image not available

Digitized by Google

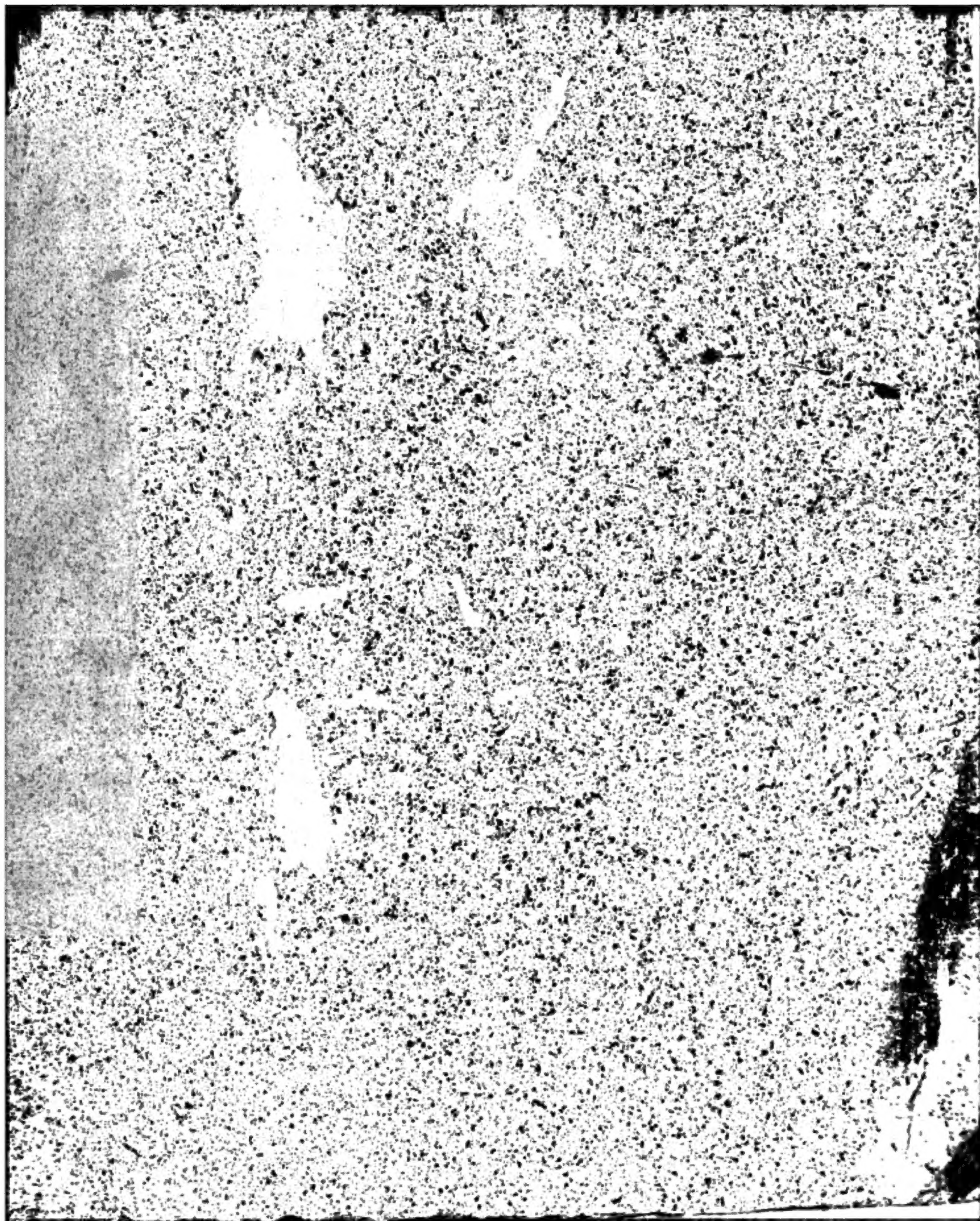

Digitized by Google

-L. 187

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

Digitized by Google

Digitized by Google

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

Digitized by Google

Digitized by Google

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

I. J. G. SCHELLERI

LEXICON

LATINO-BELGICUM

AUCTORUM CLASSICORUM,

CURANTE

DAVIDE RUHNKENIO.

TOMUS I.

LUGDUNI BATAV., AMSTELODAMI, ET HAGAE COMITIS,

APUD { S. ET J. LUCHTMANS. A. ET J. HONKOOP.
P. DEN HENGST. J. VAN CLEEF.

MDCCXCIX.

Digitized by Google

DAVIDIS RUHNKENII

PRAEFATIO

AD

SCHELLERI LEXICON.

Quatuor praestanti doctrina viri Lexicorum Latinorum curam, quae vehementer desiderabatur, aetate nostra susceperunt, in iisque emendandis & augendis tanta cum laude versati sunt, ut, multorum judicio, nihil admodum aliis, quod agerent, reliquisse viderentur. Primus Joannes Matthias Gesnerus, quid in hoc genere efficere posset, Basilii Fabri Thesauro reficiendo & amplificando ostendit, & aliquanto post, majus opus aggressus, novum Latinae linguae Thesaurum construxit. Sub idem tempus Jacobus Facciolatus, cui Latinitatis scientia & Latine scribendi elegantia comparo paucos, antepono neminem, egregium Lexicon condere instituit, Aegidio Forcellino, quem ipse ad hoc studium formarat, adjutore usus: qui tandem solus, sed sub Facciolati auspiciis, opus perfecit. Adhuc haec erant. Duodecim annis interjectis, ad eandem Latinitatis recensionem ex disciplina Ernestina venit J. J. G. Schellerus, Latinarum literarum laude excellens, cujus libri, ad Grammaticam rationem pertinentes, non solum in Germania, sed etiam in Belgio vigent. Hi viri doctissimi tametsi superioris aetatis Lexica sic obruerunt, ut vix amplius appareant, tamen quicunque eorum libros excusserit accuratius, quantum iis ad perfectionem, quam in hoc genere expetimus, desit, facile animadvertat.

Primum in delectu scriptorum, unde verba & loquendi formae ducuntur, non mediocriter errant. Etenim cum inter omnes, quorum de his rebus judicium est, satis constet, illibatam illam, & unam hoc nomine dignam Latinam linguam iis scriptoribus, qui usque ad Antoninorum tempora floruerunt, contineri, nec eos terminos ultra

ultra esse proferendos, Lexicographi nostri, credo, veriti, ne lingua, si ex optimis tantum sumeretur, inopia laboraret, per omnes aetates vagati, quidquid Lexicis constipandis inserviret, arripuerunt, & prorsus, ut proverbio dicitur, de faece hauserunt. Ita tanquam idonei testes citantur Ammianus Marcellinus, Marcianus Capella, Sidonius Apollinaris, Cassiodorus, &c. id est, scriptores Latine balbutientes. Ventum est adeo ad Theologos Christianos, nunquam somniantes, fore aliquando, ut a se quoque symbolae ad Latinitatem probandam corrogarentur. Ac fuit nescio quis in istis, quorum diligentia Fabrianus Thesaurus ad hanc magnitudinem crevit, qui se pulchre de Latina lingua meriturum speraret, si verba & verborum constructiones ex Tertulliano, quod is ceteris Theologis Latinis antiquior esset, in Lexicon referret. A cujus sententia, dici vix potest, quantopere dissentiam. Sit Tertullianus quam velis eruditus, sit omnis peritus antiquitatis: nihil impedio: Latinitatis certe pessimum auctorem esse ajo & confirmo. At usus est sermone eo, quo tum omnes Afri Latine loquentes utebantur. Δωρίσδεν δ' ἔξεστι, δοκῶ, τοῖς Δωριέεσσι. Ne hoc quidem concesserim. Nam si talis Afrorum sermo fuit, cur, non dicam Appulejus & Arnobius, scriptores priscae elegantiae studiosi, sed Cyprianus, Augustinus, & alii ex eadem gente aliter locuti reperiuntur? Quid ergo? Fecit hic, quod ante eum arbitror fecisse neminem. Etenim cum in aliorum vel summa infantia tamen appareat voluntas & conatus bene loquendi, hic, nescio qua ingenii perversitate, cum melioribus loqui noluit, & sibimet ipse linguam finxit, duram, horridam, Latinisque inauditam; ut non mirum sit, per eum unum plura monstra in linguam Latinam, quam per omnes scriptores semibarbaros, esse invecta. Ecce tibi indicem atrum paucorum e multis verborum, quae viros doctos non puduit in Lexica recepisse. *Accendo* pro lanista, *captatela* pro captatio, *diminoro* pro diminuo, *extremissimus*, *inuxorus*, *irremissibilis*, *libidinosus gloriae* pro cupidus gloriae, *linguatus*, *multinubentia* pro polygamia, *multirorantia*, *nascibilis*, *nolentia*, *nullificamen* pro contemtus, *obsoleto* pro obsoletum reddo, *olentia* pro odor, *pigrissimus*, *postumo* pro posterior sum, *potentator*, *recapitulo*, *renidentia*, *speciatus*, *templatim*, *temporalitas*, *virginor*, *visualitas* pro facultas videndi, *viriosus* pro viribus praestans, &c. Sed Tertullianum mittamus, & ad rem redeamus. Quanta sub Antoninis facta sit linguae conversio, vix attinet dicere. Vel sic tamen fuerunt, qui non quidem aetatis beneficio, sed veterum imitatione, prorsus bene loquerentur, ut Gellius & Appulejus, de quibus diximus in praefatione ad Appulejum. Huc adde Jurisconsultos, quorum fragmenta in Pandectis supersunt. Qui etsi labente Latinitate vixerunt, tamen ex Mucii Scae-

Digitized by Google

Scaevolae, Servii Sulpicii, Alfeni Vari, & aliorum veterum libris, quos legendo conterebant, & ex ipso Edicto Perpetuo, quod memoria tenebant, talem orationis nitorem duxerunt, ut in classicorum scriptorum numerum recipiendi videantur. Quod ipsum etiam intelligi velim de aliis paucis, in primis de Claudiano, poëta illo quidem aetatis inficetae, sed meliorum imitatione id consecuto, ut, si minus in primis, certe in secundis cum dignitate stare possit. Talium igitur auctoritas, nihil impedit, quo minus in Lexicis adhibeatur. Ac nescio an optandum sit, ut duplicis generis Lexica conficiantur, alterum ad florentem, alterum ad cadentem Latinitatem cognoscendam accommodatum. Ut enim semibarbarorum scriptorum lectio nocet tironibus, ingenium ad elegantiam formaturis, sic eadem maturiori aetati necessaria est ad eruditionis copiam & varietatem parandam. Quodsi forte dicas, eam aetatem, quae eruditionem venatur, satis per se sapere, nec tali praesidio indigere, fateare tamen necesse est, ea, quae diversae formae & aetatis sint, secerni & separatim tradi debere, non, ut vulgo fit, vetera cum recentibus, recta cum pravis misceri. Quis enim nescit, tirones, quibus Lexicon, omnia promiscue complexum, in manibus sit, cum quid Latine scribere conantur, permulta vitiosa temere arripere, & semel arrepta per omnem vitam tenere, nec boni magistri admonitione, aut libellis, qui de Barbarismis scripti sunt, facile elui sordes, tam mature contractas, & tam alte haerentes. Quo magis necessarium videtur, fontem, unde ista labes tam late dimanavit, obstruere, id est, juventuti ad humanitatem *informandae* Lexicon tradere, quod, sentina exhausta, solum Latinitatis florem habeat, & cum ad classicos scriptores intelligendos, tum ad bene scribendum satis adjumenti praestare videatur. Paulo ante Lexicographos in eo reprehendimus, quod iis, quibus nulla testimonii dictio est, testibus utantur. At quis credat, ab iisdem etiam tanquam fide dignos testes citari scriptores commentitios, aut per lusum jocumque fictos? Sic bona fide laudant Supplementa Plautina, quae sunt Codri Urcei & aliorum recentiorum: Ciceronis epistolas ad M. Brutum, & Bruti ad Ciceronem, quas ab homine scholastico confictas esse, Jacobus Tunstallus & Jeremias Marklandus tam perspicuis argumentis demonstrarunt, ut nihil dubitationis relinquerent: Cornelii Galli elegias, dudum Criticorum obelo confixas; Messalam denique Corvinum de progenie Augusti, sive verius ex aetate barbara nugatorem. Sed multo mirabilius est, in praestantissimis etiam Lexicis locum datum esse vocabulis, quae nullius, ne barbari quidem scriptoris, auctoritate nitantur. Ea quis primus in Lexica intruserit, nec tanti est scire, nec quaerere vacat. Suspicor tamen, profecta esse vel a Calepino, vel a mercenariis hominibus, qui Calepinum accessione unde-

 cun-

Digitized by Google

cunque corraſa amplificarunt. Hujus notae ſunt *abditamentum*, *acceſſor*, *amaſia*, *averſator*, *caeſpito*, *captabundus*, *defloro*, *demadeo*, *incertitudo*, *incurabilis*, *inductor*, *intergredior*, *mungo*, alia. Quae in Lexicis ponere, & ſimul fateri, nullo in ſcriptore eſſe reperta, quid aliud eſt, niſi lectorem ludere & fruſtrari? Satis de ſcriptorum delectu, a Lexicographis neglecto.

Alterum, quod in iis requirimus, hoc eſt. Ex quo, diſcuſſis ignorantiae tenebris, initium factum erat claſſicorum ſcriptorum in lucem revocandorum, omnis Criticorum cura eo converſa eſt, ut iis miſere foedatis ac depravatis priſtina integritas reſtitueretur. Ex quo conſilio quam immenſa vis criticarum obſervationum nata ſit, quis eſt, qui ignoret? Jam nemo ſperet futurum, ut ante Latinae linguae Lexicon juſtum & omnibus numeris expletum habeamus, quam melior pars critici apparatus, quem diximus, eo ſit perite & ſcienter collata. Geſnerus quidem Criticorum commentarios excuſſit aliis diligentius. Veruntamen, incredibile dictu eſt, quantum per feſtinationem, vel longi laboris taedium praetermiſerit. Schellerum excuſatum habet fortunae locique conditio. Is enim dignus, ſi quis alius, cujus eruditio majore theatro ſpectaretur, literas tenui mercede docet in urbe Marti quam Muſis aptiore. Non item excuſandi ſunt Facciolatus & Forcellinus, quorum utrique publicae privataeque Bibliothecae Patavii patebant.

Denique Lexicorum conditores nulla in re peritioribus minus ſatisfecerunt, quam in ſignificationibus πολυσήμων digerendis & ordine tradendis. Geſnerus, ut hoc iterum utar, unam alteramve notionem commemoraſſe ſatis habens, ſtatim exempla, nullo diſcrimine, velut in ſaccum fundit, lectori hujus farraginis ſecernendae curam delegans. Ita quod facillimum eſt, ſibi agendum ſumſit, quod difficillimum, aliis reliquit. At vero primus omnium Facciolatus praeclare oſtendit, quo et ordine & modo multiplices vocum ſignificationes a nativa & propria per varios gradus ducerentur. In qua diſtincta & bene digeſta notionum explicatione, ſi verum quaerimus, poſita ſunt omnia. Eandem rationem, a Facciolato acceptam, Forcellinus tenuit, & utrumque imitatus Schellerus, ſubtilius & prorſus ad tenue elimavit. Quo magis miror, nullam Facciolati, cui tantum debeat, mentionem ab eo factam eſſe.

Reliquum eſt, ut de Schelleri Lexico, ejusque in Belgio repetitione ſigillatim dicamus. Dudum homines eruditi vota fecerant, ut Samuelis Pitiſci Lexicon, multis partibus vitioſum, quod nimium diu ſcholas Belgicas tenuit, puerorum manibus ex-

Digitized by Google

excuteretur. Sed nullum aliud, quod ei ſubſtitueretur, exſtabat. Tandem, ubi Schellerianum prodiit, librariis auctor fui, ut illud, correctione quadam adhibita, cum verſione Belgica repeterent. Ab his, neſcio quid commendationis libro ex nomine meo ſperantibus, etiam atque etiam rogatus, ut ipſe editioni praeesſem, alienum ab hac provincia animum oſtendi. Inglorium enim judicabam laborem, qui in tali opere, & eo quidem alieno, recenſendo conſumeretur, praeſertim cum alia, quibus major laus parari poſſet, inſtituta haberem. Poſtea tamen & utilitatis publicae cogitatio, & recens exemplum Erneſti, ſimilem operam Hedericiano Lexico Graeco navantis, fecerunt, ut recenſionis curam mihi paterer imponi. In qua, quid egerim, breviter narrabo. Schellerus etſi inprimis, ut debuit, Latinitatis rationem habuit, miro tamen conſilio magnam vim Hiſtoriae, Geographiae, Mythologiae, & aliarum rerum Lexico ſuo inferſit, credo, ut tirones Lexicon quoddam καθολικὸν, vel bibliothecam ſcholaſticam, uno libro comprehenſam, haberent. Ex quo in quantam, & puerorum manibus vix tractandam, molem iſte παιδίκτης excreverit, facile eſt ad intelligendum. Nos autem, nil niſi Latinitatis Lexicon requirentes, iſta, tanquam aliena, extruſimus omnia, magis rationi conſentaneum exiſtimantes, Hiſtoriam Romanam a pueris diſci ex Eutropio, Geographiam ex libello Cellariano, Mythologiam ex Dammiano, aut ſimilibus, quam ſic divulſa & per Lexicon ſparſa cognoſci. Ex Mythologia tamen ea deorum vocabula, quibus res quaedam apud Romanos nuncupatae ſunt, retinuimus, velut *Acheron* pro inferis, *Bacchus* pro vino, *Ceres* pro frugibus, *Hyperion* pro ſole, *Mars* pro bello, *Minerva* pro ingenio, *Venus* pro libidine. Deinde funditus ſuſtulimus omnia dubia, incerta, falſa, adulterina. Quod in multis ſingulari ſolertia fecit Schellerus, id quoque, ut opinor, in omnibus, ſi major ei bonorum librorum copia fuiſſet, facturus. Poſtremo, cum, ut ſupra diximus, Lexicon, in quo labentis etiam ſermonis Latini ratio habeatur, haud paullo plus damni, quam commodi, afferat juventuti, totam hanc faecem ejecimus, nulli omnino voci, niſi quae proba, et vere Latina ſit, locum concedentes. Sic tandem tirones Lexicon habebunt, quod ſine erroris periculo conſulant, & unde nihil diſcant, quod, doctiores facti, dediſcere velint.

Hic praefationis finem facere poſſemus. Sed ut intelligatur, Lexicographos non temere a nobis eſſe in multis reprehenſos, age, brevi animadverſionum ſpecimine reprehenſionem noſtram confirmemus.

Adeptus. Multa quidem loca, quibus paſſiva hujus participii ſignificatio con-

Digitized by Google

confirmetur, in Lexicis afferuntur. Sed pleraque suspecta esse, bene judicat vir melioris Latinitatis peritissimus, Hieronymus Lagomarsinus ad Julii Pogiani Epist. T. IV. p. 167. Quod autem a Schellero dicitur, in Cicerone de Senect. 3. omnes fere codices habere, *eandem accusant adeptam*, id longe secus est. Nam idem Lagomarsinus, quo nemo plures Ciceronis codd. & editiones excussit, in iis magno consensu *adepti* legi testatur. Certior passiva vis est in Sallustio Cat. 7. & Jug. 101. ubi vide Cortium.

Adhibeo non est utor, ut in Lexicis, quae optima putantur, traditur, sed admoveo, advoco, assumo. Ex quo intelligitur, nostros homines singulis prope paginis dicentes, *adhibere vocem*, *adhibere loquendi formulam*, parum Latine loqui.

Aër, ut Graecum ἀὴρ (Erotianus Lexico Hippocr. in v.) ut cognatum *aura*, ut Belgicum *Lucht*, interdum de odore dicitur. Lucan. IV. 437. *odoratae metuentes aëra pennae.* X. 167. *externa nec perdidit aëra terra.* ubi vide Burmannum. Hanc vocis potestatem velut dubitans Facciolatus retulit, Schellerus prorsus omisit.

Annus saepe est annuus proventus, annona. Petronius Fragm. p. 682. *Grandine qui segetes & totum perdidit annum.* Lucan. III. 70. *Effusis magnum Libye tulit imbribus annum.* ubi vide Oudendorpium. Nihil de hac significatione, poëtis usitata, apud Schellerum.

Canifico. Huic verbo eleganter composito locus dandus erat in Lexicis. Vetus poëta apud Atilium p. 2691. 40. *Nec mare canificat, nec agit freta caerula.* Sic legendum.

Casse. Hoc vocabulum, tanquam probum, pro *frustra*, affertur ex Livii XXIV. 26. loco corruptissimo, qui Gronovii & aliorum interpretum ingenia vehementer torsit: *aversis auribus animisque, casse ne tempus tereretur, ferrum quosdam expedientes cernebat.* Repone, quod sententiae vis postulat: *aversis auribus animisque, quasi tempus tereret, ferrum* &c. *Quasi* ubi semel in *casse* abiisset, reliqua interpolata sunt, ut qualiscunque sensus efficeretur. Et *quasi* tam facile in *casse* mutatum est, quam apud eundem XXV. 3. *quassae naves* in *cassae naves*, praesertim si corruptela orta est tum, cum adhuc in Livio *quase* pro *quasi* legebatur. Hanc enim orthographiam Livio propriam fuisse, testis est Quinctilianus I. 7. p. 44. *Quassei* pro *quasi* saepe in lapidibus antiquis

Digitized by Google

quis legi, docet Mazochius de Campan. Amphith. p. 153. Certe *casse*, unde male pedem intulit, abeat.

Commodo. Jure negat Facciolatus Anim. crit. in Lexica p. 127. *commodare* a bonis scriptoribus usurpatum esse de pecunia, aliisque rebus, quae non redduntur eaedem, & Plauti, Ciceronisque loca, quae praeter alios Burmannus attulit ad Phaedrum I. 17. 3. perperam huc trahi docet. Quam animadversionem, in ejusdem Lexico repetitam, tametsi Schellerus legerat, tamen *commodare* sic accepit in Livio XXIII. 48. *ut reipublicae, ex qua crevissent, ad tempus commodarent.* At Dukerus pulchre vidit, hic quoque significare, ut reipublicae commodo consulerent.

Compleo, conficio. Caesar de B. C. III. 46. *his rebus completis, legiones reduci jussit.* Sic Lexica nostra. At Marklandus Explicat. Veter. Auct. p. 273. scribit: *his rebus confectis.* quod postulat perpetua Caesaris consuetudo.

Concurro. Exquisitior loquendi forma, *os concurrit*, in qua Burmannus ad Quinctil. XI. 3. p. 1025. haerebat, a Schellero minus recte iratis tribuitur, & *labra commordentur* explicatur. Rectius formulae vim tenuerunt Gesnerus ad Quinctil. X. 7. p. 528. & Facciolatus Anim. crit. in Lexica p. 134.

Cum. Nullo in Lexico annotatum reperi, quod M. A. Muretus pulchre monuit ad Catull. p. 864. praepositionem *cum* habere vim indignationis significandae. Plautus Epid. I. 1. 33. *Abi in malam rem maximam a me Cum istac conditione.* Mostell. II. 2. 33. *Dii te deaeque omnes faxint cum isto omine.* Livius V. 27. *sceleftus ipse cum scelesto munere venisti.*

Dexteritas. Videndum est, an hoc vocabulum, sicut Graecum δεξιότης, recte tribuatur ei, qui apte & solerter agit omnia. Equidem, cum nullum hujus potestatis exemplum apud bonos scriptores repererim, prope adducor, ut credam, Latinorum usum *dexteritas* ad hanc unam partem flexisse, ut significaret *ingenium*, vel *artem ad promerendam omnium voluntatem:* quibus verbis Suetonius Tit. 1. eandem virtutem expressit. Livius XXVIII. 18. *Tanta autem inerat comitas Scipioni, atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas, ut non Syphacem modo, barbarum insuetumque moribus Romanis, sed hostem etiam infestissimum, facunde alloquendo sibi conciliaret.* ubi mox, variata oratione, *dexteritatem* vocat *artem ad conciliandos animos.* Saepe igitur cum *comitas* & *humanitas* conjungitur.

Er-

Erroneus. Hanc vocem iis, qui nunc Latine ſcribunt, valde tritam, unus e bonis ſcriptoribus habet Columella VII. 12. *Maxime autem debent in cuſtodia vigilaces conſpici, nec erronei, ſed aſſidui.* Quid? ſi hic quoque cum melioribus ſcripſerit: *nec errones, ſed aſſidui.*

Exarmo, dentibus & unguibus ſpolio, manſuetum reddo. Hic laudandus erat Manilius IV. 235. ex veriſſima Bentleji emendatione: *Exarmare tigres, rabiemque auferre leoni.* Sic etiam in libri margine corrigebat Hemſterhuſius, miratus, Scaligerum, qui verbi *exarmare* elegantiam recte teneret, tamen vulgatum *exorare* praeferre potuiſſe.

Excuſſabilis. Monſtrum vocis, tanto minus in Lexica recipiendum, quod non ex editione aliqua veteri, ſed ex mera Scaligeri conjectura obtruſum eſt Manilio II. 593. ubi Bentlejus omnium librorum lectionem reſtituit: *Quantum onus invidiae non excuſabile terris?*

Exoro. Nova & inſolens vis huic verbo tribuitur ex Juſtino IX. 7. *ut Philippus aegre ſit a filii caede amicorum precibus exoratus*, i. e. deterritus a filii caede. At ſi viri docti Variantes apud A. Gronovium inſpexiſſent, vera lectio *revocatus*, quam vel ſine Codicibus aſſequi facile erat, in eorum oculos incurriſſet.

Expanditor. Plinius Paneg. 30. *Vagus ille expanditor amnis.* Quid cauſſae eſſe dicam, quare tam barbara vox in Lexicis relicta ſit, cum in bonis libris recte legatur: *Vagus ille, cum expanditur, amnis.* Vide Swarzium ad h. l.

Exvelo. Propert. III. 13. 3. *Ut mihi praetextae pudor exvelatus amictu.* Sic a Scaligero editum eſt contra libros veteres, in quorum pleriſque legitur, *eſt velatus*, quod nec ipſum explicari poteſt. Ego cum Laur. Santenio, viro in poëtis Latinis excellenter verſato, non dubitarim legere: *Ut mihi praetextae pudor exſinuatus amictu.* Quod liquido confirmat imitatio incerti poëtae Anthol. Lat. T. I. p. 700. *Huic dum virgineus pudor exſinuatur amictu.* Certe *exvelo* e Latii finibus proſcribendum.

Facio. Hic fruſtra quaeſivi formulam Comicis uſitatam, *factum alicui velle*, pro bene velle, favere. Terent. Adelph. V. 7. 21. *cum te video noſtrae fami-*

Digitized by Google

miliae Tam ex animo factum velle. Vim formulae explanarunt Casaubonus ad Appulej. Apolog. p. 166. Salmasius ad Tertullian. Pall. p. 120. in primis Gronovius ad Gell. VII. 3. quem si Schellerus adhibuisset, non, opinor, in Terentio *factum* pro facere positum v. *Volo* dixisset.

Fero. Neque hic, neque in vocibus *dico*, *nego*, *trado*, *voco*, ullam reperi explicationem poëticae rationis, qua *feror esse*, vel simpliciter *feror*, pro *sum*, & *negor esse*, vel simpliciter *negor*, pro *non sum* usurpatur. Eam loquendi formam multis exemplis planam fecit Marklandus ad Stat. Sylv. V. 1. 33.

Frui in re amorum dicuntur, qui libidinem suam explent. Terent. Heaut. II. 3. 104. *datur, fruare, dum licet.* Vide Dukerum ad Florum IV. 11. 4. Par ratio est verbi *potiri*, quod exemplis illustrat Burmannus Secundus ad Anthol. Lat. T. 1. p. 273. De hac utriusque verbi potestate tacent Lexicographi.

Gratia. Vere monet Lagomarsinus ad Pogiani Epist. T. III. p. 305. Latinos semper dicere, *gratias agere*, at *gratiam referre*, *gratiam habere*, nisi si quando *referre* aut *habere* cum *agere* conjungitur, recteque adeo Lambinum in Cicerone Phil. III. 15. pro *gratiae referantur* scribere *gratia referatur.* Sic etiam Bentlejus in Terentio Andr. IV. 4. 31. pro *Dis pol habeo gratias* e MSS. edidit *gratiam.*

Humo. Piget me inanium in hoc verbo argutiarum, quas Schellerus jam bis prolatas in Praecept. stili p. 761. & in Observ. p. 312. hic rursus inculcavit. Negat vir doctissimus, etymon premens, *humare*, quod proprie est humo tegere, pro cremare dici. At Cicero & Nepos ajunt. Lutatius quoque ad Stat. Theb. IX. 299. *inhumatus* de non cremato accipit. Sed V. C. nesciebat fortasse, Latinos ita loqui imitatione Graecorum, quos inde ab Homero Od. M. 12. θάπτειν, quod est *humo tegere*, pro *cremare* frequentasse, vi exemplorum demonstrarunt T. Hemsterhusius ad Xenophont. Ephes. in Miscell. Observ. Vol. V. T. 1. p. 21. & P. Wesselingius ad Diodor. Sic. III. 55.

In. In hac praepositione illustranda fugit Lexicographorum diligentiam vis ea, qua pro instar ponitur. Anthol. Lat. T. I. p. 271. *Dicitur in nitidum procubuisse bovem.* Sic saepe Appulejus, ad cujus L. III. p. 191. plura Ouden-

 dor-

dorpius. Eodem modo Graeci, non optimi illi quidem, ſed certe ſatis boni loquebantur. Philoſtrat. de Vit. Sophiſt. II. 12. p. 593. *ἐς λέοντα θυμοῦται, καὶ ἐς σῦν ὁρμᾷ.*

Inconcinnitas affertur ex Suetonio Aug. 86. *vitatis ſententiarum ineptiis, & inconcinnitate.* At *concinnitate* e Mſſ. quibus conſentit Codex Santenii noſtri, legunt Erneſtus & Oudendorpius. Qua lectione nihil verius.

Indubitate. Hoc adverbium tribuitur Vellejo II. 60. Si Schellerus meam editionem inſpexiſſet, in ea reperiſſet alia omnia.

Infirmus aliquando eſt timidus, & quoniam, ut ex infirmitate metus, ſic ex metu religio, ſive ſuperſtitio naſcitur, etiam ſuperſtitioſus, *δεισιδαίμων*. Cujus poteſtatis explicationem in Lexicis deſideramus. Horat. Serm. I. 9. 70. *nulla mihi, inquam, Relligio eſt. At mi: ſum paulo infirmior.* Sic *imbecillus animus* dicitur a Cicerone de Divinat. II. 39. Apud Graecos frequens hoc ſenſu *ἀσθενὴς*, apud Gallos *des eſprits foibles.*

Intentio. Plinius Paneg. 78. *haec nempe intentio tua, ut libertatem revoces.* Hic *intentionem* Schellerus explicat *ſtudium* aut *voluntatem.* Bene, *ſtudium*, ſecus, *voluntatem.* Haec enim vox ſemper ab idoneis ſcriptoribus de contentione & ſingulari ſtudio, nunquam de conſilio & voluntate, dicitur. Vide Swarzium ad Plin. l. c. & Facciolatum Anim. crit. in Lexica p. 240.

Lampada. Expungenda e Lexicis eſſe, quae pro forma *lampada* afferuntur, facile intelligat, qui Bentlejum ad Manil. I. 359. in conſilium vocarit. Ceterum Santenius noſter Manilii verſum felicius, quam Bentlejus, ſic ſanavit: *ſuccedit, iniquo Diviſum ſpatio, quod terna lampade diſpar Conſpicitur paribus.*

Liber. Cicero de Orat. II. 62. *quartum genus, obſcoenitas, non ſolum non foro digna, ſed vix convivio liberorum.* Hic *liberorum*, tanquam alienum, Erneſtus delet, Schellerus mutat in *Lupercorum:* ut ſatis appareat, neutrum vocis vim cepiſſe. *Liber* eſt libere ſcortans, potans, diſſolutus, perditus. Ipſe Cicero Fragment. p 1103. *convocata de hortulis in auxilium quaſi libera turba temulentorum.* pro Coel. 18. *quorum partim nimia libertas in adoleſcentia, partim profuſa luxuries nominarentur.* Nepos Themiſtocl. 1. *Cum*

Digitized by Google

minus eſſet probatus parentibus, quod liberius vivebat. Aliquando ad res refertur. Plautus Aſinar. V. 2. 17. *Is apud ſcortum corruptelae, & liberis luſtris ſtudet.* Poenul. III. 2. 25. *Liberum ut commonſtraremus tibi locum & voluptarium, ubi ames, potes, pergraecere.* Horat. de A. P. 85. *Et juvenum curas, & libera vina referre.* id eſt, compotationes, in quibus quicquid libet, facere licet. Vide Gronovium Obſerv. III. 4.

Madido. Participium *madidans* explicatur madidus, madens, apud Claudian. de R. P. II. 88. *Ille novo madidantes nectare pennas Concutit.* Quam facile erat, vitioſam lectionem ſic corrigere? *Ille novo madidatas nectare pennas Concutit.*

Miſer. Hic annotanda erat vocis vis, qua pro ſceleſto & perdito, praeſertim in convicio, dicitur. Terent. Eun. III. 1. 28. *hominem perditum miſerumque!* V. 5. 11. *eam iſte vitiavit miſer.* Conveniunt Graeca δύστηνος & κακοδαίμων, Sophocles Electr. 124. Ὦ παῖ παῖ δυστανοτάτας Ἠλέκτρα ματρός. ubi vide Schol. Theocrit. Eid. XV. 31. δύστανε, τί μοι τὸ χιτώνιον ἄρδεις; Convenit etiam Gallicum *malheureux.*

Momentum. Vellejus II. 78. *provincias magnis momentis Labienus concuſſerat.* ubi *momentis* explicatur *motibus.* Perperam. Nam *molimentis* legendum eſſe, in annotationibus noſtris docuimus.

Modicellus. Apage vocem inſolentem, quae nusquam legitur, niſi in mendoſo loco Suetonii Neron. 45. ubi Oudendorpius, bonos libros ſecutus, bene edidit: *decubuit ſuper lectum, modica culcita inſtratum.* Quem Erneſtus in poſteriore editione imitatus eſt.

Neſcio a Poëtis exquiſite uſurpatur pro non ſentio. Quae verbi vis Lexicographos fugit. Lucan. VII. 173. *ſua quisque pericula neſcit.* ubi vide Burmannum.

Nox pro clamore nocturno ſumitur in Propertio IV. 8. 60. *Omnis & inſana ſemita nocte ſonat.* Mirabile eſt, aliquem potuiſſe ad tam inauditam vocis notionem confugere, cum in promtu eſſet veriſſima lectio, Paſſeratii ingenio reperta: *Omnis & inſana ſemita voce ſonat.*

Nuptus. Nemo, qui eruditam animadverſionem Drakenborchii ad Liv.

I. 49. legerit, dubitare potest, quin rectum sit, *nuptum dare*, *collocare*, pravum, *nuptui dare*, *collocare*. Cur igitur vitiosa forma in Lexicis repetitur?

Numerus. Jure hic requiras notionem, poëtis usitatam, qua *numeri* pro *astronomia* ponuntur. Lucanus I. 640. *quam non stellarum Aegyptia Memphis Aequaret visu*, *numerisque moventibus astra*. Cujus loci sententia omnes interpretes fefellit. *Numeros moventes astra* intellige astronomiam, quae astrorum motus ad calculos vocat, eorum motus tradit. De hoc loquendi genere, quo quis facere dicitur, quod factum narrat, pulcherrima est animadversio Hemsterhusii ad Thomam Mag. p. 187. hunc etiam Lucani locum ceteris, quos laudavit, additurí, ut ipsum mihi narrare memini, si suum officium fecisset memoria. Ex eadem ratione explicandus est Ovidius Fast. III. 112. *Non illi coelo labentia signa movebant*, *Sed sua*. item Cinna Anthol. Lat. T. I. pag. 441. *carmina*, *quis ignes movimus aërios*. Neutro loco interpretes vim verbi *movere* satis ceperunt. Huc etiam pertinet Anthol. Lat. T. I. p. 51. *Urania numeris scrutatur munera mundi*. ubi, ut id in transitu dicam, Burmannus Secundus *munera* minus bene in *moenia* mutabat. Nam Cicero quoque mundum *munus* vocat, Tuscul. Disput. I. 29. de Nat. Deor I. 8. II. 35. translatione sumta ab aedificiis publicis, magnificis & visendis, quae Romanorum consuetudo *munera* appellabat. Vide Ernestum Clav. Cic. V. *Munus*.

Offendo. Schellerus, vulgarem interpretationem in Nepotis Cim. 4. secutus, *offensum fortuna* accipit de infelice. Multo verius is, qui tam praeclare de Nepote meritus est, J. M. Heusingerus explicat *casu obvium*, *fortuitu oblatum*.

Parvus. Hic requirimus explicationem Graecismi, quo *minor* pro victus ponitur, ut ἥττων apud Graecos. Horat. I. Ep. 10. 35. *Minor in certamine longo*. Sed Lexicographi nostri Graecorum cum Latinis comparationem, quasi nihil ad rem pertineret, penitus neglexerunt, nec cognovisse videntur, quod de summorum virorum sententia in Ti. Hemsterhusii Elogio p. 43. diximus, *Latinam linguam Graecae sic aptam & nexam esse*, *ut*, *qui alteram ab altera distrahat ac divellat*, *animi & corporis discidium inducere videatur*. Sed hic locus latius patet, quam ut paucis explicari possit.

Pellex. Ovidius Her. XIV. 95. *Illa Jovis magni pellex metuenda sorori*. Schel-

Digitized by Google

Schellerus non audet decernere, utrum *pellex* cum *Jovis*, an cum *forori* conjungendum fit. Sed dudum Oudendorpius ad Sueton Caesar. 49. sic locum construendum esse docuit: *Illa pellex metuenda Junoni, forori Jovis magni.*

Pendeo. Hic praetermissa est significatio, qua, quae flaccida sunt & deficiunt, *pendere* dicuntur. Ovid. Met. XV. 231. *fluidos pendere lacertos.* Juvenal. Sat. X. 193. *Pendentesque genas & aniles aspice rugas.* Plinius H. N. XIV. 22. *Hinc pallor, & genae pendulae.*

Pereo. Notissimum est comicum *perii* in desperatione. Non item Lexicographis notum est, tanquam interjectio mirantis, aut dolentis, aut indignantis, eandem vim habens, quam Graecum τὸ δεῖνα, & Latinum *malum.* Terent. Heaut. II. 1. 8. *Perii! is mihi, ubi adbibit plus paulo, sua quae narrat facinora!* Hanc rationem primus bene explicuit Brunckius, vir elegantissimus, ad Aristophan. Lysistr. 921.

Perinde. Hoc adverbium pro multum, valde, poni dicitur. In quo falsi sunt & Lexicographi, & qui de Particulis scripserunt. Vere enim monet Dukerus ad Liv. XXIII. 21. in iis locis, ubi sic poni putatur, supplenda esse argumento convenientia, velut in Suetonio Aug. 83. *crure sinistro non perinde valebat*, supplendum, *ac dextro.*

Pigneror. Hic nulla ratio habita est annotationis exquisitae, qua Lagomarsinus ad Pogiani Epist. T. II. p. 283. ex Cicerone Phil. XIV. 32. docet, *pignerari* esse verbum militare, cui respondeat Gallicum, *engager au service.*

Respondeo tertiae conjugationis esse dicitur in Manilio V. 736. & Martiale III. 4. 17. Sed haec barbaries dudum ex utroque Poëta sublata est. Nam in Manilio Withofius ad Catonis Dist. IV. 5. & Bentlejus feliciter correxerunt: *Sic etiam in magno quaedam respublica mundo est.* Quam emendationem jure palmariam vocat J. Schraderus Emendat. cap. 12. p. 217. in Martiale autem viri docti certatim e MSS. legunt: *si quando veniet, tu respondeto, poëta* &c. Omnino quoties Lexicographi aliquid ex Manilio laudant, toties fere a vitiosis editionibus turpiter decepti reperiuntur.

Digitized by Google

Ruo accipitur pro eruo, compono, in Horatio Serm: II. 5. 21. *tu protinus, unde Divitias, aerisque ruam, dic, augur, acervos.* Quem locum viri docti profecto omisissent, si J. Schraderi verissimam correctionem cognitam habuissent, Emend. cap. 4. p. 72. *tu protinus, unde Divitias aerisque struam, dic, augur, acervos.*

Solvo. Dubitat Schellerus, utrumne verba Ovidii Ep. X. 78. *esset morte soluta fides*, de fide praestita capienda sint, an de fide rupta. Non dubitasset, opinor, si Dukerum ad Florum I. 1. 13. de hac locutione egregie disputantem legisset.

Turbator. Livius II. 16. *cum pacis ipse auctor a turbatoribus belli premeretur.* Qua locutione offensus Gronovius, *auctoribus belli* legendum conjicit. Gronovianam rationem probans Schellerus, cum non meminerat animadversionis eruditae, qua Ernestus Miscell. Lipf. Vol. II. p. 496. docet, *turbatores belli* a Livio dici, qui turbis ciendis bellum commovent; eumque loquendi modum a Graeco fonte fluxisse. Nimirum ut apud Latinos *turbare*, sic ταράττειν apud Graecos est *turbando commovere*, & simpliciter *concitare.* Ernestus uno defungitur loco Demosth. de Coron. p. 527. edit. Tayl. ὡς δ' ἅπαξ ἐκ τούτων ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐταράχθη. Nos plura loca afferamus, ut haec forma tironibus crebritate exemplorum notior fiat. Plato Polit. VIII. p. 500. H. τούτων πάντων ἕνεκα τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν. Dio Cass. LXIX. p. 1154. τῷ μήτε τινὰ πόλεμον ταράξαι. Eandem vim etiam in aliis locutionibus habet. Sophocles Antig. 793. σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ξύναιμον ἔχεις ταράξας. Euripid. Antiope apud Valckenar. Diatr. in Euripid. cap. 8. p. 80. ταράσσων μηδὲν ὧν πόλις νοσεῖ. Idem Bacch. 796. θύσω· φόνον γε θῆλυν, ὥσπερ ἄξιαι, πολὺν ταράξας ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς. ubi recte cepit Musgravius. Plutarch. Themistocl. p. 114. A. ἐγκλήματα συγγενικὰ καὶ δίκας τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς οἰκείους τινὰς ταράξειν.

Paene mihi exciderat monere, versionem Belgicam explicationis Germanicae, quae huic Lexico adjecta est, non mihi tribuendam esse, sed aliis utriusque linguae peritissimis, qui, qua sunt modestia, nominari nolunt.

LEX-

Digitized by Google

LEXICON
LATINO-BELGICUM
AUCTORUM CLASSICORUM.

Digitized by Google

LEXICON
LATINO-BELGICUM
AUCTORUM CLASSICORUM.

A.

A 1) *is de voornaam* Aulus, *bij voorb.* A. Gabinius. 2) *op het tafeltjen, waarmede op de* Comitia *gestemd werdt, betekende deze letter* Antiquo, i. e. *ik verwerpe*, sc. legem (*op het andere stondt* U. R. i. e. uti rogas, *ik neem ze aan:*) *op het tafeltjen, waarmede de Richters stemden, betekende zij* Absolvo, (*op de anderen stondt* C. i. e. Condemno *of* N. L. i. e. non liquet). 3) *driemaal* a *betekent* auro, argento, aeri, *bij voorb.* IIIviri a. a. a. f. f. i. e. Triumviri, auro, argento, aeri flando, feriundo, *de Driemannen van het Muntwezen* 4) a. d. *bij de aanwijzing van den dag eener maand betekent* ante diem, *bij voorb.* a. d. III. Non. Jun. *alwaar* ante diem *het zelfde is als* die.

A AB ABS (Praepos. reg. Ablat.) *is in den grond het zelfde: alleen staat* A *enkel voor eenen Consonant, behalven de* h; Ab *staat geern voor de Vokaalen en voor de* h, *evenwel ook niet zelden voor Consonanten, inzonderheid ontelli[j]ke reizen voor de* j, r, s, t. *bij voorb.* ab consulatu, Nep. Attic. 16 med.: ab cruciatu, Liv. XXVI, 13 extr.: ab domo, Ib. 50 in.; Cic. Verr. II, 3 in.; ab fronte, Liv. XXXIV, 14 extr.; ab Gallis, Liv. XXI, 52 in.; ab juventa, Liv. XXVI, 19 in.; ab janua, Nep. Hann. 12: ab Jove, Virg. Ecl. III, 60: ab longinqua obsidione, Liv. II, 14 in.: ab lateribus, Liv. XXXII, 18 med.; ab multis, Liv. XXXIV, 14 extr.; ab nocte, Liv. XXIV, 46 med.; ab nullis, Cic. in Caecil. 9 in.: ab Piraeeo, Liv. XXXI, 25 in.: ab quaerente, XXIV, 6 med.; ab re Liv. XXVI, 19 in.: ab Romanis, Ib. 13 in.: XXIV, 6 extr.: ab se, Liv. XXIV, 4 med.; ab senatu, Cic. Invent. II, 37 extr.: ab sententia, ibid. 48 med.: ab tergo, Liv. XXIV, 47 in.: XXXII, 18 med.: ab vino, Cels. I, 10, *en dus meermaalen. Wanneer* ab re *zoo veel is als* praeter rem (*zie* n. XV.) i. e. *ontvoordeelig, dan zetten de Ouden daar voor niet ligtelijk* a re. Abs *staat gemeenlijk enkel voor de* t *en* q, *gelijk* abs te, *het geen dikwijls voorkomt, bij voorb.* Cic. ad Div. VII, 31 in.: Attic. I, 15 extr.; abs quivis (quovis) Terent. Adelph. II, 3, 1; *doch ook voor anderen, hoewel zeldzaam, bij voorb.* abs chorago, Plaut. Pers. I, 3, 79; abs se Caes. B. G. I, 44 in.; Abs Suessa, Liv. XXXII, 1. — *De betekenissen zijn* I) van, *en wel* 1) *wanneer aangeduid wordt, dat iets van iemand of van eene zaak afkomt, geschiedt enz. het zij dat in woorden of in daaden bestaat: van daar* a) *bij* Passiva, *gelijk* a me dictum est: ab aliquo amari, coli, cet. *Doch, hier is voorzichtigheid nodig, bij voorb.* Caes. B. C. I. 6 pecuniae a municipiis exiguntur *zou betekenen kunnen, dat de* Municipiën *de gelden inzamelen moesten, maar het betekent, dat zij die zelven moeten opbrengen.* b) *bij* Intransitiva (Neutra), *die eene passive betekenis hebben, gelijk* calescit ab eo spiritu, Cic. N. D. II, 55: *dus ook* occidere (i. e. occidi), vapulare ab aliquo cet. *Zie mijne Spraakleere Deel* II. *Hoofdst.* 1. *Afdeel.* IX. §. 1. *Ook kan hier toe gebracht worden* Cic. Mil. 35 quibus ea res honori fuerit a suis civibus: *doch, het kan ook betekenen,* van den kant, ten aanzien, *zie* n. IV. c) *bij* Transitiva (Activa), *gelijk* ab aliquo accipere, discere, habere, cet. *Dus ook misschien* solvere ab aliquo, van *iemand betaalen, of laten betaalen; ten zij men het liever met* door (*zie* n. II.) *verklaaren wil.* d) *bij* Substantiva, *gelijk* plaga ab amico. *Verlies, dat van eenen vriend komt,* Cic. ad Div. IX, 16 §. 19: undae a fontibus, Virgil. Georg. II, 243. *in plaats van* fontium: fidem a consule, Liv. XXVII, 5. *in plaats van* consulis, cet. 2) van: *bij de woorden* bevrijden, losmaaken, vrij, *en dergelijken, staat het overal: schoon echter* a *ook daar dikwijls wegblijft.* 3) van: *bij de aanwijzing des persoons, van wien men iets* verzoekt, haalt, komt, af is, weggaat *enz. is veelvuldig, en den eerstbeginnenden bekend.* 4) van: *bij de aanwijzing eener plaats,* a) *van welke men* af is, komt, *iet* haalt, brengt *enz. is zeer gewoon, bij voorb.* Liv. XXVI, 13 med. tria millia passuum ab urbe castra locat: *dus ook* ab urbe proficisci, venire cet. Not. *bij de naamen der steden valt deze Praepositie geern weg, evenwel vindt men ze niet zelden, gelijk* Liv. XLI, 12 ab Roma redit; ab Epidauro — advectus, Sulpic. in Cic. Epist. ad Div. IV, 12: ab Athenis in Boeotiam irem, Ibid. b) *waar men van daan, of geboortig is, of ook woont, gelijk* Liv. I, 50 Turnus ab Aricia: *ook zonder Praepositie,* hospes Zacyntho, Plaut. Merc. V, 2, 99. 5) van: *bij de aanwijzing van het* begin *van zekeren tijd, bij voorb.* a puero, *van kinds af, waarvoor ook gezegd wordt* a parvo, a parvulo, *en, wanneer er van meer dan één' gesproken wordt, of iemand van zich zelve in het meervoud spreekt,* a pueris, a parvis, a parvulis: *verders* a pueritia, ab adolescentulo, ab adolescentia, a prima aetate, a prima *of* ineunte adolescentia, a primis temporibus aetatis, ab incunabulis, ab juventa, a teneris unguiculis, *al het welk bij de beste Schrijvers voorkomt: hier toe behoort* ab initio *van het begin af, in 't eerst, bij* Cicero, *waar voor hij ook zegt:* a principio, a primo: *verders* ab consulatu ejus usque ad cet., Nep. Attic. 16: a mane usque ad noctem, Plaut. Most. III, 1, 3. 6) van: *bij het aanwijzen van het begin eener zaak, waar dan* ad *of* usque ad *volgt, om het einde of de grenzen te bepaalen: gelijk* a minimo ad maximum, Plaut. Pseud. III, 1, 10.: ab ovo usque ad mala, Horat. Sat. I, 3, 6. 7) van: *op de vraag, tot wien iemand behoort? van welk* gebied *of* partij *hij is? bij voorb.* Plaut. Curc. III, 82: credo, te esse ab illo i. e. *van zijn volk:* Cic. Mur. 30 in. nostri illi a Platone i. e. Platonici; ab Andria est ancilla haec, Terent. And. III, 1, 3. 8) van i. e. wegens, uit, *zie* n. V. 9) van i. e. na, *zie* n. III. 10) A me, ab illo cet. *staat dikwijls voor* a domo mea, illius cet. *zoo als in het Hollandsch:* ik kom van u; *zie in* Ego. *Dus zou ook* solvere ab aliquo *staan kunnen voor* ab alicujus domo *of* pecunia i. e. door *iemand, uit iemands zak, of door aanwijzing en trekking op hem betaalen, bij voorb.* ab Ignatio, Cic. Attic. VII, 18 extr.: se a me solvere, Ib. V, 21 med. i. e. *door mij, van het van mij aan hun overgelaten geld.* 11) tot: *in zekere spreekwijzen:* a fundamentis *tot den grond toe* (*verwoesten*), Liv. XXVI. 13: *dus ook* a stirpe interire, Sallust. Catil. 10 in. *verders* a fronte, a tergo cet.: *doch deze behooren meer tot* n. IV. 12) van: *in eenige vluchtige spreekwijzen, gelijk* amat a lenone, Plaut. Poen. V, 2, 13, scil. virginem conducendam, emendam a lenone: Cic. Att. V, 3 mihi tuae literae redditae sunt tertio abs te die, scil. profecto, of scriptae. II) Door, *van eene werkende oorzaak;* Cic. Acad. I, 7 a quo intereat: *of door bezorging,* Cic. Rosc. Am. 29 occidebantur: per quos? a quibus? i. e. quorum cura, jussu? *Ook kan men hier toe rekenen:* solvere ab aliquo, *door eene Assignatie op een' ander betaalen,* i. e. alicujus cura. III) Na, *en wel* A) *van den tijd, doch misschien enkel, wanneer het het zelfde is als* van, *of* van dien tijd af (*te rekenen*), *zedert:* Cic. Phil. II, 41 in. ab hora tertia bibebatur: Cic. Senect. 6 extr. a cujus morte — tricesimus est annus: ab illo tempore, Cic.

Vert.

Verr. IV, 13 *en dus meermaalen.* B) *om eene orde en rang aan te wijzen, gelijk* secundus a Romulo, Liv. VII, 1 extr.: secundus a rege, Hist. Alex. 66 cet. C) *ook naar* i. e. uit hoofde van, *is zeldzaam; gelijk* Brut. ad Cic. in Cic. Epp. ad Divers. X, 10 in. a certo sensu judicem de nobis. IV) *Dikwijls staat het in plaats van* a parte, op de zijde, aan de zijde, 1) *eigenlijk*, *bij voorb.* stare ab aliquo i. e. a parte alicujus, *van daar Tropisch*, *het met hem houden*, Nep. Dat. 6: *dus ook* stare a mendacio, Cic. Invent. 1, 3 in. *de partij der leugen houden* i. e. *de leugen verdedigen: dus ook* sentire ab aliquo *het met iemand houden, van zijne partij zijn*, Plaut. Rud. IV, 4, 56. *Dus ook* esse ab aliquo, Cic. Orat. II, 38 extr. Erat enim (Critolaus) ab Aristotele i. e. favebat Aristoteli, stabat ab Aristotele, *hij was een Aristotelische; doch dit kan ook boven tot n. I, 7 behooren.* Caes. B. G. I, 52 a dextro cornu proelium commisit: *dus ook* ab occasu, ab ortu, Liv. XLV, 28: a fronte, a tergo, Cic. Phil. III, 13 in., i. e. a parte frontis cet. *Dikwijls kan men het vertaalen aan of op: bij voorb.* Liv. XXXVIII, 7 dolium a fundo pertusum, *op, aan den bodem met gaten doorboord:* Cic. Verr. V, 13 demittetur a pectore, *men omwindt hem op de borst*, i. e. a parte pectoris: Liv. III, 41 in. a curiae limine. 2) *Tropisch, wanneer het* van den kant, met betrekkinge tot, wat betreft, *vertaald wordt, is het zeer menigvuldig, gelijk* Terent. Heaut. I, 1, 106 peccatum a me maximum est, *van mijn kant:* Cic. ad Div. I, 4 extr. a vi nihil praestare possum: Planc. ad Cic. in Epp. ad Div. X, 15 ab equitatu firmus: *dus ook* Cic. ad Div. V, 20 in. a quo mihi exploratum est cet.: *dus ook* tantumne est ab re tua otii tibi cet., Terent. Heaut. I, 1, 106: infestiorem agrum ab nobilitate esse, Liv. VI, 5 in.: et ab seditione et a bello quietis, Liv. VII, 1 prope fin.: ab secundo herede nihil legat, Cic. Cluent. 12 in.: nihil — neque a natura neque a doctrina deesse video, Cic. Orat. III, 61 extr.: a doctrina, a natura instructus, Cic. Brut. 66 in.: ab innocentia clementissimus, Cic. Rosc. Am. 30 extr. *Hier toe behooren* vacare, laborare ab aliqua re, bene audire ab aliquo *en dergelijke andere, daar men het niet zoo terstond opmerkt.* V) Wegens, *wanneer het zoo veel is, als* ten aanzien, *of ook* van, uit, *bij voorb.* ab ira, ab odio, ab desperatione cet. *uit toorn, haat enz. iets doen, of wegens toorn: dit is veelvuldig: bij voorb.* ab ira, Liv. XXIV, 30: XXVI, 1; ab odio, Liv. VI, 4; ab desperatione, Ib. 3; ab longinqua obsidione, Liv. II, 14 in.: Liv. I, 34 ab inopia Egerio inditum nomen i. e. *wegen (uit hoofde van) zijne armoede noemde men hem enz.* VI) Tegen, *bij* defendere, tutus *en dergelijken; bij voorb.* ab eo forum defendi i. e. contra, Cic. Mil. 33: cf. Virg. Ecl. VII, 6: *dus ook* tegere aliquem ab ira impetuque hominum, Liv. VIII, 6 med.: *dus ook* custodire a, *bij voorb.* a ceteris, ab Hannibale, Nep. Hann. 9: *dus ook* tutus a perfidia, Liv. XXVIII, 44 in.: *doch men kan het ook vertaalen*, van den kant, ten aanzien *enz.* VII) *Somtijds* aan, *gelijk* cognoscere aliquem a re *aan iet*, Caes. B. G. I, 22. VIII) *Zonderling staat het eenige maalen bij* Caesar *in plaats van het Hollandsche:* op eenen afstand van *enz. met een volgend Tijdwoord; bij voorb.* B. G. II, 7 a millibus passuum — castra posuerunt, *dus ook* V, 32, VI, 7 *en* B. Civ. I, 65. IX) *Misschien ook* ten voordeele, Cic. Rosc. Am. 36 ut ea — a nobis contra vos — facere videamini, *alwaar de plaats gebrekkig, en a niet met eigenlijkheid voorkomt, gelijk* nobis *de Dativus zou zijn, of* facere *zoo veel is als* stare ab aliquo. *Maar zal a beteekenen* ten voordeele, *daar het anders* ten nadeele *beteekent*, n. XV. *doch, het staat ook zoo* Auct. ad Herenn. II, 27 med. quod saepe consulto multi ab reo faciunt, angustiis causae coacti, i. e. *Ten voordeele van den beschuldigden. Echter kan het ook hier beteekenen*, van den kant des beschuldigden, *gevolglijk zeker, tot zijne verdediging*: *vergel.* IV, 1. X) Bij, *om de nabijheid aan te wijzen, bij voorb.* 1) *nabij* prope, *gelijk* prope a Sicilia, Cic. Verr. V, 2 extr.: prope ab domo, Ibid. II, 3 in. 2) *bij eenige* Verba, *gelijk* istaec auscultavi ab ostio, Plaut. Merc. II, 4, 9 i. e. *bij de deur: doch eigenlijk staat het hier in plaats van* a parte: *dus ook* hinc ab ostio jacentem sustuli, Plaut. Cist. IV, 1, 7. XI) Achter usque, *schijnt het voor* ad *te staan*, tot aan toe, *doch alleenlijk, wanneer men achterwaards rekent, gevolglijk heet het toch eigenlijk* tot van-af, *bij voorb.* Cic. Vatin. 8 extr. omnes usque a Romulo decreverunt, *tot aan enz. tot van Romulus af enz. dus ook* Terent. Phorm. II, 3, 48 progeniem vestram usque ab avo atque atavo proferens. XII) tegen of waards, *bij voorb.* Liv. XLV, 28 in. duo maria ab occasu et ortu solis cet.: *doch hier staat het eigenlijk in plaats van* a parte. XIII) a me, a se cet. *staat somtijds voor* sua sponte *van zelf*, ipsum a se oritur, Cic. Fin. II, 24 med.: non ipse aliquid a me promsisse, sed subito in sermonem vestrum incidisse, Cic. Or. I, 24: *dus ook* a se instituere, *zelf onderrichten*, Colum. XI, 1, 5: *alwaar terstond daar voor staat* ipse instituo. *Ook beteekent het somtijds van het mijne, het zijne:* Suet. Aug. 40 singula millia nummûm a se dividebat. Conf. *boven* I, 10. XIV) ab itinere, *op den marsch, op den weg*, Suet. Caes. 60 Proelia sumebat ab itinere, *waar voor anders gemeenlijk is* in itinere, Terent. Phorm. III, 3 extr., *of* itinere, Liv. XXV, 19 med., *of* ex itinere, Caes. B. G. II, 24: Liv. XXXV, 24 in. XV) *Zonderling is het, dat* ab re, *het welk anders beteekent* van de zaak, naar de zaak *enz. waar voor ook* a re *gezegd wordt, ook beteekent* tegen *het voordeel*, nut, *ten nadeele*, onvoegzaam, *waarbij dan* ab tegen, *of* niet voegend, niet daar toe behoorende, *beteekent, bij voorb.* Plaut. Trin. II, 1, 12 ab re consulit i. e. *ten nadeele, tegen het voordeel. Meermaalen staat* ne, non *of* haud *daar bij*, i. e. *niet tot schade, niet ondienstig, niet onvoegzaam, niet tegen het nut, bij voorb.* dum ab re ne quid ores, Plaut. Capt. II, 2, 88; haud est ab re aucupis, Plaut. Asin. I, 3, 71, *het is niet tot schade, tegen het voordeel van enz.:* haud ab re duxi — referre, Liv. VIII, 11 in., i. e. *ik heb het niet onvoegzaam geoordeeld enz.* non ab re esse Quintio visum est, Liv. XXXV, 32 med., i. e. *niet onvoegzaam, niet ten onpasse:* non ab re fuerit subtexere, Sueton. Aug. 94. XVI) *Ook drukt* a *de bediening uit, die men bij eenen Hoogeren heeft*, Suet. Caes. 74 a manu servus i. e. *Schrijver, Secretaris; ook blootlijk* a manu, Suet. Aug. 67: *dus ook* ab epistolis, Sueton. Claud. 28: a studiis, Ibid.: a pedibus *lakei*; a voluptatibus, i. e. Directeur des plaisirs cet. *verders* a rationibus *Rentmeester*; a bibliotheca *Bibliothekaris*; a supellectile cet. *Ook staat* Cic. Attic. VIII, 5 Pollicem servum a pedibus meis i. e. *Bediende, lakei, looper: doch Ursinus heeft de woorden* servum a pedibus meis *vcr dacht, kennelijk* a janua *meis weg of daar voor* meum *te staan. Ook staat* Nep. Hann. 12 puer ab janua prospiciens, *alwaar men gemeenlijk* puer ab janua *bij een neemt en door* janitor *verklaart: maar* ab janua *kan ook met* prospiciens *gebracht worden*, die uit de deur keek *enz.* XVII) A *onderwijlen somtijds, bij voorb.* loco pellere, movere cet.: *somtijds staat er de* Dativus *voor, gelijk* Virg. neque cernitur ulli i. e. ab ullo.

ABACTOR, oris, m. *een* wegdrijver, *bij voorb. van vee: inzonderheid, die het vee steelswijze wegdrijft*, veedief; abactor boum, Minuc. Fel. in Octav. 5: *ook zonder* Genitivus, Apulej. Met. VII, extr. conf. Paul. Sentent. V, 18.

ABACTUS, us, m. *het* wegdrijven, *bijzonder met geweld*, Plin. Paneg. 26.

ABACŬLUS, i, m. *eigenl. eene kleine vierkante vlakte, dobbelsteen, tafeltjen enz. Het staat enkel* Plin. H. N. XXXVI, 20 calculi, quos quidam abaculos vocant i. e. *vierkante glassteentjens, glazen dobbelsteenen; misschien ter bereiding van een vloer, of Mosaisch werk.*

ABĂCUS, i, m. *misschien elke* vierkante vlakte, *bij voorb. plat, disch, tafel, van daar* 1) *ten tijde van Cato* (R. Rust. X, 4) *eene tafel, om zaaken op te leggen, keukentafel, rechtbank:* 2) *ten tijde van Cicero, eene (misschien* gladde, geboende) tafel, *om er bijzonder het gouden en zilver huissieraad tot pronk op te zetten;* een pronktafel, staatzijtafel, Cic. Tusc. V, 21 abacos ornavit argento auroque. Cic. Verr. IV, 16 in. abaci vasa omnia, ut exposita fuerant cet.: Ibid. 25 extr. iste (Verres) cum aliquot abacorum faceret vasa aurea cet. i. e. *voor eenige* pronktafels, *om eenige pronktafels (staatzijtafels) daar mede te bezetten:* conf. Liv. XXXVIII, 6 extr. Juvenal. III, 204. Plin. H. N. XXXVII, 2. *Misschien waren het tafels zonder voeten (zoo als n. 1.) die slechts aan den wand waren vastgemaakt. Misschien is het onze* Thresoir *enz.* 3) *een tafel om te rekenen, of geometrische Figuuren te maaken. Rekentafel, Tekentafel.* Pers. I, 132. 4) *Een tafel om te spelen; Speeltafel*, Suet. Ner. 22. 5) *de vierkante vlakte of dekstuk op het kapiteel der pilaaren*, Vitruv. IV, 1. 6) *ook heeten de vierkante vlakten of platen, bij voorb. van marmer enz. die aan de wanden tot sieraad geplaatst werden*, abaci, Vitruv. VII, 3. Plin. H. N. XXXIII, 12.

ABALIENATIO, onis, f. *is*, 1) *wanneer iemand, het geen hem toebehoorde, en zijn eigendom was*, van zich afdoet, *en uit zijne magt en recht van eigendom laat gaan, hoe dit ook geschieden moge, door verkoop, wegschenken, versloten enz.;* vervreemding, *gevolglijk, de* verwijdering van zich, overgifte, verkoping *enz. insgelijks, de verstoting van kinderen enz.* vid. Cic. Top. 5. 2) *de* verwijdering *van iemands* gunst, afkeerigmaaking *enz. of in 't gemeen*, de verwijdering, afscheiding *enz. Dus schijnt het niet voor te komen.* Zie abalieno.

ABALIENO, avi, atum, are, *eig.* vreemd maken *jegens zich of iemand;* ontvreemden; *van daar* 1) *van zich of iemand iet, dat zijn eigendom was, zoo verwijderen, of weggeven, dat het recht van eigendom ophoudt; het zij dit geschiede door verkoo-*

pen,

Digitized by Google

ven, wegschenken, of op eenige andere wijze, waar door het dan weggeven, wegmaaken, verstooten, dan, overgeven, verkoopen, ook onttrekken, verwijderen, nemen enz. vertaald wordt, bij voorb. ut idem agros populi Romani abalienaret Cic. Agr. II, 24 extr. i. e. verkocht, vervreemde; dus ook vectigalibus abalienatis, Ibid. 27 med.: pecore abalienato, Cic. Verr. III, 50 med. i. e. verkocht, vervreemd; ni quatriduo abalienarit, Plaut. Asin. IV, 1, 20, i. e. indien hij het (het schilderstuk) niet binnen vier dagen wegmaakt, of verkoopt. Verders Plaut. Trin. II, 4, 112 zegt een slaaf, hoorende, dat zijn Heer den akker, daar zij hun bestaan van hadden, aan zijne zuster ten huwlijksgave wilde medegeven. Nostramne vis nutricem (voedster, minne, i. e. den akker), quae nos educat, abalienare a nobis? i. e. weggeven, van ons verwijderen, ons ontnemen. Verders ita nos abalienavit, Terent. Heaut. V, 2, 26, i. e. verstoten, uit het getal der zijnen verwijderd, gelijk veele Handschriften hebben, en Bentley goedkeurt, doch verscheiden Uitgaven hebben alienavit. 2) afkeerigmaaken van iemand, gevolglijk van hem en zijne vriendschap verwijderen of scheiden, bij voorb. qui nos, quos retinere poterant, invidendo abalienarunt, Cic. ad Divers. I, 7 §. 16, i. e. mij van zich verwijderd, mij ten vijand gemaakt hebben; suspicantem, te ab se abalienatum, Ibid. §. 7. i. e. dat gij zijn vriend niet zijt, of dat gij zijn vijand geworden zijt. Hi totam abalienarunt Africam, Nep. Hamilc. 2, i. e. hebben afkeerig gemaakt scil. van de Karthaginienzen. Ook zonder a, bij voorb. Nep. Ages. 2 Tissaphernes perjurio suo homines suis rebus abalienaret. Dus ook animum, voluntatem cet. bij voorb. Cic. Phil. III, 15 med. Pompeji voluntatem (genegenheid) a me abalienabat oratio mea: Liv. XXVI, 38 in. abalienabantur animi: Cic. Attic. I, 3 est animo abalienato, ongenegen, ongunstig. 3) In het gemeen scheiden, verwijderen, bij voorb. nisi mors meum animum abs te abalienaverit, Plaut. Curc. I, 3, 18. Istuc crucior, a viro me tali abalienarier, Plaut. Mil. IV, 8, 11, i. e. mij scheiden zal. Ut omnino ne illius potestate abalienemur, Cic. Cornel. fragm. p. 1046.

ABAMBULO, are, weggaan, bij voorb. abambulantes, Fest.

ABANTE, i. e. ante, Fest.

ABARCEO, ere, i. e. prohibere, Fest.

ABAVUS, i, m. Oudovergrootvader i. e. grootvader van den grootvader of van de grootmoeder, Cic. Brut. 58 extr. Harusp. 13 in.

ABDICATIO, onis, f. eig. de ontzegging, de afstand van iet, daar men in nader verbinding mede stond; bij voorb. 1) filii, de verstoting van zijnen zoon, wanneer de vader hem niet meer voor zijnen zoon erkennen wil enz. bij voorb. abdicatio Agrippae (scil. ab Augusto facta), Plin. H. N. VII, 45: cf. Val. Max. VI, 9. extern. 2. en Quintil. VII, 4. 2) magistratus, de nederlegging van het regeerings-ambt, het zij vrijwillig of tegen wil en dank geschiedende, bij voorb. dictaturae, Liv. VI, 16 extr. 3) hereditatis, Justinian. Cod. VI, 31, 6.

ABDICO, avi, atum, are, eig. zich van iet los zeggen, eene zaak opzeggen: aliquem, aliquid, bij voorb. filium, zijnen zoon verstooten, niet voor zijnen zoon erkennen, bij voorb. liberos, Plin. Hist. N. VI, 22: filios, Quintil. Instit. III, 6 (8 of 7): abdicatus, Ibid. en door meermaalen; dus ook patrem niet voor zijnen vader erkennen, zijnen vader verwerpen; Liv. XL, 11 in. Curt. IV, 10 med.: magistratum, het overigheids-ambt nederleggen, cf. n. 2: dus ook legem i. e. verwerpen, van het volk, Plin. H. N. VII, 30 legem abdicarunt tribus: Ibid. V, 17 omni Venere abdicata: van daar wegdoen, verwijderen, bij voorb. utinam posset e vita abdicari aurum, Plin. H. N. XXXIII, 1. van daar antra abdicata soli, Prudent. περὶ στεφ. V, (passion. Cypriani), 52. 2) abdicare se re, zich van iet outslaan, bij voorb. magistratu i. e. het regeerings-ambt nederleggen, het zij uit gewillig of uit dwang geschiede; bij voorb. consulatu, Liv. II, 2 in. III, 29 in.: dictatura, Liv. II, 31 extr. III, 29 med.: praetura, Cic. Catil. III, 6. Ook zegt men abdicare magistratum, bij voorb. consulatum cet. het overigheids-ambt nederleggen, Liv. VI, 18 abdicando dictaturam: Sallust. Catil. 47 abdicato magistratu: doch de Edit. Cort. heeft abdicatus mag. Ook heeft Cic. N. D. II, 4 abdicarent consules, alwaar se consulatu te verstaan is. Maar abdicare alicui magistratum, iemand van het ambt outzetten, schijnt niet voor te komen. Verders zegt men abdicare se tutela, zich ontslaan van de voogdijschap i. e. die nederleggen, Cic. Attic. VI, 1 ante med. tutela cogito me abdicare: ook libertate, Cic. Phil. III, 5 in.: en scriptu, i. e. den schrijverspost nederleggen, Piso ap. Gell. VI, 9. 3) met een Infinitivus, i. q. nego: bij voorb. consanguineam esse abdicant, Pacuv. ap. Non.

ABDICO, xi, ctum, 3. eig. iemand iet afspreken, ontzeggen, niet toekennen, niet goedkeuren, niet daar in bewilligen: bij voorb. vindicias filiae suae ab se abdixisse, Pandect. I, 2, 1 §. 24: bijzonder van de voorspellende vogelen, bij voorb. aves abdicunt bewilligen niet het geen, daar men ze toe raadgepleegd heeft; zij zijn er tegen, Cic. Divin. I, 17 tresque partes (vineae) aves abdixissent i. e. niet goedgekeurd hadden.

ABDITE, Adv., verborgen, heimlijk, Cic. Verr. II, 73 extr. ita abdite latuisse, verborgen gelegen enz.

ABDITIVUS, a, um, bij voorb. filius abditivus a patre, i. e. separatus, Plaut. Poen. Prol. 65.

ABDITUS. Zie Abdo.

ABDO, didi, ditum, dĕre, wegdoen, wegmaken, bij voorb. abde equum domo Virg. Georg. III, 96, i. e. bezorg het uit den huis: van daar 1) verwijderen, bij voorb. ex conspectu, uit de oogen, uit het gezicht, bij voorb. se ex conspectu heri, Plaut. Pseud. IV, 7, 5: adscensu abdito a conspectu, Liv. X, 14: partes contexit atque abdidit, Cic. Offic. I, 35 in. Van daar 2) verbergen, versteken, in locum en in loco; is beide gebruiklijk, bij voorb. tabulas, Cic. Pis. 17 in.: se in sylvas, Caes. B. G. I, 12: abdo me in bibliothecam, Cic. ad Div. VII, 28 med. van daar se in literas of se literis, bij voorb. me totum in literas abdere, Ib. 33 extr., i. e. mij zelven geheel aan de letteroefeningen overgeven: si qui ita se literis abdiderunt, Cic. Arch. 6: dus ook abditus in loco, bij voorb. in lectis, Cic. Invent. I, 2 med. 3) voor steken, houwen, bij Dichters, wanneer het werktuig diep ingaat, en zich gevolglijk in de wond verbergt, bij voorb. lateri capulo tenus abdidit ensem, Virg. Aen. II, 553: abdit ferrum in armo, Ovid. Met. IV, 719: totosque sub inguine dentes abdidit, Ovid. Metam. X, 715. Het Particip. abditus, a, um staat ook dikwijls adjective, verborgen, heimlijk, geheim, bij Cicero en anderen. Abdita rerum, i. e. res abditae, Horat. Art. 49: in abdito, Plin. H. N. VIII, 5 in 't geheim.

ABDOMEN, inis, n. de vette onderbuik bij menschen en dieren, de pens, smeer uik, bij voorb. natus abdomini suo, geboren voor zijn buik i. e. die daar alleen voor zorgt, Cic. Pis. 17 extr.: dus ook Ibid. 27 solet --- oculorum delectationi abdominis voluptates praeferre i. e. vermaaken en vernoegen van den buik, vreet- en zuipvermaaken: insaturabile abdomen, Cic. Sext. 51 extr., de onverzaadlijke buik; drukt de vraat- en zuiplust uit. Ook bij beesten, bij voorb. van zwijnen; hier wordt abdomen porci of suis voor iet lekkers, eene lekkernij gehouden, hier toe behoort Plaut. Curc. II, 3, 44. Ook van visschen, bij voorb. van den Tonijnvisch, Plin. H. N. IX, 15. Not. Plaut. Mil. V, 5 zegt iemand al boertend of uit schaamte: abdomen in plaats van membrum virile, maar daarom betekent het dit nog niet, gelijk veelen verkeerd gelooven. Men noeme het liever een euphemismus.

ABDUCO, xi, ctum, cĕre, 1) eig. wegvoeren, ontvoeren, weghaalen; menschen of vee; hoe het ook geschiede, met of zonder geweld, uit dartelheid of niet; want het is een greep, wanneer Donatus ad Terent. Ad. III, 3, 4 zegt: ducimus volentes, abducimus invitos: zoo als er dan vi of per vim bij staat, bij voorb. vi abductam, Cic. Verr. III, 34 in.: per vim -- a foro abducerent, Liv. II, 56: men zegt abducere a, de, ex loco, en wanneer de plaats, waarheen iemand gevoerd wordt, uitgedrukt moet worden, in, ad cet. bij voorb. a foro, Liv. II, 56: de foro, Liv. XXIII, 23 extr.: ex acie, Cic. Brut. 62: e foro, Cic. Verr. V. Ook ontbreekt de Praepositie a, de of ex, bij voorb. gremiis abducere pactas, Virg. Aen. X, 79, alwaar gremiis de Ablativus (van ab in abducere) en ook de Dativus zijn kan; dus ook Sueton. Oth. 3 Poppaeam Sabinam, abductam marito cet.; Claudian. B. Get. 161 bos abductus aratro: verders tot prius abductis, Ovid. Her. XVI, 341, i. e. ontvoerd enz. dikwijls heet het alleen: ergens heen voeren, wanneer er eene plaats, waarheen, bij gedacht kan worden, bij voorb. in lautumias abduci, Cic. Verr. V, 56: in servitutem abduci, Caes. B. G. I, 11. Inde abducto eo in curiam, Liv. XXXIX, 49 extr. Exercitum Romam abductum, Liv. XLI, 14 na Rome gevoerd. Plaut. Curc. V, 3, 15 abduce istum in malam crucem i. e. voer den kerel na de galg enz. dikwijls heet het enkel: met zich ergens heen nemen, het zij met geweld of goedschiks, bij voorb. op een gastmaal, Terent. Eun. III, 1, 17: ook [illegible], [illegible], [illegible], bij voorb. somnos abduxit imago, het (verschijnende) beeld in den droom nam ook den slaap met zich, i. e. maakte, dat de slaap verdween, Ovid. Fast. V, 457. 2) iet van iet aftrekken, bij voorb. een flessel van de deur, Plaut. Cas. V, 2, 8: van daar in 't gemeen aftrekken, gelijk afscheiden, of zich zelven van [illegible], lever enz. bij voorb. animum a solicitudine, Cic. ad Div. IV, 3 extr. A quo studio te abduci negotiis intelligo, Ibid. ep. 4 prope fin. Abduco me ab omni reip. cura, Cic. ad Qu. fr. III, 5 med. Nihil est difficilius, quam a consuetudine oculorum aciem mentis abducere, Cic. Nat. D. II, 17 in.

Das

Dus ook animum a cogitationibus abducere, Cic. Fin. V, 29, i. e. van denken: a corpore, Tusc. I, 31 in. ook iet ergens heen trekken, wenden of toepassen, bij voorb. met ad, bij voorb. Cic. Divin. I, 41 extr. ne ars tanta --- a religionis auctoritate abduceretur ad mercedem atque quaestum, getrokken of afgewend wierde, i. e. op dat zij niet enkel eene handteering, of eene zaak van gewin wierde. Van daar, in 't gemeen, wegwenden, afwenden, aftrekken, afkeerig maaken, van iet te rug houden, bij voorb. a re publica, Cic. Phil. XIII, 20 abductus sc. a rep. van daar, tot iet verleiden met ad, bij voorb. abducere aliquem ad nequitiam, Terent. Ad. III, 3, 4. Dus ook caput abducere ab ictu, Virg. Aen. V, 428. het hoofd te rug trekken (in het gevecht), om niet getroffen te worden; abducto intus visu, Plin. H. N. XI, 37, i. e. het gezicht inwaards getrokken, gericht, gekeerd: dus ook gradum, Sil. X, 18. Van daar ook 3) scheiden, afzonderen; Cic. Divin. II, 5, 1 abducere divinationem a conjecturis i. e. scheiden van enz. gevolglijk daar van onderscheiden. Val. Flacc. IV, 677 abductis montibus i. e. recedentibus: 4) wegdrinken, of drinken, bij voorb. potio datur abducenda, Scribon. Larg. 122: 5) ook afleiden, bij voorb. aquam, flumen cet.: doch dit schijnt niet voor te komen. Not. De Imperativus, abduc, is bekend. Doch, de Ouden hebben ook, bijzonder in het gemeene leven, abduce gezegd, bij voorb. Terent. Ad. III, 4, 36: Phorm. II, 3, 63: Plaut. Truc. IV, 3, 73.

ABDUCTUS, a, um. Zie Abduco.

ABEMO, of ABIMO, emi, emtum, 3. wegnemen: staat tot hier toe alleen in Festus, welke zegt: abemito heet demito, auferto.

ABEO, ivi, en gewoonlijker ii, itum, ire, eig. voortgaan, weggaan, afgaan, van eene plaats: of ook enkel gaan, wanneer er eene plaats (zaak), van waar, of eene plaats (zaak), waar heen men gaat, daar bij gedacht wordt: I) van levende schepselen, bij voorb. menschen, gelijk: abire domo van huis, Plaut. Merc. Prol. 12: urbe, Ib. III, 4, 69: sublimis abiit, Liv. I, 16 cf. Virg. Aen. I, 415 i. e. in de hoogte, in de lucht, ten Hemel enz.: ex oculis, Liv. XXV, 16: de Roma in provinciam, Pandect. III, 3, 21; dus ook de loco jam abiit pestilentia, Cic. ad Div. XIV, 1 ante med., i. e. van deze plaats: sommigen verklaaren het, wat de plaats betreft, misschien aanvoeren: foras, Terent. Eun. IV, 4, 35: non tu hinc abis, Ibid. IV, 7, 29: abin a me? Plaut. Bacch. V, 2, 57 i. e. ga voort van mij, wilt gij niet voortgaan, u wegpakken? Cur tu abis ab illa? Terent. Andr. I, 5, 64 i. e. van haar: sommigen verklaaren het ook uit haar huis, maar het eerste is beter: [illegible] domum, Ibid. [illegible]: ad Deos, Cic. Tusc. I, [illegible]: sub jugum, Liv. III, 28: in angulum aliquo, Terent. Ad. V, 2, 10. Dus ook in malam rem, crucem, cet. ten [illegible], tot [illegible] gaan, in toornige gezegden of verwenschingen, bij voorb. abin' hinc in malam rem cum suspicione, Terent. Andr. II, 1, 17, i. e. loop na de galg enz. daar voor staat in malam crucem, sed. abi, Terent. Phorm. II, 3, 21: dus ook abi in malum cruciatum, Plaut. Aul. III, 3, 11, i. e. loop na de galg! dus ook quin tu abis in malam pestem, malumque cruciatum, Cic. Phil. XIII, [illegible], i. e. [illegible], loop na de galg enz. verders abiturum eum non esse, si accessisset, Cic. Caecin. I, 7 extr. hij zal (zoude) er (met het leven) niet afkomen, i. e. behoorde gedood te worden: abire deambulatum gaan wandelen, Terent. Heaut. III, 3, 26: exsulatum in ballingschap enz. Liv. II, 15: ook met den Infinitivus in plaats van het Supinum, bij voorb. abi quaerere, Plaut. Cist. II, 1, 16. Dus ook abire magistratu van zijn ambt afgaan, het nederleggen, Cic. Pis. 3: ad Div. V, 2 med.: Liv. II, 31, III, 51, 64. Verders e vita uit het leven gaan, sterven, Cic. Tusc. I, 30. Waar wer Plautus zegt Cist. Prol. 18 abierunt in communem locum i. e. orcum: ook somtijds enkel abire, bij voorb. insperato abiit, Lucil. ap. Non. verders longe abire verre weggaan, verre gaan, deels eigenlijk, van eene plaats, bij voorb. ne abeas longius, Terent. Adelph. V, 5, 1: deels oneigenlijk, bij voorb. non longe abieris, Cic. ad Div. VII, 19 med. gij behoeft niet ver te gaan, scil. naar voorbeelden, i. e. gij behoeft ze niet ver te zoeken; ne longius abeam, Cic. Rosc. Am. 16, om niet verder (te verre) te gaan, scil. om voorbeelden te zoeken. Quid ad istas ineptias abis? Cic. Rosc. Am. 16 med. waarom vervalt gij enz. komt gij enz. Abire in ora hominum, Liv. II, 36, den menschen in den mond komen i. e. hun tot een onderwerp van het gesprek strekken: Abire in flammas, Ovid. Met. I, 405 in vlammen overgaan, letterlijk branden (van liefde). Abeo a sensibus, Cic. Acad. IV, 28 med., ik ga weg van enz. i. e. ik houde op te spreken van enz.: Abire a jure, Cic. Verr. I, 44 med., van het recht afgaan i. e. het beledigen. Men merke ook op 2) abi ga! deels, op eenen toornigen, verachtelijken, spottenden, deels op eenen goedkeurenden toon, bij voorb. abi, ludis me, Plaut. Most. V, 1, 32, i. e. ga, gij spot met mij: abi nescis inescare cet. Terent. Ad. II, 2, 12 ga! gij weet niet recht enz.: Laudo, Ctesipho, patrissas: abi, virum te judico, Ibid. IV, 2, 25 i. e. ga! gij zijt een braaf kerel: van daar abi in malam rem, Plaut. Pers. II, 4, 17, of in malum cruciatum, Plaut. Aul. III, 3, 11, i. e. ga na de galg! b) abin' in plaats van abisne, i. e. zult gij niet gaan? i. e. ga, ei ga, pak u enz. bij voorb. Plaut. Amph. II, 2, 225. Abin' hinc a me cet. Dus ook abin' hinc in malam rem cum cet. Terent. Andr. II, 1, 17 i. e. loop na de galg, ei, loop na de galg met enz. Abin' hinc, Terent. Eun. V, 2, 22, i. e. ga voort! Verders staat abire in in plaats van aannemen, bij voorb. in avi mores, Liv. I, 32 i. e. aannemen, navolgen. Ook is aan te merken, dat abire en excedere ook verbonden worden, bij voorb. Cic. Catil. II, 1 in. abiit, excessit cet.: Liv. XXXV, 46 extr. excedant atque abeant. Verders merke men op abire met den Accusativus, bij voorb. viam suam, Plaut. Rud. IV, 3, 88 zijnen weg gaan, zijnen weg voortgaan: zonderlinger is ripam injussus abibis? Virg. Aen. VI, 375 i. e. aan den oever, alwaar derhalven ad bij ripam zou te verstaan zijn; doch sommige Codd. hebben adibis, het welk beter schijnt. II) van levenlooze dingen: 1) voortgaan of heengaan, afgaan, aflopen, bij voorb. mirabar, hoc si sic abiret, Terent. Andr. I, 2, 4, i. e. zoo aflopen, zoo voortgaan, scil. zonder verhindering, straffe, dus zijn' voortgang hebben zou; doch het kan ook zoo: tot zijn oogmerk, doel, komen, gevolglijk goed aflopen enz. Dus ook Cic. Attic. XIV, 1 in. non posse istaec sic abire, het welk uit Terentius schijnt genomen te zijn, i. e. het kan niet zoo gaan, zoo voortgaan, of aflopen. Catull. XIV, 16 non hoc tibi sic abibit, i. e. het zal u niet zoo (ongestraft) aflopen: 2) weggaan of voortgaan: a) van dingen op eene verkoping, die men bij voorb. niet bekomen kan: bij voorb. res abiit a me ik heb de zaak niet gekregen, bij voorb. Cic. Verr. III, 64 in. ne res abiret ab Apronio i. e. op dat Apronius ze krijgen mogt; Ibid. I, 54 med. si res abiret a mancipe, indien ze de ondernemer niet bekomen enz. b) weggaan, i. e. er toe gaan, van onkosten; bij voorb. pecunia abiit in cet., het geld gaat weg voor enz. i. e. wordt daar toe besteed, bij voorb. Cic. Attic. XI, 2 in. in quos sumtus abeunt fructus praediorum gaan er aan, worden er toe besteed: verders c) weggaan i. e. ophouden, vergaan, verdwijnen, bij voorb. Cic. ad Div. XIV, 1 med. de loco pestilentia abiit i. e. van die plaats enz. alwaar sommigen de loco zonder noodzaaklijkheid verklaaren, ten aanzien, wat aanbelangt: sol abiit, Plaut. Merc. V, 2, 38, i. e. is ondergegaan; e medio abiit scrupulus, Terent. Phorm. V, 8, 30. Van daar 3) in 't gemeen vergaan, verdwijnen; hier toe kan men brengen n. 2. bij voorb. pestilentia abiit, scrupulus abiit: verders nausea abiit, Cic. Attic. XIV, 10 med.: timor abiit, Liv. II, 52: malum abiit in diem (voor een' korten tijd) Terent. Phorm. V, 2, 36: fides abiit, Liv. III, 10, de geloofwaardigheid is verdwenen i. e. men gelooft het niet meer: bijzonder van den tijd: bij voorb. abiit illud tempus, Cic. Mur. 3: Abiit ille annus, Cic. Sext. 33 in. Dum haec dicit, abiit hora, Terent. Eun. II, 3, 49: abierunt menses decem, Ter. Ad. IV, 5, 57. 4) overgaan i. e. in iet veranderen, of verwisseld worden (zoo als wij zeggen: overgaan, bij voorb. tot verrotting enz.) bij voorb. oppidum --- in villam abiit, Plin. H. N. III, 5: in sylvas abeunt, i. e. mutantur, Ovid. Met. IV, 657: stagnum abiit in salem, Plin. H. N. XXXI, 7 in.: studia abeunt in mores, Ovid. Her. XVI, 83: vigor ingenii in alas et pedes abiit, Ov. Met. VIII, 255 i. e. ging in de enz. 5) gaan of indringen; bij voorb. van een schoot, bij voorb. Virg. Aen. X, 700 cornus (i. e. hasta) sub altum pectus abit. Not. 1) in plaats van abivi, abivissem cet. is meer gewoon abii, abissem, abisse cet. Doch men vindt ook het eerste, bij voorb. abivisti, Plaut. Amph. II, 2, 105: abivisse, Plaut. Rud. II, 3, 64. Ook zeiden de Ouden abissem, abisse cet. bij voorb. abisse, Ovid. Her. II, 99: ook, zoo ik niet misheb, in Livius. Not. 2) Het Passivum (onpersoonlijk) komt ook dikwijls voor, bij voorb. abibitur, men zal enz. Plaut. Merc. IV, 4, 36: abitum quam aditum malis, Plaut. Cist. I, 1, 34, zoo zou men liever heengegaan dan gekomen zijn: tenuit, ne unito incepto abiretur, Liv. XXIV, 19.

ABERRATIO, onis, f. 1) het afdwaalen, verdwaalen van den weg: 2) ook van andere zaaken, bij voorb. wanneer men ongemerkt van iet afkomt, bij voorb. a dolore, Cic. Attic. XII, 38 med.: a molestiis, Cic. ad Div. XV, 18 wanneer men zijne smert, kommer, ongemerkt, voor eene poos vergeet; een middel, om ze voor eene poos te vergeeten.

ABERRO, avi, atum, are, afdwaalen, van iet afdwaalen, dat is ongemerkt ergens afkomen, afraken, 1) eigenlijk a via, of ab aliquo, bij voorb. a patre, Plaut. Men. Prol. 31. 2) Tropisch: bij voorb. a regula, Cic. Acad. IV, 46 in.: a proposi-

to,

Digitized by Google

re, Cic. Fin. V, 28: a miſeria, Cic. Att. XII, 45 in. i. e. *zijn ongeluk, ellende voor eene poos vergeten: dus ook* aberro, Ib. 38 in., ſcil. a dolore *ik verzette mij*: conjectura, Cic. Att. XIV, 22: Nat. D. I, 36 in. ſcil. in *of* a: *doch* in *is beter: evenwel ſtaat* a conjectura, Phil. XII, 9 med. *Ook* Nat. D. I, 36 *volgens ſommige Edd. Ook met* ad *of* in, *ergens heen afdwaalen, ongemerkt ergens heen raeken, bij voorb.* ad alia, Cic. Offic. I, 37: in melius, Plin. Ep. IV, 28.

ABESUS, a, um. *Zie* Abedo.

ABFOREM, *of* AFOREM, Verb. defect., *is zoo veel als* abfuturus eſſem *of* abeſſem. Infinit. abfore Virg. Aen. VIII, 147 *of* afore Hor. Sat. I, 4, 101 i. e. abfuturum eſſe.

ABFUTURUS, Particip. *van* Abſum. *Zie* Abſum.

ABGREGO, are, i. e. ab grege ducere, Feſt.

ABHINC *of* AB HINC, Adv. 1) *van plaats, van hier*, Lucret. III, 968. Aufer abhinc lacrymas cet. 2) *bijzonder van den tijd; en wel den voorleden: eigenlijk van nu af, van heden af (te rug) gerekend, en wordt door zedert of voor vertaald; het ſtaat met den* Accuſativus *en* Ablativus, *bij voorb.* abhinc annos XIV *voor 14 jaren*, Cic. Verr. I, 12 extr.: abhinc triennium, Terent. And. I, 1, 42: abhinc annos viginti, Cic. Phil. II, 46: *met den* Ablativus *ſtaat het, bij voorb.* Cic. Roſc. Com. 13 in. abhinc annis quatuor: Verr. II, 52 extr. abhinc XXX diebus: cf. Cic. Att. XII, 17 in. Plaut. Moſt. II, 2, 62.

ABHORREO, ui, ēre, a re *en* rem: 1) *eigenlijk* te rug ſchrikken van *of* voor iet: *met ijzing zich daar van verwijderen, verfoeijen: hier is de* Accuſativus *gemeenlijk in gebruik, bij voorb.* illum omnes abhorrebant, Cic. Cluent. 14 med. cf. Suet. Aug. 83. 2) een' afkeer hebben van iet, *hier volgt* a: *dit is zeer in gebruik, bij voorb.* a nuptiis, Cic. Cluent. 9. Terent. Hec. IV, 4, 42: a ducenda uxore abhorrere, Cic. Att. XIV, 13 extr. *of* a re uxoria, Terent. Hec. V, 10, i. e. *geen lust tot trouwen hebben*: ab urbe relinquenda, Cic. ad Div. II, 16 §. 9. *Somtijds ontbreekt dit* a, Cic. Fat. 4 extr. talibus vitiis cet. 3) *verre zijn van iet, in eenen Tropiſchen zin, alwaar in 't gemeen ſlechts* a *volgt; gelijk* Cic. Offic. I, 35 ab omni, quod abhorret ab oculorum auriumque approbatione *verre af is* i. e. *wat voor de oogen en ooren aanſtootelijk is: dus ook* a ſuſpicione, Cic. Coel. 4 in. *buiten vermoeden zijn*: ab infamia, Cic. Roſc. Am. 24 extr.: conſilium, quod abhorret a tuo ſcelere, Cic. Catil. I, 7 extr. *ſtaat met uw. ſnoodheid in geen verband*: abhorrere a fide, Liv. IX, 36 *ongeloofelijk zijn.* 4) afgaan *van iet, onderſcheiden zijn van iet, ongelijk zijn, niet overeenkomen met enz.: ook met* a, *bij voorb.* a meis conſiliis ratio tua non abhorret, Cic. Att. I, 20 in. *Dus ook* a communibus praeceptis, Cic. ad Div. I, 9 §. 47: quorum mores a ſuis non abhorrebant, Nep. Attic. 14. *Dus ook* a cetero ſcelere, Liv. I, 48 med. *Ook zegt* Liv. XXXVIII, 56 in. orationes abhorrent inter ſe *komen niet met elkander overeen, zijn elkanderen ongelijk. Van daar* 5) niet voegen, *of* niet paſſen *op iet: met* a, *bij voorb.* noſtram aetatem a caſtris abhorrere, Cic. Attic. XIV, 19 in.: longe a noſtris ſenſibus abhorrebat (oratio) Cic. Or. I, 18 extr.: non abhorret a cetero ſcelere, Liv. I, 46. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* Liv. II, 14 in. Huic tam pacatae profectioni --- abhorrens mos. *Ook abſolute*, Cic. Or. II, 20 ſin plane abhorrebit *maar als hij (de leerling) zich geheel niet voegen zal.*

ABJECTE, Adv. 1) *op eene* loſſe, weggeworpene i. e. *onächtzame wijze, bij voorb.* verbum abjecte poſitum, Gell. III, 6 in. 2) *op eene* weggeworpene, laage, *gevolglijk* moedeloze *of* laffe *wijze*, Cic. Tuſc. II, 23 med. ne quid abjecte faciamus i. e. *moedeloos, of lafhertig. Dus ook* Phil. III, 11 med. nec abjecte, nec ſine dignitate cet. 3) abjecte natum eſſe *van eene laage geboorte zijn*, Auct. Dial. de Orat. (*bij Tacitus*) c. 8.

ABJECTIO, onis, f. *de wegwerping, bij voorb. van het ſchild, eene letter, of andere dingen, bij voorb.* figurarum, Quintil. IX, 3 in. *Ook ſtondt voorheen* Auct. ad Her. I, 6 extr. abjectione, adjectione --- literarum: *maar* in Ed. Erneſt. *is* abjectione *en* adjectione *als eene gloſſe weggelaten: van daar* abjectio animi, Cic. Piſ. 36, *de wegwerping van moed, moedeloosheid.*

ABJECTUS, a, um, Particip. *van* Abjicio. *Zie* Abjicio.

ABIEGNUS, a, um, *in plaats van* Abiegineus *of* Abieginus, *van* dennen *of* dennenhout *gemaakt, of beſtaande, bij voorb.* haſtile abiegnum, Liv. XXI, 8 extr. ex Ed. Drak: trabes, Enn. ap. Cic. Inv. I, 49. Nat. III, 30 *en* ap. Auct. ad Her. II, 22: bovis Prop. IV, 1, 42.

ABIENS, euntis, Particip. *van* Abeo. *Zie* Abeo.

ABĬES, ĕtis, f. 1) *een Dennenboom, een Denne, bij voorb.* Virg. Aen. VIII, 599: Ovid. Met. X, 49. *Zeldzaam ſtaat* Liv. XXIV, 3 in. abietis arbores *in plaats van* abietes. 2) *Ook ſtaat* Abies *door eene Metonijmie in plaats van het geen daarvan gemaakt is, doch gemeenlijk alleen bij Dichters: bij voorb.* a) *dikwijls voor* navis ex abiete facta, *gelijk* Virg. Aen. VIII, 91 Labitur — abies i. e. *het ſchip enz.* cf. II, 16 *en meermaalen.* b) *voor* haſta ex abiete facta, Virg. Aen. XI, 667 *en meermaalen.* c) *voor eene ſchrijftafel van Dennenhout*: Plaut. Perſ. II, 2, 66. obſignatam abietem cet. d) *Cicero haalt* Tuſc. III, 19 *uit eenen ouden Dichter aan*: toſti ſtant parietes, deformati atque abiete criſpa, *alwaar de Denne* i. e. *de houten bekleedzels der muuren (het ſchotwerk, het tafelwerk enz.) benevens de posten* kroes (criſpa) *genoemd wordt* i. e. *door de vlammen overäl gezengd, en van haare gladheid beroofd.*

ABIETARIUS, a, um, *met Dennen, of ook Dennenhout zich bezig houdende, daar betrekking op hebbende, bij voorb.* negotia, Feſt., i. e. *handel in Dennen.*

ABIGEATUS, us, m. *veedieverij, het dieflijke wegdrijven van vee*, Pandect. XLVII, 14, 1 *en* 2.

ABIGEUS, i, m. i. q. *een wegdrijver, bijzonder die iemand het vee ſteelswijze wegdrijft, een veedief*, Pandect. XLVII, 14, 1 *en* 3.

ABĬGO, ēgi, actum, 3. wegdrijven, wegjagen, verdrijven, 1) *leevende ſchepzels, bij voorb.* muſcas, *bij voorb.* abige muſcas, *zegt er een* Cic. Or. II, 60 extr.: volucres & feras, Cic. Tuſc. I, 43: uxorem ab janua, Plaut. Men. I, 18: de frumento anſeres, Plaut. Truc. II, 1, 41: aliquem a cibo, Plaut. Curc. I, 3, 30: *Ook dieſswijze, bij voorb.* pecus, Cic. Piſ. 34 extr. cf. Cic. Verr. III, 23: *ook* partum *of* fetum, ſcil. ex utero i. e. *de vrucht afdrijven, bij voorb.* partum, Cic. Cluent. 11 med.: fetum, Colum. VI, 27, 11. *Dikwijls heet het alleenlijk* ergens heen *drijven, bij voorb. de ſchaapen op eenen anderen akker*, Varr. R. R. II, 1, 16 greges ovium longe abiguntur ex Apulia in Samnium. *Ook menſchen*, Terent. Adelph. III, 3, 37 abigam hunc rus: 2) *van leveloze dingen, verdrijven, verjaagen, wegdoen, verwijderen, bij voorb.* nubes abigunt venti, Plin. H. N. II, 47: *dus ook* faſtidium, Plin. H. N. XII, 17: febres, Ibid. XXX, 11 extr.: peſtem, Enn. ap. Cic. Acad. IV, 28. *Dus ook* Plaut. Merc. I, 2, 3. Abige abs te laſſitudinem: Horat. Sat. II, 1, 44. Nec dum omnis abacta pauperies (i. e. *geringe koſt*) epulis regum. i. e. *verdreven, verwijderd van de tafel enz. in plaats van* remota: *dus ook* nox abacta, Virg. Aen. VIII, 407 medio jam noctis abactae curriculo i. e. *als 't ware, verdreven, in plaats van* exactae, finitae. *Verders* abacti oculi, Stat. Theb. I, 231, i. e. diepliggende oogen. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* Sil. VIII, 124. Quae dum abigo menti i. e. e mente, a mente.

ABJICIO, jēci, jectum, 3. 1) van zich werpen, wegwerpen, *of* weggooijen, *wanneer dit beide het zelfde is als van zich werpen, bij voorb.* ſcutum, Cic. Tuſc. II, 23: arma, Cic. ad Div. VI, 2. 2) heenwerpen, *op eene plaats*, a) *zonder denkbeeld van onächtzaamheid, bij voorb. eene werpſpies in 't leger*, Caeſ. B. G. V, 48: it. ſe ad pedes alicujus, Cic. ad Attic. IV, 2 med. *zich voor iemands voeten werpen enz.*: ſe in herbam, Cic. Or. I, 7. b) *met het bijdenkbeeld van onächtzaamheid, losheid, ſlordigheid*; res ſuas abjicere, *zijne zaaken heenwerpen, vergooijen, waar zij dan ook belanden mogen: bij voorb.* ſtatuas in propatulo, Nep. Hann. 9: *van Hannibal, die zoodanige ſlordigheid gemaakt vertoonde: van daar van andere onächtzaame, loſſe, woorden en daaden, bij voorb.* Roſcius abjicit verſum, Cic. Or. III, 26, *werpt, ſmijt het vers daar ſlechts heen*, i. e. *leest het op eene ſlordige wijze, zonder bijzonderen toon en geluid daar voor*: ſenarii Comicorum ſunt abjecti, i. e. *zijn los, ſlordig gemaakt, ſlechts zoo daarheen geſmeten*, Cic. Or. 55 med. *dus ook* ponendus eſt enim ille ambitus, non abjiciendus i. e. *moet bedachtzaam gemaakt, niet zoo nedergeworpen (heengeſmeten) worden*, Ibid. 59 in.: amburerētur abjectus, Cic. Mil. 32 in. Cum (natura) ceteras animantes abjeciſſet ad paſtum, Cic. Leg. I, 9 in. *zoo heengeworpen hadt, om hun eigen voedzel te zoeken*, i. e. *niet zoo zorgvuldig haare vorming en maakzel verordend hadt enz.* 3) wegwerpen, *Tropiſch* a) abjicere ſe, *zich zelven wegwerpen* i. e. *zich al te zeer vernederen, of laaghartig handlen, gevolglijk ook moedeloos zijn: bij voorb.* Cic. Parad. I, 4 ſic te abjicies atque proſternes, ut nihil inter te atque quadrupedem aliquam putes intereſſe? *wilt gij u zelven zoo wegwerpen?* i. e. *zoo verlaagen, vernederen?* Cic. Tuſc. II, 23 in. abjiciunt ſe atque ita afflicti — jacent, *werpen zich weg*, i. e. *vernederen zich, worden moedeloos, verliezen door moed. Want die laag denkt, wordt ligt moedeloos.* b) abjicere rem, *bij voorb.* domum cet., *wegwerpen*, i. e. *om eene kleinigheid verkoopen, verkwanzelen, bij voorb.* abjectas aedes, Plaut. Moſt. III, 3, 3: agros abjiciet moecha, Phaedr. IV, 4, 42 i. e. *verkwanzelen, wegmaken, zich er van ontdoen.* Terent. Ad. IV, 7, 26 quae (pſaltria) quantum poteſt, aliquo abjicienda eſt, ſi non pretio, gratis: *alwaar*

echter, uit hoofde van gratiis i. e. zonder geld, om niet, abigenda (i. e. men moet ze wegjaagen) in plaats van abiicienda beter zou zijn, ten zij men abiicienda ook zoo verklaaren wil. c) bijzonder staat abiicere met veele Substantiva, wanneer het, den eenen, wegwerpen, dan eens, laten vaaren, opgeven, afstaan, nalaten enz. vertaald wordt, bij voorb. spem, Brut. in Cic. Epp. ad Div. XI, 11 in. i. e. de hoop opgeeven, laten vaaren, opgeven: aedificationem, Cic. ad Div. XIII, 1 med.: consilium aedificandi, Cic. Attic. V, 11 extr.: curam, cogitationem de re, Cic. ad Div. IX, 20. §. 4: obedientiam, Cic. Off. I, 29 in. i. e. nalaten: dolorem, Cic. Tusc. III, 27 extr.: timorem, Cic. ad Div. XI, 21 extr.; cupiditatem certandi, Ibid. IV, 7, §. 14: voluntatem discendi, Cic. Or. II, 33 in.: postulationem triumphi, Coel. in Cic. Epp. ad Div. VIII, 6 in. i. e. opgeven: memoriam rei, Cic. Phil. I, 12 extr. VIII, 11 med. i. e. oblivisci: gloriam, Cic. Or. II, 52 med. i. e. opgeven, afstaan, er geen werk van maaken: dus ook famam ingenii, Cic. ad Div. IX, 16, §. 7: legem, Liv. III, 31 extr. i. e. opgeven, laten vaaren, er niet meer aan denken: vitam abjicere, Cic. Att. III, 19 in. i. e. sterven, wanneer men het leven moede is, als 't ware, het leven wegwerpen, zich van het leven ontdoen, ontlasten: dus ook vitia, bij voorb. ea (scil. quae perperam fecerit zijne vorige gebreken) illum abjecisse, Cic. Att. XVI, 5 med. i. e. laten vaaren, afgelegd. Van daar d) verwijderen, weghelpen, wegmaaken, bij voorb. superbiam, Plaut. Merc. V, 2, 10; doch het kan ook zijn nalaten: quae (psaltria) abjicienda est, Terent. Agros abjiciet moecha, Phaedr. i. e. wegdoen, wegmaaken: zie hier voorb. 4) afwerpen, van eene hooger naa eene laager plaats, bij voorb. tela e vallo, Caes. B. C. III, 56 i. e. nederschieten: se abjicere e muro in mare, Cic. Tusc. I, 34: van hier, nederwerpen, deels, zonder geweld, gelijk abjicere se supplicem, Cic. Mil. 36: of ad pedes alicujus, Cic. Att. IV, 2 med.: se in herbam, Cic. Or. I, 7 extr. zich in 't gras nederwerpen: abjicere se humi, Plin. H. N. XXI, 13. cf. Cic. Sext. 37 in.: deels, met geweld, wanneer het nederwerpen, te neder slaan, ter aarde vellen, nederleggen, verslaan enz. vertaald wordt, bij voorb. hostem, feram cet. bij voorb. Erymanthiam belluam, Cic. Tusc. II, 10 (als vertaaler van Sophocles): Mars saepe spoliantem evertit & perculit ab abjecto, Cic. Mil. 21. bijzonder Tropisch, bij voorb. abjicere aliquem, Cic. ad Div. X, 12 med.: ook senatus auctoritatem, Cic. Att. I, 18 med. cf. ad Q. fr. III, 8 med. Mur. 28 med. ter aarde vellen, nederslaan i. e. buiten werkzaamheid en gezag stellen, te schande maaken: van daar abjectus ter aarde geslagen i. e. buiten alle magt en gezag, gevolglijk hoogst ongelukkig, Cic. Catil. II, 1 extr. Verr. III, 43 extr. Nep. Att. 8. verders pudor animum abjicit, Quintil. I, 3 extr. i. e. slaat den moed neder, maakt moedeloos. Van daar abjectus nedergeslagen i. e. buiten raad, zonder besluit, zonder moed, Cic. Catil. III, 5 in. recitatis literis — abjectus, conscientia convictus: senatum abjectum excitavi, Cic. Att. I, 16 med.: dus ook animus abjectus i. e. nedergeslagen moed, moedeloosheid, komt dikwijls voor, bij voorb. sum animo perculso & abjecto, Cic. Attic. III, 2: dus ook animus abjectior, Cic. Amic. 16. Verders heet daarom abjicere laag stellen, vernederen, verlaagen; bij voorb. Cic. Tusc. V, 8 in. exaggerantem virtutem, cetera — abjicientem; dus ook Cic. Or. III, 26 extr. ad augendum & tollendum, — ad extenuandum atque abjiciendum: Cic. Or. 36 extr. augendis rebus & contra abjiciendis cet. dus ook se abjicere i. e. zich zelven verlaagen, Cic. Parad. I, 4, zie boven n. 3. van daar abjectus laag gesteld, gevolglijk laag, verächtelijk, weggeworpen, gering, slecht: bij voorb. Cic. Fin. V, 22 nihil abjectum, nihil humile cogitare i. e. niets laags, geringe: neque humilem neque abjectam orationem, Cic. Fin. III, 20: dus ook negotium abjectum, Val. Max. III, 7 extr. 5. laage bezigheid: homo abjectissimus, Val. Max. IX, 2, 2, de allerverachtelijkste, slechtste, mensch. Not. a) Men vindt ook abicit, abici cet. in plaats van abjicit cet. bij voorb. Juvenal. XV, 17 in. abicit: Ovid. Pont. II, 3, 37 abici: doch thans hebben de Uitgaven abjgi. b) Naar het Particip. Abjectus, a, um, ook Adjective staat, zoo heeft het de Gradus, abjectior, abjectissimus, Cic.

ABĬTIO, ōnis, f. 1) het weggaan, voortgaan, Terent. Heaut. I, 2, 16. 2) i. q. mors, Fest.

ABĬTO, ĕre (van bito, gaan): voortgaan, ergens heen gaan, is zeldzaam, bij voorb. Plaut. Rud. III, 4, 72.

ABĬTUS, us, m. 1) het voortgaan, weggaan, Ter. Heaut. III, 1, 5: Cic. Verr. III, 54. 2) de uitgang, bij voorb. uit een bosch, Virg. Aen. IX, 380 omnem abituru cet. volgens de beste Uitgaven, In anderen staat aditum, en inderdaad, is elke uitgang ook tevens een toegang. Dus ook Tacit. Ann. XIV, 37 circumjecta vehicula sepserant abitus i. e. uitgangen.

ABJUDĬCO, avi, atum, are, 1) iemand iet niet toekennen, afspreken, ontzeggen, bijzonder als Richter: aliquid of aliquem ab aliquo, bij voorb. a me abjudicata est, Plaut. Rud. V, 1, 3 i. e. is mij ontzegd geworden: dus ook Ibid. IV, 3, 100: a populo Rom. abjudicabit, Cic. Agr. II, 16: quae non ab eo — abjudicaretur, Cic. Verr. Act. I, 5 in. die hem niet ontzegd ware, gevolglijk ontnomen worden: opinione populi Romani rationem (i. e. betrekking) veritatis, fidei, religionis ab hoc ordine (senatorio) abjudicari, Cic. Verr. I, 2 in., dat de betrekking der waarheid, eerlijkheid, en gemoedlijkheid den Senaat ontzegd, en van hem gevolglijk niet vertrouwd wordt, dat hij op waarheid, eerlijkheid en geweten, bij het uitspreken van zijn oordeel, acht geeft. Ook met den Dativus, bij voorb. ipsum sibi libertatem abjudicasse, Cic. Caecin. 34 in. Zonderling en geheel verkeerd zegt een Minnaar bij Plautus, Asin. III, 3, 17 me a vita abjudicabo, ik wil mij zelven het leven ontzeggen, i. e. in plaats van vitam a me, ten zij men het tot het volgende wil brengen, i. e. scheiden enz. 2) verwijderen, afzonderen, scheiden; dus kan men veel uit n. 1. verklaaren. Hier toe behoort ook Cic. Or. II, 24 post med. id totum (malum) abjudico atque ejicio, ex Edit. Ernest., i. e. laat ik weg, scheide het er af. Doch eenige oude Uitgaven, bij voorb. van 1595 en 1597 hebben abdico atque rejicio.

ABJŬGO, are, 1) afspannen, 2) scheiden, afzonderen, bij voorb. a stabulis, Pacuv. ap. Non.

ABJUNGO, xi, ctum, 3. 1) afspannen, bij voorb. paarden van den ploeg, wagen, Virgil. Georg. III, 518. 2) In 't gemeen scheiden, afzonderen, verwijderen: van daar se abjungere a dicendi genere cet. zich daar van verwijderen, zich daar van onthouden, Cic. Att. II, 1 in.

ABJŪRO, avi, atum, are, onder eede loochenen, afzweeren, bij voorb. pecuniam, Plaut. Rud. Prol. 14: creditum, Sallust. Cat. 25: abjurant, si quid creditum est, Plaut. Curc. IV, 2, 10: mihi abjurare certius est quam dependere, Cic. Attic. I, 8 extr. cf. Virg. Aen. VIII, 263. Not. abjurassit in plaats van abjuraverit, Plaut. Pers. IV, 3, 9.

ABLAQUEATIO, onis, f. van ablaqueo (ten zij in beiden obl. te lezen is), is het graven om de wortels van wijnstokken en boomen, om de behoorlijke diepte tot vruchtbaarheid te bekomen: staat dikwijls bij Columella, bij voorb. IV, 4, 2. IV, 8, 1 en 2, alwaar lacusculi ablaqueationis voorkomen, IV, 14, 2 en Plin. H. N. XII, 15.

ABLAQUĔO, avi, atum, are, (ten zij men obl. lezen moet), om de wortels der wijnstokken en boomen graven, om diepte te maaken, ook gedeeltelijk, om het onkruid uit te trekken, Cato R. R. 5 circum oleas ablaqueato: Colum. IV, 8 in. vitis ablaqueanda est: cf. Plin. H. N. XVII, 25. Beter schijnt oblaq. dat ook in Codd. staat.

ABLATIVUS, a, um, Ablativus casus staat bij de Spraakkundigen, (grammatici): ook Quintil. Inst. I, 4.

ABLĀTUS, a, um, Particip. van aufero, zie Aufero.

ABLEGATIO, onis, f. de wegzending van een' persoon, in 't bijzonder, als men er gaarn van ontslagen wil zijn, wegschikking, bij voorb. juventutis ad bellum cet. Liv. VI, 39 med.: pudenda Agrippae, Plin. H. N. VII, 45.

ABLEGMĬNA, um, Plur. staat, volgends Scaligers verbetering, in Festus, i. e. partes extorum, quae diis immolabantur: anders proficiae, profegmina, profecta genoemd.

ABLEGO, avi, atum, are, iemand wegzenden, bijzonder, om van hem ontslagen te worden, weghelpen, aan een kant helpen enz. verwijderen, bij voorb. aliquem a se foris, Plaut. Mil. III, 2, 54. cf. Terent. Hec. III, 3, 54: pecus ac homines a prato, Varr. R. R. I, 47: homines, Cic. Verr. II, 32: consilium (i. e. Richters), Ib. 30 in.: haec (legatio) a — adventu me ablegat i. e. verwijdert, Cic. Attic. II, 18 extr.

ABLEPSĬA, ae, f. Blindheid, onbedachtzaamheid, staat alleen in 't Grieksch (ἀβλεψία), Suet. Claud. 39, alwaar Casaub. zegt, Servius (ad Virg. Aen. VII, 647) gebruikt het in 't Latijn.

ABLIGURIO, of ABLIGURRIO, ivi, itum, 4. door lekkerheid verdoen, verkwisten, verëten, verdoen, bij voorb. fortunas suas, Cic. Catil. II, 5: bona, Terent. Eun. II, 2, 4. NB. In eenen vuilen zin schijnt het te staan Suet. ill. Gramm. 23 vis tu abligurire? i. e. lekker zijn, elk belekken?

ABLŎCO, avi, atum, are, verpachten, verhuuren, bij voorb. domum, Suet. Vitell. 7.

ABLŪDO, si, sum, 3. ab aliquo of a re, 1) misschien eigentlijk een' grap maaken, die voor de zaak of persoon niet voegt; van daar 2) niet passen, voor het niet voegen; bij voorb. Haec a te non multum

tum abluicet imago, Hor. Sat. II, 3, 320 i. e. *de gelijkenis past wel op u. Meer komt het misschien niet voor.*

ABLUO, lui, luitum *of* lutum, 3. 1) *eigenlijk: afwasschen*, afspoelen, *en wel dikkel, als wanneer het zoo veel is als* baden, wasschen, *door baden of wasschen reinigen, zuiveren, bij voorb.* pedes, Cic. Tusc. V, 16 in.: corpus, Curt. III, 5, 2: corpus illuvie, Ibid. IV, 1, 22: ut abluantur, Cic. Rosc. Am. 26. b) *wanneer het zoo veel is, als* wegspoelen, *bij voorb. vuiligheid, aarde, huizen, bloembedden enz. bij voorb.* pulvillos (i. e. *bedden. de ompaling der bloembedden*), quos irrigationes — abluunt, Varr. R. R. I, 35 in. i. e. *afwasschen, wegspoelen, dus ook* Senec. Nat. Quaest. III, 27 torrens abluens villas: *senders* maculas e veste, Plin. H. N. XXVIII, 7 extr.: sudorem, Val. Max. I, 8, 1. 2) *Tropisch: in plaats van* wegnemen, verdelgen *enz. bij voorb.* abluere periuria, Ovid. Fast. V, 681: perfida verba, Ib. 682: maculam, *schandvlek*, Plin. Epist. III, 7: sitim, Lucret. IV, 874: umbras, Ib. 379: perturbatio animi placatione abluatur, Cic. Tusc. IV, 28 in. i. e. tollatur, sanetur: *alwaar de plaats zuiver is. Ernesti wil liever* allevatur *of* allevetur *lezen.* Not. Particip. ablutus *staat* Varr. R. R. III, 9, 12 *en* Curt. IV, 1, 22.

ABLUTIO, onis, f. *de afwassching*, afspoeling, reiniging *door wasschen of baden*, Macrob. Sat. III, 1: *ook* Plin. H. N. XIII, 12 in. ablutione, *zoo als Hard. leest, in plaats van* ab adulatione.

ABLUTUS, a, um, *zie* Abluo.

ABLUVIUM, i, *is van Laberius, in plaats van* diluvium, *gemaakt, volgends* Gell. XV, 7.

ABNATO, avi, atum, are, weg, *of* van daan zwemmen, Statius, Achill. I, 383.

ABNEGO, avi, atum, are, iet afslaan, weigeren, niet willen doen, niet willen geven of toestaan: aliquid, *bij voorb.* tibi conjugium, Virg. Aen. IV, 423.: depositum, Plin. Ep. X, 97: imbrem, Colum. X, 51: nec comitem abnegat, Hor. Od. I, 35, 22: *slaat uw gezelschap niet af: ook met den* Infinitivus, abnegat vitam producere *wil volstrekt niet, slaat het af enz.* Virg. Aen. II, 637.

ABNEPOS, otis, m. *Een zoon van den achter kleinzoon of achter kleindochter*, Suet. Tib. 3 *en* Pandect. XXXVIII, 10, 1.

ABNEPTIS, is, f. *dochter van den achter kleinzoon, of achter kleindochter*, Sueton. Ner. 35.

ABNOCTO, avi, atum, are, des nachts niet t'huis blijven, *buiten 's huis overnachten, elders overnachten*, Senec. Vit. beat. 26.

ABNODO, avi, atum, are, van knopen of knoesten zuiveren, *het is bijzonder een woord van hoveniers of wijngaardeniers, bij voorb.* palmitem socaneum i. e. *een zijrank, of dien te gelijk met de knoesten afsnijden*, Colum. IV, 24, §. 10. *als 't ware* afknotten: Ibid. 22, §. 4. Pampinus non abnodatus i. e. *besnoeid, van de overtollige knoesten en kwasten beroofd.*

ABNORMIS, e, zonder regel levende, *bij voorb.* abnormis sapiens, *die van zelf, en niet naar de regelen der scholen de wijsheid geleerd heeft*, Horat. Sat. II, 2, 3.

ABNUEO, ēre, *in plaats van* abnuo, ĕre, *bij voorb.* certare. Ex eo futurum abnueant, Enn. ap. Diomed.

ABNUITIO, onis, f. i. e. negatio, Fest.

ABNUMERO, are, i. e. totum numero, *zegt* Nigidius ap. Gell. XV, 3.

ABNUO, nui, nuitum *of* nutum, 3. 1) *eigenlijk door schudden van het hoofd, de oogen of de hand*, iet ontkennen, *of* afslaan, Liv. XXXVI, 34 med. manu abnuit, quidquam opis in se esse cet. conf. Gell. X, 4. 2) *in 't gemeen*, ontkennen, loochenen, afslaan, weigeren, *er tegen zijn, weigeren, om iet te doen, het geen de ander verlangt. Alles menigvuldig:* a) loochenen, ontkennen; quid concedat, quid abnuat, Cic. Fin. II, 1 extr.: quin abnuero, Cic. leg. I, 14. in. Haud abnuo, Liv. IX, 17 in. Nec abnuitur, Liv. III, 72 extr. b) afslaan, ontzeggen, *niet goedkeuren, niet er in bewilligen, er tegen zijn: bij voorb.* colloquium abnuere, Liv. XXX, 29 extr.: nihil recuso, nihil abnuo, Cic. Mil. 36. Scipione abnuente — sibi cum Poeno odium esse, Liv. XXVIII, 18 in.: Nihil abnuit meo studio voluntas tua, Cic. Fat. 2 med.: spes abnuit, Tibull. IV, 1, 25: nisi abnueret duritia, Plin. H. N. XXXVII, 10 i. e. impediret: quando imp. & subita belli locus abnueret, Tacit. Hist. V, 13. *ook volgt* ut, *bij voorb.* Liv. XXVIII, 18 in. ut in animum induceret venire, haud abnuit, *zoo sloeg hij het niet af, om het over zijn hart te brengen, bij te komen, of weigerde niet enz. ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* Virg. Aen. X, 8. Abnueram, Italiam concurrere Teucris. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* dare, Liv. XXIX, 15 in. *doch dit kan ook zijn* weigeren. c) weigeren, afslaan, *iet niet willen doen; met den* Accusativus, Liv. XXVIII, 27 imperium abnuistis *gijlieden hebt mijn bevel niet willen gehoorzaamen:* delectum, Liv. III, 38 extr.: curam pecoris, Colum. VI prooem. init.: nec omen abnuit, Virg. Aen. V, 531 *weigerde hetzelve niet*, i. e. *liet het zich gevallen, nam het aan, erkende het daar voor enz. Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* Liv. XXIX, 15 in. abnuissent dare cet. Liv. XXII, 13 extr. nec abnuebant parere. d) *in 't gemeen, iet* niet billijken, goedkeuren, goed heeten, *bij voorb.* genus ruris, Colum. III, 3 in. Not. Abnuituros *staat* Sallust. fragm. p. 954 ed. Cort.

ABNUTO, avi, atum, are, *beteekent* 1) *hetzelfde als* Abnuo, *bij voorb.* Cic. Or. III, 41 *haalt uit eenen Dichter aan:* quid te adiri abnutas? i. e. non concedis, non vis? Arnob. 2 extr. atque abnutemus verum i. e. negemus: *alwaar sommigen lezen* abnuitimur. 2) iemand wenken, dat hij iet niet zeggen moet, *bij voorb.* Quid mihi abnutas? tibi ego abnuto? Plaut. Capt. III, 4, 79.

ABOLEO, evi, (ui,) itum, 2. *misschien van* oleo wasten, *eigenlijk maaken, dat iet verwast: van daar* 1) maaken, dat iet vergaat, *gevolglijk* a) wegmaaken, *voor altijd, bij voorb.* viscera undis, Virg. Georg. III, 559: monumenta viri, Virg. Aen. IV, 497. b) afschaffen, buiten gebruik stellen, te niet doen, afdanken, *bij voorb. wetten, gewoonten, godsdienst, bij voorb.* decretum, Sueton. Galb. 23: religionem, Suet. Claud. 25: testamentum, Vellei. II, 58 in.: abolita accusatio, Plin. Epist. VII, 6 med.: abolebantur Romani ritus, Liv. XXV, 1: c) verdelgen, *maaken, dat aan eene zaak niet meer gedacht wordt, bij voorb.* memoriam hominis, Valer. Max. VIII, 14 ex. 5: dedecus, Virg. Aen. XI, 789: merita patris, Eutrop. VII, 15 i. e. memoriam meritorum patris: *van daar* aboleri i. q. mori, Plin. H. N. VII, prooem. non nasci optimum aut quam ocissime aboleri. d) iemand iet voor altijd outnemen, *bij voorb.* magistratum, Liv. III, 38 med.: abolendi sibi (decemviris) magistratus: vires, Tacit. Hist. IV, 34. i. e. *nemen.* Not. Perf. Abolui *staat in* Prisciano.

ABOLESCO, ēvi, (ui) 3. 1) *misschien* verwassen; *van hier* 2) allengs vergaan, *bij voorb. van planten, bij voorb.* (vitis) nec siccitatibus abolescit, Colum. III, 2. §. 4. i. e. *vergaat, verwelkt. Van daar Tropisch*, vergaan i. e. *verwelken, ophouden, te niet gaan enz. bij voorb.* memoria *de gedachtenis vergaat enz. bij voorb.* Liv. VIII, 11 in. omnis divini humanique moris memoria abolevit i. e. *is te niet gegaan:* Liv. III, 55. Cujus rei memoria aboleverat: Liv. IX, 26 in. Cladis Caudinae nondum memoria aboleverat: *dus ook* nec tanti abolescet gratia facti, Virg. Aen. VII, 232. i. e. *zal vergaan, te niet gaan, vergeten worden:* poena abolescit i. e. *raakt af, raakt uit de mode, wordt afgeschaft*, Gell. XX, 1 med.; *dus ook* illa poena abolevisset, Ibid.

ABOLITIO, onis, f. *iets, wanneer men iet* afschaft, uit de mode, *of* in vergetenheid brengt, afdankt *enz. bij voorb.* abolitio legis, Suet. Aug. 34: tributorum, Tacit. Ann. XIII, 5: sententiae, Ib. VI, 2: sub spe abolitionis (scil. factorum), Quintil. IX, 2 extr. i. e. *van eene Amnestie, afschaffing, afdanking enz.*

ABOLLA, ae, f. (*uit* ἀναβολὰ *of* ἀμβολὴ i. e. amictus,) *gevolglijk een kleed, dat men omhangt, of ook aantrekt, een* mantel, *het zij kort, lang, kostbaar, of slecht, van daar* 1) *eens* konings, Suet. Calig. 35: *of van eenen rijken in 't gemeen, bij voorb.* purpurea abolla, Martial. VIII, 48: *ook* Juvenal. VI, 76. 2) *van eenen Philosoof*, Juvenal. III, 115 facinus majoris abollae *van eenen grooter mantel of persoon, in plaats van Filosoof of Stoicijn, namelijk, dewijl de mantels der Philosoofen, inzonderheid der Stoicijnen, ruimer waren, dan van andere lieden: dus ook* Martial. IV, 53, 5 cerea abolla i. e. *een (van zweet en morsigheid) geele mantel, dien men niet van het lijf doet, mede te bed neemt enz.* 3) *een krijgsmantel, anders* sagum *genoemd*, Varr. ap. Non.

ABOMINO, are, i. q. abominor, *staat slechts éénmaal in Plautus*, Trin. III, 2, 82 multam abomina, *indien de plaats zuiver is. Van daar* abominaretur, passive, Varr. ap. Prisc.

ABOMINOR, atus, sum, ari, 1) *iet, dat men bij geval ziet, of hoort (bij voorb. een graf, of het woord, graf), voor eene ongelukkige aankondiging houden, gevolglijk zich daar van afwenden, om de aankondiging te gelijk van zich af te wenden:* Liv. XXX, 25 extr. dixisset (nauta) sepulcrum — spectare, abominatus (Hannibal) cet., *hield het voor een kwaad enz. Van daar* 2) *iet als* eene kwaade aankondiging door eene plegtigheid zoeken af te wenden, Plin. H. N. XXIV, 2 Incendia inter epulas nominata aquis sub mensas profusis abominamur. 3) Voor iet, *omdat het eene kwaade aankondiging is*, een afschuw hebben, verfoejen; *bij voorb.* mentionem tam foedi facinoris, Liv. XL, 4 med. Quod nos maxime abominaremur cet. Liv. XXX, 30: *van hier* abominandus, a, um, *verfoeijingswaardig, bij voorb.* curia, Liv. IX, 38 extr.: infelicitas, Quintil. Instit. VIII, prooem. 4) *Dikwijls kan men het vertaalen:* niet
gaarn,

geern zien *of* hooren, niet wenſchen, *of* wegwenſchen, *bij voorb.* Suet. Claud. 46 extr. *ſtaat van Klaudius, dat hij de woorden* acceſſiſſe ſe ad finem mortalitatis *eſlijke keeren gezegd heeft*, quanquam abominantibus qui audiebant i. e. *alhoewel het de omſtanders ongeern hoorden*, *en bij voorb. uitriepen:* dat verhoede God *enz. van daar de ſpreekwijze* quod abominor i. e. *dat ik niet wenſche, of wenſchen, hoopen, wil, of dat ik zeer ongeern hooren of zien zoude, wanneer men bij voorb. iets onaangenaams of onbetamelijks gemeld heeft, of melden wil: men kan het ook vertalen:* dat God niet wille! dat God verhoeden wil! *bij voorb.* ſi quis forte te, quod abominor, fallat cet. Plin. Epiſt. VI, 22 extr.: ſi mea mors redimenda tua, quod abominor, eſſet *het welk ik niet wensch, het welk God wille afwenden! enz.*

ABORIGINES, um, m. *Dus heeten de eerſte inwoners van een land, die van eerſten af* (ab origine) *daar gewoond hebben:* de eerſte ſtam-vaders eener natie, Plin. H. N. IV, 32 extr. quoniam Tyrii aborigines (*eenige* Edd. ab origine) eorum &c. i. e. *ſtam-ouders, oorſpronglijke voorvaders enz. In 't bijzonder, de eerſte inwoners van Italië, onder Saturnus, Janus enz.* Liv. I, 2: Sall. Cat. 6: Juſtin. XLIII, 1: cf. Tacit. A. XII, 14.

ABORIOR, rĕris, ortus, ſum, 4. *heet* 1) *eigenlijk* wegraan, *gelijk* adorior *op iemand toe gaan: van daar*, vergaan, te grond gaan, ſterven, Varr. L. L. IV, 10 ubi omnia oriuntur, ubi aboriuntur: Gell. XII, 1 §. 8. *van de ſtreeken van eene vrouw, die niet kraamen wil:* ut fetus quoque ipſi in corpore ſuo concepti aboriantur i. e. pereant: *alwaar het niet betekent, dat de vrucht afgedreven wordt;* conf. Abortio, ſubſtant. *van daar oneigenlijk:* vox aboritur *de ſtem blijft in de keel ſteeken, vergaat*, Lucret. III, 155. 2) ontijdig bevallen; Arnob. 3. *ook vermoedlijk* Varr. ap. Non. II, 24. Vinum, quod ibi natum ſit, ſi praegnans biberit, fieri ut aboriatur dat zij eene miskraam krijgt: *Sommigen verſtaan* fetus *onder* aboriatur, dat de vrucht omkomt, *of*, ontijdig afgaat; *maar dit is eene harde Uitlating* (Ellipſis), *en het is natuurlijker* praegnans *daar onder te verſtaan. En dat* aborior *ten tijde van Cicero* ontijdig bevallen, *betekend heeft, kan men uit* abortus (ſubſtant.) *gemakkelijk beſluiten.*

ABORTIO, onis, f. Afdrijving der vrucht, dooding van het kind in 's moeders ligchaam, *ontijdige geboorte, te vroegtijdige verloſſing*, Plaut. Truc. I, 2, 99 abortioni operam daret: Cic. Cluent. 12 med. merces abortionis: Pandect. XLVIII, 19, 38. Qui abortionis — poculum dant. Not. Gell. III, 16 extr. wordt partus *en* abortio *[illegible]; gevolglijk is het* ontijdige geboorte *of* afdrijving der vrucht.

ABORTIVUS, a, um, 1) ontijdig geboren, *gevolglijk nog niet volkomen gevormd*, Horat. Sat. I, 3, 46. Juven. II, 32. *Ook ſtaat* abortivum *Subſtantive, in plaats van* abortus, *bij voorb.* Plin. H. N. XVIII, 17 in. *van de gerst:* Eſt & aliud — vitium, cum — granum — inane in ſpica evaneſcit quoniam abortivo: *gevolglijk Tropisch* 2) de kracht hebbende, om eene ontijdige geboorte te bewerken, of de vrucht af te drijven, *bij voorb.* abortivus clie (malvas) Plin. H. N. XX, 21 in. cf. V. C. XXIV, 5. *Van daar* Abortivum *Subſtantive* (ſcil. medicamentum), Juvenal. VI, 367 *afdrijvings-middel.* 3)

Ovum abortivum, Martial. VI, 93, i. e. waar in het kieken voor den tijd gevormd, *dat gevolglijk bedorven is.*

ABORTO, avi, atum, are, ontijdig bevallen, Varr. R. R. II, 4, §. 14 ne (ſus) praegnans abortet.

ABORTUS, us, m. de ontijdige geboorte i. e. het bevallen *zoo wel als de* vrucht *zelve*, Terent. Hec. III, 3, 38. Cic. Attic. XIV, 20 in.: 1) *eigenlijk, van menſchen en beeſten: van daar* abortum facere a) ontijdig bevallen, Plin. Epiſt. VIII, 10 in. b) eene ontijdige geboorte veroorzaaken, Plin. H. N. XXI, 18. 2) *Tropisch, bij voorb. van ſchriften der geleerden, die niet behoorlijk bearbeid zijn, bij voorb.* Plin. H. N. Prooem. extr. Stoicos abortus facere: *van boomen, bij voorb.* Plin. H. N. XII, 2.

ABRĀDO, ſi, ſum, 1) wegkrabben, afkrabben; *ook* affcheeren, *bij voorb.* ſupercilia, Cic. Roſc. Com. 7 in.: barbam, Plin. H. N. VI, 28: ook weg- *of* uithakken, *bij voorb. wortels*, Plin. H. N. XVII, 11 abradi partes (radicum): Varr. L. L. XV, 31 homo in pratis eo (raſtello i. e. *herk*) feſtucas (*ſtoppelen*) abradit; *van daar* fauces abraſae, Lucret. VI, 115, *rauwe keel, door harde ſpijzen rauw gemaakte keel.* 2) *Tropisch; iemand van zijn vermogen iets, op allerhande wijze*, onttrekken, afknibbelen, *bij voorb. geld*, Cic. Caecin. 7 in. Terent. Phorm. II, 2, 29.

ABRĀSUS, a, um, *zie* Abrado.

ABREPTUS, a, um, *zie* Abripio.

ABRĬPIO, ipui, eptum, 3. wegſcheuren, wegrooven, wegnemen *of* wegvoeren, *wanneer het met geweld of ſchielijk geſchiedt, bij voorb.* e complexu parentum, Cic. Verr. I, 3 in.: ex eo loco, Ibid. IV, 48 extr.: a complexu patris, Liv. III, 57: *Ook zonder voorzetzel (Prepoſitie), bij voorb.* ſimulacro, Suet. Aug. 17 extr. *van daar* abripere ſe *zich wegmaken, wanneer het ſchielijk geſchiedt, zich uit het voetzand maken*, Plaut. Mil. II, 2, 29. *van daar verwijderen, bij voorb.* a ſimilitudine patris i. e. *ongelijk maaken*, Cic. Verr. V, 12 extr. cf. Cic. Ligar. 12 abreptus ſcil. a te. Heenſleepen, ergens heen ſleepen of voeren, *of nemen, wanneer het ſchielijk of met geweld geſchiedt, bij voorb.* in vincula, Cic. Verr. IV, 6: ad quaeſtionem, Cic. Cluent. 33: in cruciatum, Ter. And. IV, 4, 47: in ſervitutem, Hirt. Alex. 26: It. Cic. Lig. 12 abreptus eſt *is weggeſleept geworden: doch het kan ook heeten, van u weggeſleept geworden: zie hier voor.*

ABRŌDO, ſi, ſum, dĕre, *afknaagen*, Plin. Hiſt. Nat. X, 62: XXXVII, 6.

ABROGATĬO, onis, f. 1) *eigenlijk een voorſtel, of raadpleging aan het volk, in de plegtige vergadering* (in Comitiis), *om iets af te ſchaffen, bij voorb. eene wet enz. of iemand iets te ontnemen, bij voorb. het ambt: van daar* 2) *de* afſchaffing *zelve, bij voorb.* legis, Cic. Att. III, 23 med. neque enim ulla eſt lex, quae non ſe ſepiat difficultate abrogationis.

ABRŎGO, avi, atum, are, 1) *eigenl.* bij het volk voorſtellen, de vraag voorſtellen, *om iets af te ſchaffen, te vernietigen, bij voorb.* legem; *of iemand iets te ontnemen, bij voorb.* magiſtratum. *Of dit beide voorkomt, weet ik niet. Van daar* 2) *iets, door het gezag der volks* afſchaffen *of* opheffen, *bij voorb.* legem, Cic. Brut. 62 in. Invent. II, 45 extr. Philipp. V, 6 med. Liv. IV, 35 extr. *Men vraagt, of het ook met den Dativus voorkomt? Zoo is het*

Pandect. L, 16, 102 abrogatur legi, cum prorſus tollitur. *Ook leest men wel in* Liv. IX, 34. ubi duae contrariae leges ſunt, ſemper antiquae abrogat nova, *maar de* Ed. Gronov. *en* Drakenb. *hebben reeds* obrogat: *misſchien kon* antiquam abrogat *beter zijn. Ook zonder 's volks gezag iets opheffen, afſchaffen, bij voorb.* plebei ſcitum — antiquo abrogoque, Liv. XXII, 30 in. i. e. *ik denk ze af, wil er niet naar leeven, er geen gebruik meer van maaken: of iemand iets ontnemen, bij voorb. een ambt, gezag enz. bij voorb.* magiſtratum alicui, Cic. Mil. 27 in.: Verr. II, 57: alicui imperium, Cic. Offic. III, 10. Liv. V, 11 extr. XXVII, 20 extr.: *dus ook* alicui poteſtatem intercedendi, Cic. Leg. III, 10 med. *Alwaar men overal* publica auctoritate, *of* lege, populi ſcito *er bij denkt, of denken kan.* 3) *ook, in 't gemeen, te niete doen, opheffen, afſchaffen, bij voorb.* nemo ſibi ipſe poenas abrogat, Senec. Herc. Oet. 899: *dus ook* plebei ſcitum, Liv. XXII, 30 in. *zie hier voor: ook misſchien meermaalen.* 4) *ook in 't gemeen, iemand iets onttrekken, ontnemen, bij voorb. geloofwaardigheid*, Cic. Roſc. Com. 15 in. cf. Ovid. Triſt. II, 278 nimium ſcriptis abrogat ille meis i. e. detrahit.

ABROSUS, a, um, *zie* Abrodo.

ABRUMPO, rupi, ruptum, 3. 1) *afſcheuren, iets losſcheuren, bij voorb. een' band enz. bij voorb.* vincula, Liv. VI, 6: faſtigia templorum a culminibus abrupta, Liv. XL, 2. *Van daar* abrumpere ſe *zich van iets losſcheuren, zich vrij of los maaken, bij voorb.* Haec (legio) ſe prima latrocinio abrupit Antonii, Cic. Phil. XIV, 12 in. *Van daar heet* abruptus *ook ſomtijds bijvoeglijk, hoog, ſteil, afgezonderd, bij voorb.* ripa abrupta: petra, Curt. VII, 11 in.: *ook overdragtig* contumacia abrupta, Tacit. Ann. IV, 20, i. e. ſumma: *het heeft gevolglijk de* Gradus, ior, iſſimus, *bij voorb.* Plin. Ep. IX, 39 extr. abruptiſſimae ripae. *Ook* abruptum *zelfſtandig* i. e. *eene ſteile hoogte of diepte, bij voorb.* Virg. Aen. III, 422 ſorbet in abruptum i. e. *verſchriklijke diepte:* Flor. II, 12 §. 4 poſitus per abrupta caſtris i. e. *op ſteile hoogten;* cf. Stat. Theb. III, 262. 2) *verſcheuren* i. e. *met geweld van één ſcheiden, bij voorb.* ordines exercitus, Tacit. Hiſt. III, 25: donec (mare) Aſiam abrumpat Europae, Plin. H. N. V, 32 in., i. e. ab Europa, *ſcheiden van enz.:* miſſis abrumpitur ignibus aether, Ovid. Faſt. II, 495: abruptis nubibus, Virg. Aen. III, 199. *van daar*, a) *verbreken, bij voorb.* fas, Virg. Aen. III, 55: fidem, Tacit. Hiſt. IV, 60. b) *voor den tijd, of onverwachts iets eindigen, afbreken, bij voorb.* ſermonem, Virg. Aen. IV, 388: vitam, Ibid. IX, 497: diſſimulationem, Tacit. Ann. XI, 26. *Van daar* abruptum genus ſermonis *afgebroken, niet ſamenhangende*, Quint. Inſtit. IV, 2.

ABRUPTE, Adv. 1) *afgebroken;* 2) *ſteil, ſluits, rechtſtreeks, bij voorb.* abrupte incipere, Quintil. III, 8, i. e. *rechtſtreeks, zonder inleiding:* Ibid. IV, 1 extr. abrupte cadere in narrationem i. e. *ſluits, rechtſtreeks.*

ABRUPTIO, onis, f. 1) *de afſcheuring, losſcheuring, bij voorb. van een riem enz. bij voorb.* corrigiae, Cic. Divin. II, 40. 2) *elke geweldige, ontijdige, onverwachte vaneenſcheiding: van daar* abruptio ſcil. matrimonii, Cic. Attic. XI, 13, i. e. *Echtſcheiding.*

ABRUPTUS, a, um; *zie* Abrumpo.

ABS, *zie boven onder* A.

AB-

Digitized by Google

ABSCEDO, ceſſi, ceſſum, 3. 1) *weggaan, voortgaan, wegwijken*, bij voorb. abſcede, *ga heen*, Plaut. Poen. I, 2, 152: jam (cor) abſcedet, Cic. Divin. II, 16: ſenatus a curia abſceſſit, aut populus e foro, Liv. XXVII, 50: Thebani Sparta abſceſſiſſent, Nep. Iphicr. 2. Aegritudo abſcedit, Plaut. Merc. I, 2, 29, i. e. *wijkt*: Cito ab eo haec ira abſcedet, Terent. Hec. V, 2, 15: navis longe in altum abſceſſerat, Plaut. Rud. prol. 66. *Van daar voor ſterven*, bij voorb. abſceſſit, Inſcrip. *Ook van levenloze dingen*, bij voorb. *van plaatzen, rivieren enz. wanneer men zich van daar verwijdert*, bij voorb. quantum mare abſcedebat, Liv. XXVII, 47 extr. conf. Recedo, *hetwelk ook zoo gebruikt wordt. Van daar* 2) *afſtaan van iet, afzien*, bij voorb. incepto, Liv. XXVI, 7.: muneribus *van zijne verrichtingen, ambten*, Liv. IX, 3. 3) *Ook gebruikt het Celſus van de bederven vochten van het ligchaam, wanneer zij zich tot eene verzweering ſamentrekken*, bij voorb. VII, 12 aliquid ſub lingua abſcedit. *Van daar de naam* abſceſſus *abſces, verzweering*. Not. a) *ook lijdelijk* imperſon. bij voorb. Nec ante abſceſſum eſt, Liv. XXIX, 2 extr.: b) Abſceſſem *voor* abſceſſiſſem, Sil. VIII, 109.

ABSCESSIO, onis, f. *het weggaan, voortgaan, ſcheiding*, Cic. Univ. 12.

ABSCESSUS, us, m. 1) *het weggaan, voortgaan*, bij voorb. ſolis, Cic. Nat. D. I, 10 med.: Rutulorum, Virg. Aen. X, 445. 2) *de opeenhooping van bedorven vochten in 't ligchaam, eene verzweering, ettergezwel, abſces*, Celſ. V, 18.

ABSCIDO, cidi, ciſum, 3. *afſnijden, afhouwen, ſcheiden*, bij voorb. caput, Liv. IV, 19 in.: funes, Caeſ. B. G. III. 14: Abſcidit jugulo pectusque humerumque ſiniſtrum, Ovid. Met. XII, 362. *Van daar* Abſciſſus, a, um, *afgeſcheiden, afgehouwen, geſcheiden*: ook adjective, 1) *hoog, ſteil, afgezonderd, ontoegangelijk, hobbelig, als 't ware, afgeſneden*, bij voorb. rupes, Liv. XLIV, 5 in.: ſaxum abſciſum, Liv. XXXII, 4 extr. *verders* Ibid. XXV, 36 nihil arduum, nihil abſciſum, i. e. praeruptum. 2) *ſtreng*, bij voorb. reſponſum, Valer. Max. III, 8, 3: ſententia, Ibid. VI, 3, 10: juſtitia, Ibid. VI, 5 extr. 4. Not. Abſcidere *is zoo veel als* abſcindere, *waardoor het er dikwijls mede verwisſeld is*.

ABSCINDO, ſcidi, iſſum, 3. *afſnijden, afhouwen*, bij voorb. *met het mes, degen enz.* bij voorb. a cervicibus caput abſcidit, Cic. Phil. XI, 2 extr. *zo het niet is van* abſcido, Plaut. Amph. II, 1, 7 ſceleſtam linguam tibi abſcindam. Virg. Georg. II, 23 plantas abſcindens de corpore matrum: *van daar* 1) *afſcheuren*, bij voorb. humeris veſtem, Virg. Aen. V, 685: tunicam ejus a pectore abſcidit, Cic. Verr. V, 1. 2) *geweldig of geheel van een ſcheiden*, bij voorb. Pontus Heſperium Siculo latus abſcidit, Virg. Aen. III, 418: Athon Xerxes continenti abſcidit, Plin. H. N. IV, 10. *Van daar* 3) *afſnijden*, i. e. *geheel benemen*, bij voorb. ſpem alicui, Liv. XXXV, 45: reſpectum omnium rerum, Liv. IX, 23: reditus dulces, Horat. Epod. XVI, 35.

ABSCISE, Adv. 1) *ſtuits, hevig, driftig*, bij voorb. *ſpreken*, Val. Max. III, 1 ext. 6 *van Hamilcar, die aan Prujas vraagde, of hij dan aan een brokjen kalfsvleesch (d. i. aan het ingewand der offerdieren) meer geloof wilde geven, dan aan eenen ouden Veldheer?* ſi verba numeres, breviter & abſciſe, ſin ſenſum aeſtimes, compoſe & valenter. *Sommigen zeggen, dat het hier zoo veel zou zijn als* breviter. *Meer dan zou* breviter *nutteloos zijn: doch hier ſtaan meer woorden van gelijke beteekenis bij een*: 2) *kort, met weinige woorden*, bij voorb. Val. Max. *zie hier voor*.

ABSCISSIO, onis, f. 1) *afſnijding*, 2) *afbreking*, bij voorb. vocis, Scribon. Larg. Compoſ. 100. 3) *eene redekunſtige ſpreekfiguur, als men het geen begonnen is, niet uitſpreekt; als 't ware, afſnijding der woorden*: Auct. ad Herenn. IV, 53 extr. en 54 in.

ABSCISUS, a, um; *zie* Abſcido.

ABSCONDITE, Adv. *op eene verborgen, geheime, duiſtere wijze*, bij voorb. diſſerere, Cic. Fin. III, 1 med. cf. Cic. Invent. II, 23 in.

ABSCONDO, di en didi, ditum (*ook* ſum), dere, 1) *eigenlijk: verbergen, verſteken*, bij voorb. quo ſtudioſius abſconditur, eo magis apparet, Cic. Roſc. Am. 41: abſcondere in latebras, Plaut. Ciſt. I, 1, 65: fumus abſconderat coelum, Curt. VI, 6: abſcondidit enſem, Sil. VIII, 191. *Van daar* abſcondere in terram, Colum. Arb. 7, *in de aarde, in den grond, verbergen d. i. leggen, begraven*, bij voorb. *den wijnſtok. Van daar* 2) abſcondi *zich verbergen, van de ſtarren, d. i. ondergaan*, Virg. Georg. I, 221. 3) abſcondere locum, *eene plaats, door het voort- of voorbijreizen, uit het gezicht verliezen, of voorbijreizen*: bij voorb. arces, Virg. Aen. III, 291: Iden, Claud. Rapt. Proſ. III, 140, *van daar oneigenlijk*, pueritiam abſcondimus, deinde adoleſcentiam, Senec. Epiſt. 49 primum pueritiam abſcondimus i. e. *wij leggen af*. *Het* Particip. *is in 't gemeen* abſconditus.

ABSEGMEN, inis, n. *Een afgeſneden ſtuk*: Naevius ap. Feſt.

ABSENS, Particip. *van* Abſum. *zie* Abſum.

ABSENTIA, ae, f. *de afwezendheid*, Cic. Piſ. 16: Suet. Caeſ. 23.

ABSILIO, ii en ui, ire, *wegſpringen, er van daan ſpringen*, Lucret. VI, 1215: Stat. Theb. VI, 95.

ABSIMILIS, e, *ongelijk, met den* Dativus, bij voorb. Sueton. Oth. 1. Plin. H. N. VIII, 3 in. Colum. VI, 17 in.

ABSINTHIATUS, a, um, *met alſem gemengd*, Senec. Suaſor. 6.

ABSINTHITES, ae, m. Vinum abſinthites *alſemwijn*, Colum. XII, 35. Plin. H. N. XIV, 16.

ABSINTHIUM (*of* apſinthium), i, *alſem*, Plin. H. N. XXVII, 7: *ook oneigenlijk, voor bitterheid*, Quintil. III, 1 hic liber abſinthii multum habere videatur.

ABSINTHIUS, i, m. i. q. abſinthium, Varr. ap. Non. abſinthium ut bibam gravem.

ABSIS *of* APSIS, idis, f. 1) *de houten boog van het rad, de velgen*. 2) *een gewelf, boogvormig dak*, Plin. Epiſt. II, 17 §. 8. 3) *de kring of boog, dien eene ſtar door zijnen loop beſchrijft*, Plin. H. N. II, 15, 16, 17, 4) *eene ronde diepe holle ſchotel*, Pandect. XXXIV, 2, 20.

ABSISTO, ſtiti, ſtitum, 3. 1) *eigenl. van eene plaats treden weggaan, daar van wegſtaan. Van daar* 2) Intranſitive, ſcil. ſe, *wegtreden, weggaan, zich van iet verwijderen; is zeer gewoon*, bij voorb. quae me reliquit atque abſtitit, Plaut. Truc. II, 6, 32: *ook met* a *en zonder* a, bij voorb. ab ſignis abſiſtere, Liv. XXVII, 45 extr.: abſiſtite luco, Virg. Aen. VI, 259: limine, Ibid. VII, 610. *Ook van levenloze dingen*, bij voorb. ab ſole nunquam abſiſtens cet. Plin. H. N. II, 8 extr., *van de Planeet Venus, d. i. verwijdert zich enz.* *ook* ſcintillae abſiſtunt, Virg. Aen. XII, 101, i. e. *ſpringen af (van het gezicht)*: *van daar* 3) *van iet afſtaan; is zeer gewoon: gedeeltelijk, met den* Ablativus, *gelijk* incepto, Liv. XXXII, 4: ſpe, Liv. XXIV, 20 extr.: obſidione, Liv. IX, 15: *gedeeltelijk met den* Infinitivus, bij voorb. benefacere, Liv. XXXVI, 35: moveri, Virg. Aen. VI, 399. VIII, 403. *Ook met den* Dativus, bij voorb. labori, Sil. XV, 190. *Ook* Paſſ. Imperſonal. bij voorb. ſi non abſiſteretur bello, Liv. XXI, 6.

ABSOLVO, vi, utum, 3. *eigenl. afloſſen of van iet losmaken*, bij voorb. valvas ſtabuli, Apul. Met. I med. p. 108 Ed. Elmenh., i. e. *openmaken, losmaken, openſluiten*: corpora deripiat validoque abſolverit aeſtu, Sever. in Aetna, 346: *van daar* ſe, *zich van iet losmaken; eigenlijk en oneigenlijk; van daar* ſe abſolvere ab aliquo *zich van iemand losmaken, om in geene verbindtenis meer met hem te ſtaan*, bij voorb. a Fannio, Cic. Roſc. Com. 12 extr. *van daar* 1) *losmaken, oneigenlijk, bevrijden, waarvan het ook zijn moge*, bij voorb. judicio, Cic. Roſc. Com. 12 extr.: bello, Tacit. Ann. IV, 23 in., *van den oorlog*: cura familiari, Salluſt. fragm., in orat. Macri Licinii, §. 19 pag. 974 Ed. Cort.: ſuſpicione regni, Liv. II, 8 in., i. e. *bevrijden, of vrijſpreken; ook met den* Genitivus, bij voorb. tutelae, Ulpian. in Pandect. IV, 8, 3, i. e. *van de voogdijſchap ontſlaan. Verders* domum & poſſeſſionem, Pandect. XXXIV, 3, 20 in., i. e. *vrijmaken, ſcil. van de Hijpotheken of pligten. Van daar* crimine i. e. *van de beſchuldiging*, bij voorb. furti, adulterii cet. *Doch deze* Ablativus crimine *ontbreekt gemeenlijk: en thans weet ik geene plaats, daar hij er bij ſtaat. Van daar* 2) *vrijſpreken, bijzonder gerechtelijk*, bij voorb. ſuſpicione, Liv. II, 8: *bijzonder met den* Genitivus *van de misdaad, zoo als* furti, adulterii cet. *En dan ontbreekt misſchien* crimine *of* nomine, bij voorb. improbitatis, Cic. Verr. I, 28: injuriarum, Auct. ad Herenn. II, 13: *ook met* de, bij voorb. de praevaricatione, Cic. ad Qu. fr. II, 16: *ook* abſolvere capitis *van dood- of lijfſtraffe vrijſpreken*, Nep. Milt. 7. Not. Cic. Verr. II, 8 med. *zegt*: abſolvit Veneri i. e. a Venere *ſpreekt hem in zoo verre vrij, dat hij aan Venus, en haaren Tempel niets verſchuldigd is*. 3) *Ten einde brengen, vaardig of gereed maaken, voltooijen, is zeer gewoon*, bij voorb. Veneris eam partem cet. Cic. Offic. III, 2: dialogos, Cic. Att. XIII, 19 in.: penſum, Varr. R. R. II, 2, i. e. *voltooijen*: beneficium, Liv. II, 2 med., i. e. *volkomen maaken. Van daar* abſolvere rem paucis, *of* uno verbo, *iet kortelijk verhaalen, het kort maken met zijn voorſtel, kort ſamenvatten*, bij voorb. de conjuratione paucis abſolvam, Salluſt. Cat. 4: cetera quam paucilſimis abſolvam, Salluſt. Jug. 17 in. *Doch het kan ook zijn verhaalen; en dus zegt* Solin. 8 Bocchus abſolvit, Gallorum cet.: Abſolvere promiſſa, Varr. R. R. II, 11 in., i. e. *vervullen; van daar* 4) aliquem *iemand afvaardigen*, bij voorb. *eenen bode, dat hij weder gaan kan, ook voldoen, gerust, te vrede ſtellen, het zij dit geſchiede met woorden, of bijzonder door betaling*, bij voorb. Plaut. Curc. III, 84 abſolvam te i. e. *ik wil u afvaardigen, dat gij weder gaan kunt, of voldoen*: Amph. V, 1, 45 abſolvito hunc me extemplo, i. e. *vaardig mij af, zeg mij kort, hoe*

het

Digitized by Google

het zit, houd mij niet op enz. Epid. V, 1, 25 abſolve me atque argentum numera, i. e. *vaardig mij af, voldoe mij:* Menaech. V, 2, 30 hoc primum te abſolvo, pater, i. e. *zijt daaromtrent gerust: eigenlijk, daar omtrent kan ik u geruststellen.* Terent. Ad. II, 4, 13 ad forum ibo, ut hunc abſolvam i. e. *afvaardige, voldoe, betaale: dus ook* Ibid. 18 hominem iſtum abſolvitote i. e. *vaardigt hem af, maakt, dat hij voortkomt.* 5) *verhaalen, zie* n. 3. *Van daar* Particip. Abſolutus *losgemaakt, bevrijd, vrijgeſproken, geëindigd, voltooid; van daar* adjective *volkomen, volledig, bij voorb.* vita beata, Cic. Fin. II, 27: Os abſolutius, Quintil. I, 1 extr., *wanneer er dan somtijds bijſtaat* omnibus numeris i. e. partibus i. e. *ten vollen, in alle deelen: bij voorb.* librum numeris omnibus abſolutum, Plin. Ep. IX, 38. *Van daar het geen geen bijvoegzel of behulp (tot verklaring) of voorwaarde behoeft, maar op zich zelve doet, wat het doen moet, bij voorb.* cauſa, Cic. Partit. Or. 26 extr. cf. Invent. II, 23 in. *Van daar* abſoluta neceſſitudo *onvoorwaardelijke, volſtrekte, noodzaaklijkheid, die geene voorwaarden onderſtelt,* Cic. Invent. II, 57 in.: donatio, Pandect. XXXIX, 6, 35 in. Not. abſolutus *als* Adject. *heeft de* Gradus: *bij voorb.* abſolutius, Quintil. I, 1: abſolutiſſima, Auct. ad Her. IV, 19. Not. abſolutum adjectivum, Quintil. IX, 3. i. e. in gradu poſitivo, *bij voorb.* bonus cet.: abſoluta verba i. e. *die geenen Caſus regeeren, en behoeven te regeeren, bij voorb.* caleo cet. ap. Priſcian. & Diomed.

ABSOLUTE, Adv. (Comp. ius, Sup. iſſime), *volledig, volkomen, bij voorb.* vivere abſolute, Cic. Fin. III, 7 extr. cf. Tuſc. V, 18 extr.: Auct. ad Her. I, 10. II, 19 abſolutiſſime cet. *een volkomen, volmaakt leven leiden: insgelijks, op eene volkomene wijze, bij voorb.* concludere orationem abſolute, Cic. Or. 51 med.

ABSOLUTIO, onis, f. 1) *de losmaking, bevrijding, bij voorb.* a nexu, Pandect. XLVI, 4, 1. 2) *vrijſpreking, bij voorb.* virginum, Cic. Catil. III, 4: majeſtatis, Cic. ad Div. III, 11 in., i. e. de majeſtate: abſolutio confici poterat, Cic. Cluent. 27; abſolutionem dare, Juſtin. IX, 4. 3) *volledigheid,* Cic. Invent. I, 22 extr. *en* 30 extr. 4) *volkomenheid of voltooiing, volmaking,* Cic. Invent. II, 23 *en* 57 in. Ib. 9 med. Fin. V, 14 in.

ABSOLUTORIUS, a, um, *het geen dient* a) *ter bevrijding, van daar* abſolutorium, ſcil. remedium *bevrijdings-middel,* Plin. H. N. XXVIII, 6 ante med., abſolutorium ejus mali. b) *tot vrijſpreking,* Sueton. Aug. 33.

ABSOLUTUS, a, um; *zie* Abſolvo.

ABSONE, Adv. 1) *kwalijk luidend, met ſlechten klank, toon, bij voorb.* pronuntiare, Apulej. Apol. p. 276 Edit. Elmenh. 2) *Van daar niet paſſende, ongerijmd,* Gell. XV, 25.

ABSONUS, a, um, 1) *kwalijk luidend, niet wel luidend op iet; bij voorb.* vox abſona, Cic. Or. III, 11 in.: *ook* homo voce abſonus, *die niet in den rechten toon ſpreekt,* Cic. Ibid. I, 25 med. ſunt quidam ita voce abſoni cet. *van daar* 2) *niet overëenſtemmend met iet, niet paſſende op enz. met* a, Liv. VII, 2 abſoni a voce motus: *met den* Dativus: abſonum fidei, Liv. I, 15 *niet overëenkomende geloofwaardigheid enz. Van daar ongerijmd, bij voorb.* tecta, Lucr. IV, 520.

ABSORBEO, bui, *ook* pſi, ptum, 2. *eigenl. ſlokken, nederſlokken, bij voorb. iet vloeibaars: bij voorb.* aquam, Plin. H. N. XXII, 24: liquefactum (unionem) abſorbuit, Ibid. IX, 35: placentas, Horat. Sat. II, 8, 24: *van daar van de zee en andere wateren, bij voorb.* abſorpſit rupes, Lucan. IV, 100: Oceanus vix videtur tot res tam cito abſorbere potuiſſe, Cic. Philipp. II, 27. *Van daar oneigenlijk; bij voorb.* Cic. Brut. 81 extr. Hunc abſorbuit aeſtus — gloriae i. e. *weggeſleept, weggevoerd; als 't ware, verſlonden: en* Cic. Sext. 6 in. tribunatus abſorbet meam orationem *verſlindt, als 't ware, mijne reden, d. i. trekt ze geheel tot zich, verlangt dat zij van hem voornaamlijk handelen zal.* Ne aeſtus nos conſuetudinis abſorbeat, Cic. Leg. II, 4.

ABSPELLO *of* **ASPELLO**, uli, ulſum, ellĕre, *wegdrijven; bij voorb.* aliquem, Plaut. Merc. I, 2, 5: Trin. III, 2, 45: *van daar oneigenlijk, verwijderen, verdrijven, bij voorb.* metum alicui, Plaut. Capt. III, 3, 4: *van daar* longe a leto abſpellor, Cic. Tuſc. II, 10 extr. e verſione Euripidis.

ABSPORTO, **ABSPORTATIO**, *zie* Aſporto cet.

ABSQUE (Praep. reg. Ablat.), 1) *zonder, komt zeldzamer voor dan* ſine; *bij voorb.* absque ſole, Plaut. Moſt. III, 2, 78: absque praejudicio, Gell. II, 2: absque argumento, Cic. Attic. I, 19 in.: absque approbatione, Cic. Invent. I, 36 in., *alwaar echter* Erneſti ſine *daar voor heeft laten drukken:* absque ſententia, Quintil. Inſt. VII, 2. (3.) *Bijzonder is de uitdrukking bij* Plautus *en* Terentius *aan te werken:* absque me eſſet cet. *indien ik er niet was, of het niet gedaan had, dan zou enz. dus ook* absque te eſſet, *indien gij er niet waart:* absque illo eſſet, *als hij er niet was. Bij voorb.* absque te eſſet, Plaut. Men. V, 5, 33, (*voor* ſi res cet.) i. e. *waart gij er niet geweest, hadt gij het niet gedaan enz.; dus ook* Plaut. Bacch. III, 3, 8 *en* Trin. IV, 2, 13, *alwaar* absque foret te *ſtaat: dus ook* absque me foret & meo praeſidio, Plaut. Perſ. V, 2, 35, *als ik en mijne beſcherming het niet deed, d. i. zonder mij en mijne beſcherming enz. dus ook* absque hoc eſſet, Plaut. Capt. III, 56 *en* Terent. Phorm. I, 4, 12, *d. i. deedt hij het niet, was hij er niet, d. i. zonder hem enz.:* absque una haec foret, Terent. Hec. IV, 2, 25, *alwaar zeker* hac *moet gelezen worden, i. e. als dit eenige er niet was enz. zonder dit eenige enz.* 2) *behalven, bij voorb.* Gell. XIII, 18 absque paucis ſyllabis.

ABSTEMIUS, a, um, (*van* Temētum, *wijn*), 1) *die geen wijn drinkt, zich daar van onthoudt,* Ovid. Met. XV, 323: cf. Gell. X, 23: Quintil. I, 7. Not. *ook ſtaat er ſomtijds* vini *bij: bij voorb.* vini abſtemiae, Plin. H. N. XXII, 24 extr.: 2) *die geen wijn gedronken heeft (op zekeren tijd), bij voorb.* jejunus adhuc & abſtemius, Apulej. Apol. med. p. 311 Ed. Elmenh. 3) *die zich in 't gemeen ergens van onthoudt,* Horat. Ep. I, 12, 7: prandium abſtemium, Gell. XIII, 30 extr., i. e. 4) *daar geen wijn bij gedronken wordt.*

ABSTENTUS, Particip. *van* Abſtineo: *zie* Abſtineo.

ABSTERGEO *en* **ABSTERGO**, ſi, ſum, gere *en ook* ere, 1) *afwisſchen, bij voorb. traanen, bloed of wonden, de lippen enz. is zeer gewoon, bij voorb.* vulnera, Terent. Eun. IV, 7, 99: cruorem, Liv. I, 41: labellum, Plaut. Aſin. IV, 1, 52: lacrymas, Curt. V, 5, *of* fletum, Cic. Phil. XIV, 13 in.: fuliginem, Ibid. II, 36: oculos amiculo, Curt. VI, 9 §. 33, 2) *van daar iemand iet onäangenaams ontnemen, bij voorb.* moleſtias, Cic. Senect. 1: dolorem, Cic. ad Qu. fr. II, 10 extr.: metum, Cic. ad Diverſ. IX, 9 §. 22: faſtidia, Plin. H. N. XXVI, 7 extr. 3) abſtergere remos, Curt. IX, 9, *de riemen breken.*

ABSTERSUS, a, um, *zie* Abſtergeo.

ABSTERREO, ui, itum, 2, 1) *in 't gemeen, afſchrikken, door ſchrik afhouden, ook* a re *van iet, is zeer menigvuldig, ook enkel* re, *bij voorb.* hoſtes, Liv. XXVII, 28: Chremetem, Terent. Andr. III, 1, 14: homines a pecuniis capiundis, Cic. Verr. II, 58: neminem a congreſſu, Cic. Planc. 27: animos vitiis, Horat. Sat. I, 4, 128: lenonem aedibus, Titinn. ap. Non.: ceteri abſterrerentur eadem noxa, Plin. H. N. VIII, 16: aliquem bello, Tacit. Ann. XII, 45. 2) *benemen, verhinderen, of verwijderen,* alicui aliquid, *bij voorb.* pabula amoris ſibi, Lucret. IV, 1057, i. e. *verwijderen, verhinderen:* Ibid. 1228 Nec — fatum genitalem numina cuiquam (quoiquam) abſterrent i. e. *benemen, verhinderen:* Ibid. V, 844 natura abſterruit auctum i. e. *verhinderde, hieldt af. Sommigen willen in deze drie plaatzen liever het* Verbum abſtergere *zetten: misſchien ten onrecht.*

ABSTĬNAX, acis, i. q. abſtinens, Petron. cap. 42.

ABSTĬNENS, *onthoudend enz.*, Partic. *van* abſtineo: *zie* Abſtineo.

ABSTINENTER, Adv. *met matiging van zijne begeerten: bij voorb. van gierigheid: onthoudend, belangeloos,* Cic. Sext. 16. abſtinenter verſatus.

ABSTINENTĬA, ae, f. *is elke terughouding of onthouding, matiging, bij voorb.* conviciorum, Senec. Controv. II, 9 poſt med. *In 't bijzonder, de terughouding of beteugeling der begeerten en hartstochten, onthouding, matiging, wanneer het dan ook onberispelijkheid, rechtſchapenheid, zacht gedrag is, bij voorb.* Quintil. Inſtit. II, 2 in. *van Leeräars,* ſummam praeſtare abſtinentiam: Nep. Ariſtid. 1, excellebat Ariſtid. abſtinentia; *bijzonder* 1) *onthouding van eens anders vermogen, matigheid, belangeloos gedrag, belangeloosheid, gebrek van hebzucht, bij voorb.* laus abſtinentiae, Cic. Offic. II, 22 in.: quam abſtinentia & continentia, Ibid. 2) *Ten aanzien van eten en drinken, matigheid, [illegible], onthouding, bij voorb.* febrem quiete & abſtinentia mitigavit, Quintil. II, 17: vini, Plin. H. N. XXV, 5. *Ook de onthouding van alle ſpijs, honger, bij voorb.* vitam abſtinentia finivit, Tacit. Ann. IV, 35.

ABSTINEO, inui, entum, 2. *is voor* teneo ab *gevolglijk* 1) *afhouden, terughouden, bij voorb.* ignem ab urbe i. e. *de ſtad niet in brand ſteken:* manus i. e. *niet aanraken, aangrijpen, niet rooven, ſlaan, dooden* cet.; *dus ook* vim, iram cet. *Dit alles is zeer gewoon; ook zegt men* aliquem: *en zoo wel* a re *als* re, *bij voorb.* ignem ab aede, Liv. VII, 27 extr.: vim finibus, Liv. VIII, 19 in.: bellum a populo, Ibid.: jus belli duobus cet., Liv. I, 1 in.: iram belli ab obſidibus, Liv. II, 16 extr.: injuriam ab locuis, Liv. XLII, 26: ab aliens mili-

mentes, oculos, manus, Cic. Or. I, 43 extr.: manus a ſe, Cic. Tuſc. IV, 37 in.: militem a praeda, Liv. IV, 59: Romano bello fortuna eum (Alexandrum) abſtinuit, Liv. VIII, 24: van daar abſtentus, a, um, te rug gehouden, verhinderd, bij voorb. onreinigheden in 't ligchaam enz. van daar heet de Erfgenaam abſtentus, die verhinderd wordt, om de erfenis te aanvaarden, in Pandect.: 2) bijzonder ſe a re of re, zich van eene zaak te rug houden, is zeer gewoon, bij voorb. ſe abſtinere cibo, Nep. Attic. 22. Hirt. B. G. VIII, 44: ſcelere, Cic. Phil. II, 3: me oſtreis & murenis abſtinebam, Cic. ad Div. VII, 26: a quibus — te abſtinebis, Cic. Acad. IV, 17 extr.: dedecore, Cic. Fin. III, 11, i. e. zich onthouden. Dikwijls ontbreekt ſe, en het is hetzelfde, of men het er bij zet, of weglaat, bij voorb. abſtinere cibo, maledictis cet. bij voorb. maledicto, Cic. Phil. II, 3 extr.: Venere & vino, Hor. Art. 414: injuria, Cic. Offic. III, 17 extr., dus ook publico, Tacit. Ann. III, 3, i. e. zich onthouden van uitgaan op de ſtraat, niet op ſtraat gaan. Not. In plaats van a of den Ablativus vindt men ook a) den Genitivus, bij voorb. Horat. Od. III, 27, 69 abſtineto irarum: Ook ſtaat Terent. Heaut. II, 3, 132 gemitus, ſcreatus, tuſſis, riſus abſtine: Doch hier kan het ook de Accuſativus zijn, te weten tuſſis i. e. tuſſes. b) den Infinitivus, bij voorb. Plaut. Curc. I, 3, 24 abſtineant mihi invidere: Suet. Tib. 23 praefari non abſtinuerit. c) met quin of ne, of quo minus, bij voorb. aegre abſtinent, quin caſtra oppugnent, Liv. II, 45 med.: conſules ſe abſtinebant, ne — offerrent, Liv. III, 11 in., dat zij niet enz.: ut ne clariſſimi quidem viri abſtinuerint, quo minus — ſcriberent, Sueton. Gramm. 8. 3) Ook abſolute zich van eten onthouden, bij Celſus II, 12 abſtinere debet aeger &c. Not. Paſſiv. imperſon. bij voorb. Liv. V, 50 ut auro abſtineretur: Het Particip. abſtinendus komt ook voor, bij voorb. bos cibo abſtinendus, Colum. VI, 7: amor — abſtinendus, Plaut. Trin. II, 1, 30: het welk geen wonder is, dewijl men zegt abſtinere aliquem of aliquid.

ABSTO, ſti, are, verre ſtaan van iet, daar van afſtaan, bij voorb. longe abſtare, verre van eene zaak ſtaan, Horat. Art. 361.

ABSTRĀHO, xi, ctum, 3. 1) iemand van iet wegtrekken, weghaalen, wegſleepen, met geweld wegnemen, voortſleepen, is zeer veel in gebruik, menſchen of beeſten enz. bij voorb. jumenta, Liv. XXXVIII, 40: cunctantem ivi abſtracturus, Liv. III, 44: abſtraheretur e ſinu cet., Cic. Coel. 24: de matris hunc complexu — avellet atque abſtrahet? Cic. Font. 17 in. Dus ook aliquem ex oculis hominum, Liv. XXXIX, 49: naves e portu, Liv. XXXVII, 27: Pſaltriam mecum hinc abſtraham, Terent. Ad. V, 3, 57. Van daar a) van iet aftrengen, aftrekken, terughouden, verwijderen, bij voorb. van bekommering, van eene hoer cet. bij voorb. a ſolicitudine, Cic. Deiot. 14: a ſenſu mentis, Cic. Divin. I, 37 in.: ab exercitatione & conſuetudine, Cic. Or. I, 18 in. Quis eum ab illa abſtraxit? Terent. Andr. III, 2, 39: cf. Cic. Arch. 6 ante med. Ook zonder Praepoſitie, bij voorb. ſuetis legionibus, Tacit. Ann. II, 5 in. Van daar b) in 't gemeen, ſcheiden, afzonderen, bij voorb. animus a corpore abſtractus als 't ware geſcheiden, d. i. verrukt, Cic. Divin. I, 31: animus a — ratione, Cic. Tuſc. IV, 17. Ook behoort veel uit a hier, 2) ook ergens met zich ſleepen, met geweld ergens heen voeren, heen ſcheuren, heen ſleepen, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. liberos in ſervitutem, Caeſ. B. G. VII, 14: hominem in malam crucem, Plaut. Men. prol. 66, voerde hem na de galg, i. e. ſleepte hem daar heen, of verzoop hem: a bono honeſtoque in pravum abſtractus eſt, Salluſt. Jug. 29, i. e. ten kwaade weggeſleept enz.: ad bellicas laudes abſtraxiſſet, Cic. Brut. 68. Not. abſtraxe voor abſtraxiſſe, Lucret. III, 650.

ABSTRŪDO, ſi, ſum, dĕre, 1) eigenl. wegſtooten (uit het oog der wereld): van daar 1) verſteken, verbergen, zoo veel men kan; bij voorb. ſe, pecuniam cet., in loco en in locum, bij voorb. aurum, Plaut. Aul. IV, 5, 3: IV, 8, 7: me in ſylvam abſtruſi, Cic. Attic. XII, 15: veritatem in profundo, Cic. Acad. IV, 10: turpi latebra ſeſe abſtrudunt, Tacit. Ann. IV, 69: colaphos in cerebro, Plaut. Rud. IV, 3, 68, i. e. zoo ſlaan, dat het tot in de herſſens dringt: ook triſtitiam, Tacit. Ann. III, 6. Van daar Partic. Abſtruſus, a, um, a) verborgen, geheim, bij voorb. inſidiae, Cic. Agr. II, 18: ook homo abſtruſus een verborgen, achterhoudend, geheimmensch, wiens gezindheid men moeilijk kan uitvorſchen, Tacit. Ann. I, 24. Van daar b) zwaar te verklaaren, dat men diep naarſpooren moet, bij voorb. disputatio abſtruſior, Cic. Acad. IV, 10. Abſtruſum ſtaat ook als een zelfſtandig naamwoord, bij voorb. in abſtruſo eſſe, Plaut. Poen. I, 2, 129, in 't verborgen zijn.

ABSTRŪSUS, a, um; zie Abſtrudo.

ABSUĒTŪDO, inis, f. voor Deſuetudo, bij voorb. conjugis, Apulej. Apol. med. p. 318. Edit. Elmenh.

ABSUM, abfui en afui, abeſſe, 1) wegzijn, niet daar, niet tegenwoordig zijn, afwezend zijn, of ontbreken, bij voorb. in een gezelſchap, gewel enz. komt overäl voor, bij voorb. tres menſes, Terent. Heaut. I, 1, 66: ab domo, Plaut. Epid. V, 2, 16: domo & foro, Cic. ad Div. IV, 6: ex urbe, Cic. Planc. 27: Te abfuiſſe tamdiu a nobis, Cic. ad Div. II, 1: nupta lentus abeſſe tua, Ovid. Remed. amor. 773: Van daar 2) verwijderd zijn van enz. bij voorb. longe verre, prope niet verre: en men zegt zoo wel ego abſum a loco, als locus abeſt is verwijderd, bij voorb. ex urbe, Cic. Planc. 27: ab urbe, Cic. Sext. 12: quod abeſt a Zama — millia paſſuum decem, Nep. Hann. 6: Zama quinque dierum iter ab Carthagine abeſt, Liv. XXIX, 30 in.: ook met den Genitivus van den afſtand, bij voorb. caſtra, quae aberant bidui, Cic. Attic. V, 16 extr. i. e. twee dagreizen: dus ook Ibid. 17 in.: a quibus (caſtris) aberam bidui. Verders: abes longe gentium, Cic. Att. VI, 3: quoniam propius abes, Ibid. I, 1: quo ab ea (ſcil. morte) propius abſum, Cic. Senect. 21 in.: a medio tantum abſit extremum, quantum cet., Cic. Nat. D. II, 18: Bijzonder, Tropisch: a) afzijn van i. e. niet hebben, vrij van iet zijn, niets daarmede te doen of gemeen hebben, afkeerig zijn, niet tot iet behooren, niet voegen, of paſſen, bij voorb. a culpa geene ſchuld hebben, Cic. ad Div. VI, 2 extr. Roſc. Am. 20: daar voor ſtaat ook culpa abeſt, bij voorb. quidquid acciderit, a quo mea culpa abſit, Cic. ad Div. XII, 22: a ſententia aliqua, Cic. Or. I, 6: a conſuetudine, Cic. Div. I, 21: a conſilio fugiendi, Cic. Att. VII, 24: a cupiditate pecuniae, Nep. Att. 12: muſicen abeſſe a principis perſona, Nep. Epam. 1. i. e. niet voegen, paſſen: ab eo plurimum abſum, Cic. Fin. III, 2 med., i. e. hier van ben ik heel ver af, d. i. het is mijn oogmerk niet enz. Ook met den Dativus, bij voorb. dolori, Ovid. Pont. IV, 10, 69, van ſmert af zijn, d. i. geene ſmert ondervinden. Ook ſtaat Caeſ. B. G. I, 36: longe his (dus heeft Ed. Oudend.; anderen hebben ab his) fraternum nomen afuturum, i. e. zou hun geheel niets baaten. Ook heet abeſſe ver af zijn, d. i. niet gelijk komen, niet bereiken, niet evenaaren, bij voorb. multum ab iis aberat, Cic. Brut. 62 in., i. e. kwam hun niet gelijk. Abſit invidia verbo, Liv. IX, 19 extr., zonder roem geſproken. b) ver af zijn, d. i. ontbreeken, bij voorb. nihil a me abeſſe longius crudelitate, Caeſ. in Cic. Ep. ad Att. IX, poſt ep. 16: a quo mea culpa abſit, Cic. ad Div. XII, 22. Van daar 3) in 't gemeen, ontbreken, bij voorb. ſi cui dentes abſunt, Varr. R. R. II, 2: abeſt hiſtoria literis noſtris, Cic. Leg. I, 2: quid huic abeſſe poterit &c. Cic. Or. I, 11 med. aberat terria laus, Cic. Brut. 80. Dus ook longe (of multum), parum abeſt, het ſcheelt veel, weinig, waar op dat door ut, en dat niet door ut non of quin uitgedrukt wordt, bij voorb. longe aberit, ut credat cet., Cic. Acad. IV, 36. Dus ook non multum, of non longe, of parum abeſt, het ſcheelt niet veel, bij voorb. Haud multum abfuit, Liv. XLII, 44: aberit non longe, quin cet., Cic. Att. IX, 9: dus ook nihil abeſt, quin ſim miſerrimus, Cic. Att. XI, 15 extr.; ook vindt men daar voor abeſſe non poteſt, quin &c. Gracch. ap. Cic. Or. 70 extr. Dus ook tantum abeſt, ut cet. op tweederlei wijze: a) in 't begin der ſtelling: het ſcheelt zoo veel, dat enz. d. i. daar is zoo weinig om te denken of van te gelooven, waar op dikwijls nog eens ut volgt, gelijk: tantum abeſt, ut iſtos ornem, ut eos oderim, Cic. Phil. XI, 14, i. e. het ſcheelt zoo veel enz. d. i. In plaats dat ik hen roemen en verheffen zou, haat ik hen veel meer: dikwijls volgt ut niet nog eens, bij voorb. Cic. Brut. 80 tantum abfuit ut cet. Cic. Attic. XIII, 21 extr. Ook ſtaat er ab eo bij, bij voorb. Cic. Tuſc. I, 31 med. dus ook ab officio, Cic. Off. I, 14: b) in het tweede deel des voorſtels, wanneer men het even eens, of ook door ik laat ſtaan enz. vertaalen kan, bij voorb. Cic. Att. VI, 2 in. tantum abeſt, ut cet. ik laat ſtaan, dat enz. Not. Cicero zet eens ne achter tantum abeſt, voor ut non; te weten Orat. 68 extr. doch Ernesti heeft daar voegzamer ut voor gezet. Ook zegt Hirt. Alex. 22 milites tantum abfuerunt, ut perturbarentur, ut — potius — fecerint voor tantum abfuit, ut cet. 4) abeſſe alicui iemand niet dienen, niet behulpzaam zijn, (eigenlijk zich van hem met raad en daad verwijderen), bij voorb. Autronio, Cic. Sull. 5 in. 5) Abſit i. e. dat verhoede God! bij voorb. abſit, ut deferam, Apul. Met. 2 in. cf. Stat. Sylv. III, 5, 33. Not. de Participia zijn a) Abſens afwezende, bij voorb. me abſente in mijn afzijn, in mijne afwezendheid, dus ook te, patre cet. Ook zegt iemand bij Terent. In Eun. IV, 3, 7 met zich zelven: abſente nobis, alwaar nobis voor me ſtaat. Ook heet abſens ſomwijlen: die niet in perſoon naar een oord ſtaat, en gevolglijk

op

op de Comitia *niet tegenwoordig is, alhoewel anders te Rome zijnde, bij voorb.* Cic. Somn. Scip. 2 in. deligere iterum Conſul abſens: *dus ook* Liv. X, 22 extr. *en* IV, 42 in. b) Abſuturus, *of* Aſuturus, a, um.

ABSUMEDO, ĭnis, f. *voor* conſumtio, *zegt iemand bij* Plaut. Capt. IV, 3, 3 quanta (veniet) ſummi abſumedo: *waarſchijnlijk enkel om eene woordſpeeling: te weten enz.* ſummi.

ABSŪMO, mſi, mtum, mĕre, *eigenl. wegnemen, bij voorb. uit den rei der dingen, uit het oog, uit de zichtbare wereld. Van daar* 1) *verteeren, bij voorb.* vinum, Terent. Heaut. IV, 1, 48: *dus ook* incendium domos abſumſit, Plin. Ep. X, 42: flammis Carthaginem abſumi, Liv. XXX, 7 med.: *dus ook* pecuniam in ſcortis, P. African. ap. Gell. VII, 11: pecuniam in emtionem mercium, Sueton. Aug. 98. *Van daar* 2) *te gronde helpen, vernielen, uit de wereld helpen, dooden, bij voorb.* abſumi ferro, fame, morbo cet., *is zeer gewoon, bij voorb.* plures fames quam ferrum abſumſit, Liv. XXII, 39: venenis abſumtos, Liv. VIII, 18 m.: veneno abſumtis, Liv. XXVI, 33 in. *Van daar ſtaat* abſumi *in 't gemeen voor* perire, *vergaan, te gronde gaan, omkomen, bij voorb.* veneno, ferro cet. *als hier voor: dus ook* ungula abſumitur, Ovid. Met. I, 742, i. e. *vergaat, of wordt verteerd:* abſumti ſumus, Plaut. Moſt. II, 1, 18, i. e. *wij zijn verloren, ongelukkig; dus ook* Plaut. Mil. II, 4, 55 abſumtus es i. e. periiſti *gij zijt ongelukkig, verloren.* Umbrae abſumuntur, Plin. H. N. II, 75. V, 9 med., i. e. non conſpiciuntur. *Van daar* 3) *doorbrengen, bij voorb.* tempus, biduum cet., *is zeer gewoon, bij voorb.* tempus dicendo, Cic. Quint. 10: diem, Liv. XXX, 8 in.: biduum, Liv. XXXVI, 26. 4) *genieten, bij voorb.* ſatietatem amoris abſumere, Terent. Phorm. V, 5, 6, *zijne liefde tot verzadiging toe genieten.* 5) *Eindigen, bij voorb.* abſumta laqueatione Colum. V, 10 poſt med.

ABSUMTIO, ōnis, f. i. e. conſumtio, Pandect. VII, 5, 5.

ABSUMTUS, a, um, *zie* Abſumo.

ABSURDE, Adv. *ongerijmd, onwegzaam, misſchien eigenlijk in den klank, en vervolgends in 't gemeen, lef, ongerijmd, onvoegzaam, bij voorb.* canere, Cic. Tuſc. II, 4: reſpondere, Cic. Att. V, 1: aliquid dicere, Cic. Divin. II, 58: imperare, Cic. Agr. II, 11: facere, Plaut. Epid. III, 1, 6.

ABSURDUS, a, um, *ongerijmd, ongeſchikt, onvoegzaam, geheel niet voor iet paſſende enz. misſchien eigenlijk in het gehoor of den klank, bij voorb.* vox, Cic. Or. III, 11: ſonus, Cic. Divin. I, 9 e poëta: *vervolgends in 't gemeen, ongerijmd, onvoegzaam, ongeſchikt, op iet niet paſſende, bij voorb.* ratio, Terent. Ad. III, 3, 22: hoc ineptum, abſurdum cet., Ibid. V, 8, 21: illud quam abſurdum! Cic. Sull. 20: eſt hoc auribus animisque hominum abſurdum, Cic. Roſc. Com. 7: multo abſurdiora, Cic. Nat. D. I. 16: abſurdiſſima mandata, Cic. Att. VII, 13: ingenium haud abſurdum, Salluſt. Cat. 25, i. e. *niet dom.* cf. Tacit. Ann. XIII, 45. Hiſt. III, 62. *Van daar* homo abſurdus *een ongerijmd, onnozel, mensch, die voor eene zaak geheel niet voegt, bij voorb. tot welſprekendheid*, Cic. Or. II, 20 med.

ABUNDANS, *zie* Abundo.

ABUNDANTER, Adv. *overvloedig, ook rijklijk, volōp, in menigte, bij voorb.* loqui, Cic. Or. II, 35, *wijdlopig, uitvoerig, ſpreken:* fructum ferre, Plin. H. N. XXIV, 9: abundantius Cic. Top. 10: abundantiſſime, Suet. Aug. 74.

ABUNDANTIA, ae, f. *eigenlijk* 1) *het overvloejen, overlopen, bij voorb. van water enz. Van daar* 2) *de overvloed, ook groote menigte, rijklijkheid van eene zaak: eigenlijk van vloeibare dingen, bij voorb.* paluſtris, Vitruv. V, 9. i. e. copia aquae paluſtris: ſanguinis, Plin. H. N. XXVII, 5: lactis, XXIV, 18: genitu-rae, XX, 23: feminarum, XXVII, 11, i. e. menſtrui cet.: *vervolgends de overvloed, rijklijkheid enz., bij voorb.* omnium rerum, Cic. Amic. 23: otii, Cic. ad Div. VII, 1: amoris, Ibid. I, 1, 9: voluptatum, Cic. Fin. III, 20: 3) *de rijkdom*, Tacit. Hiſt. II, 94: Agric. 6.

ABUNDATIO, ōnis, f. *het overvloejen, overlopen, bij voorb. van een water, het overſtromen van eene rivier enz.*, Plin. H. N. III, 16.

ABUNDE, Adv. *overvloedig, in overvloed, in menigte, rijklijk, heel zeer, boven alle mate, met* Verba *en* Adjectiva, *bij voorb.* erit abunde ſatisfactum toti huic quaeſtioni, Cic. Divin. II, 1: parentes abunde habemus. Salluſt. Jug. 102: abunde magna praeſidia, Ibid. 14 §. 18: ſe abunde ſimiles putent, Quinctil. X, 1. *Ook ſtaat het* Subſtantive, *met en zonder* Genitivus, *bij voorb.* mihi eſt abunde, i. e. *ik heb meer dan te veel, in overvloed, ik ben heel wel te vrede enz., bij voorb.* Plin. Ep. IV, 30 extr. mihi abunde eſt, ſi cet.: Ibid. V, 8 §. 7 ut abunde ſit alterum efficere, i. e. *overvloedig:* huic abunde eſt, demittere ſe in aquam calidam, Celſ. I, 3 in., i. e. *is meer dan genoeg, of is genoeg:* terrorum & fraudis abunde eſt, Virg. Aen. VII, 552, i. e. *meer dan te veel, of genoeg enz.:* ſe jam pridem potentiae gloriaeque abunde adeptum, Suet. Caeſ. 86. *De* Compar. *en* Superl. *ſchijnen niet voor te komen.*

ABUNDO, avi, atum, are, *eigenl. overvloejen, overlopen, buiten gaan, van water, rivieren enz., bij voorb.* quando aqua Albana abundaſſet, Liv. V, 15 extr. Nilus abundet aqua, Tibull. I, 8, 21: flumina abundare, Lucret. VI, 266: fons abundat, Plin. H. N. XVIII, 22; cf. Virg. Georg. III, 484. *Van daar komen de volgende beteekenisſen:* a) *overvloedig of in overvloed zijn, rijklijk en in groote menigte of overvloed voor handen zijn, bij voorb.* velut abundarent omnia, Liv. II, 41 extr.: abundante multitudine, Ibid. 47: ſive deſit quidpiam ſive abundat, Cic. Divin. I, 29: abundanti pecunia, Cic. Quint. 12: *Van daar* ex abundanti *ten overvloede, bij voorb.* tum addit ex abundanti, Quintil. IV, 5. b) *Overvloed van iet hebben, volōp hebben, rijk zijn in iet, bij voorb. in geld, welſprekendheid, uitdrukkingen enz. op de vraag waaren? ſtaat gemeenlijk de* Ablativus, *ſomtijds de* Genitivus, *bij voorb.* porco, haedo, agno, gallina, lacte, caſeo, melle, Cic. Senect. 16: copia orationis, Cic. Or. II, 35: ingenio & doctrina, Ibid. I, 6: amore, Terent. Phorm. I, 3, 11: praeceptis philoſophiae, Cic. Offic. I, 1: honoribus, Cic. ad Div. X, 10: conſilio, Ibid. ep. 16. *Dus ook het* Participium, *bij voorb.* ingenio & doctrina abundantes, Cic. Or. I, 6: abundantior conſilio, ingenio, prudentia, Cic. Piſ. 26: rerum copia & literarum varietate abundantiſſimus, Cic. Or. II, 14. *Ook ſomtijds met den* Genitivus, *bij voorb.* quarum abundemus rerum, Lucil. ap. Non.: *bijzonder het* Participium, *bij voorb.* via omnium rerum abundans, Nep. Eum. 8: lactis abundans, Virg. Ecl. II, 20: abundans corporis, Claudian. Eutrop. II, 380. — *Van daar in 't bijzonder overvloed hebben aan tijdlijk vermogen, volōp hebben, om te leven, rijk zijn, bij voorb.* et egentes abundant, Cic. Amicit. 7: *van daar* abundans, *volōp hebbende, rijk, bij voorb.* abundantis an egentis ſigna ſunt, Cic. Parad. VI, 1: ſupellex, non illa quidem luxurioſi hominis, ſed tamen abundantis, Cic. Phil. II, 17. c) *voortwellen, opborrelen, voortkomen, of rijklijk voortkomen, opwasſen, bij voorb.* quae de terris abundant herbarum genera, Lucret. V, 980.

ABUNDUS, a, um, i. q. abundans, *is zeldzaam, bij voorb.* Gell. I, 2 lavacris abundis i. e. *overvloed van water, rijklijk water hebbende.*

ABUSIO, ōnis, f. i. q. abuſus: *van daar de Figuur* Catachreſis i. e. *een hard gebruik der Tropen*, Cic. Or. 27. Auct. ad Herenn. IV, 33. Quinctil. X, 1.

ABUSIVE, Adv. *door een misbruik, bijzonder door een hard gebruik der Tropen, door eene harde Metaphora*, Quintil. VIII, 6.

ABŪSUS, us, m. *is, wanneer men eene zaak geheel gebruikt, verbruikt; de verbruiking: van daar het verkeerd, overtollig, gebruik, misbruik, verkwisting*, Cic. Top. 3 extr.: Pandect. VII, 5, 5: VII, 8, 12 in. ad uſum, non ad abuſum cet.

ABŪTOR, uſus, ſum, uti, 1) *gebruik van eene zaak maaken, gebruiken, beſteeden, te nutte maaken, bij voorb. geld, tijd, vrijheid enz., bij voorb.* libertate, Cic. Verr. V, 43 extr.: ſtudiis, Cic. ad Diverſ. IX, 6 extr.: abuti libero mendacio, Liv. XXXV, 12, i. e. *recht liegen:* tribunatu Annii, Cic. Mil. 2: errore hoſtium, Liv. XXVII, 46 extr. i. e. *te nutte maaken, ten nutte gebruiken:* ſagacitate canum, Cic. Nat. D. II, 60 med.: recte abuſus, Quintil. V, 10: ea (eloquentia) perverſe abutuntur, Cic. Invent. I, 4: *ook ſomtijds met den* Accuſativus, *bij voorb.* argentum, Plaut. Perſ. II, 3, 10: aurum, Plaut. Bacch. II, 3, 126: operam, Terent. Andr. Prol. 5: *doch dit kan ook tot het volgende behooren:* cf. Lucret. V, 1032. 2) *bijzonder, iet rijklijk gebruiken of aanwenden, beſteeden, of geheel verbruiken, geheel beſteeden, geheel verdoen, verkwisten, bij voorb. geld, tijd enz., bij voorb.* omni tempore, Cic. Verr. I, 9 in.: operam, Terent. Andr. Prol. 5: tantam rem patriam, Plaut. Trin. III, 2, 56: aurum, Plaut. Bacch. II, 3, 126. *Doch nademaal, wanneer men eene zaak geheel gebruikt, dezelve dikwijls misbruikt wordt, van daar* 3) *misbruiken, verkeerd beſteeden, verkwisten, zeer gewoon, bij voorb.* patientia noſtra, Cic. Catil. I, 1 in.: judicio ac legibus ac majeſtate, Cic. Roſc. Am. 19: ornamentis ejus, Cic. Quint. 31 extr.: operam, Terent. Andr. prol. 5. *Ook ſtaat het ſomtijds lijdelijk, bij voorb.* ab rego abutamur, Varr. ap. Priſcian.: abuſis locis, Q. Hortenſ. ap. Priſcian. *Dus ook* Plaut. Aſin. I, 3, 44. Ubi illaec, quae dedi ante? Cl. abuta ſcil. ſunt: *ten zij men er hier ſum onder verſtaan wil, dan zou het* Active *ſtaan. Ook vindt men het*

Digitized by Google

het Particip. abutendus, bij voorb. Suet. Galb. 14.

AC, (Conjunct.) is met Atque bijna hetzelfde woord, alleen het staat meer voor een Consonant dan voor een Vocaal; voornamelijk zelfs eenige uitgevers der oude Schrijvers het uit eigenzinnigheid niet gaarn voor een Vocaal willen dulden, en het daarom ligt in et of atque veranderd hebben. Te weten, zij gelooven, dat de Ouden ac niet voor eene Vocaal gezet hebben (zie bij voorb. Ernesti ad Cic. Phil. XI, 3 en ad Auct. ad Her. IV, 36). Maar daar in hebben zij mis. Het staat er nog dikwijls voor, bij voorb. Ac ego scio, Sallust. Jug. 85 §. 12 Ed. Cort.: ac omnes homines, Varr. R. R. I, 47 extr.: simul ac ille venerit, Cic. ad Qu. fr. II, 6, terstond na 't begin: ac eo properavi, Cic. Attic. XIII, 48 prope fin.: ac emergentibus malis, Liv. III, 16 med.: ac in ejus corpore, Cic. Phil. XI, 3 extr. Ed. Lambin.: Doch Graevius en Ernesti hebben atque laten drukken: ac ab omni cet., Cic. Nat. D. I, 1 extr. Ed. Davis. Maar Ernesti heeft ac weggelaten: Suet. Aug. 19 in. ac etiam, Ed. Casaub. en Graev.: maar Ed. Burm. en Ernest. heeft et etiam, dus is het ook met ac etiam, Varr. R. R. I, 47: Colum. IX. 12, §. 4 Ed. Gesn.: Suet. Caes. 26 extr. Ed. Casaub. en Graev. Maar Burman heeft uit een' eenigen Cod. atque laten drukken, waar in Ernesti hem gevolgd is. Het betekent 1) en: dat is bekend. 2) en wel, en dat, in verklaringen, bij voorb. ik heb het gedaan, en wel geern, Terent. Heaut. IV, 515. Eun. V, 3, 6. 3) het is een lidwoordjen particula van vergelijking, en betekent als of zoo als, na de woorden, welke betekenen even zoo, gelijk, of het tegendeel, gelijk par, pariter, similiter, aeque, idem, perinde, juxta, aliter, secus, contra (anders), contrarius, alius, aliud, diversus cet., bij voorb. idem ac even zoo als, zoo als: juxta ac even zoo als enz., contra ac anders dan enz., komt overal voor: bij voorb. pari ac, Nep. Hann. 5: pariter ac, Terent. Phorm. V, 3, 3: similiter ac, Cic. Nat. D. III, 3: aeque ac, Cic. Amic. 6: idem ac, Cic. Sull. 10 in.: perinde ac, Liv. XXVIII, 38: juxta ac, Liv. XXXVII, 54: aliter ac, Cic. Att. XVI, 13: secus ac, Cic. Planc. 1: contra ac, Cic. Balb. 3: contrarium ac, Cic. Verr. I, 46: Somn. Scip. 4. cet. somtijds ook zonder deze woorden, gelijk Cass. in Cic. Epist. XII, 13 in. digne ac mereor i. e. zoo als ik het verdien. Dus ook Terent. And. V, 1, 22: oblitus sum hodie, ac volui, dicere, i. e. zoo als ik wilde. Hier toe behoort ook simul ac, zoo dra als, terstond als, alwaar ac ook als heet. Ook na den Comparativus, zoo als atque, bij voorb. diutius ac nollem, Cic. Att. XIII, 2 extr. zie Atque. 4) Zonderling is de plaats Cic. in Epist. ad Div. XV, 11, cum studiose ac diligenter, voor tum dilig. Not. somtijds kan men het niet wel vertaalen, bij voorb. Terent. And. II, 2, 33 ac nullus quidem.

ACADEMIA, ae, f. 1) eene aangenaame, boomrijke plaats of landgoed, zeer nabij Athenen: de naam zal van zekeren Academus (Horat. Epist. II, 2, 45) of Ecademus oorspronglijk zijn. Op deze plaats stond het vermaarde Gymnasium der Atheniënzen. Van daar 2) heet dit Gymnasium zelf dus, benevens de daarbij gelegen gebouwen. Cic. Fin. V, 1 in.: Liv. XXXI, 24: Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12 extr. Hier leerde en disputeerde Plato: waarom zijne Wijsgeerte en Sect: philosophia academica heet, en zijne leerlingen en navolgers Academici. 3) deze academische Wijsgeerte en Secte zelve, die lang stand hield, maar van tijd tot tijd veranderingen onderging. Van daar komt bij Cicero voor Academia vetus en nova, bij voorb. veterem Academiam, Cic. Acad. I, 4 in.: antiquam, Cic. Leg. I, 20 extr.: hanc Academiam novam appellant, Cic. Acad. I, 12: os adolescentioris Academiae, Cic. ad Div. IX, 8 in. Academiam recentem, Cic. Leg. I, 13 extr.: Diögenes Laërtius maakt er drie: gevolglijk is het vetus, media, nova: sommigen vijf: wanneer dan media van Arcesilas, nova van Carneädes, de vierde van Philo, de vijfde van Antiöchus afkomt. 4) Cicero noemde ook één van zijne landhuizen (Villae) Academia, Cic. Att. I, 4: Plin. H. N. XXXI, 2. Hier schreef Cicero een werk, hetwelk hij daarom Academicas Quaestiones noemt. Ook schijnt Cicero iet dergelijks op zijn Tusculanum aangelegd te hebben., Cic. Tusc. II, 3 extr. III, 3 extr. De laatste sijllabe op een na komt lang en kort voor: lang gebruikt Cicero ze in het volgende vers, Divin. I, 13. Inque Academia umbrifera nitidoque Lyceo, en zijn vrijgelaten slaaf Laureä Tullius, Plin. H. N. XXXI, 2 in dit vers: Atque Academiae celebratam nomine villam: kort is zij bij Claudian. de consul. Mall. Theod. 94 in Latium spretis Academia migrat Athenis.

ACADEMICUS, a, um, 1) De Academie bij Athenen betreffende, daar toe behoorende, Academisch, bij voorb. academicus scil. philosophus, i. e. een van de Secte der Academie, een Academischen, Cic. Acad. IV, 4 extr. vel ex ullo Academico cet.: Ibid. contra Academicos cet. 2) De Academie van Cicero betreffende, Academisch, bij voorb. academicae quaestiones: die hij ook Academica noemt scil. scripta, bij voorb. explicata sunt in academicis nostris, Cic. Offic. II, 2: dus ook academicam quaestionem, Cic. Att. XIII, 19. zie Academia.

ACALANTHIS, idis, f. een zeker vogel; misschien zoo veel als Acanthis, Virg. Georg. III, 338.

ACANTHIS, idis, f. 1) een kleine vogel, misschien een distelvink, putter enz., Plin. H. N. X, 63 acanthis avis minima: c. 74 acanthis in spinis vivit. 2) zeker kruid, anders Senecio genaamd, kruiswortel, Plin. H. N. XXV, 13.

ACANTHUS, i. m. 1) een kruid: Beerenklaauw genaamd: komt dikwijls voor, bij voorb. Virg. Georg. IV, 123, 137. Plin. H. N. XXII, 22. Men sneedt deszelfs figuur op de Capiteelen der pilaren van de Korinthische orde, en op de vaten in het huisraad van verheven werk, tot sieraad: ook weefde of stikte men die op Tapijten enz., Vitruv. IV, 1. Virg. Ecl. III, 44. Aen. I, 649, 711. Propert. III, 7, 14. Ovid. Met. XIII, 701. Van daar 2) deze versiering of sieraad. Dus kan men de bovenstaande plaatzen verklaaren, bij voorb. Virg. Aen. I, 649, 711. Propert. III, 7, 14 cet. 3) ook zekere stekelige ons onbekende boom, Virg. Georg. II, 119: ook Ibid. Ecl. IV, 20: doch in de laatstgemelde plaats kan het ook beerenklaauw zijn, (zie n. 1.). Vellej. II, 56. Plin. H. N. XXIV, 12.

ACAPNUS, a, um, (Grieksch) eigenlijk zonder rook: 1) ligna acapna, Martial. XIII, 15, i. e. hout, dat geen rook maakt: 2) mel acapnon, Plin. H. N. XI, 16. Colum. VI, 16, honig, die zonder rook uitgenomen wordt.

ACARNE, es, f. 1) eene stad in Magnesia, Plin. H. N. IV, 9. 2) een zekere zeevisch, Plin. H. N. XXXII, 11 ante med. Lucil. ap. Gell. X, 20. Not. sommigen schrijven Acharne.

ACATALECTICUS en ACATALECTUS, a, um, bij voorb. versus is een vers, aan welks laatste lid geen sijllabe ontbreekt. Diomed. en Priscian.

ACATIUM, i. Een soort van vaartuig of schip, Plin. H. N. IX, 30: ook acatia, ae, bij voorb. Gell. X, 25 acatiae.

ACCANTO of ADCANTO, avi, atum, are, zingen op of bij iet, rei, bij voorb. tumulis, Stat. Sylv. IV, 4, 55.

ACCEDO, of beter, ADCEDO, essi, essum, (van cedo ik kom, ga, en ad) 3. 1) toegaan, bijkomen, naderen, tot iet gaan, toetreden of komen, in 't gemeen met ad, bij voorb. ad aliquem, ad aliquid, bij voorb. ad Caesarem, Cic. ad Div. IV, 4 med.: ad urbem, Ibid. III, 9. IV, 1: ad Heracleam, Cic. Verr. V, 49: ad manum, Cic. Att. II, 1, aan de hand: ad flammam, Terent. Andr. I, 1, 103: ad amicitiam, Nep. Eum. 1: si eo adcessisset, Cic. Caecin. 16; ook met in, bijzonder wanneer men in eene plaats ingaat, bij voorb. in Macedoniam, Cic. Phil. X, 6: in aedes, Cic. Caecin. 13: in senatum, Cic. Att. VII, 4 in.: in funus, Cic. Leg. II, 26, i. e. te lijke, of te begraven. Ook in aliquem i. e. aanvallen, Val. Flacc. III, 186 adcessere in sese. Ook zonder Praepositie enkel met den Accusativus, bij voorb. Ariminum, Cic. Phil. XII, 9: scopulos, Virg. Aen. I, 201: domos infernas, Ibid. V, 732: portus, Ibid. 813: collem, Sil. XIV, 26: muros, Enn. ap. Gell. X, 29: societatem, Tacit. Ann. XII, 31. Ook met den Dativus, zie n. 2. Ook met den Infinitivus, in plaats van het Gerundium, bij voorb. dum adcedo decerpere, Apulej. Metam. 4 in. Ook van levenloze dingen, bij voorb. febris adcessit, bij voorb. alteram (febrem) adcedes, Cic. Att. VII, 2 in.: ad aures, voor de ooren, tot de ooren, ter ooren, Terent. Hec. III, 5, 32. Cic. Vatin. 2: alwaar sommigen zonder noodzaaklijkheid adcidere willen lezen. Dus ook 2) bijkomen, i. e. bijgevoegd, toegevoegd worden, bij voorb. nihil adcedere potest ad rem of rei, bij voorb. ad dignitatem, Cic. Att. VII, 3: pernicies fortunis omnium adcedere potest, Cic. Verr. I, 2 in.: annum tertium adcessisse desiderio nostro & labori tuo, Cic. Qu. Fr. I, 1 in.: ad causam novum crimen adcederet, Cic. Cluent. 60: haec tibi a me dotalia dona adcedent, Liv. XXVI, 50. Van daar animus mihi adcedit, ik krijg moed, zie n. 5. Doch het kan ook heeten, de moed wast. Dus ook pretium adcedit agris, Plin. Ep. VI, 19, de akkers, landerijen, worden duurer; en Multum adcedit pretio, de prijs neemt toe, bij voorb. cum plurimum pretio adcedat, Colum. III, 21 §. 6, i. e. de prijs stelgt zeer enz. Van daar toenemen, wassen, bij voorb. pretium adcedit agris, Plin. zie hier voor: dus ook misschien animus adcedit, zie n. 5. Dus ook in eas adcessurum utrumque, Liv. XLIV, 36 in. 3) naderen, bij voorb. ad deos i. e. den Goden gelijk worden, Cic. Ligar. 12 extr. Dus ook adcedere ad similitudinem alicujus, Cic. Att. VII, 2, gelijk zijn. Bij-

Bijzonder eene zaak naderen, om die op zich te nemen, die aan te vatten, bij voorb. adcedere ad rempublicam *tot den Staat (of de Staatsbezigheden) toetreden, d. i. den Staat beginnen te dienen, of door het op zich nemen van het eerste Ver-ambt, of door het aanvaarden van de Veldheers-plaats*, Cic. Rosc. Am. 1 extr. Or. I, 9. Verr. I, 12. Nep. Con. 1. *Dus ook* adcedere ad caussam *een proces aanvaarden*, Cic. Verr. II, 38 extr.: ad vectigalia i. e. *de pacht der Rom. inkomsten aanvaarden*, Cic. Verr. III, 38 in.: it. ad conditiones, i. e. *aanvaarden, zich laten welgevallen*, Cic. Verr. III, 28 med. 4) *toetreden, van de partij zijn, bij voorb.* civitates, quae sibi — adcesserant, Suet. Galb. 12: conatibus Galbae, Suet. Oth. 4: *van daar, toetreden, toestemmen, bij voorb.* Ciceroni, Quint. IX, 4 in.: *en* ad aliquid, *bij voorb.* ad hoc consilium, Nep. Milt. 3. 5) Animus mihi adcedit *ik vat moed, bij voorb.* Cassio animus adcessit, Cic. Att. V, 20: civibus animum adcessurum, Nep. Milt. 4: *zo het niet is, wassen, toenemen, zie* n. 2. 6) *Men merke nog aan:* Hoc adcedit, *of enkel* adcedit. *Hier bij komt nog, waar op* quod *of* ut, *dat, volgt: beide is veelvuldig, bij voorb.* adcedit, quod cet., Cic. Harusp. 3 extr. Adcedit, ut cet., *bij voorb.* Cic. Or. II, 48 in. Adcedebat, ut cet.: Eo adcedebat, ut, Liv. I, 49 in.: Adcessit ut cet., Caes. B. G. III, 13 extr. Not. adcestis *voor* adcessistis, Virg. Aen. I, 102.

ACCELERATIO (Adcel.), onis, f. 1) *Haast, haastigheid, schielijkheid, bij voorb.* orationis, Auct. ad Her. III, 13. 2) *het haasten, de spoed.*

ACCELĔRO *of beter* **ADCELĔRO**, avi, atum, are, 1) *verhaasten, spoeden, bij voorb.* iter, Caes. B. C. II, 39: mortem, Lucret. VI, 772: consulatum alicui, Tacit. Ann. III, 75: oppugnationem, Ibid. XII. 46. 2) *haasten, of spoeden, snel toe lopen, bij voorb.* si adcelerare volent, Cic. Catil. II, 4, *als zij zich haasten, spoeden willen:* adcelerat Aeneas, Virg. Aen. V, 675: consulem adcelerasse, Liv. XXVII, 47 post med., i. e. *zich gehaast of gespoed heeft: van daar* adceleratur *men haast, men spoed zich enz., van daar* et, quantum adcelerari posset, Liv. III, 46 med., i. e. *zoo veel men zich haasten kon.*

ACCENDO, *of beter* **ADCENDO**, di, sum, 3. *doen branden, lichten, of gloejen. Van daar* 1) *doen branden, aansteken, of ontsteken, in brand zetten, zoo wel* ignem, lumen &c., *als* lignum, thus cet., *bij voorb.* ignem, Virg. Aen. V, 4: faces, Cic. Pis. 2 extr.: lucernam, Phaedr. III, 19, 4: deus ipse solem quasi lumen adcendit, Cic. Univ. 9: taedas, Ovid. Fast. IV, 411: thus, Liv. XXIX, 14 extr. 2) *aansteken, d. i. doen gloejen, ergens vuur in doen, met vuur vullen, zoo als wij bij voorb. zeggen, een pijp tabak opsteken, bij voorb.* adcendere foculum, Liv. II, 12, *of* focum, Ovid. Fast. I, 76, i. e. *het komfoir met gloejende koolen vullen, gevolglijk doen gloejen:* aras, Ovid. Met. III, 691. *Vuur op den altaar aanleggen, eigenlijk hem doen branden; dus ook* aurum, Plin. H. N. XXXIII, 3, *van goud, gloejend maken. Dus ook* adcenso aheno, Senec. Med. 666: adcensis undis, Sil. V, 605, i. e. *heet, kookend:* ferrum adcensum igni, Plin. H. N. XXXIV, 15. 3) *maken, dat iet licht; het doen lichten, of heller maken, verlichten, bij voorb.* sol adcendit Olympum, Sil. III, 672: Et gemmis galeam, clypeumque adcenderat auro, Sil. XV, 681, i. e. *maakte, dat het er van glinsterde enz., maakte het glad enz.:* sol diem adcendit, Claudian. de cons. Mall. Theod. 78. *Van daar* 4) *aansteken, of aanvuren, in brand zetten, doen ontvlammen, Tropisch, d. i. opspooren, in beweging brengen, ontvlammen, opruijen, gaande maken enz., bij voorb.* aliquem contra aliquem, Sallust. Jug. 64: *ook met* ad *of* in aliquid, *bij voorb.* ad dominationem, Sallust. Jug. 31: ad libidinem & contumeliam, Liv. VIII, 28: in rabiem, Liv. XXIX, 9 med.: *ook met den Dativus, bij voorb.* Virg. Aen. VII, 482 bello adcendit animos: *dus ook* adcendere iram, Curt. VII, 6: seditionem, Liv. XXII, 14 in., i. e. *opwekken:* spem, Liv. XXI, 4: invidiam, Liv. II, 23: discordiam, Ibid. 29: certamen, Liv. XXXV, 10: febrem, Cels. VI, 9: virtutem, Virg. Aen. X, 368: *van daar* adcensus *ontvlamd, heet enz., bij voorb.* injuria, Liv. III, 9: odio, Ib. 32: cum eo magis vis venti adcensa esset, Liv. XXI, 58. *Dus ook* curam ingentem Patribus, Liv. XXVIII, 46, i. e. *opwekken, veroorzaken: doch het kan ook zijn, vermeerderen: Verders* si haec adcendi — arte possint, Cic. Or. I, 25 in. *Doch, het zou ook kunnen zijn, vergrooten.* 5) *met vuur en drift aanvangen, beginnen,* adcendere proelium, Liv. XXX, 11 in. 6) *vermeerderen, grooter maken, bij voorb.* vitia, Ovid. Remed. 133: sitim, Cels. III, 6: curam ingentem Patribus, Liv. XXVIII, 46: si haec adcendi — possint, Cic. Or. I, 25 in. *indien het niet is, opwekken, verwekken:* pretium *den prijs*, Senec. Benef. VII, 9: *dus ook* pretia, Plin. H. N. XVIII, 25: conf. Incendo *en* Excandefacio.

ACCENSEO *of beter* **ADCENSEO**, sui, situm *en* sum, 2. *bij tellen, of rekenen, bij voorb.* Adcensi, qui his adcensebantur, id est, attribuebantur, Non. c. 12 n. 1. Particip. Adcensus, a, um, *bij geteld, bij gerekend, bij gevoegd, schijnt te staan* Liv. I, 43 in. in his adcensi cornicines tibicinesque cet. scil. sunt, i. e. *onder dezen, bij dezen werden geteld enz. Dus schijnen deze woorden onderscheiden te moeten worden; te weten het* Comma *achter* adcensi *moest zeker weg:* in his *staat in plaats van* in hos, *dus zegt men ook* referre in diis, in grege adnumerari cet. *Van daar* Adcensus Substant. *en* Plur. Adcensi. 1) *een soort van Gerechts- en Overigheids-dienaars, hoedanigen de Consuls, Praetors, en de Stadhouders der Provinciën hadden; misschien omdat zij aan de gewoone Dienaars, bij voorb. de Lictors, tot behulp waren toegevoegd, dus bijgevoegde Gerichts- en Overheids-dienaars*, Cic. ad Div. III, 7 adcenso meo: Cic. Verr. I, 28 qui tum adcensus Neroni fuit: cf. Liv. III, 33. 2) *een soort van jonge, onbeproefde, Soldaten, die in het gevecht achter de* Triariën *gesteld werden*, Liv. VIII, 8 med. *en* 10 in. *Zij schijnen te wezen, het geen bij ons de overtalligen zijn: zij heeten ook* adscriptivi, Varr. L. L. VI, 3: cf. Veget. de re mil. II, 19.

ACCENSUS, (Adc.) a, um, 1) *ontstoken, ontvlamd enz., zie* Accendo, 2) *bij gevoegd enz., zie* Accenseo.

ACCENTIUNCŬLA, (Adcent.) ae, f. i. q. προσῳδία, *zoo als* Gell. XIII, 6 *zegt:* quas Graeci προσῳδίας dicunt, eas veteres docti — adcentiunculas appellabant.

ACCENTUS, (Adc.) us, m. 1) *het zingen of speelen van een instrument tot iet, bij voorb. tot vechten*, Ammian. XVI, 12 (29): 2) *de klank, bij voorb. van eene fluit, bij voorb.* acutissimus, Solin. 5 (11): *in 't bijzonder de toon in de uitspraak, de accent*, Quintil. I, 5.

ACCEPTILATIO, *of* **ACCEPTI** (Adc.) **LATIO**, onis, f. *eigenlijk het in- of overbrengen in het rekenboek, dat de schuld betaald is; van daar in 't gemeen: de bevrijding van de betaling, verzekering, dat men van den schuldenaar niets meer te eischen heeft*, Pandect. XLVI, 4. leg. 1, 2, 3, 4 seqq. *Dat het twee woorden zijn, ziet men ook daar uit, dewijl zij somtijds van een gescheiden staan, bij voorb.* adcepti quoque latione, Pandect. XXIII, 3, 41: per adcepti quoque lationem, Ibid. XXXIX, 6, 31.

ACCEPTIO *of* **ADCEPTIO**, onis, f. 1) *de aanneming, bij voorb. van een geschenk*, Cic. Topic. 8 extr.: *of aanneming, ontvang, in ontvang neming, bij voorb.* frumenti, Sallust. Jug. 29 §. 4. 2) *de aanneming of inruiming van eene stelling*, Apulej. de Doctr. Plat. p. 34 Ed. Elmenh.

ACCEPTĬTO, *of* Adc., are, *ontvangen, bijzonder dikwijls* Plaut. ap. Non.

ACCEPTO *of* **ADCEPTO**, avi, atum, are, 1) *ontvangen, (bijzonder dikwijls), aanvaarden, in ontvangst nemen, bij voorb.* argentum, Plaut. Pseud. II, 2, 31: *ook ontvangen of bekomen, bij voorb.* mercedes a discipulis, Quintil. XII, 7 extr. 2) *aannemen, zich laten welgevallen, bij voorb.* jugum, Sil. VII, 11.

ACCEPTOR, oris, m. *die ontvangt, aanneemt:* it. *billijkt*, Plaut. Trin. I, 2, 167 qui illorum verbis — acceptator fui.

ACCEPTRIX, tcis, f. *eene vrouw, die ontvangt, aanneemt enz., Ontvangster*, Plaut. Truc. II, 7, 18.

ACCEPTUS, a, um, *zie* Accipio.

ACCERSO, ivi, itum, 3. *is volgends het oordeel van sommige Letterkundigen geen woord: daarom laten zij daar voor in de oude Schrijvers overäl* Arcesso cet. *drukken, zie derhalven* Arcesso.

ACCESSIO (Adcessio), onis, f. *het toegaan, toetreden, bijkomen, bij voorb. van een mensch enz., bij voorb.* Quid tibi huc accessio est, Plaut. Trin. III, 2, 83, i. e. *waarom komt gij hier? wat komt gij hier doen?* cf. Truc. II, 2, 30. *Dus ook* cum ad corpora tum adcessio fieret tum abscessio, Cic. Univ. 4: suis adcessionibus, Cic. Verr. II, 53 extr., i. e. *door zijn heengaan tot elk van deze personen, om hen tot een stuk gelds te overreden enz.: ook van eene zaak, bij voorb.* febris i. e. *wanneer de koorts komt, de* Paroxysmus, Cels. II, 12 extr. III, 4. *Van daar* 1) *bijvoeging, toevoeging van eene zaak bij eene andere, om ze te vermeerderen, gevolglijk, bijvoegzel, toegifte, bij voorb.* decumae, Cic. Rab. Post. 11, i. e. *van een tiende deel:* paucorum annorum, Cic. Amic. 3: adcessionem adjunxit aedibus, Cic. Offic. I, 39 in., i. e. *vergrootte zijn huis daardoor. Van daar ook* 2) *de vermeerdering, wasdom, vergroting, bij voorb. van geld enz., bij voorb.* nummorum, Cic. Verr. III, 49 extr. 50 in.: pecuniae, Nep. Att. 14: dignitatis & fortunae, Cic. ad Div. II, 1 extr.: morbi, Suet. Vesp. 23. 3) *ook de zaak zelve, die toegevoegd wordt, om iet te vermeerderen,*

een

Digitized by Google

een toegift, *aanhangzel*, *toelage enz.*; *bij voorb.* Liv. XLV, 7 in., *heet de koning Syphax* adceffio belli Punici, *en Epirus heet* Liv. XXXI, 7 med. acceffio regno Macedoniae i. e. *aanhangzel*, *toegift enz.* *Dus ook* Liv. XXX, 12 extr. fortunae adceffio Sophonisba cet.: Ibid. 40 parva bene geftae rei adceffio cet.: Liv. XXXVIII, 54 extr. frater adceffio invidiae cet.

ACCESSĬTO (Adceff.), are, *tot of ergens heen gaan*, *bijkomen*, *bijzonder dikwijls*, *of van meer perfonen*, Cato in Origg. ap. Gell. XVIII, 12.

ACCESSUS, a, um, *zie* Accedo.

ACCESSUS (Adceffus), us, m. *de toegang*, *het toegaan*, *bij voorb. van een mensch tot iemand of iet*, *bij voorb.* ad urbem: *van daar* folis acceffus, Cic. Nat. D. II, 37, *wanneer de zon ons weder nadert*, *het toegaan*, *toekomen*, *de nadering*: morbi, Gell. IV, 2: da adceffum lacrymis noftris, Ovid. Pont. II, 2, 41: quorum (aeftuum) adceffus cet. Cic. Div. II, 14 extr. *Van daar* Cic. ad Div. IX, 14 extr. pedetentim adceffus a te ad caufam cet. *de nadering tot de zaak kwam allengs*, *d. i. gij kwamt allengs*, *en gevolglijk behoedzaam*, *tot de zaak*. *Van daar toegang*, *d. i. de plaats*, *waar door men ergens heen kan komen*, *bij voorb.* ad infulam, Sueton. Caef. 28: cf. Virg. Aen. VIII, 229.

ACCIDENS, *zie* Accĭdo.

ACCIDENTIA, ae, f. *het geen gebeurt*, *een voorval of toeval*, *bij voorb.* naturae, Plin. H. N. XXXII, 2.

ACCĪDO *of beter* **ADCĪDO**, ĭdi, (ĭfum), 3. 1) *heenvallen tot of op iet*, *ook enkel vallen of toevallen*, *bij voorb.* quibus de rebus lapfa fortuna adcidat, Cic. Tufc. III, 19 in. e poëta, i. e. cadat: *doch hier kan het ook zijn*, *zich toedragen*, *wedervaren enz.*: et (tela) miffa ab Gallis gravius adciderent, Caef. B. G. III, 14 in., i. e. caderent; *dus ook* Liv. II, 50 tela ab omni parte adcidebant. *Dus ook* adcidere ad terram, Plaut. Poen. II, 38 *of* in humum, Varr. ap. Non.: in menfam, Ovid. Faft. V, 360, i. e. *op de tafel*: ad pedes omnium adcidente Clodio, Cic. Attic. I, 14 poft med.: ad genua *of* genibus alicujus *voor of aan iemands knie nedervallen*, *d. i. voor hem op de knie vallen*, *een voetval doen*, *bij voorb.* ad genua, Terent. Hec. III, 3, 18: genibus praetoris, Liv. XLIV, 31 extr.: *ook* alicui ad genua, Sueton. Caef. 20. 2) *zich toedragen*, *gebeuren*, *voorvallen*, *gefchieden*, *wedervaren*, *het zij goed of kwaad*, *bij voorb.* res adcidit, nihil adcidit cet., *is zeer gewoon*, *bij voorb.* nihil tam praeter opinionem meam adcidere potuit, Cic. ad Div. III, 10 in.: Nollem adcidiffet tempus, in quo cet., Ibid. §. 7: quibus fi qua calamitas adcidiffet, Cic. Verr. III, 55, i. e. *gebeurd*, *bejegend enz.*: quod quidem fi adciderit, omnia nobis erunt meliora, Cic. Attic. XVI, 3: interea aliquid adciderit boni, Terent. Andr. II, 3, 24: mihi omnia, quae jucunda — homini adcidere poffunt, ex illo adcidebant, Cic. Attic. I, 5 in. *bijzonder zonder den* Nominativus *van het onderwerp*, *bij voorb.* adcidit, ut cet. *het gebeurde*, *dat enz.*, *bij voorb.* cafu adcidit, ut — primus nuntiaret, Cic. Rofc. Am. 34: Cum id adcidit — ut — fatisfacere poffet, Cic. ad Div. XV, 10 in.: adcidit, ut — dejicerentur, Nep. Alcib. 3. *of* adcidit mihi, ut &c. *het gebeurde mij*; *bijzonder iet kwaads*: *waarom men het dikwijls vertaalt*: *ik had het ongeluk*: *dus ook* patri adcidit, ut cet. *de vader hadt het ongeluk enz.*, *bij voorb.* adcidit huic ut cet. Nep. Con. 5. *In plaats van* ut *ftaat fomtijds de* Infinitivus, *gelijk* Cic. ad Div. VI, 11 in. nec enim adciderat mihi opus effe. *Ook zegt men* fi quid ei adcidat, adciderit cet. *als hem een ongeluk bejegenen*, *d. i. bij voorb. als hij fterven*, *fneuvelen*, *geflagen mogt worden*, *bij voorb.* fi quid adcidat Romanis, Caef. B. G. I, 18, *indien de Romeinen ongelukkig mogten zijn*: fi quid adciderit mihi, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23 in., *indien ik ongelukkig zijn*, *omkomen mogt*: fi quid pupillo adcidiffet, Cic. Invent. II, 21 extr.: *dus ook* fi quid mihi humanitus adcidiffet, Cic. Phil. I, 4, *indien mij iet menschlijks overkomen*, *d. i. indien ik overleden ware*. *Van daar* 3) *komen*, *wanneer er van eene toevallige zaak gefproken wordt*, *bij voorb.* fama adcidit, clamor adcidit *het gerucht*, *geroep*, *kwam*, *klonk enz.*, *bij voorb.* fama adcidit, Liv. XXVII, 29. XLV, 28: clamor adcidit, Liv. IV, 33. XL, 22: *dus ook* unde adcidebat fonus, Liv. XL, 15: Inde adcidebat vox, Ibid. *Dus ook* quod ubi ad aures adcidit regis, Liv. VIII, 24: clamor adcidit auribus noftris, Plin. Paneg. 92: *dus ook* ad animum i. e. *in de gedachten komen*, Cic. Attic. III, 20 extr.: quod ad oculos animumque adciderit, Cic. Verr. IV, 1: 4) *ook zijn*, *van toevallige dingen*, *bij voorb.* hoc mihi gratum adcidit, *voor* fuit, *bij voorb.* omnia tibi adcidiffe gratiffima, Cic. ad Div. III, 1 med.: concordia veftra fenatui gratiffima adcidit, Ibid. XI, 15: Tiberio haud ingratum adcidit, Tacit. Ann. II, 5. 5) *aflopen*, *uitgang hebben*, *bij voorb.* hoc quorfum adcidat, Terent. And. I, 5, 29. 6) *paffen*: *bij voorb.* Terent. And. V, 3, 14 in te adcidit *paste op u*. *Het* Particip. Adcidens *of* Accidens, *heeft alle deze beteekenisfen*: Adcidentia *de omftandigheden*, *bij voorb. van eene zaak*, *tijd*, *plaats*, *perfoon enz.*, *bij voorb.* rerum, Quintil. V, 10: perfonae, Ibid. IV, 2 extr. *Ook heet* Adcidens *de toevallige*, *niet wezenlijke*, *eigenfchap eener zaak*, *of perfoon*, *bij voorb. rijk*, *geleerd*, *zijn enz.*, Quintil. V, 10. IV, 2. ex adcidente i. e. *naar het geen voorvalt*, Pandect. I, 2, 2. XXXV, 2, 51.

ACCĪDO *of beter* **ADCĪDO**, ĭdi, ĭfum, 3. 1) *toehouwen*, *toefnijden*, *verfnijden*, *bij voorb.* arborem, Caef. B. G. VI, 27 (cf. Virg. Aen. II, 626), *toehouwen*, i. e. *zoo houwen*, *dat hij dra valt*: crines, Tacit. Germ. 19, i. e. *fnijden*: ftirpes, Liv. XXVI, 41 extr., i. e. *fnijden of affnijden*, *fnoeijen*. *Van daar* 2) *iet in flechte omftandigheden brengen*, *verzwakken*, *krachteloos maken*, *verminderen*, *bij voorb.* res (*de magt*) hostium, *bij voorb.* Veftinorum, Liv. VIII, 29. *Van daar* adcifus, a, um, *verzwakt*, *verminderd enz.*, *bij voorb.* res adcifae *verzwakt*, *te onder gebracht enz.*, *flechte omftandigheden*, Liv. III, 10. VIII, 11: *dus ook* adcifae dapes, Virg. Aen. VII, 125, i. e. *verteerd*: opes, Horat. Sat. II, 1, 114: adcifo robore juventutis, Liv. VII, 29 extr.

ACCINGO *of beter* **ADCINGO**, inxi, inctum, ingere, 1) *gorden*, *aangorden*, *bij voorb.* enfem adcingere lateri, Virg. Aen. XI, 489, *of* adcingi enfe *den degen aangorden*, *op zij doen*, Virg. Aen. VII, 640: gladiis adcincti, Liv. XL, 13 in. *Ook in 't gemeen heet* adcingi *zich toerusten*, *bij voorb.* armis, Virg. Aen. VI, 184: facibus, IX, 74. *Van daar* 2) *toerusten Tropisch d. i. toebereiden*, *gereed maken*, *voorzien met de nodige dingen*, *bedekken*, *bewaren*, *befchutten*, adcingi *of* adcingere fe *zich toerusten*, *bereiden*, *toebereiden*, *gereed maken*, *gevat maken op iet*, *fchikking maken tot*, *iet aanvatten*, *bij voorb.* adcingere, Ter. Phorm. II, 2, 4 *rust u toe*, *maak u gereed*: Adcingi ad confulatum, Liv. IV, 2, *zich gereed maken tot enz.* i. e. *er naar trachten*: in discrimen, Liv. II, 12 med., *zich voor gevaar gereed maken*: ad cogitationem, Liv. VI, 35 in., *zich aan 't denken begeven d. i. ergens aan denken*: adcingere fe praedae, Virg. Aen. I, 210, *het wildbraad aanvatten*: fe adcingere juvene, Tacit. Ann. XII, 25, i. e. *zich dekken*, *bewaren enz.* Not. Virg. Aen. II, 235, adcingunt *voor* adcinguntur, fcil. fe: *en* Ibid. IV, 493 adcingier artes *voor* ad artes. *Van daar* Particip. Adcinctus *gegord*, *omgord*, *toegerust*, *voorzien*, *vaardig of gereed tot iet*, *bij voorb.* armis, Virg. Aen. VI, 184: *ook enkel* adcinctus, Tacit. Ann. XI, 18, i. e. *toegerust*: enfis adcinctus gemmis, Val. Flacc. V, 514, i. e. *voorzien*, *opgefchikt*: in omnia intenta bonitas & adcincta, Plin. Paneg. 30 extr., i. e. *gereed*, *bij de hand enz.*: juvenem — ftudio adcinctum, Tacit. Ann. XII, 44, i. e. *voorzien*, *bewaard*, *gedekt*, *befchut*.

ACCIO *of beter* **ADCIO**, ivi *of* ii, itum, ire, *maken*, *dat iemand* (*of iet*) *bijkomt*, *toe*, *of bij roepen*, *halen of laten halen*, *laten komen*, *of ontbieden*: *is overäl gewoon*, *bij voorb.* ego vero adcivero (Ed. Ern. adciam: *maar het is beide goed*: *dus ftaat ook dikwijls* videro *voor* videbo cet.) pueros, Cic. Att. V, 1 med.: fi adcierit, adcurram, Ibid. XIII, 48: harufpices ex Etruria, Cic. Harufp. 12: adcitis qui cet., Liv. IV, 46 extr. VII, 2 in.: Philippum, qui hunc (Ariftotelem) Alexandro filio doctorem adcierit, Cic. Orat. III, 35 med.: claffem ex Graecia, Curt. IV, 1. Not. futur. adcibo, Plaut. Mil. III, 3, 61: adciri peregre, Liv. II, 6, *uit vreemde oorden gehaald*, *geroepen*, *worden*. *Van daar Tropisch*, *bij voorb.* adcire voluptatem, Cic. Fin. V, 31 in., i. e. *bezorgen*, *verfchaffen*: mortem, *zich den dood aandoen*, Vellej. II, 38. Flor. IV, 2 §. 70.

ACCĬPIO *of beter* **ADCIPIO**, epi, eptum, 3. *van* capio, *ik neme*, *en* ad, *voor* capio ad me cet. *ik neme aan mij*, *het zij dit gefchiede met den mond*, *handen enz.* *gevolglijk aannemen*, *afnemen*, *bij voorb. het geen iemand gegeven of aangeboden wordt*: *bij voorb.* quod dat, adcipimus, Cic. ad Div. I, 1: *dus ook* urbem in deditionem (*misfchien* ditionem), Liv. VII, 16. XXIII, 20: *dus ook* nomen, *zie* 1 *en* 3. *Van daar* 1) *aannemen*, *of in ontvangst nemen*, *bij voorb.* rem, hominem cet., *is zeer in gebruik*, *bij voorb.* decumas, Cic. Verr. I, 30 in. c. 36 in.: *dus ook* nomen *den naam*, *bij voorb. van iemand*, *die zich tot een ambt aanbiedt of aanmeldt*, *gevolglijk zijn verzoek aannemen*, *inwilligen*, *bij voorb.* neque adcipi nomen, Liv. IX, 46 in.: *dus ook* confulem de plebe, Cic. Brut. 14 poft med., *voor* nomen confulis, i. e. *inwilligen*; *verders* in deditionem (*of* ditionem) Sueffiones adcepit, Caef. B. G. II,

II, 13, i. e. *ontving hen op genade en ongenade enz.*: colorem *kleur aannemen of krijgen*, Plin. H. N. XI, 38 extr. *Van daar* a) *ontvangen, bekomen of verkrijgen, erlangen, wat het ook zijn moge, iet kwaads, wanneer men het ook door lijden kan vertaalen; of iet goeds, of wat het ook zij, bij voorb.* vulnus, Cic. Att. V, 20 ante med.: Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: calamitatem, Cic. Offic. III, 26 extr. Nep. Con. 1: dolorem, Cic. Dom. 36. Nat. D. III, 13: injuriam ab aliquo, Cic. Off. I, 11: pecuniam, Cic. Verr. II, 9: honorem, Cic. Att. IX, 2: veniam, Ovid. Met. XI, 401: nomen timiditatis. Plin. Ep. II, 10 extr.: hostem in Italiam, Liv. XXXI, 7 in.: metum, Ter. Heaut. II, 3, 96: *dus ook* voluptatem ex epistola, Cic. Qu. fr. III, 8 med., i. e. *genoegen ontvangen, genieten of hebben over enz. Dus ook* sensu adcipere *door het gevoel, zinlijke gewaarwording krijgen d. i. zinlijk gevoelen*, Cic. Divin. II, 3 med.: *verders erven, door erfnis bekomen, bij voorb.* a patre, Nep. Timoth. 1. Attic. 14: a majoribus, Cic. Offic. III, 10 extr.: *dus ook* auribus, Nep. Timol. 2: *doch zie* b. *Van daar* b) *vernemen* i. e. *hooren: dit is zeer in gebruik, met* auribus, *bij voorb.* Nep. Timol. 2. *en zonder* auribus, *bij voorb.* Adcipite, Cic. Verr. III, 30 in.: aures — adcipient, Ibid. II, 8 extr.: fama & auditione, Cic. Nat. D. II, 37: triumphum nec postulasse adcipio, Liv. III, 70 extr., i. e. *ik verneme, leze, heb gelezen:* cf. Ibid. 67 in. *Want, wanneer men iet hoort, ervaart, verneemt, dan verkrijgt men iet: van daar ook* c) *leeren, bij voorb.* arte adcipi posse, Cic. Or. I, 25 in.: *van daar ook* d) *iet inzien, vernemen, of verstaan, bij voorb.* quae parum adcepi, Cic. Nat. D. III, 1 extr. 2) *aannemen, vernemen, iet aanvaarden, bij voorb.* causam *eene zaak*, Cic. Or. II, 87 in. *en Tropisch*, Terent. Hec. prol. 47. *Dus ook* censum, Liv. XXIX, 37: bellum, XXXII, 6: pugnam, XXXVIII, 25: initium pugnae, Ibid. 3) *aannemen, of zich gevallen laten, bewilligen, bij voorb.* excusationem, Cic. ad Div. IV, 4: causam i. e. excusationem, Ibid. XVI, 19: indictam, Cic. Verr. III, 22: cf. n. 1. 4) *iemand opnemen, ontvangen, bij voorb. in zijn huis enz.* in amicitiam, Cic. Att. II, 20: Romanos adceperunt tumuli, Liv. XXXVIII, 21, i. e. *de Romeinen bekwamen de heuvels. Van daar iemand onthaalen, tracteeren, bij voorb. prachtig of slecht*, Terent. Eun. V, 3, 52. Liv. XXIII, 4 in. XXXV, 49. *Van daar in 't gemeen iemand tracteeren, behandelen, met hem omgaan, of zich gedragen, bij voorb. liefderijk enz.* male, bene, severe cet., *is overal zeer gewoon. Bij voorb.* aliquem male, Cic. Verr. I, 54: verberibus, Cic. Tusc. II, 13: leniter clementerque, Cic. Verr. IV, 40: severe, Cic. Coel. 22: quo te modo adceptum, Cic. Tusc. IV, 36. *Ook* 5) *opnemen of aannemen, bij voorb. woorden van een' ander enz. d. i. uitleggen, verklaren, verstaan, bij voorb.* in bonam of malam partem *goed of kwaad, aan den goeden kant of kwaaden kant enz. bij voorb.* in bonam partem, in optimam, Cic. Att. XI, 7 extr.: *dus ook* quam in partem adceptae sint, Cic. ad Div. X, 6: in eam partem adcipio, Terent. Eun. V, 2, 37: quemadmodum adceptum sit, Cic. Phil. VII, 3: adcipiatis sine offensione, Ibid.: tento te, quo animo adcipias, Cic. ad Div. XV, 16: *dus ook* aequo animo, Sall. Cat. 3: amice, Cic. Amic. 24 in. *Doch, het kan ook hier en in eenige plaatzen betekenen, verdragen, zich laten gevallen: dus ook* in omen, Liv. XXI, 63: in maius, Liv. IV, 4, i. e. *het grooter maken;* in duas pluresve sententias, Auct. ad Her. IV, 53 extr. *dus ook* aliter, Terent. Heaut. II, 3, 23, *of* aliorsum, Ib. Eun. I, 2, 2, *anders opnemen en duiden, dan hij voorb. de auder het gemeend heeft:* omnia ad contumeliam, Terent. Ad. IV, 3, 15: cet. 6) *nemen of innemen, bij voorb. in huis, schip enz. bij voorb.* Navita — nunc adcipit illos scil. in cymbam, Virg. Aen. VI, 315: lacu, Ib. 393, scil. stygio: *zie boven* n. 4: *dus ook* cymba multam adcepit rimosa paludem, Ibid. 414: *doch hier kan het ook zijn, bekwam, van daar* metum, Terent. Heaut. II, 3, 96, i. e. *over zich nemen, dit kan dus tot* n. 2. *behooren: doch het kan ook zijn, dulden, en gevolglijk tot* n. 3. *behooren: dus ook in den mond, bij voorb. drank, artzenij enz., bij voorb.* succos, Ovid. Met. VII, 288: medicamentum, Scribon. 101: qua (herba veneni) in potu adcepta, Justin. XII, 10. 7) *iet (in het disputeeren) als toegestaan houden, bij voorb.* Hoc ubi adcepit Peripateticus, Gell. XVIII, 1 med., i. e. *als den Peripateticus dit toegestaan wordt enz. In sommige Lexica wordt het hier verkleard, toegelaan, inruimen enz. Maar verkeerd, naar mijn inzien. Het* Particip. Adceptus, a, um, *heeft* 1) *alle de bovenstaande betekenissen, bij voorb. bekomen, ingenomen enz. Van daar* adceptum Substantivum *of* adcepta (Plural.) *de ontvangst, bij voorb.* ratio adcepti, Plaut. Truc. IV, 2, 36: ratio adceptorum, Cic. Amic. 16: *van daar* codex (tabulae) adcepti *ontvangboek: zie hier achter. Van daar* adceptum referre, *overbrengen in het rekenboek, dat men iet ontvangen heeft, iet als ontvangen in het ontvangboek overbrengen, gevolglijk het ontvangen hebben, bij voorb.* pecuniam adceptam referre, *geld enz., bij voorb.* sexcenta millia cum adcepta retulisset, Cic. Verr. I, 36 extr.: ego amplius HS ducenties adceptum hereditatibus retuli, Cic. Phil. II, 16, i. e. *heb geërfd over de enz., heb aan erfenissen bekomen, meer dan enz., bijzonder met den* Dativus *des persoons, van wien men het verkrijgt, bij voorb.* alicui (i. e. ab aliquo) a) *eigenlijk, d. i. inschrijven in het rekenboek, dat men van iemand iet (het zij geschonken, geleend enz.) ontvangen heeft, gevolglijk van iemand bekomen hebben, bij voorb.* pecuniam, Cic. Caecin. 6 med. cf. Cic. Verr. I, 39 *tweemaal:* II, 70 in. *Ook zegt* Cicero Verr. I, 57 med. *daar voor* in adceptum referre: *want de Romeinen hadden hunne rekenboeken, waar in zoo wel de ontvangst als uitgave geboekt werdt. Het boek van ontvangst heette* Codex *of* tabulae adcepti *of* adceptorum; *het boek van uitgave* codex *of* tabulae expensi *en* expensorum: *bij voorb.* tabulae adcepti & expensi *en* codex adcepti & expensi *staat* Cic. Rosc. Com. 1: *daar voor staat* Ibid. 3 in. codex adceptum (*voor* adceptorum) & expensum (*voor* expensorum): *van daar* alicui ferre expensum *boeken, dat men aan iemand iet geleld, of hem gegeven heeft.* b) *Van daar Tropisch, aan iemand iet te danken hebben, van hem gekregen hebben, het zij iet goeds of kwaads, of iet aan iemand danken, hem toeschrijven, toekennen enz., bij voorb.* deo vitam adceptam refero *het leven heb ik aan God te danken: is menigvuldig, bij voorb.* omnem tranquillitatem & quietem senectutis adceptam refert clementiae tuae, Cic. Dejot. 13 extr.: virtutem nemo adceptam deo retulit, Cic. Nat. D. III, 36 in., i. e. *dankt, gelooft te moeten danken of dank weten: dus ook* Cic. Att. XI, 1 extr. Horat. Epist. II, 1, 234: *verders* omnia (mala) — uni adcepta referemus Antonio, Cic. Phil. II, 22 extr. Not. *Ook staat somtijds* ferre *voor* referre, *eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* adceptum tibi ferri, Plin. Ep. II, 4: philosophiae fero adceptum, quod cet. Senec. Ep. 78: conf. Val. Max. II, 7 ex. 2. VIII, 2, 3: *ook staat* adceptum fieret *voor* ferretur, Plin. Ep. IV, 6 extr.: *dus ook* adceptum *of* in adceptum ferre, Pandect. XXXIX, 6, 31. *ook* adcepto ferre, ibid. XXVI. 7, 56. *Ook* adceptum (*of* adcepto) facere *en* adceptum habere, *bij voorb.* pecuniam, i. e. *iet voor ontvangen aanzien, gevolglijk niets meer van den schuldenaar vorderen, bij voorb.* adceptum facere *staat* Pandect. XLVI, 4, 7: adcepto facere, Ib. 8, 13: adceptum habere, Ib. 4, 6: *van daar* adceptum facere *Tropisch*, i. e. *ontslaan, kwijtschelden, bij voorb.* sponsionem, Cic. Verr. III, 60 extr. *Ook hier:* adceptum facere *toeschrijven, toekennen, bij voorb.* culpa ejus non naturae fiat adcepta, Plin. H. N. XXXIV, 14 in., i. e. *men schrijft de schuld niet aan de Natuur toe enz. Van daar* Catull. XXXVI, 16 adceptum fac votum i. e. *keur ze goed, vervul ze.* It. adceptum rogare *verzoeken, de schuld als betaald aan te zien*, Pandect. XLVI, 4, 8: *dus ook* adcepto rogare, Ib. 4, 6: *verders* adcepto liberare, Ibid. 8, i. e. *door die verzoeken van de schuld bevrijden, of maaken, dat de schuldeischer de betaling niet begeert. Verders is aan te merken* adcepta, Substantivum, scil. pars i. e. *dat stuk lands, het welk ieder bij de uitdeeling der landerijen bekwam*, Hygin. de limit. 2) Adceptus, a, um, *staat ook dikwijls als een* Adjectivum, *en betekent aannemenswaardig, gevolglijk, aangenaam, lief, bij voorb.* hoc mihi est adceptum cet., *bij voorb.* Cic. Tusc. V, 15 extr. Nep. Hann. 7: Liv. IV, 11 extr. VIII, 9 in.: *dus ook* adceptior, Liv. III, 69: adceptissimus, Liv. I, 15. Not. Adcepso *voor* adcepero, Pacuv. ap. Non.

ACCIPITER, tris, m. (*ook* f. ap. Lucret.) *een soort van roof- of stootvogel, havik, valk, bijzonder een duivenvalk, duivenhavik: bij voorb.* Cic. Nat. D. III, 19 in. Virg. Aen. XI, 721. Hor. Od. I, 16, 50. Plin. H. N. X, 8. *van daar Tropisch, bij voorb. van een mensch:* accipiter pecuniae, Plaut. Perf. III, 3, 5. *Geldhavik, geldvalk, of gelijk wij zeggen, geldwolf*, i. e. *die zeer op geld gesteld is.* Not. gen. femin. Lucret. IV, 1004. Accipitres — visaeque volantes.

ACCIPĬTRO, are, *zegt* Laevius ap. Gell. XIX, 7 extr. *voor* lacerare.

ACCĪSUS, a, um, *zie* Accido.

ACCITUS, a, um; *zie* Accio.

ACCITUS (Adcitus), us, m. *het bij- of toeroepen, de orde om op te komen, de bij- of ophaling, komt alleen in den* Ablativus *voor, bij voorb.* adcitu istius evocantur, Cic. Verr. III, 28, i. e. *op zijne orde, oproeping*, cf. Virg. Aen. I, 677.

ACCLAMATIO (Adclam.), onis, f. 1) *het*

het roepen of schreeuwen bij eene zaak, bij voorb. het schreeuwen van eenen Redenaar, Auct. ad Her. III, 12 in. a) het toeroepen of toeschreeuwen aan iemand, bij voorb. aan paarden, schapen enz., dat zij voortgaan of toelopen zullen, Colum. VI, 2 extr. VII, 3 extr. Bijzonder 3) wanneer men iemand toeroept, hij heeft het wel of kwalijk gemaakt, bij voorb. dat was schoon, heerlijk! of dat was onnozel, verkeerd! toeroeping: gevolglijk a) eene juichende, goedkeurende, toeroeping, toejuiching, bij voorb. adclamationes multitudinis, cet., Liv. XXXI, 15 in.: dus ook Quintil. VIII, 3. Plin. Paneg. 73. Suet. Oth. 6. b) eene afkeurende toeroeping, bij voorb. senatus, Cic. Qu. Fr. II, 1 med.: non modo ut adclamatione, sed ut convicio et maledictis impediretur, Ibid. 2 in.: adclamatio adversa populi, Cic. Or. II, 83 in. 4) het uitroepen in eene reden, bij voorb. o heerlijk! eene redenkundige figuur, anders Exclamatio of Epiphonema genoemd, Quintil. VIII, 5.

ACCLAMO of beter ADCLAMO, avi, atum, are, in 't gemeen, een geroep bij iet aanheffen, schreeuwen bij of tot iet, of enkel schreeuwen, roepen, bij voorb. om het te bevestigen enz. bij voorb. populus cum risu adclamavit ita esse, Cic. Caecin. 6: adclamavere, ut filius — fungeretur, Tacit. Ann. I, 19, i. e. zij schreeuwden, de zoon zou enz. Van daar 1) bijzonder bij iet, of tot, op iet, of tot iemand roepen, schreeuwen, of hem toeroepen, het zij waar in het wil, bij voorb. ten kwaade, om zijn mishagen aan den dag te leggen, bij voorb. non metuo, ne mihi adclameris, Cic. Brut. 73, daar tegen schreeuwt, d. i. wederspreekt: cum omnis concio adclamasset, Vellej. II, 4: Hoc loco adclamabit mihi, cet., Senec. Ep. 47: of ten goede, om zijne goedkeuring te geven, toejuichen, met en zonder Dativus, bij voorb. omnes adclamarunt, Liv. XXXIV, 50 in., i. e. keurden het goed, riepen, ja: riepen, dat het goed was enz.: consurgenti ei adclamatum est, Plin. Ep. IV, 9 §. 18. cf. Suet. Domit. 13. Ook 2) roepen, dat iemand iet is; roepend noemen, bij voorb. aliquem servatorem, Liv. XXXIV, 50, d. i. toeroepen, dat hij verlosser is, verlosser noemen enz.: dus ook nocentem, Tacit. Ann. I, 19.

ACCLARO of ADCLARO, avi, atum, 1. hel, duidlijk, maaken, bij voorb. uti tu signa nobis certa adclarassis, Liv. I, 18 extr. ex edit. Drakenb., i. e. zekere kenteekenen geeft.

ACCLINIS of ADCLINIS, e, 1) eigenl. aanleunende, tegen iet leunende, bij voorb. tegen een wand, parieti, Justin. XXVIII, 4: trunco arboris, Virg. Aen. X, 834. Van daar 2) geneigd of genegen tot iet, eene neiging hebbende tot enz., bij voorb. falsis, Horat. Sat. II, 2, 6. Not. voor acclinis staat dikwijls in de Uitgaven acclivis.

ACCLINO of ADCLINO, avi, atum, are, 1) aanleunen, of buigen, neigen tot iet, bij voorb. se zich, ad of in aliquid, of rei, bij voorb. in illum, Ovid. Met. V, 7: castra tumulo sunt adclinata, Liv. XLIV, 3; van daar 2) Tropisch, se adclinare ad zich neigen tot enz., eene neiging tot iet krijgen, gevolglijk gunstig zijn, bij voorb. se ad causam senatus, Liv. IV, 48 med.

ACCLIVIS of ADCLIVIS, e, ook us, a, um, is, daar men berg op of opwaards gaat, bij voorb. een heuvel, of weg enz., bij voorb. leniter adclivis locus, Caes. B. G. VI, 19: locus, II, 29: colles placide adclivos, Liv. XXXVIII, 20: cf. Ovid. Met. II, 19.

ACCLIVITAS of ADCLIVITAS, atis, f. is, daar men berg opwaards gaat, de opwaards, opgaande hoogte, bij voorb. collis, Caes. B. G. II, 18: add. Colum. II, 4 §. 10.

ACCOGNOSCO of ADCOGNOSCO, ĕre, i. q. cognosco erkennen of kennen, bij voorb. iemand, Petron. 69 in.

ACCŎLA of ADCŎLA, ae, m. 1) die bij of aan iet woont, of gebouwd heeft, nabuur, bij voorb. loci, Liv. I, 7: ripae, Martial. V, 3: Vulturni, Virg. Aen. VII, 729: dus ook adcolae et antistites Cereris, Cic. Verr. IV, 50, i. e. Nabuuren van Ceres, medeinwoners derzelve, dewijl zij als inwoneres aangemerkt werdt: ook zonder Genitivus, nabuur, bij voorb. a contagione adcolarum, Liv. XXXVII, 54 post med.: nullos adcolas, nullos finitimos habere, quam vos, malo, Ibid. 53 extr.: ut praedonum — adcolis species esset, Liv. XXV, 9. 2) Bewoner, inwoner, dus kan men het verklaren, Liv. I, 7 med. adcola ejus loci etc., dus ook Liv. XXV, 9 in. ut praedonum magis quam exercitus adcolis species esset, i. e. den inwoneren, of die in die plaats woonden; zie hier voor. Not. Ook staat adcola Tropisch, bij voorb. van een vloed of rivier, Tacit. Ann. I, 79 quin ipsum Tiberim nolle, prorsus adcolis fluviis orbatum, minore gloria fluere, dat de Tiber van haare nabuurige stroomen niet beroofd wilde zijn enz., of van de stroomen, als zijne nabuuren enz.

ACCŎLO of ADCŎLO, olui, ultum, olĕre, 1) aan of bij iet aanbouwen, of wonen, bij voorb. viam aan den weg, Liv. XXVIII, 7: locum, Cic. Somn. Scip. 5: Rhenum, Tacit. Hist. I, 57: Vos, qui adcolitis Istrum fluvium atque Algidum, Naev. ap. Cic. Or. 45. Ook Passive (lijdelijk) bij voorb. fluvius adcolitur oppidis, Plin. Hist. Nat. III, 1. Ook met den Dativus, bij voorb. vicine Apollo, qui aedibus propinquus nostris adcolis, Plaut. Bacch. II, 1, 4: doch aedibus nostris kan ook tot propinquus behooren; dan zou adcolis zijn: gij woont: dus ook adcolentes die er wonen, de inwoners, bij voorb. Sphinx quasi sylvestre numen adcolentium, Plin. H. N. XXXVI, 12 in. Doch, zie het volgende. 2) wonen of daar wonen, bij voorb. vicine Apollo, qui aedibus propinquus nostris adcolis, Plaut. Bacch. II, 1, 4: van daar adcolentes de inwoners, Plin. H. N. XXXVI, 12 in. zie hier voor n. 1.

ACCOMMODATE (of Adcomm.), Adv. ingericht, passende, voegzaam tot enz., of overëenkomstig, bij voorb. met ad, gelijk dicere adcommodate ad veritatem, Cic. Or. I, 33: dus ook adcommodatius, Cic. Or. 33: vivere ad naturam adcommodatissime, Cic. Fin. V, 9.

ACCOMMŎDATIO, onis, f. 1) wanneer men iet ergens naar inricht, de inrichting, schikking eener zaak naar enz., bij voorb. verborum et sententiarum ad inventionem, Cic. Invent. I, 7. 2) wanneer men zich naar iemands omstandigheden schikt, zich naar hem voegt, het schikken van zichzelven naar iemand, de inschikking, toegevendheid, wilsvaardigheid, staat Cic. Verr. III, 28 in.

ACCOMMODO of ADCOMMŎDO, avi, atum, are, maaken, dat iet ergens op past, behoorlijk inrichten, of enkel inrichten, schikken, aliquid ad rem of rei: gevolglijk iet ergens naar schikken, is zeer gewoon, bij voorb. orationem auribus auditorum, Cic. Or. II, 38: tempus ad unius arbitrium, Cic. ad Div. IV, 6 extr.: ook se ad alicujus arbitrium et nutum, Cic. Or. 8 in., i. e. zich naar iemands zin of wil schikken, voegen: meum consilium adcommodabo potissimum ad tuum, Cic. ad Div. IX, 7 extr.: sumtus ad mercedes Argileti, Cic. Attic. XII, 32: se alicui zich naar iemand richten, d. i. gevallig, inschiklijk zijn, bij voorb. Seiano, Suet. Tiber. 48. Van daar 1) iet passends, of op eene voegzame wijze, ergens bijvoegen, aanvoegen, er bij doen, aanleggen, opzetten enz., bij voorb. clypeum ad dorsum, Plaut. Trin. III, 2, 93: gladium dextrae, Lucil. ap. Cic. Tusc. IV, 48, i. e. in de hand nemen: ensem lateri, Virg. Aen. II, 393: dus ook personam sibi, Cic. Offic. I, 32, i. e. een mom of maske aandoen, gevolglijk eene rol speelen: coronam sibi ad caput, Cic. Or. II, 61, een krans opzetten: van daar se ad remp. et magnas res gerendas, Cic. Off. I, 21, i. e. se dedere zich toeleggen, zijne neiging daar op strekken, zich wenden: dus ook iet als een gevolg, een besluit, er toevoegen, bij voorb. ad hanc — notionem — nihil video, quod potius adcommodem, Cic. Nat. D. II, 17 in., i. e. daarmede verbinde, gevolglijk daar uit afleide of besluite enz. Van daar 2) in 't gemeen, bijdoen, bij voorb. ad numerum (dierum) adcommodare, Cic. Leg. I, 3, voor addere i. e. mede daartoe tellen. Dus ook vim ad eloquentiam, Cic. Or. 7 in., i. e. daarmede verbinden, daarbij voegen: doch het kan ook zijn gebruiken, toepassen, bij slot is het hetzelfde: ad ejus testimonium vestrum jusjurandum adcommodetis, Cic. Rosc. Am. 35 extr., (van de Richters) d. i. dat gij, als gezworenen, zijn getuigenis aanhoort: (eigenlijk, uwen eed met zijne verklaring, verëenigt); of zijn getuigenis gelooft: testes ad crimen, Cic. Verr. Act. I, 18, i. e. daartoe nemen, gevolglijk getuigen daar over hooren. b) gevallig maaken, bij voorb. se, rem, bij voorb. se alicui, bij voorb. Seiano, Suet. Tib. 48, i. e. het met hem houden: opem, consilium, Pandect. XLVII, 2, 52, i. e. mede deelen, daarmede dienen: van daar, zoo als commodare, (scil. se) schikken, iemand genoegen geven, gevallig zijn, bij voorb. ut ei de habitatione adcommodes, Cic. ad Div. XIII, 2 in., doch men kan ook te verstaan: dat gij u naar hem schikt, gevolglijk hem genoegen geeft; dan zou het boven behooren: van daar door leenen genoegen geven, of leenen, bij voorb. si quid suorum (van het zijne) aedilibus adcommodavit i. e. geleend hadt, Cic. Verr. IV, 57. c) aanwenden, toepassen, gebruiken, bij voorb. vim ad eloquentiam, Cic. Or. 7 in. zie hier voor: vulgare exordium est, quod in plures causas potest adcommodari, Cic. Invent. I, 18: doch het kan ook hier zijn, toegevoegd worden: het is bij slot hetzelfde: ut iidem versus in aliam rem posse adcommodari viderentur, Cic. Div. II, 54: fabellas ad ea, quae — dixerit, Cic. Nat. D. I, 15 extr., i. e. toepassen; lapis — dentifriciis adcommodatur, Plin. H. N. XXXVI, 21, wordt tot tandpoeder gebruikt: doch het kan ook zijn, bekwaam gemaakt tot enz.: dus ook testes in crimen, Cic. Verr. Act. I, 18, en jusjurandum ad testimonium, Cic. Rosc.

Rosc. Am. 35 extr. *Zie van beiden hier voor. Bijzonder, toepassen, aanwenden, bij voorb.* fabellas ad ea, Cic. Nat. D. I, 15, *zie hier voor. Ook toepassen, door verklaring toepassen, naar billijkheid verklaren, bij voorb.* mentem Senatus consulti, Pandect. XL, 5, 30. d) *geven, mededeelen, wijden, met iet dienen, bij voorb.* tempus liti orandae, Cic. Off. III, 10, *alwaar Ernesti litis heeft laten drukken, dat min duidlijk is:* opem, consilium, Pandect. XLVII, 2, 52. His intentionem scribentis adcommodes, Plin. Ep. II, 5, i. e. *besteed alle zorgvuldigheid van eenen schrijver daar op, d. i. zooveel zorgvuldigheid, als of gij het zelve schreeft: van daar* se adcommodare *voor* se praebere, *bij voorb.* ducem, Suet. Galb. 9, i. e. *zich als aanvoerer gedragen, aanvoerer zijn. Van daar* se adcommodare alicui, *bij voorb.* Sciano, Suet. Tib. 48, i. e. *zich overgeven, het met hem houden.* 2) *vervaardigen, maken, of bekwaam maken, bij voorb.* trapetum, Cato R. R. 21 extr.: lapis dentifriciis adcommodatur, Plin. H. N. XXXVI, 21: *doch zie hier voor* c. *Het* Partic. Adcommodatus *heeft alle deze beteekenissen, ook staat het als een* Adjectivum, *en heeft dan den* Comparativus *en* Superlativus, *die in* Cicero *staan, en heet, geschikt, passende, voegende op iet, bij voorb.* adcommodatus ad consolandum, Cic. ad Div. V. 10 in.: lex vobis adcommodata, Cic. Agr. II, 6: adcommodata adversus morsus emplastra, Cels. V, 19 n. 20: concionibus adcommodatior, Cic. Cluent. 1: quo nihil est ad officia conservanda adcommodatius, Cic. Off. I, 39 extr.: exemplum temporibus suis adcommodatissimum, Cic. in fragm. pro Corn. ap. Ascon.

ACCOMMŎDUS (*of* Adcom.), a, um, *voegzaam, passende op iet: is zeldzaam, bij voorb.* vallis adcommoda fraudi, Virg. Aen. XI, 522: cf. Stat. Sylv. IV, 4, 65.

ACCONGĔRO *of* ADC., essi, estum, erere, *met hoopen iemand iet toe- of bijdragen, bij voorb.* dona, Plaut. Truc. I, 2, 17.

ACCRĒDO *of* ADCRĒDO, idi, itum, 3. *iemand geloof geven, hem gelooven, vertrouwen, bij voorb.* aliquid *iet gelooven. Ook* alicui aliquid *iemand iet gelooven, bij voorb.* et vix adcredens communicari, Cic. Attic. VI, 2 ante med.: primo non adcredidit, Nep. Datam. 3: quisnam istuc adcredat tibi? Plaut. Asin. III, 3, 37: tibi nos adcredere par est, Horat. Epist. I, 15, 25: cf. Lucret. III, 869. Not. *Voor* adcredas *staat in* Plautus *ook* adcreduas Asin. V, 2, 4, *van het ongewoone* adcreduo i. e. adcredo.

ACCRESCO *of* ADCRESCO, crevi, cretum, 3. *opwassen, bij voorb. een boom enz. Van daar* 1) *aanwassen of opzwellen, van eene rivier,* Cic. Invent. II, 31. 2) *wassen, of toenemen, in grootte, bij voorb.* dolores adcrescere sensit, Nep. Attic. 21: amicitiam, quae cum aetate adcrevit simul, Terent. Andr. III, 3, 7: caespes jam pectori usque adcreverat, Tacit. Ann. I, 19: vana adcresceret fides, Liv. I, 54 in. *Ook* 3) *wassen, in getal, vermeerderen, bij voorb.* nati adcrescunt gremio, Stat. Theb. IV, 355, i. e. numerus eorum crescit. *Ook* 4) *daarbij wassen d. i. er nog bij komen, bij voorb.* veteribus negotiis nova adcrescunt, Plin. Epist. II, 8. *Van daar in de Pandecten:* mihi adcrescit res, *bij voorb. een gedeelte der erfenis van een ander, d. i. hij valt mij mede toe, hij wast mij mede toe, hij komt mij ten goede. Bij voorb.* Pandect. V, 2, 23. XLIII, 8, 2: *dus ook* dominium, Ibid. IX, 2, 35. *Van daar het* Jus adcrescendi, *waardoor een gedeelte, bij voorb. der erfenis iemand mede toevalt:* Pandect. XXXVII, 1, 3 *en* 6. Not. Partic. Passiv. adcretus, a, um, *aangewassen aan iet, bij voorb.* eruca, Plin. H. N. XI, 32: *ook voor dicht, bij voorb.* lapis, Sever. Aetna 435.

ACCRĒTIO *of* ADCRETIO, onis, f. *het aanwassen, de aanwas, bij voorb.* lunam adcretione et deminutione luminis — signantem dies, Cic. Tusc. I, 28.

ACCUBĬTIO *of* ADCUBITIO, onis, f. 1) *het liggen bij iet of iemand: bij voorb. in 't bed enz., bijzonder het liggen bij of aan tafel, naar onze wijze, zitten aan tafel, bij voorb.* epularis, Cic. Senect. 13. 2) *het liggen in 't gemeen, bij voorb. van een mensch, in tegenstelling van staan, gaan enz., bij voorb.* status, incessus, sessio, adcubitio teneant decorum, Cic. Off. I, 35: cf. Nat. D. I, 34 in. *Ook zou men hier toe uit het voorgaande kunnen trekken* epularis, Cic. Senect. 13, *dewijl het denkbeeld aan tafel reeds in* epularis *gelegen is.* Not. *Men heeft voorheen daarvoor in* Cicero *gelezen* Adcubatio; *maar thans leest men overal* Adcubitio.

ACCUBITORĬUS, a, um, *Tot liggen behoorende, of dienstig, bij voorb. aan tafel enz.,* vestimenta adcubitoria, Petron. 30.

ACCUBĬTUS, us; m. i. q. accubitio, Stat. Theb. I, 713. Achill. I, 109.

ACCŬBO *of* ADCŬBO, ui, itum, are, *beteekent* 1) *bij iemand of iet liggen, het zij dan waar of waarin het zij, bij voorb. op 't bed, aan de tafel enz., staat met den* Accusativus, Dativus, *zonder* casus, *met* cum, apud cet., *bij voorb.* scortum adcubui, Plaut. Men. III, 2, 11. V, 9, 82, i. e. *ik heb bij eene hoer gelegen:* scortum pro scuto adcubet scil. mihi, Plaut. Bacch. I, 1, 39, i. e. *eene hoer bij mij ligt:* cum amica adcubet, Ibid. 32: Antiopen adcubuisse Lyco Prop. III, 13, 12, i. e. *bij Lycus gelegen, geslapen, heb:* cui (quoi) bini custodes adcubent, Plaut. Mil. II, 2, 57, i. e. *bij wien twee wachters liggen: ook van levenloze dingen, bij voorb.* theatrum Tarpeio monti adcubans, Suet. Caes. 44. *Bijzonder bij of aan tafel liggen, om te eten, naar onze wijze, aan tafel zitten, (want de ouden, te weten de manspersonen, lagen aan tafel, zie* Accumbo*), bij voorb.* adcubanti in convivio, Nep. Pelop. 3: adcubantes in conviviis, Cic. Catil. II, 5: deinceps qui adcubarent, canerent, Cic. Tusc. IV, 2 in.: ire adcubitum, *aan tafel gaan,* Plaut. Men. II, 3, 16; *doch hier kan het ook zijn van* adcumbo: adcubans apud Vestorium, Cic. Att. XIV, 12: eodem lecto Scipio atque Hasdrubal adcubuerunt, Liv. XXVIII, 18: illam infra eum adcubantem, Liv. XXXIX, 43 (conf. Cic. ad Div. IX, 26 in.), i. e. *onder hem, naast hem, op dezelfde Sofa, gevolglijk aan zijne borst: want er lagen er gemeenlijk drie op eene sofa of bank* (lectus). 2) *enkel liggen, of daar liggen, het zij waar en waarom het moge wezen, bij voorb.* Qualis et adcubuit Cephea cet., Prop. I, 3, 3, i. e. *daar lag of lag* (*supenie*): illum (canem) adspice, ut placide adcubet, Plaut Most. III, 2, 163, i. e. *hoe gerust hij daar ligt, gerust ligt:* adcubantes effodiunt, Plin. H. N. XXXV, 6, i. e. *liggende, daarbij liggende.* Puteorum maxima juxta adcubat, Virg. Aen. VI, 606: *dus ook van levenloze dingen, bij voorb.* nemus adcubet, Virg. Georg. III, 334, i. e. *ligt:* cadum, qui nunc Sulpiciis adcubat horreis, Hor. Od. IV, 12, 18, i. e. *in Sulpicische kelders ligt: Ook kan men het een en ander uit n. 1. hier toe betrekken, bij voorb.* infra eum adcubantem, Liv.: adcubans apud Vestorium, Cic. cet. 3) *zich leggen, zich nederleggen, bij voorb.* adcuba, Plaut. Most. I, 4, 27, i. e. *leg u, leg u neder,* scil. *aan tafel; dit is misschien de eenigste plaats. Doch het is misschien beter om het tot n. 1. te brengen: te weten in de dagelijksche spraak zeggen wij ook lig, ga liggen, voor leg u, wij willen ons leggen enz.*

ACCUBUO *of* ADC. i. e. *liggend, is een tot boert verdicht woord, bij* Plautus Truc. II, 4, 68. *Te weten een meisjen zegt daar tot haar minnaar:* tota tecum usque ero adsiduo i. e. *bestendig: de Minnaar, die* adsiduo (*van* adsideo) *zittend verklaart, antwoordt:* accubuo mavolim i. e. *Ik wilde liever liggend.*

ACCŪDO *of* ADCŪDO, di, sum, 3. *aansmeeden, daarbij smeeden; van daar toevoegen, bij doen, bij voorb.* tres minas adcudere etiam possum, Plaut. Merc. II, 3, 96: Sigeo ciceri adcuderint, Cic. Attic. I, 1 med.: *In het woord* ciceri *ligt de naam* Cicero *opgesloten.*

ACCUMBO *of* ADCUMBO, cubui, cubitum, 3. *is* 1) *bijkans hetzelfde als* Adcubo, *alleen met dit onderscheid, dat het alleen* conatum et initium adcubandi *aanwijst, dat is,* adcubare *beteekent liggen (bij voorb. aan tafel enz.), en* adcumbere *zich leggen (bij voorb. aan tafel). Wanneer dien volgends de* tempora Adcubui, adcubueram, adcubuisse cet., *beteekenen, zich leggen, dan zijn zij van* Adcumbo; *maar beteekenen zij, liggen, van* Adcubo. Adcumbo *beteekent derhalven zich leggen, zich nederleggen bij iet of iemand, bij voorb.* scortum adcumbas, Plaut. Bacch. V, 2, 71, i. e. *leg u bij eene hoer, slaap bij eene hoer:* mensam, Acc. ap. Non., i. e. *aan tafel, om te eten: zich aan tafel (naar onze wijze) zetten. Meermalen staat het zonder* Accusativus, *zich neerleggen, bij voorb.* in via, Plaut. Most. I, 4, 13: *er staat:* cave modo, ne prius in via adcumbas. (*Daar wordt van eenen dronken mensch gesproken, die gedurig op straat vallen wil*), quam illic, ubi lectus est stratus: *gevolglijk doelt de spreker te gelijk op het liggen (zitten bij ons) aan tafel. Bijzonder zich aan de tafel leggen* (scil. mensam), *om te eten, (bij een gastmaal, of ook alleen); want de Romeinen zaten niet, zoo als wij, bij het eten, aan tafel, maar lagen, (te weten de manspersonen, op lange banken of sofa's* (lectis, scil. tricliniaribus), *steunende op den linke elleboog, en etende de spijzen met de rechte hand, welke van eenen bedienden, die daarom* Carptor (i. e. *voorsnijder*) *heette, voor af klein gesneden werden. Dewijl de vingers daardoor smeerig werden, zoo wieschen zij altijd de handen na het eindigen der maaltijd; van daar* cibus, post quem manus non lavantur, *drooge spijze, koude koeken. Op zulken tafelbank, sofa, lagen gemeenlijk drie, op zijn meest, vier personen.* Plaut. Pers. V, 1, 16 accumbe scil. ad mensam *leg u neder, naar onze wijze, zet u neder.* Cic. Verr. I, 26 negavit moris esse Graecorum,

rum, ut in convivio virorum accumberent mulieres i. e. *zich mede aan tafel legden (zetten)*. Adcubueram hora nona — ubi? apud Volumnium, Cic. ad Div. IX, 26 in., i. e. *had mij aan tafel gezet enz.*: in lecto, Plaut. Stich. III, 2, 32, i. e. *op de sofa, bank*: in robore, Cic. Mur. 35, i. e. *op de brits of houten bank enz.*: cum aliquo, Plaut. Bacch. V, 2, 74, 75. Adcumbe in summo, Plaut. Perf. V, 1, 15, *leg (zet) u boven aan, op de bovenste plaats: dus ook* Plaut. Stich. III, 2, 37 adcumbent summi i. e. *boven aan*. 2) *somtijds ook aan tafel (om te eten) liggen (in plaats van* adcubo), *bij voorb.* Suet. Vesp. 5 med. bos — procidit ad — adcumbentis pedes. *Ook in 't gemeen liggen, hoewel zeldzaam, bij voorb. van iemand, die zwemt*: summis adcumbit in undis, Manil. V, 426.

ACCUMULATE (*of* Adc.), Adv. *rijkelijk, opgehoopter wijze, bij voorb.* polliceri, Apul. Met. X. p. 25. Ed. Elmenh.: adcumulatissime, Auct. ad Her. I, 17 extr.

ACCUMULATIO (*of* Adc.), onis, f. *Ophoping, bij voorb. van aarde*, Plin. H. N. XVII, 26.

ACCUMULATOR *of* ADCUMULATOR, oris, m. *die ophoopt, ophooper, vergrooter, bij voorb.* opum, Tacit. Ann. III, 30 in.

ACCUMŬLO *of* ADCUMŬLO, avi, atum, are, 1) *eigenl. iet tot een' hoop maken, ophoopen, of hoopen, bij voorb. zand, lijken, geld, bij voorb.* venti adcumulantes arenae congeriem, Plin. H. N. IV, 1: confertos, Lucret. VI, 1261: vix videtur locus esse, qui tantos acervos pecuniae capiat: auget, addit, adcumulat, Cic. Agr. II, 22: *Van daar ophoopen, Tropisch, d. i. vergrooten, bij voorb.* curas, Ovid. Her. XV, 70. 2) *bij een hoop wat toevoen, iet ergens mede ophoopen. Van daar bij hoopen of talrijk toevoen, ophoopen, bij voorb.* caedem caedi, Lucret. III, 71. *moord op moord hoopen: van daar bij hoopen iemand iet toewijzen, geven, bij voorb.* alicui honorem, *bij voorb.* Maximus hinc Fastis adcumulatur honos, Ovid. Fast. II, 122, i. e. *hoopt zich op voor enz., d. i. wedervaart rijklijk: ook eene uitdrukking ophoopen*, Gell. XVII, 10 extr., i. e. *zetten, daar reeds veel, ja genoeg, dergelijken was.* 3) *in het hovenieren, ergens eenen hoop om maken, stapelen, bij voorb. de boomen stapelen enz. Dus staat* Plin. H. N. XVIII, 29 extr. arbores, *de boomen ophoopen, d. i. hoopen aarde om hen leggen. Dus ook* vineas, Ib. 26: radices, Ib. XVII, 19: raphanos, Ib. XIX, 6. 4) *overhoopen iet met enz.* remre, *bij voorb.* animam (mortui) donis, Virg. Aen. VI, 886, *rijklijk beschenken met enz., indien het geen Hypallage is, voor* animae dona *rijklijk geven, brengen.*

ACCURĀTE *of* ADC., Adv. Compar. ius, Superl. issime (*alles bij* Cicero); *met zorgvuldigheid, zorgvuldig, stipt, naauwkeurig, bij voorb.* certiorem facere, Nep. Att. 20: adcuratius aedificare, Caes. B. G. VI, 22: adcuratissime monuisti, Cic. ad Div. IV, 3. *Van daar* 1) *naauwkeurig, uitvoerig, omstandig, bij voorb. schrijven enz. Bij voorb.* scribere, Cic. Arch. 8: adcuratius perscribas, Cic. Attic. VIII, 12. 2) *behoedzaam, bij voorb.* fallere aliquem adcurate, Terent. Andr. III, 2, 15.

ACCURATIO *of* ADC., onis, f. *Aanwending van zorg en vlijt bij iet, zorgvuldigheid, naauwkeurigheid, vlijt bij eene zaak, bij voorb.* in inveniendis componendisque rebus, Cic. Brut. 67.

ACCURĀTUS, a, um. *Zie* Accuro.

ACCŪRO *of* ADCŪRO, avi, atum, are, *eigenl. zorgvuldigheid of zorg bij iet gebruiken en aanwenden, bij voorb.* adcurare, ut, Plaut. Trin. I, 2, 41, i. e. *zorgen, of zorg dragen, dat enz. Van daar* 1) *iet met zorgvuldigheid verrichten, zorgvuldigheid tot iet besteden, bezorgen, bij voorb.* rem sobrie, Plaut. Pseud. IV, 2, 29: melius adcurantur, quae consilio geruntur, Cic. Inv. I, 34: omnes res cautius, Terent. Hec. V, 1, 12: prandium alicui *bezorgen of gereeden*, Plaut. Men. I, 3, 25. 2) aliquem, *voor iemand zorgen, hem bezorgen, onthalen, bij voorb.* hospites *de gasten*, Plaut. Epid. V, 1, 55. Not. adcurassis *voor* adcuraveris, Plaut. Pseud. IV, 1, 29. Perf. III, 1, 65. *Ook staat* adcurarier *voor* adcurari, Plaut. Men. I, 3, 25. Partic. adcuratus, a, um, *staat gaarn* Adjective (*bijvoeglijk*) (Comp. ior, Sup. issimus, *alles bij* Cicero), *en beteekent: met zorgvuldigheid gemaakt of bearbeid, naauwkeurig, stipt, zorgvuldig enz., van zaken, (niet van personen, mijns weetens), bij voorb.* commendatio, Cic. ad Div. XIII, 17: oratio, Cic. Amic. 7: sermo, Cic. Or. II, 57: cultus corporis nimis adcuratus, Gell. I, 5: malitia, Plaut. Truc. II, 5, 20, i. e. *uitgestudeerde list*: adcuratius et exquisitius dicendi genus, Cic. Brut. 82: literarum adcuratissima diligentia, Cic. Attic. VII, 8 in.: delectum nihilo adcuratiorem habebant, Liv. V, 37, *ook* literae adcuratissimae *zorgvuldigst, d. i. zeer omstandig geschreven*, Cic. Att. XIII, 45. *Ook zegt* Plautus Bacch. III, 6, 21 adcuratum habuit *voor* adcuravit: *ook* adcurato opus est *voor* adcuratu, Mil. III, 1, 210.

ACCURRO *of* ADC., cucurri *en* curri, cursum, 3. *toe of heen loopen; is zeer in gebruik: ook snel bijkomen, hoe het dan ook geschiede, te voet, te wagen, of te paard enz., bij voorb.* ad praetorem adcurrisse, Cic. Verr. V, 3: adcurrisse Romam, Cic. Off. III, 31: propter praedes suos adcucurrisse, Cic. Att. XII, 18: propere adcucurrit, Tacit. Hist. III, 12: ad oppidum adcucurrisse, Auct. B. Afric. 94 ex Ed. Oudend. *Andere* Edd. *hebben* adcurrisse: *verders* in Tusculanum, Cic. Att. XV, 3: in auxilium, Sueton. Calig. 58: ad opem, Sil. XIV, 404. Caes. B. G. I, 22 admisso equo adcurrit ad eum *kwam of reed spoorslags tot hem: ook zegt* Cicero Div. II, 67 imagines — accurrant *voor* animo occurrant *komen toe. Ook zonder Voorzetsel, bij voorb.* Tunc vulgus ignobile — passim jacentes epulas adcurrere, Apulej. Metam. IV, ante med. p. 149. Ed. Elmenh.: *dus ook*: percita Fotis ac satis trepida me adcurrit, Ibid. III, post med. p. 138. Ed. Elmenh.

ACCURSUS *of* ADCURSUS, us, m. *het toeloopen, de toeloop, bij voorb.* multitudinis, Tacit. Ann. I, 27: populi, Ib. 41: militum, Valer. Max. VI, 8, 6: civium, Senec. Hippol. 694.

ACCUSABILIS, e (*of* Adcus.), *aanklagenswaardig, berispenswaardig, schelenswaardig, berispelijk, bij voorb.* turpitudo, Cic. Tusc. IV, 35.

ACCUSATIO *of* ADCUSATIO, onis, f. *is alle beschuldiging, gerechtelijk of niet*: 1) *voor den Richter, de aanklagt voor het gericht over eene misdaad; komt overal voor! bij voorb.* Cic. Off. II, 14: Cicero *zegt onder anderen*: adcusationem factitare, Brut. 34, *dikwijls anderen aanklagen, zijn werk (professie) daar van maken*; adcusatione desistere, fragm. Corn. adcusationi respondere, Cluent. 8: adcusationem comparare atque constituere, Verr. I, 1: *en* comparare atque instruere, *ook* adornare, Cluent. 7, *in behoorlijken staat zetten, recht toe bereiden, d. i. voorraad tot de aanklagt bij een halen, de aanklagt met de nodige bewijzen ondersteunen.* 2) *in 't gemeen beschuldiging, bij voorb.* Hannibalis, Liv. XXXII, 47, i. e. *tegen enz.* 3) *de redenvoering of voorstel, waarin iemand beschuldigd of aangeklaagd wordt, bij voorb.* legere adcusationem *de aanklagt lezen*, Plin. H. N. VII, 30: *dus zegt* Cicero Or. 29 extr. *van de redenvoeringen tegen* Verres: adcusationis quinque libris: *en* Ibid. 62 in. in adcusationis secundo libro.

ACCUSATIVUS, a, um, (*of* Adcus.) *bij voorb.* casus adcusativus, *in de Spraakkunst* (Grammatica), *bij voorb.* adcusativi (scil. casus) geminatione, Quintil. VII, 9.

ACCUSATOR *of* ADCUSATOR, oris, m. *elk, die iemand of iet beschuldigt, aangeeft, of aanklaagt, het zij gerechtelijk of niet, klager, aanklager, beschuldiger, en wel in 't gemeen in eene* causa publica, *dat is, wegens eene misdaad, bij voorb. overspel enz., komt dikwijls voor bij* Cicero: *bij voorb.* firmus, Cic. in Caecil. 9: Verr. II, 1 in., i. e. *een duchtige enz.*: acer, Cic. Brut. 36: vehemens et acerbus, Ib. 34: adcusatorem (alicui) adponere, Cic. Verr. I, 29, *of* ponere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 12: *de klager in* causa privata *heet* petitor; *zie* Cic. Quint. 13 extr.: *doch dit zet hij ook élas voor elken klager, en sluit dan* Petitor *gevolglijk mede in: zie* Cic. Partit. 32 in. NB. *In Rome was het gewoon, dat geene misdaad zonder klager of beschuldiger onderzocht, of bestraft werdt. Daarom waren er veele klagers, aanklagers van professie, die er hun werk van maakten, en de grootste redenaars maakten er hun werk van, en baanden zich daar door zoo wel als door de verdediging der aangeklaagden, den weg tot eerposten. Van daar* 1) *een aangever beschuldiger in 't gemeen* Juvenal. I, 161. 2) *een berisper, beschuldiger, schelder.*

ACCUSATORIE *of* ADCUS., Adv. *naar de wijze der aanklagers, aanklagender wijze, bij voorb.* dicere, Cic. Verr. II, 72: agere cum aliquo, Ib. III, 70, *als men naamlijk alles opzoekt, om den beklaagden tort, (moeite) aan te doen, en het zelfs te verre drijft enz.* cf. Liv. XL, 12 in.

ACCUSATORIUS (ADCUS.), a um, 1) *de aanklagers betreffende, daartoe behoorende, bij voorb.* vitam adcusatoriam vivere, Quint. XII, 7, i. e. *van aanklagen zijn professie (werk) maken.* 2) *bijzonder, hetgeen den aanklageren gewoon, of overëenkomstig is enz., van hun te verwachten is, aanklagender wijze, bij voorb.* animus adcusatorius, Cic. Cluent. 4: artificium, Cic. Rosc. Am. 7 in.: mos et jus, Cic. Flacc. 6: lex, Cic. Mur. 5 in., i. e. mos: vox, Liv. XL, 10.

ACCUSĀTRIX *of* ADCUS., tcis, f. 1) *Aanklaagster*, Plin. Epist. X, 67: *dus ook* Trajan. Ibid. 68: 2) *die zich over iet of iemand bezwaart, berispster, scheldster*, Plaut. Asin. III, 1, 10.

ACCUSĪTO *of* ADCUS., are, *aanklagen, beschuldigen, of berispen: bij voorb.* deo-

Digitized by Google

deorum ullam, Plaut. Most. III, 1, 22.

ACCUSO of ADCUSO, avi, atum, are, van ad en causa, i. e. schuld, proces, oorzaak enz. beteekent in 't gemeen beschuldigen, schuld geven, gevolglijk klagen, aanklagen, zich bezwaren, het geschiede waar het wil enz. Van daar 1) gerechtelijk: iemand vormelijk aanklagen, hem voor het gericht of voor zijn' Richter, of elk, die als 't ware Richter is of behoorde te zijn, beschuldigen, bij voorb. apud praetorem: wanneer dan de misdaad a) in het gemeen in den Genitivus staat, die van het uitgelaten nomine (wegens) of crimine schijnt af te hangen, bij voorb. proditionis (wegens, over) verraderij, Nep. Milt. 7: ambitus, Cic. Coel. 7: ook rerum anteactarum, Nep. Thras. 3. Hier toe behoort ook rei capitalis, Cic. Verr. II, 28, i. e. wegens, over, eene zaak, daar de doodstraf op staat, of capitis, Cic. Fin. II, 9. Nep. Paus. 2, op lijf en leven: b) bij eenige misdaden met de i. e. wegens en inter, bij voorb. de veneficiis, Cic. Rosc. Am. 32: inter sicarios i. e. als een verraderlijk moordenaar, Ib. enz. Dit is de gewone wijze: c) met het woord crimine, criminibus, i. e. wegens, over, den of meer misdaden enz. Bij voorb. Adcusatus hoc crimine, Nep. Lys. 3, i. e. wegens deze misdaad, of daar over: suis enim certis propriisque criminibus adcusabo, Cic. Verr. I, 16. Not. Adcusare betreft in 't gemeen alleen de causae publicae i. e. de overtreding der wetten; zie Accusator. 2) buiten het gericht: zich over iemand of iet bezwaren of beklagen (bij voorb. onder goede vrienden) of beschuldigen, berispen, schelden, zich ongenoegd toonen over iet of iemand, is zeer gebruikelijk bij Cicero, bij voorb. adcusas me beklaagt u over mij, berispt mij, beschuldigt mij; bij voorb. ut me adcusare de epistolarum neglegentia possis, Cic. Att. I, 6 in.: in quo te adcuso, Cic. ad Qu. fr. II, 2: aliquem liberius, Cic. ad Div. I, 1: nequeo durare, quin herum adcusem, Plaut. Curc. I, 3, 19, i. e. berispe: si id me non adcusas, Plaut. Trin. I, 2, 59, i. e. indien gij mij daar over niet enz.: desperationem alicujus, Cic. ad Div. VI, 1: infirmitatem naturae, Sallust. Jug. 1: graviter eos adcusat, Caes. B. G. I, 16, bezwaarde zich zeer over hen, (in hunne tegenwoordigheid), scholds hen enz.: adcusant superbiam tuam, Cic. ad Div. VII, 16 extr. berispen, zijn gestoord over uwen hoogmoed, bezwaren zich daar over. Not. Casus adcusandi, Varr. L. L. VII, 37 en 38, i. e. adcusativus. Not. Cic. Cluent. 53 in. staat: quis unquam hoc senator adcusavit, ut, cum altiorem gradum dignitatis esset consecutus, eo se putaret durioribus legis conditionibus uti non oportere? alwaar adcusavit niet schijnt te pas te komen: misschien moet men daar voor lezen sibi arrogavit, sibi sumsit of iet dergelijks.

ACEO, ui, itum, ere, zuur zijn, of aanzijn, zuik, zijn, bij voorb. van wijn, Cato R. R. 148 vini, quod neque aceat neque muceat. Men haalt ook aan si modo vinum acuit, Pandect.: maar dat is van Acesco.

ACER, ĕris, n. 1) een Ahornboom, Plin. H. N. XVI, 15. 2) Ahornhout, Ovid. Am. I, 11, 28 vile acer i. e. slecht Ahornhout.

ACER, acris, acre, Adj. scherp van smaak, zuurächtig, of bijtend, bij voorb. Radijs, Rammelas, bij voorb. acer gustatu cauliculus, Plin. H. N. XXVII, 4: mel ex dulci acre, Ib. XI, 15: acria rapula, qualia lassum pervellunt stomachum, Horat. Sat. II, 8, 7: acre acetum, Ib. II, 3, 116: acetum acerrimum, Cels. IV, 4, n. 3: dulcibus cibis acres acutosque miscerem, Plin. Ep. VII, 3: dus ook sapor acer scherpe, bijtende, smaak, Plin. H. N. XV, 27. Van daar humores acres, Cic. Nat. D. II, 23, i. e. scherpe vochten in de maag: van daar acer stomachus post vinum, Hor. Sat. II, 4, 59, i. e. de maag, die door den wijn te veel scherpte of zuur gekregen heeft; van daar acre als Substantivum, en acria, het scherpe, scherpe dingen, bij voorb. spijzen, vochten enz., alwaar wij ook zeggen, de scherpte, bij voorb. raphanos crudos medici suadent ad colligenda acria viscerum, Plin. H. N. XIX, 5 post med., i. e. de scherpte, scherpe vochten; difficulter perficiuntur (wordt verteerd) omnia in cibis acria cet., Ib. XI, 53 extr., i. e. het scherpe, zuurachtige. Van daar 1) scherp, van andere dingen, d. i. hevig, gevoelig, sterk, streng, bij voorb. odor, Plin. H. N. XII, 17 extr.: hyems, Horat. Od. I, 4, 1, sterke, hevige, scherpe, strenge winter: van daar in 't gemeen hevig of sterk, d. i. zeer groot, bij voorb. flamma acris, Lucret. V, 904: ook ira, Lucret. V, 400. Verders: bellum acerrimum, Cic. Balb. 6: egestas acris Lucret. III, 65: amor, Cic. Arch. 11: acrius supplicium, Cic. Catil. I, 1: Van daar in 't gemeen sterk of groot, zonder het denkbeeld van hevigheid; zoo als wij zeggen, een sterk boek enz., bij voorb. memoria, Cic. Or. II, 87: acerrimum ex nostris sensibus esse sensum videndi, Ibid.: ingenium acerrimum, N. D. II, 6: dus ook Horat. Sat. II, 6, 69 acria pocula groote, sterke drinkglazen, bekers. Maar als het denkbeeld van hevigheid er in is, d. i. als men ook hevig in plaats van groot kan zetten, dan is het veelvuldig, en behoort tot het voorgaande. Ook behoort hier toe: judicia acria, Cic. Rosc. Am. 5 in., i. e. scherpe, strenge gerichten: ook acris incusatio, Cic. Or. III, 27, scherpe of hevige enz. Dus ook acres potores, Hor. Sat. II, 8, 36, sterke drinkers of zuipers. 2) scherp, van menschen, d. i. hevig, streng, bij voorb. pater acer: Terent. Phorm. II, 1 (3), 32 patrem acerrimum i. e. een scherp, streng vader: dus ook aestimator acerrimus, Cic. Brut. 72: si acres ac diligentes esse volumus animadversores vitiorum, Cic. Offic. I, 41: Ook kan men hier toe brengen acria judicia, Cic. Rosc. Am. 5, i. e. streng. 3) wakker in zijne verrichtingen, moedig, werkzaam, levendig, bij voorb. miles acer, Cic. Catil. II, 10, een wakker, moedig soldaat: equus, Virg. Aen. IV, 156: canes, Cic. Rosc. Am. 20: ook acer in rebus gerendis, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 15 in.: acerrimus bello, Vellej. II, 18: acer belli, Ib. I, 3: acer militiae i. e. in militia, Tacit. Hist. II, 5. Ook met den Infinitivus, acer metiri juga cet., Sil. III, 338. Van daar 4) opmerkzaam, nadenkend, wijdziende, kundig, streng, naauwkeurig, scherp enz. aestimator acerrimus, Cic. Brut. 72, i. e. een kundig, of ook scherp, beoordeelaar: dus ook judicium acrius, Cic. Or. III, 47: acres animadversores vitiorum, Cic. Off. I, 41. zie n. 2. Verders 5) levendig, wakker, of sterk, bij voorb. memoria, Cic. Or. II, 87: cura, Ib. III, 48: ingenium acerrimum, Cic. Nat. D. II, 6: judicium (aurium) acrius et certius, Cic. Or. III, 47: visus acerrimus, Plin. H. N. VIII, 25: acerrimum ex nostris sensibus esse sensum videndi, Cic. Or. II, 87. Not. 1) acer is in 't gemeen enkel mascul. en acris enkel femin. Doch acris staat ook als een masculinum, bij voorb. somnus acris, Enn. ap. Priscian.: integendeel acer als een femin.: bij voorb. acer hyems, Enn. ap. Priscian.: en acer fames, Naev. ap. Priscian. 2) Men vindt ook somtijds acer, (acrus) acra, acrum, voor acer, acris, acre. Bij voorb. ex nimis acra (radice), Pallad. IX, 5 extr.: aceti acri sextarium, Ib. IV, 28, 16. 3) Acre staat somtijds als een Adverb. voor acriter, bij voorb. acre despuat in mores, Pers. IV, 34: Omnes — acre invadunt, Sallust. fragm. p. 991. Ed. Cort.: acre comminantibus pupillis, Apulej. Met. X. prope fin. p. 253. Ed. Elmenh.

ACERATUS, a, um, 1) (van Acus, eris) met stroo gemengd, bij voorb. lutum, Fest. 2) iet anders zijn aceratae cochleae, Plin. H. N. XXX, 6: maar wat het beteekent, weten wij niet. Sommige zeggen: strepen, (lijnen) hebbende als stroo: anderen uit het Grieksch ἀκέραιος i. e. purus, integer.

ACERBE, Adv. 1) streng, met hardigheid, op eene harde wijze, onvriendelijk, wreed, bij voorb. iet van iemand verdeeren, iet tegen iemand zeggen, plunderen enz., gevolglijk op eene gevoelige wijze. Bij voorb. accusare, Cic. ad Div. I, 5: necare, Cic. Nat. D. III, 33: increpare aliquem, Tacit. Ann. II, 87: acerbius invehi in aliquem, Cic. Amic. 16: acerbissime dicere, Caes. B. C. I, 2: acerbissime agere delectus, Suet. Calig. 43: acerbissime exigere pecunias, Caes. B. C. III, 32. 2) smertelijk, met smerten, op eene smertelijke, gevoelige wijze, tegen wil en dank, met ongenoegen, bij voorb. iet lijden, bij voorb. aliquid ferre, Cic. Planc. 1. en in Caecil. 2 in.: acerbius inopiam ferre, Caes. B. G. VII, 17.

ACERBITAS, atis, f. de bittere, wrange smaak van eene bij voorb. onrijpe vrucht, bij voorb. Cic. Planc. 38. fructus ex sese non laetos et uberes sed magna acerbitate permixtos tulissem: alwaar het echter Tropisch staat. Van daar 1) de hardigheid, onvriendelijkheid, bitterheid in gedrag jegens anderen, norsheid, bij voorb. morum, naturae, of het onvriendelijk, hard, streng, bitter, gevoelig gedrag, bij voorb. in straffen, veranderen enz. Bij voorb. morum, Cic. Phil. XII, 11: naturae, Cic. ad Qu. fr. I, 1, 13: ut monitio acerbitate careat, Cic. Amic. 24, cf. Offic. I, 38 med.: dus ook censoria, Liv. IV, 24, i. e. hardheid, strengheid: patria, Liv. VII, 5 extr., i. e. vaderlijke hardheid: imperii, i. e. van regeering, gebied, Nep. Cim. 2: temporis Sullani, Cic. ad Div. XIII, 4 in.: doch dit kan ook tot n. 2. behooren: sententiarum, Cic. Fin. IV, 28, i. e. hardheid, ruwheid, bitsheid. 2) De smertelijke, treurige, ongelukkige toestand, de treurige gesteldheid, of omstandigheid, bij voorb. hominis, temporum cet.: of de woord: staat overal: bij voorb. perferre acerbitates, Cic. Catil. IV, 1: Caes. B. G. VII, 17: lacrymas in meis acerbitatibus effudisti, Cic. Planc. 42: spondeo istam acerbitatem et injuriam non diuturne fore, Cic. ad Div. VI, 10: dus ook acerbitas temporis Sullani, Ib. XIII, 4, zie n. 1.

ACERBITUDO, inis, f. i. q. acerbitas, Gell.

Digitized by Google

Gell. XIII, 3, *alwaar staat:* Sicut autem nihil quidquam interest, suavitudo dicas an suavitas, sanctitudo an sanctitas, acerbitudo an acerbitas, acritudo an, quod Accius — scripsit, acritas, cet.

ACERBO, avi, atum, are, 1) *iet scherp, of bitter maken, verbitteren, ververgeren, bij voorb.* gaudia, Stat. Theb. XII, 75: mortem, Val. Flacc. VI, 655. 2) *iet erger, slimmer, gevoeliger maken, vergrooten, (iet kwaads), bij voorb.* crimen, Virg. Aen. XI, 407. Claudian. Proserp. II, 208: nefas, Stat. Theb. III, 214.

ACERBUS, a, um, (Comp. ior, Sup. issimus *staan in* Cicero) *onrijp, ontijdig, bij voorb. eene boomvrucht, bij voorb.* pirum, Varr. R. R. I, 44 extr.: oliva acerbissima, Plin. H. N. XV, 6, *alwaar hij* Cato *aanhaalt:* uva, Colum. III, 21, 6: *ook van andere dingen, die voor den behoorlijken tijd gebeuren, bij voorb.* partus, Ovid. Fast. IV, 647, i. e. *ontijdig:* funus, Virg. Aen. VI, 429, (*maar* Cic. Dom. 16, *behoort hier niet*) *van jonge lieden: of die nog niet tot hare voltojing komen, gevolglijk onrijp genoemd worden, bij voorb.* res acerbae i. e. nondum perfectae, immaturae, Cic. Provinc. 14: virgo, Varr. ap. Non., i. e. *nog niet manbaar. Van daar* 1) *wrang of bitter van smaak, den mond samen trekkende, bij voorb. onrijpe vruchten, het zeewater enz. Bij voorb.* unde est Neptuni corpus (i. e. *het zeewater*) acerbum, Lucret. II, 471, i. e. *scherp, trekt den mond samen enz.* Elatine acerba gustu, Plin. H. N. XXVII, 9: sapor dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus, Ibid. XV, 27: *uit welke plaats blijkt, dat* acerbus *van* austerus *onderscheiden is en meer walglijk scherp, of walglijk, den mond samen trekkende, dan enkel scherp schijnt te beteekenen. Van daar* 2) *hard tegen iemand, streng, bij voorb. in het invorderen van gelden enz., onvriendlijk enz. Bij voorb.* in exigendo, Cic. Offic. II, 18 med.: inimicus, Cic. Amic. 24 extr.: *dus ook* speciem acerbi, Hor. Epist. I, 18, 95: hostis, Cic. Catil. IV, 6: Curionem, Cic. ad Div. I, 4: *dus ook* frigus, Hor. Epist. I, 17, 53: supplicium acerbissimum, Cic. Catil. IV, 6: imperio acerbiore uti, Nep. Eum. 6: vir naturae acerbae, Suet. Gramm. 9: mater acerba in partus suos, Ovid. Fast. II, 624: *Van daar* vultus acerbi *onvriendlijk, zuur gezicht*, Ovid. Trist. V, 8, 17. *Van daar* acerba tueri *zuur zien, donker zien, donkere minen maken*, Lucret. V, 34: Virg. Aen. IX, 794, *alwaar derhalven* acerba *als een* Adverbium *staat: dus ook* acerba fremens, Virg. Aen. XII, 398, i. e. *schriklijk enz.* 3) *van dingen: hard of smertlijk om te dragen, bitter, streng, gevoelig, treurig, bij voorb.* mors, Nep. Cim. 4: Liv. VII, 1 extr. Cic. Verr. V, 58 in.: acerbissima morte adfici, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: funus, Cic. Dom. 16: incendium, Cic. leg. II, 24 e legg. XII Tabb. *en* Auct. ad Her. IV, 8: victoria, Cic. ad Div. VI, 22, i. e. *een treurige overwinning:* recordatio, Cic. Or. 1. *Van daar* acerbum, Substantive, *het bittere, de schriklijke, tegenstaande, bitterheid, hardheid, ongeluk enz. Bij voorb.* tot acerba, Virg. Aen. XII, 50: multum acerbi, Ovid. Trist. V, 2, 21. *Ook van het gezicht*, Lucret. II, 471: horror acerbus i. e. *walglijk; en* acerbi tumuli i. e. *zwaar, en moeilijk, om te beklimmen*, Flor. II, 12. §. 5.

ACERNUS, a, um, *ahornen, d. i. van ahornhout, van den ahornboom, bij voorb.* trabes, Virg. Aen. II, 112: mensa, Hor. Sat. II, 8, 10.

ACERO, avi, atum, are, *met kaf vermengen, bestrooijen; bij voorb.* aceratum lutum, Fest. *zie* Aceratus.

ACEROSUS, a, um, *vol kaf: bij voorb.* lutum, far, Lucil. ap. Non.

ACERRA, ae, f. *een vat, waar wierook in aangestoken wordt, rookvat, wierookvat*, Cic. Leg. II, 24 e leg. XII Tab.: Virg. Aen. V, 744: Hor. Od. III, 8, 2.

ACERVALIS, e, *opgehoopt.* Cicero *vertaalt* sorites *door* acervalis: *Te weten hij zegt* Divin. II, 4, *men zou hem in 't Latijn* acervalem *kunnen noemen.*

ACERVATIM, Adv. 1) *hoops gewijze, bij voorb.* id (stercus) adspergi oportere in agro, non — acervatim poni, Varr. R. R. I, 38: sub favis acervatim enectae (apes) reperiuntur, Colum. IX, 13. §. 4: plerique Alexandrini acervatim se de vallo praecipitaverunt, Hirt. Alex. 31. *Van daar* 2) *Tropisch, bij voorb.* Cic. Cluent. 10 med. acervatim reliqua dicam i. e. *ik zal het u dicht achter een, gevolglijk beknopt en hoofdzaaklijk, zeggen: en* Cic. Or. 25. multa acervatim frequentare i. e. *veel (stellingen) in de hoofdstelling indringen, om ronde volzinnen te schrijven.*

ACERVATIO, onis, f. *hoping, ophoping, bij voorb.* vaporum pestifera, Plin. H. N. XI, 53 extr.

ACERVO, avi, atum, are, 1) *hoopen, tot eenen hoop maken, samen hoopen, bij voorb.* plura undique, Plin. H. N. XXVI, 4: bulbis acervatis, Ib. XXI, 17: acervata universitate et in quendam unum cumulum conjecta, Ib. XXXVI, 15: *van daar* acervari *zich ophoopen, bij voorb.* acervantur munerum modo, Ib. XXXII, 9 in.: 2) *Tropisch ophoopen, d. i. vermeerderen, bij voorb.* leges, Liv. III, 34: verba, Quintil. IX, 3.

ACERVUS, i, m. 1) *de hoop, eigenl. bij voorb. graan, koren enz. Bij voorb.* tritici, Cic. Acad. IV, 29: pecuniae, Agr. II, 22: corporum, Catil. III, 10: scutorum, Virg. Aen. VIII, 562: in acervum conjicere, Liv. VIII, 11. 2) *de hoop, of hoopen, Tropisch, bij voorb.* facinorum, Cic. Sull. 27. 3) *de Sorites*, Horat. Epist. II, 1, 47: Pers. VI, 80.

ACESCO, acui, ĕre, *zuur worden, bij voorb. wijn, melk, bij voorb.* lac, Plin. H. N. XX, 14: musta, Ib. VII, 15: si vinum acuit, Pandect. XVIII, 19: *een vat*, Hor. Epist. I, 2, 54.

ACETABULUM, i, n. 1) *een vaatjen, of fleschjen, om azijn op tafel te zetten, azijnfleschjen enz.*, Apic. VIII, 7. *Vervolgends elk vat, of fleschjen, waarin iet opgezet wordt, of bevat is*, Quint. VIII, 6 med.: cf. Ulp. in Pandect. XXXIV, 2, 19 med. *Van daar, uit hoofde van gelijkvormigheid* 2) *in de ontleedkunde de verdieping in het been bij de gewrichten, de pan, bijzonder de diepe holligheid, in het heupbeen, die de kop of kogel van het schenkelbeen ontvangt, de heuppan*, Plin. H. N. XXVIII, 114 extr.: *ook* 3) *de holle verdieping in de armen der Polijpussen*, Plin. H. N. IX, 29 *en* 30: *ook* 4) *de zogenoemde kelk in bloemen of planten*, Plin. H. N. XXVI, 8: XVIII, 27: XI, 15: *ook* 5) *de kleine bekertjens, daar de goochelaars somtijds mede spelen*, Senec. Ep. 45 med. praestigiatorum acetabula et calculi cet., *ook* 6) *eene kleine maat van droge of vloeibare waeren, het vierde deel van eene hemina en in gewigt vier Attische drachmen houdende, volgends* Plin. H. N. XXI, 34: *van daar, bij voorb.* acetabulum salis, Ib. XVIII, 7: mellis, Cels. V, 24: *dus ook misschien* Melanthii acetabulum, Cato R. R. 102, *voor* caetabulum.

ACETARIUS, a, um, *met azijn zich bezig houdende, daartoe behoorende; van daar* acetarium, Plur. acetaria, *als* Substantivum (scil. olus, olera cet.), *het geen uit den azijn frisch gegeten wordt, op onze wijze salade, bij voorb.* Plin. H. N. XX, 20 in., *van Portulack:* Stomachum in acetariis sumta corroborat, i. e. *onder salade, of als salade (met azijn) gegeten enz.:* cf. Ib. XIX, 4 med. unde et acetaria appellantur.

ACETUM, i, n. 1) *zuure wijn, edik, azijn, of wijn-azijn, bij voorb.* generosum, Plin. H. N. XIV, 6: acre, Hor. Sat. II, 3, 117: acidissimum, Plaut. Pseud. II, 4, 49. *De beste en aangenaamste was de Egyptische, van daar* Aegyptium, Cic. ap. Non.: Pharium, Juven. XIII, 85: Niliacum, Mart. XIII, 122: *Verders* ova aceto macerata, Plin. H. N. X, 60: Aceti asperitas visque in tabem margaritas resolvit, Ib. IX, 35. *Van daar van* Hannibal, Liv. XXI, 37, succendunt, ardentiaque saxa infuso aceto putrefaciunt. *Van waar hier zoo veel wijn-azijn? Of van de nabuuren: of Hannibals leger, hadt zelf veel azijn, misschien vrij zuuren, bij zich, die misschien onder weg nog zuurer geworden was. Misschien is het in 't gemeen zuure wijn, zoo als de gemeene man drank.* Acetum *schijnt van* Acetus, a, um, (Adject. *of* Particip. *van* aceo, ui, itum *en* etum, *of* Acesco, acui, acitum *en* acetum) *te zijn, gevolglijk eigenl. zuur, of zuur geworden*, scil. vinum. *Van daar* 2) *Tropisch, scherpte van verstand, vernuft, verstand, of ook hevigheid, bij voorb.* Ecquid habet is homo aceti in pectore? Plaut. Pseud. II, 4, 49, i. e. *verstand, vernuft enz.:* Nunc experior, sitne acetum tibi cor acre in pectore, Plaut. Bacch. III, 3, 1, i. e. *verstand of hart enz.:* Italo perfusus aceto, Hor. Sat. I, 7, 32, i. e. *vernuft, bijtend vernuft:* aurem mordaci lotus aceto, Pers. V, 86, i. e. *scherpzinnig, vernuftig, verstandig enz.: ook Tropisch azijn, d. i. iet den azijn gelijk, iet zuurs enz., bij voorb.* sparso aceto, Tacit. Hist. V, 6.

ACETUS, a, um, 1) *misschien* Adject. *of* Particip. *zuur gemaakt, zuur; van daar* acetum scil. vinum, *zuure wijn, edik, zie* Acetum. *Van daar misschien* mel acetum *of* acetum in melle, Plin. H. N. XI, 15, i. e. *honig, die een' scherpen smaak met of na den zoeten heeft, zoo als er terstond op volgt:* ut fit ex dulci acre. *Doch dewijl* Hesych. ἄκατος *verklaart door* ἀκάτιον, *zoo verstaat men in 't gemeen den besten, zuiversten enz., zie het volgende:* 2) *het beste in zijne soort: bij voorb.* mel acetum, Plin. Hist. Nat. XI, 15: *zie hier voor:* Colum. XII, 5 in. mellis aceto: *alwaar* Gesner *ook* aceti *lezen wil.*

ACHETAE, arum, m. Gr. ἀχέται i. e. sonantes, canentes: *Dus heeten de* cicadae, quae canunt, Plin. H. N. XI, 26.

ACIA, ae, f. *een draad, om te naaijen*, Cels. V, 26, n. 23. *ook* Titinn. ap. Non.

ACIAERIS *of* ACIERIS, is, i. e. securis ad sacrificandum, Fest.

ACIDULUS, a, um, *iet zuur, zuurach-*

Digitized by Google

tig, *bij voorb.* ſapor, Plin. H. N. XV, 15: aqua, Ibid. II, 103 med. *Van daar* acidulae *hedendaags zuurbronnen*, ſcil. aquae.

ACIDUS, a um, 1) *zuur of zuurachtig, van ſmaak, reuk, bij voorb.* ſapor, Plin. H. N. XV, 27: lac, caſeus, Ib. XXVIII, 9: ſorba, Virg. Georg. III, 380: inulae, Hor. Sat. II, 2, 43: olus, Plin. H. N. XXVI, 8: acetum acidiſſimum, Plaut. Pſeud. II, 4, 49. 2) *in azijn geweekt, bij voorb.* creta, Martial. VI, 93, 9. 3) *onaangenaam, walglijk, bij voorb.* canticum, Petron. 31: nuptiae, Apulej. 5 extr.: ſonus acidior, Petron. 68: id eſt inviſum acidumque duobus, Horat. Epiſt. II, 2, 64.

ACIERIS, *zie* Aciaris.

ACIES, ei, f. 1) *de ſcherpte, ſnede, ſcherpe ſpits of punt van dingen, daar men mede hakt, houwt, of ſteekt, bij voorb.* ſecurium, Cic. Verr. V, 43: falcis, Virg. Georg. II, 365: haſtae, Ovid. Met. III, 107: roſtri, Plin. H. N. XI, 37: unguium, Ib. VIII, 16: vitri, Ib. XXXVI, 26: lateris in amygdalis, Ib. XVII, 10: aciem hebetare, Ib. XXXVII, 11, *of* aciem praeſtringere, Ib. VII, 15, i. e. *ſtomp maken. Ook is* acies ferri *het zuiverſt, harſſte, ijzer, ſtaal, bij* Plin. H. N. XXXIV, 14 poſt med.: *ook enkel* acies, Ibid. *Van daar Tropiſch, bij voorb.* hebeſcere aciem horum auctoritatis, (*der raadsverördening*), Cic. Catil. I, 2, i. e. *als 't ware, de ſcherpte, het ſtaal enz., terwijl hij er terſtond bij zet:* tanquam gladium: *Maar hij meent ſcherpe, ſtrenge enz., ſtrenge verördening enz. Van daar* 2) *van de oogen*, a) *de ſcherpte, bij voorb.* hebes acies eſt cuipiam oculorum, Cic. Fin. IV, 24 in.: exacuere aciem oculorum, Cic. Leg. I, 23 in.: oculorum praeſtringat aciem, Plaut. Mil. I, 1, 4: *dus ook* errat acies luminum i. e. oculorum, Senec. Herc. fur. 1041. *Doch het kan ook overäl gezicht vertaald worden, dus ook enkel* acies, *zie* c. b) *de oogäppel, bij voorb.* acies, quae pupula vocatur, Cic. Nat. D. II, 57: viſus in duas acies et odoratio in duas nares diviſa eſt, Lactant. de opiſ. 20. c) *het zien of het gezicht, in zoo verre het tegen over blindheid, of niet zien gezet wordt, bij voorb.* Bonum incolumis acies, miſera caecitas, Cic. Fin. V, 28: tanta tenuitas, ut fugiat aciem, Cic. Tuſc. I, 22. d) *het gezicht, of de oogen, in zoo verre men acht op het zien geeft, bij voorb.* aciem circumferre, Virg. Aen. XII, 558, *omzien, zijn oogen rond laten gaan:* acies noſtra videre putat, Ovid. Her. XVIII, 32, i. e. oculi noſtri: Huc geminas flecte acies, Virg. Aen. VI, 789. *Ook behoort hier toe* bonum incolumis acies, Cic.: ut fugiat aciem, Cic. *uit het voorgaande. Ook kan men het enkel oog verſtaan, en dus ſtaat het bij* Lactant. de opif. 10 in. naſus — utramque aciem diſcernit cet. *Van daar* 3) *van de ziel, de ſcherpte, bij voorb.* mentis, ingenii *of* animi *des verſtands, ſcherpzinnigheid, bij voorb.* mentis, Cic. Tuſc. I, 30: aciem mentis praeſtringere, Cic. Div. I, 29: ingenii, Cic. Acad. IV, 39 in.: Or. I, 33 med.: animi, Cic. Tuſc. V, 13 extr. Senect. 23. 4) *de ſlag-orde, d. i.* a) *de orde der Soldaten, die geſchaard zijn, om te vechten, bij voorb.* quibus ſi aciem exercitus noſtri oſtendero, Cic. Catil. II, 3 in. *Dus ook* aciem inſtruere, Caeſ. B. C. III, 88: Liv. III, 2: *Doch dit kan ook tot b behooren: dus ook* explicare, Liv. diſtendere, Caeſ. *zie het volgende:* non proeliis neque acie bellum gerundum, Sall. Jug. 54: non acie neque more belli, Ib. 97: b) *het tot vechten in orde geſchaard of te ſchaaren heir: is zeer gewoon, en wel gedeeltelijk het ganſche heir, bij voorb.* priusquam ab acie intercluderetur, Liv. IV, 4: excluſo ab acie, Ib. 41: agmina magis quam acies pugnabant, Liv. XXV, 34: tota acie dimicare, Liv. XXXI, 35: caeſam aciem ſuorum, Ib. 17: aciem dirigere, Ibid.: *dus ook* inſtruere, Caeſ. B. C. III, 88: Liv. III, 2: *of* inſtituere, Caeſ. B. C. III, 93, i. e. *het leger in ſlagorde ſtellen; gedeeltelijk, een deel daar van, bij voorb.* prima acies *de voorhoede*, Liv. VIII, 8: noviſſima *of* extrema, Liv. VIII, 10, i. e. *de achterhoede:* media, Liv. XXVII, 48: tertia, Caeſ. B. G. I, 52: *dus ook* dextra, Liv. XXVII, 48, i. e. *de rechte vleugel:* equeſtris, Vell. II, 112: *Ook van ſchepen, als zij in ſlag-orde geſteld worden, bij voorb.* navium acies, Nep. Hann. 11, *ſlag-orde der ſchepen. Van daar* 5) *het vechten van een in ſlag-orde ſtaande leger, één treffen, veldſlag (geen ſchermutzeling enz.), ſtaat overäl bij* Cic., Liv., Caeſ., *bij voorb.* in aciem educere, Liv. IX, 2: XXXI, 34: in aciem deſcendere, Ib. 36: acie excedere, Ib. 47: acies Pharſalica, Cic. Ligar. 3: cadere in acie, Liv. XXIX, 8 in.: abſtinere acie, Liv. II, 52: inſtaurare aciem, Virg. Aen. X, 543. *Ook zegt* Cicero *van diſputeeren:* in aciem prodire, Tuſc. II, 25. cf. Or. 13 extr. 6) acies vulcania, i. e. vis ignis, Virg. Aen. X, 408. Not. acie *en* acii *voor* aciei, *bij voorb.* pars acie, Auct. B. Afric. 2. Ed. Oudendorp. acii, Matius ap. Gell. IX, 14 med.

ACINA, *zie* Acinus.

ACINACES *of* ACINACIS, is, m. *Een kort zwaard of houwer, eigen aan de Perſen, Meden, en Scythen*, Hor. Od. I, 27, 5: Curt. III, 3.

ACINARIUS, a, um, (*van* acinus): *bij voorb.* dolia acinaria, Varr. R. R. I, 22, §. 4, i. e. *waarin de druiven bewaard worden.*

ACINOSUS, a, um, 1) *vol wijnbeziën*, Plin. H. N. XIV, 3: *Doch* Hard. *leest* racemoſiſſimae. 2) *naar wijnbeziën gelijkende, bij voorb.* ſemen, Ib. XII, 13 in.: caulis, Ib. XXI, 17 extr.

ACINUS, i, m. ACINUM, i, n. *en* ACINA, ae, f. 1) *eene kleine bijzonder in druiven of wel troswijze ſamen waſſende bes; bijzonder wijnbes, komt dikwijls voor, bij voorb.* nuclei acinorum, Plin. H. N. XXIII, 1 in., i. e. *kern of pit van wijnbeſſen, wijnbeziën-kern:* uvamque fert et — acinos, Ib. XVII, 21 ante med.: ſarmenta earum (uvarum), in quibus acini fuere, Ib. XXIII, 11: uvas, in quibus — reperiuntur acini, Colum. Arb. IX, 1; acina corrupta erunt, Cato R. R. 112: acina arida aut vitioſa rejicere, Colum. XII, 39 in.: acina corrupta purgato, Ib.: corrugata erunt acina, Ib. *Dus ook miſſchien* Cic. Senect. 15 ex acino vinaceo. *Doch het kan ook wijnbeziën-kern zijn, zoo alsdan dit in 't gemeen bij elkander is, en gevolglijk het een wel voor het ander ſtaan kan: Dus zal* Anakreön *geſtikt zijn aan* acino uvae paſſae, Plin. H. N. VII, 7, i. e. *bes of ook kern: zekerlijk, eigenlijk aan de kern; maar hij at evenwel de beſſen: en als hij die niet gegeten hadt, moet hij niet geſtikt zijn. — Ook van andere beſſen, bij voorb. vlier, klim-op, bij voorb.* hederae ſambucique acini, Ib. XV, 24: *dus ook* acini ejus (ſambuci) ſunt infirmiores, Ib. XXIV, 8 ante med.: *dus ook* liguſtri, Ibid. 10. *Ook zegt* Plinius Ib. XV, 24 medio genere inter baccas acinosque ceraſis. *Gevolglijk is het elke kleine bes, (genever-bes enz.)* 2) *een kleine kern, bijzonder van kernen of pitten, die hoopswijze aan een waſſen, bij voorb. in wijndruiven, miſpelen, granaat-appelen enz., bij voorb. van wijndruiven, bij voorb.* Anacreön acino uvae paſſae ſtrangulatus, Plin. H. N. VII, 7, *d. i. een rozijnpit; doch het kan ook de rozijn zelve zijn, zie* n. 1: *verders* ejus (ſc. *van de wijnlezing, of het rijp zijn der druiven*) argumentum erunt acini colore mutati, Ib. XVIII, 31 in., *de gekleurde korrels of pitten;* cf. Colum. XI, 2, 69: *Evenwel zou het bij* Plinius *de bes kunnen zijn:* ex acino vinaceo — truncos procreat, Cic. Senect. 15, i. e. *wijnbeziën korrels of pitten: dit is nog de duidlijkſte plaats*, cf. n. 1: *van miſpelen*, Plin. H. N. XV, 20 acini molliores ligno: *van granaat-appelen*, Ib. 11. Not. *Het* Femin. acina *ſtaat alleen* Catull. 27, 4 ut lex Poſtumiae jubet magiſtrae Ebrioſa acina ebrioſioris: *alwaar nogthans* Gesner *in* Theſ. Ling. Lat. acino *lezen wil*, cf. Gell. VII, 20.

ACIPENSER, ĕris, *en* ACIPENSIS, is, m. *een kostbare visch bij de Romeinen, maar dien wij niet kennen, bij voorb.* acipenſer *ſtaat* Cic. ap. Macrob. (Sat. II, 12.): *verders* Ovid. Halieut. 132, Plin. H. N. XXXII, 11 in.: acipenſerem, Cic. Tuſc. III, 18 extr.: *en* Lucil. ap. Cic. Fin. II, 8: Hor. Sat. II, 2, 47: acipenſem, Martial. XIII, 91, *alwaar ook het opſchrift* Acipenſis *is;* cf. Plin. H. N. IX, 17.

ACLASSIS i. e. tunica ab humeris non conſuta, Feſt.

ACLIS, ĭdis, f. (*of* Aclys, ydis), *een ſoort van kleine werpſpies*, Virg. Aen. VII, 730: Sil. III, 362.

ACNUA, ae, f. *een maat of ſtuk lands, 120 voet lang en breed*, Varr. R. R. I, 10: Colum. V, 1, 5.

ACONITUM, i, n. *is de naam van een vergiftig kruid, dat wij niet kennen*, Plin. H. N. XXVII, 2 *en* 3, *alwaar hij het beſchrijft: ſommigen willen het wolfskruid, wolfsmelk, wolfswortel noemen. Het zou uit den ſchuim van den* Cerberus, *toen hij door* Hercules *uit de onderaardſche wereld opgehaald werdt, gewaſſen zijn:* cf. Ovid. Met. VII, 419. *Ook noemen de Dichters alle vergiftige kruiden dus: bij voorb.* Ibid. I, 147: cf. Virg. Georg. II, 152.

ACONTIAS, ae, m. *eene ſoort van Kometen, volgens* Plin. H. N. II, 25.

ACOPUS, a, um, *of* ACŎPOS, ACŎPON (ἄκοπος) *eigenl. zonder arbeid, zonder moeite; van daar de moeite en pijn ſtillende; van daar* 1) Acopos, i, f. ſcil. gemma, Plin. H. N. XXXVII, 10 in., *een edelgeſteente, dat de moeheid vermindert: ſommige* Edd. *hebben* acopis, genit. idis. 2) Acopos, i, f. ſcil. herba, *zeker kruid, anders* anagyros *genoemd; dit zal goed bij de geboorte zijn*, Ibid. XXVII, 4 extr. 3) Acopum, ſcil. medicamentum (*ook miſſchien ſomtijds* unguentum), i. e. *middel (zalf) tegen de moeheid en pijnen: bij voorb.* cum acopo perfricentur, Celſ. IV, 24 ext.: acopa utilia ſunt nervis, Ib. V, 24. cf.

Plin.

Plin. H. N. XXIII, 8 med. XXIX, 3 extr.: *en* 6 ante med.

ACOR, oris, m. *de zuurheid, de zuure ſmaak van iet, bij voorb. van wijn*, Pandect. XVIII, 6, 4: acor in cibis jucundus, Quintil. IX, 3: quae res mox acorem facit, Colum. III, 21. §. 5.

ACORUS *of* ACŎROS, i, f. *en* ACŎRUM *of* ACŎRON, i, n. *zeker kruid van ſterken reuk, volgends* Plin. H. N., *misſchien Kalmus*, Plin. H. N. XXV, 13 ante med.: XXVI, 5 extr. 15 med.: Celſ. III, 21.

ACQUIESCO *of beter* ADQUIESCO, evi, etum, eſcĕre, 1) *uitrusten of rusten, van het ligchaam, is zeer veelvuldig, bij voorb.* a laſſitudine, Nep. Dat. 11. cf. Cic. Or. II, 71: Attic. XIII, 34: Plaut. Epid. II, 2, 20: *ook ſlapen, bij voorb.* tecum, Apulej. Met. 3 med. p. 166. Ed. Elmenh., i. e. *bij u: ook in andere gevallen rusten, rust hebben of vinden, bij voorb. in het gemoed, bij voorb.* Cic. Fin. I, 16 extr. improbitas — ſinet eum nunquam adquieſcere: Res familiaris adquieſcit, Liv. IV, 60 in., *rust, heeft rust; d. i. wordt niet aangetast, uitgeven: van daar ſterven, bijzonder van die genen, welke na veele wederwaardigheden ſterven, tot rust komen, ontſlapen, bij voorb.* Nep. Hann. 13. Hannibal adquievit *kwam tot rust, ontſliep enz.* 2) *bijzonder, van de ziele, zijne geruſtſtelling, vertrooſting, met eene ſoort van genoegzijkheid, ergens in vinden, te vrede of vergenoegd zijn, zich vermaaken, verlustigen enz., bij voorb. met* in, *met den* Ablativus *en* Dativus, *bij voorb.* in adoleſcentum caritate, Cic. Amic. 27: nihil, in quo adquieſcamus, Cic. ad Div. IV, 3, §. 12, *of* adquieſcam, ad Att. XII, 18: nulla eſt respublica, quae delectet, in qua adquieſcam, Ib. IV, 16: in tuis oculis, in tuo ore vultuque adquieſco, Cic. Dejot. 2: qui Clodii morte adquierunt, Cic. Mil. 37: Huic (hilaritati) adquieſcebant, Auct. B. Afr. 10, i. e. *voldeeden zich daar mede, vertroosten zich:* ſpei blandae, Senec. Ep. 24 in.: amicos, quibus adquieverunt, Suet. Tit. 7: convictores, quibus adquieſcebat, Ib. Tib. 56: ut praeſentes honori adquieſcerent, Ibid. 31, i. e. (*misſchien*) *zich daar in verlustigen, of hun genoegen daar in ontdekken. Van daar* a) *gerust, bedaard zijn, of zich gedragen, bij voorb.* cum es commotus, adquieſcis, Cic. Acad. 46: b) *toetreden, toeſtemmen, geloof geven, bij voorb.* cui velut oraculo adquieſcebat, Suet. Vit. 14: ego adquieſco Vitellio, Ulp. in Pandect. XXXVIII, 1, 7. cf. XXVII, 4, 1.

ACQUIRO *of beter* ADQUIRO, ſivi, ſitum, rĕre, 1) *verwerven, tot iet, of bij doen, bij voorb.* ad fidem, Cic. Catil. I, 8, *uw credit vermeerderen:* Mihi — quid eſt, quod ad vitae fructum adquiri poſſit, Cic. Catil. III, 28: *doch dit kan ook tot* n. 2. *behooren, d. i. verworven worden ten aanzien enz.* 2) *in 't gemeen verwerven, bij voorb. eere, rijkdom enz., is zeer gebruiklijk bij* Cicero *enz.; of bezorgen, door aangewende moeite, bij voorb.* ſibi *of* alicui aliquid cet., *is even zoo gewoon, bij voorb.* tibi dignitatem, Cic. ad Div. X, 3: opes, Ovid. Art. II, 343: Galliam, Flor. III, 12. cf. Cic. Offic. III, 5. *Ook zegt* Juſtinus VIII, 6 *en* 7 periculum, hoſtes, alicui adquirere: *en* Plin. H. N. XV, 17, vino odorem adquirere. 3) *rijkdom verwerven, zonder* divitias, Juvenal. XIV, 125. Quintil. I, 12 extr. Not. *Men vindt meermaalen* adquiſieram, adquiſiſſem, adquiſiero cet., *dan* adquiſiveram, adquiſiviſſem, cet. *Ook* adquiſiit *voor* adquiſivit, Pandect. XXII, 1, 11.

ACRATOPHŎRUM (*of* on), i, (Graec.) n. ſcil. vas: *een klein vaatjen of fleschjen, om (ongemengden) wijn daar in te dragen*, Cic. Fin. III, 4. Varr. R. R. I, 8, 5.

ACRE, Adv. *zie in* Acer, Adject.

ACREDŬLA, ae, f. Cic. Div. I, 8 ex Arat. *misſchien een uil; anderen een vorsch enz.*

ACRICŬLUS, a, um, *een weinig ſcherp: ook misſchien van een ſcherp verſtand*, Cic. Tuſc. III, 17 extr. *maar ſpottender wijze.*

ACRIFOLĬUS *of* ACRUFOLĬUS, *ook* AQUIFOLIUS, a, um, *wat puntige bladen heeft: van daar bij voorb.* ilex aquifolia, Plin. XVI, 6 *en* 8, *ook* Aquifolia *alleen*, Ib. 18, *en ook* Aquifolium, Ib. 25 *en* 43, *misſchien ſteek-eik, ſteekpalm, ſtekelboom enz. Van daar* vectes acrufolios (*of* acrif., aquif.), *bij* Cato R. R. 31. Plin. H. N. XVI, 43, i. e. *daar van gemaakt. Men ſchrijft ook* agrifolius.

ACRIMONĬA, ae, f. 1) *de wrangheid, ſcherpheid, bij voorb. van ſpijze, de ſcherpe wrange ſmaak, bij voorb.* allii vel caeparum, Colum. XII, 14: ſinapis, Plin. H. N. XVIII, 13: *ook in 't gemeen ſcherpte, bij voorb.* ſtomachi, Ib. XXIII, 38: *dus ook* diſcutiunt — omnes acrimonias, Ib. XXII, 24 extr.: *verders* braſſicae, Cato R. R. 157, i. e. *de ſcherpte van kool bij zweeren: ook van ſalpeter*, nitri, Plin. H. N. XXXI, 10 med. 2) *de ſcherpte, Tropisch, in het gedrag, of levendigheid van iemand, als hij bij voorb. iemand de waarheid bits zegt, en niemand ontziet, ſtoutmoedigheid, koenheid, levendigheid enz., bij voorb.* ſi patris vim & acrimoniam ceperis ad reſiſtendum, Cic. Verr. Act. I, 17 extr.: Convenit in vultu pudorem & acrimoniam eſſe, Auct. ad Her. III, 15 in.: Eiusmodi licentia ſi nimium videbitur acrimoniae habere, Ib. IV, 57 in., i. e. *ſcherpte, levendigheid, koenheid*, cf. Ibid. *naar het einde:* acrimonia mitigabitur cet.

ACRĬTAS, atis, f. i. q. acritudo, Gell. XIII, 3, *alwaar gezegd wordt, dat het hetzelfde is, of men* acritas *dan* acritudo *zeide: van daar voor hevigheid, bij voorb.* veritatis, Acc. ap. Non.

ACRITER, Adv. (Comp. acrius, Sup. acerrime), 1) *ſcherp of hevig, zeer ſterk, met ingeſpannen krachten enz., bij voorb. ſpreken, lopen, vechten, ſchreeuwen, bij voorb.* pugnam inire, Liv. XXVII, 1: intendere animum, Liv. Prooem.: acerrime egi, Cic. ad Div. X, 28: acrius perſequi, Cic. Or. II, 43 in.: acrius inſtare, Ter. Hec. I, 2, 45: acriter ſolem intuerentur, Cic. Tuſc. I, 30 med. *Doch het een en ander kan ook zeer of ſtipt vertaald worden. Van daar in 't gemeen zeer, bij voorb.* acerrime occupatus *heel, zeer bezig*, Nep. Hann. 7: exſpectare, Cic. ad Div. XV, 4 med.: egetur acriter, Plaut. Pſeud. I, 3, 39, i. e. *zeer.* 2) *ſcherp of ſcherpzichtig, gevolglijk ſtipt, bij voorb.* videre vitia acriter, Cic. Or. I, 25: non acriter intelligenti, Cic. Piſ. 28: acerrime contemplari, Cic. Flacc. 11. *Van daar in 't gemeen ſtipt, naauwkeurig, bij voorb.* adſervare conſilium, Cic. Attic. X, 16 ante med.: acrius cavere, Hor. Sat. II, 3, 92: gratiam Caeſaris acrius fovere, Tacit. Ann. VI, 45: *dus ook* non acriter intelligenti, Cic. Piſ. 28: cf. n. 1. 3) *moedig, levendig, bij voorb. vechten, bij voorb.* ſe morti offerre, Cic. Mil. 34: pugnare, Galba in Cic. Ep. ad Div. X, 30: pugnam inire, Liv. XXVII, 1.

ACRITŪDO, Inis, f. 1) *ſcherpte, wrangheid, bij voorb. van ſmaak, van vochten, bij voorb.* ſucci, Vitruv. VIII, 3: cf. II, 9. 2) *moedigheid, levendigheid*, Gell. X, 27. Par fuit quondam vigor & acritudo amplitudoque populi Romani & Poeni.

ACROĀMA, ătis, n. 1) *eigenlijk alles, wat men hoort of gehoord heeft, bij voorb. muzijk, komedie enz.: verlustiging der ooren, bij voorb.* quod acroama libentiſſime audiret, Cic. Arch. 9. *Doch dit kan ook tot* n. 2. *behooren: zoo kan men het ook* Nep. Att. 14 *en op meer plaatzen overzetten.* 2) *een mensch, wiens kostwinning* (metier) *het met zich brengt, de ooren van zijnen heer, die hem daar toe houdt, of van een ander, voor beloning, gevolglijk ook van een gansch gezelſchap, op eene voegzame wijze, te verlustigen, bij voorb. door Muzijk, voorlezen over tafel enz.*, Nep. Att. 14: *gevolglijk een* verlustiger over tafel, *of verlustiger der ooren over tafel enz., bijzonder die op een Muzijk-inſtrument ſpeelt, een Muzijkant, een huis- of kamer-muzijkant, tafel-muzijkant, vervrolijker, vrolijkmaaker enz.*, Cic. Verr. IV, 22. Sext. 54. Suet. Aug. 74. Veſp. 19.

ACROĀSIS, is, f. 1) *eigenl. het* hooren: 2) *eene openlijke ſamenkomst van geleerden, om daarin te disputeeren, of anderen te hooren disputeeren:* Academie *of geleerd gezelſchap*, Cic. Att. XV, 17 extr.: acroaſin facere, Vitruv. X, 22, i. e. *dergelijke houden:* 3) *ook het geſprek of* disputatie, *in deze openlijke ſamenkomst gehouden*, Senec. Controv. IV, praef.

ACROCHORDON, ŏnis, f. *eene ſoort van* wratten, Celſ. III, 28. n. 14, *alwaar ſtaat:* ubi ſub cute coit aliquid durius — infra ad cutem tenue, ſupra latius. Idque modicum eſt, quia raro fabae magnitudinem excedit cet.

ACROTHYMĬUM, i, n. *eene ſoort van wratten*, Celſ. V, 28. n. 14.

ACRUFOLIUS, *zie* Acrifolius.

ACRUS, a, um, i. q. acer, acris, e, *zie* Acer (Adj.).

ACTA, ae, f. (ἀκτή) 1) *de oever der zee, bij voorb.* in acta jacebat, Cic. Verr. V, 25: cf. Ibid. c. 31 extr. Nep. Agel. 8. Virg. Aen. V, 613. 2) *het verblijf aan den zee-oever, als iets aangenaams, wellustigs enz., bij voorb.* quorum delectatio omnibus & actis & voluptatibus anteponenda, Cic. ad Div. IX, 6. §. 10: *doch dit zou ook tot* n. 3. *kunnen behooren:* Accuſatores — adulteria, Bajas, actas, convivia, commiſſationes — jactant, Cic. Coel. 15 in.: *ook* 3) *een landgoed aan zee*, Cic. Att. XIV, 8 in. me in actis eſſe noſtris.

ACTĬO, onis, f. I) *in 't gemeen het* doen, *en wel* 1) *de kracht, om te handelen, de werkzaamheid, bezigheid van iemand, het* doen, *bij voorb. hier komt het niet op zeggen, maar op doen aan enz., bij voorb.* deos ſpoliat motu & actione divina, Cic. Nat. D. I, 37 in.: virtutis laus omnis in actione conſiſtit, Cic. Offic. I, 6, i. e. *in doen, in werkzaamheid enz.: dus ook* actio vitae *bezigheid des levens, werkzaam leven*, Ib. 5 extr. 2) *het* doen *of de* verrichting a) *eener zaak, bij voorb.* re-

rerum, Cic. Off. I, 35: *van daar* actio gratiarum *dankzegging*, Cic. ad Div. X, 19. b) *het geen men doet, de verrichting of handeling, daad, is menigvuldig, bij voorb.* honesta actio, Cic. Fin. III, 13 extr.: actionum genera plura, Ib. V, 21 in.: actionem suscipere, Cic. Offic. I, 39 extr., i. e. *doen, op zich nemen:* actio consularis, Liv. IV, 55 in., i. e. *Consuls handeling, bij voorb. voorstel, werving enz., zie* n. II.: honestae actiones, Cic. Off. I, 29. *Bijzonder* II) *Staats- of Gerichtshandeling*, 1) *Staatshandeling, wat zij ook betreffen magt; wanneer het dan gesprek, dan onderhandeling, dan voordragt of voorstel is enz., bij voorb.* a) actio de pace *onderhandeling over enz.*, Cic. Attic. IX, ante med.: b) consulis, *of van een ander Magistraatspersoon, die het recht heeft, om in den Senaat een voorstel te doen, d. i. het voorstel in den Senaat, bij voorb.* consulatu tuo & — optimis actionibus tuis, Cic. ad Div. I, 9. §. 33: c) *van de Senatoren betekent* actio, *wanneer zij hun* Votum *of kort of wijdlopig geven, en het door eene redevoering verdedigen, bij voorb.* tuarum actionum, sententiarum, voluntatum — socium habebis, Cic. ad Div. I, 9. §. 66: *dus ook* Ib. §. 20. In meis actionibus sententiisque omnibus cet., *indien het hier niet liever, wegens* sententiarum, sententiis (*d. i.* votum, *gevoelen in den Senaat*) *is* voorstel, *dewijl ook ieder Raadsheer, ten minsten na het eindigen van zijn* votum, *een voorstel doen, of door zijn voorstel tot een voorstel van den Consul aanleiding kon geven;* cf. Refero. d) *het* voorstel *aan het volk, voorstel tot eene schikking of wet, gevolglijk hetzelfde als* legis latio, *bij voorb.* & legis & actionis tuae, Cic. Dom. 9 med., i. e. *voorstel: dus ook* Ibid. 13 in. omnes actiones tuas? Liv. II, 56 in. Huic actioni gratissimae plebi cet.: IV, 43. Adversus quam actionem — consules — adnisi sunt: Ib. 48 extr. actionem deposuere: V, 24 med. actio movebatur transmigrandi Vejos. *Ook elke Staatshandeling, bij voorb.* nulla erat consularis actio, Liv. IV, 55 in., i. e. *handeling der Consuls, bij voorb. werving, voorstel enz.:* meminisse actionum (mearum), Cic. ad Div. I, 9. §. 16, i. e. *voorstellen, redenvoeringen enz.:* scriptis actiones nostras mandaremus, Cic. Offic. II, 1 med., *staatshandelingen, d. i. redenvoeringen in den Senaat, voor het volk enz.: dus ook* Cic. ad Div. X, 28. §. 5. mea contentio atque actio, *redenvoering of voorstel.* 2) *Voor het gericht: hier is* actio a) *het recht, om te klagen, bij voorb.* actionem dare, *bij voorb.* nullius actionem rei sese daturum, Cic. Verr. II, 27: *doch het kan hier ook zijn* klagte, *en* dare *toestaan, veroorlooven, gelijk daar te voren staat* judicium non daturum: *bij slot is het dezelfde zin:* actionem postulare, Ib. 25 in.: sitne hujus rei actio, Cic. Caecin. 11: hanc puto me habere actionem, Ibid.: Actio est in auctorem, Ib. 19 in.: reliquis integram reliquit actionem, Cic. Rosc. Com. 12 med. b) *de aanklagt zelve, bij voorb.* civili actione repetantur, Cic. in Caecil. 5: actionem instituere, Cic. Mur. 9: perduellionis intendere, Cic. Mil. 14 in., i. e. *de klagt inrichten, aanklagen als eenen* perduellem: *dus ook* actio furti, injuriarum cet.: *dus ook* actio in rem, *bij voorb.* Justin. Instit. IV, 6, 2: cf. Liv. XXXIX, 18 in. multas actiones cet. c) *de redenvoering voor het gericht, welke deze aanklagt ondersteunt, klaagreden, of aanklagt, of beschuldigings-reden, bij voorb.* Cic. Att. XIV, 20 extr. Dolabellae prima illa actio & concio cet.: Suet. Calig. 53 actionibus rescribere cet. d) *het formulier, dat de klager gebruikt, klaagformulier, wanneer ook somtijds* klagte *gezegd wordt, bij voorb.* muta actionem, Cic. Caecin. 3: qua actione illum uti velit, Ibid.: Flavium scribam — actiones composuisse, Cic. Att. VI, 1 med.: quod erat in actione, Cic. Or. I, 36 extr.: expositis a Flavio actionibus, Ib. 41: cf. Top. 17 in. e) *het gerichtlijk behandelen en aannemen der klagte, de termijn, bij voorb.* actio prima *de eerste termijn*, Cic. Caecin. 33 extr. Verr. I, 11 extr.: *dus ook* altera, Cic. Verr. I, 30 in. Act. I, 18 extr. *Doch, dit schijnt eigenlijk tot* c *te behooren.* III) *Bij Redenaaren is* Actio *het voorstel der Reden, redenkunstig voorstel, levendig voorstel, welvoeglijkheid en levendigheid in het doen der redenvoering, die niet alleen in de behoorlijke afwisseling der stem, maar ook in de gebaarden, in de plaatsing of beweging des ligchaams, der voeten, des hoofds, en van alle deelen bestondt, en die veel vrijër was, en meer naar het tooneel zweemde, dan bij de nieuwer Redenaaren, bij voorb.* Accedat oportet actio varia, Cic. Or. II, 17 extr.: est actio quasi corporis eloquentia, Cic. Or. 17: cf. Cic. Brut. 38 med. Or. 17. Tusc. IV, 19 med., *ook* Dejot. 2 actio causae i. e. *redenkundige voordragt.* IV) *ook de vertooning van een tooneelspel, of van een persoon op het tooneel, bij voorb.* Cic. Or. III, 26 med. tanta commoveri actio non posset, si esset consumta — & exhausta, *alwaar van tooneelspelers gesproken wordt. Zoo zegt* Cicero *van Redenaars* Or. 25 extr.: Accedit actio, non tragica, nec scenae, sed cet. Not. Cic. Offic. I, 29 in. *staat:* Omnis autem actio debet vacare temeritate, nec — agere quidquam cet. *Hier voegt niet wel* Actio debet agere: *Eene oude Uitgave* 1408. (*en misschien meer anderen*) *heeft* ratio *voor* actio *ongetwijfeld voegzamer. Ook heeft* Ed. Heusing. *die ik naderhand bekomen heb* ratio, *alwaar ook meer oude Uitgaven aangehaald worden, die dus hebben.*

ACTIOSUS, a, um, *onrustig, jankende, bij voorb.* mulieres, Plaut. ap. Varr.

ACTĬTO, avi, atum, are, *zo veel als* ago, *bijzonder wanneer het dikwijls geschiedt, bij voorb.* actitare multas caussas, Cic. Brut. 70, *veel Procesſen voeren.*

ACTIUNCŬLA, ae, f. i. e. parva actio, *bij voorb. eene gerechtelijke redenvoering*, Plin. Epist. IX, 15.

ACTĪVUS, a, um, 1) *werkzaam zich bewijzende, in werkzaamheid, in doen bestaande, bij voorb.* philosophia, Senec. ep. 95: pars, Quintil. III, 5. 2) *in de Spraakkunst*, Verbum Activum *is bekend:* Charis. *en* Diom.

ACTOR, oris, m. 1) *die iet in beweging en werkzaamheid brengt: bijzonder die drijft, een drijver, bij voorb.* pecoris, Ovid. Her. I, 95: *dus ook* habenae *die den riem van den slinger omdrijft*, Stat. Ach. II, 419. 2) *die iet doet of verricht, een* verrichter, uitvoerer, *bij voorb.* rerum, Cic. Sext. 28 extr. Or. III, 15 extr.: cf. Nep. Attic. 3. *Van daar, die iet in eens anders naam bezorgt, een bezorger, voogd, bij voorb. op een landgoed, bijzonder in rekening- en geldzaken*, Plin. Epist. III, 19 in., *wanneer het bijna zoo veel is als* villicus, *alhoewel het er anders van onderscheiden wordt, bij voorb.* Scaev. in Pandect. XXXIII, 7, 20: *misschien maakt plaats, tijd, en omstandigheden een onderscheid, zoo als in 't Hoogduitsch met het woord Amtman enz. Dus ook* Colum. I, 7 extr. I, 8. §. 5: *Doch, hij schijnt enkel of wel voornaamlijk zich met den ontvangst bezig gehouden, maar somtijds ook bijbezigheden en zelfs opzicht bekomen te hebben. Van daar* Actor summarum, Suet. Domit. 11 in., i. e. *Rekeninghouder. Ook hadden de Keizers dergelijken, bij voorb.* Plin. Paneg. 36, *alwaar hij van* procurator *onderscheiden wordt.* Actor publicus i. e. *die den Staat diende*, Plin. Ep. VII, 18. Tacit. II, 30. III, 67. *Misschien zou men het overäl* Agent *kunnen vertaalen. Ook is* actor *zoo veel als* Syndicus, Pandect. III, 4, 1. XXXVII, 1, 3, i. e. *die in naam van eene stad, gemeente, of genootschap — derzelver zaaken uitvoert*, Agent, Mandatarius, Syndicus, Pensiönaris. *Ook is* actor *een gesubstituëerde voogd, gevolglijk des voogds* Agent, Cod. Justin. V, 61. *Bijzonder*, 3) *die iemand of iet verbeeldt, d. i. door stem of gebaarden uitdrukt, bij voorb. in Tooneelspelen, bij voorb.* actor personae alienae, Cic. Or. II, 47: carminum, Liv. VII, 2: veritatis, Cic. Or. III, 56 extr. *Van daar een* Acteur, *tooneelspeler, komediant, bij voorb.* in theatro actores malos cet., Cic. Or. I, 26: gestus summorum actorum, Ib. 28: actoribus graecis — secundarum aut tertiarum partium, Cic. in Caecil. 15, i. e. *van de tweede of derde rol. Van daar* 4) *een redenaar, die eens anders rechtsgeding voert, Advocaat, zaakwaarnemer, bij voorb.* causarum, Cic. Brut. 89 extr.: totius causae, Cic. in Caecil. 26 extr. *Ook* 5) *de klager voor het gericht, bij voorb.* Cic. in Caecil. 1 in. Ib. 15 in. *en meermaalen.* Not. Cic. Agr. II, 36 in. *staat:* cum tuis actoribus cet. *Hij meent de* Decemviros, *die* Rullus *benoemd wilde hebben: misschien als 't ware* Acteurs: *wanneer dan* Rullus *als 't ware de Directeur der komedie zou zijn: doch het konden ook zijn bezorgers, zaakwaarnemers, zie* n. 1. *ook zou men kunnen lezen* adjutoribus.

ACTUARIŎLUM, i, n. (scil. navigium) *Een klein roeischip, een bark*, Cic. Att. X, 11 extr.: XVI, 3 extr.

ACTUARIUS, a, um, *van* ago, *het geen gedreven wordt. Van daar* actuarium navigium, Caes. B. C. I, 27: Sat. ap. Non., *of* actuaria navis *een ligt vaartuig, dat door zeil en riemen tevens bewogen wordt, een Roeivaartuig, Brigantin, Galei, Galeässe, Galiot enz.*, Caes. B. G. V, 11 Liv. XXV, 30. *Ook* actuaria *zonder* navis, Gell. X, 25: *ook staat* Cic. Att. V, 9 in. actuariis minutis: *dat van* Nomin. actuaria *en* actuarium (scil. navigium) *zijn kan.*

ACTUARĬUS, i, m. scil. scriba, *misschien van* acta, orum, *die het ambt heeft, om de woorden van een' ander na te schrijven*, Notariss, Schrijver, Kopiist *enz.*, Suet. Caes. 55: Senec. Ep. 33: 2) *die de huislijke berichten en rekeningen voor zijn' heer optekent*, Petron. 53 in.

ACTUOSE, Adv. *met werkzaamheid, levendigheid van stem, ligchaam, bij voorb. spreken, bij voorb. van een' Acteur*, Cic. Or. III, 26 med.

AC

ACTUOSUS, a, um, vol werkzaamheid en levendigheid, dadig, werkzaam, altijd werkzaam, bij voorb. virtus, Cic. Nat. D. I, 40: pars orationis actuosa, Cic. Or. 36 med., i. e. vol levendigheid van voorstel; vita, Senec. Tranq. 3: animus eo actuosior, Senec. ep. 39.

ACTUS, us, m. 1) de veroorzaakte beweging eener zaak, de drift, bij voorb. van eenen instortenden berg, Virg. Aen. XII, 687: dus ook Ovid. Hal. 72 actu i. e. gressu: van daar het drijven, bij voorb. pecoris: ook zonder pecoris het drijven van vee, Ovid. Fast. I, 323: of het recht, om het vee ergens heen te drijven, Cic. Caecin. 26 extr.: of een' wagen ergens heen te schuiven, Pandect. VIII, 3, 1: van daar a) een weg tusschen de landerijen, of een landstraat, daar men vee drijven, en met rijtuig rijden, of ten minsten die met de hand voortschuiven mag, Pandect. VIII, 3, 12. Van daar b) een zeker stuk of maat velds: Actus minimus is 120 voet lang, 4 voet breed: quadratus 120 voet lang en breed: duplicatus 240. Zie Varr. R. R. I, 10. §. 2. Colum. V, 1, 5. cf. Plin. H. N. XVIII, 3 in.: 2) alles, wat men doet; de verrichting, en wel dubbel, a) in zoo verre zij meer enkele verrichtingen of handelingen in zich begrijpt, bij voorb. de verrichtingen van een' Landman, bij voorb. Varro R. R. I, 26: II, 10 in.: III, 11, 4 cet., zegt: actus primus, tertius cet., i. e. dat is, de eerste verrichting, of het eerste deel zijner verrichtingen: Dus ook Cic. Marc. 9 in. Haec tibi reliqua pars est, hic restat actus: doch zie het volgende; van daar actus in een tooneelspel zijn de handelingen van een deel van hetzelve, bedrijf, tooneel, bij voorb. in quocunque actu, Cic. Senect. 19 post med. cf. Terent. Hec. Prol. poster. 31: Hor. Art. 189: dus ook Tropisch, bij voorb. extremus actus vitae, Cic. Senect. 2 med.: quartus actus improbitatis, Cic. Verr. II, 6 extr.: Haec tibi reliqua pars, hic restat actus, Cic. Marc. 9 in.: Doch hier kan het ook eigenlijk staan, verrichting, ambt. Want dit is het meermaals, bij voorb. cum ad pristinum actum reversus fuerit, Trajan. in Plin. Ep. X, 27, i. e. verrichting, bezigheid, ambt: en dus van andere ambtsverrichtingen, bij voorb. van een beambte tot de rekeningen, rentmeester, bij voorb. actum alicujus gerere, Pandect. XXXIX, 4, 16: of agere, Ib. XL, 5, 41. §. 13: of administrare, Ib. XLVII, 1. §. 7: ook van een' Vorst, bij voorb. Suet. Aug. 78. diurnus actus i. e. de dagelijksche verrichtingen. Verders in actu mori, Senec. 8 in., i. e. in verrichtingen, in zijn ambt sterven. b) in zoo verre zij eene enkele handeling of daad beteekent, is zeer gewoon, bij voorb. pravi actus, booze handelingen, bij voorb. pravis actibus, Cic. Leg. I, 11 in. ex Edit. Davis.: doch Ed. Ernest. heeft pravitatibus: dus ook actibus vitae, Quint. XI, 1: vim censurae — tui actus obtinebunt, Plin. Paneg. 45 extr., i. e. handelingen. 3) Bijzonder is aan te merken actus rerum, in een' rechtsgeleerden zin, d. i. handhaving der justitie, houding van een rechtsdag, Sueton. Aug. 32: ook enkel actus, bij voorb. haec — actus impediunt, Pandect. I, 16, 4 med. moeilijker is Suet. Claud. 95 decurias actu rerum expungeret, alwaar actu of voor in actu of voor actui (dat.) staat. Ook drukt actus rerum alle bezigheden uit, bijzonder rechtsgeleerde, bij voorb. als Advokaat, Redenaar enz., bij voorb. inter medios rerum actus, Quint X, 6. in. cf. Plin. Ep. IX, 25. 4) Ook is Actus, wanneer men eene zaak natuurlijk, d. i. met behoorlijke stem, gebaarden enz., zoekt na te volgen, de pantomimische voorstelling van eene zaak, bij voorb. Liv. VII, 2, histrionibus fabellarum actu relicto i. e. de gebaardenmaking bij het stuk liet men aan de Pantomimen over. Dus ook carminum, Ibid. Dus ook in tragico actu, Suet. Ner. 24, i. e. bij eene vertooning van een Treurspel.

ACTUS, a, um, Particip. van ago, zie Ago.

ACTUTUM, Adv. straks, terstond, Cic. Phil. XII, 11: Terent. Ad. IV, 4, 25: Phorm. V, 6, 12: Liv. XXIX, 14.

ACULEATUS, a, um, Particip. van aculeo, are, 1) stekend, met punten, angel, stekels voorzien, bij voorb. hommels, stekelachtige kruiden, visschen enz., bij voorb. herbae, Plin. H. N. XXII, 6: gramen, Ib. XXIV, 19 med.: aculeatum mucrone folium, Ib. XVI, 10: spinae, Ib. X: 32, i. e. Vischgraten: quos (pisces) aculeatos vocamus, Ib. XXXII, 11 in.: animalia, Ib. XX, 22 med.: ook enkel aculeata scil. animalia, bij voorb. Ib. XXIII, 1 extr., i. e. steekende dieren, bij voorb. hommels, wespen enz. Van daar spits, stekend in een' Tropischen zin, gelijk sophismata aculeata, Cic. Acad. IV, 24 in., i. e. spitsvinnig: Epistolae aculeatae, Cic. Att. XIV, 18, i. e. puntig, stekend geschreven, bijtend enz.: aculeata sunt, Plaut. Bacch. I, 1, 19, puntig, stekend, d. i. ontrustend enz. 2) van angels, stekels, afkomstig, bij voorb. ictus aculeatus, Plin. H. N. XX, 21 in., wanneer men van wespen, scorpioenen enz. gestoken wordt.

ACULEO, avi, atum, are, met een angel voorzien, puntig maken. Van daar Aculeatus, a, um, zie Aculeatus.

ACULEUS, i, m. 1) de angel, of de in het ligchaam indringende scherpe punt eener zaak of van eenig bloedeloos diertjen, bij voorb. van wespen, bijen enz., van een' pijl, doornen, en puntige kruiden of planten, bij voorb. apis, Cic. Tusc. II, 22: nepas (uti) aculeis, Cic. Fin. V, 15: dus ook van een stekelzwijn, egelverken, Plin. H. N. VIII, 35: spinarum, Ibid. XIII, 9: carduorum, Ib. XX, 23: sagittae aut glandis, Liv. XXXVIII, 21: 2) Tropisch angel, van zekere indringende kracht of vermogen, met opzicht op den angel van bloedelooze diertjens, daar in 't gemeen angel te houden is, bij voorb. a) evellere aculeos severitatis judicum, Cic. Cluent. 55: solicitudinum, Cic. Att. I, 18: erigere & emittere aculeos severitatis in aliquem, Cic. Coel. 12. b) bijzonder van nadrukkelijke, ook somtijds bitse, spijtige, bijtende woorden, bij voorb. aculei contumeliarum, Cic. Or. II, 55: aculeos relinquere in mentibus of animis scil. der toehoorers, Cic. Or. III, 34: Brut. 9: dus ook aculeos orationis excussos, Cic. Sull. 16 extr.: Ook 3) de spitsvinnigheid, spitsvinnige reden, spitsvinnig besluit enz., bij voorb. cum aliquo aculeo & maledicto facetus, Cic. Brut. 47: Omnes istos aculeos cet., Cic. Acad. IV, 31 in.: aculeos oratorios ac forenses, Cic. Or. 19 in. Doch dit kan ook tot a behooren.

ACUMEN, inis, n. 1) de punt, bij voorb. van een griffie, Cic. Or. I, 33 post med. verba sub acumen stili subeant cet. i. e. zich aan de griffie onderwerpen, d. i. aan zijne verbetering enz.: ook van andere dingen, bij voorb. coni, Lucret. IV, 432: mali, Ib. VI, 1191: rostri, Plin. H. N. X, 71: amygdalarum, Pall. II, 15. §. 6: lignum (i. e. schacht eener spies) sine acumine, Ovid. Met. VIII, 354: ook de angel, bij voorb. scorpii, Cic. Arat. 34. cf. 183 nepae. Van daar misschien auspicium ex acuminibus, bij Cicero Nat. D. II, 3 extr. Div. II, 36 med., i. e. uit de punten der werpspiessen, of zij schitterden enz. 2) de scherpte, bij voorb. saporis, Plin. H. N. XIV, 20, i. e. een prikkelende smaak: ook van verstand, bij voorb. ingenii, Cic. Flacc. 24. Nep. Alcib. 11. Van daar 3) de scherpzinnigheid, gescherpt verstand, vernuft, bij voorb. ubi est acumen tuum? Cic. Tusc. I, 6: propter acumen occultissima perspicis, Luccej. in Cic. Ep. ad Div. V, 14 med.: dialecticorum, Cic. Or. I, 28 in.: habet acumen, Ib. II, 63 extr.: cedit acumine Hyperidi, Ib. 31 med. Ook zou men hier toe kunnen brengen, se compungunt acuminibus, Cic. acumina meretricis, Horat.: ook eene scherpzinnige gedachten, vernuftige spreuk, vernuftige inval, spitsvinnigheid, bij voorb. Dialectici ipsi se compungunt suis acuminibus, Cic. Or. II, 38 in.: meretricis acumina, Horat. Epist. I, 17. §. 55. 4) scherpte, d. i. gegrondheid in het verklaren en bewijzen, bij voorb. secunda acumen, Cic. Or. II, 29 extr. cf. Cic. Or. 6 in. Not. 5) acumen i. e. accentus acutus, ap. Diomed.

ACUMINO, avi, atum, are, puntig maken, toepunten, punten, spitsen: van daar acuminatus, a, um, puntig gemaakt, van daar puntig, bij voorb. telum, Plin. H. N. XI, 2: cornu lunae, Ib. XVIII, 35.

ACUO, ui, utum, 3. scherpen, puntig of scherp maken, bij voorb. eene zaag, Cic. Tusc. V, 40: dentes, Hor. Od. III, 20, 10: enses, Ovid. Met. XV, 776. Van daar 1) scherpen, Tropisch, d. i. werkzamer, doelliger, bruikbaarer, grooter maken, verbeteren, bij voorb. verstand, oogen enz., bij voorb. mentem, Cic. Tusc. I, 33: ingenium, Cic. Brut. 33: linguam exercitatione dicendi, Ib. 97. Or. III, 30 extr.: prudentiam, Ib. I, 20: quae non optima (sint), aliquo tamen modo acui posse, Ib. 25: industriam, Auct. ad Her. IV, 2 in. Doch dit kan ook tot het volgende behooren: oculos, Ovid. Rem. 80, i. e. scherpen, heller maken: studia, Liv. X, 13. 2) aansporen, opwekken, opscherpen, bij voorb. iras, Virg. Aen. XII, 590: iras hosti, Liv. XXII, 4 in.: studia, Val. Max. II, 2, 3, i. e. verwekken, gaande maken: ook staat studia Liv. X, 13, doch dan is het meer, vergrooten, of nog meer aanzetten, zie hier voor: industriam, Auct. ad Her. IV, 2: aliquem ad crudelitatem, Cic. Ligar. 4: Juventutem ad bonas artes, Plin. Ep. II, 7: lupos, Virg. Georg. IV, 435: curis mortalia corda, Ib. I, 123, i. e. opwekken, werkzaam maken: metum, Virg. Aen. XII, 850. Dus ook illum acuere, Cic. Rosc. Am. 38 in., scherpte hem op, d. i. maakte hem deels gaande, deels maakte hij hem begeerig enz. 3) syllabam, i. e. een' accentus acutus daar op zetten, Quintil. I, 5. Het Particip. acutus, a, um, vindt men bijna altijd als een Adjectivum, gevolglijk de Gradus, tior, tissimus bij de beste Schrijvers: het beteekent 1) scherp, of puntig, tot snijden of steken, gelijk culter, Plaut. Mil. V, 4: tela, Horat. Epod. XVII, 10: ensis, Ovid. Her. XIV, 45: acutior sagitta, Ovid. Met. V, 380: acutum reddere ferrum, Hor.

Hor. Art. 304: ſpinae, Virg. Ecl. V, 39: cuſpis, Virg. Aen. V, 208. *Doch ook puntig, ſpits, in 't gemeen, te weten, in gedachte, gelijk* muſus, Plaut. Capt. III, 4, 114: oculi, Plaut. Pſeud. IV, 7, 121: cacumina, Ovid. Art. I, 382: anguli, Plin. H. N. XII, 13: acutiſſima ſtirps, Ibid. VIII, 26. 2) *ſcherp van de zinnen, a) van het zien:* cernis acutum, Hor. Sat. I, 3, 26, i. e. *ſcherp: b) van den reuk:* odor, Plin. H. N. XXI, 7: acutiora unguenta, Ib. XIII, 1 poſt med. c) *van den ſmaak:* ſapor, Plin. H. N. XV, 27: cibus, Plin. Ep. VII, 3. 3) ſcherp, *ſterk, hevig, van hitte of koude, bij voorb.* ſol, Hor. Epiſt. I, 10, 17: gelu, Hor. Od. I, 9, 4. 4) ſterk, *doordringend, hel, van klank enz., bij voorb.* vox, Hor. Od. III, 4, 3: ſtridor, Ib. I, 34, 15: aera, Ib. I, 16, 8: hinnitus, Virg. Georg. III, 94: exclamationes vocis, Auct. ad Her. III, 12, i. e. *ſterk of ook luid roepen, ook hel, klaar, in tegenſtelling van eene diepe, doffe ſtem, bij voorb.* ab ſono acutiſſimo, Cic. Or. I, 59: *dus ook* exclamationes vocis acutae, Auct. ad Her. *Zie hier voor. Van daar* 5) *gevaarlijk, bij voorb. van ziekten, krankheden, hevig, ſchielijk doodende, bij voorb.* febris acuta, Celſ. III, 1 *en* 2: morbus, Hor. Sat. II, 163: Epiſt. I, 6, 28: *dus ook* pericula, Plin. H. N. XXIII, 1 poſt med. 6) *ſcherp van verſtand, ſcherpzinnig, vernuftig, bij voorb.* homo, Cic. ad Div. VI, 6, §. 8. ad Attic. XII, 38 extr.: Nep. Dion. 8: ſtudia, Cic. Seneƈt. 14: multa acuta, Cic. Nat. D. I, 22: motus animi atque ingenii, Cic. Or. I, 25 in. 7) *Ook zet* Cicero *het van eenen Redenaar, die wel goed, maar zonder ſieraad, ſpreekt, onopgeſchikt, bij voorb.* Or. 25 med. huic acuto cet. Not. Acutum a) Subſtantive, *bij voorb.* acuta belli, Horat. Od. IV, 4, 76, i. e. *gevaarlijkheden:* b) Adverbialiter, *bij voorb.* Hor. Sat. I, 3, 26: I, 8, 41.

ACUPEDIUS, *ſnelvoetig.* Feſt.

ACUS, i, m. *zekere lange zeevisch met een ſpitzen bek*, Plin. H. N. IX, 51: Martial. X, 37: *ſommigen noemen hem* hoornvisch.

ACUS, ĕris, n. *de gewezen doppen van graan en peulvruchten, kaf*, Varr. I, 52 *en* 57: Cato R. R. 54. Not. *ook zegt* Colum. II, 10, 14, *daarvoor* acus, us, fem.

ACUS, us, f. 1) *eene naald, het zij* a) *ſteek- of naainaald*, Cic. Mil. 24: Celſ. VII, 16. b) *borduurnaald*, Plin. H. N. VIII, 48. *Van daar* acu pingere *borduuren*, Ovid. Met. VI, 23: Virg. Aen. IX, 582. c) *haairnaald*, Quintil. II, 5 poſt med. Martial. II, 66. Not. Acu tetigiſti, *gij hebt het getroffen, een ſpreekwoord: gij hebt den ſpijker op den kop geſlagen*, Plaut. Rud. V, 2, 17. 2) *voor* Acus, ĕris, Colum. II, 10, 14.

ACUTE, Adv. (Acutius, Acutiſſime, Cic.) ſcherp, *van de zinnen, bij voorb.* cernere, Lucret. IV, 808: audire, Solin.: ſonare, Cic. Somn. Scip. 5, *hel klinken:* a) *ſcherp, van verſtand, ſcherpzinnig, vernuftig*, Cic. Coel. 8 med. Brut. 14 in. Off. I, 44 ante med. Att. X, 8: *van daar* acute moveri (i. e. cogitare) *vernuftig denken*, Cic. ad Div. XV, 21 extr. 3) *ook zegt* Cicero acute dicere, rem tractare, *zonder opſchik, maar toch goed.*

ACUTŬLUS, a, um, *is hetzelfde, als* acutus, *wanneer men verzachtend, berispend, of berispend, er van ſpreekt, bij voorb.* Cic. Nat. D. III, 7 extr.: acutulae concluſiones *ſcherpzinnige, ſpitsvinnige:* acutulis & minutulis doctoribus, Gell. XVII, 5 ante med.

ACUTUS, a, um, *zie* Acuo.

AD, Praepoſ. *ook ſomtijds* Adv. 1) tot, *en wel* a) *op de vraag waar heen? bij voorb. hij komt tot mij, tot u, tot den berg enz.*, ad me, ad te cet., *is eerstbeginnenden bekend:* b) *op de vraag waar? bij voorb.* mihi ad pedes jacuit, Cic. Verr. V, 49, *lag mij aan de voeten;* habuit ad manum, Nep. Eum. 1, i. e. *bij de hand:* ad dextram, ad ſiniſtram ſit, Cic. Phil. XII, 11, i. e. *aan de rechterhand enz.:* ſedere ad latus, Cic. Verr. V, 41: *en dus meermaalen, wanneer men het ook bij kan overzetten*, cf. Cic. Caecin. 8 in. ad omnes introitus cet. *Dus ook bij de kerk, bij voorb. bij de Thomaskerk enz., wanneer het woord* aedem *dikwijls ontbreekt, bij voorb.* ad Opis, Cic. Phil. II, 37: ad Juturnae, Cic. Cluent. 36: ad Caſtoris, Cic. Quint. 4. cf. n. 2. c) *op de vraag, waartoe? bij voorb.* ſigna ad ſalutem, Terent. Andr. III, 2, 1: ad haec mala hoc mihi accedit, Ib. I, 3, 10: annus, qui ad laborem tuum acceſſit, Cic. Qu. Fr. I, 1, 10: *Dus ook* nihil ad me, illum, quid ad illum? ſcil. pertinet: *wat behoort dat tot dien of dien, bij voorb.* nihil ad veſtrum genus, Cic. Somn. Scip. 6: *dus ook* quid id ad civitatem? Cic. Balb. 16. *Bijzonder, wanneer tot het oogmerk, of de oorzaak uitdrukt, bij voorb.* canes ad venandum *tot de jagt, jagthonden*, Terent. And. I, 1, 29: milites ad naves *Zeeſoldaten*, Liv. XXII, 19: ad id miſſus *daar toe enz.*, Liv. IV, 37 in.: ad contumeliam honorem dediſſe, Caeſ. B. C. II, 32: ad honorem, ad ignominiam, Liv. II, 17: ad ludos pecuniae decernerentur, Cic. Qu. Fr. I, 1, 10: *van daar* ad id, *hiertoe, deswegens*, Liv. I, 34. XXXVII, 27. d) *van den tijd*, ad veſperam *tot of tegen den avond, bij voorb. zenden*, Caeſ. B. C. I, 3: venias ad id tempus cet., Cic. Att. I, 4 in., i. e. *op dien tijd:* ad annum, Ib. V, 2, *op het jaar, d. i. over een jaar of in één jaar*, cf. Pandect. XL, 4, 18: ad dies feſtos, ad hoſpitum adventum, Cic. Verr. IV, 14, i. e. *op (bij) feestdagen enz.:* ad quam diem proſcriptiones fiant, Cic. Roſc. Am. 44, *tot (op) welken dag enz. Van daar* ad diem dictam *op den benoemden dag*, Cic. ad Div. XVI, 10: *dus ook* ad tempus, *te rechter tijd, bij voorb.* venire, Liv. XXXVIII, 25 in.: redire, Cic. Att. XIII, 45: *anders heet* ad tempus *ook een tijd lang*, Cic. Off. I, 8 extr.: Amic. 15 in. *Dus ook* ad extremum, ten laatſten, Cic. Att. II, 21: Or. II, 19: ad poſtremum, ten laatſten, Liv. XXXVIII, 16: *dus ook* ad ultimum: c) tot toe, *tot aan, bij voorb. tot mij toe, de plaats enz., bij voorb.* ab angulo ad flumen, Caeſ. B. C. III, 66: ad ſenectutem, Cic. Seneƈt. 7: ad ſatietatem, Liv. XXIV, 38: ad inſaniam concupierat, Cic. Verr. II, 35. *En gelijk wij zeggen, tot een' penning toe betaalen, naauwkeurig enz., het komt uit tot een penning toe, d. i. naauwkeurig, dus ook de Romeinen, bij voorb.* ad numum convenit, Cic. Att. V, 21 post med.: ad libellam, Cic. Roſc. Com. 4, i. e. *naauwkeurig. Hiertoe behoort de ſpreekwijze:* ad unum *met en zonder* omnes, *allen tot één toe* (incluſive) i. e. *allen te ſamen, niemand uitgezonderd: zie* Unus. *Van daar* ad id (ſcil. tempus) *tot dato, tot hier toe*, Liv. III, 22 extr.: Tacit. Ann. XII, 38. 2) bij, a) *van plaats, zeer dikwijls, ook dikwijls van perſonen enz., bij voorb.* caſtra ad Cybiſtra locavi, Cic. ad Div. XV, 2: ad urbem *bij de ſtad, bij Rome, bij voorb.* ad urbem concionem habuit, Cic. Verr. Act. I, 15: ad urbem eſſe, Cic. Verr. I, 8 in. Att. VII, 17 med. *Hiertoe behoort* ad manum, ad omnes introitus, *dus ook* ad Caſtoris, Cic. Mil. 35: ad Veſtae, Hor. Sat. I, 9, 35: ad Dianae, Ter. Ad. IV, 2, 43 cet. *zie n.* 1 b. *Dus ook van perſonen, bij voorb.* contemtio ad omnes, Caeſ. B. C. III, 60: ad hoſtes erat, Liv. X, 35: ad hoſtes bellum apparatur, Liv. VII, 7: famae habituram ad poſteros, Liv. II, 10: ad plebem criminari, Liv. III, 9: fuit ad me diu, Cic. Att. X, 4 med.: ad judicem, Cic. Ligar. 10: ad Caeſarem, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10 extr.: *en meermaals.* 3) naar *d. i. overeenkomſtig, bij voorb.* ad voluntatem alicujus, Cic. Amic. 25: ad ſimilitudinem, Caeſ. B. C. III, 48: ad modum, Liv. XXXVII, 46, i. e. *naar de wijze enz. en meermaals.* 4) tegen: *of* a) tegen, *ten aanzien van, bij voorb.* animus obduruit ad dolorem, Cic. ad Div. IV, 6: tecti ad alienos, Cic. Roſc. Am. 40: mentis ad omnia caecitas, Cic. Tuſc. III, 5 extr.: b) *van den tijd, bij voorb. tegen Januarij*, Cic. Att. I, 3: ad aequinoctium, Varr. R. R. III, 5, 7. cf. 1, d. c) *bij de beſchrijving van een getal, bij voorb.* ad duo millia *tegen (bij) de twee duizend, bij voorb. zijn geſneuveld, bij voorb.* ad ducentos, Cic. Qu. Fr. II, 1: ad 4 millia, Liv. III, 15. Not. *Ook zetten hier* Livius *en* Caeſar ad *dikwijls zonder* Accuſativus, *gevolglijk als een* Adverbium, *bij voorb.* ad viginti matronis accitis, Liv. VIII, 18: ad octingenti, Ib. XXXVIII, 36 extr. cf. XXXV, 7. Caeſ. B. G. II, 33. d) tegen, *van de ligging, bij voorb.* ad meridiem, Cic. Div. I, 17: ad dextram, ad ſiniſtram, Cic. Phil. XII, 11. cf. n. 1 b. e) tegen *d. i. in vergelijking, is menigvuldig, bij voorb.* nihil ad Perſium, Cic. Or. II, 6: ad Coelium, Cic. Leg. I, 2. cf. Ter. Eun. II, 3, 69: *eigenl. wat aanbelangt enz.* 5) *wegens* a) *wanneer het zoo veel is, als op aanleiding*, op, *bij voorb.* Liv. VI, 27. Ad famam belli cet., i. e. op (*wegens*) *het gerucht enz.:* ad edictum, Liv. XXXIV, 56. b) *wanneer het zoo veel is als* tot: *bij voorb.* pecuniam decernere ad ludos, Cic. *Zie num.* 1, c. c) *ook buiten deze gevallen, bij voorb.* ad deſiderium i. e. *van verlangen (brullen)*, Liv. I, 7: ad ducis caſum, Liv. IX, 22. 6) op, *bij zekere bepalingen, bij naauwkeurige rekeningen, bij voorb.* a) ad libellam, Cic., i. e. *op een penning na (eene ſom betaalen) d. i. naauwkeurig, geheel. Zie n.* 1, e. b) ad ſummum, Cic. Mil. 9 extr., op het hoogst, ten hoogſten: c) ad id tempus *op dien tijd*, Cic.: ad diem dictum *op den benoemden dag*, Cic. *zie n.* 1, d. 7) *Bijzonder, ten aanzien, met betrekking, is ongemeen dikwijls, bij voorb.* vir indignis ad laudem, Cic. ad Div. III, 11: illuſtrius ad laudem, Cic. Dom. 32: ad rationem, Cic. Nat. D. II, 62: ad veritatem, Cic. Leg. II, 14: ad agnitionem, Cic. Nat. D. I, 1 in.: ad omnia caecitas, Cic. Tuſc. III, 5: ad officia, Planc. in Cic. Ep. X, 8. §. 13: ad numerum habere, Cic. Qu. Fr. II, 3 in., i. e. *in behoorlijk getal:* ad ſimilitudinem,

Digitized by Google

tem, Cic. Cluent. 76. *Ook behoort* n. 4, a. 5, 6, *meestal hier.* 8) behalven, *bij voorb.* ad cetera vulnera, Cic. Vatin. 8: ad jus, Cic. Leg. II, 21 in.: ad hoc *behalven dit, buiten dien*, Liv. II, 23. XXVIII, 44: *dus ook* ad id *behalven dit, buiten dien, waarop geern* quod *volgt, bij voorb.* Liv. XXVI, 47. XLIV, 37. cf. III, 62 in. 9) *het staat ook voor* in, a) *voor* in cum ablat. *op de vraag, waar? bij voorb.* gratulationem facere ad templa i. e. in templis, Cic. ad Div. XI, 18: ad aedem Felic. sunt, Cic. Verr. IV, 2: *dus ook* ad Apollinis, Opis cet. scil. aedem, i. e. in aede, *zie boven* n. 1, b. *Dus ook* ad judicium adfuturum, Cic. Verr. I, 1 in., *voor* in judicio. *Ook op de vraag, wanneer? bij voorb.* ad decem annos. Cic. Att. XII, 46: ad annum i. e. *in een jaar*, Ib. V, 2. b) *voor* in c. accus. *op de vraag, waarheen? zet* Eutropius *het somtijds, bij voorb.* proficisci ad Africam, II, 12: cf. 14. 10) met, *staat dikwijls bij* Veget. de re veter. *bij voorb.* ad spongiam deterges, III, 4, 2, i. e. *met de spongie:* ad acutam cannam exseces, III, 3, 12: *dus ook* ad manum cet. *Dus ook* Cic. Quint. 4 extr. quid iis ad denarium solveretur i. e. *met of in* Denariën (*als Rom. munt*): *doch hier kan* ad *ook zijn in vergelijking of ten aanzien der Denariën enz., indien het niet betekent* tot een penning toe *d. i. heel naauwkeurig, zoo als* ad nummum cet. *zie* n. 1, e. 11) *ook in plaats van den* Dativus, *bij voorb.* Arpi restituti ad Romanos, Liv. XXIV, 47: Romam ad propinquos restituit, Liv. II, 13: *dus ook* c. 49. in patriam ad parentes restituant: *dus ook* pauperem ad ditem dari in servitutem *voor* diti, Terent. Phorm. IV, 3, 48: hunc ad carnificem dabo, Plaut. Capt. V, 4, 22, *wil hem overgeven aan enz.:* quod apparet ad agricolas, Varr. I, 40 in., i. e. *den landlieden zichtbaar is.* 12) *ook merke men veele spreekwijzen op, als:* ad verbum *woordlijk*, Cic. Fin. I, 2 in.: ad summam i. e. summatim, Cic. ad Div. XIV, 14: ad liquidum i. e. liquide, Liv. XXXV, 8 extr.: ad extremum, ad postremum, ad ultimum cet. *ten laatsten, eindelijk:* ad summum, *op het hoogst, ten hoogsten enz., zie hier voor.* Not. Ad *staat somtijds achter zijn* Casus, *bij voorb.* quos ad *voor* ad quos, Cic. N. D. II, 4 in.: dees, quam ad dares, Terent. Phorm. III, 2, 38, *voor* ad quam: Tacit. Ann. XII, 51 ripam ad Araxis cet. Not. redeo ad quae mihi mandas, Cic. Att. V, 11 med. (p. 665. Ed. Ern.), *voor* ad ea, quae cet.

ADACTĬO, onis, f. *de drijving, brenging, dwinging, (van iemand) tot iet; van daar* jurisjurandi *tot een eed, het in eed nemen*, Liv. XXII, 38.

ADACTUS, us, m. *eigenlijk hetzelfde, als* adactio. *Van daar* Adactus dentis i. e. *de beet*, Lucret. V, 1329.

ADACTUS, a, um, *zie* Adigo.

ADAEQUE, Adv. even zoo, *op dezelfde wijze*, Liv. IV, 43 med.: Plaut. Casin. III, 5, 45: *ook met* atque i. e. *als, gelijk of* ut i. e. *als, gelijk, bij voorb.* Capt. V, 4, 2: Cist. I, 1, 57: *ook met den* Comparativus, *bij voorb.* Capt. IV, 2, 48, qui (i. e. quo) homine adaeque nemo vivit fortunatior: *het welk zonderling is.*

ADAEQUO, avi, atum, are, *gelijk maken*, aliquid (aliquem) rei *en* aliquid (aliquem) cum re (homine), *bij voorb.* tecta solo, Liv. I, 29: libertos sibi adaequavit, Tacit. Ann. XII, 60: fortunam cum virtute, Cic. Arch. 10: commemorationem nominis cum posteritate, Ib. 11: adaequari cum familiarissimis, Cic. Balb. 28. *Van daar* se adaequare alicui virtute, Caes. B. G. II, 16, i. e. *gelijk komen: ook enkel* adaequare rei *of* rem i. e. *gelijk komen, bij voorb.* duobus operibus vix quidquam adaequare potuit, Liv. I, 56: vitam deorum, Cic. Univ. 11: famam atque gloriam alicujus, Sall. Jug. 4: cursum alicujus, Caes. B. G. V, 8: equitum (scil. urna) adaequavit, Cic. Qu. Fr. II, 6 extr., i. e. *heeft gelijke stemmen gehad.*

ADAESTŬO, are, i. e. aestuo, Stat. Theb. V, 517.

ADAGGĔRO, avi, atum, are, *ophoopen, bij voorb.* terram, Cato R. R. 94. Colum. V, 11, 8: Plin. H. N. XIII, 11: XVII, 11.

ADAGĬO, onis, f. i. q. adagium, Varr. L. L. VI, 5.

ADAGĬUM, i, n. *een spreekwoord*, Gell. Praef. lib. I.

ADALLĬGO, avi, atum, are, *aanbinden, aan iet*, ad rem *en* rei, Plin. Hist. Nat. XXVII, 10: XXXII, 10.

ADAMANTEUS, a, um, *van diamant, of hard, als een diamant*, Ovid. Met. VII, 104. Manil. I, 921.

ADAMANTĪNUS, a, um, i. q. adamanteus, Plin. H. N. XXXVII, 11: Lucret. II, 447: Hor. Od. III, 24, 5. Prop. III, 9, 9.

ADĂMAS, antis, m. 1) *de Diamant*, Plin. H. N. XXXVII, 4: 2) *Diamant, Tropisch, d. i. het geen zoo vast en hard is, dat het niet doordrongen of vernield kan worden, bij Dichters, bij welken, bij voorb. de zuilen, ketens enz., in de beneden wereld, en in 't gemeen in de denkbeeldige wereld, van* Adamas *zijn, bij voorb.* columnae, Virg. VI, 552. cf. Ovid. Trist. IV, 8, 45. Stat. Sylv. I, 2, 69. *Van daar* adamas textus *keten daar uit*, Senec. in Herc. fur. 801.

ADAMBŬLO, are, wandelen, *ergens heen gaan, bij voorb.* ad ostium, Plaut. Bacch. IV, 5, 8. *Ook* alicui i. e. *met of naast iemand*, Apul. Met. XI, 261. Ed. Elmenh.

ADĂMO, avi, atum, are, *lief krijgen, genegenheid bekomen tot enz.: gevolglijk, vermaak ergens in hebben; bij voorb.* aliquem, Nep. Dion. 2: equos, Ovid. Trist. III, 4, 28: gloriam, Cic. ad Div. II, 4 extr.: sententiam, Cic. Acad. IV, 8: signa quaedam, Cic. Verr. II, 34: qui patientiam & duritiam in — maxime adamarat: *uit welke plaats blijkt, dat* adamare *niet zijn kan, zeer beminnen, gelijk sommigen gelooven, dewijl anders* maxime *nutteloos zou zijn. 't Is waar* Seneca Ep. 71. *zegt wel, terstond na het begin:* si virtutem adamaveris, amare enim parum est. *Maar misschien was* amare liefhebben, *toen te gemeen, (gelijk bij ons het woord, vriend enz.) Indien gij de deugd waarlijk liefkrijgen, genegenheid daar toe hebben zult: want het gemeene beminnen (met woorden, in gezichten enz.) is niet genoeg: ten zij men voor* amare *een ander woord wil zetten.*

ADAMUSSIM, *zie* Amussis.

ADAPERĬO, erui, ertum, 4. i. q. aperio, 1) openen, *opendoen, bij voorb. de deur*, Liv. XXV, 30 extr.: cf. Ovid. Art. I, 5, 3: Plin. H. N. XXXVI, 13: 2) *ontdekken, of niet bedekken, bij voorb.* vites, Colum. V, 5, 6: caput, Senec. ep. 64: *of ontblooten, bij voorb.* caput, Senec. Ep. 64. *Van daar* 3) *zichtbaar maken, bij voorb.* coelum, Plin. H. N. II, 47: *van daar* fides adaperta, i. e. manifesta, Stat. Theb. I, 396. cf. Lucret. IV, 347.

ADAPERTĪLIS, e, *het geen geöpend, opengedaan kan worden*, Ovid. Trist. III, 11, 43.

ADAPTO, avi, atum, are, *iet passend, van pas maken, schikken, bij voorb. naar iet, toevoegen*, rei, Sueton. Claud. 33. Oth. 12.

ADĂQUO, are, *eigenlijk, water tot iet brengen, of iet tot het water brengen: van daar* 1) *met water begieten, wateren, bij voorb.* amygdalas, Plin. H. N. XVII, 10: vites, Pallad. III, 33. 2) *drenken, bij voorb.* jumentum, Suet. Galb. 7. ubi adaquari solebat scil. jumentum.

ADĂQUOR, atus sum, ari, *water haalen*, Caes. B. C. I, 66. Hirt. B. G. VIII, 41. *Men zou hier ook toe kunnen brengen* Suet. Galb. 7. ubi adaquari solebat i. e. *alwaar het dier, als 't ware, water haalde, d. i. dronk: maar het schijnt beter het* Passivum *te zijn: zie hier voor in* Adaquo.

ADARESCO, rui, 3. *droog worden, bedroogen*, Cato R. R. 98. ubi amurca adaruerit. *Sommigen zetten het onder* adareo: *maar verkeerd.*

ADASĬA, ae, f. i. e. ovis vetula, recentis partus, Fest.

ADAUCTO, are, i. q. augeo, Acc. ap. Non.

ADAUCTUS, us, m. *wasdom, toenemen*, Lucret. II, 1121.

ADAUCTUS, a, um, *zie* Adaugeo.

ADAUGĔO, xi, ctum, 2. 1) *vermeerderen, vergrooten, bij voorb.* maleficia, Cic. Rosc. Am. 11 in.: suspicionem, Auct. ad Her. II, 25: pabulum hordeo, Caes. B. C. III, 58: facti honestas adaugetur, Cic. Invent. II, 18: timet, ne tua duritia adaucta sit, Ter. Heaut. III, 1, 26: cf. Cic. Acad. I, 5 extr.: Plin. Paneg. 22 extr.: *dus ook* adaucta febris, Cels. IV, 6. *nog* 2) *daar bij voortbrengen, of laten opwassen; van daar* decumam esse adauctam, tibi quam vovi, Plaut. Stich. II, 2, 62, i. e. *dat voor u, Herkules, de u gewijde tiende voortgesproten is. Men plagt aan* Herkules *het tiende deel van den gewenschten rijkdom te beloven.*

ADAUGESCO, 3. *toenemen, wassen, zich vermeerderen, bij voorb.* neque adaugescit quidquam, nec deperit, Lucret. II, 296: stridor adaugescit, Cic. Div. I, 7 extr. (*als Dichter*).

ADAXINT, i. e. adegerint, *zie* Adigo.

ADBĬBO, ibi, ibitum, ibĕre, *drinken*, Terent. Heaut. II, 1, 8. ubi adbibit plus paulo: Plaut. Stich. II, 2, 58. quando adbibero, cet. *van daar Tropisch*, Horat. Epist. I, 2, 67. Adbibe puro pectore verba, *zuig in d. i. neem het ter harte.*

ADBĬTO, ĕre, *natoegaan, toegaan*, Plaut. Capt. III, 4, 72.

ADBLATĔRO, are, *iet uitbabbelen*, Apul. Met. IX, p. 221. Ed. Elmenh.

ADC. *Alle woorden, die dus beginnen, zoeke men in* Acc., *omdat deze wijze van schrijven meer bekend is.*

ADDĔCET, ere, Imperf. i. q. decet, *bij voorb.*

voorb. peculii probam nihil habere addecet, Plaut. Caſ. II, 2, 26: cf. Amph. III, 4, 21: Bacch. I, 2, 30: Rud. I, 2, 27.

ADDENSĔO, ēre, *dicht maaken*, *bij voorb.* acies, Virg. Aen. X, 432.

ADDENSO, are, *dicht maaken*, *bij voorb.* aquam radice addita addenſari, Plin. H. N. XX, 21 med.

ADDĪCO, xi, ctum, 3. *eigenlijk toezeggen*, *toeſpreken*: 1) *toezeggen*, *d. i. in iet inwilligen*, *bewilligen*, *bij voorb.* judicium i. e. *vergunnen*, *de aanklagt te doen*, Varr. L. L. V, 7. Macrob. I, 16: *dus ook* litem, Gell. XVII, 2 e legg. XII Tabb.: *doch het kan ook zijn de twistzaak* (litem) *toeſpreken*: *van daar van de wichelvogelen*, aves addicunt i. e. *bewilligen in het geen*, *daar zij over geraadpleegd worden*, *bij voorb.* aves addixere, Liv. I, 55: cf. I, 36. XXVII, 26: *dus ook* addicentibus auſpiciis, Tacit. Ann. II, 14. 2) toeſpreken, *d. i. zeggen*, *dat iet aan iemand behoort*, *of moet overgelaten worden*, a) *van den Praetor of een ander Richter*, *aan iemand iet als een eigendom toekennen*, *in eigendom overgeven*, *overlaten*, *bij voorb.* *eene betwiste erfenis*, *eenen ſchuldenaar*, *die niet betaalen kan enz.* *Bij voorb.* bona alicui, Cic. Verr. I, 52: familiam totam, Plaut. Poen. I, 1, 57: addictus Hermippo, Cic. Flacc. 20 extr.: addictus erat tibi? Cic. Roſc. Com. 14, i. e. *overgegeven*, *of tot betaaling veroordeeld.* *Van daar* addicere in diem, i. e. *op zekeren dag*, *gevolglijk ſlechts voor zekeren tijd*, Pandect. XVIII, 2, 1 en 2 ſeq. VI, 1, 41: *ook* aliquem in ſervitutem, Liv. III, 56: cf. VI, 27. b) *bij de verkoping of verpachting aan de meestbiedenden de zaak* toeſtaan *of* overlaten, Cic. Caecin. 6 in. Verr. I, 57 extr. III, 63 extr. Rab. Poſt. 17 in.: Suet. Caeſ. 5: *dus ook* eorum bona in publicum, Caeſ. B. C. II, 18, i. e. *trok ze in de lands ſchatkist.* *Van daar* c) *in 't gemeen*, verkopen, *eigenlijk en Tropisch*, *bij voorb.* aedes meas, Cic. Dom. 41: regna addixit pecunia, Cic. Phil. VII, 5: mulier addicta, Plaut. Merc. III, 4, 31: conſulatum ſuum tribuno, Cic. Piſ. 24: addicta fides, Cic. Verr. II, 32 in.: ſententia, Cic. Phil. II, 21 extr.: *of* verpachten, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 55 poſt med.: Ib. 57 extr.: III, 63 extr. *Van daar* d) *in 't gemeen iemand iet in eigendom overgeven*, *of overlaten*, *wijden*, *prijs geven*: *ten goede en ten kwade*, *bij voorb.* aliquem (aliquid) alteri, *bij voorb.* quos levitas tribuno plebis addixerat, Cic. Sext. 17 in.: creditorem debitoribus ſuis, Cic. Piſ. 35, ſcil. *dat zij niet behoefden te betaalen*: aliquem cupiditati alicujus, Cic. Quint. 30 med.: cf. Cic. red. ſen. 7 in.: *dus ook* addictus Hipponacteo praeconio, Cic. ad Div. VII, 24: ſententia addicta, Cic. Phil. II, 21 extr.: fides, Cic. Verr. II, 32 in. *Verders* pueritiam intemperantiae, Auct. ad Her. IV, 27: Galliam ſervituti, Caeſ. B. G. VII, 77: agros deae, Vellej. II, 25: cf. Cic. Leg. III, 10 extr.: *dus ook* aliquem morti, Cic. Offic. III, 10: amores ſuos, Ovid. Met. I, 617, i. e. *zijne beminde weggeven* (*aan* Juno): *ook* ſe alicui *zich geheel aan iemand overgeven*, *overlaten*, *om zich ten vollen naar zijn wil te ſchikken*, Cic. Planc. 39. Senatus, cui me addixi. *Van daar* Particip. Addictus, a, um, *heeft de bovenſtaande beteekenisſen*, *als*: *in eigendom gegeven*, *verpacht*, *verkocht*, *eigenlijk en Tropisch*, *overgelaten*, *prijs gegeven*, *bijzonder eigen*, *overgegeven*, *verbindelijk gemaakt enz. zie hier voor*: *dus ook* vobis addictum, Cic. Coel. 32 extr.: Pruſinae actioni, Suet. Cal. 56, i. e. *overgegeven.* *Ook met den* Infinitivus, Hor. Epiſt. I, 1, v. 14. Nullius addictus jurare in verba magiſtri, i. e. *overgegeven*, *eigen*, *verbonden*: e) *ook toeſpreken*, *zeggen*, *dat iemand iet toebehoort*, *toeſchrijven*, *toekennen*, *bij voorb.* *iemand een geſchrift*, *d. i. dat hij de opſteller is*, *bij voorb.* fabulae, quae ejus (i. e. Plauti) nomini addicuntur, Gell. III, 3 extr.

ADDICTĬO, onis, f. *is de handeling van alles*, *wat* Addico *betekent*, *bij voorb.* rei, *wanneer de Praetor iemand iet als zijn eigendom toeſpreekt*, *toeſpreking*, *toewijzing*, *bij voorb.* bonorum poſſeſſionumque, Cic. Verr. Act. I, 4.

ADDICTUS, a, um, *zie* Addico.

ADDISCO, didici, 3. 1) *iet aanleeren*, *of leeren*, Cic. Senect. 8. Or. III, 23. Offic. I, 4. 2) *hooren*, *vernemen*, Juſtin. II, 3.

ADDITAMĔNTUM, i, *Het geen tot iet bijgedaan wordt*, *toegave*, *bijvoegzel*, *aanhangzel*, *bij voorb.* pretii, Apulej. Met. 9. p. 219. Ed. Elm.: aedium additamentum hortus fuit, Pandect. XXXII, 89: quo additamento (i. e. *het bijvoegzel van het woord* quempiam) Apul. de deo Socr. p. 52. *Ook van menſchen*, *bij voorb.* Ligus, additamentum inimicorum meorum, Cic. Sext. 31.

ADDITĬO, onis, f. *Het toedoen*, *toevoeging*, *bij voorb.* figurarum, Quint. IX, 3 ante med.

ADDĪTUS, a, um, *zie* Addo.

ADDIVĪNO, are, *bij voorb.* ex re *uit iet voorzeggen*, *bij voorb.* ex facie hominum, Plin. H. N. XXXV, 10 med.

ADDO, ĭdi, ĭtum, 3. 1) *toedoen*, *toevoegen*, *ſtaat overal*, *bij voorb.* aliquid alicui *of* rei, *of* ad rem, *bij voorb.* hiſtoriae majorem ſonum vocis, Cic. Or. II, 12 extr.: aliquantum ad amorem, Cic. ad Div. XV, 20, i. e. *vermeerderen*: *ook* in rem, *bij voorb.* res novas in edictum, Nep. Cat. 2: album in veſtimentum, Liv. IV, 25: quaedam in orationem, Cic. Att. I, 13. *Ook met* quod, *in de ſpreekwijze* Adde quod, Ovid. Pont. II, 9, 47, i. e. *verders*: *met den* Infinitivus, Sil. VIII, 549. addiderat circumdare cet. *Van daar* 2) *vermeerderen*, *bij voorb.* gradum *toeſtappen*, *de ſchreden verdubbelen*, Liv. III, 27. 3) *ook indoen*, *inſteken*, *bij voorb.* epiſtolas in faſciculum, Cic. ad Att. XII, 53: picem in vinum, Plin. H. N. XVI, 11: aquam flammae, Tibull. II, 4, 42: *ook behoort hier toe* res novas in edictum, Nep.: quaedam in orationem, *zie hier voor.* *Dus ook* manus in vincla, Ovid. Am. I, 7, 1? in arma manus, Ovid. Art. II, 672, i. e. *aangrijpen*: *van daar* addere ſe *ook bloot* addere ſcil. ſe *zich ergens heen begeven*, *bij voorb.* addunt in ſpatia, Virg. Georg. I, 513, ſcil. ſe *zich begeven* (*vervoegen*) *in hun loopbaan.* 4) *ook maaken*, *veroorzaken*, *geven*, *bij voorb.* addere alicui animum *of* animos *moed geven*, *bij voorb.* animos mihi addidiſti, Cic. Att. VII, 2 med.: *dus ook* addis mihi alacritatem ſcribendi, Ib. XVI, 3 in. 5) *ook enkel*, *iet weg geven*, *ergens zetten*, *leggen*, *of doen*, *bij voorb.* calcar *de ſpooren geven enz.*, Plin. Epiſt. I, 8 in. Hor. Epiſt. II, 1, 217: manus in arma, Ovid. l. c. *de wapens opvatten*, *aandoen*; *zie hier voor*: fidem concioni, Liv. II, 24 med., i. e. *geloof geven enz.*, *zoo als dan meermaals* addere *voor* dare *ſtaat*: *dus ook* ardorem mentibus, Virg. Aen. IX, 184. *Het* Particip. Additus, a, um, *heeft alle deze beteekenisſen.* *Men merke ook aan* a) addita aetate *met de jaaren*, *met den* (*toenemenden*) *ouderdom*, *wanneer men ouder wordt*, Plin. H. N. XI, 48: *dus ook* addito tempore, Tacit. Ann. XII, 6, i. e. *met den tijd.* b) *van onaangename dingen*, *niet afſtaende*, *tegenwoordig*, *of vervolgende*, *bij Dichters*, *bij voorb.* Juno addita Teucris, Virg. Aen. VI, 90.

ADDOCĔO, ēre, i. q. doceo, *bij voorb.* artes, Horat. Epiſt. I, 5, 18: addocti judices ſunt, Cic. Cluent. 37 extr. Ed. Erneſt.

ADDORMISCO, ĕre, *inſlaapen*, Suet. Claud. 8: *misſchien niet meer elders.*

ADDUBĬTO, avi, atum, are, *twijfelen*, *bij of aan iet*, *bedenking draagen*, *in twijfel trekken*, *bij voorb.* aliquid *of* de re *aan iet*, *ook volgt* num, an, *of enz.* *bij voorb.* illud addubitat, utrum cet., Nep. Con. 5: ut addubitet, quid — dicat, Cic. Or. 40: de quo Panaetium addubitare dicebant, Cic. Nat. D. II, 46: de legatis addubitatum eſt, Liv. II, 4: addubitavit, an cet., Liv. VIII, 10: addubitavi, num cet., Cic. ad Div. VII, 32: & in his (*hier in*) addubitare, Cic. Offic. III, 4: addubitaſſe ferunt, Liv. X, 19 med. cf. Hor. Sat. I, 4, 124. *Van daar zegt men* addubitatur de re *en* res addubitatur i. e. *de zaak wordt in twijfel getrokken*, *daar wordt aan de zaak getwijfeld*; *van daar* addubitatus, a, um, *bij voorb.* res i. e. *in twijfel getrokken*, Cic. Offic. I, 24: addubitato augurio, Cic. Div. I, 47.

ADDŪCO, xi, ctum, 3. 1) *toevoeren*, *d. i. door voeren of leiden*, *toebrengen*, *bij voorb.* exercitum, Cic. Att. VII, 9 in.: obſignatores, Cic. Cluent. 13 med.: medicum, Ib. 14 in. cf. Ter. Andr. V, 2, 29. Hec. V, 2, 4. *en meermaalen*: *ook in 't gemeen*, *toebrengen*, *of brengen*, *hoe het dan ook geſchiede*, *bij voorb.* gentes armatas in Italiam, Cic. Att. VIII, 11: pueros venales iſti ex Gallia adducebat, Cic. Quint. 6, i. e. *toevoeren*: puero ſcorta, Nep. Dion. 5: eorum ſecum adduxiſſent, Liv. XLIV, 26: Hanc ſecum huc adduxit, Ter. Heaut. III, 3, 45: *ook Tropisch* ſitim, febres, Hor. Epiſt. I, 7, 8. Od. IV, 12, 13, i. e. *brengen*, *veroorzaken*: 2) *van water*, *toeleiden*, *of voeren*, *bij voorb.* aquam, Cic. Coel. 14: Liv. XLI, 27: 3) *ergens heen brengen*, *d. i. in iet of tot iet*, *bij voorb.* in invidiam *in blaam*, Cic. Verr. III, 61 in.: *dus ook* in ſermonem, in vituperationem, Ibid.: aliquid ad effectum, Liv. XXXIII, 33: ad ultimum diſcrimen, Liv. XLV, 8: rem in eum locum, Cic. Univ. 3: aliquem in ſuſpicionem alicui, Nep. Hann. 2: in eam conſuetudinem, Nep. Iphic. 2: aliquid in honorem, Cic. ad Div. VII, 26: rem ad interregnum, Cic. Att. VII, 9 in.: rem in eam opinionem, Cic. ad Div. I, 1: ad veritatem, Cic. Brut. 18, i. e. *de waarheid naderen*, *de waarheid* (*in de beeldende kunſten*) *treffen*: in anguſtum, Cic. Amic. 5 extr., *in de engte brengen*: in ſuam ſententiam, Liv. XXXVI, 11: in anguſtias *in nood*, Cic. Quint. 5: *in 't bijzonder brengen*, *d. i. tot iet aanleiding geven*, *bij voorb.* aliquem

Digitized by Google

quem in ſpem, Cic. Att. II, 22: plebem in oblivionem tribunorum, Liv. III, 41: aliquem in fletum, Cic. ad Div. XIV, 1. §. 11: in metum, Cic. Mur. 24 in.: in ſummam exſpectationem, Cic. Tuſc. I, 17 in.: ad miſericordiam, Ter. Heaut. V, 2, 42. *Van daar bewegen, d. i. aanleiding geven (om iet te doen) bij voorb.* iſta enim res me adducebat, Cic. Att. XIII, 11 extr.: *Bijzonder ſtaat het* Paſſivum *dikwijls, bewogen worden, aanleiding krijgen:* a) *met den* Ablativus, *wanneer de oorzaak aangewezen wordt, bij voorb.* hac oratione adducti, Caeſ. B. G. I, 3, i. e. *bewogen:* commendatione, Cic. ad Div. XIII, 54: *dus ook* precibus, Cic. Att. XIV, 20: nullo imbre, frigore, Cic. Senect. 10: magnitudine pecuniae, Cic. Verr. IV, 7. *Ook ſomtijds met* ex *of* de, *bij voorb.* ex eorum ſermonibus adducor, Cic. ad Div. VI, 10: certa de cauſa, Cic. Catil. I, 2. b) *waar toe, met* ad, *bij voorb.* ad ſuſpicandum adduci, Cic. Provinc. 16: *of met* ut, *bij voorb.* ſi me adduxeris, ut exiſtimem, Cic. Att. XI, 7, i. e. *om te gelooven:* cf. Catil. I, 2: ad Div. VI, 10: Liv. IV, 49. cet., *ook met* quo, Val. Max. II, 9. n. 6: *ook met* quin i. e. ut non, Suet. Tib. 21. adduci nequeo, quin cet. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* ferre, Afran. ap. Non. 4) *tot zich trekken, bij voorb.* funem, Caeſ. B. G. III, 14: ramulum, Cic. Div. I, 54, *een tak in 't voorbijgaan:* manus *of* palmas *de handen tot zich trekken, om uit te haalen bij het ſlaan, d. i. uithaalen,* Ovid. Her. X, 15: *dus ook* pedem i. e. *opheffen, om te ſtappen,* Ovid. Pont. II, 9, 32: *van daar* baliſtam, arcum *tot zich trekken, d. i. ſpannen, opſpannen, bij voorb.* arcum, Virg. Aen. V, 507: *dus ook* nervum, Ovid. Met. I, 455: baliſtas & tormenta, Cic. Tuſc. II, 24: *dus ook* ſecurim, Ovid. Triſt. IV, 2, 5, i. e. *daarmede uithaalen. Verders* oſtium, *de deur na zich trekken, d. i. toemaaken,* Petron. 94: *van daar* 5) *iet vast aantrekken, of ook ſamen trekken, bij voorb.* lorum, Liv. IX, 10, *bijbinden, d. i. heel knap binden; dus ook* habenas amicitiae, Cic. Amic. 13. *Van daar in 't gemeen* ſamen trekken, *bij voorb.* macies adducit cutem, Ovid. Met. III, 396, *trekt ſamen, maakt de huid rimpelig: dus ook* artus, Virg. Georg. I, 483: frontem adducere, Senec. Benef. I, 1. 6) *aanvoeren, of aantrekken, wanneer het hetzelfde is, als gewangen, voortbrengen, bij voorb.* rationem, Pandect. XXVII, 1, 6. *Het* Particip. Adductus, a, um, *heeft alle deze beteekenisſen: maar het ſtaat ook* Adjective, *en beteekent bij voorb.* 1) *ſamengeperst, ſamen getrokken, bij voorb.* vis adductior, Plin. Ep. I, 16. 2) *duiſter in mienen, ernſtig, ſtreng,* Tacit. Ann. XIV, 4. Not. a) adduce, *voor* adduc, *ſtaat bij* Terent. Phorm. II, 1, 79: Plaut. Poen. I, 3, 15. *en meermaals.* b) adduxti *voor* adduxiſti, Terent. Heaut. IV, 6, 15.

ADDUCTE, Adv. (*doch, misſchien komt alleen de* Compar. adductius *voor* 1) *met aantrekking tot zich, met uithaling, bij voorb. werpen,* Auſon. grat. act. 27: 2) *ſtreng,* Tacit. Hiſt. III, 7. Germ. 43.

ADDUCTUS, *zie* Adduco.

ADDUIM, is, it, *voor* addam, as, at, *is verouderd en buiten gebruik.*

ADĔDO, edi, eſum, edĕre, aan, *of van iet eten, knagen, aanvreten, of ook opvreten, verteeren, bij voorb.* favos, Virg. Georg. IV, 242: *dus ook* frumentum, Siſenna ap. Non.: pecuniam, Cic. Quint. 12: exta, Liv. I, 7: *van daar Tropisch, verteeren, bij voorb. van vuur enz., bij voorb.* poſtes adeſi, Virg. Aen. IX, 537: adeſi lapides, Hor. Od. III, 29, 36: ſcopulus adeſus aquis, Ovid. Her. X, 26: adeſus cladibus Hannibal, Sil. XIII, 680, i. e. *verzwakt enz.* Not. adeſt *voor* adedit, Lucan. VI, 265.

ADEMTIO (Ademptio), onis, f. *de wegneming eener zaak, onttrekking, bij voorb.* civitatis, Cic. Dom. 30 in.: bonorum, Tacit. Ann. IV, 6.

ADEMTUS (Ademptus), a, um, *zie* Adimo.

ADĔO, Adv. (*uit* ad *en* eo, *voor* ad id ſcil. temporis, rei cet.) 1) zoo ver, *bij voorb. is het met de zaak gekomen,* Terent. Heaut. I, 1, 61: V, 2, 27: Phorm. I, 2, 5: I, 3, 1: *ook ſtaat* usque *daarbij, bij voorb.* Plaut. Bacch. III, 4, 10. 2) zoo lang, *waarop* donec, donicum, quoad, dum *pleegt te volgen, bij voorb.* Ter. And. IV, 1, 38: Eun. IV, 6, 3: Cic. Sext. 38: Plaut. Merc. III, 4, 71: Pſeud. IV, 7, 72. 3) zoo, zoo zeer, *ſtaat overäl, bij voorb.* Ter. And. I, 5, 10: IV, 4, 18: Eun. I, 2, 124: Cic. Cluent. 61. adeone erat ſtultus, ut cet.: Cic. ad Qu. Fr. I, 2, 5. adeo, ut Cato cet. *en meermaals. Ook volgt er* quam *op,* Liv. IV, 2 in. Id adeo non plebis quam Patrum culpa accidere, i. e. *niet zoo zeer des volks, als enz., alwaar* adeo *voor* tam *ſtaat. Van daar* adeo nihil i. e. *zoo heel weinig,* Liv. III, 21: *dus ook* adeo non, VIII, 5, i. e. *zoo weinig:* adeo quaſi, Ter. Heaut. V, 1, 12, i. e. *zoo als enz.* 4) *van daar, deswegens enz.,* Plaut. Aul. IV, 10: 9: *dus ook misſchien* Cic. Verr. II, 1 med. Atque adeo, antequam cet. *en* Virg. Ecl. IX, 59: *ook* Cic. Caecin. 30 in. Id adeo cognoſcite: Verr. IV, 64 med. Id adeo ex ipſo ſenatus conſulto cognoſcite. *Doch hier kan het ook* veel meer *heeten.* 5) veel meer, *bij voorb.* Tune etiam, atque adeo vos, Cic. Piſ. 18: ad Apronii quaeſtum, ſive adeo cet., Cic. Verr. III, 46: atque adeo victi ſunt, Auct. ad Her. IV, 26: *Ook ſtaat daar voor* magis adeo, *bij voorb.* Ter. Andr. I, 1, 135: Cic. Or. II, 4 in. magis adeo id cet. cf. Virg. Georg. I, 24. 6) ook, ja, gewis, Ter. And. II, 6, 9: *ook* Cic. Or. II, 4 in.: *zie hier voor* n. 5. 7) maar, doch, *bij voorb.* Cic. Caecin. 20 in.: Verr. IV, 64 med.: *doch zie* n. 5. 8) *dikwijls drukt het eene oorzaak uit, en is bijna het zelfde als* dan, Liv. Cic. *gevolglijk* atque adeo, a) *en zelfs, en zoo zeer,* b) *ja ook,* c) *ja veel meer, of veel meer enz.*

ADĔO, ivi, *en meermaals* ii, itum, ire, 1) *toegaan, of gaan, op de vraag waar heen?* a) *na eene plaats, bij voorb.* ad fundum, Cic. Caecin. 29: Romam, Cic. Verr. IV, 11: provinciam, Suet. Tib. 52. b) *tot een perſoon, met* ad *en zonder* ad, *is zeer gewoon, bij voorb.* Cic. ad Div. III, 10. §. 19. Ep. 9. §. 6. *Van daar* adire aliquem *iemand ſpreken, bij voorb.* Cic. ad Div. III, 9. §. 6: *ook* per epiſtolam, Plaut. Mil. IV, 6, 10: ſcripto, Tacit. Ann. IV, 39: c) *tot eene zaak, het zij kwaade of goede, bij voorb.* epulas *tot eene maaltijd,* Ovid. Am. I, 4, 1: hereditatem i. e. *aanvaarden,* Cic. Phil. II, 16. Arch. 5: ad cauſas *zich aan het Proces vegeren, d. i. op zich nemen te voeren,* Cic. Brut. 90: ad rem publicam, Cic. Manil. 24, *eene zaak van den Staat op zich nemen:* libros ſibyllinos, Liv. XXXIV, 55, i. e. *opſlaan, raadplegen: ook* adire in jus, Cic. Verr. IV, 65: Att. XI, 24: Red. Sen. 9, *voor 't gerecht gaan:* ad periculum, Caeſ. B. C. II, 7 *en* periculum, Cic. Roſc. Am. 38, *in gevaar raaken, een gevaar op zich nemen; dus ook* inimicitias, Cic. Sext. 66, i. e. *op zich nemen, beginnen:* labores & pericula, Nep. Timol. 5, i. e. *op zich nemen: dus ook* fortunam omnem, Liv. XXV, 10. *Ook* Paſſive, *bij voorb.* non poſſum adiri *men kan niet bij mij komen, voor mij komen, bij voorb.* neque praetores adiri poſſent, Cic. Qu. Fr. I, 2, 5: *en* pericula adeuntur i. e. ſuſcipiuntur, Cic. Nat. D. II, 24 extr.: periculis aditis, Cic. Offic. I, 19: 2) *komen tot iemand, toekomen, bijkomen, bij voorb.* adi huc modo, Plaut. Truc. II. 7, 60. cf. Rud. I, 4, 22. Aul. II, 2, 25: *kom toch hier enz. Hier toe behoort,* Cic. ad Div. III, 10. §. 19. ad me adire nemini cet.: Ib. 9. §. 6. Te adeunt fere omnes cet. *en meer:* 3) *op iemand toe, of los gaan, bij voorb. als vijänd enz. aantasten, aanvallen, met iemand een kans waagen enz.* Virg. Aen. V, 379: Ter. Phorm. I, 4, 52: 4) Not. Adire manum alicui, Plaut. Aul. II, 8, 5. Poen. II, 11. Perſ. V, 2, 18: *een ſoort van ſpreekwoord; iemand voor den zot houden, op eene fijne wijze misleiden, bedriegen enz. Het* Particip. aditus *is zeer gewoon, ook* adeundus, a, um, Cic. Off. I, 24.

ADEPS, ipis, m. & f. 1) *het ſmeer, of vet van dieren en menſchen, bij voorb.* adeps ſuillus *verkensreuzel,* Varr. R. R. II, 11. §. 7. Plin. H. N. XXVIII, 14: anſeris *of* anſerinus, Plin. ibid., *ganzenvet:* lupinus, Ibid., *wolfsvet:* cum quo recens adeps cocta ſit, Celſ. III, 7. n. 2: ad creandas adipes, Colum. VIII, 14 extr.: ſibi tenuandas adipes, Quintil. II, 10: 2) *Tropisch,* a) *van een vet mensch:* adeps Caſſii, Cic. Catil. III, 7, i. e. *de dikpens enz.* b) *van de aarde:* adeps terrae *wordt de mergel genoemd,* Plin. H. N. XVII, 6: c) *van de boomen is* adeps Plin. H. N. XVI, 38 in. *het zelfde als* alburnum.

ADEPTIO, onis, f. *de verkrijging, bij voorb.* commodi, Cic. Partit. 32: boni, Fin. II, 13.

ADEPTUS, a, um, *zie* Adipiſcor.

ADEQUĬTO, avi, atum, are, 1) *aantoerijden, met* ad, *met den* Accuſativus *en* Dativus *enz., bij voorb.* portae, Plin. H. N. XV, 18: ipſis portis, Liv. I, 14 med.: quo (*waar heen*) adequitaſſet, Liv. IX, 22: Syracuſas, Liv. XXIV, 31: ad noſtros, Caeſ. B. G. I, 46. (*dus heeft* Ed. Oudend. Cellar. cet.): perannatos (*als één woord*) Curt. IV, 9. prope fin.: in primos ordines, Curt. VII, 4: caſtris, Tacit. Ann. VI, 34: circa adequitare, Suet. Aug. 65. 2) *enkel rijden, of mede rijden, bij voorb.* juxta aliquem, Suet. Calig. 23: circa adequitare, Suet. Aug. 64.

ADERRO, avi, atum, are, *ergens heen dwaalen, ongemerkt ergens heen komen, bij voorb.* ſcopulis, Stat. Sylv. II, 2, 119: auribus, Ib. Theb. IX, 177.

ADESDUM, *voor* Ades dum, *kom toch hier,* Terent. *zie in* Dum *en* Adſum.

ADESŬRIO, ivi, itum, ire, *hongerig zijn naar, of enkel, hongerig zijn,* Plaut. Trin. I, 2, 132.

ADESUS, a, um, *zie* Adedo.

ADEX-

ADEXPĔTO, ĕre, i. e. insuper expeto, daar bij verlangen, Seneca Ep. 117 in., alwaar Seneca het woord maakt, omdat hij de gedachten geern met één woord wil uitdrukken: het welk niet te berispen is. Zoo hebben toch ook de Nederlanders van tijd tot tijd veele woorden gemaakt: zoo ook Cicero enz.

ADF. Alle de woorden, die dus beginnen, zoeke men in Aff.

ADG. Alle de woorden, die dus beginnen, zoeke men in Agg.

ADHABĬTO, are, daar bij woonen, staat niet Plaut. Cap. III, 4, 72.

ADHAEREO, aesi, aesum, aerēre, 1) hangen of kleeven aan iet, bij voorb. saxis, Liv. V, 47, aan de rots hangen, bij opkleuteren: corpori, Lucr. III, 558: lingua adhaeret crocodilis, Plin. H. N. XI, 37 med. van daar 2) Tropisch, aanhangen, aankleeven, d. i. aan of bij iet zijn, met zekere vastigheid of bestendigheid, of ook verzellen, nabij zijn, bij voorb. equo, Gell. XX, 1 med., i. e. te paard, of op het paard zitten: alicui, Ib. X, 22 in. comes perpetuo adhaesisse Lacydi dicitur i. e. iemand niet van de zijde gaan, dus zeggen de Thessaliërs van den koning van Macedonië, Liv. XXXIX, 25. lateri adhaerere gravem dominum dat hij aan hunne zijde kleeft, d. i. hij is hun een te na buurman, woont hun op den hals: Horat. Sat. II, 4, 80. cui canis cognomen adhaeret aankleeft, d. i. die (altijd) den toenaam heeft enz.: invidia altissimis adhaereat, Vellej. I, 9, i. e. hen verzelle; Et modica sylva adhaerebat, Tacit. Hist. II, 25, i. e. was nabij: cf. Suet. Galb. 14 in. Martial. V, 61 Not. Adhaesi, adhaeseram cet. dat men gemeenlijk tot Adhaereo brengt, behoort meestäl tot adhaeresco. Not. Particip. adhaesus, a, um; i. q. adhaerens, bij voorb. Lucret. IV, 1236. non potis est adfigere adhaesum, i. e. kan niet hangen, niet hangen blijven, niet blijven kleeven. Dan zou adfigere zijn in plaats van adfigi. Maar het schijnt beter adhaesum voor den Accusativus van het Substant. adhaesus, us, te houden.

ADHAERESCO, haesi, haesum, 3. is alleen daardoor van Adhaereo onderscheiden, dat het 't conatum en initium adhaerendi aanwijst; waarom in deze betekenis de Tempora, adhaesi, adhaeseram, adhaesisse niet tot adhaereo maar tot adhaeresco behooren: gevolglijk betekent het 1) hangen blijven, kleeven blijven, steken blijven aan of in iet, bij voorb. een klitte aan een kleed, een schot, wanneer het niet afstuit enz. met ad, in, Dativus enz., bij voorb. ad saxum, Cic. Acad. IV, 3: fronte adhaesit cuspis, Ovid. Met. V, 38, voor in fronte bleef steken, gevolglijk stuitte niet af, maar trof hem: adhaerescente lanugine, Plin. H. N. XXVI, 8: spodos — tectis adhaerescit, Ib. XXXIV, 34: tragula ad turrim adhaesit, Caes. B. G. V, 48, bleef hangen aan enz.: Cic. Dom. 24. tela in me adhaeserunt, hoewel in een' Tropischen zin: Horat. Sat. II, 4, 8. sive gravis lateri craterae limus adhaesit is blijven hangen, kleeven: ne in hanc materiem seditionis ista funesta fax adhaeresceret, Cic. Dom. 5 extr., alwaar het Tropisch staat: van daar adhaesi, adhaesit cet. voor adhaereo ik hang aan iet, bij voorb. subter caudam Pistricis adhaesit, Cic. in Arat. 178, i. e. adhaeret: Plaut. Stich. I, 3, 83. adhaesit homini ad intimum ventrem fames. Verdere egressibus adhaerescere, Tacit. Ann. XII, 11. 2) bijzonder Tropisch: bij voorb. a) argumentum adhaerescit, Cic. Or. II, 53. (alwaar echter cui of quod voor quae, en emissum voor emissa moet gelezen worden) blijft hangen, d. i. maakt indruk: b) van woorden, bij voorb. oratio adhaerescit blijft hangen, steken, d. i. stuit, maakt hier en daar gapingen, Cic. Brut. 79: dus ook adhaerescere in continuatione verborum, Cic. Brut. 93. steken blijven, d. i. stooten: c) bestendig blijven bij iet, aanhangen, bij voorb. justitiae, Cic. Offic. I, 25, de gerechtigheid aanhangen, haar altijd overgegeven zijn: ad disciplinam, Cic. Acad. IV, 3, altijd bij eene gezindheid blijven, haar blijven aankleven: fastidiis, Cic. Or. I, 61 in., in walglijk aandenken blijven: d) ad Columnam (scil. Maeniam), Cic. Sext. 8, bij de schuldpilaar hangen blijven, schipbreuk lijden, d. i. als een kwaade betaaler gestraft worden. e) ad studium alicujus & genus dicendi, Cic. Or. III, 10 in. passen op iemands genegenheid enz., overëenkomstig zijn met de enz. f) extremus adhaesit, Cic. Vatin. 5, is de laatste Quaestor geworden, heeft als 't ware aan de anderen gekleefd, gehangen, is het aanhangzel der Quaestoren geworden. g) in loco i. e. ergens blijven, zich ophouden, bij voorb. si potes in his locis adhaerescere, Cic. Att. IV, 4.

ADHAESE, Adv. bij voorb. loqui stootend, Gell. V, 9.

ADHAESITATĬO, ōnis, f. het hangen blijven, het blijven kleeven, blijven steken, aanhangen aan eene zaak, Cic. Fin. I, 6 med.

ADHAESUS, us, m. i. q. adhaesitatio, Lucret. III, 383. V, 840: ook wel IV, 1236: zie Adhaereo op het einde.

ADHĀLO, are, toeäasfemen, rem, bij voorb. patescentes boletos, Plin. H. N. XII, 22 extr.

ADHIBĔO, ŭi, ĭtum, ēre: aliquid (aliquem) ad rem, in rem en rei: I) van zaken, 1) iet toehouden of aanwenden, toeschikken, tot iet, bij voorb. aures, Plaut. Pseud. I, 2, 20: animum i. e. attendere, Cic. Harusp. 10: vultum het gezicht heen richten, Ovid. Am. II, 13, 15, i. e. heenzien, toezien: van daar 2) toedoen, of voegen, bij voorb. ad panem aliquid, Cic. Tusc. V, 34, i. e. daarbij eten: humatis titulum, Liv. XXVI, 25, i. e. epitaphium: manus vectigalibus, Cic. Agr. II, 18 in., de handen leggen aan enz.: manus medicas ad vulnera, Virg. Georg. III, 455, i. e. aanleggen, gebruiken: vincula captis, Ovid. Fast. III, 293, i. e. aanleggen, gebruiken. Not. procul adhibere, verwijderen, Plaut. Trin. II, 1, 30. van daar 3) verschaffen of geven, bij voorb. lumen rebus, Cic. Or. III, 13: voluptates, Cic. Mur. 35 extr.: consolationem alicui, Cic. Brut. 96: motus judici, Cic. Or. II, 45: fidem geloof geven, bij voorb. placitis, Pandect. XVII, 1, 7: quaestioni, Ib. XLVIII, 18, 1: dus ook visis fides non adhibenda, Cic. Div. II, 59: Doch hier hebben de Edd. bij voorb. Ernest. habenda: anders heet het: aanwenden, gebruiken enz. 4) bijzonder, gebruiken bij iet, aanwenden, dit is zeer veelvuldig, bij voorb. geneesmiddelen bij eene ziekte; moeite, arbeid, troost enz. spoed, ooren, maat, eerlijkheid enz., bij voorb. tantum cibi, Cic. Senect. 11: remedia morbis, Cic. Tusc. IV, 27: vim alicui, Cic. Rosc. Am. 11: diligentiam, Cic. ad Div. V, 6. XVI, 9: aures: Cic. Arch. 3: preces diis, Cic. Nat. D. I, 2: fidem, Cic. Cluent. 42: patientiam, Liv. V, 6. II) van persoonen: 1) iemand ergens toe nemen of gebruiken, bij voorb. testes, Terent. Phorm. IV, 5, 2. Cic. Fin. II, 21: pictorem, Cic. Invent. II, 1 in. eenen schilder nemen, aannemen, om iet te schilderen: praeconem, Cic. ad Div. V, 12 extr.: medicum, Cic. Fat. 12 extr.: cf. Nat. D. III, 31 in.: aliquem in consilium adhibere; ook enkel adhibere, Cic. Phil. V, 9, raadplegen: ad convivium, Nep. praef.: of mensis, Hor. Od. IV, 5, 32, aan tafel nemen, met zich laten eten. 2) behandelen, (wel of kwalijk) bij voorb. liberaliter, Cic. Qu. Fr. I, 1, 5: severius, Cic. Att. X, 12 med. Van daar se adhibere zich gedragen, bij voorb. sic, Cic. Qu. Fr. I, 1, 7: cf. Lucret. I, 45.

ADHIBITUS, a, um, zie Adhibeo.

ADHINNIO, ivi en ii, ītum, ire, hinniken, tot of bij iemand of iet toehinniken, bij voorb. equulam, Plaut. ap. Priscian.: equus adhinnit equae, Ovid. Rem. 634: femina adhinnit equo, Ovid. Art. I, 280. cf. Plin. H. N. XXXIV, 10 post med.: ook van ezels, Apul. Met. 6 prope fin. p. 185. Ed. Elm. virginis vocculas adhinnire tentabam: van daar van Piso, dien Cicero te vooren een' hengst genoemd hadt, ad orationem, Cic. Pis. 28.

ADHORTĀMEN, ĭnis, n. i. q. adhortatio, Apulej. Flor. p. 359. Ed. Elmenh.

ADHORTATĬO, ōnis, f. vermaning, aansporing, Cic. Or. II, 3: ook van paarden, bij voorb. Plin. H. N. VIII, 42 med. adhortationis intellectum fatentur scil. equi.

ADHORTATOR, oris, m. die vermaant, een vermaaner, bij voorb. operis, Liv. II, 58, i. e. ad opus: cf. IX, 13: XXXII, 25.

ADHORTATUS, us, i. q. adhortatio, Apul. Apol. prope fin. p. 338. Ed. Elmenh.

ADHORTOR, atus, sum, ari, tot iet vermaanen, bij voorb. milites, Cic. Phil. IV, 5: ad laudem, Cic. ad Div. I, 7: ad defendendum cet., Cic. Rab. Perd. 1: adolescentes, ut turbulenti velint esse, Cic. Phil. I, 9: vestri adhortandi causa, Liv. XXI, 4 in., alwaar vestri voor vos staat: gevolglijk moet men de Singul. adhortandi daar bij opmerken: in bellum, Tacit. Hist. III, 61. Not. Particip. adhortatus passive, Hemina ap. Priscian.

ADHUC, Adv. staat voor ad (i. e. tot aan, behalven enz. zie boven Ad) en hoc, scil. temporis, rei cet. Van daar 1) tot op dezen tijd, tot nog toe, tot heden toe, of nog, staat ontallijke maalen in Cicero en overäl, bij voorb. sicut adhuc feci, Cic. ad Div. VI, 14: cui adhuc servisti, Ib. XVI, 18: adhuc tranquilla res est, Ter. Phorm. III, [illegible] 15: cf. Ter. Heaut. IV, 3, 20: Nep. Milt. 5: Ook vindt men er locorum bij, het welk weg kon blijven, bij voorb. Plaut. Capt. II, 3, 25: ook staat er voor usque adhuc tot hier toe (waar uit juist blijkt, dat huc voor hoc staat), bij voorb. Ter. Ad. IV, 4, 22: Gell. II, 4 extr.: van daar adhuc non nog niet, tot heden niet, voor nondum, bij voorb. Cic. Verr. II, 27 in. adhuc non venerunt. 2) in 't gemeen nog, a) wanneer het hetzelfde is, als tot heden, tot nog toe, tot hier toe: is menigvuldig in Cicero, zie n. 1. b) van den voorleden en toekomenden tijd enz., bij voorb. toen hij nog ziek was: hij zal nog komen enz., bij voorb. adhuc crescens

-sens & rude carmen erat, Ovid. Trist. I, 6, 22: Ferret adhuc istam cum minor aura ratem, Ib. I, 8, 42. *toen — nog droeg. Verders:* Ipse pauculis adhuc diebus in Tusculano commorabor, Plin. Ep. IV, 13 in. i. e. *ik zal mij nog eenige dagen ophouden enz.* 3) nog, *d. i. ook, buiten dien, zelfs, bij voorb. ik moet nog een' brief schrijven, hij is nog geleerder enz., bij voorb.* & erat adhuc impudens, Cic. ad Div. XVI, 11 med.: adhuc adjicitur, alias esse cet., Quintil. III, 5 extr.: Unam rem adhuc adjiciam, Senec. Nat. Quaest. IV, 8 in.: sunt adhuc aliquae non omittendae in auro differentiae, Plin. H. N. XXXII, 2 extr. *en meermaalen: dus ook met den* Comparativus, *bij voorb.* amplior adhuc, Suet. Tib. 17: majore adhuc, Ib. 44: adhuc paulo minus, Senec. 49 in. *en meermaalen.*

ADJACĔO, ui, ēre, *er bij liggen, of gelegen zijn, bij iet liggen,* cum Dat. & Accusat. *van gewesten, steden, menschen enz., bij voorb.* fines Romanos, qua parte Etruriam adjacent, Liv. VII, 12: pars militum munitionibus adjacerent, Tacit. Ann. IV, 48: urbes ad Syrtim adjacent, Mela I, 7: Gentes, quae mare illud adjacent, Nep. Timoth. 2: Tuscus ager Romano adjacet, Liv. II, 49: adjacere feminae complexibus, Colum. XII, 1.

ADJECTĬO, onis, f. 1) *het toewerpen, heenwerpen tot iet, komt misschien niet voor.* 2) *het toedoen, toevoeging,* Liv. I, 30. XXXIII, 14. Quint. I, 5. *en meermaalen: van daar in de Bouwkunde, het geen aan de schaft of voetstel der zuilen uitsteekt,* Vitruv. III, 3: *ook het hooger bod, het overbieden op verkopingen,* Pand. IV, 4, 35. Liv. 1, 21. 3) *het recht, om er toe te doen; bij voorb.* dare adjectionem familiarum, Tacit. Hist. I, 78.

ADJECTUS, us, m. *de toevoeging,* Vitruv. IX, 9. Lucret. I, 690.

ADJECTUS, a, um, *zie* Adjicio.

ADĬGO, egi, actum, igĕre, *van* ago *drijven enz. en* ad, 1) *toedrijven, bij voorb.* pecus, Caes. B. G. VII, 17: sagitta adacta, Virg. Aen. XII, 320. 2) *ergens heen drijven,* a) *van vee, bij voorb.* lactentes ad matres, Varr. R. R. II, 5, 16: *ook van menschen, bij voorb.* mox noctu te adigent horsum insomnia, Ter. Eun. II, 1, 13. b) *van een schoot:* telum adigi non posset, Caes. B. C. III, 51, *kon niet voortgedreven worden, d. i. niet voortvliegen. Ook indrijven, bij voorb.* clavum in arborem, Plin. H. N. XVI, 10: *dus ook van het zwaard,* in pectus *in de borst stooten,* Ovid. Met. V, 70: per pectus, Ib. VI, 271: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* sibi gladium, Epitom. Liv. 124: ferrum alicui per pectus, Justin. I, 9: ferrum jugulo, Suet. Ner. 49: *ook* vulnus alte adactum, Virg. Aen. X, 850, i. e. *diep ingedrongen enz.* c) *van de vlam,* flamma turri adacta, Caes. B. G. V, 43, *tot aan den muur gedreven enz.:* d) *van menschen, dieren enz., deels, ergens heen drijven of brengen, bij voorb.* in locum, *bij voorb.* te adigent horsum insomnia, Terent. *zie hier voor:* ad umbras, Virg. Aen. IV, 25: Italiam, Ib. IX, 601, i. e. *na Italië:* equos per publicum, Suet. Galb. 19: classem e Ponto Byzantium, Tacit. Hist. II, 83, i. e. *heenbrengen; dus ook* lectissimas Liburnicarum omnemque militiam, Ib. III, 47: triremes per fossas, Ib. Ann. XI, 18. cf. Hist. II, 7: *gedeeltelijk, tot iet drijven of brengen, ook dwingen, bij voorb.* ad insaniam, Ter. Ad. I, 2, 31: ad mortem, Tacit. Ann. XII, 22: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* mori, Tac. Ann. XV, 35, *tot sterven brengen of dwingen:* cf. Ib. XI, 10. Virg. Aen. VII, 114. *en meermaalen: ook met* ut, *bij voorb.* quod ut dicerem, nullus adigebat, Latin. Pac. in Paneg. Theod. 2: *en zonder* ut *met den blooten* Conjunctivus, *bij voorb.* quae vis, vim mihi (ut) adferam, ipsa adigit, Plaut. Rud. III, 3, 19. *Bijzonder, moet men de spreekwijzen aanmerken:* adigere aliquem (ad) arbitrum, Cic. Offic. III, 19. Top. 10. Rosc. Com. 9 in., i. e. *iemand daar toe brengen, (dwingen), dat hij voor den Richter verschijnen moet: gevolglijk aanklagen;* adigere aliquem (*bij voorb.* milites) ad jusjurandum, Sallust. Cat. 22. Caes. B. G. VII, 67, *of blootlijk* jusjurandum (scil. ad), Caes. B. Civ. I, 76. Liv. XLIII, 15, *laten zweeren, eigenlijk tot eenen eed brengen of dwingen; op een' eed drijven: waar voor ook gezegd wordt* jurejurando, Liv. X, 38. XXII, 38 in. XXIV, 16; *en* sacramento, Liv. III, 20. VII, 11. IV, 5, i. e. *op het vaandel laten zweeren. Ook* adigere aliquem jusjurandum in verba, *bij voorb.* haec, *zegt* Cincius ap. Gell. XVI, 4: *of ook* per jusjurandum in verba, *bij voorb.* sua & Pompeji, Caes. B. C. II, 18, i. e. *doen zweeren naar een Formulier, op zekere woorden enz.; ook blootlijk* adigere *in den eed nemen, laten zweeren, bij voorb.* in verba, Liv. VII, 5. Suet. Vesp. 6. Tacit. Hist. II, 14: *alwaar* jusjurandum *verstaan moet worden. Dus ook* universos exsecrationibus cet., Tacit. Hist. IV, 16. *Van daar* jugo, legibus adactus, Stat. Theb. I, 19, i. e. *onder het juk, onder de wetten gebracht, onderworpen enz., bedwongen. Ook in 't gemeen iet brengen, bij voorb. tot eene gedaante, bij voorb.* in faciem prorae pinus adacta novae, Prop. III, 21, 14. 3) *toe- of doorbrengen, bij voorb.* tempus adactum, Lucret. V, 1224, i. e. *de bijgekomen tijd:* 4) *in 't gemeen dwingen,* n. 2. d) *zie hier voor: ook dwingen, of vorderen, verlangen, bij voorb.* adigit ita Postumia, Cic. Att. X, 9 extr. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* ejurare, Tacit. Ann. XII, 4: cf. XIV, 24. 5) scil. se, *heendrijven (van water) heenkomen, aanstooten, ergens aan grenzen, ergens heen leggen, bij voorb.* mare, quod adigit ad ostium Rhodani, Caes. B. C. II, 1. Not. Adaxint *voor* adegerint, Plaut. Aul. I, 1, 11.

ADJICIALIS, e, *bij voorb.* coena adjicialis i. e. *eene maaltijd bij het aanvaarden van een ambt, bij voorb. van het Augurschap enz.,* Varr. R. R. III, 6 extr. Senec. Ep. 95 med. *en* 123 in. *Doch, het schijnt beter, dat men daar overäl voor leest* Aditialis, *gelijk ook* Gronovius *in* Seneca aditialis *uit de Handschriften heeft laten drukken; zie* Aditialis.

ADJĬCIO, jeci, jectum, jicĕre, *van* ad *en* jacio, 1) *ergens toe of daar toe werpen, ten einde daar door iet te vermeerderen: van daar* adjicere album calculum rei, Plin. Epist. I, 2, i. e. approbare: *van daar toedoen, toevoegen, bijzetten of stellen, is zeer gewoon, bij voorb.* gloriam ingenii ad bellicam laudem, Cic. Off. I, 32: auctoritatem praerogativae equitum, Liv. XXVIII, 9 extr.: bustum aedes, Cic. Leg. II, 24 e legg. XII. Tab., *voor* ad aedes: virus in angues, Ovid. Art. III, 7, *voor* anguibus: modum, Tacit. Ann. III, 6, i. e. *gebruiken. Van daar vermeerderen, bij voorb.* exspectationem, Quintil. 4. proœm. *van daar* adjicere animos alicui i. e. *vermeerderen,* Ovid. Met. X, 656. *Van daar zegt* Cicero supra adjicere *nog daar boven bieden (op verkopingen),* Verr. III, 33. *Van daar heet* adjicere, scil. se, *zich toevoegen, medegaan, ergens toevoegen, bij voorb.* Virg. Aen. X, 182. Ter centum adjiciunt: *van daar* alicui *toe raden, toeleggen,* Cic. Fin. I, 6 in., scil. se, *of* calculum, sententiam: 2) *heenwerpen tot of in iet, bij voorb.* in vas, Colum. XII, 48: telum aliquo, Caes. B. G. II, 21. *Dus ook* oculos ad aliquid *of* aliquem *de oogen op iet werpen, of slaan,* a) *eigenlijk* Plaut. Asin. IV, 1, 24. Cic. Leg. II, 14 extr. b) *Tropisch, bij voorb.* oculos hereditati, Cic. Verr. II, 15: *dus ook* ad omnia oculos cupiditatis, Cic. Agr. II, 10, i. e. *er lust toe krijgen. Van daar* animum adjicere ad rem *of* rei *zijn' zin, zijne gedachten, zijn lust op iet vestigen, d. i. er lust toe krijgen, bij voorb.* ad virginem, Terent. Eun. I, 2, 63: ad consilium, Liv. XXV, 37 extr., *of* consilio, XXVIII, 33, i. e. *zijne gedachten op een voornemen, onderneming, vestigen, er lust toe krijgen. Verders* manus *of* manum adjicere, *de handen (of hand) aanslaan: van daar Tropisch* Armeniae manum adjecit, Vell. II, 100 in., i. e. invasit. *Verders* vocem adjicere aliquo *de stem ergens heen laten klinken, van daar* voces adjectae (auribus) i. e. *toeklinkende, op de ooren gerichte, stemmen,* Cic. Nat. D. II, 57 extr.

ADĬMO, ēmi, emtum, imĕre, *van* emere *nemen en* ad scil. se: *eigenlijk, aan zich nemen, van daar iemand iet ontnemen, benemen, het zij iets goeds of kwaads, bij voorb.* metum, Terent. Andr. II, 2, 2: compedes alicui, Plaut. Capt. V, 4, 30: curam, Ter. Phorm. V, 6, 47: aliquem leto, Hor. Od. III, 22, 3: alicui pecuniam, Cic. Quint. 15: alicui somnum, Cic. Att. II, 16: provinciam, Ibid. I, 16: libertatem, Cic. Dom. 9: vitam, Cic. Planc. 42: aditum litoris, Cic. Verr. V, 32. Not. a) cum infinit. Adimam cantare severis, Hor. Epist. I, 19, 9, i. e. cantum: b) Ademsit *voor* ademit *of* ademerit, Plaut. in Epid. III, 2, 27.

ADINDO, didi, ditum, dĕre, *er nog in doen,* Cato R. R. 18 extr.

ADINGĔRO, essi, estum, 3. i. q. ingero, *bij voorb.* satiram in aliquem ingerere, fragm. Sisennae ap. Serv.

ADIPĀTUS, a, um, *met smeer of vet voorzien, bij voorb.* puls, Lucil. ap. Charis.: panis, Ibid. *Van daar Tropisch van ongeschikte, niet beschaafde redenen, bij voorb.* tanquam adipatae dictionis genus, Cic. Or. 8 in. Ed. Ernest. *De oude Uitgaven hebben* adipale: cf. Pinguis. Not. *Het is eigenlijk het* Particip. *van* Adipo, are.

ADIPISCOR, eptus, sum, ipisci, *van* ad *en* apiscor, *eigenlijk zich aanvoegen: van daar* 1) bereiken, a) *ligchaamlijk, bij voorb. een' vluchtenden door naloopen, of inhaalen, is zeer gewoon, bij voorb.* fessos, Liv. II, 30 extr.: fugientes Gallos, Liv. XLIV, 28: cf. XXVII, 2 extr. Plaut. Epid. I, 1, 13: b) *door nadenken bereiken, d. i. inzien,* Cic. Rosc. Am. 45: *van daar* 2) verkrijgen, *bekomen, of bereiken; bijzonder, het geen men gezocht of gewenscht heeft, is zeer gewoon, bij voorb.* senectutem, Cic. Senect. 2 in.: laudem, Cic. Off. I, 19: summos be-

honores a populo Rom., Cic. Cluent. 42: ordinem ſenatorium, Cic. Flacc. 18: gloriam, Nep. Chabr. 2: victoriam, Caeſ. B. G. V, 28: jus ſuum, Liv. I, 32: judicium, Ter. Phorm. II, 3, 59: quod jus publicum eſt, Ib. 65: nuptias, Ter. And. II, 1, 32. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* rerum, Tacit. Ann. III, 55, i. e. *de opperheerſchappij verkrijgen, misſchien uit navolging van* potiri rerum. *Zonderling is* adipiſci mortem, Sueton. Domit. 14, i. e. *zich den dood aandoen, zich zelven ombrengen.* 3) *zoeken te bereiken, zoeken te bekomen, of zoeken, bij voorb.* magiſtratum, *bij voorb.* adipiſcendi magiſtratus (ſunt), Cic. Off. I, 21; *doch, het kan ook zijn aannemen.* 4) *aannemen, op zich nemen, bij voorb.* magiſtratum, *zie hier voor* n. 3. Not. *Somtijds ſtaat het* paſſive (*bijdelijk*) *bij voorb.* adipiſcitur ſapientia, Plaut. Trin. II, 2, 88: *bijzonder het* Participium adeptus, *bij voorb.* palmas adeptas, Ovid. Triſt. IV, 8, 19: adepta libertate, Salluſt. Cat. 7. Ed. Cort.: adeptam libertatem, Salluſt. Jug. 101. §. 9: adepto principatu, Tacit. Ann. I, 7: *ook* Cic. Seneɛt. 2 in. eandem accuſant adeptam; *dus heeft* Ed. Graev. *en bijkans alle handſchriften, maar* Ed. Erneſt. *heeft* adepti. *Ook ſtaat* adipiſcendus Cic. leg. I, 22 extr.

ADĬPO, avi, atum, are, *met ſmeer of vet voorzien, van daar* Adipatus, a, um, *zie* Adipatus.

ADITIĀLIS, e, *bij voorb.* Coena *eene maaltijd, gasterij, bij het aanvaarden van een ambt, bij voorb. het Pontificaat enz.*, Senec. 95 med. *en* 123 in. Ed. Gronov.: Plin. H. N. X, 20: *ook* Varr. R. R. III, 6 extr.: *alwaar* Gesner adjiciali *heeft laten ſtaan, ſchoon hij in zijnen* Theſ. *aan* aditiali *de voorkeuze geeft. Sommigen lezen* adjicialis.

ADITICŬLUS, i, i. e. parvus aditus, Feſt.

ADITĬO, onis, f. *het toegaan, heen gaan tot iemand, of tot eene zaak, bij voorb.* Quid tibi hanc aditio eſt? i. e. itio ad hanc, Plaut. Truc. II, 7, 6. *Van daar* Aditio hereditatis *de aanvaarding der erfenis*, Pandeɛt. XXIX, 2, 45: *ook enkel* aditio ſcil. hereditatis, Ib. IV, 4, 22 in.

ADĬTO, are, i. q. adire, *toegaan, bijzonder dikwijls, bij voorb.* ad eum aditavere, Enn. ap. Diomed.

ADĬTUS, a, um, Particip. *van* adeo, *zie* Adeo.

ADĬTUS, us, m. 1) *eigenlijk het toegaan, het gaan tot iemand, tot eene plaats, toegang, toetrede, ingang, heengang, bij voorb.* ad paſtum, Cic. Nat. D. II, 47 extr.: uno aditu, Cic. Manil. 8: aditus in id ſacrarium non eſt viris, Cic. Verr. IV, 45, i. e. *de mannen hebben geen toegang, gaan niet binnen, of mogen niet binnen gaan:* cf. n. 4: *dus ook* ad aliquem, *wanneer men tot iemand gaat, of bij hem toegelaten wordt*, toegang, *bij voorb.* faciles aditus ad eum privatorum, Cic. Manil. 14, i. e. *kunnen gemaklijk bij hem komen:* ad Sullam, Cic. Roſc. Am. 38: difficiliores ad eum aditus, Cic. ad Div. VI, 13: aditus ad me minime provinciales, Cic. Att. VI, 2 med., i. e. *niet zoo als anders in de Provinciën gewoon is. Van daar* (homo) rari aditus, Liv. XXIV, 5, i. e. *die zelden iemand voor of bij zich laat komen. Van daar* aditum ferre i. e. adire, Catull. 60, 41: *van daar Tropiſch* aditus ad cauſam, Cic. Sull. 2, *wanneer men eene zaak aanvoert, om die te verdedigen, of 'er van te handelen: Ook heet* aditus cauſae *de ingang der zaak, de Inleiding*, Cic. Or. 15 extr. *Verders* aditum dare religioni, Cic. Dom. 4, i. e. *toegang:* virtutis, Cic. Fin. III, 14 extr.: aditum ad veſtras aures eſſe habiturum, Cic. Dom. 1 extr. 2) *de toegang d. i. de gelegenheid, om ergens te komen, tot iet te komen, of te geraken, bij voorb.* ad aliquem, ad locum, ad rem, *ook* rei: *bij voorb.* faciles, difficiles aditus ad aliquem, *zie hier voor: dus ook* ad honorem, Cic. Cluent. 45 extr.: relinquere veritati aditum in animos, Cic. Font. 5: ad res peſtiferas, Cic. Att. II, 17: agendi, Cic. ad Div. VI, 10. §. 8: *van daar gelegenheid tot iet krijgen, bij voorb.* aditus laudis, Cic. Manil. 1: dare alicui aditum ad rem *of* rei, *bij voorb.* ad auctoritatem, Cic. Or. III, 2: patefacere aditum rerum, Ib. I, 21 extr. 3) *de toegang, d. i. de plaats, waardoor men tot eene plaats geraakt, bij voorb.* aditus Inſulae, Cic. Att. IV, 16 poſt med.: templi, Cic. Verr. II, 66: cf. Caeſ. B. G. IV, 20. 4) *de toegang, d. i. het recht, om ergens te komen, bij voorb.* aditus in templi id ſacrarium non eſt viris, Cic. Verr. IV, 45: Non eſt aditus ad cet. Cic. Caecin. 25.

ADJUBĔO, juſſi, juſſum, ēre, *nog daar toe bevelen, of enkel bevelen*, Plaut. Mil. IV, 4, 50.

ADJUDĬCO, avi, atum, are, *de uitſpraak doen, dat aan iemand iet toekomt, behoort, toe te eigenen, of toe te ſchrijven is; toekennen, toeſpreken*, alicui aliquid *of* aliquem 2) *gerechtelijk, bij voorb.* regnum Ptolemaeo, Cic. Agr. II, 17: cauſam alicui, Cic. Or. II, 29 extr.: legiones Antonio, Cic. Phil. X, 6: mulierem Veneri in ſervitutem, Cic. in Caecil. 17: agrum, Liv. III, 72: cf. Caeſ. B. G. VII, 37. b) *ook buiten het gerechtelijke, bij voorb.* ut (Pompejus) mihi ſalutem imperii — adjudicarit, Cic. Att. I, 19 med.: optimum ſaporem oſtreis, Plin. H. N. XX, 54: armis Italis, Hor. Epiſt. I, 18, 57. c) *voor* judicare *de uitſpraak doen enz., bij voorb.* Plaut. Men. I, 3, 6. adjudicato, cum utro hac noɛte ſis *doe de uitſpraak, met wien gij enz. of ook overleg enz.*

ADJŬGO, avi, atum, are, *van* ad *en* jugum: 1) *aan- of ſamenſpannen, bij voorb. twee oſſen:* 2) *van wijnſtokken: vastbinden aan de paal*, Colum. IV, 17 med. Plin. H. N. XVII, 22 ante med.: *van daar toevoegen*, Pacuv. ap. Non.

ADJUMENTUM, i, n. *dat, waarmede men iemand bijſtaat, onderſteunt enz.*, hulpmiddel, Cic. Off. I, 21: cf. Cic. Manil. 24 med.: *van daar* alicui eſſe adjumento, *of* adferre adjumentum, *helpen, bijſtaan, onderſteunen*, Cic. Quint. 1. Offic. I, 1.

ADJUNCTĬO, onis, f. 1) *Toevoeging tot iet, bij voorb.* virtutis, Cic. Fin. II, 13: naturae ad hominem, Cic. Att. VII, 2, i. e. *vereeniging, genootſchap, gezelſchap: van daar* animi, Q. Cic. in Petit. conſul. 6, i. e. *gemoedsneiging:* 2) *het bijvoegzel, dat de voorwaarde of bepaling bevat, bij voorb.* neceſſitudo cum adjunctione i. e. *onder beding*, Cic. Invent. II, 57: 3) *ook eene zekere redenkundige Figuur, wanneer het* Verbum *het allereerst of het allerlaatst ſtaat*, Auɛt. ad Her. IV, 27 extr. *Ook misſchien* 4) *de herhaling van het zelfde woord*, Cic. Or. III, 54 in.

ADJUNCTOR, oris, m. *die iet toevoegt, bij voorb.* Galliae, Cic. Att. VIII, 3 inter med.

ADJUNCTUS, a, um, *zie* Adjungo.

ADJUNGO, xi, ɛtum, gĕre, *aanvoegen aan iet, toevoegen, toedoen, met iet verbinden, met* ad *of den* Dativus, *bij voorb.* equos *inſpannen*, Ovid. Her. XII, 151: *dus ook* tigres, Ovid. Art. I, 552: cf. Hor. Sat. II, 3, 247: tauros aratro, *aan den ploeg*, Tibull. I, 10, 7: ſi hoc unum adjunxero, Nep. Epam. 10: voluptatem ad honeſtatem, Cic. Fin. II, 6 extr.: voluptatem ad virtutem, Ib. 13: aliquem ſibi, Cic. ad Div. V, 7: aliquem ad amicitiam, Nep. Alcib. 5, *tot vriend maken:* aliquem beneficio, Ter. Ad. I, 1, 47: aliquem ſibi ſocium, Cic. Quint. 8, i. e. *als Compagnon:* ſe ſocium fugae alicujus, Cic. Att. IX, 10: urbem in ſocietatem, Liv. XXXVII, 15: *verders* fidem ad ea, quae viſa ſunt *of* viſis, Cic. Acad. I, 11, i. e. *geloof geven:* ſequentia adjungit, Cic. Tuſc. V, 25, *voegt het volgende daar bij, verbindt het vervolg daar mede:* ad id, quod definieris, factum — adjungere, Cic. Invent. II, 17, i. e. *de daad-zaak met de Bepaling verbinden, gevolglijk daar op toepasſen:* ſuſpicionem ad praedam, Cic. Roſc. Am. 31, i. e. *daarmede verbinden, daar op richten, d. i. vermoeden, dat die de daad gepleegd heeft, de buit gemaakt heeft enz. Van daar* adjunɛtus, a, um, *daartoe gevoegd, daarmede verbonden, in verband ſtaande enz., bij voorb.* Marcellorum nomini provincia adjunɛta eſt, Cic. in Caecil. 4, i. e. *ſtaat met den naam van Marcellus in verband, uit hoofde van de weldaden enz., is derzelver* Cliente: adjunɛtiora, Cluent. 10, i. e. *in meer verband ſtaande, meer daar toe behoorende:* adjunɛtiſſima quaeſtio, Arnob. 7, i. e. *voornaamlijk daarmede verbonden, daarop paſſende enz. Van daar* Adjunɛtum, Subſtantive, *het daarmede verbondene, het geen daartoe behoort*, Hor. Art. 178: *van daar* adjunɛta *de omſtandigheden van plaats, tijd enz.*, Cic. Top. 18: *ook is* adjunɛtum *de eerſte ſtelling in voorwaardelijke ſtellingen, dewijl die uit twee ſtellingen beſtaan, bij voorb.* ſi dies eſt, ſol ſupra terras eſt, Gell. XVI, 8. *Van daar* 1) *verwerven, verſchaffen, bij voorb.* ſibi auxilium, Cic. Roſc. Am. 40: decus & dignitatem alicui, Cic. ad Div. II, 6: 2) *ergens op richten, wenden, bij voorb.* ſe ad rationes alicujus, Cic. ad Div. I, 8 in., *doch het kan ook vertaald worden zich verbinden, toetreden; verders* animum huc, Terent. Hec. IV, 4, 61, i. e. *de gedachten hier op vestigen:* animum ad ſtudium aliquod, Ter. Andr. I, 1, 29, i. e. *op eene geliefde ſtudie enz.*

ADJURATĬO, onis, f. *de bezweering, d. i. het zweeren bij iemand of iet, bij voorb.* ſalutis, Apulej. Met. 2 poſt med. p. 123. Ed. Elmenh.

ADJŪRO, avi, atum, are, 1) *op iet zweeren, d. i. bezweeren, door den eed bevestigen, bij voorb.* Liv. XLIII, 14. ut, praeter commune — jusjurandum, haec adjurarent, i. e. *bezweeren, daar op diensten te zweeren: doch hier kan* ad *ook beteekenen, nog daarbij; het geen zekerlijk overtollig zou zijn: maar wie kent den zin van den ſchrijver?* adjuravit amanti, Ovid. Her. XX, 159. ſcil. mihi, *heeft het mij toegezworen, onder eede beloofd*; Cic. ad Qu. Fr. III, 5 extr. qui omnia adjurant; 2) *ook in 't gemeen*

meen zweeren, *bij voorb.* adjuras, te esse facturum, Cic. Phil. II, 4: cf. Cic. Qu. Fr. II, 8: *dus ook* adjuro per deos *bij de Goden*, Terent. And. IV, 2, 11: Plaut. Bacch. IV, 6, 8. *Ook zonder* per, Virg. Aen. XII, 816. adjuro caput stygii fontis. Not. *Iet anders is* adjuro *voor* adjuvero.

ADJUTABILIS, e, *behulpzaam*, *bij voorb.* date operam adjutabilem, Plaut. Mil. IV, 4, 8.

ADJUTO, avi, atum, are, 1) *helpen bij iet*, *bij voorb.* eo enim adjutante cet., Varr. R. R. II, 7, 8, *alwaar het zonder* casus *staat*: cf. Ter. Heaut. III, 2, 35: *ook* aliquem *of* aliquid, *bij voorb.* Pamphilum, Ter. And. I, 3, 4: funus *bij de begravenis of lijkstoet*, Terent. Phorm. I, 2, 49: *ook* alicui, *bij voorb.* nobis adjutasses, Petron. 62: adjuta mihi. Pacuv. ap. Donat. ad Terent. Adelph. Prol. 16: *van daar ook* alicui aliquid, *bij voorb.* pueris onera, Ter. Hec. III, 2, 24, i. e. *help hun de lasten dragen*: *van daar iet bevorderen*, *ondersteunen*, *bij voorb.* voluntatem alicujus, Gell. I, 3. 2) *helpen*, *ondersteunen*, *bijstaan*, *bij voorb.* Pamphilum, Ter. *zie* n. 1. cf. Ib. Eun. I, 2, 70: *van daar* adjutari *ondersteund worden*, *hulp erlangen*, Lucret. I, 811.

ADJUTOR, ari, Depon., i. q. adjuto, Afran. ap. Non.

ADJUTOR, oris, m. 1) *een hulpe*, *een bijstand*, *helper*, *bij voorb.* hominis, *bij voorb.* absentis, Cic. Att. VIII, 3: meus, Ter. Heaut. V, 1, 2: me adjutorem huic venisse, Cic. Nat. D. I, 7. 2) *medehulp*, *bijstand*, *helper*, *bevorderaar van eene zaak*, *bij voorb.* legis, Cic. Agr. II, 5: honoris, Cic. Flacc. 1.

ADJUTORIUS, a, um, *helpende*, *tot hulp dienende enz.* *Van daar* Adjutorium, Substantive, *d. i. hulp*, *bijstand*, *ook bevordering*, *bij voorb. van eene zaak*, Quintil. I, 1. Vellej. II, 112: adjutorium ei fecit, Suet. Grammat. 10: *alwaar* Burman *uit eenige* Codd. *liever* fuit *voor* fecit *wil lezen*.

ADJUTRIX, icis, f. *helpster*, *ondersteunster*, *ook bevorderaarster in eene zaak*, *bij voorb.* Minerva adjutrix consiliorum, Cic. Dom. 57: vitiorum, Cic. Amic. 24: Plancio in petitione fuisset adjutrix, Cic. Planc. 1: ut mihi adjutrix sis, Ter. Eun. V, 2, 47: matres filiis in peccato adjutrices solent esse, Ter. Heaut. V, 2, 39.

ADJUTUS, a, um, Particip. *van* adjuvo, *zie* Adjuvo.

ADJUVO, juvi, jutum, (*zelden* juvavi, juvatum) are, 1) *helpen bij iet*, *bij voorb.* alicui messem, Gell. II, 29 ante med., *bij den oogst*: non ad mendacium obtinendum, sed ad verum probandum, Cic. Quint. 23 extr.: ad bellum *bij den oorlog*, Liv. XXIX, 1 prope fin. *Van daar* 2) *helpen*, *ondersteunen*, a) rem, *bij voorb.* maerorem orationis lacrymis suis, Cic. Or. II, 47, i. e. *ondersteunen*: insaniam alicujus, Plaut. Amph. II, 2, 166, i. e. *ondersteunen*: *dus ook* preces alicujus, Suet. Ner. 21 in.: *wanneer het dan ook dikwijls door bevorderen*, *vermeerderen*, *vergrooten*, *te pas komen*, *vertaald wordt*, *bij voorb.* formam cura, Ovid. Met. II, 732: ignem, Liv. XXXIV, 39 extr., i. e. *vermeerderen*: *Ook met* ut, *bij voorb.* ut amplissimum nomen consequeremur, — adjuvisti, Cic. Qu. Fr. I, 1, 15, i. e. *geholpen*, *het uwe daar toe gedaan*: cf. Plaut. Poen. Prol. extr. *Ook met den* Infinitivus: adjuvat incubare *helpt broeden*, Plin. H. N. XI, 34 extr.: b) aliquem, *bij voorb.* Antiochum, Liv. XXXIV, 37: si nos fortuna reip. adjuverit, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 15: aliquem auxilio aliquo, Plaut. Rud. I, 4, 39, *met hulp ondersteunen*: aliquem auxiliis, Liv. XXIX, 5 med., i. e. *met hulp of hulptroepen*: *dus ook* aliquem auxiliis & copiis, Cic. ad Div. I, 7 med. §. 14: fortes fortuna adjuvat, Terent. Phorm. I, 4, 26: Liv. XXXIV, 37 in. *Dewijl dit* Verbum *eenen* Accusativus *regeert*, *zoo heeft het een geheel* Passivum, *als* adjuvor, adjuvaris cet. *men helpt mij*, *ik word ondersteund*, *verkrijg bijstand enz.*, *bij voorb.* ab aliquo. *Dus ook* Particip. adjutus, a, um, *ondersteund*, *bevorderd enz.*, *bij voorb.* Nep. Milt. 2. Phoc. 2 cet., Not. a) adjuvaturos, Petron. 18: b) adjuero *voor* adjuvero, Enn. ap. Cic. Senect. 1 ex. c) Cic. Arch. 7. si nihil ad virtutem adjuvarentur: *alwaar* adjuvaremur *zekerlijk gelezen moet worden*.

ADLABOR *of* ALLABOR, apsus *en* absus sum, sbi, 1) *zeer snel*, *ja met bijna onmerkbare snelheid toekomen*, *bij voorb.* humor adlapsus extrinsecus, Cic. Div. II, 27: fama adlabitur aures, Virg. Aen. IX, 474: *van daar* 2) *toevliegen*, *bij voorb.* sagitta, Virg. Aen. XII, 319: 3) *toevloeien*, *bij voorb.* mare, Ib. X, 292: 4) *toesluipen*, *bij voorb.* angues, Liv. XXV, 16 in.: 5) *toevaaren*, *aanlanden*, Virg. Aen. III, 131. VI, 2: 6) *toe of voor*, *aan*, *vallen*, *bij voorb.* genibus, Senec. Hippol. 664.

ADLABORO (All.), avi, atum, are, 1) *moeite doen bij iet*, Horat. Epod. VIII, 20: 2) rei *door poging te doen*, *bijvoegen*, *bij voorb.* myrto, Hor. Od. I, 38, 5:

ADLACRYMOR *of* ALLACRYMOR, ari, *daar bij weenen*, Virg. Aen. X, 628: Apulej. Met. 10. post init. p. 239. Ed. Elmenh.

ADLAEVO *en* ALLAEVO, ADLEVO *of* ALLEVO, avi, atum, are, *gladmaken*, Colum. III, 5, 3: IV, 24, 4. IV, 25, 2.

ADLAPSUS *of* ALLAPSUS, ADLABSUS *of* ALLABSUS, us, m. *het snelle bijkomen*, *bij voorb. bijschieten der slangen*, Horat. Epod. I, 19.

ADLAPSUS *of* ALLAPSUS, a, um, *zie* Adlabor.

ADLATRO *en* ALLATRO, avi, atum, are, 1) *aanblaffen*, *eigenlijk van honden*, *Tropisch*, *bij voorb.* aliquem *aanblaffen*, *d. i. beschimpen*, *tegen hem uitvaaren*, *bij voorb.* adlatres nos, Martial. V, 61, 1: Scipionem, Quintil. VIII, 6: quemque, Colum. 1. Praef. §. 9: magnitudinem Africani, Liv. XXXVIII, 54 in.: nomen alicujus, Martial. II, 61, 6: nigro adlatraverat ore invidia, Sil. VIII, 291. 2) *ook van de zee*: *aanbruisschen (tegen den oever)*, *bij voorb.* Oceanus — interna maria adlatrat, Plin. H. N. II, 68 med.: oram tot maria adlatrant, Ib. IV, 5 extr. Not. *Op één na de laatste syllabe in* adlatro *komt*, *mijns wetens*, *alleen lang voor*: *maar door* Avien. Perieg. 43. circumlatrat aestus, *wordt de laatste syllabe op één na in* circumlatrat *kort gebruikt*.

ADLATUS, ADLATURUS *of* ALLAT., *zie* Affero.

ADLAUDABILIS (Allaud.), e, i. q. laudabilis, Plaut. Pers. IV, 5, 1.

ADLAUDO *of* ALLAUDO, avi, atum, are, i. q. laudo, *bij voorb.* ingenium, Plaut. Merc. Prol. 84.

ADLECTATIO (*of* Allect.), onis, f. *lokking of bekooring tot iet*, *bij voorb. tot spreken*, Quintil. I, 10.

ADLECTO *of* ALLECTO, avi, atum, are, *aanlokken*, *toelokken*, Cic. Senect. 16 extr. Amic. 26 extr. Colum. II, 3 extr.

ADLECTOR *of* ALLECTOR, oris, m. *een lokker*. Colum. VIII, 10 in. *ook is het een zeker ambt*, *bij voorb.* Allectori Galliae, in Gruter. Inscript., *wiens ambt* adlectura (allectura) *heet* Ibid. p. 83. n. 14.

ADLECTUS *of* ALLECTUS, a, um, 1) *daar toe geteld enz.* Particip. *van* Adlego *of* Allego, *zie* Adlego. 2) *aangelokt*, Particip. *van* Adlicio *of* Allicio, *zie* Adlicio.

ADLEGATIO *of* ALLEGATIO, onis, f. 1) *wanneer men een of meer aan iemand zendt*, *het afzenden van een' goed vriend aan iemand*, *bij voorb. om iet te verzoeken enz.*, Cic. Verr. I, 16 *en* 51. 2) *de aanvoering van eene oorzaak tot ontschuldiging of tot bewijs*, Pandect. IV, 4, 17. XXIII, 2, 60: XLVIII, 5, 2. Apul. Met. 10. p. 241. Ed. Elmenh.

ADLEGATUS *of* ALLEGATUS, us, m. *de afzending van iemand aan iemand*, *bij voorb.* adlegatu meo, Plaut. Trin. V, 2, 18: cf. Gell. XIII, 20.

ADLEGO *of* ALLEGO, avi, atum, are, 1) *iemand heen zenden tot iemand*, *om met hem ergens over te spreken enz.*, *bij voorb.* amicos, Cic. Verr. I, 57: aliquem ad aliquem *tot iemand*, Cic. ad Div. XV, 10: *ook* alicui, Cic. Rosc. Am. 9: *ook* aliquem ad rem *en* rei *tot*, *of wegens eene zaak*, *bij voorb.* aliquem ad negotium, Plaut. Epid. III, 3, 40: alium isti rei adlegabo, Plaut. Amph. II, 2, 42, i. e. *opdragen*. *Verders*, preces deis, Apulej. Apol. p. 309. Ed. Elmenh. i. e. *Gebed tot God opzenden*: *dus ook* cui igitur preces adlegabo? Ib. de deo Socr. p. 44. *Van daar het* Particip. Adlegatus, a, um, *aan iemand afgezonden*: *bijzonder* Adlegati *afgezondenen*, *afgevaardigden*, *gedeputeerden*, *bij voorb.* Cic. Cluent. 13 extr.: ad Q. Fr. II, 3. prope fin., *een zij het klar betekent*: *de aangehaalden*; *het welk ongedwongen is*: *zie het volgende*. 2) *aanhaalen*, *d. i. noemen*, *gewagen*, *is zeer zeenigvuldig*, *bij voorb.* exemplum, Plin. Epist. III, 15: decreta, Plin. Paneg. 70 extr.: dignitatem alicujus, Quintil. IV, 1: mandata regis, Tacit. Hist. IV, 84: merita erga populum, Suet. Aug. 47: cum praeter aetatem — hoc quoque Patribus — adlegaret, Ib. 5. *Van daar* adlegatus, a, um, *aangehaald*, *gewaagd*, *genoemd*, *bij voorb.* judex edidit ad (i. e. praeter) adlegatos, Cic. Qu. Fr. II, 3 prope fin.: *dus ook* inter adlegatos, Cic. Cluent. 13 extr. *Dit is de voegzaamste verklaring*: cf. n. 1. *Van daar* 3) *iemand iet aanwijzen*, *bekend maken*, *bij voorb.* aliquid senatui, Plin. Paneg. 70 in.: *dus ook* (*uit* n. 2.) Suet. Aug. 5. cum praeter aetatem hoc quoque Patribus Conscriptis adlegaret, se esse potissiorem cet. *Doch dit kan ook tot* n. 2. *behooren*. Not. Plin. H. N. VIII, 1. *staat van den Olijfant*, herbas supinis in coelum jaciunt, veluti tellure precibus adlegata, *als of zij de aarde baden*: *voor* pre-

Digitized by

precibus telluri adlegatis, *door een Hij-pallage.*

ADLĔGO *of* ALLĔGO, egi, ectum, 3. 1) *iemand door verkiezing (bij voorb. bij een kollegie) voegen, daartoe verkiezen*, Caes. B. G. VI, 13 extr.: Liv. X, 6. *Van daar* in senatum, Sueton. Claud. 24: inter Patricios, Sueton. Oth. 1. Vit. 1. 2) *in 't gemeen tot iet verkiezen, bij voorb.* milites in sui custodiam, Sueton. Aug. 49.

ADLEVAMENTUM (Allev.), I, *middel van verligting, verligting, gemaklijkmaking*, Cic. Sull. 23.

ADLEVATĬO *of* ALLEVATIO, onis, f. 1) *de opheffing of heffing in de hoogte, bij voorb. der schouders*, Quintil. XI, 3: 2) *verligting, bij voorb. in pijn en smart*, Cic. ad Div. IX, 1. Fin. I, 12.

ADLĔVO *of* ALLĔVO, avi, atum, are, 1) *in de hoogte beuren, of heffen, bij voorb.* supercilia, Quintil. I, 11: brachium, XI, 3 post med.: oculos, Curt. VIII, 14: artus, Ovid. Met. VI, 249: faciem manu, Suet. Calig. 36: *van daar* adlevari *zich om hoog heffen, beuren, steunen, op iet liggen of zitten enz., bij voorb.* adlevari scutis, Hirt. Alex. 20, i. e. *op de schilden liggende, steunende enz., ook Tropisch, verheffen, bij voorb.* aliquem in coelum, Senec. Epist. 72 extr.: *van daar* adlevare *zich verheffen, bij voorb.* eloquentia, spiritu, Consulatu, Flor. IV, 2, 10, i. e. *verhief zich, steunde enz.* 2) *verligten, verligting bezorgen*, aliquem, *of* aliquid, *bij voorb.* corpus, Cic. Attic. VII, 1 in.: *dus ook* sollicitudines, Cic. Brut. 3, i. e. *den kommer verligten, verminderen:* aerumnam, Cic. Tusc. III, 29. e poëta: *van daar* adlevari *zich verkwikken, adem scheppen, bij voorb.* adlevor, cum loquor tecum, Cic. Att. XII, 38, i. e. *ik verkwik mij, dus ook* corpore adlevato, Ib. VII, 1 in.: aut infirmatur aut adlevatur, Cic. Invent. I, 42 in. *Doch* Ernesti *heeft de woorden* aut adlevatur *als onecht tusschen haakjens besloten.*

ADLICEFACIO (Allicef.), feci, actum, 3. *aanlokken*, ad reum, Sueton. Vitell. 14.

ADLICIO *of* ALLICĬO, exi, ectum, 3. *op eene zachte wijze ergens trekken, aanlokken, bij voorb.* ad misericordiam, Cic. Manil. 9: ad diligendum, Cic. Amic. 8 extr.: benevolentiam aliorum, Cic. Verr. V, 71: hominem ad me, Plaut. Poen. III, 3 58: sonus adlicit aures, Lucret. VI, 182: adliciunt somnos tempus, motusque merumque, Ovid. Fast. VI, 681: *dus ook* ferrum ad se adlicere, Cic. Div. I, 39, *van den zeilsteen.*

ADLIDO *of* ALLIDO, si, sum, dĕre, 1) *eigenlijk iet met geweld ergens tegen stooten, bij voorb. tegen de klippen: bij voorb.* aliquid pilae *aan den pilaar*, Lucret. IV, 298: *van daar* allidi ad scopulos, Caes. B. C. III, 27, *aangedreven worden; van daar* 2) *Tropisch, doen vergaan, d. i. iet in gevaar brengen, dat het te gronde kan gaan, of in groot gevaar zetten: bij voorb.* virtutem, Senec. Tranq. 3. *Van daar* allidi *schipbreuk lijden, Tropisch, d. i. ongelukkig worden, schade lijden, in groot gevaar geraken, bij voorb.* Servius allisus est, Cic. Q. Fr. II, 6 extr.: allidi dominum Colum. I, 3, 9.

ADLIGATĬO o ALLIGATĬO, onis, f. *het aanbinden, bij voorb. der boomen enz.* Colum. XI, 2, 16: cf. Vitruv. VII, 3. VIII, 7.

ADLIGATOR *of* ALLIGATOR, oris, m. *die aanbindt, de aanbinder*, Colum. IV, 13, 1. IV, 17, 5. IV, 20, 1.

ADLIGATURA (Allig.), ae, f. *het aanbinden, of de band, daar men mede aanbindt*, Colum. Arbor. VIII, 3.

ADLĬGO *of* ALLĬGO, avi, atum, are, 1) binden, *eigenlijk, of aanbinden, bij voorb. boomen, wijnstokken enz., bij voorb.* in adliganda materia, Colum. IV, 13: *dus ook menschen, bij voorb.* ad statuam, Cic. Verr. IV, 42 in.: ad palum, Cic. Ib. V, 28: *ook* binden *of* verbinden, *bij voorb. het oog met iet*, Cic. Div. I, 54: *ook* vulnus, Cic. Tusc. II, 17. Liv. VII, 24, i. e. verbinden. *Van daar* 2) binden *of kluisteren, Tropisch, d. i. vasthouden, iemand tegen wil en dank ophouden, bij voorb.* ne impediar atque adliger, Cic. Att. VIII, 16 in. i. e. *gekluisterd, opgehouden worde. Van daar in 't gemeen binden, aanbinden, of kluisteren, Tropisch, of vastmaken, bevestigen, d. i. maken, dat iet niet van zijn plaats kan, van werkzaamheid berooven, bij voorb.* palus tristi (*vos*) adligat unda, Virg. Aen. VI, 434: ancora — adligavit proram, Liv. XXXVII, 30 extr.: *van daar* calculus adligatus, *in 't schaakspel, als men niet meer zetten kan*, Senec. Ep. 117 extr. *Dus ook* nuptiis adligatus, Cic. Cluent. 64, i. e. *door huwlijk gekluisterd, gebonden:* ita adligatos, ut ab amicis non discedant, Cic. Amic. 12: voluntatem solutam, virtutem adligatam, Cic. Amic. II, 18 ante med., i. e. *gekluisterd, gebonden, niet vrij. Bijzonder* 3) *ergens aan binden, d. i. verbinden of verpligten, om iet te houden, bij voorb.* lege *aan de wet binden, bij voorb.* verba neque adligata sint lege cet., Cic. Or. III, 44, *alwaar het Tropisch is: dus ook* lex adligat, Cic. Cluent. 54 med., i. e. *verbindt: dus ook* foedere, Liv. XXXV, 46: beneficio, Cic. Planc. 33: quaestione, Cic. Rab. Post. 6: *van daar* 4) adligare se *zich schuldig maken, bij voorb. aan eene kwaade daad, gevolglijk die begaan, bij voorb.* scelere, Cic. Flacc. 17: furti, Terent. Eun. IV, 7, 39.

ADLĬNO *of* ALLĬNO, levi, litum, 3. 1) *iet ergens aan smeeren, aansmeeren: van daar* 2) *iet toevoegen, a) door schrijfstel of iet dergelijks, bij voorb.* schedam, Plin. H. N. XXIII, 12: b) *door de schrijfpen*, Horat. Art. 445: c) vitia sua alicui, i. e. *mededeelen*, Senec. ep. 7: *dus ook* Cic. Verr. Act. I, 6. nulla nota, nullus color, nullae sordes videbantur his sententiis adlini posse.

ADLĬSUS *of* ALLĬSUS, a, um, *zie* Adlido.

ADLIVESCO, ĕre, i. q. livesco, Fest.

ADLŎCUTĬO *of* ALLOCUTĬO (Adloq. *of* Alloquutio), onis, f. 1) *het spreken tot of met iemand*, Plin. Epist. II, 20: *of aanspraak*, Suet. Tib. 23 in.: 2) *bijzonder het toespreken, bij voorb. om te vertroosten enz.*, Senec. ad Helv. 1. Catull. 38, 8.

ADLŎQUIUM *of* ALLOQUIUM, I, n. 1) *het spreken met iemand, het aanspreken, bij voorb.* benigno adloquio, Liv. I, 34 extr., i. e. *het vriendlijk spreken:* dulcibus adloquiis, Hor. Epod. XIII, 18, *indien dat niet troost is:* vultus benigni & adloquia, Liv. IX, 6 med.: *doch dit kan ook tot n. 2. behooren:* 2) *bijzonder het toespreken, bij voorb. om iemand ergens heen te lokken, te troosten enz.*; Liv. XXV, 24 extr. Ovid. Trist. I, 4, 3: Tacit. Hist. III, 36. cf. n. 1.

ADLŎQUOR *of* ALLŎQUOR, ocutus (oquutus) sum, 3. 1) *spreken tot iemand, aanspreken*, aliquem, Cic. Cluent. 61: Virg. Aen. VI, 466: Suet. Galb. 18. 2) *toespreken*, aliquem, *bij voorb. om hem te troosten*, Senec. Troad. 619. en Varr. L. L. V, 7.

ADLŬBENTIA (Allub.), ae, f. *het believen*, Apulej. Met. I, p. 105. Ed. Elmenh.

ADLŬBESCO *of* ALLUBESCO, ĕre, 1) *behagen, aangenaam zijn*, Plaut. Mil. IV, 2, 13: 2) *te wille zijn, gevallig zijn, aan iemand*, alicui, *bij voorb.* hastae volenti, Apul. Met. VII, p. 192. Ed. Elmenh. cf. Ibid. II, p. 119. 3) *geern aan iet gaan, vermaak in iet vinden, bij voorb.* aquis, Ibid. IX, post init. p. 218, i. e. *geern dronk enz.*

ADLŪCĔO *of* ALLŪCĔO, uxi, 2. 1) *tot iet lichten, bij voorb.* nisi aliquis igniculus adluxerit, Senec. Ep. 92. post init. *Ook zonder Nominativus, bij voorb.* nobis adluxit, Suet. Vitell. 8. scil. ignis, i. e. *het geldt mij.* 2) *Tropisch:* Plaut. Pers. IV, 3, 46. tibi fortuna faculam adlucere vult i. e. *lichten of aansteken.*

ADLUCTOR *of* ALLUCTOR, atus sum, ari, i. q. luctari, Apulej. Met. X, p. 247. Ed. Elmenh. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* adluctantem mihi saevissimam Fortunam superarant, Ib. XI, p. 262.

ADLUDĬO *of* ALLUDĬO, avi, atum, are, *met iemand spelen, boerten, schertsen*, Plaut. Poen. V, 4, 64. Stich. II, 2, 58.

ADLŪDO *of* ALLŪDO, si, sum, 3. 1) *bijspelen, of met iemand (iet) spelen, of schertsen, of spotten*, ad aliquem en alicui; *bij voorb.* ad scortum, Terent. Eun. III, 1, 34, *met eene hoer:* Delphinus adludens natantibus, Plin. H. N. IX, 8: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* fontes *bij de bronnen*, Nemesian. Ecl. IV, 10: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* Ovid. Met. II, 864. Et nunc adludit *van* Jupiter, *die als een stier met* Europa *speelde. Ook Tropisch, van onbezielde dingen, als 't ware, spelen aan, bij iet, d. i. iet meermaalen aanraken, bij voorb. van het water, wanneer het tegen iemand of iet veel aanslaat of aanpletst, bij voorb.* ubi unda adludit, Plin. H. N. XXVI, 7 med.: in adludentibus undis, Ovid. Met. IV, 342: adluunt aequora plantis, Stat. Theb. IX, 336: Omnia quae — fluctus salis adludebant, Catull. 64, 66: *dus ook* Cic. Nat. D. II, 39 extr. mare terram appetens adludit Ed. Daviss., *alwaar* Ed. Ernest. *daar voor* eludit *heeft: dus ook* Cic. Top. 7 extr. litus, qua fluctus eluderet, *alwaar insgelijks* adluderet *beter zou zijn. Over het geheel past in deze beide plaatzen van* Cicero, *mijns bedunkens, het* Verbum adludere *of* adlidere (*uit hoofde van* litus) *beter dan* eludere. *Ook van andere dingen, bij voorb.* adludit levis auster, Val. Flacc. VI, 664. 2) *bij iet boerten*, Virg. Aen. VII, 116. Nec plura adludens; *dus ook* Suet. Caes. 22. respondit quasi adludens i. e. *schertsende enz.* 3) *schertsende of uit jok iet doen, bij voorb. schertsende disputeeren*, Cic. Or. I, 56 extr. Gallis adludens cet.: philosophiae, Senec. Tranq. 10, i. e. *al jokkend, en schertsend behandelen.* 4) *ergens op zinspelen, toespelen in het spreken, bij voorb.* versibus Homeri, Valer. Max. III, 7 ed. 2.

AD-

Digitized by Google

ADLŬO of **ALLŬO**, ui, 3. *aanspoelen*, *bij voorb. van de zee en rivieren, d. i. aanraken, of hard langs den oever heen of voorbij vlieten*, *bij voorb.* fluvius latera haec adluit, Cic. Leg. II, 3: cf. Virg. Aen. VIII, 149: *dus ook* Adlui *aangeraakt worden*, *bij voorb.* moenia adluuntur a mari, Cic. Verr. V, 37: cum (urbs) barbariae fluctibus adluatur, Cic. Flacc. 26 extr.: urbs mari adluitur, Liv. XXIX, 35 med.: *dus ook* Caef. B. C. II, 1 med.

ADLUVĬES of **ALLUVĬES**, ei, f. 1) *aanspoeling*, *overstroming van het water*, *uitstorting*, *bij voorb.* fluminum, Colum. III, 11, 8: 2) *het overgelopen water*, *bij voorb. van eene rivier*, Liv. I, 4. in proxima adluvie: *doch* Gronovius *leest misschien beter* eluvie.

ADLUVĬO of **ALLUVIO**, onis, f. 1) *de aanspoeling*, *overloping*, *bij voorb. van eene rivier enz.*, *bij voorb.* Apul. de mundo p. 67. Ed. Elmenh. terram — aquarum saepe adluvionibus mersam. *Bijzonder de langzame aanspoeling van een stuk gronds*, *bij voorb. aan eenen akker enz.* Pandect. XII, 6, 15. XIX, 1, 13. XLI, 1, 7. *Van daar* jus adluvionis, Ibid. XLI, 1, 12 *en* jura adluvionum, Cic. Or. I, 38, *recht der aanspoeling*, *d. i. op den aangespoelden grond.* 2) *ook deze aangespoelde grond of land zelve*, *bij voorb.* jus adluvionis, Pand.: jura adluvionum, Cic. *zie n.* 1.

ADMATŪRO, are, *verhaasten*, aliquid, Caef. B. G. VII, 54.

ADMENSUS, a, um, *zie* Admetior.

ADMETIOR, enfus fum, etiri, *toemeten*, *d. i. door meten uitdeelen*, *of geven*, *bij voorb.* frumentum, Cic. Verr. III, 31: vinum emtoribus, Cato R. R. 154. Not. Particip. Admenfus, a, um, passive (*lijdelijk*) Cato R. R. 148. quod admenfum erit; cf. Pandect. XVIII, 1, 35.

ADMĬGRO, are, *tot iemand trekken*, *om daar te woonen*: *bij voorb.* Plaut. Perf. III, 1, 19: si ad paupertatem admigrant Infamiae i. e. accedant.

ADMINICŬLATOR, oris, m. *die iemand de hand biedt*, *ondersteuner*, Gell. VII, 3.

ADMINICŬLO, avi, atum, are, 1) *stennen*, *stutten*, *bij voorb. door paalen*, *bij voorb. den wijnstok*, Colum. Arb. 16: Plin. H. N. XIV, 1 med.: *van daar* 2) *ondersteunen*, *Tropisch*, *d. i. bijstaan*, *bij voorb.* vitam hominum, Cenforin. de die nat. 3. cf. Gell. II, 30. XIV, 2: *van daar* adminiculatior, *meer voorzien*, *toegerust*, *vaardiger*, *bij voorb.* memoria, Gell. Praef.

ADMINICŬLOR, atus fum, ari, i. q. adminiculo *ondersteunen*, *schragen*, *door paalen*, *bij voorb.* vitem, Cic. Fin. V, 14.

ADMINICŬLUM, i, n. 1) *alles waar tegen iet steunt of leunt*, *waardoor men iet schraagt*, *recht of staande houdt*, *en verhoedt*, *dat het niet valt*, *een steunzel*, *leening*, *ondersteuning*, *hulpmiddel enz.*, *bij voorb. bijzonder van den wijnstok*, *de paal*, *daar die aan gebonden wordt*, Cic. Nat. D. II, 47: Senect. 15. cf. Amic. 23 extr.: *ook van andere dingen*, *bij voorb.* ne excidant cibi, nullum habentibus retinendi adminiculum, Plin. H. N. XI, 37 med., i. e. *een middel*, *hulpmiddel*, *om de spijze in den mond te houden*, *dat zij er niet uitvalt*: adminicula gubernandi (*bij van Teilgen*) invenit Typhus, Ib. VII, 56: arboris ftipiti fe applicuit: deinde ne illo quidem adminiculo fuftinente cet., Curt. VIII, 2 extr.: adminiculo corporis fui excipiens, Ib. VII, 3. §. 17: motam (limonem) fede fua parvi molimenti adminiculis, Liv. V, 22 extr., i. e. *hulpwerktuigen*, *om voort te helpen*, *hulpmiddelen*, *of ook door behulp van kleine werktuigen enz.*: Cic. Amic. 23 extr. natura — ad aliquod tanquam adminiculum adnititur, i. e. *steunzel*, *leuning enz.* 2) *Tropisch*, *de stut*, *ondersteuning*, *behulp*, *hulpmiddel*, *bij voorb. des onderdaans*, Liv. X, 22 in. cf. VI, 1: Cic. Off. III, 7. nullis adminiculis cet.

ADMINISTER, ftri, m. 1) *die zijnen heer ten dienst staat*, *en op zijn bevel iet bezorgt*, *een dienaar*, *bezorger*, *bij voorb.* victus, Cic. Rofc. Am. 28, *die voor zijnen heer de spijze bezorgt*: cf. Cic. Leg. III, 19 ante med.: *van daar* 2) *elk*, *die een' ander de hand biedt*, *die in zijn naam iet bezorgt*, *of verricht*, *bezorger*, *medehelper*, *ondersteuner*, *bij voorb.* rerum hujusmodi, Cic. Verr. II, 28: administris ad ea facra Druidibus utuntur, Caef. B. G. VI, 16: neque bellum geri fine administris poffet, Sall. Jug. 74. Cort., i. e. *zonder helper*, *ondersteuner*: *ook bezorger*, *arbeider*, *bij voorb.* Salluft. Jug. 76. Cort. opus & administros tutari i. e. *de arbeiders.* *Ook in 't kwade*, *gelijk* administer audaciae, Cic. Catil. I, 3: cupiditatum, Cic. Verr. II, 54.

ADMINISTRA, ae, f. *is het zelfde*, *dat* Administer *betekent*, *bij voorb. eene dienaresse enz.*, *bij voorb.* *Tropisch*: Cic. Manil. 13. multae artes hujus administrae comitesque virtutis i. e. *dienaresfen*, *medehelpsters enz.*

ADMINISTRATĬO, onis, f. *is de bezorging*, *waarneming*, *bestuuring of verrichting van eenige zaak*, *bij voorb.* reipublicae *waarneming*, *bestuuring*, *regeering van den Staat*, Cic. ad Div. I, 9 in.: rerum, Cic. Nat. D. I, 1 extr. cf. II, 34 in., i. e. *der wereld enz.* belli *het voeren van den oorlog*, Cic. ad Div. XV, 1 in. Liv. III, 10 post med.: XXIII, 32 post med.: tormentorum. *Behandeling of gebruik van het geschut*, Caef. B. C. II, 2: portus *het gebruik van enz.*, Caef. B. C. I, 25: navis *regeering van het schip*, Liv. XXXIV, 6 in.: gentis fub regibus, Juftin. XLI, 2: fine hominum administratione, Cic. Offic. II, 3, i. e. *dienst of bestuur.*

ADMINISTRATĪVUS, a, um, *bij voorb.* ars administrativa, Quintil. II, 18, i. e. *werkzaam*, *in doen bestaande.*

ADMINISTRATOR, oris, *die iet waarneemt*, *bezorgt*, *bestuurt enz.*, *bij voorb.* belli gerendi, Cic. Or. I, 48 med.: rerum civitatis, Pand. III, 4, 10.

ADMINISTRO, avi, atum, are, 1) *iemand dienen*, *waar het ook mede zij*, *bij voorb.* tibi ad rem facram, Plaut. Epid. III, 3, 37, i. e. *dienen*, *oppassen.* 2) *iet bezorgen*; *komt overal voor*, *bij voorb.* rem, Cic. ad Div. XIII, 11 poft init.: negotium, Ibid.: dextram partem operis, Caef. B. C. II, 8, i. e. *bezorgen*, *verrichten*: reliquaque — administrare inftituit, Caef. B. G. VII, 19, i. e. *bezorgen*, *of bestuuren*: a nobis omnia populo Romano administrata funt, Cic. Verr. V, 47, i. e. *voor het Romeinsche volk bezorgd*, *of aan het Romeinsche volk verschaft*, *gegeven zijn*: quae fine confilio administrantur, Cic. Invent. I, 34. *Het zij dit bezorgen geschiede van Opperhoofden*, *of onderhoorigen*: *van daar* a) *bezorgen*, *waarnemen*, *handhaven*, *bij voorb.* rem familiarem, Cic. Invent. I, 25: legationes, Nep. Dion. 1: leges & judicia, Cic. in Caecil., i. e. *bezorgen*, *handhaven*: b) *bezorgen*, *waarnemen*, *bestuuren*, *bij voorb.* provinciam, Cic. Verr. IV, 64: rempublicam, Cic. Offic. I, 25: domum, Cic. Invent. I, 34: bellum, i. e. *bestuuren*, *voeren*: Cic. Manil. 2. Divin. II, 36: mundum, Cic. Nat. D. I, 2: (navem) i. e. *bestuuren*, *regeeren*, Caef. B. C. III, 26: *doch het kan ook zijn* beftuuren, fcil. rem: c) *bezorgen*, *verrichten*, *doen*, *bij voorb.* fementem, Colum. II, 22, 4: vindemiam, Colum. XI, 2, 64: vindemias ac foenificia, Varr. R. R. I, 17, 2: infitionem, Colum. XI, 2, 23: *dus ook* bellum cum Teutonis, Cic. Manil. 20 extr.: Caef. B. C. I, 25, *krijg voeren*: *zoo zegt* Caefar B. G. VII, 60. cohortatus (milites), ut ea, quae imperaffet, diligenter administrarent i. e. agerent. *Dus ook* administrare inftituit, Ib. 19: dextram partem operis, Caef. B. C. II, 8. *Van daar* administrari i. e. fieri, *bij voorb.* Auct. B. Afric. 53. Dum haec circum Uzitam administrantur i. e. aguntur, fiunt: Auct. B. Hifp. 29. Caedes a noftris undique administrabatur i. e. fiebat: *ook* 3) absolute *zonder* Accufativus, *het zijne doen*, *zijn dienst waarnemen*, *bij voorb.* *eis faillet*: Salluft. Jug. 92 extr. milites — neque inter vineas fine periculo administrare. *Dus ook* Caef. B. G. IV, 29. facultas administrandi cet. *Ook kan men uit het bovenstaande hier toe brengen*, Plaut. Epid. III, 3, 37: quae hic administraret ad rem facram tibi. *Dus ook* Cato in Ep. Cic. ad Div. XV, 5 in. virtutem, innocentiam — pari induftria administrare, i. e. *hunnen dienst doen*, *gevolglijk zich behoorlijk gedragen*, *vertoonen*: Ed. Ern. *heeft* administrari: *het eerste is aannemelijker.* 4) opdragen (*spijze op tafel*) *of aanrichten*, *bij voorb.* mel in fecundam menfam, Varr. R. R. III, 16, 5: *dus ook* Cic. Verr. V, 47: a nobis omnia populo Rom. administrata funt, i. e. *toegericht*: *zie* n. 2.

ADMIRABĬLIS, e, 1) *verwonderenswaardig*, *gewoonlijk met het denkbeeld van hoogachting*; *bij voorb.* res, Cic. Div. II, 23 in.: fapientia, Cic. ad Caef. in Ep. ad Att. IX, poft ep. 11: (vir) in dicendo admirabilis, Cic. Or. I, 2: efficit orationem admirabiliorem, Cic. Or. 35: magnitudinem populi Rom. admirabiliorem, Liv. XXII, 37 in.: in hoc illud inprimis fuit admirabile, Nep. Attic. 7. 2) *ook verwonderenswaardig*, *wonderbaar*, *zeldzaam*; *van kwade of goede dingen*, *bij voorb.* audacia, Cic. Phil. III, 7: licentia, Cic. Fat. 16: nos admirabilia (παράδοξα) dicamus, Cic. Fin. IV, 27 in.: cf. Cic. Paradox. Praef.

ADMIRABILITAS, atis, f. 1) *wonderbaarheid*, *verwonderenswaardigheid*, *wonderbare gesteldheid*, *bij voorb.* admirabilitatem magnam facit, Cic. Off. I, 11 in.: cum admirabilitate maxima, Cic. Nat. D. I, 40 in., i. e. *op eene hoogst wonderbare wijze.* 2) *de verwonderenswaardigheid*, *bij voorb.* coeleftium rerum atque terreftrium, Ib. 36 in.

ADMIRABILĬTER, Adv. 1) *op eene verwonderlijke wijze*, *bij voorb.* laudari, Cic. opt. gen. Or. 6: non Afia adeo fit admirabiliter, Cic. Att. V, 14: omnia in mundo admirabiliter administrari, Cic. Nat. D. II, 53. 2) *op eene wonderbare*, *zeld-*

zeldzame wijze, bij voorb. dicere, Cic. Tusc. IV, 16 extr.

ADMIRATIO, onis, f. 1) de verwondering, welke hoogachting of eerbied insluit, bij voorb. dicentis, Cic. Off. II, 14 in.: admirationes efficere, Cic. Or. I, 33: admiratione affici, Cic. Off. II, 10, i. e. verwonderd zijn: injicere cuivis admirationem sui, Nep. Iphic. 3. cf. Liv. IX, 8: 2) de verwondering, bij voorb. admirationem habere, Cic. ad Div. V, 12. §. 18. Verwondering, of bewondering verwekken: dus ook admirationem movere, Cic. Phil. X, 2 in. of inferre, Plin. H. N. VII, 12 extr. i. e. verwekken: admiratio consulem incessit, Liv. VII, 34, i. e. de Consul verwonderde zich.

ADMIRATOR, oris, m. een bewonderaar, bij voorb. antiquitatis, Quintil. II, 5: cf. Phaedr. IV, 21, 21: Senec. Ep. 94 extr.

ADMIROR, atus sum, ari, 1) zich over iet (of iemand) verwonderen, het zij goed of kwaad, dwaas of schrander enz., bij voorb. brevitatem literarum, Cic. Att. VI, 9: ook volgt er quid, de Accusativus subjecti met den Infinitivus enz., op: bij voorb. admiratus sum, quod tua manu scripsisses, Ibid.: admirati sumus, quid esset, Cic. Fin. IV, 22: admirantium, unde — exstitisset, Cic. Nat. D. I, 3: admiror, quo pacto cet., Hor. Sat. I, 4, 99: cum admirarentur, non sumtum esse supplicium cet., Nep. Eum. 12: ook de i. e. over, bij voorb. de multitudine, Cic. Mur. 10: de diplomate Cic. Att. X, 19: cf. Ib. IX, 12 in. Ook kan men het vertaalen, niet begrijpen, den grond niet inzien, bij voorb. in quo admirandum est, Cic. Nat. D. II, 48. 2) bijzonder bewonderen, met het denkbeeld van hoogachting, bij voorb. aliquem of aliquid, bij voorb. quem (Diodotum) & admiror & diligo, Cic. Acad. IV, 34: eorum ingenia, Ter. Eun. II, 2, 19: ingenium tuum, Cic. Or. I, 20 extr. cf. Ib. 51: ad Div. I, 7. Ook staat admirari passive (lijdelijk) bij voorb. turpe est — admirari, Canutius ap. Prisc. in.

ADMISCEO, scui, stum en xtum, scere, 1) daar bij mengen, mede inmengen, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. ne te admisceas, Terent. Heaut. V, 2, 22: cf. IV. 5, 53: Versus admiscere orationi, Cic. Tusc. II, 11 in. cf. Or. II, 49 in.: ook met ad en in, bij voorb. ad id consilium, Cic. Phil. XII, 7 in.: in heminam seminis, Plin. H. N. XXVI, 10 extr. 2) vermengen met enz., eigenlijk en Tropisch: a) met den Ablativus, bij voorb. admistum lacte met melk, Caes. B. C. III, 48: Aer multo calore admistus est, Cic. Nat. D. II, 10: b) met cum, bij voorb. sesama cum aniso, Colum. XII, 15, 3. Particip. Admistus en Admixtus.

ADMISSARIUS, a, um, tot toelaten bespringen (bij het vee) geschikt: bij voorb. equus een hengst, Varr. II, 7, 1. Plin. H. N. XXVIII, 15: asinus, Varr. R. R. II, 8. Ook enkel admissarius, Substantive, een hengst, springhengst, Colum. VI, 27, 4. Ook noemt Cicero Pis. 20. een' geil mensch zoo: cf. Plaut. Mil. IV, 2, 19.

ADMISSIO, onis, f. de toelating 1) van een mensch, als men hem veroorlooft, ons of iemand toe te spreken, de aandiening, het gehoor (audientie) Plin. Paneg. 47. cf. Senec. Benef. VI, 33. Van daar magister admissionum, Ammian. XV, 5 (11), i. e. die daar over gesteld was, een kamerheer. Admissionem dare alicui, iemand aandienen, tot het gehoor aandienen, Plin. H. N. XXXIII, 3 in.: Officium admissionis, Suet. Vesp. 14, i. e. de bedienden, die ten gehoor leiden, of dit bezorgen. 2) de toelating van een mannetien onder de dieren tot het wijfjen, Varr. R. R. II, 1.

ADMISSIVUS, a, um, i. q. admittens, bij voorb. aves, Fest.

ADMISSURA, ae, f. de toelating, bij voorb. van het manlijk geslacht, ter bespringing, bij voorb. van den hengst, Varr. R. R. II, 5, 12: admissurae idonei boves, Colum. VI, 24: van zwijnen, Varr. R. R. II, 4.

ADMISTIO of ADMIXTIO, onis, f. de toemenging, vermenging, Cic. Senect. 22: Varr. R. R. I, 9, 2.

ADMISTUS of ADMIXTUS, a, um, zie Admisceo.

ADMITTO, isi, issum, ittĕre, 1) toelaten, ergens heen laten gaan of komen, ergens toelaten, binnenlaten, bij voorb. licht in 't vertrek, de oogen ten hemel, iemand in de kamer, of voor zich, of voor iemand, tot een ambt, of anders tot eene plaats of tot iet, bij voorb. lucem in thalamos, Ovid. Art. 807: aliquem in cubiculum, Cic. Phil. VIII, 10: te ad meas capsas, Cic. in Caecil. 16: aliquem ad genua, Suet. Ner. 13: plebem salutationibus, Suet. Aug. 53: filium ad se domum, Nep. Timol. 1: ad eam non admissa sum, Ter. Hec. II, 1, 41: legatos, Liv. XLI, 24 extr., i. e. aandienen, ter gehoor laten: dus ook nemo admittitur, Nep. Con. 3, scil. ad regem: dus ook ad consilium, Cic. Marc. 2: ad officium, Nep. Eum. 1, i. e. tot een ambt: in horum numerum nemo admittebatur, Nep. Lys. 1: dus ook van vee, manlijk of vrouwelijk, ter bevruchting, het zij rundvee, schaapen, ganzen enz., bij voorb. Varr. R. R. III, 8, 21 equum, Colum. VI, 37, 1: equum equae, Justin. I, 10: arietes, Ibid. VII, 2, 4: canes, Varr. R. R. II, 9, 11: anseres, Ibid. III, 10, 3: equos, Plin. H. N. X, 69: Varr. R. R. II, 7. Ook apium ad cibos, Plin. H. N. XX, 12, i. e. tot spijze gebruiken. Van daar 2) toelaten, d. i. goedkeuren, niet verhinderen, laten geschieden, vergunnen, Terent. Eun. IV, 6, 24: quod cavere possis stultum admittere est, i. e. laten geschieden: febres curationes admittunt, Cels. III, 12: judices non admittunt, Cic. Cluent. 41, laten het niet geschieden, niet toe: van daar van wichelvogelen: aves admittunt, Liv. I, 36. IV, 18. Plaut. Asin. II, 1, 11, i. e. vergunnen het: van daar goedkeuren, aannemen, zich laten gevallen, bij voorb. precationem, i. e. verhooren, Liv. XXXI, 5 extr.: sumtum, Ter. Ad. V, 7, 15, i. e. laten geschieden, op zich nemen: fidem, Claudian. in Eutrop. II, 70, i. e. gelooven: 3) admittere in se aliquid en blootlijk admittere aliquid iet begaan; dus ook culpam, delictum, maleficium, dedecus, cet. a) met in se, bij voorb. aliquid, Cic. Leg. II, 7: ea, Cic. Phil. II, 19: facinus, Cic. Mil. 37: culpam, Ter. Phorm. II, 1, 40. cf. II, 3, 68: b) zonder in se, bij voorb. facinus, Cic. Off. III, 25: dedecus, Cic. Verr. Act. I, 17: maleficium, Cic. Rosc. Am. 22. 4) equum admittere, Liv. II, 19, met het paard jaagen, het laten loopen, zoo hard als het wil, bij voorb. door het de spooren te geven enz., spooren geven. Van daar admissus, a, um, snel loopende, bij voorb. equus cet. Van daar equo admisso spoorslags, bij voorb. irruere, Cic. Fin. II, 19: Caes. B. C. II, 34. Dus ook admissae rotae, i. e. snel loopende, Ovid. Art. III, 468: aquae, Ovid. Am. I, 8, 50: passus, Ovid. Met. I, 532. Not. 1) Admisse voor admisisse, Plaut. Mil. IV, 1, 4. Admittier i. e. admitti, Virg. Aen. IX, 231. 2) het Particip. Admissus, a, um, heeft alle de aangehaalde beteekenissen. Ook staat admissum Substantive, het dat begaan is, d. i. een misslag, een fout, Cic. Partit. 35 in. nullo admisso, cf. Liv. XXV, 23.

ADMIXTIO, zie Admistio.

ADMIXTUS, a, um, zie Admisceo.

ADMODĔROR, atus sum, ari, matigen, bij voorb. se, Plaut. Mil. IV, 2, 81, uit admoderarier.

ADMODŬLOR, atus sum, ari, mede instemmen, Claudian. in nupt. Hon. & Mar. 55.

ADMŎDUM, Adv. 1) zeer, boven mate, Cic., is zeer veelvuldig: ook zegt Plautus Amph. I, 2. admodum quam i. e. zeer. 2) geheel, gantschelijk, geheel en al, gantsch en gaar, bij voorb. nihil admodum literarum sciebat, Cic. Brut. 58 in.: Perfectum, & cui nihil admodum desit, Cic. Ibid. 9 in. cf. Or. II, 2 post med. Not. als men het niet door bijkans, zonderling, juist, verklaaren moet. Van daar 3) in antwoorden: ja, alzins, Terent. Hec. III, 5, 8. Phorm. II, 2, 1. Plaut. Bacch. V, 1, 25. Rud. IV, 4, 37: of, het is goed, Cic. Leg. III, 11 extr. 4) bijna, of zonderling, bij voorb. nullam admodum pecuniam cet., Liv. XL, 59: equestris pugna nulla admodum fuit, Liv. XXIII, 29: indien het niet verklaard moet worden, gantsch en gaar; geheel en al. 5) ongeveer, bijzonder bij getallen, bij voorb. admodum quingenti, Liv. XLIV, 43: mille admodum, Liv. XXVII, 30 in. cf. Justin. XVII, 2. XXIV, 1.

ADMOENIO, ivi, itum, 4. belegeren, bij voorb. oppidum, Plaut. Pseud. I, 3, 150. Van daar Tropisch, fallacias alicui, Plaut. Cist. II, 2, 5. Streeken gebruiken, om iemand te winnen.

ADMŎLIOR, itus sum, iri, 1) zich bemoeijen, pogingen doen, bij voorb. om op te klimmen, Plaut. Rud. III, 1, 6, 2) i. q. admovere, bij voorb. manus rei, bij voorb. sacro, Plaut. Asin. III, 2, 24, de handen aan iet slaan: moli, Apul. Met. VI, ante med. p. 177. Elmenh.: imagini, Apul. Flor. p. 345. Dus ook bijkans Curt. VIII, 10. rupes admolita natura est i. e. toegezet.

ADMŎNEO, ui, itum, ēre, 1) herinneren, d. i. iemand ergens aan doen denken, aliquem rei, ook de re, is veelvuldig, bij voorb. aliquem foederis, Liv. XXV, 13: religionum, Liv. V, 51: egestatis, Sallust. Cat. 21 Cort.: aeris alieni, Cic. Top. 1 extr.: de moribus, Sall. Cat. 5: ea de re, Cic. ad Div. IV, 10: de aede, Cic. Qu. Fr. III, 1, 4. Ook met den Accusativus der zaak, doch zelden van een Substantivum, bij voorb. eam rem locus admonuit, Sall. Jug. 79 in. (81), i. e. aan deze zaak: gemeenlijk met de Pronomina, bij voorb. hoc, illud cet. bij voorb. illud me praeclare admones, Cic. Att. IX, 9 med. doch dit behoort ook tot n. 2. ook bij het Passivum, bij voorb. admoneri quidpiam aan iet, Cic. ad Div. V, 8. §. 14: multa veel, bij voorb. multa iis extis admonemur, Cic. Div. II, 66: illud te esse admonitum volo i. e. admoneo, Cic.

Coel.

Coel. 3. *Maar niet ligt te gelijk met den* Accuſativus *des perſoons, dien men iet herinnert, en met den* Accuſativus *van een* Subſtantivum, *als de zaak, aan welke men herinnert. Daar ſtaat wel* Sall. Jug. 79 (81), eam rem nos locus admonuit; *maar* Ed. Cort. *heeft* nos *weggelaten.* 2) *herinneren, d. i. vermanen, aanleiding geven, iemand aanzetten,* a) *met* ad, *bij voorb.* ad theſaurum reperiendum, Cic. Div. II, 65 extr. b) *met* ut *of den* Conjunctivus *zonder* ut, *bij voorb.* admonerent, liberis ſuis proſpiceret, Nep. Phoc. 1.: Ea res admonet, ut differam, Tacit. Ann. III, 25. c) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* decedere admonuit, Virg. Georg. IV, 186: parcere oculis, Plin. H. N. XXXVI, 5: cf. Hor. Sat. I, 6, 25, Phaedr. III, 17 extr. d) *met het* gerundium, Tacit. Agric. 25: excedendum admonebant. e) *met* quo, *voor* ut, Hirt. B. G. VIII, 53: f) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* illud me praeclare admones, ne-loquar, Cic. Att. IX, 9 med., *alwaar ook* ne *volgt:* g) *met* ne, *bij voorb.* Cic. Att. IX, 9. *zie het onmiddlijk voorgaande.* h) *ook dikwijls zonder deze lidwoordjens, bij voorb.* liberos verberibus, Senec. Clem. I, 14. *Van daar ook* equos admonere *aanſpooren, bij voorb.* Virg. Aen. X, 568. Not. *Voor* admoneo cet. *vindt men ook geſchreven* ammoneo cet. Particip. Admonitus, a, um, *herinnerd enz., van daar* admonitum, Subſtantive, *de herinnering, vermaning,* Cic. Or. II, 15.

ADMONITĬO, onis, f. 1) *herinnering van iemand aan iet,* Cic. Fin. V, 1 med., ad Div. V, 19 med.: officii, Quintil. VI, 1. *van daar* debitoris i. e. *het maanen: ook zonder* debitoris, Pandect. V, 1, 2. *Ook Tropisch, bij voorb.* admonitionem eorum (morborum) ſentire, Plin. H. N. XXIV, 17 in., i. e. *gevoel, vermaning enz. eene kleine aandoening der ziekten* (*die men gehad heeft*) *krijgen; dus ook* Ib. XXV, 8 ante med. ſi qua admonitio doloris ſuperſit. 2) *herinnering, d. i. vermaaning, voorſtelling, bij voorb.* nec admonitionibus relinquit locum, Cic. ad Div. I, 1: cf. Cic. Or. II, 70 in. Offic. I, 40 extr. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 4. *Ook tuchtiging, ſtraffe, bij voorb.* fuſtium, Pandect. XLVIII, 19, 7: cf. Suet. Aug. 39. *Ook beriſping, bij voorb.* iraſcuntur admonitioni, Quintil. II, 6.

ADMŎNĬTOR, oris, m. 1) *een herinneraar,* Cic. Top. 1. ad Div. IX, 8: 2) *herinneraar, d. i. vermaner, aandrijver, bij voorb.* operum, *tot den arbeid,* Ovid. Met. IV, 663.

ADMŎNĬTRIX *of* AMMONĬTRIX, icis, f. *eene indachtigmaakſter,* Plaut. Truc. II, 6, 20.

ADMŎNĬTUS, a, um, *en* Subſt. admonitum; *zie* Admoneo.

ADMONITUS, *of* Ammonitus, us, m. 1) *herinnering, bij voorb. aan iet, bij voorb.* mortis, Ovid. Faſt. III, 612: cf. Cic. Catil. III, 3 extr. ad Div. X, 12 med. Fin. V, 2 in. 2) *Herinnering, d. i. vermaning, toeſpreking, bij voorb.* tuo admonitu perfeci, Cic. Att. XIII, 18 in. cf. Ib. IX, 10 med. Nep. Attic. 20. Ovid. Met. III, 564.

ADMORDĔO, di, ſum, dēre, *aan of in iet bijten,* aliquid, *gevolglijk aan bijten, aan knaagen, knaagen, bij voorb.* brachia admorſa colubris, Propert. III, 9, 53, Virg. Georg. II, 379. *Van daar Tropisch, na: langzieikk lezen,* aliquem, Plaut. Pſeud. IV, 6, 24. Perſ. II, 3, 14, *aan iemand knaagen, d. i. iet van hem zoeken te verzwakken.* Not. Perf. admemordi *heeft* Plautus *gezegd, volgends* Gell. VII, 9.

ADMŌTĬO, onis, f. *de toevoeging, bij voorb.* digitorum, Cic. Nat. D. II, 60 in.

ADMŌTUS, a, um; Particip. *van* Admoveo, *zie* Admoveo.

ADMŎVĔO, movi, motum, mŏvēre, *eigenlijk toebrengen tot, of aan iet: van daar* 1) *toeſchuiven, of b zorgen, bij voorb. een krijgstuig aan de ſtad,* Cic. Cluent. 13 in. tanquam machina admota cet. 2) *toe of heenbrengen, toe of heenleiden, bij voorb.* exercitum, Liv. XXIV, 40 in. XXXVIII, 45 in. Cic. Phil. VI, 3: equos equitibus, Liv. II, 20 extr.: ſcalas moenibus, Tacit. Ann. XIII, 39: labra poculis, Virg. Ecl. III, 43: cibum ad os, Plin. H. N. XI, 43: oſcula i. e. *kuſſen,* Ovid. Met. X, 644. *van daar Tropisch, bij voorb.* orationem animis judicum, Cic. Brut. 53, i. e. *maaken, dat zij gevoeld wordt:* orationem ad ſenſus animorum inflammandos cet., Cic. Br. 1, 14, i. e. *ze zoo inrichten enz.:* diem leti, Curt. VIII, 9 extr., i. e. *toebrengen:* greſſum, Stat. Theb. XI, 560, i. e. adcedere: mors Agrippae — admovit propius Neronem Caeſari, Vellej. II, 96 in., i. e. *bracht hem in nadere vriendſchap:* Stimulos alicui, Cic. Sext. 5, i. e. *gebruiken: van daar in 't gemeen gebruiken, aanwenden, bij voorb.* curationem ad aliquem, Cic. Tuſc. IV, 28: vim, Celſ. VII, 26. n. 2: preces, Ovid. Pont. III, 7, 36: manum *of* manus i. e. *de hand gebruiken, het zij tot den arbeid, of tot geweld enz., bij voorb.* Ovid. Met. X, 254. Liv. V, 11. Cic. Agr. 1, 4: medicos, Suet. Ner. 37: cucurbitulam, Celſ. V, 26. n. 21, i. e. *toepaſſen, gebruiken. Ook ergens heen richten, bij voorb.* vultum ad auditores, Auct. ad Her. III, 15. 3) *toehouden, bij voorb.* aures, *om te luiſteren,* Terent. Phorm. V, 6, 26. Cic. Or. II, 36: Faſciculum ad nares, Cic. Tuſc. III, 18 extr.: labra poculis, Virg. Ecl. III, 43: *zie hier voor: dus ook* mentem ad voces, Cic. Haruſp. 10, i. e. *opmerken:* ignem, Cic. Or. II, 45, i. e. *bijhouden, bijbrengen:* aſpidem ad corpus, Cic. Rab. Poſt. 9: *dus ook* manus rei *de handen aan iet ſlaan, zie hier voor.* 4) *iemand tot iet brengen, of helpen, bij voorb. tot de koninglijke waardigheid,* Liv. XL, 56 extr. 5) *iemand iet veroorzaken, in hem verwekken, bij voorb.* terrorem alicui, Liv. VI, 10: Deſiderium patriae, Curt. VI, 2. Not. Admoram, admorim, cet. *voor* admoveram, admoverim cet., Virg. Aen. IV, 367: Ovid. Pont. III, 7, 36.

ADMŪGĬO, ire, *brullen tegen iemand, toebrullen,* alicui, Ovid. Art. I, 279.

ADMURMURATĬO, onis, f. *het murmelen bij of tot iet, het geſchiede dan uit misnoegen of niet,* Cic. Qu. Fr. II, 1: Piſ. 14: Verr. Act. I, 15: *ook* Verr. IV, 12: riſus atque admurmuratio: ex Ed. Erneſt.

ADMURMŬRO, avi, atum, are, *murmelen tot of bij iet, het zij het geſchiede uit tegenzin of goedkeuring, bij voorb.* Cic. Verr. V, 16 extr. Attic. I, 13 poſt init.

ADMŬTĬLO, avi, atum, are, 1) *ſnoeijen, korter maaken: van daar* 2) *in badſtooven ſcheeren,* raſeeren, *bij voorb.* usque ad cutem, Plaut. Perſ. V, 2, 48: *dit ſtaat hier Tropisch, voor: iemand door ſtreken van veel geld berooven, dus ook* Ib. Capt. II, 2, 19. Mil. III, 1, 173.

ADNASCOR, *zie* Agnaſcor.

ADNĀTO, avi, atum, are, *toe, of ergens heen zwemmen, bij voorb.* inſulae, Plin. H. N. VIII, 25: natanti, Plin. Ep. IX, 33 med.: ad manum, Plin. H. N. IX, 29.

ADNATUS, *zie* Agnaſcor.

ADNĀVĬGO *of* ANNAVIGO, avi, atum, are, *toe of heen vaaren, bij voorb.* undique, Plin. H. N. XXXVI, 12 in.: Rho di vi ebat. Quo cum adnavigaſſet, Io. XXXV, 10.

ADNECTO *of* ANNECTO, exui, exum, 3. *aan iet aanknoopen, aanbinden, daarmede verbinden,* ad rem *en* rei, *bij voorb.* Cic. Nat. D. II, 54. ad linguam ſtomachus adnectitur: Cum inſulae eſſent, Alexander adnexuit continenti, Plin. H. N. V, 29: ſcapha adnexa, Cic. Invent. II, 51: exordium adnexum orationi, Ib. I, 18: Cic. Offic. I, 4. rebus praeſentibus adnectit futuras i. e. *verbindt met de tegenwoordige enz., om er een beſluit uit te maaken.*

ADNĔPOS, otis, m. i. e. filius abnepotis vel abneptis *kleinzoon der kleindochter, of de achterkleinzoon,* Pandect. XXXVIII, 10, 1.

ADNEPTIS, is, f. i. e. filia abneptis vel abnepotis, *kleindochter der kleindochter, of de achterkleindochter,* Pand. XXXVIII, 10, 1.

ADNĪSUS (Annifus) *of* ADNIXUS (Annixus), a, um, Particip. *van* Adnitor *of* Annitor, *zie* Adnitor.

ADNĪTOR *of* ANNITOR, iſus *en* ixus ſum, iti, 1) *aan iet ſteunen of leunen,* ad aliquid, *of* rei, *bij voorb.* ad adminiculum, Cic. Amic. 23 extr.: columnae, Virg. Aen. XII, 92: oleae, Tacit. Ann. III, 61. *Van daar* 2) *moeite doen, zich inſpannen,* a) de re, *bij voorb.* de triumpho, Cic. Att. VI, 8. cf. Liv. V, 23 extr. b) ad obtinendum decus, Liv. XXVII, 14: c) *met* ut, *bij voorb.* Liv. VIII, 16 in. X, 14 med.: *of* ne, Plin. Paneg. 25: d) *met den* Accuſ. hoc idem, Liv. V, 25 extr.: quod adnitar, Plin. Ep. VI, 18: e) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* adniterentur vincere, Liv. X, 41 med. cf. Tacit. H. N. IV, 8: f) pro aliquo, Liv. II, 52 med.

ADNO *of* ANNO, avi, atum, are, *toezwemmen, ergens heen zwemmen, bij voorb.* naves *aan de ſchepen,* Caeſ. B. C. II, 44: *of* navibus, Liv. XXVIII, 36: ad litus, Gell. VII, 8: terrae, Virg. Aen. VI, 358.

ADNOTAMĔNTUM, i, i. q. adnotatio, *aantekening,* Gell. I, 7 extr. XVII, 2 in.

ADNŌTĀTĬO *of* ANNOTATIO, onis, f. 1) *ſchriftelijke aantekening,* Plin. Ep. VII, 20 in. Gell. Praef. in. 2) *aantekening van eenen afwezenden onder de beſchuldigden,* Pandect. XLVIII, 17, 4.

ADNŌTATIUNCŬLA (*of* Annot.), ae, f. *kleine aantekening,* Gell. XVII, 21 extr. XIX, 7 extr.

ADNŌTĀTOR (Annot.), oris, m. *die iet* (*ſchriftelijk*) *aantekent, optekenaar, aantekenaar, aanmerker,* Plin. Paneg. 49.

ADNOTĀTUS (Annot.), us, m. i. q. Adnotatio, Val. Max. IX, 12 ex. 1 dignae adnotatu.

ADNŌTO *of* ANNŌTO, avi, atum, 1. 1) *ſchriftelijk aantekenen, optekenen, bij voorb.* Plin. Ep. III, 5. §. 10 et 11. Quintil. I, 14. Plin. H. N. XXXIV, 6 in. Colum. XII, 3, 4: *ook doet* 1) op-

tekenen als een beſchuldigden, bij de Overheid, Plin. Ep. X, 97: Suet. Calig. 27. Pandect. XLVIII, 7, 1. 2) *aanteekenen, opmerken, waarnemen, bij voorb.* cum adnotaſſet inſcriptum cet., Suet. Ner. 41.

ADNŪBILO *of* ANNŪBILO, avi, atum, are, *wolken verwekken bij iets, overwolken, bij voorb.* velis, Stat. Sylv. V, 1, 146.

ADNŪMERĀTĬO (Annum.), onis, f. 1) *de toetelling:* 2) *toerekening, of telling, bij voorb.* dierum, Pandect. XXVII, 1, 13 med.

ADNŪMĔRO *of* ANNUMĔRO, avi, atum, are, 1) *toetellen, bij voorb. geld, vee, of wat het zij, bij voorb.* alicui pecuniam, Cic. in Caecil. 17 extr. cf. Verr. III, 48 med. Liv. XXVI, 47 extr. Varr. R. R. II, 2. §. 6. Plaut. Merc. I, 1, 68: *dus ook* cuique ſua, Colum. XII, 3, 4: *dus ook Tropisch, bij voorb.* verba lectori, Cic. Opt. gen. Or. 5: literas, Quintil. XI, 3, i. e. *ze als 't ware, toetellen, d. i. één voor één uitſpreken.* 2) *tot iets tellen, er mede toe rekenen*, a) *met den* Dativus, *bij voorb.* His duobus adnumerabatur, Cic. Brut. 57: libris, Div. II, 1: b) *met* in, *bij voorb.* in grege patronorum adnumerari, Cic. Roſc. Am. 32: in exemplis, Ovid. Triſt. V, 4, 20. c) *met* cum: adnumerari cum vivis, Ovid. Pont. IV, 16, 4, i. e. in vivis: d) *met* inter, *bij voorb.* inter urbanos, Pandect. XXXII, leg. 99: *van daar Tropisch, aanrekenen, toeſchrijven, bij voorb.* imperitiam culpae, Ibid. XIX, 2, 9, i. e. *als een' misslag enz.* 3) *tellen, rekenen, of toerekenen, bij voorb.* agnos duos pro una ove, Varr. R. R. II, 2. §. 5: *doch het kan ook ter nood zijn toetellen, te weten, aan den koper.*

ADNUNTIO (Annuntio) *of* ADNUNCIO (Annuncio), avi, atum, are, *verkondigen, aankondigen, bekend maken, bij voorb.* multa e longinquo, Plin. H. N. VII, 52 in.: propere adnuntiavere, Ib. *van daar verhaalen, bij voorb.* Apulej. Met. VIII in. & med. p. 207. Elm.

ADNUNTĬUS (Ann.) *of* ADNUNCĬUS (Ann.), a, um, i. e. qui adnuntiat; *bij voorb.* ſignum illud adnuntium, Apul. de deo Socr. p. 52. Elm.

ADNŬO *of* ANNŬO, ui, utum, uĕre, *van* nuo *en* ad ſtil. aliquem *of* rem, *bij of op iets wenken, of knikken, tegen iemand wenken, toewenken, een' wenk geven, het zij dat het geſchiede tot beſchimping, of om er iets mede te kennen te geven, iets te willen enz., knikken, bij voorb.* alicui, Plaut. Aſin. IV, 1, 39. Liv. I, 12 extr. Plaut. Truc. Prol. 4: *dus ook* annuit Silus: — id quoque toto capite adnuit, Cic. Or. II, 70, i. e. *knikte daar op, d. i. ſtemde het toe:* cf. Tacit. Ann. XV, 58: ſimul atque hic ſibi adnuiſſet, Cic. Quint. 5, i. e. *een' wenk geven, d. i. het verlangen zou:* cf. Terent. Eun. III, 5, 31. *Van daar* 1) *door wenken iets toeſtemmen, met het hoofd knikken, om zijne goedkeuring of toeſtemming daar door aan te wijzen*, Cic. Verr. III, 91. ſignificaſſe & adnuiſſe: cf. Ter. Eun. III, 5, 31. *Van daar in 't gemeen op iets ja zeggen, inwilligen*, Terent. Eun. III, 5, 31: Virg. Aen. IV, 128. XI, 797: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* Ibid. XI, 19: adnuiſſet ſe venturum, Liv. XXXII, 39: adnuit, ſe amicitiam accipere, Liv. XXVIII, 17: cf. Cic. Phil. XIII, 3: *of ook belooven*, aliquid, Nep. Attic. 15: adnuit, ſe amicitiam Rom. accipere, Liv. XXVIII, 17 med.: adnuitſet ſe venturum, Liv. XXXII, 39: *of begunſtigen, bij voorb.* promiſſis Deus adnuat, Plin. Ep. I, 22 extr.: *of goedkeuren, of bijſtaan*, Virg. Georg. I, 40. adnue coeptis. 2) adnuere alicui aliquid *iets toeſtaan, of voor iemand iets beſtemmen, bij voorb. den hemel*, Virg. Aen. I, 250 (254). 3) *bevestigen, bij voorb.* victoria adnuerit nobis Martem, Virg. Aen. XII, 187, i. e. *het vechten, dan is* nobis *voor* noſtrum: *of begunſtigt ons*, quod adtinet ad Martem. 4) *Zonderling is* Liv. VII, 3. adnuite nutum numenque veſtrum Campanis i. e. *bewijst enz.*

ADNŪTO *of* ANNŪTO, avi, atum, are, *iemand wenken, dat hij iets doen zal, toewenken, bij voorb.* mihi, Plaut. Merc. II, 3, 100.

ADNŪTRĬO, ivi, itum, ire, *bij of aan iets voeden, bij voorb.* ſingulis (arboribus) denas vites, Plin. H. N. XVII, 23 poſt init., i. e. *bij elken enz.*

ADOBRŬO, ui, ŭtum, uĕre, *bedelven, bedekken, bij voorb. met aarde*, Colum. II, 11, 10. II, 12, 2. XI, 2, 54.

ADŎLEO, olui, ultum, olēre, 1) *een reuk van zich geven, rieken, bij voorb.* unguenta adolent, Plaut. Caſ. II, 3, 19: 2) *maken, dat iets een reuk van zich geeft; van daar aanſteken, branden, bij voorb. ſtoppelen*, Ovid. Met. I, 492: *bijzonder is het bij het offeren, wierook, of ingewanden enz. zeer veelvuldig, bij voorb.* Virg. Ecl. VIII, 5. Aen. III, 547. Ovid. Met. VIII, 741. Faſt. III, 803. Her. XVI, 333: *ook* altaria, i. e. *laten branden, als 't ware, aanſteken, bij voorb.* Tacit. Hiſt. II, 3. Lucret. IV, 123. Virg. Aen. VII, 71: *ook* aras, Tacit. Ann. XIV, 30.

ADOLESCENS, *zie* Adoleſco.

ADŎLESCENTIA, ae, f. *de jeugd, d. i. de ouderdom van een mensch, van omtrent 13 tot 20 of ook 30 jaaren en daar boven, de jongelingſchap*, Cic. Senect. 2 en 9. Top. 7. Offic. II, 9: *want hier is even zoo min het jaar vastgeſteld, als bij de Nederlanders, het woord:* jeugd, jongelingſchap. Ab adoleſcentia, a prima *of* ineunte adoleſcentia, *van der jeugd aan, d. i. van de jongelingsjaaren af; bij voorb.* ab adoleſcentia, Cic. ad Div. I, 9. §. 24. Terent. Ad. I, 1, 16: a prima adol., Cic. ad Div. I, 9. §. 67: ab ineunte adol., Cic. ad Div. XIII, 21.

ADŎLESCENTIOR, atus ſum, ari, *handelen als een jongeling, zich jeugdig gedragen*, Varr. ap. Non.

ADOLESCENTŬLA, ae, f. *een jonge dochter van 13 tot 20 jaaren en daar boven*, Terent. Andr. I, 1, 91. Plaut. Rud. II, 4, 3. Epid. I, 1, 41.

ADŎLESCENTŬLUS, i, *is bijna hetzelfde met* adoleſcens, *een jongeling, jong mensch van 13 tot omtrent 30 jaaren, ook wel daar boven enz. Het is eigenlijk een* adjectivum, adoleſcentulus, a, um, *bij voorb.* a te admodum adoleſcentulo, Cic. Nat. D. II, 41: *vervolgends* Subſtantive, *bij voorb.* Cic. Dom. 14. Planc. 11. *ook* Or. 30, *daar* Cicero *zegt, dat hij, toen hij de redenvoering* pro Roſc. Am. *gehouden heeft*, adoleſcentulus *geweest is: en hij was toen, volgends* Quint. XII, 6. *zesëntwintig, volgends* Gell. XV, 28. *zevenëntwintig jaaren oud.* Terent. Ad. I, 2, 21. *ſtaat* adoleſcentulum ſcortari: *dat zelfde wordt op* Adoleſcens *gezegd, die* Ibid. II, 2, 6. adoleſcens heet. *Van daar* ab adoleſcentulo *van der jeugd, of van kindsbeen af;* Cic. Quint. 3. Fin. II, 30 in.

ADŎLESCENTURIO, ire, *jeugdig handelen, bij voorb. in vrolijkheid*, Laber. ap. Non.

ADŎLESCO, olēvi (*zelden* olui), ultum, 3. 1) *opwasſen, of wasſen, wanneer men op het toenemen der lengte of grootte ziet, groot worden, van menſchen, beesten, planten en boomen, bij voorb. van menſchen*, Cic. Nat. D. I, 35: *dus ook* ad eam aetatem, Plaut. Caſ. Prol. 47, *tot dien ouderdom, d. i. zoo oud worden: ook zonder* ad, *bij voorb.* ter ſenos adoleverat annos, Ovid. Faſt. III, 59, i. e. *waren 18 jaaren oud geworden:* filium in tria cubita adoleviſſe, Plin. H. N. VII, 16: belluae ad immobilem magnitudinem adoleſcunt, Ib. IX, 3: arundines non ſine imbre adoleſcunt, Ib. 16: *dus ook van graan*, Cic. Senect. 15: quoad capillus adoleſceret, Gell. XVII, 9 extr. *Ook Tropisch, wasſen, toenemen, grooter worden, bij voorb.* respublica, Salluſt. Cat. 51: cupiditas, Cic. Fin. V, 20: ver, Tacit. Ann. XIII, 36. *Van daar de* Participia a) adoleſcens *opwasſend, wasſend, toenemend, bij voorb.* luna, Gell. XX, 8: *maar het ſtaat liever* Adjective, *jong, bij voorb.* homo adoleſcens, Terent. Phorm. V, 8, 52. Cic. ad Div. II, 15, *een jong mensch, jongman, jongeling:* filia adoleſcens, Cic. Div. I, 18: *van daar* Comparative adoleſcentior *jonger, bij voorb.* aetas, Salluſt. ap. Priſcian.: academia, Cic. ad Div. IX, 8. *Ook* Subſtantive, adoleſcens *een jong mensch, jongman, jongeling, van 13 tot 30 of meer jaaren; want de jaaren zijn hier even min bepaald, als bij de Nederlanders: jong mensch, of jongman: dit ſtaat dikwijls bij* Cicero, *bij voorb.* Offic. I, 34 cet. Liv. IX, 17. *ſtaat, Alexander de Groote was als* adoleſcens *geſtorven:* L. Craſſus *van 34 jaaren heet* adoleſcens, Cic. Or. II, 2: *ook* Cicero, *als* Conſul, Cic. Phil. II, 46: *ook* M. Brutus, *als* Praetor *van 40 jaaren*, Nep. Att. 8. *Van* puer *is het onderſcheiden, bij voorb.* Cic. ad Div. XI, 7. adoleſcentem, vel puerum potius: Cic. Att. VII, 7 extr. puerum, niſi forte — adoleſcens factus eſt. *Dus ook* femin. adoleſcens, Terent. Andr. III, 2, 8, i. e. *meisjen, jong vrouwsperſoon.* b) Particip. Perfect. Paſſiv. adultus, a, um, *maar* intranſitive *of* neutraliter *gebruikt, die opgewasſen is, opgewasſen*, Juſtin. XLIII, 2: *doch het ſtaat gemeenlijk* Adjective, *opgewasſen, groot gewasſen, groot geworden, zoo wel van menſchen, beesten, planten enz., bij voorb.* virgo adulta, Cic. Tuſc. V, 20: *ook* aetas adulta, *bij voorb.* puer aetate adulta, Cic. Verr. III, 68: crinis adultus, Catull. 20, 10: pulli hirundinum adultiores, Plin. H. N. X, 33: *als ook Tropisch, groot geworden, toegenomen, bij voorb.* Athenae jam adultae, Cic. Brut. 7: peſtis adulta, Cic. Offic. I, 44: *dus ook* nocte adulta, Tacit. Hiſt. III, 22: *en* aeſtate adulta, Tac. Ann. II, 23. Not. adultus *aangeſtoken, behoort tot* adoleo. 2) *aangeſtoken zijn of branden*, Virg. Georg. IV, 379. arae ignibus adoleſcunt *branden enz.* Not. *Sommigen ſchrijven* aduleſcens cet. *voor* Adol.

ADŎPĔRĬO, erui, ertum, erire, *bedekken, bij voorb.* capite adoperto, Liv. I, 26: cf. Ovid. Faſt. III, 235. Tibull. I, 1, 64.

ADÖPINOR, ari, i. q. opinor, Lucret. IV, 314.

ADOPTATIO, onis, f. i. q. adoptio, Gell. V, 19 in. *Ook* Plin. Paneg. 5 in. *volgens ſommige Uitgaven. Doch de beſten hebben* adoptio.

ADOPTATICIUS, a, um, *als kind aangenomen*, Plaut. Poen. V, 2, 85 *en* 100.

ADOPTATOR, oris, m. *die als kind aanneemt*, Gell. V, 19. Pandect. XXXVII, 8, 1.

ADOPTIO, onis, f. *eigenlijk de aanneming, bij voorb. in zijn huis, familie: van daar* 1) *in 't gemeen, aanneming tot kind*. Cic. Dom. 13. Fin. I, 7. Suet. Claud. 39. Tib. 2. *Deze geſchiedde door den* Praetor, *maar* adrogatio *door het volk. Zij geſchiedde door eene driemalige ſchijnbare verkoping: en betrof den genen, die nog onder de vaderlijke magt ſtondt: maar* adrogatio *den genen, die* ſui juris i. e. *zijn eigen meeſter was*, *zie* Gell. V, 19, Suet. Aug. 64. *Ook konden kinderen tot kleinkinderen aangenomen worden; zie* Pandect. I, 7, 10. 2) *Tropisch van de inënting*, Plin. H. N. XVI, Prooem.

ADOPTIVUS, a, um, 1) *door de* Adoptio *verkregen, bij voorb.* ſacra adoptiva, Cic. Dom. 13: nobilitas, Ovid. Faſt. IV, 22: nomen, Suet. Ner. 41: *dus ook Tropisch*, Ovid. medic. fac. 5. Art. II, 652. arbor accipit adoptivas opes *geädopteerde krachten*, ſcil. *door inënting of Inoculatie*. 2) *door* Adoptio *geworden, bij voorb.* filius, Gell. V, 19. *en* P. Scipio Ibid.: *dus ook* pater adoptivus, Pandect. XLV, 1, 107: familia, Ib. XXXVII, 4, 3: frater, Ibid. XXXVIII, 8, 2: ſoror, Ibid. XXIII, 2, 12.

ADOPTO, avi, atum, are, *aannemen, of verkiezen, waar toe het ook zijn mage, bij voorb.* ſibi aliquem patronum *iemand tot zijn patroon aannemen*: Cic. in Caecil. 20. Phil. II, 41: *dus ook* ſibi defenſorem, Cic. in Caecil. 16: ſibi nomen, Martial. IV, 31: aliquam ſibi ſociam, Plaut. Ciſt. IV, 2, 78. cf. Truc. IV, 4, 6: cf. Hor. Epiſt. I, 6, 55. Ovid. Faſt. IV, 880: *van daar bijzonder van de aanneming tot kind, bij voorb.* pro filio, Plaut. Poen. prolog. 76, i. e. *voor zoon aannemen: ook* filium, Cic. Dom. 14: *ook enkel* adoptare, Cic. Attic. VII, 7. Nep. Att. 5: *ook* in familiam, Suet. Caeſ. 83. *Ook zegt* Cicero, Brut. 19. aliquem ab aliquo adoptare *iemand van een ander tot zoon aannemen. Ook tot kleinzoon aannemen, bij voorb.* Pandect. I, 7, 10. *Van daar Tropisch* a) *van het inënten der boomen*, Ovid. Rem. 195. fac ramum ramus adoptet: b) ſe alicui adoptare, Plin. H. N. XII, 1 extr. *zich aan iemand eigen geven, zich met hem verbinden*. c) aliquid adoptare i. e. *iet naar zich benoemen, bij voorb. een kruid*, Plin. H. N. XXV, 3 *en* 7. *als 't ware adopteeren: want de geädopteerden verkrijgen den naam van den adopteerenden*. cf. III, 1: V, 29: XXXIII, 11.

ADOR, ŏris, n. *een ſoort van graan, misſchien ſpelt*, Hor. Sat. II, 6, 89.

ADORATIO, onis, f. *de plegtige nederige vereering of eerbewijzing, bij voorb. jegens God*, Plin. H. N. XXVIII, 2 poſt med. Apul. Met. IV, p. 165. Elm.

ADORDĬOR, orſus ſum, 4. *aanvangen, bij voorb.* tyrannum interficere adordiebatur, Gell. IX, 2. *Doch men brengt gemeenlijk* adorſus, a, um, *tot* adorior: *zie* Adorior.

ADŌRĒA, ae, f. *is* 1) *misſchien de voorraad van graan, graan, van* adoreus, a, um, ſcil. res, copia cet. *bij voorb.* in adoreae donis, Plin. H. N. XVIII, 8. 2) *de verkregen of behaalde roem, (bijzonder krijgsroem,) verkregen eere, dewijl, zoo als men gelooft (zie* Plin. H. N. XVIII, 3 med.*), aan de welverdiende Soldaten eene beloning in graan tot hunne eere gegeven werdt: bij voorb.* Plaut. Amph. I, 1, 38. Hor. Od. IV, 4, 41. Apul. Met. III, p. 137. Elmenh. VII, p. 194.

ADOREUM, *zie* Adoreus.

ADORĔUS, a, um, i. e. conſtans ex adore vel eo pertinens, *bij voorb.* a) far adoreum, Varr. R. R. I, 9, 4, i. e. *de ſoort van graan* ador *genoemd; gevolglijk zoo veel als* ador: *het heet ook* ſemen adoreum, Cato R. R. 34. Colum. II, 6: *ook ſtaat enkel* adoreum *voor* ador, Colum. Ibid.: *dus ook* adorea liba, Virg. Aen. VII, 109. b) falces adoreae, i. e. ſecando adori aptae, Varr. L. L. IV, 31.

ADORIO, *voor* **ADORIOR**, Naev. ap. Priſc.

ADÖRĬOR, ortus, *ook ſomtijds* orſus ſum, oriri, *toe, of aangaan tot iemand of iet, bij voorb.* hominem, *om met hem te ſpreken*, Terent. Heaut. IV, 5, 9. *Van daar* 1) *iemand of iet aantasten, bij voorb. met geweld, met wapenen enz., gevolglijk aangrijpen, aanvallen, bij voorb.* aliquem, *bij voorb.* Cic. Sext. 37 in. Mil. 10 extr. Nep. Con. 4: *ook* aliquem jurgio, Ter. Ad. II, 3, 50: navem, Cic. Verr. V, 34: urbem, Liv. I, 63. 2) *iet aanvatten, om het te verrichten, te doen, iet ondernemen*, a) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* rem, Auct. ad Her. II, 4 extr.: hoc quoque ipſum continuo adoriamur, Cic. Att. XIII, 22: nefas, Virg. Aen. VII, 386. Ovid. Pont. II, 2, 16: cf. Cic. Att. XVI, 2 extr. b) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* convellere adoriamur ea, cet., Cic. Or. II, 51: urbem oppugnare eſt adortus, Liv. XXXVII, 5: cf. II, 51 prope fin. VI, 2 med. VIII, 29 extr. Particip. adortus, *en ook* Adorſus, *bij voorb.* Gell. IX, 2. *Ook ſtaat meermalen in de* MSS. adorſus, a, um *voor* adortus, *bij voorb.* Virg. Aen. VII, 386. Ovid. Pont. II, 2, 16. Liv. XXXV, 51: cf. Adordior.

ADORNĀTE, Adv. *met ſieraad, ſierlijk, bij voorb.* declamare, Suet. Rhet. 6.

ADORNO, avi, atum, are, 1) *te recht maken, met het nodige voorzien, behoorlijk toebereiden, uitrusten*, aliquem *en* rem, *bij voorb.* naves, Caeſ. B. C. I, 26: nuptias, Plaut. Caſ. II, 6, 67: accuſationem, Cic. Cluent. 6. Mur. 22: teſtium copiam, Cic. Cluent. 6: comparationem criminis, Ibid. 67: fugam, Ter. Eun. IV, 4, 6: viaticum ad fugam, Plaut. Epid. V, 1, 9: forum, Cic. Verr. I, 22: equos, Tacit. Ann. XI, 13: bellum, Liv. X, 38: *Ook met* ut, *bij voorb.* Ter. Eun. III, 5, 34. adornant, ut lavet cet., *ſchikking maken enz.* cf. Plaut. Rud. IV, 6, 2. *Ook met den* Infinitivus, Plaut. Epid. V, 2, 25. tragulam in te injicere adornat *doelt daar op, om enz. Van daar* 2) *opſieren, opſchikken, ergens mede verſieren, met iet verbeteren, bij voorb.* veſte inſigni & ſella curuli, Liv. I, 20: bene facta ſua verbis, Plin. Ep. I, 8. §. 15: forum, Cic. Verr. I, 22.

ADORO, avi, atum, are, 1) *ſpreken tot iemand, aanſpreken, bij voorb. om hem iet voortedragen, bij voorb.* populum, Apul. Met. 2. p. 127. Elm. *en* 3 in. p. 90. *Van daar* 2) *bidden, om iet*, aliquid, *of* aliquem, *iemand, bij voorb.* pacem deum (deorum), Liv. VI, 12: Junonis numen, Virg. Aen. III, 437: te, Ovid. Her. X, 141. cf. Ovid. Faſt. V, 449. 3) *iemand eenen plegtigen eerdienſt bewijzen, hem op eene Godlijke, plegtige, ootmoedige en achtingvolle wijze vereeren, bij voorb.* coelum, Sueton. Ner. 41: Caeſarem, Suet. Vit. 2: coronam citharae, Suet. Ner. 12: regem, Plin. H. N. VIII, 1: *dus ook* Junonis numen, Virg. *zie hier voor. Van daar* 4) *in 't gemeen vereeren, met dankbaarheid erkennen, bij voorb.* curam priſcorum, Plin. H. N. XXVII, 1.

ADORSUS *en* **ADORTUS**, a, um, *zie* Adorior: *ook* Adordior.

ADPANGO *of* APP., ĕre, *aan iet aanhechten*, Feſt. in Antipagmenta.

ADPĀRĀTE *of* **APPARATE**, Adv. *met goede toebereiding, op eene wel toebereide wijze, bij voorb. eten en drinken*, Cic. Att. XIII, 52: ludi adparate facti, Liv. XXXI, 4: adparatius coenare, Plin. Ep. I, 15.

ADPĀRATIO *of* **APPARATIO**, onis, f. *toeruſting, toebereiding, bijzonder eene zorgvuldige of prachtige, bij voorb.* munerum, Cic. Off. II, 16: conf. Cic. Invent. I, 18. Auct. ad Her. I, 8.

ADPĀRĀTUS *of* **APPARATUS**, us, m. *de toebereiding, ſchikking, toeruſting, wanneer ook alle daar toe behoorende werktuigen, huisraad enz. daar bij verſtaan worden, bij voorb.* operis, Cic. Nat. D. I, 8: triumphi, Cic. Att. VI, 9: belli, Cic. Acad. IV, 1. Liv. XXXV, 45: *bijzonder prachtige, bij voorb. van een gaſtmaal, zegepraal, of andere zaken, bij voorb.* epularum, Cic. Or. 25: ludorum, Cic. Off. II, 16: cf. Ib. I, 8: Vatin. 13. *Van daar* 1) *dat geen, waarmede de toebereiding en toeruſting geſchiedt, bij voorb. werktuigen, huisraad enz., bij voorb.* Darii, Plin. H. N. XIII, 1, i. e. *Huisraad, Meubelen*: argenteus, Ibid. XXII, 23: adparatum rei divinae abſtuliſſent, Suet. Aug. 96: adparatum incendere, Nep. Eum. 5: tenui adparatu contentum eſſe, Cic. ad Div. IX, 19: regio adparatu, Cic. *en* Nep. *zie het volgende*: adparatus belli, Liv. XXVI, 47: 2) *de pracht in levenswijze, de ſtaat, bij voorb.* regio adparatu uti, Nep. Paul. 3: regio adparatu adcipi, Cic. Somn. Scip. 1, i. e. *koninglijk onthaald worden: van daar Tropisch van eenen Redenaar, bij voorb.* dicere nullo adparatu, Cic. Or. I, 53, i. e. *zonder pracht*: cf. Cic. Brut. 76 in. 3) *de bezorgde voorraad, bij voorb. van wagens, krijgsvoorraad enz., bij voorb.* plauſtrorum & jumentorum, Liv. XXV, 14: Captus (*buit gemaakt*) & ingens adparatus belli. Liv. XXVI, 47.

ADPARATUS *of* **APPARATUS**, a, um, *zie* Adparo.

ADPARĔO *of* **APPARĔO**, ui, itum, ēre, 1) *zichtbaar zijn, zich vertoonen, zich laten zien, verſchijnen, te voorſchijn komen, daar zijn; is zeer gebruiklijk, bij voorb.* adparebo domi, Plaut. Capt. II, 3, 97: equus — rurſus adparuit, Cic. Div. II, 68, *is weder te voorſchijn gekomen*: ſi navicula adparuiſſet, Cic. Flacc. 12: unde adpares? Cic. ap. Priſc., i. e. *van waar komt gij?* acum inveniſſes, ſi adpareret, Plaut. Men. II, 1, 14, i. e. *als zij er was, zich liet zien*: nullum in eo veſtigium eloquentiae adparet. Cic. Or. I, 9: Anguis Sullae adparuit immolanti, Cic. Div. II, 30: *van daar* opus

non adparet, Cato R. R. 2, het werk vertoont zich niet, d. i. daar is niet veel gearbeid: facio, ut opera mea adpareat, Plaut. Pseud. III, 2, 60, ik zal mijn dienst betoonen, d. i. gij zult denzelven zien: ratio adparet, Plaut. Trin. II, 4, 17, de rekening vertoont zich, d. i. is goed: fac promissa adpareant i. e. houdt uwe beloften, Ter. Eun. II, 3, 19. Van daar 2) blijken, openbaar zijn, bij voorb. res adparet, Terent. Ad. V, 9, 17: adparet id etiam caeco, Liv. XXXII, 34 in.: ook enkel adparet het blijkt enz., bij voorb. Cic. Or. I, 16: Brut. 25: Flacc. 15: ad Div. IV, 7 med.: Nep. Eum. 10. Liv. XLII, 43. Zonderling spreekt Cicero Fin. III, 7. ut (membra) data esse adpareant cet. voor adpareat. 3) in 't bijzonder is adparere alicui bij iemand, als zijn overheer verschijnen, of zijn, om zijn bevel te volbrengen, hem opwachten, dienen, het zij als Schrijver, als Lictor enz., bij voorb. als Schrijver, Nep. Eum. 13: als Lictor, Liv. II, 55. cf. III, 33. IX, 46. Ook quaestioni, Cic. Cluent. 53, i. e. bij het onderzoek opwachten.

ADPARIO of APPARIO, ĕre, i. e. adjungo mihi, adquiro, Lucret. II, 1109.

ADPARĪTIO of APPARĪTIO, onis, f. eigenlijk, het zichtbaar zijn, verschijning, bij voorb. van een mensch, ster, komeet enz., bijzonder van een mensch, op bevel van zijn overheer: van daar 1) de opwachting bij zijnen overheer, de dienst bij denzelven, in 't gemeen van een overigheids dienaar, bij voorb. eenen Lictor, Tolk, Schrijver enz., Cic. ad Div. XIII, 54: ook bij anderen, 2) ook de geheele menigte der Bedienden, d. i. de Bedienden, Domestieken, samen genomen, Cic. Qu. Fr. I, 1, 4: Pandect. IV, 2, 23.

ADPARĪTOR of APPARĪTOR, oris, m. eigenlijk, die verschijnt, zich zien laat; bijzonder op begeerte van zijn overheer: van daar een bediende, oppasser, bijzonder een overigheids dienaar of oppasser, als van den Consul, Praetor, het zij als Lictor, Schrijver enz., bij voorb. Cic. Verr. III, 25: Phil. II, 22: ad Qu. Fr. I, 1, 4: Liv. I, 40. Evenwel onderscheidt Sueton. Domit. 14. lictores & adparitores: cf. Val. Max. VII, 3, 9.

ADPARĪTŪRA (Appar.), ae. f. i. q. adparitio, bij voorb. adparituram facere magistratibus, i. e. oppassen, Sueton. Gramm. 9.

ADPĀRO of APPĀRO, avi, atum, are, 1) zich gereed maken, of toerusten tot iets, schikking maken tot enz., bij voorb. nuptias, Terent. Andr. IV, 1, 32: iter, Cic. Mil. 10: bellum, Nep. Alcib. 3. Cic. Manil. 12 extr.: ludos, Cic. Qu. Fr. III, 8 extr.: fugam, Hirt. Alex. 7. Ook impersonaliter, bij voorb. adparatur, men maakt schikking, maakt zich gereed, Terent. Eun. III, 5, 35. Ook met den Infinitivus; bij voorb. Caes. B. G. VII, 26. hoc facere apparabant: trajicere, Suet. Aug. 47: cf. Virg. Aen. X, 452. XI, 117. 2) iets toebereiden, gereed maken, bij voorb. ludos, Cic. Qu. Fr. III, 8 extr.: aggerem, Caes. B. G. VII, 17: coenam, Ter. Heaut. I, 1, 74: convivium, Cic. Verr. IV, 20: auxilium aliquod, Plaut. Epid. III, 3, 17, i. e. verschaffen, aanbrengen: crimina in aliquem, Cic. Qu. Fr. II, 3 extr. Het Particip. Adparatus, a, um, heeft alle deze beteekenissen, als 1) toebereid, bijzonder 2) wel of prachtig toebereid, prachtig, bij voorb. ludi, epulae; en staat dan Adjective, en heeft derhalven de Gradus, adparatior, adparatissimus, bij voorb. domus adparatior, Cic. Invent. I, 34: ludi adparatissimi, Cic. Sext. 54: ad Div. VII, 1: Pis. 27: spectaculum adparatissimum, Cic. Phil. I, 15: dus ook funus, Suet. Ner. 9: epulae, Senec. Ep. 83. Van daar prachtig, Tropisch, d. i. bestudeerd, daarop gedacht is, gelijk adparata verba, oratio, Auct. ad Her. I, 7.

ADPELLĀTIO of APPELLATIO, onis, f. het aanspreken, waar om het ook zij: van daar 1) het aanspreken, wegens eenig belang, bij voorb. a) om te verzoeken, Caes. B. C. II, 28: b) het aanspreken om hulp, het appelleeren, bij voorb. tribunorum aan de Tribunen, Cic. Quint. 2: ad populum, Plin. H. N. VI, 22 extr.: cf. Liv. III, 56. XLII, 34. Suet. Ner. 17. Calig. 16: van daar adpellationem interponere, Pandect. XLIX. 1, 24, i. e. gebruiken: admittere, Ibid. leg. 6. c) het aanspreken om betaling, het manen: 2) de benoeming, noeming, titulering, de naam, de titel, bij voorb. regum adpellatione, Cic. Dom. 50, i. e. koninglijke titel, naam: salutere aliquem adpellatione patris, Plin. H. N. VII, 13: adpellatio nominum, Ibid. V, 6: cf. Suet. Caes. 77: Tac. Ann. III, 56: inanis adpellatio, Cic. Att. V, 20 ante med., i. e. ijdele naam, titel, scil. van eenen Imperator. 3) uitspraak, bij voorb. literarum, Cic. Brut. 7. Quint. V, 6. 4) adpellatio litis, Cic. Rab. Post. 5. qua adpellatione litium? i. e. door welken eisch, of benoeming van eisch, si lectio certa. 5) i. q. nomen substantivum, Quintil. IX, 3 med. cum infinitivo verbo (vivere) usus sit pro adpellatione (scil. vita).

ADPELLĀTOR of APPELLATOR, oris, die appelleert, Cic. Verr. IV, 65.

ADPELLĀTORIUS (Appell.), a, um, het appèl betreffende, Pandect. XLIX, 1, 1.

ADPELLĪTO of APPELLITO, avi, atum, are, noemen, wanneer het dikwijls geschiedt, Gell. XVIII, 9. Tacit. Ann. IV, 65.

ADPELLO of APPELLO, avi, atum, are, spreken tot iemand, aanspreken, aliquem, waarom het dan ook geschiede, is zeer menigvuldig, bij voorb. anum, Plaut. Curc. I, 2, 19: adpellandis, Cic. ad Div. I, 1: Annium, Cic. Verr. I, 41: ook literis, Cic. ad Div. XV, 20, schriftelijk iemand aanspreken, d. i. schrijven: bijzonder 1) aanspreken, om te verzoeken, aanspreken, bij voorb. Nep. Att. 8. adpellatus est a Flavio, ut — vellet, cet. cf. Cic. Quint. 31 med. quem adpellet: Cic. ad Div. XII, 28: it. aliquam de stupro, Quintil. IV, 2. Van daar a) aanspreken om betaling, manen, bij voorb. de pecunia, Cic. Phil. II, 29. cf. Cic. Quint. 11 en 12. Att. I, 8. van daar zegt Plinius: solum adpellare den aardbodem manen, d. i. door bearbeiding tot vruchtbaarheid dwingen, Plin. H. N. XVI, 33. b) aanspreken om hulp, bij voorb. quem alium adpellem, Cic. Flacc. 2: Vos adpello, deae, Cic. Verr. V, 72: quem praeter te adpellet, habet neminem, Cic. Quint. 31. bijzonder aan eene overheids persoon, gelijk tribunum, appelleeren, Cic. Quint. 7. tribuni adpellantur: Ibid. 20. a praetore tribunos adpellare, alwaar sommige Edd. hebben ad tribunos, het welk op zich zelv' niet kwaad is, zoo als men zegt aliquem en ad aliquem adire, adcedere cet. ook staat ad, als ook adversus cet. in de Pandekten, bij voorb. ad imperatorem, IV, 4, 39. verders praetorem, Cic. Verr. V, 65. c) aanspreken, iemand, om hem te schelden, te rede stellen, Cic. Off. I, 25 extr. Wanneer men iemand aanspreekt, noemt men hem gemeenlijk bij zijnen naam: van daar 2) noemen, bij voorb. nomine bij den naam, Cic. ad Div. IX, 22 in. Or. I, 56: of nominatim, Caes. B. G. II, 25: ook aliquem adpellare sapientem, Cic. Amic. 1: ook aliquem fratrem, Cic. Univ. 11: ook nomen alicujus appellare, Cic. Invent. II, 26. Univ. 9: ook benoemen, of tituleeren, bij voorb. aliquem regem aan iemand den titel van Koning geven, Cic. Att. V, 17: dus ook victorem, Virg. Aen. V, 540: dus ook sapientem, fratrem cet. zie hier voor: ook noemen, d. i. bij naam aanhaalen of gewagen, bij voorb. nunquam nisi honorificentissime Pompejum adpellat, Cic. ad Div. VI, 6 post med. 5. 19: Dahas, Medos — adpellans, Liv. XXXV, 48. 3) uitspreken, bij voorb. Letters, Cic. Brut. 35 med.

ADPELLO of APPELLO, puli, pulsum, ellere, ergens heen drijven, bij voorb. aliquem ad arbitrum, Plaut. Rud. IV, 3, 104: ad mortem, Plaut. III, 3, 43: het vee, bij voorb. aan het water, Varr. R. R. II, 5, 15. cf. II, 2, 11: vaccas ripae, Ovid. Fast. VI, 590: hier toe zou men kunnen brengen Pastor adpellere, Acc. ap. Cic. Div. I, 22, scil. oves, gregem: doch men kan ook verstaan se, i. e. komen: verders corpus ad templum, Lucret. VI, 751, van de kraaiën, d. i. toekomen, aanvliegen: turres ad opera, Caes. B. C. I, 26: in 't bijzonder navem of classem, ad of in locum, het schip, de vloot enz., ergens heen drijven, stooten, richten, d. i. landen, bij voorb. classem ad Delum, Cic. Verr. I, 18, i. e. met de vloot landen enz.: classem in Italiam, Liv. VIII, 3: navigia litori, Curt. IV, 2: ook aliquem, bij voorbeeld me vestris deus adpulit oris, Virg. Aen. III, 715: dus ook adpelli heen gedreven worden of landen, bij voorb. navis adpellitur, adpulsa est cet., of homines adpelluntur cet., i. e. landen, is zeer gebruikelijk, bij voorb. ad villam nostram adpelleretur navis, Cic. Att. XIII, 21: navis adpellitur Syracusas, Cic. Verr. V, 25: alios ad Siciliam adpulsos esse, Ibid. 28: classis adpulsa est, Liv. XXVIII, 46: Ook adpellere se i. e. landen, Terent. Andr. IV, 5, 12. haud auspicato huc me adpuli. Doch Bentley vindt in eenige Codd. adtuli, het welk hij goedkeurt, d. i. ben gekomen: ook enkel adpellere i. e. landen, bij voorb. ad insulam adpulerunt, Liv. XXXVII, 21, scil. se of naves: navis Dertosam adpulit, Suet. Galb. 4, scil. se: Puteolos nave adpulisset, Suet. Tit. 5: Ausoniis exercitus adpulit oris, Virg. Aen. VII, 39: triremis terram adpulit, Tacit. Ann. II, 24: ook staat adpellere scil. se voor advenire, Acc. ap. Cic. Div. I, 22. Visus est pastor (visum est pastorem) ad me adpellere, i. e. komen: doch men kan ook verstaan gregem of oves, i. e. drijven, zie hier voor. Van daar Tropisch, bij voorb. tuas rationes ad eos scopulos adpulisses, Cic. Rab. perd. 9, i. e. met uwe maatregelen (besluiten) als 't ware, tegen de klippen aangevaren enz. Van daar 1) ergens heen brengen, ergens toe brengen, bij voorb. aliquem ad probrum, damnum, flagitium, Plaut. Bacch. III, 1. 11: ad mortem, Plaut. Asin. III, 3, 43. Van daar 2) ergens heen richten, zwenken, bij voorb. animum ad scribendum, Terent. And. Prol. 1: animum ad uxorem, Ibid. II, 6, 15: mentem ad philosophiam, Cic. Or. II, 37.

ADP

Digitized by Google

ADPENDĬCŬLA *of* APPENDĬCŬLA, ae, f. *kleine toegifte*, *klein aanhangzel*, Cic. Rab. Poft. 4.

ADPENDIX *of* APPENDIX, ĭcis, f. 1) *het aanhangzel*, *d. i. het geen eigenlijk aan eene zaak of perfoon hangt*, Apulej. Met. V, p. 169. Elm., *alwaar* Pfyche *zoo heet*, *die aan* Cupido *hing*: *dus ook* Ibid. VIII, p. 211. adpendicem parvulum trahens i. e. *het daar aan hangende kind*. 2) *het aanhangzel Tropisch d. i. alles*, *wat bij eene zaak of bij een perfoon buiten en behalven dezelve er nog bij komt*, *bij voorb. het ligchaam heet* appendix animi, Cic. ap. Non. *Verders* Liv. XXI, 5. Carpetani cum appendicibus Olcadum, cet., *Hulptroepen*. *Dus ook het aanhangzel tot een gefchrift*, Varr. R. R. III, 9, 2. cf. I, 16 in. 3) *een zeker foort van Doornen*, Plin. H. N. XXIV, 13 in.

ADPENDO *of* APPENDO, di, fum, dĕre, *aanhangen*, *bij voorb.* gladium feta adpenfum, Cic. Tufc. V, 21: *doch thans hebben de* Edd. *bij voorb.* Erneft. aptum. *Van daar* 1) *toewegen*, *aan iemand*, *bij voorb.* aurum aurifici, Cic. Verr. IV, 25. cf. Rofc. Am. 49. Phil. II, 38: Plin. H. N. IX, 55: *ook Tropisch* verba, *wanneer men niet op derzelver getal maar kracht ziet*, Cic. opt. gen. Orat. 5. 2) *ook misfchien enkel wegen*, Cic. Phil. II, 38: *zie hier voor.*

ADPENSUS (Appenfus), a, um. Particip. *van* Adpendo. *Zie* Adpendo.

ADPENSUS (Appenfus), us, m. 1) *het toewegen*, 2) *het wegen*, Apulej. de mundo p. 58. Elm.

ADPĔTENS *of* APPET. *zie* Adpeto.

ADPĔTENTER (Appetenter), Adv. *begeerig*, *met trek* (appetijt), *hebzuchtig*, *verlangend*, Cic. Off. I, 10 extr. Apul. Met. VII, p. 192. Elm.

ADPĔTENTĬA *of* APPETENTĬA, ae, f. *de* (*hevige*) *begeerte naar iet*, *het trachten daar naar*, appetijt, (*eetlust*), *bij voorb.* effrenata, Cic. Tufc. IV, 7: cibi, Plin. H. N. XIX, 8 poft in.: ciborum, Ibid. XXIII, 1 med.: artium liberalium, Ibid.

ADPĔTIBĬLIS (Appet.), e, *waardig*, *dat men er naar tracht*, *verlangens- of wenfchenswaardig*, Apulej. p. 19. Elmenh. Macrob. I, 1.

ADPĔTISSO *of* APPETISSO, ĕre, i. q. adpeto, Accius ap. Non.

ADPĔTĪTĬO *of* APPETĪTĬO, onis, f. 1) *wanneer men op iet toe of los gaat*, *of er naar grijpt*, *bij voorb.* folis, Cic. Div. I, 23, i. e. *het grijpen naar enz.* 2) *de hevige neiging of begeerte*, *of het trachten naar iet*, *bij voorb.* alieni, Cic. Off. III, 6: principatus, Ibid. I, 4: cf. II, 5. Cic. Acad. IV, 8. Nat. D. III, 13. 3) abfolute, *de eetlust*, appetijt, *honger*, Gell. XVI, 3 in.

ADPĔTĪTUS (Appetitus), Particip. *zie* Adpeto.

ADPĔTĪTUS *of* APPETĪTUS, us, m. 1) *het losgaan op iemand*, *de aanval*, attacque, *bij voorb. der vijanden*, *bij voorb.* barbaricos adpetitus reprimebat, Amm. Marcell. XXX, 5 (15). 2) *het trachten*, *het verlangen naar iet*, *bijzonder wanneer het flerk is*, *bij voorb.* voluptatis, Cic. Off. I, 39 in. cf. Ibid. 28 extr. 39 extr. *Van daar* adpetitus plur. *de begeerten*, Cic. Nat. D. II, 12 extr.

ADPĔTO (Appeto), onis, i. e. qui adpetit, Laber. ap. Non.

ADPĔTO *of* APPĔTO, īvi *en* ii, itum, ĕre, *op iet of iemand losgaan*, *hoe en waarom het zijn moge*, *met den voet*, *degen*, *gedachten enz.* *Van daar* 1) *losgaan op iet*, *aanvallen*, *aangrijpen enz.*, *bij voorb.* aliquem ferro, Cic. Rofc. Am. 11. Virg. Aen. XI, 277: infidiis, Cic. Ibid.: humerum gladio, Caef. B. C. II, 35: os oculosque hoftis roftro & unguibus, Liv. VII, 26: lapidibus, Cic. Dom. 5: genas ungue, Ovid. Art. III, 568: aliquem judicio, Pandect. XXXVIII, 2, 14: *dus ook* amor me adpetit, Plaut. Cift. II, 1, 8, i. e. invadit. 2) *naar iemand of iet grijpen*, *bij voorb.* aliquem manibus, Cic. Div. I, 23: mammam, Cic. Ibid. II, 41. Nat. D. II, 51 extr.: placentam, Plin. H. N. VII, 53 med.: dextram ofculis, Ibid. XI, 45, i. e. *kusfen*: *dus ook misfchien* adpeti fcil. fenes, Cic. Senect. 18 in., i. e. *dat men hun de hand kusfe*. *Van daar Tropisch* a) mare terram adpetens, Cic. Nat. D. II, 39, *grijpt er als 't ware naar*. *Doch*, *het kan ook zijn aankomen*, *zie* n. 4. b) loca, Liv. I, 8 med., *Plaatzen mede tot de ftad trekken*. 3) *naar iet trachten*, *ftreeven*, *verlangen naar iet hebben*, aliquid, *is zeer in gebruik*, *bij voorb.* agros, Cic. Rofc. Am. 18: regnum, Cic. Dom. 38: voluptatem, Cic. Fin. I, 9: bona, Cic. Tufc. IV, 6: amicitiam, Caef. B. G. I, 40: nihil fibi, Cic. Agr. II, 23. *en meermalen*. *Ook van fpijzen*, *trek tot iet hebben*, *bij voorb.* cafeum, Suet. Aug. 76: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* adpetat aliquid agere, Cic. Fin. V, 20 in. cf. Stat. Theb. I, 234. 4) *aankomen*, *naderen*, *bij voorb.* Europam, Cic. ad Brut. 2 in.: mare terram adpetens, Cic. *zie* n. 2. *verders*: tempus adpetebat, Liv. XXIX, 10 in.: dies adpetebat, Caef. B. G. VI, 35: nox adpetebat, Liv. VIII, 38 in. cf. V, 44: lux adpetebat, Liv. X, 20 med.: ook Vejos fata adpetebant, Liv. V, 19: *doch het kan ook zijn voor* invadebant: *zie* n. 1. *Bij flot is het hetzelfde*: *met den* Dativus, *bij voorb.* Plaut. Aul. I, 1, 36. cui partitudo adpetit. Partic. Adpetens *heeft alle deze beteekenisfen*, *maar het ftaat ook dikwijls* Adjective, *begeerig*, *trachtende*; *en heeft gevolglijk alle* Gradus *en regeert dan eenen* Genitivus, *bij voorb.* gloriae, Cic. Manil. 3: nihil adpetentius fimilium fui, Cic. Amic. 14: fumus adpetentiffimi honeftatis, Cic. Tufc. II, 24: *ook zonder* Genitivus, *hebzuchtig*, *begeerig*, *bij voorb.* Cic. Or. II, 43. Agr. II, 8.

ADPINGO (Appingo), inxi, ictum 3. 1) *iet fchilderen*, *bij of aan iet*, *bijfchilderen*, *bij voorb.* delphinum fylvis, Hor. Art. 29: 2) *daarbij fchrijven*, Cic. Att. II, 8 extr.

ADPLAUDO *of* APPLAUDO, fi, fum, dĕre, 1) *eigenlijk flaan tegen iet*, *met een grooten klank flaan of aanflaan*, *kletfchen*, *kloppen*, *bij voorb.* corpus adplaudere palmis, Ovid. IV, 352: manu caput, Nemef. III, 33: cf. Sil. XVI, 357. 2) *in 't bijzonder*, *met de handen kloppen*, *om daar mede goedkeuring*, *toejuiching te geven*, *bijzonder aan de fpelers in het fchouwfpel*, *bij voorb.* alicui, Cic. Sext. I, 54. Plaut. Menaech. extr. *ook zonder* Dativus, Plaut. Perf. V, 2, 13. Pfeud. extr. Not. *Men vindt ook* Applodo, fi, fum, dere i. e. *aanflaan*, *tegen iet flaan*, *toeflaan*, *bij voorb.* aliquem terrae, Apul. Met. VI, p. 184. Elm.

ADPLAUSOR (Applaufor), oris, m. *die eene openlijke goedkeuring geeft met handenkloppen*, Plin. in Paneg. 46.

F

ADPLAUSUS *of* APPLAUSUS, a, um, *zie* Adplaudo.

ADPLĬCATIO (Applicatio), onis, f. 1) *de toevoeging*, *toepasfing*, *richting van eene zaak op of tot iet*, *bij voorb.* animi, Cic. Amic. 8, i. e. *gemoeds-neiging tot iemand*. 2) *wanneer een perfoon zich tot een hooger om befcherming wendt*, *zich in deszelfs befcherming begeeft*, Cliëntfchap: *van daar* jus adplicationis, Cic. Or. I, 39, *het recht om zulken* Cliënt *aan te nemen*.

ADPLĬCATUS (Applic.) *of* ADPLĬCĬTUS (Applic.), a, um, Particip. *van* Adplico (Appl.), *zie* Adplico.

ADPLĬCO (Appl.) avi, atum *en* ui, ĭtum, are, aliquid (fe) ad rem (hominem), *ook fomtijds* rei, *zeldzamer* re, 1) *aanvoegen*, *aan iet*, *toevoegen*, *bij voorb.* fe ad arborem, Caef. B. G. VI, 27: voluptatem ad honeftatem, Cic. Fin. II, 12, i. e. *daarmede verbinden*: catulos ftomacho, Plin. H. N. XXX, 7 extr. i. e. *daar op leggen*: aurum vulneratis, Ibid. XXXIII, 4 extr.: farmenta ad fepem, Colum. XI, 2 ante med.: fcalas moenibus, Curt. IV, 2: cf. Liv. XXVI, 44: afellum ulmo, Ovid. Faft. III, 750: caftra flumini, Liv. XXXII, 30: ofcula feretro, Ovid. Faft. IV, 851, i. e. *kusfen*: aliquem terrae, Virg. Aen. XII, 303, i. e. *op den grond trekken*. *Van daar* fe adplicare *zich aanfluiten aan*, *zich aanvoegen*, *toegaan*, *bij voorb.* fuis, Liv. XXXVII, 32 extr.: *dus ook* fe (alicui) in itinere, Cic. Invent. II, 13: fe ad flammam, Cic. Tufc. V, 27: *ook* adplicari: *van daar* adplicito captivo, Juftin. XI, 15, i. e. *toegang tot* Darius: *van daar* morbo adplicari *ziek worden*, *bij voorb.* morbo adplicitus, *ziek*, Pandect. XXXVI, 1, 7. *Van daar* adplicatus, (adplicitus), a, um, *toegevoegd*, *aangefloten*, *aanliggende*, *vlak aanliggende*, *bij voorb.* preffus & velut adplicitus rei cultus, Quintil. IV, 2 prope fin., *wanneer* rei *de* Dativus *is*; *van daar vlak*, *kort*, *bij voorb.* aures adplicatae, Varr. R. R. II, 7, 5: *dus ook* adplicatus rei cultus, Quintil., *wanneer* rei *de* Genitivus *is*; *zie hier voor*. 2) *ergens heen wenden of richten*, *bij voorb.* boves illuc, Ovid. Faft. I, 543: fe ad aliquem *zich tot iemand wenden*, *bij voorb. om zijne befcherming te zoeken*, Cic. Or. I, 39. Ter. And. V, 4, 21: *ook zonder* fe, *bij voorb.* quo adplicem? fcil. me, Enn. ap. Cic. Tufc. III, 19: *ook om bij hem te leeren*, Cic. Brut. 91 extr.: fe ad focietatem Athenienfium, Nep. Arift. 12: fe ad virtutem, Cic. Amic. 14: fe ad amicitiam, Cic. Verr. II, 1, i. e. *zich in iemands vriendfchap begeven*: fe ad philofophiam, Cic. Offic. I, 32: navem ad aliquem *het fchip heen fturen*, *heen wenden*, Cic. Invent. II, 51, *of* terram, *om te landen*, Caef. B. C. III, 101, *of* terrae, Liv. XXVIII, 17: *ook* litore, Liv. XLIV, 32 extr. *Van daar* adplicari *landen*, *bij voorb.* in terras tuas, Ovid. Her. XVI, 126: *ook zonder* navem, claffem cet. *gevolglijk alleen* adplicare *landen*, *ergens heen komen*, *bij voorb.* ad litus Amazonum, Juftin. II, 4: ad terram, Auct. B. Hifp. 37 extr.: *ook zonder* ad, *bij voorb.* Afiam, *naar Afië komen*, Pandect. I, 16, 4: *dus ook* animum ad rem, Cic. Invent. I, 25, *zijn gemoed*, *ziel*, *of genegenheid op iet vestigen*: cf. Ter. And. I, 2, 22: Plaut. Trin. II, 1, 34: *ook* aures rei, Horat. Od. III, 11, 8: Carm. Saec. 72. *Van daar* adplicatus, a, um, *geneigd*, *genegen*, *bij voorb.* ad fe diligen-

gendum, Cic. Fin. IV, 13. 3) *ergens heen doen of ſteken*, *bij voorb.* enſem cervice, Virg. Aen. X, 536, *het zwaard in den nek ſteken*, *met het zwaard inſteken*. 4) *opleggen*, *daar aan leggen*, *bij voorb.* catulos ſtomacho, Plin. H. N. XXX, 7 extr., i. e. *opleggen*, *zie hier voor*. 5) *opladen*, *te last leggen*, *bij voorb.* crimina alicui, Plin. Ep. X, 66: 6) *appliceren*, Pand. XXXIV, 2, 9: 7) *over iet zetten*, *aanſtellen*, *bij voorb.* rei, Pand. X, 2, 45: officio, Colum. III, 10. §. 6.

ADPLŌDO (Applodo), ſi, ſum, dĕre, *ſlaan aan iet*, Apulej. *zie* Adplaudo.

ADPLŌRO (Apploro) avi, atum, are, *weenen tot iemand*, alicui, Hor. Epod. XI, 12. cf. Senec. quaeſt. nat. IV, 2.

ADPLOSUS (Appl.) Particip. *van* Adplodo.

ADPŌNO *of* APPŌNO, ſui, ſitum, nĕre, *in 't gemeen iet of iemand ergens heen ſtellen*, *leggen*, *zetten*, *waarheen en waartoe het zij*, *bij voorb.* machinam, Cic. Verr. I, 55, *eene* machine *opſtellen*, *opzetten*: cibum ad ignem, Plaut. Men. II, 2, 55: cucumam foco, Petron. 135: notam adponere, ad malum verſum, Cic. Piſ. 30. cf. ad Div. XIII, 6: gladium, Cic. Invent. II, 4. *Van daar* 1) *in 't gemeen toedoen*, *toevoegen*, *bij voorb.* annos alicui, Horat. Od. II, 5, 14: aliquid novum alicui rei, Plaut. Mil. III, 3, 30: exemplum, Gell. I, 13: magiſtrum conſulibus, Liv. II, 18: vitiis modum, Cic. Tuſc. IV, 18 extr., i. e. *toevoegen*. *Van daar* aliquid alicui gratiae *iemand iet als eene gunst*, *vriendſchap*, *toerekenen*, Terent. And. II, 1, 31: lucro *als een winst rekenen*, Horat. Od. I, 9, 14. 2) *heenleggen*, *d. i. afleggen*, *bij voorb.* onus, Plaut. Poen. IV, 2, 35: raſtros, Terent. Heaut. I, 1, 36. *Dus ook* puerum ante januam adpone, Ter. Andr. IV, 3, 10, i. e. *leg heen*. 3) *aanſtellen*, *iemand*, *dat hij*, *bij voorb. iet bewaken*, *op eene verkoping op iet bieden*, *iemand aanklagen zal enz.*, *bij voorb.* cuſtodes, Nep. Dion. 4, *wachters aanſtellen*, *zetten*: *ook* aliquem adponere alicui cuſtodem, Cic. in Caecil. 16, *iemand tot wachter ſtellen*, *als wachter aanſtellen*: *dus ook* accuſatorem, calumniatorem i. e. *eenen aanklager*, *beſchuldiger*, chikaneur, *aanſtellen*, *het eerſte ſtaat* Cic. Verr. V, 41 extr.: *dit laatſte* Ibid. I, 10. II, 10 in.: *dus ook* praevaricatorem, Cic. Phil. II, 11: mancipem, Cic. Verr. I, 54, i. e. *iemand aanſtellen*, *die iet te bouwen* (*of te pachten*) *op zich nemen zal*: *dus ook* aliquem alicui *iemand nevens iemand ſtellen*, *dat hij acht op hem geve*, *toevoegen*, *naast hem ſtellen*, *bij voorb.* Liv. II, 18. magiſtrum (dictatorem) conſulibus adponere: *dus ook* rectorem alicui, Sueton. Aug. 48: paedagogum, Suet. Claud. 2: ſcrutatores, Ib. 35. 4) *van ſpijzen*: *aanzetten of opzetten*, *opdragen*, *is zeer gebruiklijk*, *bij voorb.* aliquid in vaſis, Cic. Att. VI, 1 med.: tantum, quod ſatis eſſet, Cic. Tuſc. V, 32: patellam, Cic. Verr. IV, 22: panes convivis, Suet. Calig. 37: coenam lautiorem, Suet. Galb. 12: aprum in epulis, Plin. H. N. VIII, 51: Particip. Adpŏſitus (Appoſ.) *heeft alle deze beteekenisſen*. *Maar het ſtaat ook* Adjective, *en betekent* 1) *pasſend*, *bekwaam*, *geſchikt tot iet*, *bij voorb.* menſes ad agendum adpoſitos, Cic. Verr. I, 11: adpoſitior ad deferenda, Cic. Verr. IV, 57: adpoſitiſſimae gallinae ad pariendum, Varr. R. R. III, 3, 9. 2) *aangrenzend*, *nabij*, Tacit. Ann. II, 7: *van daar gelijkvormig*, *bij voorb.* adpoſitum eſt ac propinquum, Cic. Invent. II, 54 extr. 3) *geneigd tot enz.*, juri ac aequo, Quintil. IV, 3 extr. *Ook ſtaat* Adpoſitum Subſtantive, *het geen toegevoegd wordt*, *een toevoegſel*; *van daar een bijwoord*, Quintil. VIII, 2 *en* 6.

ADPORRĬGO (Apporr.) exi, ectum, igere, *daarbij of daarneven heenſtrekken*, *daarbij of daarneven uitſtrekken*: *van daar* adporrectus, a, um, Ovid. Met. II, 561.

ADPORTATIO *of* APPORTATIO, ōnis, f. *het heendragen*, *toebrengen*, *toevoeren*, Vitruv. II, 9.

ADPORTO *of* APPORTO, avi, atum, are, 1) *toedragen*, *toevoeren*, *toebrengen*, *hoe het ook geſchiede*, *op den ſchouder*, *te ſcheep*, *met wagen enz.*, *bij voorb.* lapidem, Cic. Verr. I, 56: ſigna atque ornamenta, Ibid. 21: multa undique, Cic. Off. I, 42: cochleas, Varr. R. R. III, 14, 4: divitias domum, Plaut. Stich. III, 1, 11: cf. Cic. Verr. V, 48. 2) *ook Tropisch*, *brengen of met zich brengen*, *bij voorb.* nuntium, Terent. And. III, 1, 5, *eene tijding*: *dus ook* quidnam adportas? Ibid. V, 2, 17: aliquid auribus, Lucret. V, 101: morbos, Ib. 222: damnum, Ter. Heaut. IV, 4, 25, i. e. *veroorzaken*: malum, Ter. And. I, 1, 46: aetas ſemper aliquid adportat novi, Ter. Ad. V, 4, 2: Senectus, ſi nihil aliud vitii adportes tecum, Caecil. ap. Cic. Senect. 8.

ADPOSCO *of* APPOSCO, popoſci, 3. *daartoe vorderen*, Terent. Heaut. IV, 7, 10. Hor. Epiſt. II, 2, 100.

ADPOSĬTE (Appoſite), Adv., *pasſende*, *ſchiklijk*, *bekwaam*, *bij voorb.* ad aliquid; *bij voorb.* dicere adpoſite ad perſuaſionem, Cic. Invent. I, 5: ad ſanandum, Ibid.

ADPŎSĬTUS (Appoſitus), us, m. *de ligging*, *zetting*, *of ſtelling eener zaak aan iet*, *bij voorb. oplegging van den wijn*, *eene plant enz. op een deel van het ligchaam voor de gezondheid*, Plin. H. N. XXIII, 9 poſt med. XXIV, 5 extr.

ADPOSĬTUS (Appoſitus), a, um, Particip. *zie* Adpono.

ADPŌTO (Appoto), potavi, potatum, *en* contr. potum, potare, 1) *daarbij*, *of daarna drinken*, *bij voorb.* adpotus ſum, *ik heb enz.*, *bij voorb.* Plaut. Curcul. II, 3, 75. poſtquam coenati atque adpoti ſcil. ſumus, *nadat wij gegeten*, *en eens toe gedronken hadden enz.*, *doch het kan ook enkel* drinken *zijn*, *en tot* n. 2. *behooren*. 2) *drinken*, *ook zich bedrinken*, *bij voorb.* adpotus ſum, *ik heb gedronken*, *of ben dronken*, *bij voorb.* ſolem dormire atque adpotum probe, Plaut. Amph. I, 1, 126. Not. *meer dan* adpotus, a, um, *ſchijnt niet voor te komen*; cf. Gell. VII, 7.

ADPŌTUS (Appotus), a, um, *zie* Adpoto.

ADPRĔCOR (Apprĕcor), atus ſum, ari, *bidden tot*, *bij voorb. God*, *biddend aanroepen*, *bij voorb.* deos, Hor. Od. IV, 15, 28: deam, Apul. XI, in. *en* Ibid. p. 266. deae conſpectum i. e. *biddend vereeren*.

ADPREHENDO (Apprehendo), di, ſum, dere, 1) *eigenlijk*, *grijpen aan iet*, *aangrijpen*, *aanvatten*, *grijpen*, *bij voorb.* aliquem pallio, Terent. Phorm. V, 6, 23: angues manu, Plaut. Amph. V, 1, 64: aliquid morſu, Plin. H. N. 74. XI, 24: atomi — aliae alias adprehendentes, Cic. Nat. D. I, 20: Vites — adminicula tanquam manibus adprehendunt, Ibid. II, 47 in.: *ook Tropisch*: Cic. Cluent. 19. quidquid adprehenderam, ſtatim accuſator extorquebat e manibus: aliquid cum judicio, Quintil. X, 2: palmam, Plin. H. N. XIV, 22 poſt med., *de overwinning* (*den voorrang*) *grijpen*, *daarnaar ſtreeven*, *of die verkrijgen*: ſibilo — eum adprehendet, Cato R. R. 156, 4: poſſesſionem pignoris, Pandect. XIII, 7, 11. 2) hominem adprehendere *grijpen*, *d. i. zich tot iemand voegen*, *bij voorb. om hem te vragen*, Plin. Epiſt. I, 5. §. 8: *anders heet het grijpen*, *gevangen nemen*, *bij voorb.* furem, Pand. IX, 2, 5: cf. Gell. V, 14 extr. 3) *innemen*, *wegnemen*, *zich meeſter maken*, *bij voorb.* Pharum, Caeſ. B. C. III, 112: Hiſpanias, Cic. Att. X, 8: poſſesſionem pignoris, Pand. XIII, 7, 11: *dus ook* furem, hominem, *zie hier voor*. Not. *De Dichters trekken dit woord ſomtijds in één*, *en verkorten het*, *bij voorb.* adprendas, adprendere, adprenſus: *zie* Sil. XIII, 653: Caecil. ap. Gell. XV, 9.

ADPRENSO (Apprenſo) are, i. q. adprehendo, *bij voorb.* naribus auras, Grat. Cyneg. 239.

ADPRĪME *of* APPRĪME, Adv. *voornamelijk*, *heel zeer*, *bij voorb.* nobilis, Terent. Eun. V, 5, 10: doctus, Varr. R. R. III, 2 extr.: probare, Plaut. Trin. II, 2, 92: cf. Terent. And. I, 1, 34: *ook met den* Superlativus, *bij voorb.* adprime ſummo genere natus erat, Claud. Quadrig. ap. Gell. VII, 11.

ADPRĬMO *of* APPRIMO, eſſi, eſſum, 3. *drukken aan iet*, *aandrukken*, *bij voorb.* pectori *aan de enz.*, Tacit. Ann. II, 21: carnes ad oſſa, Plin. H. N. XXVI, 1.

ADPRĪMUS *of* APPRĪMUS, a, um, i. e. longe primus, *volgends* Gell. VII, 7.

ADPRŎBATĬO *of* APPROBATĬO, ōnis, f. 1) *de* (*overtuigingsvolle*) *goedkeuring eener zaak*, *de goedkeuring*, *het genoegen in of met iet*, Cic. Brut. 49 extr. Tuſc. II, 1, Off. I, 28. Acad. IV, 12 in. Ibid. 17 in.: 2) *het bewijs*, *bij voorb. van eene ſtelling*, Cic. Invent. I, 36, 37, 39.

ADPROBĀTOR (Approbātor), oris, m. *die iet toeſtemt*, *goedkeurt*, *goedkeurer*, Cic. Att. XVI, 7 in. Gell. V, 21.

ADPRŎBE *of* APPROBE, Adv. i. q. probe; *goed*, *wel*, Plaut. Trin. IV, 2, 115. cf. Gell. VII, 7.

ADPRŎBO *of* APPRŎBO, avi, atum, are, *zeggen*, *dat iet waar*, *recht*, *of goed is*, *d. i. toeſtemmen*, *goedkeuren*, *billijken*, *verſterken*, rem, *bij voorb.* ſententiam, Cic. Qu. Fr. II, 1: jusjurandum, Cic. Piſ. 3. cf. ad Div. II, 15 in. VII, 23 ante med. 2) *toonen*, *dat iet waar*, *recht*, *of goed is*, *d. i. bewijzen*, *aanwijzen*, *verſterken*, Cic. Invent. I, 36 extr. Tacit. Ann. III, 12: *van daar in 't gemeen iet aantoonen*, *bewijzen*, *aan den dag leggen*, *bij voorb.* induſtriam, Tacit. Ann. I, 44. *Ook volgt de* Accuſativus *en* Infinitivus *daar op*, *bij voorb.* Suet. Aug. 17. degeneraſſe eum adprobaret: 3) *maken*, *dat iemand iet voor goed houdt*, *daarmede te vrede is*, *en het goedkeurt*; *iet voor iemand gereed maken*, *bij voorb.* opus, Vitruv. IX, 3. Phaedr. IV, 24, 16: mortem poſteris, Tacit. Ann. XV, 59: excuſationem, Tacit. Agric. 42.

ADPRŎBUS (Apprŏbus), a, um, i. q. probus, Caecil. ap. Gell. VII, 7.

AD-

Digitized by Google

ADPROMISSOR (Approm.), oris, m. *die te gelijk mede voor iemand borg ſtaat, medeborg, of in 't gemeen borg*, Pandect. XLV, 1, 5. XLVI, 3, 43.

ADPROMITTO (Appromitto), iſi, iſſum, 3. *nog daarbij iet belooven*, Cic. Roſc. Am. 9.

ADPRONO (Approno), are, *voorwaards buigen: van daar zich voor over nederlaten, bij voorb. op de knie*, Apulej. Met. 1. p. 111. Elm.

ADPRŎPĔRO (Appropĕro), avi, atum, are, 1) *toeſpoeden*, Terent And. III, 1, 17. Cic. Att. IV, 6 extr. ad Qu. Fr. II, 10 extr.: *ook met* ad, *bij voorb.* ad cogitatum facinus, Cic. Mil. 17: *ook* cum infinit., *bij voorb.* intrare adpropera, Ovid. Met. XV, 583. 2) *verhaaſten, bij voorb.* opus, Liv. IV, 9. XXVII, 25: mortem, Tac. Ann. XVI, 14.

ADPRŎPINQUĀTIO (Approp.), onis, f. *de aannadering, bij voorb.* mortis, Cic. Fin. V, 11. Senect. 19.

ADPRŎPINQUO of **APPROPINQUO**, avi, atum, are, *aannaderen, naderen, bij voorb.* adventus tuus adpropinquat, Cic. ad Div. II, 6 in. IV, 6 extr.: hyems adpropinquabat, Caeſ. B. C. III, 9: mors, Cic. Fin. V, 11 in.: rei maturitas, Cic. Qu. Fr. III, 8: iniquum in locum, Auct. B. Hiſp. 30: *ook met* ad *of den* Dativus, *bij voorb.* ad aquam ſummam, Cic. Fin. IV, 23 extr.: ad portam, Auct. B. Hiſp. 3: illi poena adpropinquat, Cic. Phil. IV, 4 extr.: finibus, Caeſ. B. G. II, 10: primis ordinibus, Ibid. V, 44, *de eerſte Kompagnien, d. i. nabij zijn, om de eerſte hopluiden te worden. Ook zegt* Cic. Fin. III, 14 extr. catulus, qui jam adpropinquat, ut videat, *het zien nadert, d. i. dra zien zal, het gezicht bekomen zal.*

ADPUGNO, are, *voor* oppugnare, *beſtormen, er tegen vechten, bij voorb.* caſtra, Tacit. Ann. IV, 48: claſſem, Ibid. II, 81: vallum, caſtellum, Ibid. XV, 13.

ADPULSUS of **APPULSUS**, us, m. 1) *het drijven of ſtooten aan iet, bij voorb.* adpulſus litoris *het drijven aan den oever*, Liv. XXVII, 30, i. e. *het landen, de landing*, cf. Tac. Ann. II, 6: pecoris *het drijven van het vee, bij voorb. na het water*, Pandect. XLIII, 19, 1: *van daar* 2) *de werkzame aannadering, werking, aanroering, bij voorb.* ſolis, Cic. Nat. D. I, 10: deorum, Cic. Div. I, 30: frigoris & caloris adpulſus ſentire, Cic. Nat. D. II, 56 extr.: linguae, *bij het kusſen*, Apul. Met. VI, p. 176. Elmenh.

ADPULSUS of **APPULSUS**, Particip. *zie* Adpello.

ADQUIESCO, **ADQUIRO**, **ADQUISITIO**, *zie in* Acqu.

ADQUO, Adv., i. e. quoad, Afran. ap. Non.

ADRĀDO, ſi, ſum, 3. *aan iet ſcheren, of kratzen, beſchaven, aankratzen, bij voorb.* arborem *of* ſarmentum, Colum. Arb. 8 in. cf. Colum. V, 11, 5: cacumen, Plin. H. N. XVII, 19, *bekratzen, een weinig ſnoeien:* ſcobina illam adraſi, Plaut. ap. Varr. *Ook misſchien zacht beſcheeren, bij voorb.* homo adraſus, Horat. Epiſt. I, 7, 50.

ADRĀSUS, a, um, *zie* Adrado.

ADRECTARIUS of **ARRECTARIUS**, a, um, i. q. arrectus *recht in de hoogte gericht*, perpendiculair, *loodrecht*, Vitruv. VII, 3.

ADRECTUS of **ARRECTUS**, a, um, Particip. *zie* Adrigo.

ADRĒMĬGO, are, *toevoeren, bij voorb.* litori, Flor. I, 18, cf. III, 7.

ADREPO of **ARREPO**, pſi, ptum, pĕre, 1) *toe of heenkruipen, kruipen tot iet*, ad rem *en* rei, *bij voorb.* ne mus aut lacerta qua adrepere ad columbaria poſſit, Varr. R. R. III, 7, 3: ad mammam adrepens infans, Plin. H. N. XXXV, 10 poſt med.: rubetae adrepentes foribus, Ibid. XII, 18: 2) *Tropisch, ergens heenkruipen, d. i. zich op eene geheime en ongemerkte wijze ergens heen begeven, ergens heen ſluipen, bij voorb.* ad amicitiam, Cic. Verr. III, 68, i. e. *inſluipen:* animis muliercularum, Tac. Ann. III, 50: cf. I, 74. Not. lateri comes adrepſit ſcil. ſervus, Valer. Max. VI, 8, 7, *alwaar* Perizonius adhaeſit *lezen wil.*

ADREPTO of **ARREPTO**, are, i. q. adrepo, *bij voorb.* adreptantibus Satyris, Plin. H. N. XXXV, 10 prope fin.

ADREPTUS of **ARREPTUS**, Particip. *zie* Adripio.

ADRĪDĔO of **ARRIDEO**, ſi, ſum, dēre, 1) *daartoe of daarbij lagchen, of meesmuilen, zonder* Caſus, *bij voorb.* Hic cum adriſiſſet, ipſe Craſſus, Cic. Or. II, 56 med.: Adriſit hic Craſſus, Ibid. 93: Hic cum adriſiſſet Sulpicius, Ibid. III, 12: atque adriſiſſet, Cic. Tuſc. V, 90. *Dikwijls kan men het enkel lagchen of meesmuilen vertalen, bij voorb.* inquit adridens, Cic. Nat. D. I, 7 extr.: leniter adridens inquit, Cic. Somn. Scip. 2: Hic cum adriſiſſet, Cic. Or. II, 56: *zie hier voor.* 2) aliquid *tot, op iet, of over iet lagchen, bij voorb.* Cic. Nat. D. I, 28. video, quid adriſeris, i. e. *waar over gij enz. over wat gij enz.* 3) *lagchen tot iemand, aan, of toelagchen*, alicui, *bij voorb.* bis, Ter. Eun. II, 2, 19: omnibus, Ter. Ad. V, 4, 10: notis, Liv. XLI, 20: *ook zonder* Caſus, Plaut. Truc. II, 1, 14: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* vos nunc adridet, Valer. Cato in Diris 108: *van daar* adrideor *men lagcht mij aan, bij voorb.* ſi adrideantur, Cic. opt. gen. or. 4. *Ook Tropisch: bij voorb. het geluk lagcht mij aan, d. i. is mij gunſtig, bij voorb.* mihi fortunae adriſerit hora, Petron. 133: quum tempeſtas adridet, Lucret. II, 32. *Ook met iemand lagchen*, alicui, *bij voorb.* ridentibus, Hor. Art. 101: *dus ook* notis, Liv. XLI, 20: *zie hier voor.* 4) *behagen, aangenaam zijn, van zaken, (niet ligt van perſonen), bij voorb.* quod mihi adriſerat, i. e. placuerat, Cic. Att. XIII, 21: quibus haec adridere velim, Hor. Sat. I, 10, 89: *dus ook* tempeſtas, Lucret. II, 32: *zie hier voor.*

ADRĪGO of **ARRIGO**, exi, ectum, 3. 1) *in de hoogte oprichten, bij voorb.* aures, Terent. And. V, 4, 30. Plaut. Rud. V, 2, 6: Virg. Aen. I, 152: arma, Enn. ap. Macrob. Sat. VII, 4: comas, Virg. Aen. IV, 280. X, 726: ſquamas, Ibid. IX, 754: *van daar* 2) *oprichten, opwekken, bij voorb.* animum, *of* animos, Salluſt. Cat. 39. Ibid. Jug. 91. Cort. Liv. VIII, 37: Etruria atque omnes reliquiae belli adrectae (ſunt), Salluſt. fragm. in Or. Philippi contra Lepid. p. 948. Ed. Cort., i. e. *verheffen zich, rusten zich enz.* Particip. Adrectus *of* Arrectus, a, um, *heeft ook den* Comparativus, *bij voorb.* pleraque Alpium — adrectiora, Liv. XXI, 35 extr., i. e. *verhevener, ſteiler.*

ADRIPIO of **ARRIPIO**, ſpui, eptum, 3. *van* rapio *en* ad ſcil. me; *eigenlijk iet ſchielijk tot zich nemen, of rukken; van daar* 1) *aangrijpen, ſnel aanvatten, eigenlijk; het zij dit met of zonder geweld geſchiede, bij voorb.* aliquem medium, Liv. I, 48. Ter. Ad. III, 2, 18, i. e. *bij het lijf vatten of nemen:* aliquem barba, Plaut. Rud. III, 64: caput capillo, Suet. Galb. 20: veſtimenta, Nep. Alcib. 10: coquum, Plaut. Merc. III, 3, 18: talos, Plaut. Cur. II, 3, 79: gladium, Plaut. Capt. IV, 4, 7: naves, Tac. Hiſt. III, 41, i. e. *nemen:* arma, Liv. XXXV, 12: *ook aangrijpen, aanvallen, bij voorb.* caſtra, Virg. Aen. IX, 13: occupatos, Tac. Hiſt. IV, 17. 2) *grijpen, Tropisch, bij voorb.* occaſionem, Liv. XXXV, 12: locum, Virg. Aen. XI, 535, *eene plaats aanvatten, om zich daar vast te ſtellen:* terram velis, Virg. Ibid. III, 477, *een land door zeilen aanvatten, d. i. daar na toe zeilen:* cauſam, i. e. *de zaak*, Cic. ad Div. V, 12: *of voogdij aanvatten*, Cic. Dom. 5: ſermonem, Cic. Att. VII, 13 extr., i. e. *opvangen, opſlorpen:* dolor adripuit, Cic. Fin. II, 28 extr.: rem, Cic. Nat. D. I, 27, i. e. *gebruiken, aannemen: verders* facultatem laedendi, Cic. Flacc. 8: *dus ook aanvatten, d. i. zich te nutte maken, bij voorb.* quod ego adripui, Terent. Eun. III, 5, 23: *van daar* 3) (*ſnel*) *bekomen, verkrijgen,* (*ſnel*) *zich bezorgen, als 't ware aan zich ſcheuren, bij voorb.* non cani auctoritatem adripere poſſunt, Cic. Senect. 18: annonam, Cic. Nat. D. III, 11, i. e. *bekomen:* ſibi cognomen, Cic. Sext. 32: ſermonem, Cic. *zie hier voor.* 4) *ſnel begrijpen, of vatten, ſnel leeren, als 't ware aan zich ſcheuren*, aliquid, *bij voorb.* literas, Cic. Senect. 8: res innumerabiles, Ibid. 21: literarum ſtudium, Nep. Cat. 3. cf. Cic. Roſc. Com. 11. 5) *iemand aanvatten, gerechtelijk, d. i. aanklagen*, Sueton. Caeſ. 23. 6) *iemand aanvatten, ſchimpende, d. i. doorhalen*, Horat. Sat. II, 1, 69.

ADRISIO of **ARRISIO**, onis, f. *het aanlagchen, het lagchen over iet*, Auct. ad Her. I, 6.

ADRĪSOR of **ARRĪSOR**, oris, m. *die iemand toelagcht, aanlagcht*, Senec. ep. 27.

ADRŌDO of **ARRODO**, ſi, ſum, 3. *knagen aan iet, beknagen, bij voorb.* clypeum, Plin. H. N. VIII, 57: femina, Ibid. XI, 30: ſues muribus adroſae, Ib. 37 extr.: *dus ook Tropisch*, rem publicam, Cic. Sext. 33, i. e. *beknagen.*

ADROGANTER of **ARROGANTER**, Adv. *trots, vermetelijk, als men zich zelven meer aanmatigt of toevertrouwt, dan iemand toekomt; van daar het ook dikwijls, onbeleefd, ſtout, zonder de behoorlijke opmerking (op menschlijkheid, beleefdheid enz.) vertaald wordt, bij voorb.* ſcribere, Cic. Att. VI, 1 ante med.: petere, Cic. Ligar. 10: adſentiri, Cic. Invent. I, 3: facere, Caeſ. B. G. I, 40: nihil dicam adrogantius, Cic. Mur. 37: *ook enkel, koen, ſtout, kloekmoedig*, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13 prope fin. *Doch, het kan ook zijn ſtout, vermetel.*

ADRŎGANTIA of **ARROGANTIA**, ae, f. *is die ſoort van trotsheid, als men zich geern te veel aanmatigt, te veel verbeeldt, hoedanigheden toeſchrijft, die men niet bezit, vermetelheid, trotsheid, verwaandheid, het te groot vertrouwen op zich zelven, gebrek van toegevendheid, en eerbied, bij voorb.* Cic. Invent. I, 28. Or. 38: Cic. Off. I, 26: in Caecil. 11: Mur. 24: Caeſ. B. G. I, 46: *van daar hebbelijke halſtarrigheid op zijne Pretenſiën, of onbillij-*

Digitized by Google

lijke eifchen, gebrek van infchiklijkheid, Liv. XXXVII, 56 extr.

ADROGATIO *of* ARROGATIO, onis, f. *wettige aanneming van iemand tot kind, welke, op gezag van den Staat, en gevolglijk in de Comitia gefchiedde*, Gell. V, 19. *In laater tijden gefchiedde zij op gezag van den Vorst*, Pandect. I, 7, 2. Juftinian. Inftit. I, tit. 11: *het onderfcheid van* adoptio, *zie in* Adoptio.

ADROGATOR *of* ARROGATOR, oris, m. *die iemand, onder het gezag van het volk of den vorst, als kind aanneemt*, Pandect. I, 7, 2. I, 7, 19.

ADROGO *of* ARROGO, avi, atum, are, 1) *bij iemand aanvragen, iemand vragen*, aliquem, *bij voorb.* Plaut. Rud. V, 2, 45. Venus te adroget, *om iet*, aliquid: *van daar* 2) aliquem in locum filii, Pandect. I, 7, 22: *ook enkel* adrogare, Ib. leg. 1: XXIII, 2, 32. Gell. V, 19, *iemand door publieke aanvrage aan het volk, gewoonlijk door de Comitia, als een zoon aannemen; het ftaat eigenlijk voor* populum adrogare aliquem i. e. populum rogare (interrogare) ob aliquem. *Dewijl men door de aanneming tot kind zich een vreemd mensch toeëigent, tot zijn eigendom maakt: van daar* 3) adrogare fibi aliquid *zich iet toefchrijven of aanmatigen, dat iemand niet toekomt*, *bij voorb.* fapientiam, Cic. Brut. 85: nihil (mihi) adrogo, Cic. Rofc. Am. 32, i. e. *mij niets toefchrijve, aanmatige enz.*: tantum, Cic. Planc. 1. cf. ad Div. IV, 1 extr.: *van daar* 4) *in 't gemeen toevoegen*, *bij voorb.* confuli dictatorem, Liv. VII, 25 extr.: decus imperiis, Horat. Od. IV, 14, 39, i. e. *toegevoegd, toegedaan, of bezorgd: dus ook* pretium chartis, Hor. Epift. II, 1, 35, i. e. *toedoen, bezorgen, verwerven, van daar toefchrijven, toekennen*, *bij voorb.* nihil non adroget armis, Horat. Art. 122. *Het* Particip. Adrogans, *of in 't gemeen* Arrogans, *ftaat geern* Adjective, *en betekent: die zich tegen behooren, onbehoorlijk, iet aanmatigt, verbeeld, vermetel, verwaand, hovaardig, zich te veel vertrouwende, geen acht ftaande op de menschlijkheid enz., ontoegevend enz., deels van menfchen*, *bij voorb.* Cic. Font. 12: Caef. B. C. III, 1: *deels van zaaken*, *bij voorb.* quid eft tam adrogans, Cic. Dom. 12: pigritia adrogantior, Quintil. XII, 3 extr.

ADROSOR (Arrofor), oris, m. *die iet beknaagt, een beknager*, *bij voorb.* divitum, Senec. ep. 27.

ADROSUS, a, um, *zie* Adrodo.

ADRUMO, are, i. e. rumorem facio, Feft.

ADRUO, ĕre, *toefchraapen, toeharken*, *bij voorb.* terram, Varr. R. R. I, 35.

ADSCALPO, ĕre, *krabben aan iet*, *bij voorb.* aurem, Apulej. Met. VI, p. 176.

ADSCENDIBĬLIS, (Afcend.), e, i. q. adfcenfibilis, *bij voorb.* femitam, Pompon. in armorum judicio ap. Lutat. fcholiaft. Statii ad Theb. X, 841.

ADSCENDO *of* ASCENDO, di, fum, 3. *klimmen tot iet, opklimmen tot iet, beklimmen, met* ad, in, *of enkel den* Accufativus, a) *eigenlijk*, *bij voorb.* in equum, Cic. Senect. 10: *en* equum, Liv. XXIII, 14 in. *Doch de Ed. Drakenb. heeft* efcendere: in navem, Nep. Epam. 4: navem, Terent. Ad. IV, 5, 60: in murum, Cic. Or. II, 24: muros, Virg. Aen. IX, 507: ripam equo, Cic. Div. I, 24: jugum montis, Caef. B. G. I, 21: in concionem, Cic. Att. IV, 2: in tribunal, Liv. II, 28: in Amanum, Cic. ad Div. XV, 4 med.: in oppidum, Cic. Verr. IV, 23. b) *Tropisch: bij voorb.* ad honores, Cic. Brut. 68: gradum dignitatis, Cic. Mur. 27: altiorem gradum, Cic. Off. II, 18 in.: ad majora, Cic. Partit. Or. 4: in coelum, Cic. Mil. 35, Dom. 28: ad gradum amicitiae, Curt. VII, 1: in fummum locum civitatis, Cic. Cluent. 55: in tantum honorem, Cic. Or. 36: gradibus magiftratuum, Cic. Brut. 81, i. e. *op den trap der enz.* vox gradatim adfcendit. Cic. Or. III, 61 in. *Not. ook* Paffive, *bij voorb.* porticus adfcenduntur, Plin. H. N. XXXVI, 13, *men beklimt enz.*: mons erat adfcendendus, Caef. B. C. I, 79: adfcenfo curru, Sueton. Tib. 2.

ADSCENSIO *of* ASCENSIO, onis, f. *het opklimmen, eigenlijk*, *bij voorb.* adfcenfionem facere, Plaut. Rud. III, 1, 6: *Tropisch, bij voorb. van eenen redenaar tot zijne volmaaktheid enz., verheffing*, Cic. Brut. 36.

ADSCENSUS (Afcenfus), us, m. *het opklimmen*, 1) *eigenlijk, bij voorb. op eene hooge plaats, bij voorb.* templi, Cic. Dom. 21: difficilis, Cic. Verr. IV, 23: fcalis adfcenfus tentare, Liv. XXVII, 18: *ook de plaats waarheen men opklimt, de hoogte, die beklommen moet worden, bij voorb.* difficilis, Cic. Verr. IV, 23: adfcenfu ingrediens arduo, Cic. Or. I, 61: adfcenfum difficilem aditum praebere, Liv. XXV, 36. 2) *Tropisch, d. i. de gelegenheid, om tot iet te geraken, bij voorb. tot eereposten enz., de ftap daar toe, de verheffing, het geraaken tot iet enz., bij voorb.* ad honoris gradum, Cic. Leg. III, 3 e legg. XII. Tab.: ad jactationem popularem, Cic. Harufp. 20: in virtute multi adfcenfus, Cic. Planc. 25 in., i. e. gradus, *trappen.* 3) adfcenfus fiderum, Plin. H. N. XXIX, 4, i. e. ortus.

ADSCENSUS (Afcenfus), a, um, *zie* Adfcendo.

ADSCIO *of* ASCIO, ivi, itum, ire, i. q. Adfcifco *daartoe nemen, aannemen, bij voorb.* focios adfcire, Virg. Aen. XII, 38: milites adfcire, Tacit. Agric. 19. *Dus ook* adfcivifsent, adfciverunt, Cic. Balb. cet.: adfcitus, a, um, *bij voorb.* adfcita, Cic. Fin. III, 5: *doch dit kan ook zijn van* adfcifco, *en men brengt het daar geern toe: zie derhalven* Adfcifco.

ADSCISCO *of* ASCISCO, ivi, itum, ĕre, 1) *nemen of opnemen, bij voorb.* in numerum civium, Cic. Arch. 2: in civitatem, Liv. VI, 40. 2) *aannemen, of nemen tot iet, bij voorb.* aliquem patronum, Cic. Pif. 11: virginem in matrimonium, Juftin. XXXVIII, 8: ad foedus, Cic. Catil. II, 4: confuetudinem, Cic. Brut. 57, i. e. *aannemen:* fibi oppidum, Cic. Verr. IV, 10: *van daar toefchrijven, toekennen, aanmatigen, bij voorb.* fibi fapientiam, Cic. Dom. 36: laudem, Ibid.: prudentiam fibi, Cic. Or. I, 19. *Verders, aannemen, zich laten welgevallen, billijken, goedkeuren, bij voorb.* Tu vero ifta ne adfciveris, Cic. Acad. IV, 40, i. e. *keur toch niet goed enz.* 3) *bezorgen, verwerven enz., bij voorb.* alicui generum, Virg. Aen. XI, 472: 4) *ontvangen, bekomen, bij voorb.* laudem, Cic. Dom. 36 in. *Doch zie* n. 2. 5) *aannemen, iet, bij voorb. van iemand, bij voorb.* leges, Cic. Balb. 8: facra, Cic. Harufp. 13, Verr. V, 72: *van daar dikwijls* adfcitus, a, um, *betekent, van anderen aangenomen, of verkregen, niet eigenaardig, niet inlandsch, niet aangeboren, bij voorb.* lepos, Nep. Att. 4: dapes, Ovid. Faft. VI, 172: *van daar* adfcitum, fubftant., i. e. quod adfcifcitur, Cic. Fin. V, 7 in. *zie* Adfcitus, us.

ADSCITUS, us, m. *de aanneming, bij voorb.* voluptatis, Cic. Fin. V, 7 in. *Sommigen houden het voor het* neutrum particip. *doch het eerfte fchijnt gepaster, wegens* vacuitatem doloris.

ADSCITUS (Afcitus), a, um, *van* Adfcio *of* Adfcifco, *zie* Adfcifco.

ADSCRIBO (Afcribo), pfi, ptum, bĕre, *daar toe of bij fchrijven, bij voorb.* nomen cautioni, Cic. Dom. 14: aliquid in legem, Cic. Caecin. 33: in legibus, Ibid.: falutem alicui, Cic. Att. I, 5 extr.: VI, 1 prope fin., i. e. *iemand eene groetenis* (compliment) *aan iemand daarbij fchrijven:* diem in literis, Cic. Qu. Fr. VI, 1, 3. *Van daar, fchriftelijk daarbij voegen, infchrijven, ook in 't gemeen, daartoe voegen, ergens toe erkennen of tellen, ergens toe opnemen, bij voorb. onder de burgers, vrienden, volkplantelingen enz., bij voorb.* colonos, Liv. XXXII, 7. XXXV, 9: ad numerum tuum, Cic. Qu. Fr. I, 1, 5: in numerum, Cic. Phil. II, 13: aliquem ad amicitiam, Cic. Off. III, 10 extr.: aliquem tutorem liberis, Cic. Cluent. 12: poenam foederi, Cic. Balb. 8: in municipium, Cic. ad Div. XIII, 30: *dus ook* in civitatem, civitati, in civitate, Cic. *zie* n. 1. *van daar* 1) *Tropisch, bijvoegen, bij voorb.* aliquem comitem alicui, Cic. Manil. 19: in civitatem, civitati *of* in civitate, Cic. Arch. 4, i. e. *tot burger van eene ftad maaken, in eene ftad als burger opnemen. Doch dit kan ook boven behoren.* 2) *toefchrijven, toekennen, op iemands rekening fchrijven, fchuld geven*, aliquid alicui, *bij voorb.* incommodum Scipioni, Cic. Invent. I, 49 in., i. e. *de fchuld geven, toefchrijven:* damnum alicui, Pandect. XLIX, 1, 21: *ook toefchrijven, toekennen, d. i. toeëigenen, zeggen, dat iet ergens toebehoort, bij voorb.* alitem (i. e. aquilam) Jovi, Plin. H. N. X, 5: *den arend aan* Jupiter, *als eenen hem eigen vogel, toekennen.* 3) *vastftellen, bepaalen, beftemmen, bij voorb.* adfcriptus poenae dies, Phaedr. IV, 10, 8.

ADSCRIPTIO (Afcriptio), onis, f. *het toefchrijven, de fchriftelijke toevoeging*, Cic. Caecin. 33.

ADSCRIPTICIUS (Afcript.), a, um, *daartoe gefchreven, bij voorb.* civis i. e. *die als burger aangenomen is*, Cic. Nat. D. III, 15: *dus ook* milites, Varr. L. L. VI, 3.

ADSCRIPTIVUS (Afcript.), a, um, i. q. adfcripticius, *bij voorb.* milites adfcriptivi, Plaut. Men. I, 3, 2. cf. Varr. L. L. VI, 3: *Soldaten, die tot het gewoon getal nog toegevoegd werden.*

ADSCRIPTOR (Afcript.), oris, m. *die er iet toefchrijft, bij voorb. zijnen naam bij eene zaak, ten bewijze, dat hij ze goedkeurt, gevolglijk een toeftemmer, bij voorb.* legis, Cic. Agr. II, 9: cf. Dom. 19. Red. Sen. 4 *en* 10.

ADSCRIPTUS (Afcr.), a, um, *zie* Adfcribo.

ADSĔCLA (contr. *voor* Adfecula, *en* Gruterus *heeft* Cic. Sext. 64 extr. *uit* Codd. affecula *laten drukken:*) *of* ASSECLA, ae, m. *iemand, die wegens zijn voordeel of uit vleijerij, of andere oorzaken, eenen hooger overal verzelt, verzeller, één van iemands gevolg, bij voorb.* praetoris, Nep. Att. 6: legatorum, Cic. Verr. I, 25: adfeclae nefcio cui, Cic. Divin. II,

Digitized by Google

ge: adsentatores atque adseclae. Cic. fragm. pro Corn. ap. Ascon. *Het heeft gemeenlijk een verächtlijk denkbeeld.*

ADSECTATIO (Assect.), onis, f. *is* 1) *wanneer iemand een ander uit achting overäl verzelt, overäl in zijn gevolg is: bij voorb.* eenen Consul, *wanneer hij uitgaat, bijzonder eenen* Candidaat, *wanneer hij rond gaat, om de stemmen van het volk te verzoeken; de bestendige, openlijke, achtingsvolle verzelling van eenen Heer*, Cic. Mur. 34. Q. Cic. petit. cons. 9. 2) *de waarneming en beschouwing, bij voorb.* coeli, Plin. H. N. II, 20.

ADSECTATOR (Assect.) oris, m. 1) *iemand, die een' ander, inzonderheid eenen Staatsman, overäl verzelt, om zijne achting aan den dag te leggen, of zich in zijn gunst te wikkelen, een van het gevolg van eenen Heer, een aanhanger, bestendige verzeller*, Cic. Verr. II, 11. Balb. 27. Q. Cic. pet. cons. c. 9, *van daar* 2) *elk, die greetig iemand of iet volgt, eenaanhanger, bij voorb. van eenen Wijsgeer*, Gell. V, 10: it. eloquentiae, Plin. H. N. XXIX, 1: sapientiae, Ibid. VIII, 17 in.: cancer dapis adsectator, Ibid. IX, 42.

ADSECTOR (Assector), atus sum, ari, 1) *iemand overäl volgen en verzellen, om zijne achting jegens hem aan den dag te leggen, van iemands gevolg zijn*, Cic. Or. I, 56: Suet. Caes. 19: Plin. H. N. XXXIII, 12 in. 2) *in 't gemeen, iemand met zekere begeerte verzellen*, Horat. Sat. I, 9, 6: feminam, Pandect. XLVII, 10, 15. §. 22, 23.

ADSECUTUS (Assec.), a, um, *zie* Adsequor.

ADSENSIO (Assensio), onis, f. *de toestemming, goedkeuring*, Cic. Brut. 80, 84. Invent. I, 31. Acad. IV, 12.

ADSENSOR (Assens.), oris, m. *die iemand toestemt, een toestemmer*, Cic. ad Div. VI, 21 (22) in. Val. Max. VI, 3, n. 6. Senec. Hippol. 1207.

ADSENSUS *of* ASSENSUS, us, m. *Toestemming, goedkeuring, bij voorb.* populi, Liv. VIII, 5: vulgi, Cic. Brut. 49: omnium, Cic. N. D. II, 2: cohibere adsensum a rebus, Cic. Acad. IV, 29: adsensus sustinere, Ibid. 34. *Ook Tropisch, bij voorb.* nemorum, *bij een* Echo, Virg. Georg. III, 45: *van een blaasinstrument, d. i. verzelling*, Virg. Aen. VII, 615.

ADSENSUS (Assensus), a, um, *zie* Adsentio *en* Adsentior.

ADSENTATIO (Assent.), onis, f. 1) *wanneer men iemand overäl toestemming geeft, op alles ja zegt, gevolglijk het vleijen*, Cic. Amic. 17, 24, 25, 26. Cluent. 13. 2) *ook enkel de toestemming, de goedkeuring*, Vellej. II, 128. Petron. 17.

ADSENTATIUNCULA (Assent.), ae, f. i. q. Assentatio *het vleijen, wanneer men er laag of schertsend van spreekt*, Cic. ad Div. V, 12. Plaut. Stich. I, 3, 75.

ADSENTATOR (Assent.), oris, m. *die iemand overäl gelijk geeft, op alles ja zegt, een vleijer, een pluimstrijker, bij voorb.* mulierum, Cic. Caecin. 5 in. cf. Amic. 26. Offic. I, 26.

ADSENTATORIE (Assent.), Adv. *op eene vleijende, pluimstrijkende wijze, bij voorb. iet zeggen enz.*, Cic. Qu. Fr. II, 15 prope fin.

ADSENTATRIX (Assent.), tcis, f. *die iemand vleijt, eene vleijster*, Plaut. Most. I, 3, 100.

ADSENTIO (Assentio), si, sum, 4. *en* ADSENTIOR (Assent.), sus, sum, 4. *toestemmen, bijtreden, gelijk geven, ja zeggen, bijvallen, of goedkeuring geven*, alicui, *is beide zeer in gebruik. Bij voorb.* adsentire Volcatio, Cic. ad Div. I, 1. Huic adsentiuntur — praeter Afranium qui adsentitur Volcatio, Ibid. His adsentiamus, Cic. Offic. I, 6: si ulli rei sapiens adsentietur, Cic. Acad. IV, 21: adsentire Gabinis, Liv. I, 54: *en meermaalen. Ook met den Accusativus der zaak, bij voorb.* cetera adsentior Crasso, Cic. Or. I, 9: ego illud adsentior Theophrasto, Ibid. III, 48: testes, qui illud adsentiunt, Plaut. Amph. II, 2, 192: vitiosum est quidquam adsentiri, Cic. Acad. IV, 21: *doch hier kan adsentiri ook het* Passivum *zijn:* quorum alterum adsentiebat illi, Cic. Or. I, 20. *Ook* Impersonaliter, *bij voorb.* Bibulo adsensum est, Cic. ad Div. I, 2: *men stemt toe enz. Ook Tropisch, bij voorb.* adsentiendum (est) temporibus, Cic. ad Div. I, 9. §. 60: *men moet zich naar de omstandigheden, tijden, schikken.* Particip. Assensus, a, um, *staat dienvolgends zoo wel* Active, *als* Passive. *Bij voorb.* adsensum est Bibulo; *van daar* adsensus, a, um, *dien men toestemt, het geen goedkeuring gekregen heeft, bij voorb.* adsensa, Cic. Acad. IV, 31, i. e. *Dingen, die men goedkeurt, die men met goedkeuring aanneemt, en voor waar houdt.* Not. Liv. XLI, 24 extr. *staat:* qui literis regis adsentierant: *alwaar men derhalven ook het* Perfect. adsentii *zou moeten aannemen. Doch misschien behoorde er gelezen te worden* adsensi erant *of* adsenserant.

ADSENTOR (Assentor), atus sum, ari, 1) *iemand overäl toestemmen, op alles ja zeggen, overäl gelijk geven, gevolglijk vleijen, bij voorb.* Terent. Eun. III, 2, 37. cf. Ter. Ad. II, 4, 6: mihi ipse adsentor, Cic. ad Div. III, 11: ut nihil nobis adsentati esse videamur, Cic. Acad. IV, 14: *van daar Tropisch:* Bajae tibi adsentantur, Cic. ad Div. IX, 12: *vleijen u, schikken zich naar uwen wil enz.* 2) *ook enkel, iemand toestemmen, bijstemmen, gelijk geven*, alicui, Plaut. Most. I, 3, 89: Ibid. Men. II, 3, 64: omnia, Terent. Eun. II, 2, 19, i. e. *in alle dingen:* iis — adsentabatur, iis — adversabatur, Vellej. II, 48.

ADSEQUOR (Assequor), cutus *of* quutus sum, 3. 1) *bereiken, bij voorb. iemand, d. i. inhaalen, bij voorb. door schielijk reizen enz., bij voorb.* me, Cic. Att. III, 5: agmen, Liv. IX, 36. cf. XXVIII, 26: *ook Tropisch, van den ouderdom*, Cic. Tusc. I, 39. nec opinantes adsecuta est senectus. *Dus ook misschien* non plus annum, Cic. Att. XII, 23, i. e. *niet langer dan één jaar daar na betaalen; van daar* 2) *bereiken, d. i. gelijk komen, bij voorb.* alicujus merita, Cic. ad Div. VI, 4 extr. cf. I, 4: prudentiam, Cic. Harusp. 9: ingenium alicujus, Plin. Ep. IV, 8. cf. Auct. ad Her. IV, 20. Cic. Leg. I, 2 extr. b) *bereiken, d. i. ergens heen geraaken, het ver of niet ver ergens heen brengen, bij voorb.* plus adsequi in dicendo quam cet., Cic. Or. I, 29, *het verder brengen in de Welsprekendheid:* illud adsequi possunt, ut cet. *zoo ver brengen, dat enz.* Ibid.: *ook volgt* ne *voor* ut non, Justin. II, 4. c) *bereiken, d. i. verkrijgen, bij voorb.* gradus honorum, Cic. Planc. 25: nihil aliud, Cic. Rosc. Am. 34: cf. Offic. I, 31. Catil. II, 4: *van daar in 't gemeen, verkrijgen, bekomen, na aangewende moeite, bij voorb.* magistratus sine repulsa, Cic. Pis. 1: maturitatem, Cic. Nat. D. II, 19 extr.: aliquid precibus, Cic. Or. I, 30: cf. Offic. I, 31. d) *bereiken, door pogingen der ziel, d. i. inzien, bij voorb.* cogitationem alicujus, Cic. Invent. II, 44: *dus ook* aliquid conjectura, Cic. Att. VII, 13: Verr. III, 86, *door vermoeden bereiken, d. i. raaden.* e) *vatten, bij het lijf krijgen of vatten, bij voorb.* Terent. Phorm. V, 7, 89. Adsequere & retine. 2) *volgen, of navolgen, bij voorb.* jussis balnearibus adsequi, Apulej. Met. III, med. p. 134. Elmenh. Not. Adsequi, Passive, Cic. Verr. II, 73 extr. nihil investigari, nihil adsequi potuerit.

ADSEQUUTUS (Ass.), a, um, *zie* Adsequor.

ADSERO (Assero), sevi, situm, 3. *daarbij of daar nevens zaaiën of planten, of zetten, bij voorb. wijnstokken*, Varr. R. R. I, 26: Cato R. R. 32. Particip. Adsitus, a, um, 1) *daar nevens gezaaid, geplant, gezet, bij voorb.* vitis, Varr. I, 16 extr.: populus, Hor. Ep. II, 2, 170. 2) *daar nevens te vinden, bij voorb.* atria adsita pratis, Auson. Mosell. 335: proxime adsita cernere, Apulej. Florid. in.: *indien dit niet is van het* Adject. situs, a, um, populus adsita limitibus cet., Hor. Epist. II, 2, 170. *doch, dit behoort meer tot* n. 1.

ADSERO (Assero), rui, rtum, 3. *eigenlijk iet aan zich voegen, of aan zich nemen, bij voorb. als zijn eigendom: van daar* 1) manu adserere aliquem *zich iemand, plegtig en wettelijk, door het aanleggen der hand, als zijn eigendom aanmatigen, hem, als zijn eigendom, handhouden; deze plegtigheid der hand-aanlegging was te Rome in gebruik, wanneer men persoonen, die iemand ontloopen of ontnomen waren, zich als zijn eigendom zocht te handhouden, en wel* a) adserere liberali causa *of* in libertatem i. e. *wegens de vrijheid, dat is, wanneer men eenen vrijman, die een slaaf geworden was, weder in zijne vrijheid stelde, bij voorb.* in libertatem, Varr. L. L. V, 7: Liv. III, 45: Suet. Vit. 10: ex servitute in libertatem, Pandect. XLVII, 10, 11 extr.: *dus ook* se ex libertinitate ingenuitati adserere, Ibid. XL, 14, 2: *verders* liberali causa (*voor* in liberali causa), Plaut. Poen. IV, 2, 83. Terent. Ad. II, 1, 39: Plaut. Curc. V, 2, 68. *Ook enkel* manu, *bij voorb.* illam a lenone adserito manu, Plaut. Pers. I, 3, 83: *ook zonder* manu, *bij voorb.* Cum in causa liberali eum, qui adserebatur cet., Cic. Flacc. 17. *Van daar Tropisch of boertende*, manu pisces, Plaut. Rud. IV, 3, 33. b) in servitutem, Liv. III, 44. Suet. Tib. 2, *wanneer men eenen weggeloopen slaaf, die zich voor een' vrijman uitgaf, door aanlegging der hand, weder voor zijnen slaaf erkende, en zich denzelven toeëigende. Ook zonder* manu, *of iemands vrijheid of slavenstand zoeken te handhouden, weder in vrijheid, of weder in slavernij stellen. Van daar Tropisch*, Ovid. Am. III, 11, 3. adserui me *stelde mij in vrijheid. Van daar* 2) aliquem *of* aliquid *zich een' persoon of zaak aanmatigen, zich dezelve toeëigenen, toekennen, bij voorb.* sibi patrem Jovem, Curt. VIII, 1: sibi dominationem, Sueton. Oth. 9: sibi laudes alienas, Ovid. Met. I, 462: *dus ook* pisces manu, Plaut. *zie hier voor, d. i. zich aanmatigen: dus ook* gaudia, Martial. I, 16, i. e. *grijpen, nemen, gebruiken:* sibi nomen sapientis,

Quin-

Quintil. XII, 1: laudes noſtras, Ovid. Met. I, 462: *van daar in 't gemeen toekennen, toeſchrijven, bij voorb.* ſapienti lapidis duritiam, Senec. Conſtant. 10. 3) *ſchenken, verdedigen, toekennen, bij voorb.* libertatem, Suet. Claud. 10: Senatum, Flor. III, 17: leges, Ibid. 16: dignitatem, Suet. Caeſ. 16: *ook met* a, *d. i. tegen, bij voorb.* ab injuria oblivionis, Plin. Ep. III, 5: a mortalitate, Ib. II, 10. *Ook met den* Dativus: aliquem coelo, Ovid. Met. I, 761, *den Hemel toekennen, d. i. beweeren, of bewijzen, dat iemand van hemelſchen oorſprong is.* 4) Adſerere ſe *zich overgeven, bij voorb.* ſtudiis, Plin. Epiſt. I, 3. 5) *verzekeren, beweeren, of zeggen, dat iet zoo geſteld is,* Martial. X, 35, 5: Epicharmus — malis hanc utiliſſime imponi adſerit, Plin. H. N. XX, 9 ante med.: Romam mittit, qui ſenatui adſereret, Juſtin. XXXVIII, 2. *en meermalen. Ook* Plaut. Rud. III, 3, 3. ſalutem adſerat, *wil* Guil. *lezen* afferat. *Dit woord ſchijnt voor het overige in* aetate aurea *gebruikelijk geweest te zijn. Van daar* Adſertus, a, um.

ADSERTIO (Aſſertio), onis, f. *de plegtige of gerechtlijke verzekering en beweering, dat iemand een vrijman of een ſlaaf is,* Quintil. III, 6 (8), V, 2: Trajan. in Plin. Ep. X, 72.

ADSERTOR (Aſſertor), oris, m. *die zich iemand gerechtlijk aanmatigt, en hem of weder in zijnen ſlaaven- of vrijheids-ſtaat zoekt te zetten, of zet,* 1) *in den voormaligen ſlaavenſtand,* Liv. III, 44. 2) *in den voormaligen ſtaat van vrijheid, een bevrijder,* Suet. Caeſ. 80: *van daar* 3) *een Redder, verdediger, handhaver, bij voorb.* dignitatis, Suet. Tib. 2.

ADSERVIO (Aſſervio), ivi, itum, 4. *eigenlijk zijne dienſten tot iet bewijzen: van daar bevorderen, of zoeken te bevorderen, bij voorb.* contentioni vocis, Cic. Tuſc. II, 24.

ADSERVO (Aſſervo), avi, atum, are, 1) *eigenlijk, op iet acht geven, paſſen, waarnemen, gadeſlaan,* aliquem *of* aliquid, *bij voorb.* ſinguli ſingulos ſibi adſervandos deſumunt, Liv. IV, 55: hic tibi adſervandus eſt, Ter. Heaut. III, 3, 32: *van daar* 2) *ſpaaren, in bewaaring hebben, bewaaren, bij voorb. als eenen* Art. ſtant, *bij voorb.* domi meae, Cic. Catil. I, 8: hominem, Cic. Verr. III, 22: aliquem liberis cuſtodiis, Ibid. V, 30: in carcerem, Liv. VIII, 20, *voor* in carcere. *Men zou hier ook toe kunnen brengen* hic tibi adſervandus eſt, Ter. *zie hier voor: ook andere dingen bewaaren, dat zij niet verloren gaan, of beſerven, bij voorb.* piſces ſale, Plin. H. N. IX, 13, *of* in ſale, Ib. 25: corpora mortuorum in conditorio, Ib. VII, 16. *Dus ook* Cic. Att. X, 16: diſſimulabimus (conſilium) &, ut opinor, acerrime adſervabimus *zeer ſcherp bewaaren, (bewarende,) voor bij mij behouden:* ut opinor *behoort dan tot* acerrime, *te weten ſcherp, naar mijn gedachten, of indien ik het niet door minen, gebaarden enz. zelve verraade.*

ADSESSIO (Aſſeſſio), onis, f. *het zitten bij iemand,* Cic. ad Div. XI, 27 ante med. quae tua fuerit adſeſſio *zoo als gij u bij mij gezet hebt enz.*

ADSESSOR (Aſſeſſor), oris, m. *die bij iet of iemand zit, een Bijzitter, bij voorb. in openbare aangelegenheden,* Cic. Div. I, 43. Suet. Galb. 14. Senec. Tranq. 3. Pand. I, tit. 20.

ADSESSURA (Aſſ.), ae, f. *het ambt van een Bijzitter,* Pand. L, 14, 3.

ADSESSUS (Aſſ.), a, um, *zie* Adſideo.

ADSESTRIX (Aſſ.), icis, f. i. e. quae adſidet, Aſtan. ap. Non.

ADSĚVERANTER (Aſſev.), Adv., *met verzekering, ernſtig, bij voorb.* loqui, Cic. Att. XV, 19: adſeverantius, Cic. Acad. IV, 19.

ADSĚVERĀTE, Adv., *ernſtig, bij voorb. ſpreken, bij voorb.* crimina objectare, Apul. Apolog. p. 289. Elm.: *van daar met koenheid, bij voorb. zijne rol ſpeelen,* Gell. VII, 5.

ADSĚVERĀTIO (Aſſev.), onis, f. 1) *de ernst, die men bij het ſpreken gebruikt, de ernsthaftigheid, deftigheid in het ſpreken, bij voorb.* omni adſeveratione tibi adfirmo *ik verzeker u in allen ernst,* Cic. Att. XIII, 23: dicentis, Quint. XI, 3: cf. IV, 2 poſt med. Plin. Paneg. 67: 2) *de ernst, of ernsthaftigheid in het handelen; het zij zij waar of gemaakt zij,* Tacit. Ann. IV, 19, 42. VI, 2. 3) *ook een van de woorden der Latijnſche taal heet dus, bij voorb.* heu, *bij ſommige Spraakkundigen, volgends* Quintil. I, 4 (6).

ADSĚVĒRO (Aſſevēro), avi, atum, are, 1) *ernſtig ſpreken, wanneer het tegen ſchertzen, boerten, geſteld wordt, bij voorb.* de quo adſeveravi, Cic. Or. 71: adſeveramus, Cic. Brut. 85. conf. 57. Plaut. Mil. III, 1, 166. *Van daar* Impersonaliter, Cic. Verr. II, 10. utrum adſeveratur in hoc an tentatur? i. e. *ſpreekt men ernſtig? enz.* 2) *ernſtig beweeren of verzekeren, bij voorb. met den* Accuſativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* ſe ab Oppianico deſtitutum, Cic. Cluent. 26: in exſilium ſe iturum, Cic. Att. X, 14: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* ordinem agminis, Tacit. Hiſt. III, 22. *Ook zonder denzelven, bij voorb.* quemadmodum adſeverant, Cic. Nat. D. II, 37 in. *Van daar Tropisch, verzekeren, d. i. aan den dag leggen, te kennen geven, bij voorb.* gravitatem, Tac. Ann. XIII, 18: originem, Tac. Agric. 11. 3) *ernſtig maken, bij voorb.* frontem, Apulej. Met. III. p. 135. Elm. VIII. p. 203.

ADSĪBĬLO (Aſſib.), avi, atum, are, *tot of tegen iet tzisſen, ſuizen, fluiſteren enz., bij voorb.* alnus adſibilat alno, Claudian. de nupt. Hon. & Mar. 68. *Ook* Active, animam aris adſibilat (ſerpens), *tzist de ziel heen enz., d. i. ſterft,* Stat. Theb. V, 578.

ADSICCESCO (Aſſicc.), ěre, *droog worden,* Colum. XII, 9.

ADSICCO (Aſſ.), are, 1) *iet droogen, of bij iet droogen, bij voorb.* uvam, Colum. XII, 16: aliquid in ſole, Ibid. 15 extr. 2) *over het gemeen droogen, bij voorb.* lacrymas, Senec. conſol. ad Polyb. 26. *Ook kan men* n. 1. *hier toe brengen.*

ADSIDELAE i. e. menſae, ad quas ſedentes flamines ſacra faciunt, Feſt.

ADSĬDĔO (Aſſideo), edi, eſſum, 2. 1) *ergens zitten, aan, bij, iet of iemand zitten, vriendlijk of vijandlijk, en is onderſcheiden van* Adſido, edi, eſſum, idere, *zich ergens, of bij iet of iemand zetten, of nederſlaan; dit drukt het begin of den wil, om te zitten uit, maar* Adſideo *het zitten zelve; van daar de* Tempora: Adſedi, Adſediſſem cet. *ik heb gezeten enz. van* Adſideo; *maar* Adſedi, Adſediſſem cet. *ik heb mij nedergezet, of ben gaan zitten enz., van* Adſido *zijn.*

Het ſtaat a) *zonder caſus, bij voorb.* qui ibi adſidebant, Liv. IX, 46. b) *met den* Dativus, *bij voorb.* alicui *bij iemand, bij voorb.* huic, Cic. Planc. 11: Lentulo, Cic. Piſ. 32: aegro, Liv. XXI, 53: *of* valitudini alicuius, Tacit. Agric. 45: gubernaculis, Plin. Paneg. 81: literis tota vita, Plin. Ep. III, 5 extr.: judiciis, Tacit. Ann. I, 75. c) *met Praepoſitiën, bij voorb.* apud carbones adſident, Plaut. Rud. II, 6, 48: in carcere, Cic. Verr. V, 43. d) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* hoſtis adſidet muros, Virg. *zie* n. 2. *Van daar zitting hebben in het gerecht, lid zijn, bij voorb.* ſi quando adſideret, Tacit. Ann. II, 57: cf. Pand. I, 22. leg. 2, 3, 4, 6. 2) *Het drukt ook de nabij zijnde tegenwoordigheid uit, bijzonder van den vijand, wanneer hij, bij voorb. eene ſtad blokkeert, of dicht voor dezelve ligt, bij voorb.* adſederint prope moenia Rom., Liv. XXVI, 22: moenibus adſidet hoſtis, Virg. in Ciri 268: muros adſidet hoſtis, Virg. Aen. XI, 304: arces, Sil. IX, 625: *waarom gezegd kan worden* urbs adſidetur, ego adſideor *enz., bij voorb.* adſeſſos Capuae muros, Sil. XII, 453: Amiſum adſideri ſine proeliis, Salluſt. fragm. ap. Priſcian. *Dus ook* populis ferociſſimis, Plin. Paneg. 12: *van daar* 3) *nabij zijn, aangrenzen, Tropisch, d. i. gelijkvormig zijn, bij voorb.* Horat. Epiſt. I, 5, 13: nimium ſeverus adſidet inſano. 4) *Voor* adſido *zich nederzetten,* Cic. Fin. II, 18 extr. ne adſideant: *doch het is beter, dat men leest* adſidant. Not. *De* tempora adſedi, adſederam, adſediſſem, adſediſſe cet. *behooren meestal tot* Adſido.

ADSIDO (Aſſido), edi, eſſum, 3. *zich ergens, of aan, of bij iet nederzetten (het onderſcheid van* Adſideo, *zie in* Adſideo), *bij voorb.* in bibliotheca adſedimus, Cic. Div. II, 3: Peroravit aliquando: adſedit: ſurrexi ego, Cic. Roſc. Am. 22: cum in ſchola adſediſſent, Cic. Or. I, 22: velle ſuper eam (aſpidem) adſidere, Cic. Fin. II, 18: adſide hic, pater, Plaut. Stich. I, 2, 35: adſidite hic in ara, Plaut. Rud. III, 3, 26: apud magiſtrum adſidēres, Plaut. Bacch. III, 3, 28: adſidamus, inquam, Cic. Acad. I, 4: adſido, Terent. Heaut. I, 1, 72: nulla apum adſidit in loco inquinato, Varr. R. R. III, 16: eo mulier adſidat, Cato R. R. 157. *Ook met den* Accuſativus, Salluſt. Jug. 11. dextera Adherbalem adſedit i. e. *zette zich bij of naast hem enz.* cf. Adſideo n. 2.

ADSIDUE (Aſſidue), Adv., *in ééns voort, beſtendig, ſteeds, geſtadig, zonder onderlaten, bij voorb.* cantare coepiſſe, Cic. Div. I, 34: literae, quibus adſidue utor, Cic. ad Div. V, 15: frequenter & adſidue, Auct. ad Her. IV, 56. *Ook* Superlat. *bij voorb.* adſiduiſſime mecum fuit Dionyſius, Cic. Brut. 91.

ADSIDUITAS (Aſſid.), atis, f. *Eigenlijk, wanneer men geſtadig, of ten minſten bijna geſtadig, of zeer dikwils op ééne plaats, of bij iemand, of iet zit: van daar* 1) *de beſtendige of menigvuldige tegenwoordigheid* a) *bij een' aanzienlijk heer, wanneer men geſtadig zijne opwachting bij hem maakt, hem overal verzelt enz., de geſtadige opwachting, bij voorb.* quotidiana, Cic. Qu. Fr. I, 3 poſt med.: adſiduitatem alicui praebere, Cic. Dejot. 15. cf. Q. Cic. petit. conſ. 1 *en* 13. b) *bijzonder in Rome, wanneer men zich geſtadig of bijna geſtadig op de markt laat zien, opdat de menſchen iemand niet uit het geheugen verliezen, de beſtendige* open-

gelijke tegenwoordigheid, of verſchijning, Cic. Verr. I, 39 med.: Planc. 11 med.: 27 extr.: Mur. 9. *tweemaal*: Roſc. Am. 51: Q. Cic. petit. conſ. 11. c) *alle beſtendige of menigvuldige tegenwoordigheid of verſchijning, waarom zij eenig plaats moge hebben*, bij voorb. medici, Cic. Att. XII, 32: tua, Ibid. II, 15: *van daar* 2) *Tropiſch, de menigvuldige tegenwoordigheid of verſchijning eener zaak, d. i. het menigvuldig gebruik of veelvuldigheid*, bij voorb. orationis, Cic. Att. XVI, 5, *der reden*, of dicendi, Cic. Invent. I, 3: epiſtolarum *der brieven*, Cic. ad Div. XVI, 25: moleſtiarum *der nood*, Cic. Roſc. Am. 53: ejusdem literae, Auct. ad Her. IV, 12 med.: exercitationis, Cic. Acad. I, 5: bellorum, Cic. Offic. II, 21, *des oorlogs; of door* Adjectiva, *het menigvuldig aanhoudend ſpreken, brieven ſchrijven; de menigvuldige nood, de beſtendige menigvuldige oorlogen.* 3) *van daar de naarſtigheid, aanhoudende onafgebroken vlijt, wanneer men aanhoudend bij eene zaak blijft enz.*, bij voorb. adſiduitate & virtute, Cic. ad Div. VII, 6: adſiduitates, Cic. Fin. II, 15 in. *Ook kan men uit het voorgaande hier toe rekenen* medici, Cic. Att. XII, 32: tua, Ib. II, 15.

ADSĬDŬUS (Aſſiduus), a, um, *eigenlijk, die ſteeds aan of bij iet zit; van daar* 1) *beſtendig tegenwoordig*, bij voorb. a) *te huis, die niet ligt weggaat of verreist*, bij voorb. dominus, Cic. Senect. 16: agricola, Cic. Roſc. Am. 16: Romae — fuiſſe adſiduum, Cic. Att. IV, 8, i. e. *beſtendig, geſtadig*: qui Romae erant adſidui, Cic. Roſc. Am. 29, i. e. *beſtendig, geſtadig: gelijk het dan zeer dikwijls door beſtendig vertaald kan worden*: cives urbani adſidui, Plaut. Trin. I, 2, 165: homines adſidui & domeſtici, Cic. Caecin. 29, i. e. *die ſteeds t' huis zitten*: ita ſunt adſiduiores, Varr. R. R. II, 9 extr., ſcil. canes i. e. *blijven beter t' huis*: *van daar* vita adſidua & urbana, Cic. Piſ. 26, i. e. *als men ſteeds in* Rome *blijft. Dus ook* adſiduus circa ſcholas, Suet. Tib. 11, i. e. *de ſchoolen vlijtig bezoekende*: adſiduus in oculis hominum, Liv. XXXV, 10. b) *bij iemand, het zij waarom het wille*, bij voorb. *om zijne opwachting te maken, en hem overal uit eerbied te verzellen*, bij voorb. adſidua adſectatorum copia, Q. Cic. petit. conſ. 9: fuit adſiduus mecum, Cic. Coel. 4: *van daar* 2) *het geen niet afſtaat of nalaat van iemand of iet, beſtendig, geſtadig, onafgelatend, naarſtig*, a) *menſchen*, bij voorb. hoſtis adſiduus, Liv. II, 48, *een beſtendige vijand*: accuſator adſiduus *een beſtendig beſchuldiger*, bij voorb. *van godloze lieden*, Cic. Verr. Act. I, 12: flagitator, Cic. Brut. 5: Furiae, Cic. Roſc. Am. 24. b) *zaken: aanhoudend, onafgebroken, onophoudelijk, beſtendig voortdurende, of beſtendig, menigvuldig enz.*, bij voorb. bella, Liv. VI, 12: imbres, Cic. Att. XIII, 16: praeſidium, Liv. II, 48: terror, Liv. VI, 10: curſus, Cic. Att. XIII, 12: frequentia, Cic. Planc. 8 extr.: commemoratio, Cic. Verr. I, 39 extr.: motus, Lucret. I, 993: vertigo, Ovid. Met. II, 70: labor, Cic. Or. III, 15: ſcriptura, Ibid. I, 33: opera, Plaut. Aſin. II, 4, 22: ignis, Tibull. I, 1, 6: vaſa adſiduiſſimi uſus, Suet. Aug. 71: lacrymae, Cic. ad Div. IV, 7 extr.: febricula adſidua *beſtendig, aanhoudend enz.*, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 21 extr.: 3) *ook ſtaat het in* Legg. XII. Tabb. *voor* locuples, *bij voorb.* adſiduus vindex; *zie* Cic. Top. 2: Gell. XVI, 10: Quintil. V, 10, i. e. *rijk; miſſchien, omdat de rijke even daar door rijk wordt, omdat hij ſteeds tegenwoordig blijft bij den arbeid enz. Doch ſommigen leiden het af* ab aſſe (*of* aere) dando, *omdat zij den Staat eene toelage in geld geven; in welk geval men* Aſſiduus *zou moeten ſchrijven. Dus ſtaat het ook* Plaut. Amph. I, 1, 14. adſiduo i. e. divid. *Van daar Tropiſch, voor geldig, bekwaam, aanzienlijk*, bij voorb. ſcriptor, Gell. XIX, 8 extr. Not. Adſiduum, Subſtantive, *de aanhoudendheid, onophoudelijkheid, van daar* Ablat. adſiduo i. e. *beſtendig, onophoudelijk*, Plaut. Ciſt. I, 3, 37: Moſt. IV, 2, 60: Mil. I, 1, 50. Truc. II, 4, 67. Plin. H. N. XXVI, 3 extr.

ADSIGNATIO (Aſſignatio), onis, f. *de aanwijzing*, bij voorb. *der akkers of landerijën, die bij voorb. aan de burgerij of aan de Soldaten uitgedeeld worden enz.*, bij voorb. agrorum, Cic. Phil. IV, 4. VI, 5. Agr. II, 30: Sullanae, Cic. ad Div. XIII, 8. Agr. III, 3. cf. Pandect. XXXVIII, 4, 3.

ADSIGNATOR (Aſſ.), oris, i. e. qui alicui quid adſignat, *aanwijzer*, Pandect. Ibid.

ADSIGNĬFĬCO (Aſſ.), avi, atum, are, 1) *aantoonen, aan den dag leggen, bewijzen*, bij voorb. olim tonſores non fuiſſe, adſignificant antiquorum ſtatuae, Varr. R. R. II, 11, 10. 2) *aantoonen, beduiden*, bij voorb. locum, Varr. ap. Gell. X, 1. 3) cognomina adſignificari, Varr. R. R. II, 1, 10, i. e. *gebruikt worden, ontleend worden*, ſcil. *van een dier of beest enz.*

ADSIGNO (Aſſigno), avi, atum, are, *eigenlijk, aan iet een teken maken, opdat de zaak kenbaar zij: van daar* 1) *ergens een zegel op drukken, verzegelen*, bij voorb. tabellas, Perſ. Sat. V, 81: cf. Pandect. XXVI, 8, 20. 2) *bijzonder, iemand iet aanwijzen, hem door aanwijzing toedeelen of geven*, bij voorb. agros, Cic. Agr. III, 3. cf. Phil. II, 17. V, 19: partem aedium, Cic. Dom. 44: libertum alicui, Pandect. XXXVIII, 4, 1: *dus ook* alicui ordinem, i. e. *een hopmansplaats*, Liv. XLII, 33 extr. *en* 34 in.: curam caſtrorum, Juſtin. XIII, 4: alicui imperium, Tac. Hiſt. I, 30: dignationem, Tac. Germ. 13: judicem fiſco, Plin. Paneg. 36, i. e. *wijst aan, geeft: gelijk het dan ook dikwijls door* geven *kan vertaald worden: van daar* a) *iemand iet toeleggen, toeſchrijven, toekennen, het zij iet goeds of kwaads*, bij voorb. culpam fortunae, Cic. Verr. V, 50: aliquid timori, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18: non homini, ſed tempori, Cic. Rab. Poſt. 10: Attico, Cic. Brut. 19: improbitati & ſceleri potius quam imprudentiae, Cic. Qu. Fr. I, 4 in.: alicui patrem adulterum, Pandect. XXVIII, 2, 15: gloriam cuipiam, Vell. II, 38: Mercurio inventionem herbae, Plin. H. N. XXV, 4. b) *overgeven*, bij voorb. aliquem cuſtodibus, Juſtin. XIV, 4: hortos tutelae Veneris, Varr. L. L. V, 3: aliquem famae, Plin. Epiſt. VI, 23, i. e. *bekend, beroemd maken.* 3) verbum adſignatur & infigitur auditori, Quintil. IX, 4, i. e. *wordt als 't ware ingedrukt, drukt zich in enz.*

ADSĬLĬO (Aſſilio), ilui, ultum, 4. *toeſpringen, tot of aan iet ſpringen*; a) *eigenlijk*, bij voorb. *van viſſchen, menſchen, bronnen enz.*, bij voorb. torpedo — ut adſiliat, Plin. H. N. IX, 42: miles adſilit moenibus urbis, Ovid. Met. XI, 526: ceu fera, quae adſilit in ferrum, Sil. X, 2: adſilientem adminiſtrum, Colum. VI, 37: adſiliunt fluctus, Ovid. Faſt. III, 591: metuit tactus adſilientis aquae, Ibid. V, 611: quas inſulas adſilit Aegon, Stat. Theb. V, 56: b) *Tropiſch, d. i. onvoorziens aan, tot, of op iet komen (in het ſpreken) als 't ware, toeſpringen.* Cic. Or. II, 53: non adſiliendum eſt ſtatim ad illud genus.

ADSĬMŬLANTER (Aſſimil.) *of* ADSIMULANTER (Aſſimul.), i. e. cum ſimilitudine, *bij voorb.* dicta, Nigid. ap. Non.

ADSĬMĬLĀTIO (Aſſimil.) *of* ADSIMULATIO (Aſſimul.), onis, f. *eigenlijk, de gelijkmaking, van daar* 1) *de gelijke vorming, gelijkvormigheid eener zaak*, Plin. H. N. XI, 49: mulierum pauca prodigioſa adſimulatio. 2) oratoris, Auct. ad Her. IV, 37, *wanneer hij zich naar de gezindheid der Toehoorers richt, en gevolgelijk gelijke gezindheden uit; uiting van eene gelijke gezindheid. Zie* Adſimilo.

ADSĬMĬLIS (Aſſim.), e, *gelijkvormig aan eene zaak of perſoon*, a) *met den* Dativus; *bij voorb.* adſimilis ſpongiis, Cic. Nat. D. II, 55: cadenti, Virg. Aen. VI, 603: fratribus, Ovid. Pont. II, 2, 85: acri, Suet. Ner. 1. b) *met den* Genitivus, *bij voorb.* ſui, Ovid. Triſt. I, 5, 27: hujus facti, Plaut. Merc. V, 3, 1. c) *met* quaſi, *bij voorb.* hoc adſimile eſt, quaſi cet., Plaut. Truc. II, 7, 12, i. e. *dat is zoo, als of enz.*, *ook bloot*lijk, *d. i. dat er niets volgt*, bij voorb. flexura, Lucret. IV, 316.

ADSĬMĬLĬTER (Aſſim.), Adv., *op gelijke wijze, even zoo*, Plaut. Bacch. IV, 3, 27.

ADSĬMĬLO (Aſſim.) *of* ADSĬMŬLO (Aſſim.), avi, atum, are, *gelijk maken*, bij voorb. rem rei: *van daar* 1) *vergelijken*, bij voorb. naturam, Cic. Invent. I, 28: grandia parvis, Ovid. Triſt. I, 5, 28: convivia ficto, Ovid. Met. V, 6: 2) *iet namaken, navolgen*, bij voorb. literas & lituras omnes, Cic. Verr. II, 77: deos in humani oris ſpeciem, Tacit. Germ. 9: familiaritatem, Cic. Cluent. 13: ſpeciem virtutis, Cic. Coel. 6: ſermones hominum, Quintil. IX, 2 ante med.: colores, Ovid. Met. XV, 412: os longius illi adſimulat porcum, Claudian. in hyſtrice, 5: clypeum, Virg. Aen. X, 638: ſermonem humanum, Plin. H. N. VIII, 31: *van daar* 3) *de gedaante van iemand aannemen*, bij voorb. anum, Ovid. Met. XIV, 656, i. e. *de gedaante van eene oude vrouw aannemen, dus ook* porcum, Claud. *zie hier voor: van daar* 4) *iet voor iet anders uitgeven, dan het is*, bij voorb. ſe amicum *zich zelven voor eenen vriend*, Terent. Phorm. I, 2, 78: ſe laetum, Ibid. Heaut. V, 1, 15: *van daar* 5) *in 't gemeen iet voorgeven, dat niet zoo is, of enkel zoo doen, als of enz.*, bij voorb. nuptias, Ter. And. I, 1, 145, i. e. *voor eene wezenlijke bruiloft uitgeven. Ook met den* Accuſativus *en* Infinitivus: venire me adſimilabo, Terent. Andr. IV, 3, 20, i. e. *ik wil zoo doen, als of ik enz.: dus ook* Ibid. Heaut. II, 2, 91: adſimilabimus, tuam amicam hujus eſſe. *Ook zonder* Accuſativus: adſimilavit furere, Cic. Off. III, 26. e vet. poeta. *Ook met* quaſi, *bij voorb.* adſimulabo quaſi nunc exeam, Terent. Eun. III, 2, 8, *ik wil zoo doen, als of enz.* Not. *Sommige geleerden houden* Adſimulo, *en gevolgelijk* Adſimulatio cet., *voor beter dan* Adſimilo cet., *ſchoon het echter* ver-

van Adſimilis afſtamt: en ook de beteekenis daar op past: en adſimilare ook in de Cold. en Edd. vett. gegeven is: zie Erneſti ad Cic. Invent. I, 28. atque adſimulanda, alwaar hij verzekert, dat Edd. vett. hebben aſſimulanda, en ad Tacit. Germ. 9, alwaar hij zegt: omnes libri habent aſſimilare, en evenwel aſſimulare heeft laten drukken.

ADSISTO (Aſſiſto), ſtiti, ſtitum, 3. 1) eigenlijk bijſtellen, bij iemand, zich zelven enz.: van daar 2) in 't gemeen, zich bijſtellen, ſcil. ſe, bijgaan, bij voorb. ad fores, Cic. Verr. I, 26: propter aliquem, Plaut. Rud. III, 5, 28. Ter. Ad. II, 1, 15, i. e. naast enz.: of alicui, Ovid. Faſt. I, 631, i. e. bij iemand: lecto bij het bed, Ovid. Ibid. V, 457: in ponte, Cic. Leg. II, 4, zich op de brug ſtellen of plaatzen: in conſpectu, Caeſ. B. G. VI, 18: ook met den Accuſativus, bij voorb. equos na de paarden toetreden, Stat. Theb. III, 296: certamina, Virg. Aen. XII, 790. Ed. Heyn., i. e. om te vechten: doch ſommige Uitgaven hebben certamine: het welk de Heer Heyne goedkeurt. Not. Perfectum adſtiti eet. ik ben toegetreden, ik heb mij bijgeſteld, gevolglijk ik ſta: doch men kan ook Adſiſtere dikwijls vertaalen ſtaan, en ſomtijds is het enkel ſtaan, bij voorb. adſiſte illico, Plaut. Moſt. IV, 2, 2, i. e. ſta: quibus regionibus adſiſtas, Lucret. I, 964, i. e. ſtaat: complet (mater) querelis nemus adſiſtens, Ibid. II, 359, i. e. ſtaande: recto adſiſtere trunco, Ovid. Met. VII, 640, i. e. ſtaan of toetreden: ita cadere talum, ut rectus adſiſtat, Cic. Fin. III, 16, i. e. recht ſta of te ſtaan kome. 3) optreden, te ſtaan komen op eene plaats, bij voorb. quibus adſiſtas regionibus, Lucret. I, 964, doch, het kan ook zijn, ſtaan: zie hier voor: van daar talus rectus adſiſtit, Cic. Fin. III, 16, de koot komt recht te ſtaan. Doch zie hier voor. 4) iemand bijſtaan, bij voorb. als Advokaat, alicui, Plin. Epiſt. VII, 6 in. X, 85 extr.

ADSITUS, a, um, 1) daar naast gezaaid, geplant, gezet, Particip. van Adſero, zie Adſero. 2) daar naast te vinden: wanneer het is van Adſero: zie Adſero.

ADSOCIO (Aſſoc.), avi, atum, are, toevoegen, bijvoegen, vereenigen, bij voorb. cornua malis, Claudian. de B. Gild. 480: paſſus, i. e. met iemand gaan, Stat. Theb. III, 452.

ADSOLĔO (Aſſol.), ere, 1) in 't gemeen, gewoon zijn, bij voorb. quae adſolent quaeque oportet ſigna eſſe, Ter. And. III, 2, 1: doch dit kan ook tot n. 2. behooren. Bij ſlot is het hetzelfde: quod eo adſolet, Plaut. Epid. I, 1, 5, i. e. het geen daarbij gewoon is: ponite hic quae adſolent, Plaut. Perſ. V, 1, 7: deinde, quae adſolent, Cic. Inv. II, 42: ludos tanta pecunia, quanta adſoleret, faciendos, Liv. XXXIV, 44: niſi ubi adſolent, Liv. V, 52 extr. Van daar ut adſolet, zoo als gewoonlijk, Cic. Phil. II, 33. Cic. Amic. 2. Liv. I, 28 in. 2) ſomtijds met den Infinitivus, plegen, bij voorb. veritas adſolet praebere veſtigia ſui, Liv. XL, 54 extr.: quae adſolent quaeque oportet ſigna eſſe, Ter. zie n. 1.

ADSONO (Aſſono), ui, ſtum, are, 1) toeklinken, bij, of tot iet, bij voorb. plangentibus adſonat Echo, Ovid. Met. III, 507: cf. Perſ. I, 102: 2) Active; concentus ſuaves adſonare doen klinken, Apulej. Met. XI. p. 260. Lux.

ADSPECTABILIS (Aſp.), e, 1) het geen gezien kan worden, zichtbaar is, Cic. Univ. 4. tweemaal. 2) zienswaardig, Apulej. Apol. p. 282. Elm. nihil eſſe adſpectabilius homini eet.

ADSPECTIO i. e. ſpectio, Feſt.

ADSPECTO (Aſpecto), avi, atum, are, op iet of iemand zien: van daar 1) aanzien, bij voorb. aliquem, bij voorb. quid me adſpectas? Cic. Planc. 42 in. cf. Plaut. Amph. IV, 2, 8. Epid. V, 1, 16. Virg. Aen. VI, 186: ook met huc, bij voorb. quaeſo huc me adſpecta, Plaut. Moſt. IV, 3, 32, i. e. zie eens hier heen naar mij, d. i. zie mij aan: ook met hoogachting, Lucret. III, 75. 2) op iet zien, d. i. waarnemen, zich daar naar richten, bij voorb. juſſa, Tacit. Ann. I, 4. 3) van een gewest, of ligging, ergens naar toe liggen, bij voorb. collis arcem adſpectat, Virg. Aen. I, 420 (424): inſulam, Tacit. Ann. XII, 32.

ADSPECTUS (Aſp.), a, um, zie Adſpicio.

ADSPECTUS (Aſpectus), us, m. 1) het aanſchouwen, aanzien, Active, d. i. het zien, de blik, bij voorb. oculi adſpectum, quo volunt, facile convertunt, Cic. Nat. D. II, 57: adſpectum amittere, niet kunnen zien, Cic. Tuſc. I, 30: cadere ſub adſpectum, Cic. Univ. 4: of venire ſub adſpectum, Cic. Or. II, 87, i. e. gezien worden, zichtbaar zijn: res venuſtae ad adſpectum, Cic. Or. 68: ſitus urbis praeclarus ad adſpectum, Cic. Verr. IV, 52: pomorum jucundus adſpectus, Cic. Nat. D. II, 63: primo adſpectu, Ibid. 35, op het eerſte gezicht: uno adſpectu, Cic. Brut. 54, met éénen blik: vitare adſpectum hominum, Cic. Sull. 26: carere adſpectu civium, Cic. Catil. I, 7: 2) het gezicht, Paſſive, d. i. de gedaante, die men ziet, het uitzien, bij voorb. horridus adſpectus ſchrikkelijk gezicht, bij voorb. van een mensch, Caeſ. B. G. VII, 14: horridiore ſunt adſpectu: bucephalus torvo adſpectu, Plin. H. N. VIII, 42: pomorum jucundus, Cic. Nat. D. II, 63: zie hier voor. Van daar 3) de gedaante, het uitwendig aanzien van eene zaak, bij voorb. adſpectu merulae i. e. in de gedaante eener enz., Plin. H. N. X, 40: [illegible], Ibid. XXXVII, 7. Not. Genit. Adſpecti, Accius ap. Non. Dativ. adſpectu, Virg. Aen. VI, 465.

ADSPERGO (Aſp.), inis, f. 1) het beſprengen, of de beſprengende droppels, bij voorb. aquae, Petron. 102: of het beſprengen, Virg. Aen. III, 534: Ovid. Met. III, 86. XIV, 796: Cato R. R. 128: 2) adſpergo parietum het zweeten, de vochtigheid der wanden of muuren, Plin. H. N. XXII, 21 extr.: 3) de droppels, bij voorb. van water, bloed enz., bij voorb. Virg. Aen. III, Ovid. Met. III, zie hier voor: van daar nimborum adſpergo, Lucret. VI, 524, i. e. regenwolken, of regen: het eerſte is beter; daar wordt geſproken van den regenboog.

ADSPERGO (Aſpergo), ſi, ſum, 3. a) toeſprengen, of ſtrooijen aan iemand, b) iemand iet beſprengen of beſtrooijen; het is bij ſlot hetzelfde: 1) iet heen ſprengen, of ſtrooijen, bij voorb. alicui aliquid, a) heenſprengen, bij voorb. aquam, Plaut. Bacch. II, 3, 13. Truc. II, 4, 15: maar bij wijze van ſpreekwoord, voor verkwikken, omdat men de genen, die in zwijm liggen, met water beſprengt: guttam bulbo, Cic. Cluent. 26, doch, met toeſpeling op den naam Gutta en Balbus, gevolglijk is het hier bij ſlot voor toevoegen: pigmenta in tabula, Cic. Div. I, 13: liquorem oculis, Plin. H. N. XII, 10: virus pecori, Virg. Georg. III, 419, i. e. vergiftigen: van daar Tropisch, labeculam alicui een ſchandvlek aanwrijven, Cic. Vatin. 17: notam alicui, Pandect. XXXVII, 14, 17. b) toeſtrooijen, bij voorb. glandem bubus, Plin. H. N. XVIII, 26: ſapores huc, Virg. Georg. IV, 62: van daar in 't gemeen toevoegen, bijzonder, wanneer het weinig is, of ſchielijk geſchiedt, bij voorb. Hoc adſperſi, Cic. ad Div. II, 16 extr., i. e. addidi; ſales orationi, Cic. Or. 26, i. e. addere, immiſcere: comitatem & facilitatem gravitati & ſeveritati, Cic. Mur. 31, i. e. addere, immiſcere: alicui ſextulam, Cic. Caecin. 6 extr., i. e. het zesde deel vermaeken, verachtlijk: alicui moleſtiam, Cic. Qu. Fr. II, 10 in., i. e. toevoegen, veroorzaken: 2) beſprengen, beſtrooijen, aliquem re; a) beſproeijen, bij voorb. pectus aqua, Plaut. Epid. IV, 1, 28: aram ſanguine, Cic. Nat. D. III, 36. Ed. Ern. doch de Ed. Daviſ. heeft reſpergeret voor adſpergeret: verders imbre lutoque adſperſus, Hor. Epiſt. I, 11, 11: van daar Tropisch, iemand bezoedelen, beſchimpen, bij voorb. ſplendorem vitae maculis, Cic. Planc. 12, een ſchandvlek aanwrijven, ook enkel adſpergere aliquem, Horat. Sat. I, 4, 87. Cic. ad Div. VI, 6 med. leviter adſperſus iemand iet door ligte redenen aanwrijven: adſpergi infamia, ſuſpicione in kwaaden naam, in kwaad vermoeden, komen, of gebracht worden: het eerſte ſtaat Cic. Coel. 10. Nep. Alcib. 3: dit Cic. Coel. 10. Liv. XXIII, 30: verders aliquem lingua, Auct. ad Her. IV, 49, i. e. door taalen, begekken, beſchimpen enz. b) beſtrooijen, bij voorb. olivam ſale, Plin. H. N. XV, 6: van daar vermengen, bij voorb. aliquid mendaciunculis, Cic. Or. II, 59. Zonderling is: auditiuncula adſpergi, Gell. XIII, 19, eenige tijding krijgen, iet weinigs hooren, en adſpergere aures regias gemitu, Val. Max. III, 3, ex. 1 Ed. Torren., i. e. tangere.

ADSPERSIO (Aſp.), onis, f. het aanſprengen, toeſprengen, bij voorb. aquae, Cic. Leg. II, 10.

ADSPERSUS, (Aſp.), a, um, zie Adſpergo.

ADSPERSUS, us, m. i. q. Adſperſio, bij voorb. aquae, Plin. H. N. VIII, 37: olei, Ibid. XI, 53: picis, Ibid. XIV, 20: aceti, Ibid. XIII, 12.

ADSPICIO (Aſpicio), exi, ectum, icĕre, 1) eigenlijk, heenzien, naar iemand of iet, a) eigenlijk, d. i. aanzien, bij voorb. aliquem, bij voorb. me, Cic. Phil. II, 30: ad aliquem, Varr. R. R. II, 10. §. 8: of in 't oog krijgen, bij voorb. aliquem, bij voorb. Lentulum, Cic. Haruſp. 1: equum, Cic. Div. I, 33: lucem, Cic. Roſc. Am. 22. Nat. D. II, 38: b) heenzien naar iet, d. i. bezien, of zien, zoo als het daar ſtaat, bij voorb. Boeotiam adſpicere juſſi, Liv. XLII, 37. c) heenzien, uit hoogachting, d. i. op iemand zien, om zich naar hem te voegen, acht nemen, er op zien, bij voorb. eum magis milites adſpiciebant, Nep. Chabr. 4, zagen meer op hem, ſchikten zich meer naar hem: genus, Ovid. Faſt. VI, 29, i. e. acht nemen, bedenken enz. cf. Virg. Aen. II, 690: 2) bloot, ik zien, kijken, bij voorb. intro adſpexi, Terent. And. II, 2, 28.

ADSPIRAMEN, inis, n. toewaaijing, van daar

Digitized by Google

daar Tropisch, ongemerkte mededeeling, *bij voorb.* formae, Val. Flacc. VI, 465.

ADSPIRATIO (Aspir.), onis, f. 1) *de toewaajing*, *bij voorb.* ventorum, *van daar* aeris, *toewaajing*, *gevolglijk*, *inademing*, Cic. Nat. D. II, 33: coeli, Div. I, 57. 2) *de uitwaasseming*, *bij voorb.* terrarum, Cic. Div. I, 36. 3) *het ademen in het spreken of de letter* h, Cic. Or. 46. Quintil. I, 5. VI, 3. 4) stellae i. e. *de invloed*, Cic. Div. I, 57: si stella exstiterit, pingue & concretum esse coelum; ut ejus (scil. stellae) adspiratio gravis & pestilens futura sit. *Doch* ejus *kan ook tot* coelum *betrokken worden: dan behoort* adspiratio ejus (i. e. *de inademing der lucht: want* coelum *is de lucht*) *tot* n. 1. *en dit schijnt mij beter te zijn.*

ADSPIRO (Aspiro), avi, atum, are, 1) *toewaajen*, *toeblazen*, *toeademen*, *toewaassemen*, *tot iet*, *aanwaajen*, *aanademen*, *aanwaassemen*, *bij voorb.* aurae adspirant in noctem, Virg. Aen. VII, 8, *waajen tegen den nacht*, *waajen den nacht aan*, *d. i. waajen bij nacht*, *of tegen den nachttijd*: si minima adspiret aura, Plin. H. N. XIII, 22, i. e. *waait of aanwaait*: ut ne ad eum frigus adspiret, Cels. II, 17: tibia adspirare, Hor. Art. 204: *doch dit kan ook tot* n. 2. *behooren*: pulmones adspirantes, Cic. Nat. D. II, 55, *ademen de lucht tegen de uitwendige voorwerpen*, *d. i. ademen de lucht uit*: amaracus illum adspirat, Virg. Aen. I, 693 (697), i. e. *toewaassemen*, *de waassem*, *d. i. reuk van zich geven*. *Ook* Active, *toewaajen*, *laten toewaajen*, *bij voorb.* Juno ventos adspirat eunti *waait haar winden toe*, *d. i. bezorgt die*, Virg. Aen. V, 606. Nos. insula adspiratur freto Gallico, Solin. 22. *Dewijl de behoorlijke wind den loop van het schip bevordert*, *van daar* 2) *begunstigen*, *bijstaan*, *bij voorb.* labori, Virg. Aen. II, 385: canenti, Ibid. IX, 525: coeptis, Ovid. Met. I, 2: paululum adspiravit, Auct. ad Her. IV, 35, i. e. adjuvit. *Dus ook* tibia adspirare, Horat. Art. 204, i. e. *accompagneert*: *zie hier voor.* 3) *toekomen*, *of geraaken*, *of zich aan iet wagen*, *bij voorb. aan iemand*, *aan een ambt enz.*, *bij voorb.* ad me, Cic. Tusc. V, 9: ad Ciceronem, Cic. Pis. 5: ad Africanum, Cic. Brut. 21: ad quem, Cic. ad Div. VII, 10: ad laudem, Cic. Or. 44: in curiam, Cic. Verr. I, 31: in campum, Cic. Sull. 18: ne coluber — possit adspirare, Colum. VIII, 14 extr.: nec equis adspirat Achillis, Virg. Aen. XII, 352, i. e. *bekwam zo niet*. *Over het geheel schijnt het meermaal, zich aan iet wagen*, *ondernemen*, *den geraaken*, *komen*, *te betekenen: waarom het ook met* adcedere *verbonden wordt*, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 34 extr. quid ad meam pecuniam, invito me, adspiras? quid adcedis? Cic. in Caecil. 5 extr. ad alienam causam — adcedere aut adspirare audeat? *verders* ad spem consulatus adspirare non auderet, Liv. IV, 25 med., *hoop opvatten*, *eigenlijk*, *het hart hebben*, *om naar hoop te staan*, *of die te naderen*. *Maar dat het ook dikwijls is*, *geraaken*, *komen*, *ziet men uit de voorgaande plaatsen*, *en uit* Cic. Tusc. V, 5: in equuleum, quo vita non adspirat beata. *Men zou het ook kunnen vertaalen*, *naderen*; *ook misschien zoeken te geraaken*, *naar iet trachten*, *bij voorb.* ad spem consulatus, Liv. *zie hier voor*: ad meam pecuniam, Cic. Verr. I, 34: adcedere aut adspirare. Cic. Caecin. *zie hier voor*: ne non modo intrare, verum etiam adspicere aut adspirare possim, Cic. Caecin. 14, i. e. *daar heen trachten*, *naderen enz.* 4) *op eene zachte*, *ongemerkte*, *geestige wijze*, *bezorgen*, *toevoegen*, *als 't ware*, *toeademen*, *toewaajen enz.*, *bij voorb.* amorem dictis, Virg. Aen. VIII, 373: nobis tantum ingenii, Quintil. 4. prooem. 5) *een* h *bij eene letter voegen*, *met een* h *uitspreken*, *bij voorb.* consonantibus, Quintil. I, 5 (9): cf. Gell. XIII, 6.

ADSPUO, ĕre, *toespuwen*, Plin. H. N. XXVIII, 4.

ADSTERNO, stravi, stratum, 3. *heen werpen tot enz.*, *bij voorb.* adsternuntur sepulcro, Ovid. Met. II, 342.

ADSTIPULATIO (Astip.), onis, f. 1) *eigenlijk*, *wanneer men iemand*, *die een beding maakt*, *bijstaat*, *en mede bedingt*: 2) *van daar de toestemming*, *verzekering van dezelfde zaak*, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med. 3) *de inrichting der stem van den spreker naar de gesteldheid der woorden*, Quintil. XI, 3 prope fin.

ADSTIPULATOR (Astip.), oris, m. 1) *eigenlijk*, *die iemand*, *die iet bedingt*, *bijstaat*, *en met hem dezelfde zaak bedingt*, *bij voorb. in pleitzaaken*, Cic. Quint. 18. 2) *elk bijstand*, Cic. Pis. 9 in. 3) *een toestemmer*, *bij voorb.* eorum (sc. Stoicorum), Cic. Acad. IV, 21 in.: opinionis, Val. Max. VII, 1 extr.

ADSTIPULATUS, us, m. i. q. Adstipulatio, *bij voorb.* Jovis, Plin. H. N. VII, 47.

ADSTIPULOR (Astip.), atus, sum, ari, 1) *iemand*, *die iet bedingt*, *toestemmen*, *mede bedingen*: *van daar* 2) *toestemmen*, alicui, *bij voorb.* consuli, Liv. XXXIX, 5: cf. Plin. H. N. VII, 48.

ADSTITUO (Astit.), ui, utum, uĕre, *heenzetten of stellen*, *bij voorb.* aulas i. e. ollas, Plaut. Capt. IV, 2, 66: reum ad lectum, Auct. ad Her. III, 20: asinum molae, Apul. Met. IX. p. 222. Elm.: *ook* tribunal scil. ad, Ibid. III. in. p. 130.

ADSTO (Asto) sti, stum *en* atum, are, 1) *staan bij iet of iemand*, *bij voorb.* alicui, Plaut. Cas. III, 3, 4: *ook* aliquem, Plin. Paneg. 23: mensae, Suet. Tib. 61 extr.: mensis, Mart. VIII, 56, 13: *ook Tropisch*, *bij voorb.* finis vitae mortalibus adstat, Lucret. III, 1091. 2) *in 't gemeen*, *daar staan*, *van menschen en dingen*, *bij voorb.* in conspectu adstat gener., Cic. Catil. IV, 2: adstante Italia, Cic. red. Sen. 10: frequentia civium adstante, Cic. Harusp. 6: hasta adstabat, Virg. Aen. XII, 93: 3) *ook enkel staan*, *bij voorb.* adsta, Plaut. Cist. II, 3, 53. Epid. I, 1, 61, *sta*, *of blijf staan*: *ook behoort het een en ander uit* n. 2. *hier*: adstitit in ripa, Tac. Ann. II, 9: Ovid. Her. XIV, 89, *zo dit niet van* adsisto *is*: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* adstante ope Barbarica, Enn. ap. Cic. Tusc. III, 19, i. e. *nog stond*, *duurde*: squamae adstantes, Virg. Georg. III, 545, i. e. *om hoog staande.*

ADSTREPO (Astr.), ui, itum, 3. 1) *een geruis maaken bij*, *tot*, *tegen iet of iemand*, *er bij ruischen enz.*, *bij voorb.* precibus aures principis, Plin. Paneg. 26: scopuli adstrepunt, Senec. Hippol. 1022. 2) *meermalen bij of tot iet*, *bij voorb. van rivieren*, *winden*, *menschen enz.*, *bijzonder een vrolijk geruis of gemurmel toejuichen*, *toemurmelen*, *toejuichen*, *bij voorb.* alicui, Tacit. Ann. XI, 17: XII, 34: cf. I, 18. Hist. II, 90. 3) *ook* Active, aliquid *iet met geruis of gemurmel zeggen*, *toemurmelen*, *uitroepen*, *bij voorb.* eadem, Tacit. Hist. IV, 49.

ADSTRICTE (Astr.), Adv. *gebonden aan iet*: *van daar* 1) *aan regelen gebonden*, *streng naar de regels*, *met dwang*, *stipt*, *puntelijk*, *bij voorb.* orationem adstricte numerosam, Cic. Or. III, 46: adstrictius scribere, Plin. Ep. III, 18 extr., i. e. *naauwkeurig enz.*: *dus ook* adstrictius dicere, Senec. ep. 8 extr.: 2) *van daar knap*, *kort*, *bij voorb.* adstrictius dicere, Plin. Epist. I, 20 post med.: concludere, Quint. X, 1 post med.

ADSTRICTIO (Astr.), onis, f. *de samentrekking*, *samentrekkende kracht*, *bij voorb.* herba — gustus amari cum adstrictione, Plin. H. N. XXVII, 10 in.

ADSTRICTORIUS, a, um, *bij voorb.* vis adstrictoria *samentrekkende kracht*, Plin. H. N. XXIV, 13 ante med.

ADSTRICTUS, a, um, *zie* Adstringo.

ADSTRIDO, ĕre, *aansissen*, *er toe of bij sissen*, *bij voorb. van slangen*, Stat. Theb. XI, 404.

ADSTRINGO (Astringo), inxi, ictum, 3. 1) *eigenlijk iet straf aantrekken*, *of samentrekken*, *bij voorb.* vinculum, Ovid. Met. XI, 75: de his, quae adstringit (vinculum), Cic. Univ. 4: fascia sic deliganda est, ut & contineat nec adstringat, Cels. V, 26. n. 24: *van daar in 't gemeen samentrekken*, *bij voorb.* labia, Quintil. XI, 3: alvum, i. e. *de maag*, Cic. Nat. D. II, 53, *of* alvum, Cels. I, 3, i. e. *het onderlijf hard maaken*, *den doorloop verhinderen*: it. *den mond door den wrangen smaak*, Plin. H. N. XXVII, 10 in. *Van daar* adstrictus gustus, Ibid. 12 post med., *een samentrekkende smaak*, *ook Tropisch*, *samentrekken*, *in 't kort bij een trekken*, *bij voorb.* argumenta, Cic. Tusc. III, 6 extr.: *dus ook* rationem, Cic. Fat. 14 in., i. e. *de sluitreden enz.* 2) *knap samenbinden of voegen*, *of in 't gemeen*, *binden*, *bij voorb.* alicui manus, Plaut. Capt. III, 5, 9: vestes, Curt. III, 13: opus bitumine adstringitur, Curt. V, 1. *Van daar* limen adstrictum, i. e. *gesloten*, Ovid. Am. III, 1, 50: *en Tropisch* aquae, Ovid. Pont. III, 3, 26, *gevrozen*, *d. i. ijs*: *dus ook* gelu, Ibid. Trist. III, 4, 48: 3) *binden aan*, a) *eigenlijk*, *bij voorb.* ad columnam, Plaut. Bacch. IV, 7, 25: ad statuam, Cic. Verr. IV, 42: *van daar* b) *Tropisch*, *binden*, *d. i. vast maaken*, *bevestigen*, *bij voorb.* servitutem, Cic. Planc. 30: fidem (jurejurando), Cic. Off. III, 31: corticem (*kurk*) pice, Hor. Od. III, 8, 10: c) *Tropisch*, *binden aan iet*, *d. i. verbinden*, *verbindelijk maaken tot iet*, *bij voorb.* necessitate, Cic. Nat. D. I, 7, i. e. *binden aan of door enz.*: aliquem suis conditionibus, Cic. Quint. 5, i. e. *binden aan enz. of verbindelijk maaken tot zijne enz.*: *dus ook* lege adstringi, Cic. Cluent. 57, *aan de wet verbonden zijn*, *of door de wet verbonden worden*: sacris, Cic. Leg. II, 19, i. e. *tot de offerdienst enz.*: aliquem ad temperantiam, Plin. Ep. VII, 1 extr.: milites parsimonia, Liv. XXXIX, 1 extr., i. e. *spaarzaam maaken*: fidem meam tibi hac lege, Terent. Eun. I, 2, 22, i. e. *geef u mijn woord onder voorwaarde*. *Dus ook* adstringere orationem numeris, Cic. Or. III, 44: *van daar* 4) *schuldig maaken aan eene booze daad*, aliquem *of* se, *bij voorb.* furti, Plaut. Rud. IV,

IV, 7, 34: se adstringere of adstringi scelere, Cic. Phil. IV, 4. Sull. 29: se parricidiis, Phil. XI, 6, i. e. begaan. 5) aanroeren, raken, Plin. Hist. Nat. XXXVI, 26 in.: a morsu adstringi marino. Het Particip. Adstrictus, a, um, staat ook Adjective, en heet buiten dien kort, eng, knap enz., bij voorb. eloquentia, Cic. Brut. 90: orator adstrictior, Ibid. 25: van daar karig, Propert. II, 23, 17.

ADSTRUO (Astruo), xi, ctum, ĕre, 1) daartoe bouwen, bij voorb. novum aedificium veteri, Colum. I, 5 extr.: utrique (villae), quae desunt, Plin. Ep. IX, 7: gradus, Liv. XLII, 15: van daar toevoegen, bij voorb. dignitati ejus aliquid, Plin. Ep. III, 2: quaedam edicto, Plin. Paneg. 35: magna, Ibid. 74: ook toekennen, toeschrijven, bij voorb. quae falsus Neroni adstruit scriptor, Martial. III, 20, 41. 2) bedekken, bevestigen, bij voorb. contignationem latercuio, Caes. B. C. II, 9 in.: 3) uitrusten, verzien, bij voorb. levissimos criminibus falsis, Curt. X, 1: 4) beweeren, verzekeren, bij voorb. periti rerum adstruunt, Plin. H. N. XII, 18.

ADSTUPEO (Ast.), ui, ēre, verbaasd staan over enz., verbaasd staan op enz., bij voorb. divitiis, Senec. Tranq. 8: cf. Stat. Theb. III, 405.

ADSUCTUS, a, um, zie Adsugo.

ADSUDASCO, avi, ascĕre, zweeten, zie Adsudasso.

ADSUDASSO, ĕre, zweeten, Plaut. Cas. II, 6, 9. Hier staat corculum adsudassit ex metu, i. e. zweet (als 't ware) enz.: doch het kon ook zijn van adsudo, avi cet. of Adsudasco, avi cet. zweeten; te weten Perf. conjunct. voor adsudet of adsudascat, i. e. mag wel zweeten. Men zou ook kunnen lezen adsudascit of adsudescit i. e. zweet: en één Cod. MS. heeft adsudascit bij Gronov. Gronovius wil lezen adsultascit.

ADSUDESCO, ĕre, zweeten, Varr. L. L. IV, 22.

ADSUDO, avi, atum, are, zweeten bij iet, daarbij zweeten, of in 't gemeen zweeten: zie Adsudasso.

ADSUEFACIO (Assuef.), eci, actum, 3. iemand gewennen aan iet, en Pass. adsuefio, factus sum, waarvan het Particip. adsuefactus, a, um, dikwijls voorkomt; met ad, met den Dativus, Ablativus, of Infinitivus, bij voorb. plebem ad supplicia patrum, Liv. III, 52: se armis, Cic. Brut. 2: rebus, quibus natura — me adsuefecerat, Cic. ad Div. IV, 13: sermoni, Val. Max. VIII, 7, ex. 15: sermone, Cic. Or. III, 10: frigore, Cic. Catil. II, 5: officio aut disciplina, Caes. B. G. IV, 1: superari, Ibid. VI, 24: remanere, Ibid. IV, 2: parere, Cic. Prov. 13: rerum, Lucil. ap. Non.

ADSUEO (Ass.), evi, etum, 2. gewennen aan iet, bij voorb. Armenios adsueverat in hoc servitutis genus, Flor. IV, 12: pluribus adsuerit mentem, Hor. Sat. II, 2, 109: Rhodopen adsueverat umbra, Stat. Theb. IV, 655: doch velen betrekken dit tot adsuesco. Van daar het Particip. adsuetus, a, um: doch dit betrekt men in 't gemeen tot Adsuesco: zie Adsuesco.

ADSUESCO (Assuesco), vi, tum, 3. 1) gewend worden aan iet, zich aan iet gewennen, bij voorb. ad homines, Caes. B. G. VI, 28: audire, Liv. V, 6: vincere, Cic. Fin. V, 22 genus pugnae, quo adsueverant, Liv. XXXI, 35: quibus (legibus) adsuescere cet., Liv. I, 19 in.: reipublicae, Sueton. Aug. 38: ook bella voor ad bella, Virg. Aen. VI, 833: ne tanta animis adsuescite bella, indien het niet eene Hypallage is voor animos bellis gewent u niet aan enz. Perf. Adsuevi ik heb mij gewend, gevolglijk, ik ben gewoon, bij voorb. sic adsuevi, Cic. ad Div. IX, 22 extr.: dus ook Adsueveram (Adsueram) ik was gewoon, Vellej. II, 33. Liv. XXV, 9. Passiv. Adsuescitur men gewent zich, wordt gewoon, bij voorb. rei, bij voorb. caritas soli, cui longo tempore adsuescitur, Liv. II, 1. Ook adsuescere alicui zoo als consuescere, omgang, verkeering hebben; van daar vleeschlijke verkeering hebben, ontucht bedrijven, hoereeren, bij voorb. spado, cui Darius fuerat adsuetus & mox Alexander adsuevit, Curt. VI, 5. §. 23. 2) Active, gewennen, bij voorb. adsueverat Armenios, Flor. IV, 12: mentem, Hor. Sat. II, 2, 109: Rhodopen, Stat. Theb. IV, 655: indien het niet van het Verbum adsueo is: zie Adsueo: van daar (of van Adsueo) het Particip. Adsuetus, a, um, dit staat gemeenlijk Adjective, 1) gewoon aan eene zaak, of aan iet gewend, bij voorb. labore, Cic. Or. III, 15: in juga, Liv. XXIV, 5: militiae, Vellej. II, 117: mendaciis, Cic. Planc. 9: mensae herili, Virg. Aen. VII, 490: sanguine, Flor. I, 1: ad omnes vis controversiarum, Sallust. ap. Priscian.: ad sceptra, Senec. Troad. 152: Gallici tumultus, Liv. XXXVIII, 17: alwaar men den Genitivus moet opmerken, (cf. rerum adsuesiam, Lucil. ap. Non.): adsuetior montibus, Liv. XXII, 8: adsuetus dare, Suet. Domit. 15: graecari, Hor. Sat. II, 2, 11: defendere muros, Virg. Aen. IX, 511. Not. adsuetum esse cui, Curt. VI, 5, 23: cf. Adsuesco: ontuchtige verkeering hebben met enz. 2) gewoonlijk, of dat, waar aan men gewoon is, bij voorb. fontes, Plin. H. N. VIII, 43: portula, Liv. XXV, 9 med.: motus corporum, Ibid. 17: vultus, Ovid. Met. XI, 690: cibus, Cels. I, 3: cultores adsueti de gewoone inwooners, Liv. XXIV, 10. Van daar adsuetum het gewoone, bij voorb. longius adsueto vident, Ovid. Her. VI, 72: zien verder, dan gewoonlijk enz.

ADSUETUDO (Assuet.), inis, f. iets, wanneer men eene zaak gewoon wordt, de gewoonheid, het gewoon worden aan eene zaak, bij voorb. mali, Liv. XXV, 26: annonam, Liv. XXVII, 39: quotidiana, XXVI, 4: cf. XXVII, 18: Ovid. Met. X, 173: ook verkeering, bijzonder vleeschlijke, alicujus, bij voorb. Actes, Tacit. Ann. XIII, 46.

ADSUETUS, zie Adsuesco.

ADSUGO, xi, ctum, 3. zuigen, bij voorb. adsuctis labris, Lucret. IV, 1188.

ADSULTASCO, ĕre, om hoog springen: zie Adsudasso.

ADSULTIM (Ass.), springende, bij voorb. gaan, bij voorb. ingredi, Plin. H. N. XI, 24.

ADSULTO (Ass.), avi, atum, are, aan iet springen, tegen of tegen op springen, bij voorb. castris, Tacit. Ann. II, 13: tergis, Ibid. Agr. 26: latera, Tacit. Ann. I, 51: en meermalen.

ADSULTUS (Ass.), us, m. het tegen aan, of opspringen, aanval, aangreep, attakke, Virg. Aen. V, 441.

ADSUM, fui, esse, daar zijn, tegenwoordig zijn, I) zonder Dativus, a) naar het ligchaam, bij voorb. Cic. Dom. 15. adest praesens Dionius: cum adessetis, Cic. Or. II, 10: van daar Ades of Adesdum wees daar, kom hier, Terent. And. I, 1, 2: ook van dingen of zaken, bij voorb. dona adsunt, Terent. Eun. III, 2, 11: morbi aderant, Cic. Fin. II, 30: tempus, hora, adest cet. b) naar de ziel, animo adesse met zijn' geest, moed, d. i. tegenwoordigheid van geest of moed hebben, Cic. Somn. Scip. 1. Mil. 2: of ook animo adesse met de gedachten daar zijn, gevolglijk opmerken, acht geven, Cic. Caecin. 10. Sull. 11. Ter. And. prolog. 24. c) met raad en daad, d. i. dienen, bij voorb. ut adessem contra Satrium, Cic. Att. I, 1 med., i. e. dienen als Advokaat: aderat in magnis rebus, Nep. Dion. 1. II) met den Dativus (doch die somtijds ontbreekt), a) der zaak: tegenwoordig zijn bij iet, daarbij zijn, 1) met het ligchaam, bij voorb. comitiis, Cic. Att. I, 10 extr., i. e. daarbij zijn, bijwoonen: omnibus periculis, Nep. Pelop. 4: scribendo, Cic. ad Div. XV, 6. Or. III, 2, i. e. bij het opstellen, bij voorb. der raadsverordening, van daar Tropisch: quasi nunquam adfueris, Terent. Ad. III, 1, 3, i. e. even als of gij er ook niet bij geweest waart, d. i. het ook reeds beproefd en ondervonden hadt: 2) met raad en daad, d. i. dienen, bijstaan, rebus alicujus, Cic. ad Div. VI, 14 extr.: partubus, Hor. Epod. V, 5: b) des persoons: 1) met het ligchaam, bij voorb. alicui, Cic. Sull. 4 in. 29 med., i. e. ten gevalle van iemand, van iemands wege, daar zijn. 2) met raad en daad, d. i. dienen, alicui (ook zonder Dativus), het zij het gebeure voor het gericht als Advokaat enz. of elders enz., bij voorb. amicis, Cic. Senect. 11 extr.: Adsis o Tegeaee, Virg. Georg. I, 18: clientibus, Suet. Aug. 56: ut adessem (scil. sibi) contra Satrium, Cic. Att. I, 1, scil. als Advokaat: dus ook auctoribus, qui aderant, Liv. III, 44: ook behoort hiertoe Cic. Sull. 4. quos vides huic (reo) adesse. III) bijkomen, verschijnen of komen, bij voorb. ad judicium, Cic. Verr. I, 1 in.: ex Africa adfuturi videntur, Cic. Att. XI, 15 in.: en meermalen: ook kan men het één en ander uit het voorgaande hiertoe brengen. Van daar ades, Terent. And. II, 2, 7. Hec. III, 5, 60. Cic. ad Div. IX, 25: of Adesdum, Terent. And. I, 1, 2, i. e. kom hier: prope adest (tempus), cum cet., Ibid. I, 1, 125: de tijd verschijnt dra, dat ik enz., of de tijd is nabij, dat enz.: quare huc adsum, Ovid. Met. II, 513, i. e. ik hier kom. Not. adesse met den Accusativus, bij voorb. adero cubiculum, Apul. Met. II. p. 119. Elm., zal in 't vertrek komen: aderunt scopulum, Ibid. V. p. 160. Adsiem, es, et, voor adsim cet., Terent. Ad. IV, 4, 10. Phorm. I, 5, 83 cet. dat de Ouden ten deele, bijzonder in het gemeene spreken, en onder het volk, ook assum voor adsum uitgesproken hebben, schijnt te blijken uit Plaut. Poen. I, 2, 67, alwaar een slaaf tot zijnen jongen heer zegt assum apud te, en de laatste daar op boertende antwoord: elixus sis, volo i. e. gezoden, dewijl assum (van assus, a, um) een gebraad heet. Even zoo vindt men ook gedrukt assui, assuturus cet. voor adsui, adfuturus cet.

ADSUMO (Assumo), msi, mtum, 3. 1) daartoe nemen, menschen, of iet anders, wat het ook zij, bij voorb. eenen gast, Hor. Epist. I, 5, 28: Hernicos in societatem armorum, Liv. II, 22: aliquantum noctis, Cic. ad Div. VII, 25: sibi un-

artem, Cic. Or. I, 50: genus orationis ad cauſas, Cic. Or. 62: adſumi totis, Cic. Or. II, 39: adſumto Eumene, Liv. XXXVII, 17: Not. *meestäl kan men het ook vertaalen, daartoe voegen: dus ook* dicendi copiam, Cic. Or. I, 37, i. e. *daartoe nemen: van daar toevoegen, bij voorb.* nihil noſtrae laudi adſumtum, Cic. Nat. D. III, 36 in. *zie de voorgaande plaatzen: van daar in de leer der ſluitredenen, de tweede voorâfgaande ſtelling* (propoſit. minor.) *van den* Syllogismus *toezetten of aanvoeren*, Cic. Invent. I, 39 in. 40 in. Div. II, 51, 52. 2) *aan zich nemen, of aannemen, nemen, bij voorb.* aliquem in ſocietatem, Liv. II, 22: *zie hier voor:* ſacra Cereris de Graecia, Cic. Balb. 24: artes, Cic. Fin. III, 5, *aannemen, zich laten welgevallen, niet verwerpen:* amicos, Hor. Sat. I, 51: aliquem ſibi filium, Plin. Paneg. 7: uxorem, Ibid. 83, i. e. *nemen:* in conſilium, Ibid. 8, i. e. *te rade nemen:* caeſtus, Tacit. Ann. XIV, 20, i. e. *nemen, aangrijpen: van daar* 2) *aannemen, zich laten welgevallen, bij voorb.* artes, Cic. *zie hier voor:* voluptatem, Ibid. I, 10: b) *zich verwerven, bij voorb.* laudem ex re, Cic. Mur. 14: *van daar* c) *bekomen, bij voorb.* vires, Ovid. Her. XX, 26: ſpem, fiduciam, Tacit. Agr. 3: alimenta, Ovid. Met. VII, 79: d) *aanmatigen, of uitkippen, toeſchrijven, toekennen, bij voorb.* ſi id mihi adſumo, Cic. Off. I, 1: mihi nihil, Cic. Sull. 30: auctoritati, pudori, Ibid., i. e. *overêenkomſtig vinden:* reprehenſionem eorum veſtrae prudentiae, Cic. Planc. 23, i. e. *naar uwe ſchranderheid beoordeelen:* 3) *tot zich nemen, bij voorb. ſpijze, drank, geneesmiddelen, bij voorb.* paulum aliquid, Celſ. I, 3: paulum cibi, Ibid. III, 14 extr.: aquam, Ibid. 15 in.

ADSUMTIO (Aſſumtio), onis, f. 1) *de toeneming, toevoeging: van daar de tweede voorâfgaande ſtelling van een ſluitreden, de* minor *genoemd*, Cic. Invent. I, 34 med. 37 in. 39 in. 41 *tweemaal*, Divin. II, 53 *tweemaal*. 2) *de aanneming, bij voorb.* adſumtione dignum, Cic. Fin. III, 5.

ADSUMTIVUS (Aſſumt.), a, um, *waar nog iet behalven de zaak aangenomen wordt*, Cic. Invent. I, 11. Quint. VII, 4.

ADSUMTUS (Aſſ.), a, um, *zie* Adſumo.

ADSUO (Aſſuo), ui, utum, 3. *aannaaijen, aanflikken:* Horat. Art. 15.

ADSURGO (Aſſurgo), rexi, rectum, 3. 1) *opſtaan bij iet, bij voorb. bij het herlezen*, Cic. Cluent. 69: *bijzonder* alicui *ter eere van iemand opſtaan*, Cic. Piſ. 12. Inv. I, 30: Senect. 18: Liv. IX, 46: Virg. Ecl. VI, 66. Ovid. Am. III, 2, 63: *van daar iemand den voorrang boven zich toeſtaan*, Virg. Georg. II, 60. 2) *in 't gemeen, opſtaan, of zich oprechten, opheffen, bij voorb. uit het bed*, Liv. III, 24: adſurrexiſſe ex morbo: *van den grond*, Liv. IV, 19. XXI, 36: *van daar* 3) *zich verheffen, d. i.* a) *zich hoog vertoonen, of hoog zijn, bij voorb.* Dolos adſurgit, Plin. H. N. IV, 5: *dus ook* colles, Liv. XXII, 4: in auras, Virg. Georg. III, 109: in clypeum, Virg. Aen. XI, 283: *van daar Tropiſch:* poëta adſurgit i. e. *ſchrijft hoog, bij voorb.* Heſiodus, Quint. X, 1: b) *hoog wasſen, bij voorb.* ſeges, arbor cet. *bij voorb.* ferula, Plin. H. N. XIII, 22: *ook van ſneeuw*, Virg. Georg. III, 356: c) *hoog geïvoerd worden, bij voorb.* unda, Virg. Aen. IV, 86: d) dextra adſurgere, Ibid. X, 797, i. e. *uithaalen, gevolglijk op de teenen treden:* e) *Tropiſch, verheffen, d. i. zich vertoonen, ondernemen enz., bij voorb.* querelis, Virg. Aen. X, 95: in ultionem, Flor. III, 1: in triumphum, Vellej. II, 51. 4) *ontſtaan, zich vertoonen, bij voorb.* irae, Virg. Aen. XII, 494: tumores, Celſ. II, 8: nox, Val. Fl. V, 566: Orion, Virg. Aen. I, 535 (539).

ADSUSPIRO, are, *zuchten tot of bij iet, daarbij zuchten, bij voorb.* fletibus alicujus, Apulej. Met. IV. p. 155. Elm. cf. p. 153.

ADTACTUS (Attactus), us, m. *de aanroering, aanraking*, Varr. R. R. II, 5, 8: Virg. Aen. VII, 349.

ADTACTUS (Att.), a, um, *zie* Adtingo.

ADTAMINO (Attamino), avi, atum, are, *eigenlijk aan iet roeren, of raken, het aanroeren, om het na zich toe te trekken, te bederven, te bemorsſen; van daar bezeeren, kwetzen, bij voorb.* virginem, Juſtin. XXI, 3.

ADTÉGRO, are, i. e. vinum in ſacrificiis augere, Feſt.

ADTEMPERATE (Attemp.), *pasſende, recht gepast, te rechter tijd, bij voorb.* venire, Terent. And. V, 4, 13.

ADTEMPERO (Attemp.), avi, atum, are, *iet inrichten naar iet; van daar* 1) *behoorlijk toevoegen, aanvoegen, bij voorb.* paenulam ſuper catinum, Vitruv. X, 12: 2) *ergens heen richten, bij voorb.* gladium ſibi, Senec. ep. 30.

ADTENDO (Attendo), di, tum, 3. *eigenlijk iet ergens heen ſtrekken, ſpannen, ook enkel uitrekken, of ſpannen, bij voorb.* arcum, Apulej. Met. II. p. 122. Elm., *gevolglijk* 1) *ergens heen richten, heen houden, bij voorb.* aures coelo, Apulej. Met. XI. p. 263. Elm.: *ook blootelijk* aurem, Acc. ap. Non.: *bijzonder is in gebruik* adtendere animum, *ook enkel* adtendere, *zijne gedachten op iet richten, d. i.* a) *ergens op denken, peinzen*, ad aliquid, *bij voorb.* animum ad cavendum, Nep. Alcib. 5: aliquid *ex* de re, *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* id ipſum adtendo, Cic. Or. I, 35 in., *denk het na, overweeg enz.:* de neceſſitate adtendemus, Cic. Partit. 24: cum animum adtenderis, Cic. Off. III, 8: *doch, het kan hier ook zijn, acht geven: het is bij ſlot hetzelfde. Van daar* ſtudeeren, *zich ergens op toeleggen, zich moeite geven, bij voorb.* eruditioni, Suet. Calig. 53: juri, Suet. Galb. 5. b) *acht geven, opmerken*, ad rem *en* rem, *ook* alicui *of* rei, *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* adtendite animos ad ea, Cic. Agr. II, 15: adtendere animos dictis, Lucil. ap. Non.: jubet peritos linguae adtendere animum, (utrum) paſtorum ſermo — propior eſſet, Liv. X, 4: cum animum adtenderis, — videas, Cic. Offic. III, 8: *zie hier voor:* me adtendite, Cic. Sull. 11: ſtuporem hominis adtendite, Cic. Phil. II, 12: adtendere verſum, Cic. Rab. Poſt. 6: adtende jam, quam cet., Cic. Sull. 11: adtendere animum, an propior cet., Liv. X, 4: cui magis quam Caeſari adtendant? Plin. Paneg. 65: adtendere ſermonibus, Plin. Ep. VII, 26. *Ook Pasſive*, homo *of* res adtenditur cet., i. e. *men geeft er acht op enz., bij voorb.* verſus adtenditur, Cic. Or. III, 50. *Van daar* adtentus, a, um, *ſtaat dikwijls Adjective, heen gericht, opmerkzaam, zorgvuldig, bij voorb.* animus, Cic. Or. 53: Offic. I, 36: auris, Hor. Sat. II, 1, 19: index, Cic. Or. III, 79: auditor, Cic. Nat. D. III, 1: ad rem, Ter. Ad. V, 8, 31, i. e. *op het voordeel, op de vermeerdering van het vermogen enz.:* paterfamilias, Cic. Quint. 3, i. e. *een goede huisvader, die op alle voordeelen let enz.:* judex adtentior circa jus, Quintil. IV, 5: adtentiſſima cogitatio, Cic. Or. III, 5: 2) *aanſtrengen, bij voorb.* animum, *bij voorb.* ad cavendum, Nep.: *zie n. 1: zoo als den* animum adtendere *of bloorlijk* adtendere, *er op denken, acht geven enz., hier toe gebracht kan worden: van daar zich moeite geven, zich bemoeien, bij voorb.* diſcere, Pompon. ap. Non.: petere, Accius Ibid. *Van daar ſtudeeren, zich bevlijtigen, zich op iet toeleggen, of moeite geven, bij voorb.* eruditioni, juri, Suet. *zie n.* 1. 3) *aanvoegen, daartoe voegen of zetten, bij voorb.* ſignum ad eos, qui exciduut ſenſus, Quintil. XI, 2 med. *Van daar* adtendi *daarbij zijn, ſtaan, of liggen, bij voorb.* ante fores exigui ramices adtenduntur, Apul. Met. IV. p. 105. Elm.: nemus, quod fluvio — adtenditur, Ibid. VI. p. 177. *Van daar* machinae adtentus, Ibid. VII. p. 194, i. e. *daarbij bevindelijk. Doch, hier kan het ook zijn van* adtineo.

ADTENTE (Attente) *opmerkzaam, zorgvuldig, bij voorb.* audire, Cic. Brut. 54. cf. ad Div. VII, 9: Terent. Heaut. I, 1, 14: adtentius, Cic. Cluent. 23: adtentiſſime, Cic. Or. I, 61.

ADTENTIO (Attentio), onis, f. *bij voorb.* animi, *opmerkzaamheid*, Cic. Or. II, 35.

ADTENTO (Attento), avi, atum, are, 1) *zich aan iet begeven, bij voorb. om te beproeven, hoe ver men het brengen kan enz., bij voorb.* inimicos, Cic. Verr. II, 54: arcum digitis, Claud. Proſerp. III, 217, i. e. *beproeven:* aliquem lacrymis, Val. Flacc. IV, 71. 2) *bijzonder zich aan iet begeven enz. d. i. aantasten, aangrijpen, bij voorb.* urbem, Cic. Sext. 4: aliquid lingua, Cic. Haruſp. 8: cf. Cic. Or. III, 28 extr.: Quir. red. 7 extr.: Hor. Epiſt. II, 1, 23: teſtamentum, Val. Max. VII, 8. n. 3.

ADTENTUS (Attentus), a, um, Particip. 1) *van* Adtendo: 2) *van* Adtineo, *zie derhalven* Adtendo *en* Adtineo.

ADTENUATE (Atten.) *mager, zonder redenaarsſieraad, bij voorb.* dicere, Cic. Brut. 55.

ADTENUATIO (Atten.), onis, f. 1) *de vermindering, bij voorb.* ſuſpicionis, Auct. ad Her. II, 2: 2) verborum, Ib. IV. 11, i. e. *wanneer men zonder ſieraad en opſchik ſpreekt.*

ADTENUO (Attenuo), avi, atum, are, 1) *iet dun maken, bij voorb.* ſortes, Liv. XXII, 1: cutem hominis, Plin. H. N. XI, 37: *dus ook* corpus, Ovid. Art. I, 735, *dun, ſchraal maken, bij voorb. door ongemak, d. i. verzwakken, krachteloos maken: van daar* 2) *verzwakken, verminderen, bij voorb.* curas, Ovid. Triſt. IV, 1, 16: legionem, Caeſ. B. C. III, 89: *ook* rem dicendo, Auct. ad Her. III, 3: opes, Ovid. Met. VIII, 843: umbram, Catull. 63, 41: vires, Liv. XXXIX, 49: 3) orationem i. e. *iet mager, en zonder ſieraad der redekunde voordragen, bij voorb.* adtenuata oratio, Cic. Brut. 82: *van daar* adtenuatus, a, um, *dun, verzwakt, zwak, mager, eigenlijk en Tropiſch, bij voorb.* oratio, Auct. ad Her. IV, 8. Cic. Brut. 62: fortuna adtenuatiſſima, Ibid. IV, 41: bellum, Cic. Manil. 11: multitudo adtenuata inopia, Liv. XLV, 11, i. e. *krach-*

krachteloos, afgehongerd. 4) vocem, i. e. *klaar spreken, gelijk bij voorb. een Discantist, of schel, bij voorb.* vox adtenuata, Auct. ad Her. III, 12, i. e. *schelle, kleere stem, die bij voorb. tegen de bas-stemme gesteld wordt.*

ADTÊRO of ATTÊRO, trivi, tritum, 3. 1) *iet aan iet wrijven, bij voorb.* se spinetis, Plin. H. N. X, 74: caudam, Hor. Od. II, 19, 30, i. e. *aanslaan (uit vrees): en meermalen: bijzonder* 2) *wrijven, d. i. door wrijven, aandoening, gevoel, verwekken, bij voorb.* aures alicui, Plaut. Perf. IV, 9, 11: *of door wrijven kwetzen, verminderen, bij voorb.* femina (*drijen*) equitatu, Plin. H. N. XXVIII, 15 extr.: manus opere, Tibull. I, 4, 42: hasta adterit manus, Prop. IV, 3, 23: *gevolglijk afwrijven, bij voorb.* dentes adteruntur usu, Plin. H. N. VII, 16: *of stukwrijven, bij voorb.* cibum, Cels. Praefat.: *van daar* a) *op iet treden, bij voorb.* herbas, Virg. Georg. IV, 12: cf. Plin. H. N. VIII, 5 in.: b) *verminderen, verzwakken, verteeren, bij voorb. troepen, magt enz., bij voorb.* opes Italiae, Sall. Jug. 5: alteri alteros, Ib. 79 Cort.: famam atque pudorem, Ib. Cat. 16. Not. Adteruisse *voor* Adtrivisse, Tibull. I, 4, 42: *Dus heeft ook één* Cod. MS. adteritis *voor* adtritis, Tacit. Hist. I, 10. *Het* Particip. Adtritus, a, um, *heeft alle deze beteekenissen, bij voorb. afgewreven, bij voorb.* mentum adtritius, Cic. Verr. IV, 43: adtrita ansa, Virg. Ecl. VI, 16: *van daar* adtrita frons, Juvenal. XIII, 242, *een hard schaamteloos voorhoofd.*

ADTESTOR (Attestor), atus, sum, ari, *betuigen, bij voorb.* adtestante memoria omnium, Cic. Sull. 29 extr.: Cato id saepe adtestatus est, Gell. IV, 12: *van daar betuigen, bewijzen, bevestigen, bij voorb.* Scipio hoc adtestabatur, Plin. H. N. Praef.: hoc adtestatur Aesopi fabula, Phaed. I, 10, 3. *Ook kan men hier toe brengen* adtestante memoria, Cic. *zie hier voor: van daar* fulmina adtestata, Senec. quaest. nat. II, 49, i. e. *die herhaald werden, en dus de voorbeduiding der eersten bewezen.*

ADTEXO (Attexo), xui, xtum, 3. 1) *eigenlijk, daar toeweeven, daar toevlechten, of ook enkel vlechten, bij voorb.* loricas e cratibus, Caes. B. G. V, 40: *doch, het kan ook zijn, bijvoegen:* crines capite, Apul. Met. XI. p. 260. Elm. *Van daar* 2) *bij- of toevoegen, bij voorb.* partem mortalem ad id, quod immortale erit, Cic. Univ. 11: secundum actum, Varr. R. R. II, 5, 2.

ADTÎGO (Attigo), 3. *voor* Adtingo, *bij voorb.* ne adtigas, Plaut. Asin. II, 2, 106. Epid. V, 2, 58. Truc. II, 2, 21.

ADTIGUUS (Attig.), a, um, *roerend, aangrenzend, nabuurig, bij voorb.* domus, Apul. Met. IV. p. 148. Elm.: regiones, Ibid. p. 155: nemus, Ibid. VI, 178.

ADTÎNÊO, tinui, tentum, 2. 1) *eigenlijk houden aan of tot iet, bij voorb.* cultrum alicui, Plaut. Capt. II, 2, 16: cultros adtinet (scil. Hegioni): *doch, het kan ook beteekenen, heen houden, of blootlijk houden, te weten, in de hand: van daar* 2) *heen houden, bij voorb.* candem ante oculos, Plaut. Men. II, 1, 30: cultros, *zie hier voor:* b) *houden, vast houden, bij voorb.* testes vinctos, Plaut. Truc. IV, 3, 63: cultros, Plaut.: candem ante oculos, Plaut., i. e. *houden: zie hier voor: dus ook:* ita me adtines, Plaut. Bacch. II, 2, 3: dominatus, Cic. Or. 47 e poëta: aliquem custodia, Tacit. Ann. III, 36: dexteram, Ib. I, 35: c) *houden, ophouden, terughouden, bij voorb.* ita me adtinuit, Plaut. Men. IV, 2, 22: Ita me adtines, Ibid. Bacch. II, 2, 3: Numidam spe pacis, Sallust. Jug. 108 Cort.: adtineri religione, Tacit. Ann. XV, 24: *van daar* adtineri *zich binnen houden, bij voorb.* domi, Ib. XIV, 56, i. e. *zich t' huis houden, niet uitgaan:* cf. III, 3: *van daar bewaaren, verdedigen, bij voorb. geld, de grenzen,* Tacit. 2) *aanraken, zich strekken, aanstoten, aangrenzen, eigenlijk,* scil. se (*als 't ware, zich houden aan*), *bij voorb.* Scythae — ad Tanaim adtinent, Curt. VI, 2, 13: *van daar* 3) *betreffen, aangaan, in 't gemeen met* ad, *bij voorb.* ad me adtinet *betreft mij, de zaak gaat mij aan enz., bij voorb.* ad nos, Plaut. Poen. V, 4, 9: ad te, Ter. Heaut. I, 1, 24: ad eam civitatem, Cic. Verr. II, 5: ad virtutem, Cic. Fin. IV, 4: ad abstinentiam, Cic. Att. V, 17. cf. Ter. And. I, 2, 26: *maar ook zonder* ad, *bij voorb.* quid me adtinet? Cic. Dom. 53 extr.: quemquam, Cic. Quint. 19 med.: primum, Cic. Att. XV, 1 in.: custodiam, Val. Max. I, 1, n. 14. *Ook* absolute, *tot de zaak behooren, nodig zijn, bij voorb.* non adtinet, *behoort niet, doet niet ter zaak, d. i. is onnodig; bij voorb.* quid adtinuit, Cic. Fin. IV, 22. Verr. III, 66: neque adtinet, Cic. Off. I, 31.

ADTÎNGO (Attingo), tigi, actum, 3. 1) *aan iet roeren, raken, aanraken,* aliquem, aliquid, *bij voorb.* flumen, Cic. leg. II, 3: illam digito, Ter. Eun. IV, 6, 2: terram pedibus, Nep. Eum. 5: *van daar* 2) *aanraken, Tropisch, d. i. ergens aanlanden, bij voorb.* Asiam, Cic. Qu. Fr. I, 1, 8: cf. Caes. B. G. IV, 23: *van daar* forum i. e. *betreden, om zich voor het gericht te laten hooren,* Cic. Mur. 9: ad Div. V, 8: *van daar* 3) *iet ter hand nemen, of zich met iet inlaten, om te doen, waar in het oogenbestaan, bij voorb.* a) *om het te leeren,* Cic. Arch. 7. Nep. Att. 18: b) *om het te verrichten, te vervaardigen, bij voorb. een boek,* Cic. Att. II, 1: c) *om het te beschrijven, bij voorb.* res, Cic. Arch. 9, 10: d) *om het te verdedigen, bij voorb.* caussam, Cic. Mur. 2 in.: remp., Cic. Att. II, 22: *van daar* 4) *Tropisch:* a) *aanraken, treffen, bij voorb.* invidia, infamia, adtingit aliquem, Cic. ad Div. III, 10, Liv. XXVII, 11: dolor, voluptas, me adtingit *ik ondervinde (kenne) smert enz.,* Cic. Fin. III, 5: corporis similitudo adtingit naturam animi, Cic. Tusc. IV, 13, i. e. *het ligchaam heeft gelijkvormigheid met de ziel enz.* b) *betreffen, aangaan, behooren, bij voorb.* cupiditates necessitatem non adtingunt, Cic. Tusc. V, 33: *behooren niet tot de noodzaaklijkheid, betreffen niet enz.:* labor non adtingit Deum, Cic. Nat. D. I, 9, *gaat God niets aan:* veri investigatio adtingit naturam, Cic. Offic. I, 6 in.: *ook met* ad, *bij voorb.* quae nihil adtingunt ad rem, Plaut. Merc. I, 2, 32, i. e. *betreffen, aangaan enz.* c) *bereiken, verkrijgen, bij voorb.* nomen legis, Cic. Leg. II, 5 extr.: senectutem, Colum. I, 8, 3: *dus ook* Asiam, Cic. Qu. Fr. I, 1, 8: Britanniam navibus, Caes. B. G. IV, 23: Siciliam, Nep. Dion. 5, i. e. *daar heen komen: dus ook* forum, Cic. ad Div. V, 8. §. 6. Mur. 9, i. e. *betreden,* scil. *als Advokaat enz.: van daar verstaan, inzien, bij voorb.* rem ad verbum, Cic. Caecin. 17. d) *aanraken, voor nemen, bij voorb.* teruncium, Cic. ad Div. II, 17: e) *aanraken, d. i. er van eten of vreten, of om te eten aanraken, bij voorb.* tantum scelus (i. e. hominem scelestum), Cic. Rosc. Am. 26. f) *aanraken, d. i. echtelijk bijwoonen, zich vleeschlijk vermengen,* Ter. Hec. I, 2, 61. Phorm. V, 8, 29. g) *aanraken, d. i. gewagen, kortlijk beschrijven, bij voorb.* summas tantum, Nep. Pelop. 1: quidquid adtigi, Cic. ad Div. II, 4 extr. cf. Cic. Or. I, 49. *Ook kan men hier toe rekenen* adtigit hic versibus, Cic. Arch. 11, i. e. *kort beschreven, of ook het aangevat, aangevangen:* res Cimbricas, Ib. 9, i. e. *beschreven (kortlijk):* h) *aanraken, Tropisch, d. i. iet aanvatten, op zich nemen, bij voorb.* rem militarem, Cic. Agr. II, 12, *d. i. bevel voeren, oorlog voeren, het krijgswezen aanvatten enz.* i) *wedervaren, bejegenen, gebeuren, ontmoeten, bij voorb.* si quid eam humanitus adtigisset, Apulej. in Apol. p. 337. Elmenh., *indien haar iet menschlijks gebeuren, d. i. indien zij sterven mogt.*

ADTOLLO (Attollo), ĕre, *in de hoogte heffen, om hoog heffen, verheffen, eigenlijk, bij voorb.* pallium, Terent. Eun. IV, 6, 31: pedem, Quintil. XI, 3: se, Liv. VIII, 7: se in femur, Virg. Aen. X, 856: manus ad coelum, Liv. X, 36: se in auras, Ovid. Met. IV, 720: oculos, Ib. II, 448: *van daar Tropisch* 1) *verheffen, d. i. maaken, dat iet groot wordt of schijnt, bij voorb.* arcem tectis, Virg. Aen. III, 134, i. e. *opbouwen: van daar* adtollere se *of* adtolli *zich verheffen, d. i. zich oprichten, zich hoog vertoonen, hoog worden of verschijnen, bij voorb.* herba adtollens se a terra, Plin. H. N. XXI, 11 in.: mons in coelum adtollitur, Ib. V, 29: regio adtollitur in montes, Ib. IV, 6 extr.: adtollit se Lacinia, Virg. Aen. III, 552, i. e. *de Tempel der Godin liet zich zien, verhief zich. Van daar* nomen ad sidera, Lucan. VII, 11: vocem, Quint. XI, 3: *verheffen:* 2) *verheffen, d. i. verhoogen, vergrooten, bij voorb.* famam, Tacit. Hist. I, 70: aliquem laudibus, Ib. II, 90: remp. armis, Ib. IV, 52: animos, Virg. Aen. XII, 4: Plin. Paneg. 44: iras, Virg. Aen. II, 381: se adtollet gloria, Ib. IV, 49: *dus ook* vocem, Quintil. XI, 3 med., i. e. *verheffen:* 3) *wegdragen, wegnemen, bij voorb.* ne eum quis adtollat, Pacuv. ap. Non. 4) *ook zal het beteekenen, opvoeden, bij voorb.* partus suos, Plin. H. N. XI, 39 extr.: *doch daar beteekent het voegzamer, verheffen, om hoog heffen, gevolglijk aan de borst nemen, (om te zuigen).*

ADTONDÊO (Attondeo), ondi, onsum, 2. *bescheeren,* Plaut. Capt. II, 2, 18: caput adtonsum, Cels. IV, 5: oves adtonsae, Plaut. Bacch. V, 2, 7: *van daar Tropisch voor naakt, bloot, maaken, bij voorb.* arva, Lucan. VI, 84: *van daar* 1) *beknabbelen, beplukken,* Virg. Ecl. X, 7: *van daar* ulmos, qui — adtondeant sc. me of tergum meum, Plaut. Epid. II, 3, 6, *beknaagen, d. i. mij wakker kloppen, houwen:* 2) *besnijden, besnoeijen, bij voorb.* vitem, Virg. Georg. II, 406: 3) *Tropisch, plukken, d. i. hier of daar in bedriegen,* Plaut. Bacch. V, 1, 9: *ook verminderen, bij voorb.* laus adtonsa, Cic. Tusc. V, 17 e poëta.

ADTONÎTE (Atton.), *met verbaazing, zinloos, enthusiästisch, bij voorb.* eam (Magicen) adtonite celebrat cet., Plin. H. N. XXX, 1 extr.

AD-

ADTŎNĬTUS, a, um, *zie* Adtono.

ADTŎNO (Attŏno), ui, ĭtum, are, 1) *bij of aan iemand (iet) donderen, gevoelijk hem als 't ware, ontſtellen, bij voorb.* ipſa altitudo adtonat ſumma, Maecenas ap. Senec. ep. 19 extr., i. e. *dondert aan de hoogte, wanneer* ſumma *de Accuſativus is: de zin is: de hoogten zijn voor den donder blootgeſteld. Van daar* 2) *verbaazen, zinloos maken, buiten zich zelven brengen*, aliquem, Ovid. Her. IV, 49: mentes, Ovid. Met. III, 531. *Van daar het* Particip. Adtonitus (Atton.), a, um, a) *verbaasd, buiten zich zelven gebracht, zinloos, als van den donder geraakt, ten uiterſten ontſteld, bij voorb.* miraculo, Liv. I, 47: errore, Liv. III, 68: b) *ook van razenden, of bezetenen, verbaasd, zinloos, enthuſiaſtisch, razend, krankzinnig enz., bij voorb.* matres, Virg. Aen. VII, 580: vates, Hor. Od. III, 19, 13: vino — clamoribusque adtoniti, Liv. XXXIX, 15, i. e. *verbaasd, zinneloos.* c) adtonita domus, Virg. Aen. VI, 53, i. e. *bezeten of enthuſiaſtisch makende.*

ADTONSUS, a, um, *zie* Adtondeo.

ADTRĀHO (Attrāho), xi, ctum, 3. 1) *aan of toe trekken, of na zich trekken, bij voorb. met en zonder geweld, bij voorb.* magnes adtrahit ferrum, Plin. H. N. XXXVI, 162 animam, Ib. XI, 37, i. e. *adémen:* ſpiritu (*met den adem*) ſuccum, Celſ. VI, 8: arcus, Ovid. Rem. 435: lora, Ib. 397: te Romam, Cic. ad Div. VII, 10, i. e. *aantrekken, vriendſchappelijk:* tribunos, Liv. XXIX, 9 extr., i. e. *bijſleepen; dus ook* adtrahitur Lollius, Cic. Verr. III, 25: diſcipulos novos, Ovid. Faſt. III, 831, i. e. *bijtrekken, lokken.* 2) *Tropisch, ergens heen trekken, bij voorb.* aliquem ad negotium, Cic. Verr. II, 1: *bijtrekken, bij voorb.* ad amicitiam, Cic. Amic. 14: *dus ook bijtrekken, veroorzaken, bij voorb.* malum, Brut. ad Cic. in epp. ad Brut. 17: 3) *zamentrekken, of rimpelen, bij voorb.* frons adtractior, Senec. Benef. IV, 31.

ADTRECTĀTĬO (Attrect.), onis, f. 1) *betasting, aanraking*, Gell. XI, 18 extr. 2) *eene ſpraakkundige Figuur, of benaming*, Quintil. I, 4 (6). *zie* Adtractio.

ADTRECTĀTUS (Attrect.), us, m. *betasting*, Pacuv. ap. Cic. Tuſc. II, 21.

ADTRECTO (Attrecto), avi, atum, are, *het aanvatten*, a) *met de handen, van daar betasten, bij voorb.* libros, Cic. Haruſp. 13: uxorem alicujus, Cic. Coel. 8: me, Plaut. Rud. II, 4, 6: ſacra, Virg. Aen. II, 719: b) *om het te verſtikken, bij voorb.* aliquid, Tacit. Ann. III, 52: c) *om het na zich te trekken: van daar aan zich trekken, bij voorb.* terminos, Flor. III, 5.

ADTREMO (Attrĕmo), ĕre, *sidderen bij iet of iemand*, alicui, Stat. Theb. VIII, 80.

ADTRĔPĬDO (Attrep.), avi, atum, are, *vaardig en ſnel doen*, Plaut. Poen. III, 7, 41.

ADTRĬBŬO (Attribuo), ui, ūtum, 3. 1) *weg daartoe doen, bij voorb.* aliquid ad rem, *bij voorb.* ad amiſſionem amicorum miſeriam noſtram, Cic. Tuſc. III, 30 in.: *doch, dit kan ook tot n. 2. behooren.* 2) *bij of toedoen, toevoegen, toeſchikken, zaken, dieren, menſchen, is veelvuldig, bij voorb.* ad amiſſionem amicorum miſeriam, Cic.: *zie hier voor:* alicui delectos, Caeſ. B. G. VII, 67: huic Sempronium adtribuit, Ib. 90: *van daar, er bijvoegen, verleenen, bij voorb.* civitati populum *bij eenen ſtaat nog een ander volk, als onderdaanen, vaſallen enz., voegen, onderwerpen, toedeelen, bij voorb.* ipſi Morinos adtribuerat, Caeſ. B. G. VII, 76: Ariarathen Ariobarzani, Hirt. B. Alex. 66: *van daar* adtributus i. e. *daarbij gevoegd, onderworpen, toebehoorende, bij voorb.* inſulae Rhodiis adtributae, Cic. Qu. Fr. I, 1, 11: patri adtributi, Liv. XLII, 41: quibus adtributi erant, Liv. XLI, 6: qui Rhemis adtributi erant, Hirt. B. G. VIII, 6. 3) *toewijzen*, alicui aliquid, *wat het ook zijn moge, bij voorb. paarden, ſlaaven, bij voorb.* equos alicui, Caeſ. B. C. I, 14: viduas, Liv. I, 43: pueros, Cic. Att. XII, 30: locum alicui, Caeſ. B. G. VII, 88: ordines centurionibus, Liv. XLII, 33 in.: alicui provinciam, Cic. Catil. II, 3: pontifici ſacra omnia, Liv. I, 20: alicui curam rei, Liv. XXVI, 49: adtribuit nos trucidandos Cethego, Cic. Catil. IV, 6: *bijzonder gebl. bij voorb.* pecuniam, Cic. Phil. IX, 7. XIV, 14. Verr. I, 13. Piſ. 35. Liv. XL, 46 extr. *Ook* aliquem i. e. *toewijzing aan iemand geven: van daar* adtributus i. e. *aan wien men iemand, wegens betaling toe of aangewezen heeft, bij voorb.* adtributos quod adpellas, Cic. Att. XIII, 22. *Van daar* 4) *aan iemand iet geven, mededeelen, overgeven, bij voorb.* alicui curam, Liv. XXVI, 49: auctoritatem, Cic. Font. 6: Timor, quem mihi natura adtribuit, Cic. Roſc. Am. 4: *van daar* 5) *toeſchrijven, toekennen, toeleggen, bij voorb.* bonos exitus diis, Cic. Nat. D. III, 37: alicui orationem, *bij voorb.* rei, loco, urbi, Cic. Invent. I, 52, i. e. *iemand ſprekende invoeren:* alicui auctoritatem, Cic. Font. 6: alicui cauſam calamitatis, Cic. Verr. V, 41: aliquid ſibi ſoli, Cic. ad Div. II, 7: literis graecis, Cic. Senect. 1. *Van daar* adtributum *of* res adtributa, *het geen aan de zaak of perſoon toegeſchreven wordt, het* Praedicatum (*gezegde*) Cic. Invent. I, 23, 26. Gell. IV, 1 extr. 6) *opleggen te betaalen, of als eene ſchatting, bij voorb.* rebus terni — adtribuerentur, Liv. XXXIX, 44 in.

ADTRĬBŪTĬO (Attrib.), onis, f. 1) *de toevoeging: van daar bijlegging, het* Praedicatum (*gezegde*) Cic. Invent. I, 26. 2) *de aanwijzing* (aſſignatie) *bij voorb. van geld*, Cic. ad Div. XVI, 24: Cic. Att. XV, 13. XVI, 1.

ADTRĪTUS (Attr.), us, m. 1) *het wrijven aan iet, bij voorb.* arborum, Plin. H. N. VIII, 52: petrae, Ib. IX, 45: *ook het wrijven, dat pijn of kwetzing veroorzaakt, de door wrijven ontſlaane nadeelen of wonden, bij voorb. door den ſchoen, bij voorb.* calceamentorum, Ib. XXVIII, 16: cf. XXVI, 8. XXX, 6. 2) *het ſlukwrijven, bij voorb.* adtritu ſubigere cibum, Ibid. XI, 37.

ADTRĪTUS (Attr.), a, um, Particip. *van* Adtero, *zie* Adtero.

ADTŬBERNALIS i. e. habitator continuae tabernae, Feſt.

ADTŪLO (Attulo), tuli, ĕre, i. q. adfero, *bij voorb.* ne quis adtulat, Pacuv. ap. Diomed. Not. *de* tempora adtuli, adtuleram, cet. *worden gemeenlijk gebracht tot* Adfero.

ADVECTĬO, onis, f. *de toevoering, transport*, Plin. H. N. IX, 54.

ADVECTĪCIUS (Advectitius), a, um, *toegevoerd, gevolglijk uitlandsch, bij voorb.* vinum, Salluſt. Jug. 44 Cort.

ADVECTO, are, *toevoeren*, Tacit. Ann. VI, 13.

ADVECTOR, oris, m. *die iet te ſcheep of te wagen toevoert, of op zijn' ſchouders, rug, toedraagt, bij voorb.* equus, Apulej. Flor. p. 363. Elm. *Ook zou* Gronovius Plaut. Aſin. II, 292. *gaarn lezen* advectorem *voor* adventorem.

ADVECTUS, us, m. i. q. Advectio, *bij voorb.* deae, Tacit. Hiſt. IV, 84.

ADVECTUS, a, um, *zie* Adveho.

ADVĔHO, xi, ctum, 3. *toevoeren of brengen*, 1) *te wagen, ſcheep, op den rug enz.* a) *te wagen*, Cic. Tuſc. I, 47 advecta in cet.: *van daar* advehi *ergens heen rijden*, Cic. Phil. II, 31: cf. Tuſc. I, 47. b) *te ſcheep*, Cic. Verr. III, 74: Cic. Div. II, 40: Liv. XXIII, 38: Cic. Off. III, 12: *van daar* advehi nave *ergens heen vaaren, of gevoerd worden*, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: Cic. Att. XIV, 20 in. *Ook zonder* navi, *bij voorb.* Plaut. Merc. II, 1, 35. Sall. Jug. 86 Cort. Uticam advehitur. c) *op den rug, bij voorb.* advehi equo *toe rijden*, Cic. Div. I, 28: Liv. II, 47. XXVIII, 2. *Ook met den* Accuſativus *zonder* ad, Tacit. Ann. II, 45. quosque advectus. 2) *van andere dingen, bij voorb.* unda advehit rates, Ovid. Her. V, 90: Auſter imbres, Senec. Med. 583: *van daar* advecta claſſis, Virg. Aen. V, 864. Not. Advexe *voor* Advexiſſe, Plaut. Merc. II, 2, 61: advexti *voor* advexiſti, Ib. II, 3, 56.

ADVĔLITATĬO, ap. Feſt., i. e. *woordgevecht.*

ADVĒLO, are, *bedekken, bij voorb.* tempora lauro, Virg. Aen. V, 246.

ADVĔNA, ae, gen. comm. 1) *elke vreemdeling, die tot ons komt of gekomen is, buitenlandsch, vreemd, niet inheemsch, bij voorb. menſchen, dieren, vogelen, waaren enz.* a) *van menſchen, bij voorb.* advena quidam, Cic. Tuſc. V, 11: anus advena, Terent. Heaut. I, 1, 44: exercitus, Virg. Aen. VII, 38: pellex, Ovid. Her. IX, 121: mancipium, Priſcian. *Alwaar het den* gen. neutrius *zou zijn: dus zou men ook kunnen zeggen* vinum advena, *uitlandſche wijn: dus ook* amor advena, Ovid. Art. I, 175, i. e. *uitlandſche, vreemde ſchoonheden of meisjens:* cf. Cic. Agr. II, 34 extr. peregrini atque advenae nominabamur. b) *van dieren, bij voorb.* volucres advenae, Varr. R. R. III, 5, 6, i. e. *die tot ons als vreemde landen komen, waartoe ook de Trekvogels behooren: van daar noemt* Plinius H. N. X, 23 in. *de kraanen* advenas hyemis *en de ojevaars* advenas aeſtatis, i. e. *die des winters, zomers, komen, of gasten van den winter- en zomertijd.* c) *van levenloze dingen, bij voorb.* Tibris advena, Ovid. Faſt. II, 68, *dewijl hij uit* Etrurien *na* Rome *komt: dus noemt* Plinius H. N. XVII, 14 ante med. *de ente* advenam: *dus ook* amor, Ovid. *zie hier voor.* 2) *Tropisch, een vreemdeling, d. i. onbekend, onweetend, onervaren, bij voorb.* in ſua patria, Cic. Or. I, 58 extr. in noſtra patria peregrini atque advenae eſſe videamur: *dus ook* belli, Stat. Theb. VIII, 556.

ADVĔNĔROR, atus ſum, ari, *vereering bewijzen aan iemand, vereeren, bij voorb.* Minervam, Varr. R. R. I, 1, 6: eunteſ, Sil. XIII, 704.

ADVĔNĬO, eni, entum, 4. *toekomen, aankomen, ſlaat menigvuldig*, a) *van menſchen, deels bloot, bij voorb.* advenis modo? Ter. Hec. III, 5, 8: in aliquem ad-

advenientem cum ferro invadere, Cic. Caecin. 2. *en vervolgen: deels met* ad, in, *ook met den blooten* Accusativus *en ook* Dativus, *bij voorb.* ad forum, Plaut. Capt. IV, 2, 6: in provinciam, Cic. XI, 12: Delphos, Cic. Nat. D. III, 23: urbem, Virg. Aen. I, 388: hos labores, Stat. Theb. V, 47: properantibus, Tacit. Ann. I, 18: tectis meis, Val. Fl. V, 535: b) *van den tijd, bij voorb.* dies advenit, Sallust. Jug. 113 Cort.: hora Tacit. Hist. IV, 62: c) *van andere dingen, bij voorb. ziekte, toeval, schip, brief enz., bij voorb.* morbi advenientes, Cic. Div. II, 69: literae advenere, Suet. Vesp. 7: navis ad urbem adveniat, Ovid. Trist. I, 9, 41: ad aures, Lucret. VI, 165, *van hoorbare dingen.*

ADVENTICIUS, a, um, 1) *het geen van buiten tot ons komt, gevolgelijk ons niet aangeboren, of eigenaardig was, van buiten, van vreemde menschen of landen tot ons komende; in 't gemeen kan men het overzetten, vreemd, bij voorb.* tepor, Cic. Nat. D. II, 10: adjumenta, Cic. Fin. V, 21: visio, Cic. Div. II, 58: auxilia, Cic. Manil. 9: doctrina, Cic. Or. III, 33: pecunia, Cic. Rab. Post. 17, *alwaar* sua *tegenovergesteld is: ook* Cic. Att. I, 19 ante med. *staat* pecunia adventicia, i. e. *buitengewoon:* auxilium, Cic. Verr. IV, 31: cf. Top. 18, *alwaar* innata & insita *tegen over* adventiciis *gesteld worden:* dos, Pand. XXIII, 3, 5, i. e. *niet van den vader afkomstig. Van daar* 2) *het geen men eigenlijk niet verwachten kon, toevallig, buitengewoon, bij voorb.* fructus, Liv. VIII, 28: pecunia, Cic. Att. I, 19 ante med., i. e. *geld, dat men toevalliger wijze ontvangt, bij voorb. door eene onverwachte erfenis, door een winst enz.:* casus, Pand. XL, 9, 6. 3) coena adventicia, i. e. *maaltijd, welke men aan iemand geeft, die uit vreemde landen aangekomen is, welkomstmaal, welkomstëten,* Suet. Vitell. 13.

ADVENTO, avi, atum, are, *toe of bijkomen,* 1) *van menschen, bij voorb.* ad Italiam, Cic. ad Div. II, 6 in. cf. Att. IV, 17: Parthis, Tacit. Ann. VI, 33, i. e. ad Parthos: Romam, Sall. Jug. 28 Cort.: propinqua, Tacit. Ann. VI, 44, i. e. ad propinqua: 2) *van andere dingen, bij voorb.* tempus, Cic. Or. I, 45: senectus, Cic. Senect. 1: mors, Cic. Tusc. I, 40: adventante urbi clade, Liv. V, 41: lux, Sall. Jug. 99.

ADVENTOR, oris, m. *die (van buiten) bij komt, bij voorb. in ons huis, bezoeker, gast,* Plaut. Truc. I, 2, 2: II, 7, 55: Apul. Met. X. p. 248.

ADVENTORIUS, a, um, *bij voorb.* coena, *maaltijd, welke men aan iemand geeft, die uit vreemde landen komt,* Martial. Praefat. lib. XII.

ADVENTUS, us, m. *de aankomst, bij voorb. van een mensch, bij voorb.* ad urbem, Cic. Mil. 19: in urbes, Cic. Manil. 5: adventus meos, Cic. Pis. 22: consulis adventus Romam, Liv. XXII, 61 extr.: *ook van den dag, en andere dingen, bij voorb.* malorum, Cic. Tusc. III, 14: imaginum in animos, Cic. Nat. D. I, 38: lucis, Sallust. Jug. 91 Cort.: solis, Plin. H. N. XVIII, 55 med. Not. Genit. adventi, Terent. Phorm. I, 3, 2.

ADVERBERO, are, *slaan tegen iet, bij voorb.* astros, Stat. Theb. IX, 686.

ADVERBIUM, i, *in de* Grammatica, *een zekere soort van woorden, Bijwoord,* Gell. V, 21 extr.

ADVEREOR, itus sum, eri, *vreezen bij iet,* Accius ap. Non.

ADVERRO, ere, 1) *toe veegen met een bezem:* 2) *toe drijven, bij voorb.* natantia saxa, *van eene rivier,* Stat. Theb. IV, 712.

ADVERSARIA, ae *en* orum, *zie* Adversarius, a, um.

ADVERSARIUS, i, *zie* Adversarius, a, um.

ADVERSARIUS, a, um, *tegen, ergens heen gekeerd, met het aangezicht of voorste gedeelte heen gekeerd, ergens heen front makende, het zij dit al of niet vijandlijk geschiede,* 1) *niet vijandlijk, bij voorb.* charta adversaria, *Papier, dat ons de voorzijde toekeert: van daar* adversaria, *misschien* scil. scripta *schriften, of boeken, in welken alleen op ééne zijde, te weten, de voorste zijde geschreven wordt, concept- of klad-boeken, daar men spoedig in schrijft, om het weder over te schrijven, zoo als, bij voorb. bij kooplieden enz. kladboek, journaal enz., bij voorb.* nomen in adversariis, Cic. Rosc. Com. 2: negligenter scribamus adversaria, Ibid. 2) *vijandlijk toegekeerd, vijandlijk front makende, gevolglijk zich te ontzettende, wederstreevende, er tegen redenende of handelende, tegen of tegengesteld, bij voorb.* dux, Cic. Phil. III, 8: factio, Nep. Phoc. 3, i. e. *tegenpartij:* tribunus seditiosis adversarius, Cic. Cluent. 34: Vis, quae juri est adversaria, Cic. Caecin. 2, i. e. *tegenstrijdig:* opinio oratori adversaria, Cic. Or. I, 37. *Van daar Substantive* a) Adversarius, *die tegen is, wederpartijder, tegenkanter, vijand, bij voorb.* illius, Cic. Mil. 15 in.: Hermachi, Cic. Harusp. 16 in.: eorum, Ibid. 24: *bijzonder voor het gericht, tegenpartij, partij, bij voorb.* Cic. Quint. 2. Vatin. 1: *of in 't vechten, den oorlog, partij, vijand, bij voorb.* Cic. Tusc. II, 23 extr.: Nep. Themist. 4. Dat. 6. Not. adversarium *voor* adversariorum, Terent. Hec. Prol. II, 14: Pompej. ad Domit. in Cic. Ep. ad Attic. VIII ante ep. 13, *alwaar nogthans de* Ed. Ern. adversariorum *heeft; op verkopingen, die tegen iemand biedt, partij,* Cic. Att. XII, 43. XIII, 31. b) Adversaria, f. *wederpartijderesse, partijë, vijandin, bij voorb.* gravis, Cic. ad Div. II, 4. *Ook heet* adversarius, a, um, *het geen van partij voortgebracht wordt, bij voorb. in de redenvoering, bij voorb.* adversaria evertere, Cic. Or. 35.

ADVERSATOR, oris, m. *die wederstaat, bij voorb.* malis, Apulej. de deo Socr. p. 44. Elm.

ADVERSATRIX *of* **ADVORSATRIX**, icis, f. *eene vrouw, die zich tegenkant, wederstreefster,* Terent. Heaut. V, 3, 5. Plaut. Most. I, 3, 100.

ADVERSE i. e. *tegen, strijdig; van daar zich zelven tegensprekende,* Gell. III, 16. §. 8.

ADVERSIO, onis, f. *het richten van eene zaak op iet, bij voorb.* animi, *de opmerkzaamheid op, of het bestudeeren eener zaak,* Cic. Arch. 7.

ADVERSITAS, atis, f. *het tegen zijn, van daar de* Antipathie, *wanneer bij voorb. het eene beest het ander niet lijden kan, zich tegen het zelve verzet enz.,* Plin. H. N. XI, 25 extr.

ADVERSITOR *of* **ADVORSITOR**, oris, m. *die tegen gaat, bij voorb. zijnen heer, om hem t'huis te brengen,* Plaut. *voordat bij de* Mostell. *bij* Pharnicus, *ook* IV, 1 *en* 2 *op het opschrift in* Edit. Camer.

ADVERSO (Advorso), avi, atum, are, *acht geven,* Plaut. Rud. II, 2, 1.

ADVERSOR (Advorsor), atus sum, ari, *er tegen of strijdig zijn, zich verzetten,* alicui *of* rei, Terent. Hec. IV, 4, 3: Cic. Or. 51: Cic. Verr. V, 31. Sull. 18: *ook volgt* quo minus, Cic. Fin. III, 20: *ook* contra, Plaut. Cas. II, 3, 35: *ook* adversus aliquid, *bij voorb.* Plaut. Merc. II, 3, 43.

ADVERSUS, a, um, *zie* Adverto.

ADVERSUS (Advorsus) *of* **ADVERSUM** (Advorsum), *eigenlijk* Particip. *van* adverto, *gevolglijk ergens heen gekeerd, bij voorb. met het aangezicht: van daar* 1) Praepos. *tegen of heen naar iet, bij voorb.* adversus clivum *of* montem *naar den heuvel toe,* Plaut. Asin. III, 3, 118: Caes. B. C. I, 46: adversus aliquem loqui, *tegen iemand, d. i. tot iemand enz.,* Terent. And. I, 5, 30: *van daar* a) *tegen, d. i.* erga, *bij voorb.* gratum adversus te, Terent. And. I, 1, 15, i. e. tibi: pietas, justitia adversum deos, Cic. Nat. D. I, 2 & 41. b) *tegen d. i. strijdig, bij voorb.* adversum leges, Cic. Verr. III, 84: aliquem, Cic. Off. II, 19: Not. *het staat somtijds achter, gelijk* me adversum, Plaut. Aul. IV, 7, 9. 2) Adverb. *tegen,* a) *vriendlijk, bij voorb.* cesso hero meo ire adversum i. e. *tegen, of tot hem te gaan, om hem naar huis te verzelen,* Plaut. Cas. III, 6, 5: cf. Most. I, 4, 1: Pers. II, 2, 18: b) *niet vriendlijk, tegen, strijdig, bij voorb.* ventus tenet adversum alicui *loopt of waait tegen,* Nep. Milt. 1: arma ferre adversus *er tegen vechten,* Nep. Ages. 4.

ADVERTO *of* **ADVORTO**, i, sum, 3. 1) *heenkeeren, heenrichten, heenwenden, heendraaien, wanneer dan op de vraag waarheen?* ad, in, *de* Dativus *of* Ablativus *staat, bij voorb.* classem in portum, Liv. XXXVII, 9: proras terrae, Virg. Aen. VII, 35: puppim Colchos, Ovid. Her. XII, 23: se in plateam, Terent. Eun. II, 3, 52: navem Brundisium, Gell. XVI, 6: *ook enkel* advertere scil. navem, naves *of* se, *toe-, heen toe, rijden of komen,* Sil. I, 288: balnearia occidenti, Colum. I, 6 in., i. e. *na het westen toe: dus ook* vineta orienti, Ib. III, 12, 6: pedem ripae, Virg. Aen. VI, 386: aures ad vocem, Ovid. Fast. I, 180: vultus sacris, Ovid. Met. VIII, 482: vultum & oculos in aliquid, Ascon. ad Divin. Caecil. 5: *bijzonder staat dikwijls* animum *of* mentem *de gedachten heenrichten, acht geven, bij voorb.* mentem huc, Virg. Aen. VIII, 440: animos ad religionem, Lucret. III, 54: animum rebus, Tacit. Ann. XIII, 49: *in 't gemeen kan men het vertalen, de gedachten er op vestigen, er op denken, in 't gemeen, waarnemen, opmerken, acht geven, opletten, bij voorb.* animum adverteram, id vos velle, Ter. Phorm. V, 7, 16: quam rem vitio dent, animum advertite, Ter. And. Prol. 8: quid sperare possit, animum adverte, Cic. ad Div. IX, 9: adverterent animos, ne quid — oreretur, Liv. IV, 51: *ook met* ad, *met den* Dativus *en* Accusativus, *bij voorb.* animos ad religiones, Lucret. III, 54: animum rebus, Tac. Ann. XIII, 49, *zie hier voor:* hoc animum adverte, Plaut. Pseud. I, 3, 43: postquam id animum advertit, Caes. B. G. I, 24: haec te animum advertere, Lucret. II, 124: mihi illud animum advertisse videor, Cic. ad Div. XV, 4 post med. *Dikwijls ontbreekt* animum, *en dus heet* advertere *er op denken, in 't gemeen, acht geven, waarnemen, opmerken enz., bij voorb.* priores partes equorum,

Digitized by Google

vum, Hirt. B. G. VIII, 16: advertunt graviter (scil. ea), quae non censeas, Ter. Heaut. III, 3, 9, i. e. *geven zeer acht, letten scherp op enz.*: adverte, Virg. Aen. IV, 115, i. e. *geef acht*: quam sanguisugam appellari adverto, Plin. H. N. VIII, 10: advertere pericula, Tac. Ann. XIV, 13: *ook haalt men een* Tacit. Ann. III, 52: ne princeps antiquae parsimoniae durius adverteret: *waar* parsimoniae *is de* Genitivus, *en behoort tot* princeps; *de zin is, de vorst, die nog de oude spaarzaamheid beminde, mogt het hard straffen, of kastijden.* *Van daar* Passive, *bij voorb.* advertebantur familiares adsentire, Cic. ad Div. I, 1, i. e. *men bespeurde, dat de vrienden enz.* *Ja men vindt* animo advertere *opmerken, waarnemen*, Plin. H. N. XXV, 2 in., *alwaar sommige Edd. hebben* animadverto. *Van daar* advertere in aliquem i. q. animadvertere, *straffen*, Tacit. Ann. II, 32. V, 9: *ook* aliquid, *van daar* durius adverteret, Ib. III, 52, *zie hier voor.* 2) *aan zich trekken, opmerkzaam maken, bij voorb.* animum alicujus *of* aliquem, *bij voorb.* adverterat ea res Sabinos, Liv. I, 12: advertit ea res Vespasiani animum, Tacit. Hist. III, 48: doctos, Plin. Ep. I, 10 ante med.: omnes advertit, quod canit, Ib. IX, 26. *Het* Particip. Adversus *of* Advorsus, a, um, *heeft alle deze beteekenissen, en staat in veele gevallen* Adjective: *bijzonder heet het* 1) *naar ons toegekeerd, tegen over staande, bijzonder tegen ons gezigt over staande, bij voorb.* sol adversus, Cic. Somn. Scip. 5: adversis stare vobis, Ib. 6: vestigiis adversis stant nostra vestigia, Cic. Acad. IV, 39, *van de* Antipoden (*tegenvoeters*): *van daar* 2) *van vooren, of op de voorste zijde te vinden, bij voorb.* vulnera adversa, Cic. Harusp. 19. cf. Or. II, 28, *wonden op de borst*: adverso corpore *voor op de borst*, Cic. Verr. V, 1: adversi dentes *de voorste tanden*, Cic. Nat. D. II, 54: b) *tegen, strijdig, bij voorb.* nemini adversus, Terent. And. I, 1, 37: *van daar strijdig, ongunstig, afkeerig, tegen, bij voorb.* venti adversissimi, Caes. B. C. III, 107: adversa valitudo, Liv. X, 32: adversa avi, Cic. Div. I, 16 e poëta, i. e. *tegen de* Auspiciën: mentes, Cic. Sull. 10: nox, Caes. B. G. IV, 28: annus adversus frugibus, Liv. IV, 12, i. e. *niet gunstig voor de vruchten, onvruchtbaar*: adversa patrum voluntate, Liv. I, 46: *of* senatu adverso, i. e. *tegen wil van den enz.*: *dus ook* adversa nobilitate, Liv. XXXIX, 41, i. e. *tegen wil en dank van den Adel*: casus, Nep. Dat. 5, i. e. *ongelukkige toevallen*: *dus ook* res adversae, Cic. Offic. I, 26, *tegenspoedige dingen, ongelukken*: *van daar* adversum *ongeluk, bij voorb.* quid adversi, Nep. Dat. 5. *Ook staat de* Compar. adversius i. e. *afkeeriger, gehaater*, Plin. H. N. XXXII, 4. c) adverso flumine, *bij voorb.* navem, Liv. XXIV, 40: *tegen den stroom op, den stroom op.* *Ook staat* Adversum Substantive, *zie hier voor.* *Van daar bij voorb.* adversa a) *ongelukken, rampen*, Terent. Hec. III, 1, 28: Plin. Pan. 31. b) *dingen, die tegen elkander strijdig zijn*, Cic. Top. 11: Ex adverso *tegen over*, Liv. XLV, 10: in adversum *op de tegenoverzijde*, Colum. IV, 25. Gell. II, 30. Not. Adversus *als* Adverb. *en* Praepos. *zie* Adversus *bijzonder.*

ADVESPERASCIT, Perf. avit, Impers. *het wordt avond*, Cic. Verr. IV, 65: Auct. B. Hisp. 24: Plin. H. N. 52.

ADVIGILO, avi, atum, are, *bij het waken, of waakzaam zijn*, 1) *eigenlijk, bij voorb.* ad custodiam ignis, Cic. Leg. II, 12: nepoti, Tibull. II, 5, 93: fomiti, Stat. Theb. I, 147. 2) *Tropisch, d. i. waakzaam zijn, zorge gebruiken, bij voorb.* Ter. Phorm. I, 4, 26. And. IV, 1, 49. Q. Cic. petit. cons. 14. Manil. I, 81.

ADVIVO, ixi, ictum, 3. *leeven bij, of bloeijlijk leeven*, Stat. Theb. XII, 424: Pand. XXXIV, 3, 28. XXXIV, 4, 36.

ADULABILIS, e, *die zich door vleijen laat inneemen*, Ennius ap. Non.

ADULATIO, onis, f. *het vleijen, liefkozen*, a) *van honden*, dominorum, Cic. Nat. D. II, 63, i. e. *liefkozing*: *dus ook van het liefkozen of trekbekken der duiven bij de paring*, Plin. H. N. X, 34. b) *van menschen*, 1) *de vleijerij*, Cic. Amic. 25: *ook jegens de dieren, het liefkozen, bij voorb. jegens de runderen*, Colum. VI, 2, 5: 2) *ootmoedige vereering, met het buigen des ligchaams, bij voorb.* humi jacentium, Liv. IX, 18. XXX, 16.

ADULATOR, oris, m. *een vleijer*, Auct. ad Her. IV, 21.

ADULATORIUS, a, um, *vleijachtig, bij voorb.* dedecus, Tacit. Ann. VI, 32.

ADULO, avi, atum, are, *vleijen*, a) *van honden, liefkozen, streelen*, Lucret. V, 1069: canum adulantum, Gell. V, 14: *ook van andere beesten, bij voorb.* adulantum ferarum, Ovid. Met. XIV, 45: adulantes, Ib. 259: *het welk ook van adulor wezen kan.* b) *van menschen*, aliquem, *bij voorb.* Dionysium, Val. Max. IV, 3 extr. *Ook in* Passivo, *bij voorb.* adulari erant ab omnibus, Lucilius ap. Prisc.: nec adulari nos sinamus, Cic. Off. I, 26: c) *zonderling staat er bij* Cic. Tusc. II, 10 e poëta: cauda nostrum adulat sanguinem i. e. *streelen*, si lectio certa. Not. Adulor Depon. *is menigvuldiger.*

ADULOR, atus sum, ari, 1) *streelen, caresseeren, liefkozen*, a) *van honden*, aliquem, *bij voorb.* furem, Colum. VII, 12, 5: canum adulantium, Gell. V, 14: *dus ook van andere beesten, bij voorb.* ferarum adulantum, Ovid. Met. XIV, 45: adulantes, Ib. 259: *doch het welk ook van adulo kan zijn.* b) *in 't gemeen van menschen*, aliquem, *ook* alicui, *bij voorb.* adulari atque admirari fortunam alicujus, Cic. Div. II, 2: plebem, Liv. XXIII, 4 in.: plebi, Liv. III, 69: Antonio, Nep. Att. 8: praesentibus, Liv. XXXVI, 7 in.: Neronem, Tacit. Ann. XVI, 19: adulantem (*het geen ook van adulo zijn kan*) omnes, Cic. Pis. 41: adulando Romanorum imperium mit amicitiam regum, Liv. XLV, 31. *Ook* Passive, *bij voorb.* nec adulari nos sinamus, Cic. Off. I, 26. *zie* Adulo. 2) *nederig en met buigen van het ligchaam iemand zijnen eerbied betoonen*, Liv. XXX, 16. Val. Max. IV, 7 ex. 2.

ADULTER, eri, m. *eigenl. misschien liefkozend, die een vrouwspersoon streelt enz.* *Van daar* 1) *ieder, die met eene vrouw, met welke hij niet op eene wettige wijze een huwelijk heeft aangegaan, te doen heeft, pol, echtbreker, overspeler*, Cic. Catil. II, 24. Ovid. Rem. 161: *bijzonder* Ovid. Her. XX, 8, *alwaar* conjux (*echtgenoot*) *er tegen over gesteld wordt*: Ibid. XVII, 46: pluma tectus adulter, i. e. Jupiter, *die met* Latona, *onder gedaante van een zwaan, te doen hadt*: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* adulteros earum, Tacit. Ann. III, 24, i. e. *Hoereerers, pollen*: *van daar wordt het ook van paarende dieren gebruikt, bij voorb.* Claudian. de cons. Mall. Theod. 304: Grat. in Cyneg. 164: *ook van boomen, die geënt worden, bij voorb.* arbusta, Manil. II, 22, *doch het welk tot* adulter, a, um, *behoort.* 2) *elk, die met een vrouwspersoon, zij zij al of niet getrouwd, hoereert, of ontuchtige verkeering heeft*, Ovid. Her. XX, 8: Hor. Od. I, 36, 19, *of ook met haar hoereeren wil*, Ovid. Fast. II, 325. Hor. Od. III, 16, 4: Ovid. Her. XX, 8, i. e. *hoereerer, of echtbreker, overspeler*: *van daar* nominis adulter, Ovid. Art. II, 637, i. e. *die zich beroemt, dat hij met eene te doen gehad heeft; die dus als 't ware, met den naam, hoereert.*

ADULTERA, ae, f. (*eigenl. liefkoosster, zie* Adulter, a, um), *elk vrouwspersoon, al of niet getrouwd, dat met een manspersoon ontuchtige verkeering heeft, of hoereert, bij voorb.* virgo, Ovid. Her. VI, 133, i. e. Medea: Lacaena, Hor. Od. III, 3, 25: nuri, Ovid. Art. I, 295: *van daar ook van beesten*, Plin. H. N. VIII, 16 in. sentit in adultera leo.

ADULTER, a, um, 1) *hoereerig, overspelig*, (*misschien van* adulari *eigenlijk liefkozend, iemand streelend: want dergelijke kwaade zaken hebben gemeenlijk eigenlijke goede benamingen, bij voorb.* hoere *nigt*, i. e. *meisjen enz.*), *bij voorb.* virgo, Ovid. Her. VI, 133. *Van daar* Substantive adulter *en* adultera, *hoereerer, hoereerster, zie* adulter *en* adultera. *Van daar* 2) *onecht, valsch, nagemaakt, bij voorb.* crines, Hor. Od. I, 15, 19: clavis, Ovid. Art. III, 643: minium, Plin. H. N. XXXIII, 7 in.: numus, Apulej. Met. X. p. 243. Elm.

ADULTERATIO, onis, f. *vervalsching, bij voorb. van eene zaak, waare enz.*, Plin. H. N. XXI, 6.

ADULTERATOR, oris, m. *een vervalscher, bij voorb. van munten, waaren enz., bij voorb.* monetae, Pand. XLVIII, 19, 16.

ADULTERINUS, a, um, *onecht*, a) *van geboorte, bij voorb.* sanguis, Plin. H. N. VII, 2: cf. X, 3 med. b) *onecht, d. i. valsch, nagemaakt, vervalscht, bij voorb.* numus, Cic. Off. III, 23: clavis, Sall. Jug. 12: signum *het valsche onechte zegel*, Cic. Cluent. 14. Liv. XL, 23, 55: symbolum, i. e. *het onechte valsche merk*, Plaut. Bacch. II, 2, 32: Semmonium, Plin. H. N. XXVI, 8.

ADULTERIUM, i, 1) *hoererij, echtbreuk, overspel*, Cic. Or. II, 68: facere, Catull. 66, 26: inire, Vellej. II, 45: committere, Pandect., i. e. *begaan*: 2) *Tropisch, bij voorb. van het paaren der dieren*, Plin. H. N. VIII, 5: *ook* arborum, Ib. XVII, 1, i. e. *enting*: 3) *vervalsching, bij voorb.* mercis, Ibid. XIX, 3.

ADULTERO, avi, atum, are, 1) *onrechtmatigen bijslaap genieten, het zij zulks in of buiten den huwlijken staat geschiede, hoereeren, of echtbreken*, Cic. Off. I, 35. Leg. I, 16: cum aliquo, Justin. XLIII, 4: *ook* aliquam i. e. *met een vrouwspersoon hoereeren*, Sueton. Aug. 67. *Van daar* adulterata equitis uxor, Suet. Caes. 48. cf. Ibid. 6: Horat. Epod. XVI, 32. 2) *vervalschen, bij voorb. het goede*, Cic. Partit. 25: jus, Cic. Caecin. 26: cf. Amic. 25: gemmas, Plin. H. N. XXXVII, 3: colorem, Ib. XVI, 40. Not. adulteratus nidus, Plin. H. N. X, 9.

ADUL-

ADULTUS, a, um, Particip. *van* adolesco. *Zie* Adolesco.

ADUMBRATIM, *bij eene schetze, geschaduwd, gevolglijk niet naauwkeurig, niet volkomen, slechts eeniger mate, bij voorb.* iet *schijnen te zijn*, Lucret. IV, 364.

ADUMBRATIO, onis, f. 1) *de beschaduwing:* 2) *de schets, schaduw-omtrek, onvolkomen afbeelding eener zaak, ontwerp, bij voorb.* Scenographia est frontis & laterum abscedentium adumbratio, Vitruv. I, 2: *van daar Tropisch, door woorden*, Cic. Or. 29 extr. 3) *nabootzing in schijn, bij voorb.* beneficii, Valer. Max. VII, 3, ex. 8.

ADUMBRO, avi, atum, are, 1) *schaduw bij iet maken, of aanbrengen, beschaduwen, bij voorb.* vineas tegetibus, Colum. V, 5, 15. cf. IX, 7, 4. XI, 2, 61. 2) *in de Schilderkunst: door koleuren iet eenigermate voorstellen, ontwerpen, afschaduwen*, Quintil. VII, 10: Val. Max. VIII, 11, 7 extr. *Van daar Tropisch* 3) *iet ontwerpen, d. i.* a) *onvolkomen namaken of nabootzen, als 't ware, afschaduwen, bij voorb.* honesta a natura tanquam adumbrantur, Cic. Fin. V, 22: fictos luctus imitari atque adumbrare dicendo, Cic. Or. II, 47, i. e. *uitdrukken, ontwerpen:* id ipsum adumbrare conati, Ib. III, 4: *dus ook* literas inanes vana specie libertatis, Liv. XXXIII, 31 in., *daarmede schakeeren, d. i. eene ijdele hoop daar in vertoonen. Van daar* adumbratus, a, um, *van alles, wat, als 't ware, niet uitvoerig geschilderd, maar alleen ontworpen, gevolglijk nog onvolmaakt, of onvoltooid is, bij voorb.* adumbrata imago gloriae, Cic. Tusc. III, 2 in.: adumbrata signa virtutum, Cic. Coel. 5, i. e. *niet uitgevoerde, noch onvolkomene:* adumbratae intelligentiae, Cic. Leg. I, 22 extr.: opinio, Cic. Fin. IV, 24: judicium, Cic. Sull. 18 extr. b) *door redenen ontwerpen, of eenigermate beschrijven, bij voorb.* speciem eloquentiae, Cic. Or. 14. cf. Or. II, 47: c) *in gedachten ontwerpen, d. i. verdichten, bij voorb.* auctorem ementiendo, Cic. Dom. 30. *Van daar* adumbratus, a, um, *wat alleen in de gedachten, maar niet in de daad, bestaat, verdicht, gewaand, bij voorb.* dii (Epicurei) adumbrati, Cic. Nat. D. I, 27: vir adumbratus, Cic. Verr. III, 33, i. e. *die enkel den naam van echten man voert:* laetitia, Tacit. Ann. IV, 31.

ADUNCITAS, atis, f. *de ingebogen kromte, bij voorb. van een sneb of snavel*, Cic. Nat. D. II, 47. Plin. H. N. X, 49.

ADUNCUS, a, um, *inwaards gebogen, eenigzins krom, bij voorb.* nasus, Terent. Heaut. V, 5, 18: ferrula, Cic. Cluent. 48: ungues, Cic. Tusc. II, 10: curvata & quasi adunca, Cic. Nat. D. I, 23: vomer, Ovid. Fast. II, 295: praepes Jovis, Ib. VI, 196, *de vogel van* Jupiter *met ingebogen snavel, d. i. adelaar:* hamus, Ovid. Met. XIII, 934: falx, Ib. XIV, 628: rostra, Plin. H. N. XI, 37 ante med.

ADUNO, avi, atum, are, *vereenigen, tot één brengen, verbinden*, Justin. II, 12. VII, 1.

ADVOCATA, *zie* Advoco.

ADVOCATIO, onis, f. 1) *eigenlijk, de bij- of toeroeping, bij voorb. van één of meer menschen, bijzonder van één of meer vrienden, opdat zij met raad en daad de hand bieden, bijzonder bij Procesfen; wanneer men iemand of meer tot zich roept, om hen te verzoeken, dat zij het Proces voeren, of ten minsten met raad bijstaan*, Cic. Sull. 29: advocationem hominis — honestavit: *doch, dit kan ook tot n. 2. behooren.* 2) *de famengeroepen gerechtelijke medestanders zelven, of hunne verzameling, bij voorb.* copiosa, Cic. Quint. 14: togatorum, Cic. Caecin. 15: advocatio ea est, Cic. Rosc. Com. 5: cum ingenti advocatione, Liv. III, 47: *ook* hominis, Cic. Sull. 29: *zie n.* 1: *ook* maximarum rerum, Cic. Verr. I, 49, *alwaar het evenwel misschien overlegging, overweging, is:* haec advocatio, Cic. Sext. 56. 3) *het verlof, om gerechtelijke medestanders bij te roepen, gevolglijk het uitstel van het gerechtelijk onderzoek, opdat de beschuldigde zich eerst gerechtelijke medehelpers bezorgen, en raad halen kon, het gerechtelijk uitstel, bij voorb.* binas advocationes postulent, Cic. ad Div. VII, 11. *Van daar elk uitstel, verwijl, bij voorb.* nimis magnam advocationem dedi, Senec. de Consol. ad Marc. 10: ratio advocationem petit, Senec. de ira I, 16: det eis advocationem, Senec. nat. quaest. VII, 10. 4) *overlegging, overweging, bij voorb.* maximarum rerum, Cic. Verr. I, 49. 5) *het voeren van een Proces, is menigvuldig, bij voorb.* in re militari cautior, quam in advocationibus, Cic. ad Div. VII, 10: in advocationem venit, Val. Max. VII, 3 ex. 5: advocationem suscipere, Pand. I, 16, 9: in advocatione quadam, Suet. Gramm. 22: injuncta advocatione, Plin. Ep. II, 11, 19: *ook* Ib. V, 14. *drie maal.*

ADVOCATUS, *zie* Advoco.

ADVOCITO, are, i. e. saepe advocare, Fest.

ADVOCO, avi, atum, are, 1) *toe- of bijroepen, waarom het ook zij, bij voorb.* aliquem ad obsignandum, Cic. Att. XII, 18: socios in coetum, Virg. Aen. V, 43: eo (scil. in aedem) senatum advocat, Sall. Cat. 46 Cort.: populum ad tribunum ceterum, Liv. I, 59: *ook* concionem, Cic. Verr. III, 80. Liv. V, 7, i. e. *het volk tot eene plegtige vergadering en aanhooren van eene redenvoering; ook zegt men daar voor:* advocare ad concionem, *zonder* populum *of* plebem, *dat men er onder verstaan moet*, Liv. IV, 1 extr. XXVI, 48 extr.: populum *staat er bij* Liv. XLII, 33. *Verders:* viros in consilium, Cic. Verr. III, 8: aliquem aegro, Ovid. Rem. 110, i. e. ad aegrum: gaudiis, Hor. Od. IV, 11, 13: *ook Tropisch, bij voorb.* animum ad se ipsum, Cic. Tusc. I, 31 in.: *bijzonder iemand bijroepen, om bijstand, te hulp roepen, om met raad en daad bij te staan, bij voorb.* quos tibi advocasti, Cic. Quint. 2, scil. *tot helpers:* deos, Tacit. Hist. IV, 41: *ook Tropisch, bij voorb.* arma, Virg. Aen. VIII, 249: vires, Senec. Benef. VI, 2: purpuram diis placandis, Plin. H. N. IX, 36: *bijzonder bij Procesfen, bij voorb.* amicos, *dat zij ons bij ons Proces met raad en daad bijstaan, of ook als Advokaat het Proces voeren, of wel als getuigen er bij zijn, of ons anders hunne tegenwoordigheid voor het gericht vergunnen mogen, bij voorb.* viros bonos, Cic. Quint. 21: conf. c. 22. Plaut. Cas. III, 3, 6. Terent. Phorm. II, 1, 83. 2) *Proces voeren, bij voorb.* amicos cum improbo Lucilio advocasse, Lucil. ap. Non.: hic advocat, hic adest, Senec. de brev. vitae 2: contra Caesarem advocare, Senec. de Clement. 9 extr., *alwaar men er echter ook* amicos *onder verstaan wil: men brengt hier ook toe* Cic. Cluent. 19: aderat frequens, advocabat omni studio cet., *alwaar* amicos *er wel onder verstaan kan worden.* 3) *uitstel zoeken of verkrijgen, eigenlijk, voor het gericht; vervolgends in 't gemeen, uitstel zoeken of verkrijgen, gevolglijk verwijlen, talmen, bij voorb.* veniam advocandi peto, Plin. Ep. V, 8 extr. *Van daar* Particip. Advocatus, a, um, *bij geroepen, bij voorb. om ons Proces te voeren, of wel met zijne tegenwoordigheid of raad en daad bij te staan: van daar* Advocatus, i, Subst. 1) *een vriend, die iemand bij het voeren van een Proces bijstaat, gerechtelijke bijstander.* Consulent, Advokaat, Cic. ad Div. VII, 14: Cic. Cluent. 40: Cic. Sull. 29: Off. I, 10: Or. II, 47: Cic. Quint. 8: Caecin. 9: Terent. Eun. IV, 6, 26: Ad. IV, 5, 43. *Doch, in 't gemeen wordt daar van onderscheiden, die het woord voert, en die anders* patronus causae *heet, doch, het staat zoo* Quintil. XII, 1. Plin. Epist. V, 4: *ook is bij misschien bij* Cicero *er somtijds mede onder begrepen.* 2) *ook in 't gemeen, een helper, bijstander, bijstand, bij voorb.* volo adesse advocatos, Ter. Eun. II, 6, 26: Cic. Caecin. 9: *doch hier kunnen ook gerechtelijke bijstanders gemeend zijn: zie hier voor:* vellem adesset sine advocatis, Cic. Phil. I, 7, *alwaar hij de Soldaten meent: maar ook op de gerechtelijke medehulpen doelende gedoeld kan zijn:* sapientis cogitatio non ferme ad investigandum adhibet oculos advocatos, Cic. Tusc. V, 38, i. e. *als medehulpen. Dus ook* Advocata, Cic. Acad. IV, 27 in. *bijstanderesse, advokatesse.*

ADVOLATUS, us, m. *het toevliegen*, Cic. Tusc. II, 10: *als vertaaler van* Aeschylus.

ADVOLITO, are, *toevliegen, voornamelijk meermaals, bij voorb.* papilio advolitans luminibus, Plin. H. N. XI, 19.

ADVOLO, avi, atum, are, *toevliegen*, 1) *eigenlijk van vogels, wespen, bijen enz.*, avis advolans ad eas aves, Cic. Nat. D. II, 49: in agrum e mari, Plin. H. N. X, 29: cf. XXVIII, 10 extr.: X, 40: 2) *Tropisch, toevliegen, d. i. snel bijkomen, toeijlen, bij voorb. door loopen, varen, gaan, vliegen enz., van menschen, dieren, en dingen, bij voorb. schepen, geruchten, gedachten enz., bij voorb. van menschen, bij voorb.* Romam, Cic. Cluent. 6: in Formianum, Cic. Att. II, 13: ad nos, Ibid. IV, 4: cf. Cic. Sext. 4. Caes. B. G. V, 17: Liv. XXXV, 9: *van dingen, bij voorb.* fama, Virg. Aen. X, 511: εἴδωλα ad pectus, Cic. ad Div. XV, 16. *Het staat* a) *gemeenlijk met* ad, *bij voorb.* ad aves, Cic. Nat. D. II, 49: ad pectus, Cic. ad Div. XV, 16: b) *zonder* ad, *bij voorb.* Rostra Cato advolat, Cic. Att. I, 14: c) *met* in, *bij voorb.* in Formianum, Cic. Att. II, 13: in forum, Liv. XXXV, 9: d) *met den Dativus, bij voorb.* luminibus, Plin. H. N. XXVIII, 10 extr.: Aeneae, Virg. Aen. X, 512.

ADVOLVO, vi, utum, 3. 1) *toewentelen, rollen of knielen, bij voorb.* robora focis, Virg. Georg. III, 377: se ad ignem, Plin. H. N. XI, 37: 2) se advolvere *of* advolvi, *van Supplicanten, nedervallen, bij voorb.* genibus alicujus, Liv. VIII, 37. Vell. II, 80: pedibus alicujus, Curt. III, 12: aris, Propert. III, 15, 1: *ook* genua advolvi, Tacit. Ann. I, 13. Sallust. fragm. ap. Serv.

ADVORSUS, **ADVORSUM**, **ADVORTO**, *zie* Adversus, Adverto.

ADURGEO (Adurgueo), e, *sterk vervolgen*,

Digitized by Google

een, *of op iet toedringen*, *drukken*, *bij voorb.* dentem, Celſ. VII, 1: *Tropisch*, *toezetten*, *vervolgen*, Hor. Od. I, 37, 16.

ADURO, uſſi, uſtum, 3. 1) *eigenlijk branden aan iet*, *gevolglijk branden*, *wanneer het niet diep ingaat*, *bij voorb.* homines ſine gemitu aduruntur, Cic. Tuſc. V, 27, i. e. *laten zich branden*: *van daar* a) *aanbranden*, *bij voorb. eene ſpijze*, Terent. Ad. III, 3, 63: cf. Hor. Sat. II, 8, 68: b) *verzengen*, *bij voorb.* capillum, Cic. Tuſc. V, 20: veſtes, Liv. XXXIX, 22: c) *ontſteken*, *bij voorb. de dijën bij het rijden*, Plin. Hiſt. Nat. XXVIII, 15 extr.: 2) *van de koude*, *dewijl zij even ééns brandt*, *en pijn veroorzaakt*, *en het zelfde nadeel doet*, *bij voorb.* ne frigus adurat, Virg. Georg. I, 93. Ovid. Met. XIV, 763, i. e. *beledige*: 3) *Tropisch*, Hor. Od. I, 27, 15, i. e. *ontſteken*, *d. i. bezeeren*. Particip. Aduſtus, a, um, *ſtaat ook* Adjective, *bij voorb.* color aduſtus, *donkere*, *bruine kleur*, *zoo als men er uitziet*, *wanneer ons de zon gebrand heeft*, Liv. XXVII, 47: ſi qui forte aduſtioris coloris ex recenti via eſſent.

ADUSQUE, 1) *voor* usque ad, *bij voorb.* aduſque columnas, Virg. Aen. XI, 262: cf. Hor. Sat. I, 1, 97. I, 5, 96. Gell. XV, 2 in., *tot aan de enz.* 2) Adverbialiter, Apulej. Met. II. p. 127. Elm. aduſque derafo capite i. e. prorſus: *bijaldien cutem niet ontbreekt*.

ADUSTIO, onis, f. *aanbranding*, *ontſteking*, *bij voorb.* picis, Plin. H. N. XIV, 20 poſt med.: contra aduſtiones, Ibid. XXVIII, 6 poſt med.: *ook ontſteking in het ligchaam*, *bij voorb.* aduſtio inteſtinum, quae vocatur ſiriaſis, Ibid. XXX, 15 in.: *ook in boomen*, Ibid. XVII, 15 med.

ADUSTUS, a, um, *zie* Aduro.

ADUTOR, aduſus ſum, 3. *geheel verbruiken*, *bij voorb.* omne calcum, Cato R. R. 76.

ADYTUM, i, n. *een geheime*, *heilige plaats van den Tempel*, *of van een ander geheiligd oord*, *waar niemand*, *behalven de Prieſters*, *gaan mogt*, *bij voorb.* Virg. Aen. II, 115, 297. VI, 98: *van daar* ex adyto tanquam cordis reſponſa dedere, Lucret. I, 737, i. e. *uit het binnenſte van den enz.* Not. adytus, us, *voor* adytum, *bij voorb.* adytus cet., Acc. ap. Non.

AECASTOR, **AEDEPOL**, *zie* Ecaſtor, Edepol.

AEDES *en* **AEDIS**, is, f. 1) *eigenlijk*, *elk gebouw*, *bijzonder in eene ſtad. Van daar* 2) *een huis*, *doch hier is de* Plur. Aedes *meer in gebruik*, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 19. Tuſc. V, 21: *zeldzamer ſtaat dan de* Singularis, *bij voorb.* Gell. IV, 14. Plaut. Aſin. I, 3, 67. 3) *een Tempel*, *een Kerk*, *is zeer menigvuldig*, *bij voorb.* Cic. Cat. II, 6 cet. *In* Plurali *zet men er* ſacrae *bij*, *om het van* Aedes, ium, *het huis*, *te onderſcheiden*, *bij voorb.* aedes ſacrae, Cic. Verr. IV, 53: Dom. 49: *ook ſtaat* Singul. aedes ſacra, Cic. Flacc. 19 in. Not. *Dikwijls ontbreekt het woord* aedes, *bij voorb.* ad Caſtoris, Cic. Mil. 33, ſcil. aedem: a Veſtae, Cic. ad Div. XIV, 2, ſcil. aede: cf. Grammat. *D.* II. c. 1. *Afd.* 5. 4) *een deel van het huis of een vertrek*, *bij voorb.* per omnes domi aedes, Plaut. Caſ. III, 5, 31. 5) *Tropisch van de cellen der bijën*, Virg. Georg. IV, 258: 6) aedes aurata, Suet. Cael. 84, i. e. *een gebouw of ſchouwplaats*, *tot voorſtelling van het lijk van* Caeſar. Not. aedis Nominat. *voor* aedes *komt dikwijls voor*, *bij voorb.* Plaut. Aſin. I, 3, 67 Edit. Gronov.: Liv. I, 33 extr. II, 21. VI, 5 extr. Ed. Drakenb.

AEDĬCŬLA, ae, f. 1) *elk klein gebouw in 't gemeen*, Plaut. Epid. III, 3, 21: in aediculam iſtanc ſeorſum concludi volo, i. e. *huisjen of ook vertrek*. 2) *een kleine kerk*, *kapel*, Cic. Dom. 53. Liv. XXXV, 9, 41. 3) *een klein huis*, *woonhuis*, *doch gemeenlijk in* Plurali, Cic. Parad. VI, 3. Terent. Phorm. IV, 3, 58. 4) *een uitholling in den wand*, *of muur*, *om er een beeld in te plaatzen*, *een nis*, *beeldvenſter*, *bij voorb.* in cujus (anguli) aedicula erant Lares, Petron. 29: Nemeſes quindecim aediculis incluſit, Plin. H. N. XXXVI, 13 ante med.: *ook miſſchien* Liv. XXXV, 41 extr. ſupra faſtigium aediculae; *ten zij het hier een kapel is*.

AEDĬFĬCATĬO, onis, f. 1) *het bouwen*, *de bouw*, *bij voorb.* domum tuam & aedificationem perſpexi, Cic. ad Div. V, 6: cf. Cic. Piſ. 21: ad Qu. Fr. II, 6: 2) *het gebouw*, *bij voorb.* neque aedificatio neque vaſum eſt pretioſum, Cato ap. Gell. XIII, 23: *ook de gebouwen gezamenlijk*, *bij voorb.* portus in aedificatione adſpectuque urbis incluſos, Cic. Verr. IV, 52.

AEDĬFĬCATĬUNCŬLA, ae, f. 1) *de bouw*, *wanneer men verkleinend*, *of boertend ſpreekt*, Cic. ad Qu. Fr. III, 1, 2: 2) *een klein gebouw*.

AEDĬFĬCATOR, oris, m. 1) *die een gebouw bouwt*; *bijzonder die gaarn bouwt*, Nep. Att. 13: Colum. I, 4, 3: Flor. I, 8: Juvenal. XIV, 86. 2) *van daar* aedificator mundi i. e. *werkmeeſter*, Cic. Univ. 2: Cic. Nat. D. I, 9.

AEDĬFĬCĬUM, i, *elk gebouw*, *bij voorb. een huis*, Cic. Qu. Fr. III, 9. Liv. V, 41: exſtruere, Cic. Mil. 27: incendere, Sall. Jug. 23. Caeſ. B. G. III, 29.

AEDĬFĬCO, avi, atum, are, *voor* aedes facio, *gevolglijk*, 1) *eigenlijk*, *een huis of gebouw maken*, *bouwen*, *zonder* Accuſativus, *bij voorb.* Cic. Qu. Fr. II, 6. Tribus locis aedifico, *ik bouw op enz.*: eleganter aedificet, Colum. I, 4, 8, *bouwt met ſmaak*: 2) *iet opbouwen*, *oprichten*, *of bouwen*, *aanleggen*, *bij voorb.* domum, Cic. Qu. Fr. II, 4: urbem, Cic. Verr. IV, 54: porticum, Cic. Dom. 43: *verders* navem, Cic. Verr. V, 18: carcerem, Cic. Sull. 25: villam, Cic. Off. III, 13: hortos, Cic. Att. IX, 13 extr., i. e. *aanleggen*: claſſem, Cic. Manil. 4: equum, Virg. Aen. II, 16: *ook* inſulam in mari, Pandect. XLI, 1, 30 extr., i. e. *er een gebouw op ſtichten*, *ze bebouwen*. 3) *Tropisch*, *bij voorb.* rempublicam, Cic. ad Div. IX, 2, i. e. conſtituere: caput, Juvenal. VI, 501, *van een hoog hair-kapzel*: corpora, Claudian. de conſ. Mall. Theod. 321.

AEDĬLATUS, us, i. e. Aedilitas, Feſt.

AEDĬLIS, is, m. (*eigenlijk een* Adject. Aedilis, e, *de gebouwen betreffende*, *van daar* Subſtantive, ſcil. magiſtratus *of* vir) *de* Aedilis, *was* 1) *een overigheidsperſoon in* Rome, *welke het opzicht op de openbare en andere gebouwen*, *als ook de Politie*, *en bijzonder de bezorging der openbare ſchouwſpelen had*: *zie* Cic. Leg. III, 3. *Oorſpronglijk waren er maar twee* Aediles, *dezen waren de* Aediles plebis: *vervolgends werden er nog twee bijgevoegd*, *dezen zijn de* Aediles curules, *welke aanzienlijker waren dan de eerstgemelden*, *en hunnen rang achter de* Praetors *hadden. Eindelijk werden er ook van* Augustus *twee* Aediles cereales *gemaakt. Wanneer de Ouden van de* Aediles *ſpreken*, *dan meenen zij gemeenlijk de* Curules; *deze ſtaan dikwijls bij* Cicero, Livius *enz. zie* Liv. VII, 1. *De ouderdom daartoe was gemeenlijk het* 38ſte *jaar*. 2) *ook een*, *en wél naar het ſchijnt de hoogſte Overigheids-perſoon*, *in veele* Municipia, *naar onze zeden Burgemeeſter*, *Schout*, Cic. ad Div. XI, 13. Not. Aedilis, e, Adjective, Aedilisch, *de* Aedilen *betreffende*, *bij voorb.* ludis dare aedilibus, Plaut. Poen. V, 2, 52, i. e. *tot de* Aediliſche *ſchouwſpelen*, *ten zij* ludis *de* Ablativus *is*: *den* Aedilen *op het ſchouwſpel*, *op ſchouwſpeldagen enz.*

AEDĬLĬTAS, atis, f. *de* Aediliteit, *d. i. het ambt van den* Aedilis, Cic. Off. II, 17: aedilitatem petere, Cic. Cluent. 25: gerere, Plaut. Stich. II, 2, 29: aedilitate fungi, Cic. Off. II, 16.

AEDĬLĬCĬUS, a, um, Aedilisch, *d. i. den* Aedilis *of de* Aediles *betreffende*, *daartoe behoorende*, *van hun oorſpronglijk enz.*, *bij voorb.* munus aedilicium, Cic. Off. II, 16, i. e. Aedilitas: repulſa aedilicia i. e. aedilitatis, Cic. Planc. 21: ſcriba aedilicius, Cic. Cluent. 45: praetexta toga, Cic. Vatin. 7: lanitio, Liv. XXV, 2, i. e. aedilium: aedilicii (ſcil. ludi) *of* aedilicia (ſcil. munera i. e. ludi) *ſchouwſpelen der* Aedilen, *bij voorb.* vectigal aediliciorum, Cic. Qu. Fr. I, 1, 9: edictum, Pand. XXI, 1, i. e. aedilium: *van daar* actio aedilicia, Ibid. 47, i. e. ex edicto aedilicio: *bijzonder merke men op* vir aedilicius *of enkel* Aedilicius, Cic. Brut. 28. Vatin. 7: cf. Piſ. 36, i. e. *iemand*, *die* Aedilis *geweest is*, *en gevolglijk het karakter van eenen* Aedilis *heeft*.

AEDĬTĬMOR *of* **AEDĬTŬMOR**, ari, i. e. ſum aedituus, Pompon. ap. Gell. XII, 10: *alwaar* Nonius aedituor *leest*.

AEDĬTĬMUS, (Aeditimus), i, m. i. q. Aedituus, Varr. R. R. I, 2, i. I, 69, 2. Cic. Top. 8.

AEDĬTŬENS, tis, i. q. aedituus, Lucret. VI, 1273.

AEDĬTŬUS, i, m. i. e. cuſtos aedis, *de koster*, *klokluider*, Cic. Verr. IV, 44. Suet. Dom. 1. Plaut. Curc. I, 3, 48: *ook Tropisch lofdichter* (*misſchien*) *of beſchrijver*, Hor. Epiſt. II, 1, 229.

AEDON (*van drie Lettergreepen*), ŏnis, f. *de nachtegaal*, Senec. Agam. 670. Petron. 131. Calpurn. Ecl. VI, 8.

AEDŎNĬUS, a, um, i. e. ad aedonem pertinens, *bij voorb.* vox aedonia i. e. aedonis, *nachtegaalsſtem*, Auct. Carm. in Piſon. (*bij* Lucanus) 257.

AEGER, gra, grum, 1) *ziek*, *krank*, *zich niet wel bevindende*, 2) *naar het ligchaam*, *of in ligchaamszwakte zich bevindende*, *zich niet wel bevindende*, *bij voorb.* graviter aegrum fuiſſe, Cic. Div. I, 25: cf. Att. VI, 1 extr., *zeer krank*: homines aegri gravi morbo, Cic. Catil. I, 13: Aeger pedibus, Salluſt. Catil. 59 Cort.: aeger vulneribus, Nep. Milt. 7: genua aegra, Virg. Aen. V, 468, i. e. *matte*: ex vulnere, Liv. XXVI, 8: Aegro corpore eſſe, Cic. Quir. red. 1: aegra valitudo, Cic. Brut. 48: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* Pſyche aegra corporis, animi ſaucia, Apulej. Met. IV. p. 157. Elm. *Ook* Subſtantive, *een zieke*, *bij voorb.* Cic. Nat. D. II, 4. ne aegri qui-

Digitized by Google

quidem cet.: Cic. Div. II, 3. ad aegros non cet. *Ook Tropisch, krank, van levenloze dingen, d. i. zich niet wel bevindende, mat, flecht gefleld, ellendig, bij voorb.* aegra pars reipublicae, Cic. Verr. I, 2, *krank, d. i. in flechte gefleldheid:* anhelitus aeger, Virg. Aen. V, 432: feges aegra, Virg. Aen. III, 142: b) *naar de ziel, d. i. bekommerd, of anders kwalijk gefleld, zich kwalijk bevindende, verdrietelijk enz., bij voorb.* aeger animus, Sall. Jug. 29 Cort.: aeger amore, Liv. XXX, 11: aeger ab animo, Plaut. Epid. I, 2, 26: aegri mortales, Virg. Aen. II, 268: Medea aegra animo, Cic. Coel. 8 e poëta: Pfychen aegerrimam, Apulej. Met. VI. p. 178. Elm.: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* aeger animi, Liv. I, 58. II, 36. XXX, 15, i. e. in animo: confilii, Stat. Theb. XI, 141. Salluft. fragm. ap. Arufian., i. e. *befluiteloos:* aegris oculis introfpicere, Tacit. Hift. II, 20, i. e. *met verdrietige oogen enz. Van daar* aegrum Subftantive, *onlust, verdriet, bij voorb.* plus aegri ex abitu viri cepi, Plaut. Amph. II, 2, 11: nil aegri, Lucret. V, 172. 2) *verdrietig, d. i.* a) *verdriet verwekkende, bij voorb.* Nunquam quidquam animo meo fuit aegrius, Plaut. Amph. III, 2, 2, *verdrietiger: dus ook* fpes aegra, Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 14: cf. Aegre. b) *verdriet verraadend, bij voorb.* oculis aegris, Tacit. Hift. II, 20, *met verdrietige (nijdige) oogen enz. Zie hier voor.*

AEGILŌPIUM, i, i. q. Aegilops, *gerftenkorn*, Plin. Hift. Nat. XX, 14 extr. XXII, 21 ante med. *Ook* Aegilopa, ae, *bij voorb.* aegilopis incipientibus, Ibid. XXI, 19 extr.

AEGĪLOPS, opis, f. 1) *een zweer aan den hoek van het oog, een gerftenkorn*, Celf. VII, 7. n. 7. *Ook* Plin. H. N. XXXV, 6: aegilopas manare, *alwaar het de Griekfche* Accufativus, *maar ook van* Aegilopa *zijn kan: zie* Aegilopium. 2) *zekere boom, misfchien een foort van beukenboom*, Plin. H. N. XVI, 6 *en* 8. 3) *een zeker onkruid in de gerst*, Ib. XVIII, 17 ante med.: *misfchien wilde haver.* 4) *een foort van uiëngewasfen* (bulborum), Ibid. XIX, 5 extr.

AEGIS, idis, f. *eigenlijk geitenvel. Van daar* 1) *een foort van befchermwapen der Goden, de Aegis, bij voorb. van* Jupiter, Virg. Aen. VIII, 354: (*het welk volgens de gewoone mening, met het vel der geit, die* Jupiter *gezoogd heeft, overtrokken geweest zal zijn, en daar van den naam bekomen hebben*), *bijzonder van* Pallas, Virg. Ibid. 435. Ovid. Met. VI, 78. V, 46, *die het hoofd van* Medufe *er op zette. Gemeenlijk moet men een borstharnas der Goden daar door verftaan; doch misfchien ook een fchild der Goden. Van daar Tropisch, een befchermmiddel, een fchutsgeweer*, Ovid. Remed. 346. 2) *in den lorkenboom* (larix) *het hout, dat naast aan het pit is*, Plin. H. N. XVI, 39.

AEGĪSONUS, a, um, i. e. aegide fonans, Valer. Fl. III, 88.

AEGOCĔROS, otis, *ook* i, m. *de fleenbok*, Lucret. V, 614: *alwaar* Genit. is *is:* Caef. Germ. in Arat. 213, *alwaar* Genit. aegoceri *ftaat: de* Nominat. *ftaat* Lucan. IX, 536.

AEGRE, Adv. 1) *na veel moeite, met veel moeite of zwarigheid, ter nauwer nood, wanneer men het ook, kwalijk, nauwelijks, bezwaarlijk, kan vertaalen, bij voorb.* omnis conglutinatio aegre — divellitur, Cic. Senect. 20: aegre me tenui, Cic. Att. XVI, 11 in.: aegre abftinent, quin cet., Liv. II, 45: aegre victa, Ibid. 27: aegre invenire, Plaut. Capt. III, 1, 1: inveteratio aegrius depellitur, Cic. Tufc. IV, 37: bellum aegerrume definere, Sall. Jug. 83 Cort: nihil aegrius factum eft, Cic. Verr. IV, 64. Not. vix & aegre, *alwaar het één kan wegblijven*, Apulej. Met. I. p. 111. Elm.: aegrius ab aliquo cavere, Plaut. Afin. I, 1, 106, i. e. difficilius: aegerrime aliquid conficere, Caef. B. G. I, 13: 2) *met bezwaarlijkheid, verdriet, of ongeern, bij voorb.* ferre aliquid *verdragen*, Cic. Tufc. IV, 27. Ter. And. I, 2, 7. Hec. III, 5, 47: pati, Liv. II, 45. Terent. Ad. I, 2, 63, i. e. *zich ongeern laten gevallen, er kwalijk mede te vrede zijn: dus ook* aegrius pati, Liv. VII, 13. Plaut. Poen. V, 2, 111: *dus ook* aegerrime ferre, Liv. IV, 51. Sall. Jug. 85 Cort.: careo aegre, Cic. Att. VII, 2: Manil. 5, i. e. *ongeern misfen: ook* aegre habere aliquid, Liv. VII, 5. Plaut. Bacch. V, 1, 16, i. e. ferre: *ook ftaat het met* facere *en* effe, *als of het een* Adjectivum neutrius gen. *ware, bij voorb.* aegre facere alicui, Ter. Eun. IV, 1, 10. Plaut. Caf. III, 4, 17, i. e. *wee doen, verdriet aandoen enz., iet verdrietigs toevoegen: bijzonder ftaat optemerken:* eft mihi *of* animo meo aegre, *het is mij verdrietig, verwekt mij kommer, doet mij wee, verdriet mij, bij voorb.* Hoc mihi aegre eft, Plaut. Capt. III, 5, 43: quod mihi aegre eft, Terent. Hec. III, 5, 65: ne quid aegre effet mihi, Ibid. II, 1, 30: aegre eft (fcil. mihi), Ter. Ad. I, 2, 57: quid tibi ex filio aegre eft, Plaut. Bacch. V, 1, 26: nefcio quid meo animo aegre eft, Plaut. Merc. II, 3, 35: *van daar* ne aegre quidquam ex me audias, Ter. Hec. V, 1, 38, i. e. *niets verdrietelijks enz.;* nunquam quidquam animo meo fuit aegrius, Plaut. *zie* Aeger *op het einde.*

AEGRESCO *of* AEGRISCO, ui, ĕre, 1) *ziek, krank worden, bij voorb. naar het ligchaam, bij voorb.* corvi aegrefcunt, Plin. H. N. X, 12: morbis aegrefcimus iisdem, Lucret. V, 350, *alwaar* Ed. Creech. aegrifcimus *heeft: anders komt gemeenlijk* aegrefco *voor. Ook misfchien zieker worden, zie het volgende.* 2) *Tropisch, van de ziel, krank worden, d. i. verdrietig worden, bekommerd worden, zich kwellen, knies zen enz., bij voorb.* anxia mentem aegrefcit curis, Stat. Theb. XII, 193. cf. II, 18: Tacit. Ann. XV, 25: cura aegrefcit, Stat. Theb. I, 400: *ook misfchien zieker worden, zich flechter bevinden, bij voorb.* violentia Turni — aegrefcit medendo, Virg. Aen. XII, 45, *alwaar* ardefcit *of* alerefcit *gelezen kan worden, maar misfchien zonder noodzaak: dus ook* Stat. Theb. I, 400: aegrefcit cura parentis. Not. Aegrui, aegrueram cet. *fchijnen niet voor te komen.*

AEGRĪMONIA, ae, f. *verdrietelijkheid, kommer*, Cic. Att. XII, 38. Horat. Epod. XIII, 18. XVII, 73. Plaut. Stich. III, 1, 5.

AEGRĪTUDO, ĭnis, f. 1) *krankheid des ligchaams*, Plin. H. N. VIII, 1: Colum. VII, 7. Tacit. Ann. II, 29 cet. 2) *krankheid der ziel, d. i. kommer, verdrietelijkheid*, Cic. Tufc. III, 10: aegritudine adluci, Ib. 7: in aegritudinem incidere, Ib. 9: cf. 12, 13, 14, 18 cet.

AEGROR, oris, m. *krankheid*, Lucret. VI, 1129, 1257.

AEGRŌTĀTIO, onis, f. *het krank of ziek zijn, de krankheid* a) *des ligchaams*, Cic. Tufc. III, 10. IV, 10, 13. b) *der ziel*, Cic. Tufc. III, 4. IV, 37, *bij voorb. gierigheid, en andere ondeugden. Not. ook van boomen*, Plin. H. N. XVII, 24.

AEGRŌTO, avi, atum, are, *krank, ziek zijn*, a) *van het ligchaam, bij voorb.* graviter aegrotare, Cic. Cluent. 62. Tufc. I, 35. Fin. II, 13, Off. I, 24. b) *Tropisch, bij voorb. van de ziel, bij voorb.* animus aegrotat ex re, Cic. Tufc. IV, 37, *ligt krank aan enz., d. i. lijdt grooten kommer, of hevig verlangen enz.:* aegrotare vitio animi, Hor. Sat. II, 3, 307: *ook van andere dingen; niet wel gefleld zijn, zoo als het behoorde te zijn enz., bij voorb.* fama alicujus aegrotat, Lucret. IV, 1118: Mores boni aegrotant, Plaut. Trin. I, 1, 8: artes I, 2, 34: vites, poma, Plin. H. N. XVII, 24 med.

AEGRŌTUS, a, um, *zich niet wel bevindende, ziek van ligchaam, bij voorb.* homo aegrotus, *bij voorb.* cum ad eum aegrotum veniffem, Cic. ad Div. IX, 9 z. corpus, Hor. Epift. I, 2, 48: leo, Ib. I, 73. *Ook* Subftantive, Aegrotus *een kranke, zieke, lijder, patiënt;* aegroti *Patiënten*, Cic. Att. IX, 10: Aegroto — fpes effe dicitur: cf. XII, 21: Terent. And. II, 1, 9: *van daar Tropisch, krank, bij voorb. van de ziel, ook van andere dingen, wanneer zij, als 't ware, krank, d. i. zwak of in een flechten toeftand zich bevinden, bij voorb.* animus aegrotus, Terent. And. I, 2, 22. III, 3, 27, i. e. *krank, bij voorb. van kommer, liefde enz. Ook* Cic. Tufc. III, 4: Id eft — aegrotum animum — infaniam: *doch, deze woorden heeft* Ernesti *als onecht, tusfchen haakjens gefloten:* ut te videre audireque aegroti fient, Plaut. Trin. I, 2, 39, i. e. *verdrietig zijn, van u te zien enz., u met verdriet, ongeern zien en enz.,* aegrota respublica, Cic. in Caecil. 21.

AELURUS, i, m. *de kat*, Gell. XX, 8.

AEMIDUS, a, um, i. e. tumidus, Feft.

AEMŬLA, *zie* Aemulus.

AEMŬLĀTIO, onis, f. *is* 1) *wanneer twee perfoonen naar eene zaak ftreeven, of zich ergens in zoeken gelijk te komen, of wel te overtreffen, de naarijver in eene zaak, gevolglijk in het goede en kwade, zie* Cic. Tufc. IV, 8: *bij voorb.* laudis, Nep. Attic. 5: maximarum rerum, Nep. Att. 20: gloriae, Juftin. praefat.: bona, Tacit. Ann. XIII, 54: *van daar* naturae, *bij voorb.* pictura fallax in aemulatione naturae, Plin. H. N. XXV, 2. 2) *een met nijd gepaarde naarijver, de jalouzij, afgunst, bij voorb.* vitiofa, Cic. Tufc. IV, 26: cf. 8. Tacit. Ann. XIII, 19. Flor. I, 11. Plin. Paneg. 84.

AEMŬLĀTOR, oris, m. *een ijverig navolger, naarijveraar, bij voorb.* ejus (fcil. Catonis), Cic. Att. II, 1 extr.: dei, Senec. ep. 124 extr.: cf. Juftin. VI, 3.

AEMŬLĀTUS, us, m. i. q. aemulatio, Tacit. Ann. XIII, 46. Hift. III, 66.

AEMŬLO, are, *voor* aemulor, ari, *bij voorb.* virtutes patris, Apulej. Met. p. 112. Elm.

AEMŬLOR, atus fum, ari, 1) *een perfoon, of eene eigenfchap of handeling van denzelven zoo nabootzen, navolgen, dat*

men

Digitized by Google

men die zoekt of denkt te bereiken: *verwaarloozen*, *bij voorb.* neglig entiam, Terent. And. Prol. 20: Pindarum, Hor. Od. IV, 2, 1: Agamemnonem, Nep. Epam. 5; *doch het kan hier overal ook zijn bereiken, even eens doen*: iis aemulemur, qui cet., Cic. Tusc. I, 19: *doch, zie* n. 3. virtutes majorum, Tacit. Agric. 15: quos aemulandos tulit, Plin. Ep. V, 15, i. e. imitandos: studia alicujus, Liv. I, 18, *iemands ijverige leerling zijn*: *van daar* 2) *navolgen*, *d. i. door navolging iets bereiken*, *iemand gelijk komen*, *bij voorb.* facilius est laudare quam aemulari, Cic. Flacc. 26, scil. instituta i. e. *bereiken*: Agamemnonem, Nep. Epam. 5: *zie* n. 1: *alwaar meer is, dat men hier toe brengen kan*: cf. Plaut. Mil. III, 2, 26: quoniam aemulari non licet, nunc invides. *Ook Tropisch*, *bij voorb.* tuneque (uvae Balisicae) Albano vino aemulantur, Plin. H. N. XIV, 2 med., i. e. *komen hem gelijk*: vitem aemularetur ulmus, ni pondus esset in culpa, Ib. XVI, 43. 3) *met iemand wegens den voorrang kampen*, *zijn best doen*, *dat een ander den voorrang niet krijgt*, *nijdig naarijveren*, iis aemulemur, Cic. Tusc. I, 19. cf. IV, 26: cum aliquo, Liv. XXVIII, 43. 4) *als een medevrijer vreezen*, *bij voorb.* ipse meas aemulor umbras, Prop. II, 25 (32), 19, i. e. *vreeze*, (*als een verliefde*) *voor mijne eigene schaduw*, *zelfs uit ijverzucht*, *ik ben er jaloersch op*.

AEMŬLUS, a, um, *naarijverig*, *begeerig navolgend*; *zoo wel met een loffelijk als nijdig oogmerk*; *van daar* a) *nijdig*, Virg. Aen. VI, 173. V, 415. b) *Tropisch*, *naarijverend*, *gelijkvormig*, *gewedijk*, *als 't ware*, *kampende*, vina aemula sufcis cadis, Martial. XIII, 113: cf. IV, 42. *Bijzonder staat het* Substantive, 1) *een naarijveraar*, *naarijveraarster*, *in een loffelijk of nijdig opzicht*, a) *loffelijk*, aemulus laudum, Cic. Phil. II, 12: aemula laudis, Cic. Coel. 14: studiorum ac laborum, Cic. Marc. 1: inventorum Zenonis aemuli Stoici nominantur, Cic. Mur. 29: b) *in een nijdig opzicht*, *een benijder*, Virg. Aen. VI, 173: Britannici aemulum, Suet. Ner. 6: exortus aemulus Vologeso, Tacit. Ann. XIII, 7. 2) *een medevrijer*, *mededinger*, a) *eigenlijk*, Terent. Eun. II, 1, 8. IV, 1, 8: Cic. Verr. V, 31: b) *Tropisch*, *bij voorb.* aemula imperii *heet* Karthago, Vellej. II, 1, i. e. *de medevrijster*, *mededingster naar de opperheerschappij*: aemulus regni, Justin. IX, 7, *medevrijer of mededinger*: *ook van dieren en levenlooze zaken*, *bij voorb.* sidus Veneris aemulum solis ac lunae, Plin. H. N. II, 8: mustelas aemulas marinis, Ib. IX, 17, i. e. *gelijkvormig*, *gelijk*: fluvius argento vel vitro aemulus in colorem, Apulej. Met. I. p. 111. Elm., i. e. *gelijkvormig*, *gelijk*.

AENĀTOR, oris, m. *de Trompetter*, Sueton. Caes. 32. Senec. Ep. 84.

AENEUS (*van drie lettergrepen*), a, um, 1) *koperen*, *uit metaal*, *uit brons*, *eigenlijk uit koper*, *bij voorb.* statua, Cic. Phil. IX, 6: equus, Cic. Offic. III, 9: candelabra, Cic. Verr. IV, 26. Not. *de Dichters maken het ook van vier lettergrepen*, aënĕus; *bij voorb.* Martial. XI, 76: Ovid. Met. I, 125: *ja zij zetten er nog een h in*, aheneus, *bij voorb.* Hor. Epist. II, 1, 248. *Ja zij werpen ook dikwijls de achterste* e *uit*, *en zeggen* Aenus *of* ahenus, *waaruit eindelijk* aenum *of* ahenum scil. vas i. e. *een koperen pot*, *een ketel*, *komt*. 2) *Tropisch*; *bij voorb.* barba, Suet. Ner. 2, i. e. *rood*: proles, Ovid. Met. I, 125.

AĒNEUS (*van vier lettergrepen*) *of* **AHĒNEUS**, a, um, *is* 1) *het zelfde*, *als* Aeneus, *bij voorb.* ahenea signa, Horat. Ep. II, 1, 248. 2) *Tropisch*, *bij voorb.* aetas aënea, Ovid. Met. I, 125: murus aheneus, Horat. Ep. I, 1, 60: jugum aheneum, Horat. Od. III, 9, 18. *zie* Aeneus.

AENIGMA, ătis, n. *alles*, *wat zwaar is*, *om te raaden*, *of te verstaan*: *van daar* 1) *de onverklaarbaarheid*, *duistere aanwijzing*, *het raadzelachtige*, *bij voorb.* somniorum, Cic. Div. II, 64. 2) *eene duistere uitdrukking of reden*, *een raadzel*, *of raadzelachtige woorden*, Cic. Or. III, 42 in.: Cic. Att. VII, 13.

AENĬPES *of* **AHENĬPES**, ĕdis, *koperen voeten hebbende*, *kopervoetig*, Ovid. Her. VI, 32.

AENŬLUM, i, *een klein koperen potjen*, Fest.

AENUS (*van drie lettergreepen*) *of* **AHENUS**, a, um, 1) i. q. Aeneus *koperen*, *uit metaal*, *koper*, *brons- of spijskok*, *bij voorb.* crateras aënos, Virg. Aen. IX, 165: falcis ăënae, Ovid. Met. VII, 226: cf. Virg. Aen. IV, 513: falcis ahenae, Lucret. V, 1293 Ed. Creech.: signa ahena, Ibid. I, 316: luce aëna, Virg. Aen. II, 470, i. e. armorum aeneorum. *Van daar* Substantive Aënum *of* Ahenum scil. vas *een koperen vat*, *bij voorb.* *een ketel*, *waartoe hij ook diene*, *bij voorb.* *om te kooken*, *bij voorb.* aena locant, Virg. Aen. I, 213 (217). cf. Ovid. Met. VI, 645: *bijzonder om te verwen*, Ovid. Fast. III, 822, *bij voorb.* *tot purper*; *van daar* Sidonium *of* Tyrium ahenum *voor* purpura Sidonia, Tyria; *het eerste staat* Senec. Herc. Oet. 665, *dit* Stat. Sylv. I, 2, 151: *dus ook* ahena Getula, Sil. XVI, 176. 2) *Tropisch*, corda ahena, Stat. Theb. III, 380, *koperen*, *ijzeren*, *d. i. harde harten*: manus, Hor. Od. I, 35, 18.

AEQUABĬLIS, e, 1) *gelijk*, *effen*, *zonder hoogten*, *niet hobbelig*; *van daar* genus orationis aequabile, Cic. Off. I, 1: *eene zachte wijze van spreken of uitdrukking*: *dus ook* lenitas, Cic. Or. II, 15: *doch, het kan ook zijn, zich gelijk blijvende*: *van daar zacht jegens de menschen*, *glimpig*, *gevolglijk billijk denkende*, *bij voorb.* in suos, Tacit. Ann. VI, 31: officiis aequabilis, Tacit. Hist. IV, 5: *doch, hier kan het ook zijn, zich gelijk blijvende*: 2) *gelijk*, *d. i. zich gelijk blijvende*, *zich niet veranderende*, *bij voorb.* motus certus & aequabilis, Cic. Nat. D. II, 9: *dus ook* homo, *bij voorb.* Cic. Tusc. II, 27 in.: 3) *gelijk*, *ten aanzien van eene andere zaak*, *d. i. niet meer*, *grooter of kleiner*, *bij voorb.* aequabilis partitio, Cic. Off. II, 11: jus aequabile, Cic. Invent. I, 2 in. 53 extr., i. e. *jegens allen gelijk*.

AEQUABĬLĬTAS, ātis, f. 1) *de gelijkheid*, *die waargenomen wordt*, *gelijkvormigheid* a) *in eene zaak*, *bij voorb.* juris, Cic. Or. I, 52: cf. 42: motus, Cic. Nat. D. II, 5: vitae, Cic. Off. I, 31. cf. 26: dicendi, Cic. Or. 16: *doch het kan hier ook zijn de zachte uitdrukking*: b) *de gelijkheid van gedrag*, *bij voorb.* *jegens de menschen enz.*, *bij voorb.* cum aequabilitate aliquid facere, Cic. Or. II, 85 in.: *doch het kan ook zijn gelatenheid*, *zacht lijden*: 2) *gelatenheid*, *billijkheid*, *zacht gedrag*, *bij voorb.* Cic. Or. II, 83 in.: *zoo is het beter*: *zie hier voor*.

AEQUABĬLĬTER, Adv. *op gelijke wijze*, *met gelijkvormigheid*, *bij voorb.* praedam dispertire aequabiliter, Cic. Off. II, 11, i. e. in partes aequales: cf. Cic. Mil. 28: Nat. D. II, 45: Or. II, 54: ad Qu. Fr. I, 1, 8. Compar. Aequabilius, Sallust. Cat. 2.

AEQUAEVUS, a, um, *van gelijken ouderdom of jaaren*, *bij voorb.* amicus, Virg. Aen. II, 561. V, 452. *Ook van levenlooze dingen*, *bij voorb.* lotos aequaeva urbi, Plin. H. N. XVI, 44: nemus: Claudian. Epigr. II, 16: urbs aequaeva polo, Ibid. bell. Get. 54.

AEQUĀLIS, e, 1) *gelijk*, *d. i. effen*, *zonder hier of daar uitpuilende deelen*, *bij voorb.* terra, Ovid. Met. I, 34: gentes sine naribus aequali totius oris planitie, Plin. H. N. VI, 30: mons aequali dorso, Tacit. Ann. IV, 47: *doch, dit kan gevoeglijk tot* n. 2. *behooren*. 2) *gelijk*, *d. i. van dezelfde gedaante of gesteldheid*, *bij voorb.* tumuli, Liv. VII, 24: peccata, Cic. Parad. III, 1: aequalior imber, Liv. XXIV, 46. *Ook met den* Dativus *of met* inter, *bij voorb.* partem pedis esse aequalem alteri parti, Cic. Or. 56: paupertatem divitiis aequalem esse, Cic. Leg. II, 10: virtutes inter se esse aequales & pares, Cic. Or. I, 18: *alwaar aan te merken is*, *dat* aequalis *en* par *bij een staat*; *zoo is het ook* Ib. III, 14: omnes virtutes aequales & pares: *zoo staat* excellus *en* altus, vix *en* aegre, doceo *en* erudio *bij een*. *Ook* Substantive *met den* Genitivus, *bij voorb.* Cic. Or. 64: Creticus & ejus aequalis Paeon. 3) *gelijk*, *d. i. gelijkblijvend*, *overeenstemmende*, *bij voorb.* sibi aequalis, Plin. H. N. XXXV, 11: *dus ook* Nil aequale fuit homini, Hor. Sat. I, 3, 9: Bastarnis Scordisci lingua — aequales, Liv. XL, 57: *ook behoort het één en ander uit* n. 2. *hier toe*, *bij voorb.* imber aequalior, Liv.: partem pedis aequalem cet. 4) *bijzonder*, *gelijk in jaaren*, *van gelijken ouderdom*, *gelijktijdig*, *bij voorb.* Livius Ennio aequalis fuit, Cic. Brut. 18: urbem — corpori aequalem esse, Liv. XXVIII, 28: temporibus illis, Liv. VIII, 40. *Ook* Substantive, *bij voorb.* meus aequalis, Cic. Brut. 48: Ter. And. II, 6, 22. *Van daar met den* Genitivus, *bij voorb.* aequalis illorum temporum, Cic. Div. I, 18, i. e. vivens illis temporibus: ejus (viri), Cic. Brut. 68.

AEQUALĬTAS, ātis, f. 1) *de gelijkheid*, *gelijke gesteldheid van twee zaaken*, *of van de ééne met de andere*, *bij voorb.* aequalitas verborum, Cic. Partit. 6: fraterna, Cic. Lig. 12: cf. Leg. I, 13: 2) *de gelijkheid van ouderdom*, Cic. Brut. 42: 3) *Billijkheid*, *gelatenheid*, *in het gedrag*, *bij voorb.* fides, aequalitas, Cic. Amic. 5 med. Ed. Graev. Ernesti *heeft*, *misschien zonder noodzake*, *aan deze lezing getwijfeld*, *en* aequitas *laten drukken*: *dus is ook* aequabilitas, Cic. Or. II, 85.

AEQUĀLĬTER, Adv. *op gelijke wijze*, *gelijkvormig*, Cic. Verr. III, 70: Amic. 16: Compar. Aequalius, Tacit. Ann. XV, 21: Hist. I, 27. Colum. Arb. 4.

AEQUĀMENTUM, i, *het geen daar men iets mede recht of gelijk maakt*, Varr. ap. Non.

AEQUĀNĬMĬTAS, ātis, f. 1) *billijke denkwijze jegens iemand*, *genegenheid*, Terent. Adelph. prol. 24: Phorm. prol. 35: *ook kan het eenigermate gelatenheid*, *bedaard gedrag zijn*. 2) *gelatenheid*, *geduld*, *bij voorb.* Plin. H. N. XVIII, 12:

aequa-

Digitized by Google

aequanimitatem fieri vescentibus ea scil. lente Aegyptia.

AEQUĀTĬO, ōnis, f. *de gelijkmaking*, *bij voorb.* bonorum, Cic. Off. II, 21: gratiae, Cic. Mur. 23: juris, Liv. VIII, 4 in.: fortunae ac dignitatis, Liv. XXXIV, 31 extr.

AEQUE, Adv. 1) *gelijk*, *d. i. niet verschillende*, *bij voorb.* trabes aeque longae, Caes. B. C. II, 10, i. e. *even lang*, *van gelijke of dezelfde lengte. Doch dit behoort ook tot n. 2. Van daar* 2) *gelijk*, *op gelijke wijze*, *zonder lidwoordjens van vergelijking*, *bij voorb.* benevolentia non omnes aeque egent, Cic. Off. II, 8, *hebben ze niet op dezelfde wijze nodig:* Literae utrique nostrum aeque gratae, Cic. ad Div. XIII, 8: aeque bene usus sit, Nep. Hann. 4: aeque libenter, Cic. ad Div. V, 21 in.: aeque utriusque necessarius, Cic. Quint. 28: aeque ambo pares, Plaut. Men. V, 9, 60: tecum una aeque pocula potitet, Plaut. Asin. IV, 1, 26, i. e. *even zoo als gij*, *niet meer dan gij. Dikwijls kan men er even zoo voor zetten: van daar* 3) *op gelijke wijze*, *even zoo*, *even zoo wel*, a) *zonder lidwoordjens van vergelijking*, *bij voorb.* aeque libenter, Cic., *even zoo geern: is zeer in gebruik: zie hier voor n. 2: want dat behoort hier. Zonderling antwoordt iemand* Terent. Andr. II, 6, 3, *als hij zijnen Heer antwoorden moet*, *en de waarheid niet zeggen wil*, *en toch antwoorden wil*, *maar niet weet*, *wat hij zeggen zal:* Aeque quidquam nunc quidem, *voor* Nihil, *eigenlijk* (*niet*) *juist thans iet. De Heer zegt daar op* Nihilne? *waarom mischien* non *voor* nunc *beter zou zijn:* non quidquam i. e. nihil: *ten zij men moest zeggen*, *dat hij das* non *in de gedachten vergeten*, *of niet duidelijk uitgesproken heeft*, *het welk zulken antwoorders wel meer gebeurt:* aeque istuc facio, Plaut. Mil. III, 189, i. e. *ik schat dat gelijk*, *het is mij juist evenveel enz.:* non aeque legerur, quisquis cet., Cic. Pis. 39 in., i. e. *op gelijke wijze*, *zonder onderscheid:* adversam quoque (fortunam) te aeque ferre posse, Sulp. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 extr., i. e. *op gelijke wijze*, *even zoo wel* scil. *als het geluk: doch*, *het kan hier ook zijn*, *gelaten: zie n. 5.* b) *met lidwoordjens van vergelijkingen*, et, ac *of* atque, quam, ut, cum, *die men gemeenlijk in 't Nederduitsch door als*, *zoo als*, *uitdrukt*, *bij voorb.* nisi aeque amicos & nosmet ipsos diligamus, Cic. Fin. I, 20, *doch de Ed. Ernest. heeft* ac: eosdem labores non esse aeque graves imperatori & militi, Cic. Tusc. II, 26 in.: aeque miser — & is, Cic. Fin. IV, 24: aeque peccat, si — & si auri, Ibid. 27: Hi coluntur aeque atque illi, Cic. Nat. D. III, 18: tibi sunt aeque noti ac mihi, Cic. Brut. 71: aeque nitida, ac si cet., Nep. Eum. 5. *en meermaalen: ook schijnt* aeque *verstaan te moeten worden*, Hor. Epist. I, 16, 32: Ego ac tu, i. e. *ik zoo als gij: doch het is misschien niet nodig*, *dewijl* ac *ook elders zoo als heet.* Not. *Het* et, ac, atque *is niet wonderbaar: want men kan het gemeenlijk door en vertaalen*, *en* aeque *op gelijke wijze*, *bij voorb.* amo te aeque & (ac, atque) fratrem *ik bemin u en uw' broeder op gelijke wijze*, *gevolglijk u als hem*, *en hem als u enz.* Nihil eos aeque terruit, quam cet., Liv. XXVIII, 26 extr.: *zoo staat ook* aeque quam, Liv. V, 3 in. V, 6 extr. *en meermaals:* Pompejum aeque ut unumquemque laborasse, Cic. Dom. 11 extr.: Novi aeque omnia tecum, Ter. Phorm. V, 8, 43, *even zoo als gij*, *zoo goed als gij: dus ook* tecum una aeque pocula potitet, Plaut. *zie hier voor.* c) *met den Ablativus*, *voor* ac, *bij voorb.* Plaut. Amph. I, 1, 137. Nullus est hoc meticulosus aeque: *dus ook* Plin. H. N. XXXV, 3: quibus nullas aeque demiror tam longo aevo durantes: *ook* d) *tweemaal* aeque *voor* aeque ac; Horat. Ep. I, 1, 25: aeque pauperibus prodest locupletibus aeque: *dus ook* Tac. Agric. 15: e) *ook staat* aeque *met den* Comparativus, *bij voorb.* nec est quisquam mihi, aeque melius cui velim, Plaut. Capt. III, 5, 42. 4) *gelaten*, *bij voorb.* aequius perituros, Sallust. fragm. ap. Serv. *Ook* Sulp. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 extr. adversam (fortunam) te aeque ferre posse i. e. *gelaten: doch het kan ook zijn*, *even zoo: zie hier voor.*

AEQUĬDIĀLE, i. q. aequinoctiale, Fest.

AEQUĬLATĀTĬO, onis, f. *de gelijke breedte*, Vitruv. IX, 8.

AEQUĬLATĔRALIS, e, *gelijkzijdig*, *gelijke zijden hebbende*, Censorin. de die nat. 8.

AEQUILAVIUM i. e. ex toto dimidium, Fest.

AEQUĬLIBRIS, e, *volkomen gelijk*, *evenwigtig*, *bij voorb.* margines, Vitruv. V, 12.

AEQUĬLĪBRĬTAS, atis, f. *de evenwigtige stand eener zaak*, *de volkomen gelijkheid*, *waar niets daar van hooger noch dieper is*, Cic. Nat. D. I, 39. Cicero *vertaalt daarmede het woord* ισονομια: *hij zegt:* aequilibritatem; sic enim ισονομιαν, si placet, adpellemus. Ib. c. 19. *vertaalt hij het* aequalem tributionem.

AEQUĬLĪBRĬUM, i, n. 1) *het evenwigt: van daar* 2) *de evenwigtige stand*, *de volkomen gelijkheid*, *bij voorb.* aquae, Senec. Nat. quaest. III, 25: *van daar gelijkheid*, Gell. XX, 1. §. 15, 33.

AEQUĬNOCTĬĀLIS, e, i. e. ad aequinoctium pertinens, *bij voorb.* aestus aequinoctialis, Senec. quaest. nat. III, 28, i. e. circa aequinoctium: horae, Plin. H. N. II, 97: oriens, occasus, Ib. 47: circulus, Varr. L. L. VIII, 18, i. e. *de Aequator.*

AEQUĬNOCTĬUM, i, scil. tempus, *de tijd*, *dat dag en nacht gelijk is*, *de nachtsevening*, Cic. Att. XII, 27. Liv. XXXI, 47: Plin. H. N. II, 97.

AEQUĬPARĀBĬLIS, e, *het geen te vergelijken is*, *vergeleken verdient te worden*, *vergelijklijk*, alicui, Plaut. Curc. I, 3, 11: *en* cum aliqua re, Plaut. Trin. II, 4, 65.

AEQUĬPARATIO, onis, f. *het gelijk zijn*, *gelijkheid*, *vergelijking*, *bij voorb.* aestimare aequiparatione, Gell. V, 5, i. e. *oordeelen*, *of iemand* (*iet*) *aan iemand* (*of eene andere zaak*) *gelijk of opgewassen is.*

AEQUĬPĂRO (Aequipĕro), avi, atum, are, 1) *gelijk komen of gelijk zijn*, *bij voorb.* aliquem labore, Nep. Alcib. 11: urbem dignitate, Nep. Them. 6: ut nemo me aequiparare posset, Liv. XXXVII, 53: solem, Suet. Ner. 53: magistrum, Virg. Ecl. V, 48: nemo est, qui factis me aequiperare queat, Cic. Tusc. V, 17 e poëta: *ook* alicui, *bij voorb.* Gell. XIV, 1. 2) *gelijk stellen*, *of in vergelijking brengen*, aliquid ad aliquid, *bij voorb.* suas virtutes ad virtutes alicujus, Plaut. Mil. I, 1, 11: *ook* aequiparari Jovis equis dictatorem, Liv. V, 23, i. e. *gelijk komen: voor* Jovi equis (i. e. *ten aanzien der paarden*).

AEQUĬPĔDUS, a, um, *gelijkvoetig*, *d. i. gelijke voeten hebbende*, *bij voorb.* trigonum, Apul. de dogm. Plat. p. 5. Elm.

AEQUĬPOLLEO, ere, *evenveel gelden*, *bij voorb.* aequipollentes propositiones, Apulej. Ibid. p. 36. cf. 39.

AEQUĬPONDIUM, i, n. *het tegenwigt*, *of gelijkheid van gewigt*, *dat behouden wordt*, Vitruv. X, 8.

AEQUĬTAS, atis, f. 1) *gelijkheid*, *gelijkvormigheid*, *bij voorb. van meer zaken onder malkanderen. Evenredigheid*, *Proportie*, *Symmetrie*, *bij voorb.* membrorum, Suet. Aug. 79: portionum, Senec. quaest. nat. III, 10. 2) *matiging der driften en begeerten*, *gelatenheid*, *bij voorb.* animi, Cic. Senect. 1: Agr. I, 5: Tusc. I, 40: Nep. Thras. 4: Caes. B. G. VI, 22: 3) *billijkheid*, *bij voorb.* hominis, Nep. Arist. 2: causae, Cic. ad Planc. in Ep. ad Att. XVI, post ep. 16: in epistola secunda prope fin.: aequitate uti, Cic. Caecin. 13: pro aequitate dicere, Cic. Or. I, 56: *ook volgt* ut, *bij voorb.* Quam habet aequitatem, ut agrum — habeat, Cic. Off. II, 22 extr.

AEQUĬTER, Adv., i. q. aeque, *gelijk*, Accius ap. Non.

AEQUO, avi, atum, are, 1) *gelijk maken*, *d. i. effen maken*, *bij voorb.* aream cylindro, Virgil. Georg. I, 178: convexa vallium, Justin. II, 10 extr.: *van daar* aequata agri planities, Cic. Verr. IV, 48, i. e. *effen*, *gelijk.* 2) *gelijk*, *d. i. recht maken*, *d. i. maken*, *dat er geen kromte in is*, *bij voorb. het front van een leger*, Liv. V, 38 in. aequari frontes: 3) *gelijk maken*, *d. i. dat iet niet kleiner zij*, *of min bevatte*, *dan het andere*, *en over het geheel gelijke gesteldheid hebbe*, *niet onderscheiden zij enz.* a) *onder elkander*, *bij voorb.* ira vires aequavit, Liv. X, 35: sortes, Cic. Div. I, 18: Cornel. fragm. cf. Plaut. Cas. II, 6, 35, *de loten enz.*, *opdat de één in het loten geen voordeel boven den ander hebbe:* frontes, Liv. *zie hier voor:* aequatis velis, Virg. Aen. IV, 587, i. e. *gelijk:* aequati numero, Ibid. VII, 698: aequatae aurae, Ibid. V, 844: aequato imperio uti, Liv. XXII, 27: aequata repulsa, Liv. X, 37, i. e. *evenéens bekomen weigering*, *van zegepraal enz.* b) *van eene andere zaak of persoon*, *bij voorb.* omnia solo *met den grond gelijk maken*, Liv. XXIV, 47: *dus ook* urbem solo, Vellej. II, 4. cf. Tacit. Ann. I, 51: *van daar Tropisch* solo aequare dictaturas, Liv. VI, 18, i. e. *verdelgen*, *geheel afschaffen: verders* se alicui, *bij voorb.* jam se illis aequarunt, Cic. Offic. I, 1: *doch de* Edd. Graev. *en* Ernest. *hebben* jam illos aequarunt; *dan behoort het tot* n. 5: dicta factis, Liv. VI, 2: imperium terris, animos Olympo, Virg. Aen. VI, 782: animum magnitudini nominis, Liv. XXX, 21: laborem, Virg. Aen. I, 508: *gelijk maken*, *d. i. gelijk verdeelen*, *zoo als het dan menigmaal is*, *gelijk verdeelen*, *bij voorb.* stercora, Colum. II, 22: *ook met* cum, *in plaats van den* Dativus, *bij voorb.* aequari cum principibus, Cic. Leg. III, 10. *Van daar* 4) *gelijk maken door woorden*, *gelijk zetten of verdeelen*, *bij voorb.* Philippum Hannibali, Liv. XXXI, 7: rem cum re, Cic. Verr. I, 8 in.: 5) *gelijk komen*, *bij voorb. aan iemand*, *of bereiken*, *bij voorb.* superiores reges, Liv. I, 53: aliquem

quem curſu, Liv. XXXI, 36: curſum alicujus, Curt. IV, 1: gloriam alicujus, Suet. Caeſ. 55: jam illos aequarunt, Cic. Off. I, 1, *alwaar ſommige* Edd. *hebben:* ſe illis aequarunt; *zie hier voor: ook heet* aequari *gelijk zijn, gelijk komen, bij voorb.* dentes aequantur dentibus Indis, Ovid. Met. VIII, 288: *dus ook* cum principibus, Cic. Leg. III, 10: *zie hier voor.*

AEQUOR, ŏris, n. *elke oppervlakte of vlakte, bij voorb.* camporum, Cic. Div. I, 42: campi, Virg. Aen. VII, 781. cf. V, 456: Georg. I, 97: ſpeculorum, Lucret. IV, 106, 291: ventris, Gell. XII, 1: *bijzonder van het water, bij voorb.* 1) *der zee, bij voorb.* oceani aequor, Virg. Georg. I, 246: maris, Colum. VIII, 17. *Van daar ook de zee zelve,* a) *wanneer die bedaard is:* b) *ook in het gemeen de zee, het zij die al of niet bedaard is, bij voorb.* aequor fervidum, Hor. Od. I, 9, 10: aequor profundum, Curt. IV, 7: placidum, Tacit. Ann. II, 23: *ook zegt* Cicero, Acad. II. ap. Non. quid tam planum videtur quam mare? ex quo etiam aequor illud poëtae vocant. *Ook in* plurali, *bij voorb.* concita ventis aequora, Ovid. Her. II, 38: penetrare aequora, Val. Max. IX, 1, 1: pontus, qui — aequora ſubdit equis, Ovid. Met. IV, 663, *alwaar het van* pontus *onderſcheiden wordt, het is derhalven oppervlakte, of water. Ook ſtaat* aqua *er bij,* Virg. Aen. VI, 355: *gevolglijk is* aequora *vlakte, oppervlakte.* 2) *van eene rivier, bijzonder, wanneer zij zacht vliet, of in het gemeen derzelver oppervlakte, bij voorb.* Virg. Aen. VIII, 89 *en* 96.

AEQUORĔUS, a, um, *de zee betreffende, daarin te vinden, bij voorb.* aquae, Mart. X, 51, 8: rex, Ovid. Met. VIII, 604, i. e. Neptunus: genus, Virg. Georg. III, 243, i. e. piſces: pater, Colum. X, 200, i. e. Oceanus: Achilles aequoreus, Lucan. VI, 350, i. e. *Zoon der Zeenimf* Thetis.

AEQUUS, a, um, *gelijk, d. i. niet hoekig, of krom, effen, vlak, recht, bij voorb.* aequus locus, Cic. Caecin. 17, *eene effene plaats:* locus ad libellam aequus, Varr. R. R. I, 6 extr., i. e. *lijnrecht, regelrecht: dus ook* aequum locum, Nep. Milt. 5: aequiore loco, Caeſ. B. G. VII, 51, *ten zij het in de beide plaatzen liever is, bekwaam, voegzaam:* certamen, Liv. XXII, 13, i. e. *op de vlakte of bekwaam: van daar* Subſtantive. Aequum *de vlakte, vlak veld, bij voorb.* in aequo, Liv. V, 38: in aequum, Liv. XXII, 14. *Ook juist in tegenſtelling der hoogte, bij voorb.* ex ſuperiore & ex aequo loco, Cic. ad Div. III, 8. Or. III, 6: aequo, Tacit. Hiſt. IV, 23. Agric. 35. *Van daar* 1) *bekwaam, bij voorb. om te vechten, opteklimmen, iets te doen enz., bij voorb.* locus, Nep. Milt. 5: aequiore loco, Caeſ. B. G. VII, 51: tempus, Suet. Caeſ. 35: aequiore tempore, Cic. Cornel. ap. Aſcon.: certamen, Liv. XXII, 13, *zie hier voor:* adſcenſus, Liv. V, 47: 2) *gelaten, die, als 't ware, gelijk de ſtille zee, vlak blijft, en van de driften en begeerten niet geroerd wordt, dien iets onverſchillig is, bij voorb.* animus aequus, *een gelaten, bedaard gemoed, ſtaat dikwijls bij* Cicero, *bij voorb.* Catil. I, 8. Brut. 6. Roſc. Am. 50: *dus ook* aequiſſimo animo, Senect. 23: aequi audire adſueſtis, *gelaten aan te hooren,* Liv. V, 6: 3) *gelijk, d. i. even zoo groot, ten aanzien der grootte, voordeel, ſtand enz., bij voorb.* aequa pars, Terent. Eun. I, 2, 12: pugna, Liv. IX, 12: praeda aequiſſima, Liv. XXXVIII, 23, i. e. *zoo gelijk als mogelijk gedeeld, met de grootſte billijkheid gedeeld:* urbs aequa nubibus, Ovid. Pont. IV, 7, 24: in aequos faſtidioſus, Auct. ad Her. IV, 40, i. e. *zijns gelijke, van gelijken ſtand:* penſio, Liv. XXXVIII, 30. *Van daar* Aequum, Subſtantive, *de gelijkheid, bij voorb.* ex aequo, Liv. XXXIX, 37. Lucret. I, 854: Ovid. Met. IV, 62, *op gelijke wijze;* in aequo ponere aliquem alicui, i. e. *gelijk ſtellen,* Liv. XXXIX, 50: in aequo eſſe ac cet., *gelijk zijn, zich even zoo bevinden, bij voorb.* ne in aequo hoſtes apud vos ſint, ac nos ſocii, Liv. XXXIX, 37: in aequo ſtare alicui, Senec. Benef., i. e. *gelijk zijn. Ook volgt achter* aequus *de* Particula ac, quam cet., i. e. *als, bij voorb.* aequa latitudo, ac cet., Caeſ. B. C. II, 15. cf. Liv. XXXIX, 37: aequum jus, quam cet., Vellej. II, 120. 4) *billijk; want billijk noemden het de* Romeinen, *wanneer elk gelijk recht en gelijke voordeelen genoot, of ook, omdat een bedaard mensch billijk handelt; dit is zeer menigvuldig, bij voorb.* praetor, Cic. Verr. IV, 65: me ſis uſurus aequo, Ibid. V, 59: jura, Cic. Quint. 14: lex, Cic. Balb. 27 in. *Van daar* aequum Subſtantive, *de billijkheid, het billijke, bij voorb.* de aequo diſputare, Cic. Brut. 38: ex aequo *naar billijkheid,* Cic. Caecin. 23: Cultor aequi, Ovid. Met. V, 100: aequum eſt *het is billijk, de billijkheid,* Cic. Fat. 4. *en meermalen:* aequo *met den* Comparativus, *d. i. dan het billijk is, dan billijk of recht, bij voorb.* plus aequo liber, Hor. Sat. I, 3, 52: injurias gravius aequo habere, Salluſt. Cat. 90: *dus ook* aequius eſt, i. e. *billijker,* Cic. Off. III, 15: quod aequiſſimum eſt, Cic. Cluent. 2, i. e. *het billijkſte, de grootſte billijkheid:* aequum cenſere *voor billijk houden,* Ter. Heaut. II, 1, 2: poſtulare, Ibid. And. V, 3, 30: dicere, Ibid. Ad. V, 3, 17. *Ook ſtaat* aequum *met den* Dativus, *bij voorb.* homini, Cic. Manil. 16: *ook met den* Accuſativus *en* Infinitivus, Pompej. ad Domit. in Cic. Ep. ad Att. VIII. poſt 12. aequum eſt, me a te impetrare: *ook de bloote* Accuſativus, *bij voorb.* ut piſcatorem aequum eſt, Plaut. Rud. II, 2, 6, *ten zij men* agere *uit het voorgaande er onder verſtaan wil: maar miſſchien zonder noodzaake: dus ook* ut ſe aequum eſt, Plaut. Rud. prol. 47: *doch, het kan ook de* Ablativus *zijn; zie het volgende. Men merke nog aan,* a) *ſomtijds volgt er de* Ablativus *op, bij voorb.* plus quam me atque illo aequum foret, Plaut. Bacch. III, 3, 85: cf. Rud. praeſ. 47: *ook* quin *voor* ut, *bij voorb.* aequum eſt, quin obſit, Plaut. Trin. II, 4, 187: b) Aequi boni facere *of* Aequi bonique facere aliquid *zich iets laten gevallen, te vrede zijn met enz.; het eerſte ſtaat* Cic. Att. VII, 7: *dit laatſte* Liv. XXXIV, 22: Ter. Heaut. IV, 5, 40, *eigenlijk, het voor billijk en goed houden; ook ſtaat daar voor* aequi bonique dicere, Terent. Phorm. IV, 3, 32. *Van daar* 5) *gunſtig, bij voorb.* aequo ſenatu, Cic. Qu. Fr. II, 3 poſt med.: oculi, Virg. Aen. IV, 372. *Ook* Subſtantive, *die ons genegen is, een vriend, bij voorb.* & aequi & iniqui, Cic. ad Div. III, 6 extr.: aequos placabileſque, Cic. Or. 10, *alwaar het ook* Adjective *kan verſtaan worden; van daar van vechtenden,* aequus locus, Caeſ. B. G. VII, 51: aequum tempus, Sueton. Caeſ. 35.

AER, is, m. 1) *de lucht, bij voorb.* aër craſſus, Cic. Acad. IV, 25: temperatus, Cic. Div. II, 42: purus & tenuis, Cic. Nat. D. II, 16: *ook in* plurali, *bij voorb.* aëres locorum ſalubres, Vitruv. I, 1 extr.: aëribus binis, Lucret. IV, 292, i. e. *ſtraalen: bijzonder is het de benedenlucht, gelijk* aether *de bovenlucht, zie* Cic. Nat. D. II, 36: hunc (aërem) amplectitur aether. 2) *eene wolk of nevel, d. i. verdikte lucht, waarin de Dichters iemand laten inhullen, om hem onkenbaar te maaken,* Virg. Aen. I, 411 (415): Val. Fl. V, 400. 3) *een luchtgat, bij voorb.* fiſtulae, Senec. Quaeſt. nat. III, 24, fiſtulas aëre tenui: 4) ſummus aër arboris, *voor* cacumen, Virg. Georg. II, 123: 5) nitidus aër, Stat. Sylv. I, 3, 54, i. e. *glans, licht, ſchijnzel.* 6) aër pinnae (pennae) odoratae, Lucan. IV, 438, i. e. *kleur of waasſem;* 7) Cicero *zegt* Att. I, 18 in. *van* Metellus: non homo, ſed litus atque aër & ſolitudo mera, i. e. *met wien men geen omgang kan hebben; die voor anderen enkel oever, lucht, en eenzaamheid is, d. i. daar men zich niet onderhouden kan.* Not. Aër gen. femin., *bij voorb.* aëre fulva, Enn. ap. Gell. XIII, 20.

AERAMENTUM, i, n. *koperen huisraad, bij voorb.* aeramenta, Plin. H. N. XV, 9: aeramentis, Ibid. XXXIII, 5. XXXV, 15.

AERĀRIA, ae, f. ſcil. officina. *ſmeltkut, ijzerhut enz.,* Plin. H. N. XXXIV, 13. Varr. L. L. VII, 33.

AERĀRIUM, i, n. ſcil. ſtabulum cet., i. e. *bergplaats; elke kas, bij voorb.* Nep. Att. 8: commune, Nep. Ariſt. 3: ex ſtare, Suet. Aug. 49. Tacit. Ann. I, 78: nullum aerarium — habet (Pompejus), Cic. Att. VI, 1 poſt init., i. e. *kas, krijgskas: bijzonder komt dikwijls voor het zoo genoemde* Aerarium *in* Rome, *d. i. de plaats, waar het geld van den Staat bewaard werdt, bergplaats van 's lands ſchat, openbare landskas, bij voorb.* dare pecuniam ex aerario, Cic. Verr. III, 70: cf. Cic. Agr. II, 27. Liv. XLV, 43: *ook het daarin te vinden geld zelve, bij voorb.* aerarium effundere, Cic. Tuſc. III, 20: aedificare ex aerario domum, Cic. Haruſp. 8. Not. 1) *met het* Aerarium *was het* Archiv *verbonden,* Caeſ. B. C. III, 81: Tacit. Ann. III, 51: Cic. Piſ. 25. Arch. 5: *ook werden er de vaandels in bewaard,* Liv. IV, 22. III, 69: 2) *het* Aerarium *was in den Tempel van* Saturnus, Suet. Claud. 24: 3) *het opperopzicht daar over hadt de* Quaeſtor urbanus; *wien de* Tribuni aerarii *waren toegevoegd.* 4) *Het* Aerarium *bevatte niet enkel de gewoone jaarlijkſche inkomſten, maar hadt ook een zeker Fonds, dat niet aangetast mogt worden, dan in gevalle van nood; dit heet* aerarium ſanctius, Cic. Verr. IV, 63: ad Att. VII, 21: Caeſ. B. C. I, 14: Liv. XXVII, 10.

AERĀRIUS, a, um, 1) *van* Aes *de ertz, metaal enz.; heet de ertz, metaal, betreffende, zich daarmede bezig houdende enz., bij voorb.* aerariae ſecturae (*of* ſtricturae), Caeſ. B. G. III, 21, *ertzgroeven:* aerariae officinae, Plin. H. N. XVIII, 10: *ook enkel* aerariae, *zie* Aeraria: fornaces, Ibid. XI, 36: fabrica, Ibid. VII, 56: aerarius faber, i. e. *een werkman in metaal,* Ibid. XXXIV, 1 *en* 8, *bij voorb. koperſlager: ook ſtaat daar voor* Aerarius Subſtantive, Ib. XVI, 6.

2) *van*

Digitized by Google

a) van Aes het geld: heet, het geld betreffende, zich daarmede bezig houdende enz., bij voorb. ratio aeraria, Cic. Quint. 4, i. e. aeris: van daar tribuni aerarii, Cic. Catil. IV, 7, i. e. die de uitdeeling of betalingen uit het Aerarium bezorgden. Van daar aerarium (scil. stabulum cet., i. e. bergplaats), de kas enz., zie Aerarium. Ook staat Aerarius scil. homo Substantive, d. i. een burger der onderste klasse, die niet alleen geen jus suffragii hadt, maar die ook eene somme gelds tot straffe voor zijne misdaad opbrengen moest. Dit woord komt gemeenlijk slechts dan voor, wanneer er gesproken wordt van de Censores, die eenen Romein tot eenen Aerarius gemaakt hebben, bij voorb. aerarium fieri of in aerarios referri cet., i. e. onder de Aerarios geteld worden, het welk de grootste schande was, en harder dan in Caeritum tabulas referri; bij voorb. aliquem facere aerarium, Liv. IV, 24: IX, 34 ante med.: of referre in aerarios, Cic. Cluent. 43. Liv. XXIV, 18. XXXIV, 43, of inter aerarios, Val. Max. II, 9, 6: dus ook relinquere, i. e. laten blijven, bij het nederleggen van het ambt van Censor, Cic. Cluent. 45. Liv. XXIX, 37: dus ook fieri, Liv. XXIV, 18: cf. Cic. Or. II, 66.

AERATUS, a, um, Particip. van aero, 1) van Aes ertz, met ertz, metaal, koper enz. beslagen of voorzien, bij voorb. lecti, Cic. Verr. IV, 26: classis, Virg. Aen. VIII, 675: naves, Horat. Od. II, 16, 21. Van daar aeratae acies, Virg. Aen. IX, 462, i. e. met ijzeren wapenen enz. Ook geheel van metaal, bij voorb. aeratae catenae, Propert. II, 16, 11: murus, Ibid. II, 23, 115. 2) van Aes geld: met geld verzien, Cic. Att. I, 16 post init.: tribuni non tam aerati, quam, ut adpellantur, aerarii.

AERELAVINA of AERILAVINA, ae, i. q. aeraria, Varr. L. L. VII, 33, die dit woord gemaakt heeft.

AEREUS, a, um, 1) koperen, uit metael enz., bij voorb. clavus, Plin. H. N. XVI, 10: statuae, Plin. Paneg. 52: ensis, Virg. Aen. VII, 74: 2) ook slechts met metaal beslagen, verzien, bij voorb. puppis, Virg. Aen. V, 198: rota, Ib. 274. Van daar 1) Substantive Aereus scil. nummus, een koperen penning, Vitruv. III, 1. Ook heet 2) Aereum of aereus scil. color de koperkleur, Plin. H. N. VIII, 52: pilus (aprorum) aereo similis agrestibus.

AEREUS, a, um, van vier lettergrepen, zie Aërius.

AERIFER, a, um, metaal, of iets van metaal bij zich dragende, bij voorb. manus, Ovid. Fast. III, 740, i. e. ferentes aera i. e. aerea crepitacula cet.

AERIFODINA, ae, f. i. e. aeris fodina, Varr. L. L. IV, 1.

AERINUS, a, um, 1) i. e. ex aere factus, bij voorb. compedes, Varr. ap. Non. 2) van het onkruid, aera: bij voorb. farina, Plin. H. N. XXII, 25 post init. XXIV, 11 med.

AERIPES, ĕdis, koperen voeten hebbende, kopervoetig, bij voorb. cerva, Virg. Aen. VI, 803: tauros, Ovid. Her. XII, 93.

AERISONUS, a, um, van koper klinkende, klinkende, een Poëtisch bijwoord, bij voorb. antra, Sil. II, 93, scil. van het gedruisch der Cureten met de wapenen: tuons, Val. Flacc. III, 28, i. e. alwaar de Corybanten met hunne wapenen een geraas maken: urbes, Claudian. Bell. Get. 234: van het geraas van geslagen bekkens bij een maansverduistering.

AERIUS of AEREUS, a, um, 1) luchtig, zich in de lucht bevindende, bij voorb. aerium genus animalium, Cic. Univ. 10: volatus avium, Cic. Top. 20: aerias vias carpere, i. e. per aerem volare, Ovid. Art. II, 44: aurae, Virg. Aen. V, 520: Mel aërium, Virg. Georg. IV, 1, i. e. ex rore aëris nascens. Van daar 2) luchtig, d. i. in de lucht zich verheffende, hoog, bij voorb. aeriae Alpes, Virgil. Georg. III, 474: quercus, Virg. Aen. III, 680: arces, Ibid. 291: aurae aeriae, Ibid. V, 520: cornua, Ovid. Fast. V, 115.

AERO, onis, m. een gevlochten korf, draagkorf, Vitruv. V, 12. Plin. H. N. XXXVI, 14. Donat. ad Terent. Phorm. I, 2, 72.

AERO, avi, atum, are, met koper beslaan, Priscian. Van daar Aeratus, a, um, zie boven.

AEROIDES, Plural., i. e. aëri similes, luchtverwig, bij voorb. berylli, Plin. H. N. XXXVII, 5.

AEROSUS, a, um, vol ertz, bij voorb. aurum aerosum i. e. mixtum aere, Plin. H. N. XXXIII, 5: ferrum, Ib. XXXIV, 14: lapis, Ibid. 1, i. e. kopersteen: pecunia, Pand. XLVI, 3, 102, i. e. gering van gehalte, veel koper bevattende.

AERUCA, ae, f. i. q. aerugo, koperrood, spaansch groen, Vitruv. VII, 12.

AERUGINOSUS, a, um, vol koperroest, roestig, verroest, bij voorb. lamellas, Senec. de brevit. vitae 12: Tropisch, bij voorb. manus, Senec. Controv. I, 2 extr., i. e. onzuiver, smeerig.

AERUGO, ĭnis, f. 1) koperroest, het roest of spaansch groen, dat geern aan koper aanslaat, ook in 't gemeen koperrood, spaansch groen, waar het ook van gemaakt wordt, Plin. H. N. XV, 8. XXXIV, 11 en 17: aeris aerugines, Colum. VII, 5, 12, alwaar aeris moet opgemerkt worden: aes Corinthium in aeruginem (incidit), Cic. Tusc. IV, 14. Van daar, wegens eenige gelijkvormigheid, 2) afgunst, de nijd, die, even als de roest, geern eens anders geluk verteeren zou, Horat. Sat. I, 4, 100: en 3) de hebzucht, gierigheid, bij voorb. Hor. Art. 330: aerugini intentus, Apul. Met. I. p. 112. Elmenh. Doch het kan ook geld zijn. 4) follis cum aerugine, Juven. XIII, 60, de buidel met geld: aerugini semper intentus, Apul. Met. I, zie hier voor.

AERUMNA, ae, f. 1) moeilijke arbeid, zeer zwaare arbeid, wanneer het ons heel zuur valt, Cic. Tusc. IV, 8. Fin. II, 35. Pers. I, 1, 1: Lucret. III, 60. Hor. Ep. II, 2, 26. Not. Quintil. VIII, 3: berispt het woord, als te oud, en wil liever labor zetten. 2) rampzaligheid, ellende, ongeluk, nood, Cic. Parad. 2. Terent. Hec. III, 1, 8. V, 4, 36: Sall. Cat. 50: § 6. Jug. 14. Ibid. 24 extr. Cort. Plaut. Rud. II, 3, 71: ook staat adversa (advorsa) er bij als ten overvloede, Terent. Phorm. II, 1, 12. Cic. Tusc. III, 14 e poëta.

AERUMNABILIS, e, beklagenswaardig, vol rampen, of rampzalig, bij voorb. illud aerumnabile erat, Lucret. VI, 1229: labor, Apul. Met. I. praef. (in verzen) p. 102. Elm.: vita, Ibid. VIII. p. 205.

AERUMNOSUS, a, um, vol rampzaligheid, vol nood en jammer, bij voorb. homo aerumnosus, bij voorb. Cic. Verr. V, 62: Parad. 2. Tusc. IV, 37: Terentia aerumnosissima, Cic. Att. III, 23 extr.: nihil est aerumnosius sapiente, Senec. de ira II, 7.

AERUMULA, ae, i. e. furcilla vorkstok, draagvork, Fest.

AERUSCATOR, oris, m. die gaat bedelen, landbedelaar, Gell. XIV, 1.

AERUSCO, are, gaan bedelen, Senec. de Clement. II, 6. Gell. IX, 2.

AES, aeris, n. 1) ertz, d. i. a) elk metaal, zoo als het gegraven wordt, b) ook elk bereid metaal, behalven goud, zilver, tin, ook gemeenlijk ijzer; bijzonder koper: van daar aes cyprium i. e. eene soort van koper of mesfing, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr. cf. 9. Wanneer er gesproken wordt van geld, kandelaars, vaten, en ander koperen huisraad, dan moet men gemeenlijk koper, of ook mesfing, geelkoper of brons verstaan, bij voorb. statua ex aere, i. e. uit brons, Cic. Phil. IX, 6: cf. Hor. Ep. II, 1, 240: 2) alles, wat uit ertz, brons, koper of mesfing gemaakt is, bij voorb. aes cavum, Ovid. Met. IV, 504, i. e. een ketel: aera aere repulsa, Ovid. Fast. IV, 184, i. e. cymbala: aera refigere, Cic. ad Div. XII, 1, i. e. aeneas tabulas legum: aere ciere viros, Virg. Aen. VI, 165, i. e. tuba aenea: dus ook aes rectum, Juven. II, 118, i. e. tuba aenea: aera rotunda Cybeles, Prop. IV, 7, 81, i. e. tympana: demto aere, Ovid. Met. VIII, 32, i. e. helm: aera Temesaea, Ibid. VII, 207, i. e. koperen bekken in Temesa: aera pendentia, Ibid. VIII, 856, en aera unca, Ovid. Pont. II, 7, 10, i. e. hengel, vischhaak: geminant aera, Hor. Od. I, 16, 8, i. e. arma, hastas & scuta: aes Perilleum, Ovid. in Ibin 439, i. e. taurus aeneus: marmor aeraque, Hor. Ep. I, 6, 17, i. e. statuas cet.: bijzonder 3) de Romeinsche kopermunt As, bij voorb. in de spreekwijze per aes & libram i. e. per assem cet. Bijzonder staat aes voor asses, bij voorb. quinquaginta millia aeris i. e. assium, Liv. XXIV, 11: decies aeris, Ib., i. e. tien honderd duizend Asses: dena millia aeris en bina millia aeris, kort bij elkander, Liv. I, 43. Van daar aes grave, i. e. zwaare Asses, Liv. IV, 60: V, 12, of, naar onze taal, zwaar geld, zoo als men plagt te spreken, toen de Asses ligter geslagen werden, en men van de oude wigtige Asses wilde gewaagen, Senec. ad Helv. 12 extr. in dotem grave aes acceperunt, cf. Nat. quaest. I, 17: alwaar geene som benoemd is: misschien moet zij er bij gedacht worden, dewijl de openbare uitzet van arme meisjens misschien naar zwaarer geld gereguleerd was: ten zij men wilde zeggen, dat aes grave zoo veel zij, als eene aanzienlijke somme gelds, zoo dat aes geld zou zijn. Dewijl nu de Asses het oudste geld waren; zoo heet aes daarom 4) het geld in 't gemeen, bij voorb. ancilla aere suo emta i. e. pecunia, Terent. Phorm. III, 2, 26: aes circumforaneum, Cic. Att. II, 1 extr., i. e. bij den wisselaar opgenomen geld, gevolglijk schulden, want de wisselaars hadden hunne gewelfzels of wisselbanken op de markt: qui non aere lavantur, Juven. II, 152, i. e. voor geld baaden: equiti certus numerus aeris est adsignatus, Liv. V, 7 extr.: van daar a) aes alienum, eigenlijk eens anders geld, d. i. schulden, is menigvuldig, bij voorb. aes alienum habere, Cic. ad Div. V, 6. Verr. IV, 6 in.: facere, Cic. Att. XIII, 46: of contrahere, Cic. Qu. Fr. I, 1, 3, i. e.

Digitized by Google

maken: *ook* conflare i. e. *maken*, *bij voorb.* aes alienum magnum conflare, Sall. Cat. 14 *en* 24: in aere alieno esse, Cic. Verr. IV, 6: magnitudo aeris alieni, Sall. Cat. 33 Cort.: aes alienum dissolvere, Cic. Sull. 56, i. e. *betaalen*: *ook staat daar voor* solvere, Liv. XXXI, 13: solvendo aere (*voor* aeri) alieno resp. esset, i. e. *betaalen kon*: in aes alienum incidere, Cic. Catil. II, 9: *ook* laborare ex aere alieno, Caes. B. C. III, 22: exire aere alieno, Cic. Phil. XI, 6: *uit de schulden komen*: *ook* aes meum alienum *mijne schulden*, *of schulden, die ik heb*, Cic. XIII, 46: si quid aeri meo alieno superabit. *Ook staat* aes *zonder* alienum, *bij voorb.* pane aere Tusculanum proscripisse, Cic. Att. VI, 1 prope fin., i. e. *wegens schulden*: *ook heet* aes alienum *Tropisch*, *of boertend de schuld*, *d. i. de nog niet vervulde belofte*, *bij voorb.* Cic. Top. 1 extr. admonitus hujus aeris alieni. *Van daar komt misschien* in aere meo est, Cic. ad Div. XIII, 62. XV, 14 in., i. e. *hij staat met mij in verbindtenis*, *is mijn vriend.* b) aes *heet daarom het geld voor den arbeid*, *bijzonder voor den krijgsdienst*, *de soldij*; *dit staat dikwijls in* Livius, *bij voorb.* V, 3 in. aera militantibus constituta: Ibid. 4. danda esse aera militibus: *van daar* aera procedunt *de soldij gaat voort*, Ibid. 7 extr. aera omnibus procedere: *van daar* dirui aere *eene korting van soldij lijden*, Varr. ap. Non. *staat boertend van* Verres, Cic. Verr. V, 13. *voor een bankroet maken*: *van daar* c) aera *voor krijgsdienst*, *bij voorb.* Cic. Verr. V, 13: cognoscent omnes istius aera illa vetera, i. e. *krijgsdiensten*, *veldtochten*! *sommigen verklaaren het* crimina: *doch er staat immers bij* stipendiis, rei militaris cet. d) aera *zijn ook de rekenpenningen*, *van daar de getalen of posten van eene rekening*, Cic. ap. Non. e) aes *voor* pretium, *bij voorb.* homo alicujus aeris, Gell. XVIII, 5. §. 6.

AESCŬLĒTUM (Esculetum), i, n. *een oord, daar haag-eiken staan*, *eikenbosch*, Horat. Od. I, 22, 14.

AESCŬLĔUS (Esculeus), a, um, *van haag-eiken*, *bij voorb.* frondis, Ovid. Met. I, 449.

AESCULINUS (Escul.), a, um, i. q. Aesculeus, *bij voorb.* axes, Vitruv. VII, 1: *ook heeft men* aesculinius (escul.) a, um, *bij voorb.* postibus, Inscript. ap. Gruter.

AESCULUS *of* **ESCŬLUS**, i, f. *schijnt eene soort van Eiken te zijn*, *eene Haageike*, Virg. Georg. II, 16, 291.

AESTAS, atis, f. 1) *de zomer*, Cic. Div. I, 42. Senect. 4: aestas summa, Cic. Verr. V, 12 in. 31 in., *die dra ten einde loopt*; adulta *die reeds een poos geduurd heeft*, Tacit. Ann. II, 23. Sallust. in fragm. ap. Serv. ad Virg. Georg. I, 43: nova *die eerst of niet lang begonnen is*, *de jonge zomer*, Virg. Aen. I, 430. Sallust. in fragm. Ibid.: media aestate, Cic. Manil. 12, *in 't midden van den zomer*, *midden in den zomer*: ineunte, Cic. Att. IV, 2: *in 't begin van den zomer*, adfecta jam prope aestate, Cic. in Oecon. ap. Non., i. e. *dra ten einde loopende enz.* Not. aestas anni, *alwaar* anni *weg kan blijven*, Gell. II, 21 in. XIX, 5 in. Not. *de zomer begon bij de Romeinen den negenden Meij*, (*volgends* Varr. R. R. I, 28. Colum. XI, 2.), *of op den veertienden Meij*, (*volgends* Ovid. Fast. V, 600.) *en eindigde den zevenden Augustus*, (*volgends* Varr. Ib.) *of den twaalfden*, *volgends* Colum. Ibid. *en* Plin. H. N. XVIII, 31. 2) *voor* annus, *bij voorb.* tertia aestate, Vell. II, 81, *in den derden zomer*, *d. i. jaar*, cf. Ibid. 47. Virg. Aen. V, 626. 3) *zomerhitte*, *bij voorb.* defendit aestatem capellis, Horat. Od. I, 17, 3. 4) *zomerlucht*, per aestatem liquidam nare, Virg. Georg. IV, 59. 5) Aestates *zomersproeten*, Plin. H. N. XXVIII, 12. Not. Ablat. aestati, Lucret. VI, 712 Creech.

AESTĬFER, a, um, 1) *heet*, *hitte verwekkend*, *aanbrengende*, *bij voorb.* canis, Virg. Georg. II, 353: ignis, Lucret. I, 664. 2) *hitte verdragende*, *heet*, *bij voorb.* Libye, Lucan. I, 206: campi, Sil. XVII, 452.

AESTĬMĀBĬLIS, e, *het geen geschat kan worden*, *schatbaar*, Cic. Fin. III, 6.

AESTĬMĀTIO (Aestum.), onis, f. *de taxeering*, *tax*, *schatting*, *bij voorb.* frumenti, Cic. Verr. III, 91: cf. 92: venire in aestimationem, Liv. V, 25, *getaxeerd*, *geschat worden*, census, Cic. Parad. VI, 3, i. e. *van bezitting*: *doch het kan ook de waarde zijn*, litium, Cic. Cluent. 41, i. e. *hoe veel de beschuldigde betaalen zal*; possessionum, Caes. B. C. III, 1, i. e. *der grondstukken naar de waarde, die zij voor den oorlog gehad hadden*, *volgends* Caesars *verordening*: *van daar* praedia accipere in aestimationem, Cic. ad Div. XIII, 8, *naar de* (*oude*) *tax*: *dus ook* aestimatio poenae, Cic. Or. I, 54: *van daar* 1) *een getaxeerd goed of grondstuk*, *dat*, *bij voorb. een schuldenaar*, *in plaats van baar geld aan zijnen schuldeischer afstondt*, *bijzonder volgends de nieuwe verordening van* Caesar, *toen de goederen*, *na den burger-oorlog*, *door welken zij zoo gedaald waren*, *naar de oude hooge prijzen getaxeerd worden*, *bij voorb.* aestimationes tuas vendere, Cic. ad Div. IX, 18: aestimationem adcipere, Ibid. V, 20 extr., *alwaar het ook betaaling door een stuk gronds zijn kan*: quod adcipienda aliqua sit & danda aestimatio, Cic. Att. XII, 21. *Dewijl de schuldeischers daar zeer veel bij te kort kwamen*, *zegt* Cicero ad Div. IX, 16. §. 19. *boertende*, adcipere aestimationem *voor* jacturam facere. *Van daar is* aestimatio *ook de betaaling door aanwijzing op een liggend stuk gronds*, *in plaats van klinkend geld*, Cic. Att. XII, 25: ut numerato malim, quam aestimatione scil. solvi, *alwaar hij* numerato i. e. *met baar geld*, *en* aestimatione *tegen over elkander stelt*: *dus ook* Cic. ad Div. V, 20 extr. aestimationem adcipere, *alwaar het ook een stuk gronds* (*volgends* Caesars *tax*) *zijn kan.* 2) *de waarde eener zaak*, Catull. XII, 12. me non movet aestimatione: census, Cic. Parad. VI, 3. 3) *de achting of waarde*, *bij voorb.* aestimatione dignus *schatbaar*, *achtingswaardig*, Cic. Fin. III, 6 in., *of* dignandus, Cic. Acad. I, 10 in.: sed ea aestimatio genere valet, Cic. Fin. III, 10 med.: nullam esse tantam aestimationem, Ibid. 13 extr.: census, Cic. Parad. VI, 3. 4) *de beoordeeling of overweging van eene zaak*, *of persoon*, *bij voorb.* honoris, Liv. III, 63: militis de imperatore, Liv. IV, 41: *doch het is in beiden ook het recht om te oordeelen over enz.*: intra aliorum aestimationes, Vellej. II, 127: non eadem aestimatione metiri, Curt. III, 1: recta, Tacit. Hist. I, 14: quietis nocturnae, Plin. H. N. VII, 50. 5) *het recht*, *om te taxeeren en te oordeelen*, a) *om te taxeeren*, *bij voorb.* frumenti aestimationem habere, Liv. XLIII, 2: b) *om te oordeelen*, *bij voorb.* honoris, Liv. III, 63: militis de imperatore, Liv. IV, 41.

AESTĬMĀTOR (Aestum.), oris, m. 1) *die iets taxeert*, *schat*, *een taxeerder*, *schatter*, *bij voorb.* frumenti, Cic. Pis. 35: rerum, Cic. Parad. VI, 3: 2) *Tropisch*, *die iets schat*, *of beoordeelt*, *schatter*, *beoordeelaar*, *overweeger*, *bij voorb.* rerum, Cic. Marc. 5. Or. 41: studiorum, Cic. Fin. III, 2: virtutis, Valer. Max. III, 2, 24: sui, Curt. VIII, 1: beneficiorum, Plin. Paneg. 21.

AESTĬMĀTŌRIUS, a, um, *de schatting*, *tax*, *betreffende*, *bij voorb.* actio, Pandect. XXI, 1, 43 *en* 48: judicium, Ibid. leg. 18.

AESTIMĀTUS, us, m. i. e. aestimatio, Plin. H. N. XI, 15: aetatis.

AESTIMIA, ae, f. i. e. aestimatio, Fest.

AESTIMO *en* **AESTUMO**, avi, atum, are, 1) *iets taxeeren*, *of schatten*, *aanslaan*, *eigenlijk*, *bij voorb. naar geld*, *d. i. bepaalen*, *hoe veel daar voor te betaalen*, *hoe veel de zaak waard is enz.*, *bij voorb.* frumentum, Cic. Verr. I, 38. Pis. 35: aliquid pecunia, i. e. *naar geld*, *hoe veel het aan geld maakt*, Cic. Verr. V, 9: pretia rerum, Ibid.: frumentum tribus denariis, Cic. Verr. III, 92, i. e. *het schepel op drie Denarien*: *dus ook* modium tribus sestertiis, Ibid. 75: aliquid tenuissime, Ibid. IV, 16: magno *hoog taxeeren*, Cic. Parad. VI, 3: *van daar* litem aestimare, Cic. *en* Nep. *taxeeren*, *hoe veel een beschuldigde*, *die bij voorb. geld onder zich geslagen heeft enz.*, *weder te vergoeden*, *of anders te betaalen heeft*, *zie* Lis. *Ook* alicui aliquid *iemand aanslaan of aanrekenen*, *bij voorb.* Dolabellae, Cic. Verr. I, 39. 2) *schatten*, *Tropisch*, *d. i. achten*, *bij voorb.* a) *met* Genitivi, *gelijk* magni *hoog schatten*, Cic. Fin. II, 17: Att. VII, 15: minoris *geringer*, Nep. Cat. 1: unius assis, Catull. V, 3: b) *met* Ablativi, *bij voorb.* magno aestimare, Cic. Fin. III, 3 extr.: *dus ook* Liv. XLI, 20 in.: magno aestimantibus se i. e. *die zich hoog schatten*, *veel verbeelden*, *veel van zich zelven maakten enz.*: nonnihilo, Cic. Fin. IV, 23, i. e. *eenigzins achten schatten.* 3) *schatten*, *beoordeelen*, *overwegen*, *bij voorb.* aliquem (aliquid) ex re aliqua i. e. *naar iets*, *bij voorb.* ex veritate, Cic. Rosc. Com. 10: ex artificio, Cic. Ibid.: *ook zonder* ex, *bij voorb.* viribus *naar de krachten*, Liv. XXII, 8 in. Justin. XXX, 4: virtutem annis, Horat. Epist. II, 1, 48: *van daar* aliquid vita, Curt. V, 5 post med. §. 18, i. e. *het leven gelijk schatten.* *Ook* 4) *oordeelen*, *overwegen*, *bij voorb.* aestimabitis, qualis illa pax sit, Sallust. Jug. 31 Cort. 5) *daar voor houden*, *gelooven*, *oordeelen*, *bij voorb.* ut aestimatur *zoo als men gelooft*, Caes. B. G. V, 12: sicuti ego aestumo, Sallust. Catil. 8 Cort.: ne aestumarent, Ibid. 31: ut ego aestumo, Sall. Jug. 110. cf. Phaedr. III, 4. 5. IV, 17, 13. *Zonderling zegt* Caesar B. G. III, 20 Ed. Oud. quae pars — ex tertia parte Galliae est aestimanda, *voor het derde deel te houden.*

AESTIVE, *zomerachtig*, *bij voorb.* Plaut. Men. II, 1, 30: aestive viaticati sumus i. e. *slecht van teerkost verzien*, *zoo als het in den zomer plaats heeft.*

AESTIVO, avi, atum, are, 1) *den zomer ergens doorbrengen*, *zich des zomers ergens ont-*

onthouden, van menschen, beesten enz., *bij voorb.* Varr. R. R. II, 1, 16: II, 2, 91: Suet. Galb. 4: Vesp. 24. Stat. Sylv. IV, 4, 22: Theb. V, 16. Plin. H. N. IX, 15 post med. 2) Sole aestivante, Colum. XI, 2, 69, *de zon in zomertijd, de zomerzon. Doch de andere lezing* aestuante *is misschien voegzamer.*

AESTIVUS, a, um, *het geen betrekking tot den zomer heeft, daar in geschiedt, zich werkzaam toont, wast, daar toe behoort enz.*, *bij voorb.* menses, Cic. Att. V, 14, *zomermaanden:* tempus aestivum, Cic. Verr. V, 31, *zomertijd;* aestivus locus, Cic. Qu. Fr. III, 1, 1, i. e. *geschikt, om er zich in den zomer te onthouden:* Sol, Virg. Georg. IV, 28, *zomerzon:* aestivae aves, Liv. V, 6, i. e. *die alleen den zomer bij ons blijven, zomervogels, dus ook* aestiva animalia, Plin. H. N. II, 47, *bij voorb. vliegen:* aura, Hor. Od. I, 22, 18: umbra, Ovid. Met. XIII, 667: Praeneste aestivae deliciae, Flor. I, 11, i. e. *oord, aangenaam tot een zomerverblijf, zomervermaak:* expeditiones, Vellej. II, 114, i. e. *die in den zomer geschieden:* saltus, Liv. XXII, 14, i. e. *die in den zomer bewoond worden:* classes, Claudian. de B. Gild. 54, i. e. *zomervloten:* myrrha, Plin. H. N. XI, 15, i. e. *die in den zomer gescheurd wordt, of de insnede krijgt: bijzonder merke men op* castra aestiva, *de zomerlegering van een leger*, Sueton. Claud. 1. Tacit. Ann. I, 16. *Ook komt meermaalen enkel* aestiva scil. castra *voor:* 1) *de zomerlegerplaats van een leger, standleger, dat het* Romeinsche *leger altijd in den oorlog hadt, en zich daarin zoo lang bevondt, als de oorlog duurde, behalven, wanneer het in slag-orde stondt, gevolglijk nooit in steden of dorpen, maar altijd in het veld campeerde, bij voorb.* dum in aestivis essemus, Cic. Att. V, 17: cum prima aestiva adtigissem, Cic. ad Div. II, 13: dimittere cohortes in aestiva, Suet. Caes. 49: *ook* aestiva praetoris, Cic. Verr. V, 37: *Ironisch voor zomerverblijf: van daar, de kampanje, de veldtogt, omdat de Ouden gemeenlijk slechts in den zomertijd oorlog voerden, bij voorb.* ex trinis aestivis gratulatio, Cic. Pis. 40: aestivis confectis, Cic. ad Div. III, 9 extr.: aestivorum timor, Ib. VII, 14: 2) *het zomerverblijf, bij voorb. van menschen, kudden enz.*, *bij voorb.* quod in hibernis habent — mulieres, quidam etiam in aestivis, Varr. R. R. II, 1, 26: lactis per montium aestiva potus, Plin. H. N. XXIV, 6 med.: *alwaar te gelijk aan de veekudden kan gedacht worden:* praetoris, Cic. Verr. V, 37 in., i. e. *zomerverblijf; doch hier is het beter* Ironisch *te verstaan, zomerleger, zie hier voor. Ook de kudde zelve, die zich daarin bevindt*, Virg. Georg. III, 472.

AESTUARIUM, i, 1) *overgelopen water van den oever der zee of van eene rivier enz.*, *bij voorb.* Caes. B. G. II, 28. III, 9. Plin. Ep. IX, 33. Plin. H. N. III, 1 med. *en* 26: Ibid. V, 1 in. 2) *een luchtgat bij het graven van bronnen, opdat er de damp uit ga*, Plin. H. N. XXXI, 3 extr. Vitruv. VIII, 7.

AESTUATIO, onis, f. *het ruisschen, bruisschen: van daar Tropisch, bij voorb.* hominum, i. e. *hevig, driftig, gedrag van booze lieden*, Plin. H. N. XVIII, 1.

AESTUO, avi, atum, are, 1) *hitte geven, of hebben, heet zijn*, a) *van levenloze dingen, bij voorb. koeken*, Plaut. Poen. Prol. 43: aër, Prop. II, 28, 3: ager, Virgil. Georg. I, 107: sole aestuante, Colum. XI, 2, 69: *doch de* Edd. *bij voorb.* Gesner. *hebben* aestivante. b) *van bezielde wezens, bij voorb.* bos aestuat, i. e. *heeft hitte, is heet*, Colum. II, 3: *dus ook* homo, *bij voorb.* Ovid. Met. XII, 514: aestuando, Cic. Tusc. II, 14 extr.: cum aestuaret, Cic. Acad. IV, 22, *alwaar het tevens Tropisch staat. Van daar Tropisch, hevig ontstoken zijn van begeerte of liefde, bij voorb.* in femina, Ovid. Met. VI, 490: in aurum, Claudian. in Eutrop. I, 191: desiderio alicujus, Cic. ad Div. VII, 18 in.: invidia, Sallust. Cat. 23 Cort. 2) *rollen, woelen, d. i. bruisschen of hevig zich bewegen*, a) *van water, dat bij voorb. in een pot kookt enz., bijzonder van de zee, wanneer zij hevig bewogen is, en tegen den oever of eene andere plaats slaat; bijzonder bij ebbe en vloed enz., bruisschen, in onrust zijn, woelen*, Virgil. Aen. VI, 296: Hor. Od. II, 6, 3. b) *van vuur*, Ovid. Met. IV, 64: Virg. Georg. IV, 263: aestuat ignis *woelt, bruischt: van daar Tropisch*, a) *van menschen, zich beangstigen, zekere angstvallige besluiteloosheid ondervinden, besluiteloos zijn, in verlegenheid zijn*, Cic. Verr. II, 23: cf. ad Div. VII, 18 in. b) arbor aestuat, Lucret. V, 1096: cf. Gell. XVII, 11, 5, *voor* huc illuc agitatur scil. a ventis.

AESTUOSE, Adv. *met hitte, hevig*, Plaut. Bacch. III, 3, 67: aestuosius, Horat. Epod. III, 18.

AESTUOSUS, a, um, 1) *vol hitte, heet, bij voorb.* via, Cic. Att. V, 14: auster, Plin. H. N. II, 47: dies aestuosissimi, Ibid. XXXIV, 12: animal suillum, Colum. VII, 10. 2) *vol woeling, bruisschende beweging, vloeden, bij voorb.* freta aestuosa, Horat. Od. II, 7, 16: syrtes, Ibid. I, 22, 5.

AESTUS, us, m. 1) *de hitte, bij voorb. der zon*, Liv. X, 28: *der koorts enz.*, Cic. Catil. I, 13: *van daar* pectoris i. e. amor, Ovid. Her. XVI, 25. 2) *het bruisschend woelen van een verhit water*, a) *bij voorb. in een ketel*, Virg. Aen. VII, 462: b) *bijzonder van de zee, wanneer het eb of vloed is, of als zij anders in eene beurtelingsche of hevige beweging en golving is, de golving, het bruisschen, de vloed der zee*, Virg. Aen. I, 107 (111): Cic. Or. III, 39 e poëta: *maar voornaamlijk betekent het het woelen en golven der zee, wanneer zij met verhitte hevigheid op den oever stort, het welk men den vloed noemt, bij voorb.* aestus marini *of* maritimi *de zeevloeden*, Cic. Nat. D. II, 53: Liv. X, 2: aestuum accessus & recessus, Cic. Div. II, 14, *heen- en wedergang der vloeden, d. i. vloed en ebbe:* decessus aestus, Caes. B. G. III, 13, *afloop des vloeds, d. i. ebbe:* aestus se incitavisset, Ibid. VI, 31, i. e. *vloed:* cf. Ibid. III, 12. *Van daar* 3) *Tropisch*, a) *het voortsleepend geweld eener zaak, vloed, hevigheid, hitte enz.*, *bij voorb.* aestus consuetudinis, Cic. Leg. II, 43: gloriae, Cic. Brut. 81: ingenii, Cic. Or. III, 36: belli, Lucret. V, 1434: stultorum regum, Horat. Epist. I, 2, 6, i. e. *hitte, woede enz.*: irarum, Virg. Aen. IV, 532: curarum, Ibid. VIII, 19: furoris, Flor. IV, 2. b) *de angst, angstvallige besluiteloosheid, verlegenheid, of onrust, ontrusting, bij voorb.* qui tibi aestus, qui error cet., Cic. in Caecil. 14: explica aestum meum, Plin. Ep. IX, 34: mentis, Lucret. III, 174: *ook kan men het een en ander uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* irarum, curarum, Virg. 4) i. q. unda, *vloed, water, bij voorb.* crescenti aestu, Virg. Aen. X, 292. Not. aesti *voor* aestus, *bij voorb.* aesti forte ex arido, Pacuv. ap. Non.

AETAS, atis, f. (*voor* aevitas, contract.) 1) *de leeftijd, of jaaren van een mensch of beest; wanneer men het dan ook dikwijls enkel jaaren, tijd, of ouderdom* (scil. *van den mensch enz.*) *vertaalt, bij voorb. een man van mijn' jaaren, van mijn' ouderdom, een hooge ouderdom, in mijn' tijd enz.*, a) *in 't gemeen, bij voorb.* aetatem agere *zijn leeftijd, zijne jaaren doorbrengen, leeven*, Cic. Leg. II, 1: Tusc. III, 25: V, 27: Brut. 46, *of* consumere, Cic. Off. I, 1: degere, Cic. Fin. II, 35. Rosc. Am. 52: conterere, Cic. Leg. I, 20. Or. I, 51: exigere, Plin. H. N. VII, 43: *of* gerere, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: a primis temporibus aetatis, Cic. ad Div. IV, 3. §. 13: *of* ab initio aetatis, Ibid. §. 12: *of* ab ineunte aetate, Cic. Or. I, 21: ad omnia alia aetate sapimus rectius, Ter. Ad. V, 3, 46: aetate antecellere, Cic. Senect. 18: aetate procedere, Ib. 7, *ouder worden, op zijn jaaren komen:* aetas bona, Cic. Senect. 14, *de goede jaaren, d. i. de jeugd:* mala, *de kwaade jaaren, d. i. de ouderdom*, Plaut. Men. V, 2, 6: provecta & decrepita, Cic. Tusc. I, 39: integra, Terent. And. I, 1, 45, i. e. *jonge:* senecta, Plaut. Trin. I, 2, 5, i. e. *de hooge ouderdom:* media, Plaut. Aul. II, 1, 37, i. e. *de middeljaaren:* confirmata, Cic. ad Div. X, 3, i. e. *jongelings-ouderdom:* florens, Cic. Senect. 6: adfecta, Cic. Verr. IV, 43, i. e. *zwak, ontzenuwd:* praecipitata, Matius in Cic. Ep. ad Div. XI, 28 med., i. e. *hooge, naar het graf gaande, ouderdom:* amicitia cum aetate adcrevit, Ter. And. III, 3, 7: Quid aetatis tibi videor? Plaut. Merc. II, 2, 19, *voor hoe oud houdt gij mij?* istuc (istud) aetatis, Ter. Heaut. I, 1, 58, *in die jaaren, in dien ouderdom: dus ook* id aetatis, *bij voorb.* filius id aetatis, Cic. Cluent. 51. Rosc. Am. 23, i. e. *van dien ouderdom, in die jaaren enz.*: homo id aetatis, Cic. Att. IV, 16 ante med.: *dus ook* sumus id aetatis, Cic. ad Div. VI, 20: aetate, *met de jaaren*, Terent. Phorm. V, 8, 33: *van daar* Aetatem (scil. per) *zijn leeftijd door, d. i. altijd*, Terent. Heaut. IV, 2, 38. Hec. V, 1, 20. Plaut. Amph. IV, 2, 3. Asin. II, 2, 8 *en* 18. b) *in 't bijzonder, een zeker deel van zijnen leeftijd, de jaaren of de ouderdom van een' mensch, het zij de kindsche, manlijke, of hooge ouderdom, bij voorb.* homo id aetatis, *een mensch van die jaaren, van dien ouderdom*, Cic. *zie hier voor:* aetate antecellere, Cic. Senect. 18, *in jaaren:* in aetatem venire *tot jaaren komen, opwassen, een jongeling worden*, Liv. XLII, 34: aetate *met de jaaren* (*met den tijd*), Terent. Phorm. V, 8, 35: *van daar* aetas puerilis, Nep. Att. 1, *de jaaren van een jongen, jongens-ouderdom:* senecta aetas, Plaut. Trin. I, 2, 5, *de jaaren van een' grijsaart, de hooge ouderdom:* virilis *de manlijke enz. Ook staat Tropisch* Aetas *voor* homines ea aetate, *bij voorb.* Liv. XXVII, 51: omnis aetas currere obvii, *elke ouderdom, d. i. menschen van allerlei ouderdom, kinderen, grijsaarts enz.*: cf. Hor. Od. I, 35, 34: Ovid. Fast. VI, 639: *ook staat* aetas hominis *voor* homo, *bij voorb.* vae aetati tuae i. e. tibi, Plaut. Capt. IV, 2, 105: cf. Men. IV, 3, 1. *Ook wordt* aetas *van levenloze din-*

Digitized by Google

(... ver)dragen gebruikt, bij voorb. vinum aetatem fert i. e. draagt de jaaren, d. i. houdt zich lang, Macrob. Saturn. II, 3: dus ook vetustatem ferre: verders media ejus (Falerni) aetas, Plin. H. N. XXIII, 1: plurimum aetatis oleo annuo est, Ibid. XV, 2: van daar de vier aetates mundi, bij voorb. aurea, Ovid. Met. I, 89. 2) van daar des menschen leeftijd, als eene tijdrekening beschouwd, bij voorb. Cic. Brut. 97: cf. Cic. Senect. 10, van Nestor: tertiam aetatem hominum vivebat; wanneer sommigen de Aetas op 100 jaaren rekenen, te weten, zoo lang een mensch leeven kan, bij voorb. Ovid. Met. XII, 188. Anderen omtrent dertig, te weten, zoo lang menschen weder met elkanderen leeven en verkeeren, Hor. Epod. XVI, 1: cf. Plin. H. N. XVI, 44 in.: una aetate ante Iliacum bellum. Van daar aetatem (scil. per) een menschen leeftijd, of eeuwig, zegt eene maagd, Terent. Eun. IV, 5, 8, jamdudum (abiit): aetatem, hij is reeds lang voort, ja al een menschen leeftijd, (overdreven): cf. Lucret. VI, 235, indien men het niet moet vertaalen eeuwig (overdreven) voor lang: cf. boven 1, a, alwaar aetatem ook zou zijn eeuwig (overdreven) voor altijd; dan behoorde het beide tot één. 3) De tijd, ten aanzien der menschen, of waarin menschen samen leeven, bij voorb. clarissimus imperator suae aetatis van zijn' tijd, Liv. XXXV, 10: cf. Nep. Alcib. 11: item heroicae, Cic. Tusc. V, 3: dus ook hac aetate in dezen tijd, nostra aetate in onzen tijd. Ook de tijd in 't gemeen, bij voorb. omnia fert aetas, Virg. Ecl. IX, 51: delevit aetas, Horat. Od. IV, 9, 9: van daar in aetate bij tijden, somtijds, of op zekeren tijd, Plaut. Trin. II, 4, 61. Not. aetatium voor aetatum, Liv. I, 43. en meermaalen Ed. Drakenb. Not. aetas staat ook a) voor jeugd, Cic. Off. II, 13 med.: tua aetas incidit cet. Doch het kan ook enkel zijn uwe jaaren, ouderdom, wanneer men dan zekerlijk aan de jeugd moet denken: b) voor hooge ouderdom, Cic. Senect. 18 in.: nusquam tantum tribuitur aetati: doch het kan ook enkel zijn de jaaren, wanneer men dan zeker uit het verband, aan den ouderdom van eenen grijsaart, denken moet. Gevolglijk behoort dit mede boven.

AETATŬLA, ae, f. de ouderdom of de jaaren van een mensch, wanneer men er klein of boertende van spreekt, bij voorb. aetatula puerorum, Cic. Fin. V, 20: cf. Plaut. Pseud. I, 2, 40: Perf. II, 2, 47: bijzonder de jeugd, Cic. Sext. 8. Harusp. 20.

AETERNABĬLIS, e, i. e. aeternus, Accius ap. Non.

AETERNĬTAS, atis, f. 1) de eeuwigheid, Cic. Nat. D. I, 9: ex aeternitate, Cic. Fat. 14: of ex omni aeternitate, Cic. Nat. D. III, 6. Divin. I. 55. II, 7, i. e. van eeuwigheid: 2) eeuwigheid, d. i. onheuglijke tijd, zeer lange tijd, bij voorb. Cic. Divin. I, 14. Pis. 3. Plin. XIV, 13. 3) een titel der Keizers, bij voorb. Plin. Ep. X, 87, schrijft aan Trajanus: rogatus per aeternitatem tuam.

AETERNO, Adv. eeuwig, zie Aeternus.

AETERNO, avi, atum, are, tot eeuwig maaken, vereeuwigen, Horat. Od. IV, 14, 3: en Varr. ap. Non.

AETERNUS, a, um, 1) eeuwig, d. i. zonder begin en einde, bij voorb. Deus, Cic. Fin. II, 27. 2) eeuwig, d. i. eeuwig of zonder ophouden duurende, bij voorb. aerumna, Cic. red. Sen. 14: gratia, Terent. Eun. V, 2, 33: cibus, Plaut. Capt. IV, 1, 13: nec est ulli ligno aeternior natura, Plin. H. N. XIV. 1: cf. Cic. Nat. D. I, 8. 3) eeuwig, d. i. zedert langen tijd, bij voorb. sordes aeternae, Curt. IV. 1. 4) de eeuwigheid verdienende, of Godlijk, bij voorb. mores, Plin. H. N. XVI, 4 extr. Not. Aeternum Substantive, de eeuwigheid: van daar a) in aeternum voor eeuwig, voor altijd, Liv. IV. 4. XXVIII, 28: Plin. Paneg. 35: b) (scil. in) eeuwig, zonder ophouden, altijd, Virg. Aen. VI, 400, 617: Georg. II, 400. Daar voor staat ook Ablat. aeterno, bij voorb. viret aeterno — fraxinus, Plin. H. N. II. 107. Not. aeternum voor aeternorum, bij voorb. aeternum morum sator, Pacuv. ap. Non.

AETHER, ĕris en ĕros, m. 1) de Aether, d. i. de bovenlucht, waarin de zon en starren draaijen; de hemel, bij voorb. Cic. Nat. D. II, 36 in. Hunc (aerem) immensus aether, qui constat ex altissimis ignibus. — Ex aethere igitur innumerabiles flammae siderum exsistunt, quorum est primus sol cet.: Ibid. 40 in. Restat ultimus — coeli complexus, qui aether dicitur, extrema ora — mundi; in quo — igneae formae cursus — definiunt: Ibid. 33. ex terra aqua, ex aqua oritur aër, ex aere aether cet.: Lucret. V, 499: inde aër, inde aether ignifer: Apulej. de mundo init. Sed coelum ipsum stellaeque — omnisque siderea compago aether vocatur, It. Cic. Nat. D. II. 45 extr. Ed. Davis. Doch de Ed. Ern. heeft aethra. Van daar a) de hemel, d. i. de Goden in denzelven, bij voorb. providus aether, Claudian. de VI consul. Honor. 352: nobis infensior aether, Ib. de raptu Proserp. III, 200. b) de glans, die eene Godheid omstraalt, Valer. Flacc. V, 163: c) de bovenwereld, in tegenstelling van het rijk der dooden, Virg. Aen. VI, 436. 2) de lucht in 't gemeen, bijzonder bij de Dichters, bij voorb. fama super aethera notus, Virg. Aen. I, 379: apertus, Ibid. 587: liquidus, Ibid. VII, 65. Hor. Od. II, 20, 2: 3) in de Fabelkunde is het de opperste God, volgends sommiger gevoelen, bij voorb. van Zeno en andere Stoïcijnen, ook van anderen, Cic. Acad. IV, 41. Cic. Nat. D. I, 14. III, 17. van daar pater aether, Lucret. I, 251: omnipotens, Virg. Georg. II, 325.

AETHERĬUS of **AETHERĔUS**, den Aether, d. i. de bovenlucht, den hemel, ook deels de lucht in 't gemeen, betreffende, daarin te vinden; Aetherisch, hemelsch, bij voorb. aetherea natura, id est, ignea, Cic. Nat. D. II, 24 extr.: domus, Hor. Od. I, 3, 29, i. e. de hemel, Aether: astra, Virg. Aen. V, 518, 838: vescimura aetheria, Ibid. I, 547: ignes aethereos, Ovid. Fast. I, 473, i. e. hemelsch, Godlijk; van daar aetheria aqua i. e. pluvia, Ovid. Fast. I, 682: sidus i. e. sol, Ovid. Met. I, 424: locus aetherius i. e. aether, coelum, Cic. Nat. D. II, 15.

AETHRA, ae, f. is het zelfde als Aether. 1) de bovenlucht, de hemel, Virg. Aen. III, 585: ook Cic. Nat. D. II, 45: summa pars coeli, quae aethra dicitur: dus heeft Edit. Ernest. Maar Edit. Davis. heeft aether, en Cicero zegt anders aether, gevolglijk is het ook goed: quae scil. pars is goed. Ernesti gelooft, indien er aether stondt, dan zou qui voor quae moeten volgen. Maar qui, quae, quod schikt zich toch ook (en wel eigenlijk) naar het voorgaande Substantivum. 2) de lucht in 't gemeen, bij voorb. rubra, Virg. Aen. XII, 247: liquida, Sil. IV, 109. en meermaalen.

AETIOLOGĬA, ae, f. aanvoering der gronden, Senec. ep. 95 extr.

AËTĪTES (van vier lettergreepen), ae, m. bij voorb. aëtites lapis adelaarsteen, d. i. die in het nest van den adelaar gevonden wordt, volgends Plin. H. N. X, 3. XXX, 14. XXXVI, 21.

AËTĪTIS, f. scil. gemma, een edelgesteente, dat gelijkvormigheid met de kleur van den Arend heeft, volgends Plin. H. N. XXXVII, 11: doch andere Edd. hebben aëtites scil. lapis.

AEVĪTAS, atis, is het zelfde als Aetas, en Aetas is daar uit ontleend, 1) de ouderdom, bij voorb. hominis, populi, bij voorb. Cic. Leg. III, 3 e legg. XII Tab. en Gell. XX, 1 med. e legg. XII Tab. 2) eeuwige duuring, eeuwigheid, bij voorb. temporis eeuwigheid, steeds voortgaande duuring, Apulej. de doctr. Plat. p. 8. Elm.: cf. Varr. ap. Non. 3, 17.

AEVITERNUS, a, um, i. q. aeternus (het welk daar uit ontleend is), bij voorb. domus, Varr. ap. Priscian.: deos, Apul. de deo Socr. p. 43.

AEVUM, i, n. 1) de leeftijd of het leven, wanneer het hetzelfde is, als tijd des levens, of ook ouderdom, bij voorb. aevum sempiternum, Cic. Somn. Scip. 3. beati aevo sempiterno fruantur: dus ook breve, Sallust. Jug. 1. homines omnis aevi, Suet. Calig. 34, i. e. van allen ouderdom, jongelingen, grijsaarts enz.: aevum traducere, Hor. Ep. I, 18, 97: of agere, Hor. Sat. I, 5, 101: of agitare, Enn. ap. Gell. XII, 2: of degere, Lucret. V. 1439: of consumere, Ib. 1430: of transigere, Claudian. epigr. 2: si quis te percontabitur aevum, Hor. Ep. I, 20, 26, i. e. naar mijn ouderdom, hoe oud ik ben: integer aevi, Virg. Aen. IX, 255, i. e. jong: confectus aevo, Ibid. XI, 85, door ouderdom krachteloos: flos aevi, Ovid. Met. IX, 435, bloei der jaaren, jeugd: expelli aevo, Lucret. III, 359, het leven verliezen, sterven: niet slechts van menschen, maar ook, bij voorb. Piscium, Plin. H. N. IX, 53: arborum, Ibid. XVII, 1. 2) de leeftijd, eeuw, bij voorb. ingenia nostri aevi, Vellej. II, 36, i. e. in onzen tijd: nostro aevo, Ib. II, 13: ter aevo functus, Hor. Od. II, 9, 13, van Nestor: omnibus aevis, Ovid. Pont. I, 3, 83, i. e. ten allen tijde: rex ejus aevi, Plin. H. N. II, 25, i. e. van dien tijd: in aevum voor het toekomende, voor altijd, Hor. Od. IV, 14, 3: ook de menschen, die daar in leven, bij voorb. consensus aevi, Plin. H. N. XIV, 6. 3) de tijd in 't gemeen, per tantum aevi, Tacit. Ann. XVI, 1: ook behoort het één en ander uit n. 2. hier mede toe.

AEVUS, i, m. voor Aevum, bij voorb. vivimus vitalem aevum, Plaut. Poen. V, 4, 14, i. e. tempus: omnem in aevum, Lucret. III, 60.

AFFĂBER of beter **ADFĂBER**, bra, brum, kunstig, d. i. kunstig gemaakt, Fest.

AFFABILIS of beter **ADFABILIS**, e, die zich ligt aanspreken, ligt met zich spreken laat, vriendelijk in het spreken, heusch, spraakzaam, liefderijk enz., Cic. Off. I, 31. Terent. Ad. V, 6, 8. Nep. Alcib. 1: adfabilior, Senec. ep. 79. Ook met den Dativus, bij voorb. nec dictu adfabilis ulli, Virg. Aen. III, 621, i. e. met wien niemand gaarn spreken mag.

AFFABILĬTAS of beter **ADFABILĬTAS**, atis, f. wanneer men gaarn met zich laat spre-

Digitized by Google

spreken, anderen vriendelijk aanspreekt, bijzonder geringeren, vriendelijkheid in het spreken, gespraakzaamheid, liestaligheid, bij voorb. sermonis, Cic. Off. II, 14.

AFFABILĬTER of beter **ADFABILĬTER**, Adv. vriendelijk in het spreken, liefderijk, bij voorb. Haec adfabilissime dicebat, Gell. XVI, 3.

AFFĀBRE of beter **ADFĀBRE**, Adv. meesterachtig, kunstig, bij voorb. vervaardigd of gemaakt, Cic. Verr. Act. I, 5.

AFFĀMEN of beter **ADFĀMEN**, ĭnis, n. het aanspreken, bij voorb. blandum, Apul. Met. XI. p. 260. Elm.: dignari aliquem adfamine, Ibid. op het einde.

AFFANĬAE, arum, (of misschien Adfaniae: doch ik weet de afleiding (Etymologie) niet. Vossius leidt het af van een nietsbeduidend Italien Aphannae, zoo als Tricae en Apinae), nietswaardige dingen, potzen, bij voorb. voortbrengen, Apulei. Met. IX. p. 221. Elmenh. X. p. 243.

AFFARI, beter **ADFARI**, zie Affor.

AFFĀTIM of beter **ADFATIM**, en nog beter ad fatim, want het zijn twee woorden, te weten, ad en Accusat. fatim van het ongewoone woord fatis, (gelijk het ten minsten schijnt). Zie derhalven Fatis.

AFFATUS, a, um, zie Affor.

AFFĀTUS of beter **ADFĀTUS**, us, m. het aanspreken, de aanspraak, Virg. Aen. IV, 484: adfatus reddere, Stat. Sylv. II, 4, 7: ora solvere ad adfatus, Sil. XVII, 340: nostros adfatus petit, Senec. Med. 187: ook schriftelijk, Claudian. ep. ad Olybr. 1.

AFFECTĀTIO of beter **ADFECTATIO**, onis, f. de streving naar iet, het trachten naar iet, bij voorb. sapientiae, Senec. ep. 89: germanicae originis, Tacit. Germ. 28, i. e. dewijl men geern van Duitschen oorsprong wil zijn: decoris, Plin. H. N. XI, 37 ante med., i. e. naar schoonheid, welvoeglijkheid: multorum circa id (aes Corinthium) mira, Ibid. XXXIV, 22: nimia priscorum verborum, Suet. Gramm. 10: bijzonder het gebruiken, overdreevene, onnatuurlijke, gekunstelde, dat wij affecteeren noemen, bij voorb. nihil odiosius est adfectatione, Quintil. I, 6 (11): nimia adfectatione obscurare stilum, Suet. Tib. 70, i. e. het affecteeren, kunstelen: ook behoort hier het één en ander uit het voorgaande toe.

AFFECTĀTOR of beter **ADFECTATOR**, oris, m. die naar iet streeft, hevig zijn best doet, een bestreever, bij voorb. risus, Quintil. VI, 3: libertatis, Ibid. 2: imperii, Flor. II, 6.

AFFECTATUS, a, um, zie Affecto.

AFFECTIO of beter **ADFECTIO**, onis, f. de gesteldheid, de toestand van eene zaak, 1) in 't gemeen, bij voorb. animi der ziel, Cic. zie beneden: corporis firma, Cic. Tusc. V, 9 extr. 2) bijzonder in betrekking enz. tot eene andere, bij voorb. a) astrorum, Cic. Fat. 4, of coeli, Cic. Div. II, 47, de (astrologische) gesteldheid der gestarnten, in zoo verre zij eenen invloed op de menschen zal hebben: van daar de invloed van de ééne zaak op de andere, de betrekking, verband, betrekking op enz., bij voorb. Cic. Top. 18: adfectio quaedam ad res cet. b) animi de gesteldheid der ziel, in betrekking tot de uiterlijke voorwerpen, d. i. gemoedstoestand, beweeging of neiging des gemoeds, gezindheid enz., staat dikwijls in Cicero: bij voorb. Invent. II, 5: Tusc. II, 18. III, 5 en 20: Off. III, 6: ook zonder animi, bij voorb. Cic. Tusc. IV, 15: cf. Invent. I, 25 med. Van daar de liefde, bij voorb. erga fetum, Plin. H. N. VIII, 51: cf. Justin. XXIV, 3. Gell. X, 18: of neiging, wil, Pandect. XL, 2, 1.

AFFECTO of beter **ADFECTO**, avi, atum, are. 1) zich ergens aan begeven, waarin het ook geschiede; bij voorb. a) rem, Liv. XXIX, 6 in., aan eene zaak, om die op zich te nemen: b) viam i. e. betreden, eigentlijk en Tropisch, bij voorb. Olympo, Virg. Georg. IV, 562, i. e. ad Olympum: qui ad dominas adfectant viam, Terent. Heaut. II, 3, 60, i. e. die tot de jufvrouwen (komen) willen: gladiatorio animo ad me adfectant viam, Ter. Phorm. V, 7, 71, i. e. gaan op mij los, grijpen mij aan enz.: eam adfectat viam, Plaut. Aul. III, 6, 37, i. e. betreedt deezen weg, d. i. gaat daarop rond: dus ook iter, bij voorb. quod iter adfectet — (scilicet) ad fidem cet., Cic. Rosc. Am. 48, wat voor een' gang hij neemt, d. i. waar hij zich aan begeeft, te weten, aan enz. Sommigen lezen quo of qua (waarheen) het welk gewoonlijker zou zijn. c) spem, Liv. XXVIII, 18: Ovid. Met. V, 377, i. e. vatten: 2) bijzonder zich ergens aan begeven, om het te bekomen, trachten enz. naar iet, streeven, moeite doen, om iet te bekomen, bij voorb. munditiem, Nep. Att. 13: regnum, Liv. I, 46: regium nomen, Suet. Caes. 79: veram philosophiam, Pandect. I, 1, 1: diligentiam, Plin. H. N. XVII, 1 extr.: similitudo adfectanda, Auct. ad Her. IV, 22: magnificentiam verborum, Quintil. III, 8: dominationes, Sallust. fragm. ap. Augustin. de civit. dei III, 17: cruorem alicujus, Stat. Theb. XI, 539: van daar adfectatus, a, um, i. e. daar naar gestreefd is; ook met den Infinitivus, bij voorb. adfectas me ad damnum adpellere, Plaut. Bacch. III, 1, 9: decerpere, Sil. IV, 138: sociare, Stat. Theb. I, 132: van daar 3) aan zich zoeken te trekken, bij voorb. civitates, Sallust. Jug. 66 Cort. en Tacit. Hist. IV, 66: Gallias, Vellej. II, 39: studia militum, Tacit. Hist. 1, 23: societatem Galliarum, Ibid. IV, 17: van daar 4) iet door moeilijke navolging en naboetzing zich eigen zoeken te maken, affecteeren, kunstelen, er te zeer naar streeven, bij voorb. anhelitum, Quintil. XI, 3: dicacitatem, Suet. Vesp. 23: studium carminum, Tacit. Ann. XIV, 16: famam clementiae, Ibid. Hist. II, 63: van daar adfectatus, a, um, geaffecteerd, gekunsteld, bij voorb. adfectata castitas, Plin. Paneg. 20, nagebootste, nagemaakte, niet natuurlijke: ook Compar. aliquid adfectatius, Quintil. XII, 10 post med., i. e. gemaakter. 5) aangrijpen, aanvallen, bij voorb. morbo adfectari, Liv. XXIX, 10 in.: alwaar Duker adflictari liever wil: dus ook Virg. Aen. III, 670, indien men dextra adfectare (scil. nos of naves) lezen wil, zoo als sommigen willen, voor dextram. 6) adfectare dextram, Virg. Aen. III, 670, i. e. uitstrekken: zie n. 5.

AFFECTOR of **ADFECTOR**, ari, Depon. i. q. adfecto, streeven naar iet enz., bij voorb. adfectatus est regnum, Varr. ap. Diomed.

AFFECTUS of beter **ADFECTUS**, us, m. eigentlijk (zoo als adfectio, van adficio) het aanvaarden van iet, het zij zulks met de ziel of met het ligchaam geschiede; de aangreep active of passive, van daar de gesteldheid eener zaak in betrekking tot eene andere, bij voorb. 1) corporis i. e. onaangenaame toestand of toeval des ligchaams, krankheid, Cels. III, 18 in.: ook zonder corporis, Ibid. 15 extr. 2) bijzonder der ziel, bij voorb. animi, Cic. Tusc. V, 16: mentis, Ovid. Trist. IV, 3, 32: gesteldheid der ziel, gemoedsbeweeging, gemoedsgesteldheid, of gezindheid: ook enkel adfectus, Ovid. Met. VIII, 473, van daar 3) de Affect, of hevige hartstocht of gemoedsbeweeging, Quintil. VI, 2: adfectus concitati, mites, compositi cet., Ibid.: adfectus amoris, avaritiae, metus, Ibid. I, 11: movere adfectus, Ibid. VI, 2: inducere judicem in adfectus, Ibid. XI, 3 ante med.: diversos adfectus exprimere, flentis & gaudentis, Plin. H. N. XXXIV, 8: bijzonder de booze Affecten of gemoedsbeweegingen, bij voorb. cohibere adfectus, Plin. Paneg. 79: adfectus sunt motus animi improbabiles, Senec. ep. 75: in 't bijzonder a) de begeerte, Juvenal. XII, 10: b) liefde, bij voorb. adfectus parentis, Suet. Tit. 8, i. e. vaderlijke liefde. 4) eene geliefde persoon, bij later Schrijvers, zoo als bij ons, de Inclinatie enz., bij voorb. carissimis orbatus adfectibus, Apul. doctr. Plat. p. 24. Elm. 5) de neiging, de wil, bij voorb. quia adfectu carent, Pandect. XLIII, 4, 1: gerendi negotii, Ibid. III, 5, 18 med.: cf. Ibid. XLIV, 7, 54.

AFFECTUS, a, um, zie Afficio.

AFFERO of beter **ADFĔRO**, adtuli of attuli, adlatum of allatum, adferre of afferre, 1) toedragen, toe- of heendragen, dragende toe- of heenbrengen, bij voorb. hout enz., bij voorb. adlatus est Scipioni acipenser, Cic. ap. Macrob. Sat. II, 12: cf. n. 2. dat hier ten deele toe behoort: van daar a) adferri urbem, Virg. Aen. VII, 216, komen: adferre se zich toe- of heendragen, d. i. toe komen of gaan, bij voorb. huc, Virg. Aen. VIII, 477: Plaut. Amph. III, 4, 6: ook wil Bentley uit één Cod. in Ter. Andr. IV, 5, 12: huc me adpuli lezen adtuli: se a moenibus adfert, Virg. Aen. III, 346, i. e. komt. b) van daar aliquid adferre iet bijdragen, nuttig zijn, bij voorb. ad beate vivendum, Cic. Fin. II, 27: dus ook Cic. Mil. 1: adferunt orator aliquid i. e. nuttig zijn: doch Ernesti heeft laten drukken honoris aliquid: misschien zonder noodzaak. 2) brengen, het zij het door dragen of anders geschiede, zoo als het wil, bij voorb. brieven, Cic. Manil. 2. Attic. VIII, 6: dus ook consulatum in familiam, Cic. Mur. 40. Phil. IX, 2: dus ook nuntium tijding brengen, Cic. Rosc. Am. 7. Ook zonder nuntium verkondigen, tijding brengen, overbrengen, verhaalen, bij voorb. ad aliquem, Cic. Coel. 21: adferre compertum, Liv. VII, 39: adtulit, Ibid. VI, 6 in.: adferebat, Ib. XXXV, 42: adlatum est, Ibid. X, 45. XXXIII, 49. Cic. ad Div. III, 10 in.: dus ook nihil novi, Ibid. II, 14: terrores, Cic. Att. VI, 8: dus ook nuntii adferebant, adferrent, adferunt cet. bij voorb. Nep. Milt. 3. Liv. XXXV, 24 in.: dus ook rumores, Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: 3) brengen, d. i. veroorzaken, verschaffen, te weeg brengen, of ook maaken, geven, bij voorb. alicui laetitiam, Cic. Mil. 28: delectationem, Cic. ad Div. VII, 1: dolorem, Cic. Sull. 1: luctum & egestatem, Cic. Rosc. Am. 5: perniciem, Cic. Off. II, 3: cladem, Cic. Nat. D. II, 3: utilitatem Cic. Off. III, 6: finem, Ibid. II, 22: moram, Cic. Sext. 61: salutem, Cic. ad Div.

IV,

Digitized by Google

IV, 3: medicinam consilii, Cic. Catil. II, 8: decus, Cic. Mil. 32: felicitatem atque opes (i. e. auxilium), Ibid. 31: interitum & servitutem, Cic. ad Div. VI, 22: memoriam, Cic. Fin. V, 1, i. e. *aandenken*: consolationem, Cic. Att. X, 4 med.: consilium, Cic. Att. XV, 1 med., i. e. *besluit veroorzaken, of raad geven, of medebrengen*: adjumentum, Cic. Off. I, 1: suspicionem, Cic. Phil. XII, 7: auctoritatem & fidem, Cic. Or. 34: necessitatem dicendi, Cic. Phil. X, 1: opinionem, Cic. Off. II, 13: crimen, Cic. Cluent. 60: Rab. Post. 10: animum, Cic. Att. VII, 13: aes alienum, Cic. ad Div. VII, 23: *dus ook* mortem, Cic. Verr. V, 45: Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 12. i. e. *dooden*: *dus ook* metum, Cic. Verr. V, 25: *verders* nobis metum seditionesque adferebant, Cic. Sull. 23, *alwaar* metum adferre *vrees veroorzaken*, en seditiones adferre *oproeren verkondigen*, *kost*: *dus ook* vim adferre ad dicendum, Cic. Or. I, 25: 4) *bijbrengen, bij iemand iets opwekken, gaande maken, bij voorb.* alicui opinionem, Cic.: suspicionem, Cic. *zie* n. 3. 5) *opbrengen, uitvinden, bij voorb.* nova, Nep. Iphic. 1: 6) *voortbrengen, aanvoeren, bij voorb. iets, in het spreken, bij voorb.* justas causas, Cic. Att. XI, 15: rationes, Cic. ad Div. IV, 13: aetatem, Cic. Or. II, 89: aliquid ad defensionem, Cic. Caecin. 29: mediocritates, Cic. Tusc. III, 31: *ook zich laten merken, uiten, bij voorb.* nihil ostentationis aut imitationis, Cic. Or. III, 12 in. 7) ad aliquem *aandragen, aanbieden, of belooven, bij voorb.* ad te ultro adtulerim, Cic. ad Div. VII, 17. §. 6: 8) *iets gebruiken, of aanwenden bij iets, bij voorb.* vim adferre alicui *geweld aandoen of gebruiken bij iemand enz., bij voorb.* Quintio, Cic. Quint. 27: senatui, Cic. Phil. II, 7: medicinam consilii, Cic. Cat. II, 8: animum vacuum ad scribendas res difficiles, Cic. Att. XII, 38: canes adferunt dentes in dominum, Varr. R. R. II, 9 med. *bijzonder merke men op* adferre manus *de handen aanleggen, de handen slaan aan, met een goed of kwaad oogmerk, bij voorb. om te helpen, te arbeiden enz., te slaan, rooven, dooden enz., bij voorb.* a) *om te helpen*, Cic. Verr. I, 26 extr. b) vulneribus, Cic. Att. III, 15, i. e. *opkrabben*, c) bonis alicujus, Cic. Off. II, 15, *aan de bezitting, om die te nemen*: d) alicui, Cic. Quint. 27. Caecin. 17, *aan iemand, om hem te slaan of te dooden; van daar ook dooden. bij voorb.* sibi, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23 med.

AFFICIO *of beter* **ADFICIO**, eci, ectum, 3. 1) *voor* facere ad, *iets toedoen tot iets, daar mede verbinden; van daar* res quae sunt adfectae ad cet., Cic. Top. 2, i. e. conjunctae cum cet. *die in verband staan, daar toe eene betrekking hebben.* 2) *voor* facere se ad, *zich aan iets of iemand begeven, waar het ook mede geschiede; wanneer het gemeenlijk, dikwijls, bewijzen, aandoen, geven, wedervaren laten, en op andere wijze vertaald wordt, bij voorb.* aliquem beneficio, Cic. Agr. I, 4: honore, Cic. Nat. D. I, 14, *met weldaad, eere enz., d. i. weldaad, eere bewijzen*: honoribus, Cic. Mil. 29: praemio, Cic. Pis. 37. Quintil. III, 6 med., i. e. *belooning geven*: laetitia, Cic. Mil. 28: ad Brut. 16: ad Div. VII, 17: molestia, Cic. Att. XV, 1: dolore, Cic. ad Div. VI, 19, *met vreugde enz., d. i. vreugde, vergenoegen, droefheid veroorzaken of verheugen, vergenoegen, bedroeven*: *dus ook* ignominia, Cic. Rosc. Am. 39: poena, Cic. Ibid., i. e. *straffen*: *dus ook* supplicio, Cic. ad Brut. 16: injuria, Terent. Phorm. V, 1, 3, *onrecht aandoen*: laude, Cic. Off. II, 13: gloria, Plaut. Amph. V, 2, 10, i. e. *lof, roem, bezorgen, looven, roemen*: morte *dooden*: Cic. Invent. I, 25: sepultura, Cic. Divin. I, 27, i. e. *begraven*: exsilio, Cic. Parad. 4, *in ballingschap jaagen*: admiratione, Cic. Off. II, 10, *bewonderen*: stipendio, Cic. Balb. 27, *soldij geven*: nomine adficere *benoemen, eenen naam geven*, Cic. Dejot. 5. Top. 25: *dus ook* verbis, Cic. Tusc. II, 7: muneribus, Cic. ad Div. II, 3: praeda atque agro, Plaut. Amph. I, 1, 38: vultum medicamine, Ovid. Medic. fac. 67, i. e. *blanketten*: macula, Cic. Rosc. Am. 39, i. e. *een' vlek veroorzaken, bevlekken*: *dus ook in Passivo, bij voorb.* laetitia adfici *verheugd worden, zich verheugen, vreugde hebben*: dolore, *droefheid hebben, zich bedroeven*: voluptate, *vergenoegen hebben, zich vermaken*: poena, *straf ontvangen, gestraft worden*: beneficio, *weldaad bekomen enz.*: *dus ook* vulnere, Caes. B. C. III, 46, i. e. *bekomen*: metu adfici *vreezen*, Cic. Verr. V, 38: *van daar in 't gemeen, iemand iets bewijzen, of aandoen, of iemand met iets verzien, begeven, het zij iets goeds of kwaads*: *van daar* adfectus i. q. praeditus, *bij voorb.* audacia, Terent. Phorm. V, 7, 84: virtutibus, vitiis, artibus, Cic. Partit. 10: magno animo, Cic. Verr. III, 24: valetudine optima, Cic. Tusc. IV, 37: senectute, Cic. Or. III, 18 extr.: ulmeis virgis, Plaut. Asin. III, 2, 29, i. e. instructus cet.: summa inopia, Caes. B. C. III, 49, i. e. *in groot gebrek bevindelijk*: *doch het kan ook zijn, verzwakt, aangetast enz.* 3) *zich aan iemand (iets) begeven, of iemand aangrijpen, bij voorb.* ut aestus, labor, fames sitisque corpora adficerent, Liv. XXVIII, 15: fames exercitum adfecit, Ibid. 46, *greep aan, tastte het leger aan*: animos, Or. II, 41: *van daar* adfici morbo, Nep. Hann. 4. Caes. B. G. VI, 16: tabo, Liv. IV, 30, *aangetast worden, ziek worden*: vulnere, Caes. B. C. III, 46, i. e. *bekomen, of verzwakt worden*: pulmo totus adficitur, Cels. IV, 7, *wordt aangedaan, aangetast*: *van daar* difficultate, Caes. B. G. VII, 17. cf. Cic. Quint. 2: ad Div. XIII, 7, *in zwarigheid of nood zijn*: *van daar verzwakken, bij voorb.* aetas adfecta, Cic. Or. I, 45. Verr. IV, 43: senectute adfectus, Cic. Or. III, 18. (*zie hier voor*): aetate adfectus, Cic. Senect. 14: corpus adfectum, Liv. XXII, 8, i. e. *zwak, zwakkelijk, krachteloos*: vires corporis, Liv. V, 18: pars reip., Cic. ad Div. XIII, 68: *van daar* bellum adfectum, Cic. Provinc. cons. 8, i. e. *verzwakt, verminderd, gevolglijk nabij zijn einde*: *dus ook* aestas, Cic. Oecon. ap. Gell. XV, 5, i. e. *ten einde*: res familiaris, Liv. V, 10, i. e. *ontzenuwd, zwak, krachteloos*: respublica, Liv. V, 52: civitas aegra & adfecta, Liv. XXII, 8, i. e. *krank, bekommerd*: remiges inopia adfectissimi, Vellej. II, 84, *d. i. verzwakt, of aangetast.* 4) *iets aantasten, of behandelen, wel of kwalijk, bij voorb.* corpus ita adficiendum est, Cic. Off. I, 23, *moet zoo behandeld, gewend, gevormd worden*: filius, quem pater male adficiebat, Pand. XLVII, 12, 5: ut abs te adfecta est, Cic. Verr. IV, 67: *van daar* adfectus, a, um, *in zekeren toestand bevindelijk, gesteld, bij voorb.* coelum adfectum, Cic. Div. II, 47: manus tua sic adfecta, Cic. Fin. I, 11, i. e. *zoo gesteld, zoo geschapen*: manus adfecta recte est, Cic. Tusc. III, 9: habitus animi sic adfecti, Cic. Partit. 23: oculus non est probe adfectus ad cet., Cic. Tusc. III, 7: si sic erimus adfecti, Cic. Off. III, 5, i. e. *geschapen of gezind*: animo adfecti simus, Cic. Leg. I, 9, i. e. *geschapen of gezind*: 5) *bijzonder iemand aantasten, met betrekking tot het gemoed*, aliquem of animum alicujus, *roeren, in beweging brengen, bij voorb.* literae tuae me sic adfecerunt, Cic. ad Anton. in Ep. ad Att. XIV, post ep. 13, i. e. *geroerd*: quonam modo ille vos vivus adficeret, Cic. Mil. 29: eorum — ita adficerentur animi cet., Cic. Or. I, 19: sua quemque amentia adficit, Cic. Rosc. Am. 24, i. e. *zet in beweging enz.*: adfectus est mortuo, Suet. Tib. 52, i. e. *is geroerd, aangedaan geworden*: a qua (gratia) te adfici cet., Cic. ad Div. V, 12 ante med.: *of zekere gezindheid inboezemen*: *van daar* adfici *gezind zijn, gezindheid hebben, bij voorb.* consules oportere sic adfici, Plin. Paneg. 90: *van daar* adfectus *gezind, bij voorb.* erga amicum, Cic. Fin. I, 20: animo adfecti simus, Cic. Leg. I, 9: sic erimus adfecti, Cic. Off. III, 5. 6) *nabij het einde brengen*; *van daar* adfectus, a, um, *nabij het einde, dan ten einde, bij voorb.* bellum, aestas cet. *zie hier voor.*

AFFICTICIUS *of* **ADFICTICIUS**, a, um, i. q. adfictus, *toegevoegd, bij voorb.* actus secundi generis, Varr. R. R. III, 12 in.

AFFICTUS, a, um, *zie* Affingo.

AFFIGO *of beter* **ADFIGO**, xi, xum, 3. *aanhechten, bij voorb.* literam ad caput, Cic. Rosc. Am. 20: homines cruci, Liv. XXXVIII, 37: Caucaso adfixus, Cic. Tusc. V, 3: Ithacam in saxis adfixam: aliquem cuspide ad terram, Liv. IV, 19: flammam lateri turris, Virg. Aen. IX, 536: radicem terrae, Virg. Georg. II, 318: Minerva, cui pinnarum talaria adfigunt, Cic. Nat. D. III, 23: oscula, Lucret. IV, 1075, i. e. *kussen*: corpus, Ibid. 1102, i. e. *samenvoegen*: caput adfixum gestari in pilo, Cic. Phil. XI, 2: *alwaar* Edit. Ernesti fixum *heeft. Van daar Troplsch*, senectus me lectulo adfixit, Senec. ep. 67. cf. Hor. Sat. I, 1, 81: aliquid animo adfigere *inprenten*, Quintil. II, 7. Senec. ep. 11: *dus ook* literas pueris, Quintil. I, 1: *van daar het* Participium Adfixus, a, um, *aangehecht*: *van daar bestendig te vinden bij iets of iemand, bij voorb.* alicui, Cic. ad Div. I, 8: ad Qu. Fr. III, 1, 6: ad rem, Cic. Invent. I, 26: *van daar* adfixum, Plur. adfixa *het geen daar toe behoort en er bij blijft, bij voorb.* domum instructam cum omnibus adfixis, Pandect. XXXIII, 7, 18 extr.

AFFIGURO (Adfig.), are, *beelden*, Gell. IV, 9.

AFFINGO *of beter* **ADFINGO**, inxi, ictum, 3. 1) *van kunstenaars*: *daar toe beelden, door of bij het beelden er nog iets toe doen, bij voorb.* manum, Cic. Univ. 6: partem corporis, Cic. Or. III, 45: *doch het kan ook enkel toevoegen, toedoen, zijn. Van daar* a) *daarbij dichten, daarbij uitdenken*, Cic. Cluent. 4: Phil. I, 3: Tusc. III, 33. Caes. B. G. VII, 1. b) *in 't gemeen toevoegen, bij voorb.* tantum alter, Cic. Or. III, 9 extr.: natura aut adfingit, Cic. Div. I, 52: cf. Or. II, 80: 2) *toedichten, valschelijk*

Digitized by Google

lijk toeschrijven, *bij voorb.* alicui laudem falsam, Cic. Manil. 4: probam orationem improbo, Cic. Or. 22: 3) *verdichten*, *bedenken*, *bij voorb.* literas, Apul. Met. IV. p. 149. Elm.

AFFINIS *of beter* **ADFINIS**, e, 1) *aangrenzende*, alicui, *bij voorb.* gens adfinis Mauris, Liv. XXVIII, 17: *van daar door huwelijk vermaagdschapt*, *zoo als behuwd-ouders*, *zwagers enz.*: *van daar* vincula adfinia, Ovid. Pont. IV, 8, 9, *vermaagdschappelijke banden*, *d. i. waardoor men vermaagdschapt is*: alter mihi adfinis erat, Cic. red. Quir. 5: *doch het kan ook* Substant. *zijn*: *van daar* Subst. Adfinis, Masc. & Fem., *elk bloedverwant*, *of nabestaande door het huwelijk*, *hij zij*, *bij voorb. behuwdvader*, *schoonvader*, Plaut. Aul. IV, 5, 62: *zwager of zuster in ruimen zin*, Cic. Sen. red. 7: Cluent. 14: *dus ook* Adfinis *zwagerin*, Cic. Sen. red. 7: Adfines, *behuwd- of schoon-ouders*, Terent. Heaut. V, 1, 63: *ook de schoon- of behuwdzoon*, Plaut. Aul. III, 4, 14: *ook noemt iemand den vader van zijnen gewezen schoonzoon dus*, Plaut. Truc. IV, 3, 74: 2) i. q. particeps *deelnemende*, *met* Dativus *en* Genitivus, *bij voorb.* rerum, Terent. Heaut. II, 1, 1: noxae, Liv. XXXIX, 14: rei capitalis, Cic. Verr. II, 38: alicujus culpae, Cic. Invent. II, 44: facinori, Cic. Catil. IV, 3: turpitudini, Cic. Cluent. 45: rationi, Cic. Invent. II, 10: negotiis, Plaut. Trin. II, 2, 50.

AFFINITAS *of beter* **ADFINITAS**, atis, f. 1) *de grensnabuurschap*: 2) *de verwantschapping door huwelijk*, Cic. Fin. V, 23: ad Div. III, 12. Ter. And. I, 5, 12: adfinitate se devincire cum aliquo, Cic. Brut. 26: adfinitatem jungere, Liv. I, 1: *of* contrahere, Vellej. II, 44: *of* facere, Ibid. 65: adfinitate conjungi, Nep. Pausan. 2: *of* aliquem contingere, Liv. XXIV, 22: *ook deze bloedverwanten*, *of zwagers zelven*, Plaut. Trin. II, 3, 75. 3) *Tropisch*, *de verwantschap van eene zaak met eene andere*, *d. i.* a) *naauw verband*, *samenhang*, Varr. R. R. I, 16 in. b) *gelijkvormigheid*, *bij voorb.* literarum, Quintil. I, 6. Gell. I, 18: cf. Gell. IV, 13. Not. Gen. adfinitatium, Justin. XVII, 3.

AFFIRMANTER *of beter* **ADFIRMANTER**, Adv., *met verzekering*, Gell. XIV, 1.

AFFIRMATE *of beter* **ADFIRMATE**, Adv., *met verzekering*, Cic. Off. III, 29: adfirmatissime, Gell. X, 12.

AFFIRMATIO *of beter* **ADFIRMATIO**, onis, f. *de verzekering*, Cic. Off. III, 29. Caes. B. G. VII, 30. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 21. Cic. Ibid. 7. Curt. VI, 11. Plin. H. N. XXVIII, 2.

AFFIRMO *of beter* **ADFIRMO**, avi, atum, are, 1) *eene vastigheid tot iet toevoegen*, *iet vast maken*, *bevestigen*, *bij voorb.* spem, Liv. I, 1: promissa auctoritate sua, Liv. XXVI, 24: opinionem, Liv. XXXII, 35: dicta alicujus, Liv. XXVIII, 2: fidem alicujus, Liv. VII, 14: aliquid rationibus, Cic. Invent. I, 37: promissa rebus, Liv. XXII, 13, *de belofte door de daad bevestigen*, *d. i. vervullen*. 2) *door woorden bevestigen*, *d. i. verzekeren*, Cic. Div. II, 3: Att. VII, 8. XIII, 23: jurejurando, Liv. XXIX, 23: adfirmare certum, Liv. III, 23, *of* adfirmare rem pro certo, Liv. I, 3, *als zeker of als eene zekere waarheid verzekeren*.

AFFIXUS, a, um, *zie* Affigo.

AFFLATUS *of beter* **ADFLATUS**, us, m. 1) *het blazen*, *ademen*, *of waaijen aan iet*: *het aanblazen*, *toeademen*, *toewaaijen*, *het waaijen*, *de lucht*, *in zoo verre zij aan iet gaat*, *bij voorb.* favonii, Plin. H. N. VI, 17: deneget adflatus ventus & aura suos, Ovid. in Ibin 106: regio omni adflatu noxio carens, Plin. H. N. IV, 12 extr., i. e. *lucht*, *wind*: montium, Ibid. III, 5 in., i. e. *lucht*, *wind*, *die de bergen bewaait*: maris, Ibid. XX, 19. XXI, 10, *lucht*, *die van zee komt*, *zeelucht*, *zeewind*: ignes adussisse levi adflatu complurium vestimenta, Liv. XXXIX, 22, i. e. *als 't ware*, *aanademing*, *aanwaaijing*: vaporis *van den damp of hitte*, Liv. XXVIII, 23: solis *der zonnehitte*, Colum. IV, 24: *dus ook van levendige schepselen*, *bij voorb.* frondes adflatibus ardent, Ovid. Met. VIII, 289, scil. apri, i. e. *aanademen*: serpentis, Stat. Theb. V, 527: polypus adflatu terribili canes agebat, Plin. H. N. IX, 30: perdices concipiunt & supervolitantium adflatu, Ibid. X, 33: *van daar* 2) *van Voorzeggers*: *de van God hun als 't ware ingeademde kracht of vermogen*: *goddelijke inademing of ingeving*, *bezieling*, *bij voorb.* divinus, Cic. Or. II, 46: Nat. D. II, 66. Div. I, 18 *en* 19. 3) *de letter* h, Varr. R. R. III, 1, 6: 4) *ook misschien glinstering*, *glans*, *bij voorb.* leni adflatu simulacra refovente, Plin. H. N. XXXVI, 15 in.

AFFLEO *of beter* **ADFLEO**, evi, etum, 2. *daarbij weenen*, *bij iet weenen*, Plaut. Perf. I, 3, 72: *ook leest* Bentley adflent *voor* adsunt, Horat. Art. 101.

AFFLICTATIO *of beter* **ADFLICTATIO**, onis, f. *de beängstiging*, Cic. Tusc. IV, 7 *en* 8. III, 13.

AFFLICTO *of beter* **ADFLICTO**, avi, atum, are, 1) *plaagen*, *in nood brengen*, *beängstigen*, *bij voorb. door aanslagen enz.*, *bij voorb.* tempestas adflictabat naves, Caes. B. G. IV, 29, *plaagde*, *d. i. wierp ze hier en ginds*, *beschadigde ze*: *ook in 't gemeen plaagen*, *beängstigen*, *ontrusten*, *bij voorb.* Batavos, Tacit. Hist. IV, 79: equites equosque, Ibid. III, 19: Italiam, Ibid. Ann. XIII, 13: hostes, Ibid. VI, 35: rempublicam, Cic. Harusp. 19: *van daar* adflictari *geplaagd worden*, *ongemak lijden*, *bij voorb.* adflictari in vadis, Caes. B. G. III, 12: tempestate & vento, Auct. B. Hisp. 3: morbo, Cic. Catil. I, 13: amore, Lucret. IV, 1152: 2) *bijzonder*, *van de ziel*, *beängstigen of plaagen*, *bij voorb.* se *zich beängstigen*, Cic. Tusc. III, 32: Sallust. Cat. 31 Cort.: *dus ook* adflictari *zich beängstigen*, Cic. Tusc. III, 27 extr. ad Att. XI, 1 in.

AFFLICTOR *of beter* **ADFLICTOR**, oris, m. *die iet tegen den grond slaat*, *te neder werpt*, *vernedert*, *bij voorb.* dignitatis, Cic. Pis. 27.

AFFLICTUS *of beter* **ADFLICTUS**, us, m. *het aanslaan tegen iet*, *bij voorb.* ubi nubes adflictu ignem, ut ignifera saxa adtrita inter se, dant, Apul. de mundo p. 62. Elm. *en terstond daarop* nubium adflictus, i. e. *het aanslaan tegen elkanderen*.

AFFLICTUS, a, um, *zie* Affligo.

AFFLIGO *of beter* **ADFLIGO**, xi, ctum, 3. 1) *iet aanslaan tegen iet*, aliquid ad aliquid *of* alicui rei, *bij voorb.* aliquem ad terram, Plaut. Rud. IV, 3, 71: Perf. V, 2, 15: terrae, Ovid. Met. XII, 139. XIV, 206: *of* solo, Tacit. Hist. I, 41: *of* humo, Hor. Sat. II, 2, 79: navem undae, Liv. XXIV, 34: ad scopulos, Cic. Rab. Perd. 9: caput saxo, Tacit. Ann. IV, 45: 2) *tegen den grond slaan*, *zonder* ad terram *of* terrae, *ter nederslaan*, Liv. XXI, 58 in.: arborem, Caes. B. G. VI, 26: domum, Cic. Dom. 40: statuam, Cic. Pis. 38: monimentum, Cic. Coel. 32: *dus ook* adfligi *op den grond vallen*, *ter aarde vallen*, Plaut. Most. I, 4, 19, *of zich daar tegen stoten*: *van daar in 't gemeen*, *met geweld ter aarde werpen*, *neder werpen*, *om verre haalen enz.*, *bij voorb.* statuam, domum, monimentum, Cic. *zie hier voor. Van daar* 3) *Tropisch*, a) *tegen den grond slaan*, *verwoesten*, *in slechte omstandigheden brengen*, *ongelukkig maken*, *buiten werkzaamheid stellen*, *bij voorb.* aliquem bello, Liv. XXVIII, 39: equestrem ordinem, Cic. Sext. 7: vectigalia belli difficultatibus, Cic. Agr. II, 30: aliquem (reum) sententiis (*als richter*), Cic. Mur. 41 in.: Pompejus ipse se adflixit, Cic. Att. II, 19 med.: senectus me non enervavit nec adflixit, Cic. Senect. 10, i. e. *werkeloos gemaakt*: neque me abdidi, neque deserui neque adflixi, Cic. Div. II, 2, i. e. *werkeloos gemaakt*: *dus ook* causam susceptam adfligeret? Cic. Sext. 41, i. e. *nalaten*, *in de loop laten*; *eigenlijk*, *als 't ware*, *wegwerpen enz.*: *doch misschien zoude* abjicere *beter wezen*, *ten minsten duidelijker*: mors adflixit cives, Cic. Rosc. Am. 12: naves, Caes. B. G. IV, 31. V, 10, *beschadigen*: *van daar* adflictus *ongelukkig*, *in slechte omstandigheden*, *werkeloos gemaakt*, *ellendig*, *bij voorb.* adflicta urbs pestilentia, Liv. III, 6: adflictiore conditione esse, Cic. ad Div. VI, 1 extr.: amicitia adflicta (*voor* amicus), Cic. Quint. 30: *dus ook* Graecia, Cic. Flacc. 7: provincia, Cic. Verr. III, 91: fortuna, Cic. Sull. 31: religiones, Cic. Leg. II, 7: adflictum erigere, Cic. Manil. 29: *of* excitare, Cic. Or. I, 8, 37: adflictus conticuit, Cic. Att. I, 16 post med., i. e. *buiten werkzaamheid gesteld*, *of moedeloos enz.* b) *nederslaan*, *d. i. te neder werpen*, *gering maken*, *vernederen*, *bij voorb.* rem vituperando, Cic. Brut. 12: opes alicujus, Plin. H. N. II, 12: *van daar* homo adflictus, Cic. Phil. III, 10 in., *iemand*, *die zeer verlaagd is*, *die met geacht wordt*. *Dus ook* animum, Cic. Tusc. IV, 14, *den moed nederslaan*, *treurig*, *moedeloos maken*: *van daar* animus adflictus *nedergeslagen moed*, Cic. Att. XII, 21 extr. Dom. 36: recreavi animos adflictos, Cic. Att. I, 16 ante med.: *ook* aliquem, *nederslaan*, *moedeloos maken*, *treurig maken*, *bij voorb.* ut me levarat tuus adventus, sic discessus adflixit, Cic. Att. XII, 50: adfligi desiderio alicujus, Curt. IV, 8: *van daar* adflictus, a, um, *nedergeslagen*, *moedeloos enz.*, *bij voorb.* moerore, Cic. Catil. II, 1: luctu, Cic. Phil. IX, 5: aegritudine, Cic. Tusc. IV, 16: casu aliquo, Cic. ad Div. IX, 11: adflictus clamoribus conticuit, Cic. Att. I, 16 post med.

AFFLO *of beter* **ADFLO**, avi, atum, are, 1) *van de wind of van de lucht*; *blazen*, *of waaijen tegen iet*, *aanwaaijen*, aliquem, aliquid, *ook* alicui, *bij voorb.* terga, Liv. XXII, 43 extr.: udam (fabam), Plin. H. N. XVIII, 17: maligno adflantur vineta noto, Stat. Sylv. V, 1, 146: *van daar Tropisch*, speras tibi auram posse aliquam adflari voluntatis adfectionisque, Cic. Verr. I, 13, i. e. *dat hem een luchtjen kan toewaaijen*, *d. i. bijstand*, *dat hij ondersteuning zal vinden enz.* 2) *van ademen*, *blazen of ademen*, *tegen iet*, *aan-*

aanblazen, toeädemen, aliquem, aliquid, bij voorb. crinem, Ovid. Met. I, 512: nos Oriens equis adflavit, Virg. Georg. I, 250. cf. Aen. V, 739: van daar adflari aangeblazen, aangeädemd worden, bij voorb. a serpentibus, Colum. VIII, 5, 18: ook alicui, Horat. Sat. II, 8, 93: 3) Tropisch, van andere dingen: a) van vuur of bliksem, bij voorb. ignibus fulminum adflari, Ovid. Trist. I, 9, 21, voor adtingi: incendio, Liv. XXX, 6, i. e. geraakt, gezengd worden: sidere, Plin. H. N. II, 41. Ook aliquid alicui toeädemen, toeblazen enz., bij voorb. membris vaporem, Lucret. V, 568: b) van den reuk, bij voorb. odores tibi adflabunt, Prop. II, 22, 17, i. e. u toeädemen, tegenädemen: odores, qui adflarentur e floribus, Cic. Senect. 17, tegen geädemd, d. i. toegeädemd worden. c) Rumor adflaverat, Cic. Att. XVI, 5, i. e. exierat. d) Felix cui Amor adflat, Tibull. II, 1, 80, toeädemt, d. i. gunstig is. e) Romam terror adflabat, Flor. III, 5, i. e. adtingebat, f) op eene geestelijke wijze toeädemen, d. i. bezielen, bij voorb. adflata numine, Virg. Aen. VI, 50: g) van God: op eene geestlijke, onmerkbare wijze, en als 't ware, door inblazen aan eenen Sterveling iet mededeelen, bij voorb. alicui amores, Tibull. II, 4, 57: alicui honores, Virg. Aen. I, 591: ook aliquem juventa, voor beschenken, Claudian. B. Gild. 208.

AFFLUENS, zie Affluo.

AFFLUENTER of beter **ADFLUENTER**, Adv., rijklijk, menigvuldig, met overvloed, bij voorb. vinum calicibus adfluenter immissum, Apulej. Met. IV. p. 145. Elm.: adfluentius vivere, Nep. Att. 14, i. e. verkwistender; meer daar aan toegeven: adfluentius voluptates haurire, Cic. Tusc. V, 6.

AFFLUENTIA of beter **ADFLUENTIA**, ae, f. 1) de toevloed, bij voorb. van eene vloeibare zaak, bij voorb. geniturae, Plin. H. N. XXVI, 10. 2) Tropisch, d. i. de menigvuldigheid, rijklijkheid, overvloed, bij voorb. rerum, Cic. Agr. II, 35: annonae, Plin. Paneg. 29. cf. Nep. Attic. 13.

AFFLŬO of beter **ADFLUO**, xi, xum, 3. 1) toevloeijen, aanvloeijen tot iet, bij voorb. amnis adfluens castris, Liv. XXII, 44: Rhenus ad ripam adfluens, Tacit. Ann. IV, 6: aestus maris bis — adfluunt bisque remeant, Plin. H. N. II, 97 in.: van daar Tropisch, toevloeijen, a) van alles, dat of ongemerkt of talrijk bijkomt, bij voorb. voluptas ad sensus adfluit, Cic. Fin. I, 11: nihil rumoris, Cic. Qu. Fr. III, 3: opes adfluunt subito, repente dilabuntur, Val. Max. VI, 9 extr. 1 adfluente multitudine, Liv. XXXV, 3 in., i. e. rijklijk bijkomen: amor inertis, Ovid. Rem. 148: copiae (i. e. milites) adfluebant, Liv. XXXIX, 31: ingentem comitum adfluxisse numerum, Virg. Aen. II, 796: cf. Tacit. Ann. IV, 41. b) veelvuldig, in volle mate daar zijn, overvloedig zijn, bij voorb. opes, Liv. III, 26: divitiae, Sallust. Cat. 36 Cort.: ex eo quod adfluit opibus vestris, Liv. VI, 15: 2) overvloeijen van iet; van daar vloeijen of druipen van iet, bij voorb. unguentis, Cic. Sext. 8: van daar Tropisch, van iet, als 't ware, overvloeijen, d. i. overvloed hebben aan iet, er rijklijk mede voorzien zijn, in goed en kwaad, bij voorb. divitiis, honore & laude, Lucret. VI, 12: frumento, Plaut. Pseud. I, 2, 52: voluptatibus, Cic. Fin. II, 28: omni scelere, Cic. Cluent. 66: otio & ingenio, Cic. Or. III, 15: opibus & copiis, Cic. Agr. II, 30: bonitate, Cic. Rosc. Com. 10: urbs hominibus eruditissimis adfluens, Cic. Arch. 2: omni lepore & venustate, Cic. Verr. V, 54. Dus ook vestitu adfluens, Phaedr. V, 1, 22, i. e. een lang sleepend kleed aanhebbende. Het Particip. Adfluens staat dikwijls Adjective, 1) rijklijk, menigvuldig, in volle mate te vinden, bij voorb. copiae, Cic. Off. I, 43: numerus, Suet. Aug. 35: munditiam non adfluentem, Nep. Att. 13: doch sommige Edd. hebben adfluentiam: 2) overvloed hebbende, rijklijk voorzien, rijk aan iet enz., bij voorb. scelere adfluens, Cic. Cluent. 66: lepore, copiis, opibus cet., zie hier voor: dus ook amicitia ditior & adfluentior, Cic. Amic. 16, i. e. die niet zoo spaarzaam is in vriendschapsbewijzen, maar die dikwijls meer geeft, dan zij ontvangt.

AFFŎDĬO of beter **ADFŎDĬO**, odi, ossum, 3. 1) daar toe, daar bij, graven: 2) door graven er iet bij doen, bij voorb. caespitem vicini nostro solo, Plin. H. N. II, 68.

AFFOR of beter **ADFOR**, atus sum, ari, 1) aanspreken, aliquem, Cic. Brut. 3 en 72: Senect. 1. 2) tot iemand iet zeggen, met iemand spreken, aliquem, Virg. Aen. III, 492: IV, 424: II, 644: extremum, Ibid. IX, 484, i. e. het laatste vaarwel zeggen: Vestam, Ovid. Fast. VI, 304, i. e. tot Vesta zeggen: doch dit kan ook zijn, bidden. Als er van God gesproken wordt, dan vertaalt men het gemeenlijk bidden, bij voorb. deos, Virg. Aen. II, 700: Vestam, Ovid. zie hier voor. Not. adfatus, a, um, Passive, bij voorb. adfatis ex officio singulis, Apul. Met. XI. p. 265. Elm. Not. De uitgang der eerste persoon adfor, adfer zal misschien niet ligt voorkomen.

AFFŌREM of beter **ADFŌREM**, Verb. defect., i. e. adfuturus essem, of Adessem, bij voorb. adforet, Virg. Aen. I, 576: Infinit. Affore of Adfore, Cic. ad Div. IX, 26, i. e. esse adfuturus, a, um, (i, ae, a, um, am, um, os, as, a).

AFFORMĪDO of beter **ADFORMĪDO**, are, vreezen, schroomen bij iet, of enkel vreezen, Plaut. Bacch. IV, 10, 3.

AFFRANGO of beter **ADFRANGO** (of ook Affringo, Adfringo), egi, actum, 3. 1) breken aan iet, d. i. aanbreken: 2) iet aanslaan aan iet, bij voorb. ungues postibus, Stat. Theb. X, 47: parvos uberibus, Ibid. V, 150: hyemes bustis, Ibid. Sylv. V, 1, 36: overal staat Edit. Gronov. adfrangere, niet adfringere.

AFFRĔMO of beter **ADFREMO**, ui, 3. bij of tot iet ruisschen, of murmelen, bij voorb. Boreas, Sil. XIV, 124: Adfremuit his, Val. Flacc. I, 528.

AFFRĬCO of beter **ADFRĬCO**, cui, ctum, are, 1) wrijven aan iet, bij voorb. se herbae, Plin. H. N. VIII, 17: locum vitiosum arbori, Colum. VII, 5, 6. 2) door wrijven mededeelen, bij voorb. Tropisch, Senec. ep. 7: malignus comes candido rubiginem suam adfricuit. Not. Adfricatus voor Adfrictus, bij voorb. unguedine palmulis adfricata, Apul. Met. III. p. 138. Elm., i. e. aan de handen gewreven, of met de handen gewreven.

AFFRICTUS of beter **ADFRICTUS**, us, m. het wrijven aan iet, het aanwrijven, Plin. H. N. XXXI, 6 extr. Senec. Quaest. Nat. V, 14 adfrictu.

AFFRINGO, zie Affrango.

AFFRĬO of beter **ADFRIO**, avi, atum, are, iet nevens of bij iet fijn wrijven, kruimelen, bij voorb. cretam, Varr. R. R. I, 57 in.

AFFULGEO of beter **ADFULGEO**, si, 2. 1) tegen of aan iet schijnen, lichten, toeschemeren, of schemerend verschijnen, bij voorb. non Venus (als gesternte) adfulsit, Ovid. in Ibin 211: coeli ardentis species adfulserat, Liv. XLIV, 13, alwaar Gronovius effulserat lezen wil: in 't gemeen 2) Tropisch: verschijnen, zich vertoonen, laten zien, bij voorb. spes, Liv. XXIII, 2. XXVII, 28: fortuna, Liv. XXX, 30: lux civitati adfulsisse visa est, Liv. IX, 10 in., i. e. heil, geluk enz.: Venus (als persoon), Sil. VII, 467: vultus, Hor. Od. IV, 5, 6: exemplum, Petron. 111: occasio, Flor. IV, 9 extr.: nihil praesidii, Val. Max. VII, 6 ex. 1.

AFFUNDO of beter **ADFUNDO**, fudi, fusum, 3. 1) toe of bij gieten, schudden, bij voorb. aquam alicui rei, Plin. H. N. XII, 21: vinum arbori, Ibid. XVI, 44: van daar natmaken, besproeijen: van daar colonia amne Ibero adfusa, Plin. H. N. III, 3 med., i. e. daarbij liggende: van daar 2) Tropisch, toevoegen, toedoen, bij voorb. equites adfundere cornibus, Tacit. Agric. 35: alicui vim vitalem, Tac. Ann. VI, 28: adfusis puppes ventis procedere, Sil. XVII, 223: 3) heengieten, Tropisch, d. i. heenstrekken, heenwerpen, van daar adfundi zich heenuitrekken enz., adfusus daarbij liggend of te vinden enz., bij voorb. genibus alicujus aan iemands knieën geworpen, liggend zich bevindende, Flor. IV, 2: adfusae jacent tumulo, Ovid. Met. VIII, 540: cf. IX, 605: dus ook amnis plurimis adfusus oppidis, Plin. H. N. V, 29 med., i. e. daarbij vloeiend, daarbij zich bevindende: cautes adfusa ducum plebisque turba cingitur, Seneca Troad. 1073.

AFŌREM, AFORE, i. q. Absforem cet. zie Absforem.

AFRĬCUS, a, um, Afrikaansch, bij voorb. procellae, Hor. Od. III, 29, 57, i. e. op de Afrikaansche zee, of van den wind Africus verwekt: ventus Africus, Cic. Nat. D. I, 36: meermalen zonder ventus, bij voorb. Virg. Aen. I, 86 (90): Hor. Od. I, 3, 12: Senec. Quaest. Nat. V, 16, i. e. zuidwestenwind, omdat deze voor de Romeinen uit Africa kwam.

AGARĬCUM en **AGARICON**, i, n. Lorken-zwam (een kruid onder de benaming van Agaricum bij de Geneeskundigen bekend), Plin. H. N. XXV, 9 in.

AGĀSO, onis, m. 1) een, die lastdieren, bijzonder paarden, bezorgt en voert, een rijknecht, stalknecht, bij voorb. egomet mihi — equus, agaso, Plaut. Merc. V, 2, 11: equi cum agasonibus, Liv. XLIII, 5: equum cum agasone, Plin. H. N. XXXV, 11: ook die de ezels drijft of leidt, een ezeldrijver, bij voorb. asinum cum agasone simili, Apul. Met. VI. p. 180. Elm.: egregius agaso, Ibid. VII. p. 196. Not. Misschien is dit de eigenlijke beteekenis van ago en asinus: (de kwantiteit moet ons hier niet hinderen: hoe dikwijls is deze van de Ouden veranderd geworden!) 2) ook misschien elke geringe bediende, Horat. Sat. II, 8, 73. Pers. V, 76.

AGĔ, toe, welaan enz., is de Imperat. van Ago, zie Ago.

AGEA, ae, f. een gang, of boord in 't schip, Fest. en Enn. ap. Isidor.

AGĔDUM i. e. Age, zie Ago en Dum.

AGELLŬLUS, i, m. 1) een heel klein stukjen land, zeer kleine akker, Catull. 20, 3: 2) een klein goedjen, klein landgoedjen.

AGELLUS, i, m. *een kleine akker, klein ſtuk lands, akkertjen*, Cic. Nat. D. III, 35. Nep. Phoc. 1. Terent. Ad. V, 8, 26. Virg. Ecl. IX, 3. 2) *een buitentjen, landgoedjen: hier toe kan men, bij voorb.* Nep. Phoc. 1. *brengen.*

AGEMA, ătis, n. *heette bij de* Macedoniërs *zeker* Corps *of bende ſoldaten, ruiterij en voetvolk*, Liv. XXXVII, 40. XLII, 51 *en* 58. Curt. IV, 13, 26.

AGER, agri, m. 1) *de akker, het veld, dat 't zij geheel met boomen beplant is, of gemeenlijk beplant wordt*, a) *een enkele akker, een ſtuk lands, bij voorb.* fertilis, Cic. Tuſc. II, 5: frugifer, Ibid.: agrum colere, Cic. Roſc. Am. 18: conſerere, Virg. Ecl. I, 73: Not. *een akker met boomen of wijnſtokken beplant*, Gell. XIX, 12: b) *de akkers van iemand, d. i. alle zijne akkers famen, bij voorb.* Tum erat ager incultus ſine tecto, nunc eſt cultiſſimus cum optima villa, Cic. Roſc. Com. 12: *hier toe behoort* agrum colere, *bij voorb.* agro colendo praeeſſe, Cic. Roſc. Am. 18: c) *de akkers van eene ſtad, d. i. het land of het gebied, bij voorb.* Irpinus, Cic. Agr. III, 2: Volaterranus, Cic. ad Div. XIII, 4: Troas, Nep. Pauſ. 3: fundum habet in agro Tigurino, Cic. ap. Quintil. IV, 2 extr. 2) *de akker of het veld, te gelijk met de huizing, een goed, landgoed, boerderij enz. Hier toe behoort het een en ander uit het voorgaande, bij voorb.* ager incultus, Cic. Irpinus, Volaterranus cet., *ook* ſcribetur tibi forma & ſitus agri, Hor. Epiſt. I, 16, 2: *van daar* agri *de akkers of velden met de huizen en dorpen, het platte land; wanneer dan* agri *dikwijls tegen over de ſtad of de ſteden gezet wordt, bij voorb.* illi noctu — veniunt: — homines ex agris concurrunt, Cic. Verr. IV, 44, i. e. *van het platte land, van de dorpen, landgoederen enz.*: non ſolum ex urbe verum etiam ex agris ingentem numerum perditorum hominum collegerat, Cic. Catil. II, 4: Vaſtati agri ſunt (ſcil. fame & peſtilentia): urbs aſſiduis exhauſta funeribus cet., Liv. III, 32. 3) *een ſtuk aarde van den akker*, Virg. Georg. II, 243.

AGESIS i. e. age ſis, *zie* Ago.

AGGĔMO *of beter* **ADGĔMO**, ui, 3. *zuchten bij iet, of tot iemand, bij voorb.* malis, Ovid. Triſt. I, 3, 112: loquenti, Stat. Theb. XI, 245: cf. Ovid. Faſt. V, 400.

AGGER, ĕris, m. (*misſchien beter* Adger *van* Adgero *of* aggero, adgeſſi cet.), 1) *alles, wat van aarde, tuining, rijs, bij gedragen wordt, om eene hoogte te maken, of een dijk aan te vullen, ſtoffen tot eenen dam, tot eenen wal, of eenige andere verhooging, bij voorb.* aggerem petere, Caeſ. B. G. II, 20. B. C. I, 42: comportare, Caeſ. B. C. II, 15: aggere paludem explere, Caeſ. B. G. VII, 58: foſſam aggere explere, Ibid. 79: *of* complere, Virg. Aen. IX, 567: implere cavernas aggere, Curt. VIII, 8: trabes multo aggere veſtire, Caeſ. B. G. VII, 23, i. e. *bedekken, bewerpen: van daar* 2) *elke hoogte van tuinen, aarde, rijs, ſteenen enz. gemaakt, bij voorb.* agger murorum, Virg. Aen. X, 23. XI, 381, i. e. *de hoogte:* agger terreus, Varr. R. R. I, 15, *alwaar hij van de omtuining van den akker ſpreekt, leemen wand, muur:* moliri aggere tecta, Virg. Aen. VII, 127, i. e. *huizen, de ſtad bouwen, eigenlijk door verhooging: van daar* congeſtis cadaveribus aggerem efficere, Flor. IV, 2: *van daar Tropisch*, aggeres Alpini, Virg. Aen. VI, 831, i. e. *hoogten, bergen:* Theſſalici, Senec. Herc. Oet. 168, i. e. *bergen:* Milvius, Stat. Sylv. II, 1, 176, i. e. pons *enz.* 3) *in 't bijzonder zekere ſoorten van gemaakte hoogten*, a) *de agger in het krijgswezen, zoo daar het Romeinſche leger mede omgeven, verſchanst werds*, Virg. Aen. VII, 159, *als om er eenen toren met ſoldaten op te zetten, en zoo naar de belegerde ſtad te ſchuiven, bij voorb.* oppidum cingere vallo, & vallo, aggere maximo, Cic. Att. V, 20: oppidum obpugnare aggere, vineis, turribus, Cic. ad Div. XV, 4: aggerem adparare, Caeſ. B. G. VII, 17, *herſtellen:* promovere ad urbem, Liv. V, 7: congerere, comportare, Caeſ. B. C. II, 15: aggerem facere, Ibid.: *of* conſtruere, Plin. H. N. VIII, 8: *of* exſtruere, Caeſ. B. G. II, 30: *of* jacere (i. e. *maken, opwerpen*), Caeſ. B. G. II, 12. B. C. I, 30. *Dat een zoodanige* agger *niet alleen van aarde, maar ook van hout geweest is, ziet men, bij voorb. uit* Caeſ. B. C. II, 15: unde agger comportari poſſet, nihil erat reliquum, omnibus arboribus longe lateque exciſis: *daarom kon hij in brand geſtoken worden, bij voorb.* Ibid. 15: agger plutei flammam conceperint: Caeſ. B. G. VII, 24: fumare aggerem, quem hoſtes ſuccenderant. *Van daar Tropisch, bij voorb.* eſſet agger obpugnandae Italiae Graecia, Cic. Phil. X, 4: b) *een dam, bij voorb.* aggeribus ruptis amnis exiit, Virg. Aen. II, 496: *van daar* c) *een hoog geplaveide ſtraatweg, bij voorb.* viae, Virg. Aen. V, 273, *hoogte der ſtraat; ook enkel* agger, *bij voorb.* Aurelius, Rutil. Itin. 39, i. e. *de Aureliſche ſtraatweg.*

AGGĔRĂTIM, Adv., *menigvuldig, hoopsgewijze, bij voorb.* panibus aggeratim ingeſtis, Apul. Met. IV. p. 146. Elm.

AGGĔRĂTĬO, onis, f. *ophooping, bij voorb. in 't water, dam, gemaakte hoogte*, Vitruv. X, 22. Juſtin. II, 1 extr.

AGGĔRO, avi, atum, are, 1) *hoopen, ophoopen, tot eenen hoop maken, bij voorb.* cadavera, Virg. Georg. III, 557: oſſa, Tacit. Ann. I, 60: ſtragula in tumulum, Apul. Met. II. p. 123. Elm.: *geleidelijk verhoogen, bij voorb.* ſpatium, Curt. IV, 2: tramitem, Tacit. Ann. I, 63: 2) *daar toe hoopen, bij voorb.* terram, Colum. Arb. 28, *een hoopjen aarde er om maken: van daar Tropisch*, praemia pugnae, Virg. Aen. XI, 79: quadrantes patrimonio, Phaedr. IV, 19, i. e. *bij hoopen er toe doen:* 3) *ophoopen, d. i. vermeerderen, vergrooten, bij voorb.* iras, Virg. Aen. IV, 197. XI, 342: promiſſum dictis, Stat. Theb. II, 198: 4) arbores, Colum. XI, 2, *de boomen ophoogen, d. i. veel aarde er om doen.*

AGGĔRO *of beter* **ADGĔRO**, eſſi, eſtum, 3. 1) *er toe dragen, toe brengen, bij voorb.* aquam alicui, Plaut. Poen. I, 2, 14. Rud. II, 5, 27: bona ad aliquem, Plaut. Truc. I, 2, 16: luta & limum, Cic. ap. Non.: flores pedibus (*van de bijen*), Plin. H. N. XI, 10: *bijzonder bij hoopen er toe brengen, tot iet ophoopen, bij voorb.* tellurem tumulo, Virg. Aen. III, 63: humum, Martial. VIII, 57: terra adgeſta fluminibus, Plin. H. N. XVII, 4, i. e. *aangehoopt, opgehoopt. Het* Particip. adgeſtus, a, um, *toegebracht, aangehoopt:* 2) *Tropisch, toebrengen, bijzonder iet kwaads; voortbrengen, of te last leggen, bij voorb.* falſa, Tacit. Ann. II, 57. cf. III, 67.

AGGESTUM *of* **ADGESTUM**, *zie* Aggero.

AGGESTUS *of beter* **ADGESTUS**, us, m. 1) *de toedraging, bij voorb.* lignorum, Tacit. Ann. I, 35: 2) *de aanvoering, bij voorb.* copiarum i. e. *des levensmiddelen*, Tacit. Hiſt. III, 60.

AGGESTUS, a, um, *zie* Aggero, ĕre.

AGGLŎMĔRO *of beter* **ADGLŎMĔRO**, avi, atum, are, *eigenlijk, bij het kluwen nog bij winden: van daar toevoegen (bijzonder talrijk), bij voorb.* ſe i. e. *zich voegen bij enz., bij voorb.* lateri, Virg. Aen. II, 341: cf. XII, 458.

AGGLŪTĬNO *of beter* **ADGLŪTĬNO**, avi, atum, are, 1) *iet door lijm of iet anders, dat kleeft, met iet verbinden, aanlijmen, aanplakken, bij voorb.* ovi albumen fronti, Celſ. VI, 6. n. 1: *ook misſchien* Cic. Att. XVI, 6: illud (prooemium) deſecabis, hoc adglutinabis, *doch het kan bloot lijk zijn, bij voegen: ook aanloten, bij voorb. geld*, Plin. H. N. XXXIII, 5: 2) *Tropisch, aankleeven, d. i. aanvoegen, er toevoegen, bij voorb.* cucurbitulam, Celſ. VII, 26. n. 5: pinnas, Apul. Met. XI. p. 261. Elm.: prooemium, Cic. Att. XVI, 6: *van daar* ſe i. e. *zich aanleggen, als 't ware, aankleeven, bij voorb.* ad malum malae res ſe adglutinant, Plaut. Aul. IV, 10, 71: meretrices ſe adglutinant, Plaut. Men. II, 2, 63.

AGGRĂVESCO *of beter* **ADGRĂVESCO**, ĕre, *zwaar, hevig, worden, bij voorb.* morbus magis adgraveſcat, Ter. Hec. III, 2, 2, i. e. *kon gevaarlijker, erger worden, toenemen.*

AGGRĂVO *of beter* **ADGRĂVO**, avi, atum, are, *eene zaak eene zwaarte of gewigt toevoegen, zwaarer maken, bij voorb.* pondus, Plin. H. N. XVIII, 12 in.: ruinam pondere, Ibid. II, 48: odor adgravans capita, Ibid. XII, 17: *van daar Tropisch:* a) *erger, ſlimmer, gevaarlijker maken, bij voorb.* vulnus, Plin. H. N. XXVIII, 3: dolorem, Curt. VIII, 10: res, Liv. IV, 12: quo (bello) ſi adgravatae res eſſent cet.: b) *buiten dien drukken, of enkel drukken, lastig, moeilijk vallen, bij voorb.* quae nihil, quod adgravaret, pati poſſent, Liv. XXII, 8: quae adgravaret, Liv. XLIV, 7: morbo adgravante, Suet. Caeſ. 1.

AGGRĔDĬO *of beter* **ADGRĔDĬO** *voor* **AGGREDIOR** *of* **ADGREDIOR**, Plaut. Truc. II, 1, 40: *van daar* adgredi Paſſive, *bij voorb.* ut a te fictis adgrederer dolis, Cic. fragm. ap. Priſcian.: *als ook* adgreſſus, a, um, *bij voorb.* facilLuis quibusque adgreſſis, Juſtin. VII, 6.

AGGRĔDĬOR *of beter* **ADGREDIOR**, eſſus ſum, 3. *ergens heen ſtappen of gaan, bij voorb.* aliquem, Cic. Qu. Fr. III, 1 ante med.: Plaut. Curc. II, 3, 59. Merc. II, 3, 50: ad aliquem, Plaut. Aſin. III, 3, 90: aliquo, Cic. Or. III, 17: *van daar iemand of iet aantasten, hoe en met welk oogmerk dit ook geſchiede*, a) *met geweld of vijandlijk, d. i. aangrijpen, aanvallen, bij voorb.* milites palantes, Salluſt. Jug. 66 Cort.: audacius, Ibid. Cat. 58: comitatum, Cic. Phil. II, 10: murum, Salluſt. Jug. 59: b) *zonder geweld, bij voorb.* aliquem *iemand aanleiden, bij voorb. om zijne gezindheid te onderzoeken*, Damaſippum, Cic. Att. XII, 33: legatos, Sall. Jug. 46: quem Romae adgrediar, Cic. Qu. Fr. III, 1 ante med., *zal hem aandoen, of ook bij hem gaan, van daar* aſtute *met liſt*, Terent. Phorm. V, 7, 75: *verders* dictis, Virg. Aen. IV, 92: pecunia, Salluſt. Jug. 28, *met geld, d. i. hem zoeken om te kopen. Bijzonder* rem *of* ad rem *iet aanvatten, bij voorb.*

ad

ad leges, Cic. Leg. II, 4, *de wetten, om daar van te handelen: dus ook* ad jus caufamque Cornelii, Cic. Balb. 7: ad crimen, Cic. Cluent. 3: caufam ancipitem, Cic. Or. II, 44: ad hanc disputationem, Cic. Nat. D. III, 3: magnum quid, Cic. Att. II, 14: honores, Virg. Ecl. IV, 48: in negotiis, priusquam adgrediare cet., Cic. Off. I, 21: pacis opus maximum, Liv. I, 42: ad dicendum, Cic. Brut. 37, *het spreken, d. i. spreken:* facinus, Liv. XLII, 16, i. e. *eene kwade daad begaan:* ad injuriam faciendam, Cic. Off. I, 7, i. e. *ondernemen: ook met den* Infinitivus, *ondernemen, aanvangen, bij voorb.* dicere, Cic. Off. II, 1: mollire impetum, Liv. III, 35. Not. a) *Het* Particip. Adgressus, a, um, *staat somtijds* Passive, *bij voorb.* Justin. *zie* Aggredio. b) Adgrediri *voor* Adgredi, Plaut. Truc. II, 5, 7: *ook* adgredirier, Plaut. Merc. II, 1, 14: Rud. III, 1, 9, *en* Adgredire *voor* Adgredere, Plaut. Asin. III, 3, 124.

AGGRĔGO *of beter* ADGRĔGO, avi, atum, are, 1) *tot de kudde toedoen: van daar* 1) *bijgezellen, toevoegen, bij voorb.* aliquem in numerum amicorum, Cic. Mur. 7: se alicui, Curt. IV, 5: si eodem ceteros adgregaverit, Cic. Catil. I, 12 extr.: filium ad interitum patris, Cic. Vatin. 10: se ad amicitiam alicuius, Caes. B. G. VI, 12: voluntatem (*neiging*) suam ad dignitatem alicujus, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 24, i. e. *iemands eere zoeken te bevorderen.*

AGGRESSIO *of beter* ADGRESSIO, onis, f. 1) *de aanval, bij voorb. van den vijand, van een dier enz., bij voorb.* ab adgressionibus ferinis (i. e. luporum), Apul. Met. VIII. p. 108. Elm.: *van daar Tropisch, bij voorb.* prima adgressio *van eenen Redenaar*, Cic. Or. 15, i. e. *de aanvang.* 2) *het zoogenoemde* Epicherema, Quintil. V, 10.

AGGRESSORA *of beter* ADGRESSORA, ae, f. *aangrijping, aanvatting*, Pandect. XXIX, 5, 3. Apul. Met. VII. p. 190. Elmenh.

AGGRESSUS *of beter* ADGRESSUS, us, m. *het aangrijpen van iemand met geweld*, Pandect. XXXVI, 1, 17.

AGGRESSUS, a, um. *zie* Aggredior.

AGGRETTUS *of* ADGRETTUS *voor* ADGRESSUS, Fest.

AGGŬBERNO *of beter* ADGŬBERNO, are, *daarop of boven dien besturen, regeeren, bij voorb.* iter, Flor. III, 5: sic adgubernante fortuna, Ibid. II, 8 in.

AGILIS, e, 1) *wat zich ligt beweegt of laat bewegen, bij voorb.* classis, Liv. XXX, 10: remus, Ovid. Her. XV, 65: *van daar behendig, snel, werkzaam, vlug, wakker, bij voorb.* rota, Ovid. Pont. II, 10, 34: homo, Horat. Epist. I, 1, 16. I, 18, 9: Vellej. II, 105: animus, Senec. Tranquill. 2: opera, Colum. XI, 1: agilem facilemque victoriam, Sisenna ap. Non.: sensus agiliores, Senec. ep. 74: dextra agilis, Stat. Sylv. V, 1, 10: aër agilior, Senec. Quaest. Nat. II, 10.

AGĬLITAS, atis, f. *de beweeglijkheid, snelle beweging, vlugheid, handigheid, bij voorb.* navium, Liv. XXVI, 51: rotarum, Curt. IV, 6: aquae, Pallad. I, 17: *en Tropisch*, naturae, Cic. Att. I, 17.

AGILITER, Adv., *snel, gezwind*, bos agilius enitatur, Colum. II, 2 extr.

AGINATOR, oris, m. i. e. qui parvo lucro movetur, Fest.

AGĬPES, ĕdis, m. i. e. pedarius, scil. senator, Lucil. ap. Fest. in Pedarius.

AGĬTĀBĬLIS, e, *het geen zich ligt heen en weder laat bewegen, beweeglijk, bij voorb.* aër, Ovid. Met. I, 75.

AGĬTĀTĬO, onis, f. 1) *de in beweging brenging, opwekking, de heen en weêr beweging, bij voorb.* fluctuum, Cic. Mur. 17: lecticae, Liv. XXVII, 29 in.: linguae, Cic. Nat. D. II, 54: terrae, Colum. II, 2, i. e. *bebouwing van den akker: van daar* 2) *Tropisch, bij voorb.* mentis *bezighouding der ziel, het nadenken*, Cic. Off. I, 5 extr. *en* cap. 6: animus agitatione & motu vacuus esse nunquam potest, Cic. Nat. D. II, 62, i. e. *denken, bezighouding.* 3) *de behandeling, het doen, de beoefening of uitoefening, bij voorb.* studiorum, Cic. Senect. 7: virtutum, Senec. ep. 109: rerum, Val. Max. VII, 2, 1.

AGĬTĀTOR, oris, m. *die iets in beweging brengt, bij voorb. een drijver, bij voorb.* aselli, Virg. Georg. I, 273: equorum, i. e. *koetzier of voerman*, Virg. Aen. II, 476. *Ook enkel* agitator *een voerman, of elk, die een wagen stuurt, bij voorb.* in ludis Circensibus, Cic. Acad. IV, 29. Plaut. Men. I, 2, 50: Suet. Calig. 55. *en* Ner. 22.

AGĬTĀTRIX, rcis, f. *eene vrouw, die iet in beweging brengt, eene opwekster, beweegster, bij voorb.* sylvarum i. e. *jageresse*, Arnob. 4: animam agitatricem aliorum, quae natura sui immota sunt atque pigra, Apul. dogm. Plat. p. 6. Elm.

AGĬTĀTUS, us, m. i. q. agitatio, *beweging enz., bij voorb.* Varr. L. L. IV, 1 extr.: *van daar Tropisch, bij voorb.* mentis, Varr. L. L. V, 6.

AGĬTO, avi, atum, are, 1) *in beweging brengen, bewegen, voorál dikwijls, hoe het dan ook geschiede, bij voorb.* mare ventorum vi, Cic. Cluent. 49: corpus levi gestatione, Cels. III, 6: individua agitari inter se, Cic. Nat. D. I, 39: pulsu externo agitari, Cic. Somn. Scip. 9: optimae curae, quibus agitatus animus, Ibid.: diversius agitabatur, Sall. Jug. 25, scil. *in de ziel, hadt verscheiden gedachten enz., gevolglijk* a) *bewegen, drijven, bijzonder heen en weder drijven, bij voorb.* navem in portu, Nep. Dion. 9: mare ventis, Cic. Cluent. 49: *zie hier voor:* currus ad flumina, Virg. Georg. III, 18: greges, Ibid. 287, *drijven, hebben, houden, voeden:* b) *verwekken, veroorzaken, bij voorb.* fumos, Ovid. Met. I, 571: c) *jaagen of drijven*, equum, Virg. Aen. XI, 770: d) *jaagen of vervolgen, bij voorb.* aves, Cic. Div. II, 70: feras, Cic. Offic. III, 17: *Tropisch, vervolgen, bij voorb.* aequitatem, Cic. Quint. 2: e) *beroerd maken, d. i. te doen maken, plaagen, ontrusten*, aliquem, Terent. Phorm. II, 2, 4: Cic. Rosc. Am. 24 in.: cf. Verr. II, 1: Plaut. Capt. III, 4, 64: plebem, Liv. III, 11: cf. II, 1: remp., Sallust. Cat. 38: f) *aanzetten, aanhitzen, opruiden, bij voorb.* gentem, Flor. I, 16: cf. II, 12. g) rem *eene zaak in beweging brengen, d. i. bedrijven, ze meermaalen voortbrengen, er van spreken, zoeken door te zetten, bij voorb.* legem, Cic. Att. I, 19 post init.: rem, Cic. Cluent. 1 extr.: 32 extr.: 2) *bezig houden, bij voorb.* animum *de ziel*, Liv. XXII, 12 med.: animum curis, Cic. Somn. Scip. 9: ingenia, Senec. 108 post med.: 3) *toebrengen, bij voorb.* vitam, Sall. Cat. 2, i. e. *leven, dus ook* aevum, Virg. Georg. IV, 154: *ook enkel* agitare *leven, bij voorb.* Gallia malis fructibus ipsa vix agitat, Sallust. fragm. III, in Epist. Pompeji: *en in 't gemeen ergens leven, woonen, zich bevinden of zijn, bij voorb.* propius mare, Sall. Jug. 18: procul a mari, Ibid. 89: pro muro, Ib. 94: pro castris, Ibid. 59: in oppido, Tacit. Ann. XI, 21: *ook* agitari *zich bevinden, zijn, bij voorb.* per omnem exercitum laetitia, moeror, agitabatur, Sall. Cat. 61, i. e. erat; *doch het kan ook beteekenen, men hieldt er zich mede onledig, men hadt: zie* n. 4. 4) aliquid *zich met iet bezig houden, drijven, doen, hebben, houden, bij voorb.* convivium, Terent. Hec. I, 2, 18. Suet. Claud. 32, *aanrichten, braspen:* dies festos, Cic. Verr. II, 63, i. e. *vieren:* custodiam, Plaut. Rud. III, 6, 20, i. e. *houden:* pacem, Sall. Jug. 14, *vrede hebben, in vrede leven, dus ook* pacem an bellum agitaturus foret, Ibid. 109, i. e. *of hij oorlog of vrede wilde hebben: van daar* res agitatur, *men heeft de zaak, bij voorb.* per omnem exercitum laetitia, moeror, luctus atque gaudia agitabantur, Sall. Cat. 61, *men hadt enz., d. i. daar was blijdschap enz.: dus ook* induciae agitabantur, Ibid. Jug. 29, i. e. erant: moras, Ibid. 81, i. e. *talmen, toeven: verders* choros, Virg. Georg. IV, 533: artes mutas, Virg. Aen. XII, 397, i. e. *uitoefenen, drijven: van daar* a) *uitoefenen, verrichten enz., bij voorb.* imperium, Sallust. Cat. 9: fenus, Tacit. Germ. 26: justitiam, Plin. Ep. VIII, 2: latrocinia, Tacit. Ann. XII, 27: artes mutas, Virg. Aen. XII, 397, i. e. *drijven, uitoefenen:* b) *ondernemen*, aliquid, Liv. XXXV, 12: consilia defectionis, Liv. XXVIII, 10: cf. I, 48 extr., *aanslagen maken enz.* 5) mente, animo *of* cum animo *of bloot alleen* agitare *overleggen, bedenken, bepeinzen:* mente *staat* Liv. VII, 35. Sall. Cat. 51: animo, Sall. Jug. 11: *dus ook* animis, Cic. Font. 6: cum animo, Sall. ad Caesar. de Rep. ordin. or. 2 extr.: secum, Terent. Phorm. IV, 3, 10: Sallust. Jug. 113: oratori omnia agitata esse debent, Cic. Or. III, 14, i. e. *overlegd, wel bedacht: dus ook* rebus agitatis, Cic. Off. I, 24 in.: *van daar* 6) aliquid *op iet oogen, ergens op denken, bij voorb.* fugam, Virg. Aen. II, 640: aliquid, Liv. XXXV, 12 in.: moenia novae urbis, Flor. I, 1: bellum in animo, Liv. XXI, 2: *ook* mente agitaret bellum renovare, Nep. Ham. 1: *alwaar de* Infinitivus *moet opgemerkt worden: dus ook* mens mihi agitat invadere cet., Virg. Aen. IX, 187, *alwaar de* Infinitivus *en* mihi *moet opgemerkt worden: doch* agitat *is* i. q. est; *zie hier voor: verders* agitatum dicitur de caede consulum, *men ging er op uit enz.*, Liv. II, 32. *Dus ook* agitatum est, ut cet., Liv. IV, 30 in. 7) *doorhaalen, (met bitze woorden) hoonen, trachten belagchlijk te maken*, Cic. Or. II, 58 extr.: miseria agitata ridetur: *dus ook* fastidia mea verbis, Hor. Epod. XII, 13, i. e. *doorhaalt, doet mede spot:* cf. Hor. Art. 341: 8) *voorstellen, door nabootzing uitdrukken, bij voorb.* scenis agitatus Orestes, Virg. Aen. IV, 471, i. e. *voorgesteld op het tooneel: sommigen verklaaren het, vervolgd, ontrust: ook wil* Markland poenis *voor* scenis *lezen. Doch, nadien* agere *voorstellen beteekent, waarom niet ook* agitare? *vooral dikwijls?* 9) agitare sat i. q. satagere, i. e. *te doen hebben, bij voorb. met den* Genitivus rerum suarum, Plaut. Bacch. IV, 3, 23. Not. agitatior actio, Quin-

Quintil. XI. *op 't einde, dat is heilig zijn.*

AGLASPIS, fdis, *een glinsterend schilddragend*, Liv. XLIV, 41.

AGMEN, inis, n. voor agimen, van ago, *eigenlijk, het geen bewegd of gedreven wordt, of kan worden: van daar* 1) *een krijgs-heir, als het op marsch is, bij voorb.* phalanx — agmen magis quam acies aptiorque itineri quam pugnae, Liv. XXXIII, 9: Nonnullae — in agmen Caesaris aliae in equites incidunt, Caes. B. C. I, 24, i. e. *Heir, het welk Caesar geleidde, wanneer hij de ruiterij voor of bijzonder trok*: agmen constituere, Sall. Jug. 49, *laten halte houden; doch de Ed. Cort. heeft* constitit, *met dezelfde beteekenis*: copias constituit, Caes. B. C. I, 41: *doch de* Ed. Oudend. *heeft* constituit: *verders* agmen cogere, Liv. XXII, 2: *of* claudere, Caes. B. G. I, 25, *het laatst trekken, het leger achterop sluiten*: uno agmine *met éénen hoop, d. i. te gelijk (bij voorb. indringen)*, Liv. II, 30: agmine ire ad urbem, Liv. XXXVII, 13, i. e. *in orde marcheeren*: agmen agere, Liv. VI, 28. XXV, 9: *doch somtijds ook het heir in 't gemeen*, Virg. Aen. XII, 329. Justin. II, 10. Flor. I, 18. Liv. II, 49 in. instructo agmine. 2) *de togt, d. i. de Marsch van het leger, bij voorb.* uno agmine venissent, Liv. XXXVII, 32 extr.: in agmine, Sall. Jug. 45, *op marsch*: effuso agmine abire, Liv. XLIV, 39, i. e. *met verhaasten marsch, vluchtende*: agmen agere, Liv. VI, 28. XXV, 29, i. e. *voeren*: cogere, claudere: *zie hier voor*: quadratum, Cic. Phil. II, 42: de castris, Cic. Or. I, 48, i. e. *marschen: van daar Tropisch*, Ib. I, 34: educenda dictio — in agmen, in pulverem — aciemque, i. e. *voor 't publiek, voor 't gericht enz.*: *van daar* a) *van twee slangen*, Virg. Aen. II, 212: agmine certo Laocoonta petunt. b) *elke beweeging van zaken, die in eene rei of in eenen togt voortgaat, bij voorb.* agmine remorum celeri, Virg. Aen. V, 211: leni agmine fluit Tibris, Ibid. II, 782: *dus ook* tremulo venit agmine cornus, Sil. XIV, 442: c) *in 't gemeen de reeks of orde, bij voorb.* orationis *der mededeeling*, Gell. I, 4: fati, Gell. VI, 2: dentis, Stat. Theb. V, 509: 3) *de togt van een heir als een deel beschouwd, bij voorb.* agmen primum, Liv. XXXIV, 28: extremum, Ibid. *of* novissimum, Liv. XLIV, 33, *de voorhoede, achterhoede. Van daar elke marcheerende of zich beweegende hoop menschen, schepen, beesten enz., bij voorb.* virginum, Liv. II, 40: comitum, Ovid. Trist. I, 4, 30: impedimentorum, *Bagaadjen*, Liv. XXI, 27: rerum captarum, Ibid. XXXIV, 52: agmen aligerum i. e. aves, Virg. Aen. XII, 248: graniferum, Ovid. Met. VII, 638, i. e. *mieren*: *verders van den staart der slangen* extremae agmina caudae *zeer fraai, d. i. als 't ware, de achtertogt, natroep, achterhoede*, Virg. Georg. III, 427: *van den regen* agmen aquarum, Virg. Georg. I, 322: *dus ook* longum agmen, Liv. XXXVII, 29 extr., *van schepen, d. i. een lange reeks*: 4) *ook dikwijls een hoop bezielde wezens, die wel niet gaan, maar evenwel of gegaan zijn, of eens gaan zullen: dit komt dikwijls voor, men noemt het ook een reeks, troep, menigte, bij voorb.* cum viderem agmen perpetuum totius Italiae, Cic. Phil. 22: reorum, Plin. Ep. III, 9. §. 11. *In 't gemeen   doorgaands, heir, hoop, troep, reeks, bij voorb.* agmina magis quam acies pugnabant, Liv. XXV, 34, i. e. *daar vochten meer enkele hoopen of benden, dan het gantsche leger: daar voor staat* Liv. XXIX, 36: agminibus magis quam acie pugnatum est i. e. *men vocht meer met enkele hoopen (corpsen) dan met het gantsche leger; met een woord, men leverde geen eigenlijk gezegden veldslag.*

AGMINĀLIS, e, *tot den togt of het heir behoorende, bij voorb.* equi, Pandect. L, 4, 18, i. e. *pakpaarden enz.*

AGMINĀTIM, Adv., *togtsgewijze, troepsgewijze, hoopsgewijze, of bij hoopen, bij voorb.* canes venaticis sese committeent agminatim, Apul. Met. IV. p. 151. Elmenh.: *en van daar Tropisch, bij voorb.* poculis agminatim ingestis, Ibid. p. 146.

AGNA, ae, f. *een lam van het vrouwlijk geslacht, een schaapslam*, Hor. Od. I, 4, 12. Epod. II, 59. Ovid. Trist. I, 1, 78. Pont. II, 7, 11. Varr. R. R. II, 2, 2.

AGNĀLĪA i. e. Agonalia, Ovid. Fast. I, 325.

AGNASCOR *of* **ADNASCOR**, **ADGNASCOR**, **ANNASCOR**, nātus sum, 3. 1) *daar aan wassen, aan iets wassen, bij voorb.* viscum in quercu, Plin. H. N. XVI, 44: agnascentium natura, Ibid. XXXV in. 2) *daar toe wassen, bij voorb.* dentes, Gell. III, 10: 3) *nog daar bij geboren worden, bij voorb.* patri, Cic. Caecin. 25: *en dit wordt bijzonder van kinderen gezegd, die na des vaders Testament geboren worden*, Cic. Or. I, 57. Caecin. 25: *ook Tropisch, van zulken, die door* Adöptie *in eene Familie komen, en zoogenoemde* Agnati *worden*, Pandect. I, 7, 10: Ibid. leg. 12. *Van daar het* Particip. Agnatus, Adnatus, 1) *daar aan gewassen, bij voorb.* adnatis multis cubitalibus, Plin. H. N. XXVII, 11: agnata petris gemma, Ibid. XXXVII, 8: *of nog daarbij gewassen, nagewassen, bij voorb.* pili congeniti maturius defluunt, agnati celerius crescunt, Ibid. XI, 392: membra animalibus agnata inutilia sunt, Ibid. 52. 2) *daar toe geboren of verwekt*, a) *van beesten*, Varr. R. R. III, 16, 29: cum adnatae prospere sunt multae (apes) i. e. *broedzel*: b) *bijzonder van menschen, wanneer* Agnatus Substantive *een naastbestaande van vaders zijde is, gevolglijk door de geboorte in de Familie gekomen, bij voorb. vaders broeder enz., een zoogenoemde* Agnaat, Cic. Invent. II, 50. Univ. 11. Varr. R. R. I, 2, 8.

AGNĀTIO, **ADGNĀTIO** *of* **ADNĀTIO**, onis, f. 1) *het wassen aan iets, aanwas, bij voorb.* thyrsum, in quo folia — cum adnationibus secundum genicula, Apulej. de herb. 59: lanugineae adnationes, Ibid. 62: 2) *bijzonder de bloedverwantschap door eenen persoon van het manlijk geslacht*, Cic. Leg. I, 8. Or. I, 38.

AGNĀTUS, *zie* Agnascor.

AGNELLUS, i, m. *een klein lam van het manlijk geslacht, lammetjen*, Plaut. Asin. III, 3, 77.

AGNĪNUS, a, um, *het lam of de lammeren betreffende, daar toe behoorende, daar in te vinden; van een lam of lammeren, bij voorb.* exta agnina, Plaut. Pseud. I, 3, 95: lactes, Ibid. 85: pedes, Plin. H. N. XXX, 8: fel, Ibid. 10: agnina, scil. caro *lamsvleesch*, Plaut. Aul. II, 8, 4. Horat. Epist. I, 15, 35. *Ook zegt een smulbroeder van de vleeschhouwers, daar hij ongenoegd op is*, Capt. IV, 2, 38: qui locant caedundos agnos & duplam agninam dant: *wat dupla agnina zij, is moeilijk, om te zeggen. De likkebroeder schijnt geen vriend van lamsvleesch te zijn. In* dupla *schijnt een woord te liggen, dat slecht, gering, mager enz. beteekent. De verklaring van* Salmasius *schijnt niet voldoende te zijn.*

AGNĪTĬO, onis, f. 1) *het erkennen, bij voorb.* veluti sui cadaveris agnitionem fugientes, Plin. H. N. X, 70, i. e. *als of zij haar aas (d. i. dergelijke doode visch) kenden enz.*: bonorum possessionis, Pandect. XXXVIII, 15, 5, i. e. *erkenning*: 2) *de kennis, wetenschap eener zaak*, Cic. Nat. D. I, 1: ad agnitionem animi cet., i. e. *dat het de ziel weet.*

AGNĪTUS, a, um, *zie* Agnosco.

AGNŌMENTUM, i, i. e. agnomen, Apulej. Apol. p. 310. Elm.

AGNŌMĬNATĬO, **ADNOMINATĬO** *of* **ANNOMINATĬO**, onis, f. *eene Figuur der* Rhetorica, *anders* Paronomasia *genoemd, wanneer woorden met eenige verandering samen gevoegd worden, bij voorb.* amentium *en* amantium cet., Auct. ad Herenn. IV, 21.

AGNOSCO, **ADGNOSCO** *of* **ADNOSCO**, novi, nitum, 3. i. q. cognosco, 1) *erkennen, bij voorb.* aliquem *of* aliquid, i. e. *iemand voor die persoon (iets voor dat) weder houden, daar men hem (het) te vooren voor gehouden heeft, erkennen, bij voorb.* matrem, Virg. Aen. I, 405 (409): maternas aves, Ibid. VI, 193: ora parentum, scil. in filiis, Ibid. V, 575: suos, Ibid. 679. Ovid. Fast. V, 590: agnosco humanitatem tuam, Cic. ad Div. I, 7: *doch het kan hier ook tot* n. 3. *behooren.* 2) *erkennen, d. i. houden voor het geen het volgends den naam en het voorgeven zijn zou, kennen, kennis hebben van iets, bij voorb.* deum ex operibus, Cic. Tusc. I, 29: *doch, dit kan ook tot* n. 3. *behooren.* 3) *erkennen, d. i. zien, waarnemen, opmerken, bij voorb.* hominem, Cic. Nat. D. II, 38: deum ex operibus, Cic. Tusc. I, 29: agnosco humanitatem tuam, Cic. ad Div. I, 7: mihi tantum tribui dicis, quantum nec agnosco, Cic. Amic. 2: *welk laatste ook tot* n. 4. *behooren kan. Ook inzien, verstaan, vernemen, bij voorb.* subtilius, quam ut quivis ea possit agnoscere, Cic. Nat. D. I, 18: *van daar* cantum auribus, Cic. Fin. V, 18, i. e. *vernemen, hooren.* 4) *erkennen, d. i. voor waar houden, toestaan, inruimen, bij voorb.* crimen, Cic. Rab. Perd. 6. Tacit. Ann. VI, 8: sortilegos, Cic. Div. I, 58: gloriam facti, Cic. Mil. 14: judicium alicujus, Pandect. V, 2, 23: voluntatem alicujus, Ib. XL, 5, 41: *van daar* filium, parentem, cet. *voor zijn zoon erkennen, daar voor aannemen enz., bij voorb.* filium, Nep. Agef. 1: infantem, Suet. Aug. 65: *van daar heet* Pandect. XXV. tit. 3. de agnoscendis liberis vel parentibus: *verder erkennen, goed heeten, zich laten gevallen, overnemen enz., bij voorb.* possessionem bonorum, Ibid. XXVI, 8, 11: aes alienum, Ibid. XXVIII, 5, 35: cibaria, Ibid. X, 4, 11: periculum, Ibid. L, 1, 13, i. e. *over zich nemen: dus ook* damnum, Ib. XLI, 1, 29: poenam, Ibid. XVII, 2, 55, *zich laten gevallen, over zich nemen.* Not. Agnoturus *voor* agniturus, Sallust. fragm. p. 959. Ed. Cort.: *dus ook* agnota est soror, Pacuv. ap. Priscian. *voor* agnita.

AGNUS, i, m. 1) *eigenlijk, een lam van het manlijk geslacht, een boklam*; 2) *een lam in 't gemeen*, Cic. Senect. 16. Hor. Art. 13.

Digitized by Google

AGO, egi, actum, 3. I) *in beweeging zetten*, *bij voorb.* haec studia adolescentiam agunt, Cic. Arch. 7: *doch de* Ed. Lamb. *heeft* alunt, *het welk beter schijnt: van daar* 1) *drijven*, *gelijk* capellas, Virg. Ecl. IX, 23: pecus, Hor. Od. I, 2, 7: radices *wortel schieten*, Varr. R. R. I, 37 extr. 2) *voor zich heen drijven of leiden*, caballum, Horat. Ep. I, 18, 36: hominem ante se, Nep. Dat. 3. 3) *sturen*, *bij voorb.* navem, Horat. Ep. II, 1, 114: carpentum, Liv. I, 48: jumenta, Ibid. 4) *wegdrijven*, *bij voorb. menschen*, *vee: van daar* praedas agere, Liv. I, 5, *vee als buit wegdrijven*, *of buit maken*: cf. Plaut. Aulul. IV, 2, 3: *van daar* agere & ferre *wegdrijven en dragen*, Liv. XXII, 3. XXXVIII, 15, i. e. *alles plunderen*, *wegnemen; bij* agere *moet men* pecus *verstaan.* 5) *drijven*, *d. i. aandrijven*, *aanhitsen*, *dwingen*, *bij voorb.* proferri, Stat. Theb. III, 625: invigilare, Ibid. VIII, 262. 6) *ergens heen bewegen of schuiven*, *bij voorb.* vineas ad oppidum, Caes. B. G. II, 12: cf. VII, 58: 7) *voeren*, *bij voorb.* a) agmen, Liv. VI, 28. XXV, 9. b) causam *een Proces*, *zaak*, Cic. Or. II, 48. Nep. Phoc. 3: c) vitam *een leven*, *zie* n. 11. d) se i. e. *gaan*, Terent. And. IV, 2, 25, *of komen*, Plaut. Pers. IV, 3, 13. Bacch. V, 1, 20: *ook* agi *voor* ire, *bij voorb.* citius, Liv. II, 58: cf. Virg. Aen. XII, 336: e) cuniculos ad aerarium, Cic. Off. III, 23, i. e. *voeren*, *maken:* currum, Ovid. Met. II, 62, *voeren*, *regeeren*, *bestuuren enz.*: 8) *jagen of drijven*, *bij voorb.* cervum, Virg. Aen. VII, 481: homines, Ter. Ad. III, 2, 21: cf. Cic. Verr. I, 3: *dus ook* aliquem in exsilium, Liv. XXV, 2 extr.: aliquem orco i. e. in orcum, Hor. Sat. II, 5, 49: venena membris, Virg. Georg. II, 130, *het vergif uit het ligchaam enz.* 9) *opwekken of uitdrijven*, *bij voorb.* spumas in ore, Cic. Verr. IV, 66, i. e. *schuimen:* scintillas, Lucret. II, 674. 10) *hebben*, *bij voorb.* rimas, Cic. Att. XIV, 9: 11) *doorbrengen*, *bij voorb.* vitam, Liv. VII, 39: aetatem, Cic. Leg. II, 8: *ook zonder* aetatem *of* vitam *leven*, *zich bevinden*, Virg. Aen. V, 51: agere inter homines desinere, Tacit. Ann. XV, 74 extr., i. e. *sterven: dus ook* ago annum octogesimum, Cic. Senect. 10, i. e. *ik leve het 80ste jaar*, *ik ben in mijn 80ste jaar*, *ik ben 80 jaren: ook* agere honorem *doorbrengen*, *eindigen*, Liv. VIII, 26: lustra, Ovid. Fast. III, 120. *Ook vervolgens* agi *dikwijls bloot voor* esse, *bij voorb.* mensis agitur septimus, Terent. Hec. III, 3, 34: principium anni agebatur, Liv. III, 6. *Van daar* 12) *eindigen*, *bij voorb.* acto honore, Liv. VIII, 26. II) *doen*, *maken*, *bezorgen*, *handelen*, *verrichten*, *het zij wat het wil. Vooreerst in 't gemeen*, *bij voorb.* aliquid, rem cet., censuram, Ovid. Fast. VI, 647: fiscum, Suet. Dom. 12: rempublicam, Pandect. IV, 6, 35: laborem, *bij voorb.* jucundi acti labores, Cic. Fin. II, 32: agere aliquid & facere, Cic. Fin. III, 17 extr. Phil. III, 31 extr., *alwaar het één weg kan blijven:* nihil agere, a) *niets doen*, Cic. Nat. D. II, 16. Colum. XI, 1 extr. b) *vergeefs zich bemoeijen*, *niets uitrichten*, Cic. Caecil. I, 3 *en* 6. Matius in Epist. Cic. XI, 28: *dus ook* non multum, Cic. ad Div. VII, 29 in., *niet veel uitrichten*, *geen voordeel hebben.* 2) *maken of doen*, *bij voorb.* quid agis? Cic. ad Div. VII, 11. §. 2. *wat maakt gij? hoe bevindt gij u? hoe staat het? dus ook* quid agitur? Ter. Eun. II, 2, 40. III, 2, 3, *hoe staat het? van daar* agone i. e. *zou ik? of zou ik het nu doen*, *d. i. slagten? vraagde de Offerslagter de Priesteren*, Ovid. Fast. I, 321: Agere aliquem reum, Liv. XLV, 37. Vellej. II, 45, *iemand tot eenen aangeklaagden maken*, *d. i. aanklagen*, *beschuldigen. Van daar* Imperat. age *of* age sis (i. e. si vis) *of* agedum (*zie* dum), *en wanneer men meer dan éénen aanspreekt*, Agite, Agite dum i. e. a) *maak*, *maak toch*, *maakt*, *maakt toch*, *hoor of hoort eens*, *of wel aan*, *bij voorb.* age, da veniam filio, Terent. Ad. V, 8, 14: age, age nunc experiamur (*alwaar iemand tot zich zelven spreekt*), Ibid. V, 4, 23: age dum, hoc mihi expedi, Ibid. Eun. IV, 4, 27: mittite, age dum, legatos circa urbes, Liv. XXXVIII, 47, *alwaar* age *bij een* verbum plur. Num. *moet aangemerkt worden: dus ook* age considerate, Cic. Manil. 14 in., *waar uit blijkt*, *dat het een formulier was*, wel aan *enz.*: agedum conferte, Cic. Sull. 26: age nunc comparate, Cic. Mil. 21: Age nunc, Ter. And. V, 2, 25, *hoor eens*, *of goed:* age jam, cum fratre an sine? Cic. Att. VIII, 3, i. e. *hoor eens*, *zeg mij enz.*: Age sis, Cic. Partit. 12: age nunc — sis, Cic. Rosc. Am. 37: agite, Plaut. Amph. I, 1, 146. Virg. Aen. I, 627: agite dum, Liv. III, 62. V, 52. b) *wel aan*, *of als nu*, *of goed*, *bij voorb.* age ducat, *goed*, *wel*, *hij mag ze enz.*, *kom*, *hij mag enz.*, Terent. Phorm. IV, 3, 57: age sit ita factum, Cic. Mil. 19: age sane, inquam, sed erat aequius, cet., Cic. Fin. II, 35 extr., i. e. *goed enz.*: *bijzonder merke men op* Actum; *te weten*, a) actum est *het is geschied*, *d. i. gedaan*, *of gemaakt*, *bij voorb.* quid actum est de symbolis, Ter. Eun. III, 5, 59: *maar het betekent ook*, *het is geschied*, *d. i. het is gedaan*, *het is voorbij*, *het is uit*, *het welk dikwijls Tropisch staat voor*, *het is alles verloren*, *ik* (*gij*, *hij*) *ben ongelukkig enz.*, *bij voorb.* actum est, Ibid. I, 1, 9. V, 5, 15, i. e. *het is gedaan*, *voorbij:* de me, *met mij*, Plaut. Pseud. I, 1, 63, i. e. *ik ben verloren*, *dus ook* de isto, Cic. Att. XII, 25: de Servio, Liv. I, 47: de exercitu, Liv. XL, 40: *dus ook* acta haec res est, Ter. Heaut. III, 3, 3, i. e. *deze zaak is afgedaan*, *het is er mede uit:* b) Actum agere, Terent. Phorm. II, 2, 72. Ad. II, 2, 27. *en* Acta agere, Cic. Am. 22, *doen*, *het geen reeds gedaan is*, *gevolglijk onnodige moeite doen.* c) Acta, orum *het gebeurde*, *d. i. alle voorvallen*, *nieuwigheden*, *tijdingen*, Cic. ad Div. X, 28. VI, 2 med.: *ook de handelingen*, *bijzonder de staatshandelingen van iemand*, *bij voorb.* Caesaris, Cic. Phil. I, 7 *en* 8: triumvirtus, Cic. Dom. 31, i. e. *handelingen*, *daaden:* anni, Suet. Caes. 23: bella, Ibid. 37. *Ook in* Singul. Actum, *bij voorb.* actum ejus, Cic. Phil. I, 7. *Ook zijn* Acta *eene lijst of optekening der voorvallen*, *deels* publica, *die alles bevat*, *wat in den Senaat*, *bij het volk*, *en voorts in den Staat is voorgevallen*, *dit heet ook somtijds eenvouwig* acta, Suet. Caes. 20. Tib. 5. Plin. Paneg. 75: cf. Cic. ad Div. X, 28: *ook* Att. VI, 2 med.: acta urbana, *doch*, *het welk slechts bijzondere* (private) *berichten kunnen zijn: deels* forensia i. e. *Acten*, *ook Proces-lijst*, Pandect. XXVI, 8, 21. XLII, 1, 45 *en* 46: *deels* militaria, Veget. de re mil. II, 19. d) actum habere, Cic. Tusc. III, 21 in., *voor gedaan houden*, *d. i. er mede te vrede zijn.* 3) *werkzaam*, *daadlijk zijn*, *bij voorb.* aliud tempus agendi, aliud quiescendi, Cic. Nat. D. II, 53: illis laus tribuenda, quod egerunt, Cic. Manil. 3: industria in agendo, Ibid. 11. *Ten tweeden*, *van zekere handelingen*, *bij voorb.* 1) gratias, Cic. ad Div. I, 10, *dank afleggen*, 2) bellum, Nep. Hann. 8: Caes. B. G. III, 28, i. e. *voeren*, 3) *houden*, *bij voorb.* proelium, Liv. XXII, 9: forum, Cic. ad Div. III, 6, i. e. *gerichtsdag:* triumphum, Cic. Verr. V, 39: ad Div. III, 10: orationem, Cic. Senect. 6. 4) *In 't bijzonder van Staats- en gemeentelijke handelingen*, a) *doen of handelen als een Staatsman*, *bij voorb. spreken op het Raadhuis*, *bij voorb. als* Consul *het voorstel doen*, *als Raadsheer zijne stem geven*, *of zijn* votum *verdedigen enz.*, Cic. ad Div. I, 9. §. 10, 20: *of op de markt aan het volk een voorstel doen*, Cic. Manil. 1. cf. n. 5: b) *als klager of beschuldiger handelen*, *klagen*, *bij voorb.* lege agere i. e. *klagen*, Cic. in Caecil. 5: in hereditatem *tegen de erfenisse*, Cic. Or. I, 38: *dus ook* causam agere *verdedigen*, *zie* n. 6. 5) agere cum aliquo *met iemand handelen*, *of onderhandeling hebben*, *met hem spreken over eene zaak*, *hem een voorstel doen*, *bij voorb.* door verzoek, *gronden enz.*, Cic. ad Div. IV, 2. V, 2. §. 5, 18. Nep. Cim. 1. *Van daar* agere cum populo, Cic. Manil. 1. Amic. 25. Verr. Act. I, 12, *tegen 't volk spreken*, *bij voorb. over eene wet:* 6) causam alicujus i. e. *iemand verdedigen*, a) *voor 't gericht*, Cic. Or. II, 48: b) *in 't gemeen*, Nep. Phoc. 3: 7) res *of* de re agitur *het betreft de zaak*, *het is er om gewed*, *bij voorb.* aguntur vectigalia, Cic. Manil. 2, *het betreft de enz.*, *of het is om de inkomsten gewed*, *zij zijn in gevaar: dus ook* gloria, salus, Ibid.: fama, Liv. XXVII, 34: libertas, XXVIII, 19: res capitis, Terent. Phorm. IV, 3, 26: injuriae, Cic. Verr. IV, 51, de pecunia agitur, Ter. Heaut. III, 1, 67, i. e. *het betreft enz.*: de poena, Liv. V, 36: 8) *door nabootzing*, *navolging*, *iets uitdrukken*, *bij voorb. zekere woorden op eene pantomimische wijze*, *bij voorb.* canticum, Liv. VII, 2: versum, Cic. Or. III, 26 in.: *of in 't gemeen door stem en gebaarden*, *iemand nabootzen of verbeelden*, *gelijk Tooneelspelers doen*, *bij voorb.* Ballionem, Chaeream, Cic. Rosc. Com. 7: *van daar* fabulam, Ter. Hec. Prol. 25. Adelph. Prol. 12, i. e. *een Tooneelspel speelen*, *vertoonen: dus ook* partes, Ter. Phorm. Prol. 28: *en* Tropisch, Cic. Brut. 92, i. e. *eene rol speelen. Van daar* a) *van eenen Redenaar: iets met behoorlijke levendigheid voordragen*, *en zijna pantomimische gesticulatie uitdrukken*, *bij voorb.* agens orator, Cic. Brut. 92: oculis cet., Cic. Or. III, 56 extr.: orationem, Cic. Senect. 6: b) *in 't gemeene leven*, *iets vertoonen*, *het zij men zulks is of niet*, *bij voorb.* nobilem, Coel. ad Cic. VIII, 2: consulem, Plin. Paneg. 56: principem, Sueton. Claud. 29, i. e. esse. 9) *gedragen*, *handelen*, *bij voorb.* bene cum aliquo, Cic. Phil. XIV, 11: praeclare, Cic. Sext. 23 in. *Van daar* praeclare mecum agitur, Cic. ad Div. IX, 24 extr., i. e. *ik ben er wel aan*: optime, Ibid. V, 18: pessime *zeer slecht*, Sulpic. Ibid. IV, 5: Cic. Verr. III, 51: 10) se agere *zich gedragen*, *bij voorb.* se pro equite, Suet. Claud. 25: 11) *zijne gedachten op iets richten*, *er op uitzien*, *naar iets hooren*, *bij voorb.* id ago, Terent. And. III, 5, 8, i. e. adtendo: *dus ook* istuc (istud) ago, Ibid. Eun. II, 3, 55, i. e. *ik geve acht*, *of ik zal acht*

acht geven: hoc agite, Ibid. I, 2, 50, i. e. *geeſt acht*: hoc agam, Ibid. And. II, 5, 5, i. e. *acht geven, op alles paſſen*: *dus ook* hoc age, Ibid. Phorm. II, 3, 88: Hoccine agis? *luiſtert gij er naar?* Ibid. And. I, 2, 15: non ago *er niet naar hooren, niet op letten*, Ter. Heaut. IV, 3, 17. *Dus ook* aliud, Cic. Cluent. 64, *of* alias res agere, Cic. Brut. 66. Roſc. Am. 22. Terent. Eun. II, 3, 55. Hec. V, 3, 28, i. e. *geen acht er op geven, maar zijne gedachten elders richten*: *van daar* id agere *er op doelen, er op denken*, Cic. Off. I, 13. Ter. And. II, 1, 35. III, 5, 8: 12) animam agere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 13. cf. Martial. I, 80, *in de laatſte ſtuipen liggen*. 13) *zeggen, bij voorb.* grat as, Cic.: orationem, i. e. *houden*: *zie hier voor*: quae ſic ab illo acta, oculis, voce, geſtu cet., Cic. Or. III, 56, i. e. *voorgeſteld*: *zie hier voor*. Not. Agens *heet, behalven de bovenſtaande beteekenisſen*, a) *levendig, bij voorb.* imago, Cic. Or. II, 87: orator, Cic. Brut. 92: b) *een klager*, Pandect. XXII, 3, 23. Not. axim *voor* egerim, Pacuv. ap. Non.

AGOGAE, arum, *graſten in de bergwerken, om het water af te leiden*, ſtollen, Plin. H. N. XXXIII, 4.

AGOLUM, i. e. baculum paſtorale, Feſt.

AGON, onis, m. *de kamp, ſtrijd*: *van daar een ſchouwſpel, alwaar om ſtrijd gevochten, geworſteld, geloopen wordt enz., een wedkamp tot vermaak, een kampſtrijd*, Plin. Ep. IV, 22: ook muſicus, Suet. Ner. 22 *en* 23.

AGONALIS, e, *bij voorb.* dies agonalis, Ovid. Faſt. I, 324. Varr. L. L. V, 3, *of* lux agonalis, Ovid. Faſt. I, 318, *of* agonalia ſcil. ſolennia, feſta cet., *heette het Feest van* Janus: *van waar deze naam komt, weet* Ovidius *niet recht; hij zegt, ſommigen leiden het af van het woord van den Offerprieſter* agone? (*zie* Ago), *anderen van elders. Hij leidt het af van* agonia i. e. *vee*.

AGONIA, orum, 1) *zoo heette voormaals het vee, volgens* Ovid. Faſt. I, 331: 2) i. q. Agonalia, Ovid. Faſt. V, 721.

AGORANOMUS, i, m. *een griekſche Overigheids-perſoon, die het opzicht over de Levensmiddelen op de markt hadt enz., hij was omtrent het geen te* Rome *de* Aedilis plebis *was*, Plaut. Capt. IV, 2, 42.

AGRAMMATOS, i, *ongeleerd, die, bij voorb. niet eens lezen kan*, Vitruv. I, 1.

AGRARIUS, a, um, *den akker betreffende, zich daar mede onledig houdende, bij voorb.* lex agraria, i. e. *de uitdeeling der landerijen betreffende*, Cic. Att. I, 19. Liv. II, 41, *Landerijen-bill, verdeeling der landerijen enz., die in* Rome *gemeenlijk onrust verwekte*: triumvir agrarius, Liv. XXVII, 21, i. e. *zich met deze uitdeeling onledig houdende*: *dus ook* parentes, Aurel. Vict. in Epit. 40: agrarius (ſcil. homo) i. e. *zich daar mede onledig houdende*: *doch in* Cicero *zijn* Agrarii, Subſtant. (ſcil. homines), *lieden, die wenschten, dat de landerijen aan hun verdeeld wierden*, Cic. Catil. IV, 2. Phil. VII, 6: via, Pand. XLIII, 8, 2, *weg, die op den akker gaat, veldweg*.

AGRESTIS, e, 1) *het geen op den akker, en in 't gemeen op het land of veld wast, of te vinden is, bij voorb.* veſtitus, Nep. Pelop. 2: feminae, Plin. H. N. XXXVII, 3: hoſpitium, Cic. Att. II, 16 extr.: lux, Tibull. II, 5, 28: taun ſylveſtres paquores agreſtibus, Plin. H. N. VIII, 21: poma, Virg. Aen. VII, 111. *Van daar* Subſtantive, Agreſtes *landlieden, boeren*, Cic. Mur. 29. Liv. I, 14. Virg. Aen. IX, 11. *Van daar* 2) *het geen wild wast, bij voorb.* palmae agreſtes, Cic. Verr. V, 38: poma, Virg. Aen. VII, 111. 3) *dewijl de levenswijze op het land bij den ſtedeling voor ruw, onbeſchaafd enz., gehouden wordt*: *van daar* a) *ruw, bij voorb.* libri, Cic. Or. II, 3: muſae agreſtiores, Cic. Or. 3 extr., i. e. *de ruwer geleerdheid, die de menſchen niet beſchaaft, die ook niets zachts aan zich heeft, bij voorb. de Romeinſche Rechtsgeleerdheid enz.*: vita, Ibid. 8: b) *onbeſchaafd, boersch, grof, ongemanierd, onhoflijk, onwellevend, ruw, wild, bij voorb.* dominus, Cic. Seneċt. 14: vita, Cic. Or. 8: vox, Cic. Or. III, 11: ſunt quidam (homines) vultu motuque corporis vaſti atque agreſtes, Ibid. I, 25: Quae barbaries India vaſtior atque agreſtior? Cic. Tuſc. V, 27: *van daar* agreſtes, Cic. Leg. I, 14, *alwaar er* docti *tegengeſteld worden, onbeſchaafde menſchen, wilde menſchen, of ook boeren*. c) *hard, onmenſchlijk, bij voorb.* animus, Cic. Arch. 8: d) *wild of beeſtachtig, bij voorb.* vultus, Ovid. Met. IX, 96: figura, Propert. II, 24, 13.

AGRICOLA, ae, m. 1) *die het veld bouwt, het zij hij dit met eigen handen of door ſlaven doet, een landman, boer, landbouwer*, Cic. Roſc. Am. 16. Dejot. 9. 2) dii agricolae, Tibull. II, 1, 36, i. e. qui praeſunt agriculturae. Not. agricolum *voor* agricolarum, Lucret. IV, 590.

AGRICOLATIO, onis, f. i. e. agri cultura, Colum. I. praef. §. 6. L, 1 in. IV, 1.

AGRICULTOR *of beter* AGRI CULTOR (*want het zijn twee woorden*), oris, i. e. agricola, Liv. XXVI, 35. Pand. XXII, 3, 25.

AGRICULTURA *of beter* AGRI CULTURA (*want het zijn twee woorden*), ae, f. 1) *akker- of landbouw*, Cic. Off. I, 42. Fin. III, 2 in. Caeſ. B. G. VI, 22. 2) i. q. agricolae, *bij voorb.* quibus nihil invenit agri cultura ſollertius, Cic. Seneċt. 15. *Dat het twee woorden zijn, ziet men daar uit, dewijl zij omgekeerd voorkomen, bij voorb.* de cultura agri, Cic. Seneċt. 15 extr.: cultura agrorum, Ibid. 16.

AGRIPETA, ae, m. (*ook wel* f.) *die een ſtuk veld of een landgoed zoekt, het zij dit met eere geſchiedt of niet*, Cic. Nat. D. I, 26. Att. XV, 29. XVI, 1.

AGROSUS, a, um, *misſchien, die veele landerijen heeft*, Varr. L. L. IV, 1.

AH, Interjeċt., *is ons ach, och, of ha, hm enz., bij allerhande hartstochten, bij voorb.* a) *bij verwonderen*, ah! non poſſum ſatis narrare, Terent. Eun. V, 6, 9, *O, ach ik kan enz.*, Ibid. Hec. V, 1, 6: ah! i. e. *hm*: cf. And. III, 1, 12. Eun. II, 1, 3. b) *bij het betoonen van medelijden of vertrouwelijkheid, bij voorb.* ah ne ſaevi tantopere, Terent. And. V, 2, 27, *ach! of och! wees toch zoo kwaad niet!* ah! rogitas! *ha, vraagt gij het nog?* Ibid. V, 1, 9: cf. V, 3, 1. c) *bij droefenis*. Ah neſcis, quam doleam, Terent. Heaut. V, 1, 61. d) *bij vergenoegen, bij voorb. ach! dat ſmaakt*, Plaut. Curc. I, 2, 39. e) *ook bij andere gevallen, bij voorb. bij verzoeken, bidden, dat iemand iets niet doen zal enz.*, ah! ne me obſecra, Ter. And. III, 3, 11: ah deſine, Ibid. V, 6, 8.

AHA (Interjeċt.) i. q. ah, i. e. *ach! of och! of beide, bij voorb.* aha, tace, Plaut. Truc. IV, 4, 36: *och! zwijg!* aha! nimium familiariter me adtreċtas, Ib. Rud. II, 4, 6: Aha! minime, Ibid. Bacch. I, 1, 54, *och! neen!* aha! Bellerophontem jam tuus me fecit filius, Ibid. IV, 7, 11, *och! of ach!*

AHENEUS, AHENIPES, AHENOBARBUS, *zie* Aeneus, Aenipes, Aenobarbus.

AHENUM *en* AHENUS, a, um, *zie* Aënus *en* Aeneus.

AHU, i. e. au. *Zie* Au.

AI, Gr. αἶ, *is een klaagtoon*, Ovid. Met. X, 215.

AIN', i. e. aisne: *zie* Ajo.

AJO, Verb. defeċt., 1) *ja zeggen, toeſtemmen, verzekeren, bij voorb.* negat quis, nego; ait, ajo, Ter. Eun. II, 2, 21: Diogenes ait, Antipater negat, Cic. Off. III, 23: quid ille ajat aut neget, Cic. Fin. II, 22: vel ajas vel neges, Plaut. Rud. II, 4, 14: ain', nos advenisſe, Plaut. Amph. II, 2, 167: ain' vero? Ajo vero, Ibid. I, 1, 188. *Doch het kan in de beide plaatzen ook zijn*: *meent gij? van daar* ajens *voor* adfirmativus, Cic. Top. 11. 2) *in 't gemeen zeggen, bij voorb.* ego ajo recte, Plaut. Capt. I, 1, 3: niſi quid pater ait aliud, Ter. And. V, 1, 4: debere eum, ajebat, Cic. Verr. I, 18: ais, Hor. Sat. II, 7, 67: *van daar* ajunt *men zegt*, Terent. And. IV, 5, 10. V, 4, 4: ut ajunt, Cic. Or. II, 57. Hor. Ep. I, 17, 18: *of* quomodo ajunt, Cic. Piſ. 28, i. e. *zoo als men zegt, zoo als zij zeggen enz.*: *of* quod ajunt, Ter. Phorm. III, 2, 21. V, 2, 3. *Ook bij het citeeren of aanhalen, bij voorb.* ut ait lex, Pandeċt. XXIV, 3, 64: ait Divus Trajanus, Ibid. XLIX, 14, 16: ait oratio (ſcil. Imperatoris habita in ſenatu), Ib. XXIV, 1, 32 in. *Van daar* quid ais? *eene ſpreekwijs*, a) *in verwondering, wat zegt gij? is 't mooglijk? zoo? zou dat zoo zijn?* Terent. Heaut. I, 1, 66: I, 2, 8: V, 1, 27: *ook* Phorm. V, 8, 15: *doch het kan hier ook zijn*; *wat zegt gij? d. i. wat wilt gij hebben? van iemand, die geen zag, dat de ander zweeg*. b) *om iemand tot ſpreken aan te ſpooren, en te maken, dat hij nog blijft, en of beginne te ſpreken, of aanleiding tot ſpreken geve*; *zoo zeggen wij ook, nu wat zegt gij?* Plaut. Trin. I, 2, 156 *en* 159. Truc. I, 2, 28. *Doch, het kan ook zijn, wat meent gij? gevolglijk zou het tot n. 2. behooren*. c) *wat zegt gij? d. i. wat wilt gij hebben? zwijg, bij voorb.* Terent. Phorm. V, 8, 15. 3) *nemen, wanneer het zoo veel is als zeggen, in een gemeen en vertrouwelijk geſprek, bij voorb.* Ain' *voor* aisne, *meent gij het? d. i. is het u ernst? zoo? is het mooglijk?* Plaut. Aul. III, 6, 2: *daar voor ſtaat ook* ain' vero, Terent. Ad. III, 3, 51. Eun. IV, 7, 33. Plaut. Aſin. III, 3, 133, *of* ain' tu? Perſ. I, 1, 30. Moſt. III, 1, 110. Terent. Eun. III, 5, 19. Heaut. II, 3, 1: *of* ain' tandem? Ter. And. V, 3, 4. Cic. Leg. III, 6 in. ad Div. IX, 21 in. ad Att. VI, 2 med. Liv. X, 25: *waarlijk* vero *werklijk, en* tandem *ter wereld is*. Not. Imperat. ai, Plaut. Truc. V, 49. *en* Naev. ap. Priſcian.: aibant *voor* ajebant, Acc. ap. Priſcian.: Particip. ajens, *bij voorb.* ſic ajens, i. e. dicens, Apul. Met. VI. p. 178. Elm.: ajentia i. e. adfirmativa, Cic. Top. 11.

AJUTOR, ari, *helpen*, Pacuv. ap. Non.

ALA, ae, f. *de vleugel, bij voorb. van een* vo-

vogel. Cic. Div. II, 26. Virg. Aen. III, 228. IV, 252. Ovid. Met. VIII, 201. *Van daar, uit hoofde van eenige gelijkheid,* 1) *de vleugel van een Romeinsch krijgsheir, d. i. een troep Soldaten, der Bondgenooten, zoo wel ruiters als voetknechten,* Liv. XXXI, 2. Cic. Off. II, 13, *omdat zij de flanken van het Romeinſche leger als vleugelen dekten.* 2) *vleugel, Tropisch, d. i. het geen aan de zijden van een gebouw aangebouwd wordt, bij voorb. eene gallerij enz.,* Vitruv. IV, 7. VI, 4. 3) *de oxel aan den mensch, d. i. het deel van den bovenarm, daar hij aan den ſchouder grenst, benevens het met hair bewasſen holle deel onder den arm,* Liv. XXX, 34. IX, 41: alarum vitia, Plin. H. N. XXI, 20: virus, Ib. XXXV, 15: graveolentia, Ibid. XXIV, 19 extr.: *ook* a) *van beeſten, de holligheid, daar de voorpooten tegen het lijf aan ſluiten,* Plin. H. N. IX, 51. XI, 40. b) *van boomen en planten, de holligheid onder de takken,* Plin. H. N. XVI, 7. XXV, 5: XXII, 18. XXVII, 9. 4) *ook* alae velorum, Virgil. Aen. III, 520: *en* alis remigare i. e. remis, Propert. IV, 6, 47: fulminis, Virg. Aen. V, 319: 5) Virg. Aen. IV, 121: dum trepidant alae i. e. *of de jagers of lieden ter bedekking, of de vederenlappen, bij het omcingelen van het woud. Het laatſte is misſchien het voegzaamſte.*

ALABĀSTER, i, m. *of* **ALABASTRUM**, 1) *een balſembosjen, in de gedaante van eene peer,* Plin. H. N. unguenta optime ſervantur in alabaſtris: Cic. fragm. ap. Non. alabaſter unguenti cet.: redolent alabaſtra, Martial. XI, 9: alabaſtrorum figura, Plin. H. N. IX, 35 med. *Het ſchijnt dus te heeten (uit het Grieksch), omdat het geen handvatzel hadt.* 2) *de gedaante van het zelve,* Plin. H. N. XXI, 4 in., *van de roozenknop:* in virides alabaſtros faſtigato cet.

ALABASTRITES, ae, m. ſcil. lapis: 1) *eene ſoort van wit marmer; alabaſterſteen, omdat de balſembosjens daar van gemaakt werden,* Plin. H. N. XXXVI, 8 in. 2) *een zekere edele ſteen, die bij* Alabaſtron *in* Egypte *wies,* Ibid. XXXVII, 10.

ALĂCER, cris, cre, 1) *wakker, levendig, opgewekt (van geest), die ſchielijk bij de hand is, behendig, moedig, vlug, bij voorb.* videbant Catilinam alacrem atque laetum, Cic. Mur. 24: ne alacres perterritum ſuperare posſent, Cic. Coel. 28: ad bella ſuſcipienda Gallorum alacer & promtus eſt animus, Caeſ. B. G. III, 19: alacrior ad maleficia, Auct. ad Her. II, 30: equus, Cic. Div. I, 33, i. e. *moedig, vlug, levendig:* ferae beſtiae, Auct. ad Her. II, 19: alacrior ad rem gerendam, Nep. Pauſ. 2: alacer animo, Cic. ad Div. V, 12 extr., *van een' levendigen geest, die niet lang wachten kan; ook van levenloze dingen, bij voorb.* enſis, Claudian. in Eutrop. II, 2?0: alacris ſylvas — voluptas tenet, Virg. Ecl. V, 58, *alwaar* alacris voluptas *misſchien ſaamgevoegd moet worden; ſommigen brengen* alacris *(voor* alacres*) tot* ſylvas. 2) *begerig, ongeduldig, bij voorb.* alacres exſpectare, Cic. Invent. I, 53. Not. Alacer *is geen enkel* maſc. *en* alacris *enkel* fem. *Doch men vindt ook* Alacris maſc., *bij voorb.* Terent. Eun. II, 3, 12. Virg. Aen. V, 380.

ALACRĬTAS, atis, f. 1) *de levendigheid, vlugheid, wakkerheid, bij voorb.* canum in venando, Cic. Nat. D. II, 63: 2) *wakkerheid tot iets, lust of begeerte, bij voorb.* ſcribendi, Cic. Att. XVI, 3: ad litigandum, Ibid. II, 7: reip. defendendae, Cic. Phil. IV, 1: inanis alacritas, id eſt, laetitia geſtiens, Cic. Tuſc. IV, 16: vir temperatus — ſine metu, ſine alacritate ulla, Ibid. V, 16, i. e. *begeerte, of levendige vreugde.* 3) *levendige vreugde, bij voorb.* ſine alacritate, Cic. Tuſc. V, 16: *zie hier voor:* clamor Romanorum alacritate perfecti operis ſublatus, Liv. II, 10, i. e. *vreugde over enz.* 4) *moedigheid, bij voorb.* operis perfecti, Liv. II, 10, i. e. *over het volbrachte werk, of vreugde over enz., zie hier voor.*

ALACRĬTER, Adv., *levendig, wakker, moedig,* alacrius, Juſtin. I, 6.

ALĂPA, ae, f. *Een klap met de vlakke hand, een kinnebakſlag, een oorvijg,* Juvenal. VIII, 192. Martial. V, 62: alapam ſibi ducere, Phaedr. V, 3, i. e. *geven.* Not. alapae majoris veneunt, Phaedr. II, 5 extr., i. e. libertas, qua ſervus donatur: *omdat zoodanige ſlag daarbij in gebruik was.*

ALĀRIS, e, i. q. Alarius, *bij voorb.* cohortibus alaribus, Liv. X, 40 *en* 43. *Doch* Drakenb. *heeft* alariis *laten drukken: ook enkel* alares, Tacit. Ann. XV, 10.

ALĀRIUS, a, um, *op de vleugels van het Romeinſche leger ſtaande, bij voorb.* equites, Liv. XL, 40: cohortes, Caeſ. B. C. I, 73, *ook* Liv. X, 40 *en* 43. Edit. Drakenb. *zie hier voor: ook enkel* alarii, Cic. ad Div. II, 17. Caeſ. B. G. I, 51. *Dit waren enkel Troepen der Bondgenooten.*

ALĀTUS, a, um, Particip. *van* Alo, avi cet. *met vleugelen voorzien, gevleugeld,* Ovid. Faſt. V, 666. Virg. Aen. IV, 29: *ook gevleugeld, d. i. ſnel, gezwind, bij voorb. van de zonnepaarden,* Ovid. Faſt. III, 415.

ALAUDA, ae, f. 1) *de leeuwrik,* Plin. H. N. XI, 37 in. 2) *ook heetten de Soldaten van zeker Legioen zoo,* Cic. Phil. XIII, 2. Attic. XVI, 8: *ook het Legioen zelve,* Suet. Caeſ. 24. cf. Plin. H. N. XI, 37 in.

ALĀZON, ontis, *pocher, pochans,* Plaut. Mil. II, 1, 8.

ALBĀRIUS, a, um, *tot het witten des wands of des muurs behoorende, daarmede zich onledig houdende, bij voorb.* albarius tector, *ook enkel* Albarius *een witter, die den wand wit,* Inſcript. Grut.: albarium opus, Vitruv. VII, 2. Plin. H. N. XXXVI, 23: *ook enkel* albarium ſcil. opus, Plin. H. N. XXXV, 16: *het geen daar de wand of muur mede wit aangeſtreken wordt, pleiſterkalk, of muurpleiſter.*

ALBĀTUS, a, um, Particip. *van* albo, are, *wit gemaakt, van daar in 't wit gekleed,* Cic. Vatin. 13.

ALBEO, ui, ēre, 1) *wit zijn, bij voorb.* caput albere capillis, Ovid. Her. XIII, 161, i. e. *wit, grijs zijn:* campi osſibus albent, Virg. Aen. XII, 36: *van daar* albens, *wit, bij voorb.* osſa, Tacit. Ann. I, 61: ſpumae, Ibid. VI, 37: membra in pallorem, Ibid. XV, 64: equi, Plin. Paneg. 22: roſae, Ovid. Art. III, 182. *Van daar* 2) *licht zijn, bij voorb.* albente coelo, Caeſ. B. C. I, 68. Auct. B. Afric. 11, i. e. *bij het aanbreken van den dag.* Not. *of het* Perf. albui, eram cet. *voorkomt, weet ik niet.*

ALBESCO, ui, ĕre, *wit worden, bij voorb.* albeſcunt media pennae (aquilarum), Plin. H. N. X, 3 extr.: medulla albeſcens, Ibid. XI, 37: mare, Ovid. Met. X, 480, ſcil. *van ſchuim: van daar* 1) *helder worden, bij voorb.* mare, Cic. Acad. IV, 33: lux, Virg. Aen. IV, 586, i. e. *de dag breekt aan:* albeſcente coelo, Pandect. XXVIII, 2, 25, i. e. *bij het aanbreken des dags, wanneer de lucht grijs of helder wordt.* 2) *grijs worden, van hairen, bij voorb.* capillus, Hor. Od. III, 14, 25.

ALBICASCO, avi, ĕre, *wit, helder worden, bij voorb.* jam albicasſit Phoebus, Cn. Mattius ap. Gell. XV, 25, *voor* albicaverit: *ſommigen lezen* albicaſcit.

ALBICERĀTUS, a, um, *van* albus, a, um *en* cera, *bij voorb.* ficus, Plin. H. N. XV, 18, i. e. *wit geelachtig, of geelachtig wit:* cf. Colum. X, 417.

ALBĬCERIS, e, i. q. albiceratus, *bij voorb.* olea, Varr. R. R. I, 24 in. Cato R. R. 6.

ALBICĒRUS, a, um, i. q. albiceris, *bij voorb.* olea, Plin. H. N. XV, 5.

ALBĪCO, are, *wit zijn, bij voorb.* prata pruinis, Hor. Od. I, 4, 4: flos, Plin. H. N. XVII, 13: ex nigro, Ibid. 5 extr., i. e. *zwartachtig wit zijn.* Not. albicatur, i. e. albicat, Varr. ap. Non.

ALBĬDUS, a, um, *wit, witachtig, bij voorb.* ſpuma, Ovid. Met. III, 74: granum, Colum. II, 9, 13: color caeruleo albidior, Plin. Ep. VIII, 20: pus crasſius & albidius, Celſ. V, 28. n. 4: pus crasſisſimum albidisſimumque, Ibid. V, 26. n. 20.

ALBĬTŪDO, inis, f. *de witheid, bij voorb.* capitis *grijs haair,* Plaut. Trin. IV, 2, 32.

ALBO, avi, atum, are, *witten, wit maken, wit verwen, in 't wit kleden enz., bij voorb.* Hoc fuſcat niveos hoc albat gurgite nigras, Priſcian. Perieg. 431, i. e. *maakt wit: van daar* albatus, a, um, *wit gemaakt, in 't wit gekleed,* Cic. Vat. 13.

ALBOGALĒRUS, i, i. e. pileus flaminis Dialis, Feſt.

ALBOR, oris, m. *het wit, bij voorb.* ovi, Scribon. Larg. Compoſ. 24. Plin. Valer. I, 19. Pallad. Octobr. XIV, 9. Apic. I, 6.

ALBUĒLIS, e, *bij voorb.* vitis, Colum. III, 2, 24. Plin. H. N. XIV, 2 med.

ALBŪGO, inis, f. *het wit, dat zich ergens aanzet, bij voorb. een witte vlak, bij voorb.* oculi *in 't oog,* Plin. H. N. XXIV, 5, albugines in capite, Ib. XXVI, 15 med., i. e. *ſchubben of ſchilfers.*

ALBŬLUS, a, um, *wit, wanneer men verminderend ſpreekt, een weinig wit, witachtig, bij voorb.* columbus, Catull. 29, 9. *Van daar van water, witachtig, d. i. helder of ook ſchuimende, bij voorb.* albula freta, Martial. XII, 100. *Van daar* Albula ſcil. aqua, Subſtantive, *wel eer de naam van den* Tiber, Virg. Aen. VIII, 331. Ovid. Faſt. IV, 86: Liv. I, 3. *Van daar* Albula aqua *of enkel* Albula, Martial. I, 13, *en* Albulae aquae, Plin. H. N. XXXI, 2 ante med. Suet. Ner. 31 med., *of enkel* Albulae, Suet. Aug. 82 extr., *zwavelbad, zwavelbeden.*

ALBUM, *zie* Albus.

ALBŪMEN, inis, n. *het wit, bij voorb.* ovi, Plin. H. N. XXVIII, 6.

ALBURNUM, i, n. (ſcil. lignum), *het witachtig tedere deel aan het boomhout, onder de bast,* Plin. H. N. XVI, 38.

ALBUS, a, um, 1) *wit, in zoo verre het tegen eene andere kleur, bijzonder de zwarte overgeſteld wordt, bij voorb.* color, Cic. Leg. II, 18: coma, Ovid. Am. I,

I, 8., 11, wit, grijs haair: dus ook barba, Plaut. Bacch. V, 1, 15: aes, Plin. H. N. XVI, 11: alba & atra difcernere, Cic. Tufc. V, 39: dicere, quae alba fint, quae atra, Cic. Div. II, 3: qui albus aterve fuerit ignorans cet., Cic. Phil. II, 16, i. e. u geheel niet gekend, nooit gezien heeft: cf. Catull. Carm. 91 in Caefar. Van daar albis dentibus deridere, Plaut. Epid. III, 3, 48, i. e. ontbloot: alba avis, Cic. ad Div. VII, 28: als een spreekwoord, van eene zeldzame zaak, een witte raaf. De witte kleur was gebruik, gewoonlijk, plegtig, gelukkig enz. (bij voorb. de paarden voor den Triumfwagen waren wit), daarom ftaat albus voor laetus, felix, bonus, bij voorb. dies, Sil. XV, 53: album calculum adjicere rei, Plin. Ep. I, 2, i. e. toeftemmen: per me fint omnia alba, Perf. I, 1, 110, i. e. bona, praeclara: albus & ater, Hor. Ep. II, 2, 189: van daar fchijnt eene witte hen een gelukkig voorteken geweest te zijn, bij voorb. Suet. Galb. 1: van daar albae gallinae filius, Juven. XIII, 141, i. e. felix: van daar Album, Subftantive, het wit van eene zaak, de witte gedaante, het wits, wat het dan ook zij, bij voorb. a) album oculi het wit in 't oog, Celf. VII, 7. n. 6 en 12: ovi, Ibid. VI, 6. n. 7: b) witte kleur, of verwe, natuurlijke, bij voorb. fparfis pellibus albo, Virg. Ecl. II, 41: cf. Georg. III, 56: of aangebragte, bij voorb. columnas albo polire, Liv. XL, 51, overwitten: album addere in veftimentum, Liv. IV, 25, wit maken; hier toe behoort alba & atra difcernere, Cic. en quae alba fint, quae nigra, dicere, Cic. zie hier voor. c) Eene witte tafel, waar op, bij voorb. iet tot eens anders narigt opgeteekend wordt, bij voorb. daar de Praetor zijn Edict en andere dingen openlijk op bekend maakte, ook de Pontifex de merkwaardigheden van elk jaar, bij voorb. efferebat in album, Cic. Or. II, 12: federe ad album, Senec. Ep. 48: fe ad album & rubricam transtulerunt, Quintil. XII, 3 extr. Van daar in 't gemeen eene lijst, Catalogus, bij voorb. judicum, Suet. Claud. 16: fenatorium, Tacit. Ann. IV, 42: decuriones in albo fcriptos effe, Pandect. L, 3, 1: nomen fuum in albo profitentium adfcribere, Suet. Ner. 21: referre in album, Liv. I, 32: mittere aliquem in album, Senec. de Benef. III, 7: effe in albo, Plin. H. N. praefat. 2) bleek, bij voorb. van vreeze, fugit albus equo, Martial. VIII, 26: albo otio pallere, Ibid. III, 58: timor albus, Perf. III, 115, bleek, d. i. bleek makende: urbanus albus in negotiis, Martial. I, 62: 3) helder, bij voorb. ftella alba, Horat. Od. I, 12, 27: van daar hel, klaar, bij voorb. dies, Sil. XV, 53, zie hier voor: luces, Martial. X, 62, i. e. klaar, helder, of heet, gloejend: van daar fententiae albae, Senec. Controv. III. praef., i. e. fimplices, perfpicuae cet. Van daar 4) helder makend, bij voorb. albus notus, Hor. Od. I, 7, 15: cf. III, 27, 19. Not. qui albo rete aliena obpugnant bona, Plaut. Perf. I, 2, 22: albo rete (i. e. reti) behoort niet bij een, maar het ftaat voor albo tanquam reti i. e. met het Album als met een net. Not. Albior, albiffimus houdt Varro L. L. VII, 39: aan, maar zij komen niet voor, dewijl de Ouden in hunne Schriften daar geen gelegenheid toe hadden. Anders kunnen zij wel in gebruik geweest zijn.

ALCE, es, of meermalen **ALCES**, is, f. een noordsch wild dier, misschien de Eland of het Elanddier, Caef. B. G. VI, 26. Plin. H. N. VIII, 15.

ALCEDO of **HALCEDO**, inis, f. ook **ALCYON** of **HALCYON** of **ALCYONE** (Halc.), een zeevogel, die aan den oever nestelt, de ijsvogel. Als hij zijne eijeren gelegd heeft, zal de zee bedaard blijven, tot hij ze uitgebroeid heeft: deze bedaarde ftille dagen noemt men dies Alcyonei of Alcyonides, Plin. H. N. X, 32. Plaut. Poen. I, 2, 41. Varr. L. L. VI, 5.

ALCEDONIA, orum, fcil. tempora, i. e. 1) de ftille en bedaarde tijd, gedurende welken de ijsvogel broedt: 2) van daar Tropisch, rust, gerustetijd, ftilte, Plaut. Caf. prol. 26.

ALCES, zie Alce.

ALCYON of **HALCYON**, ŏnis, f. i. q. Alcedo de ijsvogel, Prop. I, 17, 2. Virg. Georg. I, 398. Ovid. Her. XVIII, 81.

ALCYONĒUS of **HALCYONEUS**, (van vijf lettergrepen), a, um, den ijsvogel betreffende, van hem afkomftig, bij voorb. medicamen Halcyoneum of eenvouwig Halcyoneum een middel, om het aangezicht van fproeten te genezen, Ovid. medic. fac. 77. Plin. H. N. XXXII, 8 in. Celf. V, 6. V, 18. n. 26. Alcyonei dies, Colum. XI, 2, 21, i. e. wanneer de ijsvogels broeden; doch Gesner houdt deze woorden voor eene glosfe.

ALCYONĪDES dies i. q. Alcyonii, Plin. H. N. X, 32.

ALĔA, ae, f. 1) een hazardfpel met dobbelfteenen, bij voorb. ludere alea, Cic. Phil. II, 23. Hor. Od. III, 24, 58: ook aleam, Suet. Aug. 70: van daar luditur alea pernox, Juvenal. VIII, 10: aleae ludendae caufa, Pandect. XI, 5, 1: ook in alea, Pandect. XI, 5, 4: in alea tempus aetatis confumere, Cic. Phil. XIII, 11: in alea aliquid perdere, Ib. II, 23: provocare aliquem in aleam, Plaut. Curc. II, 3, 76: aleam exercere, Tac. Germ. 24: alea fe oblectare, Suet. Dom. 21. Not. Dit fpel was in Rome verboden (ten minften om geld), behalven gedurende de Saturnalia, Martial. IV, 14. V, 85: van daar lex de alea, Cic. Phil. II, 23: de alea condemnatus, Ibid.: alea vetita, Hor. Od. III, 24, 18. Ook zelde men: jacere aleam i. e. den dobbelfteen werpen, d. i. een begin met dit fpel maken; van daar Tropisch, den aanvang eener zorglijke zaak wagen, bij voorb. jacta alea eft, Suet. Caef. 32, het is gewaagd, de dobbelfteen is uit de hand: van daar 2) iet gewaagds, het rifico, gevaar, onzekerheid van den uitflag, het blind geval, bij voorb. rem dare in aleam, Liv. XLII, 59, aan het blind geluk overlaten, rifikeeren, wagen: ire in aleam imperii fervitiique, Liv. I, 23, zich op rifico inlaten, het op het geluk laten aankomen, of men heer dan flaaf zijn zal: alea belli, Liv. XXXVII, 36: aleam ineffe hostiis deligendis, Cic. Div. II, 15, i. e. Rifico, iet onzekers: Talis admiffis alea grandis ineft, Ovid. Art. I, 376, i. e. Rifico, gevaar: alea vitae ac rei familiaris, Varr. R. R. I, 4: aleam fubire, Colum. III, 21: adire, Senec. Benef. III, 11: aleam emere, Pandect. XVIII, 1, 8, i. e. iet onzekers: Tullius (Cicero) extra omnem ingenii aleam pofitus, Plin. H. N. praef. Van daar 3) eene flouwe onderneming, of flouwheid, wier uitflag van het blind geval afhangt, bij voorb. opus plenum aleae periculofae cet., Horat. Od. II, 1, 6.

ALEATOR, oris, m. een dobbelaar met dobbelfteenen, een hazardfpeler, die daar zijn werk van maakt, Cic. Catil. II, 10. Soortgelijke lieden werden te Rome, ten tijde van Cicero, voor (infamem) eerloos gehouden.

ALEATORĬUS, a, um, het dobbelfpel, of den dobbelaar betreffende, bij voorb. damna aleatoria, Cic. Phil. II, 27, verlies bij dergelijke hazardfpelen: forum aleatorium calfecimus, Suet. Aug. 71, i. e. wij hebben dapper gedobbeld: ritu aleatorio, Gell. XVIII, 13.

ALEBRIA, i. e. bene alentia, Feft.

ALEC, **ALLEC** of **HALEC**, ēcis, n. of **ALEX**, **HALEX**, ēcis, m. & f. is 1) in 't gemeen een dikke faus of doop, van gezouten kleine vischjens, bij voorb. haringfaus, of een faus uit zulke vischjens beftaande; want men maakte deze faus op meer dan eene wijze klaar, bij voorb. faecem & halec, Hor. Sat. II, 4, 73: alecem colatum, Apic. VII, 6: qui halec danunt, Plaut. fragm. ap. Non.: alex, Plin. H. N. XXXI, 8: alece infufa, Ib.: putri caepas alece natantes, Martial. III, 77. 2) ook misfchien een zoodanig ingezouten vischjen zelve, bij voorb. haring, bij voorb. Cato R. R. 58: halecem & acetum dato. Doch dit kan ook de gemelde faus zijn.

ALECŬLA, **ALLECŬLA** of **HALECŬLA** of **HALLECŬLA**, ae, f. is, gelijk Alec, of de zoutdoop der visch, of een in de zoutdoop liggend vischjen, of beide, bij voorb. partem hallecula linire, Colum. VI, 8. Edit. Gesner.: tabentes halleculas, Ibid. VIII, 17, 12: rivalis allecula, Ibid. VIII, 15, 6.

ALĔO, ōnis, m. i. q. aleator een dobbelaar met dobbelfteenen, een hazardfpeler, Naev. ap. Feft.

ALES, ĭtis, Adject. 1) met vleugelen voorzien, gevleugeld, bij voorb. deus ales, Ovid. Met. II, 714. Stat. Theb. IV, 605, i. e. Mercurius: equus, Ovid. Am. III, 12, 24, i. e. Pegafus: angues, Cic. Invent. I, 19 e poëta: bijzonder van vogelen; van daar Subftantive, Ales een vogel, bij voorb. Cic. Nat. D. II, 39: villaticae, Plin. H. N. XXIII, 1, i. e. ganzen, hoenders enz.: ales additus cuftos, Hor. Od. III, 4, 78: exterrita, Virg. Aen. V, 506: Jovis ales lapfa, Virg. Aen. I, 394. en fulvus Jovis ales, Ibid. XII, 247, i. e. aquila. Bijzonder heeten alites in de wigchelkunde de vogels, uit wier vlucht voorzegd werdt; integendeel ofcines zijn, uit wier gezang dit gefchiedde, Cic. Nat. D. II, 64: Div. I, 53: ad Div. VI, 6. Plin. H. N. X, 19. 2) gevleugeld, Tropisch, fnelvliegend of loopend, als 't ware, gevleugeld, bij voorb. aufter ales, Virg. Aen. VIII, 430: paffu volat alite virgo, Ovid. Met. X, 587: alite plumbo, i. e. de gefllingerde loodkogel, Sil. III, 365: Venus purpureis ales oloribus, Horat. Od. IV, 1, 10, gevleugeld door enz., vliegende door (met) enz., d. i. fnel rijdend enz.: fama, Claudian. in I. Conful. Stilich. II, 408. Not. 1) Ales voor alites, Ovid. Met. V, 297. Ales erant. 2) Gen. alituum voor alitum, Virg. Aen. VIII, 27.

ALESCO, ĕre, wasfen, toenemen, bij voorb. van beeften en aardgewasfen, Varr. R. R. I, 2, 5. I, 44, 4. II, 4, 19.

ALETUDO i. e. corporis pinguedo, Feft.

ALEX, zie Alec.

ALGA, ae, f. 1) wier, of zeegras, dat in zee wast, daar op drijft, en aan ftrand geworpen wordt, Horat. Od. III, 17, 9. Plin. H. N. XIII, 25 in. Auct. B. Afric. 24. Van daar is het een beeld van eene

fe-

geleene zaak, *bij voorb.* villor algae, Horat. Sat. II, 5, 8. Virg. Ecl. VII, 42. *zoo ook bezit* Plinius *het aan als een onkruid*, Hiſt. Nat. XXVI, 10 extr.

ALGENSIS, e, i. e. in alga nutritus, *bij voorb.* genus purpurarum, Plin. H. N. IX, 37.

ALGEO, alſi, alſum, 2. 1) *koude gevoelen*, *koude lijden*, *bevriezen*, *bij voorb.* eſuriendo, ſitiendo, algendo, Cic. Tuſc. II, 14: ne aut alſerit, Terent. Ad. I, 1, 11: cf. Naev. ap. Cic. Or. II, 70. Hor. Art. 413: *ook van de wijnſtokken*, aegrotant, & cum alſere cet., Plin. H. N. XVII, 24 med. *Doch dit ſchijnt benevens* alſerit Terent. *tot* algeſco *te behooren*, *d. i. zich verkouden. Van daar Tropisch*, probitas laudatur & alget, Juvenal. I, 74, i. e. *is arm*, *brengt niets op*. 2) *koud zijn*, *d. i. niet warm zijn*, *bij voorb.* algens *koud*, *bij voorb.* locus, Plin. H. N. XIV, 2: potus, Ibid. XX, 11: folia piceae, Ibid. XVI, 10: pruinae, Stat. Theb. III, 469. 3) *koud zijn*, *d. i. niet warm houden*, *bij voorb.* algens toga, Martial. XII, 36. XIV, 137, i. e. *koud*. Part. Paſſ. Alſus, a, um, *koud*, *friſch*, *koel*, *komt misſchien alleen in* Comparat. *voor*, *bij voorb.* nihil alſius *koeler*, Cic. Att. IV, 8: ad Qu. Fr. III, 1.

ALGESCO, alſi, ĕre, *koud worden*, *hier toe ſchijnt* (*boven uit* Algeo) *te behooren* ne aut ille alſerit aut ceciderit, Terent. Ad. I, 1, 11: aegrotant & cum alſere, Plin. H. N. XVII, 24.

ALGĬDUS, a, um, *koud*, *bij voorb.* nix Idae, Catull. 62, 70: *dus ook* algida ſcil. terra, *bij voorb.* qui adcoſtis Iſtrum fluvium atque Algidam, Naev. ap. Cic. Or. 45, i. e. *een koud land*, *bij voorb.* Scythië.

ALGĬFICUS, a, um, *koud makend*, *bij voorb.* timor omnis ſit algificus, Gell. XIX, 4.

ALGOR, oris, m. *de koude*, *bij voorb.* patiens inediae, vigiliae, algoris, Sall. Cat. 5: cf. Tacit. Hiſt. III, 22. Plin. H. N. VIII, 39. XV, 4.

ALGŌSUS, a, um, *vol wier*, *of zeegras*, *bij voorb.* algoſa ſcil. loca, *bij voorb.* vivunt in algoſis ſcil. locis, Plin. H. N. XXXII, 9.

ALGUS, us, *en* i, m. *de koude*: algus *ſtaat* Lucret. V, 746. Edit. Creech.: algo, Ibid. III, 732: algu, Plaut. Moſt. I, 3, 36. Rud. II, 7, 24.

ALIA ſcil. via, Plaut. Rud. Prol. 9. Lucret. VI, 986: Liv. XLIV, 43 in. alii — alia dilapſi: Flor. II, 12, 7: alia nunnatus alia increpitiſſet.

ALIAS, Adv., 1) i. q. alio tempore, *op een' ander' tijd*, *een andermaal*, *het zij er een onbepaalde*, *een toekomende*, *of voorleden tijd aangeduid worde*: *het ſtaat dikwijls in* Cicero *en de beste Schrijvers*, *bij voorb.* plura ſcribemus alias, Cic. ad Div. VII, 6: alias a nobis multa quaeſita ſunt, Cic. Acad. IV, 3: Sed haec alias pluribus, Cic. Div. II, 2: cf. Tuſc. I, 29 in. III, 30 in. *en meermalen. Dikwijls kan men het vertalen*, *anders*: *bij voorb.* alias ſaepe, Cic. Tuſc. IV, 4, *anders dikwijls*: raro alias, Liv. XLV, 20: non alias, Ibid. 7. *Dikwijls ſtaat het twee of meermaal*, *dan heet het de eerſte keer*, *op den eenen tijd*, *en de tweede keer*, *op een' anderen tijd*, *of*, *dat het zelfde is*, *dan — dan*, *bij voorb.* alias beatus eſſe, alias miſer, Cic. Fin. II, 27: cf. Caeſ. B. G. II, 29. III, 21. *Zoo ſtaat het viermaal*, Cic. Invent. I, 52: alias — tranſire; alias — referre; alias — quaerere; alias tacere cet. *Somtijds ſtaat in plaats van het tweede* alias *een ander tijdwoord*, *bij voorb.* plerumque, aliquando cet., *bij voorb.* Cic. Senect. 15: alias minore, plerumque majore cet., i. e. *op den eenen tijd enz.*, *of den enz.*: Partus alias letalis, alius una ſeneſcens, aliquando — excidens, Plin. H. N. VII, 15. *Even dus is het bijkans*, *wanneer het met* alius *ſtaat geſtelwoorde*, *dan ſtaat het in plaats van* alius hoc (alio) tempore, alius illo (alio) tempore, *bij voorb.* illi alias, aliud ſentiunt, Cic. Div. II, 7: *denken op den eenen tijd zoo*, *op een' anderen tijd anders*. *Zie* Alius. 2) *anderszins*, *anders*, *op eene andere wijze*, *bij voorb.* non alias, quam, Curt. VIII, 1. 3) *anders*, *d. i. buitendien*, *bij voorb.* reges Numidarum, & alias infenſi, Tacit. Ann. XVI, 1: Homerus multus alias in admiratione Circes, Plin. H. N. XXV, 2: alias vel annua fame durant, Ibid. VIII, 39 in. *Doch*, *het kan ook heeten anders*, *d. i. voor 't overige*, *ook anderszins*: abſtinentiam cibi, alias vini, Ibid. XXVI, 3: *doch*, *het kan ook zijn ſomwijlen*. 4) *anders*, *d. i. voor 't overige*, *bij voorb.* dolio, quod erat — ſemiobrutum, alias vacuum, Apulej. Met. IX. p. 219. Elm.: alias vel annua fame durant, Plin. H. N. VIII, 39 in., *zie hier voor*. 5) *elders*, *bij voorb.* nusquam alias tam torrens fretum, Juſtin. IV, 1: *ook* alias vel annua fame durant, Plin. H. N. VIII, 39, *zie hier voor*. 6) *ſomtijds*, *ſomwijlen*, *bij voorb.* abſtinentiam cibi, alias vini, Plin. H. N. XXVI, 3 in.: *zie* n. 3.

ALĬBI, Adv., 1) *elders*, a) *d. i. in eene andere plaats*, *bij voorb.* nec usquam alibi, Cic. Att. XIII, 52: habebam alibi animum, Terent. Hec. III, 1, 14: *ook met* quam, *bij voorb.* alibi, quam in Capitolio cet., Liv. V, 52: cf. Tacit. Ann. I, 77. Hiſt. I, 4. Quintil. XI, 1 poſt med.: Plin. H. N. XXXII, 10. *en meermalen*. Not. alibi militia, i. e. militia alibi facta, Liv. II, 23 med. exprobrantes ſuam alius alibi militiam cet. b) *elders*, *anders*, i. e. in alia re, *bij voorb.* neque iſtic neque alibi tibi usquam erit in me morae, Terent. And. II, 5, 9: hic quoque, ut alibi, — adjuvantibus, Celſ. VI, 6. n. 8: nolle alibi, quam in innocentia, ſpem habere, Liv. VII, 41 in.: nec ſpem ſalutis alibi, quam in pace impetranda, eſſe, Liv. XXX, 35. 2) *als het twee of meermalen ſtaat*, *dan betekent het de eerſte keer*, *op ééne plaats enz.*, *of op deze plaats enz.*, *bij voorb.* alibi primum, alibi poſtremum agmen, alibi impedimenta — delituit, Liv. XXXVIII, 46, *op ééne plaats de voorhoede*, *op de tweede enz.*, *op de derde enz.*: Plin. H. N. XXXIV, 14 med. Haec (aqua) alibi atque alibi utilior, i. e. *op de ééne plaats bruikbaarer dan op de andere*. 3) *met* alius *maakt het eene verkorting*, *bij voorb.* juſſit alios alibi fodere, Liv. XLIV, 33 in., i. e. *ſommigen hier*, *anderen daar*: alium alibi paſcere, Liv. IX, 2 in., i. e. *de één hier* (*op deze plaats*), *de ander daar* (*op eene andere plaats*): *dus ook* alibi aliter, i. e. *op deze zijde dus*, *en aan de andere zijde anders*, *of hier dus*, *daar anders*, *bij voorb.* torrentis alibi aliter cavati, Liv. XLIV, 35 extr.

ALĬBILIS, e, 1) *voedbaar*, *d. i. voedzaam*, *voedzel gevende*, *bij voorb.* lac, Varr. R. R. II, 11 in.: caſei, Ibid. 2) *voedbaar*, *d. i. die voedzel krijgt*, *die door ſpijze toeneemt*, *bij voorb.* pulli alibiliores fiunt, Ibid. III, 9, 14.

ALĬCA, ae, f. 1) *geſtoten of niet geheel tot meel geſtoten ſpelt*, *of eene ſoort van ſpeltklompen*, *die deels groot*, *deels kleiner*, *deels heel klein waren*, *en in plaats der* Ptiſana *opgekomen*, *ten tijde van* Plinius *in groote achting waren*, *en tot ſoepen*, *koeken enz.*, *ook tot dranken voor Lijders gebruikt werden*, Plin. Hiſt. Nat. XVIII, 11. *alwaar hij zegt*, *dat* alica *uit* zea *gemaakt wordt*, Ibid. XXII, 25 in.: zeae, ex qua alicam fieri diximus cet., *alwaar het onder de geneesmiddelen geteld wordt*: cf. Celſ. II, 18, 20 cet. VI, 6. 2) *van waar het dezelfde* Plinius XVIII, 7, *ook een ſoort van graan noemt*, *of veel meer onder de* frumenta *ſtelt*: *even dus* Celſ. II, 18 poſt med.: clota genera frumenti, ut alica, oryza, ptiſana cet.: Ibid. 20: triticum, ſiligo, alica, oryza — ptiſana: *van waar het ook eene bijzondere ſoort van graan ſchijnt te zijn*, *waar uit deze klompen gemaakt werden. Maar misſchien is het geene ſoort van graan*, *anders moest* ptiſana *er ook eene zijn*, *welke* Celſ. II, 18 *en* 20. *onder de* frumenta *mede aanvoert*.

ALĬCARIUS, a, um, *bij voorb.* alicariae meretrices, Plaut. Poen. I, 2, 53, i. e. *die voor de ſpeltklompen-molen zaten*, *volgens* Feſtus: *van daar* Alicarius, Subſt. *een ſpeltklompen-maker*: Lucil. ap. Charif.

ALICASTER, ſtra, ſtrum, i. e. *aan de* Alica *gelijkvormig*, *bij voorb.* Alicaſtrum ſcil. ſemen *of* frumenti genus, Colum. II, 6. II, 9, 8, *een graan*, *dat of aan de ſpeltklompen*, *of aan die ſoort van ſpelt*, *waar uit zij gemaakt werden*, *zeer nabij kwam*. Not. halicaſtrum *ſtaat* Edit. Gesner.

ALICŬBI, Adv., *ergens*, Cic. Plecc. 29. Terent. Ad. III, 5, 7. Not. *wanneer er* ſi *of* ne *voor ſtaat*, *zoo valt* ali *eeredikwijls uit*, Sicubi, Necubi: *bij voorb.* ſicubi, Cic. Att. XV, 29. Liv. XXVI, 38 in.

ALICULA, ae, f. *ſchijnt een kort*, *ligt*, *luchtig opperkleed te zijn*, *bij voorb. voor de jagt enz.*, Petron. 40. Martial. XII, 83. Pandect. XXXIV, 2, 23.

ALICUNDE, Adv., *ergens van daan*, *d. i.* 1) *van eene of andere plaats*, *bij voorb.* decedere, Cic. Caecin. 16: praecipitare, Cic. Fin. V, 11: 2) *van iemand*, *bij voorb.* audire, Cic. Att. X, 1: corradere, Terent. Ad. II, 2, 34. 3) *van het een of ander*.

ALID, i. e. aliud, *zie* Alis.

ALIENATIO, onis, f. 1) *het maken*, *dat eene zaak niet meer de onze is*; *de ontvreemding*, *verwijdering van ons*, *vervreemding*, *het zij het geſchiede door verkoop*, *wegſchenken enz.*, *bij voorb.* ſacrorum, Cic. Or. 42. Leg. III, 20, i. e. *wanneer een Familie-godsdienst of Familie-offer in eene andere Familie komt*. Venditio eſt alienatio & rei ſuae jurisque in ea ſui in alium translatio, Senec. Benef. V, 10: alienatio tum fit, cum dominium ad alium transferimus, Pompon. in Pand. XVIII, 1, 67. *Van daar* 2) *wanneer men zich van iemand ſcheidt*, *met wien men in betrekking ſtond*; *ſcheiding*, *afzondering enz.*, *bij voorb. van twee vrienden*, *bij voorb.* tuam a me alienationem, Cic. Phil. II, 1: conſilium, Cic. Qu. Fr. I, 4 med.: alienationem & disjunctionem facere, Cic. Amic. 21: *van een leger van deszelfs Opperhoofd*, Caeſ. B. C. II, 31: Tac. Hiſt. II, 60: 3) mentis *verwijdering van verſtand*, *ver-*

ſtand-

Digitized by Google

ſtandeloosheid, *waanzin*, Celſ. IV, 2 in.: Plin. H. N. XXI, 21 ante med.: *ook zonder* mentis, Senec. Ep. 78: in alienationem ſtuporemque convertitur.

ALIENATUS, a, um, *zie* Alieno.

ALIENIGENA, ae, 1) Maſc. *ook wel* fem. *en* neutr. *iemand*, *die op eene vreemde plaats geboren is*, *een uitlander*, *vreemdeling*, *vreemd*, *uitheemsch*, *vreemdeling*, *uitlander*, *bij voorb.* hoſtes alienigenae, Cic. Catil. IV, 10: *dus ook* hoſtis alienigena, Liv. XXVI, 13: homo longinquus & alienigena, Cic. Dejot. 3: hominum alienigenarum, Cic. Balb. 10: teſtes alienigenas domeſticis anteferre, Cic. Font. 10: ipſe alienigena, Nep. Eum. 7: a conventu alienigenarum, Liv. III, 10: externus & alienigena, Curt. V, 11. VI, 3. 2) *in 't gemeen vreemd*, *uitheemsch*, *uitlandsch*, *bij voorb.* dii alienigenae, Cic. Leg. II, 10: juſtitia alienigena, Valer. Max. VI, 5 ex. 1: Vinum alienigena, Gell. II, 24.

ALIENIGENUS, a, um, 1) *van vreemde*, *uitlandsche geboorte*, *van vreemden oorſprong*, *van verſchillenden oorſprong*, *van verſchillenden aart*, *bij voorb.* venas alienigenis e partibus eſſe, Lucret. I, 861. *Van daar* 2) *in 't gemeen uitlandsch*, *vreemd*, *bij voorb.* alienigena exempla, Valer. Max. I, 5 extr. 1: ſtudia, Ibid. II, 1 extr.: ſanguis, Ibid. VI, 2 extr. 1.

ALIENO, avi, atum, are, *eigenlijk*, *ontvreemden*, *d. i. maken*, *dat iemand*, *of iet*, *dat ons toebehoort*, *vreemd wordt*, *gevolglijk ons niet meer toebehoort*, *bij voorb.* nos alienavit, Terent. Heaut. V, 2, 26, *heeft zich van ons losgemaakt*, *ons buiten betrekking tot zich geſteld*, *ons verſtoten*: ſuſpicione alienatum, Sall. Cat. 35 Cort., i. e. *verſtoten*, *vervreemd*: ſacopenium, quod apud nos gignitur, transmarino alienatur, Plin. H. N. XX, 18 in., i. e. *wordt miskend*, *niet meer geacht*, *verſtoten*: oppida alienata, Nep. Hamilc. 2, i. e. *onder vreemde heerſchappij gekomen*, *afgevallen*, *of verloren*: provincia, Liv. XXV, 36, i. e. *verloren*. *Van daar* 1) *afſtaan*, *uit zijne magt geven*, *het zij dit door verkoop of op eenige andere wijze geſchiede*, *bij voorb.* pretio vendidiſſe & alienaſſe, Cic. Verr. IV, 60: vectigalia, Cic. Agr. II, 21: cf. Pandect. IV, 7, 4. Liv. XLI, 8. *Van daar* 2) *in 't gemeen afzonderen*, *ſcheiden*, *verwijderen*, *bij voorb.* a ſe bonos, Cic. Att. I, 14 extr.: a ſe voluntatem alicujus, Cic. ad Div. III, 6: *van daar* alienatus *verwijderd*, *afgezonderd*, *bij voorb.* oppida, Nep. Hamilc. 2: a falſa adſenſione, Cic. Fin. III, 5, i. e. *verwijderd*, *of ongenegen*. *Van daar ongenegen maken*, *bij voorb.* aliquem ſibi, Liv. XLIV, 27: reconciliavit, quae alienavit, Cic. Provinc. 9: bonos a ſe, Cic. Att. I, 14: voluntatem alicujus: *zie hier voor*: *van daar* alienatus *afkeerig*, *vervreemd*, *bij voorb.* animus, Cic. Att. I, 17 med.: Tacit. Hiſt. IV, 49: oppida, Nep. Ham. 2. *zie hier voor*: voluntate alienatus, Sall. Jug. 66 Cort.: ab ſenatu, Liv. VIII, 12. *Dus ook* alienari ab interitu, Cic. Fin. III, 5 in., *zich verwijderen of afkeerig zijn*. 3) *maken*, *dat iet niet meer is*, *wat het geweest is*, *veranderen*, *bij voorb.* aliquem, Plaut. Amph. I, 1, 143: me alienabis nunquam, quin noſter ſiem. *Van daar* a) mentem alicujus; Liv. XLII, 28, i. e. *het verſtand benemen*: *van daar* alienata mens, *krankzinnigheid*, *verſtandeloosheid*, Liv. X, 29. Caeſ. B. G. VI, 41: *dus ook* alienari mente, Plin. H. N. XXVIII, 8 poſt init., *krankzinnig worden*: *dus ook* alienatus mente, Ibid., *een krankzinnige*. b) alienari *buiten zich gebracht worden*, *gevoelloos worden*, *bij voorb.* *door toorn*, *onbeschaamdheid enz.*, *de bewustheid van zich zelven verliezen*, *bij voorb.* animus ob libidinem alienatus, Liv. III, 48, i. e. *door geilheid buiten zich enz.*: *van daar* alienatus ſenſibus *onbandelijk*, *zonder gevoel*, Liv. XXV, 39: *dus ook* ab ſenſu, Liv. II, 12: a periculi memoria, Ibid. VII, 15, i. e. *ten aanzien enz.*: *dus ook* membra alienata, *gevoelloos*, *afgeſtorven*, *bij voorb.* alienatum adhuc non eſt, Celſ. V, 26. n. 23: *van daar* c) *dooden*, *bederven*, *of gevoelloos maken*, *bij voorb.* odor ſulphuris alienat, Senec. Ep. 89 poſt med.: inteſtina alienantur, Celſ. V, 16: cf. VIII, 10: *dus ook* ſi alienatum adhuc non eſt, Ibid. V, 26.

ALIENUS, a, um, 1) *vreemd*, *d. i. aan een' ander behoorende*, *toekomende*, *of eigen*, *of hem betreffende*, *bij voorb.* res alienae, Cic. Off. I, 9: mos, Terent. And. I, 1, 125, i. e. aliorum: cornua, Ovid. Met. III, 193, *van* Akteön, *d. i. hem niet eigen*, *behoorende enz.*: alieno Marte pugnare, Liv. III, 62, *van de ruiters*, *wanneer zij te voet vechten*, *gevolglijk op eene vreemde hun niet eigene wijze*: menſibus alienis, Virg. Georg. II, 149, i. e. *in de niet eigenlijke voor den zomer beſtemde*, *gevolglijk ongewoone enz.*: pavor alienus, Liv. I, 27, i. e. aliorum: *dus ook* alienis pedibus ambulamus cet., Plin. H. N. XXIX, 1 poſt med.: Alienum *het vreemde*, *bij voorb.* alieni appetens, Sall. Cat. 5: largiri ex alieno, Cic. ad Div. III, 8. §. 20, *van andere lieden geld enz.* *Van daar* aes alienum i. e. a) *geld*, *dat een ander toebehoort*, *niet ons*; *van daar* b) *ſchulden*, *bij voorb.* eſſe in aere alieno, Cic. Verr. IV, 6: habere, facere, contrahere aes alienum, Cic.: diſſolvere *betalen*, Cic.: in aes alienum incidere, Cic. *zie boven* Aes: ſuſcipere aes alienum amicorum, Cic. Off. II, 16, *overnemen*: aere alieno oppreſſum eſſe, Cic. Font. 1: obſtringere aliquem aere alieno, Brut. ad Cic. in Ep. ad Div. XI, 10, i. e. *in ſchulden zetten*: aere alieno exire i. e. liberari, Cic. Phil. XI, 6: *zie* Aes. *Ook ſtaat in 't gemeen* alienus *voor de* Genit. alius, aliorum, *bij voorb.* pavor alienus i. e. aliorum, Liv. I, 25: laus aliena i. e. aliorum, Cic. ad Div. IV, 8. §. 3: metus alienus, Terent. And. I, 1, 50, i. e. aliorum *voor anderen enz.* 2) *vreemd*, *d. i. tot de Familie* (*bij voorb.* *onze*) *of tot onze vriendſchap*, *kennis niet behoorende*, *niet vermaagdſchapt enz.*, *bij voorb.* apud me coenant alieni novem, Plaut. Stich. III, 2, 31: in alienos, in ſuos irruebat, Cic. Mil. 28: neque amicis neque alienioribus, Cic. ad Div. I, 9 med.: tuum factum alieni hominis, meum amiciſſimi, Cic. ad Div. III, 6: *doch het één en ander kan tot* n. 5. *gebracht worden*: non alienus ſanguine regibus, Liv. XXIX, 29, i. e. *vermaagdſchapt met enz.*: homines alieniſſimi a Clodio, Cic. Dom. 27 in., i. e. *geheel niet vermaagdſchapt met enz.*: cf. Ovid. Met. X, 340: aliena i. e. *niet vermaagdſchapt*. *Van daar* 3) *afkeerig gemaakt*, *vervreemd*, Terent. Hec. I, 2, 83 4) *onvriendſchappelijk*, *ongenegen*, *bij voorb.* a literis, Cic. Verr. II, 26: a me alienior, Cic. ad Div. II, 17: alieno animo eſſe ab aliquo, Terent. Ad. III, 2, 4: cf. Cic. Amic. 8: *of in* aliquem, Cic. Dejot. 9: ex alieniſſimis amiciſſimos reddere, Cic. ad Div. XV, 4: factum alieni hominis, Ibid. III, 6: *ook met den* Genitivus *en* Dativus, *bij voorb.* non alienus joci, *geen vijand van enz.*, Ovid. Faſt. I, 3[illegible]: pacis, Lucret. VI, 67: domus non aliena conſilii, Salluſt. Catil. 40 Cort.: alieniſſimus vitae ruſticae, Colum. III, 21. §. 3: ambitioni, Senec. Nat. Quaeſt. IV. praefat. in. 5) *van daar onvoegzaam*, *niet paſſende voor iet*, *of ook niet overeenkomſtig*, *ſtrijdig enz.*, *bij voorb.* tempus alieniſſimum, Cic. ad Div. XV, 14. Cic. Brut. 1: aetate alieniore, Terent. Ad. I, 2, 30: aliena loqui, Ovid. Triſt. III, 3, 19. *Het heeft achter zich*, a) a, *bij voorb.* a dignitate, Cic. ad Div. IV, 7 in.: nec quidquam a te alienius, Ibid. XI, 27 extr.: a natura non ſit alienum, Cic. Tuſc. V, 34 med. b) *den* Ablativus, *bij voorb.* dignitate, Cic. ad Div. XIV, 4 in.: amicitia, Ibid. XI, 27: inſtitutis meis, Ibid. V, 17. §. 2: *alwaar het ook de* Dativus *kan zijn*: his temporibus, Cic. Phil. XI, 7: ſua perſona aut tempore, Cic. Or. 26: majeſtate ſua, Cic. Divin. I, 38. c) *den* Dativus, *bij voorb.* illi cauſae, Cic. Caecin. 9: alienum rebus veſtris, Liv. XXXV, 49 extr., i. e. *ſtrijdig*, *nadeelig*: cibi ſtomacho non alieni, Celſ. IV, 5: alieniſſimo ſibi loco conflixit, Nep. Them. 4. d) *den* Genitivus, *bij voorb.* alienum dignitatis, Cic. Fin. I, 4. 6) *eenen anderen toegedacht*, *bij voorb.* vulnus alienum, Virg. Aen. X, 781: 7) *bedorven*, *verrot*, *of afgeſtorven*, *bij Geneesheeren*, *bij voorb.* educit, quantum ejus alienum eſt, Scribon. Larg. Compoſ. 201: 8) *vreemd in eene zaak*, *d. i. onërvaren*, *bij voorb.* alienus in phyſicis, Cic. Fin. I, 6, *in de Natuurkunde*: *doch het kon ook beteekenen*: *hangt enkel van vreemde gevoelens af*, *volgt een anders gevoelen*, *denkt niet zelve*.

ALIGER, a, um, *vleugel dragend*, *van daar gevleugeld*, *bij voorb.* agmen aligerum i. e. avium, Virg. Aen. XII, 249: Amor, Ibid. I, 663: nuntius Jovis, Stat. Sylv. III, 3, 80, i. e. Mercurius: axis, Ovid. Faſt. IV, 562, i. e. *een wagen*, *met gevleugelde ſlangen beſpannen*.

ALIMENTARIUS, a, um, *het voedzel betreffende*, *bij voorb.* legem alimentariam, Coel. in Epiſt. Cic. ad Div. VIII, 6, i. e. (*misſchien*) *nopens de uitdeeling van koorn onder het volk*: cauſa, Pand. II, 15, 8 poſt med.: *van daar* alimentarius Subſtantive, ſcil. homo, Ib., i. e. *den door Testament onderhoud* (alimenta) *is nagelaten*.

ALIMENTUM, i, n. *alles*, *waar door iet gevoed of onderhouden wordt*, *voedmiddel*, *voedzel*, *bij voorb.* corporis, Cic. Univ. 6: Plus alimenti eſt in pane, Celſ. II, 18: Druſo alimenta ſubducta, Suet. Tib. 54: reponere alimenta in hyemem, Quintil. I, 2: ſubminiſtrare alicui alimenta, Celſ. VIII, 1: *dus ook Tropisch*, *bij voorb.* concipit Iris aquas, alimentaque nubibus adfert, Ovid. Met. I, 271: flammae, Ibid. XIV, 532: vitiorum, Ovid. Met. II, 769: famae, Tacit. Hiſt. II, 96: *dus ook* addidit alimenta rumoribus adventus Attali, Liv. XXXV, 23, i. e. augebat rumores.

ALIMODI i. e. alius modi, Feſt.

ALIMONIA, ae, f. *de voeding*, *onderhouding*, *bij voorb.* puellae, Sueton. Calig. 42: quaeſtus alimoniae, Plaut. Perſ. I, 2, 1: cf. Gell. XVI, 15.

ALI-

ALĬMONĬUM, i, *de voeding, onderhouding, bij voorb.* mellis, Varr. R. R. III, 16: vitis, Ibid. I, 8 extr.: cf. I, 8, 7: in alimoniis, Ibid. II, 1, 14. II, 5, 16.

ALĬO, Adv., *eigenlijk een* Dativus *voor* ad alium locum, hominem, ad aliam rem cet. 1) *elders heen, d. i.* a) *aan eene andere plaats, bij voorb.* ire, Cic. Att. IX, 17: proficisci, Terent. Eun. II, 2, 49: confugere, Liv. XXXIX, 36: mittere legatos, Liv. XXXVIII, 30: b) *tot een ander mensch, of tot anderen, bij voorb.* causam regiam alio transferebant, Cic. ad Div. I, 4: c) ad aliam rem, *tot iets anders, bij voorb.* sermonem alio transferamus, Cic. Or. I, 29: hoc longe alio spectabat, Nep. Them. 6: *of ergens anders toe: bij voorb.* voluptatis nomen servat alio, Cic. Fin. II, 9: plebem nusquam alio natam quam ad serviendum, Liv. VII, 18: non alio datam summam, Suet. Aug. 98.

ALĬOQUI *of* **ALIOQUIN**, Adv., 1) *anderszins, d. i. in andere dingen, in andere stukken, uit andere oorzaken, voor 't overige, bij voorb.* Liv. XXVII, 27. Mors Marcelli cum alioqui miserabilis fuit, tum cet., i. e. propter alias causas s. res: alioqui opportune situm, Liv. XLIII, 19: alioquin pro victis esse, Liv. X, 35 med.: praelautus alioqui famosusque, Suet. Vit. 2: cf. Hor. Sat. I, 6, 66: Liv. XXX, 29 extr. 2) *anderszins, d. i. in het tegengestelde geval, bij voorb.* alioquin multa exstarent exempla, *anders zouden enz.*, Cic. Leg. II, 25: languesceт alioqui industria, Tacit. Ann. II, 38. Not. Alioqui *en* Alioquin *staat, het zij er een Vokaal of Consonant op volgt.*

ALIORSUM *en* **ALIORSUS** (*voor* alioversum cet.) Adv. 1) *elders heen, d. i.* a) *op eene andere plaats; bij voorb.* jumentum aliorsum duxerat, quam quo utendum acceperat, Gell. VII, 15: *van daar* Plaut. Truc. II, 4, 49. Mater jubet aliam aliorsum iri, *de eene hier heen, de andere daar heen.* b) *tot eene andere zaak, bij voorb.* id aliorsum pertinet, Gell. XVII, 1. c) *tot een' ander persoon, bij voorb.* infans aliorsum datus, Gell. XII, 1 extr. 2) aliorsum accipere aliquid, Terent. Heaut. I, 2, 1, *iets anders opnemen, anders uitleggen.*

ALIOVERSUM *of* **ALIOVORSUM**, *en* **ALIOVERSUS**, Adv., 1) *ergens anders heen, van daar* 2) *in een ander opzicht, anders, bij voorb. iets zeggen*, Plaut. Aul. II, 4, 8.

ALĬPES, ĕdis, 1) *vleugels aan de voeten hebbende, bij voorb.* Deus alipes, Ovid. Fast. V, 100. Met. XI, 312: *ook enkel* alipes, Ovid. Met. V, 753, i. e. Mercurius. 2) *Tropisch, snelvoetig, snellopende, bij voorb.* cervi, Lucret. VI, 765: equi, Virg. Aen. XII, 484: *ook enkel* alipedes, Ibid. VII, 277, i. e. equi.

ALĬPĬLUS, i, m. *is de geen, die den menschen het haair onder den arm uitplukt, bij voorb. in een bad*, Senec. Ep. 56.

ALĪPTES, ae, m. *een zalver, bij voorb. in een bad*, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: Cels. I, 1: Senec. Ep. 56. Juven. III, 76. *De Ouden lieten zich voor de gezondheid zalven of balsemen.*

ALĬQUA, 1) scil. via, Liv. XXVI, 27. 2) scil. ratione, Terent. Phorm. V, 1, 19: Plaut. Merc. II, 2 extr. *zie* Aliquis.

ALIQUAMMULTUM, *vrij wijd of zeer, zie* Aliquammultus.

ALIQUAMMULTUS *of beter* **ALIQUAM** (scil. partem *een deel, zoo als* magnam partem cet.: *staat voor* aliqua) multus, a, um, *vrij veel, bij voorb.* dies, Apulej. Apol. p. 320. Elm.: sunt vestrum aliquam multi, Cic. Verr. IV, 25: *van daar* aliquam multum *vrij veel, bij voorb.* temporis, Apulej. Met. I. p. 113: *van daar* aliquam multum Adverbialiter, *vrij wijd of zeer, bij voorb.* a me remota est, Ibid. Apol. p. 276.

ALIQUANDIU *of beter* **ALIQUANDĬU** *of* **ALIQUAM DIU**, Adv., *een tijd lang, een poos*, Cic. Cluent. 9. Liv. II, 10. III, 32. Nep. Dat. 11. Cic. Amic. 19.

ALĬQUANDO, Adv., 1) *eenmaal, d. i. ten eenigen tijde, die niet bestemd wordt*, a) *van den toekomenden tijd, bij voorb.* illucescet aliquando dies, Cic. Mil. 26: aliquando futurum, Cic. Or. I, 58: aliquando valuerit, Cic. Cat. IV, 10. b) *van den voorledenen, wanneer men het kan overzetten* ééns, *ook wel* voormaals, *bij voorb.* cum ille aliquando non defuisset (saluti) meae, Cic. ad Div. VI, 6. *Ook kan men het vertalen, ééns, of somtijds, bij voorb.* utilitatem aliquando cum honestate pugnare, Cic. Off. III, 3: confirmatio aliquando totius causae est, aliquando partium, Quintil. V, 13: 2) *eens, wanneer het bijna het zelfde is, als eindelijk ééns, wanneer* tandem *er bij staat, of wegblijft, bij voorb.* collegi me aliquando, Cic. Cluent. 19: aliquando — usum populo concessi, Cic. Or. 48: tandem aliquando Catilinam ejecimus, Cic. Catil. II, 1: spes est, & hunc — aliquando tandem posse consistere, Cic. Quint. 30: te aliquando rem transigere, Cic. Att. I, 4.

ALĬQUANTILLUS, a, um, *weinig, van daar, bij voorb.* aliquantillum *een klein weinig, een beetjen*, Plaut. Capt. I, 2, 33.

ALĬQUANTISPER, Adv., *een poosjen, eenigen tijd lang, een tijd lang*, Terent. Ad. IV, 5, 5: Heaut. III, 3, 11: Plaut. Pseud. I, 5, 158. Flor. II, 18. Justin. I, 8.

ALIQUANTO, *zie* Aliquantus.

ALIQUANTŬLUM, *een weinig, zie* Aliquantulus.

ALIQUANTŬLUS, a, um, *klein, weinig, bij voorb.* numerus frumenti, Auct. B. Afric. 21: *van daar* Aliquantulum *een weinig*, Substantive, *bij voorb. met den* Genitivus, *bij voorb.* suspicionis, Cic. Invent. II, 9: aeris alieni, Cic. Quint. 4: muri, Liv. XXI, 12: agri, Ibid. 30: *ook staat* aliquantulum adverbialiter *bij* Verba *en* Adjectiva, *een weinig, een beetjen, bij voorb.* progredi, Cic. Div. I, 33: a proposito declinare, Cic. Or. 40: si haec aliquantulum demiserimus, Auct. ad Her. IV, 9: aliquantulum subtristis, Terent. And. II, 6, 16: *ook met den* Comparativus, *bij voorb.* aliquantulum avidior, Terent. Eun. I, 2, 51: aliquantulum breviora, Gell. I, 1.

ALIQUANTUS, a, um, *vrij wat, d. i. niet klein, niet weinig, bij voorb.* numerus aliquantus hostium, Sall. Jug. 74 (77): timor, Ibid. 100 (113): pars gloriae, Sall. fragm. ap. Macrob. Sat. II, 9: aliquantum iter emensus est, Liv. XXV, 35: per aliquantum spatium secuti, Liv. XXXVIII, 27: pecunia, Apulej. Apol. p. 320. Elm.: *bijzonder staat het* Neutr. Aliquantum *gaarn* Substantive, *iets wat, of vrij veel, en heeft dikwijls den* Genitivus *bij zich, bij voorb.* laudis, Cic. ad Div. I, 7 extr.: noctis, Ibid. VII, 25: temporis, Planc. Ibid. X, 8: animi, Cic. Att. VII, 13: aeris alieni, Cic. Quint. 23: armorum & equorum, Sall. Jug. 62 (66): agri, Liv. XLI, 16: famae & auctoritatis, Liv. XLIV, 33: vasculorum, Suet. Caes. 81. *Dat* aliquantum *meer is dan* paulum, *en minder dan* multum (*alhoewel menigmaal* iet wat *ook voor* veel *pleegt te staan*) *blijkt overál, en bijzonder uit* Cic. Quint. 12 in.: *en uit* Cic. Tusc. V, 6 in. Utrum aliquid actum an nihil arbitremur? A. Actum — aliquantum: M. Atqui, si ita est, — paene ad exitum adducta quaestio est. *Van daar* aliquantum Adverbialiter *iets wat, vrij veel, niet weinig, met* Verba *en* Adjectiva, *bij voorb.* aliquantum adquievi, Cic. ad Div. IV, 6: labefactatus, Ibid. V, 13: procedere, Cic. Fin. III, 14: ventriosus, Plaut. Asin. II, 3, 20. *Ook met den* Comparativus, *bij voorb.* iniquior, Terent. Heaut. I, 2, 27: ampliorem, augustioremque, Liv. I, 7: avidior, Terent. Eun. I, 2, 51. *Dus ook* Ablat. aliquanto, *vrij wat, of iets wat, niet weinig, bij voorb.* sed etiam intra legem, Cic. ad Div. IX, 26 extr.: *bijzonder bij* Comparativi *en tijdwoordjens, bij voorb.* aliquanto plus, Cic. Verr. I, 54: prius, Ibid. 57: amplius, Ibid. IV, 34. rectius, Plaut. Aul. III, 6, 3: crudelior, Nep. Dion. 3: deterior conditio, Suet. Caes. 86: aliquanto post, Cic. Caecin. 4: *of* postea aliquanto, Cic. Invent. II, 51: aliquanto ante, Cic. Sull. 20. Off. I, 23, i. e. *een redelijken tijd te voren: dat* aliquanto *meer is dan* paulo, *ziet men uit* Cic. Quint. 12 in. paulo post: si non paulo, at aliquanto.

ALIQUATĒNUS *of* aliqua tenus *voor* aliqua parte tenus, *eensdeels, eenigermate*, Quintil. X, 1. Senec. Ep. 116: Plin. H. N. XXVII, 12. Petron. 102.

ALIQUI, 1) Nom. *voor* Aliquis, Cic. 2) Abl. *voor* aliquo *of* aliqua re, Plaut., *zie* Aliquis.

ALIQUIS *of* **ALIQUI**, aliqua, aliquod *en* aliquid, 1) *iemand of een, eene, een, iets, of de een of ander, iemand, eenige enz., bij voorb.* homo aliquis *of enkel* aliquis *een mensch of iemand*: res aliqua *eene zaak*: negotium aliquod *eene bezigheid*: Plur. aliqui *eenigen*; *komt overál voor, en daar op volgt dikwijls* de, ex, *of de* Genitivus, *bij voorb.* aliquis ex tuis, de tuis, tuorum, *van de enz., bij voorb.* alicui Graeculo, Cic. Or. I, 22: aliquem amicum, Terent. And. IV, 5, 18: aliquis ex vobis, Cic. Coel. 3: aliquem de tuis tabellarium, Cic. Att. V, 18 extr.: aliquem de tribus nobis, Cic. Leg. III, 7: aliquem meorum, Cic. Att. XIII, 15: si te aliqui timuerunt, Cic. Marc. 6: trium rerum aliqua (i. e. aliquot) consequemur, Cic. Partit. 8: aliqui dies, Cic. Planc. 41 med.: dolor aliquis, Cic. ad Div. VII, 1 in. Not. *Het staat bij de* Adjectiva *dikwijls zoo, dat het weg kan blijven, bij voorb.* majorem aliquam esse causam, Cic. Or. II, 3: implicari aliquo certo genere vivendi, Cic. Off. I, 32: desperatos aliquos, Cic. Acad. IV, 10: *dus ook bij* unus, *bij voorb.* unius alicujus, Cic. Fin. III, 19: unum aliquem, Cic. Cluent. 66: unum aliquod, Cic. Or. II, 72. cf. 5: Not. a) Aliquod *staat altijd* Adjective, *bij voorb.* odium, Cic. Partit. 8: *maar* Aliquid *altijd* Substantive: *van waar het den* Genitivus *van een* Substantivum *dikwijls bij zich heeft, bij voorb.* aliquid monstri, Terent. And. I, 5, 15: *ook*

voo

van een Adjectivum Gen. neutr. der tweede Declinatie, bij voorb. boni. Ibid. II, 3. 24: dus ook aliquid praeclari. pulchri cet., is het wel. Doch het Adjectivum staat ook dikwijls in denzelfden Casus, bij voorb. aliquid extremum, Cic. Senect. 19: improvisum, Liv. XXVII, 43: magnum, Virg. Aen. X, 547. b) zeer dikwijls, bijzonder achter si, ne, quo, quanto valt het Ali van aliquis, aliqua, aliquid cet. weg; bij voorb. si quis, si quem, si qua, si cuius, si quid cet. Doch het blijft ook dikwijls, bij voorb. si aliquis, si aliquem cet., staat dikwijls in Cicero en anderen; bij voorb. si aliquem, Cic. Amic. 24: si aliquid, Cic. Phil. XIII, 1. c) Voor den Nom. aliquis staat ook aliqui, bij voorb. casus aliqui, Cic. Off. I, 32: anularius aliqui, Cic. Acad. IV, 26 extr.: dolor aliqui, Cic. ad Div. VII, 1 in.: doch de Edit. Ern. heeft aliquis. d) Voor den Ablativus aliquo staat ook aliqui, bij voorb. ab aliqui, i. e. aliquo homine, Plaut. Epid. III, 1, 11: maar misschien voor Aliquo, Neut. Gen., i. e. aliqua re, bij voorb. donabo te aliqui, Plaut. Most. I, 2, 18, met iets: aut ture aut aliqui supplicat, Plaut. Aul. Prol. 24, i. e. met iets: gaudere aliqui me volo, Plaut. Truc. V, 80, i. e. aliqua re, van daar si qui voor si qua (scil. ratione), bij voorb. si qui vos minus — feceritis, Liv. III, 64 prope fin. Edit. Drakenb., i. e. iets, wanneer gij iets (ja) min dan tien enz. e) Aliquis staat bij heilige, onbepaalde aanspraken, met den Pluralis, bij voorb. Aperite aliquis, Terent. Ad. IV, 4, 12, iemand doe toch open! cf. Plaut. Men. IV, 2, 111: aliquis evocate cet.: f) est aliquid het is iets, het wil wat zeggen, d. i. het is geene kleinigheid, Cic. Att. III, 15: Senect. 3. Ovid. Fast. VI, 27: dus ook dicere aliquid, Cic. Tusc. I, 10: g) zoo als bij quisque, quivis, het unus overtollig staat, bij voorb. unusquisque cet., zoo staat het ook somtijds bij aliquis, bij voorb. ad unum aliquem virtute praestantem, Cic. Off. II, 12 in.: unus aliquis e multis, Cic. Or. III, 33 extr., voor unus of aliquis: unum aliquid, Ib. en Div. I, 55: dus ook unum quem (voor aliquem, indien men daar niet dus lezen moet, of quendam) doctorem, Cic. ad Div. VII, 19: zie boven voor a. h) bij getallen staat het somtijds, wanneer het getal zoo maar ongeveer opgegeven wordt, ongeveer, om en bij, omtrent, bij voorb. aliqua folia quinque, Varr. R. R. I, 2, 28: Cato R. R. 156 in., i. e. ongeveer 5 bladen; aliquos viginti dies, Plaut. Men. V, 5, 47: tres aliqui aut quatuor, Cic. Fin. II, 19 med.: quadringentos aliquos milites, Cato in Orig. ap. Non. cap. 2. n. 909. i) aliqua staat voor aliqua via, Liv. XXVI, 27, en voor aliqua ratione, Terent. Phorm. V, 1, 19. Van daar aliquatenus of aliqua tenus voor aliqua (parte of ratione) tenus. Vandaar siqua of si qua (voor aliqua) scil. ratione, indien eenigzins, Plaut. Cist. I, 3, 35: Virg. Aen. I, 18 (22): Liv. VI, 5 extr., waar voor si qui staat, Plaut. Trin. I, 2, 85: ook is dat qua in si qua somtijds kort, bij voorb. Ovid. Met. V, 627. k) aliquam scil. partem, eenig deel, voor eenig deel, iet wat, vrij wat, bij voorb. aliquam multi, aliquam plures cet. zie boven bijzonder Aliquammultus, Aliquamplures: l) aliquo (een oude Dativus) i. e. in (ad) aliquem locum, ergens heen, Terent. Ad. III, 4, 21. V, 2, 11: Heaut. III, 3, 11: van daar si quo, bij voorb. literas misit, Cic. Att. VIII, 2 in. voor si aliquo: m) aliquid iets, d. i. eeniger mate, bij voorb. tibi illum succensere aliquid, Cic. Dejot. 13: aliquid fessus, Plin. H. N. V, 9: van daar si quid indien iets of eeniger mate: nisi quid indien niet iets (eeniger mate), bij voorb. nisi quid me Etesiae morabuntur, Cic. ad Div. II, 15 extr. Not. si vero etiam aliquid, Cic. Tusc. III, 18 extr., scil. fiet, factum erit, profeceris, profectum erit i. e. indien het ook iets helpen zou enz.: 2) dikwijls beteekent aliquis, aliqua, in redelijke omstandigheden zich bevindende, bij voorb. Cicero zegt dikwijls aliqua republica, bij voorb. ad Div. VI, 1. §. 17, bij redelijke, lijdelijke omstandigheden van den Staat, indien de Staat niet geheel te gronde gaat: dus ook aliquo statu reipublicae, Ibid. Ep. 2. §. 7. 3) Dikwijls staat aliquis, aliqua, aliquid cet. voor alius quis, bij voorb. ira aut aliqua perturbatione, Cic. Off. I, 7: timore — aut aliqua permotione mentis, Cic. Or. II, 42 in.: in aliquas terras, Cic. Catil. I, 8: aliquod fragile, Auct. ad Her. IV, 50. Not. alicui van drie lettergrepen, Ovid. Trist. IV, 7. 7. Tibull. IV, 7, 2.

ALIQUISPIAM, ALIQUAPIAM, ALIQUODPIAM en ALIQUIDPIAM, de één of ander, iemand enz., bij voorb. aliquapiam vi door een of eenig enz., Cic. Sext. 29: aliquodpiam membrum, Cic. Tusc. III, 9 in.

ALIQUISQUAM, ALIQUAQUAM, ALIQUODQUAM, ALIQUIDQUAM, i. q. aliquispiam, bij voorb. alicuiquam in servitutem dari, Liv. XLI, 6 extr.: aliquidquam deos curare, Cic. Div. II, 50: doch Ernesti heeft quidquam laten drukken.

ALIQUO, Adv., 1) ergens heen, bij voorb. abire, Terent. Heaut. III, 3, 11. Ad. III, 4, 12. V, 2, 11: van daar si quo (voor aliquo) misit, Cic. Att. VIII, 2 in. 2) ergens naar toe: van daar si quo (i. e. aliquo) eorum opera opus esset, Liv. XXVII, 28.

ALIQUOT, Adject. Indecl., eenige, eenlijke, bij voorb. epistolae, Cic. ad Div. VII, 18: saecula, Cic. Univ. 1. anni, Cic. ad Caes. in Ep. ad Attic. IX. post 11: dies, Liv. XXI, 12. Ter. Phorm. V, 5, 4: aliquot me adiere, Ter. And. III, 3, 2.

ALIQUOTFARIAM, Adv., op eenige plaatsen, staat ééns bij Varr. R. R. I, 2. §. 7.

ALIQUÖTIES, Adv., eenige malen, ettelijke malen, Cic. Quint. 1. Font. 11. Leg. II, 4 in. Liv. VII, 18 extr.

ALIQUOVERSUM of ALIQUOVORSUM, Adv., ergens heenwaards, Plaut. Cas. II, 4, 18.

ALIS voor ALIUS en ALID voor ALIUD, staat voor 's hands enkel bij eenige Dichters, bij voorb. alid staat Lucret. I, 264, 1108: III, 983: V, 258, 1304, 1455: alis, Catull. 65, 28: ook hebben Sall. Jug. 12. §. 2. cap. 50. §. 5. eenige Codd. MSS. aliis voor alius: alwaar zij misschien alis willen schrijven: zie Cort.

ALĬTER, Adv., 1) anders, d. i. op eene andere wijze, bij voorb. fieri non potuit aliter, Cic. Att. VI, 6: multo fit aliter, Nep. Praef.: fieri aliter non potest, Terent. Ad. V, 8, 13. Het heeft a) de bijwoordens van vergelijking quam, et, ac, atque achter zich, d. i. dan: bij voorb. aliter, quam velim, Cic. Verr. I, 9: cf. Liv. III, 9. XXI, 63. Ovid. Fast. II, 209: aliter ad te scripsit & ad matrem, Cic. Att. X, 11: aliter scribo, ac sentio, Cic. Att. XVI, 2: multo aliter ac, Nep. Ham. 2 in.: nihilo aliter ac fui, Terent. Phorm. III, 2, 45: aliter atque ostenderam, Cic. ad Div. II, 3: aliter atque es, Terent. Ad. IV, 3, 6: ook non aliter nisi (dan niet), Liv. XLV, 11 extr. b) het staat ook dubbel: bij voorb. aliter cum tyranno aliter cum amico vivitur, Cic. Amic. 24: ook bij een, aliter atque aliter, Sueton. Rhet. 1. Plin. H. N. II, 93: of aliter aliterque, Cels. III, 3 extr., i. e. op verschillende wijze. c) ook staat er longe voor, multo voor, nihilo niets bij, bij voorb. longe aliter, Cic. Rosc. Am. 47: multo aliter, Nep. Praef. en Ham. 2: nihilo aliter, Terent. Phorm. III, 2, 45: d) het staat ook Adjective voor alius, aliud, bij voorb. ego nihilo sum aliter ac fui, Terent. Phorm. III, 2, 45: longe aliter est, Cic. Rosc. Am. 47: cf. Terent. Ad. III, 5, 46. Phorm. III, 2, 44: 2) anderszins, in een tegengesteld geval, bij voorb. aliter ampla domus dedecori domino fit, Cic. Off. I, 39: aliter amicitiae stabiles permanere non possunt, Cic. Amic. 20. 3) anderszins, d. i. buitendien, voor het overige, bij voorb. aliter sine populi jussu nullius jus est, Sall. Cat. 29 (30).

ALĬTOR, zie Altor.

ALĬTORA, ae, f. de voeding, bezorging van voedsel, bij voorb. fera & fauna, Gell. XII, 1. §. 20.

ALĬTUS, a, um, zie Alo.

ALIŬBI, Adv., ergens elders, op eene andere plaats, op andere plaatsen, bij voorb. nec usquam alibi nascuntur, Plin. H. N. X, 30: XXXVI, 7 extr. Ook staat het dubbel, a) met een bijvoegsel, dan beteekent het de eerste keer op deze plaats, bij voorb. Varr. R. R. I, 44: alubi cum decimo redeat, alibi cum quintod., i. e. op de ééne plaats — op de andere: of hier — daar: dus ook Plin. H. N. XXXIV, 14 post med. In nostro orbe alibi vena — praestant, — alibi factura cet.: alibi mellis copia — alibi magnitudine, Ibid. XI, 1: animum natare alibi, atque alibi adparere, Senec. Ep. 35 extr.: b) alibi atque alibi i. e. op verschillende plaatsen, Senec. Benef. III, 6: alibi atque alibi diversa poena est: Plin. H. N. IX, 54: aquatilium genera alibi atque alibi multiora.

ALĬUM, zie Allium.

ALIUNDE, Adv., van elders, van anders, staat 1) voor ex alio loco, van elders van daar, ergens anders van daan, van eene andere plaats, bij voorb. Cinnabaris — invehitur ad nos, nec fere aliunde quam ex Hispania, Plin. Hist. Nat. XXXIII, 7: 2) voor ex alia re of e rebus aliis, bij voorb. non aliunde pendere, Cic. ad Div. V, 13: aliunde adsumto bono non proprio, Cic. Or. II, 10 in.: verbum sumtum aliunde, Cic. Or. 24, i. e. een Tropisch, van elders ontleend: 3) voor ab alio homine, ab aliis hominibus, bij voorb. aliunde audire potuisses, Cic. Lig. 1. van ergens elders; dus ook stare aliunde, Liv. XXIV, 25, i. e. a partibus alius: aliunde mutuati sumus, (scil. geld), Cic. Att. XI, 13 extr., van elders, d. i. van iemand anders, van andere lieden: dicendi copiam aliunde petere, Cic. Or. II, 9 extr., i. e. van elders, ergens anders van daan. Not. met alius, bij voorb. alii aliunde coibant, Liv., eenigen van hier, anderen van daar enz. Aliis aliunde est periculum, Terent.

ALIUS,

ALIUS, a, ud, 1) een ander, eene andere, een ander, d. i. verschillende van iet: is bekend, bij voorb. aliud est maledicere, aliud accusare, Cic. Coel. 3: een ander, of iet anders is enz.: aliam vitam adfert, alios mores postulat, Ter. And. I, 2, 18: alius vir erat, Liv. XLIV, 18: longe alia mens, Sall. Cat. 52: homines alii facti sunt, Cic. ad Div. XI, 12: van daar alio die, riepen de Augurs, wanneer zij de Comitia wilden stremmen, en voorgaven, dat zij een kwaad voorteken gezien hadden, Cic. Phil. II, 33, i. e. van daag niet, op een' anderen dag (scil. moet de zaak onder handen genomen worden). Not. a) Het staat dikwijls tweemaal ook meermaal bij een, dan heet het de eerste keer die, die, dat eene; doch het drukt meer dan één, of eene geheele soort of ten minsten eene onbepaalde zaak uit, of een, de andere: bij voorb. aliud alio melius, Cic. Fin. IV, 19, het één beter dan het ander: alium alio nequiorem, Cic. ad Div. VII, 24, den één slechter dan den anderen. Dus ook aliud ex alio, Cic. ad Div. IX, 19. Att. XVI, 14, i. e. het één na het ander; dus ook alias ex aliis nectendo moras, Liv. VII, 39: aliam rem ex alia, Terent. Eun. IV, 2, 3, de ééne zaak na de andere: aliud ex alio malum, Ibid. V, 5, 17: dus ook alium post alium, Sall. Jug. 63 (67): alius super alium, Liv. I, 25: alia super alia, Liv. III, 56: dus ook ut ipsi alii aliis prodesse possent, Cic. Off. I, 7, i. e. de één den anderen: dus ook alia atque alia adpetendo loca, Liv. I, 8, i. e. deze en gene, verschillende, de één' en de ander, de één' na de ander, d. i. verscheidenen: febres — alias aliasque oriri, Cels. III, 3 extr., verscheidene, de ééne en de andere: res alio atque alio elata verbo, Cic. Or. 22 in., i. e. met dit en dat, d. i. verscheiden enz.: aliis atque aliis locis, Liv. II, 2, i. e. verscheiden enz. Deze herhaling dient dikwijls tot verdeelingen, bij voorb. proferebant alii purpuram, thus alii, gemmas alii, Cic. Verr. V, 56, eenigen trachten enz.: alia fossis, alia vallis, alia turribus muniebat, Liv. XXXII, 5 extr. en meermaal: dus ook aliae — aliae, alia, Cels. III, 3: en terstond daar op staat tienmaal aliae scil. febres: daar voor staat ook even zoo dikwijls alius, bij voorb. alius (de ééne, d. i. eenigen) — pronuntiat, alius contendit, Caes. B. G. VI, 37: doch het moet juist niet dubbel staan; dikwijls komt voor nonnulli — alii of alii - nonnulli of alii - pars of pars - alii of alii - quidam, bij voorb. alias nantes, alias volucres, serpentes quasdam, quasdam esse gradientes, Cic. Tusc. V, 13: proferebant alii purpuram, thus alii, gemmas alii, vina nonnulli, Cic. Verr. V, 56: Caesonem alii, Claudium quidam tradunt, Liv. IX, 36 in.: alii superstantes, pars occulti cet., Tacit. Hist. IV, 23: alias — alias — nonnullas, Cic. Fin. IV, 11 extr.: pars — alii, Sall. Cat. 2. Jug. 51 en 57: alii — pars, Sall. Cat. 61 Cort. Ja somtijds ontbreekt alii eens, zonder door iet vergoed te worden, bij voorb. Liv. III, 37: virgis caedi (alii), alii securi subjici: vocatos deos (scil. alios), alios — evocatos, Liv. V, 21: v. Gron. ad Liv. III, 37: Helvetii navibus junctis — factis, alii vadis cet., Caes. B. G. I, 8. Edit. Oudend. Andere Edd. hebben factis alii, alii vadis cet. Ook aliud, aliud voor partim, partim, bij voorb. Cic. Att. XII, 40 extr.: aliud tua gratia, aliud nostra: b) bijzonder maakt alius met het herhaalde alius of met de bijwoordjens alio of aliorsum, alibi, aliunde, aliter, alias eene aangename kortheid, bij voorb. aliud alii muneratur, Cic. Invent. II, 1 extr., schenkt den ééenen dit, den anderen dat: alius alia via, Liv. I, 21, de één op deze, de ander op gene wijze: alia (signa) alio loco intuebantur, Cic. Verr. I, 22, i. e. eenigen hier, anderen daar: alius ex alia parte, Cic. Ibid. 26, i. e. de één van dien kant, de ander van genen: aliud alio dissipavit, Cic. Div. I, 34, het één hier heen, het ander daar heen: cum alii alio mitterentur, Liv. VII, 39, eenigen daar heen, die enz.: alium alibi pascere, Liv. IX, 2 in.: jussit alios alibi fodere, Liv. XLIV, 33 in.: alii aliunde coibant, Liv. XLIV, 12 in., eenigen van hier, anderen van daar: aliis aliunde est periculum, Terent. Phorm. II, 2, 19: illum aliter cum aliis locutum, Cic. Att. VII, 8, met eenigen dus, met anderen anders: aliter ab aliis digeruntur, Cic. Or. II, 19: illi alias aliud sentiunt, Ibid. 7, i. e. dan (nu) dit, dan (nu) iet anders (dat): cum ceteros alii alium alia de causa improbarent, Suet. Vesp. 6. Nademaal sommigen dezen om deze reden, anderen genen om die (om eene andere) reden enz. c) dikwijls staat er longe bij, heel, ver, bij voorb. longe alia, Cic. Coel. 28: ad Att. XI, 10. d) geern volgen de lidwoordjens van vergelijking ac, atque, et, quam er op, d. i. dan: bij voorb. longe alia, ac tu scribis, nuntiantur, Cic. Att. XI, i. e. geheel andere dingen, dan gij enz.: non alius essem, atque nunc sum, Cic. ad Div. I, 9 post med. §. 61: lux longe alia est solis & lychnorum, Cic. Coel. 28: alia quam, Plin. Ep. VII, 15: aliud quam, Liv. II, 54 med.: dus ook nihil aliud quam, Cic. Manil. 22: waar voor ook dikwijls nihil aliud nisi staat, bij voorb. Cic. Sull. 12: Senect. 2: Amic. 27 in.: Rosc. Am. 52 extr.: ook volgt er somtijds in plaats van quam de Ablativus op, bij voorb. Brut. & Cass. ad Cic. in Ep. ad Div. XI, 2: nec quidquam aliud libertate quaesisse, Horat. Ep. I, 16, 20: ne putes alium sapiente beatum: Ibid. II, 1, 239: aut alius Lysippo duceret aera: Phaedr. III. prol. 41: si accusator alius Sejano foret: e) alium facere quem, iemand anders maken, d. i. veränderen, Plaut. Trin. I, 2, 123: dus ook alius ad te veneram, Ib., i. e. anders, als een ander mensch, d. i. met andere gezindheden: van daar alius fit hij wordt anders, hij verändert zich, bij voorb. homines alii facti sunt, Cic. ad Div. XI, 12: alius nunc fieri volo, Plaut. Poen. Prol. 126, i. e. wil mij anders kleeden, om eene andere rol te spelen enz., of een ander mom-aanzicht (Maske) nemen enz.: non alius essem atque nunc sum, Cic. ad Div. I, 9. §. 61: f) aliud agere iet anders te doen hebben: gevolglijk geen tijd tot iet hebben, Cic. Or. 26: sed nunc aliud agimus, i. e. thans heb ik wat anders te doen: doch, het kan ook beteekenen, thans heb ik mijne gedachten op iet anders, gevolglijk behoort het tot het geen onmiddlijk volgt; te weten, het beteekent ook, op iet anders denken, gevolglijk geen acht op iet geven (dat gesproken, aangewezen wordt enz.), Cic. Cluent. 64, ook misschien Cic. Or. 26: waar voor meermaals alias res agere staat, Cic. Brut. 66. Terent. Eun. II, 3, 55: zie Ago. g) in alia omnia ire, Cic. ad Div. I, 2: of discedere, Ibid. X, 12: of transire, Hirt. B. G. VIII, 53: het tegendeel stemmen, van een tegengesteld gevoelen, van den Romeinschen Raad: eigenlijk, tot alles anders liever overgaan, alles ter wereld liever willen. h) alia oratio i. e. oratio de alia re, Liv. IV, 53 in.: doch het kan ook zijn oratio reliqua i. e. alia s. reliqua pars orationis. i) van aliud merke men op: het staat dikwijls in plaats van aliquid aliud, bij voorb. si aliud quam plebem esse cet., Liv. II, 54 med.: aliud est maledicere, aliud adcusare, Cic. Coel. 3: hier toe behoort aliud agere cet. zie hier voor. Het staat ook met den Genitivus, bij voorb. aliud commodi, Cic. Invent. II, 1 extr.: aliud praecipui, Cic. Tusc. V, 13 med. Bijzonder merke men op de spreekwijs nihil aliud quam, die dikwijls staat in plaats van tantum slechts, alleen, bij voorb. ab lictore nihil aliud quam prehendere prohibito, Liv. II, 29: donec nihil aliud quam in populationibus res fuit, Ibid. 49: nihil aliud quam perfusis, Ibid. 63: nihil aliud quam ad audienda probra nominatos, Liv. XXIII, 3: cernens nihil aliud quam adgravari, Liv. XXIV, 36: nihil aliud quam vectabatur, Suet. Aug. 83: ook staat daar voor non (nec) quidquam aliud quam, bij voorb. nec quidquam aliud quam ad cet., Liv. XXXI, 24: ook non aliud quam, Ovid. Her. XVI, 259: veelen willen agere verstaan: doch dit komt niet overäl te pas, maar Liv. IV, 3: quid aliud quam admonemus scil. agimus: anders staat er facere of agere bij, bij voorb. nihil aliud fecerunt, nisi cet., Cic. Rosc. Am. 37: nihil aliud agerem nisi — defenderem, Cic. Sull. 12: k) ook staat alius somtijds van twee, bij voorb. alius super alium corruerunt, Liv. I, 25: van de twee Horatiën: ook staat het voor secundus of alter, de tweede, wanneer er van verschelden personen of zaken gesproken wordt, bij voorb. unam (partem) Belgae, aliam Aquitani, tertiam cet., Caes. B. G. I, 1, i. e. het ander, of een ander: cf. Suet. Tit. 7: Curt. IX, 8, 5. 2) dikwijls staat alius voor reliquus, bij voorb. alia acies, Liv. I, 12 extr.: aliud vulgus, Liv. VII, 19: fortunis, II, 23: oratio, IV, 55. Not. a) de Genitivus is eigenlijk alius, en de Dativus alii: maar men vindt ook in den Genitivus alii en aliae, bij voorb. Cic. Div. II, 13: aliae pecudis partis, Liv. XXIV, 27 extr.: rei, Lucret. III, 931: en in Dativus aliae, bij voorb. Plaut. Mil. III, 1, 207. b) alis voor alius, alid voor aliud, zie Alis: alia scil. via, Liv. XLIV, 43 in.

ALIUSMŎDI, of eigenlijk ALIUS MODI, Cic. Invent. II, 6 med.: cf. Caesar. in Anticat. ap. Priscian.

ALIUSVIS, ALIAVIS, ALIUDVIS, i. e. quivis alius iemand anders, wie ook: bij voorb. aliumvis magistrum, Cic. Att. VIII, 4.

ALIOTA i. e. aliter, Fest.

ALLABOR, ALLABORO, zie Adlab.

ALLACRYMO, (MOR), ALLACTO, zie Adlac.

ALLAEVO, ALLAMBO, zie Adl.

ALLAPSUS, a, um, zie Adlabor.

ALLAPSUS, us, zie Adlapsus.

ALLATRO, zie Adlat.

ALLĀTUS, a, um, zie Affero.

ALLAUDABILIS, ALLAUDO, ALLAVO, zie Adl.

ALLECTATIO, ALLECTIO, ALLECTO, ALLECTOR, ALLECTURA, zie Adlect.

ALLECTUS, a, um, zie Adlĕgo, ĕre.

L

AL-

ALLEGATIO, **ALLEGATUS**, **ALLĔGO**, are, *en* **ALLĒGO**, ĕre, *zie* Adleg.

ALLEGŎRĬA, ae, f. *Allegorie*, *d. i. eene wijze, om zich uit te drukken, wanneer de woorden niet schijnen te zeggen, het geen men zeggen wil, of wanneer eene geheele stelling Tropisch is. Eene leenspreuk.* Quintil. VIII, 6.

ALLEVAMENTUM, **ALLEVATIO**, **ALLEVATOR**, **ALLEVĬO**, **ALLĔVO**, *zie* Adlev.

ALLEVO, are, *zie* Adlaevo.

ALLEX, 1) *voor* Alec *of* Halec, *zie* Alec. 2) allex *of* hallex, Plaut. Poen. V, 5, 31, i. e. pollex pedis.

ALLIĀTUS, a, um, *met knoflook verzien, of gemengd. Van daar* Alliatum, Substantivum, *een zoodanig gerecht*, Plaut. Most. I, 1, 45.

ALLICEFACIO, **ALLICIO**, **ALLIDO**, *zie* Adl.

ALLIGATIO, **ALLIGATOR**, **ALLIGATURA**, **ALLIGO**, **ALLINO**, **ALLISIO**, *zie* Adl.

ALLISUS, a, um, *zie* Adlido.

ALLIVESCO, *zie* Adliv.

ALLIUM *of* **ALIUM**, i, n. *knoflook, ajuin*, Plaut. Most. I, 1, 38. Poen. V, 5, 34. Plin. H. N. IX, 6. Virg. Ecl. II, 8.

ALLOCUTĬO, *zie* Adloc.

ALLOQUIUM, **ALLOQUOR**, *zie* Adloq.

ALLUBENTIA, **ALLUBESCO**, *zie* Adlub.

ALLUCEO, *zie* Adluc.

ALLUCINATIO, **ALLUCINOR**, **ALLUCITA**, *zie* Aluc.

ALLUCTOR, *zie* Adluct.

ALLUDIO, **ALLUDO**, *zie* Adlud.

ALLUO, *zie* Adluo.

ALLUS, *zie* Hallus.

ALLUSIO, *zie* Adluf.

ALLUVIES, **ALLUVIO**, **ALLUVIUS**, *zie* Adluv.

ALMITIES, ei, f. i. e. decor, pulchritudo, Fest.

ALMUS, a, um, *zal van* alere *voeden, afkomen, gevolglijk voedende, onderhoudende, betekenen: deze betekenis voegt ook op verscheiden woorden, bij voorb.* ager, Ceres, nutrix, sol, ubera cet. *Doch, bij veelen niet, ten minsten zij zou dikwijls zeer gedwongen zijn. Daarom schijnt het meer een bijvoeglijk woord van eene zaak te zijn, die men hoogacht, en schijnt met onze woorden, lief, liefelijk, schatbaar, eerwaardig enz., over een te komen, bij voorb. de lieve God, lieve zon, lieve nacht, het lieve brood enz., de aangename lente enz. Zie hier voorbeelden:* ager, Virg. Georg. II, 230: Ceres, Ib. I, 7: Maja, Hor. Od. I, 2, 43: liquor almus aquarum, Lucret. II, 390: sol, Hor. Carm. saec. 9: lux, Virg. Aen. I, 306 (310): dies, Ovid. Met. V, 444: nox, Senec. Agam. 74: Venus, Ovid. Met. XIII, 759. Hor. Od. IV, 15, 31: nutrix, Plaut. Curc. II, 3, 79: ubera, Stat. Achill. II, 383: Trivia, Virg. Aen. VII, 774: Phoebe, Ibid. X, 215: Cybele, Ibid. 200: Pales, Ovid. Fast. IV, 722: Sibylla, Virg. Aen. VI, 74 *en* 117: sacerdos, Prop. IV, 10, 51: dulcedo, Lucret. II, 970: adorea, Hor. Od. IV, 4, 41: pax, Tibull. I, 11, 67: Carthago, Sil. XI, 12: Musae, Hor. Od. III, 4, 42: fides, Enn. ap. Cic. Off. III, 29: vites, Virg. Georg. II, 233: tellus, Colum. III, 21, 3: *alwaar overäl lief, waard, minzaam enz. te pas komt.*

ALNEUS, a, um, *van elzenhout*, *bij voorb.* palus, Vitruv. III, 3.

ALNUS, i, f. 1) *een els, elzenboom*, Plin. H. N. XVI, 40: alnorum umbracula, Cic. fragm. ap. Macrob. Sat. VI, 4. 2) *bij Dichters voor het geen van elzenhout gemaakt wordt, bij voorb.* a) *voor* navis, Virg. Georg. II, 451. Sil. XII, 521. Juven. III, 266. b) *een paal of balk van dit hout* Lucan. IV, 422.

ALO, avi, atum, 1. *bevleugelen, met vleugelen verzien: van daar* alatus, a, um, *zie* Alatus.

ALO, alui, alitum *en contr.* altum, 3. 1) *onderhouden, voeden, door voedzel onderhouden, bij voorb.* exercitum, Cic. Off. I, 8: canes, Cic. Rosc. Am. 20: cum agellus eum non satis aleret, Cic. Nat. D. I, 26: cf. Nep. Phoc. 1: ali lacte, Cic. Nat. D. II, 51: *ook van onbezielde dingen, bij voorb.* stellae aluntur vaporibus, Cic. Nat. D. II, 46: vitis alitur nebulis, Plin. H. N. XIV, 2: 2) *Tropisch, voeden, onderhouden, bij voorb.* gloriam, Cic. Brut. 8: spem alicujus, Cic. Caecil. I, 12: audaciam, Cic. Invent. I, 3: ingenium, Cic. Brut. 33: luxuriam, Nep. Phoc. 1: furorem alicujus, Cic. Sext. 38: morbum, Nep. Att. 21: amorem, Ovid. Rem. 746: memoria vestra nostrae res alentur, Cic. Catil. III, 11: rumores, Liv. XXVIII, 24, i. e. augere: mens alitur discendo, Cic. Off. I, 30: 3) alere civitatem, Caes. B. G. VII, 33, i. e. *haar wasdom bevorderen, ondersteunen. Het* Particip. alitus, Liv. XXX, 28: *en* altus, *bij voorb.* stellae, Cic. Nat. D. II, 46: alta & nata est eloquentia, Cic. Brut. 10: *van daar* (*misschien*) Adjective *hoog*, *zie* Altus, a, um.

ALŎE, es, f. *Aloë*, Plin. H. N. XXVII, 4. Cels. I, 3. II, 121: *van daar Tropisch:* plus aloes quam mellis i. e. *bitterheid*, Juvenal.

ALOPECĬA, ae, f. *eene ziekte, bij welke iemand de hairen uitvallen*, Plin. H. N. XX, 5 *en* 22: XXII, 21.

ALOPECĬAS, ĭdis, f. *een zekere zeevisch*, Plin. H. N. XXXII, 11 in.: *bij heet anders* vulpes marina, Ibid. IX, 43.

ALPHA, 1) *de eerste letter van het Grieksch Alphabet;* Juvenal. XIV, 209: 2) *boertig staat het voor* princeps in re aliqua, Martial. V, 27.

ALPHĬCOS *of* **ALFICUS**, i, Martial. IX, 97, *misschien* qui alphis (*zie* Alphus) medetur.

ALPHUS, i, *eene soort van witte vlakken op de huid*, Cels. V, 28. n. 19, *alwaar het eene soort der* Vitiligo *is.*

ALSIŌSUS, a, um, *die ligt bevriest, die niet veel koude uit kan staan, koulijk, bij voorb.* pecus, Varr. R. R. II, 3, 6: *van daar* alsiosi i. e. *die ligt bevriezen, koulijke lieden, bij voorb.* alsiosisque (dederunt) crudam in cibo, Plin. H. N. XX, 13 post med.: *ook van planten*, Ibid. XXI, 10 extr.: alsiosa enim sunt cet.

ALSĬUS, a, um, 1) i. q. alsiosus *koulijk*, *bij voorb.* corpora, Lucret. V, 1014: 2) *van Alsium, Alsisch, tot de stad* Alsium *behoorende, haar betreffende enz., bij voorb.* litus, Sil. VIII, 476: tellus, Rutil. Itin. 123. 3) Not. Alsius *bij* Cicero *is van* Alsus, a, um, *het* Particip. *van* Algeo: *zie* Algeo.

ALSUS, a, um, *zie* Algeo.

ALTANUS, i, m. *een zekere wind:* Plin. H. N. II, 43. *zegt: dat hij uit den grond komt:* Vitruvius I, 6. *houdt hem voor eenen zuidwestenwind:* Servius ad Virg. Aen. VII, 27. *voor een' zeewind.*

ALTĀRE, is, n. *wordt van* ara, *gelijk bekend is, onderscheiden, bij voorb.* altaria araeve, Plin. H. N. XV, 30 prope fin.: inter aras & altaria, Plin. Paneg. 1: altaria & aram complexa, Tacit. Ann. XVI, 31: *ook staat de* Pluralis altaria, *alwaar alleen de* Singularis *nodig was, bij voorb.* admotum altaribus — jurejurando adactum, Liv. XXI, 1: ab altaribus fugatus, Cic. Harusp. 5: a cujus altaribus saepe istam dextram cet., Cic. Catil. I, 9: *van daar schijnt* altare *een* Adjectivum (altaris, e, *hoog, verheven*) *te zijn, en als een* Substantivum *te staan* scil. ornamentum, *gevolglijk zou het zijn* 1) *het opstel op den altaar* (ara), *neem eens zuilen, of het geen de Bijbel hoornen des altaars noemt enz.: van daar* aris altaria imponere, Quintil. Decl. XII, 20, si lectio certa: *van daar bij het aanzweeren* sumtis in manus altaribus, Justin. XXIV, 2: admotum altaribus, Liv. XXI, 1: *van daar* ab altaribus fugatus, Cic.: a cujus altaribus, Cic. *zie hier voor: doch, het kunnen hier ook* Altaaren *zijn: verders:* altaria & aram complexus, Tacit. Ann. XVI, 31: 2) Synecdochisch, *elke gemaakte hoogte tot een offerande, een altaar: doch, in 't gemeen schijnt een prachtige altaar*, (*met het opstel*) *of anders een aanzienlijke altaar, bij voorb. voor de Goden, bijzonder de Hemelgoden, aangewezen te worden, bij voorb.* en quatuor aras (*dit is het genus*): ecce duas tibi, Daphni, (scil. aras), duoque altaria Phoebo, Virg. Ecl. V, 66: inter aras & altaria, Plin. Paneg. 1: accendi ex his (lauro & olea) altaria araeve debeant: *zie hier voor: dus ook* incendere altaria, Virg. Aen. VIII, 285, *aansteken, in vlam zetten, d. i. het offer daar op; dus ook* adolere altaria, Ibid. VII, 71. Lucret. IV, 1230: facere altaria pinguia thure, Ovid. Pont. II, 8, 99. *Doch, het kan hier en dikwijls bloot een altaar zijn, bij voorb.* Virg. Ecl. VIII, 64: cinge haec altaria cet.: *alwaar van tooverij gesproken wordt.*

ALTE, Adv., 1) *hoog, bij voorb.* cadere, Cic. Or. 28: altissime volare, Sueton. Aug. 94: tollere se a terra altius, Cic. Tusc. V, 13: alte extollens pugionem, Cic. Phil. II, 12: *van daar Tropisch, bij voorb.* ingenium altissime adsurgit, Plin. Ep. VIII, 4: alte natus, Albinovan. I, 379: 2) *diep, bij voorb.* ferrum haud alte in corpus descendisse, Liv. I, 41: cum sulcus altius esset impressus, Cic. Div. II, 23: caro alte vulnerata, Cels. V, 26. n. 30: *van daar Tropisch, bij voorb.* altissime inspicere, Plin. Ep. V, 15: verbum transferre altius, Cic. Or. 25, i. e. *te stout, te hard enz.:* alte petere prooemium, Cic. Cluent. 21, *ver ophaalen:* altius perspicere *verder zien, dieper nadenken*, Cic. Verr. Act. I, 7.

ALTER, a, um, (*denkbijk van* alius) 1) *de andere, van twee, met en zonder* unus; *in den* Singularis *en* Pluralis, *bij voorb.* alterum exercitum, Liv. III, 62 in.: unae rerum, alterae verborum, Auct. ad Her. III, 20: tuis unis & alteris literis, Cic. Att. XIV, 18: hos libros alteros quinque mittemus, Cic. Tusc. V, 41, i. e. *de andere* (*overige*) 5 *boeken; want de 5 eerste boeken heeft hij hem reeds gezonden: bijzonder, wanneer* alter (*de één, de eerste*) *vooräf gaat*, Cic. Planc. 35: alter perdidit, alter vendidit: tu alterum, ego alterum, Terent. Ad. I, 3, 50: alteri dimicant, alteri — timent, Cic. ad Div. VI, 3: cf. 2, b. 2) *de één, van twee of van beiden, is zeer me-*

eigvuldig, 2) *alleen*, *bij voorb.* altera ? la, Nep. Eum. 1: Cic. Off. II, 13: alter consulum, Liv. XL, 59 in.: alterum e censoribus, Ibid. 59 in.: non uterque, sed alter, Cic. Acad. IV, 43: sine alteris vestrum, Liv. I, 13: Epaminondas — Leonidas — Quorum alter i. e. Epaminondas, Cic. Fin. II, 30: b) *wanneer* alter, *de ander*, *daar op volgt*, *is bekend*, *bij voorb.* alter alterius ova frangit, Cic. Nat. D. II, 49: alterum facere necesse est, alterum facio libenter, Cic. ad Div. I, 7: cf. n. 1: *het eerste* alter *wordt liefst gebracht tot de verst of zijnde zaak*, *het tweede* alter *op de nader bij staande*, *bij voorb.* Cic. Off. I, 26 in.: *doch hier hebben de Ouden mis*; *en het eerste* alter *heeft betrekking tot het naaste*, *en het tweede tot het verste*, *bij voorb.* Cicero *zegt* Quint. 1: gratia & eloquentia. Quarum alteram (eloquentiam) vereor, alteram (gratiam) metuo: *dus ook* Cic. Nat. D. II, 47 med.: Off. I, 12 med.: II, 15 in. III, 18: Rosc. Com. 6: *somtijds staat voor het ééne* alter *de naam zelve*, *bij voorb.* Epaminondae, Leonidae mortem — Quorum alter (Epaminondas) — quaesivit — Leonidas autem cet., Cic. Fin. II, 30: *of* hic, *bij voorb.* alter — gladiator habetur, hic autem (i. e. alter) — Cic. Rosc. Am. 6: *of* iste, Ibid.: *of* ille, *bij voorb.* alterum corporis aegritudo, illum cet., Flor. IV, 7. *Ook staat dikwijls de* Pluralis, *wanneer er van veelen of van geheele partijën gesproken wordt*, alteri *de ééne*, alteri *de anderen*, Cic. ad Div. VI, 3: Caes. B. G. VII, 17. 3) *de ander*, *d. i. de tweede*, *gevolglijk staat het voor* secundus, *bij getallen*, *gevolglijk ook bijna als twee zaken*, *bij voorb.* unus & alter dies, Cic. Cluent. 26, i. e. *twee dagen enz.*: alterum, tertium, quartum, Cic. Verr. II, 76: *ook volgt* quam, *als*, *den*, *bij voorb.* altera die, quam (*nadat*) Brundisio solvit, Liv. XXXI, 14. *Van daar* altero vicesimo die, Cic. ad Div. XII, 2: anno trecentesimo altero, Liv. III, 33, i. e. secundo: Vicesima & altera, Manil. IV, 466. *In sommige rekeningen staat* alter, *de andere*, *voor* primus: *zoo als bij ons*, *bij voorb.* alter ab illo, Virg. Ecl. V, 49, *de ander of de eerste na hem*; alter annus ab undecimo, Virg. Ecl. VIII, 39. i. e. duodecimus. *Van daar* a) alter ego *of* alter idem *van zeer goede vrienden*: *mijn ander Ik*, Cic. ad Div. VII, 5 in.: Amic. 21 extr. b) me sicut alterum (*anderen*, *tweeden*) parentem diligit, Cic. ad Div. V, 8: alter Verres, Cic. Verr. V, 33: patria, Flor. II, 6. c) alterum tantum *nog eens zoo veel of dubbel zoo veel*, *staat dikwijls in* Livius, *bij voorb.* I, 36 extr. X, 46. *Van daar* altero tanto longior, Nep. Eum. 8: *of* major, Cic. Or. 56, *nog eens zoo lang*; 4) *de ander*, *d. i. een ander*, *wanneer men geen bepaalde persoon of zaak meent*, *bij voorb.* qui alteri exitium parat, Cic. Tusc. II, 17 e poëta: *die eenen anderen enz.*: ut alterum confirmarem, Cic. ad Div. VI, 3 in.: si cum altero contrahas, Cic. Off. I, 2: cf. Ovid. Met. VIII, 74: Her. XVII, 108, 256: Plaut. Bacch. II, 3, 22: Asin. III, 4, 85: Hor. Ep. II, 2, 174: 5) *anders*, *verschillende*, *bij voorb.* te videris alterum, Hor. Od. IV, 10, 6: Not. *men vindt ook den* Dativus alterae, Caes. B. G. V, 2. Terent. Heaut. II, 3, 30. Plaut. Rud. III, 4, 45. Nep. Eum. 1. Colum. V, 11, 10: *ook* altero *voor* alteri, *bij voorb.* altero Jovis fratri, Cic. Nat. D. II, 20 in. Edit. Ernest. Not. Gen. alterius *heeft op één na de laatste sijllabe kort*, *bij voorb.* Hor. Ep. I, 14, 11: *doch zij staat lang bij* Terent. Maur. p. 2432. Edit. Putsch., *alwaar dit jambische vers staat.* Nec alterius indigens opis veni.

ALTĔRAS, Adv., i. e. alias, Fest.

ALTERCĀTĬO, onis, f. *eene woordwisseling*, *inzonderheid eene zeer ernstige*, *deftige*, *ook wel somtijds twistende woordwisseling of gesprek*, *tusschen twee personen*, *van welken ieder gelijk wil hebben*; *van waar het in 't gemeen door twist*, *woordwisseling*, *gekijf met woorden*, *of ook gekijf*, *kijvaadjen vertaald wordt*: *bij voorb.* a) *als een twist of woordwisseling of strijd tusschen de Raadsheeren*, *bij voorb.* Clodium fregi in senatu cum oratione perpetua, tum altercatione ejusmodi, Cic. ad Att. I, 16 med.: redeo ad altercationem, Ibid.: altercationibus, quas in senatu factas esse audio, Ibid. IV, 13 in.: Lentuli & Caninii, Cic. ad Div. I, 2. b) *een* Dispuut *of woordwisseling met partij voor het gericht*, *die in vragen en antwoorden bestaat*, Quintil. II, 4: *ook zou men hier toe kunnen brengen*, Cic. Brut. 44 extr. nulla enim altercatio cet. c) *als een geleerde twist over wijsgeerige stoffen*, *bij voorb.* magna de re, Cic. Nat. D. I, 6 extr. d) *elk dispuut*, *woordwisseling*, *of gekijf*, *gejank met woorden*, *bij voorb.* e disceptatione altercationem fecerunt, Liv. XXXV, 17 in.: in aliquem, *met iemand*, Plaut. Aul. III, 5, 11.

ALTERCĀTOR, oris, m. *Die met iemand eene ernstige woordwisseling heeft*, *disputeert*, *bij voorb. voor het gericht met zijn partij*, *bij voorb.* bonus, Quintil. VI, 4.

ALTERCOR, atus sum, 1. *ook* **ALTERCO**, avi, atum, are, *waarschijnlijk van* alter *of* alternus, *gevolglijk voor* alternis loqui, *gevolglijk met elkander spreken*, *hevig of niet*, *disputeeren*, *discoureeren of kouten enz.*: *van daar* 1) *met iemand eene ernstige of hevige woordwisseling hebben*, *met hem disputeeren*, *of twisten*, *of kijven*, *bij voorb.* cum patre altercasti, Terent. And. IV, 1, 29: Labienus altercari cum Vatinio, Caes. B. C. III, 19: mulierum ritu inter nos altercantes, Liv. III, 68: *bijzonder* 2) *voor het gericht*, *wanneer de Redenaar niet eene doorloopende redenvoering houdt*, *maar zijn partij dikwijls vraagt*, *dat deze daar op antwoorden moet*, *bij voorb.* in altercando, Cic. Brut. 43 in. 3) *Tropisch*: altercante libidinibus pavore, Hor. Sat. II, 7, 57, i. e. *als 't ware kijft*, *twist.* *Ook met den* Accusativus sermonem, i. e. *een gesprek houden* (*vriendelijk*, *zonder gekijf*), Apulej. Met. II. p. 115. Elm. dum hunc & hujusmodi sermonem altercamur, i. e. *terwijl wij dus praaten*, *kouten*: *of ook disputeeren*, *te weten*, *vriendelijk*: *doch dit is niet nodig.*

ALTERNĀTIM, Adv., i. e. alternis *afwisselend*, *beurtsgewijs*, *bij voorb.* gaudium atque aegritudinem alternatim sequi, Claud. Quadrigar. ap. Non.

ALTERNĀTIO, onis, f. 1) *de afwisseling*, *bij voorb. als men dan dit*, *dan dat gebruikt of doet*, *bij voorb.* partium, Apul. in Asclep. p. 92. Elm.: pedes incertis alternationibus commovere, Apul. Met. X. p. 243. 2) *van daar de onbepaalde disjunctive uitdrukking*, *wanneer men bij voorb. zegt*, *dit of dat*, *in* Weenen *of enz.*, Pandect. XLVII, 10, 7.

ALTERNE, Adv., *afwisselend*, *het een om het ander*, *beurtelings*, *bij voorb.* supercilia alterne mobilia, Plin. H. N. XI, 37: alterne arcus solis visitur, Senec. Quaest. Nat. VII, 12.

ALTERNIS, *zie* Alternus.

ALTERNO, avi, atum, 1. 1) *met den* Accusativus, *iet afwisselend maken*, *of met iet beurtelings afwisselen*, *bij voorb.* fructus alternat olea i. e. *draagt jaar om jaar*, Plin. H. N. XV, 3: Hirundines alternant cibum, Plin. H. N. X, 33, i. e. *voeden het ééne jong na het ander*, *zoo dat het één niet meer krijgt dan het ander*: alternant spesque timorque fidem, Ovid. Her. VI, 38, i. e. *maken het dan geloofelijk*, *dan niet*: *wisselen af in geloofbaarheid*: vices, Ovid. Met. XV, 409, *afwisselen.* *Van daar* Passive, *bij voorb.* terra alternari potest, Plin. H. N. XVIII, 3: 2) *zonder* Accusativus, *afwisselen*, *bij voorb.* Hieracitis (gemma) alternat, Plin. H. N. XXXVII, 10, i. e. *wisselt af in kleur enz.*: alternante hoc bono, Ibid. XXXI, 3 med.: *van daar* alternanti potior sententia visa, Virg. Aen. IV, 287, i. e. *als hij dan dit dan dat dacht*, *in zijn besluit wankelde*, *onzeker was.*

ALTERNUS, a, um, 1) *dat*, *daar mede afgewisseld wordt*, *wanneer*, *bij voorb. het één om het ander gebruikt wordt*, *afwisselend*, *bij voorb.* alternis versibus longiusculis, Cic. Arch. 10, i. e. *dan een lang*, *dan een kort vers*: *dus ook* alternos pedes, Cic. Or. III, 50: alternis paene verbis Manlii factum laudantem, Liv. VIII, 30, i. e. *bijna altijd na het tweede woord*, *d. i. hij sprak kwalijk een woord*, *of hij prees al weder enz.*: alterno pede terram quatere, Hor. Od. I, 4, 7, *met afwisselende voeten*, *d. i. den éénen voet na den anderen opheffen*, *bij springen enz.*: alterna requies, Ovid. Her. IV, 89, i. e. *wanneer men dan arbeidt*, *dan rust*, *gevolglijk niet in ééns voort werkt*: alternis versibus contendere, Virg. Ecl. VII, 18, *kampen met afwisselende verzen*, *d. i. wanneer onder twee eerst de één*, *dan de ander één of eenige verzen opzegt*: alternos meminisse, Ibid. scil. versus: alternis diebus, Liv. IV, 46, *den éénen dag om den anderen*: *van daar* alternis (scil. vicibus) absolute *afwisselend*, *bij voorb.* imperitare, Liv. XXII, 41: dicere, Virg. Ecl. III, 59: versus alternis jactare, Liv. IV, 53: alternis fidentem ac diffidentem, Liv. XXII, 13 in., i. e. *dan vertrouwen*, *dan niet vertrouwen*: Not. alterna *voor* alternis, Apul. Met. X. p. 247. Elmenh. cilüs alterna connivens bibere cet.: *ook staat* alternus, a, um, adverbialiter *voor* alternis, *bij voorb.* alternas civitates rejicere, Cic. Verr. II, 13: alterna consilia (i. e. judices) rejicere, Cic. Vatin. 11, *afwisselend verwerpen*, *d. i. dat het dan de aanklager*, *dan de verweerer doet*: *dus ook* rejectio judicum alternorum, Cic. Planc. 15: 2) *voor* ambo, *bij Dichters*, *bij voorb.* alternae ripae, Stat. Sylv. I, 3, 25.

ALTERORSUS *of* **ALTRORSUS**, Adv., i. e. *elders heen*, *bij voorb.* aliquem discludere, Apul. Met. IX. p. 230. Elm.

ALTERPLEX, icis, i. e. duplex, Fest.

ALTERTRA *voor* **ALTERUTRA**, Fest.

ALTERŬTER *of* **ALTER UTER**, **ALTERUTRA** *of* **ALTERA UTRA**, **ALTERUTRUM** *of* **ALTERUM UTRUM**, Gen. alterutrius *of* alterius utrius, Dat. alterutri cet. 1) *één van beiden*, *ééne van beiden*, *één van beiden*: *bij voorb.* alteruter, Nep. Dion. 4. Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII. post 12: alterutrum, Cic. ad Div. VI, 3: alterius utrius, Cic. ad Div.

Digitized by Google

Div. IX, 6: altera utra victoria, Liv. XXVIII, 41. 2) *beiden: bij voorb.* alterutrum *beide, het één en ander, bij voorb.* neceſſarium fuit alterutrum foris & ſub dio eſſe, Colum. XII. praef. §. 2.

ALTERUTERQUE, aque, umque, i. q. uterque, *is zeldzaam, bij voorb.* in cauſa alterutraque modus eſt, Plin. H. N. XX, 7 poſt med.

ALTĬCINCTUS of **ALTE CINCTUS**, a, um, *hoog geſchord of gegord, het eerſte ſtaat* Phaedr. II, 5, 11: *dit laatſte* Senec. Ep. 92 extr.

ALTĪLIS, e, 1) *gemest, bij voorb.* gallina, Plin. H. N. X, 50: *ook het geen gemest wordt, bij voorb.* gallina, bos cet., *bij voorb.* bos, Varr. R. R. II, 1, 20, i. e. *een gemest wordende os:* cochleae, Plin. H. N. IX, 56. *Ook ſtaat* altilis *of* altile, abſolute, *van gemest gevogelte, bij voorb.* Juvenal. V, 166. minor altilis: Horat. Ep. I, 7, 35: ſatur altilium. 2) *Tropisch, vet of dik, bij voorb.* aſparagus, Plin. H. N. XIX, 4. 3) *voedend*, dos altilis, Plaut. Fragm. ap. Non., i. e. *voedend of aanzienlijk, rijk.*

ALTĬSŎNUS, a, um, 1) *van of uit de hoogte klinkende, bij voorb.* Jupiter, Cic. Div. I, 47. (*als Dichter*): cardo, Cic. Tuſc. III, 19 e poëta. 2) *hoogklinkend, d. i. hoogdravend, verheven, bij voorb.* Maro, Juvenal. XI, 129.

ALTĬSPEX, i. e. alte ſuſpiciens, *bij voorb.* hunc altiſpicem regionum fac, Acc. ap. Non.

ALTĬTŎNANS, antis, i. e. ex alto tonans, *bij voorb.* pater, Cic. Div. I, 12. (*als Dichter*): Vulturnus, Lucret. V, 744.

ALTĬTŎNUS, a, um, i. e. ex alto tonans, *bij voorb.* zonae flammeae, Varr. ap. Probum in Comment. ad Virg. Ecl. VI.

ALTĬTŪDO, ĭnis, f. 1) *de hoogte, bij voorb. van een huis, toren, berg enz., bij voorb.* aedium, Cic. Off. III, 16: montium, Cic. Agr. II, 19. *van daar Tropisch, de hoogte, verhevenheid enz., bij voorb.* fortunae & gloriae, Cic. Rab. Poſt. 16: orationis, Cic. Brut. 17: *bijzonder* animi, i. e. *van geest, een hooge geest, verheven ziel, grootmoedigheid, als men van ongeluksgevallen, beledigingen enz., geen werk maakt, komt dikwijls voor, bij voorb.* Cic. Off. I, 25. Partit. 22. Liv. IV, 6. 2) *de diepte, bij voorb.* maris, Caeſ. B. G. IV, 25: fluminis, Ibid. 17: plagae, Celſ. VII, 7. n. 9: ſpelunca infinita altitudine, Cic. Verr. IV, 48: opus in mirandam altitudinem depreſſum, Ibid. V, 27, i. e. *zeer diep:* cum ad infinitam altitudinem terra deſediſſet, Cic. Div. I, 43: *van daar Tropisch, de diepte, de ondoorgrondelijkheid, bij voorb.* ingenii *van inborst; de ondoorgrondelijke, diep verborgen inborst,* Salluſt. Jug. 95: *dus ook misſchien* animi, Tacit. Ann. III, 44. *Ook zou men hier toe kunnen brengen* altitudo animi, Cic. Off. I, 25: *uit het voorgaande. Doch, dit is misſchien niet nodig.*

ALTĬVŎLANS, tis, *hoogvliegend, bij voorb.* rota ſolis, Lucret. V, 434: *van daar* altivolantes ſcil. aves, *bij voorb.* genus altivolantum, Enn. ap. Cic. Div. I, 48.

ALTĬVŎLUS, a, um, *hoogvliegend, bij voorb.* aves, Plin. H. N. X, 19.

ALTIUSCŬLE, Adv., *een weinig hoog, of hooger, bij voorb.* faſciola praenitente altiuſcule ſuccinctula, Apul. Met. II. p. 117. Elm.: altiuſcule ſuſpenſum, Ibid. VIII extr.: altiuſcule levatum, Ibid. XI. p. 262. 2) *min of meer dieper, of min of meer diep.*

ALTIUSCŬLUS, a, um, 1) *min of meer hoog, of hooger, bij voorb. ſchoenen enz., bij voorb.* calceamenta, Suet. Aug. 73. 2) *min of meer dieper, of min of meer diep.*

ALTOR, oris, m. *voor* Alitor, *de voeder,* Cic. Nat. D. II, 34 in.: *alwaar eenige* Codd. MSS. alitor *hebben, dat insgelijks goed is, ja naauwkeuriger zou zijn.* Senec. Herc. fur. 1247. Tacit. Ann. VI, 37. Not. *onder den naam* Altor *wordt de Aarde vereerd, volgends* Auguſtin. de Civit. dei VII, 23.

ALTRINSĔCUS, Adv., *op of van de andere zijde*, Plaut. Merc. V, 4, 16: Pſeud. III, 2, 73: Rud. IV, 4, 112.

ALTRIX, tcis, *voor* Alitrix, f. 1) *de voedſter, bij voorb. dus heet de aarde,* Cic. Flacc. 26. Virg. Aen. III, 273: bellorum, Sil. I, 218. 2) *in 't bijzonder die kleine kinderen opkweekt, voedt, zoogt enz., eene minne,* Ovid. Met. XI, 683: altrix romani nominis, Cic. Div. I, 12. (*als Dichter*), i. e. lupa: *die ook* altrix belluæ *heet*, Ibid. II, 20, *dewijl eene wolvin* Romulus *en* Remus *zal gezoogd hebben.*

ALTRORSUS, *zie* Alterorſus.

ALTROVORSUM, Adv., *naar de andere zijde*, Plaut. Caſ. III, 2, 25.

ALTUS, a, um, *voor* Alitus. *Het* Participium *van* Alo, *zie* Alo.

ALTUS, a, um, (*misſchien eigenlijk het* Participium *van* alo, ere, *gevolglijk gevoed, van daar hoog gewasſen, gevolglijk hoog: doch het kan ook hier mede niets te doen hebben, en een bloot* Adjectivum *zijn, en met* Alpes cet. *vermaagdſchapt zijn*), I) *hoog, verheven,* a) *eigenlijk, bij voorb. huis, berg, hemel, toren enz., bij voorb.* mons, Virg. Ecl. I, 84: columella altior, Cic. Leg. II, 26: altiſſimus coeli complexus, Cic. Nat. D. II, 40: *ook met den* Genitivus *van de maat, bij voorb.* turrem altam cubitorum ſexaginta, Vitruv. X, 19: latera alta quinquagenum pedum, Plin. H. N. XXXVI, 13. Not. altior fieres, Cic. Fin. II, 16 in., i. e. *op de toonen gaan, of zich verheffen* (*Tropisch*). b) alta vox *verhevene, d. i. helle, doordringende,* Catull. 42, 18: altiore voce, Senec. Troad. 196: altiſſimus ſonus, Quintil. XI, 3: *van daar* c) *Tropisch, hoog, d. i. groot, verheven,* ſcil. *boven andere menſchen of dingen, bij voorb.* vir altus, Cic. Fin. III, 8, *die verheven denkt, eere, rijkdom, en dood veracht: dus ook* animus altus, Cic. Fin. V, 20: *en* mens alta, Cic. Mil. 8, *verheven geest, verheven denkwijs of gezindheid, grootmoedigheid: dus ook* oratio, Cic. Or. 57: *dus ook* nihil altum ſuſpicere, Cic. Amic. 9, *niets verhevens, grootsch. Dus ook* Altus Apollo, Virg. Aen. X, 875: *dus ook* genus alto a ſanguine Teucri, Virg. Aen. VI, 500, i. e. *verheven, doch hier kan het ook oud zijn:* altiſſimus honoris gradus, Cic. Dom. 37. *Van daar* Altum, Subſtantive, *de hoogte,* a) *in 't gemeen, bij voorb.* vapor ex alto cadit, Plin. H. N. II, 38: demittit ab alto i. e. coelo, Virg. Aen. I, 297: b) *in 't bijzonder hoogte, of, gelijk wij zeggen, de diepte van de zee, de diepe zee, die van den oever ver af is, ook dikwijls de zee zelve, bij voorb.* ex alto emergere, Cic. Fin. IV, 23: cf. Caeſ. B. G. IV, 24, 28: Virg. Aen. I, 3. II) *diep, in de diepte te vinden, bij voorb. graven, water, wortelen enz.* a) *eigenlijk, bij voorb.* altior aqua, Caeſ. B. C. I, 25: altiſſima flumina, Ibid. III, 77: ſtirpes, Cic. Tuſc. III, 6: radices, Cic. Phil. IV, 5: *van daar* b) *Tropisch, diep, alwaar ook dikwijls groot past, bij voorb.* ſomnus, Liv. VII, 35: quies, Virg. Aen. VI, 522: ſopor, Ibid. VIII, 27: altior pavor, Tacit. Ann. XVI, 29: ſilentium, Virg. Aen. X, 63. Senec. Conſol. ad Marc. 5: altiſſima tranquillitas, Plin. Ep. II, 1: premere altum dolorem corde, Virg. Aen. I, 209: manet alta mente repoſtum, Ibid. 26: altiſſima eruditio, Quintil. I, 4 (5), i. e. *grondigſte. Van daar* Altum, Subſtantive, *de diepte, bij voorb.* a) *der zee, bij voorb.* ex alto emergere, Cic. Fin. IV, 23: in alto conſtitui, Caeſ. B. G. IV, 24. cf. 28: *alhoewel het ook dikwijls de zee is, zie hier voor.* b) animi *van het hart,* Liv. IX, 7, i. e. *het binnenſte.* III) *ver af, bij voorb.* vetuſtas, Sil. I, 26: alto ſanguine, Virg. Aen. VI, 500: *doch, het kan ook zijn verheven: van daar* ex alto repetere, Cic. ad Div. III, 5, *of* petere, Virg. Aen. VIII, 395, *ver ophaalen, bij voorb. redenen enz.*

ALUCINATIO, **ALLUCINATIO** of **HALLUCINATIO**, onis, f. *de futzelarij, droomerij, onachtzaamheid in zijn gedrag*, Senec. de vita beata, 26.

ALUCINĀTOR of **ALLUCINĀTOR** of **HALLUCINĀTOR**, oris, m. i. e. qui alucinatur, Feſt.

ALUCĬNOR, **ALLUCĬNOR** of **HALLUCINOR**, 1) *zonder* Accuſativus, *futzelen, onachtzaam zijn, de gedachten niet bij een hebben, gedachtenloos zijn, als 't ware, droomen, bij voorb.* epiſtolae noſtrae debent interdum alucinari, Cic. Qu. Fr. II, 11: cf. Gell. XVI, 12. Colum. VII, 3 extr. 2) *met den* Accuſativus, *iet zonder overleg en oplettendheid doen, nalatig nederzetten, of uitbabbelen, iet heenſlenteren, heenſtrooijen, heenſlappen, bij voorb.* quae Epicurus oſcitans alucinatus eſt, Cic. Nat. D. I, 26.

ALVEĀRE, is, n. (ſcil. vas, *van* alvearis, e), *eene bewonerplaats, daar bijën in zijn, een bijënkorf, bijënſtok, bij voorb.* cum alveare numero apum deſtituitur, Colum. IX, 11: alvearia, Virg. Georg. IV, 34. Plin. H. N. XXI, 4. Varr. R. R. III, 16, 15. Colum. IX, 6 in. *Doch het een en ander kan ook zijn van den* Nomin. alvearium.

ALVEĀRIUM, i, n. 1) *de gantſche omvang der bijenſtokken, het bijënhuis, bijënſtand, bij voorb.* alvearium facere, Varr. R. R. III, 16, 10 *en* 11: apes in alvearium conceſſerant, Cic. ap. Chariſ.: Plur. alvearia, Varr. III, 16, 15: *ook* Plin. H. N. XXI, 4: Colum. IX, 6 in.: *ten zij het een en ander zij van* alveare. 2) *ook een enkele bijënkorf, bijënſtok; gelijk men ſommigen van de gemelde plaatzen verklaren kan, doch dit is misſchien niet nodig.*

ALVEĀTUS, a, um, *in gedaante van een trog uitgehold, gediept, maar met een breeden rand, bij voorb.* ſulcus, Cato R. R. 43.

ALVEOLĀTUS, a, um, i. q. alveatus, Vitruv. III, 3.

ALVEŎLUS, i, m. 1) *een klein rivierbed,* Curt. VI, 4, 4: 2) *een klein hol vat, bij voorb. een kleine trog, vat, of bak, enz., bij voorb.* falces, alveolos, molas,

lis, Liv. XXVIII, 45. (in het schip): ligneus, Colum. VIII, 5, 13. Phaedr. II, 5, 15: cf. Juvenal. V, 88: 3) een klein dambord of speelbord, bij voorb. tesserae, quibus in alveolo luditur, Varr. 30. Gell. I, 20: alveolum poscere, Cic. Fin. V, 20.

ALVĔUS, i, m. de graft van een rivier, het rivierbed, of de rivier als een graft beschouwd, bij voorb. ex medio alveo, Liv. XLIV, 40 extr.: fluminis, Virg. Aen. VII, 33: pleno alveo fluere, Quintil. II, 1: navigabilis, Plin. H. N. IV, 4: cf. Virg. Georg. I, 203: hier op elke langwerpige uitdieping, bij voorb. 1) een diep langachtig vat, een trog, bak, kuip, Liv. I, 4: bijzonder in het bad, de badkuip, Cic. Coel. 28: Auct. ad Her. IV, 4. Ovid. Met. VIII, 652: ook de steenen degte van het bad, waarin gebaad wordt, Vitruv. V, 10. 2) de bodem, of het onderste deel van een schip, Liv. XXIII, 34. Sall. Jug. 18 (21): ook vervolgends het geheele schip, Ovid. Fast. III, 591: Prop. III, 5, 32. 3) een scheepjen, of schuitjen, Vellej. II, 107. Virg. Aen. VI, 412: 4) de bijënstok, Plin. H. N. VII, 15. XI, 10, 16: 5) het speelbord, waar op gedobbeld wordt, Suet. Claud. 33. Plin. H. N. XXVII, 2. Valer. Max. VIII, 8, 2: tarus, Varr. ap. Non. 6) eene langwerpige groeve, ader, bij voorb. wijnstokken in te zetten, Plin. H. N. XVII, 22 in. 7) alveus domus i. e. interiora, Apulej. Met. IV. p. 150. Not. misschien is dit woord eigenlijk een Adject. alveus, a, um, (van alvus buik) gevolglijk eigenlijk alles wat buikächtig is, eene buikächtige gedaante heeft: van daar Substantive scil. locus.

ALVĪNUS, a, um, de doorloop of buikloop hebbende, Plin. H. N. XXI, 27. XXV, 7.

ALŪMEN, ĭnis, n. aluin, Plin. H. N. XXXV, 15.

ALUMENTO voor LAOMEDON, Fest.

ALUMINATUS, a, um, Participium van Alumino, met aluin verzien, aluinig, bij voorb. aqua, Plin. H. N. XXXI, 6.

ALUMINOSUS, a, um, vol aluin, aluinig, aluinächtig, bij voorb. fons, Vitruv. VIII, 3: sulphurata vel aluminosa, Plin. H. N. XXXI, 3 extr.

ALUMNA, ae, f. 1) die van iemand gevoed, groot gemaakt, wordt of geworden is, een pleegdochter, kweekelinge enz., bij voorb. nostra alumna, Plaut. Cist. IV, 2, 96: filiam & alumnam praedicare, Suet. Claud. 39: van daar van bewooners van het water, bij voorb. kikvorschen enz., Cic. Div. I, 9. (als Dichter): aquai dulcis alumnae. Ook Tropisch, eloquentia quasi alumna civitatis, Cic. Brut. 12: 2) die iemand voedt, opvoedster, bij voorb. Italia omnium terrarum alumna, Plin. H. N. III, 5 in.: doch, het kan ook zijn, die van alle landen (door toevoer) gevoed wordt: Cana veritas Atticae philosophiae alumna, Varr. ap. Non. Doch, dit zou ook tot n. 1. kunnen behooren, te weten, dat de Waarheid, door de Wijsgeerte onderhouden wordt: verders noemt Pallas Sil. IX, 533, Hannibal lumen alumnae Libyae: misschien alumnae met betrekking tot Pallas, dewijl zij daar bij het meir Tritonis zou geboren zijn.

ALUMNO, avi, atum, 1. en Alumnor, atus sum, ari, opvoeden, bij voorb. canes, quos fuerant alumnati, Apul. Met. VIII. p. 209. Item: alumnandam, Ibid. X. p. 249: quod (adolescens) meis manibus alumnatus sit, Ibid. VI.

ALUMNUS, i, m. 1) die van iemand gevoed, en groot gemaakt wordt, een kweekling, Elève, Horat. Ep. I, 4, 8: legionum, Tac. Ann. I, 44, i. e. in het leger opgevoed: Vatinius sutrinae tabernae alumnus, Ibid. XV, 34: cf. Virg. Aen. XI, 33. VI, 695. Ook een kweekling des lands, inwooner, kind, bij voorb. Italia alumnum suum cet., Cic. Verr. V, 66: parvi alumni, Hor. Od. III, 18, 4: van daar Tropisch, bij voorb. alumnus fortunae, Plin. H. N. VII, 7: pacis, Cic. Phil. VII, 3, i. e. een kind des vredes: dies alumnus Martis, Martial. XII, 60, 1, i. e. de eerste dag van Mars, welke zijn geboortedag was: Platonis alumnus, Cic. Fin. IV, 26, i. e. discipulus: alumnus disciplinae meae, Cic. ad Div. IX, 14: 2) die iemand opvoedt en groot maakt, opvoeder, voeder en onderhouder, bij voorb. herus atque alumnus tuus, Plaut. Merc. IV, 5, 7.

ALŪTA, ae, f. toebereid zacht leder, van allerhande kleur, waar van schoenen en andere dingen gemaakt worden, naar eens zeemleder, kamoesleder enz., Caes. B. G. III, 13. Martial. VII, 34: van daar 1) eene schoen, Juvenal. VII, 192. Ovid. Art. III, 271: Martial. II, 29. XII, 26. 2) een zakjen, buidel, Juvenal. XIV, 282: 3) een moesjen, of blanketpleistertjen, Ovid. Art. III, 201, om dat het daar van gemaakt wordt. 4) voor mentula, Martial. XI, 61, 3.

ALVUS, i, f. het onderlijf of de buik, waar het gedarmte in is, bij voorb. purgatio alvi, Cic. Div. III, 22: purgatu alvos curant, Ibid. II, 50: van daar alvum purgare, laxeeren, Plin. H. N. XXI, 19: exonerare, Ibid. X, 44: ducere, Cels. VI, 14, of solvere, I, 3, losmaken: van daar alvus fluens en liquida, Cels. II, 6, loslijvig, bij voorb. bij een buikloop. Integendeel adstringere, Cels. I, 3, stoppen. Van daar is alvus somtijds a) de buikloop, loop, loslijvigheid, bij voorb. alvus corpus ac vires carpit, Colum. VI, 7: b) de vuiligheid van het onderlijf, de afgang, bij voorb. alvus nigra, Cels. II, 6: rufa, Ibid. 3: alvum dejicere, Cato R. R. 156: alvum elicere, Plin. H. N. XIX, 5 med., i. e. afleiden: 2) in 't bijzonder de maag, bij voorb. alvi natura subjecta stomacho cibi & potionis est receptaculum, Cic. Nat. D. II, 54: 3) de baarmoeder, Cic. Cluent. 12: spem, quam in alvo continebat, i. e. het kind: alvus materna, Ovid. Met. VII, 126: cum praegnans Dionysium alvo continebat, Cic. Div. I, 20: me in alvo gestavit menses decem, Plaut. Stich. II, 1, 5: 4) dikwijls ook de bijënkorf of bijënstok, bij voorb. Varr. R. R. III, 16, 16: alvos faciunt: Ibid. media alvo, qua introeant apes: cf. Colum. IX, 6 in. IX, 14, 7. IX, 15, 11. Plin. H. N. XXI, 12 en 14. Not. Somtijds vindt men Alvus Gen. Masc., bij voorb. materno, Colum. X, 146: gravido in alvo, Acc. ap. Prisc.: frigidissimus alvus, Acc. ap. Prisc. & Non.

AM of AN, om, bij voorb. amplector, anfractus.

AMA, zie Hama.

AMABĬLIS, e, beminlijk, lievenswaardig, bij voorb. mensch, zeden, plaats, zaak enz., bij voorb. filiola, Cic. Att. V, 19: mores, Cic. Partit. 6: amabiliora fieri, Cic. Att. XII, 9: amabilissimus amicitiae nodus, Cic. Amic. 14: Amabilior Velia fuit, Cic. ad Div. VII, 20.

AMABILITAS, atis, f. beminnenswaardigheid, beminlijkheid, Plaut. Poen. V, 4, 1. Stich. V, 4, 58.

AMĂBĬLĬTER, Adv., op eene beminlijke wijze, Anton. ad Cic. in Ep. ad Att. XIV, post Ep. 13. Hor. Ep. II, 1, 147: gevolglijk liefderijk, bij voorb. amabilius, Ovid. Art. III, 675.

AMANDATIO, onis, f. de verwijdering of wegzending van eene persoon, Cic. Rosc. Am. 15.

AMANDO, avi, atum, are, iemand wegzenden, voortzenden of verwijderen, bij voorb. aliquem Lilybaeum, Cic. Verr. V, 27: in Graeciam, Cic. Att. VII, 13: infra mortuos, Cic. Quir. red. 4: an amandarat hunc, Cic. Rosc. Am. 15: Catone amandato, Cic. Dom. 25: van daar Tropisch, verwijderen, bij voorb. res a sensibus, Cic. Nat. D. II, 56.

AMANS, zie Amo.

AMANTER, Adv., liefderijk, liefdevol, vriendelijk, bij voorb. exspectare adventum alicujus, Cic. ad Div. V, 19: aliquid conficere, Cic. Att. II, 4: nihil potuit fieri amantius, Cic. ad Div. III, 6: amantissime aliquem obsecrare, Cic. Att. VI, 2: amantissime vivere cum aliquo, Cic. Amic. 1.

AMANUENSIS, is, m. i. e. qui est a manu, scil. servus, homo, i. e. de slaaf of bediende, dien de Heer tot schrijven gebruikte, Schrijver, Secretaris, Suet. Tib. 3. Ner. 41.

AMĂRĂCĬNUS, a, um, uit Marjolijn, bij voorb. unguentum, Plin. H. N. XIII, 1: oleum, XXI, 22. Ook staat amaracinum voor unguentum amaracinum, Lucret. IV, 1173: Not. Lucret. VI, 973: amaracinum fugitat sus cet.: van daar als een spreekwoord, nihil cum amaracino sui, Gell. praef. §. 19.

AMĂRĂCUS, i, m. & f. en AMARĂCUM, i, n. een welriekend kruid, in 't gemeen Marjolijn genoemd, het heet ook sampsuchum; bij voorb. amaracus mollis, Virg. Aen. I, 693: Cyzicena, Plin. H. N. XIII, 1: amaracus, quem Phrygium cognominant, Ibid. XXI, 21: sampsuchum sive amaracum scorpionibus adversatur, Ibid. 22.

AMĂRANTUS, i, m. (eigenlijk onverwelklijk) duizendschoon, fluweelbloem, Plin. H. N. XXI, 8. Ovid. Fast. IV, 439: Tibull. III, 4, 33.

AMĀRE, Adv., bitter; a) eigenlijk, bij voorb. met galle, Plaut. Truc. I, 2, 73: b) bitter of gevoelig, bijtend, hard, hevig, streng, bij voorb. admonere, Senec. Benef. V, 23: aliquid dicere, Ascon. in Cic. Orat. in Caecil. 8 en 16: aliquid exigere ab aliquo, Pand. XXI, 1, 8: coercere, Apul. Met. V, extr.: amarissime congestis probris, Suet. Tib. 54.

AMARĬTAS, atis, f. bitterheid, Vitruv. II, 9.

AMARĬTĬES, ei, f. bitterheid, Catull. 67, 19.

AMARĬTŪDO, ĭnis, de bitterheid, 1) eigenlijk, d. i. de bittere smaak, Varr. R. R. I, 66: absinthii, Plin. H. N. XXI, 21: amaritudines hebetare, Ibid. XXIV, 11: 2) de bitterheid, Tropisch, d. i. het bijtende, krenkende, ondangename, walgelijke, bij voorb. carminum, Plin. H. N. XXXVI, 5: odii, Val. IV, 1 extr. 6: decretorum, Justin. XXXVIII, 5: quantum illis (versibus) dulcedinis, amaritudinis inseris, Plin. Ep. I, 16: ne in bilem & amaritudinem vertat injuria, Ibid. VI, 8: amaritudo ipsa ridicula est, Quintil. X, 1 prope fin.: vocis, Ibid. c. 3, i. e. te groote hevigheid der stem of

of verveling: of de onaangenaamheid, bij voorb. van geſchreeuw, Quintil. I, 1.

AMĀROR, oris, m. *bitterheid*, Virg. Georg. II, 247. Lucret. IV, 225: cf. Gell. I, 21.

AMĀRŬLENTUS, a, um, *bitter, vol bitterheid, bij voorb. in het ſpreken, bij voorb.* Timon, Gell. III, 17.

AMĀRUS, a, um, *bitter, van ſmaak, bij voorb.* ſapor, Plin. H. N. XI, 7: guſtus, Ibid. XXV, 6: amariores ſucci, Ibid. XI, 6: Iris guſtatu amariſſima, Ib. XXI, 7: ſalix, Virg. Ecl. I, 79: amygdala, *bittere amandelen*, Pallad. Jan. XV, 11: os, Celſ. I, 3, *een bittere mond, d. i. een bitteren ſmaak hebbende (bij voorb. bij ziekten)*: meſſis, Ovid. Pont. III, 1, 24, *van alſem*: calices amariores, Catull. 27, i. e. (*miſſchien*) *ſterker wijn. Van daar* amarum, plur. amara, *het bittere, de bitterheid, bij voorb.* ſenſus judicat dulce, amarum, Cic. Fin. II, 12: animae ſentit — dulcia & amara, Cic. Nat. D. III, 13: *van daar* 1) *bitter, d. i. onaangenaam, onſmaaklijk, walglijk, bij voorb.* caſus amarus, Ovid. Triſt. V, 4, 15: pericula, Ibid. II, 29: rumor, Virg. Aen. IV, 203: ſonitus, Stat. Theb. X, 553: fructus ipſe amarus & odore, Plin. H. N. XVIII, 12: leges amariſſimae, Val. Max. VII, 6: 2) *bitter, d. i. bijtend in het ſpreken, bij voorb.* dicta amara, Ovid. Triſt. III, 11, 31: ſcripta, Ovid. Pont. IV, 14, 37: ſales, Quintil. X, 1: hoſtis, Virg. Aen. X, 900: 3) *morrend, knorrend, ſomber, in zijn gedrag, bij voorb.* mulieres, Ter. Hec. IV, 4, 88: amariorem me ſenectus facit, Cic. Att. XIV, 21: 4) *ſtreng, hevig, bij voorb.* gelu, Stat. Theb. V, 393. Not. amarum Adverbialiter, *bij voorb.* ſubridens amarum i. e. amare, Apul. Met. VI. p. 178. Elm.

AMASĬO, onis, m. i. q. amaſius, Apul. Met. VII. p. 197. Elm.

AMĀSIUNCŬLA, ae, f. i. e. amatrix, Petron. 75.

AMĀSIUNCŬLUS, i, Demin. *van* amaſius, Petron. 45.

AMASĬUS, i, m. *die eene vrouw bemint, de liefſte, minnaar, vrijer*, Plaut. Cat. III, 3, 27. Truc. III, 1, 13. Gell. VII, 8. XIX, 9.

AMĀTĬO, onis, f. *het lieven, liefde, in 't gemeen van minnaars en verliefden, het verliefd zijn*, Plaut. Capt. *op het einde*: Caſ. II, 5, 20: Poen. V, 2, 136. Rud. IV, 5, 14: Plur. amationes, Plaut. Merc. IV, 4, 53.

AMĀTOR, oris, m. *een liefhebber*, a) *in 't gemeen, d. i. een vriend, bij voorb.* antiquitatis, Nep. Attic. 18: amator noſter, Cic. ad Div. II, 33. §. 3. ad Att. I, 20 extr., i. e. amicus: ſapientiae, Cic. Univ. 14: urbis *en* ruris, Hor. Ep. I, 10, 1: pacis, Cic. Att. XIV, 10: amator tuus, Cic. ad Div. IX, 15. §. 11. Terent. Eun. IV, 3, 23. IV, 7, 24. V, 4, 14. Heaut. III, 1, 44. Hec. I, 1, 2. V, 3, 37. Hor. Ep. I, 1, 38. Not. Cic. Tuſc. IV, 12. Donat. ad Terent. And. I, 1, 49: *onderſcheidt* amans *en* amator: *maar dit onderſcheid is zeker verdicht.* b) *in eenen verliefden zin, een liefhebber, vrijer, minnaar*, Plaut. Mil. V, 38: Cic. Coel. 20: Verr. III, 63.

AMĀTORCŬLUS, i, *een liefhebbertjen*, Plaut. Poen. I, 2, 27.

AMĀTORIE, Adv., *naar de wijze der minnaars, d. i. liefdevol of verliefd, bij voorb.* ſcribere, Cic. Phil. II, 31: dicere, Plaut. Merc. III, 3, 20.

AMĀTŌRĬUS, a, um, *naar de wijze der liefhebbers, inzonderheid verliefden, liefdevol, liefderijk, (inzonderheid jegens de vrouwen), verliefd, vrijënde, bij voorb.* ſermo, Cic. Tuſc. III, 29: voluptas, Ibid. IV, 34: Anacreontis tota poeſis amatoria eſt, Ibid. 33: *van daar* medicamentum amatorium, Suet. Calig. 50: *dus ook* amatorium poculum, Paul. recept. ſent. V, 23: amatorium virus, Plin. H. N. VIII, 22: amatoria veneficia, Ib. IX, 25: *ook bloot* amatorium, Plin. H. N. XX, 5. XXVIII, 20. Quintil. VII, 8, *een liefdemiddel, bij voorb. minnedrank enz.*, *ook* amatorium ſine medicamento, Senec. Ep. 9.

AMĀTRIX, icis, f. *liefhebſter, vrijſter, minnaresſe, verliefde*, Plaut. Aſin. III, 1, 8. Poen. V, 5, 25. Martial. VII, 68. *Ook* Adjective, *bij voorb.* aquae amatrices, Martial. VII, 14. X, 4.

AMBACTUS, i, *is het oude Duitſche woord* Andbaht, i. e. *een dienaar: van daar* Ambacti *dienaars of mannen, die een' aanzienlijk man opwachten, en ook met hem in den krijg gaan*, Caeſ. B. G. VI, 14.

AMBĂDĔDO, edi, eſum, 3. *van rondom afeten, of verteeren*, Plaut. Merc. II, 1, 15 *en* 17.

AMBĀGES *of* **AMBĀGIS**, is, f. *de omweg, omzwerving: doch, dit komt miſſchien enkel in den* Ablat. Singul. *voor: meermaalen de* Plur. Ambages, 1) *het omgaan, d. i. om een huis in de rondte enz., of anders de omweg, en* Plur. *omwegen enz., bij voorb.* ambage viarum, Ovid. Met. VIII, 160: *van een doolhof, waar van* Virg. Aen. VI, 29: ambages *zegt*: ambages itinerum, Plin. H. N. XXXVI, 13: longis ambagibus itur, Claudian. IV. Conſul. Hon. 226: hordeum — meis quaſſatum ambagibus, Apul. Met. VII. p. 194. Elm., i. e. *het omgaan van den ezel in den molen, om te malen: dus ook* Ibid. IX. p. 221. intorquebant (ſcil. aſini) molas ambage varia: Plin. H. N. II, 9: luna multiformi ambage torſit ingenia contemplantium: 2) *Tropiſch, omwegen, omzwervingen in het ſpreken, wanneer het ook dikwijls verwarde redenen zijn, bij voorb.* ambages mittere, Plaut. Ciſt. IV, 2, 84: ambages narrare, Terent. Heaut. II, 3, 77: poſitis ambagibus oris, Ovid. Met. X, 19: immemor ambagum *van de* Sphinx, Ibid. VII, 760: miſſis ambagibus, Hor. Sat. II, 5, 9: cf. Ep. I, 7, 82: ambage delphico deo mos eſt arcana tegere, Senec. Oedip. 216: ea ambage (ſcil. oraculi), Tacit. Ann. XII, 63, i. e. *raadzelächtige godſpraak*: aperire ambages, Ibid. XI, 34: 3) *ook al wat raadzelächtig, onverklaarbaar is in handelingen, of elke bedekte, raadzelächtige wijze van handelen, of zich uit te drukken, bij voorb.* ambage facti, Plin. H. N. XIV, 8, *van* Tarquinius, *die de mankoppen afſloeg, en daar door aan den bode te verſtaan gaf, dat de zoon den voornaamſten* Gabiniërs *de hoofden moest laten afſlaan*: vitae ambage circa auguria, Ibid. X, 49, i. e. *onzekerheid, verwardheid enz., van daar* per ambages *op eene bedekte, geheimvolle, raadzelächtige wijze*, Liv. I, 56.

AMBĀGIO, onis, f. i. q. ambages, Varr. L. L. VI, 3.

AMBĀGIOSUS, a, um, i. e. ambagibus plenus, *bij voorb.* conjectatio, Gell. XIV, 1 extr.

AMBĀGO, inis, f. i. q. ambages, *bij voorb. onduidlijkheid, duiſterheid*, Manil. IV, 303.

AMBARVĀLIS, e, *om den akker rond gaande, bij voorb.* hoſtia, i. e. *het offerbeest, dat men voor de veldvruchten offerde, en in proceſſie of omgang rond den akker voerde*, Feſt.: *het heet ook* ambarvale ſacrum *of* ſacrificium, Serv. ad Virg. Ecl. III, 77.

AMBĔDO, edi, eſum, 3. *rondsom eten, geheel verteeren*, Tacit. Ann. XV, 5: vis locuſtarum ambederat, quidquid herbidum cet.: Pand. XLII, 1, 38: flumen paulatim primum agrum ambedit, deinde & viam ſuſtulit: *van daar* Ambeſus, a, um, Virg. Aen. III, 257. V, 752.

AMBEGNŪS *of* **AMBIEGNUS**, a, um, *bij voorb.* hoſtia, bos, i. e. quae duobus agnis ex utroque latere comitata ad ſacrificium ducitur, Feſt.

AMBENS i. e. ambedens, Lucret. V, 397. *Is het* Participium *van* ambedo: *zoo als* eſſe, *voor* edere, *dus* ambeſſe *voor* ambedere, *gevolglijk ook* ambens: *doch het kon ook ſtaan voor* ambiens.

AMBĒSUS, *zie* Ambedo.

AMBĬDENS, ovis, i. e. quae ſuperiores & inferiores dentes habet, Feſt.

AMBIFARĬAM, Adv., *op twee zijden, op eene dubbele wijze, bij voorb.* dictionem ambifariam diſſolverit, Apulej. Apolog. p. 276. Elm.: anceps argumentum ambifariam propoſuit, Ibid. Florid. p. 360. *Het is eigenlijk de* Accuſativus *van* ambifarius, a, um, ſcil. partem.

AMBĬGO, ĕre, *van* amb (ἀμφὶ i. e. *op beide zijden, en rond*) *en* ago: 1) *van* amb (ἀμφὶ) i. e. *op beide zijden en* agere i. e. *denken, doen: gevolglijk eigenlijk iet van beide zijden denken, zich te gelijk met twee zaken bezig houden, gevolglijk oneens zijn* a) *met iemand over iet, een twist hebben met iemand, met iemand twisten, bij voorb. in proces-zaken, bij voorb.* de regno, Liv. XL, 15: de hereditate, Cic. Verr. I, 45: de fundo, Cic. Caecin. 8: de finibus, Ter. Heaut. III, 1, 94: certamine regni, Liv. XXI, 31: cum aliquo, Cic. Invent. II, 42: *in woorden, disputeeren met iemand, twisten over iet, bij voorb.* de vero, Cic. Or. 56: cf. Fin. II, 2: *ook* aliquid *over iet twisten, bij voorb.* in cauſis, quae ambiguntur, Cic. Or. II, 26: ſi quid ambigitur, Ibid. init.: cf. I, 47. Lucret. III, 1087: b) *oneens zijn met zich zelven, d. i. twijfelen, onzeker zijn*, Tacit. I, 10. XII, 65. Juſtin. XXIX, 4. Gell. XIV, 2. 2) *van* amb (ἀμφὶ) *om, en* ago *leiden, rond leiden, van daar* ſcil. ſe *rond gaan om iet, van daar iet of eene plaats omgaan, om er, bij voorb. niet in te komen, bij voorb.* deviis itineribus ambigens patriam & declinans, Tacit. Ann. VI, 15.

AMBĬGŬE, Adv., *dubbelzinnig, op tweederleië wijze, d. i. zoo, dat men het op tweederleië wijze verklaren kan, bij voorb.* dicere, Cic. Or. 32: ſcribere, Cic. Orat. II, 26: *ook* agere ambigue, Tacit. Hiſt. III, 34, i. e. dubia fide: *ook* pugnare ambigue i. e. dubia fortuna, Ib. IV, 66.

AMBIGUĬTAS, atis, f. *de dubbelzinnigheid, bij voorb.* verbi, Liv. XLI, 18: nominis, Cic. Invent. I, 40: exquiſitas ambiguitates, Quintil, I, 10.

AMBĬGUUS, a, um, *het geen, daar van men*

men onzeker is, wat, of hoe, of wiens het zij. Van daar 1) dubbelzinnig, van dubbele beteekenis, bij voorb. verba, Cic. Or. 29: nomen, Cic. Tusc. III, 9: oracula, Cic. Div. II, 56: scriptum, Cic. Top. 25. 2) dubbelzinnig, d. i. eenen dubbelen naam hebbende, bij voorb. Salamis, Hor. Od. I, 7, 19. 3) eene dubbele gedaante of geslacht hebbende, bij voorb. vir ambiguus, Ovid. Am. I, 4, 8, i. e. Centaurus: Ovid. Met. IV, 280, i. e. manwijf: virgo ambigua, Ovid. Am. III, 12, 28, i. e. Sirene of Sphinx: Proteus, Ovid. Met. II, 9, i. e. die verscheiden gedaanten kan aannemen: 4) wiens gezondheid of gesteldheid onzeker is, verdacht, bij voorb. domus, Virg. Aen. I, 661: fides, Liv. VI, 2: 5) onzeker, twijfelachtig, bij voorb. fides, Liv. VI, 2: zie hier voor: mares ambigui, Claudian. in Eutrop. I, 462, i. e. gesnedenen: puer ambiguo vultu, Hor. Od. II, 5, 24, i. e. die ook voor een meisjens wezen kon aangezien worden, dubbelzinnig gezicht: ambiguo sexu inter marem & feminam van een manwijf, Liv. XXVII, 11: ambiguis passibus errat, Ovid. Trist. V, 8, 15: puer ingenii ambigui, Plin. Ep. IV, 2, i. e. daar men nog niet zeggen kan, of het het zich ten goede of kwaade laat neigen enz., nog onöntwikkeld enz.: fuerat mihi ambiguum, Terent. Heaut. IV, 4, 26: ook met den Genitivus, bij voorb. consilii, Tacit. Hist. II, 83: futuri, Ibid. III, 43. 6) moeilijk, kommerlijk, bij voorb. res ambiguae, Tacit. Ann. I, 64. 7) dubbel, in gesteldheid, kracht en werking, bij voorb. aquae, Ovid. Met. XV, 333: 8) betwistbaar, bij voorb. ager, Liv. III, 71. Not. Ambiguum, Substantive, d. i. a) dubbelzinnigheid, bij voorb. Cic. Or. II, 26: ambiguorum genera complura. b) onzekerheid, bij voorb. non habui ambiguum, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 11: heb het niet voor iet onzekers gehouden, heb er derhalven niet aan getwijfeld enz.: relinquere in ambiguo, Lucret. IV, 1131: servare in ambiguo, Hor. Ep. I, 16, 28: in onzekerheid houden of laten: esse in ambiguo, Plaut. Trin. II, 4, 193: rumor in ambiguo est, Ovid. Met. III, 253, i. e. is onzeker, of dubbelzinnig: van daar ambiguum (zoo als incertum) adverbialiter, bij voorb. Ibid. I, 765: ambiguum Clymene cet., i. e. onzeker of enz., zonder dat men weet, of enz. c) kommerlijke toestand, verlegenheid, bij voorb. in ambiguo fuit Britannia, Tacit. Agric. 5.

AMBĬO, ivi en ii, itum, ire, 1) rondgaan om iet, bij voorb. de maan om de aarde, Cic. Univ. 9: (Pluto) ambibat Siculae fundamina terrae, Ovid. Met. V, 360: natae ambierant torum, Ibid. VII, 332, i. e. waren om het bed rond gegaan of rond getreden enz.: van daar a) omringen, omgeven, bij voorb. vallum armis, Tacit. Ann. I, 68: oras clypei, Virg. Aen. X, 243: urbem solis, Suet. Aug. 95: terra ambita, Ovid. Met. I, 36: b) aliquem om iemand rondgaan, om bij hem te komen; gevolglijk trachten bij iemand te komen, bij voorb. adfatu, Virg. Aen. IV, 284. 2) rondgaan, d. i. van den één tot den anderen gaan, bij voorb. vicatim van straat tot straat, Cic. Att. IV, 3 in.: bijzonder met oogmerk om iemand te verzoeken, bij voorb. amicos, Terent. And. II, 2, 36, i. e. aangaan. Maar voornaamlijk wordt het van Candidaten gezegd, als zij in Rome een eerämbt zochten, en gevolglijk bij allen rondgaan en daar om verzoeken moesten; van daar 3) om een eerämbt rondgaan, om een eerämbt vragen, bij voorb. petamus, ambiamus, Cic. Phil. XI, 8: sibi magistratum, Plaut. Amph. prol. 74: van daar in 't gemeen 4) ergens zijn best om doen, poogen, moeite doen, bij voorb. door verzoeken, bij voorb. palmam, Plaut. Amph. prol. 69: sibi magistratum, Ibid. 71. Ook met den Infinitivus, bij voorb. laudare, Stat. Sylv. I, 2, 252: met ut, bij voorb. ambienti, ut legibus solveretur, Suet. Caes. 18: doch dit kan ook tot n. 5. behooren; van daar 5) door verzoeken aanspreken, verzoeken, bij voorb. a quibus est ambitus i. e. rogatus, Cic. Planc. 4: Latinum connubiis, Virg. Aen. VII, 333, i. e. om zijne dochter verzoeken: palmam, magistratum, Plaut., zie hier voor.

AMBĬTIO, onis, f. 1) het rondgaan om iet: van daar de omringing, bij voorb. tergorum bubulorum, Solin. 22 (35): 2) bijzonder het in Rome gebruikelijk rondgaan der Candidaten, om zich de stemmen des volks te verkrijgen: of het plegtig met openlijk rondgaan gepaarde aanhouden of staan naar een eerämbt, Cic. Tusc. II, 26. Or. I, 1 in. ad Div. VII, 1. §. 15. ad Att. I, 1 prope fin.: Sull. 1 in. en 4. 3) het streeven naar alle soorten van uiterlijke eere en aanzien, het zij van eerämbten, Triümfen enz.: van daar het Ambitie, eerliefde, eergierigheid, ook wel, als zij zeer groot is, eerzucht enz., vertaald wordt, bij voorb. in Scipione ambitio major, Cic. Off. I, 30, i. e. grooter eergierigheid: miserrima est ambitio, Ibid. 25: tuae ambitioni reservata esse, qui ambitione nihil uterer, Cic. ad Div. V, 20 post med.: cf. Tusc. V, 32 in. 4) het streeven naar aanzien, waar in zulks dan ook besta: bij voorb. wanneer men den schijn wil hebben, dat men veel kan uitvoeren, dat men bij ieder een wel staat, overäl geächt wordt enz.: verders als men geern geprezen is, ook in kleinigheden enz., eergierigheid: van waar het dan door eerzucht, eergierigheid, ambitie, dan door laatdunkendheid, verwaandheid, bij voorb. van een mensch, vertaald wordt, bij voorb. neque id ambitione adductus facio, Cic. ad Div. XIII, 31, i. e. uit ijdelheid, om te toonen, hoe groot mijn aanzien zij: non committam, ut ambitione mea conturbem officium tuum, Ibid. 5, i. e. ijdelheid: dus ook religiose & sine ambitione commendant, Ibid. 17: aliqua levi ambitione commotum, Ibid. 7 extr.: cf. Tusc. V, 32 in.: ambitio obstabat, Liv. V, 36 extr., i. e. ambitie, trots, hoogmoed: dus heeft Dionysius Plato cum magna ambitione na Syrakuze gehaald, bij Nepos Dion. 2, i. e. met bewijs van zijne groote ijdelheid, of met groote verwaandheid, gevolglijk met groote staatzij. 5) de groote en dikwijls al te groote poging om de gunst van anderen, en zoo mooglijk van ieder een te bekomen: verwaandheid, zucht naar gunst, begeerte, om ieder een te behaagen enz., bij voorb. ambitione me labi, Cic. Brut. 69: imperatorum, Liv. XLIII, 14 med., i. e. ijdelheid. Hier toe behoort ook uit het bovenstaande, ambitione mea, Cic. ad Div. XIII, 5: levi ambitione, sine ambitione, Ibid. cet. Men kan het ook inschiklijkheid of ontijdige inschiklijkheid vertaalen: van daar van den kant eens Richters, de partijdigheid, bij voorb. per ambitionem sibi jus non dictum, Liv. III, 47, i. e. uit ijdelheid, partijdigheid. 6) pracht, staatzij, of ijdelheid daar in, bij voorb. ut amori, ambitioni — copiae suppetant, Cic. Tusc. V, 32: cum magna ambitione, Nep. Dion. 2, zie hier voor: 7) te groote inschiklijkheid, bij voorb. per ambitionem sibi jus non dictum, Liv.: ambitione me labi, Cic.: sine ambitione, Cic., zie dit alles hier voor: cf. Hor. Sat. I, 10, 84, alwaar het ook vleijën kan zijn. 8) groote poging naar iet, bij voorb. magistratum summa ambitione petere, Cic. Verr. II, 53: doch het kan ook Ambitie zijn. 9) Ambitie, d. i. trots, hoogmoed, bij voorb. ambitio obstabat, Liv. V, 36: admitti magna ambitione aegre obtinuisset, Justin. I, 3: 10) het verzoek, de bede, bij voorb. magna ambitione obtinuisset, Justin. I, 3, zie hier voor.

AMBĬTIOSE, Adv., 1) op eene eerzuchtige of eergierige wijze, bij voorb. regnum petere ambitiose, Liv. I, 35: ambitiosissime petere provinciam, Quintil. VI, 3 post med. 2) uit begeerte, om zich te laten zien, uit Ambitie, uit verwaandheid, verwaand, bij voorb. beminnen, bij voorb. ambitiosius facere, Cic. ad Div. III, 7: ambitiose scribere, Cic. Ibid. XIII, 69: van daar 3) met begeerte, om zich aangenaam te maaken, met zucht naar gunst, partijzucht, partijdig, bij voorb. corrigere concionem, Cic. Att. XV, 1, partijdig, gevolglijk niet naauwkeurig. 4) begeerig, bij voorb. ambitiosius facere, Cic. ad Div. III, 7: ambitiosissime provinciam petere, Quintil., zie hier voor. 5) met al te groote inschiklijkheid, al te inschiklijk, bij voorb. concionem (i. e. orationem) corrigere, Cic. Att. XV, 1, zie hier voor.

AMBĬTIOSUS, a, um, 1) rond gaande, bij voorb. amnis, Plin. H. N. V, 15: van daar zich omslingerende, bij voorb. met klim-op enz.: van daar van een meisjen, lascivis hederis ambitiosior, Hor. Od. I, 36, 20, i. e. die haaren minnaar vaster omhelsde enz. 2) vol laatdunkendheid, ijdel, verwaand, eerzuchtig, a) van een mensch, die geern aanzien, en overäl den schijn wil hebben, als of hij de vriend van alle aanzienlijke lieden of overäl bemind is, of ook die overäl de gunst der menschen zoekt, gevolglijk uit te groote inschiklijkheid veel doet, bij voorb. consul, Liv. XLIII, 14: qui ita sit ambitiosus, ut vos — persalutet, Cic. Flacc. 18: homo minime ambitiosus, Cic. ad Div. XIII, 1 post med.: in Graecos ambitiosum factum, Cic. Qu. Fr. I, 2, 2: homines ambitiosi, Cic. Verr. III, 84 extr.: qui absolvit, ambitiosus, Cic. Cluent. 28 extr. b) van levenloze dingen, bij voorb. amicitia, Cic. Att. I, 18 in.: rogationes ambitiosae, Cic. ad Div. VI, 12. §. 7, laatdunkend bidden, wanneer men enkel voor iemand bidt, om zich een schijn te geven, als of men alle man helpen kon of wilde: om zich daar door in gunst te brengen, eerzuchtig bidden, of bidden uit ijdelheid, om zich te laten zien: dus ook voluntate, Ibid. Ep. VI. §. 15: sententiae centumvirorum, Suet. Domit. 8.: ambitiosius id existimans, Suet. Aug. 25: 3) eerzuchtig of ijdel, d. i. eergierig, eerlievend enz., bij voorb. Nos quoque tangit honos: turba ambitiosa sumus, Ovid. Fast. V, 298: ambitiosissimum gloriandi genus est decidere, Quintil. XI, 1 ante med.

AMBITODO, inis, f. i. q. circuitus, bij voorb. tempus, quod definiri potest per alterius ambitudinem reditus, Apulej. Asclep. p. 95. Elm.

AMBITUS, a, um, *zie* Ambio.

AMBĬTUS, us, m. *het rond gaan, het rond draajen, omloop, bij voorb.* ſiderum, Cic. Univ. 9: octo ambitus, Ibid.: ſaeculorum, Tacit. VI, 28: ambitu breviore luna currit quam ſol, Plin. H. N. II, 23: aquae, Hor. Art. 17: ſtellarum, Cic. Nat. D. II, 19: *van daar* 1) *omvatting, omhelzing, bij voorb.* mutuus, Petron. 132: 2) *de omvang van eene zaak, bij voorb.* aedium, Cic. Top. 4: litoris, Liv. XXVII, 8 extr.: lacus, Suet. Claud. 21: terrarum, Ibid. Aug. 94: caſtra lato ambitu, Tac. Ann. I, 61. 3) *omzwerving, wijdlopigheden, in het ſpreken, bij voorb.* ambitus facere, Liv. XXVII, 27: per ambitum verborum, Suet. Tib. 71: 4) *in de Redenkunst, des redenaars omkering of de* Periŏde, *d. i. de ſcheiding eener ſtelling, door inlasſing eener nevenſtelling*, Cic. Brut. 44. Or. I, 12, 20. Or. III, 48: 5) *de onrechtmatige poging naar eerposten, bij voorb. door omkoping, bij voorb.* damnatus ambitus, Cic. Cluent. 41: accuſare aliquem ambitus, Ibid.: condemnare de ambitu, Suet. Caeſ. Aug. 34: lex ambitus, Cic. Mur. 2: judicium ambitus, Cic. Cluent. 41: nomen alicujus deferre de ambitu, Cic. Coel. 71: reus ambitus, Flor. III, 17. 6) *de groote poging, om zich te laten zien of gunst te verwerven, kunstenaarsbekendheid*, Ambitie, *bij voorb.* proprius quidam intelligendi ambitus, Quintil. XII, 10 in.: *ook* 7) *praalerij, bij voorb.* gens aureis armis — usque ad ambitum armata, Flor. I, 16, 7. 8) *in 't gemeen groote, hevige poging, bij voorb.* eundi, Tacit. Hiſt. I, 19.

AMBIVĬUM, i, n. *eene plaats, waar twee wegen zijn, een tweeſprong*, Varr. ap. Non.

AMBO, ae, o, 1) *beiden*, Terent., Cic. *en overäl.* 2) *voor* duo, *bij voorb.* Virg. Aen. VI, 540: partes ſe via findet in ambas. Not. a) *Voor den Accuſat.* ambos *komt dikwijls voor* ambo, *bij voorb.* vulneratos ambo conſules, Liv. XXVII, 27 med.: quos cum ambo accepiſſet, Liv. XXX, 14 in.: quos ambo unice diligo, Cic. ad Div. V, 8 poſt med.: obſtringam ambo, Hor. Sat. II, 3, 180: *dit is naar het Griekſche* ἄμφω: b) *ook ſtaat* ambo *voor* ambae, Plaut. Merc. II, 1, 7: ſi ambo (caprae) in uno eſſent loco: c) ambo *met de laatſte ſijllabe kort*, Valer. Flacc. VII, 653: Amplius: ambo truces, ambo abſceſſere minantes.

AMBRĬCES i. e. tegulae, quae transverſae aſſeribus & tegulis interponuntur, Feſt.

AMBRONES, *zekere volken in* Galliën, Feſt.

AMBROSĬA, ae, f. *de onſterfelijkheid: van daar* 1) *de Godenſpijze, die, als 't ware, onſterfelijk maakt, zoo als Nektar Godendrank zal zijn, bij voorb.* Nectar & ambroſiam latices epulasque deorum, Ovid. Pont. I, 10, 11: non ambroſia deos aut nectare cet., Cic. Tuſc. I, 26: *van daar* ambroſia alendus orator, Cic. Or. II, 57, *boertend: ook eten de zonnepaarden* Ambroſia, Ovid. Met. II, 120. IV, 215. 2) *eene Godenzalve*, Virg. Georg. IV, 415. Aen. XII, 419. Ovid. Met. XIV, 606, *indien het niet de* Ambroſia *n. 1. is. Want dewijl zij enkel ideäal is, kan ze de Dichter tot alles gebruiken enz.* 3) *ook heet het één en ander kruid bij* Plinius *zoo, bij voorb.* H. N. XXVII, 4. 4) *ook een tegengift*, Celſ. V, 23. n. 2.

AMBRŎSIĂCUS, a, um, *bij voorb.* vitis, Plin. H. N. XIV, 3.

AMBRŎSIUS, a, um, 1) *van ambrozijn, ambrozijnsch, bij voorb.* dapes, Mart. VIII, 39: 2) *van ambrozijn, een Godenzalve, welriekend, daarmede gezalfd, bij voorb.* comae, Virg. Aen. I, 403 (407): liquor, Stat. Theb. IX, 731. 3) *godlijk, bij voorb.* ſinus, Claudian. nupt. Hon. & Mar. 110: corpus, Apul. Met. VIII. p. 205. Elm.: color, Ibid. X. p. 254: pedes, Ibid. XI in. p. 258: ſuccos, Colum. X, 408, *van peeren:* Ambroſiis Ariuſia pocula ſuccis, Sil. VII, 210, i. e. *godlijk, heerlijk, aangenaam.* 4) *zeer zoet, aangenaam, heerlijk, bij voorb.* ſucci, Colum. X, 408. Sil. VII, 210: *doch, het kan ook zijn godlijk, d. i. heerlijk enz., en gevolglijk behoort het tot* n. 3.

AMBUBAJA, ae, f. *en Plur.* Ambubajae i. e. Syriſche *vrouwsperſonen, die te* Rome *met hoererij en haare* Syriſche *Muzijk de kost wonnen*, Horat. Sat. I, 2, 1. Suet. Ner. 27. Petron. 74.

AMBŬLACRUM, i, n. *eene plaats aan het huis, ingericht om te wandelen, wandelplaats, wandelgang*, Plaut. Moſt. III, 2, 68. Gell. I, 2.

AMBŬLĀTĬLIS, e, *het geen zich ſchuiven laat, beweegbaar, bij voorb.* funduli, Vitruv. X, 13.

AMBŬLĀTĬO, onis, f. 1) *het uit wandelen gaan, de wandeling, bij voorb.* ambulationem conficere, Cic. Fin. V, 1: cf. Att. II, 3. 2) *de plaats, waar men gaat wandelen, of de wandeling, als eene plaats beſchouwd, bij voorb.* praeter balnearia & ambulationem, Cic. Qu. Fr. III, 1. §. 1: intercolumnia ambulationis, Ibid. §. 2: penſilis, Plin. H. N. XXXVI, 12 extr.: porticus & ambulationes, Vitruv. V, 9: cf. Plaut. Moſt. III, 2, 69 *en* 132.

AMBULĀTIUNCŬLA, ae, f. *eene kleine wandeling*, a) *het gaan*, Cic. ad Div. II, 12: b) *de plaats, waar gewandeld wordt, bij voorb.* tecta, Cic. Att. XIII, 29.

AMBŬLĀTOR, oris, m. 1) *een wandelaar, d. i. die wandelen gaat, bij voorb. om zich te vermaken enz.* 2) *een wandelaar, d. i. die geern wandelt: van daar een omwandelaar, een lediglooper, bij voorb.* villicus ne ſit ambulator, Cato R. R. V, 2: villicus ambulator eſſe non debet, Colum. I, 8, 7: *van daar* transtiberinus, Martial. I, 42, *van iemand, die zwavelſtokken te koop omdraagt.*

AMBŬLĀTORĬUS, a, um, 1) *het geen hier en daar gaat: van daar Tropisch, d. i. het geen men ſchuiven kan, beweegbaar, bij voorb.* turres ambulatoriae, Hirt. B. Alex. 2. Vitruv. X, 19: operculum, Plin. H. N. XXI, 14: *van daar Tropisch, niet vast gezet, het geen men nog veränderen kan, ten aanzien van perſonen en omſtandigheden, het geen van eene zaak of perſoon aan een ander komen kan, bij voorb.* voluntas, Pand. XXIV, 1, 32, i. e. *veränderlijk, ten aanzien van het testament enz.:* conditio, Ibid. XL, 7, 34: legis poteſtas, Pandect. XXIII, 5, 10. 2) *tot eene wandeling dienſtig, bij voorb.* porticus, Pandect. VIII, 5, 8.

AMBŬLĀTRIX, tcis, f. 1) *eene vrouw, die wandelt:* 2) *die geern wandelt, eene wandelaarſter*, Cato R. R. 143.

AMBŬLO, avi, atum, are, 1) *heröm gaan, bij voorb. aan zijne deur, omwandelen, bij voorb.* ſinito ambulare, Plaut. Capt. I, 2, 5: in litore, Cic. Brut. 53: obſono ambulando famem, Cic. Fin. II, 34: *van daar in 't algemeen wandelen, of gaan wandelen, bij voorb.* in litore, Cic. Brut. 53: obſono ambulando famem, Cic. Fin. II, 34: *zie hier voor:* abiit ambulatum, Plaut. Mil. II, 2, 96: cum aliquo in hortis, Cic. Acad. IV, 16: in ſole, Cic. Or. II, 14: 2) *gaan, bij voorb.* biduo ſeptingenta millia paſſuum ambulare, Cic. Quint. 25: ſi recte ambulaverit is, qui hanc epiſtolam tulit, Cic. Att. IX, 4 extr., i. e. *goed gegaan heeft:* eo modo Caeſar ambulat, ut timeam, ne citius cet., Ibid. IX, 12, i. e. *marſcheert:* bene ambula & redambula, Plaut. Capt. IV, 2, 120: ambula, actutum redi, Plaut. Trin. IV, 4, 16, *alwaar het van ſchielijk gaan gebruikt wordt: van daar* ambulare in jus, Ter. Phorm. V, 7, 43: Plaut. Curc. V, 2, 231, i. e. *voor het gericht gaan: ook van beeſten en levenloze dingen, bij voorb.* aves aliquae ambulant, aliae ſaliunt, Plin. H. N. X, 38: naves ambulant, Cato R. R. 1: Nilus immenſo longitudinis ſpatio ambulans, Plin. H. N. V, 9. Not. a) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* maria ambulaviſſet, Cic. Fin. II, 34, *voor* per maria, *doorgezeild: van daar* ſi bina ſtadia ambulentur, Plin. H. N. XXIII, 1: b) *Tropisch*, caput (legis) per omnes leges ambulavit, Plin. H. N. X, 50, i. e. inſertum eſt: *verders* ambulat cum domino bonorum poſſeſſio, Pand. XXXVII, 11, 2: ſi emtio per plures perſonas ambulaverit, Ibid. IV, 4, 15.

AMBURBIĀLIS, e, *bij voorb.* hoſtia i. e. quae circum terminos urbis Romae ducebatur, Feſt.

AMBŪRO, uſſi, uſtum, 3. *rondöm verbranden, iet van buiten verbranden, verzengen, ook verbranden, bij voorb.* omne amburit, Plaut. Epid. V, 2, 9: partem veſtis, Suet. Tib. 6: ut Clodius ſine exſequiis amburcretur, Cic. Mil. 32, i. e. *verbrand, of half verbrand enz.: van daar* gutturem, Plaut. Mil. III, 2, 22, *zich de keel verbranden, verbroeien. Dus ook* Participium ambuſtus, 1) *verzengd, aangebrand, rondöm verbrand, bij voorb.* Phaethon, Hor. Od. IV, 11, 25: theatrum, Suet. Claud. 21: magna vis frumenti ambuſta, Tacit. Hiſt. V, 12: hirundinum pulli ad cinerem ambuſti, Plin. H. N. X, 33, *tot aſſche verbrand:* tribunus, Cic. Mil. 5, i. e. Munatius Plancus, *die, toen bij het verbranden van* Clodius *het Raadhuis verbrandde, bijna mede verbrand zou zijn, gevolglijk gezengd werd: ten zij er tevens op eenen gerichtlijken blaam gedoeld wordt. Van daar* Ambuſtum *iet, dat door brand beſchadigd is, bij voorb. aan het ligchaam, bij voorb.* ſanat ambuſta, Plin. H. N. XX, 20: conf. XXI, 4 *en* 7. XXIV, 8. XXXV, 15. *Van daar Tropisch, vrij wat gekwetst, benadeeld*, a) ambuſtas mearum fortunarum reliquias, Cic. Dom. 43: b) *bijzonder van iemand, die voor het gericht wel vrij geſproken is, maar ter nauwer nood, en met veel blaam, gevolglijk, zoo als men zegt, die er met een blaauwtjen afgekomen is, geblameerd*, Liv. XXII, 35: cf. Cic. Haruſp. 3 in. 2) *van de koude benadeeld, verſtijfd*, Tacit. Ann. XIII, 35.

AMBUSTĬO, onis, f. *het verbranden der buitenſte deelen, verzengen*, Plin. H. N. XXIII, 4.

AMBUSTŬLO, are: *van daar* ambuſtulatus,

tus, a, um, Plaut. Rud. III, 4, 65, *rondom verbrand of gebraden.*

AMCAESA, *zie* Ancaesa.

AMECUM *en* AMECAM *zeiden de Ouden voor* Amicam cet., Fest.

AMELLUS, i, m. *een kruid of plant, den bijen aangenaam, sterrenkruid*, Virg. Georg. IV, 271. Colum. IX, 4. IX, 13, 8.

AMENS, tis, 1) *van het gebruik van zijn verstand beroofd, buiten zich, gedachtenloos, zinloos, bij voorb.* metu, Liv. XXIII, 9: terrore, Liv. XXXII, 12: adspectu, Virg. Aen. IV, 270: arma amens capio, Ibid. II, 314. *Ook zou men hier toe kunnen brengen* o vecors & amens, Cic. amentissimus, Cic. *zie het volgende: ook van levenloze dingen, bij voorb.* furor, Catull. 63, 197, i. e. *razend, onzinnig: dus ook* terror, Claudian. in Rufin. I, 256: *ook met den Genitivus* animi, Virg. Aen. IV, 203: 2) *onnozel, onzinnig, dom, bij voorb.* o vecors & amens, Cic. Pis. 9: pater, Cic. Rosc. Am. 14: homo amentissimus, Cic. Phil. V, 13: amentiores, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 14: *ook* consilium amentissimum, Cic. Att. VII, 10.

AMENTATUS, *zie* Amento.

AMENTIA, ae, f. 1) *de verstandeloosheid, zinloosheid, verdoving des verstands, onzinnigheid*, Ovid. Met. V, 509: *ook zou men hier toe kunnen brengen* Cic. Tusc. III, 5 in. adfectionem animi lumine mentis carentem nominaverunt amentiam eandemque dementiam: 2) *onzin, onzinnigheid, d. i. onnozelheid, dwaasheid, domheid, bij voorb.* injicere alicui amentiam, Cic. Mil. 32: flagrare cupiditate & amentia, Cic. Verr. IV, 34: cf. Cic. Verr. II, 42. Catil. II, 11. Terent. And. V, 3, 16: 3) *onzinnig, dwaas gedrag, bij voorb.* torpescentne in illa amentia? scil. tua, Liv. XXIII, 9: *dus ook* Terent. And. V, 3, 16: *zie hier voor.*

AMENTO, avi, atum, are, 1) *met een' riem verzien, bij voorb.* hastam: *van daar het* Participium amentatus, a, um, *met een' riem verzien*, (*zie* Amentum), *bij voorb.* hasta, Cic. Brut. 78: *van daar Tropisch, van een argument, dat men een grooter kracht weet te geven*, Cic. Or. I, 57: 2) *door hulp van den riem in de hoogte slingeren, opjagen, bij voorb.* jaculum habena, Lucan. VI, 221: *van daar Tropisch* amentante Noto, Sil. XIV, 42. *Het* Particip. Amentatus, a, um, *opgejaagd, geslingerd, bij voorb.* puer, Claudian. de consul. Mall. Theod. 320.

AMENTUM, i, n. *de riem aan eene zaak*, 1) *bijzonder aan den werpspies, om dien, bij het werpen, een grooter vlugt te geven, bij voorb.* jaculorum amenta, Liv. XXXVII, 41: tragulae, Caes. B. G. V, 48: cf. Virg. Aen. IX, 665. Ovid. Met. XII, 321. Sil. IV, 14. IX, 508. 2) *daar de schoenen mede gebonden worden, bij voorb.* soleis sine amento, Plin. H. N. XXXIV, 6 extr.

AMES, itis, *denkelijk* masc. *een stange, staak, of vork, daar de vogelnetten mede uitgespannen worden*, Horat. Epod. II, 33. Pallad. Septemb. 12: *of om te dragen, bij voorb.* amites basternarum, Pallad. Jun. 2.

AMĒTHYSTĪNATUS, a, um, *die een Amethijst-kleurig kleed aanheeft*, Martial. II, 57.

AMĒTHYSTĪNUS, a, um, 1) *van Amethijst: zoo is misschien* Martial. X, 49: amethystini trientes: 2) *van Amethijstkleur, violetblaauw, bij voorb.* vestes, Martial. I, 97. *Ook volstrekt* Amethystina scil. vestimenta, Juvenal. VII, 135.

AMETHYSTIZON, ontis, *den Amethijst nabij komende, bij voorb. in kleur, bij voorb.* carbunculi, Plin. H. N. XXXVII, 7 in.

AMĒTHYSTUS, i, f. 1) *de Amethijst, een edelgesteente van violetblaauwe kleur*, Plin. H. N. XXXVII, 7. Ovid. Art. III, 181. 2) *eene soort van wijnstokken of druiven*, Colum. III, 2, 24.

AMFRACTUS, *zie* Anfractus.

AMIANTUS, i, m. *de Amiant, een witte steen, welks draden men spinnen kan, en die niet verbranden: waarom hij ook asbest heet, ook aardvlas, bergvlas*, Plin. H. N. XXXVI, 19.

AMICA, ae, f. 1) *eene vriendin: van daar* 2) *met eene eerbare benaming, elke, die met een manspersoon ontuchtigen omgang of verkering heeft, eene maitresse, liefste, beminde, hoer enz., het meisjen enz.*, Cic. Att. X, 20. Terent. And. I, 3, 11. Heaut. I, 1, 52. Hec. IV, 1, 36. Plaut. Mil. V, 2, 89.

AMICE, Adv., *vriendelijk, gunstig, bij voorb.* facere *handelen*, Cic. Amic. 2: amice & benevole erga aliquem, Cic. Fin. I, 10: *dus ook* amicissime vivere cum aliquo, Cic. in Caecil. 9: amicissime loqui, Caes. B. C. II, 17: *ook met den Dativus, bij voorb.* vivere fideliter vitaeque hominum amice, Cic. Off. I, 26 extr., i. e. *geneigd, gunstig voor enz., welmeenend met enz.*

AMICIMEN, inis, n. i. q. amictus, *gewaad, bij voorb.* mulieres candido splendentes amicimine, Apul. Met. XI. p. 261. Elm.: linteo & rudi me contectum amicimine, Ibid. p. 268.

AMICINUM, Fest.

AMĬCIO (*voor* amjicio, i. e. *omwerpen*, scil. *tot bedekking, gevolgelijk* 1) *van de uitwendige kleding, bij voorb. mantel enz.*), icui *en* ixi, ictum 4. *bekleden, bedekken, bij voorb.* veste amiciri, Suet. Calig. 22: se amiciebat, Ibid. Vesp. 21: *van daar* amictus, *bij voorb.* toga, Cic. Phil. II, 34: laena, Cic. Brut. 14: pallio, Cic. Or. III, 32: *van daar* 2) *Tropisch, bekleden, inhullen, bedekken, bij voorb.* arborem vitibus, Ovid. Fast. I, 153: amicta vitibus ulmus, Hor. Ep. I, 16, 3: amicti vitibus montes, Flor. I, 16: & piper & quidquid chartis amicitur ineptis, Hor. Ep. II, 1, 270: nube humeros amictus, Hor. Od. I, 2, 31. Not. *nopens het* perfectum: amicuit *staat* Brut. ap. Diomed. 1. amixit, Varro ibid.

AMICĬTER, Adv., *voor* amice, Plaut. Pers. II, 3, 3: *ook* Pacuv. ap. Non.

AMICĬTIA, ae, f. 1) *de vriendschap*, a) *onder menschen, bij voorb.* est mihi amicitia cum aliquo, Cic. Cluent. 42: amicitia est inter aliquos, Cic. Planc. 33: Esse in amicitia cum aliquo, Nep. Hann. 2: Amicitiam colere, Cic. ad Div. XV, 14: gerere, Ibid. III, 8: jungere, Cic. Dejot. 9: parere, Nep. Alcib. 7: dissociare, Cic. Amic. 20: dimittere, Ibid. 21: facere cum aliquo amicitiam, Caes. B. G. IV, 16: pervenire in intimam amicitiam, Cic. Amic. 5: uti amicitia alicujus, Terent. Hec. V, 1, 38: recipere aliquem in amicitiam, Cic. Att. II, 20: dedere se amicitiae alicujus, Caes. B. G. III, 22: vir plurimis amicitiis, Cic. Verr. II, 43: manere in amicitia, Ibid. V, 32: Conferre se ad amicitiam alicujus, Cic. Brut. 81: renuntiare amicitiam alicui, Liv. XLII, 25, i. e. opzeggen. b) *onder gewassen, bij voorb.* amicitia est rutae cum fico, Plin. H. N. XIX, 8. 2) Amicitiae *voor* amici. Suet. Tib. 51: *dus ook* amicitias muliebres, Tacit. Ann. V, 2. Not. Genit. amicitiai, Lucret. III, 83.

AMĬCO, are, *tot vriend maken, bij voorb.* numen, Stat. Theb. III, 470.

AMICTŌRĬUM, i, *elke kleding, overrok, borstdoek, halsdoek*, Martial. XIV, 149.

AMICTUS, a, um, *zie* Amicio.

AMICTUS, us, m. 1) *alle uitwendig kleed, uitwendig bovengewaad, bekleding of kleed, bij voorb.* toga, pallium cet., *bij voorb.* imitari amictum alicuius, Cic. Or. II, 22: esse amictui, Cic. Tusc. V, 32: *daar toe dienen:* 2) *van daar Tropisch*, amictus nebulae, Virg. Aen. I, 412 (416): coeli amictus i. e. aër, Lucret. VI, 1132: scindite amictus, Colum. X, 70, *bekleding der velden, d. i. gras enz.*

AMĬCŬLA, ae, f. *is het zelfde als* amica, *wanneer men klein, verächtlijk, boertend enz., er van spreekt*, Cic. Or. II, 59. Plin. Ep. III, 9. §. 13.

AMĬCŬLUM, i, scil. vestimentum *het geen men over zich neemt, of aantrekt, een soort van overkleed, mantel enz.* 1) *van manspersonen, een overkleed*, Nep. Dat. 3. 2) *van vrouwen, een falie, Envelloppe, mantel, of een ander overkleed*, Cic. Div. II, 69. Plaut. Cist. I, 1, 17. Poen. I, 2, 136. Liv. XXVII, 4 med.

AMĬCŬLUS, i, m. *een vriend, wanneer men klein, verächtelijk, of ook vleijend, boertend, van hem spreekt*, Cic. Verr. III, 34. Hor. Ep. I, 17, 3. Catull. 30, 2.

AMĬCUS, i, m. 1) *een vriend, een goed vriend, komt dikwijls voor*, a) *van enkele menschen, als bijzondere personen, bij voorb.* Cic. Amic. 4. Terent. And. I, 7, 39. II, 2, 36. b) *van koningen en volken, bij voorb.* Dejotarum — amicum cet., Cic. Phil. XI, 13. 2) *ook heeten de Staatsbedienden en Geheimraaden van Koningen en Vorsten dikwijls* amici, *bij voorb.* Nep. Milt. 3. Eum. 12. Reg. 3: *ook* Liv. XXXIII, 21 in. *van* Attalus, mitis ac munificus amicus fuit: Curt. IV, 1 cet.

AMĬCUS, a, um, *vriendlijk, genegen, gunstig, ook een vriend, bij voorb.* est mihi amicus, *hij is mij gunstig, gevolglijk mijn vriend*, amicior, *gunstiger, d. i. grooter vriend:* amicissimus, *zeer gunstig, de gunstigste, d. i. een zeer goede vriend, de grootste vriend enz., bij voorb.* tribuni sunt nobis amici, Cic. Qu. Fr. I, 2 extr.: amicus tyranno, Nep. Dion. 3: amicior libertati, Nep. Milt. 3: successor amicissimus, Cic. ad Div. III, 32. animus amicus, Terent. Hec. III, 2, 29. Not. a) *ook van beesten en onbezielde dingen, bij voorb.* amica luto sus, Horat. Ep. I, 2, 26: ventus amicus, Ovid. Trist. I, 4, 18: per amica silentia lunae, Virg. Aen. II, 255: amicius arvum, Ovid. Pont. IV, 15, 21: tempus amicum fraudibus, Stat. Sylv. V, 2, 38: b) amicum est mihi i. e. placet, Horat. Od. II, 17, 2: amicus c) *staat ook* Substantive, *bij voorb.* meus, patris cet., *zie hier voor: dus ook* amicissimus meus *mijn groote vriend, zeer goede vriend*, Cic. Att. VII, 1 prope fin., Catoni amicissimo meo.

AMISSĬO, onis, f. *het verliezen, het verlies, bij voorb.* rerum omnium, Cic. ad Div. IV, 3: oppidorum, Cic. Pis. 17: dignitatis, Ibid. 18.

AMISSUS, us, m. *voor* amissio *staat bij* Nep. Alcib. 6.

AMISSUS, a, um, *zie* Amitto.

AMITA, ae, f. *is* [illegible] *zuster*, Cic. Cluent. 10. Liv. XXXIX, 11. Not. Amita magna, i. e. soror avi mei, Pandect. XXXVIII, 10, 10: major i. e. amita avi & aviae seu soror proavi & proaviae, Ibid.: maxima i. e. soror abavi, Ibid.

AMITTO, misi, missum, 3. 1) *eigenlijk van zich zenden, van zich laten gaan, waarvan het ons dikwijls laten gaan, losleten, laten varen, verwaarloozen*, bij voorb. [illegible], Cic. Nat. D. II, 49: hunc amittam hinc, Plaut. Capt. II, 2, 82: me amissiti liberum, Plaut. Men. V, 8, 6: hanc me vis amittere, Terent. And. V, 3, 27: me amissiti vivum, Plaut. Most. II, 2, 2: cf. Plaut. Mil. V, 28 *en* [illegible]: Terent. Phorm. III, 2, 22: *van daar* praedam de manibus, Cic. Verr. IV, 20, *of* manibus, Plaut. Mil. II, 5, 47, i. e. *laten varen en gaan: dus ook* e manibus, Liv. XXVIII, 32: tempus, Cic. Att. VIII, 3 post med.: fidem, Nep. Eum. 10, i. e. [illegible] *niet het, zijne gelofte [illegible] verbreken*, Phaed. I, 10: potestatem, i. e. [illegible] *krachteloos maken, opheffen, bij voorb.* priore (sacramento) amisso, Cic. Off. I, 11. *Doch, dit kan tot* n. 2. *behooren, te weten* amitti *verloren gaan, gevolgelijk ophouden enz.*: lectos ob carien amisimus, Varr. ap. Non., i. e. *hebben ze weggedaan, van ons gedaan*: occasionem, Cic. Caecin. 5. Att. XV, 31: *dus ook* fortitudinem, Cic. Tusc. II, 13 extr.: *van daar* 2) *verliezen, inboeten, bij voorb.* animam, Nep. Epam. 9: *of* vitam, Cic. Marc. 7: oculos, Caes. B. C. III, 53: litem, Cic. Rosc. Com. 4: civitatem, Cic. Or. I, 40: oppidum, Cic. Senect. 4: jus exercitus, Cic. Phil. X, 5: classes, Cic. Verr. Act. I, 5: liberos, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 6: optimates, Nep. Dion. 7, i. e. *hunne gunst*: spem, Justin. XI, 12: *ook* amitti *verloren gaan, bij voorb.* praeclarum amissum est, Liv. III, 30, i. e. *de* [illegible] *enz.*: sacramento priore amisso, Cic. Off. I, 11 extr., *toen de* [illegible], *niet geldend was enz.* Not. Amisti *voor* amisisti, Terent. Eun. II, 2, 10, *en* Amisis *voor* amiseris, Plaut. Bacch. V, 2, 70.

AMMIROR *voor* **ADMIROR**, *zie* Admiror.

AMMITTO *voor* **ADMITTO**, *zie* Admitto.

AMMONEO, *zie* Admoneo.

AMMONIACUS, a, um, 1) sal Ammoniacus *eene soort van natuurlijk zout, dat in* Libijë *onder het zand zou gevonden worden*, Plin. Hist. Nat. XXXI, 7. Ovid. medic. fac. 94: 2) Substantive, Ammoniacum i. e. *een zekere harst of gom, die uit zekeren boom, bij den Tempel van* Jupiter Ammon, *druipt*, Plin. H. N. XII, 23. XXIV, 6: *ook* Cels. V, 5: *ook* V, 18. n. 7, 9. 10 cet., *in welke plaats hij* thymiama *er bij zet, dewijl het tot wierooken (voor de oogen) gebruikt werdt.*

AMMONITRIX, *zie* Admonitrix.

AMMOVEO, *zie* Admoveo.

AMNENSIS, e, i. e. ad amnem situs, Fest.

AMNICOLA, ae, m. & f. *die aan een' rivier woont, bij voorb.* salix, Ovid. Met. X, 96.

AMNICULUS, i, m. *een riviertjen, een beek*, Liv. XXXVI, 22.

AMNICUS, a, um, *de rivier betreffende, daar toe behoorende, daar in of daar bij te vinden, bij voorb.* calami, Plin. H. N. XVI, 36: insula, Ibid. III, 25: amnica stipe vectori data, Apul. Met. VI. p. 181. Elm., i. e. *geld voor het overvaren der rivier, veergeld enz.*

AMNIGĔNA, ae, i. e. amnis filius, in amne natus cet., *bij voorb.* Choaspes, Val. Flacc. V, 585.

AMNIS, is, m. *ook somtijds* f. 1) *de rivier, stroom, komt dikwijls voor, bij voorb.* Cic. Nat. D. II, 7 *en* 9 cet.: *men moet aanmerken* amnis Eridani *voor* Eridanus, Virg. Aen. VII, 659: 2) *ook het van den berg afschietende regenwater, wild water, stortbeek*, Virg. Aen. IV, 164: 3) *voor* aqua, Virg. Aen. XII, 417: 4) amnes Oceani, Virg. Georg. IV, 233, *de stroomen der zee of baaren, golven. Ook staat* amnis *voor de zee, bij voorb.* fluitantibus undis solis abluit amnis equos, Tibull. II, 5, 62: Jam nox — caeruleo laverat amne rotas, Ibid. III, 4, 18. 5) *de vloed, d. i. het vlieten van alle vocht, bij voorb.* musti, Pallad. Octobr. 14 extr. Not. Ablat. amni, Liv. XXI, 5. XXI, 27. *Ook staat het* femin., *bij voorb.* altera amnis, Varr. R. R. III, 5, 9: antiqua amnis, Acc. ap. Non.

AMO, avi, atum, are, 1) *beminnen, liefhebben, komt overäl voor, bij voorb.* aliquem, Cic. Att. II, 20: aliquem amore singulari, Cic. ad Div. XV, 20: patriam, Cic. Catil. III, 5: amare inter se, Cic. Att. VI, 1, i. e. *elkander, en drukt bijzonder het beminnen in 't gemeen uit, zonder er altijd op te zien, of het met overleg geschiede of niet: waarom het somtijds van* diligere i. e. *schatten, of uit achting iemand gunstig zijn, onderscheiden wordt, bij voorb.* non diligi solum, verum etiam amari, Cic. ad Div. XIII, 47: quo quemquam plus amem aut plus diligam, Terent. Eun. I, 2, 16: ut nunc denique amare videar, antea dilexisse, Cic. ad Div. IX, 14: me aut amabis, aut quo contentus sum diliges, Cic. ap. Non.: & amari & diligi vellet, Cic. Verr. IV, 23: te semper amavi dilexique, Cic. ad Div. XV, 7: *van waar het ook van ontuchtige liefde gebruikt wordt, bij voorb.* mulierem, Terent. Hec. I, 2, 40 cet. 2) Amare *zonder* Accusativus, *een vrijster hebben, een meisjen hebben*, Terent. Ad. I, 2, 38: And. I, 2, 14 *en* 20: a lenone, i. e. *een meisjen hebben, dat bij een slavenhandelaar is, bij voorb.* amant a lenone, Plaut. Pseud. I, 2, 69: amat a lenone, Plaut. Poen. V, 2, 132, i. e. *zijn meisjen is bij den slavenhandelaar.* 3) Amare se *op zich zelven verliefd zijn, zich zelven al te zeer beminnen, zich zelven bewonderen*, Cic. Harusp. 9: Off. I, 9 extr.: Attic. IV, 6 med.: Qu. Fr. III, 8, *van verwaande menschen.* 4) *dikwijls heet* amo te *gij behaagt mij, ik ben u genegen, bij voorb.* in Attili negotio te amavi, Cic. ad Div. XIII, 62: amas me de fidicina? Terent. Eun. III, 2, 3: Terent. And. V, 8, 23: merito amo te: *en* amare aliquem, aliquid *ergens vermaak in hebben, met het in zijn schik zijn, bij voorb.* amo meam constantiam, Cic. Att. II, 10 in.: amo amorem tuum, Cic. ad Div. IX, 16, i. e. placet mihi amor tuus: pericrunt illa, quae amabas, Cic. Att. XII, 14 extr., i. e. *die u zoo in mij behaagden: ook met den Accusativus en Infinitivus, bij voorb.* omnibus, quae ira fieri amat, Sallust. Jug. 34, i. e. *geern laat geschieden, geern ziet enz.* 5) *dewijl minnaars geern bij elkander zijn, van daar heet* amare *geern bij iet zijn, bij voorb.* amat janua limen, Horat. Od. I, 25, 3, i. e. *is geern gesloten, is geern toe: van daar geern iet doen, of ook gewoon zijn, bij voorb. met den* Infinitivus, palma toto anno bibere amat, Plin. H. N. XIII, 4: Aurum per medios satellites ire amat, Horat. Od. III, 16, 9, i. e. *gaat geern, is gewoon te gaan:* tecum vivere amem, Horat. Od. III, 8, 24, i. e. libenter vivam: cf. Hor. Epod. VIII, 15. Tacit. Ann. IV, 9. 6) Ita me deus amet, *was een vloek, of eene verzekering* bij God! *bij voorb.* Ter. Eun. III, 2, 21: cf. And. V, 4, 44. Phorm. I, 3, 13: 7) dii te ament, Plaut. Aul. II, 2, 6, *was eene soort van groetenis, God groete u! of welkom enz.* 8) *Bijzonder moet men het* Fut. Amabo *opmerken, het welke buiten het gewoon gebruik in het verzoeken gebruikt wordt, en zeker formulier betekent, wanneer* amabo *of* amabo te *betekent: ik zal u daar voor recht genegen zijn: of als gij zoo goed wilt zijn: luister eens! of ik bid u, bij voorb.* id, amabo, adjuta me, Terent. Eun. I, 2, 70: id agite, amabo, Ibid. 50: amabo, quid ait? Ibid. V, 3, 6, i. e. *hoor ééns enz.*: soror, parce amabo, Plaut. Poen. I, 2, 40: cura, amabo te, Ciceronem, Cic. Att. II, 2: amabo te, advola, Cic. Qu. Fr. II, 10: amabo te, memineris cet., Cic. ad Div. XV, 17: *je dikwijls volgt er* ut *op, zoo dat de Ouden* amabo *of* amabo te *voor* rogo *gebruikt hebben, bij voorb.* amabo te, ut transeas, Terent. Eun. III, 3, 31, i. e. rogo te: *dus ook* Plaut. Men. II, 3, 71: scin' quid te amabo, ut facias! *voor* scin' quid te rogem, ut cet.: nunc te amabo, ut — sinas, Plaut. Cist. I, 1, 106: amabo, ut sinas cet., Plaut. Truc. IV, 4, 19: *ook staat* amare *voor* rogare *met* ut, *bij voorb.* amare ait te multum Erotium, ut ad aurificem deferas, Plaut. Men. III, 3, 1, i. e. rogare, orare cet., *laat u zeer verzoeken enz. Ook zegt* Cicero amabo te *voor* oro te, *waar op* ne *volgt*, ad Qu. Fr. I, 4 in.: amabo te, ne — adsignes cet.: *doch, het kan ook heeten, ik bid u, schrijf het toch aan mijne — niet toe: bij slot is het het zelfde.* Not. 1) amasso *voor* amavero, Plaut. Cas. V, 4, 22: *dus ook* amassis *voor* amaveris, Plaut. Mil. IV, 2, 16: amassint i. e. amaverint, Plaut. Curc. IV, 4, 22. 2) Participium amans *staat dikwijls* Adjective, *en heeft gevolglijk de* Gradus, *die bij* Cicero *en elders voorkomen, ook regeert het dan een'* Genitivus, *bij voorb.* amans tui, i. e. *die u bemint, uw vriend*: amantior tui, *die u meer bemint, een grooter vriend van u*: amantissimus tui, *die u zeer (het meest) bemint, een zeer groot (grootste) vriend, bij voorb.* homines amantes tui, Cic. ad Div. IX, 6: patriae, Cic. Att. IX, 19: amantem, observantem sui, Cic. Rab. post. 16: tui amantiorem, Cic. Qu. Fr. I, 1, 5: nos amantissimos tui, Cic. ad Div. XVI, 7: amans cruoris, Ovid. Pont. II, 9, 46: *ook van levenloze dingen vriendelijk, liefderijk enz., bij voorb.* verba amantissima, Cic. ad Div. V, 15: nomen amantius maternum, Cic. Cluent. 5: verba amantia, Ovid. Fast. VI, 113: *ook staat het* Substantive, *bij voorb.* amans *een minnaar, bij voorb.* Ter. And. I, 1, 49. Ovid. Her. XVII, 35: *ook van echtgenoten, bij voorb.* forte munus amantia,

ti, i. e. *voor haar echtgenoot* Menelaüs, Virg. Aen. VI, 526, *alwaar van Helena gesproken wordt: dus ook* plur. Amantes mutuari, *wisselende*, Terent. And. I, 3, 13. III, 3, 23. Ovid. Art. I, 633.

AMOEBAEUS, a, um, *afwisselend*, *bij voorb.* carmen, Fest. *en* Serv. ad Virg. Ecl. III, 29, i. e. *alwaar twee afwisselend zingen.*

AMOENE, Adv., *aangenaam voor de zinnen*, *bij voorb.* a) *voor den reuk*, fumificare amoene, Plaut. Mil. II, 5, 2, *lieflijk, aangenaam:* b) *voor de oogen*, *bij voorb.* habitare amoenissime, Plin. Epist. IV, 23, i. e. *lustig, vermaaklijk:* Venus — dulce subridens constitit amoene, Apul. Met. X. p. 254. Elm., i. e. *op eene aangename wijze.* c) *voor de ooren*, *bij voorb.* *aangenaam spreken*, Gell. XIV, 1: amoenius exsequebatur.

AMOENITAS, atis, f. 1) *de aangenaamheid voor de zinnen, inzonderheid voor de oogen, de lustigheid voor dezelven, het aangenaam gezicht*, *bij voorb.* fluminis, Cic. Qu. Fr. III, 1, 1: hortorum, Ib. III, 1, 4: litorum, Cic. Nat. D. II, 39: domus, Nep. Att. 13: venerum omnium, Plaut. Stich. II, 1, 5: Syracusarum, Liv. XXIX, 19 extr., i. e. *aangenaamheid, aangenaam leven aldaar:* orationis, Gell. X, 3: *van daar* 2) *de aangename oord*, *bij voorb.* hanc amoenitatem sequor, Cic. Leg. II, 5: cum esses in ista amoenitate, Cic. ad Div. VII, 1 in.: Syracusarum, Liv. XXIX, 19: *doch, het kan ook zijn een aangenaam en lustig leven enz.* 3) *de hoffelijke levenswijze*, Plaut. Men. II, 3, 6: amoenitas amanti malo est: 4) *in 't gemeen de aangenaamheid of vermaaklijkheid, die eene zaak verschaft*, *bij voorb.* studiorum, Plin. H. N. praefat.: vitae, Tacit. Ann. V, 2, i. e. *als men recht goeden cier maakt, recht vrolijk leeft:* Syracusarum, Liv. XXIX, 19 extr., i. e. *het aangenaam leven aldaar: zie hier voor.* 5) *een vleijende titel*, *bij voorb.* mea amoenitas, Plaut. Cas. II, 3, 13. Mil. I, 2, 152, *gelijk in 't Hollandsch: mijn engel, mijn hartjen, mijn oogelijn enz.*

AMOENITER, Adv., i. q. amoene, *bij voorb.* vindemiam agere, Gell. XX, 8.

AMOENUS, a, um, 1) *aangenaam voor de zinnen, inzonderheid voor de oogen: van daar* a) *aangenaam, of schoon om aan te zien, vermaaklijk, lustig*, *bij voorb.* locus, Cic. Or. II, 71: praediola, Cic. Att. XVI, 3: fructus, Liv. XXII, 15: rus, Hor. Ep. I, 10, 6: rosa, Hor. Od. II, 3, 14: amoenior villa, Plin. Paneg. 50: amoenissima pictura, Plin. H. N. XXXV, 10: *van daar* Amoena, scil. loca, *vrolijke, aangename, lustige oorden of plaatzen*, Tacit. Ann. III, 7. Hist. III, 76: b) *schoon, om te hooren, gevolglijk aangenaam*, *bij voorb.* verba, Gell. II, 26: sermones, Gell. XVI, 3. 2) *in 't gemeen aangenaam, vermaaklijk, lustig*, *bij voorb.* vita, Tacit. Ann. XV, 55: ingenium, Ibid. II, 64: *van daar* 3) cultus amoenior, Liv. IV, 44, *de levenswijze van eene vrouw, die te wereldsch, d. i. te lustig, te galant was.*

AMOLIOR, itus sum, 4. 1) *wegzenden, wegmaken, aan eene zijde zetten, verwijderen*, *bij voorb.* onera, Liv. XXV, 36: haec omnia, Plaut. Most. II, 1, 24: uxorem, Tacit. Hist. I, 13: aliquem a fese, Gell. XIX, 1: aliquem ab oculis, Curt. VII, 5: *van daar* se amoliri *zich voortmaken, zich wegpakken*, Terent. And. IV, 2, 24. Plaut. Truc. II, 7, 69. Merc. II, 3, 50: 2) *verwijderen, Tegelijk, of afwenden*, *bij voorb.* periculum, Plin. H. N. XXXII, 2: crimen, Tacit. Hist. III, 75. 3) *aan eene zijde zetten, of met stilzwijgen voorbijgaan*, *bij voorb.* nomen, Liv. XXVIII, 28. Not. Amolitus Passive, *bij voorb.* amolita onera, Liv. XXV, 36: *dus staat ook* amoliri Passive, *bij voorb.* haec omnia, Plaut. Most. II, 1, 24.

AMOLITIO, onis, f. *de wegzending*, *bij voorb.* infantis, Gell. XII, 1 extr.

AMOMUM *en* **AMOMON**, i, n. *schijnt* 1) *een specerijächtig hout, of eene specerijächtige vrucht te zijn, daar de* Romeinen *een' welriekenden balsem van maakten*, Plin. H. N. XII, 13. XVI, 32: *en* Virg. Ecl. III, 89. IV, 25: 2) *bijzonder dezen balsem zelve*, Ovid. Pont. I, 9, 52. Martial. V, 65. Pers. III, 104. Not. amomon *staat* Plin. H. N. XXVI, 7. 3) *zal ook de boom zelve zijn, en dus schijnt het te staan*, *bij voorb.* Plin. H. N. XII, 13 in. amomi uva: *maar daar schijnt beter de* Nominat. amomus *te volgen, en dus kan ook hier de* Nominativus *zijn.*

AMOR, oris, m. 1) *de liefde, neiging, genegenheid zoo wel jegens menschen als zaken*, *bij voorb.* consulatus, Cic. Sull. 26: cognitionis, Cic. Fin. IV, 7: *doch, het kan in beiden ook begeerte zijn:* amores sancti, Ibid. III, 20, i. e. *onschuldige, strafelooze liefde:* amore impulsus, Cic. ad Div. X, 3: amare aliquem amore singulari, Ibid. XV, 23: amplecti aliquem amore, Cic. Att. VII, 1: *van daar* in amore esse alicui, Cic. Verr. IV, 1: *bij iemand in liefde staan, d. i. bemind worden:* habere amorem erga aliquem, Cic. ad Div. IX, 14. Dom. 39: habere aliquem in amore, Cic. ad Div. X, 28, i. e. *beminnen, liefhebben: dus ook* amore, Ibid. XV, 21. 2) *eene geliefde persoon, lieveling*, *bij voorb.* redeo ad amores nostros, Cic. Phil. VI, 5: Piliae dic salutem & Atticae, amoribus meis: *van daar* in amoribus esse, Cic. ad Div. VII, 32. Att. VI, 1 med., *onder de lievelingen zijn, d. i. geliefd worden enz.: ook kan men hier toe brengen* esse in amore, *zie hier voor.* Item amores meos, Plaut. Poen. I, 1, 79: 3) *de Minnegod*, Cupido, *bijzonder bij Dichters*, *bij voorb.* Virg. Aen. I, 689 (693): *somtijds zijn er meer dan één: van daar* amores, *bij voorb.* Stat. Sylv. I, 1, 120: Claudian. de laud. Stil. II, 356: Ovid. Met. X, 516: 4) *de begeerte, verlangen*, *bij voorb.* amor habendi, Horat. Ep. I, 7, 87: amor cognoscere, Virg. Aen. II, 10, *voor* cognoscendi: *dus ook* cognitionis, Cic. Fin. IV, 5: consulatus, Cic. Sull. 26: *zie hier voor:* laudis, Hor. Ep. I, 1, 36. Not. amos *voor* amor, Plaut. Curc. I, 1, 2.

AMORABUNDUS *voor* **AMANS**, *zegt* Laberius *bij* Gell. XI, 5.

AMOS, *zie* Amor.

AMOTIO, onis, f. *de wegmaking, wegzending, verwijdering*, *bij voorb.* doloris, Cic. Fin. I, 11.

AMOTUS, a, um, *zie* Amoveo.

AMOVEO, ovi, otum, 2. 1) *wegdoen, aan eene zijde doen, verwijderen*, *bij voorb.* hominem, Terent. Ad. IV, 2, 14: aliquem a procuratione, Cic. Harusp. 20: virgas a corpore, Cic. Rab. perd. 4: aliquem ex istis locis, Cic. Att. I, 12: *ook* loco, Plaut. Truc. I, 1, 64: metum, Terent. And. I, 2, 10: metum, invidiam, cupiditates, Cic. Cluent. 58: se, Terent. Phorm. III, 3, 34: nomen, Liv. XXVIII, 28, i. e. *aan eene zijde zetten:* opinionem hanc a me amotam volo, Terent. And. III, 2, 30, *verwijder ze van mij, d. i. geloof dat niet van mij enz.:* amorem ex animo, Terent. And. II, 1, 7: victum ab aliquo *de dagelijksche kost verwijderen, d. i. onttrekken*, Nep. Eum. 1: *van daar* 2) *afwenden*, *bij voorb.* bellum, Liv. V, 35 extr.: culpam a se, Liv. IV, 41: 3) *verwenden*, Pandect. XXV, 2, 3. *Dus ook* Particip. amotus, a, um, *verwijderd enz.*

AMPELINUS, a, um, *van den wijnstok*, *bij voorb.* molochina, ampelina, Caecil. ap. Non.

AMPHEMERINON, genus febrium i. e. *de alledaagsche koorts*, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 16.

AMPHIBIUM, scil. animal, *het geen zo gelijk in 't water en op het land leeft: het is een* Grieksch *woord*, Varr. L. L. IV, 13.

AMPHIBOLIA, ae, f. *eene dubbelzinnigheid der woorden*, Cic. Div. II, 56. Auct. ad Her. II, 11.

AMPHIBRACHYS, yos, m. *eigenlijk aan weêrskanten kort, van daar* scil. pes *een lid of voet van een vers, bestaande uit eene korte, lange, en weder korte lettergreep*, *bij voorb.* tĭmērĕ, Quintil. IX, 4. *Men vindt daar voor ook* Amphibrachus *en* Amphibrevis.

AMPHIMACRUS, i, *eigenlijk van vooren en van achteren lang: van daar* scil. pes, *een lid of voet van een vers, uit drie lettergreepen, eene lange, korte, en weder eene lange, bestaande*, Quintil. IX, 4. *Hij heet ook* Creticus.

AMPHIMALLUM, i, *eigenlijk aan weêrskanten ruig: van daar* scil. vestimentum, *een gewerkt kleed of doek, dat aan weêrskanten harig, ruig, of wollig is*, Plin. H. N. III, 48.

AMPHISBAENA, ae, f. *zoo heet eene slang, om dat zij voor- en achterwaards kruipt*, Plin. H. N. VIII, 23. Solin. 27 (40). Lucan. IX, 719.

AMPHITAPUS, a, um, *bij voorb.* Amphitapa, scil. vestis i. e. *een deken, matras, van weêrskanten ruig, of wollig*, *bij voorb.* mollis, Varr. ap. Non.: amphitapae villis ingentibus molles, Lucil. ap. Non. *Ook* Ulpian. in Pand. XXXIV, 2, 24: vestimenta — virilia sunt togae, tunicae, palliola, vestimenta stragula, amphitapa cet., *alwaar het een* gen. neutr. plur. *schijnt te zijn.*

AMPHITHALAMUS, i, *een vertrek voor het huisgezin, tegen het vertrek van den huisvader*, Vitruv. VI, 10.

AMPHITHEATRALIS, e, *Amphitheâtraalsch, d. i. het Amphitheâter betreffende, daar in te vinden, of daar toe behoorende enz.*, *bij voorb.* spectaculum, Plin. H. N. XI, 24. Martial. XI, 70.

AMPHITHEATRUM, i, n. *een Amphitheâter; was eene groote ronde of liever ovaalronde Schouwburg, waarin bijzonder de* ludi gladiatorii *gehouden werden. Het bestond eigenlijk uit twee Theâters. Een Theâter is een bijna cirkelvormig gebouw, welks eene zijde rond, en de andere, dat het toneel is, breed was. Wanneer men twee zoodanige* Romeinsche *Theâters aan de breede zijden samen zet, dan ontstaat een Amphitheâter.* Statilius Taurus *heeft onder Keizer* Augustus, *op derzelfs aanmoediging, het eerst een bestendig Amphitheâter gebouwd, volgends*

Suet.

Digitized by Google

Suet. Aug. 29. Het woord staat elders ook, bij voorb. Martial. de Spectac. 1.

AMPHORA, ae, f. was 1) een ons niet volkomen bekend vat van aarde of klei, en andere stoffe, met hengsels voorzien, dat overal tot gebruikt, en waar in alles gedragen werdt, zoo als bij ons in koppen, kruiken, fleschen, bij voorb. honig, olijven enz., bijzonder wijn, wanneer men het een pot, fles, bouteille, zou moeten overzetten, bij voorb. Bacchus in amphora, Hor. Od. III, 16, 34: olearia, Cato R. R. 10, i. e. tot het dragen van olijven: cf. Cato R. R. 113. Petron. 34. Nep. Hann. 9. Plin. H. N. XXXVI, 7 e Nepote: Hor. Art. 31. Od. III, 8, 10. Hor. Epod. II, 15. Not. amphora nafiterna of naffiterna, Cato R. R. 11, i. e. misschien een sprengkruik, of gieter. 2) werdt het ook als eene mate van natte dingen gebruikt, wanneer het acht congios of 48 Sextarios (i. e. kalve kannen) in zich bevatte: hoewel op de eene plaats denkelijk meer of min dan op eene andere, bij voorb. quaternos denarios in fingulas vini amphoras portorii nomine exegiffe, Cic. Font. 5: mellis, Cic. Verr. II, 74: omtrent naar onze wijze, een ton, of emmer enz. 3) als eene schepmaat, bij voorb. navis trecentarum amphorarum, Liv. XXI, 63, zoo als wij zeggen van 300 ton: dus ook Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15: naves onerarias, quarum minor nulla erat duum amphorum: alwaar amphorum voor amphorarum staat: dus ook Plin. H. N. VI, 22: magnitudo navium ad terna millia amphorum.

AMPHORALIS, e, i. e. de maat, die een Amphora bevat, bij voorb. vas, Plin. H. N. XXXVII, 2.

AMPLE, Adv., wijd, van een plaats: van daar 1) wijdluftig, rijklijk, bij voorb. nutrire valetudinarios, Celf. praef. prope fin., indien het hier niet is op eene algemeene wijze, niet overeenkomstig elke ziekte in 't bijzonder: amplius edere, Terent. Heaut. I, 2, 11, i. e. rijklijker: doch, het kan ook zijn heerlijker, prachtiger: dus ook exornare ample magnificeque triclinium, Cic. Verr. IV, 27: ampliffime dare agrum militibus, Cic. Phil. V, 19, i. e. zeer rijklijk, op het rijklijkst: ample dicere, Cic. Brut. 55. Opt. gen. or. 4, i. e. rijklijk, wijdluftig, uitvoerlijk: doch het kan ook zijn heerlijk, met sieraad der welsprekendheid. 2) aanzienlijk, met aanzien, op eene aanzienlijke wijze, heerlijk, prachtig, bij voorb. ample exornare triclinium, Cic. Verr. IV, 27: amplius edere, Terent. zie hier vooren: ampliffime honores gerere, Cic. Verr. II, 46, en efferri begraven worden, Cic. Phil. IX, 7. Ook van spreken, bij voorb. ample loqui, Cic. Tusc. V, 8, i. e. groot, heerlijk spreken: ample dicere, Cic. Brut. 55: opt. gen. or. 4, heerlijk, d. i. met rijkdom van uitdrukking, met aanwending van sieraad der redenaaren: zie hier vooren. 3) bijzonder moet men den Comparativus amplius opmerken, deze betekent niet alleen wijdloopiger, rijklijker, heerlijker, aanzienlijker, prachtiger, maar ook a) wijders of meer, bij voorb. quid vultis amplius, Cic. Mil. 13: quid vis amplius? Cic. Rosc. Am. 50: quid quaeris amplius, Ibid.: nihil dico amplius, Cic. Planc. 7: nihil dicam amplius, Cic. Marc. 6: quid amplius facere potuiffet, Cic. Harufp. 24: quid eft quod amplius exfpectes, Cic. Cat. I, 3: b) meer of langer, bij voorb. amplius triennio, Cic. Rosc. Com. 3: ook amplius triennium, Ibid., alwaar quam ontbreekt: zoo als dit dikwijls achter amplius ontbreekt, en achter de Ablativus niet volgt, bij voorb. Amplius funt fex menfes, Ibid., het is meer dan zes maanden enz. Bijzonder was amplius het woord, het welk de Praetor, of de geen, die een onderzoek hieldt, uitsprak, wanneer hij de zaak tot eenen anderen dag wilde verschuiven. Van daar amplius pronuntiare, Cic. Verr. I, 9. Brut. 22 in., i. e. de zaak verschuiven, eigenlijk uitspraak doen, dat de zaak andermaal zal ondernomen worden: dit heet ook ampliare, zie Amplio. c) bovendien, meer of wijders, bij voorb. quid eft, quod tibi mea ars efficere poffit amplius? Terent. And. I, 1, 4: quid vis amplius: quid vultis amplius? Cic. zie a, zoo als er dan meer van daar hier behoort. d) Ook staat het voor plus meer of iet meer, en staat Substantive, ook heeft het wel den Genitivus bij zich, zoo dat het als dan meer het Neutrum van Amplior dan het Adverbium schijnt te zijn, bij voorb. amplius facere meer, iet meer, doen, Liv. XXII, 9 extr.: dus ook quid amplius facere potuiffet, Cic. Harufp. 24: neque amplius requifivit, Nep. Thrafyb. 4, i. e. verlangde niets meer: amplius millia 24, Caef. B. C. III, 99: non amplius hominum quinque millia, Cic. Att. II, 16: hoc amplius nog meer, buitendien, Cic. ad Div. IX, 25. Fin. V, 4. Phil. XII: 21: amplius petere, Cic. ad Div. XIII, 28. Brut. 5: daturus non fum amplius, Cic. Verr. IV, 29: hoc eft paulo amplius quam privatus, Cic. Verr. Act. I, 13: fi amplius obfidum velit, meer gijzelaars, Caef. B. G. VII, 9.

AMPLECTO, ĕre, voor Amplector, Plaut. Rud. III, 5, 36: van daar Amplectier voor amplecti Paffive, Lucil. ap. Prifc.

AMPLECTOR, exus fum, 3. omvatten, eigenlijk, bij voorb. genua alicujus, Plaut. Ciſt. II, 2, 3, 25. Rud. I, 5, 16: anfas acantho, Virg. Ecl. III, 45: compedes amplectuntur crura, Plaut. Capt. III, 4, 120: aeftuarium amplectitur intra fe infulam, Plin. H. N. V, 1: aram, Tac. Ann. XII, 24: locum exedris & porticibus, Plin. Ep. X, 75, i. e. omvatten, influiten enz. Van daar 1) omvatten, Tropisch, of omhelzen, liefkozen, teder jegens iemand zijn, beminnen, schatten, eeren, bij voorb. aliquem amore, Cic. Att. VII, 1: officiis, Cic. ad Div. V, 8: aliquem amiciffime, Ibid. VI, 6: animum alicujus, Ibid. V, 19: virtutem alicujus, Cic. Phil. X, 9: jus civile, Cic. Or. I, 55, i. e. liefhebben, achten, zich daar aan overgeven: dus ook artem, Ibid. 25: fe amplecti re, Hor. Sat. I, 2, 53, i. e. zich veel verbeelden over of wegens iet, zich zelven, als 't ware, deswegens achten, beminnen enz.: plebem, Cic. Mil. 27: 2) aanvatten, aangrijpen, bij voorb. manibus faxa, Liv. V, 47: 3) befluiten, omgeven, omringen, bij voorb. hoftium aciem, Liv. XXXI, 21: 4) famenvatten, bij voorb. oratores, Cic. Or. III, 19. Van daar 5) iet mede daar onder begrijpen, mede infuiten, bij voorb. Caefaris fententia amplectitur omnes acerbitates, Cic. Cat. IV, 4: quod idem virtutis nomine amplectimur, Cic. Tufc. II, 13 in., wij begrijpen het onder den naam enz., d. i. drukken het daar mede uit: van daar 6) verbis pluribus amplecti argumentum, Cic. Rosc. Com. 12, verder uitbreiden. 7) cogitationem toto pectore amplecti, Cic. Att. XII, 35, i. e. ter harte nemen. 8) beminnen, gunstig zijn, bij voorb. virtutem, Cic. Phil. X, 9: nobilitates hominum, Cic. ad Div. IV, 8, of ook prijzen: van daar fe amplecti, Hor. Sat. I, 2, 53: zie hier vooren n. 1. Not. paffive, zie Amplecto.

AMPLEXO, are, voor AMPLEXOR, bij voorb. amplexabo, Plaut. Poen. V, 4, 60: amplexato (Imperat.), Cic. Cluent. 44 med. Edit. Ernest.: Amplexa (Imperat.), Acc. ap. Non. Van daar amplexetur Paffive, Lucil. ap. Prifc.

AMPLEXOR, atus fum, ari, is het zelfde, als Amplector; te weten, omvatten, omhelzen, bij voorb. aliquem, Cic. ad Div. I, 9. §. 21, 53: amicam, Plaut. Pfeud. II, 4, 32: aram, Plaut. Rud. III, 3, 33: amplexari atque ofculari inter fe, Plaut. Mil. V, 1, 40, i. e. fe invicem: cf. Afin. V, 2, 32: Truc. V, 33. Van daar 1) liefkozen, teder of vriendelijk iemand behandelen, bij voorb. Appius me totum amplexatur, Cic. Qu. Fr. II, 12: ook kan men uit het bovenstaande hier toe brengen Cic. ad Div. I, 9. §. 53: 2) iet beminnen, zich aan eene zaak overgeven, genieten, bij voorb. otium, Cic. Mur. 38: Sext. 45: 3) aliquid amplexari van Wijsgeeren, iet beweeren, als waar aannemen, bij voorb. voluptatem, Cic. Or. III, 17: virtutem, Cic. Fin. II, 9: fpecies, Cic. Acad. I, 9 in. Not. Amplexo Active, zie hier voor.

AMPLEXUS, us, m. 1) de omvatting, omhelzing, omsingeling, bij voorb. ferpentis, Cic. Div. I, 56: Aegypti partem Nilus — amplexu fuo determinat, Plin. H. N. V, 9: vallis in amplexu nemorum fedet, Stat. Theb. VI, 255: 2) in 't bijzonder de omhelzing, omdruwing, bij voorb. fubtrahere fe amplexu, Virg. Aen. VI, 698: dare amplexus, Ibid. I, 687: ire in amplexus, Ovid. Met. XI, 228: ruere in amplexus, Senec. Hippol. 705: amplexu tenere aliquem, Tacit. Ann. XII: 68: amplexu & ofculo aliquem dimittere, Suet. Oth. 10: circumfundi amplexibus, Vellej. II, 123, alwaar het dan ook dikwijls eerbaar voor concubitus staat.

AMPLIATIO, onis, f. 1) de verwijding, uitbreiding. Van daar 2) vergrooting: 3) wanneer men iet verder uitstelt. Van daar bijzonder in gerichtszaken, het uitstel der richtelijke uitspraak, uit hoofde van onzekerheid, Afcon. Ped. in Cic. Verr. I, 9. Senec. controv. I, 3 extr.

AMPLIFICATIO, onis, f. 1) de verwijding, uitbreiding, bij voorb. van een huis enz. Van daar vergrooting, vermeerdering, bij voorb. honoris & gloriae, Cic. Off. II, 12: rei familiaris, Ibid. I, 8: pecuniae, Cic. Div. II, 14. 2) In de redenerkunst de uitbreiding eener stelling door het inlasschen van meer stellingen, door eenen rijkdom van uitdrukkingen, wanneer men in plaats van één woord er meer zet enz., Cic. Or. 29. Partit. & Or. III, 27. Quintil. VIII, 4.

AMPLIFICATOR, oris, m. de verwijderaar, uitbreider, gevolglijk vergrooter, vermeerderaar, bij voorb. dignitatis, Cic. ad Div. X, 12: rerum, Cic. Tufc. V, 4.

AMPLIFICO, avi, atum, are, 1) verwijden, uitbreiden, vergrooten, bij voorb. regnum, Liv. XXXVII, 53 med.: urbem, Liv. I, 44. Cic. Catil. III, 1: fonum, Cic. Nat. D. II, 57: facultatem differendi, Ibid. 67: 2) in het spreken uitbreiden, bij voorb. aliquid, Cic. Or. III, 26, 27: I, 53, i. e. uitvoerig, door het inlasschen van meer stellingen, en door eenen rijkdom van uitdrukkingen, eene

zaak

zaak voordragen, en gevolglijk maken, dat men haare waare geſteldheid ziet en voelt. 3) *vergrooten, vermeerderen, bij voorb.* voluptatem, Cic. Fin. I, 11: ſonum, Cic. Nat. D. II, 57: pretium, Cic. Dom. 9: fortunam, Cic. Amic. 16: dolorem, Pacuv. ap. Cic. Tuſc. II, 21: auctoritatem, Caeſ. B. G. II, 14: Cic. Manil. 16: facultatem diſſerendi, Cic. Nat. D. II, 67. 4) *aanzienlijk maken, bij voorb.* aliquem honore & gloria, Cic. Leg. III, 14. Plin. Paneg. 69.

AMPLIFICUS, a, um, *prachtig*, Catull. 6, 265.

AMPLIO, avi, atum, are, 1) *wijder maken, verwijden, bij voorb.* templum, Suet. Aug. 18: imperium, Suet. Caeſ. 44: vulnus, Celſ. V, 5. n. 2: plagam, Ibid. n. 1: ſpatium aetatis, Martial. X, 23. *Van daar* 2) *vergrooten, vermeerderen, bij voorb.* vires, Plin. H. N. XXIII, 2: numerum, Plin. Paneg. 54: cenſum ſenatorum, Suet. Aug. 41: rem, i. e. *het vermogen*, Hor. Sat. I, 4, 32: ſervitia i. e. numerum ſervorum, Tacit. Hiſt. I, 78: honorem, Auct. B. Hiſp. 42: 3) *aanzienlijk of aanzienlijker maken, bij voorb.* nomen, Martial. VIII, 66: 4) *bijzonder wordt* ampliare *of* ampliare aliquem *van de Richters gebruikt, wanneer zij het vonnis over den gedaagden uitſtellen, bij voorb.* poteſtas ampliandi, Cic. Caecin. 10: hominem nefarium, Auct. ad Her. IV, 36: cujus cauſa ſepties ampliata eſt, Val. Max. VIII, 1, 11: bis ampliatus eſt reus, Liv. XLIII, 2, *zijn vonnis is tweemaal uitgeſteld.*

AMPLĬTER, Adv., *voor* ample, 1) *rijklijk, heerlijk, bij voorb. ſmullen enz., bij voorb.* obſonari, Plaut. Caſ. II, 8, 65: aliquem accipere hilare atque ampliter, Plaut. Merc. Prol. 98: ſumtum facere ampliter, Plaut. Stich. V, 4, 10: laudare, Gell. II, 6: dicere aliquid, Gell. X, 3: 2) occupatum eſſe ampliter, Plaut. Ciſt. II, 3, 55, i. e. valde.

AMPLĬTŪDO, ĭnis, f. 1) *de wijdte, of de wijde omvang, of gevolglijk de zinlijke grootte, bij voorb. van een ſtandbeeld*, Cic. Verr. IV, 49: membrorum, Varr. R. R. II, 4, 3: corporis, Suet. Calig. 35. Plin. Ep. VI, 16. §. 13: ſtadiorum, Plin. H. N. XIV, 2: foliorum, Ib. XII, 1: *van daar* amplitudo numeri i. e. numerus pluralis, Gell. XIX, 8. §. 12: 2) *de grootte, Tropiſch, bij voorb.* animi *van geest*, Cic. Tuſc. II, 26: *ook kan men hier toe brengen* foliorum, membrorum, corporis, *uit het voorgaande:* nominis, Cic. Mur. 7: rerum geſtarum, Nep. Att. 18. *Ook* 3) *in het ſpreken de uitvoerigheid of rijkdom in gedachten en woorden*, Gell. VII, 14 in. 4) *bijzonder de aanzienlijkheid, bij voorb. van iemand, of deszelfs aanzien, uit hoofde van zijnen voornamen ſtand, zijn voornaam ambt enz.*, Cic. Invent. II, 55. Roſc. Am. 1. Or. II, 39: Off. I, 20: *ook kan men hier toe brengen* nominis, rerum geſtarum, *zie hier voor.* Not. Amplitudines, *bij voorb.* honorum, Cic. Fin. IV, 7: virtutum, Gell. IV, 9.

AMPLIUS, *zie in* Ample.

AMPLIUSCŬLUS, a, um, *eenigzins groot of aanzienlijk, bij voorb.* fortuna, Apul. Apol. p. 322. Elm.

AMPLO, are, *voor* Amplifico, *bij voorb.* cauſam humilem dictis, Pacuv. ap. Non.

AMPLUS, a, um, 1) *wijd of van wijden omvang, gevolglijk groot, bij voorb.* curia ampliſſima, Cic. Verr. IV, 53: domus, Cic. Off. I, 39: inſula ampliſſima, Plin. H. N. VI, 20: mortali ſpecie amplior, Suet. Aug. 94: ampliſſima pecunia, Cic. Roſc. Am. 31: porticus, Virg. Aen. III, 353. *Van daar* 2) *groot in 't gemeen, bij voorb.* morbus amplior, Terent. Hec. III, 1, 50: amplior exercitus, Suet. Veſp. 4: ampliſſima pecunia, Cic.: curia, *zie hier voor:* ampliſſima dies, Plin. H. N. VI, 34: vires, Lucret. V, 1173: *ook groot, d. i. aanzienlijk, bij voorb.* res geſtae, Cic. Att. VIII, 9: praemia, Cic. Mil. 22: munus aedilitatis amplius, Cic. Verr. I, 5: honor, Provinc. 11. 3) *aanzienlijk, of voortreflijk, heerlijk, bij voorb.* occaſio, Cic. Verr. II, 25: funus, Nep. Eum. 4: triumphus ampliſſimus, Ibid. Cat. 1: praemia, res geſtae, *zie hier voor.* 4) *Aanzienlijk, d. i. aanzien gevende, bij voorb.* ampliſſimae res geſtae, Cic. Att. VIII, 9: *hier toe behoort* triumphus cet. *uit het voorgaande. Van daar* amplum tibi eſt, Liv. XXVIII, 42, *en* IX, 30, *geeft u aanzien, eere.* 5) *aanzienlijk, in aanzien ſtaande, geëerd, bij voorb.* homo virtute ampliſſimus, Cic. Caecin. 36: collegium, Cic. Verr. IV, 49: homines, Cic. Phil. III, 8. *Ten tijde van* Cicero *plagt men* ampliſſimus *als een Titel te gebruiken*, a) *van Veldheeren en de* Conſuls, b) *van den gantſchen Senaat: van daar* ſenatus ampliſſimus i. e. *de doorluchtige Senaat: van daar is* ampliſſimus ordo *de Senaat; bij voorb.* Plin. Ep. X, 3. Suet. Veſp. 2: *hoewel ook andere ſtanden zoo heeten, bij voorb.* ampliſſimi ordines, Cic. Mil. 2. 6) orator amplus, Cic. Or. 9. Brut. 68, *is, die de zaak niet mager, maar met eenen rijkdom van woorden en gedachten, gevolglijk wijdloopig en met allen redenkunſtigen ſieraad voordraagt.* Not. *dat* Amplius *meer, iets meer enz., van* Amplus, *en niet van* Ample, *is, zie* Ample.

AMPULLA, ae, f. (*Is denklijk uit* olla *en* amb *of* ἀμφὶ i. e. *van weêrskanten, zie* Amphibrachys, amphimacrus, amphimallum cet., *gevolglijk eigenlijk een pot, die aan beide kanten een oor of handvatzel heeft*), 1) *een vat van allerhande ſtoffe, bij voorb. aarde, glas, leder enz., tot allerhand, bij voorb. voor azijn enz., bijzonder olie, eene fles, bouteille*, Cic. Fin. IV, 12. Plin. H. N. XX, 14. Suet. Domit. 11. *Het ſchijnt in 't gemeen twee handvatzels gehad te hebben, en met een buik gemaakt te zijn; van daar* 2) Horat. Art. 97, projicit ampullas i. e. *pogcherijën.*

AMPULLĀCĔUS, a, um, *bij voorb.* 1) pira ampullacea, Plin. H. N. XV, 15, i. e. *in de gedaante eener fles.* 2) corium ampullaceum, Colum. VIII, 2 extr., i. e. *misſchien een ſtuk leder van eene fles.*

AMPULLĀRIUS, a, um, *zich met fleſſen* (*Bouteilles*) *bezig houdende: van daar* Subſtantive, ſcil. homo, *die lederen fleſſen maakt, of die fleſſen met leder overtrekt*, Plaut. Rud. III, 4, 51.

AMPULLOR, ari, *groot, verheven, ſpreken, gelijk een Tragedieſchrijver*, Horat. Ep. I, 3, 14.

AMPŪTĀTIO, onis, f. 1) *het beſnoeien, afſnoeien, bij voorb. van ranken*, Cic. Senect. 15: 2) *het afgeſnoeide hout zelve, bij voorb.* ſeſtertiis ſeptingentis amputatio veniit, Plin. H. N. XXII, 15.

AMPŪTO, avi, atum, are, 1) *rondom afſnoeien: van daar* 2) *iets afſnoeien of afhouwen van iets, bij voorb.* ſi quid peſtiferum eſt, Cic. Phil. VIII, 5: manus, Suet. Galb. 9: humeros trunco tenus, Senec. Thyeſt. 761: alicui caput, Suet. Galb. 20. *Van daar* 3) *beſnoeien, bij voorb.* vitem, Cic. Senect. 15: *van daar Tropiſch, beſnoeien, d. i. verkorten, in 't kort ſamen trekken, bij voorb.* multitudinem ſententiarum, Cic. Acad. IV, 45: longa colloquia, Senec. Med. 530, i. e. *verkorten, of aan een zijde zetten enz.:* narrationes, Cic. Partit. 5: 4) *wegſnoeien: van daar* a) *wegmaken, wegzenden, bij voorb.* omnem errorem, Cic. Fin. I, 13: moras, Juſtin. XXIV, 7: longa colloquia, Senec. Med. 530: b) *verminken, bij voorb.* exoletos, Senec. Controv. X, 4 extr., i. e. *caſtreeren, ſnijden: van daar Tropiſch*, infracta & amputata loquuntur, Cic. Or. 51, i. e. non apte cohaerentia.

AMSEGĔTES, i. e. quorum agri viam tangunt, Feſt.

AMTERMĬNI, i. e. qui circa terminos manent, Feſt.

AMULĒTUM, i, n. *een ſijmpathetisch middel tegen ziekte en betovering, bijzonder dat men aan den hals hangt, bij voorb.* inter amuleta eſt, urinae inſpuere, Plin. H. N. XXVIII, 4 ante med.: veneficiorum, Ibid. XXIX, 4: ſcarabaeorum cornua adalligata amuleti naturam obtinent, Ibid. XXX, 15: ſuccinum infantibus adalligare amuleti ratione, Ib. XXXVII, 3.

AMULUM, *zie* Amylum.

AMURCA, ae, f. *het vuil van de uitgeperſte olijven, de oliedroesſem, oliedroeſſe*, Varr. R. R. I, 51. I, 55. I, 61. Plin. H. N. XV, 18. Virg. Georg. III, 448.

AMURCARĬUS, a, um, *bij voorb.* dolia amurcaria i. e. in quibus amurca ſervatur, Cato R. R. 10.

AMUSĬA, ae, i. e. imperitia canendi, Varr. ap. Non.

AMUSSIS, is, f. *een inſtrument der handwerkslieden, bij voorb. timmerlieden, metzelaars enz., om de gelijkheid van eene zaak te beoordeelen, het richtſnoer, regel, lineaal enz.*, Varr. ap. Non.: cf. Auſon. Idyll. XVI, 10: *van daar* ad amuſſim *naar den regel of richtſnoer, gevolglijk ſtipt, naauwkeurig, punctlijk*, Varr. R. R. II, 1. 26: Gell. XX, 1. Not. *voor* ad exemplum, Terent. Hec. I, 2, 88, *wil* Bentley *liever lezen* ad amuſſim.

AMUSSĬTO, are, *naar het richtſnoer maken, naauwkeurig maken, bij voorb.* amuſſitata indoles, Plaut. Mil. III, 1, 38.

AMUSSĬUM, i, (*misſchien* ſcil. inſtrumentum), *een werktuig, om de richting der winden te vinden: kompas*, Vitruv. I, 6.

AMUSOS, i, i. e. indoctus, Vitruv. I, 1.

AMYGDĂLA, ae, f. 1) *een amandel, of amandelpit*, Plin. H. N. XII, 9. XIII, 9. 2) *de amandelboom*, Colum. V, 10 extr. Plin. H. N. XVI, 25 *en* 26.

AMYGDĂLACĔUS, a, um, 1) *den amandelboom gelijk, bij voorb.* folium, Plin. H. N. XXVI, 11: 2) *den amandelpit gelijk.*

AMYGDĂLĔUS, a, um, i. q. amygdalinus, *bij voorb.* ramus, Pallad. de inſit. 157.

AMYGDĂLĪNUS, a, um, 1) *uit amandelen, bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XV, 7. XXVI, 4: nux, Seren. Samm. 26, i. e. *amandel.* 2) amygdalina pruna i. e. *geënt op een' amandelboom*, Plin. H. N. V, 13.

AMYGDĂLUM, i, n. 1) *een amandel, amandelpit*, Pallad. Januar. XV, 10: amarum,

rum, Scrib. larg. comp. 5. 2) *de amandelboom*, Colum. Arb. 25.

AMYGDĂLUS, i, f. *de amandelboom*, Pallad. Januar. XV, 6: amygdalus ſeritur cet.: teneras nuces amygdalus creabit, Ibid. §. 11.

AMYLUM *of* **AMŬLUM**, i, *fijn, zonder molen toebereide meelbloeme, de Duitſchers noemen het amelmeel*, Cato R. R. 87. Celſ. II, 20. Plin. H. N. XVIII, 7.

AMYSTIS, ĭdis, f. *ſchijnt eene ſoort van drinken te zijn, als men eenen beker of ander groot drinkvat in eenen teug uitdrinkt*, Horat. Od. I, 36, 14.

AN, Adv., I) *dient tot eene vraag, en wel* a) *tot eene eenvouwige, wanneer het of niet, of door* miſſchien *of* wel, *vertaald wordt, bij voorb.* an conſectis cet., *geloofl gij enz.*, Cic. Phil. I, 6: an poteſt ulla eſſe ex natis, Cic. Piſ. 5: an Scythes potuit cet., Cic. Tuſc. V, 32: an abiit? Terent. Eun. IV, 5, 7. Not. *Dikwijls ſtaat het alleen, d. i. het behoort tot geene ſtelling: dan moet het* miſſchien *vertaald worden, bij voorb.* Cic. Verr. III, 80: an, quod — incenſa eſt? an, quod ager — vaſtatus eſt? an, quod forum — ſanguine redundavit? an, quod — navigavit? *miſſchien om dat enz., alwaar het viermaal zoo ſtaat:* b) *tot eene dubbele (of meervouwige) vraag van twee (of meer) onderſcheiden dingen, wanneer het het laatſt ſtaat, en* of *betekent; en de eerſte vraag het lidwoordjen* ne, utrum, *of zelfs niets voor zich heeft, bij voorb.* vivitne (utrum vivit) an mortuus eſt? *of ook* vivit, an mortuus eſt? *Het is zeer gewoon, bij voorb.* utrum adſeveratur, an tentatur? Cic. Verr. II, 10: utrum ea veſtra an noſtra culpa eſt? Cic. Acad. IV, 29: intellextin' (i. e. intellexiſtine)? an nondum ne hoc quidem? Terent. And. I, 2, 30: ipſe percuſſit, an aliis occidendum dedit? Cic. Roſc. Am. 27, *heeft hij — of enz. Ook kan* an *alsdan één en meermaalen herhaald worden, bij voorb.* Utrum — abſtulit? an — dedit? an — ademit? an — commutavit? Cic. Verr. III, 36: utrum hoſtem, an vos, an — fortunam ignoratis? Liv. XXI, 10: Romamne venio, an hic maneo, an Arpinum fugio? Cic. Att. XVI, 8: iine, — indigni erant? an iſte non commovebat? an res videbatur? Cic. Roſc. Am. 41, *alwaar overal* utrum *en* ne *kon weg blijven. Dus is het ook, wanneer het geene, ten minſten geene regelrechte vraag is, d. i. wanneer* utrum *of, of* ne *of voorgaat, of wel, indien deze lidwoordjens ontbreken, dit of voordſ gedacht wordt, bij voorb.* utrum locutus ſit, an cet., Cic. ad Div. VII, 16: neſcio, gratulerne an timeam, Ibid. II, 5: nemo poteſt dicere, utrum — plus biberit, an vomuerit, an effuderit, Cic. Piſ. 10: quaeſitum eſt, in totone — an — an — numerus tenendus ſit, Cic. Or. 61: reſpondeat, qui ſit Verrutius? mercator, an negotiator, an arator, an pecuarius, Cic. Verr. II, 77: refert, qui audiant, ſenatus an populus an cet., Cic. Or. III, 55. Not. *men zegt niet gaarn:* an vivit, an mortuus eſt? *leeft hij enz.*, *of* neſcio, an vivat, an mortuus ſit, cet. *Doch, men vindt het ſomtijds, bij voorb.* an eum tam, an jam in Aſia? Cic. Att. XI, 6 extr., *alwaar Erneſti er zich aan geſtoten, en het eerſte* an *weggelaten heeft:* dubitem, an hic, an Antii confidam, Ibid. II, 6: videndum eſt, an adſtrictum corpus ſit, an profluat, Celſ. III, 6: cf. Curt. VIII, 6, 25: *dus ook* paucis, an menſibus an diebus, Cic. Brut. 23 prope fin. *Alleen, wanneer de vragen niet tegen elkander gezet zijn, bij voorb. hebt gij boeken? leest gij daar in? zijn zij fraai? dan kan er* utrum *of* ne *met* an *niet ſtaan: dan zet men* ne *of* an *bloot, bij voorb.* an habes libros? an legis cet. *Dit moet aangemerkt worden, opdat men niet in de war gerake, bij voorb.* Cic. Phil. II, 11 extr. An Trebonio — An Tillius cet. II) *Buiten vragen, wanneer er eene ſtelling voorgaat, in welke het* of niet *bevat is, dan heet het* of, *en heeft den* Conjunctivus *bij zich, bij voorb.* neſcio, an poſſis cet., *is bekend. Van daar* haud ſcio (neſcio) an, *het welk dikwijls ſtaat voor* haud ſcio (neſcio), an non: *en van daar voor, mijns bedunkens, mijns wetens, of zoo als ik geloove, bij voorb.* contigit tibi, quod haud ſcio an nemini, Cic. ad Div. IX, 14. §. 13. III) *Ook ſtaat het dikwijls bij onzekere redenen voor* aut, *bij voorb.* Cn. Octavius an Cn. Cornelius, Cic. ad Div. VII, 9, i. e. Octavius *of enz.*: in vitio orationis an rei, Liv. XXVIII, 43: cf. Liv. I, 33 extr. Cic. Brut. 23 prope fin., *het zij van woord of zaak.* Not. a) *voor* an *ſtaat dikwijls* anne, *bij voorb.* parto anne geſto, Cic. Piſ. 1: pauca anne multa, Cic. Acad. IV, 29: bona anne praepoſita, Cic. Fin. IV, 9. b) annon *ſtaat dikwijls in plaats van* nec ne *i. e. of niet, bij voorb.* pater rediit, an non, Terent. Phorm. I, 2, 97: cf. Ibid. V, 6, 12. Hec. IV, 1, 43: c) necne *achter* an, Cic. Catil. II, 6 med. d) an *voor* annon, Ovid. Her. XVII, 247: e) an *achter* num, *bij voorb.* Cic. Off. III, 13 in. num id injuſte an improbe fecerit.

ANABATHRUM, i, *eene hoogte, naar welke men opklimt; een lezenaar, een kanſel, of predikſtoel*, Juvenal. VII, 45.

ANACLĂSIS, *eene redenkundige Figuur, anders* Antanaclaſis, Rutil. Lup. l. de figur. Sentent. n. V.

ANACOLŪTHON, *het niet volgen, d. i. wanneer in eene reden niet volgt, het geen volgen moest, en gevolglijk de tweede ſtelling ontbreekt.*

ANADĒMA, ătis, n. *een band of lint, bijzonder tot ſieraad*, Lucret. IV, 11, 22. Pandect. XXXIV, 2, 27.

ANAGLYPTA *of* **ANAGLYPHA**, orum, *werken van half of vlak verheven arbeid (en bas-relief), het zij in hout, als ſnijwerk, of in gips enz.*, Martial. IV, 39. Plin. H. N. XXXIII, 11.

ANAGNOSTES, ae, m. *een Lezer, van daar een Voorlezer, bij voorb. over tafel of anders in huis enz.*, Nep. Att. 13, 14. Cic. Att. I, 12 extr.

ANALECTA, ae, m. *een op- of ſamenlezer, bij voorb. van het geen, onder het eten, van tafel valt*, Martial. VII, 19, 17, *alwaar* analecta *benevens* canes *tot* reliquerunt *behoort: ſommige* Edd. *brengen* analecta *tot het voorgaande, zoo dat het* Plur. *zou zijn:* Ibid. XIV, 82: pretium ſcopis analecta dabit: *alwaar ſommige* Edd. dabunt *hebben, wanneer het ook* Plur. *zou zijn, d. i. het vuil, dat bij het eten, onder tafel gevallen is. Van daar Tropiſch*, Senec. Ep. 27 extr. ut Grammaticos haberet analectas, i. e. *verzamelaars van ontvallen woorden.*

ANALEMMA, ătis, n. *de wijze, om de ſchaduw, die de zon maakt, te onderzoeken*, Vitruv. IX, 4.

ANALŎGIA, ae, f. *de gelijkvormigheid, evenredigheid, van twee dingen*, Analogie, Varr. L. L. VIII, 4. Quintil. I, 5 en 6. Senec. Ep. 120.

ANALOGICUS, a, um, *bij voorb.* liber, Gell. IV, 16, i. e. de analogia.

ANALŎGUS, a, um, *eene gelijkvormigheid of evenredigheid hebbende, bij voorb.* grabati, Varr. L. L. VII, 15. Plur. analoga, Ibid. IX, 3.

ANANCAEUM, i, *zal eene ſoort van groot drinkvat zijn*, Plaut. Rud. II, 3, 33. ſcil. poculum.

ANAPAESTUS, a, um, *bij voorb.* a) pes anapaeſtus, Cic. Tuſc. II, 16 in.: *ook enkel* anapaeſtus, ſcil. pes, Cic. Or. III, 47, i. e. *een lid of voet van een vers van drie lettergrepen, beſtaande uit twee korte en eene lange lettergreep.* b) Anapaeſtus ſcil. verſus *een anapaeſtiſch vers* i. e. ex pedibus anapaeſtis conſtans, Cic. Or. 56: c) Anapaeſtum ſcil. carmen, Cic. Tuſc. III, 24.

ANAPHŎRA, ae, f. 1) *het opgaan, bij voorb. der geſtarnten*, Plin. H. N. VII, 49. 2) *in de redenrijkkunde, de herhaling van een woord in het begin van eene ſtelling.*

ANAS, ătis, f. 1) *een end of endvogel, bij voorb.* Varr. R. R. III, 5, 16. Martial. XIII, 52 cet. Not. Genit. Plural. anatum, Cic. Nat. D. II, 48: anatium, *bij voorb.* anatium ſtabula, Varr. R. R. III, 5, 14: anatium greges, Ibid. III, 11 in. 2) i. e. morbus anuum, Feſt.

ANĂTĀRIUS, a, um, *zich met endvogels bezig houdende, daar betrekking op hebbende enz., bij voorb.* aquila i. e. anatas perſequens, Plin. H. N. X, 3.

ANATICŬLA, ae, f. *een kleine endvogel, een endjen*, Cic. Fin. V, 15: *van daar als een beſtrelend liefkozend woordjen*, Plaut. Aſin. III, 3, 103.

ANATINUS, a, um, *Endvogels betreffende, van endvogels enz., bij voorb.* fortuna anatina, Plaut. Rud. II, 6, 49. i. e. anatum: anatina, ſcil. caro, *Endenvleeſch*, Petron. 56.

ANATOCISMUS, i, m. *is, wanneer men de Intereſſen van het kapitaal laat ſtaan, en weder Intereſt laat geven, Intereſt op Intereſt*, Cic. Att. V, 21 poſt med., *tweemaal.*

ANATŎNUS, a, um, i. e. ſurſum tendens, Vitruv. X, 15.

ANAX, actis *of* acis, *zie* Anaces.

ANCAESA *of* **AMCAESA**, *een oud woord voor* caelata ſcil. vaſa, Feſt.

ANCEPS, cipĭtis, *voor* amceps *van* am, amb (ἀμφι), i. e. *van weêrskanten, en* caput: 1) *tweehoofdig, bij voorb.* anceps imago Jani, Ovid. Faſt. I, 95. *Doch, het kan ook heeten dubbel van gedaante enz.* 2) *tweevouwig of dubbel* a) *in gedaante, of het geen er van weêrskanten even éëns uitziet, bij voorb.* anceps ſecuris, Ovid. Met. VIII, 397, i. e. *tweeſnijdend: dus ook* munimenta ancipitia, Liv. V, 1, i. e. *dubbel:* acumen montis, Ovid. Met. XII, 337. b) *dubbel, van natuur, van eene dubbele natuur; van daar noemt* Cicero Nat. D. I, 37, *de* Amphibia beſtias quaſi ancipites i. e. *als 't ware, van eene dubbele natuur. Van daar is 't gemeen dubbel van geſteldheid, bij voorb.* ſapientia, Cic. Or. III, 16: *ook kan het één en ander uit het volgende hier toe gebracht worden: dus ook* via, Ibid. 36. c) *dubbel of tweevouwig, uit hoofde van twee oorzaken of voorwerpen, bij voorb.* metus, Liv. II, 24: terror, Caeſ. B. C. III, 72: con-

tec-

Digitized by Google

tentio, Cic. Manil. 4: cura, Cic. Off. I, 3: periculum, Nep. Them. 3: proelium, Caes. B. G. I, 26. VII, 76. Liv. II, 62: fapientia, Cic. Or. III, 16: via difputandi, Ibid. 361. d) *dubbel, d. i. van weerskanten, bij voorb.* proelium *een dubbel vechten, d. i. met twee legers of heiren*, Liv. II, 62. Caes. B. G. I, 26. VII, 76: contentio, Cic. Manil. 4: periculum, Nep. Them. 3: *dus ook* ancipites (elephantos) ad ictum, Liv. XXX, 33 extr., i. e. *die aan weerskanten van het leger aangetast werden:* tela, Liv. XXXVII, 11. e) *dubbel van zin, dubbelzinnig, bij voorb.* fententia, Liv. XXI, 5: vocabulum, Gell. XII, 9: jus, Hor. Sat. II, 5, 34: f) *dubbel, van gesteldheid, zoo als trouweloos, twijfelachtig, onzeker, onvoldoende enz., bij voorb.* animus, Liv. I, 28: fides, Curt. III, 8: matres, Virg. Aen. V, 654: fequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps, Hor. Sat. II, 1, 34, i. e. *onzeker.* g) *dubbel, van uitkomst, of het geen eene dubbele uitkomst kan hebben: gevolglijk verschillend, onzeker, ongenoegzaam, bedenklijk, kommerlijk, gevaarlijk: bij voorb.* fortuna belli, Cic. Marc. 5: Mars belli, Liv. XXI, 1, i. e. *bedenklijk, kommerlijk enz.:* calus, Cic. ad Div. V, 12: caufa, Cic. Or. II, 44: via fatorum, Cic. Somn. Scip. 2: res, Liv. VIII, 21: dolus, Virg. Aen. V, 588, i. e. *verschillend, menigerlei, of onverklaarlijk, onverstaanbaar enz.:* vox ipfi anceps, Tacit. Hift. I, 5, i. e. *bedenklijk, gevaarlijk enz. Ook* Subftantive, revocare eos anceps erat, Liv. XXI, 23, *was bedenklijk:* in ancipiti eft respublica, Tacit. Ann. I, 36, i. e. *in gevaar, in nislijke omstandigheden.* h) *dubbel, van verklaring, bij voorb.* disputatio, Cic. Or. III, 27, *als men voor en tegen* (pro en contra) *twisten of disputeeren kan:* jus, Horat. Sat. II, 5, 34: *zie e.* Not. Ancipes *voor* anceps, Plaut. Rud. IV, 4, 114.

ANCHORA, ANCHORAGO, ANCHORALIS, ANCHORARIUS, *zie* Ancora cet.

ANCÎLE, is, n. fcil. fcutum (*waarschijnlijk van* Ancilis, e, *rond enz.*), 1) *een klein langwerpig rond schild. Zulk een schild zou, ten tijde van Numa, van den hemel gevallen zijn, met de waarschuwing, dat het* Romeinfche *rijk zoo lang staan zou, als het zelve daar bleef. Numa liet er derhalven elf dergelijken maken, opdat het ware niet gekend zou kunnen worden. Deze twaalf* Ancilia *droegen de* Salii *jaarlijks in Maart in Processie plegtig door de stad*, Liv. I, 20. Ovid. Faft. III, 377. 2) *ook elk schild*, Virg. Aen. VII, 188. Lucan. IX, 479. *Het is waarschijnlijk een* Adject. fcil. fcutum cet., *gelijk het dan ook* Adjective *staat, bij voorb.* arma ancilia, Valer. Max. I, 1, 9: clypeis ancilibus, Juven. II, 116. *Eigenlijk betekent het misschien kort of klein, rond, zie* Ovid. Faft. III, 377. Not. Genit. anciliorum, Horat. Od. III, 5, 10.

ANCILLA, ae, f. *elk vrouwsperfoon, dat iemand oppast, oppaster, bediende, dienares, dienstmaagd, slavin*, Cic. Mil. 10. Terent. And. III, 1, 3. *Van daar* 1) *de aarde* ancilla ufus hominum *heet*, Plin. H. N. I, 63. 2) *ook van een laagzield manspersoon, die anderen op eene laaghartige en schandelijke wijze ten dienste staat, bij voorb.* Fufidius, ancilla turpis, Salluft. fragm. in Orat. Lepidi ad Sullam §. 21.

ANCILLARIŎLUS, i, m. *die dienstmeisjens naloopt, die met dienstmeisjens omkuischte verkeering heeft; een meisjensrooffter*, Martial. XII, 58. Senec. Benef. I, 9: *was een schimpwoord.*

ANCILLĀRIS, e, *het geen oppasters of dienstboden toekomt, daar toe behoort, of er betrekking op heeft, of het geen haar dienst met zich brengt: bij voorb.* artificium, Cic. Tufc. V, 20, i. e. *een dienstwerk en verrigting, meidenwerk.*

ANCILLOR, atus fum, 1. *oppaster zijn, als dienstmeid dienen: van daar te wille zijn, dienen, flaafsch vleijen, bevorderlijk zijn, bij voorb.* dotibus deliniti ultro etiam uxoribus ancillantur, Titinn. ap. Non.: quam invita ancillans, dicto obediens viri, Acc. ap. Non.: cetera membra ancillari & fubfervire capiti, Apul. de dogm. Plat. p. 9. Elm.: ancillante fidere, Plin. H. N. II, 97.

ANCILLŬLA, ae, f. *is het zelfde als* Ancilla, *wanneer men bij verkleining spreekt, een dienstmeisjen, oppastertien enz.*, Terent. Phorm. IV, 3, 60: Ovid. Rem. 629. *Van daar* Juris fcientiam eloquentiae tanquam ancillulam, Cic. Or. I, 55: praefto effe virtutes ut ancillulas, Cic. Fin. II, 21.

ANCĪPES, *zie* Anceps.

ANCISUS *of* AMCISUS, us, m. *het besnijden, of besnoeien in het rond, bij voorb.* Ancilia dicta ab ancifo, Varr. L. L. VI, 3.

ANCISUS *of* AMCISUS, a, um, *afgesneden*, Lucret. III, 660.

ANCLĀBRIS, e, *tot den godsdienst behoorende, bij voorb.* menfa, Feft.

ANCLO, are, *dienen: ook, zoo als eenigen gelooven, putten, scheppen: doch dan moest het zijn* antlare, *bij voorb.* vinum, Liv. Andr. ap. Prifc.

ANCON, onis, m. 1) *de elleboog of de kromte van denzelven: van daar zijn* 2) *uit hoofde van eenige gelijkheid*, ancones a) *de twee deelen der winkelhaak*, Vitruv. III, 3: b) *in de bouwkunde de versieringen in de gedaante van een S: bij voorb. aan de pijlaren de hoeken van de kroonlijst*, Vitruv. IV, 6: c) *hakken, ons, bij voorb. iet op te hangen*, Vitruv. X, 13 *en* 21: d) *houten gaffels of stangen, tot uitspanning van netten of tot wegjagen van vogelen enz.*, Grat. Cyneg. 87: e) *armen aan de stokken*, Coel. Aur. Tard. II, 1. f) *ook een werktuig of huisraad in een herberg* (cauponae), Pand. XXXIII, 7, 13.

ANCORA, ae, f. 1) *een anker: van daar* ancoram jacere, Liv. XXV, 11. Caef. B. G. IV, 28: *of* figere, Ovid. Met. I, 297: *of* pangere, Ovid. Her. II, 4, i. e. *het anker werpen:* tollere, Caef. B. G. IV, 23. B. C. I, 31, i. e. *ligten, van daar Tropisch, voor voortgaan*, Varr. R. R. III, 17 in.: *of* folvere, Cic. Att. I, 13 in., i. e. *ligten:* praecidere, Liv. XXVIII, 36: *kappen:* moliri, Liv. XXVIII, 17 *en* 36, *winden:* navem in ancoris tenere, Nep. Them. 8: *dus ook* navis confiftit in ancoris, Caef. B. C. III, 28: ftat in ancoris, Liv. XXXII, 32. Flor. II, 2: *ook* confiftere ad ancoram, Caef. B. C. III, 102, i. e. *voor anker liggen: dus ook* in ancoris commorari, Auct. B. Afric. 63: *of* exfpectare, Caef. B. G. IV, 23, i. e. *voor anker liggen:* 2) *Tropisch, bij voorb.* ancora feffis ultima Fabius, Sil. VII, 24, i. e. *toevlucht, hoop.* Not. *Men vindt ook gedrukt* anchora, *dus ook* anchoralis cet. *Maar het eerste is beter.*

ANCŎRĀLIS, e, *tot een anker behoorende, daar aan te vinden, bij voorb.* ftrophium, Apul. Met. XI. p. 263. Elm., i. e. *ankertouw, kabel: van daar* ancorale Subftant. fcil. ftrophium *of* vinculum *het ankertouw, kabel*, Liv. XXII, 19. XXXVII, 30 extr.

ANCŎRĀRIUS, a, um, i. q. ancoralis, *bij voorb.* funis, Caef. B. C. II, 9.

ANCŬLO, are, i. q. anclo i. e. *dienen*, Feft.

ANCŬLUS, ANCŬLA, Feft., *schijnt het zelfde te zijn, als* minifter, miniftra.

ANDABĀTA, ae, m. *een Romeinsche vechter* (gladiator), *die met toegebonden of bedekte oogen vocht: van daar* Cic. ad Div. VII, 10: quem ne Andabatam quidem fraudare poteramus i. e. *om het gezicht van zulken vechter te bedriegen enz.*

ANDRACHNE, es, f. *een kruid, porcelijne genoemd*, Plin. H. N. XIII, 22. Colum. X, 376.

ANDROGYNE, es, *eene manlijke vrouw*, Valer. Max. VIII, 3, 1.

ANDRŎGYNUS, i, m. *een manwijf, Hermafrodiet*, Cic. Div. I, 43. Liv. XXVII, 11. Plin. H. N. VII, 3.

ANDRON, onis, m. 1) *dat deel van het huis, waar de manspersonen bij de Grieken waren*, Vitruv. VI, 10: *daar tegen over staat* gynaeceum. 2) *een smalle gang tusschen twee muuren of wanden*, Plin. Ep. II, 17.

ANDRONĪTIS, idis, f. *dat deel van het huis, bij de Grieken, waar in de manspersonen zich bevonden*, Vitruv. VI, 10: *daar tegen over staat* gynaeconitis.

ANDRUO, are, i. e. recurro, Feft.

ANELLUS *of* ANNELLUS, i, m. *een kleine ring, ringetjen*, Plaut. Epid. V, 1, 33. Hor. Sat. II, 7, 9. Lucret. VI, 911: *ook* Cic. Fin. V, 1 extr. *staat* anellis (annellis), *zoo als* Nonius *leest: maar de* Edd. *hebben* anulis (annulis).

ANEMONE, es, f. *een bloem, Anemoon, windroosjen*, Plin. H. N. XXI, 11 *en* 23.

ANETHUM, i, n. *Dille*, Virg. Ecl. II, 48. Plin. H. N. XIX, 8.

ANFRACTUS *of* AMFRACTUS, a, um, *gekromd, gebogen, bij voorb.* fpatia, Ammian. XXIX, 5 (30): *van daar* Anfractum *of* Amfractum, Subftant. *de kromte*, Varr. L. L. VI, 2.

ANFRACTUS *of* AMFRACTUS, us, m. *de ombreking, ombuiging, bij voorb.* curvus, Virg. Aen. XI, 522: *van daar* 1) *de kromte, bij voorb.* nihil incifum angulis, nihil anfractibus, Cic. Nat. D. II, 18: montium, Liv. XXXVIII, 23: litorum, Ibid. 7 in.: maris, Lucan. V, 416: vallis curvo anfractu, Virg. Aen. XI, 522: *bijzonder* 2) *de kromte van den weg*, via longiorem habebat anfractum, Nep. Eum. 8: nullus anfractus, Caef. B. G. VII, 46: *of een kromme weg of gang, omloop, bij voorb.* anfractus folis, Cic. Somn. Scip. 2: *dus ook* annui anfractus, Cic. Leg. II, 8, i. e. *jaarlijksche omloop der zon, wederkeering des jaars enz. Van daar Tropisch* vita tranquilla — remota a judiciorum anfractibus, Cic. Cluent. 56, i. e. *wijdlopigheden, moeilijkheden enz.: van daar* 3) *Tropisch, wijdlopigheid in het spreken, omweg in het spreken*, Cic. Div. II, 61. Partt. 6.

ANGARIA, ae, f. *is misschien de vroondienst, dien onderdanen aan de Vorsten bewijzen, bij voorb. voeren of vrachten rijden, om een boodschap loopen enz., bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. angariarum praeſtatio, Pandect. L, 5, 10: exhibitio, Ibid. 11: cf. Ibid. 4, 18 extr.: ook Nigid. ap. Gell. XIX, 14 extr., anguis & angaria: doch de Codd. en de Edit. Gronov. hebben angari, i. e. vroondienstlieden enz.

ANGARĬO, are, iet als een' vroondienst begeeren, of iemand tot vroondienſten dwingen, bij voorb. naves, Pand. XLIX, 18, 4.

ANGĀRUS, i, i. e. vroondienstman, bij voorb. bode enz., zie Angaria.

ANGĪNA, ae, f. de ontſteking in de keel, keelgezwel, Plaut. Moſt. I, 3, 6. Plin. H. N. XXIII, 3. Celſ. II, 10.

ANGIPORTUS, us, m. en **ANGIPORTUM**, i, n. een eng ſtraatjen of ſteegjen, bij voorb. omnes angiportus, Cic. Div. I, 32: angiporto toto, Auct. ad Her. IV, 51: id angiportum non eſt pervium, Terent. Ad. IV, 2, 39: hoc eſt ſextum angiportum, Plaut. Pſeud. IV, 2, 6: carnificis angiporta purgitans, Plaut. ap. Non.: in ſolo angiportu, Hor. Od. I, 25, 10.

ANGO, anxi, anxum, 3. eng maken, gevolglijk ſamen drukken, bij voorb. oculos, Virg. Aen. VIII, 261: guttur, Ib.: ſtirpes angunt oculos ſpongiarum, Colum. XI, 3, 45: hac canis angit, Horat. Sat. II, 2, 64: doch de nieuwer Edd. bij voorb. Gesner. hebben ajunt voor angit: van daar 1) wurgen, maken, dat iemand ſtikken moet, iemand als 't ware of bijna verſtikken, bij voorb. ſues aegros, Virg. Georg. III, 496: van daar Tropisch, verſtikken, bij voorb. de planten, d. i. die het voedzel benemen, bij voorb. van onkruid enz., bij voorb. angentem exterminat herbam, Colum. X, 149: angitur vitis pluribus radicibus, Ib. IV, 2, 2: ſtirpes angunt oculos ſpongiarum, Ibid. XI, 3, 45: doch dit kan ook zijn ſamen drukken: van daar 2) bedangſtigen, bij voorb. me illa cura ſollicitat angitque, Cic. Qu. Fr. III, 3: angere & ſollicitam habere aetatem noſtram, Cic. Senect. 19 in.: van daar angi zich bedangſtigen, bij voorb. de aliqua re, Cic. Att. II, 18. VII, 22: deceſſu amicorum, Cic. Amic. 3: ſuis incommodis, Ibid.: dolore praecipuo, Cic. ad Div. IV, 3: re, Ibid. VI, 3 extr.: ook met den Accuſativus en Infinitivus, bij voorb. peccaſſe ſe non anguntur, Cic. Amic. 24. Dus ook angi animo, Cic. ad Div. XVI, 14. Brut. 2: animi, Plaut. Epid. III, 1, 6. Not. Supin. anxum ſchijnt niet voor te komen.

ANGOR, oris, m. 1) het ſamen drukken van de keel, het wurgen: van daar 2) het toeval, als men nabij het verſtikken is, met moeite adem haalt, bij voorb. angore vexari, Liv. V, 48: dus ook Plin. H. N. VIII, 27: occupat fauces earum angor, alwaar het ook de bruin of wurg in de keel kan zijn. Van daar 3) de angst, bij voorb. capere angorem, Cic. Amic. 13: cf. Cic. Tuſc. IV, 8: ook plur. angoribus, Cic. Off. II, 1. Phil. II, 15.

ANGUICŎMUS, a, um, ſlangen in plaats van hairen hebbende, ſlangenhairig, Ovid. Met. IV, 698. Stat. Theb. I, 544.

ANGUICŬLUS, i, m. eene kleine ſlang, ſlangetjen, Cic. Fin. V, 15.

ANGUIFER, a, um, ſlangen of eene ſlange dragende, bij voorb. Gorgon, Prop. II, 2, 8: van daar Anguifer, het geſtarnte, Ophiuchus anders genoemd, de ſlangenman, ſlangendrager, Colum. XI, 2.

ANGUIGĔNA, ae, van eene ſlange geboren, een ſlangenkind, Ovid. Met. III, 531.

ANGUILLA, ae, f. eene aal, Plaut. Pſeud. II, 4, 56. Juvenal. V, 103. Plin. H. N. IX, 23.

ANGUĬMĂNUS, i, heet de olifant, wanneer hij zijnen ſnuit (manum) ſchielijk als eene ſlange beweegt, Lucret. II, 536. V, 1302.

ANGUINĔUS, a, um, 1) uit of van ſlangen, bij voorb. comae, Ovid. Triſt. IV, 212: 2) ſlangen gelijk, bij voorb. cucumis, Colum. II, 9, 10. VII, 10, i. e. wilde komkommers, ſlangenkomkommers.

ANGUĪNUS, a, um, 1) van ſlangen, of een ſlangen eigen, bij voorb. cervix, Cic. Div. II, 64: adeps, Plin. H. N. XXX, 5, ſlangenvet: ovum, Ibid. XXIX, 3. 2) een ſlangen gelijk, bij voorb. cucumis, Varr. R. R. I, 2, 25, i. e. wilde komkommers, ſlangenkomkommers.

ANGUIPES, ĕdis, ſlangenvoetig, ſlangenvoeten hebbende: zoo heeten de Giganten of Reuzen, Ovid. Met. I, 183.

ANGUIS, is, m. & f. 1) eene ſlang, een bekend dier, bij voorb. anguis feminae, Cic. Div. II, 29: anguis circumjectus, Ibid. 28: angues — invectae, Cic. Nat. D. I, 36: unam anguem, Tacit. Ann. XI, 11: van daar de volgende ſpreekwoorden: latet anguis in herba, Virg. Ecl. III, 93: cane pejus & angue vitare aliquid, Horat. Ep. I, 17, 30, i. e. op het zorgvuldigst. Dus ook odiſſe aliquem aeque atque angues, Plaut. Merc. IV, 4, 21: 2) een geſtarnte, anders Draco genoemd, Virg. Georg. I, 244. Cic. Nat. D. II, 42, ex Arateis. Hygin. Aſtron. II, 3. 3) een geſtarnte, anders Hydra genoemd, Hygin. Aſtron. III, c. paenult. 4) nog een geſtarnte, blootlijk Anguis genoemd, d. i. de ſlang, die de Ophiuchus, d. i. ſlangendrager in de hand houdt.

ANGUITĔNENS, entis, i. q. Ophiuchus, Cic. Nat. D. II, 42.

ANGUITIA, zie Angitia.

ANGULĀRIS, e, hoeken of winkels hebbende, hoekig, bij voorb. lapis, Cato R. R. 14 in.: ordines (agrorum), Colum. V, 3, 2.

ANGULĀTIM, Adv., van hoek tot hoek, van winkel tot winkel, bij voorb. zoeken, bij voorb. perluſtrari, Apul. Met. IX, extr.: circumductus angulatim, Ib. III. p. 130. Elm.

ANGŬLO, are, tot eenen hoek buigen, winkelig of hoekig maken, met hoeken verzien. Van daar angulatus, a, um, winkels of hoeken hebbende, hoekig, bij voorb. corpuſcula, Cic. Nat. D. I, 24.

ANGŬLŌSUS, a, um, vol hoeken of winkels, hoekig, bij voorb. gemma, Plin. H. N. XXXVII, 12: folium, Ibid. XVI, 23: receſſus, Ibid. IV, 4.

ANGULŬLUS, een kleine hoek, een hoekjen, Lucret. II, 428.

ANGŬLUS, i, m. 1) een winkel of een hoek, a) in eenen geleerden of nauwen zin, wanneer het is, het geen uit twee lijnen beſtaat, die in één punt uitlopen, bij voorb. Cic. Nat. D. II, 18: van daar angulus acutus, rectus cet., bij voorb. acutus, Plin. H. N. XII, 13 extr.: rectus, Senec. Quaeſt. Nat. V, 17: obtuſus, Lucret. IV, 356: ad angulos pares, Cic. Tuſc. I, 17: ook elke hoek of winkel, bij voorb. oculorum, Plin. H. N. XI, 37. XXIV, 14. Celſ. VI, 6. n. 31: parietum, Plin. H. N. II, 82. Hujus lateris alter angulus, Caeſ. B. G. V, 13. b) een winkel of hoek, d. i. elke plaats, daar men zich verſteken kan, of die afgelegen is, en van geene menſchen bezocht wordt enz., bij voorb. in angulum aliquo ire, Terent. Ad. V, 2, 10: in angulo Italiae totius, Cic. Catil. II, 4: cf. Horat. Od. II, 6, 13: van daar Tropisch, bij voorb. literarum angulos, Cic. Caecin. 29, i. e. ſteeken met woorden enz. 2) een zeeboezem, bij voorb. Gallicus, Cato ap. Chariſ. Not. angulus is waarſchijnlijk eigenlijk een Adject. angulus, a, um, eng (van ango cet.), ſcil. locus een kleine enge plaats.

ANGUSTE, Adv., 1) eng, beknopt, d. i. in eene kleine ruimte, bij voorb. ſedere, Cic. ap. Macrob. Sat. II, 3: ſcribere, bij voorb. nihil tam anguſte ſcriptum eſt, quo ego non poſſim — addere, Cic. Mur. 13: anguſtius pabulari, Caeſ. B. C. I, 59: anguſtiſſime Pompeium contineret, Ibid. III, 45: dus ook anguſtius ſe habere, Tropisch, in de engte zijn, bij redentwisten of disputeeren, Cic. Tuſc. V, 31. Van daar 2) krap, eng, d. i. ſpaarzaam, in geringen voorraad, bij voorb. anguſte uti re frumentaria, Caeſ. B. C. III, 16: frumentum eo anno anguſtius provenerat, Caeſ. B. G. V, 24: 3) krap in woorden, kort, ſchraal, niet uitvoerig, niet met een' rijkdom van uitdrukking, zoo als redenaars anders doen, bij voorb. dicere, Cic. Brut. 84, diſſerere, Cic. Partit. 5: concludere, Cic. Nat. D. II, 8: 4) krap, d. i. ter nauwer nood, bij voorb. tantum navium reperit, ut anguſte quindecim millia militum — tranſportare poſſent, Caeſ. B. C. III, 2.

ANGUSTĬA, ae, f. 1) de engte van plaats, bij voorb. anguſtiae locorum, Nep. Dat. 8, enge plaatzen enz.: fretorum, Cic. Nat. D. II, 7: vicorum, Suet. Aug. 45: penetrare per anguſtias, Cic. Tuſc. I, 20: van daar Tropisch, verborum anguſtias, Cic. Caecin. 29, i. e. woordzifterij, als men de woorden te nauw, en alleen naar de letter verſtaat enz. 2) de engte of nauwte, bij voorb. in anguſtias compellere, Cic. Acad. IV, 35 in.: Tropisch, engte, nauwte: anguſtiae temporis, Cic. Or. I, 1. III, 61. Verr. I, 56: anguſtia ſpiritus, Cic. Or. 46, korte adem: van daar in 't gemeen kortheid, bij voorb. orationis, Cic. Nat. D. II, 7: 3) bekrompe toeſtand, of nood, uit mangel en gebrek, als men niet weet, hoe men zich behelpen zal, mangel, armoede, bij voorb. rei frumentariae, Caeſ. B. C. II, 17: rei familiaris, Cic. Partit. 32: pecuniae, Cic. ad Div. XII, 30 med.: aerarii, Cic. Agr. II, 14: ook enkel anguſtiae armoede, bij voorb. ex meis anguſtiis ſuſtento cet., Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21. Van daar 4) de zwarigheid bij of omtrent eene zaak, bij voorb. petitionis, Cic. Brut. 47, i. e. bij het verzoek en aanhouden om een ambt: ſpiritus, Cic. Or. 46, als men ter nauwer nood adem kan halen. 5) in 't gemeen, de nood, verlegenheid, als men niet weet, hoe men het maken, wat men doen zal, bij voorb. in anguſtias adduci, Cic. Quint. 5: in anguſtiis eſſe, Caeſ. B. C. I, 54. Cic. Att. XI, 3 extr.: 6) anguſtiae pectoris tui, Cic. Piſ. 11, de nauwte van uwe borst, d. i. uw kleine geest.

ANGUSTICLAVĬUS, a, um, die een ſmalle purperen ſtreep (anguſtum clavum) op zijn kleed draagt of dragen mag, Suet. Oth. 10: dit was eigenlijk een voorrecht der Ridders.

ANGUSTĬTAS, ātis, voor anguſtia, Acc. ap. Non.

ANGUSTO, avi, atum, are, 1) *eng maken*, *bij voorb.* terra angustata, Cic. Somn. Scip. 6: *doch de meeste* Edd. *bij voorb.* Ernest. *hebben* angusta: *verders* putei ore angustati, Plin. H. N. XVII, 3: domum, Senec. consol. ad Helv. 11: Lucan. V, 232: 2) *inperzen*, *enger of nauwer maken*, gaudia, Senec. Consol. ad Polyb. 29: patrimonium, Senec. Tranq. 8.

ANGUSTUS, a, um, 1) *eng*, *smal*, *niet ruim*, *bij voorb.* pons, Cic. Leg. III, 17: iter, Sallust. Jug. 92 (97): fines, Caes. B. G. I, 2: fauces portus angustissimae, Caes. B. C. I, 28: rima, Hor. Ep. I, 7, 29: non angustior amne, Ovid. Trist. III, 20, 27: habenae, Tibull. I, 4, 71, i. e. *krap aangehaald*: agmen turbae, Ib. 6, 27, *eng*, *d. i. eng gesloten*, *een dichte hoop of troep*: spiritus *enge, beklemde adem*, Cic. Or. I, 61: Clavus *een smalle purperen streep*, *zie* Clavus. Substant. Angustum *de engte*, *bij voorb.* angusta viarum, Tacit. Hist. IV, 35. Virg. Aen. II, 332: 2) *eng*, *krap*, *naauw*, *beperkt*, *kort*, *bij voorb.* habenae, Tibull. *zie hier voor*: nox, Ovid. Am. III, 7, 25: dies, Ovid. Fast. V, 10, 8: tempus, Lucan. IV, 477. *Van daar Tropisch*, *bij voorb.* oratio, Cic. Or. 56: disputationes angustae, Cic. Or. II, 14, i. e. *kort*, *zonder redenkundige wijdloopigheid en sieraad*: *van daar* in angustum deducere, Cic. Acad. I, 10, *in 't naauw brengen.* 3) *krap*, *spaarzaam*, *klein*, *weinig*, *bij voorb.* res frumentaria, Caes. B. C. III, 43: aquatio, Auct. B. Afr. 61: liberalitas angustior, Cic. ad Div. III, 8: *van daar* fides *het credit*, Caes. B. C. III, 1: *doch dit behoort ook tot het volgende*: 4) *kommerlijk*, *bedenklijk*, *bij voorb.* res angustae, Horat. Od. II, 10, 20. Cic. ad Div. X, 16: *van daar* Angustum, Substant. *de kommerlijke toestand*, *de nood*, *bij voorb.* res est in angusto, Caes. B. G. II, 25, i. e. *is bedenklijk*, *gevaarlijk*. *Van daar* fides angusta, Caes. B. C. III, 1, *wanneer het met het Credit zorglijk staat*, *en niemand geld borgen of betaalen wil.* 5) *klein van geest*, *laaggdenkende*, *bij voorb.* homines angusti, Cic. Fin. I, 18: animus angustus *een kleine geest*, Cic. Off. I, 20. 6) *spits*, *bij voorb.* sagitta, Cels. VII, 5. n. 2.

ANHELATIO, onis, f. 1) *het hijgen*, *kuchen*, *bij voorb.* utile est in tussi, anhelationibus, Plin. Hist. Nat. XXIII, 1 post med.: 2) *het adem haalen*, *bij voorb.* piscium, Ibid. IX, 7: 3) quaedam in iis (gemmis) coelestis arcus anhelatio est, Ibid. XXXVII, 6 post med., i. e. (*misschien*) *schakeering*, *speling der kleuren*: *alwaar echter* aemulatio i. e. *nabootzing*, *gelijkvormigheid*, *misschien beter zou zijn.*

ANHELATOR, oris, m. *die zwaar adem haalt*, *kucht*, *een kucher*, *bij voorb.* laser anhelatoribus & in tussi — datur, Plin. H. N. XXII, 23: Thymum prodest & orthopnoicis & anhelatoribus, Ibid. XXI, 21.

ANHELATUS, *zie* Anhelo.

ANHELITUS, us, m. 1) *het hijgen*, *kuchen*, *bij voorb.* movere *verwekken*, Cic. Off. I, 36: anhelitum ducere *kuchen*, Plaut. Asin. II, 2, 71: vix suffero anhelitum, Plaut. Merc. I, 2, 4: bitumen tussim veterem & anhelitus emendat, Plin. H. N. XXXV, 15, i. e. *kuchen*: 2) *ook bloot de adem*, *bij voorb.* anhelitum recipere, Plaut. Epid. II, 2, 21, *den adem weder krijgen*, *als men hard geloopen heeft*, *op zijn adem komen*: anhelitus male odorati oris, Ovid. Art. I, 521, i. e. *stinkende adem*: anhelitum reddere ac per vices recipere, Plin. H. N. IX, 7, *den adem van zich geven enz.*, *d. i. ademen*, *adem haalen.* 3) *de damp*, *uitwaasseming*, *bij voorb.* terrae, Cic. Div. I, 50. II, 19: vini, Cic. red. Sen. 7, i. e. *de wijnreuk*, *die uit de keel van een dronken mensch oprijst.*

ANHELO, avi, atum, are, 1) *sterk adem haalen*, *snuiven*, *hijgen*, *kuchen*, *bij voorb.* equus, Ovid. Rem. 394: taurus, Ovid. Fast. II, 295: *van daar* anhelans *kuchend*, *snuivend*, *hijgend*, *sterk adem haalend*, Terent. Hec. V, 3, 25: spiritus, Auct. ad Her. IV, 33: cf. Virg. Aen. X, 837. Colum. II, 3, 2: *ook Tropisch*, *van vuur*, *als het snuift en bruist*, Virg. Aen. VIII, 421: ignis anhelat: inopia anhelans, Justin. IX, 1, i. e. *smachtend*, *begeerig enz.* 2) Active, a) *uitademen*, *met snuiven voortbrengen*, *bij voorb.* ignes, Ovid. Her. XII, 15. Fast. IV, 491: frigus, Cic. Nat. D. II, 44: ex Arateis: *dus ook* verba, *bij voorb.* verba anhelata, Cic. Or. III, 11, i. e. *uitgeädemd*, *met snuiven voortgebrachte woorden.* b) *kuchend*, *d. i. met veel arbeid iets doen*, *bij voorb.* ictus (remorum) anhelati, Sil. XIV, 380. c) anhelare scelus, Cic. Catil. II, 1, *boosheid snuiven*, *d. i. op niets*, *dan op boosheid*, *denken*: crudelitatem ex imo pectore, Auct. ad Her. IV, 55. d) Phlegrae ceu fessus anhelet proelia, Stat. Theb. XI, 7, i. e. *Rheite van het vechten enz.*, *voor* ob proelia.

ANHELUS, a, um, 1) *hijgend*, *snuivend*, *kuchend*, *bij voorb.* equus, Ovid. Met. XV, 417. Virg. Georg. I, 250: senex, Virg. Georg. II, 135: pectus, Virg. Aen. VI, 48: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* vires, Stat. Theb. XII, 610, i. e. *moede*, *verzwakt*: Mars, Virg. Aen. XII, 790: *ook met den* Genitivus, laboris, i. e. ob laborem, Sil. XV, 721: 2) *ook zetten het de Dichters in plaats van*, *met kuchen of snuiven en hijgen verbonden*, *bij voorb.* tussis anhela, Virg. Georg. 487: cursus, Ovid. Met. XI, 347: febres, Ovid. Pont. I, 10, 5: dies, Stat. Theb. IV, 680: cursus anhelus, Ovid.: sitis anhela, Lucret. IV, 873.

ANIATROLOGETUS, i, i. e. *een weetniet in de Geneeskunde*, Vitruv. I, 1.

ANICELLA, ae, i. q. Anicula, Varr. L. L. VIII, 45.

ANICLA *voor* **ANICULA**, Prudent. Peristeph. X, 149.

ANICULA, ae, f. *een oud vrouwtjen*, *een oud wijfjen*, *als men gering*, *boertend of verächtlijk*, *spreekt*, Cic. Nat. D. I, 34. Div. II, 15. Terent. And. I, 4, 4. Senec. Ep. 77 extr.

ANILIS, e, *het geen aan oude vrouwen eigen of passende is*, *haar toekomt*, *enz.*, *oudwijfächtig*, *oudwijvig*, *bij voorb.* passus, Ovid. Met. XIII, 533: vultus, Virg. Aen. VII, 416: curae, Ibid. IX, 489: animus, Cic. Nat. D. II, 28: ineptiae, Cic. Tusc. I, 39: fabellae, Horat. Sat. II, 6, 77. Cic. Nat. D. III, 5.

ANILITAS, atis, f. *de hooge ouderdom van eene vrouw*, Catull. 60, 161.

ANILITER, Adv., *naar de wijze der oude vrouwen*, *bij voorb.* dicere, Cic. Nat. D. III, 39.

ANILITOR, ari, *een oudwijf worden*, *van daar* terra anilitatur, Apulej. de mundo p. 67. Elm.

ANIMA, ae, f. (*denklijk zoo als* animus *van* ἄνεμος i. e. ventus) 1) *de lucht*, *komt dikwijls voor*, *bij voorb.* inter ignem & terram aquam deus animamque posuit, Cic. Univ. 5: junctis ex anima tenui & ex ardore solis, Cic. Tusc. I, 19: aqua, terra, anima & sol, Varr. R. R. I, 4 in.: terrarumque animaeque, Virg. Ecl. VI, 32: ex igni, terra atque anima, Lucret. I, 716: aurarumque leves animae, Ib. V, 237: Quantum ignes animaeque valent, Virg. Aen. VIII, 403: impellunt animae lintea Thraciae, Hor. Od. IV, 12, 2, i. e. *luchten*, *winden*. *Bijzonder* 2) *de lucht*, *die wij inädemen*, *d. i. de adem*, *bij voorb.* animam puram servare, Cic. Verr. III, 58: longior, quam — anima patiatur, Cic. Or. III, 49: anima interclusa, Tacit. Ann. VI, 50: animam ducere *lucht of adem haalen*, Cic. Nat. D. II, 54: Rosc. Am. 26: animam continere, Cic. Or. I, 61: *of* comprimere, Terent. Phorm. V, 6, 29, *inhouden*: recipere *op zijn adem komen*, Terent. Ad. III, 2, 26: anima uxoris foetet, Plaut. Asin. V, 2, 44. *Van daar* 3) *het vermogen van leven*, *of het leven*, *komt dikwijls voor*, de conjugum — anima, Cic. Cat. IV, 9: animam edere *geven*, *d. i. sterven*, Cic. Sext. 38: efflare, Cic. Mil. 18. Tusc. I, 9. Nep. Paus. 5, *sterven*: exspirare, Ovid. Met. XV, 327: effundere, Ibid. V, 106: finire, Ibid. VII, 591: relinquere, Terent. Ad. III, 5, 52: deponere, Nep. Hann. 1: dare, Virg. Georg. IV, 204, i. e. *sterven*, eripere, Ovid. Met. VI, 539: adimere, Plaut. Mil. III, 1, 137: privare aliquem anima, Plaut. Men. V, 5, 7: eum anima reliquit, Nep. Eum. 4: animam agere, Cic. Tusc. I, 9. Rosc. Com. 8. Coel. in Cic. Ep. VIII, 13, *in de laatste stuipen liggen*: debere animam i. e. *het leven schuldig zijn*, Terent. Phorm. IV, 3, 56, *van lieden*, *die in onnuttige schulden steken.* 4) *het bezielende deel der bezielde schepzelen*, *bijzonder der menschen*, *d. i. de ziel*, *bij voorb.* Causa in anima sensuque meo adfixa, Cic. Verr. V, 53: *doch* Ernesti *heeft uit eenen Cod.* animo *laten drukken*: animam Caesaris in coelum recepti, Suet. 88: animam rationis participem, Cic. Nat. D. I, 31: ingenii facinora, sicut anima, immortalia sunt, Sallust. Jug. 2: Morte carent animae, Ovid. Met. XV, 158: *van daar* a) *de ziel in de beneden wereld*, Propert. III, 12, 33: b) *somtijds een bezield wezen*, *bij voorb.* anima litant, Stat. Theb. II, 246, i. e. victima: ova parire solet genu' pennis condecoratum, non animas i. e. animalia, Enn. ap. Varr. L. L. IV, 10: *bijzonder van menschen*, Vos, meae carissimae animae, Cic. ad Div. XIV, 14: considerandum vobis, animae meae, Ibid. 18: Plotius & Varius Virgiliusque, animae, quales cet., Hor. Sat. I, 5, 41: Treveri & ceterae servientium animae, Tacit. Hist. IV, 32: c) *ook wordt aan de planten en boomen* anima *toegeschreven*, *d. i. de tot wassen levendmakende kracht of vermogen*, Senec. Ep. 58: *dus ook aan de aarde*, Plin. H. N. XVII, 21: *dus ook* anima uvae i. e. succus, Ibid. XIV, 1: d) amphorae anima, Phaedr. III, 1, i. e. *de wijndamp of lucht.* 5) *boertend noemt een slaaf het water* animam putei, Plaut. Amph. II, 2, 41. Not. a) Genit. animai *voor* animae, Lucret. I, 115. III, 151. b) Dativ. animis *voor* animabus, Cic. ad Div. XIV, 14.

ANIMĀBĬLIS, e, *bezielende*, Cic. Nat. D. II, 36: hac animabili natura: *doch* Probus *leest* animali.

ANIMADVERSĬO, onis, f. *de waarneming, opmerkzaamheid, aanmerking, bij voorb.* naturae, Cic. Or. 55: totum eſt ſive artis ſive animadverſionis, Cic. Or. II, 34: cf. Cic. Off. I, 9: *van daar* 1) *beſtraffing, berisping, bij voorb.* effugere animadverſionem, Cic. Or. 57: 2) *beſtraffing, berisping, zoo wel van de Overigheid, als anderen enz., bij voorb.* vitiorum, Cic. Cluent. 46: cenſoria, Ib.: paterna, Cic. Roſc. Am. 24: continere exercitum metu animadverſionis, Cic. Fin. I, 10: capitalis, Suet. Aug. 24: habere animadverſionem, Pand. I, 20, 1, i. e. *het regt om te ſtraffen (aan het leven)*: Not. actoris notio & animadverſio, Cic. Caecin. 12 extr., i. e. *beſtraffing, d. i. aanleiding des Richters tot ſtraffe, welke aanleiding door den klager gebeurde.*

ANIMADVERSOR, oris, m. *een aanmerker, waarnemer, bij voorb.* vitiorum, Cic. Off. I, 41 in.

ANIMADVERTO *of* **ANIMADVORTO**, ti, ſum, 3. *is ſaamgetrokken uit* animum advertere; *gevolglijk* 1) *zijne gedachten ergens op vestigen, opmerken, acht geven, bij voorb.* animadvertendum eſt, quae natura ſit, Cic. Off. II, 20 in.: animadvertendum ſit, repugnetne cet., Ibid. III, 12 in.: rem, Terent. Phorm. III, 1, 3: ad verba, Gell. VI, 2: *van daar* 2) *er op denken, bij voorb. om iet te doen, met* ut, Cic. ad Div. V, 20. §. 14. Illud me non animadvertiſſe, ut cet.: 3) *aanmerken, waarnemen, gadeſlaan, bij voorb.* ſilentium, Cic. Catil. I, 8: illud, Cic. Off. I, 12 in.: peccatum animadverſum eſſet, Cic. Or. I, 27: animadvertis, quam multi — effugerint, Cic. Nat. D. III, 37: animadvertite habuiſſe rationem, Cic. ad Div. III, 5: cf. Ibid. XI, 27: Amic. 8. 4) *bijzonder van de Lictors, die voor eene Overheidsperſoon vooruitgaan, wanneer zij de voorbijgangers bevelen uit den weg te gaan, of hun verplaatsen, hunnen eerbied te bewijzen, bij voorb.* Conſul lictorem animadvertere juſſiſſet, Liv. XXIV, 44, i. e. *acht geven,* ſcil. *op de voorbijgaanden. Anders is het* Suet. Caeſ. 80: cum lictor animadverti juſſiſſet cet., i. e. *dat er acht zou gegeven worden,* ſcil. *op den* Conſul. 5) *ſtraffen, beſtraffen,* in aliquem. Cic. ad Div. V, 2. Verr. II, 23: *ook enkel* animadvertere, Ibid. I, 17: *misſchien ook* aliquem, *want men vindt dikwijls:* animadvertendus, a, um, *ſtrafbaar, het geen verdient beſtraft te worden, bij voorb.* res animadvertenda, Cic. Caecin. 12: cf. Roſc. Am. 40. Terent. Ad. IV, 4, 28: *dus ook* multa animadverſa, Suet. Ner. 16.

ANIMAL (*voor* animale), is, n. 1) *elk bezield wezen, het zij mensch of beest, bij voorb.* providum, Cic. Leg. I, 7: cf. Amic. 19 med.: *van daar* funeſtum, Cic. Fil. 8, i. e. *ſchepzel: doch het kan ook dier zijn. Van daar* 2) *een dier,* Varr. L. L. VI, 5: multa ab animalium vocibus translata ad homines: Plin. H. N. XXVIII, 4: ſi quod animal aurem intraverit: Liv. XXIII, 24 extr.: pars animalium: *doch het kunnen ook ſchepzels zijn.*

ANIMĀLIS, e, 1) *uit lucht beſtaande, bij voorb.* natura, Cic. Nat. D. III, 14: animus, Cic. Tuſc. I, 17 extr.: cibus, Cic. Nat. D. II, 55. 2) *bezield, een leven hebbende, bij voorb.* vincula, Cic. Univ. 9: intelligentia, Cic. Acad. IV, 37: corpus, Lucret. II, 226: ſonus, Cic. Pacuv. ap. Cic. Div. II, 64: *van daar* animale exemplum, Cic. Invent. II, 1, *een bezield oorſpronkelijk, d. i. levend.* 3) *het geen van levende of bezielde wezens is, bij voorb.* dii animales, Labeo ap. Serv. ad Virg. Aen. III, 168, i. e. *die eerst menſchen geweest zijn.* 4) hoſtia animalis i. e. *alwaar alleen het leven of de ziel aan de Goden geofferd, maar het vleesch aan de Priesters gelaten werdt,* Macrob. Sat. III, 5. 5) *geestlijk, bij voorb.* intelligentia, Cic. Acad. IV, 37, *zie hier voor:* 6) cibus animalis, Cic. Nat. D. II, 53, *voedzel uit de lucht of van den adem, d. i. lucht.* Not. *uit* animale *is door verkorting geworden* animal i. e. *het bezielde, bij voorb.* nihil eſſe animal, Cic. Nat. D. III, 14: *van daar* Subſtantive, a) *al dat bezield is;* b) *elk bezield wezen:* c) *een dier, bij voorb.* alia animalia gradiendo cet., Cic. Nat. D. II, 47: *zie* Animal.

ANIMANS, *zie* Animo.

ANĬMĀTĬO, onis, f. *de bezieling, levendmaking: van daar* divina animatio, Cic. Univ. 10, *voor* animans *het godlijke (bezielde) ſchepzel.*

ANĬMĀTUS, us, m. *de levendmaking, bezieling, het leven,* Plin. H. N. XI, 3: animatu carere.

ANĬMĀTUS, a, um, *zie* Animo.

ANĬMĬTUS, Adv., *van harte,* Non.

ANĬMO, avi, atum, are, I) Tranſitive, 1) *ergens heen lucht brengen, ademen of blazen op iet: van daar blazen, bij voorb. op een inſtrument, bij voorb.* duas tibias uno ſpiritu, Apulej. Florid. poſt init.: buccinas, Arnob. 6: *doch dit kon ook tot n. 2. behooren, en bezielen (Tropisch) beteekenen.* 2) *bezielen, leven geven,* aliquem a) *eigenlijk, bij voorb.* omnia animat, format, alit, Pacuv. ap. Cic. Div. I, 57: guttas in angues, Ovid. Met. IV, 618: ita pueros orientes (i. e. naſcentes) animari, Cic. Div. II, 42: ſemen animatur, Plin. H. N. VII, 15 extr.: *van daar* animatus, a, um, *levend gemaakt, bezield, bij voorb.* animata inanimatis anteponantur, Cic. Top. 18: ſtellae divinis animatae mentibus, Cic. Somn. Scip. 3. b) *Tropisch, bezielen, bij voorb.* ſi quid Apellei gaudent animaſſe colores, Stat. II, 2, 64: *dus ook* animare taxos, Claudian. Proſerp. III, 386, *voor* incendere: *dus ook* arbores animare irrigationibus, Pallad. Mart. X, 15: *dus ook* Ibid. Jul. 3: *van daar* c) *voor* incitare, *bij voorb.* animetur aperire, Macrob. Sat. VII, 3: d) tibias, buccinam i. e. *blazen: zie* n. 1. 3) *eene gezindheid inboezemen, gezind maken. Hier komt misſchien alleen het* Particip. Animatus, a, um, *zoo voor, en ſtaat* Adjective, *gezind, bij voorb.* bene animatus, Nep. Cim. 2: ſic in amicum ſit animatus, Cic. Amic. 16: ita in te eſſe animatam, Cic. Verr. IV, 67: hoc animo decet animatos eſſe amatores, Plaut. Men. I, 3, 20, *alwaar* animatos *kon weg blijven:* ſic animati, Cic. Phil. IX, 5: Pompejus animatus melius, Cic. ad Div. VI, 6, *alwaar het echter ook zijn kon moedig, met moed voorzien enz. Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* ſi quid animatus es facere, Plaut. Truc. V, 74: 4) *iemand moed inboezemen, moedig maken,* aliquem: *komt misſchien alleen in het* Participium animatus *voor, en dit ſtaat* Adjective, *bij voorb.* animatus probe, Plaut. Bacch. IV, 9, 13: Pompejus animatus melius quam paratus, Cic. ad Div. VI, 6: ſocii infirme animati, Cic. ad Div. XV, 1 ante med.: cum animatus iero, ſatis armatus ſum, Acc. ap. Non. 5) *toornig maken: van daar* animatus *toornig, bij voorb.* hoſtis, Acc. ap. Non. II) Intranſitive *bezield zijn. Hier komt misſchien alleen het* Particip. Animans *voor, en dit ſtaat* Adjective *of* Subſtantive, *bezield, of eene bezielde zaak, bij voorb.* deos eſſe animantes, Cic. Nat. D. III, 4: mundus eſt animans, Ibid. II, 8. *bijzonder een bezield ſchepzel: en dan is het* a) *of* Gen. neutr., *wanneer het op geene bezielde zaak van een bepaald* genus *ſlaat, bij voorb.* animans *eene bezielde zaak:* b) *of* Gen. maſcul., *wanneer het op een mensch ſlaat,* ſcil. homo, *bij voorb.* non petet quemquam animantem, Hor. Sat. II, 1, 39, ſcil. hominem i. e. *levendig mensch:* c) *of* fem., *wanneer het op een beest ſlaat,* ſcil. beſtia. *Doch, er ſtaat in* Lucret. II, 942: ſenſus animantem quamque tuentur, i. e. *elk levendig wezen: of heeft* Lucretius *enkel dier gedacht? Van daar* Plur. a) Animantia *van de ſchepzelen en wezens in 't gemeen, bij voorb.* animantia ſunt omnia in genera partita, Cic. Univ. 4: *dus ook* genus animantum, Lucret. I, 351: animantia omnia, Cic. Nat. D. II, 10: eorum animantium, quae ratione utuntur, Ib. 53: ſoli ex animantibus aſtrorum ortus — cognovimus, Ibid. 61: b) Animantes, Femin., *wanneer enkel beeſten* (beſtiae) *gemeend worden, bij voorb.* Animantium aliae coriis tectae ſunt, aliae villis veſtitae, Cic. Nat. D. 47: animantium varietas, Ibid.: paſtum animantibus comparavit, Ibid.: hominis natura quanto omnes anteiret animantes, Ibid. 61: omnium animantium formam vincit hominis figura, Ibid. I, 18. c) Animantes, Maſc., *wanneer of enkel menſchen gemeend worden, bij voorb.* Cic. Univ. 11. Ita orientur animantes (ſcil. homines), quos & vivos alatis & conſumtos ſinu recipiatis; *of wanneer er toch menſchen mede onder verſtaan worden, bij voorb.* eo alimento animantes eſſe nutritos, Lactant. II, 11 in.

ANIMŌSE, Adv., 1) *vol moed, moedig, dapper, zonder vreeze, bij voorb.* vivere, Cic. Off. I, 26: facere, Cic. Phil. IV, 2: nimis animoſe ferox, Cic. fragm. ap. Non.: animoſius ſe gerere, Valer. Max. VIII, 2, 3: animoſius dicere, Senec. Benef. VI, 37: 2) *met begeerte, zonder vreeze voor kosten, bij voorb.* ſi ceri, Pand. X, 2, 29: animoſiſſime comparare gemmas, Sueton. Caeſ. 47: animoſius a mercatore ſolvitur votum, Senec. Ep. 73.

ANIMŌSUS, a, um, 1) *van* animus, *moedig, dapper, bij voorb.* gladiatores, Cic. Mil. 34: equus, Ovid. Triſt. IV, 6, 3: animoſus atque fortis, Hor. Od. II, 10, 20: animoſior ſenectus, Cic. Senec. 20: *van daar Tropisch,* a) *vol moed,* animoſa guttura, Ovid. Met. VI, 134: b) *moedig of driftig, hevig, bij voorb.* ventus, Ovid. Am. I, 6, 51: Eurus, Virg. Georg. II, 441: bellum, Ovid. Faſt. V, 59: pericula, Martial. XII, 14, 9: frigus, Stat. Theb. VI, 395: *doch het kan in de vier laatſte plaatzen zijn, met moed gepaard of verbonden:* c) *moedvol, of geene kosten ontziende, bij voorb.* emtor, Pand. XVII, 1, 36: corruptor, Tacit. Hiſt. I, 24. 2) *van* anima *het leven, levendig, bezield, vol leven, van ſchilderſtukken en ſtandbeelden, bij voorb.* ſigna animoſa, Propert. III, 7, 9.

ANIMŬLA, ae, *is het zelfde als* Anima, *wanneer men er klein, boertend, of veráchtelijk van spreekt, bij voorb.* Sulpic. ad Cic. in Ep. Div. IV, 5. Gell. XIX, 11, e poëta: Hadrian. ap. Spartian. in Hadr. 25.

ANIMŬLUS, i, m. *is het zelfde als* Animus, *wanneer men klein, boertend, berispend, verliefd, of veráchtelijk spreekt, bij voorb.* mi animule, Plaut. Caf. I, 46. Men. II, 3, 10, i. e. *mijn hartjen.*

ANIMUS, i, m. I) *de ziel in 't gemeen, in zoo verre zij van het ligchaam onderscheiden is; staat dikwijls bij* Cicero, *bij voorb.* animos immortales esse, Cic. Leg. II, 11: animus spirabilis, Cic. Nat. D. II, 6: animum meum non videbatis, Cic. Senect. 21: animos, dum in corporibus essent, Ibid.: animum esse insipientem, Ibid.: animus solus nec — adparet, Ib.: cogitare in animo, Terent. Ad. I, 1, 5: *of* cum animo, Cic. Agr. II, 24: meditari animo, Cic. Agef. 4: statuere apud animum suum, Liv. XXXIV, 2, i. e. in animo: corpore & animo, Terent. Ad. V, 834: *van daar* mens animi, Plaut. Cist. II, 1, 5, *verstand der ziel. Ook staat het dikwijls voor de persoon, gevolglijk in plaats van ik, gij, hij enz., bij voorb.* animum vincere, Cic. Att. XII, 46. Marc. 3, i. e. *zich zelven:* animo male est, Plaut. Amph. V, 1, 6, i. e. *ik ben niet wel, ik heb het kwaad: doch met betrekking tot de ziel: dus ook* statuere apud animum suum, Liv.: *bij zich zelven: zie hier voor.* Not. *van de zielen der dieren, bij voorb.* Cic. Tusc. I, 33: bestiae, quarum animi cet. II) *de ziel, in zoo verre zij denkt, oordeelt, besluit: waarom het op menigerlei wijze vertaald wordt, bij voorb.* 1) *verstand of gedachten, bij voorb.* animo complecti, Cic. ad Div. V, 17, i. e. *zich voorstellen, denken: dus ook* in animum inducere aliquem, Terent. Ad. IV, 3, 6, *zich iemand voorstellen:* animus est in patinis, Terent. Eun. IV, 7, 46: cogitare cum animo, Terent. Ad. III, 4, 55: *zie hier voor:* meo animo, Cic. Sext. 32. Plaut. Bacch. II, 2, 10, i. e. *naar mijne gedachten:* animum adtendere ad rem, Nep. Alcib. 5. (*zie* Adtendo): *of* adplicare ad cet., Terent. And. I, 22: *of* adpellere, Ibid. Praef. 2: II, 3, 4, *ergens op richten: van daar* 2) *de gezindheid, denkwijze, bij voorb.* isto animo esse, Nep. Eum. 11: qui, quo animo inter nos simus, ignorant, Cic. ad Div. III, 6 med.: de tuo in me animo, Ibid.: meus animus erit in te cet., Ibid. 18 extr.: cf. Terent. Phorm. III, 1, 1: *ook dikwijls* 3) *geest of ziel, bij voorb.* magnus & excelsus animus, Cic. ad Div. I, 9 post med. §. 64: altus, Cic. Fin. V, 20: altitudo animi, Cic. Off. I, 28. Liv. IV, 6: egestas animi, Cic. Pis. 11: *armoede van geest, laage geest enz.:* tribuni animos ac spiritus, Cic. Manil. 22, *geest, d. i. trotschheid enz.* 4) *gedachtenis, geheugen, bij voorb.* dicta scripta sunt in animo, Terent. And. I, 5, 47: ex animo effluere, Cic. Or. II, 74, i. e. *vergeten worden.* III) *Bijzonder, de ziel, in zoo verre zij iets wil of niet wil, gevoelig is, of niet, neiging of afkeer, hartstochten of begeerten heeft: van waar het op veelerleië wijze vertaald wordt, bij voorb.* 1) *gemoed, bij voorb.* aequo animo, Cic. Catil. I, 8. Terent. And. V, 4, 18: tranquillissimus animus, Cic. Att. VII, 7 ante med.: 2) *wil, voornemen, neiging, bij voorb.* est mihi in animo, Cic. ad Div. XIV, 11, *of* habeo in animo, Cic. Rosc. Am. 18. Att. I, 17 extr. Div. I, 27. Liv. I, 48, i. e. *ik ben willens, bij voorb.* proficisci: *ook* habeo animo, *zonder* in, Liv. XL, 25 in.: *ook heet* habere in animo *gelooven, zich voorstellen,* Cic. ad Div. XIII, 62: animo morem gerere, Terent. And. IV, 17, *zijn hoofd volgen, zijn' wil doen: dus ook* obsequi, Terent. Ad. I, 1, 8: 3) *het hart, neiging, begeerte, bij voorb.* ex animo *van harte,* Cic. ad Div. XI, 22: Nat. D. II, 67: Terent. And. IV, 4, 55: Eun. II, 95: vincere animum *zijne neiging of zich zelven overwinnen,* Cic. Att. XII, 46. Marc. 5. Liv. XXX, 14 extr.: animum rege, Horat. Epist. I, 2, 62. *Van daar* anime mi *mijn hart,* Terent. Eun. I, 2, 15. Plaut. Rud. IV, 8, 1, *in liefkozingen: van daar* animum *of* in animum inducere a) *over zijn hart brengen, bij voorb. om iet te doen, met den* Infinit., *bij voorb.* adsentari, Terent. Eun. III, 2, 37: cf. Cic. Div. I, 13. Tusc. V, 10: *met* ut, *bij voorb.* Liv. II, 5: induxisse in animum, ut — proderent; *met* quin *voor* ut non, Liv. III, 71: non potuisse se inducere in animum, quin — vindicaret i. e. *niet te reliden:* animum inducere, ut — oblivisceretur, Cic. Rosc. Am. 19, i. e. inducere. b) *zich iet in 't hoofd brengen, of ook zich voorstellen, bij voorb.* Terent. And. V, 3, 12: ita animum induxti tuum — efficiundum tibi: induxit animum, sibi licere, quod vellet, Cic. Att. XIV, 12 extr.: animum poteris inducere — dicere, Cic. Div. I, 13, i. e. *in 't hoofd zetten, of over 't hart brengen; gevolglijk zou het mede behooren tot a, of iet voornemen. Ook met den* Accusativus, *bij voorb.* nunquam te aliter in animum induxi meum, Terent. Ad. IV, 3, 6, i. e. *mij niet anders voorgesteld, niet anders van u gedacht:* quod animum induxerat, non tenuit, Cic. Att. VI, 3 post med.: c) *besluiten, voornemen, bij voorb.* praestare, Liv. II, 18 extr.: dicere, Cic. Div. I, 15: defendere, Cic. Sull. 30: contemnere, Cic. Tusc. V, 10: *doch het kan ook zijn, zich in het hoofd brengen, over zijn hart brengen: gelijk dan dit dikwijls het zelfde is:* quod animum induxerat, Cic. Att. VII, 3 post med.: *doch, het kan ook zijn, zich in het hoofd brengen enz.* d) ad rem *zijne neiging of gedachten ergens op vestigen, bij voorb.* ad meretricem, Terent. Hec. IV, 4, 67: 4) *moed, dapperheid, courage, bij voorb.* animus magnus, fortis, Cic. ad Div. VI, 14: animum *of* animos facere, Liv. I, 34: XXII, 26: *of* addere, Terent. Heaut. III, 2, 31, i. e. *moed geven:* reddere, Terent. And. II, 1, 33: recipere, Terent. Ad. III, 2, 26, *weder moed krijgen:* augere, Cic. Att. X, 14: bonum animum habere, Plaut. Most. I, 2, 40: bono esse animo *goeds moeds zijn,* Cic. Att. V, 8. Varr. R. R. II, 5: animos colligere, Liv. III, 60 extr., *moed verzamelen:* animis cadere, Cic. ad Div. VI, 1. §. 10: *den moed laten zakken.* Not. *de* Pluralis *staat ook hier niet zelden van ééne persoon, bij voorb.* adeo supererant animi scil. Appio, Liv. II, 27: Lucumoni divitiae animos facerent, Liv. I, 34: dominatus extulerant animos scil. ejus, Cic. Dom. 56: *waarom* animos *van meer dan één te zien te verwonderen is.* Not. *ook van onbezielde dingen, bij voorb. van den wervelwind,* dant animos, Virg. Aen. VII, 382: cf. Stat. Theb. III, 671: 5) *vergenoegen, lust, vermaak, bij voorb.* animi causa, Cic. Rosc. Am. 46: ad Div. VII, 2. Caes. B. G. VII, 77. Plaut. Trin. II, 2, 52: Epid. II, 2, 51, i. e. *tot vermaak, lust, bij voorb. iet doen:* animum explere, Terent. And. I, 1, 27, *zijn' lust boeten, zijn vermaak volbren:* *dus ook* animo morem gerere, Ibid. IV, 1, 17: *of* animo obsequi, Terent. Ad. I, 1, 8, i. e. *zijn vermaak, zijn lust toegeven, inwilligen: van daar* est animus, Ovid. Met. I, 1, *ik heb lust, ik wil enz.* IV) *de ziel, in zoo verre zij het ligchaam bezielt, het leven, bij voorb.* una eademque via sanguis animusque sequuntur, Virg. X, 487. V) *de natuur, natuurlijke gesteldheid, bij voorb.* exuerint sylvestrem animum *van boomen,* Virg. Georg. II, 50.

ANISOCYCLUS, a, um, *ongelijke cirkels of kringen hebbende: van daar* Substantive anisocyclorum versationes, Vitruv. X, 1.

ANISUM, i, n. *anijs,* Plin. H. N. XX, 17: XIX, 8.

ANNĀLIS, e, 1) *jaarlijks, een jaar duurende, bij voorb.* tempus, Varr. R. R. I, 27: solis cursus annalis, Ibid. 2) *de jaaren betreffende, bij voorb.* lex annalis, Cic. Phil. V, 17, i. e. *eene wet, waar in het jaar bepaald was, in het welk de eereposten konden aanvaard worden, bij voorb. het Quaestorschap niet onder de 30, het Aedilisschap niet onder de 37, het Praetorschap niet onder de 40, en het Consulaat niet onder de 43 jaaren. Deze wet was eerst of wel voornaamlijk oorspronglijk van den Volkstribuun L. Villius: waarom allen, die van deze familie waren, den naam* Annales *voerden,* Liv. XL, 44 in. 3) *de jaaren in zich bevattende, bij voorb.* liber annalis, Quintil. VI, 3, *een boek, waar in de jaarlijksche gebeurtenissen zijn opgeteekend, jaarboek, Chroniek: ook enkel* annalis scil. liber, *bij voorb.* in annali tuo, Cic. Att. XII, 23: in annali suo, Nep. Hann. 13: in nono annali, Cic. Brut. 15: *menigvuldiger is de* Pluralis Annales, scil. libri, *Jaarboeken, Chronieken,* Cic. Dom. 32. Qu. Fr. I, 1, 3. Liv. XLIII, 13. *Van daar* annales maximi, Cic. Or. II, 12. Gell. IV, 5, i. e. *die van den* Pontifex Maximus *vervaardigd zijn.*

ANNASCOR, **ANNAVIGO**, *zie* Agnascor, Adnavigo.

ANNE i. q. an, Cic. *zie* An.

ANNECTO, *zie* Adnecto.

ANNELLUS, *zie* Anellus.

ANNEXIO, **ANNEXUS**, us, *zie* Adnex.

ANNEXUS, a, um, *zie* Adnecto.

ANNICŬLUS, a, um, *jaarig, van één jaar, éénjaarig, bij voorb.* virgo annicula, Nep. Attic. 19: taurus, Varr. R. R. II, 5, 12: granum, Plin. H. N. IX, 41: vinum, Varr. R. R. I, 65, *één jaar oud:* aetas annicula, Colum. VII, 9, 2.

ANNĬFER, a, um, 1) *het geheele jaar door (vruchten) dragende,* Plin. H. N. VI, 26: 2) *jaarlijks een nieuwen steng of stronk voortbrengende, bij voorb.* planta, Plin. H. N. XIX, 7.

ANNISUS, us, *zie* Adnisus.

ANNISUS, a, um, **ANNITOR**, *zie* Adnitor.

ANNIVERSĀRIUS, a, um, 1) *het geen alle jaaren geschiedt, jaarlijks, bij voorb.* festi dies, Cic. Verr. IV, 48: sacra, Ib. 39: vicissitudines, Cic. Nat. D. II, 38: arma, i. e. *oorlog,* Liv. IV, 45: 2) *het geen jaarlijks komt, jaarlijks, alle jaaren, bij voorb.* hostis, Flor. I, 12: valetudines, Suet. Aug. 31, i. e. *jaarlijksche onpasselijkheden, ziekten:* 3) *het geen men jaarlijks gebruikt, bij voorb.* vicinus,

Digitized by Google

nus, Varr. R. R. I, 16, 4: 4) *die jaarlijks iet doet*, *bij voorb.* ſacrificia anniverſarii factitarint, Cic. Haruſp. 15, i. e. *jaarlijks enz.*

ANNIX[illegible] *zie* Adniſus.

ANNIXUS, a, um, *zie* Adnitor.

ANNO, are, i. e. annum tranſigere, annum durare, *bij voorb.* ut annare perannareque (perennareque), liceat, Macrob. Sat. I, 12.

ANNOMINATIO cet. *zie* Agnominatio cet.

ANNON i. e. an non: *vraagt* 1) *zoo*, *bij voorb.* annon dixi? Terent. And. III, 5, 15. 2) i. q. *of niet* 3) i. q. *dan niet enz.*, *zie* An.

ANNONA, ae, f. 1) *het graan, voor zoo verre het jaarlijks verkocht of ter markt gebracht, en van anderen gekocht wordt, komt dikwijls voor, bij voorb.* difficultas annonae, Cic. Dom. 5, *moeilijkheid, om graan te bekomen, gebrek aan graanen:* annonae caritas, Cic. Dom. 5, *duure tijd:* vilitas, Cic. Manil. 15, *de goedkope prijs:* annona ingraveſcit, Cic. Dom. 5, i. e. *wordt ſchaarsch, is moeilijk te bekomen:* annona pretium non habet, Cic. Verr. III, 98: annonam flagellare, Plin. H. N. XXXIII, 13, *het graan inhouden: gevolglijk duurte maken: ten zij het tot het volgende behoort:* 2) *de prijs der graanen, marktprijs, komt zeer dikwijls voor, bij voorb.* annonae varietas, Cic. Verr. III, 83: vetus annona, Liv., *de voormalige prijs enz.:* haec annona, Plaut. Trin. II, 4, 83, *de tegenwoordige enz.:* annonam excandefacere, Varr. R. R. III, 2. §. 16: *of* incendere, Ibid.: *of* flagellare, Plin. H. N. XXXIII, 13 extr., *grooter maken, d. i. duurte maken:* Annona laxaverat, Liv. XXVI, 20, *hadt nagelaten:* annonam levare, Liv. IV, 12, *verminderen:* quid inter annonam differre ſoleat, Cic. Verr. III, 83 in. *Ook duure tijd, bij voorb.* perfugia annonae, Cic. Phil. VIII, 8 extr.: *hier toe kan men ook uit het voorgaande brengen*, haec annona, Plaut. Trin. II, 4, 83: annonam levare, annona laxaverat cet.: *van daar de prijs van andere levensmiddelen, bij voorb.* muſti, Colum. III, 21, 6: macelli, Varr. R. R. III, 2, 6. Suet. Tib. 34: *ook Tropisch*, amicorum annona vilis, Horat. Epiſt. I, 13, 24: 3) *de voorraad van allerhande levensmiddelen*, a) *van graan, bij voorb.* ſterilitas annonae, Colum. II, 10 in.: cf. Cic. Dom. 6 extr. b) *van andere dingen, bij voorb.* vini, Colum. III, 3, 10: lactis, Colum. Ibid. VIII, 17, 13: annona ſalaria, Liv. XXIX, 37, i. e. *het zout, dat jaarlijks verkocht wordt:* Et frumenti copia & annona tolerabilis aliarum rerum ſuppeditatur, Liv. XXXV, 44. Not. Annona *ſchijnt een* Adjectivum *te zijn van* Annonus, a, um, *voor* Annuinus cet., ſcil. copia i. e. *voorraad, gevolglijk eigenlijk, jaarlijkſche voorraad enz.*

ANNOSUS, a, um, *van veele jaaren, veele jaaren hebbende, bejaard, bij voorb.* vetuſtas annoſa, Ovid. Triſt. V, 2, 11: vinum, Ovid. Art. II, 18: arbor, Plin. H. N. XXIV, 1: ſenecta, Ovid. Met. VII, 237: anus, Ovid. Faſt. II, 571: cornix, Hor. Od. III, 17, 3: palatum, Hor. Sat. II, 3, 274.

ANNOTAMENTUM, ANNOTATIO, ANNOTATIUNCULA, ANNOTATOR, ANNOTATUS, us, *zie in* Adnotamentum, Adnot. cet.

ANNOTATUS, a, um, *zie* Adnoto.

ANNOTINUS, a, um, *jaarig, van één jaar, één jaar oud, bij voorb.* fructus, Plin. H. N. XVI, 26: ungues cuſtodum annotinos reſecare, Colum. IV, 24, 8: *dus ook bijna* naves, Caeſ. B. G. V, 8, i. e. *die er in 't voorgaande jaar geweest waren*, ſi lectio certa.

ANNOTO, *zie* Adnoto.

ANNUBILO, *zie* Adnub.

ANNUMERATIO, ANNUMERO, *zie* Adnum.

ANNUNTIO, ANNUNTIUS, *zie* Adnunt.

ANNUO, *zie* Adnuo.

ANNUS, i, m. 1) *het jaar, bij voorb.* annos natus viginti ſeptem i. e. *27 jaaren oud*, Cic. Brut. 43: Craſſus habebat quatuor & triginta annos, Ibid.: quartum annum ago, Cic. Senect. 10: centum complevit annos, Cic. Ibid. 5, *is volle honderd jaaren oud geworden:* vixit annos ſeptuaginta, Ibid. 5: centum decem annis vixit, Plin. H. N. VII, 48: centum annos implevit, Ibid.: decem anni ſunt, cum lata eſt lex, i. e. *dat, of zedert enz.*, Cic. Off. II, 21: cum haberet annos ſexaginta, Nep. Att. 7, i. e. *60 jaaren oud was:* annos ferre *oud zijn*, Quint. II, 4: Anno ante *een jaar te vooren*, Liv. III, 51: *dus ook* anno poſt *een jaar daar na, bij voorb.* lex anno poſt, quam lata ſit, abrogata, Cic. fragm. pro Cornel. ap. Aſcon. Not. *de Romeinen hadden driederlei jaar; voor eerst dat van* Romulus (*ten tijde van* Romulus), *hadt tien maanden (Januarij en Februarij ontbraken), of 304 dagen; vervolgends dat van* Numa Pompilius *hadt 12 maanden of 355 dagen; eindelijk het* Juliaanſche (*van* Julius Caeſar) *van 365 dagen met een vierde van een dag, gevolglijk alle vier jaaren van 366 dagen. Men merke aan* a) annum *een jaar, d. i. een jaar lang, bij voorb. zich ergens ophouden, bij voorb.* Athenis, Cic. Off. I, 1: vivere, Cic. Senect. 17, *een jaar leven:* b) anno *heet ook ſomtijds voor een jaar*, Plaut. Amph. Prol. 91. Men. I, 3, 22. Truc. II, 4, 39: utrum anno an horno, Lucil. ap. Non.: *anders ook in het jaar, of in een jaar, in het geheele jaar, bij voorb.* qui anno prope ſenatum non habuerint, Liv. III, 39: conſeri anno quadraginta jugera, Plin. H. N. XVIII, 18 extr.: *waar voor anders* in anno *zonder bijvoeglijk woord gebruiklijk is; bij voorb.* ter in anno, Cic. Roſc. Am. 46: tres in anno, Liv. XXXIX, 13: bis in anno, Varr. R. R. II, 11, 8: c) in annum, *voor een jaar, bij voorb.* prorogare imperium in annum, Liv. XXXVII, 2: proviſae frugis in annum copia, Hor. Ep. I, 18, 109: *dus ook* in hunc annum *voor dit jaar*, Cic. Sext. 8: in multos annos *voor enz.*, Cic. Div. II, 6: d) ad annum, Cic. Or. III, 24. Attic. V, 2, *over een jaar, toekomende jaar, op het jaar, bij voorb. een ambt aanvaarden enz.* e) in hoc anno, Cic. ad Div. XV, 16, *is zeldzamer dan* hoc anno: *gelijk* anno *zeldzamer is dan* in anno. f) annus meus *mijn jaar, d. i. waar in mij iet toekomt, en waar in ik gevolglijk naar de wetten, om het ambt kan vragen*, Cic. Agr. II, 2: *dus ook* tuus, Cic. ad Div. X, 25: noſter, Cic. Att. I, 1 ante med.: 2) *het jaargetijde, bij de Dichters, bij voorb.* formoſiſſimus annus, Virg. Ecl. III, 57, i. e. *de lente:* annus hibernus, Horat. Epod. II 29: annus pomifer, Horat. Od. III, 23, 8: 3) *de ouderdom, de leeftijd*, Propert. IV, 5, 57.

ANNUTO, ANNUTRIO, *zie* Adnut.

ANNUUS, a, um, 1) *jaarig, een jaar lang, bij voorb.* ut ſimus annui, Cic. Att. V, 13, *dat ik maar één jaar in de Provintie ben.* 2) *jaarig, een jaar lang of een jaar duurende, bij voorb.* tempus annuum, Cic. Att. VI, 5: provincia, Cic. ad Div. XV, 14 extr.: penus, Plaut. Poen. I, 2, 45: vita, Plaut. Aſin. V, 2, 36: ſpatium, Hor. Od. IV, 5, 11: magiſtratus, Suet. Aug. 30: nox erat annua, Ovid. Her. XI, 29: annui reges, Nep. Hann. 7: 3) *jaarlijks, alle jaaren geſchiedende, bij voorb.* varietates frigorum & calorum, Cic. Nat. D. II, 39: labor, Cic. Verr. III, 48: commutationes, Cic. Invent. I, 34: *van daar* Subſtantive, Annuum *en* Plural. Annua *het jaarlijksch, bij voorb. dat iemand toegelegd wordt, bij voorb. tot zijn onderhoud*, Suet. Tib. 50. Plin. Ep. X, 40. Pand. XXXIII, 1, 10 *en* 14.

ANOMALIA, ae, *onregelmatigheid, ongelijkheid*, Varr. L. L. 8 in. 9 in.: cf. Gell. II, 25, *bij voorb. in het* Conjugeren, *wanneer men van de gewoone wijze afwijkt: dan heet zulk een werkwoord* Anomalum, Priſcian.

ANQUIRO, ſivi, ſitum, 3. 1) *opzoeken, bij voorb. iemand enz., bij voorb.* quae ad vivendum ſint neceſſaria, anquirat & paret, Cic. Off. I, 4 in.: ut non anquirat aliquem, apud quem evomat cet., Cic. Amic. 23: ſemper aliqui anquirendi ſunt, Ibid. 27 med.: per agros corporis partes anquirite, Senec. Hippol. 1274: 2) *onderzoeken, onderzoek doen*, a) *in 't gemeen, bij voorb. of iet al dan niet nuttig zij enz., bij voorb.* anquirunt aut conſultant, Cic. Off. I, 3: in quo quid valeat id — anquiritur, Cic. Fat. 9 in.: omnes anquirere niſus, Lucret. IV, 1183: nec diu anquirendum, quin — anteiret, Tacit. Ann. XII, 6: b) *gerechtelijk, bij voorb.* de perduellione, Liv. VI, 20: de morte, Tacit. Ann. III, 12. 3) *aanklagen, beſchuldigen, bijzonder van Tribunen, wanneer zij iemand voor het volk aanklagen, en hem vooráf eene ſtraffe beſtemmen, bij voorb.* ſeu legibus ſeu moribus mallet, anquireret, Liv. XXVI, 3: capite de imperatore, Liv. VII, 33, i. e. *op lijf en leven: dus ook* capitis, Liv. II, 52: capite *en* capitis *ſtaat* Liv. XXVI, 3: pecunia i. e. *zoo beſchuldigen, dat de beſchuldigde eene geldboete zal opbrengen*, Ibid. Not. *Men vindt in eenige* Edd. inquirere *voor* anquirere.

ANQUISITE, Adv., *zorgvuldig, bij voorb.* quaerere, Gell. I, 3. §. 9: anquiſitius differere, Ibid. §. 21.

ANQUISITIO i. e. inquiſitio, Varr. L. L. V, 9.

ANQUISITUS, a, um, *zie* Anquiro.

ANSA, ae, f. 1) *het geen, daar men iet mede aanvat, bij voorb. een hengzel, greep, handvatzel, bij voorb. van een pot, of drinkgereedſchap*, Virg. Ecl. III, 45. VII, 17. Ovid. Her. XVI, 252. Met. VIII, 653: oſtii i. e. *aan de deur*, Petron. 96: crepidae, Tibull. I, 9, 14: in crepidis una intus pauciores feciſſet anſas, Plin. H. N. XXXV, 10: i. e. *de band der riemen. Dus ook* panniculus, qui ad duo capita duas anſas habet cet., Celſ. VI, 18. n. 8, i. e. *band, aangenaaid lapjen:* gubernaculi, Vitruv. X, 8: anſae ferreae, Ibid. II, 8, *zekere ijzeren haken, tot vastigheid der muuren enz., handhaken:* ſtaterae, Vitruv. X, 8: 2) *Tropisch, de aanleiding, gelegenheid, bij voorb.* ad reprehendendum, Cic. Amic. 16: *of* reprehenſionis, Cic. Planc. 34: controverſiarum, Cic. Caecin. 6:

ſer-

fermonis, Cic. Sext. 10: ook met ut, bij voorb. illum quaerere anfam, infectum ut faciat, Plaut. Perf. IV, 4, 120.

ANSANCTUS, zie Amfanctus.

ANSATUS, a, um, Particip. van anfo, avi cet., met één of meer handvatzels of hengzels voorzien, bij voorb. vas anfatum, Colum. IX, 15: anfatae fcil. haftae, Enn. ap. Non., i. e. amento praeditae: van daar wordt iemand, die de armen in de zijde zet, baertend homo anfatus genoemd, Plaut. Perf. II, 5, 7.

ANSER, ĕris, m. 1) een gans, Cic. Rofc. Am. 20: Liv. V, 47. De ganzen op het Capitool ontdekten het door hun kwaeken, toen de Galliërs bijkans het beklommen hadden, daar voor kregen eenige ganzen jaarlijks vrij voeder op het Capitool, Cic. Rofc. Am. 20. Liv. V, 47. Plin. H. N. X, 22.

ANSERCULUS, i, m. een gansjen, Colum. VIII, 14, 7.

ANSERINUS, a, um, de ganzen betreffende, van de ganzen, of van eene gans, bij voorb. adeps ganzenvet, Plin. H. N. XXX, 8: pes, Ibid. XI, 47: genus, Ibid. X, 22: fanguis, Ibid. XXIX, 5: fel, Ibid. 6.

ANSO, avi, atum, 1. met een of meer handvatzels, greepen of hengzelen voorzien enz.: van daar Anfatus, a, um, zie Anfatus, a, um.

ANSULA, ae, is het Deminutivum van Anfa, 1) een kleine greep, hengzelsjen, bij voorb. cymbii, Apul. Met. XI. p. 258. Elm.: loro ad anfulam deftinatum (gebonden) Ibid. IV. p. 145, i. e. ijzeren ring. 2) een bandjen aan een pantoffel of muil, Valer. Max. VIII, 12 extr.

ANTAE, arum, f. de pilaren, die voor het huis aan weêrskanten van de deur ftaan, Vitruv. III, 1. IV, 4 en 7.

ANTAMOEBAEUS, zie Amoebeus.

ANTANACLĂSIS, is, f. is de herhaling van een woord, dat iemand, bij voorb. gezegd heeft, maar in eenen anderen zin, Quintil. IX, 3.

ANTAPŎCHA, zie Apocha.

ANTAPODŎSIS, is de bijvoeging der toepasfing op de gelijkenis, Quintil. VIII, 3.

ANTARCTĬCUS, a, um, zuidelijk, bij voorb. Circulus, Hygin. Aftron. I, 6: dus ook vertex, Apul. de mundo poft inic. p. 57. Elm.

ANTARĬUS, a, um, wat voor is, of aangemaakt is, bij voorb. funes, Vitruv. X, 3, i. e. die aan den last, dien men optrekken moet, vast gebonden worden, op dat zij niet heen en weder flingere: Bellum antarium i. e. quod ante urbem geritur, Feft. & Serv. ad Virg. Aen. XI, 156.

ANTE, I) Praepof. 1) voor, wanneer het tegen over achter of na ftaat, bij voorb. ante pedes, ante oculos, Cic. Rofc. Am. 5: ante oppidum, Cic. Div. I, 33: ante praetorium, Ibid.: ante fuum fundum, Cic. Mil. 10: ante ceteras cohortes procurrerat, Caef. B. C. I, 55: venire ante imperatorem, Auct. ad Her. I, 14: ante fe agere, Nep. Dat. 3: 2) voor, wanneer het tegen na over ftaat, en een tijd aanwijst, bij voorb. ante tempus, Cic. Amic. 3. Suet. Aug. 26: en ante diem, Ovid. Met. I, 148, voor den tijd: ante me voor mij, d. i. voor mijn tijd, Cic. Catil. IV, 3. Dus ook mortuus eft ante iftum praetorem, Cic. Verr. I, 45: ante philofophiam patefactam, Cic. Div. I, 39, i. e. antequam philofophia patefacta eft: ante has meas litteras, Cic. ad Div. XIII, 17, i. e. voor het ontvangen van dezen brief: ante regiam injuriam, Liv. I, 59 in., voor de mishandeling, d. i. eer zij gefchiedt: multo ante noctem, Liv. XXVII, 42, i. e. lang voor enz., aliquanto ante lucem, Liv. XXXI, 24: paulo ante lucem, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12, i. e. kort voor den dag: 3) voor, wanneer het eene uitmuntendheid aanwijst, wanneer het dikwijls door boven kan vertaald worden, bij voorb. tum me ante Alexandrum effe, Liv. XXXV, 14: virgo longe ante alias pulchritudine infignis, Liv. I, 9: unus ante alios cariffimus, Nep. Attic. 5: quem ante me diligo, Balb. in Cic. Ep. ad Att. VIII, poft 15, i. e. meer dan mij zelven: fcelere ante alios immanior, Virg. Aen. I, 347: van daar ante omnia, boven al, voornaamlijk, Liv. II, 7. VII, 4: 4) ante diem heet anders voor den dag, ook voor den tijd, maar het ftaat ook dikwijls voor die, bij voorb. ante diem certam decederent, Cic. Att. VI, 2: ante diem certum referrent, Cic. Nat. D. III, 34: ante quem diem iturus fit, Caef. B. G. I, 11, i. e. quo die: diem ftatuit, ante quam liceret difcedere, Sall. Cat. 36 (37): van daar, bij voorb. a. d. III. Cal. Maj. i. e. ante diem tertium ante Calendas Majas cet. ftaat voor die tertio cet., bij voorb. a. d. III. Calendas Decembres, Cic. Phil. VIII, 9: ante diem tertium Nonas Maji, Liv. XLI, 16: ante diem quartum Idus Martias, Liv. XL, 59: ante diem quintum Idus Quintiles, Liv. XXXVI, 4: ante diem VI. Calendas Novembris, Cic. Catil. I, 3: dus ftaat ante diem XII. Cal. Dec., ante diem XI. Cal. en ante diem VIII. Cal., Cic. ad Attic. IV, 3: cf. Cic. ad Div. XVI, 3. Liv. III, 8 in. Ook ontbreekt dit ante diem, bij voorb. Cic. Att. VII, 5. XIII, 52. En dewijl bij de Romeinen ante diem het zelfde was als die op den dag zelven, zoo zetten zij er vervolgends nog de Praepofitiones in en ex voor: wanneer dan in ante diem voor in diem op den dag, en ex ante diem voor ex die van dien dag af, ftaat, bij voorb. in ante diem quartum Cal. Decemb. distulit, Cic. Phil. III, 8, i. e. in diem quartum: in ante diem V. Cal., Cic. Catil. I, 3: in ante quartum cet., Liv. XLV, 3: in ante diem VI. Cal. Sext. dilata funt, Cic. Att. I, 16 poft med.: Nuntii triftes venerant ex ante diem Non. Jun. usque ad Prid. Cal. Sept., Cic. Att. III, 17, i. e. van den vierden Junij af enz.: ex ante diem quintum Idus Octobres, Liv. XLV, 2 extr.: ex a. d. VII. Id. Sext., Varr. R. R. I, 28. Van daar inante voor ante, bij voorb. dextros pedes inante habere, Veget. R. Mil. I, 20 extr. Men merke nog aan: a) het ftaat fomtijds achter qui, bij voorb. diem, quam ante fi folverint, Cic. Att. VI, 1 poft med., voor ante quam: dus ook Nep. Chabr. 3: b) het ftaat ook tusfchen het Subftantivum en Adjectivum, bij voorb. dies ante paucos, Liv. XXXI, 1, 24: paucos ante menfes, Suet. Caef. 81. en meermalen. II) Adverb. heet 1) voorheen, en ftaat of alleen, bij voorb. ante dicere, Cic. Div. II, 6. Liv. XXXVII, 8: of achter een' Ablativus, bij voorb. quatriduo ante, Cic. Att. XIV, 19: dus ook multo ante, Terent. Eun. IV, 5, 7: of ante multo, Cic. Senect. 2 extr., lang te vooren: aliquanto ante, Cic. Off. I, 23, een geruimen tijd te vooren: paulo ante, Cic. Partit. 39: Liv. XXVII, 28: tanto ante, Cic. Phil. II, 33: biennio ante, Liv. XLI, 27: dus ook paucis menfibus ante, Caef. B. G. I, 31, weinige maanden te vooren, of ook, voor weinige maanden: paucis ante diebus, Liv. XLI, 11: ante annis XVII, Liv. XXXVIII, 55: ook met quam dan, bij voorb. anno ante, quam mortuus eft, Cic. Amic. 3: cf. n. 7: ook achter longe lang te vooren, bij voorb. longe ante videre, Cic. Tufc. III, 14: 2) het eerst, of in 't eerst, waar op deinde volgt, Celf. VI, 6, n. 8. VII, 29: 3) voorheen of voormaals, voor dien tijd, Ovid. Faft. I, 337: ook Cic. ad Div. XV, 14: & feci ante & facio nunc: de quibus ante ad te fcripferam, Cic. Att. VII, 14: 4) vooren, van vooren, bij voorb. fluvius ab tergo, ante circaque oram cet., Liv. XXVII, 18: poft me erat Aegina, ante Megara, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12, i. e. van vooren, voor mij enz.: cf. Colum. VI, 2, 4: 5) voorwaards, bij voorb. ingredi ante, non retro, Cic. Fin. V, 12. 6) fomtijds ftaat het Adjective, bij voorb. ante mala, Virg. Aen. I, 198 (202), het voorgaande, voorheen geleden, ongeluk, rampen. 7) dikwijls volgt er quam op, wanneer het dan bij een ftaat, dan gefcheiden is, gelijk bij ons eer dan, (bij voorb. ik kwam eer dan hij; indien gij eer gekomen waart, dan hij): het wordt gevolglijk in het eerfte geval verkeerd aan een gefchreven antequam; a) eer dan of voorheen, eer, bij voorb. ut iftuc veniam ante, quam ex animo tuo effluo, Cic. ad Div. VII, 14: hora ante — venit, quam cet., Brut. in Cic. Epift. ad Div. XI, 13, i. e. omtrent een uur eer, dan enz.: Antequam de incommodis dico, pauca mihi videntur cet., Cic. Verr. II, 1: ut te ante videret, quam a vita difcederet, Cic. ad Div. II, 2: ante fieri oportere, quam cet., Cic. Quint. 17: ante pafcentur — cervi, quam — labatur, Virg. Ecl. I, 60: Not. ook ftaat quam ante voor ante quam, bij voorb. Lucret. III, 986. Martial. VI, 36, 6. Ook met Subftantiva, bij voorb. anno ante quam mortuus eft, Cic. Amic. 3: ante paucos, quam periret, menfes, Suet. Ner. 56: fi fulci ante annum fiant, quam vineta conferantur, Colum. V, 5: ante paucos dies, quam aedilitatem iniret, Suet. Caef. 9: b) eer, dan tot, bij voorb. neque defatigabor ante, quam percepero, Cic. Or. III, 36: ante nos moverimus, quam — adciverint, Liv. XXII, 3 extr.

ANTĔA (voor ante ea fcil. tempora), Adv., te vooren, Cic. ad Div. I, 2: Ib. 9 extr.: ook volgt er quam op, dat velen verkeerd anteaquam fchrijven, d. i. eer dan, of te vooren, voorheen, en dan ftaat (zoo als bij ante) die quam dan terftond daarbij, dan niet, bij voorb. te antea, quam tibi fucceffum effet, deceffurum fuiffe, Cic. ad Div. III, 6 in.: non antea aufi — quam, Liv. XXXV, 25 in.: hora antea praefidium meum Pollentiam venit, quam cet., Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13, i. e. een uur te vooren enz.: doch de Ed. Erneft. Gron. Graev. heeft ante.

ANTEACTUS, a, um, en **ANTEAGO** is voor ante actus, ante ago, en men fchrijft het op de laatfte wijze het best.

ANTEAMBŬLO, onis, m. Eene foort van bedienden of lakkeijen, die voor een' aanzienlijk man vooruit gingen, zoo als, bij voorb. onze lopers, Suet. Vefp. 2. Martial. II, 18. X, 47. III, 7.

ANTEBĂSIS of **ANTIBĂSIS**, een onbekend deel der Catapulta, Vitruv. X, 17.

ANTECĂNIS, is, *of* ANTE-CANEM (Gr. προκύων), i. e. *een geſternte, de kleine hond genaamd:* ante-canem *ſtaat* Cic. Nat. D. II, 44. Antecanis *ſchijnt niet voor te komen, gelijk dan* Plin. H. N. XVIII, 28, *zegt, dat er de* Romeinen *geen eigen woord voor hadden. Anders heet het* Procyon *meermalen.*

ANTECANTAMENTUM, i, *of* ANTECANTAMEN, inis, n. *het geen te vooren, vooräf gezongen wordt, bij voorb.* antecantamenta votorum, Apulej. Met. XI. p. 261. Elm., *alwaar ſommigen* antecantamina *lezen.*

ANTĔCĂPIO, *of beter* ANTE CAPIO, cēpi, captum *en* ceptum, capĕre, 1) *te vooren nemen, bij voorb.* noctem, Salluſt. Cat. 55: loco caſtris ante capto, Liv. V, 38. 2) *te vooren bekomen, bij voorb.* antecepta rei informatio, Cic. Nat. D. I, 16. 3) *te vooren bemagtigen, bij voorb.* pontem, Tacit. Hiſt. IV, 66. 4) *te vooren genieten, bij voorb.* omnia luxu, Sall. Cat. 13. 5) *te vooren doen, bij voorb.* quae bello uſui forent, Ibid. 32. 6) *voorkomen, bij voorb.* tempus legatorum, Sall. Jug. 21 (24). Not. Particip. Antecaptus: *doch* Cicero *heeft* Nat. D. I, 16, *ook* antecepta.

ANTECEDENS, *zie* Antecedo.

ANTĔCĒDO, eſſi, eſſum, 3. 1) *voorgaan, is zeer gewoon, van menſchen, dingen enz.,* aliquem, Cic. Att. VIII, 9 extr.: alicui, Cic. Top. 23: *ook zonder* Caſus, Caeſ. B. G. VII, 35: antecedentes cauſae, Cic. Fat. 11: antecedens annus, Plin. H. N. XIII, 8: exercitatio antecedere cibum debet, Celſ. I, 2. *Het* Particip. Antecedens *ſtaat ſomtijds* Subſtantive, *het voorgaande*, Gen. Neutr., Cic. Partit. 2: 2) *voorgaan, Tropiſch, overtreffen, met den* Accuſativus *en* Dativus, *bij voorb.* pecudibus, Cic. Off. I, 30: cf. Brut. 21: condiſcipulos, Nep. Alcib. 9 *en* 11: *ook zonder* Caſus, *uitmunten, den voorrang hebben, bij voorb.* aetate & uſu rerum *in ouderdom en ondervinding*, Cic. Verr. IV, 62: honore, Cic. Invent. II, 22.

ANTĔCELLO, ui, 3. 1) *voorrecht, of een voorrecht, of voorrang hebben, bij voorb.* humanitate, Cic. Mur. 17: 2) *overtreffen,* alicui, Cic. Mur. 13. Arch. 3. Verr. IV, 53: aliquem, Tacit. Ann. XIV, 55. Hiſt. II, 3. *Ook* Paſſive: qui antecelluntur, Auct. ad Her. II, 30. Not. *Het* Perfectum *ſchijnt niet voor te komen.*

ANTECEPTUS, *zie in* Antecapio.

ANTĔCESSĬO, onis, f. *de voorgang*, Cic. Univ. 10: *van daar werkende oorzaak, bij voorb.* anteceſſiones rerum, Cic. Off. I, 4 in.: cf. Top. 13 in.

ANTĔCESSOR, oris, m. *die vooräf of vooruit gaat, vaart, rijdt enz.: van daar* Anteceſſores *bij de armee, die vooruit gingen, om misſchien kwartieren te maken, of een leger (kampement) af te ſteken, foerierſchutters, of voortroepen, bij voorb.* agminis anteceſſores, Suet. Vit. 17: anteceſſores equites, Auct. B. Afric. 12.

ANTĔCESSUS, us, m. i. e. anticipatio: *van daar* in anteceſſum *vooräf, vooruit, bij voorb. geven, betaalen, bekomen of verkrijgen enz., bij voorb.* dare, Senec. Ep. 118: accipere, Ibid. 7: cf. Flor. IV, 12.

ANTĔCOENĬUM, i, *het eten voor de* coena *of de gewoone maaltijd der* Romeinen, Ibid.: *van daar* antecoenia Veneris, Apulej. Met. II. p. 121. Elm., i. e. ante concubitum.

ANTĔCURRO, ĕre, *voor lopen, bij voorb.* ſtella ſolem antecurrens, Vitruv. IX, 4.

ANTĔCURSOR, oris, m. *die voor of vooruit loopt: van daar* Antecurſores *bij het leger, d. i. voorlopers, voortroepen, of foerierſchutters*, Caeſ. B. G. V, 47. B. C. I, 16. III, 36.

ANTĔĔO, ivi, 4. 1) *voor of vooräf, of vooraan gaan, bij voorb.* anteibant lictores, Cic. Agr. II, 34: aliquem, Horat. Od. I, 35, 17: equo, aut pedibus, Suet. Caeſ. 57, i. e. *te paard of te voet:* vehiculo, Suet. Aug. 64, i. e. *met rijtuig, te wagen:* cf. Liv. I, 59 med. *Van daar* 2) *voor gaan, d. i. overtreffen,* aliquem, *is dikwijls, bij voorb.* animantes, Cic. Nat. D. II, 61 extr.: ceteros virtute, Cic. Off. II, 10: omnes auctoritate, Nep. Chabr. 4: illos aetate, Cic. Phil. IX, 1: ſapientia omnis (i. e. omnes), Ibid.: nives candore, Virg. Aen. XII, 84: multo (i. e. *verre*) ceteros regia ſtirpe anteire, Tac. Hiſt. IV, 13: officium remigis, Ovid. Met. XIII, 366: *van daar* Paſſive, ſe abs te anteiri putant, Cic. Sull. 8: cf. Tacit. Hiſt. II, 101: *ook* alicui, *bij voorb.* qui iis aetate anteibat, Cic. Tuſc. I, 3 in.: cf. Cic. Amic. 19 med.: virtus omnibus rebus anteit, Plaut. Amph. II, 2, 21: *ook* ſequ. Infin., *bij voorb.* exigere — anteibat cunctos, Sil. V, 353, *voor* in exigendo: *ook zonder* Caſus *van het geen men overtreft, voorgaan, uitmuntender zijn, uitmunten, bij voorb.* operibus (Ablat.) anteire, Caeſ. B. C. I, 32 extr., i. e. *in daaden uitmunten, uitmuntender zijn.* 3) *voorkomen, bij voorb.* damnationem, Tacit. Ann. VI, 29: incendium, Ibid. XV, 38: *van daar* 4) *wederſtaan, bij voorb.* auctoritati parentis, Tacit. Ann. V, 3: 5) *vooräf weten*, Sil. XIV, 455. Not. a) antibo *voor* anteibo, Tacit. Ann. V, 6: antiſſe *voor* anteiſſe, Ibid. IV, 40: antiſſent *voor* anteiſſent, Ibid. III, 69: anteat *voor* anteeat, Ovid. Art. II, 726, ex Edit. Burm. b) *voor* anteeo *zet* Plautus *dikwijls* antideo.

ANTĔFĔRO *of* ANTE FERO, tuli, latum, ferre, 1) *te vooren, of voor dragen, bij voorb.* imagines, Tacit. Ann. III, 76: victarum gentium vocabula, Ib. I, 8: antetulit (*of beter* ante tulit) greſſum, Virg. Aen. VI, 677, *ging voor aen.* 2) *voortrekken,* aliquem alicui *of* rem alicui rei, *is zeer menigvuldig, bij voorb.* ſtudia occupationibus meis, Cic. Partit. 1: me antetuleritis nobilitati: voluntatem tuam commodo meo, Cic. ad Div. V, 20: aliquem alicui honore, Cic. Sull. 32: longe omnibus unum, Cic. Or. 7: me antetuleritis nobilitati, Cic. Agr. II, 3: cf. Nep. Them. 1. *Dus ook* Paſſive, *bij voorb.* cum ceteris eſſet omni honore antelatus, Cic. Provinc. 11: 3) *vooruit nemen, te vooren, vooruit doen, bij voorb.* aliquid conſilio, Cic. ad Div. V, 16 extr., i. e. *vooruit bedenken, zich vooräf, ten troost, ten nutte maken.*

ANTĔFĬGO *of* ANTE FIGO, xi, xum, 3. *voor iet hechten of bevestigen. Misſchien komt alleen het* Particip. Antefixus *voor, bij voorb.* antefixa ora, Tac. Ann. I, 61: *van daar* Antefixa, Subſtantive, *alles wat men tot ſieraad boven aan de huizen en Tempels maakte, bij voorb. kleine beelden enz.*, Liv. XXVI, 23. XXXIV, 4.

ANTĔGENĬTALIS, e, *voor de geboorte, bij voorb.* experimentum, Plin. H. N. VII, 55 extr., i. e. ſumtum a rebus, quae ante fuere, quam nati eſſemus.

ANTĔGRĔDĬOR, eſſus ſum, 3. *vooräf gaan, van menſchen, beeſten, dingen, bij voorb.* ſtella Veneris, cum antegreditur ſolem cet., Cic. Nat. D. II, 20: ex cauſis antegreſſis, Cic. Fat. 10: ſignis antegreſſis, Cic. Div. I, 14.

ANTĔHABĔO, ui, itum, 2. *voortrekken, bij voorb.* incredibilia veris, Tacit. Ann. IV, 11.

ANTĔHAC, Adv., (*voor* ante haec, ſcil. tempora), *te vooren, voor dezen tijd, is veelvuldig, bij voorb.* Cic. ad Div. XII, 23. Terent. And. I, 2, 16: II, 1, 3. Sall. Cat. 25 (26): Tacit. Ann. III, 25. Not. *voor* antehac *ſtaat ook* antidhac, *bij voorb.* Plaut.

ANTEIDEA i. e. antea, Liv. XXII, 10 med.: Edit. Drakenb.

ANTELĀTUS, *zie* Antefero.

ANTĔLŎGĬUM, i, *de Voorreden, bij voorb. van een tooneelſpel, de* Prologus, Plaut. Men. Prol. 13.

ANTĔLŪCĀNUS, a, um, *voor den dag, het geen voor den dag geſchiedt, bij voorb.* tempus, Cic. ad Div. XV, 4: coena, Cic. Cat. II, 10: induſtria, Cic. Tuſc. IV, 19: aurae, Plin. H. N. XVIII, 6: ſpiritus i. e. ventus, Vitruv. I, 6.

ANTĔLŪCĬO, *voor den dag, zie* Antelucius.

ANTELŪCĬUS, a, um, i. q. antelucanus, *voor den dag, voor den dag geſchiedende, van daar* antelucio ſcil. tempore, *voor den dag, bij voorb.* aufugiamus, Apul. Met. I. p. 107. Elm.: ire, Ibid. p. 109: recubans adhuc, Ibid. IX. p. 233.

ANTĔLŪCŬLO, *voor den dag, zie* Anteluculus.

ANTĔLŪCŬLUS, a, um, i. q. antelucius: *van daar* anteluculo ſcil. tempore, *voor den dag, bij voorb.* furtim evadere, Apul. Met. p. 103. Elm.

ANTĔLŪDĬUM, i, *het voorſpel, bij voorb.* pompae, Apulej. Met. XI. p. 260.

ANTE-MALA i. e. praeterita mala, Virg. *zie* Ante.

ANTĔMĔRĪDĬĀNUS, a, um, *voormiddagsch, bij voorb.* ambulatio, Cic. Or. III, 30: ſermo, Ibid. 6: litterae, i. e. *voormiddags gekregen*, Cic. Att. XIII, 23.

ANTĔMITTO *of* ANTE MITTO, ſi, ſum, 3. *vooräf laten gaan of zenden, bij voorb.* equites, Caeſ. B. C. I, 51.

ANTENNA *of* ANTEMNA, ae, f. *de ra, daar de zeilen aan hangen*, Caeſ. B. G. III, 14. Hirt. Alex. 45: Virg. Aen. III, 549. Horat. Od. I, 14, 5. Ovid. Triſt. III, 4, 9.

ANTĔOCCŬPĀTIO *of* ANTE OCCUPATIO, onis, f. i. q. occupatio i. e. *wanneer de Redenaar, het geen hem kon tegengeworpen worden, zelve voortbrengt en beantwoordt*, Cic. Or. III, 53. Quintil. IX, 1.

ANTEPAGMENTUM, i, n. 1) *eigenlijk, het geen van vooren dient vast gemaakt te worden, of het geen van vooren vast gemaakt wordt: van daar* 2) *in de Bouwkunde, misſchien alles, wat van vooren aan een gebouw gebracht wordt, het zij tot ſieraad of tot vastigheid, bij voorb. aan de deuren*, Vitruv. IV, 6. VI, 7. Cato R. R. XIV, 2 *en* 4.

ANTEPARTUS *of* ANTE PARTUS, a, um, *te vooren verworven, verkregen:* Anteparta *of* ante parta *het voorheen verkre-*

kregens, Plaut. Trin. III, 2, 17. Truc. I, 1, 42.

ANTEPENDŬLUS, a, um, *voorhangend*, *voorwaards hangend*, *bij voorb.* crines, Apul. Met. II. p. 125. Elm. Ibid. V. p. 168.

ANTĔPES, ĕdis, 1) *de voorvoet*, *bij voorb.* veſtigia antepedum, Cic. Arat. 456. Antepedes *of* Ante pedes *voorvoet of voorſte voet is juist als* antemala *of* ante-mala. 2) i. q. anteambulo.

ANTEPILĀNUS, i, Antepilani *heetten bij het* Romeinſche *leger*, *die* ante Pilanos i. e. Triarios *vochten*, *gevolglijk zijn het de* Haſtati *en* Principes, Liv. VIII, 8, 9 *en* 10.

ANTĔPOLLĔO, ēre, *meer vermogen*, *van daar overtreffen*, alicui *en* aliquem, *bij voorb.* quae civitas cunctae Theſſaliae antepollet, Apul. Met. I. p. 104. Elm.: cunctos vertice, Ibid. VII. p. 189.

ANTĔPŌNO, ſui, ſĭtum, 3. 1) *voor of vooraan zetten*, *bij voorb.* equitum locos ſedilibus plebis antepoſuit, Tacit. Ann. XV, 32: vigilias, Ibid. I, 50, i. e. *voorzetten of voorſtellen*: *dus ook* propugnacula, Ibid. XII, 56: *van daar* cauſae antepoſitae, Ci. Fat. 18, i. q. antecedentes. 2) *voorzetten iemand iets om te eten*, *bij voorb.* prandium alicui, Plaut. Men. II, 2, 2: coenam — quae Thyeſtae quondam antepoſita eſt & Tereo, Plaut. Rud. II, 6, 25. 3) *voorzetten of voortrekken*, *is menigvuldig*, *bij voorb.* ſe alicui, Cic. Qu. Fr. I, 2, 2 extr.: amicitiam rebus omnibus, Cic. Amic. 5: cf. Cic. Or. I, 21 extr. Not. *Zomtijds wordt* ante *achter gezet of geſcheiden*, *bij voorb.* mala bonis ponit ante, Cic. Off. III, 17: ſuo generi me meum ante non ponere, Cic. Sull. 8: *ook wanneer het voorzetten (tot ſpijze) betekent*, *bij voorb.* libatum agricolae ponitur ante deo, Tibull. I, 1, 20. *Waar uit blijkt*, *dat het eigenlijk twee woorden zijn*: *zoo als* Salluſt. Jug. 15 (18) *zegt*: neu verba inimici ante facta ſua ponerent, *alwaar* ante *de Praepoſitie is*.

ANTEPŎTENS, tis, *bij uitſtek vermogend of gelukkig*, Plaut. Trin. V, 1, 1.

ANTĔQUAM *of* ANTE QUAM, *het welk beter is*: *want het zijn twee woorden*, *waarom zij van een geſcheiden gevonden worden*, *bij voorb.* nec ante finitum eſt, quam cet. *Zie boven* Ante.

ANTERĬDES, *zie* Anteris.

ANTERIDĬON, i, n. *is het* Deminutivum *van* Anteris, *gevolglijk betekent het het zelfde*, *wanneer het kleiner is*, Vitruv. X, 17.

ANTĔRIS, ĭdis, f. *eigenlijk een tegenſtut*, *alles wat tegen geſteld wordt*: *van daar* Plural. Anterides *Pijlaars*, *van onderen breed*, *en naar boven ſteeds ſmaller*, *die van buiten tegen de muuren ter onderſteuning gezet worden*, *beeren*, *ſchraagpijlers*, *ſchooren*, *ſchoorpijlaars*, Vitruv. VI, 11. X, 1.

ANTES, ium, m. *de reiën of gelederen*, *bij voorb.* 1) *van Soldaten*, Cato ap. Serv. ad Virg. Georg. II, 412. 2) *van geplante wijnſtokken*, Virg. Georg. II, 412: 3) *van bloemen of gewasſen*, *rabatten*, *bloembedden*, Colum. X, 376.

ANTĔSIGNĀNUS, i, *eigenlijk*, *een van de genen*, *die voor het vaandel gaan*: *van daar* 1) Anteſignani ſcil. milites *waren bij 't* Romeinſche *leger uitgelezen*, *dappere Soldaten*, *die in het treffen voor den ſtand en de vaandels ſtonden*, *en die beſchermden*: *van daar* Liv. IV, 37: ſigna deferuntur ab anteſignanis: nec ut pro ſignis anteſignanus, poſt ſigna alia pugnaret acies, Liv. XXII, 5: *zij ſchijnen dus het eerſte gelid uitgemaakt te hebben*, *bij voorb.* cadunt anteſignani: & ne nudentur propugnatoribus ſigna, fit ex ſecunda prima acies, Liv. IX, 9: provolant (equites) in primum (i. e. *voor het front*) & pro anteſignanis (i. e. *zoo als de* anteſignani) parmas objiciunt, Liv. II, 20: nec ut pro ſignis anteſignanus, Liv. XXII, 5. *Zij komen onder anderen nog voor* Liv. VII, 33. Caeſ. B. C. I, 43. 44. 57. III, 84. Cic. Phil. V, 5: *dat het geen* Velites *geweest zijn*, *is openbaar uit* Livius, *bij voorb.* XXIII, 29 in.: velitum pars inter anteſignanos locata: XXVII, 18 in.: velites anteſignanique & qui primi agminis erant, advenientes ex itinere: *alwaar* primum agmen *de avantgarde*, *de voortogt van het leger is*, *waar toe de* Velites (*te weten*, *bij het marſcheeren*) *ook behooren*, & qui primi agm., i. e. *en die buitendien mede tot de voorhoede behooren*, *bij voorb.* principes cet., *gevolglijk ſchijnt het*, *dat de* Anteſignani *de* haſtati *zijn*, *te weten*, *in een geregelden veldſlag*, *zoo lang de vaandels voor hun ſtaan*: *van daar* 2) *Tropisch*, *een aanvoerer*, *bij voorb.* in acie Pharſalica, Cic. Phil. II, 29: *dus ook van roovers*, Apulej. Met. IV. p. 147. Elm.

ANTESTŌ *of* ANTISTO, ĕti, (ātum), are, *vooraan ſtaan*, *van vooren ſtaan*, *voor iemand ſtaan*: *van daar* 1) *uitmuntend zijn*, *uitmunten*, *overtreffen*, *bij voorb. door daaden enz.*, *voortreffelijker zijn*, *bij voorb.* Herculis antiſtare ſi facta putabis, Lucret. V, 22. 2) *overtreffen*, alicui, *bij voorb.* omnibus (Dat.) corporis viribus (Ablat.), Cic. Invent. II, 1: quanto antiſtaret eloquentia innocentiae, Nep. Ariſt. 1: cf. Gell. VII, 5: *zelden* aliquem, *bij voorb.* Mela III, 6 med.: Scandinavia magnitudine alias (inſulas) — anteſtat.

ANTESTOR, atus ſum, ari, *tot getuigen roepen*, 1) *bij eene pleitgeding*, *bij voorb.* aliquem, *waarbij men het oor van hem*, *die men tot getuigen riep*, *aanraakte*: Plaut. Perſ. IV, 9, 10: Curc. V, 2, 23 *en* 25. Horat. Sat. I, 9, 177. Plin. H. N. XI, 45. 2) *ook buiten pleitgedingen*, Cic. Mil. 25 extr.

ANTĔVĔNĬO, ēni, entum, 4. 1) *voorkomen*, aliquem, Salluſt. Jug. 56 (60): exercitium alicujus, Ibid. 48 (52): inſidias, Ibid. 88 (93): *ook* alicui, Plaut. Trin. IV, 2, 66: 2) *Tropisch*, *voorkomen*, *d. i. overtreffen*, aliquem, Salluſt. Jug. 4: alicui, *bij voorb.* omnibus rebus antevenit amor, Plaut. Caſ. II, 3, 1: *ook grooter zijn*, *bij voorb.* beneficia, ubi multum antevenere, Tacit. Ann. IV, 18.

ANTEVENTŬLUS, a, um, *bij voorb.* crines anteventuli, Apulej. Flor. in p. 342. Elm., i. e. *voorwaards hangende*, *of voorover gewaaid*. *Dus ook* comae anteventulae, Ibid. Met. IX. p. 231.

ANTĔVERTO *of* ANTEVORTO, ti, ſum, 3. 1) *vooruit of vooraan gaan*, Cic. Nat. D. II, 20: *van daar* 2) *voorkomen*, a) *zonder* Caſus, Fannius antevertit, Cic. Amic. 4: b) alicui, Terent. Eun. IV, 5, 12: Moerores mi antevortunt gaudiis, Plaut. Capt. IV, 2, 60, *het huilen is mij nader dan het lagchen*: c) rem, *bij voorb.* damnationem, Tacit. Ann. XIII, 30. 3) *voortrekken*, *bij voorb.* conſiliis ſuis, Caeſ. B. G. VII, 7.

ANTĔVERTOR *of* ANTEVORTOR, 3. *bij voorb.* rebus aliis antevortar cet., Plaut. Bacch. III, 5, 1, i. e. *voortrekken*.

ANTEVŌLO *of beter* ANTE VOLO, avi, atum, are, *vooraan vliegen enz.*, *van beeſten*, *menſchen enz.*, Virg. Aen. IX, 47. XII, 455.

ANTEURBĀNUS, a, um, *voor de ſtad zich bevindende*, Feſt.

ANTHĔRA, ae, f. ſcil. compoſitio, *een geneesmiddel*, *uit bloeſſems beſtaande*, Plin. H. N. XXIV, 9. Celſ. VI, 15.

ANTHERĬCOS, i, *de ſtengel of ſtronk der Asfodille*, Plin. H. N. XXI, 17. XXII, 22.

ANTHĬNUS, a, um, *uit bloemen*, *bij voorb.* mel, Plin. H. N. XI, 23.

ANTHOLOGĬCA, orum, *bij voorb.* libri anthologicon (genit. graec. ἀνθολογικῶν), i. e. *ſchriften van bloemen*; *bloemruiker*, *bloemhof*: *van daar Tropisch*, *bloemruiker*, *d. i. verzameling van allerhande gedachten en zaken*, Plin. H. N. XXI, 3 extr.

ANTHRĀCĬNUS, a, um, *zwart*, Varr. ap. Non.

ANTHRĀCITES, ae, m. ſcil. lapis, *een ſteen van de ſoort der bloedſteenen*, Plin. H. N. XXXVI, 20.

ANTHRAX, ăcis, m. *eigenlijk kool*: *van daar* 1) *eene roode Menie-aarde*, *eer zij te meniedik gemaakt wordt*, Vitruv. VII, 8. 2) *een roode abſces*, *bloedzweer*, Aemil. Macer de herb. cap. de Sabina.

ANTHRŌPŌGRĀPHUS, i, *een menſchenſchilder*, *portraitſchilder*, Plin. H. N. XXXV, 10.

ANTHRŌPŎPHĂGUS, i, m. *een menſchen-eter*, *van daar heeten* Anthropophagi *zekere volken in* Scythiën, Plin. H. N. IV, 12. VI, 17: *en in* Ethiöpiën, Ibid. VI, 30.

ANTHUS, i, m. *een zekere vogel*, *die het hinniken der paarden zal nadoen*, Plin. H. N. X, 42 *en* 74.

ANTHYPŎPHŎRA, ae, f. *is*, *wanneer de Redenaar de woorden van zijne partij herhaalt*, *en daar op antwoordt*, Senec. Controv. I, 7 extr.

ANTĪAE, arum, f. *misſchien* comae, *ſchijnen de voorſte hoofdhairen te wezen*, Apulej. Florid. poſt init. p. 342. Elm.

ANTIBŎREUS, a, um, *tegen het noorden gekeerd*, *bij voorb.* horologium, Vitruv. IX, 9.

ANTICANIS, *zie* Antecanis.

ANTĪCHTHŎNES, um, i. q. Antipödes *tegenvoeters*, *d. i. bewooners der aarde*, *die ons de voeten toekeeren*, Plin. H. N. VI, 22. Mela I, 1. I, 9.

ANTĬCĬPĀTĬO, onis, f. *de vooruit ontvangst*, *of aanneming*: *van daar* 1) *het voorbegrip van eene zaak*, *dat men heeft*, *eer men het door onderricht verkrijgt*, *bij voorb.* deorum *van God*, Cic. Nat. D. I, 16, 17. 2) *bij* Jul. Rufin. de ſchemat. lex. init. *eene reden*, *figuur*, *die hij ook* prolepſis *noemt*.

ANTĬCĬPO *of eigenlijk* ANTECIPO, avi, atum, are, i. q. ante capere, *vooruit nemen of ontvangen*, *bij voorb.* moleſtiam rei, Cic. Att. VIII, 14, i. e. *zich vooraf bekommeren of bedroeven*: viam, Ovid. Met. III, 234, *tijdiger*, *vroeger komen*: ludos, Suet. Claud. 21, *voor den tij-*

[illegible]

vieren: mortem, Suet. Tib. 62, i. e. *zich te vooren ombrengen:* aliquid mente, i. e. *zich vooräf voorſtellen, bij voorb.* anticipatum mentibus noſtris, Cic. Nat. D. I, 27, i. e. *aan ons verſtand reeds bekend.* 2) *voorkomen, te vooren komen, bij voorb.* ventis — uno die anticipantibus, Plin. H. N. II, 47 med.: ſol — anticipat, Lucret. V, 638: anticipate & calcar addite, Varr. ap. Non.

ANTĬCUS, a, um, *van ante, het geen voor is, de, die, dat voorſte, bij voorb.* pars, Cic. Univ. 10.

ANTIDĔO, ire, *voor* Anteeo, *ſtaat dikwijls bij* Plautus, *bij voorb.* Caſ. II, 3, 9. Ciſt. II, 1, 3. Perſ. V, 2, 2. Trin. II, 4, 145.

ANTIDHAC *voor* ANTEHAC, *te vooren,* Plaut. Aul. II, 8, 26. Caſin. Prol. 88. Ciſt. I, 1, 1.

ANTIDŎTUM, I, n. *en* ANTIDŎTUS, I, f. *eigenlijk, het geen daar tegen gegeven wordt (gegeven is): van daar* 1) *tegenmiddel, geneesmiddel, bij voorb.* accepto largius antidoto, Spartian. Hadrian. 23: *alwaar van geen vergif geſproken wordt: maar bijzonder* 2) *tegengif, bij voorb.* dare alicui, Quintil. VII, 2: venditare, Phaedr. I, 4, 3: antidota — interdum neceſſaria ſunt, Celſ. V, 23: hujus regis antidotus celebratiſſima eſt, Gell. XVII, 16: antidotus, quam componebat, Scribon. Larg. comp. 171: ut ex his antidoti conficiantur, Pandect. XVIII, 1, 35.

ANTIGERĬO *voor* valde *hebben de alleroudſten gezegd, zoo als* Quintil. I, 6 (11): VIII, 3. *zegt:* cf. Feſtus.

ANTĪNŎMĬA, ae, f. *wanneer twee wetten met elkander ſtrijden, ſtrijd der wetten,* Quintil. VII, 7.

ANTIPAGMENTA, *zie* Antepagm.

ANTĬPĂTHES, *een zwarte ſteen, tegen de tooverij,* Plin. H. N. XXXVII, 10. *en* Laev. ap. Apulej. Apolog. p. 294. Elm.

ANTĬPĂTHIA, ae, f. *de natuurlijke afkeer van twee zaken onderling, de* Antipathie, Plin. H. N. XXXVII, 4. XX, 4 extr.

ANTĬPŎDES, um, *menſchen, welke op de ons tegengeſtelde zijde der aarde woonen, en hunne voeten tegen onze voeten keeren, tegenvoeters,* Lactant. III, 23. *Van daar Tropisch, van lieden, die van den dag den nacht, en van den nacht den dag, maken,* Senec. Ep. 122.

ANTIQUĀRĬUS, a, um, *de oudheid betreffende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* ars antiquaria, i. e. *om oude ſchriften te lezen, of te ſchrijven enz.,* Hieron. Ep. 6. ad Florent. *Van daar* Subſtantive, 1) Antiquarius ſcil. vir, *die zich met oudheden bezig houdt, zich daar op toelegt, oudheidkenner,* Sueton. Aug. 86. 2) Antiquaria ſcil. femina *die zich met oude ſchriften en andere oudheden bezig houdt,* Juvenal. VI, 453.

ANTIQUE, Adv., *oud, naar de oude voormalige wijze, bij voorb. ſpreken,* Horat. Ep. II, 1, 66: *dus ook* antiquius, Tacit. Germ. 5.

ANTIQUĬTAS, atis, f. 1) *de oudheid, d. i. de voormalige tijd, bij voorb.* ex ultima antiquitate, Cic. Fin. I, 20 in.: cf. Suet. Ner. 30. Tacit. Ann. IV, 16: 2) *de oudheid of ouderdom van eene zaak, d. i. lange duuring, bij voorb.* generis, Cic. Font. 14: ſpectaculorum, Tacit. Ann. IV, 16: 3) *de oudheid, d. i. de voormalige menſchen, bij voorb.* antiquitas proxime accedit ad deos, Cic. Leg. II, 11: fabuloſe narravit antiquitas, Plin. H. N. XII, 19: antiquitas nihil prius mirata eſt, Ibid. XIX, 4. 4) *de oudheid, d. i. de oude geſchiedenis, bij voorb.* requirere aliquid de antiquitate, Nep. Attic. 20. *Van daar* Antiquitates *de geſchiedboeken van oude tijden,* Gell. V, 13. XI, 1. *Dewijl men in 't gemeen de Ouden of Voorvaders voor eerlijker en oprechter houdt dan de Tijdgenooten: van daar* 5) *de oude eerlijkheid, of de eerlijkheid, zoo als zij voormaals in zwang was, bij voorb.* documentum virtutis, antiquitatis, Cic. Rab. Poſt. 10: viris graviſſimae antiquitatis, Cic. Sext. 3 in.: obſervantiae — antiquitatis, Cic. Planc. 18: *doch, het kan ook hier oude zeden of gewoonte zijn:* exemplar antiquitatis, Plin. Ep. V, 15. 6) *oudheid, oude zeden, bij voorb.* Cic. Planc. 13: *zie hier voor.* 7) *Ook liefde, gelijk ſommigen meenen, bij voorb.* tantum antiquitatis curaeque cet., Salluſt. Fragm. p. 1003. Edit. Cort. *Maar het is onnodig; het behoort tot n. 5. eerlijkheid enz.*

ANTIQUĬTUS, Adv., 1) *van ouds, in oude tijden, voormaals, bij voorb.* Belgas Rhenum antiquitus transductos, Caeſ. B. G. II, 4: cf. VII, 32. Nep. Att. 13. Plin. Paneg. 31: 2) *voor langen tijd, voormaals,* Caeſ. B. C. II, 22.

ANTĪQUO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk, iet op den ouden voet laten: van daar* 2) *verwerpen, afſchaffen, bij voorb.* legem *of* rogationem *een voorſlag van eene wet of andere verördening verwerpen;* legem *ſtaat* Cic. Leg. III, 17. Off. II, 21. Liv. V, 15: rogationem, Cic. Att. I, 13 med. *en* 14 med.

ANTĪQUUS, a, um, *van ante, voor anticuus of* anticus. 1) *oud, d. i. het geen voormaals of voor (zedert) langen tijd geſchied, gemaakt, of gebruikt is, bij voorb.* ſcelus antiquum & vetus, Plaut. Moſt. II, 2, 45, *alwaar nadrukshalven* vetus *bij gevoegd wordt, zoo als in 't gemeene ſpreken geſchiedt: eene voormalige en oude enz.: dus ook* orationem veterem atque antiquam, Plaut. Mil. III, 1, 156: veterem atque antiquum quaeſtum meum, Plaut. Perſ. I, 2, 1: hiſtoriam veterem atque antiquam, Plaut. Trin. II, 2, 100: antiqua templa, Horat. Sat. II, 2, 104: antiquiſſima ſcripta, Horat. Ep. II, 1, 28: cauſam antiquiorem memoria tua, Cic. Rab. Perd. 9: antiquo artificio factus, Cic. Verr. Act. I, 5: tua duritia, Terent. Heaut. III, 1, 26: hoſpes antiquus, Terent. Phorm. I, 2, 17, *een oude gastvriend.* 2) *oud, ten opzicht van eene nieuwer zaak, wanneer het dikwijls niet oud is, bij voorb.* antiquior dies, Cic. Qu. Fr. III, 1, 3, *een ouder dag, een ouder dagtekening* (datum), ſcil. *dan in eenen anderen brief, als het onderſcheid naauwlijks weinige dagen bedraagt: dus ook* antiquiſſima epiſtola, Cic. Att. IX, 9, i. e. *de oudſte brief van drie, welke misſchien alle drie binnen een paar dagen geſchreven zijn.* 3) *oud, d. i. zedert langen tijd duurende, bij voorb.* antiquum genus, Nep. Dat. 2, *oude familie.* 4) *oud, d. i. het geen voormaals geweest is of geleefd heeft, bij voorb.* deus antiquo artificio factus, Cic. Verr. Act. I, 5: duritia tua, Terent. Heaut. III, 1, 26: antiqui *de ouden,* Cic. ad Div. IX, 25. §. 3. Horat. Sat. I, 4, 117. II, 2, 89. 5) *oud, d. i. het geen zedert lang gelegen heeft, bij voorb.* ſaxum antiquum, Virg. Aen. XII, 897. 6) *oud, d. i. voormaals gebruikelijk, komt dikwijls voor, bij voorb.* homo antiqua virtute, Terent. Ad. III, 4, 78: homo antiqui officii, Cic. Quint. 22, *van ouds, voormaals gebruikelijke, inſchikkelijkheid, beleefdheid:* antiquam officii rationem, Ib. 18: cf. Roſc. Am. 10: hoc ipſum pulchrum & antiquum, Plin. Ep. II, 11. §. 18: quam antiquum, quam conſulare, Plin. Paneg. 76, i. e. *overeenkomſtig de oude zeden enz. Doch, het kan ook zijn voortreflijk, gewigtig enz. Van daar* Antiquum, Subſtantive, *het oude (bij voorb. het bij het oude laten), d. i. de oude wijze, de voormalige geſteldheid, bij voorb.* antiquum obtines, Terent. And. IV, 5, 22. Plaut. Moſt. III, 2, 102, *gij behoudt nog altijd uwe oude gewoonte, gij zijt nog ſteeds dezelfde:* facere in antiquum, Liv. XXXIII, 40, *in den ouden toeſtand, op den ouden voet, ſtellen.* 7) *Naar de oude wijze of eeuw, d. i. oprecht, zonder valschheid, zonder ſtreeken, niet politiek, zonder Complimenten, trouwhoudend, allen menſchen geloovende, eerlijk; omdat men gelooft, dat de Ouden zoo geweest zijn, bij voorb.* homines antiqui, Cic. Roſc. Am. 9, i. e. *de goede menſchen, die nog van de vorige eeuw waren en geloofden, dewijl zij niemand misleiden, zou ook niemand hen misleiden, of iet wijs maken:* Vide quam ſim antiquorum hominum, Cic. Att. IX, 15 extr., i. e. *iemand van de vorige eeuw:* vir ſanctus, antiquus, Plin. Ep. II, 9. 8) *oud van jaaren, bij voorb.* antiquus Butes, Virg. Aen. IX, 647: inter Duumvirales antiquiſſimus quisque prior, Pandect. L, 3, 1. 9) *oud, d. i. vergaan, of het geen voormaals geweest is, alſchoon het ſlechts een korte tijd geweest is, bij voorb.* hyemes antiquae *de oude winters,* Ovid. Triſt. III, 12, 2, i. e. praeteritae: antiquum vulnus, Ovid. Pont. I, 5, 37. *Dewijl het oude in veele zaken iet boven het nieuwe vooruit heeft; van daar* 10) *uitmuntend, gewigtig, boven andere dingen: komt dikwijls voor, bij voorb.* antiquior locus dicendae ſententiae, Cic. Verr. V, 14: cauſam habere antiquiſſimam, Cic. Qu. Fr. II, 1, *voor de gewigtigſte houden:* antiquior ei fuit laus, Cic. Div. II, 37: navalis adparatus ei ſemper antiquiſſima cura fuit, Cic. Att. X, 8: tibi antiquiſſimum eſſe, Ib. XII, 5, i. e. *u zeer aan het hart ligt, u zeer gewigtig is:* ne dubitetis, quin — futurum mihi ſit antiquius, Ibid. VII, 7: praecipit, ne quid vita exiſtimem antiquius, Cic. Phil. XIII, 3: nec quidquam habui antiquius, quam ut cet., Cic. ad Div. XI, 2: longe antiquiſſimum ratus, Liv. I, 32: hoc ipſum pulchrum, & antiquum cet., Plin. Epiſt. II, 11 poſt med. §. 18: victoria maxima, pulcherrima, antiquiſſima, Ibid. X, 9: quam antiquum, quam conſulare, Plin. Paneg. 76: *dus ook* terra antiqua, Virg. Aen. I, 531 (535), III, 164: urbs, Ib. XI, 540, i. e. *gewigtig, aanzienlijk enz. Doch, zie het volgende.* 11) *oud in roem, in aanzien enz., gevolglijk beroemd, aanzienlijk, bij voorb.* terra, urbs, Virg. *zie terſtond hier voor.*

ANTISOPHISTA, ae, m. *Een tegenſophist, d. i. die met de Sophisten redentwist,* Sueton. Tib. 11. Suet. Gramm. 9. Quintil. XI, 3.

ANTISTES, ſtis, m. & f. 1) *eigenlijk, die voordaan of voor ſtaat: van daar* 2) *een voorſtander, opziener, waar over het ook zij, bij voorb.* vindemiatoribus antiſtites dare, Colum. III, 21, 6: artium, Colum. XI, 1, 10, *voorſtander, opziener,*

d. i.

d. i. leeraar: institiae, Gell. XIV, 4 in.: juris, Quint. XI, 1: doctorum virorum, Ovid. Trist. III, 12, 1: doch, het een en ander kan ook tot n. 4. behooren: cum antistitibus (scil. librorum Sibyllinorum), Cic. Div. II, 54 extr.: bijzonder 3) de opziener van het Godsdienst, of van eenen Tempel, die te gelijk den Godsdienst merde verricht, bij voorb. templi, Liv. XXIII, 11: caerimoniarum & sacrorum, Cic. Dom. 39: van daar een Priester, bij voorb. antistes deorum, Cic. Dom. 1: Jovis, Nep. Lys. 3. 4) Tropisch, ieder, die in eene zaak groote kennis bezit, en, die 't eerste, daar in ingewijd is, een kunstkenner, meester in eene zaak, bij voorb. artis, Cic. Or. I, 46: Plato sapientiae antistes, Plin. H. N. VII, 30 in.

ANTISTĬTA, ae, f. de opzieneresse, bij voorb. van een' Tempel, die te gelijk mede Priesteres was, bij voorb. fani, Cic. Verr. IV, 45: Phoebi, Ovid. Met. XIII, 410: Cybeles, Virg. Cir. 166: Veneris, Pollio ap. Charis.: waar voor antistita Veneria staat Plaut. Rud. III, 2, 10.

ANTISTO, are, zie Antesto.

ANTĬTHĔTON, i, n. Eene tegenstelling. Antitheta in eene Reden zijn leden, die tegen over elkander gesteld worden; waar uit Concinnitas ontstaat, Pers. I, 85.

ANTLO, are, putten, scheppen, zie Anclo.

ANTLĬA, ae, f. een werktuig om te putten, scheppen, bijzonder water, scheppers, pomp, Suet. Tib. 51. Martial. IX, 19.

ANTONOMASĬA, ae, f. is, wanneer men in plaats van het Nomen Proprium, een ander bekend woord zet, bij voorb. eversor Carthaginis voor Scipio, Quintil. VIII, 6.

ANTRUM, i, n. een hol, Virgil. Ecl. I, 76. Aen. VI, 42: ook van de woning van den Cerberus, Ibid. 400, 418, 423. Ook is het dikwijls eene grot, bij voorb. Ovid. Met. III, 157.

ANŬLARIS of **ANNULĀRIS**, e, eigenlijk den ring of zegelring betreffende, daar toe behoorende enz. Van daar Anulare scil. genus coloris eene soort van witte verwe, Plin. H. N. XXXV, 6 extr.

ANŬLARIUS of **ANNULARIUS**, a, um, den ring of zegelring betreffende, zich daar mede bezig houdende enz., bij voorb. creta anularia, Plin. H. N. XXXV, 6, zegel-aarde, of naar onze wijze, zegellak. Scalae anulariae, Sueton. Aug. 2, heet eene zekere plaats in Rome; alwaar ringen verkocht werden. Substantive, Anularius die ringen of zegelringen maakt, Cic. Acad. IV, 26.

ANULĀTUS of **ANNULATUS**, a, um, Particip. van anulo, of annulo, are, met ringen of eenen ring voorzien, opgeschikt, bij voorb. aures, Plaut. Poen. V, 2, 20. Van daar pedes anulati, Apul. Met. IX. p. 222. Elm., gekluisterd; van slaaven: dus ook anulatos laxati, Ibid. p. 234.

ANŬLO of **ANNŬLO**, avi, atum, are, met ringen (of eenen ring) verzien: van daar Annulatus, zie hier voor.

ANŬLUS of **ANNŬLUS**, i, m. 1) een ring, waar toe hij dan ook gebruikt wordt; bijzonder een ring aan den vinger: bijzonder tot zegelen, een zegelring: komt dikwijls voor, bij voorb. anulum inducere, Cic. Off. III, 9, i. e. aandoen, aan den vinger steken: dus ook induere digitis, Plin. H. N. XXXIII, 1 in.: aptare digito, Sueton. Tib. 73: in digito habere, Terent. Hec. IV, 1, 59: obsignare tabulas annulo, Plaut. Curc. II, 3, 67: sigillum in cera anulo imprimere, Cic. Acad. IV, 26. Not. gouden ringen dragen was voortijds bijzonder een kenteken der Ridders. Zie van de gouden ringen Plin. H. N. XXXIII, 1: 2) wordt voorts van al het gebruikt, dat de gedaante van een' vingerring heeft: a) een gordijnring, daar de gordijnen aan opgehangen worden, bij voorb. velares anuli, Plin. Hist. Nat. XIII, 9: b) van ketingen, de ring of de schakels, waar uit zij bestaan, Martial. III, 29: ook de ronde voetboei zelve, Martial. XI, 38: c) een cirkelvormige haairlok, Martial. II, 66: d) zekere sieraden aan de kapiteelen van Dorische pijlaaren, Vitruv. IV, 3.

ANŬLUS, i, m. Deminut. van anus, i, Cato R. R. 159, i. e. het achterste, de aars.

ĀNUS, us, f. eene oude vrouw, getrouwd of ongetrouwd, een oud wijf, Cic. Tusc. I, 21. Nat. D. I, 8. Not. a) Adjective, of door Appositie, ook van levenlooze dingen, charta anus, Catull. 67, 45: testa anus, Martial. I, 106: terra anus, Plin. H. N. XVII, 5 in.: ook van vijgen, Ibid. XV, 9. b) Genit. anuis voor anus, Terent. Heaut. II, 3, 46.

ANUS, i, m. i. e. exitus intestini recti, de aars, het achterste, Cic. ad Div. IX, 22. Cels. VII, 30.

ANXIE, Adv., angstig, met angst, kommer, Sallust. Jug. 82 (84). Suet. Ner. 23.

ANXIĔTAS, atis, f. 1) de angst, angstvalligheid, d. i. neiging, om zich te beangstigen, Cic. Tusc. IV, 11. 2) de beangstheid, d. i. de angst, kommer, bij voorb. animi, Curt. IV, 13: divortii anxietate mortuum, Plin. H. N. VII, 53, i. e. uit kommer enz.: ook kommer, d. i. zorg, bij voorb. judicandi, comparandi, Quintil. VII. prooem. extr.

ANXĬFER, a, um, angst aanbrengende, Cic. als Dichter Div. I, 13. Tusc. II, 9.

ANXĬO, are, beangstigen, bij voorb. anxiatum iri, Apul. Met. IV. p. 155. Elm.

ANXITŪDO, inis, f. i. q. anxietas, Cic. ap. Non.: animi, Pacuv. ap. Non.

ANXĬUS, a, um, 1) angstig, d. i. tot angst geneigd, bij voorb. anxii senes, Cic. Senect. 18: cf. Tusc. IV, 12. 2) angstig, d. i. angstvol, bij voorb. animus, Cic. Fin. II, 17: aegritudines, Cic. Tusc. IV, 15: anxius animo, Tac. Hist. II, 1: anxium habere aliquem, Tacit. Ann. II, 65, beangst maken, beangstigen. Not. a) met ne, d. i. er mogt enz., bij voorb. anxius, ne bellum oriretur, Sall. Jug. 6: b) met den Genitivus, (1) mentis of animi i. e. in animo, bij voorb. Sallust. fragm.: dus ook mentis, Albinov. ad Liv. I, 398: (2) rei voor de re, bij voorb. furti, Ovid. Met. I, 623: vitae, Ovid. Her. XX, 198: potentiae, Tacit. Ann. IV, 12: sui, Ibid. Hist. III, 38. c) met den Accusativus vicem, bij voorb. suam vicem anxii, Liv. VIII, 35: d) met de, ook met den blooten Ablativus, bij voorb. gloria alicujus, Liv. XXV, 40: ea re, Suet. Ner. 36: de fama ingenii, Quintil. XI, 1: ook met pro, bij voorb. pro salute alicujus, Plin. Ep. IV, 21: ook met ad, bij voorb. ad eventum, Lucan. VIII, 592. 3) angstig, d. i. het geen met angst gemaakt wordt, bij voorb. elegantia orationis, Gell. XV, 7: 4) bezwaarlijk of angst maakende, bij voorb. accessus, Plin. H. N. XII, 8.

APĂGE, eigenlijk (ἄπαγε), d. i. breng weg, is de Imperativus: van daar pak weg, weg daar mede: met den Accusativus, bij voorb. apage istas sorores, Plaut. Bacch. III, 1, 5: istiusmodi salutem, Plaut. Merc. I, 2, 31. Bijzonder apage te of ook enkel apage scil. te, weg met u: ga! bij voorb. apage te a me, Plaut. Amph. II, 1, 32: apage te a dorso meo, Plaut. Cas. II, 8, 24: apage te, Ter. Eun. V, 2, 65: Apage, Plaut. Amph. I, 1, 154. Dikwijls moet men het niet eigenlijk verstaan, maar het is dikwijls zoo veel als ga! ga heen! d. i. laat het zijn, God verhoede; het deugt niet, het gaat niet, geloof het niet enz., bij voorb. apage, haud nos id deceat, Plaut. Capt. II, 1, 15: Apage te cum nostro cet., Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10: apage te, Terent. Eun. V, 2, 65: ook apage sis, Terent. Eun. IV, 6, 18. Plaut. Poen. I, 2, 15.

APARCTĬAS, ae, m. i. q. boreas, Noordewind, Plin. H. N. II, 47.

APATHIA, ae, f. zonder aandoening, of hartstochten, Gell. XIX, 12. Dus ook Apathes Plural. (ἀπαθεῖς), i. e. ongevoelige menschen, Plin. H. N. VII, 19: doch Hard. leest ἀπαθεῖς.

APELIŌTES, ae, m. de Oostenwind, Plin. H. N. II, 47. Catull. 26, 3.

APER, apri, m. 1) een wild zwijn; komt dikwijls voor, bij voorb. venari apros, Virg. Ecl. X, 56: ingens aper, Cic. Verr. V, 3: het beeld er van werd mede onder de vaandels voorgedragen, Plin. H. N. X, 4. 2) een zekere visch, Plin. H. N. XI, 51.

APERĬO, erui, ertum, 4. openen, opendoen, openmaken, bij voorb. ostium, Terent. Heaut. II, 3, 35, of fores, Ibid. Ad. II, 1, 13: epistolam, Cic. Att. V, 11 extr. VI, 3 extr., of literas, Ibid. I, 13: testamentum, Suet. Caes. 83: dus ook viam, openen, maken, Liv. VI, 2. XXXVIII, 7: van daar 1) openen, opendoen, d. i. gangbaar maken, gelegenheid tot iets geven, bij voorb. locum armis, Liv. XLII, 52: alicui reditum, Cic. ad Div. VI, 11, i. e. verschaffen: ludum, Ibid. IX, 18, i. e. beginnen les te houden: ver aperit navigantibus maria, Plin. H. N. II, 57: parietem, Pand. VIII, 2, 40, i. e. doorbreken, er een venster in maken: Pontum, Cic. Manil. 8, i. e. openen, gangbaar maken: locum suspicioni, Cic. Verr. V, 71. 2) ontdekken, ontblooten, bij voorb. caput, Cic. Phil. II, 31: partes corporis, Cic. Off. I, 35. Van daar 3) ontdekken, zichtbaar maken, laten zien, bij voorb. depulsa nebula aperuisset diem, Liv. XXII, 6: lux aperuit bellum ducemque belli, Liv. III, 15: ramum, Virg. Aen. VI, 406: dus ook se, i. e. zichtbaar worden, zich laten zien, Cic. Nat. D. II, 20: se aperiendo: Plin. H. N. XXXI, 3. Marcia aqua — se aperit: dus ook aperiri, i. e. zichtbaar worden, zich laten zien, Virg. Aen. III, 275. Van daar 4) ontdekken of bekend maken, bij voorb. alicui occasionem, Liv. IX, 27: occulta, Cic. Fin. I, 9: dementiam alicujus, Nep. Pelop. 3: dum se ipsa res aperiat, Nep. Paus. 3: dubia, Cic. Fin. IV, 24: aperuerunt, quid sentirent, Nep. Eum. 13: dus ook aperire sensus suos, Nep. Dion. 8: of sententiam suam, Cic. Or. I, 18: of se, Terent. And. IV, 1, 8, i. e. zijn hart en gezindheid. Van daar a) belooven, Cic. Att. V, 1 in.: b) verklaaren, bij voorb. nomina rei involutae, Cic. Or.

33 in., i. e. het denkbeeld daar van bekend maken of verklaaren. Het Particip. Apertus, a, um, heeft alle deze beteekenisſen, maar het ſtaat ook dikwijls Adjective, en heeft gevolglijk de Gradus: en heet 1) open, d. i. a) niet bedekt, bij voorb. naves apertae, ongedekte ſcheepen, Cic. Verr. V, 40. Liv. XXXII, 21 med.: b) niet ing ſloten, open, vrij, bij voorb. coelum, Cic. Div. I, 1: locus, Cic. Verr. IV, 49: campus, Virg. Georg. II, 280: mare, Plin. H. N. II, 46: litus, Caeſ. B. G. V, 9: iſtius cupiditati apertiſſimum, Cic. Verr. IV, 20: acies, Liv. XXXVIII, 41, i. e. opene, vrijë veldſlag. Van daar Apertum, Subſtantive, eene opene, vrijë plaats, de bloote of blaauwe hemel, bij voorb. in aperto in de open lucht, Liv. I, 33. Plin. H. N. X, 8: cf. Horat. Od. III, 12, 10. 2) helder, bij voorb. coelum, Virg. Aen. I, 155: aether, Ibid. 587. 3) ontdekt, opgedekt, ook ontdekt, ontbloot, bij voorb. latus, Caeſ. B. G. I, 25. Van daar openbaar, bij voorb. ſimultates, Cic. Manil. 24: res, Cic. Nat. D. II, 1: dolor, Cic. Att. VIII, 3: apertior reus, Cic. Cluent. 17: cf. Nep. Con. 2 en 3: van daar a) open, d. i. openhartig, die recht voor de vuist uitzegt, zoo als het is, bij voorb. animus, Cic. ad Div. I, 9. §. 64: pectus, Cic. Amic. 26: apertiſſimus, Cic. Mur. 25: b) blootgeſteld, geſchikt, gelegenheid gevende, bij voorb. apertiora ad reprehendendum, Cic. Nat. D. II, 7: Peloponneſus nulli apertior quam navali bello, Liv. XXXII, 21 med. 4) in aperto eſt i. e. facile eſt, Tacit. Hiſt. III, 56. Agric. 1. Not. Fut. Aperibo voor aperiam, Plaut.

APERTE, Adv., 1) openlijk, openbaar, bij voorb. aperte & palam, Cic. Or. 12: apertius, Cic. Planc. 14: apertiſſime, Cic. Att. XIV, 13. 2) openhartig, bij voorb. ſcribere, Cic. ad Div. V, 7. §. 5: dicere, Cic. Verr. Act. I, 7 in.: apertius ſcripſi, Cic. Att. XVI, 5 extr.: apertiſſime explicare, Cic. Verr. II, 64 extr.

APERTĬO, onis, f. de opening, bij voorb. van eene bevattende plaats, of van het geen iet bevat, Varr. R. R. I, 63: templi, Apul. Met. XI. p. 266. Elin.: floris & gemmae, Pallad. I, 6, 4.

APERTO, are, i. q. aperio, bij voorb. brachium, ontblooten, Plaut. Men. V, 5, 12.

APERTŪRA, ae, f. 1) de opening, d. i. het openmaken, de opening, bij voorb. aperturas habent in exteriores partes, van de deuren, Vitruv. IV, 6 extr.: tabularum, Pand. XXVIII, 5, 3, i. e. opening van het Testament. 2) de opening, d. i. het gat, Vitruv. V, 5. X, 5.

APERTUS, a, um, zie Aperio.

APEX, icis, m. het bovenſte deel van eene zaak, bijzonder als zij ſpits is: bij voorb. 1) de muts of bonnet der Romeinſche Prieſters, die van boven ſpits en met een wollen draad verſierd was, Liv. VI, 41. Valer. Max. I, 1, 4. Van daar het Prieſterdom zelve, Senec. ap. Lactant. VI, 17 extr. 2) ook elke hoed, Cic. Leg. I, 1: ab aquila Tarquinio impoſitum cet., het geen Cicero hier apex heet, noemt Liv. I, 34, van dezelfde zaak pileus. 3) de helm, Virg. Aen. II, 683. X, 270: eigenlijk het bovenſte van het hoofd enz., gevolglijk kan het ook de conus van den helm zijn: cf. XII, 492: 4) de bovenſte uitſtekende ſpits of de punt van eene zaak, bij voorb. montis, Juven. XII, 72: arboris, Virg. Aen. VII, 66: flammae, Ovid. Met. X, 279: volucrum, Plin. H. N. XI, 37 in., i. e. de kam (kroon) enz.: dus ook van den helm, Virg. Aen. XII, 492, cf. n. 3. Van daar 5) Tropisch, van uitmuntende eere en ſieraad, bij voorb. apex ſenectutis eſt auctoritas, Cic. Senect. 17: cf. Hor. Od. I, 34, 14. 6) het gemaakte teken boven de Sijllabe, om te toonen, dat zij lang is, Quintil. I, 7 (13): 7) apices literarum, Gell. XIII, 30. §. 10: XII, 9. §. 12, i. e. de trekken.

APEXĂBO, onis, m. eene zekere ſoort van worſten, Varr. L. L. IV, 22. Arnob. 7.

APHRACTUS of **APHRACTUM**, i, een ongedekt ſchip, een ſchip zonder dek, bij voorb. detraxit — aphractus Rhodiorum, Cic. Att. VI, 8: propter aphractorum Rhodiorum imbecillitatem, Ibid. V, 13 in., alwaar het het neutrum ſchijnt te zijn: en elders ſtaat bij het Grieksch ἄφρακτα, Ibid. 11 en 12: waarom het wonderlijk is, dat er in de eerſte plaats aphractus ſtaat.

APHRONITRUM, i, n. ſalpeterſchuim, Plin. H. N. XXXI, 10. Martial. XIV, 58. Stat. Sylv. IV, 9, 37.

APHTHAE, arum, f. de zoogenaamde zweem, bij voorb. in den mond der kinderen enz., Celſ. VI, 11.

APHYA, ae, of **APHYE**, es, f. een kleine viſch, anders Apua genaamd, die ſommigen voor de ſprot houden, Plin. H. N. XXXI, 8.

APIĀCUS, a, um, i. e. ſimilis apio, bij voorb. braſſica, Plin. H. N. XIX, 8 ante med.: Cato braſſicae canit laudes — alteram, quam apiacam vocat: Cato zelve R. R. 157 in. heeft apiacon (neutr. misſchien ſcil. genus).

APIĀNUS, a, um, 1) van apium, zie Apiacus. 2) van apis, bij voorb. uva, Plin. H. N. XIV, 2. Colum. XII, 39, i. e. muskadel: dus ook vinum, Colum. XII, 45 extr.: vitis of uva, Colum. III, 2, 17. 3) Apiana, kamille, Apulej. de herb. 23, ſcil. herba.

APIARIUM, zie Apiarius.

APIARIUS, a, um, zich met bijën bezig houdende, daar toe behoorende: van daar Subſtantive, 1) apiarius, ſcil. homo, een bijënoppasſer, bijënman, Plin. H. N. XXI, 10: 2) apiarium, ſcil. aedificium of ſtabulum, de plaats, daar de bijën haare korven hebben, bijënblok, bijënplaats, Colum. VIII, 1. IX, 3. IX, 5 in. IX, 7. tweemaal: cf. Gell. II, 20.

APIASTRUM, i, een kruid, aan de bijën aangenaam, Varr. R. R. III, 16. Plin. H. N. XX, 11.

APICA, zie Apicus.

APICĀTUS, a, um, met een bonnet of een Prieſtermuts opgeſchikt, Ovid. Faſt. III, 397.

APICŬLA, ae, f. eene kleine bijë, of een bijë, als men er klein of minzaam van ſpreekt, een bijtjen, Plaut. Curc. I, 1, 10. Plin. H. N. VII, 21.

APICUS, a, um, zonder wolle, bij voorb. ovis i. e. dat aan den buik glad is, Varr. R. R. II, 2, 3. Plin. H. N. VIII, 48 extr.

APINA, ae, f. zal 1) eertijds benevens Trica een ſlecht ſtadjen in Apulië geweeſt zijn, Plin. H. N. III, 11 extr.: van daar 2) apinae (zoo als tricae) Plural. potſen, nietswaardige dingen, beuzelarijen, Martial. I, 114. XIV, 1.

APĬO of **APO**, ĕre, binden, aanbinden, Feſt. Not. Hier van ſchijnt te komen aptus, a, um, (als Particip. vervolgens als Adject.): zie aptus, a, um.

APIS, is, f. eene bijë, Cic. Tuſc. II, 22. Varr. R. R. III, 16. Not. Genit. apium voor apum, Cic. Senect. 15. Ovid. Met. XV, 383. Sil. VIII, 637. Liv. XXVII, 23 in. Varr. R. R. III, 16. en meermaals: anders apum, bij voorb. Cic. Haruſp. 12. Div. I, 33. Liv. XXI, 46. XXIV, 10 cet.

APISCOR, aptus ſum, 3. misſchien van apio of apo, ere, aanvoegen enz., gevolglijk eigenlijk zich aan iet voegen: van daar 1) bereiken, bij voorb. mare, Cic. Att. VIII, 14 extr. 2) bereiken met het verſtand, d. i. inzien, Lucret. I, 449. 3) aangrijpen, bij voorb. ſine me hominem apiſci, Plaut. Epid. V, 2, 3, i. e. aangrijpen, in mijne magt krijgen: ceſſabant apiſci alios morbi, Lucret. VI, 1234, i. e. aangrijpen. 4) verkrijgen, bekomen, aliquid, bij voorb. vitam deorum apti ſumus, Terent. Heaut. IV, 3, 15: laudem apiſci, Sulpic. in Ep. Cic. ad Div. IV, 5 extr. Edit. Erneſt.: cujus (finis) apiſcendi cauſâ, Cic. Leg. I, 20 in.: hereditatem ſum aptus, Plaut. Capt. IV, 1, 8: apiſcendi ſummi honores, Liv. IV, 3 ante med.: cf. c. 6: ook met den Genitivus, bij voorb. dominationis, Tacit. Ann. VI, 45.

APIUM, i, een zekere plant, den bijën aangenaam en voormaals tot kransſen bruikbaar: van veelerleië ſoort, nademaal Sellerij, Peterſelie enz. er toebehooren: gemeenlijk Eppe genaamd, Plin. H. N. XIX, 8. Virg. Georg. IV, 121. Horat. Od. I, 36, 16. II, 7, 24.

APLODA of **APPLODA**, ae, f. de afval van graan, gierst enz., de doppen, de zemelen, Plin. H. N. XVIII, 10.

APLUSTRE, is, en **APLUSTRUM**, i, n. Plural. **APLUSTRIA** en **APLUSTRA**, een zekere ſieraad van het ſchip aan de achterzijde, het beſtond uit ſaamgeſtelde planken, daar een ſtok op was met linten of kleine vlaggetjens, die de beweeging van den wind aanwezen, Cic. in Arat. ap. Priſc.: Lucret. II, 555. IV, 439. Lucan. III, 585, 672. Sil. X, 323. XIV, 423.

APO, zie Apio.

APOCLĒTI, orum, i. e. uitgelezene mannen bij de Grieken, die ſamen kwamen, om over Staatszaken te raadpleegen, Liv. XXXV, 34. XXXVI, 28.

APOCOLOCYNTHŌSIS, is, i. e. opneming onder de Kolokwinten, (daar andere Keizers onder de Goden aangenomen of vergood werden), een Spotſchrift van Seneca op den dood van Keizer Claudius.

APŎDES, um, zie Apus.

APODICTĬCUS, a, um, het geen openbaar bewijst, Gell. XVII, 5, van Apodixis een openbaar bewijs, Petron. 132: cf. Gell. XVII, 5, 5.

APODŎSIS, i. e. gevolg, naſtelling.

APODYTERĬUM, i, n. de plaats in het bad, daar de kleederen afgelegd werden, Cic. Qu. Fr. III, 1, 1. Plin. Ep. V, 6.

APOGAEUS of **APOGĒUS**, a, um, i. e. a terra veniens, bij voorb. venti, Plin. H. N. II, 43.

APOGRĂPHUM, i, een afſchrift, Plin. H. N. XXXV, 11.

APOLACTIZO, are, 1) met de hiel ſtooten, 2) verachten, Plaut. Epid. V, 2, 13.

APOLŎGĀTĬO, onis, f. eene fabelächtige vertelling, Quintil. V, 11 ante med.

APOLŎGO, are, i. e. rejicio, repudio, Senec. Ep. 47.

APOLŎGUS, i, m. *een sprookjen, eene Fabel*, Cic. Invent. I, 17. Or. II, 66. Auct. ad Her. I, 6: agere apologum, Plaut. Stich. IV, 1, 32, i. e. *vertellen.*

APOPHORETA, orum, *kleine geschenken, die men, bij voorb. over tafel, of op het feest van* Saturnus *uitdeelde*, Sueton. Calig. 55. Vesp. 19. Petron. 40, 60.

APOPHTHEGMA, ătis, n. *eene vernuftige spreuk of gedachten*, Cic. Offic. I, 29.

APOPHYGIS, is, f. i. e. 1) i. q. effugium: 2) *het ingebogen deel van den pilaar, de afloop of toeloop genoemd*, Vitruv. IV, 7.

APOPROËGMĔNON i. e. rejectum, *verwerpelijk voor anderen, bij de* Stoïcynen, Cic. Fin. III, 4 extr.

APOR i. e. apud, Fest.

APOSIOPĒSIS, is, i. e. reticentia, *is, wanneer men midden in de reden afbreekt*, Quintil. IX, 2.

APOSPHRAGISMA, ătis, n. *het beeld, dat op een zegel staat*, Plin. Epist. X, 16 extr.

APOSTĒMA, ătis, n. *een zweer*, Plin. H. N. XXX, 5. XXXVIII, 15.

APOSTRŎPHE, es, f. *of* **APOSTROPHA**, ae, i. e. aversio, *afwending: is, wanneer de Redenaar zich midden in zijne reden van de toehoorers af, en tot iemand in 't bijzonder wendt, en dien aanspreekt*, Quintil. IX, 2. IX, 3.

APOTHECA, ae, f. *elke plaats, daar dingen in weggelegd worden, bij voorb. graanen, bijzonder wijn enz., voorraadkamer of bewaarplaats, en als er van wijn gesproken wordt, kelder, bij voorb.* Cic. Vatin. 5. Phil. II, 27. Horat. Sat. II, 5, 6. Od. III, 21, 7. III, 28, 7. Plin. Ep. II, 17. Plin. H. N. XIV, 14. Colum. I, 6. §. 9 *en* 20.

APPANGO, *zie* Adpango.

APPARATE, **APPARATIO**, **APPARATUS**, us, *zie* Adparate, Adpar. cet.

APPARATUS, a, um, *zie* Adparo.

APPAREO, **APPARIO**, **APPARITIO**, **APPARITOR**, **APPARITURA**, *zie* Adpar. cet.

APPARO, *zie* Adparo.

APPELLATIO, **APPELLATIVUS**, **APPELLATOR**, **APPELLITO**, **APPELLO**, are, *zie* Adpellatio, Adpell. cet.

APPELLO, ĕre, *zie* Adpello.

APPENDEO, **APPENDICULA**, **APPENDIX**, **APPENDO**, **APPENSOR**, **APPENSUS**, us, *zie* Adpendeo, Adpend. cet.

APPENSUS, a, um, *zie* Adpendo.

APPETENS, *zie* Adpeto.

APPETENTER, **APPETENTIA**, **APPETIBĬLIS**, **APPETISSO**, **APPETITIO**, **APPETITUS**, us, *zie* Adpetenter, Adpet. cet.

APPETĪTUS, a, um, *zie* Adpeto.

APPETO, *zie* Adpeto.

APPINGO, *zie* Adpingo.

APPLAUDO, **APPLAUSOR**, *zie* Adplaudo, Adplaus.

APPLAUSUS, a, um, *zie* Adplaudo.

APPLICATIO, *zie* Adplicatio.

APPLICATUS *en* **APPLICITUS**, a, um, *zie* Adplico.

APPLICO, *zie* Adplico.

APPLODO, **APPLORO**, *zie* Adplodo, Adploro.

APPLOSUS, a, um, *zie* Adplodo.

APPLUO, **APPONO**, *zie* Adpluo, Adpono.

APPORRIGO, **APPORTATIO**, **APPORTO**, *zie* Adpor. cet.

APPOSCO, **APPOSITE**, **APPOSITIO**, **APPOSITUS**, us, *zie* Adpos.

APPOSITUS, a, um, *zie* Adpono.

APPOTO, **APPOTUS**, a, um, **APPRECOR**, **APPREHENDO**, *zie* Adpotus, Adpr. cet.

APPREHENSUS, a, um, *zie* Adprehendo.

APPRENSO, *zie* Adpr.

APPRIME, **APPRIMUS**, **APPROBATIO**, **APPROBATOR**, *zie* Adpr.

APPROBATUS, a, um, *zie* Adprobo.

APPROBE, **APPROBO**, **APPROBUS**, *zie* Adprob.

APPROMITTO, **APPRONO**, **APPROPERO**, **APPROPINQUATIO**, **APPROPINQUO**, **APPUGNO**, *zie* Adp. cet.

APPULSUS, us, *zie* Adpulsus.

APPULSUS, a, um, *zie* Adpello.

APRA, ae, f. *een wild zwijn van het vrouwlijk geslacht*, Plin. ap. Priscian.

APRĀRIUS, a, um, *zich met wilde zwijnen bezig houdende, daar op betrekking hebbende, bij voorb.* retia, Pand. XXXIII, 7, 22.

APRICATĬO, ōnis, f. *het verblijf in de zonneschijn, koestering in de zon, bij voorb.* calescere apricatione, Cic. Senect. 16: cf. Cic. Att. VII, 11: egredi ad apricationem, Colum. VIII, 8, 4.

APRICĬTAS, ātis, f. *de zonlijkheid, d. i. de zonrijke gesteldheid van de warmte*, 1) diei i. e. *als de zon schijnt, schoon weder, heldere lucht*, Colum. VII, 5, 4. VIII, 15, 4: *dus ook* aëris tepidi, Justin. XXXVI, 3: 2) regionis, Plin. H. N. VI, 16, *zonnige plaats.*

APRICLUS, *zie* Apriculus.

APRICOR, atus sum, ari, *in de zon zitten, liggen, of staan, zich in de zon warmen, zich koesteren*, Cic. Tusc. V, 32. Colum. VIII, 4. Plin. H. N. XXXVI, 5 in. Varr. ap. Non.

APRICŬLUS *en* **APRICLUS**, i, 1) *een klein wild zwijn*, 2) *zekere kleine visch, bij voorb.* venandis apris piscem apriculum, Apulej. Apol. p. 296. Elm.: Apriclum piscem scito esse Tarenti, Enn. Ibid. p. 299.

APRICUS, a, um, 1) *voor de zonneschijn blootgesteld, in de zon zittende, liggende, staande, wassende, zonnig, bij voorb.* locus, Cic. Partit. 10: hortus, Cic. ad Div. XVI, 18: flores, Hor. Od. I, 26, 7: mergi, Aen. V, 128: apricioribus locis, Colum. XI, 3, 24: flatus aprici, Colum. I, 5, 8, i. e. *warme, zoele winden:* senes, Pers. V, 179: Subst. Aprica *zonnige plaatzen, bij voorb.* buxu amat aprica, Plin. H. N. XVI, 16: aprica Alpium, Ibid. XXI, 7 extr.: *dus ook* apricum, Colum. XI, 3, 38: 2) *helder of warm, bij voorb.* apricissimus dies, Colum. IX, 14, 13: apricus coeli flatus, Ibid. XI, 3 ante med.: *hier toe kan men brengen* flatus, Colum., i. e. *warm, zie hier voor:* 3) Apricum, Substant., *het zonnelicht: van daar* in apricum proferet aetas, Horat. Ep. I, 6, 24.

APRILIS, e, *bij voorb.* Aprilis mensis *of enkel* Aprilis *April, Grasmaand*, Ovid. Fast. IV, 901: idus Apriles i. e. *van April*, Ibid. 621: *dus ook* nonae Apriles, *bij voorb.* nonarum Aprilium, Cic. ad Div. III, 11 in.: nonis Aprilibus, Ibid. I, 9. §. 15.

APRĪNUS, a, um, *van een wild zwijn, bij voorb.* pulmo, Plin. H. N. XXVIII, 28: fel, Ib.: porcus, Varr. L. L. IV, 19.

APRUGNUS, a, um, *is als apruginus door* Contractio *ontstaan, van een wild zwijn, bij voorb.* adeps, Plin. H. N. XXVIII, 11: lumbus, Ibid. VIII, 51: callum, Plaut. Pers. II, 5, 4.

APSINTHIUM, *zie* Absinthium.

APSIS, *zie* Absis.

APTATUS, a, um, *zie* Apto.

APTE, Adv., *in naauw verband, bij voorb.* apte cohaeret, Cic. Univ. 5: *van daar* 1) *passende, schikkende, bij voorb.* dicere, Cic. Off. I, 1: facere, Ibid. I, 41: *ook met* ad, *bij voorb.* dicere aliquid ad tempus apte, Cic. Partit. 8: cf. Or. I, 32: aptissime inter se cohaerere, Cic. Or. 44: aptius suis referentur locis, Plin. H. N. II, 62: Not. *het een en ander kan tot n. 2. gebracht worden: van daar in 't gemeen* 2) *wel, goed, bekwaam, bij voorb.* tumulis apte tegentibus, Liv. XXII, 4, scil. *den ingang:* apte disponere, Liv. XXIII, 1, i. e. *goed, schiklijk*, cf. n. 1.

APTO, avi, atum, are, 1) *iet op eene voegzame wijze aanvoegen, ook in 't gemeen aanvoegen, aanleggen, bij voorb. wapens enz., bij voorb.* os cucurbitulae corpori, Cels. II, 11: aptare arma, Liv. V, 49 in. X, 33 in. XXII, 19 med., i. e. *aanleggen, aandoen: dus ook* ensem, Virg. Aen. XII, 88: annulum digito, Sueton. Tib. 73: enses dexteris, Horat. Epod. VII, 2: nervo sagittas, Virg. Aen. X, 131: remum ad manus, Senec. Agam. 425: Not. aptare se armis, Liv. IX, 31: ut quisque liberaverat se onere aptaveratque armis (scil. se); *zoo men niet* arma *lezen moet: of het is eene* Hypallage: *of* aptare se *heet zich gereed maken* (scil. *om te vechten*): *dus ook* Virg. Aen. III, 472: classem velis *voor* vela classi: Ibid. VIII, 80: biremes remigio *voor* remigium biremibus: *ten zij* aptare *hier ook tot* n. 2. *behoort, gevolglijk* velis cet. *de Ablativus is: dus ook* Hirt. Alex. 1: oppidi partes minus firmae testudinibus ac musculis aptantur, *voor* partibus — testudines ac musculi cet. *of* aptare *is hier in eet' goeden stand zetten: doch eene* Hypallage *schijnt beter. Van daar* 2) *gereed maken, toebereiden tot iet, inrichten naar enz., bij voorb.* se pugnae, Virg. Aen. X, 588: verbum ad aliquid, Cic. Or. III, 40, *zie beneden:* naves, Sueton. Tib. 65: *dus ook* classem velis, biremes remigio, Virg.: se armis, Liv., *zie hier voor:* convivium, Pompon. ad Non.: usum rei ad commoditatem, Liv. XXXIII, 5 in.: sententias vocibus, Quint. XII, 10. *Het* Particip. Aptatus, a, um, *staat ook* Adjective, *ingericht, passende, bij voorb.* verbum est aptatum ad cet., Cic. Or. III, 40: In oratione pressa sunt omnia & rei aptata, Senec. Ep. 59.

APTUS, a, um, *schijnt eigenlijk het* Particip. *van* Apio *te zijn:* (Not. *het* Particip. aptus *verkregen: zie* Apiscor) 1) *samengebonden, van daar* 2) *samengevoegd, bij voorb.* qua ex conjunctione coelum ita aptum est, Cic. Univ. 5: inter se apta, Lucret. VI, 1065: cf. V, 556, 559: *bijzonder wel saamgevoegd, bij voorb.* apta oratio, Cic. Or. 52, *te weten, ten aanzien van het* numerus: *waarom* apta *en* dissoluta *tegen elkander gesteld worden*, Cic. Orat. 70: *dus ook* apta & dissipata, Ibid. 71. *Van daar* b) *samenhangende, bij voorb.* apta sint inter se, Cic. Fin. IV, 19: cf. Lucret. VI, 1065: *van daar* c) *zich in goede orde bevindende, bij voorb.* provincia apta, Cic. ad Div. III, 2 in.: quinqueremes, Liv. XXI, 22 med.: exercitus, Liv. X, 25: 2) *aangelegen, aangevoegd aan iet, bij voorb.*

ple-

Digitized by Google

gladius e lacunari aptus, Cic. Tuſc. V, 21: cf. Lucret. V, 806: *en verkeerd* fides apta pinnis, *gevleugeld, in plaats van* cui pinnae aptae ſunt, Enn. ap. Cic. Off. III, 29: *dus ook* axem (coelum) ſtellis aptum, Virg. Aen. IV, 482. XI, 202: cf. Apto, *bij voorb.* aptare claſſem velis cet. *Van daar Tropisch, afhangende van iet, bij voorb.* ex ſe *van zich*, Cic. Tuſc. V, 12: ex cauſis aliis, Cic. Tuſc. V, 25 in.: ex verbis, Cic. Caecin. 18: ex re, Cic. Acad. IV, 10 med.: ex quo aptum eſt officium, Cic. Off. I, 28: *ook zonder* ex, *bij voorb.* rudentibus apta fortuna, Cic. Tuſc. V, 14: 3) *het geen men met anderen famenvoegen, of aan iet aanvoegen kan: van daar tot iet bekwaam, dienſtig, paſſende, geſchikt,* ad rem *en* rei, *bij voorb.* calcei apti ad pedem, Cic. Or. I, 54: locus aptior ad inſidias, Cic. Mil. 20: aetati aptiſſimus, Nep. Att. 16: *ook* in aliquid, Liv. XXXVIII, 21: aptiſſimi concionibus, Cic. Brut. 62: exercitus, Liv. X, 25, i. e. *slagvaardig*: *dus ook* aptus verbis, Cic. Or. II, 13 med.: aptus mihi, Cic. ad Div. XII, 30. §. 8: quibus nihil fieri poteſt aptius, Cic. Nat. D. II, 18.

APUD, Praep. 1) *bij, d. i. nevens, in tegenwoordigheid enz., bij voorb.* apud oppidum, Cic. ad Div. XV, 4: loqui apud populum, Cic. Or. I, 11: accuſare aliquem apud aliquem, Cic. Invent. II, 23: 2) *bij, in eene andere betekenis, bij voorb.* conſequi gratiam apud bonos viros, Cic. Att. IV, 1: praemia apud me valent, Cic. ad Div. I, 9. §. 23: fuit vir eruditus apud patres noſtros, Cic. Mur. 36, i. e. tempore patrum cet. 3) *voor* in, *bij voorb.* apud exercitum eſt, Cic. Verr. IV, 22: apud forum audivi, Terent. And. II, 1, 2: ſtatuere apud animum, Liv. XXXIV, 2. *Bijzonder merke men aan:* apud aliquem *heet ook dikwijls* a) *in zijn huis, bij voorb.* apud te eſt, ut volumus, Cic. Att. I, 8: apud ſe eſt geri, Cic. Or. I, 40: Brutum apud me fuiſſe ſcil. *in mijn afwezendheid* i. e. in domo mea, Cic. Att. XV, 3 extr.: apud eum fui, Cic. ad Div. XIII, 60: cf. Terent. Heaut. III, 1, 21. Eun. V, 2, 1: b) *in zijne Schriften, bij voorb.* ille apud Terentium, Cic. Fin. V, 10, i. e. in Terentii comoedia: apud Xenophontem Cyrus dicit, Cic. Senect. 22, i. e. in Xenophonte, in Xenophontis ſcriptis: ſcriptum apud Coelium, Cic. Div. I, 26: apud Solonem, Cic. Leg. II, 26, i. e. in Solonis legibus. *Ook heet* apud ſe eſſe *bij zich zelven zijn, d. i. bij zijn verſtand zijn, zich bewust zijn*, Terent. And. II, 4, 5. V, 4, 34. Heaut. V, 1, 48. Petron. 129. *Het ſtaat* apud *ſomtijds achter aan, bij voorb.* Miſenum apud & Ravennam, Tacit. Ann. IV, 5: cf. 43.

APUS, ŏdis, m. i. e. ſine pedibus. *Van daar* Plur. Apodes *eene ſoort van zwaluwen*, Plin. H. N. X, 39.

APYRĪNUS *en* APYRĒNUS, a, um, *eigenlijk zonder kern*, (*van* πυρήν i. e. nucleus). *Dus heet eene ſoort van granaatappelen, die heele zachte kernen heeft*, Plin. H. N. XIII, 19. Senec. Ep. 85. Martial. XIII, 43: fructus apyrenus, Colum. V, 10, 15, *en de* Arb. 23.

APYRON i. e. *dat aan geen vuur komt, of gekomen is, bij voorb.* ſulphur, Plin. H. N. XXXV, 15 in.: aurum, Ib. XXI, 11.

AQUA, ae, f. *is elk water, bij voorb.* 1) *om te drinken of te waſſchen enz., bij voorb.* marina, Cic. Att. I, 16: lautana, Colum. XII, 9: fluvialis, Ibid. VI, 22: nivalis, Gell. XIX, 5: profluens, Cic. Qu. Fr. III, 1, 2: viva, Varr. L. L. IV, 26: dulcis, Virg. Georg. IV, 60: puteana, Plin. H. N. XIV, 9: aquam ducere per fundum, Cic. Qu. Fr. III, 1, 2: trahere e puteo, Cic. Nat. D. II, 9: ad aquam, Cic. Verr. III, 14 *en* 83, i. e. ad mare: *dus ook* Ovid. Pont. II, 7, 30: terra — aqua *te land en te water, d. i. ter zee*: aquam frigidam ſubfundere, Plaut. Ciſt. I, 1, 37, i. e. *afdoende ſpreken, hoonend doorhalen*: Albana, Cic. Div. I, 41, i. e. lacus Albanus: Not. *Het water dient ook ter bereiding en harding van het ijzer, gevolglijk bij het vervaardigen van een ſtandbeeld uit ijzer*: Plin. Hiſt. Nat. XXXIV, 14. Cic. Acad. IV, 26. *Van daar* a) adſpergere aquam alicui, *eigenlijk iemand, bij voorb. die in zwijm ligt, met water beſprengen, om hem weder bij te brengen: van daar iemand weder moed inboezemen*, Plaut. Truc. II, 4, 15: cf. Mil. IV, 8, 22: b) aquam praebere, Horat. Sat. I, 4, 87, i. e. *gasten onthaalen, omdat daarbij water nodig was, om de handen te waſſchen.* c) aqua & igni interdicere alicui, Cic. Phil. I, 9. Brut. in Cic. ad Div. XI, 1, i. e. *in ballingſchap jaagen.* d) *de koorden gebruikten water na de loterij*, Ovid. Am. III, 7, 84. Art. III, 96. Martial. II, 50, *elwaar* ſumere aquam *ſtaat: daar op duidt* Cic. Coel. 14: aquam adduxi, ut inceſte uterere? 2) aqua pluvia *regenwater*, Cic. Mur. 9, *of* pluvialis, Ovid. Met. VIII, 335, *of* coeleſtis, Horat. Od. III, 10, 19: *ook enkel* aqua, Horat. Od. III, 17, 12. 3) *van rivieren, bij voorb.* in aquam manebant, Liv. I, 27 extr.: *van daar* ingentes aquae fuerunt, Liv. XXXV, 9 in.: cf. XXIV, 9. XXXVIII, 28, *daar is een groot water geweeſt*, (*door overſtroming en regen*): *van daar* aquam & terram petere, Liv. XXXV, 17: cf. Curt. III, 10, 8, i. e. deditionem. 4) *het water, in het water-uurglas, daar de uuren naar gemeten werden: van daar* a) aquam dare, Plin. Epiſt. VI, 2, i. e. *aan de Advokaten tijd geven, om te ſpreken*: b) aquam perdere, Quint. XI, 3 ante med.: *den gegeven tijd nutteloos doorbrengen.* c) aqua haeret, *bij voorb.* mihi, Cic. Qu. Fr. II, 8: cf. Off. III, 33, i. e. *ik kan niet verder voort, bij voorb. ſpreken; ik ben in verlegenheid, ik blijf ſteken.* 5) *water in de baden*: *van daar* aquae *voor baden*. Cic. Planc. 27: ad Div. XVI, 24: *ook* Coel. 20 med. *Ook heeten veele ſteden, wegens de daar te vinden baden of gezondheidsbronnen* Aquae, *bij voorb.* Aquae Sextiae *in* Frankryk, Plin. H. N. III, 4. Vellej. II, 12, *thans* Aix, cet. 6) *ook van traanen, bij voorb.* ex oculis multa cadebat aqua, Propert. III, 4, 10: Not. aquai, Gen. & Dat. *voor* aquae, Cic. Divin. I, 9 e prognoſt.: Lucret. I, 454. II, 662. III, 428.

AQUAEDUCTIO *of beter* AQUAE DUCTIO, onis, f. *waterleiding*, Vitruv. VII, c. ult. *en* Pand. XXXIX, 3, 10.

AQUAEDUCTUS *of beter* AQUAE DUCTUS, us, m. *waterleiding*, Cic. Caecin. 26. Att. XIII, 6: *van daar* aquarum ductus, Plin. H. N. XVI, 42.

AQUAELICIUM, AQUAEMANILE, *zie* Aquilicium, Aquiminale.

AQUALICULUS, i, m. 1) *de maag*, Senec. Ep. 90: 2) *het onderlijf, de buik*, Perſ. I, 57.

AQUALIS, e, *bij voorb.* nubes aquales, Varr. ap. Non., i. e. aquoſae.

AQUĀLIS, is, f. & m. *een watervat; handvat, gieter*, Plaut. Curc. II, 3, 33. Mil. III, 2, 39: cf. Varr. L. L. IV, 25.

AQUĀRIŎLUS, i, *een waterhaaler, waterdrager, bij voorb. ten dienſte der hoeren, die zich na hunne ontucht waschten of baadden*, Lamprid. Commod. 2: *van daar* aquariolus uxoris ſuae *verächtlijk voor* leno uxoris, Apulej. Apol. p. 323. Elm.. *Eigenlijk is het een* Adject. aquariolus, a, um, i. q. aquarius, *wanneer men verächtlijk of van kleine perſonen enz. ſpreekt*, ſcil. puer, miniſter cet.

AQUĀRIUS, a, um, *met water zich bezig houdende, tot het water behoorende, dat betreffende enz., bij voorb.* rota, Cato R. R. 11, *watervat*: vas, Varr. L. L. IV, 25: re aquaria defectus, Gell. XVI, 11, i. e. *gebrek aan water hebbende*: ſulcus, Colum. II, 8, i. e. *om het water van den akker af te leiden*: cos, Plin. Hiſt. Nat. XXXIV, 14. XXXVI, 20, i. e. *met water natgemaakt*: provincia, Cic. Vatin. 5, i. e. aquarum & aquae ductuum curandorum: *of omdat zij aan zee lag. Van daar* Subſtantive 1) Aquarium *de plaats, daar het vee gedrenkt of gewaterd wordt*, ſcil. ſtabulum *een waterplaats*, Cato R. R. 1: *ook* ſcil. vas *een watervat*, Hygin. Aſtron. III, 28: 2) Aquarius, *die eene bezorging over water heeft, bij voorb.* a) *een waterdrager*, Juvenal. VI, 331: b) *die de waterafleidingen bezorgt, pijpmeeſter*, Coel. in Cic. Epiſt. ad Div. VIII, 6: c) *de waterman, een geſtarnte*, Cic. Nat. D. II, 44. III, 28. Hor. Sat. I, 1, 36: Not. Genit. aquari *ſtaat dikwijls in* Cic. Aratea, *bij voorb.* 56, 172. 176 cet.

AQUĀTICUS, a, um, 1) *in of aan het water levende of waſſende, bij voorb.* aves, Plin. H. N. VIII, 27. X, 3: frutices, Ibid. XVI, 36: arbores, Ib. 37: cf. Ovid. Met. IX, 341: 2) *watervol, waterrijk, bij voorb.* loca aquatica *of zonder* loca, *bij voorb.* in aquaticis natus (calamus), Plin. H. N. XVI, 36 med.: panis, Ibid. XVIII, 11: *van daar* aquaticus auſter, Ovid. Met. II, 853, i. e. *regen brengende.*

AQUĀTĬLIS, e, 1) *in of aan het water levende, te vinden, bij voorb.* beſtia, Cic. Nat. D. II, 48 *en* 60: ſylva, Colum. VII, 9: Plur. Aquatilia (ſcil. animalia) *of* aquatiles (ſcil. beſtiae), *bij voorb.* Aquatilium beneficia, Plin. H. N. XXXI in.: 2) *waterächtig of waterſmaak hebbende, bij voorb.* humor, Varr. R. R. I, 64: ſuccus, Plin. H. N. XIX, 1.

AQUĀTIO, onis, f. 1) *het waterhaalen*, Caeſ. B. G. IV, 11: Auct. B. Afric. 51: 2) *de plaats, daar het gehaald wordt*, Cic. Offic. III, 14 med.: 3) *gelegenheid tot waterhaalen, bij voorb.* Hiſpania habet copioſam aquationem, Auct. B. Hiſp. 8: *doch het kan ook water zijn*: aquationum ratione, Plin. H. N. VI, 23: *doch het kan ook water zijn*: 4) *water, bij voorb.* ranis per aquationes autumni naſcentibus, Plin. H. N. XXXII, 7 med.: mature pabula & aquationes regionis (*gezondheidshalven*), Colum. VII, 5, 2. 5) *het drenken, bij voorb.* ſalices aquationibus adjuvandae, Pallad. Febr. 17 extr.: *dus ook* mutare aquationes, Colum., *zie hier voor.*

AQUĀTOR, oris, m. *de waterhaaler*, Caeſ. B. C. I, 73. Liv. XLI, 1.

AQUĀTUS, a, um, *met water verzien, gemengd, waterächtig, gevolglijk dun, bij voorb.* humor, Pallad. Mart. 1 fin.;

in.: medicamentum aquatius, Senec. Qu. N. Nat. I, 3: lac aquatius, Plin. H. N. XXVIII, 9.

AQUIFOLIUS, a, um, *spitze of puntige bladeren hebbende: van daar* ilex aquifolia, *ook eenvoudig* aquifolia *en* aquifolium *genoemd wordt*, Plin. H. N. XVI, 25. *Men vindt ook* agrifolius, acrifolius, acrufolius, *zie* Acrifolius.

AQUILA, ae, f. 1) *een arend of adelaar*, Liv. I, 34. Plin. H. N. X, 3. Hor. Od. IV, 4, 31, *bij Dichters de wapen- of bliksemdrager van* Jupiter. Not. aquilae senectus, Terent. Heaut. III, 2, 10: *een levendige hooge ouderdom:* 2) *de arend, bij het krijgsleger; te weten, elk legiöen hadt eenen zilveren arend tot haar hoofdvaandel*, Cic. Catil. I, 9. Lucan. I, 6. V, 238. Auct. B. Hisp. 30. *De* Primipilus *hadt het opzicht er op: van daar* aquila *voor de waardigheid van eenen* Primipilus. Juvenal. XIV, 197: Not. Marius *zal het eerst den arend, met afschaffing der overige dieren, bij de vaandels vastgesteld hebben*, Plin. H. N. X, 4: 3) *een zeker gestarnte*, Plin. H. N. XVIII, 27 *en* 29. Manil. I, 350. V, 486. Cic. in Arat. 87. *ook* 372, *alwaar* aquilai *voor* aquilae *staat.* 4) *een zekere visch*, Plin. H. N. IX, 24: 5) aquilae *aan de gebouwen, misschien de aangebouwde zijden of vleugels, of beelden in de gedaante van een arend*, Tacit. Hist. III, 71.

AQUILENTUS, a, um, *vol water, vochtig, bij voorb.* luna, Varr. ap. Non.

AQUILEX, ĕgis, m. *Een bronmeester, pijpmeester, bij voorb.* Tuscus aquilex, Varr. ap. Non.: aquilegem, Plin. Ep. X, 46: aquileges, Plin. H. N. XXVI, 6. Senec. nat. quaest. III, 15: Not. *Ook vindt men Plur.* Aquilices, Pandect. I, 6, 6. Serv. ad Virg. Georg. I, 109. *Gewoonlijk is de* Genitivus egis *en* icis.

AQUILICES, *zie* Aquilex.

AQUILICIUM, scil. sacrificium i. e. *om regen van God af te bidden*, Fest.

AQUILIFER, i, m. *die den arend, d. i. die het hoofdvaandel van het legiöen draagt*, Caes. B. G. V, 37. B. C. III, 64: Suet. Aug. 10.

AQUILINUS, a, um, *adelaars, bij voorb.* ungulae, Plaut. Pseud. III, 2, 63: adspectus, Apulej. Met. II in., i. e. acutus.

AQUILO, onis, m. i. q. boreas 1) *de Noordenwind*, Cic. Nat. D. II, 10: Nep. Milt. 1. Plin. H. N. II, 47: *ook naar de Fabel een gemaal van* Orithyia *en vader van* Calais *en* Zetes, Hyg. Fab. 14: *van daar* Aquilone nati, Senec. Med. 634: *of* creati, Valer. Flacc. IV, 432. 2) *het Noorden, d. i. noordelijke plaats, gewest, bij voorb.* spelunca conversa ad aquilonem, Cic. Verr. IV, 48.

AQUILONARIS *of* AQUILONALIS, e, *noordelijk, bij voorb.* regio, Cic. Nat. D. II, 19: *beiden hebben de* Edd. vett. *ook eenige* MSS.; Edit. Ernest. *heeft* aquilonaris: Edit. Gronov. aquilenta. Not. piscis, Vitruv. IX, 6: *een gestarnte, te weten, de noordelijke visch.*

AQUILONIUS, a, um, 1) *noordelijk, voor den Noordenwind bloot gesteld enz., bij voorb.* luna, Plin. H. N. II, 97, i. e. *na het Noorden staande:* hyems, Ibid. XVII, 2, i. e. *van den Noordenwind ontstaande:* piscis, Ibid. XVIII, 26, i. e. *de noordelijke visch aan den hemel:* loca, Ibid. XXVII, 13 extr.: 2) *van Aquilo, als een persoon, afkomstig, daar toe behoorende*, Aquilonisch, *bij voorb.* pignora, Stat. Theb. V, 432, i. e. *zijne zoonen: dus ook* proles, Prop. I, 20, 25.

AQUILUS, a, um, *donkerkleurig, zwartachtig, bruin, bij voorb.* color, Plaut. Poen. V, 2, 152. Suet. Aug. 79.

AQUIMINALE *of* AQUIMANILE *of* AQUAEMANILE, i. q. Aquiminarium.

AQUIMINARIUM, i, scil. vas: *een watervat, waterbekken, denklijk om de handen te wasschen*, Pandect. XXXIV, 2, 19 *en* 21: *ook staat* aquiminalia, Pandect. XXXIII, 10, 3. *en* aquiminale *staat* Paul. Sent. III, 7: Varr. ap. Non. *heeft* aquaemanale.

AQUO, avi, atum, are, *wateren enz.: van daar* Aquatus, a, um, *zie* Aquatus, a, um.

AQUOR, atus sum, ari, *water haalen*, Caes. B. C. I, 78. Hirt. B. G. VIII, 40. Liv. XXXV, 28 extr. Sall. Jug. 93 (98): *van bijen*, Virg. Georg. IV, 193. Plin. H. N. XI, 18 post med.

AQUOSUS, a, um, 1) *vol water, waterrijk, bij voorb.* nubes, Virg. Aen. VIII, 429: locus, Colum. V, 10: locus aquosissimus, Cato R. R. 34: aquosior ager, Plin. H. N. XVIII, 17: languor, Horat. Od. II, 2, 15, i. e. *waterzucht:* mater aquosa, Ovid. Her. III, 53, i. e. Thetis, *omdat zij eene Zeenimf is:* hyems, Virg. Ecl. X, 66. 2) Orion aquosus, Virg. Aen. IV, 52, i. e. *regen aanbrengende:* 3) crystallus aquosa, Propert. IV, 3, 52, i. e. *helder.*

AQUULA, ae, f. *een weinig water, een watertjen*, Cic. Or. I, 7. II, 39. Plaut. Curc. I, 3, 3.

AR *voor* AD, *bij voorb.* ar me, Plaut. Truc. II, 2, 17.

ARA, ae, f. *eigenlijk alles, wat uitsteekt, eene hoogte, en* ἄειρω, arx cet. *is er waarschijnlijk mede vermaagschapt: van daar* 1) ara sepulcri, Virg. Aen. VI, 177, i. e. *brandstapel:* 2) *rots in zee*, Ibid. I, 109 (113): 3) *een verheven gedenkmael, bij voorb. van steenen enz., bij voorb.* ara virtutis, Cic. Phil. XIV, 13: ara Octavio consecrata, Suet. Aug. 1 in.: *bijzonder* 4) *de altaar, d. i. eene hoogte, om te offeren, van steenen: deze bestondt ook dikwijls enkel uit eenen vierkanten steen.* Aram consecrare deo, Cic. Div. I, 45: *of* dedicare, Cic. Dom. 53: cf. Altare. *Dergelijke altaren stonden niet alleen in Tempelen, maar ook op de straeten en wegen* (*zie* Plaut. Aul. IV, 1, 20. Most. V, 1, 45.), *ja in de huizen, en wel in den hof, om aan de huisgoden te offeren, zoo als in de voorzaal* (Atrio) *kleine vuurplaatzen* (Foci) *waren, om aan de huisgoden* (laribus) *te offeren: van waar* arae focique *somtijds als een spreekwoord betekent* a) *het huis, of huis en hof, bij voorb.* arae focique Dejotari, Cic. Dejot. 3: uniuscujusque vestrum sedes, aras focosque, Cic. Dom. 40, *alwaar* sedes *kon wegblijven:* repetebant deos patrios, aras, focos, larem, Cic. Phil. II, 30: penates, aras, focos, sepulcra, Ibid. VIII, 3: qui ab aris & focis ferrum depellit, Cic. Sext. 42: est mihi tecum pro aris & focis certamen & pro deorum templis, Cic. Nat. D. III, 41: aliter moenia patriae, templa deum, aras & focos defendent, Liv. XXVIII, 42 med.: qui patriae, parentibus atque focis suis bellum paravere, Sall. Cat. 52 (53) in.: *hier past overal huis en hof: in veele plaatzen ook Landsgodsdienst: maar* Cic. Att. VII, 11: non est respublica in parietibus, at in aris & focis *past niet goed huis en hof, liever Landsgodsdienst enz.:* Cic. Phil. II, 29: arma contra senatum populumque, contra deos patrios, arasque & focos, contra patriam tuli, i. e. *Landsgodsdienst of huis en hof der inwoneren, of Schutsgoden: gelijk als* Cic. Dom. 41 extr.: hic arae hic foci cet.: *de Schutsgoden zijn.* b) *de gezamenlijke Godsdienst des lands, waar op 's Lands veiligheid zelve gegrondt is, gelijk men geloofde, bij voorb.* respublica non est in parietibus, sed in aris & focis, Cic.: *zie hier voor. Dewijl de altaar eene plaats van toevlucht en veiligheid voor strafschuldigen was, zie* Plaut. Most. V, 1, 45. Nep. Paus. 4: *van daar* 5) *het geen, daar men zijne toevlucht toe neemt; het geen, dat iemand beschut; de toevlucht, beschutting, bescherming, bij voorb.* tribunatus, Cic. red. Sen. 5: sociorum, Cic. Verr. V, 48: legum, Ibid. II, 3: cf. Ter. Heaut. V, 2, 22: Ovid. Trist. V, 6, 14: 6) *een zeker gesternte*, Cic. Div. II, 44: ex Arateis: Hygin. Astron. II, 39. III, 38.

ARABILIS, e, *het geen geploegd kan worden, bij voorb.* campus, Plin. Hist. Nat. XVII, 5.

ARACHNE, es, f. i. e. *eene spin: is de naam* 1) *van een meisjen*, Ovid. Met. VI, 5 seqq., *die met Pallas in het weeven kampte:* cf. Plin. H. N. VII, 56: 2) *eene soort van zonnewijzers*, Vitruv. IX, 9.

ARAEOSTYLOS i. e. habens columnas rariores, *weinig pijlaren hebbende*, Vitruv. III, 2 *en* 3.

ARANEA, ae, f. 1) *eene spin*, Virg. Georg. IV, 247. Plaut. Stich. II, 2, 24: Senec. Ep. 121 extr.: 2) *spinnenweefzel, eene spinnewebbe, spinrach*, Ovid. Met. IV, 179. Lucret. IV, 731: salicis fructus ante maturitatem in araneam abit, Plin. H. N. XXIV, 9, *wordt tot een spinrach, d. i. tot zoo fijne draden als spinrach.*

ARANEO, are, *bij voorb.* araneantes fauces, Apul. Met. IV. p. 152. Elm., i. e. (*misschien*) *als 't ware, met spinnewebben bedekt, van eenen hongerigen.*

ARANEOLA, ae, f. *een klein spinnetjen, of eene spin in 't gemeen*, Cic. Nat. D. II, 48.

ARANEOLUS, i, m. i. q. araneola, Virg. in Culic. 2.

ARANEOSUS, a, um, 1) *vol spinnewebben*, Catull. 25, 3: 2) *eene spinneweb gelijk, bij voorb.* lanugo, Plin. H. N. XXIV, 12 in.: caulis, Ibid. XXI, 15. *en meermaalen bij* Plinius.

ARANEUM, i, scil. textum, *spinrach, spinnenweefzel*, Phaedr. II, 8, 23. *Ook staat er* textum *bij*, Plin. H. N. XXIX, 4 post med.: urina similis araneis textis.

ARANEUS, i, m. 1) *eene spin*, Plin. H. N. XI, 24. Lucret. III, 384: 2) *een zeedier*, Plin. H. N. XXXII, 11.

ARANEUS, a, um, *bij voorb.* genus araneum, *het spinnengeslacht*, Plin. H. N. XVIII, 17: texta, Plin. H. N. XXIX, 4: *waar voor ook enkel* araneum *staat*, Phaedr., *zie* Araneum: mus araneus *eene soort van kleine muis*, Plin. H. N. VIII, 58. Colum. VI, 17.

ARAPENNIS, *zie* Arepennis.

ARATIO, onis, f. *het ploegen, bij voorb.* arationem iterare, Plin. H. N. XVIII, 20: *van daar* 1) *het ploegen, als een handwerk, gevolglijk de landbouwerij, akkerbouw, bij voorb.* fructuosa, Cic. Tusc.

V, 31 in.: defertas arationes, inanes agros, Cic. Verr. III, 53: cf. c. 50 extr.: *ook zou men hier toe kunnen brengen* arationes defertas, Ib. 98: hae arationes, Cic. Phil. II, 39: *doch het kan ook tot n. 2. behooren:* 2) *geploegd veld, bij voorb.* nafcitur in arationibus, Plin. H. N. XXVII, 8: *dus ook* arationes defertas, Cic. Verr. III, 98 extr.: hae arationes — fructuofae, Cic. Phil. II, 39 extr., *alwaar* Cicero *de akkers en het veld meent, dat aan den* Romeinfchen *Staat behoorde, en dat hij aan zekere lieden voor den tienden fchepel te bearbeiden gaf.*

ARATIUNCŬLA, ae, f. 1) *het ploegen, wanneer men bij vermindering fpreekt,* 2) *een klein ftuk lands, dat geploegd wordt, een klein landgoedjen,* Plaut. Truc. I, 2, 45.

ARĀTOR, ōris, m. 1) *ieder, die ploegt,* Plin. H. N. XVIII, 19 extr.: *van daar* bos arator, Suet. Vefp. 5, i. e. *ploegende enz., ploeg-os: dus ook* taurus arator, Ovid. Faft. I, 698: *bijzonder* 2) *die als zijn handwerk ploegt, en daar van leeft, een akkerbouwer, landman, het zij hij zelve of door zijne knechten bouwt: bijzonder noemt* Cicero *in zijne Redenvoeringen tegen* Verres, *bij voorb.* I, 57. II, 13, 64. III, 20. III, 98: *ook* Phil. III, 9, *den genen dus, die van den Staat landerijen krijgt, om te bebouwen, voor den tienden fchepel.* 3) *een zeker geftarnte,* Serv. ad Virg. Georg. I, 19, ex Varr. & Nigid.

ARATRO *of* **ARTRO**, āre, *het gezaaide weder omploegen,* Plin. H. N. XVIII, 20.

ARĀTRUM, i, n. (fcil. inftrumentum) *de ploeg:* circumducere aratrum, Cic. Phil. II, 40: terram aratro perrumpere, Virg. Georg. I, 98, *of* moliri, Ib. 494, *of* dimovere, Ibid. II, 513.

ARBILLA i. e. pinguedo, Feft.

ARBĬTER, tri, m. *misfchien uit* ar i. e. ad *en* bito i. e. eo; *gevolglijk, die tot mij komt, geroepen, (bij voorb. om iet te beflisfen), of niet enz. Doch, het kan ook eigenlijk zijn een hoorer, toehoorer enz.* 1) *iemand, die eenen twist of een pleitgeding tusfchen twee partijën niet naar de wetten, maar naar zijn goeddunken en naar billijkheid, beflist: een fcheidsman, fcheidsrichter: zoodanig iemand was bijzonder nodig, wanneer de aanklager eene fomme gelds, daar hij over klaagde, niet naauwkeurig kon bepaalen. Zulk een* Arbiter *werdt* a) *deels van de partijën zelven gekozen, zonder weten van den* Praetor *of der Overigheid;* b) *deels van den* Praetor *of de Overigheid gegeven: ook in 't gemeen, iemand, die eenigen twist beflecht, ergens uitfpraak over doet, fcheidsman, goedeman, fcheidsrichter, of richter naar billijkheid, bij voorb.* vicini me cepere arbitrum, Terent. Heaut. III, 1, 93: dare arbitrum, Cic. Off. I, 10: effe arbitrum inter aliquos, Cic. Leg. I, 20: ftatuere aliquem arbitrum, Cic. Att. XV, 1: adigere aliquem arbitrum *voor* ad arbitrum, Cic. Off. III, 16: effe arbitrum in rem aliquam, Cic. Rofc. Com. 4: adire ad arbitrum, Ibid.: confugere ad arbitrum, Ibid.: fumere aliquem arbitrum, Ibid.: arbiter familiae herciscundae, Cic. Caecin. 7: formae Ovid. Her. XVI, 69, *van* Paris: honorarius, Cic. Fat. 17. Not. *men leze* Rofc. Com. 4, *alwaar* arbiter *van een'* judex (i. e. *richter naar de wetten, niet naar billijkheid*) *onderfcheiden wordt. Ook Troguch, bij voorb. de Berg* Taurus *heet* arbiter innumerarum gentium, Plin. H. N. V, 7, i. e. *die grenzen ftelt:* favor arbiter coronae, Martial. VII, 71. *Van daar* 2) *in 't gemeen ieder, die met eene zaak naar willekeur handelen, daar mede doen kan, wat hij wil, de Heer over iet, de baas, bij voorb.* arbiter Adriae *heet de Zuidenwind,* Horat. Od. I, 3, 15. *Zoo heet* Pluto arbiter mortis, Senec. Herc. fur. 582: *dus ook* arbiter imperii, Ovid. Trift. V, 2, 47, *of* regni, Tacit. Ann. XIII, 14: armorum *heet* Mars, Ovid. Faft. III, 73: arbiter irae Junonis *heet* Eurystheus, Ovid. Her. IX, 45, i. e. *voltrekker enz.:* arbiter bibendi, Horat. Od. II, 7, 25, *bij maaltijden, die voorfchrijft, hoe veel glazen ieder drinken moet enz.* 3) *ieder, die bij eene zaak tegenwoordig is, ze mede aanziet, aanhoort: van daar het getuige of medebewustige, of aanfchouwer, toehoorer enz., kan vertaald worden, bij voorb.* quaeritur ex confciis, arbitris, Auct. ad Her. II, 4: remotis arbitris, Cic. Off. III, 31, i. e. *na het wegzenden enz.:* decifionis, Cic. Flacc. 36: fecretorum omnium, Curt. III, 12: mihi arbitri vicini funt, meae quid fiat domi, Plaut. Mil. II, 2, 3, i. e. *geven acht, luifteren enz.:* arbitros ejicit, Liv. I, 41: *van daar* fine arbitro, Liv. XXVII, 28, *of* fine arbitris, Liv. I, 21: remotis arbitris, Liv. II, 4. XXXIX, 11. Cic. Off. III, 31, i. e. *alleen, zonder iemands bijzijn:* locus ab arbitris remotus, Cic. Verr. V, 31: *of* liber, Cic. Att. XV, 16, i. e. *eenzaam. Ook van levenloze dingen, bij voorb.* locus maris arbiter, Horat. Ep. I, 11, 26, i. e. *aan zee liggende.*

ARBĬTRA, ae, f. *Scheidsrichteresfe: van daar bazin of getuige,* Horat. Epod. V, 50.

ARBITRARIO, *zie* Arbitrarius.

ARBITRĀRIUS, a, um, *fcheidsrichterlijk, bij voorb.* actio, Pandect. XIII, 4, 2: judicia, Ibid. XXII, 1, 8: *van daar* 1) *willekeurig, bij voorb.* motus, Gell. XVIII, 10 extr.: 2) *onzeker of enkel waarfchijnlijk,* Plaut. Amph. I, 1, 216: *van daar* Arbitrario *met onzekerheid, onzeker, vermoedelijk,* Plaut. Poen. III, 5, 42.

ARBITRĀTIO, onis, f. *is het zelfde, als* arbitratus, us, *volgens* Gell. XIII, 20. §. 19.

ARBĬTRĀTUS, us, m. *de willekeur, wilsmeening, het believen of goeddunken, bij voorb.* vivere fuo arbitratu, Cic. ad Div. VII, 1: cf. Cic. Qu. Fr. II, 4: arbitratu confulis, Liv. XXXVIII, 11: meus arbitratus eft, Plaut. Rud. V, 2, 68: cf. Afin. IV, 1, 21. *en meermalen.*

ARBITRIUM, i, n. 1) *de uitfpraak van den* Arbiter, i. e. *fcheidsrichter naar zijn goeddunken of billijkheid, het zij in gerechtelijke of vriendelijke twisten, bij voorb.* rei uxoriae, Cic. Off. III, 15. Top. 17: in omnibus iis arbitriis, Cic. Off. III, 17: *bijzonder zie men* Cic. Rofc. Com. 4. cf. 7: arbitrium pro focio condemnari, Cic. Quint. 3, *voor* arbitrio: *doch de Uitleggers houden* arbitrium *voor oneêìt. Doch* arbitrium *ftaat voor* judicium, Horat. Od. IV, 7, 21: *van daar* a) *oordeel, bij voorb.* auris, Gell. XIII, 20: b) *elke willekeurige uitfpraak, magtfpreuk, bij voorb.* arbitria de quoque agere, Liv. XXIV, 45, i. e. *willekeurige uitfpraken, magtfpreuken:* arbitria belli pacisque agere, Liv. XLIV, 15, i. e. *wetten van oorlog en vrede voorfchrijven, gevolglijk den baas fpeelen.* c) *willekeur, goedvinden, willen, bij voorb.* vivere ad arbitrium aliorum, non ad fuum, Cic. Mur. 9: ad noftrum arbitrium, Cic. Verr. Act. I, 10: cf. Or. 8. Or. II, 16 extr.: Verr. V, 63 extr.: arbitrio praetoris, Liv. XLIII, 15: facere alicui arbitrium in eligendo, Ibid., i. e. *den vrijën wil laten enz.: van daar* d) *de keuze, bij voorb.* malum arbitrium, Liv. VI, 24, i. e. *flechte keuze:* praetoris arbitrio confulem fubjectum, Liv. XLIII, 15, i. e. *de keuze enz., zie hier voor:* e) *de magt, vrijheid, om iet te doen enz., bij voorb.* falis vendendi, Liv. II, 9: ejus cuftodiendae tuum arbitrium (eft), Cic. Att. XV, 13: *dus ook* facere alicui arbitrium in eligendo, Liv. XLIV, 15, *de vrijheid laten.* 2) *het tegenwoordig zijn, de tegenwoordigheid van iemand bij eene zaak,* Sever. in Aetna 195, fine arbitrio: 3) arbitria *de kosten, bij voorb.* funeris, Cic. Dom. 37 in. Pif. 9 extr. red. Sen. 7 extr., i. e. *de lijkkosten, het lijkgeld.*

ARBĬTRO, are, *voor* arbitror, ari, Plaut. Stich. I, 2, 87. Pfeud. IV, 2, 57: *van daar* arbitraretur Paffive, Cic. Mur. 16 extr.

ARBĬTROR, atus fum, ari, 1) *de uitfpraak doen,* Pandect. IV, 8, 44: *van daar* 2) *oordeelen, vonnis of oordeel vellen, bij voorb.* non fic arbitrere, Ter. And. V, 4, 12. Eun. V, 4, 9: *ook in 't gemeen, meenen, gelooven, daar voor houden, ftaat overal, bij voorb.* Terent. Eun. I, 2, 30. Cic. Cluent. 63. Qu. Fr. II, 1: 3) *opmerken, waarnemen, aanmerken, acht geven, beluifteren of luifteren, bij voorb.* dicta alicujus, Plaut. Capt. II, 1, 24: cuncta curiofis oculis, Apul. Met. II. p. 127. Elm.: per rimam arbitrari, Ibid. III. p. 138: domus fortunas arbitratutus, Ibid. IV. p. 148: arbitrabar, cujusmodi confilium caperetur, Ib. VII in.: difciplinam, Ibid. IX. p. 222: coram arbitratur, Ibid. X. p. 246: *gevolglijk hooren of zien,* potero, quid agant, arbitrari, Plaut. Aul. IV, 1, 21: *hier toe behoort het één en ander van de hier voor ftaande plaatzen van* Apulejus: *doch het kan overal zijn opmerken, luifteren, acht geven enz.* 4) *iemand iet bezorgen, bij voorb.* uxorem, Plaut. Epid. II, 2, 82: arbitretur uxor gnato, *alwaar het* Paffive *ftaat:* 5) *overleggen, bij voorb.* carmina Empedoclis, Gell. IV, 11: 6) fidem alicui arbitrari *geloof geven,* Plaut. Bacch. III, 6, 41. Not. *Ook heeft men* arbitro, are, Plaut., *zie* Arbitro: *van daar* arbitrari Paffive, *bij voorb.* Plaut. Epid. II, 2, 82. Cic. Mur. 16 extr.

ARBOR *en* **ARBOS**, ŏris, f. 1) *een boom, is bekend, bij voorb.* arborem ferere, Cic. Senect. 17, i. e. *planten, zetten:* caedere, Cic. Div. II, 14. Not. arbor fici *een vijgenboom,* Cic. Flacc. 17: Colum. V, 11 extr.: abietis, Liv. XXIV, 3, i. e. *dennenboom, denne: dus ook* palmae, Suet. Aug. 94: arbor infelix i. e. *onvruchtbare boom,* Plin. H. N. XVI, 26, *ook de boom of galg, daar iemand aan gehangen wordt,* Cic. Rab. perd. 4. Liv. I, 26: Arbor Jovis i. e. quercus, Ovid. Met. I, 106: Phoebi i. e. laurus, Ovid. Faft. III, 139: Palladis i. e. olea, Ovid. Art. II, 518: 2) *de mast, of mastboom,* Virg. Aen. V, 504: 3) *de pers, of de drukkende balken in dezelve,* Plin. H. N. XVIII, 31 poft med.: 4) *alles wat uit boomen gemaakt is, bij voorb.* a) *riemen,* Virg. Aen. X, 207: b) *fchip,* Ovid. Her. XII, 8: c) *werpfpies,* Stat. Theb. XII, 769: 5) *zekere visch,* Plin. H. N. IX, 4. Not.

ar-

arbos *voor* arbor *staat*, *bij voorb.* Ovid. Met. II, 212. Fast. I, 153. Virg. Ecl. III, 56. Georg. II, 57.

ARBORARIUS, a, um, *de boomen betreffende, daar mede zich bezig houdende*, *bij voorb.* falx arboraria i. e. *om de boomen te snoeijen*, Varr. R. R. I, 22, 5. Cato R. R. 10 *en* 11: Picus arborarius, Plin. H. N. XXX, 16, i. e. arbores excavans.

ARBORATOR, oris, m. *die de boomen oppast, snoeit, boomkweeker*, Colum. XI, 1, 12. Plin. H. N. XVIII, 33.

ARBORESCO, ĕre, *een boom worden*, *bij voorb.* malvas arborescere, Plin. H. N. XIX, 4.

ARBORETUM *voor* ARBUSTUM, Quadr. ap. Gell. XVII, 2.

ARBORĔUS, a, um, 1) *van den boom, tot den boom behoorende*, *bij voorb.* arborei fetus, Virg. Georg. I, 55, i. e. poma: umbra, Ovid. Met. X, 129: coma, Prop. III, 15, 28: folia, Plin. H. N. XXI, 15 in. 2) *den boom betreffende*, *bij voorb.* falx arborea, Varr. L. L. IV, 31: 3) *aan eenen boom gelijk*, *bij voorb.* cornua arborea, Virg. Aen. I, 190 (194): amplitudo, Plin. H. N. XVI, 36 ante med.

ARBOS, *zie* Arbor.

ARBUSCŬLA, ae, f. 1) *een boompjen, een kleine boom*, Varr. R. R. III, 15: fici *vijgenboompjen*, Colum. V, 11 extr. XI, 2, 79: 2) *een bewegelijk werktuig, om de belegerings-machienen voort te schuiven*, Vitruv. X, 20: 3) *een zeker vrouwsperfoon*, Horat. Sat. I, 10, 77.

ARBUSTIVUS, a, um, 1) *met boomen bezet, verzien*, *bij voorb.* locus, Colum. III, 13, 6: 2) *aan boomen gezet, of daar aan wassende*, *bij voorb.* vitis, Colum. Arb. 16 extr.: mustum, Colum. XII, 41.

ARBUSTO, are, *met boomen bezetten*, *bij voorb.* agros, Plin. H. N. XVII, 23.

ARBUSTUM, i, n. 1) *eene met boomen bezette plaats; bijzonder, om er de wijnstokken aan te binden*, Cic. Senect. 15. Colum. Arb. 16. 2) Arbusta *voor* arbores, Virg. Ecl. I, 40. Lucret. I, 188: *dus ook* arbustum *voor* arbor, Cato R. R. 7 in. Not. arbustum *voor* arborator, Horat. Sat. I, 7, 29, arbusto: si explicatio certa.

ARBUSTUS, a, um, 1) *met boomen bezet*, *bij voorb.* ager, Plin. H. N. X, 29: 2) *aan boomen gezet, aan boomen wassende*, *bij voorb.* vitis, Plin. Hist. Nat. XVII, 23.

ARBŬTĔUS, a, um, *van een haag-appelboom*, *bij voorb.* virgae, Virg. Aen. XI, 65: fetus, Ovid. Met. I, 104, i. e. *vruchten*: frondes, Ibid. 632.

ARBŬTUM, i, n. 1) *de vrucht van den haag-appelboom, de haag-appel*, Virg. Georg. I, 144. II, 520: 2) *ook deze boom zelve*, Virg. Georg. III, 301. IV, 181: *ook elke boom*, Rutil. Itin. I, 32.

ARBŬTUS, i, f. *De Haag-appelboom*, Virg. Georg. II, 69. Ovid. Met. X, 102.

ARCA, ae, f. 1) *een kast, een kist, of lade, of dergelijk gereedschap, waar het ook toe gebruikt wordt*, *bij voorb.* a) *tot kleederen*, Cato R. R. 11: *of tot het andere*, Cic. Divin. II, 41. Or. II, 69. Horat. Sat. II, 7, 59: b) *om er eenen dooden in te leggen; gevolglijk, een doodkist*, *bij voorb.* arcam offendisse, in qua Numa situs fuisset, Plin. H. N. XIII, 13 in.: cf. Horat. Sat. I, 8, 9: *deze was misschien in 't gemeen van steen*, *van daar* arca lapidea, Pandect. XI, 7, 7. Valer. Max. I, 1, 12. c) *bijzonder voor geld: een geldkist, geldkast, geldkastjen enz.*, *bij voorb.* animus hominis dives, non arca adpellari solet, Cic. Parad. VI, 1: arcam patrisfamilias exhaurit, Colum. III, 3: *dus ook* arcae nostrae confidito, Cic. Att. I, 9, *kas, d. i. geld*: fiducia arcae, Cic. Qu. Fr. II, 12, i. e. *geld*: *van daar* ex arca solvere *uit zijn kas (zak) betaalen*, Donat. ad Ter. Phorm. V, 7, 29: *van daar* (a) *het geld zelve*, *bij voorb.* arcae confidito, Cic.: fiducia arcae nostrae, Cic., *zie hier voor*: scis, cujus arca utar, Senec. Ep. 26: *doch, het is overal kast, geldkast, Chatoulle, buidel (volgends onze wijze) enz.* (b) *bijzonder openlijk, eene openlijke kas*, *bij voorb.* olearia, frumentaria, Pandect. L, 4, 1: Cod. Theod. XII, 11, 2: communis, Apul. Met. VII. p. 189. Elm., i. e. *gemeene kas*: 2) *het geen in de gedaante van een kist of kast gemaakt is*, *bij voorb.* a) *eene soort van gevangenis of bewaarplaats voor misdaadigers*, *bij voorb.* servi, Cic. Mil. 22: b) *een zeker houten, hol werktuig*, Vitruv. V, c. ult.

ARCĀNE, Adv., *in 't geheim*: *van daar* arcanius, Colum. III, 2 extr.

ARCĀNO, *zie* Arcanus.

ARCĀNUS, a, um, 1) *geheim, heimlijk*, *bij voorb.* sensus, Virg. Aen. IV, 422: fata, Ibid. VI, 72: fons, Tacit. Ann. II, 54: terror, Tacit. Germ. 40: cubilia, Plin. Paneg. 49: *van daar* Substantive Arcanum *het geheim, heimlijkheid, geheimenis, verborgenheid*, *bij voorb.* quicum arcana, quicum occulta omnia, Cic. Fin. II, 26: index arcani, Tacit. Ann. VI, 21: arcanum proferre, Plin. Paneg. 23: *of* prodere, Juvenal. IX, 116: arcanum alicui credere, Horat. Sat. II, 1, 30: arcana dominationis, Tacit. Ann. II, 59: fatorum, Virg. Aen. VII, 123: *van daar* Ablativ. arcano *in 't geheim, heimlijk*, Caes. B. C. I, 19. Cic. Att. XVI, 3 in.: 2) *heimlijk, d. i. heimlijkheid beminnende, verzwegen, achterhoudend*, *bij voorb.* nox arcana, Ovid. Her. IX, 40: homo arcanus, *ook enkel* arcanus scil. homo *een achterhoudend mensch*, Plaut. Trin. II, 4, 155. Plin. Hist. Nat. VII, 52 extr.

ARCĀTUS, *zie* Arcuatus.

ARCELLA, ae, *een kastjen, kistjen*, Fest., *van daar een vierhoekig grensteken*, Jul. Frontin. de colon. p. 119. Goes. *Dus ook* Arcellula, Diomed.

ARCĔO, cui (citum *en* ctum) ēre, 1) *insluiten, samenhouden*, *bij voorb.* alvus arcet & continet, Cic. Nat. D. II, 54 extr.: orbis — arcens & continens ceteros, Cic. Somn. Scip. 4: flumina, Cic. Nat. D. II, 60: famulos vinclis ac custodia, Cic. Tusc. II, 21, *alwaar* Ernesti *zonder noodzake* coerceamus *heeft laten drukken*: scelus finibus otii, Cic. Harusp. 3: *van daar beperken, bepalen*, *Tropisch*, *bij voorb.* judicem, Cic. Quint. 22: 2) *afhouden*, *bij voorb.* aliquem aditu, Cic. Leg. I, 14: hostes Gallia, Cic. Phil. V, 13: progressu, Ibid. XI, 2: reditu, Cic. Tusc. I, 37: ab injuria, Cic. Leg. I, 14: a libidinibus, Cic. Off. I, 34: a tectis, Cic. Catil. I, 13: *ook met den* Dativus: hunc arcebis gravido pecori, Virg. Georg. III, 155, *voor* a pecore: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* lex arcet habere viros, Ovid. Pont. III, 3, 56: cf. Ovid. Met. III, 88. Stat. Sylv. II, 1, 34. *Het Particip.* Arctus, a, um, *voor* Arcitus, *staat gemeenlijk* Adjective, *en heeft dus de* Gradus *en heet* 1) *beperkt*, *bij voorb.* petitio, Liv. XXXIX, 2: *van daar* 2) *eng, krap*, *bij voorb.* arctiora vincula, Cic. Verr. I, 5: *en* arctissima vincula amicitiae, Cic. Att. VI, 2: arcta mulier, ut mulier fieri non possit i. e. arcto cunno praedita, Pand. XXI, 1, 14: *van daar* arctum *de engte*, Horat. Art. 134: cogere in arctum, Plin. H. N. XXXVII in.: *van daar* leges, Plin. H. N. XVI, 4: *en* jura, Lucret. V, 1146, i. e. *streng*: 3) *eng bij een, d. i. dicht*, *bij voorb.* sylva, Caes. B. G. VII, 18: 4) *krap, spaarzaam*, *bij voorb.* commeatus, Liv. II, 34: annona, Liv. XXVI, 20: 5) *kommerlijk, kommervol, ellendig gesteld*, *bij voorb.* arctae res, Tac. Hist. III, 69. Ovid. Pont. III, 2, 25, i. e. *nood, gebrek*. 6) *kort*, *bij voorb.* tempora noctis, Curt. III, 2: 7) somnus arctus *een vaste, diepe slaap*, Cic. Somn. Scip. 1. Not. *voor* arctus, a, um, *schrijven sommigen* artus cet.

ARCĒRA, ae, f. *een soort van voertuig*, Gell. XX, 1 e leg. XII. Tabb.: *en* Varr. ap. Non.

ARCESSĪTOR, oris, m. *die tot zich roept of haalt*, Plin. Ep. V, 6 extr.

ARCESSĪTUS, us, m. *het tot zich roepen, haalen*, Cic. Nat. D. I, 6. Plaut. Stich. II, 3, 3.

ARCESSO, ivi, itum, 3. 1) *tot zich laten komen, of laten komen: het zij door roepen of haalen*: *van daar tot zich roepen, of haalen, of laten haalen, ontbieden*, *bij voorb.* patrem, Liv. III, 45: te arcessimus, Cic. Att. I, 18: nos arcessivit in patriam, Cic. red. Sen. 11: generum ad se arcessi *of* arcessiri (*beiden hebben de* Edd.), Nep. Att. 21: boves ex longinquo, Colum. VI, 2 extr., i. e. *laten komen, ontbieden*: librum alicujus, Cic. Att. XVI, 11, *laten komen*: aurum, Plaut. Bacch. II, 3, 120: aliquid vecture, Cic. ad Div. VII, 23: 2) *voor het gericht laten komen, d. i. aanklagen, beschuldigen*, *bij voorb.* crimine, Cic. Rab. perd. 9: judicio capitis, Cic. Off. II, 14: *of* capitis, Cic. Dejot. 30: majestatis, Tacit. Ann. II, 50: pecuniae captae, Sallust. Jug. 32 (37), i. e. *wegens enz.*: *ook Tropisch*, *bij voorb.* Graecos inscitiae, Nigid. ap. Gell. XIX, 14, i. e. *beschuldigen*: 3) *ophaalen*, *Tropisch*, *bij voorb.* a capite arcessere argumentum, Cic. Or. II, 27. Top. 9, i. e. *van 't begin af*: *ook verschaffen, te wege brengen*, *bij voorb.* orationi aliquid splendoris, Cic. Or. III, 38 extr.: somnum medicamentis, Cels. III, 18 med.: 4) *zoeken, trachten naar het*, *bij voorb.* divinos honores, Curt. X, 5: gloriam ex periculo, Ibid. VIII, 13 extr. Not. a) *veele schrijven* accerso *voor* arcesso: *maar de geleerden keuren het niet goed*. b) *men vindt ook* arcessiri Infinit. Pass. *voor* arcessi, *bij voorb.* Caes. B. G. V, 11.

ARCHEOTA *of* ARCHEOTES, ae, m. *een Archivarius*, Pandect. L, 4, 18.

ARCHETYPUM *of* ARCHETYPON, i, n. *het origineel, of oorspronglijk*, Varr. R. R. III, 5, 8. Plin. Ep. V, 10. *Het staat ook* Adjective, Archetypus, a, um, *bij voorb.* nugae archetypae, Martial. VII, 10: cf. XII, 70, *origineele potzen*.

ARCHIGĔNES, es, *een zeker Geneesheer*, Juvenal. VI, 235.

ARCHIMAGIRUS, i, *de hoofdkok, de opperste kok*, Juvenal. IX, 109.

ARCHIMIMA, ae, i. e. princeps mimarum, Inscript. ap. Fabr.

ARCHIMIMUS, i, *de opperste der* Pantomimische *Schouwspeelers*, Sueton. Vesp. 19.

ARCHIPIRATA, ae, m. *Hoofd der zeeroovers*, Cic. Off. II, 11. Verr. V, 25, 26, 27.

ARCHITECTA, ae, *bouwmeesteresse; werkmeesteresse*, *bij voorb.* in quo vel praecipua architectae naturae vis, Plin. H. N. X, 71.

ARCHITECTON, ŏnis, *is het zelfde, als* Architectus, 1) *een bouwmeester, werkmeester*, Plaut. Most. III, 2, 73. Senec. Ep. 90. Solin. 32 (45) extr.: 2) *een behendig mensch, een streekenmaker*, Plaut. Poen. V, 2, 150.

ARCHITECTONICE, es, f. scil. ars, *de bouwkunst*, Quint. II, 21.

ARCHITECTONICUS, a, um, *de bouwkunde betreffende*, *bij voorb.* rationes, Vitruv. IX, 4.

ARCHITECTOR, atus sum, ari, 1) *opbouwen, bouwen*, Vitruv. IX, 4. Auct. ad Her. III, 19: 2) *verzinnen, uitvinden*, *bij voorb.* voluptates, Cic. Fin. II, 16. Not. *ook* Passive, *bij voorb.* aedes Martis — architectata est, Nep. fragm. ap. Priscian.

ARCHITECTURA, ae, f. *de bouwkunst*, Cic. Off. I, 42. Vitruv. I, 1 *en* 3. Plin. H. N. XI, 24.

ARCHITECTUS, i, m. 1) *een bouwmeester*, *bij voorb.* operum, Cic. Dom. 18: cf. Or. I, 14: ad Div. IX, 2. Plaut. Mil. III, 3, 42: 2) *een uitvinder*, *bij voorb.* verborum, Cic. Brut. 31: sceleris, Cic. Cluent. 22.

ARCHIUM *of* **ARCHIVUM**, i, *het Archief*, Pandect. XLVIII, 19, 9.

ARCHON, ontis, *eene hooge Overheidspersoon in Atheenen: daar waren 9 Archontes, waar van de opperste eenvouwig* Archon *heette*, Cic. fat. 9. Vellej. I, 2 *en* 8.

ARCIPOTENS, tis, *sterk in het schieten met den boog, boogmagtig, een bijwoord van* Apollo, Valer. Flacc. V, 17. *Ook vindt men* arcupotens.

ARCIRMA, *zie* Arcuma.

ARCITENENS *of* **ARQUITENENS**, tis, i. e. *den boog houdende; van daar een Schutter: zoo heet* 1) Apollo *en* Diana, *bij voorb.* pius arcitenens, Virg. Aen. III, 75, i. e. Apollo: arcitenens dea, Acc. ap. Non., i. e. Diana: arquitenentes Diana & Apollo, Arnob. I: 2) *een gestarnte, de Schutter*, Cic. in Arat. 181.

ARCIVA AVIS, *zie* Arculus.

ARCTATIO *of* **ARTATIO**, ōnis, f. *de zamentrekking*, *bij voorb.* literarum, Varr. L. L. IV, 1.

ARCTE *of* **ARTE**, Adv., 1) *eng, krap, digt*, *bij voorb.* contineri, Caes. B. G. VII, 23: arctius collocare, Sall. Cat. 59 (62): colligare, Plaut. Epid. V, 2, 29: *van daar* arctius complecti, Cic. Div. I, 46: 2) *vast*, arcte tenere *vast houden*, Cic. Parad. 1 extr.: colligare, Plaut. Epid. V, 2, 29: cf. n. 1. arcte dormire, Cic. Div. I, 28: 3) *krap, spaarzaam, hard*, *bij voorb.* *iemand behandelen*, Plaut. Asin. I, 1, 63. Merc. prol. 64: 4) *kort of afgekort*, *bij voorb.* adpellare, Ovid. Pont. IV, 12, 10. 5) *sterk, hevig, zeer*, *bij voorb.* diligere, Plin. Ep. II, 13: arctissime diligere, Ib. VI, 8: arctius conflictari, Gell. X, 6.

ARCTICUS, a, um, *noordelijk*, *bij voorb.* circulus arcticus *de noord-cirkel, tegen welken over staat* Circulus antarcticus, Hygin. Astron. I, 6.

ARCTO, avi, atum, are, *eng maken, nauw maken, samen perssen*, *bij voorb.* fascias, Cels. VI, 18. n. 8: vitem, Plin. H. N. XVII, 23: *van daar Tropisch, eng of nauw maken, beperken, verkorten*, *bij voorb.* tempus, Pandect. XLII, 1, 2. Vellej. I, 16: aliquem, Pand. XXXVIII, 9, 1: fortuna arctat humana, Plaut. Capt. II, 2, 54: omnia arctata, Liv. XLV, 36.

ARCTOPHYLAX, ăcis, m. *een noordelijk gestarnte, achter den grooten Beer, anders* Bootes *genoemd: de beerenleider*, Cic. in Arat. 359, *en* Div. II, 43: ex Arat. Hygin. Astron. II, 4. Manil. I, 316.

ARCTOS *of* **ARCTUS**, i, f. 1) *de Beer; een dubbel gestarnte, het ééne heet de groote Beer* ursa major, *het andere de kleine Beer* ursa minor, Cic. Nat. D. II, 42. Virg. Aen. VI, 16. 2) *de noordelijke gewesten, het Noorden*, *bij voorb.* Horat. Od. II, 15, 16: porticus excipiebat Arcton i. e. *tegen het Noorden: ook het Noorden, d. i. de noordsche volken*, Claudian. de VI consul. Honor. 336. Lucan. III, 74: 3) *de nacht*, *bij voorb.* geminas requieverat Arctos, Prop. II, 18 (21), 25.

ARCTOUS, a, um, *noordelijk*, *bij voorb.* gens, Martial. V, 69: polus, Ibid. de spectac. 15: orbis, Lucan. I, 53: frigus, Ibid. X, 250.

ARCTURUS, i, m. *een star in 't gestarnte van den Beerenhoeder of Beerenleider* (Arctophylax), Cic. in Arat. 186, 187. Div. II, 42 ex Arat.: Virg. Aen. I, 744 (748): *alwaar het de* Arctophylax *zelve schijnt te zijn. Volgends de Fabel is het* Icarius, *de vader van* Erigone, Hygin. fab. 130.

ARCTUS *of* **ARTUS**, a, um, *is het* Particip. *van* arceo. *Zie* Arceo.

ARCUATIM, Adv., *boogvormig, gekromd*, *bij voorb.* repere, Plin. H. N. XXIX, 6 post med.

ARCUATUS, a, um, *zie* Arcuo.

ARCUBIAE, arum, i. e. qui excubant in arce, Fest.

ARCULA, ae, f. 1) *een klein kistjen, of andere kleine bewaarplaats, koffertjen*, *bij voorb.* a) arcula muliebris, Cic. Off. II, 7, i. e. *daar allerhande vrouwen kleederen en sieraaden in liggen; kleêrkast, bewaarplaats enz.* b) *Sieraad-kistjen, doos, busjen enz.: van daar Tropisch:* arcula discipulorum Isocratis, Cic. Att. II, 1, *boertend, voor* ornamenta. 2) *in het orgel, de windlade*, Vitruv. X, 13.

ARCULARIUS, i, m. *die allerhande kleine kistjens of dergelijke gereedschappen maakt, bijzonder voor vrouwen*, Plaut. Aul. III, 5, 45.

ARCULUS, i, 1) Deminut. *van* Arcus. 2) i. e. deus qui curam gereret arcarum (leg. arcarum), Fest.

ARCULUS, a, um, i. e. arcens, *bij voorb.* arcula avis i. e. quae in auspiciis vetabat aliquid fieri, Fest. Scaliger *wil* arciva *lezen.*

ARCUMA, ae, f. *of* **ARCIRMA**, *eene soort van kleine wagen*, Fest.

ARCUO, avi, atum, are, *tot een' boog maken, boogvormig maken, van daar* arcuari *zich krommen, of boogvormig krommen*, *bij voorb.* quae non arcuatur, Plin. H. N. XXIX, 6 post med.: *van daar het* Particip. Arcuatus *of* Arquatus, a, um, *het welk ook* Adjective *staat* 1) *boogvormig gemaakt, gewelfd, of met een' boog verzien*, *bij voorb.* currus, Liv. I, 21: curvamen arquatum, Ovid. Met. XI, 589: opus arcuatum, Plin. Ep. X, 46. 2) morbus arquatus, Cels. III, 24, *de geelzucht; ook geelzuchtig, met de geelzucht bezet*, *bij voorb.* arquatis & veternosis, Varr. ap. Non.: semen apii datur & arquatis, Plin. H. N. XX, 11: pecori arcuato, Colum. VII, 5, 18. Ed. Gesner.: arquati, Lucret. IV, 333.

ARCUS *of* **ARQUUS**, us, m. 1) *een boog, om pijlen te schieten*, *bij voorb.* arcum intendere *spannen*, Cic. Sext. 7: adducere *spannen*, Virg. Aen. V, 507: remittere, Horat. Od. III, 27, 68: dirigere, Virg. Aen. XI, 651: incurvare, Ibid. V, 500: lunare, Ovid. Am. I, 1, 24: dirigere in aliquem, Pers. III, 60: 2) *de regenboog*, Cic. Nat. D. III, 20. Virg. Aen. V, 88. Georg. I, 381: pluvius, Horat. Art. 18. 3) *wat boogvormig gebouwd is, welfboogen*, Suet. Claud. 1: ducere arcum, Ovid. Met. III, 160, i. e. *maken.* 4) *boog, d. i. alles, wat zich boogvormig kromt, boogvormige kromming*, *bij voorb.* portus curvatur in arcum, Virg. Aen. III, 533: ille sinuatur in arcus, Ovid. Met. III, 42: cf. Virg. Georg. II, 26: 5) *boog, in de Wiskunst, d. i. een deel van een cirkel*, Colum. V, 2 extr. Senec. Nat. Quaest. I, 10. Not. a) Gen. arci *of* arqui, Cic. Nat. D. III, 20: arci (arqui) species: Edit. Ernest. *heeft* arci: *ook staat* arci Varr. ap. Non.: arqui *staat* Lucret. VI, 525. Ed. Creech.: b) arcus, fem., *bij voorb.* arcus, quae perhibetur, Enn. ap. Prisc.

ARDEA, ae, f. *een rijger*, Virg. Georg. I, 364. Plin. H. N. X, 60.

ARDELIO, ōnis, m. *een mensch, die zeer bezig is, gestadig heen en weder loopt, en toch bij slot niets doet, die alles voorwendt te weten, en zich overal inmengt, die bij kleinigheden en bijzaken zeer bezig is; een bezige lediggangers, futzelaar, zot*, Phaedr. II, 5. Martial. II, 7, 8. IV, 79, 10.

ARDENTER, Adv., 1) *brandend, hittig*, *bij voorb.* austros ardenter flare, Plin. H. N. XII, 26 post med., *alwaar andere* Edd. ardentes *hebben: van daar* 2) *Tropisch, brandend, hittig, hevig, vurig*, *bij voorb.* cupere, Cic. Tusc. IV, 17: ardentius sitire, Ibid. V, 6: ardentissime diligere, Plin. Epist. VI, 4.

ARDEO, si, sum, 2. *branden*, *bij voorb.* *het vuur, hout, huis, zon, mensch, brandt, d. i. in vlam zijn, of heet zijn enz.*, *bij voorb.* ignis, Horat. Sat. I, 8, 44: caput, Cic. Div. I, 53: domus, Cic. Dom. 24: hospes paene arsit, Horat. Sat. I, 5, 71, *brandde, of verbrandde bijkans: van daar* 1) *Tropisch, lijden, eene brandende smert ondervinden, hitte uitwaaren*, *bij voorb.* doloribus podagrae, Cic. Fin. V, 31: *dus ook* cum omnes artus ardere (dolore) viderentur, Ibid. II, 28 extr.: fauces siti ardentes, Liv. XLIV, 38. 2) *Tropisch, als 't ware, branden*, *bij voorb.* a) altaria ardent, Virg. Georg. III, 490, *wanneer er vuur op brandt.* b) oculi ardent, Cic. Verr. IV, 66: cf. Virg. Georg. IV, 450, *gloeijen, zien, als of zij branden.* c) *van eene heldere brandende kleur, of glans*, *bij voorb.* ardebat murice laena, Virg. Aen. IV, 262, *brandde als 't ware:* apes auro ardent, Virg. Georg. IV, 99, i. e. *glinsteren:* cf. Virg. Aen. XI, 602: d) *van alles, wat hevig is, of met hevigheid geschiedt, als 't ware, branden van iet, ontvlamd, hittig zijn, gevolglijk van alle hartstochten*, *bij voorb.* ar-

dere amore, Cic. Verr. II, 47: dolore, Cic. Att. II, 19 extr.: furore, Ibid. X, 4: iracundia, Terent. Ad. III, 2, 12: odio, Justin. VIII, 4: *dus ook* odia ardebant in illum, Cic. Mil. 15: *bijzonder van de begeerte, bij voorb.* ardere cupiditate, Cic. Leg. II, 17: ad Div. V, 12 in.: desiderio, Cic. Tusc. IV, 17: studio historiae, Cic. Att. XVI, 13. *Ook enkel* ardere *van hevige liefde, bij voorb.* ardet in illa, Ovid. Met. VIII, 50: virgine, Horat. Od. II, 4, 7: ambo ardebant, Ovid. Met. IV, 62, i. e. *beminden elkander, brandden beiden voor elkander:* cf. Sil. V, 15: Horat. Od. III, 9, 5, *alwaar voor* alia Bentley aliam (*zoo als* Alexin, *zie het volgende*) *lezen wil: ook* ardebat Alexin, Virg. Ecl. II, 1, *brandde jegens enz., d. i. was hevig verliefd, beminde hevig: of van hevige begeerte, bij voorb.* ardet in arma, Virg. Aen. XII, 71: *dus ook* ad ulciscendum, Caes. B. G. VI, 34: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* ardemus scitari, Virg. Aen. II, 105, i. e. *wij waren zeer begeerig enz.:* abire, Ibid. IV, 281: ruere, Ovid. Met. V, 166: 3) *van samenzweeringen, oorlogen, en dergelijke dingen, wanneer zij uitbersten, als 't ware, in vlam staan, bij voorb.* cum arderet conjuratio, Cic. Sull. 19, i. e. *tot uitbersting gekomen was:* Galliam ardere, Caes. B. G. V, 29, *in vlam zijn, d. i. opgehitst, onwillig, in gisting zijn:* cum arderet Syria bello, Cic. Att. V, 6: totam Hispaniam arsuram bello, Liv. XXVIII, 24 extr.: ardente in Africa bello, Suet. Caes. 70: 4) *geplaagd worden, of zijn ongemak hebben, bij voorb.* invidia, Cic. Qu. Fr. II, 15 extr. Liv. V, 11: *of* infamia, Plin. Ep. IV, 11, i. e. *in kwaaden naam zijn: dus ook* flagitio, Plaut. Cas. V, 3, 1: Not. omnia ardere, Cic. Rosc. Am. 9: *alwaar* audere *beter zou wezen. Het* Particip. ardens *staat dikwijls* Adjective, 1) *brandend, ontvlamd, hittig, heet, bij voorb.* ardentissimum tempus aestatis, Plin. H. N. II, 47: febris, Ibid. XX, 20: sol ardentissimus, Tubero ap. Gell. VI, 4: aqua, Martial. XIV, 94: Falernum (vinum), Ibid. IX, 75: 2) *Tropisch, brandend, gloeijend, ontvlamd, hittig, hevig, bij voorb.* oratio, Cic. Or. 38: ardentissimus dux, Flor. IV, 2: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* ardentem caedis Latoidem, Stat. Theb. I, 661.

ARDEOLA, ae, f. i. q. ardea, Plin. H. N. X, 60. XI, 37.

ARDESCO, arsi, ĕre, 1) *vuur vatten, ontbranden, beginnen te branden, bij voorb.* succinum celerrime ardescens, Plin. H. N. XXXVII, 3 post med.: cf. Lucret. VI, 177: 2) *Tropisch, ontbranden, van alle hartstochten, bij voorb.* venere, Lucret. V, 895: in iras, Ovid. Met. V, 41: in nuptias, Tacit. Ann. XI, 25: tuendo, Virg. Aen. I, 713 (717), *ontbrand, wordt begeeriger door enz.:* 3) *van alles wat in zijn soort toeneemt, heviger, sterker, scherper wordt, bij voorb.* a) fremitus ardescit equorum, Virg. Aen. XI, 607: b) questus ardescebant, Tac. Ann. III, 17: c) mucro ardescit, i. e. *wordt scherper, komt misschien niet voor: ook* (pugionem) in mucronem ardescere jussit, Tacit. Ann. XV, 54: *alwaar* in *zou kunnen weg blijven.*

ARDĬFER, a, um, *brandend, bij voorb.* lampas, Varr. ap. Non.

ARDOR, oris, m. 1) *het branden, het vuur, de brandende hitte, bij voorb.* domus ardore suo deflagrationem urbi — minaretur i. e. *verbranding, brand:* ardor coelestis, Cic. Nat. D. II, 15, i. e. *vuur van den hemel:* mundus ardore deflagret, Cic. Acad. IV, 37: ardores solis, Cic. Senect. 15: ardores corporum in morbis, Plin. H. N. XIV, 16: ardor coeli, Cic. Cat. III, 8, i. e. *vuur, als een* Phaenomenon. 2) *Tropisch,* a) *het vuur, de hitte, hevigheid, bij voorb.* in medio ardore belli, Liv. XXXIV, 1: animi, Cic. Brut. 24. Liv. VI, 13: mentis, Cic. Coel. 31: oris, Vellej. II, 35, i. e. *der reden:* cupiditatum, Cic. Fin. I, 13, *het vuur, de hevigheid.* b) *van hartstochten, bijzonder hevige begeerte of liefde, bij voorb.* dissimulare ardorem, Tibull. IV, 11 extr., i. e. *brandende liefde, het vuur: van daar* ardor *liefde, d. i. liefste, geliefde, bij voorb.* hic meus ardor erit, Ovid. Fast. II, 308: ardor edendi, Ovid. Met. VIII, 828, i. e. *hevige begeerte:* militum, Liv. VIII, 16 med., i. e. *hevigheid, hevige begeerte: dus ook* Ibid. II, 20 extr.: ardorem injicere militibus, Justin. III, 5: ardor mentis ad gloriam, Cic. Coel. 31: *ook van hevigen smart, bij voorb.* ardor ille me urget, Cic. Att. XII, 13, *het vuur, de smart, de onrust:* cf. Lucret. III, 252: ardor i. e. *smart:* c) *het vuur, het flonkeren, bij voorb.* oculorum, Cic. Balb. 21: *dus ook* stellarum, Cic. de suo consul. Div. I, 11: *dus ook* oris, Vellej. II, 35, i. e. oculorum: *doch, het kan ook de hevigheid van spreken zijn:* d) *het glinsteren, de glans, bij voorb.* stellarum, Cic., *zie hier voor.*

ARDUĬTAS, atis, f. *de hoogte, bij voorb.* montium, Varr. R. R. II, 10, 3.

ARDUS, a, um, *voor* aridus, a, um, *bij voorb.* Lucil. ap. Non.

ARDŬUS, a, um, *hoog, verheven, bij voorb.* collis, Liv. VII, 34: adscensus, Cic. Verr. IV, 23: via, Ovid. Met. II, 63: aether, Ibid. I, 151: supercilia, Gell. IV, 1: cedrus, Ovid. Am. I, 14, 12: cervix, Horat. Sat. I, 2, 88: arduus se infert, Virg. Aen. IX, 33, scil. equo i. e. *recht.* Arduum, Substant. *de hoogte, bij voorb.* per arduum ducuntur, Liv. XXXVIII, 21 in.: in ardua evadere, Liv. II, 65: scandere per arduum, Horat. Od. II, 19, 21: ardua castellorum, Tacit. Ann. XI, 9: ardua terrarum, Virg. Aen. V, 694. *Dewijl het geen hoog is, zwaar te bestijgen, en te bereiken is: van daar* 1) *zwaar om te bereiken, of te doen, zwaar, moeilijk, met zwarigheden gepaard, bij voorb.* magnum opus & arduum, Cic. Or. 33: secta, Cic. Leg. I, 13: arduum factu, Liv. VIII, 16: cf. Sall. Cat. 3: *van daar* 2) *bezwaarlijk, zwaar om te dragen, bij voorb.* res arduae, Cic. Invent. II, 54, i. e. *nood: dus ook* Horat. Od. II, 3, 1. Not. *de* Compar. arduior, *en* Superl. arduissimus *is zeldzaam, bij voorb.* arduius erat, Cato ap. Prisc.: arduissimo aditu, Cato ap. Prisc.

ARE, *zie* Arefacio.

ARĔA, ae, f. *elke vrije, ledige, plaats in of buiten 's huis, in of buiten de stad, eene vlakte:* 1) *waarop een huis gestaan heeft of staan kon, bij voorb.* area domus, Cic. Att. IV, 1 extr. Liv. IV, 16. Vitruv. I, 7. Sueton. Vesp. 8: Horat. Ep. I, 10, 13: 2) *eene vlakte in of aan het huis, wanneer het dan dikwijls de hof is, bij voorb.* consedimus in area domus, Plin. Epist. VI, 20: Capitolii, Liv. XXV, 3: cf. Pandect. VIII, 2, 1: 3) *de dorschvloer, die bij de Ouden op het veld, en een opene plaats was, bij voorb.* Cic. Verr. III, 14. *driemaal:* Varr. R. R. I, 51: Cato R. R. 91 *en* 129. Colum. II, 20. Virg. Georg. I, 178. *En dewijl zij gemeenlijk rond was, gelijk* Seneca Nat. Quaest. I, 2, *zegt, van daar* 4) *de ronde kring om de zon, de maan enz., de hof,* Senec. Nat. Quaest. I, 2: 5) *elke speelplaats in de open lucht voor kinderen,* Horat. Od. I, 9, 18: *ook misschien* Martial. VII, 31: 6) *de vlakte in den Circus, waar in de kampspelen gehouden werden, bij voorb.* area circi, Martial. VII, 31, 13: cf. n. 5: *van daar Tropisch, loopbaan, bij voorb.* tribus vitae areis peractis, Martial. X, 24, i. e. (*misschien*) *jeugdige, manlijke, en hooge ouderdom, of nog 21 jaaren (om dat bij elken loopbaan zevenmaal gereden werdt) of samen 84 jaaren: te weten, de loopbaan der vier op eens rijdende* quadrigae *maakt voor elke 21, samen derhalven 84 uit:* Et patet in curas area lata meas, Ovid. Her. I, 72, *voor mijne zorgen opent zich een groote loopbaan, d. i. ik maak mij veel zorgen:* area digna, Ovid. Am. III, 1, 26, i. e. materia: area scelerum, Cic. Att. IX, 18 med., i. e. *eene plaats, alwaar alle booze boeven samenkomen:* si lectio certa. 7) *een tuinbed, Rabat,* Colum. XI, 3, 13. Varr. L. L. V, 7 med. Plin. H. N. XIX, 4 extr. 8) *de vogelplaats,* Plaut. Asin. I, 3, 64 *en* 67. Poen. III, 3, 63: 9) *de kaale vlakte der huid, of des hoofds, als de hairen uitvallen, bij voorb. gladheid,* Martial. V, 50, 7. Cels. VI, 4.

AREFACĬO, eci, actum, 3. *droogen,* Gell. XII, 1. Varr. L. L. IV, 4 extr. Not. a) Arfacio, Cato R. R. 69. b) facit are *voor* arefacit, Lucret. VI, 962.

AREFĬO, factus sum, fieri, *droog worden,* Plin. H. N. XIII, 22. XXXII, 7.

ARENA, ae, f. 1) *het zand: is bekend, bij voorb.* Virg. Georg. I, 114, 189. cet.: *ook in* Plurali, Virg. Georg. II, 232. III, 350. Horat. Od. III, 4, 31: Not. Caesar *geloofde, dat de* Pluralis *niet goed gebruikt wierdt, zie hier van* Gell. XIX, 8. Not. arena nigra, Virg. Georg. II, 291, i. e. *slijk: dus ook* Virg. Aen. V, 297: Not. *de* Circus (*en* Amphitheäter) *was met zand bestrooid,* Ovid. Art. I, 165 *en* 166. 2) *zand, d. i. eene zandige plaats, bij voorb.* arenam emere, Cic. Agr. II, 27 in. 3) *de zee-oever, omdat die vol zand is,* Virg. Aen. I, 172 (176). V, 34. VI, 316. — *Dewijl de plaats in het* Amphitheäter, *daar de* gladiatores *vochten, met zand bedekt was, opdat het bloed daarin zou vloeijen: van daar* 4) *deze kampplaats of het* Amphitheäter, Martial. de Spectac. 21: Juvenal. IV, 100: *van daar* dare se in arenam, Pandect. XI, 4, 6: *ook de vechtenden zelven,* Juvenal. III, 34: *van daar* 5) *elke kampplaats, of plaats, daar men vecht, bij voorb.* arena belli civilis, Flor. IV, 2, i. e. *schouwplaats des oorlogs: van daar ook van de Advokaten, bij voorb.* in arena mea, Plin. Epist. VI, 12, i. e. *in mijn* Metier, *vak, te weten, als Advokaat.* Not. *Men vindt ook* harēna. *Misschien is* arena *eigenlijk een* Adjectivum, arenus, a, um, (*zoo als* terrenus) i. e. *droog, dor, van daar* arena scil. terra *drooge, dorre aarde, d. i. zand. Gevolglijk zou de spelling* arena *beter zijn dan* harena.

ARENACĔUS, a, um, 1) *zandig, uit zand bestaande, vol zand, bij voorb.* terra, Plin. H. N. XVII, 7: duritia, Ibid. XXX, 15: 2) *als zand, bij voorb.* semen, Plin. H. N. XXI, 16.

ARENARIUS, a, um, 1) *met zand zich bezig houdende, het zand betreffende, daar toe behoorende enz.* a) Arenaria, ſcil. fodina, *eene plaats, daar zand gegraven wordt, eene zandgroeve*, Cic. Cluent. 13. Varr. R. R. I, 2 extr. Vitruv. II, 6 extr. b) Arenarium i. q. arenaria, *bij voorb.* ſi non eruunt arenaria, Vitruv. II, 4, *ten zij men* arenariae *moet lezen.* 2) *het vechten in het* Amphitheäter *betreffende, van daar* arenarius Subſtantive, ſcil. gladiator, *een vechter in het* Amphitheäter, Petron. 126. Pandect. XXII, 2, 21.

ARENATIO, onis, f. *de candrlijking (bij voorb. van den wand) met mortel, of met kalk, die met zand gemengd is*, Vitruv. VII, 3.

ARENATUS, a, um, (Particip. *van* areno, avi cet., *met zand mengen, bedekken enz.*), *met zand gemengd, bij voorb.* calce arenato, Cato R. R. 18, 7: *en* Inſcript. ap. Grut.: *alwaar sommigen* arenato *voor het* neutr. *houden, en het tot het volgende betrekken: van daar* Arenatum Subſtantive, ſcil. opus cet., *met zand gemengde kalk, mortel, bij voorb.* pro arenato, Vitruv. VII, 4: arenato inducere tectorium, Plin. H. N. XXXVI, 23: arenatum inducere, Ibid.: *doch in deze plaats kan ook* calx *verſtaan worden.*

ARENIFODINA, ae, *eene plaats, daar zand gegraven wordt, zandgroeve*, Pandect. VII, 1, 13.

ARENIVAGUS, a, um, *door het zand dwalend, omzwervend, bij voorb.* Catonem, Lucan. IX, 941.

ARENO, are, *zie* Arenatus.

ARENOSUS, a, um, *vol zand, zandig, bij voorb.* litus, Virg. Aen. IV, 257: urina, Plin. H. N. XXIII, 3: lapis arenoſior. Ibid. XXXIII, 6: ut, quod ſit arenoſiſſimum, ſubſidit, Ibid. XXVII, 4.

ARENULA, ae, f. *fijn zand, of zandkorn, bij voorb.* arenulae, quae — inveniuntur, Plin. H. N. XXX, 3 med.

AREO, ui, a. 1) *droog zijn, bij voorb.* uti — aretem, Plaut. Rud. II, 6, 49: fauces arent, Ovid. Met. VI, 355: *ook droog of dor zijn, bij voorb.* tellus aret, Ovid. Met. II, 211: liber aret, Virg. Ecl. X, 67: *van daar* arens *droog, dor, bij voorb.* rivus, Virg. Aen. III, 350: ſylva, Ibid. XII, 522: faux, Hor. Epod. XIV, 4: ſitis, Ovid. Her. IV, 174: 2) *van dorſtenden: een' drooge keel hebben, gevolgelijk dorst gewaar worden, van dorst verſmachten, bij voorb.* Tantalus aret in aquis, Ovid. Art. II, 606: ſiti, Senec. benef. III, 8: *van daar* ſitis arens: *zie hier voor.*

AREOLA, ae, f. 1) *een kleine opene plaats*, Plin. Epiſt. II, 6: 2) *een klein tuinbedjen*, Colum. X, 362. XI, 2, 30.

AREOPAGITA *of* AREOPAGITES, ae, m. *Een Areöpagiet, dat is, een Atheenſche Richter van het hooge Gerichtshof*, Areöpagus, *dus genoemd*, Cic. Phil. V, 5. Balb. 12. Off. I, 22. *Men ſchrijft ook* Ariopagita, *bij voorb.* Cic. Div. I, 25. Edit. Erneſt.

AREOPAGUS *of* ARIOPAGUS, *of* AREOPAGOS, ARIOPAGOS, i, m. *de heuvel of het veld van* Mars, *die zich zelven daar, wegens eene moord, voor twaalf Richters zou verdedigd hebben. Van daar een hoog Gerichtshof in* Athenen, *dat wegens zijne rechtvaardigheid beroemd is*, Cic. Nat. D. II, 29. Div. I, 25. Att. V, 11, *in alle welke plaatzen* Ariopagus *ſtaat* Edit. Erneſt.: *en* Senec. Tranq. 5 extr., *alwaar* Ariopagos (Nomin.) *ſtaat.* Not. Juvenal. IX, 101, *noemt het* curia Martis, *en* Ovid. Met. VI, 70: ſcopulus Martis.

AREPENNIS *of* ARAPENNIS, is, m. i. q. ſemijugerum, Colum. V, 1, 6.

ARESCO, ĕre, 1) *droog worden, bij voorb. als men in het water gezwommen heeft*, Plaut. Rud. II, 7, 17: 2) *indroogen, opdroogen, bij voorb.* lacryma, Cic. Partit. 17: humor, Plin. H. N. VIII, 30: unda, Tacit. Ann. XIII, 57: truncus, Ibid. 58.

ARETALOGUS, i, *een ſoort van grappenmakers, die, bijzonder door ſnoeverij, anderen vermaakten*, Sueton. Aug. 74. Juvenal. XV, 16.

ARFERIA aqua i. e. quae inferis libabatur, Feſt.

ARGEI, *zie* Argeus.

ARGEMA, ae, f. *en* ătis, n. *een klein zweertjen in het oog*, Plin. H. N. XXV, 13 in. XXVIII, 11, *alwaar het* neutr. *ſtaat: ook* XX, 5 *en* 19, *alwaar sommigen* argemas (femin. Plur.) *lezen: maar ook daar hebben andere* Edd. argema (neutr.).

ARGENTARIUS, a, um, 1) Adjective, a) *het zilver betreffende, zich daar mede bezig houdende, van zilver enz., bij voorb.* metalla argentaria, Plin. H. N. XXXIII, 6 in., i. e. *zilverbergwerken:* argentaria ſcil. fodina, Liv. XXXIV, 21, i. e. *zilvergroeve, zilverbergwerk:* plumbum argentarium, Ibid. XXXIV, 9 *en* 17, i. e. *het zilver gelijk: dus ook* creta, Ibid. XXXV, 17: faber argentarius, Pandect. XXXIV, 2, 39, i. e. *zilverwerker, of (naar onze wijze) goud- en zilverſmid:* b) *het geld betreffende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* argentaria inopia *geldgebrek*, Plaut. Pſeud. I, 3, 63: pondera argentaria, Inſcript. ap. Don.: auxilium, Plaut. Pſeud. I, 1, 103, i. e. *geldhulp:* elecebrae, Plaut. Men. II, 3, 26, i. e. *geld-aftroggelaarſters:* argentariae tabernae, Liv. XXVI, 11, i. e. *de winkels der Bankiers, waar voor ook enkel* argentariae *ſtaat.* 2) Subſtantive, *bij voorb.* a) argentarius, ſcil. vir, *of* negotiator, *die met geldverwisſelen, wisſelen, en leenen, zijne winst zoekt, een Wisſelaar, Bankier*, Cic. Caecin. 6: Plaut. Aul. III, 5, 33. Sueton. Ner. 5. *Aan deze gaven de rijke lieden hun geld te bewaaren, en verzonden de lieden, die zij betaalen moeſten, aan hun: zij zetten geld om; gaven wisſels op buitenlandſche ſteden enz.* b) argentaria ſcil. taberna, Plaut. Epid. II, 2, 13. Liv. XXVI, 27, i. e. *de winkel of bank, daar de* Argentarius *in zat; wisſelaarsbank, wisſelaarshuis of winkel.* c) Argentaria ſcil. ars *het handwerk van eenen* Argentarius *of Wisſelaar, bij voorb.* argentariam facere, Cic. Caecin. 4. Verr. V, 59: exercere, adminiſtrare, Pand. II, 13, 4, *het wisſelaars handwerk drijven, een Wisſelaar zijn: maar* argentaria ſcil. fodina, Liv. XXXIV, 21, *eene zilvergroeve, zilverbergwerk, behoort tot* n. 1. d) argentarium ſcil. vas, vaſculum, *of* ſcrinium, *geldbewaarplaats, geldkas enz.*, Pandect. XXXIV, 2, 20.

ARGENTATUS, a, um, Particip. *van* Argento, are, 1) *met zilver beſlagen, verſierd, verzien, overzilverd, bij voorb.* milites, Liv. IX, 40: 2) *met geld verzien, bij voorb.* querimonia, Plaut. Pſeud. I, 3, 78.

ARGENTEOLUS, a, um, *zilveren, van zilver, als het eene kleine zaak is, bij voorb.* ſicilicula, Plaut. Rud. IV, 4, 125.

ARGENTEUS, a, um, 1) *van zilver, zilveren, bij voorb.* aquila, Cic. Cat. I, 9: denarius argenteus, Plin. H. N. XIX, 3, *waar voor* argenteus *alleen ſtaat*, Tacit. Germ. 5: 2) *zilveren, d. i. zilverkleurig, bij voorb.* fons, Ovid. Met. III, 407: color, Plin. H. N. XXXVII, 10, *zilverkleur:* flos, Ibid. XXIV, 19: crinis, Ibid. II, 25: folium, Ibid. XVI, 18: *van daar* flumen argenteum *een zekere rivier in* Gallië, Lepid. in Epiſt. Cic. ad Div. X, 34. Plin. H. N. III, 4 extr., *hedendaags* Argens. 3) *zilveren, d. i. verzilverd, met zilver opgeſierd, bezet, voor* argentatus, *bij voorb.* ſcena, Cic. Mur. 19. 4) *boertend:* amica tua facta eſt argentea, Plaut. Pſeud. I, 3, 103, i. e. vendita: ſalus argentea *een zilveren groet voor geld*, Ibid. I, 1, 44.

ARGENTIEXTEREBRONIDES i. e. qui pecuniam ab aliis quaſi exterebat, *die geld van anderen afperst of aftroggelt, een verdicht woord*, Plaut. Perſ. IV, 6, 21.

ARGENTIFEX, ĭcis, m. *een zilverwerker. Dit woord ſtaat in* Varro L. L. VII, 33, *die het echter voor ongewoonlijk houdt.*

ARGENTIFODINA, *zilvergroeve, het zijn twee woorden* argenti fodina, *en dus ſchrijft men beter*, Varr. L. L. VII, 33. Plin. H. N. XXXIII, 6. Vitruv. VII, 7.

ARGENTO, are, *verzilveren, met zilver bedekken, overtrekken, verſieren enz., zie* Argentatus.

ARGENTOSUS, a, um, *zilverrijk, bij voorb.* aurum, Plin. H. N. XXXIII, 5.

ARGENTUM, i, n. 1) *het zilver, bij voorb.* numus argenti, Plaut. Pſeud. I, 1, 97: Vilius argentum eſt auro, Hor. Ep. I, 1, 52: tibias ex argento facere, Plin. H. N. XVI, 36: argentum factum, Cic. Verr. V, 25. Pandect. XXXIV, 2, 19. Liv. XXVI, 47, *gemaakt of gewerkt zilver, d. i. zilvere vaten, huisraad enz.:* infectum, Liv. XXVI, 47. XXXVII, 46. Pandect. XXXIV, 2, 19, *ongewerkt, dat nog in ſtaven is:* ſignatum, Cic. Verr. V, 25, i. e. *geſlagen, gemunt, d. i. zilvergeld.* 2) *zilverwerk* (ſcil. factum), *als huisraad enz., bij voorb.* argentum eluito, Plaut. Pſeud. I, 2, 29: argentum repetere *en* reddere, Cic. Verr. IV, 20: bene factum, Ibid., i. e. *fraai gewerkt, fraai, zilverwerk:* purum, Cic. Verr. IV, 22. Juvenal. IX, 141, i. e. *zonder figuuren:* caelatum, Cic. Tuſc. V, 28. Verr. I, 36. IV, 19. (conf. Div. I, 36, *alwaar* caelare aliquid argento *ſtaat*), *d. i. met figuuren en beelden:* potorium, i. e. *zilveren drinkgereedſchap*, Pandect. XXXIV, 2, 21. 3) *zilvergeld* (ſcil. ſignatum) *en in 't gemeen geld, bij voorb.* quantum opus eſt tibi argenti? Terent. Phorm. III, 3, 24: argentum numerare, Ibid. Ad. III, 4, 43: ſolvere, Ibid. IV, 4, 1: ſumere ab aliquo, Ibid. V, 9, 20. 4) argentum vivum, Plin. H. N. XXXV, 6, *kwikzilver.*

ARGESTES, ae, m. *een westenwind, anders* Corus *genaamd, noordwestenwind*, Plin. H. N. II, 47. Not. Seneca Nat. Quaeſt. V, 16, *onderſcheidt hem van* Corus.

ARGEUS, a, um, 1) Argivisch *of* Grieksch. a) *van daar misſchien* Argei (ſcil. loci) *zekere ons niet recht bekende plaatzen in* Rome, *die tot offeren of godsdienſtige handelingen beſtemd waren*, Liv. I, 21. Ovid. Faſt. III, 791: Varr. L. L. IV, 8: *ook zijn* Argei *menſchenfiguuren van ſtroobosſchen*,

stiën, die jaarlijks in den Tiber *geworpen werden*, Varr. L. L. VI, 3: *hier van spreekt* Ovid. Fast. V, 621. Not. *Men heeft ook* Argius: *zie* Argivus.

ARGILETUM, i, n. *Eene plaats in Rome, alwaar onder anderen de boekhandelaars verkoping hadden*, Cic. Att. XII, 32: Virg. Aen. IX, 345. *Sommigen gelooven, dat het staat voor* letum Argi, *omdat daar zekere* Argus *gedood zou zijn; waarop* Virgilius loc. cit. *doelt. Maar het staat waarschijnlijk voor* argilletum i. e. *eene plaats, daar klei gegraven wordt, kleigroeve, en hier mag voorheen eene kleigroeve geweest zijn, zoo als ook* Varro L. L. IV, 32. *vermoedt.* Not. Martialis *scheidt het van een, bij voorb.* II, 17: Argique letum: cf. I, 107, 3: Argi nempe soles subire letum.

ARGILLA, ae, f. *klei, leem, pot-aarde*, Cic. Pis. 25. Caes. B. G. V, 43. Horat. Ep. II, 2, 8.

ARGILLACEUS, a, um, *aan klei of leem gelijk, uit klei of leem, klei-achtig, bij voorb.* terra, Plin. H. N. XVII, 7.

ARGILLOSUS, a, um, *vol klei, bij voorb.* terra, Varr. R. R. I, 9. Plin. H. N. XII, 14 in.: colles, Colum. Arb. 17.

ARGITIS, idis, f. scil. vitis, *een wijnstok, die rijpe druiven draagt*, Colum. III, 2.

ARGUMENTATIO, onis, f. *is, wanneer men eene zaak door bewijzen versterkt, deze gronden duidelijk voordraagt en opheldert, en er dan een besluit uittrekt: van daar* 1) *de bewijs-aanvoering*, Cic. Parth. 13: perspicuitas argumentatione elevatur, Cic. Nat. D. III, 4: argumentatio quaerenda? Cic. Rosc. Am. 35 in.: probabilis, Cic. Fin. V, 4 in. *Doch het kan in deze drie plaatzen ook bewijs zijn; ook somtijds* 2) *het bewijs, bij voorb.* concludere argumentationem, Cic. Inv. I, 32: probabilis, Cic. Fin. V, 4: cf. Rosc. Am. 35. Nat. D. III, 4: *zie hier voor.* 3) *het redensbesluit, of de sluitreden*, Cic. Invent. I, 34 in.: summam argumentationis cet.

ARGUMENTOR, atus sum, ari, *bewijzen aanvoeren, die verklaaren, en daar uit besluiten: van daar* 1) *bewijzen aanvoeren, door gronden betoogen*, Cic. Nat. D. III, 4 in. Dom. 9. Att. III, 12. Liv. XXXIX, 36 extr. 2) *iet als een bewijs aanhaalen, bij voorb.* illa non argumentabor, Cic. Cluent. 24: multa, Liv. XXIII, 28. 3) *besluiten, gevolgtrekken, een besluit maken, bij voorb.* de voluntate alicujus, Cic. Invent. II, 44.

ARGUMENTOSUS, a, um, *rijk in stoffe, bij voorb.* opus, Quint. V, 10 post init.

ARGUMENTUM, i, n. *alles, waar uit men iet zien of besluiten kan: van daar* 1) *het kenteken of het bewijs, bij voorb.* est mihi argumento, Cic. Att. X, 12 extr., i. e. *dient mij tot een kenteken of tot bewijs:* certissima argumenta, Cic. Catil. III, 5 extr.: pertenue, Cic. Verr. Act. I, 6: magno argumento est, Cic. Phil. II, 16: argumenta odoris, Plin. H. N. XII, 15, i. e. *kenteken:* cf. Plaut. Rud. IV, 4, 136. Capt. V, 3, 14. 2) *het bewijs, of oorzaak, argument, omdat men daar uit de waarheid ziet, bij voorb.* refellere aliquid argumentis, Cic. Or. I, 19: argumenta solvere, Quintil. II, 17: ducere ex conjunctis, Cic. Or. II, 40: afferre, Cic. Nat. D. III, 4: argumentis docere, Ibid. 3) *gelijkvormigheid of gelijkenis, in zoo verre die voortgebracht wordt: omdat daar door de zaak beter ingezien wordt*, Plaut. Most. I, 2, 2 en 37: *dus ook misschien* Ovid. Pont. IV, 15, 26. 4) *eene geschiedenis, het zij waar of verdicht, in zoo verre zij verhaald, of in hout enz. gesneden, en gevolglijk bekend gemaakt wordt, bij voorb.* fabula sine argumento, Cic. Coel. 27 in., *eene Komedie zonder geschiedenis:* argumenta in valvis, Cic. Verr. IV, 56, *ingegraven of gesneden geschiedenissen of fabelen. Even dus* Cic. Invent. I, 19 med.: fabulam, historiam, argumentum: *alwaar* Cicero *vervolgends zegt:* argumentum est ficta res, quae tamen fieri potuit, *misschien eene mogelijke geschiedenis, waarschijnlijke verdichting:* argumentum ingens, Virg. Aen. VII, 791, i. e. *Fabel:* cf. Auct. ad Her. I, 8. Phaed. IV. 10, 14. IV, 15, 7, *alwaar het eene Fabel is. Doch, het kan ook somtijds een voorbeeld zijn: dus ook* erroris mei, Ovid. Pont. IV, 15, 26, i. e. *voorbeeld, gelijkenis, gelijkvormigheid, zie* n. 3. *Dewijl verders elk Tooneelspel eene geschiedenis verbeeldt; van daar* 5) *een Tooneelspel, bij voorb. Tregedie, Komedie enz., bij voorb.* argumento fabulam serere, Liv. VII, 2, i. e. *een ordentlijk verhaal of geschiedenis tot een Tooneelspel nemen, en niet, zoo als tot hier toe, slechts allerhande brokstukken van vernuft voortbrengen:* explicare exitum argumenti, Cic. Nat. D. I, 20: *dus ook* argumenti conditor ipse mei, Ovid. Trist. V, 1, 10, i. e. *opsteller of auteur van mijn eigen Treurspel, die ze zelve vervaardige, of mijn eigen ongeluk opzinge.* 6) *de inhoud, bij voorb. van eene reden, boek, brief enz.: de inhoud, wanneer die met weinige woorden, bij voorb. boven een boek staat, aantoont, wat in 't boek staat: bij voorb.* concionis, Cic. Harusp. 4 extr.: epistolam absque argumento, Cic. Att. I, 19 in.: cf. Terent. And. Prol. 11: *van daar* 7) *de stoffe, bij voorb. om te spreken, schrijven enz., de Materie, want deze is de inhoud: bij voorb.* epistolae, Cic. Att. X, 13: scribere nullo argumento proposito, Ibid. IX, 10 in.: non sine argumento, Cic. Coel. 3 extr., i. e. *aanleiding, stof, materie,* scil. *die men ligt vinden kan, als men ze zoekt enz.: ook paste hier* schijn, aanschijn. 8) *de schijn, dien eene zaak heeft, bij voorb.* non sine argumento, Cic. Coel. 3: *zie* n. 7.

ARGUO, ui, utum en contr. utum, 3. 1) *aantoonen, betoogen, bij voorb.* si arguitur, non licere, Cic. Parad. III, 1: speculatores — venisse arguebat, Liv. XXX, 23: virtus arguitur malis, Ovid. Trist. IV, 3, 80. 2) *aantoonen, te verstaan geven, bij voorb.* non ex audito arguo i. e. indico, dico, Plaut. Bacch. III, 3, 65: speculatores — venisse, Liv. XXX, 23: *zie hier voor.* 3) *aantoonen, ontdekken, verraaden, bij voorb.* degeneres animos timor arguit, Virg. Aen. IV, 13: amantem languor arguit, Hor. Epod. XI, 9: virtus arguitur malis, Ovid., *zie hier voor:* laudibus arguitur vini vinosus Homerus, Horat. Ep. I, 19, 6: 4) *beschuldigen, bij voorb.* aliquem facinoris, Cic. Coel. 1: aliquo crimine, Cic. Verr. V, 18: *of* de aliquo crimine, Cic. Invent. II, 11. *Ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, arguebant, corruptum noluisse capere cet., Nep. Alcib. 7. *Ook met den* Infinitivus *bij het* Passivum, *bij voorb.* Roscius arguitur occidisse patrem, Cic. Rosc. Am. 13: 5) *berispen, bij voorb.* voluntatem in aliquo, Vellej. II, 68: soloecismum, Suet. gramm. 22: *dus ook* servos neque accuso neque arguo, Cic. Rosc. Am. 41: *ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* animalia mensis imponi arguit, Ovid. Met. XV, 71. Not. a) Particip. arguituri, Sallust. ap. Priscian. b) Particip. argutus, a, um, *heeft alle deze beteekenissen, bij voorb. beschuldigd*, Plaut. Amph. III, 2, 2. Pseud. II, 4, 56: *maar het staat meermaalen* Adjective, *en heeft gevolglijk de* Gradus, *en beteekent*, 1) *alles, waar door iet aangetoond wordt, waar uit men iet erkennen of besluiten kan, sprekend, aantoonend, duidlijk enz., bij voorb.* exta argutissima, Cic. Div. II, 12: omen argutum, Propert. II, 2, 34: caput (equi) argutum, Virg. Georg. III, 80, i. e. *sprekend, edelmoedigheid aanduidend: doch het kan ook zijn klein:* manus, Cic. Or. III, 59: oculi, Cic. Leg. I, 9. Ovid. Am. III, 2, 83. III, 3, 9: *van daar* 2) *een scherp verstand verradend, scherpzinnig, vernuftig in het spreken, spitsvindig, van personen en zaken, bij voorb.* quis in sententiis argutior? Cic. Brut. 17: dicta argutissima, Cic. Or. II, 61: sententiae, Cic. opt. gen. Or. 2: cf. Cic. Pis. 29. *Maar dewijl vernuft ligt in gesnap ontäardt, of veelen het vernuftig spreken daar voor houden, en vernuftige lieden geern praatziek zijn: van daar* 3) *die goed praaten kan, klapächtig, babbelächtig, bij voorb.* facunditas, Plaut. Truc. II, 6, 13: strenui plus prosunt, quam arguti, Ibid. 12: Nihil est neque mendaciloquius neque argutum magis, Plaut. Trin. I, 2, 163: literae argutissimae, Cic. Att. VI, 5, *zeer snapächtige brief, d. i. waarin alle kleinigheden verhaald worden: dus ook* sedulitas arguta *in het briefschrijven*, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 1. *Van daar van vogelen of andere dingen, snapächtig, of klinkend, zingend, kletterend, ruisschend enz., bij voorb.* aves, Prop. I, 18, 30: hirundo, Virg. Georg. I, 377, i. e. *snapächtig of klappend:* arguta ilex, Virg. Ecl. VII, 1: cicadae, Mart. XI, 19: serra, Virg. Georg. I, 143: nemus, Virg. Ecl. VIII, 22: valles Colum. IX, 5 extr.: pollex, Marcial. VI, 89: forum, Ovid. Art. I, 80; dolor, Prop. I, 18, 26: *dus ook* oculi, i. e. *daar men iet mede te verstaan geeft, sprekend, welbespraakt enz.*, Cic. Leg. I, 9. Ovid. Am. III, 2, 83. III, 3, 9: manus, Cic. Or. III, 59, i. e. *die de gedachten en gewaarwordingen uitdrukt, gevolglijk welbespraakt is: van daar* 4) *in 't gemeen beweegbaar, bij voorb.* oculi, manus, i. e. *wanneer de Rodenaar, op de wijze der Acteurs, te veel gebaarden maakt: als men het niet tot* n. 3. *wil brengen, snapächtig; of tot* n. 1. *sprekend; of tot* n. 2. *die een vernuft zal verraden, zie* n. 2 en 3. 5) *scherp, doordringend, bij voorb.* odor, Plin. H. N. XV, 3 extr.: sapor, Pallad. Febr. XXV, 4, en Mart. X, 26. 6) *klein; bij voorb.* caput equi, Virg., *zie boven.*

ARGUTATIO, onis, f. *bij voorb.* lecti, Catull. Epig. VI, 11, i. e. *geruisch.*

ARGUTATOR, oris, m. *een spitsvinnig Disputeerer*, Gell. XVII, 5 in.

ARGUTE, Adv., 1) *scherpzinnig, op eene aandoenlijke wijze, of spitsvinnig, in 't goed en 't kwaad*, Cic. Or. 28. Brut. 14. Coel. 8: argutissime, Cic. Or. II, 4: 2) *spitsvinnig, of listig*, Plaut. Trin. IV, 2, 132.

ARGUTIA, ae, f. 1) *scherpzinnigheid, of spitsvinnigheid in 't spreken, ten goede of ten*

ten kwaade, Gell. III, 1. XII, 2. Plur. argutiae a) *scherpzinnige redenen of woorden*, Cic. Brut. 15. Or. 31. b) *spitsvinnige woorden*, Plaut. Bacch. I, 2, 19. Most. I, 1, 1. 2) argutiae digitorum, Cic. Or. 19, *de te groote beweeging der vingers, bij voorb. bij elke lettergreep enz., als men bij elke lettergreep den vinger anders beweegt: doch het kan ook tot n. 4. behooren.* 3) argutiae vultus, Plin. H. N. XXXV, 10, *in de Schilderkunst enz., de levendigheid, levendige afbeelding enz.: dus ook weefstukken van* Lysippus, Ibid. XXXIV, 8 ante med.: propriae hujus videntur esse argutiae operum: *doch, het kan ook zijn, het smaakvolle enz.:* Ibid. XXXV, 10 extr.: plurimae tales argutiae cet., i. e. (*misschien*) *zijne uitvindingen.* 4) *snapzucht, bij voorb.* argutiae desinunt, Plin. H. N. X, 29, *van de nachtegaal, d. i. haar gezang enz.:* argutiae digitorum, vultus cet., *zie n. 2 en 3:* cf. Argutus.

ARGUTIOLA, ae, f. *spitsvinnigheid*, Gell. II, 7. IX, 14 extr.

ARGUTO, are, *voor* argutor, Prop. I, 6, 7.

ARGUTOR, atus sum, ari, 1) *spitsvinnig spreken*, Plaut. Amph. I, 1, 193: 2) *snappen, bij voorb.* mendacia, Lucil. ap. Non.: alii cum tacent, argutatur quasi cicada, Naev. ap. Non.: superabo omnes argutando praeficas, Plaut. ap. Non. 3) *springen, bij voorb.* pedibus, Titinn. ap. Non.

ARGUTULUS, a, um, i. q. argutus, *bij voorb.* libros, Cic. Att. XIII, 18: famula argutula, Apul. Met. II. p. 117. Elm.

ARGUTUS, *zie in* Arguo.

ARGYRASPIDES (Nom. argyraspis) i. e. argenteis clypeis ornati, Liv. XXXVII, 40. Justin. XII, 7. Curt. IV, 13, 27.

ARGYRITIS, idis, f. scil. spuma argenti, *eene blinkende zilverschuim*, Plin. H. N. XXXIII, 7.

ARGYRODAMAS, antis, *een zilverkleurige steen, den diamant gelijk*, Plin. H. N. XXXVII, 10 post init.

ARIDE, Varr. ap. Non., si lectio certa.

ARIDITAS, atis, f. 1) *de droogheid, dorheid*, Plin. H. N. XI, 35. XV, 29. 2) *het drooge, dorre, d. i. eene drooge zaak, of droog ding enz., bij voorb.* ariditas universa reciditur, Pallad. Febr. 21, i. e. *het drooge hout:* ariditas fimi, Ibid. 4, i. e. *de drooge mist.*

ARIDULUS, a, um, *voor* aridus, *bij voorb.* labella, Catull. 63, 326.

ARIDUS, a, um, 1) *droog, dor, d. i. zonder vochtigheid, zonder sap, bij voorb.* folia, Cic. Pil. 40: (homines) aridos, Cic. Fat. 4, i. e. *mager of niet lijvig:* solum, Virg. Georg. I, 79: nubila, Ib. III, 197: mons, Plin. H. N. XXXIII, 3: lignum, Hor. Od. III, 17, 13: vestimentum, Plaut. Rud. II, 7, 16: ficus, Ibid. III, 4, 59: sitis, Lucret. III, 930: calor, Ibid. IV, 972: *van daar* Aridum *het drooge, bij voorb.* in arido consistere, Caes. B. G. IV, 24: naves subducere in aridum, Ibid. 29. 2) *dor, mager, bij voorb.* nares, Hor. Epod. VIII, 5: crura, Art. III, 272: (homines) aridos, Cic. Fat. 4. 3) *karig*, Ter. Heaut. III, 2, 15: cf. Plaut. Aul. II, 4, 18. 4) victus aridus, Cic. Rosc. Am. 27, *magere, geringe kost: dus ook* vita arida, Cic. Quint. 30: sportula, Martial. X, 75: cliens, Ibid. 7, 5, i. e. *arm.* 5) *droog, van redenen, d. i. zonder sap, mager, bij voorb.* aridum genus orationis, Cic. Or. II, 38. Auct. ad Her. IV, 11: magister, Quintil. II, 4: libri aridissimi, Auct. dial. de orat. (*bij* Tacitus) 19: orator, Quintil. XII, 10, *wanneer er geen redenkunstige sieraad in is.* 6) aridus viator, Virg. Georg. IV, 98, i. e. *de sap-loze, gevolglijk dorstige enz.* 7) aridus fragor, Virg. Georg. I, 357, i. e. *of een droog, d. i. zonder regen, of een zwak gekraak: dus ook* sonus, Lucret. VI, 118. 8) aridum argentum, Plaut. Rud. III, 4, 21, *droog geld, voor baar geld: behoort er ook* calido (i. e. *terstond*) *voor* arido *gelezen te worden?* Not. *voor* aridus, a, um, *vindt men ook* ardus, a, um, *bij voorb.* ardum, Lucil. ap. Non.

ARIES, etis, m. 1) *een ram, schaap-bok*, Virg. Ecl. III, 95. 2) *het gestarnte, de Ram*, Manil. II, 246. 3) *wegens de gelijkenis, eene belegerings-machiene, om de muuren om te stooten, muurbreker*, Cic. Off. I, 11. Virg. Aen. II, 490: XII, 706. 4) *misschien dwarsbalken tot stutten: van daar misschien Tropisch*, subjicere arietem, Cic. Top. 17. 5) *een zeedier*, Plin. H. N. IX, 5 *en* 44.

ARIETARIUS, a, um, i. e. ad arietem pertinens, *bij voorb.* testudo, Vitruv. X, 19: machina, Ibid.

ARIETATIO, onis, *het stooten*, Senec. Nat. Quaest. V, 13.

ARIETINUS, a, um, 1) *van een ram, bij voorb.* pulmo, Plin. H. N. XXX, 8. 2) *den ram gelijk, bij voorb.* cicer, Ibid. XVIII, 12.

ARIETO, avi, atum, are, 1) *stooten, als een ram*, Acc. ap. Cic. Div. I, 22. 2) *in 't gemeen stooten, tegen iets aanslaan enz., bij voorb. tegen de deur enz.*, Plaut. Truc. II, 2, 1. Virg. Aen. XI, 890. Curt. IX, 7.

ARIOPAGUS cet., *zie* Areopagus cet.

ARISTA, ae, f. 1) *de spits of stekel aan de aaire*, Cic. Senect. 15. Varr. R. R. I, 48. Ovid. Her. V, 111. 2) *de aair zelve*, Ovid. Fast. V, 357. Virg. Georg. I, 8: *ook van de aairen der* Nardus, Ovid. Met. XV, 398. Stat. Sylv. V, 3, 43. Plin. H. N. XII, 12. 3) *Zomer, Oogst, dichterlijk voor het jaar*, Claudian. de IV. Consul. Honor. 372: *ook brengt men hier toe* Virg. Ecl. I, 70, *alwaar het echter misschien* de aairen *zijn; dan staat* post Adverbialiter, *daarna.* 4) *ook van de hairen*, Pers. III, 115. 5) aristae *misschien kruiden in 't gemeen*, Valer. Flacc. VII, 365.

ARISTATUS, a, um, *aairen hebbende*, Fest.

ARISTOLOCHIA, ae, f. *een zeker kruid, het welk de geboorte gemaklijk zal maken enz.*, Plin. H. N. XXV, 8. Cic. Div. I, 10: *ook* Aristolochiam radicem, Cic. Div. II, 20, *alwaar het eene* Appositie *is, indien het niet* Adjective *staat.*

ARITHMETICA, ae, f. *en* **ARITHMETICE**, es, f. scil. ars, *de rekenkunst*, Senec. Ep. 88. Plin. H. N. XXXV, 10. Vitruv. I, 1.

ARITHMETICUS, a, um, *Arithmetisch, d. i. de getalen of de rekenkunst betreffende, bij voorb.* rationes, Vitruv. X, 16. Plural. Arithmetica, orum, *de rekenkunst*, Cic. Att. XIV, 12 extr. *Van daar* arithmetica *of in 't Grieksch* arithmetice scil. ars, *zie hier voor:* Arithmeticus *een rekenmeester, rekenkundige*, Inscript. ap. Reines.

ARITUDO, inis, f. *de droogheid*, Plaut. Rud. II, 6, 39. Varr. R. R. I, 12.

ARMA, orum, 1) *de wapens tot verdediging van het ligchaam, als helm, schild enz. Terwijl de wapens, die tot eenen aanval dienen, als werpspies enz.*, tela *heeten: van daar* armorum atque telorum, Sallust. Cat. 42 (43): arma atque tela, Ibid. 51. §. 30. Cort. (52 in.): arma, tela, equos, Ibid. Jug. 43 (47): *dus ook* arma his imperata, galea, clypeum, ocreae, lorica: tela in hostem hastaque & gladius, Liv. I, 43 in.: *en in den engsten zin het schild, bij voorb.* colligere se in arma, Virg. Aen. XII, 491, *zich achter het schild verbergen: het schild geheel voor zich houden:* Lausum super arma ferebant, Virg. Aen. X, 841. 2) *de wapens in 't gemeen, zoo wel tot lijfsbedekking als om aan te vallen, wanneer er van wapenen in 't gemeen gesproken wordt, bij voorb.* arma capere, Cic. Rab. Perd. 7: sumere, Cic. Tusc. II, 24: deponere, Cic. ad Div. VI, 2: induere, Ovid. Met. XIV, 798: accingi armis, Virg. Aen. VI, 184: ferre arma contra aliquem, Vellej. II, 56: armis decertare, Cic. Att. VII, 6. Caes. B. C. III, 19: *of* decernere, Cic. Att. VII, 3 med.: *of* dimicare, Nep. Milt. 1: *of* certare, Virg. Aen. XII, 890, i. e. *met wapens vechten:* arma facere, *gevolglijk ook* fieri, Liv. XLII, 8 *en* 52, i. e. *bezorgen, vervaardigen.* Not. ad arma! *Te wapen! een uitroep, om de wapens op te vatten*, Liv. III, 15. Caes. B. C. I, 69: *van daar* a) *de oorlog, omdat de* Romeinen *alleen in oorlogstijd wapens droegen, bij voorb.* exitus armorum, Cic. Att. VII, 3 med.: res spectat ad arma, Cic. ad Div. XIV, 5: arma inferre *voor* bellum inferre, *komt dikwijls voor, bij voorb.* Nep. Hann. 2. Liv. I, 30, i. e. *den oorlog aandoen:* mittere in arma, Virg. Aen. II, 87: arma civilia, Cic. ad Div. II, 16, i. e. *burger-oorlog:* anniversaria, Liv. IV, 45, i. e. *jaarlijksche:* arma referre, i. e. *vernieuwen*, Virg. Aen. XII, 185: arma virumque cano, Virg. Aen. init.: silent leges inter arma: Cic. Mil. 4. b) arma *voor* armati hostes, *bij voorb.* nulla adparuerunt arma, Liv. XLI, 12 extr.: *dus ook* Virg. Aen. II, 337: in arma feror; *doch, het kan ook hier het vechten zijn.* c) *het vechten, bij voorb.* in arma feror, Virg. Aen. II, 337 *en* 665, i. e. *ga heen, om te vechten, in 't gevecht: doch, het kan ook zijn, grijp de wapens aan*, cf. b. d) *krijgsdaaden, bij voorb.* pietate insignis & armis, Ibid. VI, 403: arma parate animis & spe praesumite bellum, Ibid. XI, 18, i. e. *maakt u (in den geest) tot krijgsdaaden gereed. Sommigen stellen een* Comma *achter* parate *en brengen* animis *tot het volgende, het welk ook geschieden kan: maakt u op vechten en krijgsdaaden gevat enz.* 3) *wapens, Tropisch, d. i. werktuigen, of dingen, om te kwetzen, om te beschutten, of tot alles, bij voorb.* arma senectutis, Cic. Senect. 3: judiciorum & legum, Cic. Harusp. 4: prudentiae, Cic. Or. I, 38: movet arma leo, Virg. Aen. XII, 10: contra Borean ovis arma ministrat, Ovid. Met. XV, 471. Not. armis & castris tentata res est, Cic. Off. II, 24, i. e. *met alle magt.* 4) *allerhande werktuigen, en gereedschappen tot allerhande gebruiken, bij voorb.* a) arma equestria, Liv. XXXV, 23, i. e. *Paardentuig.* b) arma cerealia, Virg. Aen. I, 177 (181): *om koorn te stooten en brood te bakken.* c) *het gereedschap tot den akkerbouw*, Virg. Georg. I, 160: *dus ook bij scheepen het scheepsgereedschap, bij voorb.* arma colligere, Virg. Aen. V, 15.

& ca

i. e. zeil, en treil enz.: navis spoliata armis, Ibid. VI, 353. i. e. het roer: cf. 349, alwaar er gubernaculum voor staat: arma tondendis capillis. Martial. XIV. 35, i. e. werktuigen, om het haair te scheeren. Not. armum voor armorum, Pacuv. ap. Cic. Or. 46.

ARMAMAXA of **HARMAMAXA**, ae, f. een soort van draagkoets, of draagzetel bij de Persen, Curt. III, 3.

ARMAMENTA, orum, alles wat dient, om er iet mede te voorzien of uit te rusten: allerhande gereedschap tot iet, bij voorb. bij schepen zijn het zeilen, mast enz.: van daar componere armamenta, Liv. XXVI, 39. XXXVI, 44: tollere en demere, Ibid. XXI, 49: armamentis spoliatae naves, Ibid. XXX, 39: complicare & componere armamenta, Plaut. Merc. I, 2, 80: aptare pinum armamentis, Ovid. Met. XI, 456: armamenta & gubernaculum, Suet. Aug. 17, i. e. takelagie, als masten, ook zeilen: doch, somtijds worden de zeilen daar van onderscheiden, of er bijzonder bij gezet, bij voorb. velis armamentisque, Caes. B. G. III, 14: stringere vela, demittere armamenta, Senec. benef. VI, 15: dus ook in de bovenstaande plaats, Liv. XXXVI, 44: vela contrahit, malos inclinat, & simul armamenta componens cet.: waarom het meermaal raaden en masten zijn, bij voorb. sublatis armamentis, Liv. XXI, 49: cf. XXXIII, 48. Dus ook armamenta vinearum, Plin. H. N. XVII, 21, i. e. paalen enz.: armamenta ad inclusos cantus, Ibid. XVI, 36, i. e. rietpijpen.

ARMAMENTĀRIUM, i, n. eene plaats, alwaar het gereedschap bewaard wordt, bijzonder de wapens, grof geschut enz., een Tuighuis, Magazijn, Cic. Rab. perd. 7. Or. I, 14. Liv. XXVI, 51. XXIX, 35: ook armamentarium Telluris, Cic. Harusp. 14, i. e. eene plaats, alwaar de nodige gereedschappen tot den Godsdienst van Tellus weggelegd worden: doch, het kan ook een Tuighuis (daarbij) zijn.

ARMAMENTARIUS, a, um, zich met het gereedschap, bij voorb. wapens, bezig houdende: van daar 1) Substantive, armamentarium, scil. aedificium, Tuighuis, zie hier voor. 2) Adjective, bij voorb. decuria, Inscript. ap. Gruter.

ARMARIŎLUM, i, n. een kasjen, Plaut. Truc. I, 1, 33.

ARMĀRIUM, i, n. een kas, voor boeken, kleederen, kleinodiën enz., Cic. Cluent. 64. Plaut. Capt. IV, 4, 10.

ARMATŪRA, ae, f. 1) de wapening, rusting, bij voorb. der Infanterie, of het voetvolk, Cic. ad Div. VII, 1. Att. VI, 1: levis armatura ligte rusting, wapening, Caes. B. G. II, 10. 2) de gewapende Soldaaten zelven, bij voorb. levis armatura de ligtgewapende Soldaaten of Velites, staat dikwijls in Cic. en Liv., bij voorb. Cic. Phil. X, 6. Brut. 37. Div. II, 10. Liv. XXI, 55. XXVIII, 16: daar tegen gravis of gravior armatura, zwaargewapenden, bij voorb. Liv. XXVI, 5.

ARMĀTUS, us, m. 1) wapening, uitrusting, Liv. XXXIII, 3. XXXVII, 40. 2) de Soldaaten zelven, bij voorb. gravis armatus, i. e. zwaargewapende Soldaaten, Liv. XXVI, 5. XXXVII, 41.

ARMĔNIĂCUS, a, um, Armenisch, d. i. het geen in Armenië wast, is, of geschiedt, Substantive, Armeniaca, scil. arbor, Abrikozen- of Morellen-boom, Colum. XI, 2 extr.: en Armeniacum, scil. pomum, Abrikoos of Morelle, Colum. V, 10 extr.

ARMĔNIUS, a, um, Armenisch, d. i. in Armenië te vinden, daar toe behoorende enz., van daar Armenium, Substantive, a) scil. pomum een Abrikoos of Morelle, Colum. X, 404. b) scil. pigmentum eene kostelijke blaauwe verw, Varr. R. R. III, 2. 4. Vitruv. VII, 5 extr. Plin. H. N. XXXV, 6 in.

ARMENTĀLIS, e, tot de kudde behoorende, bij voorb. equa, Virg. Aen. XI, 571.

ARMENTĀRIUS, a, um, met de kudde zich bezig houdende, tot de kudde behoorende, die betreffende enz., bij voorb. morbus, Solin. 5 (11): van daar Armentarius, Substantive, scil. vir of pastor, die over het grooter vee gesteld is, of ook herder, Varr. R. R. II, 5 extr. Lucret. VI, 1250. Virg. Georg. III, 344.

ARMENTĪCIUS of **ARMENTITIUS**, a, um, het groot vee, bij voorb. rundvee, betreffende, bij voorb. pecus, Varr. R. R. II, 5, 16: grex, Ibid. II, 10, 3.

ARMENTĪVUS of **ARMENTINUS**, a, um, i. q. armenticius, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 17 in.: fimi — bubuli, de armentivis (armentinis) loquor, cet.

ARMENTŌSUS, a, um, vol van kudden groot vee, bij voorb. rundvee, bij voorb. Italia armentosissima, Gell. XI, 1.

ARMENTUM, i, n. waarschijnlijk in plaats van aramentum door eene Contractie, gelijk ook Varro L. L. IV, 9, gelooft; gevolglijk het geen tot ploegen dient, een middel om te ploegen, (want de uitgang mentum betekent het geen ergens toe dienstig is, een middel ergens toe, bij voorb. monimentum, documentum, testamentum cet.), bij voorb. os, paard, ploeg enz.: van daar het ploegvee, d. i. ossen, ook somtijds paarden: dubbel 1) het ploegvee, als een Collectivum, d. i. wanneer ik van vee in 't gemeen spreek, of aan een aantal denk, d. i. ossen: wanneer dan de Singularis staat, bij voorb. Ovid. Fast. II, 277. Virg. Georg. III, 71: ullum aliud armentum, Colum. VII, 1: meermaal in de Pluralis, bij voorb. greges armentorum, Cic. Phil. III, 12: bos armenta sequitur, Cic. Att. VII, 7, i. e. het overige vee: cf. Ovid. Met. XV, 84: Plin. H. N. XI, 37 in.: Phrygiae armentis i. e. ossen: vervolgends ook van paarden, Virg. Aen. III, 540. Dikwijls kan men het daarom kudde vertaalen, bij voorb. armenta boum, Plin. Ep. II, 17: van daar elke kudde of menigte, bij voorb. cynocephalorum, Plin. H. N. VII, 2: dus ook van herten, Virg. Aen. I, 185 (189): groote zeedieren, Virg. Georg. IV, 395. 2) het ploegen, d. i. een enkele os, bij voorb. bos armenta (sequitur), Cic. Att. VII, 7: zie hier voor.

ARMĪFER, a, um, 1) wapens dragende, gewapend, Ovid. Fast. III, 681, van Mars. 2) gewapende menschen dragende, Senec. Med. 468.

ARMĪGER, a, um, 1) wapens dragende, a) voor zich zelven, d. i. gewapend, bij voorb. deus, Sil. VII, 87: corpus armigerum, Acc. ap. Cic. ad Div. VII, 33: paucis armigeris, Curt. III, 12: b) voor een' ander: van daar Substantive Armiger een wapendrager van zijnen heer, bij voorb. Jovis, Virg. Aen. IX, 564. Ovid. Met. XV, 365, i. e. aquila: cf. Plaut. Merc. V, 2, 11. Virg. Aen. IX, 648: ook Tropisch: Sergius armiger Catilinae, Cic. Dom. 5: Armigera wapendraagster, bij voorb. van Diana, Ovid. Met. III, 166. V, 619. 2) gewapenden dragende, Claudian. in I. Consul. Stilich. 324.

ARMILE, zie Armillum.

ARMILLA, ae, f. 1) een cirkelvormig armsieraad, bij voorb. van goud enz., voor manspersonen, Liv. X, 44, en vrouwen, Plaut. Men. III, 3, 13: cf. Plin. H. N. XXXIII, 2 extr. Quadrig. ap. Gell. IX, 13: 2) een ijzeren ring, om iet vast te maken, Vitruv. X, 6.

ARMILLĀTUS, a, um, 1) met armbanden verzien, Suet. Calig. 52. Ner. 30. 2) canes armillati, Propert. IV, 8, 24, een halsband dragende.

ARMILLUM, i, en **ARMILE**, is, n. scil. vas, 1) een wijnschaaltjen, wijnkruikjen, Varr. ap. Non.: van daar 2) ad armillum (armile) redire, een spreekwoord: tot zijn oude sprongen en streken wederkeeren: Lucil. ap. Non. en Apul. Met. VI. p. 182: en IX. p. 230. Armillum staat Lucil. ap. Non. en Apul. IX: armile, Apul. VI.

ARMĪLUSTRUM, i, eene plaats in Rome, alwaar zekere plegtigheid, Armilustrium genoemd, jaarlijks gehouden werd, Liv. XXVII, 37: cf. Varr. L. L. IV, 32. V, 3.

ARMĪPŎTENS, tis, magtig door de wapenen of in het vechten, wapenmagtig, dapper enz.: zoo heet Mars, Virg. Aen. IX, 717: Pallas, Ibid. II, 425: Deiphobus, Ibid. VI, 500: Ausonia, Stat. Sylv. III, 2, 20.

ARMĪSŎNUS, a, um, van of met wapens ruisschend, klinkende, wapenklinkend, bij voorb. Pallas, Virg. Aen. III, 544: antrum, Claudian. Proserp. III, 67.

ARMO, avi, atum, are, 1) met wapens verzien, wapenen, bij voorb. milites, Caes. B. C. I, 28: servos, Cic. Planc. 35: cohortes, Cic. Mil. 25: manus colle, Valer. Flacc. II, 182: van daar Armati dikwijls in plaats van Soldaaten staan, bij voorb. Nep. Milt. 5. en Dion. 9. Liv. XXXVII, 28 extr. 2) wapenen, Tropisch, d. i. a) aanhitzen, om de wapens aan te vatten, bij voorb. regem armavit, Nep. Hann. 10: Europam ad bellum, Liv. XXXV, 32 extr.: b) met iet verzien, als met wapenen, bij voorb. sagittas veneno, Virg. Aen. X, 140: multitudinem auctoritate publica, Cic. Mil. 1: se imprudentia alicujus, Nep. Dion. 8: se eloquentia, Cic. Invent. I, 1. 3) met de nodige zaken verzien, uitrusten enz., bij voorb. naves, Caes. B. G. V, 1: classem, Virg. Aen. IV, 299: accusatorem omnibus rebus, Cic. Cluent. 67: se eloquentia, Cic., zie hier voor.

ARMORACĔA en **ARMORACĬA**, ae, f. eene soort van wilde radijs, Plin. H. N. XIX, 5. XX, 4. Colum. VI, 17 extr. IX, 4, 5. Pallad. Oct. XI, 4: ook heeft men armoracium, bij voorb. armoraciorum, Colum. XII, 9.

ARMUS, i, m. 1) de schouder aan het vee, de voorste buiging, bij voorb. leporis, Horat. Sat. II, 6, 44: elephanti, Plin. H. N. XI, 40: leonis, Ibid. 39: pantherae, Ibid. VIII, 17: talpae, Ibid. XVIII, 17: ook zegt Plinius, Ibid. XI, 43: solus homo bipes, uni juguli, humeri: ceteris anni: ook van een zeemonster, Ovid. Met. IV, 718: ook de zijde, Virg. Aen. VI, 832. 2) ook somtijds de schouder van een mensch, bij voorb. Virg. XI, 644.

ARNĪON, i, i. q. Arnoglossa, Apul. de herb. 1.

ARNUS, i, m. i. q. agnus, Gell. IV, 3 e lege vet.

ARO, avi, atum, are, 1) ploegen, akkeren, bij voorb. a) met den Accusativus,

bij voorb. terram, Cic. Div. II, 23. Varr. R. R. I, 2, 16: agrum, Horat. Sat. II, 6, 11: *ook bebouwen, of door ploegen, of akkerbouw voortbrengen, of winnen, bij voorb.* plus quam decem medimna ex jugero, Cic. Verr. III, 47. b) *zonder* Accuſativus, *den akker- of landbouw drijven, van den akkerbouw leven, bij voorb.* qui in Sicilia arant, Cic. Verr. III, 5: cf. c. 11, 47. *en meermaalen, alwaar* Cicero *van die genen ſpreekt, die van den Staat Landerijen voor de Tienden pachtten, en bearbeidden.* 2) *Tropisch, bij voorb.* venient rugae, quae tibi corpus arent, Ovid. Art. II, 118, i. e. *vooren maken, met vooren, als 't ware, overtrekken: dus ook* arare aquas, mare, *bij de Dichters, doorploegen voor doorzeilen: bij voorb.* aquas, Ovid. Triſt. III, 12, 36: aequor, Ibid. I, 2, 76: *of* maris aequor, Virg. Aen. III, 495. 3) Taurus arat Cilicas, i. e. dijungit, Tibull. I, 8, 16.

AROMA, ătis, n. Pandect. XXIX, 4, 6. Plur. aromata *kruijderijen, ſpecerijen*, Colum. XII, 20, 4.

AROMĂTITES, ae, m. 1) *een zekere edele ſteen*, Plin. H. N. XXXVII, 10. 2) Aromatites vinum *een gekruide, of ſpecerij-wijn*, Plin. H. N. XIV, 13 *en* 16.

ARQUATUS, *zie* Arcuatus *in* Arcuo.

ARQUITENENS, *zie* Arcitenens.

ARQUITES i. e. arcu praeliantes, Feſt.

ARQUUS, *zie* Arcus.

ARRA, ARRABO cet., *zie* Arrha, Arrhabo cet.

ARRECTARIUS, *zie* Adrectarius.

ARRECTUS, a, um, *zie in* Adrigo.

ARREPO, ARREPTO, *zie* Adrepo cet.

ARREPTUS, *zie* Adripio.

ARRHA *of* **ARRA**, ae, f. *het geen men ter bevestiging van een Contract, koop enz., daar op geeft, handgeld, plukgeld, pand*, Plin. H. N. XXXIII, 1. Pandect. XVIII, 1, 35.

ARRHABO *of* **ARRĂBO**, ōnis, m. i. q. arrha, *een pand; onderpand enz.*, Ter. Heaut. III, 3, 42: Quadrigar. ap. Gell. XVII, 2: cf. Gell. Ibid.: amoris, Plaut. Mil. IV, 1, 11: *ook bij het koopen, het geen men iemand tot zekerheid op hand geeft, Godspenning, bij voorb.* Plaut. Moſt. III, 1, 114. Rud. Prol. 45.

ARRIDEO, ARRIGO, *zie* Adrideo, Adrigo.

ARRILLĀTOR *of* **ARILLĀTOR**, ōris, m. i. q. cocio *een makelaar, onderhandelaar*, Gell. XVI, 7: cf. Feſt.

ARRIPIO, ARRISIO, ARRISOR, *zie* Adripio, Adriſ.

ARRODO, *zie* Adrodo.

ARROGANS, *zie in* Adrogo.

ARROGANTER, ARROGANTIA, ARROGATIO, ARROGATOR, ARROGO, *zie* Adrog.

ARROSOR, *zie* Adroſor.

ARROSUS, a, um, *zie* Adrodo.

ARRULATOR, *zie* Arrilator.

ARS, artis, f. *alles, wat van menſchen uitgedacht, of naar regelen geleerd of geöefend wordt: van daar* 1) *elke naar regelen geleerde kundigheid, kunst, wetenſchap, bekwaamheid, handwerk, handteering of ambacht enz., bij voorb.* artes optimae, Cic. ad Div. VII, 3: ingenuae, Ibid. IV, 3 extr.: ingenuae *of* liberales, Cic. Invent. I, 25, i. e. *wetenſchappen, of kunſten, die voor menſchen van goede geboorte paſſen, bij voorb. Wijsgeerte enz.; integendeel* artes ſordidae, Cic. Off. I, 42, *onvoegzaame, laage:* Artem aliquam factitare, Cic. Or. 43: *of* exercere, Horat. Ep. I, 14, 44, i. e. *oefenen. In 't bijzonder*, ars diſſerendi, Cic. Or. II, 38: medendi, Plin. H. N. XXV, 2: muſica, Ibid. II, 25: citharoedica, Ibid. IX, 8: grammatica, Ibid. XXX, 2 extr.: imperatoria, Quintil. II, 17: rhetorica, Ibid.: *dus ook van de kookkunst*, ars haberi coepta, Liv. XXXIX, 6: mea ars, Terent. And. I, 1, 4, i. e. (*waarſchijnlijk*) *kookkunst.* 2) *de kunst, d. i. de hoofdſom der regelen van elk handwerk of ambacht, bij voorb.* dicere ex arte, Cic. Invent. I, 6: canere arte, Ovid. Art. II, 506: ſcribere ex arte, Auct. ad Her. IV, 4: *van daar* ad artem revocare, Cic. Or. II, 11, i. e. *in regelen bevatten:* diſciplina militaris in artis modum venit, Liv. IX, 17. 3) *de kunst, die ergens bij aangewend wordt, bij voorb.* arte laboratae veſtes, Virg. Aen. I, 639 (643): plauſus arte carebat, Ovid. Art. I, 113: tripodas arte pares, Ovid. Her. III, 32: 4) *een kunstwerk, kunstſtuk, iets, dat kunſtig bearbeid is, bij voorb.* artium, quas Parrhaſius protulit, Horat. Od. IV, 8, 5. 5) *een boek van eene kunst, wetenſchap, bij voorb.* artes oratoriae, Cic. Top. 8, i. e. *van de rederijkkunst:* antiquae artes, Cic. Invent. I, 6 extr., i. e. *oude ſchriften, (van de rederijkkunst):* ars, quam edidit, — ſcripta, Ibid.: ſi ars, quae circumfertur, ejus (Iſocratis) eſt, Quintil. II, 15 (16): *bijzonder een boek van de* Grammatica, *bij voorb.* legitur in Arte, Serv. ad Virg. Aen. VII, 787: 6) *elke eigenſchap, elke begaafdheid, in zoo verre die door ijver verkregen wordt, bij voorb.* antiquae artes tuae, Plaut. Trin. I, 2, 34: *waarom het van alle deugden en ondeugden gezegd wordt, bij voorb.* Hac arte Pollux attigit arces igneas, Horat. Od. III, 3, 9: malae artes, Tacit. Ann. XIV, 57: 7) *elk met list of ſchranderheid uitgedacht middel, elke list, kunstgreep, raak, ten goeden of ten kwaaden, bij voorb.* ſalubri reipublicae arte, Liv. II, 47: capti ſunt eadem arte, qua ceperant Fabios, Ibid. 51, i. e. *door het zelfde middel, krijgslist, kunstgreep:* ars erat, ne cet., Ib. III, 35, i. e. *dit was een kunstgreep, (middel), opdat hij niet zou kunnen enz.:* tua arte, Terent. And. IV, 7, 21: Patrum ambitione artibusque, Liv. IV, 25: arte eludi, Liv. III, 10: conſulares artes, Liv. IV, 41, i. e. *krijgslisten van een' veldheer, list, ſtreek enz.:* decipere aliquem arte, Ovid. Her. XVII, 142. 8) Artes *voor* Muſae, Phaedr. III. prol. 18.

ARSĒNĬCUM, i, n. *Rottekruid*, Plin. H. N. XXXIV, 18 extr.

ARSINĔUM i. e. ornamentum capitis muliebris, Feſt.

ARSORUS, a, um, *van* Ardeo, *zie* Ardeo.

ARTATUS, *zie in* Arcto.

ARTE, *zie* Arcte.

ARTĔMON, ŏnis, m. 1) *een zeker klein zeil*, Pandect. L, 16, 242. 2) *een werktuig, om lasten op te trekken, een kraan of wind-aas*, Vitruv. X, 5.

ARTENA, *zie* Arytena.

ARTERĬA, ae, f. 1) *de luchtpijp, die na de longen loopt*, arteria ad pulmonem atque cor pertinens, Plin. H. N. XI, 37: pulmone & arteria carere, Ibid. 51: cf. XX, 6. XXII, 25. XXVII, 12: Gell. XVII, 11, *en ook* arteria aſpera *heet*, Cic. Nat. D. II, 54. Celſ. IV, 1. *Ook ſtaat er de* Pluralis *voor, bij voorb.* laeduntur arteriae, ſi acri voce compleantur, Auct. ad Her. III, 12: arteriae ticendo adoleſcunt, Ibid.: clamor per arterias gradiens, Gell. X, 26: palceret arteriis, Sueton. Ner. 25: cf. Sueton. Vitell. 2. *Ook ſtaat er voor* Arteria, orum, Lucret. IV, 532. 2) *de ader, die, naar het begrip van* Cicero *en de Ouden, alleen* ſpiritus i. e. *lucht, adem, of geest zou bevatten; maar die, naar beter begrippen, een bloed-ader is, welke het bloed van het hart in de deelen des ligchaams brengt, en de ſlag- of pols-ader heet, terwijl* Vena, *een ader integendeel het bloed na het hart toevoert, bij voorb.* Juncta eſt vena arteriis, Celſ. II, 10: arteria inciſa non coit, Ibid.: ſanguis per venas per omne corpus diffunditur, ſpiritus per arterias, Cic. Nat. D. II, 55: *zonderling zegt* Plin. H. N. XI, 37 extr.: arteriae carent ſenſu; nam & ſanguine (ſcil. carent).

ARTERIĂCE, es, f. *geneesmiddel voor de luchtpijp*, Celſ. V, 25, n. 17. Plin. H. N. XXIII, 7.

ARTHRITĬCUS, a, um, *jichtig, met de jicht, Podagra enz., bezet*, Cic. ad Div. IX, 23.

ARTHRĬTIS, idis, f. *ziekte in de gewrichten of leden, ſcheuren in de leden, jicht, Podagra enz.*, Vitruv. I, 6.

ARTICŬLAMENTUM, i, n. *het gewricht aan de leden*, Scrib. Larg. compoſ. 206, 214, 263.

ARTICŬLĀRIS, e, *de gewrichten betreffende, bij voorb.* morbus articularis, Suet. Galb. 21. Plin. H. N. XX, 17 extr. Scribon. Larg. comp. 101, *is het zelfde als* Arthritis.

ARTICŬLARĬUS, a, um, i. q. articularis, *bij voorb.* morbus articularius, i. e. Arthritis, Cato R. R. 157. Plin. H. N. XXIII. prooem. XXV, 5.

ARTICŬLATE, Adv., *bij voorb.* loqui, Gell. V, 9, *duidlijk ſpreken.*

ARTICŬLĀTIM, Adv., 1) *lidsgewijze, ſtuksgewijze, bij voorb.* concidere, Plaut. Epid. III, 4, 52, *in ſtukjens hakken: dus ook* dividere, Cic. Nat. D. III, 26 e poet. 2) *van daar onderſcheiden, verſtaanbaar, in het ſpreken, bij voorb.* articulatim dicere, Cic. Leg. I, 13: explicare, Varr. L. L. IX extr.: diſcerni, Lucret. IV, 559.

ARTĬCŬLĀTIO, onis, f. 1) *aan boomen, wanneer zij nieuwe gewrichten of leden, d. i. uitſpruitzels bekomen; het aanzetten van nieuwe knoppen of botten, bij voorb.* excreſcentium cacuminum articulatio, Plin. H. N. XVI, 25: cf. XVII, 21: 2) *eene ziekte van den wijnſtok aan de knoppen der ranken*, Plin. H. N. XVII, 24.

ARTĬCŬLO, avi, atum, are, *als 't ware, in kleine leden, of gewrichten afdeelen, bij voorb.* voces, Lucret. IV, 59, i. e. *duidlijk uitſpreken.*

ARTĬCŬLOSUS, a, um, *vol leden, of knoppen, bij voorb. boomen, planten enz., bij voorb.* radix, Plin. H. N. XXIV, 16: *van daar Tropisch, bij voorb.* evitanda concila nimium & quaſi articuloſa partitio, Quintil. IV, 5 extr., i. e. *vol kleine afdeelingen en onderdeelingen.*

ARTĬCŬLUS, i, m. 1) *een klein lid van het dierlijk en menschlijk ligchaam tusſchen twee afdeelingen, knokkels of gewrichten, bij voorb. aan den vinger enz. Men noemt het ook het gewricht, bij voorb.* hominis digiti habent ternos articulos, Plin. H. N. XI, 43: crura ſine nodis & articulis, Caeſ. B. G. VI, 27: naevus in articulo, Cic. Nat. D. I, 28. 2) *de be-*

bewegelijke samenhang of band van twee leden, het gewricht in den engsten zin, de knoop of knokkel enz., bij voorb. in ipso articulo, quo jungitur capiti cervix, Liv. XXVII, 49 in.: dolor articulorum, Cic. Att. I, 5 extr. Celf. V, 18, i. e. jichtpijn in de gewrichten. Van daar molli articulo tractavit Catonem, Quintil. XI, 1, i. e. zacht, week. 3) ook van planten, boomen enz., het gewricht, de knoop, het afzetzel, bij voorb. sarmentorum, Cic. Senect. 15: seges it in articulum, Colum. II, 12 extr. Plin. H. N. XVIII, 17 med. 4) van de reden, articuli gewrichten, Tropisch, Auct. ad Herenn. IV, 11: of afdeelingen, kleine leden, bij voorb. oratio, si est articulis membrisque distincta, Cic. Or. III, 48: articulus dicitur, cum cet., Auct. ad Her. IV, 19. Van daar de Artikel, lidwoordjen, als eene soort van woorden, dat noemt Varro L. L. IX, 1. eenige Pronomina, gelijk hic, haec, hoc cet. 5) een tijdpunt, een klein gedeelte van een tijd, bij voorb. singulis articulis temporis dividuntur, Plin. H. N. XVIII, 25: octo articuli lunae, Ibid. 35: articulus austrinus, Ibid. XVII, 2 in., i. e. tijdstip, als de Zuidenwind (auster) waait. Van daar bijzonder daar veel op aankomt, bij voorb. commoditatis omnes articulos scio, Plaut. Men. I, 2, 31, i. e. alle punten van den rechten tijd, de rechte tijdpunten: van daar in ipso articulo temporis, Cic. Quint. 5, in een' zoo korten tijd, in het oogenblik, of in den bedenkelijken toestand van tijd en omstandigheden: in ipso articulo oppressit, Terent. Ad. II, 2, 21, i. e. op het rechte tijdpunt, gevolglijk op een' zeer ongelegen tijd: dus ook articulus rerum mearum, Curt. III, 5, 11, i. e. de bedenkelijke toestand.

ARTĬFEX, ĭcis, m. & f. 1) ieder, die eene kunst- of handwerk oefent, kunstenaar; van daar heeten artifices de Beeldhouwers, Schilders, bij voorb. Cic. ad Div. V, 12: illi artifices corporis simulacra ignotis nota faciebant, kunstenaars, d. i. Beeldhouwers, Schilders: artifices ceteri, Nep. Att. 13: artifici jucundius est pingere quam pinxisse, Senec. Ep. 9, i. e. Schilder: Amor morbi non amat artificem, Prop. II, 1, 60, i. e. Geneesheer: artifices scenici, Cic. Arch. 5, of artifices alleen, Liv. V, 1. VII, 2. XXXII, 22. Plaut. Amph. prol. 70, i. e. de Komedianten, Acteurs. 2) die iet op eene kunstige wijze vervaardigt, bij voorb. artifices statuarum, Quintil. V, 12, i. e. Beeldhouwers: deus artifex mundi, Cic. Univ. 2, i. e. werkmeester: natura artifex, Cic. Nat. D. II, 22: van daar in 't gemeen, die iet veroorzaakt, maakt enz., oorzaak, stichter enz., bij voorb. consuetudo artifex suavitatis, Cic. Or. 48: sceleris, Senec. Agam. 983: van daar artificem probum, schertsend, Ter. Phorm. II, 1, 29, i. e. dat hebt gij heerlijk uitgedacht! gij hebt daar wat fraais uitgericht, scil. nuptiarum. 3) die bekwaamheid ergens in bezit, bekwaam, bij voorb. artifex tractandi plebem, Liv. VI, 36: dicendi, Cic. Or. I, 61 voluptatum comparandarum, Cic. Fin. II, 11: animorum tractandorum, Quintil. XI, 1: ad corrumpendum judicium, Cic. Verr. V, 71: faciendarum amicitiarum, Senec. Ep. 9: ook met den Infinitivus: artifex sequi, Perf. Prol. 11: van daar 4) die allerhande listige middelen en streeken kan bedenken, listig, bij voorb. artificem probum, Terent. Phorm. II, 1, 29: zie hier voor; scelus artificis, Virg. Aen. II, 125. XI,

407. Ook 5) equus artifex, Ovid. Art. III, 556, bekwaam, bereden, paard. 6) Adjective, kunstig gemaakt, kunstig, bij voorb. motus, Quintil. IX, 4: vultus, Perf. V, 40: dimicatio, Plin. Hist. Nat. VIII, 40: argutiae, Ibid. X, 29: artifici temperamento, Ibid. XII, 25.

ARTĬFĬCIĀLIS, e, kunstig, naar de kunst ingericht, bij voorb. ratio, Quintil. VI, 4: genus probationis, Ibid. XII, 8 extr.

ARTĬFĬCIĀLĬTER, Adv., kunstig, naar de kunst, bij voorb. se gerere, Quintil. II, 17.

ARTĬFĬCIŌSĒ, Adv., kunstig, Cic. Or. I, 41: artificiosius, Cic. Nat. D. II, 22: artificiosissime, Auct. ad Herenn. IV, 4.

ARTĬFĬCIŌSUS, a, um, 1) kunstig, kunstrijk, kunst bezittende, bij voorb. ignis, Cic. Nat. D. II, 22: natura, Ibid.: rhetores artificiosissimi, Cic. Invent. I, 35: Quod si artificiosum est intelligere, Auct. ad Her. IV, 4. 2) kunstig, d. i. door kunst geleerd, bij voorb. genera divinationum, Cic. Div. I, 33. 3) kunstig, d. i. met kunst gemaakt, bij voorb. opus, Cic. Nat. D. II, 55. 4) kunstig, d. i. in de kunst bestaande, bij voorb. res, Cic. Fin. II, 5: dus ook opus en genera divinationum, zie hier voor.

ARTĬFĬCIUM, i, n. 1) de beoefening van zijne kunst of handwerk, de gewoonlijke verrichting van iemand, de kunst, het handwerk, dat hij drijft, het ambacht van iemand, wanneer het eenige kunst vereischt, bij voorb. Jam de artificiis, Cic. Off. I, 42: opifices sua artificia tueri possent, Cic. Fin. III, 2: artificium oblivisci, Cic. Rosc. Am. 17: scire plura artificia, Pand. XXXII, 1, 65: exercere artificium, Ib. XXXVIII, 1, 38: accusatorium, Cic. Rosc. Am. 17: metuo ne artificium tuum tibi parum prosit i. e. handwerk van een' Rechtsgeleerden. Cic. ad Div. VII, 13: van daar ancillare artificium, Cic. Tusc. V, 20, meiden verrichting: 2) de kunst, als eene hoofdsom der regelen, die tot eene wetenschap behooren, bij voorb. esse non eloquentiam ex artificio sed artificium ex eloquentia natum, Cic. Or. I, 32: componere artificium de jure civili, Ibid. II, 19 extr., i. e. kunstig samenstel. 3) elke kunst of bekwaamheid, bij voorb. simulacrum singulari artificio perfectum, Cic. Verr. IV, 33: artificii cupidum, non argenti. Ibid. 21, i. e. kunst daar aan, kunstige arbeid: omnia summo artificio facta, Ibid.: metuo, ne artificium tuum tibi parum prosit, Cic. ad Div. VII, 13: zie hier voor. 4) elke uitgedachte list, listige wending, listig middel, streeken, ranken, in 't goede en kwaade, bij voorb. in zeegevechten, Caes. B. C. I, 58: non virtute — vicisse, sed artificio quodam, Caes. B. G. VII, 29: opus est — artificio quodam singulari, Cic. Verr. IV, 40: erudita artificio simulationis, Cic. Planc. 9: artificium excogitandum est, Cic. ad Div. IX, 16: quorum artificiis effectum est, ut cet., Caes. ad Oppium in Cic. Epist. ad Att. IX, post Ep. 6, i. e. ranken, streeken.

ARTĬO, ivi, itum, 4. 1) instaan, inpersen, of voegen, bij voorb. surculum, Cato R. R. 40 tweemaal en 41. 2) i. e. arte (artibus) instruo: van daar artitus i. e. (bonis) artibus instructus, Fest. Ook willen sommigen Plaut. Asin. III, 2, 19, voor astutos lezen artitos.

ARTĪTUS, a, um, zie Artio.

ARTO, avi cet., zie Arcto.

ARTOCRĔAS, ătis, n. een zeker eten uit brood en vleesch, Perf. VI, 50.

ARTOLAGĂNUS, i, m. eene soort van smakelijke brooden of koeken enz., Cic. ad Div. IX, 20. Plin. H. N. XVIII, 11.

ARTOPTA, ae, f. 1) misschien een pan, om er eene soort van fijn brood in te bakken, Plaut. Aul. II, 9, 4. Plinius H. N. XVIII, 11 med., haalt deze plaats aan, maar schijnt vervolgends artopta voor een zeker soort van bakker te gebruiken: 2) een bakker, die fijn brood bakt, zie n. 1: reverentia artoptae, Juvenal. V, 72, voor dezen bakker, gevolglijk voor het witte brood: 3) eene soort van fijn brood, Juvenal. V, 72, zie n. 2; doch sommige Edd. hebben artocopi.

ARTOPTĪCIUS, of **ARTOPTĪTIUS**, a, um, i. e. in de Artopta gebakken, bij voorb. panis, Plin. H. N. XVIII, 11 med.

ARTRO, are, zie Aratro.

ARTUS, us, m. 1) de samenvoeging van twee leden, aan dieren en menschen ligchamen, het gewricht, bij voorb. digitorum contractio facilis — propter artus, Cic. Nat. D. II, 60: artus moti loco, Quintil. 6 praef.: membra & artus, Suet. Calig. 28. Gell. XX, 1: cf. Lucret. II, 282. Doch hier kan artus bij membra ook tot n. 2. behooren. Van daar dolor artuum, Cic. Brut. 60, i. e. jicht. 2) het lid: en Plur. de leden, bijzonder de groote, bij voorb. omnibus artubus contremisco, Cic. Or. I, 26: artus corrumpere, Ovid. Her. XX, 117: doch, het kan ook het ligchaam zijn: cf. Cic. Nat. D. II, 55 extr. Ook van boomen enz., bij voorb. van wijnstokken, Plin. H. N. XIV, 1 med. Van daar Plur. artus voor corpus, bij voorb. salsus per artus sudor iit, Virg. Aen. II, 173: cf. 253. 3) Tropisch, bij voorb. sapientiae, Q. Cic. de petit. consf. 10, i. e. kracht, sterkte. Not. Plur. artua voor artus, Plaut. Men. V, 2, 102.

ARTUS, a, um, zie Arctus in Arceo.

ARVĀLIS, e, i. e. ad arva pertinens. Van daar Fratres arvales waren een Collegie van twaalf Priesteren, die jaarlijks voor de veldvruchten offeren moesten, Varro L. L. IV, 15. Gell. VI, 7 extr. Plin. H. N. XVIII, 2 in.

ARVĔHO, ĕre, voor **ADVEHO**, Cato R. R. 135 extr. 138.

ARVIGA of **HARVIGA**, Hariga of Arviga, ae, f. een offerbeest of een stier, Varr. L. L. IV, 19. Donat. ad Terent. Phorm. IV, 4, 28.

ARVIGNUS i. e. arietinus, Varr. L. L. IV, 19.

ARVĪNA, ae, f. smeer, vet, spek, Virg. Aen. VII, 627.

ARŬLA, ae, f. 1) een klein altaar, altaartjen, Cic. Verr. IV, 3. 2) opgehoopte aarde, aardhoop, Plin. H. N. XVII, 11 in.

ARULATOR, zie Arrilator.

ARUM, zie Aros.

ARUNCUS, i, m. de baard der geite, Plin. H. N. VIII, 50.

ARUNDĬFER, (Harund.), a, um, riet dragende, bij voorb. caput, Ovid. Fast. V, 637.

ARUNDĬNACĔUS, (Harund.), a, um, het riet gelijk, bij voorb. folium, Plin. H. N. XVIII, 7.

ARUNDĬNĒTUM, (Harund.), i, n. een rietenbosch, Cato R. R. 6 en 24. Varr. R. R. I, 6 en 24. Plin. H. N. X, 8.

ARUNDINEUS, (Harund.), a, um, 1) van riet of fchelf, Virg. 2) riet gelijk, bij voorb. radix, Plin. H. N. XXIV, 6.

ARUNDINOSUS, (Harund.), a, um, vol riet of fchelf, Catull. 36, 13.

ARUNDO of **HARUNDO**, inis, f. 1) een waterplant, riet, of fchelf genoemd, bij voorb. oculos arundinis feri, Varr. R. R. I, 24: equitare in arundine longa, Horat. Sat. II, 3, 248: fluvialis, Virg. Georg. II, 414: glauca, Virg. Aen. X, 205: procera, Ovid. Met. XIII, 891: het is eigenlijk onderfcheiden van canna, het welk kleiner en flechter, of de verbasterde arundo is, zoo als, bij voorb. Colum. VII, 9 med. zegt degeneris arundinis, quam vulgus cannam vocat: en Ibid. IV, 32: gracilis & cannae fimilis arundo: ook Ovid. Met. VIII, 337: longa parvae fub arundine cannae: echter verwisfelen de Ouden arundo en canna, bij voorb. Ovid. Met. I, 706, cf. 707: want v. 706. ftaat cannas en v. 707. arundine van dezelfde zaak. 2) dewijl het riet der Ouden aan het tegenwoordige Spaanfche riet gelijk, en gevolglijk veel dichter was, dan het onze; zoo gebruikten zij het overal toe, bij voorb. a) tot hengels: van daar een hengelroede, Tibull. II, 7, 5. Ovid. Met. XIII, 923: van daar moderator arundinis, Ovid. Met. VIII, 856, i. e. een visfcher. b) om vogels te vangen: een lcimroede, Plaut. Bacch. I, 1, 17. Petron. 109: Martial. XIV, 218. c) om te fchrijven; eene fchrijfpen, Perf. III, 11. Martial. I, 4. d) tot pijlen: van daar een pijl, Virg. Aen. IV, 73. VII, 499. e) om te blazen: van daar een rietpijp, Virg. Ecl. VI, 8. Ovid. Met. XI, 154. Suet. Caef. 32: cf. Plin. H. N. XVI, 36, alwaar hij van het gebruik hier toe en tot andere dingen fpreekt. f) ook, gelijk wij de rotting, om te flaan, Petron. 134. g) tot paelen, Varr. R. R. I, 8 in., om de fpinnewebben af te weeren, Plaut. Stich. II, 3, 23: om er deken mede te dekken, Liv. XXXV, 27 in.: cf. Plin. Hift. Nat. XVI, 36 in.

ARUNDULATIO of **HARUNDULATIO**, onis, f. de onderftutting der boomen door rietftaken, Varr. R. R. I, 8, 3.

ARUSPEX, zie Harufpex.

ARUTENA, zie Arytena.

ARVUS, a, um, (voor aruus, a, um, zoo als riguus, irriguus, contiguus cet. vervolgends door de fchielijke uitfpraak arvus cet.), geploegd, of er toe beftemd, om geploegd te worden, bij voorb. ager arvus, Plaut. Truc. I, 2, 47: van daar arva fcil. terra, bij voorb. omnes arvas obterunt, Naev. ap. Non. Van daar arvum, Subftantive, 1) een veld, dat beploegd en gevolglijk bezaaid is, of nog bezaaid moet worden: akkerveld, zaadveld, akker, bij voorb. Prata & arva, Cic. Nat. D. I, 44: ex arvo male confito, Varr. R. R. I, 7: Numidae pabulo pecoris magis quam arvo ftudent, Sall. Jug. 90 (95) in.: fundus me pafcat arvo, Horat. Ep. I, 16, 2: arvum fertile, Ovid. Pont. IV, 15, 7: arva olivifera, Ovid. Faft. III, 151: uvifera, Sil. VII, 207: arva fubigere, Virg. Georg. I, 125: van daar Tropisch, bij voorb. arvum genitale, Virgil. Georg. III, 136: arvum muliebre, Lucret. IV, 1101, voor partes genitales. 2) ook is arvum het gewest, bij voorb. quafi jaceamus in arvo, Ovid. Pont. IV, 7, 3: dus ook arva de gewesten, landouwen, velden; ftaat dikwijls bij Dichters, bij voorb. laeta arva, (in Elyfium), Virg. Aen. VI, 744: ultima, Ibid. 477: Sicula, Ibid. V, 702: van daar zelfs arva Neptunia, Virg. Aen. VIII, 695, voor mare.

ARX, cis, f. 1) elke hoogte, bij voorb. een berg enz.: van daar feptem arces, Virg. Georg. II, 535, i. e. colles: arces Riphaeas, Ibid. I, 240, i. e. bergen, hoogten: dus ook Parnaffi conftitit arce, Ovid. Met. I, 467: impofitum arci fublimi oppidum, Petron. 116: van daar arx coeli, Virg. Aen. I, 250 (254): igneae, i. e. coelum, Horat. Od. III, 3, 10: cf. Ovid. Trift. V, 3, 19. Van daar het opperfte in eene zaak, bij voorb. arx corporis i. e. caput, Senec. Oedip. 185. Claudian. in IV Confulat. Honor. 234. 2) bijzonder eene verfterkte hoogte, en in 't gemeen eene vesting, kasteel, flot, bij voorb. arcem retinuit, Cic. Or. II, 67: arcem munire, Cic. Pif. 34. Nep. Timol. 3: cf. Nep. Them. 2: van daar Tropisch, a) alles, waar door iets befchermd of gedekt wordt, bij voorb. tegen geweld, onrecht enz., als 't ware, een borstweering, een fchut, bij voorb. dus heet Afrika bij Cicero Ligar. 7: arx provinciarum i. e. voormuur, borstweering, befchutting: dus ook arx amicorum, Cic. in Caecil. 5: omnium gentium, Cic. Catil. IV, 6: legis, Cic. Cluent. 57. b) gevolglijk, hetgeen, daar eene zaak of wijsgeerige Secte voornamelijk op fleunt, bij voorb. in arcem caufae invadere, Cic. ad Div. I, 9. §. 15: arcem Stoicorum defendis, Cic. Div. I, 6, als 't ware, het hoofdbolwerk, voormuur, d. i. hoofdpunt, hoofdzaak enz.: caput & arx belli, Liv. XXVIII, 42, i. e. hoofdwerk. 3) arces de grenzen, bij voorb. avertis Romanis arcibus Indum, Virg. Georg. II, 172: doch Romanis arcibus kan ook de Ablativus zijn, door Romeinfche voormuuren, d. i. troepen.

ARYTENA of contr. **ARTENA**, ae, f. een fchepvat, Feft. Men vindt ook Arutena, bij voorb. Lucil. ap. Charif.

AS, affis, m. beteekent eigenlijk één, bij voorb. adjecto affe, Vitruv. III, 1, ten zij dit tot n. 2. behoort: van daar een één, in zoo verre het een geheel uitmaakt. Van daar 1) de As, d. i. een Romeinfche kopermunt, die ten tijde van Cicero omtrent vier van onze duiten goldt: zij werdt in twaalf Unciae i. e. twaalf twaalfdeelen verdeeld; deze heeten uncia i. e. één twaalfdeel: fextans twee twaalfdeelen, of twee unciae: quadrans drie twaalfdeelen, of drie unciae; triens vier twaalfdeelen of unciae: quincunx vijf twaalfdeelen of unciae: femis zes twaalfdeelen of unciae of een half: feptunx zeven twaalfdeelen of unciae: bes acht twaalfdeelen of unciae: dodrans negen twaalfdeelen of unciae: dextans tien twaalfdeelen of unciae: deunx elf twaalfdeelen of unciae: gevolglijk twaalf twaalfdeelen of unciae maken eene As. Oorfpronglijk was de As een pond zwaar: vervolgends maakte men hem van tijd tot tijd ligter: te weten, in den eerften Punifchen oorlog was hij flechts twee Unciae of twee twaalfdeelen zwaar, gevolglijk een zesde deel ligter; in den tweeden Punifchen oorlog maar eene Uncia zwaar, gevolglijk twaalfmaal ligter geflagen, eindelijk woog hij maar een halve uncia i. e. vier en twintigmaal ligter, dan in oude tijden, bij voorb. affe modium populo dedit, Cic. Off. II, 17: crumena affium plena, Gell. XX, 1: quod non opus eft, affe carum eft, Cato ap. Senec. Ep. 94: perdere omnia ad affem, Hor. Ep. II, 2, 27, tot een penning (duiter) toe, d. i. alles met malkander. 2) elk geheel, dat dan ook in twaalf Unciae of twaalfdeelen gedeeld wordt, wanneer insgelijks uncia, fextans, quadrans, triens, quincunx, femis, feptunx, bes, dodrans, dextans, deunx in de bovengemelde beteekenis voorkomen, zie Ulpian. in Pandect. XXVIII, 5, 50, alwaar deze deelen bij één ftaan: bij voorb. a) van de ervenis, bij voorb. heres ex affe, Martial. VII, 65. Plin. Ep. V, 5. erfgenaam van het geheel, d. i. univerfeel erfgenaam: dus ook auferre hereditatem ex affe i. e. geheel, Pandect. XXXIV, 9, 2: heres ex deunce, Cic. Caecin. 6, i. e. die elf twaalfdeelen erft. b) ook in andere dingen, bij voorb. in affem over het geheel, Colum. II, 13, 7. Pandect. XLII, 7, 1: of geheellijk, bij voorb. vendere, Pand. XX, 6, 9, waar toe ook het voorgaande behoort, XLII, 7, 1: dus ook in affe, i. e. in 't geheel, geheellijk, Colum. II, 13 extr.: ex affe geheellijk, Pandect. II, 8, 15. en meermaalen. 3) bijzonder eene bepaalde geheel maat of gewigt, voor zoo verre zij in twaalfdeelen pleegt gedeeld te worden: wanneer dan de genoemde deelen: uncia een twaalfdedeel; fextans twee twaalfdedeelen enz., weder gewoon zijn, bij voorb. a) een pond, Ovid. Med. Fac. 55, wanneer dan uncia twee lood bedraagt enz. b) een morgen akkers of Jugerum, Colum. V, 1, 12: hoc eft As, men vergelijke daar mede §. 8. alwaar daar voor jugerum ftaat: dus ook Plin. Hift. Nat. XVIII, 19: profcindi femiffem, iterari affem: c) een voet, Colum. V, 3. §. 2, 3 en 5. Eenige Wiskunftigen noemen ook as een geheel van zes deelen, welke fextans, triens, femiffis, bes, quintarius heeten, Vitruv. III, 1. Not. Men vindt ook Nomin. affis voor as, bij voorb. Donat. ad Terent. Phorm. I, 1, 9.

ASA voor **ARA** ftaat in eene oude wet in Gell. IV, 3 extr.

ASAROTUM, i, eene foort van vloer, die uit fteenen, als dobbelfteenen, van allerhande kleur beftaat, Stat. Sylv. I, 3, 56. Van daar oecos afarotos, Plin. H. N. XXXVI, 25, i. e. een daar mede verfierd huis.

ASBESTINUM, i, n. fcil. linum een foort van onverbrandbaar linnen, Plin. H. N. XIX, 1.

ASBESTOS, i, fcil. gemma een zekere fteen, anders Amiänth genoemd, Plin. H. N. XXXVII, 10: bij zal onverbrandbaar zijn, Solin. 7 (12).

ASCALABOTES, ae, m. een foort van hagedisfen, Plin. H. N. XXIX, 4.

ASCAULES, ae, m. misfchien een doedelzakfpeeler, Martial. X, 3, 8.

ASCENDIBILIS, **ASCENDO**, **ASCENSIO**, **ASCENSOR**, **ASCENSUS**, us, zie Adfcendibilis, Adfcend. cet.

ASCENSUS, a, um, zie Adfcendo.

ASCIA, ae, f. 1) een fchaaf, timmermansfchaaf of bijl, Cic. Leg. II, 23 e leg. XII. Tab.: ook Plin. H. N. VII, 56. XVI, 40: ook werdt zij gebruikt, om de kalk om te roeren, gevolglijk voor een mortelkruk, Vitruv. VII, 2. Pallad. I, 14: 2) ook ftaat zij als een werktuig bij den akkerbouw, Pallad. I, 43: wanneer het eene foort van bijl of houweel is.

ASCIO, are, met de timmermansbijl houwen, bij voorb. lignum: dus ook calcem, Vitruv. VII, 2.

ASCIO, ire, zie Adfcio.

ASCISCO, **ASCITUS**, zie Adfcifco cet.

ASCIUS, a, um, zonder fchaduw, bij voorb. loca, Plin. H. N. II, 73.

AS-

ASCOPERA, ae, f. *een lederen zakjen of beurs, in de gedaante van een valies, op reize, een buidel*, Suet. Ner. 45.

ASCRIBO, **ASCRIPTIO**, **ASCRIPTICIUS**, **ASCRIPTIVUS**, **ASCRIPTOR**, *zie* Adscribo, Adscript. cet.

ASCRIPTUS, a, um, *zie* Adscrib.

ASELLA, ae, *ezelin, ezeltjen of ezel*, Ovid. Art. III, 290.

ASELLUS, i, m. 1) *een kleine ezel, ezeltjen: dit staat gemeenlijk voor* Asinus *een ezel*, Cic. Att. I, 16 post med. Virg. Georg. II, 273: 2) *een zekere lekkere zeevisch*, Plin. H. N. IX, 17. Ovid. Halieut. 131: *van daar* post asellum diaria non sumo, *als een spreekwoord*, Petron. 24, i. e. *ik lust geen roggenbrood na pastijen.* 3) *ook heeten twee starren in den kreeft* aselli, Plin. H. N. XVIII, 35 med. Hygin. Astron. II, 23.

ASILUS, i, m. *Een soort van groote vliegen, die het vee steken: Bremsen, paardenvliegen*, Virg. Georg. III, 146. Plin. H. N. XI, 28. Not. Seneca *gelooft*, Ep. 58 in., *dat dit woord in zijn tijd buiten gebruik is geraakt.*

ASINA, ae, f. *eene ezelin, bij voorb.* ex equo & asina fit hinnus, Varr. R. R. II, 8: Mammae asinis a fetu dolent, Plin. H. N. XI, 40, *voor* asinabus, *omdat hier geene dubbelzinnigheid is.*

ASINALIS, e, *ezelachtig, den ezel toekomende, voor hem passende enz., bij voorb.* verecundia, Apul. Met. IV. p. 153. Elm.

ASINARIUS, a, um, *met ezels zich bezig houdende, daar toe behoorende enz., bij voorb.* mola asinaria, Cato R. R. 10, i. e. *die door een ezel omgedreven wordt*, Substantive, Asinarius scil. pastor *of* servus *een ezelhoeder, ezeldrijver*, Varr. R. R. I, 18. Cato R. R. 10. Suet. Aug. 96. *Ook heet eene Comedie van* Plautus Asinaria scil. fabula, comoedia: *ook heet eene straat* via asinaria: *ook eene poort te* Rome porta asinaria.

ASININUS, a, um, 1) *van ezelen, bij voorb.* pullus *een jonge ezel*, Varr. R. R. II, 8: lac, Plin. H. N. XXVIII, 14: pilus, Ibid. VIII, 21: 2) asinina pruna, *een soort van slechte pruimen*, Ibid. XV, 13.

ASINUS, i, m. 1) *een ezel, een bekend dier*, Cic. Nat. D. II, 64. Colum. VII, 1. Not. *hij werdt aan* Priapus *geöfferd*, Hygin. Astron. II, 23: *ook* Ovid. Fast. VI, 345, 346: *doch, deze verzen komen den Uitleggeren voor onëcht te zijn:* Asinus ad lyram, *een spreekwoord: hij is er zoo geschikt toe als een ezel voor de lier.* 2) *ook is het, gelijk bij ons, de benaming van een dom onnozel mensch*, Cic. Pis. 30. Plaut. Pseud. I, 2, 4. Cic. Att. IV, 5: *ook anders bij schelden, bij voorb.* asinum tantum, Terent. Eun. III, 5, 50, *een zoo groote ezel, d. i. kerel.*

ASINUSCA, *een soort van slechte wijndruiven*, Plin. H. N. XIV, 3.

ASIO, onis, m. *een soort van uilen; misschien de oor-uil*, Plin. H. N. X, 23. XXIX, 6.

ASOTIA, ae, f. *zwelgerij, een liederlijk, woest, leven*, Gell. X, 17.

ASOTUS, i, m. *een in den hoogsten graad liederlijk en ongebonden mensch, een slemper, zwelger*, Cic. Fin. II, 7 *en* 8. Nat. D. III, 31.

ASPALATHUS, i, 1) *een zekere doornstruik*, Plin. H. N. XII, 24: *men maakte er olie uit*, Ibid. XV, 7: *ook diende hij, om gekruiden wijn* (vinum aromatites) *te maken*, Ibid. XIV, 16 in. 2) *ook een andere struik*, Plin. H. N. XXIV, 13.

ASPARAGUS, i, m. *Aspergies, spergies*, Plin. H. N. XIX, 4 *en* 8. Juvenal. XI, 69: *ook vindt men* Aspharagus, Apulej. de herb. 84.

ASPARGO, *zie* Adspergo.

ASPECTABILIS, **ASPECTAMEN**, **ASPECTIO**, **ASPECTO**, **ASPECTUS**, us, *zie* Adspect. cet.

ASPECTUS, a, um, *zie* Adspicio.

ASPELLO, *zie* Abspello.

ASPER, a, um, 1) *ruw, oneffen, niet glad, bij voorb.* locus, Cic. Partit. 10. Plin. Hist. Nat. III, 5: *van daar* aspera (*misschien* scil. loca) i. e. *ruwe plaatzen, ruw gewest*, Suet. Tib. 60: *dus ook* asperrima insularum, Suet. Tit. 8: *verder* arteria aspera, Cic. Nat. D. II, 54. Cels. IV, 1, i. e. *luchtpijp:* manus, Martial. VI, 13: numus, i. e. *nieuw, nog niet afgesleten*, Suet. Ner. 44: *van daar in 't gemeen, oneffen, eene ongelijke oppervlakte hebbende, bij voorb.* poculum asperum signis, Virg. Aen. IX, 263: cf. V, 267, i. e. *met beelden bezet, of van verheven werk:* mare asperum, Liv. XXXVII, 16. Virg. Aen. VI, 351, i. e. *onstuimig: van daar* oratio aspera, Cic. Or. 5, *als niet alles op eene vloeijende wijze samenhangt.* 2) *rauw of hard van gedrag, eigenzinnig, niet buigzaam, niet bevallig, bij voorb.* homo, Horat. Art. 163. Cic. Planc. 16: *ook met den Infinitivus, bij voorb.* asper frena pati, Sil. III, 387: 3) *ruw, rauw, hard, wild, wreed, gruwzaam, bij voorb.* bos, Virg. Georg. III, 57: lupus, Ovid. Met. XI, 402: *dus ook misschien* virgo, Virg. Aen. XI, 664: *ook van zaken, bij voorb.* odium, Virg. Aen. II, 96: fata, Ibid. VI, 883: saecula, Ibid. I, 291 (295): 4) *ruw, of punten hebbende, stekende, bij voorb.* barba, Tibull. I, 9, 32: sentes, Virg. Aen. II, 379: rubus, Ibid. Georg. III, 89: *van daar van den smaak of reuk: ruw, hard, bijtende, bij voorb.* vinum, Terent. Heaut. III, 1, 39: allium asperi saporis, Plin. H. N. XIX, 6: piper asperrimum, Ibid. XII, 7: herba asperrimi gustus, Ibid. XXV, 13: herba odoris asperi, Ibid. XXVII, 8: *van daar Tropisch, ruw of bijtende, bij voorb.* facetiae asperiores, Cic. Planc. 14: verba, Ovid. Pont. II, 6, 8: Licinius asper, maledicus, Cic. Brut. 34: 5) *ruw, d. i. onäangenaam, walglijk, lastig, streng, hard, bedenklijk, bij voorb.* tempora, Cic. Balb. 9: sententia asperior, Liv. III, 40: res asperae, *ruwe omstandigheden, d. i. ongelukkige*, Cic. Offic. I, 23. Sall. Cat. 10: negotium, Sall. Jug. 93 (103): hyems asperrima, Vellej. II, 113: mare, Liv. *en* Virg., *zie boven:* lex, Quintil. IV, 3: victus, Plaut. Capt. I, 2, 85: *ook hard, ten aanzien der levenswijze, den arbeid en moeilijkheid, gevolglijk arbeidzaam, bezig enz., bij voorb.* gens laboribus & bellis aspera, Justin. II, 3: virtus, Sil. VII, 51: Carthago studiis asperrima belli, Virg. Aen. I, 14 (18): 6) *ruw, d. i. ruw klinkende, bij voorb.* vox aspera, Quintil. X, 3, i. e. *van de ruwheid van keel voortspruitende: dus heet ook de letter* R aspera litera, Ovid. Fast. V, 481: *van daar* spiritus asper *in de Grammatica*, Priscian. 7) *ruw, d. i. ruw makende, bij voorb.* aspera tussis, Martial. XI, 87, 1.

ASPERE, Adv., *rauw, streng, onäangenaam, hard, gevoelig, op eene rauwe, strenge, gevoelige, wreedewijze, bij voorb.* accusare, Cic. ad Div. I, 5: tractare aliquem, Cic. Qu. Fr. II, 6: maledicta dicere, Cic. Planc. 13: asperius scribere de aliquo, Cic. Att. IX, 15: asperrime saevire in aliquem, Vellej. II, 7.

ASPERGO, Subst. & Verb., *zie* Adspergo.

ASPERITAS, atis, f. 1) *de rauwheid of ruwheid, bij voorb.* a) saxorum, Cic. Nat. D. II, 39: viarum, Cic. Phil. IX, 1: locorum, Sall. Jug. 75 (78). Liv. XXX, 12: faucium, Plin. H. N. XXX, 4: *van daar* asperitas *de ruwe keel, heeschheid, schorheid*, Ibid. XXVII, 12 extr.: b) vini, Plin. H. N. XIV, 19, i. e. *de ruwe smaak: dus ook* aceti, Ib. IX, 35: pomi, Ibid. XII, 10: aquarum, Ibid. 9: c) vocis, Lucret. IV, 546: soni, Tacit. Germ. 3: *van daar* asperitas *de ruwe keel, heeschheid, schorheid, bij voorb.* bibitur (rhacoma) contra asperitates, Plin. H. N. XXVII, 12 extr. 2) *ruwheid, hardheid, onverdraaglijkheid, bij voorb.* verborum, Ovid. Met. XIV, 520, i. e. *harde woorden:* rerum, Cic. Or. I, 1, i. e. *van omstandigheden:* naturae, i. e. *de harde, onvriendelijke, onäangename inborst*, Cic. Amic. 23: *dus ook* cujus asperitatem sic veritus est, Nep. Att. 5: belli, Sall. Jug. 29 (31): artibus ingenuis asperitas fugit, Ovid. Pont. I, 6, 8, i. e. *ruwheid, wildheid, hardheid:* 3) asperitas judicialis verborum, Cic. Or. II, 15, *de ruwheid in gerechtelijke redenen, d. i. afgebroken voordragt; niet vloeijende.*

ASPERITER *voor* **ASPERE**, *bij voorb.* cubare, Naev. ap. Non.

ASPERITUDO *en meermaalen* contr. **ASPRITUDO**, inis, f. *de ruwheid, bij voorb.* oculorum, Cels. VI, 6. n. 26: linguae, Ibid. VII, 23: calculi, Ibid. 26: jugi (i. e. montis), Apul. Met. I in.

ASPERNABILIS, e, *verächtlijk, bij voorb.* cognitio, Gell. XVI, 8: facere aliquem aspernabilem, Acc. ap. Non.

ASPERNATIO, onis, f. *verächting, versmading, verwerping*, Cic. Tusc. IV, 14. Senec. Ep. 121 extr.

ASPERNOR, atus sum, ari, 1) *verächten, versmaden, verwerpen*, aliquem *of* rem, *bij voorb.* malos homines, Cic. Pis. 20: sententiam alicujus, Cic. Acad. IV, 48: virtutem, Cic. Rab. Post. 16: sermonem alicujus, Cic. Cluent. 16: proscriptionem, Cic. Rosc. Am. 53: dolorem, Cic. Fin. II, 10: philosophiam, Cic. Or. II, 37: conditionem, Nep. Cim. 1. *Ook staat het met* contemnere, *bij voorb.* aspernari, contemnere, negligere querimonias, Cic. Verr. IV, 51: preces, Cic. Sext. 13. 2) *verächtlijk verwerpen, afwijzen, bij voorb.* furorem & crudelitatem ab aris, Cic. Cluent. 69: *ook kan men het een en ander uit* n. 1. *hier toe brengen.* Not. Passive, *bij voorb.* pauper aspernatur, Cic. in Fragm. ap. Priscian.: regem ab omnibus aspernari, Auct. B. Afric. 93: quem aspernatum, Liv. XXXIV, 40. Not. *Ook met den Genitivus, bij voorb.* aliarum gentium, Liv. XXIX, 39 in.

ASPERO, avi, atum, are, 1) *ruw, oneffen, ongelijk maken, bij voorb.* tabulam lapidibus aut ferro, Varr. R. R. I, 52: *dus ook* specillum asperatum, Cels. VI, 6: *dus ook* asserculos, Colum. VIII, 3: undas, Virg. Aen. III, 285, i. e. *onstuimig maken:* Apes asperantur, Varr. R. R. III, 16, 20, *als zij ziek worden. Dus ook* compositionem orationis, Quinti-

Digitized by Google

til. IX, 4, i. e. *ongelijk maken.* 2) *aanblazen, heviger maken, bij voorb.* iram, Tacit. Hiſt. II, 48: ignem, Val. Flacc. V, 368: aliquem, Tacit. Ann. I, 72, i. e. *aanhitſen, vertoornen: van daar wetten, ſcherper maken,* ſagittas, Tacit. Germ. 46.

ASPERSIO, ASPERSUS, *zie* Adſperſ.

ASPHALTION, i, n. *een ſoort van klaver met groote bladen,* Plin. H. N. XXI, 9: cf. Colum. XVI, 17, 2.

ASPHALTITES LACUS, *ook enkel* Aſphaltites, ae, m. *de doode zee in* Palaeſtina, Plin. H. N. V, 15 *en* 16.

ASPHODĔLUS, i, m. *Aſfodil of aſfodillekruid, zeker kruid,* Plin. H. N. XXI, 17. XXII, 22: *ook heet het* Aſphodilus, Pallad. I, 37 in.

ASPICIO, *zie* Adſpicio.

ASPIRAMEN, ASPIRATIO, ASPIRO, *zie* Adſpir.

ASPIS, idis, f. *een ſoort van kleine vergiftige ſlangen, adder enz.,* Cic. Rab. poſt. 9. Nat. D. III, 19. Lucan. IX, 701.

ASPORTATIO, onis, f. *de wegzending, wegvoering,* Cic. Verr. IV, 49 extr.

ASPORTO *of beter* ABSPORTO, avi, atum, are, *wegvoeren, wegzenden, wegbrengen, bij voorb.* virginem, Plaut. Rud. prol. 67: ancillam trans mare, Plaut. Merc. II, 3, 19: cf. Ter. Phorm. III, 3, 18: literas ex Sicilia, Cic. in Caecil. 9: ſimulacrum, Cic. Verr. IV, 49: multa de ſuis, Cic. Parad. I, 2: ſua omnia Troezenem, Nep. Them. 2.

ASPRĒDO, inis, f. *de ruwigheid,* Celſ. V, 28. n. 2 in. *en* n. 15 in.

ASPRETUM, i, n. *een ruwe, oneffene oord,* Liv. IX, 24. XXXV, 28.

ASPRITUDO, *zie* Aſperitudo.

ASSA, *zie* Aſſus, a, um.

ASSAMENTUM, i, 1) *beſchot, d. i. bekleeding met planken, bij voorb.* cardinibus aſſamentisque portarum, Plin. H. N. XVI, 40 med., *doch, het kunnen ook planken zijn:* Harduin *leest* craſſamentis *uit* Codd. MSS. 2) *een plank, zie* n. 1.

ASSĀRIUS, a, um, *bij voorb.* daps aſſaria i. e. aſſanda, Cato R. R. 132.

ASSARIUS, i, *voor* As, Varr. L. L. VII, [illegible].

ASSECLA, ASSECTATIO, ASSECTATOR, ASSECTOR, ASSECULA, ASSECUTOR, *zie* Adſecla, Adſect. cet.

ASSENSIO, ASSENSOR, ASSENSUS, *zie* Adſenſ. cet.

ASSENTATIO, ASSENTATIUNCULA, ASSENTATOR, ASSENTATORIE, ASSENTATRIX, ASSENTIO, ASSENTIOR, ASSENTOR, *zie* Adſentatio, Adſent. cet.

ASSEQUOR, ASSEQUUTUS, *zie* Adſequor.

ASSER, ĕris, m. *een ſtange, lat, paal, bij voorb.* aſſeres in terra defigebantur, Caeſ. B. C. II, 2: Liv. XLIV, 5: cf. XXX, 10. XXXVIII, 5: lecticarii cum aſſeribus, i. e. *met de latten of boomen, waar zij de draagkoes mede droegen,* Sueton. Calig. 58: *dus ook* Juven. III, 245. VII, 132.

ASSERCŬLUM, i, n. *en* ASSERCŬLUS, i, m. *een kleine ſtange of latjen,* Cato R. R. 12 *en* 152. Colum. VIII, 3, 6. XII, 50, *alwaar* aſſerculos *ſtaat.*

ASSERO, ASSERTIO, ASSERTOR, ASSERTORIUS, ASSERVIO, ASSERVO, ASSESSIO, ASSESSOR, ASSESSURA, ASSESSUS, ASSESTRIX, *zie* Adſero, Adſ. cet.

ASSEVERANTER, ASSEVERATE, ASSEVERATIO, ASSEVERO, ASSIBILO, *zie* Adſever. cet.

ASSICCESCO, ASSICCO, *zie* Adſicceſco cet.

ASSICULUS, *zie* Axiculus.

ASSIDEO, ASSIDO, ASSIDUE, ASSIDUITAS, ASSIDUO, ASSIDUUS, *zie* Adſid. cet.

ASSIGNATIO, ASSIGNATOR, ASSIGNIFICO, ASSIGNO, *zie* Adſign. cet.

ASSILIO, *zie* Adſilio.

ASSIMILANTER, ASSIMILATIO, ASSIMILIS, ASSIMILITER, ASSIMILO, *zie* Adſimil. cet.

ASSIMULO, ASSIMULATIO cet., *zie* Adſimilo cet.

ASSIPONDIUM, i, n. *het gewigt van een pond,* Varr. L. L. IV, 36.

ASSIR i. e. *bloed, zoo als* Feſtus *zegt: van daar* Aſſiratum ſcil. vinum, *een drank uit wijn en bloed,* Feſt.

ASSIS *of* AXIS, m. & f. 1) *een bord, een plank, bij voorb.* aſſibus dentatis, Varr. R. R. I, 52: easque axibus religaverunt, Caeſ. B. C. II, 9. Edit. Oudend. *Verders* roboreis axibus compingitur ſolum, Colum. VI, 19. Edit. Geſner.: roboribus axibus conſtrata, Ibid. 30 in.: In legibus Solonis, quae axibus ligneis inciſae ſunt, Gell. II, 12 in.: quernis axibus, Plin. H. N. XXXVI, 25, i. e. *eiken planken: dus ook* axes quernae, Pallad. I, 9. 2) Aſſis *voor* as, *zie* As.

ASSISTO, *zie* Adſiſto.

ASSITUS, *zie* Adſitus.

ASSO, avi, atum, are, *van* aſſus, a, um, *braden, bij voorb.* ſuper iſtum ignem aſſari, Apulej. Met. II. p. 119. Elmenh.

ASSOCIO, ASSOCIUS, ASSOLEO, ASSONO, ASSUDO, ASSUDASSO, ASSUDESCO cet., *zie* Adſocio, Adſ. cet.

ASSUEFACIO, ASSUEO, ASSUESCO, ASSUETUDO cet., *zie* Adſuef. cet.

ASSUETUS, *zie* Adſuetus.

ASSŬLA, ae, f. *een ſpaan, ſpaentjen, ſtukjen hout, bij voorb.* taedae, i. e. *ſpaantjen (ſpaen) van pijnhout,* Plin. H. N. XXIX, 2: caeſis quercus aſſulis, Ibid. IX, 15: flos reſinae cum multa aſſula avulſus, Ibid. XVI, 11: foribus facere aſſulas, Plaut. Merc. I, 2, 20, i. e. *de deur in ſpaanders breken: ook van marmer, een ſtukjen of ſplinter, dat er afgaat,* Vitruv. VII, 6: 2) *een plankjen, bij voorb.* depictae minio aſſulae, Suet. Gramm. 11.

ASSŬLATIM, Adv., *ſpaangewijze, ſtukswijze, bij voorb.* aſſulatim foribus exitium adfero, Plaut. Capt. IV, 2, 52, i. e. *de deur in ſtukken ſlaan:* dedolabo aſſulatim viſcera, Plaut. Men. V, 2, 105.

ASSULOSE, Adv., *vol ſtukken, bij voorb.* frangi *in lange ſtukken of ſpaanders breken,* Plin. H. N. XII, 22.

ASSULTIM, ASSULTO, ASSULTUS, *zie* Adſult. cet.

ASSUMO, ASSUMTIO, ASSUMTIVE, ASSUMTIVUS, ASSUMTUS, *zie* Adſumo, Adſumt. cet.

ASSUO, *zie* Adſuo.

ASSURGO, *zie* Adſurgo.

ASSUS, a, um, 1) *gebraden, bij voorb.* aſſus pulmo, Plin. H. N. XXX, 15: ova, Scrib. Larg. comp. 221: res, i. e. *een gebraden ſpijze,* Celſ. II, 18, *alwaar* juruleuta *en* frixa *daar tegen geſteld worden: van daar* Aſſum, Subſtantive, *een gebraad, iets gebraden, bij voorb.* aſſum vitulinum, Cic. ad Div. IX, 20, *kalfsgebraad:* bubulum, Plaut. Curc. II, 3, 88: *zoo ſtaat* aſſa Plur. *meermaals, d. i. gebraden, gebraad,* Horat. Sat. II, 2, 73. Celſ. I, 3 extr.: transeundum paulatim ab elixis ad aſſa. *Dewijl de gebraden ſpijze, of het gebraad alleen zijn eigen, en niet, zoo als gekookt vleesch, eene andere ſaus heeft: van daar* 2) *wat zonder eenige vochtigheid is; droog of bloot, bij voorb.* aſſa ſudatio, Celſ. III, 27. n. 3, i. e. *bloot zweeten, zonder baden. Van daar* Aſſum *eene plaats of vertrek, daar enkel gezweet en niet bij gebaad wordt, bij voorb.* in balneariis aſſa promovi, Cic. ad Qu. Fr. III, 1, 1: *dus ook* ſol aſſus, Cic. Att. XII, 6, i. e. *het bloote genot der zonnewarmte zonder voorafgegaan zalven. Van daar* 3) *bloot, d. i. niet verzeld van eene andere zaak, bij voorb.* vox aſſa, Varr. *en* Cato ap. Non. *en* Aſcon. Ped. ad Cic. Divin. in Caecil. 17, i. e. *de bloote ſtem of gezang, niet verzeld van Inſtrumenten: dus ook* tibiae aſſae i. e. *niet gepaard met de menſchenſtem,* Serv. ad Virg. Georg. II, 417.

AST, Adv., i. q. at. 1) *doch, bij voorb.* ſi ego peribo, aſt ille cet., Plaut. Capt. III, 5, 25: aſt plures — mittito, Cic. Att. I, 16 extr.: aſt hoc magis, Ibid. VI, 5: aſt aegre me tenui, Ibid. XVI, 21 in.: aſt autem tenui quae candent cet., Cic. in Prognoſtic. ap. Priſcian.: aſt quando cet., Cic. Leg. III, 3 med. e leg. XII. Tab.: Virg. Aen. III, 330: Ovid. Met. VI, 635. Lucret. V, 516, *en meermaalen bij Dichters:* 2) *maar, bij voorb.* neque antiquos (mores) ſervas, aſt captas novos, Plaut. Trin. I, 2, 37: 3) (*zoo als* at) *overtollig, of dan of doch, bij voorb.* ſi victoriam duis (i. e. des), aſt ego templum tibi voveo, Liv. X, 19. Not. Aſt, at *en* ſed *zijn misſchien het zelfde woord. Te weten, het woord ſchijnt oorſpronglijk* aſet *of* aſed *geweest te zijn: daar uit ſchijnt de ſchielijke uitſpraak, vervolgends deels door Contractie* aſt, *deels door weglating van de eerſte letter* ſed, *gemaakt te hebben: vervolgends is* at *uit* aſt *ontſtaan.*

ASTĂPHIS, idis, f. i. e. uva paſſa, Plin. H. N. XXIII, 1.

ASTEISMUS, i, i. e. urbanitas, *eene fijne manier, om zich uit te drukken.*

ASTERIĂCE, es, *een zeker geneesmiddel,* Celſ. V, 14.

ASTERIAS, ae, m. *een ſoort van reigers* (ardearum), Plin. H. N. X, 60.

ASTERĬCUM, i, *een kruid,* i. q. urceolaris herba, Plin. H. N. XXII, 17.

ASTERITES, ae, m. *een ſoort van Baſilisken,* Apul. de herb. 128.

ASTERNO, *zie* Adſterno.

ASTHMA, ătis, n. *het zwaar en moeilijk adem haalen, zieklijk kugchen: van daar* aſthmaticus, a, um, *zwaar adem haalende, engborſtig,* Plin. Hiſt. Nat. XX, 21. XXVI, 7.

ASTIPULATIO, ASTIPULATOR, ASTIPULATUS, ASTIPULOR, *zie* Adſtip.

ASTITUO, *zie* Adſtituo.

ASTO, *zie* Adſto.

ASTRĂBA, ae, *zal een voetbankjen of een ſtijgbeugel zijn. Van daar heet dus eene Comedie van* Plautus, Gell. XI, 7.

ASTRAGĂLUS, i, m. *en* ASTRAGĂLUM, i, n. 1) *de knokkel.* 2) *een dobbelſteen.* 3) *in de Bouwkunde, elk klein rond lid in de ſieraaden der zuilen,* Aſtragaal, *hielrond, halfrond,* Vitruv. III, 3. IV, 6: 4) *een zeker kruid,* Plin. H. N. XXVI, 8.

ASTRANGŬLO, *zie* Adstrang.

ASTRĂPE, es, f. *de bliksem*, Plin. H. N. XXXV, 10.

ASTRAPOPLECTUS, a, um, *van den bliksem getroffen*, *bij voorb.* tecta, Senec. Quaest. Nat. I, 15.

ASTRĔPO, *zie* Adstrepo.

ASTRICTE, **ASTRICTIO**, **ASTRICTORIUS**, *zie* Adstrict.

ASTRICTUS, a, um, *zie in* Adstringo.

ASTRĬCUS, a, um, i. q. astralis, *bij voorb.* choreae astricae i. e. stellae, Varr. ap. Non.

ASTRIDO, *zie* Adstrido.

ASTRĬFER, a, um, *gesternte dragend*, *gesternd*, *bij voorb.* axes, Stat. Theb. VIII, 83.

ASTRĬGER, a, um, *starren dragend*, *gesternd*, *bij voorb.* axes, Stat. Theb. X, 828: conjux, Claudian. de B. Get. 245, i. e. Cassiopea.

ASTRINGO, *zie* Adstringo.

ASTROLOGĬA, ae, f. *is bij de Ouden het zelfde als* Astronomia i. e. *kennis der starren*, *en derzelver loop*, *bij voorb.* astrologiae ignarus, Cic. Or. I, 16: in astrologia princeps, Cic. Div. II, 42: cf. Cic. Off. I, 6.

ASTRŎLŎGUS, i, m. *een starrenkundige*, Astronomist, Cic. Varr. II, 52: Div. I, 6: ad Div. VI, 6.

ASTRŎNŎMĬA, ae, *is het zelfde als* Astrologia *kennis der starren*, *starrenkunde*, *alleen is het zeldzamer*, Senec. Ep. 95. Petron. 88.

ASTRŎNŎMĬCUS, a, um, *Astronomisch*, *bij voorb.* Astronomici, orum, i. e. *Astronomie*: *van daar* liber astronomicon (genit. graec. ἀστρονομικῶν) i. e. *een boek daar over*: *dus is het gedicht van* Manilius *betiteld*.

ASTRUCTIO, **ASTRUCTOR**, **ASTRUCTUS**, *zie* Adstruct.

ASTRUM, i, *elk lichtend hemelligchaam*: *van daar* 1) *van de zon*, *bij voorb.* solis, id est unius astri, reditu, Cic. Somn. Scip. 7: a solis exortu ad exortum ejusdem astri, Censorin. de die nat. 23: 2) *een gesternte*, *dat uit meer starren bestaat*, *een starrenbeeld*, *bij voorb.* duodena astra, Virg. Georg. I, 231: cf. 218: astrum Ledaeum, Martial. VIII, 21, i. e. Castor & Pollux: 3) *meermaal de starren*, *bij voorb.* in aethere astra volvuntur, Cic. Nat. D. II, 46: cursus astrorum, Ibid. 7: astra tum infixa — tum errantia, Cic. Tusc. I, 25: astrorum adfectio, Cic. Top. 4, *gesteldheid*, *invloed*, *Constellatie*. *Van daar* astra *dikwijls voor* coelum, *bij voorb.* tollere in astra laudes alicujus, Cic. Att. II, 25, i. e. *tot den hemel verheffen*: *dus ook* tollere ad astra, Virg. Ecl. V, 51. Horat. Sat. II, 7, 29: *of* in astra educere, Horat. Od. IV, 2, 23: *of* ferre ad astra, Virg. Ecl. V, 52: ex astris decidere, Cic. Att. II, 21 med., *van den hemel vallen*, *d. i. zijn voormalig aanzien en roem verliezen*: turris educta sub astra, Virg. Aen. II, 460, *tot den hemel opgebouwd*, *d. i. zeer hoog*.

ASTRUO, *zie* Adstruo.

ASTU *of* **ASTY**, Indecl. neutr., *is het* Grieksche ἄστυ i. e. *de stad*: *doch*, *gemeenlijk wordt* Atheenen *alleen zoo genoemd*; *te weten*, *de eigenlijke stad*, *zonder de huizen om de* Pyraeïsche *haven*, *bij voorb.* postquam astu venit, Nep. Alcib. 6: adeesse astu, Nep. Them. 4: qui arcem astuque adcolunt, Acc. ap. Non.: an in astu venit? Terent. Eun. V, 6, 17: & in astu & ad portum Pyraceum ducti sunt salientes, Vitruv. VIII, 3: in astu se conferre, Cic. Leg. II, 2. Not. astu, Ablat. *van* astus, *zie in* Astus.

ASTŬLA i. q. assula, *zie* Assula.

ASTUPEO, *zie* Adstupeo.

ASTURCO (*voor* ASTURICO), ōnis, m. *een Asturisch paard*, Auct. ad Her. IV, 50. Senec. Ep. 87. Martial. XIV, 199. *Deze paarden tilden de pooten schoon op*, *en waren in achting*: *waarom ook somtijds dergelijke paarden dus genoemd worden*: *bij voorb.* asturco Macedonicus, Petron. 86.

ASTUS, us, m. *de list*, *listigheid*, *slimheid*, *bij voorb.* rem astu tractare, Ter. Eun. V, 4, 2: astu providere, Terent. And. I, 3, 8. Phorm. I, 45: docte atque astu, Plaut. Poen. Prol. 111: doli non doli sunt, nisi astu colas, Plaut. Capt. II, 1, 26: astus hostium, Tacit. Ann. II, 20: astus obpugnationum, Ib. XII, 45: astus belli, Sil. XVI, 32: exsequi astus, Valer. Flacc. V, 222.

ASTŪTE, Adv., *listig*, *met list*, *op eene listige wijze*, *bij voorb.* aliquid agere, Cic. Att. X, 6: reticere, Cic. Qu. Fr. I, 2, 1: labefactare aliquem, Ter. Eun. III, 3, 3: cf. Plaut. Epid. II, 2, 96: astutius, Varr. L. L. IX, 1: astutissime, Gell. XVIII, 4. Lact. I, 22.

ASTŪTĬA, ae, f. *de list*, *listigheid*, *slimheid*, *d. i. de scherpzinnigheid*, *om zich te wachten*, *of iemand door streeken*, *door dubbelzinnig spreken*, *of listige verklaring enz.*, *te benadeelen*, Cic. ad Div. III, 10: Cic. Cluent. 65: Terent. And. IV, 3, 8: astutiam machinari, Plaut. Capt. III, 3, 5: instituere, Plaut. Epid. III, 2, 27. Plur. astutias, Cic. Off. III, 17. Terent. And. III, 4, 25.

ASTŪTŬLUS, a, um, *listig*, *bij voorb.* anus, Apul. Met. VI. p. 184. Elm.

ASTŪTUS, a, um, *slim*, *listig*, *in het goede en kwade*, *bij voorb.* homo astutus, Cic. Off. III, 13: Mur. 4, *een listig mensch*, *vol streeken*, astuta ratio, Cic. Verr. Act. I, 11, *listige wijze*, *maatregel*: Oratio nihil iratum habet, — nihil astutum, Cic. Or. 19: consilium, Gell. V, 10: fallaciam astutiorem, Plaut. Cas. V, 1, 6.

ASTY, *zie* Astu.

ASTYCUS *of* **ASTĬCUS**, a, um, i. e. *Stads of Atheensch*, *bij voorb.* ludos asticos i. e. *die ter eere van* Bacchus *zullen gehouden zijn*, Sueton. Calig. 20: *doch sommigen willen lezen* ifelasticos.

ASYLUM, i, n. *eene geheiligde plaats*, *in welke niemand*, *al is hij ook de snoodste misdadiger*, *beledigd*, *of er uitgesleept*, *of ter straffe gevoerd mag worden*: *eene vrijstad*, *vrijplaats*, *bij voorb.* aperire asylum, Liv. I, 8: confugere in asylum, Cic. Verr. I, 33: cf. Liv. XXXV, 51. Tacit. Ann. III, 60. Gell. VI, 2.

ASYMBŎLUS, a, um, *die er niets toe geeft of bijdraagt*, *bij voorb.* *geen geld om te teeren*, *bij voorb.* asymbolum venire, Terent. Phorm. II, 2, 25, i. e. *zonder zijne portie te geven*, *of geld er toe te geven*, *zonder kosten*.

ASYNDĔTON, i, n. i. e. *ongebonden*, *niet samen gebonden*, scil. membrum, *en* Plur. asyndeta scil. vocabula *of* membra; *is*, *wanneer het koppelwoordjen* et, ac cet. *tusschen twee of meer woorden*, *leden*, *of stellingen*, *weggelaten wordt*, *bij voorb.* veni, vidi, vici, Charis.: cf. Quintil. IX, 3 *en* 4.

AT, Adv., 1) *doch*, *of alleen* (*wanneer dit beide het zelfde is*), *staat dikwijls in* Cicero *en overal*: *bij voorb.* at quo die? Cic. Mil. 17: at contra cet., Cic. Verr. V, 26: leno sum, at ita, ut cet., Ter. Ad. II, 1, 7: At videte cet., Cic. Dom. 44. *Ook staat er dikwijls bij* vero, *of overtollig of met nadruk*, *wanneer* vero (Ablat.) werklijk *beteekent*, *bij voorb.* At vero Roscius cet., Cic. Rosc. Am. 40: at vero haec cet., Cic. Marc. 4: at vero ille cet., Cic. Off. II, 20. *Dikwijls staat ook* at enim *voor* at, *wanneer* enim *overtollig is*, *bij voorb.* at enim taedet cet., Terent. Phorm. III, 2, 2: At enim scin', quid est? Plaut. Pseud. II, 2, 45: at enim non sine cet., Cic. Or. III, 12: at enim praetorem cet., Cic. Off. I, 40: At enim vir cet., Cic. Manil. 17 in.: at enim divinis cet., Liv. III, 19 extr.: *ook staat daar voor* at enim vero (enimvero) *alwaar enkel* at *genoeg was*, *ten zij men er eenigen nadruk in wil zetten*, *bij voorb.* at enim vero Sergius cet., Liv. V, 9: 2) *maar*, *bij voorb.* respublica non est in parietibus, at in aris & focis, Cic. Att. VII, 11 med.: 3) *doch*, *maar doch*, *maar ten minsten*, *bij voorb.* at facio sedulo, Terent. And. IV, 1, 56: at persaepe cet., Cic. Catil. I, 11: at nunquam in hac cet., Ibid.: at patet, Cic. Mil. 6. *tweemaal*: At mors insecuta, Cic. Div. II, 29: at illi, si ad consules cet., Liv. XXIV, 37 extr.: *bijzonder achter eenige Partikulen*, *bij voorb.* si, nisi, etsi, quoniam cet., *daar het de tweede stelling begint*, *staat het met* tamen, saltem, i. e. *maar toch*, *of doch maar*, *maar ten minsten*. *Doch dikwijls ontbreekt* saltem *of* tamen, *bijzonder in hartstochtelijk korte gezegden*; *dan staat* at *voor* tamen *of* saltem, *en kan doch*, *ten minsten*, *of doch ten minsten vertaald worden*, *bij voorb.* si minus supplicio adfici, at custodiri oportebat, Cic. Verr. V, 27: si non bonam, at aliquam rationem adferre, Ibid. III, 85: Si mihi republica bona frui non licuerit, at carebo mala, Cic. Mil. 34: quoniam tuum insanabile ingenium est, at tu tuo supplicio doce cet., Liv. I, 28 extr.: si ego hic peribo — at erit mihi hoc cet., Plaut. Capt. III, 5, 26. Tamen *staat er bij* Terent. Eun. V, 2, 26: *dus ook* Cic. Or. III, 4: etsi nequaquam — at pro nostro tamen: Cic. Fin. III, 15 in.: sed quamquam negent, — at tamen cet., *alwaar* at *doch is*: *ten zij men het hier en in andere plaatzen voor overtollig wil houden*: *bij voorb.* si te nulla movet — at ramum hunc agnoscas, Virg. Aen. VI, 406, i. e. *zoo erken dit enz.*, *zoo erken toch* (*of ten minsten*) *enz.* 4) *Bij tegenwerpingen*, *die men zich zelven maakt*, *en terstond wederlegt*, *dient* At *of* At vero *tot de kortheid*; *en staat in plaats van*: *Maar*, *zal iemand zeggen*, *men kon tegenwerpen*, *men mogt daar tegen inbrengen*, *kon daar tegen zeggen enz.*, *doch*, *wanneer het ook altijd door* alleen *of* maar *vertaald wordt*, *daar dan* vero *of* enim *er insgelijks bij kan staan*, *bij voorb.* At ego suasi, Cic. Phil. II, 9, *maar ik heb het enz.*: *of*, *maar*, *zegt men*, *kon men zeggen*, *ik heb enz.*: At vero malum est, liberos amittere, Sulpic. in Cicer. Epist. IV, 5 med.: At in ejus personam cet., Cic. ad Div. VI, 6: At Sulla, at Marius cet., Cic. Att. IX, 10: At vero Pompeji voluntatem cet., Cic. Phil. II, 15: at enim te in disciplinam cet., Ibid. 2. 5) *Bij uitroepen*, *wenschen of vervloeken kan het door maar*, *en ook met Lit Bitteve! of wel*

en !

nu! vertaald worden, bij voorb. At te dii deaeque perduint, Terent. Hec. I, 2, 59: At tibi pro cet., Virg. Aen. II, 135: At te Jupiter dîique — perdant! Plaut. Most. I, 1, 37: at etiam restitas? Ter. Eun. IV, 4, 1: at etiam misericordiam cet., Cic. Phil. II, 34: at etiam adscribi cet., Ibid. *En hier kan nog meer toegebracht worden, bij voorb.* Liv. XXIV, 37 extr.: *zie hier voor: van daar* at at *of* atat, *ei! ei!* Terent. And. I, 1, 98. Eun. IV, 5, 1. IV, 16, 18. Phorm. V, 7, 70: *ook kan men het meermaal herhaalen, zoo als bij ons ei! ei! ei! en Bentley wil* atat at *voor* atat *lezen*, Terent. Phorm. V, 7, 70: *ook staat daar voor* Attate. *Zie* Atat.

ATABULUS, i, m. *een koele wind, aan Apulië eigen*, Horat. Sat. I, 5, 78. Plin. H. N. XVII, 24 post med.

ATANUVIUM i. e. poculi fictilis genus, quo in sacrificiis utebantur sacerdotes Potitii, Fest.

ATAT! *of beter* At! at! Adv. *of* Interj., *wordt gebruikt, wanneer iemand iets onverwachts ontmoet, en men zich gevolglijk verwondert: en drukt ons dubbel ei! ei! ho! ho! maar! maar! uit: bij voorb.* Atat! data hercle verba mihi sunt, Terent. Eun. IV, 5, 1, *Ei! Ei! ik ben waarlijk bedrogen:* Atat! concedam huc, audio aperiri fores, Plaut. Cas. II, 7, 11, *ho! ho! (te weten, over dat kloppen), ik wil enz.* at at! *Ei! Ei!* Ter. Eun. IV, 6, 18, *zie* At. Not. *Men schrijft ook* Attat, *bij voorb.* Plaut. Poen. IV, 1, 5: Pers. IV, 7, 12. Truc. II, 7, 21: *ook* Attate, *zie* Attate.

ATĂVIA, ae, f. *de oud-overgrootmoeder, d. i. de moeder van den oudgrootvader* (abavi) *en de oudgrootmoeder* (abaviae), Pandect. XXXVIII, 10, 1 *en* 10.

ATĂVUS, i, m. *oud-overgrootvader, d. i. vader van den oudgrootvader en oudgrootmoeder*, Cic. Coel. 14. Plaut. Pers. I, 2, 5: cf. Pandect. XXXVIII, 10, 1 *en* 10: atavi *voor* majores, *Voorvaders of Ouden (zoo als veelen ook zeggen: onze grootvaders, ten tijde van onze oudgrootvaders enz.), bij voorb.* veteres illi Sabini, atavique Romani, Colum. I. Praefat. med. §. 19.

ATELLANĬCUS, a, um, *Atellisch, d. i. de Atellische Tooneelspelen betreffende, bij voorb.* exodium Atellanicum, Suet. Tib. 45, i. e. *een Atellisch naspel:* versus, Petron. 68.

ATELLANĬUS, a, um, i. q. Atellanicus, *bij voorb.* versus, Cic. Div. II, 10.

ATELLĀNUS, a, um, *Atellisch, d. i. Atella betreffende, uit of in Atella enz.: van daar* a) Atellana fabula, *of* fabella, *of enkel* Atellana, *een soort van boertige en schertzende Tooneelspellen, die uit Atella haaren oorsprong hebben genomen, en die men na grooter Tooneelspellen, bij voorb. Treurspelen, als een naklucht uitvoerde, bij voorb.* fabellis Atellanis, Liv. VII, 2: actores Atellanarum, Ibid., i. e. *de Acteurs in dezelven: dus ook* histrio Atellanarum, Suet. Ner. 39: poëta Atellanae, Suet. Calig. 27: cf. Juvenal. VI, 71: b) Atellanus scil. actor *een Atellisch Acteur, d. i. die dergelijke vrolijke Tooneel- of Naspelen uitvoerde*, Cic. ad Div. IX, 16: Atellanis, Suet. Galb. 13.

ATER, atra, atrum, 1) *zwart, bij voorb.* alba & atra non discernere, Cic. Tusc. V, 39: atra bilis, Ibid. III, 5: capillus, Ovid. Am. I, 14, 9: filius, Ibid. 13, 91, *een zwarte zoon, d. i. een Moor; hij heet* Memnon: Sanguis, Lucret. VI, 1145: nubes, Horat. Od. II, 16, 20: *dus ook* nox, Horat. Epod. X, 9: dens, Ibid. VIII, 3: panis, Terent. Eun. V, 4, 17: vinum, Plaut. Men. V, 5, 17: atrior multo, quam Aegyptii, Plaut. Poen. V, 5, 11: tempestas, Virg. Aen. V, 693. Lucret. VI, 257: nemus, Virg. Aen. I, 165 (169), *zwart, d. i. donker:* color, Ovid. Met. IV, 165: 2) *zwart, d. i. in 't zwart gekleed, zoo als bij treuren en rouwdragen geschiedt, dewijl de zwarte kleur de treurkleur is, bij voorb.* lictores, Horat. Ep. I, 7, 6: *van daar* 3) *elles, wat betrekking tot een lijk heeft, zwart: bij voorb.* atra dies funeris, Propert. II, 1, 30: atra dies, Virg. Aen. VI, 429, *de zwarte dag, d. i. de sterf- of doods-dag:* atra cupressus, Ibid. III, 64: atra mors, Horat. Od. I, 28, 13: *van daar* 4) *worden alle dingen zwart genoemd, die voor den mensch treurig, schrikkelijk, ongelukkig, gehaat, onaangenaam zijn, bij voorb.* dies atri *ongelukkige dagen*, Gell. V, 17: *dus ook* atro die, Liv. XXII, 10: cura, Horat. Od. III, 1, 40. IV, 11, 35: lites, Horat. Art. 423: timor, Virg. Aen. IX, 719: formido, Lucret. VI, 253: tigris, Virg. Georg. IV, 407: vipera, Horat. Od. III, 4, 17: acies, Virg. Aen. VII, 525: 5) *donker, zwaar om te verstaan, bij voorb.* Lycophron, Stat. Sylv. V, 3, 156: 6) ater odor, Virg. Aen. XII, 591, i. e. *zwarte damp, of de stank, die met een zwarten damp gepaard gaat:* 7) *leelijk, viesch, bij voorb.* piscis, Horat. Art. 3: ingluvies, Virg. Georg. III, 430: *doch, het kan ook boven behooren:* 8) *verschrikkelijk, wreed, bij voorb.* tigris, Ibid. IV, 407: vipera, Horat. Od. III, 4, 17: *zie hier voor:* 9) *zwart, d. i. boos, nijdig, afgunstig, lasterziek, bij voorb.* versus, Horat. Ep. I, 19, 30: dens, Hor. Epod. VI, 15.

ATHĔOS *en* **ATHĔUS**, i, m. *die aan geene Goden gelooft*, Cic. Nat. D. I, 23.

ATHERŌMA, atis, n. *een Abces of gezwel aan het hoofd*, Cels. VII, 6. Veget. de re vet. II, 30.

ATHĔUS, *zie* Atheos.

ATHLETA, ae, m. 1) *een Athleet, d. i. die, in de kampspelen, om den prijs kampt en worstelt: een kamprechter, worstelaar, of kamper, worstelaar in de Schouwspelen*, Cic. Or. 68. Senect. 9. Tusc. II, 17 *en* 23. Nep. Epam. 2. 2) *Tropisch, die ergens groote moeite toe doet, als 't ware, met anderen om den prijs kampt, bij voorb.* athleta pecuarius, Varr. R. R. II, 1: athletae comitiorum, Ibid. III, 5 extr.

ATHLETĬCE, Adv., *Athletisch* i. e. more athletarum, Plaut. Bacch. II, 3, 14.

ATHLETĬCUS, a, um, 1) *den kampvechteren behoorende, hen betreffende, Athletisch, kampvechtisch, bij voorb.* victus, Cels. IV, 6 extr.: ars athletica, Gell. XV, 16: *ook enkel* Athletica, Plin. H. N. VII, 56.

ATHLON, i, n. 1) *beloning van den kamp of wedkamp.* 2) *de kamp of wedkamp zelve, bij voorb.* funebre, *bij voorb.* in athlo funebri, quod ei fiebat, Hyg. f. 91: 3) *Tropisch, de kamp, nood, moeite, arbeid; van daar* Athla, *in de Astrologie, alle nood, ja alle verrichtingen, gebeurenissen en toevallen van een mensch, die uit de starren voorzegd worden*, Manil. III, 162, 172 *en* 193.

ATOCĬUM, i, scil. medicamentum, *een middel tegen de onvruchtbaarheid van het vrouwelijk geslacht*, Plin. H. N. XXIX, 4.

ATŎMUS, i, f. (scil. res *of* οὐσία, *want eigenl. is het een* Adjectivum ἄτομος, ον, *ondeelbaar*) *elke kleine ondeelbaare zaak of ligchaampjen, een* Monade *enz. Uit dergelijke* Atomi *zal, volgends* Democritus, *de wereld ontstaan zijn.* Cicero *gebruikt dit woord dikwijls, bij voorb.* Fat. 11. Fin. I, 6 *en* 17. Nat. D. I, 20, *maar hij zet voor* atomi *ook* corpora individua. Not. thus atomum, Plin. H. N. XII, 14 extr.

ATQUE, Conjunct., *is gemeenlijk het zelfde als* ac, *en verbindt woorden en stellingen: het beteekent* 1) *en: is bekend: en verbindt, gelijk gezegd is, woorden en stellingen, bij voorb.* hujus urbis atque imperii, Cic. Flacc. 1 in.: mitte ista atque ad rem redi, Terent. Ad. II, 1, 31, *en dus ontallijke maalen: ook groote afdeelingen, argumenten, onderwerpen; het dient, gevolglijk, om van het ééne onderwerp tot het ander over te gaan, bij voorb.* Atque, inquit Sulpicius, Cic. Or. I, 22: Atque ut omnes intelligant, Cic. Manil. 8: Atque illud, quod primum cet., Cic. Catil. III, 6: Not. a) *Het volgt dikwijls meermaalen dicht achter elkander, bij voorb.* in virtute atque in rebus gestis atque in tua gravitate, Cic. ad Div. I, 5 ante med.: ex hujusmodi principio atque ex liberalitate atque accommodatione, Cic. Verr. III, 82 med.: hujus urbis atque imperii gravissimo atque acerbissimo reip. casu, socio atque adjutore, Cic. Flacc. 1 in.: Mavortia tellus atque Getae atque Hebrus & Actias, Virg. Georg. IV, 463: *dus ook* Ibid. 343: atque Ephyre atque Opis & cet.: b) *het volgt achter* tum, *alwaar* tum *gebruiklijker zou zijn, bij voorb.* figurarum tum venustatem atque ordinem, Cic. Nat. D. II, 58, si lectio certa: 2) *en wel, bij nader bepaling, bij voorb.* aceti; atque acidissimi, Plaut. Pseud. II, 4, 49: aegritudo objecta est? atque acerrima, Plaut. Epid. I, 1, 28: cf. v. 40: in unum atque angustum locum, Caes. B. C. I, 50: *of en bijzonder, bij voorb.* magna diis habenda est gratia; atque huic Jovi, Cic. Cat. I, 5: 3) *ja, of ja, ja, wanneer men zich bedenkt, bij voorb.* Dinarchusne illic est? atque is est, Plaut. Truc. I, 2, 23, i. e. *ja hij is het, ja, ja hij is het. Dus ook* Ibid. Stich. IV, 2, 4: *van daar* atque adeo *ja zelfs, zie n. 6 en* Adeo. 4) *als of zoo als, na verscheiden woorden,* a) *die eene vergelijking aanduiden, en zoodanig, gelijk, even zoo, even zoo veel enz., of het tegendeel beteekenen, gevolglijk achter* aeque, similiter, juxta (*even zoo*), aequus, similis, par, talis, idem, proxime (*voor* similiter) cet., *achter* contra, aliorsum, secus, magis, *achter den* Comparativus, *achter* alius, contrarius cet., *bij voorb.* me colit aeque atque illum, Cic. ad Div. XIII, 19: illum similiter, atque ipse eram, commotum, Cic. Phil. I, 4: aequam partem tibi sumseris, atque populo dederis, Cic. Verr. III, 19: aliquid ab isto simile atque a ceteris factum, Ibid. 83: quod non est dissimile, atque ire in Solonium, Cic. Att. II, 3: faxo tali eum mactatum, atque hic est, infortunio, Terent. Phorm. V, 8, 39: ex iisdem locis atque cet., Cic. Invent. II, 23: cum totidem navibus, atque erat profectus, Nep. Milt. 7: pari eum, atque illum, imperio fore, Nep. Dat. 3: trucidant inermes juxta atque armatos, Liv. XXVIII, 20: proxime atque ille, Cic. ad Div. IX, 13, *bijna even zoo als hij:* non item ea, quae — atque illa, quae cet., i. e. *niet zoo als enz.*, Varr.

L.

L. L. IX, 4: ad eundem modum atque i. e. *even zoo als enz.*, Cato R. R. 48: *achter* magis *voor* quam *staat het* Terent. Andr. IV, 2, 15: cf. Horat. Od. I, 25, 18: hedera virenti gaudeat pulla magis atque myrto, *alwaar de schikking is* hedera virenti gaudeat magis quam pulla myrto: *achter den* Comparativus, Horat. Sat. I, 2, 22: Ibid. Epod. XV, 5: *ook* Sueton. Caes. 14: gravius, atque ipse sensisset, exceptam: *dus ook* Cic. Att. XIII, 2 extr.: diutius afuturus, ac nollem. *Verders:* contra atque fuerat, Cic. Cat. III, 8, *anders enz.:* quod iste aliter, atque ut edixerat, decrevisset, Cic. Verr. I, 46: aliter atque ostenderam, Cic. ad Div. II, 3: aliorsum, atque feci, Terent. Eun. I, 2, 2: secus, atque in tradenda arte dici solet, Cic. Or. 14: in aliis rebus versaris, atque ille, Cic. Leg. II, 7: cf. Plaut. Pseud. IV, 7, 35: versantur contrario motu, atque coelum, Cic. Somn. Scip. 4: *ja, somtijds ontbreekt het voorafgaande woord, bij voorb.* atque *staat voor* aeque atque, *gevolglijk voor* ut, *bij voorb.* quem ego amicum ratus sum, atque me ipsum *als mij zelven*, Plaut. Bacch. III, 6, 20: nebula haud est mollis, atque hujus est, Plaut. Cas. IV, 4, 21: atque si *als of*, Pand. II, 4, 4: *zoo ook* quoquam mutat atque, Plaut. Amph. I, 1, 18, *voor* aliter atque cet.: b) *achter* simul *terstond, zoodra, bij voorb.* simul atque increpuit, Cic. Mur. 10, i. e. *zoodra als enz.*, *terstond als enz. Somtijds ontbreekt dit* simul: *dan staat* atque *voor* simul atque, *bij voorb.* deperit te, atque hodie primum vidit, Plaut. Merc. III, 1, 34: c) *achter* principio, *bij voorb.* principio atque cet., Plaut. Merc. I, 1, 40, i. e. *in 't eerst, als, of zoodra hij enz.* 5) *alleen, maar, maar toch: dus staat het dikwijls in* Cicero *en anderen voor* atqui, *indien men niet liever* atqui *lezen moet, bij voorb.* Atque aliquis dicat, Terent. And. IV, 1, 16: mihi non fit verisimile: atque illis commentum placet, Terent. And. I, 3, 20: propera, atque audin' cet., Ibid. I, 5, 65: cf. Plaut. Bacch. I, 1, 53. V, 2, 68. Cas. II, 6, 12: *dus ook* Virg. Aen. VI, 162. Atque illi cet. *Maar zij enz.: dus ook* Atque ego, ut vidi, Cic. Catil. III, 2: Atque idem ego contendo, Cic. Arch. 7: Atque id erat periculum, Cic. Phil. III, 9, *alwaar* atqui *voegzamer zou zijn.* 6) atque adeo *en zelfs, of ja, ja zelfs, staat zelfs in* Cicero, *bij voorb.* Rosc. Am. 10 *en* 35: *zie* Adeo: 7) *ook, bij voorb.* atque adeo *ook zelfs, zie hier voor:* atque ita opus est, Terent. Eun. IV, 6, 19, *dus moet het ook zijn, en zoo kan men het meermaalen vertalen, maar ook* en *of* maar *past:* 8) *ha! ha! Ei!* (conf. At), *of hé! bij voorb.* atque eccum, Terent. Eun. III, 2, 2, i. e. *hé! daar is hij: dus ook* atque is est, Plaut. Stich. IV, 2, 4. Truc. I, 2, 24, i. e. *hé! hij is het: zie* n. 3: *en dus kan men het o!* (n. 9.) *overzetten, wanneer het* alstoen, terstond, *zal betekenen, bij voorb. gelijk wij zeggen: toen ik dat hoorde, o! toen liep ik, wat ik kon enz., alwaar o! kon wegblijven:* 9) *ook zal het* alstoen, terstond, opstond *betekenen, bij voorb.* si in jus vocat, atque eat, Cic. Leg. II, 4 e legg. XII. Tab.: *doch, deze plaats is in de nieuwer* Edd. *veranderd, en luidt dus:* si in jus vocat, atque ejusmodi alias leges cet.: *gevolglijk hoort deze plaats hier niet. Doch, dewijl in alle plaatzen, die men bijbrengt, dit* atque *de stelling begint, zoo schijnt het, in deze plaats, overtollig te staan, zoo als de gemeene lieden zeggen: als hij mij roepen zal, o! dan, of, en dan zal ik gaan enz. Bijzonder staat het dikwijls zoo in* Plautus, *bij voorb.* dum circumspecto, atque — conspicor, Plaut. Bacch. II, 3, 45, i. e. *zoo zie ik enz.:* cum ad portum venio atque video, Plaut. Epid. II, 2, 32, i. e. *zoo zie ik enz.:* cf. Most. V, 1, 8. Merc. II, 3, 17: *dus ook* Stat. Theb. II, 26: illos ut sensit cerberus, atque cet. *In alle deze plaatzen past* terstond, *ten zij men het, gelijk gezegd is, voor overtollig wil houden: ook haalt men aan* Virg. Georg. I, 203. Non aliter, quam qui — subigit, si brachia remisit, atque illum — rapit alveus amni, i. e. *zoo sleept hem terstond de vloed weg: en* Gellius *verklaart* X, 29, *deze plaats, en zegt* atque *is hier zoo veel als* statim: *doch, misschien is* atque en, *wanneer de woorden* Non aliter quam qui cet. v. *zoo dus verklaard worden,* Non aliter, quam (is ruit), qui cet. *Eéne enkele plaats is er misschien, alwaar* atque *in deze betekenis de stelling niet begint,* Liv. XXVI, 39: ille atque praeceps cum armis procidit: *alwaar het voor* statim *schijnt te staan. Doch, voorheen las men* simul atque: Gronovius *heeft* simul *weggeworpen, zich grondende op de betekenis* terstond, zoodra, *gevolglijk zoo lang deze lezing blijft, moet* atque *hier* zoodra *betekenen:* 10) *gelijk* ac *en* et *voor* sed *maar, staat, te weten, als er iets verschillend of het tegendeel voorafgaat, dus ook* atque. *bij voorb.* etiam tu ab hisce rebus animum avoca atque ea potius reminiscere, quae cet., Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 med.: *doch, het kan ook door* en *overgezet worden. Dus ook voor* nec, Martial. XI, 33, 4. Not. atque atque Enn. ap. Gell. X, 29.

ATQUI *of* **ATQUIN**, Adv., *alleen of maar.* Atqui *staat voor Vokalen en Consonanten, bij voorb.* atqui eae, Cic. Brut. 83: atqui utebar, Cic. ad Div. VI, 6: atqui habeatur, Cic. Verr. II, 59: atqui nihil, Cic. Nat. D. II, 7. Not. Atquin *staat* Plaut. Rud. III, 4, 55. Pandect. I, 14, 3.

ATRAMENTUM, i, n. i. e. *alles, wat dient, om zwart te maken, gevolglijk alle zwarte vochtigheid: van daar* a) *het zwarte sap of inkt van den Inktvisch* (sepia), Cic. Nat. D. II, 50: b) *inkt om te schrijven*, Cic. Qu. Fr. II, 15: c) atramentum sutorium, Cic. ad Div. IX, 21: cf. Plin. H. N. XXXIV, 12, *Schoenmakers-zwartzel:* d) *zwarte verf of zwartzel, om de muuren aan te strijken en om te schilderen enz.*, Plin. H. N. XXXV, 6 *en* 10. Vitruv. VII, 10.

ATRĀTUS, a, um, 1) *zwart, d. i. zwart geverfd*, Cic. Div. I, 43: 2) *zwart gekleed*, Cic. Vatin. 12 *en* 13. Tacit. Ann. III, 2.

ATRIARIUS, scil. servus *een soort van bedienden, misschien een poortier, deurwachter*, Ulpian. in Pandect. IV, 9, 1.

ATRICŎLOR, oris, *van zwarte kleur, zwartkleurig*, Ovid. Met. XI, 611.

ATRIENSIS, e, *de voorzaal betreffende, daar te vinden. Van daar* Atriensis Substantive scil. servus *was een der aanzienlijkste bedienden: hij hadt het opzicht over de voorzaal, en het geen daar in was: ook over meer dingen, hij was boekhouder enz., misschien huis-opziener, huishofmeester*, Cic. Parad. V, 2. Pis. 27. Plaut. Asin. II, 2, 80 *en* 85. Pseud. II, 2, 14. Cas. II, 8, 28. *Zij waren ook op de Landgoederen, bij voorb.* Colum. XII, 3 extr. Plin. Ep. III, 19.

ATRIŎLUM, i, n. *een voorzaaltjen, kleine voorzaal*, Cic. Att. I, 10. Cic. Qu. Fr. III, 1, 1.

ATRĬPLEX, icis, n. *Melde, een kruid*, Plin. H. N. XIX, 6 *en* 7. XX, 20: *ook* Gen. Fem. *staat het* Aemil. Mac. in cap. de atripl. *en* Masc. Plin. Val. IV, 7.

ATRIPLEXUM i. e. herba, quae nunc atriplex dicitur, *zegt* Festus.

ATRĬTAS, atis, f. *de zwartheid*, Plaut. Poen. V, 5, 11.

ATRĬUM, i, n. *was bij de* Romeinen *de plaats binnen in het huis, terstond bij den ingang, het geen wij eenvouwig het huis, of de voorzaal, het voorhuis, noemen:* cujus (villae) in prima parte atrium frugi, Plin. Ep. II, 17 in. *Het was bij de aanzienlijken gemeenlijk met gallerijën omgeven, die op pijlaren rustten, bij voorb.* (Crassus) quatuor columnas — in atrio ejus domus statuerat, Plin. H. N. XVII, 1: quis tantarum hodie columnarum atrium habet? Ibid. XXXVI, 3. *Zij kunnen zeer verschillende, en gedeeltelijk onbedekt geweest zijn, gelijk dan* Plinius H. N. XIV, 1 med.: *van de wijnstokken zegt* (vites) amplo discursu atria media complent: *ten zij het hier enkel gallerijën zijn. In dit* Atrium *onthieldt zich* a) *de vrouw van het huis, met haare bedienden, en werkte daar met haar enz., bij voorb.* Lucretiam inter lucubrantes ancillas in medio aedium sedentem inveniunt, Liv. I, 57: materfamilias primum locum tenet aedium, Nep. praef., *alwaar* medium aedium *en* primus locus aedium *voor* atrium *staat.* b) *hier bevonden zich de beelden der Voorouderen* (imagines), i. e. *borstbeelden der Voorvaderen, zie* Plin. H. N. XXXV, 2. Senec. Benef. III, 28. Valer. Max. V, 8, 3. c) *hier was het bruilofts- of bruids-bed* (lectus genialis *of* adversus), Hor. Ep. I, 1, 85, *alwaar hij* aula *voor* atrio *zet:* d) *hier verscheenen de* Cliënten, *om hun hof te maken*, Horat. Epist. I, 5, 31. Juvenal. VII, 91. *Van daar* 1) *de gallerij (met of zonder voorzaal), bij voorb.* libertatis, Liv. XXV, 7, *alwaar het Archief der* Censores *was*, Ib. XLIII, 18: publicum in Capitolio, Ibid. XXIV, 10: Maenium *en* Titium in lautumiis *op de markt*, Ibid. XXXIX, 44: regium, Ibid. XXVI, 27. XXVII, 11, *welke alle openbaare gebouwen waren: verders* atria Licinia, Cic. Quint. 3 *en* 6, *alwaar de verkopingen gehouden werden, en die van daar* atria auctionaria *heeten*, Cic. Agr. I, 3. *De Dichters zetten dikwijls den* Pluralis i. e. *de gallerij in het Atrium, of in 't gemeen gallerijën, bij voorb.* Virg. Aen. II, 483. Ovid. Met. XIV, 260: *ook* 2) *voor het geheele huis*, Ovid. Metam. XIV, 9. Ovid. Her. XVI, 184. *Van daar* atria coeli, Stat. Theb. I, 197, i. e. coelum, *alwaar de Goden woonen.*

ATROCĬTAS, atis, f. 1) *de wreedheid, hardheid, bij voorb.* animi, Cic. Cat. IV, 6: cf. Cic. Acad. IV, 44. 2) *wreedheid, ijslijkheid, verschriklijke ijslijke gebeurenis, bij voorb.* rei, Cic. Quint. 16: facti, Cic. Invent. II, 16: verborum, Sueton. Calig. 29.

ATROCĬTER, Adv., 1) *met hardheid, op eene harde, ijslijke wijze, bij voorb.* legem ferre, Cic. Mil. 8: dicere, Cic. Or. 17: minitari, Cic. Verr. V, 62: atrocissime agere, Cic. Qu. Fr. II, 16: atrocius saevire, Tacit. Hist. I, 2: 2) atrocius accipere labores, Tacit. Hist. I, 23, i. e. *met ongenoegen dragen.*

ATRŎPHUS, a, um, *dien de spijzen geen voed-*

voedzel geven, helsch, teeringachtig, Plin. H. N. XXVIII, 9. XXXI, 10 extr.

ATROX, ocis, 1) *het geen nog niet goed is, om te eten, rauw, ongekookt, volgends* Fest.: *van daar* 2) *alles, wat ijslijk is, om te zien of te hooren, hard, wreed, verbaazend, verschriklijk, bij voorb.* res, Cic. Rosc. Am. 22, *eene ontzettlijke zaak:* pugna, Liv. I, 30: sententia, Liv. II, 30 *en* 35: rumor, Tacit. Hist. III, 39: imperium, Liv. VIII, 7, *een ijslijk bevel:* ingenium, Liv. III, 11: atrocior injuria, Gell. XX, 1: literae atrocissimae, Cic. ad Div. IX, 25: atrocissima pestis, Cels. praef. 3) *hard, onbuigzaam, onbeweeglijk, bij voorb.* atrox animus Catonis, Horat. Od. II, 1. 24, *omdat het dergelijks voor andere lieden dikwijls verschriklijk is.*

ATTACTUS, a, um, *zie* Adtingo.

ATTACTUS, us, m. *zie* Adtactus.

ATTAGEN, ēnis, m. *Een soort van veldhoenders, misschien een hazelhoen,* Horat. Epod. II, 53. Plin. H. N. X, 48.

ATTAGENA, ae, f. i. q. Attagen, Martial. II, 37. XIII, 60 (58).

ATTAMEN *of eigenlijk en beter* **AT TAMEN**, *maar toch, alleen toch, maar nogthans: want het zijn twee woorden: daarom staan er dikwijls woorden tusschen beiden, bij voorb.* at pro nostro tamen studio, Cic. Or. III, 4: at grato tamen munere, Cic. Brut. 4.

ATTAMINO, *zie* Adtamino.

ATTAT, *zie* Atat.

ATTATE *is het zelfde als boven* **ATAT** *of* **ATTAT**, *te weten, Ei! Ei! ho! ho! of ha! wanneer men iet onverwachts hoort of ziet, en zich verwondert,* Plaut. Cas. III, 1, 14. Epid. III, 4, 21. Merc. II, 3, 31.

ATTEGIA, ae, f. i. e. casa, tugurium, Juvenal. XIV, 196: *ook* Inscript. ap. Grut.

ATTEMPERATE, **ATTEMPERO**, *zie* Adtemp.

ATTENDO, **ATTENTATIO**, **ATTENTE**, **ATTENTIO**, **ATTENTO**, **ATTENTUS**, *zie* Adtendo, Adtent. cet.

ATTENUATE, **ATTENUATIO**, **ATTENUATUS**, **ATTENUO**, *zie* Adtenuate cet.

ATTERMINO, *zie* Adterm.

ATTERO, **ATTERRANEUS**, *zie* Adter.

ATTESTATIO, **ATTESTATOR**, **ATTESTATUS**, **ATTESTOR**, *zie* Adtest. cet.

ATTEXO, *zie* Adtexo.

ATTIGO, **ATTIGUUS**, *zie* Adtig.

ATTINEO, **ATTINGO**, *zie* Adtineo, Adtingo.

ATTOLLO, **ATTONDEO**, **ATTONITE**, **ATTONITUS**, **ATTONO**, **ATTONSUS**, *zie* Adtollo, Adtond. cet.

ATTRAHO, *zie* Adtr. cet.

ATTRECTATIO, **ATTRECTATUS**, **ATTRECTO**, *zie* Adtrect.

ATTREMO, **ATTREPIDO**, *zie* Adtremo, Adtrep.

ATTRIBUO, **ATTRIBUTIO** cet., *zie* Adtrib.

ATTRITUS, *zie* Adtrit.

ATTRITUS, a, um, *zie* Adtero.

ATTUBERNALIS, *zie* Adtubern.

ATTULO, *zie* Adtulo.

ATYPUS, a, um, *die niet duidlijk spreken kan, stamelend,* Sabin. ap. Gell. IV, 2, *en* Ulpian. in Pandect. XXI, 1, 10.

AU! *is omtrent ons O! of Ach! ook Au, bij voorb. wanneer men iet ongeern hoort of ziet, of zucht, of het hoofd schudt enz., bij voorb.* au! annon civis est? Terent. And. IV, 4, 42: au! tace, *o! zwijg enz.,* Ibid. Eun. V, 2, 60: cf. Ibid. And. IV, 4, 12. Ad. III, 2, 38. Phorm. V, 1, 27. V, 3, 20.

AVARE, Adv., *hebzuchtig, gierig, met gierigheid of hebzucht enz., uit gierigheid of hebzucht, bij voorb. iet doen,* Cic. Off. III, 8. Nep. Lysand. 4: Terent. Heaut. Prol. 48: avarius exigere opus, Colum. I, 7: avarissime suas horas servare, Senec. de vita beata 32.

AVARITER, Adv., i. q. avare, Plaut. Curc. I, 2, 35. Rud. IV, 7, 12: *ook* Quadrig. ap. Non.

AVARITIA, ae, f. 1) *de onverzadelijke begeerte naar geld, de hebzucht of zucht naar geld en eens anders goed, bij voorb.* homo ardens avaritia, Cic. Rosc. Am. 31: quis unquam fuit avaritia tam ardenti, Cic. Fin. III, 11: cf. Cic. Tusc. IV, 11. Or. II, 40. Verr. II, 54. Not. Plur. omnes avaritias, Cic. Fin. IV, 27. 2) *Tropisch, de gierigheid, of onverzadelijke begeerte in 't gemeen naar iet, bij voorb.* gloriae, Curt. IX, 2.

AVARITIES, ei, f. *voor* avaritia, Lucret. III, 59.

AVARUS, a, um, 1) *gierig naar geld of eens anders goed, hebzuchtig, onverzadelijk begeerig, om geld te winnen, en zijnen rijkdom te vermeerderen, geldgierig, geldhongerig, op geld gezet,* Cic. Or. II, 66: *dus ook* avarior, Cic. Verr. III, 82: avarissimus, Ibid. I, 37: *het word ook aan levenloze dingen toegeschreven, bij voorb.* litus avarum, Virg. Aen. III, 44, *geldzuchtige oever, d. i. daar geldzuchtige menschen woonen:* spes avarae, Horat. Od. IV, 11, 25. 2) *Tropisch, gierig, of onverzadelijk begeerig naar andere dingen, bij voorb.* avarus laudis, *of* nullius (i. e. nullius rei) praeter laudem avarus, Horat. Art. 324: caedis, Claudian. B. Get. 606: mare avarum, Horat. Od. III, 29, 61: ignis avarus, Propert. II, 21, 56: Acheron, Virg. Georg. II, 492.

AUCELLA *of* **AUCILLA** *of* **AVICELLA**, ae, f. i. q. avicula, Apul. Met. IX. p. 232. Elmenh.: o bona aucilla (*van eene henne*).

AUCEPS, ūpis, m. & f. *voor* **AVICEPS**, 1) *de vogelaar, vogelvanger, bij voorb.* aucupes, Plaut. Trin. II, 4, 7: cohortes coquorum atque aucupum, Varr. ap. Non.: non avis aucupibus monstrat, qua parte petatur, Ovid. Art. III, 669. 2) *Tropisch, die naar iet begeerig tracht, het zoekt te vatten en als op te vangen, bij voorb.* syllabarum, Cic. Or. I, 55, i. e. *een woordenvanger of vitter:* circumspicito, ne quis nostro huic auceps sermoni siet, Plaut. Mil. IV, 1, 9, i. e. *luisteraar:* verborum, Cic. ap. Augustin.

AUCILLA, *zie* Aucella.

AUCTARIUM, i, n. *het geen nog boven de maat of gewigt, of boven het geen men van rechtswegen geven moet, gegeven wordt, toelage, toegift,* Plaut. Merc. II, 4, 22.

AUCTIFER, a, um, *vruchtbaar, bij voorb.* terras, Cic. ap. Augustin. de civit. D. V, 8.

AUCTIFICUS, a, um, *vermeerderend, bij voorb.* motus, Lucret. II, 571.

AUCTIO, onis, f. 1) *de vermeerdering, bij voorb.* dierum, Macrob. Sat. I, 14. 2) *eene openbare verkoping, daar aan de meestbiedenden de zaken worden toegeslagen, Auctie, bij voorb.* auctionem facere, Cic. Quintil. 4, *houden, aanrichten:* proscribere, Cic. Att. XIII, 37, i. e. *openlijk door een geschrift bekend maken: dus ook* auctionem praedicare, Plaut. Stich. I, 3, 42, i. e. *uitroepen:* proponere, Quintil. VI, 3 extr.: vendere aliquid in auctione, Plin. H. N. XXIX, 4: emere aliquid ex auctione, Pandect. XLI, 5, 21: bona vendere constituta auctione, Cic. Rosc. Am. 8: *waar voor ook staat* auctionem vendere, Cic. Quint. 5, ſi lectio certa. Auctiones hastae, Sueton. Caes. 50, i. e. ad hastam; *dewijl er in gerechtelijke verkopingen eene spies bij stondt:* Not. sedere in auctione, Sueton. Calig. 39, *op de verkoping zitten, d. i. daar bij zijn, of op de plaats der verkoping.*

AUCTIONALIS, e, i. q. auctionarius: *van daar* auctionalia, Pandect. XXVII, 3, 1, i. e. *verkopings-catalogen.*

AUCTIONARIUS, a, um, *met de verkoping zich bezig houdende, daar toe behoorende enz., bij voorb.* tabulae, Cic. Catil. II, 8, i. e. *verkopings-catalogus:* atria, Cic. Agr. I, 3, i. e. *in welke verkopingen gehouden worden.*

AUCTIONOR, atus sum, ari, *eene verkoping houden of aanrichten,* Cic. Agr. I, 3. II, 20. Dejot. 9. Caes. B. C. III, 20: *ook met den Accusativus, in de verkoping voorstellen, bij voorb.* bona condemnatorum, Ascon. Ped. in Cic. Verr. I, 23.

AUCTITO, are, *vermeerderen,* Tacit. Ann. VI, 16.

AUCTO, are, *vermeerderen,* Plaut. Amph. prol. 4. Lucret. I, 51. Catull. Carm. 67, 2.

AUCTOR, oris, m. & f. (*Sommigen schrijven* autor *of* author: *maar beter is* auctor, *want het is van* augeo, *voortbrengen enz.*), *is ieder, van wien iet afkomstig is, het zij hij het zelve maakt, of er aanleiding toe geeft, en het bevordert, bij voorb.* auctor legis *kan zoo wel zijn iemand, die eene wet uitvindt of maakt, als ook die er aanleiding toe geeft, die ze aanprijst, of bevordert. Gevolglijk* 1) *ieder, van wien iet onmidlijk afkomstig is, die het maakt, uitvindt, of het eerst voortbrengt, de oorzaak, vervaardiger, verwekker, werkmeester, stichter, bouwer enz., bij voorb.* vulneris, Virg. Aen. IX, 748: frugum, Virg. Georg. I, 26: exempli, Liv. IV, 29: statuae, *bij voorb.* statua auctoris incerti, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.: sermonis, Liv. V, extr., i. e. *der mare: doch, hier kan het ook de verteller zijn: dus ook* Cic. ad Div. XII, 4: fama — auctor erat nemo, i. e. *oorzaak der mare: doch, het kan ook zijn getuigen, of borg:* legis, Liv. VI, 36, i. e. *oorzaak, uitvinder:* auctor generis, Virg. Aen. IV, 375. VII, 49: *of* gentis, Suet. Claud. 25, i. e. *Stamvader: van daar in 't bijzonder* 2) *een schrijver, opsteller, bij voorb.* auctor malae latinitatis, Cic. Att. VII, 3 extr.: lectitare auctores, Ib. XII, 18 in.: auctor valde bonus, Cic. Mur. 14: dicendi auctor & magister, Cic. Or. 3, *ten zij het het zelfde zij als* magister, *aanwijzer, onderrichter enz.:* naturae verique, Horat. Od. I, 28, 14, *alwaar het even zoo is:* auctor rerum, non fabularum, Cic. Nat. D. III, 31, i. e. *die zaken voordraagt, geene fabelen:* auctori perniciosa suo, Ovid. Trist. V, 68, i. e. *derzelver opsteller.* b) *de verhaaler van eene zaak, verkondiger, het zij mondelijk of schriftelijk, gevolglijk behooren alle Verhaalers enz. hier toe, wanneer zij verhaalen; bij voorb.* vani ser-

Digitized by Google

moníis, Liv. V, 1: doch, het kan ook oorzaak zijn: rei magnae, Ibid. I, 16: zoo heet Homerus optimus auctor, Cic. Off. III, 26, i. e. verhaaler of getuige, borg: dus ook pluviae graculus auctor aquae, Ovid. Am. II, 6, 34. i. e. voorverkondiger, aanwijzer: van daar auctorem esse verhaalen, berichten, bij voorb. sunt, qui auctores sint cet., Liv. IV, 26, i. e. sommigen verhaalen, dat enz.: dus ook Liv. VIII, 20. En zoo meermaalen; alleen is het dikwijls onzeker, of men het verhaaler of getuigen, borg, vertaalen moet, bij voorb. certis auctoribus, Cic. Att. XIV, 8: cf. III, 11: van daar een verhaalende schrijver, d. i. geschiedschrijver, bij voorb. apud quosdam veteres auctores non invenio, Liv. II, 8: pluribus tamen auctoribus, Ibid. I, 46: inter auctores discrepat, Ibid. XXIX, 25. 2) van wien iet middlijk of op eene verre wijze afhanglig is, hoe het dan ook geschiede, door aanleiding in 't gemeen, of door bevel, voorstelling, raad, goedkeuring enz. a) door aanleiding in 't gemeen: de aanleider, die aanleiding geeft, bij voorb. me, te, illo auctore op mijne enz. aanleiding, bij voorb. me, Cic. Or. III, 14: te, Terent. Eun. V, 7, 12: Pompejo, Cic. Att. I, 19 post init.: eo, Liv. XXXVII, 47: zoo heeten de Raadsheeren auctores legum, Cic. Verr. V, 67: doch, hier is het beter borgen, verdedigers enz. b) door aanvoering: een aanvoerer, voorganger, bij voorb. auctores senatus of consilii publici, Cic. Or. I, 49 extr. III, 17 med., i. e. de aanvoerers des Raads, die hem bestuuren, dat hij alles naar hunnen wil en raad moet doen: dus ook van Leeraaren: in philosophia versaris, auctore Cratippo, Cic. Off. II, 2, i. e. onder aanvoering van enz.: dus ook dicendi auctor & magister, Cic. Or. 3. c) door zijn voorbeeld en monster: van daar een mensch, die anderen een monster of voorbeeld, ergens in is of zijn kan, voorganger, bij voorb. Cato heet auctor omnium virtutum, Cic. Fin. IV, 16, i. e. het voorbeeld van allen enz., of de aanvoerer tot allen enz.: van daar cedo auctorem facti, Cic. Verr. V, 26, i. e. zeg mij iemand, die het zelfde gedaan heeft, of een voorbeeld hier van: hoc auctore, Ibid. III, 38, i. e. naar 't voorbeeld van dezen man: num locupletiores quaeris auctores? Cic. Off. III, 27 in., i. e. voorbeelden of borgen (der stelling). d) door toespreken, raad, voorstelling; een raadgever, bij voorb. auctor tibi sum ik raade u, bij voorb. de re, Cic. Att. XI, 6: belli non suscipiendi, Cic. ad Div. XI, 27: alicujus interficiendi, Ibid. XII, 2: pacis, Cic. ad Caes. in Ep. ad Att. IX, post Ep. 11: rerum mearum gestarum, Cic. Quir. red. 6, alwaar het nogthans in 't gemeen aanleider, of bevorderaar kan zijn: ook met den Dativus der zaak, bij voorb. legibus per vim — ferendis, Cic. Attic. VIII, 3: ook met den Accusativus der zaak, bij voorb. idne estis auctores mihi? Terent. Ad. V, 8, 16, raadt gij mij dat? a me consilium petis, quid tibi sim auctor, Cic. ad Div. V, 8: bijzonder met ut, bij voorb. mihi, ut absim, vehementer auctor est, Cic. Att. XV, 5, i. e. raadt mij zeer enz.: tibi magnopere auctor sum, ut cet., Cic. Leg. I, 20: ook met ne, voor ut non, bij voorb. illi auctor fui, ne differret, Brut. ad Cic. Ep. 11: ook met den Infinitivus in plaats van ut, bij voorb. tibi non sim auctor, te profugere, Cic. Att. IX, 10: Thracum populis fuit auctor transferre amorem cet., Ovid. Met. X, 30: ook met ad, bij voorb. ad rem instituendam, Cic. Dom. 12: dus ook auctor legis, Cic. Acad. IV, 5. Agr. II, 5. Leg. III, 18: Liv. II, 56: die eene Wet of Bill aanraadt, aanprijst. e) door hulp, een ondersteuner, bij voorb. legis, Cic. Acad. IV, 5. Agr. II, 5. f) door goedkeuring: van daar die iet billijkt, goedkeurt, toestemt: de goedkeurer of bevestiger, bij voorb. de Senaat heet auctor comitiorum, Cic. Dom. 14: indien het niet is aanlegger, bestuurers enz. Maar, dikwijls zegt Livius Patres auctores facti, bij voorb. I, 22: dus ook auctores fierent en fiunt, I, 17, i. e. goedkeuren: dus ook nisi auctor esset, Cic. Dom. 29, i. e. het goedkeurde: dus ook legum, Liv. VIII, 12: cf. Cic. Brut. 14. 3) die maakt, dat iet in zijn' stand blijft, daar het gewigt en waarde aan geeft, die voor de waarheid, rechtheid, en zekerheid eener zaak instaat, borge, bij voorb. a) bij verkopen, de verkoper, wanneer, het geen hij verkoopt, zijn eigendom is, en hij er borg voor staat, bij voorb. auctor fundi, Cic. Caecin. 10, i. e. verkoper: a malo auctore emere, Cic. Verr. V, 22, van een' slechten verkoper, d. i. die geen borg kan leveren, dat de koper het behouden kan; die iet verkoopt, daar hij geen recht op heeft. Not. de verkoper heet in 't bijzonder auctor primus; en de ander, die er goed voor spreekt, zijn borg, pandman, auctor secundus, Ulpian. in Pandect. XXI, 2, 4: cf. Plaut. Curc. IV, 2, 10. Epid. III, 2, 21. b) bij beloften, toezeggingen, bij voorb. bij onmondigen en vrouwen als voogd: bij voorb. sine tutore auctore, Cic. Caecin. 25, i. e. zonder borgtogt of zonder gezag van den voogd: mulier, nullo auctore, dixisset, Ibid., zonder Curator, beschermer, of voogd: cf. Liv. XXXIV, 2: c) in andere dingen, bij voorb. beneficii populi romani, Cic. Mur. 2, i. e. borg: d) nuptiarum auctores, Cic. Cluent. 5, i. e. die genen, zonder welke het huwelijk niet kan doorgaan, bij voorb. ouders, bloedverwanten, getuigen enz. e) nuntii, rumoris of famae auctor de borg voor een gerucht, die voor de waarheid van het zelve instaat, die het zeker weet, bij voorb. rumor erat — auctor erat nemo, Cic. ad Div. XII, 4, i. e. daar is een gerucht — maar niemand staat er voor in, kan het met zekerheid zeggen, niemand kan er borg voor staan, dat het gerucht waar is: boni nuntii, non optimis tamen auctoribus, Cic. Att. III, 11, i. e. de berichten zijn goed, maar die ze verhaalen, deugen niets, of de berichten hebben slechte borgen, d. i. men kan er niet zeker op bouwen: dus ook van Schrijvers of Geschiedschrijvers: zie boven: verders diis auctoribus in spem adceptis, Liv. XXI, 45 extr., i. e. borgen der waarheid: cf. Cic. Tusc. I, 12 in. f) querelarum civitatis, Cic. Flacc. 22, de borg der waarheid, d. i. die de klagten eener stad voortbrengt, zoo als zij waarlijk zijn, d. i. de Agent of verdediger. Ook 4) elk verdediger, of voorspraak, helper, bij voorb. civitatis, Cic. Flacc. 22, ten zij men het moet vertaalen, aanvoerer, en dat het dus tot n. 2. behoort: auctor libidinis, Ovid. Met. IX, 576, i. e. helper, ondersteuner enz.: diis auctoribus, Liv. XXI, 45, zie hier voor. Not. auctor van persoonen en zaken gen. fem., bij voorb. Ovid. Met. VII, 157. Fast. V, 192. Cic. Div. I, 15 med.

AUCTŌRAMENTUM, i, n. is, 1) wanneer iemand voor geld tot zekere diensten verpligt wordt, de verbindtenis tot den dienst voor geld, bij voorb. merces est auctoramentum servitutis, Cic. Off. I, 42: doch, het zou ook belooning kunnen zijn. 2) de loon, waar voor men tot zekere diensten verpligt is, Sueton. Tib. 7, van gladiatores: dus ook van Soldaaten, Senec. Benef. IV, 37: servitutis, Cic.: zie hier voor. Ook in 't gemeen de loon voor verrichtingen, bij voorb. jugulati civis Romani, Vellej. II, 28. 3) het Contract, waar door iemand zich tot zulke diensten verbindt, bij voorb. verba auctoramenti, Senec. Ep. 37.

AUCTŌRĬTAS, atis, f. (Sommigen schrijven verkeerd autoritas of authoritas): 1) het aanzien, waar in iemand staat, wegens zijn voornaam ambt, schranderheid enz., waar door hij bij anderen veel kan uitrichten, bij voorb. esse in auctoritate, Plin. H. N. XXXV, 10 extr.: habere auctoritatem, Cic. Senect. 17. Phil. XI, 10: dare, Cic. Nat. D. III, 38: adferre, Cic. Senect. 18: facere, Cic. Manil. 15: imminuere, Cic. Or. II, 37: auctoritate valere, Cic. ad Div. VI, 6: of posse, Nep. Dion. 3: ejus auctoritas multum apud me valet, Cic. Att. IX, 10 extr.: magna auctoritas est in aliquo, Nep. Timoth. 3: homines auctoritate tenui, Cic. Agr. II, 17: vir auctoritate gravior, Cic. Or. II, 37. 2) magt of gezag, dat men van rechtswegen heeft, bij voorb. auctoritate senatus, Cic. Sext. 65 extr.: in auctoritate senatus esse, Liv. IV, 26 en 56: cf. III, 21, i. e. gehoorzamen: legum dandarum, Cic. Verr. II, 49, i. e. magt, om wetten te geven. 3) aanzien, d. i. kracht, gezag, geldigheid, waarde, bij voorb. antiqua verba plus auctoritatis habent, Cic. Leg. II, 7: preces non minus auctoritatis habent, Cic. ad Div. IX, 9: his (amicis) major tribuenda auctoritas, Cic. Off. I, 26: amori auctoritatem tribuere, Cic. Tusc. IV, 34: cf. Cic. Div. I, 3: vetustatis, Cic. Div. I, 18: augurii, Cic. ad Div. VI, 6: officii, Ib. I, 7. 4) aanzien of geloofwaardigheid, bij voorb. van iemand, die iet verhaalt, van eenen getuigen enz., bij voorb. auctoritatem esse in eo testimonio, Cic. Flacc. 22: somniorum auctoritas, Cic. Div. II, 59: auctoritatem rebus commenticiis adjungere, Ibid. 54: ook aanzien of gezag, dat iemand zich zoekt te geven, schijn van gezag, bij voorb. qui, majore auctoritate, nihil diceret, Cic. Div. II, 67. 5) aanzien, of aanzienlijkheid, voortreffelijkheid, waarde, bij voorb. succina eandem, quam gemmae, auctoritatem obtinent, Plin. H. N. XXXVII, 2: urbis, Cic. Off. I, 1: loci (i. e. rostrorum) auctoritatem attingere, Cic. Manil. 1, i. e. voor de eerste keer op eene zoo aanzienlijke plaats spreken: unguentorum, Plin. H. N. XIII, 1: Achates in magna fuit auctoritate, Ibid. XXXVII, 10: cf. n. 3. 6) de aanleiding, die men tot iet geeft, wat het dan ook zijn mogt, het zij zulks geschiede door woorden, voorbeeld enz., bij voorb. an Stoici poëtis dederint auctoritatem, Cic. Nat. D. III, 35: auctoritate vestra cet., Cic. Verr. III, 94, i. e. aanleiding, of ook uitspraak: van daar 7) het voorbeeld van een' aanzienlijk man, dat men behoorde, of gewoon is, na te volgen, staat dikwijls bij Cicero, bij voorb. auctoritas majorum, Cic. Verr. V, 32: Antonii, Ibid. III, 93: aliorum, Cic. Leg. I, 13: auctoritatem praescribere, Cic. Sext. 6 in., i. e. monster, voorbeeld: cf. Tusc. II, 22 extr. 8) bijzonder de bekend gemaakte wilsmening van een aanzienlijk of gewigtig persoon,

Digitized by Google

foon, het zij die mondelijk of schriftelijk bekend gemaakt wordt: wanneer het dikwijls uitspraak, getuigenis, voorstelling, verlangen, verördening, bevel, toestemming enz., kan vertaald worden, bij voorb. auditis non solum auctoritatem sed etiam testimonium, Cic. Quir. red. 7: auctoritate omnium, Cic. Verr. I, 42 in., i. e. *wil, goedkeuring enz.:* patris, Cic. Verr. II, 40, *wilsmeening, verlangen, voorstelling: dus ook* Pontificum, Cic. Leg. II, 19: cf. 21: *dus ook* senatus auctoritas, Cic. Leg. II, 15. Off. III, 30. ad Div. I, 2. Senect. 4. Catil. I, 1 *en* 8, i. e. *de wilsmening, de bekend gemaakte of gebleken wil van den Senaat, wanneer het dikwijls verördening, besluit enz., overgezet wordt, en gevolglijk zoo veel is als* Senatus consultum: *somtijds wordt het tegen overgesteld tegen het* Senatus consultum i. e. *een vormelijk tot stand gebracht, en door geen protesteeren der Tribunen verhinderd raadsbesluit, bij voorb.* Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8 med.: si quis huic senatus consulto intercesserit, senatui placere auctoritatem perscribi, i. e. *de wilsmening van den Senaat zou toch opgeschreven worden: van daar* defugere auctoritatem, Terent. Eun. II, 3, 98, *zijne te vooren ontdekte wilsmening vervolgends loochenen, zijn woord terug nemen, geen woord houden: van daar* a) *elke verördening of bekendmaking van zijnen wil tot narigt van anderen, deels tot gehoorzaming van anderen, bij voorb.* senatus, Cic., *zie hier voor:* Pontificum, Cic. Leg. II, 19: cf. 21: praetoris, Cic.: non defugiam auctoritatem consulatus mei, Cic. Sull. 11, i. e. *zal dat niet loochenen, het geen ik te vooren van mij bekend gemaakt, of verördend heb: bijzonder* b) *het bevel, bij voorb.* patris, Cic. Verr. II, 40: senatus, Cic. Pis. 2: *zie hier voor: van daar misschien* Commando, *zie* n. 9. c) *de voorstelling, die men iemand door gronden doet, bij het raadgeven, troosten enz., het toespreken, staat dikwijls bij* Cicero, *wanneer het dikwijls zoo veel is als raad, bij voorb.* auctoritate eorum pax facta, Cic. Off. III, 30: cujus cum valuisset auctoritas, Ibid. 27: cf. Ibid. I, 23 in. ad Div. IV, 6 in. VI, 6 in.: *ook staat er* consilium *bij, bij voorb.* Cic. Senect. 6 in. d) *de toestemming, goedkeuring, bij voorb.* Apollinis, Cic. Div. I, 43. e) *de uitspraak of getuigenis, bij voorb.* auctoritas societatis, Cic. Verr. III, 71: auctoritates civitatum, Ibid. 62. f) *het voteeren of stemmen in de* Comitia, Cic. Dom. 31 in. g) *het voteeren of stemmen der Richters, hun uitspraak, oordeel,* Cic. Verr. III, 94: *ook in 't gemeen gevoelen, bij voorb.* aliquem ad auctoritatem suam adducere, Cic. Dejot. 10: auctoritates consignatas, Cic. Cluent. 50: cf. Cic. Manil. 17, 20, 22 *en* 23. 9) *het* Commando, *aanvoering, bij voorb.* legio auctoritatem & exercitum Caesaris persecuta, Cic. Phil. III, 3: si legiones se ad Caesaris auctoritatem contulissent, Cic. ad Div. X, 28: *doch, het kan ook partij zijn.* 10) *alles, daar men zich op beroept, dat men tot bewijs aanhaalt, bij voorb. het verhaal van anderen,* Plaut. Trin. I, 2, 182: si exquiratur a stirpe auctoritas i. e. *van den oorsprong of onderzocht:* sed tu auctoritates contemnis, Cic. Nat. D. III, 4, i. e. *maakt geen werk van het geen anderen gezegd hebben; gevolglijk is het de beroeping op anderen: of ook voorbeeld:* recitatur auctoritas, Cic. Coel. 22. 11) *het geen iemand het eerst doet, uitvinding, bij voorb.* auctoritatis & inventionis, Cic. Invent. I, 28, *alwaar* inventio *tot verklaring dient:* publicae auctoritates & testimonia, Cic. Verr. Act. I, 3, i. e. *getuigenis.* 12) *het rechtmatig eigendom, het rechtmatig bezit van het zelve, of de veiligheid van het zelve, zoo dat niemand het ons mag ontnemen, maar wij, als het ons ontnomen wordt, het recht daar toe altijd behouden: het tegendeel is verjaaring, bij voorb.* aeterna, Cic. Off. I, 12: jure auctoritatis, Cic. Harusp. 7: auctoritas fundi, Cic. Top. 4: rerum, Cic. Caecin. 26. 13) *het borgstaan,* Paul. sentent. II. tit. 17. 14) Auctoritates *zijn ook namen van aanzienlijke, of anders in hun soort, gewigtige mannen,* Cic. Sull. 13: auctoritates contemnis, Cic. Nat. D. III, 4, *zie hier voor:* auctoritates praescriptae, *de voorgestelde namen der genen, bij voorb. die bij het opstellen van het Raadsbesluit geweest zijn,* Cic. Or. III, 2: in auctoritatibus, in exemplis, Ib. I, 39: omissis auctoritatibus, Cic. Manil. 17: argumentum ab auctoritate ducere, Cic. Top. 4, i. e. *naam van een groot man, of getuigenis.* 15) *getuigenis, zie hier voor.* 16) *troost:* en 17) *raad: doch, dewijl aanspraak, voorstelling, reeds toereikt, zoo zijn de beide beteekenissen,* troost *en* raad, *misschien overtollig.*

AUCTŌRO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk misschien verkoopen, van* auctor: *van daar* 2) *voor geld of loon tot zekere dingen verpligten, bij voorb.* se; *wordt geern van menschen gebruikt, die zich verhuuren, bij voorb.* auctoratus ad custodiam, Apul. Met. II. p. 125. Elm.: vindemiator auctoratus, Plin. H. N. XIV, 1 in.: *bijzonder van de* gladiatores: Horat. Sat. II, 7, 59: *van daar* eo pignore velut auctoratum, Liv. XXXVII, 10, *als 't ware, verkocht, d. i. verpligt: van daar in gevaar brengen of stellen, bij voorb.* ipsum magis auctoratum populum Rom., Plin. H. N. XXXVI, 15. 3) mortem sibi auctorare, Vellej. II, 30, i. e. quaerere.

AUCTŌROR, atus sum, ari, 1) i. q. auctoro, *bij voorb.* pudicitiam, Apul. Met. IX. p. 225. Elm. 2) i. q. auctorem esse, *bij voorb. borg zijn enz.,* Pandect. XXVI, 8, 4. XXVII, 6, 9.

AUCTRIX, tcis, f. *verörzaakster, verkoopster, borge, bij voorb.* opinionum, Tertull. de anim. 57: auctricem conveniri, Cod. Just. VIII, 45, 16.

AUCTUS, us, m. *vermeerdering, vergrooting,* Liv. IV, 2. XXVII, 26 extr. XXIX, 27. Not. auctus arboris i. q. arbor magna, Lucret. VI, 167: *dus ook* corporis, Ibid. II, 481, i. e. magnum corpus.

AUCTUS, a, um, *zie* Augeo.

AUCŬPATŌRĬUS, a, um, *tot vogelvangen dienstig, bij voorb.* amplitudo, arundo, Plin. H. N. XVI, 36.

AUCŬPĬUM, i, n. 1) *de vogelvangst,* Cic. Fin. II, 8. Senect. 16: *ook Tropisch,* novum est aucupium, Ter. Eun. II, 2, 16, *eene nieuwe manier, om vogelen te vangen, d. i. menschen enz.: bijzonder* aucupia verborum, Cic. Caecin. 23, *wanneer men op woorden loert:* delectationis, Cic. Or. 25 *en* 58, i. e. *groote poging, om anderen te vermaken:* facere aucupium auribus, Plaut. Mil. IV, 1, 43, i. e. *luisteren, of opmerkzaamheid wekken, naar mate* auribus *de* Ablativus *of de* Dativus *is:* 2) *de gevangen vogels zelven,* Cels. II, 26. Senec. de provid. 3.

AUCŬPO, are, *voor* aucupor, *vogelen vangen,* Plaut. Truc. V, 72: sermonem *er op loeren, luisteren,* Plaut. Mil. II, 2, 42.

AUCŬPOR, atus sum, ari, 1) *vogelen vangen,* Varr. R. R. I, 23. 2) *Tropisch, als 't ware, iets vangen, naar iets begeerig trachten of er op passen, greetig waarnemen, beloeren, bij voorb.* verba, Cic. Or. II, 63. Caecin. 18: gratiam, Cic. ad Div. V, 12: delectationem dicendo, Cic. Or. 19: tempus, Cic. Rosc. Am. 8: aucupaturi eramus tranquillitates, Cic. Att. VI, 8.

AUDĀCIA, ae, f. *de koenheid, stoutheid, driestheid,* a) *in een' goeden zin, bij voorb.* Liv. I, 12 extr. XXV, 38. Sall. Cat. 51. §. 37. Cort. (52): Prop. II, 8, 9. b) *in een' kwaaden zin, d. i. roekeloosheid,* Cic. Invent. II, 54 extr. Offic. I, 19. Dom. 55. Cluent. 65. Phil. XIII, 10: audacia tanta adfectus, Terent. Phorm. V, 7, 84, *zoo stout.* Not. Plur. audaciae, *wanneer er van meer personen gesproken wordt,* Cic. Verr. III, 89. Sull. 27. Catil. II, 5.

AUDĀCĬTER *en* contr. AUDACTER, *koen, dapper, stout, in een' goeden en kwaaden zin, bij voorb.* audacter libereque dicere, Cic. Rosc. Am. 11: audacius instare hostibus, Nep. Epam. 9: omnia audacissime incipere, Liv. XXX, 30: audacter, impudenter, Cic. Verr. II, 54: Multa scelerate, multa audaciter facere, Cic. Rosc. Am. 36: Audacius transferre verba, Cic. Or. 60.

AUDĀCŬLUS, a, um, *een weinig stout,* Gell. V, 21. XV, 5.

AUDAX, acis, 1) *stout, moedig, roekeloos, koen, in een' goeden en kwaaden zin,* a) *van menschen, bij voorb.* Homo, Cic. Qu. Fr. II, 4: Paulo ad facinus audacior, Cic. Catil. II, 5: Audacissimus ego ex omnibus, Cic. Rosc. Am. 1. b) *van zaken:* facinus, Terent. And. II, 3, 27: consilium, Liv. XXXV, 35: spes audacior, Plin. H. N. XXVIII, 4. Not. *met den* Genitivus, *bij voorb.* audax animi, Claudian. Prob. II, 4: *met den* Infinitivus: audax omnia perpeti, Horat. Od. I, 3, 25. 2) *stout, Tropisch, bij voorb.* audacior hyperbole, Quintil. VIII, 6, i. e. *ongewooner, harder:* verba audaciora, Ibid. X, 5: poëta, Horat. Ep. II, 1, 182: dithyrambi, Horat. Od. IV, 2, 10: audacia saxa Pyramidum, Stat. Sylv. V, 3, 48, i. e. *met stoutheid opgericht.* Not. Catull. 50, 18. Nunc audax cave sis, i. e. *wees niet trotsch, doch, het kan ook zijn stout, (om mijn verzoek af te slaan).*

AUDENTER, Adv., *koen, stout, dapper,* Pandect. V, 4, 1 extr. XXVIII, 2, 29 extr.: audentius, Tacit. Ann. IV, 68. XIII, 40.

AUDENTIA, ae, f. *stoutheid, moedigheid,* a) *in handelingen,* Tacit. Ann. XV, 53. Germ. 34. b) *in 't gebruik van woorden,* Plin. Epist. VIII, 4 med.

AUDEO, ausus sum, a. 1) *durven, de stoutheid hebben, het hart hebben, iets waagen, in een' goeden en kwaaden zin,* a) seq. Infin., *bij voorb.* non audeam confiteri, Cic. Lig. 3: nunquam est ausus optare, Cic. Manil. 9. b) seq. Accusat. *bij voorb.* facinus, Terent. Eun. V, 5, 17: ultima, Liv. III, 2: *of* extrema, Virg. Aen. II, 349, i. e. *het uiterste waagen:* capitalia, Ibid. XXVI, 40: talia, Virg. Ecl. III, 16: c) seq. quin, *wanneer* non audeo *vooraf gaat, bij voorb.* ut non audeam, quin promam, Plaut. Asin. I, 1, 10, *voor* non promere. d) seq. in, *bij voorb.* in proelia, Virg. Aen. II, 347, *zich in 't gevecht waagen.* 2) *kunnen, bij voorb.* commovere me non audeo, Plaut. Truc.

Truc. IV, 3, 34: cf. Lucret. VI, 1070. 9) willen, lust hebben, bij voorb. Ecquid audes de tuo istuc addere? Plaut. Men. I, 2, 40: doch, het kan ook zijn, kunt gij enz. Het Particip. Audens staat ook Adjective, stout, moedig, koen, bij voorb. audentes fortuna juvat, Virg. Aen. X, 284: Aeschines audentior, Quintil. XII, 10: tu contra audentior ito, Virg. Aen. VI, 95, i. e. stout, of stouter (als hier voor): Annibal ille audentissimus, Gell. VII, 2: audentissimus quisque miles, Tacit. Agric. 33. Dewijl audeo eenen Accusativus regeert, zoo staat het ook in Passivo persoonlijk, bij voorb. multa audebantur, Liv. XXIX, 9: van daar staat ook het Particip. perf. ausus, a, um, somtijds Passive, bij voorb. ausis ad Caesarem codicillis, Tacit. Ann. III, 67: van daar Ausum, Substantive, het ondernemen, wanneer er van dapperheid of stoutheid gesproken wordt, bij voorb. potiri auso, Ovid. Met. XI, 242: ausum improbum, Plin. H. N. II, 108 extr.: fortia ausa, Virg. Aen. IX, 281: talia, Ibid. II, 535: crudelia, Ovid. Her. XIV, 49: magnis excidit ausis, Ovid. Met. II, 328. Not. De alöuden hebben in Perf. ook ausi gezegd, bij voorb. non ausi recusare, Cato ap. Prisc.: van daar komt Ausim, is, it voor Auserim of Ausus fuerim, bij voorb. nec dicere ausim, Liv. Prooem.: ausint, Stat. Theb. XI, 126.

AUDIENTIA, ae, f. de oplettendheid op iemand, die spreekt, wanneer men stil is, en naar hem luistert, het gehoor, dat men hem geeft, bij voorb. audientiam facere, Liv. XLIII, 16, maken, dat de Toehoorers stil zijn en luisteren, opmerkzaamheid of gehoor bezorgen, bij voorb. sibi, Cic. Senect. 9, i. e. zich zelven, voor zich zelven: dus ook illi, Auct. ad Her. IV, 55: orationi, Cic. in Caecil. 13: ook populo (in de Comedie), Plaut. Poen. prol. 11, i. e. maken, dat het volk stil wordt, of maken, dat het volk hooren kan; beiden kan plaats hebben: audientiam alicui tribuere, Apul. Met. III. post in. p. 131. Elm., i. e. gehoor geven, toehooren.

AUDIO, ivi en ii, itum, 4. 1) hooren, vernemen, bij voorb. aliquid, bij voorb. vocem, Cic. Tusc. V, 40: of ook de aliqua re, de homine, bij voorb. de malis, Cic. Att. VII, 20: de quibus, Cic. Acad. IV, 2. Senect. 23, hooren van enz., d. i. tijding bekomen, die de zaak of menschen betreft. Ook zegt Cicero ad Div. III, 10 extr.: audiemus te censorem, f il. factum: doch, deze Ellipsis is misschien niet nodig, het staat voor de te censore i. e. van uw Censor-ambt: dus ook Cic. Catil. I, 10: neque audies virum bonum neque videbis, i. e. zult van een' eerlijken man niets hooren of zien: van daar Passiv. Bibulus audiebatur esse in Syria, Cic. Att. V, 18, men hoorde, dat enz. Integendeel, wanneer men de persoon uitdrukt, van wien men tijding krijgt, dan zegt men audire ab of ex aliquo, bij voorb. audivi a majoribus, Cic. Brut. 26: ex aliis audire, Cic. Att. V, 17: a quibus cum audisset, Nep. Them. 7: e praedonibus, Terent. Eun. I, 2, 34: doch, er staat ook de dikwijls voor, bij voorb. de Davo audivi, Terent. And. II, 1, 2, i. e. a: audivi de patre, Cic. Or. III, 33: de Graecejo, Cic. ad Div. XI, 12, voor a of ex. Ook zegt Cicero somtijds: audire ab of ex aliquo, cum diceret, bij voorb. a Pausania audivi, cum diceret, te cet., Cic. ad Div. III, 7: Saepe ex eo audivi, cum diceret cet., Cic. II, 31: me ex Rufo audisse, cum diceret, Cic. Brut. 22: e Cn. Aufidio saepe audiebam, cum — diceret, alwaar cum diceret kan wegblijven: Audire in aliquem iet kwaads van iemand hooren, Cic. Or. II, 70. Not. a) Audio voor audivi, bij voorb. quorum alterum — possidere audio, Cic. Rosc. Am. 6: ut audio, Cic. Att. I, 1 extr.: dus ook ut audimus, Liv. XLV, 22 in., voor audivimus, zoo als bij ons: b) audisne of audin'? hoort gij? Terent. And. V, 2, 24. Eun. V, 8, 7. Plaut. Epid. III, 3, 19, in gemeenzame gesprekken, zoo als bij ons. Ook staat c) Auditum, (Particip. neutr.) voor auditio of fama, bij voorb. nihil praeter auditum habeo, Cic. Off. I, 10: cum auditum, omnem exercitum proficisci, — liberavit, Liv. XXVIII, 26, i. e. als het gerucht, dat het gantsche leger enz.: audito crudelior, Vellej. II, 25, wreeder, dan men ooit gehoord had: ex audito arguo, Plaut. Bacch. III, 3, 66. Edit. Gronov.: de audito nuntias? Plaut. Merc. V, 2, 62, i. e. volgends hooren zeggen, volgends het gerucht: verders audito Machanidam — refugisse, Liv. XXVIII, 7 in., i. e. volgends bekomen tijding, dat enz. 2) hooren, toehooren, aanhooren, bij voorb. attente aliquem audire, Cic. Or. I, 61: cf. Cic. Fat. 2 extr.: van daar a) van den Richter, wanneer hij zich iet laat voordragen en het aanhoort, bij voorb. auditque dolos, Virg. Aen. VI, 567: de capite alicujus, Senec. Benef. II, 12: de ambitu, Cic. Flacc. 39: b) van den leerling, wanneer hij toehoort, bij voorb. audire Cratippum, Cic. Off. I, 1, i. e. hooren, toehooren, d. i. zijn leerling zijn: Zenonem, Cic. Nat. D. I, 14: ponere aliquid, ad quod (i. e. de quo) audiam, volo, Cic. Fat. 2. 3) aanhooren, d. i. billiken, toestemmen, zich laten gevallen, bij voorb. sed tum id audirem, Cic. Marc. 8, i. e. zou het mij gevallen laten: Nec Homerum audio, Cic. Tusc. I, 26, i. e. probo. Van daar heet 4) Audio dikwijls: goed: of dat laat zich hooren: ik geve het toe: of dat mag of mogt nog gaan, bij Cicero en anderen, bij voorb. Cic. Verr. II, 59 in. 60 in. V, 27 med. Rosc. Am. 18 extr. Terent. And. III, 3, 20. Eun. II, 3, 79. Phorm. II, 1, 6: integendeel Non audio, Cic. Verr. III, 34, i. e. dat gaat niet aan, daar ben ik niet mede te vrede: integendeel non audio, Terent. Phorm. III, 2, 1. heet: ik hoor niet, d. i. ik mag niet hooren. 5) hooren, d. i. verhooren, bij voorb. dii meas preces audiverunt, Cic. Pis. 19: cf. Virg. Aen. IX, 65. Horat. Od. IV, 13, 1. Liv. I, 12. Caes. B. C. II, 42. 6) hooren of gehoor geven, d. i. luisteren, gehoorzamen, volgen, of volgends het verlangen en herinnering van iemand leven, bij voorb. si me audies, Cic. ad Div. II, 13 extr.: te audisse monentem, Cic. Att. VII, 1: si vos audire vellemus, Cic. Nat. D. I, 20: philosophiam, Cic. Phil. XIII, 3. Ook van levenloze dingen, bij voorb. nec audit currus habenas, Virg. Georg. I, 514: Nec quae (sagitta) magis audiat arcum, Ovid. Met. V, 382, die naar den boog luistert, d. i. daar treft, waar de boog op doelt, en zoo snel, als de boog wil: cornum audit fortius i. e. admittit, Plin. H. N. XVI, 43. Ook met den Dativus, bij voorb. sibi potius audirent, Apul. Apolog. p. 326. Elm.: istis audiendum, Pacuv. ap. Cic. Div. I, 57 extr.: van daar Audiens met den Ablativus dicto, op het woord gehoorzaam, bij voorb. nobis dicto audientes sunt, Cic. Verr. V, 32: Audiens dicto fuit jussis magistratuum, Nep. Ages. 4: cf. Lysand. 1. Iphic. 2. Liv. V, 3: ook met den Genitivus, bij voorb. audiens sum imperii, Plaut. Truc. I, 2, 25. 7) Audire van degenen, die iet lezen, bij voorb. in Brieven van Cicero: Audi, Cic. Qu. Fr. III, 1, 4: dus ook ex te ipso audiebam, Cic. ad Div. III, 11 in. 8) heeten, of genoemd worden (eigenlijk, zich zoo hooren noemen), bij voorb. rexque paterque audisti, Horat. Ep. I, 7, 7: cf. I, 16, 17: nepos Veneris audiet, Apul. Met. VI. p. 177. Elm.: mater, Ibid. V. p. 167: van daar voor esse, bij voorb. quod oppidum audit cet., Ibid. X, extr. 9) bene of male audire, eigenlijk, iet goeds of kwaads (van zich) hooren, lof of berisping hooren, d. i. geprezen of gelaakt, beschimpt worden, een goeden of kwaden naam hebben, bij voorb. male audiebat, Cic. Tusc. V, 40, i. e. stond in een kwaden naam: bene audire a parentibus, Cic. Fin. III, 17: cf. Cic. Att. VI, 1 in. Verr. I, 46. Terent. Hec. IV, 2, 24. Phorm. II, 3, 12: dus ook minus commode audire, Cic. Verr. III, 58, i. e. male audire. 10) daar onder verstaan, bij voorb. een ontbrekend woord, bij voorb. minuitur coepit: Quintil. IX, 3, i. e. men verstaat coepit, cf. VIII, 5. Not. Audibam voor audiebam, Ovid. Her. XIV, 36: audibo voor audiam, bij voorb. audibis, Plaut. Capt. III, 4, 86. Poen. I, 2, 97. Dus komt ook Audii, audierim, audiissem of audissem cet. dikwijls voor.

AUDITIO, onis, f. 1) het hooren, bij voorb. fabellarum, Cic. Fin. V, 15: cf. Verr. IV, 46. Nat. D. II, 57: ook in school: van daar 2) het leeren bij een' Leeraar, Cic. Or. II, 30: ook de les, bij voorb. obire auditiones, Gell. XIX, 8: cf. XIV, 1. 3) alles, wat men hoort verhaalen, het spreken of de praat der menschen, verhaal, gerucht enz., bij voorb. fictae, Cic. Planc. 23: cf. Caes. B. G. IV, 5. VII, 42. 4) het gehoor, één van de zinnen, bij voorb. auditionem — percipere sonores, Apul. de doctr. Plat. p. 9. Elm.

AUDITIUNCULA, ae, f. is 1) het hooren, aanhooren, toehooren, wanneer men verminderend spreekt. 2) wanneer men iet weinigs van eene zaak hoort, kleine, korte tijding, of bericht, bij voorb. auditiuncula adspergi de re, Gell. XIII, 19, i. e. iet weinigs hooren, korte tijding krijgen.

AUDITOR, oris, m. 1) die iet hoort, de hoorer, bij voorb. gloriae, Cic. Dom. 24. 2) die iemand hoort, toehoort, toehoorer, Cic. Brut. 51. Or. 35: adventus, Cic. Nat. D. III, 1: van daar in 't bijzonder 3) toehoorers of leerlingen, bij voorb. Zenonis, Cic. Nat. D. I, 14: Theophrasti, Cic. Fin. V, 19. 4) die zich iet laat voorlezen, op onze wijze, de lezer, Varr. L. L. V, 1: want de Ouden lazen gemeenlijk zoo, dat zij zich door een' slaaf lieten voorlezen.

AUDITORIUS, a, um. 1) het hooren betreffende, daar toe behoorende. 2) het toehooren betreffende, daar toe behoorende: van daar Auditorium Substantive, scil. aedificium, de plaats, daar menschen samen komen, om iemand te hooren, bij voorb. den Leeraar enz., gehoorzaal, bij voorb. exstruere, Auct. dial. de Orat. (achter Tacitus) 9: professorum, Suet. Tib. 11: plenum, Quintil. II, 11: fori & auditorii, Ibid. X, 1. Ook de plaats, daar gericht gehouden wordt, Audientie-zaal, Gerichts-hof, bij voorb. principis, Pandect. IV, 4, 18: ad majus auditorium, Ibid.

XLII, 1, 54: auditorio adesse, Ib. XLIX, 9, 1: *van daar* a) *het aanhooren van een Proces. Richter-ambt, bij voorb.* recipere, Pandect. IV, 8, 41. b) *het* Auditorium, *d. i. de toehoorende menschen zelven, bij voorb.* ingens auditorium adhibere, Plin. Ep. IV, 7: mittere, Apul. Apol. p. 320. Elm., i. e. *uit elkander laten gaan:* locus auditorii, Ibid., *even te vooren.*

AUDITUS, us, m. 1) *het gehoor, d. i. het vermogen, om te hooren, bij voorb.* auditus semper patet, Cic. Nat. D. II, 57: gravitas auditus, Plin. H. N. XXIII, 4, *het zwaare gehoor:* cf. Ibid. VIII, 32. XXIV, 11. *Ook Plural. bij voorb.* auditus hominum deorumque mulcentem, Apul. dogm. Plat. init. 2) *het hooren, bij voorb.* auditu intelligere *door hooren (het gehoor) vernemen*, Cic. Marc. 4: plurium auditu adcipere, Tacit. Ann. IV, 69, i. e. *van meer hooren:* cf. Hist. II, 59.

AUDITUS, a, um, *zie* Audio.

AVE, *zie* Aveo.

AVECTUS, a, um, *zie* Aveho.

AVĔHO *of* ABVĔHO, xi, ctum, 3. *wegdragen, wegvoeren, of wegbezorgen, het zij te scheep, te wagen, te paard, of op den schouder of rug, bij voorb.* amicam ex Samo, Plaut. Bacch. IV, 1, 2: aliquem ad mercatum, Plaut. Men. Prol. 27: aliquem a patria, Ibid. V, 9, 96: aliquid domum, Liv. XLV, 33: milites Aegyptum, Liv. XXXI, 43: sacra avecta in urbes, Liv. V, 51, i. e. *heengezonden.* Passiv. Avehi *heet dikwijls wegvaren (te scheep, wagen) of wegrijden, bij voorb.* cum citato equo ex praelio avectus esset, Liv. XXVII, 16: avectos hostes? Virg. Aen. II, 43, i. e. *weggescheept?*

AVELLĀNUS, a, um, Avellisch, *d. i. tot* Avella *behoorende: vandaar* Avellana nux, 1) *de hazelnoot, of zeker soort van hazelnooten, bij voorb.* in nucis Avellanae magnitudinem, Plin. H. N. XXII, 25 post med.: *ook enkel* Avellana *scil.* nux, *bij voorb.* vel Graecae nuces vel Avellanae, Cels. III, 27 extr.: adjicit praeterea Avellanas, Ibid. XV, 22: nucleus avellanae, Ib. XXXVII, 4. Not. *Men heeft ook* nux Abellana, *bij voorb.* Scribon. Larg. Compos. 167. 2) *de hazelnootenboom, hazelnootenstruik, bij voorb.* Plin. H. N. XVI, 30 in. Arborum quaedam — ut myrtus, item nux avellana.

AVELLO, elli *en* ulsi, ulsum, 3) *afscheuren, losscheuren, wegscheuren, met geweld losscheuren,* 1) *eigenlijk, bij voorb.* poma ex arboribus, Cic. Senect. 19: simulacrum e signo Cereris, Cic. Verr. IV, 49, *voor* a: *dus ook* ex ea (insula) avulsa postea Therasia, Plin. H. N. IV, 12 med.: *ook met den* Dativus *voor* a, *bij voorb.* Euboea & ipsa avulsa Boeotiae, Ibid ante med.: avulsum humeris caput, Virg. Aen. II, 558, *alwaar het ook de* Ablativus *zijn kan:* Bitumen non quit sibi avelli, Plin. H. N. VII, 15. 2) *Tropisch, scheiden, wegnemen, bij voorb.* de matris amplexu, Cic. Font. 17: se ab aliqua, Terent. Hec. IV, 1, 39: avelli ab aliqua, Ter. And. III, 3, 21: avulsus a meis, Cic. Dom. 57, i. e. *gescheiden:* rus ab aliquo avellere, Terent. Eun. III, 3, 14, i. e. *er van beroven. Zonderling is:* aegrotatio, quae avelli inveterata non possit, Cic. Tusc. IV, 11, *voor* evelli: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* fundus emtori avelli non potest, Pand. XXIII, 5, 17: cf. XL, 7, 3. Not. *Het* Perf. *met de daar uit ontstaande* Tempora *is zeldzaam.* Avulsi *staat* Lucan. IX, 764: Avellerat, Curt. V, 6. *Maar* avulsus, a, um, *komt dikwijls voor.*

AVĔNA, ae, f. 1) *de haver*, a) *als een soort van graan*, Virg. Ge. I, 77. Hor. Sat. II. 8, 84. Colum. II, 11: *ook* Plin. H. N. XVIII, 7 ante med. hordeum, arinca, sed praecipue avena: b) *als een onkruid, wilde haver*, Cic. Fin. V, 30. Virg. Ge. I, 154: *ook* Plin. H. N. XVIII, 17 in. primum omnium frumenti vitium avena est, & hordeum in eam degenerat, sicut ipsa frumenti fit instar: — Germaniae populi serant eam cet., *alwaar hij de beide soorten schijnt te vermengen.* 2) *elke halm, bij voorb.* lini, Plin. H. N. XIX, 1. 3) *haverriet als een pijp, of een pijp uit haverriet, bij voorb.* tenui Musam meditaris avena, Virg. Ecl. I, 2: cf. Ovid. Met. II, 677. VIII, 191.

AVĔNACĔUS, a, um, *uit haver, bij voorb.* farina, Plin. H. N. XXII, 25 ante med.

AVĔNĀRIUS, a, um, *den haver betreffende, bij voorb.* cicada. Plin. H. N. XXI, 26 extr.

AVĔO *of* HAVĔO, ēre, 1) *naar iet begeerig zijn, bij voorb.* scire, Cic. Att. I, 15. II, 18: Fin. II, 14: genus legationis, Cic. Att. XV, 11 extr., si abest, quod avemus, Lucret. III, 1095: aliud avemus, Ibid. 1096: avens, i. e. *begeerig, met genoegen, willende, bij voorb.* adcedere, Ovid. Met. II, 503: *ook* avens *voor* libens, Laev. ap. Gell. XIX, 7. 2) *gezond zijn, welvaaren, zich welbevinden, bij voorb.* Aveo plane & avebo, Mamertin. in grat. act. ad Julian. 29. *doch gemeenlijk komt in deze beteekenis alleen voor* ave *zijt gegroet, vaar wel, leef gezond!* aveto, avere, *bij voorb.* dicere alicui ave, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 16. Martial. III, 95, i. e. ave *zeggen, groeten, goede morgen zeggen, zijn Compliment maken enz.*, aveto, Sallust. Cat. 35 (36): avere jubet, Martial. III, 5, i. e. *laat groeten.* Not. Ave *was het groetwoord der* Romeinen, *bijzonder vroeg: goede morgen! dit zeiden alle morgen de Cliënten aan hunne Patroonen, als zij bij hun hunne opwachting maakten,* Not. haveo (i. e. cupio) *staat* Cic. Att. I, 15: have (i. e. *zijt gegroet enz.*,) Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 16 Ed. Ernest.: haveto (*als een groet of vaarwel*), Sall. Cat. 35 extr. Ed. Cort.

AVERRO, ri, sum, 3. 1) *wegvegen, of keeren, bij voorb. met den bezem enz* 2) *Tropisch geheel wegnemen, bij voorb.* reliquias, Licin. ap. Prisc.: *ook* Cic. Verr. III, 60 in. furem, averrentem rem frumentariam omnem, pecuniam omnem, i. e. *als 't ware wegveegde*, d. i. *overál nam; zoo heeft de* Ed. Graev., *en het past daar goed op* Verres: *maar de* Ed. Ernest. *heeft* avertentem i. e. *wegnam.*

AVERRUNCO, are, *afwenden, in 't gemeen iet kwaads, bij voorb.* deorum iram, Liv. VIII, 6: Dii averruncent, Cic. Att. IX, 2. Not. Averruncasso *voor* averruncavero, Varr. L. L. VI, 5, *en* Pacuv. ap. Fest.: *en* Averruncassere, futur. infin., Pacuv. ap. Non.

AVERRUNCUS, i, m. scil. deus, *die iet afwendt, bij voorb. het kwaad; wordt alleen van God gevonden, bij voorb.* Gell. VII, 12 extr. Varr. L. L. VI, 5 extr.

AVERSĀBĬLIS, e, *afschuwlijk, bij voorb.* scelus, Lucret. VI, 389.

AVERSĀTIO, ōnis, *f. afschuw voor iet*, Quintil. VIII, 3. Senec. de tranq. 2.

AVERSIO, onis, f. 1) *de afwending, bij voorb. van zijn persoon van iemand, van daar een redenrijkers figuur, anders* Apostrophe *genoemd*, Quintil. IX, 2: 2) per aversionem *of* aversione emere, vendere, locare, conducere *alles samen kopen, verkopen, verpachten enz., bij voorb.* res aversione emta, Pand. XVIII, 1, 62: vino per aversionem vendito, Ib. XVIII, 6, 4: navem aversione conducere, Ibid. XIV, 2, 10: *of* per aversionem, Ibid. XIX, 2, 36. Not. *In deze beteekenis gelooft* Hotoman, *komt* aversio *van* averro *af.*

AVERSOR, oris, m. *die afwendt, van daar, die iet ontneemt, bij voorb.* pecuniae, Cic. Verr. V, 58.

AVERSOR *of* AVORSOR, atus sum, ari, *eigenlijk, zich van iet wegwenden, den rug toekeeren, bij voorb.* noli avorsari, Plaut. Trin. III, 2, 1: *dus ook* aversari advocati, Cic. Cluent. 63, i. e. *wenden zich weg, om het niet mede aan te zien: doch het kan ook heeten: verfoeiden het. Van daar* 1) *verfoeijen, bij voorb.* filium, Liv. VIII, 7: amicum, Ovid. Pont. II, 3, 5: preces, Liv. III, 12. 2) *niet aan iet willen gaan, geen lust tot iet hebben, weigeren, niet willen, bij voorb.* Aversati sunt praelium facere, Auct. B. Hisp. 14. i. e. noluerunt.

AVERSUS, a, um, *is het* Particip. *van* Averto, *zie* Averto.

AVERTO *of* ABVERTO *of* AVORTO, ti, sum, 3. 1) *wegkeeren of wegwenden van iet, bij voorb.* se, Cic. Phil. V, 14. Balb. 7: aures, Liv. XXXVIII, 33: scapham ab saxo ad litus, Plaut. Rud. I, 2, 76: *ook zich afkeeren*, scil. se, Virg. Aen. I, 104 (108) *en* 402 (406). Gell. IV, 18: *dus ook* averti *zich afkeeren, bij voorb.* aversa, Virg. Aen. VI, 469: *ook* averti aliquid, Virg. Ge. III, 499, i. e. *zich van iet afkeeren: ook heet* avertere aliquem *maken, dat iemand zich draait, omdraait, den rug toekeert, omdraaijen, bij voorb.* impulsum, Ovid. Met. IX, 54: *dus ook* hostes, Liv. III, 63. XXXVIII, 41: cf. Virg. Aen. XI, 703, Cic. Caecin. 12, i. e. *tot wijken brengen, te rug drijven, voortjaagen: vandaar* aversus, a, um, *ruggelings; zie beneden: dus ook* averti *of* avertere se ab itinere, *zich afkeeren enz.*, Liv. XXII, 13. Caes. B. C. III, 21: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* ne femina admissario adscendenti avertere se possit, Colum. VI, 37 extr. 2) *afwenden, bij voorb.* iter ab aliquo loco, Caes. B. G. I, 16. 3) *afleiden, bij voorb.* flumina, Cic. Nat. D. II, 60: cf. Hirt. B. G. VIII, 40. 4) *afwenden, wegwenden, afhouden, terug houden, verwijderen, bij voorb.* aliquem, Cic. Caecin. 12: hostes, Liv. III, 63: *zie hier voor:* aliquem a spe adipiscendi, Cic. Mur. 21: mentem *of* animum a re, Cic. Amic. 1. Or. 40. Sext. 31: cogitationem a miseriis, Cic. ad Div. VI, 1: aliquem Italia *voor* ab Ital., Virg. Aen. I, 38 (42): semen locis, Lucret. IV, 1258: *ook met den* Dativus (*ten zij* locis *dit ook is*) *bij voorb.* aliquem alicui, Val. Fl. III, 491: *dus ook* quod mihi cet., Prop. III, 23, 9: *vandaar* dii avertant, *bij voorb.* omen, Cic. ad Div. XII, 6: Phil. XIV, 4. 5) *afkeerig maken, bij voorb.* Galliae animi a se averterentur, Caes. B. G. I, 20: cf. Nep. Alcib. 4. 6) *ergens heen wenden, of keeren, zwaaijen, bij voorb.* regem in cogitationem belli, Liv. XXXVI, 7 in., *en* Livius *spreekt gaarn zoo* classem in fugam, Ibid. XXII, 19: culpam *of* caussam in aliquem, i. e. *schuiven*, XXXI,

Digitized by Google

XXXI, 11. XL, 42. g) domum evertere of alicui evertere onderſtaan, ontvreemden, aan zich trekken, bij voorb. pecuniam publicam, Cic. Verr. I, 4: rem frumentariam, Ibid. III, 60 Ed. Ern., doch de Ed. Graev. heeft avertentem: cf. III, 73: hereditatem, Cic. ad Div. XII, 26: praedam, Caeſ. B. C. III, 59. Liv. XXXVII, 81: cf. Liv. XXVIII, 47 in. Het Particip. Averſus, a, um, heeft alle deze beteekenisſen; maar het ſtaat ook Adjective, en heet 1) afgewend, weggewend, afgekeerd, weggekeerd; ook omgedraaid, bij voorb. manus, Plin. H. N. XI, 45. XXVIII, 4: vandaar 2) afkeerig, ongenegen, ongunſtig, bij voorb. dii averſi a ſalute populi romani, Brut. ad Cic. 16: averſus a vero, Cic. Catil. III, 9: a Muſis, Cic. Arch. 20: averſiſſimo animo eſſe ab aliquo, Cic. Att. XI, 5 extr., ook met den Dativus: averſior defenſioni; Quintil. VII, 1: ook met animi, bij voorb. averſos animi, Tacit. Ann. XIV, 26, i. e. in animo. 3) het geen ons den rug, of het achterſte toekeert, of het geen achter onzen of eens anders rug is, van agteren, achter, ruggelings, bij voorb. dextrum cornu averſum invadit, Liv. XXX, 9: cf. IV, 27, i. e. van achteren, in den rug; Averſos boves in ſpeluncam traxit, Liv. I, 7, i. e. van agteren, ruggelings: averſi valles, Liv. XXVII, 41, die op den rug of achter ons liggen; adverſus & averſus impudicus es, Cic. Or. II, 63. i. e. gij zijt voor en achter (van vooren en achteren) onkuisch: caedebantur averſi, Liv. XXXIII, 8 extr., i. e. a tergo, van achteren enz.: van daar Averſum, Subſtantive, het geen achter ons of eenige zaak is, de achterkant, bij voorb. averſa inſulae, Liv. XXXVII, 27 in., het geen achter het eiland ligt: averſa caſtrorum, Vellej. II, 63: montis, Plin. H. N. IV, 11: Indiae, Ibid. XXXVII, 8. van daar in averſum achterwaards, na achteren toe, bij voorb. collum circumagit in averſum, Plin. H. N. XI, 47: van daar charta averſa, Martial. VIII, 62, de achterzijde van het papier.

AUFĔRO (voor abfero), abſtuli, ablatum, auferre, 1) wegdragen, wegbrengen, hoe het dan ook geſchiede, bij voorb. e convivio tanquam e praelio auferebatur, Cic. Verr. V, 11: dus ook de conviviis, Cic. Fin. II, 8: ſtercus ab janua, Plaut. Aſin. II, 4, 18: van daar aufer te hinc, Terent. Phorm. III, 3, 26, ga voort, pak u weg: cf. Plaut. Rud. IV, 3, 93. Wanneer men iet wegdragen wil, dan moet men het eerst wegnemen: van daar 2) wegnemen, afnemen, hoe het dan ook geſchiede, a) rechtmatig: nemen, met zich nemen, bij voorb. gloriam ſecum, Cic. Mil. 23: zoo ook geld enz., wegnemen, d. i. geteld geld ontvangen, verkrijgen, in ontvangst nemen, bij voorb. pecuniam, reſponſum, geld, antwoord, bekomen, is zeer gewoon: bij voorb. pecuniam, Plaut. Bacch. II, 3, 4. Cic. Att. VI, 3 med. en ad Div. VII, 17: nummum, Ibid. reſponſum, Cic. Quint. 5: tantum, quantum petit, Cic. Roſc. Am. 4, i. e. bekomen. b) onrechtmatig, of wel tegen iemands wil, openlijk of heimelijk, nemen, wegnemen, ſtelen, ontrukken enz., bij voorb. caput alicui, Liv. XXIII, 45: pecuniam de aerario, Cic. Att. VII, 21: ab aliquo vaſa omnia, Cic. Verr. IV, 16: fructum voluptatum, Cic. Amic. 23: alicui ſpiritum, Cic. Verr. V, 45: alicui ſpem, Cic. Off. III, 2: dolorem, Tibull. III, 6, 3: ludi dies quindecim auferent, Cic. Verr. Act. I, 10, zullen 15 dagen (tijd) wegnemen; periculo auferri, het gevaar ontrukt worden, Plin. ep. VI, 20: dus ook abſtulit virtus parricidam, Flor. I, 3, i. e. redde den Zustermoorder: auriculam mordicus, i. e. afbijten, Cic. Q. Fr. III, 4: manum, Plaut. Men. IV, 2, 63, i. e. wegnemen, wegdoen: cf. Terent. Ad. V, 18, 14. Hier toe behoort mors Achillem abſtulit, Hor. Od. II, 16, 29: acies eum abſtulit, Vellej. II, 55 extr., heeft hem weggenomen, d. i. hij is gebleven: van daar 2) afperſſen, door geweld er toebrengen, bij voorb. abſtuliſti, ut in foro ſtatuerent, Cic. Verr. II, 59. b) heenſleepen of wegnemen, bij voorb. van vloeden, winden, bronnen, die iet met zich voortſleepen, nemen, of voeren, bij voorb. ventis ablata, Ovid. Met. VII, 52: litus ablata relictum reſpicit, Ibid. II, 873, i. e. daar heen gedreven, geſleept: auferor in ſcopulos, Ibid. IX, 592: van waar men het ook door Vliegen kan vertalen, bij voorb. ſaepe eſt ablatus in ortus, van Perſeus, Ibid. IV, 625: bubo — auferatur transverſus, Plin. H. N. X, 12 extr., i. e. vliegt dwersch: van daar, Tropisch, van menſchen, die zich door iet wegſleepen, te zeer lokken of verleiden laten, en niet naar eigen grondregelen handelen, bij voorb. ne te auferant aliorum conſilia, Cic. ad Div. II, 7, wegſleepen, vervoeren: Auferimur cultu, Ovid. Rem. 343, i. e. wij worden weggeſleept enz., verleid. 3) weghaalen, wegbrengen, bij voorb. puellam, Ter. And. V, 6, 15. 4) wegbrengen, daar van daan brengen, of dragen, bij voorb. quae ore noſtro caput incolume abſtuleris, Phaedr. I, 8: van daar Tropisch: aliquid inultum auferre, Terent. And. III, 5, 4: cf. Ad. III, 5, 8, i. e. niet geſtraft worden, iet ſtrafeloos gedaan hebben: van daar, er afbrengen niet gedachtenis of geheugen, d. i. hooren, leeren, enz., bij voorb. qui hoc non ex priore actione abſtulerit, Cic. Verr. I, 8, i. e. nog weet. 5) weglaten, nalaten, aan een kant zetten, bij voorb. jurgium, Plaut. Perſ. V, 2, 19: nugas, Ibid. Truc. IV, 4, 8: aufer mihi oportet, Terent. Phorm. I, 4, 46, i. e. laat het woord oportet weg: ook ſeq. Infinit. Aufer me vultu terrere, Horat. Sat. II, 7, 44. 6) ergens van daan nemen, ontleenen, bij voorb. perſonam, Ter. Eun. Prol. 26. 7) bekomen, verkrijgen; is menigvuldig, zie n. 2. 8) ergens heen dragen, brengen, bezorgen, haalen, nemen, voeren, ſleepen enz., zonder de plaats, waarvan daan, aantewijzen, bij voorb. multa auferebat domum, Cic. Roſc. Am. 8, droeg in zijn huis: Vos, iſthaec intro auferte, Terent. Andr. init. van daar aufer te domum, ga naar enz., Plaut. Aſin. II, 4, 63. 9) auferre ruinam, Lucan. VII, 505, i. e. omſtorten. Het Particip. Ablatus, a, um, heeft alle deze beteekenisſen.

AUFŪGIO, ūgi, ugitum, voor Abfugio cet. 3. daar van daan vluchten, wegvluchten, ontvluchten, bij voorb. aufugit, Cic. ad Div. XIII, 77: aliquo aufugiam, Plaut. Mil. II, 6, 90: ex loco, Liv. I, 25. Ook met den Accuſativus, bij voorb. aufugiens adſpectum, Cic. Nat. D. II, 43 ex Arateis.

AUGEO, auxi, auctum, 2. is denklijk met αὔξω, αὐξάνω (waar voor eertijds αὔγω in gebruik ſchijnt geweest te zijn), vermaagſchapt: gevolglijk maken, dat iet wast, laten waſſen, d. i. maken, dat iet deels ontſtaat, deels toeneemt: van daar 1) voortbrengen, teelen enz., bij voorb. res ex ſe, Lucret. V, 323. 2) vermeerderen, vergrooten: a) werklijk, bij voorb. ſuſpicionem, Terent. Eun. III, 1, 46: benevolentiam, Cic. Amic. 9: poſſeſſiones ſuas, Nep. Att. 12: alicui dolorem, Cic. Att. XI, 22: moleſtiam, Cic. Flacc. 12: animum, Cic. Att. X, 14, i. e. den moed. b) Met woorden vergrooten, d. i. roemen, verheffen, bij voorb. munus ſuum, Cic. Off. II, 20: bijzonder van redenaren, als zij eene zaak door uitvoerigheid, in het waare licht zetten: uitvoerig voordragen verwijderen, de geſteldheid en grootheid eener zaak door ontleding, en redenkundigen ſieraad aantoonen, bij voorb. res augere, Cic. Or. 36, wanneer zij grooter ſchijnen, dan zij eerst ſcheenen te wezen: atrocitatem peccati, Auct. ad Her. II, 6: vim hoſtium, Cic. Inv. I, 50: rem laudando, Cic. Brut. 12: cf. Cic. Or. I, 21: van daar roemen, bij voorb. alterius augendi, Cic. Partit. 6. 3) met iet verzien, beſchenken, uitruſten, gelukkig maken, bij voorb. auget terram lubribus, Cic. Nat. D. II, 39: poſſeſſores divitiis augeatis, Cic. Agr. II, 26: ſcientia augere aliquem, Cic. Off. I, 1: aliquem gratulatione, Cic. Phil. XIV, 6: augeri honore, Cic. Haruſp. 26: dus ook liberis i. e. met kinderen beſchonken worden, bij voorb. filiolo, Cic. Att. I, 2: filiola, Tac. Agric. 6: duplici laetitia auctus eſt, Auct. B. Afr. 34, i. e. heeft eene dubbele vreugde gehad, genoten: augeri damno, Terent. Heaut. IV, 1, 15, boertig, d. i. ſchade lijden, nadeel hebben, inboeten: dus ook moerore, Plaut. Stich. I, 1, 54, i. e. verdrietig zijn: laetitia, Cic. Fin. II, 4 e poeta, zich verheugen. Dus ook van offers, bij voorb. aram augere, i. e. donare, Plaut. Merc. IV, 1, 11: ook kan men hier toebrengen Virg. Aen. IX, 407. 4) aliquem augere, zonder Ablativus, iemand aan een voordeel helpen, of in de hoogte brengen, ophelpen, in welſtand zetten, bij voorb. ad hominem augendum & honeſtandum, Cic. Off. II, 6: Te ſemper augendum atque ornandum putavi, Cic. ad Div. VII, 17: Auctus adjutusque a Demoſthene, Nep. Phoc. 2, i. e. in de hoogte gebracht enz.: cf. Plaut. Men. III, 3, 27. Suet. Claud. 12. 5) waſſen, toenemen, ſcil. ſe, of in plaats van augeri, bij voorb. augentque labores, Lucret. II, 1163: eo res eorum auxit, i. e. aucta eſt, Cato ap. Gell. XVIII, 12: magnitudinem auxiſſe i. e. auctam eſſe, Salluſt. fragm. I Hiſt. in orat. Philippi contra Lepid. §. 6 p. 947 Ed. Cort. Not. Auxim voor auxerim, bij voorb. in een oud Formulier, bij Livius XXIX, 27 Divi — ea vos bene auxitis.

AUGESCO, ĕre, waſſen, toenemen, Cic. Senect. 15. Nat. D. II, 10 en 19. Terent. Heaut. III, 1, 14. Liv. XXVII, 17.

AUGĬFĬCO, are, i. q. augeo, Enn. ap. Non.

AUGMEN, ĭnis, n. vermeerdering, wasdom, bij voorb. aequoris, Lucret. VI, 609: augmina fumere, Ibid. V, 680, i. e. toenemen: cf. Ibid. 1306: augmen corporis, Ibid. III, 269, i. e. corpus of Maſſa van het ligchaam.

AUGMENTUM, i, n. vermeerdering, bij voorb. fulgoris, Plin. H. N. XXXVII, 6: cf. II, 13, 8 en meermalen.

AUGUR, ŭris, m. & f. 1) een Augur, d. i. een zeker Romeinsch waarzegger of Priester, die uit de vlugt, het gezang enz.,

Digitized by Google

enz., der vogelen, uit den blikſem en andere gebeurtenisſen voorzeide, en daar uit den goddlijken wil verklaarde. Want de Romeinen *geloofden, dat God zijnen wil door zekere vogelen, door den blikſem, en door andere dingen openbaarde. Deze* Augurs *maakten een bijzonder Collegie uit, waarin enkel aanzienlijke, voorname, en verſtandige mannen werden aangenomen: gelijk dan vele geweezen* Confuls Augurs *zijn geworden.* Augures nunſtationem habent, Cic. Phil. II, 32: cf. 33: *en* Cic. Leg. II, 8. Liv. I, 36. 2) *elke waarzegger of waarzegſter,* Calchas *heet dus* Ovid. Met. XII, 18: cf. Ovid. nuc. 79: timor augur peſſimus, Stat. Theb. III, 6: imaginis nocturnae, Ovid. Am. III, 5, 31, i. e. *droom verklarer:* augur caſſa futuri, Stat. Theb. IX, 629: *van daar* augur annoſa cornix, Hor. Od. III, 17, 12.

AUGŪRACŪLUM, i, n. *de plaats, daar de* Augurs *de vogels waarnamen,* Feſt.

AUGŪRALIS, e, Augurisch, *de* Augurs, *of de waarzeggingen uit de vogelen betreffende, bij voorb.* coena, Cic. ad Div. VII, 26, i. e. *de Augurs-maaltijd:* libri, Cic. Div. I, 33, i. e. *Augurs-boeken, d. i. die van de waarzeggingskunst handelen:* jus, Cic. Brut. 77: ſacerdotium, Suet. Gramm. 12: verbum, Gell. V, 6: auguralia inſignia, Liv. X, 7, i. e. Augurum. *Ook* augurale, Subſtant., ſc. inſigne, Senec. tranq. 11, i. e. lituus. *Ook* Subſtantive, ſc. aedificium, Quintil. VIII, 2. Tac. Ann. II, 13. XV, 30, *is de tent van den veldheer, of eene plaats daarbij, daar de* Auſpicia *gehouden werden.*

AUGŪRATĬO, onis, f. *de waarzegging, bij voorb.* ex paſſeribus, Cic. Div. II, 30.

AUGŪRATO, *zie* Auguro.

AUGURATRIX, icis, *waarzegſter, bij voorb.* mulier, Feſt. in Lingulaca.

AUGŪRATUS, us, m. *het ambt van Augur, Auguraat, Augurs-ambt,* Cic. Div. I, 17.

AUGŪRĬUM, i, n. 1) *de aanwijzing der waarzeggende vogelen, wegens eene toekomende zaak, bij voorb.* ut dii auguriis legerent cet., Liv. I, 6: auguria ex avibus (invenit), Plin. H. N. VII, 56 poſt med.: *alwaar het enkel een voorteken zijn kan, uit hoofde van* ex avibus: experiri aliquid augurio, Flor. I, 5: *of in* augurio, Liv. I, 36, *ten zij men* inaugurio, *als een woord* (i. q. augurio) *lezen moet:* capere, Suet. Aug. 95, i. e. *de waarzeggende vogelen raadpleegen: doch dit behoort meer tot n. 2. Van daar elk teken of voorbeduidzel van eene toekomende of andere zaak, die men voor zich zelve niet weten kan, bij voorb.* Augurium menti quercna corona dabat, Ovid. Triſt. III, 1, 36: cf. Virg. Aen. III, 89: monſtrum futurum magno augurio, Ibid. V, 523: auguria valetudinis ex urina, Plin. H. N. XXVIII, 6 extr.: thymum augurium mellis eſt, Ibid. XXI, 10 in., *doch deze beide plaatzen kunnen ook tot n. 4. behooren.* 2) *de plegtige raadpleging der voorzeggende vogelen, bij voorb.* deum conſuluit auguriis, Liv. I, 20: augurium agere, Cic. Off. III, 16: *of* capere, Suet. Aug. 95, *eene zoodanige raadpleging ondernemen, de vogels raadpleegen.* 3) *de kunst om te voorzeggen, waarzeggen, bij voorb.* augurio non potuit cet., Virg. Aen. IX, 328: cf. XII, 393: vir ſummus augurio, Flor. I, 5: cf. Hygin. fab. 19. 4) *elke voorzegging of voorgevoel van eene toekomſtige zaak, profeetie, voorzegging, voorgevoel, vermoeden, bij voorb.* augurium quoddam futurorum in mentibus haeret, Cic. Tuſc. I, 15, i. e. *voorgevoel:* mea auguria rerum futurarum, Cic. Phil. II, 35: mellis, valetudinis, Plin., *zie n. 1:* Coniugis augurio, Ovid. I, 395, i. e. *vermoeden, voorgevoel.* Falliter augurio ſpes bona ſaepe ſuo, Ovid. Her. XVII, 234. Not. augurium *is eigenlijk het* Adjectivum ſcil. ſignum, artificium, negotium cet.

AUGŪRĬUS, a, um, Augurisch, *waarzeggende, de* Augurs *of waarzeggers of waarzeggingskunst betreffende, bij voorb.* jus augurium, Cic. ad Div. III, 9. Senect. 4. Gell. praef. *en* VI, 6.

AUGŪRO, avi, atum, are, 1) *de voorzeggende of waarzeggende vogelen raadpleegen, het welk te* Rome *bij alle gewigtige dingen geſchiedde. Van daar* Augurato (Ablat. Partic.) i. e. *na voorafgaande raadpleging der wichelvogelen, bij voorb.* augurato regnum adeptus eſt, Liv. I, 18. *Ook met den* Accuſativus rem i. e. *de zaak aan de wichelvogelen voordragen, dezer derwegens raad vragen, bij voorb.* ſacerdotes — ſalutem auguranto, Cic. Leg. II, 12 e legg. XII. *Van daar* aves rerum augurandarum cauſa natas, Cic. Nat. D. II, 64: *doch, dit kan ook van* auguror *zijn:* in augurato templo, Cic. Vatin. 10, i. e. *plegtig ingewijd enz.* 2) *profeteren, voorzeggen, het zij dit geſchiedt door vogelen, of door verſtand, of door voorgevoel enz., bij voorb.* ſi quid mens veri augurat, Virg. Aen. VII, 273: animus augurat, quae futura ſit ſuavitas, Cic. ap. Non.: cui utinam vere auguraverim, Cic. ap. Non.: augurare ſibi longos annos, Valer. Flacc. III, 356. Not. oculis inveſtigans aſtute augura, Plaut. Ciſt. IV, 2, 26, i. e. *zie overal wel om. Van daar* 3) *inwijden, bij voorb.* templum, Cic. Vatin. 10: *zie hier voor.*

AUGŪROR, atus ſum, ari, 1) *profeeteren, waarzeggen door hulp der waarzeggings-vogelen, bij voorb.* ex alitis involatu, Cic. ad Div. VI, 6: ex paſſerum numero, Cic. Div. I, 33: *doch, dit alles zou tot n. 2. kunnen behooren, voorzeggen, profeeteren.* 2) *in 't gemeen, voorſpellen, voorzeggen, bij voorb. uit voorgevoel, uit gronden enz., bij voorb.* conjectura auguror, Cic. Or. I, 21: opinione, Cic. Mur. 31: alicui mortem, Cic. Tuſc. I, 40: ex nomine, Cic. Verr. II, 6: *van daar in 't gemeen, oordeelen, gelooven, vermoeden, bij voorb.* vere, Cic. Div. I, 15: auguror eſſe deos, Ovid. Pont. III, 4, 80: recte auguratis de me, Cael. in Cic. Ep. ad Attic. IX. poſt Ep. 16: *dus ook* ex nomine, Cic. Verr., *zie hier voor.* 3) *eene zaak aan de voorzeggende vogelen voordragen, bij voorb.* rerum augurandarum, Cic. Nat. D. II, 64, *wanneer het van* Auguror *is: zie* Auguro. 4) *inwijden, zie* Auguro.

AUGUSTA, ae, f. ſcil. femina, *zoo heette de gemalin, en dochter, moeder, zuster van den Keizer,* Tacit. Ann. XV, 23. Hiſt. II, 89. Sueton. Claud. 11.

AUGUSTALIS, e, Auguſtisch, *d. i. den Keizer* Auguſtus *betreffende, van hem afkomſtig, hem ter eere verricht, bij voorb.* ludi, Tacit. Ann. I, 15 *en* 54: ſodales Auguſtales, Tacit. Ann. I, 54. Sueton. Claud. 6. Galb. 8: *of* ſacerdotes Auguſtales, Tacit. Ann. II, 83: *en eenvoudig* Auguſtales ſcil. ſodales, Tacit. Hiſt. II, 95, i. e. 20, *vervolgends* 24 *Priesters van* Auguſtus, *die hunnen oorſprong van* Tiberius *hadden; ook waren er dergelijke in andere ſteden. Ook* Auguſtales ſcil. milites, Veget. de re Mil. II, 7, *een ſoort van Soldaten, door* Auguſtus *opgericht. Ook heet de* Praefectus Aegypti i. e. *Stadhouder van* Egypte Praefectus Auguſtalis, Pandect. I, tit. 17: *ook enkel* Auguſtalis ſcil. praefectus, Cod. Juſtin. X, 31, leg. 57 *en* 59.

AUGUSTĀNUS, a, um, *Keizerlijk, Auguſtisch, bij voorb.* equites, Tacit. Ann. XIV, 15: colonia, Pandect. L, 15, 1.

AUGUSTE, Adv., *misſchien aanzienlijk, eerwaardig of godlijk, op eene eerbiedwaardige, aanzienlijke, godlijke wijze, bij voorb.* deos auguſte ſancteque venerari, Cic. Nat. D. III, 21: cf. Ibid. II, 24: Non quod de religione dici poſſit auguſtius, Cic. Brut. 21.

AUGUSTĪNUS, a, um, *Auguſtisch, d. i. aan* Augustus *behoorende, hem betreffende enz., bij voorb.* currus, Suet. Claud. 11.

AUGŪSTUS, a, um, 1) *door het raadplegen der wichelvogelen heilig gemaakt, geheiligd, heilig,* Ovid. Faſt. I, 609, *alwaar hij zegt:* Sancta vocant auguſta patres: auguſta vocantur templa ſacerdotum rite ſacrata manu cet.: locus, Cic. Dom. 53: augurium, Enn. ap. Sueton. Aug. 7, & ap. Varr. R. R. III, 1. 2) *het geen iemand eerbied inboezemt, zoodra men het ziet: eerbiedwaardig, eerwaardig, majeſtieus, van godlijk aanzien enz., bij voorb.* Eleuſina ſancta & auguſta, Cic. Nat. D. I, 42: fons, Cic. Tuſc. V, 13: cf. Virg. Aen. VII, 170: Georg. IV, 228. *Van daar* Subſtantive, Auguſtus *een bijnaam, die aan* Octavius, *naderhand* Octavianus Caeſar, *die de eerſte Keizer genoemd is, gegeven werdt* (Sueton. Aug. 7.): *en ook naderhand aan de andere Keizers geſchonken werdt, en zoo veel als Keizer betekende: van daar komt een nieuw* Adject. Auguſtus, a, um, i. e. a) *alles, wat van* Auguſtus *afkomt, hem toebehoort enz., Auguſtisch, bij voorb.* menſis Auguſtus, *de Auguſtiſche maand, d. i. de maand* Auguſtus, *die hem ter eere dus genoemd werdt,* Juvenal. III, 9: *dus ook* Idus Auguſtae i. e. *van* Augustus, Martial. XII, 68: pax, Ovid. Pont. II, 5, 18. Vellej. II, 126: aures, Ovid. Pont. I, 2, 117: forum, Ibid. IV, 5, 10, i. e. *van hem afkomſtig:* charta, *eene ſoort van fijn papier, anders* hieratica *genoemd,* Plin. H. N. XIII, 12 in.: domus, Ovid. Pont. II, 2, 76, i. e. *Familie van* Augustus: b) *wat anders eenen Keizer betreft, hem toebehoort enz., Keizerlijk, bij voorb.* aula Auguſta, Martial. VII, 40, 1, i. e. Domitiani: hiſtoria, Vopiſc. in Tacit. 10, i. e. *Keizers-geſchiedenis.*

AVĬA, ae, f. 1) *eene grootmoeder,* Plaut. Truc. IV, 3, 34. *Van daar Tropiesh,* veteres avias revellere, Perſ. V, 92, i. e. *de oude vooroordeelen, die men van de grootmoeders als inzuigt:* 2) *een zeker kruid,* Colum. VI, 14 extr.

AVIARĬUM, i, n. *zie* Aviarius.

AVIARIUS, a, um, *de vogelen of het gevogelte betreffende, zich daar mede bezig houdende enz., bij voorb.* rete aviarium, Varr. R. R. III, 5. § 13. *Van daar* Aviarius ſcil. vir, *die het opzicht over het pluimgedierte heeft: pluimgraaf, vogel-oppasſer enz.,* Colum. VIII, 3, 4. VIII, 5, 14. *Dus ook* Aviarium ſcil. ſtabulum *het verblijf der vogelen of van het pluimgedierte,* 2) *in wouden,* Virg. Georg. II,

Digitized by Google

II, 430: b) bijzonder te huis, het daar toe gemaakte verblijf: vogelhok, voljeere enz., Varr. R. R. III, 3 en 4. Cic. Qu. Fr. III, 1, 1. Colum. VIII, 1.

AVICELLA, zie Aucella.

AVICŬLA, ae, f. eene kleine vogel, vogeltjen, Gell. II, 29. Apul. Met. XI. p. 260. Elm.: aviculae canorae.

AVĪDE, begeerig, met begeerte, bij voorb. esurire, Plin. H. N. XVII, 2: replere se cibo, Petron. 111: arripere, Cic. Senect. 8: adpetere, Ibid. 20: avidius, Liv. XXIII, 18: avidissime, Cic. Phil. XIV, 1.

AVĬDĬTAS, ātis, f. 1) de begeerte, bij voorb. sermonis, potionis & cibi, Cic. Senect. 14: gloriae, Cic. Qu. Fr. I, 1, 16: pecuniae, Cic. Parad. VI, 1: legendi, Cic. Fin. III, 2: ad cibos, Plin. H. N. XX, 16. 2) in 't bijzonder a) de geldbegeerte, Plaut. Merc. prol. 29: b) eet- of vraatzucht, bij voorb. uvae — stomachum & aviditatem excitant, Plin. H. N. XXIII, 1: amygdalae aviditatem faciunt, Ibid. 8: lactuca aviditatem incitat, Ibid. XX, 7. Not. Plural. bij voorb. aviditates bestiolarum, Plin. Hist. Nat. XI, 6.

AVĬDUS, a, um, 1) begeerig, met den Genit. met in, ad, bij voorb. laudis, Cic. Manil. 3: cibi, Terent. Eun. V, 4, 13: avidissimus gloriae, Cic. Marc. 8: avidus in res novas, Liv. XXII, 21: avidior ad rem, Terent. Eun. I, 2, 51. Ook met den Infinitivus, bij voorb. cognoscere, Ovid. Met. X, 472: defluere, Plin. H. N. VII, 55. Ook met den Dativus, avidae subitis, Tacit. Hist. I, 7. Not. niet alleen van menschen, bij voorb. avidus ignis, Ovid. Her. IV, 15: avida sitis, Martial. I, 50: oculi, Plin. H. N. XIV, 22: rapina, Ovid. Trist. I, 10. Not. met den Genitivus, d. i. ten aanzien, bij voorb. humanum genus est avidum auricularum, Lucret. IV, 598, ten aanzien der ooren, d. i. hoort gaarn iet zeldzaams en zonderlings enz. 2) bijzonder geldgierig, bij voorb. liberalis avidum fraudavit, Cic. Rosc. Com. 7: avido ingenio esse, Plaut. Aul. prol. 9: cf. Plaut. Pers. II, 3, 14. Trin. IV, 1, 6. 3) groot, wijd, bij voorb. complexus, Lucret. II, 1005. V, 41: partem, Ibid. IV, 202.

AVIS, is, f. 1) alles, wat vleugels en vederen heeft, en eijeren legt, vogel, pluimgedierte, gevogelte, bij voorb. gans, hoen, arend enz., Cic. Div. II, 70: ista avi cet., van den arend: Horat. Art. 13: cf. Paul. in Pandect. XXXII, leg. 66, alwaar gezegd wordt, avibus legatis, anseres, phasianos & gallinas, & aviaria deberi. Not. alba avis, Cic. ad Div. VII, 28, van eene zeldzame zaak, een spreekwoord: eene witte rave. 2) bijzonder heeten aves de wichel- of waarzeggingsvogels: van daar avibus bonis, Ovid. Fast. I, 513: of secundis, Liv. VI, 12, met gelukkige aanwijzing der wichelvogelen, d. i. met een goed voorteken, ter goeder uur: avi sinistra, Plaut. Epid. II, 2, 2: of mala, Horat. Od. I, 15, 5: of adversa, Cic. Div. I, 16 (e poëta): of sinistris avibus, Ovid. Her. II, 115, i. e. met een kwaad voorteken, ter kwader uur.

AVITIUM, i, n. de vogels of het vogelengeslacht, bij voorb. ex omni avitio, Apulej. Florid. extr. Het schijnt een Adjectivum te zijn, scil. genus, van avitius, a, um, of avicius, a, um: gevolgelijk zou de spelling avicium naauwkeuriger zijn.

AVĪTUS, a, um, van de grootouders, of ook van de Voorvaders afkomstig, grootvaderlijk, aloud, bij voorb. avitum hospitium mihi est cum Lysone, Cic. ad Div. XIII, 34: possessiones, Cic. Agr. II, 30: malum avitum regni cupido, Liv. I, 6: patria atque avita philosophia, Cic. Tusc. I, 19: aviti nominis heres, Ovid. Met. VI, 239: merum, Ovid. Art. 696, i. e. oud, aloud: Not. ook van dieren, bij voorb. van ezels, fortitudinem cet., Colum. VI, 35, 4: dus ook color van schaapen, Ibid. VII, 2.

AVĬUS, a, um, 1) van den weg afgelegen of verwijderd, bij voorb. iter, Sallust. Jug. 54 (58): mons, Horat. Od. I, 23, 2: virgulta, Virg. Georg. II, 328: solitudines, Vellej. II, 55. Van daar avia Substantive, bij voorb. avia dum sequor, Virg. Aen. II, 736: Avia itinerum, Vellej. II, 75, i. e. itinera avia: avia saltuum, Tacit. Ann. II, 68: oceani, Ib. 15: Armeniae, Ibid. XIII, 37: 2) van den weg afgaande, bij voorb. in montes sese avius abdidit altos, Virg. Aen. XI, 810. Tropisch: avius a vera ratione vagaris, Lucret. II, 81: avius errat animus, Ibid. III, 464: init avia coepto consilia, Sil. XII, 493, i. e. aliena a coepto.

AULA, ae, f. 1) het Hof aan een huis, bij voorb. invidenda, Horat. Od. II, 6, 8, i. e. pragtig Hof: aulai (voor aulae) in medio, Virg. Aen. III, 353: alwaar het echter het gantsche paleis kan beteekenen: even dus janitor aulae Cerberus, Horat. Od. III, 11, 16. Ook is het de Hof, waar in het vee was, Prop. III, 11, 39: bijzonder het Hof van Grooten en Vorsten, d. i. hun paleis, benevens hunne vorstelijke of koninglijke waardigheid, bij voorb. rex, auctoritate aulae communita cet., Cic. ad Div. XV, 4: rarissimam rem in aula consequi, senectutem, Senec. de ira II, 33: aula potiri, Tacit. Ann. VI, 43, i. e. aan het Hof den meester speelen: aula Augusta, Martial. VII, 40, 1, i. e. keizerlijk Hof: van daar Exeat aula, qui volet esse plus, Lucan. VIII, 494: Tropisch, wordt het aan de bijën toegekend, Virg. Georg. IV, 202: van daar het Hof, d. i. de Hovelingen van eenen Vorst, of de personen aan het Hof enz., bij voorb. het Hof gaat in de Opera enz., bij voorb. divisa & discors aula erat, Tacit. Ann. II, 43: esse inter ludibria aulae, Sueton. Ner. 6: 2) voor atrium de voorzaal, bij voorb. lectus genialis in aula est, Horat. Ep. I, 1, 85. 3) voor olla, Plaut. Curc. II, 3, 89. Cas. IV, 1, 16: ook Cato R. R. 86: in aulam indat.

AULAEA, ae, f. voor Aulaeum, Curt. VIII, 5, 21.

AULAEUM, i, n. alles, wat heerlijk gewerkt of geborduurd is, dat men, bij voorb. tot bedekking der wanden, banken enz., of tot gordijnen en voorhangzels gebruikt: gevolglijk 1) een deken of sprei op een bed of Sofa, Virg. Aen. I, 697 (701): lectis circumdare aulaea, Curt.: 2) het gordijn op het tooneel in den Schouwburg, Cic. Coel. 27. Phaedr. V, 7, 23: Ovid. Met. III, 111: Horat. Art. 154. Virg. Georg. III, 25: dus ook Horat. Epist. II, 1, 189: aulaea premuntur i. e. worden neêrgelaten (scil. wanneer er een nieuw bedrijf is), naar onze wijze opgehaald. Want de Ouden haalden het gordijn bij het einde van het Bedrijf op, en lieten het bij het begin van een nieuw neder. Te weten, het gordijn was niet boven, (zoo als bij ons) maar beneden vast. Ook anders een gordijn, bij voorb. aan de gallerijën, Horat. Sat. II, 8, 54. Prop. II, 23, 46: 3) een geborduurd kleed, Juvenal. X, 38.

AULĒTĬCUS, a, um, tot fluiten dienstig, bij voorb. calamus, Plin. H. N. XVI, 36.

AULICŎQUUS, a, um, het geen in een pot gekookt wordt, of is, bij voorb. exta, Fest.

AULĬCUS, a, um, het Hof van een' Vorst of Koning betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. apparatus, Sueton. Dom. 4. Van daar Aulici Hofbedienden aan het Persische Hof, Nep. Dat. 5. Suet. Calig. 19.

AULOEDUS, i, m. iemand, die op de fluit zingt, of daar op speelt, Cic. Mur. 13.

AULULARIA scil. comoedia zekere Comedie van Plautus: daar een gierigaart vertoond wordt, die een pot met geld begraven heeft.

AVŎCĀMENTUM, i, n. 1) het geen, waar door men iemand van iet afhoudt, verlokt enz., een (zacht) afhoudend middel, bij voorb. van pijn, Plin. Ep. VIII, 5: admittere avocamenta i. e. troost: van daar 2) verkwikkingsmiddel, Ibid. 23 in. en Paneg. 82.

AVŎCĀTIO, onis, f. 1) het afroepen, 2) de af- of terughouding van iet op eene zachte wijze, bij voorb. a molestia, Cic. Tusc. III, 15: sine avocatione, Senec. Ep. 55, i. e. zonder afhouding, stoorenis.

AVŎCO, avi, atum, are, 1) afroepen van iet; eigenlijk door de stem; ook eenvoudig ergens heen roepen, bij voorb. pars tribunorum avocata ad bellum, Liv. IV, 61 in. Not. avocare alicui voor ab aliquo, Messala ap. Gell. XIII, 15 extr.: 2) afroepen, Tropisch, d. i. van iemand of iet verwijderen, scheiden, afzonderen, afhouden, terughouden, bij voorb. senectus avocat a rebus gerendis, Cic. Senect. 5: philosophiam a rebus occultis, Cic. Acad. I, 4: animos a religione, Cic. Harusp. 9: aliquem a proeliis, Cic. Rosc. Am. 32: a peccatis, Cic. Leg. II, 4: a philosophia, Cic. Fin. I, 1: controversiam a propriis personis, Cic. Or. 14, i. e. verwijderen: 3) afleiden, wegleiden, ergens anders heen leiden, bij voorb. aquam, Pandect. XXXIX, 2, 26: 4) herroepen, bij voorb. factum, Ibid. tit. 5. leg. 6: 5) aan zich nemen, wegnemen, bij voorb. partem, Ibid. XXII, 3, 6: possessionem, Ibid. XIX, 1, 3: ook met den Dativus, bij voorb. & non potest avocari ei res, Ibid. XXXV, 2, 1 post med.

AVŎLO, avi, atum, are, 1) wegvliegen, heenvliegen, bij voorb. een vogel, Pand. XLI, 1, 5: 2) Tropisch, wegvliegen, d. i. zich snel wegmaken, wegspoeden, bij voorb. ut hinc avolem, Cic. Att. IX, 10: prima quaeque avolat, Cic. Fin. II, 32: cf. Virg. Aen. XI, 712: 3) voor advolo, er ens heen vliegen of snellen, bij voorb. Romam avolant, Liv. I, 57: avolat ad equites, Ibid. III, 61. Not. Men vindt ook Abvolare.

AURA, ae, f. 1) de lucht, in zoo verre zij tegen den wind, of wel tegen een' sterken wind gesteld wordt, en voor zoo verre zij zich beweegt: een zacht luchtjen, bij voorb. aër frequentius auras quam ventos habet, Plin. Epist. V, 6: van daar Aurae aëris, Lucret. I, 208. II, 203, de zich bewegende deelen der lucht, d. i. luchtjens: daar voor staat ook aurae aeriae, bij voorb. Lucret. V, 502. Virg. Aen.

Digitized by Google

Aen. V, 520: of aurae coeli, Virg. Aen. VI, 363: humor abit in auras aëraque, Ovid. Met. XV, 246: 2) de lucht in 't gemeen, of wind, wanneer er in 't gemeen van winden gesproken wordt, bij voorb. Aurae vela vocant, Virg. Aen. III, 356: aurae Aquilonis, Cic. in Arat. 86, luchtjens of winden. Van daar in auras, ad auras, sub auras in de lucht, d. i. in de hoogte, ten hemel, bij voorb. attollere se in auras, Virg. Aen. IV, 176: tendere ad auras, Virg. Georg. II, 291: adsurgere in auras, Ibid. III, 109: erigere fluctus sub auras, Virg. Aen. III, 422: ferre sub auras, Ibid. II, 158, i. e. bekend maken: reddere ad auras, Ibid. 259, i. e. buiten (in de open lucht) geven: fugere auras, Ibid. IV, 388, verliet de lucht, d. i. de open lucht, de plaats voor het vertrek, om in 't vertrek te gaan: venire ad auras superas, Virg. Georg. IV, 486, i. e. aan de bovenwereld (uit het rijk der dooden): vesci aura, Virg. Aen. I, 546 (550). II, 339: of carpere auras vitales, Ibid. I, 387 (391): ook aurae i. q. het wereld-licht, bij voorb. se expulit in auras, Ovid. Met. IX, 703: ook het gewest, bij voorb. ad Aquilonis auras, Cic. Arat. 86: ad auras superas, Virg., zie hier voor: van daar ferre auras, Virg. Georg. II, 422, de lucht verdragen, d. i. er aan gewoon worden. Aura secunda de lucht, het koeltjen, of het zachte windjen, dat het schip verzelt; van daar Tropisch, dum flavit velis aura secunda meis, Ovid. Pont. II, 3, 26, i. e. zoo lang het mij gelukkig ging. Verders aura rumoris, Cic. Mur. 17: captare auram libertatis, Liv. III, 37, naar de lucht der vrijheid snakken, d. i. op vrijheid hoopen: aura spei, Ibid. XLII, 39: honoris, Cic. Sext. 47: famae, Virg. Aen. VII, 646. Dewijl een zacht, het schip verzellend, windjen, deszelfs vaart bevordert; daarom wordt aura dikwijls aan die dingen toegeschreven, die op gelijke wijze onze inzichten bevorderen, en onze poging begunstigen, bij voorb. aura popularis, Cic. Harusp. 20. Liv. III, 33. XLII, 30, i. e. de gunst des volks, in zoo verre zij tot eereposten enz. dienstig is: eigenlijk het zachte windjen des volks, waar door het zeilende schip van den Candidaat, en andere van het volk iets verwachtende personen, in zijne vaart bevordert wordt, en tot de plaats zijner bestemming, d. i. tot zijn doel geraakt: dus ook aura voluntatis, Cic. Verr. I, 13, i. e. bijstand enz. 3) de lucht, die men maakt, het ademen, blazen, bij voorb. flammas exsuscitat aura, Ovid. Fast. V, 507: cf. Aquilonis, Cic. Arat., zie boven: 4) de geurige lucht, die men inzuigt, die uit bloemen waasemt; de waasem, geur, Virg. Georg. IV, 417: cf. III, 251. Van daar 5) schemering, glans, bij voorb. auri aura, Virg. Aen. VI, 204, omdat die, als 't ware, eene uitwaassemingg uit het goud is: 6) voor ora, de rand, het uiterste, bij voorb. auri, Virg., zie n. 5: Not. Genit. aurai voor aurae, Virg. Aen. VI, 743: ook leest er Servius auras voor, Virg. Aen. XI, 801.

AURARIUS, a, um, met goud zich bezig houdende, het goud betreffende, bij voorb. negotium, Plaut. Bacch. II, 2, 51: metalla, Plin. H. N. XXXVII, 12, i. e. goudbergwerken: fornax (ter zuivering), Ibid. XXXIV, 13: aurarius scil. artifex goudsmid, Inscript. Grut.: auraria scil. negotiatrix, Ibid., i. e. goudhandelaarster.

AURATA, ae, f. zekere visch, misschien goudbrasem, Martial. XIII, 90. Cels. II, 18. Plin. H. N. IX, 16.

AURATUS, a, um, 1) met goud overtrokken, opgesierd, verguld, Cic. red. Sen. 11. Parad. 6: Liv. IX, 40: 2) gouden, uit goud, bij voorb. auratae monilia, Ovid. Met. V, 52: 3) goudkleurig, bij voorb. gutta, Plin. H. N. XXXVII, 10.

AUREA of OREA i. e. frenum, Fest. Van daar Aureax i. e. auriga, Fest.

AUREÖLUS, a, um, is het zelfde als aureus, bijzonder, wanneer men in het klein of teder spreekt, 1) gouden, Plaut. Epid. V, 1, 34. Rud. IV, 4, 122. Catull. carm. 2. Van daar Aureolus Substantive i. q. aureus een gouden munt, Martial. XII, 36. en V, 20: van daar 2) gouden, Tropisch, d. i. schoon, voortreflijk, allerliefst, bij voorb. pedes, Catull. Carm. 60, 166: libellus, Cic. Acad. IV, 44: oratiuncula, Cic. Nat. D. III, 17: 3) verguld, met goud verzien, bij voorb. cinctus, Lucil. ap. Non.: 4) goudkleurig, bij voorb. collum, Varr. R. R. III, 9, 5: cf. Colum. IX, 3.

AURESCO, escĕre, tot goud worden, goudkleurig worden, bij voorb. aër aurescit, Varr. L. L. VI, 5.

AURĔUS, a, um, 1) gouden, d. i. uit goud, is bekend, bij voorb. patera, Plaut. Amph. I, 1, 104: fibula, Virg. Aen. IV, 139: van daar aureus nummus, Cic. Phil. XII, 8, ook (misschien) denarius aureus, Petron. 33. Plin. H. N. XXXIV, 7. XXXVII, 1: ook enkel Aureus, Plin. H. N. XXXV, 10. Sueton. Calig. 42, i. e. een gouden munt, goudstuk, dat bijna met onzen Dukaat in waarde overëenkomt: het bedroeg 100 Sestertiën of 25 zilveren Denariën: doch, de waarde schijnt dikwijls verminderd geworden te zijn: cf. Plin. H. N. XXXIII, 3. 2) gouden, Tropisch, d. i. kostbaar als goud, d. i. a) tuutengemeen schoon, bij voorb. aurea Venus, Virg. Aen. X, 16: b) allerliefst, schatbaar, voortreflijk, bij voorb. mediocritas, Horat. Od. II, 10, 5: aurea aetas, Ovid. Met. I, 89: 3) gouden, d. i. met goud beslagen, versierd, verguld, bij voorb. sella, Cic. Phil. II, 34: cingula, Virg. Aen. I, 492 (496): 4) gouden, d. i. goudkleurig, bij voorb. sidera, Virg. Aen. II, 488: caesaries, Ibid. VIII, 659: color, Plin. H. N. XXXVII, 5: mala, Virg. Ecl. III, 71, i. e. goudkleurige appel, of granaat-appel, quéédu enz.

AURICHALCUM of ORICHALCUM, i, n. 1) messing, Cic. Off. III, 23. Suet. Vit. 5. Plin. H. N. XXXVII, 9: hier toe behoort waarschijnlijk Horat. Art. 202: ook misschien orichalcum album, Virg. Aen. XII, 87, ten zij dit tot n. 2. behoort: 2) ook wordt bij de Ouden een ons, ook misschien voor de Ouden zelven, onbekend Metaal dus genoemd, het welk veelen, waarschijnlijk uit onkunde, en wegens de twee lettergreepen auri, het goud genoegzaam gelijk schatten, bij voorb. Plaut. Curc. I, 3, 46: Mil. III, 1, 64. Pseud. II, 3, 22: cf. Plin. H. N. XXXIV, 2: 3) ook het geen daar uit gemaakt is, bij voorb. voor tuba, Valer. Flacc. III, 60: voor arma, Stat. Theb. X, 658. Not. auri en ori is als aula en olla.

AURICILLA of ORICILLA, ae, f. voor auricula, Catull. Carm. 25, 2.

AURICŎMUS, a, um, 1) i. q. auricomans, bij voorb. Batavus, Sil. III, 608: 2) gouden, bij voorb. fetus auricomos, Virg. Aen. VI, 141, i. e. frondes aureas.

AURICŬLA, ae, f. 1) het uitwendige deel van het oor, het oorlapjen, of in 't gemeen het oor, bij voorb. auriculam mordicus auferre, Cic. Qu. Fr. III, 1, i. e. afbijten: prehendere aliquem auriculis, Plaut. Asin. III, 3, 78. Poen. I, 2, 163, i. e. ooren. 2) het oor in 't gemeen, bij voorb. garrire alicui in auriculam, Martial. III, 28: ad auriculas versari, Auct. ad Her. IV, 10. Lucret. IV, 598: cf. n. 1.

AURICULARIUS, a, um, i. q. auricularis, bij voorb. auricularius, Pandect. L, 13, 1, scil. medicus, oorengeneesmeester.

AURĬFER, a, um, goud dragend, d. i. a) voortbrengend, bij voorb. regio, Flor. V, 112. §. 60: arbor, Sil. IV, 639: b) bij zich dragend, met zich voerende, bij voorb. arena, Plin. H. N. IV, 22: amnis, Tibull. III, 3, 29: cf. Ovid. Am. I, 15, 34.

AURĬFEX, ĭcis, m. een goudwerker, goudsmid, Cic. Verr. IV, 25. Or. II, 38.

AURIFODINA, of beter AURI FODINA, ae, f. goudgroeve, goudmijn, goudbergwerk, Plin. H. N. XXXIII, 4 med.

AURIFUR, beter AURI FUR, goudsdief, Plaut. Poen. V, 5, 55.

AURIGA, ae, m. en f. 1) elk, die (elke, die) op den wagen zittende, de paarden ment: elke koetzier, voerman, rijder, Virg. Aen. XII, 624: aurigam sororem, Ibid. 918: ook met den Genitivus, bij voorb. auriga currus paterni, Ovid. Met. II, 327, van Phaëton: bijzonder heeten aurigae, die in de ludi circeuses naar het doel rijden, Sueton. Calig. 54. en Cic. ap. Non.: van daar 2) een gesternte, de Wagenmen genaamd, Cic. Nat. D. II, 43 ex Arat.: Hygin. Astron. III, 12: 3) die het schip regeert, de stuurman, Ovid. Trist. I, 3, 118.

AURIGĀRĬUS, i, m. of voor aurigae minister of instructor cet., Sueton. Ner. 5.

AURIGĀTIO, onis, f. 1) het rijden, op den wagen zittende, en de paarden mennende, bij voorb. in Circo, Sueton. Ner. 35: 2) Tropisch, van den Dolfijn, Gell. VII, 8.

AURIGĔNA, ae, m. van goud geteeld: dus heet Perseus, Ovid. Met. V, 250, omdat zijne moeder Danaë door Jupiter, onder de gedaente van een' gouden regen zou bezwangerd zijn.

AURĬGER, a, um, goud dragend, bij voorb. tauri, Cic. Div. II, 30 (als Dichter): arbor i. e. daar het gulden vlies aan hing, Valer. Flacc. VIII, 110.

AURIGO, avi, atum, are, 1) voerman of koetzier zijn, rijdende op den wagen, de paarden mennende, bij voorb. in Circo, Sueton. Ner. 24. Plin. H. N. XXXIII, 5. 2) Tropisch, aanvoeren, bij voorb. ducentibus stellis & aurigantibus, Gell. XIV, 1, alwaar het ook van aurigor zijn kan.

AURĬGOR, ari, i. q. aurigo, Varr. ap. Non.

AURIPIGMENTUM, i, n. Auripigment of Operment, een soort van rottekruid, Arsenicum, Plin. H. N. XXXIII, 4 post med. Vitruv. VII, 7. Cels. V, 5.

AURIS, is, f. 1) het oor, bij voorb. aures erigere, Cic. Sull. 11: of adrigere, Terent. And. V, 4, 30, i. e. spitzen, om stipt toe te luisteren: admovere, Cic. ap. Augustin. en Terent. Phorm. V, 6, 29, toekeeren: adcipere auribus, Ter. Hec. III, 3, 3. Cic. Or. I, 50, hooren: sermo ad aures adcedit, Terent. Hec. III,

5,

5, 32: of pervenit, Nep. Milt. 3, i. e. ter ooren enz. Van daar aurem alicui praebere, Liv. XXXVIII, 53. XL, 8: of aures alicui dare, Cic. Att. I, 4: of dedere, Cic. Arch. 10, i. e. toeluisteren; maar aliquid dare auribus alicujus, Trebon. in Cic. Ep. ad Div. XII, 16: of servire auribus, Caes. B. C. II, 27, i. e. zoo spreken, als de ander het geern hoort: naar den mond praten: — In aurem dicere, Horat. Sat. I, 9, 9, in 't oor luisteren: dus ook in aurem Pontius inquit, Cic. fragm. ap. Macrob. Sat. III, 12: dus ook ad aurem admonere, Cic. Fin. II, 21: en in aure dictare, Juvenal. XI, 59: In utramvis aurem otiose dormire, Terent. Heaut. II, 3, 100, op beide de ooren enz. Verders aurem vellere, Virg. Ecl. VI, 3: of pervellere, Senec. Benef. IV, 36. en Ep. 94, aan het oor pluteren, d. i. erinneren. Aures teretes, Cic. Or. 9. of tritae, Cic. Brut. 32, i. e. geöefende, smaakvolle ooren, ooren van kunstkenners, die op het oogenblik voelen, wat slecht of fraai is: descendere in aures, Horat. Art. 387, i. e. audiri: 2) wegens eenige gelijkheid, de greep, hendvatsel, handwatzel, bij voorb. aan de ploeg, Virg. Georg. I, 172.

AURISCALPIUM, i, n. scil. instrumentum een werktuig, om de ooren te zuiveren: oorlepeltjen, Martial. XIV, 23. Scribon. Larg. compos. 41, 228 en 230.

AURITULUS, i, m. i. q. auritus wanneer men verminderend of verächtlijk spreekt, langöorig, langöor, bij voorb. voor asinus, Phaedr. I, 11, 6.

AURITUS, a, um, 1) met ooren voorzien; bijzonder lange, bij voorb. asellus, Ovid. Am. II, 7, 15: lepus, Virg. Georg. I, 308: van daar auritus voor lepus, Avien. in Phaenom. Arat. 788: van daar 2) die de ooren spitst, die lange ooren maakt, uit begeerte, om te hooren, Plaut. Asin. prol. 4. Mil. III, 1, 14. Horat. Od. I, 12, 11: 3) die iet met zijne ooren gehoord heeft, bij voorb. auritus testis, Plaut. Truc. II, 6, 8, oorgetuigen 4) als gedaante van een oor hebbende, bij voorb. aduncitas rostri, Plin. H. N. X, 49: 5) met een greep of handvatsel voorzien, bij voorb. aratrum, Pallad. I, 43.

AURORA, ae, f. 1) de dageraad, Plaut. Poen. I, 2, 8. Virg. Aen. III, 521: prima aurora, Plin. H. N. XI, 12, i. e. in 't begin van enz., bij het begin van enz., Bij de Dichters is zij de vrouw van Tithonus, aan wien zij Memnon zal gebaard hebben, Virg. Aen. IV, 585. VI, 535. VII, 26: 2) het oosten, van daar het oosten d. i. de volken aldaar, bij voorb. movere auroram, Claudian. in 1 Consul. Stilich. I, 154. Not. Aurora schijnt een Adjectivum te zijn, scil. lux van aurorus, a, um, (zoo als sonorus, canorus cet.) i. e. goudkleurig.

AURUGO, inis, f. de geelzucht, Scribon. Larg. compos. 110 en 127.

AURUM, i, n. 1) goud, bij voorb. coronarium, Cic. Arg. I, 4. Pis. 37. i. e. voor eene kroon: montes auri polliceri, Terent. Phorm. I, 2, 18, gouden bergen belooven, een spreekwoord: Auro contra tegen goud, zie Contra: auri vena, Cic. Nat. D. II. 60, i. e. goud-ader: aurum factum & infectum, Virg. Aen. X, 527, i. e. gewerkt en ongewerkt: aurum nere & texere, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: 2) goud, d. i. alles, dat van goud gemaakt is. Daarom staat het voor gouden bekers, Virg. Aen. I, 739 (743) gouden toom, Ibid. VII, 279: halsband, Ovid. Met. IX, 411: gouden wagen, of gouden sieraad van den wagen, Virg. Aen. V, 817: voor gouden gereedschap, vaten, Stat. Sylv. III, 4, 2: gouden ring, Juvenal. I, 28: crines nodantur in aurum, Virg. Aen. IV, 138, i. e. ring of band enz.: oneratae veste atque auro, Ter. Heaut. III, 1, 43, i. e. opschik, bij voorb. armbanden, oorringen, halssieraad, ringen enz.: van daar servus ab auro i. e. die het gouden gereedschap onder zijn opzicht heeft, Inscript. ap. Gruter.: voor goud geld, bij voorb. auro venalia jura, Propert. III, 11, 49: auri pondo centum, Cic. Flacc. 28: aurum Judaicum, Ibid., i. e. dat de Jooden jaarlijks na Jerusalem zonden, en dat eindelijk in de keizerlijke kas kwam: aula onusta auri, Plaut. IV, 2, 4 en 10: doch dit kan ook enkel geld zijn: auri signati ofcensis, Liv. XL, 43: ook geld in 't gemeen, wanneer er van eene groote som gesproken wordt, als de muntspeciën niet genoemd worden, bij voorb. vide, ne qua lacuna sit in auro, Cic. Att. XII, 6. Ook kan hier toebehooren auro venalia jura en het één en ander uit het voorgaande: 3) de voormalige gouden eeuw, Horat. Od. IV, 2, 39: 4) goud d. i. goudkleur, bij voorb. spicis flaventibus auro, Ovid. Met. IX, 688: 5) glans, luister, van goud, of goud gelijk, bij voorb. nox adcenditur auro, Val. Flacc. V, 369.

AUSCARIPEDA, ae, een veelbeenige worm op het loof (misschien een rups) Varr. L. L. VI, 3.

AUSCULARI voor **OSCULARI**, Fest.

AUSCULTATIO, onis, f. 1) het toeluisteren, toehooren, Senec. tranq. 12: 2) wanneer men iemand gehoor geeft d. i. zijnen raad volgt, bij voorb. tibi, Plaut. Rud. II, 6, 18.

AUSCULTATOR, oris, m. de 1) toehoorer, toeluisteraar, Cic. Partit. 3: 2) een gehoorzamer, bij voorb. mandati, Apulej. Met. VII p. 195 Elm.

AUSCULTATUS, us, m. i. q. auscultatio het toehooren, toeluisteren, gehoor geven, Apul. Met. VI p. 178 Elm.

AUSCULTO, avi, atum, are, 1) toehooren, toeluisteren, aanhooren, openlijk of heimlijk, bij voorb. ausculta, Ter. And. III, 3, 4: Phorm. I, 2, 22: cf. Hor. Sat. II, 7, 1, hoor toe: ook aliquem, Plaut. Aul. III, 5, 22: Poen. IV, 2, 19 en Catull. Carm. 66 ad januam v. 39: en alicui, Plaut. Mil. II, 6, 16, iemand toehooren, aanhooren: ook aliquid, bij voorb. omnia, Plaut. Merc. II, 4, 9: ook crimina, Plaut. Pseud. I, 5, 12: doch dit laatste kan ook tot n. 2 behooren: 2) gehoor geven, met goedkeuring aanhooren, geloof geven, bij voorb. crimina, Plaut. Pseud. I, 5, 12: mendaciis, Plaut. Rud. II, 6, 31. 3) gehoor aan iemand geven, d. i. naar hem luisteren, gehoorzamen: aliquem, Plaut. Trin. III, 2, 8: alicui, Terent. And. I, 3, 4. Adelph. V, 8, 12. Plaut. Pseud. I, 5, 38: Cic. Rosc. Am. 36: conf. Pacuv. ap. Cic. Div. I, 57: ook impersonaliter, bij voorb. auscultabitur, Plaut. Merc. II, 3, 127, men zal luisteren d. i. ik zal luisteren.

AUSIM, van Audeo, zie Audeo.

AUSPEX, icis, m. & f. (voor Avispex), 1) die naar de Vogelen ziet, om daar uit den Godlijken wil naar te spooren, waarzegger uit het vliegen, gezang, of eten der Vogelen, Horat. Od. III, 27, 8: legis, Cic. Att. II, 7 ante med. Doch hier kan het ook zijn auteur, aanleider enz., 2) nademaal de oude Romeinen niets gewigtigs ondernamen zonder raadpleging van den Godlijken wil door de Vogelen: van daar a) elke aanleider, stichter, oorzaak, bij voorb. nuptiarum die het huwelijk sticht, helpt tot stand brengen, waarschijnlijk met zekere Godsdienstige plegtigheden, Cic. Cluent. 5. Divin. I, 16. Plaut. Cas. Prol. 85. Suet. Claud. 26: legis, Cic. Att. II, 7 zie hier voor: b) de aanvoerer tot iet, aanleider of aanlegger, bij voorb. auspicibus diis, op aanleiding, onder aanvoering der enz., Virg. Aen. III, 19. IV, 45. Ovid. Fast. I, 615: auspice Teucro, Hor. Od. I, 7, 27: Musa, Ibid. ep. I, 3, 12.

AUSPICALIS, e, tot waarzeggerij dienstig, bij voorb. res, Plin. H. N. XXXII, 2.

AUSPICATO, eigenlijk de Ablat. Particip. 1) nadat de Auspicia gehouden zijn, Cic. Div. I, 2 en 16: Liv. VI, 41: van daar 2) gelukkig, ter goeder uur of tijd, Terent. And. IV, 5, 12: Comp. auspicatius, Plin. H. N. III, 11. VII, 9. Doch dit is van Auspicare, het welk niet schijnt voor te komen.

AUSPICIUM, i, n. voor avispicium, 1) het zien naar de waarzeggers-vogelen: bijzonder het recht, om daar naar te zien, ten einde daar uit den Godlijken wil op te spooren: waarzeggers-recht, bij voorb. propraetores auspicia non habent, Cic. Div. II, 36: cf. Cic. Leg. III, 3: 2) de Godlijke aanwijzing, die de waarzeggende vogels geven, bij voorb. aquila auspicium fecit, Liv. I, 34. van daar aves auspicium ratum fecere, Cic. Div. II, 38: ementitum auspicium, Ibid. I, 16: van daar Tropisch facere auspicia alicui, Horat. ep. I, 1, 85, i. e. bevelen, verlangen, opspooren enz., 3) elke Godlijke of profeeterende aanwijzing, zij mag dan geschieden van een ander dier, of van waar zij wille, bij voorb. mustela auspicium fecit, Plaut. Stich. III, 2, 10: felix auspicium equus domino primus emisit, Justin. I, 10: ferre leges contra auspicia (bij voorb. blikfem enz.,) Cic. Att. VIII. 3: optimis auspiciis, Cic. Senect. 4, i. e. aanwijzingen, voorteken: fulmen optimum auspicium, Cic. Div. II, 18: juge auspicium, Cic. Div. II, 36, van een span ossen: dus ook auspicium ex acuminibus, Cic. Ibid. zie Acumen.: it auspicia haruspicum, Cic. Acad. IV, 33. Dewijl verder bij het leger alleen de veldheer het recht hadt, om Auspicia te houden, van daar 4) de hoogste magt, het kommando, de aanvoering; dit staat dikwijls in Livius, bij voorb. imperio atque auspicio: ductu & auspicio cet., bij voorb. ductu auspicioque, Liv. VIII, 32: imperio auspicioque, Liv. XLI, 17 en 28: cf. Plaut. Amph. I, 1, 41: dus ook ductu & auspiciis, Suet. Aug. 21: alwaar ductus de eigene aanvoering, auspicia het Generaal-kommando is. Van daar populum paribus regamus auspiciis, Virg. Aen. IV, 102, i. e. potestate. Van daar 5) elke magt, willekeur enz., bij voorb. meis auspiciis vitam ducere, Virg. Aen. IV, 340. 6) het begin, het welk iet goeds of kwaads na zich kan sleepen, bij voorb. auspicia regni capere a parricidio, Justin. XXVII, 1: bijzonder het gelukkig begin, dat teevens eene goede uitkomst voorspelt, bij voorb. in auspicia pugnae hostias caedunt, Justin. XXVI, 2.

AUSPICO, avi, atum, are, 1) Auspicia houden d. i. uit de vogelen of andere dieren aanwijzing van den Godlijken wil of het noodlot willen kennen, bij voorb. auspicari

care lucro faciundo, Plaut. Perf. III, 6, 7: *dus ook* non isti rei auspicavi, ut cet., Plaut. Rud. III, 4, 12, *ten zij het hier heet, aangevangen, ondernomen enz.*, *Van daar* auspicato (i. e. postquam auspicatum est *of* erat), *na gehouden* Auspiciën, Cic. *zie het boven bijzonder:* 2) mustelam, Plaut. Stich. III, 2, 46, i. e. *zich daar uit voorspellen* 3) *nopens het* Auspicia *houden, opdat het u daar gelukkig mede ga, let als 't ware daar mede bewijden, bij voorb.* locum, Cic. Rab. perd. 4: imperum, Hor. Od. III, 6, 9: *van daar* auspicatus, a, um, *gelukkig, bij voorb.* omina. Vellej. II, 79: urbis auspicatissima. Justin. XVIII, 5: arbor auspicatior, Plin. H. N. XIII, 22: auspicatissimum exordium, Quintil. X, 1.

AUSPĪCOR, atus sum, ari, 1) Auspicia *houden, d. i. den Goddelijken wil of het noodlot uit vogelen en andere dieren naarspooren*, Cic. Nat. D. II, 4. Div. I, 35. Liv. XXVII, 16. *De* Romeinen *hielden het aanvangen van hunnen arbeid op Nieuwjaarsdag, en bij meer gelegenheden voor een goed voorteken: van daar* 2) *een aanvang maken, wegens de goede voorbeduiding, bij voorb.* auspicandi causa, Colum. XI, 2 extr.: auspicabar desilire, Senec. ep. 83: cf. Ovid. Fast. I, 165 seqq. 3) *van daar in 't gemeen een' aanvang of begin maken, aanvangen, bij voorb.* militiam, Suet. Aug. 38: vitam a suppliciis, Plin. H. N. VII prooem.: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* cantare, Sueton. Ner. 22: ducere in urbem, Plin. H. N. XXXI, 3: desilire, Senec. ep. *zie hier voor.*

AUSTELLUS, i, m. i. e. parvus auster, *bij voorb.* austellos, Lucil. ap. Non.

AUSTER, stri, m. 1) *de Zuidenwind*, Cic. Att. VII, 2: pluvius, Ovid. Met. I, 66: plumbeus, Hor. Sat. II, 6, 18: frigidus, Virg. Georg. IV, 261: 2) *het Zuidelijk gewest, bij voorb.* in austros *tegen het Zuiden*, Plin. H. N. II, 9: aquilonis austrique partibus, Cic. Somn. Scip. 6.

AUSTĒRE, Adv., 1) *wrang, van daar* 2) *ernsthaftig, streng, bij voorb.* agere cum aliquo, Cic. Mur. 32.

AUSTERĪTAS, atis, f. 1) *het wrange of wrangheid, wrange smaak, wordt tegen over liefelijkheid of zoetigheid gesteld, bij voorb.* vini, Plin. H. N. XIV, 2 *en* 6: caepae, Ibid. XIX, 6: picis, Ibid. XIV, 1: propter austeritatem nimiam, scil. uvarum, Colum. XI, 2 post med. §. 68. 2) *van kleuren: zekere donkerheid*, nimiae ejus nigritiae dat austeritatem illam, Plin. H. N. IX, 38: nimis floridis coloribus austeritatem dare, Ibid. XXXV, 40: 3) *ernsthaftigheid, of donkerheid van gelaat, onvriendlijkheid, zuurzien, bij voorb.* non austeritas ejus tristis, Quintil. II, 2.

AUSTERŬLUS, a, um, *wat wrang, bij voorb.* crateras bibi — Musicae dulcem, Dialecticae austerulam, Apul. in Florid. p. 363 Elm.

AUSTĒRUS, a, um, 1) *van den smaak, niet liefelijk, wrang, bij voorb.* vinum, Cels. III, 24: sapor, Plin. H. N. XXV, 5: *ook van den reuk:* odore austerus, Plin. H. N. XII, 25, i. e. *niet zoet, wrang. Van daar* 2) *Tropisch, wrang, ernsthaftig, ootmoedig, onaangenaam, onvriendlijk, streng enz., zoo wel in een' goeden als kwaden zin, bij voorb.* suavitas austera, Cic. Or. III, 26, *van Redenaars, eene wrange, ernsthaftige aangenaamheid, d. i. verbonden met ernsthaftigheid:* cf. Hor. Art. 342: homo austerus, Cic. Or. III, 25 med., *een ernsthaftig, donker stursch mensch:* more austero, Cic. Coel. 14: *dus ook* austerior, Cic. Pis. 29: labor, Hor. Sat. II, 2, 12, i. e. *wrang, onaangenaam, bezwaarlijk:* 3) *van kleuren: wat donker, bij voorb.* color, Plin. H. N. XXXV, 6: pictor austerior colore, & in austeritate jucundior, Ibid. 11.

AUSTRĀLIS, e, *Zuidelijk, bij voorb.* regio, Cic. Nat. D. II, 19: polus, Ovid. Met. I, 131: nimbi, Pont. IV, 4, 1.

AUSTRĪFER, a, um, *Zuidenwind aanbrengende, bij voorb.* vertex, Sil. XII, 2.

AUSTRĪNUS, a, um, *Zuidelijk, bij voorb.* calores, Virg. Georg. II, 271: piscis, Colum. XI, 2, 62, i. e. *de Zuidelijke visch, een zuidelijk gesternte:* vertex, Plin. H. N. II, 68, i. e. *de Zuidpool:* tempus, Ibid. 47, *Zuidlijk, d. i. als de Zuidenwind waait: dus ook* dies, Ibid. XVII, 2: pluviae, Ibid. 24: coelum, Ibid. XVI, 26: *van daar* austrina scil. loca, *bij voorb.* Cypri, Ibid. VI, 34: Sardiniae, Cappadociae, Ibid., i. e. *Zuidelijk, ten Zuiden.*

AUSUM, i, *en* Ausus, a, um: *zie* Audeo.

AUT, Conjunct., 1) *of: is bekend: tweemaal, ook meermalen*, aut *of* — *of, is ook bekend, bij voorb.* aut laborem aut sumtus, Cic. Off. I, 9: *ook staat er* vero *bij, bij voorb.* Quem aut hominem, aut vero deum, Cic. Verr. IV, 35, i. e. *of doch enz.:* aut etiam *of ook*, Cic. ad Div. I, 9. Not. *Voor* aut — aut *staat ook* aut — vel, *bij voorb.* aut aperi — vel lava, Martial. III, 5, 4: aut adpone dapes, Varc, vel aufer opes, Ibid. IV, 78, 6: solarium vel descriptum aut ex aqua, Cic. Nat. D. II, 34: *verders* Cali aut Claudii vel Neronis, Tacit. Hist. II, 76: 2) *anders, integendeel gesteld geval, wanneer het zoo veel is als* of, *is niet zeldzaam, bij voorb.* ne flectat — aut irrita dona futura, Ovid. Met. X, 52: aut egó vana feror, Virg. Aen. X, 630: aut undique cernerentur cet., Plin. H. N. II, 70: aut deteriores illico fiunt, Ibid. XIX, 5: aut ego vates, Prop. IV, 1, 77, *alwaar andere* Edd. haud *hebben:* 3) *voor* an *staat het somwijlen, bij voorb.* coenaene causa aut tuae mercedis gratia — aedes postulas comburere? Plaut. Aul. II, 6, 11: dubitare, utrum sit efficacius — bene institui, aut feliciter nasci, Plin. Paneg. 84: *dus ook* quem invocabo? hunc aut illum? Senec. ep. 52 med.: *doch hier toe behoort niet* Cic. Rosc. Am. 31 num ille aut ille cet., *want* aut *heeft geene betrekking tot* num; *en dergelijke plaatzen:* 4) *of toch* (*voor* aut certe), *bij voorb.* cuncti aut magna pars, Sall. Jug. 56 (60): 5) *voor* nec, *wanneer* nec, non, *en andere ontkennende woordjens voorafgegaan zijn, bij voorb.* Ovid. Her. XVI, 167 *en* 356: neque paci aut proelio, Tacit. Ann. XIII, 39.

AUTEM, Conjunct. 1) *Maar, nu, is bekend.* Not. a) *het staat niet in 't begin eener stelling, maar achter één of twee woorden: somtijds achter meer, bij voorb.* Et quod inane autem est, Lucret. I, 1009: Tum meo patri autem cet., Plaut. Prol. 144: Sed quid ego haec autem, Virg. Aen. II, 101: b) *het staat zelden achter* Neque, *bij voorb.* Cic. ad Div. V, 11: Lucret. V, 779: *liever zegt men* Neque vero: c) *somtijds staat het achter* &, *bij voorb.* & autem nunis cum ausculto libens, Plaut. Poen. IV, 2, 19: & forensia autem, Suet. Aug. 73: & caprifici autem, Plin. H. N. XVI, 27 in., *alwaar het overtollig schijnt: doch men kan het* ook, insgelijks, verders, *vertalen* cf. n. 2: d) *somtijds staat het overtollig, bij voorb.* sed quid ego autem cet., Virg. Aen. II, 101: 2) *ook, insgelijks, ook somtijds verders, buitendien enz., bij voorb.* liberae sunt aedes: liber sum autem ego, Plaut. Mil. III, 1, 82: & ille autem, Ibid. IV, 4, 13: & autem jurgandum, Ibid. Merc. I, 2, 9: vehit hic autem, Ibid. Most. III, 2, 90: duos autem praestantissimos, Cic. Acad. I, 4: *en ontallijke reizen, wanneer het dikwijls, maar, doch, vertaald wordt: want dikwijls is* doch *en* ook *het zelfde, bij voorb. maar of doch wat het tweede bewijs betreft enz.:* Not. autem *maar ontbreekt geern in de tegenstelling, bij voorb.* vitia morum, non senectutis, Cic. Senect. 18: *doch het staat er ook, bij voorb.* alii probantur a multitudine, alii autem ab iis cet., Cic. Brut. 49.

AUTHENTĬCUS, a, um, *het geen van een persoon of auteur onmidlijk geschreven is, eigenhandig geschreven, oorspronglijk, authentisch, en het wordt tegen over kopij gesteld, bij voorb.* tabulae authenticae i. e. *het origineel van het Testament*, Pand. X, 2, 4: testamentum, Ibid. XXIX, 3: *van daar* Authenticum, Substantive, *het origineel, in zoo verre het tegen het afschrift gesteld wordt; het oorspronglijke*, Pandect. XXII, 4, 2.

AUTHEPSA, ae, f. *Een kookwerktuig: met twee bodems, waarvan de onderste het vuur, maar de bovenste de kookende spijze, bevat*, Cic. Rosc. Am. 46.

AUTHOR, *zie* Auctor.

AUTOCHTHŌNES, um, m. i. e. *Lieden of volken, die niet van andere Natiën gesproten, maar van zelven als 't ware opgekomen zijn: eene ingeboren Natie, bij voorb.* Autochthones Attici, Apul. Met. XI p. 259 Elm.

AUTŎGRĂPHUS, a, um, *zelf geschreven, met eigen hand geschreven, eigenhandig, bij voorb.* epistola, Suet. Aug. 71: literae, Ibid. 87.

AUTOMĂTĀRIUS, a, um, *met* Automata *zich bezig houdende, daartoe behoorende, bij voorb.* automatarius scil. artifex, Inscript. ap. Grut., i. e. qui facit automata: automataria, Plural. scil. opera, Pand. XXX, 41 extr.

AUTŎMĂTON *of* AUTOMĂTUM, i, n. *het geen van zelf geschiedt of beweegt, gelijk bij voorb. een uurwerk, braadspit enz.*, Sueton. Claud. 34 extr.: automata sororis, Petron. 140, i. e. *het schommelen, schoppelen, of zoo iets: Eigenlijk is het een* Adjectivum, scil. opus: *van daar* automata Venus, Serv. ad Virg. Aen. I.

AUTŎPYRUS *of* AUTOPYROS, *bij voorb.* panis, Petron. 66. Plin. H. N. XXII, 25 ante med., i. e. *brood als meel met de zemelen:* cf. Cels. II, 18, *alwaar het in 't grieksch staat.*

AUTOR, AUTORITAS, *zie* Auct. cet.

AUTUMNAL i. e. Autumnale: *zie* Autumnalis.

AUTUMNĀLIS (*of* Auctumn.), e, *den herfst betreffende, herfstachtig, bij voorb.* tempus, Varr. R. R. I, 39: rosa, Plin. H. N. XXI, 4: imbres, Ibid. XIX, 3: coelum, Ibid. XXXVII, 8: aequinoctium autumnale, Liv. XXXI, 47, *waar voor ook staat* aequinoctium autumnal, Varr. ap. Charis.

AU-

AUTUMNITAS, (Auct.) atis, f. *de herfsttijd*, Cato R. R. 5. *en* 155.

AUTUMNO, (Auct.) are, *herfst maken*, *of brengen*, *bij voorb.* corus autumnat, Plin. H. N. II, 47: aer — autumnat, Ibid. 50.

AUTUMNUM, i, n. (ſcil. tempus) *voor* autumnus, Varr. ap. Non.

AUTUMNUS, *of* **AUCTUMNUS**, i, m. 1) *de herfst*, Cic. Partit. 11. Horat. Od. IV, 7, 11. Ovid. Met. II, 29: Not. *de herfst begon bij de oude* Romeinen VII Id. Aug. i. e. *den 7 Augustus*, *volgends* Varr. R. R. I, 28, Prid. Id. Aug. i. e. *den 12 Augustus*, *volgends* Colum. XI, 2, 57, III Id. Aug. i. e. *den 11 Augustus*, *volgends* Plin. H. N. XVIII, 28 med., *en eindigde met het ondergaan van het geſternte* Vergiliae: *van daar* ſeptem autumni, Ovid. Met. III, 326, *zeven herfsten*, *d. i. jaaren.* 2) *de herfstvruchten*, Martial. III, 58, 7.

AUTUMNUS, (Auct.), a, um, *den herfst betreffende*, *daar in te vinden*, *herfstachtig*, *bij voorb.* frigus, Ovid. Met. III, 729: tempus, Manil. II, 425: ſidera, Ibid. 269: aequinoctium, Plin. H. N. XIX, 6: tempeſtas, Gell. XIX, 6.

AUTŬMO, avi, atum, are, 1) *zeggen*, *bij voorb.* Plaut. Amph. I, 1, 150. Capt. IV, 2, 111. Men. V, 2, 7: Trin. II, 2, 43: *ook* Terent. Heaut. Prol. 19: *ook* Horat. Sat. II, 3, 45 autumat i. e. *ſpreekt*, *noemt*: *doch het kan hier ook ſtaan voor* credit. 2) *gelooven*, *er voor houden*, Cic. Or. 49 extr. e poeta: cf. n. 1.

AVULSIO, ōnis, f. *de afſcheuring*, *ſcheiding*, Plin. H. N. XVII, 10 *en* 13.

AVULSOR, oris, *een afſcheurer*, *ſcheider*, Plin. H. N. IX, 45.

AVULSUS, a, um, Particip. *van* Avello, *zie* Avello.

AVUNCŬLUS, i, m. 1) *moeders broeder*, *de oom van moeders zijde*, Cic. Or. II, 84. Not. a) avunculus magnus *grootmoeders broeder*, *oud-oom van moederlijke zijde*, Cic. Brut. 62. Pandect. XXXVIII, 10, 1 *en* 10: b) major i. e. frater proaviae, *der grootmoeder broeder*, Pand. XXXVIII, 1, 10: c) maximus i. e. frater abaviae, Pandect. Ibid.: *doch* Sueton. Aug. 7. Claud. 3 *en* Vellej. II, 59 *zet* avunculus major *voor* magnus, *en* Tacit. Ann. IV, 75 *zet* avunculus *voor* avunculus major. 2) *der moeders zusters man*, Senec. Conſol. ad Helv. 17.

AVUS, i, m. 1) *de grootvader*, Cic. Mur. 7. Hor. Sat. I, 3: Not. *ook van bijën*, Virg. Georg. IV, 209. Not. Avi *de voorvaders*, *zoo als ook wij zeggen*, *bij voorb. onze grootvaders droegen andere kleederen*, *enz.*, Ovid. Her. XVI, 174: Pont. IV, 8, 18. Faſt. II, 30: 2) *een grijsäart*, *bij voorb.* annoſus, Albinov. in Maecen. eleg. I, 4.

AUXILIABUNDUS, a, um, *helpende*, Apul. de deo Socr. p. 48 Elm.

AUXĬLIARIS, e, *het geen hulp bewijst*, *of het hulpbewijs bevorderlijk is*, *helpende*, *bij voorb.* undae, Ovid. Met. I, 275: dea, *van* Lucina, Ibid. IX, 698: carmen i. e. *Tooverformulier tot bijſtand van* Jaſon, Ibid. VII, 138: acetum habet vim auxiliarem, Plin. H. N. XXIII, 1: *bijzonder* milites auxiliares, *ook eenvoudig* auxiliares, Caeſ. B. G. III, 25. Liv. XXX, 30, i. e. *de hulptroepen van de bondgenooten der Romeinen*: *dus ook* cohortes, Tacit. Ann. XII, 39: dux, Ibid. XI, 18.

AUXILIARĬUS, a, um, *is hetzelfde als* auxiliaris, *bij voorb.* milites, Liv. XL, 40: cohors, Cic. Provinc. 7. Hirt. Alex. 62: equites, Salluſt. Jug. 46 (50): amicus, Plaut. Truc. II, 1, 6.

AUXĬLIATOR, ōris, m. *een helper bijſtand*, *bij voorb.* infimus, Petron. 89: litigantium, Quintil. XII, 3: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* Tiberio, Tacit. Ann. VI, 27: *dus ook* ubi maximus aegris auxiliator adeſt (Aeſculapius), Stat. Sylv. III, 4, 24: *doch hier kan* aegris *ook van* adeſt *geregeerd worden.*

AUXILIĀTUS, us, m. *hulpbetoning*, *bij voorb.* petere auxiliatum, Lucret. V, 1039.

AUXĬLIO, are, *helpen*, *bij voorb.* quibus auxiliem, Gracch. ap. Diomed.: *van daar* Particip. auxiliatus, a, um, *onderſteund*, *die geholpen is*, Vitruv. V, 8 *en* Lucil. ap. Priſc.

AUXĬLIOR, atus ſum, ari, *helpen*, *hulp bewijzen*, alicui, Terent. Heaut. V, 1, 50. Cic. ad Div. V, 4. Caeſ. B. G. IV, 29, VII, 50: *ook in ziekte*, *bij voorb.* ferulam morbis auxiliari, Plin. H. N. XIII, 22: hujus (herbae) ſemina auxiliantur contra ſcorpionum ictus, Ibid. XXVII, 12 poſt med.: cf. Ovid. Pont. I, 3, 24.

AUXĬLIUM, i, 1) *de hulp*, *de bijſtand*, *het zij waar het wil*, *bij voorb.* ferre alicui auxilium, Cic. Cat. II, 9. Verr. II, 3, *hulp betoonen*: *ook* eſſe in auxilio *helpen*, *bij voorb.* Plin. H. N. XXIX, 4 ante med. ex volucribus in auxilio contra ſerpentes vultur eſt: *dus ook* juvare aliquem auxilio, Cic. Balb. 9: Eſſe alicui auxilio, Nep. Attic. 11, *helpen*, *hulp bewijzen*: alicui venire auxilio, Nep. Thraſ. 3, *te hulp*: *dus ook* mittere aliquem auxilio, Nep. Timol. 1, *ook* in auxilium, Suet. Aug. 10. *Ook in* Plur., *bij voorb.* auxilia liberorum, Quintil. VII, 1: 2) *alles*, *daar men iemand mede bijſtaat*, *helpt*, *onderſteunt*, *hulpmiddel*, *bij voorb.* ultima experiri auxilia, Liv. V, 37, *de uiterſte middelen beproeven*: auxiliis ſuis adſidet (nauta), Ovid. Art. III, 259, i. e. *ankers*, *riemen*, *en andere werktuigen daar men zich mede tegen den ſtorm behelpt*, *enz.*, *Van daar een geneesmiddel*, *bij voorb.* valentiſſimum, Celſ. V, 26 n. 21: auxilia adverſae valetudinis, Celſ. 1 praeſ. 3) *hulp*, *die men iemand zendt*, *d. i. hulpvolk*, *hulptroepen*: *ſtaat*, *wegens de menigte*, *gemeenlijk in* Plurali, auxilia *bij voorb.* mittere auxilia, Cic. Dejot. 8: auxilia equitum atque peditum mittere, Sall. Jug. 1: cf. Cic. Parad. VI, 1. Caeſ. B. G. III, 24: *ſomtijds in* Singulari, *zoo als bij ons*, *bij voorb.* Mittat ut auxilium ſine ſe, Ovid. Met. XI, 387: Not. auxili *voor* auxilii, Horat. Epod. I, 21.

AUXILLA i. e. olla parvula, Feſt.

AUXIM *voor* **AUXERIM**, *zie* Augeo.

AXAMENTA, orum, *ſtaat in* Feſtus, i. e. *misſchien de gezangen*, *die de* Salii *jaarlijks opzongen. Men vindt er ook voor* Aſſamenta.

AXICŬLUS, i, m. 1) *een kleine as*, Vitruv. X, 14: 2) *een kleine ſtange*, Vitruv. X, 21. Colum. VI, 19: Not. *Men vindt ook* Aſſiculus.

AXILLA, ae, f. *de oxel*, *voor* ala, Cic. Or. 45: *en* Cicero *gelooft*, *dat* ala *daar uit ontſtaan is.*

AXIM, is, cet., *voor* egerim cet., *zie* Ago.

AXINOMANTIA, ae, f. *de voorzegginge door bijlen*, Plin. H. N. XXXVI, 19: cf. XXX, 2 in. ſecuribusque.

AXIOMA, ătis, n. 1) *eene ſtelling*, *die of waar of valsch is*, Apul. de doct. Platon. III init. p. 29 Elm.: cf. Gell. XVI, 8, *daar het in het Grieksch ſtaat*: 2) *die zonder bewijs waar is.*

AXIS, is, m. 1) *het ronde hout*, *daar het rad omdraait*, *de as*, *bij voorb. aan den wagen*, *bij voorb.* ab axibus rotarum, Liv. XXXVII, 41: axes amurca ungere, Plin. H. N. XV, 8: cf. Virg. Georg. III, 172. Vitruv. IX, 9: *van daar de gantſche wagen*, *bij voorb.* Ovid. Her. IV, 160. Met. IV, 632. Prop. III, 3, 13. Virg. Aen. V, 820. Juvenal. IV, 117: 2) *de ingebeelde lijn*, *om welke de wereld of een wereldligchaam*, *ſchijnt te draaijen*, *de as*, *bij voorb.* terra circum axem ſe convertit, Cic. Acad. IV, 39: mundus verſatur circum axem coeli, Cic. Nat. D. I, 20. *van daar* a) *de Pool*, *noord of zuid*, *bij voorb.* geminus, Lucan. VII, 422: meridianus, Vitruv. VI, 1. *Bijzonder* b) *de Noordpool*, *bij voorb.* ſub axe poſita, Cic. Tuſc. I, 18: cf. Virg. Georg. II, 270. Ovid. Pont. IV, 7, 1. c) *de gantſche hemel*, *bij voorb.* Atlas axem humero torquet, Virg. Aen. IV, 482: ſub aetheris axe, Ibid. II, 512, *onder den blooten hemel*: medium axem, Ibid. VI, 536: aetherius axis, Ovid. Triſt. I, 2, 46: d) *de hemelſtreek*, *bij voorb.* axis Boreus, Ovid. Triſt. IV, 8, 41, i. e. *noordelijk gewest*: heſperius, Ovid. Met. IV, 214, i. e. *het westelijke*: axis exuſtus ſideribus, Plin. H. N. XXVII, 1, i. e. zona torrida: 3) *het ijzer*, *daar het hengzel der deur in draait*, Stat. Theb. I, 349: 4) *het gat in eene bus of pijp*, Vitruv. X, 12: 5) *een plank*, *of bord*, *waar voor anders*, aſſis *gezegd wordt*, *zie* Aſſis 6) *zeker wild dier*, Plin. H. N. VIII, 21.

AXO, are, i. e. nominare, Feſt.

AXON, ōnis, m. 1) *de lijn op de zonnewijzers*, Vitruv. IX, 8: 2) *een deel der* Balliſta, Vitruv. X, 17: 3) *eene rivier in* Cariën, Plin. H. N. V, 27.

AXUNGĬA, ae, f. *oud vet*, *of ſmeer*, *tot wagenſmeer*, *wagenſmeer*, *ook wordt het anders gebruikt*, *bij voorb. als een geneesmiddel*, Plin. H. N. XXVIII, 9: Pallad. I, 17, 3. Veget. de re veter. III, 4, 19: *ook ſtaat het in 't gemeen voor vet*, *bij voorb.* caprina, Veget. de re vet. III, 4, 15.

AXURUS, *zie* Anxurus.

B.

BABAE i. e. *Ter duizend! te kokkoek! wanneer men wezenlijk of spottend zijne verwondering te kennen geeft*, Plaut. Pfeud. I, 3, 130. Perf. V, 2, 25.

BABYLONICUS, a, um, *Babijlonisch*, *bij voorb.* periftromata, Plaut. Stich. II, 3, 54. i. e. *deekens, tapijten, die prachtig geborduurd waren: van daar* Babylonicum *en* Plur. Babylonica fcil. ftragulum, ftragula, *Babijlonifche kostbare fpreijen, tapijten*, Lucret. IV, 1023. Pand. XXXIV, 2, 26.

BACA, *zie* Bacca.

BACAR *zal een wijnvat zijn*, Feft.

BACCA *of* BACA, ae, f. 1) *elke kleine ronde vrucht, van boomen, ftruiken of planten; bes, bij voorb.* oleae, Cic. Div. II, 6: myrti, Cato R. R. 101: lauri, Virgil. Georg. I, 306: cupreffi, Plin. H. N. XVI, 27: cedri, Ib. XXIV, 5: hysfopi, Ibid. XXVI, 11 *en* 12: juniperi, Ibid. XII, 7: *bijzonder de olijf, bij voorb.* quot Sicyon baccas, Ovid. Pont. IV, 15, 10: cf. Horat. Od. II, 6, 16. *Ook elke boomvrucht in 't gemeen, bij voorb.* arborum baccis, Cic. Senect. 2: cf. Tufc. I, 14. Div. I, 51. *Van daar* 2) *alles, wat zoo rond is, als eene bes, bij voorb.* a) *eene parel*, Ovid. Met. X, 116. Virg. Culic. 67. Horat. Epod. VIII, 14: b) *fchaap- of geitenkeutel, bij voorb.* bacca caprini ftercoris, Pallad. Januar. I, 3.

BACCALIA, ae, f. fcil. laurus, *eene foort van laurierboomen, die vruchtbaar is in besfen*, Plin. H. N. XV, 30.

BACCALIS, e, i. e. baccas ferens, *bij voorb.* laurus, Plin. H. N. XVII, 10, i. q. Baccalia.

BACCAR *of* BACCHAR, ăris, n. *of* BACCĂRIS *of* BACCHĂRIS, is, f. *eene plant, die fommigen wilden nardus, hazelwortel enz., noemen willen*, Virg. Ecl. IV, 19. VII, 27. Plin. H. N. XII, 12, *daar hij zegt, zij heet* nardum rufticum: cf. XXI, 6 *alwaar* baccar *ftaat*: Not. *het zal tegen de beleezing of betoovering goed geweest zijn.*

BACCĀTUS *of* BACATUS, a, um, 1) *met besfen of kleine ronde boomvruchten verzien*: 2) *met peerlen verzien, bij voorb.* monile, Virg. Aen. I, 655 (659). Sil. VIII, 134.

BACCHA, ae, f. *of* BACCHE, es, f. *eene Bacchante, d. i. vrouwsperfoon, dat het Bacchusfeest mede viert; wanneer zij de ftraaten als razend doorliepen en evoë fchreeuwden, met een krans van klim-op op het hoofd, een hertevel om den linker fchouder, en een tak of fteel van klim-op* (thyrfus) *in de hand hebbende, zie hier van* Ovid. Met. VI, 587. fequ.: cf. Ib. IX, 640. Trift. IV, 1, 41. Her. X, 48. Plaut. Amph. II, 2, 72. Bacch. III, 1, 4. Not. Bacchis initiare aliquam, Liv. XXXIX, 9 *en* 10. *inwijën in de Samenkomst tot de* Bacchanaliën.

BACCHABUNDUS, a, um, 1) *dweepend, razend, bij voorb.* agmen, Curt. IX, 10: 2) *geweldmakende, fchreeuwende, bij voorb.* in medio foro, Apulej. Apol. p. 306. Elm.

BACCHAEUS, a, um, *zie* Baccheus.

BACCHĀNAL (*voor* Bacchanale, fcil. facrum), is, n. 1) *het Bacchusfeest of de Godsdienst van* Bacchus, *bij voorb.* facere Bacchanal, Plaut. Mil. III, 2, 44: Plur. Bacchanalia fcil. facra, Liv. XXXIX, 9. 12, 41, *alwaar van een geheim Bacchusfeest en van geheime vergaderingen, waar in allerhande ontuchtige en ondeugende, ook doorgeächtige, handelingen bedreven werden* (*zie* cap. 13. fequ.): *waarom zij verboden werden*: *van daar* vivere Bacchanalia, Juvenal. II, 3. *Bacchantisch, d. i. heel dweepig, liederlijk leeven.* 2) *de famenkomst der Bacchantinnen, of de plaats, waar zij dezen Godsdienst verrichtten, bij voorb.* veni in Bacchanal, Plaut. Aul. III, 1, 3: aperit Bacchanal, Ibid. 8: Bacchanalia diruere, Liv. XXXIX, 18.

BACCHAR, *zie* Baccar.

BACCHATIM, Adv., *op de wijze der Bacchantinnen*, Apul. Met. I. p. 108. Elm.

BACCHATĬO, onis, f. 1) *het raazen der Bacchantinnen op het Bacchusfeest.* 2) *een dergelijk raazen in 't gemeen*, Cic. Verr. I, 12.

BACCHĒUS, a, um, 1) Bacchus *betreffende, Bacchisch, bij voorb.* vineta, Ovid. Faft. II, 313: ululatus, Ovid. Met. XI, 16, i. e. *op het Bacchusfeest; doch, dit kan ook tot n. 2. behooren*: 2) *de Bacchantinnen betreffende, Bacchantisch, bij voorb.* fanguis, Stat. Theb. I, 329, i. e. *van* Pentheus, *door de Bacchantinnen verfcheurd*: ululatus, Ovid. Met. XI, 16, i. e. *der Bacchantinnen*: *zie* n. 1. Not. *Men vindt ook* Bacchaeus.

BACCHĬCUS, a, um, *Bacchisch, Bacchantisch, bij voorb.* ferta, Martial. VII, 62.

BACCHIS, idis, f. i. q. Baccha, Ovid. Trift. IV, 1, 41.

BACCHĬUS, a, um, *voor* Bacchicus, *bij voorb.* facra, Ovid. Met. III, 518: Bacchia ferta, Ovid. Trift. I, 6, 2, *alwaar fommige Edd.* Bacchica *hebben.*

BACCHOR, atus fum, ari, 1) *het Bacchusfeest vieren, raazen als eene Bacchantin, bij voorb.* Bacchae bacchanti, Plaut. Amph. II, 2, 71: cf. Prop. III, 15, 1: bacchari evoë i. e. evoë *roepen*, Catull. XLIII, 61 *en* 255. *Van daar* Bacchantes i. e. Bacchae *de Bacchantinnen*, Ovid. Met. III, 702. Curt. VIII, 10. *Ook wordt het van de plaatzen gezegd, waar dit feest gevierd werdt, bij voorb.* Bacchata Naxos, Virg. Aen. III, 125: cf. Georg. II, 487. *Van daar* 2) *gelijk de Bacchantinnen raazen, tieren, woelen, fchreeuwen, bij voorb.* a) *van menfchen, het zij het uit vreugde, of hoe het wil, gefchiedde, bij voorb. uit vreugde*, Cic. Catil. IV, 6: *uit groote liefde*, Virg. Aen. IV, 300: *bij zuipen*, Horat. Od. II, 7, 27: *als een dronkene*, Cic. Or. 28 extr.: *van eenen bezetenen*, Virg. Aen. VI, 77. *Ook van dieren, die, bij voorb. op de velden rond raazen*; Lucret. V, 822: b) *van het gerucht, wanneer het zich heftig verfpreidt*, Virg. Aen. IV, 66: c) *van den wind*, Ovid. Trift. I, 2, 29: 3) *raazen, uit bezetenheid, van een' geest gedreven zijn, bij voorb. van Dichters*, Stat. Sylv. I, 2, 257: *dus ook van waarzeggers, bij voorb. van de* Sibylle, Virg. Aen. VI, 77.

BACCHUS, i, m. 1) Bacchus, *de zoon van* Jupiter *en* Semele; *hij zal de uitvinder der wijnftokken en des wijns zijn, daarom ftaat bij de Dichters* Bacchus a) *voor den wijnftok of wijngaard, bij voorb.* Virg. Georg. II, 11, 2. Manil. V, 238. Lucan. IX, 433: b) *voor den wijn*, Virg. Ecl. V, 69. Georg. I, 344. Horat. Od. III, 16, 34: 2) *zekere visch*, Plin. H. N. IX, 17. XXXII, 11.

BACCĬFER, a, um, 1) *besfen of ronde kleine vruchten dragende, bij voorb.* hedera, Senec. Oedip. 414: taxus, Plin. H. N. XVI, 10: 2) *in 't bijzonder olijven dragende*, Sil. III, 596. *Men fchrijft ook* Bacifer cet.

BACCŬLA, ae, f. *klein besfen, bij voorb.* ferunt bacculas parvas ut capparis, Plin. H. N. XXV, 8.

BACEŎLUS *zeide* Augustus *voor* ftultus, Sueton. Aug. 87: *doch, fommigen willen* bacelum (βάκηλος) *voor* baceolum *leezen.*

BACILLUM, i, n. *een klein ftokjen, ftafjen, ook in 't gemeen een ftaf*, Cic. Fin. II, 11. Juvenal. III, 28: *bijzonder heeten de ftaven der* Lictors *dus*, Cic. Verr. V, 54. Agr. II, 34.

BACRIO, onis, i. e. genus vafis longioris manubrii: hoc alii trullam appellant, Feft.

BACŬLUS, i, m. *en* BACŬLUM, i, n. 1) *een ftaf, ftok, waar toe hij ook zijn moge, bij voorb. om te gaan*, inniti baculo; Ovid. Met. VIII, 218. XIV, 655: fuftinere artus baculo, Ibid. VI, 27: baculum agrefte, Ibid. XV, 655: paftorale, Sil. XIII, 355: frondofo baculo me caftigans (mulier), Apul. Met. VII. p. 194. Elm. *Ook droegen hem de* Cynikers, Apul. in Apol.: *ook tot fieraad: van daar* 2) *een Scepter*, Flor. IV, 11.

BADĬUS, a, um, *bruin, kastanjebruin, bij voorb.* equus, Varr. ap. Non.: cf. Pallad. IV, 13, 4.

BADIZO, are, *gaan, ingaan*, Plaut. Afin. III, 3, 116.

BAETICATUS, a, um, *een kleed aan hebbende van* Baetifche (Baetica) *wolle*, Martial. I, 96, 5.

BAETICŎLA, ae, *die aan de rivier* Baetis *woont, bij voorb.* viros, Sil. I, 146.

BAETĬCUS, a, um, Baetisch, *aan de rivier* Baetis *te vinden enz., bij voorb.* Baetica provincia *het was wegens de wolle vermaard*: *van daar* lana Baetica, Plin. H. N. VIII, 48. Martial. XII, 65, 4, Baetifche *wolle.*

BAETIGĔNA, ae, *aan de rivier* Baetis *geboren, bij voorb.* viri, Sil. IX, 234.

BA-

Digitized by Google

BAJAE, arum, f. 1) *eigenlijk een* Adject. *badend, verwarmend, bij voorb.* aquae Bajae, Prop. I, 11, 30, *en meermaal zonder* aquae, *bij voorb.* Cic. Coel. 15 *en* 16. Tibull. III, 5, 3, *een warm bad: van daar* 2) *heet eene stad in* Kampanië Bajae, Cic. ad Div. IX, 2 *en* 12. Hor. Ep. I, 1, 83, *omdat zij vermaarde warme baden hadt.*

BAJŬLO, avi, atum, are, *dragen, teweten, een' last met zijn eigen lijf, bij voorb. op den rug, schouders enz.*, Plaut. Asin. III, 3, 70: Quintil. VI, 1 extr.: Phaedr. III, 20.

BAJŬLUS, i, m. *die iets zwaars met zijn eigen lijf draagt: lastdrager, drager*, Cic. Parad. III, 2. Or. II, 10. Plaut. Poen. V, 6, 17, *alwaar* bajolus *staat*, Gell. V, 3.

BALAENA, ae, f. *een walvisch*, Juvenal. X, 14. Plaut. Rud. II, 6, 61. Plin. H. N. IX, 4, 8 in. *en* 13. XI, 40.

BALĂNATUS, a, um, *gebalsemd*, Pers. IV, 37.

BALĂNĪNUS, a, um, i. e. ex balano, *bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XIII, 1.

BALĂNĪTES, ae, *eikelvormig, bij voorb.* gemma *of* lapis, Plin. H. N. XXXVII, 10.

BALĂNĪTIS, idis, f. *een eikel gelijk, bij voorb.* castanea, Plin. H. N. XV, 23.

BALANTIUM, i, i. q. Palatium, *zie* mons Palatinus, Naev. ap. Varr. L. L. IV, 8.

BALĂNUS, i, f. 1) *een eikel*, Plin. H. N. XVI, 6: 2) *de grootste soort van kastanjes*, Plin. H. N. XV, 23. 3) *bijzonder zekere balsemvrucht, anders* Myrobalanus *genoemd*, Horat. Od. III, 29, 4. Plin. H. N. XXII, 20. XXIII, 8: cf. Ibid. XII, 21: *ook deze boom zelve*, Plin. H. N. XIII, 9. 4) *een zetpil om den stoelgang te bevorderen*, Plin. H. N. XX, 5 extr. XXVI, 8. 5) *zekere zeevisch, of liever schaal- of schulpdier of mosjel, zee-eikel genoemd*, Plin. H. N. XXXII, 11. Colum. VIII, 16. Plaut. Rud. II, 1, 8.

BALĂTRO, onis, m. *een schimpwoord op slechte, liederlijke personen: misschien lichtmis, schurk*, Horat. Sat. I, 2, 2. Varr. R. R. II, 5 in.

BALĀTUS, us, m. *het geluid der schapen, het bleeten*, Virg. Aen. IX, 62. Ovid. Met. VII, 319, 320.

BALAUSTIUM, i, n. *de bloessem van den granaat-appelboom*, Plin. H. N. XIII, 19. XXIII, 6. Colum. X, 297.

BALBE, Adv., *stamelend*, Lucret. V, 1021.

BALBUS, a, um, *stamelende, hakkelend, lollend, onduidelijk sprekend, zoo als de kinders, die eerst beginnen te spreken, bij voorb. die de R niet kan uitspreken, maar die als een L uitspreekt, bij voorb.* Demosthenes cum ita balbus esset, Cic. Or. I, 61: os pueri balbum, Horat. Ep. II, 1, 126: verba, Horat. Sat. II, 3, 274, i. e. *stamelend*: senectus, Hor. Ep. I, 20, 18: balba de nare loqui, Pers. I, 33.

BALBŪTIO, ivi, itum, 4. 1) *stamelen, hakkelen, lollen, onduidelijk spreken*, a) *eigenlijk, bij voorb. zoo als de kinders, dronke lieden, krankzinnigen*, Cels. V, 26. n. 31. extr. b) *van menschen, die met de spraak niet voor den dag willen, die zich niet recht verklaren kunnen of willen, bij voorb.* desinant balbutire aperteque audeant dicere, Cic. Tusc. V, 26: de natura deorum, Cic. Nat. D. I, 3. 2) Active, aliquid, *iets uitstamelen, uitlollen, onduidelijk uitspreken, bij voorb.* perpauca, Cic. Acad. IV, 45: Scaurum, Horat. Sat. I, 3, 48. 3) *ook van vogels, als zij niet, gelijk gewoonlijk, aangenaam zingen, bij voorb.* merula hyeme balbutit, Plin. H. N. X, 29.

BALINĔAE *en* contr. **BALNEAE**, arum, f. 1) *de baden op ééne plaats, of het Bad, wanneer het uit meer badstoven, of badvertrekken bestaat; hoedanig, bij voorb. het openbare bad was enz.*, Cic. Rosc. Am. 7: Coel. 25 *en* 26. Plin. H. N. IX, 54. XIII, 3. Plaut. Most. III, 2, 69. Rud. II, 3, 51. 2) *het baden zelve, bij voorb.* cuminum — a balineis datur, Plin. H. N. XX, 14: fricatae a balineis, Ib. XIII, 15 extr. Not. Singul. balinea *staat* Inscript. ap. Reines. Not. *in* Cicero Ed. Ernest. *staat* Baln.

BALINĔUM *en* contr. **BALNEUM**, i, n. *het bad, of de plaats, daar gebaad wordt, bij voorb.* in balineo, Cic. ad Div. XIV, 20: ad Att. II, 3 extr. Edit. Ernest.: in balneum, Cic. Att. XIII, 52. Edit. Ernest. Plur. Balinea *en* Balnea, *wanneer er meer badplaatzen of badstoven zijn, de baden*, Plin. Epist. II, 8. Ovid. Art. III, 640.

BALIŎLUS, Plaut. Poen. V, 5, 22, *zal bruinächtig beteekenen.*

BALLISTA *of* **BALISTA**, ae, f. 1) *eene soort van groot geschut bij de* Romeinen, *of belegeringstuig, waar door bijzonder groote steenen op de stad geslingerd werden, bij voorb.* ballistae lapidum cet., Cic. Tusc. II, 24 in.: cf. Sil. I, 334. Tacit. Hist. IV, 23: *ook werden groote pijlen, en ook ander schietgoed er mede afgeschoten, bij voorb.* asseres — ballistis missi. Caes. B. C. II, 2: cf. Lucan. III, 464. *Ook misschien het schot zelve, bij voorb.* ballista jacitur, Plaut. Trin. III, 2, 41. 2) *Tropisch, bij voorb.* infortunii ballista intenta est, Plaut. Poen. I, 1, 73: cf. Bacch. IV, 4, 58.

BALLISTARIUS, a, um, i. e. ad ballistam pertinens, *bij voorb.* 1) ballistarius scil. vir, artifex cet., i. e. a) *die ballistas maakt*, Pandect. L, 6, 6: b) *die ze los schiet*, Veget. de re Milit. II, 2. 2) Ballistarium scil. instrumentum, Plaut. Poen. I, 1, 73, i. e. ballista, si lectio certa.

BALLUX *of* **BALUX**, cis, f. *goudzand, bij voorb.* balucem vocant, Plin. H. N. XXXIII, 4: *men zegt daar voor ook* baluca *of* balluca. Not. Justin. XLIV, 1: *voor* quod in paludibus vehunt *wil* Turnebus *lezen*: quod in balucibus vehunt: *en* Martial. XII, 57, 9, *voor* paludis (*waar door men vlas verstaan wil*) malleator Hispanus *wil* Salmasius *lezen* balucis malleator cet., *het welk voegzaamer schijnt.*

BALNEAE, *zie* Balineae.

BALNEĀRIS, e, *voor* balin., *tot het bad behoorende, daar te vinden, bij voorb.* vestis, Lamprid. in Alex. Sev. 42: argentum, Pand. XXXIV, 2, 33, i. e. *zilveren badgereedschap. Van daar* Balnearia, Substantive, *het badgereedschap, badtuig, bij voorb.* jussis balneantibus adsequi (i. e. sequi), Apulej. Met. III. p. 134. Not. balnearia *baden, zie* Balnearius.

BALNEĀRIUS, a, um, *tot het bad behoorende, het bad betreffende, daar te vinden, bij voorb.* fur, Catull. 33, 1: instrumentum, Pandect. XXXIII, 7, 17. *Van daar* Balnearia, Plur., scil. aedificia *of* loca, *plaatzen, daar gebaad wordt; bad, baden*, Cic. Qu. Fr. III, 1, 1. Att. XIII, 29: *doch, het kan ook zijn van* Balneare.

BALNEĀTOR, oris, m. *die het bad bezorgt, bader*, Cic. Coel. 26. Phil. XIII, 12.

BALNEĀTŌRIUS, a, um, *bij voorb.* instrumentum, *badgereedschap*, Pandect. XXXIII, 7, 17.

BALNEĀTRIX, icis, *die het bad bezorgt, baadster*, Petron. ap. Serv. ad Virg. Aen. XII, 159.

BALNEŎLAE, arum, i. e. parvae balneae, Cic. ap. Non.

BALNEŎLUM, i, *een klein bad*, Senec. Ep. 86. Juvenal. VII, 4.

BALNĔUM, *zie* Balineum.

BALO, avi, atum, are, *blaeten; van schapen*, Plaut. Bacch. V, 2, 19. Ovid. Fast. IV, 740. Quintil. I, 5 extr. *Van daar* balans hostia i. e. ovis, Enn. ap. Cic. Div. I, 21: *en* balans Substantive, *voor schaap: en* balantes *schapen, bij voorb.* Virg. Georg. I, 272. III, 457. Lucret. II, 369: *van daar* balare a) *blaeten, voor onverstandig spreken*, Arnob. 3: b) *boertende*: satis balasti, Varr. R. R. II, 3 in., i. e. locutus es de ovibus. Not. *Men vind er ook* belo *voor, bij voorb.* Varr. R. R. II, 1, 7.

BALSAMĪNUS, a, um, *van balsem, bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XXIII, 4 post med.

BALSAMŌDES, i. e. *balsem gelijk, bij voorb.* Casia, Plin. H. N. XII, 19 extr.

BALSĂMUM, i, n. 1) *balsem*, Plin. H. N. XIII, 1. Justin. XXXVI, 3. Martial. III, 63, 3. 2) *de balsemboom, balsemplant*, Tacit. Hist. V, 6: *ook* Plin. H. N. XII, 25 in., *welk kapittel men geheel lezen moet.*

BALTĔUS, i, m. *en* **BALTĔUM**, i, n. 1) *een gordel, bij voorb.* Lucan. II, 361. *Bijzonder den gordel voor den degen, draagband, port d'épée*, Virg. Aen. V, 313. XII, 274, 942, *alwaar* balteus *staat*: baltea, Acc. ap. Non. 2) *alles, wat in het rond omgaat, daar iets, als met eenen gordel, mede omgeven wordt, omvatting, kreits, rand enz., bij voorb.* a) *de rand aan een koek*, Cato R. R. 76. b) *de dierenkirkel*, Zodiacus, Manil. I, 677. c) *ook aan de Kapiteelen der pijlaren*, Vitruv. III, 3.

BALUX, *zie* Ballux.

BAMBALIO, onis, m. *misschien een schimpnaam: hakkelaar, dus noemt* Cicero Phil. III, 6, Fadius, *den schoonvader van* Antonius.

BAPTAE, arum, m. i. e. *Indooper, verwer, blauwketter: dus heeten zekere lieden te* Atheenen; *welke de Godin* Cotytto *op eene wellustige wijze vereerden, en zich zelven blauwketten*, Juvenal. II, 92.

BAPTISTĒRIUM, i, n. *een vat om te baden, badvont*, Plin. Epist. II, 17. V, 6.

BARĂTHRUM, i, n. 1) *een grondelooze diepe afgrond, verbaazende diepte, afgrond, bij voorb.* Vitruv. X, 22. Virg. Aen. III, 420: *bijzonder* 2) *het Rijk der dooden*, Plaut. Bacch. I, 2, 41. Virg. Aen. VIII, 245: 3) *afgrond, diepte, Tropisch, bij voorb.* a) *van de maag, bijzonder van een' vraatachtig mensch, bij voorb.* effunde hoc in barathrum, Plaut. Curc. I, 2, 29, i. e. in ventrem insatiabilem: *dus ook* barathrum macelli, Horat. Ep. I, 15, 31, *van een' vraatächtig mensch*: barathrone dones. Horat. Sat. II, 3, 166, i. e. *maag, buik, balg*:

lu-

Digitized by Google

ructus venit a barathro. Martial. I, 87, 4. b) femineum barathrum i. e. cunnus, Ibid. III, 81, 1.

BARBA, ae, f. 1) de baard aan de menschen, d. i. het haair aan de kin, bij voorb. tondere, Cic. Tusc. V. 20: abradere, Plin. H. N. VI. 28 extr.: rastrare, Gell. III, 4: recidere, Ovid. Met. XIII, 767: ponere, Horat. Art. 298: homo maxima barba, Cic. Verr. II, 25: barbam promittere, Tacit. Ann. II, 31, lang laten wassen: van daar barba promissa, Nep. Dat. 3: of longa, Ovid. Met. XV, 656, i. e. een lange baard. Not. 2) Baard en mantel was een teken der Filosofen, Quintil. XI, 1 ante med. Gell. IX, 2. Horat. Sat. II, 3, 35: b) de Goden schikte men met eenen gouden baard op, Pers. II, 58: van daar auream barbam habere, Petron. 58, i. e. deum esse. c) de aloude Romeinen behielden den baard: van daar dignus barba majorum, Juvenal. XVI, 31, van eenen rechtschapen mensch. d) barbam vellere alicui, Horat. Sat. I, 3, 133. Pers. I, 133. II, 28, was een hoon en beschimping. 2) ook bij dieren, bij voorb. barbae hircorum, Plin. H. N. XII, 17: caprarum, Ibid. XXVI, 8: ook van anderen, bij voorb. lupi, Horat. Sat. I, 8, 42: gallinaceorum, Plin. H. N. XXX, 11: mulli, Ib. IX, 17: polyporum, i. e. cirri, Ib. 30. 3) ook aan boomen, boomvruchten, wegens eenige gelijkvormigheid, bij voorb. hazelnoten, Plin. H. N. XV, 22. 4) Jovis barba, zekere plant, Ibid. XVI, 18.

BARBĀRE, Adv., 1) barbaarsch, op eene barbaarsche wijze, d. i. op zulke wijze, als lieden, die in het beschaafde Griekenland of Italië niet waren opgevoed, spreken en handelen, d. i. op eene ongeschikte, onkundige, en onbeleefde wijze, bij voorb. loqui, Cic. Tusc. II, 4: laedere, Horat. Od. I, 13, 14: 2) Latijnsch, in tegenstelling van het Grieksch, dewijl de Grieken alle Ongrieken Barbaaren noemden, bij voorb. vertere, Plaut. Asin. Prol. 10. Trin. Prol. 19, i. e. in 't Latijn vertaalen.

BARBĀRI, orum, heeten 1) bij de Grieken allen, die geene Grieken zijn: dus noemen, bij voorb. de Macedoniërs de Romeinen barbaros, Liv. XXXI, 29 extr., i. e. Uitlanders, vreemdelingen, die andere talen spraken, andere zeden hebben enz.: dit volgden 2) de Romeinen na, en noemden allen, die geene Romeinen of Grieken waren, Barbaaren, bijzonder die aan hun gebied niet onderworpen waren: somtijds kan men het uitlander, vreemdeling, vertaalen, Cic. Div. II, 4. Nep. Cim. 2: zoo heet de Persische Koning barbarus, Nep. Them. 4. 3) domme, onbeschaafde, lieden, Barbaaren, bij voorb. inscitia barbarorum, Cic. ad Div. IX, 3 extr. conf. Barbarus.

BARBARĬA, ae, en **BARBARĬES**, ei, f. 1) is bij de Grieken elk land buiten Griekenland, bij voorb. dus heet Italië bij Plautus Poen. III, 2, 21. 2) bij de Romeinen elk land, buiten Italië en Griekenland, bij voorb. civitates non Graeciae solum, sed etiam Barbariae, Cic. Fin. V, 4: dus ook barbariem, Ovid. Met. XV. 829: ook de daar in woonende Natie, bij voorb. non solum Graecia & Italia sed etiam omnis barbaria commota est, Cic. Fin. II, 15: dus ook barbariem, Ovid., zie hier voor: van daar heet Frygië dus, Horat. Ep. I, 2, 7. 3) de barbaarschheid in zeden, het zedenloos wezen, zedenloosheid, ongemanierdheid, bij voorb. inveteratam barbariam cet., Cic. Balb. 19: cf. Flor. IV, 12. Justin. XLIII, 4: Ovid. Art. II. 552. 4) Domheid, Ovid. Am. III, 8, 4: cf. Flor. IV, 12: tanta barbaries est, ut pecum non intelligant: zie hier voor. 5) de onkunde in het spreken, het gebrekige daar in, Cic. Or. I, 25. Brut. 74.

BARBARĬCUS, a, um, 1) barbaarsch, d. i. van den kant der Grieken, niet Grieksch, van den kant der Romeinen, niet Romeinsch, niet Grieksch, uitlandisch, bij voorb. urbes Barbaricae i. e. Italae, zegt een Griek, Plaut. Capt. IV, 2, 104: lex barbarica, Ibid. III, 1, 32, i. e. Romana: ope barbarica, Virg. Aen. VIII, 685, i. e. orientalium populorum: barbarica manu litera scripta, zegt Briseis (d. i. Hippodamia) met een Ongrieksche hand, dewijl zij uit Lyrnessus in Asiä was: radix barbarica, Plin. H. N. XXI, 6, i. e. uitlandsch, niet Italiaansch. Van daar barbaricum Adverbialiter, op eene barbaarsche wijze, bij voorb. gemere, Sil. XII, 418: bijzonder op de Frygische wijze, bij voorb. Enn. ap. Cic. Tusc. III, 19: cf. Virg. Aen. II, 504. Lucret. II, 499: van daar 2) barbaarsch, van zeden en levenswijze, d. i. ruw, bij voorb. vitae, Claudian. in Eutrop. II, 226: van daar Tropisch, sylva barbarica, Colum. XI, 2, 83, i. e. conseminea.

BARBĀRIES, zie Barbaria.

BARBĀRISMUS, i, m. barbaarsche wijze van spreken, d. i. a) wanneer men eene taalfout in enkele woorden begaat, Quintil. I, 5 (9). Auct. ad Her. IV, 12. Gell. XIII, 6: b) ook wanneer men onbeschoft spreekt, Quintil. I, 5 (9).

BARBĀRUS, a, um, 1) barbaarsch, een Barbaar: uitlandsch, een Uitlander, van land, taal, en zeden. De Grieken noemden allen, die geene Grieken waren, en de Romeinen allen, die geene Grieken of Romeinen waren, Barbaaren, d. i. Uitlanders, vreemdelingen, wier spraak men niet verstaat, wier zeden onbeschaafder zijn dan de Romeinsche en Grieksche enz., bij voorb. barbarus poëta, Plaut. Mil. II, 2, 58, i. e. Italus, dewijl daar enkel Grieken spreken: barbari lingua, Cic. Verr. IV, 50: barbarus hic ego sum, quia non intelligor ulli, Ovid. Trist. V, 10, 37, i. e. een vreemdeling, wiens taal daar niemand kent: zoo heet de Persische Koning barbarus, Nep. Them. 4: zoo zijn barbari, Nep. Cim. 2, Ongrieken enz.: cf. Barbari: dus ook Syrtes barbarae, Horat. Od. II, 6, 3: mare barbarum, Ibid. 10, 17: arae, Tacit. Ann. I, 61. 2) onbeschaafd, dom, plomp, in zeden en spreken, ongeslepen, ruw, barbaarsch, bij voorb. gentes humanitate barbarae, Cic. Marc. 2: consuetudo barbara, Cic. Font. 10: suo barbariora loco, Ovid. Trist. V, 1, 72. Pont. III, 2, 78. Dus ook Substantive, een Barbaar, d. i. dom, ruw, onbeschaafd mensch, bij voorb. barbarorum inscitia, Cic. ad Div. IX, 3 extr., alwaar hij van Romeinen spreekt: cf. Barbari.

BARBATŬLUS, a, um, eenen kleinen baard hebbende, bij voorb. juvenes, Cic. Att. I, 14: mullos, Cic. Parad. V, 2.

BARBĀTUS, a, um, eigenlijk een Particip. van barbo, are, iemand met een' baard verzien, 1) eenen baard hebbende, gebaard, bij voorb. homo, Cic. Coel. 14: mullus, Cic. Att. II, 1: van daar bejaard, met betrekking tot de jeugd, Petron. 40. Plaut. Cas. II, 8, 25. Bijzonder wordt het toegeschreven a) aan de Filosoofen, omdat zij altijd een' baard droegen, Pers. IV, 1: van daar Substantive, Barbatus een Filosoof, Martial. XIV, 79, 1: b) aan de aloude Romeinen, die hunnen baard nooit afschoren, bij voorb. unum aliquem ex barbatis illis, Cic. Sext. 8, i. e. priscis. c) aan de geitenbokken: van daar barbatus, Phaedr. IV, 8, 10, i. e. hircus. 2) Tropisch, heet a) nux barbata, Plin. H. N. XIX, 1, i. e. met wol, gelijk als met eenen baard, bedekt. b) libri barbati, Martial. XIV, 82, 1, i. e. afgesleten, als 't ware, gebaard geworden.

BARBĬGER, a, um, eenen baard dragende, gebaard, bij voorb. pecudes, Lucret. V. 898: capellae, Ibid. VI, 970.

BARBITĬUM, i, n. de baard, bij voorb. lanosum, Apul. Met. V. p. 162. Elm.: hircino barbitio philosophum fingeret, Ibid. XI. p. 260.

BARBĬTOS, i, m. & f. het Romeinsche snaaren-instrument, anders lyra genoemt, luit, cither, Horat. Od. I, 32, 3. III, 26, 3. Ovid. Her. XV, 7.

BARBO, are, met eenen baard verzien, gebaard maken: van daar barbatus cet., zie Barbatus.

BARBŬLA, ae, f. een kleine baard, baardjen, a) van menschen, bij voorb. Cic. Coel. 14: b) Tropisch, van bloemen, Plin. H. N. XXI, 8. XXVII, 11.

BARDAEI, orum, een volk van Illyrië: van daar schijnt te komen Bardaicus, a, um, Bardeïsch, van de Bardeën afkomstig enz., bij voorb. cucullus, Capitol. in Pertin. 8, i. e. een schoen of stevel der Soldaten; waar voor eenvouwig staat Bardaicus, Martial. IV, 4, 5. Van daar Bardaicus of Bardiacus calceus, Juven. XVI, 13, zal zijn een Soldaat, die dergelijke schoenen of stevels aan heeft. Not. Men vindt ook Bardiacus.

BARDIĂCUS, zie in Bardaei.

BARDĪTUS, us, m. geschreeuw, gezang, Tacit. Germ. 3. Zie Barritus.

BARDŎCŬCULLUS, i, m. een Gallisch overkleed, met eene kap of Capuchon, Martial. I, 53, 5. XIV, 126, 1.

BARDUS, a, um, van een traag verstand, dom, bij voorb. stupidum esse Socratem & bardum, Cic. Fat. 5: cf. Plaut. Bacch. V, 1, 2. Pers. II, 1, 2.

BARIS, ĭdis of ĭdos, f. eene Egyptische roeischuit, die alleen dient, om op den Nijl, maar niet, om op zee te vaaren, Propert. III, 10, 44.

BARĪTUS, zie Barritus.

BARO, onis, m. 1) een dom, eenvouwig mensch, Cic. Fin. II, 23 extr.: Divin. II, 70: ad Div. IX, 26: ad Att. V, 11 post med. Pers. V, 1, 138.

BARRĪTUS, us, m. misschien elk geschreeuw van het Ouduitsch baren, d. i. schreeuwen: van daar 1) het geschreeuw der Olijfanten, bij voorb. elephantorum tristis barritus, equorum hinnitus cet., Apul. in Flor. p. 358. Elm. 2) de fiergezang bij de oude Duitschers, Tacit. Germ. 3, alwaar in de Uitgave van Ernesti Barditus staat: maar Lipsius wil Baritus lezen.

BARRUS, i, m. zal een Olijfant zijn, Horat. Epod. XII, 1. Sommigen verstaan het anders.

BARYCAE en **BARYCEPHĂLAE AEDES**, Vitruv. III, 2, i. e. een gebouw, dat uit hoofde der weinige pijlaren, langer is.

BASALTES, ae, m. eene harde soort van steen,

steen, basalt genoemd, Plin. Hist. Nat. XXXVI, 7.

BASANITES LAPIS, Toetssteen, Plin. H. N. XXXVI, 20 en 22.

BASCAUDA, ae, f. een gereedschap, om af te spoelen, een spoelkom, tobbe, Martial. XIV, 97 (99). Juvenal. XII, 46.

BASIATIO, onis, f. het kussen, de kus, Martial. VII, 95, 17. Catull. Carm. VII, 1.

BASIATOR, oris, m. een kusser, kussende, Martial. XI, 99, 1 en 16.

BASILICA, zie Basilicus.

BASILICE, Adv., koninglijk, prachtig, heerlijk, bij voorb. exornatus, Plaut. Pers. IV, 2, 1: agito, Ibid. I, 1, 29: perii basilice, Plaut. Epid. I, 1, 54, i. e. geheellijk.

BASILICE, es, scil. compositio, zekere pleister, Scribon. Larg. compos. 238.

BASILICUS, a, um, of os, e, um, koninglijk, prachtig, zoo als het bij Koningen is, heerlijk enz., bij voorb. victus, Plaut. Pers. I, 1, 32: jactus talorum, Plaut. Curc. II, 3, 80: facinora, Plaut. Trin. IV, 3, 23: vitis, Plin. H. N. XIV, 2 med. Colum. III, 2, 19: van daar a) basilicum scil. vestimentum, Plaut. Epid. II, 2, 48, een koninglijk, prachtig kleed. b) Basilica scil. domus of porticus: 1) een koninglijk gebouw: van daar 2) een prachtig, met gallerijën versierd, openbaar gebouw, waar in, bij voorb. het gericht gehouden wordt, daar de Kooplieden samen komen enz., staat dikwijls bij Cicero, bij voorb. Verr. IV, 3. V, 58. Mur. 34. Att. IV, 16. c) basilicon scil. collyrium, zekere oogenzalve, staat bij Cels. VI, 6. n. 31. Grieksch: ook scil. emplastrum, een zekere pleister, Scribon. Larg. Compos. 210: dit heet ook basilice scil. compositio, Ibid. 238.

BASILISCUS, i, m. (eigenlijk een koningjen) de Basilisk, zekere vergiftige slang, Plin. H. N. VIII, 21 extr. Lucan. IX, 726.

BASIO, avi, atum, are, een kus geven, kussen, bij voorb. aliquem, Martial. VII, 95, 4. XI, 99. 8. Petron. 18 en 135. ook multa basia basiare, Catull. VII, 9.

BASIOLUM, i. n. een kleine kus, kusjen, Petron. 85. Apul. Met. X med. p. 248 Elm.

BASIS, is, f. alles, daar iet op staat of rust, de basis, grondslag; van daar 1) de voet, het voetgestel, het postement of voetstuk van eene daar op staande zaak, bij voorb. statuae, Cic. Verr. II, 63: tropaeorum, Cic. Pis. 38: columellae, Cic. Tusc. V, 23: cf. Ovid. Pont. III, 2, 52. 2) trianguli, Cic. Nat. D. II, 49, i. e. de onderste zijde: 3) arcus, Colum. V, 2 extr., i. e. chorda bij de wiskundigen. Not. aliquem cum sua basi metiri, Senec. ep. 76 extr., iemand niet naar zijne waare groote, maar zijne inwendige waarde, meten.

BASIUM, i, n. een kus, het zij in eere of oneerlijk, bij voorb. dare alicui basium, Petron. 110: basia alicui inpingere, Ibid. 31: surripere allui basia, Catull. 99 extr.: jactare basia, Juvenal. IV, 118. Phaedr. V, 7, 28. Not. het onderscheid, dat Donatus tusschen basium, osculum en suavium maakt, is zonder grond. Eigenlijk schijnt basium (zoo als osculum en suavium) de mond te zijn, en dus zou men kunnen verklaren, Petron. 23 consputere aliquem basio immundissimo: doch het kan ook hier een kus zijn.

BAT is een geluid in Plautus, Pseud. I, 3, 6, met welken iemand met het at, het welk een ander gezegd hadt, schijnt te spotten.

BATILLUM, i, n. en **BATILLUS**, i. m. 1) een schoffel, schop; schup, bij voorb. a) om kolen op te scheppen: koolschop, aschschop: ook ten deele, een koolpan, Plin. H. N. XXXIII, 8. Horat. Sat. I, 5, 35: b) om mist op te scheppen, Varr. R. R. III, 6. 2) een houten werktuig, om te maaijen, van boven met ijzeren tanden, in de gedaante eener zage, verzien, Varr. R. R. I, 50.

BATIOLA, ae, f. zeker drinkgereedschap, bij voorb. batiolam auream, Plaut. ap. Non.: batiolis bibunt, Plaut. Stich. V, 4, 11.

BATIS, is en idis, m. & f. 1) zekere zeevisch, Plin. H. N. XXXII, 11 in. cf. 7 med. 2) zeker kruid, Plin. H. N. XXI, 15. Colum. XII, 7 en 13. Not. in Colum. Ed. Gesn. staat battis.

BATRACHIUM en **BATRACHION**, i, n. een kruid, van sommigen haazenpoot genoemd, Plin. H. N. XXV, 12 extr. Apul. de herb. 8 en 9.

BATRACHOMYOMACHIA, ae, f. de krijg der kikvorschen en muizen, een gedicht van Homerus, Stat. in praefat. ad Sylv. I: en Martial. in lemmate XIV, 181.

BATRACHUS, i, m. zekere zeevisch, Plin. H. N. XXXII, 11 in.

BATTUO, zie Batuo.

BATUO, ui, 3. 1) slaan of kloppen, bij voorb. os alicui, Plaut. Cas. II, 8, 61. 2) tot oefening vechten, Sueton. Calig. 32 en 54. Ook 3) sensu obscoeno voor coire, futuere cet., bij voorb. batuit, inquit, impudenter, Cic. ad Div. IX, 22 med.

BATUS, i, zeker kruid, Fest., misschien i. q. batis.

BAUBOR, atus sum, ari, keffen, blaffen, van honden, Lucret. V, 1070.

BAXEA, ae, f. Plur. Baxeae, zeker soort van schoen, Plaut. Men. II, 3, 40, Apulej. Met. II post med. p. 127 Elm. en XI post init. p. 160. Not. Men leest ook baxa, ae.

BDELLIUM, i, n. 1) zekere zwarte boom, daar een gom uitpuilt, Plin. H. N. XII, 9. 2) deze gom zelve, Plaut. Curc. I, 2, 7: ook zou men Plin. H. N. XII, 9. hier toe kunnen brengen.

BEATE, Adv. gelukkig, bij voorb. vivere, Cic. Parad. 1. Acad. I, 9: beatius, Senec. epist. 92: beatissime, Senec. consol. ad Helv. 9.

BEATIFICUS, a, um, gelukkig makende, Apul. doct. Plat. p. 3 Elm.

BEATITAS, atis, f. de gelukkige toestand, gelukzaligheid, Cic. Nat. D. I, 34.

BEATITUDO, inis, f. de gelukkige staat, gelukzaligheid, Cic. ibid.

BEATULUS, a, um, gelukkig, als men er bij verminkering van spreekt, Pers. III, 103.

BEATUS, a, um, zie Beo.

BECCO, de bek van een haan, ook misschien de bek of snavel in 't gemeen in de Gallische taal, Sueton. Vitell. 18.

BELLARIA, orum, zijn allerhande lekkere dingen, zoo als men op het nadesert eet, als nooten, vruchten, gebak enz., Plaut. Truc. II, 5, 27. Suet. Ner. 25. Gell. XIII, 11, alwaar Gellius zegt, dat men er ook somtijds zoeten wijn mede onder verstaan heeft.

BELLATOR, oris, m. 1) een krijger, krijgsman, oorlogszuchtig, strijdbaar, Cic. Tusc. IV, 25. Liv. VII, 26 extr.: deus bellator, Virg. Aen. IX, 721, oorlogsgod d. i. Mars. 2) van dieren, bij voorb. bellator equus, Virg. Georg. II, 145. Ovid. Fast. II, 12. 3) van zaken, oorlogs, krijgs, bij voorb. campus, Stat. Theb. VIII, 378: ensis, Sil. XIII, 376.

BELLATORIUS, a, um, krijgs, oorlogs, tot den krijg geschikt, bij voorb. stylus, Plin. Epist. VII, 9.

BELLATRIX, icis, f. krijgszuchtig, tot vechten geschikt, bij voorb. iracundia, Cic. Tusc. IV, 24: Roma, Ovid. Trist. II, 321: diva i. e. Pallas, Ibid. 5, 76: carinae, Stat. Theb. VII, 57: gleba i. e. emittens viros armatos, Val. Flacc. VII, 612.

BELLAX, acis, oorlogszuchtig, bij voorb. gens, Lucan. IV, 406.

BELLE, Adv., 1) aartig, fraai, wellevend, schoon d. i. zoo dat het terstond behaagt, bij voorb. epistola belle scripta, Cic. Att. VI, 1 post med.: praediola belle aedificata, Ibid. XVI, 3: belle tractare i. e. zacht, aartig, betragten, Plaut. Cas. IV, 4, 25: belle tangere, Plaut. Rud. II, 4, 12, i. e. aartig, hubsch, wellevend: van daar in toeroepen: belle! Cic. Or. III, 26. Pers. I, 49: ook, schoon, bij voorb. wanneer men zegt: geef het mij ook fraai (hubsch) weder; houd u maar fraaitjens stil; maar hij gaf het mij fraai weder enz., bij voorb. sequere istum bella belle, Plaut. Curc. IV, 2, 34, i. e. in 's hemels naam: i sane bella belle, Plaut. Asin. III, 3, 86, fraai, d. i. in 's hemels naam. 2) in 't gemeen, goed, wel, bij voorb. Attica belle se habet, Cic. Att. XII, 37: bellissime mecum esse poteritis, Cic. ad Div. XIV, 14: bellissime navigavimus, Ibid. XVI, 6: Terentia minus belle se habuit, Cic. ad Div. XIV, 9, i. e. heeft zich niet wel bevonden; en meermalen.

BELLICOSUS, a, um, oorlogzuchtig, strijdbaar, bij voorb. gentes, Cic. Provinc. 13: bellicosiores, Liv. XXXVII, 8: quod multo bellicosius fuerit, Liv. IX, 6: annus bellicosus, Liv. X, 9: bellicosissima gens, Caes. B. G. IV, 1. Nep. Ham. 4.

BELLICREPUS, a, um, krijgsklinkend, oorlogzuchtig, wapenklinkend, bij voorb. saltatio, i. e. wapendans, Fest.

BELLICUS, a, um, 1) den oorlog betreffende, daar in te vinden, of verkregen, bij voorb. res, Cic. Div. II, 36, krijgswezen: mors, Cic. Leg. II, 18, i. e. in den oorlog: virtus, Cic. Mur. 10, i. e. krijgsdapperheid, dapperheid in den oorlog: laus, Cic. Brut. 21: disciplina, Cic. Nat. D. II, 64: jus, Cic. Off. III, 29: van daar Bellicum, Substantive, scil. signum het teken of sein tot den slag, dat met de trompet (tuba) gegeven wordt, bij voorb. canere bellicum, Liv. XXXV, 18. Cic. Mur. 14, tot den slag blaazen, het sein of teken daartoe door blazen geven. Ook Tropisch, Cic. Or. 12. Ook zegt men: classicum cecinit, bij voorb. Liv. XXVIII, 27 extr., i. e. daar is tot den slag, geblazen, of het teken gegeven door de Trompet. 2) Oorlogzuchtig, strijdbaar, bij voorb. civitas, Vellej. II, 38: deus i. e. Romulus, Ovid. Fast. II, 478: dea i. e. Pallas, Ibid. III, 814: Mars, Ibid. 1.

BELLIFER, a, um, *strijdbaar, oorlogzuchtig*, *bij voorb.* Italia, Claudian. in Eutrop. I, 429.

BELLIGER, a, um, *krijgvoerende, strijdbaar*, *bij voorb.* gens, Ovid. Trist. III, 11, 13: ensis, Ovid. Met. III, 534.

BELLIGERO, avi, atum, are, *oorlog voeren, strijden, vechten*, Cic. Font. 12. Tacit. Ann. IV, 46: *ook Tropisch, bij voorb.* cum fortuna, Cic. red. Quir. 8. cf. Plaut. Truc. I, 2, 80.

BELLIO, onis, *is zeker* i. q. bellis, Plin. H. N. XXI, 8 extr.

BELLIPOTENS, tis, *magtig in den krijg; bij Dichters*, Enn. ap. Cic. Div. II, 56: *van daar* Bellipotens i. e. Mars, Virg. Aen. XI, 8: Diva, i. e. Pallas, Stat. Theb. II, 715.

BELLIS, idis, f. *een bloempjen in de weiden; een boterbloem, een madelief*, Plin. H. N. XXVI, 5.

BELLO, avi, atum, are, 1) *oorlog, krijg voeren, bij voorb.* cum aliquo, Cic. Manil. 12: adversus aliquem, Nep. Them. 9: alicui, Stat. Theb. VIII, 505. Sil. IX, 503: inter se, Curt. IX, 4. Not. bellum bellare *krijg voeren: van daar* hoc bellum bellatum est cet., Liv. VIII, 39 extr. Not. Arma Romana (*voor* Romani) bellavere, Plin. H. N. V, 1. 2) *vechten, strijden, bij voorb.* caestu, Stat. VI, 829: ense, Sil. III, 235: manu, Sil. VIII, 498. Not. Bellor, ari, Depon., *voor* bello, Virg. Aen. XI, 660.

BELLOR, atus sum cet. *Zie.* Bello.

BELLOSUS, a, um, *voor* bellicosus, *bij voorb.* genus, Caecil. ap. Non.

BELLUA *of* Belua, ae, f. 1) *een dier of beest in 't gemeen, bij voorb.* Quo agno sat scio magis curiosam nusquam esse belluam, Plaut. Aul. III, 6, 26: In mari quot genera innantium belluarum, Cic. Nat. D. II, 39, i. e. piscium. *Van daar* fera & immanis bellua, Cic. Acad. IV, 34: vasta & immanis bellua, Cic. Div. I, 25. *Hier uit blijkt, dat het eigenlijk geen groot of wreed dier betekent. Van daar* 2) *Tropisch, bij voorb.* a) *een schimpwoord tegen menschen, tegen welken men in toorn spreekt, bij voorb.* Terent. Eun. IV, 37 *zeide iemand toornig tegen eene meid:* age nunc bellua i. e. *dier, beest! zoo als wij spreken. Dus wordt* Piso *van* Cicero Pis. 1 bellua *genoemd d. i. dier, beest. Zoo heet ook* Verres immanis bellua, Cic. Verr. V, 42: cf. Liv. VII, 9. Plaut. Rud. II, 6, 59. Terent. Phorm. IV, 2, 11: b) ignaros, quanta bellua esset imperium, Sueton. Tib. 24.

BELLUATUS (Belüatus), a, um, *met dieren of beelden van dieren verzien, bij voorb.* Plaut. Pseud. I, 2, 14.

BELLUINUS (Beluinus) a, um, *diersch, beestachtig, bij voorb.* voluptates, Gell. XIX, 2.

BELLULE, Adv., *is hetzelfde als* belle, Apul. Met. V extr. X med. p. 246 Elm. XI extr.

BELLULUS, a, um, *schoon, fraai, aartig*, Plaut. Caf. IV, 4, 22. Mil. III, 1, 42.

BELLUM, i, n. *denklijk voor* duellum, *waaruit* dbellum *en eindelijk* bellum *geworden is:* cf. Cic. Or. 45. Varr. L. L. VI, 3. Quintil. I, 4 (5): 1) *de krijg, oorlog, bij voorb.* navale, Nep. Them. 2: civile, Cic. ad Div. IV, 9: crudelissimum & maximum, Cic. Att. IX, 10: triste, Cic. Div. I, 47: grave ac periculosum, Cic. Manil. 2: durissimum, Cic. Balb. 2: commovere *verwekken*, Cic. ad Div. IX, 13: parare, Cic. Att. IX, 13. Liv. I, 56: comparare, Cic. Att. X, 4. Liv. I, 36: adparare, Cic. Manil. 12: adornare, Liv. X, 38, i. e. *zich toerusten tot*, indicere, Cic. Off. I, 11: conficere, Cic. Pis. 24, i. e. *eindigen:* administrare, Cic. Manil. 20, *voeren als bevelhebber, daar in kommandeeren:* gerere, Cic. Div. I, 46. Liv. V, 43: *of* agere, Caes. B. G. III, 28. Nep. Hann. 8. Cic. Balb. 20 Ed. Ernest., i. e. *voeren:* cum aliquo *met iemand als vijand, is bekend; maar* cum aliquo *heet ook in gemeenschap met iemand, bij voorb.* cum Aegyptiis adversum regem, Nep. Chabr. 3: ducere, Cic. ad Div. VII, 3, *langzaam voeren, rekken:* inferre alicui, Cic. Pis. 34. Dom. 23. Phil. II, 22, *met krijg overvallen:* facere *wekken of aanvangen*, Cic. Font. 12. Agr. II, 28: Caes. B. G. III, 29: *ook* alicui, Cic. Cat. III, 9. Mil. 23. Nep. Dion. 4. Liv. I, 98: sumere, Liv. I, 42, i. e. *ter hand nemen, ondernemen d. i. beginnen, denzelven te voeren:* committere, Liv. VIII, 25, i. e. *aanvangen:* bellare bellum hoc, Liv. VIII, 39, i. e. *voeren:* bellum dare *of* deferre ad aliquem, Cic. Phil. XI, 8, i. e. *het opperbevel daar in geven, of opdragen.* Not. belli impetus navigavit, Cic. Manil. 12: *dus ook* in Africam navigabat bellum, Flor. II, 2: quo bellum non posset adscendere, Ibid. IV, 12: Nereus bella non transfert, Ovid. Met. XII, 24, *brengt den krijg niet over* (*naar* Trojen), *voor, zet de gewapende krijgslieden, (de* Grieken) *niet over, d. i. laat niet toe, dat zij kunnen overvaaren.* Not. Bellum *als een persoon*, Virg. Aen. VI, 279. Not. bello *voor* belli tempore *of* in bello, *komt dikwijls voor, bij voorb.* Cic. Nat. D. II, 2. Div. I, 44: *ook staat* belli *voor* bello *of* in bello, *wanneer* domi *er bij staat, wegens de tegenstelling, bij voorb.* vel domi vel belli, Cic. Off. II, 24: belli domique, Sallust. Jug. 41 (45): Liv. I, 36. *ook staat* domi belloque, Liv. IX, 26. 2) *Tropisch, bij voorb.* bellum indicere philosophiae, Cic. Or. II, 37: cum improbis aeternum bellum suscipere, Cic. Sull. 9: bellum tribunicium, Liv. III, 24, *voor hevig gejank.* 3) *voor* proelium *een veldslag, bij voorb.* tanto bello perfuncto, Liv. XXII, 51 in., i. e. *De veldslag bij* Cannen: cf. Justin. II, 12. XVIII, 1. 4) i. e. bellatores, *krijgers, bij voorb.* Nereus non transfert bella, Ovid. Met. XII, 24: *doch het kan ook zijn de krijg:* cf. n. 1.

BELLUOSUS, a, um, *vol dieren, bij voorb.* oceanus, Horat. Od. IV, 14, 47.

BELLUS, a, um, 1) *aartig, van zeden, welleevend, hoflijk, galant, gevolglijk voor anderen in de verkeering aangenaam, bij voorb.* homo bellus, Cic. Fin. II, 31: cf. Att. I, 1: bellissimus, Cic. ad Div. XIV, 7: *van daar in 't gemeen* 2) *aartig, d. i. fijn, beschaafd, lups, schoon, aangenaam, geschikt; gelijk men het dan ook dus vertaalen kan: bij voorb.* epistola, Cic. Att. IV, 6 extr., *een aartige, fraaie, hupsche brief:* Nimis bella es, Plaut. Asin. III, 3, 84, i. e. *aartig, aangenaam, schoon:* Plaut. Rud. II, 5, 6: puellae bellae, i. e. *schoone meisjens*, Martial. II, 85: illum pueris locum esse bellissimum, Cic. Att. V, 17, i. e. *schoonste, beste, bekwaamste:* subsidium senectuti bellissimum, Cic. Or. I, 60. *Ook van spijzen, bij voorb.* quod erit bellissimum, carpam, Terent. Ad. IV, 2, 51, i. e. *het fijnste, aangenaamste, of beste:* vinum bellissimum, Colum. XII, 19. *Ook* 3) *goed, wanneer het zoo veel als schoon, aangenaam is, bij voorb.* bellum esse, aliquo exire, Cic. ad Div. IX, 2, *dat het goed is:* quam bellum sit malum cavere, scire possumus, Cic. Or. I, 58, *hoe goed, hoe schoon het is enz.:* bella fama, Hor. Stat. I, 4, 114, i. e. bona fama. 4) *zich wel bevindende, gezond: bij voorb.* fac bellus revertare, Cic. ad Div. XVI, 18: cf. Plaut. Curc. I, 1, 20. Not. *de* Comparat. bellior, *bij voorb.* Graeci belliores sunt quam Romani, Varr. ap. Non.

BELO, are, *voor* Balo, Varr. R. R. II, 1, 7.

BELUA, *zie* Bellua.

BENE, Adv., Comp. melius, Superl. optime; 1) *wel of goed, bij voorb.* factum bene, Terent. And. I, 1, 78. Hec. III, 5, 61, *wel gedaan, goed gedaan:* bene vivere, Cic. Tusc. V, 5, *wel leven, goed leven, naar het oordeel der verstandigen, d. i. gelukkig leven:* bene mones, Ter. And. II, 2, 36: rem valde bene gerere, Cic. ad Div. I, 8: bene agere cum aliquo, Plaut. Asin. I, 3, 23: Bene habere aliquem, Plaut. Men. V, 2, 50, *goed houden, behandelen, tracteeren, bejegenen.* Bene habere scil. se *zich welbevinden, bij voorb.* bene haberem, Plaut. Aul. II, 8, 2: bene habemus, *misschien ironisch*, Cic. Att. II, 8: bene habet scil. res, Cic. Mur. 6. Liv. VIII, 6, i. e. *het is goed, het gaat goed: dus ook* bene habent principia, Ter. Phorm. II, 3, 82, i. e. *het gaat goed (zijn gang): dus ook* optime habet, Plaut. Pseud. IV, 1, 24: Bene facere aliquid *iets goed doen, bij voorb.* bene fecisti, Terent. Eun. V, 9, 61, *dat hebt gij goed gedaan d. i. dat was goed: als men iemand prijst:* cf. Ib. I, 2, 106: *dus ook* bene fecit Silius, qui cet., Cic. Att. XII, 24: Bene facere *goed doen d. i. heilzaam zijn, van geneesmiddelen*, Cato R. R. 157. Scribon. Larg. Compos. I, 5. 9, 13 cet. *Maar* bene facere alicui, Cic. Inv. I, 55. Ter. Ad. V, 5, 6, *iemand wel doen, weldaaden, diensten, bewijzen; eene goedheid doen enz.: van daar* sibi, Plaut. Asin. *aan het einde, d. i. zich te goede doen, zich een vermaak aandoen, vermaak nemen enz.:* Bene est mihi *'t is mij wel, het gaat mij goed: dus ook* tibi cet., *bij voorb.* Plaut. Curc. IV, 2, 31. Pseud. IV, 7, 36. Men. III, 2, 20. Horat. ep. I, 1, 89. Terent. Ad. I, 1, 9: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* re bene est mihi (tibi cet.), i. e. *ik heb het wel ten aanzien van eene zaak d. i. ik heb er geen gebrek aan, ik vermaak mij er mede enz.*, Plaut. Caf. II, 3, 37. Horat. Sat. II, 2, 120: *dus ook* melius est mihi, tibi, illi cet., i. e. *het gaat mij beter*, Plaut. Most. III, 2, 1. Terent. And. II, 5, 15: Pompeio melius est factum, Cic. Tusc. I, 35, *het is met* Pompejus *beter geworden, d. i. hij is, van gezondheid gebeterd: dus ook* bene *bij wenschen, bij voorb. bij gezondheid drinken enz.:* bene mihi, bene vobis! Plaut. Pers. V, 1, 20: dominae, Ovid. Art. I, 601, i. e. *wel bekome het mij, uliedem! waar voor ook staat* bene vos, bene nos, Plaut. Stich. V, 4, 27: *dus ook* bene nos, bene te, Ovid. Fast. II, 6, 36: bene Messalam, Tib. II, 1, 31. Not. *somtijds staat* bene *voor* bonum, *bij voorb.* bene facere alicui (*zie hier voor*), *iemand goed doen:* bene dicere a) *goed spreken, d. i. recht, schoon enz.*, Cic. Or. I, 6. II, 2: b) *iets goeds spreken, d. i. niet vloeken, schimpen, lasteren enz., of woorden voortbrengen, die geen kwaad omen geven*, Plaut. Mil. IV, 8, 21. Rud. III, 2, 31. Asin. III, 3, 155. Aul. IV, 10,

10, 57. Caf. II, 5, 38: van daar c) bene dicere alicui, Cic. Sext. 52: Ovid. Trist. 5, 9, 9. iemand iets goeds, d. i. aangenaams zeggen, d. i. prijzen: bene promittere, Cic. Div. II, 17, iets goeds, gelukkigs, belooven: bene audire, bij voorb. ab aliquo, Cic. (zie Audio), iets goeds hooren van enz. d. i. geprezen worden; gevolglijk in een goeden naam staan bij enz. 2) te gelegenen tijd, juist te rechten tijd, bij voorb. optime te offers, Terent. And. IV, 2, 3: cf. II, 1, 35. Eun. V, 2, 66. Heaut. IV, 5, 9. Hec. II, 2, 4. 3) wel of goed d. i. gelukkig, bij voorb. bene ambula, Plaut. Capt. IV, 2, 120, reis wel d. i. gelukkig, in 's hemels naam: quod bene eveniat, Cato R. R. 141: bene promittere, Cic. Div. II, 17: z. hier voor. 4) wel of goed d. i. rijkelijk, bij voorb. vestem bene praebere, Plaut. Men. I, 2, 12: bene polliceri, Sall. Cat. 41 (42): van daar 5) zeer of recht, heel, bij voorb. bene potus, Cic. ad Div. VII, 22: bene multi, Pollio, Ibid. 33: bene mane, Cic. Att. IV, 9: dolor bene plane magnus, Cic. Tusc. II, 19: doch de Ed. Ern. heeft bene sane: magnus cet. Vir bene desierat, Ovid. Met. II, 47, i. e. recht, volkomen: en zoo kan men het tweemaalen met recht overzetten. 6) goedig, bij voorb. bene vocas, Plaut. Men. II, 3, 36, wanneer men voor de nodiging bedankt, en die niet aannemen wil: gij nodigt mij gunstig, of ik erken uwe goedheid in de nodiging. Hier toe behoort bene facere sibi, alicui, habere: zie boven 7) wel of goed, d. i. duur of goedkoop, bij voorb. bene vendere, Plaut. Curc. IV, 2, 34, wel, d. i. duur verkopen: bene emere, Plaut. Perf. IV, 4, 38. Cic. Att. I, 13 extr., wel d. i. goed koop kopen.

BENEDĬCE, Adv., met goede, minzame woorden, Plaut. Asin. I, 3, 51.

BENEDICO, xi, ctum, 3. of beter Bene dico: want het zijn eigenlijk twee woorden, iets goeds zeggen, bij voorb. iets aangenaams, Plaut. zie Bene: van daar Bene dicta het geen goed, schoon, gezegd is, Cic. Brut. 93: ook goede woorden, Terent. Phorm. prolog. 20: van daar alicui, goeds zeggen, prijzen enz., zie Bene.

BĔNĔFĂCIO of eigenlijk beter BENE FACIO, eci, actum, 3. goed doen, wel doen, zie Bene van daar Benefactum of eigenlijk Bene factum alles, wat goed gedaan is d. i. a) elke goede daad, goed bedrijf, bij voorb. recordatio multorum benefactorum, Cic. Senect. 3: benefacta mea, Sall. Jug. 85 (87): cf. Prop. II, 1, 24: b) bijzonder eene bewezen weldaad, gedienstigheid, Enn. ap. Cic. Off. II, 18: cf. Plaut. Capt. V, 1, 20.

BENEFACTUM, zie Benefacio.

BENEFĬCE, Adv., weldadig, Gell. XVII, 5.

BENEFICENTĬA of BENEFICIENTIA, ae, f. weldaadigheid, Cic. Nat. D. I, 43. Offic. I, 7 in.

BĔNĔFĬCIARĬUS, a, um, van de weldaad van een' ander afhangende, bij voorb. res, Senec. ep. 90, i. e. weldaad: van daar Beneficiarius (scil. miles): Plur. beneficiarii scil. milites zijn Soldaten, die door den veldheer of een Tribunus enz., zekere voorrechten genoten, welke deels in eene grooter eere, of in een hooger post of rang, deels in de vrijheid van zekere Soldatendiensten of in beiden bestaan hebben; gevolglijk kan men het in het eerste geval vertalen Creaturen, gunstelingen, bij voorb. beneficiariis suis, Caes. B. C. I, 75, i. e. aan zijne Creaturen: cf. Veget. de re mil. II, 7, alwaar gezegd wordt: Beneficiarii ab eo adpellati, quod promoventur beneficio tribunorum: van daar beneficiarius Consulis of Proconsulis cet., Inscript. ap. Grut., naardat hij aan den Consul, Proconsul enz. deze voordeelen te danken hadt, of deszelfs gunsteling was: in het tweede geval kan men het vertaalen, vrijlieden, bij voorb. beneficiarii exercituum, Caes. B. C. III, 88.

BENEFICIENTIA, zie Beneficentia.

BĔNĔFĬCIUM, i, n. 1) elke weldaad, goeddaad, of gedienstigheid, bij voorb. dare alicui, Cic. ad Div. XIII, 18: deferre, Cic. Off. I, 15: of conferre in aliquem, Ibid. 14: collocare apud aliquem, Ibid. II, 20: beneficiis aliquem adlicere, Cic. Agr. I, 4: of complecti, Cic. Planc. 33: of ornare, Cic. red. Quir. 5: adcipere ab aliquo beneficium, Ter. Ad. II, 3, 1; van daar in beneficii loco, bij voorb. deferre, Cic. Verr. II, 11: petere, Ibid. III, 48: of in beneficio, bij voorb. relinquere, Liv. IV, 7, i. e. als een dienst of gunst: dus ook in summo beneficio, bij voorb. aliquid impetrare, Cic. Verr. III, 48, i. e. als eene groote weldaad, gunst: dus ook beneficii causa of per beneficium, bij voorb. concedere, Ibid. 48 en 83; i. e. uit gedienstigheid. Not. beneficium facere (alicui), Gell. VII, 20, i. e. hem (of iemand) dienst doen, haar (of eene) dienst bewijzen: ut munus imperii beneficii sui faceret, Justin. XIII, 4, i. e. maakte, dat zij de bevelhebbers plaats aan hem te danken hadden: van daar beneficium voor Privilegie, het recht, voorrecht, bij voorb. militare, Pand. XXIX, 1, 3: religionis, Ibid. III, 3, 18: anulorum, Ibid. XLVIII, 5, 41. 2) alles, waardoor iets goeds bewerkt wordt, wanneer dan beneficio dikwijls alleen door of door middel, bemiddeling, bewerking enz., vertaald wordt, bij voorb. adolescentem tuo beneficio esse salvum, Cic. ad Div. XI, 22, door u, door uwe bemiddeling, bedrijf: nostri consulatus beneficio, Cic. Q. Fr. I, 1, 1: fortium beneficio, Caes. B. G. I, 53: hoc beneficio devincimini, Terent. Heaut. II, 4, 14, i. e. hier door, door dit middel: Quem Caesar, meo beneficio, in Novocomenses retulit, Cic. ad Div. XIII, 35, door mijne bemiddeling, bedrijf, aanprijzing. 3) het vergeven van een ambt, of eenige andere weldaad, bij voorb. ne qua immunitatis tabula neve alicujus beneficii figeretur, Cic. Phil. II, 36: Cooptatio collegiorum (sacerdotiorum) ad populi beneficium transferebatur, Cic. Amic. 25, werden het volk gegeven, dat het de eereposten nu bestellen zou: van daar centuriones sui beneficii, Sueton. Tib. 12, hopliden, die hij gemaakt hadt, zijne Creatuuren. 4) beneficia heeten ook de persoonen, die door anderen weldaaden bekomen, bij voorb. door aanprijzing, bij voorb. a) die de afgaande Landvoogd eener Provintie op eene lijst, om ze aantebevelen, naar Rome in het Aerarium zondt, bij voorb. in beneficiis ad aerarium relatus est, Cic. Arch. 5: cf. Cic. ad Div. II, 20 §. 20, zo het niet de lijst derzelver benevens hun goed gedrag is: b) die tot een voordeel, bij voorb. tot een ambt door iemand aangeprezen worden of het door hem bekomen (cf. Beneficiarius), bij voorb. Liv. IX, 30 tribuni militum — quae (voor qui, gelijk dikwijls) antea dictatorum & consulum fuerant beneficia, i. e. van de Dictators enz. benoemd waren: Creatuuren der Dictators geweest waren (want men kan het Creatuuren vertaalen): dus ook beneficia Nymphidii, Tacit. Hist. I, 25, i. e. Creatuuren van enz. d. i. die door hem opgekomen waren: aequatus inter duos beneficiorum numerus, Ibid. III, 48, i. e. der eereposten, die te vergeven zijn.

BĔNĔFĬCUS, a, um, goeddaadig, weldadig, bij voorb. beneficus scil. homo, Cic. Leg. I, 18: cf. Cic. Off. I, 14: voluntas, Cic. Off. 9. Compar. beneficentior, Senec. Benef. I, 4. Superlat. beneficentissimus, Cic. Nat. D. II, 25: Amic. 14, van het oude beneficiens: ook heeft men gehad beneficior, beneficissimus, bij voorb. beneficissimo, Cato ap. Priscian.

BENEMERENS, BENEMERITUS, BENEOLENS, BENESUADUS, BENEVALENS, zijn twee woorden, Bene merens cet., en ook beter dus geschreven, zie derhalven Mereor, Oleo, Suadus, Valeo.

BĔNĔVŎLE of BENIVOLE, Adv., met welwillen, genegen, gunstig, Cic. ad Div. XIII, 21. Fin. I, 10.

BĔNĔVŎLENS, welwillend, geneigd, genegen bij voorb. amicus, Plaut. Merc. V, 2, 46: ook alicui, Plaut. Bacch. III, 6, 24. Truc. II, 2, 51: ite cum diis benevolentibus, Plaut. Mil. IV, 8, 41. Comp. benevolentior, Cic. ad Div. XIII, 60, genegener, een beter vriend. Superl. benevolentissimus, Ibid. V, 16, extr., i. e. een groote vriend. Not. Het staat ook Substantive, een vriend, vriendin, bij voorb. neque ille benevolens, Terent. Phorm. I, 2, 47, zij hadt geen vriend: sua benevolens, Plaut. Cist. II, 3, 43, haare vriendin, of eene vriendin van haar: tui benevolentis, van uwen vriend, Plaut. Trin. I, 2, 8: dus ook benevolentissimus, zeer groote vriend, groote vriend, bij voorb. fungi officio benevolentissimi, Cic. ad Div. V, 16 extr.: benevolentior, Ibid. XIII, 60, i. e. grooter vriend: zie hier voor.

BĔNĔVŎLENTĬA of BENIVOLENTĬA, ae, f. 1) het welwillen, genegenheid, vriendelijke gezindheid, gunst, liefde, bij voorb. benevolentiam habere erga aliquem, Cic. Off. I, 15: praestare alicui, Cicero ad Div. IV. 11: conferre erga aliquem, Ibid. X, 5, i. e. bewijzen: bonam benevolentiam perspicere, Cic. ad Div. XIII, 60. 2) de vriendschap, bij voorb. jura benevolentiae, Cic. ad Div. VII, 14: en dus kan men het meermaalen vertalen, bij voorb. benevolentiam conciliare, Cic. Or. II, 43, aliquem ad benevolentiam, Ibid. 3) gedienstigheid, bij voorb. interponere se suam benevolentiam, Pand. XXIX, 2, 52.

BĔNEVŎLUS of BENIVŎLUS, a, um, welwillend, genegen, vriendelijk, gezind, gunstig, bij voorb. alicui, Cic. Cluent. 63. Or. II, 19: Ter. Hec. V, 1, 35: erga aliquem, Plaut. Capt. II, 2, 100: animus, Cic. Verr. Act. I, 8. Dikwijls kan men het, daar het past, vriend vertalen. Comp. benevolentior, Superl. benevolentissimus, zijn eigenlijk van Benevolens, zie Benevolens.

BĔNIGNE, Adv., 1) gunstig, op eene gunstige wijze, het zij dit in woorden of daaden bestaat met betooning van zijne welwillendheid enz., bij voorb. benigne audivit legationes, Liv. XXXVII, 9, op eene gunstige, genadige, wijze, met betuiging van zijne welwillendheid: benignissime promittere, Cic. Verr. II, 4, zeer gunstige d. i. rijkelijke beloften doen: benignius adlocutus, Curt. VIII, 6: benigna

nigne ſalutare, Cic. Phil. XIII, 2: *ook ſtaat* benigne *als 't ware* Subſtantive, *voor iet gunſtigs, gedienſtigheid enz.*, *bij voorb.* polliceri, Cic. ad Div. IV, 13: *dus ook* benigniſſime promittere, *als hier voor:* benigne facere alicui, Cic. Leg. I, 18. Off. I, 14, *goed, gunſtig doen d. i. weldaden bewijzen: dus ook* Liv. IV, 14 plebi benigne fecit. Not. benigne *in beleefde antwoorden, wanneer men voor de gunst van iemand bedankt, het zij men die aanneemt of niet, bij voorb.* benigne dicis, *zegt er een bij* Terent. Phorm. V, 8, 62, i. e. *gij zijt zeer gunſtig, ik ben u verpligt voor uw gunſtig aanbod.* Not. *van een pluimſtrijker, die het niet afſlaat. Maar ook, als men het afſlaat, bij voorb.* Horat. Epiſt. I, 7, 15 *en* 62 benigne ſcil. dicis, *ik bedank er voor, ik ben verpligt, voor: ik wil niet.* 2) *gaarn, gewillig, bij voorb.* plebs arma benigne cepit, Liv. III, 26. 3) *weldadig, rijklijk, bij voorb.* praebere, Ter. Hec. V, 2, 2: benignius ſe tractare, Hor. epiſt. I, 17, 11, i. e. *zich rijklijk te goede doen, rijklijk leven: dus ook* ſi benigne cornua ferunt, Ibid. 16, 8, i. e. *rijklijk:* aquae emicant benigne, Plin. H. N. I, 2. 4) *gunſtig d. i. ſchijnbaar, billijk, volgens de billijkheid, bij voorb.* benignius interpretandum eſt, Pand. L, 17, 155.

BĔNIGNĪTAS, ātis, f. 1) *de goedheid, gunst, het zij die beſtaat in woorden, in gedrag, of in giften, bij voorb.* cum ſumma benignitate me auditis, Cic. Sext. 13: cf. Cic. Roſc. Com. 12. Caecin. 3. 2) *bijzonder de goedheid of gunst in de daad, bij voorb. door het bewijzen van één of meer weldaden: weldadigheid, bij voorb.* ne major benignitas ſit quam facultas, Cic. Off. I, 14: naturae, Cic. Nat. D. II, 53: amicorum benignitas exhauſta, Cic. Att. IV, 2 extr.: cf. Ter. Eun. I, 2, 83. Not. Plur. benignitates hominum, Plaut. Stich. III, 2, 53.

BENIGNĪTER i. e. benigne, *bij voorb.* patrocinaris, Titinn. ap. Non.

BENIGNUS, a, um, 1) *gunſtig, goedig van gezindheid, in woorden, in gedrag enz., welgezind, vriendelijk, liefderijk, bij voorb.* oratio benigna, Cic. Off. II, 14: benigno vultu aliquem excipere, Liv. XXX, 14: *van daar* 2) *goedhartig, milddadig, bij voorb.* benigniores, quam res (*het vermogen*) patitur, Cic. Off. I, 14: homines benefici & benigni, Cic. Nat. D. I, 44: liberalitas, Cic. Leg. I, 18: *van daar* a) *rijklijk aanbiedende, vruchtbaar, rijkelijk, bij voorb.* ager, Ovid. Am. I, 10, 56: terra, Tibull. III, 3, 6: *dus ook* materia, Mela Prooem.: vena ingenii, Hor. Od. II, 18, 10: cornu, Ibid. I, 17, 15: benignae dapis, Hor. epod. XVII, 66: ſermo, Hor. ep. I, 5, 11: *doch, hier kan het ook zijn vriendelijk, aangenaam:* b) vini ſomnique benignus, Horat. Sat. II, 3, 3, i. e. *die gaarn drinkt en ſlaapt*, 3) *billijk, bij voorb.* Apelles in aemulis benignus, Plin. H. N. XXXIII, 10: benignum eſt, i. e. aequum eſt, Pand. XXXII leg. 5: interpretatio, Ibid. XXXIX, 5, 16: 4) *gelukkig, zalig, bij voorb.* dies, Stat. Sylv. V, 1, 108: nox, Stat. Theb. X, 216: 5) *aangenaam, bij voorb.* ſermo, Hor. ep. I, 5, 11: *doch het kan ook zijn vriendelijk.*

BENNA, ae, f. 1) *een gevlochten korf of ben: van daar* 2) *een korfwagen*, Cato R. R. 23.

BEO, avi, atum, are, 1) *zaligen, gelukkig maken*, Terent. And. I, 1, 78. Eun. II, 2, 46. 2) *met iet gelukkig maken, zaligen, d. i. daar mede beſchenken, wanneer het gewigtig is, verrijken enz.*, *bij voorb.* coelo, Horat. Od. IV, 8, 29: ſe vino, *bij voorb.* nota Falerni, Ibid. II, 3, 6: aliquem munere, Horat. Ep. I, 18, 75: cf. Ulpian. in Pand. L, 16, 49, *alwaar ſtaat:* beare eſt prodeſſe: Latium lingua divite, Horat. Ep. II, 2, 121. 3) *verkwikken*, Plaut. Amph. II, 2, 12. Capt. I, 2, 34. *Het* Particip. Beatus, a, um, *ſtaat gemeenlijk* Adjective, *en heeft gevolglijk de* Gradus tior, tiſſimus, 1) *zalig, gelukkig, gelukzalig, bij voorb.* homo, Cic. Tuſc. V, 8 *en* 10: beatior, Ibid. 10: mors, Cic. Amic. 7: beatorum otio, Cic. Or. II, 33 extr.: ne ſe beatum putet, Cic. Mur. 12, i. e. *zich niet te veel inbeelde, zich gelukkig ſchatte.* 2) *in gelukkige omſtandigheden levende, in goede, tijdlijke omſtandigheden, bij voorb. van geld, aanzien, eere, bevindende, welvaarend, rijk, bij voorb.* homo non beatiſſimus, Nep. Ageſ. 8, *niet in de gelukkigſte omſtandigheden levende, d. i. niet zonderling rijk:* beatiſſima civitas, Cic. Nat. D. III, 33: Crotoniatae inprimis beati, Cic. Invent. II, 1: quibus abundant ii, qui beati putantur, i. e. *lieden in gelukkige omſtandigheden*, Cic. Nat. D. II, 37: *ook ſtaat er* fortunatus *bij, bij voorb.* fortunatiorem beatioremve, Liv. XXIV, 28: *ook* locuples, *bij voorb.* qui ſe locupletes, honoratos, beatos putant, Cic. Off. II, 20, *waar uit blijkt, dat het niet regelrecht* rijk *betekent:* cf. Ovid. Am. I, 8, 23. Plaut. I, 2, 90: *doch, men kan het dikwijls* rijk *vertaalen, ook prachtig, kostbaar, voortreflijk, bij voorb.* merx, Hor. Od. III, 7, 3: argentum beatius auro, Ovid. Pont. I, 8, 5: thermae, Martial. IX, 75, 6: beatiſſima ingenii ubertas, Quintil. X, 1, i. e. *gelukkigſte, heerlijkſte enz.* 3) *gelukkig, d. i. gelukkig makende, ten minſten naar iemands denkbeeld, bij voorb.* locum potiorem rure beato, Horat. Ep. I, 10, 14: argentum — beatius auro, Ovid. Pont. I, 8, 5: *zie hier voor:* Gazae beatae Arabum, Horat. Od. I, 29, 1. Not. Beatum, Subſtantive, *de gelukzaligheid, bij voorb.* ex bonis — efficiendum eſt beatum, Cic. Tuſc. V, 15 extr., *alwaar* Erneſti *zonder noodzaaklijkheid heeft laten drukken* efficiendus — beatus.

BERBEX *voor* **VERVEX**, Petron. 57.

BERYLLUS *of* **BERYLLOS**, i, m. *de Berijll, een edelgeſteente*, Plin. Hiſt. Nat. XXXVII, 5. Juvenal. V, 38. Prop. IV, 7, 9.

BES, beſſis, m. 1) *acht* unciae *of twaalfdeelen of twee derden van een geheel*, a) *van een pond, bij voorb.* in binos ſemodios farinae ſatis eſſe beſſes fermenti, Plin. H. N. XVIII, 11: pondo beſſem, Scrib. Larg. comp. 157. b) *van een maat, bij voorb. van een* Jugero, Colum. V, 1 extr.: *dus ook* ſextarii, Scribon. Larg. comp. 126, i. e. *het achtſte:* c) *van de munt* As, *alwaar het insgelijks acht* Unciae *of acht twaalfdeelen of twee derden maakt, bij voorb.* fenus factum eſt beſſibus, Cic. Att. IV, 15, i. e. 8 pro Cent: ſocius ex beſſe, Pandect. XVII, 2, 76: bis novem — & beſſem, Manil. III, 367: 2) *ſomtijds enkel het getal acht of acht dingen, bij voorb.* beſſem bibamus, Martial. XI, 37, 7, i. e. *acht glazen.*

BESSĀLIS, e, *van* Bes, *het getal acht in zich bevattende, of bedragende in alle ſoorten van maten, bij voorb.* laterculi beſſales, Vitruv. V, 10. VII, 41, *van acht duim:* coenula beſſalis, Petr. 58, *acht twaalfdeelen van een As waardig, d. i. niet veel waardig:* ſcutula, Martial. VIII, 70, 7, i. e. *acht* uncias *in zich bevattende.*

BESTĬA, ae, f. *elk dier of beest, bij voorb.* fera, Nep. Dat. 3: beſtiae volucres, nantes, cicures, ferae, Cic. Tuſc. V, 13. Amic. 2: ad beſtias mittere, Cic. Piſ. 36, ſcil. *om met dezelven te vechten in de Schouwſpelen: dus ook* dare aliquem ad beſtias, i. e. *daar mede laten vechten*, Pandect. XLVIII, 8, 11: *dus ook* condemnare ad beſtias, Sueton. Calig. 27, ſcil. *om te vechten en verſcheurd te worden.* NB. *Ook dient het om menſchen te ſchelden, bij voorb.* mala tu es beſtia, Plaut. Bacch. I, 1, 21.

BESTIĀRĬUS, a, um, *met dieren zich bezig houdende, daar toe behoorende, de beeſten betreffende enz., bij voorb.* ludus beſtiarius, Senec. Ep. 70, *ſchouwſpel, daar menſchen met beeſten vechten: van daar* Beſtiarius Subſtantive, ſcil. gladiator, *een kampvechter, die in de openbare Schouwſpelen met wilde dieren vecht*, Cic. Sext. 64. Qu. Fr. II, 6.

BESTIŎLA, ae, f. *een klein dier, beestjen*, Cic. Nat. D. II, 48. Plin. H. N. XVIII, 17. XXII, 25 extr.

BĒTA, ae, f. *Bete, kroot, een tuinkruid*, Plin. H. N. XIX, 8 ante med. XX, 8 extr. Colum. X, 254. Martial. III, 47, 9. XIII, 10. Cic. ad Div. VII, 26.

BĒTA, Indecl., *de letter* B, Juvenal. XIV, 209: *van daar Tropisch en boertend, de tweede, dewijl* Beta *of* Bita *de tweede letter van het* Griekſche Alphabet *is, bij voorb.* togatorum, Martial. V, 26 extr.

BĒTĀCĔUS, a, um, *van de bete of kroot, bij voorb.* pes, Varr. R. R. I, 2 extr.: *ook* Betaceus *alleen*, ſcil. pes, Apic. III, 2, i. e. *de wortel of het loof er van.*

BĒTIS, is, f. *bete of kroot*, Seren. Sam. cap. de nerv. inciſ. cap. 54. v. 983.

BETISSO *of* **BETIZO**, are, *heeft Keizer* Augustus *gezegd voor* langueo, Sueton. Aug. 87.

BĒTO, ĕre, *gaan*, Pacuv. *en* Varr. ap. Non.: *daar voor zegt* Plautus Bito, ere: *bij voorb.* ad portum ne bitas, Merc. II, 3, 127: cf. Curc. I, 2, 52. *Ook wil* Lipſius Pſeud. I, 3, 23: bitere *voor* vivere *lezen.*

BETONĬCA *of beter* **VETTONĬCA**, ae, f. ſcil. herba, *Betoniekruid, Betonie. Het zal zijnen naam van de* Vettoniërs *in* Spanje *hebben*, Plin. H. N. XXV, 8.

BETŬLA *of* **BETULLA**, ae, f. *de Berkenboom*, Plin. H. N. XVI, 18.

BIBAX, ācis, *die gaarn drinkt*, Nigid. ap. Gell. III, 12.

BIBER *voor* **BIBERE**, Titinn. Chariſ.

BIBLIOPŌLA, ae, m. *Een boekhandelaar, boekverkoper*, Plin. Epiſt. IX, 11. Martial. IV, 72, 2.

BIBLIOTHĒCA, ae, f. 1) *Eene Bibliotheek, d. i. boekekas, boekvertrek, boekzaal, bij voorb.* abdere ſe in bibliothecam, Cic. ad Div. VII, 28: cf. Vitruv. I, 2. VI, 7: parietes bibliothecae, Pandect. XXX. leg. 41. 2) *de boeken zelve, die wij ook Bibliotheek noemen, bij voorb.* bibliothecam tractare, Cic. ad Div. XIII, 7, i. e. *daar mede omgaan, bij voorb. als* Bibliothekaris: conficere, Cic. Att. I, 7: inſtituere, Vitruv. VII. praef.: ordinare, Sueton. Aug. 56: *van daar* a bibliotheca i. e. *Bibliothekaris, bij voorb.* Antiochus Ti. Claudii Caeſaris a bibliothe-

theca latina Apollinis, Inscript. ap. Grut. Not. *Men vindt ook* bibliothece, *bij voorb.* Cic. ad Div. XIII, 77. *en* Inscript. ap. Gruter.

BIBLUS, i, f. *de* Egyptische *papierplant, anders* Papyrus *genoemd*, Lucan. III, 222.

BIBO, i, itum, 3. 1) *drinken, bij voorb. water, wijn, melk enz., van menschen en beesten, het zij zulks matig of onmatig geschiede, bij voorb.* dare bibere, Terent. And. III, 2, 4. Liv. XL, 47, i. e. *te drinken geven:* ministrare bibere, Cic. Tusc. I, 26, i. e. *aanbieden om te drinken:* bibere ex aqua, Propert. II, 20, 32: ab amne, Martial. XII, 11, 2: ex fonte, Propert. IV, 4, 14: aquam turbidam, Cic. Tusc. V, 34: e gemma, Prop. IV, 4, 14: *of* gemma, Virg. Georg. II, 506, i. e. e poculo ex gemma facto: *dus ook* fictilibus, Juvenal. X, 25: ex auro, Varius ap. Macrob. Sat. VI, 1, *of* in auro, Senec. Thyest. 453: in ossibus capitum, Flor. III, 4, i. e. *uit de enz.: dus ook* in argento potorio, i. e. *uit gouden drinkgereedschap*, Pandect. XXXIX, 2, 21. Not. a) bibere graeco more, Cic. Verr. I, 26, i. e. *misschien eerst den Goden, vervolgends den vrienden toebrengen of toedrinken (zoo verklaart het* Asconius*), of van kleine glaasjens tot groote Pokalen overgaan, welk laatste beter schijnt:* cf. Cic. Tusc. V, 41: b) bibere mandata, Plaut. Pers. II, 1, 3, *mede doordrinken, d. i. door het drinken vergeten:* c) bibere pro summo, Plaut. Stich. V, 4, 38, i. e. nimis: d) bibere nomen alicujus, i. e. *zoo veel glaasjens als letters*, Martial. VIII, 50 extr.: cf. I, 71. XI, 37 extr.: salutaria bibere, Apul. Met. II extr., i. e. *gezondheid drinken:* e) bibere flumen *bij de Dichters, voor, aan eene rivier woonen, bij voorb.* Virg. Aen. VII, 715. Ecl. I, 64: *dus ook* bibere nutricem, Apul. Met. II in., i. e. *aan de minne drinken.* 2) *drinken, Tropisch, d. i. aan of in zich trekken, inzuigen, bij voorb.* sat prata biberunt, Virg. Ecl. III, 111: hortus aquas bibit, Ovid. Pont. I, 8, 60: lanae colorem bibunt, Plin. H. N. VIII, 48, *nemen de kleur aan enz.:* Palma toto anno bibere amat, Ibid. XIII, 4: spongiae ad pruinas sternuntur, ut candorem bibant, Ibid. XXXI, 11: amphora fumum bibere instituta, Horat. Od. III, 8, 11: ore lacrymas, Ovid. Trist. III, 5, 14: Arcus bibit, Plaut. Curc. I, 2, 41. Virg. Georg. I, 380, *de regenboog trekt water op: naar de mening der Ouden. Harder en enkel Poëtisch is:* hasta bibit cruorem, Virg. XI, 803, *drinkt bloed bij het kwetzen: van daar* a) *inzuigen, Tropisch, bij voorb.* maternos mores, Claudian. in nupt. Honor. & Mar. 231, i. e. *aannemen:* amorem, Virg. Aen. I, 749 (753). b) *van gretig toehoorenden, die, als 't ware, met de ooren iets in zich trekken, of inzuigen, verslinden, bij voorb.* auribus illa (verba) bibi, Ovid. Trist. III, 5, 14: suspensis auribus ista bibam, Prop. III, 4, 8: pugnas bibit aure vulgus, Horat. Od. II, 13, 31, i. e. cupide audit.

BIBOSUS, a, um, *die geern drinkt*, Laber. ap. Gell. III, 12: *en* Nigid. Ibid.

BIBŬLUS, a, um, 1) *die geern en dikwijls drinkt, drinkzuchtig, dorstig, bij voorb.* potores bibuli, Horat. Ep. I, 18, 91, i. e. *altijd dorstige, en gevolglijk drinkzuchtige, zuipers: doch,* Bentley *wil liever lezen* liquidi, *dat tot* Falerni *zou behooren:* cf. I, 14, 34: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* bibulus Falerni liquidi, Ibid. I, 14, 54. 2) *alles wat ligt eene vochtigheid tot of in zich trekt, dorstig, drinkbegeerig, bij voorb.* arena, Virg. Georg. I, 114: lapis, Ibid. II, 348, i. e. *zandsteen:* cf. Colum. III, 15: favilla, Virg. Aen. VI, 227: medulla, Ovid. Met. IV, 743: lana, Ibid. VI, 91: nubes, Ib. XIV, 368, i. e. *die water optrekt:* olla, Colum. XII, 43 extr.: cymba, Lucan. IV, 136: vestes, Valer. Flacc. I, 289: charta, Plin. H. N. VIII, 15, *vloeipapier. Van daar* 3) *Tropisch*, aures bibulae, Pers. IV, 50, *begeerig om te hooren, hoorbegeerig.*

BICEPS, cipitis, 1) *twee hoofden hebbende, tweehoofdig, bij voorb.* puella, Cic. Div. I, 53: porcus, Liv. XXVIII, 11: puer, Liv. XLI, 21. 2) *tweevouwig, bij voorb.* civitas, Flor. III, 17. Varr. ap. Non., *in twee partijën verdeeld:* argumentum biceps, Apul. Flor. p. 360. Elm., i. e. dilemma. 3) *twee spitzen of toppen hebbende, bij voorb.* Parnassus, Ovid. Met. II, 221. Pers. Prol. 2, i. e. *twee spitzen hebbende.* Not. *De Ouden hebben ook* bicipes *voor* biceps *gezegd, volgends* Priscian.

BICLINĬUM, i, n. *twee banken aan de eettafel, om daar onder het eten op te leggen*, Plaut. Bacch. IV, 4, 69: cf. Quintil. I, 5 (9).

BICŎLOR, ōris, *tweekleurig, twee kleuren hebbende, bij voorb.* bacca Minervae, Ovid. Met. VIII, 664: myrtus, Ib. X, 98: equus, Virg. Aen. V, 566: ovum, Plin. H. N. X, 52.

BICORNĬGER, a, um, *tweehoornig, d. i. twee hoorns dragende; zoo heet, bij voorb.* Bacchus, Ovid. Her. XIII, 33.

BICORNIS, e, 1) *tweehoornig, d. i. twee hoorns hebbende, bij voorb.* caper, Ovid. Met. XV, 304: Fauni, Ovid. Her. IV, 49. Fast. II, 268. V, 99: luna, Horat. carm. saec. 35: *van daar* bicornis, Substantive, *een rund, bij voorb.* bicornes, Inscript. ap. Grut. 2) *twee spitzen of tanden hebbende, bij voorb.* luna, Horat. carm. saec. 35: furca, Virg. Georg. I, 264. 3) *twee armen hebbende, van rivieren, bij voorb.* Rhenus, Virg. Aen. VIII, 727: Granicus, Ovid. Met. XI, 763.

BICORPOR, ŏris, *twee ligchamen hebbende, tweelijvig, bij voorb.* manum bicorporem, Cic. Tusc. II, 9, *als overzetter van* Sophocles, i. e. Centauros: *dus ook* Titani bicorpores, Naev. ap. Prisc.: Pallas bicorpor anguium spiras trahit, Acc. ap. Non.

BICŬBĬTALIS, e, *van twee ellen, bij voorb.* caulis, Plin. H. N. XX, 23.

BICŬBĬTUS, a, um, *van twee ellen, bij voorb.* ramulus, Apulej. de herb. 72.

BIDENS, tis, Adject., *twee tanden, punten, of spitzen hebbende, bij voorb.* amica, Auct. Priap. carm. 82: ancora, Plin. H. N. VII, 65 extr.: ferrum, Virg. in Ciri 213, i. e. forceps: *van daar* Substantive 1) masc., *waarschijnlijk* scil. raster *of* rastrus, *een tweetandig werktuig, om de aarde om te hakken, of te bearbeiden, vork, gaffel*, Ovid. Fast. IV, 927. Tibull. II, 3, 6. Juvenal. III, 228. 2) fem. scil. ovis, *een tweejaarig schaap, om te offeren, het zij voor* biennis, *of omdat het op dien tijd twee bijzonder uitsteekende tanden heeft*, Virg. Aen. IV, 57. VII, 93. XII, 170. Horat. Od. III, 23, 14: *ook een schaap in 't gemeen*, Phaedr. I, 17. *Ook schrijft* Nigidius ap. Gell. XVI, 6, *dat alle tweejaarige offerbeesten zoo genoemd werden: van daar* bidens verres, Pompon. ap. Gell. Ibid.

BIDENTAL, ālis, n. *vermoedelijk voor* bidentale scil. negotium, aliquid cet., *iets dat van den blikfem getroffen is*, Pers. II, 27: *bijzonder eene van den blikfem getroffen plaats, dewijl er den tot verzoening der Godheid een offerdier (*bidens*) geslacht werdt*, Horat. Art. 471.

BIDENTĀLIS, e, *het offerdier (*bidens*) betreffende, bij voorb.* sacerdotes bidentales, Inscript. ap. Gruter. *Van daar* bidentale *en verkort* bidental. *Zie* Bidental.

BIDŬUM, i, n. *twee dagen, of een tijd van twee dagen, (waarschijnlijk van* biduus, a, um, scil. tempus*), bij voorb.* in biduum *voor twee dagen*, Terent. Eun. I, 2, 110. Liv. X, 23: biduo post *na twee dagen, of twee dagen daar na*, Suet. Caes. 16: sollicitudo est bidui, Terent. And. II, 6, 9, i. e. *duurt twee dagen, is eene zaak van twee dagen:* abesse bidui spatio, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 17: *ook enkel* bidui, Cic. Att. V, 16 *en* 17 in., *twee dagreizen af zijn.*

BIDŬUS, a, um, *van twee dagen, bij voorb.* tempus, Liv. XXVII, 24 in.: *van daar* biduum Substantive, scil. tempus, *een tijd van twee dagen enz., zie* Biduum.

BIENNIS, e, *van twee jaaren, tweejaarig, bij voorb.* bienni spatio, Plin. H. N. II, 82, *alwaar sommige* Edit. biennio *hebben:* cf. Nigid. ap. Gell. XVI, 6.

BIENNĬUM, i, n. scil. tempus, *twee jaaren, een tijd van twee jaaren*, Cic. Phil. V, 3. Terent. Hec. I, 2, 12. Liv. V, 14: *eigenlijk is het een* Adjectivum biennius, a, um, scil. tempus: *van daar* biennio spatio, Plin. H. N. II, 82, *volgends sommige* Edd.

BIFARĬAM, Adv., scil. partem (*van* bifarius, a, um), *tweevouwig, d. i.* a) *in twee deelen, bij voorb.* distribuere, Cic. Tusc. III, 11: dividere, Varr. R. R. II, 4: cf. Plaut. Aul. II, 4, 3. b) *op twee kanten, of plaatzen, bij voorb.* victoria parta, Liv. III, 63: castra facta, Liv. X, 21. c) i. e. *op twee malen, bij voorb.* agere cum populo, Messala ap. Gell. XIII, 15: *of op eene dubbele wijze, bij voorb.* intelligere, Pand. XXXVIII, 10, 4.

BIFARĬUS, a, um, *tweevouwig, bij voorb.* acceptio, Apulej. doctr. Plat. p. 39. Elmenh.

BIFER, a, um, 1) *tweemaal 's jaars dragende, bij voorb. vruchten, bij voorb.* arbor, Cato R. R. 7: ficus, Plin. H. N. XVI, 27: cf. Virg. Georg. IV, 119: 2) *van tweevouwige gedaante, bij voorb.* corpus, Manil. IV, 230.

BIFIDĀTUS, a, um, i. q. bifidus, *bij voorb.* latera, Plin. H. N. XIII, 4.

BIFĬDUS, a, um, *in twee deelen of spleten of gedeeld, bij voorb.* pes, Ovid. Met. XIV, 303: lingua, Plin. H. N. XI, 37.

BIFŎRIS, e, 1) *twee deuren, of vensterramen hebbende, bij voorb.* fenestra, Ovid. Pont. III, 3, 5: valvae, Ovid. Met. II, 4, i. e. *dubbel.* 2) *twee openingen of gaten hebbende, bij voorb.* accessus, Solin. 2 (8): *van daar Tropisch*, biforem dat tibia cantum, Virg. Aen. IX, 617, i. e. *uit twee gaten. dus ook* tumultus, Stat. Theb. IV, 668.

BIFORMĀTUS, a, um, *voor* biformis, Cic. Tusc. II, 8, *in de vertaling van* Sofokles.

BIFORMIS, e, *tweegedaantig, twee gedaanten hebbende, bij voorb.* Janus, Ovid. Fast. I, 89: biformes hominum partus, Tacit. Ann. XII, 64: proles biformis *heet*

& Minotaurus, Virg. Aen. VI, 25: Scyllae, Ibid. 286: *bijzonder heeten de* Centauri *dus*, *bij voorb.* Chiron *heet* pater biformis, Ovid. Met. II, 664: Nessus, Ib. IX, 121: Odites, Ibid. XII, 457: *van daar Tropisch*, vates biformis, Hor. Od. II, 20, 2, i. e. *misschien dubbele Dichter*, scil. *als Satijren- en Oden-dichter.*

BIFŎRUS, a, um, i. q. biforis, *bij voorb.* forium ornamenta non bifora sed valvata, Vitruv. IV, 6.

BIFRONS, tis, *twee voorhoofden hebbende*, *bij voorb.* Janus, Virg. Aen. VII, 180. XII, 198.

BIFURCUS, a, um, *twee tanden of punten hebbende*, *bij voorb.* vallus, Liv. XXXIII, 5: ramus, Ovid. Met. XII, 442: Pastinum vocant agricolae ferramentum bifurcum, Colum. III, 18.

BIGA, ae, f. *voor* BIJUGA, Plur. BIGAE *voor* BIJUGAE, 1) *misschien* scil. equae, mulae, bestiae, res, cet. (*van* bigus, a, um. *voor* bijugus, a, um), *twee saamgespannen paarden*, *een gespan van twee paarden*, *met of zonder rijtuig*, *bij voorb.* bigis it Turnus in albis, Virg. Aen. XII, 164: niveae, Catull. LV, 26: bigas primas junxit Phrygum natio, Plin. H. N. VII, 56: *hier is de* Singularis *zeldzaam.* 2) *een wagen*, *daar twee paarden voorgespannen zijn*, *wanneer ook de* Singularis *gebruikelijk is*, *bij voorb.* unius bigae adjectione, Sueton. Tib. 26: habenas bigae, cui Victoria institerat, Tacit. Hist. I, 86: Eutychides bigam (pinxit), Plin. H. N. XXXV, 11 post med.: biga olorina i. e. *dien zwaanen trekken*, Stat. Sylv. III, 4, 46: rorifera biga, Stat. Theb. I, 338: *ook de* Pluralis, *gelijk klaar is*, *bij voorb.* Aristides quadrigas bigasque (fecit), Plin. H. N. XXXIV, 8 med.: nox bigis subvecta, Virg. Aen. V, 721: aurora in roseis bigis, Ibid. VII, 26. Not. *dat het een* Adjectivum *is*, *ziet men uit* Manil. V, 3: quadrijugis & Phoebus equis & Delia bigis, *alwaar* equis *mede tot* bigis *behoort*, *ten zij men* bigis Substantive *wil nemen.*

BIGĀTUS, a, um, *met de figuur der* bigae *getekend*, *bij voorb.* argentum, Liv. XXXIII, 23: *van daar* bigatus, scil. nummus, Liv. XXIII, 15. Plin. H. N. XXXIII, 3. Tacit. Germ. 5.

BIGEMMIS, e, *twee botten of knoppen hebbende*, *van den wijnstok*, Colum. V, 5.

BIGENĔRUS, a, um, *van twee geslachten*, *bij voorb.* hinni bigeneri, Varr. R. R. II, 8 in.

BIJŬGIS, e, *tweespannig*, *bij voorb.* lynces, Ovid. Met. IV, 24: equi, Virg. Georg. III, 91, *twee saamgespannen paarden:* curriculum, Suet. Calig. 19, i. e. *wagen*, *rijdtuig.*

BIJŬGUS, a, um, 1) *tweespannig*, *bij voorb.* equi bijugi *of* bijugi *eenvouwig*, Virg. Aen. X, 299, 453, 586, i. e. *twee saamgespannen paarden*, *bij voorb. aan een' wagen: dus ook* serpentes, Valer. Flacc. VII, 218: carrus bijugus, Lucret. V, 1298: *dus ook* temo, Stat. Theb. II, 723, *een tweespannige wagen: van daar* certamen bijugum, Virg. Aen. V, 144, *die op een wagen met twee paarden geschiedt.* 2) *dubbel saamgevoegd*, *dubbel*, *bij voorb.* fasces, Claudian. in consul. Prob. & Olybr. 233.

BILIBRA, ae, f. *twee pond*, Liv. IV, 15.

BILIBRIS, e, *van twee pond*, *d. i.* a) *twee pond zwaar*, *bij voorb.* mullus, Martial. III, 45, 5: offa, Plin. H. N. XVIII, 11: b) *twee pond houdende*, *bij voorb. een vat*, Horat. Sat. II, 2, 61. Plaut. Mil. III, 2, 39.

BILINGUIS, e, 1) *twee tongen hebbende*, Plaut. Pseud. V, 1, 14: *van daar bedrieglijk*, *als 't ware*, *met twee tongen sprekende*, Virg. Aen. I, 661 (665). Sil. XVI, 157. Plaut. Pers. II, 4, 28: 2) *twee taalen sprekende*, *twee taalen verstaande*, Curt. VII, 5. Horat. Sat. I, 10, 30.

BILIŌSUS, a, um, *vol gal*, Cels. II, 6 *en* 8: cf. I, 3.

BILIS, is, f. *de gal*, *bij voorb. in het menschlijk ligchaam enz.*, Cic. Tusc. IV, 10. Horat. Art. 302: *zij is tweederlei: van daar* Plin. H. N. XX, 9: cf. Scribon. Larg. comp. 136, biles *zegt:* a) *geelachtig groen: van daar* bile suffusus, Plin. H. N. XXII, 20, i. e. *de geelzucht hebbende: dus ook* bilis suffusa, Ibid. 21: *of* suffusio bilis luridae, Senec. Ep. 95, i. e. *de geelzucht: of* b) *zwart*, atra, *of* nigra, *het welk een teken van een knorrig*, *verdrietelijk*, *of ook razend mensch is: waarŏm het van zulke lieden gebruikt wordt*, *bij voorb.* uxor atra bili percita est, Plaut. Amph. II, 2, 95, i. e. *is razend*, *woedend*, *kijvende:* nigra bilis curanda est, Senec. Ep. 94: 2) *gal*, *Tropisch*, *d. i. toorn*, *misnoegen*, *bij voorb.* effundere bilem, Juvenal. V, 159. Senec. de ira II, 26, *de gal*, *den toorn*, *uitgieten:* movere alicui *de gal gaande maken*, *toornig maken*, Horat. Epist. I, 19, 20: *dus ook* commovere, Cic. Att. II, 7: bilem habere, Senec. de ira, i. e. *toornig zijn.*

BILIX, icis, *uit twee draaden* (liciis) *bestaande*, *tweedraadsch*, Virg. Aen. XII, 375.

BILUSTRIS, e, *van tien jaaren*, *tienjaarig*, *bij voorb.* bellum, Ovid. Am. II, 12, 9.

BILYCHNIS, e, *twee lichten of kaarssen hebbende*, *bij voorb.* lucerna, Petron. 30.

BIMAMMIUS, a, um, *bij voorb.* vitis, Plin. H. N. XIV, 3, i. e. *twee groote druiven*, *als borsten*, *dragende: of* scil. uva i. e. *zeer groot*, *uitstekend.*

BIMĀRIS, e, *aan twee zeeën gelegen*, *bij voorb.* Corinthus, Horat. Od. I, 7, 2: Ephyre (i. e. Corinthus), Ovid. Her. XII, 27. Isthmus, Ovid. Met. VII, 407.

BIMARĪTUS, i, m. *die twee echte vrouwen heeft*, *een dubbel echt man*, *dubbel echtgenoot*, *zegt er één bij* Cicero Planc. 12.

BIMĀTER, tris, m. *die twee moeders heeft*, *bij voorb.* bimatrem, Ovid. Met. IV, 11: *doch*, *de* Nominativus *kan ook zijn* Bimatris, e: *en dit schijnt beter te wezen.*

BIMĀTUS, us, m. *een ouderdom van twee jaaren*, Varr. R. R. II, 11 extr. Plin. H. N. IX, 30. Colum. VII, 3, 6.

BIMEMBRIS, e, *dubbele leden hebbende*, *hoedanigen de* Centauren *hebben*, *die van boven eene menschen*, *van onderen eene paarden gedaante hadden*, *bij voorb.* forma, Ovid. Her. IX, 99: *van daar* bimembres i. e. *de* Centauren, Ovid. Met. XV, 283. Virg. Aen. VIII, 293. Sil. III, 41: *dus ook* puer, Juvenal. XIII, 64, i. e. *misgeboorte*, Centaur, *of iet dergelijks.*

BIMENSIS, is, m. *twee maanden*, Liv. XLV, 15 extr.

BIMESTRIS, e, *tweemaandsch*, *van twee maanden*, *bij voorb.* consulatus, Planc. in Epist. Cic. ad Div. X, 24: porcus, Horat. Od. III, 17, 15: triticum, Plin. H. N. XVIII, 7 post med., i. e. *die twee maanden na het zaaijen geoogst kan worden.* Not. Ablativus bimestre, Ovid. Fast. VI, 158.

BIMŬLUS, a, um, *tweejaarig*, *twee jaaren oud*, *bij voorb.* puer, Catull. XVII, 13. Sueton. Calig. 8.

BIMUS, a, um, 1) *van twee jaaren*, *tweejaarig*, *bij voorb.* taurus, Varr. R. R. II, 5, 12: nix, Ovid. Trist. III, 10, 16: honor, Ovid. Pont. IV, 9, 63: merum, Horat. Od. I, 19, 15: nuces, Cato R. R. 17: semen, Plin. H. N. XVIII, 24: surculi, Ibid. XVII, 14: lateres, Ibid. XXXV, 14: legio, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24: pensio, Martial. XII, 32, 3: aestimatio ususfructus, Pand. XXXIII, 2, 6: dies, Ibid. XXXIII, 1, 3, i. e. *tweejaarige termijn:* 2) *twee jaaren betreffende*, *bij voorb.* sententia bima, Cic. ad Div. III, 8, i. e. *het* votum, *wegens het tweejaarig verblijf in de Provincie.*

BINI, ae, a, *zie* Binus.

BINOCTĬUM, i, n. scil. tempus, *twee nachten*, Tacit. Ann. III, 71.

BINOMĬNIS, e, *twee namen hebbende*, Ovid. Pont. I, 8, 11. Met. XIV, 609: in Ibin 417.

BINUS, a, um, *gemeenlijk* Plur. BINI, ae, a, 1) *twee*, a) *bij verdeelingen*, *telkens twee*, *twee aan twee*, *bij voorb.* unicuique binos pedes adsignare, Cic. Agr. II, 31: Venationes binae per dies quinque, Cic. ad Div. VII, 1, i. e. *elken dag twee:* Censores binos in singulas civitates, Cic. Verr. II, 53: b) *bij* Substantiva, *die of geheel geen'* Singularis, *of geen' in dezelfde beteekenis hebben*, *bij voorb.* castra, Cic. Phil. XII, 11: literae, Cic. Att. VI, 1 ante med., i. e. *brieven:* ludi, Cic. Verr. II, 52: copiae i. e. *heir*, Cic. Manil. 4: c) *bij getallen*, *bij voorb.* bina millia, Quintil. VI, 3: Quater bini, Martial. XII, 55, 8: d) *van dingen*, *die bij één hooren*, *als een paar*, *of die samen geteld worden*, *bij voorb.* bini boves, Plaut. Pers. II, 5, 16, *een paar ossen:* binae aures, Virg. Georg. I, 172: scyphi, Cic. Verr. IV, 14: e) *ook in 't gemeen twee*, *bij voorb.* binos tabellarios misi, Cic. Att. VI, 1 ante med.: frena, Virg. Aen. VIII, 168: hastilia, Ibid. I, 313 (317): secare aliquid in bina, Lucret. I, 534, i. e. *in twee deelen:* bina spolia, Liv. I, 10 extr.: 2) *dubbel*, *tweevouwig*, *bij voorb.* omnia fieri tum bina tuendo, Lucret. IV, 451, *dubbel verschijnen*, *d. i. dat wij het dubbel zien: ook in* Sing., *bij voorb.* corpus binum, *van de* Centauren, Lucret. V, 877: supellex, Ibid. IV, 453.

BIONĒUS, a, um, *van den Filosoof* Biŏn *afkomstig*, Biŏnisch, *bij voorb.* sermones, Horat. Epist. II, 2, 6, i. e. *bijtende enz.*

BIPALĬUM, i, n. *eene greeve*, *spade*, Cato R. R. 6 *en* 45. Liv. III, 26. Plin. H. N. XVIII, 26. Colum. XI, 3, 11.

BIPALMIS, e, *van twee spannen*, *bij voorb.* spiculum, Liv. XLII, 65: tabulae, Varr. R. R. III, 7, 4.

BIPARTIO, ivi, itum, 4. *of* BIPARTIŎR, itus sum, 4. *in twee deelen deelen*, *bij voorb.* XI. Cal. Maj. ver bipartitur, Colum. XI, 2, 36, i. e. *deelt zich*, *heeft een dubbel weder*, *wanneer het een* Passivum *is*, *of het verdeelt denzelfden dag* scil. *in een dubbel weder*, *wanneer het een* deponens *is: het eerste schijnt beter*, *d. i. het is de halve Lente enz. Menigvuldiger is het* Particip. bipartitus, a, um, 1) *in twee deelen gedeeld*, *d. i. half*, *bij voorb.* hyems, Colum. XI, 2, 5: ita bipartiti fuerunt, ut Tiberis — interesset, Cic.

Cic. Catil. III, 2: doch de Edit. Ernesti. heeft bipartito: 2) het geen in twee deelen gedeeld kan worden, tweevouwig, dubbel, bij voorb. genus, Cic. Top. 22: divisio, Varr. L. L. IV, 3: van daar Ablat. Bipartito, die Adverbialiter staat, a) dubbel, tweevouwig, in twee deelen, bij voorb. distribuere, Cic. Flacc. 14: signa bipartito inferre, Caes. B. G. I, 25, i. e. van twee kanten: secta bipartito mens, Ovid. Rem. 443: ita bipartito fuerunt, Cic. Catil. III, 2: zie hier voor: b) tweevouwig, op tweevouwige wijze, bij voorb. id fit bipartito, Cic. Invent. II, 29. Not. men schrijft ook bipert.

BIPARTITO, tweevouwig, zie Bipartio.

BIPĂTENS, tis, van weêrskanten open, bij voorb. porta, Virg. Aen. II, 330: tecta, Ibid. X, 5.

BIPĔDĀLIS, e, eene mete van twee voeten hebbende, van twee voeten, bij voorb. trabs, Caes. B. G. IV, 17: materia, Caes. B. C. II, 10: modulus, Horat. Sat. II, 3, 308: latitudo, Colum. VIII, 3, 7.

BIPĔDĀNĔUS, a, um, voor bipedalis, bij voorb. scrobs, Colum. IV, 1: terra, Ibid.: altitudo, Ibid.: spatium, Ibid. 30: humus, Ib. II, 2, 21, pastinatus, Plin. H. N. XVII, 20.

BIPENNĬFER, a, um, een tweesnijdenden bijl dragende, Ovid. Met. IV, 22. VIII, 391.

BIPENNIS, e, 1) twee vleugelen hebbende, bij voorb. nullum insectum — bipenne est, Plin. H. N. XI, 28: ciconiae, quarum bipennes plumas cet., Varr. ap. Non., i. e. de beide vleugelen enz.: 2) twee sneeden hebbende, tweesnijdend, bij voorb. ferrum, Virg. Aen. XI, 135: securis, Varr. ap. Non.: van daar Substantive Bipennis, scil. securis, een tweesnijdende bijl, het zij die in het bosch of in den oorlog gebruikt wordt, Virg. Aen. II, 479. V, 307. Plin. H. N. VIII, 8. Horat. Od. IV, 4, 57.

BIPENSĪLIS, e, het geen wegens twee handvatzels, dubbel, of aan weêrskanten hangt, bij voorb. fonipes, Varr. ap. Non.

BIPERTIO, BIPĔRTITUS, BIPERTITO, zie Bipartio.

BIPES, ĕdis, twee voeten hebbende, tweevoetig, bij voorb. equus, Virg. Georg. IV, 389: mensa, Martial. XIV, 32, 11: asellus, Juvenal. IX, 92: mures, Plin. H. N. X, 65: van daar Substantive, Bipedes tweebeenige schepzels, Cic. Dom. 19.

BIRĒMIS, e, tweeriemig, d. i. a) met twee riemen voorzien, bij voorb. scapha, Horat. Od. III, 29, 62: lembus, Liv. XXIV, 40 in.: het staat ook Substantive, bij voorb. parva biremis, Lucan. VIII, 562: b) met twee reijen roeibanken verzien: van daar in 't gemeen Biremis, scil. navis, eene galei van twee reijen roeibanken, tweeriemige galei, Cic. Verr. V, 20. Caes. B. C. III, 40. Tacit. Hist. V, 23. Virg. Aen. I, 182 (186). VIII, 79. Plin. H. N. VII, 56.

BIS, Adv., 1) tweemaal, bij voorb. bis bina, Cic. Nat. D. II, 18, tweemaal twee: bis una consules, Cic. Amic. 11: bis consul factus, Cic. Acad. IV, 5: scribere, Cic. ad Div. IX, 6: bis vicinus een dubbele buurman, Martial. VI, 27, 1: bis tantum tweemaal zoo veel: van daar bis tanto amici sunt inter se quam prius, Plaut. Amph. III, 2, 62, i. e. tweemaal zoo veel (meer) zijn zij vrienden enz. Not. bis staat ook tweemaal, bij voorb. bis conatus — bis cecidere cet., Virg. Aen. VI, 32. cf. 134. Not. bis terque twee of driemaal, Cic. Qu. Fr. III, 8 extr.: Bis ad eundem (scil. lapidem offendere), Cic. ad Div. I, 20, een spreekwoord, tweemaal dezelfde fout begaan. 2) ten tweeden maal, Martial. X, 48, 20.

BISACCIUM, i, n. een dubbele zak, of twee zakken bij een, de één op deze, de andere op gene zijde, Petron. 31.

BISELLĬUM, i, een stoel of zetel, daar twee personen op kunnen zitten, Varr. L. L. IV, 28.

BISĒTA porca i. e. cujus a cervice setae bifariam dividuntur cet., Fest.

BISON, ontis, m. eene soort van wilde ossen, misschien buffel-ossen, auër-ossen, Plin. H. N. VIII, 15. Martial. spect. 25, 4. Senec. Hipp. 64.

BISSENUS, a, um, Plur. BISSĒNI, ae, a, twaalf, het zijn eigenlijk twee woorden, en worden ook beter zoo geschreven.

BISSEXTUS DIES heet de schrikkel-dag, die alle vier jaaren, na den 24sten Februarij, ingevoegd wordt, omdat het dies sextus ante Calendas Mart. is, Pand. IV, 4, 3. Not. Iets anders is bissextus of bis sextus i. e. twaalfde, bij voorb. honor bis sextus, Stat. Sylv. IV, 1, 9, i. e. als twaalf Lictors met de Fasces vooruit gaan.

BISULCILINGUA, ae, m. die eene gespletene of dubbele tong heeft, d. i. een tweetongig mensch, een bedrieger, Plaut. Poen. V, 2, 72.

BISULCUS, a, um, in twee deelen, als 't ware, gevoord, d. i. gespleten, bij voorb. ungula gespleten of gekloofde klaauwen, Plin. H. N. VIII, 21: cauda, Ib. IX, 29: lingua, Ovid. Met. IX, 65: pes, Ibid. VII, 113: vervolgends wordt het ook van beesten zelven gebruikt, die gespleten klaauwen hebben, bij voorb. animalia bisulca, Plin. H. N. XI, 37 extr.: cf. X, 65.

BISYLLĂBUS, a, um, van twee lettergreepen of sijllaben, Varr. L. L. VIII, 52.

BITO, ĕre, gaan, Plaut., zie Beto.

BITŪMEN, inis, n. zekere zwaveldchtige vette aarde, of berggewas, joodenlijm, joodenpek genaamd, Justin. I, 2. Plin. H. N. XXXV, 15. Tacit. Hist. V, 7. Virg. Ecl. VIII, 82.

BITŪMĬNATUS, a, um, met joodenpek gemengd, verzien, of bezwangerd, bij voorb. aqua, Plin. H. N. XXXI, 6.

BITŪMĬNEUS, a, um, aardhartzig, berghartzig, uit berggewas bestaande, of daar mede vervuld, bij voorb. vires, Ovid. Met. XV, 350.

BITŪMĬNOSUS, a, um, vol van aardharst, berggewas, bij voorb. terra, Vitruv. VIII, 3: fontes, Ibid.

BIVERTEX, icis, twee spitzen of toppen hebbende, bij voorb. Parnassus, Stat. Theb. I, 628.

BIVĪRA, ae, f. die twee mannen heeft, of gehad heeft, of die voor de tweede keer getrouwd is, Varr. ap. Non.

BIVIUM, i, n. scil. spatium, 1) twee wegen bij één, een tweesprong, Virg. Aen. IX, 238. Plin. H. N. VI, 28: 2) Tropisch, een dubbel middel, bij voorb. bivium enim ad culturam nobis dedit natura, Varr. R. R. I, 18, 7: per idem bivium, Ib. 55: cf. Ovid. Remed. 486. NB. Bivium is eigenlijk een Adject. van bivius, a, um, scil. spatium.

BIVĬUS, a, um, van twee wegen, d. i. twee wegen of straaten hebbende, daar te vinden, daar toe behoorende enz., bij voorb. fauces, Virg. Aen. XI, 516: calles, Valer. Flacc. V, 395: dii bivii, Inscript., i. e. biviorum.

BLAESUS, a, um, lispend, onduidlijk sprekende, als men, bij voorb. somtijds letters insIokt enz., stamelend, zoo als, bij voorb. dronke lieden enz., bij voorb. lingua, Ovid. Art. III, 294: sonus, Ibid. I, 598: ook sonus van een pepegaai, Ovid. Am. II, 6, 24: os, Mart. X, 65, 10: blaesis (hominibus) atque mero titubantibus, Juvenal. XV, 48.

BLANDE, Adv., liefkoozend, vleijend, streelend, op eene zachte of vleijende wijze, bij voorb. rogare, Cic. Rosc. Com. 16: dicere, Terent. Ad. V, 4, 24: dus ook blandius, Cic. Or. I, 24: blandissime, Cic Cluent. 26.

BLANDĬCŪLE, Adv., i. q. blande, Apulej. Met. X. p. 252. Elm.

BLANDĬDĬCUS, a, um, liefkoozend, Plaut. Poen. I, 1, 10.

BLANDĬLŎQUENS, tis, liefkoozend, bij voorb. oratio, Laber. ap. Macrob. Sat. II, 7.

BLANDĬLŎQUENTIA, ae, f. liefkoozing, Cic. Nat. D. III, 25 extr. e poëta.

BLANDĬLŎQUENTŬLUS, a, um, liefkoozend, Plaut. Trin. II, 1, 13.

BLANDĬLŎQUUS, a, um, liefkoozend, Plaut. Bacch. V, 2, 54. Senec. Agam. 289.

BLANDĪMENTUM, i, n. 1) het geen daar men iemand mede liefkoost, streelt, vleijt, of hem op eene aangename wijze mede vermaakt, het zij dit in woorden of daaden bestaat, middel van liefkoozing, eene vermakende, streelende zaak, bij voorb. multa blandimenta nobis natura genuit, Cic. Coel. 17, i. e. aangename dingen: cf. Liv. II, 9: blandimenta plebi data: van daar van wel toebereide spijzen, waar toe ook specerijën behooren enz., Tacit. Germ. 23. Petron. 141: 2) elke zachte of liefkoozende behandeling, streeling, liefkoozing, bij voorb. blandimentum sublevavit metum, Tacit. Ann. XIV, 4: hoc blandimento impetratis radicibus, Plin. H. N. XVII, 13 post med., i. e. hac blanda cultura: multa blandimenta plebi data, Liv. II, 9: 3) bijzonder streeling, vleijing, liefkoozing, Cic. Tusc. V, 31. Ovid. Met. II, 815. Plin. Ep. II, 19. Tacit. Ann. XII, 64.

BLANDIOR, itus sum, 4. 1) liefkoozen, het zij dit geschiede met woorden, gebaarden, of verrichtingen, streelen, liefkozend behandelen, liefkozing voorhouden, bij voorb. alicui, Cic. Q. Fr. II, 12. Ovid. Met. IV, 531: auribus, Plin. ep. I, 2 extr.: cf. Ovid. Her. XXI, 195: columbae blandiuntur inter se, i. e. sibi invicem, Plin. H. N. X, 37: avibus cibo, Ibid. 42: sibi, Pand. XXVI, 7, 3, i. e. een dwalend gevoelen hebben: 2) van levenloze dingen, streelen, lokken, aanlokken, bij voorb. de boom, door zijn lommer, om zich onder hem neder te leggen, Ovid. Met. X, 555: pomi suavitas blanditur, Plin. H. N. XIII, 9: medicamenta, quae quasi blandiantur, Cels. V, 18 n. 2: voluptas sensibus blandiatur, Cic. Acad. IV, 45. Particip. Blanditus, a, um, voor blandiens i. e. liefkozend, aangenaam, zacht enz., bij voorb. rosae, Prop. IV, 6, 72: peregrinatio, Plin. H. N. X, 23 extr.

BLANDĪTER, Adv., i. q. blande, Plaut. Asin.

Afin. I, 3, 69. Pfeud. V, 2, 3: ook Titinn. ap. Non.

BLANDĬTIA, ae, f. liefkozing, streeling, vleijing, in goed en kwaad, Cic. Amic. 25. Planc. 12. Plaut. Truc. II, 7, 19. Q. Cic. petit. 11. Prop. I, 16, 16: Menigvuldiger is de Plur., Cic. Amic. 17 en 25 med. Fin. I, 10. ad Att. I, 19 extr. Q. Fr. I, 2, 2. Verr. III, 26: van daar adhibere blanditias, Ovid. Met. X, 259: dicere blanditias alicui, Ovid. Her. XIII, 153: per blanditias, Suet. Ner. 34, liefkozend, streelend.

BLANDITIES, ei, f. voor Blanditia, bij voorb. fermonis, Apulej. Met. IX p. 230 Elm.

BLANDĪTIM, Adv., voor blande, Lucret. II, 173.

BLANDULUS, a, um, i. q. blandus, wanneer men verkleinend, of van kleine personen, of boertend, liefkozend, spreekt, bij voorb. animula vagula, blandula, Hadrian. ap. Spart. in Hadrian. 25.

BLANDUS, a, um, 1) liefkozend, het zij dit ten goede of kwade geschiedt, vleijend, streelend, bij voorb. Hominum te vivit nusquam quisquam blandior, Terent. Heaut. V, 4, 21: voluntates, blandissimae dominae, Cic. Off. II, 10: adfabilis, blandus, Nep. Alcib. 1. Ook met den Genitivus, bij voorb. precum, Stat. Ach. II, 236: met den Accufativus, bij voorb. blanda genas vocemque, Stat. Theb. 115: met den Infinitivus, bij voorb. ducere quercus, Hor. Od. I, 12, 11: ook staat blandum als een adverbium, bij voorb. risit tam blandum, Petron. 127. 2) vleijend, streelend, liefkozend d. i. aangenaam, bij voorb. quies, Ovid. Fast. III, 19: alea, Virg. Georg. III, 127: illecebrae voluptatis, Cic. Tusc. IV, 6: dominae, Cic. Off. II, 10, zie hier voor.

BLATĔRO, avi, atum, are, babbelen, snappen, Horat. Sat. II, 7, 35: ook iets uitsnateren, bij voorb. stulta, Gell. I, 15: verba vitiofa, Apulej. in Florid.: his & his similibus blateratis, Apul. Met. IV p. 153 Elm.

BLATĔRO, onis, m. die geern praat, een babbelaar, klapper, Gell. I, 15.

BLATIO, ire, iets uitbabbelen, uitsnateren, bij voorb. nugas, Plaut. Amph. II, 1, 79. Curc. III, 82: cf. Epid. III, 1, 13.

BLATTA, ae, f. 1) een lichtschuwend Insekt, dat de lichtstukken knaagt, ook kleederen, boeken enz., een mot, een honingworm, papierworm, schietworm, Virg. Georg. IV, 243. Hor. Sat. II, 3, 118. Martial. XIV, 35, 2. Plin. H. N. XI, 28. XXIX, 6 extr. 2) Purper, bij voorb. blatta & cocco, Spartian. Heliog. 33.

BLATTARIUS, a, um, daar zich motten geern ophouden, bij voorb. balnea, Senec. ep. 86: van daar Blattaria, scil. herba, een kruid: Motten-kruid genoemd Plin. H. N. XXV, 9.

BLENNUS, i, m. is de benaming van een dom, onnozel mensch, Plaut. Bacch. V, 1, 2.

BLITUM, i, n. en **BLITUS**, i, m. zeker onsmakelijk kruid, Plaut. Pfeud. III, 2, 26. Varr. ap. Non.: Plin. H. N. XX, 22. Pallad. Mart. IX extr.: van daar Bliteus, a, um, voor dom, zonder verstand, Plaut. Truc. IV, 4, 1.

BOA, ae, f. 1) eene soort van waterslangen, Plin. H. N. VIII, 14. Solin. 2 (3): 2) eene ziekte, die in zekere blaasjen bestaat, Plin. H. N. XXIV, 8. XXVII, 11 extr.

BOARIUS, a, um, zich met runderen bezighoudende, de runderen of ossen betreffende, bij voorb. forum, Liv. XXI, 62. Plin. H. N. XXXIV, 2 extr., ossenmarkt, beestenmarkt: negotiantes boarii, Inscript. ap. Grut., i. e. ossenhandelaar: Lappa boaria, zeker kruid, Plin. H. N. XXVI, 11 in.

BOATIM, zie Bovatim.

BOĀTUS, us, m. het brullen of sterk geschreeuw, bij voorb. praeconis, Apulej. Met. III init.

BOBSEQUA, zie Bubsequa.

BOIA, ae, f. een soort van halsband, Plaut. Asin. III, 2, 5. Capt. IV, 2, 108.

BOLĒTAR, aris, n. voor Boletare, scil. vas, een schotel voor Kampernoelje, Champignon, of duivelsbrood; vervolgends elke schotel, of vat, Martial. XIV, 101, alwaar het opschrift is boletaria, het welk misschien de Plural. is: cf. Trebell. Poll. in Claud. 17: Apic. II, 1. V, 2.

BOLĒTUS, i. m. een Kampernoelie, Champignon, duivelsbrood, Suet. Claud. 44. Plin. H. N. XXII, 22. Martial. I, 21 extr. III, 60, 5.

BOLIS, idis, f. zeker vuurig luchtverschijnzel, Plin. H. N. II, 26.

BŎLUS, i. m. 1) de worp, bij voorb. a) der dobbelsteenen in het spelen, Plaut. Rud. II, 3, 29. Curc. V, 2, 11: b) van het net in het visschen: van daar in plaats van gevangen visch, Suet. Rhet. 1: 2) de beet, brok, doch het staat gemeenlijk Tropisch, d. i. zeker geluk, voordeel, bij voorb. bolum mihi ereptum e faucibus, Terent. Heaut. IV, 2, 6: dabit tibi grandes bolos, Plaut. Perf. IV, 4, 106: cf. Truc. IV, 2, 12: magnum bolum deferunt aeris, Varr. R. R. III, 14: ad hunc bolum, Ibid. III, 2, 16: dus ook bolo aliquem tangere, Plaut. Poen. Prol. 101: of mulctare, Plaut. Truc. IV, 3, 70, i. e. van zijn voordeel berooven, daar om opspringen: dus ook is primus bolus est, Ibid. I, 1, 10, i. e. voordeel scil. dat de meisjens van iemand trekken, doch het kan ook zijn verlies: 3) verlies, schade, nadeel, Plaut. Truc. I, 1, 10: zie hier voor.

BOMBAX, Interject., een woord, waardoor de verwondering, werklijke, of spottende, wordt uitgedrukt, Plaut. Pfeud. I, 3, 131.

BOMBUS, i, m. zeker dompig geluid, bij voorb. a) der bijën, het dommelen, suisen, Varr. R. R. III, 16 extr.: b) van eenige Muzijk-instrumenten, bij voorb. hoornen, waldhoornen, Lucret. IV, 550. Catull. LXIV, 263: c) der holle handen bij het klappen, Suet. Ner. 20.

BOMBYCĪNUS, a, um, van zijde: van daar bombycina vestis, Plin. H. N. XI, 22: panniculus, Juvenal. VI, 258: taenia, Martial. XIV, 24: van daar Plur. bombycina, (scil. vestimenta) i. e. zijdene kleederen, Martial. VIII, 68, 7. XI, 50, 5.

BOMBYCIUS, a, um, van zijde, 2) zijde gelijk, bij voorb. arundines, Plin. H. N. XVI, 36.

BOMBYLIUS, i, m. het kapelletjen der zijdewormen, H. N. XI, 22. Hij zegt daar, eerst wordt het eene eruca, vervolgends bombylius, daar op necydalus, en eindelijk bombyx.

BOMBYX, ycis, m. 1) de zijde worm, Plin. H. N. XI, 22 en 23: ook gen. fem., bij voorb. bombycem, quae per aerem araneorum more cet., Tertull. de pall. 3: 2) f. de zijde, Plin. H. N. XI, 23 extr. Prop. II, 2, 25: ook van de zijdeste wolle, bij voorb. boomwolle, katoen, staat bombyx, bij voorb. parvus est (frutex), cujus ex interiore bombyce lanugo netur, Plin. H. N. XIX, 1 ante med.

BONĀSUS, i, m. zeker wild beest, Plin. H. N. VIII, 15. Solin. 40 (53).

BONĬTAS, atis, f. 1) de goedheid d. i. goede gesteldheid, bij voorb. vocis, Cic. Or. 18: ingenii, Cic. Off. III, 3: caufae, Cic. Dom. 22: praediorum, Cic. Rofc. Am. 7: aquae, Phaedr. IV, 8: verborum, Cic. Or. 19: van daar rechtschapenheid van een mensch, bij voorb. vir singulari bonitate, Cic. Dom. 42: hominis, Nep. Timol. 5: 2) de goedheid, goedigheid, ook goeddadigheid, bij voorb. deorum, Cic. Nat. D. III, 34: bonitate & beneficentia, Ibid. 39: cf. Plaut. Capt. II, 1, 48: 3) de nuttigheid, bij voorb. ad bonitatem, Cic. Nat. D. III, 30 extr.

BONUM, zie Bonus.

BONUS, a, um, Compar. Melior: Superl. Optimus; drukt 1) in 't gemeen ons woord goed overal uit, bijzonder ten aanzien der inwendige goedheid of voortreffelijkheid, deugdzaamheid, of bruikbaarheid, zoo wel van menschen, als andere schepzels en dingen, bij voorb. spes, Cic. Fin. II, 35: numi, Cic. Off. III, 23: forma, Terent. Heaut. II, 3, 13: color, Lucret. II, 418: consilium, Cic. Off. I, 33: causa, Cic. Sext. 16: tempestas, Cic. Q. Fr. II, 2, i. e. goed weder: memoria, Cic. Att. VIII, 4: bonae res i. e. goede dingen, Nep. Agef. 8, ook goede omstandigheden, d. i. wanneer het iemand welgaat, wanneer iemand wel gegoed is enz., Plaut. Trin. II, 4, 45. Cic. Att. XII, 21 med.: dus ook in re bona esse, Gell. X, 17: van daar Bonum, Substantive, het goede, dat bij eene zaak is, of dat iemand aan zich heeft, of anders bezit, waarvoor dikwijls gezegd wordt het goed, bij voorb. naturale bonum, Cic. Acad. I, 5, het natuurlijk goed: summum bonum, Cic. Ibid., het hoogste goed of goedheid: verders in bonum vertere ten goeden (wel) uitvallen, Liv. XLII, 20: facere sibi multa bona, Plaut. Caf. II, 8, 32, i. e. zich veel goed (te goede) doen: facere alicui aliquid boni, Plaut. Amph. Prol. 47, i. e. goeddoen, goedheid bewijzen: bonum mentis est virtus, Cic. Tusc. V, 23, i. e. een goed der ziel: uti bono literarum, Cic. ad Div. XV, 14, het goed der brieven hebben, d. i. het voordeel: melius pejus, Ter. Heaut. IV, 1, 30, i. e. het zij goed of slecht: Plur. Bona, a) het goede, wanneer van meer gesproken wordt, het zij in de ziel, in 't ligchaam, of een geluks goed, enz., bij voorb. bona tua, Cic. ad Div. IV, 3, het goede, dat gij hebt, d. i. uwe goede eigenschappen, enz: bona animi & corporis, Cic. Acad. I, 5: eloquentiae, Quintil. I Prooem.: ingenii, Ibid. b) bijzonder, geluksgoederen, tijdlijk vermogen, bij voorb. bona patria abligurire, Terent. Eun. II, 2: 4: possidere bona alicujus, Cic. Quint. 10: esse in possessione bonorum, Cic. Caecin. 7: van daar esse in bonis, Cic. ad XIII, 30, in bezit van vermogen zijn. Not. (a) o bone, een vriendelijke aanspraak: vriend, lieve man, of mensch! Horat. Sat. II, 6, 51 en 95. Ep. II, 2, 37. (b) bonus ook ironisch goed, d. i. eenvoudig enz., bij voorb. bone accufator, Cic. Rofc. Am. 2. (c) bona aetas, Cic. Senect. 14, i. e. de beste jaaren, bij voorb. de jeugd. (d) quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit, Cic. Div. I, 45. Liv. III, 34, i. e. in gods naam: het is een formu-

muller bij het ondernemen eener zaak: (e). bona dicta, Cic. Or. II, 54, i. e. vernuftige gedachten of gezegden: (f) aequi bonique facio ik ben te vrede, zie Aequus. 2) goed, d. i. eerlijk, deugdzaam, braaf, staat overäl, bij voorb. senator, Cic. Dom. 4: omnes bonos, Cic. Tusc. V, 10: cf. Amic. 14. Ook ironisch, bij voorb. bone vir, Ter. And. III, 5, 10: bone custos, Cic. Verr. V, 6: cf. n. 1. 3) goed, duidelijk, geschikt, dienstig tot iet, bij voorb. mons bonus pecori alendo, Liv. XXIX, 31: Terra, ad quam rem bona, Varr. R. R. I, 9 in.: ager bonus pecori, Sall. Jug. 17 (20): cf. Virg. Georg. II, 447. Tacit. Ann. II, 14: van daar Bonum, Substantive, het goede, d. i. nuttigheid, voordeel, is veelvuldig, bij voorb. bonum publicum, Liv. XXXIV, 5. Sall. Cat. 38 (39) i. e. het gemeene best, het nut van den staat: bonum omnium, Liv. XXXVI, 3, i. e. het nut, het best van allen: bono literarum uti, Cic. ad Div. XV, 14, i. e. het voordeel van brieven, van het briefschrijven: esse alicui bono iemand tot nut strekken, nuttig zijn, Cic. Rosc. Am. 5. Liv. VIII, 12: 4) goed, wanneer er van eene grootte, menigte, of sterkte, gesproken wordt, vrij wat, bij voorb. bona vox, Plaut. Most. III, 1, 49, eene goede, d. i. sterke stem: bona pars sermonis, Cic. Or. II, 3, een goed, d. i. vrij groot deel: cf. Hor. ep. I, 18, 109: van daar bonam copiam ejurare, Cic. ad Div. IX, 16, i. e. zich in het recht der armen zweeren: eigenlijk, zweeren, dat men het behoorlijk vermogen niet heeft enz. 5) goed in zijn soort, d. i. bekwaam, geschikt, bij voorb. bonus gubernator, Cic. Acad. IV, 31: poeta, Cic. Or. II, 46: augur, Cic. Leg. III, 19: memoria, Cic. Att. VIII, 4: ook met den Infinitivus, bij voorb. inflare, Virg. Ecl. V, 1: ook met den Ablativus, bij voorb. militia, Tacit. Ann. I, 3: 6) goed, d. i. goedertieren, gunstig, bij voorb. bonus in me, Cic. Att. X, 8 extr.: Este mihi boni, Virg. Aen. XII, 647, weest mij goed, gunstig: cf. Ecl. V, 65: 7) in goede omstandigheden, in goeden doen zich bevindende, welhebbende, Plaut. Capt. III, 4, 51: ook brengt men hier toe, Cic. Att. VIII, 1 bonorum i. e. lautorum & locupletium, Ibid. IX, 12: viri boni usuras perscribunt: maar in deze twee plaatzen zijn zeker boni de Patriotten: maar spottend: 8) van goede geboorte, Terent. Phorm. I, 2, 64 civem Atticam bonam, bonis prognatam: dus ook bono genere van goede geboorte, Plaut. Pers. IV, 4, 93: 9) goed d. i. gelukkig, bij voorb. tempora, Cic. Dom. 4 in.: dies, Ovid. Fast. I, 72. De Compar. melior, Superl. optimus, komt bij Cicero en overäl dikwijls voor. Not. dii melius, meliora, zie Deus.

BOO, are, brullen, schreeuwen, klinken, bij voorb. coelum boat, Plaut. Amph. I, 1, 77: toto voce boante foro, Ovid. Art. III, 349. Men vindt ook Bovo, are, bij voorb. bovantes Enn. ap. Varr. en Boo, ĕre bij voorb. bount, Varr. ap. Non. en Pacuv. ap. Non.

BOOTES, ae, en is, m. i. q. arctophylax de Beerenleider, een gestarnte, Ovid. Fast. V, 733. Cic. Nat. D. II, 42 ex Arat.

BŎRĔAS, ae, m. de noordenwind, Nep. Milt. 2. Virg. Aen. III, 687. Ovid. Trist. I, 2, 29.

BOREUS, a, um. noordelijk Ovid. Trist. IV, 8, 41.

BOS, bovis, 1) een rundbeest, masc. een os, fem. eene koe, bij voorb. boum cervices, Cic. Nat. D. II, 63: bos opimus, Cic. Div. I, 52: bos eximia, Liv. I, 7: forda ferens bos est fecundaque, Ovid. Fast. IV, 631: quid de bubus loquar? Cic. Nat. D. II, 63: Bovi clitellas imponere, Cic. Att. V, 15, een spreekwoord, iemand een last of ambt opdragen, daar hij niet voor past: optat ephippia bos piger, optat arare caballus, Hor. ep. I, 14, 43, i. e. niemand is met zijn lot te vrede. Bos Lucas i. e. elephantus, zie Lucas. Not. bovis voor bos, Petron. 62: bubum voor boum, Ulpian. in Pand. XXXII leg. 55 med. Ook hebben de ouden boverum voor boum gezegd, volgends Varr. L. L. VII, 38 extr. en in Cato R. R. 62: hebben sommige Codd. boverum voor boum. 2) zekere visch, Ovid. Halieut. 94. Plin. H. N. IX, 24.

BOSCIS, idis, f. zeker gevogelte, Colum. VIII, 15.

BOTANISMUS, i, m. uitwieding, Plin. H. N. XVIII, 18.

BOTELLUS, i. m. een beulingjen, een worstjen, Martial. V, 79, 9. XI. 32. 13.

BOTHYNUS, i, m. een Comeet, of luchtverschijnzel in de gedaante van eene groeve, Senec. nat. quaest. I, 14. Apul. de Mundo p. 58 en 64 Elm.

BOTRYITIS, idis, f. eene soort van Galmey, Plin. H. N. XXXIV, 10. Cels. VI, 6 n. 6. Scrib. Larg. comp. 24.

BOTRYON, onis, m. eene druif of druiftros, Martial. XI, 28, 4. Pallad. III, 33. XII, 12. Ook is botryon een zeker Medicament; maar vermoedelijk gen. neutr., te weten botryon, i, scil. medicamentum: want Plin. H. N. XXVIII, 4 post med. staat hoc medicamentum vocabat botryon (de Accus.)

BOTULARIUS, a, um, zich met worsten bezig houdende; van daar botularius Substantive, Senec. ep. 56, i. e. worstmaker scil. artifex of worstverkoper scil. negotiator.

BOTULUS, i, m. is misschien alle vleeschworst, worst, beuling, Martial. XIV, 72: cf. Gell. XVI, 7.

BOVĀTIM, Adv., als ossen, Nigid. ap. Non.

BOVILLUS, a, um, voor bubulus, bij voorb. grex, Liv. XXII, 10, in een oud Formulier.

BOVINOR, ari, misschien talmen: van daar Bovinator een talmer, Lucil. ap. Gell. XI, 7.

BRABEUTA of **BRABEUTES**, ae, m. die in de kampspelen den prijs aan den overwinnaar toekende, de uitdeeler van den prijs in de kampspelen, Suet. Ner. 53.

BRACA of **BRACCA**, ae, (ook schrijven sommigen bracha) f. en meermalen Plur. Bracae of Braccae, een soort van kleeding of wijde en lange broeken, die niet alleen de heup en dijen, maar ook de beenen, ja het ligchaam, ten minsten grootendeels, bedekten: zij werden van de Persen, Duitschers, Galliërs, en de volken, rondöm de zwarte zee woonende, gedragen. Eindelijk namen de Romeinen ze ook aan, bij voorb. braccae laxae, Ovid. Trist. V, 7, 49: cf. Tac. Hist. II, 20.

BRACATUS of **BRACCATUS**, a, um, met braccae of broeken gekleed, gebroekt, bij voorb. braccatae nationes, Cic. ad Div. IX, 15: Medi, Pers. III, 53: Sitarchae totum corpus braccati, Mela II, 1, waar uit blijkt, dat de bracca dikwijls het geheele ligchaam bedekte: van daar Braccata Gallia, Plin. H. N. III, 4. Mela II, 5, was de Provintie Gallië, die aan de overzijde der Alpen, naar de Middellandsche zee lag, en anders Narbonensis heette. Van daar braccata cognatio, Cic. Pis. 23, spottend, d. i. met lieden uit dit Gallië: Braccati, Juvenal. VIII, 234, i. e. de inwooners in Gallia Narbonensis.

BRACHIĀLIS, e, den arm of de armen betreffende, bij voorb. nervus, Plaut. Poen. V, 4, 99, i. e. vinculum, van de omhelzing: crassitudo, i. e. de armsdikte, de dikte van een arm. Plin. H. N. XVII, 17. XX, 23: van daar Substantive, Brachiale, scil. vinculum of ornamentum, bij voorb. brachiale aureum, Plin. H. N. XXVIII, 7 extr.:

BRACHIĀTUS, a, um, met armen, of als 't ware, met armen voorzien, bij voorb. arbor, Plin. H. N. XVI, 30: vinea, Colum. V, 5, 9.

BRACHIŎLUM, i, n. een kleine arm, armtjen, Catull. LX, 181.

BRACHĬUM, i, n. 1) het onderste deel des arms, van de hand tot den elleboog, onderärm: terwijl integendeel de bovenärm, d. i. het deel van den elleboog of tot den schouder lacertus heet, bij voorb. nudat digitos, manus, brachia & — lacertos, Ovid. Met. I, 500: feminae nudae brachia & lacertos, Tacit. Germ. 17: cf. Cels. IX, 1 en cap. 10 n. 3. Dewijl door de beweging of het gebruik van den onderarm, de gantsche arm bewogen en gebruikt wordt: van daar 2) de arm in 't geheel, van den schouder tot aan de hand, bij voorb. extendere brachium, Cic. Or. II, 59: jactare, Virg. Aen. V, 377: adtollere, Ib. 364: tendere coelo, Ovid. Met. IX, 210: cohibere toga, Cic. Coel. 5: projectio & contractio brachii, Cic. Or. 18: brachia circumdare collo, Ovid. Met. IX, 458: Not. het dansen der ouden bestond voornaamlijk in kunstige en vernuftige bewegingen der armen: dit heet brachia numeris movere, Ovid. Rem. 754: of numerosa brachia ducere, Ovid. Am. II, 4, 29: cf. Lucret. IV, 773 en 791: van daar brachia saltantis, Ovid. Art. II, 305: si vox est, canta, si mollia brachia, salta, Ibid. I. 595: van daar Tropisch en als een spreekwoord: a) brachia praebere sceleri, Ovid. Her. VII, 126, i. e. behulpzaam zijn enz. b) molli brachio bij voorb. agere, Cic. Att. IV, 16, los, onachtzaam: objurgare, Cic. Att. II, 1, ligt, zacht, oppervlakkig: c) dirigere brachia contra torrentem, Juvenal. IV, 89, tegen den stroom opzwemmen, d. i. een hooger geweld wederstaan. 3) Alles, wat gelijkvormigheid met den menschlijken arm heeft: van daar worden brachia toegeschreven a) aan veele dieren bij voorb. aan kreeften, scorpioenen enz. bij voorb. dextrum brachium omnibus cancris majus, Plin. H. N. IX, 31, i. e. scheeren: brachia contrahit scorpius, Virg. Georg. I, 34: leoni in brachiorum ossibus exigua medulla, Plin. H. N. XI, 37, i. e. voorpooten: b) aan de boomen, d. i. takken, bij voorb. omnium hederarum generi radicosa brachia, Plin. H. N. XVI, 34: in brachia ramorum spargi, Ibid. XIII, 9: cf. Virg. Georg. II, 298: c) aan rivieren, armen, bij voorb. brachium fluminis, Liv. XLIV, 35 extr.: d) aan belegerings- of vestingwerken, daar het de uitsteekende deelen of armen zijn, Liv. IV, 9. XXII, 52 in. Hirt. Alex. 24 en 30. Suet. Claud. 20. Ook van den berg Taurus, Plin. H. N. V, 27 brachia emittit cet. e) aan de tallitae, Vitruv. I, 1: f) in schepen zijn het de ras, Virg. Aen. V, 829.

BRACTĔA, ae, f. al wat zeer dun en teêr is, een blad, blaadjen, een dun blik, bij voorb.

Digitized by Google

voorb. een bladjen goud, hout enz., dat bij voorb. ergens over getrokken wordt enz., bij voorb. tenuis bractea ligna tegat, Ovid. Art. III, 232, i. e. goudblaadjen, bladjen goud, dun goud: auri, Lucret. IV, 731, i. e. Goudblaadjen enz.: derafa est bractea, Martial. VIII, 33, 6: crepitabat bractea vento, Virg. Aen. VI, 208, i. e. de gouden tak: dus ook bractea viva, Martial. IX, 62, 4, i. e. het gouden vlies der schapen (in Spanje): ook van hout, daar slechter hout mede beschoten wordt, bij voorb. excogitatae sunt & ligni bracteae, Plin. H. N. XVI, 43 extr.:

BRACTEARIUS, a, um, i. e. bracteas tractans, faciens, bij voorb. Bractearius sc. artifex, Inscript. Grut.: bractearia scil. artifex, Inscript. ap. Donium.

BRACTEĀTUS, a, um, met dunne plaatjens, bijzonder goudblaadjens, of bladgoud overtrokken, verguld, bij voorb. leo, Senec. ep. 41: van daar Tropisch, het geen slechts uitwendig glinstert en heerlijk uitziet, bij voorb. bracteata felicitas, Senec. ep. 115.

BRACTEŎLA, ae, een klein dun plaatjen, of blad, bij voorb. een goudblaadjen, Juvenal. XIII, 150.

BRANCE, zie Brace.

BRANCHĬA, ae, f. en Plur. BRANCHĬAE, arum, de kieuwen, of visch-ooren, Plin. H. N. IX, 7 en 18.

BRASSĬCA, ae, f. kool, Cic. Nat. D. II, 47. Cato R. R. 157. Plin. H. N. XIX, 8. XX, 9.

BRASTAE, arum, eene soort van aardbeving, Apul. de mundo p. 65 Elm.

BREVIĀRĬUM, i, n. eene korte lijst, bij voorb. rationum, Suet. Galb. 12: rerum, Suet. Gramm. 10: totius culturae, Plin. H. N. XVIII, 26: cf. Senec. ep. 39.

BREVIĀRIUS, a, um, in 't kort opgetrokken, bij voorb. rationes, Pand. XXXIII, 8, 26.

BREVICŬLUS, a, um, heel kort, klein, bij voorb. homo, Plaut. Merc. III, 4, 54: grabatulus, Apul. Met. I p. 107 Elm.: tempore breviculo, Ibid. VI.

BREVILOQUENS, tis, kort sprekend, Cic. Att. VII, 20.

BREVILOQUENTĬA, ae, f. de kortheid in het spreken, Cic. ap. Gell. XII, 2.

BREVĬO, avi, atum, are, kort maken, d. i. a) verkorten, samentrekken, kort vatten, bij voorb. quaedam, Quintil. I, 9 (15): cervicem, Ibid. XI, 3, i. e. samentrekken: cf. Manil. III, 461: b) syllabam kort uitspreken, Quintil. XII, 10.

BRĔVIS, e, 1) kort, bij voorb. brevi tempore, Cic. ad Div. XII, 2, ook enkel brevi, scil. tempore, Cic. Verr. V, 54: brevi postea kort daar op, korten tijd daar na: brevi antequam moreretur, Gell. I, 15 extr., kort (korten tijd, weinig tijds) te vooren, eer enz.: non brevi antiquior, Ibid. XIII, 18, geen korten tijd ouder, d. i. niet weinig ouder, veel ouder; zelden in brevi, scil. tempore, Flor. I, 1. §. 15, in 't kort. Ook heet brevi kort, d. i. met weinig (woorden), bij voorb. respondere, Cic. ad Div. III, 8 in.: scribere, Sulpic. Ibid. IV, 5: percurrere, Cic. Caecin. 32. cf. Cic. Or. I, 42. Sext. 45. Ad breve, scil. tempus, Sueton. Tib. 68: Aliquid breve facere, Cic. Att. XI, 7 extr., kort maken: In breve aliquid cogere, a) in 't kort vatten, Liv. XXXIX, 47: b) samen rollen, bij voorb. in een boek, Horat. Ep. I, 20, 8: dicere aliquid breve, Cic. Sext. 5. voor brevitor, kort afgaan: cursus brevissimus, Virg. Aen. III, 507: via brevior, Nep. Eum. 8: oratio brevis, Cic. Or. II, 80: van daar Breve, Substantive, een korte lijst, of ook brevis, scil. liber, bij voorb. brevem nominum, Vopisc. in Aurel. 36. Edit. Obrecht.: brevem legit, Ibid.: breve infra scriptum, Vopisc. in Bonoso 15: van daar ut in brevi, de ordine fuisse dicenda, Quintil. IX, 4 ante med., als in een korte lijst, d. i. kort, kortlijk, met weinige: 2) kort, d. i. zich kort uitdrukkende, in woorden, Cic. Invent. I, 20: brevior, Cic. Att. I, 14 med.: 3) kort, d. i. klein, niet groot, bij voorb. mus, Ovid. Fast. II, 574: coena en mensa eene kleine maaltijd, Horat. Ep. I, 14, 35: bijzonder klein, d. i. niet hoog, niet van lange statuur of hoogte, bij voorb. homo corpore brevi, Sueton. Galb. 3: judex brevior, Cic. Or. II, 60, kleiner van statuur: van daar niet diep, bij voorb. brevia vada, Senec. Agam. 572: ook eenvouwig brevia, Virgil. Aen. I, 111 (115). Tacit. Ann. I, 70, moerassige plaatzen, ondiepten. 4) van korten duur, niet langen tijd duurende, van korten tijd, bij voorb. rosa, Horat. Od. II, 3, 13: dominus, Horat. Od. II, 14, 24: occasio, Terent. Eun. III, 5, 56: dus ook tempus, dies, nox cet.: 5) kort, d. i. weinig, bij voorb. brevibus verbis, Auct. ad Herenn. IV, 18: van daar brevi met weinige woorden, kort, zie hier voor n. 1. 6) brevis syllaba, kort, d. i. die schielijk uitgesproken wordt, Cic. Or. 48. Quintil. IX, 4.

BREVĬTAS, atis, f. 1) de kortheid, bij voorb. temporis, Cic. Att. I, 10: respondendi, Nep. Epam. 5: 2) de kleine gestaldheid of gestalte, kleinheid, bij voorb. corporis, i. e. kleine statuur, Caes. B. G. II, 30: guttae, Vitruv. VII, 8: freti angusti, Gell. X, 26.

BREVĬTER, Adv., 1) kort, kortlijk, d. i. met weinige woorden, bij voorb. describere, Cic. Or. 15: dus ook brevius, Cic. Fin. IV, 10: brevissime, Cic. Div. I, 32: 2) kort, in korten tijd, bij voorb. dicere, Cic. Or. 48, i. e. kort uitspreken: breviter motus est, Gell. XIX, 1, i. e. in korten tijd. 3) kort, d. i. weinig, bij voorb. paulo brevius, quam totus septentrio, eremigatus est, Plin. H. N. II, 67, i. e. minder. 4) kort, d. i. eng, bij voorb. equum brevius compellere gyro, Tibull. IV, 1, 94, i. e. angustius.

BROCCHĬTAS of **BROCHĬTAS**, atis, f. het uitsteken (der tanden), bij voorb. dentium bij de paarden, Plin. H. N. XI, 37 ante med.

BROCCHUS, BROCHUS, BRONCUS, BRONCHUS of **BROCCUS**, a, um, 1) die zekere gebrekkelijke tanden heeft, misschien te veel uitstekende, Plaut. ap. Fest.: 2) deze tanden zelven heeten brocchi: of brocchus, a, um, heet uitstekende, bij voorb. duobus dentibus paulo eminulis superioribus, directis potius quam brocchis, Varr. R. R. II, 9, 3: dus ook Ibid. II, 7, 3: cum dentes sint facti brocchi.

BROMOS, i, f. de haver, Plin. H. N. XVIII, 10. XXII, 25 extr.

BRONCHUS, BRONCUS, zie Brocchus.

BRONTE, es, f. de donder, Plin. H. N. XXXV, 10 post med.

BRONTĬA, zie Bronte.

BRUMA, ae, f. 1) de winterzonnestilstand, of Solstitium, als de zon in den Steenbok komt, de kortste dag van het jaar, Cic. Nat. D. II, 7. Ovid. Fast. I, 163. Trist. V, 10, 8. Virg. Georg. 210. Plin. H. N. II, 47 med. XVIII, 24. Varr. L. L. V, 2. Van daar 2) de winter zelve, Virg. Georg. III, 321 en 442. Aen. II, 472. Horat. Od. IV, 7, 9. Phaedr. IV, 23, 18. Van daar 3) het geheele jaar, bij voorb. per quinquagenas brumas, Manil. III, 603: ante brumas triginta, Martial. X, 104, 9.

BRUMĀLIS, e, 1) den kortsten dag betreffende, bij voorb. signum, Cic. Or. III, 45, i. e. de steenbok: dies, Cic. Fat. 3, i. e. de kortste dag: oriens brumalis, Plin. H. N. II, 47, i. e. de hemelstreek, daar de zon op den kortsten dag opgaat: sidus, Ovid. Pont. II, 4, 25, i. e. winterdagen: 2) den winter betreffende, winterächtig, bij voorb. frigus winterkoude, Martial. XIII, 15: tempus wintertijd, Ibid. XIV, 136.

BRUSCUM, i, i. e. tuber in acere arbore, Plin. H. N. XVI, 16.

BRUTUS, a, um, 1) zwaar, bij voorb. corpora tertia, quae neque tam bruta quam terrea, neque tam levia quam aetherea, Apul. de deo Socrat. p. 47. Elmenh.: tellus, Horat. Od. I, 34, 9: 2) misschien gevoelloos, bij voorb. tellus, Horat., zie hier voor: 3) onverstandig, dom, bij voorb. animalia, Plin. H. N. IX, 29. XI, 37: fortuna, Auct. ad Herenn. II, 23 ex Pacuv.: adolescentia, Senec. Benef. III, 37: non sum tam brutus, Apul. Met. VII. p. 191. Elm.: aliorum brutorum, Cic. Att. XIV, 14: van daar brutum fulmen, i. e. als 't ware, blindelings, en zonder bedoeling treffende, Plin. H. N. II, 43.

BRYONĬA, ae, en **BRYONĬAS**, adis, f. zeker kruid, is tweederlei, alba en nigra, i. e. Brijonie, witte wijngaard, Plin. H. N. XXIII, 1. Bryonias staat Colum. X, 250.

BUA, ae, f. het woord van stamelende kinderen, daar zij den drank mede benoemen, Varr. ap. Non.

BUBĂLUS, i, m. een wild dier in Afrika, een kalf en hert gelijk; volgends Plin. H. N. VIII, 15. Martial. Spect. XXIII, 4. Sommigen willen het een buffel noemen.

BUBETĬI, orum, bij voorb. ludos boum causa celebrantes, Bubetios vocabant, Plin. H. N. XVIII, 3.

BUBILIS, e, de runderbeesten of ossen betreffende, van daar Substantive Bubile scil. stabulum, Cato R. R. 4. Colum. I, 6, of Bubilis scil. caula, Plaut. Pers. II, 5, 18, een ossen- of beestenstal.

BUBO, onis, m. & f. een uil, nachtuil, Uhu, Virg. Aen. IV, 462. Ovid. Met. V, 550. Plin. H. N. X, 12 en 13. Ze werdt voor een ongeluksvogel gehouden.

BUBSĔQUA, ae, m. een koe- of ossenherder, Apul. Met. VIII in.

BUBULCĬTOR, ari, Plaut. Most. I, 1, 50, en **BUBULCĬTO**, are, Apul. Flor. p. 343. Elm., i. e. bubulcum esse. Van daar Tropisch of boertend, bij voorb. apud rhetorem bubulcitare, Varr. ap. Non., voor declamare.

BUBULCUS, i, m. die met ossen ploegt of rijdt; ossenknecht, Cic. Div. I, 27. II, 23. Varr. R. R. II. praef. §. 4. Colum. I, 6, 8. I, 9, 2. Ovid. Trist. III, 12, 30. Pont. IV, 7, 10. Het is denklijk eigenlijk een Adjectivum voor bubulicus, a, um, scil. servus cet.

BUBŬLUS, a, um, van runderen, of runderen betreffende enz., bij voorb. pecus,

Varr.

Varr. R. R. II, 1, 13, Rundvee: corios (voor coria), Plaut. Poen. I, 1, 11, i. e. riemen uit runderleer: cottabi, Plaut. Trin. IV, 3, 4, i. e. slagen daar mede: caseus, Sueton. Aug. 76, i. e. koeienkazen: capita, Ib. 5, i. e. zekere plaats in Rome: lac i. e. koemelk, Plin. H. N. XI, 41: femur bubulum, Ibid. XXVII, 9, zeker kruid: caro bubula, Plin. H. N. XXVIII, 10, ook enkel bubula scil. caro, Plaut. Aul. II, 8, 3. Cels. II, 24, rundvleesch.

BUCAEDA, ae, i. e. caedens boves: van daar boertend voor qui cacditur a bubus i. e. met riemen van runderhuiden, Plaut. Most. IV, 2, 1.

BUCCA, ae, f. 1) de kaak, bij voorb. inflare buccas, Plaut. Stich. V, 6, 7, bij het blazen op een Instrument; ook als een teken van toorn of trotsheid, van geringächting, bij voorb. quin Jupiter ambas buccas illis inflet, Horat. Sat. I, 1, 20: rumpere buccas, Pers. V, 11, i. e. gezwollen schrijven: cerussatae buccae, Cic. Pis. 11, geblankette: dus ook purpurissatae, Plaut. Truc. II, 2, 35: 2) de mond, de bek, doch misschien alleen in den gemeenen omgang, of uit verächting, bij voorb. quod in buccam venit, bij voorb. scribere, Cic. Att. I, 12 extr. VII, 10. XIV, 7: of garrire, Ibid. XII, 1, wat iemand voor den mond komt, d. i. wat hem onverwachts invalt: bucca loquax, Martial. I, 42, 13: homo durae buccae, Petron. 43, hardmondig, d. i. onbeschaamd, kijfächtig: 3) van daar een mondvol, bij voorb. panis, Martial. X, 5, 5. Petron. 44: 4) een holligheid, bij voorb. quaedam buccarum inanitas, Plin. H. N. XI, 45: 5) ook zal het een fluitspeeler betekenen, of een Praeco, Advokaat, Juvenal. I, 35: doch, het kan ook een tafelbroer, pannenlekker zijn, ook zwetzer, redenaar enz.: cf. XI, 34: 6) een tafelbroer, bij voorb. buccae! buccae! quot sunt hic? Petr. 64.

BUCCĔA, ae, f. een mondvol, August. Sueton. Aug. 76.

BUCCELLA, ae, f. een kleine mondvol, een beetjen, Martial. VI, 75, 3.

BUCCINA, BUCCINATOR cet., zie Bucina cet.

BUCCO, onis, m. Een plompert, domoor: een schimpwoord, Plaut. Bacch. V, 1, 2. Apulej. Apol. p. 325. Elm.

BUCCŬLA, ae, f. 1) de kaak, de mond, Sueton. Galb. 4. Apul. Met. III. p. 137. Elm. VI. p. 182. 2) het deel van den helm, dat den mond en de kaken bedekt, het vizier, Liv. XLIV, 34. Juvenal. X, 134. 3) bucculae zijn de lippen der pijpen aan de Catapulta, volgends anderen: een wincăas, Vitruv. X, 15.

BUCCULENTUS, a, um, die een grooten mond of dikke kaken heeft, Plaut. Merc. III, 4, 54.

BUCERĪUS, a, um, i. q. bucerus, bij voorb. greges buceriae, Lucret. II, 661. Edit. Creech.

BUCĔRUS, a, um, koehoornen hebbende: van daar armenta bucera, Ovid. VI, 395, kudden rundvee: saecla, Lucret. V, 864, i. e. het rundvee.

BUCETUM, i, n. eene plaats, daar het rundvee weidt; driften voor het rundvee, Gell. XI, 1. Lucan. IX, 185.

BUCĪNA en BUCCĪNA, ae, f. of elk, of een gekromd blaas-instrument, daar een teken mede gegeven wordt, bij voorb. 1) van een herder, een herdershoorn, bij voorb. pastoria, Prop. IV, 10, 29: cf. Varr. R. R. II, 4, 20. III, 13: 2) de schelp van Triton, daar hij op blaast, Ovid. Met. I, 335: 3) bijzonder het blaasinstrument bij het leger, waar mede aan de Soldaten een teken gegeven werdt: noem eens een trompet, bazuin enz., Cic. Verr. IV, 44. Mur. 9. Virg. Aen. XI, 475. Van daar buccina prima, secunda, tertia cet., het eerste, tweede, derde teken van dit Instrument, hier mede werden bij de Romeinen de vier nachtwaken (vigiliae) ook de dagwaken, of deelen van den dag, aangekondigd, bij voorb. ut ad tertiam buccinam praesto essent, Liv. XXVI, 15: Jam quarta canit buccina lucem, Prop. IV, 4, 61: cf. Liv. VII, 35. Sil. VII, 154: van de dagwachten staat het Senec. Thyest. 798. Van daar Tropisch, bij voorb. famae, Juvenal. XIV, 152.

BUCĪNATOR of BUCCĪNATOR, oris, m. 1) die op de buccina blaast, trompetter, bazuiner enz., Caes. B. C. II, 35: 2) Tropisch, die iet uitbazuint, overäl bekend maakt, bij voorb. existimationis meae, Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21.

BUCĪNO of BUCCĪNO, are, op de Buccina blaazen, er een teken mede geven, bij voorb. cum buccinatum est, Varr. R. R. I, 4, 20, scil. van herders, op den herdershoorn: hic (Triton) concha sonaci leniter bucinat, Apul. Met. IV. p. 157. Elm. Not. Ter buccinavit, Senec. Controv. III. praef. Impersonaliter, daar is een teken gegeven enz.

BUCĪNUM of BUCCĪNUM, i, n. 1) i. q. buccina of sonus buccinae, bij voorb. ad buccinum recurvae (conchae), Plin. H. N. IX, 33: una (apis) excitet bombo, ut buccino aliquo, Plin. H. N. XI, 10: 2) een kleine purperslak, gemeenlijk bazuinslak, zeetrompet, zeehoorn of kinkhoorn genaamd, Ibid. IX, 36.

BUCĪNUS of BUCCĪNUS, i, m. i. q. buccinator, Petron. 74.

BUCOLĪCUS, a, um, de herders (eigenlijk van het rundvee) betreffende, bij voorb. poëma, Colum. VII, 10, herdersdicht: dus heeft Virgilius bucolica scil. poëmata geschreven, Gell. IX, 9, waar op Columella loc. cit. doelt.

BUCŬLA, ae, f. een kleine koe, koetjen, Cic. Verr. IV, 60. Virg. Georg. I, 375.

BUCŬLUS, i, m. een kleine os, kleine stier, ossjen, Colum. VI, 2, 4.

BUFO, onis, m. een padde, Virg. Georg. I, 184.

BUGLOSSA, ae, f. en BUGLOSSOS, i, f. zeker kruid, ossentong enz. genoemd, Plin. H. N. XXV, 8. Apul. de herb. 41.

BUGONĪA, ae, f. i. e. generatio apum e bove, Varr. R. R. II, 5, 5.

BULBACĔUS, a, um, i. q. bulbosus, bij voorb. radix, Plin. H. N. XXI, 26.

BULBĪNE, es, f. een kruid uit het soort der bolgewassen, Plin. H. N. XX, 9 extr.

BULBOSUS, a, um, bij voorb. radix, Plin. H. N. XXI, 21, i. e. bollen hebbende, van bolgewassen.

BULBUS, i, m. 1) de ronde dikke wortel, of zoogenoemde bol der bolgewassen, bij voorb. Tulpen, Leliën, Narcissen enz., bij voorb. Narcissi bulbos, Ovid. Medic. 63: asphodeli, Plin. H. N. XXII, 22: croci, Ibid. XXI, 6: cf. XVII, 20. XIX, 4: ook van keukenkruiden, ajuin, uijen, knoflook enz., bij voorb. ex oleribus, quorum bulbos adsumimus, Cels. II, 18 in.: omnes bulbi, in quibus cepam quoque & allium numero, Ibid. 2) in 't bijzonder zeker, ons onbekend, bol-gewas, het welk tot de min zou aanprikkelen, Ovid. Remed. 797. Plin. H. N. XIX, 5. Colum. X, 106.

BULE, es, f. i. e. senatus, Plin. Epist. X, 111, 113 en 117.

BULEUTA, ae, m. i. e. een Raadsheer, Plin. Epist. X, 48 en 113.

BULEUTERĪUM, i, n. de plaats bij de Grieken, daar de Raad bij een kwam, het Raadhuis, Cic. Verr. II, 21: cf. Plin. H. N. XXXVI, 15.

BULGA, ae, f. 1) een lederen zak op reize, ranzel, valies, Lucil. ap. Non. 2) voor uterus, Lucil. ap. Non.

BULLA, ae, f. 1) een blaas op het water, waterblaas, bij voorb. surgere bulla solet, Ovid. Met. X, 734: aquae, Martial. VIII, 33, 18: van daar si est homo bulla, Varr. R. R. I, 1 in. Van daar 2) elke soortgelijke verheven rondheid, een bobbel of blaas op deuren, gordels, boeken enz., bij voorb. aureas bullas ex valvis auferre, Cic. Verr. IV, 56: cf. Virg. Aen. IX, 359. XII, 942. 3) bijzonder eene figuur, bij voorb. in de gedaante van een hartjen enz., dat men den kinderen voor aan den hals tot sieraad hangt, en dat bij vrijgeboren kinderen, voorål wanneer de Ouders wel bemiddeld waren, van goud was, aurea bulla genoemd, het welk dus een teken was, dat de kinderen van vrije en gegoede ouders waren, Cic. Verr. I, 58: cf. Pers. V, 30. Plin. Hist. Nat. XXXIII, 1 in. Van daar dignus bulla, i. e. kinderlijk, bij voorb. senior bulla dignissime, Juvenal. XIII, 33. Ook hing men ze de dieren om, daar men, bij voorb. veel van hieldt, bij voorb. Ovid. Met. X, 114.

BULLATĪO, onis, f. 1) het blaasjens maken, 2) Tropisch: sparsa bullatione, i. e. verstrooid liggende, Plin. H. N. XXXIV, 14 extr. e lect. Hard. Andere Edd. hebben bubbatione.

BULLATUS, a, um, 1) met waterblazen verzien: van daar Tropisch, bullatae nugae, Pers. V, 19, i. e. inflatae. 2) met het halssieraad, bulla genaamd, verzien, bij voorb. puer, Scipio Afric. ap. Macrob. Sat. II, 10: heres bullatus, Juvenal. XIV, 9, i. e. die eene bulla draagt, en gevolglijk nog een kind is: statua, Valer. Max. III, 1, 1, i. e. met eene bulla, gevolglijk van een kind.

BULLĪO, ivi, itum, ire, 1) blaasjens maken, bobbelen, Cels. V, 19 extr.: summa non bullit in unda, Pers. III, 34, i. e. emergit, waar het dus Tropisch is: Tropisch, bij voorb. indignatione, Apul. Met. X. p. 250. Elm. Particip. Bullitus, a, um, Veget. de re vet. I, 45 extr., gezoden, opgekookt.

BULLITUS, us, m. het bobbelen, bij voorb. aquae, Vitruv. VIII, 3.

BULLO, are, blaazen maken, bobbelen, opbobbelen, Cels. II, 7. Cato R. R. 105: aquae bullantes, Plin. H. N. IX, 7: cf. XVIII, 31: cf. Bullatus, a, um.

BULLŬLA, ae, f. een blaasjen, van water of ander vocht, bij voorb. urinae, Cels. II, 5: cf. V, 28. n. 17.

BULVA voor VULVA, zie Vulva.

BUMAMMUS, a, um, groot van borsten, groote borsten hebbende: Tropisch, bij voorb. uva, Varr. R. R. II, 5, 4, i. e. zeer groot, zeer gezwollen.

BUMASTUS, i, f. scil. uva, i. e. bumamma, Virg. Georg. II, 102. Plin. H. N. XIV, 1. Colum. III, 2 in.

BUPRESTIS, is, f. 1) een groot vergiftig Insect, Plin. H. N. XXX, 4. XXXI, 10: 2) een kruid, Ibid. XXII, 22.

BURA, ae, en BURIS, is, f. de gekromde ach-

achterdeelen van den ploeg bij de Ouden, *bij voorb.* fracta bura, Varr. R. R. I, 19: in burim, Virg. Georg. I, 170.

BURRIO, ire, *wemelen*, *bij voorb.* formicarum nidificia burriebant, Apul. Met. VIII. p. 211. Elm.

BURRUS, 1) *voor* PYRRHUS *schreven de Ouden*, Cic. Or. 48. Quintil. I, 4 (6): 2) Burrus, a, um, i. e. rufus, *rood*, Fest.

BUSTIRĂPUS, i, m. i. e. busta spolians, *een schimpwoord*, Plaut. Pseud. I, 3, 126.

BUSTUĀRĬUS, a, um, *de lijkbrandstapel of het graf betreffende*, *daar te vinden enz.*, *bij voorb.* gladiator, Cic. Pis. 9, i. e. *die bij dezen brandstapel ter eere van den overledenen vecht*: moecha, Martial. III, 93, 15, i. e. *die zich bij brandstapels en graven prijs geeft*.

BUSTUM, i, n. *waarschijnlijk van* buro, (*gelijk uit* comburo, *uro*, cet. *schijnt te blijken*), *waar uit naderhand* uro *geworden is*: 1) *de plaats daar een doode verbrand en ter aarde besteld werdt*, Fest.: *van daar* 2) *een graf*, Cic. Leg. II, 20. Tusc. V, 35. Phil. I, 2: *van daar* ad Gallica busta, Liv. XXII, 14. Varr. L. L. IV, 32, i. e. *eene plaats in Rome*, *daar eertijds de Galliërs begraven werden*. *Van daar Tropisch*, bustum legum cet., Cic. Pis. 5, *van iemand*, *die ze te niet doet*: *dus ook* reipublicae, Ibid. 4. *Ook noemt* Plinius *eene verwoeste stad* bustum, V, 17: *verders* bustum nati, i. e. *het graf van zijnen zoon*, *noemt* Tereus *zich zelven*, Ovid. Met. VI, 665, *toen hij zijnen zoon gegeten hadt*: 3) *het verbranden van eenen dooden*, Lucret. III, 919. 4) *het verbrande lijk zelve*, Stat. Theb. XII, 247.

BUTĒO, onis, m. *eene soort van havik*, Plin. H. N. X, 8 *en* 49.

BUTHYSĬA, ae, f. *een groot en plegtig offer*, Sueton. Ner. 12.

BUTTUBĀTA, i. e. nugatoria, Fest.

BUTYRUM, i, n. *Boter*, Plin. H. N. XXVIII, 11. XI, 41. Cels. IV. 15 *en* 18. *Is bij de* Romeinen *lang onbekend geweest*.

BUXANS, tis, *busboomkleurig*, *bij voorb.* pallor, Apul. Met. VIII. p. 211. Elm.

BUXETUM, i, n. *eene met busboomen beplante plaats*, Martial. II, 14, 15. III, 57 (58), 2.

BUXĔUS, a, um, 1) *uit busboom*, *bij voorb.* formae, Colum. VII, 8 extr.: luci, Solin. 52 (65): 2) *den busboom gelijk*, *busboomkleurig*, *bij voorb.* dentes, Martial. II, 41, 7: color, Plin. H. N. VIII, 20: rostrum, Varr. ap. Non.: pallor, Apul. Met. I. p. 110. Elm.: *dus ook* luror, Ibid. IX. p. 231: anuli buxei *voor* aurei, *boertende of verächtelijk*, Petron. 58.

BUXĬFER, a, um, *busboomen dragende*, Catull. IV, 13.

BUXŌSUS, a, um, 1) *vol busboomen*: 2) *den busboom gelijk*, *bij voorb.* balsamum, Plin. H. N. XII, 25.

BUXUM, i, n. 1) *busboomhout*, *palmhout*, Virg. Georg. II, 449. Plin. H. N. XVI, 43. 2) *het geen daar van gemaakt is*, *bij voorb.* a) *een pijp*, Ovid. Met. XIV, 537. Prop. IV, 8, 42: b) *een drijftol*, Virg. Aen. VII, 382. Pers. III, 51: c) *een kam*, Ovid. Fast. VI, 229. Juvenal. XIV, 194.

BUXUS, i, f. 1) *de busboom of palmboom*, Ovid. Art. III, 691. Plin. H. N. XVI, 40. 2) *het geen daar uit gemaakt is*, *bij voorb. pijpen*, Virg. Aen. IX, 619. Stat. Theb. II, 77.

BYSSĬNUS, a, um, *uit* Byssus, *bij voorb.* vestis, Apul. Met. XI. p. 269. Elm.: linum, Plin. H. N. XIX, 1.

BYSSUS, i, f. *eene fijne en zeer kostbare soort van vlas*, *bij voorb.* vestis bysso tenui pertexta, Apul. Met. XI in. p. 258. Elm.

C.

C. *is de voornaam* Cajus, *bij voorb.* C. Caesar.

CABALLĪNUS, a, um, *dat van één of meer paarden is*, *daar betrekking op heeft enz.*, *bij voorb.* caro, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 20, *paardenvleesch*: fimus, Ib. XXX, 13 in., *paardenmist*: dentes, Ib. 8: fons, Pers. Prolog. 1, i. e. Hippocrene.

CABALLUS, i, m. *het paard*, *bij voorb.* Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, Horat. Ep. I, 14, 43, i. e. *niemand is met zijnen staat te vrede*: caballo vectari, Horat. Sat. I, 6, 59, i. e. *rijden*: Gorgoneus, Juvenal. III, 118, i. e. Pegasus.

CACĂBUS *of* CACCABUS, i, m. *een pot*, *om te koken*, *kookgereedschap*, *bij voorb.* stanneus, Colum. XII, 41: aeneus, Ib. 46: argenteus, Pandect. XXXIV, 2, 20: *ook zegt* Varro L. L. IV, 27: vas, ubi cibum coquebant, ab eo cacabum adpellarunt: cf. Stat. Sylv. IV, 9, 44.

CACATŪRĬO, ire, *te stoel willen gaan*, *noodtrang voelen*, Martial. XI, 78 extr.

CACHECTES *of* CACHECTA, ae, m. *die hectisch of teeringachtig is*, *bij voorb.* lac bubulum biberent cachectae, Plin. H. N. XXVIII, 9 in.

CACHECTĬCUS, a, um, *hectisch*, *teeringachtig*, Plin. H. N. XXXII, 10.

CACHEXĬA, ae, f. *de hectiek*, *teering*, Cels. III, 22, *alwaar het in het* Grieksch *staat*.

CACHINNĀBĬLIS, e, 1) *uitgelaten in lagchen*, *bij voorb.* risus, Apul. Met. V. p. 132. Elm., i. e. *uitgelaten lagchen*: 2) *tot lagchen geschikt*, *bij voorb.* homo est animal cachinnabile, Apulej. de doctr. Plat. p. 33. Elm.

CACHINNĀTĬO, onis, f. *het uitgelaten*, *hevig lagchen*, Cic. Tusc. IV, 31.

CACHINNO, onis, m. *die hevig lacht of belacht*: *een hevig lagcher of uitlagcher*, *een hevig lagchende spotter*, Pers. I, 12.

CACHINNO, are, 1) *hevig lagchen*, Lucret. II, 975. IV, 1170. Sueton. Vesp. 5: *ook* aliquid, *over iets*, *bij voorb.* exitium meum cachinnat, Apul. Met. III. p. 132. Elm. 2) *een geraas maken*, *bruisschen*, *bij voorb. van de zee*, Acc. ap. Non.

CACHINNOR, ari, *hevig lagchen*, Cic. Verr. III, 25.

CACHINNUS, i, m. 1) *het hevig lagchen*, *bij voorb.* cachinnos commovere, Cic. Brut. 60: tollere cachinnum, Cic. Fat. 5, *een gelach uitslaan*, *een gelagch aanheffen*, *hevig lagchen*: *dus ook* effundi in cachinnos, Sueton. Calig. 3: concuti cachinno, Juvenal. III, 100: cf. Ovid. Art. III, 287. 2) *het geruisch of bruisschen van de zee*, Catull. LXIII, 272.

CACHRYS *en* CANCHRYS, yos, f. 1) *eene lang- en schubachtige aaneenhangende Figuur aan zekere gewassen en boomen*, *bij voorb. eiken*, *dennen enz.*, *die er in den winter aanblijft*, *knoesten*, *knobbels*, *bij voorb. dennenknobbels enz.*, Plin. H. N. XVI, 8. Cels. V, 18. n. 5: *ook het kerstachtige zaad van Rosmarijn*, Plin. H. N. XXIV, 11 med. 3) *ook de witte zaadkorn van het kruid* Crethmos, Ibid. XXVI, 8 post med.

CACIZOTECHNOS, i, m. i. e. improbans artificium suum: *zoo heet de Beeldhouwer* Callimachus, *omdat hij altijd aan zijne kunststukken verbeterde*, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.

CACO, avi, atum, are, *zijn behoefte doen*, *zich ontlasten*, *kakken*, Horat. Sat. I, 8, 38: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* durum, Martial. III, 89 extr., i. e. *hardlijvig zijn*: *ook met andere* Accusativi, *als afgang van zich geven*, *bij voorb.* odorem, Phaedr. IV, 17, 25: quaerere, quod cacent, Pompon. ap. Non.: *ook bekakken*, *bevuilen*, *met afgang bezoedelen*. *Van daar* Cacata charta, Catull. XXXVI, 1, *voor allerellendigst*.

CACOĔTHES, is, n. 1) *eene kwaade gewoonte*, Juvenal. VII, 51. 2) *het geen ongeneeslijk is*, *bij voorb.* ulcera cacoethe, Plin. H. N. XXII, 25. XXIV, 10: duritias, quas cacoethes vocant, Ibid. 8: discernere cacoethes (Neutr.), quod curationem recipit, a carcinomate, Cels. V, 28, 2. *Het is eigenlijk een* Adjectivum, *en wel het* Grieksche κακοήθης, neut. κακόηθες: *wanneer het* neutrum *ook* Substantive *staat*.

CACOMEMNON, *zeker Mimisch Tooneelspel van* Laberius, Gell. XVI, 7.

CACOPHĀTON, i, n. *een fout in het spreken*; *alles wat verkeerd of onaangenaam gesproken wordt*, Quintil. VIII, 3.

CACOSYNTHĔTON, *het geen gebrekkig saamgesteld wordt in uitdrukkingen*, Lucil. ap. Vel. Long. de orthogr.

CA-

CACOZELĬA, ae, f. *de gebrekige overdrevene navolging, gemaaktheid in het ſpreken*, Senec. Controv. IV, 24. Quintil. VIII, 6.

CACOZELUS, i, m. *die in het ſpreken anderen gebrekig navolgt, gevolglijk daar in gemaaktheid vertoont*, Sueton. Aug. 86: cacozela, Aſcon. ad Cic. in Caecil. 6.

CACTOS, i, m. *eene ſtekelige plant, die ſommigen voor de Artiſchok houden*, Plin. H. N. XXI, 6.

CACŬLA, ae, m. *een oppasſer van de Soldaten, of Officieren, in het veld*, Plaut. Trin. III, 2, 95: *ook in* Argum. Pſeud. *heet* Harpax cacula, *daar voor ſtaat in de Komedie zelve vervolgends* calator: cf. Feſt. *en* Varr. L. L. IX, 3 extr.

CACULĀTUS, us, m. i. e. *het ambt of de bediening van een* cacula, Feſt.

CACŪMEN, ĭnis, n. 1) *het bovenſte ſpitze deel van eene zaak, de top, ſpits, bij voorb.* ramorum, Caeſ. B. G. VII, 73: graminis, Plin. H. N. XXIV, 19 med., montis, Lucret. VI, 463: herbae, Ovid. Triſt. III, 12, 12: ovi, Plin. H. N. X, 54: pyramidis, Ibid. XXXVI, 12: cacumina Matina i. e. cacumina montis Matini, Horat. epod. XVI, 30. 2) *het uiterſte van elke zaak, bij voorb.* corporis, Lucret. I, 593: membrorum, Plin. H. N. XI, 37 extr. *Van daar Tropisch*, ad ſummum cacumen venire, Lucret. V, 1456, *tot de hoogſte volmaaktheid komen.*

CACŪMĬNO, avi, atum, are, *ſpits maken, bij voorb.* aures, Ovid. Met. III, 194. Particip. cacuminatus, a, um, *geſpitst, puntig, bij voorb.* ova, Plin. H. N. X, 52.

CADĀVER, ĕris, n. 1) *het geen dood ter aarde gevallen is, gevolglijk een dood lijk* a) *van menſchen*, Cic. Mil. 13. Virg. Aen. VIII, 264. b) *van dieren; een aas, kreng, bij voorb.* caninum, Aurel. Vict. in epit. 23. *Van daar een ſcheldwoord op menſchen, een aas, kreng, bij voorb.* Cic. Piſ. 9 *en* 33: *ook* cadaver buſti, Apul. Met. IV p. 145 Elm., *van een oud wijf.* 2) cadavera oppidorum, Sulpic. in Cic. Epiſt. ad Div. IV, 5, i. e. *de puinhoopen, bouwvallen, ruïnen enz.*

CADAVEROSUS, a, um, 1) *vol lijken*, 2) *aan een lijk gelijk*, Terent. Hec. III, 4, 26.

CADĪVUS, a, um, *het geen afvalt, afgevallen, bij voorb. ooft*, Plin. H. N. XV, 16.

CADMĬA *en* **CADMEA**, ae, f. 1) *Kalamijn*, Plin. H. N. XXXIV, 1 *en* 10, ſc. terra, cf. Feſt. 2) *Kobalt, ongeſmolten erts.* Plin. H. N. XXXIV, 10.

CADO, cecĭdi, caſum, 3. 1) *vallen, eigenlijk, bij voorb.* a) ex equo, Cic. Cluent. 62: de equo, Plaut. Mil. III, 1, 125: ab alto, Plin. H. N. X, 38: a mento, Ovid. Faſt. III, 20: alte, Cic. Or. 28: ad terram, Enn. ap. Cic. Top. 26. Plin. H. N. II, 97: dentes cadunt, Plaut. Men. V, 9, 57, i. e. *vallen uit*: imbres cadunt, Virg. Ecl VI, 38: *zonderling ſchijnt* lapſa cadunt folia, Virg. Aen. VI, 310: *doch bijna even zoo ſtaat* ex utero elapſum excidit, Cic. Nat. D. II, 51: *en* excidit & elapſa eſt, Cic. Catil. I, 6: b) *bijzonder van de genen, die ſterven of gedood worden*, 1) *van menſchen, bij voorb. in een treffen enz.*, cadere in acie, Cic. ad Div. VII, 3: in proelio, Nep. Dat. 6: pro patria, Quintil. II, 15 (16): cf. Nep. Pauſan. 1. Ovid. Met. VII, 142. Liv. XXIII, 21. Cic. Phil. III, 14: *wanneer het ook ſomtijds door ſterven, blijven, vertaald wordt; ook zegt men* cadere ab aliquo, Ovid. Met. V, 192. Suet. Oth. 5: *ook zonder* a, Claudian. de IV Conſ. Hon. 88, i. e. manu alicujus: II) *Dieren; bijzonder offerdieren, wanneer het ſtaat voor geſlacht of geofferd worden*, Ovid. Faſt. IV, 652. Hor. Od. III, 18, 5. Virg. Aen. I, 334 (338): c) *nedergelaten, nedergehaald worden, bij voorb.* vela cadunt, Ovid. Art. I, 373, *Tropisch, d. i. de toorn gaat liggen: of nedergeworpen worden, bij voorb. van dobbelſteenen, bij voorb.* illud, quod cecidit forte, Terent. Ad. IV, 7, 22 *en* 23, *het geen gevallen is, d. i. het geen men geworpen heeft.* d) obſcoeno ſenſu i. e. ſinere ſe futui, Plaut. Perſ. IV, 4, 104. Tibull. IV, 10, 2, ſi lectio & explicatio certa. 2) *vallen Tropisch, d. i.* a) *verminderen of geringer worden, afnemen, bij voorb.* venti vis cecidit, Liv. XXVI, 39: aquilones cecidere, Liv. XXXVI, 43: cf. Ovid. Met. VIII, 2: animi cadunt, Ovid. Met. VII, 347: *of* cadere animis, Cic. ad Div. VI, 1, *den moed laten zakken*, b) *te grondgaan, verloren gaan, bij voorb.* civitas, Cic. Haruſp. 20: laus, Cic. Off. II, 13: Troia, Ovid. Her. XIII, 71: Cic. Att. XVI, 15 extr.: *of het aanzien, waarde, verliezen, bij voorb.* vocabula, Horat. Art. 70, i. e. *komen in onbruik.* c) *ongelukkig zijn, bij voorb.* in judicio, Cic. Mur. 28: cauſa, Cic. ad Div. VII, 14, *het Proces verliezen*: fabula cadit, Horat. epiſt. II, 1, 176, i. e. *krijgt geen bijval, toejuiching*: vota cadunt, Prop. I, 17, 4, i. e. *zijn vergeefs, vallen in 't water.* d) *vallen, d. i. vervallen, bij voorb.* numi cadunt in eam diem, Cic. Att. XV, 20, *zijn vervallen, d. i. moeten betaald worden.* e) *vallen, d. i. treffen, bij voorb.* ſuſpicio in me cadit, *valt op enz.*, Cic. Att. XIII, 10 extr.: cf. Sull. 27: adventus in tempus, Cic. ad Div. XIV, 14. f) *vallen, d. i. geraken of komen, bij voorb.* cadere in ſuſpicionem alicujus, Nep. Pauſ. 2: in oſtenſionem alicujus, Cic. Nat. D. I, 30: in deliberationem, Cic. Off. I, 3, *in overweging komen, overlegd worden*: in conſpectum, Cic. Tuſc. I, 22, i. e. *zichtbaar worden*: in vituperationem, Cic. Att. XII, 13 med., i. e. vituperari: ſub oculos, Cic. Or. 3, i. e. *in de oogen vallen*: ſub ſenſum, Cic. Invent. I, 30: in poteſtatem alicujus, Cic. Att. VIII, 3: *of* ſub poteſtatem, Cic. Verr. V, 55: *of* ſub imperium & ditionem, Cic. Font. 1, i. e. *in de magt enz.*: in morbum, Cic. Tuſc. I, 32. IV, 14. 3) *uitvallen, afvallen, ontvallen, nedervallen, zinken, dalen, bij voorb.* dentes cadunt, Plaut. Men. V, 9, 57: *zie n.* 1: bis patriae cecidere manus, Virg. Aen. VI, 33: *dus ook* animus cadit, *of* animi cadunt; *de moed zinkt*, Cic. Amic. 7. Liv. I, 11: cecidere illis animique manusque, Ovid. Met. VII, 347, i. e. *moed en handen zakken.* 4) *plaats vinden, of pasſen, zich ſchikken, toe te vertrouwen zijn, bij voorb.* in bonum virum non cadit mentiri cet., Cic. Off. III, 20, i. e. *laat zich niet van hem denken of zeggen, heeft geene plaats, past er niet toe enz.*: *dus ook* in eum cadit hoc verbum, Cic. Haruſp. 26: haec in perſonas non cadebant, Cic. Att. XIII, 19: pedes, qui in orationem cadere poſſunt, Cic. Or. 56: cadit in ſapientem aegritudo, Cic. Tuſc. III, 4: in conſuetudinem noſtram non caderet, Ibid.: non cadit in alium tam abſolutum opus, Plin. H. N. XXXV, 10: cadit in hos mores — iſta ſuſpicio, Cic. Sull. 27: cf. Virg. Ecl. IX, 17: Cic. Tuſc. V, 14 in. ad Div. III, 10 §. 23. 5) *eindigen, het beſluit maken van woorden, ſyllaben enz., bij voorb.* verba melius in ſyllabas longiores cadunt, Cic. Or. 57: melius cadat oratio, Ibid. 69: ſententia cadit numeroſe, Cic. Brut. 8: aptiſſime cadere, Cic. Or. 67: ſimiliter cadunt, Cic. Or. III, 54: 6) *bijzonder van toevallige gebeurtenisſen*, a) *zich toedragen, treffen, gebeuren, of geſchieden, bij voorb.* res praeter opinionem ceciderat, Nep. Milt. 2. percommode hoc cadit, quod cet., Cic. Verr. Act. I, 2: *dus ook* ſors mihi cadit, *het lot valt op mij, bij voorb.* ſors ut cuique ceciderit, Liv. II, 12: multa vera cecidiſſe, Cic. Leg. II, 13: *doch, dit kan ook tot* d *behooren*: *van daar* cadit *het treft*, ſcil. res, *bij voorb.* ita cadebat, Cic. Brut. 40: *doch dit behoort ook tot* b: b) *afloopen, een uitgang krijgen, bij voorb.* verebar, quorſum id caſurum eſſet, Cic. Att. III, 24: ne id ita caderet, Cic. ad Div. II, 19: *dus ook* res cadit, *de zaak gebeurt of het valt uit, bij voorb.* aliter res cecidit, Cic. ad Div. V, 19: *ook enkel* cadit ſcil. res, *bij voorb.* ita cadebat, Cic. Brut. 40, i. e. *het liep zoo af enz.* d) *bejegenen, wedervaren, ten deel worden, bij voorb.* nihil mihi optatius cadere poſſe, Cic. Att. III, 1: a te mihi omnia — jucunda ceciderunt, Cic. Q. Fr. I, 3: nihil ipſis incommodi cadere poteſt, Cic. Quint. 16: Hoc cadit mihi peropportune, Cic. Or. II, 4 in., *dus ook* ſors ut cuique ceciderit, Liv. *zie hier voor.* d) *zijn, wanneer van iets toevalligs geſproken wordt, bij voorb.* ſi viri virtus grata civibus cecidiſſet, i. e. fuiſſet, Cic. Mil. 30: *hier toe behoort ook* nihil mihi gratius cadere poſſe, Cic. Att. III, 1. *Ook kan men hier toebrengen* Cic. Leg. II, 13 augurum praedictis multa vera cecidiſſe: *doch* praedicta *of* e (ex) praedictis *zou beter zijn.* 7) *ondergaan, van de zon, ſtarren enz., bij voorb.* ſol, Virg. Aen. IV, 480: Orion, Hor. epod. X, 10: *ook* dies, Ovid. Met. IV, 626.

CADUCĀRIUS, a, um, *de* bona caduca *of* poſſeſſiones caducas *betreffende, bij voorb.* lex, Ulp. in libr. regul. ut. paenult. de poſſeſſ. dand.

CADUCEĀTŌR, oris, m. *ie, die van de vijanden aan de tegenpartij gezonden wordt, om iet met hun te ſpreken, bij voorb. nopens een' ſtilſtand van wapenen enz., en, die tot zijne veiligheid, een' ſtaf,* caduceus *genoemd, voor zich draagt. Met een woord, het geen thans een Trompetter in zulke omſtandigheden is: het kan* heraut *vertaald worden*, Liv. XXXII, 32. Curt. III, 1. IV, 2.

CADUCĒUS, i, m. **CADUCĒUM**, i, n. *de ſtaf, dien de* Caduceator *voor zich draagt, een vredeſtaf, herautſtaf*, Cic. Or. I, 46. Nep. Hann. 11. Liv. VIII, 20. Gell. X, 27. Varr. ap. Non. *Of op ééne na de laatſte Lettergreep lang of kort zij, weet men niet zeker, doch men maakt ze gemeenlijk kort. Deze ſtaf heeft zijn' oorſprong van Merkurius, die denzelven het eerst gehad heeft*: Plin. H. N. XXIX, 3 extr.

CADUCĬFER, i, m. i. e. ferens caduceum; *een bijnaam van Merkurius*, Ovid. Met. VIII, 627. Faſt. V, 449.

CADUCĬTER, Adv., i. q. praecipitanter, *bij voorb.* ruentis aquae, Varr. ap. Non.

CADUCUS, a, um, 1) *het geen afvalt, met of zonder geweld, bij voorb.* aqua, Ovid. Pont. II, 7, 40. Varr. III, 5, 2: cf.

Digitized by Google

cf. Cic. Seneꝗ. 2. 2) het geen gevallen of afgevallen is, bij voorb. ooſt, bladers enz., bij voorb. oliva, Colum. XII, 50 extr.: frondes, Virg. Georg. I, 368: ſpica, Varr. R. R. II, 12, 12: fulmen, Hor. Od. III, 4, 44: 3) het geen in den krijg gevallen, d. i. geſneuveld is, Virg. Aen. VI, 481. 4) het geen den val nabij is: van daar Tropisch, bij voorb. homo, Virg. Aen. X, 622, i. e. die ſchielijk ſterven zal: 5) het geen ligt heenvalt, bij voorb. vitis, Cic. Seneꝗ. 15: ook van vruchten, Ibid. 2: van daar Tropisch, bouwvallig, onbeſtendig, vergankelijk enz., bij voorb. res humanae ſunt caducae, Cic. Seneꝗ. 27: ſama, Ovid. Pont. IV, 8, 46: cf. Cic. Phil. IV, 5. Somn. Scip. 4. 6) morbus caducus, Apul. de herb. 60, de vallende ziekte: ook homo caducus, Apulej. Met. IX p. 236 Elm. en cf. Apolog., die dezelve heeft. 7) ledig, geen' rechtmatigen bezitter of erfgenaam hebbende, bij voorb. hereditas, Cic. Phil. X, 5: poſſeſſio, Cic. Or. III, 31. 8) vergeefs, ijdel, bij voorb. preces, Ovid. Faſt. I, 181: verba, Ovid. Her. XV, 208: ſpes, Ibid. XVI, 169.

CADUS, i, m. 1) elk vat, tot het dragen van vloeibare dingen, bijzonder van wijn, bij voorb. cadus vini, Plaut. Stich. III, 1, 24: cf. Colum. XII, 28, 4. Virg. Aen. I, 195 (199). Horat. Od. I, 35, 26. III, 15, 16, is miſſchien ons vat, ton, of liever Bouteille, en ſchijnt met amphora, lagena, ook teſta, het zelfde te zijn, Hor. Od. III, 14, 18: cf. v. 20. de Figuur was kegelvormig, (langwerpig rond), Plin. H. N. XXVII, 4 in., alwaar hij zegt, men ſteekt Aloe (als een ſtop) in de turbines (i. e. waarſchijnlijk ſpits toelopende gaten) cadorum: anders werdt zij met een kurk-ſtop, (zoo als bij ons de fleſſchen) toegeſtopt, Ibid. XVI, 8. Zij waren gemeenlijk van aarde: van daar fragiles cadi, Ovid. Met. XII, 243. Men gebruikte deze fleſſchen ook tot het bewaren van andere dingen, bij voorb. van olijven, van daar cadi olearii, Plin. H. N. XVIII, 30 extr.: van peulvruchten, Ibid.: van ooſt, Ibid. XV, 13: van vijgen, Ibid. 19: honig, Martial. I, 56, 10: ook van het gebeente en de aſſche van een' overledenen, Virg. Aen. VI, 228: ook van geld, Martial. VI, 27, 6, ten zij hier enkel boertend geſproken wordt. De grootte was in 't gemeene leven verſchillende. 2) zeker maat van vloeibare dingen, die 12 Congii of 72 pinten (ſextarii) of drie urnae bevatte, Rhemn. Fann. de ponder. & menſ. 84, alwaar hij amphora en cadus voor het zelfde houdt.

CAECIAS, ae, m. een wind tuſſchen het Noorden en Oosten; een Noordoosten wind, Plin. H. N. II, 47. Gell. II, 22. Apul. de mundo p. 62 ſeq. Elm.

CAECIGENUS, a, um, blindgeboren, Lucret. II, 740.

CAECILIA, ae, f. 1) eene ſoort van ſlangen, miſſchien blindſluipers, Colum. VI, 17 §. 1 en 4. 2) alle ſoorten van beeten. Colum. X, 190.

CAECITAS, atis, f. blindheid, Cic. Tuſc. V, 39: Tropisch, bij voorb. libidinis, Cic. Haruſp. 18: mentis, Cic. Dom. 40: animi, Ibid. 50.

CAECITUDO, inis, f. i. q. caecitas, Feſt.

CAECO of COECO, avi, atum, are, 1) blind maken, blinden, bij voorb. ſol caecat, Lucret. IV, 326: ook van de botten des wijnſtoks, bij voorb. oculum (vitis), Colum. IV, 9. IV, 24, 16, i. e. bederven: van daar ſpes caecantur, Pallad. I, 6, i. e. zal bederven worden. 2) Tropisch, van de ziel, blinden, verblinden, bij voorb. mentes, Cic. Sext. 66. Liv. XLIV, 6: caecatus cupiditate, Cic. Dom. 23: cf. Cic. Tuſc. I, 30. V, 13. 3) verdonkeren, bij voorb. denſo caecantur ſtipite ſylvae, Avien. Perieg. 504: Tropisch, bij voorb. oratio caecata, Cic. Brut. 76. 4) verderven, ten grond werpen, ſtomp maken enz., bij voorb. pectora mea ſunt ſerie caecata laborum, Ovid. Pont. II, 7, 45: oculum vitis, ſpem, zie n. 1.

CAECULTO, are, niet wel zien, Plaut. ap. Feſt.

CAECUS of COECUS, a, um, 1) die niet ziet of zien kan, blind, bij voorb. catuli, Cic. Fin. IV, 23: cf. Liv. XXXII, 34: caecior, Horat. Sat. I, 2, 90: ook Tropisch. bij voorb. a) als 't ware blind, d. i. blindelings handelende, bij voorb. fortuna, Cic. Amic. 15: efficit caecos, Ib.: caeci in aquam ruebant, Liv. I, 27: bijzonder die uit gemoedsaandoening of genegenheid als blind of verblind is, bij voorb. caecus amentia, Cic. Haruſp. 23: cupiditate, Cic. Quint. 26: caecus animo, Cic. Fin. IV, 23. b) ook van hartstochten, of dat met hartstochten geſchiedt, bij voorb. caeca cupiditate rapi, Cic. Piſ. 24: caecus amor ſui, Horat. Od. I, 18, 4: impetus, Cic. Fin. I, 13: timor, Cic. Lig. 1: exſecrationes, Liv. XL, 10 in. c) caeci rami, Plin. H. N. XVI, 30, i. e. geene oogen of botten hebbende. d) niet doorſchijnend, bij voorb. gemmae, Plin. H. N. XXXVII, 6: ſmaragdi, Ibid. 5. Not. met den Genitivus, bij voorb. caecus animi, Quintil. I, 10 (17): Gell. XII, 13: mens caeca fati, Lucan. II, 14. 2) het geen men niet ziet of zien kan, bedekt, onzichtbaar, verborgen, geheim enz., bij voorb. foſſa, Colum. II, 2, 9: res, Cic. Or. II, 87: fores, Virg. Aen. II, 453. 3) daar men niet ziet; donker, duiſter, bij voorb. Cic. Mil. 19: domus, Cic. Or. 67: tenebrae, Virg. Aen. III, 87: limes, Ovid. Met. XIV, 370: paries, Virg. Aen. V, 589: van daar 4) onzeker, bij voorb. exſpectatio, Cic. Agr. II, 25: eventus, Virg. Aen. VI, 157. 5) daar men geen' grond van ziet of weet, bij voorb. morbus, Colum. I, 5, 6: murmur, Virg. Aen. XII, 591: crimen, Liv. XLV, 31: dolores, Plin. H. N. XXIX, 2 extr. en 3 extr. 6) het geen blindelings geſchiedt, en waar van men dus niet weet, wie de dader is, bij voorb. ictus, Liv. XXXIV, 14: vulnus, Virg. Aen. X, 733. 7) corpus caecum, Salluſt. Jug. 107 (115), i. e. de rug. 8) emere die caeca, Plaut. Pſeud. I, 3, 67, i. e. op crediet.

CAECUTIO, ire, blind zijn, niet zien, of niet wel zien, Varr. ap. Non. en Apul. in Florid. in.

CAEDES, is, f. 1) het houwen, hakken, ſnijden, nederhouwen enz., bij voorb. frondium, Gell. XIX, 12: capillos, qui iam caede cultrorum defecti humi jacebant, Apul. Met. III. p. 136 Elm.: bijzonder van dieren en van menſchen: van daar 2) het dooden, nederhouwen, moord, bij voorb. perpetrare, Liv. XLV, 5: edere, Liv. V, 45: facere, Cic. Caecin. 14. Nep. Epam. 9. Caeſ. B. G. VII, 42: ook in aliquem, Sall. Jug. 31 (34): arguere aliquem caedis, Liv. XLV, 5. Ook van beesten, het dooden, ſlachten, bij voorb. bidentium, Hor. Od. III, 23, 14. 3) bloed, bij Dichters, bij voorb. Virg. Aen. IX, 456. Ovid. Met. IV, 125. Not. caeduum voor caedium, Sil. IV, 353.

CAEDO, cecidi, caeſum, 3. is waarſchijnlijk het Factitivum van cado (zoo als iacio van iaceo), en heet eigenlijk facere, ut aliquis of aliquid cadat: van daar 1) houwen i. e. a) afhouwen, vellen, bij voorb. arbores, Cic. Div. II, 14: foenum, Pand. VII, 4, 13: comam (vitis i. e. frondes) falce, Tibull. I, 8, 34: materiam i. e. lignum, Caeſ. B. G. III, 29: ſylvas, Ibid. b) ſtukhouwen, klooven, bij voorb. lignum, Plaut. Merc. II, 3, 63: humida vina (die bevrozen zijn), Virg. Georg. III, 364. 2) houwen d. i. ſlaan, bij voorb. aliquem virgis, Cic. Verr. III, 28: loris, Cic. Phil. VIII, 8: caedere alios, alios obtruncare, Sall. Jug. 97 (102), alwaar het van obtruncare, onderſcheiden wordt, en gevolglijk alleen houwen is: ſub furca caeſum egerat, Liv. II, 35: van daar in 't gemeen ſlaan, bij voorb. ianuam ſaxis, Cic. Verr. I, 27, i. e. op de deur: pectus, Quintil. XI, 3: diſcentes de leerlingen (bij voorb. met de roede enz.), Ibid. I, 3 (4): pugnis, Plaut. Curc. I, 3, 43: quorum aſinus caedit calcibus, Plaut. Poen. III, 3, 71, waar heen de ezel met de hielen ſlaat d. i. achter uit. 3) houwen d. i. behouwen, bij voorb. lapidem, Cic. Verr. I, 56: montes in marmora, Plin. H. N. XII praef. 4) nederhouwen, vellen, bij voorb. ſylvam, Caeſ.: arbores, Cic. Zie n. 1: vineta, Hor. ep. II, 1, 220. Bijzonder van levende wezens; van daar 5) door houwen dooden, nederhouwen, of in 't gemeen dooden, bij voorb. dies, in quo Gracchus eſt caeſus, Cic. Mil. 5: quindecim millia caeſa, Liv. XXII, 7: greges armentorum, Cic. Phil. III, 12, i. e. dooden, ſlachten. Ook zegt men caedere hoſtes, i. e. ſlachten, ſchoon zij niet allen nedergeveld of gedood worden, bij voorb. ibi hoſtes iterum caeſi, Liv. II, 47: hoſtium exercitum caeſum, Cic. Phil. XIV, 1. 6) van dieren, ſlachten, dooden, offeren, bij voorb. caeſis hoſtiis deos placare. Cic. Cluent. 68: victimas caedere, Cic. Att. I, 13. Liv. XLV, 7: gregem armentorum, Cic. Phil. III, 12: cf. Virg. Aen. V, 96: placulum hoſtia caedi, Liv. VIII, 10, voor placulo: ten zij men liever moet lezen hoſtiam, zoo als Gronovius wil. Van daar Tropisch a) ſamenhouwen, d. i. drukken, dringen, plagen, bij voorb. teſtibus caeditur, Cic. Q. Fr. III, 3: b) caedere ſermones, Terent. Heaut. II, 3, 1, i. e. zwetzen, ſamen praten. Not. caedere pignora, i. e. ſtukhouwen, bederven enz., bij voorb. pignora caedenda, Cic. Or. III, 1: doch de Ed. Ern. heeft concidenda, dat het zelfde is. Het Particip. caeſus, a, um, heeft alle deze beteekeniſſen. Not. a) inter caeſa & porrecta, Cic. Att. V, 18, een ſpreekwoord; eigenlijk tuſſchen het ſlachten der offerbeesten, en het daadlijk leggen van dezelven op den altaar, ſchijnt vervolgends te beteekenen: juist ten ontijde of iet dergelijks. b) ruta caeſa, Cic. Top. 26. Or. II, 55, i. e. dingen, die niet aard- of nagelvast zijn, bij voorb. in een huis of landgoed. c) ſanguis caeſus voor ſanguis (hominis) caeſi of (hominum) caeſorum, Virg. Aen. XI, 82.

CAEDUUS, a, um, het geen men houwen of afhouwen kan, het geen geſchikt is, om afgehouwen te worden, bij voorb. ſylva, Varr. R. R. I, 3: Cato R. R. 1.

CAEL voor Caelum, Enn. ap. Auſon. Idyll. XII.

CAELAMEN, inis, n. ingegraven of halfverheven werk, Ovid. Met. XIII, 291. Apul. Met. V in.

CAELATOR, oris, m. die allerhande dingen

gen of figuuren fnijdt of ingraaft, bij voorb. in zilverwerk, Cic. Verr. IV, 27: argenti, Plin. H. N. XXXIV, 8.

CAELATURA, ae, f. 1) het fnijden of graveeren in metaal, bij voorb. carminum Homeri, Suet. Ner. 47: opus mira caelatura, Plin. H. N. XXXV, 12. 2) de figuur door dit fnijden gemaakt, gefneden of gegraveerde figuur, bij voorb. adtritis caelaturis, Plin. H. N. XXXIII, 12: auri, Senec. ep. 5: doch hier kan het ook tot n. 3 behooren; piftrinarum, Plin. H. N. XIX, 4, i. e. figuuren op gebak. 3) de kunst om in metaal enz. te fnijden, en er figuuren op te maken, Quint. II, 21. Plin. H. N. XXXV. 12.

CAELATUS, a, um, zie Caelo.

CAELEBS, libis, Adj., ongehuwd d. i. zonder echte vrouw, 1) van menfchen, Cic. Leg. III, 3. Plaut. Stich. IV, 1, 37. Martial. IV, 69, het zij iemand te vooren al of niet getrouwd geweest is. 2) van levenloze dingen, die daar betrekking op hebben, bij voorb. vita, Horat. ep. I, 1, 88. Gell. V, 11, ongehuwd leven: lectus, Ovid. Her. XIII, 107. 3) van beesten, bij voorb. columba, Plin. H. N. X, 34. 4) van boomen of planten, bij voorb. caelebs platanus, Horat. Od. II, 15, 4, dewijl de wijnftokken niet aan hem gebonden, en als 't ware met hem getrouwd worden: dus ook truncus caelebs fine palmite, Ovid. Met. XIV, 663, i. e. wanneer de olmboom daar zonder wijnftok ftondt: dus ook Plin. H. N. XVII, 23 in. arborem caelibem i. e. fine palmite of vite.

CAELES of **COELES**, litis, 1) in den hemel te vinden, hemelsch, bij voorb. caelitibus regnis, Ovid. Faft. I, 236: Venerem caelitem, Apulej. Apol. p. 281 Elm.: van daar 2) in den hemel woonende, een God, Ovid. Pont. IV, 6, 17. IV, 9, 132. Plur. caelites de Goden, Cic. Somn. Scip. 1. Plaut. Rud. Prol. 2. Horat. epod. XVI, 56. Ovid. Met. V, 322. Not. de Nominativ. Singular. fchijnt niet voor te komen.

CAELESTIS of **COELESTIS**, e, 1) hemelsch, d. i. in of aan den hemel zich bevindende, daar toe behoorende, of er betrekking op hebbende, bij voorb. orbis, Cic. Somn. Scip. 4: vis, Cic. Div. II, 44: arcus i. e. regenboog, Plin. H. N. XI, 14: nubes, Ovid. Art. II, 237: fupera atque caeleftia, Cic. Acad. IV, 41: petere auxilium caelefte, Ovid. Met. XV, 630: van daar Caeleftes, Subftantive, de hemelbewoonerss, d. i. de Goden, Cic. Phil. IV, 4. Caef. B. G. VI, 17. Liv. I, 6. Ovid. Met. VI, 72. Art. I, 147. 2) hemelsch, d. i. van den hemel komende, bij voorb. aqua, Liv. IV, 30. Horat. Od. III, 10, 20, i. e. regen. 3) hemelsch d. i. Godlijk, a) eigenlijk, bij voorb. ira, Liv. II, 36, i. e. deorum: petere auxilium caelefte, Ovid. Met. XV, 630: bella caeleftia, Ovid. Am. II, 1, 11: honores caeleftes alicui decernere, Tacit. Ann. XII, 69. b) Tropisch d. i. den hemel waardig, Godlijk, zeer voortreffijk, buitengemeen enz., bij voorb. caeleftis legio, Cic. Phil. V, 11: Olympionicae, Horat. Od. IV, 2, 18: ingenium, Ovid. Art. I, 185: Cicero caeleftis in dicendo vir, Quintil. X, 2: vox, Suet. Ner. 21: vita, Vellej. II, 24: animus, Ibid. 60: carmina, Martial. V, 5, 7: caeleftiffima opera, Vellej. II, 104: nihil eft divino divinius, caelefti caeleftius, Senec. ep. 66: caeleftiffimum os Ciceronis, Vellej. II, 66. Not. caeleftum voor caeleftium, Virg. Aen. VII, 430. Ovid. Met. I, 190. Lucret. VI, 1272: en caelefte voor caelefti, Ovid. Her. XVI, 277. Met. XV, 743.

CAELIBARIS, e, bij voorb. hafta i. e. qua comebatur caput nubentis, Feft. en Arnob. 2. de hairen der bruid werden daarmede van elkanderen gedeeld: deze fpies was gekromd, Ovid. Faft. II, 560.

CAELIBATUS, us, m. de ongehuwde ftaat, het ongetrouwde leven, Senec. Benef. I, 9. Suet. Claud. 16 en 26. Galb. 5.

CAELICŎLA of **COELICŎLA**, ae, m. een hemelbewoner, d. i. een God: Plur. Caelicolae de Goden, Virg. Aen. II, 552. VI, 554 en 785. Apulej. de deo Socr. p. 45 Elm.: ook adjective of als eene Appofitio, bij voorb. Caelicolis proceis, Val. Fl. V, 111: deos Caelicolas ordinavit, Apul. doctr. Plat. I, p. 8 Elm. Not. caelicolum voor caelicolarum, Virg. Aen. III, 21.

CAELĬCUS of **COELĬCUS**, a, um, hemelsch, bij voorb. tecta, Stat. Sylv. II, 3, 14.

CAELĬFER of **COELĬFER**, a, um, den hemel dragende, bij voorb. Atlas, Virg. Aen. VI, 797: manus, Senec. Herc. fur. 527.

CAELIGĔNUS of **COELIGĔNUS**, a, um, in den hemel geboren, bij voorb. Venus, Varr. L. L. IV, 10: ftellae, Apul. de mundo init.

CAELIPŎTENS of **COELIPŎTENS**, tis, magtig in den hemel, of in den hemel heerfchende, Plaut. Perf. V, 1, 3.

CAELĬTES, zie Caeles.

CAELĬTUS of **COELĬTUS**, Adv., van den hemel, Apul. doctr. Plat. I p. 8 Elm.

CAELĬUS, zie Coelius.

CAELO, avi, atum, are, 1) iet ingraveeren, infnijden, d. i. door infnijden of graveeren afbeelden, bij voorb. facta fortia in auro, Virg. Aen. I, 640 (614): fpeciem argento i. e. in zilver, Cic. Div. I, 36: Satyrum in phiala, Plin. H. N. XXXIII, 12: clypeo flumina partim argento partim auro, Ovid. Met. V, 188: libidines in poculis, Plin. H. N. XXXIII praef. 2) met ingegraveerde of gefneden figuuren (in metaal of hout) verfieren, bij voorb. fcuta argento, auro, caelare, Liv. IX, 40: cratera argumento, Ovid. Met. XIII, 684: argentum, Plin. H. N. XXXIV, 8: van daar tecta caelata, Cic. Tufc. I, 35 e poeta, i. e. met fnijwerk verfierd: dus ook opus caelatum, Virg. Ecl. III, 37: galeae, Cic. Verr. IV, 44: vafa caelata, Cic. Invent. II, 40: dus ook argentum (i. e. zilverwerk, zilveren huisraad), Cic. Verr. I, 36. IV, 10: caelatum aurum & argentum, Cic. Or. 70, i. e. met gegraveerde of ingefneden figuuren opgefierd; alhoewel Cicero ook daar door vaten fchijnt te verftaan, van welken gouden beeldjens (emblemata) kunftig zijn vastgemaakt, welke ook weder afgenomen kunnen worden.

CAELUM, i, n. het werktuig, waarmede men allerhande figuuren in metaal of hout maakt of fnijdt, graveer-ijzer, beitel, Quintil. II, 21 extr. Stat. Sylv. IV, 6, 26. Varr. ap. Non.

CAELUM of **COELUM**, i, n. 1) de hemel d. i. het uiterfte deel der wereld, Cic. Somn. Scip. 4. Plur. caelos, Lucret. II, 1096. Varr. L. L. IV, 3, is van caelus, dewijl fommige aan veele hemelen geloofden: vefperafcente caelo i. e. bij avond, als het avond werdt, wanneer het avond werdt, Nep. Pelop. 2: albente caelo, Auct. B. Afric. 11 en 80. de hemel wordt van d. Ouden voor de woning der Goden, gevolglijk voor eene gelukkige plaats gehouden: van daar tollere in caelum, Cic. Att. VI, 2 extr.: of ferre in caelum, Cic. Phil. IV, 3, vergoden, onder de Goden tellen, of zeer prijzen: in caelo effe, Cic. Att. II, 19 in., als 't ware, vergood, d. i. hooggeprezen worden, of zeer gelukkig zijn, Ibid. II, 9 in.: digito caelum adtingere, Cic. Att. II, 1 med., i. e. hoogst gelukkig zijn: de caelo detrahere, Cic. Phil. II, 42, i. e. van zijn hoog geluk of roem berooven: van daar dicare caelo, Plin. H. N. XXXIX, 1, i. e. diis: decernere caelum Augufto, Tacit. Ann. I, 73: virum caelo Mufa beat, Hor. Od. IV, 8, 29. Not. toto caelo errare, Macrob. Sat. III, 12, als een fpreekwoord, dat is, geheellijk 2) wat aan de gedaante des hemels gelijkvormig is, bij voorb. caelum camerae, Vitruv. VII, 3: capitis, Plin. H. N. XI, 37: zoo zeggen wij ook hemel, voor dekzel 3) de hemelftreek, of gewest, bij voorb. caelum, non animum, mutant, qui trans mare currunt, Hor. ep. I, 11, 27: hoc animal negatur vivere in alio, quam quo gignitur, caelo, Plin. H. N. VIII, 54: caeli cujusque mores, Ibid. XVII, 2 extr.: color ab alio venire (eos) caelo fatebatur, Flor. IV, 12 extr. 4) de boven wereld, ten opzichte der beneden wereld, Virg. Aen. VI, 897: 5) bijzonder de lucht, bij voorb. tenue, craffum, Cic. Fat. 4: ferenum, Virg. Georg. I, 260: falubre, Cic. Div. I, 57: hibernum, Plin. H. N. II, 47: auftrinum, Ibid. XVI, 26: mite, Ibid. XV, 18: molle, Ibid. XVIII, 26: pingue & concretum, Cic. Div. I, 57: gravitas caeli, Cic. Att. XI, 22: fpiritus caeli hujus, Cic. Catil. I, 6, het inademen der lucht. Ook aer caeli, bij voorb. ille caeli aer plus proficit, Plin. H. N. XXIV, 6. 6) in zekere fpreekwijzen is het de blikfem, bij voorb. de caelo tangi, Liv. XXXV, 9 in. en 21 in., Virg. Ecl. I, 17: of e caelo ici, Cic. Div. I, 10, i. e. van den blikfem getroffen worden; komt dikwijls voor: de caelo fervare, Cic. Att. IV, 3, i. e. ten aanzien van den blikfem eene waarneming aanftellen, wegens de Comitiën; zien, of het aan den hemel blikfemt: De caelo fchijnt hier te ftaan voor fulmen: dus ook Liv. XL, 42 extr. ultimum de caelo, quod comitia turbaret, intervenit i. e fulmen. nadien hier overal de caelo ftaat, zo fchijnt het ook, dat in de plaats Cic. Div. I, 10 e caelo ici liever de caelo behoort gelezen te worden.

CAELUS of **COELUS**, i, m. 1) de hemel, Enn. ap. Non.: ook Petron. 39 en 45: van daar caelos, Lucret. II, 1096: 2) een God, die Saturnus zal geteeld hebben, Enn. ap. Non.: cf. Cic. Nat. D. III, 17, 22 en 23.

CAEMENTA, ae, f. voor caementum, Enn. ap. Non.

CAEMENTICĬUS of **CAEMENTITIUS**, a, um, uit puinfteenen beftaande, bij voorb. ftructurae, Vitruv. II, 4: parietes, Ib. 8. Not. caementicium faxum i. q. caementum, bij voorb. caementicio aut quadrato faxo, Ibid.

CAEMENTUM, i, n. waarfchijnlijk voor caedimentum van caedo, een puinfteen, d. i. een fteen uit de fteenbrokken, daar bij voorb. mede gemetzeld wordt, waarom het ook fomtijds metzelfteen kan vertaald worden, Cic. Mil. 27. Liv. XXI, 11. Vitruv. II, 7: ook caementa marmorea, Vitruv. VII, 6.

CAE-

Digitized by Google

CAEPA *of* **CEPA**, ae, f. *en* **CAEPE** *of* **CEPE**, n. Indecl. *ajuin, komt dikwijls voor, bij voorb.* caepe, Ovid. Faſt. III, 340. Celſ. II, 2, 21: Varr. ap. Non.: caeparum thalli, Colum. XI, 3: caepe, Horat. ep. I, 12, 21. Gell. XX, 8. Perſ. IV, 31. Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 5.

CAEPARIUS (Cepar.), a, um, *met ajuin zich bezig houdende, daar toe behoorende enz. Van daar* Caeparius (Cep.) ſcil. negotiator, *een ajuinhandelaar enz., bij voorb.* lippus caeparius, Lucil. ap. Non., i. e. *een verkoper of ook beminnaar van ajuin.*

CAEPINA (Cepina), ae, f. ſcil. terra, *eene plaats met ajuin bezet, ajuinland, ajuinveld*, Colum. XI, 3 extr.

CAEREFOLIUM *of* **CEREFOLIUM**, i. n. *een kruid, kervel*, Plin. H. N. XIX, 8. Apul. de herb. 104. Pallad. Febr. XXIV, 9 *en* Sept. XIII.

CAERES, ĭtis *en* **CAERETIS**, Adj., *de ſtad* Cere *betreffende, daar toebehoorende, van daar* Subſtant. Caerites, Liv. VII. 19 extr. *en* 20 in. XLI. 21. *of* Caeretes, Liv. V, 50 in., i. e. *de inwooners van* Cere. *Dewijl deze inwoners alleen het Romeinſche burgerrecht, maar niet het* Ius ſuffragii in Comitiis, *hadden*, Gell. XVI, 13, *zoo zeide men daarom* in tabulas Caerites referri, *wanneer een Romeinsch burger tot zijne ſchande door den* Cenſor *van het ſtemrecht beroofd, en gevolglijk den inwoneren van* Cere *gelijk gemaakt werde*, Gell. XVI, 13. Aſcon. ad Cic. in Caecil. 3: *van daar* caerite cera digni, Horat. ep. I, 6, 62.

CAERIMONIA (*of* Ceremonia, Caeremonia), ae, f. 1) *de heiligheid van zekere dingen, naar het voorſchrift van den godsdienst, bij voorb.* polluere caerimoniam legationis, Cic. Roſc. Am. 39: ſepulcrorum, Cic. Tuſc. I, 12. 2) *het bewijzen van godlijke vereering, naar het voorſchrift van den godsdienst, bij voorb.* facere ſacrificium incredibili caerimonia, Cic. Haruſp. 17: deorum, Cic. Invent. II, 22: cf. Ibid. 10. Cic. Balb. 24. Invent. II, 53. Nep. Them. 8: habere in caerimoniis, Plin. H. N. XXXVII, 7, i. e. *godlijk vereeren.* 3) *elk door den godsdienst ingevoerd of daar toe behoorend gebruik, Ceremonie, kerkplegtigheid, bij voorb.* caerimoniae bellicae, Liv. I, 32: Britannia eam (magicen) celebrat tantis caerimoniis, Plin. H. N. XXX, 1 extr. *Doch het laatſte kan ook tot n. 2. behooren.* 4) *dewijl de godsdienst in zulke uiterlijke plegtigheden beſtondt, van daar betekenen* Caerimoniae *dikwijls den godsdienst, bij voorb.* praeeſſe caerimoniis, Cic. Rab. Perd. 10: caerimoniae violatae, Cic. Mil. 22.

CAERITES, *zie* Caeres.

CAERULEATUS, a, um, i. e. caeruleo colore amictus, Vellej. II, 83.

CAERULEUM, i, *eene zekere blauwachtige verw, bij voorb. zoo als zij uitgegraven wordt, een zeker blaauw*, Plin. H. N. XXXIII, 13: *ook* XXXVII, 6 med.

CAERULEUS, a, um, *en* **CAERULUS**, a, um, *drukt eene zeer onbepaalde kleur uit, en wordt daarom van de uitleggers dan blaauw, dan groen, dan zwart enz. vertaald. Misſchien hebben de ouden daarmede alle donkere kleur, die niet wit, rood, of zwart is uitgedrukt: of misſchien hebben zij daardoor het blaauw naar alle zijne mooglijke, ja zelfs tot het uiterſte genaamde ſchaduwingen verſtaan. Het betekent dus* 1) *blaauw of blaauwachtig, bij voorb.* templa caerula caeli, Enn. ap. Cic. Div. I, 20: *en Subſtantive*, caerula caeli, Ovid. Met. XIV, 814: caeruleus fumus ſulphuris, Ovid. Faſt. IV, 739, i. e. *blaauwachtig*: ſerpens, Ovid. Met. III, 38: *van daar* Caeruleum, Subſtantive, *de blaauwe kleur, het blaauw, zie* Caeruleum: *van daar die blaauwe, blaauwachtige* (caeruleos), *oogen heeft, bij voorb.* Germani, Horat. Epod. XVI, 7: Britanni, Martial. XI, 54, 1: 2) *wordt het aan de zee, water, en aan alles, wat in de zee is, woont, daar in of daar aan wast, daar op vaart, toegeſchreven, wanneer het waterblaauw, blaauwachtig, of ook groenachtig, of ook donkerkleurig zijn kan, bij voorb.* mare caeruleum, Cic. ap. Non.: Thybris caeruleus, Virg. Aen. VIII, 64, i. e. *blaauw of groenachtig: want* Ovid. Art. II, 92, *zegt* aquas virides: *dus ook* coma caerula Thybridis, Ovid. Art. I, 112: caeruleis Triton per mare curret equis, Ovid. Her. VII, 50: caeruleus currus Neptuni, Virg. Aen. V, 819: puppis, Ovid. Faſt. II, 112. Neptunus *heet* caeruleus frater Jovis, Ovid. Met. I, 275: *en* Caeruleus deus, Ovid. Faſt. III, 874: *en zijne oogen* caerulei, Cic. Nat. D. I, 30: *dus ook* caeruleus Nereus, Ovid. Her. IX, 14: caeruleos habet unda deos, Ovid. Met. II, 8: *van daar* Subſtantive, *de zee, ſtaat dikwijls bij de Dichters, bij voorb.* Virg. Aen. IV, 583. VIII, 623. 3) *groen of groenachtig, bij voorb.* cucumis, Prop. IV, 2, 43: quercus, Ovid. Met. XI, 158: caerula arbor Pallados, Ovid. Art. II, 518: collem caeruleum foliis, Manil. V, 621. 4) *donkerkleurig, violetkleurig, treurkleurig, donker, bij voorb.* glacies, Virg. Georg. I, 236: vittae, Virg. Aen. III, 63. *Bij den rouw:* equi Plutonis, Ovid. Faſt. IV, 446: nox caerula, Stat. Sylv. I, 6, 85: umbra, Stat. Theb. II, 528: mors, Auct. conſolat. ad Liviam (*achter* Ovidius) 93: panis, Juvenal. XIV. 128: Boreas, Val. Fl. VII, 563: puppis caerulea Charontis, Virg. Aen. VI, 410: nubes, Virg. Aen. VIII, 622, i. e. *eene regenwolk: dus ook* imber, Virg. Aen. III, 194, i. e. *donker, duister*: vultus (caniculae), Manil. I, 399: *doch het kan hier ook bleek zijn.*

CAESARIATUS, a, um, *behaird*, Plaut. Mil. III, 1, 173: *van daar Tropisch, bij voorb.* terra, Apulej. de mundo p. 67. Elmenh.

CAESARIES, ei, f. *het haair* a) *der manſperſonen*, Virg. Aen. I, 590 (594): Ovid. Met. X, 139. Liv. XXVIII, 35. Plaut. Mil. I, 1, 64: *ook van de haairen van den baard*, Ovid. Met. XV, 656. b) *van vrouwen*, Ovid. Am. III, 1, 32. Met. IV, 491. Catull. LXV, 8. Virg. Georg. IV, 337.

CAESIM, Adv., 1) *al houwend, bij voorb.* petere hoſtem, Liv. XXII, 46: enſem dejicere in arma hoſtis, Liv. VII, 10: gladio caeſim percutere aliquem, Suet. Calig. 58: vitem caeſim ictu falcis petere, Colum. IV, 25. 2) caeſim dicere, Cic. Or. 67. Quintil. IX, 4 extr., i. e. per inciſa *in korte leden, van weinig lettergrepen.*

CAESIO, onis, f. *het houwen, behouwen, beſnoeien, bij voorb.* caſtaneae, Colum. I, 33 in.

CAESIUS, a, um, *bij voorb.* oculi Minervae, Cic. Nat. D. I, 30: leo, Catull. XLV, 7: virgo rufa & caeſia (*die er dus niet fraai uitziet*), Terent. Heaut. V, 5, 18: homo, Terent. Hec. III, 4, 26. Auct. ad Her. IV, 49. *Wat het betekent, weet men niet. Misſchien ſchriklijk, om aan te zien, vreeslijk, om aan te zien: ten zij men liever eene zekere, en voornaamlijk, eene kleur der oogen verſtaan moet, die ik niet naauwkeurig onderneeme te bepaalen, misſchien graauw, graauwachtig, katten-oogen enz., bij voorb.* caeſii (oculi) in tenebris clariores, Plin. H. N. XI, 37 ante med., i. e. *graauwe oogen, katten-oogen: gevolglijk* homo, beſtia cet., i. e. *zulke oogen hebbende, of ſchriklijke oogen hebbende; gevolglijk afſchuwlijk, om aan te zien.* Nigidius ap. Gell. II, 26. *gelooft, dat het ſtaat voor* caelius i. e. *hemelsblaauw*: conf. Lucret. IV, 1155.

CAESO *of* **KAESO**, onis, i. e. e matris utero caeſus, Plin. H. N. VII, 9.

CAESPES *of* **CESPES**, itis, m. *eene zode, het zij al of niet uitgeſneden:* a) *uitgeſneden, bij voorb.* Cic. Caecin. 21: ara fiat de caeſpite, Ovid. Triſt. V, 5, 9. *en meermaalen.* Not. *Van zoden ſtichtte men allerhande hoogten, bij voorb. altaaren, graven enz.: van daar eene zekere rondheid van eene zaak, bij voorb.* cum ibi caeſpitem fecit, Plin. H. N. XVII, 21: *ook een klomp of mengzel van kruiden bij een.* Plin. H. N. XXI, 8 extr. b) *niet uitgeſneden, bij voorb.* Virg. Aen. XI, 565. Petron. 120: *dus ook* tenuiſſimum caeſpitum corium, Plin. Hiſt. Nat. XVII, 4 med., i. e. *zeer dunne zodenhuid, zodenvlakte, zeer dunne zoden:* per ſumma caeſpitum, i. e. *boven op de zoden*, Ibid. XVI, 31.

CAESTRUM, *zie* Ceſtrum.

CAESTUS *of* **CESTUS**, us, m. *misſchien van* caedo; *dan zou* caeſtus *beter zijn dan* ceſtus. Plur. Caeſtus *zijn ſterke rundleeren, in de gedaante van handſchoenen omgeſlingerde, ook met lood of ijzer verziene riemen, die de kampvechters*, pugiles, *aan de handen en armen bonden, en daar zij elkander zoo mede ſloegen en toedekten, dat dikwijls de hersſens uit het hoofd ſpatten, of de één dood nederviel, bij voorb.* pugiles caeſtibus contuſi, Cic. Tuſc. II, 17: ligat ad caeſtum brachia loris, Prop. III, 12, 9: caeſtus induere, Valer. Flacc. IV, 251: *of* inducere, Virg. Aen. V, 379: exuere, Ibid. 420. Not. caeſtus, i, Varr. ap. Non. Not. Caeſtus *de gordel der vrouwen*, *zie in* Ceſtus.

CAESURA, ae, f. 1) *het houwen, klieven, bij voorb.* ligni, Plin. H. N. XVI, 43: ſylvae, Ibid. XVII, 20: *van daar het gehouwene, gekliefde, bij voorb.* arundinum, Ibid. VIII, 26. 2) *de ſnede in een vers*, Diomed. *Zie de* Grammat.

CAESUS, a, um, Particip. *van* Caedo, *zie* Caedo.

CAETERUS, a, um, *en de daar van afgeleide woorden; zie in* Ceterus, cet.

CAETRA, *zie* Cetra.

CAEUS, a, um, *zie* Ceus.

CAEUS, i, *zie* Coeus.

CAJO, are, *houwen, ſlaan, priegelen*, Plaut. fragm.

CAJOLUS, i, Demin. *van* Cajus, *bij voorb.* Cajoli, Stat. Sylv. I, 6, 17, i. e. pueri, *kinderfiguuren, poppen.*

CAIPOR i. e. Caji puer, *zie* Servus, Feſt.

CALA, ae, f. *een ſtok of paal*, Lucil. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 1.

CALABARRIO, **CALABARRIUNCULUS**, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

CALAMARIUS, a, um, i. e. ad calamos pertinens, *bij voorb.* theca, Suet. Claud. 35. Martial. XIV, 19 (17): *in het opſchrift, pennekoker.*

CA-

Digitized by Google

CALAMETUM, i, n. *rietboſch*, Colum. IV, 27 in.

CALAMISTER *of* **CALAMISTRUS**, i, m. *en* **CALAMISTRUM**, i, n. 1) *een ijzeren werktuig of tang, om het haair te krullen; krulijzer, brandijzer, bij voorb.* calamiſtri veſtigia, Cic. Red. Sen. 7: calamiſtri (Plur.), Varr. L. L. IV, 29: calamiſtrum (Neutr.), Plaut. Curc. IV, 4, 21: *ook ſtaat het* neutr., Varr. ap. Chariſ. 2) *wordt het van te grooten opſchik, en van de kunstjens in uitdrukkingen, gebruikt, bij voorb.* calamiſtri adhibebuntur, Cic. Or. 23: cf. Brut. 75. Auct. dial. de Or. (*achter* Tacitus) 26.

CALAMISTRATUS, a, um, *met het brandijzer gekruld, bij voorb.* coma, Cic. Sext. 8: *ook* homo, i. e. *die dergelijk haair heeft, bij voorb.* ſaltator, Cic. red. Sen. 6: cf. Plaut. Aſin. III, 3, 37.

CALĂMITAS, ătis, f. 1) *het knikken of het nederſlagen van het graan door hagel enz., onweêrſchade aan het graan, bij voorb.* calamitas adtigerat, Plaut. Caſ. V, 2, 29: ut quaedam calamitas, Cic. Verr. I, 16: *en boertend* Plaut. Capt. IV, 3, 3: quanta callo calamitas *voor verderf enz.: van daar* fructuum calamitas, Cic. Verr. III, 98, i. e. *een misgewas.* 2) *elk verlies, ſchade, wanneer het van belang is, bij voorb.* propter calamitatem, Cic. Manil. 7: calamitatem inferre alicui, Caeſ. B. G. I, 12, i. e. *toevoegen: of onheil, wanneer het in ſchade, verlies enz., beſtaat, bij voorb. wanneer men blind wordt*, Nep. Timol. 4: *ook elk ongeluk of onheil, dat van belang is, bij voorb.* Cic. Cluent. 71 in.: adflictus ſingulari calamitate, Cic. Att. III, 8 extr.: adcipere calamitatem *onheil lijden, ſchade, verlies bekomen*, Cic. Att. III, 9 in. Phil. VII, 7. Div. I, 16. Offic. III, 11. Liv. II, 51: inferre alicui calamitatem, Caeſ. B. G. I, 12, i. e. *ſchade, onheil toevoegen.* Not. Genit. calamitatium, Juſtin. XVI, 4.

CALĂMĪTOSE, Adv., *ongelukkiglijk, bij voorb.* vivere, Cic. Off. III, 29.

CALĂMĪTOSUS, a, um, 1) *nadeel aan het graan aanbrengende, bij voorb.* tempeſtas, Cic. Verr. I, 38: *van daar ſchadelijk, ongelukkig, d. i. ongeluk aanbrengend, bij voorb.* bellum calamitoſiſſimum, Cic. Phil. XI, 13: quid calamitoſius? Flor. III, 18: incendium ſibi calamitoſum, Sall. Cat. 48 (49): 2) *voor nadeel van het weder bloot geſteld, bij voorb.* ager, Cic. Agr. II, 29: hordeum minime calamitoſum, Plin. H. N. XVIII, 7 extr.: *van daar ongelukkig, heilloos, ellendig,* a) *menſchen, bij voorb.* homines calamitoſi, Cic. ad Div. IX, 13. Tuſc. IV, 38: b) *dingen, bij voorb.* otium, Cic. Fin. V, 19: o rem calamitoſam! Cic. Roſc. Am. 28.

CALAMUS, i, m. 1) *elke halm, bij voorb. van graan, bij voorb.* calamus altior frumento, Plin. H. N. XVIII, 7: cf. Virg. Georg. I, 76. 2) *bijzonder van riet of ſchelf, of het riet*, Ovid. Met. I, 711. Plin. H. N. XVI, 36, *daar het dikwijls ſtaat en gezegd wordt, waar toe het riet gebruikt wordt:* in fruticum genere — calamo i. e. *riet*, Ibid. 21: cf. Virg. Ecl. II, 32, *alwaar het ook een rietpijp kan zijn: van daar* Calamus odoratus, Plin. H. N. XII, 22, Calmus: *alwaar ook enkel* calamus *ſtaat*, Ibid. XIII, 1 med.: conſtat ex liliis, balano, calamo cet.: *van daar* 3) *alles, wat uit riet of ſchelf gemaakt is, bij voorb.* a) *een pijp van riet, rietpijp*, Virg. Ecl. V, 48: cf. II, 32: b) *de ſchacht van iet dat geſchoten wordt, bij voorb. van den pijl, wanneer het ſomtijds door pijl vertaald wordt:* Virg. Ecl. III, 13. Horat. Od. I, 15, 17. c) *de ſchrijfpen, bij voorb.* calamum ſumſiſſem, Cic. Att. VI, 8: calamo & atramento, Cic. Qu. Fr. II, 15: cf. Horat. Art. 447: d) *lijmroede*, Martial. XIII, 67, 1. XIV, 218, 1. Senec. Octav. 402: *ook om viſch te vangen*, Martial. IV, 30, 9. 4) *elke roede of reis van een' boom, bij voorb. enteroeis, bij voorb.* calamum imprimebant, Plin. H. N. XVII, 24 in.: deſcendat in rimam calamus, Ibid.: arboris calamus, Ibid.: rubus eſt — tenerior — rarioribus calamis, Ib. XXIV, 14, i. e. *takken.*

CALANTĪCA *of* **CALAUTĪCA**, ae, f. *een ons onbekend dekſel van het hoofd, voornaamlijk voor vrouwen*, Cic. ap. Non.: *ook* Ulp. Pandect. XXXIV, 2, 25.

CALASIS *of* **CALASSIS**, i. e. tunicae genus *of* nodus tunicae muliebris, Feſt.

CALASTER, *zie* Catlaſter.

CALATHISCUS, i, m. *een korfjen*, Catull. LXIII, 318.

CALĂTHUS, i, m. *een zeker huisraad of vat, boven wijder dan onder, in gedaante van een leliekelk; tot allerhande gebruiken,* 1) *tot bloemen, vruchten enz., tot wolle enz.*, Ovid. Met. V, 393. Faſt. IV, 435. Virg. Ecl. II, 36. Ovid. Art. II, 264. Ovid. Met. IV, 10. Faſt. II, 742. Virg. Aen. VII, 805, i. e. *een korfjen, of korf.* 2) *voor melk*, Virg. Georg. III, 402, i. e. *melknap, melkemmer.* 3) *voor wijn*, Virg. Ecl. V, 73, *bij voorb. een beker.*

CALATĬO, onis, f. *het roepen*, Varr. L. L. IV, 1.

CALĀTOR, oris, m. *een bediende, oppasſer*, Plaut. Rud. II, 3, 5. Merc. V, 1, 3. Pſeud. IV, 2, 52. Sueton. Gramm. 12.

CALATUS, a, um, *zie* Calo.

CALAUTICA, *zie* Calantica.

CALBEI i. e. armillae, quibus triumphantes utebantur, & quibus ob virtutem milites donabantur, Feſt.

CALCĀNĔUM, i, n. *de hiel, de verſen*, Virg. in Moret. 36.

CALCAR, aris, n. *voor* calcare ſcil. inſtrumentum, (*gelijk dan* calcare *wel gebruiklijk kan geweest zijn, zoo als* cochleare *en* cochlear, capitale *en* capital cet.), *van* calcaris, e, *de verſens betreffende, daar aan te vinden: van daar* 1) *een ſpoor, bij voorb.* equo calcaria ſubdere, Liv. II, 20. IV, 19 *en* 33. Ovid. Pont. II, 6, 38: *of* adhibere, Cic. Brut. 56: *of* addere, Horat. Ep. II, 1, 216. Plin. Ep. I, 8: *of* admovere, Cic. Att. VI, 1 med., *de ſpooren geven, aanſpooren: alwaar het deels Tropisch ſtaat, voor aanporren, aandrijven: gelijk ook* calcar *het ſpoor Tropisch is, d. i. aanporring, aandrijving, bij voorb.* gloria calcar habet, Ovid. Pont. IV, 2, 36: calcaribus ictus amoris, Lucret. V, 1074. 2) *wegens zekere gelijkheid, een hanenſpoor, d. i. de ſtekelachtige uitwas achter aan de pooten van een' haan*, Colum. VIII, 2, 8.

CALCĀRĬUS, a, um, *met kalk zich bezig houdende, daar toe behoorende, de kalk betreffende, bij voorb.* fornax calcaria, Plin. H. N. XVII, 9. Cato R. R. 38. Pandect. XLVIII, 19, 8, i. e. *de kalk-oven: en* Calcarius, Subſtantive, *een kalkbrander*, Cato R. R. 16.

CALCĀTOR, oris, m. *die treedt, de treeder, bij voorb. van druiven, druiventreeder*, Calpurn. Ecl. IV, 124.

CALCĀTŪRA, ae, f. *het treeden*, Vitruv. IV, 10.

CALCĀTUS, a, um, *zie* Calco.

CALCEĀMEN *of* **CALCIĀMEN**, inis, n. *de ſchoen*, Plin. H. N. XV, 8. XIX, 2 in.

CALCEĀMENTUM *of* **CALCIĀMENTUM**, i, n. *de ſchoen, bij voorb.* calceamentum ſolorum callum, Cic. Tuſc. V, 32: calciamenta utrique ſexu convenientia, Colum. XII, 3 in.: calciamentum induere, Plin. H. N. XXVIII, 4 ante med.

CALCEARĬUS *of* **CALCIARĬUS**, a, um, *met ſchoenen zich bezig houdende, daar toe behoorende, de ſchoenen betreffende: van daar* Calceariumm, ſcil. argentum, Sueton. Veſp. 8. Pandect. II, 15, 8. XXXIV, 1, 21, *geld voor ſchoenen, ſchoengeld.*

CALCEĀTUS *of* **CALCIĀTUS**, us, m. *het gebruik der ſchoen, of de ſchoen, bij voorb.* veſtitu, calceatuque, Sueton. Caliq. 52: faſciae, quibus in calciatu utebatur, Plin. H. N. VIII, 57: vinculum calciatus, Ibid. XXIII, 6: injurias e calciatu ſanat cet., Ibid. XXVIII, 16: cameli ſine calciatu fatiſcunt, Ibid. XI, 45 extr.

CALCEATUS, a, um, *zie* Calceo.

CALCĔO *of* **CALCĬO**, avi, atum, are, *beſchoeiën, den voet met iet, bij voorb. ſchoenen, muilen, pantoffels, of iet dergelijks bekleeden, bij voorb.* pedes, Phaedr. I, 14, 16: aliquem ſoccis, Plin. H. N. XXXVI, 5 extr.: obiere dum calciantur, Ibid. VII, 53, i. e. *onder het aantrekken der ſchoenen:* homines calceati, Cic. Coel. 26, i. e. *ſchoenen aanhebbende:* cf. Suet. Aug. 78: ſe, Sueton. Veſp. 21, i. e. *zich de ſchoen aantrekken:* mulas, Suet. Veſp. 23, i. e. *op onze wijze, beſlaan: maar toen werdt, het geen wij thans* hoefijzers *noemen, den paarden en muilezels als ſchoenen aangetrokken.*

CALCEOLARĬUS, i, m. ſcil. artifex, *een ſchoenmaker, bijzonder voor vrouwen*, Plaut. Aul. III, 5, 38.

CALCEOLUS, i, m. *een ſchoentjen, kleine ſchoen, of in 't gemeen een ſchoen, bij voorb. voor vrouwen*, Cic. Nat. D. I, 29. Scribon. Larg. compoſ. 208.

CALCĔUS *of* **CALCĬUS**, i, m. *het bekleedſel van den geheelen voet, van de verzenen af tot aan de teenen, die dus aangetrokken worden: de ſchoen, bij voorb.* calceis uti, Cic. Or. I, 54: calcei habiles & apti ad pedem, Cic. Or. I, 54: calceus male laxus, Horat. Sat. I, 3, 31, *te wijde ſchoen:* inducere alicui calceum, Sueton. Aug. 92, i. e. *aantrekken: ook* induere, *bij voorb.* indutus calceis, Apulej. Met. VII. p. 191. Elm.: calceos mutare, Cic. Mil. 10, *en* Phil. XIII, 3, i. e. *andere ſchoenen aantrekken: en, dewijl de Raadsheeren andere ſchoenen droegen, dan andere lieden, zoo heet het in de tweede plaats* Phil. XIII, 3. *Raadsheeren-ſchoenen aandoen, d. i. Raadsheer worden.* Not. *met de ſchoenen* (calcei) *gingen de* Romeinen *langs de ſtraat: maar legden er niet mede aan tafel: van daar* poſcere calceos, *de ſchoen vragen, van iemand, die eet*, Plin. Ep. IX, 17, ſcil. *om van tafel op te ſtaan en heenen te gaan.*

CALCIARIUS, **CALCIATUS**, cet., *zie* Calcearius, cet.

CALCIO, *zie* Calceo.

CALCĬTRO, avi, atum, are, 1) *met de hiel ſlaan, achteruit ſlaan, bij voorb. van dieren*, Plin. H. N. XXX, 16: *en Tropisch, van wederſpannigen*, Cic. Coel. 15: *van daar* calcitrare contra ſtimulum, Ammian. XVIII, 3 (9), *een ſpreekwoord.* 2) *achteruit ſlaan, d. i. nedervallen, nederſtorten, uitglijden, bij voorb.* madida reſupinus arena calcitrat, Ovid. Met. XII, 239.

CALCĬTRO, onis, m. *die met de hiel ſchopt of ſlaat, bij voorb. van een mensch*, Plaut. Aſin. II, 3, 10: equus, Varr. ap. Non.: *ook* Sabin. ap. Gell. IV, 2.

CALCĬTROSUS, a, um, *die met de hiel pleegt te ſlaan of achteruit te ſchoppen, bij voorb.* juvencus, Colum. II, 2 extr. Ulpian. Pand. IX, 1, 1.

CALCO, avi, atum, are, 1) *treden, bij voorb.* uvam, Cato R. R. 112: muſta, Plin. H. N. XVIII, 32: viſcera i. e. *daar op treden*, Ovid. Met. XII, 391: ut pede Caeſaris calcaretur, orabat, Tacit. Hiſt. IV, 81: *doch, deze beide plaatzen behooren ook tot n. 4: ook van het treden van den haan*, Colum. VIII, 5 extr.: 2) *betreden, d. i. daar op wandelen, bij voorb.* viam, Horat. Od. I, 28, 16. Petron. 118: loca, Petron. 122: litora, Ovid. Her. II, 121: aequor, Ovid. Triſt. III, 10, 39: *van daar* calcatus *voor* habitatus, *bij voorb.* lucus, Sil. III, 675: 3) *intreden, doortreden, indrukken: van daar knap indrukken, inperſſen, bij voorb. met de hand:* oleas in orculam, Cato R. R. 117: tomentum in culcita, Varr. L. L. IV, 35: alicui clypeum in pectora, Stat. Theb. VIII, 542: agrum, Virg. Georg. II, 244, i. e. *aarde.* 4) *nedertreden, met voeten treden, bij voorb.* viſcera, Ovid. *zie n. 1. Bijzonder nedertreden, met voeten treden, d. i. a) er met verächting op treden, of verächtelijk behandelen, bij voorb.* oſſa alicujus, Propert. II, 7, 82: b) *te niet maken, onderdrukken, met verächting beledigen enz., bij voorb.* amorem, Ovid. Am. III, 11, 5: gentem, Juſtin. XII, 16: clientem, Auct. Paneg. ad Piſon. 107: foedus, Stat. Theb. III, 208: *van daar* verba calcata, Senec. Controv. IV. praef., *te laage, in verächting gekomen uitdrukkingen.*

CALCULĀRIUS, a, um, 1) *de ſteenen betreffende, zich daar mede bezig houdende.* 2) *de rekening betreffende, bij voorb.* error, Pandect. L, 8, 8, i. e. *een misſlag in het rekenen.*

CALCŬLĀTOR, oris, m. *die oprekent, rekening-houder, reken-bediende, Controlleur*, Martial. X, 62, 4. Pandect. XXXVIII, 1, 7.

CALCULOSUS, a, um, 1) *vol ſteentjens, bij voorb.* locus, Colum. de arb. 21: ſolum, Plin. H. N. XXXV, 14: *ook heeten eenige purperſlekken* (purpurae) calculoſae, Plin. H. N. IX, 37: *doch* Hard. *leest* calculenſe (ſcil. genus purpurarum): 2) *die ſteentjens, bij voorb. in de blaas heeft, die aan den ſteen lijdt*, Celſ. VII, 26. n. 2. Plin. H. N. XXVIII, 4 ante med. Scribon. Larg. compoſ. 150 *en* 153.

CALCŬLUS, i, m. 1) *elke kleine ſteen, een ſteentjen, bij voorb.* conjectis in os calculis, Cic. Or. I, 61: cf. Virg. Georg. II, 18: marini, Plin. H. N. XXVIII, 9: calculi candore laudatur dies, Ibid. VII, 40, *te weten, de Thraciërs waren gewoon, de voor hun gelukkige en ongelukkige dagen met ſteentjens van verſchillende kleuren te betekenen, en die eindelijk te tellen, en te zien, of de gelukkige of de ongelukkige de talrijkſte waren: gelijk* Plinius *aldaar verhaalt: te weten, de witten waren de gelukkige: van daar* calculus albus *of* candidus *van iet, dat gelukkig is, bij voorb.* dies candidiſſimo calculo notandus, Plin. Ep. VI, 11, i. e. feliciſſimus: 2) *de ſteen in de blaas of nieren, de blaasſteen of nierenſteen, of eenvouwig de ſteen, bij voorb.* calculos curare, Plin. H. N. XX, 21: comminuere & ejicere, Ibid. 4: diſcutere, Ibid. 22: pellere & frangere, Ib. XXII, 21: rumpere, Ibid. XXIII, 8: Urina non redditur, quia calculus intus ſe oppoſuit, Celſ. VII, 26: 3) *de ſteen op het ſpeelbord, ſpeelſteen, bij voorb. in het ſchaak- of damſpel, die anders* latro *of* latrunculus *heet, omdat de Ouden zich in 't eerst wezenlijk van ſteenen bediend hebben*, Ovid. Art. II, 207. III, 378. Triſt. II, 478. *Der Ouden* luſus latrunculorum *is of ons hedendaagsch ſchaakſpel, of het is er niet veel van onderſcheiden. Daar waren 30 of 32 ſteenen, van tweederlei kleur: ook waren zij ſomtijds van glas, ijvoir, goud, zilver enz., zie van dit ſpel* Auct. Paneg. ad Piſon. (*achter* Lucanus) 180. ſeqq.: cf. Martial. XIV, 20: *verders* ut calculum reducas, Cic. fragm.: *van daar Tropisch* ad illos calculos revertamur, quos tum abjecimus, Cic. Att. VIII, 12 med., i. e. *maatregelen: doch, dit kan ook tot n. 4. behooren:* 4) *de rekening, berekening, omdat de Alouden met ſteenen gerekend hebben, bij voorb.* calculum ſubducere, Cic. Fin. II, 19, *ſamen rekenen, oprekken, dus ook* ponere cum aliquo, Colum. III, 3, 5. Plin. Paneg. 20, *met elkander rekenen, rekening houden:* vocare aliquem ad calculum, Liv. V, 4, *iemand tot het doen van rekening vorderen, d. i. met hem afrekenen, om te zien, wie den anderen het meest ſchuldig is:* vocare amicitiam ad calculum, Cic. Am. 16, *in de vriendſchap alles te naauw nemen, d. i. geen meer vriendſchap bewijzen, dan men ontvangt: van daar Tropisch*, ponere calculum *of* calculos in re, Plin. Epiſt. I, 14 extr., i. e. *ergens een overſlag van maken, bedenken, overweegen:* Non poſſum parem calculum ponere cum turdis, Plin. Epiſt. V, 2, i. e. *ik kan geene gelijke vergelding geven: van daar* calculi *Tropisch, d. i. maatregelen, bij voorb.* ad illos calculos revertamur, quos tum abjecimus, Cic. Att. VIII, 12: 5) *de aloude* Romeinen, *als ook andere volken, hebben met ſteentjens, te weten, witte en zwarte, geſtemd*, Ovid. Met. XV, 41: *van daar heet* calculus *het* votum, *de ſtem, bij voorb.* calculis omnibus, Apul. Met. VII. p. 191. Elm.: cauſa paucorum calculorum, Quintil. VIII, 3 poſt init., i. e. judicum, *gevolglijk weinige: van daar Tropisch*, errori noſtro album calculum adjeceris, Plin. Epiſt. I, 2, i. e. probaveris. 6) albus, candidus, calculus *wordt als een ſpreekwoord van iet, dat gelukkig is, gebruikt, zie n. 1.*

CALDA, *zie* Caldus.

CALDARĬUS *of* **CALIDĀRĬUS**, a, um, 1) *tot warmen dienſtig, of de warmte betreffende, bij voorb.* caldaria cella, Plin. Ep. V, 6, *ook eenvouwig* Caldaria ſcil. cella, Marcell. Emp. 25, *is dat vertrek in het Bad, alwaar warm gebaad wordt. Het heet ook* Caldarium, Senec. Ep. 86. Vitruv. V, 10, *en* Calidarium, Celſ. I, 4: *van daar ook* caldarium ſcil. vas, Vitruv. V, 10, *en* caldaria, ſcil. olla, Apulej. de herb. 59. *Dus ook* maltha caldaria, Pallad. I, 4, i. e. *pik in warme baden.* 2) *het geen zich alleen in de hitte of in de warmte laat behandelen, bij voorb.* aes, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.

CALDOR, oris, m. *de warmte of hitte, bij voorb.* evitare calderem & frigus, Varr. R. R. III, 9, 15: cf. I, 41, 1. I, 55. Gell. XVII, 8.

CALDUS, a, um, *voor* **CALIDUS**, a, um, 1) *warm, heet, hittig, bij voorb.* calda puls, Varr. L. L. IV, 27: ſol, Varr. R. R. III, 2 in.: calda aqua, Martial. VIII, 67, 7, *en eenvouwig* calda ſcil. aqua, Martial. I, 12, 3: cum pari caldae menſura, Plin. H. N. XXIII, 4: os fovere calda, Colum. VI, 30, 5: terga, Ibid. cap. 13: 2) *Tropisch, hevig, heet, bij voorb.* aliquem caldum vocari, quod temerario ſit conſilio, Cic. Invent. II, 9: caldior, Horat. Sat. I, 3, 53.

CALEFACĬO *en* **CALFACĬO**, eci, actum, 3. *warm maken, verwarmen, ſtooken, heet maken, bij voorb.* corpus, Cic. Nat. D. II, 60: focum igne, Ovid. Faſt. IV, 698: vinum neque refrigerat neque calefacit, Gell. XIII, 30 extr.: forum aleatorium calfacere, Auguſt. ap. Suet. Aug. 71, i. e. *heet zijn op ſpeelen, heel lang ſpeelen: Tropisch*, aliquem, Cic. Qu. Fr. III, 2, *en* ad Div. XVI, 18, *iemand warm maken, iemand in vuur brengen, verhitten, d. i. of plaagen, of zeer aanſpooren, aandrijven.* Not. Paſſiv. Calefacior *is niet zeer gebruiklijk; behalven* Calefacientur, Vitruv. V, 10: *anders komt* Calefactus, a, um, *voor, het welk men van* Calefio *afleidt: zie derhalven* Calefio.

CALEFACTIO, onis, f. i. e. *verwarming, heetmaking, bij voorb.* thermarum, Pandect. L, 4, 1: balnei, Ibid. leg. 18.

CALEFACTO, avi, atum, are, *voor* calefacio, *bij voorb.* Horat. Ep. II, 2, 169. Plaut. Rud. II, 3, 80. Gell. XVII, 8: *van daar boertend* virgis calefactabere, Plaut. Caſ. II, 6, 48.

CALEFACTUS *en* **CALFACTUS**, us, m. *de verwarming*, Plin. H. N. XXIX, 3.

CALEFĪO, factus ſum, fieri, *warm of verwarmd worden, bij voorb.* balineum calefieri, Cic. Att. II, 3 extr.: fauces calefiunt, Auct. ad Her. III, 12: calamiſtris calefactis, Varr. L. L. IV, 29: *ook Tropisch, bij voorb.* corda calefacta tumultu, Virg. Aen. XII, 269, i. e. *verhit, ontvlamd, in beweging gebracht.*

CALENDAE *of* **KALENDAE**, arum, f. 1) *de eerſte dag van elke maand, is bekend, bij voorb.* usque ad pridie Calendas Sept., Cic. Att. III, 17, *tot daags voor den eerſten September, d. i. tot den laatſten Augustus:* ex Calendis Septembribus, Cato R. R. 149: *en dus ſtaat meermalen de Maand in denzelfden* caſus, *omdat de namen der maanden eigenlijk* Adjectiva *zijn:* ut ſim Calendis in ſenatu, Cic. Att. XIII, 17: Not. *deze dag* Calendae *was aan* Juno *heilig*, Ovid. Faſt. I, 55: 2) *ſomtijds de maand, bij voorb.* Nec totidem veteres habuere Calendas, Ovid. Faſt. III, 99, i. e. menſes: *dus ook* primae Calendae *de volgende maand*, Cato R. R. 147 *en* 148: transierant binae Calendae i. e. *twee maanden*, Martial. X, 75, 7: *dus is* ſextae Calendae, Ovid. Faſt. VI, 181, *Junij:* Not. a) *op den eerſten dag der maand moeſten de renten betaald worden: ook was dit de gewoone dag, om geld te leenen: van daar* triſtes Calendae, Horat. Sat. I, 3, 87: cf. Epod. II, 70. Ovid. Remed. 561: b) ad Calendas Graecas *zeide* Augustus *dikwijls voor* nunquam, *omdat de* Grieken *geene* Calendae *hadden*, Sueton. Aug. 87. c) *of*

Digitized by Google

op den eersten Maart was het vrouwenfeest (matronalia), *wanneer de vrouwen elkander geschenken zonden, en die ook van de mannen ontvingen*, Ovid. Fast. III, 170. seqq. Horat. Od. III, 8, 1. Suet. Vesp. 19. Juvenal. IX, 53.

CALENDARIUM, i, n. 1) *eene lijst der interessen of renten, welke de geldwisselaars hielden, omdat de betaaldag altijd op den eersten der maand viel*, Senec. Benef. I, 2. VII, 10. Epist. 14. Pandect. XV, 1, 58. XL, 7, 40. XXXII, leg. 62: 2) *in later tijd de* Kalender *of Almanach.*

CALEO, ui, itum, 2. 1) *warm of heet zijn, hitte hebben, bij voorb.* ignem calere, Cic. Fin. I, 9: aqua calet, Plaut. Bacch. I, 1, 72: qui apud carbones adsident, semper calent, Plaut. Rud. II, 6, 48: calere febre, Juvenal. X, 218: *van daar Tropisch*, morbo mentis calere, Horat. Sat. II, 3, 80: Not. Passive, cum calctur, Plaut. Truc. I, 1, 45. Capt. I, 1, 12, *als het warm wordt, d. i. in den zomer.* 2) *Tropisch, op verscheiden wijze*, a) *warm zijn, d. i. nog versch zijn, niet verflaauwd zijn, bij voorb. een gerucht*, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 1, rumores Cumarum tenus caluerunt, i. e. *hebben zich staande gehouden enz., doch, het kan ook beteekenen, hebben geklonken, wanneer dan* caluerunt *ook van* calesco *zou kunnen zijn.* b) *hittig of verhit zijn, branden, ontvlamd zijn, gloeijen, bij voorb.* mero *van wijn gloeijen, d. i. dien drinken of gedronken hebben*, Horat. Od. III, 21, 12: postquam satis res calere Rubrio visa est, Cic. Verr. I, 26, i. e. *als Rubeius geloofde, dat zij allen van den wijn verhit waren, wijn genoeg in het hoofd hadden:* femina, calebo, Horat. Od. IV, 11, 13, i. e. *haar beminnen:* calere in agendo, Cic. Brut. 66, i. e. *hittig zijn in zijn voordragt, zeer levendig daar in zijn:* cupidine laudis, Ovid. Met. VIII, 300: *van daar hevig begeeren, met den* Infinitivus, *bij voorb.* tubas audire calens, Stat. Theb. IV, 261: c) caleo *ik heb het warm, d. i. ik heb angst, ben in nood, weet niet, wat ik doen zal, bij voorb.* te calere puto, Cic. Att. VII, 20: jam calet, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: d) *bijzonder, iets hittig voornemen, zeer bezig zijn, bij voorb.* An ego, cum omnes caleant, ignaviter aliquid faciam, Cic. Att. VI, 15: in agendo, Cic. Brut. 66: e) *hittig, ijverig, met vuur of vlijt bedreven, of waargenomen worden, bij voorb.* nundinae calebant, Cic. Phil. V, 4, *werden ijverig behandeld, het ging er heet, ijverig, toe: dus ook* judicia calent, Cic. Att. IV, 16 post med., *alwaar sommige* Edd. *indicia hebben:* illud crimen caluit re recenti, Cic. Planc. 23, *het ging er heet mede, d. i. men sprak er sterk van:* f) *dikwijls, aangeroerd, of betreden worden, bij voorb.* ungularum pulsibus calens ister, Martial. VII, 6, 2.

CALESCO, ĕre, 1) *warm, of verwarmd worden, warmte ontvangen worden, bij voorb.* calescit ab eo spiritu, Cic. Nat. D. II, 65: cf. Senect. 16: 2) *Tropisch, hitte ontwaaren, bij voorb. der liefde of min*, Ovid. Her. XVIII, 177: cf. Fast. VI, 6.

CALFACIO, *zie* Calefacio.

CALICATA AEDIFICIA i. e. calce polita, Fest.

CALICULUS, i, m. 1) *een kleine kelk of beker, een bekertjen*, Cato R. R. 108. Cels. II, 11. Plin. H. N. IX, 30. 2) *een schaal of schulp, bij voorb. van schulpdieren, ook een knop, bloemkelk: doch, hier schrijft men gemeenlijk* calyculus.

CALIDARIUM, CALIDARIUS, *zie* Caldarius.

CALIDE, Adv., *met warmte, hittig, ijverig, bij voorb.* agere, Plaut. Epid. II, 2, 99.

CALIDUS, a, um, 1) *warm of heet, warmte of hitte hebbende, bij voorb.* dies, Quintil. XI, 3: sol, Gell. III, 1: omne quod est calidum & igneum, Cic. Nat. D. II, 9: calidior est animus vel potius ferventior quam hic aër, Cic. Tusc. I, 18: calidissima lixivia, Colum. XII, 50, 14: calidissimae hyemes, Vitruv. II, 1: Calida, scil. aqua, Senec. Ep. 77. Cato R. R. 156: *van daar* ser. a cal., i. e. servus a calida, Inscript. ap. Spon., i. e. *die zijnen Heer warm water aanbiedt: dus ook misschien* Calidum bibere, Plaut. Curc. II, 3, 14, scil. vinum *heeten wijn; doch, het zou ook kunnen zijn iets warms, te weten, warm water, hoedanig men eertijds (gelijk thans thee enz.) geern dronk.* 2) *Tropisch*, a) *hittig, hevig, snel, bij voorb.* consilium, *hevig besluit*, Liv. XXII, 24. XXXV, 32 extr. Cic. Off. I, 24. Plaut. Epid. II, 2, 71: cf. Terent. Eun. II, 3, 88: *dus ook van menschen en beesten, bij voorb.* ego calidus juventa, Horat. Od. III, 14, 27: equus, Virg. Georg. III, 119: Gradivus, Sil. XV, 337: *somtijds kan men het ook vertalen, onberaden, overijld:* b) *gezwind, snel, of schielijk voortgebracht, bij voorb.* mendacium, Plaut. Most. III, 1, 135: *of schielijk bezorgd, bij voorb.* argentum, Plaut. Epid. I, 2, 39.

CALIENDRUM, i, n. *is misschien eene huive, of eenig ander hoofddeksel*, Horat. Sat. I, 8, 48. Varr. ap. Acron. ad Horat. loc. cit.

CALIGA, ae, f. 1) *eene soort van schoenen of laarzen, die tot halver scheenbeen kwamen, hoedanigen bijzonder de Soldaten droegen, soldaten-laarzen of stevels*, Cic. Att. II, 3. Sueton. Calig. 52. Justin. XXXVIII, 10: 2) *ook staat het somtijds voor den Soldatenstand, Soldatendienst, Krijgsdienst, bij voorb.* Marium caliga dimisit? Senec. de brev. vit. 17: juventam in caliga militari tolerare, Plin. H. N. VII, 43.

CALIGARIS, e, i. e. ad caligam pertinens, *bij voorb.* clavus, Plin. H. N. IX, 18. XXII, 22, i. e. *die in de soldaten stevels geslagen wordt.*

CALIGARIUS, a, um, i. q. caligaris, *bij voorb.* clavus, Plin. H. N. XXXIV, 14 med.: sutor caligarius, Inscript. ap. Gruter.: *ook enkel* caligarius, scil. sutor *of* negotiator (i. e. *handelaar*), Inscript. ap. Spon.

CALIGATIO, onis, f. *voor* caligo *duisternis, bij voorb.* oculorum, Plin. H. N. XXIX, 6 med.

CALIGATUS, a, um, *soldaten laarzen aanhebbende, gelaarsd als een soldaat*, Sueton. Aug. 25. Vitell. 7.

CALIGINEUS, a, um, *dampend, donker, bij voorb.* fumus, Grat. in Cyneg. 56.

CALIGINOSUS, a, um, 1) *vol damp, met damp bedekt, bij voorb.* stella, Cic. Div. I, 57: coelum, Cic. Tusc. I, 19, *doch men kan het gedeeltelijk ook donker, duister, vertaalen, en gevolglijk tot* n. 2. *brengen:* tractus pluvius & caliginosus, Plin. H. N. XVII, 22, i. e. *nevelig, vol damp, of donker: duister*, tenebrae, Val. Max. I, 7 ex. 1: 2) *donker, duister, bij voorb.* nox caliginosa, Horat. Od. III, 29, 29: tenebrae, coelum cet., *zie* n. 1:

CALIGO, inis, f. 1) *een dikke, zwarte damp, bij voorb.* nebula matutina caliginem dedit, Liv. XXXVII, 41: cf. XXXIII, 7: crassiore caligine spiritu obstructo, Plin. ep. VI, 16: taedae multa caligine, Lucret. V, 297: Conditur in tenebras altum caligine coelum, Virg. Aen. XI, 187: *van daar* 2) *donkerheid, duisternis, bij voorb.* caligine inducta terram occuluit, Ovid.: *van daar* 3) *duisternis, Tropisch*, a) reipublicae, Cic. red. in Senat. 3, *de duisternis, de droevige, onrustige, tijden van den staat*, b) mentis, Catull. LXIII, 207, *duisternis of blindheid des verstands:* discussa est illa caligo, Cic. Phil. XII, 2: c) oculorum, Cels. VI, 6 n. 32, i. e. *wanneer het iemand duister voor de oogen wordt:* cf. Scribon. Larg. compos. 179. Plin. H. N. XXXIV, 11 extr.: *dus ook, wanneer men duizelig wordt, bij voorb.* cum altitudo caliginem oculis obfudisset, Liv. XXVI, 45, i. e. *het duister voor de oogen maakte, duizeling veroorzaakte: en zoo in andere dingen, bij voorb.* Augustus omnibus viris magnitudine sua inducturus caliginem, Vellej. II, 36, i. e. *verduisteren, zich ver boven hen verheffen.*

CALIGO, avi, atum, are, 1) *dampen, vol damp zijn, zwarten damp van zich geven, bij voorb.* nubes, Virg. Aen. II, 606: amnis, Colum. I, 5, 4: *van daar* 2) *verduisteren, bij voorb.* caligans, Cic. in Arat. 205 Atque Atum tenui caligans (Centaurus) vestiet umbra: *doch* caligans *kan ook heeten, donker:* 3) *donker, duister zijn, bij voorb* lucus caligans, Virg. Georg. IV, 468: nubes, Cic. Arat. 246: Centaurus, Cic. *zie* n. 2: 4) *blind zijn, niet zien, of niet recht zien, donker zijn, bij voorb.* oculi, Gell. VI, 6 n. 32 *en* 34. Plin. H. N. XX, 22: *ook van menschen, bij voorb.* (homines) caligant, Scrib. Larg. Compos. 184: *van daar Tropisch, blind van verstand zijn, bij voorb.* genus humanum, Senec. de vita beata init. Plin. H. N. III, 1. Martial. X, 4, 1: animo caligante, Plin. H. N. XI, 37: 5) *duister zijn, d. i. duister zien, of droevig zijn, bij voorb.* vultus caligans, Pacuv. ap. Non.: 6) fenestra caligans, Juvenal. VI, 31, i. e. *het geen wegens de hoogte maakt, dat die er uitzien, als 't ware blind zijn, d. i. duizelig worden.*

CALIGULA, ae, f. *een kleine soldaten laars, soldaten laarsjen*. Nut. *De Keizer* Kajus *kreeg den naam* Caligula, *omdat hij in zijne jeugd in het leger was opgevoed, en soldaten laarsjens gedragen hadt.* Suet. Calig. 9. Tacit. Ann. I, 41 *en* 69.

CALIPTRA *of beter* **CALYPTRA**, ae, f. *eene soort van kleeding, die het hoofd bedekt*, Fest.

CALIX, icis, m. 1) *zeker drinkgereedschap, beker, kelk, bij voorb.* calices confringere, Plaut. Capt. IV, 4, 8: calix mulsi, Cic. Tusc. III, 19: fecundi calices, Hor. ep. I, 5, 19: propinare alicui calicem, Martial. II, 15, 1: siccare, Horat. Sat. II, 6, 68, i. e. *drinken, uitdrinken:* 2) *een eetgereedschap*, Ovid. Fast. V, 509. Varr. L. L. IV, 27. 3) *de kelk, d. i. het bovenste naar een kelk gelijkende deel van een glas of ander vat, dat vocht bevat, bij voorb.* capaci ad sextarios tres calice, Plin. H. N. XXXVII, 2 post init.: 4) *in waterleidingen de pijp, waarin de andere pijpen ingevoegd worden*, Frontin. aquaeduct. artic. 36: 5) *de schelp of schulp, der schulpdieren enz.*, Plin. H. N. IX, 56: *doch hier schrijft men ge-*

meen-

meenlijk calyx: 6) de knop, de kelk; doch hier schrijft men insgelijks gemeenlijk calyx.

CALLAÏNUS, a, um, den edelen steen Callaïs in kleur gelijk, bij voorb. gemmae, Plin. H. N. XXXVII, 10: van daar lacerna callaina, Martial. XIV, 139 extr., si lectio certa.

CALLENTER, Adv., fijn, listig, bij voorb. inhibere aliquid, Apul. Met. IV, p. 150 Elm.

CALLĔO, ui, 2. 1) een' dikke hand of eelt hebben, het zij waar van het wille, bij voorb. van slagen, arbeid enz. dikhuidig zijn, bij voorb. Callent rure manus, Sever. in Aetna 260: sumen antiqui abdomen vocabant, priusquam calleret cet., i. e. eelt kreeg, een harde huid kreeg, Plin. H. N. XI, 37 prope fin.: callum aprugnum callere non sinam, Plaut. Poen. III, 2, 2, alwaar het, om te boerten, dubbelzinnig staat: costae callent plagis, Plaut. Pseud. I, 2, 4: van daar 2) Tropisch, dikhuidig, d. i. onaandoenlijk zijn, gevoelloos zijn, bij voorb. animus, Sulpic. in Cic. Epist. ad Div. IV, 5. Dewijl iemand, die van den arbeid eelt in de handen heeft, denzelven dikwijls moet verricht, en er gevolglijk goede kennis en ondervinding in gekregen hebben: van daar 3) ondervinding of goede kennis hebben, bij voorb. quorum usu (oefening) calleret, Liv. XXXV, 26 extr.: callere in re familiari, Plin. H. N. IX, 29: callere fidibus, Apul. Florid. p. 358 Elm.: omnes homines ad suum quaestum callent, Plaut. Truc. V, 40: callere studio augurandi, Justin. XXIV, 4: usu quotidiano, Val. Max. VIII, 12, 1: van daar 4) in 't gemeen kennen, weten, verstaan, wanneer het dikwijls eenen Accusativus heeft, bij voorb. sensum alicujus, Terent. Ad. IV, 1, 17: jura, Cic. Balb. 14: artem aliquam, Tacit. Ann. XIII, 3: cuncta, Plaut. Most. I, 3, 122: sonum digitis, Hor. Art. 274: scio & calleo, Plaut. Pers. II, 1, 8: Calleo, quo pacto id fieri soleat, Terent. Heaut. III, 2, 37: dus ook callens: ook callens met den Genitivus en sum callens, bij voorb. qui sunt vaticinandi callentes, Plin. H. N. XXI, 31 extr.

CALLIBLĔPHĂRUS, a, um, 1) schoone oogleden hebbende, bij voorb. ostrea, Plin. H. N. XXXII, 6: 2) het geen de oogleden fraai maakt, bij voorb. Calliblepharum, scil. medicamentum, Plin. H. N. XXI, 19. XXIII, 4 extr. XXXIII, 6. Varr. ap. Non., i. e. een middel daartoe.

CALLĬDE, Adv., 1) met ondervinding: van daar 2) schrander, geschikt, scherpzinnig, bij voorb. versari in re, Cic. Or. I, 1: callidissime conjicere, Nep. Them. 1: callidius interpretari, Tac. Ann. VI, 37: 2) heel wel, heel goed, bij voorb. dicere, Cic. Or. 28: intelligere, Ter. And. I, 2, 30: nosse aliquem, Plaut. Asin. II, 2, 82: 3) listig, met list, loosheid, bij voorb. accessit, Cic. Flacc. 10: vita sua occultare, Sallust. Jug. 15 (18): cf. Tacit. Hist. III, 53 extr. Gell. XII, 12.

CALLĬDITAS, atis, f. 1) de listigheid of list ten goede, scherpzinnigheid in het uitvinden van allerhande middelen, enz., bij voorb. vincebat omnes cura — calliditate & celeritate ingenii, Nep. Eum. 1: nec calliditate Poenos — superavimus, Cic. Harusp. 9: magnitudine animi & calliditate praestare omnes, Nep. Timol. 17: 2) de list in het kwaade, loosheid, bij voorb. olere malitiam & clamitare calliditatem, Cic. Rosc. Com. 7: Scientia, quae est remota a justitia, calliditas potius quam sapientia est adpellanda, Cic. Off. I, 19: cf. Cic. Partit. 39. Not. Plur. Calliditates, Terent. Heaut. V, 1, 13.

CALLĬDUS, a, um, 1) vol eelt, een dikke huid hebbende, bij voorb. van veel werken, enz., Cic. Nat. D. III, 10: van daar 2) ervaaren, d. i. veele ondervinding hebbende, gevolglijk schrander, kundig, geschikt, scherpzinnig, bij voorb. natura nihil est callidius, Cic. Nat. D. II, 57: callidus agitator, Cic. Acad. IV, 29: imperator callidissimus, Nep. Hann. 5: nec callidior nec gravior, Cic. Or. 7: ook met ad, bij voorb. homo callidus ad rem, Plaut. Epid. III, 3, 47: ad suum quaestum, Plaut. Truc. II, 4, 62: ad fraudem, Cic. Cluent. 65; ten zij men het gedeeltelijk listig, loos, vertaalen wil: ook met den Genitivus, bij voorb. callidior rei militaris, Tacit. Hist. II, 31: vir callidissimus rerum naturae, Colum. VII, 3, 12: cf. II, 2 in: ook met den Infinitivus, bij voorb. testudo callida resonare, Horat. Od. III, 11, 4, bekwaam tot enz.: cf. I, 10, 7. Ook van zaken, voor geschikt gemaakt, schrander uitgedacht, bij voorb. junctura, Horat. Art. 47: callidissimum artificium naturae, Cic. Tusc. I, 20: 3) listig, in het goed of kwaad, a) van menschen, bij voorb. homines callidi, Cic. Off. II, 2: callidus fur, Martial. V, 43, 1: merx callida, van een vrouwspersoon, Plaut. Cist. IV, 2, 61: cf. Plaut. Pers. IV, 4, 40: ook kan het één en ander uit n. 1. hiertoe gebracht worden: b) van zaken, listig, vol list, listig uitgedacht, bij voorb. inventum, Nep. Eum. 5: liberalitas, Nep. Att. 11: doli, Plaut. Bacch. IV, 4, 4: Quid potest esse callidius? Cic. ad Div. III, 8: dona, Stat. Achill. II, 171.

CALLIS, is, m. & f. 1) een voetpad, smalle weg, bijzonder in het gebergte, daar het vee op gaat, een steeg, bij voorb. callium difficultatem, Varr. R. R. II, 10 in.: calles sylvestres, Ibid. II, 9 extr. Curt. V, 4: calles Italiae, Cic. Sext. 5 i. e. driften, alwaar misschien colles beter zou zijn: cf. Cluent. 19 in.: per calles ignotos, Liv. XXXI, 42: devias calles, Liv. XXII, 14: calle angusto, Virg. Aen. IV, 405: secreti calles, Ibid. VI, 442, alwaar valles niet verkeerd zou zijn. Not. ut provinciae — consulibus minimi negotii, id est, sylvae callesque, decernerentur, Sueton. Caes. 19: wat zijn hier calles? Misschien veedriften, welker bezorging misschien nodig was, of wegen, steegen scil. om ze voor de struikroovers veilig te houden: 2) in 't gemeen een weg, Valer. Flacc. III, 568. Not. Ook kan het één en ander uit n. 1. hiertoe gebracht worden.

CALLISCO voor callesco, bij voorb. calliscerunt, Cato ap. Non., i. e. occalluerunt.

CALLISTROTHIS, idis, f. scil. ficus, eene soort van vijgen, Colum. X, 416.

CALLISTRUTHIUS, a, um, bij voorb. callistruthia ficus, eene soort van vijgen, Colum. V, 10, 11. Plin. H. N. XV, 18 in.

CALLĬTHRIX, ichis, f. eigenlijk schoonhaairig: 1) een zekere plant, met welke men de haairen verwde, die het uitvallen van het haair belette enz., Plin. H. N. XXV, 11. XXVI, 14 en 15: 2) eene soort van aapen, Plin. H. N. VIII, 54.

CALLITRĬCHOS, i, of CALLITRICHON, i, een kruid, i. q. adiantum, Plin. H. N. XXII, 21 post med.

CALLŌSĬTAS, atis, f. de harde huid, Scribon. Larg. Compos. 36.

CALLOSUS, a, um, 1) met eelt of een dikke huid bedekt, eelt hebbende, bij voorb. cutis callosior, Plin. H. N. XI, 39: cutis, Auct. Paneg. ad Pison. 17: ulcus callosum, Cels. VI, 3: van daar 2) Tropisch, het geen als 't ware met een dikke huid bedekt is, dicht of dik, bij voorb. resina, Plin. H. N. XIV, 20: oliva, Ibid. XV, 3: callosi acini uvae, Colum. III, 2: dus ook misschien ova callosa, Horat. Sat. II, 4, 14, i. e. dicht, hard, vast.

CALLUM, i, n. of CALLUS, i, m. het eelt, harde huid, a) aan menschen, bij voorb. solorum, i. e. der voetzolen van het gaan, Cic. Tusc. V, 32 mihi calceamentum est solorum callum: callus fistulae, Cels. V, 28 n. 12: cf. Suet. Aug. 85: pedum callo, Plin. H. N. XXII, 25: van daar Tropisch, van de onaandoenlijkheid, bij voorb. diuturna cogitatio callum obduxerat animis, Cic. Tusc. III, 22, had, als 't ware, met eelt overtrokken, d. i. ongevoelig gemaakt: Consuetudo callum obduxit stomacho meo, Cic. ad Div. IX, 2: cf. Tusc. II, 15: militia videtur callum duxisse, Senec. Consol. ad Marc. 8, eigenlijk hardhuidig geworden enz., harde huid bekomen enz. 6) aan beesten: harde huid, zwoord, bij voorb. aprugnum, Plaut. Pers. II, 5, 4: cf. Capt. IV, 3, 4. Pseud. I, 2, 31. Cato ap. Plin. H. N. VIII, 51 extr.: ook van de springhaanen, Plin. H. N. IX, 30 extr., alwaar het misschien dicht, sterk, vleesch is. c) Ook wordt het aan andere dingen toegekend, bij voorb. aan de aarde, appelen enz., om de buitenste hardheid of dikke harde oppervlakte af, korst of schel te betekenen, bij voorb. van appelen, peeren, Plin. H. N. XV, 28 extr.: wijndruiven, Ibid. XIV, 1: pruimen, Ibid. XXII, 23: der aarde, Ibid. XVII, 5. XXXI, 4.

CALO, avi, atum, are, 1) roepen, bij voorb. plebem in Capitolium, Macrob. Sat. I, 15: of uitroepen, bij voorb. dies, Macrob. Ibid.: nonas, Varr. L. L. V, 4: 2) samen roepen, bij voorb. comitia, Gell. XV, 27: van daar calata comitia, Gell. XV, 27: van daar calatis granis, Cic. Sext. 33, boertend voor comitiis.

CALO, onis, m. een bediende of knecht, Cic. Nat. D. III, 5. Hor. Sat. I, 6, 103. Senec. epist. 110 extr., bijzonder bij de Armee, Soldaten-bedienaar, een van de pakkaadjen, pakknecht, enz., Caes. B. G. VI, 35. Liv. IX, 37: cf. Fest.

CALOR, oris, m. 1) de warmte, hitte, bij voorb. der zon, Cic. Senect. 15: ook zonder solis, bij voorb. vitandi caloris causa, Cic. Att. XIII, 34: Plur. calores magni, groote hitte scil. der zon, Cic. Q. Fr. III, 1: causae, quae vim habeant caloris & frigoris, Cic. Univ. 14: der koorts, Tibull. IV, 11, 2. Cels. III, 3: 2) Tropisch, hitte voor hevigheid der ziel, bij voorb. juvenilis, Quintil. II, 15 (16), jeugdige hitte: calor dicentis, Plin. Epist. III, 9: 3) bijzonder de hevige liefde, bij voorb. Ovid. Met. XI, 305. Her. XIX, 173: Not. Calor, Gen. Neutr., bij voorb. nec calor nec frigus metuo, Plaut. Merc. V, 2, 19.

CALORATUS, a, um, verhit, hittig, bij voorb. impetus juventutis, Apul. Met. VI p. 182 Elm.

CALORIFICUS, a, um, verwarmend, verhittend, bij voorb. oleum, Gell. XVII, 8.

CALPAR, een oud woord, een wijnvat, en de wijn zelve, Varr. ap. Non.

CAL-

CALTHA, ae, f. *een geelächtige, flerk riekende bloem*, Plin. H. N. XXI, 6. Colum. X, 97 *en* 307. Virg. Ecl. II, 50.

CALTHULA, ae, f. *een kleed, misfchien van de kleur der* Caltha, Plaut. Epid. II, 2, 45: cf. Non. c. 16 n. 4.

CALVA, ae, f. *de hersfenpan, de hoofdfchedel*, Liv. XXIII, 24. Martial. X, 83, 2. XII, 45, 2.

CALVARIA, ae, f. *hersfenpan, hoofdfchedel*, Celf. VIII, 1: canis, Plin. H. N. XXX, 6: equae vel afinae, Pallad. I, 35 extr.: *ook heeft men* calvarium, *bij voorb.* trucidatorum cruor et — calvaria, Apul. Met. III p. 137 Elm.: *ten zij men* calvaria *voor den* Singul. *wil houden: doch het eerfte is voegzamer.*

CALVARIUM, i, n. 1) *een foort van visch, bij voorb.* marina calvaria, Apul. Apolog. p. 296 Elm.: calvaria pinguia, Enn. Ibid. 2) *de fchedel, hersfenpan*, Apul. *zie* Calvaria.

CALVATUS, a, um, Particip. *van* Calvo, are, *kaal gemaakt, kaal: Tropisch*, vinea, Plin. H. N. XVII, 22 extr., i. e. *kaal een wijnftokken, weinig wijnftokken hebbende.*

CALVEO, ēre, *kaal zijn, bij voorb.* quaedam animalium naturaliter calvent, Plin. H. N. XI, 37 poft init.

CALVESCO, ĕre, 1) *kaal worden, d. i. het haair verliezen*, Colum. VI, 14 extr. Plin. H. N. X, 29: 2) *kaal, d. i. dun worden, boomen verliezen, of bladeren verliezen, bij voorb.* caftaneta calvefcunt, Colum. IV, 33, i. e. *de kastanjebosfchen worden dun, d. i. verliezen boomen, enz.*

CALVITIES, ei, f. *de kaalheid, gladheid, d. i. wanneer de haairen weg zijn*, Suet. Galb. 20. Petron. 108.

CALVITIUM, i, n. 1) *de kaalheid, gladheid, d. i. wanneer de haairen weg zijn*, Cic. Tufc. III, 26. Suet. Caef. 45. Plin. H. N. XI, 37 ante med.: 2) *de kaalheid aan boomen, d. i. wanneer zij dun ftaan, bij voorb.* loci, Colum. IV, 29, 11.

CALUMNIA, ae, f. (*van* calvo, ere, *of* Calvor) *is overal lastering*, Chicane. 1) *Chicane of valfche, ongegronde, uit ftreeken en ranken ondernomen befchuldiging of aanklagt voor het gericht, bij voorb.* adferre calumniam ad judices de re, Liv. XXXIX, 4: calumnia litium petere fundos alienos, Cic. Mil. 27: cf. Cic. Verr. II, 27. Caecin. 7. Q. Fr. I, 1, 8: condemnare aliquem calumniae, Tacit. Ann. XIV, 41: *van daar* calumniam jurare, i. e. *zweeren, dat men niet uit lastering befchuldigt*, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 8: *ook* calumniam in aliquem jurare, Liv. XXXIII, 47: *ook* jurare de calumnia, Pand. XXXIX, 2, 13: Not. calumnia *heet ook de richterlijke uitfpraak, dat iemand een* Chicaneur *of valfche befchuldiger is, bij voorb.* calumniam non effugere, Cic. Cluent. 59: ferre Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 8 in., i. e. *voor een valfchen befchuldiger verklaard worden.* 2) Chicane, *lastering, in andere Singen, d. i. het listig gedrag vol ftreeken, om iemand te benadeelen, of zich zelven voordeel te doen, bij voorb.* a) calumnia religionis, Cic. ad Div. I, 1, *Chicane van den Godsdienst, d. i. de fibijllijnfche boeken ontleend:* calumnia dicendi tempus eximit, Cic. Att. IV, 3, *de Chicane van fpreken enz., d. i. door het lange listige fpreken enz.:* res calumnia extracta eft, Cic. Q. Fr. II, 2: impediti, ne triumpharent, calumnia paucorum, Sall. Cat. 30 (31): cf. Cic. Acad. IV, 1 extr.: b) *in het uitleggen der woorden, bij voorb.* in jejuna calumnia delitefcere, Cic. Caecin. 21: exfiftunt injuriae calumniae & — malitiofa juris interpretatione, Cic. Off. I, 10: c) *in ongegrond listig berispen, bij voorb.* effugiunt Academicorum calumniam, Cic. Nat. D. II, 7 extr.: d) *of anders in listige redenen, bij voorb. om iemand flechts te vangen, of in het redentwisten, bij voorb.* nec ullam adhibebat calumniam, Cic. Fat. 14 in.: Arcefilae calumnia, Cic. Acad. IV, 5: 3) *Tropisch*, calumnia timoris, Caecin. in Cic. ep. ad Div. VI, 7, *de Chicane van vrees, d. i. wanneer men zich uit vrees allerhande ongegronde dingen voorftelt, bij voorb. wat de menfchen wel denken mogen, en gevolglijk zich zelven als 't ware chicaneert.* 4) calumnia oratoris (*bij voorb.* Calvi) contra fe, Quintil. X, 1 prope fin., *de Chicane tegen zich zelven, d. i. wanneer men al te zeer kunftelt, bij voorb. nooit met zijne uitdrukkingen te vrede is, gevolglijk zich zelven, als 't ware, zonder grond, befchuldigt.* Not. praetexta calumnia, Cic. Catil. II, 2 extr., *wat dit zij, kan men niet wel zeggen: misfchien wordt er op eene ons onbekende omftandigheid of gebeurtenis gedoeld: of de plaats is niet zuiver.*

CALUMNIATIO, onis, f. i. q. calumnia, Afcon. Ped. ad Cic. in Caecil. 14.

CALUMNIATOR, oris, m. 1) *een* Chicaneur i. e. *die iemand opzetlijk valsch befchuldigt, gevolglijk valfche uitleggingen maakt, enz., bijzonder voor het gericht, een valfche boosaartige befchuldiger, een lasteraar*, Chicaneur, Pand. L, 16, 233. Cic. Verr. I, 10. II, 9 *en* 10. Caecin. 23. Cluent. 59. 2) Calumniator fui, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr., i. e. *die nooit met zich zelven te vrede is, zich zelven altijd te zeer berispt, en als 't ware lastert.*

CALUMNIATRIX, icis, f. i. e. quae calumniatur, Ulpian. in Pand. XXXVII, 8, 1, poft med.

CALUMNIOR, atus fum, ari, 1) *lasteren d. i. valsch befchuldigen, bijzonder voor het gericht, valschlijk aanklagen, Chicane maken, een lasteraar zijn*, Cic. Rofc. Am. 28. Verr. III, 15. Auct. ad Her. II, 6. 2) *lasteren, d. i. zonder reden iet verkeerd uitleggen of berispen, bij voorb.* Calumniari fi quis voluerit, quod arbores loquantur, Phaedr. Prol. I, 5: id unum calumniatus eft rumor, Tacit. Hift. III, 75, i. e. *berispen:* Tiro — eum verbis calumniatur, Gell. VII, 3: non oportere jus civile calumniari neque verba captari, Paul. in Pand. X, 4, 19, *alwaar het passive ftaat: van daar* fe calumniari, Quintil., *zich zelven* Chicaneeren, *bij voorb. in het fpreken, wanneer men nooit met zijne uitdrukkingen te vrede is, er altijd iet in berispt, en ze altijd beter wil maken.* 3) Chicaneeren *d. i. allerhande voorwendzels, uitvluchten, en andere ftreeken gebruiken, om iemand te benadeelen, of ergens in te hinderen, of iet niet te doen, of te maken, dat iet niet gefchiedt, het geen behoorde te gefchieden enz., bij voorb.* jacet res, illo calumniante, biennium, Cic. Quint. 21: fi diutius calumniarentur, Cic. red. Sen. 11: nam quod antea calumniatus fum, Cic. ad Div. IX, 7: 4) *ongegronde argwaan bij zich zelven koesteren, gevolglijk als 't ware, zich zelven* Chicaneeren, *bij voorb.* fed calumniabar ipfe, Cic. ad Div. IX, 2, *alwaar me te verftaan is.*

CALUMNIOSUS, a, um, *vol Chicanes en ftreeken, bij voorb.* accufatio, Ulpian. Pand. XXXVIII, 2, 14: *van daar* calumniofus i. e. calumniator, Paul. recept. fentent. I tit. 5.

CALVO, i, ĕre, *bedriegen*, Pacuv. ap. Non. *en* Salluft. ap. Prifc.

CALVOR, Depon. 3. *bedriegen, bij voorb.* memet calvor, Acc. ap. Non.: me calvitur fufpicio, Pacuv. ap. Non.: calamitas arvas calvitur, Pacuv. Ibid.: fopor manus calvitur, Plaut. Caf. II, 2, 3: cf. Pandect. L, 16, 233.

CALVUS, a, um, 1) *kaal, d. i. zonder haair, kaalhoofdig, een kaalkop, bij voorb.* fenex, Petron. 27: calvus rafo capite, Plaut. Amph. I, 1, 306: cf. Suet. Calig. 27. Phaedr. V, 8 in.: *van daar* calvae nuces, Cato R. R. 8: *ook volftrekt* calvae, Petron. 66, i. e. *glad.* 2) *kaal, Tropisch, bij voorb.* reftes calvae allio caepisque, Martial. XII, 32, 20, i. e. *daar weinig knoflook en uijen aan is.*

CALX, calcis, f. *zelden* mafc. 1) *de verfen, hiel, van menfchen en beesten, bij voorb.* calces remittere, Nep. Eum. 5, *achter uitflaan:* calcibus caedere, Plaut. Poen. III, 3, 71: calce ferire, Ovid. Faft. III, 755: calcem calce terit, Virg. Aen. V, 324, i. e. *ftoot met zijn hiel tegen des anderen hiel, hij valt hem gevolglijk hard:* calces deteris, Plaut. Merc. V, 11, 111, *trapt mij op de hiel, d. i. komt al te haastig achter mij:* calcibus aliquem confcindere, Cic. Verr. III, 23: *van daar* adverfus ftimulum calces fcil. jactare, Terent. Phorm. I, 2, 27, *een fpreekwoord van de genen, die zich tegen hoger magt verzetten:* impingere alicui calcem, Petron. 46, i. e. *laten gaan, van zich ontflaan.* 2) *het ftukjen hout, dat met het enten van den boom afgefneden wordt; wegens de gelijkheid, bij voorb.* poftea avelli cum fua calce coeptus eft (furculus), Plin. H. N. XVII, 21. NB. Calx *de kalk, doel enz., zie bijzonder.*

CALX, calcis, f. *en fomtijds* m. 1) *in 't gemeen een fteen: van daar een fteen op het fpeelbord, bij voorb.* ciere calcem, Plaut. Poen. IV, 2, 86, i. e. *fchuiven: van daar* ad incitas (calces) redigere, Ibid. 85, i. e. *in de grootfte verlegenheid brengen, eigenlijk iemand zoo verbrengen, dat hij niet meer (op het fpeelbord) fchuiven kan: bijzonder de kalkfteen; of* 2) *kalk, el of niet gebluscht, bij voorb.* in eam infulam materiam, calcem, caementa convexit, Cic. Mil. 27: viva *ongebluschte*, Vitruv. VIII, 7: exftincta, Ib. I, 7: *of* reftincta, Infcript. ap. Grut.: *of* macerata, Plin. H. N. XXXVI, 23, i. e. *gebluschte.* Not. Cato *zegt* R. R. XVIII, 73 *tweemaal* & calce arenato cet., i. e. *met zand gemengde kalk, d. i. mortel, gevolglijk is* calx *gen.* mafc., *ten zij men* arenato Subftantive *moest nemen. Doch het eerfte is verkieslijker: en waarom zou het ook niet* gen. mafculini *kunnen zijn? daar* calx *de hiel ook* fem. *en* mafc. *is?* 3) *het doel of einde in den Romeinfchen* Circus, *daar de kamprijders ftil hielden, omdat het eertijds misfchien met kalk geteekend was: het einde der loopbaan: ftaat geern Tropisch, voor* terminus, finis, *bij voorb.* nemini fortuna currum — inoffenfum per aequor candidum ad calcem finit, Varr. ap. Non., *alwaar* candidum *tot* calcem *fchijnt te behooren, gevolglijk is* calx *hier* mafcul.: *dus ook* video calcem, ad quem cum fit decurfum cet., Cic. Tufc. I, 8, *doch* Davifius *en* Ernefti *heeft* quam: ab ipfa calce revocati, Cic. ap. Senec. ep. 108: nec vero ve-

velim, quasi decurso spatio, ad carceres (i. e. initium) a calce revocari, Cic. Senect. 23 med., i. e. a fine vitae: cf. Cic. Amic. 27. Not. *Nadien het toch niet zeker is, dat de ouden het doel in den* Circus *met kalk teekenden*, (*met krijt of* creta *zegt* Plin. H. N. XXXVII, 17 extr., cf. Senec. ep. 108 extr.), *zoo is het gevoelen van die genen juist niet ongerijmd, die deze betekenis, het doel, van calx de hiel afleiden, omdat de hiel het onderste deel des menschen is.*

CALYCŬLUS, i, m. 1) *een klein knopjen, en gedeeltelijk een bloemen kelkjen, ook een zaadvaatjen, bij voorb.* floris calyculi, Apul. Met. IV init.: Ceratitis — calyculo inflexo, Plin. H. N. XX, 19: Alcyron semen habet in calyculis pusillis, Ibid. XVII, 5: 2) *een schaal of schulp van schulpdieren, bij voorb.* calyculi echinorum, Apul. Apol. 297 Elm.

CALYPTRA, *zie* Caliptra.

CALYX, ycis, m. 1) *de knop, zoo wel van de bloem als van den boom, en gedeeltelijk de bloemenkelk, en zaadvaatjen, ook de schaal der vruchten, bij voorb. der roos*, Plin. H. N. XXI, 4: *der slaapbollen*, Ibid. XX, 18: narcissi genus flore candido, calyce purpureo, Ibid. XXI, 5: castaneis armatum echinato calyce vallum, Ibid. XV, 22: nuces gemino protectae operimento, pulvinati primum calycis, mox lignei putaminis, Ibid.: in calyce Punici mali calfactum, Ibid. XXIII, 4: 2) *van daar wegens eenige gelijkheid* a) *de schaal of schulp der schulpdieren, bij voorb. der mosselen, schildpadden enz.*, *bij voorb.* cochlearum, Plin. H. N. IX, 56: cf. XXXII, 4: b) *de eijerschaal*, Plin. H. N. XXVIII, 2: c) *de korst of hulzel van wasch om het ooft, om het te bewaaren*, Plin. H. N. XV, 17.

CAMARA, *zie* Camera.

CAMARUS, *zie* Cammarus.

CAMBIO, psi, 4. *verruilen, ruilen, bij voorb.* operas cum vicinis, Apul. in Apolog. p. 284. Elm.

CAMELA, *zie* Camelus.

CAMELĪNUS, a, um, *van kameelen, bij voorb.* lac, Plin. H. N. XXVIII, 9: genitale, Ibid. XI, 49.

CAMELLA, ae, f. *een soort van drinkgereedschap*, Ovid. Fast. IV, 779. Petron. 135 *en* 137.

CAMELOPARDĂLIS, is, f. *en* CAMELOPARDUS, i, m. *een dier van gestalte als een Kameel, en gevlekt als een Panther: een Kemelpardel*, Plin. H. N. VIII, 18. Varr. L. L. IV, 20, *in welke plaatsen* camelopardalis *staat.*

CAMĒLUS, i, m. *en* f. *het kameel, een bekend dier*, Cic. Nat. D. II, 47. Liv. XXXVII, 40. Horat. Ep. II, 1, 195, *bijzonder* Plin. H. N. VIII, 18: cf. XI, 37 med.

CAMĒNA *of* CAMOENA, ae, f. 1) *eene Muse of Zanggodin*, Horat. Carm. saec. 62. Virg. Ecl. III, 59. Liv. I, 21: *van daar* novicium Camenis Quiritium opus, Plin. H. N. praefat. in., *een nieuw werk voor de* Romeinsche Musen, *d. i. geleerdheid, d. i. hoedanig van de Geleerden nog niet geschreven is: dus noemt Plinius zijn boek.* 2) *een gedicht, gezang*, Hor. Od. I, 12, 39. IV, 9, 8. Ovid. Pont. IV, 13, 33.

CAMĒRA *of* CAMĂRA, ae, f. 1) *een gewelf, of verwulfd dak, bij voorb. van een vertrek*, Cic. Qu. Fr. III, 1: 1: *van een vaartuig*, Sueton. Ner. 34: more camerae, Colum. IV, 17 extr.: cf. Plin. H. N. XVI, 36 in. XXXVI, 25. Prop. III, 1, 52. Varr. R. R. III, 7. 2) *een soort van schepen bij de inwooners aan den* Pontus, *met een boogvormig dak*, Tacit. Hist. III, 47. Gell. X, 25.

CAMĔRO, avi, atum, are, *welven*, Plin. H. N. X, 33.

CAMILLUM, i, n. 1) *een zeker vat*, Fest. in Cumera. 2) *zekere verdieping*, Vitruv. X, 15.

CAMILLUS, i, m. i. q. puer ingenuus, Fest. *of* i. q. minister dei, Varr. L. L. VI, 3: *dus ook* Camilla.

CAMĪNO, avi, atum, are, *iet in de gedaante van een oven of schoorsteen maken*, Plin. H. N. XVI, 6. XVII, 21 med.

CAMĪNUS, i, m. *eene vuurplaats voor allerhand, bij voorb.* a) *oven voor allerhand, gelijk een stoofkroes*, Plin. H. N. XXXIII, 4. Pers. V, 10: b) *smidse*, Virg. Aen. VI, 630: *van daar Tropisch*, semper ardente camino, Juvenal. XIV, 118, i. e. *met onophoudelijken vlijt.* c) *oven of schoorsteen, ook kagchel, om het vertrek te warmen*, Cic. ad Div. VII, 10. Hor. Ep. I, 11, 19. Sat. I, 5, 81. Sueton. Vit. 8: lentis caminis, Senec. Thyest. 764, i. e. lentis ignibus.

CAMMĂRUS, i, m. *een zeekreeft*, Varr. R. R. III, 11, 3. Colum. VIII, 15, 6. Plin. H. N. XXVII, 3. Juvenal. V, 84.

CAMOENA, *zie* Camena.

CAMPA, *zie* Campe.

CAMPE, es, f. *of* CAMPA, ae, f. *eene rups*, Colum. X, 324: cf. XI, 3, 63. Not. campas dicere i. e. nugas, Plaut. Truc. V, 50.

CAMPENSIS, e, i. e. ad Campum pertinens, in Campo degens, *bij voorb.* Isis heet campensis, Apul. Met. XI. p. 279. Elm., *omdat haar Tempel in het* Campus Martius *stond.*

CAMPESTER, stris, stre, 1) *het geen op een veld of vlakte te vinden is of daar gebeurt, wast enz., vlak, effen, bij voorb.* locus campester, Varr. R. R. I, 6 extr.: *of* campestris locus, Colum. III, 13, 8: campestria loca, Liv. IX, 13. Caes. B. G. VII, 86: *ook zonder* loca, *bij voorb.* campestrium, Tac. Germ. 43: in campestribus, Plin. H. N. VI, 26, i. e. *vlakke oorden, niet bergächtig:* iter campestre, Caes. B. C. I, 66, i. e. *op de vlakte: dus ook* munitiones, Caes. B. G. VII, 83: oppidum, Liv. XXVII, 39, i. e. *op eene vlakte liggende:* ager, Cato ap. Priscian.: Scythae campestres, Hor. Od. III, 24, 9, i. e. *op de vlakte wonende:* 2) *het geen op het veld van Mars* (Campus Martius) *geschiedt, is, of daar betrekking toe heeft. Aldaar plegen* 1) *allerhande oefeningen met de wapenen, in het rijden, balslaan enz., verricht te worden: van daar* ludus, Cic. Coel. 5: arma, Horat. Art. 379: exercitationes, Sueton. Aug. 83: decursio, Ibid. Galb. 6: proelia, Horat. Ep. I, 18, 54: ludicra campestria puerorum, Plin. H. N. XXXVI, 13: *van daar* Campestre, scil. velamentum, Horat. Ep. I, 11, 18, *een schort of bedekking der schaamte:* b) *ook plegen aldaar de* Comitia *gehouden te worden, waar in wetten gemaakt, en eerdambten vergeven werden: van daar* certamen campestre, Liv. XXXII, 7, i. e. *twist in het* Campus Martius *wegens de Eer-ambten:* gratia campestris, Liv. VII, 1: operae campestres i. e. *bedienden daar bij*, Sueton. Aug. 3: quaestus, Cic. Harusp. 20, i. e. *het voordeel of profijt, dat men bij zulke gelegenheid maken kan.*

CAMPSO, are, *omzwenken, eene bulging maken*, Enn. ap. Priscian.

CAMPTER, eris, m. *eene bulging*, Pacuv. ap. Non.

CAMPUS, i, m. 1) *elk veld, vlakte, bij voorb. der zee*, Plaut. Trin. IV, 1, 15. Virg. Aen. VI, 724. X, 214: *bijzonder* a) *van het land, vlak effen veld, daar geene bergen of heuvels zijn, het zij al of niet beploegd wordende, bij voorb.* copias ex locis superioribus in campum deducere, Caes. B. C. III, 40: spatia frugifera camporum, Cic. Nat. D. II, 64: segetes campis melius quam praecipitibus locis proveniunt, Colum. I, 2: *ook vervolgends in 't gemeen veld, akker, bij voorb.* campus Atinas, Cic. Div. I, 28: Mundensis, Auct. B. Hisp. 17: *van daar* 3) Campus Martius, Cic. Qu. Fr. II, 2. Liv. II, 5, *of eenvoudig* Campus, Cic. Catil. I, 5. Pis. 2 in. Quint. 18. Horat. Epist. I, 7, 59. Art. 162, i. e. *de vlakte van Mars, of het veld van Mars, waar op de Volksvergaderingen* (comitia) *gehouden werden, om eereposten te begeren; en waar op de jeugd zich in wapenen, rijden, balslaan enz., plagt te oefenen:* 4) *het slagveld, het welk ook het veld genoemd wordt*, Juvenal. II, 106. Veget. de re Mil. III, 25: 5) *Tropisch: het veld, wanneer het zoo veel is als stoffe om te spreken, bij voorb. dat is een veld, waar in de kunstkenner zich vertoonen kan, zich in het veld wagen enz., bij voorb.* in hoc campo licet oratori vagari late, Cic. Or. III, 31: Hinc rhetorum campus, Cic. Off. I, 18: campus, in quo exsultare possit oratio, Cic. Acad. IV, 35: ex aequitatis campo — revocas, Cic. Caecin. 29: campus ad laudem, Cic. Phil. XIV, 6: cf. Plin. Paneg. 26.

CAMŬRUS, a, um, *inwaards gebogen of gekromd, bij voorb.* cornua, Virg. Georg. III, 55.

CANALICŎLA, ae, m. *die aan een kanaal woont, of zich daar ophoudt*, Fest.

CANALICŬLA, ae, f. *een klein kanaal, pijp of goot*, Varr. R. R. III, 5. Gell. XVII, 11.

CANALICŬLĀTUS, a, um, *met gootjens voorzien, of hol als een pijpjen, bij voorb.* femina, Plin. H. N. XXIV, 7: herba, Ibid. XXVII, 9.

CANALICŬLUS, i, m. 1) *een klein kanaal, kleine pijp, gootjen*, Colum. VIII, 10 *en* 15. §. 6. Vitruv. X, 14 extr. 2) *een spalk bij de Geneesheeren*, Cels. VIII, 10 extr.

CANALIS, is, m. & f. 1) *een kanaal, goot, pijp, daar het water door vloeit, of vlieten kan, een waterpijp, bij voorb.* ducere aquam per canales structiles, Caes. B. C. II, 10. Vitruv. VIII, 7. Varr. R. R. III, 5. Virg. Georg. III, 330: 2) *in 't gemeen alles, wat aan een waterpijp gelijk is, elke kanaal, gang, pijp, graft enz., bij voorb.* a) Canalis *heet eene plaats in Rome, d. i. graft*, Liv. XXIII, 31. Plaut. Curc. IV, 1, 15: b) canalis animae, Plin. H. N. VIII, 10, *luchtpijp:* c) *het holle instrument, waar in de wondheelers de gebroken leden leggen, een spalk*, Cels. VIII, 10: 3) *zekere verdiepte of holle versiering aan de zuilen, een holle geul of kloove*, Vitruv. III, 3: 4) directo canale, Apul. Met. VI, i. e. recta via: certo canali i. e. certa via, Candull. Gallican. ap. Non.

CANARIUS, a, um, *op de honden eene betrekking hebbende, bij voorb.* augurium, Plin. H. N. XVIII, 3, i. e. *wanneer er*

een hond geöfferd wordt, *zie hier van* Ovid. Fast. IV, 935. Colum. X, 342: cf. Festus in Catularia & in Rutilae: herba, Plin. H. N. XXV, 8: insula, i. e. *eene van de* insulae fortunatae *in de* Atlantische *zee*, Plin. H. N. VI, 32.

CANATIM, *als een hond*, Nigid. ap. Non.

CANCELLATIM, Adv., *in de gedaante van eene tralie*, *tralievormig*, Plin. H. N. VII, 20. IX, 33. XI, 37.

CANCELLI, orum, m. 1) *een traliewerk*, *of ook sommige perken*, *bij voorb. op de markt*, *te huis enz.*, *bij voorb.* fori, Cic. Sext. 58: arenae, Colum. VIII, 17, 6: *ook in den* Circus, Ovid. Am. III, 2, 64: cf. Varr. R. R. III, 5, 4. Pandect. XXX, 41: Not. *ook* Singul. cancellus, Ulpian. Pandect. XLIII, 24, 9. *Omdat het traliewerk daar toe dient*, *om den toegang aan den aankomenden te sluiten*, *en gevolglijk hem*, *als 't ware*, *palen zet*: *van daar* 2) *de perken of grenzen*, *waar men iet in besluit*, *bij voorb.* extra cancellos egredi, quos mihi ipse circumdedi, Cic. Quint. 10: cancellis circumscripta scientia, Cic. Or. I, 18. 3) *een enge perk of kreits*, *daar men in gesloten is*, Auct. B. Afric. 15.

CANCELLO, avi, atum, are, *tralievormig maken*: vitis — cum solum quasi cancellavit, Colum. IV, 2: *van daar* cancellatus, a, um, *tralievormig*, *getralied*, *bij voorb.* cutis, Plin. H. N. VIII, 10: brachiorum implexus, Ibid. IX, 51.

CANCELLUS, i, *de tralie*: *zie* Cancelli.

CANCER, cri, m. 1) *een kreeft*, *een beest in 't water*, Plaut. Pseud. IV, 1, 45. Virg. Georg. IV, 48: cancer femina, Plin. H. N. XXXII, 10: 2) *de kreeft*, *een gesternte*, Lucan. X, 259. Colum. X, 313: 3) *de kanker*, *een booze en ongeneeslijke zweer*, Cels. IV, 26. n. 31. VI, 18. n. 3.

CANCER, ĕris, m. 1) *de kanker*, *als krankheid*, Cato R. R. 157. Cels. IV, 15 extr.: *ook* Neutr. Gen., Scribon. Larg. compos. 240: 2) *de kreeft*, *als een gesternte*, Lucret. V, 616.

CANDACUS, a, um, i. e. suavis, Varr. L. L. VI, 6.

CANDEFACIO, eci, actum, 3. 1) *wit maken*, *blank maken*, *bij voorb.* rem, Plaut. Most. I, 3, 102. 2) *gloejend of heet maken*, *bij voorb.* candefactus, *bij voorb.* lapis, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.: atramentum sutorium, Cels. VI, 8, *het welk men van candesio afleidt*.

CANDEFIO, factus sum, fieri, 1) *wit worden*, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: *zie* Candefacio: 2) *gloejend of heet worden*, *zie* Candefacio.

CANDĒLA, ae, f. *een kaars van wasch of talk enz.*, *bij voorb.* sebare candelas, Colum. II, 2, 3, *kaarsen trekken*: cf. Juvenal. III, 287. Pers. III, 103: *van daar* candelam adponere valvis, Juvenal. IX, 98, i. e. *aansteken*, *opsteken*: Not. Liv. XL, 29, *staat*, *dat men* fasces (librorum) involutos candelis *gevonden heeft*: *het zelfde zegt* Plin. H. N. XIII, 13. *Dit zijn waschkaarsen geweest*, *die de verrotting verhinderen*.

CANDELABRUM, i, n. *de kandelaar*, Cic. Verr. IV, 26. Quintil. VI, 3: *ook staat* Candelabrus, i, m. Petron. 75: *ook* Cancil. ap. Non.

CANDENTIA, ae, f. *de witheid*, *de helle glans of schijn*, *bij voorb.* lunae, Vitruv. IX, 4 post med.

CANDĔO, ui, 2. 1) *wit zijn*, *en wel met een glans*: *waarom het dan wit zijn*, *den* *glinsteren vertaald wordt*, a) *wit zijn*, *bij voorb.* candens taurus, i. e. *wit*, Virg. Aen. V, 236: elephantus, Ib. VI, 896. candenti corpore cycnus, Ibid. IX, 563: candens circus, i. e. *melkweg*, Cic. Arat. 248: b) *glinsteren*, *hel schitteren*, *bij voorb.* cinis, Ovid. Art. II, 440: luna, Vitruv. IX, 4: cf. Horat. Sat. I, 5, 26: candens ortus, Tibull. IV, 1, 65, i. e. aurora. *Omdat het vuur het hellerst glinstert*, *van daar* 2) *gloejen*, *heet zijn*, *zieden*, *branden*, *bij voorb.* canduit aër, Ovid. Met. I, 119: candens ferrum, Lucret. VI, 146: candens carbo, Cic. Off. II, 7, i. e. *gloejende kool*: taedae candentes, Auct. ad Her. IV, 46, i. e. *brandend*, *doch de* Ed. Ernest. *heeft* ardentes: loca, quae aestate saevissime candent, Colum. I, 4 extr.: candentior Phoebus, Valer. Flacc. III, 481: aqua, Colum. XII, 53: 3) *een brandenden glans hebben*, *branden van glans*, *of zeer glinsteren*, *bij voorb.* vestis cocco rubro tincta, Horat. Sat. II, 6, 102.

CANDESCO, ĕre, 1) *wit of heller worden*, *bij voorb.* aër, Ovid. Met. VI, 48: caput canis, Tibull. I, 11, 43: 2) *vuurig worden*, *gloejend worden*, *bij voorb.* ferrum, Lucret. I, 491: currus, Ovid. Met. II, 230: ad ignem collocetur, donec lamina candescat, Vitruv. VII, 9.

CANDĬCO, are, *wit of witächtig zijn*, *bij voorb.* ulcus candicat, Scrib. Larg. compos. 237: polyzonos — candicat, Plin. H. N. XXXVII, 11: *van daar* Candicans *wit*, *witächtig*, *bij voorb.* taenia, Ibid. III. prooem.: macula, Ibid. XI, 16 extr.

CANDIDATORĬUS, a, um, i. e. ad candidatum pertinens, *bij voorb.* munus, Cic. Att. I, 1, i. e. *Pligt van eenen Candidaat*.

CANDĬDĀTUS, a, um, Participium *van* Candido, *in 't wit gekleed*, Plaut. Cas. II, 8, 10. Rud. I, 5, 12. Sueton. Aug. 98: *van daar* farinulento cinere sordide candidati, Apul. Met. IX. p. 222. Elm., i. e. *met morsige meelstoffe bepoederd*: *van daar* Candidatus, Substantive, 1) *een Candidaat*, *d. i. die om een eerepost aanhoudt*; *omdat deze lieden bijzonder in 't wit gekleed waren*, *d. i. een heel witte* Toga *aanhadden*, *bij voorb.* Cic. Pis. 23: candidatus praetorius, consularis, Cic. Mur. 27, *die om het* Praetoraat *enz. verzockt*: *dus ook* Candidati tribunicii, Cic. Qu. Fr. II, 15 extr.: quaesturae, Sueton. Tiber. 42: aedilitatis, Ib. Vesp. 2: sacerdotii, Senec. benef. VII, 28: *dus ook* candidata sacerdotii, Quintil. decl. 252 extr.: Candidatus alicujus, *bij voorb.* Caesaris i. e. *die van hem tot een eerepost aanbevolen werdt*, Vellej. II, 124. Quintil. VI, 3: cf. Sueton. Caes. 41: Aug. 56 in.: *bijzonder heet* Candidatus Principis *ten tijd der Keizeren de* Quaestor, *die bij den Keizer de afvaardigingen*, *bij voorb. der Decreten*, *bezorgde*, Pandect. I. tit. 13: cf. Sueton. Aug. 65. Tacit. Ann. XVI, 27: *ook heet bij* Quaestor Candidatus, *bij voorb.* Inscript. ap. Gruter.: 2) *Tropisch*, *die ergens naar streeft*, *zich bemoeit*, *bij voorb.* eloquentiae, Quintil. VI. prooem.: immortalitatis & gloriae & exempli, Plin. Paneg. 63: candidatus socer, Apul. in Apolog., i. e. qui cupit esse socer: crucis, Apul. Met. I. p. 108. Elm., i. e. cui crux instat.

CANDIDE, Adv., 1) *wit*, *bij voorb.* vestitus, Plaut. Cas. IV, 1, 10: 2) *oprecht*, *eerlijk*, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 6. Petron. 107.

CANDIDŬLUS, a, um, *wit*, *bij voorb.* dens, Cic. Tusc. V, 16.

CANDĬDUS, a, um, 1) *wit*, *bij voorb.* color, Ovid. Art. I, 723: avis i. e. cycnus, Virg. Georg. II, 320: panis, Quintil. VI, 3: corpora Gallorum, Liv. XXXVIII, 21: filia, Virg. Aen. VI, 708: pectora — lacte candidiora, Ovid. Her. XVI, 249: candidissimus color, Vitruv. X, 7: *van daar* candidum ovi, Plin. H. N. XXIX, 3, *het wit enz.* 2) *in 't wit gekleed*, Tibull. II, 1, 16. Ovid. Fast. IV, 906: 3) *van witte wezenskleur of schoon*, *bij voorb.* Dido, Virg. Aen. V, 571: cf. Horat. Ep. III, 9: 4) *graauw*, *grijs*, *wanneer het zoo veel is als wit*, *bij voorb.* caput, Plaut. Most. V, 2, 27: barba, Virg. Ecl. I, 29: 5) *heller of glinsterend*, *d. i. niet donker*, *bij voorb.* stella, Plaut. Rud. prol. 3: aqua, Martial. VI, 42, 19: luna, Virg. Aen. VII, 8: lux, Plaut. Amph. I, 3, 49: dies, Ovid. Trist. II, 142, i. e. *hel*, *heller*: *dus ook*, *bij voorb.* candidior medio nox erit illa die, Ovid. Her. XVI, 318, i. e. *heller*, *of ook liefelijker*, *zoeter*, *aangenamer*, *vrolijker*: *van daar Tropisch*, *heller*, *d. i. wakker*, *vrolijk*, *aangenaam*, *bij voorb.* convivia, Prop. IV, 6, 71: nox candidior cet., Ovid. Her. XVI, 318: *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, *heller*, *bij voorb.* vox, Quintil. XI, 3. Plin. H. N. XXVIII, 6. 6) *ongekunsteld*, *bij voorb.* genus dicendi, Cic. Or. 16. Quintil. X, 1. Gell. XVI, 19: *ook ongekunsteld schrijvende*, Quintil. X, 1: 7) *oprecht*, *eerlijk*, *zonder valschheid*, *bij voorb.* pectore candidus, Ovid. Pont. IV, 14, 43: humanitas, Petron. 129: animae candidiores, Horat. Sat. I, 5, 41: judex, Horat. Ep. I, 4, 1: 8) *gelukkig*, *bij voorb.* fato candidiore frui, Ovid. Trist. III, 4, 34: fata, Tibull. III, 6, 30: nox, Prop. II, 12, 1: omina, Ibid. IV, 1, 67: 9) *goedig*, *bij voorb.* deus, Petron. fragm.: candidus imperti, Horat. Ep. I, 7, 68, i. e. *goedig of ook oprecht*.

CANDĬFĬCUS, a, um, *wit makend*, *bij voorb.* pulvisculus, Apulej. Apol. p. 277. Elm.

CANDOR, oris, m. 1) *de witte kleur aan eene zaak*, *de witheid*, *bij voorb.* corporis, Liv. XXXVIII, 21: lanae, Quintil. I, 1: marmoreus, Lucret. II, 764: nivalis, Virg. Aen. III, 538: dentium, Plin. H. N. XXII, 25: cf. Ovid. Met. I, 169: 2) *de witte wezenskleur of schoonheid*, Cic. Coel. 15. Prop. I, 20, 45: *en Tropisch*, fucatus candor *is de welsprekendheid*, Cic. Or. 23, *gebrekkelijke schoonheid*. 3) *de glans*, *de helderheid*, *bij voorb.* solis, Cic. Nat. D. II, 15: splendidissimus, Cic. Somn. Scip. 3: clarus, Lucret. IV, 233: candoribus corporis, Plaut. Men. I, 2, 67. 4) *de hitte*, Claudian. de consul. Prob. & Olybr. 218: *is zeldzaam*. 5) *de oprechtheid*, *eerlijkheid*, *rechtschapenheid*, *eerlijkheid*, *deugdzaam eerlijk gedrag*, *gebrek van valschheid enz.*, *bij voorb.* animi, Ovid. Trist. III, 6, 7: cf. II, 467. Pont. II, 5, 5. III, 4, 13. Plin. Paneg. 84.

CANENS, tis, 1) *wit*, *grijs*, *zie* Caneo: 2) *zingende*, *zie* Cano: *van daar* Canens *de vrouw van* Picus, *dochter van* Venilia, Ovid. Met. XIV, 338.

CANĔO, ui, 2. *wit zijn*, *bij voorb.* dum gramina canent, Virg. Georg. III, 325: canuerint herbae rore, Ovid. Fast. III, 880:

Digitized by Google

880: cf. Juven. XIV, 144: van daar canens wit, Virg. Georg. II, 13. Ovid. Met. VI, 81. Trist. V, 2, 66: ook grijs zijn, als het staat voor wit zijn, bij voorb. senectus, Virg. Aen. V, 416: cf. Tacit. Germ. 31: van daar canens senecta, de grijze ouderdom, Virg. Aen. X, 191: Not. cano, ĕre voor caneo, bij voorb. Prop. II, 14, 7.

CANEPHŎRA, ae, f. of liever **CANEPHOROS**, i, f. scil. virgo, i. e. een handkorf, of korfjen dragende: Plur. Canephorae of liever Canephoroe κανηφόροι (Accusat. Canephoros) heetten de Juffers te Atheenen, die op het feest van Pallas, korfjens, waar in de heiligdommen dezer Godin waren, op het hoofd droegen, Cic. Verr. IV, 3 en 8. Plin. H. N. XXXVI, 5 ante med.

CANESCO, ĕre, 1) wit worden, Ovid. Her. III, 65. Met. II, 212. Plin. H. N. XXXI, 10 in.: 2) grijs worden, wanneer het zoo veel is als wit worden, bij voorb. van ouderdom enz., bij voorb. capilli, Plin. H. N. XXX, 15: genitos (homines) confestim canescere, Ibid. VII, 2: ook van de boomen, als zij zeer oud worden, bij voorb. quercus canescet, Scaevola ap. Cic. Leg. I, 1: van daar Tropisch, cum oratio nostra canesceret, haberetque suam maturitatem & quasi senectutem, Cic. Brut. 2: conf. Quintil. XI, 1 ante med., alwaar het zelve herhaald wordt.

CANĪCAE, arum, f. zemelen, kornël, Fest. en Lucil. ap. Non.: van daar canicaceus, a, um, uit zemelen, bij voorb. panis, Pacuv., het welk Scaliger ad Fest. aanhaalt.

CANICŬLA, ae, f. 1) een kleine hond, hondjen, ook in 't gemeen een hond, bij voorb. cerebrum caniculae, Plin. H. N. XXXII, 7: van daar als een schimpwoord jegens een vrouwspersoon, Plaut. Curc. V, 1, 7: 2) de hondsstar d. i. de helderste star in 't gestarnte van den hond, bij voorb. canicula exoritur, Cic. Div. II, 44: ortus caniculae, Ibid. I, 57: cf. Ovid. Art. II, 231. Hor. Od. III, 13, 9: ook dit gestarnte, de hond, zelve, bij voorb. signum caniculae, Varr. R. R. I, 41 in.: Orionem & caniculam, Cic. Nat. D. III, 10: dikwijls is het onzeker, of men het gestarnte of de star te verstaan heeft, bij voorb. exoritur sidus caniculae, Plin. H. N. II, 47 med.: cf. XVIII, 29 med.: 3) zekere visch of zeedier, misschien een zeehond, Plin. H. N. IX, 46: 4) in het spel der dobbelsteenen (talorum) heet canicula, gelijk canis, de ongelukkige worp; als 't ware de hondenworp, Pers. III, 48.

CANĪNUS, a, um, 1) van honden, hondsch, bij voorb. stercus, Juvenal. XIV, 64: rictus, Ibid. X, 171: lac, Ovid. in Ibin 229: pellis, Scrib. Larg. comp. 161: van daar canina scil. caro, hondenvleesch, bij voorb. canis caninam non est (i. e. edit), Varr. L. L. VI, 3, een spreekwoord. 2) hondsch d. i. voor honden, of als 't ware, voor honden, bij voorb. lar, Juvenal. V, 11: prandium, Gell. XIII, 30, i. e. slecht of zonder wijn. 3) hondsch d. i. gelijkheid met honden hebbende, bij voorb. eloquentia, Quintil. XII, 9. Lactant. VI, 18, i. e. bijtend: dus ook verba, Ovid. in Ibin 232: litera, Pers. I, 109, i. e. de letter R: 4) canini dentes ook bij de menschen, d. i. hondstanden, oogtanden, spitstanden, Cels. VIII, 1. Varr. R. R. II, 7, 3. Plin. H. N. XI, 37 med. 5) canina scaeva, Plaut. Cas. V, 4, 4, eene voorzegging uit honden, bij voorb. wanneer zij iemand ontmoeten of aanblaffen.

CANIS en **CANES**, is, m. & f. 1) een hond, bij voorb. venaticus, Cic. Verr. IV, 13: ater canis, Terent. Phorm. IV, 4, 24: canum fida custodia, Cic. Nat. D. II, 63: canis femina, Justin. I, 4: canis catenarius, Senec. de ira III, 37: obscoenae canes, Virg. Georg. I, 470: canis jejuna, Hor. Epod. V, 23: rabiosa, Ibid. epist. II, 2, 75: Echidnaea i. e. Cerberus, Ovid. Met. VII, 408: illam (canem) adspice, Plaut. Most. III, 2, 168: Tergeminus, Ovid. Art. 322: of tartareus, Martial. IX, 67, 12: of stygius, Senec. Herc. Oet. 1257: of triformis, Ibid. 1202, is de Cerberus: Cane pejus & angue vitare, Horat. ep. I, 17, 30, i. e. erger vlieden dan enz. Not. a) canis, als een scheldwoord, hond! bij voorb. Terent. Eun. IV, 7, 33 ain' vero canis? bijzonder van hevige, toornige, krakeelende, bittige lieden, Plaut. Cas. II, 5, 11: van waar ook Hecuba dus genoemd is, Plaut. Men. V, 1, 17: b) canis, voor aanhanger, in een' verächtlijken zin, schuimloper, bij voorb. Clodii, Cic. Att. VII, 3: of Clodianus, Cic. Pis. 10. Att. VI, 13: cf. Verr. III, 11. Senec. consol. ad Marc. 22 med.: ook Cic. Verr. I, 48, doch hier kunnen het spoorhonden zijn: c) Canes heeten ook menschen, die zich als spoorhonden of spions laten gebruiken, Cic. Verr. I, 48: zie hier voor: 2) de hond, als een gestarnte, hondsgestarnte: is dubbel. a) major of Icarius, Ovid. Am. II, 16, 4. Fast. IV, 941: b) minor of Erigoneius, Ovid. Fast. V, 723: doch de Dichters onderscheiden beiden niet altijd: 3) een zekere visch of zeedier, zeehond, Plin. H. N. IX, 35 med.: 4) in het dobbelspel (in lusu talorum) de ongelukkige worp of gooi, wanneer alle de steenen met dezelfde zijden bloot liggen, als 't ware de hondsworp, Ovid. Trist. II, 474. Art. II, 206. Prop. IV, 9, 17. Suet. Aug. 71. Not. canes nomin. singul. staat, bij voorb. Plaut. Trin. I, 2, 133, 135. Most. I, 1, 40: ook Enn. ap. Varr. L. L. VI, 3.

CANISTRUM, i, n. een handkorf of korfjen, om brood en andere dingen op te disschen, Cic. Att. VI, 1 med. Virg. Aen. VIII, 180. Ovid. Met. II, 704. VIII, 675. Fast. II, 650.

CANITIA, ae, i. q. Canities, bij voorb. canitia in vasis summa est, Plin. H. N. XXXI, 7 extr.

CANITĬES, ei, f. 1) de witheid of witte kleur eener zaak, bij voorb. marmoris, Plin. H. N. XXXVI, 7: sparti, Ibid. XXXVII, 11: 2) bijzonder het witte, of dat het zelfde is, grijze hairen, bij voorb. Ovid. Art. III, 163. Virg. Aen. VI, 300. X, 549: superciliorum, Plin. H. N. XI, 37: van daar voor senectus, Horat. Od. I, 9, 17. II, 11, 7.

CANITŪDO, ĭnis, f. voor canities, Varr. ap. Non.: capitis, Plaut. ap. Fest.

CANNA, ae, f. riet, schelf, Ovid. Met. IV, 298. VI, 326. Colum. IV, 32. VII, 9, 7: van daar een rietpijp, Ovid. Met. II, 6. XI, 171.

CANNABINUS, a, um, van hennip, bij voorb. funis, Colum. XII, 50: tegeticulae, Varr. R. R. III, 8.

CANNĂBIS, is, f. hennip, Varr. R. R. I, 23. Plin. H. N. XIX, 2 en 9. Pers. V, 146. Ook vindt men Cannabus of Cannabum, i, bij voorb. cannabum seres, Pallad. III tit. 5: cannabo, Varr. ap. Gell. XVII, 3.

CANNĔUS, a, um, van schelf of riet, bij voorb. tegetes, Colum. X, 50.

CANNŬLA, ae, f. kleine schelf of riet, of riet, wanneer men verächtlijk spreekt enz., bij voorb. casula cannulis tecta, Apul. Met. IV p. 145 Elm.:

CANO, cecĭni, cantum, 3. 1) afwisselende toonen met de stem voortbrengen of zingen, a) van menschen, bij voorb. ad tibicinem, Cic. Tusc. I, 2: ad tibiam, Ibid. IV, 2: absurde, Ibid. II, 4: carmen, Cic. Or. II, 86: van daar cantilenam eandem canere, Terent. Phorm. III, 2, 10, Tropisch, hetzelfde lied zingen, d. i. het voorige gedurig herhalen, hetzelfde voortbrengen of zeggen: surdis auribus, XL, 8, i. e. voor doove ooren prediken: een spreekwoord. b) van vogelen, bij voorb. corvus, Cic. Div. I, 7: ook gallus, Ib. II, 26, i. e. kraaijen: dus ook gallina, Terent. Phorm. IV, 4, 27, i. e. kraaijen; ook van andere dieren, bij voorb. kikvorschen, Virg. Georg. I, 378. Plin. H. N. VIII, 58: 2) zingen, bezingen, iet in verzen beschrijven, bij voorb. de virtutibus hominum, Cic. Tusc. I, 10: reges & proelia, Virg. Ecl. VI, 3: laudes heroum, Quintil. I, 10 (17): facta regum, Hor. Sat. I, 10, 42: praecepta, Ibid. II, 4, 11: 3) declameeren, opzeggen, gelijk een Akteur, bij voorb. in de Opera enz., Liv. VII, 2 med. ad canendum cet. 4) klinken, een geluid, vooräl een veelvouwig, van zich geven, a) van menschen, wanneer zij zich op een instrument laten hooren, of blazen enz., wanneer het vertaald wordt, zich laten hooren, speelen of blazen, bij voorb. fidibus, Cic. Div. II, 59, i. e. op het snaren-instrument, of de cither speelen: litus, Ibid. I, 17: ook zonder Ablativus, bij voorb. receptui canere, Cic. Phil. XII, 3. Liv. III, 22. XXII, 29, den aftogt blazen of laten blazen. Ook met den Accusativus, bij voorb. classicum, Caes. B. C. III, 82: of signum, Liv. IV, 31: of bellicum, Liv. XXXV, 18. Cic. Or. 12, i. e. den Soldaten het teken geven door blazen bij voorb. tot den marsch: dus ook tubicen canere coepit, Auct. B. Afric. 82: ook zegt men Classicum of signum canit voor canitur, wordt gegeven, geblazen, bij voorb. classicum apud eos cecinit, Liv. XXVIII, 27: signa coeperunt canere, Liv. XXIV, 15: cum signum cecinisset, Ibid. 46: cf. X, 40. Sallust. Catil. 62 (59) in.: dus ook symphonia canit, i. e. er laat zich een Concert hooren, het klinkt, bij voorb. cum symphonia caneret, Cic. Verr. III, 44: b) van het blazende instrument, bij voorb. tubae cornuaque cecinerunt, Liv. XXX, 33, i. e. bliezen: canere inde tubae, Liv. XXVII, 15. Not. intus canere sibi inwaards speelen (op de Cither) gevolglijk zoo, dat de speeler het beter hoort, dan de toehoorers, van daar Tropisch, voor enkel op zijn eigen nut en voordeel zien, Cic. Agr. II, 26: c) ook van andere dingen klinken, bij voorb. sylvae canunt avibus, Lucret. I, 257: cortina theatri — canit, Sever. in Aetna 295: 5) voorzeggen, profeteeren, omdat voorzeggers certijds in verzen voorzeiden, bij voorb. cecinit, ut vates, Nep. Att. 16: Fulminum jactus — canere dii viderentur, Cic. Catil. III, 8: eventus, Tibull. I, 7, 56: cf. Liv. I, 7 post med. V, 15 in. 6) een tooverformulier opzeggen, omdat het of uit verzen bestondt, of omdat het al zingende werdt opgezegd, Ovid. Met. XIV, 302.

CANON, ŏnis, m. een regel, bij voorb.

grams

grammaticus, Aufon. epig. 128 extr.: *dus heet Polycletus wegens zijne kunst (of ook zijn kunstwerk) de* canon *voor andere kunstenaars*, Plin. H. N. XXXIV, 8 ante med. *En Cicero noemt* Tiro *den* canon *(doch bij gebruikt het in 't grieksch) van zijne schriften*, ad Div. XVI, 17.

CANŌNĬCUS, a, um, *regelmatig*, *bij voorb.* ratio, Vitruv. I, 1. Plin. H. N. II, 17 in.

CANOR, oris, m. 1) *het zingen het gezang*, a) *eigenlijk van menschen en beesten*, *bij voorb.* res est blanda canor, Ovid. Art. II, 315: ille canor, Ovid. Met. V, 561: cycni, Lucret. IV, 182: canore alterum ac fonis constat, Quintil. I, 10 (17): b) *van eenen Dichter in verzen*, Petron. 5: 2) *het klinken*, *of de klank van een instrument*, *bij voorb.* lyrae, Ovid. Her. XVI, 180: tubae, Virg. Georg. IV, 71.

CANŌRE, Adv., *met klank*; *klinkende*, *luidende*, *bij voorb.* mundus musice & canore movetur, Apul. Doctr. Plat. p. 6 Elm.

CANŌRUS, a, um, 1) *zingend*, *bij voorb.* avis, Virg. Georg. II, 328: gallus animal canorum, Cic. Div. II, 26: ales, Hor. Od. II, 20, 15, i. e. cycnus: fides, Ibid. I, 12, 11: *helklinkend*, *heltoonend*, *bij voorb.* vox, Cic. Brut. 66, *heller stem*: *dus ook* Canorum in voce, Cic. Senect. 9, i. e. *het helle of luide in de stem enz.*: *dus ook* canorus orator, Cic. Brut. 27, i. e. *van heller stem.* 3) *klinkend*, *zich latende hooren*, *blazende enz.*, *bij voorb.* turba, Ovid. Fast. VI, 671, i. e. tubicines: aes canorum, Virg. Aen. IX, 503, i. e. tubae: Triton, Ovid. Met. II, 8: fluvius canorus avium concentu, Plin. H. N. IV, 8: 4) *welluidend*, *bij voorb.* versus, Hor. Art. 322: 5) *het geen gezongen wordt*, *of worden kan*, *bij voorb.* versus, Hor. *zie hier voor.*

CANTABUNDUS, a, um, *zingende*, Petron. 62. Quadrigar. ap. Gell. IX, 13.

CANTĀMEN, ĭnis, n. 1) *gezang*, *lied*: 2) *een tooverzang*, *tooverformulier*, *tooverij*, Propert. IV, 4, 49. Apul. Met. II in.

CANTATĬO, onis, f. *een gezang*, *een lied*, Plaut. Stich. V, 5, 19: Apul. Met. II p. 125 Elm.:

CANTĀTOR, oris, m. 1) *een zanger*, *bij voorb.* funeris, Martial. XIII, 76. 2) *die op een instrument speelt*, *bij voorb.* fidibus, Gell. XVI, 19.

CANTĀTRIX, tcis, f. 1) *eene zangeresse*, *ook zingende*, *bij voorb.* choreas cantatrices, Claudian. B. Gild. 448. 2) *eene tooveresse*, *of tooverachtig*, *bij voorb.* cantatrix anicula, Apulej. Met. II p. 123 Elm.: anus, Ibid. prope fin. p. 128.

CANTĀTUS, a, um, *zie* Canto.

CANTERIATUS *of* CANTHERIATUS, a, um, i. e. canteriis fultus, Colum. V, 4.

CANTERĪNUS *of* CANTHERINUS, a, um, i. e. *de ruinen of gesneden paarden betreffende*, *hun gewoon*, *bij voorb.* ritu canterino, Plaut. Men. II, 3, 44, i. e. *gelijk een ruin of paard*: hordeum, Colum. II, 9, 14. II, 11, 8.

CANTERĬOLUS, i, m. *een kleine paal om te schooren*, Colum. XI, 3, 58.

CANTERĬUS *of* CANTHERIUS, i, m. 1) *een gesneden hengst*, *een ruin*, Varr. R. R. II, 7 extr.: Cic. ad Div. IX, 18. Nat. D. III, 5. Plaut. Capt. IV, 2, 34: *van daar* minime sis canterium in fossa, Liv. XXIII, 47, *een spreekwoord*; *het welk*; *volgends* Gronovius, *zoo veel betekenen zou*, *als*: *laat anderen niet door u wassen*, *gelijk de wijnstok wast door behulp van den wijnpaal*: *gevolglijk leidt hij het af van* canterius n. 2: *ook schijnt dan* canterium *de* Nominativ. gen. neutr. *te zijn*: *maar misschien zou het beter zijn* firis (i. e. fivetis, finas) *voor* fis *te lezen*, *d. i. laat het paard niet in de graft*, *d. i. het deugt niet*, *met het paard in den hollen weg te komen d. i. ik mag niet beneden rijden*, *enz. Ook is* canterius *in een verächtelijken zin eene merrie*, *schendmerrie*, *d. i. een armhartig paard of lastdier*, *bij voorb.* quales illi muli fenes vel canterii debiles, Apul. Met. IX p. 222 Elm., i. e. *ezels of paarden*: *zoo staat het van den ezel* Ibid. III extr. p. 131 quousque tandem canterium patiemur cet., *en* Ibid. VIII p. 212 quem ad finem canterium istum venui frustra subiiciemus cet., *alwaar misschien overäl schendmerrie*, *bonk*, *past. In 't gemeen schijnt het een lastdier te betekenen*; *van waar er de volgende betekenissen op passen.* 2) *de dwersslatten aan de paalen*, *om den wijnstok vast te binden*, Colum. IV, 12 *en* 14. Plin. H. N. XVII, 21. 3) Canterii *zijn ook de lange balken in het dak*, *van de spitze tot het einde*, *de sparren*, Vitruv. IV, 2.

CANTHĂRIS, ĭdis, f. *eene vergiftige kever*, *Spaansche vlieg*, *welker vocht doodlijk is*, *bij voorb.* cantharidas fumfisse dicitur, Cic. ad Div. IX, 21: cf. Ovid. in Ibin 308. Plin. H. N. XI, 28. XXIX, 4 extr.

CANTHĂROS, i, m. 1) *eene soort van drinkgereedschap*, *met hengzels*, *een kan*, *kruik*, *tap-kan enz.*, Plaut. Asin. V, 2, 56. Ibid. Stich. V, 4, 30. Ibid. Perf. V, 2, 40. Virg. Ecl. VI, 17. Hor. Od. I, 20, 1: 2) *een waterpijp met een stop*, Aufon. in ep. Centoni nupt. praefixa, *en* Pandect. XXX, 41 extr. 3) *zekere zeevisch*, Ovid. Halieut. 103. Plin. H. N. XXXII, 1. 4) *eene soort van voortuig*, Macrob. Sat. V, 21. 5) *de knoop onder de tong van den Egyptischen God* Apis (*of de zwarte vlek onder de tong*,) Plin. H. N. VIII, 46.

CANTHERĬUS *benevens de daarvan afgeleide woorden*, *zie* Canter.

CANTHUS, i, m. *het ijzer om het rad*, *het beslag*, Quintil. VI, 5 (9): *van daar voor het rad zelve*, Perf. V, 70.

CANTICŬLUM, i, n. 1) *een klein gezang*, *een liedjen*, *bij voorb.* audio canticulum Zephyri, Septim. Afer ap. Terentian. Maur. de metr., i. e. *het fuisfen.* 2) *een klein tooverformulier*, Pompon. ap. Non.

CANTĬCUM, i, n. *van* canticus, a, um, fcil. aliquid *of* carmen cet., *alles*, *wat gezongen*, *of naar de Muzijk opgezegd wordt*: 1) *een gezang*, *een lied*, *bij voorb.* obscoena cantica, Quintil. I, 2 (3): lusciniae canticum garriunt, Apul. Flor. p. 358 Elm.: cf. Martial. III, 62, 5. Petron. 31. 2) *in dramatische schouwspelen*, *bij voorb. komedien*, *een stuk*, *daar een Acteur alleen spreekt*, *de alleenspraak*, *dewijl hier naar Muzijk opgezegd wordt*, *bij voorb.* agere canticum, Liv. VII, 2: cf. Cic. ad Div. IX, 22. Suet. Galb. 13. Phaedr. V, 7, 25 *en* 30. 3) *een tooverformulier*, *tooverij*, *bij voorb.* hoc emolumentum canticis accipimus, Apulej. Apol. p. 301 Elm. 4) *een schimplied*, *Paskwil*, *bij voorb.* feneîtrae canticis circumstrepitae, Apul. in Apol.: cf. Paul. fentent. V tit. 4.

CANTĬLĒNA, ae, f. 1) *een lied*, *gezang*, Gell. IX, 4. XIX, 9. 2) *Tropisch*, *een lied d. i.* a) *het geen dikwijls herhaald*, *en gevolglijk bekend en afgesleten is*, *bij voorb.* neque ex fcholis cantilenam requirunt, Cic. Or. I, 23, i. e. *een afgesleten ding*, *afgesleten*, *bekende en honderdmaal gezegde redenen*: b) *het geen dikwijls gezegd*, *of waar van dikwijls gesproken wordt*, *bij voorb.* cantilenam eandem canis, Terent. Phorm. III, 2, 10, *blijft altijd bij ééne Lier*, *zegt altijd hetzelfde*: infufurret Epicharmus cantilenam illam fuam, Cic. Att. I, 19, i. e. *zijn bekend sprookjen*: totam illam cantilenam pendere ex hoc, Brut. in Cic. Epist. XI, 20, i. e. *het gantsche gezwets enz.*

CANTILLO, are, *zingen*. Apulej. Met. IV p. 146 Elm. *en* Ibid. Flor. p. 358.

CANTĬO, onis, f. 1) *een lied*, *gezang*, Plaut. Stich. V, 4, 25. V, 5, 19. V, 6, 8: *ook van de vogelen*, *bij voorb. de papegaai*, Apul. Flor. p. 349 Elm. 2) *tooverformulier*, Cic. Brut. 60. Cato R. R. 160. Apul. Met. I ante med. p. 106 Elm.

CANTĬTO, avi, atum, are, *zingen*, *bijzonder wanneer het dikwijls geschiedt*, Cic. Brut. 19. Varr. L. L. V, 7. Apul. Met. VI p. 175 Elm.:

CANTIUNCŬLA, ae, f. 1) *een liedjen*, *een klein gezang*, *klein lied*; 2) *een lied*, *gezang*, *wanneer men er verminderend van spreekt*, *of in 't gemeen een gezang*, *bij voorb.* Sirenum, Cic. Fin. V, 18.

CANTO, avi, atum, are, *het alles wat* cano *heet*, 1) *zingen*, *van menschen*, *bij voorb. met den* Accusativus, *bij voorb.* carmina, Nep. Epam. 2: *zonder* Accusativus, *bij voorb.* Ibid. *en* Cic. Catil. II, 10. Terent. Eun. III, 1, 53: *van beesten*, *bij voorb.* gallus, Cic. Div. II, 26. Plaut. Mil. III, 1, 96, i. e. *kraaijen.* 2) *zingen*, *bezingen*, *bij voorb. van Dichters*, *bij voorb.* proelia, Hor. Od. I, 6, 19: iam pridem canto Caefarem, Cic. Q. Fr. II, 13 in.: cf. Virg. Ecl. V, 54. Ovid. Am. I, 3, 25. II, 17, 33: *ook voor dichten of iet verdichts zingen*, Juvenal. IV, 35. 3) *iet steeds in den mond hebben*, *en het iemand dikwijls voorzeggen*, *als 't ware voorzingen*, *bij voorb.* qui harum mores cantabat mihi, Terent. Heaut. II, 3, 19: haec tibi canto, Plaut. Trin. II, 2, 10. 4) *opzeggen*, *van een Acteur*, *bij voorb.* ad manum histrioni, Liv. VII, 2, i. e. *naast hem*, *die de gesticulatie maakt*: Nioben, Suet. Ner. 21: tragoedias, Ibid. 5) *zingen*, *d. i. zingend opzeggen*, *of spreken*, *als een gebrek in het spreken*, Quintil. XI, 3. 6) *klinken*, *muzijkale toonen laten klinken*, a) *van menschen*, *die op een instrument speelen*, *bij voorb.* tibiis, Nep. praef.: fidibus, Plaut. Epid. III, 4, 64, i. e. *daar op speelen*: b) *van het instrument zelve*, *bij voorb.* buccina cantat, Propert. IV, 10, 29: tibia, Ovid. Fast. VI, 659 *en* 660, i. e. *klinkt*, *geeft geluid.* 7) *duidlijk aantoonen of zeggen*, *bij voorb.* metuo, ne idem cantent (literae), Plaut. Bacch. IV, 9, 61: cf. Rud. II, 5, 21. Most. IV, 2, 63. 8) *een tooverformulier opzeggen*, *bij voorb.* carmen i. e. *tooverformulier*, Ovid. Met. XIV, 369: *ook zonder* carmen, *bij voorb.* cantando, Virg. Ecl. VIII, 71: *ook iet tooveren*, *voort tooveren*, *d. i. door tooverij of tooverformulieren iet bezorgen*, *bij voorb.* foporem caelydris, Sil. VIII, 497: *ook* 9) *betooveren*, *bij voorb.* cantatae herbae, Ovid. Met.

Digitized by Google

Met. VII, 98: pabula, Ovid. Her. VI, 84: equi, Ovid. Am. II, 5, 38: luna, Prop. IV. 5, 13: puer, Apul. in Apol. p. 301 Elm.

CANTOR, oris, m. *ieder, die zingt, of naar het muzijk opzegt*, 1) *een zanger*, Hor. Sat. I, 3, 1: *van daar* cantor formularum, Cic. Or. I, 55, *verächtelijk, die zijne formulieren opzingt, d. i. voortprevelt: van daar* a) *een dichter*, Prop. II, 18, 19: b) *een prijzer, roemer, lofredenaar, bij voorb.* Euphorionis, Cic. Tusc. III, 19: *doch het kan ook een navolger, naboorzer zijn:* c) *een navolger, naboorzer, naprater, zie hier voor.* 3) *een Acteur, omdat hij naar eene hem verzellende fluit opzegt*, Cic. Sext. 55. Hor. Art. 155. Suet. Calig. 54.

CANTRIX, tcis, f. *eene zangeres*, Plaut. Trin. II, 1, 23: avis cantrix, Varr. R. R. III, 5, 14, *die zingt, d. i. een zingende vogel.*

CANTURIO, ire, *zingen, of naar de muzijk opzeggen*, Petron. 64 in. *en* Festus in Dagnades.

CANTUS, us, m. 1) *het zingen, het gezang, van menschen en beesten, bij voorb.* galli, Hor. Sat. I, 1, 10. Cic. Mur. 9, i. e. *het kraaijen:* avium, Horat. Od. III, 1, 20: noctuae, Virg. Georg. I, 403: dulcis, Cic. Or. II, 8: flectere aliquem cantu, Cic. Arch. 8: cantus fundere, Cic. Div. I, 8 e prognost.: *of* cantus dare, Virg. Aen. I, 398 (422): *of* edere, Catull. LXIV, 306, i. e. *zingen: dus ook* cantum dare, Ovid. Fast. II, 767, *van den haan, d. i. kraaijen.* 2) *gezang, d. i. een lied, gedicht*, Tacit. Ann. XV, 34. Sil. VIII, 595. 3) *het muzijkaal klinken, of het spelen op een muzijkaal instrument, bij voorb.* buccinarum, Cic. Mur. 9: tibiae aut fidium, Cic. Tusc. V, 36: citharae, Hor. Od. III, 1, 20: lyrae, Plin. H. N. XXXIV, 8 post med.: symphoniae, Cic. Verr. V, 13: vocum & nervorum & tibiarum, Cic. Rosc. Am. 45: quae ad nervos resonant in cantibus, Cic. Nat. D. II, 59, i. e. *onder het spelen.* 4) *het toovervormulier*, Ovid. Her. XII, 167. Ibid. Met. IV, 49: Tibull. I, 2, 60. I, 9, 19. 5) *het zingen in het spreken, zingende uitspraak*, Cic. Or. 18 in. 6) *het declameeren van een Acteur*, Cic. Or. I, 60 in. 7) *Profeteering, voorzegging, bij voorb.* Parcae coeperunt edere cantus, Catull. LXIII, 306.

CANUS, a, um, 1) *wit, bij voorb.* fluctus, Cic. in Arat. 71: nix, Horat. Sat. II, 5, 41: plumae cycni, Ovid. Met. II, 373: seges, *wanneer het rijp wordt*, Ibid. X, 655: gelu, Virg. Georg. III, 442: December, Martial. I, 50, 19: ligustra, Ibid. IX, 27, 3: mare, Plin. Ep. VI, 31: 2) *bijzonder grijs, wanneer het hetzelfde is als wit, bij voorb.* cani capilli, Horat. Od. II, 11, 15: *ook volstrekt* cani, Cic. Senect. 18. Ovid. Met. VIII, 9, i. e. *grijze haairen:* barba, Martial. IV, 36, 1: caput. Plaut. Asin. V, 2, 84: senectus, Catull. CVI, 1. *Dewijl de ouderdom grijze haairen, gevolglijk grijs, maakt, van daar grijs, d. i. oud, bij voorb.* saecula, Martial. VIII, 80, 2: veritas, Varr. ap. Non.: amator, Tibull. I, 9, 29: Fides, Virg. Aen. I, 292 (296): Vesta, Ibid. *en* V, 744.

CANUSINATUS, a, um, *een kleed van Canusische wol aanhebbende*, Suet. Ner. 30. Martial. IX, 23, 9.

CANUSINUS, a, um, *uit, bij of in Canusium te vinden, daar toe behoorende*, Canusisch, *bij voorb.* ager, Varr. R. R. I, 8: lana, Plin. H. N. VIII, 48: *en deze wol was roodachtig en beroemd; van daar* Canusina scil. vestis, i. e. *van deze wol*, Martial. XIV, 227: cf. 229. *Van daar* Canusinus, Horat. Sat. I. 10, 30. Liv. XIV, 20, *een inwoner aldaar, een Canusiër.*

CAPACITAS, atis, f. 1) *het vermogen, om iet in zich te bevatten, de ruimte, bij voorb. van een vat*, Colum. XII, 43 extr.: *van daar* capacitas in animo, Cic. Tusc. I, 25. 2) *het vermogen, om veel spijs te gebruiken, de sterkte van eten, bij voorb.* athletarum, Plin. H. N. XVIII, 7. 3) *de bekwaamheid of het recht om eene aervenis te krijgen*, Pandect. XXXI, 57.

CAPAX, acis, 1) *die iet of veel in zich bevatten kan, bij voorb.* capacissimus cibi vinique, Liv. IX, 16, i. e. *die veel eten en drinken kan:* circus capax populi, Ovid. Art. I, 136: flumen navium capax, Plin. H. N. VI, 23: triclinium capax quindecim convivarum, Ibid. XII, 1: *van daar ruim, bij voorb.* villa capax usibus, Plin. Epist. II, 17, i. e. *tengebruik:* calix capax ad tres sextarios, Plin. H. N. XXXVII, 2: capaciora intestina, Plin. H. N. XI, 37. *Ook wordt het Tropisch gebruikt, wanneer het even zoo vertaald wordt: veel of iet vattend, ruim, bij voorb.* aures, Cic. Or. 29, *die veel kunnen bevatten; veel begeerig zijn te hooren:* ingenium, Ovid. Met. VIII, 533: laboris ac fidei, Vellej. II, 127: uxor omnis secreti capacissima, Plin. Ep. I, 12: *van daar* 2) *bekwaam, vatbaar, geschikt tot iet, bij voorb.* imperii, Tacit. Ann. I, 13. Hist. I, 49: capax injuriae, Pand. IX, 2, 5: doli, Ibid. LXIII, 4: 1: laboris, Tac., *zie hier voor.*

CAPEDO, inis, f. *klein vat of bekertjen, met een handvat, bij voorb. tot een godsdienstig gebruik*, Cic. Parad. I, 3: *Ook heet het* Capeduncula, ae, f. Cic. Nat. D. III, 17: *ook* Capis, idis, f. Liv. X, 7. Plin. H. N. XXXVII, 2.

CAPEDUNCULA, *zie* Capedo.

CAPELLA, ae, f. 1) *eigenlijk eene kleine geit:* 2) *in 't gemeen eene geit*, Cic. Verr. II, 35. Virg. Ecl. VII, 3. Hor. Sat. I, 1, 110. 3) *een groote ster in den Wagenman*, Ovid. Fast. V, 113. Plin. H. N. XVIII, 26, 27 *en* 30, *anders* Capra *genaamd.*

CAPELLIANUS, a, um, *de geiten betreffende, bij voorb.* ruta, Martial. XI, 32, 17, i. e. qua capellae libenter vescuntur.

CAPER, pri, m. 1) *een geitenbok, het zij gesneden of niet, komt dikwijls voor, bij voorb. van gesnedenen staat het* Martial. III, 24 extr. Gell. IX, 9: *van ongesnedenen*, Virg. Ecl. VII, 7 Vir gregis ipse caper: Colum. VII, 6 in. Caper optimus habetur cet. Ovid. Met. X, 37. Hor. Epod. X, 12. 2) *de door het zweet ontstaande stank onder de oxelen van iemand*, Ovid. Art. III, 193. Catull. LXIX, 6. 3) *een zeevisch, of zeedier, dat knort*, Plin. H. N. XI, 51: *waarom het beter aper zou heeten.* 4) *Het staat ook voor het gesternte* Capricornus i. e. *de steenbok*, Manil. II, 178, 658.

CAPERO, avi, atum, are, 1) *in rimpels trekken, rimpelen, fronsen, bij voorb.* vela, frontem, cet., *bij voorb.* vela caperata, Apulej. Flor. p. 365. Elm., i. e. *saam getrokken, saam gefronsd:* supercilium, Apulej. Met. IX. p. 224: frons caperata, Varr. ap. Non. Pacuv. ap. Varr. L. L. VI extr. 2) *zich in rimpels trekken*, scil. se, *bij voorb.* frons caperat, Plaut. Epid. V, 1, 2.

CAPESSO, ivi, itum, 3. 1) *aangrijpen, aanvatten, tot zich nemen, bij voorb.* cibum, Cic. Nat. D. II, 47: pastum, Ib., *het voeder:* arma, Virg. Aen. III, 234. 2) *Tropisch, grijpen, naar iet grijpen, aan zich nemen, d. i. iet ondernemen, om iet te verrichten, daar voor te zorgen enz., bij voorb.* fugam, Liv. I, 25, i. e. *aangrijpen:* libertatem, Cic. Phil. X, 9, i. e. *daar voor zorgen:* cursum ad aliquem, i. e. *loopen*, Plaut. Capt. IV, 1, 9: consilium, Plaut. Rud. I, 3, 21, i. e. *grijpen, zich bedienen:* noctem tutam, Tacit. Ann. IV, 48, i. e. *zich bedienen, genieten:* caerimonias, Ibid. 16: recta, Horat. Sat. I, 7, 7: pericula, Liv. XXI, 4: jussa, Virg. Aen. I, 77 (81), *bevel aannemen, d. i. verrichten: dus ook* imperia, Plaut. Trin. II, 2, 19: pugnam, Liv. II, 6. X, 5 *en* 19, i. e. *aanvangen:* spectaculum oculis, Liv. XXXVII, 24: turres, Virg. Aen. XI, 466, i. e. *in nemen tot verdediging:* rempublicam, Cic. Or. III, 29: *zich den staat aannemen: dus ook* medium locum capessentes, Cic. Nat. D. II, 45, *grijpen naar de middelste plaats enz., d. i. daar naar streeven:* animus superiora capessit, Cic. Tusc. I, 18, *grijpt naar enz.: dus ook* Melitam capessamus, Cic. Att. X, 9: *en* Italiam capessere, Virg. Aen. IV, 346, i. e. *daar heen gaan: doch, dit kan ook tot n. 3. behooren.* 3) *maken, doen, verrichten, bij voorb.* jussa, Virg. Aen. I, 77 (81): imperia, Plaut. Trin. II, 2, 19: cf. Ibid. Aul. IV, 1, 2: *van daar* se capessere *zich ergens heen maken, d. i. gaan, reizen, bij voorb.* domum, Plaut. Amph. I, 1, 106: navi in altum, Plaut. Bacch. I, 2, 5: quo nunc capessis te, Ibid. IV, 6, 2: *ook enkel* capessere scil. se i. e. *gaan, geraken enz., bij voorb.* si ad saxum quo capessit, Plaut. Rud. I, 2, 89: Melitam, Cic.: Italiam, Virg., *zie hier voor: Tropisch*, quam ad vitam se capessat, Plaut. Bacch. IV, 10, 2, i. e. incipiat, sequatur. 4) *vatten, d. i. verstaan, bij voorb.* sensus naturae, Gell. XII, 1. Not. a) *Men heeft ook* capessii, iisti, iit cet. *voor* capessivi cet., *bij voorb.* capessiit, Tacit. Ann. XII, 30: b) *de Ouden hebben ook* capisso *voor* capesso *gezegd, bij voorb.* nescio, — quod primordium capissam, Pacuv. ap. Non.

CAPIDULUM, i, n. i. e. genus vestimenti, quo caput tegebatur, Festus.

CAPILLACEUS, a, um, i. e. similis capillo, *bij voorb.* arbor tenui ac capillacea coma, Plin. H. N. XII, 25: frutex capillaceo folio, Ibid. XIII, 25.

CAPILLAMENTUM, i, n. 1) *eigenlijk, het geen dient, om het hoofd met haair te bedekken: gevolglijk valsch haair, een paruik*, Sueton. Calig. 11. Petron. 110. 2) *het haair, bij voorb.* herba enim est folio angusto paene in capillamenti modum, Plin. H. N. XXI, 6 extr. 3) *het wordt van alles gezegd, dat aan het haair gelijk is, bij voorb. de fijne draaden of vezelen der wortels, bij voorb.* capillamentis fimbriata radix, Plin. Hist. Nat. XXVII, 12: capillamentum in crystallo rimae simile, Ibid. XXXVII, 2: vitis capillamenta quoque colligenda sunt, Senec. Ep. 86 extr.

CAPILLARIS, e, *het haair betreffende, bij voorb.* capillare, Martial. III, 80, 28, scil. unguentum: herba capillaris, Apulej. de Herb. 47, *zeker kruid*, i. q. capillus Veneris.

CAPILLATUS, a, um, *zie* Capillo.

CAPILLICIUM *of* **CAPILLITIUM**, i, n. *het*

het haair, *bij voorb.* flavum, Apul. Met. I init.: pars, quae capillitio tegitur, Celf. IV, 2. Ed. Almelov.

CAPILLO, avi, atum, are, *met haair voorzien: van daar* paffiv. capillor, ari, *haair*, *of*, *als 't ware*, *haair hebben*, *bij voorb.* polythrix (*een edelgesteente*) capillatur, Plin. H. N. XXXVII, 11 in. *Van daar het* Particip. Capillatus, a, um, *staat gemeenlijk* Adjective, 1) *met haair* (*hoofdhaair*) *verzien*, *gehaird*, *bij voorb.* adolefcens bene capillatus, Cic. Agr. II, 22: capillatior, Ibid. 5: *van daar* arbor capillata, Plin. H. N. XVI, 44. *en* Fest., *bij welken de Vestaalsche Nonnen het afgeschoren haair brachten*. 2) *Tropisch*, *bij voorb.* radices capillatae, Plin. H. N. XIX, 6: folia capillata, Ibid. XVI, 24, i. e. *dun als haair: ook voor oud of in oude tijden levende*, *bij voorb.* vinum capillato confule, Juven. V, 30, i. e. *zeer oude wijn*, *eigenlijk van den tijd af*, *toen de Romeinen*, *gevolglijk ook de Confuls*, *zich het haair en den baard nog niet lieten scheeren: de eerste barbiers zijn in Rome A. U. C. 454. verscheenen*, Varr. R. R. II, 11, 10. *en* Plin. H. N. VII, 59.

CAPILLOR, atus fum, ari, *haair krijgen of hebben*, *bij voorb.* polythrix cet., *zie* Capillo.

CAPILLUS, i, m. 1) *het hoofdhaair*, *te famen*, *bij voorb.* delibuto capillo, Cic. Rofc. Am. 46: capillum laniare, Ovid. Am. II, 5, 45: *of* rumpere, Ovid. Her. III, 15: *of* capillos fcindere, Ibid. 79: *of* aliquem capillo (*voor* alicujus capillum) confcindere, Terent. Eun. IV, 3, 4, i. e. *de haairen uitfcheuren:* longus, Nep. Dat. 3: *of* promiffus, Caef. B. G. V, 14, i. e. *lang: dus ook* prolixus, Terent. Heaut. I, 3, 49: paffus, Ibid.: horridus, Cic. Sext. 8: capillum tondere, Plin. H. N. XVI, 39: alere i. e. *laten wasfen*, Ibid. XXIV, 15 extr.: ornare, Ovid. Am. II, 7, 23: comere, Sueton. Aug. 99: frangere, Senec. Controv. I. prooem.: pectine explicare, Varr. L. L. IV, 29: promittere, Plaut. Rud. II, 3, 46: effundere, Senec. Ep. 124: alicui involare in capillum, Terent. Eun. V, 2, 2: defluvium capilli, Plin. H. N. VIII, 36, i. e. *het uitvallen van het haair:* capillo aliquem protrahere, Plaut. Merc. IV, 4, 58, i. e. *bij de haairen enz.* 2) *de haairen van het hoofd*, *te weten*, *enkele haairen*, *bij voorb.* Erant illi compti capilli, Cic. Pif. 11: incomti, Horat. Od. I, 12, 41: hirfuti, Ovid. Her. IX, 63: demiffi, Ibid. X, 137: digefti, Ovid. Am. I, 7, 11. Not. *van daar voor het hoofd*, Ovid. Met. I, 672. 3) *ook van de haairen van het menschlijk ligchaam*, *ten minsten van het aangezicht*, *bij voorb. van den baard*, *bij voorb.* ex barba detonfos capillos, Senec. Ep. 92 extr.: *ook misschien* Cic. Off. II, 7: candenti carbone fibi adurebat capillum: 4) *van de haairen der dieren*, *bij voorb.* cuniculi, Catull. XXV, 1: hoedi, Gell. XII, 1: cf. Perf. III, 10. 5) *van de fijne draaden*, *of vezels der gewasfen*, *bij voorb.* capillus in rofa, Plin. H. N. XXI, 8 extr.: croceum — brevis capilli, Ibid. XXI, 6.

CAPIO, cepi, captum, 3. I) *vatten*, *aanvatten*, *grijpen*, *nemen*, *bij voorb. met de handen*, *bij voorb.* arma, Cic. Rab. Perd. 7: faxa, Virg. Georg. III, 420: flabellum, Terent. Eun. III, 5, 47: *van daar Tropisch*, *nemen of vatten*, *d. i. ergens gebruik van maken*, *bij voorb.* occafionem, Plaut. Pfeud. IV, 3, 6: tempus, Cic. ad Div. XI, 16: fugam, Caef. B. G. VII, 26: animum virtutemque, Cic. Phil. III, 11: vim patris, Cic. Verr. Act. I, 17: mifericordiam, Cic. Quint. 31, i. e. *barmhartig zijn:* confilium, Terent. Eun. III, 5, 66. Cic. ad Div. XIV, 12. Off. I, 3. *Van daar* II) *zich aanschaffen*, *verwerven*, *bij voorb.* confuetudinem, Cic. Off. I, 18: benevolentiam, Cic. Ibid. II, 10: fenfum gloriae, Cic. Phil. V, 18: animum, Ibid. III, 11. III) *nemen*, *hoe het dan ook geschiede*, *met of zonder geweld*. 1) *nemen*, *d. i. ontvangen*, *tot zich nemen*, *om er gebruik van te maken*, *bij voorb. een tijdtuig nemen*, *tot de reize*, Cic. ad Div. VII, 7: flabellum, Terent., *zie hier voor:* pecuniam, Cic. 2) *nemen*, *d. i. kiezen*, *uitzoeken*, *bij voorb.* tempus, Cic. ad Div. XI, 16: locum caftris, Liv. V, 38: aliquem generum, Terent. Hec. IV, 1, 22: patronum, Ter. Eun. V, 2, 48: facerdotem, Cic. Verr. II, 51, i. e. *verkiezen:* Veftalem, Tacit.: aliquem arbitrum, Terent. Heaut. III, 1, 94: *of* judicem, Plaut. Moft. III, 1, 20 *en* 21. Liv. III, 71, *iemand tot Richter nemen of kiezen*, *uitzoeken*. 3) *nemen of bekomen*, *bij voorb.* talenta bona ex praediis, Terent. Phorm. V, 3, 6: detrimentum, Cic. Cat. I, 2, *schade bekomen:* finem, Liv. V, 51, *een einde nemen: van daar in 't gemeen bekomen*, *bij voorb.* fenfum gloriae, Cic. Phil. V, 18: mifericordiam, Cic. Quint. 31, *zie hier voor:* pecuniam, Cic. Leg. II, 19 extr.: tantundem, Ibid.: fexcenta feftertia ex praediis, Cic. Parad. VI, 3: cognitionem deorum, Cic. Nat. D. II, 56: laetitiam, Cic. Att. XIV, 14: capere fatietatem rei, Plaut. Amph. I, 2, 10: defiderium ex filio, Cic. Senect. 15, i. e. *verlangen krijgen*, *verlangen enz.:* voluptatem, Cic. Planc. 1, i. e. *bekomen*, *genieten*. *Ook zegt men niet alleen* capio rem, *maar ook* res me capit, *voor* capio rem, *bij voorb.* alter ab undecimo tum me jam ceperat annus, Virg. Ecl. VIII, 41, i. e. *ik was toen reeds 12 jaaren oud; voor* ceperam annum duodecimum, i. e. *ik had bereikt: dus ook* capit me defiderium, Terent. Hec. I, 2, 13: oblivio, taedium cet., *zie beneden*. 4) *nemen*, *tegen iemands wil*, *bij voorb.* pecuniam per vim, Cic. Verr. III, 40: *dus ook zonder* per vim, Ibid. III, 30 *en* 94. Fin. I, 7: quidquid ab iis uni quoquam captum eft, Cic. Verr. II, 10, i. e. *genomen:* rerum, quas ceperunt (fures), Cic. Fin. V, 25: *van daar ontvoeren*, *schaken*, Ovid. Her. XVI, 343: *van daar* 5) *nemen*, *d. i. innemen*, *bemagtigen of vermeesteren*, *staat overal*, *bij voorb.* urbem, Nep. Iphic. 2: oppida, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10: caftra hoftium, Cic. Div. I, 33: agrum, Liv. III, 71 extr. III, 71 extr. IV, 48 in.: portum, Caef. B. G. IV, 36, i. e. *bereiken*. *Ook Tropisch*, *innemen*, *d. i. kluisteren*, *aan zich trekken*, *ook somtijds vermaken*, *bij voorb.* aliquem humanitate, Nep. Alcib. 9: callida adfentatione capi, Cic. Amic. 26: quod capit ignaros, Cic. Off. III, 15, i. e. *innecetit*, *vermaakt:* cf. Cic. Cluent. 5. Hor. Sat. I, 4, 28. Ovid. Her. IV, 64. Art. III, 153: captus oculis, Cic. Verr. IV, 45, i. e. *door de oogen bekoord enz.: van daar* capiuntur (i. e. cupiunt) fequi, Varr. R. R. II, 4, 20; *doch*, *de Edit. Gesner. heeft* cupiunt: cepit me fatietas, Liv. XXVII, 49. Terent. Eun. III, 1, 14: *of* taedium, Liv. VIII, 2, *een walg heeft mij vermeesterd*, *d. i. het walgt mij*, *ik walg:* cepit me oblivio, Cic. Phil. III, 4, *de vergetelheid heeft mij overmeesterd*, *d. i. ik heb het vergeten: dus ook* cepit me odium tui, Terent. Hec. II, 1, 22: cepit me defiderium rei, Ibid. I, 2, 13: *van daar* 6) *vangen*, *bij voorb. vogels enz.*, *of gevangen nemen*, *buit maken*, *bij voorb. vijanden*, *wapenen*, *geld enz.*, *want daar door krijgt men ze in zijne magt*, *bij voorb.* cervum, Phaedr. I, 5, 5: captos belli duces, Cic. Catil. III, 7: cf. Terent. Heaut. III, 3, 47: pecunia ex hoftibus capta i. e. *buit gemaakt*, Liv. V, 20. *Ook Tropisch*, *vangen*, *bij voorb. door de liefde enz.*, *bij voorb.* captus eft, Terent. And. I, 1, 55. *Ook Tropisch*, *iemand vangen*, *d. i. overtuigen*, *bij voorb.* non potes capere (impudicitiae, fcil. nomine), Plaut. Amph. II, 2, 189: *van daar* 7) *bedriegen*, *misleiden*, *bij voorb.* fapientis effe, cavere, ne capiatur, Cic. Acad. IV, 20: cavere, ne fui confultores capiantur, Cic. Mur. 10: captus oculis, i. e. *door de oogen bedrogen*, Cic. Verr. IV, 45: *anders heet* captus oculis *blind enz.* *Dewijl een gevangen vogel aan het deel*, *daar hij bij gevangen wordt*, *gekwetst en verzwakt wordt*, *van daar schijnt* 8) *ook* capi *te betekenen*, *verzwakt of gekwetst worden*, *of het gebruik van een lid verliezen*, *gevolglijk* captus, a, um, *verzwakt*, *zwak enz.*, *bij voorb.* altero oculo capitur, Liv. XXII, 2, i. e. *verloor een oog*, *werdt aan één oog blind:* luminibus captus, Liv. IX, 29, i. e. *blind:* oculis & auribus captus, Cic. Tufc. V, 40. Liv. XXI, 58, i. e. *blind en doof:* captus omnibus membris, Liv. II, 36. Cic. Rab. Perd. 7, i. e. *verlamd aan alle leden*, *of buiten gebruik zijner leden gesteld: dus ook* caput captum leto, Virg. Aen. XI, 830, i. e. *zwak*, *mat door den dood: dus ook* captus mente, Cic. Acad. IV, 17: *of* animo, Senec. Herc. fur. 107: *of* animi, Tacit. Hift. III, 73, i. e. *verstandeloos*, *krankzinnig*, *of zwak van verstand enz.: dus ook* captus pectore toto, Ovid. Faft. VI, 509, *van ganscher herte zwak*, *aan de gansche ziel zwak of dom*, *d. i. geheel dom: dus ook* mens capta, Liv. VIII, 18 extr. XXXIX, 13 extr., i. e. *verrukt*. 9) *nemen*, *d. i. in zich nemen*, *of tot zich nemen*, *bij voorb.* cibum, Terent. Eun. II, 3, 76, i. e. *eten*. 10) *aannemen*, *d. i. bekomen*, *bij voorb.* faciem, Ovid. Met. I, 421: vultus priores, Ibid. 738: cf. n. 3. 11) *aannemen of opnemen*, *bij voorb.* donec fetus — tellus ceperit, Ibid. V, 324: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* alter ab undecimo me jam ceperat annus, Virg. Ecl. VIII, 41, i. e. *ik was 12 jaar oud: zie boven*. IV) *vatten*, *in zich vatten of begrijpen*, 1) *van plaats of ruimte*, *bij voorb.* domo non capi poffint, Cic. Off. I, 17: Quid turbae eft? aedes noftrae vix capient, Terent. Heaut. II, 3, 13, *zal de menigte kwalijk vatten*, *d. i. daar zal naauwlijks plaats genoeg zijn:* capit quadrantal, Plaut. Curc. I, 2, 14: *van daar Tropisch*, non capiunt anguftiae pectoris tui tantam perfonam, Cic. Pif. 11, *uw enge*, *laage geest vat de hooge rol niet*, *die gij speelt*, *d. i. gij zijt te klein*, *om ze waardig te speelen*, *uw ambt waardig te bekleeden: dus ook vatten*, *d. i. uithouden*, *verdragen*, *bij voorb.* amentiam alicujus, Cic. Mil. 32: nulla eft gratia tanta, quam non capere animus meus in accipiendo poffit, Cic. ad Div. II, 6, i. e. *daar is geene infchikkelijkheid enz.:* non capit ira modum, Ovid. in nuce 4: *van daar vatbaar of bekwaam zijn tot iet*, *naar zijne natuur*, *bij voorb.*

de

dolum, Pandect. XL, 12, 15: concupiscis, quae non capis, Curt. VII, 8: quidquid mortalitas capere potest, Curt. IX, 3. 2) *met het verstand vatten of begrijpen, d. i. behoorlijk en in zijnen omvang verstaan, inzien, bij voorb.* tam magna, ut ea vix mens aut cogitatio capere possit, Cic. Marcell. 2: *ook in 't gemeen vatten, verstaan, bij voorb.* mente capere aliquid, Liv. XXVII, 5: *dus ook* mens capit, quae cet., Cic. Nat. D. I, 19. 3) *met het papier, waschtafelen enz., d. i. daar op schrijven, bij voorb.* Aptius hae cerae capiant vadimonis, Ovid. Am. I, 12, 23, i. e. *deze brief vatte voegzamer eener verzekering, om tot den Termijn te komen enz., d. i. in dezen brief zou voegzamer eene verzekering staan, om tot den Termijn te komen.* V) *Somtijds maken, doen, bij voorb.* capere omnes sibi inimicos, Terent. Andr. IV, 2, 12, i. e. *maken: doch, het kan ook heeten bekomen:* impetum, Liv. II, 65 extr. VIII, 30 ante med. X, 5 ante med.: *dus ook* conatus capere, Ib., i. e. *een proeve nemen:* experimentum, Tacit. Ann. III, 56: conjecturam, Cic. Rosc. Am. 35. Terent. Heaut. II, 3, 25, *gissing maken, d. i. vermoeden.* VI) *dikwijls kan men het met het* Substantivum *in het* Verbum *oplossen, daar het* Substantivum *mede vermaagschapt is, bij voorb.* desiderium capere, Cic., i. e. desiderare: conatum capere, Liv., i. e. conari: conjecturam, Cic., i. e. conjicere *vermoeden:* finem capere, Liv., i. e. finiri: *doch, het eigenlijk denkbeeld van nemen, bekomen, maken, is steeds zichtbaar: zie boven, daar deze plaatsen reeds zijn voorgekomen: dus ook* cepit me oblivio, desiderium, taedium cet., i. e. oblitus sum, desidero, taedet me, *zie boven.* VII) *geven, bij voorb.* testimonium *een getuigenis geven, bij voorb.* ne debitum ejus virtuti videar testimonium non cepisse, Cic. ad Div. V, 17: *zoo hebben alle* Codd. *Maar misschien moet er gelezen worden* intercepisse *voor* non cepisse i. e. impedivisse, abstulisse, privasse cet. Edit. Lambin. *en* Ernest. *hebben echter* dedisse *voor* cepisse. Not. Capta Minerva *als een bijnaam van deze Godin*, Ovid. Fast. III, 837. seqq. Not. capso, is, it cet. *voor* cepero cet., *bij voorb.* capso, Plaut. Bacch. IV, 4, 60: capsit, Plaut. Pseud. IV, 3, 6: capsimus, Plaut. Rud. II, 1, 15. *Ook hebben de Ouden* capsis *voor* cape si vis *gezegd, volgends* Cic. Or. 45. Quintil. I, 5 (9).

CAPĬO, onis, f. *het nemen, bij voorb.* dominii, Paul. Pandect. XXXIX, 2, 18: cf. Gell. VII, 10: *het staat meermalen met* usu, *waar uit een woord geworden is* Usucapio, *zie* Usucapio: *ook voor* usu capio, *bij voorb.* fundi, Pandect. XLI, 3, 21: cf. XLI, 1, 48.

CAPIS, ĭdis, *zie* Capedo.

CAPISSO, ĕre, *zie* Capesso.

CAPISTERĬUM, i, n. *een vat, misschien met water gevuld, om de graankorrels daar in te zuiveren*, Colum. II, 9, 11.

CAPISTRO, avi, atum, are, 1) *halsteren, d. i. een halster of holster aandoen, met den halster vastmaken, bij voorb.* jumenta ad jugum, Colum. VI, 19: boves, Plin. H. N. XVIII, 19: tigres, Ovid. Her. II, 50. 2) *aanbinden, vastmaken, bij voorb.* vites, Colum. XI, 2, 95.

CAPISTRUM, i, n., 1) *de halster, holster, daar paarden, koejen enz., mede vastgemaakt worden*, Varr. R. R. II, 6, 4. Virg. Georg. III, 399. Ovid. Met. X, 125: *van daar Tropisch*, maritale capistrum, Juvenal. VII, 43, *van den echten staat, de echthalster, huwlijksriem.* 2) *de band, daar iet ergens aan vastgemaakt wordt, bij voorb. wijnstokken*, Colum. IV, 20: *ook een* retinaculum *in den kelder*, Cato R. R. 12.

CAPĬTAL, ălis, n. *staat voor* capitale (*en is dus jonger dan* capitale), 1) scil. linteum, *een hoofddoek*, Varr. L. L. IV, 29. 2) scil. facinus, *een misdaad, die het hoofd verbeurt, of daar de doodstraf op staat*, Cic. Leg. II, 8 extr., *uit oude wetten:* Liv. XXIV, 37. Justin. II, 7: *ook* Sueton. Calig. 24: capital fuit, ex Edit. Oudend.

CAPITĀLIS, e, 1) *het geen het hoofd betreft, daar toe behoort, bij voorb.* capitale *of verkort* capital, Varr. L. L. IV, 29, i. e. *een hoofddoek* scil. linteum. 2) *het geen het hoofd of het leven betreft, bij voorb.* periculum, Plaut. Trin. IV, 3, 81, *levensgevaar:* morbus, Gell. XVI, 13, i. e. *doodlijk: van daar* a) res capitalis, Cic. Verr. II, 28 *en* 38, *eene zaak, daar de doodstraf op staat: dus ook* fraus i. e. *misdaad, daar de doodstraf op staat*, Cic. Rab. Perd. 9. Liv. XXIII, 14: *dus ook* facinus, Cic. Nat. D. I, 6 e poëta: crimen, Cic. Verr. V, 9. Tacit. Ann. III, 60: flagitium, Terent. Ad. IV, 7, 5: *ook* capitale *of verkort* capital scil. facinus *of* crimen, *bij voorb.* Cic. Invent. II, 31. Leg. II, 8. Sueton. Calig. 24. Plin. H. N. XII, 14: *dus ook* Plur. capitalia, Cic. Leg. III, 3. Not. *doch somtijds betreft het alleen slechts den burgerlijken dood* i. e. Exsilium. b) Triumviri capitales, Cic. Or. 46. Liv. XXXIX, 14, i. e. *die de misdadigers de doodstraf aandoen.* c) poena capitalis i. e. *doodstraffe*, Sueton. Caes. 48. Aug. 24: *ook* Exsilium *en andere straffen*, Pandect. XLVIII, 19, 28: *dus ook* judicium, Pandect. XLVIII, 1, 2: causa, Apul. Met. IX. 3) *wat iemand tot den dood vervolgt, doodlijk, bij voorb.* hostis, Cic. Catil. II, 2: adversarius, Cic. Pis. IV, 12: inimicus, Plaut. Poen. IV, 2, 57: *doch, het kan ook heeten dood-vijand:* odium, Cic. Amic. 1, *doodlijke haat:* ira, Hor. Sat. I, 7, 13: *van daar ten hoogsten gevaarlijk, schadelijk, bij voorb.* homo, Cic. Phil. V, 12: Eteocles, Offic. III, 21: oratio, Cic. Off. II, 21: reditus Antonii, Cic. Phil. IV, 1: Totius injustitiae nulla est capitalior, Cic. Off. I, 13: nulla capitalior pestis, Cic. Senect. 12: *dus ook* hostis cet., *zie hier voor.* 4) *uitmuntend in zijn soort, buitengemeen bekwaam, bij voorb.* Philistus — capitalis, creber, acutus, Cic. Qu. Fr. II, 13: Capitale vocamus ingenium solers, Ovid. Fast. III, 839: *ook in 't gemeen buitengewoon, bij voorb.* hostis, *hoofd- of dood-vijand:* ira, odium cet., *zie hier voor.*

CAPĬTĀLĬTER, Adv., *op lijf en leven, tot den dood, bij voorb.* lacessere, Plin. Epist. I, 5: animadvertere, Veget. de re Mil. II, 22.

CAPĬTATIO, onis, f. *hoofdgeld, d. i. eene belasting op de persoon*, Pandect. L, 4, 18 extr.

CAPĬTATUS, *zie* Capito, are.

CAPITELLUM, i, n. i. e. parvum caput, *bij voorb.* ramuli capitella sua gerentes, Plin. H. N. XXIV, 19 in., *alwaar* Harduin. capitula *leest:* columnis — capitella addita, Ibid. XXXVI, 26. Edit. Elzev.

CAPITĬUM, i, *zeker borstdekzel, bij voorb. borstlap, neêrstuk*, Varr. ap. Non.: Laber. ap. Gell. XVI, 7. Pand. XXXIV, 2, 24.

CAPĬTO, are, *met een hoofd verzien: komt niet voor, buiten het* Particip. Capitatus, a, um, *het welk* Adjective *staat, met een hoofd, of iet, dat naar een hoofd gelijkt, verzien, bij voorb.* clavulus, Varr. R. R. II, 9 extr., *een spijker met een kop:* caepa, Plin. H. N. XIX, 6: porrum, Ibid. XX, 6: herba, Ib. XXIV, 19: vinea, Colum. V, 5. §. 9 *en* 11, i. e. crescens in caput, non in brachia.

CAPĬTO, onis, m. *die een groot hoofd heeft, groothoofd*, Cic. Nat. D. I, 29: cf. Plaut. Pers. I, 2, 8. *Van daar heet zekere visch zoo*, Cato R. R. 158. Auson. in Mosell. 85.

CAPITOLĪNUS, a, um, *het Kapitool betreffende, daar toe behoorende, daarin of daarbij te vinden, Kapitolisch, bij voorb.* clivus, Cic. Rab. perd. 11: collis, Martial. XII, 21, 6: dapes, Ibid. 48, 12, i. e. *voor* Jupiter *bij het* lectisternium: Venus, Sueton. Calig. 7, *omdat zij eene Kapel of* cella *in het* Capitolium *hadt:* Jupiter, Cic. Dom. 57, i. e. *daarin woonende. Van daar* a) ludi Capitolini, Liv. V, 50, i. e. *die dezen* Jupiter *ter eere waren ingesteld.* b) Capitolini scil. homines, Cic. Qu. Fr. II, 5, i. e. *die deze Schouwspelen bezorgden, en op het* Capitolium *woonden.*

CAPITOLĬUM, i, n. 1) *een prachtige Tempel, van* Jupiter *in* Rome, *op den* Tarpeiischen *berg; waar naast de Romeinsche burgt* (arx Tarpeja), *en de rots* (rupes Tarpeja), *waar van de misdadigers afgestoten werden, te vinden was. Doch, in het gemeene leven begreep men onder den naam* Capitolium *alle drie de genoemde dingen. Zie* Liv. I, 55. Varr. L. L. IV, 32. Ovid. Art. III, 115. *In dezen gezegden Tempel was de* cella (*of kleine Kapel benevens het beeld*) *van* Jupiter, *en aan weêrskanten de* cella *van* Juno *en* Minerva. 2) *ook vindt men in andere steden* Capitolia i. e. *dergelijke, prachtige, groote Tempels, bij voorb. in* Capua, Sueton. Tiber. 40. Calig. 57: *te* Epidaurus, Plaut. Curc. II, 2, 19. cet.: cf. Sueton. Gramm. 9. Sil. XI, 267.

CAPITULĀTIM, Adv., *sommierlijk, d. i. wanneer enkel de hoofdpunten aangeroerd of aangehaald worden, bij voorb.* dicere, Nep. Cat. 3: attingere, Plin. H. N. II, 12.

CAPITŬLO, are, *met een hoofd verzien: van daar* Capitulatus, a, um, *bij voorb.* furculus, Plin. H. N. XVII, 21. costae, Cels. VIII, 1.

CAPITŬLUM, i, n. 1) *een klein hoofd, hoofdjen, kopjen; of een hoofd, wanneer men verminderend, boertend enz., er van spreekt: ook in 't gemeen kop, hoofd, bij voorb.* a) *van menschen, bij voorb.* operto capitulo bibere, Plaut. Curc. II, 3, 14, i. e. capite. b) *van dieren, bij voorb.* haedi, Cels. II, 22. c) *van gewassen, bij voorb.* caepae, Colum. XI, 3. 2) *voor* homo, *in zekere gevallen, bij voorb.* o capitulum lepidissimum! Terent. Eun. III, 3, 25: huic capitulo satis facturum, Plaut. Asin. II, 4, 89, i. e. homini. 3) *elk bovenste deel eener zaak, het zij het al of niet naar een kop gelijkt, bij voorb.* a) *het bovenste deel van een pijlaar, het ka-*

Digitized by Google

kapiteel, Vitruv. IV, 1: cf. Plin. H. N. XXXVI, 23: *ook* i. q. capitium, Non.: *ook zekere ronding aan het vogelhuis*, Varr. R. R. III, 5, 10. b) *de dwarsbalk aan de* catapulten *en* balliften, Vitruv. I, 1. X, 15, 17 *en* 18.

CAPO, onis, *en* **CAPUS**, i, m. *een kapoen, kapoenfche haan*, Varr. II, 7 extr. III, 9. Colum. VIII, 2: *alwaar* capus, i, *ftaat*: Martial. III, 57, 38: *en* Pallad. XII, 1, *alwaar in de beide plaatzen* capo, onis, *is*.

CAPPARI, n. Indecl., *en* **CAPPĂRIS**, is, f. *de kapperftruik zoo wel, als derzelver vrucht, de kapper*: capparis *ftaat* Colum. XI, 3. §. 17 *en* 54. Plin. H. N. XIII, 23: Accufat. capparin, Martial. III, 75, 5: capparim, Plaut. Curc. I, 1, 90. Edit. Gron.: cappari (Nomin.), Celf. IV, 9.

CAPRA, ae, f. 1) *eene geit, een beest*, Cic. Amic. 17. Varr. R. R. II, 3. Colum. VII, 6: capra ferina, Virg. Aen. IV, 152, *wilde geit of ree*. 2) *eene ftar, anders* Capella *genoemd*, Horat. Od. III, 7, 6: Colum. XI, 2, 37 *en* 94: *daar zijn er twee, anders* haedi *genoemd*. 3) *gelijk* caper, *de bokächtige ftank onder de oxelen*, Horat. Ep. I, 5, 29.

CAPRĀRĬUS, a, um, *met geiten zich bezig houdende, de geiten betreffende, bij voorb.* paftus, Solin. 1 (6). *Van daar* Caprarius fcil. paftor, Varr. R. R. II, 3 extr. Colum. III, 10, 17, *de geitenherder*.

CAPRĒA, ae, f. 1) *een foort van wilde geiten*, a) *eene Gemfe, Gemsgeite, bij voorb.* pendentem fumma capream de rupe videbis, Martial. XIII, 99, 1: b) *eene ree*, Ovid. Faft. V, 372. Virg. Georg. II, 374. Aen. X, 725. 2) Caprea palus, Ovid. Faft. II, 491, *een meir bij* Rome; *dit heet ook* palus Caprae, Liv. I, 16. 3) i. q. capreolus n. c., *bij voorb. aan den wijnftok enz.*, Varr. R. R. I, 31, 4.

CAPREĬDA, ae, f. *zeker kruid*, Cato R. R. 122.

CAPREOLĀTIM, Adv., *op de wijze van een haakjen aan den wijnftok*, Apul. Met. XI. p. 268. Elm.

CAPREŎLUS, i, m. 1) *een kleine wilde bok, een reebok*, Virg. Ecl. II, 41. Colum. IX, 1 in. 2) *wegens eenige gelijkheid, bij voorb. der hoornen*, a) *een tuinvork met twee punten*, Colum. XI, 3, 46: b) capreoli *zijn ook opwaards rijzende balken, om iet te fteunen, fchragen, fchooren*, Caef. B. C. II, 10. Vitruv. IV, 2. X, 15. c) *ook zijn* capreoli *de gekronde vezeltjens of haakjens der planten, des wijnftoks enz., met welke de tedere takjens de ftengels aanvatten*, Varr. R. R. I, 31, 4. Plin. H. N. XVII, 23 med.

CAPRICORNUS, i, m. *de fteenbok*, 1) *een beest*, 2) *een geftarnte, daar de zon in den wintertijd in treedt*, Cic. in Arat. 59. Horat. Od. II, 17, 20.

CAPRIFICĀTĬO, onis, f. *de bevordering van het rijp worden der onrijpe vijgen, door vliegen of wormen, die ze fteeken*, Plin. H. N. XV, 19. XVII, 27.

CAPRIFICIĀLIS, e, *bij voorb.* dies, Plin. H. N. XI, 15, i. e. dies, quo fici caprificantur, *welke Junij is: doch*, Harduin *haalt het woord* caprificialem *door*.

CAPRIFICO, are, *door zekere op den vijgeboom gewasfen vliegen of wormen maken, dat de onrijpe vijgen rijp worden, bij voorb.* fici caprificantur, Plin. H. N. XVI, 27 in.: cf. Pallad. Mart. X, 28.

CAPRIFĪCUS, i, f. 1) *een wilde vijgeboom, wiens vijgen nooit rijp worden: maar hij teelt vliegen, die zich op andere vijgeboomen zetten, en door haar menigvuldig fteeken de vijgen rijp zullen maken*, Plin. H. N. XV, 19. Colum. XI, 2, 56. Terent. Ad. IV, 2, 28. *Hij zal tusfchen fteenen en muuren groeien, en met geweld doorbreken*, Martial. X, 2, 9. Horat. Epod. V, 17: *van daar Tropisch*, Perf. I, 24. 2) *derzelfs vrucht, bij voorb.* caprifici ab adverfis foliis nafcuntur, Plin. H. N. XVI, 27 in. Not. genit. caprificus, Scribon. Larg. 155.

CAPRIGĔNUS, a, um, *van het geitengeflacht, bij voorb.* pecus, Cic. in Progn. ap. Prifcian., i. e. *het geitenvee, de geiten*: genus hominum, Plaut. Epid. I, 1, 16, *geitenäart der menfchen*.

CAPRĪLIS, e, *de geiten betreffende, daar toe behoorende enz., bij voorb.* femen, Varr. R. R. II, 3, 3. *Van daar* caprile, Varr. R. R. II, 3. §. 6 *en* 10. Colum. VII, 6, 6. Plin. H. N. XXVIII, 10 in., fcil. ftabulum, *geitenftal*.

CAPRIMULGUS, i, m. *een geitenmelker*, Catull. XXII, 10. *Ook heet zekere vogel dus, omdat hij dit doen zal*, Plin. H. N. X, 40.

CAPRĪNUS, a, um, *van geiten, uit geiten beftaande, de geiten betreffende, bij voorb.* pellis, Cic. Nat. D. I, 29, *geitenvel*: grex, Varr. R. R. II, 3: genus, Ibid. I, 2: lac, Plin. H. N. XXVIII, 9 in.: fanguis, Ibid. 17: De lana caprina, *bij voorb.* rixari, Horat. Ep. I, 18, 15, i. e. *wegens of over eene kleinigheid, of niets beduidende zaak*.

CAPRĬPES, ĕdis, *geitenvoeten hebbende, geitenvoet, bij voorb.* Satyri, Horat. Od. II, 19, 4. Lucret. IV, 584: Panes, Prop. III, 15, 34.

CAPRONAE *of* **CAPRONEAE COMAE** i. e. quae ante frontem funt, *zegt* Nonius: *bij voorb.* comas fluitare capronas, Lucil. ap. Non.: crines ejus praemulfis antiis & promulfis capronels anteventuli cet., Apul. Flor. p. 342. Elmenb.: cf. Feftus.

CAPROTĪNUS, a, um, *bij voorb.* nonae Caprotinae i. e. *de zevende dag van Julij, wanneer aan* Juno, *die ook* Caprotina *heette*, Varr. L. L. V, 3, *van de* Romeinfche *vrouwen geöfferd werdt*, Varr. L. L. V, 3. Aufon. in eclog. de fer. Rom. 9: cf. Macrob. Sat. I, 11.

CAPRUNCŬLUM i. e. vas fictile, Feft., fi lectio certa.

CAPSA, ae, f. *een bewaarplaats, bij voorb. een kast, een kist, overal voor, bij voorb. voor fchriften*, Cic. in Caecil. 16. Hor. Ep. II, 1, 268. Sat. I, 4, 22. I, 10, 63: *voor ooft*, Plin. H. N. XVII, 17 *en* 19. Martial. XI, 9, 3: *voor dieren, bij voorb.* claufa capfa alioque fepto animalia, Vellej. I, 16: *doch de nieuwere* Edd., *bij voorb.* Ruhnk. *hebben* capfo.

CAPSĀRĬUS, *met de* capfa *zich bezig houdende, daar toe behoorende enz. Van daar* Capfarius Subftantive fcil. fervus, homo cet. 1) *die (in eene* capfa*) den kinderen, als zij naar fchool gaan, de boeken nadraagt*, Suet. Ner. 36. Ulpian. Pand. XL, 2, 13. 2) *die de kleederen in bewaring neemt, bij voorb. in de baden*, Paul. Pandect. I, 15, 3. 3) *ook ftaat* capfarii Pand. L, 6, 6. *onder die genen, die* vacationem *zullen hebben* ob munerum gravitatem: *misfchien zijn het de boekhouders bij het leger, of kasfiers, bankiers enz. Sommigen verklaaren het, vervaardigers der kistjens*.

CAPSELLA, ae, f. *een kastjen of kistjen*, Petron. 67. Pandect. XXXIII, 7, 12.

CAPSO, is, it, *voor* cepero cet., *en* Capfis *voor* Cape fi vis, *zie* Capio.

CAPSŬLA, ae, f. *een kastjen, kistjen, tot boeken en allerhand*, Catull. LXVIII, 36. Fab. Pict. ap. Gell. X, 15. Plin. H. N. XXX, 11 poft med. *Van daar* totus de capfula, Senec. Ep. 115, *van een uiterst wellevend, galant, en zich geern opfchikkend mensch*.

CAPSUS, i, m. 1) *de ruimte van een wagen of koets, daar men in zit, wagenkast*, Vitruv. X, 14. 2) *elke kast of bewaarplaats, bij voorb. voor dieren*, Vellej. I, 16: cf. Capfa.

CAPTĀTĬO, onis, f. 1) *de poging, om iemand of iet te vatten, te vangen; het loeren daar op, het trachten daar naar, bij voorb.* verborum, Cic. Partit. 23, i. e. *wanneer men enkel de woorden zoekt op te vangen enz.*: vocum ambiguarum, Quintil. VIII, 3: rei, Ibid. 6: teftamenti, Plin. H. N. XX, 14 extr.: cf. XIV. prooem. med.: *van daar* 2) *bij het vechten de met list toegebrachte fteek of houw*, Quintil. V, 13 extr.

CAPTĀTOR, oris, m. *die iet zoekt te befchaaren, daar gretig naar tracht, een loerer, bij voorb.* aurae popularis. Liv. III, 33: *in 't bijzonder, die op erfenisfen loert*, Horat. Sat. II, 7, 57. Juvenal. X, 202. Petron. 101.

CAPTĀTŌRIUS, a, um, *bij voorb.* inftitutio (fcil. heredis), *is zulk een Testaments-inrichting, wanneer wij iemand onder voorwaarde tot erfgenaam ftellen, dat hij ons op zijn beurt tot erfgenaam ftelt*, Papin. Pandect. XXVIII, 5, 70: Paul. Ibid. leg. 71 *en* 81: *dus ook* fcripturae, Caj. Ibid. XXX, 64.

CAPTĀTRIX, tcis, f. *eene vrouw, die iet zoekt te bejagen, op iet loert, daar naar tracht, eene loerfter, bij voorb.* verifimilium, Apul. doctr. Plat. p. 16. Elm.

CAPTĀTUS, a, um, *zie* Capto.

CAPTĬO, onis, f. 1) *het nemen*, Gell. VII, 10. 2) *het vangen: van daar* 3) *alles, waardoor men iemand zoekt te vangen, of te misleiden, of gevangen of misleid kan worden*, a) *in woorden, fofisterij, ftaat dikwijls bij* Cicero, *bij voorb.* dialecticae, Cic. Fin. II, 6: captiones refellere, Cic. Fat. 13: discutere, Cic. Acad. IV, 15: cf. Ibid. 14 extr.: *dus ook* captionum laquei, Gell. I, 2: cf. Senec. ep. 45 poft med. b) *in daaden: arglistigheid, d. i. bedenklijkheid bij eene zaak, daar men zich niet uit ontwikkelen kan, eene bedenklijke zaak, bij voorb.* omnes captiones in hac fententia occurrunt, Cic. Att. X, 15 in. *Van daar* c) *in 't gemeen, een ftreek, arglist, wanneer men iemand zoekt te misleiden, bij voorb.* fi captionis aliquid vererere, Cic. Quint. 16: nihil in ea captio eft, Plaut. Epid. II, 2, 112: cf. Ulp. Pand. IV, 1, 1. *van daar* 4) *het nadeel, dat uit zulke ftreeken ontftaat, bij voorb.* ne quid captioni mihi fit, Plaut. Moft. III, 3, 19.

CAPTĬOSE, Adv., *arglistig, bij voorb.* rogare, Cic. Acad. IV, 29.

CAPTĬOSUS, a, um, 1) *arglistig, fofistisch, bij voorb.* interrogationes, Cic. Acad. IV, 15: captiofiffimo genere interrogationis uti, Ibid.: quo nihil captiofius poteft dici, Cic. Rofc. Com. 17: folvere captiofa, Cic. Fin. I, 7. 2) *arglistig* ...

listig, gevaarlijk, bedenklijk, nadeelig, bij voorb. societas, Cic. Rosc. Com. 10: captiosum est, Cic. Caecin. 14: cf. Ulpian. Pand. XLII, 8, 6.

CAPTĬTO, avi, atum, are, i. q. capto, wanneer het dikwijls geschiedt, bij voorb. omina loquentium, Apul. de deo Socr. p. 52 Elm.: cf. Gell. IX, 6.

CAPTIVĪTAS, atis, f. 1) de gevangenschap, Cic. pro Cornel. ap. Ascon.: ook Senec. ep. 85. Tacit. Ann. XII, 51. Hist. V, 21. Justin. III, 5: ook van beesten, d. i. als zij gevangen worden, Plin. N. VIII, 37 extr. 2) het innemen, bij voorb. urbis, Tacit. Hist. III, 70. 3) oculorum i. e. blindheid, bij voorb. diffletis paene ad extremam captivitatem oculis, Apul. Met. I. p. 104. Elm.

CAPTIUNCŬLA, ae, f. 1) de arglistigheid in spreken of disputeeren, sofisterij, spitsvinnigheid, bij voorb. in illa captiuncula, Gell. XVI, 2. 2) arglistigheid, of bedenklijkheid, zwarigheid eener zaak, Cic. Att. XV, 7.

CAPTĪVUS, a, um, het geen gevangen, of gevangen genomen, of buit gemaakt is. 1) gevangen, bij voorb. pisces, Ovid. Met. XIII, 932: ferae, Ibid. I, 475: crocodili, Plin. H. N. VIII, 25: vulpes, Ovid. Fast. IV, 705. 2) gevangen genomen: of een gevangene, bij voorb. plures captivos, Cic. Nat. D. III, 33: remittere captivos, Nep. Hann. 7: redimere captivos ab hostibus, Auct. ad Her. III, 2. Not. captivae feminarum voor feminae, Curt. VI, 2. Ook bij Dichters, wat een' gevangenen toekomt, van gevangens afkomt, bij voorb. crines, Ovid. Am. I, 14, 45: sanguis, Virg. Aen. X, 510: sitis, Martial. XI, 97, 4: colla, Ovid. Pont. II, 1, 43, staat voor captivorum of captivi: Ook Tropisch, gevangen of gevangen genomen, bij voorb. corpora, Ovid. Art. II, 587, i. e. gebonden van Vulkaan: mens, Ovid. Am. I, 2, 30, i. e. van liefde. 3) buit gemaakt, bij voorb. pecunia, Liv. I, 53: naves, Caes. B. C. II, 5: currus, Virg. Aen. VII, 184: res, Plin. H. N. XXXIII, 1: ebur, Hor. Ep. II, 1, 193: ager, Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsacen p. 983 Ed. Cort. Not. captivus voor servus, Hor. Ep. I, 16, 69.

CAPTO, avi, atum, are, 1) zijn best doen, om iemand of iet te vangen, daar naar jaagen, of grijpen, het zij zulks met den mond, de hand, of waarmede het wil, geschiede, bij voorb. feras, Virgil. Georg. I, 139, i. e. vangen of willen vangen, jaagen: dus ook leporem, Hor. Epod. II, 36: muscas, Suet. Dom. 3: cossa lacertis, Ovid. Her. VIII, 93: flumina, Hor. Sat. I, 1, 68: auras, Virg. Georg. I, 376, naar de lucht grijpen: van daar Tropisch a) iemand zoeken te vangen, d. i. zoeken te bedriegen, bij voorb. quid me captas? Plaut. Amph. I, 1, 269: aliquem, Terent. Hec. I, 1, 15: inter se duo reges captantes, Liv. XLIV, 24 extr.: inter se captati, Ibid. 25 extr., het welk hetzelfde is: ook cum aliquo, Plaut. Most. V, 1, 21, voor aliquem: ook met den Genitivus, bij voorb. si me impudicitiae captas, non potes capere: Plaut. Amph. II, 2, 189, i. e. als gij mij ten opzicht der onkuisheid zoekt te vangen, d. i. mij daar van te overtuigen enz.: dus ook verba Pand. X, 4, 19, i. e. ze sofistisch verklaren, woordenzifterijen maken enz. b) iemand zoeken te nemen, te kluisteren, aan zich te trekken door iet, bij voorb. aliquem eo lumento, Cic. Inv. II, 52. c) op iet loeren, passen, er begeerig naar trachten, bij voorb. tempus, Liv. IV, 36, i. e. dien tijd afpassen: adsensionem, Cic. Invent. I, 31: voluptatem, Cic. Fin. I, 7: coenas divitum, Petron. 3. plausus, Cic. Pis. 25: misericordiam, Cic. Phil. II, 34: occasionem, Cic. Harusp. 25. Cels. III, 18: adventum, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 23: tempestates, Liv. V, 6 in.: solitudines, Cic. Tusc. III, 26: tenebras solitudinemque, Plin. Paneg. 48: sonitum aure admota, Liv. XXXVIII, 7, luisteren: sermonem alicujus, Terent. Phorm. V, 6, 30, daar op luisteren. Ook met den Infinitivus: bij voorb. prendere captans, Ovid. Met. X, 58: adquirere voluptates, Colum. VIII, 11 in.: laedere, Phaedr. IV, 7, 6: opprimere, Ibid. V, 3, 2. 2) voor capio a) vatten, grijpen, bij voorb. consilium, Terent. And. I, 1, 143. II, 4, 1. Van daar iet aanvatten, ondernemen, gebruik van iet maken, genieten, bij voorb. frigus, Virg. Ecl. I, 53: dus ook somnos, Colum. VII, 10, 5, i. e. slapen, zie hier voor. b) vangen, bij voorb. muscas, Suet. Domit. 3: feras, Virg. Georg. I, 139: leporem, Hor. Epod. II, 35: zie boven: van daar Tropisch vangen, misleiden, listig behandelen, bij voorb. qui te captare vult, Cic. Acad. IV, 29.

CAPTŪRA, ae, f. 1) de vangst, d. i. het vangen, bij voorb. piscium, Plin. H. N. IX, 19: alitum, Ibid. XIX, 1: pantherae, Ibid. XXVIII, 8. 2) de vangst, d. i. het geen gevangen wordt, of is, Sueton. Aug. 25 extr.: pinxit venatores cum captura, Plin. H. N. XXXV, 10: cf. X, 40. 3) de ontvangst, het ontvangen: doch gemeenlijk met list of op eene onbetaamlijke wijze, bij voorb. lucri, Valer. Max. IX, 4, 1. Ook 4) het geen men ontvangt, of inneemt (aan geld,) doch gemeenlijk met list, of op eene onbehoorlijke wijze, winste, bij voorb. hoerenverdienste hoerenloon, Sueton. Calig. 40: geheeld geld, Senec. Controv. V, 33: mercis sordidissimae, Val. Max. III, 4, 4, i. e. gewin. 5) de pooging, om iemand te bedriegen, streek, bedriegerij, bij voorb. ingeniorum, Plin. H. N. XXIV, 1.

CAPTUS, us, m. 1) het nemen, het vangen, vatten, ontvangen, bij voorb. captus trium digitorum, Plin. H. N. XXIV, 10, zoo veel als men met drie vingers neemt: bonorum, Val. Max. III, 3 extr.: cum captus piscium vel avium vel missilium emitur, Pand. XVIII, 1, 8, i. e. vangst. 2) het vermogen des verstands om iet te begrijpen, het verstands vermogen, het verstand of begrip, wanneer het hetzelfde is als vermogen, om te bevatten, bij voorb. ut est captus hominum, Cic. Tusc. II, 27: servorum, Terent. Ad. III, 4, 43: ut est captus Germanorum, Caes. B. G. IV, 3: solertiae, Gell. I, 9.

CAPTUS, a, um, Particip. van Capio, zie Capio.

CAPŬLA, ae, f. een klein vat, misschien om te scheppen, Varr. L. L. IV, 26.

CAPULĀRIS, e, tot de doodkist behoorende, de doodkist betreffende, bij voorb. cadaver, Lucil. ap. Fulgent. de prisco serm. Van daar senex capularis, Plaut. Mil. III, 1, 33. en Caecil. ap. Fulgent. ibid., die op den rand van zijn graf is.

CAPULĀTOR, oris, die uit het eene vat in het ander schept, Cato R. R. 66. Colum. XII, 50, 10, misschien eigenlijk neemt.

CAPŬLO, are, is misschien voor capio, 1) nemen: van daar oleum capulandum; Plin. H. N. XV, 6, i. e. afgieten, uit het eene vat in het ander gieten: doch anderen lezen decapulandum: dus ook oleum frequenter capulet, Cato R. R. 67: doch de Ed. Gesn. heeft capiant. 2) vangen, bij voorb. piscem, bij voorb. ictu capulantium interfectus, Mela II, 5, extr.: juvencum, Colum. VI, 2, 4.

CAPŬLUS, i, m. van capio, 1) het geen daar men iet mede aanvat, de greep, het handvatzel, bij voorb. sceptri, Ovid. Met. VII, 506: aratri, Ovid. Pont. I, 8, 57: falcis, Colum. IV, 25 in.: bijzonder van den degen, gevest, Cic. Fat. 3: cf. Tacit. Ann. II, 21. Virg. Aen. X, 536. Ovid. Met. XII, 133. Petron. 82. Van daar voor mentula, Auct. Priap. 24. Plaut. Cas. V, 2, 30. 2) de doodkist, of baar, het welk bij de ouden hetzelfde schijnt te zijn, bij voorb. capulum nutrix tradit pollinctori, Varr. ap. Non.: in capulo esse, Lucil. ap. Non.: ibi (i. e. monimento) capulos —, quis inhabitabant — jam cinerosi mortui, — referamus, Apulej. Met. IV p. 150 Elm.: Charite capulum Tlepolemi (mortui) prope adsistere, Ibid. VIII p. 207: van daar capuli decus, Plaut. Asin. V, 2, 42, van iemand, die op den rand van het graf is.

CAPUS, zie Capo.

CAPUT, itis, n. I) de kop, het hoofd, 1) der menschen, is bekend, bij voorb. aperire, Cic. Phil. II, 31, i. e. ontblooten: daar tegen operire bedekken, bij voorb. esse operto capite, Cic. Senect. 10, i. e. met bedekten hoofde gaan, zijn hoofd bedekken: caput comere, Suet. Aug. 79: demittere, Caes. B. G. I, 32. Virg. Aen. IX, 437: extollere, Cic. Planc. 13: offendere ad fornicem, Quintil. VI, 3: capite offendere aliquem, met het hoofd tegen iemand stooten, Plaut. Curc. II, 3, 3: capite aliquem in terram statuere, Ter. Ad. III, 2, 18, i. e. met het hoofd enz.: dus ook capite aliquem foras protrudere, Phaedr. V, 7 extr., i. e. met de kop voor uit enz.: hals over hoofd: het beteekent dikwijls den geheelen mensch in zekere gevallen, bijzonder a) bij zekere Adjectiva, bij voorb. liberum caput, Cic. Verr. II, 32. Liv. VI, 12, i. e. homo liber: noxium, Liv. X, 40: Dardanium, Virg. Aen. XI, 399, i. e. een Trojaan: ridiculum, Terent. Andr. II, 2, 34: festivum, Ibid. Ad. II, 3, 8: ingratum, Senec. Med. 465: nefandissimum, Justin. XVIII, 7: libera servaque capita, Liv. XXIX, 29: carum, Virg. Aen. IV, 354. dus ook in wenschen, bij voorb. vae capiti tuo! Plaut. Most. IV, 3, 10, i. e. tibi: quod capiti illorum sit! Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 1 extr., i. e. illis, i. e. het moge hen treffen! op hun kop vallen! dus ook capiti vestro istuc quidem i. e. vobis, Plaut. Poen. III, 3, 32. b) bij getallen of afdeelingen, waar wij zeggen, koppen, mannen, of personen, bij voorb. capitum Helvetiorum millia 263, Caes. B. G. I, 29, i. e. 263,000 koppen of personen: cf. IV, 15: sextantibus collatis in capita, Liv. II, 33, i. e. voor elke persoon: dus ook quos (sesquimodios) in capita describitis, Cic. Verr. III, 92: centum & quinquaginta millia capitum humanorum, i. e. hominum, Liv. XLV, 34: dus ook exactio capitum, Cic. ad Div. III, 8, i. e. hoofdgeld, personeele belasting: unum pro multis dabitur caput, i. e. unus homo, Virg. Aen. V, 815: quot capitum cet., Hor. Sat. II, 1, 27: ook elders, bij voorb. triginta minas pro capite tuo dedi i. e. pro te, Plaut. Most. I,

I, 3, 142. Hier toe behoort capite censi, Salluft. Jug. 86 (91). Gell. XVI, 10, i. e. arme lieden, die alleen hun hoofd d. i. hun persoon bij den Censor hadden op te geven. 2) der beesten; is bekend: het betekent dikwijls het geheele dier in zekere gevallen, daar wij stukken of stuks zeggen, bij voorb. bina boum capita, Virg. Aen. V, 62: cf. III, 391: grex quinque & viginti capitum, Colum. VIII, 11, 13: cf. VIII, 2, 7. VIII, 5, 7. Pandect. VII, 1 leg. 68 en 70. 3) elk bovenste deel van eene zaak, het zij rond of niet: dat bij ons ook het hoofd, kop, bol enz., genoemd wordt, bij voorb. papaveris, Liv. I, 54. i. e. Maankop: tignorum, Caes. B. C. II, 9: pontis, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 18: extorum, Plin. H. N. XI, 37. Ovid. Met. XV, 795: jecinoris, Cic. ad Div. II, 13: columnae, Plin. H. N. XXXIV, 3. XXXVI, 14, het kapiteel: sylvae, Senec. Troad. 173, i. e. top, twijg: allii, Cato R. R. 71. Plin. H. N. XXVI, 7. Pers. V, 188, i. e. de bol: ulceris i. e. de uitstekende punt, of blaas, Plin. H. N. XXII, 25 extr. en XXVI, 12 ante med., alwaar in de beide plaatzen caput (capita) facere staat; ook wil Morgagni Cels. VIII, 9 post med. caput voor tumor lezen: montis i. e. spits, voorgebergte, kaap, Virg. Aen. VI, 360. 4) alles, wat eenige gelijkheid met het hoofd heeft, bij voorb. elk uiterste deel of einde van eene zaak, bij voorb. capita vitis, Cic. Senect. 15, i. e. de ranken. Van daar caput Rheni, Caes. B. G. IV, 10, i. e. de mond, de uitloop in zee; omdat dit als 't ware, zijn hoofd is. Dewijl van het hoofd het leven afhangt, van daar II) het leven, 1) het natuurlijke, bij voorb. res capitis, Plaut. Trin. IV, 2, 120, i. e. die het leven betreft: dus ook causa capitis, Cic. Brut. 12: poena capitis, Caes. B. G. VII, 71: judicium capitis, Cic. Brut. 36: capitis accusare, Nep. Paus. 2: damnare capite, Cic. Tusc. I, 22: of capitis condemnare. Cic. Or. I, 54: capitis absolvere, Nep. Milt. 7, i. e. van de doodstraf vrijspreken: capite anquirere, Liv. VIII, 33, i. e. op lijf en leven beschuldigen: dimicatio capitis, Cic. Balb. 9, i. e. levensgevaar: dus ook periculum capitis, Nep. Timoth. 4: ea in caput vertit, i. e. betrof het leven, bevorderde zijn dood, Liv. II, 52. 2) het burgerlijk leven, de welvaart, bij voorb. de goede naam van iemand, die hem zoo lief is als zijn leven: Van daar causa capitis, caput defendere, capitis damnare cet., bij Cicero somtijds alleen van den welvaart, welstand, of goeden naam te verstaan is: bij voorb. causa capitis, Cic. Verr. II, 40 in., i. e. welvaart: cf. Or. I, 40 in.: dus ook capitis causam dicere, Cic. Quint. 9: ipse capitis damnaret, Ibid.: qui caput alterius defendo, Ibid. 2 med.: judicia summae existimationis & paene dicam capitis, Cic. Rosc. Com. 6, i. e. burgerlijke welvaart: bijzonder is caput het burgerlijk leven in een rechtsgeleerden zin, d. i. de hoofdsom van alle rechten en voordeelen van een Romeinsch burger, a) in 't gemeen: als hij deze verliest, dan verliest hij zijn caput, waartoe de aangehaalde plaatzen van Cicero ten deele behooren: gevolglijk is in Crimineele zaken causa capitis, accusare capitis cet., bij Cicero gemeenlijk alleen (behalven in causa perduellionis) van het Exsilium te verstaan: b) in 't bijzonder zijn het de voordeelen, vrijheid, burgerrecht, en familie: verliest hij deze drie stukken, dan heet het deminutio capitis maxima: verliest hij de beide eersten, media, verliest hij het laatste, minima, welk laatste geschiedt bij voorb. bij Adoptie en trouwen, bij voorb. mulier, quae se capite nunquam minuit, Cic. Top. 4. Dewijl het hoofd het begin van het ligchaam is: van daar III) de aanvang, oorsprong, begin, van elke zaak, bij voorb. fontis, Vitruv. VIII, 1: aquae, Horat. Od. I, 1, 22, i. e. aanvang of bron: Rhenus a capite duos lacus efficit, Mela III, 2 extr.: caput Stygii fontis, Virg. Aen. XII, 816: legum fontes & capita, Cic. Or. I, 44: doch het kunnen hier ook punten zijn: si quid sine capite manabit, Cic. Planc. 23: a capite arcessere, Cic. Top. 9. Or. II, 27: nec caput nec pedes, Cic. ad Div. VII, 31. Plaut. Asin. III, 3, 139. Dewijl het hoofd het ligchaam regeert, van daar IV) het hoofd, Tropisch, d. i. aanvoerer, hoofdman, bij voorb. conjuratorum, Liv. X, 1: omnium Graecorum, Plaut. Curc. II, 1, 19: esse huic rei caput, Terent. Ad. IV, 2, 29: ook kan men hier toebrengen capita rerum, i. e. de hoofden der stad of des staats, Liv. XXVI, 16 en 40. Dewijl het hoofd het voornaamste deel des ligchaams is, van daar V) alles, wat in zijn soort het voornaamste is, het hoofd, bij voorb. Thebae totius Graeciae caput, Nep. Epam. 10: pollicitus brevi caput Italiae omni Capuam fore, Liv. XXIII, 10 in.: qui capita rerum erant, Liv. XXVI, 16 en 40, i. e. de hoofden des staats, de voornaamsten: caput regni Sabota, Plin. H. N. XII, 14, i. e. hoofd of hoofdstad: duo reipublicae capita, Vellej. II, 52, i. e. Caesar & Pompejus: van daar 1) het hoofdwerk bij eene zaak, de hoofdzaak, bij voorb. caput coenae, Cic. Tusc. V, 34, i. e. het hoofdgerecht: literarum, Cic. Phil. II, 31, i. e. het hoofdpunt: dus ook capita rerum, Cic. Brut. 44, en caput rerum, i. e. hoofdzaak, Hor. ep. I, 17, 45: en enkel caput, bij voorb. meermalen caput est, i. e. het of dat is de hoofdzaak, hoofdwerk, hoofdpunt enz., bij voorb. caput artis esse, decere, Cic. Or. I, 29: caput est, nosse rempublicam, Ibid. II, 82: caput est securitas, Cic. Amic. 13: caput est quam plurimum scribere, Cic. Or. I, 35: cf. Invent. II, 7: ook volgt ut voor den Infinitivus, bij voorb. caput esse arbitrabatur oratoris, ut & ipsis — talis videretur, Cic. Or. I, 19: quod caput est, Cic. ad Div. III, 7. Att. I, 17 ante med., i. e. het geen het hoofdwerk is: dus ook caput patrimonii: zoo noemt Cicero het bezit van het Campanische veld, Agr. I, 7: caput belli eene stad, waar op de uitslag van den krijg berust, en daar het bij den oorlog voornaamlijk op aankomt, bij voorb. wegens Magazijnen, vastigheid enz., bij voorb. Liv. XLIV, 30. 2) de hoofdsom of de vastgestelde som of maat, de stam, a) op zich zelven, bij voorb. de capite frumenti detraxit, Cic. Verr. I, 4: cf. Ibid. III, 35 in.: b) bijzonder ten aanzien van Interessen, wanneer deze som het kapitaal of de stam heet, bij voorb. deducere aes alienum de capite, Liv. VI, 36. VI) in wetten en schriften zekere afgedeelde stoffe, of afdeeling, snede, waar voor wij ook het stuk, de plaats, kapittel, Paragraaf, het punt enz., zeggen, bij voorb. duo capita epistolae, Cic. ad Div. III, 8, i. e. Punten, plaatzen uit den brief: legis, Cic. Agr. II, 6 en 10: orationis, bij voorb. contraria inter se capita, Cic. Or. II, 55. Van daar eene leerstelling van eenen Filosoof, bij voorb. Epicuri, Cic. Acad. IV, 38 in., dewijl die als 't ware een Kapittel of Paragraaf uitmaakt: of eene plaats, een punt enz., daar van is. Not. capita (of caput) aut navia, Macrob. Sat. I, 7, was een spel der kinderen, als zij een koperen munt om hoog wierpen om te zien, welke zijde boven kwam; want de koperen munten hadden op de éene zijde het hoofd van Janus, op de andere het beeld van een schip; kruis of munt; zie Plin. H. N. XXXIII, 3 ante med.

CARĂBUS, i, m. eene soort van kreeften, Plin. H. N. IX, 31.

CARBAS, ae, m. een Oostenwind, Vitruv. I, 6.

CARBĂSĔUS, a, um, uit het vlasch Carbasus, of het daar uit geweven lijnwaad gemaakt, bij voorb. vela, Cic. Verr. V, 12 en 31: sinus, Virg. Aen. XI, 776: cf. Stat. Theb. VII, 658. Not. Carbaseis ventis, Tibull. III, 2, 21, i. e. zeer fijn lijnwaad: doch sommigen, bij voorb. Broukhusius en Vulpius, willen velis lezen.

CARBĂSINĔUS, a, um, i. q. carbaseus, Varr. ap. Non.

CARBĂSĬNUS, a, um, i. q. carbaseus, bij voorb. vela, Plin. H. N. XIX, 1 extr. Van daar carbasina plur. i. e. carbasinae vestes, bij voorb. crocotis & carbasinis injecti, Apulej. Met. VIII p. 214 Elm.

CARBĂSUS, i, f. Plur. CARBASA, orum, n. 1) een soort van zeer fijn vlasch, het welk eerst in Spanje (in Hispania Tarraconensi) gevonden is, Plin. H. N. XIX, 1. 2) in 't gemeen lijnwaad, en alles wat daar uit gemaakt wordt, bij voorb. a) een kleed, Virg. Aen. VIII, 34. Val. Max. I, 1, 7. Prop. IV, 11, 54. Curt. VIII, 9, 21: b) voorhang of gordijn, Lucret. VI, 108. c) zeil, staat dikwijls bij de Dichters, bij voorb. Virg. Aen. III, 357: en dikwijls plur. carbasa, bij voorb. Ovid. Her. VII, 171. Ibid. Met. VI, 233. Ibid. Fast. III, 587. Ook carbasa voor navis, Rutil. I, 221. d) Boeken, Claudian. B. Get. 232, alwaar men de Sibijllijnsche boeken verstaan moet. e) een draad, bij voorb. radices haemorrhoidarum carbasis ducere i. e. adstringere, Scrib. Larg. compos. 227, waar voor Cels. VII, 30 n. 3, van dezelfde zaak lino staat. Not. Adject. carbasa lina, Propert. IV, 3, 64.

CARBATĪNA, ae, f. eene soort van boerenschoen, Catull. 99, 4 carbatinas crepidas: alwaar carbatinas of een Adjectivum of eene Appositie is.

CARBO, onis, m. 1) een kool, het zij eene zwarte, bij voorb. Terent. Ad. V, 3, 63: de lignis carbones coquere, Cato R. R. 38: redigere aliquid in carbonem, Scrib. Larg. comp. 59: carbonibus pro sale utuntur, Varr. R. R. I, 7 extr.: impleantur fores carbonum clausis, Plaut. Merc. II, 3, 74: of gloeijend en brandend, bij voorb. candenti carbone, Cic. Off. II, 7: carbonibus urere, Ovid. Trist. III, 11, 47: imposito in carbones, facito bis interveat, Cato R. R. 108: fabri ferrarii, qui apud carbones adsident, semper calent, Plaut. Rud. II, 6, 47: coquere aliquid carbone, Plin. H. N. XXXIV, 10: carbones vivi, Petron. 135: cf. Hor. Od. III, 8, 3. Not. Carbonem pro thesauro invenire, Phaedr. V, 6, 6, een spreekwoord. 2) de vonken, die uit brandend hout springen, bij voorb. ut e flagrante ligno carbo — exspuitur, Plin. H. N. II, 20: carbonem repente exspuunt, Ibid. XVI, 10. Ook de asch, bij voorb. pullum hirundinum comburere carbonemque ejus contritum intriare, Cels. IV, 4,

1: *doch hier past ook misſchien kool.* 3) *een boos gezweer, anders* Carbunculus *genoemd.* Seren. Sammon. XXXIX, 725.

CARBONARIUS, a, um, *met koolen zich bezig houdende, koolen betreffende, daartoe behoorende*, *bij voorb.* negotium, Aurel. Vict. de vir. ill. 72, i. e. *koolenhandel.* *Van daar* Carbonarius ſcil. vir, Plaut. Caſ. II. 8, 2, *een koolman, d. i. koolenkoper, koolenbrander.*

CARBUNCŬLATIO, onis, f. *de ziekte der boomen, wanneer hunne knoppen door den rijm verzengd zijn*, Plin. H. N. XVII, 24.

CARBUNCŬLO, are, *en* **CARBUNCŬLOR**, ar, 1) *de koolvormige ziekte hebben*, Plin. H. N. XVIII, 28. XII, 7. XIV, 2 extr. 2) *aan een zweer*, carbunculus *genoemd, ziek zijn, bij voorb.* ulcera carbunculantia, Plin. H. N. XXIII, 3: genitalia carbunculantia, Ibid. XXIV, 13.

CARBUNCŬLOSUS, a, um, i. e. carbunculo abundans, *bij voorb.* ager, Colum. III, 11 extr.: arena carbunculoſa, Plin. H. N. XXXI, 3 extr.: *doch* Hard. *leest* arena & carbunculus.

CARBUNCŬLUS, i, m. 1) *een kleine kool, kooltjen*, Auct. ad. Herenn. IV, 6: *Tropisch*. Plaut. Moſt. IV, 2, 69. 2) *de karbonkel, een edelgeſteente*, Plin. H. N. XXXVII, 7: cf. P. Syrus ap. Petron. 55. 3) *een booze zweer*, Celſ. V, 28 n. 1. Plin. H. N. XXVI, 1. 4) *een ſoort van aarde, aan koolen gelijk*, Varr. R. R. I, 9, 2. Vitruv. II, 6 extr. Plin. H. N. XVII, 4. 5) *de ziekte der boomen, wanneer de knoppen door den rijm gezengd worden*, Plin. H. N. XVIII, 28 *en* 29. Colum. III, 2, 4.

CARCER, ĕris, m. *elke plaats, daar men in beperkt en opgeſloten is;* 1) *de gevangenis, bij voorb.* in carcerem conjicere, Cic. Verr. V, 28: ducere, Ibid. 30: condere, Ibid. 29: includere, Ibid. 45: deducere, Sall. Cat. 55 (58): compingere, Plaut. Amph. I, 1, 3: carcerem aedificare, Liv. I, 33. Cic. Verr. V, 9: carcere includi, Curt. VIII, 7. *Ook oratorisch, voor die in de gevangenis opgeſloten zijn, bij voorb.* carcerem in me effudiſtis, Cic. Piſ. 7. Not. *ook een ſcheldwoord op menſchen*, Terent. Phorm. II, 3, 26. 2) *een ſlaketzel in den Circus, de paalen, of ſlagboom, daar de kampvechters moeſten ophouden, tot het teken gegeven werdt*, Ovid. Her. XVIII, 166. Virg. Georg. III, 104. Aen. V, 145. Ovid. Met. X, 652: *doch de Plural. is hier gebruiklijker*, Cic. Brut. 47. Auct. ad Her. IV, 3. Liv. VIII, 20. Virg. Ge. I, 512. Horat. Sat. I, 1, 114. Ovid. Triſt. V, 12, 26: *Tropisch*, ad carceres a calce revocari, Cic. Senect. 23, i. e. *tot den aanvang of het begin van 's levens loopbaan:* cf. Cic. Amic. 27. Varr. R. R. I, 3. 3) *elke geſloten plaats, daar men niet uit mag gaan, bij voorb.* ventos carcere frenat, Virg. Aen. I, 54 (53): cf. Ibid. VI, 734: Ditis, Lucan. VI, 797: cf. 727.

CARCĔRARIUS, a, um, *bij voorb.* quaeſtus, Plaut. Capt. I, 2, 26, i. e. ex hominibus in carcerem incluſis.

CARCHARUS, i, m. *zekere roofvisch*, Colum. VIII, 17, 12.

CARCHESIUM, i, n. *het bovenſte deel van den maſt, of maſtboom, of pijnboom, bij voorb.* pinus inſigni carcheſio conſpicua, Apul. Met. XI p. 264 Elm: procero malo, inſigni carcheſio, ſplendentibus velis, Ibid. Florid. p. 364. *De* Plural. *ſtaat* Lucan. V, 418. Lucil. ap. Non.: cf. Macrob. Sat. V, 21: *van daar misſchien* 1) *een drinkvat met een naauwen buik met hengzels*, Virg. Georg. IV, 380. Aen. V, 77. Ovid. Met. VII, 247. XII, 318. 2) *zeker kunstwerktuig, machiene*, Vitruv. X, 5 *en* 22.

CARCINODES, i. e. *iet, als de kanker, om vreetende, bij voorb.* narium, Plin. H. N. XX, 17.

CARCINOMA, ătis, n. *een kankerzweer, de kanker*, Celſ. V, 28 n. 2: Cato R. R. 157. Plin. H. N. XXIX, 2 extr. *Zoo noemde* Augustus *zijn kleinzoon* Agrippa, *zijne eigene dochter en haare dochter*, Julia, Sueton. Aug. 65.

CARCĬNOS, i, i. e. cancer, Lucan. IX, 536, *alwaar het dit geſtarnte is.*

CARDAMOMUM, i, n. *de Cardamom, een kruiderij*, Plin. H. N. XII, 13. XIII, 1 *en* 2.

CARDIĂCUS, a, um, *den maag betreffende, bij voorb.* morbus cardiacus, Celſ. III, 19. Plin. H. N. XI, 37, i. e. *maagziekte: van daar* Cardiacus, *die deze ziekte heeft*, Cic. Div. I, 38. Hor. Sat. II, 3, 161. Juvenal. V, 32.

CARDĬNALIS, e, 1) *tot het deurhangzel behoorende, bij voorb.* ſcapi *aan de deuren*, Vitruv. IV, 6. 2) *uitmuntend, bijzonder, bij voorb.* venti: *zoo noemt* Servius ad Virg. Aen. I, 131 (135) *den* Eurus *en* Zephyrus: *doch, zij konden ook zoo heeten, omdat zij uit zekere hemelſtreken* (cardines) *komen.*

CARDĬNATUS, a, um, *ingeſlopt, ingevoegd, bij voorb.* tignum, Vitruv. X, 21.

CARDĬNEUS, a, um, i. q. cardinalis, *bij voorb.* tumultus, Septim. Afer ap. Terentian. de metr.

CARDO, ĭnis, m. 1) *het deurhengzel*, Plin. H. N. XVI, 4 *en* 43. XXXVI, 5: cardines foribus effringere, Plaut. Amph. IV, 2, 6. Aſin. II, 3, 8: poſtes vellere a cardine, Virg. Aen. II, 480: emoti procumbunt cardine poſtes, Ibid. 493: cardinem vertere i. e. *de deur opendoen*, Ovid. Met. XIV, 782. *De deurhengzels waren bij de Ouden anders dan bij ons: de bovenſte alleen was ingeſlagen, zoo als bij ons: maar de onderſte was ſlechts een pen of ſpille, die in eene holligheid (moêr) bij het openen der deur draaide, zoo als men nog bij groote poorten ſomtijds ziet: zij waren gedeeltlijk uit hout, gedeeltlijk uit metaal enz.: van daar* a) *de balken, die in een gepent worden*, cardines *heeten*, Vitruv. X, 20: *wanneer die ingeſtoken of gevoegd wordt* maſculus, *maar die, waar in de ander geſtoken wordt*, femina (*de moêr*) *heete*, Ibid. IX, 9. *Bijzonder* b) *heet de ſpits van den in te ſteken balk, de pen*, Cardo, Vitruv. X, 20 *en* 16. *Van daar elke ſpits, punt of uiterſte, bij voorb. van een' krans*, Plin. H. N. XXI, 4. *Ook is* cardo *misſchien de deur, bij voorb.* cardinem vertere, Ovid. Met. XIV, 782, i. e. *de deur open doen: doch hier is* cardo *eig. het hengzel, dat bij het openen draait. Dewijl de beweging der deur enkel van het hengzel afhangt: van daar* b) *alles, waar van de beweging en bewerking eener zaak afhangt, het hoofdpunt: hoofdzaak, hoofdomſtandigheid, de ſpille, bij voorb.* cauſae, Quintil. IV, 12: litium, Ibid. XII, 8: in tanto cardine rerum, Virg. Aen. I, 672 (676): cf. Stat. Theb. X, 853. *Dewijl verders de deur zich om het hengzel beweegt: van daar heeten* 3) cardines *de hemelpoolen of asſen, bij voorb.* cardo caeli, Varr. R. R. I, 2, 4. Cic. Nat. D. 41 ex Arat.: Ovid. Pont. II, 10, 45. *Van daar* a) *heet de aarde* cardo, *ten opzichte bij voorb. van de maan, die rondom haar draait, d. i. het middelpunt*, Plin. H. N. II, 64: *dus ook* proxima (luna) cardini i. e. centro, Ibid. 9: cf. Liv. XLI, 1 in. velut cardinem i. e. *middelpunt: en dus kan men het meermalen middelpunt vertaalen*, b) *elk hemelgewest of hemelſtreek, bij voorb.* Eous & Heſperius, Lucan. V, 71: medius i. e. meridies, Ibid. IV, 672: omnes illius cardinis populi, Flor. IV, 12: intra eum cardinem, Liv. XXXVII, 54 extr., i. e. *gewest: doch, het kan ook zijn, en misſchien voegzamer, grenzen*, c) cardo anni, i. e. ſolſtitium, Plin. H. N. XVIII, 28 ante med., i. e. *het middelpunt des jaars: dus ook* cardo convexitatis i. e. *middelpunt enz.*, Ibid. XXXI, 3. d) cardo temporum, Plin. H. N. XVIII, 25 med., i. e. *de viervouwige jaargetijden: van daar* extremus cardo i. e. ſenectus, Lucan. VII, 381: *doch, dit kan ook tot n. 4 behooren.* e) *eene lijn, die men door eene plaats trekt (bij voorb. door eenen akker, wijnberg enz.) van het Zuiden naar het Noorden, terwijl integendeel de lijn van het Oosten naar het Westen* limes decumanus *heet*, Plin. H. N. XVIII, 33 in.: cf. XVII, 22 in.: *van daar* intra eum cardinem, Liv. *zie het volgende.* 4) *de grenzen, bij voorb.* quidquid intra eum cardinem eſt, Liv. XXXVII, 54 extr.: *doch het kan ook lijn of linie zijn; bij ſlot is het hetzelfde*: Anconam velut cardinem haberent, Liv. XLI, 1, i. e. *grenzen: doch het kan ook het middelpunt zijn; de zin verliest niets. Van daar* extremus cardo, Lucan. VII, 381, i. e. ſenectus: *zie hier voor.* Not. cardo gener. femin., *bij voorb.* o grata cardo, Gracchus ap. Priſcian.: regia cardo, Grajus *of* Granius ap. Non.

CARDUĔLIS, is, f. *een klein vogeltjen, misſchien een distelvink, ſrijtertjen*, Plin. H. N. X, 42. Petron. 46.

CARDŬUS, i, m. *een ſtekelächtig kruid, een distel*, Virg. Georg. I, 151. Colum. VII, 8 in. Plin. H. N. XX, 23 extr.: *het werdt ook in de tuinen geplant*, Plin. H. N. XIX, 8 med. Pallad. Mart. IX in. *en* Octob. XI in.: *en is dan misſchien de Artiſchokke.*

CARĒ, Adv., *voor een' hoogen prijs, duur, bij voorb.* aves pingues care veneunt, Varr. R. R. III, 5 in.: carius emere, Cic. Dom. 44: care aeſtimare, *hoog waardeeren*, Cic. ad Brut. (in ep. ad Brut.) 16 med.: *dus ook* carius aeſtimare, Brut. in Epiſt. Cic. ad Div. X, 4: cariſſime conſtant, Senec. ep. 42.

CARECTUM, i, n. *eene plaats vol rietgras*, Virg. Ecl. III, 20. Colum. VI, 22.

CARĔO, ui, ĭtum, 2. *gebrek hebben aan iet, het zij dan goed of kwaad, het geſchiede geern of ongeern, met opzet of niet; van daar* 1) *gebrek hebben, niet hebben, zonder iet zijn, bij voorb.* ſenſu, Cic. Rab. Perd. 10: dolore, Cic. Amic. 6: ſuſpicione, Cic. Roſc. Am. 20: culpa, Terent. Hec. IV, 4, 41, i. e. *geene ſchuld hebben, vrij zijn van ſchuld:* febri, *de koorts niet hebben, er vrij van zijn*, Cic. ad Div. XVI, 15. *Ook ſtaat* Plaut. Curc. I, 1, 17 caruitne te febris? *voor* caruiſtine febri? *verders* voluptatibus, Cic. Senect. 3, i. e. *niet hebben, misſen:* verba carere fide, Ovid. Her. II, 26: aditu carentia ſaxa, Ovid. Met. III, 226: nec lacrymis caruere genae, Virg. Aen. V, 153: ſibilus confuſus intellectu

lectu caret, Quintil. I, 1 (2): 2) ver of ver af zijn van iet, bij voorb. dolore, Cic. Amic. 6: culpa, Terent. Hec. IV, 4, 41: crimine, Cic. Lig. 2: suspicione, Cic. Rosc. Am. 20. 3) ontbeeren, missen, bij voorb. si his ipse facile careret, Nep. Phoc. 1: illa caream triduum, Ter. Eun. II, 1, 17: voluptatibus, Cic. Senect. 3: consuetudine amicorum, Cic. Tusc. V, 22: adspectu civium, Cic. Catil. I, 7. 4) ver af zijn, bij voorb. van een plaats, missen, ontbeeren, bij voorb. Roma caremus, Cic. Att. IX, 19 in.: declamationibus nostris cares, Cic. ad Div. VII, 33 in.: dus ook senatu, publico, foro, zie n. 5: Caruitne te febris i. e. is van u af geweest, Plaut., zie hier voor. 5) zich onthouden, er niet bij zijn, geen deel nemen, geen gebruik maken, zich niet bedienen van, bij voorb. adspectu civium, Cic., zie hier voor. caruitne te febris? Plaut., zie hier voor: luce forensi, Cic. Brut. 8: facultatibus amicorum, Nep. Epam. 3: foro, senatu, publico, Cic. Mil. 7, i. e. niet op de markt, niet in den senaat, niet op de straat gaan. Not. 1) het heeft den Ablativus bij zich; zelden den Genitivus. bij voorb. tui carendum erat, Terent. Heaut. II, 4, 20: cf. Laevius ap. Gell. XIX, 7: of Accusativus, bij voorb. id, quod amo, facile careo, Plaut. Curc. I, 2, 46: meos parentes careo, Turpil. ap. Non. Van daar 2) Particip. pass., carendus, Ovid. Her. I, 50. 3) carint voor careant, Plaut. Most. IV, 1, 1.

CAREX, icis, f. rietgras, Virg. Georg. III, 231. Catull. XIX, 2.

CARĪCUS, a, um, uit Carien, Carisch, bij voorb. creta, Plin. H. N. XVIII, 30. Varr. R. R. I, 57. Van daar waarschijnlijk carica scil. ficus een soort van vijgen, Cic. Div. I, 40: wordt van alle drooge vijgen gebruikt, bij voorb. carica rugosa, Ovid. Fast. I, 185: cf. Cic. Div. I, 40.

CARĪES, ei, f. is, wanneer iets, van ouderdom, enz. zich in kleine deeltjens ontbindt: gevolglijk rottig, vermolmd, week, murw wordt: van daar 1) de verrotting, bij voorb. in een lid of been, Cels. VIII, 2: 2) wormsteek, het weeke vermolmde van eene zaak, de vermolming, bij voorb. van het hout, door ouderdom, Ovid. Trist. V, 12, 27. Vitruv. VII, 3. Plin. H. N. XVI, 29 en 40: van muuren, als de steenen brokkelen, Ammian. XVI, 2: van daar 3) van den akker, wanneer de aarde te droog, en als asch is, Colum. III, 11, 2, alwaar cariem vetustatis staat: 4) van ooft, als het zeer murw en vol rimpels is, van ouderdom, Martial. XIII, 28 in. pruna cariē rugosa senectae: 5) van oude wijnen, zeker laffe smaak, of gedeeltelijk eene andere hoedanigheid van ouden wijn, misschien ook de ouderdom zelve enz., bij voorb. vinis, quae per se cariem traxere, Plin. H. N. XXIII, 1: caries vini inveterati, Ibid. XV, 2: cf. XIV, 4: tardius recipere cariem vetustatis, Colum. III, 2, 17.

CARĪNA, ae, f. 1) het onderste deel van het schip, de kiel, daar het schip of vaartuig op gebouwd is, Caes. B. G. III, 13. Liv. XXII, 20: het staat somtijds voor het geheele schip of vaartuig, bij voorb. celeri venisse carina, Ovid. Her. XVII, 103: cf. Virg. Aen. II, 23. Horat. Od. I, 35, 8: 2) wegens de gelijkheid, van andere dingen, bij voorb. van nootendoppen, Plin. H. N. XV, 22: 3) ook heette te Rome zekere plaats of straat carinae, alwaar het huis van Cicero en Pompejus stondt, Cic. Harusp. 23. Virg. Aen. VIII, 360. Vellej. II, 77.

CARINARIUS, a, um, 1) zich met carinae ophoudende enz. 2) met waschkleur zich ophoudende, Plaut. Aul. III, 5, 36, i. e. die de lakens waschkleurig verwt, ze een waschkleur geeft, gelijk Turnebus het verklaart.

CARINO, avi, atum, are, 1) met Carina verzien, of, als 't ware, verzien, bij voorb. se carinare van mosselen, wanneer zij op de schaal, als 't ware, vaaren, Plin. H. N. IX, 33. Van daar Carinatus, a, um, i. e. met eene Carina, als 't ware, verzien, d. i. zoo gevormd, bij voorb. concha, Plin. H. N. IX, 30: pectus homini tantum latum, reliquis carinatum, Ib. XI, 37. 2) schimpen, schelden, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 361.

CARIŌSUS, a, um, i. e. plenus cariei i. e. het geen zich door verrotting, of uit ouderdom, of uit gebrek van vochtigheid, ligt in kleine deeles ontbindt; van daar 1) vermolmd of rottig, bij voorb. os, Cels. VIII, 2: 2) vermolmd, wormstekig, bij voorb. dens, Phaedr. V, 10, 5. Plin. H. N. XXXII, 7 prope fin.: palmula fit vetustate cariosior, Varr. R. R. I, 67: cariosas partes vitis deputare, Plin. H. N. XVII, 23: semen, Ibid. XVIII, 17: senectus, Ovid. Am. I, 12, 29: 3) laf, van wijn, bij voorb. amphora Falerni, Martial. XI, 50, 7: musta. Ibid. XIII, 120: 4) terra, Cato R. R. 5. Colum. II, 4, 5, i. e. te droog, en bijna tot asch geworden.

CARIS, idis, f. zekere visch, Ovid. Halieut. 130.

CARISSA, ae, i. e. vafra, Fest. ex Lucil.

CARĪTAS, atis, f. 1) de hooge prijs of waarde eener zaak, duurte, bij voorb. annonae, Cic. Verr. III, 18. Plin. H. N. XVIII, 28: rei frumentariae, Cic. Manil. 15: vini, Sueton. Aug. 42: olei, Plin. H. N. XVIII, 28 extr.: operariorum, Ibid. 30: ook volstrekt caritas scil. annonae, duurte, duure tijd, Cic. Dom. 5 en 10: van daar annus in summa caritate fuerit, Cic. Verr. III, 93, i. e. daar is een groote duurte in dat jaar geweest: van daar gebrek, bij voorb. nummorum, Cic. Att. IX, 9 extr., i. e. gebrek van geld, wanneer het raar is enz. Van daar Tropisch, 2) het waardigheden of hoogschatten, de achting, hoogachting, bewijzing van achting, bij voorb. apud milites tanta caritate esse, Liv. I, 54, i. e. in zoo groote achting: benevolentiae caritas, Cic. Amic. 9 extr., i. e. eene achtingsvolle liefde: benevolentiam sibi conciliant & — caritatem, Cic. Fin. I, 16, i. e. achting of liefde: want dikwijls past beide: van daar 3) de liefde, die uit achting ontstaat, bij voorb. caritate patriae duci, Nep. Alcib. 5: cives caritate complecti, Liv. VII, 40: caritas inter natos & parentes, Cic. Amic. 8: tantam esse apud omnes bonos tui caritatem, Cic. ad Div. X, 22, i. e. liefde of achting, zie hier voor: ook Plur. caritates, Cic. Off. I, 17.

CARMEN, inis, n. 1) een lied, gezang, Cic. Tusc. IV, 2 in.: ook van vogelen, bij voorb. der uil, Virg. Aen. IV, 462: van de zwaan, Ovid. Met. XIV, 430: ook vervolgends, het gedruis, de klank, Claudian. de consul. Mall. Theod. 319. Sever. in Aetna, 295: 2) een gedicht, omdat de gedichten in 't eerst gezongen, of om te zingen gemaakt werden, bij voorb. fundere carmina, Cic. Tusc. I, 26: condere, Ibid. IV, 2: contexere, Cic. Coel. 8: pangere, Lucret. I, 932: componere, Horat. Sat. I, 1, 63: fingere, Ibid. Epist. II, 1, 227: facere, Virg. Ecl. III, 86: scribere, Horat. Sat. II, 5, 74: dicere, Ibid. Od. IV, 12, 9: templorum aditus carminibus exornare, Cic. Arch. 11: bijzonder eene Ode, Horat. Epist. II, 2, 59. 3) een opschrift, omdat het weleer uit Verzen bestondt, Ovid. Her. VII, 194. II, 146. Met. XIV, 442. Virg. Ecl. V, 42. Aen. III, 287: 4) voorzegging, Liv. I, 45. Virg. Ecl. IV, 4, omdat de Voorzeggers geern in Verzen profeteerden. 5) Tooverformulier, omdat het misschien uit verzen bestondt, of als een liedjen gezongen werdt, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 2. Ovid. Am. II, 1, 23. III, 7, 28. Virg. Aen. IV, 487. Ecl. VIII, 69: of het tooveren door zulk een formulier; Tacit. Ann. IV, 24, alwaar echter ook tooverformulier voegen kan: 6) elk formulier of woorden, naar een formulier opgesteld, bij voorb. der Rechtsgeleerden, Cic. Mur. 12: der wetten, bij voorb. lex horrendi carminis, Liv. I, 26, i. e. van ijsselijken inhoud: carmen rogationis i. e. legis, Liv. III, 64 extr.: dus ook carmina cruciatus, Cic. Rab. Perd. 4, formulier, waar mede men levende pijniging beveelt enz.: Deciorum, quo se devovere, carmen, Plin. H. N. XXVIII, 2: solenne carmen precationis, Liv. XXXIX, 15 in., i. e. gebedsformulier: unde solenni carmine ludicrum (i. e. schouwspel) indici solet, Liv. XXXIII, 32. 7) alles wat opgezongen of opgezegd wordt, bij voorb. een tooneelstuk, Liv. VII, 2, med.: suorum carminum actor: 8) het werktuig, om de wol of vlasch te kaarden, een kaarde, Claudian. in Eutrop. II, 458.

CARMINĀTIO, onis, f. het kaarden, bij voorb. unguium, Plin. H. N. XI, 23.

CARMĪNO, are, 1) kaarden, bij voorb. wol, vlas henz., bij voorb. lanam, Varr. L. L. VI, 3. Plin. H. N. IX, 38: linum, Plin. H. N. XIX, 1.

CARNĀRIUS, a, um, met vleesch zich bezig houdende, het vleesch betreffende enz. Van daar a) Carnarius, Martial. XI, 101, 6, scil. homo i. e. die van het vleesch houdt: ook scil. negotiator een vleeschhandelaar: dit schijnt niet voor te komen: b) Carnarium 1) scil. instrumentum een werktuig met haken verzien, daar het vleesch aan hangt, vleeschhaak, waar aan tevens andere dingen gehangen worden (als men niet n. 2. wil laten gelden), bij voorb. succidiam in carnario suspendere, Varr. R. R. II, 4, 3. Colum. XII, 53: pannum de carnario furca detulit, in quo faba erat — reposita, Petron. 135: furca de carnario rapta, Ibid. 95: uva, quae in carnarium adscendat. Varr. R. R. I, 54: e carnario aut macello vivere, Plin. H. N. XIX, 4: sinciput in carnarium furca reponit, Petron. 136: cf. Plaut. Pseud. I, 2, 64. Curc. II, 3, 64: doch, het kan meestal een vleeschkamer, voorraadkamer zijn: 2) scil. stabulum (zoo als granarium, fumarium, seminarium cet.), eene plaats, daar vleesch en andere dingen opgehangen wordt, spijskamer, voorraadkamer, spijskelder (daar te gelijk een vleeschhaak in was), voorraadkelder, bij voorb. e carnario vivere, Plin. H. N. succidiam in carnario suspendere, Varr.: zie hier voor, en de meeste, zoo niet alle plaatsen, kunnen hier toe gebracht worden.

CAR-

Digitized by Google

CARNĬFEX *of* **CARNŬFEX**, ĭcis, m. 1) Substantive, *een ſlaaf van den Staat, die de misdadigers in bewaring nam, hen pijnigde, en ter dood bracht, beul, ſcherprichter, ſtokbewaarder, bij voorb.* carnifex praetoris, Cic. Verr. V, 45: dare, Plaut. Capt. V, 4, 22: *of* tradere ad carnificem, Plaut. Rud. III, 6, 19: cf. Suet. Ner. 54: *van daar* a) *Tropisch, die iemand zeer plaagt, een pijniger, kweller*, Terent. And. IV, 1, 26: b) *een laag ſcheldwoord, gelijk bij ons: beul, rekker*, Terent. Eun. IV, 4, 3. Plaut. Amph. I, 1, 220. Cic. Piſ. 5: 2) Adjective, *beulsch, pijnigend of doodend, bij voorb.* pedes, Martial. XII, 48, 10, *van het Podagra:* epulae, Claudian. B. Gild. 178, i. e. *doodend.*

CARNIFICĪNA, ae, f. 1) *het ambt van een Carnifex, bij voorb.* carnificinam facere, Plaut. Capt. I, 2, 26, i. e. carnificem eſſe. 2) *de plaats, daar de misdadigers gepijnigd werden, pijnkamer, kerker*, Liv. II, 23: 3) *de pijnigingen, die de beul aan de misdadigers oefent, beulspijniging*, Cic. Tuſc. V, 27. Cato ap. Gell. X: 3: *ook de marteling, pijniging in 't gemeen, bij voorb.* aegritudo eſt carnificina, Cic. Tuſc. III, 13.

CARNĬFĬCO, are, *iemand als een beul dooden, bij voorb. den kop afhouwen, bij voorb.* carnificari jacentes, Liv. XXIV, 15. Not. *maar het kan ook heeten, als een beul mishandelen enz.*

CARNĬVŌRUS, a, um, *vleeschvretend, bij voorb.* animalia, Plin. H. N. IX, 24. X, 13.

CARNŌSUS, a, um, 1) *met vleesch wel verzien, vleeſchig, wel geſpierd, bij voorb.* crura, Plin. H. N. XI, 45: manus, Ib. 43: carnoſiora ſcil. membra, Ib. XXVII, 8: *ook van onbezielde dingen, vleeſchig, bij voorb.* olea carnoſiſſima, Plin. H. N. XV, 3: lignum carnoſum, Ibid. XVI, 38: folia, Ibid. 6: radices, Ibid. 31: reſina, Ibid. XIV, 20: cortex, Ib. XXV, 5: 2) *vleeschkleurig, vleeschäartig, bij voorb.* candor, Ibid. XI, 37 ante med.: *ook kan men hier toe brengen* lignum, *zie hier voor.*

CARO, ĕre, *kaarden, bij voorb.* lanam, Plaut. Men. V, 2, 46: cf. Naev. ap. Varr. L. L. VI, 3.

CARO, carnis, f. 1) *het vleesch*, a) *aan menſchen en beeſten, bij voorb.* carne vivere, Caeſ. B. G. V, 14: caro ferina, Salluſt. Jug. 18 (21): caro ſubrancida, Cic. Piſ. 27: carnes bubulae, Plin. H. N. XXIII, 7: caro concharum, Ib. IX, 35: carnem formoſam habere, Martial. XI, 103, 2: caro male viva, Ovid. Met. XV, 380: *van daar Tropisch, bij voorb.* plenior Demoſthene Aeſchines & — carnis tamen plus habet, lacertorum minus, Quintil. X, 1 poſt med.: Not. putida caro, Cic. Piſ. 9, *als een ſcheldwoord op iemand.* b) *aan ooft en andere vruchten, bij voorb.* pirorum, Pallad. Febr. XXV: caro alia acinis alia moris alia unedonibus, Plin. H. N. XV, 24: cucurbitae, Ibid. XXVIII, 14: *van daar* 2) *het weeke deel van veele dingen, bij voorb.* a) *aan boomen het binnenſte hout*, Plin. H. N. XVI, 38: b) *aan peerlen, het weeke deel*, Plin. H. N. XXXVII, 5: 3) *ook ſtaat het voor ligchaam, doch met eene ſoort van verächting*, Senec. Ep. 65 extr.: *dus ook* formoſam carnem habere, Mart., *zie boven.* Not. carnis Nominat. *voor* caro, Liv. XXXVII, 3: cf. Liv. Andron. ap. Priſc.

CARPĀSUM, i, n. *zekere plant, wier ſap ſlaap en haaſtig verſtikken veroorzaakt, en die* Plinius H. N. XXXII, 5 extr. Carpathium *noemt: er ſtaat* carpaſum, Pandect. XXXIX, 4, 16, *of dit dezelfde plant is, weet ik niet.*

CARPENTĀRĬUS, a, um, *met wagens zich bezig houdende, wagens of koetzen betreffende enz., bij voorb.* fabrica, Plin. H. N. XVI, 8: Carpentarius artifex, Lamprid. in Alex. Sever. 52: *ook enkel* carpentarius ſcil. artifex, Pandect. L, 6, 6, i. e. *een wagenmaker, rademaker.*

CARPENTUM, i, n. *een wagen*, 1) *waar op eigenlijk de* Romeinſche *vrouwen reden, hoewel er de mannen zich ook naderhand van bediend hebben*, Liv. I, 48. *driemaal:* Ibid. 34: ei carpento ſedenti cum uxore: *bijzonder* Ib. V, 25. XXXIV, 3 extr.: cf. Juvenal. VIII, 147, *wanneer het dan* karos *of* koets *betekent.* 2) *tot gemeen gebruik, wanneer het enkel een wagen heet, bij voorb.* carpentis arma ſignaque transvexit, Liv. XXXVI, 40: carpenta volitabant, Flor. III, 10, i. e. *ſoldaten- of bagaadjenwagen.* Not. rhedae carpentum, *bij voorb.* poſthabitis rhedarum carpentis, Apul. Met. X. p. 247. Elm., *ſchijnt de kast, of de plaats te zijn, daar men zit.*

CARPĪNUS, i, f. *een boom uit het geſlacht der Ahornboomen*, Plin. H. N XVI, 15, 18, 40 *en* 43. *Van daar* Carpineus, a, um, i. e. *daar uit gemaakt, bij voorb.* manubria, Colum. XI, 2, 92. Plin. H. N. XVI, 42.

CARPO, pſi, ptum, 3. 1) *plukken, afplukken, bij voorb.* flores ex arbore, Ovid. Met. IX, 380: uvam de palmite, Virg. Georg. II, 90: frondes arbore, Ovid. Am. II, 19, 31: herbas manibus, Colum. V, 6: coronas ex collo, Horat. Sat. II, 3, 256, i. e. *afplukken, afſcheuren:* aquam de mari, Ovid. in Ibin 198: *van daar Tropisch, uitzoeken, uitlezen, bij voorb.* floſculos, Cic. Sext. 56: paucos ad ignominiam, Cic. Cluent. 46: carpas, ut velis, & paucos — ſortiare? Ibid.: cf. Terent. Ad. IV, 2, 52: 2) *ſtukswijze afbreken of afſcheuren, afplukken, afſcheuren, bij voorb. gelijk het vee het gras enz., bij voorb.* alia (animalia) carpunt, Cic. Nat. D. II, 47: carpunt gramen equi, Virg. Aen. IX, 353: apis carpens thyma, Horat. Od. IV, 2, 29: apes cibum carpunt, Varr. R. R. III, 16, 24, i. e. ſugunt, ſumunt: carpamus rura, Virg. Georg. III, 325, i. e. faciamus, ut pecus carpat rura: *van daar wordt het* 3) *van alles gezegd, dat ſtukswijze of allengs weggenomen, genoten, doorgebracht, verminderd, of, als 't ware, afgeplukt wordt, bij voorb.* a) pecus, Propert. II, 13, 8, i. e. *ſcheeren.* b) *ſpinnen, bij voorb.* vellera, Virg. Georg. IV, 335: penſa *of* penſum, Ibid. I, 390. Horat. Od. III, 27, 64: *ook is* lanam carpere *kaarden*, Celſ. VI, 6. n. 1: c) *ſtukswijze deelen, verſcheuren, met of zonder geweld, bij voorb.* cibum, Ovid. Art. III, 755: *of* opſonium, Petron. 36, i. e. *in ſtukken of ſtukjens deelen: dit deedt iemand bij de maaltijd, die van daar* carptor *heette:* viſcera, Ovid. in Ibin 460: artus in fruſta, Senec. Thyeſt. 1059: orationem membris minutioribus, Cic. Or. III, 49: exercitum in multas parvasque partes, Liv. XXVI, 38: cf. III, 61 extr.: *van daar* d) *allengs verzwakken, verminderen of verteeren, bij voorb.* vires, Virg. Georg. III, 215: labor carpit corpus, Ovid. Pont. I, 4, 22: caeco carpitur igni, Virg. Aen. IV, 2: cf. 31. Ovid. Art. III, 680. Pont. IV, 8, 32: carpi parvis damnis, Liv. IX, 25: e) *iemand plukken, d. i. allengs van zijn geld berooven, bij voorb.* amantem, Ovid. Am. I, 8, 91: *dus ook* f) *in den oorlog, bij voorb.* hoſtem, exercitum, extremum agmen cet., *den vijand, dan van dezen, dan van dien kant aanvallen, en hem zoo veel mooglijk nadeel zoeken te doen, ſtaat dikwijls in* Livius *enz., bij voorb.* hoſtes, Liv. III, 5: agmen adverſariorum, Caeſ. B. C. I, 63: extrema agminis, Liv. VI, 32: noviſſimos, Liv. VIII, 38: feſſum agmen, Liv. XXVII, 48 in.: g) *iemand met woorden verzwakken, d. i. doorhaalen, bijzonder in 't geheim, bij voorb.* maledico dente carpere, Cic. Balb. 26: facta alicujus carpere, Ovid. Pont. III, 1, 64: decretum, Liv. XXXIII, 31 in.: carmina alterius, Quintil. XI, 1: carpi vocibus militum, Caeſ. B. G. III, 17: h) *allengs of met moeite genieten, of in 't gemeen genieten, gebruiken, gebruik maken van iet enz., bij voorb.* ſomnos, Virg. Georg. III, 435: auras vitales, Virg. Aen. I, 388 (392): commoda regni, Ovid. Faſt. III, 622: oſcula i. e. *kusſen*, Ovid. Her. XI, 117: dulcia, Perſ. V, 151: diem, Horat. Od. I, 11, 8: gaudia, Martial. VII, 46, 11: i) *allengs doorbrengen, bij voorb.* aetatem, Catull. LXVII, 35: noctes ſecuras, Valer. Flacc. V, 48: k) *ſtukswijze of allengs iets verrichten, maken, doen, bij voorb.* iter, Ovid. Faſt. III, 604. Petron. 116: *of* viam, Horat. Sat. II, 6, 93, i. e. *gaan, reizen:* fugam, Sil. X, 62, i. e. *vluchten:* volatus i. e. *vliegen*, Stat. Theb. I, 310: *van daar in 't gemeen gaan, reizen, vliegen, doorwandelen, doorvliegen enz., bij voorb.* aera alis, Ovid. Met. IV, 615: campos pede, Ovid. Triſt. I, 9, 22: aethera, *van de zon*, Ovid. Faſt. III, 415: prata fuga, Virg. Georg. III, 142: gyrum, Ib. 191: equis tolutim carpere incurſus, Plin. H. N. VIII, 42 extr.

CARPOBALSĂMUM, i, n. *de balſemvrucht*, Celſ. V, 23. n. 1.

CARPTIM, Adv., *plukkend, afplukkend: van daar* 1) *als 't ware, hier en daar iet afplukkend, d. i. ſommierlijk, gevolglijk kortlijk, bij voorb. beſchrijven, bij voorb.* perſcribere res geſtas, Salluſt. Cat. 4: perſtringere aliquid, Plin. Paneg. 25: agere, Plin. Ep. VI, 22: 2) *ſtukswijze, bij voorb.* favos congerere in qualum, Colum. IX, 15, 12: *van daar* 3) *deelswijze, bij deelen, d. i. niet te ſamen, maar één voor één, bij voorb.* carptim dimiſſi, Tacit. Hiſt. IV, 46: carptim convenire, Liv. XXVIII, 25: carptim placere, Plin. Ep. VIII, 4: cf. Suet. Dom. 9. *Van daar* 4) *niet achter elkander, maar één voor één, of afgebroken, bij voorb.* vocem reſorbere, Plin. H. N. XVIII, 35: placere, Plin. Ep., *zie hier voor:* 5) *niet te ſamen, maar aan veele kanten, bij voorb. aanvallen*, Liv. XLIV, 41.

CARPTOR, oris, m. i. e. qui carpit, *die, bij voorb. plukt, afplukt, van daar* 1) *uitzoekt, uitleest:* 2) *die afbreekt, afſcheurt, afplukt enz.* 3) *die verdeelt, uitdeelt, bij voorb. de verdeeler der ſpijzen, die de ſpijzen ſnijdt*, Juvenal. IX, 109: *want, dewijl de* Romeinen *niet met mesſen en vorken aten, werdt het eten geſneden opgedragen:* 4) *een verminderaar, verzwakker enz., verteerer:* 5) *die iemand doorhaalt, een berisper, zoo is misſchien het woord van* Laevius *in* Gell. XIX, 7 extr.: ſubductiſuperciliicarptor, *wanneer men het verdeeld ſchrijft* ſubducti

Digitized by Google

ſti ſupercilii carptor: 6) *die iet geniet, verricht, doet, doorwandelt enz.*

CARPTURA, ae, f. *het afplukken, afbiiten, afſcheuren*, Varr. R. R. III, 16, 26, *van bijën, als zij uit de bloemen honig zuigen enz.*

CARPTUS, a, um, Particip. *van* Carpo, *zie* Carpo.

CARPUM, i, n. i. q. Foenum Graecum, Colum. XII, 49: *daar voor zegt* Plinius carphos.

CARPUS, i, m. *het deel van den benedenarm, daar hij met de hand ſamenhangt; de wortel van de hand*, Celſ. VIII, 1.

CARRUCA, ae, f. *een ſoort van wagen of koets*, Sueton. Ner. 30. Plin. Hiſt. Nat. XXXIII, 11. Martial. III, 61, 5: *ook een draagzetel, bij voorb.* carruca dormitoria cum mulis, Pandect. XXXIV, 2, 13. *Ook heeft men* Carrucha: *van daar* carrucarius (carrucharius), a, um, *daar toe behoorende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* mulae, Pandect. XXI, 1, 38: *van daar* carrucarius Subſtantive, *bij voorb.* citiarius id eſt carrucarius, Pandect. XIX, 2, 13, i. e. *koetzier, ten zij de woorden* id eſt carrucarius *eene gloſſe zijn.*

CARRUS, i, m. *een wagen, bij voorb. om er iet op te voeren, een kar*, Caeſ. B. G. I, 3 *en* 26. Liv. X, 28. *Ook* Carrum, i, n., Auct. B. Hiſp. 6.

CARTIBULUM, i, n. *een ſoort van tafeltjen*, Varr. L. L. IV, 26 extr.

CARTILAGINEUS, a, um, *uit kraakbeen beſtaande, knorvig of knurvig, bij voorb.* animalia, Plin. H. N. IX, 24, i. e. piſces: genus, Ibid. XIX, 5.

CARTILAGINOSUS, a, um, *vol knorven, knorvig, bij voorb.* caput, Celſ. VIII, 1: galbanum, Plin. H. N. XII, 25 extr.

CARTILAGO, Ynis, f. 1) *knorf, kraakbeen, bij voorb. aan de leden der menſchen*, Celſ. VIII, 1. VIII, 5 *en* 6. Plin. H. N. XI, 37 extr.: 2) *Tropiſch, van andere dingen, bij voorb. gewasſen, bij voorb.* cucumeris, Plin. H. N. XIX, 4: raphanorum, Ibid. 5.

CARUNCULA, ae, f. *een ſtukjen vleesch*, Cic. Div. II, 24. Celſ. VIII, 4 med. Valer. Max. III, 7 extr. 6.

CARUS, a, um, 1) *in hoogen prijs of waarde, duur, bij voorb. in kopen of verkopen, bij voorb.* annona carior, Cic. Div. II, 27: annona cariſſima, Cic. Dom. 6: piſces, bubula, Plaut. Aul. II, 8, 3: cariſſimus coquus, Plaut. Pſeud. III, 2, 59, *de duurſte kok.* 2) *in of van hooge waarde, duur, waard, ſchatbaar, lief en waard, lief, bij voorb.* carum habere, Cic. ad Div. I, 7, i. e. *iemand waardig houden, lief en waard hebben:* pax cariores viris fecit, Liv. I, 13, *maakte haar aan de echte mannen waardiger, ſchatbaarer:* homines mihi cariſſimi, Cic. Or. II, 4: frater cariſſimus, Cic. Catil. IV, 2: vita cariores, Cic. red. Quir. 1: ſocietatum nulla eſt carior, Cic. Off. I, 17: *van daar* diis carus, Horat. Od. I, 31, 13, *van eenen gelukkigen.*

CARYATIS, Idis, f. *uit* Carya, *van daar* ſcil. femina, 1) *eene vrouw uit* Carya: 2) *een vrouwlijk ſtandbeeld, aan de gebouwen, om een' last te dragen*, Vitruv. I, 1. Not. Diana Caryatis i. q. Diana Carya, Serv. ad Virg. Ecl. VIII, 30.

CARYON, i, n. *de walnoot*, Plin. H. N. XV, 22: *van daar* Caryinus, a, um, *bij voorb.* oleum caryinum *of* caryinon, Plin. H. N. XV, 7. XXIII, 4, i. e. *olie daar uit.*

CARYOTA, ae, *en* CARYOTIS, Idis, f. *een ſoort van groote dadels*, Varr. R. R. II, 1 extr. Scribon. Larg. comp. 74. Plin. H. N. XV, 18: Martial. XI, 32, 10. Stat. Sylv. I, 6, 19. *Zulken zonden de Cliënten aan hunne Patronen, als een nieuwjaarsgeſchenk*, Martial. VIII, 33, 11. XIII, 26, 1.

CASA, ae, f. *eene hutte, waar zij ook ſtaat, en gebruikt wordt, waar toe het wil enz.; een gering gebouw, huisjen, bij voorb. om te bewonen, bij voorb.* Ptolemaeo — in caſa panis datus eſt, Cic. Tuſc. V, 34: caſae Pygmaeorum, Plin. H. N. VII, 2: caſae ſtramentis tectae, Caeſ. B. G. V, 41: piſcatoria, Petron. 115: exigua, Ovid. Faſt. IV, 526: cf. Liv. V, 53. Virg. Ecl. II, 29: *ook een tuinhuis*, Cic. ad Div. XVI, 18: *of landhuis*, Martial. VI, 43, 4. *Ook in 't veld, voor de tent*, Auct. B. Hiſp. 16. Veget. de re Mil. II, 10. Not. Ita fugias, ne praeter caſam, Terent. Phorm. V, 2, 3, *een ſpreekwoord; d. i. (misſchien) men moet niet uit den regen in den drop komen.*

CASABUNDUS, a, um, i. e. caſans, Macrob. Sat. V, 21. Naev. ap. Varr. L. L. VI, 3.

CASARIUS, a, um, i. e. *met de* caſa (*hut, huisjen, goed enz.*), *zich bezig houdende, van daar* Subſtantive caſaria ſcil. femina i. e. quae caſam cuſtodit, Feſt.

CASCE, Adv., *op de oude, oudvaderlijke wijze, bij voorb.* loquens, Gell. I, 10, *in 't opſchrift, zo het van Gellius is.*

CASCUS, a, um, *oud*, Enn. ap. Cic. Tuſc. I, 12, *en* ap. Varr. L. L. VI, 3.

CASEALIS, e, *bij voorb.* Caſeale, Subſtantive, *een kaashuis*, Colum. II, 15, 7, *waarſchijnlijk* ſcil. ſtabulum.

CASEARIUS, a, um, *zich met kaas bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* taberna, Pandect. VIII, 5, 8, i. e. *ſchuur of plaats, daar de kaas berookt wordt, omdat men geloofde, dat de rook aan de kaas een beter ſmaak gaf, zie hier van* Colum. VII, 8 extr. Plin. H. N. XI, 42. Martial. XIII, 31 *en* 32.

CASEATUS, a, um, *met kaas gemengd, bij voorb.* polenta, Apul. Met. I in.

CASEOLUS, i, m. *een kaasjen*, Virg. in Copa 17.

CASEUS, i, m. *kaas*, Cic. Senect. 16: mollis, Varr. R. R. I, 11, 3. Plaut. Capt. IV, 2, 71: pinguis, Virg. Ecl. I, 35: recens, aridus & vetus, Varr. R. R. I, 11, 3: bubulus, i. e. *koejenkaas*, ovillus, caprinus, Ibid.: caſeos facere, Ibid.: *of* figurare, Plin. H. N. XVI, 38: *of* premere, Virg. Ecl. I, 35, i. e. *maken.* Not. Caſeum, Gen. Neutr., *bij voorb.* Cato R. R. 76. *tweemaal.*

CASIA, ae, f. 1) *een ſpecerijſtruik of boom*, Plin. H. N. XII, 19. Celſ. V, 23. n. 1 *en* 2. Martial. VI, 55, 1. X, 97, 2. XI, 55, 1. *Sommigen willen het kaneel noemen.* 2) *een welriekend kruid*, Virg. Ecl. II, 49. Georg. II, 213. IV, 30. Plin. H. N. XXI, 9, 10 *en* 12.

CASNAR, 1) i. q. ſenex *in de* Oſciſche *taal*, Feſt. *ook* Varr. L. L. VI, 3, *en* ap. Non. 2) i. q. adſentator, *in de* Galliſche, Quintil. I, 5 (9).

CASO, are, *willen vallen, wankelen, waggelen*, Plaut. Mil. III, 2, 37 *en* 40.

CASSE, Adv., *vergeefsch, nutteloos, bij voorb.* tempus terere, Liv. XXIV, 26.

CASSIA, *zie* Caſia.

CASSIDA, ae, f. *een helm*, Virg. Aen. XI, 774. Prop. III, 9, 15.

CASSIS, Ydis, f. *een ſoort van helm, een helm*, Caeſ. B. G. VII, 45. Auct. B. Afric. 16. Plaut. Trin. III, 2, 10: *van daar* ſub caſſide i. e. in bello, Plin. H. N. XIII, 3. Not. *doch, het ſchijnt van* galea *onderſcheiden te zijn: want* Tacitus Germ. 6. *zegt:* caſſis aut galea: *doch, gemeenlijk worden zij voor het zelfde gehouden, bij voorb.* ſeu caput abdiderat caſſide, in galea formoſus erat, Ovid. Met. VIII, 25.

CASSIS, is, m. 1) *jagersgaren, net, bij voorb.* de caſſibus exit aper, Ovid. Art. I, 392: decidit in caſſes meos praeda, Ibid. II, 2: caſſes ponere, Ovid. Met. V, 579: *of* imponere, Prop. IV, 2, 33, i. e. *zetten, uitzetten: dus ook* tendere i. e. *zetten, uitzetten, ſpannen: van daar Tropiſch* caſſes alicui tendere, Tibull. I, 7, 5, i. e. *lagen leggen, belagen.* 2) *van een ſpinneweb*, Virg. Georg. IV, 247. Martial. III, 91, 5. Not. *de* Pluralis *is menigvuldiger, doch, het ſtaat ook in* Singularis, *bij voorb.* Ovid. Art. III, 554. Senec. Agam. 893. Grat. Cyneg. 28.

CASSITA, ae, f. *een kleine vogel met een kam op het hoofd: misſchien een leeuwerk*, Gell. II, 29.

CASSITERON, i, n. *tin*, Plin. H. N. XXXIV, 16. *Van daar* Caſſiterides inſulae, Plin. H. N. IV, 22, i. e. *tin-eilanden, waar door* Engeland, *of de oord daar rondom, te verſtaan is.*

CASSUS, a, um, 1) *ledig, niets in zich bevattende, bij voorb.* glans, Plaut. Rud. V, 2, 37: nux, Plaut. Pſeud. I, 3, 137: *ook* Horat. Sat. II, 5, 36: granum, Plin. H. N. XVIII, 17 poſt med.: canna, Ovid. Faſt. VI, 406, i. e. *ledig, onvruchtbaar:* aër caſſus ab omnibus, Apulej. de deo Socrat. p. 46. Elm. *Van daar vergeefsch, nutteloos, bij voorb.* caſſum quiddam, Cic. Tuſc. V, 41: formido, Lucret. III, 1062: copia verborum, Ibid. IV, 514: vota, Virg. Aen. XII, 780: labores, Plin. Ep. VIII, 23: fertilitas, Ovid. Met. V, 482, i. e. *nutteloos, werkeloos:* caſſa fraus, Lucan. V, 130. *Ook* Subſtantive, Caſſum *het nutteloze, vergeefſche*, non caſſa memoro, Plaut. Ciſt. IV, 1, 16: *van daar* in caſſum, *of als één woord* incaſſum, *ook* caſſum *ten onnutte, d. i. vergeefsch, zonder vrucht, zonder nut, bij voorb.* incaſſum tela jactare, Liv. X, 29: quid caſſum times? Senec. Herc. Oet. 352: incaſſum fuſi labores, Virg. Aen. VII, 421: cf. Plaut. Poen. I, 2, 147. Lucan. II, 263. Liv. II, 49: 2) *beroofd, ontbloot van iet, bij voorb.* dote, Plaut. Aul. II, 2, 14: lumine, Virg. Aen. II, 85: aethere, Ibid. XI, 104: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* luminis, Cic. Arat. 369.

CASTANEA, *zie* Caſtaneus.

CASTANETUM, i, n. *eene plaats, met kastanjeboomen beplant, een kastanjenbosch*, Colum. IV, 30 *en* 33.

CASTANEUS, a, um, *bij voorb.* nux Caſtanea, Virg. Ecl. II, 52, *ook eenvouwig* caſtanea, Virg. Ecl. I, 82. Plin. H. N. XIII, 18. XV, 28 ante med., *een kastanje:* Caſtanea ſcil. arbor, Plin. H. N. XVI, 40 ante med. XVII, 20 med. Virg. Georg. II, 71. Colum. IV, 33 in., *kastanjeboom.*

CASTE, Adv., 1) *zuiver, zuiverlijk, bij voorb.* caſte adire decet ad deos, animo videlicet, Cic. Leg. II, 10: 2) *Tropiſch*, zui-

zuiver van kwaad, onbevlekt, ongeëwetst, bij voorb. tueamur eloquentiam, ut adultam virginem, caſte, Cic. Brut. 95: a ſervis aliorum caſte ſe habere, C. Gracch. ap. Gell. XV, 12: caſte ſancteque habere aliquem, Curt. IV, 10: caſte pureque lingua latina uti, Gell. XVII, 2: 3) *van daar deugdzaam, godvruchtig, bij voorb.* caſtius ſacra privata facere, Liv. X, 7: caſtiſſime deos colere, Cic. ad Div. XIV, 4: caſte & integre vivere, Cic. Fin. IV, 23: meus labor in privatorum periculis caſte integreque verſatus, Cic. Manil. 1: caſte agere aetatem, Plaut. Trin. II, 4, 148: cf. Ovid. Pont. II, 1, 33.

CASTELLĀNUS, a, um, i. e. ad caſtella pertinens, *bij voorb.* triumphus, Cic. Brut. 73, i. e. *een zegepraal wegens één of meer kasteelen of vestingen:* Subſtantive, *bij voorb.* Caſtellani i. e. qui habitant in caſtellis, Liv. XXXIV, 27. XXXVIII, 45. Sall. Jug. 92 (97), Hirt. Alex. 42.

CASTELLĀTIM, Adv., 1) *kasteelsgewijze, bij voorb. verſtrooid*, Liv. VII, 36, i. e. *in verſcheiden forten, blokhuizen, of kasteelen verſtrooid.* 2) *Tropisch, kasteelsgewijze, d. i. hoopsgewijze*, Plin. H. N. XIX, 6 extr.

CASTELLUM, i, n. 1) *elke bevestigde of verſterkte plaats tegen den aanval der vijanden, een kasteel, fort, citadel, blokhuis, ſchans enz., ſtaat overāl, bij voorb.* multa caſtella cepi, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 4: aditus hoſtium caſtellis prohibere, Cic. Phil. V, 4: caſtellum natura munitum, Cic. Att. III, 7: cf. Caeſ. B. C. I, 18. Liv. IX, 41. Nep. Milt. 2. *Van daar Tropisch*, templum — caſtellum latrocinii, Cic. Piſ. 5, i. e. *veiligheidsplaats:* omnium ſcelerum, Liv. III, 57: 2) *ook een ſtadjen, als het verſterkt is*, Nep. Alcib. 7, *denklijk, omdat uit die kasteelen ſteden ontſtonden.* 3) *bij waterleidingen de plaats, daar het water bij de ſtad verzameld, en vervolgends in de ſtad verdeeld wordt, waterkast, bronkast, pijpkast*, Vitruv. VIII, 7. Plin. H. N. XXXVI, 15. Pandect. XLIII, 19, 1.

CASTERĪA, ae, f. *misſchien de rustplaats voor ſchipſieden, of huisraad van het ſchip*, Plaut. Aſin. III, 1, 16: cf. Non. c. 2. n. 128.

CASTIFICUS, a, um, *zuiver makend, kuisch, bij voorb.* menis, Senec. Hippol. 169.

CASTIGABĪLIS, e, *bij voorb.* culpa, Plaut. Trin. I, 2, 5, i. e. *een verwijt of beſtraffing waardig.*

CASTIGATE, Adv., *beperkt, d. i. ingetogen, bij voorb leven*, Senec. Controv. VI extr.

CASTIGATĪO, onis, f. 1) *de enge bepaling*, 2) *elke harde bejegening jegens iemand, om hem van het kwaad af te houden; het zij die in woorden of daden beſtaat: de kastijding door woorden of daden, bij voorb.* adhicere aliquem caſtigationibus, Cic. Tuſc. IV, 20: omnis animadverſio & caſtigatio contumelia vacare debet, Cic. Off. I, 25: parentum, praeceptorum ac judicum, Senec. de ira II, 27: Cenſoria, Plin. H. N. XVIII, 6: flagellorum, Pandect. XLVIII, 19, 7: fuſtium, Ibid. I, 18, 3: caſtigatio verborum, Liv. XXVII, 15. Senec. Ep. 47 extr.: 3) *Tropisch, wanneer men de gewasſen, als 't ware, hard houdt, bij voorb. ze beſnoeit*, Plin. H. N. XVII, 22 en 28.

CASTIGATOR, oris, m. 1) *die iemand beperkt.* 2) *die anderen hard behandelt, om hen te verbeteren: een kastijder, een berisper, bij voorb.* lacrymarum ac querelarum, Liv. I, 59: minorum, Horat. Art. 153: cf. Plaut. Trin. III, 1, 13. Senec. de ira I, 15 extr.

CASTIGATŌRIUS, a, um, *naar de wijze van hen, die iemand kastijden, bij voorb.* ſolatium, Plin. Ep. V, 16 extr.

CASTIGO, avi, atum, are, *voor* Caſtum ago (i. e. facio) *van* caſtus, a, um, i. e. *misſchien eigenlijk beperkt, eng, ordenlijk enz.* 1) *beperken, eng ſamentrekken, ſamenhouden, in zijn' ſtand onbeweeglijk houden, bij voorb. de borst door het rijglijf: van daar* caſtigatum pectus, Ovid. Am. I, 5, 21, *enge borst: dus ook* frons, Stat. Sylv. II, 1, 43: examen in trutina, Perſ. I, 7, i. e. *maken dat het tongetjen recht ſtaat: van daar* 2) *in 't gemeen beperken, ſtremmen, temmen, bij voorb.* equum, Liv. XXXIX, 25: dolorem, Cic. Tuſc. II, 21: vitia, Liv. XXIV, 18: improbos, Cic. Leg. I, 23: flagitia nova, Liv. XXXIX, 41: riſum, Petron. 47: inſula caſtigatur aquis, Sil. XII, 355, i. e. *wordt beperkt, omgeven:* 3) *door harde, onvriendelijke behandeling iemand zoeken te verbeteren, kastijden, het zij dit geſchiede door woorden of door daden, beſtraffen, bij voorb.* pueros non modo verbis, ſed etiam verberibus, Cic. Tuſc. III, 27: improbos, Cic. Leg. I, 23: ſervos bubulis exuviis, Plaut. Moſt. IV, 1, 26: plagis, Apulej. Met. IX: dolos, Virg. Aen. VI, 567: *van daar berispen, iemand onvriendelijke voorſtellen doen, op iemand losgaan, ſchelden enz., bij voorb.* me ipſe, Cic. Tuſc. V, 1: ſegnitiem, Cic. Or. 41: lenitatem alicujus, Liv. XXXIX, 55: ſegniores, Caeſ. B. C. I, 3: aliquem literis, Ibid. III, 25: 4) *in 't gemeen iet zoeken te verbeteren, heel naauwkeurig te maken, bij voorb.* carmen, Horat. Art. 294: vitia ſua, Plin. Paneg. 46.

CASTIMONĪA, ae, f. *de zuiverheid, gemis van bevlekking*, a) corporis, Cic. Leg. II, 10: b) *der ziel en des wandels: bijzonder wanneer men zich van vleeschlijke verkeering met het andere geſlacht, en in 't gemeen van alle hoerachtige ontuchtige dingen, onthoudt, onthouding, bij voorb.* caſtimonia decem dierum, Liv. XXXIX, 9: virorum ac mulierum, Cic. Verr. IV, 45: *ook elke godsdienſtige onthouding, bij voorb. van vleesch-eten enz., bij voorb.* inanima, Apul. Met. XI extr. Inanimae caſtimoniae jugum ſubeo: ſuperſtitio caſtimoniarum, Plin. H. N. XXXI, 8. Not. *Men heeft ook* caſtimonium, i, *bij voorb.* caſtimoniorum abſtinentiam, Apul. Met. XI p. 266 Elm.:

CASTĪTAS, atis, f. 1) *de zuiverheid of onthouding van alle kwaad, bijzonder van hoererij, en ontuchtigheid, de kuischheid*, Cic. Leg. II, 12. Horat. Od. III, 24, 22: Plin. H. N. XXIV, 9. Tacit. Agr. 4: 2) *van daar deugdzaamheid, bij voorb.* vitae, Gell. XV, 18: nullum opus ſine fide & caſtitate fieri poteſt, Vitruv. I, 1.

CASTITŪDO, inis, f. i. e. caſtitas, Acc. ap. Non.

CASTORĒUM, i, n. *bevergail*, Plin. H. N. XXXII, 9. Celſ. VI, 7 n. 8. Virg. Georg. I, 58. Lucret. VI, 794.

CASTRA, *zie* Caſtrum.

CASTRĀTIO, onis, f. *het ſnijden* a) *van boomen enz.*, Plin. H. N. XVI, 40. Colum. IV, 32: b) *van levende ſchepzels, de ontmanning*, Colum. VI. 26. VII, 11.

CASTRATŪRA, ae, f. 1) *de ſnijding, ontmanning, bij voorb. van een kalf*, Pallad. Maj. 2) *in graan, afpunting, zuivering, bij voorb.* ſiliginis, Plin. H. N. XVIII, 9.

CASTRENSIS, e, *het krijgsleger betreffende, daar op betrekking hebbende, daar in te vinden enz., bij voorb.* ratio, Cic. Coel. 5: latrocinium, Cic. Cat. III, 7: triumphus, Liv. VII, 36: verbum, Gell. XVII, 2: ludi, Suet. Tiber. 72: vigilia, Plin. H. N. X, 21: peculium, Pandect., i. e. *dat een zoon zich in het leger verzamelt:* corona, Gell. V, 6, i. e. *welke die geen verkreeg, die het eerst in de vijandlijke legerplaats ingedrongen was: zij heet ook* vallaris, Val. Max. I, 8, 5: peculium, Pand. XLIX, tit. 17.

CASTRO, avi, atum, are, 1) *ſnijden, castreeren, ontmannen enz., bij voorb.* aliquem, Plaut. Aul. II, 2, 73: homines, Plin. H. N. XI, 51: equum, Ibid. 37: gallos, Ibid. X, 21: feminas ſues, Ibid. VIII, 51: vitulos, Varr. R. R. II, 5 extr.: *dus ook verminken, afſnijden, bij voorb.* caudam, Plin. H. N. VIII, 42. Colum. VII, 12 extr.: *van daar* ſemen caſtratum, Plin. H. N. XV, 14, i. e. *ontbrekend: van daar* remp. caſtratam morte Africani *heeft iemand gezegd, hetwelk* Cic. Or. III, 41 *niet goedkeurt, d. i. verzwakt:* 2) *ſnijden, of beſnijden, beſnoeien, bij voorb. boomen*, Plin. H. N. XVII, 8. Vitruv. II, 9. Cato R. R. 33: *bijenſtokken*, Colum. IX, 15, 4 *en* 11: *van daar* a) ſiligo caſtrata, Plin. H. N. XVIII, 9 *en* 10, i. e. *afgepunt, gezuiverd, als 't ware beſneden.* b) libellos, Martial. I, 36, 14, *verminken.* 3) *Tropisch, verzwakken, temmen, bij voorb.* avaritiam, Claudian. Eutrop. I, 192: vires, Plin. H. N. XI, 18: rempublicam morte alicujus, Cic. *zie hier voor: van daar zachter maken, bij voorb.* vinum faecis, Plin. H. N. XIX, 4.

CASTRUM, i, n. 1) *eene verſterkte plaats, vesting, burgt, fort, Citadel*, a) *tot belegering of blokkeering der vijanden, bij voorb.* Pindeniſſum caſtris cepi, Cic. ad Div. XV, 4 med.: cf. Caeſ. B. C. III, 9: b) *om daar in te wonen: van daar eene vaste ſtad, die op een' berg ligt*, Nep. Alcib. 9. 2) Caſtra, orum, a) *het krijgsleger, of legerplaats, ſtaat alleen in* Plurali *en komt overāl voor, bij voorb.* caſtra habere ad portas, Caeſ. ap. Cic. Att. IX, 14: habere prope muros, Cic. Invent. II, 42: ponere, Liv. II, 53. Caeſ. ad Opp. in ep. Cic. ad Att. IX poſt ep. 13: *of* locare, Liv. II, 53. Cic. ad Div. XV, 2 in.: *of* facere, Ibid. 4 ante med. Nep. Milt. 2, i. e. *opſlaan, maken: dus ook* conſtituere, Auct. B. Hiſp. 27, i. e. *neerſlaan:* movere caſtra loco, Liv. IV, 46: *ook zonder* loco, Liv. XXXIII, 18. XXXV, 4. Virg. Aen. III, 519: *ook zonder* caſtra, Liv., *het leger voortbewegen, d. i. met de armée voortrukken, opbreken: ook* commovere, Cic. Verr. V, 37: caſtris hoſtem exuere, Liv. II, 53. XXIX, 7, *de legerplaats innemen, veroveren.* Not. 1) *dewijl de armée, zoo dikwijls zij marſcheert, zoo dikwijls ook eene legerplaats betrekt, van daar* caſtra *voor eene marsch, in getallen, bij voorb.* tertiis caſtris Ancyram venit, *met drie marſchen of dagreizen*, Liv. XXXVIII, 24: ſeptuageſimis, Ibid. XXVIII, 16: quintis, Caeſ. B. G. VII, 36: 2) caſtra *voor* militia, *bij voorb.* utilior in caſtris, Vellej. II, 125: cf. Tibull. IV, 1, 39. Nep. Hann. 23. Epam. 5: *dewijl de Romeinen alleen in oorlogstijden eene legerplaats hadden.* 3) *van legerplaatzen ontſtonden dik-*

Digitized by Google

dikwijls ſteden, van daar heeten veele ſteden. Caſtra, *bij voorb.* Corneliana, *in* Afrika, Caeſ. B. C. II, 25. 4) caſtra Praetoriana, Suet. Claud. 21: *ook enkel* caſtra, c. 36: cf. Tacit. Ann. IV, 2: *de caſernen of barakken voor de lijfwacht des keizers.* b) caſtra navalia, Caeſ. B. G. V, 22: *of* nautica, Nep. Alcib. 8. Hannib. 11: *of* caſtra *volſtrekt*, Virg. Aen. IV, 604, *de legerplaats of de ſtand der ſchepen, de plaats, daar zij bij een zijn.* c) *Tropiſch wordt* caſtra *van de bijënſtokken gebruikt*, Virg. Aen. XII, 589. Pallad. I, 37, 4: *ook van de Wijsgeerige gezindheden, bij voorb.* in Epicuri caſtra nos coniecimus, Cic. ad Div. IX, 20, i. e. *ben een Epicureër geworden*: cf. Hor. Od. III, 16, 22.

CASTUS, a, um, *misſchien eigenlijk, beperkt, ingeparst, eng, bij voorb. in de kleeding enz., ordenlijk; van daar ordenlijk, regelmatig, in het gedrag, als men zich van ſommige dingen onthoudt enz., want dit woord ſchijnt met* caſtigo, caſtula caſtrum cet. *vermaagdſchapt te zijn: van daar* 1) *zuiver onbevlekt, bij voorb.* cruore civili, Cic. Phil. XIII, 4: concio, Cic. Rab. perd. 4: caſtae a culpa, Plaut. Poen. V, 4, 13: a rebus venereis, Colum. IX, 14: *van daar* ſermo caſtus, Gell. XIX, 8, *zuiver Latijn: bijzonder* 2) *zuiver van ondeugden, zonden, onſchuldig, rechtſchapen, deugdzaam, godvruchtig, heilig, bij voorb.* qui ſe caſtos ſervaſſent, Cic. Tuſc. I, 30: homo, Cic. Roſc. Com. 7. Sext. 43: cf. Virg. Aen. VI, 563: 3) *voornamelijk zuiver van ontuchtigheid, hoererij, kuisch, bij voorb.* quis hoc adoleſcente caſtior? Cic. Phil. III, 6: matronarum caſtiſſima, Cic. Haruſp. 13: Craſſi caſtiſſima domus, Cic. Coel. 4: 4) *heilig, bij voorb.* donum caſtum, Cic. Leg. II, 18: ludi caſtiſſimi, Cic. Haruſp. 13. Not. Caſtum, Subſtantive, *bij voorb.* Cereris i. e. *de godsdienst van* Ceres, *dien men met eene zekere onthouding vieren moest*: in caſto Cereris eſſe, i. e. *dezen godsdienst bijwonen*, Feſt. in Minuitur.

CASTUS, us, m. 1) *misſchien de onthouding, van daar* 2) *de godsdienst of godsdienstige handeling, die met eene onthouding verbonden is*, Gell. X, 15. Varr. ap Non.

CASUĀLIS, e, *de* Caſus *in de* Grammatica *betreffende, bij voorb.* genus, i. e. quod declinatur, Varr. L. L. VII, 29.

CASŬLA, ae, f. *eene kleine hut, hutjen*, Petron. 111. Plin. H. N. XXXV, 10 extr. Juvenal. XI, 153: parva, Apul. Met. IV p. 145 Elm.

CASUS, us, m. 1) *een val, d. i. wanneer iemand of iets valt, nedervalt, het vallen, bij voorb.* nivis, Liv. XXXI, 35: hominis, *bij voorb.* via lubrica, qua — ingredi ſine caſu aliquo vix poſſet, Cic. Coel. 17: fulminum, Plin. H. N. II, 50: vehiculi, Ibid. XXVIII, 2: ſtillicidii, Lucret. I, 314: *van daar* aliquem ad caſum dare i. e. *maken, dat iemand valt, op den grond ſtooten, of werpen.* Acc. ap. Cic. Div. I, 22: turrium, Hor. Od. II, 10, 10: *van daar* 2) *de ondergang, dood, ongeval, bij voorb.* Saturninorum, Caeſ. B. C. I, 7: Caji & Lucii, Suet. Aug. 65: caſu ſcribae, Cic. Verr. III, 72, *door den dood of het ongeval van den Schrijver, Secretaris: doch* Erneſti *houdt* ſcribae *voor onecht, dan zou* caſu *zijn, bij geval*: b) *het einde in 't gemeen, bij voorb.* hyemis, Virg. Georg. I, 340: c) *de val van iemand, d. i. verlies van zijne gelukkige omſtandigheden, ongeval, ongeluk, bij voorb.* cum meum caſum lugerent, Cic. Sext. 24: conſervare aliquem in caſu, Cic. Sull. 21: ignavis jocus eſt in caſu gravi, Phaedr. I, 21, 8 *en meermalen; doch het kan gedeeltelijk tot n. 2. behooren, ongeluk, ongelukkig geval*: 3) *de val, d. i. toeval, toevallige gebeurtenis, gelukkige of ongelukkige, bij voorb.* aliquo caſu, Cic. Off. II, 13: quod fit caeco caſu, Cic. Civ. II, 6: caſus mirificus, Cic. ad Div. VII, 5: *of* magnus, Caeſ. B. G. VI, 30, i. e. *een zonderling toeval: ook heet* magnus caſus *groote bedenklijkheid*, Planc. *zie beneden*: tantus caſus, Cic. Nat. D. I, 32: ludibrium caſus edit fortuna, Liv. XXX, 30, i. e. *doet om een grappig geval beleeven*: longioris pugnae, Liv. IX, 27, *het geval van een langer gevecht, d. i. het geval, dat het gevecht langer duuren zou*: ſub caſibus multis eſſe, Liv. XLII, 50, i. e. *aan veele toevallen onderworpen zijn: dus ook* caſus (caſum) recipere, Caeſ. *zie beneden*: ſi caſus inciderit, Planc. in Cic. ep. X, 21, i. e. *wanneer het geval mogt voorkomen*: caſus eſt in capiendo i. e. *daar komt zoo veel op het geval aan*, Cic. Flacc. 13 extr. *zoo ſtaat dikwijls* caſu, *door een toeval, bij geval*, Cic. Cluent. 27: ad Div. V, 15. Nat. D. II, 2. Nep. Hann. 12: *van daar* caſus ſecundus, adverſus, Nep. Dat. 5: cf. Cic. Or. 85, *een gelukkig, ongelukkig toeval. Dikwijls leert het verband, dat* caſus *een ongelukkig geval; ongeluk is, bij voorb.* aliorum opibus caſus ſuos ſuſtentare, Cic. ad Div. IV, 13: relevare communem caſum, Cic. Q. Fr. I, 4: cf. n. 1 b *en* c: in quo caſu interpellamus, Planc. in Cic. ep. Div. X, 23, i. e. caede: ſui quemque caſus cet., Liv. XXIII, 22 in.: *dikwijls is* caſus *ook toeval, omſtandigheid, omſtandigheden, bij voorb.* cum in eum caſum me fortuna demiſiſſet, Planc. in ep. Cic. ad Div. X, 18, i. e. *omſtandigheden*: ludibrium caſus, Liv., *kortswijlige omſtandigheid, zie hier voor*: pulmonis, *bij voorb.* hunc ejus (pulmonis) caſum ſubſequitur tuſſis, Celſ. IV, 7, i. e. *toeval, ongeval, omſtandigheid*: in hoc caſu, Ibid. 4: in ceteris caſibus, Ibid. VIII, 2 extr.: ſub hoc caſu, Virg. Aen. IV, 560, i. e. *omſtandigheden: van daar* a) *een* Riſico, *bedenklijkheid, gevaar, bij voorb.* aetas adoleſcentiae multo plures, quam noſtra, mortis caſus habet, Cic. Seneſt. 19: rem in caſum dare, Tacit. Ann. XII, 14, i. e. *aan het gevaar* (Riſico) *overlaten*: ſe dare in caſum irrevocabilem, Liv. XLII, 62: hoc ſub caſu ducere ſomnos, Virg. Aen. IV, 560, i. e. *omſtandigheden, gevaar*: in caſum univerſae dimicationis venire, Liv. XXII, 32, i. *zich in 't gevaar* (Riſico) *van een algemeen treffen (hoofdtreffen) inlaten*: cf. IV, 27: caſum recipere, Caeſ. B. C. I, 78. III, 51, i. e. *aan een gevaar onderworpen zijn*: res habet caſum magnum, Planc. in Epiſt. Cic. ad Div. X, 18, i. e. *is zeer bedenklijk, bevat groote bedenklijkheid, gevaar*, Riſico. b) *gelegenheid (toevallige), bij voorb.* ſeſe caſum victoriae inventurum, Salluſt. Jug. 25 (27): fortunam praeclari facinoris caſum dare, Ibid. 56 (60): cf. Tacit. Ann. XI, 9: 3) *de* Caſus *in het declineeren, bij voorb.* converſis caſibus, Cic. Nat. D. II, 25, i. e. obliquis: rectus caſus i. e. nominativus, Cic. Or. 48. Nigid. ap. Gell. XIII, 25: dandi i. e. dativus, Nigid. ap. Gell. XVIII, 25: interrogandi, Ibid.

CATACLYSMOS *en* CATACLYSMUS, i, m. 1) *overſtrooming, watervloed* Varr. R. R. III, 1, 3.

CATADRŎMUS, i, m. *elke loopbaan, bij voorb.* Sueton. Ner. 11. Pandect. XIX, 1, 54, *alwaar het de koord van een koorddanſer ſchijnt te zijn.*

CATAEGIS, ĭdis, f. 1) *een medeſlepende wind*, Apul. de mundo p. 62 Elm. 2) *een bijzondere wind in* Pamphylië, Senec. nat. quaeſt. V, 17.

CATAGELASĬMUS, *die ten ſpotte wordt*, Plaut. Stich. IV, 2, 50.

CATAGRĂPHUS, a, um, *geſchilderd*, Catull. XXIII, 7: catagrapha, orum, Plin. H. N. XXXV, 8 extr., *ſchilderſtukken naar het* Profil.

CATAMĪTUS, i, m. 1) Ganymedes, *die* Jupiters *wijnſchenker was, en hem ook tot ontucht diende*, Plaut. Men. I, 2, 34. Lactant. I, 11: cf. Feſtus: *van daar* 2) *die hem gelijk is, bij voorb. in hoererij, vrouwenknecht, verwijfdheid enz., als 't ware een* Ganymedes, *een* quaſi Ganymedes, Cic. Phil. II, 31. Apul. Met. I p. 107 Elm. XI p. 261.

CATAPHRACTA, ae, *ook* CATAPHRACTE, f. *eene met ijzeren ſchubben voorziene wapenrusting, of kuras, voor menſchen en paarden, voor voet- en paardevolk*, Veget. de re mil. I, 20. Tacit. Hiſt. I, 79.

CATAPHRACTUS, a, um, *met een harnas over het geheele ligchaam bedekt, geharnast, met een kuras verzien, bij voorb.* equites, Liv. XXXVII, 40 *en* 42. Salluſt. ap. Non.: ferreus cataphractus aurato equo, Prop. III, 10, 12.

CATAPLASMA, ătis, n. *het geen als een pap op het zieke deel gelegd wordt, omſlag of pleister*, Celſ. III, 19. VII, 26 n. 5. VII, 2. Plin. H. N. XXXVI, 17 extr. *Ook vindt men* Cataplasmus, Lucil. ap. Non.

CATAPLUS, i, m. 1) *het inlopen van een ſchip of vloot in eene haven: van daar* 2) *de vloot zelve, in zoo ver zij binnen geloopen is, of inloopt, bij voorb.* Puteolanus, Cic. Rab. Poſt. 14: Niliacus, Martial. XII, 75, 1.

CATAPOTĬUM, i, n. *een geneesmiddel, dat droog en geheel ingeſlokt wordt, een pil*, Celſ. IV, 8. V, 25 n. 1, 2 ſeq. Scribon. Larg. comp. 89. Plin. H. N. XVIII, 1 extr.

CATAPULTA, ae, f. 1) *een ſoort van grof geſchut, of machiene, waarmede pijlen en allerhande tuig op de belegerde ſteden afgeſchoten werdt, bij voorb. ſteenen.* Caeſ. B. C. II, 9. Liv. XXIV, 42. XXXIX, 5. Vitruv. X, 15: 2) *ook ſtaat het voor het geen geſchoten wordt, zelve, bij voorb.* catapulta volat, Titinn. ap. Non.: cf. Plaut. Curc. III, 28. V, 3, 11. Capt. IV, 2, 16: *ook misſchien* Auct. B. Afric. 31: *van daar Tropiſch* ulmeae catapultae i. e. virgae, Plaut. Perſ. I, 1, 28.

CATAPULTARĬUS, a, um, *bij voorb.* pilum, Plaut. Curc. V, 3, 11, i. e. quod catapulta eiicitur.

CATARACTA *of* CATARRACTA, ae, f. *ook* CATARACTES, ae, m. *wordt van alles gezegd, wat ſchielijk nederſtort*: 1) *een waterval, bij voorb. in den Nyl*, Plin. H. N. V, 9. Lucan. X, 317. Senec. nat. quaeſt. IV, 2: *een ſchuifdeur* a) *aan de poorten, die plotsling nedervalt, valdeur*, Liv. XXVII, 28. Veget. de re mil. IV, 4: b) *in rivieren, aan ſluizen enz., om het water op te houden*, Plin. ep. X, 69. Rutil. I, 481: 3) *zekere vogels heeten* Ca-

Cataractae, Plin. H. N. X, 44, *anders* aves Diomedeae, *denklijk, omdat zij plotsling toeſchieten.*

CATASCOPIUM, i, *een jagt, een vaartuig*, Gell. X, 25.

CATASCÓPUS, i, m. *een verſpieder, Spion*, Auct. B. Afric. 26.

CATASTA, ae, f. *een plaats, of markt, daar iemand openlijk gaat, of ten toon geſteld wordt, daar de ſlaven ter bezichtiging en te koop worden voorgeſteld*, Sueton. Gramm. 13. Tibull. II, 6, 42. Perſ. VI, 47. Martial. VI, 29, 1.

CATAX i. e. claudus, Feſt.

CATE, Adv., 1) *voorzigtig, ſchrander*, Plaut. Mil. III, 1, 9. Poen. I, 1, 3. 2) *geſchikt, gepast, of kunſtiglijk, bij voorb.* tornare, Cic. Arat. 304. 3) *naauwkeurig, bij voorb.* te novit tam cate, Plaut. Men. II, 3, 61.

CATEIA, ae, f. *een ſoort van geſchut*, Virg. Aen. VII, 741. Sil. III, 277. Val. Fl. VI, 83. Gell. X, 25.

CATELLA, ae, f. 1) *van* Canis, *een hondjen*, Juvenal. VI, 653. Martial. III, 82 (80), 19. 2) *van* Catena, *een kleine keten, een ketentjen of kettingjen, of in 't gemeen een keten*, Cato R. R. 153: *bijzonder tot ſieraad, keten, ſieraadketen*, Liv. XXXIX, 31 extr. Horat. Epiſt. I, 17, 55: *ook kan* Cato R. R. 153. *hier toe behooren.*

CATELLUS, i, m. 1) *een hondjen*, Cic. Div. I, 46. Val. Max. I, 6, 3. Plaut. Stich. IV, 2, 40. Juvenal. IX, 61: *ook als een ſtreelend liefkozend woordjen, bij voorb.* dic me anaticulam, columbam vel catellum, Plaut. Aſin. III, 3, 103: ſume, catelle, Hor. Sat. II, 3, 259. 2) cum catello accubes, ferreo ego dico, Plaut. Curc. V, 3, 13, *dubbelzinnig, d. i. een keten, of eenig ander ſoort van banden.*

CATENA, ae, f. 1) *een keten, daar men iemand mede bindt, bij voorb.* alicui catenas indere, Plaut. Capt. I, 2, 3: *of* inicere, Cic. Verr. V, 41, *aandoen*: conicere aliquem in catenas, Caeſ. B. G. I, 47: eſſe in catena, Suet. Rhet. 3: *of* eſſe cum catenis, Plaut. Capt. II, 1, 6: aliquem in catenis Romam mittere, Liv. XXIX, 21: tenere in catenis, Caeſ. B. G. V, 27: habere in catenis, Salluſt. Jug. 64 (6.): catenas alicui exſolvere, Tacit. Hiſt. III, 31: eximere ſe ex catenis, Plaut. Men. I, 1, 8: onerare aliquem catenis, Horat. Od. III, 11, 45: compescere aliquem catena, Ibid. Epiſt. I, 2, 63: colonus catenarum, Plaut. Aſin. II, 2, 33, *die lang aan een ketting gelegen heeft: van daar Tropisch* a) conſtrictam legum catenis, Cic. Sext. 7. b) *de keten, d. i. reeks van verbonden zaken*, Gell. VI, 2. c) *een rondendans*, Lucret. II, 630. 2) *elke band, of alles, daar men mede bindt, bij voorb.* a) *hout*, Vitruv. VII, 5: *dus ook* catenae ligneae, Pallad. I, 13: b) *een gordel*, Plin. H. N. XXXIII, 3.

CATENARIUS, a, um, *bij voorb.* canis, Senec. de ira III, 37. Petron. 72, *kettinghond.*

CATENATIO, onis, f. *de ſamenvoeging door een keten, of door eenigen anderen band, ſamenſchakeling*, Vitruv. II, 9 *en* 10. Petron. 34.

CATENO, avi, atum, are, *met ketenen of banden binden, van daar komt dikwijls voor* catenatus, a, um, 1) *met één of meer ketenen gebonden of verzien, bij voorb.* ianitor, Colum. praef. 10: Britannus, Hor. Epod. VII, 8: cultores, Flor. III, 19:

hamus (*haken tot de viſchvangst*), Plin. H. N. IX, 15 in.: lagena, Martial. VII, 60, 5. 2) *met andere banden gebonden, bij voorb.* lectus, Stat. Theb. VII, 63: linguae equorum, Ibid. IV, 731, i. e. freno inſtructae: palaeſtrae, Stat. Sylv. II, 1, 110, i. e. *daar zij zich met de armen, als met den keten, omſlingeren*: 3) verſus, Quint. I, 1 (2): labores, Martial. I, 16, 7, i. e. *aan een geketend of geſchakeld.*

CATERVA, ae, f. 1) *elke menigte menſchen, die bij een hoort*, a) *van Soldaten, een troep d. i. eene menigte Soldaten naar een bepaald getal*, Veget. de re mil. II, 2: Lyciae, Hor. Od. I, 8, 16: Vindelicorum, Ibid. IV, 4, 24: conducticiae, Nep. Chabr. 1: peditum, Hor. Ep. II, 1, 190: cf. Virg. Aen. VII, 804. XI, 433: Tac. Hiſt. II, 42: *ook in 't gemeen eene menigte, hoop Soldaten bij een, bij voorb.* armatae perditorum hominum, Cic. Dom. 42, i. e. *hoopen, troepen*: b) *van ſchouwſpeelers, een gezelſchap, troep*, Cic. Sext. 55: pugilum Afrorum, Suet. Calig. 18. 2) *elke menigte, die zich bij een bevindt*, a) *van menſchen, d. i. ſchare, hoop enz., bij voorb.* hominum, Cic. Or. III, 50: magna cum caterva, Ibid. I, 40: teſtium, Cic. Verr. V, 43: matrum, Virg. Aen. XI, 478: femineae, Martial. XI, 48, 1: b) *beesten, bij voorb.* avium, Virg. Aen. XI, 456: anguinea, Tibull. III, 4, 87: canum, Apul. Met. IV p. 151 Elm. c) *woorden, bij voorb.* incondita verborum caterva, Gell. XV, 2.

CATERVARIUS, a, um, *bij voorb.* pugiles, Sueton. Aug. 45, i. e. *troepswijze vechtende.*

CATERVATIM, Adv., *hoopswijze, troepswijze, bij voorb.* currere, Liv. XXIII, 27: cf. Salluſt. Jug. 97 (102): *ook van beesten, bij voorb.* Sturni volant catervatim, Plin. H. N. X, 24: cf. Virg. Ge. III, 556.

CATHARTICUS, a, um, *bij voorb.* medicamentum, Celſ. II, 12, i. e. purgans: *ook enkel* catharticum ſcil. medicamentum.

CATHEDRA, ae, f. 1) *een ſtoel, op welken aanzienlijke of eerbare lieden, bijzonder vrouwen, zitten; gevolglijk ſchijnt hij bekleed te zijn geweest, ten minſten gemeenlijk, bij voorb.* inter femineas cathedras, Martial. III, 62, 7: molles cathedras, Juvenal. VI, 90, *alwaar de juffers verſtaan worden*: cf. Plin. Ep. II, 17, 21. VIII, 21, 2. Horat. Sat. I, 10, 91. Juvenal. IX, 3: *ook werdt hij als een draagkoets gedragen*, Martial. XII, 38, 1. Juvenal. I, 65. 2) *in 't bijzonder van de ſtoelen der leeraaren, leerſtoel, katheder*, Juvenal. VII, 203. Martial. I, 77 extr.: *van daar het ambt van een leeraar of Profesſor*, Auſon. in Profeſſ. X, 1.

CATHEDRALICIUS, a, um, *bij voorb.* miniſtri, Martial. X, 13, i. e. *altijd op ſtoelen met kusſens zittende, d. i. gemaklijk.*

CATHEDRARIUS, a, um, i. e. 1) cathedram geſtans, *bij voorb.* ſervus, Sidon. I ep. 11. 2) *op den leerſtoel, op de katheder leerende, bij voorb.* philoſophus, Senec. de brevit. vitae 10. Not. ſubſellia cathedraria, Pandect. XXXIII, 10, 5, i. e. *voetſchabel, of voetbank van den ſtoel* (cathedrae).

CATHETUS, i, f. (ſcil. linea) *een perpendiculaire lijn*, Vitruv. III, 3. Not. *eigenlijk heet het* demiſſus, a, um.

CATILLATIO, onis, f. *misſchien de lekkerheid*, Feſt.

CATILLO, are, *de ſchotels of borden aflikken*, Plaut. Caſ. III, 2, 21.

CATILLO, onis, i. e. guloſus, Feſt.

CATILLUS, i, m. *en* **CATILLUM**, i, n. 1) *een klein gereedſchap voor ſpijze, ſchoteltjen of napjen, bij voorb.* puris catillis, Horat. Sat. II, 4, 75: ligneo catillo coenans Curius, Val. Max. IV, 3, 5: in catillo, Colum. XII, 57: volitant catilli, Aſin. ap. Chariſ. *Het neutrum ſtaat* Petron. 50: *in de overige plaatzen is het meestal onzeker.* 2) *een figuur daar van van zilver op de ſchede van den degen, bij voorb.* cum capuli militum — vaginae catillis crepitent, Plin. H. N. XXXIII, 12. 3) *de onderſte molenſteen, gelijk de bovenſte* meta *heet: doch het ſtaat verkeerd* Pandect. XXXIII, 7, 18 ante med., *alwaar* catillus *de bovenſte, en* meta *de onderſte genoemd wordt, hetwelk de geleerden afkeuren.*

CATINULUS, i, m. i. q. Catillus, Varr. ap. Chariſ.

CATINUM, i, n. *en* **CATINUS**, i, m. 1) *een huisraad voor de ſpijze, bij voorb. om die daar in op te disſchen, ſchotel of tegel*, Horat. Sat. I, 6, 115. II, 4, 77. Perſ. III, 111: *ook als het van aarde was, om er in te kooken*, Cato R. R. 84. 2) *ook tot andere gebruiken, bij voorb. om te wierooken*, Sueton. Galb. 18, *wanneer het een koolpan of ander vat is*: aquae, Varr. R. R. I, 65, i. e. *een ſchotel (met) water: tot het ſmelten van metaalen*, Plin. H. N. XXXIII, 4 in. *en* 6 extr. 3) ſaxorum, Plin. H. N. XXXIV, 12 extr., i. e. *uitholling.*

CATOBLEPAS, ae, m. *zeker wild in Ethiöpië*, Mela III, 9. Plin. H. N. VIII, 21.

CATOMIDIO, are, i. e. *op de ſchouders ſlaan*, Petron. 132. Spartian. in Hadr. 18.

CATULA, ae, f. *een hondjen*, Propert. IV, 3, 55. Aur. Vict. in epit. 23.

CATULARIUS, a, um, i. e. ad catulos pertinens cet., *bij voorb.* porta, *eene zekere poort te* Rome, Feſt.

CATULINUS, a, um, *van honden, daar toe behoorende, bij voorb.* catulina, ſcil. caro, Plin. H. N. XIX, 4.

CATULIO, ire, *willen paeren, loops zijn, van honden*, Varr. R. R. II, 9, 11: *ook van de wolven*, Laber. ap. Non. c. 2 n. 171.

CATULITIO, onis, f. *de begeerte om te paeren, bronsheid, loopsheid, bij voorb. Tropisch*, Plin. H. N. XVI, 25.

CATULUS, i, m. 1) *een jonge of kleine hond, hondjen*, Cic. Nat. D. II, 14: venaticus i. e. *jagthond*, Hor. Ep. I, 2, 65: *het wordt vervolgends van de jongen van bijna alle dieren gebruikt, bij voorb. van leeuwen*, Horat. Od. III, 20: 2: *herten*, Horat. Od. I, 1, 27: *zwijnen*, Plaut. Truc. II, 2, 13: *katten*, Phaedr. II, 4, 24: *wolven*, Virg. Aen. II, 357: *tijgers*, Plin. H. N. VIII, 4: *vosſen*, Ibid. X, 74: *apen*, Ibid. VIII, 54: *wezels*, Ibid. XXIX, 4: *dolfijnen*, Ibid. IX, 8: *hagedisſen*, Ibid. X, 65 extr.: *ſlangen, otters, adders*, Ibid. 62 *en* 74. XI, 37. Virg. Georg. III, 437. 2) *een ſoort van banden of kluisters*, Lucil. ap. Non.

CATUS, a, um, 1) *ſlim, listig, voorzichtig, bij voorb.* homo catus, Cic. Tusc. II, 19: prudentem & catum, Cic. Leg. I, 16. 2) *kloek, wijs*, a) *van menſchen, bij voorb.* cultus hominum voce formatos

Ei,

Digitized by Google

tis, Horat. Od. I, 10, 3: miror tam catum, tam doctam te, Plaut. Most. I, 3, 29: ita cata est & callida, Ibid. Perf. IV, 4, 70: b) *van zaken, bij voorb.* consilium, Plaut. Epid. II, 2, 73: cata dicta, Enn. ap. Non.: *doch anderen verklaren het* acute dicta. 3) *bekwaam, ervaaren, bij voorb. met den* Infinitivus, *bij voorb.* catus iaculari cervos, Horat. Od. III 12, 10: canere, Apul. in Flor. in. p. 341 Elm.: 4) i. q. acutus, *bij voorb.* signa cata sonitum dare parabant, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 3, i. e. *hel, helklinkend.*

CAVATICUS, a, um, *in holen levende, bij voorb.* cochlea, Plin. H. N. VIII, 39. XXX, 6.

CAVATIO, onis, f. *de uitholing*, Varr. L. L. IV, 3 *en* 26.

CAVATOR, oris, m. i. e. *die uitholt, bij voorb.* pici arborum cavatores, Plin. H. N. X, 18.

CAUDA, ae, f. 1) *de staart van alle dieren, ook gevleugelde en visschen, bij voorb.* cauda pavoni donata, Cic. Fin. III, 5: leo caudam movens, Gell. V, 14: Cerberus caudam adterens, Hor. Od. II, 19, 31: sues caudam intorquent, canum degeneres sub alvum reflectunt, Plin. H. N. X, 3: delphines aequora verrunt caudis, Virg. Aen. VIII, 674: *van daar* a) *een werktuig, om te vegen, veegbezem,* Virg. in Moreto 23, *omdat het uit staarten gemaakt werdt.* b) caudam iactare popello, Perf. IV, 15, *den staart heen en weder werpen, (als een hond) d. i. streelen.* c) caudam trahere, Horat. Sat. II, 3, 53, *iemand bij den staart treeken, d. i. bij den neus hebben, bedriegen; of, gelijk anderen het verklaren, dom of belagchelijk zijn.* d) cauda Verris, Cic. Verr. II, 78 in., i. e. *het laatste deel van het woord* Verres, *maar met toespeling op den staart van een zwijn* (Verris). 2) *voor* penis, Horat. Sat. I, 2, 45. II, 7, 49.

CAUDEUS, a, um, *bij voorb.* cistella, Plaut. Rud. IV, 4, 65 *en* 89: *is het van* cauda *of* caudex? *zoo het van* caudex, *is, dan betekent het houten, van hout: maar is het van* cauda, *zoo verklaren het sommigen* (conf. Fest. in Caudeca) e iunco a similitudine caudae equinae factaq: *het eerste schijnt gepaster: maar het is zeker hard van* caudex caudeus *afteleiden.*

CAUDEX, icis, m. 1) *de stam van een' boom,* Plin. H. N. XVI, 30. XI, 37. Virg. Georg. II, 30. 2) *het geen daar uit gemaakt is, bij voorb. een schip,* Senec. de brevit. vitae 13. 3) *een scheldwoord op een dom mensch, blok,* Terent. Heaut. V, 1, 3. Not. *Uit* caudex *is* codex *ontstaan. Zie* Codex.

CAUDICALIS, e, *bij voorb.* provincia, Plaut. Pseud. I, 2, 35, *het ambt, om hout te houwen.*

CAUDICARIUS *of* CODICARIUS, a, um, *bij voorb.* naves i. e. *uit stammen van boomen gemaakt,* Sallust. fragm.: *van daar* navicularii codicarii, Inscript. ap. Grut. p. 440: *en enkel* caudicarii, Ibid. p. 462, i. e. *die zich van zulke vaartuigen bedienen.*

CAVEA, ae, f. 1) *eene holligheid, holle plaats, bij voorb.* natura in cutice disposuit ieiunam caveam, uti alvum, Plin. H. N. XXI. 21 2) *elke bewaarplaats, om er beesten in te bewaaren; rondom bezorgde bewaarplaats voor beesten* a) *wilde, bij voorb.* ursus, caveae valuit si frangere clathros, Horat. Art. 473: b) *vogels: een kevie, vogelkouw,* Cic. Div. II, 35. Nat. D. II, 3: c) *bijen; de bijenstok,* Virg. Georg. IV, 58: *ook* d) *een tuin van doornen enz., om een jongen boom,* Colum. V, 6, 21. V, 9, 11. 3) *de plaats, daar de toekijkers zitten, om het schouwspel te zien: de schouwplaats, tooneelplaats, bij voorb.* qui in prima cavea spectat, Cic. Senect. 14: tota cavea, Cic. Amic. 7: cf. Cic. Harusp. 12. Plaut. Amph. Prol. 66. Not. ludi publici cavea circoque divisi sint corporum certationes — curriculis equorum — in circo constitutis; cavea cantu, voce ac fidibus & tibiis, Cic. Leg. II, 15, *alwaar* cavea *de dramatische of tooneelspelen, en* circus *de kampvechters schouwspelen enz., schijnt aan te duiden: gevolglijk zou* cavea *hier de plaats zijn voor de tooneelspelers enz., ten zij* cavea *hier het Theater (tooneel) is: zie het volgende. Ook het Theater, tooneel, bij voorb.* quod verbum in cavea dixit histrio, Plaut. Truc. V, 39: cf. *hier voor* Cic. Leg. II, 15: *van daar* 4) *elke vergadering van aanschouwers, bij voorb.* consessus caveae, Virg. Aen. V, 340. VIII, 635.

CAVEATUS, a, um, *als eene schouwplaats* (cavea) *gevormd, bij voorb.* urbes, Plin. H. N. IV, 8 omnes (montes) theatrali modo inflexi, caveatis ante eos — urbibus: *zoo leest* Hard. *uit* Codd. MSS. *en oude* Edd. *ook leest* Harduin. Ibid. IX, 6 cautium angustiis trucidare, caveatas (i. e. velut cavea inclusas) *voor* cautium.

CAVEO, cavi, cautum, 2. 1) *zich in acht nemen, zich hoeden, zorgdragen,* a) *zonder,* casus, *bij voorb.* animum adtendisset ad cavendum, Nep. Alcib. 5: *dus ook* cauto opus est, Plaut. Capt. II, 1, 29. Cist. II, 1, 54, i. e. *men moet zich in acht nemen, voorzichtig gaan.* b) *met een* casus, *bij voorb.* aliquem *voor iemand,* Cic. Dom. 11: aliquid *voor iet, bij voorb.* interventum, Cic. Att. XVI, 11: omnia, Cic. ad Div. XI, 21: vallum, Caes. B. C. I, 28: frigora, Ovid. Art. II, 302: insidias, Suet. Caes. 86: *van daar in* Passivo in bello cavendo, Cic. ad Div. IV, 3: cum aliquid videbatur caveri posse, Ibid. VI, 21 (22): cetera cavebuntur, Cic. Att. X, 16: prius quod cautum oportuit, Plaut. Trin. II, 4, 14: *dus ook met* a *of* ab, *bij voorb.* ab homine impuro, Cic. Phil. XII, 10: a servitio, Cic. Harusp. 12: a veneno, Cic. Fin. V, 22: ab insidiis, Sall. Jug. 108 (116): navis, a qua cavendum nobis censeo, Plaut. Men. II, 2, 69. Not. *ook heeft* cavere ab aliquo *eenen anderen zin, zie beneden. Ook met* cum, *bij voorb.* mihi tecum cavendum est, Plaut. Most. V, 2, 21, *ik moet moet mij met u, d. i. voor u in achtnemen: dus ook* cum malo stulte cavi, Plaut. Pseud. IV, 1, 5: *ook staat* Plaut. Cas. II, 6, 59. Bacch. I, 2, 39. Petron. 82 malo cavere *voor* malum *of* a malo: *het schijnt de* Dativus *te zijn: dus ook* infortunio, Plaut. Rud. III, 5, 48: *even zoo staat* vitare infortunio, Plaut. Curc. II, 3, 19. c) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* petere, Sall. Jug. 64 (68): tingere pedes, Plin. H. N. VIII, 43: occursare capro, Virg. Ecl. IX, 25: cf. Ovid. Pont. III, 1, 39: Hor. Art. 168. d) *zeer dikwijls met* ne, *bij voorb.* ut caverem, ne cui suspicionem darem, Cic. ad Div. III, 12: Cave, ne minuas, Horat. Sat. II, 3, 177: cavete, ne — videatur, Cic. Rosc. Am. 53: caveret, ne iret, Cic. Div. II, 40. *Dikwijls ontbreekt dit* ne *bij den* Imperativus, *bij voorb.* cave ignoscas, Cic. Lig. 5: cave existimes, Cic. ad Div. IX, 24, i. e. *vergeef toch niet! waarlijk niet! geloof toch niet! geloof, om 's hemels wil, niet! want het ontkent sterk: dus ook* cave putes, Ibid. X, 12: cave faxis (i. e. facias), Terent. And. IV, 4, 14: cave dixeris (*voor* dicas), Ibid. Ad. III, 5, 12: cave, audiam, Ibid. Heaut. V, 1, 8. Not. cave dirumpatis, *voor* cavete, Plaut. Poen. Prol. 117: cave quisquam — flocci fecerit, Plaut. Men. V, 7, 5: *het schijnt als of hier* cave *enkel voor* ne *staat.* c) *met* ut, *bij voorb.* caveamus, ut — moderata sint, Cic. Off. I, 29: cavisse deos, ut — posset, Liv. III, 10 extr.: cavebitur, ut parentes liras — faciamus, Colum. II, 8: *doch, het kan hier ook zorgen heeten.* 2) *verhoeden, voorkomen; afwenden,* aliquid, *bij voorb.* aliquid caveri posse videbatur, Cic. ad Div. VI, 21 (22): scabiem pecori caveto, Cato R. R. 5. 3) *voorziening gebruiken, wegens iemands veiligheid, zorgen voor iemand of iet, opdat iet kwaads worde afgewend, veiligheid bezorgen, dekken enz.,* a) *in 't gemeen, bij voorb.* veteranis, Cic. Phil. I, 2, i. e. *zorgen:* securitati, Sueton. Tit. 6: caves tibi per Brutum, Caecin. in Cic. ep. ad Div. VI, 7, *hoed u, wacht u, stel u in veiligheid:* sibi, Ter. Eun. IV, 7, 12. Cic. Pis. 12. Verr. I, 35. Plaut. Bacch. I, 1, 8. b) *bijzonder van wetten, bij voorb.* lex cavet aedificiis, sepulcris, Leg. II, 24: *en Rechtsgeleerden, wanneer zij aan hunne Clienten formulieren, en allerhande regelen van voorzichtigheid aan de hand geven, opdat zij in hunne Processen van de tegenpartij niet achterhaald of misleid worden, bij voorb.* tu qui ceteris cavere didicisti, Cic. ad Div. VII, 6: quemadmodum caveamus in jure, Cic. Invent. II, 47: caves, ne tui consultores decipiantur, Cic. Mur. 9: militiam — cavendi, Ibid.: c) *van daar door een onderpand, pand, geld enz. zekerheid geven, caveeren, cautie stellen, bij voorb.* obsidibus de pecunia cavent, Caes. B. G. VI, 2: praedibus cautum est populo, Cic. Verr. I, 54: capite pro re aliqua, Plin. H. N. XXXIV, 7: cautione, Varr. L. L. IV, 3: populo cavere praedibus, Liv. XXI, 60: jurejurando & chirographo, Sueton. Calig. 12: cavere instrumento se daturum decem, Pand. XXIV, 3, 49: *ook* rem *voor* de *of* pro re, *bij voorb.* pecuniam, Ibid. XLVI, 3, 89: chirographum, Ibid.: *van daar* d) cavere ab aliquo, Cic. Verr. II, 23. Cic. Brut. 5, *zich van iemand* Cautie, *of zekerheid laten geven, bij voorb. door borgen enz., Hier schijnt* sibi *te ontbr. ken.* 4) *verordenen, dat iet al of niet geschieden zal, bij voorb.* cavere testamento, ut cet., Cic. Fin. II, 31: Cautum est in Scipionibus legibus, ne cet., Cic. Verr. II, 50: cautum est, ut cet., Liv. III, 30: cf. Suet. Aug. 1: *van daar* cautum Substantive, *de gemaakte verordening,* Liv. IV, 16 med. Not. Cautus, a, um, Adj. *Zie het beneden in 't bijzonder. Bij* stet *is het, zorg dragen, verhoeden enz.* Not. cave *heeft de* Paenult. *anders lang, maar ook kort* Hor. Sat. II, 3, 37 *en* 177. II, 5, 75 cet.

CAVERNA, ae, f. *eene holle plaats, eene holte, opening, gat, bij voorb.* terrae, Cic. Nat. D. II, 9 *en* 60: dentis, Scrib. Larg. comp. 95: arboris, Gell. XV, 16: *van daar* a) *eene opening, bij voorb. van een vat,* Plin. H. N. XII, 3: *ook voor* podex, Plin. H. N. VIII, 55. XXVIII, 8. XXX, 15. b) cavernae caeli, Lucret. IV, 172, i. e. *het gewelf des hemels, voor* concava, convexa.

CA-

CAVERNOSUS, a, um, *vol holen of gaten, hol, bij voorb.* radix, Plin. H. N. XXVIII, 6. XXVII, 5.

CAVERNŬLA, ae, f. *een klein hol, een gaatjen, kuiltjen*, Plin. H. N. XXVII, 11.

CAVILLA, ae, f. *spotternij, hoon*, Plaut. Aul. IV, 4, 11.

CAVILLATIO, onis, f. 1) *het hoonen, spotten, steeken, wanneer men iemand of iet doorhaalt, zich daar mede vrolijk maakt, het zij zulks uit boert geschiede*, Plaut. Stich. I, 3, 76. Sueton. Vesp. 23: *of uit ernst*, Liv. XLII, 32 in. Sueton. Tiber. 57: *van daar* 2) *sofisterij, wanneer men, bij voorb. vragen opwerpt, ten einde gelegenheid te hebben, om iemand belachelijk te maken enz., bij voorb.* juris, Quintil. VII, 4: cf. VIII, 8. X, 7. Pandect. L, 16, 177, *en* L, 17, 65. *Dewijl nu bij veele lieden het vernuft in hoon, steeken enz., bestaat, daarom zegt* 3) Cicero Or. II, 54, cavillatio *is, wanneer men in de geheele redenvoering vernuftig spreekt.*

CAVILLATOR, oris, m. 1) *een spotter, die zich over anderen gaarn vrolijk maakt, hen doorhaalt enz.*, Cic. Att. I, 13. Plaut. Mil. III, 1, 47. Gell. IV, 20. 2) *die sofisterijën maakt*, Senec. Ep. 102 post med.

CAVILLATORIUS, a, um, *spottend, hoonend, sofistisch*, Pandect. XXXV, 2, 88.

CAVILLATRIX, tcis, f. *bij voorb.* verborum, Quintil. VII, 3, i. e. *die ze doorhaalt op eene sofistische of spottende wijze*: cf. II, 15 post med.

CAVILLATUS, us, m. i. q. cavillatio, Apul. Met. VIII. p. 213. Elm.

CAVILLOR, atus sum, ari, 1) *spotten, hoonen, voor de spot of den gek houden*, a) in re, *bij voorb.* in eo, *daarbij*, Cic. Nat. D. III, 34: *doch, het kan ook zijn berispen*: circa crus, *van den Schoenmaker, die het beeld van* Apelles *berispte*, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med.: cavillantur stridorem cum dentibus fieri, Ibid. XI, 51, i. e. *men spreekt honend of boertend enz.*: cavillari tribuni, Liv. III, 20, i. e. *hoonden, spotteden enz.* b) aliquid *of* aliquem *met iet, over iet, bij voorb.* praetextam, Cic. Qu. Fr. II, 12: tribunos, Liv. II, 58: artem Grammaticam, Quintil. I, 4 (5): fata, Valer. Max. IX, 12, 8: deos, Ibid. I, 8 ex. 8. 2) *bijzonder spotten, den spot drijven, met eene* Chicane, *op eene sofistische wijze, of* chicaneeren, *bij voorb.* tribuni cavillari, Liv. III, 20: artem Grammaticam, Quintil. I, 4 (5): verba patrum, Tacit. Ann. I, 46: fata, Valer. Max. IX, 12, 8: deos, Ibid. I, 8 ex. 8. 3) cum aliquo *den spot drijven met iemand, d. i. met hem boerten, als het niet zonder kleine plaagerijën afloopt, bij voorb.* cum ipso cavillor, Cic. Att. II, 1: cum Aebutio, Liv. XXXIX, 13, i. e. *jokken, boerten*: cum per lasciviam cavillaretur, Ibid. 42 med.

CAVILLULA, ae, *of* CAVILLULUM, i, n. i. q. cavillum, *bij voorb.* ut pausillum differat a cavillulis, Plaut. Truc. III, 2, 17, *alwaar de* Nominativus cavillula *en* cavillulum *kan zijn.*

CAVILLUM, i, n. *hoon, schokkeering, bij voorb.* scitum est cavillum, Apulej. Met. I. p. 105. Elm.

CAVILLUS, i, m. i. q. cavillum, Apul. Met. II. p. 123. Elm. joci liberales & cavillus hinc inde.

CAVITIO, onis, f. *dus zeide men eertijds voor* Cautio, Fest.

CAULA, ae, f. 1) *eene holligheid, holle plaats: van daar* 2) *elke opening, gat, gang, bij voorb.* corporis, Lucret. III, 256 *en* 702: palati, Ibid. IV, 624: aetheris, Ibid. VI, 491: cum fremit ad caulas (*van den schaapsstal*), Virg. Aen. IX, 60, i. e. *aan den ingang: veelen verklaren het stal, schaapsstal.* 3) *elke omtuining of hek, bij voorb. om een altaar, beeld enz., bij voorb.* signum Liber. basi caula, D. D., Inscript. ap. Murator. *Van daar een stal, schaapsstal enz.*, Virg. Aen. IX, 60, *zie hier voor.*

CAULIAS, ae, m. i. e. succus ex caule laserpitii, Plin. H. N. XIX, 3.

CAULICULATUS, a, um, i. e. cauliculos habens, *bij voorb.* ramus, Apulej. de virt. herb. 90.

CAULICŬLUS *of* COLICULUS, i, m. *de kleine, tedere, stengel of stronk der gewassen, bij voorb. van een agurk of kolokwint*, Cels. II, 18: rubi, Scrib. Larg. comp. 128: ramorum cauliculi, Plin. Hist. Nat. XXIII, 7, i. e. *punten: van daar eene versiering aan de Kapiteelen der pijlaaren*, Vitruv. IV, 1 extr. *Zie ook* Coliculus.

CAULIS, is, m. 1) *de stengel of stronk aan de gewassen, bij voorb.* a) *der boonen*, Plin. H. N. XVIII, 12: *bijzonder van kool*, Cato R. R. 157: *van daar de kool zelve*, Cic. Nat. D. II, 47. Plin. H. N. XVII, 24 extr. Horat. Sat. II, 4, 15. II, 2, 61: b) *van den wijnstok, wanneer het de ranken zijn*, Plin. H. N. XIV, 19. XXIII, 7: *daar voor staat* Colis *of* Coles (*gelijk dan* caulis *en* colis *het zelfde is*), *bij voorb.* Varr. I, 39. *tweemaal.* 2) *Tropisch, van andere gelijkvormige dingen, bij voorb.* pennae, Plin. H. N. XI, 39, *de schacht*: in caudis boum, Ibid. 50. 3) i. q. mentula, *ten minsten staat* coles *of* colis *dus, bij voorb.* Cels. VI, 18. n. 2.

CAULŌDES, is, *bij voorb.* brassica, Plin. H. N. XX, 9 in., *een zekere soort van kool met groote bladeren.*

CAVO, avi, atum, are, *uithoolen, hol maken, bij voorb.* naves ex arboribus, Liv. XXI, 26: lintres arbore, Virg. Georg. I, 262: onychem ad vasa unguentaria, Plin. H. N. XXXVI, 8: luna cavans cornua, Ibid. VIII, 17, i. e. *de afgeende maan*: oppida crebris cuniculis cavata, Ibid. II, 82, i. e. *ondermijnd*: equi ungula cavat tellurem, Virg. Georg. II, 450: parmam gladio galeamque, Ovid. Met. XII, 130, i. e. *doorbooren, en meer andere.*

CAUPO, onis, m. 1) *die eten en drinken verkoopt, een waard, herbergier*, Cic. Div. I, 27. Horat. Sat. I, 5, 3. Martial. I, 57, 2. *Ook staat* Copo *in* Cic. Cluent. 59 extr. 2) *elke handelaar, bij voorb. met vrouwlijke waaren*, Plaut. Aul. III, 5, 35.

CAUPONA, ae, f. 1) scil. domus, *waardshuis, herberg, kroeg*, Cic. Pis. 22. Hor. Ep. I, 11, 12. Gell. VII, 11. 2) scil. femina, *de herbergierster, waardin*, Lucil. ap. Priscian.: *ook* Apul. Met. I. p. 105. Elm. & ad quandam cauponam Meroen anum — devorto. 3) scil. negotiatio *of* ars, *de waardschap, het beroep van een waard enz., bij voorb.* cauponam exercere, Ulpian. in Pandect. XXIII, 2, 43: instrumentum cauponae, Ib. XXXIII, 7, 13, i. e. *het gereedschap, dat daar toe behoort, als kannen, glazen enz., wat tegenwoordig daar op staat* cum (caupona) negotiationis nomen sit; *men kan ook* ars *verstaan. Men ziet, dat* caupona *een* Adject. *is, van* Cauponus (*voor* Cauponius), a, um, scil. femina, domus, ars, negotiatio cet.

CAUPONIUS, a, um, *de herberg betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* puer, Plaut. Poen. V, 5, 19, i. e. *oppasser daar in*: artes cauponias exercere, Justin. I, 7: taberna cauponia, Pandect. XXIII, 2, 43. XXXIII, 7, 13. i. e. caupona, *waardshuis, herberg, kroeg enz.*: instrumentum, Ibid. XXIII, 2, 43, i. e. *gereedschap daar toe: van daar* cauponium Substantive, *misschien* scil. aedificium, Ibid. XXXIII, 7, 15, i. e. caupona *herberg enz.*

CAUPONOR, ari, 1) *een waard zijn*: 2) *Tropisch*, aliquid *iet gewinshalven doen, bij voorb.* bellum, Cic. Off. I, 12 ex Enn.

CAUPONŬLA, ae, f. *een kleine kroeg of herberg, herbergjen*, Cic. Phil. II, 31.

CAUPŬLUS *of* CAUPŎLUS, i, m. *een soort van vaartuig*, Gell. X, 25. Isidor. Orig. XIX, 1.

CAURUS *of* CORUS, i, m. *een Noordwestenwind*, Virg. Georg. III, 356. Caes. B. G. V, 7. Plin. H. N. II, 47. Gell. II, 22. Senec. Nat. Quaest. V, 16. Veget. de re Mil. IV, 38: *van daar* Caurinus, a, um, *bij voorb.* frigus, Grat. in Cyneg. 296.

CAUSA *of* CAUSSA, ae, f. 1) *alles, waar door iet ontstaat, daar iet uit voortkomt enz., de oorzaak, bron, werker, grond, oorsprong enz., bij voorb.* nihil evenire, nisi causa antecedente, Cic. Fat. 15: armorum, belli, Ibid.: quid causae est, cur cet., Cic. Acad. I, 3: satisne causae est, quare, Cic. Invent. II, 20: multae causae, quamobrem cet., Ter. Eun. I, 2, 65: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* perire, Tibull. III, 2, 30: gestare, Lucan. V, 463: *met* ad *voor den* Genit., Terent. Hec. IV, 4, 70: *van daar* a) *de schuld van iet, bij voorb.* causam rei sustinere, Cic. Att. XIII, 10, *de schuld dragen, er schuldig aan zijn*: in causa esse *oorzaak er van zijn, er de schuld van hebben*, Plin. H. N. IX, 30 extr.: *ook* esse causam *of* causae (Dativ.), *bij voorb.* morbum causae esse, Liv. XXXVIII, 52. Edit. Drak. *Maar de* Edit. Gronov. *heeft* causam. b) *de aanleiding tot iet, gelegenheid, bij voorb.* causam explicandae philosophiae adtulit casus reip., Cic. Div. II, 2: timoris causam adferre, Caes. B. G. VI, 35: cf. Caes. B. C. II, 28, i. e. *aanleiding, gelegenheid.* 2) *elke oorzaak, die aangevoerd wordt, of aangevoerd kan worden, wegens of uit hoofde van welke iet geschiedt, geloofd wordt enz., bij voorb.* ob eam causam, Cic. ad Div. I, 8. Verr. II, 40: propter hanc causam, Cic. Verr. III, 46: causam adferre, Cic. Acad. I, 3: dicere, Phaedr. III, 17, 5. Lucret. VI, 703: non sine causa, Cic. Att. XIII, 22: sine causa, Cic. Div. I, 35: cum causa aliquid facere, Cic. Or. II, 60. Qu. Fr. I, 1, 2: gravi de causa, Cic. Att. VII, 7: justis de causis, Cic. ad Div. V, 20, i. e. *wegens, uit hoofde van, uit billijke reden en oorzaak enz.*: per causam *uit oorzaak, uit een voorwendzel; zie hier na.* Ablat. causa *staat dikwijls voor* propter, *gemeenlijk achter een woord, bij voorb.* honoris mei causa, Cic. ad Dolab. in Ep. ad Att. XV, post Ep. 14: vestri honoris causa, Terent. Phorm. V, 7, 25: ea causa i. e. *deswegens*, ibid. Heaut. V, 4, 13: *dus ook* mea, tua, sua, nostra, vestra causa, *wij-*

Digitized by Google

mijnen, uwen, zijnen, onzen, hunnentwegen, staat overal, bij voorb. mea causa, Terent. Heaut. Prol. 40. Cic. ad Div. XV, 18 cet., en dit causa staat liefst achter aan: doch, het staat ook niet zelden voor, bij voorb. causa virginis feci, Terent. Eun. I, 2, 122: causa temporis, Cic. Amic. 8: causa amicorum, Ibid. 16: causa sacrorum, Liv. XXXIX, 14: id facere causa mea, Terent. Eun. V, 8, 40. Not. ook staat mea causa, zoo als bij ons, mijnentshalven, d. i. ik zal het niet weeren, Plaut. Epid. I, 2, 14. Dikwijls kan men causa ook vertaalen, voorwendzel, ontschuldiging, hindernis, ziekte, verdediging, dewijl dit alles oorzaken zijn of zijn kunnen; a) voorwendzel, bij voorb. quo facilius causam bellandi reperiret, Nep. Ham. 3: per causam inopum onder voorwendzel enz., Cic. Dom. 5: zoo staat per causam meermaalen onder een of het voorwendzel, bij voorb. Caes. B. G. VII, 9. B. C. III, 76. Liv. II, 32 in. Ovid. Her. XX, 140. Trist. II, 452. Tibull. I, 7, 26: verders fingit causas, ne det, Terent. Eun. I, 2, 57. b) ontschuldiging, bij voorb. accipio causam, Cic. ad Div. XVI, 19, laat mij de ontschuldiging gevallen, neem die aan: causas tuas nosco, Cic. Att. XI, 7 post med.: causam alicujus negligere, Cic. Verr. I, 25: causam alicujus cognoscere onderzoeken, Liv. III, 69. XLIII, 14. Cic. Att. XI, 7 in. Van daar nullam causam dicere, quin cet.: of nihil causae dicere, quin cet., i. e. er niets tegen inbrengen, geene ontschuldiging of verdediging inbrengen, laten gelden, Terent. Phorm. V, 5, 42. Cic. Quint. 18. Plaut. Capt. III, 4, 92. Cas. V, 4, 24: c) verhindering, bij voorb. causa morbi, Cic. Phil. I, 11: quid causae est, quin cet., Terent. And. III, 4, 21, wat verhindert enz.: num quid causae esse videretur, quin cet., Cic. Dom. 50: d) somtijds ziekte of toeval van 't ligchaam, bij voorb. sontica causa, Tibull. I, 9, 51: causam metuere, Cels. III, 3 in. e) verdediging, of het geen men ter verdediging aanvoert, bij voorb. causam dicere, komt dikwijls voor, de (of eene) verdediging voortbrengen, d. i. verdedigen, bij voorb. zich of iemand, bij voorb. qui causam dicimus, Cic. Rosc. Am. 5 in., die wij ons verdedigen, d. i. de beklaagden, gedaagden zijn: de capite suo priore loco dicere, Cic. Quint. 8: ex vinculis causam dicere, Liv. XXIX, 19: cf. Terent. Eun. Prol. 10: dus ook causae dictio, Cic. Quint. 10, verdediging: ook volgt er quin op, bij voorb. nihil causae dicimus, quin, Cic. Quint. 18, i. e. ik heb er niets tegen, niets tegen in te brengen: dus ook nullam causam dicere, quin cet.: of non causam dicere, quin cet., Ter. Phorm. V, 5, 42. Plaut. Capt. III, 4, 92. Cas. V, 4, 24, zie hier voor. Bijzonder staat het van de verdediging in 't gericht: en dewijl de beklaagde zich verdedigen moet, zoo staat causam dicere dikwijls voor reum esse, beschuldigde, gedaagde zijn, bij voorb. causam dicit is, Cic. Rosc. Am. 5, i. e. reus est: dus ook quibus causa dicenda est, Cic. Ibid. 30, i. e. rei: dus ook causam dicere de ambitu, Cic. Cluent. 36. Sext. 8: de vi, Cic. Sext. 37, voor accusari: ook causam dicere adversus aliquem, Terent. Ad. IV, 5, 42, i. e. verdedigen tegen enz.: gevolglijk ook van Advokaten, die iemand voor de Rechtbank verdedigen: staat dikwijls in Cicero: dus ook indicta causa, Cic. Phil. II, 23: ad Div. V, 2, 18. Liv. III, 56, i. e. zonder toegestaane verdediging. Ook heet causam dicere een proces voeren, zie beneden; ook eene oorzaak aanhaalen, zie boven. f) aanleiding, gelegenheid tot iet, bij voorb. causam appellationis nactus, Caes., zie boven n. 1. g) grond tot vriendschap of verbindtenis, bij voorb. omnes causae & necessitudines intercedebant, Cic. Quint. 15: explicabo, quae sit mihi ratio & causa cum Caesare, Cic. Provinc. 17: sed ea causa etiam cum aliis, Cic. ad Div. XIII, 19. 3) eene zaak, die op oorzaken gegrond is, die op gronden steunt, d. i. billijke zaak, is zeer gebruiklijk, wanneer wij ook somtijds enkel zaak zeggen, bij voorb. ik verlaat mij op mijne zaak enz., bij voorb. in causa spem salutis esse, Liv. XXXVI, 27, op de rechtvaardige zaak: causam probare, Ibid. 35: causas apud te rogantium graviores esse, Cic. Ligar. 11: causam illa causa non habet, Cic. Att. VII, 3: armis inferiores, non causa fuissent, Cic. ad Div. VII, 3 extr.: cum causa accedere ad accusandum, Cic. Verr. I, 8: doch, het kan ook zijn met grond: causam imperii cognoscere, Cic. Or. I, 34: doch, het kan hier ook zijn, toestand, omstandigheden. 4) elke zaak of belang, die behandeld wordt, waar van gesproken of geschreven wordt, waar over getwist wordt met woorden of wapenen: a) eene zaak, waar over gesproken of geschreven wordt, wanneer men het dan ook somwijls onderwerp, stoffe, voorwerp, vraag enz., kan vertaalen, bij voorb. causa quae sit, videtis, Cic. Manil. 2: oratio, unde causa ducitur, Cic. Ibid.: statim illam causam arripere, Cic. ad Div. V, 12. §. 6, i. e. de zaak van Catilina, om ze te beschrijven: tria sunt causarum genera, Cic. Partit. 20: causa inferior, slechte, geringe zaak, stoffe, Cic. Brut. 8: b) die behandeld wordt, eene bezigheid, belang, aangelegenheid, bij voorb. super tali causa missi, Nep. Paus. 4: mandata causa, Ovid. Met. VII, 505, opgedragen zaak: in causa haec sunt, Cic. ad Div. I, 1, bij de zaak bevindt men het volgende: causam reip. ad me detulerunt, Cic. Manil. 2, i. e. zaak, belang: in causam descendere, Liv. XXXVI, 7, zich in die zaak (d. i. oorlog) inlaten: van daar causam alicujus agere i. e. iemands zaak behandelen, zich daar mede bezig houden, d. i. voor hem zorgen, hem beschutten, verdedigen, zich zijns aannemen, Liv. XXXVII, 53 en 54: ook zaak in 't gemeen, bij voorb. cum nulla subest causa i. e. res, Pandect. II, 14, 7: c) eene twistzaak, die beslist zal worden, het geschiede, waar het wil, bij voorb. causas civitatum cognovit, Liv. XXXVIII, 39: causam tenere, Liv. XXXIX, 3, zijne zaak handhouden, recht bekomen: van daar causa in eene Republiek, de zaak, die van de ééne partij verdedigd en van de andere verworpen wordt, bij voorb. Pompejana, Caesariana, bij voorb. causae, quam Pompejus susceperat, Cic. ad Div. VI, 6. §. 19: in causa pari eadem conditio, Ib. §. 20: van daar de partij, bij voorb. Pompejana, bij voorb. nemini in illa causa concedebat, Cic. Dejot. 1: in castra venit, in eam ipsam causam, a qua erat rejectus, Cic. Lig. 9, i. e. tot de partij enz.: in eadem causa esse, Cic. Marc. 1: bijzonder d) eene gerechtlijke zaak, een proces, bij voorb. causam constituere, Cic. Verr. V, 1, inleiden: perorare, Cic. Quint. 24: of orare, Cic. Brut. 47: of dicere, (Not. dicere causam heet ook iet anders, zie boven), Cic. Or. I, 2 in. Rosc. Am. 21 extr. Dejot. 2, tweemaal, d. i. door eene redenvoering bepleiten: dus ook agere apud judices, Cic. Or. II, 48: vincere, Ovid. Her. XVI, 76: of obtinere, Cic. ad Div. I, 4, (alwaar het echter in de laatste plaats niet gerechtlijk is): causam perdere, Cic. Rosc. Com. 4: of causa cadere, Cic. Invent. II, 19: Cic. ad Div. VII, 14, i. e. het proces of de zaak verliezen: causam judicare & damnare, Cic. Rab. Post. 4: defendere, Cic. Fragm. pro Cornel.: accipere op zich nemen, Cic. Or. II, 87: en Tropisch, Terent. Hec. prol. 47: causa capitis, Cic. Brut. 47: causam facit, Cic. Or. II, 25 en 30 extr., bevat den status controversiae, maakt gevolglijk de geheele zaak uit. De Processen waren tweederlei, publicae en privatae: de laatsten betroffen het mijn en uw, bij voorb. eene erfenis, het bezit van een huis, een geldschuld enz., en werden door de twee Praetors, die Urbanus en Peregrinus heetten (naar dat de partijën al of niet het burgerrecht hadden), behandeld: de publicae betroffen de misdaaden, als overspel, moord, omkoping bij het staan naar een eerambt, gekwetste Majesteit enz., en werden voor de zes overige Praetors bepleit. 5) de partij, als eene betwiste zaak beschouwd, bij voorb. in eadem causa esse, Cic., zie kort hier voor. 6) de toestand of de omstandigheden, gesteldheid, geval, bij voorb. soluta sunt in meliore causa, Cic. Att. III, 2: in eadem causa non debeat (se interficere), Cic. Off. I, 31 med., i. e. in dezelfde omstandigheden, het zelfde geval: Regulus erat in meliore causa, Ibid. III, 27: eadem nostra causa est, Cic. Or. II, 89: causa imperii (Romani) cognoscenda, Ibid. I, 34 extr.: mulier est in causa redhibitionis, Gell. IV, 2, is in 't geval van wedergeving, d. i. moet wedergegeven worden: dus ook in eadem causa, in het zelfde geval enz., zie hier voor: eadem nostra causa est, Cic. Or. I, 89, dit is juist ook mijn geval, mijne omstandigheid, d. i. ik ben het zelfde. 7) het voordeel, bij voorb. omnis familiae causa consistit tibi, Plaut. Asin. III, 1, 17, i. e. de onderhouding. Dus ook causam imperii ad me detulerunt, Cic. Manil. 2: doch, het kan ook zijn belang: zie hier voor: populi causas tenente, Cic. Leg. III, 4: doch, het kan ook zijn belang: causa imperii cognoscenda, Cic. Or. I, 34: doch, het is misschien beter, toestand, gesteldheid enz.: ut causa rei restituatur, Pand. X, 1, 20. Ook de stand, eerambt, bij voorb. eadem nostra causa est, Cic. Or. II, 89: zie hier voor.

CAUSARĬUS, a, um, zieklijk, bij voorb. milites, Liv. VI, 6: oculorum i. e. aan de oogen, Marc. Empir. 8: dens, Ibid. 12: corpus, Senec. Quaest. Nat. 1 praef.: causarii lijders, patiënten, bij voorb. faucibus, Plin. H. N. XXV, 5, i. e. aan den hals: missio (militum) i. e. ob morbum, Pandect. XLIX, 16, 13.

CAUSĀTE i. e. cum causa, bij voorb. causatius, Plin. H. N. praefat.

CAUSATĬO, onis, f. 1) de voorwending, ontschuldiging, Gell. XX, 1. 2) de ziekte, Pallad. I, 4.

CAUSĬA, ae, f. 1) eene bedekking van 's hoofd, een hoed, Plaut. Mil. IV, 4, 41. Pers. I, 3, 75. Valer. Max. V, 1, ex. 4. 2) een bedekkingswerktuig bij belegeringen, anders vinea, Veget. de re Mil. IV, 15.

CAUSIDĬCUS, i, m. een Advokaat, meer, naar het schijnt, een gemeene, d. i. zonder welsprekendheid, Cic. Or. I, 46. Or. 9. Quin-

Quintil. XII, 1 med. Juvenal. VI, 138. Ovid. Am. I, 13, 21.

CAUSIFĬCOR, ari, *voorwerpen, inwerpen*, Plaut. Aul. IV, 10, 25. Apul. Met. X. p. 242. Elm.

CAUSOR, atus ſum, ari, *iet als eene oorzaak of voorwendzel inbrengen, voorwerpen, voorwenden, bij voorb.* conſenſum populi, Liv. III, 64: curas, Ovid. Am. I, 9, 13: *en zonder* Caſus, Virg. Ecl. IX, 56. Quintil. XI, 1. Suet. Ner. 49.

CAUSTĬCUS, a, um, *het geen de kracht heeft, om iet te branden, tot branden dienſtig, bij voorb.* cauſticum, ſcil. medicamentum, Plin. H. N. XX, 9 med.: cauſtica ſpuma i. e. ſapo, Martial. XIV, 26.

CAUSŬLA, ae, f. *eene oorzaak, als men bij verkleining ſpreekt, kleine oorzaak. Van daar* 1) *een klein Proces of pleitgeding*, Cic. opt. gen. or. 3 extr. 2) *kleine gelegenheid*, Auct. B. Afric. 54.

CAUTE, Adverb., *voorzichtig*, Cic. Cluent. 42: *dus ook* cautius, Cic. Dejot. 6: cautiſſime, Cic. Att. XV, 26.

CAUTĒLA, ae, f. 1) *de voorzichtigheid, de behoedzaamheid, als men zich voor iemand of iet hoedt, bij voorb.* tantum a cautela Pamphiles abfui, Apul. Met. II. p. 117. Elm., i. e. *heb mij zoo weinig voor* Pamfile *in acht genomen enz.*: preſſiore cautela obſervare, Ibid. V. p. 160. Elm., i. e. *met grooter voorzichtigheid.* 2) Cautie, *zekerheidſtelling, zekerheid, die men iemand geeft, bij voorb. door borgen enz., bij voorb.* idonea, i. e. *genoegzame zekerheid*, Pandect. XIII, 7, 6. XVI, 3, 14: cautelam interponere, Ibid. III, 3, 15.

CAUTERĬUM, i, n. *een ijzeren werktuig om te branden, bij voorb. in 't vleesch, brand-ijzer*, Scribon. Larg. comp. 240. Plin. H. N. XXV, 8. *Ook bij het encauſtisch ſchilderen, emailjeeren*, Pandect. XXXIII, 7, 17.

CAUTES, is, f. *een misſchien ſpitze rots of klip, bij voorb.* naves nihil ſaxa & cautes timebant, Caeſ. B. G. III, 13: cautes Alpium inviae, Plin. Hiſt. Nat. XXXVII, 2: duris cautibus Caucaſus, Virg. Aen. IV, 366: cf. Tibull. II, 4, 9. Colum. X, 66.

CAUTIM, Adv., *voorzichtig*, Ter. Heaut. IV, 8, 30: *en* Acc. ap. Non.

CAUTĬO, onis, f. 1) *de voorzichtigheid bij eene zaak, de poging, om iet kwaads af te wenden, behoedzaamheid, bij voorb.* incommodorum, Cic. Amic. 21, i. e. *voorzichtigheid bij enz., of middel om ze te vermijden enz.: dus ook* defendendi, Cic. Flacc. 13, i. e. in defendendo: Cautionem adhibere, Cic. Att. I, 19 poſt med.: cautio non negligenda eſt, Cic. Or. II, 74. *Ook kan men het vertaalen, verhoeding, middel van verhoeding, bij voorb.* incommodorum, Cic. Amic. 21, *zie hier voor. Bijzonder* a) *de mooglijkheid, om zich ergens voor te hoeden, bij voorb.* cautionem habere, Cic. ad Div. XII, 21, i. e. *verhoed kunnen worden:* b) *de noodzaaklijkheid, om zich te hoeden, bij voorb.* cautio eſt, *daar is voorzichtigheid nodig, bij voorb.* ne reſciſcat cet., Terent. And. II, 3, 26: cf. Terent. Ad. III, 3, 67: *dus ook* mihi cautio eſt, ne cet., *ik moet zorg dragen enz.*, Plaut. Poen. I, 3, 36: *van daar* habet res multas cautiones, Cic. Off. I, 14: 2) *bijzonder alles, waar door men zich zelven, of een' ander zekerheid bij zekere toezeggingen bezorgt, zekerheidsbezorging, zekerheid, bij voorb.* omni cautione, Cic. Sext. 7, i. e. *zekerheidsbelofte*, cautie: exigere cautionem ab aliquo, Sueton. Aug. 98, i. e. *zekerheid* (cautie) *eiſchen:* cavere cautione, Varr. L. L. VI, 3 extr.: interponere, Ibid. XLIV, I, 11: polliceri. Ibid. XLIII, 22, 1 extr.: praebere, Ibid. III, 5, 30: proferre, Senec. Benef. III, 7: rei uxoriae, Gell. IV, 3, i. e. de reddenda dote, ſi divortium ſequatur: *bijzonder bij geldhandſchriften, obligatiën, wiſſels enz., bij voorb.* cautio pecuniarum, Cic. Dom. 5, *een zeker geldhandſchrift, obligatie, wiſſel enz.: dus ook* miſi tibi cautionem chirographi mei, Cic. ad Div. VII, 18.

CAUTIONĀLIS, e, i. e. ad cautionem pertinens, *bij voorb.* ſtipulatio, Pand. XLVI, 5, 1.

CAUTOR, oris, m. 1) *die zich in acht neemt*, Plaut. Capt. II, 2, 5. 2) *die voor iemand inſtaat, bij voorb.* alieni periculi, Cic. Sext. 7.

CAUTUS, a, um, *is eigenlijk het* Particip. *van* caveo, *maar ſtaat meesttijds* Adjective, 1) *verzekerd, zeker gemaakt, bij voorb. door* cautie, *bij voorb.* res cautior, Cic. Caecin. 4. 2) *in 't gemeen zeker, bij voorb.* in eam partem peccant, quae eſt cautior, Cic. Roſc. Am. 20: cf. Martial. II, 1, 11. Lucan. IV, 409. 3) *in 't gemeen* Active, *voorzichtig, behoedzaam, bij voorb.* homo, *bij voorb.* paterfamilias, Gell. XII, 12: cautus & providus, Cic. Roſc. Am. 40: cautus in ſcribendo, Cic. Qu. Fr. III, 9: in periculis, Cic. Agr. I, 9: cautiora conſilia, Cic. Phil. XIII, 3: timor, Ovid. Triſt. III, 4, 65: cautiſſima ſenectus, Tacit. Hiſt. II, 76. *Met den* Infinitivus, *bij voorb.* adſumere, Horat. Sat. I, 6, 91: *van daar* 4) *ſlim, listig, bij voorb.* vulpes, Horat. Ep. I, 1, 73: *doch, het kan ook zijn, voorzichtig.*

CAVUM, *zie* Cavus.

CAVUS, a, um, 1) *hol, bij voorb.* manus, Sueton. Aug. 91: ilex, Virg. Ecl. I, 18: vena, Cic. Nat. D. II, 55, i. e. *de holle ader, welke de grootſte bloed-ader is:* luna, Plin. H. N. VIII, 54, i. e. *de gehoornde:* cavernae, Virg. Aen. II, 53, *alwaar het overtollig ſtaat: dus ook* cava ſpecus, Plin. H. N. XII, 1: flumina, Virg. Georg. I, 326. IV, 427: *dus ook* Lemanus, Lucan. I, 396: *van daar* Subſtantive a) cavum *een hol, een gat, bij voorb.* per quae cava, Liv. XXIV, 34: mures cava facient, Cato R. R. 128: cava terrae, Plin. H. N. II, 79: dentium, Ibid. XX, 6: in cavo leonino, Plaut. Men. I, 2, 49, i. e. *leeuwenhol: doch, die kan ook van* cavus *zijn:* Cavum aedium, *zie* Cavaedium: b) cavus *een holte, opening, gat, bij voorb.* facere cavos laxiores, Varr. R. R. III, 15: cavus terebra factus, Colum. XII, 8: cf. Horat. Ep. I, 7, 33: c) cava *een holte, gat*, Frontin. de colon. p. 113. Goeſ. 2) *dikwijls zetten het de Dichters bij eene zaak, die op zich zelve niet hol is, maar die alleen eene andere omvat, gevolglijk in die betrekking, als 't ware, hol wordt, bij voorb.* cava nube amictus, Virg. Aen. I, 516 (520), *in een (omringende) wolk gehuld:* nox atra circumvolat umbra, Ibid. II, 360: volitare cava ſub imagine formae, Ibid. VI, 293, *van de ſchimmen der benedenwereld, d. i. zweefden rond in eene ſchijngedaante, die ze omgaf, daar zij, als 't ware, ingehuld waren.*

CE *wordt aangevoegd, bij voorb.* hiſce, Cic. ad Div. IV, 5: iſtiice, Plaut. Rud. III, 4, 40: iſtaec, Ibid. Merc. Prol. 98: illaec *en* ultace, Cato R. R. 129: hiuc voor hi, Terent. Eun. II, 2, 38. Plaut. Capt. Prol. 35: ſicce, Plaut. Rud. II, 4, 12: *wanneer bij eene vraag* ne *achter aangevoegd wordt, dan wordt daar van* ci, *bij voorb.* hiccine cet., *bij voorb.* haeccine, Terent. Phorm. V, 2, 23: *doch andere* Edd. *hebben* haccine: hoccine, Ibid. And. IV, 1, 1: illanccine *of* illancine, Ibid. Heaut. IV, 5, 3: illiccine eſt? Plaut. Pſeud. IV, 4, 144: Hiſcine, Terent. Hec. I, 1, 13: ſiccine, Plaut. Curc. IV, 4, 33: nunccine *of* nuncine, Terent. And. IV, 1, 59.

CEDO, ceſſi, ceſſum, 3. 1) *komen*, a) *eigenlijk, bij voorb.* ad poſtremum cedit miles, Plaut. Aul. III, 5, 51, *ten laatſten komt de Soldaat:* b) *Tropisch, komen, bij voorb.* poema in vicem fidei ceſſit, Liv. VI, 34, i. e. *is gekomen in de plaats enz.: bijzonder aan iemand komen, ten deel worden, wedervaaren enz.: van daar* res mihi cedit *de zaak komt aan mij, wordt mij ten deel, d. i. ik bekom ze, bij voorb.* ut quaeſtus ei cederet, Cic. Verr. II, 70: pars regnorum ceſſit Heleno, Virg. Aen. III, 333: ager cedet in uſum mihi, Horat. Sat. II, 2, 134: cedere praedae, Liv. XLIII, 19: *en* in praedam, Liv. VI, 14, i. e. *buit worden:* cui triplicis ceſſit fortuna noviſſima (i. e. *het derde lot*) regni, *van* Pluto, Ovid. Met. V, 368: res omnis Albana in Romanum ceſſerit imperium, Liv. I, 52: omne ſolo cedit, Pandect. XLI, 1, 7: Pompeji potentia ceſſit in Caeſarem, Tacit. Ann. I, 1, *kwam aan enz.:* ceſſit in proverbium, Plin. H. N. XXIII, 1, *kwam of wordt tot enz. Ook* Not. hereditas me (i. e. mihi) ceſſa, Varr. R. R. III, 16, 2. i. e. *die mij ten deel werd, aan mij viel.* 2) *gaan,* a) *eigenlijk, bij voorb.* cedam ad parietem, Plaut. Caſ. II, 8, 7: cedit hic maſtigia, Ibid. 10: ex transverſo cedit, quaſi cancer ſolet, Plaut. Pſeud. IV, 1, 45: quisque per ora cederet, Horat. Sat. II, 1, 66: b) *Tropisch, gaan, zijn voortgang hebben, uitvallen, afloopen, gelukken enz., is zeer menigvuldig, bij voorb.* quae proſpere ceſſerant, Nep. Dat. 1, *het geen gelukkig gegaan, afgeloopen was:* res cedunt Latio, Virg. Aen. XII, 148, *gaan glad, gaan goed:* quod male ceſſerat illi, Ovid. Met. X, 80, *dewijl het voor hem niet goed geſlaagd, gelukt was:* prout bene aut ſecus ceſſit, Plin. Paneg. 44: ea res bene ac proſpere reip. ceſſit, Gell. IV, 5: cedit in vanum labor, Senec. Hippol. 181: utcunque ceſſerit, Curt. VII, 4: injuria ceſſit artifici in gloriam, Plin. H. N. XXXV, 10, *viel roemruchtig uit, verſtrekte tot roem:* ceſſit in proverbium, Ibid. XXIII, 1: aurum captum in paucorum praedam ceſſit, Liv. VI, 14 extr., i. e. *werdt een buit van weinigen, kwam aan weinigen: dus ook* cedere praedae militum, Liv. XLIII, 19, i. e. *ten buit, een buit worden; doch, dit beide kan ook tot* n. 1. *behooren:* c) *daar voor gerekend worden, daar voor doorgaan, d. i. even zoo goed zijn als iet anders enz., bij voorb.* binae oves cedunt pro ſingulis, Cato R. R. 150, i. e. *twee gaan door voor één, zijn zoo goed als één:* cedit pro pulmentario, Colum. XII, 14, i. e. *gaat door voor enz., is zoo goed als enz.:* cedit pro ſtercore, Pallad. Sept. I, 4, i. e. *is zoo goed als mist, gaat er voor door:* epulae pro ſtipendio cedunt, Tacit. Germ. 14: *bijzonder* 3) *gaan, wanneer het heet, weggaan, voortgaan, of wijken, bij voorb.* ego cedam atque abibo, Cic. Mil. 34: e patria, Cic. Phil. X, 3: *of* patria, Cic. Mil. 25, *gelijk*

Digitized by Google

den dikwijls de Praepositie ontbreekt: loco, Liv. II, 47. Caef. B. C. III, 41: *of* ex loco, Liv. III, 63: Italia, Cic. Phil. X, 4. Nep. Att. 8: *of* ex Italia, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 1: ex acie, Liv. II, 47: poffeffione, Cic. Mil. 27: ab ordine, Virg. Aen. III, 447: de litore, Ibid. VI, 460: a vita humana in aftra, Prop. III, 16, 32: ab Haemonia ad undam, Ovid. Pont. I, 3, 75: de oppidis, Cic. Att. VII, 22: *dus ook* e vita, Cic. Brut. 1: *of* vita, Cic. Tufc. I, 15, i. e. *fterven: waar voor ook* cedere *alleen ftaat*, Plin. Paneg. 43: foro *zich niet meer op de markt laten zien, d. i. bankroet gaan*, Senec. Benef. IV, 39. Juvenal. XI, 50. Pandect. XVI, 3, 7: *dus ook* cedere (i. e. abire) legibus (Ablat. i. e. juffu legum), Cic. Mil. 23: *zie beneden: van daar Tropisch*, horae cedunt & dies, Cic. Senect. 19, *vergaan, verlopen:* memoria ceffit, Liv. II, 33, i. e. periit: bonis, Suet. Ner. 35, *van zijn vermogen afftaan, het aan een' ander willen overlaten, hem afftaan: van daar* 4) *iemand ten gevalle of wegens zijne magt voortgaan of wijken, bij voorb.* cui exercitus noftri cefferunt? Cic. Off. II, 11: *van daar Tropisch, wijken, toegeven, geringer zijn, zich naar iemand voegen, naar hem richten, overëenkomftig leven enz., bij voorb.* cede repugnanti, Ovid. Art. II, 197: pugnae, Liv. II, 10, i. e. *zich uit het gevecht onttrekken, niet meer vechten:* nulla re, nifi immortalitate, cedens caeleftibus, Cic. Nat. D. II, 60, i. e. *wijken, toegeven, den voorrang afftaan: dus ook* virtute alicui cedere, Caef. B. C. II, 6: alicui in caufa, Cic. Caecin. 1: alicui in philofophia, Cic. in Hort. ap. Non.: Apelles cedebat Amphioni de difpofitione, Plin. H. N. XXXV, 10: ut nihil Graecis cederetur, Cic. Tufc. I, 3: legibus, i. e. *gehoorzaamen, of overëenkomftig leven*, Cic. Mil. 23, *zie hier voor: dus ook* auctoritati alicujus, Cic. Lig. 7: pudori famaeque, Cic. ad Div. VII, 3: reipublicae, Cic. Sull. 25, i. e. *toegeven, naar luifteren, zich overëenkomftig gedragen:* amicitiae, Ibid. 16: religioni i. e. libris Sibyllinis, Cic. ad Div. I, 1: ambitiofis voluntatibus, Ibid. VI, 6: invidiae fuae, Liv. IV, 55: nocti, Liv. III, 17, *voor den nacht wijken, d. i. wegens den nacht toegeven:* pugnae, Liv. II, 10, i. e. *niet meer vechten, vluchten:* timori, Valer. Flacc. VIII, 436, i. e. timere: malis, Virg. Aen. VI, 95, i. e. *onderliggen, bezwijken, overwonnen worden van het ongeluk:* tempori, Cic. ad Div. IV, 8, *zich naar den tijd fchikken:* precibus, Cic. ad Brut. Ep. 12: *toegeven: van daar* 5) Tranfitive, aliquid *iet toeftaan, inruimen, afftaan, eigenlijk, in iet toegeven, gevolglijk* aliquid *voor* fecundum aliquid *of* in aliqua re, *bij voorb.* multa multis de jure fuo, Cic. Off. II, 18: alicui pellicem, Juftin. X, 2: victoriam hofti, Juftin. XXXII, 4: poffeffionem, Pandect. XLI, 2, 1. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* fi — dicere cedit eos, Horat. Ep. II, 1, 67: cf. Stat. Theb. I, 704: *of* ut, *bij voorb.* ut inventa ducatur, cedi poteft, Pandect. VIII, 3, 10: plebes ceffit patribus, ut cet., Liv. VI, 42. Particip. ceffus, a, um, *bij voorb.* hereditas, *zie n.* 1. Not. ceffe *voor* ceffiffe, Lucret. I, 1104.

CĔDO, Verb. defect., 1) *voor* dic *zeg mij, bij voorb.* cedo, quid faciam, Terent. And. II, 3, 9: cf. I, 1, 123. IV, 4, 24: cedo, cui — factus fit, Cic. Verr. II, 43: cf. Cic. Partit. 1: *ook voor* dicite, *bij voorb.* cedo, qui — amififtis tam cito? Naev. ap. Cic. Senect. 6. 2) *geef of geef hier, bij voorb.* cedo mihi puerum, Terent. Hec. IV, 4, 86: cedo aquam manibus, Plaut. Moft. I, 3, 150: cedo, ut bibam, Ibid. II, 1, 26, i. e. *geef mij te drinken:* cedo, fi quid ab Attico, Cic. Att. XVI, 13, *geef hier, zo gij van* Atticus *iet (een' brief) hebt:* cedo, quaefo, orationes & dic, Cic. Brut. 86, *geef hier enz.: doch, het kan ook zijn, zie daar, lees: zoo ftaat ook* cedo quaefo, Cic. Verr. II, 42, *alwaar echter* Ernefti *dit* quaefo *bij* cedo *voor ongewoon gehouden, en* cedo *weggelaten heeft.* 3) *geef op, bij voorb.* ipfum cedo, Terent. Ad. III, 4, 38, *bezorg mij hem hier.* 4) *toon op, bij voorb.* annulum, Plaut. Curc. V, 2, 54: *doch, het kan ook zijn, geef op:* cf. n. 2. 5) *zie eens, of lees eens, bij voorb.* orationes, Cic. Brut. 86: *doch, het kan ook zijn, geef op:* cf. n. 2. 6) *ook voor* fine, *bij voorb.* cedo enim experiamur, Apul. Apol. p. 208. Elm., i. e. *laat ons 't eens beproeven enz.* Not. Plur. cette *voor* cedite, *bij voorb.* dextras veftras, Plaut. Merc. V, 4, 4: manus veftras, Enn. ap. Non.

CEDRELĂTE, es, f. *een foort van groote Cederen*, Plin. H. N. XIII, 5. XXIV, 5.

CEDRĔUS, a, um, *uit Cederenhout, bij voorb.* oleum, Vitruv. II, 9.

CEDRĬA, ae, f. *pek van den Ceder* Cedrelate, Plin. H. N. XXIX, 3. Celf. V, 28. n. 35. Colum. VI, 32.

CEDRĬNUS, a, um, *van ceder, bij voorb.* trabs, Plin. H. N. XVI, 40: Apollo, Ibid. XIII, 5.

CEDRIS, ĭdis, f. *de vrucht van den ceder*, Plin. H. N. XXIV, 5.

CEDRIUM, i, *pek van ceders, gelijk* Plinius XVI, 1, *zegt, of misfchien cederen-olie.*

CEDRUS, i, f. 1) *een ceder, cederboom, is van wormen vrij, zijn pek of olie bewaart de dingen, die er mede beftreken worden, voor verrotting en voor wormen*, Plin. H. N. XVI, 39 *en* 40. Vitruv. II, 9: *van daar* 2) *deze olie zelve, bij voorb.* carmina linenda cedro, Horat. Art. 331: digna cedro, Perf. I, 40, i. e. *waardig de onfterflijkheid.*

CELĀTIM, Adv., *heimlijk*, Sifenn. ap. Gell. XII, 15.

CELĀTOR, oris, m. *een verberger, verheeler, bij voorb.* undarum, Lucan. X, 286.

CELĔBER, bris, bre, 1) *het geen, daar veelen zijn, of af- en aangaan, volkrijk, bij voorb.* urbs, Cic. Arch. 3: via, Cato R. R. 1: portus celeberrimus, Cic. Manil. 12: loci, Cic. Partit. 10: lucus, Ovid. Am. III, 5, 3: circus, Ovid. Faft. IV, 391: oraculum celebre & clarum, Cic. Div. I, 19: dies, Cic. Amic. 3. Liv. XXV, 3 extr., *ten zij het is, plegtig.* 2) *talrijk, bij voorb.* conventus, Cic. Verr. IV, 48: concio celeberrima, Cic. Pif. 15: verba, Ovid. Art. II, 705, i. e. *talrijk.* 3) *plegtig, ftaatlijk, bij voorb.* dies, Cic. Amic. 3. Liv. XXV, 3 extr.: cf. n. 1. 4) *menigvuldig, bij voorb.* verba, Ovid. Art. II, 705. 5) *daar zeer veel van gefproken wordt, (ten goeden), het geen van veelen geroemd wordt, bij voorb.* nomen celebre laudibus, Liv. IV, 53: celeberrimum monimentum, Cic. Sext. 67: notitia celebrior, Gell. XI, 3: unguentum, Plin. H. N. XIII, 1: vir celeber in grammatica, Ibid. XXIV, 17: Diana, Hor. Od. II, 12, 20: viri diverfis virtutibus celebres, Vellei. II, 116. Not. celebris *is liever* femin. *dan* mafc. gen., *doch er ftaat* locus celebris Auct. ad Herenn. II, 4.

CELEBRATĬO, onis, f. 1) *wanneer veele menfchen ergens komen, de talrijke tegenwoordigheid, het talrijk bezoek, talrijk gezelfchap, bij voorb. van een huis*, Cic. Sull. 26: ut hominum coetus & celebrationes — a fe obiri velit, Cic. Off. I, 4, i. e. *talrijk gezelfchap: doch het zouden ook kunnen zijn plegtigheden, bij voorb. der fchouwfpelen, feesten enz.: van daar* 3) *de plegtige gebeurtenis, plegtigheid, feestlijkheid, bij voorb.* ludorum, Cic. Att. XV, 29, *dewijl dit onder talrijk volk gefchiedt. Dus ook* epuli, Vell. II, 56: facri, Plin. H. N. XXX, 1: coetus hominum & celebrationes, Cic. Off. I, 4, *zie n.* 1. 3) *wanneer veelen van iet fpreken (ten goeden), het roemen, bij voorb.* equeftres ftatuae celebrationem habent, i. e. *ftaan in roem, in achting, zijn vermaard*, Plin. H. N. XXXIV, 5.

CELEBRĀTOR, oris, m. *die roemt, een prijzer, bij voorb.* triumphi, Martial. VIII, 78, 3.

CELEBRESCO, ĕre, *vermaard worden, bij voorb.* fama celebrefcat tua, Acc. ap. Non.

CELEBRĬTAS, atis, f. 1) *wanneer veelen op eene plaats zijn, of in- en uitgaan enz., de talrijke tegenwoordigheid, gezelfchap, of verzameling van veelen, bij voorb.* virorum, Cic. Leg. II, 26: totius Graeciae, Cic. Tufc. V, 3: odi celebritatem, fugio homines, *alwaar* folitudo *er tegen over ftaat*, Cic. Att. III, 7: *dus ook* haec folitudo — ifta celebritas, Ibid. XII, 13: in maxima celebritate viximus, Cic. Off. III, 1: verfatur in celebritate, Nep. praefat., *onder veele menfchen: van daar* 2) *de plegtigheid, ftaatlijkheid, feest, dat talrijk waargenomen wordt, bij voorb.* fupremi diei, Cic. Mil. 32, i. e. *bij de begravenis.* 3) *de menigvuldigheid, groot aantal, bij voorb.* judiciorum, Cic. ad Div. VII, 2. 4) *het talrijk bezoeken of betreden eener plaats, bij voorb.* viae, Cic. Att. III, 14. 5) *het menigvuldig fpreken van veelen over iemand (ten goede) roem, vermaardheid, bij voorb.* famae, Cic. Tufc. I, 12: confequi celebritatem fermonis hominum, Cic. Somn. Scip. 6: fi quis habet caufam celebritatis & nominis, Cic. Off. II, 13.

CELĔBRO, avi, atum, are, *wordt van alles gezegd, dat menigvuldig of talrijk gefchiedt*, 1) *dikwijls of talrijk bezoeken, betreden, bij voorb.* domum, Cic. Mur. 34: viam, Cic. Sext. 63. Coel. 14: conventus, Cic. Att. I, 19 extr.: *dus ook* feftos dies ludorum, Cic. Arch. 6: fenectutem, Cic. Or. I, 45, *den ouderdom (d. i. de grijsaards) dikwijls bezoeken:* judicium, Cic. Sull. 2: *van daar* forum celebratum, Sall. Jug. 47 (50), i. e. *die fterk bezocht wordt: van daar* 2) *vervullen, bij voorb.* conciones convicio cantorum i. e. hiftrionum, Cic. Sext. 55: aures meae nuntiis celebrabantur, Cic. Provinc. 9, i. e. *ik hoorde dikwijls enz.:* convivium fermone & laetitia celebratur, Cic. Verr. I, 26, i. e. implebatur *het ging daar bij luidruchtig en lustig toe:* b) *plegtig maken, dewijl alle plegtigheid eene groote menigte onderftelt, bij voorb.* epulas cantu, Liv. IX, 30, i. e. *tafelmuzijk maken: van daar elke plegtige handeling ondernemen, bij voorb.* funus *mede te lijke gaan*, Liv. VIII, 10. X, 29. XXV,

17 extr.: *ook zonder* funus, *dat er bij gedacht wordt*, Nep. Timol. 5: cf. Liv. XXV, 17 extr.: *dus ook* exsequias, Liv. XXV, 17: sacrum anniversarium, Curt. IV, 2: natalem *den geboortedag*, Plin. ep. X, 103: *dus ook* nuptias, Liv. XXXVI, 11, *bruiloft houden: van daar* celebratus, a, um, adjective, *plegtig*, *staatlijk*, *bij voorb.* dies, Sall. Jug. 66 (70): supplicatio celebratior, Liv. III, 63. 2) *iet dikwijls of talrijk doen*, *of bedrijven*, *bij voorb.* descriptionem servorum, Cic. Dom. 50: exercitationem causarum, Cic. Or. III, 28: artes, Cic. Or. I, 1, i. e. *ze dikwijls ondernemen*, *of ook enkel ondernemen*, *behandelen*, *want men kan het dikwijls vertalen*, *ondernemen*, *behandelen: voorål*, *wanneer het met ijver of van meer leden geschiedt*, *bij voorb.* tonsuram ovium, Pallad. Maj. VIII, i. e. *ondernemen*, *behandelen:* insitionem, Ibid. Febr. XIV: salinas, Manil. V, 682, i. e. *behandelen*, *zich er mede bezig houden:* tribuni legem omnibus concionibus celebrabant, Liv. III, 31, i. e. *behandelen*, *ondernemen: ook talrijk verzellen*, *verzellen*, *als het van velen geschiedt*, *bij voorb.* me usque ad Capitolium, Cic. Att. IV, 1. *Van daar* celebratus, a, um, adjective, *menigvuldig*, *gewoonlijk*, *bij voorb.* verbum celebratius, Gell. XVII, 2 extr.: annuli usus celebratior, Plin. H. N. XXXIII, 1 extr. 3) *iet veel of menigvuldig maken*, *d. i. maken*, *dat het veel wordt*, *in gewoonte brengen*, quem necessitas genuit, — post autem delectatio jucunditasque celebravit, Cic. Or. III, 38: *van daar* verbum celebratius, annuli usus celebratior i. e. *gewoonlijker*, *menigvuldiger*, *zie hier voor.* 4) *iet schielijk of snel maken*, *is zeldzaam*, *bij voorb.* haec cito celebrate, Plaut. Pseud. I, 2, 35: *doch* celebrare *kan wegens* cito *enkel zijn*, *ondernemen*, *behandelen*, *zie n.* 2. 5) *geliefd maken*, *aangenaam maken*, *zoo is het misschien* Liv. II, 42 tribuni popularem potestatem (i. e. tribunatum plebis) populari lege celebrabant. 6) *dikwijls of talrijk van iet spreken*, *het bekend maken*, *uitbreiden*, *bij voorb.* factum esse consulem, nuntii literaeque celebrassent, Cic. Mur. 41: quod maledictis celebratum est, Cic. Coel. 3: *bijzonder met roem*, *roemen*, *prijzen*, *beroemd*, *vermaard maken*, *bij voorb.* celebrare nomen alicuius scriptis, Cic. ad Div. V, 12: memoriam nominis, Cic. Fin. II, 31: cf. Cic. Phil. IX, 5. Planc. 39: celebrare in majus, Liv. IV, 34, i. e. *iet te zeer roemen*, *er te veel mede op hebben*, *te zeer verheffen*. *Het* Particip. Celebratus, a, um, *staat ook* adjective, *bij voorb.* celebratissimus *zeer bekend*, *vermaard*, Cic. Phil. II, 23: cf. Liv. XXIX, 26. Gell. VII, 2. Not. Celebratum, Substantive, Martial. IX, 16, 1, i. e. funus *of* exsequiae.

CELĔBRUS, a, um, i. q. celeber, *bij voorb.* urina celebra, Gell. XIX, 4, i. e. *snel vlietend*, *menigvuldig vloeijend*.

CELER, is, e, 1) *gezwind*, *snel*, *bij voorb.* reditus, Cic. Dom. 24: victoria, Caes. B. G. VII, 47: consilium, Ter. Phorm. I, 4, 1: auxilium, Nep. Milt. 4: remedia, Nep. Att. 21: ignis, Hor. Od. III, 4, 76: uvae celeres proventu, Plin. H. N. XIV, 3: consilia celeriora, Liv. II, 51: fata celerrima, Virg. Aen. XII, 507. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* celer irasci, Horat. Ep. I, 20, 25: sequi, Hor. Od. I, 15, 18: terra celerrima diluit aqua, Plin. H. N. XXXVI, 16. Not. celere *voor* celeriter, Plaut. Curc. II, 3, 4: celerissimus *voor* celerrimus, Enn. ap. Prisc. Celeris mascul. (Nominat.), *bij voorb.* celeris sis, Cato ap. Prisc.: *en* Celer hasta (*voor* celeris), Liv. in Odyss. ap. Prisc. *Ook* celer *voor* celeriter, Virg. Aen. VI, 425. Ovid. Met. IX, 764. 2) Celeres *heeten de driehonderd man lijfwacht van* Romulus *te paard*, Liv. I, 15. *Hun overste heet* praefectus Celerum, Liv. I, 59: *ook heeten de Ruiters eertijds in 't gemeen* celeres, Plin. H. N. XXXIII, 2.

CELERANTER, Adv., *haastig*, Acc. ap. Non. c. 11 n. 33.

CELERĀTIM, Adv., *haastig*, Sisenn. ap. Non. c. 2 n. 140.

CELĔRE, Adv., *zie* Celer.

CELERES, *zie* Celer.

CELERĬPES, ĕdis, *die snel te voet is*, *snelvoetig*, *snel*, Cic. Att. IX, 7. Auson. epigr. 141 (137) v. 32.

CELĔRĬTAS, ātis, f. *de snelheid*, a) *eigenlijk*, *bij voorb.* equorum, Cic. Div. II, 70: facere aliquid cum maxima celeritate, Cic. Nat. D. II, 57: celeritas veneni, Cic. Coel. 24: uti celeritate, Cic. Att. XVI, 10: adhibere celeritatem, Nep. Eum. 9. Not. Plur. celeritates, Cic. Off. I, 36: b) *Tropisch*, *bij voorb.* animorum, Cic. Senect. 2: syllabarum, Cic. Or. 57: dicendi, Cic. Flacc. 20: ad discendum, Cic. Acad. I, 5: orationis, Cic. Or. 16.

CELĔRĬTER, Adv., *snel*, Cic. ad Div. IX, 17: celerius, Cic. Verr. III, 24. Caes. B. G. II, 3: celerrime, Cic. Fin. II, 14.

CELERITŪDO, ĭnis, f. *snelheid*, *bij voorb.* dictum leporem a celeritudine, Varr. R. R. III, 12, 6.

CELERIUSCŬLE, Adv., *wat snel*, Auct. ad Her. III, 14.

CELĔRO, avi, atum, are, *snelmaken*, *verhaasten*, *bij voorb.* viam, Virg. Aen. V, 609: gradum, Ibid. IV, 641: fugam, Ibid. IX, 378: opem, Val. Fl. III, 251: victoriam, Tac. Ann. II, 5: casum, Lucret. II, 231: *van daar spoeden*, *vorderen*, *bij voorb.* genus motus, quod — celeraret, Cic. Univ. 10: maximis itineribus celerare, Tacit. Hist. IV, 24.

CELES, ētis, m. 1) *een snelzeilend vaartuig*, *jagt*, Plin. H. N. VII, 56 extr. Gell. X, 25. 2) *die op één enkel paard rijdt*, Plin. H. N. XXXIV, 5.

CELETIZON, tis, *die op een enkel paard rijdt*, Plin. H. N. XXXIV, 8.

CELEUSMA, ătis, n. 1) *eigenlijk het aansporen tot den arbeid.* 2) *bijzonder van vaarensgezellen*, *is het of het geschreeuw der bootsgezellen*, *om zich op te wekken*, *of de daad van den officier der roeijers*, *als hij met den hamer als 't ware de maat sloeg*, *opdat zij de riemen te gelijk opheuren*, *en te gelijk vallen zouden laten*, Martial. III, 66, 4. Rutil. I, 370: cf. Ascon. ad Cic. in. Caecil. 17.

CELIA, ae, f. *een gersten drank*, Plin. H. N. XXII, 25 extr. Flor. II, 18.

CELLA, ae, f. *elk afgezonderd vertrek*, *het zij om iet in te leggen*, *of te bewonen*, 1) *om iet in te leggen*, *bij voorb.* cella olearia, vinaria, Cic. Senect. 16: penaria i. e. *voorraad - of spijs kamer*, Ibid.: *en Tropisch*, *wordt* Sicilië *van* Cato cella penaria reip. *genoemd*, Cic. Verr. II, 2: nulla cella, Cic. Pis. 27, *alwaar het* kelder *kan zijn*, scil. vinaria: *van daar* frumentum in cellam, Cic. in Caecil. 10: *en* Verr. III, 87, i. e. *ten gebruike van den Landvoogd*, *het Deputaat*: *van daar boertend* cella promptuaria, Plaut. Amph. I, 1, 4, *voor gevangenis: en van de maag zegt een pannelikker*, Ibid. Curc. III, 17 reliqui in ventre cellae uni locum i. e. *ik heb nog een ledig plaatsjen voor eten gelaten*, *dat ik dus nog wel vullen kon.* 2) *om te woonen*, *bij voorb.* a) *voor slaven*, *een kamertjen*, Cic. Phil. II, 27. Cato R. R. 14. Petron. 29: bubulcorum & pastorum, Colum. I, 6, 8: cf. Hor. Sat. I, 8, 8: b) *voor arme lieden:* Martial. III, 48, 1. VII, 19, 21: c) *voor hoeren*, Petron. 8. Juvenal. VI, 122. Martial. XI, 46, 1: d) *voor duiven*, *ganzen enz.*, Colum. VIII, 8 *en* 14, i. e. *een stal:* e) *voor bijën*, Virg. Aen. I, 433 (437). Plin. H. N. XI, 11, *de cel*, *de korf:* f) *in het bad*, Plin. Ep. V, 6. Pallad. I, 40. g) *in Tempels*, *de plaats*, *daar het beeld der Godheid stondt*, *de sacristie*, *kapel*, Cic. Phil. II, 8. III, 12. Vitruv. III, 1. IV, 4: *ook* k) *elk vertrek*, *kamer*, *kamertjen enz.*, *bij voorb.* me in cellam aliquam cum illa concludam, Ter Ad. IV, 2, 13: Atticam gratias mihi agere de matre gaudeo: cui — totam villam cellamque tradidi, Cic. Att. XIV, 19 extr.

CELLĀRIS, e, i. e. ad cellam pertinens, *bij voorb.* columbi, Colum. VIII, 8 m., i. e. qui in cellis aluntur.

CELLĀRIUS, a, um, i. e. ad cellam pertinens, *bij voorb.* sagina, Plaut. Mil. III, 2, 31: *van daar* Substantive, cellarius, scil. servus, *die over een voorraadvertrek*, *bij voorb. kelder gesteld is*, Plaut. Capt. IV, 2, 115. Colum. XI, 1, 18. XII, 3, 9. Plin. H. N. XIX, 12 extr.

CELLĀTĬO, onis, f, i. q. cella *of de* cellae, *bij voorb.* servorum, *te samen*, Petron. 77.

CELLŬLA, ae, f. *een klein vertrek*, *bij voorb. een slavenkamertjen*, Terent. Eun. II, 3, 18. Petron. 11 *en* 136.

CELO, avi, atum, are, *verbergen*, *verhelen*, *versteken*, a) *op de vraag*, *wat of wien?* *bij voorb.* sententiam, Cic. Acad. IV, 18: iter, Nep. Eum. 9: vultum manibus, Ovid. Met. IV, 681: iras, Ter. Hec. II, 2, 11: se tenebris, Virg. Aen. IX, 425: se ab aliquo, Ulp. in Pand. XXI, 1, 7: plerosque milites, Caes. B. C. I, 76: sacra terrae i. e. in terra, Liv. V, 51: celans, qua voluntate esset, Nep. Dat. 5: b) *op de vraag*, *voor wien?* *staat gemeenlijk ook de* Accusativus, *bij voorb.* vos celavi, Ter. And. III, 4, 6: Jovis numen *en* homines, Cic. Dejot. 6: *en dan zegt men* aliquem rem *en* de re, *bij voorb.* iter omnes celat, Nep. Eum. 9: qui nos nihil celat, Cic. Or. 69: Te — celaret partum, Terent. Hec. III, 3, 24: Bassus me de hoc libro celavit, Cic. ad Div. VII, 20: te celavi sermonem, Ibid. II, 16: celabo te res Romanas, Cic. Att. II, 16: de insidiis celare te noluit, Cic. Dejot. 6 extr.: *van daar zegt men* celor, celaris cet. *het wordt mij*, *u enz. verborgen*, *bij voorb.* celabar, Cic. Agr. II, 5: nos hoc celatos, Terent. Hec. IV, 4, 23: indicabo tibi, quod inprimis te celatum volebam, Cic. Q. Fr. III, 5 med.: non est profecto de illo veneno celata mater, Cic. Cluent. 66 extr.: non quo celandus esses, Cic. ad Div. V, 19: Te maximis de rebus a fratre esse celatum, Cic. ad Div. V, 2: *doch ook staat de persoon bij het* Passivum *somtijds met den* Dativus, *bij voorb.* id Alcibiadi diu celari non potuit, Nep. Alcib. 5. Not. Celatum, Substantive, *eene heimlijkheid*, *geheim*, *bij voorb.* celati indagatus, Plaut. Trin. II, 1, 15.

CE-

CELOX, ocis, f. misschien eigenlijk snel, scil. navis, een snel vaartuig, bij voorb. jagt, boejer enz., Liv. XXI, 17. XXXVII, 27. Varr. ap. Non.: van daar Tropisch quo hanc celocem conferam? Plaut. Asin. II, 1, 10, waar zal ik met mijn boejer heen vaaren? d. i. waar zal ik mij wenden, om aan geld te komen? unde onustam celocem agere te praedicem? Plaut. Pseud. V, 2, 12, i. e. van waar gij zoo beschonken komt: alwaar celocem voor buik staat: ook operam celocem, Plaut. Poen. III, 1, 40, Adjective, voor celerem.

CELSE, Adv., hoog, bij voorb. celsius adsurgunt, Claudian. in Eutrop. I, 387: laetitia vitium celsius evagatur, Colum. IV, 10: Tropisch, celse natus, Stat. Sylv. III, 3, 145.

CELSITUDO, inis, f. de hoogte, bij voorb. corporis, Vell. II, 94.

CELSUS, a, um, hoog verheven, a) eigenlijk bij voorb. naar 't ligchaam, bij voorb. corpore, Liv. XXX, 32: ook zonder corpore, Cic. Or. I, 40 extr.: erectum & celsum vagari cet., i. e. die zijn ligchaam hoog draagt: het welk somtijds een teken van stoutheid of onbevreesdheid is, van daar met verheven voorhoofd, bij voorb. erectum & celsum — vagari, Cic. Or. I, 40: dus ook Celsi & spe haud dubia in proelium vadunt, Liv. VII, 16, i. e. zonder vrees, vol grooten geest enz.: ook een teken van trotsheid, van daar Tropisch, bij voorb. celsi praetereunt, Horat. Art. 342: ook behoort hiertoe erectum & celsum — vagari, Cic. Or. I, 40: ook heet het in 't gemeen hoog verheven, bij voorb. deus homines, humo excitatos, celsos & erectos constituit, Cic. Nat. D. II, 56: status erectus & celsus, Cic. Or. 18: Apenninus, Hor. Epod. XVI, 29: gallus cristis celsus, Plin. H. N. X, 21: regi apum — ingressus celsior, ibid. XI, 16 extr.: cervus celsus in cornua, Ovid. Met. X, 538: b) Tropisch, verheven, bij voorb. celsissima sedes dignitatis, Cic. Sull. 2: bijzonder c) verheven denkend, verheven van geest enz., bij voorb. vir celsus & erectus, Cic. Tusc. V, 14: animus celsior, Quintil. I, 3 extr.: celsus mente, Sil. XVI, 188: celsi in proelium vadunt, Liv. zie hier voor.

CENA, met de daar van afgeleide woorden, zie Coena cet.

CENCHRIS, is, m. een soort van slangen, Lucan. IX, 712. Plin. H. N. XX, 22.

CENCHRIS, ïdis f. een zekere vogel, uit het geslacht der havikken Plin. H. N. X. 52.

CENOTAPHIUM, i, n. een ledige grafstede, die men voor iemand oprichtte, wiens ontzielde lijk men niet bekomen kon, Pandect. XI, 7, 6. Bekend zijn de cenotaphia Pisana, i. e. twee te Pisa gevonden steenen, op welken een roemvol opschrift voor de kleinzoonen van Augustus, Cajus en Lucius gevonden wordt. Over dezelven heeft de Kardinaal Norisius eene geleerde verhandeling geschreven.

CENSEO, sui, sum (situm), 2. 1) waardeeren, schatten, A) in 't gemeen, bij voorb. si res censenda sit, Cic. Parad. VI, 2: numerum gregis i. e. berekenen, beoordeelen, Colum. VI, 23: dus ook re of ex re naar iet schatten, beoordeelen, of wegens iet schatten, beoordeelen, van daar hoog schatten, doch, hier staat gemeenlijk het Passivum censeri i. e. eene waarde verkrijgen of hebben, in achting staan, gemeenlijk met den Ablativus, bij voorb. divitiis, Val. Max. VIII, 7 ex. 4, i. e. wegens enz.: Aristides, quo totius Graeciae justitia censetur, Ibid. V, 3 ex. 3: multiplici doctrina censebatur, Suet. Gramm. 10: non viribus tantum censeri, Plin. H. N. XXXVI, 5 in.: miles te commilitone censetur, Plin. Paneg. 15: ook met ex, bij voorb. oratio ex his studiis censetur, Cic. Arch. 6 Ed. Ernest.; doch veele oude Edd. hebben crescit, het welk beter schijnt: van daar, oordeelen, daar voor houden, meenen, a) in 't gemeen, is zeer gewoon, bij voorb. quid mihi animi censes fore, Cic. Att. X, 11 extr.: quae non censeas, Ter. Heaut. III, 3, 9: aequum censere, voor billijk houden, Nep. Thras. 2. Liv. XXIV, 37: van daar censeo i. e. ut censeo, mijns achtens, Cic. Catil. IV, 6 extr. Ter. Heaut. III, 3, 37: ook kan het somtijds door raaden, voor goed houden, vertaald worden, wanneer de Conjunctivus met en zonder ut of het Futur. Particip. Passivi volgt, bij voorb. censeo distibas, Cic. Verr. V, 68: Treviros vites, censeo, Cic. ad Div. VII, 13: censebant, ut — iter facerent, Caes. B. C. I, 67: ook voor goed en nuttig houden, bij voorb. delubra esse censeo, Cic. Leg. II, 10: castra oppugnanda censerent, Caes. B. C. II, 30: ook aliquid, bij voorb. tibi hoc censeo, Cic. ad Div. IX, 2: pars eruptionem censebant, Caes. B. G. VII, 77: Not. ita censetur mihi i. e. dat behaagt mij, ik ben van dat gevoelen, bij voorb. ita censeri Marcello & ceteris cet., Pompej. in Cic. ep. ad Att. VIII post ep. 12: b) bijzonder van een overwegend, delibererend Collegie, bij voorb. den Senaat, en wel gedeeltelijk van een enkel lid, wanneer het daar voor houden, van gevoelen zijn, daarin stemmen enz. heet, deels van het geheele Collegie of Senaat, wanneer het besluiten, verördenen enz. betekent, bij voorb. senatus censuit, uti cet., Caes. B. G. I, 35: bellum Samnitibus, Liv. X, 12: censere eos decedere, Sall. Jug. 21 (24). B) bijzonder van den Censor, wanneer het heet elks burgers vermogen taxeeren, en dat nevens zijn naam en zijne familie, optekenen en tellen, bij voorb. Censores populi — familias pecuniasque censento, Cic. Leg. III, 3 e legg. XII Tabb.: quinto quoque anno Sicilia censetur: ea censa est cet., Cic. Verr. II, 56: doch dit kan tot het volgende behooren, d. i. zich aangeven: censendi causa, Cic. Verr. Act. I, 18, i. e. wegens Census: doch, het kan ook tot het volgende behooren, d. i. zich aangeven: terwijl integendeel van degenen, die zich hiertoe aangeven, d. i. hun vermogen naar de tax, benevens hun naam en Familiën bij den Censor, aangeven en opschrijven laten, censeri gebruikelijk is, a) zonder Accusativus, bij voorb. ne absens censeare, Cic. Att. I, 18 extr.: Censa sunt capitum millia ducenta cet., Liv. X, 47: Sicilia tota censetur: ea censa est, Cic. Verr. II, 56: censendi causa, Cic. Verr. Act. I, 18, zie hier voor: uti Romae censerentur, Liv. XXXVIII, 28: & ibi censos esse, Liv. XXXIX, 3: eum, qui sit census, Cic. Arch. 5: van daar capite censi, Sallust. Jug. 86 (91): cf. Senec. Benef. VII, 8, i. e. die enkel hunne personen lieten optekenen: dus ook pecunia, bij voorb. qui minore summa aeris censebantur, Gell. VII, 13: b) met den Accusativus, wanneer het aangeven heet, bij voorb. census es mancipia, Cic. Flacc. 32: magnum agri modum, Ibid.: pecuniae centum triginta millia, Ibid.: servos suos, Ibid.: cf. Horat. Art. 387. Gell VII, 13: doch daar voor staat ook censere, bij voorb. in qua tribu ista praedia censuisti? i. e. aangegeven, Cic. Flacc. 32: aliena, Ibid. extr.. ook zonder Accusativus, bij voorb. convenit censendi causa. Cic. Verr. Act. I, 18: ad censendum, Vell. II, 15, i. e. om zich aan te geven: formula censendi, Liv. IV, 8, i. e. het Formulier, waar naar het vermogen der burgers opgeschreven word, de Tarif. lijst; van daar het formulier censum censere i. e. zijn vermogen (censum), gevolglijk ook zijn naam, familie enz. bij den Censor aangeven, bij voorb. sintne ista praedia censui censendo, Cic. Flacc., i. e. kunnen zij mede aangegeven worden? legem censui censendo dicere, Liv. XLIII, 14, een formulier maken of verördenen, zoo als de opgave bij den Censor gesteld zou zijn. Dewijl bij den Census de namen geteld werden, en elk zijn naam zeggen moest; van daar a) tellen, bij voorb. inter comites, Ovid. Pont. I, 2, 140: numerum gregis, Colum. VI, 23: ook censeri tellen, bij voorb. hos est dea censa parentes, Ovid. Fast. V, 25, heeft zij voor haare ouders geteld, daar voor gehouden: ten zij het tot het bovenstaande behoort, d. i. heeft ze als ouders aangegeven, gevolglijk daar voor erkend. Not. Men kan ook hier toe brengen censere van den Censor, bij voorb. censa sunt millia cet., zie hier voor: b) noemen, benoemen, bij voorb. quo cognomine censeretur, interrogatus, Valer. Max. VIII, 7 ex. 2: & nomen, quo tu censeris, aiebat cet., Apul. Met. IV p. 170 Elm.: 2) voor succensere, bij voorb. ne vobis censeam, si ad me referretis, Varr. ap. Non. c. 4 n. 88. Not. Censum, i, Substantive, i. q. census, us, zie Census, us. Not. Particip. censitus, a, um, bij voorb. censita sunt capita cet. Moniment. Ancyran. tab. 2. ap. Gruter. p. 230.

CENSIO, onis, f. 1) de Taxeering, waardeering, schatting, bij voorb. Tullii, Gell. X, 28, capitis, Gell. XVI, 10, i. e. wanneer slechts de persoon aangegeven en opgeschreven wordt. 2) mening, gevoelen, Symmach. ep. I., 3: van daar Plaut. Rud. IV, 8, 9, zegt de één tegen eenen anderen, die altijd op zijne vragen censeo (ik houde het daar voor) gezegd hadt: At sume quidem, ne censionem semper facias i. e. meen niet altijd, maar zeg het zeker: of boertend: reken het bij een (sume) en reken (tel) niet altijd: deze plaats is wat duister: 3) bestraffing, tuchtiging, bij voorb. censionem facere van de Censors, Fest.: van daar censio bubula, Plaut. Aul. IV, 1, 15, i. e. bestraffing of slagen met rundleeren riemen.

CENSITOR, oris, m. de Taxeerer, waardeerer, of Censor, Pand. L, 15, 4.

CENSITUS, a, um, zie Censeo.

CENSOR, oris, m. eigenlijk een Taxeerer, schatter, beoordeeler: van daar 1) de Censor, d. i. een aanzienlijk overheids persoon in Rome, alle vijf jaaren gekozen, bij welken ieder burger zijn naam en familie benevens zijn vermogen naauwkeurig moest aangeven, en die tevens ook op de zeden der burgerij opzicht hadt, hen in zekere klassen, welke Tribus heetten, verdeelde, die, welke met hun goed slecht huis hielden, of anders niet wel geleefd hadden, uit de land tribu in de stads (ex rustica in urbanam) verplaatste, ja zelfs inter aerarios of Caerites telde. De Raadsheeren kon hij uit den Raad stooten (senatu movere), den Ridderen het paard ontnemen, d. i. hen uit den Ridderstand stooten, ook de boven gemelde verplaatzing in een lager tribus omtrent hen uitoefenen. Hij verpachtte ook de openbare lands- inkomsten enz. Daar waren altijd twee Censoren, waar

tot

toe men liefst de aanzienlijkste en deugdzaamste mannen verkoos. Hun gezag duurde slechts anderhalf jaar, zie Liv. IV, 8 en 24. IX, 33 XL, 46. Cic. Leg. III, 3. Ook waren er in andere steden Censores, Cic. Verr. II, 53: 2) Tropisch, iemand, die als 't ware een Censor is, d. i. die iemand of iet zoekt te verbeteren, een berisper, Cic. Coel. 11. Horat. Ep. II, 2, 109 en Art. 174.

CENSORIUS, a, um, 1) Censorisch, d. i. de Censoren betreffende, daartoe behoorende, van hun afkomstig, hun voegende enz., bij voorb. animadversio, Cic. Cluent. 42: tabulae, Cic. Agr. I, 2: lex, i. e. het openlijk Pachtcontract, Cic. Verr. I, 55: opus censorium a) i. e. eene verrichting, daar een Censor zich aan gelegen moet laten liggen, Censorische zaak, Censoren-ambt, bij voorb. suscipere, Colum. XII, praef. extr.: nudatos opere censorio, Suet. Caes. 41, alwaar nudatos zwarigheid maakt, misschien zou beter zijn loco motos of notatos i. e. beschimpt enz.: b) een zaak, daar de Censor zich mede bemoeijen moet, die hij bestraffen moet, bij voorb. opus hoc censorium est, Cic. Or. II, 89: erat opus censorium, Gell. IV, 12: van daar homo censorius, Cic. Or. II, 89 en 90, i. e. een man, die het karakter van eenen Censor heeft, of gehad heeft, gemeenlijk een gewezen Censor. 2) Censorisch, Tropisch, d. i. ernstig kritisch, berispend virgula, Quintil. I, 4 (6): lima, Martial. V, 81 extr.

CENSUALIS, e, den Census betreffende, bij voorb. forma, Pandect. L, 15, 4: professiones, Ibid. L, 4, 18 med.:

CENSURA, ae, f. 1) het ambt van den Censor, Censor-ambt, bij voorb. post censuram, Cic. Invent. I, 30: initium censurae, Liv. IV, 8: censuram agere, Ovid. Fast. VI, 647: of gerere, Suet. Claud. 16: of censura fungi, Gell. XVI, 8: 2) Tropisch, elk oordeel over iet, onderzoek, beoordeeling, Ovid. Remed. 362. Vell. II, 36 extr. Gell. XII, 1. Juvenal. II, 63. Plin. H. N. IX, 54. XIV, 6.

CENSUS, us, m. 1) de handeling van den Censor, als hij het vermogen der burgers benevens hunne namen, en familiën opschrijft enz., bij voorb. censum habere, Cic. Verr. II, 26: of agere, Suet. Aug. 27: of facere, Gell. X, 28, i. e. deze handeling verrichten, het vermogen waardeeren en opschrijven enz.: ook censere, Liv. XLIII, 14: doch dit kan ook tot n. 3 behooren: van daar a) het Register of de kist der burgers, bij voorb. in censum referre, Liv. XXXIX, 44: irrepere, Cic. Balb. 2: van daar habere censum hominum, Caes. B. G. I, 19, i. e. tellen, het getal bij een rekenen. 3) het vermogen, dat aangegeven moet worden: van daar censum censere hetzelve aangeven, bij voorb. praedia sint censui censendo, Cic. Flacc. 32, i. e. aangegeven moeten worden: dus ook lex censui censendo, Liv. XLIII, 14, i. e. wegens het aangeven van het vermogen: zie Censeo: van daar census senatorius en equester i. e. het vermogen, dat een Raadsheer of Ridder hebben moet; het eerste bedroeg in den vrijën Staat 800,000 sestertiën, die Augustus tot 1200,000 vermeerderde, Suet. Aug. 41: het laatste was de helft. Vervolgens in 't gemeen, vermogen, rijkdom, bij voorb. homo egens — sine censu, Cic. Flacc. 22: census augere paternos, Ovid. Am. I, 10, 41: homo tenui censu, Hor. Ep. I, 7, 56: senator censu legi coeptus, judex fieri censu, Plin. H. N. XIV procem.: censu opimo onerare digitos, Ibid. XXXIII, 1, i. e. gemmis pretiosissimis: dat census honores, Ovid. Fast. I, 217: Tropisch aetherii census, Manil. I, 12, i. e. coeli: censu oris, Ibid. III, 71, i. e. eloquentia: 4) de tax, de schatting: hier toe kan men n. 1. rekenen: dus ook censum censere i. e. de taxe of schatting uitvoeren enz. Not. Ook heeft men censum, i, bij voorb. Quorum luxuries fortunata censa reperit, Cic. ap. Non.

CENSUS, a, um, is het Particip. van Censeo, zie Censeo. Van daar Censum, i, i. q. census, zie Census, us, op het einde.

CENTAUREUM, i, n. en **CENTAURION**, i, n. of **CENTAUREA**, ae, f. duizend gulden kruid, Plin. H. N. XXV, 6. Virg. Georg. IV, 270. Apul. de herb. 34 en 35.

CENTENARIUS, a, um, honderd in zich bevattende, uit honderd bestaande, van honderd, bij voorb. numerus, Varr. L. L. IV, 16. Varr. R. R. II, 5 extr.: grex, Varr. R. R. III, 6 extr.: pondera, i. e. van honderd pond, Plin. H. N. VII, 20: ballista, i. e. die steenen van honderd pond schiet, Lucil. ap. Non.: libertus, Pand. XXXVII, 14, 16, i. e. die honderd duizend sestertien bezit.

CENTENUS, a, um, en meermalen **CENTENI**, ae, a, honderd, a) bij eene verdeeling, bij voorb. centeni ex singulis pagis, Tacit. Germ. 6: centenos sestertios militibus est pollicitus, Hirt. Alex. 48: b) buiten de verdeeling, bij voorb. ego centena (sestertia) ex meis (praediis capio), Cic. Parad. VI, 3: cf. Caes. B. G. V, 13. Not. singularis staat Virg. Aen. X, 201. Stat. Sylv. IV, 4, 43; alwaar centenus judex staat i. e. centumviri. Not. genit. Plur. centenum, bij voorb. annorum, Plin. H. N. VII, 49.

CENTESIMUS, a, um, 1) de honderdste, is bekend, bij voorb. pars, Plaut. Mil. III, 1, 168: lux i. e. dies, Cic. Mil. 35: calendae i. e. maand, Pand. XLV, 1, 46: van daar a) centesimae, scil. partes (sortis van het kapitaal) twaalf ten honderd, bij voorb. centesimis contentus non esset, Cic. Att. V, 21 prope fin.: centesimas ducere, Ibid.: cf. Ibid. VI, 1 in. en VI, 2 med. eigenlijk het honderdste deel van het Kapitaal alle maand: dus ook binae centesimae vier en twintig pro cent enz., Cic. Verr. III, 70: quaternae, Cic. Att. V, 21 prope fin.: b) centesima, scil. pars, eene afgifte van honderd, Cic. ad Brut. ep. 18: dus ook rerum venalium, Tacit. Ann. I, 71: auctionum, Suet. Calig. 16: cf. Tac. Ann. II, 42: 2) honderdvouwig, bij voorb. fructus, frux cet., bij voorb. regio fertilitatis eximiae cum centesima fruge agricolis fenus reddente terra, Plin. H. N. V, 4 in.

CENTICEPS, ipitis, honderdhoofdig, bij voorb. bellua i. e. Cerberus, Horat. Od. II, 13, 34.

CENTIES, Adv., honderdmaal, Terent. Heaut. V, 1, 18. Plaut. Asin. II, 4, 16: Not. centies sestertium, Cic. Pil. 35. Phil. II, 37: hier is sestertium het Neutr., i. e. honderdmaal honderd duizend sestertii, en er ontbreekt centum: zoo als men dan bij den uitgang ies altijd (volgends Gronovius gevoelen) het neutrum sestertium, sestertii cet., verstaan, en centies of centum er bij behoort te denken.

CENTIFOLIUS, a, um, honderdbladerig, bij voorb. rosa, Plin. H. N. XXI, 4.

CENTIGRANIUS, a, um, van honderd korren, bij voorb. genus tritici, Plin. H. N. XVIII, 10.

CENTIMANUS, i, m. honderd handen hebbende, bij voorb. Gyges, Horat. Od. II, 17, 14: Typhoeus, Ovid. Met. III, 303.

CENTIPEDA, ae, f. i. q. millepeda, Plin. H. N. XXIX, 6 post med.

CENTIPELLIO, onis, m. de tweede maag der herten, Plin. H. N. XXVIII, 9 extr.

CENTIPES, ĕdis, honderdvoetig, Plin. H. N. IX, 43.

CENTIPLEX, icis, honderdvouwig: daar voor staat in de Edd. gemeenlijk centuplex.

CENTO, onis, m. 1) het geen uit allerhande lappen samengelapt is, bij voorb. a) een rok van vodden, en lompen, of een saamgenaaide en saamgelapte rok, bij voorb. voor de slaven, Cato ap. Fest. in Prohibere en R. R. 59. Colum. I, 8. Juvenal. VI, 121: van daar centonem suere, Lucil. ap. Non.: sarcire, Cato R. R. 2: Not. centones alicui sarcire, Plaut. Epid. III, 4, 18, iemand wat voorliegen: b) lapwerk, vodden, lompen, bij voorb. tot een dek voor iet enz., Macrob. Sat. I, 6: van daar, tot afweering van het geschut, Caes. B. C. II, 9. III, 44. Pandect. XXXIII, 7, 12: 2) van daar een gedicht, uit allerhande Dichters saamgesteld. Bekend is de Cento nuptialis, van Ausonius, die uit verzen of halve verzen van Virgilius is saamgesteld: Hij spreekt van dezen naam in den brief, dien hij er voorgeplaatst heeft.

CENTRALIS, e, in 't middelpunt, of in het midden te vinden, bij voorb. terra, Plin. H. N. II, 23.

CENTROSUS, a, um, bij voorb. scobs, Plin. H. N. XXXVII, 7, i. e. plena duritiei.

CENTRUM, i, n. 1) de prikkel; van daar de punt van den passer, die bij het beschrijven of maken van een' cirkel in het midden ingestoken wordt en staan blijft, terwijl de andere punt zich omdraait, Vitruv. III, 1: van daar het middelpunt, bij voorb. coeli, Plin. H. N. II, 15: terrae, Ibid. 19: vergere in centrum, exire a centro, Ibid. 64: solis terraeque centra, Ibid. XVIII, 29, omdat, als men door middel van den passer (circinus) een' kring (circulus) wil maken, dat het middelpunt is, daar men de ééne punt van den passer heeft ingestoken. 2) het hart in marmer, boomen, edelgesteenten, Ibid. XVI, 39 extr. XXXVII, 2 en 9.

CENTUM, Indecl. 1) honderd, bij voorb. Caes. B. G. I, 29 eorum repertus est numerus centum & decem: Cic. Mil. 22 centum dies: centum novem, Gell. XVI, 4: centum octo i. e. honderd en acht, Ibid. Not. a) centum met den Genitivus, bij voorb. Fannius centum aeris constituit, Ibid. II, 24, alwaar waarschijnlijk numos te verstaan is: b) zonder Substantivum, bij voorb. Genitivus, nec ullum de centum (scil. capitum) numero caput est — recisum, Ovid. Met. IX, 71: Ablat. bij voorb. domum emere centum, Paul. Pandect. XVII, 1, 5, scil. numis: dus ook fundum vendere centum, Ibid., scil. numis: zoo staat ook decem, Ibid.: ook kan men hier toe rekenen centum aeris, Gell. zie hier voor: 2) het staat ook dikwijls voor een groot aantal, bij voorb. servata centum clavibus, Horat. Od. II, 14, 26: cf. I, 16, 33. III, 8, 14.

CENTUMGEMINUS, a, um, honderdvouwig,

Digitized by Google

volg; *bij voorb.* Briareus, Virg. Aen. VI, 287, i. e. *honderd armen hebbende*: cf. XI, 565: Thebe. Val. Fl. VI, 118, i. e. *honderd poorten hebbende.*

CENTUMPONDĬUM *of* **CENTUPONDĬUM**, i, n. *een gewigt van honderd pond*, Plaut. Asin. II, 2, 37. Cato R. R. 13.

CENTUMVIR, i, Plur. **CENTUMVIRI** *de honderdmannen*, *waren zekere Rechters in bijzondere zaken*, *bij voorb. in ervenissen*, *voogdijschappen enz.*, *zie* Cic. Or. I, 38. *Hunne vergadering heette* judicium centumvirale, Cic. Caecin. 18. *Zij vergaderden gemeenlijk in de* Basilica Julia, Quintil. XII, 5. Plin. Ep. V, 21. *Voor hunne vergadering was een spies in den grond gestoken* (hasta) *als een kenteken*, Suet. Aug. 36. Martial. VII, 62, 7. *Eigenlijk waren er honderd en vijf: te weten, uit iedere* Tribus *drie: hun getal werdt naderhand vermeerderd, waarom er* 180 centumviri *voorkomen*, Plin. Ep. VI, 33: *zij waren in vier Departementen, of Senaten, of Collegiën verdeeld, bij voorb.* quadruplex judicium, Plin. Ibid. *en* I, 18. *maar kwamen bij gewigtige zaken alken bij één*, Ibid. 33. *zij zijn zoo oud, als de* Decemviri, *die misschien hunne* Directeurs *waren, en als de* Praetor peregrinus, Pompon. Pandect. I, 2, 2 med.

CENTUMVIRĀLIS, e, i. e. ad centumviros pertinens, *bij voorb.* judicium, Cic. Caecin. 18: causa, Cic. Or. I, 38: hasta, Suet. Aug. 36.

CENTUNCŬLUS, i, m. 1) *een uit lappen en lompen, saamgenaaide rok*, Liv. VII, 14: dormire in centunculo, Senec. ep. 80 extr.: futili centunculo faciem obtegere, Apul. Met. I p. 104 Elm.: centunculis disparibus & male consarcinatis semiamictus, Ibid. VII p. 189: 2) *zeker kruid*, Plin. H. N. XXIV, 15 extr.

CENTŬPLEX, Ycis, *honderdvouwig*, Plaut. Pers. IV, 4, 11 Ed. Gronov.

CENTUPLICĀTUS, a, um, *honderdvouwig*, *van daar* Neutr. centuplicatum *het honderdvouwige*, *bij voorb.* centuplicato veneunt, Plin. H. N. VI, 23, *honderdvouwigmaal, d. i. honderdmaal duurer.*

CENTUPONDIUM, *zie* Centumpondium.

CENTŬRĬA, ae, f. *eigenlijk eene menigte van honderd, bij voorb. Soldaten enz. Doch, het wordt met het getal niet naauw genomen: van daar* 1) *een getal van* 200 (*voorheen* 100) *morgen lands*, Colum. V, 1, 7. Varr. L. L. IV, 4: cf. Festus & Varr. R. R. I, 10 extr. I, 18, 15: *hoewel het in veele oorden uit meer of min morgen bestondt, bij voorb. uit* 50, 210, 400 *enz.*, Hygin. de limit. p. 154 Goes. 2) *eene Kompagnie Soldaten, en wel voetvolk*, Varr. L. L. IV, 16. Cincius ap. Gell. XVI, 4. Veget. de re mil. II, 13 *en* 14: *elke Manipel bestond* (*behalven de* Triāriën) *uit* 120 *man, en hadt twee Kompagniën* (centuriae), *gevolglijk was elke van dezen* 60 *man sterk: ook waren de ruiters*, (*naderhand Ridders*) *in 't begin in* Centuriën *verdeeld*, Liv. I, 13, 36: cf. 43. 3) *zekere verdeeling der* Romeinsche *burgeren bij het stemmen*, *eene* Centurie. *Te weten* Servius Tullius *heeft de Romeinen in* 193 Centuriën *verdeeld*: Liv. I, 43, X, 3: Cic. Manil. 1: Cic. Or. II, 64: Cic. red. Sen. 11: *en als zij naar deze* Centuriën *stemden, dan heette deze vergadering* comitia centuriata; *de Ridders hadden alleen achttien* Centuriën: *van daar* centuriae equitum, Cic. ad Div. XI, 16 extr. *De voor of eerst stemmende* Centurie, *die door het lot daar toe verkozen werdt, heette* centuria praerogativa, Cic. Planc. 20: centuriam praerogativam ferre i. e. *haare stem verkrijgen.* Not. Cic. Agr. II, 13 oruat (decemviros) — mulis, tabernaculis, centuriis, supellectili; *wat* centuriae *hier zijn zullen, is niet wel te zeggen: misschien diende er gelezen te worden* cibariis, *of misschien is het woord* centuriis *uit* tentoriis *ontstaan, dat als eene glosse van het woord* tabernaculis *misschien op den kant gestaan heeft.*

CENTURIĀLIS, e, i. e. ad centuriam pertinens, *bij voorb.* civis *of* homo, *bij voorb.* neque centurialis potest esse, Fest. in Ni quis scivit cet.:

CENTŬRĬĀTIM, Adv., i. e. per centurias, 1) *bij Kompagniën*, Caes. B. C. I, 76: 2) *bij* Centuriën, Cic. Flacc. 7. Liv. VI, 20: 3) *hoopswijze, troepswijze*, *bij voorb.* currere, Pompon. ad Non. c. 1. n. 63.

CENTŬRIATUS, us, m. 1) *de verdeeling in* Centuriën *of Kompagniën*, Liv. XXII, 38: 2) *de hopmansplaats*, Cic. Manil. 13. Pis. 36. Sueton. Gramm. 24.

CENTURIĀTUS, a, um, *zie* Centurio, are.

CENTŬRĬO, avi, atum, are, i. e. in centurias distribuere, 1) *in of naar* Centuriën *of Kompagniën verdeelen*, *bij voorb. Soldaten*, *bij voorb.* homines, Cic. Quir. red. 5: iuventutem, Liv. XXV, 15: seniores, Liv. VI, 2: *van daar* centuriati pedites, Liv. XXII, 38: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* centuriat Capuae, Cic. Att. XVI, 9: *van daar Tropisch*, si centuriati bene sunt, Plaut. Mil. III, 2, 2, i. e. *wel geördend*: miles pulchre centuriatus expuncto in manipulo, Ibid. Curc. IV, 4, 29, i. e. *bedrogen*, *eigenlijk geschikt onder een afgedankt* Manipel: 2) *naar of bij* Centuriën, (*om te stemmen*) *verdeelen, komt niet voor, behalven in het* Particip. Centuriatus, a, um, *bij voorb.* Comitia centuriata, Cic. Phil. I, 8: red. Sen. 11, i. e. *de vergadering van het gezaamlijk Romeinsche volk bij* Centuriën, *om wetten te maaken of ambten te begeven. Daar waren* 193 Centuriën: *eerst werdt eene* Centurie (*ook* tribus) *bij het lot verkozen; deze heette* praerogativa *en stemde het eerst: vervolgends de* 18 Centuriën *der Ridders, en dan de overigen naar de rei der klassen, die* jure vocatae *genoemd worden.*

CENTŬRĬO, onis, m. *de bevelhebber van eene* Centurie *of Kompagnie*, *de hopman*, Cic. Balb. 15. Suet. Tiber. 60. Horat. Sat. I, 6, 73.

CENTUSSIS, is, m. *tien asses*, *bij voorb.* graecos centusse licetur, Pers. V, 191: te nemo (vult emere) centussis i. e. centum assibus, Varr. ap. Gell. XV, 19. Not. lex Fannia *verördende*, *dat niemand op feestdagen meer dan honderd* asses *verteeren zou, daarom heet die* Fannius, *de opsteller van deze* Lex *bij* Lucilius ap. Gell. II, 23. Macrob. Sat. II, 13: *boertend* centussis.

CEPA, *benevens de daar van afgeleide woorden*, *zie* Caepa cet.

CEPHALAEA, ae, f. *aanhoudende hoofdpijn*, Plin. H. N. X, 13. Coel. Aur. chron. II, 2.

CEPHALALGĬA *of* **CEPHALARGĬA**, ae, f. *hoofdpijn*, Scribon. Larg. comp. 99 *en* 206. Plin. Val. I, 3: *van daar* Cephalargicus, a, um, *daar mede bezet*, Veget. de re vet. I, 25.

CEPHALEA, *zie* Cephalaea.

CEPHALĬCUS, a, um, *het hoofd betreffende*, *bij voorb.* emplastrum, Cels. V, 19. n. 7. *in het opschrift.*

CEPOTAPHIUM, i. i. e. hortus in sepulcro, Inscript. ap. Donium class. 2. n. 178. *en* ap. Fabrett. p. 80 & 115.

CEPULLA, *zie* Caepulla.

CERA, ae, f. *wasch*, Cic. Or. III, 45. Tusc. I, 45. Ovid. Met. VIII, 193: Not. *het wasch diende den Ouden* a) *om te zegelen*, Plaut. Bacch. IV, 4, 96. Ovid. Am. II, 15, 16: *van daar* signum cerae i. e. *zegel*, Plin. H. N. II, 51: *ook enkel* cera i. e. *zegel*, *bij voorb.* ceram vidimus, Cic. Flacc. 16: cera deprehensa, Ibid.: b) *om te schrijven: te weten, zij hadden tafelen van hout enz., die zij met wasch overtrokken, daar zij met de stift* (stilus) *op schreeven, en, als 't ware, graafden, bij voorb.* cerae haud parsit, Plaut. Bacch. IV, 9, 73, i. e. *op onze wijze het papier*: scribitur optime ceris, Quintil. X, 3 extr.: cf. Gell. XVII, 9 med. Plaut. Asin. IV, 1, 22: *van daar* cerae *deze waschen tafelen of boeken, ook in 't gemeen elk geschrift, billet, brief enz.*, *bij voorb.* mandare aliquid ceris, Quintil. X, 3 extr., i. e. *opschrijven*: iis, quibus scripserit ceris edisc̄ere, Ibid. XI, 2: caerite cera digni, Horat. Ep. I, 6, 62: nomen in ceras referre, Ovid. Pont. IV, 1, 11, i. e. scribere: cera blanda notata manu, Ovid. Am. I, 11, 14, i. e. epistola: *dus ook* Ibid. I, 12, 8: cf. Ovid. Met. IX, 521 *en* 600. Am. I, 11, 20. I, 12, 30. Art. I, 437. III, 495. Pont. IV, 9, 101: *van daar* cera prima, secunda cet., *het eerste, tweede blad of zijde*, *bij voorb.* primae duae cerae, Sueton. Ner. 17, i. e. paginae: in ima cera, Ibid. Caes. 83: in codicis extrema cera, Cic. Verr. I, 36: cf. Horat. Sat. II, 5, 53: c) *om te tekenen, te weten, bij het* encaustisch *schilderen*, Plin. H. N. XXXV, 7 *en* 11. Varr. R. R. III, 17, 4. Stat. Sylv. I, 1, 100: d) *om borstbeelden te maken; welke* cerae *heeten*, *bij voorb.* Juvenal. VIII, 19. Ovid. Fast. I, 591. Sallust. Jug. 4. e) *het gekleurde wasch, bij voorb. wanneer zij het in een boek wilden aanmerken: hier steet, bij voorb.* cerula miniatula *of* miniata, Cic. Att. XVI, 11. XV, 14 extr. f) *om te blanketten*, Ovid. Art. III, 199. Plaut. Truc. II, 2, 39: g) *tot het bestrijken der reeten, bij voorb. van het schip*, Ovid. Met. XI, 514: *van een gereedschap*, Ibid. VIII, 670: *ook anders om te bestrijken, bij voorb. schapen*, Virg. Georg. III, 450: *of om te verwen, bij voorb. de wolle*, Ovid. Art. III, 184: *wanneer het dan hier, zoo als in veele andere gevallen, eene waschkleur is.*

CERĀRĬUS, a, um, *zich met wasch bezig houdende, het wasch betreffende: van daar* cerarium, scil. argentum, Cic. Verr. III, 78, i. e. *wasch-geld.*

CERASĬNUS, a, um, *kerskleurig*, *bij voorb.* cingulum, Petron. 28: tunica, Ibid. 67.

CERASTES, ae, m. *ook* genit. is (Cels. V, 27. n. 7 *en* 8.), *die hoornen heeft, gehoornd is: van daar* 1) *zekere gehoornde slang*, Plin. H. N. VIII, 23. XI, 37 in. Lucan. IX, 716. 2) *een gehoornde worm*, Plin. H. N. XVI, 41. XVII, 24: 3) Cerastae *gehoornde inwooners in* Cyprus, Ovid. Met. X, 222. seq. 4) *ook van Furiën*, *bij voorb.* Stat. Theb. XI, 65.

CERĂSUM, i, n. *eene kers*, Cels. II, 24. Plin. H. N. XV, 25, *alwaar allerhande soorten staan.*

Digitized by Google

CERĂSUS, i, f. 1) *een kersſenboom*, Colum. XI, 2 extr. Ovid. nuc. 32. *Hij zal van* Ceraſus *uit Italië door* Lucullus *gekomen zijn:* Plin. H. N. XV, 25: 2) *voor eene kers*, Propert. IV, 2, 15.

CERATĪNAE & CROCODILĪNAE, ſcil. quaeſtiones *of* ambiguitates, Quintil. I, 10 (16), i. e. *zekere bedrieglijke ſofistiſche vragen.*

CERĀTUM, i, n. *een ſoort van waschzalve*, Celſ. IV. 20. Colum. VII, 7 extr. Plin. H. N. XXIII, 6: *heet ook* cerotum, Martial. XI, 99, 6. Plin. H. N. XXII, 24. XXVI, 14.

CERATŪRA, ae, f. *de overtrekking met wasch*, Colum. XII, 50, 16.

CERATUS, a, um, *zie* Cero.

CERAULA, ae, m. *een hoornblazer*, Apulej. Met. VIII. p. 213. Elm. *en* Florid. p. 342.

CERCIUS, *zie* Circius.

CERCŌLIPS, *een ſoort van aapen*, Feſt.

CERCŌPITHECUS *en* **CERCOPITHECOS**, i, m. *een aap met een ſtaart, een meerkat*, Plin. H. N. VIII, 21: Varr. ap. Non.: Martial. XIV, 128 *en* 202. Not. Accuſ. cercopithecon, Martial. VII, 86, 4.

CERCŌPS, opis, m. 1) *een aap met een ſtaart*, Manil. IV, 664. Ammian. XXII, 14 (32): 2) Cercopes *in aapen veranderde inwooners van het Eiland* Pithecuſa, Ovid. Met. XIV, 90.

CERCŪRUS *en* **CERCUROS**, i, m. *een zeker ſoort van vaartuigen*, Plaut. Merc. I, 1, 86. Stich. II, 3. 44. Liv. XXXIII, 19. *De* Cypriërs *zullen ze uitgevonden hebben*, Plin. H. N. VII, 56 extr., *alwaar* accuſ. cercuron *ſtaat.*

CERCYROS, i, m. *een zekere visch*. Ovid. Halieut. 102. Plin. H. N. XXXII, 11.

CERDO, onis, m. 1) *een handwerker, die zich met leder bezig houdt, misſchien een leerlooijer, leertouwer, ook ſchijnen de leertouwers te gelijk ſchoenmakers geweest te zijn, en omgekeerd, waaröm men het ook ſchoenmaker, kan vertalen, bij voorb.* ſutorum regule cerdo, Martial. III, 16, 1, i. e. *gij leertouwer, koning der ſchoenmakers: van daar* ſutor cerdo, Ibid. 58, 1: *van daar Tropisch, ſchoenmaker of ſchoenlapper, d. i. gemeene man, ambachtsman, zoo als ſommigen bij ons, bij voorb. zeggen: dat verſtaan de ſchoenlappers niet, d. i. het gemeene volk enz., bij voorb.* Juvenal. IV, 153. VIII, 181. Perſ. IV, 51: 2) *iemand, die een laage winst zoekt, een ambachtsgezel*, Juvenal. IV, 153. VIII, 181. Perſ. IV, 51: cerdo faber, Inſcript. ap. Grut.: ſutor cerdo, Martial.: ſutorum regule, Ibid., *zie hier voor.*

CEREĀLIS, e, 1) *van* Ceres, Cereälisch, *d. i.* Ceres *betreffende, daar betrekking op hebbende, van haar afkomſtig, haar heilig, bij voorb.* nemus, Ovid. Met. VIII, 741, i. e. *haar heilig:* ſacrum, Ovid. Am. III, 10, 1, *en* Plur. Cerealia ſcil. ſacra, Cic. Att. II, 12: cf. Ovid. Faſt. IV, 393. ſeqq., *het feest van* Ceres, *het welk alleen de Mevrouwen vierden, waarbij (of ten minſten op den heiligen avond vooräf) geen wijn mogt gedronken worden: van daar* Cereri nuptias facere, Plaut. Aul. II, 6, 5, i. e. *Bruiloft houden zonder wijn. Ook werden er Schouwſpelen gehouden, van daar* Cerealia ludos — fecerunt, Liv. XXX, 39 extr.: papaver, Virg. Georg. I, 212, i. e. *aan* Ceres *tot een zinbeeld dienende:* pompa, i. e. *bij de Schouwſpelen van* Ceres, *en Tropisch, voor het opdragen van gerechten*, Varr. R. R. I, 2, 11: coena, Plaut. Men. I, 1, 15, i. e. *heerlijke, zoo als gewoon was op het feest van* Ceres: munera, Ovid. Met. XI, 121, i. e. *graan: dus ook* herbae, Ovid. Faſt. IV, 911, i. e. *zaad:* ſulci, Ibid. Triſt. III, 12, 11, i. e. *zaadveld:* 2) *het geen tot het graan behoort, daar uit gemaakt wordt, of daar betrekking op heeft, bij voorb.* arma, Virg. Aen. I, 177 (181), i. e. *het gereedſchap, om het graan te maalen of te ſtooten, en vervolgends te bakken enz.:* ſolum, Virg. Aen. VII, 111, i. e. *onderlaage van brooden:* ſapor, Plin. H. N. XIX, 8 extr., i. e. *graan- of tarwenſmaak:* aurae, Ibid. XV, 19, i. e. *vruchtbaar, voor het graan dienſtig of oogſten-luchtjen:* Aediles Cereales, *van* Caeſar *ingeſteld, waren twee mannen, die het graan bezorgden, ook Schouwſpelen van* Ceres *hielden*, Pompon. in Pandect. I, 2, 2 ante med. §. 32.

CEREBELLUM, i, n. 1) *een kleine herſen, herſentjen, of in 't gemeen herſens, als men er bij verkleining van ſpreekt, bij voorb. van vogelen, bij voorb.* pavonum, Suet. Vitell. 13: gallinacei, Plin. H. N. XXX, 13: *ook van zwijnen*, Celſ. II, 18 med.: 2) *voor* cerebellare, Veget. de re vet. II, 7 *en* 11.

CEREBRŌSUS, a, um, 1) *ontſteld van herſens, raazende*, Plaut. Moſt. IV, 2, 56, *en* Lucil. ap. Non. c. 1. n. 81: *ook van dieren, bij voorb.* boves, Colum. II, 11 extr.: 2) *toornig, als een raazende*, Horat. Sat. I, 5, 21.

CERĔBRUM, i, n. 1) *de herſens*, Cic. Tuſc. I, 9. Plaut. Aul. II, 1, 19: *ook ſtaat het voor verſtand, bij voorb.* mihi cerebrum excutiunt, Plaut. Aul. II, 1, 29: cerebrum non habet, Phaedr. I, 7: cf. Horat. Sat. II, 3, 75: *ook voor den toorn, bij voorb.* felix cerebri, Hor. Sat. I, 9, 11: *van daar* cerebrum uritur, finditur cet., Plaut. Poen. III, 5, 25. Bacch. II, 3, 17, *de herſens branden, berſten, d. i. ik ben buiten mij zelven:* experiri cerebrum alicujus i. e. iram, Petron. 75: 2) *het bovenſte merg in de boomen*, Plin. H. N. XIII, 4 med.

CEREMONIA, *zie* Caerimonia.

CEREŌLUS, a, um, *waschgeel*, Colum. X, 404.

CERES, ĕris, f. 1) *Dochter van* Saturnus *en* Ops, *gevolglijk zuster van* Jupiter *en* Pluto: *eene Godin, en moeder van* Proſerpina: *zij heeft den koornbouw uitgevonden, en heet de Graangodin:* Cic. Nat. D. II, 26. Ovid. Am. III, 10, 3. Faſt. IV, 401: Cereri nuptias facere, Plaut. Aul. II, 6, 5, *bruiloft houden zonder wijn, omdat op den feestdag van* Ceres, *of liever misſchien op den heiligen avond te vooren, ter gedachtenis, dat* Ceres *haare dochter, door* Pluto *geſchaakt, verloren (zie* Ovid. Faſt. IV, 425. ſeqq. *en* Met. V, 391. ſeqq.) *en lang gezocht heeft, geen wijn gedronken mogt worden. Maar op het Feest zelve mogt men misſchien wel wijn drinken*, Plaut. Aul. IV, 10, 65, *ten zij de man daar tegen den regel gezondigd heeft.* Not. Ceres inferna, Stat. Theb. IV, 460. V, 156, i. e. Proſerpina. 2) *het graan, bij voorb.* terra ferax Cereris, Ovid. Am. II, 16, 7: Ceres vaneſcit in herbam, Ibid. III, 7, 31: rubicunda Ceres ſucciditur, Virg. Georg. I, 297: cf. Tibull. II, 5, 84: Virg. Aen. I, 177 (181): *ja het daar uit gebakken brood, bij voorb.* Cererem caniſtris expediunt, Virg. Aen. I, 701 (705): Ceres mollita vino, Ovid. Faſt. II, 539: *van daar voor het eten*, ſine Cerere & Baccho friget Venus, Terent. Eun. IV, 5, 6.

CEREVISIA, *zie* Cervifia.

CERĔUS, a, um, 1) *uit wasch, waſſchen, bij voorb.* nihil eſſet cereum, Cic. Nat. D. III, 12: imagines, Horat. Ep. XVII, 76: caſtra cerea, Virg. Aen. XII, 589, *van de bijën: van daar* cereus, Subſtantive, *een waschkaars, waschlicht, misſchien* ſcil. funis, funiculus cet., *bij voorb.* Cic. Off. III, 20. Senec. Brev. vit. 20: luces cereum (tibi) i. e. *licht u met het waschlicht*, Plaut. Curc. I, 1, 9: 2) *wasch gelijk, als wasch*, a) *in kleur, waschgeel, bij voorb.* pruna, Virg. Ecl. II, 59: turtur, Martial. III, 57, 10, i. e. *misſchien vet:* abolla, Ibid. IV, 43, 5, i. e. *geel van zweet:* b) *in lenigheid, lenig, buigzaam, als wasch, bij voorb.* cereus in vitium flecti, Horat. Art. 163.

CERĪA, ae, f. *een drank uit graan of koorn*, Plin. H. N. XXII, 25 extr.

CERIFĪCO, are, *wasch maken*, Plin. H. N. IX, 38.

CERINTHA, ae, *of* **CERINTHE**, es, f. *een bijënkruid*, Virg. Georg. IV, 63. Plin. H. N. XXI, 12.

CERINTHUS, i, m. *het zoogenaamde bijënbrood*, Plin. H. N. XI, 7.

CERĪNUS, a, um, *waschkleurig, bij voorb.* pruna, Plin. H. N. XV, 13: beryllus, Ibid. XXXVII, 5: *van daar* Cerinum, Subſtantive, ſcil. veſtimentum, *misſchien zekere waschgeele kleeding*, Plaut. Epid. II, 2, 49.

CERĪON *of* **CERĪUM**, i, n. *zekere zweer*, Plin. H. N. XX, 2: *de beſchrijving ſtaat bij* Celſ. V, 28. n. 13, *alwaar het woord in 't Grieksch ſtaat.*

CERNO, crevi, cretum, 3. *eigenlijk afzonderen*, 1) *het zuivere, goede, van het onzuivere en ſlechte, bij voorb.* per cribrum, Cato R. R. 107: per foramina denſa, Ovid. Med. 89, i. e. *zeeven, doorzeeven, ziften:* farinam cribro, Plin. H. N. XVIII, 11 extr.: *van daar in beweeging zetten, bij voorb.* mare cernitur, Sever. in Aetna 401: 2) *het ware van het valſche, het rechtmatige van het onrechtmatige: van daar* a) *oordeelen, beöordeelen, bij voorb.* quotcunque ſenatus creverit, Cic. Leg. III, 3 e legg. XII. Tab.: jurati cernant. Pacuv. ap. Non.: de Armenia cernerent, Tacit. Ann. XV, 14: divitiae, honor, — genere, non numero, cernuntur, Cic. Tuſc. V, 8: animus magnus duabus rebus cernitur, Cic. Off. I, 20: *van daar gekoren, daar voor houden, bij voorb.* amicam eſſe crevi, Plaut. Ciſt. I, 1, 1: *doch, het kan ook zijn, gezien, waargenomen: dikwijls kan men* cerni *ook vertaalen, beſtaan, bij voorb. de laatstgemelde plaats van* Cicero: *dus ook* cauſa certis perſonis, locis, — cernitur, Cic. Top. 21, i. e. *wordt daar naar beöordeeld of beſtaat daar in:* virtutes cernuntur in agendo, Cic. Partit. 22, *beſtaan enz.* b) *uitſpraak doen, of beſlisſen, bij voorb.* priusquam id ſors cerneret, Liv. XLIII, 12: *van daar beſluiten of verördenen, bij voorb.* cum ſenatus creverit, Cic. Leg. III, 3 extr. e legg. XII. Tab.: ſenatus creverit, Ibid. med.: quibus divis creverint, Ibid. II, 9 in. e legg. XII. Tab.: *of beſluiten, van zins zijn, het beſluit nemen, bij voorb.* poſtquam praeſidium caſtris educere crevit, Lucil. ap. Non.: germanum amittere cre-

Digitized by Google

crevi, Catull. XLIII, 150: c) *strijden, vechten, deels zonder wapenen, bij voorb.* civiliter, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 14: *deels met wapenen, bij voorb.* cum hostibus cernit, Argument. 2. Amphitr. Plaut.: cernunt de victoria, Enn. ap. Non.: cernere ferro, Virg. Aen. XII, 709: *ook* cernere certamen, Plaut. Bacch. III, 2, 15, *en* bellum, Lucret. IV, 965, i. e. *vechten, strijden: ook* ferro cernere vitam, *voor* de vita, Enn. ap. Cic. Off. I, 12: *van daar boertend* nam ibi (i. e. *over tafel, onder het eten*) de divinis atque humanis cernitur, Plaut. Trin. II, 4, 77, *voor den betreft het gewigtige dingen:* d) *waarnemen, zoo wel door de zinnen, bijzonder door de oogen, als door het verstand, bij voorb.* quae oculis cernimus, Cic. ad Div. VI, 3: quae cernere & videre non possumus, Cic. Or. III, 40, *alwaar* cernere *of* videre *kon wegblijven:* Pompejanum non cerno, Cic. Acad. IV, 25: id non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur, Nep. Timol. 2: cerno jam animo, Cic. ad Div. V, 12: amorem cerneres, Terent. And. I, 1, 108: amicus certus in re incerta cernitur, Enn. ap. Cic. Amic. 17, i. e. *waargenomen, erkend; doch, het kan ook zijn, beoordeeld; bij slot is het dezelfde zin:* caussas rerum futurarum, Cic. Div. I, 55. Not. *In deze beteekenis schijnt* crevi, cretum *niet ligt voor te komen: echter staat* Plaut. Cist. I, 1, 1: te mihi amicam esse crevi i. e. vidi, *en zoo verklaart het* Priscianus, *en het past zeer goed: men kan het ook vertaalen, Ik heb geloofd (zie boven), maar het eerste is beter: gevolglijk zou het* Perf. *in deze beteekenis gebruikelijk zijn: dus ook zien, waarnemen, d. i. hooren, bij voorb.* simul ut pueras has suspirare crevi, Titinn. ap. Priscian.: Vox illius certe est: idem omnes cernimus i. e. audimus, Acc. ap. Non.: *van daar Tropisch, op iemand zien, acht op iemand hebben, bij voorb.* ubi est gratus, si non eum ipsum cernunt grati, Cic. Leg. I, 18, i. e. respiciunt, *enkel op hem, en niet op zich, zien:* 3) cernere hereditatem, a) *de erfenis aanzien, te weten, of men ze aanvaarden wil, of overleggen, of men erven wil,* Varr. L. L. VI, 5: b) *vervolgends ze aanvaarden, overnemen, erven,* Cic. Agr. II, 15 extr. Cic. Att. XI, 2 *en* 12 extr. ad Div. IX, 14: *ook staat er* adire *bij, en wel voor, bij voorb.* hereditatem adirem cernerem que, Plin. Ep. X, 75: *Tropisch,* amorem cum hereditate crevit, Cic. Att. VI, 1, *heeft geërfd enz.*

CERNULO, are, i. e. cernuo, Senec. Ep. 8.

CERNŬO, are, *het hoofd naar den grond buigen, op het hoofd nederstorten, bij voorb.* ora, Prudent. adv. Symm. I, 350, i. e. *zich nederbuigen: van daar* cernuari *of* cernuare *nederstorten, bij voorb.* in flumen cernuat, Apulej. Met. I. p. 111. Elm.: ibique cernuabant, scil. se, Varr. ap. Non.: tigres cernuantur, Solin. 17 (27): cernuatus equus, Ibid. 45 (57), i. q. cernuus: *ten zij het hier en elders is, overslaan, overstorten.*

CERNŬUS, a, um, *met het aangezicht na den grond gekeerd,* Virg. Aen. X, 894. Apul. Met. IX. p. 235. Elm.

CERO, avi, atum, are, *met wasch overtrekken of bestrijken enz., bij voorb.* dolia, Colum. XII, 50, 16: *van daar* cerata tabella, Cic. in Caecil. 7: pennae ceratae, Horat. Od. IV, 2, 2: *van daar* ceratum scil. unguentum: *zie* Ceratum.

CERŌMA, ătis, n. 1) *eene waschzalve, uit wasch, olie enz., waar mede zich, bij voorb. de worstelaars besmeerden, om hunne ligchaamen glibberig te maken,* Martial. IV, 19, 5. VII, 31, 9. Plin. H. N. XXXV, 13: 2) *de plaats, alwaar zij er zich mede besmeerden,* Senec. de brev. vitae 12. Plin. H. N. XXXV, 2: 3) *de worsteling of kamp,* Martial. V, 66, 3.

CEROMATĬCUS, a, um, i. e. ceromate unctus, Juvenal. III, 68.

CEROSUS, a, um, *vol wasch, bij voorb.* mel, Plin. H. N. XXXII, 3.

CEROTUM, i, *zie* Ceratum.

CERRĒUS, a, um, i. e. ex cerro, *bij voorb.* glans, Colum. IX, 1, 5. Plin. H. N. XVI, 6 extr.: manubria, Plin. H. N. XVI, 43.

CERRĪNUS, a, um, i. q. cerreus, *bij voorb.* calix, Plin. H. N. XXX, 10 extr.

CERRITUS, a, um, *krankzinnig, verrukt, onzinnig,* Plaut. Amph. II, 2, 143. Horat. Sat. II, 3, 278.

CERRUS, i, f. *een soort van eikenboom,* Plin. H. N. XVI, 5 *en* 6. Colum. VII, 9. Vitruv. II, 9. VII, 1.

CERTABUNDUS, a, um, i. e. certans, *bij voorb.* de veritate regni, Apul. Apol. p. 288. Elm.

CERTĀMEN, ĭnis, n. 1) *het strijden, de strijd, kamp, met of zonder wapenen,* 2) *met wapenen, bij voorb. in een veldslag, de strijd, het vechten, de slag, bij voorb.* classicum i. e. *een zeeslag, zeegevecht,* Vellej. II, 85: singulare i. e. *tweestrijd, duël,* Flor. I, 13: certamen inire, Liv. VII, 26, i. e. *aanvangen of vechten:* tentare, Liv. V, 38: conferere, Liv. XXXV, 4, i. e. *vechten:* Minime erat par proelii certamen, Hirt. Alex. 16: fit proelium acri certamine, Hirt. B. G. VIII, 28: in hujusmodi certamine ac proelio, Cic. Catil. II, 11: vario certamine pugnatum est, Caes. B. C. I, 46: depugnatum haudquaquam certamine ambiguo, Liv. VII, 26: ubi res ad certamen venit, Sallust. Jug. 13: b) *zonder wapenen, de strijd, dien sommigen met elkander hebben, twist, disput, bijvoorbeeld, bij voorb.* est mihi tecum certamen, Cic. Nat. D. III, 40: muliebre, Liv. I, 57, i. e. *over de vrouwen:* honestum & splendida dispetatio, Cic. Fin. II, 11: honoris & dignitatis, capitis & famae i. e. de honore cet., Cic. Off. I, 12: adducere rem in certamen, Cic. Pis. 32: venire in certamen cum aliquo, Cic. Brut. 92: deferre certamen ad judicem, Justin. II, 10: relinquitur mihi cum Torquato certamen, Cic. Fin. II, 14: certamina deponere, Liv. IV, 6 extr., i. e. *eindigen, nalaten:* 2) *bijzonder een kampstrijd,* a) *in 't gemeen een kampstrijd, naarijver, bij voorb.* honoris, Cic. Off. I, 12, i. e. *eershalven:* summo certamine, Virg. Aen. V, 197: venire in certamen, Ovid. Her. XVI, 137, i. e. *mede aandeel nemen in den kampstrijd* scil. *om de schoonheid:* b) *bijzonder in de kampspelen, d. i. schouwspelen, alwaar de een den anderen, zijn best deeds te overtreffen, bij voorb.* descendere in certamen, Cic. Tusc. II, 26: inire certamina disci, Ovid. Met. X, 177: certamen bijugum, Virg. Aen. V, 144: certamen mittere i. e. *eindigen,* Ib. 286, 546: *van daar* certamen vini, Tibull. III, 6, 11: *of* bibendi, Plin. H. N. XXXVI, 21 extr., i. e. *het zuipen, zuipgezelschap:* 3) *hevige poging, waarneer men, als 't ware, om strijd zijn best doet, bij voorb.* divitiarum, Horat. Ep. I, 5, 8: summo certamine, Virg. Aen. V, 197: *doch, het kan ook hier kampgevecht zijn, zie hier voor.*

CERTATIM, Adv., *om strijd, gevolglijk ijverigst, bij voorb.* dicere, Cic. Sext. 34: currere, Cic. Phil. II, 46: amare, Plin. Ep. II, 9.

CERTATĬO, onis, f. *elk strijden, strijd, kamp,* 1) *met wapenen,* Sisenn. ap. Non. 2) *zonder wapenen, bij voorb.* a) *een strijd,* virtuti cum voluptate certatio, Cic. Fin. II, 14: cf. Amic. 9 extr.: b) *kampstrijd, naarijver, bij voorb.* corporum, Cic. Leg. II, 15: inter amicos honesta certatio, Cic. Amic. 9 extr.: c) *een strijd voor het gericht, met de partij, bij voorb.* haec est iniqua certatio, Cic. Quint. 22: certatio mulctae, Liv. XXV, 4: *dus ook* poenae, i. e. ob mulctam, poenam, Cic. Leg. III, 3 e legg. XII. Tab.

CERTĀTOR, oris, m. *een strijder,* Gell. XII, 10, *en* Apul. de doctr. Plat. in. p. 2. Elm.

CERTATUS, us, m. i. q. certamen, Stat. Sylv. III, 1, 153.

CERTE, Adv., 1) *zeker, waarachtig, gegrond, is zeer menigvuldig, bij voorb.* certe mea est, Terent. And. V, 4, 30: certe scio, Ibid. III, 2, 23: alterum certe non potest, Cic. Nat. D. II, 1 extr.: quod certe maximum, Cic. Marc. 2: certe statuerat, Cic. Verr. I, 1: certe scio, Balb. in Cic. Ep. ad Att. IX, post Ep. 6: *ook met* hercle, Ter. Andr. III, 2, 15: *met* edepol, Plaut. Aul. II, 2, 38: *met* quidem, Terent. Eun. IV, 5, 5. Cic. ad Div. I, 9 extr. Cic. Tusc. I, 29: certius, Liv. III, 40 extr.: 2) *ten minsten of toch, als beiden met* zeker *kan verwisseld worden, staat dikwijls in* Cic., *bij voorb.* adprobator certe fuisti, Cic. Att. VI, 7: ut mortem vel optare vel certe timere desistant, Cic. Tusc. I, 49.

CERTIORO, are, i. e. certiorem facio, *bij voorb.* aliquem, Ulp. Pandect. XIII, 6, 5. XIX, 1, 1. Marcian. Ib. XXXVIII, 15, 5.

CERTISSO, are, i. e. certiorem fieri, *bij voorb.* unde certissent, Pacuv. ap. Non., si lectio certa.

CERTO, Adv., *zeker, met zekerheid, is de* Ablat. *van* Certum: *zie* Certus, a, um.

CERTO, avi, atum, are, 1) *strijden, vechten, waar het ook mede geschiedt, bij voorb. met wapenen of woorden enz., bij voorb.* proelio, Caes. B. G. VI, 5: cum populo romano de imperio, Cic. Or. II, 18: armis, Sall. Jug. 48 (51), i. e. *vechten:* verbis, Liv. X, 19, *kijven. Van daar* certare cum usuris fructibus praediorum, Cic. Catil. II, 8, *met de inkomsten der goederen, als 't ware, tegen de verschuldigde renten strijden, d. i. deze met die zoeken te betaalen. Bijzonder om strijd kampen, strijden, kampen, bij voorb.* dicacitate cum aliquo, Cic. Brut. 76: labore cum ultimis militum, Liv. XXXIV, 18: cursu cum aequalibus, Sall. Jug. 6: Aegyptus certat cum feracissimis terris, Plin. Paneg. 30: officiis inter se, Cic. ad Div. VII, 31: certatum est maledictis inter collegas, Liv. V, 8. *Men zegt dus* certare cum quo *en* inter se: *doch, de Dichters zetten ook den* Dativus *voor* cum, *bij voorb.* solus tibi certet Amyntas, Virg. Ecl. V, 8: cf. VIII, 55. Georg. II, 138: *ook* ten

Digitized by Google

rei alicui *voor* aliqua re, *bij voorb.* Gl-tui ac velocitati, Sisenna ap. Non. c. 9. n. 20. Not. certavit Pelopi honorem i. e. certavit in honorem Pelopis, Stat. Theb. VI, 9: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* certant illudere capto, Virg. Aen. II, 64, i. e. certatim illudunt: frangere, Plin. Paneg. 81: *van waar het heet, zijn best doen, bij voorb.* neque vincere certo, Virg. Aen. V, 194: superare, Virg. Ecl. V, 9: evadere, Curt. IX, 4 extr.: 2) *pleiten voor het gericht, procederen, bij voorb.* quo jure inter se certarent, Cic. Verr. II, 16: domi, Ibid. 13: certare rem i. e. de re; *van daar* res certabitur, Horat. Sat. II, 5, 27, i. e. de re: *dus ook* certatus orbis, Sil. XVII, 542: *dus ook* mulctam i. e. de mulcta, *bij voorb.* cuius (mulctae) certandae causa, Liv. XXV, 3.

CERTUS, a, um, *is misschien het Particip. van* Cerno (*voor* cretus *of* cernitus) *bepaalen, beslissen, zien enz., gevolglijk bepaald, besloten, gezien of zichtbaar enz.: van daar* I) *van personen, ook deels zaken:* 1) *die het vast besloten heeft, vast beraaden, zeker in zijn voornemen, bij voorb.* animus, Cic. Quint. 24, *vast beraaden geest:* pectora, Virg. Aen. IX, 249: *dus ook* eundi, Virg. Aen. IV, 554: desciscendi, Tac. Hist. IV, 14: relinquendae vitae, Tac. Ann. IV, 53: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* mori, Virg. Aen. IV, 564: hostem nec spe nec animo certiorem, Liv. X, 35, i. e. *vast beraaden, moediger:* certiorem, Cic. Att. X, 11 post med. *doch de* Ed. Graev. *en* Ernest. *heeft* fortiorem: 2) *zeker in eene zaak, d. i. niet twijfelend, zekere tijding hebbende, overtuigd, bij voorb.* facere aliquem certum, Virg. Aen. III, 179. Plaut. Pseud. I, 1, 16, i. e. *zekere tijding geven, bericht geven: dus ook* fac me, ut sim certus, Gell. XVIII, 13: certi sumus, non ignorare te, Ibid. 10: certus de sua genitura, Suet. Vesp. 25: certus damnationis i. e. de damnatione, Suet. Tiber. 61: spei, Tac. Hist. IV, 3: loci, Lucan. VIII, 120: *bijzonder is veelvuldig* certiorem facere aliquem, *iemand bericht geven, tijding geven, verwittigen, zekerheid bezorgen enz., bij voorb.* Cic. Div. II, 21. Cic. ad Div. I, 9 § 8. *en* IX, 23. Cic. Att. I, 4 extr. IX, 2. Caes. B. G. I, 12: de re, *bij voorb.* de rebus, Cic. ad Div. I, 9 §. 73. Caes. B. G. V, 36: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* consilii, Cic. Att. IX, 2 med., *en* Cic. epist. tertia ad Pomp. in Cic. epist. ad Att. VIII post ep. 11. Ovid. Met. XI, 470, i. e. de consilio. 3) *zeker, d. i. op wien men zich verlaten kan, voldoende, zeker, bij voorb.* amicus certus, Plaut. Trin. I, 2, 57. Enn. ap. Cic. Amic. 17: homo, Cic. ad Div. I, 7. Nep. Pauf. 2: *dus ook* accusator, Cic. Rosc. Am. 19, i. e. *die alles bewijst: dus ook* certa tempestas, Cic. Q. Fr. II, 2 extr.: lapis *bij het bouwen*, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr. 4) *zeker, gerust d. i. niet dwalend, niet misseud, bij voorb.* Apollo, Horat. Od. I, 7, 28, i. e. *waarheid sprekende:* dextra, Martial. spectat. 13, 3, i. e. *zeker of wis treffende: dus ook* hasta, Virg. Aen. XI, 767: sagitta, Hor. Od. I, 12, 23: certus iaculis, Val. Fl. I, 366: paterfamilias, Cic. Quint. 3, i. e. *die in zijne huishouding geen misslag begaat, een rechte huisvader:* spes, Ovid. Met. IX, 533: II) *van zaken, en deels personen,* 1) *besloten, bij voorb.* certum est *het is besloten, bij voorb.* mihi cet. i. e. *ik wil, is zeer menigvuldig, bij voorb.* si istuc certum est tibi, Terent. Eun. III, 3, 30, *als gij besloten hebt d. i. wilt:* cum diceret, sibi certum esse, Cic. Or. II, 33: mihi abjurare certius est, Cic. Att. I, 8 extr.: certum est deliberatumque — dicere, Cic. Rosc. Am. 11: certum atque obstinatum est, Liv. II, 16: loqui, Plaut. Amph. I, 1, 18: certum est hinc ire, Plaut. Merc. III, 4, 59, *ik heb besloten, ik wil enz. Doch, men kan het ook menigmaal vertaalen, bestemd, bepaald, vastgesteld, en het gevolglijk tot n. 2. brengen: van daar* 2) *zeker, d. i. vastgesteld, bestemd, bij voorb.* mensis est certus, Cic. Verr. II, 52: in diem certam convenirent, Liv. I, 50: certis quibusdam verbis divortium fit, Cic. Or. I, 40: cur in certa verba jurent, Cic. Invent. II, 45: certa quaedam & definita lex, Cic. Or. 56: pecunia, Cic. Rosc. Com. 4: certum genus quaestionis, Cic. Or. II, 10: 3) *zeker, vast, geen twijfel onderhevig, daar men zich op verlaten kan, bij voorb.* certissima vectigalia, Cic. Manil. 2: certissimum signum amoris, Cic. Sext. 22: certi liberi, Cic. Invent. I, 2, *in tegenstelling van onechte; dus ook* certus pater, Cic. Rosc. Am. 16: certior nebulo, Cic. Att. XV, 21: certissimus matricida, Cic. Q. Fr. I, 2, 8: crimen certissimum, Cic. in Caecil. 10: *dus ook* crimen certum, Cic. Rosc. Am. 30, i. e. *zeker, vast,* scil. *in de oogen van den aanklager of beschuldiger:* spes, Ovid. Met. IX, 533. Not. *ook volgt* ut *dat, voor den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* nihil esse certius, quam ut omnes restituerentur, Cic. Att. X, 4 med., *voor* omnes restitutum iri: *van daar* certum, Substantive, *de zekerheid, bij voorb.* certum habere, Cic. ad Div. XII, 5 in. Luccej. in Cic. ep. ad Div. V. 14. Cic. ad Att. XII, 40, i. e. *zekerheid hebben, zeker weten: dus ook* certum scire, Cic. ad Div. IX, 23, i. e. *zeker weten: dus ook* non certum scio, Ter. Phorm. I, 2, 98: certum nescire, Cic. Att. XII, 23, i. e. *niet zeker weten:* certum facere alicui, Plaut. Men. II, 1, 17. Pseud. II, 2, 4, *iemand zekerheid bezorgen, d. i. zeker zeggen, en* certius, Ibid. Men. V, 2, 12: *van daar* pro certo *als zeker, voor zeker, voor eene zekerheid, bij voorb.* habere, Cic. Att. X, 6. Liv. VI, 6. Matius in Cic. ep. ad Att. IX post 15, *voor zeker houden, zeker gelooven:* putare, Matius Ibid.: negare, Cic. Att. V, 21: scire, Liv. XXV, 10: credere, Sall. Cat. 15: polliceri, Cic. Agr. II, 37 extr.: adfirmare, Liv. I, 3: dicere, Cic. Brut. 3: ad certum i. e. certo, Censorin. de die nat. 19: certo certius est, Pand. XLII, 9, 10: certo certius, Adv., Apul. Met. IX extr.: *van daar* Certo, Ablat., *met zekerheid of zeker, bij voorb.* certo scio, Cic. Phil. III, 6. Att. II, 23, *ik weet het met zekerheid of zeker:* certo comperi, Terent. Eun. V, 1, 9: cf. Cic. Tusc. V, 28. *Ook staat daar voor* certum, *bij voorb.* certum vigilans, Horat. Sat. II, 5, 100: cf. II, 6, 27: 4) *ook zeker van personen en dingen, die men niet benoemt, daar men op doelt, die men niet noemen wil, voor* quidam, *bij voorb.* insolentiam certorum hominum, Cic. Marc. 6: certos sui studiosos, Cic. Brut. 18: 5) *zichtbaar, te voorschijn komende, bij voorb.* vixdum satis certa luce, Liv. XXVIII, 14: *van daar duidelijk, bij voorb.* certum loqui, Hor. Sat. II, 6, 27, *of* certa loqui, Ovid. Met. V, 296, i. e. *duidelijk spreken.*

CERVA, ae, f. 1) *een hert van het vrouwelijk geslacht, hinde, bij voorb.* cornua nulla ovium nec cervarum, Plin. H. N. XI, 37 post init.: 2) *een hert in 't gemeen, van 't manlijk of vrouwlijk geslacht, staat overal, bij voorb.* Virg. Aen. IV, 69. Ovid. Art. III, 79. Hor. Od. III, 5, 31: *zoo heet het hert door Hercules gevangen,* cerva, Virg. Aen. VI, 803. Senec. Agam. 831, *en integendeel:* cervus, Hyg. fab. 30. Plaut. Perf. I, 1, 3.

CERVARIUS, a, um, *de herten betreffende enz., bij voorb.* venenum *daar de pijlen tot de jagt in gedoopt worden*, Plin. H. N. XXVII, 11 *en* Fest.: lupus, Plin. H. N. VIII, 22. XI, 37 post med., i. e. *wolfhert.*

CERUCHUS, I, m. *schijnt het touw te zijn, daar op de schepen, de ra's mede aan de mast vast zijn*, Lucan. VIII, 177. X, 495. Val. Fl. I, 469.

CERVICAL, is, n. *voor* Cervicale scil. pulvinar, *hoofdkussen*, Martial. XIV, 146, 1. Juvenal. VI, 352. Petron. 32. Plin. H. N. XX, 20 med.

CERVICALIS, e, *den nek, den hals, betreffende, van daar* cervicale *en verkort* cervical, scil. pulvinar cet., *zie hier voor.*

CERVICULA, ae, f. 1) *een kleine nek, nekjen; ook de nek in 't gemeen, bij voorb.* jactare cerviculam, Cic. Verr. III, 19, i. e. *heen en weêr werpen, dan zoo dan anders draajen:* contrahere, Quintil. XI, 3: 2) *Tropisch, aan eene hydraulische machiene*, Vitruv. X, 13.

CERVINUS, a, um, *van herten, of daar aan eigen of behoorende, bij voorb.* pellis, Horat. Ep. I, 2, 66: senectus, Juvenal. XIV, 251: vellera, Ovid. Met. VI, 592: pilus, Plin. H. N. XXVIII, 19: cornum (i. e. cornu), Varr. R. R. III, 9, 14: color, Pallad. Mart. XIII, 4.

CERVISIA *of* CEREVISIA, ae, f. *bier*, Plin. H. N. XXII, 25 extr. Ulpian. Pand. XXXIII, 6, 9.

CERVIX, icis, f. 1) *het achterste deel van den hals, de nek; doch de hals wordt er in 't gemeen ook door verstaan, bij voorb.* boum cervices natae ad jugum, Cic. Nat. D. II, 63: caput & cervices, Cic. Sext. 43: abscidit caput cervicibus, Cic. Phil. XI, 2: subiicere cervices securi, Ibid. II, 2: dare cervices alicui, Cic. Rosc. Am. 11, *zijn hals overgeven, d. i. zich laten dooden:* frangere cervicem, Cic. Verr. V, 42, *den hals breken, d. i. dooden:* dare brachia cervici, Hor. Od. III, 9, 31, i. e. *omhelzen:* mollitia cervicum, Cic. Or. 18, *als een fout van den redenaar, d. i. het gemaakte draajen, hier en ginds beweegen van den hals* (mollitia i. e. mobilitas): *Men ziet hier uit, dat de* Plural. cervices *ook van één persoon gezegd wordt; van daar* a) in cervicibus esse, Liv. XXII, 33: cf. XLIV, 39, *op den hals zijn, d. i. zeer nabij zijn:* malum a cervicibus vestris depulissem, Cic. Catil. III, 7: cf. Cic. Mil. 28: legiones in cervicibus nostris collocare, Cic. ad Div. XII, 23: dare cervices crudelitati, Cic. Phil. V, 6: cervicibus sustinere rem, Cic. Verr. V, 42. Dom. 56. Sext. 66: b) tantis cervicibus esse, Cic. Verr. III, 59, i. e. *zoo hardnekkig, stout, zijn.* 2) *van levenlooze dingen, de hals, bij voorb.* amphorae, Martial. XII, 32, 14. Petron. 21: cucumae, Petron. 136: fistularum, Vitruv. X, 13: cupressi, Stat. Theb. VI, 855: fornicum, Plin. H. N. XXXIII, 4: Peloponnesi, Plin. H. N. IV, 3 extr., i. e. Isthmus: cf. VI, 29.

CE-

Digitized by Google

CERŬLA, ae, f. *een weinig wasch, of wasch, als het niet veel is, bij voorb.* cerula miniata notare, Cic. Att. XV, 14 extr., *naar onze wijze met rood of potlood teekenen: van daar* miniatulas tuas cerulas extimescebam, Cic. Att. XVI, 11, i. e. *aanmerkingen, beoordeelingen.*

CERUSSA, ae, f. *loodwit, cerusis*, Plin. H. N. XXXIV, 18. Vitruv. VII, 12: *daar schilderden de schilders mede*, Plin. H. N. XXXV, 6: *ook schilderden de vrouwen haare wangen mede wit*, Ovid. medic. 73. Plaut. Most. I, 3, 101: *ook diende het als een genees- of heelmiddel, bij voorb. bij pleisters enz.*, Plin. H. N. XXXIV, 18. Martial. X, 22, 2.

CERUSSĀTUS, a, um, *met loodwit geschilderd of geblanket, bij voorb.* buccae, Cic. Pis. 11: cutis, Martial. VII, 24, 2: *of daarmede bestreken.*

CERVŬLUS *of* **CERVŎLUS**, i, m. 1) *een klein hert, hertjen.* 2) *houten staken in de gedaante van een herten geraamte*, Frontin. Strateg. I, 5.

CERVUS, i, m. 1) *een hert*, Cic. Tusc. III, 28: tigres subsidere cervis, Horat. Ep. XVI, 31, *van eene onmogelijke zaak.* 2) Cervi *zijn ook staken als gaffels, of als hertengeraamten, bij voorb. tot afwering der vijanden, op onze wijze Spaansche of Friesche ruiters*, Caes. B. G. VII, 72. Liv. XLIV, 11.

CERYCIUM, i, *zie* Ceryx.

CERYX, ycis, m. *is het grieksche* κῆρυξ i. e. praeco, caduceator, *heraut, uitroeper*, Senec. Tranq. 3: *van daar* Cerycius, a, um, *bij voorb.* cerycium Substantive, scil. insigne, Pand. I, 8, 8, i. e. insigne praeconis, s. caduceus.

CESPES, *zie* Caespes.

CESSATĬO, onis, f. *het toeven, vertoeven, verzuimen*, Plaut. Poen. IV, 2, 103: *van daar* 1) *het ledig gaan, werkloos zijn, bij voorb.* nihil cessatione melius, Cic. Nat. D. I, 37: cessatione torpere, Ibid.: fenus cessationis, Colum. II, 1, *van den akker, wanneer hij braak ligt, of andere rust, en niet bebouwd wordt:* cessatio pugnae pacticia, Gell. I, 25, i. e. *stilstand van wapenen:* furtum cessationis, Q. Cic. in Cic. ep. ad Div. XVI, 26, i. e. *traagheid, of werkloosheid in briefschrijven:* 2) *efstaing, bij voorb.* pugnae, Gell. *zie hier voor:* furtum cessationis scil. in scribendo, *zie hier voor:* fenus cessationis scil. in frugibus ferendis, Colum. *zie hier voor.*

CESSATOR, oris, m. *een toever, talmer*, Cic. ad Div. IX, 17. Cic. Q. Fr. III, 6. Colum. XI, 1, 16. Horat. Sat. II, 7, 100.

CESSICIUS, a, um, i. e. cessus, *bij voorb.* tutela i. e. quae in jure cessa est, Ulpian. lib. regular. tit. 11.

CESSICUS, a, um, *bij voorb.* tutor i. e. cui tutela in jure concessa est, Ulpian. Ibid.

CESSIM, Adv., *rugwaards, terug, bij voorb.* ire, Justin. II, 12. Pandect. IX, 2, 52: cessim domum revertero, Varr. ap. Non.: cessim residens, Apul. Met. II p. 122 Elm., *alwaar nogthans sommige* cossim *willen lezen:* lagena orificio cessim dehiscente patescens, facilis haustu, Ibid. p. 121, *met eene achterwaard openende mond, alwaar* sensim *misschien beter zou zijn d. i. allengs.*

CESSĬO, onis, f. 1) *het weggaan, voortgaan, bij voorb. van zijn ambt of bezigheid voor een tijd lang, bij voorb.* cessio libera & otiosa, Cic. Leg. I, 3: 2) *de afstand, bij voorb. van eenig goed aan iemand, bij voorb.* rei, Cic. Top. 5 extr.: bonorum, Pand. XLII tit. 3. 3) *de aankomst, bij voorb.* diei, Pand. XXXVI, 2, 7.

CESSO, avi, atum, are, 1) *toeven, verzuimen, niet schielijk voortmaken, bij voorb.* tabellarii non cessarint, Cic. Provinc. 7: si cessassem, Ter. Eun. IV, 4, 5: cessas in vota, Virg. Aen. VI, 51: cessantia fata, Ovid. Trist. III, 2, 29: amphora cessans, Hor. Od. III, 28, 28: *Bijzonder, toeven, niet schielijk voortmaken of gaan, steeds stilhouden, bij voorb.* quid cesso? Plaut. Pers. II, 2, 52, i. e. *wat sta ik hier en ga niet voort?* *Ook met den* Infinitivus, cesso ire, Plaut. Ibid. 15. Ter. Ad. IV, 5, 78, i. e. *ik ga niet schielijk:* cessas adloqui? Terent. Phorm. II, 1, 22, i. e. *en gij verzuimt hem aan te spreken? d. i. spreek hem toch schielijk aan:* non cessat de nobis detrahere, Cic. Att. XI, 11: cf. Ter. Eun. V, 6, 26. Heaut. III, 1, 1, *alwaar men het ook gedeeltelijk door, nalaten, vertalen kan: van daar* a) *niet verschijnen op den termijn*, Sueton. Claud. 15. Pandect. XLVII, 10, 17. XLIX, 14, 2: b) *feilen, zondigen*, Horat. Epist. II, 2, 14. Art. 357. Quintil. I, 10: c) *onderlaten, afstaan, bij voorb.* dicere verbum docte, Plaut. Pers. IV, 4, 3: cessatum est ab armis, Liv. IV, 27, *doch, het kan ook zijn, werkloos zijn, ten aanzien van den oorlog, vechten:* officio, Liv. XLII, 6, i. e. *zijn pligt nalaten: doch het kan ook zijn, werkloos zijn in den pligt: dus ook* ire, adloqui cet., *zie hier voor.* 2) *ledig zijn of gaan, niets doen, werkloos zijn, rusten, vierdag houden, ledigheid hebben of genieten, bij voorb.* cur deos cessare patitur? Cic. Nat. D. III, 39: cur pronoea vestra cessaverit, Ibid. I, 9: Cicero non cessavit apud rhetorem, Cic. Q. Fr. III, 1, 4: cf. Cic. Senect. 5: *van daar* ab armis, officio, *zie hier voor: van daar* cessare amori, Prop. I, 6, 21, *ledig zijn voor de liefde, d. i. er aan overgegeven zijn:* agri cessant, Virg. Georg. I, 70, *rusten, liggen braak: dus ook* terra in annum tertium cesset, Plin. H. N. XVIII, 23: *van daar* a) *ledig, vacant zijn, bij voorb.* honor cessans, Suet. 76: b) *ophouden, niet meer plaats vinden, bij voorb.* edictum, Pandect. XXXIX, 1, 1: actio, Ibid. XLII, 9, 10: Not. Particip. cessatus, *bij voorb.* arva cessata, Ovid. Fast. IV, 617, *die gerust, tot hier toe niet gedragen hadden:* tempora cessata, Ovid. Met. X, 669, i. e. *onderleten, verzuimde.*

CESSUS, a, um, Particip. *van* Cedo, *zie* Cedo.

CESTICILLUS, i, m. i. e. circulus, quem superponit capiti, qui aliquid est laturus in capite, Fest.

CESTROSPHENDŎNE, es, f. *een zeker geschut, dat door de slingeraars afgeslingerd werdt*, Liv. XLII, 65.

CESTRUM *of* **CESTRON**, i, *een dril, of drilijzer*, Plin. H. N. XXXV, 11 extr.

CESTUS *of* **CESTOS**, i, m. 1) *elke riem, gordel of band, daar men iet mede bindt*, Varr. R. R. I, 8, 6: 2) *een geborduurde vrouwengordel; bijzonder de gordel van* Venus, *die liefde zal verwekken*, Martial. VI, 13 extr. XIV, 206 extr. Val. Fl. VI, 470. Stat. Theb. V, 62. Claudian. in nupt. Honor. 124: 3) *de handschoen der vuistvechters: zie in* Caestus.

CETARĬUS, a, um, *groote zeevisschen, (die ingezouten worden) betreffende, daarmede zich bezig houdende: van daar* Substantive, a) Cetarius *die daar in handelt, vischhandelaar*, scil. negotiator, Terent. Eun. II, 2, 26: Cic. Off. II, 42 e Terent.: Colum. VIII, 17, 12: b) Cetarium scil. stabulum, *plaats, daar deze visschen bewaard werden, vischouder*, Horat. Sat. II, 5, 44: In cetariis, Plin. H. H. N. *zie het volgende. Ook staat daar voor* cetaria gen. fem., *bij voorb.* cetarias replent, Plin. H. N. IX, 15 med.: juxta cetarias, Ibid. XXXVII, 5 ante med., *vermoedlijk moet men* aqua, *gevolglijk in deze plaatsen* aquas, *verstaan: ook voor* in cetariis, Ibid. IX, 30 ante med. XXXI, 8 in.: *of dit van* cetarium *of het fem.* cetaria, *zij, kan men niet zeker zeggen; denklijk wegens de overige plaatsen van* cetaria scil. aqua.

CETE, *zie* Cetus.

CETERA, CETERO, CETERUM, *zie* Ceterus.

CETEROQUI *of* **CETEROQUIN**, Adv., *voor het overige, bij voorb.* ceteroqui mihi, Cic. ad Div. VI, 19: ceteroqui animo, Ibid. IX, 10: ceteroquin recte, Cic. Or. 25.

CETĔRUS, a, um, *is het Grieksche* ἕτερος, α, ον: *van daar de spelling* caeteri cet. *af te keuren schijnt: de, die, dat andere of overige, en meermalen* Ceteri, ae, a, *de overigen, dat overige, staat overal, bij voorb.* cetera jurisdictio, Cic. Att. VI, 2 med.: cetero habitu, Liv. I, 8: pro cetera audacia, Cic. Verr. I, 2: ex cetera diligentia, Cic. Invent. II, 29: argentum ceterum, Cic. Verr. VI, 22: ad ceteram fidem, Liv. XXXIV, 36: ceteri & cetera ejusmodi sunt, Cic. ad Div. IV, 4 extr.: ceteros sophistas, Cic. Fin. II, 1 *en meermaal: ook staat* ceterum *volstrekt het overige, (gelijk* cetera), *bij voorb.* Quod satis in usum fuit, sublato, ceterum omne incensum est, Liv. XXII, 20: *de Nominativus* ceterus *schijnt niet voor te komen. Dikwijls heeft het betrekking op het volgende, en dan wordt het liever vertaald alles, behalven iet, dat daar opgenoemd wordt, bij voorb.*, Cic. ad Div. VII ep. 18 init. in quibus cetera me delectarunt. Significabant enim cet., *daarop* §. 6 cetera belle: illud miror: *alles was goed: alleen daar over verwonder enz.* Not. 1) & cetera *of* cetera *zet men, als men al de woorden niet zetten wil, bij voorb.* si mihi filius — moritur, & cetera, Cic. Or. II, 32: cf. 64: Terramque & solem, lunam, mare, cetera, Lucret. II, 1084: 2) ceterum, Neutr., *en* cetera *staat dikwijls* adverbialiter, *wat het overige betreft, voor 't overige, waar voor ook dikwijls* anders *gebruikt kan worden, voor* ad cetera, *bij voorb.* ceterum satis commode me oblectabam, Cic. Q. Fr. II, 14: alia aliis legibus, ceterum eodem modo, Liv. I, 24: cf. Nep. Eum. 8. Ter. Eun. I, 2, 7. Liv. II, 3. III, 71. virum cetera egregium, Liv. I. 35. Vir cetera sanctissimus, Vellej. II, 46: cf. Virg. Aen. III, 594. IX, 656: cf. Vellej. II, 119. Suet. Calig. 50: *ook staat daar voor* ad cetera, Hor. Ep. I, 10, 2: *ook* Ablat. cetero *in 't overige*, Plin. H. N. III, 11. VI, 26. VIII, 3. X, 63. XI, 37 med. XX, 6, *alwaar er* in *bij verstaan moet worden: ook* de cetero, Cic. Fin. I, 7 extr.: Plin. H. N. III, 4. *Ook heet* ceterum *anders, in het tegenovergestelde geval, bij voorb.* ceterum decipietur pupillus, Pandect. XXXVII, 10, 15 extr.: *Ook staat* de cetero *voor* in posterum *in 't toekomende*, scil. tempore, *bij voorb.* non indifferenter de cetero facient, Pand. XLVIII, 3, 10: *dus ook*

In

in ceterum i. e. in pofterum, fcil. tempus, *bij voorb.* pax in ceterum parta, Senec. ep. 78 med.

CETOS, *zie in* Cetus.

CETRA *of* CAETRA, ae, f. *zekere korte fchild, van leêr of riemen*, Liv. XXI, 27. XXVIII, 5. Virg. Aen. VII, 737. Curt. III, 2, 5: *ook wil* Graevius Cic. ad Div. VII, 1 cetrarum *voor* craterarum *lezen*.

CETRĀTUS *of* CAETRĀTUS, a, um, *met het fchild*, cetra, *verzien, een fchild dragend*, Liv. XXXI, 36. Caef. B. G. I, 39 *en* 70.

CETTE, *zie* Cedo.

CETUS, i, m. 1) *elke groote zeevisch, bijzonder die zijne jongen levende, en niet als eijeren of kuit, baart: walvisch, bij voorb.* belluae marinae, in quibus cetus eft, Celf. II, 18. Plaut. Aul. II, 8, 5. *Ook vindt men naar het Griekfche* τὸ κῆτος Plur. κήτεα contr. κήτη, *ook* Cetos, Gen. Neutr. *bij voorb.* Iuba tradit, cetos — intraffe, Plin. H. N. XXXII, 1 extr., *alwaar* cetos *de* Accufativus Singul. *is: dus ook* cete Plur. neutr., *bij voorb.* immania cete, Virg. Aen. V, 822: delphini & reliqua cete, Plin. H. N. IX, 50: dum cete innabunt, Sil. VII, 476: fel in jecore eft cetis omnibus, Plin. H. N. XI, 37: 2) *een geftarnte, de walvisch*, Manil. I, 612. Vitruv. IX, 7.

CEU, Adv., 1) *als, gelijk als, zoo als, als, bij voorb.* ceu noxii, Sueton. Vitell. 17: ceu flamma, Horat. Od. IV, 4, 13: ceu lupi, Virg. Aen. II, 355: cernuntur ftellae, ceu fpiceae coronae, Plin. H. N. II, 28: ceu talpae, Ibid. IX, 7: *ook*, als, *daar*, gelijk als *niet past, voor* qui quae quod (*als* ut), *bij voorb.* ceu fine quo nemo cet., Celf. I praef. ante med. p. 5. Almel., i. e. *als zonder hetwelk enz.*: 2) *even als of, bij voorb.* ceu parum fit, Plin. H. N. XXXI, 1: ceu venenum vendidiffet, Ib. XXIX, 4 extr.: *ook ftaat daar voor* ceu vero, *bij voorb.* ceu vero nefciam, Plin. H. N. Praef. extr.: ceu vero — diftet, Ibid. VII, 55.

CEVA, ae, f. *een foort van koe*, Colum. VI, 24, *het fchijnt het woord* koe *zelve te zijn*.

CEVĒO, ēre, 1) *zich bukken*, Plaut. Pfeud. III, 2, 75: 2) *met het achterfte draaijen, kwispelftaarten*, Juvenal. II, 21: IX, 40. Martial. III, 93 (95), 3. 3) *vleijen*. Perf. I, 87.

CHAEREPHYLLON, i, n. i. q. Caerefolium, Colum. XI, 3. §. 14 *en* 42: *ook* Chaerephylon *of* Chaerophylon, Colum. X, 110, *om het vers*.

CHALAZIUS, a, um, *den hagel gelijk, bij voorb.* lapis, Plin. H. N. XXXVI, 22 in.: *ook is* chalazion *of* chalazium, *misfchien* fcil. tuberculum, *een klein (misfchien hagel gelijk,) puistjen op het ooglid, omtrent een gerstenkorn gelijk*, Celf. VII, 7 n. 13.

CHALCEUS, a, um, *van koper, koperen*, Martial. IX, 96, 4.

CHALCIOECUS *of* CHALCIOECOS, i, 1) *een Tempel van* Minerva *bij de Spartanen, bij voorb.* circa Chalcioecon (Minervae eft templum) congregati, Liv. XXXV, 36: in aedem Minervae, quae Chalcioecus vocatur, Nep. Pauf. 5, *wanneer* quae *tot* aedem *gebracht wordt; maar heeft het betrekking, tot* Minervae, *dan is het de Godin zelve*: 2) *een bijnaam van Minerva, bij voorb.* in aedem Minervae, quae Chalcioecus vocatur, Nep. *zie hier voor*.

CHALCITES, ae, m. i. q. Chalcitis.

CHALCITIS, ĭdis, f. 1) i. e. lapis, ex quo aes coquitur, Plin. H. N. XXXIV, 12 in. Celf. VI, 6 n. 31. VII, 7 n. 7: *het heet ook* Chalcites, *zie hier voor*. 2) *zeker edele fteen*, Plin. H. N. XXXVII, 11: *alwaar andere* Edd. chalcites *hebben*.

CHALCUS, i, m. *het tiende deel van een* Obolus, Plin. H. N. XXI, 34.

CHALO, are, *nederlaten*, Vitruv. X, 13.

CHALYBS, ybis, m. 1) *eene rivier in* Afië, *daar de* Chalybes *woonden*, Juftin. XLIV, 3. *Van daar* 2) *een inwoner aldaar*, Plur. Chalybes, Plin. H. N. VI, 4. IX, 57: Virg. Georg. I, 58, *alwaar zeer goed ijzer of ftaal gevonden werdt. Van daar* 3) *ftaal*, Propert. I, 16, 29. Senec. Herc. Oet. 152: *van daar Tropisch, ftaal, d. i. het geen er uitgemaakt wordt, bij voorb. een zwaard* ftrictus chalybs, Senec. Thyeft. 364: *paardenbit*, Lucan. VI, 398.

CHAOS, us, n. 1) *eene verbazend diepe en duistere plaats, eene verbazende diepte en ledigheid: van daar ftaat het voor het rijk der dooden, en onderaardfche wereld*, Virg. Aen. IV, 510. VI, 264. Ovid. Faft. IV, 600. Ibid. X, 30: *van daar* Cimmerium Chaos, Stat. Sylv. III, 2, 92. 2) *de nog onöntwikkelde ftof voor de wereld, toen hemel, aarde, zee, en vuur nog onder elkander lagen: de nog ongevormde wereldklomp*, Ovid. Met. I, 7. Art. II, 470. Lactant. I, 5: *van daar elke wanörde of verwarring, daar alles onder één valt of ligt, bij voorb.* atrum rebus induci Chaos, Senec. Agam. 481. 3) *eene perfoon en godheid, en Vader van den nacht, den* Erebus *enz.*, Hygin. fab. praef. init.: cf. Ovid. Met. XIV, 404. Not. genit. chai, Serv. ad Virg. Aen. I, 664.

CHARACĀTUS, a, um, *met paalen verzien, bepaald, bij voorb.* vineae, Colum. V, 4 *en* 5 §. 16.

CHARACĪAS, ae, m. *tot paalen dienende, bij voorb.* calamus, Plin. H. N. XVI, 36: *ook heet eene foort van den* tithymalus *dus*, Ibid. XXVI, 8 ante med. *en* 11 extr.

CHARACTER, ēris, m. 1) *een teken of kenmerk, dat ingegraveerd, of op eenige andere wijze gemaakt wordt, bij voorb. daar de Lammeren mede getekend worden*, Colum. XI, 2, 14 charactere fignari: 2) *de wijze van fpreken, die iemand eigen is, de ftijl*, Cic. Or. 39 in.: Lucilianus, Varr. R. R. III, 2, 17.

CHARACTERISMUS, i, m. i. e. *redeneerkundige fchildering*, Rutil. Lup.

CHARIS, ĭtos, f. *is hetzelfde als* Gratia i. e. 1) *de gratie, bekoorlijkheid, bevalligheid* Plin. H. N. XXXV, 20. 2) *de gratie, als eene perfoon befchouwd, godin der bevalligheid*, Plur. Charites, Ovid. Faft. V, 219. Senec. Benef. I, 4. Not. Charifin *voor* Charitibus, Prop. IV, 1, 75.

CHARĪTAS, atis, *zie* Caritas.

CHARTA, ae, f. 1) *papier, het welk oudtijds uit de Egijptifche plant*, Papyrus, *gemaakt werdt*, Plin. H. N. XIII, 11, 12 *en* 13, *alwaar van het papier, deszelfs maakzel, foorten enz., gefproken wordt: van daar bij voorb.* chartam tibi deeffe, Cic. Att. V, 4: transverfa charta fcribere, Suet. Caef. 56: charta dentata, Cic. Q. Fr. II, 15, med., *glad gemaakt*: charta bibula, Plin. ep. VIII, 15: emporetica, Plin. H. N. XIII, 12: fcapus chartarum, Ibid. *Men fchreef gemeenlijk alleen op de ééne zijde van het blad: van daar* fcribere epigrammata in averfa charta, Martial. VIII, 61, 1, i. e. *op de achterzijde, toont aan, dat hier op beide zijden gefchreven is*: quidquid chartis amicitur ineptis, Hor. Ep. II, 1, 270, i. e. *flecht, onbruikbaar papier, daar men peper enz. in vouwde, zoo als bij ons: ook de plant zelve heet* charta, Plin. H. N. XIII, 11. 2) *papier Tropisch, d. i. het geen op papier gefchreven ftaat, bij voorb. een brief, boek, fchrift enz., bij voorb.* ne charta nos prodat, Cic. Att. II, 20, *het papier d. i. brief, brieven*: chartae Arpinae, Martial. X, 19, 17, i. e. *de fchriften van Cicero*: verfus in hac charta, Ovid. Trift. III, 1, 4, i. e. *gedicht*: tribus explicare chartis, Catull. I, 6, i. e. libris. 3) charta plumbea, Suet. Ner. 20, *Tropisch* i. e. lamina plumbea. Not. charti plur. *voor* chartae, Lucil. ap. Non. c. 3 n. 40.

CHARTĀCEUS, a, um, *van papier, bij voorb.* codices, Pandect. XXXII leg. 50.

CHARTĀRIUS, a, um; *tot papier behoorende, bij voorb.* officina, Plin. H. N. XVIII, 10: farina, Plin. H. N. I in indice libri XXII, 60, i. e. *tot papier plakken*: calamus, Apul. Florid. p. 346 Elm., *fchrijfpen*.

CHARTŬLA, ae, f. *papier, wanneer het klein is, of dat men er gering van fpreekt*, Cic. ad Div. VII, 18.

CHARUS, a, um, *zie* Carus.

CHARYBDIS, is, f. *een gevaarlijke zeeklip in de zeeëngte van Sicilië, tegen over de* Scylla, Cic. Phil. II, 27. Ovid. Met. VII, 63. XIV, 75. XIII, 730: *ook Tropisch, bij voorb.* bonorum, i. e. *verkwister, haalt* Cic. Or. III, 41 *aan*.

CHASMA, ătis, n. *eene opening*, a) *der aarde, een grond-inftorting*, Senec. quaeft. nat. VI, 9. Pandect. L, 15, 4. b) *des hemels, een luchtverfchijnzel*, Senec. quaeft. nat. I, 14. Plin. H. N. II, 26.

CHASMATĪAS, ae, m. *aardbeving met grond-inftortingen verbonden*, Apul. de mundo p. 65 Elm.

CHELE, es, f. Plur. Chelae, 1) *de fcheeren of armen van de kreeft, of fcorpioen: en dewijl het geftarnte, de fcorpioen, zijne fcheeren tot in het geftarnte des weegfchaals uitftrekken zal; van daar* 2) *de wage, of weegfchaal aan den hemel, bij voorb.* Virg. Georg. I, 33. Cic. in Arat. 293. Manil. I, 609. 3) *een lid aan de* Ballifta, *aan een kreeftsfcheer gelijk*, Vitruv. X, 17.

CHELĪDŎNĪAS, ae, m. fcil. favonius, *heet de Westenwind, na den 23ften Februarij wegens de aankomst der Zwaluwen*, Plin. H. N. II, 47.

CHELĪDŎNĪUS, a, um, *de Zwaluwen betreffende, naar de Zwaluwen benoemd: van daar* a) Chelidonius lapis *of* lapillus, Plin. H. N. XI, 37 poft med., *Zwaluwenfteen: deze zal, gelijk de Ouden deels geloofden, in de maag der jonge Zwaluwen gevonden worden.* b) Chelidonia fcil. herba *Zwaluwen wortel, fchelkruid*, Plin. H. N. XXV, 8: *van daar* collyria chelidonia, Ibid. c) chelidoniae ficus, Plin. H. N. XV, 18. Colum. X, 415. d) chelidonia gemma, Plin. H. N. XXXVII, 10. e) chelidoniae infulae, Plin. H. N. V, 31. Mela II, 7, i. e. *drie Eilanden tusfchen* Rhodus *en* Cyprus: *daar tegen over ligt* chelidonium promontorium, *aan de kust van Lycië*, Plin. H. N. V, 27.

CHELON, i, *zeker deel van de* catapulta, Vitruv. X, 15.

CHE-

CHELONĬUS, a, um, de schildpadden betreffende, of daar naar benoemd, bij voorb. chelonium, Vitruv. X, 2 en 5, cf. c. 15, (misschien scil. instrumentum) zeker lid bij verscheiden konstwerktuigen: 2) chelonium i. q. cyclaminus, Apul. de herb. 17.

CHELYDRUS, i, m. een soort van slangen, Virg. Georg. III, 415. Sil. VIII, 498.

CHELYON, i, n. de schelp of het schild der schildpad, Plin. H. N. VI, 29. IX, 10.

CHELYS, yis en yos, f. 1) een schildpad, 2) het snaaren-instrument der Ouden, Cither of luit, omdat het eerst van een schildpad zou gemaakt zijn: en het wordt met testudo, cithara, barbitos, lyra verwisseld, Ovid. Her. XV, 181: intendere chelyn, Stat. Sylv. I, 5, 11: verberare plectro, Senec. Troad. 321.

CHENISCUS, i, m. eigenlijk een gansjen; van daar eene figuur of sieraad van het achterdeel van een schip in deze gedaante, Apul. Met. XI p. 264 Elm.

CHENOBOSCION, i, n. eene plaats, daar ganzen gehouden worden, Colum. VII, 14 in.: cf. Varr. R. R. III, 10 in., alwaar het in 't grieksch staat χηνοβοσκεῖον.

CHERAGRA, zie Chiragra.

CHERSĪNUS, a, um, op de aarde levende, bij voorb. testudo, Plin. H. N. IX, 10. Zij heet ook chersos, i, f. Martial. XIV, 8, 1.

CHERSOS, i, zie Chersinus.

CHERSYDRUS, i, m. eene slang, die in 't water en op de aarde leeft, Lucan. IX, 710.

CHILIARCHES, ae, of CHILIARCHA, ae, m. een krijgsbevelhebber, eigenlijk over duizend man, een Overste, Nep. Con. 3. Tacit. Ann. XV, 51.

CHILO, onis, een, die groote lippen heeft, Fest.:

CHIMAERA, ae, f. 1) een berg in Lycië, die vuur gespuwd heeft, Mela I, 15. Plin. H. N. II, 106. V, 27. 2) eene geite bij de grieken, 3) een drievouwig dichterlijk monster, bestaande van vooren uit eenen leeuw, in 't midden uit eene geite, die vuur spuwde, van achteren uit eenen draak; van daar triformis, Horat. Od. I, 27, 24: Bellerophon heeft het eindelijk geveld, zie Hygin. fab. 57. Ovid. Met. IX, 646: van daar dona mediae Chimaerae, Senec. Med. 828, i. e. ignis. Sommigen gelooven, dat de drievouwige gesteldheid van gemelden berg tot dit verdichtzel gelegenheid heeft gegeven, te weten, dat op den top leeuwen gewoond hebben, in het midden vuur opgerezen, en beneden slangen gevonden zijn. 4) Ook heet een schip zoo Virg. Aen. V, 118 en 223, omdat het het beeld der Chimaera droeg.

CHIMAERIFER, a, um, bij voorb. Lycia, Ovid. Met. VI, 339.

CHIRĂGRA of **CHERĂGRA**, ae, f. de jicht in de handen, hand-euvel, Chiragra, Horat. Sat. II, 7, 15. Ibid. Epist. I, 1, 31.

CHIRAGRĬCUS, a, um, die de Chiragra heeft, Cels. IV, 24 in. Petron. 132.

CHIRAMAXĬUM, i, n. een kleine wagen, die met de handen getrokken wordt: handwagen, kinderwagen, Petron. 28.

CHIRIDOTUS, a, um, met armen voorzien, die tot aan de hand komen, bij voorb. tunica, Gell. VII, 12 en Scipio Ibid.:

CHIROGRAPHĀRIUS, a, um, handschriftelijk, door een handschrift verbonden, daar toe behoorende, bij voorb. debitor, Pandect. XIII, 6, 5: creditor, Pandect.

CHIROGRĂPHUM, i, n. en CHIROGRAPHUS, i, m. 1) alles, wat men met eigen hand geschreven heeft: en het geen wij in 't gemeen de eigen hand noemen, voormaels een handschrift: staat dikwijls in Cicero, bij voorb. quo me teste convinces? an chirographo? Cic. Phil. II, 4, i. e. door mijne hand: non utar meo chirographo, Cic. Att. II, 20 extr.: Laterensis suo chirographo mittit mihi literas, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 21: extrema pagella pupugit me tuo chirographo, Cic. ad Div. II, 13: imitari alicujus chirographum, Cic. Nat. D. III, 30 in Suet. Aug. 64: cautio chirographi mei, Cic. ad Div. VII, 18, i. e. verzekering (ter betaling) met mijn eigen hand, ten zij chirographi hier tot n. 2 behoort: van daar chirographa Caesaris, Cic. ad Div. XII, 1, eigenhandige schikkingen. 2) bijzonder een geschift, waar in men met eigen hand iets aan iemand toezegt, bij voorb. om te betaalen, handschrift, obligatie, wissel, bij voorb. exhibitio chirographi, Gell. XIV, 2: cavere alicui chirographo, Suet. Calig. 12: domestica cautione & chirographo se obligare ad praestandum, Pandect. XLIX, 14, 3: cautio chirographi mei, Cic., zie hier voor.

CHIRONOMĬA, ae, f. de kunst of regel, om met de handen Gesticulatiën (gebaarden) te maken, bij voorb. als Acteur enz., Quintil. I, 11 (19) extr.

CHIRONŎMON, ontis en untis, m. i. q. chironomos, Juvenal. V, 121. Not. is eigenlijk het Particip. χειρονομῶν.

CHIRONŎMOS, i, m. & f. die met de handen gepaste gebaarden maken kan, Juvenal. VI, 63.

CHIRURGĬA, ae, f. de heelkunde, Chirurgie, Cic. Att. IV, 3.

CHIRURGĬCUS, a, um, heelkundig, d. i. de heelkunde betreffende, bij voorb. ars, Hyg. f. 274: ook enkel chirurgica scil. ars, Cels. VII praef. in het opschrift.

CHIRURGUS, i, m. een wond-artz, heelmeester, Chirurgijn, Cels. VII praef. en c. 11.

CHLAMYDA, ae, f. i. q. chlamys, bovenkleed, opperkleed, bij voorb. ephebica, Apul. Met. X p. 253 Elm.: pretiosa, Ibid. XI p. 269, alwaar van een krijgskleed gesproken wordt.

CHLAMYDĀTUS, a, um, die eene Chlamys aanheeft, Cic. Rab. Post. 10. Plaut. Rud. II, 2, 9. Pseud. IV, 2, 8.

CHLAMYS, ydis, f. was een Grieksch boven of opperkleed, daar zich ook gemeenlijk alleen de Grieken, zelden de Romeinen, van bedienden, bij voorb. 1) wanneer zij reisden: een reisrok, Plaut. Merc. V, 2, 8. Van daar 2) in den oorlog, alwaar het zoo wel de gemeene Soldaten, als de Officiers droegen, Plaut. Mil. V, 30, alwaarvan een Officier (miles) gesproken wordt: dus ook Ibid. Curc. V, 2, 33, ook Epid. III, 4, 55, alwaar één den Officier (militem) ziet, en zonder hem te kennen vraagt: quem — conspicor, qui undantem chlamydem — facit, alwaar het dus ook een reisrok kan zijn: ook droegen het de Soldatenbedienden (calatores) Plaut. Pseud. II, 4, 45. IV, 2, 8: en in 't gemeen de krijgslieden, Virg. Aen. IX, 582. Ook droeg de Romeinsche veldheer Sylla zulk een kleed, toen hij zich onder de Grieken bevond, Cic. Rab. Post. 10. Eenigen besluiten hier uit, dat Chlamys eene kleding der veldheeren geweest is: maar verkeerd. 3) tot de jagt; een jagtkleed, Ovid. Met. XIV, 345 en 393. 4) Ook droegen het de Citharoedi, Auct. ad Herenn. IV, 47. Apul. Florid. 5) ook vrouwen, Virg. Aen. IV, 137. Tacit. Ann. XIII, 56. 6) ook Mercurius, Ovid. Met. II, 733. 7) ook kinderen, bij voorb. Suet. Tiber. 6. Virg. Aen. III, 484: bijzonder Ulpian. Pand. XXXIV, 2, 23. 8) ook Acteurs, Hor. Epist. I, 6, 40 en 41. Hier uit blijkt, dat het elk opperkleed is, cf. Horat. Epist. I, 17, 31. Not. Men moet gemeenlijk den naam Chlamys in de vertaling behouden.

CHLOREUS, (van twee lettergreepen) zekere vogel, Plin. H. N. X, 74.

CHLORĬON, onis, m. zekere vogel, Plin. H. N. X, 29 extr.

CHOA, ae. Not. in triclinio choa, in cubiculo nola, Quintil. VIII, 6, is raadzelächtig, en niet wel te verklaren.

CHOĂCON, i, n. scil. emplastrum, zekere pleister, Cels. V, 19 n. 2.

CHOENĪCA, zie Choenix.

CHOENIX, Icis, f. een maat, die twee pinten (sextarios) bevatte, Pallad. Novemb. XX. Rhemn. Fann. de pond. & mens. 68: ook Choenica, ae, Pallad. Octob. 5: ook kan Ibid. Nov. 20, hier toe gebracht worden.

CHOLĔRA, ae, f. 1) de gal, bij voorb. facere, Plin. H. N. XX, 22 extr., i. e. maken of verwekken; doch, dit kan ook tot n. 2. behooren. 2) de ziekte daar van, galziekte, bij voorb. in cholera, Cels. II, 13: cholera laborare, Ib.: mora bibuntur in cholera, Plin. H. N. XXIV, 13: facere choleram, zie hier voor: ook Plural., bij voorb. torminibus, choleris cet., Ibid. XX, 14: cf. 12 extr.

CHOLERĬCUS, a, um, galzuchtig, geelzuchtig, Plin. H. N. XXIV, 13. Scrib. Larg. comp. 256.

CHOMA, ătis, n. een dam, Ulp. Pand. XLVII, 11, 10.

CHORAGĬUM, i, n. 1) de hoofdsom van alles, daar een Theater, en hetgeen daar toe behoort, mede toegerust en opgesierd wordt: de opsiering van het Theater, bij voorb. comicum, Plaut. Capt. Prol. 61: Thymelicum, Apul. in Apol. p. 282. Elm. ceteroque choragio, Plin. H. N. XXXVI, 15 med.: ook Plur. Val. Max. II, 4, 6. Ook 2) het gebouw of vertrek, daar deze dingen bewaard werden, Garderobe, kleerkamer, Vitruv. V, 9: 3) ook elke toerusting, prachtige schikking, bij voorb. nuptiarum, Apul. Met. IV p. 157 Elm.: funebre, Ibid. II p. 123. 4) choragium gloriae, Auct. ad Herenn. IV, 50, i. e. middel, om te verwerven, of vleijing om enz.

CHORĂGUS, i, m. 1) die het koor in de schouwspelen der Ouden dirigeerde en bezorgde, Sueton. Aug. 70: ten zij het hier is elke beschikker, bij voorb. van het gastereeren, zie n. 3. 2) die in 't gemeen bij de schouwspelen het nodige bezorgde, bij voorb. de kleding der Acteurs, Plaut. Pers. I, 3, 78. Trin. IV, 2, 16. 3) elke beschikker eener plegtigheid, bij voorb. van een gastmaal, Suet. Aug. 70.

CHORAULES, ae, en CHORAULA, ae, m. een fluitenspeeler, die met de fluit het gezang van het koor verzelt, Martial. V, 57, 9. IX, 79 extr. Suet. Ner. 54. Galb. 12.

CHORDA, ae, f. 1) een darm, Petron. 66. 2) een snaar, omdat zij daar van gemaakt wordt, Cic. Or. III, 57. Hor. Od. IV, 9, 4. Ovid. Am. II, 4, 27. Remed. 336. Met. V, 339. X, 145. Fast. II,

Digitized by Google

II, 108. 3) chorda tibi tenditur, Plaut. Most. III, 2, 55. i. e. *strik*.

CHORDUS *of* **CORDUS**, a, um, *laat, d. i. hetgeen laat wast, of geboren wordt, bij voorb.* agni, Varr. R. R. II, 1, 19. II, 2, 5: cf. Plin. H. N. VIII, 47: foenum i. e. *etgroen*, Cato R. R. 5. Plin. H. N. XVIII, 28: olus, Colum. XII, 13: frumenta, Fest.

CHORĒA, *ook* **CHORĔA**, ae, f. *een dans in een kring met gezang, rondendans*, Virg. Aen. IX, 615. Ovid. Met. VIII, 581. Lucret. II, 63: *ook Tropisch, van den loop van het gestarnte*, Varr. ap. Non. c. 6 n. 16. Manil. I, 669. Not. *op één na de laatste Sijllabe staat kort* Virg. Aen. VI, 644. Prop. II, 15, 15.

CHORĒUS *of* **CHORIUS** fcil. pes, Cic. Or. 63. Quintil. IX, 4, *een voet van twee Sijllaben, in een vers, en hetzelfde als* trochaeus.

CHOROBĀTES, ae, m. *waterwage, of weegschaal*, Vitruv. VIII, 6.

CHOROCITHARISTA, ae, m. *die met den Cither het koorgezang verzelt*, Suet. Domit. 4.

CHOROGRAPHĬA, ae, f. *beschrijving eener oord of plaats*, Vitruv. VIII, 2.

CHORS *of* **CORS** *ook* **COHORS**, tis, f. *eene beslooten of omtuinde plaats, bij voorb.* a) *daar men vee in houdt, bij voorb. hoenders, ganzen, koejen enz., de hof of een hof voor vee enz., bij voorb.* cohortes (chortes) in fundo duae, Varr. R. R. I, 13, 3: cohors (chors) exterior, Ibid.: cohors pro ovibus, Colum. VII, 38: cohors, per quam vagantur gallinae, Ibid. VIII, 3, 8: cohors, in qua pascebantur gallinae, Varr. R. R. III, 3, 6: *van daar* cortis (chortis) aves, Martial. VII, 53, 7. XI, 53, 14. XIII, 44, i. e. *hoenders, jonge hoenders enz.* b) *de beweegbare omtuining voor schapen*, Varr. R. R. II, 2, 9.

CHORTĪNUS (os), a, um (on), *van of uit gras, bij voorb.* oleum chortinon, Plin. H. N. XV, 8.

CHORUS, i, m. 1) *een aantal menschen, die zich tot dansen en zingen verzameld hebben, of in dit opzicht een gezelschap uitmaken: het koor, bij voorb.* a) *bij een Heer*, Cic. Phil. V, 6. Suet. Calig. 37. b) *op het toneel*, Horat. Art. 193, 204, *en* 283. c) *in den Tempel bij godsdienstige dansen*, Virg. Aen. VI, 517. VIII, 718. XI, 737: *dus ook der Musen, Gratiën, Nijmfen*, Virg. Ecl. VI, 67. Hor. Od. I, 1, 31. IV, 7, 5. Virg. Georg. IV, 460: *bijzonder* 2) *de rondedans van zoodanige vergaderde menschen, als zij hand in hand staan, bij voorb.* dedere choros, Martial. IV, 44, 4: cf. Tibull. II, 1, 90. 3) *elke hoop, menigte, aantal, bij voorb.* a) *starren*, Horat. Od. IV, 14, 21: cf. Tibull. II, 1, 90. b) *visschen*, Senec. Agam. 454. c) stipatus choro juventutis, Cic. Mur. 24: philosophorum, Cic. Fin. I, 8: cf. Att. IV, 8. d) chorus virtutum, Cic. Off. III, 33 in. e) *van vechtenden*, Virg. Aen. V, 580.

CHRIA, ae, f. *een nuttige spreuk of gedachten, die men, bij voorb. de kinderen van buiten laat leeren*, Senec. ep. 33: cf. Quintil. I, 9 (15).

CHRISTIANUS, a, um, *Christelijk*: Subst. *een Christen*, Suet. Ner. 16. Plin. Ep. X, 97. Tacit. Ann. XV, 44.

CHROMA, ătis, n. *in de muzijk zekere ma(nier?) ... in het verbinden der toonen*, Vitruv. V, 4: *van daar* Chromatice, es, f. *deze wetenschap*, Vitruv. V, 5: *en* Chromaticus, a, um, *daar op betrekking hebbende*, Vitruv. V, 5. Macrob. Somn. Scip. II, 4.

CHRONĬCUS, a, um, *den tijd betreffende*: libri chronici, Gell. XVII, 21, *geschiedboeken naar de tijd-orde, Chroniek*: it. Chronica, orum, Plin. H. N. XXXV, 9. Gell. XVII, 4: morbi, i. e. *langduurige ziekten*.

CHRYSALLIS *of* **CHRYSĂLIS**, ĭdis, f. *de pop van zekere insecten*, Plin. H. N. XI, 32 *en* 35.

CHRYSELECTRUM, i, n. 1) *goudgeele Agaatsteen*, Plin. H. N. XXXVII, 3 extr. 2) *zeker barnsteenkleurig edelgesteente*, Ibid. 9.

CHRYSENDĔTOS, a, um *of* on, *met goud ingelegd, bij voorb.* Chrysendeta fcil. vasa, Martial. II, 43, 11. VI, 94, 1. XIV, 97.

CHRYSOBERYLLUS, i, m. *een in 't goud spelende* Beryll, Plin. H. N. XXXVII, 5 extr.

CHRYSOCOLLA, ae, f. *Berggroen*, Borax, a) *natuurlijk*, b) *nagemaakte tot goudlijm, tot tekenen enz.*, Plin. H. N. XXXIII, 5. Vitruv. VII, 5 extr. *en* 9 extr.

CHRYSOLĬTHUS, i, m. *Chrijsoliet*, Ovid. Met. II, 109. Prop. II, 15, 44: *ook* Plin. H. N. XXXVII, 9 med., *alwaar het* gen. fem. *is* fcil. gemma.

CHRYSOMĒLUM, i, n. *een soort van kweeën*, Plin. H. N. XV, 11.

CHRYSOPHRYS, yos, *een visch, anders* Aurata, Ovid. Hal. 110.

CHRYSOS, i, m. 1) *goud*, Plaut. Bacch. II, 3, 6. 2) *een goudkleurige visch*, Plin. H. N. XXXII, 11 extr.

CHYDAEUS, a, um, *gemeen, slecht*, Plin. H. N. XIII, 4. XIV, 6.

CHYMUS, i, m. *het sap, vocht, bij voorb. van de maag*, Seren. Sam. c. 48. v. 900.

CIBĀRIUS, a, um, 1) *de spijze betreffende, zich daar mede bezig houdende, tot het eten behoorende of dienstig, bij voorb.* res cibaria, Plaut. Capt. IV, 3, 1: leges, Cato ap. Macrob. Sat. II, 13, i. e. sumtuariae: vasculum, Apul. Met. II. p. 117. Elm.: uva, Plin. H. N. XIV, 3 in., i. e. *tot eten, (niet tot wijn): zo het niet best, gemeen, slecht: dus ook* uva vilitatis cibariae, Ibid. 2 extr., i. e. *enkel om te eten; van daar* Subftant. Cibaria, orum, *het geen te eten gegeven wordt*, a) *spijze, voedzel, onderhoud, voor menschen en vee: bij voorb. voor menschen*, unde me jubes petere cibaria praefecti? Cic. Att. VI, 3 extr.: menstrua, Cic. Verr. II, 4, *voor het gemeen, alwaar het bij slot graan is*: cibaria praebere, Cic. Rosc. Am. 20, i. e. *onderhoud: bijzonder voor Soldaten*, Varr. L. L. IV, 16. Nep. Eum. 8. Caes. B. G. III, 18: *voor de slaaven*, Senec. Benef. III, 21, *alwaar het hun beschikt deel is: voor het rundvee*, Cato R. R. 60: *voeder voor de ganzen*, Cic. Rosc. Am. 20. b) *graan, dat iemand tot zijn onderhoud gegeven wordt, toegelegde deel, bij voorb. der Landvoogden en Officieren*, Cic. Verr. III, 30 *en* 93: *ook kan men hier toe brengen* cibaria praefecti, Cic. Att. VI, 3 extr., *zie hier voor: der gemeene Soldaten, bij voorb.* molita cibaria, Caes. B. G. I, 5. 2) *slecht, gering enz., bij voorb.* vinum, Varr. ap. Non., *spijswijn, geringe wijn*: panis, Cic. Tusc. V, 35. Apulej. Met. VI. p. 177. Elm., *slecht brood*: oleum, Colum. XII, 50 extr.: cf. *hier voor* uva, Plin.: *ook van menschen, bij voorb.* tuus frater cibarius fuit cet., Varr. ap. Non.

CIBĀTUS, us, m. *de spijze, het eten, bij voorb.* sues cibatu largiore sustentare, Varr. R. R. II, 4: canis, Ibid. II, 9: turdis cibatui offae positae, Ibid. III, 5: tibi muni viam, qua cibatus cet., Plaut. Mil. II, 2, 69: cf. Gell. IX, 4. Plin. H. N. X, 61 *en* 73.

CIBICIDA, ae, m. *een eter, vreeter*, Lucil. ap. Non.

CIBĬLLA, ae, f. *eettafel, spijstafel*, Varr. L. L. IV, 5.

CIBO, avi, atum, are, *iemand spijzen, voeden, bij voorb.* draconem, Sueton. Tiber. 72: pullos, Colum. VIII, 11, 15: genera, quae intra septa villae cibantur, Ibid. 10. §. 6.

CIBORĬUM, i, n. (*misschien* fcil. vas) *zeker drinkgereedschap*, Horat. Od. II, 7, 11: *ook heet zeker kruid* (herba) ciboria, Apul. de herb. 67.

CIBUS, i, m. 1) *alles, wat menschen of dieren eten, spijze, voeder, voedzel, bij voorb.* animalia cibum — dentibus capessunt, Cic. Nat. D. II, 47: onusti cibo, Cic. Div. I, 29: levis *eene ligte spijze*, Cels. III, 7: gravis, Cic. Nat. D. II, 9: cibum concoquere, Ibid.: sumere i. e. *tot zich nemen, gebruiken*, Nep. Att. 21: abstinere se cibo, Nep. Att. 22: capere cum aliquo, Terent. Eun. II, 3, 76: hospes non multi cibi, Cic. ad Div. IX, 26, i. e. *die niet veel eet*. 2) *de voeding, bij voorb.* cafei maximi aut minimi cibi, Varr. R. R. II, 11, 3: *dus ook* animalis cibus (pulmonum), Cic. Nat. D. II, 55, i. e. *de lucht: dus ook* cibus humanitatis, Cic. Fin. V, 19: mali, Ovid. Rem. 138: furoris, Ibid. Met. VI, 480: cibus arborum imber, Plin. H. N. XVII, 2.

CICĀDA, ae, f. *eene krekel*, Plin. H. N. XI, 26 *en* 27. Virg. Georg. III, 328. Ib. Ecl. II, 13. Not. exspectate cicadas, Juvenal. IX, 69, i. e. aestatem.

CICATRICŌSUS, a, um, *vol lidtekens, bij voorb.* tergum, Plaut. Amph. I, 1, 290: facies, Quintil. IV, 1 post med.: vitis, Colum. IV, 27, *van de snoeijing: dus ook* quod cicatricosum est, Plin. H. N. XVII, 22, i. e. *uit lidtekens opgroejende*.

CICATRICŬLA, ae, f. *een klein lidteken*, Cels. II, 10 extr. VII, 7. n. 1.

CICĀTRIX, tcis, f. 1) *de genezen wonde, daar men het lidteken nog van ziet, bij voorb.* cicatrices acceptas bello Vejenti, Liv. VI, 14: cf. II, 27 in.: *dus ook* cicatrices exceptae adverso corpore, Cic. Verr. V, 1: *of* adversae, Cic. Or. II, 28, i. e. *van vooren, op de borst: aversa van achter*, Gell. II, 11. 2) *het lidteken eener wond, bij voorb.* ut cicatrix declarat, Cic. Phil. VII, 6: plaga ad cicatricem pervenit, Cels. VII, 28: perducere vulnus ad cicatricem, Plin. H. N. XXVI, 14: *van daar* cicatricem ducere, a) *een lidteken krijgen, bij voorb.* ulcera, quae cicatricem ducunt, Scrib. Larg. comp. 205: b) *een lidteken maken, van eene genezende pleister, bij voorb.* emplastrum cicatricem ducit, Ibid. 214. Not. *Bij slot loopen de beide beteekenissen op één uit: doch, in de vertaling moet men het onderscheid in acht nemen.* 3) *Tropisch*, a) *het lidteken der wond aan eenen boom*, Plin. H. N. XVI, 10. XVII, 24 extr. Virg. Georg. II, 379: b) cicatrix reipublicae, Cic. Agr. III, 2.

CIC-

Digitized by Google

CICCUM, i, n. *of* **CICCUS**. (*of* Cicum, Cicus), i, m. *zal het teder vlies zijn, die elke kern van den granaat-appel heeft*, *volgends* Varr. L. L. VI, 5 *en* Feſt.: *het ſtaat voor elke kleinigheid, bagatel, bij voorb.* ciccum non interduim, Plaut. Rud. II, 7, 22, i. e. *daar geve ik niets om, het is mij het zelfde.*

CICER, ĕris, n. *de cicer, cicer-erwt, een peulvrucht*, Plin. H. N. XVIII, 12 extr. Colum. II, 10, 20. Horat. Sat. I, 6, 115: frictum, Plaut. Bacch. IV, 5, 7. Horat. Art. 249, i. e. *geroost.*

CICĔRA, ae, f. *eene peulvrucht, aan de cicer gelijkvormig*, Colum. II, 11 in. *en* extr. Pallad. Mart. 6.

CICERCŬLA, ae, f. 1) *een klein ſoort van cicers*, Plin. H. N. XVIII, 12 extr. Colum. II, 10, 19. 2) *ook de cicer zelve*, Plin. H. N.

CICHOREUM *of* **CICHORĪUM**, i, n. *Cichorij, endivie, bij voorb.* cichorea, Horat. Od. I, 31, 15: cichorium, Plin. H. N. XIX, 8. XX, 8.

CICI, n. *een boom in Egypte*, Plin. H. N. XV, 7. XVI, 22 extr., *waar van het* oleum Cicinum *is*, Plin. H. N. XXIII, 4. XXVIII, 11. Celſ. V, 24. n. 3: *van daar* cicinus, a, um, *bij voorb.* oleum, *zie hier voor.*

CICILENDRUM *en* **CICIMANDRUM**, Plaut. Pſeud. III, 2, 42 *en* 46, *zijn twee verdichte ſpecerijen.*

CICINDĒLA, ae, f. *een bij nacht lichtend Inſect, misſchien* St. Jans *worm*, Plin. H. N. XVIII, 26 extr.

CICĪNUS, a, um, *zie* Cici.

CICONIA, ae, f. 1) *een ooijevaar*, Plin. H. N. X, 23. Horat. Sat. II, 2, 49. 2) *eene met de hand nagebootſte gedaante van den ooijevaarsbek, om iemand daar door te beſchimpen, bij voorb.* quem nulla ciconia pinſit, Perſ. I, 58, i. e. *dien men niet beſchimpen kan*: 3) *een werktuig, in gedaante van een* T, *daar de boeren de diepte der vooren mede maken*, Colum. III, 13.

CICUM, **CICUS**, *zie* Ciccum.

CICUR, ŭris, *tam, niet wild, bij voorb.* beſtiae, Cic. Tuſc. V, 13. Nat. D. III, 99. Amic. 21: *Tropisch*, ingenium, Varr. L. L. VI, 5, i. e. *zacht enz.*

CICŪRO, are, *tam maken*, Pacuv. Varr. L. L. VI, 5.

CICŪTA, ae, f. 1) *een kruid met een langen ſteel, gemeenlijk ſcheerling of dulle kervel genoemd: deszelfs ſap werdt als een vergif den misdadigers te* Atheenen *te drinken gegeven. Maar dit vergif beſtond alleen in de groote koude, welke het in het bloed veroorzaakte. In 't gemeen wordt het als het verkoelendst of verkoudendst middel van de Ouden opgegeven: voor 't overige diende deze plant ook als een geneesmiddel*, Plin. H. N. XV, 13. Ovid. Am. I, 12, 9. Horat. Epiſt. II, 2, 53. 2) *van zijn ſteel, of riet, maakte men fluiten*, Virg. Ecl. II, 36: *van daar ſtaat het voor een rietſluitjen*, Virg. Ecl. V, 85. Lucret. V, 1382: *ten zij* cicuta *in 't gemeen voor* canna *ſtaat: zoo als het dan voor* canna *riet ook elders ſchijnt te ſtaan, bij voorb.* Lactant. opific. 8 extr. transſpicere per cicutam.

CIDĂRIS, is, f. *het koninglijke hoofdtooizel bij de* Perſen, *de hoed of Tulband der* Perſiſche *Koningen*, Curt. III, 3.

CIĔO, civi, citum, 2. *ook ſomtijds* **CIO**, civi, citum, 4. *heet* 1) *verwekken, in beweging brengen, bewegen, bij voorb.* ciere mare, Liv. XXVIII, 27 med., i. e. *ſtormachtig maken*: orbem eodem modo, Cic. Univ. 7: alvum, Plin. H. N. XX, 9 med., *loslijvig maken, den ſtoelgang bevorderen: dus ook* urinam, Ibid. XXVI, 8 extr.: menſes (i. e. menſtrua), Ibid. 15 in.: id motu cietur interiore, Cic. Tuſc. I, 23, *verwekt, bewegd*: molem irarum ex animo cientis, Liv. IX, 7: pugnam, Liv. X, 22: *of* proelium, Liv. IV, 33, *het vechten in beweeging brengen, d. i. zelve vechten, en gevolglijk anderen daar door tot navolging opſpooren*: cire calcem *een ſteen in 't ſchaakſpel ſchuiven*, Plaut. Poen. IV, 2, 86: *van daar* a) *verwekken, in beweeging brengen, d. i. voortbrengen, bij voorb.* lacrymas, Virg. Aen. VI, 468: *of* fletus, Ibid. III, 44, i. e. *weenen: dus ook* gemitus, Ibid. Georg. III, 517, i. e. *zuchten: dus ook* murmur, Ibid. I, 110: mugitus, Ibid. Aen. XII, 104: verba, Valer. Flacc. III, 155: preces, Ovid. Faſt. VI, 622. b) *verwekken, veroorzaken, bij voorb.* motus, Cic. Tuſc. I, 10. Nat. D. II, 32: terrores, Senec. Oedip. 351: rixam, Vell. I, 2: ſtragem, Virg. Aen. VI, 830. c) *verwekken, aanvangen, bij voorb.* bellum, Liv. V, 37: Vell. II, 54: *dus ook* pugnam, rixam cet., *zie hier voor.* d) *in beweeging brengen, ontrusten, bij voorb.* quod herum tam ciet, Plaut. Bacch. III, 3, 11. e) *in beweeging brengen, bekooren, bij voorb.* armatos ad pugnam, Vellej. II, 6: *doch, het kan ook heeten, roepen: dus ook* viros ad ſe, Catull. LXVII, 88. f) *terug houden, wegdrijven, wegjagen, bij voorb.* ignem (taurorum) dextra, Valer. Flacc. VII, 578. 2) *roepen, noemen, gevolglijk door de ſtem in beweeging brengen, bij voorb.* aliquem nomine, Sueton. Ner. 46: animam voce ciemus, Virg. Aen. IV, 67: nomen alicujus, Ovid. Faſt. IV, 484. Tacit. Ann. I, 21: numina, Val. Flacc. IV, 549, i. e. *aanroepen: dus ook* patrem ciere, Liv. X, 8, *zijn vader noemen, d. i. bewijzen, dat men er één' heeft: ook wilde* Sigonius, Liv. I, 8: *voor* patres creari *niet onvoegzaam lezen* patres ciere. 3) herctum ciere, Cic. Or. I, 56, i. e. *het nagelaten vermogen in beweeging of uit elkander zetten, d. i. deelen. Het* Particip. Citus, a, um, *ſtaat dikwijls* Adjective, *gezwind, ſnel: dus ook* citior, citiſſimus, *bij voorb.* via cita, Liv. XXXIII, 48 in.: inceſſus, Sall. Cat. 15: horae, Ovid. Pont. II, 4, 11: equi, Ibid. IV, 7, 52: quadrigae, Plaut. Aul. IV, 1, 14. Virg. Aen. VIII, 642: vox, Cic. Or. III, 27: pes, Ovid. Art. III, 65: Jambus pes citus, Horat. Art. 252: citus equo Numida, Tacit. Hiſt. II, 40: citus ſubſcribe *voor* cito, Horat. Sat. I, 10 extr.: citior cura, Val. Max. III, 8 ex. 1: citiſſimum factum, Quintil. VI, 4 extr. *Van daar* Citum, Subſtantive, *de gezwindheid, of* ſcil. tempus *ſnelle tijd: van daar* Ablat. cito, *ſtaat* Adverbialiter, *zie* Cito.

CILICIUM, *zie* Cilicius.

CILICĬUS, a, um, *uit, in, of bij* Ciliciën, Ciliciſch, *bij voorb.* mare, Plin. H. N. II, 3: crocum, Ibid. XXI, 6: *van daar waarſchijnlijk* cilicium, ſcil. veſtimentum, textum *of* ſtragulum, *een laken of deken, uit grove draaden, of uit geitenhaairen vervaardigd*, Cic. Verr. I, 38. Liv. XXXVIII, 7. Colum. XII, 46.

CILĬUM, i, n. *het haair van de wenkbraauwen, de winkbraauw*, Plin. H. N. XI, 37 *en* 39. Apul. Met. X. p. 247. Elm.

CILO, onis, *die een hoog ſpits voorhoofd heeft*, Feſt.

CIMEX, ĭcis, m. *een wanze of weegluis*, Varr. R. R. I, 2 extr. Plin. H. N. XXX, 14. Petron. 98. Martial. XI, 33, 1. *Als een ſcheldwoord*, Horat. Sat. I, 10, 78.

CINAEDĬCUS, a, um, *tot den dans behoorende, bij voorb.* cantatio, Plaut. Stich. V, 5, 19, *danslied, dans-airtjen: ten zij het zekeren vrolijken, dartelen, dans betreffe: dus ook* Jonicus aut cinaedicus, Ibid. V, 7, 1, ſcil. ſaltator: comici, cinaedici, ſcenatici, ſcil. ſaltatores, Varr. ap. Non.

CINAEDŬLUS, i, Deminut. *van* Cinaedus, Scipio ap. Macrob. Sat. II, 10.

CINAEDUS, i, m. 1) *een danſer, bij voorb. in Schouwſpeelen*, Plaut. Mil. III, 1, 74. Lucil. ap. Non. *en* Scipio ap. Macrob. Sat. II, 10: *ten zij het misſchien een zekeren vrolijken, dartelen, dans betreft*: cf. Cinaedicus. 2) *een onkuisch mansperſoon, die ontucht met zich laat bedrijven*, Catull. XVI, 2. 3) *zekere visch*, Plin. H. N. XXXII, 11.

CINAEDUS, a, um, *onkuisch, van mansperſoonen, die zich laten misbruiken, bij voorb.* frons, Martial. VI, 39, 12: cinaedior, Catull. X, 24. *Men vraagt of dit woord afkomt van* κινεῖν τὰ αἰδοῖα *en gevolglijk eigenlijk betekent ſchaamteloze beweeging makende enz.*

CINĂRA, ae, f. *eene Artiſchok*, Colum. R. R. X, 235. XI, 3, 28.

CINCINNĀTUS, a, um, *haairlokken hebbende, gekroesd, bij voorb.* conſul, Cic. Sext. 11: ganeo, Cic. red. Sen. 5: ſtella, Cic. Nat. D. II, 5, i. e. *een komeet: doch de* Edit. Erneſt. *heeft* crinitas.

CINCINNŬLUS, i, m. *een haairlokjen*, Varr. ap. Non.

CINCINNUS, i, m. 1) *gekroesd haair, lok, haairlok*, Cic. Piſ. 11. Varr. R. R. I, 31. Plaut. Truc. II, 2, 32. Juvenal. VI, 491. 2) *Tropisch, van den al te zeer gekunſtelden opſchik in uitdrukkingen*, Cic. Or. III, 25 extr. Suet. Aug. 86.

CINCTICŬLUS, i, m. *een kleine gordel*, Plaut. Bacch. III, 3, 28.

CINCTORĬUM, i, n. *een gordel of degenband*, Mela II, 1, ſcil. inſtrumentum, *van* cinctorius, a, um.

CINCTŪRA, ae, f. *de omgording, die bij de* Romeinen *gewoon was: het zij zij in een gordel over het vest beſtaan hebbe, of dat de* Toga *in gedaante van eenen gordel om het vest omgeſlingerd werdt, bij voorb.* fluxior, Suet. Caeſ. 45.

CINCTUS, us, m. *het gorden, omgorden*, a) *met eenen gordel, bij voorb.* quotidiani cinctus (Plural.), Plin. H. N. XXVII, 6: *van daar de gordel, bij voorb.* cinctus & calceatus, Plin. H. N. XXIII, 6: cinctu ſuo ſoluto, Ibid. XXVIII, 4: ſine cinctu, Sueton. Ner. 51. Not. *ook heeft men* cinctum, i, *bij voorb.* in cincto, Scrib. Larg. comp. 163: b) *door het omſlaan van de* Toga, *het welk* cinctus Gabinus *heette*, Liv. V, 46. VIII, 9. Virg. Aen. VII, 612.

CINCTUS, a, um, Particip. *van* Cingo, *zie* Cingo.

CINCTŪTUS, a, um, *gegord, bij voorb.* Cethegi, Horat. Art. 50, *alwaar het het zelfde ſchijnt te zijn als oud, voormaals*: Luperci, Ovid. Faſt. V, 101.

CINĔFACTUS, a, um, *tot asch geworden*, Lucret. III, 919.

CINĔRĀCĔUS, a, um, *asch gelijk, bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. terra, Plin. H. N. XVII, 5: color, Plin. H. N. XXVII, 7.

CINĔRARĬUS, a, um, met asch zich bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. fines i. e. tot bestemming van het graf, Auct. de limit. p. 296. Goes.: van daar Substantive, 1) cinerarius scil. servus, minister, een bediende, die het ijzer, tot het krullen van het haair nodig, in gloeiende asch heet maakt: ook tevens den baart afscheert, Senec. Constant. 14. Catull. LX (LXI), 138. Varr. L. L. IV, 29. 2) Cinerarium scil. stabulum cet., de bewaarplaats voor de asch der overledenen, een graf, Inscript. ap. Grut.

CINĔRĔUS, a, um, 1) uit asch bestaande. 2) de asch gelijk, bij voorb. terra, Plin. Hist. Nat. XXXV, 16: color, Ibid. XXXVII, 10. Colum. II, 2, 16: uva, Plin. H. N. XIV, 3.

CINĔRICĬUS of **CINERITIUS**, a, um, i. q. cinereus, bij voorb. terra, Varr. R. R. I, 9 extr.

CINĔRŌSUS, a, um, 1) vol asch, bij voorb. mortui, Apul. Met. IV. p. 150. Elm., i. e. in asch veranderde, vergane. 2) aschkleurig, bij voorb. canities, Ibid. VII extr. p. 199, i. e. graauw: doch, het kan ook zijn, met asch bestrooid: daar wordt ter dier plaats van groote droefheid gesproken.

CĬNGILLUM, i, n. of **CINGILLUS**, i, m. een kleine gordel, bij voorb. cingillo, Petron. 67.

CINGO, cinxi, cinctum, 3. 1) gorden, bij voorb. cingi ferro, Liv. VII, 39, zich gorden enz.: cingere latus ense, Ovid. Fast. II, 784: aliquem cinctu, Plin. H. N. XXVIII, 4: van daar cinctus een Soldaat, Pandect. XXXIX, 1, 25. Plin. Epist. VII, 25 extr.: ook in 't gemeen toerusten, gevolglijk cingi zich toerusten, bij voorb. ferro, Liv., zie hier voor: cingitur, Plaut. Amph. I, 1, 150, i. e. rust zich toe, maakt zich gereed: venenis, Valer. Flacc. VI, 477, i. e. zich daar mede wapenen. 2) in 't gemeen omgeven, omringen, omsingelen, bij voorb. flumen oppidum cingit, Caes. B. G. I, 38: urbem moenibus, Cic. Nat. D. III, 40: obsidione, Virg. Aen. III, 52: comam lauro, Horat. Od. III, 30, 16: caput flore, Ovid. Fast. III, 254: castra vallo, Liv. VII, 39: cujus lacertos annuli mei cingant, Martial. XI, 101, 2: van daar a) omgeven, bedekken, bij voorb. cinxerunt aethera nimbi, Virg. Aen. V, 13: medium diem cinxere tenebrae, Senec. Herc. fur. 939: b) bedekken door verzelling, d. i. verzellen, bij voorb. pantomimos, Tac. Ann. I, 77: latus, Ovid. Pont. IV, 9, 17: c) rondom bezetten, bij voorb. met troepen, bij voorb. murum, Caes. B. G. VI, 35, scil. militibus: d) omgeven, of rondom opsieren, bij voorb. aliquem insignibus fortunae, Tacit. Hist. II, 59: e) omringen, rondgaan, bij voorb. insula cingitur tribus millibus passuum, Plin. H. N. VI, 12, men gaat het rond in enz., d. i. de omtrek is zoo groot: dus ook Syrtim, Lucan. IX, 372. 3) afschillen, bij voorb. arbores, Pandect. XLVII, 7, 5.

CINGŬLA, ae, f. het geen daar men iet mede gordt of bindt, a) voor het vee, Ovid. Remed. 236: Calpurn. Ecl. VI, 40: b) een gordel der menschen, Ovid. Art. III, 444.

CINGŬLUM, i, n. en **CINGŬLUS**, i, m. 1) het geen daar men iet mede omgordt, of gordt, een gordel, bij voorb. fulserunt cingula bullis, Virg. Aen. XII, 942: cingulo succinctus, Petron. 21: terram circumdatam cingulis; e quibus duos — diversos cet., Cic. Somn. Scip. 6, alwaar het dus mascul. staat: bijzonder een krijgsgordel, zie hier voor.

CINĬFLO, onis, m. i. q. cinerarius, Horat. Sat. I, 2, 98.

CINIS, ĕris, m. ook f. de asch, bij voorb. dolosus, Horat. Od. II, 1, 7, i. e. die de gloeiende koolen bedekt: dare aliquid in cinerem, Virg. Cir. 312, verbranden: dus ook vertere in cinerem, Horat. Epist. I, 15, 39: cinis multa, Lucret. IV, 924: cinis patriae, Auct. ad Her. IV, 8: bijzonder de asch der dooden, d. i. het overschot van het verbrande lijk, ook dikwijls met insluiting van hunne schim, bij voorb. cur hunc dolorem cineri ejus inussisti? Cic. Verr. I, 44: obsecravit per fratris mortui cinerem, Cic. Quint. 31: van daar Tropisch, bij voorb. Troja virum & virtutum omnium acerba cinis, Catull. LXVII (LXVIII), 90, i. e. het verderf, ondergang: eigenlijk de plaats, daar — ondergegaan zijn.

CINNABĂRIS, is, f. gember, Plin. H. N. XXXIII, 7. Ook staat Cinnabari (Neutr. Indecl.) Ibid. ante med. vocant — quidam cinnabari volgends verscheidene Edd. Ook XIII, 1 ante med.

CINNAMĔUS, a, um, 1) uit Cinnamum (kaneel), bij voorb. nidus, Auson. Idyll. XI, 17. 2) daar naar riekend, bij voorb. crines, Apul. Met. V p. 164 Elm.: odor, Ibid. VIII p. 205.

CINNAMOMĪNUS, a, um, i. e. ex cinnamomo bij voorb. unguentum, Plin. H. N. XIII, 1.

CINNAMŌMUM, i, n. een plant, welker bast een aangenamen geur heeft: veelen houden het voor kaneel, Plin. H. N. XII, 19. XIII, 1.

CINNĂMUM en **CINNĂMOM**, i, n. i. q. Cinnamomum, Plin. H. N. XII, 19. Stat. Sylv. IV, 5, 31. Martial. IV, 13, 3. Ovid. Met. XV, 399.

CINNUS, i, m. eene vermenging van verscheiden dingen, bij voorb. cinnus amborum, Cic. Or. 6: ook van een gemengden drank, Arnob. 5. Sommigen houden dit voor de eigenlijke beteekenis.

CINXĬA, een bijnaam van Juno, Fest. en Arnob. 3.

CIO, ire, zie Cieo.

CIPPUS, i, m. 1) een stam, paal, zuil, bij voorb. a) om de grenzen aan te wijzen, grenszuil, grenssteen, Simplic. ap. Goes. p. 88: en Horat. Sat. I, 8, 12: alwaar van gravers gesproken wordt, en het gevolglijk ook tevens een lijksteen zou kunnen zijn: b) steen of paal op het graf, lijksteen, Pers. I, 37: cf. Hor. Sat. I, 8, 12: c) misschien de stok, in welken de voeten der misdaadigers gestoken werden, Laber. ap. Gell. XVI, 7: van daar heeten 2) de in de aarde gezette en met eenige takken opschietende stammen, bij Caesar B. G. VII, 73, ook Cippi; waarschijnlijk wegens eenige gelijkheid.

CIRCA, is waarschijnlijk de Ablat. (van Circus, a, um, i. e. kreits- of kringvormig), scil. regione: I) zonder Casus of Adverb. 1) omtrent, d. i. in den omtrek of oord, bij voorb. montibus, qui circa sunt, Liv. I, 4: circa erant, Liv. XXVI, 49 extr., i. e. waren of stonden er omtrent (scil. om hen): salinae circa sitae, Ibid. I, 33: cf. Nep. Eum. 10. Cels. V, 28 n. 3. Not. circa saltus i. e. qui circa sunt, Liv. I, 4: agros circa, i. e. qui circa sunt, Liv. XXIX, 29. 2) d. i. ongeveer, bij voorb. oppida fuere circa septuaginta, Liv. XLV, 34: doch dit kan ook beneden tot n. 3 behooren. II) met een Accusativus, wanneer men het gemeenlijk een praepositie noemt: 1) om d. i. rondom iemand of iet, bij voorb. ligna contulerunt circa casam, Nep. Alcib. 10: quos circa se habebat, Cic. Verr. I, 48, om zich, bij zich, in zijn gevolg: extemplo & circa praetorem ad civitates missi legati tribunique, Liv. XXI, 49, alwaar de schikking der woorden is legati tribunique, qui circa praetorem erant, missi ad cet., de om den Praetor zich bevindende Legaten en Tribunen enz. 2) om of jegens, bij namen van tijden, bij voorb. circa eandem horam, Liv. XLII, 57: circa ea tempora, Vellej. II, 92: circa lucem expergefactus, Suet. Oth. 11: circa lustra decem, Hor. Od. IV, 1, 6: circa Idus Octob., Colum. V, 12: 3) omtrent, bij onzekere getallen, bij voorb. oppida fuere circa septuaginta, Liv. XLV, 34: circa quingentos capti, Liv. XXVII, 42: circa singulas heminas aquae emittendum, Cels. VII, 15: 4) ten aanzien, jegens, bij voorb. circa bonas artes socordia, Tacit. Ann. XI, 2: quomodo circa se animati essent, Justin. XIV, 11: errorem circa literas habuit, Quintil. VI prooem: circa caerimonias correxit quaedam, Suet. Claud. 22: adfectatio multorum circa id, Plin. H. N. XXXIV, 2 med. 5) in of op (voor in), doch alleen bij eene menigte, en als men van de ééne plaats of mensch tot den ander gaat, bij voorb. circa omnia fana deum supplicaverunt, Liv. XXIV, 23: circa vias discurrerent, Liv. XXV, 9, op straat, of van de eene in de andere: bijzonder wanneer het Nederduitsche van den één tot den anderen uitgedrukt wordt, bij voorb. circa domos ituros, Cic. Verr. I, 48, i. e. van huis tot huis: circa fora proficisci, Liv. XXXIX, 18, i. e. van het ééne marktvlek tot het andere. Not. Circa wordt somtijds achter qui quae quod gezet, bij voorb. quam circa, Cic. Verr. IV, 48, voor circa quam.

CIRCENSIS, e, 1) den Romeinschen Circus (schouwplaats) betreffende, daar in voorvallende, bij voorb. ludi circenses, Cic. Verr. IV, 15: ook enkel Circenses, Juvenal. X, 81. Suet. Claud. 21, i. e. schouwspelen, die in den Circus gehouden werden, en voornaamlijk in kampvechten bestonden. Zij heeten ook ludicrum Circense, Liv. XLIV, 9: pompa, Suet. Caes. 76, i. e. de voorafgaande plegtige voorbijvoering der afgodsbeelden. 2) tomentum circense, Martial. XIV, 160. Senec. de vita beata 25 in., was uit riet, stroo enz., gevolglijk slecht; waarschijnlijk, omdat men soortgelijken in den Circus gebruikt, om de kussens daarmede te stoppen.

CIRCĬNATĬO, onis, f. 1) het maken van eenen cirkel of kring. 2) de kring of cirkel zelve, bij voorb. circinationem describere, Vitruv. IX, 8: pars circinationis, Ibid.: ducere rotundam circinationem, Ibid. III, 3: 3) het omgaan, of omdraaijen van iet, bij voorb. molarum, Ibid. X, 10: Mercurii & Veneris, Ibid. IX. 6.

CIRCĬNO, avi, atum, are, cirkel van maken, ronden, bij voorb. auras easdem, Ovid. Met. II, 721, i. e. in een kring vliegen, een kring in 't vliegen maken: dus ook arcus suos, Manil. I, 710: arbores, quae in orbem ramos circinant, Plin. H. N. XVII, 12: cetera — circinantur in pulpam, Ibid. XVI, 38: van daar

daar folia circinatae rotunditatis, Ibid. XVI, 23, i. e. cirkelronde bladeren.

CIRCINUS, i, m. het werktuig, daar men een cirkel of kring mede maakt, een passer, of ook een cirkel genoemd, Caes. B. G. I, 38. Vitruv. IX, 8. Plin. H. N. II, 15.

CIRCITER is het Adv., van Circus, a, um, gelijk humaniter van humanus: gevolglijk rond, of om, enz., bij voorb. 1) Adv. of zonder Casus, ongeveer, bij onzekere getallen of tijden, bij voorb. circiter parte tertia celata, Caes. B. G. II, 32: circiter in media area, Hemina ap. Plin. H. N. XIII, 13: ex omni copia circiter pars quarta erat — armis instructa, Sall. Cat. 56 (59): pullos circiter sesquimense qui sunt natu, Varr. R. R. III, 10 extr.: circiter duobus mensibus fiunt pingues, Ibid.: 2) met den Accusativus, wanneer men het eene praepositie gewoon is te noemen, tegen, omtrent, of ongeveer omtrent, bij onzekere getallen of tijden, bij voorb. circiter meridiem, Caes. B. G. I, 50: circiter Calendas, Cic. Att. II, 4: a. d. VI circiter Idus, Ibid. 17 in.: circiter Idus Sextiles, Cic. ad Div. III, 5: cum decem circiter millia ab hoste abessent, Liv. XXVIII, 1: octavam circitur horam, Hor. Ep. I, 7, 47: ook bij plaatzen of gewesten, omtrent, bij voorb. omtrent dezen oord, omtrent dezen boom, d. i. in den omtrek van dezen boom enz., bij voorb. loca haec circiter (voor circiter haec loca) mihi excidit om deze oorden, omtrent deze oorden, Plaut. Cist. IV, 2, 8.

CIRCITES of **CERCITIS** eene soort van olijfboom, Colum. V, 8, 2: heet Ibid. en Virg. Georg. II, 86. Plin. H. N. XV, 3 radius, van daar voor Circites beter cercites, of nog beter cercitis fem. scil. olea gelezen zou worden.

CIRCITOR, oris, m. eigenlijk elk, die rondgaat, bij voorb. om opzicht ergens over te hebben, bij voorb. bij de waterleidingen, Frontin. de aquaeduct. artic. 117: bij de tuinen, Auct. Priap. 16: bijzonder 1) heeten Circitores bij de Militie die genen, die rondgingen, om de posten te bezichtigen, gevolglijk de ronde deeden: de ronde, Veget. de re mil. III, 8. 2) een marskramer Pandect. XIV, 3, 5.

CIRCIUS, i, m. zekere zeer hevige wind aan het Narbonisch Gallië eigen: die dus van den kant van Rome een Noordwesten wind zijn kan, Plin. H. N. II, 47. XVII, 2. Vitruv. I, 6. Senec. quaest. nat. V, 17. Gell. II, 22.

CIRCUEO, zie Circumeo.

CIRCUITIO (Circumitio), onis, f. 1) het rondgaan, bij voorb. in de stad, om op de orde toezicht te hebben enz., Liv. III, 6: 2) de plaats, daar men rond kan gaan, Vitruv. VI, 6. X, 19: 3) de omzwerving in het spreken, wanneer men in plaats van één woord veelen zegt, bij voorb. quid opus est circuitione? Cic. Div. II, 61: cf. Ibid. 17. Ter. And. I, 2, 32. Auct. ad Her. IV, 32.

CIRCUITOR of **CIRCUMITOR**, oris, m. die omgaat, bij voorb. om opzicht te hebben, Petron. 53, alwaar circumitor staat.

CIRCUITUS en **CIRCUMITUS**, us, m. 1) het rondgaan, de omloop, bij voorb. der zon om de aarde, Cic. Nat. II, 19 en 62: der menschen om eene plaats, bij voorb. circumitus Siciliae, Senec. ep. 79 in., i. e. de omreize om Siciliën: per montes, Liv. XXXIV, 28 in., i. e. om de bergen: ook behoort n. 2. hier toe; van daar van ziekten, bij voorb. koortsen, derzelver periodieke omloop, periode, enz. febrium, Cels. III, 5: 2) de omweg, dien men maakt, als men niet recht toe recht aan gaat, maar om bergen enz., bij voorb. longo circuitu, Caes. B. G. VII, 45: parvus, Liv. IV, 27: brevis, Liv. XXXIV, 28: cf. Caes. B. G. I, 41: van daar Tropisch, de omslag, wanneer men het niet recht uit zeggen wil, het geen te zeggen is, of één woord met meer omschrijft, bij voorb. non statim debet orare, sed aliquo circuitu ad id pervenire, Quintil. V, 7. Petron. 12. Martial. XI, 16, 8: Ook heet circuitus verborum of orationis bij Cicero, Or. 23, 51 en 61, het geen anders ambitus of periodus is. 3) de omvang, of omkring eener zaak, staat meermalen in Caesar, bij voorb. van eenen heuvel, B. G. VII, 83: cf. B. C. III, 44: van daar in circuitu, Caes. B. G. II, 29 en 30. V, 13, in den omkring of rondöm: ook staat daar voor circuitu, Plin. H. N. IV, 12: dus ook circuitus voluminis i. e. omtrek des boeks, Suet. in vita Horat. extr.

CIRCUITUS of **CIRCUMITUS**, a, um, Particip. van Circumeo of Circueo, zie Circumeo.

CIRCULATIM, Adv., kringvormig, kringswijze, cirkelvormig, bij voorb. 2) cirkelswijze, gezelschapswijze, in een kring samen komende, bij voorb. weenen, Sueton. Caes. 84.

CIRCULATIO, onis, f. het rondlopen in een kring, kreits-loop, Vitruv. IX, 4.

CIRCULATOR, oris, m. 1) die overäl rond trekt, en de menschen in het rond bij een kring om zich verzamelt, om bij voorb. een geneesmiddel aan te prijzen, of anders zijne kunst te toonen enz., een kwakzalver, Cels. V, 27 n. 3. Pandect. XLVII, 11, 11: cf. Senec. Benef. VI, 11 en ep. 29: 2) circulator auctionum, Pollio in Cic. Epist. ad Div. X, 32, misschien, die op alle auctiën loopt.

CIRCULATORIUS, a, um, kwakzalversch, bij voorb. iactatio, Quintil. II, 4.

CIRCULATRIX, tcis, f. kwakzalveresse, kwakzalvig, bij voorb. lingua, Martial. X, 3, 2.

CIRCULO, are, kringvormig of cirkelrond maken, bij voorb. digitos, Apul. in Apol. p. 330 Elm.: orbiculum annuli, Ibid. Flor. p. 346.

CIRCULOR, ari, 1) eenen kring maken, om te spreken; in een kring samentrekken, om te praten, Cic. Brut. 54. Caes. B. C. I, 64: 2) rondloopen, in de wereld omzwerven, Senec. ep. 88 prope fin. Appion — tota circulatus est Graecia: zoo heeft een Cod. bij Lipsius: de Edd. hebben gemeenlijk circumlatus est. 3) een kwakzalver zijn, gevolglijk de menschen rondöm zich verzamelen, Senec. ep. 40 en 52.

CIRCULUS, i, m. elke cirkelronde figuur, een cirkel, kring, Cic. Nat. D. II, 18: van daar alles, wat cirkelvormig is, bij voorb. een rand aan een vat, Plin. H. N. XIV, 21 in. Not. Martial. XIV, 138 orbibus (i. e. mensis) in nostris circulus esse potest i. e. (misschien) cirkel, dien de daar op gewezen schotel gemaakt heeft: van daar 1) een soort van cirkelvormig gebak, Varr. L. L. IV, 22. Vopisc. Tacit. 6: 2) circulus anni, Virg. V, 559, i. e. keten: 3) een Astronomische cirkel, of kreits des hemels: ook de kreits of kring, dien eene star in haeren loop beschrijft, bij voorb. stellae circulos suos conficiunt, Cic. Somn. Scip. 4: aequinoctialis, solstitialis & septentrionalis, Varr. L. L. VIII, 18: lacteus, Plin. H. N. XVIII, 29, i. e. de melkweg. 4) de cirkelvormige verzameling der menschen, wanneer zij samen komen, om te discoureren, de cirkel van een gezelschap, bij voorb. sermo in circulis est liberior, Cic. Att. II, 18: cum in circulum venisset, Nep. Epam. 3: cf. Cic. Or. I, 34 extr. Cic. Q. Fr. III, 4. Plin. H. N. XXXVI, 5. Martial. II, 86, 11. Not. circlus voor circulus, Virg. Georg. III, 166.

CIRCUM, I) Adv., om, rondöm, bij voorb. quae circum essent, Caes. B. C. II, 10: locus, quem totum circum aqua claudat, Varr. R. R. III, 14: toto properant litore circum, Virg. Aen. IV, 416: causae circum undique cet., Gell. XIV, 2: van daar circum circa of circumcirca rondöm. Zie beneden in 't bijzonder: II) Praepos. 1) om (d. i. om iet rond) wanneer dit om niet juist altijd rondöm, maar ook dikwijls zoo veel als, bij, is, bij voorb. circum terram feruntur, Cic. Nat. D. II, 40: terra circum axem se convertit, Cic. Acad. IV, 39: circum haec loca commorari, Cic. Att. III, 17, h. e. in den omtrek dezer plaatzen, bij deze plaatzen: paucae, quae circum illam essent, Ter. Eun. III, 5, 33, i. e. bij haar: pauci, qui circum illum sunt, Cic. Att. IX, 9 extr.: 2) voor in, ad, bij eene menigte, wanneer wij er bij denken, van den één tot den anderen, bij voorb. pueros circum amicos dimittit, Cic. Quint. 6, i. e. tot alle vrienden, van den éénen vriend tot den anderen, bij zijne vrienden rond; legatio in Asiam circum insulas missa, Liv. XLII, 45, in alle eilanden rond, van het één tot het ander: volo circum villulas nostras errare, Cic. Att. VIII, 9: Praetorem circum omnia fora sectari, Cic. Verr. II, 70: Not. Het staat ook somtijds achter zijnen Casus bij voorb. ambiegna bos, quam circum aliae hostiae constituuntur, Varr. L. L. VI, 3. Not. Virg. Aen. VI, 517 evantes orgia circum Ducit, alwaar circumducit bij één hoort, evantes orgia i. e. celebrantes orgia, ten zij men construeren wil ducit circum (i. e. ad) orgia. Not. circum is eigenlijk de Accusativ. van circus, i. e. in eenen kring, scil. secundum, ad cet.

CIRCUMACTIO, onis, f. 1) het rond draajen, rondwenden, bij voorb. der zon, Vitruv. IX, 9: 2) Tropisch, circumactio aequabilis, scil. verborum, Gell. XVII, 20, i. e. wending, inkleeding.

CIRCUMACTUS, us, m. de ronde beweging, ronddraajing, bij voorb. coeli, Senec. quaest. nat. VII, 2: rotarum, Plin. H. N. XXVIII, 9: corporis, Ibid. VIII, 31: cf. 50.

CIRCUMACTUS, a, um, Particip. van Circumago, zie Circumago.

CIRCUMADNITOR of beter **CIRCUM ADNITOR**, i, bij voorb. circum adulteos, Sallust. fragm. Hist. IV in ep. Mithr. ad Arsac. §. 4.

CIRCUMADSPICIO, ĕre, i. e. circumspicere, bij voorb. circumadspicit, Plin. H. N. VIII, 33.

CIRCUMAGGERO of beter **CIRCUM AGGERO**, are, rondöm ophoopen, bij voorb. terram, Colum. V, 12: radices, Plin. H. N. XIX, 5 in.

CIRCUMAGO, egi, actum, 3. 1) ronddraajen, rondwenden, rondkeeren, of zwaajen, bij voorb. equos frenis, Liv. I, 14: signa, Liv. X, 36 med., de vaandels, d. i. rondöm zwaajen: legiones, Flor. III,

III, 21, 6, ze omzwenken, d. i. naar huis voeren: agmen, bij voorb. agmine circumacto, Liv. III, 8: van daar circumagere se, Liv. IV, 28 in., i. e. zich omdraaijen, ronddraaijen: dus ook circumagi zich ronddraaijen, bij voorb. agmine circumacto, Liv. zie hier voor: ook Tropisch, d. i. zich krommen, buigen, bij voorb. racemis in orbem circumactis, Plin. H. N. XVI, 34 in.: litora circumacta curvataque, Plin. Ep. VI, 16 §. 13, i. e. gebogen, gekromd: van daar a) van den tijd, se circumagere of circumagi i. e. vergaan, verlopen, bij voorb. annus se circumegit, Liv. IX, 18: se aestas circumegit, Liv. XXIII, 39: annus circumagitur, Liv. XXIV, 8, een jaar verloopt: anno circumacto, Liv. VI, 1: of tempore anni circumacto, Liv. III, 8 in., i. e. over een jaar: dus ook circumactis decem & octo mensibus, Liv. IX, 33: b) ronddraaijen d. i. veranderen, andere gezindheden inboezemen, bij voorb. decumanos facile circumegit, Suet. Caes. 70: fortuna circumacta est heeft zich rondgedraaid, d. i. veranderd, Flor. II, 2: dus ook Liv. XXXIX, 5 in. alieni momentis animi circumagi: van daar circumagi varietates i. e. fieri, Plin. Ep. IV, 24: ook heet circumagere veranderen, verderven, verergeren, bij voorb. alvum, vesicam, Plin. H. N. XXIII, 6 in., c) circumagi rondgaan, Horat. Sat. I, 9, 16: d) circumagi in vrijheid gesteld worden, Senec. ep. 8, dewijl de slaaf bij het bekomen der vrijheid op de markt rond gedraaid werdt: 2) ergens heen keeren of zwaaijen, bij voorb. genus humanum in se circumegit, Plin. H. N. XXVI, 3: van daar circumagi zich ergens heen wenden, bij voorb. circumactus ad — partem regni tuendam, Liv. XLIV, 35 ante med.: 3) rond dragen, bij voorb. circumagi rumoribus vulgi, Liv. XLIV, 34, bij de menschen op de tong zijn, van hun rond gedragen worden.

CIRCUMAPERIO, ire, rondöm openen, bij voorb. ungues, Cels. VI, 19 extr.

CIRCUMARO, are, omploegen, bij voorb. agrum, Liv. II, 10: cf. Plin. H. N. XVIII, 3.

CIRCUMCAESURA, ae, f. de vlakte, die ergens rondöm iet is, de uiterste omvang, omkring, Lucret. III, 220. IV, 651.

CIRCUMCALCO of CIRCUMCULCO, are, rondöm intreden, bij voorb. radices, Colum. V, 6, 21.

CIRCUMCIDANEUS, a, um, bij voorb. mustum, Cato R. R. 23, i. e. die na gekelderd wordt, waarbij de beesten de insnijding bekomen, Varro R. R. I, 54, 3 zegt daar voor Circumcisitum, misschien circumcisitivum of circumcisicium.

CIRCUMCIDO, idi, isum, 3. 1) rondöm afsnijden, bij voorb. caespitem, Caes. B. G. V, 42: ungues, Cels. V, 26 n. 2: vulnus, Plin. H. N. XXV, 5 extr.: arbores, Ibid. XVI, 39: van daar collis circumcisus, Caes. B. G. VII, 36, als 't ware rondöm afgesneden, gevolglijk afgescheiden: dus ook planities ab omni aditu circumcisa, Cic. Verr. IV, 48: of besnijden, bij voorb. genitalia, Tacit. Hist. V, 5: of aliquem, Petron. 102, van de Jooden: van daar 2) besnijden, Tropisch, d. i. beperken, verminderen, bij voorb. multitudinem, Cic. Acad. IV, 45: sumtus, Liv. XXXII, 27: inanitatem, Cic. Fin. I, 13: vinum, Cels. IV, 20. VI, 9, i. e. zich daar van onthouden: van daar circumcisus, a, um, kort, bij voorb. oratio, Plin. Ep. I, 20: quid est tam circumcisum, tam breve, Ibid. III, 7.

CIRCUMCINGO of beter CIRCUM CINGO, ĕre, rondöm geven, Sil. X, 2.

CIRCUMCIRCA, Adv., rondöm, rondöm heen, Sulpic. in Epist. Cic. ad Div. IV, 5. Plaut. Aul. III, 4, 8. Auct. B. Hisp. 41.

CIRCUMCISE, kort, met weinige woorden, bij voorb. spreken, Sueton. de Cl. Rh. 6: rem ante oculos ponere, Quintilian. VIII, 3 extr.

CIRCUMCISITUS, zie Circumcidaneus.

CIRCUMCISŪRA, ae, f. omsnijding, besnoeiing, bij voorb. der boomen, Plin. H. N. XVI, 40 extr.

CIRCUMCISUS, a, um, zie Circumcido.

CIRCUMCLUDO, si, sum, 3. rondöm insluiten, bij voorb. aliquem, Cic. Catil. I, 3. II, 7. Suet. Tiber. 20: si nubes solum circumcludent. Plin. H. N. XVIII, 35: argento, Caes. B. G. VI, 27, i. e. rondöm met zilver inzetten, beslaan. Men vindt ook circumclaudere, Caes. B. C. III, 30, ten zij men het als twee woorden moet aanzien.

CIRCUMCOLO, ĕre, rondöm woonen of bewonen, bij voorb. sinum, Liv. V, 33: paludem, Liv. XXXI, 41 in.: van daar circumcolentes de rondöm wonenden, Pandect. XLIII, 11, 1.

CIRCUMCULCO, zie Circumcalco.

CIRCUMCURRO, ĕre, rondöm lopen, Vitruv. IV, 6: linea circumcurrens, Quintil. I, 10, i. e. cirkellinie, Circumferentie, omtrek: rhetoricae artem circumcurrentem vocaverunt, Ibid. II, 21.

CIRCUMCURSIO, onis, f. het rondöm lopen, Apul. Met. IX p. 222 Elm.

CIRCUMCURSO, are, rondöm lopen, bij voorb. omnia, Plaut. Rud. I, 4, 4, i. e. overäl: hac illac circumcursa, Terent. Heaut. III, 2, 1: aliquem hinc & illinc, Catull. LXVII, 133: columnae circumcursare videntur Lucret. IV, 402.

CIRCUMDĂTUS, zie Circumdo.

CIRCUMDO of CIRCUNDO, dĕdi, datum, ăre, 1) om iet om of rond stellen, leggen, zetten, doen, of maken, aliquid alicui, bij voorb. signa, Cic. Verr. I, 27: custodias, Cic. Catil. IV, 4: fossam lecto (s. tecto) cubiculari, Cic. Tusc. V, 20: brachia collo, Ovid. Met. IX, 458: munitiones toto oppido, Hirt. B. G. VIII, 34, voor toti: murum, Colum. IX, 1: cataplasmata ventri, Cels. IV, 1: exercitum castris, Liv. III, 28: sibi cancellos, Cic. Quint. 10: Ook Tropisch: alicui gratiam immensam, Tacit. Ann. XIV, 53, i. e. largiri: libidinem moribus, Tacit. Ann. XIV, 15, i. e. geven, mededeelen, verschaffen: dus ook famam paci, Tacit. Agric. 20: ook circumdari alicui zich rondom stellen of omvangen, bij voorb. hinc patre, hinc Catulo lateri circumdatis, Liv. XXX, 19, i. e. omgaven hem, bevonden zich aan beide zijden. 2) omgeven, omringen, insluiten, bij voorb. oppidum vallo, Cic. ad Div. XV, 4: oppidum corona, Liv. IV, 47: aliquem brachiis, Plaut. Asin. III, 3, 106: aliquem veste, Petron. 92, i. e. bedekken: dus ook amiculo circumdatus, Nep. Dat. 3: regio circumdata insulis, Cic. Flacc. 12: nemus muro circumdatum, Curt. IV, 7: ook staat circumdatus met den Accusativus, bij voorb. chlamydem, Virg. Aen. IV, 137: Tropisch, exiguis finibus oratoris munus, Cic. Or. I, 62.

CIRCUMDOLO, are, rondöm beschaven, Plin. H. N. XVI, 32.

CIRCUMDUCO, xi, ctum, 3. 1) rondöm voeren, rondöm trekken, bij voorb. a) levende schepzelen, bij voorb. cohortes, Caes. B. G. III, 26: exercitum, Liv. VIII, 13: ook zonder exercitum, zoo dat men het daar onder verstaat, bij voorb. praeter castra hostium circumduxit, Liv. XXXIV, 14 in., i. e. trok (met het leger) voorbij enz.: verders aliquem vicatim, Sueton. Calig. 35: aliquem per civitatem, Petron. 141 extr.: ook met twee Accusativi, als aliquem aedes, Plaut. Most. III, 2, 157, in huis rond, om hem alles te laten zien: aliquem praesidia, Caes. B. C. III, 61: quos Pompejus — omnia sua praesidia circumduxit Edit. Oudend. i. e. voerde hen van post tot post, gevolglijk bij alle zijne posten rond, waar andere Edd. per omnia sua cet. hebben: men zou hier toe ook kunnen brengen evantes orgia circum ducit, Virg. Aen. VI, 517, zie Circum. b) levenloze dingen, bij voorb. aratrum, bij volkplantingen, Cic. Phil. II, 40: brachia, Auct. B. Hisp. 6. i. e. armen der vestingwerken: c) van daar literas, Sueton. Aug. 87, i. e. achter met een lijn insluiten, ten teken, dat ze mede in den Tekst hooren: lineis met lijnen insluiten, afbreken, bij voorb. umbram lineis, Plin. H. N. XXXV, 3: d) doorbrengen, bij voorb. partem diei, Sueton. Ner. 41: e) cassceren, ontslaan, opheffen; nalaten, weglaten, bij voorb. edictum, Pandect. V, 1, 73: cognitionem, XL, 12, 27. XLIX, 1, 22: 2) rondvoeren, Tropisch, d. i. bedriegen, bij voorb. aliquem auro, Plaut. Bacch. II, 3, 77: Philippis, Ibid. V, 2, 64: argento, Plaut. Pseud. V, 1, 60, i. e. om geld: pallio, Plaut. Poen. V, 2, 16: cf. Pseud. I, 5, 113: 3) in 't spreken, bij voorb. aliquid, a) iet wijdlopiger inkleeden, om volzinnen te maken, Quintil. X, 2: b) iet gerekter uitspreken, Quintil. XI, 3 extr.

CIRCUMDUCTIO, onis, f. 1) het omvoeren, bij voorb. aquarum, Vitruv. VIII, 7: 2) het bedriegen, bij voorb. argenti i. e. om geld, Plaut. Capt. bijna aan het einde: 3) de wijdlopige inkleding van eene gedachten, Quintil. X, 4. XI, 3.

CIRCUMDUCTUS, us, m. het omvoeren, omtrekken, omvang, Quintil. I, 10 (13).

CIRCUMEO en CIRCUEO, ivi en ii, itum, 4. 1) rondgaan op eene dubbele wijze, a) rondgaan, d. i. boogvormig gaan, niet recht toe gaan, bij voorb. pa hortum circuit clam, Plaut. Asin. III, 3, 152: ook met den Accusativus, om iet of iemand omgaan, bij voorb. aciem, Caes. B. C. II, 23, doch, het kan ook alleen zijn, hij ging aldaar af en aan: oves, Ovid. Pont. I, 2, 20: aciem a latere, Caes. B. C. III, 93: insulas, Plaut. Men. II, 1, 6: pass. circumiri, Plaut. Curc. III, 81: cf. Ovid. Art. III, 396: fores omnes, Nep. Hann. 12: b) omgaan, d. i. hier en daar gaan, of van de eene plaats of mensch na een' ander gaan, bereizen, bezoeken enz.; bij voorb. per familias, Plaut. Truc. II, 4, 53: ook met den Accusativus, bij voorb. praedia, Cic. Caecin. 32, i. e. bereizen, van het eene landgoed na het ander gaan: urbem, Liv. XXIII, 25, i. e. in de stad rondgaan: saucios, Tacit. Ann. I, 71, i. e. tot de gekwetsten gaan, die bezoeken enz.: bijzonder om te verzoeken, deels zonder Accusativus, bij voorb. una nobiscum circumierunt, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 11: mecum circumire, Plin. Ep. VI, 6: deels met den Accusativus, bij voorb. tribus, Sueton. Aug. 59: domos,

Ta-

Tacit. Ann. II, 29: stationes, Plin. Ep. II, 9: *dus ook* aciem, Caef. B. C. II, 28. Liv. XXXI, 21: *van daar verzoeken of aanhouden om iets (door rondgaan)*, *bij voorb.* confulatum, Plin. Paneg. 69. 2) *omgeven*, *omringen*, *bij voorb.* cornu finistrum, Caef. B. C. III, 39: urbem, Ibid. II, 16: *dus ook* Paff. circumiri ab ho ibus, Nep. Dat. 7: multitudine, Nep. Them. 3: hoftibus, Liv. XLI, 26: cujus non hederae circumiere caput, Prop. II, 4, 26: *ook Tropisch*, *bij voorb.* fluctibus belli circumiri, Cic. Phil. XIII, 9: fonus circuit aures, Stat. Sylv. IV, 4, 26: 3) *misleiden*, Terent. Phorm. IV, 2, 8: cf. Plaut. Pfeud. III, 2, 119. Martial. VIII, 59 extr.: 4) *omschrijven*, *met veele woorden uitdrukken*, *bij voorb.* res, Quintil. XII, 10: nomen, Tacit. Hift. III, 37. Not. *Het* Particip. Paff. *is*, *zoo als het schijnt*, *meestäl* circuitus, a, um, *zelden* circumitus.

CIRCUMEQUĬTO, are, *rondrijden*, *bij voorb.* moenia, Liv. X, 34, *om de enz.*

CIRCUMERRO, avi, atum, are, *ronddwalen of zwêrven*, alicui, Senec. Controv. II, 9: tempora, Apul. de mundo p. 71. Elm., i. e. *doorlopen enz.*

CIRCUMFARCIO, ire, *rondōm vol stoppen*, *bij voorb.* terraque circumfartis, Plin. H. N. XVII, 13 extr.

CIRCUMFERENTĬA, ae, f. *Circumferentie*, *omwekring*, *bij voorb.* fedilium, Apul. Florid. p. 359. Elm.

CIRCUMFĔRO, tŭli, lātum, ferre, 1) *rondōm dragen*, *eigenlijk*, *bij voorb. een boek*, *bij voorb.* codicem, Cic. Verr. II, 42: mulfum, Plaut. Perf. V, 2, 40: infantem, Sueton. Calig. 25: puerum manibus, Quintil. II, 15. Not. focios circumtulit unda, Virg. Aen. VI, 229, *voor* undam focios i. e. circum focios, *zie* n. b: *van daar* a) *ronddragen met den mond*, *verbreiden*, *d. i. daar van spreken*, *bekend maken*, *zeggen*, *zich met iets verheffen*, *voorgeven*, *bij voorb.* meritum, Plin. Ep. III, 11: illud, Ibid. 16 extr.: dictum & factum alicujus, Colum. VIII, 16: quae fe circumferat effe Corinnam, Ovid. Am. II, 17, 29: b) *reinigen*, *bij voorb. door een offer*, Plaut. Amph. II, 2, 143. Virg. Aen. VI, 229. Lucil. ap. Non.: Not. *ook* periōdisch *maken*, *bij voorb.* deducta femper atque circumlata, Quintil. IV, 1 poft med., i. e. periōdisch: 2) *rondtragen*, *rondwenden*, *bij voorb.* fol circumfertur, Cic. Or. III, 45, *draait rond:* oculos *de oogen overäl laten gaan*, Liv. II, 10. V, 41: *dus ook* vultus, Ovid. Met. II, 241: acies, Virg. Aen. XII, 558: *van daar* bellum *of* arma *den oorlog rondōm verbreiden*, Liv. I, 38. IX, 41. Not. linea circumferens i. e. circumferentia, Frontin. p. 33. Goef.

CIRCUMFĪGO, ixi, ixum, 3. *rondōm instaan*, *bevestigen*, Cato R. R. 20.

CIRCUMFIRMO, are, *rondōm bevestigen*, *bij voorb.* vitem, Colum. IV, 17, 7.

CIRCUMFLECTO, xi, xum, 3. 1) *ombuigen: van daar* curfus, Virg. Aen. V, 130, *omzwenken: van daar* circumflexa fecula, Claudian. VI. Conf. Honor. 391, i. e. redeuntia. 2) fyllabam, Gell. IV, 7, i. e. *uitstrekken*, *uitgerekt uitspreken: van daar* fyllaba circumflexa, Gell. IV, 7, i. e. *die den* circumflex *heeft: van daar* accentus circumflexus *de* circumflex, Diomed.

CIRCUMFLEXUS, us, m. i. q. circumflexio, *bij voorb.* mundi, Plin. H. N. II, 1 in.: coeli, Ibid. VI, 34.

CIRCUMFLEXUS, a, um, *zie* Circumflecto.

CIRCUMFLO, are, *rondōm omwaaijen*, Cic. Verr. III, 41. Stat. Theb. XI, 42.

CIRCUMFLUO, xi, xum, 3. 1) *eigenlijk rondōm vloeien*, aliquid *om iets*, *bij voorb.* utrumque latus circumfluit aequoris unda, Ovid. Met. XIII, 779: fpuma circumfluit rictus, Ibid. III, 74: Cariam circumfluunt Maeander & Orfinus, Plin. H. N. V, 29: oceanus terras circumfluit, Gell. XII, 13: *van daar Tropisch* terminus circumfluens, *bij voorb.* in orbe termini circumfluentis, Apul. Met. IX. p. 222. Elm., i. e. *zich rondōm bewegend*, *of draaiende: ook wegens eenige gelijkvormigheid*, *snel of menigvuldig om iets verzamelen*, *omgeven*, *hoopswijze toekomen*, *gevolglijk met en zonder* Accufativus, *bij voorb.* circumfluente — exercitu, Cic. Mur. 24: mulos circumfluxere & — eum (lupum) occidiffe, Varr. R. R. II, 9 in.: tanta circumfluxit nos cervorum — multitudo, Ibid. III, 13, i. e. *omgeven: van daar Tropisch* frontem circumfluit ignis, Claudian. I. conful. Stilich. 328: fecundis rebus, quae circumfluunt vos, Curt. X, 2: *van daar* 2) *hoopig*, *bij hoopen*, *ja overvloedig*, *ergens zijn*, *bij voorb.* res circumfluentes, Cic. Parad. I, 1, i. e. *rijklijk enz.*; circumfluentes eloquentiae copiae, Quintil. XII, 10: circumfluente — exercitu, Cic., *zie hier voor:* 3) *overvloed hebben*, *bij voorb.* oratio circumfluens, Cic. Brut. 55: *van daar overvloed hebben aan iets*, *of rijklijk daar mede verzien zijn*, *bij voorb.* gloria, Cic. Att. II, 21: rebus omnibus, Cic. Verr. III, 4: copiis omnibus, Cic. Amic. 15.

CIRCUMFLŬUS, a, um, 1) *rondvloeijend*, *bij voorb.* amnis, Ovid. Met. XV, 739: mare, Plin. H. N. II, 66: 2) *het geen rondōm bevloeid wordt*, *bij voorb.* infula circumflua Tibridis alveo, Ovid. Met. XV, 624: campi circumflui Euphrate, Tacit. Ann. VI, 37: cf. Lucan. IV, 407. Valer. Flacc. V, 442: *van daar [illegible] Tropisch:* chlamys circumflua limbo, Stat. Theb. VI, 540, *voor* circumdata: femina circumflua gemmis, Claudian. IV. conful. Honor. 138: mens circumflua luxu, Ibid. in conful. Prob. & Olybr. 40.

CIRCUMFŎDĬO, odi, offum, 3. *om iets rondgraven*, *omgraven*, *bij voorb.* arbores, Plin. H. N. XVII, 19: platanos, Senec. Ep. 12: truncum, Colum. V, 6, 17: *ook zonder* Accufativus, *bij voorb.* fic circumfodito, ut cet., Cato R. R. 161. Not. circumfodiri Infinit., Colum. V, 9, 12.

CIRCUMFORANĔUS, a, um, 1) *die de markten betrekt*, *van de eene markt na de andere trekt*, *om daar te verkopen enz.*, *of anders van stad tot stad trekt*, *bij voorb.* pharmacopola, Cic. Cluent. 14: lanifta, Sueton. Vitell. 12: mendicabulum, Apulej. Met. IX in. p. 218. Elm.: 2) aes circumforaneum, Cic. Att. II, 1 extr., i. e. *geborgd geld*, *schulden*, *omdat de verwelven der wisselaren op de markt waren*, *van welken het geld opgenomen werdt.* 3) domus, Apul. Met. IV. p. 148. Elm., i. q. mobilis, *dat men van de ééne plaats tot de andere dragen kan; dus ook* hoftia circumforanea, Ibid. III in. p. 130, i. e. *dat omgedragen wordt.* Not. *hier is het wel van* circum *en* ferre, *gevolglijk behoorde het wel te heeten* circumferanea domus, hoftia.

CIRCUMFŎRO, are, *rondōm booren*, *bij voorb.* ftipitem, Plin. H. N. XXXVII, 27.

CIRCUMFOSSOR, oris, m. *die rondōm iets graaft*, Plin. H. N. XVII, 24.

CIRCUMFOSSORA, ae, f. *het rondōm graven*, *omgraving*, *bij voorb. van een boom*, Plin. H. N. XXVII, 26.

CIRCUMFRĔMO, ĕre, *om iets rond murmelen*, *lispelen*, *kletteren*, *ruisschen enz.*, *bij voorb.* nidos, Senec. conful. ad Marc. 7, *van vogelen.*

CIRCUMFRĬCO, are, *rondōm wrijven*, *krabben*, *schuuren*, *bij voorb.* labia doliorum, Cato R. R. 26.

CIRCUMFULGEO, ēre, *rondōm glinsteren*, Plin. H. N. II, 37.

CIRCUMFUNDO, ūdi, ūfum, 3. 1) *eigenlijk rondōm gieten of schudden*, *bij voorb.* amurcam ad oleam, Cato R. R. 93: *van daar* circumfundi a) *zich om iets rondōm gieten*, *d. i. vloejend omringen*, *bij voorb.* gens circumfufis invia fluminibus, Ovid. Faft. V, 582: *dus ook* Tigris urbi circumfunditur, Plin. H. N. VI, 27: circumfufo confidit in aere tellus, Tibull. IV, 1, 151: *ten zij men dit alles tot n. b. brengen wil:* b) *in 't gemeen omgeven*, *omringen*, *of rondōm trekken*, *bij voorb.* circumfunduntur hoftes, Caef. B. G. VI, 37, i. e. *trokken om: dus ook* equites, Liv. X, 36 med.: multitudo fagittariorum, Caef. B. C. III, 63: cf. Caef. B. G. VII, 28: *dus ook* circumfufus, a, um, *omgevend*, *omringend*, *is menigvuldig*, *bij voorb.* ignis, Liv. I, 41: inter circumfufa militum arma dicere, Quintil. XII, 20 (21): hoftes, Liv. IV, 46: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* confuli circumfundebatur multitudo, Liv. XXII, 14: circumfundebantur obviis, Ibid. 7: circumfufos regi barbaros, Curt. IV, 15: cf. Lucan. V, 680: *dus ook* fe circumfundere alicui, *bij voorb.* Hannoni, Liv. XXIX, 34 extr.: *ook van ééne enkele persoon:* juveni circumfunditur, Ovid. Met. IV, 360: 2) *omgeven*, *bij voorb.* quam circumfundit aer, Cic. Nat. D. II, 6: aliquem (mortuum) cera, Nep. Agef. 8: cohortes, Tacit. Hift. II, 19: *ook gescheiden*, *bij voorb.* multo nebulae circum dea fudit amictu, Virg. Aen. I, 412 (416): *van daar* circumfundi *omgeven worden*, *omringd worden enz.*, *bij voorb.* copiis, Cic. Mil. 26: concurfu hoftium, Nep. Chabr. 4: terra circumfufa mari, Cic. Somn. Scip. 6: res circumfufae luce, Cic. Acad. IV, 15: Catonem — multis circumfufum libris, Cic. Fin. III, 2 med.: 3) circumfundi *overkooken*, *overlopen in het kooken*, Plin. H. N. XXVIII, 9 in.: cum fervet, ne circumfundatur cet.

CIRCUMFUSUS, a, um, *zie* Circumfundo.

CIRCUMGĔLO, are, *rondōm doen vriezen*, *van daar* Circumgelatus, a, um, *rondōm bevrozen*, *bij voorb.* cortex, Plin. H. N. XIII, 22.

CIRCUMGĔMO, ĕre, *om iets rond zuchten*, *bij voorb.* ovili *of* ovile, *om den enz.*, Horat. Epod. XVI, 51, *alwaar deze beide lezingen in de* Edd. *zijn.*

CIRCUMGESTO, are, *ronddragen*, *bij voorb.* epiftolam, Cic. Qu. Fr. I, 2.

CIRCUMGLŎBO, are, *kegelvormig maken*, *of famên rollen*, *bij voorb.* circumglobata, Plin. H. N. IX, 47.

CIRCUMGRĔDĬOR, effus fum, 3. 1) *rondgaan om iets*, *van daar* 2) *vijandlijk rondtrekken*, *omgeven*, *omringen*, *bij voorb.* barbari laceffunt, circumgrediuntur, Tacit. Ann. II, 64: ne — Cherufci circumgrederentur, Ibid. XII, 28.

CIR-

CIRCUMJĂCĔO, ēre, *rondōm liggen*, *bij voorb.* quaeque circumjacent Europae, Liv. XXXVII, 54: si ornamenta capiti & collo circumjacent, Apulej. de deo Socr. p. 54. Elm.

CIRCUMJĂCIO, ĕre, *voor* circumjicio, *bij voorb.* hastas in hostem, Liv. XXXIII, 18 extr.

CIRCUMJECTUS, us, m. *het rondwerpen*, *bij voorb. van steenen*, *handen enz.*: *van daar* 1) *het omtrekken*, *de omringing*, *bij voorb.* parietis, Plin. H. N. XI, 51: aether, qui terram circumjectu amplectitur, Cic. Nat. D. II, 25, (*als vertaaler van* Euripides: 2) *het omwerpen*, *bij voorb. van eenen mantel*, *d. i. het aantrekken*, *aankleeden*, Varr. L. L. IV, 30.

CIRCUMJECTUS, a, um, *zie* Circumjicio.

CIRCUMJĬCIO, ēci, ectum, 3. 1) *rondwerpen*, *d. i. boogvormig werpen of hier en daar heenwerpen*: 2) *omwerpen om iet*, *bij voorb. steenen om een huis enz.*, *eenen mantel om zich*, *d. i. aandoen*, *aantrekken*, *omnemen enz.* 3) *doen omwerpen om iet*, *rondōm maken*, *bij voorb.* vallum, Liv. XXXV, 4: *ook* aliquid alicui rei, *bij voorb.* fossam verticibus, Liv. XXXVIII, 19: *van daar* circumjectus, a, um, *rondōm gesteld*, *rondōm staande of liggende*, *omgevende*, *vol menschen en zaken*, *bij voorb.* circumjecta multitudo hominum moenibus, Caes. B. G. II, 6: aedificia circumjecta muris, Liv. IX, 28: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* anguis vectem circumjectus fuisset, Cic. Div. II, 28: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* sagittariis circumjectis, Caes. B. C. III, 45: circumjecta nemora, Curt. III, 10: valles, Ibid. IV, 12 extr.: 4) *omgeven*, *omvatten*, scil. se, *bij voorb.* animus extremitatem coeli circumjecit, Cic. Univ. 8: *van daar* planities circumjecta saltibus, Tacit. Ann. II, 11, i. e. circumdata, cincta.

CIRCUMINJICIO, ĕre, *voor* Circumjicio, *bij voorb.* vallum, Liv. XXV, 36, *alwaar* circumjicere *gewoonlijker zou zijn*, *ten zij men misschien dus lezen moest.*

CIRCUMINVOLVO *of beter* CIRCUM INVOLVO, Vitruv. X, 11.

CIRCUMĬTOR, *zie* Circuitor.

CIRCUMĬTUS, *zie* Circuitus.

CIRCUMLĀBOR, psus sum, 3. *zich snel in 't rond bewegen*, *bij voorb.* Olympi circumlabentis, Lucan. VI, 464.

CIRCUMLAMBO, ĕre, *rondōm belekken*, *bij voorb.* ora, Plin. H. N. XI, 37 med.

CIRCUMLAQUĔO, are, *omstrikken*, Grat. Cyneg. 29: per fenos circum usque finus laqueabis, *daar het gescheiden is.*

CIRCUMLĀTRO, are, *rondōm blaffen of aanblaffen*, *wanneer het van veelen geschiedt*, *bij voorb.* canes hominem circumlatrant, Senec. consol. ad Marc. 22: *en Tropisch*, *bij voorb.* totum hoc circumlatrat aestus, Avien. Perieg. 48.

CIRCUMLĀTUS, a, um, Particip. *van* Circumfero, *zie* Circumfero.

CIRCUMLĂVO, are *en* ĕre, *rondōm wasschen*, *aanspoelen*, *bij voorb.* Aegyptus, quam Nilus circumlavat, Hygin. fab. 275: *ook voor* circumlavari, *bij voorb.* dubium an insula sit, quod Euri atque Austri superjactis fluctibus circumlavit (Praesens tertiae conjug.) *voor* circumlavatur *of* adluitur, Sallust. fragm. ap. Non.

CIRCUMLĬGO, avi, atum, are, 1) *rondōm binden*, *bij voorb.* hastile stuppa, Liv. XXI, 8: stirpem salice scissa, Cato R. R. 40: chartam lino, Plin. H. N. XXVIII, 2 extr.: spongiae siccae circumligantur hydropicis, Ibid. XXXI, 11 med.: *van daar* 2) *omgeven*, *omwinden*, *bij voorb.* circumligatus angui, Cic. Div. II, 31: aliquem ulnis, Stat. Ach. I, 172: tropidum circumligat umbra, Ib. Theb. VIII, 676.

CIRCUMLINIO, ivi, itum, 4. *en* CIRCUMLĬNO, ivi *en* evi, itum, 3. 1) *rondōm smeeren*, *bij voorb.* galbanum ramis ellebori circumlitum, Plin. H. N. XXIV, 5 extr.: nec pictura, in qua nihil circumlitum est, eminet, Quintil. VIII, 5 post med., i. e. *geene verwen opgelegd*, *zie beneden*: *van daar rondōm maken*, *zetten*, *bij voorb.* tomice circumlita, Plin. H. N. XVII, 10: 2) *rondōm of omheen besmeeren*, *bestrijken*, *met iet vochtig maken*, *bij voorb.* oculus pice circumliniendus, Colum. VI, 17 extr.: oculum circumlinebat, Plin. Ep. VI, 2: circumlini alvos fimo bubulo, Plin. H. N. XXI, 14: mortuos cera circumlitos, Cic. Tusc. I, 45: fictile circumlitum argilla, Plin. H. N. XXXIII, 9: *van daar* a) *als 't ware*, *besmeeren of omgeven*, *bij voorb.* musco circumlita saxa, Horat. Ep. I, 10, 7: b) *met verw overtrekken*, *bij voorb.* nec pictura, in qua nihil circumlitum est, eminet, Quintil. VIII, 5 post med.: *van daar eene zaak opsmukken*, *boven haare natuur verhoogen*, *bij voorb.* negotia extrinsecus adductis rebus circumliniunt, Quintil. XII, 9: simplicem naturam vocis pleniore sono circumlinire, Ibid. I, 11 (19), i. e. *versterken*, *verhoogen.*

CIRCUMLITĬO, onis, f. 1) *de besmeering*, *bestrijking met iet*, *dat vloeibaar is*, *bij voorb.* oris, Plin. H. N. XXIV, 7: 2) *het opleggen der kleuren*, Senec. Ep. 86. Quintil. VIII, 5 post med. Plin. H. N. XXXV, 11.

CIRCUMLĬTUS, a, um, *zie* Circumlino *in* Circumlinio.

CIRCUMLOCUTĬO, onis, f. *de omschrijving van een woord door meer anderen*, Quintil. VIII, 6 prope fin. Gell. III, 1.

CIRCUMLUCĔO, ēre, *rondōm lichten of schemeren*, Senec. consol. ad Marc. 2.

CIRCUMLŬO, ĕre, *rondōm aanspoelen*, *rondōm vloeijen*, *bij voorb.* Rhenus tergum circumluit, Tacit. Hist. IV, 12: mari major pars circumluitur, Liv. XXV, 11.

CIRCUMLUVĬO, onis, f. *rondvloeijing des waters*, *bijzonder*, *wanneer daar door overāl aarde aangespoeld words*, *en de daar tusschen liggende akker daar door aangroeit*, Cic. Or. I, 38.

CIRCUMMĔO, are, *rondōm gaan*, Mela III, 7.

CIRCUMMĒTĬOR, iri, *rondōm meten*, Vitruv. IV, 4, *alwaar het* Passive *staat.*

CIRCUMMINGO, nxi, 3. *om iet pissen*, *bij voorb.* vestimenta, Petron. 62: aliquem, Ibid. 57.

CIRCUMMITTO, si, ssum, 3. *rond zenden*, Liv. II, 50. IV, 18. Caes. B. G. V, 49. VII, 63.

CIRCUMMOENIO, ire, *voor* Circummunio, Plaut. Capt. II, 2, 4.

CIRCUMMULCĔO, ēre, *rondōm streelen*, *belekken*, Plin. H. N. XXVIII, 3.

CIRCUMMŪNĬO, ivi, itum, 4. *rondōm bevestigen*, *verschanssen*, *bij voorb.* locum pomarii maceriis, Colum. V, 10: vites defixis arundinibus, Ibid. 4: *bijzonder met muuren en vestingwerken*, Caes. B. G. II, 30. Ibid. B. C. I, 18 *en* 84. Auct. B. Afric. 79 *en* 80.

CIRCUMMŪNĬTĬO, onis, f. *de bevestiging rondōm*, *bij voorb. circumvallatie*, *insluiting der stad*, Caes. B. C. I, 19. Auct. B. Hisp. 38.

CIRCUMNASCOR, natus sum, 3. *rondōm wassen*, *groeijen*, Plin. H. N. II, 103 prope fin.

CIRCUMNĂVĬGO, are, *rondōm of rondvaaren*, *bij voorb.* sinus oceani, Vellej. II, 106.

CIRCUMNECTO, ĕre, *rondōm verbinden*, *omgeven*, *bij voorb.* fulgor, qui sidera circumnectit, Senec. Quaest. Nat. I, 2: membrana, qua circumnectitur alvus, Lactant. opif. 14.

CIRCUMNOTĀTUS, a, um, *rondōm gestikt*, *geteekend*, *bij voorb.* animalia, Apulej. Met. XI. p. 269. Elm.

CIRCUMOBRŬO, ĕre, *rondōm bedekken*, *overdekken*, *bij voorb.* folia, Plin. H. N. XIX, 5 med.

CIRCUMPACTUS, a, um, *zie* Circumfarcio.

CIRCUMPADĀNUS, a, um, *om of aan de Po te vinden*, *bij voorb.* campi, Liv. XXI, 35: lanae, Plin. H. N. VIII, 48.

CIRCUMPĂVIO, ire, *rondōm stampen*, *om het vlak te maken*, *bij voorb.* aream, Plin. H. N. XII, 14.

CIRCUMPENDĔO, ēre, *rondōm hangen*, Curt. VIII, 9, 24.

CIRCUMPLAUDO, ĕre, *rondōm kleppen*, *of toeklappen*, *d. i. met handengeklap ontvangen*: *van daar* circumplaudi manibus, Ovid. Trist. IV, 2, 49.

CIRCUMPLECTO, ĕre, *voor* circumplector, *bij voorb.* collum, Plaut. Asin. III, 3, 106: cf. Cato R. R. 21: *van daar het* Particip. curris circumplexa igni, Gell. XV, 7: cf. Apul. doctr. Plat. 1.

CIRCUMPLECTOR, xus sum, 3. *omvatten*, *omgeven*, *bij voorb.* ipsa (arbor) crassitudinis, quam circumplecti nemo possit, Plin. H. N. XIX, 4 extr.: eo motu — undique est eas circumplexus, Cic. Univ. 7: patrimonium circumplexus, quasi thesaurum draco, Cic. Phil. XIII, 5: lato quam circumplectitur auro balteus, Virg. Aen. V, 312: collem opere, Caes. B. G. VII, 83, i. e. *met vestingwerken omgeven*, *omschanssen*, *ook Tropisch*, *bij voorb.* animum meum, cum illa Ciceronis lego, imago quaedam & sonus verborum — me circumplectitur, Gell. X, 3: Not. circumplexus Passive, *zie* Circumplecto.

CIRCUMPLEXUS, us, m. *de omvatting*, *omgeving*, Plin. H. N. VIII, 11. X, 63.

CIRCUMPLĬCO, are, *omwikkelen*, *omrollen*, *bij voorb.* lorum surculo, Gell. XVII, 9: bellua — circumplicata serpentibus, Cic. Div. I, 24: puer circumplicatus serpentibus, Cic. Div. I, 36.

CIRCUMPLUMBO, are, *rondōm verlooden*, *bij voorb.* modiolos, Cato R. R. 20.

CIRCUMPONO, sui, situm, 3. *rondōm zetten*, *stellen*, *leggen*, *bij voorb.* piper catillis, Horat. Sat. II, 4, 75: nemus, quod stagno circumposuit Augustus, Tacit. Ann. XIV, 15: Valentem & Caecinam curuli suae circumposuit, Ibid. Hist. II, 59: circumpositis armatis causam dicere, Sueton. Caes. 30: ferulae circumpositae, Cels. VIII, 10. n. 1.

CIRCUMPOTĀTĬO, onis, f. *het ronddrinken*, *het drinken bij de rei af*, Cic. Leg. II, 24.

CIR-

Digitized by Google

CIRCUMPULSO *of beter* **CIRCUM PULSO**, are, Stat. Theb. VIII, 228.

CIRCUMPURGO, are, *rondöm zuiveren, bij voorb.* clavum, Cels. V, 28 n. 14.

CIRCUMRĀDO, si, sum, 3. *rondöm schaven, krabben, of beschaven, bekrabben, bij voorb. de boomschors, den boom, tand enz., bij voorb.* sarmentum, Colum. IV, 29, 14: dentem, Cels. VII, 12 n. 1: tonsillas, Ibid. n. 2.

CIRCUMRASIO, onis, f. *omschaving, omkrabbing, bij voorb.* corticis, Plin. H. N. XVII, 26.

CIRCUMRETĪO, ivi, itum, 4. *met een net omgeven of vangen, verstrikken, bij voorb.* aliquem, Arnob. 5: *van daar Tropisch*, circumretitus frequentia populi Romani, Cic. Verr. V, 58: circumretit vis quemque, Lucret. V, 1151.

CIRCUMRŌDO, si, sum, 3. *rondöm beknagen, bij voorb.* escam, Plin. H. N. XXXII, 2: *Tropisch, bij voorb.* dudum circumrodo, Cic. Att. IV, 5: *en* dente Theonino circumroditur, Horat. Ep. I, 18, 82, i. e. dente maledico carpitur.

CIRCUMRŌRO, are, *rondöm druipen, rondöm besprengen*, Apul. Met. XI p. 268 Elm.

CIRCUMRŌTO, are, *in een' kring rond draajen, bij voorb.* machinas, Apul. Met. IX p. 222 Elm.: coeli circumrotat orbem, Caes. German. fragm. 3.

CIRCUMROTUNDĀTIO, onis, f. *ronddraajing, draajing in het ronde, cirkelvormig rondtrekken*, Vitruv. III extr.

CIRCUMSCALPO, psi, ptum, 3. *rondöm bekrabben, of wrijven, bij voorb.* dentes, Plin. H. N. XX, 5.

CIRCUMSCARIFĪCO, are, *rondöm bekratzen, insnijden, invlijmen, koppen, bij voorb.* clavos pedum ferro, Plin. H. N. XXII, 23 med.: dentem, Ibid. XXX, 3 in.

CIRCUMSCINDO, ĭdi, issum, 3. *rondöm scheuren of afscheuren, bij voorb.* eo infestius circumscindere & spoliare lictor, scil. illum, Liv. II, 55, i. e. *scheur (ruk) hem rondöm, of scheur hem het kleed af.*

CIRCUMSCRIBO, psi, ptum, 3. 1) *kringswijze schrijven, of kringswijze trekken of maken, bij voorb.* orbem, Cic. Fin. V, 8, *een' kring maken:* lineas, Quinctil. X, 2: *van daar bestemmen, vaststellen, bij voorb.* exiguum nobis vitae curriculum natura circumscripsit, Cic. Rab. perd. 10: alicui locum habitandi, Cic. Parad. 2: genus universum brevi, Cic. Sext. 45: *van daar beteekenen, beschrijven, bij voorb.* sacrilegium, Justin. XXXIX, 2: quasi circumscribas verbis, Gell. IV, 1: *dus ook* genus universum, Cic. Sext. 45, *zie hier voor:* 2) *in een' kring insluiten, een kring (cirkel) ergens om, (om iemand) trekken, maken, bij voorb.* virgula stantem circumscripsit, Cic. Phil. VIII, 8, *maakte met de roeding een kring om hem, sloot hem in een kring in:* radix circumscripta mucrone gladii, Plin. H. N. XXI, 7: radix, circumscripta terra, manu sinistra capitur, Ibid. XXIII, 6: elleborum gladio circumscribitur, Ibid. XXV, 5: *van daar* a) *insluiten, bij voorb.* terminis, Cic. Or. I, 16, *in grenzen: dus ook* regionibus, Ibid. II, 16: cancellis, Ibid. I, 12: Rubicone circumscriptus, Cic. Phil. VI, 3: *alwaar men het ook gedeeltelijk insluiten, beperken, kan vertalen: van daar* b) *beperken, insluiten, binnen de paalen houden, menschen en dingen, bij voorb.* praetorem, Cic. Mil. 33: adolescentem, Cic. Phil. XIII, 9: genus hoc aratorum, Cic. Verr. II, 61: tribunos, Caes. B. C. I, 32: *of* tribunum Senatus consulto, Cic. Att. VII, 9, i. e. *beperken, geene volle magt en vrijheid laten enz.: dus ook* corpus, Senec. ep. 15: laudes, Senec. consol. ad Helv. 17, i. e. *beperken, verminderen: van daar beschimpen, bij voorb.* rempublicam parricidio suo, Plin. H. N. XXXIII, 3: *ook zou men het één en ander van het bovenstaande hier toe kunnen brengen: doch deze beteekenis is misschien niet onnodig, dewijl in* Plinius bevoordeelen *en in de bovenstaande plaatzen* bepalen, beperken *enz. past: van daar* circumscriptus, a, um, *bepaald, beperkt, kort gevat, bij voorb.* circumscriptior vis, Plin. Epist. I, 16: c) *samenvatten, bij voorb. kortlijk, bij voorb.* genus universum brevi, Cic. Sext. 45: *doch het kan ook zijn bestemmen, beschrijven:* Diophanes Dionysium per multa diffusum volumina sex epitomis circumscripsit, Colum. I, 1: d) *bestemmen, vaststellen, regelmatig inrichten, bij voorb.* circumscriptus ambitus verborum, Cic. Or. 12: e) *omgeven, omvatten, in zich vatten, begrijpen, bij voorb.* oceanus omnes terras circumscribit, Gell. XII, 13: *van daar* mente circumscribitur sententia, Cic. Or. 59, *wordt gevat d. i. gedacht,* f) *verwijderen, weglaten, bij voorb.* tempus, Cic. Verr. I, 16, i. e. *niet mede aanvoeren:* sententias, Cic. Fin. III, 9: g) *bevoordeelen, misleiden, bedriegen, bij voorb.* adolescentulos, Cic. Phil. XIV, 3: aliquem fallacibus interrogationibus, Cic. Acad. IV, 15: mortalitas ad se circumscribendum ingeniosa, Plin. H. N. VII, 40: te ab Roscio circumscriptum, Cic. Rosc. Com. 8: *van daar* testamentum i. e. *bedrieglijk verklaren,* Plin. Epist. VIII, 18: *dus ook* legem, Pand. IV, 3, 18 extr.:

CIRCUMSCRIPTE, Adv., 1) *bepaald, bij voorb.* res complecti *voordragen*, Cic. Nat. D. II, 59: 2) *periodisch, volzinnig, bij voorb.* dicere, Cic. Or. 56.

CIRCUMSCRIPTĪO, onis, f. 1) *de insluiting door een' kring, of de gemaakte kring zelve, bij voorb.* circumscriptione excedere, Cic. Phil. VIII, 8: 2) *de omvang, omkring, bij voorb.* terrae, Cic. Tusc. I, 20: temporum, Cic. Nat. D. I, 9, *doch het kan hier ook beperking zijn, zie n.* 4: 3) *de ronding der woorden, d. i. periodische, volzinnige, samenvoeging, bij voorb.* verborum, Cic. Or. 61. Brut. 8: 4) *de insluiting, beperking, bij voorb.* temporum, Cic. N. D. I, 9. 5) *de bedriegerij, misleiding*, Cic. Cluent. 16. Flacc. 30. Offic. III, 15. Senec. ep. 82. Ibid. de ira II, 9. III, 2.

CIRCUMSCRIPTOR, oris, m. *een misleider, bedrieger*, Cic. Catil. II, 4. Juvenal. XV, 135.

CIRCUMSCRIPTUS, a, um, *zie* Circumscribo.

CIRCUMSĔCO, ui, ctum, are, 1) *iet rondöm snijden, het rondöm besnijden, bij voorb.* ungulas, Colum. VI, 6: tuberculum, Ibid. VII, 5, 13: radices, Cato R. R. 114: alutam, Scribon. Larg. compos. 229: *ook snijden, d. i. ontmannen*, Suet. Domit. 12: 2) *ook met de zaag, bij voorb.* armarium, Cic. Cluent. 64, i. e. *een rond gat insnijden of zagen.*

CIRCUMSECTUS, a, um, *zie* Circumseco.

CIRCUMSĔCUS, Adv., *rondöm, omheen, bij voorb.* adstare, Apul. Met. II p. 121 Elm.: venari, Ibid. V p. 166: cavem — picturis — circumsecus variegatam, Ibid. XI p. 264.

CIRCUMSEDĔO *en* **CIRCUMSIDĔO**, edi, essum, 2. 1) *rondöm zitten, bij voorb.* aliquem, *om iemand, bij voorb.* florentes amicorum turba circumsedet, Senec. ep. 2: *van daar* 2) *Tropisch, om iemand of om iet, of om eene plaats zitten, d. i. iemand, iet of eene plaats blokkeeren, omcingelen, omringen, bij voorb.* Mutinam, Cic. Phil. VII, 8: aliquem vallo, Ibid. X, 4: curiam militibus, Val. Max. III, 8, 5: Luceriam omnibus copiis, Liv. IX, 2: cf. XXI, 10: *van daar* circumsessus, a, um, *omcingeld, geblokkeerd, bij voorb.* castra, Liv. III, 4: circumsessus hominum viribus, Cic. Phil. XII, 10: horum lacrymis, a quibus me circumsessum videtis, Cic. Catil. IV, 2: *doch, dit kan het* Participium *ook deels van* Circumsido *zijn:* Not. *het onderscheid tusschen* circumsedeo *en* circumsido, ĕre, *is als tusschen* Adsideo *en* Adsido: *dit toont het begin aan.*

CIRCUMSĒPIO, psi, ptum, 4. 1) *omtuinen, bij voorb.* feras, quae in sylvis circumseptis vagantur, Pandect. XLI, 2, 3: *doch, het kan ook enkel ingesloten, opgesloten, zijn, gevolglijk tot n. 2. behooren:* 2) *omgeven, opsluiten, insluiten, bij voorb.* corpus armatis, Liv. I, 49: stagnum aedificiis circumseptum, Suet. Ner. 31.

CIRCUMSĔRO, ĕre, *rondöm zaaijen, zetten, planten, bij voorb.* genistas alveariis, Plin. H. N. XXI, 12, *om de bijenstokken.*

CIRCUMSESSĪO, onis, f. *is, wanneer iemand of eene plaats van Soldaten of andere lieden omringd, ingesloten, of geblokkeerd wordt, blokkade, belegering, aanhoudende omsingeling*, Cic. Verr. I, 33.

CIRCUMSESSUS, a, um, *zie* Circumsedeo *en* Circumsido.

CIRCUMSIDEO, *zie* Circumsedeo.

CIRCUMSĪDO, edi *of* idi, essum, ĕre, *zich ergens om rond zetten, legeren, of stellen, om het vast in te sluiten, zoodat alle toegangen bezet zijn, bij voorb. eene stad, bij voorb.* Plistiam circumsidunt, Liv. IX, 21 extr.: Pellinaeum circumsidunt, Liv. XXXVI, 13: cf. Tacit. Ann. III, 38 extr. *Nopens het* Particip. circumsessus *en van het onderscheid van* circumsedeo, *zie* Circumsedeo.

CIRCUMSIGNO, are, *rondöm teekenen, bij voorb.* gemmam digitis quadratis, Colum. V, 11, 9. Ibid. de arb. 26, 8. Pallad. Jun. 5.

CIRCUMSILĪO, ire, 1) *rondöm huppelen of springen*, Catull. III, 9: 2) *rondgaan, van ziekten*, Juvenal. X, 218.

CIRCUMSISTO, titi, itum, ĕre, *zich om iemand of iet rond stellen of legeren, rond treden, omringen, deels zonder* Accusativus, *bij voorb.* circumsistamus, Plaut. Asin. III, 3, 28: cf. Caes. B. C. II, 42: *deels met denzelven, bij voorb.* aliquem, Cic. Verr. V, 54. Plaut. Men. V, 7, 9. Caes. B. G. VII, 8. Ibid. B. C. I, 20: naves, Caes. B. G. III, 15: signa, Tacit. Hist. II, 41: *van daar passive, bij voorb.* circumsisteretur a civitatibus, Caes. B. G. VII, 43: fortitudo circumsistitur — audacia cet., Apul. doctr. Plat. p. 15 Elm. Not. *van* Circumsisto *rondöm staan, is het zoo onderscheiden, als* Adsisto *van* Adsto: *het eerste beteekent het begin. Of het* Perf. *met de daar uit ontstaande* tempora *voorkome,* weet

Digitized by Google

weet ik niet: Men vindt wel circumsteti cet., *bij voorb.* circumstetit, Virg. Ge. IV, 361, *dat hier wel paste: maar men brengt het gemeenlijk tot* circumsto.

CIRCUMSŎNO, ui, itum, are, *rond klinken, rondöm ruischen of geluid geven, bij voorb.* clamor circumsonans, Liv. XXVII, 18: locus, qui circumsonat ululatibus, Liv. XXXIX, 10: aures circumsonant vocibus, Cic. Off. III, 2. *Ook met den* Accusativus *op de vraag: om wien? of om wat? wegens het* Circum, *bij voorb.* clamor hostes circumsonat, Liv. III, 28, i. e. sonat circum hostes. Rutulus murum circumsonat armis, Virg. Aen. VIII, 474: remos circumsonat alis, Ovid. Met. XIV, 507: *van daar* passive, circumsonor *ik word rondöm omraasd, men raast rondöm mij, het klinkt rondöm mij, bij voorb.* Threicio circumsonor ore, Ovid. Trist. III, 14, 47, *de* Thracische *tongval klinkt rondöm mij, d. i. ik hoor* Thracisch *spreken: dus ook* armis, Ibid. IV, 10, 111. V, 3, 11, i. e. *wapenen razen, klinken om mij, d. i. ik hoor het gekletter enz.*

CIRCUMSŎNUS, a, um, *rondöm klinkende, bij voorb.* 1) Active, *bij voorb.* turba canum, Ovid. Met. IV, 722: 2) passive, *bij voorb.* Thisbe circumsona avibus, Stat. Theb. VII, 261.

CIRCUMSPARGO, *zie* Circumspergo.

CIRCUMSPECTATRIX, tcis, f. *die omziet, omzienster*, Plaut. Aul. I, 1, 1: *drukt daar eene nieuwsgierige persoon uit: ook met den* Genitivus *op de vraag naar wat? bij voorb.* juvenum, Apulej. Apol. p. 323 Elm.

CIRCUMSPECTE, Adv., *met bedachtzaamheid, met overleg, voorzichtig, behoedzaam, bij voorb.* facere versus, Gell. IX, 10: indutus, Ibid. I, 5: circumspectius aliquid facere, Quintil. IX, 2 post med.: circumspectius eligere eos, in quos merita conferantur, Senec. Benef. III, 14.

CIRCUMSPECTĬO, onis, f. 1) *het rond zien; van daar* 2) *het overleg, bedachtzaamheid, behoedzaamheid*, Cic. Acad. IV, 11.

CIRCUMSPECTO, are, 1) *rondöm kijken, of omzien, bij voorb.* bestiae circumspectant, Cic. Nat. D. II, 49, *zien om zich*: huc & illuc, Auct. ad Her. IV, 49, *hier en daar (d. i. overäl) rondzien*: circumspectans (*om hulp*) tergiversari, Liv. IV, 14: cf. Ter. Eun. II, 2, 60: *ook* se circumspectare, Plaut. Trin. IV, 2, 21, i. e. *zich rondzien: van daar Tropisch rondzien, d. i. voorzichtig zijn, overleggen*, Cic. Tusc. I, 30 dubitans, circumspectans, haesitans — nostra vehitur oratio (*beter* ratio): circumspectare atque agitare dux coepit, Liv. XXV, 36: 2) *rondzien naar iemand of iet*, a) aliquem *naar iemand* Plaut. Pseud. IV, 1, 8: alius alium — circumspectant, Liv. II, 10: alia i. e. alias res, Ter. Eun. III, 5, 54: omnia *naar alles, voorzichtigheidshalve*, Cic. Pis. 41. Sallust. Jug. 72 (75): b) medicamina, Sil. XV, 7, i. e. *zich daar om bekommeren*. 3) *alles rondöm betrachten, nauw overleggen, bij voorb.* bellum armaque, Tacit. Hist. II, 74: alia, Terent. *zie hier voor.*

CIRCUMSPECTUS, us, m. 1) *het rondzien, overzien, bij voorb.* cervix flexilis ad circumspectum, Plin. H. N. XI, 37: *ook het vermogen, om te overzien, rondzien, bij voorb.* natura circumspectum omnium (rerum) nobis dedit, Senec. de vita beata 32: circumspectus est *men kan rondzien, men kan iet overzien, bij voorb.* eo se progressos, unde in omnes partes circumspectus esset, Liv. X, 34: facilis est circumspectus, unde exeam, quo progrediar, quid ad dexteram — sit, Cic. Phil. XII, 11: 2) *ook met de ziel d. i. overleg, bepeinzing, bij voorb.* mali, Ovid. Trist. IV, 6, 44.

CIRCUMSPECTUS, a, um, *zie* Circumspicio.

CIRCUMSPERGO, ĕre, *rondöm besproeijen, of bestrooijen, bij voorb.* circumspergi aqua, Plin. H. N. VIII, 1: arboribus modios stercoris circumspergere, Colum. XI, 2, 87.

CIRCUMSPICIENTĬA, ae, f. i. q. circumspectus 1) *het omzien, rondzien, rondkijken.* 2) *overleg, behoedzaamheid*, Gell. XIV, 2.

CIRCUMSPĬCIO, exi, ectum, 3. 1) *rondzien, omzien, met of zonder* se, *bij voorb.* nec circumspicit, Cic. Div. II, 34: cf. Cic. Rosc. Com. 2 *en* 14: circumspice, Plaut. Most. II, 2, 41: nusquam circumspicere, Liv. XXI, 22, *geheel niet (nergens naar) omzien*: circumspice te i. e. *zie rond*, Plaut. Trin. I, 2, 109: *dus ook* se circumspicere *rondzien*, Auct. B. Afr. 47: *ook zegt* Cic. Parad. 4 te circumspicies? *doch, dat heet, op u zelven acht geven*: 2) *ergens naar omzien d. i. daarnaar trachten, zoeken, bij voorb.* auxilia externa, Liv. I, 30: rhetorem latinum, Plin. Ep. III, 3: fugam, Justin. II, 12: 3) *rondöm iet bezien of beschouwen, bij voorb.* situm urbis, Liv. IX, 28: munimenta, Tacit. Ann. XIII, 39: cf. XII, 35: *van daar* 4) *overleggen, overwegen, is zeer menigvuldig, bij voorb.* omnia circumspexit, Cic. Quint. 31: cf. Agr. I, 8. Liv. VII, 14: permulta sunt in caussis circumspicienda, Cic. Or. III, 47: reliqua, Caes. B. G. VI, 5: circumspiciendum est diligenter, ut — videare, Cic. Q. Fr. I, 1, 3: circumspectis omnibus rebus, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: cf. Suet. Aug. 63: *dus ook* pericula, Cic. Mil. 35: *doch het kan hier ook zijn, overwegen*: se circumspicere, Cic. Parad. 4, i. e. *acht op zich zelven slaan*: c) *rondzien uit vrees of uit angst, bij voorb.* circumspicit, Cic. Rosc. Com. 14: *van daar voorzien, zich hoeden, voorkomen, bij voorb.* pericula, Cic. Mil. 35: circumspiciendum est, ut cet., Cic. *zie hier voor: Het* Particip. Circumspectus, a, um, *heeft alle deze beteekenissen: maar het staat ook* adjective *en beteekent* 1) *voorzichtig, behoedzaam, bij voorb.* homo, Cels. III, 9 extr. Colum. I, 8, 16. Suet. Claud. 15: canis, Colum. VII, 12: aliquis circumspectissimus princeps, Suet. Tiber. 21: *ook van zaken, behoedzaam, weloverlegd, bij voorb.* verba, Ovid. Fast. V, 539: circumspectissima sanctio, Val. Max. I, 1, 20: 2) *bekijkenswaardig, aanschouwenswaardig, gevolglijk aanzienlijk, bij voorb.* honor, Ibid. II, 1 ex. 9: Not. Circumspexti *voor* circumspexisti, Terent. Ad. IV, 4, 53.

CIRCUMSTANTĬA, ae, f. 1) *het omstaan, bij voorb.* hostium, Gell. III, 7: 2) *de omstandigheid, d. i. de gesteldheid der zaak, bij voorb.* rerum negotiorumque, Gell. XIV, 1 ante med.: rationum, Ibid. 2 in.: *dus ook misschien* aquarum, Senec. quaest. nat. II, 7: *bijzonder, in zoo verre zij aanleiding tot spreken geeft, de hoofdsom van haare omstandigheden, bij voorb.* dicamus ex circumstantia, Quintil. V, 10 post med., i. e. *omstandigheden.*

CIRCUMSTATĬO, onis, f. *het omstaan, bij voorb.* militum, Gell. VII, 4.

CIRCUMSTIPO, are, 1) *rondöm samen stoppen of persen: van daar* 2) *verzellen of talrijk begeleiden, omringen, bij voorb.* circumstipante caterva, Sil. X, 453: ducibus circumstipata i. e. circumdata, Claudian. VI Consul. Honor. 595: *ook* circumstipari i. e. *omgeven, geleiden, bij voorb.* nurum circumstipantur Amores, Ibid. Stilich. II, 356.

CIRCUMSTO, ĕti, are, *omheen of rondöm staan, omgeven, omringen, bij voorb.* aliquem, *bij voorb.* me, Cic. Att. I, 16 ante med.: senatum, Cic. Catil. I, 8: tribunal, Catil. I, 13: vias, Tacit. XV, 15: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* Morini circumsteterunt, Caes. B. G. IV, 37, i. e. *stonden rondöm, of traden rondöm: Tropisch, omgeven, omringen, bij voorb.* omnia nos fata circumstant, Cic. Phil. X, 10: circumstant te summae auctoritates, Cic. Verr. Act. I, 17: haec me cura, haec me difficultas sola circumstat, Plin. Paneg. 3: cf. Sil. VIII, 171.

CIRCUMSTRĔPO, ĕre, *een geruisch of geraas rondöm of om iet maken, rondöm of om iet ruischen, of tieren, bij voorb.* ceteri circumstrepunt, Tacit. Ann. XI, 31, i. e. *tierden, schreeuwden rondöm*: vitam circumstrepentibus minis, Senec. de vita beata 11: *van daar* passive, Circumstrepor, *men maakt om mij een geraas, men tiert om mij, ik word omraasd, omtierd enz., bij voorb.* legatus clamore circumstrepitur, Tacit. Hist. II, 44: fenestrae canticis circumstrepitae, Apulej. Apol. p. 322 Elm.:

CIRCUMSTRŬO, xi, ctum, 3. *rondöm bebouwen, met gebouwen, of iet anders omringen, bij voorb.* lacum, Suet. Dom. 4: ripas lapide, Plin. H. N. IX, 8 post med.: fores alveorum lacrymis arborum, Ibid. XI, 6 extr.: avos opere latericio, Colum. IX, 6.

CIRCUMSUDO, are, *rondöm zweeten*, Plin. H. N. XIV, 1.

CIRCUMSUO, ui, utum, 3. *rondöm samennaaijen: van daar* circumsutus, a, um, *bij voorb.* linamenta, Cels. VIII, 5: navigia, Plin. H. N. IV, 16. XXXIV, 16.

CIRCUMSURGO, ĕre, *zich rondöm verheffen, bij voorb.* juga, Tacit. Ann. I, 64.

CIRCUMSUTUS, a, um, *zie* Circumsuo.

CIRCUMTĔGO, ĕre, *rondöm bedekken*, Lucret. IV, 1094.

CIRCUMTENDO, ĕre, 1) *rondöm spannen*, 2) *rondöm bespannen, bij voorb.* circumtentus corio, Plaut. Mil. II, 2, 80, i. e. *omgeven, omspannen, overtrokken.*

CIRCUMTERGĔO, ĕre, *rondöm bestrijken*, Cato R. R. 76.

CIRCUMTEXTUS, a, um, *rondöm geweeven*, Virg. Aen. I, 649 (653).

CIRCUMTINNĬO, ire, *rond klinken*, Varr. R. R. III, 16, 30.

CIRCUMTONDEO, ĕre, *rondöm bescheeren, de haairen snijden, bij voorb.* circumtonsa matrona, Suet. Aug. 45: cf. Varr. ap. Non.: *van daar* a) circumtonsae pueri, Petron. 131: b) *Tropisch*, circumtonsa oratio, Senec. ep. 115, i. e. *gekunsteld.*

CIRCUMTONO, ui, are, 1) *rondöm donderen*

deren : 2) *rondöm tieren*, *raazen*, *bij voorb.* Nereus (i. e. mare) circumtonat orbem, Ovid. Met. I, 187: cf. Hor. Sat. II, 3, 223. Sil. IV, 254. VI, 216.

CIRCUMTORQUĔO, ēre, *rond draaijen*, Apulej. Met. VI extr. p. 186 Elm.

CIRCUMTRĔMO, ĕre, *rondöm sidderen*, Lucret. I, 1088.

CIRCUMTUĔOR, ēri, *rondzien*, Apulej. Florid. in. p. 341 Elm.

CIRCUMVĀDO, si, 3. *rondöm aangrijpen*, *omringen*, *aanvallen*, *omgeven*, *bij voorb.* terror urbem circumvasit, Liv. XXXIV, 38 extr.: *dus ook* barbaros, Ib. 21: aciem, Ibid. IX, 40 med.: hi (canes) redeuntem circumvasere, Plin. H. N. IX, 30 med.:

CIRCUMVĀGOR, ari, *omzwerven*, Vitruv. V, 8.

CIRCUMVĂGUS, a, um, *omzwervend*, *omlopend*, *bij voorb.* moles aetheriae flammae i. e. *de zon*, Auct. Carm. in Pison. (*achter* Lucanus) 19: Not. *ook* Horat. Epod. XV, 41: *doch het zijn hier liever twee woorden wegens* arva, *dat van* circum *geregeerd wordt.*

CIRCUMVALLO, avi, atum, are, 1) *is*, *bij een blokkade of belegering*, *den vijand met een' wal en graft omringen*, *en dus insluiten*, *bij voorb.* oppidum, Caef. B. G. VII, 17: Pompeium, Caef. B. C. III, 43. Cic. Att. IX, 12: hostes, Liv. III, 28. Caef. B. G. VII, 44: *van daar* 2) *in 't gemeen omringen*, *bij voorb.* locum fidelis, Colum. XI, 3 in.: cf. Claudian. IV consul. Honor. 11: *van daar Tropisch*, tot res circumvallant, Terent. Ad. III, 2, 4, i. e. *omgeven*, *omringen mij.*

CIRCUMVECTIO, onis, f. 1) *het omvoeren*, *bij voorb. der waaren*: *van daar* portorium circumvectionis, Cic. Att. II, 16 extr.: 2) solis *de omloop der zon*, Cic. Univ. 9.

CIRCUMVECTO, are, *om of ronddraaijen of voeren*, *het zij het te scheep*, *te paard*, *te wagen*, *of op de schouders geschiedt*: *van daar* Circumvector, ari, scil. nave, *rond vaaren*, *rond zeilen*, *bij voorb.* oram, Liv. XLI, 17, *aan de kust rond*: oppida, Plaut. Rud. IV, 2, 27: *van daar Tropisch*, singula dum circumvectamur, Virg. Georg. III, 285, i. e. *doorgaan*, *beschrijven.*

CIRCUMVECTUS, a, um, *zie* Circumveho.

CIRCUMVĔHO, xi, ctum, 3. *ronddragen of voeren*, *het zij het te wagen*, *te scheep*, *te paard*, *of op de schouderen geschiedt*: *alleen gemeenlijk komt slechts het* Passivum *voor*, *het welk als een* Deponens *staat*: *en gemeenlijk heet*, *rondrijden*, *of vaaren*, *bij voorb.* classe, Liv. VIII, 26. Hirt. Alex. 14: *of* navibus, Caef. B. C. III, 63: *ook zonder* nave, navibus *of* classe, *alwaar één van beiden ligt te verstaan is*, *bij voorb.* circumvectus eo mari, Hirt. Alex. 28: ab urbe ad aversa insulae, Liv. XXXVII, 27: cf. Plaut. Most. IV, 3, 4: equo circumvectus, Liv. III, 28: *ook zonder* equo, *alwaar men het verstaan moet*, *bij voorb.* equitatus circumvectus, Auct. B. Afric. 59, *of een ander dier*, *bij voorb.* muliones collibus circumvehi jubet, Caef. B. G. VII, 45, *rondrijden*: *dus ook* circumvehens, *bij voorb.* circumvehens Peloponnesum, Nep. Timoth. 1, scil. classe. *Ook Tropisch*, *bij voorb.* frustra circumvehor omnia verbis, Virg. in Ciri 271, i. e. *ga alles door*, *ben wijdloopig enz.*

CIRCUMVELO, are, *rondöm bedekken*, *verhullen*, Ovid. Met. XIV, 262.

CIRCUMVĔNĬO, ēni, entum, 4. *eigenlijk om iemand rond komen*, *omtrekken*, *ten einde hem bij voorb. te omringen enz.*, *bij voorb.* circumvenire a cornibus, Liv. XXXI, 21 Ed. Gron., *van den kant der vleugels* (*d. i. aan de vleugels*) *rondkomen*; *doch de* Ed. Drak. *heeft* circumire: *van daar* 1) *omgeven*, *omringen*, 2) *in 't gemeen*, *bij voorb.* Rhenus insulas circumveniens, Tacit. Ann. II, 9: Planities locis superioribus circumventa, Sallust. Jug. 67 (71): quae (vincula) cum circumvenere truncum, Colum. IV, 29, 10: homines circumventi flamma, Caef. B. G. VI, 16: b) *omvatten*, *bij voorb. een' tak met de hand*, Colum. V, 9 in.: c) *bijzonder vijandlijk omringen*, *enz. omcingelen*, *insluiten*, *bij voorb.* hostes, Caef. B. C. III, 44: cf. B. G. II, 8: hostes vallo fossaque, Ibid. B. C. I, 81. III, 96: moenia vallo fossaque, Sall. Jug. 76 (79): moenia exercitu, Ibid. 57 (61): *van daar* passive, *bij voorb.* circumveniri a latronibus, Sallust.: ab hoste, Caef. B. G. I, 42: multitudine, Nep. Eum. 5: *van daar Tropisch omringen*, *d. i. aangrijpen*, *aantasten*, *angst veröorzaken enz.*, *bij voorb.* innocentem pecunia, Cic. Cluent. 29: circumventus ab inimicis, Sall. Cat. 31 (32): necessitudinibus, Ibid. 21 (22), i. e. *van den nood*: morbo, exsilio, Enn. ap. Cic. Fin. IV, 23: cf. n. 3, *van daar* 2) *iemand listig aankomen*, *hem met allerhande woorden enz. zoeken te vangen*, *bij voorb.* testes interrogabat, aut circumveniebat, Cic.: *van daar* 3) *iemand als 't ware omringen*, *d. i. met list overvallen*, *hoe het dan ook geschiede*, *vangen*, *overrompelen*, *misleiden*, *bedriegen*, *iemand op eene listige wijze schade toevoegen*, *hem aangrijpen*, *aantasten*, *bij voorb.* quem per arbitrum circumvenire non posses, Cic. Rosc. Com. 9: innocentem pecunia, Cic. Cluent. 29: dolo circumvenire, Justin. XXVII, 1: cf. Cic. Brut. 12. Ter. Hec. Prol. 56.

CIRCUMVENTĬO, ōnis, f. 1) *omgeving*, *omringing*, 2) *misleiding*, Pandect. IV, 4, 17.

CITCUMVENTUS, a, um, *zie* Circumvenio.

CIRCUMVERRO, ii, sum, 3. *rondöm keeren* (*bij voorb. met den bezem*) *bij voorb.* focum purum circumversum habeat, Cato R. R. 143: *doch het zou ook kunnen zijn van* circum *en* versum (*waards*) *d. i. overal*, *zoo als* quoquoversum cet.

CIRCUMVERSĬO, onis, f. *omdraaijing*, *omwending*, *bij voorb.* manus, Quintil. XI, 3.

CIRCUMVERSO, are, *ronddraaijen*: circumversari *zich ronddraaijen*, Lucret. VI, 199.

CIRCUMVERSUS, a, um, Particip. a) *van* Circumverro, *zie* Circumverro: b) *van* Circumverto, *zie* Circumverto.

CIRCUMVERTO *of* CIRCUMVORTO, ti, sum, 3. 1) *ronddraaijen*, *bij voorb.* rota circumvertitur axem, Ovid. Met. XV, 522, *draait om de asse*: rotula circumvortitur, Plaut. Pers. III, 3, 37: ubi circumvortor, Ibid. Pseud. V, 1, 32, i. e. *als ik mij omdraai*: 2) *bedriegen*, *bij voorb.* aliquem argento *om geld enz.*, Plaut. Pseud. I, 5, 127.

CIRCUMVESTĬO, ire, *rondöm bekleeden of als 't ware bekleeden*, *d. i. bedekken*, *bij voorb.* arbores crinibus vitium, Plin. H. N. XVII, 23: *van daar* circumvestire dictis, Cic. Or. III, 39 e poet.

CIRCUMVINCĬO, ire, *rondöm binden*, Plaut. Rud. III, 4, 27.

CIRCUMVISO, ĕre, *rondzien*, *rondöm zien*, Plaut. Amph. V, 1, 58.

CIRCUMUNDĬQUE *of* CIRCUM UNDIQUE, *rondöm*, *van alle kanten*, Gell. IV, 5. XIII, 24. XIV, 2. XIX, 10.

CIRCUMVŎLĬTO, avi, atum, are, 1) *rondvliegen*, aliquid *om iet*, *bij voorb.* lacus, Virg. Georg. I, 377: thyma, Hor. Ep. I, 3, 21: circumvolitantium alitum, Tac. Hist. II, 50: 2) *Tropisch*, *rondvliegen*, *van menschen*, *voor*, *rondloopen*, *rijden enz.*, *bij voorb.* circumvolitans limina potentiorum, Colum. 1 praef.: agmina equitum — latebras circumvolitantia, Senec. de ira II, 8: cf. Sil. IX, 420.

CIRCUMVŎLO, are, 1) *rondvliegen*, aliquid *om iet*, *eigenlijk van het geen vleugels heeft*, *bij voorb.* aves eum circumvolare coeperunt, Justin. XI, 7: *of het geen bij Dichters of in de fabel gevleugeld is*, *bij voorb.* quam Jocus circumvolat & Cupido, Hor. Od. I, 2, 33: nec mors atris circumvolat alis, Hor. Sat. II, 1, 58: nox atra caput circumvolat umbra, Virg. Aen. VI, 867: *Ook passive*, nave circumvolata, Plin. H. N. X, 32, i. e. *omvlogen van enz.* 2) *rondvliegen bij voorb. van menschen*, *d. i. rondsnellen*, *loopen*, *rijden enz.*, *bij voorb.* ordines exercitus, Vellej. II, 27, *om de gelederen enz.*: campum, Sil. XVII, 420.

CIRCUMVOLVO, vi, utum, 3. *rondwentelen*, *rollen*, *of vouwen*, *bij voorb.* sol circumvolvitur annum, Virg. Aen. III, 284: herba arboribus se circumvolvens, Plin. H. N. XVI, 44: Demosthenes multa lana collum circumvolutus, Gell. XI, 9: serpentes circumvolutae sibi ipsae, Plin. H. N. X, 62: nervi cordi bubulo circumvoluti, Ibid. XI, 37.

CIRCUMVOLUTO, are, *rondwentelen*, *rollen*, circumvolutari *zich rondwentelen*, Plin. H. N. VIII, 17.

CIRCUS, i, m. 1) *een kring*, *bij voorb. aan den hemel*, circi zonaeque ac lucida signa, Mart. Cap. 6: circus candens, Cic. Arat. 248: *of* elucens, Cic Somn. Scip. 3, i. e. *Melkweg*: *van daar* in circum *kringvormig*, *rondöm*, Pand. XI, 7, 37: *doch andere* Edd. *hebben* in circuitum: 2) *bijzonder de groote kring of perk*, *tot de openbare kampspelen bestemd*, *die te* Rome *met een hoogen muur omgeven was. Daar in werden de zoo genoemde* ludi circenses *gehouden*, *die voornamelijk in kamprijden bestonden. Er waren verscheiden zoodanige* circi *in* Rome, *bij voorb.* maximus, Flaminius, Vaticanus cet. *Wanneer* Circus *alleen staat*, *dan is het* circus maximus; *deze is van den Ouden* Tarquinius *aangelegd*, Liv. I, 34. *Midden door denzelven liep een muur* spina *genoemd*, *aan welks beide einden spitze zuilen* (metae) *waren*, *om welken de kamprijders zevenmaal rijden moesten*, *eer zij den prijs verkregen*: *bijzonder moesten zij zorg dragen*, *dat zij er niet tegen aanreden*, *en hun wagen braken. Voorts vondt men daar allerhande winkels*, *ook waren er hoerhutzen bij*, *ook bevonden er zich*, *bijzonder buiten den tijd der kampspelen*, *waarzeggers*, *goochelaars*, *en andere soorten van lieden*, *die tot kortswijl strekten*, Cic. Leg. II, 15. Cic. Mur. 34 *en* 35. Enn. ap. Cic. Div. I, 58. Hor. Sat. I, 6, 113. Juvenal. III, 65. Suet. Aug. 74:

Digitized by Google

74: ook staat circus magnus, Plin. H. N. XXXVI, 9, voor circus maximus. Van daar 3) elke openbare plaats, tot kampstrijden en andere schouwspelen bestemd, Virg. Aen. V, 109, 287 en 551. Sil. XVI, 312, 322. 4) ook de vergadering der toekijkers, Sil. XVI, 534. Not. circus maritimus, Liv. IX, 42 extr., was eene plaats, daar de Anagninen eene algemeene volksvergadering hielden. Not. Circus schijnt eigenlijk een Adj. te zijn, scil. locus: dus ook circa, i. e. rondom, om scil. regione.

CIRRATUS, a, um, gekruld haair, of lokken hebbende, bij voorb. caterva, Martial. IX, 30, 7, i. e. pueri, discipuli: cirratorum, Perf. I, 29, gekrulde, d. i. voornaame jongelingen, of in 't gemeen jongelingen.

CIRRUS, i, m. 1) een bundel gekruld, gelokt, haair, een lok, krullend haair, Martial. X, 83. Juvenal. XIII, 164: van daar wordt het van de bosschen, die eenige vogels op den kop hebben, Plin. H. N. XI, 37 in.: ook van de bosschen bij zekere planten gebruikt, Ibid. XXVI, 7. XXVII, 4: ook van de Polijpen, Ibid. XXVI, 8: 2) franjes aan kleederen, Phaedr. II, 5, 11, ten zij het de lokken zijn.

CIS, Praepos. 1) aan deze zijde, bij voorb. cis Taurum, Cic. ad Div. III, 8: Cis Apenninum, Liv. V, 33: cis Padum, Ibid. 35: cis Euphratem, Cic. Att. VII, 2 en meermaalen: 2) binnen, bij voorb. cis paucos dies, Plaut. Truc. II, 3, 27: paucos cis menses, Plaut. Merc. I, 2, 42: cis paucas tempestates, Plaut. Most. I, 1, 17, i. e. in korten tijd.

CISIARIUS, a, um, zich met cisia bezig houdende; van daar cisiarius Substantive 1) scil. faber of artifex die ze maakt, een wagenmaaker, rademaker, Inscript. ap. Murator. 2) scil. auriga cet., een koetzier, Pandect. XIV, 2, 13.

CISIUM, i, n. een ligte wagen, misschien met twee wielen, gelijk Nonius zegt, eene Chais, Cic. Rosc. Am. 7. Phil. II, 31.

CISMONTANUS, a, um, aan deze zijde van het gebergte woonende, te vinden, bij voorb. Aufinates, Plin. H. N. III, 12.

CISPELLO, ere, te rug drijven, bij voorb. virum, Plaut. Amph. III, 4, 17.

CISTA, ae, f. eene beweegbare bewaarplaats, om geld, kleederen, boeken, ooft, of iets anders daar in te leggen en te bergen, kist, kas, koffer, Cic. Verr. III, 85. Hor. Ep. I, 17, 54. Juvenal. III, 206. Colum. XII, 54. Plin. H. N. XV, 17. XVI, 40: ook werden daar in zekere heiligdommen bij voorb. van Bacchus, Ceres enz. bewaard en op feestdagen rondgedragen, Tibull. I, 8 (7), 48. Ovid. Art. II, 609: van daar ook de bewaarplaats, waar in de tafeltjens op de Comitia geworpen werden, Cista heet, Auct. ad Herenn. I, 12, Plin. H. N. XXXIII, 2 in.

CISTELLA, ae, f. kleine kist, kistjen, koffertjen, Terent. Eun. IV, 6, 15. Plaut. Cist. IV, 1, 3. Auct. ad Her. I, 12.

CISTELLATRIX, tcis, f. zekere bediende, die misschien het opschikkoffertjen voor haare vrouw bewaarde, Plaut. Trin. II, 1, 22.

CISTELLULA, ae, f. een klein koffertjen, Plaut. Amph. II, 2, 141. Ibid. Rud. II, 3, 60.

CISTERNA, ae, f. eene onderaardsche bewaarplaats, om het regenwater daar in verzamelen, regenbak, Varr. R. R. I, 11. Colum. I, 5.

CISTERNINUS, a, um, bij voorb. aqua, Colum. XII, 43, 6, regenbaks-water.

CISTIFER, i, m. misschien een kofferdrager, Martial. V, 17 extr.: ten minsten het betekent een' man van geringen stand.

CISTOPHORUS, i, m. eigenlijk, een kist dragende: 1) scil. homo, i. e. een kistdrager, bij voorb. bij feestdagen; d. i. die de heilige (met heiligdommen gevulde) kist draagt, Inscript. ap. Donium: 2) scil. numus, zoo heet een grieksche munt in Asië, dewijl de heilige kist, bij voorb. van Bacchus, d. i. in welke Bacchus enz. heiligdommen bewaard werden, daar op geslagen was, bij voorb. cistophorum ducenta cet., Liv. XXXVII, 46. XXXVIII, 7, voor cistophororum: Cicero gebruikt den Singularis, bij voorb. in cistophoro habeo ad HS bis & vicies i. e. aan Asiatische munt heb ik enz., Cic. Att. XI, 1: cf. Ibid. II, 6 en 16 extr. Ibid. Dom. 20. derzelver waarde en gewigt was vier Drachmen.

CISTULA, ae, f. een kistjen, kastjen, koffertjen, Plaut. Amph. I, 2, 264. Rud. II, 3, 58.

CITATIM, Adv., ijlings, haastig, bij voorb. scribere, Cic. Att. XIV, 20: contendere in locum, Auct. B. Afric. 80: Compar. citatius, Quintil. XI, 3: Superl. Citatissime, Quintil. I, 1 (2).

CITATUS, a, um, zie Cito, are.

CITER, a, um, aan deze zijde, herwaards liggende, citer ager, Cato ap. Priscian.: menigvuldiger is a) Compar. citerior, 1) nader aan ons te vinden, bij voorb. oceanus citerior, Flor. IV, 12, 46: citeriora considerat, Cic. Tusc. V, 25: van daar 2) aan deze zijde, bij voorb. citerior Gallia, Cic. Provinc. 15: Hispania, Nep. Cat. 2: ripa, Vellej. II, 107: want het geen aan deze zijde is, is ons nader dan dat aan de andere zijde is: 3) ons in tijd nader, nieuwer, bij voorb. ad haec citeriora veniam & nobis notiora, Cic. Leg. III, 2: nam citeriora nondum audiebamus, Cic. ad Div. II, 12: 4) sneller, tijdiger, eerder, bij voorb. consulatus citerior legitimo tempore datus est, Val. Max. VIII, 15, 1: ultio, Ibid. VI, 3, 11: die citeriore reddere, Pandect. XXIII, 4, 15: 5) geringer, kleiner, korter, bij voorb. citerioris aetatis meta, Val. Max. VIII, 7 ex. 10, i. e. korter. 6) verwijderd, verder af, bij voorb. uno gradu a publico supplicio citerior, Ibid. IX, 12, 6, i. e. een stap af van enz. d. i. daar ontbreekt nog maar een stap aan: doch het kon ook zijn nabij de straf, ten aanzien van éénen stap: b) Superlat. citimus of citumus, a, um, zeer na, naast (aan ons) te vinden, de naaste, bij voorb. luna citima terris, Cic. Somn. Scip. 3: hanc citimam, Cic. Univ. 7: deduc orationem tuam de coelo ad haec citima, Cic. republ. fragm. ap. Non.: citima Persidis scil. loca, Plin. H. N. VI, 34: Not. citra (Praepos.) staat voor citera, scil. parte: zie het beneden bijzonder: dus ook citro voor citero loco, zie Citro.

CITERIA, ae, f. i. e. effigies quaedam arguta & loquax ridiculi gratia, quae in pompa vehi solita sit, Fest. cf. Cato Ibid.

CITERIOR, zie Citer.

CITERIUS, Adv., zie Citra.

CITHARA, ae, f. een Cither of luit, bij voorb. cithara canere daar op speelen, Plin. H. N. IX, 8: cf. Auct. ad Her. IV, 47. Virg. Aen. VI, 120. IX, 776. Not. Zij is hetzelfde met chelys, testudo, lyra, doch Sidonius onderscheidt ze van de lyra, Carm. I, 8 Doctior hic citharae pulsibus, ille lyrae: anderen verwisselen ze bij voorb. met de lyra, bij voorb. Ovid. Fast. II, 104 en 115. Ibid. Her. XV. 200 en 202.

CITHARISTA, ae, m. een Citherspeeler, het zij hij er al of niet bij zingt, Cic. Div. II, 64. Verr. I, 20. Phil. V, 6.

CITHARISTRIA, ae, f. eene Citherspeelster, Terent. Phorm. I, 2, 31.

CITHARIZO, are, op de Cither speelen, Nep. Epam. 2.

CITHAROEDA, ae, f. i. q. citharistria, Inscript. ap. Gruter.

CITHAROEDICUS, a, um, aan de Citherspeelers (citharoedi) behoorende, gewoon, of hen betreffende, bij voorb. habitus, Suet. Ner. 25: ars, Ibid. 40: carmina, Plin. H. N. VII, 56.

CITHAROEDUS, i, m. een Citherspeeler, bijzonder, als hij er ook tevens bij zingt, gelijk dit beide gemeenlijk te gelijk geschiedde, bij voorb. vocem citharoedi audire, Cic. Tusc. V, 40: citharoedi simul — sono vocis — serviunt, cum interim nervos dextra percutiunt, Quintil. I, 12: citharoedus ridetur, chorda qui semper oberrat eadem, Hor. Art. 355: non omnes, qui habent citharam, citharoedi sunt, Varr. R. R. II, 1, 3, een spreekwoord, d. i. het zijn niet allen koks, die lange messen dragen: Auloedus sit, qui Citharoedus esse non possit, Cic. Mur. 13, een spreekwoord d. i. hij leere iets gemaklijker, die het zwaare niet leeren kan.

CITIMUS, zie Citer.

CITIREMIS, e, snel roejend, bij voorb. Argo, Varr. ap. Charis.

CITIUS, Adv. zie Cito.

CITO, eigenlijk de Ablat. van citus, a, um, (Particip. van cieo) en wel van het neutr. citum gevolglijk eigenlijk, met snelheid, in snellen tijd: het staat gemeenlijk Adverbialiter, wanneer dan de gradus citius, citissime, die eigenlijk tot cite behooren, daar ook toe gebracht worden: 1) snel, schielijk d. i. in korten tijd, dra, bij voorb. cito me ad te esse venturum, Cic. ad Div. IX, 3: cito firmiorem fore, Ibid. XVI, 20: discere, Cic. Or. III, 36: van daar citius a) schielijker, eerder, Ter. Hec. III, 1, 8: b) eer, d. i. voorheen, bij voorb. vicinum citius adjuveris quam fratrem, Cic. Off. I, 18: vox me citius defecerit quam nomina, Cic. Verr. IV, 26: cf. Plaut. Perf. III, 3, 30: citius suprema die i. e. ante supremam diem, Hor. Od. I, 13, 20: c) eer, d. i. veelmeer, bij voorb. citius dixerim, Cic. Phil. II, 11: eam citius veteratoriam quam oratoriam diceres, Cic. Brut. 67: 2) spoedig, snel, gezwind, bij voorb. abi cito, Terent. And. I, 5, 20: discere, Cic. Or. III, 36: citius reperias, Ter. Hec. III, 1, 8: citius progredi, Phaedr. III, 6: dicto citius, Hor. Sat. II, 2, 80. Petron. 131: se citissime recipere, Caes. B. G. V, 33: 3) ligt, wanneer er eene ontkenning, bij voorb. non cet., voor staat, bij voorb. Torquatum non tam cito rhetorem dixeris, quam cet., Cic. Brut. 76: haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice, Terent. Ad. III, 4, 78: ook kan men het, dra, vertaalen.

CITO, avi, atum, are, i. q. heet in 't gemeen, iets in beweging brengen, d. i. maken, dat iets zich beweegt, gaat, nabij komt,

Digitized by Google

komt, 1) *in beweging brengen op veelerhande wijzen*, *bij voorb.* a) urinam, Celſ. II, 19: pus, Ibid. V, 28 n. 13: humorem illuc, Ibid. IV, 6: b) arma, Stat. Theb. VIII, 144: c) gradum, Claudian. de VI conſul. Honor. 510, i. e. *ſchielijk gaan: dus ook* equum i. e. *aandrijven, aanſpooren: van daar* equus citatus, *bij voorb.* equo citato contendere, Caeſ. B. C. III, 96, *ſpoorſlags, vliegend: dus ook* citatis equis advolant, Liv. I, 47: *van daar* citatus, a, um, *in beweging gebracht*, *haastend, ſnel, lopend, bij voorb.* Rhenus per fines Trevirorum citatus fertur Caeſ. B. G. IV, 10: citato gradu in hoſtem ducebant, Liv. XXVIII, 14: *Ook heeft het de* Gradus, *bij voorb.* citatiore agmine ad ſtativa pervenit, Liv. XXVII, 50: quam citatiſſimo poterant agmine ſeſe abripuerunt, Liv. XXII, 6: *dus ook* citata pronuntiatio, Quintil. XI, 3: ſoni citati, Gell. I, 11 poſt med.: alvus citatior i. e. *los lijf, of losſlijvigheid*, Plin. H. N. VII, 15: d) *in beweging brengen of opwekken*, *bij voorb.* urinam, Celſ. *zie boven:* motus, Cic. Tuſc. III, 11 in. motus citetur: *even zoo ſtaat* ciere: *van daar* Daviſ. *zonder noodzake* excitetur *leest: van daar* e) *aandrijven*, *bij voorb.* juvenes gloria citavit, Stat. Theb. VI, 834: f) *voortſtrekken, op laten waſſen*, *bij voorb.* radices, Colum. V, 5, 5, *van boomen: dus ook* ſi vitis virgam citat, Ibid. III, 6: materiam, Ibid. IV, 15: 2) *in beweging brengen*, *door de ſtem, gevolglijk* a) *iemand bij den naam roepen*, *bij voorb.* me ſenſi ore citari, Ovid. Her. VII, 101: mancipia per nomina, Colum. XI, 1, 22: patres in curiam, Liv. I, 47: b) *iemand als iet uitroepen*, *bij voorb.* victorem, Nep. praef. cf. Stat. Theb. VI, 922: c) *iemands naam aflezen of uitroepen, om te zien, of hij tegenwoordig is, en opdat hij te voorſchijn kome*, *bij voorb.* judices, Cic. Verr. I, 7: *want zoodra de Richters afgelezen waren, kwamen zij toe, en namen plaats:* cenſorem, Liv. XXIX, 37 *en terſtond daar op* Livium, i. e. *aflezen, aflezende uitroepen: bijzonder* 3) *iemands naam aflezen of uitroepen, opdat hij te voorſchijn kome, met een woord, oproepen, opeiſchen, opdaagen, laten verſchijnen of te voorſchijn komen*, *bij voorb.* populus citaretur, Liv. VI, 20, ſcil. *om te ſtemmen bijzonder* a) *om op de monſterrol te zetten, of aangeven der namen tot den krijgsdienst*, *bij voorb.* juniores, Liv. II, 28: cf. c. 29 in.: b) *voor het gerigt*, *bij voorb.* teſtem, Cic. Verr. II, 59 extr.: reum citare i. e. *uitroepen, of hij tegenwoordig is, oproepen*, Cic. Verr. II, 40: *dus ook zonder* reum, *bij voorb.* Sthenium, Ibid. 38 in.: *ook keet* citare reum *aanklagen*, *eigenlijk voor het gerigt daagen*, *bij voorb.* abs te rei capitis citantur, Cic. Rab. Perd. 11: cum equeſter ordo a conſulibus citaretur, Cic. Sext. 15: *verders* accuſatorem i. e. *indaagen, of oproepen, opdat hij verſchijne*, Cic. Verr. II, 38: 4) *ook enkel aanhaalen, noemen*, *bij voorb.* Graeci, qui hoc anapaeſto citantur, Cic. Fin. II, 6: libros citat auctores, Liv. III, 20: Siciliam teſtem, Cic. Verr. II, 59, *zie hier voor: of opzeggen*, *bij voorb.* paeanem, Cic. Or. I, 59, *alwaar het voor* recitare *ſtaat:* cf. Hor. Sat. I, 3, 6.

CITRA, *ſtaat dan met den* Accuſativus, *wanneer het ééne* praepoſitie, *een zonder denzelven, wanneer het een* Adverbium *plegt genoemd te worden:* 1) *aan deze zijde*, *bij voorb.* citra Veliam, Cic. Att. XVI, 7: citra Rubiconem, Cic. Phil. VI, 3: citra Gabios, Liv. XXII, 14. *D wijl het geen voor ons aan deze zijde eener rivier ligt, nog buiten de rivier, en gevolglijk ons nader is dan de rivier, daar van drukt het* 2) *zekere bepaaling uit, en moet dikwijls door binnen, nader, voor, tegen, zonder enz. vertaald worden*, *bij voorb.* a) *nader, in de nabijheid, binnen*, *bij voorb.* a capite (*van de bron, den oorſprong*) arceſſere: ſaepe etiam citra licet, Cic. Top. 9, *aan deze zijde van de brond. i. nader na ons toe, nader herwaards:* denſiores citra pampini exſultant, Plin. H. N. XVII, 22 med.: citra quam *nader dan*, *bij voorb.* citra quam proxime fuerit, Ibid. II, 13, *doch het kon ook zijn, minder dan enz.:* tela hoſtium citra cadebant, Tac. Hiſt. III, 23, i. e. *raakten of bereikten de troepen niet:* ſaepe citra eas (partes), Plin. H. N. II, 17 in., *binnen deze maat d. i. nog nader enz.:* b) *voor, van den tijd*, *bij voorb.* citra Troiana tempora, Ovid. Met. VIII, 365: citra juventam, Ibid. X, 84, i. e. *eer de jongelingsjaaren komen:* citra ſpectaculorum dies, Suet. Aug. 43: citra Calendas Octobres, Colum. II, 8: *dus ook* Cic. Or. 18 natura in omni verbo poſuit acutam vocem, nec una plus nec a poſtrema ſyllaba citra tertiam i. e. *voor de derde ſyllabe van de achterſte af te rekenen, d. i. voor de* Antepaenultima: *doch* Erneſti *heeft* ultra *laten drukken, het welk duidlijker is.* c) *aan deze zijde, Tropisch, of binnen, d. i. minder*, *bij voorb.* paucis citra millibus lignatores ei occurrunt, Liv. X, 25: ianua culta citra quam debuit, Ovid. Pont. I, 7, 55: cf. Art. III, 757, i. e. *minder, niet zoo:* dare glandem capris citra ſatietatem, Colum. VII, 6, *aan deze zijde of zonder verzadiging, d. i. zoo dat zij niet verzadigd worden:* d) *tegen*, *bij voorb.* citra ſpem, Flor. III, 1: citra morem, Gell. II, 3: *bijzonder* e) *zonder*, *bij voorb.* peccavi citra ſcelus, Ovid. Triſt. V, 8, 23: citra honorem verborum, Suet. Aug. 66: citra commoda praemiorum, Ibid. 24: citra bellum terrere hoſtes, Ibid. Claud. 35: citra fatigationem, Celſ. I, 2: citra ſatietatem, Colum. *zie hier voor:* citra ſcientiam Muſices, Quintil. I, 10 (17): citra aemulum, Ibid. XII, 10: Morbus regius fit etiam citra febres, Plin. H. N. XVI, 12, *en meermaal:* 3) *op deze zijde, (dezer zijds), hier naar toe*, *bij voorb.* nec citra mota nec ultra eſt, Ovid. Met. V, 186: *dus ook* tela citra cadebant, Tacit. *zie hier voor.* Compar. citerius, *bij voorb.* citerius debito reſiſtit, Senec. de ira I, 16, i. e. *eer dan hij behoorde.* Not. citra *is eigenl. de Ablat. van* citer, a, um, ſcil. parte *of* regione. Not. *ook ſtaat het achter zijnen* Accuſativus, *bij voorb.* Hor. Sat. I, 1, 107 quos ultra citraque cet.

CITRATUS, a, um, *met cederen-olie beſtreken*, *bij voorb.* libros citratos, Plin. H. N. XIII, 13 e lect. Hard.

CITREUS, a, um, *van den boom* citrus, 1) *van den Citroenboom*, *bij voorb.* citreum, ſcil. malum, *een Citroen*, Plin. H. N. XXIII, 6. Pallad. Mart. 20. *Ook* citrea, ſcil. arbor, Plin. H. N. XVI, 26, *Citroenboom.* 2) *van* citrus, *wiens hout welriekend was, misſchien Ceder*, *bij voorb.* citrea menſa, Cic. Verr. IV, 17: lecti, Perſ. I, 53: citreum oleum, Plin. H. N. XXIII, 4.

CITRO, Adv., *eigenlijk, hier heen, ſtaat gemeenlijk alleen met* ultro, *en betekent naast hetzelve* 1) *heen en weder, hier en ginds*, *bij voorb. lopen*, *bij voorb.* homines curſare ultro & citro, Cic. Roſc. Am. 22: ultro citroque mittere legatos, Caeſ. B. G. I, 42: ultro ac citro commeare, Varr. R. R. III, 5 extr. 2) *hier en daar d. i. op beide zijden, is menigvuldig*, *bij voorb.* beneficia ultro citro data, Cic. Off. I, 17: data ultro citroque fide, Liv. XXIX, 23: clades ultro citroque illatae & acceptae, Liv. III, 5: multis verbis ultro citroque habitis, Cic. Somn. Scip. 1: reſponſis ultro citroque acceptis & redditis, Auct. B. Hiſp. 22.

CITROSUS, a, um, *bij voorb.* veſtis, Naev. ap. Macrob. Sat. II, 15, *naar Citroenen riekende.*

CITRUM, i, n. *hout van den* Mauritaanſchen *boom* Citrus, *misſchien Cederenhout*, Plin. H. N. XVI, 43. Martial. X, 80, 2. X, 98, 8.

CITRUS, i, f. *is een dubbele boom* 1) *de anders zoo genoemde* Mediſche *of* Aſſyriſche *boom, die vruchten draagt, Citroenboom, Oranjeboom*, Pallad. Mart. X, 11: cf. Plin. H. N. XIII, 16 extr.: 2) *de* Mauritaanſche *of* Afrikaanſche, *uit wiens welriekend hout de* Romeinen *tafels maakten enz.*, Plin. H. N. XIII, 15: cf. Varr. R. R. III, 2, 4. Lucan. IX, 428. Martial. IX, 60, 10: cf. XIV, 89 *en* 90. *Het ſchijnt de Ceder te zijn. De* Romeinen *kenden deze beide boomen te weinig: van daar is derzelver verwarring geen wonder.*

CITUS, a, um, *gezwind, ſnel, zie* Cieo.

CIVICUS, a, um, *de burgers betreffende, op hen eene betrekking hebbende, van of onder hun voorvallende of gebruiklijk, burgerlijk*, *bij voorb.* jura, Horat. Ep. I, 3, 23: bella, Ovid. Pont. I, 2, 126: motus, Hor. Od. II, 1, 1: ferre arma civica pro reis, Ovid. Faſt. I, 22, i. e. *hen verdedigen:* ſtirps, Liv. I, 40: corona civica, Cic. Planc. 30. Plin. H. N. XVI, 4. Gell. V, 6: *ook eenvoudig* civica, Senec. de Clem. I, 26. Quintil. VI, 3 (4), *het was een eiken krans, dien een* Romeinsch *burger verkreeg, als hij eenen medeburger in eenen veldſlag, door het dooden des vijands, van den dood verloste: zie bijzonder* Gell. loc. cit.

CIVILIS, e, 1) *alles, wat de burgers van* Rome *betreft of op hen betrekking heeft, onder hen voorvalt of gebruiklijk is, van hun afkomt enz., burgerlijk, wanneer het dikwijls voor* civium *ſtaat*, *bij voorb.* mos civilis, Cic. Off. I, 41, i. e. *der burgers*, clamor civilis i. e. civium, Liv. III, 28: *dus ook* ſanguis, Cic. ad Div. XV, 15: exercitus, Liv. XXVIII, 12: bellum, Cic. Att. VII, 13: ſtudia, Cic. Font. 8: pars *het aandeel, dat elk burger aan den Staat behoort te nemen*, Mat. in Epiſt. Cic. ad Div. XI, 28: foedus, i. e. inter cives, Liv. III, 57 in.: odium, Cic. Mil. 13, i. e. *onder burgers gebruiklijk, rechtſchapen burgers eigen:* error, Cic. Planc. 10 Marium ex civili errore eripuerunt i. e. *van de vlucht voor zijne medeburgeren*, (Sylla *enz.*): *doch* error civilis *kon ook de dwaling zijner medeburgeren omtrent* Marius *zijn (zacht geſproken) voor in den ban verklaring, vogelvrij verklaring, bevolen moord, doodsgevaar enz., want daar van redden zij hem, door hem op te nemen:* quercus, Virg. Aen. VI, 772, i. e. corona civica: jus, Cic. Verr. I, 42, Sext. 42. Caecin. 2. Cic. Top. 2 *en* 5. Off. III, 16 in., i. e. *het geen onder burgers is, dat de ééne burger tegen den anderen heeft en begeeren kan*, *bij voorb. de erfenis van zijn vader te bezitten enz.:* actio, Cic. in Caecil. 5, *eene klagt van eenen burger tegen zijnen mede-*

Digitized by Google

deburger: dus ook controversia, Cic. Or. I, 11, doch dit moet men niet van lijfstraflijke zaken verstaan: deze behoren niet tot het jus civile, zie Pandect. XLIX, 5, 2: vis civilis & festucaria, Gell. XX, 10, i. i. gerechtlijke: verders dies civilis, Varr. R. R. I, 28. Plin. H. N. II, 77. de burgerlijke dag d. i. als men den nacht mede rekent; en wordt tegen den natuurlijken, d. i. zonder nacht, gesteld: eigenlijk: de onder burgers in 't gemeene leven gemeenlijk zoogenoemde dag, een etmaal: dus wordt civilis meermalen tegen over het natuurlijke gezet, bij voorb. amor naturalis en civilis, Gell. XII, 1 extr.: cognatio naturalis en civilis, Modest. Pandect. XXXVIII, 10, 4: 2) bijzonder het geen de burgers van Rome ten aanzien van Staatszaken betreft, (dewijl alle burgers van Rome Staatsmannen waren, of zijn moesten, dewijl zij de Landsheerlijke rechten mede uitoefenden, bij voorb. wetten geven enz.), of het geen den Staat betreft, bij voorb. scientia, Invent. I, 5. Or. III, 31, Staatswetenschap, eigenlijk, die den Staat betreft: dus ook ratio, Cic. Invent. I, 5 in., het welk hetzelfde is als oratio, Cic. Or 9, Staatsredenen: res civilis eene Staatszaak, Staatsbelang, bij voorb. rerum civilium cognitio, Staatkunde, Cic. Or. I, 14: a re civili abhorrere, Ibid. III, 116, i. e. daar aan geen smaak vinden, zich niet om den Staat of staatszaken bekommeren: 3) die als een burger van Rome zich jegens zijne medeburgeren behoorlijk gedraagt d. i. zoo als het jegens eenen vrijen inwoner behoort, en zoo als hij wil, dat hij zelve behandeld worde: wanneer men het vertalen kan, liefstalig, vriendlijk, bevallig, matig in zijne driften enz., bij voorb. genus vitae civile, Suet. Tiber. 11: Vespasianus civilis cet., Suet. Vesp. 11: quid enim civilius illo? Ovid. Trist. IV, 4, 13: cf. Cic. Fin. V, 23 quiddam quasi civile atque populare iet als 't ware burgerlijk d. i. jegens zijne medeburgeren vriendlijk, spraakzaam enz.

CIVILĬTAS, atis, f. 1) de kunst, om eenen vrijen Staat te regeeren, Quintil. II, 15 en 17: 2) het liefstalig, vriendlijk, gemeenzaam, gedrag jegens de burgers, Suet. Aug. 51. Claud. 35.

CIVILĬTER, Adv., 1) naar de wijze der burgeren, of zoo als het onder burgers gebruiklijk is, of voor burgers voegt, overeenkomstig de gewoonte en wetten der burgeren, bij voorb. vivere, Cic. ap. Lactant. III, 14: coenare, Juvenal. V, 112: civiliter obligatur, Pand. XI, 6, 1: annum civiliter non ad momenta temporum sed ad dies numerare, Ibid. L, 16, 134: eruditus, Gell. praef.: vim facere, Liv. XXXVIII, 56: dus ook civiliter sine armis cernere, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 14: 2) gemeenzaam, liefstalig, vriendelijk, Ovid. Trist. III, 8, 41. Tacit. Ann. III, 76. Dus ook civilius, Plin. Paneg. 29.

CIVIS, is, m. en f. een inwoner der stad, die het burgerrecht heeft: burger, burgeresse, want de overige inwoners heeten peregrini, bijzonder van Rome, een Romeinsch burger, een Romein, komt overal voor, bij voorb. esse pro cive, qui civis non sit, Cic. Off. III, 11: civis perditus, Cic. Catil. II, 6: boni cives, Cic. Att. IX, 19: civis Romana, Cic. Balb. 24: civem Atticam, Ter. Eun. IV, 7, 35, i. e. burgeresse, burgersdochter, uit Atheenen: doch Not. 1) dikwijls kan men het beter door Romein, Romeinsch Heer, of enkel Heer, of Man vertalen, omdat de naam Burger bij ons niet meer dat hooge denkbeeld heeft. 2) dikwijls heet het medeburger, bij voorb. cives tui, Cic. Catil. I, 7: mei, Cic. Div. II, 2. Mil. 14.

CIVĬTAS, atis, f. 1) de inwoners eener stad, de burgerij, bij voorb. quin Roma urbs esset & eam civitas coleret, Cic. Acad. IV, 45: tum conventicula hominum, quae postea civitates nominatae sunt, tum domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, Cic. Sext. 42: urbem, quae — praesidio & ornamento sit civitati, Caes. B. G. VII, 15: doch, het kan hier ook Staat zijn: in qua civitate res tantas gesserim, & in qua urbe verser, Cic. Sull. 9: van daar a) de stad, wanneer het hetzelfde is als burgerij, bij voorb. laeta civitas, Liv. XXXIV. 41: civitatem illam eversurum, Cic. Verr. IV, 31: cum gemitu totius civitatis, Ibid.: b) eene stad, wanneer op de inwoners en huizen te gelijk gezien wordt, bij voorb. Heraclea est civitas aequissimo jure, Cic. Arch. 4: coetus hominum, quae civitates appellantur, Cic. Somn. Scip. 3: cf. Cic. Manil. 5 en 22: van daar hic mundus civitas communis deorum atque hominum existimanda est, Cic. Leg. I, 7: c) de stad, enkel met opzicht tot de huizen, bij voorb. in civitate, Caes. B. C. I, 1: expugnare civitatem, Quintil. XII, 9: incendere, Enn. ap. Non.: percrrare, Senec. Benef. VI, 32: secessit in devium civitatem, Suet. Vesp. 4: cf. Liv. XXIX, 38: 2) de burgerij van een geheel land: de samentrekking of hoofdsom van alle Lands-inwoneren, de Staat, gemeenebest, bij voorb. omnis civitas Helvetiae, Caes. B. G. I, 12: Hermundurorum, Tacit. Germ. 41: Brigantum, Ibid. Agric. 17: status civitatis, Cic. Leg. III, 14: talem civitatem fuisse, Ibid.: salus civitatis, Cic. Somn. Scip. 2: si quando civitas erit, Cic. ad Div. II, 16 extr., i. e. vrije Staat: administrare civitatem, Cic. Dom. 27. Offic. I, 25, den Staat. 3) het burger zijn, het recht, om burger te zijn, burgerrecht, bij voorb. dare alicui civitatem, Cic. Arch. 4: of impertiri, Ibid. 5: of donare civitate, Cic. Balb. 13: furari civitatem, Ibid. 2: civitatem admittere, Cic. Caecin. 34: adimere alicui, Ibid.: Cato ortu Tusculanus, civitate Romanus, Cic. Leg. II, 2. Not. civitatium staat meermaalen Liv. Ed. Drak., bij voorb. XXVI, 47 in. XLII, 30, 44 cet.: cf. Varr. L. L. VII. 38. Quintil. II, 16.

CIVITATŬLA, ae, f. 1) een stadjen, Apul. Met. X in. 2) burgerrecht, als men er gering van spreekt, Senec. in Apocoloc.

CLABULA, zie Clavola.

CLADES, is, f. 1) het verlies, de schade, a) in 't gemeen, bij voorb. manus, Liv. II, 13, die verbrandde: dus ook van den dood des zoons door de pest, Liv. II, 36 cujus repentinae cladis cet.: dus ook ea clade, Liv. I, 15, i. e. verlies, verwoesting: cladem accipere verlies lijden, bij voorb. in den oorlog, Liv. II, 51. X, 36: cladem importare, Lucret. V, 370: of dare, Ibid. 348: of efficere, Ibid. 48: of conflare, Ibid. VI, 1089, i. e. veroorzaken: dus ook inferre, Liv.: afferre, Cic.: of facere, Sall., zie hier na: b) in 't bijzonder pugnae, Liv. II, 52: ook zonder pugnae, Cic. Nat. D. II, 3. Liv. X, 36, verlies in 't vechten, nederlaage, bij voorb. cladem hosti afferre, Cic. Nat. D. II, 3: of inferre, Liv. XXIX, 3: of facere, Sall. Jug. 59 (63), i. e. maken, veroorzaken: dus ook dare, importare, zie hier voor: accipere bekomen, lijden, Liv. II, 51. X, 36: contrahere, Liv. XXV, 19, zich op den hals haalen, bekomen, lijden: 2) ook elk ongeluk, wanneer het in een verlies bestaat, bij voorb. kwaal, ziekte, verwoesting, verderf, bij voorb. civitatis, Cic. Brut. 97, i. e. ongeluk: ea clade, Liv. I, 15, i. e. verwoesting: sustinentibus clades, Liv. III, 6, i. e. kwaal, ziekte: cf. Ovid. Met. VII, 561. 3) dichterlijk, die iemand een verlies veroorzaakt, bij voorb. Scipiadae, clades Libyae, Virg. Aen. VI, 844. Not. cladum voor cladium, Sil. VII, 506. IX, 353. XVI, 671.

CLAM, heimlijk, geheim, in 't geheim, zonder iemands weten, 1) zonder Casus, bij voorb. plura clam removebat, Cic. Rosc. Am. 8: clam occulteque facere, Plin. H. N. XXXVI, 2: clam furtive accipere, Plaut. Poen. III, 3, 49: dus ook clam furtimque, Ibid. V, 2, 60: clam mordax, Ibid. Bacch. V, 2, 27: cf. Ter. And. II, 1, 13. Not. a) clam ferre verbergen, bij voorb. iram, Liv. XXXI, 47: dus ook clam habere, i. e. verbergen, zie beneden. b) clam esse onbekend zijn; van daar clam fore, Terent. Ad. I, 1, 46, heimlijk, onbekend, blijven zal: 2) met eenen Casus a) Abl. bij voorb. clam uxore & filio, Plaut. Merc. III, 2, 2, zonder weten van enz.: dus ook clam me est, Terent. Hec. II, 1, 19. IV, 1, 52. IV, 2, 1, i. e. ik weet het niet, het is mij onbekend: clam aliquo habere aliquid i. e. verbergen, bij voorb. id clam me habuisse, Ter. Hec. IV, 1, 4: non me clam haberet, Ibid. IV, 4, 35, alwaar echter me ook de Accusativus zijn kan: clam vobis, Caes. B. C. II, 32, alwaar het echter ook de Dativus zijn kan. b) Accusat., bij voorb. clam patrem atque adeo omnes, Terent. Hec. III, 3, 36: clam praesidia i. e. insciis praesidiis, Auct. B. Hisp. 3: clam virum, Plaut. Amph. Prol. 107: clam uxorem, Plaut. Asin. bijkans op het einde: clam meam uxorem, Plaut. Cas. II, 8, 33: nihil potest clam illum haberi, Plaut. Merc. II, 3, 26: ook zou men hier toe brengen kunnen clam me est, Terent., zie hier voor. c) Dativ., bij voorb. mihi clam est, Plaut. Mil. III, 3, 8, ik weet het niet. d) Genit., bij voorb. clam patris, Plaut. Merc. I, 1, 43.

CLAMĀTOR, oris, m. 1) een schreeuwer, roeper, bij voorb. Martial. XII, 26, 11. 2) bijzonder verachtlijk, schreeuwer, raazer, zoo noemt Cicero Or. III, 21. Brut. 49 de slechte Advokaten, die als 't ware niets dan schreeuwen, en gevolglijk geene voegzame redenaren wezen konden: cf. Gell. IX, 9.

CLAMATORĬUS, a, um, schreeuwend, tierend, bij voorb. avis, Plin. H. N. X, 14, zekere vogel, anders Clivia (Clivina) en Prohibitoria genoemd, d. i. een wichelvogel, die afraadt.

CLAMITATĬO, onis, f. het roepen, schreeuwen, Plaut. Most. I, 1, 6.

CLAMĬTO, avi, atum, are, 1) dikwijls roepen, schreeuwen, of enkel roepen, bij voorb. saepe clamitans, Caes. B. G. V, 7. Ter. Ad. I, 1, 35: ook van beesten, bij voorb. passerem clamitantem, Phaedr. I, 9, 7. 2) ook met den Accusativus, a) aliquid iets schreeuwen, d. i. schreeuwend zeggen, schreeuwend uitroepen, bij voorb. Cauneas clamitabat, Cic. Div. II, 40, i. e. schreeuwde het woord Cauneas of

Cau-

Digitized by Google

Cumneae, riep uit: vijgen te koop: dus ook nomen alicujus clamitare, Plin. Epist. IX, 6: deteftanda alicui, Tac. Ann. III, 23, i. e. toeroepen, toewenfchen: van daar, Tropisch, clamitare calliditatem, Cic. Rosc. Com. 7, de list uitfchreeuwen, d. i. openbaar verraden. b) aliquem iemand fchreeuwend roepen, toeroepen, Plaut. Pfeud. V, 1, 30.

CLAMO, avi, atum, are, 1) roepen, fchreeuwen, eigenlijk, is bekend, Cic. Mur. 37: de re over iets, bij voorb. de pecunia, Cic. Verr. V, 7: de fuo interitu, Cic. Cluent. 11: alicui of ad aliquem tot iemand roepen, toeroepen, bij voorb. clamo mihi ipfe, Senec. ep. 27, i. e. tot mij: illis clamat de via, Ter. And. III, 2, 11, i. e. roept hun van de ftraat toe: ad undas, Ovid. Rem. 597: ook van beesten, bij voorb. cicada validius clamare coepit, Phaedr. III, 16, 5. Not. cum tacent, clamant, Cic. Catil. I, 8, i. e. quafi clamant, hun zwijgen geldt zoo veel als hun roepen of fchreeuwen, door hun zwijgen geven zij het duidlijk te verftaan, enz.: van daar, Tropisch, veritas clamat, Cic. Pln. IV, 19, voor, toont openbaar: virtus clamat, Ibid. II, 20: cubile clamat, Catull. VI, 7: nomen clamat, Plaut. Bacch. II, 3, 51, i. e. duidlijk toonen: unda, Sil. IV, 526, i. e. ruischt: dus ook procella, Sil. IX, 517: clamant amnes, freta nubila, fylvae, Stat. Theb. XI, 116, i. e. klinken enz.: cf. X, 94. 2) ook aliquid iets roepen, d. i. één of meer woorden, fchreeuwend of roepend zeggen, roepen, of uitroepen, bij voorb. ianitorem, Plaut. Afin. II, 3, 10: triumphum, Liv. XXI, 62. Ovid. Am. I, 2, 25; zoo zeggen wij ook, bij voorb. brand roepen enz. verders: Saturnalia, Liv. XXII, 1: fidem hominum, Plaut. Aul. II, 4, 20, i. e. aanroepen: nomen, Prop. I, 17, 23: Thefea, Ovid. Art. I, 531: filentium, Apul. Met. III in., i. e. uitroepen aankondigen: morientem nomine, Virg. Aen. IV, 674: pueros e fomno, Lucil. ap. Diomed.: publicas res, Plaut. Mil. III, 1, 57: van daar paffive, bij voorb. clamata refugit, Ovid. Met. II, 443, i. e. vocata: dus ook conviva clamatus, Martial. I, 50, 30: cf. Prop. II, 15, 6: victor clamatus, Stat. Theb. VI, 557, uitgeroepen: palma clamata, Ovid. Faft. V, 189, i. e. genoemd of uitgeroepen. Not. clamata domus, Stat. Sylv. IV, 8, 15, i. e. clamore impleta. 3) ook met ut, wanneer het een verlangen aanduidt, bij voorb. clamare coeperunt, fibi ut haberet cet., Cic. Verr. II, 19.

CLAMOR, oris, m. het geroep, gefchreeuw 1) van menfchen, het zij het uit toejuiching gefchiede of niet, bij voorb. clamorem edere, Cic. Div. II, 23: tollere, Cic. Q. Fr. II, 1 extr.: profundere, Cic. Flacc. 6. 2) van beesten, bij voorb. mergi clamorem ferunt ad fidera, Virg. Ge. I, 362. 3) van levenloze dingen, voor geruisch, geraas enz., bij voorb. fcopuli clamorem dedere, Virg. Aen. III, 566: clamor montium, Horat. Od. III, 29, 38: nubes ignem magno clamore trucidat, Lucret. VI, 146. Not. de Ouden hebben ook clamos gezegd volgends Quintil. I, 4 (6).

CLAMŌSE, Adv., met gefchreeuw, bij voorb. dicere, Quintil. XI, 3 ante med.

CLAMŌSUS, a, um, 1) vol geroep, gefchreeuw, bij voorb. circus, Martial. X, 53, 1: urbs, Stat. Sylv. IV, 4, 18: theatrum, Ibid. III, 5, 16: valles, Ib. Theb. IV, 448. 2) het geen met gefchreeuw gefchiedt, bij voorb. acceleratio orationis, Auct. ad Herenn. III, 13: actio, Quintil. V, 13: cf. Juvenal. VIII, 186. 3) fchreeuwend, die in één n voort fchreeuwt, bij voorb. altercator, Quintil. VI, 4: magifter, Martial. V, 85, 2.

CLANCŬLARIUS, a, um, geheim, verborgen, bij voorb. poëta, Martial. X, 3, 5.

CLANCŬLO voor **CLANCULUM**, Apul. Met. III, IX en X, ook Apolog. Not. is eigenlijk de Ablativus van Clanculum (Neutr.).

CLANCŬLUM, Adv., in 't geheim, heimlijk, Terent. Eun. III, 5, 41 en 53. Plaut. Men. III, 3, 8. Ibid. Poen. IV, 2, 91 en Caf. II, 8, 8. Ook met den Accufativus, bij voorb. clanculum patres i. e. zonder weten van den Vader, Ter. Ad. I, 1, 17. Not. het is eigenlijk het neutrum van het Adject. Clanculus, a, um.

CLANDESTĪNO, zie Clandeftinus.

CLANDESTĪNUS, a, um, geheim, heimlijk, bij voorb. fcelus, Cic. Sull. 11: foedus, Liv. III, 36: nuntii, Caef. B. G. VII, 64: confilia, Cic. Senect. 12 en Craff. ap. Cic. Or. 66: motus, Lucret. II, 127: nuptiae, Plaut. Caf. V, 3, 6. Van daar Clandeftino, Abl., feil. in, in 't geheim, heimlijk, Plaut. Mil. IV, 1, 10: cf. Lucil. ap. Non.

CLANGO, ĕre, klinken, klank geven, bij voorb. clangens crepitus (der zee), Acc. ap. Non.: bijzonder van de Tuba, Stat. Theb. IV, 342. Val. Fl. III, 349: zie Clangor.

CLANGOR, ōris, m. de klank, het gefchal, 1) van blaas-inftrumenten, bij voorb. der Tuba, Virg. Aen. II, 313. VIII, 526. XI, 192. Lucan. I, 237. Stat. Theb. III, 650. Sil. II, 19: 2) van beesten, derzelver gefchreeuw of ftem, bij voorb. van honden, d. i. het blaffen, Grat. in Cyneg. 186: van den adelaar, Liv. I, 34: het waterhoen, Plin. H. N. XVIII, 35: den havik, Ibid. X, 8: de ganzen, Ibid. XVIII, 35. Liv. V, 47. Colum. VIII, 13, i. e. het fnateren: van den kraanvogel, Stat. Theb. XII, 517: de fpreeuw, Cic. Div. II, 30 (als vertaaler van Homerus): den Phoenix, Claudian. de Phoenice 45: der hoenders, Apul. Met. IX cet. Evenwel kan men ook dikwijls het geraas, dat deze vogels, bij voorb. ganzen enz., door het klappen der vleugelen maken, verftaan, bij voorb. Virg. Aen. III, 226 quatiunt clangoribus alas i. e. met getruis (der vleugelen) of met gefchreeuw.

CLARE, Adv., clarius, clariffime, 1) hel, klaar, bij voorb. oculis videre, Plaut. Mil. III, 1, 36: clare fulgens, Petron. 111. Catull. LXV, 9: occidere clare (van geftarnten), Colum. XI, 2 med.: clarius micant, Plin. H. N. X, 20: clariffime lucens ftella, Vitruv. IX, 4. 2) duidlijk, verftaanbaar, luid, bij voorb. eo clarius periculum apparet, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 14: clare gemere, Cic. Att. II, 20: dic clare, Terent. And. IV, 4, 15: clare inquit, Caef. B. C. III, 94: plaudere, Plaut. Amph. extr.: intelligere, Plin. H. N. XXXVII, 2: audire, Ibid. X, 70: profiteri, Ibid. XVI, 4 extr.: recitare, Plaut. Perf. IV, 3, 30.

CLARĒO, ui, 2. hel, klaar zijn, een hellen glans van zich geven, Cic. Arat. 107. Claudian. Proferp. I, 229. Enn. ap. Non. Van daar a) Tropisch, glinfteren, uitmunten, zich roemrijk vertoonen, bij voorb. gloria claret, Enn. ap. Cic. Senect. 4: duae familiae claruerunt, Sueton. Ner. 1: clarere virtutibus, Juftin. II, 1. b) openbaar, zichtbaar, zijn, Tacit. Hift. IV, 73. Claudian. IV Conf. Hon. 191.

CLARESCO, ĕre, hel, klaar worden, bij voorb. tecta, Tacit. Ann. XV, 37: dies, Senec. Herc. fur. 124: cf. Val. Flacc. VII, 30. Van daar a) openbaar, zichtbaar, bekend, merkbaar, duidlijk worden, zich vertoonen, zich laten zien of hooren, bij voorb. clarefcunt fonitus, Virg. Aen. II, 301: tibiae, Quintil. I, 11 (19): vox, Baffus ap. Gell. V, 7: b) beroemd of bekend worden, bij voorb. facinore, Tacit. Ann. IV, 52: inimicitiis magnis, Ibid. Hift. II, 53: cf. Ib. Germ. 14.

CLARIGATĬO, onis, f. 1) de ftaatlijke terugvordering of terugëifching der van de vijanden geroofde dingen, of eisch van eene evenredige voldoening, welke bij de Romeinen altijd voorafging, eer zij eenen oorlog aankondigden, Plin. H. N. libr. I in indice XXII, 3: Quintil. VII, 3 (4). 2) de panding van iemand, die zich op verboden plaatzen laat betrappen, daar hij zich door geld loffen moet, Liv. VIII, 14.

CLARĬGO, are, 1) eigenlijk met luider ftem iets verrichten: van daar 2) voor de oorlogsverklaring van den vijand de geroofde dingen terugëifchen of voldoening vorderen; terwijl in 't tegengeftelde geval de oorlogsverklaring voorafgaat, Plin. H. N. XXII, 2 extr.

CLARĬSŎNUS, a, um, helklinkend, bij voorb. aurae, Cic. Arat. 280: vox, Catull. LXIII, 320.

CLARĬTAS, atis, f. 1) het helle, de helderheid, a) d. i. hellefchijn, bij voorb. van eene ftar, Plin. H. N. II, 8: b) der ftem, Cic. Acad. I, 5: c) des gezichts, Plin. H. N. XX, 10. XXXI, 5. 2) het bekend of beroemd zijn eener zaak of perfoon, roem, aanzienlijkheid, bij voorb. hominis, bij voorb. pro tua claritate, Cic. ad Div. XIII, 68: effe in claritate, Plin. H. N. XIV, 14: excellere claritate nafcendi, Quintil. V, 11: claritas generis, Ibid. VIII, 6: nominis, Auct. B. Afric. 22: viri claritate praeftantes, Nep. Eum. 3: num te — claritatis poenitebat? Cic. Phil. I, 13: herbarum, Plin. H. N. XXIV, 19. Not. claritates, bij voorb. ingeniorum, Plin. H. N. XXXVII, 13: operum, Ibid. XXXV, 8. 3) oogfchijnlijkheid, duidlijkheid, bij voorb. contingit eadem claritas etiam ex accidentibus, Quintil. VIII, 3.

CLARITŪDO, ĭnis, f. i. q. claritas, 1) het helle, bij voorb. vocis, Gell. VII, 5. 2) roem, bij voorb. claritudinem parare, Salluft. Jug. 2: in tantam claritudinem pervenit, Ibid. 7: eminere claritudine, Vellej. II, 130: claritudo militiae, Tacit. Ann. IV, 6: nominis, Ibid. XV, 71: familiae, Ibid. 35.

CLARO, are, hel, klaar maken, bij voorb. aeftatis primordia clarat, Cic. Arat. 39: cf. Stat. V, 286: van daar a) zichtbaar maken, laten zien, bij voorb. Jupiter fceptra clarabat, Cic. in carm. de fuo confulat. Div. I, 12. b) betoogen, aantoonen, duidlijk maken, verklaaren, Lucret. III, 36. IV, 779: obfcura, Apul. de deo Socr. p. 51 Elm. c) beroemd maken, Horat. Od. IV, 3, 3.

Digitized by Google

CLAROR, oris, m. *het helle, klaare, klaarheid*, Plaut. Moſt. III, 1, 111.

CLARUS, a, um, 1) *hel, klaar, d. i.* a) *helſchijnend, licht, bij voorb.* locus, Cic. Somn. Scip. 2: clariſſima ſtella, Cic. Nat. D. II, 41: clariſſimae gemmae, Cic. Verr. IV, 27: clarus dies, Hor. Carm. ſaec. 23: aedes, Plaut. Moſt. III, 1, 11: clariſſimus ſol, Quintil. V, 12: color, Lucret. V, 1257: flumina, Ibid. I, 1002: clarum vitrum, Ovid. Met. IV, 355: aquilo, Virg. Aen. I, 460, i. e. *hel makend, hel weder aanbrengende*: ſidere clarior, Horat. Od. III, 1, 42: b) *van de ſtem, hel, duidlijk, verſtaanbaar, luid, bij voorb.* vox, Cic. Cluent. 48: clariore voce, Caeſ. B. G. V, 30: clamor, Plaut. Poen. V, 3, 27: plangor, Ovid. Met. IV, 138: latratus, Ibid. XIII, 106: ictus, Ibid. II, 625: plauſus, Plaut. Aſin. *op het einde.* 2) *bekend, openbaar, zichtbaar, duidlijk, klaar, bij voorb.* clara res eſt, Cic. Verr. III, 25: quae clara ſunt, Cic. Roſc. Am. 3: luce clariora ſunt nobis tua conſilia, Cic. Catil. I, 3: literae clariſſimae, Cic. Att. VI, 9: clarum eſt, Plin. H. N. VII, 14: ſomnium clarum i. e. *bekende droom*, Cic. Div. I, 27: *doch, het kan ook zijn beroemde, merkwaardige droom*: luce ſolis clarius, Cic. Div. I, 3: *bijzonder* 3) *vermaard, in bekend aanzien ſtaande, aanzienlijk, roemrijk, merkwaardig, groot in zijn ſoort, bij voorb.* clarus genere & factis, Liv. IX, 7: vir gloria clarus, Cic. Or. II, 37: domus clara nobilitate, Ovid. Her. XVII, 52: clarae mortes, Cic. Tuſc. I, 48: clarior pax, Liv. X, 37: clariſſimi in ea ſcientia, Plin. H. N. XXXVI, 5: clariſſima civitas, Nep. Thraſ. 2: in re tam clara, Cic. Fin. III, 2: vir clariſſimus, Cic. V, 58, *het welk een titel der Conſuls of veldheeren, of andere vermaarde Staatsmannen was: en dikwijls ſlechts als titel, gelijk bij ons*, doorluchtig, *te hof komen: onder de keizers werdt de titel* clariſſimus *ook aan de Landvoogden en Senatoren gegeven*: cf. Plin. Ep. VII, 33. Pandect. XLIX, 14, 18. Not. *Ook ſtaat er de* Genitivus *bij, voor* in, *bij voorb.* clariſſimus diſciplinae, Vellej. II, 5: artis ejus, Plin. H. N. XXXVII, 1.

CLASSIARIUS, a, um, *tot de vloot behoorende: van daar* claſſiarii ſcil. milites, Nep. Them. 3. Tacit. Ann. XII, 56, *zeeſoldaten, mariniers: dus ook* centurio, Tacit. Ann. XIV, 8, i. e. *hopman daar van: ook roejers, matroozen, bootsgezellen*, ſcil. nautae, remiges, Caeſ. B. C. III, 100. Suet. Galb. 12. Hirt. Alex. 12. Tacit. Ann. XIV, 4.

CLASSICULA, ae, f. *eene kleine vloot, vlootjen*, Cic. Att. XVI, 2.

CLASSICUM, *zie* Claſſicus.

CLASSICUS, a, um, 1) *van* Claſſis *de klaſſe, d. i. afdeeling des volks: het geen de door* Servius *gemaakte klaſſen des volks betreft, klaſſisch: van daar* claſſici ſcil. cives i. e. *die in de eerſte klaſſe waren*, Gell. VII, 13. *Van daar* ſcriptores claſſici, Gell. XIX, 8 extr., *de ſchrijvers in de eerſte klaſſe d. i. de voortreflijkſten: van daar* claſſicus ſcil. tubicen *of* cornicen, Varr. L. L. IV, 16 *en* V extr., *die het volk ſamen blaasde.* 2) *van* Claſſis *de armée, het leger: het geen tot het leger hoort, daar betrekking op heeft; van daar* Claſſicum ſcil. ſignum, *het ſein met de trompet voor de armée, bij voorb. om op te breken, zich ergens te verzamelen enz., het ſein: komt dikwijls voor, bij voorb.* canere, Caeſ. B. C. III, 82, *die ſein geven: ook* claſſicum canit, *voor* canitur, Liv. XXVIII, 27: *zie* Cano: *dus ook* inflare, i. e. *blaazen*, Virg. Georg. II, 539: dare claſſica bello, Lucan. IV, 186: jubere, Ibid. II, 528, i. e. *laten geven*: claſſico conſul ad concionem convocat, Liv. VII, 36: *dus ook* inflare, Virg. *Ook* claſſica ſonant, Virg. Aen. VII, 637: *en* claſſica pulſa, Tibull. I, 1, 46, *voor* inflata. 3) *van* Claſſis *de vloot; het geen tot de vloot betrekking heeft, haar betreft enz., bij voorb.* claſſicum bellum, Propert. II, 1, 28, i. e. *zee-oorlog*: certamen claſſicum i. e. *zeeſlag*, Vellej. II, 85: *van daar* claſſici a) ſcil. remiges *matroozen, bootsgezellen*, Curt. IV, 3. b) ſcil. milites, *Zeeſoldaten, het zij zij nog ter zee dienen of niet, bij voorb.* legio claſſicorum, Tacit. Hiſt. I, 36: intercepti equites ac mille claſſici, Ibid. II, 17: cf. Ibid. 11: *dus ook* legio claſſica, Ibid. I, 31.

CLASSIS, is, f. 1) *zekere klaſſe of afdeeling, bij voorb. onder de ſcholieren*, Quintil. I, 2 (3) pueros in claſſes diſtribuere: *van daar* ducere claſſem, Ib., i. e. *de opperſte daar in zijn: dus ook onder werklieden*, Colum. I, 8 extr.: comitum tres claſſes facere, Suet. Tiber. 46: ſubiit alia claſſis ſcil. ſervorum, Petron. 74: *bijzonder zijn de zes klasſen merkwaardig, in welke de Koning* Servius Tullius *de gezamenlijke* Romeinen, *naar het onderſcheid van vermogen en der daarvan afhangende dienſten en laſten aan den Staat, verdeeld heeft: daar in de eerſte de rijkſten, in de tweede de min rijken enz. waren; alle de zes klasſen bevatten* 193 Centuriën *in zich: daar van hadt de eerſte klaſſe alleen* 80 *of* 82: *gevolglijk kon zij in de* Comitia *gemaklijk door haare ſtemmen de meerderheid hebben, zie* Liv. I, 43. Not. *de zesde werdt wegens haare geringheid gemeenlijk niet voor eene klaſſe gerekend: van daar* quinta claſſis i. e. *onderſte of laagſte*, Cic. Acad. IV, 23. 2) *de armée, troepen, bij voorb.* claſſis procincta, Fab. Pict. ap. Gell. X, 15: cf. Gell. I, 11: Hortinae claſſes, Virg. Aen. VII, 715, i. e. *heir of volk.* 3) *de vloot, esquader, is zeer menigvuldig, bij voorb.* ornare, Cic. Manil. 4. Verr. V, 51, *uitrusten*: comparare, Cic. Flacc. 14: facere, Caeſ. B. G. IV, 21. B. C. III, 42: parare, Curt. X, 2: praeparare, Ibid. III, 5: armare, Virg. Aen. IV, 299: moliri, Ibid. 309: inſtruere, Cic. Verr. V, 51: aedificare, Nep. Them. 2. Cic. Manil. 4: claſſem adpellere ad Delum, Cic. Verr. I, 18: claſſe proficiſci, Nep. Milt. 1: claſſe navigare, Cic. Flacc. 14: claſſis navigat, Ibid.: claſſis conflixit, Nep. Them. 3: claſſi praeeſſe, Cic. Verr. V, 31. *Ook ſomtijds een enkel ſchip, bij Dichters, bij voorb.* claſſe me releget, Horat. Od. III, 11, 47: Lyciae claſſis ductorem Orontem, Virg. Aen. VI, 334 (*vergeleken met* I, 113, *volgends andere* Edd. 117): cf. Stat. Achill. I, 31. *Van daar* claſſes *voor* naves, *bij voorb.* claſſibus hic locus, (erat), Virg. Aen. II, 30, *alwaar ſommigen, misſchien zonder noodzake, het heir verſtaan.*

CLATHRI *of* CLATRI, orum, m. *het traliewerk, de traliën*, Hor. Art. 473. Colum. VIII, 17, 10. Plin. H. N. VIII, 7. Cato R. R. 4.

CLATHRO *of* CLATRO, avi, atum, are, *met een traliewerk verzien*, Colum. IX, 1, 4. *Van daar* feneſtra clathrata, Plaut. Mil. II, 4, 24: cf. Cato R. R. 4.

CLAVA, ae, f. *een knoestige ongeſchaafde tak, een ſtok*, a) *om er mede te gaan*, Sidon. Ep. IV, 11. IX, 9: b) *om er mede te kloppen, ſtok, knuppel, knods*, Cic. Verr. IV, 43. Ovid. Faſt. I, 575, *of er anders mede te ſlaan, te kloppen, bij voorb.* linum clavis tundere, Plin. H. N. XIX, 1: c) *tot oefening der jonge Soldaten, in plaats van een zwaard, een ſtok, rotting enz.*, Cic. Seneſt. 16. Veget. de re mil. I, 11: d) *in het huishouden, een ſtaak, ſtok, hefboom*, Cato R. R. 13. e) *om te zetten: een ente-reis*, Pallad. Mart. X, 11 ſeq.

CLAVARIUS, a, um, (*van* clavus) *de ſpijkers betreffende, zich daar mede bezig houdende: van daar* clavarium ſcil. argentum, Tacit. Hiſt. III, 50. *een geſchenk tot ſchoenſpijkers, ſpijkergeld*: clavarius, ſcil. faber *of* artifex, *ſpijker of nagelſmid*, Inſcript. ap. Murator.

CLAVATOR, oris, m. *die knodzen brengt, of draagt*, Plaut. Rud. III, 5, 25.

CLAVATUS, *zie* Clavo.

CLAUDEO, ere, *kreupel zijn, hinken*, Caecil. ap. Priſcian., *zie* Claudo.

CLAUDICATIO, onis, f. *het hinken*, Cic. Nat. D. I, 30. Colum. VI, 12. Val. Max. VIII, 11 ex. 3.

CLAUDICO, avi, atum, are, 1) *lam, kreupel zijn, hinken, van menſchen en beesten, bij voorb. van menſchen*, Cic. Or. II, 61: Ovid. Faſt. III, 358. Juſtin. VI, 2: *ook van de vleugels der vogelen, bij voorb.* claudicat pennarum niſus, Lucret. VI, 834. 2) *Tropisch hinken of lam zijn, d. i. zwak aan eene zijde, of onvolledig, onvolkomen zijn, ergens in haperen, bij voorb.* nec in ullo officio claudicare, Cic. Off. I, 33: ſi quid in oratione claudicat, Cic. Or. III, 51: actio claudicabat, Cic. Brut. 63: ſi beata vita ex aliqua parte claudicaret, Cic. Tuſc. V, 8: reſpublica altera parte claudicat, Liv. XXII, 39: in comoedia claudicamus, Quintil. X, 1, i. e. *dat hapert ons nog, daar in komen wij de Grieken niet gelijk*: ſi libella ex aliqua parte claudicat, Lucret. IV, 518, i. e. *niet overäl gelijk is*: ingenium, Ibid. III, 454: fructus, Colum. IV, 2, i. e. minus recte provenit: tota res vacillat & claudicat, Cic. Nat. D. I, 38, i. e. *is niet vast, zeker.*

CLAUDITAS, atis, f. *het kreupel, of lam zijn, hinken*, Plin. H. N. VIII, 43. XXVIII, 4: *en* Apul. Florid. p. 354 Elm. *Ook* plural. claudicates, Plin. H. N. XXVIII, 4.

CLAUDO, ſi, ſum, 3. 1) *ſluiten*, a) *eigenlijk, bij voorb.* fores, Cic. Tuſc. V, 20: lumina, Virg. Aen. X, 746: alicui portas, Cic. Flacc. 25: aditus omnes, Cic. Phil. I, 10: pupulas, Cic. Nat. D. II, 57: januam ſera, Tibull. I, 2, 7: aliquem in tenebras, Tubero ap. Gell. VI, 4: animam laqueo, Ovid. Met. VII, 604: *ook inſluiten, bij voorb.* Helleſpontus in anguſtum clauditur, Ibid. XIII, 407: urbem operibus, Nep. cet., *zie* n. 2: ſe in loco, Juſtin. XXVII, 1: b) *Tropisch, ſluiten, bij voorb.* aures ad voces, Cic. Tuſc. IV, 1: quam (conſuetudinem) pudor mihi clauſit, Cic. ad Div. IV, 13: nolo tibi ullum commodum in me claudier, Ter. And. III, 3, 41: rura gelu claudit hyems, Virg. Ge. 317, i. e. *ſluit den ingang*: fugam hoſtibus, Liv. XXVII, 18, *benemen*: rivos, Virgil. Ecl. III, 111: ſanguinem, Plin. H. N. XXVI, 13, i. e. *ſtillen.* 2) *inſluiten, omringen, omgeven, bij voorb.* locum aqua, Varr. R. R. III, 14: urbem obſidione, Nep. Epam. 8: urbem ope-

Digitized by Google

operſibus, Ibid. Milt. 7: humeros clypeo, Stat. Theb. IV, 350, i. e. *bedekken: dus ook* ſententias numeris, Cic. Or. 68: verba pedibus, Horat. Sat. II, 1, 28: cf. I, 10, 59, i. e. *verzen maken: van daar* oratio clauſa, Cic. Or. 58 extr., i. e. numeroſa. 3) *beſluiten, ſluiten, eindigen, bij voorb.* epiſtolam, Ovid Her. XIII, 165: opus, Ovid. Faſt. III, 384: luſtrum, Hor. Od. II, 4, 24: bella, Stat. Theb. XI, 58, *alwaar eenige* Edd. cludere *hebben: Van daar* agmen, Curt. II, 3. IV, 12. Caeſ. B. G. I, 25, *den troep ſluiten:* ſiniſtrum cornu oppido claudebatur, Auct. B. Afric. 59, *ſloot of ſtiet aan de ſtad.* Particip. Clauſus, a, um. Not. clauſum *en* clauſa, orum, Subſtantive, *dat is, iets geſlotens, eene geſloten plaats, bij voorb.* in clauſo cuſtodire, Colum. XII, 1, e Cicer.: cf. Virg. Georg. IV, 303: viarum, Lucret. IV, 616, i. e. clauſae viae: dumorum, Ibid. I, 355.

CLAUDO, ĕre, *kreupel, lam zijn, hinken, bij voorb.* claudit, Salluſt. fragm. Hiſt. III in orat. Macri Licin. §. 25: claudebat, Ibid. ap. Donat. ad Ter. Eun. II, 3, 39: clauſurus, Gell. IV, 7: *ook* clauderet, Cic. Tuſc. V, 8. Gell. I, 7. Apul. Flor. p. 359 Elm.: *en* claudere, Cic. Or. 51. Gell. XIII, 20 med.: *alleen men weet niet, of dit van* Claudeo *of* Claudo *is, zie* Claudeo.

CLAUDUS, a, um, *kreupel, lam, hinkende,* a) *eigenlijk, bij voorb.* claudus altero pede, Nep. Ageſ. 8: deus, Cic. Nat. D. I, 30: pes claudus, Horat. Od. III, 2, 32. *Van daar* claudus pilam, Cic. Piſ. 28, *een ſpreekwoord, als men van een zaak geen recht gebruik kan maken.* b) *Tropisch,* 1) claudae naves, Liv. XXXVII, 24. Tac. Ann. II, 24: carmen, Ovid. Triſt. III, 1, 11, i. e. *Pentameter, Elegie, d. i. als 't ware hinkend.* 2) *lam, gebreklijk, haperend of onvolledig, bij voorb.* pars officii, Ovid. Pont. III, 1, 86: oratio, Quintil. IX, 4 poſt med.

CLAVICŬLA, ae, f. 1) *een kleine ſleutel, ſleuteltjen,* Caeſ. Germ. Arat. 195. 2) *de zwakke ranken, draaden, of haakjens, daar de wijnſtok zich mede aan de latten vaſthoudt,* Cic. Senect. 15. Plin. H. N. XIII prooem. Colum. IV, 6.

CLAVĬGER, a, um, 1) *die een knods draagt, bij voorb.* proles Vulcani, Ovid. Met. VII, 437, i. e. Periphetes, *ook* Corynetes *genaamd,* Hyg. fab. 38, *die een ijzeren knods plagt te dragen, en een roover was: bijzonder heet* Herculus *dus,* Ovid. Met. XV, 22: Faſt. IV, 68. Ibid. in Ibin 253. *die één of meer ſleutels draagt, bij voorb.* deus, Ovid. Faſt. I, 228, i. e. Janus.

CLAVIS, is, f. 1) *het werktuig, om eene deur open en toe te ſluiten, een ſleutel, bij voorb.* horreorum claves tradidiſti, Cic. Dom. 10: clavis adultera, Ovid. Art. III, 643: *of* adulterina, Salluſt. Jug. 12, i. e. *nagemaakte, valſche ſleutel:* Laconica, Plaut. Moſt. II, 1, 57, i. e. *daar men van binnen mede opſluiten kon:* eſſe ſub clavi, Varr. R. R. I, 22 extr., *geſloten zijn: doch dit ſchijnt meer tot n. 2. te behooren: dus ook* ſervata centum clavibus, Hor. Not. *de vrouw kreeg bij het trouwen den ſleutel, en behieldt dien, zoo als bij ons, zoo lang het huwlijk duurde: van daar* claves adimere, Cic. Phil. II, 28, i. e. *ze haar afnemen, gevolglijk haar niet voor vrouw erkennen enz.: integendeel* dare claves, Pand. XXXI leg. 79: *en* XVIII, 1, 74. 2) *een werktuig, om eene deur te ſluiten, het ſlot, grendel, bij voorb.* claves imponere portis, Liv. XXVII, 24: clavis ineſt foribus, Tibull. I, 7, 40 (I, 6, 34): cf. II, 4, 31: eſſe ſub clavi, Varr. R. R. I, 22, i. e. *geſloten zijn:* caecuba ſervata centum clavibus, Hor. Od. II, 14, 26. 3) clavis trochi, Propert. III, 12, 6, i. e. *het werktuig, daar de tol mede in beweging gebracht wordt.*

CLAVO, avi, atum, are, *met nagels of ſpijkers verzien of beveſtigen, van daar* Clavatus, a, um, *bij voorb.* clavata concha, Plin. H. N. IX, 36, i. e. *als 't ware met ſpijkers verzien.*

CLAVŎLA *of* CLAVŬLA, ae, f. *een tak om te enten,* Varr. R. R. I, 40, 4.

CLAUSTRITĬMUS *of* CLAUSTRITŬMUS, i, i. e. qui clauſtris ianuae praeeſt, Gell. XII, 10.

CLAUSTRUM, i, n. *het geen, waar door iets geſloten of bewaard, of ingeſloten wordt, bij voorb.* a) *een ſlot, grendel, bij voorb.* revelli clauſtra, Cic. Verr. IV, 23: ſub ſigno & clauſtris ponere, Cic. Agr. I, 7: clauſtra laxare, Virg. Aen. II, 259: rumpere, Ibid. IX, 758: diſcutere, Petron. 11: arcae, Claudian. Eutrop. I, 195: cf. Pand. XXXII, leg. 50 extr.: *van daar Tropisch,* refringere pudoris clauſtra, Plin. Ep. II, 14: b) *deurvlengel,* Martial. X, 28 extr.: c) *elke geſloten plaats, alles, wat dient, om iemand op te ſluiten, bij voorb. eene bewaarplaats van opgeſloten wilde beeſten,* Liv. XXXVII, 14. Stat. Sylv. II, 7, 4: Daedalea, i. e. Labyrinthus, Senec. Hippol. 1166: contraire clauſtra, Tacit. Ann. IV, 49, i. e. *Circumvallatie, daar hij de vijanden mede ingeſloten hadt: van daar* clauſtra vitai, Lucret. I, 416, *voor* receptacula; *en* naturae, Lucret. I, 71, i. e. arcana. d) *alles, waardoor de ingang tot een land of plaats gedekt, en tegen den vijand bewaard wordt, het mogen ſchansſen, veſtingen, ſteden, enge pasſen zijn enz., gevolglijk voor muur, ſchutting, grensveſting, middel van afweering, ſleutel tot een land enz. als 't ware, grendel of ſlot, bij voorb.* clauſtra imperii noſtri, Cic. Flacc. 13: Aegypti, Suet. Veſp. 7: maris, Tacit. Hiſt. III, 43: montium i. e. *enge pasſen,* Ibid. 2: Aegyptus clauſtra annonae, Ibid. 8, i. e. *ſleutel tot de levensmiddelen:* quae urbs velut clauſtra Etruriae erat, Liv. IX, 32: locorum, Cic. Agr. II, 32: *zoo heeten gezonken ſchepen* clauſtra, Liv. XXXVII, 14, i. e. *middelen van afweering: van daar Tropisch,* clauſtra nobilitatis refregiſſem, Cic. Mur. 8.

CLAUSŬLA, ae, f. 1) *het ſlot, d. i. het einde, bij voorb.* epiſtolae, Cic. ad Div. II, 2: edicti, Cic. Verr. III, 14: cf. Cic. Coel. 27. Att. VI, 3: clauſulam imponere rei, Senec. ep. 66: cf. Colum. III, 19: *bijzonder het ſlot van eene volkomene ſtelling of eene periode,* Cic. Or. III, 46. Or. II, 59. Or. 64. 2) *eene plaats uit eene wet, edict enz.,* Pandect. IV, 8, 25, IV, 6, 23 *en* 26 extr.

CLAUSUS, a, um, Particip. *van* Claudo.

CLAVŬLUS, i, m. *een kleine nagel, nageltjen, ſpijkertjen,* Varr. R. R. II, 9 extr. Cat. R. R. 21.

CLAVUS, i, m. 1) *een nagel, ſpijker, bij voorb.* caligaris, Plin. H. N. IX, 18, *in de Soldaten ſchoenen:* clavum pangere, Liv. VII, 3: figere, Liv. VIII, 18. IX, 28. Horat. Od. III, 24, 5: trabalis clavus, Hor. Od. I, 35, 8, *daar balken mede aan een gevoegd werden: van daar* trabali clavo figere beneficium, Cic. Verr. V, 21, i. e. *recht vaſtmaken:* cf. Cic. Tuſc. IV, 35. Plaut. Aſin. I, 3, 4. Not. *In aloude tijden bediende men zich van een nagel of ſpijker tot het tellen der jaaren: te weten, men ſloeg, omdat men niet ſchrijven kon, jaarlijks een ſpijker in den wand, zie* Petron. 135. Liv. VII, 3: *doch het geſchiedde ook van den Dictator tot een zegen voor den Staat,* Liv. VII, 3. VIII, 18. IX, 28: *van daar* clavum anni movere, Cic. Att. V, 15, *het begin des jaars tellen of rekenen.* 2) *de nagelvormige greep aan het ſcheepsroer: van daar het ſcheepsroer zelve,* Virg. Aen. V, 177. X, 218: *van daar Tropisch,* clavum imperii tenere, Cic. Sext. 9. 3) *een nagelvormige zwelling of hoogte aan voeten, handen, en andere leden des ligchaams, bij voorb. wratten, exteroogen, lijkdoornen,* Celſ. V, 28 n. 14. Plin. H. N. XXII, 23. XXVI, 11 *en* 14. XXVIII, 16: *ook in de neus,* Ibid. XXIV, 14: *in het oog,* Celſ. VI, 7 n. 12: *ook een gebrek of ziekte der olijfboomen heet zoo,* Plin. H. N. XVII, 24: *ook zekere abortus der bijën,* Ibid. XI, 16. 4) *een nagelvormige ſtreep, bij voorb. purperen ſtreep op het veſt, zoo als de aanzienlijke lieden droegen: te weten, bij de Raadsheeren was hij breed, en heette* clavus latus: *bij de Ridders was hij ſmal, en heette* anguſtus clavus: *van waar de eerſten* laticlavii, *de laatſten* anguſticlavii *heetten. De waare gedaante van dezen* clavus *is ons niet bekend: bij voorb.* anguſto clavo contentus, Vellej. II, 88, i. e. *met den ridderlijken ſtand:* latum clavum impetravi, Plin. Ep. II, 9, i. e. *Senatorswaardigheid. Doch, ten tijde der Keizers droegen ook de Ridders ſomtijds brede purperſtreepen, zie* Ovid. Triſt. IV, 10, 29, *alwaar hij van zich zelven zegt,* induitur cum lato purpura clavo, *toen hij het manlijk kleed kreeg, en gevolglijk geen Senator was; ja hij zegt, dat hij geen Senator geworden is,* Ibid. 35 clavi menſura coacta eſt, i. e. *ik verwisſelde den* latus clavus *in* anguſtus: *welke plaats zonderling is: anders droegen de Ridders, die hoop hadden op de Senators waardigheid, of die anders aanzienlijke Ridders waren, met begunſtiging des Keizers,* latum clavum. *Ja ſomtijds droeg hem ieder een, bij voorb. de* Praecones, *zoo als* Plinius H. N. XXXIII, 1 *zegt:* latus clavus *ſtaat ook* Liv. IX, 7. XXX, 17. *Ook vindt men hem op andere dingen, bij voorb. op ſervietten, of tafellakens enz., bij voorb.* lato variata mappa clavo, Martial. IV, 46, 17: *van daar* mappa laticlavia, Petron. 32. Not. latus clavus i. q. veſtis laticlavia, Suet. Caeſ. 45 extr. Horat. Sat. II, 7, 10.

CLEMENS, entis, *zacht, niet ruw, niet hevig, niet driftig, niet wild, niet onſtuimig,* a) *van menſchen, zacht in zijn gedrag, zachtmoedig, inſchiklijk, genadig enz., bij voorb.* judex, Cic. Planc. 13: animus, Terent. Hec. III, 5, 22. Plaut. Mil. IV, 6, 37: vir clementiſſimus, Cic. Roſc. Am. 30: clemens in diſputando, Cic. Fin. II, 4: cf. Ter. Ad. V, 4, 9. Nep. Epam. 3: b) *van beeſten, bij voorb.* clementius genus columbarum, Varr. R. R. III, 7, 2, *tammer, makker.* c) *van zaken, bij voorb.* vita, Terent. Ad. I, 1, 17, *zacht, geruſt, ſtil:* amnis clementiſſimus, Ovid. Met. IX, 116: *dus ook* clementior alveus (fluvii), Curt. V, 3: clivulus, Apul. Met. IV p. 144 Elm., *zacht, d. i. niet ruw of ſteil:* clemens rumor, Salluſt. Jug. 22 (25), i. e. *zacht, de zaak niet groot voorſtellende:* caſtigatio,

Digitized by Google

gatio, Cic. Off. I, 38: mare, Gell. II, 21: gradus, Ibid. I, 11, i. e. zacht, niet hevig: servitus, Ter. And. I, 1, 9: ritus, Plin. H. N. VI, 13: dies clementior, Colum. XI, 2 in.: insula clemens ratibus, Claudian. B. Gild. 511, i. e. bekwaam om te landen.

CLEMENTER, Adv., zonder hevigheid, zacht, op eene zachte wijze, a) van menschen, ook beesten, zacht, gemakkelijk, infchiklijk, goedig, menschlievend, bij voorb. clementer adquiesce, Plaut. Epid. II, 2, 20, i. e. gemaklijk; dus ook sequi, Ibid. Merc. V, 2, 111: cf. Ibid. Stich. IV, 1, 26: clementer jus dicere, Caes. B. C. III, 20, vriendlijk, zachtzinnig, zonder hevigheid of hardheid: clementissime aliquid facere, Plaut. Mil. IV, 3, 5: scribere, Gell. I, 18: clementer ferre aliquid, Cic. Att. VI, 1: aliquem accipere, Cic. Verr. IV, 40: aliquem tractare clementius, Plin. Ep. VIII, 24: ducere milites, Liv. XXIX, 2, i. e. zonder te plunderen, of eenige schade te doen: leo caudam clementer & blande movens, Gell. V, 14: b) van zaken, bij voorb. collis clementer adsurgens, Tac. Ann. XIII, 38. Colum. II, 2 in.: zacht, allengs: clementer edituus montis jugum, Tac. Germ. 1: clementer crescente jugo, Sil. I, 274: si juga Apennini clementius adirentur, Tac. Hist. III, 52: si qua clementer accedere poterant, Tac. Ann. XII, 33.

CLEMENTĬA, ae, f. de zachte gesteldheid a) van menschen: het zacht, vriendelijk, gelaten, bedaard gedrag, menschlievendheid, zachtaardigheid, daar men geen hevigheid, toorn, wraakzucht of eenige ruwheid laat blijken, Cic. Verr. V, 44. Cic. Dejot. 13 extr. Nep. Alcib. 10. Ter. Ad. V, 4, 7: dus ook animalis (i. e. elephanti) clementia in minus valida, Plin. H. N. VIII, 7: leonis in supplices, Ibid. 16: Tropisch, bij voorb. fecunda clementia Nili, Stat. Theb. III, 527, i. e. zachtheid jegens Egypte wegens de vruchtbaarheid: bijzonder de genegenheid om te vergeven, zachtheid, genade in 't vergeven enz., Cic. Invent. II, 54. Cic. Q. Fr. I, 1, 8. Cic. Lig. 10: punire sine clementia, Plin. H. N. XI, 11. 2) van zaken, de zachte gesteldheid, zachtheid, bij voorb. hyemis, Colum. II, 9 extr.: coeli, Lucan. VIII, 366: aestatis, Plin. Epist. V, 6: ventorum, Apul. de deo Socr.

CLEPO, psi, ptum, 3. 1) stelen, bij voorb. alicui aliquid, Cic. Tusc. II, 10: cf. Plaut. Pseud. I, 2, 6: Cic. Nat. D. III, 27 e poeta: Manil. I, 27: ook Liv. XXII, 10 clepsit, uit een oud formulier: van daar 2) Tropisch, a) sermonem clepere, Pacuv. ap. Non., wegstelen, d. i. heimlijk toeluisteren: dus ook verba auribus, Acc. Ibid. b) verbergen, bij voorb. se, Senec. Med. 155: en Herc. fur. 799. Not. cleperit, Cic. Leg. II, 9 e legg. XII Tab.

CLEPSYDRA, ae, f. 1) een wateruurwerk: van Clepo, omdat het water bij droppels uit een glazen vat in een ander vat vloeide, daar de uuren met lijnen op getekend waren, Senec. ep. 24. Voor het gericht werd naar dit uurwerk gesproken en gerekend, Cic. Or. III, 34: deze gewoonte heeft Pompejus in zijn derde Consulaat ingevoerd, om het langspreken der Redenaren te beperken, Auct. Dialog. de Orat. (achter Tacitus) 38: ook gebruikte men het in het leger, bij voorb. Veget. de re mil. III, 8. Van daar 2) een gewisse bestemde tijd om te spreken voor het gerichte, bij voorb. petere & dare clepsydras binas, Plin. Epist. VI, 2 med., alwaar er kort daarop aquam dare voor staat: duodecim clepsydris, Ibid. II, 11 med.: cf. I, 23: septem clepsydras tibi dedi, Martial. VI, 35, 1. Het bevatte weinig, misschien een kwartier uurs.

CLEPTA, ae, m. een dief, Plaut. Truc. I, 2, 9.

CLERUMĔNOE κληρούμενοι i. e. sortientes, Plaut. Cas. Prol. 31.

CLIBĂNUS, i, m. een wijd vat, onder wijder dan boven, waar in brood, koeken enz., gebakken werdt, Plin. H. N. XVIII, 11. XIX, 1. Petron. 35, alwaar een zilveren voorkomen: Cels. II, 17. III, 21. Colum. V, 6 en de arb. 19.

CLIENS, entis, m. een Cliënt, d. i. die eenen hoogeren tot zijnen Patroon aangenomen heeft; die hem met raad en daad bijstaat, hem bij den Senaat of voor het gericht verdedigt enz.: daar tegen wordt patronus gesteld, Ovid. Art. I, 88. Cic. in Caecil. 21. Cic. Rosc. Am. 7. Phil. II, 41. Caes. B. G. I, 4. IV, 6. Ovid. Art. III, 532.

CLIENTA, ae, f. eene Cliente, vrouw, Plaut. Mil. III, 1, 193. Horat. Od. II, 18, 8: en Afran. ap. Charis.

CLIENTĒLA, ae, f. 1) de betrekking van den Cliënt tot zijnen Patroon, of de verbindtenis tusschen beiden: de Cliëntele, het Cliëntschap, bij voorb. esse in alicujus clientela, Cic. Rosc. Am. 33, iemands Cliënt zijn: in clientelam alicujus se conferre, Ibid. 37: of se dicare, Caes. B. G. VI, 11: commendare, Ter. Eun. V, 9, 9: recipere, Plin. H. N. XXXIV, 6: dus ook poetae sub clientela Musarum sunt, Suet. Gramm. 6, i. e. beschutting, bescherming: en dus kan men het meermalen vertaalen, 2) de Cliënten zelven, wanneer bijzonder de Plural. gewoon is, bij voorb. pro clientelis, Cic. Catil. IV, 11: cf. Caes. B. C. II, 18. Sall Jug. 85 (87). Suet. Calig. 3. Vellej. II, 29: ook staat de Singularis Justin. VIII, 4.

CLIENTŬLA, ae, f. Demin. van Cliens, Ascon. in. Cic. Verr. I, 6.

CLIENTŬLUS, i, Deminut. van Cliens, Auct. Dial. de Orat. (achter Tacitus) 36.

CLIMA, ătis, n. 1) eene veldmaat van 60 voeten in 't vierkant, Colum. V, 1 tweemaal. 2) een landstreek, gewest; eigenlijk tusschen twee parallele cirkels, Apulej. in Trism. p. 98 Elm.: en Serv. ad Virg. Georg. I, 246.

CLIMĂCIS, ĭdis, f. eene kleine ladder Vitruv. X, 17.

CLIMACTER, ĕris, m. trapjaar, Plin. H. N. VII, 49. Gell. III, 10.

CLIMACTERĬCUS, a, um, bij voorb. annus trapjaar, Censorin. 14: tempus, Plin. Ep. II, 20.

CLIMACŬLA, een soort van geweer, Gell. X, 25.

CLINAMEN, ĭnis, n. de neiging eener zaak, bij voorb. principiorum, Lucret. II, 292.

CLINGO, ĕre, i. q. cingere, Fest.

CLINĬCE, es, f. scil. ars, van κλινική, ἡ ὁ, Clinicus, a, um, de geneeskunst, Plin. H. N. XXIX, 1. XXX, 11.

CLINĬCUS, i, m. (van κλίνη, bed, legerstede) 1) een artz, geneesheer, Martial. IX, 98, 2. dit woord is eigenlijk een Adjectivum, Clinicus, a, um, (κλινικός, ή, όν): van daar medicus clinicus, Inscript. ap. Gruter.: van daar clinica scil. mulier eene genezende vrouw, Inscript. ap. Grut.: doodgraver, Martial. III, 91 (93), 24: cf. I, 31 extr.

CLINO, are, neigen, buigen, ergens heen neigen, of wenden of keeren, bij voorb. Venerem clinavit in herivus, Petron. 127 extr. (als Dichter) Ed. Burm. van daar clinare scil. se zich buigen, Lucret. II, 243: clinatus, a, um, gebogen, bij voorb. clinato corpore, Cic. Arat. 259: doch het kan ook zijn, liggend: van daar heet clinatus, a, um, liggende, uitgestrekt, bij voorb. clinato corpore, zie hier voor: clinata est ungula equi, Ibid. 53, i. e. ligt: clinata est Aquilonis ad auras, Ibid. 86, i. e. ligt tegen het Noorden, is naar het Noorden gekeerd, heeft zich naar het Noorden gekeerd.

CLINOPĂLE, es, f. bedstrijd, Sueton. Domit. 22.

CLINŎPUS, ŏdis, m. een bedvoet, Lucil. ap. Macrob. Sat. VI, 4.

CLIPEUS, CLIPEUM, zie Clypeus.

CLITELLAE, arum, 1) een pakzadel voor lastdragende beesten, bij voorb. vehere clitellas, Plaut. Most. III, 2, 91: portare, Phaedr. I, 15: imponere asino, Ibid.: clitellis adportare aliquid, Cic. ap. Quintil. V, 13: cf. Horat. Sat. I, 5, 47. Not. bovi imponere clitellas, een spreekwoord, zie Bos. 2) zekere plaats in Rome, Fest. 3) een soort van grof geschut, Fest.

CLITELLARĬUS, a, um, een pakzadel dragende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb. mulus, Colum. II, 22: en Plaut. Most. III, 2, 93: asinus, Cato R. R. 10: dus ook homines, Plaut. Most. III, 7, 94, i. e. die dezelven dragen: Clitellaria scil. fabula, heet een verloren geraakte comedie van Plautus: van daar clitellarius scil. artifex, i. e. die pakzadels maakt, schijnt niet voor te komen.

CLIVĬUS, a, um, bij voorb. avis Clivia, Plin. H. N. X, 14, i. e. die iet verbiedt te doen, ook auspicia clivia, Fest., i. e. quae prohibent aliquid fieri.

CLIVŌSUS, a, um, vol heuvels of hoogten, bij voorb. trames, Virg. Georg. I, 108: rus, Ibid. II, 212: solum, Plin. H. N. XVIII, 24: loca, Colum. Arb. 4: olympus, Ovid. Fast. III, 415, i. e. arduus: van daar Tropisch, bij voorb. trames vitae, Sil. VI, 120, i. e. met zwarigheden verbonden, steil.

CLIVŬLUS, i, m. een kleine heuvel, heuveltjen, Colum. VI, 37 extr. Apul. Met. IV p. 144 Elm.

CLIVUS, i, m. eene hoogte, een heuvel, Terent. Ad. IV, 2, 35. Plaut. Asin. III, 3, 118. Caes. B. G. VII, 46. B. C. III, 46. Virg. Ecl. IX, 7. Georg. III, 292. Hor. Ep. I, 13, 10. Ovid. Fast. I, 263. Colum. VI, 37: van daar clivus Capitolinus, Liv. III, 18. Cic. Att. II, 1 med.: of clivus sacer i. e. Capitolinus, Horat. Od. IV, 2, 35, i. e. de schuinsche hoogte van den Capitolynschen berg na de markt en de via sacra toe, daar men met trappen opklom. Van daar 1) een heuvel, Tropisch, d. i. al wat uitsteekende is, elke heuvel, ongelijkheid, bij voorb. mensae, Ovid. Met. VIII, 623: tabulae, Ovid. in nuce 77. 2) Tropisch, berg, heuvel, d. i. zwarigheid, bij voorb. clivum exsuperare, Senec. ep. 31: cf. Ovid. Her. XX, 41. Sil. IV, 605. Not. de Ouden zeiden ook clivum, i, bij voorb. cliva, Cato ap. Non. en Frontin. de limit. p. 43 Goes.

CLO-

CLOACA, ae, f. 1) *eene onderaardsche welg. gesloten goot, door welke de vuilnis der stad; met het regenwater, uit de stad gevoerd wordt, sluis, riool*, Cic. Sext. 35. Caecin. 13: cloacam agere, Liv. I, 56: ducere, Liv. I, 38: facere, Pandect. XLIII, 22, 2: *van daar* 2) *verächtelijk, voor* venter, Plaut. Curc. I, 2, 29.

CLOACALIS, e, *bij voorb.* flumen, Cato ap. Fest., i. e. colluvies omnium cloacarum.

CLOACARIUS, a, um, *bij voorb.* cloacarium scil. tributum, Pandect. VII, 1, 27. XXX leg. 39, i. e. pro cloacis purgandis vel reficiendis cet.

CLOACO, are, i. e. inquinare, Fest.

CLODICO, are, *voor* CLAUDICO, Cic. Or. II, 61.

CLODO, ĕre, *voor* Claudo, Plin. H. N. XVIII, 32 extr.

CLOSTRUM *voor* CLAUSTRUM, Cato R. R. 135. Senec. Benef. VII, 21.

CLUDO, ĕre, *voor* Claudo, *is niet zeldzaam, bij voorb.* quae macerie cluduntur, Varr. R. R. III, 3, i. e. *insluiten*: arborem retibus, Colum. XII, 44, 2: verba in paucissimas literas, Gell. XII, 14: cum cicatrix est cludenda, Scrib. Larg. comp. 42: cludere & inchoare sententias, Quintil. IX, 4: saevitia tempestatum cludit mare, Plin. H. N. II, 47: mare terram cludit, Cic. Nat. D. II, 39 *volgends de oude Edd. doch de nieuweren, bij voorb.* Davis., adludit, *en* Ernest. eludit: *ook voor eindigen, bij voorb.* labores, Sil. XV, 655: bella, Stat. Theb. XI, 59: *ook hinken, zie* Claudo. *Dus komt ook* clusus, a, um, *voor, bij voorb.* Senec. Troad. 317. Petron. 63. Val. Fl. I, 239.

CLUDUS, a, um, *voor* Claudus, Plaut. Pseud. II, 2, 64.

CLUĔO, ēre, 1) *ik word genoemd, ik heet, bij voorb.* senati qui columen cluent, Plaut. Epid. II, 2, 5: probiores cluent, Ibid. Trin. II, 2, 31: ut nomen cluet, Ibid. III, 1, 19. II, 4, 95, i. e. *heet: doch het kan ook beteekenen, zijn, is.* 2) *men zegt van mij, dat ik, ik behoorde, bij voorb.* Atridae cluent fecisse facinus, Plaut. Bacch. IV, 9, 1: per gentes esse cluebat omnium miserrimus, Enn. ap. Non. 3) *zijn, bij voorb.* quaecunque cluent i. e. sunt, Lucret. I, 450: quae clara clueret, Ibid. 120: nota cluere, Ibid. II, 351: opportura cluebit, Ibid. III, 208: ut nomen cluet, Plaut. Trin. II, 4, 95. III, 1, 19: probiores cluent, Ibid. II, 2, 31: cujusmodi clueat, Ibid. Men. IV, 2, 6: quae clara & diu clueant, Ibid. Pseud. II, 1, 16: qui columen cluent, *zie hier voor: dus ook* cluere gloria, Plaut. Capt. III, 5, 31, *in roem zijn, d. i. beroemd zijn, roem hebben:* cluere victoria, Plaut. Poen. V, 4, 20, i. e. *overwinnen.* Not. Pass. cluear, Plaut. Pseud. IV, 1, 12, i. e. sim *of* dicar: hi cluentur infidelissimi, Pacuv. ap. Non., i. e. sunt, vocantur.

CLUNA, ae, i. q. Simia, Fest.

CLUNACŬLUM, i, n. *eene soort van messen*, Fest.

CLUNICŬLA, ae, f. *een billetjen*, Favorin. ap. Gell. XV, 8.

CLUNIS, is, f. *eene bil*, Horat. Sat. I, 2, 89. II, 8, 91. Juvenal. V, 167. XI, 164. Plin. H. N. VIII, 37: *ook* Plaut. ap. Non.

CLURINUS, a, um, *van aapen, daartoe behoorende, bij voorb.* pecus i. e. *capen*, Plaut. Truc. II, 2, 14. Arnob. 3: *van* Clura i. e. *aap*, in Gloss. vet.

CLUSĬLIS, e, *het geen men sluiten kan, of dat ligt sluit, bij voorb.* concha, Plin. H. N. IX, 37.

CLUSĬUS, *een bijnaam van* Janus *in vredestijd, van* cludo, *omdat zijne deuren dan gesloten waren*, Ovid. Fast. I, 130: cf. Macrob. Sat. I, 9.

CLUSURA, ae, *zie* Clausum.

CLUSUS, a, um, *zie* Cludo.

CLYPĔO, are, *met een schild verzien, met een schild dekken, bij voorb.* brachium, Pacuv. ap. Non.: *van daar* Clypeatus, a, um, *met schilden gedekt, bij voorb.* agmina, Virg. Aen. VII, 793: cf. Ovid. Met. III, 110. Curt. V, 9.

CLYPĔUS *of* **CLIPĔUS**, i, m. *en* **CLYPĔUM** *of* **CLIPĔUM**, i, n. 1) *een rond schild, komt overäl voor, bij voorb.* clypeum Phidiae dissolvere, Cic. Or. 71, i. e. *het schild van Minervae, door Phidias gemaakt:* clypeus, Cic. Fin. II, 3: clypeos, Virg. Aen. II, 444. Plin. H. N. XXXV, 3: *het neutrum staat* Virg. Aen. IX, 709. Liv. I, 43: *ook staat* clipea, Ibid. XL, 51, *daar het ook borstbeelden kunnen zijn. Van daar Tropisch, het geen iemand beschut, een scherm, schut, beschutter*, Claudian. de IV consul. Honor. 493. 2) *het geen rond is, als zulk een schild, bij voorb.* a) *de zonneschijf*, Ovid. Met. XV, 192: b) *een rond borstbeeld, bij voorb.* clipea, Liv. XXXV, 10 *en* 41. XXXVIII, 35: *ook misschien* XL, 51 in.: clypeus aureus, Suet. Calig. 16. Tacit. Ann. II, 83. c) *ook een rond luchtverschijnzel*, Senec. nat. quaest. I, 1. Not. *nopens de* y *en* i: Clip. *staat in* Livius Ed. Drak. *en* Virgilius Ed. Burm. *en* Heyn. cet. Not. *Men vindt ook* Clupeus, *bij voorb.* coeli, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 4.

CLYSMUS, i, m. 1) *voor* Clyster, Scribon. Larg. Comp. 155, 194 *en* 197. 2) i. q. faeces, quae clystere eliciuntur, Fest. in Eudaeon.

CLYSTER, ēris, m. 1) *een klijsteer*, Cels. VII, 27. Scrib. Larg. 154, 179 *en* 200. Suet. Claud. 44 *en* Ner. 20. Plin. H. N. XXV, 5 extr. XXXI, 6 post med. 2) *klijsteerspuit, bij voorb.* clyster oricularius, Cels. VII, 27 extr. Coel. Aur. Chron. II, 1.

CNASONAS, i. e. acus, quibus mulieres scalpunt caput, Fest.

CNECUS, i, i. q. cnicus, Colum. VII, 8 in. *Van daar* cnecinus, a, um, *bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XV, 7 extr.: *doch de* Ed. Hard. *heeft* cnedinum.

CNEDĬNUS, a, um, *van netels, bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XV, 7 extr.

CNICOS *of* **CNICUS**, i, m. *zeker kruid*, Plin. H. N. XXI, 15 *en* 32. Scrib. Larg. comp. 135: *het heet ook* Cnecus.

CNODAX, acis, m. *een soort van klemmen*, Vitruv. X, 6.

COACCĒDO, ĕre, *mede daarbij komen*, Plaut. Curc. II, 3, 65.

COACERVĀTIM, Adv., *hoopswijze, bij hoopen*, Apul. Florid. p. 347 Elm.

COACERVATĬO, onis, f. *opéénhooping, opéénstapeling, bij voorb.* argumentorum, Cic. Partit. 35.

COACERVO, avi, atum, are, *op een hoopen, bij voorb.* cadavera, Caes. B. G. II, 27: multitudinem civium (in lautumiis), Cic. Verr. V, 57: bustum, Catull. LXIII, 359: cumulos armorum, Liv. V, 39: pecunias, Cic. Agr. I, 5: agros, Cic. Agr. II, 25: omnibus rebus eo coacervatis, Auct. B. Afric. 91: *ook Tropisch, bij voorb.* argumenta, Cic. Partit. 11: luctus, Ovid. Met. VIII, 485.

COACESCO, acui, 3. *zuur worden, verzuuren, bij voorb.* ut non omne vinum sic non omnis aetas vetustate coacescit, Cic. Senect. 18: si coacuit intus cibus, Cels. IV, 5 extr.: secunda mensa in imbecillo (stomacho) coacescit, Ibid. I, 2: si (vinum) est ex eo genere uvae, quod mature coacescat, Varr. R. R. I, 65.

COACTE, Adv., 1) *gedrongen, overhaast, bij voorb.* coactius aliquid facere, Gell. X, 11, 1: 2) *te slipt, bij voorb.* vertaalen, Gell. XIX, 2.

COACTĬLIS, e, *dicht gemaakt:* coactilia *dicht gevolde lakens, kleeden*, Pandect. XXXIV, 2, 26.

COACTĬO, onis, f. 1) *inkasseering, bij voorb.* argentaria, Suet. Vesp. 1, i. e. *geld-inkasseering.* 2) causae in compendium, Ascon. ad Cic. Verr. I, 9, i. e. *samentrekking in 't kort.*

COACTO, are, 1) *samentrekken of drukken, bij voorb.* membra, Lucret. VI, 1159. 2) *dwingen, bij voorb.* omne immutare scil. se, Ibid. 1120.

COACTOR, oris, m. 1) *elk, die iet verzamelt, of bijeenbrengt; van daar een ontvanger, kassier, het zij op verkopingen of waar het zij*, Cic. Cluent. 65. Cic. Rab. Post. 11. Hor. Sat. I, 6, 86. Pandect. IV, 7, 40 extr.: *ook misschien* Cato R. R. 150. 2) coactor agminis, Tacit. Hist. II, 68, *die den troep sluit, tot de achterhoede behoort:* 3) *die iemand dwingt*, Senec. ep. 52.

COACTŪRA, ae, f. *de verzameling bijéénbrenging*, Colum. XII, 15, 3.

COACTUS, us, m. *het dringen, dwingen, noodzaken*, Cic. Verr. V, 29. Caes. B. G. V, 27. Brut. ad Attic. in Epist. Cic. ad Brut. 17. Not. *overäl staat de* Ablativus Singularis.

COACTUS, a, um, *zie* Cogo.

COADDO, ĕre, *mede daar toe doen*, Plaut. III, 1, 3. Cato R. R. 40.

COADJĬCIO, eci, ectum, 3. *mede daar toe doen of daar toe doen*, Colum. XII, 21, 2.

COADŪNO, are, *veréénigen*, Pandect. II, 14, 9 extr. X, 4, 7.

COAEDIFĬCO, avi, atum, are, *aanbouwen, bebouwen, bij voorb.* locum, Cic. Partit. 10 extr.: campum Martium, Cic. XIII, 33 extr.

COAEQUĀLIS, e, *gelijk, van gelijken ouderdom*, Petron. 136: *van daar een makker, kameraad*, Justin. XXIII, 4: *ook van ganzen*, Colum. VIII, 14 extr.

COAEQUALĬTAS, atis, f. i. q. aequalitas, Pandect. XXVII, 1, 8 in.

COAEQUO, avi, atum, are, *gelijk maken, d. i.* a) *effen, recht maken, bij voorb.* montes, Sallust. Catil. 20 (21): aream, Cato R. R. 129: cf. Colum. III, 16: b) *gelijk maken, d. i. zoo dat er geen onderscheid tusschen is, bij voorb.* homines, *bij voorb.* ita coaequati dignitate cet., Sallust. in ep. 2 ad Caesar. c. 8 Ed. Cort.: gratiam omnium, Ibid. c. 11: *van daar* coaequare omnia, Cic. Verr. III, 41, i. e. *overäl het onderscheid opheffen, alles op gelijke wijze behandelen.*

COAESTĪMO, are, i. q. aestimare *of* simul aestimare, Pandect. XLVII, 2, 67.

COAETANĔUS, a, um, *van gelijken ouderdom*, Apul. Met. VIII p. 204 Elm.:

COAGGĔRO, are, 1) *bij een hoopen, bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. lapides, Serv. ad Virg. Aen. V, 273. 2) met een hoop bedekken, bij voorb. ova falia Colum. VIII, 6.

COAGMENTATIO, f. famenvoeging, bij voorb. corporis, Cic. Univ. 5: naturae, Cic. Nat. D. II, 46: cf. Ibid. I, 8. Vitruv. II, 9. Plin. H. N. XXXVI, 22 extr.

COAGMENTO, avi, atum, are, twee dingen famen lijmen, of op gelijke wijze famen vastmaken, of maken, dat twee dingen famen fluiten, bij voorb. twee planken enz., bij voorb. verba quafi coagmentare, Cic. Brut. 17 en Or. 23: cf. Or. III, 43: van daar 1) nieuw famenvoegen, verbinden, bij voorb. opus fuum, Cic. Senect. 20: fiffuram, Colum. IV, 29, 8: allium pluribus coagmentatur nucleis, Plin. H. N. XIX, 6: Quid in operibus manu factis tam compofitum, tam compactum & coagmentatum cet., Cic. Fin. III, 22: nihil eft in animis admixtum — nihil copulatum, nihil coagmentatum, Cic. Tufc. I, 29: dus ook verba, Cic., i. e. als 't ware famenvoegen (hechten, lijmen), zoo als men bij voorb. planken en dergelijke dingen famenvoegt: van daar 2) pacem, Cic. Phil. VII, 8, i. e. fluiten, maken.

COAGMENTUM, i, n. 1) de voege, d. i. de plaats, daar twee dingen faamgelijmd of gevoegd zijn, bij voorb. aan deuren, Plaut. Moft. III, 2, 144. aan fteenen, Caef. B. C. III, 105: aan de pijpen, Vitruv. VIII, 7. 2) de famenvoeging, Cato R. R. 18 extr.: Tropisch, bij voorb. fyllabarum, Gell. XVII, 9.

COAGULATIO, onis, f. de famenrunning eener vloeibare zaak, zoodat zij flijver wordt, bij voorb. lactis, Plin. H. N. XXIII, 1. XXVIII, 10.

COAGULO, avi, atum, are, maken, dat iet vloeibaars, bij voorb. melk enz., famenrunt, ftremt, en dikker wordt, bij voorb. lac. Plin. H. N. XII, 25: aquam, Ibid. XX, 23 med.: cafeum, Pallad. Maj. 9: lac coagulatum, Plin. H. N. XX, 14: fudor coagulatus, Ibid. XXXV, 5: pix, Ibid. XVI, 11.

COAGULUM, i, n. 1) ftremzel, leb, d. i. alles, wat maakt, dat de melk famen loopt, en kaas wordt: hier toe bedient men zich gemeenlijk van de melk in de maag der zuigende dieren, bij voorb. een kalf, bokjen, haas enz., geronnen, ook van deze maag zelve, het geen men dan kalverleb, geitenleb, hazenleb enz. noemt: bij voorb. kporinum, haedinum, agninum, Varr. R. R. II, 11, 4, i. e. leb van haazen enz. haazenleb enz. d. i. geronnen melk, of de maag van een zuigenden haas enz: pro coagulo, Ibid., i. e. voor leb of ftremzel: coagula agni vel haedi, Pallad. Maj. 9 in.: leporis, Plin. H. N. XXVIII, 11 poft med.: fici fuccus coaguli modo lac contrahit, Ibid. XXIII, 7, i. e. als een ftremzel: dus ook lacte afinae coaguli vice utuntur, Ibid. XI, 41: remedium ex coagulo hinnuli in utero occifi, Ibid. VIII, 32, i. e. leb of ftremzel, of geronnen melk in de maag enz.: van daar liquefacta coagula lacte, Ovid. Faft. IV, 545, i. e. kaas: want wanneer de ftremzel, d. i. de in de maag van het zuigende dier geronnen melk door vloeibare melk vloeijend gemaakt wordt, zoo ftremt de laatfte: dus ook Ovid. Met. XIII, 830 partem (lactis) liquefacta coagula durant een deel verhardt de vloeibaar gemaakte ftremzel d. i. een deel wordt tot kaas: van daar Tropisch, de verbinding, bij voorb. animi atque amoris, Gell. XII, 1 extr.: hoc continet coagulum convivia, Varr. ap. Non.: 2) de geftremde melk zelve, bij voorb. fi coagulum alicui nocuerit, nam id quoque venenum eft in prima lactis coagulatione, Plin. H. N. XXVIII, 10 med., ten zij het misfchien ftremzel is, d. i. de geronnen melk in de maag; ook al het vloeibaare, als het flijver wordt, bij voorb. coagulum in utero, Gell. III, 16 extr. 3) het famenlopen eener vloeibare zaak, bij voorb. bij olie, het verflijven, Gell. XVII, 8 extr.

COALESCO, lui, 3. 1) famenwasfen, groeien, bij voorb. een gefcheurde tak: of aanwasfen, bij voorb. een tak of twijge bij het enten of oculeeren enz., wanneer het dan famengroeijen, dan aangroeijen, dan aankleeven, dan wasfen, vertaald wordt, bij voorb. arbor, quae cum terra mea coaluerit, Pandect. XXXIX, 2, 9: plantae, quae terrae coalefcunt, Ibid. XLI, 1, 9: gramina non patitur coalefcere, Colum. II, 18, 5: ficus coalefcit olivae, Colum. Arb. 27 extr.: novus in viridi coalefcit cortice ramus, Ovid. Art. II, 649: furculus, Varr. R. R. I, 41: farmentum, Colum. III, 18, 6: ilex coaluerat, Sall. Jug. 93 (98), i. e. was gewasfen. Van daar, Tropisch, als 't ware famenwasfen d. i. a) vast famen fluiten, bij voorb. fteenen door kalk Lucret. VI, 1066: vulnus, Plin. H. N. IX, 51: b) dicht worden, famenrunnen, bevriezen, van vloeibare dingen, bij voorb. vinum, Gell. XVII, 8: c) zich vereenigen, verbinden, bij voorb. ut cum patribus coalefcerent plebis animi, Liv. II, 48: animi coaluerant concordia, Liv. XXIII, 35: multitudo coalefcit in populi unius corpus, Liv. I, 8: coalefcere in bellum, Tacit. Ann. III, 38: ad obfequium, Ibid. VI, 44. 2) wasfen, toenemen, fterkte krijgen, bij voorb. auctoritas, Tacit. Hift. I, 21. Not. Particip. paff. Coalitus, a, um, (1) famen gewasfen: van daar beftaande uit iet, bij voorb. homo, Gell. XII, 1. (2) gewasfen, toegenomen, bij voorb. audacia, Tacit. Ann. XIV, 1: irreverentia, Ibid. XIII, 26. (3) bevestigd, bij voorb. libertas, Tacit. Hift. IV, 55.

COALITUS, a, um, zie Coalefco.

COAMATOR, oris, m. een medeminnaar, Caecil. ap. Non.

COANGUSTO, avi, atum, are, in de engte brengen, eng beperken, eng maken, Varr. R. R. III, 16, 15. Celf. VII, 27 extr. Auct. B. Hifp. 5. Pandect. XIX, 2, 19: van daar Tropisch: legem i. e. beperken, Cic. Leg. III, 14.

COARCTATIO of COARTATIO, onis, f. het in de engte trekken, de enge beperking, vernaauwing, Liv. XXVII, 46. Vitruv. IX, 9. Hirt. Alex. 74.

COARCTO of COARTO, avi, atum, are, eng maken of indrukken, inpersfen, in de engte trekken, eng beperken, bij voorb. vulnus, Petron. 98: foenum in ftruem, Colum. II, 19: ubi anguftae fauces coarctant iter, Liv. XXVIII, 5: dus ook nox coarctat iter, Ovid. Faft. V, 546: fauces fudario, Val. Max. IX, 12, 7, i. e. zich worgen: tempus cenfurae, Ib. IV, 1, 3: Cnaeus in oppidis coarctatur, Cic. Att. VII, 10, i. e. wordt beperkt: gallinae in caveis coarctatae, Colum. VIII, 7: confulatum, Tacit. Hift. II, 71, i. e. beperken: ook zijn voordragt, Cic. Or. I, 35: in unum librum, Plin. Ep. I, 20 med.

COARESCO, rui, 3. te gelijk droog worden, Vitruv. VII, 11.

COARGUO, ui, utum, ĕre, hoet in 't gemeen, tegen iemand iet betoogen, of poogen te betoogen: van daar 1) aliquem befchuldigen, bij voorb. avaritiae, Cic. Verr. V, 59: commutati judicii, Cic. Sull. 15: omnibus in rebus coarguitur a me, Cic. Verr. IV, 47. 2) aliquid betoogen, aantoonen, ontdekken, verraden, wanneer er van iet kwaads gefproken wordt, bij voorb. perfidiam alicujus, Cic. ad Div. III, 8: mendacium alicujus, Cic. Lig. 5: crimen fufpicionibus, Cic. Rofc. Am. 30: dominique coarguit aures, Ovid. Met. XI, 193, i. e. verraadt, maakt bekend: fuga laboris defidiam, — amicorum neglectio improbitatem coarguit, Cic. Mur. 4: ook volgt de Accufativus met den Infinitivus, bij voorb. Hirt. Alex. 68 cum coarguiffet, defenfionem ejus nullam poffe excufationem — recipere: quod coarguitur magnitudine, Plin. H. N. XII, 25, i. e. wordt waargenomen, blijkt, vertoont zich. 3) wederleggen, of het tegendeel van eene zaak betoogen, bij voorb. quod coarguunt fici, Plin. H. N. XVI, 31 extr. Ook kan men hier toe brengen mendacium, Cic., zie hier voor.

COASSATIO of COAXATIO, onis, f. famenvoeging der planken, famenbefchieting, Plin. H. N. XXXVI, 25. Vitruv. VI, 5.

COASSO of COAXO, are, planken famen voegen, famen befchieten, Vitruv. VII, 1.

COAUCTIO, onis, f. de vermeerdering, vergroting te gelijk, of in verbindtenis eener andere handeling, bij voorb. annonae, Cic. Verr. III, 82, i. e. van den prijs der graanen.

COAXO, are, kwaeken, van kikvorfchen, Sueton. Aug. 94.

COCCINATUS, a, um, in fcharlaken gekleed, Sueton. Dom. 4. Martial. I, 97, 6. V, 37, 2.

COCCINEUS, a, um, fcharlakenverwig, fcharlaken, bij voorb. pallium, Petron. 32: lacernae, Martial. XIV, 131 in het opfchrift: Trychnus, cui acini coccinei cet., Plin. H. N. XXI, 31.

COCCINUS, a, um, voor Coccineus, bij voorb. laena, Juvenal. III, 283: gaufapa, Petron. 28: aluta, Martial. XXIX, 8: van daar Coccina, orum, fcharlaken kleederen, Martial. II, 39, 1. II, 43, 8. XIV, 131, 1.

COCCUM, i, n. 1) de fcharlakenbes, Plin. H. N. IX, 41. XVI, 8: cocco tingere: doch, dit kan ook tot het volgende behooren. 2) de fcharlaken verw daar uit, bij voorb. cocco tincta veftis, Hor. Sat. II, 6, 102: cocco tinctum, Plin. H. N. IX, 41: veftis madida cocco, Martial. V, 24, 5: cocco rubere, Ibid. III, 2, 11: cocco fulgere, Ibid. X, 76, 9. 3) fcharlaken doek of kleed, Sueton. Ner. 30. Sil. XVII, 400.

COCCYX, ygis, m. een koekkoek, Plin. H. N. X, 9.

COCETUM, i, n. een gerecht uit honig en maankop, Feft.

COCHLEA of COCLEA, ae, f. 1) eene flek, flak, Cic. Div. II, 64. Auct. ad Her. IV, 49. Plaut. Poen. III, 1, 29: de Romeinen voedenze op voor de tafel, en voedenze, Varr. R. R. III, 14. Plin. H. N. IX, 56: zij dienen ook als een geneesmiddel volgends Plin. H. N. XXX, 6. Not. cochleae nudae i. e. naakte, zonder huisjen, Ibid. XXVI, 6. XXX, 7: ook het flakkenhuisjen, Martial. XI, 19, 23: in cochleam, Celf. VIII, 10 n. 1. Colum. VIII, 17, 2, i. e. flakkenvormig. Van daar 2) wegens eenige gelijkheid, a) een fchroef

bij voorb. aan een pers, Vitruv. VI, 9. b) *een schepwerktuig, om water op te trekken*, Vitruv. X, 11. 3) *eene soort van druiven, die zich ligt laten heen en weder schuiven*, Varr. R. R. III, 5, 3: *denkelijk waren zij slakkenvormig.*

COCHLEAR *en* COCHLEARE, *zie* Cochlearis.

COCHLEARIS, e, 1) *de slakken betreffende: van daar* cochleare scil. vas *of* instrumentum, *en verkort* Cochlear, *een lepel, eigenlijk, om er de slakken mede uit de huisjens te halen; vervolgends om te eten in 't gemeen, bij voorb.* Martial. XIV, 121, *alwaar het opschrift* cochlearia *heet: hier staat:* Sum cochleis habilis, sed nec minus utilis ovis: num quid scis, potius cur cochleare vocer? *Ook staat het woord elders, bij voorb.* accipimus cochlearia, Petron. 33, *alwaar nogthans de Nominativus ook* cochlearium *zijn kan:* ovorum calyces cochlearumque cochlearibus perforare, Plin. H. N. XXVIII, 2: per cochlear, Cels. VI, 14: cochleari, Ibid.: *vervolgends als eene maat beschouwd, een lepel, lepelvol, bij voorb.* cumulatum, Colum. XII, 21, 3, i. e. *een opgehoopte lepel, een opgehoopte lepel vol:* folia decoquuntur & dantur cochlearibus, Plin. H. N. XXIII, 4 in., i. e. *lepelswijze, met lepels:* bibitur (aloë) cochlearis mensura, Ibid. XXVII, 4 in., i. e. *een lepel vol:* 2) mensura cochleari, Plin. H. N. XXI, 27, i. e. *zoo veel als in een lepel gaat, een lepel vol.*

COCHLEARIUS, a, um, *de slakken betreffende, daar mede zich bezig houdende: van daar* cochlearium 1) scil. stabulum, Varr. R. R. III, 14 in. *en* 12 in., i. e. *bewaarplaats der slakken, daar zij bewaard en gevoed werden.* 2) scil. vas *of* instrumentum *een lepel, bij voorb.* si cochlearii mensura sorbeatur, Plin. H. N. XX, 22: cochleario dare aliquid, Scrib. Larg. comp. 96: aliquo cochleario, Ibid. 122: cochlearia tria cumulata, Ibid.: *het laatste kan ook van* cochleare *zijn, zie* cochlearis.

COCHLEATUS, a, um, *slakkenvormig, bij voorb.* equuleus, Pompon. ap. Non.

COCHLIS, idis, f. *slakkenvormig, bij voorb.* columna, P. Vict. de region. urb. Rom. 8 *en* 9, i. e. *wenteltrap: van daar* cochlis scil. gemma, *een slakkenvormig edelgesteente*, Plin. H. N. XXXVII, 12.

COCINATORIUS, a, um, *zie* Coquinatorius.

COCIO, onis, m. *een makelaar*, Plaut. Asin. I, 3, 61. Laber. ap. Gell. XVI, 7, *ook staat het* Plaut. Mil. III, 2, 29, *alwaar het of een scheldwoord is, hondsvot, of er moet iets anders voor gelezen worden, bij voorb.* Lucrio *met* Gronovius. Not. Festus *heeft daar voor* Coctio, *alwaar misschien* Cocio *moet gelezen worden, dewijl bij hem in* Arilator *ook* Cocio *staat.*

COCIONOR, ari, *makelaar zijn, van daar lang handelen, bij het verkoopen*, Quintil. Decl. XII, 21.

COCLES, itis, *eenoogig*, Varr. L. L. VI, 3. Plin. H. N. XI, 37 f. 55: Cyclopes coclites, Lucil. ap. Non.: decem coclites, Enn. ap. Varr. loco cit.: de coclitum prosapia — nam ii sunt unoculi, Plaut. Curc. III, 23, *alwaar een volk* (Arimaspi, *die eenoogig zullen geweest zijn*) *misschien moet verstaan worden, dewijl er bij staat* nam ii sunt unoculi: *van daar een toenaam, bij voorb.* Horatius Cocles, *die de brug bij Rome tegen het heir van* Porsena *alleen verdedigde*, Liv. II, 10. Senec. ep. 120.

COCOLOBIS *of* COCOLUBIS, is, f. *eene soort van wijndruiven, bij de Spanjaarden dus genoemd, anders heet zij* basilica, Plin. H. N. XIV, 2 extr. Not. Colum. III, 2, 19 *heet zij* cocolubis.

COCTIBILIS, *zie* Coquibilis.

COCTILICIUS, *zie* Coactiliarius.

COCTILIS, e, *bij voorb.* 1) lateruli coctiles *gebakken steenen*, Plin. H. N. VII, 56: murus coctilis, Ovid. Met. IV, 57, i. e. *uit gebakken steenen.* 2) coctilia scil. ligna, Trebell. Poll. in Claud. 14, i. e. *zeer droog en als 't ware gebakken hout, ten zij het liever turf, steenkolen enz., geweest is: ook heet het* ligna cocta, Pandect. XXXII, 55 extr. Ibid. L, 16, 167, *alwaar het met* titiones *gepaard wordt.*

COCTIO, onis, f. 1) *het kooken.* 2) *verdouwing, vertering*, Plin. H. N. XX, 9. 3) *voor* Cocio: *zie* Cocio.

COCTIVUS, a, um, *misschien het geen gekookt wordt, of bij het kooken gebruikt wordt enz., bij voorb.* castanea, Plin. H. N. XV, 23, *een soort van kastanjen.*

COCTOR, oris, m. *een kooker of kok*, Petron. 95.

COCTURA, ae, f. *de toebereiding eener zaak door het vuur, bij voorb.* a) *het kooken*, Senec. ep. 90. Plin. H. N. XIX, 8 med. *Ook het kooken of stoven der zon, ten aanzien van druiven*, Plin. H. N. XIV, 4: b) *het smelten*, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr. c) *verpekken*, Colum. XII, 18 extr.

COCTUS, a, um, Particip. *van* Coquo.

COCULA *of* COQUULA, ae, i. e. coqua, Varr. ap. Non. c. 12 n. 52.

COCULUM, i, n. scil. vas, *een kookgereedschap, of pot, bij voorb.* aheneum, Cato R. R. 11: ex aeneis coculis, Plaut. ap. Isidor.

COCUS, *zie* Coquus.

CODA, ae, i. q. cauda, *bij voorb.* vituli, Petron. 44: canis sine coda, Varr. ap. Non.: equus coda ampla, Varr. R. R. II, 7, 5.

CODEX, icis, m. *voor* caudex, 1) *de stam, van een' boom, bij voorb.* codice misso, Ovid. Met. XII, 432: radices — operiamus & circumcalcemus codicem, Colum. V, 6, 21: cf. Ibid. IV, 8 *tweemaal, en* XII, 19 extr. *Van daar een blok, daar de slaven aan vast gesmeed waren, dat zij met zich sleepten, en daar zij op gingen zitten, volgends onze wijze van spreken, de stok*, Plaut. Poen. V, 3, 33. Prop. IV, 7, 40. Juvenal. II, 57. 2) *een boek, dewijl de Ouden voormaals op houten tafelen schreven, die met wasch overtrokken waren, bij voorb.* Codices membranei, vel chartacei, vel eborei, vel alterius materiae, Ulpian. Pandect. XXXII, 50: multos codices implevit earum rerum, Cic. Verr. I, 46: proferre falsum codicem, Ibid. 61: referre in codicem *indragen, overbrengen, in het boek*, Cic. Sull. 15: *van daar* Codex accepti & expensi, Cic. Rosc. Com. 2, *ontvangst- en uitgaafboek: van daar* referre in codicem, Cic. Rosc. Com. 1, *inbrengen in het rekenboek (alwaar* codex *zonder* accepti & expensi *staat, zoo als bij ons, te boek stellen): ook staat* in codice referre, Ibid. 2: codicem scribere, conscribere, instituere, Ibid., i. e. *een rekeningboek maken:* testamentum duobus codicibus scriptum, Suet. Aug. 101, i. e. *het heeft, wegens zijne grootte, twee boeken uitgemaakt:* codice saevo, Juvenal. X, 236, i. e. *Testament enz.; zie ook* Caudex.

CODICARIUS, *zie* Caudicarius.

CODICILLUS, i, m. 1) *een kleine stam*, Cato R. R. 55 *en* 130. 2) Codicilli, a) *een schrijftafel, bij voorb.* harum (literarum) exemplum in codicillis exaravi, Cic. ad Div. IX, 26: verba in codicillos referre, Cic. Phil. VIII, 10: *deze zonden de Romeinen aan hunne vrienden, als een Biljet, van daar* b) *een Biljet, bij voorb.* quaesivi per codicillos, Cic. ad Div. VI, 18: codicilli tui, Cic. Q. Fr. II, 11: venit cum codicillis, Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 13: cf. Suet. Calig. 55. Not. codicillos datos, non epistolas, Plin. H. N. XIII, 13: codicillos missicatos epistolarum gratia, Ibid. XXXIII, 1, *alwaar dus* codicilli *en* epistolae *onderscheiden worden.* c) *elk schriftelijk opstel*, Senec. Clem. 15: *bijzonder* d) *een verzoekschrift, request*, Tacit. Ann. IV, 39. VI, 9. e) *het schrift, waar in men zijn uitersten wil opstelt*, Tacit. Ann. XV, 64. Pandect. XXIX, 7 leg. 1, 2, 6, 8: f) *het handschrift des Keizers*, Suet. Calig. 18. Claud. 29.

COELEBS, COELIBATUS, *zie* Caelebs cet.

COELIACUS, a, um, *het onderlijf betreffende, bij voorb.* a) dolor, Cato R. R. 125: morbus, Cels. IV, 12, *verstopt lijf:* b) coeliacus *die daar aan ziek is*, Varr. R. R. III, 16, 22. Plin. H. N. XXVIII, 1. XXX, 7. Scrib. Larg. comp. 95: c) medicamenta coeliaca i. e. *daar tegen dienstig*, Plin. H. N. XX, 18.

COELUM *en de woorden, die daar van afstammen, zie* Caelum, cet.

COËMO, emi, emtum, 3. *samenkopen, of kopen, als men veel koopt, bij voorb.* omnia bona, Cic. ad Div. XV, 19: cf. Cic. Verr. IV, 59. Caes. B. G. I, 3. Terent. Ad. II, 2, 17. Horat. Sat. I, 2, 9. Suet. Vesp. 16.

COËMTIO, onis, f. 1) *de samenkoping, opkoping van verscheiden dingen, bij voorb. erfenissen, die somtijds in schijn aan grijsaards verkocht werden, opdat de daar op vastgemaakte offers afgemaakt wierden; zoo verklaart* Gronovius *de plaats* Cic. Mur. 12 senes ad coëmtiones faciendas, interimendorum sacrorum causa, reperti sunt: *anderen verklaren het, huwlijken stichten, en brengen het tot n. 2. doch de eerste verklaring schijnt beter.* 2) *eene huwlijksplegtigheid, die in een' schijnkoop bestondt, waardoor bruid en bruidegom zich als 't ware samen kochten*, Cic. Flacc. 34. Or. I, 56: *van daar* mulieres, quae coëmtiones facerent, Cic. Mur. 12 extr., i. e. *op deze wijze trouwden. Te weten de nieuwe vrouw bracht drie asses tot den man: den een', dien zij in de hand hield, gaf zij hem, als 't ware op den koop; den tweeden, dien zij onder de voeten hadt, legde zij op den* focus *of haard der* Lares familiares: *den derden, dien zij in de zak gestoken hadt, nam zij er op een bijgelegen* compitum (i. e. *kruisweg, dwarsweg*) *uit: dus kwam zij in de magt van haaren man*, Varr. ap. Non. *Ook zal daar bij vuur en water gebruikt zijn, volgends* Serv. ad Virg. Aen. IV, 103.

COËMTIONALIS, e, *het geen met meer dingen samen verkocht moet worden, dewijl men het afzonderlijk wegens de slechtheid niet verkopen kan; gevolglijk slecht, bij voorb.* senex, Plaut. Bacch. IV, 9, 52. Cur. in Cic. ep. ad Div. VII, 29: *dit is de verklaring van* Gronovius: Salmasius ver-

Digitized by Google

verklaart het van de schijnverkopingen der erfenissen; zie Coëmtio. *De eerste verklaring heeft meer toeval.*

COËMTOR, oris, m. *die meer dingen koopt, opkoper, bij voorb.* testium, Apul. Apolo. post med. p. 321 Elm.: piperis coemtor, Juvenal. XIV, 293.

COËMTUS, a, um, Particip. *van* Coëmo.

COENA, ae, f. 1) *de dagelijksche hoofdmaaltijd der* Romeinen, *gemeenlijk tegen drie uuren, (naar onze uuren te rekenen), misschien van* κοινή i. e. communis, *dewijl het huisgezin met malkander at, en ook geern gasten had. Gemeenlijk vertaalt men het, tafel, gasten, maaltijd, disch, eten enz.,* vocare *of* invitare ad coenam, Cic. Att. VI, 3 extr. ad Div. VII, 9, *ter tafel, te gast, ter maaltijd nodigen:* obire coenas, Cic. Att. IX, 13, *te gast gaan, gastmalen bezoeken:* facere coenam, Cic. Att. IX, 13, i. e. *gasterij, gastmaal, maaltijd aanrichten, geven; ook* alicui, Plin. Ep. VII, 3: ire ad coenam *ter maaltijd, ten eten, te gast gaan,* Terent. Eun. III, 2, 6. III, 5, 32: *of ook* itare, Cic. ad Div. IX, 24: *ook* venire, Ibid. II, 2, 35: dare alicui coenam, Ter. Heaut. III, 1, 46. Cic. ad Div. IX, 20. Plaut. Capt. IV, 4, 2: adhibere aliquem coenae *te eten houden, met zich laten eten,* Plin. Ep. VI, 31: facere aliquid (*bij voorb.* porcum, auserem cet.) in coenam i. e. *ten eten klaarmaken,* Petron. 47. Val. Max. VIII, 1, 8: pisciculos ferre in coenam i. e. *ter maaltijd, ten eten,* Ter. And. II, 2, 32: condicere ad coenam, Plaut. Men. I, 2, 15. Stich. III, 1, 38: *of* condicere alicui coenam, Suet. Tib. 42: *en enkel* condicere, Cic. ad Div. I, 9 post med., *zich te gast toezeggen, beloven: ook* promittere ad coenam, Plin. Ep. I, 15: inter coenam, Cic. Q. Fr. III, 1, 6, *over tafel, onder het eten: ook* super coenam, Sueton. Tib. 56: coena recta i. e. *behoorlijke, ordenlijke maaltijd,* Suet. Dom. 7. Martial. VIII, 50 extr. Not. prima, secunda, tertia coena i. e. *gerecht,* Martial. XI, 32, 5 *en* 6. 2) *de plaats, daar de maaltijd gehouden wordt,* Plin. H. N. XII, 1 extr. quam coenam adpellavit nidum. Not. *Sommigen schrijven* cena *of* caena.

COENACULARIUS, a, um, *bij voorb.* coenacularius i. e. qui coenaculum conduxit, Pandect. IX, 3, 5: facere coenaculariam, scil. artem (i. e. *handwerk, beroep*) *d. i. een kamer huuren, om ze weder te verhuuren.*

COENACULUM, i, n. 1) *de spijskamer, eetkamer, eetvertrek,* Varr. L. L. IV, 33, *dit was, (ten minsten gemeenlijk) op eene bovenverdieping: van daar* 2) *eene bovenverdieping, bovenkamer, bij voorb.* Roma sublata coenaculis, Cic. Agr. II, 35, i. e. *heeft hooge huizen: of de bovenkamer, bovenkamertjen, of ook eene kamer, kamertjen, vertrek in 't gemeen, bij voorb.* in superiore habito coenaculo, Plaut. Amph. III, 1, 3: coenaculum super aedes (ei) datum est, Liv. XXXIX, 14: meritorium, Suet. Vitell. 7: *en daar plagten de armen te woonen,* Horat. Ep. I, 1, 91. Juvenal. X, 18: cf. *de bovenstaande plaatzen,* Plaut. cet.

COENATICUS, a, um, *bij voorb.* spes coenatica, Plaut. Capt. III, 1, 36, *voor* coenae.

COENATIO, onis, f. *de plaats daar gegeten wordt, spijsvertrek, eetkamer,* Plin. Epist. II, 17. V, 6. Suet. Ner. 31. Juvenal. VII, 183. Colum. I, 6, 2.

COENATIUNCULA, ae, f. *spijskamertjen,* Plin. Epist. IV, 30.

COENATORIUS, a, um, *de maaltijd of tafel betreffende, daartoe behoorende. Ook* Substantive, Coenatoria, Martial. X, 87, 12. Petron. 21. Pandect. XXXII, 2, 34, i. e. vestes coenatoriae.

COENATURIO, ire, *ik verlang te eten, ik wil eten,* Martial. XI, 78, 3.

COENITO, are, *spijzen, eten, als het meermalen geschiedt, of er als een gewone zaak van gesproken wordt, bij voorb.* apud aliquem, Cic. ad Div. IX, 16: cum aliquo, Val. Max. II, 1, 2: foris coenitare, Cic. ad Div. VII, 16, *buitens huis eten.*

COENO, avi, atum, are, 1) *zonder* Accusativus, *eene maaltijd houden, spijzen, bij voorb.* apud aliquem, Cic. ad Div. I, 2. IX, 7: cum aliquo, Horat. Ep. I, 7, 70: coenare libenter, Cic. Fin. II, 8: lepide, Plaut. Cas. III, 6, 19: ambulare debet, — tum coenare i. e. *en dan eten, spijzen:* ad aliquem *voor* apud aliquem, Gell. XIX, 7: foris, Cic. Q. Fr. III, 1, 6, i. e. *buitens huis, niet t' huis.* Not. coenatus *staat dikwijls* active i. e. qui coenavit cet., *bij voorb.* ut coenati quiescerent, Cic. Div. I, 27, i. e. *na het eten enz.:* coenato mihi & iam dormitanti epistola est reddita, Cic. Att. II, 16: Cur te — occidere coenatum noluerit, Cic. Dejot. 7: milites coenatos esse — jubet, Sall. Jug. 106 (114), i. e. *zonder eten:* cf. Hor. Sat. I, 10, 61. 2) *met den* Accusativus, a) *bij de maaltijd eten, verteeren, spijzen, bij voorb.* aprum, Horat. Sat. II, 8, 134: pulmenta, Hor. Ep. I, 18, 48: olus, Ibid. I, 5, 2: faelestiorem coenam, Plaut. Rud. II, 6, 24: saliares coenas, Apul. Met. IV p. 152 Elm.: summas rerum naturae opes, Plin. H. N. X, 51: remedia vera — pauperrimus coenet, scil. edendo herbas, Ibid. XXIV, 1 extr.: maximum malum coenabis, Plaut. Asin. V, 2, 86, *gij zoudt (zult) den henker eten d. i. niets of een slechte maaltijd krijgen.* b) *bij de maaltijd iet verbeelden, naboorzen, bij voorb.* adulteria, Sueton. Aug. 70, *in onbekende verzen op* Augustus. c) *met eten of brassen doorbrengen, bij voorb.* noctem: *van daar* noctes coenatae, Plaut. Truc. II, 2, 24.

COENOSUS, a, um, *vol slijk, slijkig, bij voorb.* lacus, Colum. VII, 10: gurges, Juvenal. III, 266.

COENULA, ae, f. *een maaltijd, trafteмent, als men verkleinend of boertend daar van spreekt, een traftementjen, een partijtjen, of ook eene kleine maaltijd,* Cic. Tusc. V, 32: facere coenulas, Cic. ad Div. IX, 24, i. e. *geven, aanrichten, maken.*

COENUM, i, n. *het slijk, moeras, bij voorb.* coeno oblitus, Cic. Verr. V, 68: iacere in coeno, Cic. ap. Lactant. III, 19: lutulentum, Plaut. Bacch. III, 1, 17: damnantur fontes, qui coenum faciunt, Plin. H. N. XXXI, 3: volvi in coeno, Lucret. VI, 978: *van daar Tropisch,* a) volvi in coeno, Lucret. III, 77, i. e. *laaghartig zich gedragen.* b) *een scheldwoord op een laagzield mensch:* o coenum! Cic. Dom. 18: cf. Cic. Sext. 8. Plaut. Pseud. I, 3, 132. Ibid. Pers. III, 3, 3.

COEO, ivi *en meermaal* ii, itum, 4. 1) *zonder* Accusativus; *samen gaan, samen komen, zich verzamelen, bij voorb.* in Piraeo, Terent. Eun. III, 4, 1: cum aliquo, Cic. red. sen. 7: inter se, Caes. B. C. I, 75: simul, Ibid. B. G. VI, 21: in aliquem locum, Tacit. Ann. IV, 69: in unum (scil. locum), Liv. VI, 3: in porticum Liviae, Plin. Ep. I, 5: millia crabronum coeunt, Ovid. Fast. III, 753: *ook met den* Accusativus *der persoon, bij voorb.* qui me coiere querentes — praeposuisse cet., Ovid. Her. VII, 123, i. e. me adiere: *doch de woordvoeging kan ook dus zijn:* qui coiere, querentes me cet.: *ook om te vechten samenkomen,* Virg. Aen. XII, 709: *van daar* 2) *in 't gemeen, zich vereenigen, zich samensluiten, samenpassen, bij voorb.* vulnus, Ovid. Trist. IV, 4, 40. V, 2, 9: palpebrae, Cels. II, 8: arteria, Ibid. II, 8: verba coisse decem, Prop. III, 13, 8, i. e. *dat wij tien woorden gesproken hebben:* placidis coeant immitia, Hor. Art. 12, *gevolglijk met den* Dativus: non possunt ista coire, Ovid. Am. III, 4, 42, i. e. *samenpassen.* b) *stremmen, samenlopen, runnen, bevriezen, bij voorb.* coit formidine sanguis, Virg. Aen. III, 30: lac, Plin. H. N. XXII, 22 post med. c) *zich vereenigen tot voortplanting, paaren, eerbaar, voor* concumbere, *bij voorb.* cum pare coeunt volucres, Ovid. Fast. III, 193: pecus coit, Ovid. Art. II, 615. cf. Colum. VI, 27, 4. *Ook met den* dativus, alicui, *bij voorb.* privigno, Ovid. Her. IV, 129. 2) *met den* Accusativus *der zaak, bij voorb.* societatem, Cic. Rosc. Am. 31 *en* 34. Phil. II, 10, *verbond, samenspanning maken:* societatem caritatis *een vriendschaps verbond maken,* Cic. Leg. I, 23: *van daar* societas coitur, Cic. Rosc. Am. 7. Gell. I, 9 extr.: coita societas, Pandect. XVII, 2, 3: matrimonium, Ibid. XII, 4, 8.

COEPIO, coepi, coeptum, coepĕre, *aanvangen, beginnen,* a) *met den* Infinitivus, 1) Activi, *bij voorb.* orare, Nep. Paus. 4: abundare, Cic. Att. I, 4 *en meermalen:* 2) passivi, *bij voorb.* pugnari, Nep. Epam. 10: fieri, Cic. ad Div. XIV, 14. b) *zonder* Infinitivus, *bij voorb.* coepisti melius, Ovid. Her. IX, 23: odium coepit glandis, Lucret. V, 1415: coeptum ab Homero, Quintil. X, 1: sic coepit, scil. loqui, Virg. Aen. I, 521 (525): c) *met den* Accusativus, *bij voorb.* quidquam turbae, Ter. Eun. IV, 7, 30: iter, Ibid. Hec. I, 2, 119: quod coepi, Ibid. Heaut. II, 3, 32: urbem, Sil. XV, 418: coepit talia scil. dicere, Virg. Aen. VI, 372. Not. *dikwijls kan men het niet wel overzetten, bij voorb.* coepit dicere, queri cet., *heet dikwijls hij zeide, klaagde enz.* Not. 1) *het* Praesens *met de daar uit ontstaande* Tempora *staat misschien alleen in oude schrijveren, bij voorb.* Plautus: *hier staat* coepio, coepiat, coepĕre, *bij voorb.* neque lites coepio, Plaut. Men. V, 5, 57: alium quaestum coepiat, Ibid. Truc. II, 1, 21: lubido est coepere convivium, Ibid. Pers. I, 3, 41: coepiam seditiosa verba loqui, Cato ap. Fest.: prius olfecissem, quam ille quidquam coepĕret, Terent. Ad. III, 4, 43, *gelijk* Priscianus *leest en verscheiden* Codd. *hebben: doch de* Edd. *hebben* coeperit. 2) *het* Particip. coeptus, a, um, *staat dikwijls met* Infinitivi Passivi, *bij voorb.* vasa conduci coepta sunt, Nep. Hann. 11: consuli coepti sumus, Cic. Div. II, 2, quae prius, quam coepta esset (pecunia) deberi, Cic. Or. I, 37: cf. Caes. B. G. I, 6. IV, 18: *ook met* Substantiva, *bij voorb.* bellum, Sallust. Jug. 21 (24): opus, Ovid. Fast. IV, 16: luce coepta, Tacit. Ann. I, 65: hyeme coepta, Ibid. XII,

Digitized by Google

XII, 31. En Coeptum staat dikwijls Substantive, het aangevangen werk, de aanvang, het voornemen, ondernemen, voorhebben, bij voorb. coepta enuntiare, Liv. XXIII, 35. Ovid. Met. I, 2. Trist. II, 555: cf. Liv. XXIII 41 en meermalen. 3) Het Particip. coepturus, a, um, komt ook voor, bij voorb. coepturi, Quintil. X, 1.

COEPTO, avi, atum, are, aanvangen, beginnen, bij voorb. Roma condita est Olympiade septima coeptante, Solin. 1 (2): ook met den Accusativus, bij voorb. ea, Cic. Fin. V, 9: seditionem, Tacit. Ann. II, 81: hostilia, Ibid. Hist. III, 70: fugam, Ibid. 73: quid hic coeptat? Ter. Phorm. IV, 3, 2: ook met den Infinitivus, bij voorb. dissidere, Lucret. I, 268: coërcere, Tacit. Hist. II, 29.

COEPTUS, a, um, zie Coepio.

COEPTUS, us, m. het gemaakt begin in eene zaak, voornemen, ondernemen, bij voorb. primos coeptus adpetendi cet., Cic. Fin. IV, 15: cf. Stat. Theb. XII, 613.

COEPULONUS, i, m. medebrasser, medgezel in 't brassen, Plaut. Pers. I, 3, 20.

COERATOR, COERARE, voor curator, curare, was in oude tijden gebruikelijk, bij voorb. coeret, coerandi, coeratore staat Cic. Leg. III, 4 e leg. XII Tab. voor curet, curandi, curatore: dus ook coerato voor curato, Gell. IV, 2 ex edicto aedilium.

COËRCEO, ui, itum, 2. 1) omgeven, in zich sluiten, of vatten, bij voorb. omnia cingens & coercens coeli complexus, Cic. Nat. D. II, 40: mundus omnia complexu suo coercet & continet, Ibid. 22: & novies Styx interfusa coercet, Virg. Aen. VI, 439. 2) insluiten, samenhouden, of voegen, dat het bij voorb. niet neer valt, of uitspringt, beperken, bij voorb. amnem ripis, Liv. XXI, 31: capillos vitta, Ovid. Met. I, 477: vitem — amputans coercet, Cic. Senect. 15: nos redundantes & superfluentes — & quasi extra ripas diffluentes coerceret, Cic. Brut. 91: animalia carcere, Plin. H. N. X, 50: postrema coercent, Virg. Aen. IX, 27, i. e. den troep sluiten: dus ook verba numeris, Ovid. Pont. IV, 8, 73. 3) bepalen, in palen houden, betemmen, in bedwang houden, straffen, bij voorb. cupiditates, Cic. Or. I, 43: fenus, Liv. XXXII, 27: iras, Liv. II, 23: milites, Caes. B. C. I, 67: juventutem, Cic. Att. I, 18: se, Senec. Hippol. 213: aliquem morte, exsilio, vinculis, Cic. Off. III, 5: civem suppliciis, Cic. Cat. I, 1.

COËRCITIO, onis, f. 1) de insluiting, bepaling in de engte, Arnob. 6: 2) alles, wat men doet, om iemand in een verkeerd gedrag te bepalen, de bepaling, terechtbrenging, dwangmiddel, straffe, bij voorb. interpellantis, Quintil. IX, 2 in.: castigare aliquem admonitione aut coercitione, Senec. de ira II, 27: sine coercitione, Liv. XXVI, 36 extr., i. e. zonder dwangmiddel: capitalis, Pandect. L, 16, 200, i. e. levensstraffe: pecuniaria, Ibid. XLVIII, 1, 2, i. e. geldstraffe: coercitionem inhibere, Liv. IV, 53, dwangmiddel gebruiken. 3) de magt over iemand, gevolglijk het recht, om dwangmiddelen tegen hem te gebruiken en hem te spanken, of te straffen, bij voorb. adimere coercitionem, Suet. Aug. 45. Claud. 38: cf. Pandect. I, 21, 5.

COËRCITUS, a, um, Particip. van coërceo.

COERO i. e. CURO, zie Coerator.

COERRO, are, 1) omzwerven, omgaan of samen rondgaan, Pandect. I, 15, 3. 2) mede dwalen, samen dwalen.

COETUS, us, m. van Coëo voor Coitus, eigenlijk de samenkomst van menschen, beesten, en dingen, wanneer het ook somtijds vereniging is, bij voorb. rerum, Lucret. II, 1002: corporis atque animi, Ibid. III, 857: osculi, poëta ap. Gell. XIX, 11: amnium, Curt. IX, 4, 8: judicum, bij voorb. in primo coetu condemnassetis, Auct. ad Her. IV, 36: doch, het kan hier ook zijn verzameling: nocturni, Liv. II, 28: stellarum, Gell. XIV, 1: ook om te vechten, Plaut. Amph. II, 2, 25. Van daar vergadering, is zeer menigvuldig, bij voorb. hominum, Cic. Or. I, 8: matronarum, Cic. Fin. II, 4: in omni coetu concilioque, Ibid. 24: animorum, Cic. Senect. 23: ludorum, Cic. Verr. V, 72 en meermalen. Not. coetus en coitus is hetzelfde woord.

COËXERCITATUS, a, um, 1) te gelijk geoefend: 2) te gelijk uitgeoefend, bij voorb. praeceptiones, Quintil. II, 17 (18) extr.

COGITABILIS, e, het geen men denken kan, denkbaar, bedenklijk, bij voorb. cogitabile est, Senec. ep. 58 ante med.: deus paucis cogitabilis, Apulej. Apol. p. 315 Elm.

COGITABUNDUS, a, um, i. q. cogitans, Gell. II, 1.

COGITATE, Adv., met bedachtzaamheid, met overleg, bij voorb. scribere, Cic. Arch. 8: cf. Plaut. Mil. III, 3, 66. Ibid. Poen. V, 4, 51. Ibid. Trin. II, 2, 46.

COGITATIO, onis, f. 1) het denken, nadenken, overdenken, het voorstel in de ziel, bij voorb. Verres nulla cogitatione, Cic. Verr. II, 54, i. e. nadenken: dus ook mentem, consilium, cogitationem, prudentiam, Cic. Nat. D. III, 71: cf. Ibid. 9. Ibid. Leg. I, 7: quotidianae, Cic. Or. 34 in., i. e. overdenking, het studeeren op eene redevoering: sine cogitatione venire, Cic. Dejot. 2, i. e. zonder dat zij daarbij iets gedacht hebben, dat hun voordeelig kon zijn: cogitatione aliquid complecti, Cic. ad Div. III, 11: of comprehendere, Cic. Tusc. I, 22: of percipere, Cic. Nat. D. I, 39, i. e. denken, zich voorstellen: cogitationem habere argenti, i. e. daar op denken, acht geven, daar aan denken, Cic. Parad. 1 med. 2) de gedachten, bij voorb. inficere alicui cogitationem, Cic. Att. VII, 3: liberae sunt cogitationes, Cic. Mil. 29: Fingite cogitatione imaginem, Ibid., i. e. in gedachten enz.: in cogitationem eam venire en incidere, Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 5, op de gedachten komen, daar op denken, of vallen enz. Dikwijls is n 1 en 2 hetzelfde.

COGITATUS, us, m. het denken, overdenken, nadenken, Senec. ep. 11 extr. Apul. Met. IV p. 144 Elm.

COGITO, avi, atum, are, 1) denken, d. i. zich voorstellen, bij voorb. nihil agens ne cogitari quidem potest, Cic. Acad. IV, 18: pericla, damna cet., Ter. Phorm. II, 1, 13: saxa & montes, Cic. Leg. II, 1. 2) denken, overdenken, bedenken, bepeinzen, achtslaan, bij voorb. de re, bij voorb. de ornamentis alicujus, Cic. ad Div. I, 7: de se & gloria sua, Cic. Rab. perd. 10: de tuis rationibus cogitanti, Cic. ad Div. II, 8: dus ook de se, Liv. XXIV, 27, i. e. zich bedenken, op zich acht geven, zich niet vergeten, voor zich zorgen enz.: coepi mecum sic cogitare, Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 5: cogitare, quam honestum sit cet., Cic. Tusc. II, 24: in animo, Terent. Ad. I, 1, 5: aliquid cum animo suo, Cic. Agr. II, 24. Cato ap. Gell. XVI, 1: 3) denken op iets, bedacht zijn, bij voorb. proscriptiones, Cic. Catil. II, 9: Ad haec igitur cogita, Cic. Att. IX, 6 extr., denk daar op: de ornamentis alicujus, Cic. ad Div. I, 7 ante med.: suspendia, Martial. I, 116, 5: ad disturbandas nuptias, Ter. And. I, 2, 11: 4) denken, gedenken, d. i. willens zijn; bij voorb. facere, Terent. Heaut. III, 3, 66: recipere se, Cic. Att. II, 9 extr.: ook zonder Infinitivus, bij voorb. in Pompejanum cogitabam scil. proficisci of ire, Ibid. XVI, 2 post med.: dus ook cras cogitabat scil. proficisci, Ibid. IX, 2 post med.: van daar Tropisch, bij voorb. quid Auster cogitet, Virg. Georg. I, 462. 5) denken, d. i. gezind zijn, bij voorb. male, Cic. Senect. 6: amabiliter in aliquem, Anton. in ep. Cic. ad Att. XIV post ep. 13. 6) uitdenken, verzinnen, bij voorb. aliquid ad perniciem, Nep. Datam. 6: scelus cogitatum, Cic. Phil. II, 34. Het Particip. cogitatus, a, um, heeft alle deze beteekenissen: van daar Cogitatum, het gedachte, uitgedachte, overlegde, de gedachte, voorstelling; gevolglijk Cogitata het gedachte, overdachte, uitgedachte, de gedachten, bij voorb. cogitata praeclare eloqui, Cic. Brut. 72: patefacere, Nep. Paus. 3: perficere, Cic. Dejot. 7. Van daar Ablat. Cogitato, met voordacht, met overleg, nadenken, Cic. Off. I, 8.

COGNATIO, onis, f. 1) de verbinding door geboorte, bloedverwantschap, maagschap, a) van menschen, bij voorb. attingere aliquem cognatione, Cic. Verr. II, 10: of cognatione conjunctum esse cum aliquo, Ibid. IV, 33, i. e. vermaagdschapt, verwant zijn: sibi cum eo cognationem esse, Ibid. II, 26, i. e. dat hij met hem vermaagdschapt was: cf. Ib. 43. Fin. V, 1: b) van dieren en planten, bij voorb. equorum, Plin. H. N. VIII, 42: caprarum, Ibid. 50: arborum, Ibid. XVI, 12 extr.: caeparum, Ibid. XIX, 6. 2) de bloedverwantschap, d. i. de bloedverwanten, Cic. ap. Quintil. VIII, 3. 3) de verwantschap, Tropisch, d. i. verbinding van twee dingen of gelijkvormigheid, bij voorb. studiorum, Cic. Verr. IV, 37: numerus non habet cognationem cum oratione, Cic. Or. 56: animus tenetur cognatione deorum, Cic. Div. I, 30: cognatio papyri cum calamis, Plin. H. N. XVI, 36: bituminis cognatio ignium, Ibid. II, 105: rerum, Cic. Div. II, 14: cf. Plin. H. N. VI, 33 extr.

COGNATUS, a, um, Particip. van Cognascor, eigenlijk, uit eenen stam samen ontsproten, gewassen, geboren, bij voorb. tellus cognati retinebat semina coeli, Ovid. Met. I, 80: van daar 1) verwant, d. i. door het bloed bevriend, aanverwant, a) van menschen, bij voorb. cognatus Iulo, Sil. XI, 179: cf. Plaut. Poen. Prol. 96: bijzonder Substantive, cognatus een bloedvriend bloedverwant, Cic. Rosc. Am. 34. Quir. red. 3. Ter. And. I, 1, 44. Not. suam sibi cognatam, Plaut. Poen. Prol. 96, elwaar suam of sibi weg kon blijven. Ook behooren hier toe, sanguis, Virg. Aen. XII, 29, i. e. bloedverwantschap: latus, Ovid. Met. IX, 412, i. e. van een bloedverwant: acies cognatae, Lucan. I, 4, i. e. Caesaris & Pompeii: urbes, Virg. Aen. III, 502: b) van dieren, Plin. H. N. X, 3, van de arenden:

2)

2) *verwant*, *Tropisch*, *d. i. in nauwe verband staande*, *overeenkomende*, *gelijkvormig*, *bij voorb.* Nihil eſt tam cognatum mentibus noſtris, quam numeri, Cic. Or. III, 51: cognata calci res gypſum eſt, Plin. H. N. XVI, 36: vocabula cognata rebus, Hor. Sat. II, 3, 280: deus mundo formam ſibi cognatam dedit, Cic. Univ. 6.

COGNĬTIO, onis, f. 1) *de poging om van eene zaak kennis of bericht te krijgen: van daar de onderzoeking*, *bij voorb. in twisten*, *bij voorb.* inter patrem & filium, Liv. I, 50 extr.: cf. Cic. Brut. 22. Cic. Verr. II, 25. *bijzonder bij buitengewone gevallen*, *die door de wet niet beſtemd zijn*, *of die geene bepaalde ſtraffe hebben; eene Commisſie*, *Commisſoriaal onderzoek*, Cic. ad Capiton. in Cic. ep. ad Att. XVI poſt ep. 16: *ook onderzoek of overleg*, *bij voorb.* averterent ab ira ad cognitionem cogitationemque animos, Liv. III, 58: vis cognitionis, Cic. Fin. V, 12 in.: *ook bezichtiging*, *bij voorb.* urbis, Cic. Manil. 14 in.: 2) *wanneer men van eene zaak tijding of kennis krijgt*, a) *bericht of erkenning eener zaak*, *bij voorb.* inde eſt cognitio facta, Ter. Hec. V, 3, 33, i. e. *daardoor is het meisjen bekend geworden: of ontdekking; daardoor is de ontdekking gedaan: bij ſlot is het hetzelfde.* b) *kennis*, *erkentenis*, *wetenſchap van eene zaak*, *bij voorb.* cauſarum, Cic. Top. 18: habent cognitionem faciliorem, Cic. Fin. V, 12, i. e. *kunnen ligter ingezien worden; en meermalen: ook begrip*, *bij voorb.* poſitum eſt in una cognitione, Cic. Leg. II, 19: artes — conſtent ex cognitionibus, Cic. Fin. III, 5, i. e. *begrippen of ook kundigheden.*

COGNĬTOR, oris, m. 1) *een kenner*, *d. i. die iemand kent*, *en bij hun*, *die hem niet kennen*, *getuigt*, *dat hij hem kent*, *en gevolglijk hem uit verdrietlijkheden helpt*, *bij voorb.* neque ſemper cum cognitoribus eſſe poſſunt, Cic. Verr. V, 65, *kunnen niet overal lieden hebben*, *die hen kennen*, *en gerechtelijk getuigen*, *dat zij het wezenlijk zijn: van daar* cognitorem dare, Ibid. *en* I, 5. 2) *die iemands zaak gerechtelijk waarneemt*, *of verdedigt*, *een agent*, mandatarius, *verdediger*, *advokaat*; *bij voorb.* juris ſui, Cic. in Caecil. 4: viduarum, Cic. Caecin. 5: Verris, Cic. Verr. III, 60: Roſcii, Cic. Roſc. Com. 18: dedisſet cognitorem, Ibid.: cognitorem adſcribit Sthenio, Cic. Verr. II, 43: cognitorem fieri pro aliquo *en* alicui, Ibid.: muliercularum, Ibid. III, 34: alienarum ſimultatum, Liv. XXXIX, 5: cf. Hor. Sat. II, 5, 38: *ook* Ovid. Am. I, 12, 24 vadimonia, quae duro cognitor ore legat, *ten zij het veel meer de richter is: van daar in 't gemeen een verdediger*, *bij voorb.* cognitor ſententiae ſuae, Cic. Catil. IV, 5: illarum rerum omnium, Cic. Haruſp. 21: alienarum ſimultatum, Liv. XXXIX, 5: 3) *de onderzoeker van een Proces*, *Richter*, Ovid. Am. I, 12, 24: 4) *een Fiskaal-beſchuldiger*, *d. i. die de ſchuldenaars van den* Fiscus *opzoekt*, *deszelfs recht verdedigt*, *meen eens een Fiskaal*, *kamerprocureur*, *Fiskaal agent enz.*, *bij voorb.* Cognitor eſt, Manil. V, 316 e lect. Bentl. *Deze lieden hadden een ſlechten naam*, *omdat zij waarſchijnlijk te ver gingen*, *en allerlei onrechtvaardigheden daar bij uitvonden: het ambt van dezen man zal* cognitura *zijn*, Suet. Vit. 2, *naar de meuning van veele geleerden.*

COGNĬTŪRA, ae, f. *het agentſchap d. i. ambt van een agent*, *of ook van den Fiskaal*, Suet. Vitell. 2: *zie* Cognitor. n. 4.

COGNĬTUS, a, um, Particip. *van* Cognoſco.

COGNOBĬLIS, e, *verſtaanbaar*, Gell. XX, 5: cognobilior, Cato ap. Gell. Ibid.

COGNOMEN, inis, n. 1) *de toenaam d. i. de naam*, *die bij den Familienaam nog bij komt*, *bij voorb.* Cicero *in* M. Tullius Cicero: *dus ook* Scipio *in* P. Cornelius Scipio, *bij voorb.* ſumere, Cic. Phil. VI, 4: trahere ex re, Ibid. III, 6: *dus ook* Marcius, cui cognomen poſtea Coriolano fuit, Liv. II, 33, *alwaar de* Dativus *van den toenaam op te merken is*, *doch welke menigvuldig is*, *bijzonder wanneer er het* verbum eſſe *bij ſtaat*, *bij voorb.* duo Roſcii, quorum alteri Capitoni cognomen fuit, Cic. Roſc. Am. 6: Creati P. & S. Aelii: Paetis fuit ambobus cognomen, Liv. XXXII, 2: *dus ook* dare alicui cognomen pingui, Hor. Sat. I, 3, 58, *voor* pinguis: *doch dit behoort tot n. 2: ook de* Nominativus, *bij voorb.* Gabinio Chaucius cognomen uſurpare conceſſit, Suet. Claud. 24: *doch dit behoort ook eigenlijk tot* n. 2. 2) *de toenaam d. i. bijnaam*, *titel*, *bij voorb. van een land*, *eene ſtad*, *of hoedanigheid*, *bij voorb.* Africanus, Felix, Magnus cet., *gevolglijk voor* agnomen, *is niet zelden*, *bij voorb.* Scirto cognomine ipſo (ſcil. Africani) prae ſe ferebat, Cic. Mur. 14: Cato cognomen habebat ſapientis, Cic. Amic. 2: Craſſus cognomine Dives, Cic. Offic. II, 16: Ariſtides cognomine juſtus eſt adpellatus, Nep. Ariſt. 1: addere alicui cognomen Felicem, Plin. H. N. XXII, 6 in. (*voor* Felicis): cauſas, quae cognomen illi (ſcil. Arabiae) felicis ac beatae dedere, Ibid. XII, 13: *hier toe behoort uit* n. 1 cognomen pingui cet., Horat. *en* cognomen Chaucius, Sueton.: *Ook* 3) *voor* nomen, *bij voorb.* cognomen Democriti, Gell. X, 12: cf. Claudian. B. Get. 555.

COGNOMENTUM, i, n. *voor* cognomen, Plaut. Pſeud. IV, 2, 20 *en* Perſ. I, 2, 8. Cic. Mil. 17 *en* Fin. II, 5. Gell. XVIII, 4 *en* 7. Tacit. Ann. XII, 55.

COGNOMINATIO, onis, f. i. q. cognomen, Afran. ap. Non. c. 2 n. 144.

COGNOMINIS, e. *van gelijken of denzelfden naam*, *bij voorb.* duae germanae meretrices cognomines, Plaut. Bacch. I, 1, 5: *ook haalt men aan* Virg. Aen. VI, 383 gaudet cognomine terra, *doch waar* cognomine *van* cognomen *zijn kan. Ook met den* Genitivus *en* Dativus, *bij voorb.* Venetos Henetorum cognomines, Plin. H. N. VI, 6: Axtacae cognomines flumini, Ibid. IV, 12 poſt med.: Salamina cognominem patriae, Vellej. I, 1. illa mea cognominis fuit, Plaut. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 383, *alwaar anderen* mei *lezen.*

COGNOMĬNO, avi, atum, are, 1) *met een' toenaam benoemen*, *of een' toenaam geven*, *toenamen*, Plin. H. N. XXI, 3 *en* 11. Suet. Aug. 7: 2) *benoemen*, Juſtin. VII, 1.

COGNOSCO, ovi, itum, 3. 1) *poogen*, *om ergens kennis van te krijgen: van daar* a) *onderzoeken*, *bij voorb. gerechtlijk*, ſe cogniturum, Cic. Verr. II, 31 *en* 37: numerum militum, Cic. Piſ. 37: b) *aanzien*, *of men een zaak kent*, *bezichtigen*, *bij voorb.* ſignum, Plaut. Pſeud. IV, 2, 30, i. e. *het zegel:* 2) *kennis van iemand of iet nemen*, *leeren kennen*, *zich iet bekend maken*, *bij voorb.* regiones, Caeſ. B. G. III, 7: aliquem, *bij voorb.* nos ex literis tuis cognoſcant, Cic. ad Div. V, 12 extr.: amnem, Virg. Aen. IX, 245: domos, Sall. Cat. 12: librum, Nep. Lyſ. 4, i. e. *lezen*: jus civile, Cic. Brut. 26, i. e. *leeren: van daar* virum cognoſcere turpiter, Ovid. Her. VI, 133, *leeren kennen*, *voor* concumbere: *dus ook* uxorem alicujus, Juſtin. V, 2: 3) *kennis van iet hebben: van daar* a) *erkennen of kennen*, *bij voorb. iemand aan een kenteken*, Caeſ. B. C. I, 22: vocem tuam, Cic. Or. II, 68: orationem Servii, Cic. Att. XIV, 19 med.: equites cogniti, Liv. IV, 40: ne quis me cognoſceret, Ter. Eun. V, 2, 8: cf. 54. V, 3, 6. Ovid. Met. IX, 776. Pont. III, 2, 105, *en meermalen: van daar ook* cognoſcere ſua, Liv. IV, 29: cf. VIII, 39 extr. XXIV, 16, *iet als het zijne erkennen.* b) *erkennen*, *zien*, *inzien*, *vinden*, *waarnemen*, *bij voorb.* hominem ſumma probitate cognoſces, Cic. ad Div. XIII, 12: indulgentiam, Cic. Att. XII, 22 in.: c) *hooren*, *ervaaren*, *leeren*, *tijding inwinnen*, *bij voorb.* de Marcelli ſalute cognovimus, Cic. ad Div. IV, 4: ex literis, Ibid. 4, 5: ab aliquo, Caeſ. B. G. V, 20: cf. VII, 16, *en meermalen.* Not. 1) Particip. cognoſcens *met den* Genitivus, *bij voorb.* cognoſcentem ſui, Auct. ad Her. IV, 18, i. e. *die zich zelven kent:* 2) Particip. cognitus, a, um, *ſtaat ook dikwijls* adjective, *bekend*, *bij voorb.* incognita pro cognitis habere, Cic. Off. I, 6: ratio pervulgata & cognita, Cic. Mur. 11: res cognitae, Cic. Or. I, 23: nihil habuiſſe cogniti, Cic. Cluent. 47: homo virtute cognita, Cic. Caecin. 36: *van daar* cognitiora, Ovid. Triſt. IV, 6, 28: cognitiſſima, Catull. IV, 14: 3) *men vindt dikwijls* cognoſſem, *ook* cognoram, cognorm, cognoſti, cognoſſe cet., *voor* cognoviſſem, cognoveram cet., *in* Cic. *en elders.*

COGO (*voor* coago) coēgi, coāctum, 3. 1) *ſamendrijven*, *ſamenbrengen*, *vereenigen*, *ſamentrekken*, *het zij het met of zonder geweld geſchiede*, *bij voorb.* aer in nubes cogitur, Cic. Nat. D. II, 39: naves, Caeſ. B. G. III, 9: equitatum peditatumque, Ibid. V, 3: cohortes ex Marſis, Ibid. I, 15: exercitum in unum locum, Cic. ad Div. XV, 4: ex duabus ſyllabis in unam, Quintil. I, 5 (9): ſtipem, Cic. Leg. II, 9: diffuſos jugo, Hor. Od. III, 9, 18: comas nodo, Senec. Hippol. 401: oves, Virg. Ecl. III, 98: pecuniam a civitatibus, Cic. Verr. II, 57: jus civile in certa genera, Cic. Or. II, 33: *van daar* 4) *verzamelen*, *vergaderen*, *bij voorb.* ſenatum, Cic. ad Div. V, 2. Cic. Fin. III, 2 med.: Quirites ad verba i. e. ad concionem, Prop. IV, 1, 13: b) *bij een lezen*, *bij voorb.* vinum, Plaut. Trin. II, 4, 125, *wijn lezen d. i. druiven:* c) *verdikken*, *dik maken*, *bij voorb.* oleam, Cato R. R. 65 *en* 66: mella, Virg. Georg. IV, 34: lac, Ovid. Met. VIII, 666. Plin. H. N. XXIII, 7: aërem in nubes, Cic. Nat. D. II, 39: d) *beperken*, *inſluiten*, *bij voorb.* cenſuram intra ſex menſium ſpatium, Liv. IX, 33: in ſemihorae curriculum, Cic. Rab. perd. 2: copias in anguſtum, Ter. Heaut. IV, 2, 2: e) *ſamen perſſen*, *bij voorb.* cuneos, Virg. Aen. VII, 509: f) agmen cogere *den troep ſluiten*, Liv. XXXIV, 28: Curt. III, extr.: Cic. Att. XV, 13, *alwaar het Tropisch ſtaat:* 2) *ergens heen drijven*, *bij voorb.* navim in portum, Cic. Invent. II, 32: oves intro, Plaut. Bacch. V, 2,

Digitized by Google

25: aliquem in anguſtum, Ter. Heaut. IV, 2, 2: *van daar* 4) *dwingen*, *ergens toe brengen*, *er toe brengen*, *met* ut, *met den* Infinitivus, *met* ad *of* in, *bij voorb.* coactus eſt, ut ſe ipſe privaret, Cic. Or. III, 3: cf. Ter. Hec. II, 2, 26, Ibid. And. IV, 1, 30: Num te emere coegit? Cic. Off. III, 13: me vivere, Cic. Att. III, 3 in.: coegit ad depugnandum, Nep. Them. 4: ad lacrymas, Plaut. Bacch. IV, 9, 57. *Ook zonder* ad, quid non mortalia cogis pectora, Virg. Aen. III, 56, *voor* ad quid: cogis adulterium i. e. ad adulterium, Ovid. Art. II, 367: etiamne id lex coegit? Ter. Phorm. II, 1, 8: cogi aliquid, Liv. IV, 26 extr.: *dus ook* cogere militiam, *bij voorb.* militiae cogendae, Ibid. in., *ten zij* cogere militiam *hier is Soldaten bij een te brengen*: id cogebat militum voluntas, Nep. Eum. 8: b) *afdwingen*, *bij voorb.* omnia, Cic. Leg. II, 6 extr.: *doch men kan ook* ad *verſtaan*, *gevolglijk het voorgaande bij voorb.* adulterium, id, aliquid cet., *hier toe brengen*: 3) *afleiden*, *gevolgtrekking maken*, *bij voorb.* Hinc cogitur, Cic. Leg. II, 13: hoc cogere volebat, falſas literas eſſe, Cic. in ep. ad Brut. a Germanis repert. ep. 7 extr.

COHAERENTĬA, ae, f. *de ſamenhang*, *bij voorb.* mundi, Cic. Nat. D. II, 62: mortis & vitae, Gell. VI, 13: vocis, Ibid. XV, 3.

COHAEREO, haeſi, haeſum, 2, 1) *ſamenhangen*, *naauw verbonden zijn*, *bij voorb.* mundus apte cohaeret, Cic. Univ. 5: cum re, Cic. Top. 12: alicui ſanguine, Quintil. VIII, 3 extr.: i. e. *een bloedvriend zijn*: ſermo, Cic. Caecin. 16: oratio, Cic. Coel. 7: qui cohaerent Meſopotamiae, Rhoali vocantur, Plin. H. N. V, 24 extr.: margaritae cohaerentes in conchis, Ibid. IX, 35: dos cohaeret matrimonio, Pandect. XLIX, 17, 16: verba cum cauſa, Cic. Inv. I, 14: ea, quae dicit, praeclare inter ſe cohaerent, Cic. Fin. V, 27: oratio — cohaereat ſibi, Quintil. VI prooem. *Van daar* 2) *beſtaan*, *bij voorb.* virtutes ſine beata vita cohaerere non poſſunt, Cic. Tuſc. V, 18: qui ruunt nec poſſunt cohaerere, Ibid. III, 25: legibus cohaeret ſtatus civitatis, Quintil. XI, 1 extr.: *ook ergens uit beſtaan*, *bij voorb.* alia, quibus homines cohaerent, Cic. Leg. I, 8: Not. Particip. cohaeſus, a, um, i. q. cohaerens, Gell. XV, 16.

COHAERESCO, ĕre, *ſamenhangen*, *bij voorb.* inter ſe, Cic. Nat. D. I, 20: digiti, Plin. H. N. XX, 16: pituita in gula, Ibid. XXIV, 15.

COHAESUS, *zie* Cohaereo.

COHERES, ēdis, m. & f. *de mede-erfgenaam*, Cic. ad Div. XIII, 46. Cic. Verr. I, 48. Petron. 76. Hor. Sat. II, 5, 107.

COHĬBĔO, ui, ĭtum, 2. *eigenlijk*, *ſamenvatten*: *van daar* 1) *in zich vatten of begrijpen*, *bij voorb.* terra ſemen cohibet, Cic. Senect. 15: cauſae cohibentes in ſe efficientiam cet., Cic. Fat. 9: ova marem cohibent, Hor. Sat. II, 4, 14: ſidera in ſe cohibent — colorem, Lucret. II, 1030: naturas omnes, Cic. Nat. D. II, 13: *van daar* 2) *ophouden*, *aanhouden*, *terug houden*, *bij voorb.* gradum, Stat. Theb. X, 303: fugam, Sil. XV, 742: alvum, Plin. H. N. XXIX, 3: ſpiritum, Ibid. XXVIII, 6: cervos arcu, Hor. Od. IV, 6, 34: oculos a re, Cic. Verr. IV, 45: adſenſionem a rebus, Cic. Nat. D. I, 1: b) *terug houden*, *beteugelen*, *in den band houden*, *bepalen*, *bij voorb.* libidines, Cic.: iracundiam, Cic. Marc. 3: motus animi, Cic. Off. II, 5: conatus alicujus, Cic. III, 2: manus, oculos, animum ab auro cet., Cic. Manil. 23: adſenſum a rebus, Cic. Acad. IV, 29: *dus ook* adſenſionem a rebus, Cic. Nat. D. I, 1: ſe, Terent. Heaut. V, 1, 46. Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 5. Gell. IV, 9: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* timor cohibebat committere cet., Hirt. B. G. VIII, 23: *ook met* quo minus, Tacit. Ann. II, 10 *en* 24: 2) *inſluiten*, *bij voorb.* brachium toga, Cic. Coel. 5: ſe intra locum, Plaut. Mil. III, 1, 1: crinem nodo, Horat. Od. III, 14, 23: ventos carcere, Ovid. Met. XIV, 224: *ook kan men* n. 2. *hier toe brengen*.

COHIBĬLIS, e, *beperkt*, *bepaald*, *kort*, *bij voorb.* oratio, Gell. XIII, 19.

COHIBILĬTER, *kort*, *bij voorb. verhaalen voordragen*, Apul. Florid. extr.: cohibilius conſcribere, Ibid. Apol. p. 297 Elm.

COHONESTO, avi, atum, are, 1) *eers bewijzen*, *vereeren*, *aanzienlijk maken*, *bij voorb.* exſequias, Cic. Quint. 15: ſtatuas, Cic. Verr. II, 69: victoriam, Liv. XXXVIII, 47: funus, Tacit. Ann. III, 76: virtute (mortem), Liv. XXV, 16 poſt med.: 2) defluvia capitis, Plin. H. N. XXII, 13, i. e. *verhinderen*.

COHONORO, are, i. q. cohoneſtare, Feſt. in Corona.

COHORREO, ui, i. q. cohorreſco: *ſchijnt niet voor te komen*, *ten zij men er het* Perf. *toe betrekken wil*.

COHORRESCO, ui, 3. *trillen*, *ijzen*, *bij voorb. van ſchrik enz.*, *eene ijzing*, *eene koortskilling ondervinden*, *ſidderen*, *het zij van ontſteltenis of koude*, *bij voorb.* cohorrui, Cic. Somn. Scip. 1: cum cohorruiſſet, Cic. Or. III, 2: cohorreſcit corpus meum, Auguſt. ap. Suet. Tiber 21.

COHORS, tis, f. 1) *een* Cohort, *d. i. het tiende deel van een Legioen*, *ten tijde van* Cicero 420 *man*: *hetwelk gevolglijk enkel voetvolk was*: Cic. Marc. 2. Caeſ. B. G. III, 1 *en meermaal*; *te weten*, *het beſtondt uit vier* manipuli, *één der* Velites, *één der* Haſtati, *één der* Principes *en één der* Triariën. *Somtijds worden de* cohortes *tegen over de Legioenen geſteld*, *dan zijn zij de hulptroepen der Bondgenooten enz.*, *bij voorb.* hinc octo legiones, inde quingentae cohortes, Flor. III, 21, 18: cf. Tacit. Hiſt. II, 89: *ook ſtaat* cohors equeſtris, Plin. Ep. X, 107 *en* 108: *ook* cohors equitata, Inſcript. ap. Gruter.: *wanneer men dan gelooven moet*, *dat in later tijden de Ruiterij ook in* Cohorten *verdeeld is*, *het welk niet ongelooflijk is*, *ten zij men zeggen wil*, *dat men bij elke Cohort voetvolk een zeker getal Ruiterij gevoegd heeft*, *hetwelk* Veget. de re mil. II, 6, *verzekert*: *doch het eerſte zou voegzamer zijn*: *even* 200 *wordt er onder de* Cohorten *der* Batavieren *van* equites *gewaagd*, Tacit. Hiſt. IV, 19, i. e. (*miſſchien*) *die bij de* Cohorten *gevoegd werden*. Not. *voor het gantſche heir*, Stat. Theb. V, 672: 2) Cohors Praetoria, a) *de lijfwacht van den veldheer*, Caeſ. B. G. I, 40: *ook ſpottend* ſcortorum, Cic. Catil. II, 11: qui quaſi ex cohorte praetoris cet., Cic. Q. Fr. I, 1, 4, i. e. *gevolg van den Landvoogd*, b) *de ſtoet of het gevolg*, *dat bij voorb. de Landvoogd in de Provincie hadt*, Cic. Att. VII, 2 poſt init.: *ook enkel* cohors, Cic. Verr. II, 4 *en* 27: cf. Cic. Q. Fr. I, 1, 4, *zie hier voor*: *ook van 't gevolg van anderen*, *bij voorb. van* Bacchus, Ovid. Met. XI, 89 hunc adſueta cohors Satyri Bacchaeque frequentant: *zie het volgende*: 3) *in 't gemeen eene menigte*, *aantal*, *vergadering*, *hoop*, *bij voorb.* amicorum, Curt. VI, 2. Suet. Calig. 19: canum, Plin. H. N. VIII, 40: febrium, Hor. Od. I, 3, 31: diſciplinarum, Gell. I, 9: 4) *de hof*, *zie* Chors.

COHORTĀLIS, e, *den hof betreffende daar te vinden*, *bij voorb.* avis, Colum. VIII, 2, i. e. *die in den hof gehouden worden*, *bij voorb. hoenders*, *ganzen enz.*: *dus ook* pullus, Celſ. II, 18.

COHORTĀTĬO, ōnis, f. *eene vermaning*, *bij voorb.* judicum, Cic. Cluent. 50, i. e. *aan de Richters*: militum, Nep. Hann. 11: ſua. Cic. Or. I, 47: mea, Cic. Att. XVI, 13 extr.

COHORTICŬLA, ae, f. *een Cohort*, *wanneer men er klein van ſpreekt*, Coel. in Cic. Epiſt. ad Div. VIII, 6.

COHORTO, are, *voor* cohortor, *bij voorb.* cohortarent, Claud. Quadrig. ap. Non.: *van daar* Cohortatus, Cato ap. Gell. XV, 13.

COHORTOR, atus ſum, ari, *door gronden tot iet opwekken*, *vermanen*, *bij voorb.* ad virtutem, Cic. Or. II, 9: ad libertatem, Cic. Phil. IV, 5: ad ſtudium, Cic. ad Div. II, 4: *met den* Infinitivus, *bij voorb.* contendere, Hirt. Alex. 21: cf. Tacit. Ann. XII, 49: *met* ut, Caeſ. B. C. III, 82. Tacit. Agric. 36: *met* ne, Caeſ. B. G. VII, 86. B. C. III, 43. Not. Cohortatus, *paſſive*, *zie* Cohorto.

COHUM 1) i. e. lorum, quo temo buris cum jugo colligatur, a cohibendo, Feſt.: 2) i. q. coelum apud poëtas, a chaos, Feſt.

COHUMĬDO, are, *bevochten*, *benatten*, *bij voorb.* genas lacrymis, Apul. Met. VIII p. 205 Elm.

COIENS, euntis, Particip. *van* Coëo.

COINQUĬNO, are, 1) *bezoedelen*, *bevlekken*, a) *eigenlijk*, *bij voorb.* ſtercore, Colum. VIII, 7: b) *Tropisch*, *bij voorb.* matres regias, Cic. Nat. D. III, 27 e poëta: ſe crimine, Val. Max. VI, 1, 6: ſe ſcelere, Ibid. IX, 7 extr.: 2) *aanſteken*, *beſmetten*, *van eene ziekte*, *bij voorb.* totam progeniem, Colum. VII, 5, 6.

COĬTĬO, ōnis, f. *van* Coëo i. q. coitus, 1) *het ſamengaan*, *ſamenkomst*, *ten goeden of ten kwaaden*, *bij voorb.* candidatorum, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: *en terſtond daar op* in ea coitione: coitionem facere, Cic. Planc. 22: coitionem dirimere, Cic. Att. IV, 18: cf. Cic. Cluent. 54. 2) *eene ſamenkomst*, *of geſprek*, Terent. Phorm. II, 2, 32.

COĬTUS, us, m. *van* Coëo i. q. coitio *of* coetus, 1) *de ſamenkomst*, *vergadering*, *vereeniging*, *bij voorb.* ſordium in auribus, Celſ. VI, 7 n. 7: humoris, Ibid. V, 18 n. 31: venae, i. e. *ſluiting*, Ibid. II, 10 extr.: luna in coitu ſolis, Plin. H. N. II, 9: vocum, Gell. I, 25 extr.: ſyllabarum, Quintil. IX, 4: a) *paring*, *vleeschlijke vermenging van menſchen of van dieren*, Celſ. II, 1 extr. Gell. XIX, 2 extr. Stat. Theb. X, 796. Plin. H. N. X, 52. Colum. VI, 23, 3. VI, 24, 3: *Ook van boomen*, Plin. H. N. XIII, 4: 3) *ook van de inënting*, Plin. H. N. XVII, 14 ante med.

COĬTUS, a, um, *zie* Coeo.

COLĂPHUS, i, m. *een kinnebakſlag*, *klap*, *bijzonder*, *zoo als men gelooft*, *met de vuist*,

Digitized by Google

vuist, *bij voorb.* colaphum alicui ducere, Quintil. VI, 3, i. e. *geven*: infringere alicui, Terent. Ad. II, 1, 46, i. e. *geven*: perpeti, Plaut. Capt. I, 1, 20: icere i. e. *geven*, Plaut. Perf. V, 2, 65: cf. Ter. Ad. II, 2, 37. Plaut. Rud. IV, 3, 68. Ibid. Perf. II, 4, 22. Juvenal. IX, 5. Plin. H. N. VIII, 36.

COLAX, ăcis, *een vleijer*, Terent. Eun. prol. 25 *en* 30.

COLEĀTUS, a, um, i. e. coleis praeditus, Pompon. ap. Non.

COLES, is, m. *het manlijk lid*, Celf. VI, 18 n. 2 *en* 3. VII, 25.

COLĔUS, i, m. 1) *misschien een zak*, *voor* culeus, *bij voorb.* honesti colei Lanuvini, Cliternini non honesti, Cic. ad Div. IX, 22, *alwaar* colei Cliternini (*zie* Cliterninus) *eene obsceniteit behelzen: sommigen verstaan klooten*: 2) *een kloot*, *bal*, Martial. XII, 85, 2: si coleos haberemus, Petron. 44, i. e. si viri effemus.

COLĬCE, es, f. *misschien* fcil. compositio cet., *een middel tegen de Kolijk*, Celf. V, 25 n. 12. Scrib. Larg. comp. 120, 121.

COLĬCŬLUS, i, m. 1) *een kleine stengel*, *of stronk aan gewassen*, *bij voorb.* brassicae, Cato R. R. 158: apii, Colum. XII, 7 in: 2) *een kleine tak*, *bij voorb.* viteus, Varr. R. R. I, 31, 4: arbor coliculum agit, Colum. V, 9, 12. NB. *het staat voor* cauliculus.

COLĬCUS, a, um, 1) *het kolijk hebbende*, Plin. H. N. XX, 12 extr.: 2) *tegen het kolijk dienstig*, *bij voorb.* medicamentum, Celf. IV, 14: *het heet ook* Colice.

COLIPHIUM *of* COLLIPHIUM, i, n. *zekere misschien voedzame spijze*, *zoo als de Athleten en ook andere lieden plegeden te eten*, Juvenal. II, 53. Plaut. Perf. I, 5, 12. Martial. VII, 66, 12: *het schijnt een soort van klein gebak te zijn*.

COLIS (*ook misschien* coles) is, m. *voor* caulis, Varr. R. R. I, 31. Cato R. R. 35. Colum. V, 6 extr.: Not. coles i. e. penis, *zie* Coles.

COLLABASCO *of* CONLABASCO, ĕre, *willen vallen*, *wankelen*, Plaut. Stich. IV, 1, 16.

COLLĂBĔFACTO *of* CONLABEFACTO, avi, atum, are, *wankelend maken*, *ten val brengen*, Ovid. Fast. I, 566: *van daar overweldigen*, *bij voorb.* rigorem auri, Lucret. I, 493.

COLLABEFACIO, COLLABEFACTUS, *zie* Collabefio.

COLLĂBĔFIO *of* CONLABĔFIO, factus fum, fieri, *wankelend gemaakt worden*; *van daar te grond gestort worden*, *te grond gaan*, a) *eigenlijk*, Caef. B. C. II, 6: (navis) altera tota collabefieret: cf. Lucret. III, 600 collabefiunt Ed. Creech., *alwaar* Ed. Gifan. Collabascunt *heeft*. b) *Tropisch*, *gestort*, *nedergestort worden*, Nep. Arist. 1.

COLLĂBELLO *of* Conlab., are, *de lippen famenvoegen*, *bij voorb.* osculum, Laber. ap. Non.

COLLABOR *of* CONLĀBOR, psus (bsus) fum, 3. 1) *famenvallen*, *over hoop vallen*, *omvallen*, *heenvallen*, *bij voorb.* a) *een gebouw*, *stad enz.*, Liv. XXXV, 9. Suet. Caef. 81. Ibid. Aug. 30: urbes, Tacit. Ann. II, 47: b) *een mensch*, *die bij voorb. in onmagt*, *of door het zwaard of door andere oorzaken nedervalt*, *bij voorb.* Virg. Aen. IV, 392 *en* 664. VIII, 584. Ovid. Met. VI, 295. VII, 826, X, 186. Curt. VIII, 2 extr. Tac. Ann. II, 31: faxo i. e. *over een steen heenvallen*, *om te slapen*, Stat. Achill. I, 195: *van daar* ira in fe ipfa collabitur, Valer. Max. VI, 2, 10, i. e. *gaat liggen*, *vergaat*: *ook vervallen*, *invallen*, *bij voorb.* tempora collapfa, oculi concavi, Celf. II, 6, i. e. *ingevallen slapen*: iter urinae fenectute collapfum, Ibid. VII, 26 in., *vervallen gang der pis*, *d. i. opgestopte*: 2) *vallen*, *geraken*, *bij voorb.* in corruptelam, Plaut. Truc. III, 2, 3.

COLLĂCĔRO (Conlac.) are, *verscheuren*, *bij voorb.* corpus, Tacit. Hift. III, 74.

COLLĂCRYMĀTĬO (Conlac.), onis, f. *het weenen bij iet*, Cic. Or. II, 45.

COLLĂCRYMO (Conlac.), avi, atum, are, *medeweenen*, *weenen bij iet*, *of enkel weenen*, *zonder* Accufativus, *bij voorb.* complexus me collacrymavit, Cic. Somn. Scip. 1: fimul omnes collacrymarunt, Plaut. ap. Gell. I, 24: nonnunquam collacrymabat, Ter. And. I, 1, 82: *ook* aliquid *over iet*, *of beweenen*, *bij voorb.* casum, Cic. Sext. 58.

COLLACTANĔUS *of* CONLACTANEUS, a, um, *de* (*of die*) *met iemand dezelfde borst zuigt of gezogen heeft*, *zoogbroeder*, *zoogzuster*, Pandect. XLII, 2, 13. XXXIV, 1, 30.

COLLAEVO (Conl.) *of* COLLĒVO (Conl.) are, *gladmaken*, *bij voorb.* asperitatem oculorum, Senec. ep. 64: plagam arboris falce, Plin. H. N. XVII, 21 post med.: interanea, Ibid. XXIII, 1 ante med.

COLLAPSUS *of* CONLAPSUS, a, um, *zie* Collabor.

COLLĀRIS, e, *den hals betreffende*, *daar te vinden*, *daar behoorende*, *van daar* Collare fcil. vinculum, *halsband of halsketen*, Varr. R. R. II, 9 extr. Lucil. ap. Non.

COLLĀRĬUS, a, um, i. q. collaris: *van daar* collaria, fcil. catena, Plaut. Capt. II, 2, 107.

COLLĀTĬCĬUS (Conlat.), a, um, *het geen hier en daar faamgedragen is*, *bij voorb.* inftrumentum, Senec. conf. ad Marc. 10: ftipe, Apul. Met. VIII p. 213 Elm.: myrrha, Plin. H. N. XII, 16, i. e. *uit meer soorten bestaande*.

COLLĀTĬO *of* CONLATĬO, onis, f. 1) *het famendragen*, *famenbrengen*, *vereeniging*, *bij voorb.* fignorum i. e. *een behoorlijke*, *volle veldslag*, Cic. Or. I, 48: pecuniae i. e. *famenlegging*, *bijdrage*, *bij voorb.* ftipis aut decimae, Liv. V, 25: cf. IV, 60 extr. Suet. Calig. 42. Plin. Paneg. 41: bonorum & dotis, Pandect. XXXVII tit. 6 *en* 7, i. e. *vereeniging*: philofophia ex rationum collatione conftet, Cic. Tufc. IV, 38 extr., i. e. *famenhoping*, *verbinding*, *vereeniging*: malitiarum, Plaut. Mil. III, 3, 67, i. e. *vereeniging*: 2) *ook het aandragen*, *bij voorb.* conceffione petitorum & collatione centuriarum in tertium locum effe fublectum, Cic. fragm. tog. cand. p. 1053 Ed. Ern., i. e. *aandraging*, *mededeeling*, *geving*, fcil. praeturae: 3) *vergelijking*, Cic. Invent. I, 30. Divin. II, 17. Nat. D. III, 28. Fin. II, 27. Hirt. B. G. VIII, 8: *dus ook* rationis, Cic. Fin. III, 10 in.: *ook* rationum, Cic. Tufc. IV, 38, *doch zie hier voor*.

COLLĀTĪVUS (Conlat.), a, um, *famengedragen*, *of gebracht*, *vereenigd*, 2) venter collativus i. e. *dik*, Plaut. Curc. II, 1, 15.

COLLĀTO (Conlato), are, *verwijden*, *uitbreiden*, *bij voorb.* oratio collatata, Cic. Or. 56.

COLLĀTOR *of* CONLĀTOR, oris, m. *die famendraagt*, *famenbrengt of legt*, *bij voorb.* fymbolarum collatores, Plaut. Curc. IV, 1, 13.

COLLĀTRO (Conl.), are, *aanblaffen*, aliquem, *bij voorb.* philofophiam, Senec. de vita beata 17.

COLLĀTUS, (Conl.), a, um, Particip. *van* Confero.

COLLĀTUS (Conl.), us, m. i. q. collatio, 1) *vergelijking*, Auct. B. Hisp. 31: 2) *bijdrage*, *mededeeling*, Cenforin. 1.

COLLAUDĀTĬO (Conl.), onis, f. *het loven*, *prijzen*, Cic. Invent. II, 43. Auct. ad Her. II, 9.

COLLAUDO *of* CONLAUDO, avi, atum, are, *looven*, *prijzen*, *bij voorb.* clementiam, Cic. Att. IX, 16: factum, Cic. Phil. V, 11: milites, Caef. B. G. V, 1: cf. Plaut. Truc. II, 6, 15. Auct. B. Afric. 35.

COLLAXO *of* CONLAXO, are, *verwijden*, *wijd maken*, Lucret. VI, 232.

COLLECTA, ae, f. (fcil. pecunia) *de bijdrage*, *die ieder tot eene maaltijd geeft of geven moet*, *bij voorb.* collectam exigere a conviva, Cic. Or. II, 57.

COLLECTANĔUS (Conlect.), a, um: *hier en daar famengelezen of verzameld*, *bij voorb.* aes, Plin. H. N. XXXIV, 9: dicta, Suet. Aug. 56.

COLLECTICIUS (Conlect.) *of* COLLECTITIUS (Conlect.), a, um, *famengelezen*, *famenverzameld*, *bij voorb.* exercitus, Cic. ad Div. VII, 3: ignis, Senec. nat. quaeft. VII, 3.

COLLECTĬO *of beter* CONLECTIO, onis, f. *famenlezing*, *verzameling*, *bij voorb.* membrorum difperfa (*voor* difperforum), Cic. Manil. 9: cf. Cic. Brut. 88: fpiritus, Petron. 98: *van daar* a) *de famenhoping der sappen*, *absces*, *zweer*, Plin. H. N. XXII, 25. XXIII, 4. Senec. ep. 68. Scrib. Larg. comp. 206: b) *een besluit*, *gevolgtrekking*, Plin. H. N. II, 23. Senec. ep. 45 *en* 85.

COLLECTĪVUS (Conlect.), a, um, 1) *famengelezen*, *verzameld*, *bij voorb.* humor, Senec. quaeft. nat. III, 7: 2) *sluitend*, *bij voorb.* quaeftio, Quintil. VII, 1: 3) nomen collectivum, *in de Grammatica*, *d. i. een* Singularis, *die eene meerderheid uitdrukt*, *bij voorb.* exercitus cet., Prifcian.

COLLECTUS (Conl.), us, m. *verzameling*, *bij voorb.* aquae, Lucret. IV, 416.

COLLECTUS, a, um, Particip. *van* Colligo, ĕre.

COLLĒGA, *of beter* CONLĒGA, ae, m. 1) *die hetzelfde ambt heeft*, *een ambtgenoot*, *ambtshulpe*, *Collega*, *bij voorb.* in praetura, Cic. Off. I, 40: regni, Cic. Phil. II, 34: effe collegam alicui, Tac. Hift. III, 66: deftinare fe collegam confulatui alicujus, Tacit. Ann. II, 42: dare alicui collegam, Nep. Alcib. 3 *en* 7: *van daar ook een medevoogd van een' anderen voogd* collega *heet*, Pandect. XXVI, 7, 14: 2) *die hetzelfde beroep heeft*, *bij voorb. van Tooneelspelers*, Juvenal. VII, 197: 3) *ook heeten mede-erfgenamen* Collegae, Pandect. XLVI, 3, 101. *Ook kameraads*, *makkers*, Plaut. Afin. III, 2, 10 *en* 30. Petron. 29: *ook* Apul. Met. III p. 140 Elm., *alwaar een ezel zijne mede-ezelen* collegas *noemt*.

COLLĒGĀTĀRIUS (Conleg.), i, fcil. homo *of* heres i. e. *dien te gelijk iet van de erfenis gemaakt is*, Pandect. VII, 2, 10. XXX, 34.

COL-

Digitized by Google

COLLEGIUM of beter **CONLEGIUM**, i, n. 1) een Collegie, d. i. eene vergadering of gezelschap van personen, a) van hetzelfde ambt, bij voorb. praetorum, Cic. Off. III, 20: tribunorum, Cic. Verr. IV, 49: pontificum, Caes. B. C. I, 72: in collegium aliquem cooptare i. e. aannemen, Cic. Brut. 1: collegium coit, Cic. Dom. 18, i. e. vergadert: van daar pro collegio pronuntiare, Liv. IV, 26, i. e. in naam van het geheele Collegie. b) van hetzelfde beroep, bij voorb. van handwerklieden, kunstenaars enz. Wanneer het dikwijls hetzelfde is als broederschap, gilde, bij voorb. van pottebakkers, timmerlieden, kooplieden enz., dergelijken heeft de Koning Servius Tullius opgerigt, Flor. I, 6: bij voorb. mercatorum, Liv. II, 27, het heet ook collegium Mercurialium, bij voorb. Mercuriales Furium de collegio ejecerunt, Cic. Q. Fr. II, 5: Ambubaiarum, Horat. Sat. I, 2, 1: cf. Cic. Sext. 15 nullum collegium cet.: cf. Dom. 28: c) ook waren er meer bijéénkomsten, bij voorb. Corneliorum, Cic. fragm. Cornel. 1, naar Cornel. Sulla dus genoemd: ook andere bijéénkomsten, bij voorb. om te brassen, die dikwijls verboden werden, Suet. Caes. 42. Aug. 32: ook hield Clodius er dergelijken met snoode inzichten, bij voorb. servos simulatione collegiorum conscriptos, Cic. Sen. red. 13. Not. collegium tentare, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 12 in., wat is dat? Sommigen verstaan het collegium augurum: anderen gelooven, dat het staat voor collegam, en dus wil Graevius liever lezen: de plaats is duister: 2) het Collegaschap, d. i. wanneer men iemands ambtgenoot is, de betrekking van den eenen Collega tot den anderen, de verbinding onder hun enz., bij voorb. concors collegium, Liv. X, 13 en 22, eendragtig Collegaschap; d. i. wanneer zij als ambtgenoten eendragtig leven: cf. Tacit. Ann. III, 33. Hist. I, 52: van daar 3) collegium naturae, Plin. H. N. X, 17, i. e. vinculum.

COLLEVO, zie Collaevo.

COLLIBERTUS of **CONLIBERTUS**, i, m. een medevrijgelatene, Plaut. Poen. IV, 2, 88.

COLLIBET(Conl.) of **COLLUBET**(Conl.) ibuit en ibitum est, 2, het lust, het belieft, bij voorb. si quid collibuit, Terent. Eun. V, 9, 26: si collibuisset, Hor. Sat. I, 3, 6: quae victoribus collibuissent, Sall. Cat. 51 (50): simul ac mihi collibitum sit, Cic. ad Div. XV, 16, i. e. zoodra het mij belieft, lust enz.

COLLIBRO (Conl.), are, voor libro, bij voorb. medium inter arbores, Cato R. R. 19.

COLLICIAE en **COLLIQUIAE** (Conl.), arum, f. watergoten, waar door het water afvloeit, het zij op den akker, of op het dak, Colum. II, 8. Plin. H. N. XVIII, 19 extr. Vitruv. VI, 3 en Fest. in Inlicium. Het schijnt een Adjectivum te zijn, scil. aquae: de Singularis collicia schijnt niet voor te komen, maar des niet te min gebruikelijk geweest te zijn.

COLLICIARIS, e, bij voorb. tegula, Cato R. R. 14, i. e. tegel tot het aflopen des waters, holle tegel, dakgoot.

COLLICULUS, i, m. heuveltjen, kleine heuvel, Martial. XII, 25, 4. Apul. Florid. init.

COLLIDO of beter **CONLIDO**, si, sum, 3. 1) sterk samendrukken, samenslaan of stooten, samenkletsen, bij voorb. humor ita mollis, ut facile comprimi collidique possit, Cic. Nat. D. III, 12: aurum, Ovid. Art. III, 221: manus, Quintil. II, 12 (13), i. e. kletzen: dentes, Senec. ep. 11 in.: mare navigia inter se collidit, Curt. IV, 3: van daar vasa collisa, Cic. Phil. II, 29, gekneusde: nasus collisus, Senec. de ira III, 22: van daar 2) Tropisch a) tegen elkander stooten, bij voorb. consonantes si collidantur, Quintil. IX, 4: mons collisus inter haec claustra (i. e. maria), i. e. ingedrukt, Plin. H. N. V, 27: b) vijandlijk d. i. verdeelen, bij voorb. collidit gloria fratres, Stat. Theb. VI, 435: van daar collidi zich verdeelen, twisten, bij voorb. Graecia Barbariae collisa duello, Hor. Ep. I, 2, 7: collisa inter se duo reip capita, Vellej. II, 52: duae leges colliduntur, Quintil. VII, 7 extr.

COLLIGATIO (Conl.), onis, f. de verbinding, a) eigenlijk, Vitruv. X, 1 machina plexis colligationibus continetur i. e. de samenbinding, b) Tropisch, bij voorb. causarum, Cic. Div. I, 56: societatis, Cic. Off. I, 17: naturalis, Cic. Fat. 14.

COLLIGO of beter **CONLIGO**, avi, atum, are, 1) samenbinden, verbinden, bij voorb. manus, Cic. Rab. perd. 4: capillum in capite, Varr. L. L. IV, 29: aliquem miseris modis, Ter. Eun. V, 5, 13: vinculis, Cic. Univ. 11: vulnera, Plin. H. N. XXXV, 15, 2) Tropisch, a) verbinden, d. i. in naauw verband zetten, bij voorb. se cum multis, Cic. ad Div. IX, 17: res inter se colligatae, Cic. Off. I, 5. Nat. D. I, 4: b) verbinden, omvatten, bij voorb. sententias verbis, Cic. Or. 50: memoriam annorum septingentorum uno libro, Ibid. 34. c) binden, kluisteren, stremmen, bij voorb. impetum Antonii, Cic. Phil. XI, 2: Brutum colligassemus in Graecia, Ibid. 11, i. e. door het Raadsbesluit daar gekluisterd hadden, dat hij dus niet te rug kan komen.

COLLIGO of beter **CONLIGO**, egi, ectum, 3. 1) samenlezen, samenbrengen, verzamelen, bij voorb. hominum numerum ex agris, Cic. Cat. II, 4: de Pelasgis bonos viros, Cic. Fin. II, 4: se ad aciem, Auct. B. Afric. 70: apes in vas, Varr. R. R. III, 16 extr.: vasa, Cic. Verr. IV, 19, i. e. inpakken: causas, Plaut. Trin. III, 3, 62: stipem, Liv. XXXVIII, 45: 2) samennemen of vatten, opnemen, in de hoogte nemen, bij voorb. togam, Martial. VII, 32, 4: follem de pulvere, Ibid. XII, 84, 5: librum, Plin. Ep. II, 1, i. e. opheffen (als het viel) of vatten, eer het den grond raakt: dus ook bella, Cic. ad Div. IV, 3, i. e. samenzamelen: dus ook viros de Pelasgis, Cic. Fin. II, 4: causas trecentas, Plaut. Trin. III, 3, 62: van daar a) in zich vatten, bij voorb. ambitus centum duos pedes colligit, Plin. H. N. XXXVI, 12: cf. XII, 5: b) spiritum, Quintil. XI, 3 weder adem haalen: c) samentrekken, bij voorb. anguis se in spiram colligit, Virg. Georg. II, 154: se collegit in arma, Virg. Aen. XII, 491, trok of verbergde zich achter zijn schild: capillos in nodum, Ovid. Met. III, 169: ad colligenda acria viscerum, Plin. H. N. XIX, 5 med.: d) gradum, Sil. VII, 695: of gressum, Ibid. VI, 399, i. e. inhouden: e) se i. e. zich herhaalen, Cic. Tusc. I, 24. IV, 36. ad Div. V, 18. Or. I, 7. Quint. 16: dus ook se ex timore, Caes. B. C. III, 65: dus ook animum, Liv. III, 60, i. e. moed vatten, zich herhaalen: f) uitrekenen, rekenen, samenrekenen, bij voorb. annos, Plin. H. N. XIII, 13. Tac. Germ. 37: van daar 3) besluiten, als een gevolg afleiden, Cic. Off. II, 16. Att. II, 23. Quintil. I, 2 (3): van daar colligor i. e. men besluit van mij, Ovid. Am. II, 6, 61: 4) verwerven, zich op den hals haalen, bekomen, erlangen, bij voorb. benevolentiam, Cic. Am. 17: gratiam, Cic. Q. Fr. II, 15: invidiam, Cic. Verr. V, 8: sitim, Ovid. Met. V, 446, i. e. krijgen: odium, Ibid. III, 258.

COLLIMO, are, zie Collineo.

COLLINEO, avi, atum, are, 1) aliquid iets in een rechte lijn ergens naar richten, daar op mede doelen, richten, bij voorb. manum & oculos, Gell. IX, 1: oculos ad umbram, Apul. Met. IX extr., i. e. heenrichten: situm pro fronte, Apul. Flor. prope fin. p. 365 Elm., i. e. regelrecht richten of maken: 2) iets zoo naar het doel werpen, dat men het treft, bij voorb. hastam aut sagittam aliquo, Cic. Fin. III, 6: ook zonder Accusativus, het doel treffen, of treffen, bij voorb. Ibid. omnia facere, ut collineet: dus ook Cic. Div. II, 59 quis est, qui, totum diem jaculans, non aliquando collineet? i. e. niet treffen zou. Not. Sommigen schrijven collimare.

COLLINIO (Conlin.), ire, besmeeren: van daar collinitus, a, um, Colum. VI, 17 extr.

COLLINO of beter **CONLINO**, levi, litum, 3. besmeeren, bij voorb. ora venenis, Ovid. Rem. 351: tabulas cera, Gell. XVII, 9: crines pulvere, Hor. Od. I, 15, 20: dus ook coeno, van daar Tropisch, mores coeno collinunt, Plaut. Most. I, 2, 133.

COLLINUS, a, um, het geen aan den heuvel is of groeit, bij voorb. genus agrorum campestre, collinum & montanum, Varr. R. R. I, 6: vinea, Colum. XII, 21: aqua, Ibid. I, 5, 3: frumentum, Cels. II, 18: porta Collina was eene poort te Rome bij den Quirinalischen (of ook Viminalischen) heuvel, Ovid. Fast. IV, 871. Cic. Leg. II, 23. Liv. XXVI, 10. XL, 34, zij heette ook Agonensis: van daar herbae, Prop. IV, 5, 11, i. e. die bij deze poort wiesse: tribus Collina die naar den Quirinalischen en Viminalischen heuvel den naam heeft, Varr. L. L. IV, 8. Plin. H. N. XVIII, 3.

COLLIQUEFACIO, (Conl.), feci, factum 3. vloeibaar maken, smelten: dus ook Colliquefieri vloeibaar gemaakt worden, smelten, bij voorb. non prius, quam — colliquefacta est glacies, Varr. R. R. II, 4, 6: venenum colliquefactum, Cic. Cluent. 62.

COLLIQUESCO (Conl.), liqui of licui, ĕre, vloeibaar worden, Colum. XII, 22. Apul. in Apol: van daar aurum colliquisset, Varr. ap. Non.: aes, stannum — colliquisset, Ibid.

COLLIQUIAE, zie Colliciae.

COLLIS, is, m. een heuvel, bij voorb. viridissimus, Cic. Verr. III, 18: declivis, Caes. B. G. II, 18: apricus, Virg. Ecl. IX, 49: montani colles, Plin. H. N. VI, 20 in., i. e. hoogten op het gebergte: monte minor collis, Ovid. Art. II, 71: collis dominae Dianae, Martial. XII, 18, 3, i. e. collis Aventinus, alwaar een Tempel van Diana was: ook een berg, Sil. III, 420, van de Pyreneën.

COLLISIO (Conlis.), onis, de samenstoting, de schudding, bij voorb. partus, Justin. XI, 12.

Digitized by Google

COLLISUS (Conliſus), us, m. *ſamenſtoting*, *bij voorb.* margaritarum, Plin. H. N. IX, 35.

COLLISUS, a, um, *zie* Collido.

COLLĪTUS, a, um, *zie* Collino.

COLLŎCATĪO (Conloc.), ōnis, f. 1) *de plaatzing eener zaak op haare rechte plaats, de plaatzing of rechte plaatzing, ordening*, *bij voorb.* verborum, Cic. Or. II, 13. III, 43. Or. 70: argumentorum, Cic. Or. II, 42: ſiderum, Cic. Univ. 9: 2) *de opſtelling eener zaak aan eene plaats: van daar* a) *de oprichting eener zaak*, *bij voorb.* moenium, Vitruv. V, 3: b) *uittrouwing of uitzet*, *bij voorb.* filiae, Cic. Cluent. 66.

COLLŎCO *of beter* CONLŎCO, avi, atum, are, 1) *eene zaak op haare plaats zetten, ſtellen, of leggen, plaatzen, oprichten*, *bij voorb.* ſignum Jovis, Cic. Cat. III, 9: verba collocata, Cic. Or. 24: *van daar iet in eene goede ſchikking ſtellen, ordenen, in orde zetten of leggen*, *bij voorb.* rem militarem, Cic. ad Div. II, 13: chlamydem, ut apte pendeat, Ovid. Met. II, 733: coxam, Plin. Ep. II, 1, i. e. *inrichten, inzetten*: 2) *iet op eene plaats ſtellen, zetten of leggen*, *bij voorb.* ſe in arborem, Plaut. Aul. IV, 8, 6: vaſa & ſervos in tabernam, Ibid. Men. V, 6, 28: exercitum in provinciam, Sall. Jug. 61 (65): alicui inſidias, Cic. Mil. 10: ſedem ac domicilium i. e. *oprichten, opſlaan*, Cic. Verr. II, 3: aliquem in tuto, Cic. Haruſp. 25: famam in tuto, Quintil. XII, 11: ſe in otium, Plaut. Merc. III, 2, 10: milites in hybernis, Caeſ. B. G. III, 29: columnas, Cic. Q. Fr. III, 1, 1: *van daar* a) *inkwartieren, huisveſten*, *bij voorb.* ſe Athenis, Cic. Fin. V, 1: homines in agris, Nep. Milt. 2: cf. Cic. Phil. II, 39: comites apud aliquem, Cic. Verr. I, 24: *en Tropisch*, ſe in ſcientia, Cic. Off. I, 44: in vita meretricia, Cic. Coel. 20, i. e. *zich overgeven enz.*: in optimo vitae ſtatu, Cic. Tuſc. V, 1: b) *te grond ſlaan*, Martial. V, 66, 10: c) *uittrouwen*, *bij voorb.* filiam alicui, Cic. Brut. 26: aliquam in matrimonium, Cic. Div. I, 46: filiam nuptui, Colum. IV, 3 extr.: propinquas ſuas nuptum in alias civitates, Caeſ. B. G. I, 18: *en enkel* collocare filiam, Nep. Epam. 3: d) *aanwenden, aanleggen*, *bij voorb.* pecuniam, Cic. Caecin. 6. Manil. 7. Off. II, 12: dotem in fundo, Cic. Caecin. 4: *van daar Tropisch*, beneficium apud aliquem bene collocare, Cic. Off. II, 20: omne ſuum ſtudium in doctrina, Cic. Q. Fr. I, 1, 10.

COLLŎCŬPLETO (Conloc.), avi, atum, are, *verrijken*, Terent. Heaut. II, 3, 17: *Tropisch, opſieren, in de reden*, Auct. ad Her. II, 18.

COLLŎCŪTIO, COLLOQUUTIO (Conl.), onis, f. *geſprek*, Cic. Phil. XI, 2 *en* ad Div. I, 9. Auct. ad Her. I, 15.

COLLŎQUĬUM (Conloq.), i, n. *geſprek, ſamenſpraak*, Cic. Phil. II, 4. Caeſ. B. C. I, 9: venire in colloquium, Caeſ. B. G. I, 35. Cic. Phil. XII, 11: colloquium facere, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 23, *of* ſerere cum aliquo, Liv. XXXIV, 61: dare, Prop. IV, 11, 32.

COLLŎQUOR *of beter* CONLŎQUOR, cutus *of* quutus ſum, 3, 1) *met iemand ſpreken, ſamenſpreken*, *bij voorb.* cum aliquo, Cic. Att. XVI, 8: cum aliquo per literas, Cic. ad Div. I, 7: per internuntios, Nep. Alcib. 5: inter ſe, Cic. Or. I, 7 *en* 8. 2) *aanſpreken*, aliquem, Plaut. Aſin. I, 2, 24. Capt. IV, 2, 53. Men. II, 3, 77. Pſeud. I, 3, 16: Trin. V, 2, 11 *en* 26.

COLLUBUS, *zie* Collybus.

COLLŪCĔO *of beter* CONLŪCEO, ere, 1) *lichten, ſchemeren, glinſteren*, *bij voorb.* ſol, Cic. Nat. D. II, 15: mare a ſole, Cic. Acad. IV, 33: cujus fulgore collucere Jovis templum oportebat, Cic. Verr. IV, 32: cf. Virg. Aen. IV, 567. IX, 166. X, 539: plumae collucent noctibus, Plin. H. N. X, 47: 2) *Tropisch, glinſteren*, *bij voorb.* agri, Cic. Nat. D. II, 39, i. e. *zien er ſchoon uit*.

COLLŬCO *of beter* CONLŬCO, are, a) lucum, *boomen nedervellen, en dus het boſch licht maken*, Cato R. R. 139: b) arborem, Colum. II, *de takken beſnoeijen, die het licht benemen*: cf. Feſt. in Conlucare *en* Sublucare.

COLLUCTĀTĬO (Conl.), ōnis, f. 1) *het kampen, worſtelen*, Colum. VI, 2, 4. Pandect. IX, 2, 7: 2) *de doodsworſteling*, Senec. quaeſt. nat. III, 18.

COLLUCTOR *of beter* CONLUCTOR, atus ſum, 1. *kampen, worſtelen*, cum aliquo, Plin. H. N. XXVII, 2: cum petulantia morbi, Gell. XII, 5 med.: cf. Apul. Met. II extr.

COLLŪDO *of beter* CONLŪDO, ſi, ſum, 3. 1) *ſpelen met iemand of met elkander*, *bij voorb.* paribus, Horat. Art. 159: *dus ook Tropisch*, *bij voorb.* plumas nantes in aqua, Virg. Georg. I, 369: 2) *een geheim verſtand houden met iemand, zich heimlijk met hem verſtaan*, *bij voorb.* *een beſchuldiger met den aangeklaagden*, *bij voorb.* Cic. Verr. II, 24. Pandect. XLIX, 5, 3. XLI, 5, 7.

COLLUM, i, n. *de hals* 1) *eigenlijk, van menſchen en beeſten*, *bij voorb.* collum inſerere in laqueum, Cic. Verr. IV, 17: aliquem in collum tollere, Plaut. Bacch. III, 6: 42: pallium in collum conjicere, Ibid. Epid. II, 2, 10: haec civitas redimiculum praebeat, haec in collum, haec in crines, Cic. Verr. III, 33, *voor den hals, tot halsſieraad*: invadere in collum, Cic. Phil. II, 31, *om den hals vallen*, (*iemand*): ſecare alicui collum gladio, Q. Cic. Petit. conſ. 3: collum obtorquere, Plaut. Poen. III, 5, 45, *ook* torquere, Liv. IV, 53, *iemand den hals omdraajen: d. i. forsch bij de keel vatten en omdraajen: zoo handelde men bij voorb. met die genen, die niet van zelve mede voor het gerecht wilden gaan*: Collum dare, Propert. II, 8, 19, i. e. *zich onderwerpen, zich voor overwonnen houden*: ſubdere colla fortunae, Sil. X, 216: *integendeel* eripere colla jugo, Hor. Sat. I, 7, 91: 2) *ook van levenloze dingen*, *bij voorb. der maankop*, Virg. Aen. IX, 436: *van vlasch*, Phaedr. I, 26, 10. Plin. H. N. XXVIII, 11: *van een berg*, Stat. Theb. IX, 643: Not. *Men heeft ook* Collus, i, m., Plaut. Capt. II, 2, 108. IV, 3, 2.

COLLŪMĬNO (Conl.), are, *verlichten*, Apulej. de deo Socr. p. 45 Elm.

COLLŬO *of beter* CONLŬO, ui, ūtum, 3. 1) *uitſpoelen, uitwasſchen*, *bij voorb.* metretam amurca, Cato R. R. 100: dentes aqua, Plin. H. N. XX, 6: os de oleo, Ibid. XXIII, 4: guttur, Perſ. I, 18: 2) *rondvloeijen*, *bij voorb.* cum amnis paulatim colluendo, locum eminentem ſupra alveum fecit, Pandect. XLI, 1, 30: *doch het zou ook kunnen zijn, ſamenſpoelen*: 3) *nat maken*, *bij voorb.* ora, Ovid. Met. V, 447: colluendo, Pandect. *zie hier voor*.

COLLURCINATĪO (Conl.), ōnis, f. *zwelgerij*, Apulej. Apol. p. 322 Elm.

COLLUS, *zie* Collum.

COLLŪSĬO *of beter* CONLŪSĬO, ōnis, f. 1) *het ſpeelen met iemand*: 2) *de geheime verſtandhouding met iemand*, Cic. Verr. III, 13. Pandect. VIII, 5, 19. XL, 16, 4. Senec. Controv. V, 31 extr.

COLLŪSOR (Conl.), oris, m. *een medeſpeeler*, Cic. Phil. II, 39. V, 11. Plin. Ep. IX, 33.

COLLUSORIE i. e. per colluſionem, Pandect. XXX leg. 50.

COLLUSTRO *of beter* CONLUSTRO, avi, atum, are, 1) *verlichten, hel maken*, *bij voorb.* ſol omnia luce — colluſtrans, Cic. Nat. D. II, 36: luna lumine ſolis colluſtrari putatur, Cic. Div. II, 43: *van daar* Colluſtratus, a, um, *heller*, *bij voorb. van kleur*, Cic. Or. 11: 2) *rondzien, bezichtigen*, *bij voorb.* omnia oculis, Cic. Tuſc. V, 23: cf. Tacit. Ann. II, 45. Virg. Aen. III, 651.

COLLŪTĪO (Conl.), onis, f. *uitſpoeling*, *bij voorb. der tanden*, Scribon. Larg. comp. 53.

COLLŬTŬLO *of* CONLŬTŬLO, are, *bezoedelen, bevlekken*, *bij voorb.* aliquem, Plaut. Trin. III, 2, 66.

COLLŪTUS, a, um, Particip. *van* Colluo.

COLLUVĬĀLIS, e, *bij voorb.* porcus, Feſt., i. e. *dat van ſpoeling gemeſt wordt*.

COLLŬVĬES (Conl.), ei, f. *en* COLLUVĬO (Conl.), onis, f. 1) *het geen ſamenſpoelt, ſamenvloeijing van allerlei vuilnis, ſpoeling enz.*, *bij voorb.* cortis & aedificii, Colum. II, 15 extr.: addita in colluviem poturis (ſuibus), Plin. H. N. XXIV, 19: cloaca eſt locus cavus, per quem colluvies quaedam fluit, Pandect. XLIII, 22, 1: 2) *de ſamenvloeijing van verſcheiden dingen*, *Tropisch*, *d. i. menging, mengelmoes, en wel gemeenlijk met een verachtelijk bijdenkbeeld*, *bij voorb.* colluvio gentium, i. e. a) *vermenging der Familiën, Patriciën en Plebejen*, Liv. IV, 2: b) *ſamenvloed van allerlei Natiën*, Liv. XXVIII, 12: Ex hac turba & colluvione diſcedam, Cic. Senect. 23, i. e. *uit het mengelmoes, d. i. ſamenvloeijing van allerlei ontuigt (in de wereld)*: colluvio ſcelerum, Cic. Sext. 7: colluvio mixtorum omnis generis animantium, Liv. III, 6: colluvio verborum, Gell. I, 15: colluvio Druſi, Cic. Vatin. 9: in ea colluvie regnare, Attic. in Cic. ep. ad Att. IX, 10: in multa colluvie rerum, Tacit. Hiſt. II, 16: cf. Suet. Aug. 40.

COLLYBUS *of* COLLŬBUS, i, m. *het opgeld of agio, bij geld-wisſelen*, Cic. Verr. III, 78 *tweemaal*: Cic. ad Att. XII, 6 in. Suet. Aug. 4.

COLLYRA, ae, f. *misſchien eene langächtig ronde figuur, in 't gemeen, meen eens een bijzonder uit brood of meel gemaakt of gebakken (gevolglijk een gebak) dat men met een ſoep plagt te eten*, Plin. Perſ. I, 3, 12: *van daar* Collyricus, a, um, *bij voorb.* jus, Ibid. I, 3, 15 *en* 17.

COLLYRĬUS, a, um, *langächtig rond gevormd, gelijk de* Collyra: *van daar misſchien* Collyrium, Subſtantive, (ſcil. medicamentum) *elke langächtig ronde gemaakte zaak, in de geneeskunst, langächtigrond kogeltjen enz.*, Celſ. V, 28 n. 12. Scrib. Larg. comp. 142. Plin. H. N. XXVI,

Digitized by Google

XXVI, 12. XXVIII, 9. Colum. VI, 30: gevolglijk ook een balsemballetjen, bij voorb. voor de oogen: van daar deze balsem zelve, oogenzalve, bij voorb. nigra collyria illinere oculis, Horat. Sat. I, 5, 30. Celf. VII, 7 n. 4 en 8.

COLO, avi, atum, are, 1) zeeven, doorzeeven, of door het doorzeeven zuiveren, bij voorb. aliquid per linteum, Scribon. Larg. comp. 271: ceram per ftramenta defufam, Colum. IX, 16: thymum cribro, Ibid. VII, 8, 7: aquam expreffam, Ibid. XII, 11: mel, Plin. H. N. XXII, 2: van daar terra colans, Ibid. XXXI, 3, i. e. doorzeeft, zuivert, of dropswijze het water doorlaat: van daar in 't gemeen zuiveren, loutêren, bij voorb. aurum, Apul. Flor. p. 340 Elm.: dus ook thymum, mel cet., zie hier voor: van daar colatus, a, um, rein, 2) met het zegen bezetten, om te visfchen, bij voorb. amnes, Manil. V, 193.

COLO, colui, cultum, 3. zorg aanwenden op iet, opwachten, bezorgen, oppasfen, beärbeiden, bij voorb. 1) agrum, Cic. Rofc. Am. 18, bouwen, oppasfen, beärbeiden: dus ook vitem, Cic. Fin. IV, 14: domicilium ftramentis, Varr. ap. Non., i. e. bedekken: partem urbis, Cic. Verr. IV, 53, i. e. bebouwen: ook pectus i. e. beärbeiden, Ovid. Art. II, 121: van daar Tropisch beärbeiden, d. i. bedrijven, beftuüeren, behandelen, beoefenen, bij voorb. artes ftudiaque, Cic. ad Div. III, 13: difciplinam, Cic. Brut. 31: genus orationis, Cic. Off. I, 1: vitam, Cic. Att. XII, 28, van daar woonen, want, daar men bouwt, daar woont men gemeenlijk, bij voorb. prope Oceanum, Liv. XXIV, 49: ook bewoonen, bij voorb. terras, Cic. Nat. II, 66: urbem, Liv. XXXI, 30: domum, Plaut. Aul. Prol. 4: 2) corpus, Ovid. Art. III, 107: capillos, Tibull. I, 9 (10), 9, oppasfen, beärbeiden, waarnemen d. i. opfchikken, opfieren: 3) afwachten, bezorgen, gadeflaan, bij voorb. officium, Cic. Off. I, 1: munus, Cic. Leg. I, 5: artes, Cic. ad Div. III, 13: diligentiam, Cic. Or. II, 35: ritus patrios, Cic. Leg. II, 16: amicitiam, juftitiam, Cic. Off. I, 2: difciplinam, genus orationis, Cic. zie hier voor: dii homines colant, Cic. Nat. D. I, 41: 4) onderhouden a) eigenlijk, vitam, Plaut. Rud. I, 5, 25: vitam colere inopem, Terent. Heaut. I, 1, 84. Plaut. Trin. II, 2, 74: Jupiter, qui genus colis hominum, Plaut. Poen. V, 4, 14: dus ook dii homines colant, Cic. zie hier voor: van daar per quam vivis & colis, fcil. te, u zelven onderhoudt, Plaut. Poen. Prol. 13: b) Tropisch, bij voorb. fervitutem, Plaut. Poen. IV, 2, 7, i. e. flaaf zijn: memoriam beneficii, Cic. Quir. red. 10: vitam, Cic. Att. XII, 28: amicitiam, Cic. Off. I, 2, onderhouden, dat zij niet te niet ga; oppasfen: dolos aftu colere, Plaut. Capt. II, 1, 26: doch, hier kan het ook zijn, drijven, beärbeiden, beöefenen enz.: aevum, Lucret. V, 1144, i. e. leven, zijn leven onderhouden: c) hoogächten, eeren, in- en uitwendig, met achting bejegenen, of behandelen, zijne hoogächting aan den dag leggen, vleijen, bij voorb. amicos, Cic. Amic. 22: aliquem donis, Liv. XXXI, 43: aliquem literis, Nep. Att. 20, i. e. met brieven vereeren: amorem alicujus, Cic. ad Div. VI, 12 in., i. e. hoogfchatten: colere inter fe i. e. fe invicem, Cic. Amic. 22: deos, Cic. Nat. D. I, 42: Tulliam, Cic. Att. X, 8 extr., i. e. met achting behandelen: colendus eft, Ibid. XIII, 30 med., men moet hem liefkoozen, met achting bejegenen, dienst doen: 6) hebben, bij voorb. coli absque fole perpetuum diem, Plaut. Moft. III, 2, 78, i. e. dat men geftadige dagen zonder zon heeft, voor de zon bedekt zij: ten zij men wilde zeggen, dat het heet, woonen, gevolglijk, dat men hier altijd zonder zon woont enz.: doch het eerfte fchijnt beter: dus ook fervitutum, vitam, i. e. flaaf zijn, leven enz.: zie hier voor: van daar inhebben, gevolglijk bewoonen, bij voorb. domum, urbem cet., zie hier voor: 7) bekleeden, kleeden, ook opfchikken, bij voorb. matrona culta purpura, Suet. Ner. 32: dus ook capillos cet., doch, zie hier voor n. 2. Not. Het Particip. Cultus, a, um, ftaat ook adjective, en heeft de Gradus, bij voorb. cultiora loca, ingenia, Curt. VII, 3 en 8: ook ftaat culta Subftantive, fcil. loca, bebouwde plaatzen of akkers, gevolglijk zaadvelden, graan- of koornvelden, Virg. Georg. IV, 372. Horat. Ep. I, 12, 13. Ovid. Faft. I, 683. IV, 912, ook Plin. H. N. XXIV, 10 extr. alterum genus culta amare.

COLOCASÏA, ae, f. en COLOCASÏUM, i, n. een Egiiptisch boonenkruid, Virg. Ecl. IV, 20. Plin. H. N. XXI, 15.

COLOCYNTHIS, idis, f. de kolokwint, Plin. H. N. XX, 3.

COLON, i, en COLUM, i, n. 1) een van de darmen, de endeldarm genoemd, Plin. H. N. XI, 37. Scrib. Larg. comp. 122: 2) de pijn daar in, het kolijk, Plin. H. N. XX, 15. XXXI, 9: Scrib. Larg. loc. cit. 3) een lid, deel, bij voorb. der periode of volzin, Afcon. ad Cic. in Caecil. 13: van een gedicht, Auguft. ap. Donat. in vita Virgil. ante med.

COLONA, ae, f. eene boerin, boerenvrouw, Ovid. II, 646. IV, 692. Pandect. XIX, 2, 54.

COLONÏA, ae, f. eene Kolonie i. e. 1) menfchen, die na eene plaats gezonden worden, om daar te wonen, of die te bebouwen, Kolonisten, volkplantelingen, bij voorb. coloniam mittere in locum, Cic. Div. I, 1: dus ook coloniam deducere, Cic. Agr. II, 27 en 28: Cic. Phil. II, 40: 2) deze aangebouwde of nieuw bevolkte oord of ftad zelve, bij voorb. proficifci in colonias, Cic. Caecin. 33: conftituere coloniam in Janiculo, Cic. Agr. I, 5: collocare, Ibid. II, 27: colonos deducere in coloniam, Ibid. 28: mittere homines in coloniam, Liv. IV, 49: van waar veele fteden den naam Colonia hebben, bij voorb. Colonia Agrippina, Colonia Allobrogum cet.: van daar boertend voor, plaats, woning enz., bij voorb. molarum, Plaut. Pfeud. IV, 6, 38: cf. Ibid. Aul. III, 6, 39: 3) het veld, dat iemand te beärbeiden heeft, het landgoed, arbeid, Colum. XI, 1, 23. Pandect. XIX, 2, 24. XXXIII, 7, 20.

COLONÏCUS, a, um, 1) den akkerbouw of landbouw betreffende, bij voorb. leges, Varr. R. R. I, 2, 17: oves, Plin. H. N. XXVI, 10 ante med.: cf. VIII, 47, i. e. gemeene, op alle dorpen te vinden, wier vel niet met een ander vel bedekt was, zoo als bij anderen, die fijner wol hadden: 2) de Koloniën betreffende, bij voorb. cohortes i. e. daar in geworven, Caef. B. C. II, 19: decurio, Suet. Aug. 46, i. e. in de Kolonie.

COLONUS, i, m. 1) die het land bouwt, het zij al of niet zijn eigen, landbouwer, Varr. R. R. Praef. Cic. Or. II, 71. Cato R. R. 1: 2) een Kolonist, of inwooner eener Kolonie, Cic. Nat. D. III, 19. Phil. II, 40: Agr. I, 6. II, 28: 3) een inwooner in 't gemeen, bij Dichters, bij voorb. veteres migrate coloni, Virg. Ecl. IX, 4: cf. Ibid. Aen. I, 12 (16). VII, 63 en meermalen: ook misfchien Liv. XXVII, 38 in. coloni maritimi, doch, het kunnen ook landlieden zijn.

COLÖPHON, önis, eene ftad in Jonië, Cic. Arch. 8: Colophonem addere, een fpreekwoord, eene zaak voleinden, Peft.

COLOR, oris, m. 1) de kleur, verf, bij voorb. colorem ducere, Virg. Ecl. IX, 49, of trahere, Ibid. Aen. IV, 701. Ovid. Met. III, 482, zich verwen: mutare, Horat. Ep. I, 16, 38, wanneer men bij voorb. ontfielt, of zich fchaamt enz.: dus ook coloris mutatio, Cic. Cluent. 19: dus ook colorem perdere de kleur verliezen, bij voorb. van ontfteltenis, angst enz., Ovid. Met. III, 99: verders colores dare kleuren van zich laten ftraalen, bij voorb. ore, Virg. Aen. XII, 69, i. e. kleuren, zekere gelaadskleur hebben of bekomen: colorem accipere, Plin. H. N. XI, 38 extr., i. e. kleur aannemen of bekomen, kleuren: colorem inducere picturae, Ibid. XXXV, 10 poft med.: lanarum nigrae nullum colorem bibunt, Ibid. VIII, 48, i. e. kleur aannemen: Color non manfit ei, Virg. Aen. VI, 47, i. e. veränderde van kleur: rebus nox abftulit colorem, Ibid. 272: homo nullius coloris, Plaut. Pfeud. IV, 7, 99, i. e. onbekend; van wien men niet weet, of hij zwart of wit is: van daar Tropisch, kleur d. i. uiterlijke gedaante, aanzien, gefteldheid, opfchik, voorkomen enz., bij voorb. amifimus non modo fuccum & fanguinem, fed etiam colorem & fpeciem priftinam civitatis, Cic. Att. IV, 16 med.: color urbanitatis (in oratione), Cic. Brut. 46: veritatis, Ibid. 44: carmen fani coloris, Petron. 2: orationis quafi colorem requiritis, Cic. Or. III, 52: urbanitas non tam fit in fingulis dictis quam in toto colore dicendi, Quintil. VI, 3: politis artis coloribus, Cic. Att. II, 21: qui multis apud philofophum annis perfederint & ne colorem quidem duxerint, Senec. ep. 108, niet eens een kleur krijgen, d. i. niet veel geleerd hebben: multorum lectione formanda mens & ducendus eft color, Quintil. X, 1, i. e. zich een' ftijl bezorgen: 2) de uiterlijke gedaante, gefteldheid, karakter, bij voorb. vitae, Hor. Sat. II, 1, 60: omnis Ariftippum decuit color & ftatus, Ibid. Ep. I, 17, 23, i. e. levenswijze, kleding enz.: 3) ontfchuldiging, fchijnbaar voorwendzel en alles waardoor men eene zaak aanzien, geloofwaardigheid enz. bezorgen wil, bij voorb. colorem habet poenitentia, Quintil. XI, 1: dic colorem, Juvenal. VI, 279: res illo colore defenditur, Pandect. V, 2, 5: dare colorem rebus deformibus, Quintil. III, 8 poft med. (10): quod coloris loco rufticus dicit, Ibid. VII, 3 prope fin. Not. Men vindt ook colos voor color, bij voorb. Salluft. Cat. 15. Plaut. Mil. IV, 4, 43. Lucret. VI, 207. Plin. H. N. XXXV, 11 extr.

COLORÄTOR, oris, i. e. verwer of fchilder, bij voorb. Anteros Liviae colorator, Infcript. ap. Murat.: ook heet zoo eene Komedie van Laberius, Gell. VII, 9.

COLORËUS en COLORÏUS, a, um, van allerhande kleuren, bont, Pandect. XXXIV, 2, 33 extr. Auguft. ap. Charif.

COLORO, avi, atum, are, 1) verwen, kleuren, eigenlijk en Tropisch, Cic. Or. II, 14. Nat. D. I, 39. Or. 13: pira colo-

Digitized by Google

loratur. fole, Plin. H. N. XV, 15: 2) bemantelen, bewimpelen, Valer. Max. VIII, 2, 2. Particip. Coloratus, a, um, ftaat ook adjective, bij voorb. 1) kleur hebbende, coloratior, Celf. II, 2: 2) geblanket, gevernisd, gekleurd, Tropisch, Cic. Brut. 46. Senec. ep. 16.

COLOS, zie Color.

COLOSSĒUS, a, um, Kolosfisch, d. i. reusächtig gemaakt, reusächtig, Plin. H. N. XXXIV, 7. XXXV, 7. Suet. Vefp. 23.

COLOSSĬCUS, a, um, i. q. colloffeus, bij voorb. Apollo, Vitruv. X, 6: fignum coloffieon, Plin. H. N. XXXIV, 8: Not. Comparat. coloffieoteros, Vitruv. III, 3. X, 4.

COLOSSUS, i, m. een Kolos, d. i. een reusächtig ftandbeeld, zoo als er een in Rhodus was uit metaal, 70 ellen hoog, Plin. H. N. XXXIV, 7: cf. XXXV, 1. Stat. Sylv. I, 3, 51.

COLOSTRA, ae, f. en COLOSTRUM, i, n. 1) de eerfte melk of zog in de borften na de geboorte, Plin. H. N. XI, 41. XXVIII, 9. Colum. VII, 3, 17. Martial. XIII, 37, 1: 2) als een laf liefkozings woordjen, Plaut. Poen. I, 2, 174 en 177.

COLOSTRĀTĬO, onis, f. de ziekte der zuigelingen van het eerfte moederzog, Plin. H. N. XI, 41: hoedanige kinderen heeten Coloftrati, Plin. H. N. XXVIII, 9.

COLOSTRATUS, a, um, i. e. coloftratione laborans, bij voorb. infantes, Plin. H. N. XXVIII, 9.

COLŌTES, ae, m. i. q. ftellio, Plin. H. N. XXIX, 4 en IX, 29.

COLŬBER, bri, m. eene flang, Ovid. Met. XI, 775. Virg. Aen. II, 471: bijzonder eene huisflang, Virg. Georg. III, 418.

COLŬBRA, ae, f. eene flang, en wel eigenlijk het wijfjen van een coluber: maar in 't gemeen eene flang, Horat. Sat. I, 8, 42. Celf. V, 27 n. 3. Juvenal. V, 104.

COLŬBRĬFER, a, um, flangen dragend, bij voorb. monftrum, i. e. Medufa, Ovid. Met. V, 241: collum, Lucan. IX, 677.

COLŬBRĪNUS, a, um, van flangen, bij voorb. ingenium, Plaut. Truc. IV, 3, 6.

COLUM, i, n. een gevlochten of op eene andere wijze toebereid vat, of maakzel, om iet vloeibaars door te laten zijpelen, een zeef, doorflag, bij voorb. colum junceum, Colum. XII, 19 en 38: nivarium, Mart. XIV, 103, i. e. daar fneeuw mede ingedaan werdt: dan werdt er de wijn ingegoten en doorgelekt, waar door hij zachter werdt.

COLUMBA, ae, f. eene duif, duive, Cic. Acad. IV, 25. Horat. Epod. XVI, 32. Ovid. Am. II, 6, 52 en meermalen: de duiven waren aan Venus heilig. Not. columba als een liefkozend woordjen, Plaut. Caf. I, 50. Afin. III, 3, 103.

COLUMBAR voor COLUMBARE, fcil. ftabulum, 1) een duivenflag, duiven hok, bij voorb. columbaria, Varr. R. R. III, 7 §. 4 en 11. Colum. VIII, 8, 3: doch dit kan ook zijn van den Nomin. Columbarium van daar 2) wegens de gelijkheid eene foort van gevangenis of boejen voor de flaven, Plaut. Rud. III, 6, 50: van daar een fcheldwoord (zoo als carcer), bij voorb. columbar impudens, Plaut. ap. Feft. in Navalis fcriba, e lect. Scalig.

COLUMBĀRIS, e, van duiven, de duiven betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. partes columbari carent ftercore, Colum. VIII, 6, 6, volgends eenige oude Edd., bij voorb. van Jenfon; doch de Ed. Gesn. heeft columbarii: van daar Columbare, en verkort Columbar, zie Columbar.

COLUMBARIUM, zie Columbarius.

COLUMBARĬUS, a, um, de duiven betreffende, zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende enz., bij voorb. paftor columbarius, Varr. R. R. III, 7, 5: ook eenvouwig columbarius, Ib. §. 7, i. e. duivenmelker: van daar Columbarium, Subftantive, fcil. ftabulum, het duivenhok, duivennest, duivenflag, het hok, daar elke duif in nesteit, bij voorb. paftorem columbarium — oportet everrere, Varr. R. R. III, 7, 5: doch columbarium kan ook tot paftorem behooren: columbarium poteft cet., Pallad. I, 24: columbaria, Varr. R. R. III, 7. §. 4 en 5. Colum. VIII, 8, 3: doch dit kan ook van Columbare of Columbar zijn: columbaris, Plin. H. N. XVII, 9 in.: van daar Tropisch een gat in de fcheprmachiene, Vitruv. X, 9, ook in een fchip, om het roer daar door in 't water te laten, Feft. in Navalis fcriba, ook de opening, of het gat, daar de balk in de wanden der gebouwen ligt, Vitruv. IV, 2: ook het vak, of plaats in een graf voor de aschkruik, Infcript. ap. Fabrett.

COLUMBĀTIM, op de wijze der duiven, Mattius ap. Gell. XX, 9.

COLUMBĪNUS, a, um, 1) van duiven, daar toe behoorende, bij voorb. pulli, Cic. ad Div. IX, 18, i. e. jonge duiven: ovum, Horat. Sat. II, 4, 56, i. e. duiven-eij: fimum, Plin. H. N. XVII, 27: ook enkel columbinum fcil. fimum, bij voorb. columbini, decocti aqua, Ibid. XXII, 25 poft med., i. e. duivenmist, duivendrek: 2) duivenkleurig, bij voorb. terra, Plin. H. N. XVII, 7: 3) van duiven anders benoemd, bij voorb. cicer, Plin. H. N. XVIII, 12: vitis, Ib. XIV, 3: faxum, Pallad. I, 10.

COLUMBOR, ari, op de wijze der duiven kusfen, trekkebekken, bij voorb. feminae, Senec. Ep. 114 in.

COLUMBULĀTIM, op de wijze der duiven, Mattius ap. Gell. XX, 9. Sommigen lezen Columbatim.

COLUMBŬLUS, i, m. een duiffjen, Plin. Epift. IX, 25: ook Catull. XXIX, 9, alwaar anderen columbus lezen.

COLUMBUS, i, m. eigenlijk het mannetjen der duif, de doffer, Varr. L. L. VIII, 38: maar het ftaat in 't gemeen voor eene duif, Colum. VIII, 8 in. Plin. H. N. X, 9. Horat. Ep. I, 10, 5.

COLŬMELLA, ae, f. (voor Columnella en de Edd. Jenf. en Ald. hebben columnella, Cato R. R. 20 en 21.) een kleine zuil, een pijlaar, Cic. Leg. II, 26. Tufc. V, 23. Cato R. R. 20: ook Tropisch, pijlaar, d. i. fteun van perfonen, bij voorb. van bedienden, wien de Heer het geheele huis toevertrouwde, bij voorb. Lucilii columella, Lucil. ap. Donat. ad Terent. Phorm. II, 1, 57, welke woorden ook Martialis herhaalt, XI, 91, 4.

COLŬMELLĀRIS, e, bij voorb. dentes, Varr. R. R. II, 7, 2. Plin. H. N. XI, 35. f. 64, de baktanden of kiezen bij de paarden, die zij in hun vierde jaar krijgen.

COLŬMEN, ĭnis, n. 1) de gevel van een huis, het dak, bij voorb. villae, Varr. R. R. III, 7 in. Cic. Div. I, 12 (als Dichter): Senec. Thyeft. 54: van daar elke hoogte, bij voorb. van bergen, Catull. LXII, 71: 2) elke balk of zuil, die iet fteunt of draagt, draagbalk, pijlaar, fteun, Vitruv. IV, 2: van daar Tropisch, elke fteun, ftut, d. i. elke perfoon, op welke het welzijn, het aanzien, zekerheid, veiligheid van eene zaak of perfoon berust of dienst te berusten, bij voorb. columen reipublicae, Cic. Sext. 8: amicorum, Cic. Phil. XIII, 12: familiae, Terent. Phorm. II, 1, 57: cf. Horat. Od. II, 17, 4.

COLUMNA, ae, f. een zuil, pijlaar, Cic. Verr. I, 51, en Qu. Fr. III, 1, 1. Martial. V, 13, 5. Ovid. Met. II, 1, en meermaalen: van daar boertend columnam mento fuffulfit fuo, Plaut. Mil. II, 2, 54: Not. a) Columna Maenia of Menia, Cic. in Caecil. 16: ook enkel columna, Cic. Cluent. 13. Sext. 8, i. e. alwaar flaven, dieren, en andere geringe lieden openlijk geftraft, waarheen ook kwaade fchuldenaars opgeroepen, en waarfchijnlijk geftraft werden: fchuldzuil, fchandzuil: van daar adhaerefcere ad columnam, Cic. Sext. 8, fcil. Maeniam i. e. bij deze zuil hangen blijven, d. i. zonder fchande er niet afkomen: dus ook pervenire, Cic. Cluent. 13: b) Columnae Herculis i. e. twee bergen aan de zeeëngte van Gibraltar, te weten Calpe in Europa, en Abyla in Afrika, Mela I, 5. Plin. H. N. III. Prooem. c) Protei columnae (i. e. fines), Virg. Aen. XI, 262, i. e. Egypte, alwaar Proteus zich onthieldt: d) zekere ftorm of wervelwind, die als een zuil in zee nederdaalt, Lucret. VI, 425. Plin. H. N. II, 49: e) Tropisch, pijlaar, d. i. ftut, fteun, befcherming, bij voorb. van een perfoon, Horat. Od. I, 35, 14: f) voor mentula, Martial. VI, 49, 3. XI, 52, 1.

COLUMNARĬUS, a, um, de zuil of zuilen betreffende: van daar 1) columnarium fcil. tributum of argentum, eene belasting op de pijlaren, Cic. Att. XIII, 6. Caef. B. C. III, 32: 2) columnarius fcil. homo, Coel. in Cic. Epift. ad Div. VIII, 9 extr., misfchien een befchuldigd mensch, naar de columna Maenia zoo genoemd. (Zie Columna.)

COLUMNĀTĬO, onis, f. onderfteuning door zuilen of pijlaren, bij voorb. fcenae, Apul. Florid. p. 359. Elm.

COLUMNO, are, met zuilen verzien of onderfteunen: van daar columnatus, a, um, bij voorb. tholus, Varr. R. R. III, 5, 12: van daar boertend os columnatum, van iemand, die de armen onderfteunt, Plaut. Mil. II, 2, 56: cf. columna voor a.

COLURNUS, a, um, uit een hazelftruik gemaakt, hazelaar, Virg. Georg II, 396.

COLUS, i, en COLUS, us, f. een rok, fpinrokken, Virg. Aen. VIII, 409. Ovid. Met. IV, 229, en Art. I, 702. Prop. IV, 4, 48. Cic. Or. II, 68. Plin. H. N. VIII, 48: ook voor de wol op het fpinrokken, bij voorb. colos nere, Senec. Herc. Oet. 668. Not. Aan de Parcen word een fpinrokken toegefchreven, van het welk zij de lotgevallen en levensdagen der menfchen, als 't ware, affpinnen: Ovid. Am. II, 6, 46. Stat. Theb. III, 241. VI, 380. Senec. Herc. fur. 559.

COLUTHĒA, orum, zijn misfchien vruchten van den boom Coluthea of Colutea, ae, f. dien fommigen linzenboom noemen, en die bij Theophr. III, 17. ftaat, Plaut. Perf. I, 3, 7.

COLYMBAS, ădis, f. eigenlijk zwemmend, bij voorb. oliva i. e. ingemaakte olijven, Plin. H. N. XV, 3 extr. Colum. XII, 47 en 48.

Digitized by Google

COMA, ae, f. 1) het haair op het hoofd te famen, hoofdhaair, a) der menfchen, bij voorb. calamiftrata, Cic. Sext. 8: comam fcindere, Accius ap. Cic. Tufc. III, 26: in gradus frangere, Quintil. I, 6 (12): comere, Ibid. II, 5. Ovid. Her. XXI, 88: disjectam reftituere, Senec. de brev. vit. 11: fubmittere pone verticem, Suet. Ner. 51: vellere, Martial. II, 11: inducere, Ovid. Art. III, 246, i. e. opzetten: componere, Ovid. Rem. 679: torquere igne, Ovid. Art. II, 304: pectere, Ovid. Her. XIII, 39: b) van dieren, bij voorb. de manen, Gell. V, 14: van daar voor crifta i. e. de kam of vederbosch op den helm, Stat. Theb. VIII, 389: 2) Tropisch, wegens de gelijkheid, het geen als haair uitsteekt, bij voorb. a) het loof der boomen, Ovid. Am. I, 7, 54. II, 16, 36. Virg. Aen. VII, 60. Plin. Ep. V, 6, 29: dus ook coma (palmae) in cacumine, Plin. H. N. XIII, 4 in.: ook van andere gewasfen, bij voorb. comae milii, Ibid. XVIII, 7 poft init.: papavereas comas, Ovid. Faft. IV, 438, i. e. maanbloesfem of maankoppen: b) de wol der fchaapen, Cic. Nat. D. III, 27 e poëta en Colum. VII, 3, 7: ook het wollige of ruwe aan de Pergamenten, Tibull. III, 1, 10: c) het graan, Ovid. Am. III, 10, 12: dus ook van gras, kruiden enz., en alles, wat op de aarde wast, bij voorb. telluris, Colum. X, 277: d) de ftraalen der zon, fakkel enz., bij voorb. ignis, Senec. Oedip. 311: Phoebi, Ib. Herc. Oet. 727: faces quatiunt comas, Catull. LX, 77.

COMANS, zie Como, are.

COMARCHUS, i, m. i. e. magifter vici, Plaut. Curc. II, 3, 7.

COMATORIUS, a, um, bij voorb. acus haairnaald, Petron. 21.

COMATUS, a, um, zie Como, are.

COMBIBO, i, itum, 3. 1) met iemand drinken, mede zuipen, Senec. Ep. 123 extr.: 2) drinken, iet vloeibaars inzuigen, intrekken, opflokken, bij voorb. lacrymas, Ovid. Her. XI, 53. Ibid. Art. II, 326: venenum, Horat. Od. I, 3, 26: tefta oleum combibit, Colum. XII, 50 poft med.: combibitur Erafinus in agris, Ovid. Met. XV, 276, i. e. wordt verflonden: van daar maculas, Ibid. V, 455. i. e. vlakken krijgen: ook 3) in 't gemeen intrekken, zuigen, opflokken, bij voorb. flammas, Stat. Theb. X, 675: foles, Martial. X, 12, 7: fcrobes folem pluviasque combibant, Plin. H. N. XVII, 11: bacca falem combibat, Colum. XII, 47 extr.: oleum tefta combibat, Ib. 50: combibitur Erafinus, Ovid., zie hier voor: van daar Tropisch, artes, Cic. Fin. III, 2: lutus, Sil. X, 402.

COMBIBO, onis, m. mededrinker, drinkebroeder, Cic. ad Div. IX, 25. Lucil. ap. Non.

COMBURO, uffi, uftum, 3. 1) verbranden, bij voorb. libros, Cic. Div. I, 17. Cic. Nat. D. I, 23: aedes, Plaut. Aul. II, 6, 12: aliquem vivum, Cic. Qu. Fr. I, 2, 2: van daar combuftum het verbrande, d. i. als men zich gebrand heeft, brand aan het ligchaam enz., bij voorb. emplaftrum ad combuftum mirifice facit, Scrib. Larg. comp. 221: faba combuftis medetur, Plin. H. N. XXII, 25: fuccus impofitus combufta fanat, Ibid. XX, 3: 2) Tropisch, bij voorb. a) combuftus Semela, Prop. II, 30 (29), 19, ontvlamd, verliefd op enz. b) comburere diem, Plaut. Men. I, 2, 43, voor flempend doorbrengen: c) aliquem judicio comburere, Cic. Qu. Fr. I, 2, 2, i. e. door een magtfpreuk verdoemen: ten zij het veel meer heet, door eene gerechtelijke uitfpraak verbranden: want Q. Cicero wilde hem geern levende verbrand hebben.

COMBUSTUS, a, um, zie Comburo.

COME, es, f. 1) i. e. vicus, bij voorb. hiera Come, Liv. XXXVIII, 12: Xyline Come, Ibid. 15: 2) een kruid i. q. tragopogon boksbaard, Plin. H. N. XXVII, 13 extr.

COMĔDO, ēdi, ēfum en eftum, 3. 1) eten, vreeten, opëten, opvreeten, bij voorb. quid comedent? Terent. Heaut. II, 3, 14: te mufcae comediffent, Cic. Brut. 60: 2) etend verteeren, vervreeten, verdoen, bij voorb. patrimonium, Cic. Sext. 52: bona fua, Ibid. 51: rem familiarem, Cic. ad Div. XI, 21: nummos, Cic. Att. VI, 1 extr.: dus ook beneficia Caefaris, Cic. Phil. XI, 14, i. e. het bekomene, gefchonken van Caefar: Not. a) cantherium, Cic. ad Div. IX, 18 extr., den ruin, d. i. het geld daar voor. b) aliquem, Plaut. Moft. I, 1, 11. Pfeud. IV, 7, 35, iemand opvreeten, d. i. zijn vermogen: dus ook hunc comedendum & deridendum vobis propino, zegt een panlikker, die geern het vermogen van anderen verteert, en anderen die zelfde neiging toekent, Terent. Eun. V, 5, 57: fe, Plaut. Truc. II, 7, 36, zich zelven verteeren, opëeten. 3) Tropisch, comedere aliquid oculis, Martial. IX, 60, 3, als 't ware, met de oogen opvreeten, d. i. onverzaadlijk aanzien. Not. a) dit verbum neemt ook alle de perfoonsuitgangen van Sum aan, die met es beginnen of eindigen, bij voorb. comes, Plaut. Moft. I, 1, 11: comeft, Plaut. Truc. II, 7, 36. Cic. fragm. en Varr. ap. Non.: comeftis, Plaut. Truc. I, 2, 54: comefto, Cato R. R. 156: comeffet, Cic. Sext. 51: comeffes, Martial. V, 41, 10: comeffe, Cic. Flacc. 36. Ook zeiden de Ouden comedim, is, it cet. voor comedam, as, at cet., bij voorb. comedim, Plaut. Curc. IV, 4, 4. Ibid. Bacch. IV, 4, 91: comedis, Ibid. Trin. I, 2, 65: comedint, Ibid. Truc. II, 6, 53: b) Particip. Paff. is Comefus, bij voorb. Cato R. R. 58. Varr. R. R. I, 2 med. Plaut. Trin. II, 4, 5. Juvenal. I, 34: en Comeftus, a, um, bij voorb. Cato R. R. 50. Cic. Cluent. 62. Valer. Max. IX, 12 ex. 6.

COMĔDO, onis, m. een vreeter, opvreeter, flemper, Varr. ap. Non. en Lucil. ap. Non.

COMES, itis, m. & f. van cum en eo of van comeo i. e. coëo die mede gaat: 1) makker, reisgenoot, gezelfchap op reize of bij eene handeling, bij voorb. alicujus, Cic. Verr. I, 25: meus, Cic. ad Div. XIII, 71: ire comitem alicui, Hor. Sat. II, 5, 17. Virg. Aen. VI, 158: venire alicui comitem, Ovid. Her. XIII, 163: comes in re, bij voorb. praebere fe alicui comitem in ulcifcendis inimicis, Cic. ad Div. I, 9 poft init.: ook rei alicujus, bij voorb. mortis, Cic. Font. 17: victoriae, Caef. B. C. III, 18: adjungere fe comitem fugae alicujus, Cic. Att. IX, 10: ook alicui rei, bij voorb. habere aliquem comitem confiliis fuis, Plaut. Pfeud. I, 1, 15: Not. comitem negare, fcil. fe, Ovid. Art. I, 127, i. e. niet mede willen gaan: 2) bijzonder zijn comites a) die eenen kweekeling verzellen, hofmeefter, paedagoog, bij voorb. Tiberii, Sueton. 98: ne cujus comiti cet., Ibid. Claud. 35. Virg. Aen. V, 546. XI, 33: b) die iemand, bij voorb. den Landvoogd verzellen, begeleiden, zijn gevolg, bij voorb. hominem de comitibus meis cet., Cic. Att. VIII, 1 in.: cf. Verr. II, 10. Horat. Epift. I, 8, 1. Sueton. Caef. 42.

COMĔSOR, oris, m. een verteerer, vreeter, Pandect. XXI, 1, 18.

COMESSATIO, **COMESSATOR**, **COMESSOR**, zie Comiff.

COMESTUS en **COMESUS**, a, um, zie Comedo.

COMĒTES, ae, m. een komeet of ftaartftar, Cic. Nat. D. II, 5. Plin. H. N. II, 5 en 58. Virg. Georg. I, 488. Sil. VIII, 638. Lucan. I, 529: ook ftaat fidus er bij, bij voorb. fidus cometes, Tac. Ann. XIV, 22. XV, 47: dus ook ftella cometes, Juftin. XXXVI, 2. Ook vindt men cometa, bij voorb. fulgente cometa, Manil. I, 824. Senec. Octav. 232.

COMĬCE, Adv., komisch, komiek, grappig, op eene komifche wijze, bij voorb. tractare res tragicas, Cic. Or. III, 8: cf. Senec. Ep. 100 extr.

COMĬCUS, a, um, komisch, d. i. de komedie betreffende, daar toe betrekking hebbende, daar te vinden, bij voorb. res, Horat. Art. 89: artificium, Cic. Rofc. Com. 20: levitates, Cic. N. D. III, 29: adolefcens, Cic. Rofc. Am. 16, i. e. die in de komedie gefpeeld wordt, een jongeling uit de komedie: dus ook Davus Comicus, Horat. Sat. II, 5, 91: comicos ftultos fenes, Caecil. ap. Cic. Senect. 11. en Amic. 26, i. e. die in komediën voorkomen, daar verbeeld worden: aurum comicum, Plaut. Poen. III, 2, 20, i. e. pinsbek, daar zij zich op het toneel, in plaats van goud, van bedienden: fcena, Vitruv. V, 8: perfonae, Plin. H. N. XXV, 11: poëta comicus, Cic. Or. 20: ook enkel comicus, Cic. Or. 55, een Blijfpeldichter: actor comicus, Quintil. II, 10 (11): ook enkel comicus, Plaut. Poen. III, 2, 4. Perf. IV, 2, 4, ook Infcript. ap. Grut., een Acteur in de komedie.

COMĬNUS of misfchien beter **COMMĬNUS**, Adv., (het fchijnt uit cum en manus famen gezet te zijn, met de hand, bij voorb. vechten, of bij de hand, d. i. nabij enz.) 1) in de nabijheid, nabij, bij voorb. adfpicere, Ovid. Pont. I, 5, 74: videre, Tacit. Hift. I, 41: judicare aliquid, Plin. H. N. XI, 42: res nofcere, Gell. XIII, 8: pecuniam cominus a debitore accipere, i. e. perfoonlijk, Pand. XIII, 7, 3: fole cominus facto, Plin. H. N. V, 9, i. e. genaderd zijnde: arma cominus habere, Valer. Flacc. V, 583, i. e. bij de hand: fi cominus eft, Lucret. IV, 1045, i. e. nabij: cominus ftabilior, Liv. XLIV, 35: ad te cominus acceffit, Cic. Att. II, 2: bijzonder wordt het van vechten gebruikt, als het van nabij of met den degen gefchiedt, wanneer men handgemeen raakt, wanneer het dan vertaald wordt met de vuist, dan van nabij, dan vechtend, houwend, dan met den degen, bij voorb. cominus in aliquem ire, Ovid. Faft. V, 175: of met den Accufativus aliquem, Prop. II, 15, 22: of met den Dativus alicui, Ibid. III, 1, 26, bij voorb. gladiis cominus pugnare, Caef. B. G. I, 52: cominus enfe ferit, Ovid. Met. III, 118: gladio cominus rem gerere, Liv. XLIV, 35: cominus gladiis uti, Cic. Senect. 6: ook zonder gladius, bij voorb. pugnare cominus, Cic. Balb. 9, i. e. met den degen: agere, Cic. Div. II, 10: inftare, Sall. Cat. 60 (63): cadere, Cic. Tufc. IV, 42: 2) kort daar op, terftond,

Digitized by Google

flond, Virg. Georg. I, 104: *ook kan men hier toebrengen* Ovid. Faſt. V, 175, *zie hier voor.*

COMIS, e, *vriendelijk in woorden en gedrag, liefderijk, bevallig, gewillig, om anderen te dienen enz.*, *bij voorb.* homines, Cic. Balb. 16: erga aliquem in omnibus rebus, Cic. Seneƈt. 17: in aliquem, Horat. Ep. II, 2, 133: alicui, Tacit. Agric. 22: in amicitiis tuendis, Cic. Fin. II, 25: ingenium, Nep. Dion. 11 animus, Terent. Heaut. V, 1, 39: oculi, Ovid. Art. III, 510: comior, Cic. Mur. 31. ex Edit. Erneſt.: *alwaar* Edit. Graev. communiorem *voor* comiorem *heeft*, comiſſimus ſenex, Apul. Met. XI. p. 268. Elm.: comiſſimi ſermones, Ibid. X. p. 247: *van daar* Tiberius minime comis, Plin. H. N. XXXV, 4 extr., *niet genegen voor de fraaije kunſten.*

COMISSĀBUNDUS, a, um, *ſlempend*, Liv. IX, 17. Plin. H. N. XXI, 3, *zie* Comiſſatio.

COMISSĀTĬO, ōnis, f. *is de ſlemperij na de gewoone maaltijd, welke ten tijde van* Cicero *alleen gemeenlijk eene zaak van jonge dertele lieden was. Te weten, zij trokken in gezelſchap over ſtraat, met gezangen na een bekenden, dien zij overvielen, en op nieuw bij hem ſlempten*, Cic. Catil. II, 5. Mur. 6. Coel. 15. Liv. XLIV, 13. Sueton. Vitell. 13. *en* Tit. 7. *Men kan het niet wel door één woord uitdrukken, misſchien avondſlemppartij, nachtbrakerij, of ſlemperij, als men er de aangehaalde omſtandigheden bij denkt. Sommigen ſchrijven* Comeſſatio, Comeſſator, Comeſſor: *doch men houdt* comiſſ. *voor beter.*

COMISSĀTOR, ōris, m. *is, die dergelijke hier voor genoemde ſlemppartijën bijwoont, nachtrave, ſlempbroeder*, Cic. Coel. 28. Liv. XL, 9. Terent. Ad. V, 2, 8. Not. comiſſatores conjurationis, Cic. Att. I, 16 poſt med., *voor* ſocii, *verächtlijk*: it. comiſſator libellus, Martial. V, 16, 9, *dat op ſlemppartijën gelezen wordt.*

COMISSOR, atus ſum, 1. *'s Avonds na de gewoone maaltijd nog eens braſſen, bij voorb.* quin comiſſatum ad fratrem imus? Liv. XL, 7, i. e. *laat ons nu bij broeder een avondſmulpartij gebruiken, bij broeder braſſen:* cf. Sueton. Domit. 21. Terent. Eun. III, 1, 52. Horat. Od. IV, 1, 10.

COMĬTAS, ātis, f. 1) *vriendelijkheid, bevalligheid, in woorden en gedrag, gewilligheid, goedwilligheid, dienstvaardigheid enz.*, *bij voorb.* comitate condita gravitas, Cic. Seneƈt. 4: comitas adfabilitasque ſermonis, Cic. Off. II, 14: comitate retinere animos, Cic. Invent. II, 54: cf. Cic. Brut. 40. Qu. Fr. I, 2, 2, i. e. *vriendelijkheid, liefderijk gedrag: dus ook* comitas curandi provinciam, Tacit. Agric. 16, i. e. in curando: mihi ad enarrandum eſt comitas, Plaut. Mil. II, 1, 1, i. e. *gewilligheid, ik heb den wil, ben willens enz.:* 2) *bijzonder de goedwilligheid in ſchenken, tracteeren enz., wanneer men het milddadigheid kan vertaalen, bij voorb.* rem perdere per comitatem, Plaut. Trin. II, 2, 52, *of* comitate, Ibid. Rud. prol. 18: aliis eſſe comitati, Ibid. Trin. II, 2, 75, i. e. *anderen dienen (met zijn geld), tegen hen goedwillig, milddadig zijn.*

CŎMĬTATUS, a, um, *zie* Comito.

COMĬTATUS, us, m. 1) *het geleide, gezelſchap, bij voorb.* equitum, Caeſ. B. C. III, 96: *van daar Tropisch*, virtutum, Cic. Fin. II, 34: comitatum quaerere *haalt* Erneſti in Clave Cic. *aan uit* Cic. Verr. III, 88: *en heeft er de volgende verklaring bijgezet* qui ejusdem ſit conditionis, fortunae cet.: prima hordearia adpellata a comitatu frugis ejus, Plin. H. N. XV, 13, i. e. *dewijl de gerst te gelijk met haar rijp wordt:* 2) *het geleide, d. i. geleidenden, het gevolg, ſtoet, bij voorb.* tecti ſatis ad comitatum recipiendum, Cic. ad Div. VI, 19: ceterae res duce te geſtae ſunt — multo magnoque comitatu, Cic. Marc. 4. 3) *een aantal menſchen, die ſamen reizen of iet ſamen overbrengen, bij voorb.* praeu: *van daar Karavane, Tranſport*, Caeſ. B. C. I, 48, 51 *en* 54.

COMĬTER, Adv., 1) *vriendelijk, liefderijk, bij voorb.* adpellare aliquem, Cic. Phil. XIII, 2: erranti viam monſtrare, Cic. Balb. 16: aliquem adjuvare, Terent. Phorm. III, 3, 4: *van daar* 2) *geern, gewillig, met vermaak, bij voorb. iet doen, ergens zijn enz., bij voorb.* comiter eſſe in convivio, Cic. Dejot. 7: comiter ſervare majeſtatem populi Rom., Cic. Balb. 16: comiter viam monſtrare, Ibid.: comiter convivium celebrare, Liv. I, 22: operam dat comiſſime, Plaut. Mil. III, 3, 66: ludos, qui quotannis comiter fiant, Liv. XXV, 12: *dus ook misſchien* comiter habitare in domo ſua, Plin. H. N. XVII, 1, *ten zij het is prachtig, wellevend, met ſmaak enz.*

COMITĬA, *zie* Comitium.

CŎMĬTIALIS, e, *de* Comitia *betreffende, bij voorb.* a) dies comitialis, Cic. Qu. Fr. II, 2, i. e. *op welken de* Comitia *gehouden worden, of gehouden kunnen worden: dus ook* menſis, Cic. Verr. II, 52, i. e. *waarin de* Comitia *gehouden worden: dus ook* biduum, Caeſ. B. C. I, 5: b) morbus comitialis, Celſ. III, 23: cf. II, 8, i. e. *de vallende ziekte*, Epilepſie *of geraaktheid, omdat zij de* Comitia *verhinderde: zij heet ook* vitium comitiale, Senec. de ira III, 7: *ook heet de gene, die ze heeft*, Comitialis, Plin. H. N. XX, 11. XXXII, 4: c) homo comitialis, Plaut. Poen. III, 2, 6, *misſchien die altijd in* Comitio *is of zit, en dus altijd met proceſſen gemoeid is.*

CŎMĬTĬALĪTER, Adv., *epileptisch, bij voorb.* corripi, Plin. H. N. XXII, 21.

COMĬTĬATUS, us, m. *voor* Comitia, *bij voorb.* Comitiatus maximus, i. e. Comitia Centuriata, Cic. Leg. III, 4 e legg. XII. Tabb.: cf. Ibid. 12 *en* 19.

CŎMĬTĬO, are, 1) *in het* Comitium *offeren, of in het* Comitium *gaan, om te offeren*, Varr. L. L. V, 4: cf. Feſtus in Quando: 2) *in de* Comitia *verkiezen: van daar* tribuni comitiati *die van het volk verkozen waren, terwijl die van de veldheeren verkozen worden*, rufuli *heetten*, Aſcon. ad Cic. Verr. Aƈt. I, 10.

CŎMĬTĬUM, i, n. *en* COMITĬA, orum, n. (*van* Coire *of* Comire *ſamengaan, gevolglijk ſamenkomst, vergadering: ook zegt* Feſtus in Incomitiare: in comitium, hoc eſt, in conventum venire) *moet onderſcheiden worden:* I) Comitium *was een openbare plaats te* Rome *op de markt, daar men in het Raadhuis ging: alwaar de* Comitia curiata *gehouden, en alwaar zekere misdaaden afgedaan en geſtraft werden, gerechtsplaats*, Cic. Brut. 84. Sext. 35. Liv. I, 36. Plin. Ep. IV, 11. *en meermaalen:* Not. *Ook buiten* Rome, *bij voorb.* in Comitio Spartae, Nep. Ageſ. 4, *alwaar het de vergadering der Overheid is, of de plaats, daar zij vergadert: van daar Tropisch, bij voorb.* os eſt animi veſtibulum & orationis janua & cogitationum comitium, i. e. *vergaderplaats*, Apulej. Apol. poſt init. p. 277. Elm.: II) Comitia *noemt men, wanneer het volk plegtig na voorgaande ſamenroeping vergadert, om Staatszaken te beſliſſen, bij voorb. wetten of verördeningen te maken, te verwerpen, of af te ſchaffen, om eerâmbten te vergeven, een gerechtelijke uitſpraak over Staatsmisdaaden* (crimen perduellionis) *te doen enz., plegtige Volksvergadering, Staats-Congres. Deze* Comitia *waren driederlei:* Centuriata, Tributa, Curiata, *naar mate het volk naar* Centuriae, Tribus *of* Curiae *ſtemde, bij voorb.* comitia habere, Cic. Planc. 20. Liv. III, 24, *of* gerere, Cic. Leg. III, 19, *of* facere, Cic. Verr. Aƈt. I, 6, i. e. *aanſtellen, houden:* indicere, Liv. I, 35: edicere, Ibid. XL, 59: obire, Cic. Att. I, 4, *bijwonen:* dimittere, Cic. Att. I, 14 poſt med. *Dikwijls ſtaat er een* Genitivus *of* Adjeƈtivum *bij, om het voorwerp aan te duiden, bij voorb.* alicujus i. e. *wanneer iemand daar een eerepost in hoopt te verkrijgen, en gevolglijk een Candidaat is, bij voorb.* Quinti fratris, Cic. Att. I, 4: cenſorum, Ibid. IV, 2 extr.: conſulum, Liv. III, 20, i. e. *betreffende de keus der* Conſules: *dus ook* comitia quaeſtoria, Cic. ad Div. VII, 30: tribunicia, Cic. Att. I, 1: Pontificia, Cic. Coel. 8: conſularia, Cic. Verr. Aƈt. I, 6: *dus ook* mea, Cic. Verr. I, 7, i. e. de me: *ook de* Dativus, *bij voorb.* regi creando, Liv. I, 35: conſulibus creandis, Ibid. III, 37: *in deze gevallen kan men het dikwijls door verkiezing overzetten, bij voorb. de verkiezing bijwonen.* Not. comitia gratuita, Cic. Qu. Fr. II, 15 extr., i. e. *waar bij geene omkoping gebruikt wordt:* flagrantia, Plin. H. N. Praef. med., i. e. *waarbij het hevig toegaat, daar zeer naar het ambt geſtaan wordt: boertig ſtaat het* Plaut. Aul. IV, 7, 20: de capite meo ſunt comitia: cf. Ib. Pſeud. IV, 7, 134. Truc. IV, 3, 43.

CŎMĬTO, avi, atum, are, *verzellen*, aliquem, Ovid. Pont. II, 3, 43: funera, Ibid. Pont. I, 9, 47: veſtigia, Ib. Met. XIV, 259: gradus alicujus, Ibid. VIII, 692: *van daar* comitor, Paſſive, Ovid. Triſt. III, 7, 47: cf. Juſtin. XXX, 2: *van daar* comitatus, a, um, *verzeld*, Cic. Cat. II, 2. Dom. 28. Phil. XII, 10. Tuſc. V, 39. Ovid. Am. I, 6, 33.

CŎMĬTOR, atus ſum, ari, *verzellen*, a) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* iter, Virg. Aen. VI, 112: aliquem, Ibid. IV, 543. Sueton. Gramm. 23. Curt. III, 19: comitati eos, Caeſ. B. G. VI, 7: b) *met den* Dativus, *bij voorb.* quae comitantur huic vitae, Cic. Tuſc. V, 35: mentibus, Ibid. 24.

COMMA, ătis, n. *eene ſnede of afgeſneden afgedeeld ſtuk, of lid van eene ſtelling:* Diomed.: *ook in 't Grieksch*, Cic. Or. 62: *ook de affnede van een vers, anders* Caeſuur *genoemd*, Val. Prob. cet.: *van daar het bekende teken in het ſchrijven*, Donat.

COMMACESCO, ere, i. q. maceſco, Varr. ap. Non.

COMMĂCŪLO *of* CONMACULO, avi, atum, are, *bevlekken*, a) *eigenlijk, bij voorb.* manus ſanguine, Virg. Ecl. VIII, 47: altaria ſanguine, Tacit. Ann. I, 39: b) *Tropisch, bij voorb.* ſe ambitu, Cic. Coel. 7: ſe miſcendo cum peſſimo Jugurtha, Sall. Jug. 102 (109): cf. Stat. Theb. XI, 751.

COMS

COMMĂDĔO, ēre, *voor* madeo, Cato R. R. 156.

COMMALAXO, are, *verzachten*, Varr. ap. Non.

COMMANDO, ĕre, *kaauwen*, Seren. Sam. XXXVI, 684.

COMMANDOCĀTĬO, onis, f. *het kaauwen*, Scrib. Larg. comp. 53 *en* 104.

COMMANDOCO, are, *kaauwen*, *bij voorb.* radices, Plin. H. N. XXV, 13: viscum, Ibid. XXIV, 4: cf. Scribon. Larg. comp. 9 *en* 53: *ook* depon. commanducor, ari, *bij voorb.* aliquem, Lucil. ap. Non. *tweemaal.*

COMMĂNĬPŬLĀRIS scil. miles, *die van het zelfde* Manipel *is*, Tacit. Hist. IV, 46.

COMMĂRĪTUS, i, m. *mede-echtenan*, Plaut. Cas. IV, 2, 18.

COMMASCŬLO, are, *manlijk*, *gemoedigd*, *dapper maken*, *bij voorb.* animum suum, Apul. Met. II. p. 124. Elmenh.: frontem, Macrob. Sat. VII, 11.

COMMEĀTOR, oris, m. *die gaat*, *of heen en weder gaat*, *bij voorb. een bode*, *bij voorb.* superum & inferum, Apulej. Met. XI. p. 262. Elm. *en* Ibid. Apol. p. 315, i. e. Mercurius.

COMMEĀTUS, us, m. 1) *het gaan of reizen met elkander*, *het samengaan*, *samenreizen: van daar* a) *de toevoer*, *bij voorb. aan graan en andere levensmiddelen*, *bijzonder voor het leger*, *ja het graan*, *of de levensmiddelen*, *voorraadjen*, *providnt zelve*, *die toegevoerd wordt of worden moet*, *wanneer het dan door toevoer*, *dan door levensmiddelen enz.*, *dan door beiden verstaald kan worden*, *bij voorb.* cum ex omnibus provinciis commeatu & privato & publico prohibebamur, Cic. Manil. 17: commeatibus nostros intercludere instituunt, Caes. B. G. III, 23: petere commeatum, Ibid. 2, i. e. *vourageeren*, *levensmiddelen haalen:* adducere, Curt. IV, 2: importare in coloniam, Plaut. Epid. III, 2, 7: subvehere, Liv. III, 23: portare, Ibid. XXII, 11: praeparare, Ibid. IV, 10: supportare frumentum & commeatum, Caes. B. G. III, 23: frumenti commeatusque inopia, Ib. 6: rei frumentariae commeatusque caussa, Ib. I, 39: *alwaar het dus van graan onderscheiden wordt:* maximos commeatus Tiberis devexit, Liv. IV, 52, i. e. *Transporten enz.: van daar* argentarius, Plaut. Pseud. I, 5, 9, i. e. *geldprovisie*, *geldvoorraad*, *geld:* b) *die samen vaaren of reizen*, *bij voorb. de schepen*, *die iet toevoeren*, *in zoo verre men enkel op haar aanvaaren ziet*, *Transport*, *Convoi*, *vaart*, *bij voorb.* duobus commeatibus exercitum reportare, Caes. B. G. V, 23, *in twee reizen*, *in twee Transporten:* secundum commeatum mittit ad Caesarem, Auct. B. Afric. 34: de novo commeatu, Sueton. Ner. 20: *ook van die te land reizen*, *Convooi*, *Karavaan*, *gezelschap*, *Transport enz.*, *bij voorb.* frequentiam negotiatorum & commeatum — munimento fore, Sall. Jug. 47 (50), *alwaar het echter ook toevoer van graan en levensmiddelen zijn kan:* canes per omnem nostrum commeatum morsibus ambulare, Apulej. Met. VIII. p. 209. Elm., i. e. *Karavaan*, *reisgezelschap enz.:* 2) *het gaan*, *de gang*, *bij voorb.* fauces commeatum vocis exercent, Pallad. I, 3: *van daar de gang*, *of de plaats*, *of gelegenheid*, *daar men gaan of heen en weder gaan kan*, *bij voorb.* qua commeatus esset mulieri, Plaut. Mil. II, 1, 64: commeatus transtinet trans parietem, Ib. II, 5, 58, i. e. *een gang gaat door:* Scin' tu nullum commeatum hinc esse a nobis? Ibid. II, 3, 68, i. e. *gang:* utroque commeatus continet, Plaut. Stich. III, 1, 44, i. e. *de gang hangt samen: van daar oorlof om na huis te gaan*, *bij voorb. van het leger*, *verlof*, *bij voorb.* dare alicui commeatum, Liv. III, 46: sumere, Ibid.: petere, Vellej. II, 11: in commeatu esse, Liv. XXXIII, 29, *op oorlof zijn:* cum commeatu Syracusis remansit, Cic. Verr. V, 43: ad diem commeatus venire, Auct. ad Her. I, 14, i. e. *op den dag*, *zoo ver het verlof gaat*, *als het ten einde loopt: dus ook* commeatus spatium excedere, Pandect. XLIX, 16, 14, i. e. *over den tijd van het verlof wegblijven: dit alles past niet alleen op de Soldaten*, *maar ook op anderen: van daar Tropisch*, *bij voorb.* commeatum adquiescendi a continuatione laborum petiit, Vellej. II, 99: longum mihi commeatum dederat valetudo, Senec. Ep. 54: adsidua servitus, sine intervallo, sine commeatu, Plin. H. N. Praef. extr.

COMMĒDĬTOR, ari, *of* Commed. 1) *doordenken*, Auct. ad Her. III, 18: 2) *navolgen*, *nabootzen*, Lucret. VI, 111.

COMMĒMĬNI (Conmem.), isse, *zich herinneren*, *herdenken*, aliquid *en* aliquem, Cic. Or. I, 53. Terent. Phorm. III, 2, 38. Plaut. Poen. V, 2, 25.

COMMĒMŎRĀBĬLIS, e, *gedenkwaardig*, *merkwaardig*, *bij voorb.* pietas, Cic. Marc. 4: pugna, Plaut. Pseud. I, 5, 111.

COMMĒMŎRĀMENTUM, i, *gewag*, *gewagmaking*, Caecil. ap. Non..

COMMĒMŎRĀTĬO, onis, f. *gewagmaking*, *herinnering*, Terent. And. I, 1, 16: nominis, Cic. Arch. 11: fuit in adsidua commemoratione flagitiorum i. e. *men gewaagde steeds van zijne enz.*, Cic. Verr. I, 39.

COMMĒMŎRĀTUS, us, m. *gewagmaking*, *herinnering*, Apul. Florid. p. 355. Elmenh.

COMMĒMŎRO, avi, atum, are, 1) *zich in 't geheugen brengen*, *weder bij zich overdenken*, Cic. Senect. 11: 2) *anderen in 't geheugen brengen: van daar gewaagen*, *gedenken*, *verhaalen*, *bij voorb.* beneficia, Cic. Amic. 20: societatem, Cic. Off. III, 6: de virtute, Cic. Qu. Fr. I, 1, 13: de memoria cujus, Cic. Or. III, 20: quamobrem dem, Terent. Phorm. IV, 5, 3.

COMMENDĀBĬLIS, e, *aanprijzens of lofwaardig*, Liv. XLII, 5. Colum. V, 6 extr.

COMMENDATICIUS *of* **COMMENDATITIUS**, a, um, *eene aanprijzing bevattende*, *daartoe behoorende*, *bij voorb.* literae, Cic. ad Div. V, 5: *ook enkel* commendaticiae scil. literae, August. ap. Macrob. II, 4: tabulae, Cic. Verr. IV, 66.

COMMENDĀTĬO, onis, f. 1) *de aanprijzing*, *aanbeveeling*, Cic. ad Div. I, 3. XII, 26. XIII, 32: *ook Tropisch*, *bij voorb.* maiorum, Cic. Brut. 25: oculorum, Cic. Or. II, 87: probitatis, Ibid. I, 26: famae, Cic. Flacc. 11: naturae, Cic. Planc. 13. 2) *de voortreffelijkheid eener zaak*, *die ze geliefd maakt en als 't ware aanprijst*, *de waarde*, *lof*, *aanneemlijkheid*, *bij voorb.* oris, Nep. Alcib. 1: in prima commendatione dicere *en* ponere, Cic. Fin. II, 12 in.: Candor est in commendatione, Plin. H. N. XXXVI, 22: cf. XXXVII, 5 extr.: *ook kan het één en ander uit* n. 1. *hier toe gebracht worden.*

COMMENDĀTOR, oris, m. *een aanprijzer*, Plin. Epist. VI, 23 extr.

COMMENDĀTRIX, tcis, f. *een aanprijster*, *aanbeveelster*, Cic. Leg. I, 22. Plin. Ep. VIII, 20.

COMMENDO *of* **CONMENDO**, avi, atum, are, 1) *toevertrouwen*, *aanbeveelen*, *overgeven*, *bij voorb. aan iemand een boek enz.*, *bij voorb.* oratorem meum (i. e. *het boek over den redenaar*) Sabino mandavi, Cic. ad Div. XV, 20: decertationem rerum alicui committere & commendare, Cic. Phil. XI, 3: filios apud hospites, Justin. XXXV, 2, i. e. *aanbeveelen:* jussit — numos publice commendarent, i. e. *zouden aanbeveelen*, Spartian. in Nigro 10: numi, quos mihi commendasti, Pandect. XVI, 3, 24: corpus alicui loco, Paul. Sentent. 1 tit. ult.: sacro commendatum, Cic. Leg. II, 9 e legg. XII Tab. *en* c. 16, *in den Tempel weggelegd*, *hem toevertrouwd: van daar Tropisch*, aliquid immortalitati, Cic. Or. II, 9: aliquid alicuius auctoritati, fidei, prudentiae, Cic. Harusp. 7: aliquem monumentis (i. e. scriptis) suis, Cic. ad Div. V, 12 in.: sempiternae gloriae, Ibid. med.: se fugae, Auct. B. Afr. 34: literis, Cic. ad Div. XI, 10, i. e. *schrijven.* 2) *aanprijzen*, *bij voorb.* aliquem de meliore nota, Cic. ad Div. VII, 29, *ten besten:* aliquid alicui, Cic. ad Div. II, 6 extr.: se alicui in clientelam, Ter. Eun. V, 9, 9: Habere aliquem sibi commendatum, *ook* commendatissimum, Cic. ad Div. XI, 26. Trebon. Ibid. 16 extr., *iemand zich aanbevolen laten zijn: van daar aanprijzen*, *Tropisch*, *d. i. bevriend*, *aangenaam*, *maken*, *loven*, *prijzen*, *bij voorb.* nulla re magis commendatur orator, Cic. Brut. 59: provincialibus justitiam suam humanitate, Plin. Ep. IX, 5: nunc commendat, nunc objurgat, Gell. VII, 3 extr.: myrti semen commanducatum oris odorem commendat, Plin. H. N. XXIII, 9: marmora commendantur coloribus, Ibid. XXXVI, 6. 3) *maaken*, *bij voorb.* tutorem fraudulenta — conversatio suspectum commendet, Ulp. in Pand. XLII, 5, 31. Not. *Het* Particip. commendatus, a, um, *heeft de* Gradus, *bij voorb.* a) *aanbevolen*, *aangeprezen:* commendatissimus, Cic. ad Div. XI, 26. b) *geliefd*, *aangenaam*, *bij voorb.* vultus commendatior, Petron. 110.

COMMENSUS, us, m. *de evenmate*, *evenredigheid*, Symmetrie, Vitruv. III, 1.

COMMENSUS, a, um, *zie* Commetior.

COMMENTACŬLUM, i, i. e. virga, qua in sacrificiis utebantur, Fest.

COMMENTĀRIENSIS, is, m. 1) *die de landspapieren onderhanden heeft*, *Secretaris*, *Registrator enz.*, Pand. XLIX, 14, 45. 2) *de opziener over de gevangenis*, *omdat hij de lijst der gevangenen bezorgt*, Pandect. XLVIII, 20, 6. Jul. Firmic. III, 6. 3) *ook anderen*, *bij voorb. bij het leger*, Ascon. ad Cic. Verr. I, 28: Not. *Het is eigenlijk een* Adjectivum, Commentariensis, scil. homo, servus, miles cet.

COMMENTĀRĬŎLUM, i, n. *een klein schriftelijk opstel*, Cic. Fin. IV, 4. Or. I, 2, *alwaar* commentariolis *staat*, *het welk ook van den* Nomin. commentariolus *zijn kan:* hoc commentariolum, Q. Cic. petit. cons. extr.:

COMMENTĀRĬUS, i, m. *en* **COMMENTĀRĬUM**, i, n. 1) *elk geschrift*, *waarin men iet gedachtenis halven kort opteekent*, *schriftelijk opstel*, *dagboek*, *lijst*, *bij voorb.* conficere commentarios rerum om-

Digitized by Google

omnium, Cic. ad Div. V, 12, *eene korte lijst maken:* eſt commentarium, Cic. Brut. 44: *bijzonder in gerichten, bij voorb.* recita commentarium, Cic. Verr. V, 21, 2) *eene ſchriftelijke verklaring over een' ſchrijver, Commentarie,* Gell. I, 12. II, 6. XIV, 3. Not. *Het is eigenlijk een* Adjectivum, *zoo als alle woorden in* arius, ſcil. liber, ſcriptum. Not. a commentariis ſcil. ſervus, Inſcript. ap. Grut.

COMMENTATIO, onis, f. 1) *het nadenken, peinzen over iet, ſtudeeren daar op,* Cic. Or. II, 27. Tuſc. I, 30. II, 18. III, 16. 2) *iet door peinzen voortgebracht beſtudeerd, bij voorb.* ſubitam orationem commentatio vincit, Cic. Or. I, 33: *van daar eene verhandeling over iet, ſchriftelijke beſchrijving, bij voorb.* Commentatio Ariſtotelis de natura animalium, Plin. H. N. VIII, 16: cf. VI, 17. XXVIII, 1.

COMMENTATOR, oris, *Uitvinder, oorzaak, bij voorb.* falſorum, Apul. Apol. p. 321 Elm.:

COMMENTICIUS *of* COMMENTITIUS, a, um, *bedacht, verzonnen, verdicht,* Cic. Or. I, 53. Roſc. Am. 15. Fin. V, 30. Nat. D. I, 8. II, 28.

COMMENTIOR, itus ſum, 4. *uitdenken, verzinnen,* Apul. de Deo Socr. p. 50 Elm. Ibid. Met. VII in. *en* Ibid. Apol. p. 314.

COMMENTO, are, 1) *voor* commentor, *bij voorb.* commentata oratio, Q. Cic. in Cic. ep. ad Div. XVI, 26: cf. Cic. Brut. 88. 2) ora, Plaut. Men. V, 7, 30, i. e. *tekenen (door ſlagen).*

COMMENTOR, atus ſum, ari, 1) *over iet peinzen, overdenken, bij voorb.* miſerias futuras, Cic. Phil. III, 14: de libertate, Cic. Phil. III, 14: cf. Cic. ad Div. IV, 6 extr.: *bijzonder over iet, dat men doen of ſchrijven wil, peinzen; daar op ſtudeeren, of door ſtudeeren iet doen, ſchrijven, bij voorb.* mimos, Cic. Phil. XI, 6: orationem, Cic. Roſc. Am. 29: Achillem Ariſtarchi, Plaut. Poen. Prol. 1, i. e. *naboorzen:* de diſciplina militari, i. *ſchrijven,* Plin. H. N. prooem. extr. 2) *zijne gedachten over een geleerd onderwerp zeggen d. i.* a) *disputeeren, redentwisten, bij voorb.* in auribus veſtris, Cic. Fin. V, 25: commentari, quae audierat, Gell. I, 19: b) *verklaeren, bij voorb.* carmina commentando ceteris nota facere, Suet. Gramm. 2: *hier toe zou men kunnen brengen* Achillem Ariſtarchi, Plaut., *zie hier voor.* 3) *iet uitdenken, verzinnen,* Plaut. Caſ. II, 3, 25, ſcil. fallaciam. *Het* Particip. commentatus, a, um, *ſtaat ook paſſive: zie* Commento: *ook* Commentata ſua, Subſtant., Cic. Brut. 88.

COMMENTOR, oris, m. *die iet uitdenkt, verzint, uitdenker, verzinner, uitvinder, bij voorb.* uvae, Ovid. Faſt. III, 785, i. e. Bacchus.

COMMENTUM *en* COMMENTUS, a, um, *zie* Comminiſcor.

COMMEO, avi, atum, are, 1) *gaan, bij voorb.* in urbem, Terent. Hec. I, 2, 100: per naturam rerum, Cic. Nat. D. I, 11: ultro citroque, Ibid. II, 33: ſidera ab ortu ad occaſum commeantia, Ibid. III, 12: praeter ſtatuam, Plin. Ep. II, 7: ad mulierculam, Ter. Heaut. III, 1, 35: inſula, quo omnes undique cum mercibus commeabant, Cic. Manil. 18: mercatores ad eos commeant, Caeſ. B. G. I, 1: crebro illius literae ab aliis ad nos commeant, Cic. Att. VIII, 9: per fundum, Pandect. XLIII, 19, 7: retro, Cic. Nat. D. III, 12, *terug gaan:* via aliqua, Nep. Eum. 8, i. e. *ook eenen weg: ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* vias, Pandect. XLVIII, 10, 27: *dus ook* viam ſcrupoſam, Plaut. Capt. I, 2, 82, *eenen ſteenachtigen weg gaan: Tropisch, bij voorb.* libidines in hortos commearent, Cic. Coel. 16. 2) *af- en aangaan, heen en weder gaan, bij voorb.* nuntii inter Veios & Romam, Liv. V, 47 extr.: cf. IV, 9 extr. XXXIII, 29 in. Caeſ. B. G. VII, 36.

COMMERCIUM, i, n. 1) *de koophandel met waren,* Cic. Verr. III, 4: Sall. Jug. 18 (21): Plin. Paneg. 29: prohibere aliquem commercio, Liv. IV, 52, i. e. *niet laten inkoopen: doch, die kan ook tot het volgende behooren: van daar* belli, Virg. Aen. X, 532, i. e. *rantsoenering: doch zie beneden: ook de handel, koophandel, d. i. het recht, om iet te koopen of te verhandelen, bij voorb.* talis commercium dedit, Liv. XLV, 29: commercium iſtarum rerum cum Graecis Scaevolae non fuiſſe, Cic. Verr. IV, 59: aliquem prohibere commercio, Liv., *zie hier voor: van daar* a) *de waren zelven, bij voorb.* ſabulum portari cum aliis commerciis, Plin. H. N. XXXV, 13: *doch het kan ook proviand, levensmiddelen zijn: van daar proviand, voorraad, levensmiddelen, bij voorb.* in bellis commerciorum habuere curam, Ibid. XXVI, 4. b) *de handelplaats, bij voorb.* qui commercia haec & litora peragravit, Plin. H. N. XXXVII, 3: commercia Aſſyriae ripae, Claudian. Eutrop. I, 58: *Men vraagt, of hier niet* loca *te verſtaan zij, en* Commercius, a, um, *als een* Adjectivum *beſchouwd moet worden.* 2) *de omgang of verkeering met iemand, bij voorb.* interdicitis patribus commercio plebis, Liv. V, 3: commercium cum Muſis habere, Cic. Tuſc. V, 23: voluptas nullum habet cum virtute commercium, Cic. Senect. 12: quid tibi mecum eſt commercii? Plaut. Aul. IV, 4, 4, i. e. *wat wilt gij van mij hebben? wat hebt gij met mij te ſtellen? ook verliefde en onkuiſche verkeering,* Plaut. Truc. I, 1, 77. Suet. Calig. 36. Val. Max. VIII, 2, 2: *dus ook* commercium linguae, *tusſchen volken, die elkander verſtaan,* Liv. IX, 36. Ovid. Triſt. V, 10, 35. III, 11, 9: ſermonum, Liv. V, 15, i. e. *geſprek:* epiſtolarum, Vellej. II, 65, *briefwisſeling:* loquendi & audiendi, Tacit. Agric. 2: belli, Virg. Aen. X, 532. Tacit. Hiſt. III, 81, *krijgsonderhandeling, gunſtig vergelijk.*

COMMERCOR, atus ſum, ari, *ſamenkoopen, of enkel koopen, bij voorb.* homines liberos, Plaut. Perſ. IV, 9, 12: arma, Salluſt. Jug. 66 (70).

COMMEREO, ui, itum, 2. 1) *verdienen, bij voorb.* poenam, Ovid. Triſt. II, 4: aeſtimationem (poenae), Cic. Or. I, 54: nunquam commerui, ut caperet cet., Ter. Hec. IV, 2, 4. 2) *begaan, ſchuldig zijn, bij voorb.* culpam, Terent. Phorm. I, 4, 28: *ook* culpam in ſe, Plaut. Merc. IV, 6, 12: noxiam, Plaut. Moſt. V, 2, 56: aliquid mali in ſe, Ib. Epid. I, 1, 59: quid commerui aut peccavi? Ter. And. I, 1, 112: quid commeruiſtis? Ovid. Faſt. I, 362.

COMMEREOR, itus ſum, 2. i. q. commereo, 1) *verdienen,* Gell. I, 6. 2) *begaan, ſchuldig zijn, bij voorb.* nunquam quidquam, Ter. Hec. III, 5, 36: culpam, Plaut. Aul. IV, 10, 8.

COMMETIOR, enſus ſum, 4. *meten, afmeten, uitmeten,* Cic. Univ. 9 *en* Inv. I, 39. Plaut. Moſt. III, 3, 8. Colum. V, 1, 2.

COMMETO, are, *gaan,* Naev. *en* Afran. ap. Non.

COMMICTILIS, e, *bepiſſenswaardig,* Pompon. ap. Non.

COMMIGRATIO, onis, f. *het trekken, verhuizen,* Senec. ad Helv. 6.

COMMIGRO, avi, atum, are, *trekken, bij voorb. in een huis,* Cic. Q. Fr. II, 3 extr. Ter. Ad. IV, 5, 15.

COMMILITIUM, i, n. 1) *de gemeenſchap van krijgsdienst, kameraadſchap,* Quintil. V, 10 extr. Plin. Ep. X, 18. Tac. Ann. I, 60. 2) *gemeenſchap van ſtudiën,* Ovid. Pont. II, 5, 72. Apul. Florid. p. 356 Elm.

COMMILITO, are, *medeſoldaat zijn, medevechten,* Flor. III, 5.

COMMILITO, onis, m. *een medeſoldaat, kameraad, makker in den krijg,* Cic. Dejot. 10. Suet. Caeſ. 67 *en* Aug. 25. Vellej. II, 59.

COMMINATIO, onis, f. *dreiging, bedreiging,* Liv. XXVI, 8. Cic. Or. III, 54. Suet. Tiber. 37.

COMMINGO, inxi, ictum *of* inctum, 3. *bepiſſen, bij voorb.* lectum, Horat. Sat. I, 3, 9: ſavia comminxit, Catull. LXXVII, 8, *alwaar ſommigen lezen* conjunxit: *van daar* commictum coenum, *als een ſcheldwoord,* Plaut. Perſ. III, 3, 3: comminctae ſaliva lupae, Catull. 99, 10.

COMMINISCOR, mentus ſum, 3. *uitdenken, verzinnen, uitvinden, verdichten, voortbrengen, gewoonlijk in een' goeden en kwaden zin, bij voorb.* deos, Cic. Nat. D. II, 23: literas novas, Suet. Claud. 41: excubias nocturnas, Ibid. Aug. 30: navem ſolutilem, Ibid. Ner. 34: vectigal, Ibid. Veſp. 23: literas aliasque artes, Mela I, 12: aliquid confingere & comminiſci, Auct. ad Her. II, 8: maledicta, Plaut. Bacch. IV, 9, 58: mendacium, Ibid. Pſeud. II, 3, 23: dolum, Ibid. IV, 7, 64. *Ook heeft men* comminiſco, ere, *bij voorb.* medium e re comminiſcimus, Apul. Met. IV p. 147 Elm. *Van daar ſtaat ook het* Particip. Commentus, a, um, paſſive, *uitgedacht, verzonnen, verdicht,* Ovid. Met. VI, 565 *en* Art. I, 319. Paul. ſent. V tit. 4: *van daar* Commentum, Subſtantive, *het verdichts, eene verdichting, bij voorb.* commenta opinionum, Cic. Nat. II, 2: ſine commento, Liv. I, 19: cf. Ter. And. I, 3, 20. Plin. H. N. XXII, 24 extr.

COMMINO, are, 1) *drijven, bij voorb. vee, bij voorb.* gregatim pecua comminantes, Apul. Met. VII p. 192 Elm.: *doch, het zou ook kunnen zijn van* comminor *in dezelfde beteekenis.* 2) *dreigen.*

COMMINOR, atus ſum, ari, *dreigen, bedreigen,* Liv. X, 39: alicui, Sueton. Caeſ. 62: alicui necem, Ibid. 14: impetum, Auct. B. Afric. 71.

COMMINUO, ui, utum, 3. *eigenlijk kleiner maken,* Hor. Sat. I, 1, 43: *van daar* 1) *in kleine ſtukken ſlaan, vermolmen, verbrijzelen, bij voorb.* ſtatuam, Cic. Piſ. 38: vaſa, Petron. 64: fabas molis, Ovid. Medic. 72: alicui caput, Plaut. Rud. IV, 4, 74: poſtes ſecuribus, Ibid. Bacch. V, 1, 31: annolum, Cic. Verr. IV, 25: *van daar* diem, Plaut. ap. Gell. III, 3, i. e. *in kleine deelen verdeelen.* 2) *verminderen, bij voorb.* aliquid de commendatione, Cic. ad Div. XIII, 12: pondus argenti, Hor. Sat. I, 1, 43. 3) *iemand de krachten benemen, verzwakken, krachteloos maken, bij voorb.* aliquem, Cic.

Cic. Off. II, 21 extr.: comminutus re familiari, Cic. Att. IV, 3 extr.: vires ingenii, Ovid. Pont. III, 3. 34: ingenia, Quintil. I, 7 (13): animum, Plin. Ep. IX, 2, i. e. *den Geest:* officium, Cic. Quint. 6: nec te natalis origo comminuit, Ovid. Met. XII, 47: aliquem lacrymis, i. e. *week maken*, Ovid. Her. III, 134.

COMMINUS, *zie* Cominus.

COMMINUTUS, a, um, *zie* Comminuo.

COMMIS *of* CUMMIS, is, f. *gom*, *bij voorb.* commis utiliſſima, Plin. H. N. XIII, 11. *verders* commis Alexandrina, Scrib. Larg. comp. 72: cf. 23, 27, 28 cet. *Ook* commis maſc., *bij voorb.* Alexandrini, Scrib. Larg. comp. 24: Cummis *recht*, Cinna ap. Non.: *en* Cato R. R. 69. Plin. H. N. XXIV, 9: *ook ſtaat* Commi, indecl. gen. neutr. Scrib. Larg. comp. 251.

COMMISCO, ſcui, xtum *en* ſtum, 2. 1) *vermengen*, *mengen*, *bij voorb.* corpora, *bij de paaring*, *bevruchting*, Cic. Nat. D. II, 51: multa in unum, Scrib. Larg. comp. 56: amurcam cum oleo, Cato R. R. 93: temeritatem cum ſapientia, Cic. Marcell. 2: *ook met den* Dativus *en* Ablativus, *bij voorb.* commixti corpora tanto, Virg. Aen. XII, 835: canes capro commixta, Plaut. Moſt. I, 1, 40: cf. Hor. Sat. I, 10, 24. Lucret. VI, 1157. Virg. Aen. III, 633: populus, cui commiſcentur, Senec. ep. 7. 2) *te recht maken*, *ingieten*, *bij voorb.* mulſum, Plaut. Perſ. I, 3, 7.

COMMISERATIO, onis, f. 1) *het klaaglijk ſpreken*, *om medelijden te verwekken*, Cic. Or. III, 58. Auct. ad Her. II, 31. 2) *het beklagen*.

COMMISEREOR, itus ſum, 2. *medelijden hebben*, *beklagen*, *bij voorb.* interitum, Gell. VII, 5: *ook* commiſereretur me tui, *bij voorb.* mutas precum commiſeritum eſſe, Gell. XVI, 19.

COMMISERESCO, ere, *medelijden hebben*, *bejammeren*, *bij voorb.* ſervos, Enn. ap. Non.: *ook* Imperſon., *bij voorb.* ut Bacchidem ejus commiſereſceret, Terent. Hec. I, 2, 53, *dat* Bacchis *medelijden met hem gehad hadt*.

COMMISEROR, atus ſum, ari, *klaaglijk handelen*, *klaaglijk ſpreken*, *jammeren*, *medelijden zoeken te verwekken*, Cic. in Caecil. 14: *ook met den* Accuſativus, ſcil. ob, *medelijden met iet zoeken te verwekken*, *iet klaaglijk maken of voorſtellen*, *klaaglijk aanwijzen*, *bij voorb.* in commiſeranda re, Auct. ad Her. IV, 55: Murmura (leonis) dolorem commiſerantia, Gell. V, 14: *van daar beklagen*, *betreuren*, *bejammeren*, *bij voorb.* fortunam Graeciae, Nep. Ageſ. 5: *dus ook* aliquem, *bij voorb.* te commiſerabar, Acc. ap. Non.: *dus ook* in commiſeranda re, Auct. ad Her., *zie hier voor*.

COMMISSIO, onis, f. *het ſamenlaten van twee of meer perſonen*, *of zaken*, *bij voorb. om te vechten enz.: van daar het aanſtellen of het begin van een kampſtrijd*, *ſchouwſpel: of het aangeſtelde ſchouwſpel zelve*, *bij voorb.* commiſſione Graecorum ſcil. ludorum, Cic. Att. XVI, 5, i. e. *bij de ſchouwſpelen:* ab ipſa commiſſione (ſcil. ludorum) ad me ſcil. ſcribe, quemadmodum accipiantur, Ib. XV, 26, i. e. *terſtond na het begin enz.*, *of ook na het ſchouwſpel enz.:* productis in commiſſione pantomimis, Plin. Ep. VII, 24: *of de kampſtrijd zelve*, *bij voorb. der geleerden*, Sueton. Aug. 89 extr.: *van daar een ten dien einde opgeſteld geſchrift*, *kampſchrift*, *prijsſchrift*, *bij voorb.* meras van Seneca, Suet. Calig. 53.

COMMISSORIUS, a, um, *bij voorb.* lex, Pandect. XVIII, 3 leg. 1, 3, 4 ſeq.: *ook enkel* commiſſoria, Ibid. leg. 4 *en* XLIII, 23, 11 extr., i. e. *eene uitzondering of voorwaarde*, *bij voorb. bij het verkoopen*, *waarvan de overtreding aan ſtraf onderhevig is*

COMMISSUM, *zie* Committo.

COMMISSURA, ae, f. *de ſamenvoeging*, *voege*, *bij voorb.* oſſium, digitorum, Cic. Nat. D. II, 60: *der knokken of gebeente*, Ibid. 55: dentium, Scrib. Larg. comp. 196: lapidum, Senec. quaeſt. nat. II, 6: funis, Cato R. R. 135: *van daar* piſcium, Plin. H. N. XVIII, 31, i. q. nodus i. e. *de ſtar tusſchen de beide visſchen*, *die ze als 't ware ſamen bindt:* verborum, Quintil. IX, 4: orationis, Ibid. XII, 9.

COMMISSUS, a, um, *zie* Committo.

COMMISTUS, a, um, *zie* Commiſceo.

COMMITIGO, are, *zacht*, *lenig*, *murw maken*, *bij voorb.* caput ſandalio, Terent. Eun. V, 8, 4.

COMMITTO, iſi, iſſum, 3. 1) *ſamen laten*, *ſamen gaan laten*, *menſchen of dingen*, *bij voorb. om ze te verbinden*, *of om te vechten*, *kijven enz.: van daar* a) *ſamenvoegen*, *verbinden*, *bij voorb.* noctes, Ovid. Am. I, 13, 46: viam Flaminiae, Liv. XXXIX, 2: urbem continenti, Curt. IV, 2: dexteram dextrae, Ovid. Her. II, 31: portam, Virg. Aen. IX, 675: res inter ſe, Quintil. VII praef.: oras ſcroti inter ſe ſuturis, Celſ. VII, 19 poſt med., i. e. *ſamen naaien: zeldzaam zegt* Virg. Aen. III, 428 piſtrix Delphinum caudas utero commiſſa luporum i. e. in qua delphinum caudae conjunctae ſunt cum utero luporum: *van daar* committi *zich ſluiten*, *zich vereenigen*, *ſamenſluiten*, *bij voorb. de wonde ſluit enz.*, *bij voorb.* ceterae ſuturae in unguem committuntur, Celſ. VIII, 1 in.: os alterum — cum femoris inferiore capite committitur, Ibid. *op het einde: van daar* manum Teucris, Virg. Aen. XII, 60, i. e. *vechten*. b) *ſamen of tegen elkander aanhitzen*, Sueton. Calig. 56: *ook ſamen laten disputeeren*, Sueton. Gramm. 17: *ook ſamen ſtellen*, *om te vergelijken*, *of vergelijken*, *bij voorb.* committit vates & comparat, Juvenal. VI, 435: *van daar* c) *aanvangen*, *wanneer er van een gevecht*, *kampſpel enz.*, *geſproken wordt*, *bij voorb.* proelium, Nep. Milt. 6. Caeſ. B. G. II, 19, *een veldſlag beginnen*, *leveren: dus ook* bellum, Liv. VIII, 24. XXI, 40, i. e. *aanvangen:* pugnam, Sil. VIII, 618. *ook* ludos, Cic. Q. Fr. III, 4 extr.: ſpectaculum, Liv. II, 36: rixam, Liv. V, 25, i. e. *aanvangen: van daar in 't gemeen aanvangen*, *bij voorb.* judicium, Cic. Roſc. Am. 5: proſcriptionem, Vellej. II, 64: obſidionem, Curt. IX, 4: *van daar aanvangen*, *ondernemen*, *begaan*, *doen*, *bij voorb.* flagitium, adulterium, *zie* n. 3. 2) *wagen*, *bij voorb.* ſe in conclave, Cic. Roſc. Am. 23: ſe in conſpectum populi, Cic. Verr. IV, 11: ſe in aciem, Liv. VII, 26: ſe in hoſtilem terram, Ibid. XXVIII, 18: ſe in locum ancipitem, Cic. Acad. IV, 21: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* ſe populo, Cic. Sext. 54. Dom. 19, *voor het volk:* ſe urbi, i. e. *in de ſtad*, Cic. Att. XV, 11: ſe periculo, Cic. Manil. 11: ſe viae, Cic. ad Div. XVI, 4: *van daar*, *toevertrouwen*, *overlaten*, *bij voorb.* fidei alicujus, Cic. Q. Fr. I, 1, 9. Ter. Eun. V, 2, 47: *ook* in fidem, Ter. Hec. prol. 45: remp. in discrimen, Liv. VIII, 32: rem in caſum ancipitis eventus, Liv. IV, 27: ſe fortunae, Cic. Att. IX, 6: aliquid epiſtolae, Ibid. IV, 1 extr.: ſe periculo, Cic. Manil. 11: incommoda ſua legibus, Cic. Verr. I, 31: *van daar* committi in fiſcum, Pandect. III, 5, 12, *aan den* Fiscus *overgelaten worden*, *den* Fiscus *ten deel vallen: van daar* commiſſus, a, um, *vervallen*, *bij voorb.* hereditas, Cic. fiducia *een pand*, Cic.: *eigenlijk overgelaten*, *of het geen iemand overgelaten moet worden*, *bij voorb. aan den ſchuldeiſcher*, *aan den* Fiscus *enz.: waarom er in 't gemeen de* Dativus *bijſtaat*, *bij voorb.* fiducia tibi commiſſa, Cic. Flacc. 21: hereditas Veneri commiſſa, Cic. Verr. I, 10: hereditas commiſſa palaeſtrae, Ib. II, 14: hypothecae commiſſae, ſcil. debitori, Cic. ad Div. XIII, 56: *van daar Tropisch*, devotio commiſſa, Cic. Dom. 57, *voor vervulde wensch*. 3) *begaan*, *ondernemen*, *oefenen*, *aanvangen*, (*zie* n. 1), *bij voorb.* flagitium, Cic. Brut. 61: adulterium, Quintil. VII, 3: furtum, Pand. XLIV, 7, 24: damnum, Ibid. XXXIX, 2, 15 extr.: multa in deos impie, Cic. Verr. I, 2: *ook eenvoudig* committere, *iet kwaads begaan*, *een misſlag hebben*, *feilen*, *zondigen*, *bij voorb.* contra legem, Cic. Brut. 12: quae tu commiſiſti, Verri cet., Cic. in Caecil. 11: adverſus teſtamentum, Pand. XXXIV, 3, 8: in legem, Ibid. XLVIII, 10, 10: nemo committeret, Cic. Verr. I, 43: Cic. Roſc. Am. 20: *van daar in 't gemeen een vergrijp begaan*, *het zoo ver laten komen*, *bij voorb.* non committam, ut cet., Cic. Att. I, 6, i. e. *ik zal den misſlag niet begaan*, *het zoo ver niet laten komen*, *dat enz.:* cf. Cic. Off. I, 23 extr. II, 14. Cic. ad Div. III, 9 extr. Caeſ. B. G. I, 13: *ook volgt* cur *voor* ut, Liv. V, 46: *of* quare, Caeſ. B. G. I, 14. *Van daar* 4) poenam, Quintil. VII, 4: *of* mulctam committere, Cic. Cluent. 37, i. e. *zich de ſtraf op den hals haalen*, *de ſtraf bewerken: dus ook* edictum, ſtipulationem, Pandect. XXXVII, 4 leg. 3, 8, 10 *en* 11: *en* XXIV, 3, 56, i. e. *zich de verbindtenis van het Edict enz. veroorzaken*, *d. i. iet doen*, *waar uit dit volgt*. Not. *van het* Particip. Commiſſus, a, um, *ſtaat het* Neutrum *dikwijls* Subſtantive, *bij voorb.* a) *eene misdaad*, Cic. Sull. 26 *en* Leg. II, 9. Hor. Od. III, 27, 38 cet. b) *het toevertrouwde*, *een geheim*, Cic. Tuſc. II, 23. Hor. Ep. I, 18, 38. Sat. I, 3, 95. c) *het geen verbeurd verklaard is*, *de Confiscatie*, Sueton. Calig. 4. Pandect. XXXIX, 4 leg. 11 *en* 16. XIX, 2, 61.

COMMIXTIO *of* COMMISTIO, onis, f. *vermenging*, Apul. Apol. p. 295 Elm.:

COMMIXTURA *of* COMMISTURA, ae, f. i. q. Commixtio, Cato R. R. 157 in. Ed. Geſn.

COMMIXTUS *of* COMMISTUS, a, um, *zie* Commiſceo.

COMMODATE, *pasſend*, *geſchikt*, *voegzaam: van daar* commodatiſſime, Gell. II, 5.

COMMODATIO, onis, f. *het leenen*, *dienſtbewijzing*, Apul. in Aſclep. p. 81 Elm.

COMMODATOR, oris, *die iet leent*, *een leener*, Pandect. XIII, 6, 7. XLVII, 2 leg. 14 *en* 55.

COMMODE, Adv., 1) *geſchikt*, *bekwaam*, *voegend*, *pasſend*, *regelmatig*, *bij voorb.* dicere, Cic. Roſc. Am. 4: ſcribere, Cic. Or. I, 54: facere, Cic. ad Div. I, 15

1: faltare, Nep. praef.: van daar a) goed, recht, wel, bij voorb. commodius facere, Cic. Agr. III, 1: facere commode, Cic. Att. XI, 7 extr. ad Div. I, 1: gelijk dan n. 1 en 2. dikwijls hetzelfde is, bij voorb. faltare, Nep. praef.: commode effe in loco, Cic. ad Div. XIV, 7: commode valere, Plin. Ep. III. 20 extr.: commodius adminiftrare rempublicam, Caef. B. G. VI, 19: minus commode audire, Cic. Verr. III, 58: commode facit, Celf. IV, 12, i. e. doet wel enz. van de artzenij. b) bevallig, Terent. Heaut. III, 2, 45: Plaut. Poen. I, 2, 189: dus ook loqui cum aliquo commode, Cic. Att. VII, 1 extr. 2) even, juist, van den tijd, bij voorb. commode exit, Plaut. Trin. II, 3, 9, daar komt hij er juist uit: van daar commode cum, even daar d. i. juist ter tijd, toen enz., Cic. Verr. III, 25. Att. VIII, 12. 3) bekwaam, met gemak, bij voorb. navigare, Cic. Att. XVI, 6: facere, Cic. Att. I, 1: ook bekwaam, d. i. fchiklijk, goed, bij voorb. commode dici poffint latine, Cic. Acad. I, 4: cf. n. 1 en 2.

COMMODITAS, atis, f. 1) de regelmatigheid, bij voorb. membrorum, Suet. Aug. 79: van daar van fpreken, bij voorb. orationis, Auct. ad Her. I, 1: en zonder orationis, Cic. Rofc. Am. 4. 2) de gefchiklijkheid a) des ligchaams, Cic. Invent. I, 25, i. e. buigzaamheid: b) in 't fpreken, bij voorb. orationis, Auct. ad Her. I, 1: en zonder orationis, Cic. Rofc. Am. 4: zie hier voor. 3) de gemaklijkheid, bekwame gefteldheid, a) van een huis, Cic. Off. I, 39: vitae, Cic. Nat. D. III, 36, i. e. gemaklijkheid. b) van tijd en gelegenheid, Cic. Invent. II, 32: omnes commoditatis articulos fcio, Plaut. Men. I, 2, 36. 4) de infchiklijkheid, vriendelijk gedrag, Terent. Ad. IV, 5, 77. Caecil. ap. Cic. Nat. D. III, 29. 5) voordeel, nuttigheid, bij voorb. percipere fructum aut commoditatem ex re, Cic. Off. II, 4: amicitia continet plurimas commoditates, Cic. Amic. 7: cf. Cic. Nat. D. III, 36 in. Liv. IV, 60 in.: van daar, het geen voordeel geeft, bij voorb. een perfoon; van daar mea commoditas als een liefkozende titel jegens perfonen, aan welken, men veel te danken heeft, of van welken men groote dienften verwacht, Plaut. Men. I, 2, 28 en Poen. I, 3. 12.

COMMODO, Adv., zie Commodus.

COMMODO, avi, atum, are, 1) iets behoorlijk en regelmatig inrichten, te recht maken, bij voorb. impetum, Cato R. R. 135: manum ad verba, Quintil. XI, 3: fe alicui, Cic. ad Div. XIII, 53, i. e. infchiklijk zijn. 2) gevallig, infchiklijk zijn jegens iemand, alicui, ftaat dikwijls in Cicero, bij voorb. ad Div. XIII, 32, 35 en 54. Fin. II, 35: ook rem i. e. in of met eene zaak, wanneer het dan ook menigmaal bewijzen, geven enz., kan vertaald worden, bij voorb. quaecunque commodaveris, Cic. ad Div. XIII, 48: tantum, Ibid. 37: dus ook operam commodare, Plaut. Rud. II, 4, 21. Plin. Ep. II, 11: aquam, Plaut. Ibid.: aurem alicui of rei i. e. het oor leenen, aanhooren, toehooren, Horat. Ep. I, 1, 40. Ovid. Trift. V, 12, 53: manum fuam morituro, Vellej. II, 70, alwaar men het ook door, leenen, vertaalen kan: ook kan men hier toe brengen ut ei te commodes, Cic. ad Div. XIII, 53, alwaar echter beter zou zijn, als dat te er niet bij ftond: nomen fuum, Cic. Verr. IV, 42: van daar 3) iets aan iemand leenen, komt dikwijls voor, bij voorb. aedes, Auct. ad Her. IV, 51: aurum, Coel. 13, i. e. zilvergoed: panem, Phaedr. I, 17: ftandbeelden, Cic. Verr. IV, 3: ut reip. commodarent, Liv. XXIII, 48, fcil. pecuniam: ook Tropisch, bij voorb. vires i. e. milites, Liv. XXIV, 12: fidem fuam alicui, Pandect. XXXVIII, 5, 12: manum morituro, Vellej., zie hier voor. Not. commodatus, a, um, heeft ook de Gradus, bij voorb. fententiae ad ufum commodatiffimae, Gell. XVII, 14, i. e. zeer bekwaam tot enz. Not. Commodatum Subftantive, a) het geleende, Pandect. XIII, 6, 5. b) het leenen, of het leencontract, bij voorb. actio commodati, Ibid, leg. 1, 2 en 5.

COMMŎDŬLATĬO, onis, f. de behoorlijke inrichting, de evenmate, bij voorb. membrorum, Vitruv. III, 1.

COMMŎDŬLE, Adv., op gemak, Plaut. Stich. V, 4, 8.

COMMŎDŬLUM, i, n. de gemaklijkheid: van daar commodulum fcil. ad op zijn gemak, Plaut. Mil. III, 1, 155.

COMMŎDUM, Subft. en Adverb., zie Commodus.

COMMŎDUS, a, um, behoorlijk ingericht, pasfende, fchiklijk, goed, deugdlijk, bij voorb. ftatura, Plaut. Afin. II, 2, 31: capillus, Ibid. Moft. I, 3, 98: veftis ad curfum, Ovid. Faft. II, 288: terra Baccho, Virg. Georg. IV, 129: van daar a) goed in zijn foort, bij voorb. minae commodae, Plaut. Afin. III, 3, 134: cf. Rud. V, 2, 31, goede, d. i. gewigtige: valitudo, Celf. VIII, 1: ook zich wel bevindende, bij voorb. commodiorem effe, Plin. Ep. III, 16, i. e. bevind zich beter: b) bekwaam, gemaklijk, bij voorb. commodius anni tempus, Cic. Att. IX, 3: commodiffimum effe ftatuit, Caef. B. G. V, 11: iter, Liv. XXII, 2. c) infchiklijk, bevallig in zijn gedrag, bij voorb. homo, Cic. Verr. III, 9. Qu. Fr. I, 1, 13. Horat. Ep. I, 9, 9: mores, Cic. Amic. 15: cf. Plaut. Moft. I, 3, 98: d) bevallig, d. i. believend, infchiklijk, bij voorb. ut cuique commodum esfet, Cic. ad Div. IX, 2: cf. ad Att. XIII, 48. Verr. II, 13: van daar Commodum 1) Adv. fcil. ad tempus, juist, even, te pas, van een' tijd, a) zonder cum, bij voorb. commodum egeram, Cic. Att. XIII, 9, ik had even enz., d. i. juist op dien tijd: commodum adveni, Plaut. Amph. II, 2, 37, ik ben juist, van pas, daar gekomen: cf. Terent. Eun. II, 3, 51. Phorm. IV, 3, 9. en meermaalen: b) met cum, bij voorb. Commodum difcefferas, cum Trebatius venit, Cic. Att. XIII, 9, i. e. gij waart even, juist, voortgegaan, als enz.: cf. Ib. 30. X, 16. Apul. Met. I. p. 107. en meermaalen. Men kan het ook fomtijds naauwlijks vertaalen, doch, het eerfte is naauwkeuriger. Van daar ook Commodo, Adv. (fcil. tempore), voor commode, even, juist, bij voorb. commodo aperitur foris, Plaut. Mil. IV, 4, 61, i. e. juist thans opent zich enz. 2) Subftant. a) de gemaklijkheid, bij voorb. quod commodo tuo fiat, Cic. ad Div. IV, 2: cf. Att. XIII, 48. Verr. Act. I, 18 extr.: cum erit tuum commodum, Cic. Attic. XII, 28 extr., i. e. als 't u gelegen zal zijn: dus ook ex commodo, Senec. Ep. 46. Colum. VI, 2 extr. XII, 19, i. e. naar gemak, op zijn gemak. b) het voordeel, nut, bij voorb. fervire commodis alicujus, Cic. Qu. Fr. I, 1, 8: cf. Or. II, 82. Manil. 24 extr. en meermaalen; bijzonder zijn commoda de voordeelen bij een ambt of beroep, inkomften, bezolding, tractement, bij voorb. tribunatus, Cic. ad Div. VII, 8: of de beloning voor dienften, bij voorb. militiae, Sueton. Calig. 44: miffionum, Ibid. Aug. 49: veteranorum, Ibid. Ner. 32: cf. Ovid. Art. I, 131. c) het geleende, is zeldzaam, bij voorb. commodis amicorum, Cic. Verr. IV, 3 extr.

COMMOENITUS, a, um, voor communitus, Gell. XVII, 11.

COMMŎLĬOR of CONMOLIOR, itus fum, 4. iets ondernemen, bij voorb. dolum, Cic. Nat. D. III, 29 e vet. poët.: originem vocabuli, Gell. III, 19.

COMMOLITUS, a, um, Particip. van Commolior: maar Commolitus, a, um, Particip. van Commŏlo.

COMMŎLO of CONMOLO, ui, itum, 3. vermaalen, ftampen, bij voorb. olivam, Colum. XII, 50, 20: cf. §. 18. en cap. 51.

COMMŎNEFĂCĬO of CONMONEFACIO, eci, actum, 3. herinneren, bij voorb. aliquem, Cic. Verr. II, 17: eum commonefaciunt, ut cet.: cf. Caef. B. G. I, 19: ook aliquem beneficii aan de weldaad, Salluft. Jug. 49 (53). Dus ook paff. Commonefio, factus fum, bij voorb. commonefiat crudelitatis, Cic. Verr. V, 43. Not. Ook commonefacere praeturam, Cic. Verr. IV, 64, zonder Accufat. der perfoon, aan het Praeturaat herinneren, d. i. het Praeturaat in gedachten brengen: ook de re aan iets, bij voorb. de religione, Cod. Juft. I, 1, 3: ook met den Accufativus en Infinitivus, Tacit. Ann. VI, 12: ook volgt ut, Cic. Verr. II, 17, zie hier voor. Not. boertend Plaut. Stich. I, 2, 6: vos monimentis commonefaciam bubulis i. e. caedam loris bubulis.

COMMŎNĔO of CONMONEO, ui, itum, 2. herinneren, bij voorb. aliquem, Cic. Partit. 27: ook van levenloze dingen, bij voorb. annulus me commonuit, Cic. Verr. IV, 26: aliorum exempla me commonent, Terent. And. IV, 5, 17. Op de vraag, waar aan? ftaat a) Genit., bij voorb. miferiarum, Plaut. Rud. III, 4, 38: matrimonii, Auct. ad Her. IV, 33: b) Accuf., bij voorb. officium commoneri, Plaut. Pfeud. I, 2, 17. c) de, bij voorb. de periculo, Cic. Partit. 27: de avaritia alicujus, Cic. Verr. I, 50: d) ut, bij voorb. Terent. And. I, 5, 45: of ne, bij voorb. commoneo, ne quis — habeat, Celf. I, 3 poft med.

COMMŎNĬTĬO, onis, f. herinnering, Quintil. IV, 2 en 4 extr.

COMMONITUS, a, um, zie Commoneo.

COMMONSTRO, avi, atum, are, toonen, bij voorb. viam, Cic. Or. I, 46: fedes argumentorum, Ibid. III, 39: cf. Terent. Heaut. V, 4, 4.

COMMŎRĀTĬO, onis, f. de vertoeving, een vrij lang verblijf, bij voorb. op eene plaats, Cic. ad Div. VI, 19. en Qu. Fr. III, 1, 7: ook Tropisch, in de reden, bij een gewigtig onderwerp, Cic. Or. III, 53. Auct. ad Her. IV, 45.

COMMORDEO, di, fum, 2. bijten, aliquid, i. e. in iets, bij voorb. tela, Senec. Controv. IV, 29: Tropisch, bij voorb. met een fnaadende tong, Senec. de vita beata 21.

COMMŎRĬOR of CONMORIOR, mortuus fum, 3. te gelijk fterven, medefterven, Plin. H. N. X, 21. XXVII, 2: cum aliquo, Valer. Max. VI, 8, 2. Epitom. Liv. 2: ook alicui, voor cum aliquo, bij voorb.

Digitized by Google

voorb. tibi, Senec. Ep. 77: hoftibus, Sall. fragm. 2. hiftor. Not. Commorientes eene komedie van Plautus, die aangehaald wordt, Terent. Ad. Prol. 7.

COMMORO, are, voor Commoror, bij voorb. quae — commoravere, Plin. H. N. XIX. 6 extr. Edit. Elzev., alwaar Hard. commovere uit Codd. leest: ook haalt Prifcianus commorare als een gebruiklijk woord aan. En in Plinius past beter commoravere, dan commovere.

COMMŎROR of **CONMŎROR**, atus fum, ari, 1) ophouden, bij voorb. aliquem, Plaut. Amph. II, 2, 58: ook fe, Plaut. Pfeud. IV, 7, 31, i. e. vertoeven: van daar 2) zich ophouden, vertoeven, fcil. fe, bij voorb. apud aliquem, Cic. Manil. 5: Romae, Cic. Quint. 6: cf. ad Div. III, 5 extr. Verr. V, 56. en meermaalen; van daar in vita, Cic. Qu. Fr. I, 3 poft med.: in armis civilibus, Cic. ad Div. VI, 10: in eadem fententia, Cic. Or. 40: pluribus verbis in eo, Cic. Cluent. 19. Ook heeft men Commoro, zie Commoro.

COMMORSĪCO, are, bijten, ook verbijten, bij voorb. dentium haftis totum me commorficat, Apul. Met. VII. p. 195. Elm.

COMMORTĀLIS, e, 1) te gelijk fterflijk, 2) fterflijk, Colum. III, 20.

COMMOTĪO, onis, f. de beweeging, opwekking, bij voorb. vaforum, Pallad. Octob. XIV, 5: Tropisch, bij voorb. jucunditatis, Cic. Fin. II, 4, opwekking, gewaarwording: animi, Cic. Tufc. IV, 28: ook zonder animi, Cic. Ibid. V, 14, gemoedsbeweeging, hartstogt.

COMMOTIUNCŬLA, ae, f. kleine beweeging, kleine opwekking, aandoening, bij voorb. van eene ziekte, Cic. Att. XII, 11.

COMMŌTUS, us, m. i. q. commotio, Varr. L. L. IV, 10.

COMMŌTUS, a, um, zie Commoveo.

COMMŎVĒO of **CONMOVĒO**, ovi, otum, a. 1) beweegen, bij voorb. fe, zich beweegen, roeren, bij voorb. te iftinc ne commoveas, Cic. ad Div. VI, 20, i. e. ga niet weg: fe ex loco, Cic. Fin. V, 15: fe domo, Cic. ad Div. IX, 5: fi fe commoverit, Liv. II, 54, als hij zich maar roeren zal: quis fe commovere poteft, Cic. Or. II, 57, zich roeren: coelum fe commovet, Lucret. VI, 1118, i. e. beweegt zich: caput, Petron. 113: van daar Tropisch, aliquem of animum hominis, beweegen, roeren, indruk er op maken, ftaat dikwijls in Cicero, bij voorb. Rofc. Am. 4: ifte non commovebat te? maakte hij geen' indruk op u? animum aut oculos alicujus, Cic. Verr. II, 34: olitorem, Cic. ad Div. XVI, 18: commovit me, Cic. Qu. Fr. III, 5: aliquem, Cic. Verr. III, 81 in.: commorat nos omnes, Terent. Phorm. I, 2, 51: dus ook commoveor in re of in homine i. e. door iet geroerd, ontrust worden, ik ftoot er mij aan, het maakt indruk op mij, bij voorb. in re, Terent. And. I, 1, 67: in hac (virgine) commotus fum, Ter. Eun. III, 5, 19, i. e. ik werd door haar gezicht geroerd, verliefde op haar enz.: in hoc nomine, Cic. Verr. IV, 56 extr., i. e. op dezen naam u verwonderde, dat hij indruk op u maakte: dus ook commoveor re, de zaak maakt indruk op mij, ik kreun of ftoot er mij aan, ik doe of laat het om haaren wil, verheugt of bedroeft mij, verfchrik, word toornig enz., bij voorb. commendatione, Cic. ad Div. VII, 17: gratulatione, Ibid. V, 6, i. e. bewogen: cupiditate, Cic. Pif. 25: ludis Antonii, Cic. Mur. 19: litura fe commotum, Cic. Arch. 5: ook ex re wegens enz., Auct. B. Afric. 57 en 72: ook zonder Ablativus, bij voorb. te effe commotum, Cic. ad Div. IX, 16 in., dat gij ongerust geworden zijt, u bedroefd hebt, verfchrikt zijt enz. 2) beweegen, d. i. in beweeging brengen, van zijn plaats brengen, bij voorb. coelum commovet fe, Lucret. VI, 1118: columnas, Cic. Verr. I, 55, van de plaats brengen, weghelpen: fe contra rempublicam, Cic. Catil. I, 2, i. e. niets ondernemen tegen enz., zich niet roeren tot nadeel van den Staat enz.: nummum (ab aliquo) i. e. bekomen, Cic. Flacc. 19: caftra ex loco, Cic. Verr. V, 37, i. e. opbreken: van daar a) tot wijken brengen, bij voorb. hoftes, Liv. IX, 40: en Tropisch, cornua disputationis, Cic. Div. II, 10 extr. b) ondernemen, aanvangen, bij voorb. quae commota funt, Cic. Att. XVI, 15: bellum aut tumultum, Cic. Verr. V, 8: c) voortbrengen, om te disputeeren, bij voorb. nova quaedam, Cic. Acad. IV, 6. d) voor wederleggen, bij voorb. quae commoveri non poffunt, Cic. Or. II, 51 in., eigenlijk van de plaats weg bezorgen: e) facra commovere, Virg. Aen. IV, 301, bij een Bacchifchen feestdag, d. i. de tot den Godsdienst behoorende Heiligdommen in beweeging brengen, bij voorb. de beelden rondragen enz.: van daar Tropisch en boertend, mea fi commovi facra, Plaut. Pfeud. I, 1, 107, i. e. als ik mijne ftreeken in beweeging gebracht heb. f) perleviter commoveri, Cic. Qu. Fr. II, 6 in., wat ziekhjk worden: dus ook alvo, nervis, capite, mente, Plin. H. N. II, 41. 3) in beweeging brengen, opwekken, bij voorb. bilem, Cic. Att. II, 7 med., i. e. toornig maken: van daar in 't gemeen in beweeging brengen, verwekken, verborzaken, opwekken, maken, bij voorb. ftruem, Jano, Cato R. R. 134, i. e. maken of famenbrengen: bellum aut tumultum, Cic. Verr. V, 8: dolorem, Cic. Verr. IV, 21: invidiam in aliquem, Cic. Phil. III, 7: odium, Cic. Invent. I, 54: crebras exfpectationes, Cic. Att. I, 4: mifericordiam alicui, Cic. Or. II, 47: aliquem ad aliquid, Auct. ad Her. IV, 10: ftudia multorum, Cic. Nat. D. I, 4: dus ook fi haec commoveri arte poffunt, Cic. Or. I, 25: memoriam disputationum Graecarum, Cic. Or. II, 5. i. e. vernieuwen. 4) famenbrengen of ophoopen, bij voorb. ftruem, Cato R. R. 134, zie hier voor. Not. Ook is de Contractio gebruiklijk, bij voorb. commorit voor commoverit, Horat. Sat. II, 1, 45: commorat voor commoverat, Terent. Phorm. I, 2, 51: commorunt voor commoverunt, Lucret. II, 765: commoffem voor commoviffem, Cic. Planc. 37: commoffe voor commoviffe, Cic. Mil. 31. en ad Div. XII, 18.

COMMUGENTO, i. e. convocanto, Feft.

COMMULCĒO, fi, fum, a. ftreelen, vleijen, bij voorb. puerum, Apul. Met. IX. p. 229. Elm.: fenfus judicum, Tiro ap. Gell. VII, 3.

COMMULCO, are, i. q. mulco, Apulej. Met. VIII. poft med. p. 214, 30 Elm.

COMMUNDO, are, reinigen, zuiveren, Colum. XII, 18. Pandect. XXXIV, 2, 25 (26). Jul. Obfeq. de prodig. 115.

COMMUNICARIUS, a, um, bij voorb. dies, i. q. pandicularis i. e. in quo omnibus diis communiter facrificabatur, Feft.

COMMUNĪCATĪO, onis, f. iets, wanneer men iemand aan iet deel laat nemen, de deelachtigmaking, bij voorb. utilitatum, Cic. Fin. V, 23: criminis cum pluribus, Cato ap. Gell. VII, 3: nummum, Plin. H. N. XXIV, 14 extr.: confilii, Cic. ad Div. V, 19: civitatis, Cic. Balb. 13: fermonis, Cic. Att. I, 17, i. e. gefprek, famenfpraak: van daar in de Redenvoering, wanneer men met de Toehoorers, als 't ware, raadpleegt, Cic. Or. III, 53. Quintil. IX, 2. Somtijds kan men het mededeeling vertaalen, bij voorb. civitatis, utilitatum, nominum cet., zie hier voor.

COMMUNICĀTUS, us, m. i. q. communicatio, deelneming, Apulej. de deo Socr. p. 44. Elm.

COMMŪNĪCO, avi, atum, are, 1) iet gemeenfchaplijk maken met iemand, deel laten nemen, of deel er aan nemen, mededeelen, vereenigen enz., het zij het in zaken of woorden beftaat, communicare aliquid cum aliquo, of inter fe cet., bij voorb. confilia cum aliquo, Liv. XXXVIII, 28. Caef. B. G. VI, 2: caufam cum altero, Cic. Rofc. Am. 48: inter fe multa, Cic. Quint. 4: provinciam, Cic. Pif. 2: curam doloris, Cic. ad Div. V, 16: rem cum aliquo of inter fe, Cic. Rofc. Am. 40. Verr. III, 20 in., i. e. vermogen: rationem cum aliquo, Cic. Rofc. Am. 49, i. e. voordeel: inimicitias cum quo, Cic. ad Div. XV, 21, i. e. aandeel daar aan hebben: praemium cum aliquo, Caef. B. G. VII, 37: provinciam cum aliquo, Plaut. Trin. I, 2, 153, i. e. mede deel daar aan nemen: van daar fpreken met iemand wegens iet, affpreken, raadplegen, bij voorb. cum aliquo de aliquo, Cic. ad Div. I, 7. §. 6 en 8. Cic. Or. I, 15 med. Acad. IV, 1: inter fe de focietate, Cic. Quint. 4. Not. a) aliquem menfa communicare, Plaut. Mil. I, 1, 51, iemand mede laten eten, hem zijne tafel geven, voor menfam cum aliquo. b) ook met den Dativus, bij voorb. quibus communicare de maximis rebus confueverat, Caef. B. C. III, 18, voor cum quibus: dus ook lege judiciaria communicata funt judicia fenatui & equitibus Romanis, Afcon. in Cic. Pif. 39: dus ook lijna fibi communicatum imperium cum illo effe, Liv. XXII, 27. 2) vereenigen, verbinden, bij voorb. pecunias cum dotibus, Caef. B. G. VI, 18: gloriam facti cum laude mea, Cic. ad Div. XII, 2: teftimonium cum mea laude, Cic. Acad. IV, 1 extr. 3) deelachtig zijn, deel nemen aan iet, bij voorb. planctus folos, Quintil. Decl. VIII, 6 extr.: van daar omgang hebben, bij voorb. cum peregrinis, Juftin. XXXVI, 2: Not. Depon. communicor, bij voorb. cum quibus fpem communicati non fint, Liv. IV, 24, alwaar Jac. Gronovius, misfchien onnodig, communicari non fierint (i. e. fiverint) lezen wil.

COMMŪNĬO, onis, f. de deelneming aan iet, gemeenfchap, gezelfchap, verbinding, bij voorb. inter quos eft communio legis, inter eos communio juris eft, Cic. Leg. I, 7: fermonis i. e. gefprek, famenfpraak, Sueton. Aug. 74: literarum & vocum, Cic. Tufc. V, 2, i. e. gefprek, famenfpraak: fanguinis, Cic. Rofc. Am. 22, bloedvriendfchap, bij voorb. tusfchen vader en zoon enz.: bona, fortunas meas — in communionem tuorum temporum contuli, Cic. Mur. 36, i. e. met uwe omftandigheden vereenigd, verbonden.

COMMŪNĬO, ivi, itum, 4. bevestigen, ver-

verfterken, bij voorb. tumulum, Caef. B. C. I, 43: caftra, Ibid. B. G. V, 47: caftella, Ibid. I, 8: auctoritatem aulae, Cic. ad Div. XV, 4.

COMMUNIS, e, 1) het geen aan meer of aan allen gemeen is, waar aan twee, of meer, of ook eene gantsche maatschappij, stad, land, staat, ook de geheele wereld, gewoonlijk eenige of alle menschen, deel hebben, waarin het dan, gemeen, openlijk, (d. i. de geheele maatschappij, stad, land, wereld enz., betreffende, daar toe behoorende, daar op betrekkelijk, daar te vinden enz.) vertaald wordt, bij voorb. libertas, Cic. Sext. 1: imperium, Cic. Balb. 5: falus, Cic. Sext. 6: falutatio, Cic. Pif. 40, i. e. overal gebruikelijk: mens, Cic. Or. III, 29, i. e. aan allen gemeen: fenfus, Cic. Planc. 14, i. e. bij allen te vinden, de ondervinding van allen: homo vitae communis ignarus, Cic. Phil. II, 4, i. e. onkundig in de gewone gebruiken en pligten des levens, zonder wellevendheid, zonder zijn wereld te verstaan: exordium, Cic. Or. II, 78, dat bij meer Redenvoeringen gebruikt kan worden: locus, 2) eene aan meer of aan allen gemeene plaats, openbare plaats, bij voorb. markt, straat, tempel enz., Cic. Verr. II, 46: van daar de onderaardsche wereld, Plaut. Caf. Prol. 19: b) in de redenrijkkunst, eene gemeene plaats, d. i. daar men toont, dat dat, bij voorb. in 't gemeen waar is, het geen men in een bijzonder geval beweerd heeft enz., algemeene bron van bewijzen, Cic. Or. III, 27. Or. 36: judicium, Cic. Or. 33, i. e. dat allen hebben: caufae forenfes & communes, Cic. Or. I, 49, i. e. publicae: amicorum omnia effe communia, Cic. Off. I, 16: cf. Terent. Ad. V, 3, 18: van daar tecum mihi effe communia omnia, voor amicum effe, Cic. ad Div. V, 21 in.: doch communia ontbreekt in veele Edd., bij voorb. Ernest., en wel gevoegelijker: Omni aetati mors eft communis, Cic. Senect. 19: Is fuit ei cum Rofcio communis, Cic. Rofc. Com. 10: Inter eos ratio communis eft, Cic. Leg. I, 7. Ook staat commune met den Genitivus, bij voorb. quod commune eft liberorum populorum, Cic. Balb. 11: Commune animantium omnium eft conjunctionis appetitus, Cic. Off. I, 4: doch hier staat commune Subftantive, het gemeenschappelijke. Senfus communis, Cic. Cluent. 6, gemeen menschenverstand. Commune staat ook Subftantive, het gemeenschappelijke, bij voorb. dividere, Cic. ad Div. VII, 12. Pandect. X. tit. 3: van daar Commune Siciliae, Cic. Verr. II, 46 en 63: Milyadum, Ibid. I, 38, i. e. de gemeente, de geheele staat: van daar in commune: a) voor allen, tot gemeenschappelijk gebruik, bij voorb. in commune conferre, Cic. Invent. II, 3: in commune vocare honores, Liv. VI, 40, i. e. gemeenschappelijk maken: b) in 't gemeen, over 't geheel, Tacit. Ann. XV, 12. Germ. 27. 3) gemeen, allen bekend, overal te vinden, of gebruikelijk, bij voorb. praecepta, Cic. ad Div. I, 9 prope fin. §. 67: falutatio, Cic. Pif. 40: vita, Cic., zie hier voor: fermo, Petron. 113. Quintil. II, 10: mimi, Cic. ad Div. VII, 1. 4) homo communis, Cic. ad Div. IV, 9 med.: eum magis communem in victoria futurum eet., i. e. die zich, als 't ware, aan anderen mededeelt, d. i. aflatend, liefttalig, met iedereen omgang hebbende; dus ook communior, Suet. Claud. 21: communiorem, Cic. Mur. 31 extr. Edit. Graev.: alwaar de Edd. Ernesti comiorem heeft, en communiffimus, Sueton. Vefp. 22.

COMMUNITAS, atis, f. 1) de gemeenschappelijke band, de gemeenschappelijke deelneming, omgang, bij voorb. vitae, Cic. ad Div. IX, 24. en Off. I, 14: legationis, Cic. Phil. VI, 2: generis humani, Cic. Fin. IV, 4: cf. Cic. Off. I, 43: van daar res disjunctа a communitate, Cic. Top. 6: van den gemeenschappelijken band, of begrip. 2) de deugd, die dezen band behoudt, burgerlijke geregtigheid, Cic. Off. I, 43 in.

COMMUNITER, Adv., 1) gemeenschappelijk, in gemeenschap, Cic. Rofc. Am. 37 in. Ibid. Font. 6. en Off. III, 20, ad Div. XIII, 12. Liv. I, 45. en meermalen. 2) in 't gemeen, Apul. doctr. Plat. p. 34. Elm.

COMMUNITIO, onis, f. bevestiging, Vitruv. X, 19.

COMMUNITUS, a, um, zie Communio, ire.

COMMUNITUS, Adv., i. q. communiter, Varr. ap. Non. c. 11. n. 6.

COMMURMURATIO, onis, f. het murmelen, morren, bijzonder van velen, Gell. XI, 7 extr.

COMMURMURO, are, morren, murmelen, Plin. H. N. X, 23. Sil. XV, 821.

COMMURMUROR, ari, murmelen, bij voorb. fecum bij zich zelven, Cic. Pif. 25.

COMMUTABILIS, e, veranderlijk, der verandering onderworpen, bij voorb. vitae ratio, Cic. Mil. 26: exordium, Cic. Invent. I, 18: respublica, Cic. Att. I, 17 poft med.

COMMUTATE, Adv., veranderd, op eene veranderde wijze, bij voorb. dicere, Auct. ad Her. IV, 42.

COMMUTATIO, onis, f. 1) verandering, Cic. Invent. I, 34: van daar eene Spraakfiguur, Auct. ad Her. IV, 28. 2) gesprek, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2 extr.

COMMUTATUS, us, m. verandering, bij voorb. in commutatum venire, Lucret. I, 795, i. e. mutari.

COMMUTO of CONMUTO, avi, atum, are, 1) veranderen, bij voorb. vultum & fermonem, Qu. Cic. in petit. conf. 11: ftatum reipublicae, Cic. Harufp. 27: figna rerum, Cic. Fin. V, 25: confilium, Caef. B. C. II, 38: animos, Cic. Or. II, 52: ex veris in falfa, Cic. Fat. 9: commutari animo, Cic. Fin. IV, 3. 2) verruilen, bij voorb. mortem cum vita, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5, i. e. sterven: gloriam conftantiae cum caritate patriae, Cic. Sext. 16, i. e. voor de vaderlandsliefde roem inboeten: ook zonder cum, bij voorb. poffeffionis invidiam pecunia, Cic. Agr. I, 5: dus ook leve compendium fraude maxima commutare, Auct. ad Herenn. II, 19, i. e. om een klein voordeel eene groote oneerlijkheid begaan: ftudium belli gerendi agricultura, Caef. B. G. VI, 22: Vin' commutemus? willen wij ruilen, fcil. met de vrouwen, Plaut. Trin. I, 2, 61: vinum pro oleo, Pandect. II, 15, 8 extr.: van daar a) captivos, Cic. Off. I, 18, uitwisselen: b) verhandelen, bij voorb. muftum aere, Colum. XII, 26: fidem fuam pecunia, Cic. Cluent. 36: c) verba, Terent. And. II, 4, 7. Phorm. IV, 3, 33, redewisseling hebben. 3) invullen, bij voorb. alios oculos, Plaut. Mil. II, 3, 36.

COMO, avi, atum, are, 1) met hairen verzien, bijzonder lange, hairig maken: van daar comatus, a, um, gehaaird, Martial. I, 73, 8. X, 83, 3: van daar comati i. e. pueri intonfi, Martial. XII, 71, 9: van daar Gallia comata, en enkel comata, Plin. H. N. IV, 17. Lucan. I, 442, i. e. Gallië aan gene zijde der Alpen, omdat de Galliërs daar lange hairen droegen: fylva comata, Catull. IV, 11, i. e. gehaaird, voor loofrijk. 2) met hairen verzien zijn: van daar Comans gehaaird, bij voorb. galea, Virg. Aen. I, 391, i. e. criftata: dus ook criftae (galeae), Ibid. III, 468: colla comantia equorum, Ibid. XII, 86: ook fetae hircorum, Ibid. Georg. III, 312: comans juba equi, Gell. III, 9. Ook Tropisch, bij voorb. ftella, Ovid. Met. XV, 749, i. e. komeet, staartster: narciffus, Virg. Georg. IV, 122: dictamnus flore comans, Ibid. Aen. XII, 413: herba foliis femper comantibus, Plin. H. N. XIII, 8: fylvae comantes, Valer. Flacc. I, 429: comans humus i. e. herbofa, Stat. Theb. V, 502: pinum flamma comantem attollens, Sil. X, 559.

COMO, mfi, tum, 3. (voor coemo), eigenlijk famen nemen. Van daar 1) famen voegen, verbinden, Lucret. IV, 31: van daar 2) te recht maken, fchikken, opfchikken, verfieren, van vrouwsperfonen, bijzonder met betrekking tot het hoofd, bij voorb. amica mea dum comit (fcil. fe), Plaut. Stich. V, 4, 19, zich opfchikt, het hoofdtooizel opzet, de hairen kamt enz.: caput, Tibull. I, 9 (8), 16. Quintil. XII, 10: capillos, Cic. Pif. 11: comas, Ovid. Faft. II, 560. Quintil. II, 5, i. e. het hoofd opmaken, kappen, de hairen kammen, frizeeren, of anders fchikken, of ook met iets opfieren: colla genasque, Stat. Sylv. I, 2, 110: criftas, Stat. Theb. III, 424: equos, Ibid. IV, 43: colus comta, Plin. H. N. VIII, 48, i. e. opgefchikt of met wol verzien: van daar Tropisch, opfchikken, verfieren, bij voorb. orationem, Quint. VIII, 3: dus ook comta oratio, Cic. Senect. 9: comtior fermo, Tacit. Hift. I, 19.

COMOEDIA, ae, f. eene komedie, d. i. een dramatisch tooneelfpel, waar van de uitkomst vrolijk is — Blijëindend tooneelfpel, Cic. Brut. 62. Horat. Art. 281. Zij is vetus i. e. waar in men waare namen en handelingen gebruikte: media, waar in de daaden en handelingen waar, en de namen verdicht zijn: nova, waar in beiden verdicht zijn: Comoediam agere, Terent. Eun. prol. 22: facere, Terent. And. Prol. 26.

COMOEDICE, Adv., komisch, zoo als in eene komedie, Plaut. Mil. II, 2, 58.

COMOEDICUS, a, um, de komedie betreffende, bij voorb. ars, Apul. Florid. p. 353. Elm.

COMOEDUS, a, um, komisch, de komedie betreffende, bij voorb. natio, Juvenal. III, 100, komisch, tot de komedie gefchikt: van daar Subftant. Comoedus fcil. actor, een komediant, Cic. Rofc. Com. 11. Quintil. I, 11 (19). VI, 2.

COMOSUS, a, um, gehaaird, Phaedr. V, 8: Tropisch, bij voorb. vol gewasfen, bij voorb. comofiffimum Tityrnalum, Plin. H. N. XXVI, 8 poft med.

COMPACISCOR of COMPECISCOR, pactus en pectus fum, 3. met elkander affpreken, ééns worden wegens iets, een verdrag, vergelijk, maken, komt in het Praefens en de daar van afstammende tempora niet ligt voor, bij voorb. fi compecti fumus, Plaut. Pfeud. I, 5, 128: van daar Compactus, a, um, Paffive, daar men over

over één gewonden is, elkander verſlaan heeft, afgeſproken: van daar Compactum, *let dat afgeſproken is, een afſpraak, vergelijk: van daar* de compacto, Plaut. Pſeud. I, 5, 126: *of* ex compacto, Sueton. Caeſ. 20: *of* compacto, Cic. Att. X, 12 in. Liv. V, 11. Plaut. Capt. III, 1, 29, i. e. *volgends afſpraak, naar de afſpraak.*

COMPACTĬLIS, e, 1) *ſamengeſlagen, dichte ſamengevoegd, bij voorb.* trabes, Vitruv. IV, 7. poſtes, Ibid. X, 20: Solum hoc pomum (i. e. juglandes) natura compactili operimento clauſit, Plin. H. N. XV, 22: *van daar* 2) *kort, maar dik, van ſtatuur, gedrongen, bij voorb. van leeuwen,* Plin. H. N. VIII, 16: *van bijen,* Ibid. XI, 18.

COMPACTĬO, onis, f. *de ſamenvoeging, bij voorb.* membrorum, Cic. Fin. V, 11: cf. Vitruv. II, 7. X, 20.

COMPACTŪRA, ae, f. *ſamenvoeging,* Vitruv. IV, 7.

COMPACTŪS, a, um, Particip. a) *van* Compingo: b) *van* Compaciſcor.

COMPĀGES, is, f. *de ſamenvoeging, bij voorb.* lapidum, Ovid. Met. III, 30: ſaxorum, Curt. IV, 18: muri, Lucan. III, 491: glutinis, Plin. H. N. XVI, 40: mundi, Gell. VI, 1: corporis, Cic. Senect. 21: compagibus arctis claudentur portae, Virg. Aen. I, 293 (297): haerere compagibus Veneris, Lucret. IV, 1107.

COMPĀGO, inis, f. i. q. compages, *ſamenvoeging,* Ovid. Met. I, 711. Celſ. IV, 7. Plin. H. N. II, 2. Senec. Ep. 91.

COMPAR, ăris, 1) Adject. *gelijk, bij voorb.* connubium, Liv. I, 9: conſilium tuum parentis tui conſilio compar, Liv. XXVIII, 42: compari Marte concurrere, Ibid. XXXVI, 44: cf. Plaut. Pſeud. I, 1, 64: compar eorum ſias, Gell. VI, 11. 2) Subſtant. *ieder, die één van ons gelijken is, een compagnon, kameraad, makker,* Plaut. Pſeud. IV, 3, 9: *een gade,* Ovid. Art. III, 358. Ibid. Am. III, 5, 38. Horat. Od. II, 5, 2. *Ook heet* Compar *in de Rhetorika, wanneer de ſtellingen dezelfde ſijllaben hebben, gelijkheid der ſtellingen,* Auct. ad Her. IV, 20.

COMPĂRABĬLIS, e, *het geen vergeleken kan worden, vergelijkbaar,* Cic. Invent. I, 30. Liv. XXXIX, 52.

COMPĂRATE, Adv., *in vergelijking,* Cic. Top. 22.

COMPĂRATĬO, onis, f. 1) *de toebereiding, toerusting, van zich zelven of van eene zaak, of van het geen tot de zaak behoort, bij voorb.* belli, Cic. Manil. 4: criminis, Cic. Cluent. 67, i. e. *bezorging van den nodigen voorraad tot de aanklagt: maar* Cic. Invent. I, 11. *is* comparatio criminis *de vergelijking der misdaad met eene andere goede daad, die tot de eerſte gelegenheid gegeven heeft enz.:* comparatio & diſciplina dicendi, Cic. Brut. 76, i. e. *toerusting: dus ook* ut nihil de mea comparatione deminuam, Cic. Qu. Fr. I, 2 extr., i. e. *toerusting tot mijne verdediging.* 2) *aanſchaffing, verſchaffing, verwerving, bij voorb.* ſuffragatorum, Cic. Mur. 21: teſtium, Ib.: voluptatis, Cic. Fin. II, 18: veneni, Liv. XLII, 17: divitiarum, Valer. Max. IV, 4, 5: *van daar aanhoping, bij voorb.* frumentorum, Trajan. in Plin. Ep. X, 37: ſervorum, Pandect. XLI, 3, 44. 3) *de vergelijking, bij voorb.* orationis ſuae cum ſcriptis alienis, Cic. Or. I, 60: parium, Cic. Top. 18: eorum, quae honeſta ſunt, Cic. Off. I, 43: cf. Cic. ad Div. X, 5. Sueton. Aug. 79: *van daar* crimin[is], Cic. Invent. I, 11, *zie* n. 1. *Ook* 4) *het vergelijk, de overéénkomst, die twee perſonen met elkander treffen,* Liv. VI, 30. 5) *de ſamenſtelling, bij voorb. om te vechten enz.: van daar* in eodem comparatione, Cic. Fin. II, 14. *Tropisch,* i. q. certatio, *dat voorāf gaat: doch het kan ook vergelijking zijn.*

COMPĂRATIVE, *met vergelijking,* Gell. V, 21.

COMPĂRATĪVUS, a, um, *eene vergelijking bevattende, met vergelijking, bij voorb.* judicatio, Cic. Invent. II, 25: vocabulum, Gell. V, 21.

COMPARATUS, us, m. *bezorging, voorraad, bij voorb.* modulorum, Vitruv. VII. Praef. extr.

COMPARCO *of* COMPERCO, ſi, ſum, 3. *ſamenſpaaren, beſpaaren, of enkel ſpaaren, verſchoonen, bij voorb.* quod ille comparſit, Terent. Phorm. I, 1, 9: comperce attrectare, Plaut. Poen. I, 2, 137, i. e. noli.

COMPĀRĔO, ui, 2. *daar zijn, om handen zijn, verſchijnen, zichtbaar zijn, bij voorb.* Pompejus non comparet, Cic. Att. XII, 2: in ſervos, qui non comparebant, Cic. Cluent. 64: res, quae comparerent, Liv. XXXII, 10: in libris multa diligentia comparet, Nep. Cat. 3: comparebo tibi frequens cet., i. e. aperte tibi videbor cet., Plaut. Mil. III, 1, 68: *van daar* ratio comparet, i. e. *treft, is richtig,* Plaut. Trin. II, 4, 16.

COMPĂRO *of* CONPĂRO, avi, atum, are, 1) *ſamenſtellen, paaren, ſamenpaaren, bij voorb. twee vechters, om te vechten, bij voorb.* Cum Aeſernino Samnite Pacidianus comparatus viderer, Cic. Qu. Fr. III, 4: *van daar* Scipio & Hannibal, velut ad ſupremum certamen comparati duces, Liv. XXX, 28: par ducum comparatum ſit, Juſtin. VI, 2: ut ego cum patrono diſertiſſimo comparer, Cic. Quintil. 1: comparavit hunc hoplomacho, Sueton. Calig. 35: *van daar* a) *verbinden, ſamenvoegen, bij voorb.* eaque inter ſe compararet, Cic. Univ. 5: labella cum labellis, Plaut. Aſin. III, 3, 78: ne male comparati ſitis, *van twee Cenſors, die niet ſamen paſten,* Liv. XL, 46: priore conſulatu inter ſe comparati, Liv. X, 15, ſcil. *in de gedachten der burgers, d. i. die men ſamen verkiezen wilde, want zij waren nog geen* Conſuls *geweest: indien de plaats echt is:* b) *vergelijken, bij voorb.* hominem cum homine, rem cum re, Cic. Dom. 51: exercitum exercitui, duces ducibus, Liv. XXVIII, 28: orationem cum magnitudine utilitatis, Cic. Off. II, 6: equi ſenectuti ſuam, Cic. Senect. 5: *ook* aliquem ad aliquem, Terent. Eun. IV, 4, 14: *ook gelijk zetten, gelijk ſchatten, bij voorb.* neminem tibi antepoſuiſſem aut etiam comparaſſem, Cic. fragm. ap. Non. c. 4. n. 64: *van daar door vergelijking betoogen, of beſluiten, of een beſluit maken, of ergens uit trekken, bij voorb.* deinde comparat, quanto cet., Cic. Off. II, 25: comparando inde, quam cet., Liv. II, 32 extr.: *of overleggen, oordeelen, bij voorb.* proin tu, cui ſat — compara, Acc. ap. Non. 2) *te recht maken, in orde ſtellen, toerusten, toebereiden, bij voorb.* ſe, Cic. Mil. 10. Nat. D. III, 8. Liv. XXVIII, 33: convivium, Cic. Verr. I, 26: iter, Nep. Alcib. 10, i. e. *zich reisvaardig maken:* inſidias alicui, Cic. Cluent. 16: accuſatorem alicui, Ibid. 67: exercitum, Cic. Phil. V, 13: accuſationem, Cic. Verr. I, 1. Cluent. 7, i. e. *het nodige daar toe bezorgen, zich toerusten:* animum auditoris ad reliquam dictionem, Cic. Invent. I, 15, i. e. *voorbereiden, toebereiden, winnen: ook* homines, *bij voorb.* tribunos i. e. *op zijne zijde brengen, winnen, zich bezorgen,* Liv. IV, 48. VI, 35: *doch, dit kan ook tot* n. 3. *behooren:* claſſem, Liv. XXXVI, 3: *van daar* legati comparati ſunt in Boeotiam, Liv. XLII, 43, i. e. *maakten zich gereed na* Beötiën, *zetten zich in orde enz.: ook* abſolute, comparare (ſcil. ſe *of* res neceſſarias), *zich in orde ſtellen, ſchikking maken, bij voorb.* tempore ad comparandum dato, Nep. Thraſyb. 2: *dus ook* Liv. XXXVIII, 12 extr. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* urere comparat, Ovid. Triſt. II, 267, i. e. *voornemens is, wil, ſchikking maakt enz.: van daar* 2) *opvoeren, ſamenbrengen, bij voorb.* copias, Cic. Or. 66: exercitum, Cic. Phil. V, 13: tribunos, Liv., *zie hier voor:* b) *inrichten, bij voorb.* vultum ex vultu, Plaut. Amph. III, 3, 5, i. e. *beelden: bijzonder, inrichten, de inrichting of ſchikking maken, bij voorb.* ſe i. e. *zich ſchikken, voornemen enz., bij voorb.* an ita me comparem, Ter. Eun. I, 1, 2: *doch het kan ook zijn, zich toerusten, d. i. moed vatten enz.: van daar* comparatus, a, um, *ingericht of geſteld, dikwijls voorkomt, bij voorb.* natura ita comparatum eſt, Liv. III, 63: inique comparatum eſt, Terent. Phorm. I, 1, 7: nunquam vidi iniquius comparatam certationem, Ibid. Ad. II, 2, 4: ſic ſumus ſemper comparati, Cic. Or. III, 9: cf. Auct. ad Her. III, 5 med. Terent. Heaut. III, 1, 97: *bijzonder door wetten, bij voorb.* legibus comparatum eſt, Cic. ad Brut. Ep. 12, i. e. *ingericht, verōrdend:* majores noſtri comparaverunt, Auct. ad Her. IV, 16, *ingericht, verōrdend: dus ook* praetores, ut conſideratae fieret, comparaverunt, Cic. Quint. 16: more majorum comparatum eſt, Cic. Roſc. Am. 53: *van daar* inter ſe comparare, Liv. VIII, 6 extr. XXVIII, 45. XXXVIII, 35. XXIV, 10, *de inrichting of ſchikking onderling treffen, of zich in goedheid vergelijken, bij voorb. wie deze of gene verrichting op zich nemen zal: ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* provincias, Liv. XXXIII, 43. XLII, 31. 3) *verwerven, bezorgen, verſchaffen, bij voorb.* auctoritatem, Caeſ. B. G. V, 53: laudes, Cic. ad Div. II, 4: gloriam, Cic. Off. II, 13: commodum ſuum ex incommodo alterius, Terent. Heaut. II, 4, 17: alicui malum, Plaut. Caſ. II, 8, 72: tribunos i. e. *zich verzorgen, aanſchaffen, winnen,* Liv., *zie hier voor: ook veróorzaken, verwekken, bij voorb.* tumultum, Auct. ad Her. IV, 28, *zie hier voor* malum, *ook meer: van daar ook verkrijgen voor geld, d. i. koopen,* Cic. Verr. II, 34 med. Plin. Ep. X, 37. Sueton. Cal. 27. Not. comparaſſit *voor* comparaverit, Plaut. Epid. I, 2, 19.

COMPASCO, ĕre, 1) *met elkander weiden,* Cic. Top. 3. Pandect. VIII, 5, 20: *of bloot weiden,* Plin. H. N. IX, 54. XXXII, 6. 2) *afweiden, d. i. afeten,* Varr. R. R. I, 53. II. Prooem.

COMPASCUUS, a, um, *het ſamenweiden betreffende, bij voorb.* ager, Cic. Top. 3: jus, Pandect. VIII, 5, 20.

COMPATRONUS, i, m. *medepatroon,* Pandect. XXVI, 4 leg. 3 *en* 5. XXXVIII, 5, 1.

COM-

COMPĂVESCO, ĕre, *verschrikken*, Gell. I, 23.

COMPĂVĪO, ire, *vertreden*, *bij voorb.* compavita atque dirupta, Apulej. Met. VII. post med. p. 197. Elm.

COMPECTUS, *zie* Compaciscor.

COMPĔDĬO, ire, *met kluijters binden*, *kluisteren*, Varr. ap. Non.: *van daar* compeditus, Plaut. Capt. V, 1, 24. Cato R. R. 56. Senec. de Tranq. 10.

COMPELLATĬO, onis, f. *het aanspreken*, Auct. ad Her. IV, 15: *bijzonder met berispen*, *of schelden*, *of verwijten*, *te rede stelling*, Cic. ad Div. XII, 25. *en* Phil. III, 7. Gell. I, 5.

COMPELLO, avi, atum, are, 1) *aanspreken*, *bij voorb.* aliquem blande, Plaut. Poen. III, 3, 72. Rud. IV, 7, 1. Auct. ad Her. I, 14. Virg. Aen. III, 398: de stupro, Valer. Max. VI, 1, 12: *ook volstrekt* compellare, Hyg. fab. 57, i. e. *ontucht vermoeden*: *bijzonder met verwijten*, *beschuldigen*, *met kijven en schelden*, *te rede stellen*, *hard aanspreken*, *openlijk beschuldigen*, *het geschiede waar het wille*, *bij voorb.* in foenus, Auct. ad Her. I, 14: *voor het volk*, Cic. red. Sen. 13: *ook misschien* Cic. Att. II, 2: se judicem — compellaturum: edicto, Cic. Phil. III, 7: *voor de overigheid*, Sueton. Caes. 17 extr.: *dus ook* lege, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 12: cf. Nep. Alcib. 1. Horat. Ep. I, 7, 34: *somwijlen kan men het ook vertaalen beschuldigen.* 2) *noemen*, *bij voorb.* aliquem fratricidam, Nep. Timol. 1: cf. Horat. Sat. I, 7, 31.

COMPELLO, puli, pulsum, 3. 1) *samendrijven*, *bij voorb.* pecus, Cic. Pis. 36: greges in unum, Virg. Ecl. VII, 2: *doch dit kan wegens* in unum *tot* n. 2. *behooren*: *van daar* a) *verzamelen*, *bij voorb.* homines in unum locum, Cic. Invent. I, 2: ossa in suas sedes, Cels. VIII, 11: b) *beperken*, *bij voorb.* orationem in angustias, Cic. Acad. IV, 35. 2) *ergens heen drijven*, *bij voorb. vee*, *bij voorb.* gregem hibisco, Virg. Ecl. II, 3, i. e. ad hibiscum: *dus ook* imaginem (i. e. animam) nigro gregi, Horat. Od. I, 24, 18, i. e. *in de onderaardsche wereld*, *tot de schimmen der onderaardsche wereld*: *van daar* a) *ergens heen drijven*, *noodzaken*, *jaagen*, *door uiterlijk geweld ergens heen brengen*, *bij voorb.* naves hostium in portum, Caes. B. C. I, 58: aliquem domum, Cic. Pis. 7: consules e foro in curiam, Liv. II, 55: hostem ad castra, Liv. XXXV, 29: bellum Pometiam, Liv. II, 16: bellum Medulliam, Liv. I, 33, i. e. *den oorlog daarheen leiden*: hostes intra muros, Caes. B. G. VII, 65: *dus ook* in metum, Liv. XXV, 29: b) *tot iets brengen*, *aandrijven*, *beweegen*, *bij voorb.* ad virtutem, Plaut. Bacch. IV, 10, 10: in hunc sensum compellor injuriis, Cic. ad Div. IX. post med. §. 61: aliquem ad laqueum, Plin. H. N. XXXVI, 5: tyrannum in mortem, Quintil. VII, 3 post init.: ad arma compulsi, Cic. Marc. 5: hac forma compulsus i. e. *bewogen*, Ovid. Her. XX, 63: angustiis rei frumentariae compulsum discessisse, Caes. B. C. III, 41: metu compulsi, Liv. XXVII, 30, i. e. *uit vreeze*, *door vreeze bewogen*, *gedrongen*. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* compulit mutari, Curt. V, 1: nubere, Justin. XVI, 5: petere, Ib. XXX, 3: facere, Sueton. Domit. 14.

COMPENDIĀRIUS, a, um, *het geen op eene voordeelige wijze kort is*, *bij voorb.* via compendiaria, Cic. Off. II, 12. Plin. H. N. XXXV, 10: *ook volstrekt* compendiaria, Petron. 2. Senec. ep. 119: *dus ook* compendiarium, scil. iter, *bij voorb.* compendiario, Senec. ep. 73.

COMPENDIFACĬO, ĕre, *bespaaren*, Plaut. Most. I, 1, 57 *en* Pers. IV, 3, 2, *voor* compendii facere. *Dat het twee woorden zijn*, *ziet men daar uit*, *dewijl zij ook gescheiden staan*, *bij voorb.* compendii verba faciam cet., Ibid. Bacch. II, 2, 6: *van daar* fieri compendii, Ibid. Asin. II, 2, 41 *Zie* Compendium.

COMPENDIOSUS, a, um, 1) *voordeelig*, Colum. I, 4, 5: 2) *in 't kort gebracht*, *kort*, *bij voorb.* verba, Apul. Met. XI: iter, Ibid. VI.

COMPENDĬUM, i, n. *de besparing*, *bij voorb.* ligni, Plin. H. N. XXIII, 7: operae, Ibid. XVIII, 20: facere compendium rei, *of* facere rem compendii, *bespaaren*, *bij voorb.* compendium facere pultandi, Plaut. Pseud. II, 2, 11, *het aankloppen besparen*, *er van bevrijd zijn*: *dus ook* errationis, Ibid. Rud. I, 2, 89: praeconis, Ibid. Stich. I, 4, 40: si quid tibi compendii facere possim, Ibid. Truc. II, 4, 26: curam hanc facere compendii potes, Ibid. Poen. I, 2, 138, i. e. *kunt die zorg besparen*, *van die zorg bevrijd zijn*: fieri dictis compendium volo, Ib. Capt. V, 2, 12, *ik wil*, *dat de woorden gespaard worden*, *d. i. dat gij hier niet veel spreekt*: *van daar* a) *de kortheid*, *afkorting*, *bij voorb.* conferre ad compendium verba, Plaut. Mil. III, 1, 186, *in 't kort vatten*, *afkorten*: *dus ook* compendium viae, Plin. H. N. V, 5: *of ook enkel* compendium, Justin. II, 10. Tacit. Ann. XII, 28, *een korte weg*, *waar door men veele stappen bespaaren kan*: *ook Tropisch*, brevia compendia docendi, Quintil. I, 1: edictorum, Pand. V, 1, 72, i. e. *wanneer het één allen in zich bevat*: compendio dicam i. e. *kort*, Censorin. 5: b) *het voordeel*, *nut*, Cic. Verr. II, 3 *en* Offic. III, 15. Caes. B. C. III, 32. Auct. ad Her. IV, 40. Plin. H. N. XXI, 12.

COMPENDO, i, sum, 3. i. q. simul pendo *ook enkel* pendo, *bij voorb.* compendium dicitur, quod cum compenditur, una fit, Varr. L. L. IV extr.

COMPENSĀTĬO, onis, f. *is*, 1) *wanneer men het een jegens het ander weegt*, *of rekent*, *tegenrekening*, *vergelijking der rekeningen*, *om ze gelijk te maken*, Pandect. XVI tit. 1: *van daar Tropisch*, *tegenrekening*, *vereffening*, *vergelijking*, *bij voorb.* incommoda vitae compensatione commodorum lenire, Cic. Nat. D. I, 9: cf. Cic. Tusc. V, 33 extr. 2) *tegenstelling of verruiling*, *bij voorb.* mercium, Justin. III, 2.

COMPENSO, avi, atum, are, 1) *het één tegen het ander weegen of rekenen*, *vergelijken*, aliquid cum aliqua re, *bij voorb.* laetitiam cum dolore, Cic. Fin. II, 30: tot volumina cum uno versiculo, Cic. Pis. 30: cf. Hor. Sat. I, 3, 69. Cic. Fin. V, 18: *ook zonder* cum, *bij voorb.* tot amissis te compensavimus unum, Ovid. Her. III, 51: *van daar* 2) *vergoeden*, *iet weder goed maken*, *weder inbrengen*, *bij voorb.* vitia diligentia, Cic. Senect. 11: pericula coriis, Cic. Font. 1: pecuniam pedibus, Cato ap. Cic. Flacc. 29: damna, Cic. Verr. V, 13: labores gloria, Cic. Or. III, 4: officiis, quod violatum est, Cic. Off. II, 19. 3) *afkorten*, *bespaaren*, *bij voorb.* longum iter, Senec. Hippol. 83: sinus undae, Lucan. III, 248, *bespaaren d. i. voorbij vaaren.*

COMPERCO, *zie* Comparco.

COMPĔRENDĪNATĬO, onis, f. *de uitstelling tot op den derden of laater dag*, *bij voorb. voor het gericht*, *tot een nieuwen termijn*: *het stellen van een nieuwen termijn*, Plin. Epist. VI, 2. Gell. XIV, 2. Senec. ep. 97.

COMPERENDINĀTUS, us, m. i. q. comperendinatio, Cic. Verr. I, 9 *en* Brut. 22 med.

COMPĔRENDĪNO, avi, atum, are, *uitstellen*, *tot overmorgen of langer*, *bij voorb.* reum, Cic. Verr. I, 9. IV, 15, i. e. *hem een termijn tot overmorgen of later stellen*: *Ook zonder* Accusativus, Ibid. Verr. Act. I, 11.

COMPĔRĬO, pĕri, pertum, 4. *in ervaring brengen*, *ervaaren d. i. gegrond of genoegzaam bericht krijgen*, *bij voorb.* ex multis audivi: nam comperisse me, non audeo dicere, Cic. ad Div. V, 5: comperi ex iis, Terent. Heaut. I, 1, 69: certo comperi, Ibid. Eun. V, 1, 9: per exploratores comperire, Caes. B. G. IV, 19: nihil de hoc comperi, Cic. Sull. 31: *ook* comperire oculis i. e. *zelve zien*, *bij voorb.* comperta oculis perferre, Liv. XXIX, 21 extr.: compertum mihi est *ik heb zeker bericht*, *ik weet zeker enz.*, Sallust. Cat. 14 extr.: *van daar* compertum habere, Sallust. Cat. 58 (60): *en* compertum habere de re, Cic. Cluent. 45, i. e. *zeker bericht hebben*, *zeker weten*: *van daar* pro comperta re habere, Liv. XXXIX, 49, i. e. *voor zeker*: pro comperto polliceri, Suet. Ner. 31, i. e. *zeker*: pro comperto esse *zeker zijn*, Curt. VII, 1, 6: *gevolglijk is* compertus, a, um, *zoo veel als zeker*: *en* compertum *iet zekers*, *zekerheid*: *dus ook* pro comperto *zeker*, *genoegzaam*, *bij voorb.* pro comperto rabiem pertinaciter durare, Apul. Met. IX post init. p. 218 Elm.: *van daar* comperto, Liv. XXXIII, 5. Tacit. Ann. II, 60. Not. Comperior a) *als een* Passivum, *men verneemt van mij*, *men verneemt*, *dat ik enz.*, *bij voorb.* adulterare, Suet. Aug. 67: *ook* Terent. And. V., 3, 31 dum ne ab hoc me falli comperiar i. e. *als men maar niet verneemt*, *dat ik enz.*: *doch hier kan het ook zijn*, *als ik maar niet verneem enz.*: *wanneer dan* comperiar *het* Depon. *zou zijn*: *verders* uxor in stupro comperta, Suet. Tib. 35, i. e. *betrapt*: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* nullius probri compertus, Liv. VII, 4, i. e. *overtuigd*, *beschuldigd*: *dus ook* stupri, Ibid. XXII, 57: sacrilegii, Ibid. XXXII, 1: b) *als* Depon. *voor* scio, Sallust. Jug. 45 (49), *en* 108 (116).

COMPERNIS, e, *dien de knieën of enkels te zeer saamgebogen zijn*, Plaut. Mil. III, 1, 128. Varr. L. L. VIII, 5 *en* Lucil. ap. Non.: *ook* Plaut. ap. Fest. in Valgus.

COMPERTE, Adv., *met goed bericht*, *zeker*, Gell. I, 22: compertius, Gell. I, 11.

COMPERTUS, a, um, *zie* Comperio.

COMPES, ĕdis, f. 1) *voetijzer*, *kluister*, *boei*, *enz.* Terent. Phorm. II, 1, 18: indere alicui compedes, Plaut. Capt. III, 5, 76: imponere, Ibid. Pers. II, 3, 17: compedium tritor, Ibid. III, 3: 15: cf. Gell. XI, 18: *Tropisch*, *kluisters*, Cic. Attic. VIII, 3 post med.: Hebrus nivali compede vinctus, Hor. Ep. I, 3, 3: Telephum tenet puella grata compede vinctum, Hor. Od. IV, 11, 23, 2) *zekere zilveren sieraad der jufferschap*, Plin. H. N. XXXIII, 12.

Digitized by Google

COMPESCO, ui, 3. beperken, beteugelen, in toom houden, bij voorb. equum freno, Tibull. IV, 1, 91: dolores, Ibid. I, 2, 1: nimiam vini feritatem refina, Plin. H. N. XIV, 20: incendia, Plin. Ep. X, 42: animum, Hor. Ep. I, 2, 63: fitim, Ovid. Met. IV, 102: linguam, Plaut. Poen. V, 2, 75: vocem indicem ftultitiae, Quintil. XI, 3 prope fin., alwaar bij de plaats Cic. Rab. perd. 6 in gedachten heeft, gevolglijk compefcitis voor continetis, zoo als in Cicero ftaat, fchijnt gelezen te hebben: vitem, Colum. IV, 17, 5, fcil. door fnoeijen: dus ook ramos, Virg. Georg. II, 370: compefce dicere injufte, Plaut. Bacch. III, 3, 59, fcil. te voor parce: doch comperce zou gemaklijker zijn: nec fugientibus compefcunt fcil. fe, Apul. Met. IX p. 204 Elm., alwaar compercunt of comparcunt i. e. parcunt gemaklijker zou zijn.

COMPĔTENTER, voegzaam, behoorlijk, Pandect. XXII, 5, 16. XXIV, 3, 22: competentiffime. Apul. in Apol. p. 316 Elm.

COMPĔTENTĬA, ae, f. het overëenkomen, famenkomst, bij voorb. a) der deelen onderling, Symmetrie, evenredigheid, Gell. I, 1. b) der geftarnten d. i. Conftellatie, Gell. XIV, 1.

COMPĔTĪTOR, oris, die te gelijk om iet aanhoudt, bij voorb. om een eerepost, mededinger, Cic. Off. I, 12. Cic. Planc. 4. Cic. Att. I, 1. Liv. XXXVII, 57.

COMPĔTĪTRIX, tcis, f. mededingfter, bij voorb. fcenam habui competitricem, Cic. Mur. 19: fcenam fcil. Antonii competitoris, Antonius was door zijn prachtig tooneel een magtig mededinger.

COMPĔTO, ivi of ii, itum, 3. 1) famen ergens heen of op iet toegaan: van daar om iet famen zijn best doen, ook daar naar ftreeven, bij voorb. locum, Juftin. XIII, 2: 2) ergens famenkomen of ontmoeten, bij voorb. twee wegen, Varr. L. L. V, 3: foffae fiunt ita, ut in patentes ora hiantia competant, Colum. II, 2, 9: fi cacumina (arundinum) in unum competunt, Ibid. IV, 17 in.: van daar 3) elkander ontmoeten, of enkel aantreffen, of gebeuren, bij voorb. initium finemque miraculi cum Othonis exitu competiffe, Tacit. Hift. II, 50: fi competant coitus lunae in noviffimum diem brumae, Plin. H. N. XVI, 39, i. e. gebeuren, op den dag invallen: Fafti adeo turbati, ut neque meffium feriae aeftati — competerent, Suet. Caef. 40: fi ita competit, Senec. ep. 75, i. e. als 't zoo uitkomt enz.: van daar 4) voegen, paffen, overëenkomftig zijn, bij voorb. fi neptium competeret aetas, Suet. Aug. 31: fi villae fitus ita competit, Colum. IX, 5: tanto animo nequaquam corpus competiit, Sueton. Oth. 12: quid pifcis competit ad amoris ardorem accendendum? Apul. in Apol. p. 293 Elm., i. e. past, dient enz.: ook kan men n. 5. hier toe brengen: van daar de behoorlijke fterkte hebben, of er voor opgewasfen zijn, bij voorb. ut vix ad arma capienda animus competeret, Liv. XXII, 5: neque animo neque auribus aut lingua competere, Salluft. fragm. ap. Non., i. e. in zijn magt hebben, magtig zijn, zijn verftand, zijn ooren enz.: tanto animo nequaquam corpus competiit, Suet. Oth. 12, zie hier voor: van daar 5) toekomen, behooren, bij voorb. actio competit vicino, Pandect. XVII, 2, 52. XII, 2, 11: in aliquem, Quintil. III, 6: poena competit in latronem, Apul. Met. X.

COMPĬLATĬO, onis, f. Plundering, roof, bij voorb. Chrefti, Cic. ad Div. II, 8.

COMPĬLO, avi, atum, are, plunderen, berooven, bij voorb. oppidum, Cic. Verr. IV, 24: confulem, exercitum provinciamque, Ibid. I, 13: aliquem, Hor. Sat. I, 1, 77: aedes, Plaut. Afin. II, 2, 6: hortos, Cic. Phil. III, 12: van daar Tropisch, bij voorb. fapientiam alicujus, Cic. Mur. 11: fcrinia Crifpini, Hor. Sat. I, 1, 121.

COMPINGO, ēgi, actum, 3. 1) famen binden of voegen, aedificia, Senec. quaeft. nat. VI, 3: caput officulis tenuiffimis, Gell. VI, 1: crepidas, Apul. Florid.: folum roboreis axibus, Colum. VI, 19: navem tabulis, Pand. XLV, 1, 83: verbum, Gell. XI, 16: van daar compactus, a, um, famengevoegd, bij voorb. trabes, Virg. Aen. XII, 674: fiftula, Virg. Ecl. II, 36: cafa, Martial. XII, 73: Quid tam compofitum, tamque compactum? Cic. Fin. III, 22: cf. Cic. Univ. 8: van daar Adjective, dicht, bijzonder van het ligchaam of deszelfs leden, dicht, fterk, dik, gedrongen, bij voorb. corpus compactum & robuftum, Plin. Ep. VII, 24: membra, Suet. Vefp. 20: boves, Colum. VI, 1: crura, Ibid. en 37, 6: cervix, Pallad. Mart. XI: 2) ergens heen ftooten of fteken, verfteken, bij voorb. in piftrinum, Cic. Or. I, 11: fe in Apuliam, Cic. Att. VIII, 8: aliquid in oculos, Plaut. Men. IV, 3, 16, i. e. verfteken: aliquem in carcerem, Ibid. Amph. I, 1, 3: parentes in anguftum locum, Ibid. Rud. IV, 4, 103.

COMPĬTALICIUS of **COMPĬTALITIUS**, a, um, het geen op het Feest der op de kruiswegen (compita) ftaande fchutgoden gefchiedt, of daar betrekking op heeft, bij voorb. ludi, Cic. Pif. 4: dies, Cic. Att. VII, 7 in.: ambulatio, Ibid. II, 3 extr.

COMPĬTĀLIS, e, op de Compita of kruiswegen te vinden, daar toe behoorende enz., bij voorb. lares, Suet. Aug. 31, i. e. die daar ftonden: ludi compitales of ook compitalia, fcil. fefta of folemnia, Cic. Pif. 4 en Att. II, 3 extr. Cato R. R. 5, was een Schouwfpelfeest ter eere der befchermgoden op de kruiswegen te vinden.

COMPĬTALITĬUS, a, um, zie Compitalicius.

COMPĬTUM, i, n. 1) eene plaats, daar meer wegen famenloopen, het zij die uit twee, drie, of vier wegen beftaan, fcheidweg, kruisweg, Cic. Agr. I. 3. Virg. Georg. II, 382. Hor. Sat. II, 3, 25. Liv. XXVII, 4. Hier ftonden altaaren voor de Lares, waar op jaarlijks bij een feest geofferd werdt: van daar misfchien een altaar of kapel aldaar, bij voorb. compitum refecerunt, Infcript. ap. Grut.: van daar molimur compita, Grat. 48. 2) Tropisch, Perf. V, 35.

COMPLĂCĔO, cui en citus fum, 2. behagen, bij voorb. iis complacebat, Gell. XVII, 9: complacuerunt Veneri, Plaut. Rud. III, 4, 22: complacuerat, Colum. IX, 16: complacita eft tibi, Terent. And. IV, 1, 21: Hoc deo complacitum eft, Plaut. Rud. I, 3, 3. Particip. Complacitus, a, um, behaaglijk, believend, aangenaam, bij voorb. formofitatem complacitam gentibus, Apul. Met. IV p. 157 Elm.

COMPLĂCO, are, geneigd maken, bij voorb. judices, Tiro ap. Gell. VII, 3.

COMPLĀNATĬO, onis, f. de gelijk making, de vereffening, Senec. quaeft. nat. VI, 1.

COMPLĀNATOR, oris, m. die iet gelijk maakt, bij voorb. gingivulae, Apul. in Apol. p. 277 Elm.

COMPLĀNO, avi, atum, are, 1) gelijk of effen maken, effen maken, effenen, bij voorb. terram, Cato R. R. 151: locum, Suet. Caef. 44: van daar Tropisch, bij voorb. multa adcident dura, afpera, fed quae molliat & complanet ipfe i. e. faciliora reddat, Senec. de Provid. 5. 2) met de aarde gelijk maken, nederwerpen, Cic. Dom. 38. Hirt. Alex. 63: juga montium, Suet. Calig. 37.

COMPLECTO, ĕre, voor Complector, bij voorb. complectite, Pompon. ap. Non.: complectit, Vitruv. X. 6: van daar Paff. complecti, Cic. ap. Prifcian.: dus ook complexus, a, um, Cic. Rofc. Am. 13. Plaut. Amph. I, 1, 134. Lucret. II, 153.

COMPLECTOR of **CONPLECTOR**, xus fum, 3. 1) omvatten, omgeven, het zij waarmede het wille, goedig of niet goedig, bij voorb. orbis reliquos complectitur, Cic. Somn. Scip. 4: vitis claviculis fuis, quidquid eft nacta, complectitur, Cic. Senect. 15: arctior me fomnus complexus eft, Cic. Somn. Scip. 1: effigiem auro, Ovid. Trift. I, 7, 7: mare terram, Ovid. Met. VIII, 733: opere collem, Caef. B. G. VII, 83, i. e. met vestingwerken: cf. Ibid. 72 en 74. B. C. III, 112: dus ook Tropisch, omvatten, famenvatten, bij voorb. omnem rerum memoriam breviter, Cic. Brut. 3: omnia una comprehenfione, Cic. Fin. V, 9: aliquid memoria, Quintil. II, 7. XI, 2: van daar a) daarin mede nemen, bij voorb. vitos ad fcelus, Cic. Pif. 31: b) cogitatione, Cic. Or. 2. Tufc. I, 22, i. e. zich voorftellen: dus ook animo, Cic. Or. I, 5. Senect. 5. ad Div. V, 17 extr.: ook enkel complecti fcil. animo of mente, bij voorb. totum genus judiciorum, Cic. Verr. II, 12 extr., i. e. zich voorftellen, begrijpen, verftaan: figuram animi, Tacit. Agric. 46, i. e. zich voorftellen: c) literis, Cic. ad Div. VI, 6, fchriftelijk opftellen, uitdrukken: dus ook verbis, Quintil. III, 6 (-): dus ook oratione magnitudinem beneficii, Cic. red. Quir. 2: ook enkel complecti, bij voorb. vim oratoris, Cic. Or. I, 15, i. e. befchrijven, verklaren, voordragen. d) omhelzen, bij voorb. aliquem, Cic. Div. I, 46 en Att. XVI, 5: inter fe i. e. fe invicem, Liv. VII, 42: inter nos i. e. nos invicem: Cic. Div. I, 28: van daar e) Tropisch, omhelzen, d. i. liefhebben, ftreelen, vriendlijk behandelen, bij voorb. aliquem, Cic. Att. XVI, 15. Cic. ad Div. II, 6 en 8, aliquem caritate, Liv. VII, 40: comitate, Cic. ad Div. VII, 5: omnibus ftudiis, laboribus, Cic. Pif. 32: van daar beminnen, bedienen, oppasfen, vieren, zich aan eene zaak overgeven, bij voorb. philofophiam, Cic. Brut. 93: artes, Ovid. Pont. I, 6, 9: f) een befluit maken, of de zoogenaamde Conclufie maken, Cic. Invent. I, 40. 2) aanvatten, aangrijpen, begrijpen, bij voorb. aliquem, Terent. And. I, 1, 106: dextram, Virg. Aen. VIII, 558. Ovid. Met. VI, 494: caput, Ovid. Met. III, 727: faxa, Curt. V, 3: van daar bekomen, verkrijgen, bij voorb. facultatem, Cic. X, 12 extr.: aftra, Senec. Octav. 478: philofophia complexa eft naturam idoneam, Cic. Tufc. II, 4. Not. Complecti en Complexus, a, um, paffive, Cic., zie Complecto.

COMPLĒMENTUM, i, n. het geen dient tot aanvullen, tot vervullen, aanvullingsmiddel, vulmiddel, bij voorb. [illegible] me-

merorum, Cic. Or. 69: accufationum, Tacit. Ann. III, 38.

COMPLĔO, ēvi, ētum, 2. *volmaken*, aliquid aliqua re, *ook fomtijds* rei: *van daar* 1) *vullen of vol maken, bij voorb.* foffam farmentis, Caef. B. G. III, 18: fcrobem ad medium, Colum. Arb. 4 extr. 2) *vol maken, voltallig maken, vervullen; bij voorb.* legiones, Caef. B. C. I, 25: decem millia, Nep. Milt. 5: *dus ook misfchien* convivium vicinorum compleo, Cic. Senect. 14. 3) *vervullen of vol maken, bij voorb.* urbes ararum *voor* aris, Lucret. V, 1161: *dus ook* completus mercatorum carcer, Cic. Verr. V, 57: paginam, Cic. XIII, 34: aures, Cic. Somn. Scip. 5: fe cibo *bij voorb.* conchis, Cic. Nat. D. II, 49, i. e. *vol vullen, verzadigen:* navigia, Liv. XLI, 3 in., i. e. *overladen, heel vol maken: ook Tropisch, bij voorb.* aliquem fpe, Caef. B. C. II, 4 *en* 21: gaudio, Cic. Fin. V, 24: flagitii & formidinis, Plaut. Merc. V, 5, 3: illos erroris & dementiae, Ibid. Amph. I, 2, 9: corpus fuum flagitii, Ibid. IV, 1, 8, i. e. *overeeren:* forum plangore, Cic. Or. 38: 4) *bezetten, bij voorb. de muuren*, Caef. B. G. VII, 27. 5) *bemannen, bij voorb.* naves, Liv. XXIV, 11. Caef. B. C. I, 56. Virg. Aen. XI, 327. 6) *verzadigen, bij voorb.* fe cibo, Cic., *zie hier voor.* 7) *bezwangeren*, Lucret. IV, 1270: 8) *volfchrijven, bij voorb.* paginam, Cic., *zie hier voor: van daar* 9) *voltooijen, bij voorb.* annos, Nep. Att. 21. Cic. Senect. 5: res, Caef. B. C. III, 46: cf. Cic. Invent. II, 56: tempora materna i. e. *de tijd der geboorte*, Ovid. Met. III, 312 annuam luftrationem, Cic. Nat. D. I, 1: *van daar* fummam promiffi, Cic. Verr. III, 49, i. e. *de beloften vervullen. Van daar* 10) *volkomen maken, bij voorb.* vitam, Cic. Fin. V, 24. Tufc. V, 14 *en* 16: *van daar* completus, a, um, *volkomen*, Cic. Or. 50: completius, Gell. I, 7 extr. 11) *bedekken, bij voorb.* floribus, Cic. Verr. IV, 35. 12) *een befluit (Conclufie) maken*, Cic. Invent. I, 40 ante med.

COMPLĒTUS, a, um, *zie* Compleo.

COMPLEXĬO, onis, f. 1) *de omvatting, bij voorb.* atomorum, Cic. Fin. I, 6, i. e. *verbinding.* 2) *de famenvatting, bij voorb. met woorden, bij voorb.* brevis complexio negotii, Cic. Invent. I, 26, i. e. *verhaal, voordragt: van daar* a) *de fluitfelling, Conclufie*, Cic. Invent. I, 37, *ook* 40 *meermaal en* 47. b) *het* Dilemma, Cic. Invent. I, 29: c) *eene redekundige figuur, die de* converfio *en* repetitio *in zich bevat*, Auct. ad Her. I, 14, i. e. *wanneer het eerfte en laatfte woord meermalen herhaald wordt:* d) i. q. Contractio *of* Synaloephe, i. e. *famentrekking van twee Syllaben in eene*, Quintil. I, 5 (9). 3) *de hoofdfom, bij voorb.* bonorum cumulata, Cic. Tufc. V, 6, i. e. *aantal*, 4) verborum, a) *de uitdrukking, als zij uit meer woorden beftaat, bij voorb.* mira verborum complexio, Cic. Phil. II, 37: b) *eene vereenigte van famengevoegde woorden, bijzonder periodisch, van daar eene* periode, *volzin*, Cic. Or. III, 47: *waar voor ook enkel* complexio *ftaat* Cic. Or. 25. 5) *de omgeving of kring, bij voorb.* obliqua complexione circumdatus, *van den dierenkring*, Apul. de mundo poft init. p. 57 Elm.: *doch dit kan ook tot* n. 1. *behooren.*

COMPLEXĪVUS, a, um, *tot verbinden dienftig, bij voorb.* particula, Gell. X, 29.

COMPLEXO, are, i. q. complecti, *omvatten, omhelzen*, arctiffime complexatum me — recepit, Apul. Met. X p. 249 Elm., *alwaar het pasfive, ftaat.*

COMPLEXUS, a, um, *zie* Complector.

COMPLEXUS, us, m. *de omvatting, bij voorb.* mundus, qui omnia complexu fuo coercet, Cic. Nat. D. II, 40: *ook de omvattende kring*, Ibid. 22 in.: *van daar* a) *omhelzing*, Cic. Coel. 20: ad complexum Tulliae currere, Cic. Att. XII, 1: venire in finum & complexum alicujus, Cic. Phil. II, 25: complexum adcipere, Liv. II, 40: dare, Ovid. Trift. IV, 4, 80: corporum, Cic. Tufc. III, 20, i. e. concubitus: cf. Scrib. Larg. 18: patria me fuo complexu tenuiffet, Cic. Pif. 9: homines de complexu ejus, Cic. Catil. II, 10, i. e. *zijne lievelingen.* b) *verbinding, bij voorb.* verborum, Quintil. I, 4 (6), i. e. particulae conjunctivae: perfonarum, Ibid. III, 6 med.: lapides adligati complexu filicis, Plin. H. N. XXXVI, 22.

COMPLĬCO, (Conp.), avi, atum, *en* ui, are, *famenvouwen, famenrollen, famen leggen, bij voorb.* epiftolam, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: rudentem, Plaut. Rud. IV, 3, 1: Diogenes fe complicuit in dolio, Senec. ep. 90 ante med.: pedes, *bij voorb.* complicitis pedibus in coenaculo adtracto afino, Apul. Met. IX p. 236 Elm.: *van daar* notio complicata, Cic. Off. III, 19, *een donker, verward denkbeeld.* Complicitus in genua, Apul. Met. I p. 111 Elm.

COMPLŌDO, fi, fum, 3. *famenflaan, dat het klapt, bij voorb.* manus, Quintil. XI, 3. Petron. 18 *en* 24. Senec. de ira I, 1.

COMPLORĀTĬO, onis, f. *het beweenen des doods of eenig ander onherftelbaar verlies: bijzonder van veelen, bij voorb.* mulierum comploratio fui patriaeque, Liv. II, 40: cf. I, 41. III, 47: edere comploratioriem, Juftin. XI, 9: facere, Gell. X, 3.

COMPLORĀTUS, us, m. i. q. comploratio, Liv. XXII, 55. XXV, 26.

COMPLORO *of* CONPLORO, avi, atum, are, *weenen om iets, dat verloren en niet te vergoeden is, beweenen: bijzonder van veelen, bij voorb.* mortem, Cic. Dom. 37: fe fuosque penates, Ovid. Trift. I, 3, 95: Romani complorati — vivi mortuique, Liv. V, 39: cum vivi mortuique complorarentur, Liv. XXII, 55. Imperfonal. Comploratum eft, Flor. II, 15.

COMPLŌSUS, a, um, *zie* Complodo.

COMPLŬO, ui, 3. *regenen, bij voorb.* & furfum, qua compluebat, compluvium (dictum eft), Varr. L. L. IV, 33.

COMPLŪRES, ra, *ook* ia, *zeer veelen* 1) *meer*, fcil. *dan enz., bij voorb.* fervos complures, Terent. Heaut. I, 1, 11, *alwaar nogthans* Bentley non plures *zou willen lezen.* 2) *veelen of zeer veelen, bij voorb.* complures *ftaat* Cic. ad Div. II, 8. X, 6 Terent. Ad. II, 2, 22: complura, Caef. B. C. II, 12. Cic. Or. II, 26. Caecin. in Cic. ep. ad Div. VI, 7. Cic. Verr. II, 19: compluria, Ter. Phorm. IV, 3, 6. Cic. fragm. ap. Donat. ad Terent. loc. cit. *en* Cato Ibid.: complurium, Nep. Epam. 4: compluribus, Caef. B. G. I, 8. Superl. Complurimi, *bij voorb.* dies, Hirt. B. G. VIII, 14: complurima, Gell. XI, 1.

COMPLURĬES, Adv., *meermalen, dikwijls*, Plaut. Perf. IV, 3, 65. Gell. V, 3. Cato ap. Gell. V, 21 *en* XVII, 2.

COMPLURĬMUS, *zie* Complures.

COMPLUSCŬLE, Adv., *dikwijls of vrij dikwijls*, Gell. XVII, 2.

COMPLUSCŬLI, ae, a, *veelen of vrij veelen, niet weinigen*, Terent. Hec. I, 2, 102. Plaut. Rud. I, 2, 43. Gell. VII, VII, 11. XVIII, 2.

COMPLUVIĀTUS, a, um, *in gedaante van het* Compluvium *opgebonden d. i. vierhoekig, vierkant, bij voorb.* vitis, Varr. R. R. I, 8 in. Plin. H. N. XVII, 21.

COMPLŬVIUM, i, n. 1) *de binnenfte vierkante met gebouwen omringde Hof der Romeinen, waar in zij aan de fchutsgoden offerden. Hij heet dus, omdat het regenwater van alle kanten daar famen inviel*, Varr. L. L. IV, 33 *en* R. R. I, 13, 2. Vitruv. VI, 3. Suet. Aug. 92. *Van daar* 2) *zekere opbinding van den wijnftok, in gedaante van een vierkant*, Colum. IV, 24, 14. IV, 26.

COMPŌNO, fui, fitum, 3. *heet famenleggen, zetten, ftellen, maken enz.*, 1) *famenleggen, bij voorb. hout*, Horat. Od. III, 17, 14: manus manibus, Virg. Aen. VIII, 486: locus, in quo erant ea compofita, Cic. Dejot. 6: offa, Celf. VIII, 10 fect. 2: *van daar* a) *famenleggen, famenpakken, bij voorb. zijn gereedfchap*, Terent. Hec. IV, 3, 5: b) *in orde brengen, ordenen, ordenlijk inrichten, bij voorb.* itinera, Cic. Att. XV, 25: comas, Ovid. Remed. 679: vultum, Ovid. Met. XIII, 767: caufam, Cic. Brut. 22: res Macedoniae, Liv. XLV, 17: rempublicam, Cic. Leg. II, 18: *van daar* compofitus, *ordenlijk, behoorlijk ingericht, bij voorb.* compofitior ad judicium venire cet., Cic. Verr. Act. II, 11, i. e. *in beter toeftand, ook in 't gemeen inrichten, bij voorb.* animum ad abstinentiam, Plin. Epift. VII, 1 extr. c) *bewaaren, opleggen, bij voorb. vruchten enz.*, Colum. XII, 10. XII, 15. XII, 47, 7. XII, 54: *dus ook* Cic. Dejot. 6 locus, in quo erant ea compofita, quibus rex te munerare conftituerat, *zie hier voor.* d) *begraven, bij voorb.* omnes compofui, Hor. Sat. I, 9, 27: offa, Tibull. III, 2, 26: cinerem, Ovid. Faft. III, 547: avum, Ibid. V, 426: cf. Virg. Aen. I, 249 (253): *van daar* compofitus fomno vinoque, Ovid. Am. I, 4, 53, i. e. *flapende en dronken: dus ook* compofitus fcil. vino, Ibid. II, 5, 22, i. e. *dronken: van daar Tropisch, eindigen, bij voorb.* diem vefper componet, Virg. Aen. I, 374 (378): e) *bijleggen, bij voorb.* controverfias, Caef. B. C. I, 9: lites, Virg. Ecl. III, 108: bellum, Nep. Hann. 6: *ook zonder* Accufativus, *elkander verftaan, bij voorb.* Plin. Epift. V, 1: *van daar* ut componeretur, Cic. Rofc. Am. 47. Caef. B. C. III, 6, *dat men elkander verfta.* f) *geruststellen, bij voorb.* amicos, Horat. Sat. I, 5, 29: mare compofitum, Ovid. Art. III, 259: cf. Virg. Aen. I, 135 (139) g) *ordenlijk famenleggen of zetten, in orde leggen of zetten, bij voorb.* regina fe compofuit fponda, Virg. Aen. I, 698 (700): ubi thalamis fe compofuere (fcil. apes), Virg. Georg. IV, 189: membra, i. e. *zich nederleggen*, Ibid. 438: *van daar* lecto compofitus, *van eenen dooden*, Ovid. Met. XIV, 753, i. e. *gekist, in doodkleederen te vinden enz.* 2) *famenzetten, famenvoegen, bij voorb.* inventa, Cic. Or. I, 31: *bijzonder ordenlijk en regelmatig, bij voorb.* verba, Cic. Brut. 17, *om volzinnen te maken: van daar*

Digitized by Google

daar compositus orator, Cic. Or. 70, i. *die ordenlijk d. i. periodisch schrijft*: *ook in 't gemeen samenzetten, samenvoegen, bij voorb.* librum ex orationibus alienis, Cic. in Caecil. 24: medicamentum, Scribon. Larg. comp. 10: *van daar* a) *vereenigen, verbinden, bij voorb.* latus Mercurio, Propert. II, 2, 64, i. e. concumbere: labra labellis, latus lateri, Lucil. ap. Non.: manus manibus, Virg. Aen. VIII, 486: genus indocile, Ibid. 322: *van daar* b) *opbouwen, bij voorb.* urbem, Virg. Aen. III, 387: templa, Ovid. Fast. I, 706: cf. Prop. II, 5, 5: *en in 't gemeen* c) *vervaardigen, maken, stichten, bij voorb.* pacem, Plaut. Merc. V, 2, 112. Liv. II, 13: poëma, Cic. Q. Fr. III, 1, 4: formulas, Cic. Leg. I, 4: fallaciam, Plaut. Poen. III, 5, 29: dolum, Sall. Jug. 111 (119): qui cuncta composuit, Cic. Univ. 13: societatem cum aliquo, Liv. XXVII, 46: foedus, Virg. Aen. X, 15: gratiam inter eas, Terent. Hec. III, 5. 29, *vriendschap stichten*: actiones, Cic. Att. VI, 1, i. e. *gerichtsformulieren.* d) *verdichten, verzinnen, bij voorb.*. crimen, Cic. Verr. III, 61: e) compone hoc, Cic. Verr. IV, 16, i. e. *breng dat te recht.* f) *afspreken, bij voorb.* ita causa componitur, Cic. Verr. II, 22: composuerunt cum summa concordia, quos dimitterent, Liv. XL, 40 extr.: ut compositum fuerat, Liv. II, 37: *van daar* composito, Nep. Dat. 6. Virg. Aen. II, 129: ex composito, Liv. V, 14 in. XXXVI, 25 in.: de composito, Apul. Apol. in., i. e. *volgends afspraak.* 3) *samenstellen, bij voorb. twee vechters, die met elkander vechten zullen, bij voorb.* Aesaninum cum Pacidiano, Lucil. ap. Cic. opt. g. orat. 6: cf. Sil. X, 70. XVI, 615: *van daar vergelijken, bij voorb.* dignitati alicujus suam, Cic. Flacc. 26: causam adversarii cum causa nostra, Quintil. VII, 2: parva magnis, Virg. Georg. IV, 176. Not. Compositus *staat ook* Adjective, *en heeft de* Gradus, *behoorlijk ingericht, behoorlijk gesteld, ordenlijk, geschikt enz., bij voorb.* arte in ostentationem virtutum, Liv. XXVI, 19: equus bene compositus, Auct. ad Her. IV, 46: pugna compositior, Liv. XXVIII, 22: compositiora omnia, Quintil. I procem.: compositissimae literae, Cic. Att. VI, 9 in.

COMPORTĀTĬO, onis, f. *samendraging, samenbrenging*, Vitruv. I, 5.

COMPORTO, avi, atum, are, *samendragen, samenbrengen, bij voorb.* frumentum, Cic. Att. V, 18. Caes. B. C. III, 42: arma in templum, Cic. Pis. 10: caespites; Caes. B. G. III, 25: cf. Cic. Or. III, 24.

COMPOS, ŏtis, *met den* Genit. *en* Ablat. 1) *eener zake magtig, bij voorb.* sui, Liv. VIII, 18. Cels. V, 26 n. 13: *dus ook* animi, Terent. Ad. III, 2, 12: *of* mentis, Cic. Phil. II, 28 *en* Pis. 20: *dus ook* mentium, Liv. XXVII, 5, *van meer d. i. zijns verstands enz.*: *ook* animo, Sallust. fragm. *en* Liv. IV, 40: mente, Virg. Cul. 189: *ook enkel* compos, Sil. IV, 808. 2) *deelächtig, bij voorb.* virtutis, Cic. Tusc. V, 13: consulatus, Liv. XXX, 1: spei, Liv. XXIX, 22: praeda ingenti, Liv. III, 70: culpae, Plaut. Truc. IV, 3, 60: voti, Ovid. Art. I, 486, i. e. *den wensch deelächtig of verkregen hebbende.* Not. compos votum, i. e. *de verkregen wensch*, Senec. Agam. 364.

COMPŎSĬTE, Adv., *in goede orde, op eene ordenlijke, wel geördende wijze, bij voorb.* dicere, Cic. Or. 71: indutus, Gell. I, 5: ambulare, Colum. VI, 2: compositius agere, Tacit. Ann. XV, 3.

COMPŎSĬTIO, onis, f. 1) *samenlegging*: *van daar* a) *oplegging, bewaring, bij voorb.* rerum autumnalium, Colum. XII, 44 in.: cf. Ibid. XII, 47, 7: *dus ook* rerum aptis locis, Cic. Off. I, 40: b) *bijlegging, vergelijk*, Cic. Rosc. Am. 12 *en* Phil. II, 10. Caes. B. C. I, 17: 2) *samenzetting, samenvoeging, verbinding, bij voorb.* membrorum, Cic. Nat. D. I, 18: unguentorum, Cic. Nat. D. II, 50: sonorum, Cic. Tusc. I, 18: *van daar* a) *vervaardiging, wanneer het hetzelfde is als samenvoeging, bij voorb.* unguentorum, Cic. *zie hier voor*: *dus ook* libri, poëmatis cet.: *dus ook* juris pontificalis, Cic. Leg. II, 22: *ook Compositie d. i. dat uit meer zaken samengesteld, saamgevoegd is, bij voorb. een medicament, geneesmiddel*, Cels. V, 26 extr. VI, 6 n. 16. b) *de behoorlijke samenvoeging, orde, plaatsing, bij voorb.* verborum, Auct. ad Her. IV, 12 *en* Cic. Brut. 88 extr.: c) *de samenhang, bij voorb.* disciplinae, Cic. Fin. III, 22: d) *oprichting, bij voorb.* magistratuum, Cic. Leg. III, 5: 3) *samenstelling, bij voorb. van twee vechters*, Cic. ad Div. II, 8.

COMPŎSĬTOR, oris, m. 1) *die iet samenvoegt, samenzet*, Cic. Or. 19 in. non inventor aut compositor scil. verborum *of* orationis, sententiarum cet., *wanneer het ook schikker kan zijn*: *van daar een vervaardiger, wanneer de vervaardiging in samenvoeging bestaat, bij voorb.* operum, Ovid. Trist. II, 356, i. e. *opsteller*: historiae Cumanae, Fest. in Romam appellatam cet.: 2) *die iet schikt, behoorlijk verdeelt, de schikker, bij voorb.* anni, Cic. Leg. II, 12: cf. n. 1.

COMPŎSĬTŪRA *of* COMPOSTŪRA, ae, f. 1) *samenzetting, samenvoeging, bij voorb.* partium orationis, Sinnius Capito ap. Gell. V, 20: 2) *de voege*, Lucret. IV, 329. Not. compostura *heeft* Cato R. R. 22.

COMPOSĬTUS, a, um, *zie* Compono.

COMPOTĀTĬO, onis, f. *het samendrinken, drinkgezelschap*, Cic. Senect. 13.

COMPŌTĬO, ivi, itum, 4. *deelächtig maken*, aliquem, *bij voorb.* piscatu, Plaut. Rud. IV, 2, 6: praedae, Apul. Florid. extr.: voti, Ibid. Met. XI post med. p. 267 Elm.: *van daar* Compotiri locis, Plaut. Rud. I, 3, 22, i. e. *aan de plaatsen komen.*

COMPŌTOR, oris, m. *een mededrinker, drinkbroeder*, Cic. Phil. II, 17. V, 8.

COMPOTRIX, rcis, f. *mededrinkster, medezuipster*, Terent. And. I, 4, 4.

COMPRAES, dis, *een medeborg*, Fest., *alwaar* Compraedes *staat.*

COMPRANSOR, oris, m. *smulbroeder, medesmuller*, Cic. Phil. II, 39.

COMPRĔCATĬO, onis, f. *het bidden of aanroepen om hulp, bij voorb.* deorum, Liv. XXXIX, 15. Gell. XIII, 22 in.

COMPRĔCOR, atus sum, ari, *aanroepen, bidden, bij voorb. om hulp, bij voorb.* deos, Terent. Ad. IV, 5, 65 *en* 70: fidem coelestum, Catull. LXIII, 191: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* Jovi, Plaut. Amph. II, 2, 108: *ook volstrekt* Comprecor i. e. *ik bid God*, Ovid. Met. XIV, 379.

COMPRĔHENDO *en* COMPRENDO, di, sum, 3, 1) *samenvatten, samenvoegen, bij voorb.* naves, Liv. XXX, 10 in.: *dus ook* aliquid (*bij voorb.* medicamentum) melle, Veget. IV, 27 in. Scrib. Larg. comp. 70. *en* 88: *van daar* a, vehicula, Suet. Tiber. 38. Calig. 39, i. e. *samen laten komen, samentrekken, verzamelen*: *ten zij het veelmeer is aanhouden, er beslag op leggen, opdat niemand dan de Keizer zich er van bedienen kon, en het gevolglijk tot n. 3. behoort*: b) ovem hyeme, *uitwinteren, overwinteren laten, zoo verklaren het sommigen*, Colum. III, 7, 15: *daar staat* ovis — non comprehendatur hyeme, *maar het kan ook heeten, zal van den winter niet gevat worden, den winter niet beleven, gevolglijk weggedaan worden*: c) nuces modio, Varr. R. R. I, 7, 3, i. e. *in een schepel brengen, zoodat 'er geen noot ontbreekt*: *van daar* 2) *omvatten, in zich bevatten, bij voorb.* duo stadia, Curt. VI, 6: cf. Sil. IV, 102: *ook omvatten, omhelzen*, Caes. B. G. V, 31 in.: *doch het zou ook kunnen zijn, aanvatten, aangrijpen*: *van daar Tropisch*, a) memoria, Cic. Tusc. V, 41, i. e. *merken, in geheugen houden*: scientia, i. e. *leeren of ook weten, bij voorb.* quae memoria & scientia comprehendisti, Cic. ad Div. VI, 22 (23), i. e. *geleerd hebt*: res scientia comprehensae, Cic. Or. I, 23, i. e. *geweten*: b) verbis, Cic. Att. XII, 21 in., *ook enkel* comprehendere i. e. *uitdrukken, beschrijven, verhaalen*, Ovid. Trist. V, 2, 27. Cels. V, 27 n. 5. VI, 18: c) numero, Virg. Ge. II, 104. Ovid. Art. II, 447, i. e. *tellen*, d) aliquem humanitate, Cic. ad Div. XIII, 15: e) multos amicitia, Cic. Coel. 6, i. e. *veele vrienden hebben*: 3) *aangrijpen, aanvatten, vasthouden, arresteeren enz., bij voorb.* aliquid manibus, Cic. Nat. D. I, 33: aliquid mordicus, Plin. H. N. IX, 17: aliquem, Terent. Eun. V, 1, 20. Nep. Paus. 5: fugientes, Liv. I, 41: praesidium, Liv. XXVI, 14, i. e. *gevangen nemen, vatten*: ignis comprehendit robora, Virg. Georg. II, 305: aedificia comprehensa, Liv. XXVI, 27, scil. *van vuur*: *dus ook* ignem, Caes. B. G. V, 43, *vuur vatten*: *van daar* a) *begrijpen, zich voorstellen, bij voorb.* animo, Cic. Nat. D. III, 25: mente, Ibid. 8: *ook zonder* animo *en* mente, Cic. Or. I, 18 in. Fin. II, 2: b) *betrappen, ontdekken, bemerken, bij voorb.* rem, Cic. Cluent. 16: audaciam, Cic. Flacc. 16: aliquid signis, Colum. VI, 24: sensibus, Cic. Fin. V, 10 in.: c) *aanhouden*: *bij voorb.* naves, Liv. XXVI, 7: vehicula, Sueton. *zie boven*: d) *beklijven*, Varr. R. R. I, 40 extr. Colum. III, 5 *en* 11 extr. IV, 29, 2 *en meermalen*: e) *ontvangen, zwanger worden*, Cels. V, 21 extr.: f) *onderscheppen, bij voorb. brieven*, Justin. XX, 5: g) *bemerken, waarnemen, zien*, *met* visu, Sil. III, 408, *en zonder* visu, i. e. *zien, erkennen*, Gell. XIII, 30: cf. b.

COMPREHENSIBĬLIS, e, 1) *het geen omvat, of gegrepen kan worden, bij voorb.* corpus, Lactant. VII, 12: 2) *begrijpelijk*, Cic. Acad. I, 11. IV, 6: 3) *bemerkbaar, bij voorb.* oculis, Senec. Quaest. Nat. VI, 24, i. e. *zichtbaar.*

COMPRĔHENSĬO, onis, f. 1) *de samenvatting, bij voorb.* rerum consequentium, Cic. Nat. D. II, 59: *van daar* a) *samenvoeging, bij voorb.* verborum, Cic. Brut. 8 extr. 44 in.: *bijzonder de periodische*: *van daar de Periode, bij voorb.* verba comprehensione devincire, Cic. Or. 67: *ook kan men* Cic. Brut. 8 *en* 44. *hier toe brengen, zie hier voor*: b) *eene stelling, in welke iet kort samengevat wordt, kor-*

te

te ftelling, of enkel ftelling, bij voorb. ut una comprehenfione complectamur, Cic. Fin. V, 9: fententiae i. e. befluit, gevolgtrekking, fluitreden, Quintil. V, 10: 2) de aangrijping, bij voorb. met de handen, bij voorb. feffio, comprehenfio, Cic. Nat. D. I, 34: van daar aangrijping, aanhouding, arreftering, bij voorb. fontium, Cic. Phil. II, 8: van daar de begrijping, het begrip, bij voorb. rerum, Cic. Fin. III, 15. Senec. Benef. IV, 33: κατάληψιν: quam comprehenfionem dicemus, Cic. Acad. IV, 10 med.: cf. 47. en I, 11 med. 3) omvatting, omhelzing.

COMPREHENSO, are, omvatten, Quadrig. ap. Prifc.

COMPREHENSUS en COMPRENSUS, a, um, zie Comprehendo.

COMPRENDO, zie Comprehendo.

COMPRESSE, Adv., famengedrukt: van daar a) compreffius loqui, Cic. Fin. II, 6. i. e. korter. b) compreffius quaerere, Gell. I, 23. i. e. ftipter, fcherper.

COMPRESSIO, onis, f. de famendrukking, Vitruv. VII 8 extr. Gell. XVI, 3: mufculorum. Scrib. Larg. comp. 83: van daar van de omhelzing van verliefden, bij voorb. arctae, Plaut. Pfeud. I, 1, 64: van daar de liefdes-omhelzing, bijflaap, bevruchting van menfchen en dieren, bij voorb. van menfchen. Hyg. fab. 187. ook kan men Plaut. Pfeud. I, 1, 64. hier toe brengen: 2) de famenperfing in 't kort, verkorting, bij voorb. rerum Cic. Brut. 7.

COMPRESSOR, oris, m. voor ftuprator, Plaut. in Aulul. Argum. 2. v. 7.

COMPRESSUS, us, m. 1) het famendrukken, Cic. Senect. 15. Plin. H. N. XI, 28: van daar 2) de liefdes-omhelzing, bijflaap, Terent. Ad. III, 5, 29. Plaut. Amph. Prol. 109. Ibid. Epid. IV, 1, 15. Ibid. Truc. II, 6, 17.

COMPRESSUS, a, um, zie Comprimo.

COMPRIMO, effi, effum, 3. famendrukken, famenperfen, bij voorb. digitos, Cic. Acad. IV, 4: oculos, Senec. de ira II, 4: dentes, Plaut. Pfeud. III, 21: aliquid morfu, Cic. Nat. D. II, 48: ferpentem, Cic. Harufp. 25: linguam forcipe, Ovid. Met. VI, 556: labra, Hor. Sat. I, 4, 138: itinera compreffa commeantium caterva, i. e. eng, Senec. Benef. VI, 34: compreffis manibus federe, Liv. VII, 13: cf. Lucan. II, 292, een fpreekwoord, d. i. de handen in een vouwen, als een luiaard: in den fchoot leggen: van daar 2) eng famenvoegen, dicht maken, bij voorb. de gelederen van een leger, Liv. VIII, 8 med.: de regels, Ovid. Am. I, 11, 21: itinera, Senec. Benef. VI, 34, i. e. eng maken door de menigte menfchen, zie hier voor: of famentrekken, bij voorb. ftomachum, Celf. IV, 5 extr., i. e. den maag, opdat hij de fpijze bij zich houde: van daar compreffus, a, um, krap, eng, bij voorb. cahenius oris compreffionis, Celf. II, 21: b) aanhouden, terughouden, bij voorb. manus, Terent. Heaut. III, 3, 29: animam, Terent. Phorm. V, 6, 29, den adem inhouden: frumentum, Cic. Att. V, 21 med., en annonam, Liv. XXXVIII, 35, het graan niet willen verkopen, voordat het goedkoop is: alvum i. e. den buikloop ftuiten, Celf. I, 10: dus ook ventrem, Ibid. I, 3 poft med.: ook ftaat daar voor aliquem i. e. alvum alicujus, Ibid. I. praef. poft med.: van daar compreffus venter, Ibid. I, 3 poft med., i. e. hardlijvigheid: ook morbi compreffi, Ibid. Praef. poft med. p. 17. Almel., i. e. die den afgang hinderen, bij voorb. hardlijvig maken: greffum, Aen. VI, 389, i. e. niet verder gaan, ftilftaan: van daar c) verzwijgen, verheelen, bij voorb. delicta, Cic. Att. X, 4: orationem, Ibid. IV, 12: famam captae Carthaginis, Liv. XXVI, 51 extr.: dus ook frumentum, Cic.: annonam, Liv.: doch het is beter, terug houden enz., zie hier voor: d) tot zwijgen brengen, bij voorb. aliquem, Plaut. Rud. IV, 4, 81. V, 3, 46: confcientiam, Cic. Fin. II, 17: e) inbinden, temmen, fluiten, onderdrukken, bepaalen, bij voorb. licentiam, Cic. Mil. 28: plaufum, Cic. Deiot. 12: feditionem, Liv. V, 2: tumultum, Ibid. XXVI, 10: cupiditatem, Cic. Pif. 25: conatum & audaciam alicujus, Cic. Phil. X, 5: furores tribunicios, Cic. Mur. 11: linguam, Plaut. Mil. II, 6, 88: vocem, Ibid. Pfeud. I, 4, 16. laetitiam exfultantem, Cic. Top. 22: greffum, Virg., zie hier voor: aliquem, bij voorb. hoftes, Caef. B. C. III, 65: van daar fe comprimere, Plaut. Caf. II, 3, 32, i. e. zich matigen; daar voor ftaat ook comprimi, bij voorb. vix comprimor, Ibid. Moft. I, 3, 55: f) in de liefde, omhelzen, befllapen, Ter. Phorm. V, 8, 29. Plaut. Epid. IV, 1, 3. Liv. I, 4: ook van dieren, befpringen, bevruchten, bij voorb. van pauwen, Colum. VIII, 11, 5: g) in de engte drijven, iemand fcherp dringen, bij voorb. aliquem interrogatione, Valer. Max. IV, 7, 1.

COMPROBATIO, onis, f. het goedkeuren, de goedkeuring, bij voorb. honeftatis, Cic. Fin. V, 22.

COMPROBATOR, oris, m. die iet goedkeurt, billijkt, Cic. Invent. I, 28.

COMPROBO, avi, atum, are, 1) iet voor goed en recht houden: van daar billijken, toeftemmen, bij voorb. legem, Cic. Manil. 24: tabulas, Cic. Caecin. 25: reditum meum, Cic. Dom. 6: cf. Caef. B. G. V, 58: numen deorum, Cic. Nat. D. II, 3, i. e. toeftemmen, erkennen: 2) bevestigen, bewijzen, bij voorb. rem adfenfione, Cic. Invent. I, 30: aliquid oratione, vita, Cic. Fin. I, 20: cf. Cic. Or. 63: 3) voor goed of bekwaam bevinden, bij voorb. venenum, Cic. Coel. 24: tabulas, Cic. Caecin. 25, zie hier voor: deorum numen, Cic. Nat. D. II, 3, i. e. erkennen, toeftaan.

COMPROMISSARIUS, a, um, bij voorb. judex, Pandect. IV, 8, 4, i. e. qui e compromiffo judicat.

COMPROMISSUM, zie Compromitto.

COMPROMITTO, fi, ffum, 3. eene wederzijdfche belofte aan elkander doen, bij voorb. wegens eene zaak, bijzonder, dat men het op de uitfpraak van eenen derden zal laten aankomen, en zich daar mede te vrede houden, bij voorb. compromiferunt petere ejus (Catonis) arbitratu, Cic. Qu. Fr. II, 15 extr.: voornaamlijk in twisten, bij voorb. de controverfiis, Pandect. IV, 8, 13: in aliquem (als fcheidsman), bij voorb. in arbitrum, Ib. XLIV, 4, 4: dus ook in pupillum, in furiofum cet., Ibid. IV, 8, 9: van daar Compromiffum, i, n. eene zoodanige wederzijdfche belofte, bij voorb. compromiffum facere, Cic. Rofc. Com. 4. Pandect. IV, 8, 2: ex compromiffo, Pandect. IV, 8, 2. XVII, 2, 76: compromiffo impediri, Cic. ad Div. XII, 30: cf. Pandect. IV. tit. 8.

COMPTE, COMPTUS cet., zie Comte cet.

COMPUGNO, are, met elkander vechten, ftrijden, Gell. IV, 5 extr. XII, 5.

COMPULSIO, onis, f. aandrijving, Pandect. XXXVI, 1, 14 extr.

COMPULSO, are, ftaan, ftooten, bij voorb. ore improbo compulfat & morficat (fcil. afinus), Apul. Met. VII. prope fin. p. 197. Elm.

COMPULSUS, us, m. het famenftooten, bij voorb. dentium, van een wild zwijn, Apul. Met. VIII, ante med. p. 203. Elm.

COMPULSUS, a, um, zie Compello.

COMPUNCTUS, a, um, zie Compungo.

COMPUNGO, unxi, unctum, 3. 1) fteeken, bij voorb. acu, Celf. VI, 18. n. 9: collum dolone, Phaedr. III, 6: urticae aculeis compungi, Colum. VIII, 14: van daar fpottend tegen de Dialectici, ipfi fe compungunt fuis acuminibus i. e. met hunne fpitsvinnigheden, fubtiliteiten, Cic. Or. II, 38, i. e. maken zich zelven zwarigheden enz.: van daar Tropisch, fteeken, d. i. wee doen, beledigen, bij voorb. aciem, Lucret. II, 420: fenfus, Ibid. 432: 2) met ftippen tekenen, bij voorb. compunctus notis Threiciis, Cic. Off. II, 7, i. e. gebrandmerkt: van daar notis carmina, Senec. Ep. 88, i. e. tekens van berisping er aan maken

COMPUTABILIS, e, hetgeen faam te rekenen is, Plin. H. N. XIX, 8.

COMPUTATIO, onis, f. 1) het famenrekenen, overrekenen, Senec. Ep. 14 med. Ibid. Benef. VII, 10. Plin. H. N. II, 108: van daar 2) het eigenbelang, als men flechts op zijn voordeel ziet, eigenbaat, bij voorb. fordida, Senec. Benef. IV, 11: operarum computatio eft, Plin. H. N. XVII, 22 med.

COMPUTATOR, oris, m. een famen of oprekenaar, Senec. Ep. 87.

COMPUTO, avi, atum, are, 1) een overflag maken, overdenken, bij voorb. rationem, Plaut. Merc. II, 2, 49. Suet. Domit. 4, i. e. famenrekenen: van daar oprekenen, famenrekenen, Cic. Phil. II, 37: latitudinem Afiae, Plin. H. N. VI, 33, i. e. overrekenen, overflag maken, berekenen: cf. Juvenal. X, 245: van daar Tropisch, bij voorb. facies tua computat annos, Juvenal. VI, 198, i. e. indicat: cum fomno valitudinem computamus, Plin. H. N. Praef. med., i. e. (misfchien) wij flapen flechts zoo veel als de gezondheid vordert: literas, Quintil. XI, 3, i. e. langzaam uitfpreken, zo als 't ware oprekenen: van daar op zijn voordeel zien, bij voorb. plures computant, Senec. Ep. 14, i. e. overrekenen hun voordeel daarbij. 2) daar toerekenen, bij voorb. quis fructibus computantur, Pandect. XXIII, 3, 10: menfuram fluminum, Plin. H. N. II, 68, hoewel het hier ook enkel berekenen, overrekenen, zijn kan.

COMPUTRESCO, trui, 3. verrotten, Colum. V, 10, 7. Plin. H. N. XXXII, 7 in. Not. Lucretius verdeelt het: conque putrefcunt, III, 344.

COMTE, Adv., opgefchikt, bij voorb. differere, Senec. Ep. 75: rem agere, Gell. VII, 3 poft med.: comtius dicere, Ibid.

COMTUS, a, um, zie Como.

COMTUS, us, m. de opfchik, fieraad, Feft.: bijzonder hairtooizel, hairfieraad, hoofdtapzel, Lucret. I, 88.

COMULA, ae, f. het hair, als men er verminderend van fpreekt, Petron. 58.

CONAMEN, inis, n. poging, Ovid. Faft. IV, 325: conamen fumit eundi, Lucret. VI, 325: cf. Sil. VII, 142. Lucan. IV, 287.

CONAMENTUM, i, n. het geen dient, om iet te ondernemen, werktuig, hulpmid-

Digitized by Google

middel, *bij voorb.* offea iligneave, Plin. H. N. XIX, 2 in.

CONATIO, onis, f. *onderneming*, Senec. Quaeft. Nat. II, 12.

CONATUM, z. Conor.

CONATUS, us, m. *onderneming*, *poging*, *om iet te doen*, *bij voorb.* rei, Cic. Or. 29: comparandi exercitus, Cic. Phil. X, 11: conatum habere ad paftus capiendos, Cic. Nat. D. II, 47. i. e. *moeite of poging aanwenden enz.*: parare conatum omnem in perniciem alicujus, Cic. ad Div. V, 2 med., i. e. *zoeken aan te wenden enz.*: conatus optimi & praeclariffimi, Ibid. XII, 10: fedare conatum iracundiae, Cic. Brut. 10: magno conatu agere, Cic. Quint. 14: conatus nefarios comprimere, Cic. Cat. I, 5: refutare conatum alicujus, Cic. Harufp. 4: occurrere conatibus, Hirt. Alex. 9: obftare conatibus, Ovid. Met. IV, 249.

CONAUDITUM i. e. conauditum, Feft.

CONCACO, are, i. e. cacando confpurcare, *bevuilen door afgang*, Phaedr. IV, 17, 11. Senec. Apocoloc. ante med.

CONCAEDES, is, f. *eene verhakking*, Veget. de re Milit. III, 22. Tacit. Ann. I, 50.

CONCALEFACIO of CONCALFACIO, eci, actum, 3. *verwarmen*, Cic. Or. II, 78. Not. Concalefeciuntur, Vitruv. IV, 7.

CONCALEFACTORIUS of CONCALFACTORIUS, a, um, *tot verwarming dienftig*, *verwarmend*, *bij voorb.* vis, Plin. H. N. XXI, 20 ante med.

CONCALEFIO, factus fum, fieri, *verwarmd worden*, Cic. Tufc. I, 18. Varr. R. R. III, 9, 11.

CONCALEO, ere, *warm zijn*, Plaut. Perf. I, 3, 7.

CONCALESCO, lui, 3. 1) *warm of heet worden*, *zich verwarmen*, Cic. Tufc. I, 19. Plaut. Amph. I, 3, 15. Varr. R. R. III, 16, 38. Vitruv. VI, 9. Colum. II, 19. XII, 50, 17: 2) *hittig worden*, *bij voorb. van liefde*, Terent. Heaut. II, 3, 101.

CONCALLESCO, lui, 3. 1) *harde huid of eelt bekomen*, *hard worden*, *bij voorb.* manus, Cic. Nat. D. III, 10: callidos adpello, quorum tanquam manus opere, fic animus ufu concalluit: *van daar* 2) *het gevoel verliezen*, *onaandoenlijk worden*, Cic. Att. IV, 16 poft med.

CONCAMERATIO, onis, f. 1) *welving*, *bij voorb.* alvei, Plin. H. N. XI, 10: 2) *gewelfde plaats*, *gewelf*, *verwulfzel*, Vitruv. VI, 11.

CONCAMERO, avi, atum, are, *welven*, *verwulven*, Plin. H. N. XXXIV, 14 extr. Sueton. Aug. 90.

CONCANDESCO, dui, 3. *ontbranden*, Manil. I, 874.

CONCAPES, itis, *bij voorb.* tignum, Feft. in Tignum e legg. XII Tab. *wat dit zij*, *is moeilijk*, *om te zeggen*. Ulpian. Pand. XLVII, 3, 1 *fchijnt daar voor* furtivum *te zetten*.

CONCASTIGO, are, i. q. caftigo *ftraffen*, *fchelden*, Plaut. Trin. I, 1, 4. Bacch. III, 3, 94. V, 2, 56.

CONCAVO, avi, atum, are, 1) *hol maken*, *bij voorb.* nidos, Colum. VIII, 5, 11. 2) *krommen buigen*, *bij voorb.* brachia in arcus, Ovid. Met. II, 195: manus, Nemefian. Ecl. III, 49.

CONCAVUS, a, um, 1) *hol*, *bij voorb.* jugula, Cic. Fat. 5: faxa, Virg. Georg. IV, 49: puppis, Ovid. Faft. IV, 276. Art. I, 402: cymbala, Lucret. II, 619: concava aera, Ovid. Met. IV, 30, i. e. cymbala: aqua, Ovid. Trift. I, 11, 26, *van de wellen*: *van daar* Concava, fcil. loca, *holle plaatzen*, *bij voorb. graften*, Claudian. de III conful. Hon. 46: fub concavis terrae occultari, L. ctant. VII, 26: 2) *gekromd*, *gebogen*, *bij voorb.* brachia cancri, Ovid. Met. XV, 369.

CONCEDO, ffi, ffum, 3. i. q. cedo *gaan*, *bij voorb.* concede ad dextram, Terent. And. IV, 4, 12: rus, Ibid. Hec. IV, 4, 57: ab eorum oculis aliquo, Cic. Catil. I, 7: in altiora loca, Liv. IV, 22: concede iftuc. Ter. Eun. V, 9, 33: unde fulmen venerit, quo conceflerit, Cic. Div. II, 19: in hiberna, Liv. XXI, 15: vita per auras conceffit ad manes, Virg. Aen. X, 820 *en meermalen*: *dus ook* coenae nuptiali i. e. ad coenam cet., Apul. Met. VI: *dus ook* in illos *of* in iftos i. e. in illorum (iftorum) fententiam, Cic. fragm. Acad. ap. August. contra Acad. III, 7: *dus ook* vita i. e. *fterven*, Tacit. Ann. XIV, 51: oculis tuis i. e. *uit uwe oogen*, Plaut. Epid. V, 2, 16: penatibus i. e. *uit het huis*, Sil. XI, 326: *doch*, *deze drie plaatzen kunnen tot n. 2. behooren*: *verders Tropisch* in alicujus fententiam i. e. *toetreden*, Liv. XXXII, 23 extr.: *ook zou men hier toe kunnen brengen* conceffum eft, in conditiones, ut cet., Liv. II, 33: *doch*, *het kan ook zijn*, *men gaf toe ten aanzien der voorwaarden*: *van daar* 1) *komen*, *bij voorb.* concede huc, Plaut. Men. V, 9, 27: concedere in ditionem alicujus, Liv. XXIX, 31: *dus ook* in deditionem (*waar voor* ditionem *gevoegelijker is*), Ibid. XXXIX, 2: in matrimonium alicujus, Juftin. XXIX, 2: 2) *weggaan*, *voortgaan*, *wijken*, *bij voorb.* ex aedibus, Ter. Hec. IV, 4, 57: cf. Ibid. IV, 2, 22 *en* Eun. I, 2, 102: *dus ook* Argos habitatum, Nep. Them. 8, *doch*, *waar het ook kan zijn*, *gaan*: ab eorum oculis aliquo, Cic. Catil. I, 7, *doch*, *waar het ook*, *geven*, *kan zijn*, *zie hier voor*: vita concedere, Tacit. Ann. XIV, 51, *en enkel* concedere, Ibid. IV, 38, i. e. *fterven*: *dus ook* in fatum, Pand. XXXIV, 3, 20, i. e. *fterven*: *of* fato, Plin. Paneg. 11, i. e. *fterven*: *van daar Tropisch*, *wijken*, *toegeven*, *bij voorb.* alicui quidquam in defperatione, Cic. Att. XIV, 18: alicui de (i. e. *ten aanzien*, *in*) arte, Cic. Rofc. Am. 40 extr.: alicui de (i. e. *ten aanzien*, *in*) familiaritate, Cic. Verr. II, 44: voluptas concedit dignitati, Cic. Fin. III, 1: conceffit fenatus poftulationi tuae, Cic. Mur. 23: nemini concedens, qui — potior poffit effe, Cic. ad Div. X, 3: concedo nemini, qui — traxerit, Cic. ad Div. IV, 3, i. e. *dat hij enz.*: fato, Plin. Paneg. 11, i. e. *fterven*: *dus ook* naturae i. e. *fterven*, Sall. Jug. 14 (16): *dus ook* temporibus reip. concedas, Cic. Cat. I, 9 Ed. Ern., i. e. *voortgaat*: *verders* reip. concedere unius difceffu, Cic. Dom. 36, i. e. *toegeven*, *wijken*, *doch de* Ed. Erneft. *heeft* concidere i. e. *vallen*: *ook met den Accufativus der zaak*, *waar in men toegeeft*, *bij voorb.* inimicitias fuas alicui, *iemand toegeven*, *ten aanzien der vriendfchap d. i. zijnen wege die nalaten*, Cic. Prov. 18: *dus ook* petitionem alicui, Cic. Phil. II, 2, i. e. *iemand ten gevalle om iet niet aanhouden*: crimen gratiae, Cic. Rofc. Com. 6, *uit gunst jegens iemand eene befchuldiging voortbrengen*: peccata liberum parentum mifericordiae, Cic. Cluent. 69, i. e. *de fouten der kinderen*, *uit medelijden jegens de ouders*, *vergeven*: *dus ook met den Accufativus der perfoon*, *bij voorb.* aliquem alicui, *bij voorb.* Marcellum fenatui populoque, Cic. Marc. 1, i. e. Marcellus *vergeven*, *om den Senaat enz. of ten gevalle van den Senaat*: *dus ook* tres fratres reip., Cic. Lig. 12: *men kan het ook vertaalen*, *fchenken*, *toeftaan*, *inruimen*: *van daar* a) *vergeven*, *bij voorb.* alicui amentiam, Cic. Tufc. II, 7: fi tibi conceflerit, Cic. ad Div. V, 6: temere dicto, Cic. Rofc. Am. 1: peccatis alienis (i. e. aliorum), Cic. Verr. III, 96: alicui delicta, Suet. Ner. 29: peccata alicui, Cic. Verr. I, 49: b) *toeftaan*, *inruimen*, *bij voorb.* amicis, quidquid velint, Cic. Amic. 11: date hoc & concedite pudori meo, Cic. Verr. I, 12: alicui libertatem, Caef. B. G. IV, 15: alicui vitam, Hirt. B. G. VIII, 44: oppidum militibus ad diripiendum, Caef. B. C. III, 8: alicui honores & praemia, Liv. X, 24, *en meermalen*: *ook volgt de* Infinitivus *in plaats van den* Accufativus *der zaak*, *bij voorb.* verberare, Curt. VIII, 8: loqui, Caef. B. G. VI, 19: plangere, Stat. Theb. VI, 134: concedatur, verum effe, Cic. Amic. 14: *ook volgt* ut *of* ne, *bij voorb.* non concedam, ut cet., Cic. ad Div. XIII, 16: cf. Suet. Aug. 32: ut concedatur, ne cet., Hirt. B. G. VIII, 48: *ook ontbreekt* ut, *bij voorb.* concedo fis dives, Catull. 112, 5: concede faciant puellae cet., Ovid. Art. I, 523: c) *gehoor geven*, *luisteren*, *bij voorb.* jurisconfultis, Cic. Caecin. 24: Not. Concedor ire, *voor* conceditur, me ire, *bij voorb.* nunquam conceffa moveri Camarina, Virg. Aen. III, 700: cf. Manil. IV, 337.

CONCELEBRO, avi, atum, are, 1) *talrijk of menigvuldig bezoeken*, *bij voorb.* mercatus, Plin. H. N. XXXIV, 2 extr.: convivia, Q. Cic. Petit. Conf. 11: eam rem (i. e. triumphum), Cic. Manil. 21, i. e. *met eene talrijke tegenwoordigheid vereeren*: terras, Lucret. I, 4: *doch het laatfte zou ook tot n. 2. kunnen behooren*. 2) *vervullen*, *bij voorb.* plateam hymenaeo, Plaut. Caf. IV, 3, 1: 3) *vieren*, *plegtig maken*, *bij voorb.* diem natalem, Plaut. Pfeud. I, 2, 32: ludos & genium choreis, Tibull. I, 8 (7), 50: fpectaculum, Liv. I, 9: funus, Liv. VIII, 7: 4) *overal verbreiden*, *bekend maken*, *bij voorb.* victoriam, Caef. B. C. III, 72: 5) *ijverig bedrijven*, *beoefenen*, *bij voorb.* ftudia, Cic. Invent. I, 3.

CONCELO, are, *verheelen*, *verbergen*, Gell. XI, 9. XV, 2.

CONCENTIO, onis, f. i. q. concentus, *bij voorb. het famenzingen*, Cic. Sext. 55.

CONCENTURIO, are, 1) *in Centuriën verdeelen*, 2) *verzamelen*, Plaut. Pfeud. I, 5, 59. Trin. III, 2, 160.

CONCENTUS, us, m. 1) *het famenzingen of fpeelen op Inftrumenten*, *Muzijk*, Cic. Somn. Scip. 5 *en* Leg. I, 7. Virg. Georg. I, 427: 2) *de overeenftemming*, *bij voorb.* actionum, Cic. Off. I, 40: literae, Gell. VII, 20: *van kleuren*, Plin. H. N. XXXVII, 6.

CONCEPTACULUM, i, n. *bergplaats*, Plin. H. N. XI, 37 fect. 51: fanguinis, fpiritus, Gell. XVIII, 10.

CONCEPTIO, onis, f. 1) *de omvatting*, *bij voorb.* rerum, Vitruv. IX, 4: cf. VIII praef. 2) *de geftelldheid*, *bij voorb. der gerichtshoven*, *of opftel*, *bij voorb. der formuleeren enz.*, Cic. Inv. II, 19. Pand. III, 5, 46: *van daar* rei, Gell. XI,

XI, 13, de uitdrukking. 3) de ontvanging: van daar de ontvangenis, het zwanger worden, Cic. Div. II, 22. Plin. H. N. XXII, 22: 4) aquae, i. e. het scheppen, verzamelen, Frontin. de aquaeduct. 66. seq.

CONCEPTIVUS, a, um, gebrinkend, bij voorb. feriae, Varr. L. L. V, 3. Macrob. Sat. I, 16, i. e. die niet hoeven vatten dag jaarliiks hebben, maar telkens verörderd worden.

CONCEPTUS, a, um, zie Concipio.

CONCEPTUS, us, m. 1) het samenvatten: van daar verzameling, famenvloeiing, bij voorb. aquarum, Senec. quaest. nat. V, 15: novenorum ita conceptu (scil. aquarum) dierum, Plin. H. N. III, 5 ante med. i. e. famenvloeiing of verblijf: 2) het raken, aangrijpen, bij voorb. van vuur, bij voorb. flagrante triclinio ex conceptu camini, Suet. Vitell. 8: van daar het ontvangen (in utero), ontvangenis, zwanger worden, van menschen en beesten, bij voorb. hominum pecudumve, Cic. Div. I, 42: cochleae accelerant — conceptum, Plin. H. N. XXX, 12: en Tropisch, a) van de gewassen, bij voorb. arborum, Plin. H. N. XVII, 2: satorum, Ibid. 18: b) de ligchaamsvrucht, bij voorb. leporis, Plin. H. N. XXVIII, 19: conceptum a se abigere, Suet. Domit. 22:

CONCERPO, psi, ptum, 3. 1) stukplukken, verscheuren, bij voorb. epistulam, Cic. Att. X, 12: folia coronae, Plin. H. N. XXI, 3 extr.: 2) scil. verbis, doorhaalen, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 6 extr.

CONCERTĀTĬO, ōnis, f. het strijden, bij voorb. verborum, Cic. Partit. 23. Or. II, 16. Tusc. II, 13, i. e. dispuut, twist, strijd met woorden, woordgekijf, woordenstrijd: studio concertationis, Cic. Div. I, 30, i. e. uit twist of disputeerzucht.

CONCERTĀTĪVUS, a, um, bij voorb. accusatio, Quintil. VII, 2, tegenbeschuldiging.

CONCERTĀTOR, ōris, m. 1) die met iemand strijdt, 2) naarijveraar, bij voorb. alicujus, Tacit. Ann. XIV, 29.

CONCERTĀTORĬUS, a, um, het strijden betreffende, bij voorb. genus dicendi, Cic. Brut. 83.

CONCERTO, avi, atum, are, strijden, twisten, cum aliquo verbo, Cic. Att. III, 12: cum aliquo de re, Cic. Nat. D. III, 16: ook rem; van daar res concertata, Cic. Partit. 28, i. e. daar over gedisputeerd, doorgedisputeerd is: van daar kampen, bij voorb. velocitate nandi, Colum. VIII, 15: ook alicui, Tropisch, Manil. V, 507.

CONCESSĀTĬO, ōnis, f. het talmen, Colum. XI, 1, 16.

CONCESSĬO, ōnis, f. de toestemming, inruiming, wanneer het ook somtijds oorlof, vergunning, is, bij voorb. competitorum, Cic. tog. Cand.: praemiorum, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 8: nostra, Cic. Att. III, 24 in.: ook volgt ut, Varr. R. R. I, 17 extr.: van daar in de redenvoering, bij voorb. criminis, Auct. ad Her. I, 14. Cic. Inv. II, 31: ook eene bekende redenfiguur, toestemming, Quintil. IX, 2.

CONSESSO, are, talmen, toeven, bij voorb. pedibus, Plaut. Asin. II, 2, 24: lavari, Ibid. Poen. I, 2, 9.

CONCESSUS, us, m. toestemming, vergunning, verlof, Cic. ad Div. IV, 6 extr. Ibid. Coel. 12. Ibid. Univ. extr. Not. hier staat overäl de Ablativus.

CONCESSUS, a, um, zie Concedo.

CONCHA, ae, f. 1) een mosfel in wijdlopigen zin, waar toe de oester ook behoort, ook misschien elk schaal of schulpdier, Cic. Nat. D. II, 49 in.: bijzonder de peerlmosfel, Plin. H. N. IX, 35: van daar perlemoer, Ibid. genitura concha cet., si lectio certa: van daar de parel, Prop. III, 11, 6: ook de purperslak, Lucret. II, 500: 2) de schaal of schulp der mosfel, mosfelschulp, ook misschien de schulp van alle schulpdieren, Cic. Nat. D. II, 48. Ibid. Or. II, 6. Ovid. Fast. VI, 174: ook der slakken, Colum. X, 323: Not. a) de mosfelschulp diende tot allerlei gebruik, bij voorb. tot een zoutvat, Hor. Sat. I, 3, 13: tot zalven, Hor. Od. II, 7, 22, ten zij het misschien vaten zijn, in de gedaante van een mosfel: b) daar blies Triton op, Plin. H. N. IX, 4. Lucan. IX, 349: ook Misenus, Virg. Aen. VI, 171, ten zij het hier i. q. tuba is: van daar 3) het geen de gedaante van een mosfel heeft, bij voorb. zoodanig vat, Hor. Sat. I, 3, 13: tot zalven, Hor. Od. II, 7, 22: zie hier voor: tot olie, Cato R. R. 66. Colum. XII, 5: ook tot ander gebruik, Plin. H. N. XXXIII, 5 Pandect. XXXIII, 7, 17: 4) i. q. cunnus, Plaut. Rud. III, 3, 42.

CONCHĀTUS, a, um, mosfelvormig, bij voorb. cauda, van een pauw, Plin. H. N. X, 20.

CONCHĒUS, a, um, van de mosfel, bij voorb. bacca, Virg. Culic. 66, i. e. perel.

CONCHIS, is, f. zekere soort van boonen, Martial. VII, 77. XIII, 7. Juvenal. III, 293. XIV, 131.

CONCHITA, ae, m. een verzamelaar van mosfelen, Plaut. Rud. II, 2, 5.

CONCHŬLA, ae, f. mosfeltjen, kleine mosfel, Celſ. II, 29. Val. Max. VIII, 8, 1.

CONCHYLĬĀTUS, a, um, 1) met purper geverwd, bij voorb. periſtromata, Cic. Phil. II, 27: vestis, Plin. H. N. IX, 39: 2) in purper gekleed, Senec. ep. 62.

CONCHYLĬUM, i, n. 1) elke mosfel of schulpdier, Cic. Pis. 27. Hor. Epod. II, 49. Plin. H. N. IX, 36. 2) Purpermosfel of purperslak, Colum. VIII, 16, 7. Vitruv. VII, 13: 3) purperverw, Cic. Verr. IV, 26. Plin. H. N. IX, 36. Lucret. VI, 1072: 4) purperkleed, purper, Juven. III, 81. VIII, 101.

CONCĪDO, idi, isum, 3. 1) stukhouwen of snijden, Celſ. V, 26 n. 34. Varr. L. L. IV, 27 Ovid. Fast. II, 647 en meermalen: van daar itinera concisa, Caes. B. G. III, 9, i. e. afgebroken, met sloten als 't ware doorsneden. Van daar 2) iemand doorhouwen, d. i. hard slaan of kloppen, Cic. Verr. I, 47 in. Juvenal. VI, 413: b) in stukken deelen, bij voorb. sententias, Cic. Or. 69: cf. Acad. IV, 13 extr.: van daar concisus, a, um, afgekort, kort, Cic. Brut. 17. Or. II, 14 extr. III, 53: 2) nederhouwen, in de pan hakken, bij voorb. vijanden, Caes. B. G. II, 11. Nep. Dion. 10. Cic. Att. V, 16 extr.: van daar a) iemand door woorden, als 't ware, nederhouwen d. i. te nederwerpen, dapper bekijven, schelden, doorhaalen, bij voorb. aliquem decretis senatus, Cic. Phil. V, 11: Vatinium concidimus, Cic. Q. Fr. II, 4: ceteri conciduntur, Ibid. 6, gaan voort, gaan te gronde, d. i. worden veroordeeld: Timocratem totis voluminibus concidit, Cic. Nat. D. I, 33, i. e. wederlegd: b) te niet maken, te schande maken, te gronde helpen, opheffen, vernietigen, bij voorb. auctoritatem senatus, Cic. Or. III, 1: testamentum, Pandect. XXVIII, 4, 1: Not. aliquem articulatim, Plaut. Epid. III, 4, 5, eigenl. lidswijze hakken of stukhouwen, spreekwoordelijk of boertend voor iemand voor den gek houden, bedriegen, begekken: caede, concide, Cic. Verr. III, 66, als een spreekwoord, d. i. gebruik alle mooglijke, zelfs geweldige, middelen, om uw oogmerk te bereiken: concide Magire, Lamprid. Heliog. 10, schijnt eene ontuchtigheid te bevatten.

CONCĬDO, idi, 3. vallen, invallen, op den grond vallen, van menschen, beesten, zaken, bij voorb. conclave, Cic. Or. II, 86: urbs, Auct. ad Her. IV, 8: coelum, Cic. Somn. Scip. 8: equus, Cic. Div. I, 35: alces, Caes. B. G. VI, 27: dus ook van menschen, bij voorb. in cursu, Plaut. Epid. II, 2, 16: in fimo, Virg. Aen. V, 333: ad terram, Ibid. 447: sub pondere, Liv. XXIV, 8: van daar Tropisch, invallen, samenvallen, d. i. rimpelen, mager worden enz., bij voorb. macie, Ovid. Her. XXI, 215: ex amplo statu concidere, Cic. Att. III, 10: van daar 1) vallen, d. i. ophouden, bij voorb. ventus, Horat. Od. I, 12, 30: dus ook animus, Cic. Div. II, 58, de moed valt of zinkt: dus ook ferocia, Liv. XXVIII, 26: ook concidere animis, Hirt. B. G. VIII, 19, den moed laten vallen of zinken: ook zonder animo of animis, bij voorb. si edictum praetoris ostendero, concident, Cic. Catil. II, 5: patroni omnes conciderunt, Cic. Att. III, 10: 2) vallen, van die gedood worden, blijven, omkomen, sterven, sneuvëlen, bij voorb. Brutus in praelio concidit, Cic. Tusc. I, 37: Ipsa sua Dido concidit usa manu, Ovid. Her. VII, 196: cf. Suet. Claud. 34. Sil. I, 307: 3) vallen, te gronde gaan, ongelukkig zijn, bij voorb. senatus auctoritas concidit, Cic. Att. I, 16 med.: concidit Ilia tellus, Virg. Aen. XI, 245: urbs incendio conflagrata, Auct. ad Her. IV, 8: fides Romae, Cic. Manil. 7: auxilium, Ovid. Pont. IV, 6, 14: domus, Hor. Od. III, 16, 11: opes Persarum, Tacit. Ann. XII, 13: Pompejus in optima (causa) concidit, Cic. Att. VII, 25: nomina artificum, Cic. Verr. IV, 6: ferocia, animus, zie hier voor: 4) ophouden, een einde nemen, bij voorb. artes meae, Cic. Or. 43: bellum, Tacit. Hist. II, 57.

CONCĬĔO, civi, citum, 2. en CONCĬO, civi, citum, 4. 1) maken, dat anderen samenlopen of komen, verwekken, in beweging zetten, bekooren, omstellen, samenroepen of lokken, verzamelen, bij voorb. homines miraculo rei, Liv. I, 59: milites ad repetendam libertatem, Liv. III, 53: multitudinem ad se, Liv. I, 8: cf. XXV, 27. Vellej. II, 74: accusatorem, Tacit. Ann. XVI, 17: van daar in 't gemeen samenbrengen, verzamelen, bij voorb. nimbos, Sil. XII, 611: van daar 2) verwekken, veroorzaken, bij voorb. iram, Terent. Hec. III, 1, 33: simultates, Liv. I, 60: malum alicui, Plaut. Men. V, 5, 4: turbas, Terent. Heaut. V, 2, 17. Plaut. Amph. I, 2, 14: Pontus strages conciet, Acc. ap. Non.: alvum, i. e. los maken, loslijvigheid veroorzaken, bij voorb. alvo concita moriuntur, Plin. H. N. XXI, 12 med. Het Particip. is zoo wel concitus als concitus: en staat concitus

Digitized by Google

citus *ook voor snel*, *bij voorb.* concitus ad rixam, Cic. Caecin. 5, i. e. *geneigd tot toorn*, *gekijf*, *kijfachtig*: axis, Virg. Aen. XII, 379: tela, Auct. B. Afric. 83: *menigvuldiger staat* concitus: *maar ook* concitus, a, um, *bij voorb.* Lucan. V, 597. Val. Fl. II, 460.

CONCILIABULUM, i, n. *elke plaats*, *daar veel menschen samenkomen*, *om te handelen*: *een handelplaats*, *marktplaats*, *marktvlek*, Liv. VII, 15. XXXIV, 1 *en* 56. XL, 37. Tacit. Ann. III, 40: *van daar* conciliabula damni, Plaut. Trin. II, 2, 32, *boeriend*, *d. i. hoerhuizen*.

CONCILIATIO, onis, f. 1) *aanlokking*, *bij voorb.* hominis, Cic. Fin. III, 6: *ook aanlokking*, *aanprijzing*, *bij voorb.* naturae, Ibid. *en* Cic. Acad. IV, 43 extr.: 2) *vereeniging*, *verbinding*, Cic. Off. I, 41 extr. Ibid. Nat. D. II, 31 in. 3) *verwerving*, *stichting*, *bij voorb.* gratiae, Cic. Cluent. 31.

CONCILIATOR, oris, m. *die iet bezorgt*, *verschaft*, *verwerft*, *veroorzaakt*, *sticht*: *een verschaffer*, *bezorger*, *bij voorb.* carnis suillae, Varr. R. R. II, 4, 8: *of sticher*, *oorzaak*, *bij voorb.* proditionis, Liv. XXVII, 15: nuptiarum, Nep. Att. 12: amicitiae, Suet. Aug. 48.

CONCILIATRICULA, ae, f. i. q. conciliatrix, Cic. Sext. 9.

CONCILIATRIX, icis, f. 1) *elke vrouw*, *die twee of meer personen of zaken vereenigt*, *vereenigster*, *vriendschapsstichtster*, *koppelaarster*, *bij voorb.* ancilla, quae conciliatrix & quasi sui lena, Cic. Nat. D. I, 27: 2) *die iet bezorgt*, *verschaft*, *sticht*, *stichteres*, *verwerfster*, *bij voorb.* amicitiae, Cic. Amic. 11: societatis, Cic. Leg. I, 9.

CONCILIATURA, ae, f. *de koppelerij*, *bij voorb.* exercere conciliaturas, Senec. ep. 97.

CONCILIATUS, us, m. *vereeniging*, Lucret. I, 576. II, 99: corpora parvo conciliatu, i. e. parva mole, Ibid. II, 133.

CONCILIO, avi, atum, are, 1) *samenbrengen*, *vereenigen*, *naar ligchaam of gemoed*, *bij voorb.* corpora conciliantur, Lucret. I, 900: cf. V, 466. Plin. H. N. XVII, 23 extr.: *van daar*, *vollen*, *bij voorb.* vestimentum conciliari dicitur, Varr. L. L. V, 6: respublica nos inter nos conciliatura, Cic. ad Div. V, 7: Feras inter se partus & natura ipsa conciliat, Cic. Rosc. Am. 22: animos hominum, Cic. Off. II, 5: *doch dit kan ook tot het volgende behooren*: *dikwijls kan het vertaald worden*, *tot vrienden maken*, *bij voorb.* Jovem, Virg. Aen. I, 79 (83): gentem regi, Liv. XXXVI, 11: *van daar* 2) *schaffen*, *verschaffen*, *bezorgen*, *menschen of beesten*, *bij voorb.* aliquem alicui, Plaut. Poen. III, 5, 24, *of* huc, Ibid. Capt. I, 2, 28, i. e. *iemand bezorgen*, *aanschaffen*: *dus ook* aliquam, *bij voorb.* ad aliquem, Plaut. Mil. III, 1, 26: filiam suam alicui, Suet. Caes. 50, i. e. *een vrouwspersoon bezorgen*, *het zij tot het huwelijk of tot hoererij*; legiones sibi pecunia, Cic. ad Div. XII, 23: *bijzonder van zaken*, *bezorgen*, *verschaffen*: *verwerven*, *stichten*, *maken*, *het zij zulks door rechte of onrechte middelen geschiedt*, *bij voorb.* voluntatem alicujus, Cic. Att. I, 2: animos hominum, Cic. Off. II, 5. Liv. XXI, 20 extr., i. e. *verwerven*, *winnen*, *verschaffen*: amicitiam cum aliquo, Cic. Dejot. 14: pacem inter cives, Cic. ad Div. X, 27: sibi benevolentiam alicujus, Cic. Cluent. 3: sibi amorem ab omnibus, Cic. Arch. 8: gloriam, Cic. Mur. 20: alicui auctoritatem, Plin. H. N. XXXIII, 1: fidem, Cic. Partit. 15: otium toti insulae, Nep. Timol. 3: alicui incommoda, Lucret. III, 877: alicui odium hominum, Plin. H. N. XXVIII, 8 post med.: nugas, Plaut. Trin. IV, 2, 14, i. e. *maken*, *tot stand brengen*: pecuniam *zich geld verwerven*, *verschaffen*, *maken*, Cic. Verr. II, 55 med. III, 84 med.: *ook in gezelschap met* capere, Ib. II, 58 med. III, 30 in.: *dus ook* Ibid. III, 94 in. cum judices sitis de pecunia capta, conciliata, tantam pecuniam captam negligere, *doch*, *waar* conciliata *beter weg zou zijn*, *dewijl ook alleen* captam *volgt*: nuptias i. e. *stichten*, Justin. VII, 6 med.: *dus ook* toros jugales, Stat. Sylv. III, 5, 60: *dus ook* tute ad eum adeas, tute concilies, tute poscas, Plaut. Trin. II, 2, 105, *alwaar bij* concilies *zoo wel* nuptias *als ook* virginem (*bezorgen*) *verstaan kan worden*: servitutem, Nep. Epam. 5: *van daar* a) *voor geld bezorgen*, *verschaffen*, *d. i. kopen*, *bij voorb.* pulchre, Plaut. Epid. III, 4, 36: recte, Ibid. Pers. IV, 3, 69: *dus ook* male conciliatus, Terent. Eun. IV, 4, 2. Plaut. Pseud. I, 2, 1, i. e. *duur gekocht*. b) *zoeken te verschaffen*, *aanprijzen*, *aanbevelen*, *bij voorb.* frui rebus, quas primas natura conciliavisset, Cic. Acad. IV, 42 extr.: artes suas, Ovid. Trist. III, 11, 42: Not. *Het* Particip. conciliatus, a, um, *staat ook* adjective, *geneigd*, *gunstig*, *bij voorb.* voluptati, Gell. XII, 5 post med. §. 8, *en heeft de* Gradus, *bij voorb.* conciliatior judex, Quintil. IV, 2, i. e. *gunstiger*, *genegener*.

CONCILIUM, i, n. *is waarschijnlijk van* Concieo *verzamelen enz.*, *gevolglijk* 1) *elke samenvoeging*, *vereeniging*, *verbinding*, *bij voorb.* Hoc mihi tecum erit concilium, Ovid. Met. I, 710: rerum, Lucret. II, 109: principiorum, Ibid. I, 485: cf. 183. II, 119: coire in concilium, Ib. II, 583, i. e. conjungi: *bevruchting*, *min - vereeniging*: *van daar heet* concilium *zeker kruid*, *anders* lasione *genaamd*, *dat tot de min aanspoort*, (*van daar vermoedelijk de naam*), Plin. H. N. XXII, 22 med.: 2) *elke samenkomst*, *vergadering*, *gezelschap van meer*, *bij voorb.* si ambas in uno concilio videre volet. Plaut. Mil. II, 2, 94, *in één gezelschap*, *d. i. bij een*: deorum, Cic. Nat. D. I, 8: Virg. Aen. X, 2: virtutum, Cic. Fin. II, 4: concilia cum Egeria, Liv. I, 21, *samenkomsten*: populi, Liv. III, 71, *vergadering*: *van daar* concilia habere, Liv. III, 14. Cic. Invent. II, 12: ad concilium vocare, Liv. I, 8, *samenroepen*: adhibere aliquem in concilia, Liv. I, 54: concilium dimittere, Liv. XXXVIII, 53. Cic. Leg. II, 12. *Ook van de vergadering der genen*, *die samenkomen*, *om te raadplegen*, *bij voorb. van den Senaat der* Tarentinen, Liv. VIII, 27 med.: cf. Liv. I, 50: *tweemaalen*: concilium Achaeorum, Ibid. XXXVII, 30 *eenige reizen*: deorum, Cic. Nat. D. I, 8. Virg. Aen. X, 2: cf. Virg. Aen. XI, 234: *gevolglijk is de regel verdicht*, *dat* concilium *eene vergadering der raadplegenden*, *maar* concilium *alleen der toehoorers zij*: *het toehooren ligt niet in* Concilium.

CONCINNATICIUS *of* CONCINNATITIUS, a, um, *gereed gemaakt*, *bij voorb.* mensula, Apul. Met. II p. 119 Elm.

CONCINNATIO, onis, f. *de gereed making*, *toebereiding*, Cato R. R. 106, *in het opschrift*.

CONCINNATOR, oris, m. 1) *die iet gereed maakt*, *behoorlijk en net inricht*, *bij voorb.* capillorum, Colum. lib. I praef. 2) *die iet samenzet*, *maakt*, *vervaardigt*, *uitdenkt*: *vervaardiger*, *oorzaak*, *uitdenker* causarum, Pandect. I, 16, 9.

CONCINNE, Adv., *op eene welgeschikte wijze*, *aartig*, *net*, *bij voorb.* vestire, Plaut. Epid. II, 2, 38: rogare, Cic. Rosc. Com. 16: distribuere, Cic. Or. II, 19: cf. Cic. Nat. D. II, 27 extr.

CONCINNITAS, atis, f. *zekere nette*, *aardige*, *kunstige samenvoeging van verscheiden zaken*, *bij voorb.* colorum, Gell. II, 26: *bijzonder in redenvoeringen*, *bij voorb.* verborum, Cic. Or. 25 in. *en* 49: sententiarum, Cic. Brut. 95 extr., *alwaar het voornamelijk op tegenstellingen aankomt*: *te weten*, *als zij gelijke lengte hebben*.

CONCINNITER, Adv., i. q. concinne, *aartig*, *net*, Gell. XVIII, 2.

CONCINNITUDO, inis, f. i. q. concinnitas, Cic. Invent. I, 18.

CONCINNO, avi, atum, are, 1) *net samenvoegen*, *of mengen*: *van daar* 2) *toebereiden*, *gereed maken*, *bij voorb.* vinum, Cato R. R. 114, 115, 122: lutum, Plaut. Rud. I, 2, 8: aquam marinam, Cato R. R. 106: vultum, Petron. 113: aream (*vogelkooi*), Plaut. Asin. I, 3, 64: ingenium, Senec. op. 7: struices patinarias, Plaut. Men. I, 1, 26: cadaver, Apul. Met. VII extr. p. 199, i. e. *te recht leggen*: munusculum alicui, Trebon. in Cic. ep. ad Div. XII, 16: cetera fabris concinnanda tradantur, Colum. XII, 3 extr.: pallam, Plaut. Men. III, 2, 1. V, 1, 33: 3) *in 't gemeen*, *maken*, *veroorzaken*, *bij voorb.* aliquem insanum, Plaut. Capt. III, 4, 7, *iemand zot of gek maken*: viam tranquillam, Plaut. Stich. II, 1, 13: se levem suis, Plaut. Trin. III, 2, 58: uxorem lacrymantem, Ibid. Amph. I, 3, 38, annonam caram, Varr. L. L. VI, 3: liberis orbas oves, Plaut. Capt. IV, 2, 38: livorem scapulis suis, Plaut. Truc. IV, 3, 19: alicui multum negotii, Senec. ep. 117: malum, Phaedr. II, 4, 25.

CONCINNUS, a, um, *het geen op eene aangename wijze saamgevoegd is*, *bij voorb.* sententiae, Cic. Brut. 95. Or. 19 extr., *men kan het ook vertaalen*, *net*, *fraai*, *vernuftig*, *scherpzinnig*: *van daar* 1) *passend*, *net*, *voegzaam*, *geschikt*, *bij voorb.* age, ut tibi concinnum est, Plaut. Mil. IV, 2, 33: concinnus ad persuadendum, Cic. Pis. 25: reditus ad rem aptus & concinnus, Cic. Or. III, 53: versus concinnior, Hor. Ep. II, 1, 74: tectorium, Cic. Q. Fr. III, 1, 1: 2) *aartig*, a) *d. i. fraai*, *bij voorb.* virgo concinna facie, Plaut. Pers. IV, 3, 77: Samos concinna, Horat. Ep. I, 11, 2: tectorium, Cic. Q. Fr. III, 1, 1: sententiae, Cic. *zie hier voor*: b) *d. i. aangenaam*, *vernuftig*, *fijn*, *bij voorb.* sententiae, *zie hier voor*: homo, *bij voorb.* Aristo, Cic. Fin. V, 5: helluo, Cic. Pis. 10: concinnus in brevitate respondendi, Nep. Epam. 5: pictor elegans & concinnus, Plin. H. N. XXXV, 10 extr.: alii in jejunitate (dicendi) concinniores, Cic. Or. 6: *van daar bevallig in zijn gedrag*, *bij voorb.* concinnus amicis, Horat. Sat. I, 3, 50.

CONCINO, inui, entum, 3. 1) *zich te gelijk zingende*, *of op een instrument*, *gevolglijk speelende*, *blaazende enz. laten hooren*, *te gelijk of samen zingen*, *te gelijk geluid maken*, *te gelijk zich laten hooren*, *blazen enz.*, *bij voorb.* haec cum

Digitized by Google

cum concinuntur, Cic. Tusc. I, 44, *doch dit kan ook tot n. 2. behooren:* tubae concinunt, Liv. IX, 32: *doch dit kan ook tot n. 2. behooren:* concinere tragoedo pronuntianti, Suet. Calig. 54, *mede instemmen d. i. mede declameeren: van daar Tropisch, overëenstemmen, bij voorb.* inter se, Cic. Nat. D. II, 7: cum aliquo, Cic. Ibid. I, 7: *ook* alicui, Plin. H. N. III, 1 extr.: 2) *zich zingende of op een instrument laten hooren, zingen, blaazen, aanstemmen enz., bij voorb.* Haec cum concinuntur, Cic. Tusc. I, 44, *zie hier voor:* tubae concinunt, Liv. IX, 32: laudes alicui, Tibull. II, 5, 88: aliquid lyra invita, Ovid. Am. III, 9, 23: tristia omina concinuistis aves, Ibid. III, 12, 1: *ook zingen, bezingen, bij voorb.* Caesarem, Hor. Od. IV, 2, 33: dies laetos, Ibid. 41: *van daar in 't gemeen, zich laten hooren, bij voorb.* vox, Veto, qua concinentes, collegas nostros auditis, Liv. VI, 35 extr., i. e. *waarmede zij zich laten hooren, welk (woord) zij van zich laten hooren.*

CONCIO, ire, *zie* Concieo.

CONCĬO, onis, f. *is misschien voor* comitio (*van* comeo *of* coëo), 1) *eene vergadering des volks of van het leger, die plegtig bij een geroepen zijn, om bij voorb. een voorstel van een' magistraatspersoon of van den veldheer aan te hooren, bij voorb.* concio risit, Cic. Harusp. 5: cf. Or. II, 50: in concione, Cic. ad Div. VII, 18. Cic. Att. XV, 15, *in de openbare vergadering des volks: ook* pro concione, Curt. X, 16. Suet. Vesp. 7. Sall. Jug. 8, i. e. *voor het volk, in eene volks vergadering:* concionem advocare, Cic. Sext. 12 *en* Verr. III, 80. Liv. II, 59: *of* vocare, Cic. Acad. IV, 47, *het volk samenroepen: ook zegt men daar voor:* ad concionem convocare, Liv. VII, 36, *of* advocare, Liv. IV, 1 extr. XXVI, 48 extr., *of* vocare, Liv. XXIV, 28 in., i. e. *tot de vergadering roepen of laten roepen, volk, (of het leger) bij een roepen; daar dan een* Accusativus, *bij voorb.* populum, milites cet., *er onder verstaan wordt:* in concionem venire, Cic. Off. III, 11: ad concionem ire, Liv. II, 59: in concionem procedere, Liv. IV, 6, i. e. *voor het volk optreden:* Not. conciones confluxerant, Petron. 14, i. e. *lieden daar toe behoorende:* cf. Ibid. 15: *dit alles wordt ook van het leger gezegd.* 2) *eene redenvoering aan het volk, bij voorb.* habere concionem, Cic. Agr. II, 1: apud milites, Caes. B. C. III, 73: in aliquem, Ibid. II, 18: funebris, Cic. Or. II, 84: legi tuam concionem, Cic. ad Div. IX, 13: 3) *verlof, vrijheid, om tot het volk te spreken, bij voorb.* dare, Cic. Att. IV, 2 in.: 4) *de plaats, alwaar voor het volk gesproken wordt, bij voorb.* adscendere *of* escendere in concionem, Cic. Fin. II, 22. Cic. red. Sen. 5. Liv. II, 7. Cic. Att. IV, 2 in., *voor het volk optreden.*

CONCIŌNĀBUNDUS, a, um, *plegtig tot de vergadering des volks of der Soldaten sprekende,* Liv. III, 47. V, 30. XXI, 53. XL, 27. Tacit. Ann. I, 16.

CONCIŌNĀLIS, e, 1) *in de vergadering des volks gebruikelijk, bij voorb.* clamor, Cic. Q. Fr. II, 5: genus dicendi, Quintil. IX, 4: 2) *daar in 't gemeen te vinden, bij voorb.* senex, Liv. III, 72: concionalis hirudo aerarii, misera — plebecula, Cic. Att. I, 16 post med., *is verächtelijk gesproken.* Not. *Daar toe laten zich somtijds slechte lieden uit armoede omkopen: hier op doelen deze beide plaatzen.*

CONCIŌNĀRĬUS, a, um, *voor* concionalis, *bij voorb.* populus, Cic. Q. Fr. II, 3 med.:

CONCIŌNĀTOR, ōris, m. *eigenlijk, die tot het volk spreekt: van daar, die het volk zoekt op te ruijen,* Cic. Cat. IV, 5.

CONCIŌNOR, atus sum, ari, 1) *eene redenvoering aan de vergadering van het volk of aan het leger houden, tot de vergadering spreken,* Cic. Harusp. 5. Cic. Tusc. V, 20: velut superiore loco concionandum, Ibid. I, 49: *ook van de Tooneelspelers,* Cic. Sext. 55: apud milites, Caes. C. I, 7: ad populum, Suet. Aug. 84: *ook* cum legione *voor* ad, Caes. B. G. VII, 47: 2) *voor het volk openlijk iet zeggen,* Cic. Q. Fr. II, 6 extr.:

CONCĬPĬLO, are, *misschien verscheuren, stuk houwen, bij voorb.* aliquem offatim, Plaut. Truc. II, 7, 61: cf. Fest.

CONCĬPĬO, epi, eptum, 3. 1) *samennemen, samenvatten, bij voorb.* nubes concipiunt humorem, Lucret. VI, 502 *en* 629: *doch het kan enkel zijn, ontvangen, bekomen, opvangen: dus ook* platani plurimum ventorum concipiunt propter densitatem ramorum, i. e. *vangen op, nemen tot zich:* pars animae concipitur cordis parte, Cic. Nat. D. II, 55, i. e. *wordt ontvangen, opgevangen enz.: van daar* a) *omvatten met eene mate d. i. de zaken er in brengen, bij voorb.* nuces vix sesquimodio concipere possis, Varr. R. R. I, 7, 8: *van daar verbergen, geheim houden, bij voorb.* furtum, Justinian. Instit. IV, 1: pars animae concipitur cordis parte, Cic. *zie hier voor:* b) *met de ziel omvatten, d. i. denken, zich voorstellen, bij voorb.* ut mens conciperet fieri oportere, Cic. Off. III, 29: quae neque concipi animo cet., Plin. H. N. XXXVI, 15 extr.: fragor, qui concipi humana mente non potest, Ibid. XXXIII, 4: cf. Ovid. Met. II, 76. Pont. II, 7, 16: *ook zonder* mente *en* animo, *bij voorb.* ego concipio hominem posse omnia praestare, Cels. VII praef. extr.: concepit, esse homines, Vellej. II, 117, i. e. *dacht, geloofde:* cf. Ovid. Pont. II, 2, 9: *ook het besluit nemen, bij voorb.* ferre, Tacit. Ann. II, 39: *zie het volgende; ook op iet denken, bij voorb.* thalamos, Ovid. Met. VII, 22, i. e. *daar naar streeven:* Protinus Italiam concepit & Arma virumque, *van Virgilius,* Martial. VIII, 56, 19: alicui solatia, Stat. Sylv. V, 1, 3: *van daar voornemen, ondernemen, of begaan, bij voorb.* fraudes, Cic. Tusc. I, 30: dedecus, Cic. Off. I, 34: scelus in se, Cic. Verr. I, 4: vitia, Cic. Leg. III, 14: c) *opstellen of vervatten, bevatten, d. i. een opstel maken, bij voorb.* verba, Liv. VII, 5: *dus ook* aliquid verbis, Cic. Off. III, 29, *bevatten:* vadimonium, Cic. Q. Fr. II, 15: jusjurandum, Tacit. Hist. IV, 41: foedus, Virg. Aen. XII, 13: edictum, Pandect. XIII, 6, 1: libellos, Ib. XLVIII, 19, 8: actiones, Ibid. IV, 5, 8: preces, Senec. Herc. fur. 925: summas, III, 5: *ook heet het, uitdrukken, uitspreken, bij voorb.* verba & preces vatis, Senec. Troad. 1098: verba jurisjurandi, Tacit. Hist. IV, 31: summas, Liv. III, 5, *zie hier voor: van daar* verbis conceptis, Cic. Cluent. 4, *en* conceptissimis, Petron. 113, i. e. *plegtig, bij voorb. zweeren enz.: van daar* ferias, sacra, bella cet. i. e. *met plegtig opgestelde woorden of naar zijn formulier aankondigen, bij voorb.* Latinas (ferias) saeculumque, Liv. V, 17: diem, Varr. L. L. V, 3: bellum, Ibid. IV, 15: *van daar* concipere alicui bellum, Sil. XIII, 746, i. e. *plegtig zweeren, dat men iemand wil beoorlogen:* 2) *vatten of vangen, bij voorb. vuur,* Caes. B. C. II, 14. Plin. H. N. XXIV, 17: *of vatten, bekomen, bij voorb.* odium in aliquem, Cic. Quir. red. 1: iras, Ovid. Met. I, 166: furores mente, Ibid. II, 640: inimicitias, Caes. B. C. III, 6: spem, Petron. 97. Curt. X, 2: mente intelligentias, Cic. Leg. I, 22: cogitationem, Quintil. IX, 1: *van daar, vatten, begrijpen, bij voorb.* animo, Curt. III, 2, 12: *ook zonder* animo, Auct. B. Afric. 73: cf. *boven: van daar* 3) *ontvangen, d. i.* a) *bekomen, bij voorb.* cupiditatem auribus, Cic. Verr. IV, 45 extr., i. e. *door het hooren begeerte krijgen:* pisces ova concipiunt, Plin. H. N. IX, 51 extr.: frumenta — spicam incipiunt concipere, Ibid. XVIII, 7: maculam, Cic. Rosc. Am. 24: feminа, Cic. Nat. D. II, 10: b) *scil.* utero *zwanger worden,* Cic. Cluent. 11 *en* 12: Ovid. Fast. II, 183: *van beesten,* Varr. R. R. II, 1, 17. Plin. H. N. X, 33: *van daar* concipi *voor ontstaan, afkomstig zijn, veroorzaakt worden, bij voorb.* conceptus a se dolor, Cic. Nat. D. III, 36: concepta huic ordini turpitudo, Cic. Verr. Act. I, 16.

CONCISE, Adv., *stuk gesneden: van daar gesnipperd, afgekort, in korte stellingen,* Quintil. XII, 2 ante med.

CONCISĬO, onis, f. 1) *de stuksnijding: van daar* 2) *snippering, bij voorb.* verborum, Cic. Partit. 6, i. e. *opstel in korte stellingen of leden.*

CONCISŪRA, ae, f. 1) *de stuksnijding, verdeeling, bij voorb.* aquarum, Senec. ep. 100: 2) *scheur, holligheid, bij voorb.* concisuris, Plin. H. N. XXXIV, 8 ante med.

CONCĪSUS, a, um, *zie* Concido.

CONCĬTĀMENTUM, i, n. *een bekoorings-middel,* Senec. de ira III, 9.

CONCĬTĀTE, Adv., *met hevigheid, driftig, bij voorb. gaan, spreken,* Quintil. XI, 3. Colum. VI, 6 extr.: Concitatius, Quintil. XII, 10.

CONCĬTĀTĬO, onis, f. *de opwekking, in beweging brenging, bij voorb.* animi, Cic. Tusc. V, 16: Q. Fr. I, 1, 3, *gemoedsbeweging, effect:* plebis, Cic. Brut. 14, i. e. *opruijing, ophitzing:* cf. Caes. B. C. III, 106. Cic. Div. I, 36. Ibid. II, 11.

CONCĬTĀTOR, oris, m. *die in beweging brengt, opwekt, bij voorb.* seditionis, Cic. Dom. 5: tabernariorum, Ibid.: belli, Hirt. B. G. VIII, 38.

CONCĬTĀTRIX, Icis, f. *die in beweging brengt, opwekt, bij voorb.* vis, Plin. H. N. XXVI, 10: cf. XIX, 8 post med.

CONCĬTO, avi, atum, are, 1) *in beweging brengen, opwekken, bij voorb.* Galliam ad auxilium, Caes. B. G. VII, 77, i. e. *maken, dat zij allen op de been en samenkomen:* pituitam, Cels. VI, 6 n. 15: morbos, Ibid. II, 13: *bijzonder, in snelle beweging brengen, bij voorb.* equum calcaribus, i. e. *aansporen:* Liv. II, 6: feras i. e. *jaagen,* Ovid. Fast. II, 286: avis concitat alas, Val. Fl. VI, 264: missile, Ibid. 340: Eurus concitat aquas, Ovid. Her. VII, 42: se fuga in locum, Val. Fl. III, 583: concitat se Hellespontus, Plin. H. N. V, 30 extr.: *van daar* concitatus, a, um, *in snelle beweging gebracht, snel, haastig, bij voorb.* con-

ver-

Digitized by Google

versio coeli concitatior, Cic. Somn. Scip. 5: equus concitatissimus, Liv. XXXV, 5: concitatissimus motus corporis, Quintil. II, 11 (12): concitati in castra confugiunt, Auct. B. Afric. 83, i. e. *snel*: 2) *opwekken, d. i. veroorzaken, bij voorb.* misericordiam, Cic. Or. I, 53: discordiam & seditionem, Cic. Mur. 39: invidiam in aliquem, Cic. Verr. V, 8: risum, Cic. Or. II, 58: nova mala, Cic. Cat. IV, 3: tumultum, Caes. B. C. III, 18: somnum, Plin. H. N. XX, 17: sibi periculum, Phaedr. I, 29: magnam exspectationem sui, Cic. ad Div. II, 1: bellum alicui, Liv. XXXV, 12 extr.: 3) *opwekken, opstooken, opruijen, bij voorb.* opifices, Cic. Acad. IV, 47: multitudinem, Nep. Arist. 1: non modo nationes sed etiam servitia, Pollio in Cic. ep. ad Div. X, 33: Quirites, Ovid. Fast. II, 850: 4) *verwekken, d. i. opspooren, opstooken, toornig maken, bij voorb.* in aliquem, Cic. Verr. III, 3 extr.: aliquem in iram, Quintil. VI, 2: judicem, Ibid. IX, 4 extr.: Quirites, Ovid. *zie hier voor.*

CONCĪTOR, oris, m. *die iets verwekt, of opstookt, bij voorb.* belli, Liv. XXIII, 4. XXXVII, 45. Tacit. Ann. IV, 28 *en* Hist. I, 68: vulgi, Liv. XLV, 10.

CONCĪTUS *en* **CONCITUS**, a, um, *zie* Concieo.

CONCIUNCŬLA, ae, f. 1) *eene redenvoering aan het volk, wanneer men er verkleinend van spreekt*, Cic. Att. II, 17: 2) *volksvergadering.*

CONCLĀMĀTĬO, onis, f. *het geschreeuw, bijzonder van veelen*, Caes. B. C. II, 26. Tac. Ann. III, 2. Senec. Clem. I, 12.

CONCLĀMĬTO, are, *schreeuwen, bij voorb.* conclamitare (pater), Plaut. Merc. I, 1, 51.

CONCLĀMO, avi, atum, are, 1) *schreeuwen*, a) *van veelen, samenschreeuwen, bij voorb.* vos conclamastis, Cic. Phil. VI, 1, i. e. *gij schreeuwdet*: conclamant, Virg. Aen. II, 232: conclamant se paratos esse, Caes. B. G. V, 36: *ook met* ut, *wanneer er een verlangen aangeduid wordt, bij voorb.* conclamaverunt, uti aliqui prodirent, Caes. B. G. V, 26: *ook zonder* ut, *bij voorb.* conclamant, duceret, quo videretur, Curt. IV, 1: cf. Caes. B. C. III, 6: conclamatum (est) ad arma, Liv. VI, 28, i. e. *men schreeuwde* ad arma! cf. Caes. B. C. I, 69: b) *van ééne persoon, bij voorb.* conclamo, Plaut. Mil. II, 2, 22: virgo conclamat, Ovid. Met. IV, 690: caupo conclamauit, Cic. Invent. II, 4: Ariovistus conclamavit, Caes. B. G. I, 47: cf. Virg. Aen. VI, 259 *en meermalen*: Not. *Tropisch, bij voorb.* conclamat planctu uterque Isthmos, Stat. Theb. VI, 13, i. e. *klinkt, weêrgalmt enz.*: 2) *iets schreeuwen, uitschreeuwen, of uitroepen, bij voorb.* auctionem fore, Plaut. Men. V, 9, 94: victoriam, Caes. B. G. V, 37: latrones, Apul. Met. III extr., i. e. *schreeuwen, dat er roovers zijn*: id futores conclamarunt, Cic. Flacc. 7, i. e. *dat schreeuwden zij, schreeuwden zij na*: *van daar* conclamare vasa, *uitroepen, dat de Soldaten hun pakkaadjen inpakken en zich marschvaardig moeten houden, bij voorb.* jubet conclamari vasa, Caes. B. C. I, 66, i. e. *gaf order, om op te breken, alwaar* vasa *misschien staat voor* ad vasa colligenda: *dus ook* vasis conclamatis, Caes.: *ook zonder* vasa, *bij voorb.* conclamatum esset, Ib. 67: conclamari jussit, Ibid. III, 75: 3) *samenschreeuwen, samenroepen, aanroepen, roepen, bij voorb.* socios, Ovid. Met. XIII, 73: agrestes, Virg. Aen. VII, 504: *van daar* praesidium viatorum conclamatum accurrisset, Apul. Met. VII prope fin. p. 197 Elm. (274 Vulc.): saxa conclamata, Martial. IX, 46, 5, i. e. *toegeschreeuwd, of met geschreeuw vervuld* (*van* Prometheus): 4) *aanschreeuwen, aanroepen, bij voorb.* deos, Senec. Oedip. 974: *van daar ook* mortuos i. e. *hen toeroepen, hen roepen, om te zien, of zij nog leven: het welk een oud gebruik was, zie hier van* Ovid. Trist. III, 3, 4, 43, *bij voorb.* corpora conclamata, Lucan. II, 23: mortuus defletus atque conclamatus, Apul. Met. II prope fin. p. 126 Elm.: *van daar* a) conclamatum est, Terent. Eun. II, 3, 56, i. e. *het is over, het is uit, het is te laat*: b) conclamare suos, Liv. IV, 46, *de zijnen, die men voor dood hieldt, beweenen, den dood der zijnen beweenen, hen voor verloren houden, opgeven*: *dus ook* domi tuae iam defletus & conclamatus es, Apul. Met. II in. p. 104, i. e. *men houdt u voor verloren, voor dood*: *van daar* conclamatus, a, um, *hopeloos, opgegeven, bij voorb.* medici conclamatis desperatisque corporibus non adhibent medentes manus, Apul. doctr. Plat. p. 21 Elm.: res conclamatae, Serv. ad Virg. Aen. 233.

CONCLĀVE, is, n. *elke plaats in huis, die gesloten kan worden, bij voorb.* a) *een vertrek of kamer*, Cic. Rosc. Am. 23: Cic. Or. II, 86. Ter. Eun. III, 5, 35. Heaut. V, 1, 29. Liv. XXXIX, 14: b) *een stal*, Colum. VIII, 1 extr. Not. genit. plur. conclaviorum, Vitruv. VI, 5.

CONCLAUDO *voor* **CONCLUDO**, *bij voorb.* conclausus, Colum. III, 12, 2.

CONCLŪDO, si, sum, 3. 1) *insluiten, opsluiten, bij voorb.* animum in corpore, Cic. Univ. 3: aquam, Cic. Nat. D. II, 7: se in cellam, Terent. Ad. IV, 2, 13: aliquem in fenestram, Plaut. Cas. I, 44: bestias, Cic. Fin. V, 20: *van daar Tropisch, bij voorb.* fortuna tot res in unum diem conclusit, Terent. Eun. V, 9, 17, i. e. *heeft laten samenkomen*: jus civile in locum angustum, Cic. Leg. I, 5: dictum conclusi, i. e. inclusi, addidi, Trebon. in Cic. ep. ad Div. XII, 16: orator concludatur in ea, quae cet., Cic. Or. I, 61: uno volumine vitas, Nep. Epam. 4: *van daar* artibus conclusa, Cic. Or. I, 42, i. e. *in de vorm der wetenschappen gebracht*. 2) *sluiten d. i.* a) *dicht sluiten, toemaken, bij voorb.* vulnera cera, Valer. Flacc. I, 479: locus, Lucret. IV, 460: b) *een besluit maken*, Cic. Fin. II, 19 extr. Or. II, 53: *dus ook* capita, quae concludant, i. e. *bewijzen, bepaalen, als 't ware, het besluit opmaken: daar voor staat ook* concludere argumentum, Cic. Acad. IV, 14, *of* rationem, Cic. Div. I, 32, *of* argumentationem, Cic. Or. 35, i. e. *sluiten, het besluit maken*: c) *eindigen, bij voorb.* crimen, Cic. Verr. III, 69: epistolam, Cic. Att. IX, 10 post med.: orationem, Cic. Or. II, 48 in.: facinus crudelitate, Cic. Verr. II, 34: vocem, Quintil. I, 5 (9): *bijzonder iets geschikt of regelmatig, (d. i. naar de regelen der welsprekendheid, dichtkunst,) sluiten, bij voorb.* versum, Hor. Sat. I, 4, 40: sententias, Cic. Or. 69: orationem absolute, Cic. Or. 51, i. e. *een volkomen slot aan de reden geven*: *van daar* conclusa oratio, Cic. Or. 5 extr., *een geschikt slot der Perioden of volzinnen hebbende, wel sluitende*: 3) *door besluiten of bewijzen betoogen, bewijzen, aantoonen, bij voorb.* quatuor sunt capita, quae concludant, nihil esse cet., Cic. Acad. IV, 26: perfecto & concluso, neque virtutibus — locum esse cet., Cic. Fin. II, 27 in., i. e. *nadat mij aangetoond, betoogd is enz.*: cf. n. 2 b.

CONCLŪSE, Adv., *bij voorb.* dicere, Cic. Or. 53, i. e. *wel sluitende, met passende sluiting der Perioden.*

CONCLŪSĬO, onis, f. 1) *het besluit, opsluiting, wegsluiting, bij voorb. in eene plaats, vesting enz., blokkade enz.*, Caes. B. C. II, 22. Nep. Eum. 5: portuum, Vitruv. V c. ult.: *van daar de welsprekende, kunstige, verbinding van woorden en stellingen, bij voorb.* verborum, Cic. Or. II, 8 extr. III, 44 med.: sententiarum, Cic. Or. 50: cf. 63 in., *alwaar eenvouwig* conclusiones *staat: hier wordt voornaamlijk op het periodische en numereuse gezien*: 2) *het slot d. i.* a) *het einde, bij voorb.* muneris ac negocii tui, Cic. Q. Fr. I, 1 extr.: orationis i. e. *der redenvoering*, Cic. Or. II, 19: *ook enkel* conclusio *het slot der reden*, Cic. Inv. I, 14 *en* 52. Auct. ad Her. II, 30: b) *een sluitreden, gevolgtrekking*, Cic. Invent. I, 29 *driemaal*. Cic. Nat. D. III, 7 extr. Cic. Acad. IV, 4: *ook de Conclusie van den sijllogismus, bij voorb.* conclusio syllogismi, Gell. II, 8: *ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen.*

CONCLŪSIUNCŬLA, ae, f. *een besluit, sluitreden, gevolgtrekking, wanneer men verkleinend spreekt*, Cic. Acad. IV, 25. Cic. Tusc. II, 18.

CONCLŪSŪRA, ae, f. *samensluiting, verbinding*, Vitruv. VI, 2.

CONCLŪSUS, a, um, *zie* Concludo.

CONCOCTĬO, onis, f. *verduwing, spijsvertering*, Cels. I, 8. III, 22: fructus difficilis concoctioni, Plin. H. N. XXIII, 8: adjuvat concoctiones, Ibid. XXVII, 7.

CONCOCTUS, a, um, *zie* Concoquo.

CONCOENĀTĬO, onis, f. *het samenspijzen, eetgezelschap*, Cic. Senect. 13.

CONCŎLOR, oris, 1) *van gelijke kleur, gelijkkleurig, bij voorb.* candida cum fetu concolor albo procubuit sus, Virg. Aen. VIII, 82: *ook met den Dativus, bij voorb.* oculi concolores corpori, Plin. H. N. VIII, 33: populus festo concolor suo, Ovid. Fast. I, 80: lingua concolor lanae, Colum. VII, 3 in.: 2) *gelijk, bij voorb.* fallaciae, Apul. Met. V p. 166 Elm.

CONCŎMĬTĀTUS, a, um, *verzeld*, Plaut. Mil. IV, 3, 10.

CONCŎPŬLO, are, *verbinden*, Lucret. VI, 1076.

CONCŎQUO, xi, ctum, 3. 1) *samen kooken, bij voorb.* aliquid alicui rei, *bij voorb.* nitrum sulphuri, Plin. H. N. XXXI, 10: odores concocti, Lucret. II, 852: spondyli perturbati mullis concoctique, Senec. ep. 95 ante med.: 2) *voor* coquo *door vuur iets toebereiden, gaar maken, kooken, rijpmaken, bij voorb.* zweeren, *bij voorb.* panes concoctos emittere, Plin. H. N. XXXII, 9 post med.: propolis dura concoquit, Ibid. XXII, 24: suppurationes, Ibid. XXI, 9: tusses & duritias, Ibid. XXIV, 8: vomicae difficile concoquentes scil. se, Ibid. 9: *van daar* consilia, Liv. XL, 11, i. e. *smeeden, daar op denken*: justitium, Cic. Harusp. 26, i. e. *uitdenken, er op peinzen*: diu tibi deliberandum & concoquendum est, Cic. Rosc. Com. 15: *bijzonder* 3) *verduwen*, a) *eigenlijk, bij voorb.* cibum, Cic.

Cic. Nat. D. II, 9: cf. 49. Celf. III, 22: cibus facillimus ad concoquendum, Cic. Fin. II, 20: *ook zonder* cibus, *bij voorb.* furgam, quamvis non concoxerim, Senec. Benef. IV, 39: b) *Tropisch, verduwen, bij voorb. het gelezene enz.*, Senec. ep. 4: *ook Tropisch verduwen, zich gevallen laten, bij voorb.* aliquid, Cic. ad Div. IX, 4: aliquem fenatorem, Liv. IV, 15: odia, Cic. Q. Fr. III, 9: plagas, Petron. 105: famem, Ibid. 84. 4) fe, Plaut. Trin. II, 1, 2, i. e. *zich zelven kwellen, plagen, verteeren.*

CONCORDĬA, ae, f. 1) *eendragt, overeenſtemming van de harten*, Cic. Cluent. 55. Ibid. Att. I, 18. VII, 3: *als Godin*, Cic. Nat. D. II, 23. 2) *de overeenſtemming in 't gemeen, bij voorb. der ſnaaren*, Quintil. V, 10. 3) *de verbinding*, Vellej. II, 65.

CONCORDIS, e, *voor* CONCORS, Caecil. ap. Prifc.

CONCORDĬTAS, atis, f. *eendragt*, Pacuv. ap. Non.

CONCORDĬTER, Adv., *eendragtig*, Plaut. Curc. II, 2, 14. Ovid. Met. VII, 752: concordius, Liv. IV, 45 extr.: concordiffime, Cic. Rab. perd. 5.

CONCORDIUM, i, n. i. q. concordia, Pandect. XXIII, 4, 27.

CONCORDO, are, 1) *dezelfde gezindheid hebben, één zijn, overeenſtemmen*, Cic. Tufc. IV, 13. Juftin. XXVII, 3: cum aliquo, Terent. Phorm. II, 3, 86. 2) *Tropisch, bij voorb.* carmina nervis, Ovid. Met. I, 518: concordatus, a, um, *eendragtig, bij voorb.* matrimonium, Pand. XI, 5, 48.

CONCORPŎRO, are, *vereenigen, bij voorb.* mulfum — faciliime cum melle concorporatur, Plin. H. N. XXII, 24 ante med.: Polyanthemum vitiligines concorporat, Ibid. XXVII, 12, i. e. tollit vitiligines atque ita cutem corpori reddit parem.

CONCORS, dis, *eendragtig, overeenſtemmende, harmonieerende, van* cor, Cic. Tufc. I, 9: fratres concordiffimi, Cic. Lig. 2: fiat civitas concordior, Plaut. Aul. III, 5, 7: concordi collega, Suet. Caef. 19: animus, Liv. VI, 6: amicitia, Cic. Univ. 5: *ook Tropisch, bij voorb.* Nilus fe aquis concordibus rurfus junxit, Plin. H. N. V, 9: concordes egimus annos, Ovid. Met. VIII, 708, i. e. *in eendragt, ten zij men* concordes *voor den* Nominativus *wil houden: doch het eerſte is dichterlijker:* torus, Prop. IV, 5, 6: fata, Perf. V, 49: equi fueti frena jugo concordia ferre, Virg. Aen. III, 542: concordi dixere fono, Ovid. Met. V, 664, i. e. *eenſtemmig.*

CONCREBRESCO *of* CONCREBESCO, ui, 3. *te gelijk menigvuldig worden, of enkel, menigvuldig worden, bij voorb.* cum alterno Zephyrus concrebruit (concrebuit) Euro, Virg. Cir. 25.

CONCRĒDO, ĭdi, ĭtum, 3. *toevertrouwen*, alicui rem, Cic. Quint. 20: fortunas, Ibid. Rofc. Am. 39: alicui aurum, Plaut. Bacch. IV, 9, 141: aliquid taciturnitati, fidei & fiduciae alicujus, Ibid. Trin. I, 2, 104: alicui aliquid in manum, Ibid. Perf. III, 3, 36: alicui aliquid in cuftodiam, Ibid. Merc. II, 1, 9: *Tropisch, bij voorb.* vites teneriores calido coelo, Colum. III, 1 extr.: navigia mari, Ibid. praef.: gnatum ventis, Catull. 63, 213: *van daar, toeſchrijven, toekennen, bij voorb.* opus tantum caufis, Sever. in Aetna 157.

CONCRĒDŬO, ĭdi, 3. *voor* Concredo, Plaut. Aul. III, 6, 48. Ibid. Caf. II, 8, 45.

CONCREMENTUM, i, n. *vereeniging, bij voorb.* varii fellis & fpiritus cet., Apul. Apol. poft med. p. 306 Elm.

CONCRĔMO, avi, atum, are, *famenverbranden, of enkel verbranden, bij voorb.* vivos (homines), Liv. III, 53: urbes, Senec. ep. 9 extr.: quantum (cinnamomi) Nero concremaverit, Plin. H. N. XII, 18: cf. Senec. Benef. VI, 22.

CONCRĔO, are, *voor* creo, Gell. XIX, 5, *in het opſchrift.*

CONCRĔPO, ui, ĭtum, are, *klinken, een gedruis maken, bij voorb.* digitis, Cic. Off. III, 19, i. e. *knippen op de vingers. Ook kan men hier toebrengen* Cic. Agr. II, 30: fimulac decemviri concrepuerint, fcil. digitis *of* manu, i. e. *ſlechts het minſte teken geven:* gladiis ad fcuta, Liv. XXVIII, 29, *door het ſlaan op het ſchild: dus ook* fimul concrepuere arma (i. e. fcuta pulfa a gladiis), Liv. VI, 24 in.: fcabilla concrepant, Cic. Coel. 27: manus concrepuere, Ovid. Faft. III, 740: oftium concrepuit, Ter. Hec. IV, 1, 6: *of* foris i. e. janua, Plaut. Mil. II, 1, 76, *de deur heeft geruisch gemaakt, d. i. daar komt iemand uit: want de huisdeuren den Ouden gingen na de ſtraat open: daarom plagten zij, eer zij open deeden, met den vuist daar tegen te kloppen, opdat die bij het huis ſtonden, zich konden wachten. Ook met den* Accufativus, *doen klinken, laten klinken, bij voorb.* aera, Ovid. Faft. V, 441. Petron. 22.

CONCRESCENTĬA, ae, f. *vereeniging*, Vitruv. VIII, 3 poft med.

CONCRESCO, ēvi, ētum, 3. 1) *famengroeien, famenbakken: famenrunnen, zich verdikken, zich vereenigen, zich famenvoegen, of famengevoegd worden, bij voorb.* quo pacto pluvius concrefcat in nubibus humor, Lucret. VI, 494: aqua neque nive pruinaque concrefceret, Cic. Nat. D. II, 10: cum lac concrevit, Colum. VII, 8: concrefcere in lapidem, Plin. H. N. XXXVI, 22: concrevit frigore fanguis, Virg. Aen. XII, 905: vidi tuffim concrefcere collo, Prop. IV, 5, 65, *voor* pituitam tuffis: ut mundi concreverit orbis, Virg. Ecl. VI, 34, i. e. *zich famengevoegd hebbe, gevolglijk ontſtaan zij.* 2) *waſſen, groeijen, bij voorb.* lana quanto prolixior in pecore concrefcit, Colum. VII, 3, 10: valles, quae — inundationibus concreverint, i. e. *door overſtrooming meer aarde krijgen*, Ibid. III, 11 extr. Not. a) Concreffe *voor* Concreviffe, Ovid. Met. VII, 416. b) Particip. Paffiv. Concretus, a, um, 1) *famengegroeid, famengebakken, famengeloopen, verdikt, dicht, dik, bij voorb.* glacies, Liv. XXI, 36: lac, Virg. Ge. III, 463: concreti fanguine crines, Ib. Aen. II, 277: fordes caudarum concretae in pilulas, Plin. H. N. XXIX, 2: butyrum eft fpuma lactis concretior, Ib. XI, 41 extr.: femen concretius, Lucret. IV, 1238: offa, Plin. H. N. VII, 18 *en* 19: aër, Cic. Tufc. I, 18: *of* coelum, Cic. Div. I, 57, i. e. *dikke lucht, verdikte lucht:* dolor, i. e. *die zich niet in tranen ontlast:* Ovid. Pont. II, 11, 10: lumen concretum lunae, Cic. Div. I, 11, *als Dichter, als 't ware, verdikt, d. i. uitgebluscht, donker: van daar* 2) *famengevoegd of gezet, bij voorb.* ex pluribus naturis, Cic. Nat. D. III, 14: cf. 12 *en* Tufc. I, 27 *en* 29: *van daar Tropisch*, ex ftuppis cet., Cic. Pif. 9.

CONCRETĬO, onis, f. *de famengroeiing: van daar* a) *de verdikking*, Cic. Univ. 14: b) *de famenvoeging, vereeniging, famenzetting: van daar het ligchaamlijke, ſtoflijke, ligchaamlijkheid, bij voorb.* individuorum corporum, Cic. Nat. D. I, 25: mens fegregata ab omni concretione mortali, Cic. Tufc. I, 27, i. e. materia.

CONCRĒTUS, us, m. *verdikking, bij voorb.* fucci, Plin. H. N. XII, 16.

CONCRĒTUS, a, um, *zie* Concrefco.

CONCRIMĬNOR, atus fum, ari, *voor* criminor, Plaut. Mil. II, 2, 87.

CONCRISPO, avi, atum, are, *kroes maken, krullen, bij voorb.* cincinnum, Vitruv. IV, 1: humores fe concrifpantes, Ibid. VIII, 1.

CONCRŬCIO, are, *te gelijk ſmarten aandoen; van daar* concruciari, *ſmarten ondervinden, zich beängſtigen enz.*, Lucret. III, 149.

CONCŬBINA, ae, f. *eene bijſlaapſter*, Cic. Or. I, 40. Pandect. XXV tit. 7.

CONCŬBINATUS, us, m. *de bijſlaap buiten het huwelijk*, Suet. Ner. 28. Plaut. Poen. Prol. 102. Pand. XXV, 7, 1. XLVIII, 5, 13.

CONCŬBINUS, i, m. *een bijſlaper, of hoereerer*, Catull. LX, 130, 133. Plin. H. N. VIII, 45. Quintil. I, 2 (3). Martial. VI, 22, 1. VI, 39, 13.

CONCŬBĬTUS, us, m. *het liggen bij iemand, of bij iet, bijzonder de echtelijke of liefde - bijwoning, bijſlaap, bevruchting, bij voorb.* deorum cum humano genere, Cic. Nat. D. I, 16: pati concubitus quoslibet, Ovid. Art. III, 766: vetitus, Ovid. Met. X, 353 *en meermalen: ook met den* Genitivus, *voor* cum, *bij voorb.* adolefcentuli, Suet. Claud. 29, i. e. cum adolefcentulo: *ook van beesten, bij voorb. bijën*, Virg. Georg. IV, 198: cf. III, 130.

CONCŬBĬUM, i, n. 1) fcil. tempus, *bij voorb.* noctis i. q. nox concubia, Plaut. Trin. IV, 2, 44: cf. Cenforin. 24. 2) *voor* concubitus, *bij voorb.* pudicum, Gell. IX, 10: cf. Enn. ap. Non.

CONCŬBĬUS, a, um, *bij voorb.* nox concubia, *is dat gedeelte van den nacht, wanneer de menſchen gemeenlijk ſlapen, bij voorb.* concubia nocte, Cic. Div. I, 27. Liv. XXV, 9. Tacit. Ann. I, 39, i. e. *middernacht. Ook zegt* Plautus *daar voor* concubium noctis, Trin. IV, 2, 44.

CONCŬBO, ui, ĭtum, are, *bij iemand liggen, het zij wie het wille, om bij voorb. te ſlapen: doch, het ſtaat gemeenlijk alleen, van den liefde - of echtelijken bijſlaap: Het* praefens *met de daar uit ontſtaande* Tempora *ſchijnt niet voor te komen, bij voorb.* concubiturum cum uxore, Cic. Fat. 13: Endymion dicitur concubuiffe deae i. e. cum dea, Prop. II, 12, 15: aiunt tecum (illam) concubuiffe, Ter. Hec. III, 3, 33: vos cum veftris concubuiffe viris (i. e. maritis), Ovid. Art. III, 522. Not. *veelen brengen dit alles tot* concumbo, *maar zonder noodzake: dit heet, zich bij iemand leggen, bij voorb. om den bijſlaap enz.*

CONCULCO, avi, atum, are, *met voeten treden, nedertreden, vertreden, bij voorb.* lauream, Cic. Pif. 25: *van daar Tropisch nedertreden, vertrappen, met voeten treden, d. i. mishandelen, verächtelijk behandelen enz., bij voorb.* Italiam, Cic. Att. VIII, 11: iftum, Cic. Flacc.

Digitized by Google

22 extr., iſta, quae ſplendent, Senec. ep. 23: cf. Lucret. V, 1139.

CONCUMBO, cubui, itum, 3, *zich bij iemand leggen*, *gemeenlijk*, *uit hoofde van bijſlaap*, *bij voorb.* Cinyrae (i. e. patri meo) concumbere poſſem, *zegt* Myrrha, *voor* cum Cinyra, Ovid. Met. X, 338: concumbunt graece, Juvenal. VI, 190: *de* Tempora concubui cet. *ſchijnen in 't gemeen tot* concubo *te behooren*.

CONCŬPĬO, ivi *of* ii, itum, 3. *en* **CONCŬPISCO**, ivi *of* ii, itum, 3. 1) *begeerte hebben naar iet*, *begeeren*, *wenſchen*, *bij voorb.* ut eandem (mortem) concupiſceret, Cic. Div. I, 24: omnia concupivit, Cic. Att. VIII, 13: res magnas concupiverunt, Cic. Or. 1: non intemperanter concupiſcere, Nep. Att. 13: concupiſceret deus mundum ornare, Cic. Nat. D. I, 9: ſigna, tabulas, Cic. Parad. VI, 3: pecunia eſt concupita, Cic. Tuſc. IV, 11: adipiſci concupitum, Ib. 6: *ook Tropiſch*, *bij voorb.* faba aquas in flore maxime concupiſcit, Plin. H. N. XVIII, 12. 2) *naar iet ſtreeven*, *bij voorb.* plura, Nep. Con. 5 *en* Pauſ. 1: pervertere, Nep. Lyſ. 2: ſigna, tabulas, Cic., *zie hier voor*. Not. *het* Praeſens Concupio *met de daar uit ontſtaande* Tempora *is zeer zeldzaam: men vindt alleen* Concupientes regni, Enn. ap. Cic. Div. I, 48.

CONCUPISCO, *zie* Concupio.

CONCUPITUS, a, um, *zie* Concupio.

CONCURATOR, oris, m. i. e. ſimul curator, Pandect. XXVI, 10, 3.

CONCŪRO, are, *voor* curo, Plaut. Bacch. I, 2, 22.

CONCURRO, cucurri *en* curri, curſum, 3. 1) *famenlopen*, *of loopen van veelen*, *bij voorb.* ad curiam, Cic. Rab. poſt. 7: ad arma, Caeſ. B. G. III, 22: tota Italia concurret, Cic. Q. Fr. I, 2 extr.: ad mortem, Cic. Tuſc. I, 37: cf. Caeſ. B. G. VI, 12, *en meermalen*: concurrunt mihi obviam *lopen mij te gemoet*, Ter. Eun. II, 2, 25: *het ſchijnt hier*, *en in meer gevallen voor* currere *te ſtaan*: cf. n. 2: *van daar Tropiſch*, *bij voorb.* ne plus eo materiae concurrat, Celſ. III, 10, i. e. confluat *of* fluat: *ook van ééne perſoon*, *bij voorb.* concurrit ex inſidiis, Liv. II, 11, *alwaar* procurrit *voegzamer ſchijnt*: puppis ad auxilium concurrit, Lucan. III, 663: cf. n. 2: *van daar* a) *famenſtooten*, *of ontmoeten*, *famenkomen*, *bij voorb.* welken, Lucret. VI, 115: montes inter ſe, Plin. H. N. II, 83: literae, Cic. Or. 45. Or. III, 43: naves, Hirt. Alex. 46: *van daar* b) *famentreffen*, *ontmoeten d. i. vechten*, *bij voorb.* concurrunt equites inter ſe, Caeſ. B. C. II, 25: inter ſe concurrerunt Liv. XXIX, 18. Ed. Drakenb. cf. Liv. XXVI, 51: *ook enkel* concurrere, Liv. VI, 7. Salluſt. Catil. 60 (63): cum aliquo, Nep. Eum. 4: *ook* alicui, *voor* cum aliquo, Virg. Aen. I, 493 (497). X, 10. Ovid. Met. V, 89. XII, 595. Ibid. Art. III, 5: *ook* Liv. XXIV, 15 extr. quibus quum Numidae concurriſſent: *ook van ééne Perſoon*, *bij voorb.* Virg. Aen. I, 493 (497). Nep. Eum. 4. Vellej. II, 27, *en meermalen*: *ook* contra, *bij voorb.* Auct. B. Afric. 6: *ook* ventorum proelia concurrere, Virg. Georg. I, 318, *voor* ventos. *Ook Tropiſch*, *bij voorb.* cum dolore, Senec. ad Helv. 2, i. e. *als 't ware vechten*: concurrit illinc publica, hinc regis ſalus, Senec. Oedip. 830: c) *famentreffen*, *of komen*, *te gelijk gebeuren*, *bij voorb.* nomina i. e. *ſchuldpoſten*, Cic. Att. XVI, 3 extr., i. e. *de ſchulden gelikwideerd worden*: *het zou ook kunnen zijn*, *te gelijk betaalbaar zijn*; *doch het eerſte ſchijnt voegzamer*: res contrariae concurrunt, Cic. Fin. V, 10: quae ut concurrant, Cic. Off. I, 14 extr.: niſi iſta caſu concurrerent, Cic. Div. II, 68, i. e. *famenkwamen*: *doch het kan ook zijn*, *gebeurden*: multa concurrunt ſimul, Terent. And. III, 2, 31: concurrunt multae opiniones, Ibid. Heaut. II, 2, 3: tot concurrunt veriſimilia, Ibid. Ad. IV, 4, 18: *ook enkel gebeuren*, *bij voorb.* ſaepe concurrit, ut cet., Cic. Planc. 32 extr.: *dus ook* niſi iſta caſu concurrerent, Cic. Div. II, 68: *doch*, *zie hier voor*: d) *famenkomen*, *d. i. zich vereenigen*, *bij voorb.* verba concurrunt, Cic. Or. 45. Or. III, 43, *zie boven*: *ook kan het één en ander uit* c *hier toegebracht worden*, *bij voorb.* veriſimilia, Ter.: res contrariae, Cic. cet.: *dus ook* os concurrit, Senec. Benef. II, 1. Quintil. XI, 3 poſt med., i. e. *de mond ſluit zich*: *dus ook* labra concurrunt, Senec. ep. 11 (*in den toorn*): *van daar overeentreffen*, *overeenkomen*, *bij voorb.* cum veritate, Pandect. XXIX, 2, 30: cum ſumma, Ibid. XXX, 30: ſponſalia in idem tempus concurrunt, Ibid. III, 2, 13: *ook plaats hebben*, *of te gelijk plaats hebben*, *bij voorb.* interdum concurrit actio legis Aquiliae et cet., Ibid. IX, 2, 5: *ook* concurrere *of* concurrere alicui *te gelijk of met iemand aan iet deel hebben*, *bij voorb. aan de erfenis enz.*, *bij voorb.* fratri in hereditatem, Ibid. V, 2, 16: ſi non ſit, qui ei concurrat, habeat ſolus poſſeſſionem, Ibid. XXXVII, 11, 2: in pignus, in pignore, Ibid. XX, 4, 7, i. e. *te gelijk recht op het pand hebben*: 2) *ergens heen lopen*, *of enkel lopen*, *bij voorb.* ad eorum aliquem non concurriſſes, Cic. Quint. 16, *van ééne perſoon*: *dus ook* Herminius concurrit ex inſidiis, Liv. II, 11, i. e. currit *of* procurrit, *welk laatſte gebruiklijker zou zijn. Men vergelijke boven veele plaatzen daarmede*, *alwaar het deels* lopen *van veelen*, *deels vechten*, *van enkele perſonen ſtaat*: *en hoe dikwijls heet* con *in famenſtelling niets*, *bij voorb. in* conſcendo, contingo, conculco cet.: *van daar zijn toevlucht nemen*, *bij voorb.* quo concurrant, Cic. VIII, 3: ad Leonidam concurrentibus, Juſtin. XIX, 1.

CONCURSĀTĬO, ōnis, f. 1) *het famenlopen*, *bij voorb.* percontantium, Cic. Agr. II, 34: puerorum, Cic. Dom. 6: *van daar de overeenkomst*, *bij voorb.* ſomniorum, Cic. Div. II, 71: 2) *het rondlopen*, *het hier en daar lopen*, *bij voorb.* formicarum, Plin. H. N. XI, 30: decemviralis, Cic. Agr. I, 3, i. e. *hier en daar reizen der tien Commiſſariſſen*: *of van eene enkele perſoon*, *bij voorb. in de huizen van anderen*, *om die tot zijne oogmerken te winnen*, *bij voorb.* Libonis & Hypſaei, Cic. ad Div. I, 1: ejus adſpectus, concurſatio cet., Cic. Sull. 23 extr.: *dus ook* regis ab Demetriade, nunc Lamiam cet., Liv. XXXV, 49, i. e. *rondreizen*, *hier en daar reizen*: *dus ook van eenen redenaar*, *die in het ſpreken hier en daar loopt*, Cic. Brut. 69 verborum copiam — praebebat populo cum multa concurſatione magnoque clamore, i. e. *hij deedt dan eenige ſchreden voor*, *dan rug*, *dan zijdwaards enz.*: *dus ook in een veldſlag*, *wanneer de Soldaat niet ſtaande vecht*, *maar hier en daar lopende*, *het hier en daar lopen*, Curt. VIII, 14: *van daar* a) *het rondreizen*, *hier en daar reizen*, Cic. *en* Liv., *zie hier voor*. b) *de angſtvalligheid*, *bij voorb.* mentis, Senec. ep. 3 extr.

CONCURSĀTOR, oris, m. *die hier en ginds loopt*, *bij voorb.* hoſtis, Liv. XXVII, 18: pedes i. e. peditatus, Liv. XXXI, 5.

CONCURSĬO, onis, f. 1) *het famenlopen*, *famenſtooten*, *famenkomst*, *bij voorb.* atomorum, Cic. Fin. I, 6: cf. Cic. Nat. D. II, 37 in.: rerum fortuitarum, Cic. Top. 19: vocum crebra, Cic. Or. 44. Auct. ad Her. IV, 12: *van daar zekere herhaling der woorden*, *als eene figuur in de Rederijkkunst*, Cic. Or. III, 54 in.

CONCURSO, avi, atum, are, 1) *rondlopen*, *hier en daar lopen*, *bij voorb.* ignes concurſant, Lucret. II, 214: circum milites concurſans, Auct. B. Afr. 81: corporibus huc & illuc temere concurſantibus, Cic. Nat. D. II, 44. *Ook met den Accuſativus*, *bij voorb.* domos *van het ééne huis na het ander lopen*, Cic. Mur. 21: *dus ook* deos concurſare mortalium lectos, Cic. Div. II, 63. 2) *rond reizen*, *bij voorb.* mecum lecticula, Cic. ad Div. VII, 1 extr.: *dus ook* Cic. Verr. V, 12 in. *en* 31 in.

CONCURSUS, us, m. *het famenlopen*, *bij voorb. van menſchen*, *beesten*, *rivieren enz.*, *bij voorb.* hominum, Liv. XXVII, 7: bonorum, Cic. Cat. I, 1: amnium, Plin. H. N. VI, 20 poſt med.: fit concurſus in praetorium, Caeſ. B. C. I, 76: concurſus fiunt ex agris, Cic. Att. V, 16: facere concurſum hominum, Cic. Dejot. 10. Liv. XXVII, 2, i. e. *veroorzaken*: lapidatio atque concurſus, Cic. Sull. 5, i. e. *famenloop*, *oploop*: *dus ook* Senec. Controv. III, 8: *van daar* a) *famenkomst*, *vereeniging*, *verbinding*, *bij voorb.* atomorum, Cic. Nat. D. I, 24: verborum aſper, Cic. Or. III, 43: occupationum, Cic. ad Div. VII, 33: ſtudiorum, Fin. II, 34: lunae & ſolis, Celſ. I, 4, i. e. *famenkomst*: *dus ook* calamitatum, Cic. ad Div. V, 13: oris, Quintil. XI, 3, i. e. *het ſluiten*, *famen ſluiten*: proelii, i. e. *het vechten*, Nep. Thraſ. 1: *of ook famenſtooten*, *bij voorb.* navium, Caeſ. B. C. II, 6. Liv. XXIX, 27: b) *vechten*, *aanval in het vechten*, Nep. Cim. 2. Ibid. Eum. 4. Caeſ. B. C. III, 92: *ook* proelii, Nep., *zie hier voor*: *ook van een wind*, Ovid. Met. VI, 695: *en Tropiſch*, philoſophorum, Cic. Acad. IV, 22, i. e. *aanval*, *attake*. c) *gemeenſchap*: *van daar* concurſu, Pandect. XXXII leg. 80: *of* per concurſum, Ibid. VII, 2, 1 extr., *in gemeenſchap*, *gemeenſchappelijk*.

CONCURVO, avi, atum, are, *krommen*, Laber. ap. Macrob. Sat. II, 7.

CONCUSSĬO, onis, f. 1) *de ſchudding*, Senec. quaeſt. nat. VI, 23 extr.: *of het ſchudden*, *bij voorb. der fakkelen*, Plin. Ep. VI, 9 med.: *der bijenſtokken*, Colum. IX, 14 extr. 2) *de* Concuſſie, *d. i. de poging*, *om door dreigen van iemand iet af te perſſen*, Pandect. XLVII, 13, 1 *en* 2: *ook* III, 6, 1.

CONCUSSUS, us, m. 1) *het ſchudden*, Lucret. VI, 289: 2) *het ſchommelen*, Plin. H. N. XXXV, 16.

CONCUSSUS, a, um, *zie* Concutio.

CONCŬTĬO, uſſi, uſſum, 3, *in hevige beweging brengen*, *ſchommelen*, *ſchudden*, 1) *ſchudden*, *bij voorb.* caput, Ovid. Met. II, 50: comam, Ovid. Faſt. II, 846: *van daar* a) *viſiteeren*, *onderzoeken*, *dewijl de Ouden geene rokzakken hadden*, *maar door het ſchudden der* Toga *geviſiteerd werden*, *zie* Excutio: *van daar* concute te, Horat. Sat. I, 3, 35, *onderzoek u zelven*: b) ſe *zich opwekken*, *tot vech-*

vechten bereiden, *bij voorb.* Numidia, Flor. III, 1: *of tot wraak*, Juvenal. VI, 328. *Is van den leeuw ontleend, die zich ſchudt, wanneer hij toornig is.* 2) *door ſchudden bewegen*, *bij voorb.* coeli templa, Terent. Eun. III, 5, 42: corpus multa geſtatione. Celſ. III, 21 poſt med.: concutit ungula terram, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 1: terra ingenti concuſſa motu eſt, Liv. III, 10: concuti cachinno, Juvenal. III, 100: *van daar Tropiſch*, *ſchudden*, *d. i. ontrusten*, *verzwakken*, *krachteloos maken*, *omwerpen*, *ruïneeren enz.*, *bij voorb.* aliquem terrore, Vellej. II, 90: concuſſus caſu animum, *voor* animo, Virg. Aen. V, 700 *en* 869: pectora concuſſa, Ibid. XI, 451: malo mentem concuſſa, Hor. Sat. II, 3, 293: rempublicam, Cic. Phil. II, 42, i. e. *in wanörde brengen*: opes Lacedaemoniorum, Nep. Epam. 6, i. e. *verzwakken*: provinciam, Vellej. II, 78: regnum, *bij voorb.* ab contemtu concuſſi regni, Liv. XXXIII, 19 in. ſenatusconſultum, Tacit. Ann. XIV, 43, i. e. *wegnemen*, *afſchaffen*: fidem, Ibid. Hiſt. V, 25: vires, Vellej. II, 121: 3) *opwekken*, *bewegen*, *in beweging brengen*, *eigenlijk en Tropiſch*, *bij voorb.* caput, comam, Ovid., *zie hier voor*: freta, Ovid. Met. VII, 201: ora ſingultu concutiente ſonant, Ovid. Am. III, 9, 12: ſe, Flor. *en* Juvenal., *zie n.* 1: plebem, Petron. 124: aliquem terrore, Vellej. *zie hier voor*; *van daar* tela, Ovid. Met. XII, 79, i. e. *werpen*, *afſchieten*, *ſlingeren*; 4) *ſamenſlaan*, *bij voorb.* manus, Senec. quaeſt. nat. II, 28: *ook enkel ſlaan*, *werpen*, *treffen*, *bij voorb.* aliquem arcu, Prop. I, 7, 15, i. e. *treffen*: *van daar Tropiſch*, *treffen*, *bij voorb.* concuſſus caſu animum, Virg., *zie hier voor*: concuſſo malo mentem, Hor., *zie hier voor*.

CONDALĬUM, i, n. *een ring*, Plaut. Trin. IV, 3, 7, 15: cf. Feſt. in Condalus: *ook heet eene oude Komedie zoo*, Gell. III, 3: cf. Varr. L. L. VI, 4.

CONDĔCENTER, *ſchiklijk*, *voegzaam*, Gell. XVI, 12 §. 4.

CONDĔCET *voor* decet, *bij voorb.* te, Plaut. Amph. II, 2, 90: cf. Ibid. Caſ. III, 5, 24 *en* Poen. I, 2, 91.

CONDECORE, Adv., i. q. decore, pulchre, Gell. XIV, 4 in.: *doch andere* Edd. *hebben* cum decore.

CONDĔCŌRO, avi, atum, are, *verſieren*, *opſchikken*, Terent. Hec. Prol. 37. Vitruv. I, 1. Enn. ap. Varr. L. L. IV, 10. Plin. H. N. XXXV, 10 ex epigr. vet.

CONDELĬQUESCO, ĕre, *ſmelten*, *vloeibaar worden*, Cato R. R. 23.

CONDEMNĀTĬO, onis, f. *veröordeeling verdoeming*, Aſcon. in Cic. Div. in Caecil. 7: facere, Pand. XLII, 1, 59, i. e. condemnare.

CONDEMNĀTOR, ōris, m. *een verdoemer*, *veröordeelaar*, *die oorzaak is eener veröordeeling d. i. beſchuldiger*, *bij voorb.* Claudiae, Tacit. Ann. IV, 66.

CONDEMNO, avi, atum, are, 1) *veröordeelen*, *verdoemen*, aliquem crimine, Cic. ad Div. II, 1: capitis, Cic. Or. I, 54: injuriarum, Cic. Verr. II, 3: ſceleris, Cic. ad Div. XIV, 14: pecuniae publicae, Cic. Flacc. 18: ambitus, Cic. Cluent. 36, *alwaar* crimine *of* nomine *ontbreekt*: de alea, Cic. Phil. II, 23: certa pecunia, Pandect. X, 1, 3, i. e. *tot eene ſom*: *dus ook* denis millibus aeris, Liv. V, 12: ad metalla, Suet. Caligul. 27: in certam quantitatem, Pand. XLVI, 1, 45: *met* ut, Ibid. XLII, 1, 4: ad pecuniam, Ibid. XXVI, 9, 5: *met* quanti, Serv. Sulpic. ap. Gell. IV, 4: pro ſocio i. e. *als Compagnon in den handel*, Cic. Quint. 3: aliquem ſibi, Cic. Verr. II, 8, *zich ten voordeele d. i. dat hij aan hem betalen zal*: *Tropiſch*, *bij voorb.* voti condemnatus, Titinn. ap. Non., i. e. *den wensch magtig*. *Ook buiten het gericht*, *wanneer het ſtaat voor ſchuldig kennen*, *beſchuldigen*, *of ook afkeuren*, *bij voorb.* aliquem inertiae, Cic. Or. I, 38: iniquitatis, Caeſ. B. G. VII, 19: factum alicujus i. e. *afkeuren*, *misprijzen*, Cic. Piſ. 17. Caeſ. ad Cic. in Cic. ep. ad Att. X poſt ep. 8. 2) *door zijne beſchuldiging maken*, *dat iemand veröordeeld wordt*, *aanleiding geven tot zijne veröordeeling*, aliquem, Cic. in Caecil. 10. Ibid. Verr. V, 69. Suet. Tiber. 8. Cic. Roſc. Com. 9 (*van den beſchuldiger.*)

CONDENSĔO, ēre, *dicht maken*, Lucret. I, 393.

CONDĔNSO, avi, atum, are, *dicht maken*, *ſamendrukken*, Varr. R. R. II, 3, 9. Colum. VII, 8, 4. Auct. B. Afric. 13: *ook* ſcil. ſe, *dicht worden*, Colum. II, 18, 6.

CONDENSUS, a, um, *dicht te ſamen*, *dicht*, Liv. XXVI, 5. Lucret. I, 600. IV, 55. VI, 465. Virg. Aen. II, 516. Auct. B. Afric. 50.

CONDEPSO, ui, 3. *ſamen kneeden*, Cato R. R. 40 *en* 76: *ook* Pompon. ap. Non. c. 1 n. 181.

CONDĪCO, xi, ctum, 3. 1) *eigenlijk ſamenzeggen*, *in het ſpreken overëenſtemmen*, *van daar afſpreken*, *gemeenſchappelijk vastſtellen*, *bij voorb.* quarum rerum (cauſa) condixit pater patratus populi Romani — patri patrato Latinorum cet., Liv. I, 32, i. e. *afgeſproken heeft*, (*overëengekomen is*) *met den enz.*: ſic conſtituunt, ſic condicunt Tacit. Germ. 11, i. e. *op deze wijze*, (*naar deze wijze van rekenen*) *ſtellen zij iet vast*, *bij voorb. verdragen enz.*, *ſpreken zij hunne zaken af*: diem, Plaut. Curc. I, 1, 5: *en* Cincius ap. Gell. XVI, 4: tempus & locum, Juſtin. XV, 2: inducias, Juſtin. III, 7: *van daar* Condictum *het afgeſprokene*, *afſpreking*, *bij voorb.* Sufetius condictum cum rege ruperat, Gell. XX, 1 extr.: dies ire, neque Philemon ad condictum venire, Apul. Florid. p. 353 Elm.: *van daar* operam, Plin. H. N. praef., *met zichzelven afſpreken*, *d. i. toenemen*, *ondernemen*. 2) *iemand iet aankondigen*, *dat dezelve bewilligt*, *of geern ziet*, *of in 't gemeen*, *aankondigen*, *bekend maken*, *bij voorb.* cum hanc operam condicerem, Plin. H. N. praef., *zie hier voor*: ſacerdotes cum condicunt (aliquid) in diem tertium, Gell. X, 24 extr.: *van daar bijzonder van die genen*, *welke zichzelven bij iemand te gastnodigen*, *of daar toe hun woord geven*, *bij voorb.* aliquo ad coenam, Plaut. Men. I, 2, 15, *zich bij iemand te gast nodigen*, *zeggen dat men bij hem eten wil*: *dus ook* eo (i. e. *daar heen*) condixi, in ſymbolam ad coenam, ad ejus conſervum, Ibid. Stich. III, 1, 28: atque ad coenam condicere, Ibid. 38: *ook ſtaat daar voor* condicere coenam alicui, Suet. Tiber. 42: *ook enkel* condicere alicui, Cic. ad Div. I, 9 poſt med. §. 56: *van daar* coenula condicta, Suet. Claud. 21 med.: velut ad ſubitam condictamque coenulam invitare ſe populum, i. e. *daar men zich niet toe voorbereid heeft*, *onbereide maaltijd enz.*: *van daar*, *iet te rug eiſchen*, *eigenlijk aankondigen*, *dat men iet te rug wil hebben*, *bij voorb.* rem, Pandect. XXXIX, 6, 13: pecuniam alicui, Ibid. XII, 1, 11: ſervum, Ibid. XIII, 1, 3.

CONDICTĬO, ōnis, f. 1) *aankondiging*, *bekendmaking*, Feſt.: cf. Serv. ad Virg. Aen. III, 117: *van daar* 2) *de aankondiging*, *dat iet weder moet gegeven worden*, *de gerechtelijke terug eiſching*, *bij voorb. van eene zaak*, *ſlaaf enz.*, *bij voorb.* ſoli domino condictio competit, Pandect. XIII, 1, 1: furtiva i. e. ex cauſa furtiva, Ibid. XIII tit. 1: cf. Ibid. leg. 2 *en* Ibid. XII tit. 1, 4, 5, 6, 7. 3) *de afſpraak*, *komt misſchien niet voor*: *doch* condictio *ſchijnt voor* conditio *ſomtijds gelezen te moeten worden*, *bij voorb.* ab aliqua quaſi conditione hominum & pactione, Cic. Top. 21, *alwaar* condictione *beter ſchijnt*, *zie* Conditio.

CONDICTUS, a, um, *zie* Condico.

CONDIGNE, Adv., *waardig*, *voegzaam*, *pasſende*, *bekwaam*, *bij voorb.* facere, Plaut. Men. V, 5, 8: loqui, Gell. I, 6: depingere, Ibid. XIV, 4 in.: cf. Plaut. Bacch. III, 2, 8. Ibid. Aul. III, 4, 6. Poen. II, 17: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* noctu ut condigne te cubes, Ibid. Caſ. I, 42.

CONDIGNUS, a, um, *waardig*, *voegzaam*, *gepast*, *bij voorb.* donum, Plaut. Amph. I, 3, 39: *ook met den* Ablativus, facinus magniloquentia condignum, Gell. III, 7 in.

CONDĪMENTĀRIUS, a, um, *het kruiden en het ſmaaklijk maken der ſpijzen betreffende*, *daar mede zich bezig houdende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* caepae, Plin. H. N. XIX, 6: Satureja in condimentario genere, Ibid. 8.

CONDĪMENTUM, i, n. *het geen dient*, *om de ſpijzen te kruiden*, *kruiderij*, *bij voorb.* cibi, Cic. Fin. II, 28: cf. Plaut. Caſ. II, 3, 3 ſeq. *en* Pſeud. III, 2, 31: viridia condimenta, Colum. XII, 8, i. e. *groene kruiden*, *waarmede de ſpijzen ſmaaklijk gemaakt worden*: *van daar Tropiſch*, *bij voorb.* amicitiae, Cic. Amic. 18: ſermonum, Cic. Or. II, 67: aerumnae, Plaut. Rud. II, 3, 71: cf. Cic. Off. III, 33 *en* Q. Fr. I, 1, 7. Plaut. Poen. extr.

CONDĪO, ivi *en* ii, itum, 4. 1) *aan eene zaak*, *door bijvoeging van ſpecerijën of andere dingen*, *een aangenamer of ſterker ſmaak of ook geur geven*, *dan zij te voren of uit haar' aard hadt*, *kruiden*, *lieflijker*, *geuriger*, *ſmaaklijker ſmaken*, *bij voorb.* herbas, Cic. ad Div. VII, 26: cibos, Colum. praef.: oleas, Varr. R. R. I, 66: eſcas, Plaut. Pſeud. III, 2, 41: coenam, Ibid. 21: jus, Hor. Sat. II, 8, 69: unguenta, Cic. Or. II, 25: vinum, Pand. XXXIII, 6, 9. Plin. H. N. XVI, 10: *van daar* vinum conditum, *of enkel* conditum, Plin. H. N XIV, 16 poſt med. Pallad. Octob. 19: *van daar Tropiſch*, orationem, Cic. Or. 55, i. e. *aangenaam maken*: *dus ook het* Particip. conditus *en* conditior, Cic. Or. II, 56 *en* Brut. 59: vitia, Cic. Cluent. 26, i. e. *vergrooten*: triſtitiam temporum, Cic. Att. XII. 40 poſt med., i. e. *verzachten*: comitate gravitatem, Cic. Senect. 4: cf. Cic. Mur. 31 extr. 2) *iet door bijvoeging van ſpecerijen of andere dingen duurzaam maken*: *van daar* a) *balſemen*, *bij voorb.* mortuos, Cic. Tuſc. I, 45. b) *inmaken*, *om te bewaren*, *bij voorb.* inulas, Colum. XII, 46 extr.: herbas, Ibid. 13: cf. 7; caules in aceto & muria, Plin. H. N. XIV, 19.

CONDISCĬPŬLA, ae, f. medeleerlinge; Martial. X, 35, 14.

CONDISCĬPULATUS, us, m. medeleerlingschap, schoolkameraadschap, schoolgezelschap, wanneer men met anderen samenleert, Nep. Att. 5. Justin. XII. 6.

CONDISCĬPŬLUS, i, m. medeleerling, Cic. Tusc. I, 18. Nep. Att. 1. Senec. ep. 66. Quintil. II, 3.

CONDISCO, didĭci, 3. 1) met of te gelijk leeren, bij voorb. alicui, met iemand, bij voorb. qui mihi condidicere, Apul. Florid. p. 362 Elm. 2) leeren, bij voorb. crimen, Ovid. Her. IV, 25: supplicare, Cic. Planc. 25: genera plausuum, Sueton. Ner. 20: pati, Hor. Od. III, 2, 3: cf. Plaut. Curc. I, 3, 4. IV, 3, 8: ook van levenloze dingen, bij voorb. dum stare condiscat, van den wijnstok, Plin. H. N. XVII, 22 med.: fructum ferre condiscit, Colum. III, 10, 16: cf. IV, 15. Plin. H. N. XXI, 5 med.

CONDITĀNĔUS, a, um, het geen tot inleggen, of bewaaren ingemaakt is, of wordt, bij voorb. olea, Varr. R. R. I, 24.

CONDITICĬUS of **CONDITITIUS**, a, um, het geen bewaard of ingelegd wordt, bij voorb. cibaria, Colum. VIII, 8 in.

CONDĪTĬO, onis, f. van Condio, het kruiden, smaaklijk maken, bij voorb. ciborum, Cic. Nat. D. II, 58: vini, Colum. XII, 51: cf. Varr. L. L. IV, 22.

CONDĬTĬO, onis, f. van Condo, de famenvoeging eener zaak: van daar 1) de bewaaring, het inleggen, bij voorb. der vruchten, Cic. Div. I, 51 med. cultus & conditiones, ten zij het is, smaaklijke toebereiding, en het gevolglijk tot het voorgaande Conditio (van condio) behoort: bijzonder de opstelling van een Contract, bij voorb. bij verpachten en pachten, bij koopen en verkopen, bij trouwen enz., het Contract, bij voorb. sunt privata nulla, sed aut lege, aut pactione, conditione, Cic. Off. I, 7: optima conditione locare, Cic. Verr. II, 59: ea (redemtio) mansit in conditione atque pacto, Cic. Verr. Act. I, 6: ab aliqua conditione hominum & pactione, Ibid. Top. 21, ten zij men in alle deze en dergelijke plaatzen condictio (i. e. afspraak) lezen, of zeggen wil, dat conditio hier uit condictio door het wegwerpen van ééne letter ontstaan is: dus ook si conditio valde bona fuerit, Cic. Q. Fr. II, 2 med., i. e. Contract of prijs: van daar a) een vergelijk, accoord, bij voorb. armis conditione positis, Cic. ad Div. IV, 2: accedere ad conditionem, i. e. aannemen, zich laten welgevallen, Cic. Att. VIII, 15 extr.: ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden. b) eene voorwaarde, bij voorb. ad conditionem alicujus venire, Cic. Verr. III, 62, i. e. aannemen: sub ea conditione, ne cet., Cic. Arch. 10: cf. Liv. VI, 40. Ovid. Fast. IV, 320, i. e. onder (met) de voorwaarde: dus ook ea conditione, Caecin. in. Cic. ep. ad Div. VI, 7: conditiones ferre, Cic. Phil. VII, 1, i. e. voorwaarden maken, of voorslagen doen: conditiones pacis vredes voorwaarden, Liv. XXXVIII, 11 in. ut conditiones pacis convenirent, i. e. dat men omtrent de vredesvoorwaarden, vredespunten, overëenkwam: dus ook pax convenit in eas conditiones, Liv. XXIX, 12: pacem fecit his conditionibus, Nep. Thras. 3: dicere conditiones pacis, Liv. XXIX, 12: pacem in has conditiones juberet populus, Ibid.: van daar, het geen onder voorwaarde geschiedt, bij voorb. belofte onder voorwaarde, voorwaardelijke belofte, bij voorb. nulla pecuniae conditio ab integritate deduxerit, Cic. Q. Fr. I, 1, 2: quibus jacturis, quibus conditionibus homines in provincias proficiscantur, Cic. Manil. 23, i. e. beloften in geld en andere voordeelen, voor de geschonken Provintien: doch, het kan ook zijn akkoord, vergelijk, scil. om geld te betaalen, of andere voordeelen te bezorgen: ook kan er condictio gelezen worden; bij slot is het één: van daar c) elke voorslag, bij voorb. tempus conditionum amissum est, Cic. Att. VII, 13: accepit conditionem, Terent. And. I, 1, 52: aspernari conditionem, Nep. Cim. 1: conditiones ferre voorslagen doen, Liv. XXXVII, 45 med. Cic. Phil. VII, 1: bijzonder een huwlijks voorslag, gelegenheid tot trouwen, partij, bij voorb. alia conditione quaesita, Cic. Phil. II, 38, eene andere partij, d. i. vrouw: sibi conditionem filiae quaerendam esse, Liv. III, 45, dat hij een' anderen man voor zijn dochter moest zoeken, ten zij conditio hier de staat van vrijë geboorte is: ook behoort hier toe conditionem aspernari, Nep. Cim. 1: conditiones legere, Cic. Coel. 15, zich partijën uitzoeken: uxoria conditio, Cic. Amic. 10, i. e. huwelijk: cf. Suet. Galb. 5. Nep. Att. 12. Plaut. Aul. IV, 5, 2 en Stich. I, 2, 81: van daar bij het scheiden der verloving het formulier: conditione tua non utor, Pandect. XXIV, 2, 2, ik heb u niet van doen d. i. ik mag u niet hebben: d) de keuze, bij voorb. quorum conditio fuerat, Plin. H. N. XXXVI, 5 ante med.: deferre conditionem emtori, utrum malit cet., Pandect. XXXVIII, 3, 1: cf. XXXI, 49. Wanneer de samenvoeging en vervaardiging eener zaak de grond van haare gesteldheid, en haare omstandigheden is: van daar 3) de gesteldheid, toestand, van eene zaak of persoon, de omstandigheden derzelve, bij voorb. infima conditio est servorum, Cic. Off. I, 13, i. e. staat, toestand: aratorum, Cic. Verr. III, 29, omstandigheden: reipublicae administrandae, Cic. Catil. II, 7, i. e. gesteldheid, toestand: imperii, Cic. ad Div. XII, 23: agri, Cic. Agr. II, 21: esse meliore conditione, Cic. Senect. 19: esse adflictiore conditione, Cic. ad Div. VI, 1 extr.: aequa; iniqua, gelijke, ongelijke, omstandigheden, Cic. Cluent. 34: civitas liberae conditionis i. e. libera, Plin. H. N. IV, 10: populi conditionis latinae, Ibid. III, 18, i. e. jus Latii habentes: van daar a) de goede toestand, het voordeel, bij voorb. pari conditione uti, Cic. Quint. 28: conditione optima esse, Cic. Verr. I, 54, i. e. de uitmuntendste voordeelen hebben, bij voorb. bij koopen, verpachten enz. b) de aart en wijze, bij voorb. neque ulla conditione quietem potest pati, i. e. geenszins, op geene wijze, Cic. Fin. V, 20: cf. Asin. Pollio in Cic. ep. ad Div. X, 31. Lucret. II, 301. 4) voor condictio, ten zij men dus lezen moet, a) afspraak, zie boven: b) aankondiging, bij voorb. conditio, exspectatio, mentio, Cic. Rab. perd. 5 extr.: in conditione atque in exemplo cet., Cic. Flacc. 10 extr., i. e. als het bekend wordt, doch de Ed. Graev. heeft imitatione: van daar voorschrift, regel, bij voorb. victoriae conditione omnes victi occidissemus, Cic. Marc. 4 extr.: a quo victoriae conditio visque devicta est, Ibid.

CONDITIONĀLIS, e, met voorwaarden verbonden, bij voorb. datio, Pand. XXXIV, 4, 9: creditores, Ibid. L, 16, 54: servi.

CONDITIONALĬTER, voorwaardelijk, Pandect. XXXVI, 17. XLVI, 3, 98.

CONDITĪVUS, a, um, het geen ingelegd en bewaard wordt, bij voorb. mala, Varr. R. R. I, 59. Cato R. R. 7: olea, Cato R. R. 6: cibi, Colum. VII, 9, 9: van daar Conditivum het graf, Senec. ep. 60 en 82.

CONDĬTOR, oris, m. eigenlijk, die iet samenmaakt of zet, van daar een vervaardiger, oorzaak, stichter, opsteller, bij voorb. legum, Plaut. Epid. III, 4, 85: arcis, Virg. Aen. VIII, 313: urbis, Sueton. Aug. 7. Liv. VII, 1: zoo heet Romulus conditor noster, Liv. V, 53: sectae, Plin. H. N. XXVI, 2. Colum. IX, 3: historiae, Ovid. in Ibin 522: anni i. e. fastorum, Ovid. Fast. VI, 20: dus ook rerum, Plin. H. N. VII, 30. XXXVI, 15, i. e. geschiedschrijver: ook conditor negotii, Cic. Cluent. 26, i. e. oorzaak, alwaar echter misschien op Conditor mede gedoeld wordt: dus ook conditor convivii, Cic. Sen. post red. 6 extr. Not. conditoris sui, Tacit. Germ. 28, i. e. stichteresse, si lectio certa: van daar een schrijver, Tibull. IV, 1, 4.

CONDĪTOR, oris, m. die iet kruidt en smaaklijk maakt, bij voorb. convivii, Cic. Sen. red. 6, ten zij het van Condĭtor is: dus ook conditor negotii, Cic. Cluent. 26, zie Condĭtor: ciconiarum, Vet. epigr. ap. Porphyr. ad Hor. Sat. II, 2, 50.

CONDITORĬUS, a, um, tot inleggen, en bewaaren dienstig, daar toe behoorende, van daar Conditorium Substantive. d. i. elke plaats, daar iet bewaard wordt, bijzonder een doodkist, Suet. Aug. 18. Plin. H. N. XXXVII, 2: een graf, Plin. Epist. VI, 10. Petron. 112.

CONDĬTRIX, icis, f. aanlegster, stichteresse, bij voorb. paupertas omnium civitatum conditrix, Apul. Apol. p. 285 Elm.:

CONDĪTŪRA, ae, f. 1) van Condio, gevolglijk met een lange ī, terwijl de i van condo kort is: a) de kruiding, smaaklijke toebereiding, bij voorb. liberorum (als spijze opgezet), Senec. de ira III, 15: b) het inmaken, inleggen der vruchten, bij voorb. olivarum, Colum. XII, 11: cf. 4 en 19. 2) van Condo. de vervaardiging, bij voorb. vitreorum scil. vasorum, Petron. 51.

CONDĬTUS, us, m. 1) de vervaardiging, stichting, oprichting, opbouwing; bij voorb. Thebarum, Censorin. 4 extr.: veteranorum militum conditu novo cet., Apulej. Apol. p. 289 Elm. 2) bewaring, bij voorb. uvas, itemque olivas conditui legere licet, Colum. II, 22, ten zij het hier is het inmaken, en gevolglijk van condio, doch bewaring past goed, en in de daad het gaat beiden samen.

CONDĪTUS, us, m. van Condio, 1) het kruiden, smaaklijk maken: 2) het inmaken, inleggen, bij voorb. condicui (van de Olijven), Colum. II, 22: doch dit kan ook van Condĭtus (van Condo) zijn: zie Condĭtus.

CONDĬTUS, a, um, zie Condo.

CONDĪTUS, a, um, zie Condio.

CONDO, dĭdi, dĭtum, 3. eigenlijk, samendoen, samenzetten of voegen: van daar 1) bewaaren, opleggen, bij voorb. frumentum, Cic. Nat. D. II, 63: fructus, Ibid.

Digitized by Google

Ibid. 62: pecuniam, Cic. Cluent. 26: ſortes arca, Cic. Div. II, 41: in pectore omnia ſunt condita, Plaut. Pſeud. IV, 1, 30: cf. Hor. ep. I, 1, 12: 2) *ergens heendoen, ſteeken, bij voorb.* aliquem in carcerem, Liv. XXVI, 16. XXIX, 22. Cic. Verr. V, 29: *of* in vincula, Liv. XXVI, 34: *of* in cuſtodiam, Liv. XXX, 23: cervices nodo, Petron. 94: oſſa (*bij verrekkingen*), Celſ. VIII, 23, i. e. *zetten, weder in haar ſtand brengen*: aliquem in ſepulcro, Cic. Leg. II, 22: *of* ſepulcro, Virg. Aen. III, 68, i. e. *begraven*: arca condere ſortes, Cic. Div. II, 41: pecuniam in crumenam, Plaut. Truc. III, 1, 9: enſem alicui in pectore, Virg. Aen. IX, 347: *of* ſub pectore, Ibid. XII, 950: *van daar* ſtimulos in pectora, Ovid. Met. I, 726: *van daar* condi *indringen, bij voorb.* nihil tam facile in corpus, quam ſagitta, conditur, Celſ. VII, 5 n. 2. 3) *verbergen verſteken, bij voorb.* in cauſis conditae ſunt res futurae, Cic. Div. I, 56: condere furto, Horat. Od. I, 10, 8: conditur in tenebras coelum, Virg. Aen. XI, 187: caput inter nubila, Ibid. IV, 177: caput umbra, Ibid. VI, 212: *van daar* oculi conditi, *diep liggende oogen*, Plin. H. N. XI, 37 ſect. 53, *van daar ſluiten, toemaken, bij voorb.* alicui oculos (*bij het ſterven*), Ovid. Triſt. III, 3, 44: cf. Prop. IV, 11, 64: *van daar* praecordia condita, Hor. Sat. I, 4, 89: *van daar verder* 4) *begraven, bij voorb.* mortuos cera circumlitos, Cic. Tuſc. I, 45: cf. Lucan. IX, 151. Ovid. Met. XIV, 442. Phaedr. IV, 4, 30: *dus ook* in ſepulcro, Cic. Leg. II, 22: terra, Virg. Aen. V, Aen. V, 48. Plin. H. N. VII, 54: *ook* ſepulcro, Virg. Aen. V, 152. Ovid. Met. VIII, 235: *ook* in humo, Ovid. Pont. III, 1, 6: *ook* terrae, Lucan. I, 606: 5) *voltooijen, eindigen, doorbrengen, bij voorb.* diem, Plin. Epiſt. IX, 36. Hor. Od. IV, 5, 29: *dus ook* ſoles, i. e. dies, Virg. Ecl. IX, 52: ſaecla, Lucret. III, 1103: *van daar* luſtrum condere, Cic. Or. II, 66. Liv. I, 44. III, 24. XXXV, 9, i. e. *het offer bij het ſluiten der Cenſuur tot ſtand brengen, voltrekken: ten zij het tot het volgende behoort.* 6) *iets ſtichten, maken, oprichten, vervaardigen, den grond tot iets leggen, de oorzaak van iets zijn, hoe het dan ook geſchiede, bij voorb.* urbem, Cic. Catil. III, 1. Liv. I, 3: gentem, Virg. Aen. I, 33 (37): imperium, Juſtin. XIX, 1: carmen, Liv. XXXI, 12. Virg. Ecl. X, 50: poëma, Cic. Att. I, 16 extr.: librum, Plin. H. N. VIII, 42: hiſtoriam, Ibid. XII, 41: diſciplinam militarem, Flor. I, 3: luſtrum, *het Cenſoriſch zuiverings-offer verrichten*, Cic. *en* Liv., *zie hier voor*: jusjurandum, Plaut. Rud. V, 3: 18, i. e. *opſtellen, ontwerpen*: fata nova, Virg. Aen. X, 35: ſaecula aurea, Ibid. VI, 793: *van daar beſchrijven, bezingen, bij voorb.* laudes alicujus, Cic. Att. I, 16. Plin. H. N. XXII, 25: bella, Virg. Ecl. VI, 7. 7) *bekrachtigen, bij voorb.* portenta veſtra, Sil. XVI, 125. 8) *inrichten, in orde brengen, ordenen, reguleeren, ſchikken, bij voorb.* oſſa, *bij verrekkingen*, Celſ. VIII, 23: *dus ook* articulum, Ibid. 20 extr.: morem, *bij voorb.* more ita condito, Plin. H. N. XI, 37 ſect. 55: *van daar* rempublicam condere, Cic. Dom. 36, i. e. *veilig ſtellen: doch de Ed. Ern. en Graev. heeft* concidere *miſſchien zonder noodzaak*: fata, Virg. Aen. X, 35: fatum, Lucan. VII, 131: diem i. e. *vaſtſtellen, verordenen*, Stat. Sylv. I, 2, 24.

CONDŎCĔFĂCIO, feci, factum, 3. *onderwijzen, africhten, leeren, bij voorb.* animum, Cic. Tuſc. V, 31: tirones, Auct. B. Afric. 71: elephantes, Ibid. 27: belluas, Cic. Nat. D. II, 64.

CONDŎCEO, ui, ctum, 2. *onderwijzen*, Auct. B. Afric. 19: *van daar* Condoctus, a, um, *geſchikt, bekwaam, bij voorb.* dicta, Plaut. Poen. III, 2, 3: condoctior ſum, Ibid. 4.

CONDOCTUS, a, um, *zie* Condoceo.

CONDOLESCO, lui, 3. 1) *ſmarten mede ondervinden, ook enkel ſmarten of droefheid ondervinden*, Cic. Acad. I, 10. Ovid. Triſt. V, 3, 32. 2) *beginnen te ſmarten zeer te doen, bij voorb.* ſi pes condoluit, Cic. Tuſc. II, 22: caput condoluit, Plaut. Truc. II, 8, 2: latus, Cic. Or. III, 2.

CONDŌNĀTĬO, onis, f. 1) *ſchenking, beſchenking*, Cic. Act. Verr. I, 4: 2) *loslating, ontſlag*: 3) *vergeving*: 4) *prijsgeving*.

CONDŌNO, avi, atum, are, i. q. donare, 1) *ſchenken d. i. zonder vergelding in eigendom geven, bij voorb.* alicui pecunias, Cic. Off. II, 22: pateram alicui, Plaut. Amph. I, 3, 32: alicui totam Achajam, Theſſaliam — bona civium, Cic. Dom. 23: omnes gentes — regna decemvirum ditioni — permiſſa & condonata eſſe, Cic. Agr. II, 15: apothecas alicui, Cic. Phil. II, 27: ſe vitamque ſuam reipublicae, Sall. Jug. 79 (81): condonare aliquem cruci, i. e. *kruiſigen*, Plaut. Rud. IV, 4, 26: alicui hereditatem (*als richter*), Cic. Verr. I, 41, i. e. *overlaten, toewijzen.* Not. Antonio facultas detur agrorum ſuis latronibus condonandi, Cic. Phil. V, 3, *voor* agros: *even zoo ſtaat* exemplorum eligendi poteſtas *voor* exempla, Cic. Invent. II, 2: *en* licentia diripienda pomorum *voor* poma, Suet. Aug. 98: 2) *ſchenken d. i.* a) *overlaten, d. i. niet willen hebben, het geen men eiſchen kon, bij voorb.* pecunias debitoribus, Cic. Off. II, 22: *dus ook met den* Accuſativus *in plaats van den* Dativus, *bij voorb.* condono te (pecuniam), Plaut. Bacch. V, 2, 21: Argentum, quod habes, condonamus te, Terent. Phorm. V, 7, 54: *dus ook* utere, condono te ſcil. malum magnum, *dat voorbijgaat, boertend*, Plaut. Perſ. V, 2, 36: b) *overlaten, vergeven, bij voorb.* crimen alicui, Cic. Mil. 2: Habeo alia multa, quae condonabitur, Terent. Eun. Prol. 17, *voor* condonabuntur. Not. Condonare aliquid alicui *iemand iets ſchenken, heet ook dikwijls iets ten gevalle van iemand nalaten, of aan een ander vergeven, bij voorb.* ſupplicium (hominis) tibi condono, Vatin. in Cic. Epiſt. ad Div. V, 10, i. e. *ſchenk ze hem om uwen wil*: inimicitias reipublicae, Cic. Phil. V, 18, *ten gevalle van den Staat nalaten*: injuriam reip. & dolorem ſuum alicujus precibus, Caeſ. B. G. I, 20, i. e. *om iemands bidden een' ander vergeven wegens enz.*: *dus ook* Ibid. praeterita ſe Divitiaco fratri condonare i. e. illi ob Divitiacum fratrem: *Dus ook* aliquem alicui, a) *iemand vergeven, ten gevalle van iemand, bij voorb.* tres fratres ſibi ipſos, — talibus viris — nobis — condonaveris, Cic. Ligar. 12, i. e. *den broederen vergeven om hen zelven, om zulke mannen, om ons enz.*: *doch hier past ook ſchenken*: Non ſibi condonatum eſſe Oppianicum, Cic. Cluent. 39, *dat men om zijnen wil* Oppianicus *niet vergeven, d. i. dat hij ten zijnen gevalle niet vrijgeſproken was*, b) *prijs geven, overlaten, bij voorb.* Coelium libidini muliebri condonatum, Cic. Coel. 1, i. e. *haar ten gevalle veroordeeld zijn*: alicui hereditatem (*als richter*), Cic. Verr. I, 41, i. e. *overlaten, toewijzen, toekennen*: ſe vitamque ſuam reipublicae, Sall. Jug. 79 (81): omnes gentes decemvirum ditioni cet., Cic., *zie boven*: aliquem cruci, Plaut., *zie boven*: *hier past ook ſomtijds ſchenken.*

CONDORMIO, ire, *ſlapen*, Suet. Aug. 78.

CONDORMISCO, ivi, itum, 3. 1) *inſlapen, in ſlaap raaken*, Plaut. Curc. II, II, 3, 81. 2) *ſlapen*, Plaut. Rud. II, 7, 13: *dus ook* condormivimus *wij ſliepen*, Ibid. Moſt. II, 2, 55: *doch het kan ook zijn, raakten in ſlaap, zie hier voor.*

CONDŪCĬBĬLIS, e, *voordeelig, nuttig, bij voorb.* conſilium, Plaut. Epid. II, 2, 75: facinus, Ibid. Bacch. I, 1, 18: conducibilius, Auct. ad Her. II, 14 in.

CONDŪCO, xi, ctum, 3. 1) *ſamenvoeren of brengen, of trekken, verzamelen, menſchen of zaken, bij voorb.* copias, Caeſ. B. G. VI, 31. B. C. III, 13: homines, Ibid. B. G. II, 1: vineas (*in den oorlog*), Cic. Phil. VIII, 6: *ook* milites in unum, Sall. Jug. 52 (55): virgines, Cic. Invent. II, 1: *van daar in 't gemeen, ſamenbrengen, of trekken, vereenigen, verbinden, bij voorb.* propoſitionem & adſumtionem in unum, Cic. Invent. I, 40: aquam omnium tectorum, Pallad. I, 16: puteos in unum, Vitruv. VIII, 1 extr.: interiores (nervi) conducunt membra, Plin. H. N. XI, 37 ſ. 88, i. e. contrahunt: lac conducitur, Colum. VII, 8, i. e. *loopt ſamen, runt*: vulnera cera, Val. Fl. I, 479: 2) *brengen, voeren, ergens heen voeren of brengen, bij voorb.* milites in unum, Sall., *zie hier voor*: eo copias omnes conduxit, Caeſ. B. C. III, 13, *zie hier voor*: *van daar* a) *Tropiſch, ergens heen brengen of voeren, bij voorb.* haec eo conducunt, ut ſciamus cet., Gell. IV, 17: ἐξωτερικὰ dicebantur, quae ad rhetoricas meditationes — conducebant, Ibid. XX, 5: *doch het kan ook zijn, daar toe dienen, dienſtig zijn, zie het volgende*: b) *daar toe brengen, bewegen, bij voorb.* non conduci poſſim, quin cet., Plaut. Ciſt. II, 87, i. e. *ik kan daar niet toegebracht, bewogen worden*: fruſto panis conduci poteſt, ut taceat vel loquatur, Cato ap. Gell. I, 15: *van daar* hominem pretio, mercede cet., *door geld tot iets brengen, bewegen d. i. huuren; en vervolgens in 't gemeen huuren, zie beneden.* c) *dienen, dienſtig zijn, bij voorb.* in rem tuam, Plaut. Ciſt. III, 4, i. e. *tot uw nut, dienst*: reipublicae, Cic. Provinc. 1: ſaluti, Cic. ad Div. IV, 7: ad vitae commoditatem, Cic. Off. I, 3: in rempublicam, Siſenna ap. Non. c. 4 n. 104: in commune, Tac. Ann. II, 38: homini, Cic. Fin. I, 16: aetati huic, Plaut. Bacch. I, 1, 22: imbres non conducunt vitibus, Plin. H. N. XVII, 2: d) *voor geld of andere voordeelen iets aan zich brengen, van daar* aa) *koopen, bij voorb.* agnum caedendum, Plaut. Aul. III, 6, 31: bb) *huuren, of pachten, met* mercede *of* pretio *en zonder deze* Ablativus, *bij voorb.* viduam mercede, Nep. Praef.: pictorem magno pretio, Cic. Invent. II, 1: domum non magno (pretio), Cic. Coel. 7: hortum, Cic. ad Div. XVI, 18: vectigalia, Liv. XLV, 16: portorium, Cic. Invent. I, 30: milites, Curt. III, 1: navem, Ter. Ad. II, 2, 17: fundum, Cic. Sext. 17: coquos, Plaut. Aul. II, 4, 1: aliquem ad caedem,

Digitized by Google

dem, Cic. Provinc. 4: cf. Cic. Phil. XIV, 6: van daar Conductum een gehuurd huis, Cic. Cluent. 62 extr. Pand. IX, 5, 1. Senec. Benef. VII, 5: ook de huur, pachting, bij voorb. actio ex conducto cet., Pandect. XIX, 2, 15 en 19: pretio conduxit, Phaed. IV, 24, 5, scil. om een gedicht te maken: cc) voor geld iets op zich nemen, bij voorb. om iets te bouwen enz., Entrepreneur zijn, bij voorb. columnam faciendam, Cic. Div. II, 21: mulierem vehendam, Pand. XIX, 2, 19: columnam transportandam, Ibid. 25.

CONDUCTICIUS of **CONDUCTITIUS**, a, um, gehuurd, in foldij genomen, bij voorb. exercitus, Nep. Iphic. 1: fidicina, Plaut. Epid. II, 3, 8. V, 2, 41: operae liberorum, Varr. R. R. I, 17.

CONDUCTĬO, onis, f. 1) de famenbrenging, vereeniging, Cic. Invent. I, 46: 2) het huuren, pachten, Cic. Caecin. 32. Liv. XLIII, 16: 3) omkoping (van het gericht), Cic. Verr. Act. I, 6 renuntiata est conductio i. e. het omkopen der Richters, fommigen lezen condictio l. e. affpraak, akkoord, dat heel wel past.

CONDUCTOR, oris, m. 1) een huurer, pachter, bij voorb. histrionum, Plaut. Asin. Prol. 3: agrorum, Plin. Ep. VIII, 30: cf. Pandect. XIX, 2, 15 en 25, en weermaals. 2) die iets op zich neemt, de Entrepreneur, ondernemer, bij voorb. van een gebouw enz., bij voorb. operis, Cic. Q. fr. III, 1, 2: arae, Val. Max. VIII, 12 ex. 1. Cato R. R. 14.

CONDUCTUS, a, um, zie Conduco.

COND"LUS of **CONDYLUS**, i, m. i. e. annulus, Fest.

CONDUPLĬCĀTIO, onis, f. verdubbeling, bij voorb. der ligchamen, Plaut. Poen. V, 5, 18, i. e. omhelzing, omvatting. Ook herhaling van hetzelfde woord, Auct. ad Her. IV, 28.

CONDUPLĬCO, avi, atum, are, verdubbelen, bij voorb. primordia rerum, Lucret. I, 713: divitias, Ibid. III, 71: hoc (i. e. spijze, voeder), Varr. R. R. II, 4, 15: hoc, Ter. Phorm. III, 2, 31.

CONDŪRO, are, hard maken, harden, bij voorb. ferrum, Lucret. VI, 968.

CONDUS, i, m. een bewaarer, inlegger, bij voorb. van spijzen en levensmiddelen: van daar Condus promus, Plaut. Pseud. II, 14, i. e. die de spijze uitlevert en weder wegbergt.

CONDYLOMA, ătis, n. eene soort van gezwel (tuberculum zegt Celsus), bijzonder aan den aars, Plin. H. N. XXI, 20: bijzonder Cels. VI, 18 n. 8. cf. Scrib. Larg. comp. 224 en 225.

CONFABRĬCOR, atus sum, 1. vervaardigen, maken, bij voorb. originem vocabuli, Gell. III, 19.

CONFĀBŬLOR, atus, sum, ari, met elkander praten, met iemand kouten, Terent. Hec. I, 2, 106. Plaut. Merc. III, 3, 10: de re, Varr. ap. Gell. XIII, 11: cum aliquo, Plaut. Merc. I, 2, 76: Ook rem cum aliquo, over eene zaak, Plaut. Cist. IV, 2, 77.

CONFARREĀTĬO, onis, f. eigenlijk, verbinding door een offer uit graan (Farre s. mola falsa). Dus heette eene zeer heilige en plegtige echtverbinding der Romeinen, waarbij geofferd werdt, en daar tien getuigen bij tegenwoordig moesten zijn, Arnob. 4. Plin. H. N. XVIII, 31. Zoodanig huwelijk werdt op dezelfde wijze gescheiden, en dat heette Diffarreatio: van daar facerdoti confarreationum & diffarreationum, Inscript. ap. Murator. p. 1024 n. 4. Deze confarreatio, die met onze trouw eenige gelijkheid heeft, is een poos buiten gebruik geraakt, gelijk men ziet uit Tac. Ann. IV, 16. De overige echtverbindtenissen geschiedden usu of coëmtione en waren min heilig.

CONFARRĔO, are, met de bovengemelde Ceremonie een huwlijksverbindtenis sluiten, of trouwen, bij voorb. confarreatis parentibus genitos, Tacit. Ann. IV, 16: adsuetudine confarreandi omissa, Ibid.: talis mulieris matrimonium confarreaturus, Apul. Met. X post med. p. 252 Elm., i. e. een huwelijk met haar sluiten.

CONFĀTĀLIS, e, te gelijk door het noodlot bestemd, mede noodlottig, mede fataal, bij voorb. res, Cic. Fat. 13.

CONFECTĬO, onis, f. 1) het samenmaken, de samenbrenging, bij voorb. tributi, Cic. Flacc. 9. 2) de vervaardiging, bij voorb. libri, Cic. Senect. 1: annalium, Cic. Or. II, 12: medicamenti, Cels. IV, 14 extr.: olei laurini, Pallad. Novemb. 6: ook toebereiding, bearbeiding, bij voorb. materiae, Cic. Div. I, 51, i. e. van hout en andere stoffen, medicamenti, Cels.: olei laurini, Pallad. zie hier voor: ook het toebereidde zelve, het werk, gemaakt, bij voorb. linteo, per quod confectio aestuabunda suspiret, Pallad. Octob. 17. Nor. confectio memoriae, Cic. Partit. 7 extr., voor memoria of de daad van 't geheugen: 3) de verduwing, Cic. Nat. D. II, 54: 4) voltooijing, bij voorb. belli, Cic. Phil. XIV, 11: 5) verzwakking, bij voorb. valitudinis, Cic. in Hortens. ap. Non. c. 4 n. 93.

CONFECTOR, oris, m. 1) een vervaardiger of toebereider, bearbeider. 2) die nederhouwt, slacht, bij voorb. bestiarum, Suet. Aug. 43: 3) die ten gronde werpt, verteert, bij voorb. ignis confector omnium, Cic. Nat. D. II, 15: cardinum, Lucil. ap. Non. c. 4 n. 93: 4) voltooijer, bij voorb. belli, Cic. ad Div. X, 20: negotiorum, Cic. Verr. II, 44: doch het kan ook zijn, een verrichter: 5) die iets maakt, verricht, tot stand brengt, bij voorb. negotiorum, Cic. Verr. II, 44 in.

CONFECTRIX, rcis, f. 1) de verteerster, vernielster, bij voorb. confectrice rerum omnium vetustate, Lactant. VII, 11 e Cic. 2) eene toebereidster, vervaardigster, bearbeidster: 3) die doodt, slacht: 4) voltooijster: 5) die iets maakt, tot stand brengt.

CONFECTŪRA, ae, f. i. q. confectio, 1) vervaardiging, toebereiding, bij voorb. mellis, Colum. IX, 14: reliqua confectura, Plin. H. N. XXXIII, 13: 2) slachting, dooding: 3) voltooijing: 4) verderving, verwoesting.

CONFECTUS, a, um, zie Conficio.

CONFERCIO, si, tum, 4. 1) samenstoppen, bij voorb. myrtum in folles, Plin. H. N. XII, 15 extr.: van daar se, Varr. R. R. III, 16 extr., i. e. zich samenvereenigen, zich dicht verzamelen: agrestem (voor agrestes landlieden) confertum in angusta tecta, Liv. III, 6, als 't ware ingestopt in de huizen, gevolglijk dicht bij een zich bevindende: van daar Confertus, a, um, dicht bij een, dicht, bij voorb. acervi taleis confertis luto caminantur, Plin. H. N. XVI, 6: conferto agmine, Liv. XXII, 28: conferto gradu, Tacit. Ann. XII, 35: het heeft ook de Gradus, bij voorb. Samnites — conferti ores steterant, Liv. IX, 27: confertissima acies, Caes. B. G. I, 24: 2) vol stoppen, vol vullen, bij voorb. conferti cibo, Cic. Cat. II, 5: doch de nieuwer Edd., bij voorb. Ernest. hebben confecti: liber confertus voluptatibus, Cic. Tusc. III, 19: vita plena & conferta voluptatibus, Cic. Sext. 20: vitis conferta acino, Plin. H. N. XIV, 3: confertissima lucis Nesa, Stat. Theb. VII, 260, i. e. permultos lucos habens.

CONFĔRO, contŭli, collatum (conlatum), conferre, 1) samendragen, samenbrengen, bij voorb. signa, Nep. Alcib. 10: sarcinas in unum, Caes. B. G. I, 24: arma, Vellej. II, 114: signa militaria, Caes. B. G. VII, 2: ook enkel signa (scil. militaria) in unum, Ibid. II, 25: frumentum, Caes. B. G. I, 16: tributa, Cic. Verr. II, 53: pecuniam, Cic. Flacc. 25: aes, Suet. Aug. 59: sextantes in capita, Liv. II, 33: talenta quingenta, Nep. Arist. 3: van daar conferre, scil. legem, Liv. IV, 4, i. e. gemeenschappelijk den volke voordragen: van daar a) in 't gemeen samenbrengen, vriendelijk of vijandelijk, samenzetten, stellen, steken of trekken, vereenigen, verbinden, gemeenschappelijk maken, bij voorb. capita, Cic. Verr. III, 12. Liv. II, 45, de hoofden samensteken, om bij voorb. heimlijk te spreken: castra castris, Cic. Div. II, 55. Liv. IV, 27. VIII, 23. Caes. B. C. III, 79: ook castra castris hostium, Hirt. B. G. VIII, 9, i. e. daar aan aansluiten, het geschiede als vriend of als vijand: dus ook castra oppido, Hirt. Alex. 37, i. e. aansluiten, vereenigen: dus ook vires, Liv. IV, 27: verba, Petron. 132, of ora, Apul. Met. V p. 161 Elm., of sermones, Cic. Off. II, 11, i. e. met elkander spreken: sollicitudines suas inter se, Cic. ad Div. VI, 21: consilia i. e. met elkander overleggen enz., Terent. Heaut. III, 1, 64. Liv. II, 35: dus ook coram hoc conferemus, Cic. Att. XVI, 3, of inter nos, Ibid. I, 20 in., i. e. willen daar over spreken: Academica cum Catulo, Lucullo, Hortensio, contuleram, Cic. Att. XIII, 19, i. e. had deze drie Heeren daar in laten spreken: pedem, den voet aansluiten, samengaan, bij voorb. in 't vechten, aantasten, met elkander vechten: van daar pede collato, bij voorb. vechten, Liv. XXVI, 39 med. cf. VI, 12 extr., i. e. voet tegen voet in orde vechten: dus ook gladios & collatum pedem & vultum hostis cet., Ibid. VI, 13 in., i. e. het aansluiten van den voet, ordenlijk vechten, daar voet tegen voet staat: van daar Tropisch non possum magis pedem conferre, Cic. Planc. 19, i. e. scherper aanvallen, nader aanrukken, beerend: cum singulis argumentis, Quintil. V, 13, i. e. aantasten, om ze te wederleggen: dus ook gradum samengaan, er op aan gaan, bij voorb. als vriend, Plaut. Merc. V, 2, 41. Virg. Aen. VI, 488: of vijand, aantasten, of samenkomen, bij voorb. cum quo forte contulit gradum, (cum) obtruncat, Liv. VII, 33, i. e. dien hij aantrof: dus ook manus, eig. vereenigen, van daar vechten, bij voorb. ferrum & manus cum aliquo, Cic. Font. 1: dus ook manum, Virg. Aen. XII, 345, of dextram, Ovid. Fast. I, 569: Martem, Ovid. Met. XII, 379, i. e. van nabij, met het zwaard enz.: ook enkel conferre cum aliquo i. e. vechten, strijden, Ibid. X, 603: signa (vaandels) eerst samenbrengen, zie boven: ten tweeden, vereenigen, bij voorb. in unum, zie boven: dus ook ad aliquem, Liv. III, 70, i. e.

i. e. *iemand aantreffen, zich met het heir vereenigen: ten derden, ordenlijk vechten, (eig. zijne vaandels met die des vijands vereenigen, of op elkander los laten gaan,) bij voorb.* cum Alexandrinis, Cic. Pif. 21: cum Romanis, Liv. I, 33: figna in laevum cornu, Liv. VII, 15, *aantasten, aangrijpen: van daar* collatis fignis *bij voorb. vechten, aantasten enz. d. i. ordenlijk enz.*, Liv. II, 50. XXXVIII, 41: *van daar* figna conferre *vechten, Tropisch of boertend*, Cic. Att. VII, 5. Plaut. Caf. II, 5, 44: ora *met elkander spreken*, Apul. Met. V p. 161 Elm.: membra, Lucret. IV, 1099, i. e. *vereenigen*, de concubitu: lites i. e. *twisten, kijven*, Hor. Sat. I, 5, 54: dentes in corpore, Ovid. Met. III, 236: *ook* conferre fe alicui, i. e. *handgemeen worden, aantasten*, Virg. Aen. X, 735: bellum conferre i. e. conjungere, Nep. Agef.: in pauca conferre *in het kort famentrekken*, Cic. Caecin. 6: cf. Plaut. Men. Prol. 6. Ovid. Faft. I, 162: b) *vergelijken, bij voorb.* inter fe, Cic. Rofc. Com. 7: aliquid cum re, Cic. opt. gen. Or. 6. Verr. IV, 52: alicui *of* rei, Cic. Off. I, 22 extr. Horat. Sat. I, 5, 44: ad aliud, Varr. L. L. VIII, 22: 2) *ergens heendragen, brengen, zetten, stellen, doen, wenden, richten, overbrengen, bij voorb.* a) *ergens heendragen, bij voorb.* nihil domum fuam, Nep. Agef. 7, i. e. *dragen, brengen: van daar* fe conferre *zich ergens heen begeven, of wenden, bij voorb.* in fugam, Cic. Caecin. 8: Romam, Cic. Flacc. 21: in pedes, Plaut. Bacch. III, I, 7: ad ftudia, Cic. Fin. V, 20: ad pontificem, Cic. Amic. 11 cet. b) *ergens heen brengen, bij voorb.* aliquid in infamiam, Cic. Pif. 27: Totam Academiam ex duobus libris in quatuor, Cic. Att. XIII, 13: in pauca, *zie boven:* nihil domum fuam, Nep. Agef. 7: *ook* c) *brengen d. i. veroorzaken, maken, bij voorb.* peftem hominibus, Colum. I, 5: candorem, Plin. H. N. XXXV, 15: d) *bijdragen, bevorderen, nuttig, dienstig zijn, bij voorb.* Metus plurimum confert ad diligentiam, Cic. ap. Colum. XII, 1: fuccus multum confert claritati oculorum, Plin. H. N. XX, 23 extr.: concoctioni, Ibid. XXII, 23 med.: confert folia circumobruere, Ibid. XIX, 5 med., i. e. *het dient*: e) *op iemand brengen, schuiven, te last leggen, bij voorb.* crimina in aliquem, Cic. Verr. I, 15: culpam in me, Ter. Eun. II, 3, 95: aliorum dicta in me conferuntur, Cic. Planc. 15: vitia in adverfarios, Cic. Or. II, 43: caufam in aliquem, Liv. V, 11: in tempus, Cic. Or. III, 61: cf. Cic. Rofc. Am. 45. Caef. B. G. I, 40 *en meermalen:* f) *overdragen, overlaten, bij voorb.* rem ad me effe collatam, Cic. Att. XIII, 12: fpem falutis ad clementiam victoris, Cic. Marc. 6: *van daar* fe, *bij voorb.* ad ftudia, Cic. Arch. 7: ad amicitiam, Cic. Brut. 81: g) *bewijzen, geven, laten toekomen, mededeelen, bij voorb.* beneficium in aliquem, Cic. Off. I, 14: plurimum benignitatis in aliquem, Ibid. 16: praemia alicui, Suet. Calig. 20: munera alicui, Prop. II, 2, 35: fpecies hominum in deos, Cic. *zie hierna:* h) *aanwenden, gebruik ergens toe maken, besteeden, bij voorb.* pecuniam ad beneficentiam, Cic. Off. I, 20: tempus non ad oblivionem belli, fed ad comparationem novi, Cic. Manil. 4: curam ad philofophiam, Cic. ad Div. IV, 3 extr.: curas ad dignitatem alicujus, Ibid. X, 12 extr.: confilium, ftudium, operam — ad amplitudinem alicujus, Ibid. 2: vocem ad quaeftum, Cic. Quint. 3: pecuniam in aliquod tempus reipublicae, Cic. Off. III, 24 extr.: timorem in rei frumentariae fimulationem, Caef. B. G. I, 40, i. e. *de vreeze daar mede bemantelen:* aliquid in infamiam plebis, Cic. Pif. 27, *daar op uitlaten draajen:* orationem ad mifericordiam, Cic. Lig. 1: fupplicia ad reip. tempus, Cic. Verr. V, 30: manubias in monimenta deorum cet., Cic. Agr. II, 23: *dus ook* fpecies hominum in deos, Cic. Nat. D. I, 17, i. e. *zich de Goden in menschlijke gedaante voorstellen:* fe & arma in falutem reip., Cic. Or. III, 60: i) *inrichten, bij voorb.* caufam in tempus, Cic. Lig. 1: orationem ad mifericordiam, Cic. Verr. V, 30: aliquid in infamiam plebis, Cic. Pif. 27: k) *ergens heen richten, bij voorb.* iter Brundifium, Cic. Att. III, 4: animum huc, Terent. Hec. III, 1, 18: me ad falutem reip. contuliftis, Cic. Sull. 14: *doch de* Ed. Ernest. *en* Graev. *hebben* convertiftis, *misschien zonder noodzaak:* l) *veranderen, bij voorb.* fe ex homine in belluam, Cic. Off. III, 20 extr., *alwaar echter de meeste* Codd. convertat *voor* conferat *hebben, waarom* convertat *beter schijnt:* corpus in volucrem, Ovid. Met. XII, 145: aliquem in faxum, Ibid. IV, 277: *men kan hier ook toe brengen*, Plaut. Amph. I, 2, 16 feditionem in tranquillum conferet i. e. *stillen:* m) *uitstellen, bespaaren, bij voorb.* aliquid in tempus ambulationis, Cic. Q. Fr. III, 3 in: in longiorem diem, Caef. B. G. I, 40: omnia in menfem Martium collata funt, Cic. Att. VI, 1 extr.: n) *aanvoeren, aanhaalen, bij voorb.* exemplum (*gevolglijk voor* adferre), Ter. Ad. I, 2, 14: o) *stellen, ergens heen plaatzen, bij voorb.* legiones in mediam aciem contulit, Hirt. Alex. 39: tertiam aciem in finiftrum cornu, Auct. B. Afr. 60: eodemque omnem equitatum contulerat, Ibid.: p) *iet ergens heen of toe laten komen of uitloopen, bij voorb.* verba ad rem, Ter. Eun. IV, 6, 4, i. e. *van woorden tot de daad komen, zijne woorden met de daad uitvoeren:* aliquid in infamiam plebis, Cic. Pif. 27, *zie hier voor.*

CONFERRUMĬNO, are, *met soudeersel vastmaken*, Plin. H. N. XXVII, 8 extr.

CONFERTIM, Adv. *dicht, bij voorb. in eengedrongen*, pugnant, Liv. XXXI, 43: cf. Salluft. Jug. 50 (54).

CONFERTUS, a, um, Particip. *van* Confercio.

CONFERVEFĂCIO, ĕre, *verhitten, heet maken*, Lucret. VI, 352.

CONFERVĔO, bui, 2. 1) *zieden, kooken, of te gelijk zieden, kooken, bij voorb.* urina & amurca conferveant, Pallad. I, 35, 13: 2) *samenhangen, verbonden zijn, bij voorb.* quo os quodque confervet, Celf. VIII, 10 fect. 1 extr.: intra quod offa quaeque confervent, Ibid. VIII, 7: folent inter fe offa confervere, Ibid. VIII, 10 fect. 7 extr. Not. *het* Perfect. *schijnt gemeenlijk tot* confervefco *te behooren.*

CONFERVESCO, bui, 3. 1) *zich verhitten, bij voorb.* aer confervefcit, Vitruv. V, 3: vinum, dum confervefcat, Colum. XII, 23, 2: granum confervefcere, Plin. H. N. XVIII, 30: *en Tropisch, bij voorb.* mea dum conferbuit ira, Hor. Sat. I, 2, 71: 2) *zich samenvoegen, bij voorb.* fi quando offa non conferbuerunt, Celf. VIII, 10 fect. 7 poft med.

CONFESSĬO, onis, f. *belijdenis, bekentenis, bij voorb.* errati, Cic. Div. I, 17: Cic. Cluent. 53. Verr. V, 64 *en meermalen.*

CONFESSUS, a, um, *zie* Confiteor.

CONFESTIM, Adv., *terstond*, Cic. Invent. II, 12. Cic. Phil. II, 31. V, 12. Caef. B. G. IV, 32 *en meermalen.*

CONFIBŬLA, ae, f. i. q. fibula, *het geen, daar men iet mede samenvoegt, bij voorb. een gesp, een kram*, Cato R. R. 12.

CONFĬCIO, ĕci, ectum, 3. 1) *samenmaken: van daar* a) *samenbrengen, bij voorb.* multitudinem ferpentum, Nep. Hann. 10: exercitum, Cic. Manil. 21: pecuniam, Cic. Flacc. 9. Cic. Verr. I, 52: b) *een besluit maken, gevolgtrekking maken, besluiten, bij voorb.* conficitur, Cic. Invent. I, 40 *driemaal, en* II, 49 med., i. e. *het volgt.* 2) *iemand samenwerken: d. i. door allerhande middelen meester over hem worden, hem zijn werkzaamheid benemen: van daar* a) *neder maken, dooden, bij voorb.* Ibes magnam vim ferpentium conficiunt, Cic. Nat. D. I, 36, aliquem fica, Cic. Mil. 14: triginta vulneribus, Suet. Caef. 58: *van daar, Tropisch*, aliquem verbis, Plaut. Pfeud. I, 5, 49, i. e. *tot zwijgen brengen, bedwingen:* Athenienfes, Nep. Lyf. 1, i. e. *bedwingen, onderbrengen, verzwakken:* te fuperiore ex loco confici & concidi neceffe eft, Cic. Verr. V, 58: b) *klein maken, bij voorb. kaauwen, bij voorb.* cibos, Cic. Nat. D. II, 59. Liv. II, 32: *verduwen, bij voorb.* cibos, Plin. H. N. XXVI, 8: c) *verderven, te schande maken, verslooren, verzwakken, uitmergelen, te grond helpen, ruïneren, bij voorb.* nihil eft, quod non conficiat & confumat vetuftas, Cic. Marc. 4: ignes conficerant fylvas, Lucret. I, 905: exercitus, Liv. II, 40, i. e. *te gronde helpen:* me moeror conficit, Cic. Or. III, 8: confici defiderio, Cic. Or. 10: curis, Cic. ad Div. IV, 13: frigore, Cic. Off. III, 6: dolore, Cic. Att. III, 5: lacrymis: Cic. ad Div. XIV, 4: fame, inopia, Cic. Catil. I, 10 *en* Verr. V, 51: fenectute, Cic. Rab. perd. 7, i. e. *medegenomen, uitgemergeld, verzwakt, sterk aangetast zijn: ook enkel* confici *zich zelven krenken, bij voorb.* conficior, veniffe tempus cet., Cic. Att. X, 18: *van daar* confectus, a, um, *vol treurigheid, of uitgemergeld, bij voorb.* filius, Cic. Dom. 23: *of uitgemergeld, zwak, bij voorb.* corpore & animo, Cic. ad Div. XIV, 4: fenio, Cic. Mil. 8: adulteriis, Cic. Sext. 9: d) *verdoen, doorbrengen, bij voorb.* pecuniam, Terent. Phorm. V, 1, 11: patrimonium, Cic. Flacc. 36: rem fuam & publicam, Cic. red. Sen. 5: ornamenta equeftris ordinis, i. e. cenfum, Cic. Sext. 51: *van daar* e) *voltooijen, tot stand brengen, eindigen, bij voorb.* annuum munus, Cic. ad Div. II, 12: annos centum, Cic. Or. 52: diem, Plaut. Trin. III, 3, 77: bellum, Cic. Manil. 14: ftipendia, Ibid. 9: conficit totum locum, Nat. D. III, 32, i. e. *brengt het geheele onderwerp in orde: van daar* fidus confectum, Plin. H. N. XVI, 23. XVIII, *en* 28, i. e. *wanneer een gestarnte niet meer zichtbaar is, of deszelfs invloed ophoudt: van daar* conficere cum aliquo, Cic. Att. XIII, 47. XII, 19, *met iemand wegens iet klaar raken, bij voorb. over een koop.* 3) *maken, vervaardigen, doen, veroorzaken*, a) *maken, bij voorb.* annulum, pallium, foccos fua manu, Cic. Or. III, 32: libros, Nep. Hann. 13: rationes, Cic. Att. VI, 7: facinus, Cic. Rofc. Am. 28: orationes, Nep. Cat. 3: caufae conficiunt, Cic. Partit. 6, i. e. efficiunt: caufa conficiens, Ibid.: provincias, Cic. Manil. 10: *dus ook* pro-

vin-

Digitized by Google

vincia confecta, Liv. XL, 35, *toezenden:* litteras, Cic. Att. XIII, 26: iter, Cic. Att. V, 14, i. e. *eene reize doen, reizen:* nuptias, Ter. Heaut. V, 1, 22: pacem, Ibid. V, 2, 45: pretium, Cic. Quint. 15, i. e. *maken, zetten, beſtemmen, bepaalen:* animum auditoris miſericordem, Cic. Invent. I, 55: provinciam rebellatricem, Liv. XL, 35 extr.: b) *maken, te weeg brengen, veröorzaken, bij voorb.* alicui ſollicitudines, Terent. And. IV, 1, 26: aliquid mali, Ibid. Heaut. V, 3, 1: famam, Cic. Brut. 74: motus animorum, Cic. Or. II, 79: c) *te weeg brengen, bezorgen, bij voorb.* alicui bibliothecam, Cic. Att. I, 7: alicui virginem, Terent. Eun. V, 4, 6: alicui centurias, Cic. ad Div. XI, 16: famam, Cic. Brut. 74: pacem, Ter Heaut. V, 2, 45: hortos, Cic. Att. XII, 37: motus animorum, Cic. Or. II, 79: provincias, Cic. Manil. 10. Liv. XL, 35, *zie hier voor.* d) *te recht maken, beärbeiden, bij voorb.* aurum, Plin. H. N. XXXV, 11: frumenta molere & conficere, Ibid. VII, 56: villos ovium, Cic. Nat. D. I, 63: centones, Colum. I, 8: pelles, Plin. H. N. XIII, 6, i. e. *verwen:* pernas, Pallad. Decemb. 6, i. e. *inzouten:* e) *doen, verrichten, voltrekken, uitvoeren, bij voorb.* mandata, Cic. Phil. IX, 3: ſacra, Cic. Verr. IV, 45, i. e. *verrichten:* nuptias, Terent. Heaut. V, 1, 22: rem ex ſententia, Cic. ad Div. II, 15: *van daar* confecta res eſt, Cic. Att. VIII, 4 extr., i. e. *het is uit, het is (met* Italië*) gedaan enz.:* f) pretium, Cic. Quint. 15, *den prijs maken, d. i. ſtellen; zie hier voor:* 4) *verwen, bij voorb.* pelles candidas, Plin. H. N. XIII, 6: *zie hier voor:* conficiendis quaerere corporibus ſuccos, Arnob. 2: Not. a) *Het* Paſſivum *is* conficior *en* confio: b) confexim *leest* Acidal. Plaut. Truc. IV, 4, 39, *niet onvoeglijk,* c) Conficiens *ſtaat ook* Adjective, *met een* Genitivus, *bij voorb.* eorum conficientia, Cic. Fin. V, 27, i. e. quae conficiunt ea: *dus ook* civitas conficientiſſima litterarum, Cic. Flacc. 19, i. e. *die alles naauwkeurig opſchrijft.*

CONFICTĬO, onis, f. *verdichting, bij voorb.* criminis, Cic. Roſc. Am. 13.

CONFICTĪTO, are, i. q. confingo, Naev. ap. Varr. L. L. VI, 6.

CONFICTUS, a, um, *zie* Confingo *en* Configo.

CONFIDEJUSSOR, oris, m. *die te gelijk mede borg ſpreekt, een medeborg,* Pand. XLVI, 1 leg. 10, 39 *en* 48.

CONFIDENS, *zie* Confido.

CONFIDENTER, Adv., *ſtout d. i.* a) *kloekmoedig,* Plaut. Amph. I, 1, 183: confidentius dicam, Cic. Coel. 19: confidentius affirmatur, Plin. H. N. X, 75: b) *vermetel, roekeloos,* Auct. ad Her. I, 5: Confidentiſſime, Auct. ad Her. II, 5 extr.

CONFIDENTĬA, ae, f. *de ſtoutheid, d. i.* a) *moedigheid,* Cic. fragm. ap. Non. c. 4 n. 71. Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 8 extr. Plaut. Amph. V, 1, 2: b) *vermetelheid,* Cic. Flacc. 4 *en* Phil. II, 40. Terent. And. V, 3, 5 *en* Eun. V, 1, 23. Auct. ad Her. II, 5: Not. confidentia ſcapularum, Plaut. Aſin. III, 2, 3, *voor* durities.

CONFIDENTĬLŎQUUS, a, um, *ſtout ſprekend, vermetel ſprekend,* Plaut. Trin. I, 2, 164.

CONFĪDO, ſus ſum, 3. 1) *trouwen, vertrouwen, zijn vertrouwen ſtellen, vertrouwen hebben, moed hebben, zich verlaten, zeker hoopen of gelooven, bij voorb.* te valere, Cic. Att. VI, 9: rationem eſſe perſolutam, Cic. Verr. V, 69: illum fore in officio, Cic. Att. I, 10: non diuturnum gaudium fore, Liv. IV, 32: rem, ut volumus, eſſe, Cic. Att. VI, 7: de aliquo, Nep. Milt. 1: de conſuetudine, Pand. I, 3, 34: *ook met den* Dativus *of* Ablativus, *bij voorb.* virtuti veſtrae, Cic. Phil. V, 1: arcae noſtrae, Cic. Att. I, 9: militibus, Liv. II, 45: opibus domeſticis, Caeſ. B. C. II, 5: natura loci, Caeſ. B. G. III, 9: adfinitate Pompeii, Caeſ. B. C. III, 83: urbe, Cic. ad Div. XII, 14: facultate cauſae, Cic. Roſc. Com. 1: firmitate corporis, Cic. Tuſc. V, 14. *Ook met* in, *bij voorb.* in multitudine ſibi confideret, Auct. B. Afric. 19, *alwaar* ſibi *weg kan blijven: ook met* ut, *bij voorb.* confidere, ut commendet cet., Plin. Ep. II, 5 med.: *anders is het bij* Cic. Q. Fr. I, 2 extr. confido animo, ut ne pertimeſcam, *alwaar* confido ita *bij moet gedacht worden:* Not. a) Perf. Confiderunt, Liv. XLIV, 13, *voor* confiſi ſunt: b) Particip. Confidens *ſtaat dikwijls* Adjective, *en heet, ſtout d. i.* a) *dapper, moedig,* Plaut. Amph. I, 1, 183. Capt. III, 5, 8: b) *roekeloos, vermetel,* Terent. Phorm. I, 2, 73. And. V, 2, 14, *doch alwaar het ook moedig kan zijn:* Cic. Tuſc. III, 7. Suet. Dom. 12: Hor. Sat. I, 7, 7: Comp. Confidentior, Plaut. Amph. I, 1, 183. Superl. Confidentiſſimus, Virg. Georg. IV, 445.

CONFĪGO, xi, xum *en* ctum 3. 1) *ſamenhechten,* Cato R. R. 21: 2) *doorſteken, bij voorb.* filios ſagittis, Cic. Acad. IV, 28. capras ſagittis, Cic. N. D. II, 50: ranas juncis, Plin. H. N. XXXII, 7: tabulam aculeis, Colum. VII, 3: *van daar* cornicum oculos configere, Cic. Mur. 11, *een ſpreekwoord d. i. ſchranderen bedriegen: van daar, Tropisch, bij voorb.* ſenatus conſultis configi, Cic. Haruſp. 5, *voor, krachteloos gemaakt worden:* cf. Phil. XII, 5: Not. Confixum facere, Cic. Or. II, 62 e Lucil., *zal een* Fricaſſee *beteekenen.* Not. confictus *voor* confixus, Scaurus ap. Diomed.

CONFĬGŪRO, avi, atum, are, *afbeelden,* Colum. IV, 20 in. Gell. XII, 1 extr.

CONFINDO, idi, iſſum, 3. *ſplijten,* Tibull. IV, 1, 173.

CONFINGO, nxi, ctum, 3. 1) *beelden, vormen, bij voorb.* favos & ceras, *van de bijën,* Plin. H. N. XI, 5: nidos, Ib. X, 32: verbum, Varr. L. L. IV init. 2) *bedenken, uitdenken, verdichten, bij voorb.* crimen, Cic. Verr. II, 37: falſas cauſas, Ter. Hec. IV, 4, 71: lacrymas dolis, Ibid. And. III, 3, 26: dolum, Plaut. Capt. Prol. 35 *en* 47: mendacium, Apul. Met. VIII: homicidium, Pand. XLVIII, 18, 1: id vos cogitatum eſſe confingitis, Cic. Dejot. 6.

CONFĪNIS, e, 1) *ſamengrenzend, aangrenzend, belend, bij voorb.* ager, Liv. IV, 49: templa, Ovid. Art. I, 87: fundi, Varr. R. R. I, 16: *ook* alicui, *bij voorb.* confines hi erant Senonibus, Caeſ. B. G. VI, 3: Mauri confines Atlanti, Plin. H. N. XIII, 15: *dus ook* collo confine caput, Ovid. Met. I, 718: *ook* Subſtantive, a) Confinis *een grensnabuur,* Pand. XVIII, 1, 35 extr. b) confine *de grenzen of nabijheid, bij voorb.* ferit ad confine papillae, Val. Flacc. VI, 374. 2) *Tropisch, nabij, nader komende, gelijkvormig, bij voorb.* genus confine ejus generis, Auct. ad Her. IV, 11: confinia ſunt his — ſchemata, Quintil. IX, 2: ſtudio confinia veſtro carmina, Ovid. Pont. II, 5, 71.

Ii

CONFĪNĬUM, i, n. 1) *de ſamengrenzing, grenzen, bij voorb. van twee nabuuren, bij voorb.* Trevirorum, Caeſ. B. G. V, 24: Aenianum Theſſalorumque, Liv. XXXIII, 3: Lycaoniae & Pamphyliae, Ibid. XXXVII, 23: arbores in confinio natae, Varr. L. L. IV, 10: *van daar* confinia *voor grensnabuuren,* Cic. Off. II, 18 med. 2) *de ſamengrenzing, Tropisch, d. i. nadering, verbinding van twee zaken, bij voorb.* lucis & noctis, Ovid. Met. VII, 706: ſupercilii, Ovid. Art. 201: menſium, Ibid. Faſt. V, 187: artis & falſi, Tac. Ann. IV, 58: boni & mali, Colum. III, 5: ſalutis exitiique, Vellej. II, 124.

CONFĪO, fieri, *voor* conficior, 1) *ſamengebracht worden, bij voorb.* ſumma, Liv. V, 50: 2) *gemaakt, vervaardigd worden, geſchieden, bij voorb.* curabit, ut panis diligenter confiat, Colum. I, 8 med., quicunque ligno confit ſal, niger eſt, Plin. H. N. XXXI, 7 med.: facilius res tota per te confieret, Balb. & Opp. in Cic. ep. ad Att. poſt IX, 8: per quos ea (conſolatio) confieri debet, Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 5 in.: hoc confit, Terent. Ad. V, 8, 13, i. e. fit: cf. Virg. Aen. IV, 117. Lucret. III, 413. 3) *verteerd worden,* Plaut. Trin. II, 4, 7.

CONFIRMĀTE, Adv., *ſterk, moedig,* Auct. ad Her. IV, 11.

CONFIRMĀTĬO, onis, f. 1) *bevestiging, bij voorb.* libertatis, Cic. ad Div. XII, 8: 2) *verſterking, bij voorb.* animi, Caeſ. B. C. I, 21, *van den moed: dus ook* hominis i. e. *wanneer men hem moed inſpreekt, bij voorb.* Neque confirmatione noſtra egebat virtus tua, Cic. ad Div. VI, 3, i. e. *troost:* Ciceronis, Cic. Att. XIV, 13 med.: 3) *bevestiging, verzekering,* Caeſ. B. G. III, 18: 4) *bevestiging door bewijzen, het bewijs, betoog,* Cic. Invent. I, 14 extr. Ibid. 24 *en* 30. Ibid. Partit. 8 in. Auct. ad Her. I, 5 *en* 10 extr.

CONFIRMĀTOR, oris, m. *de bevestiger: van daar* pecuniae, Cic. Cluent. 26, *de borg.*

CONFIRMĬTAS, atis, f. *vastigheid, ſtandvastigheid,* Plaut. Mil. II, 2, 33.

CONFIRMO, avi, atum, are, 1) *ſterk, duurzaam maken, ſterken, verſterken, bij voorb.* vires nervosque, Caeſ. B. G. VI, 20: valitudinem a vetere morbo, Cic. Att. X, 17: aetates confirmatae, Cic. Fin. V, 22, *ſterk, meer in jaaren, bejaarde, groote ouderdom:* inteſtina, Celſ. IV, 19: crus debile, Suet. Veſp. 7: ſe, Cic. ad Div. XVI, 1, 3, 4 *en* 5, i. e. *na doorgeſtaane ziekte, zich krachten bezorgen, zich verſterken: dus ook* confirmari, *van daar* confirmatus, a, um, *ſterk, krachten hebbende, bij voorb. na eene ziekte,* Cic. ad Div. XVI, 4 in.: *van daar, Tropisch,* a) *ſterken, verſterken, bij voorb.* animum, Cic. Att. I, 16 med., *den moed: ook* ſe, Cic. Q. Fr. I, 3 med. Cic. Quint. 11 extr. *en* 25 in., i. e. *zich moed inſpreken, moed vatten: dus ook* aliquem, *bij voorb.* milites, Caeſ. B. G. V, 49: cf. 47 *en* VII, 7, *moed inſpreken, moed geven: ook kan men het vertaalen, toeſpreken, bij voorb.* alius alium confirmare, ne cet., Liv. II, 24, i. e. *de één ſprak den ander toe, dat hij niet enz.: dus ook* milites, Caeſ.: ſuos, Caeſ. *zie hier voor:* eos pollicendo confirmat, Sall. Jug. 23 (25), i. e. *toeſpreken, daartoe brengen:* b) *verſterken, ſterken*

Digitized by Google

ker maken, *bij voorb.* *het leger*, *bij voorb.* manum, Cic. Manil. 9: 2) *bevestigen*, *bij voorb.* dentes mobiles, Plin. H. N. XXVIII, 11: capillum, Ibid. XXV, 11: vires nervosque, Caef. B. G. VI, 20: *van daar Tropisch*, *bevestigen*, *versterken*, *sterken*, *bij voorb.* animum, *zie hier voor:* decreta populi, Nep. Phoc. 3: infulas, Nep. Cim. 2, i. e. *in de trouw versterken:* odium, Ibid. Dion. 8: pacem & amicitiam, Caef. B. G. I, 3: vires, Cic.: regnum, Nep. Milt. 3: 3) *door bewijzen versterken*, *bewijzen*, *aantonen*, *betoogen*, *bij voorb.* aliquid, *bij voorb.* casum, Cic. Div. II. 17: fide confirmarat, se fore cet., Nep. Lyf. 1: argumentis confirmare cet., Cic. Or. II, 19: *van daar verzekeren d. i. als zeker beloven*, *bij voorb.* Ego tibi hoc confirmo, Cic. ad Div. VI, 3 extr.: promitto atque confirmo, Ibid. III, 10: te de reditu confirmare, Ibid. VI. 6: jurejurando, se facturum, Caef. B. G. V, 27. VII, 66. Particip. confirmatus, a, um, *staat ook* adjective, a) *sterk*, *bij voorb.* animus, Cic. Quint. 24 *en* ad Div. I, 8: *ook sterk*, *bewezen*, *zeker*, *bij voorb.* confirmatius, Cic. Att. X, 15 *en* Invent. II, 11: b) *vol moed*, *bij voorb.* confirmatior exercitus, Caef. B. C. III, 84: Not. gladiatores confirmat libertati, Caef. B. C. I, 14, *misschien dient gelezen te worden* libertate i. e. *maakt ze moedig door de geschonken enz. of* libertatis i. e. *verzekert hen*, *dat zij de vrijheid verkrijgen zullen.*

CONFISCĀTĬO, onis, f. *verbeurdverklaring*, Flor. III, 9.

CONFISCO, avi, atum, are, 1) *in het geldbeursjen of in de kas bergen*, *bij voorb.* pecuniam, *bij voorb.* summam confiscatam semper habuerat, Suet. Aug. 101, i. e. *hadt het in kas gereed liggen:* 2) *verbeurdverklaren d. i. tot de landkas trekken*, *bij voorb.* hereditates, Suet. Dom. 12: HS millies confiscatum, Ibid. Calig. 16: *ook* aliquem i. e. *zijn vermogen*, *bezitting*, *bij voorb.* principes cet., Suet. Tiber. 49: equites, Ibid. Calig. 41.

CONFĪSĬO, onis, f. *het vertrouwen*, *bij voorb.* animi, Cic. Tusc. IV, 37.

CONFISSUS, a, um, *zie* Confindo.

CONFĪSUS, a, um, Particip. *van* Confido.

CONFĬTĔOR, fessus sum, 2. *bekennen*, *belijden*, *toestaan*, *erkennen*, *inruimen*, *het zij dit geschiede vrijwillig of niet*, *bij voorb.* aperte & ingenue confiteor, Cic. ad Div. V, 2: se victum, Caef. B. C. I, 84: confessus es genus meum, Plaut. Capt. II, 3. 52: peccatum suum, Cic. Nat. D. II, 4: ita libenter confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur, Cic. Caecin. 9: confitendum est, deos esse, Cic. Nat. D. I, 17: non solum confiteor, sed etiam profiteor, Cic. fragm. ap. Non. c. 5: *ook* passive, *bij voorb.* nomen, quod confitetur, Pandect. XLII, 1, 15 extr., i. e. *schuld*, *die beleden wordt:* 2) *ontdekken*, *aanwijzen*, *aan den dag leggen*, *bekend maken*, *bij voorb.* se vivum (esse), Plin. Ep. III, 14: tot reges esse — confitentur (scil. apes), Pallad. Jun. VII, 7: his contraria noxium coeli spiritum confitentur, Ibid. I, 3: religiones, *bij voorb.* confitendarum religionum facultatem, Cic. Leg. II, 12, *alwaar anderen lezen* conficiendarum, conferendarum cet.: se, Ovid. Met. III, 1: confessa deam scil. se, Virgil. Aen. II, 591: Particip. Confessus, a, um, *staat ook* passive, *toegestaan*, *aan den dag gelegd:* *van daar uitgemaakt*, *buiten twijfel gesteld*, *ongetwijfeld*, *bekend*, *bij voorb.* manifesta & confessa res, Cic. Verr. III, 56: propositio aut confessa est aut probanda, Quintil. V, 14: verba graeca confessa i. e. *openbaar Grieksch*, Ibid. I, 5 (9): ornatus pressior & minus confessus, Ibid. VIII, 3, i. e. *oogschijnlijk*, *in het oog vallende:* confessum i. e. *het uitgemaakte*, *bekende:* confessa *ongetwijfelde*, *bekende*, *zaken*, *bij voorb.* de confessis differere, Plin. H. N. X, 49: in confessum venire, Plin. Ep. X, 85 extr., i. e. *ongetwijfeld zijn*, *uitgemaakt of bekend zijn:* *van daar* ex confesso, Quintil. III, 5: Senec. ep. 76 ante med., i. e. *buiten twijfel*, *uitgemaakt*, *heel zeker:* *dus ook* in confesso i. e. *uitgemaakt*, *buiten kijf*, *ongetwijfeld*, *zeker*, *bij voorb.* esse, Senec. Benef. III, 11. Plin. H. N. XXXV, 8. Auct. dial. de orat. 8: ad liquidum confessumque aliquid perducere, Quintil. V, 14 post med.

CONFIXĬLIS, e, *samengevoegd*, *bij voorb.* machina, Apul. Met. IV ante med. p. 148 Elm.

CONFIXUS, a, um, Particip. *van* Configo.

CONFLACCESCO, ĕre, *verwelken*, *magteloos*, *slap*, *moede worden*, *bij voorb.* fluctus, Gell. II, 30 in.

CONFLAGES i. e. loca, in quae undique confluunt venti, Fest., si lectio certa.

CONFLAGRĀTĬO, onis, f. *verbranding*, *brand*, Senec. quaest. nat. III, 29: Vesevi, Suet. Tit. 8.

CONFLĂGRO, avi, atum, are, *verbranden*, *d. i.* a) *brandend verteeren*, *bij voorb.* & Semelen conflagravit, Hyg. fab. 179: *van daar* urbs conflagrata, Auct. ad Her. IV, 8: regiones conflagratae, Apul. de Mundo extr.: b) *brandend verteerd worden*, *bij voorb.* terrae, Cic. Nat. D. II, 36: castra, Liv. XXX, 7: *van daar*, *Tropisch*, conflagrare invidia cet., Cic. Verr. I, 15, i. e. *ongelukkig worden*, *verdoemd worden:* flamma amoris, Ibid. V, 35.

CONFLATORA, ae, f. *de smelting door vuur*, Plin. H. N. VII, 56.

CONFLECTO, xi, xum, 3. *buigen*, *van daar* conflexus, a, um, *bij voorb.* cubito juga, Plin. H. N. II, 44.

CONFLĔO, ĕre, *samen of mede weenen*, *of enkel weenen*, *bij voorb.* confleamus *lezen sommige* Senec. ad Marc. 6 *voor* conferamus.

CONFLICTĀTĬO, onis, f. *het samenstooten of botzen*, *bij voorb.* membra conflictationibus debilitet (*bij het nedervallen in de vallende ziekte*), Apulej. Apol. med. p. 302 Elm., *doch*, *het kan ook zijn plage*, *ongemak:* *doch*, *het eerste schijnt beter:* *van daar* 1) *de strijd*, *kamp*, a) *in 't veld*, Gell. XV, 18: b) *voor de rechtbank*, Quintil. VII, 1: 2) *plage*, Apulej., *zie hier voor.*

CONFLICTĬO, onis, f. 1) *het samenstooten*, *bij voorb.* duorum corporum, Quintil. III, 6: 2) *kamp*, *strijd*, *bij voorb.* cum adversario, Cic. Partit. 29: *Tropisch*, *bij voorb.* *van redenaars voor de rechtbank*, *bij voorb.* rerum contrariarum, Ibid. 16: causarum, Cic. Invent. I, 3: rationis & firmamenti, Cic. Partit. 30, i. e. *samenstelling enz.*

CONFLICTO, avi, atum, are, 1) *samenstooten:* *van daar* conflictari cum aliquo, Cic. Harusp. 19, *vechten*, *kampen:* *ook* conflictare, *bij voorb.* cum malo, Terent. Phorm. III, 2, 20: *dus ook* conflictari cum adversa fortuna, Nep. Pelop. 5: cum ingeniis, Ter. And. I, 1, 66, i. e. *te doen hebben:* *van daar* 2) *plaagen*, *kwellen*, *bij voorb.* remp., Tacit. Ann. VI, 48: molestiis conflictari, Cic. ad Div. VI, 13: judiciibus turpibus, Ibid. X, 25: fortuna duriore, Cic. Att. X, 4: inopia, Caef. B. C. I, 52: morbo, Nep. Dion. 2.

CONFLICTUS, us, m. 1) *het samenslaan of stooten*, *bij voorb.* lapidum, Cic. Nat. D. II, 9: nubium, Cic. Div. II, 19: corporum i. e. *het vechten*, Cic. Caecin. 15: *van daar* 2) *ook* corporum i. e. *vechten*, Cic. Caecin. 15: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* incommodi conflictu urgeri, Gell. VI, 2, i. e. *plage*, *ongemak.*

CONFLĪGO, xi, ctum, 3. *samenstooten:* *van daar* 1) *vereenigen*, *bij voorb.* semina, Lucret. IV, 1210: *van daar spreken*, *bij voorb.* caute de rebus, Auct. ad Her. I, 9: 2) *vechten*, *strijden*, *bij voorb.* cum hoste, Cic. Off. I, 23: cf. Cic. Dom. 25. Pis. 9. Nep. Hann. 8. Virg. Aen. II, 416. Cic. Catil. II, 11: *ook Tropisch strijden*, *bij voorb.* *voor de rechtbank*, Cic. Caecin. 3: leges diversae, Quintil. VII, 7: 3) *vergelijken*, Cic. Invent. II, 43.

CONFLO, avi, atum, are, *samenblazen of opblazen*, *door blazen opwekken*, *bij voorb.* ignem, Plaut. Rud. III, 4, 60 *en* Plin. H. N. XXXV, 11 *tweemalen:* *Tropisch*, Lucret. I, 474: *van daar* 1) *samenbrengen of zetten*, *bij voorb.* exercitum, Cic. Phil. IV, 6. Vellej. II, 74: pecuniam, Cic. Sext. 30: *dus ook* rem i. e. *vermogen*, *geld*, Lucret. III, 70: aes alienum, Sallust. Cat. 14 *en* 24, i. e. *ophoopen*, *maken:* *van daar* conflatus, a, um, *samengebracht*, *gesteld of gevoegd*, *ergens uit bestaande*, *bij voorb.* manus improborum, Cic. Catil. I, 10: monstrum, Cic. Coel. 5: *van daar* quibus ex rebus conflatur — honestum, Cic. Off. I, 4, i. e. *bestaat:* *van daar* *vereenigen*, *bij voorb.* consensus pacne conflatus, Cic. Ligar. 12: familiaritatem ex magno malo i. e. *stichten*, *maken*, Ter. Eun. V, 2. 36. 2) *verwekken*, *veroorzaken*, *maken*, *bij voorb.* incendium, Liv. XXVI, 27: pactiones cum multis, Cic. Harusp. 20: crimen in se, Cic. Verr. II, 29: cf. Cic. Partit. 35: familiaritatem, Ter. Eun. V, 2, 36: accusationem & judicium, Cic. Verr. II, 47: bellum, Cic. Phil. II, 28: tumultum, Cic. Sull. 5: alicui periculum, Ibid. 4: injuriam novo scelere, Cic. Rosc. Am. 11: mortem, Vellej. II, 1: aes alienum, Sall. Cat. 14 *en* 24 (25), i. e. *maken*, *ophoopen:* alicui invidiam, Cic. Cat. I, 9: alicui negotium, Cic. Verr. II, 54: 3) *door 't vuur smelten*, *bij voorb.* argentum, Plin. H. N. XXXIII, 9. Senec. quaest. nat. II, 31: statuas argenteas, Suet. Aug. 52: falces in ensem, Virg. Georg. I, 508, i. e. *smeltend* (*smedend*) *daar in veranderen.*

CONFLUCTŬO, are, *golven*, *opwerpen*, *Tropisch*, *bij voorb.* palla, Apulej. Met. XI init. p. 258 Elm.

CONFLŬO, xi, xum, 3. 1) *samenvloeijen*, *bij voorb.* *van rivieren*, *bij voorb.* Fibrenus divisus in duas partes — in unum confluit, Cic. leg. II, 3: portus — in exitu conjunguntur & confluunt, Cic. Verr. IV, 52: Hypanis cum Borysthene confluit, Plin. H. N. IV, 12 post med.: amnes in Phasin confluunt, Ibid. 4: quinque amnium in unum confluente concursu, Ibid. VI, 20 extr.: *van daar* a con-

flu-

fluente Rhodano, Lepid. in Epist. Cic. X, 34, scil. cum Arari: *van daar* confluentes i. e. *de plaats, daar twee rivieren samenvloejen, in een lopen, bij voorb.* ad confluentes, Liv. I, 27. IV, 17: supra confluentes, Suet. Calig. 8, i. e. *Koblents: ook* confluens Mosae & Rheni, Caes. B. G. IV, 15, i. e. *de samenloop, of de plaats, daar de Maas en de Rhijn samenvloejen*: in confluente Danubii & Sabi, Justin. XXXII, 3: incipit a confluente supra dicto, Plin. H. N. III, 26 in.: ad confluentes Araris & Rhodani, Inscript. ap. Grut. p. 13 n. 15: *Tropisch, samenvloejen d. i. talrijk samenkomen, bij voorb.* numerus, B. G. VII, 44, *of zich talrijk ergens heen begeven, of komen, of in 't gemeen, zich begeven, komen, geraken, bij voorb.* ad studia, Cic. Tusc. II, 2: Athenas multi, Cic. Brut. 74: causae ad nos, Cic. Planc. 31: laus, honos, dignitas ad ipsos, Cic. Invent. I, 4: dignissimi, quo cruciatus confluant, Plaut. Asin. II, 2, 48: 2) *ergens heen vloejen, of enkel vloejen, vlieten, bij voorb.* in unum, i. e. *samen, zie hier voor: van daar Tropisch, ergens heen vloejen, d. i. gaan, komen, geraken, bij voorb.* ad studia, Athenas, causae ad nos cet. *zie hier voor:*

CONFLŬVĬUM, i, n. *samenvloed*, Corn. Sever. in Aetna 119 *en* 326. Varr. ap. Non.

CONFŌDĬO, odi, ossum, 3. 1) *graven, bij voorb.* hortum, Plaut. Aul. II, 6, 66: terram, Cato R. R. 129: jugera, Varr. R. R. I, 18, 2: vineta, Colum. IV, 5: *ook* salices, Plin. H. N. XXVII, 20 in.: 2) *doorboren, doorsteken*, Liv. XXIV, 7. Cic. Sull. 11. Nep. Pelop. 5. Sall. Cat. 28 (29) *en meermalen: van daar Tropisch, bij voorb.* judiciis confossus, Liv. IV, 11, *als 't ware doorboord*: mala, quae vos ab omni parte confodiunt, Senec. de vita beata 27 extr.: quaedam ex epistola confodias, Plin. ep. IX, 26 extr., i. e. *verwerpt.* Not. Confossior *van* Confossus, Plaut. Bacch. IV, 8, 43.

CONFOEDO, avi, atum, are, *bezoedelen*, Apulej. Met. VII extr.

CONFOEDUSTI, i. e. foedere conjuncti, Fest.

CONFŌRE *voor* fore, Terent. And. I, 1, 140.

CONFORIO, ire, i. e. concacare, inquinare, *bij voorb.* conforisti me, Pompon. ap. Non. c. 2 n. 352: Salmasius *wil lezen* conforiasti.

CONFORMATĬO, onis, f. 1) *wanneer men aan eene zaak behoorlijke gedaante geeft, vorming, beelding, behoorlijke inrichting*, a) active, *bij voorb.* doctrinae, Cic. Arch. 7: b) passive, *bij voorb.* lineamentorum, Cic. Nat. D. I, 18: sententiarum, Cic. Brut. 37: Cic. Or. 39: vocis, Cic. Or. I, 5: verborum, Ibid. 33: theatri, Vitruv. V, 6: officiorum, Cic. Fin. V, 6: *dus ook* in conformatione & moderatione continentiae & temperantiae, Cic. Off. III, 25, *alwaar deze* Genitivi *even goed van* conformatione *als van* moderatione *afhangen; en gevolglijk de verbetering van* Pearce *onnodig is*: 2) *de voorstelling, het denkbeeld, begrip, bij voorb.* animi, Cic. Nat. D. I, 38: *ook enkel* conformatio, *bij voorb.* insignita, Cic. Top. 5 med.

CONFORMATOR, oris, m. *de vormer, beelder, bij voorb.* rerum omnium, Apul. Trismeg. p. 80 Elm.

CONFORMO, avi, atum, are, *aan eene zaak de behoorlijke gedaante geven, behoorlijk inrichten, vormen, bij voorb.* aliquem, *bij voorb.* ad majora quaedam nos natura genuit & conformavit, Cic. Fin. I, 7: ova in speciem volucrum conformantur, Colum. VIII, 5 ante med.: mundum a natura conformatum, Cic. Nat. D. III, 10 extr.: mores, Cic. Fin. IV, 2: animum & mentem, Cic. Arch. 6: orationem, Cic. Or. I, 5: *van daar* se ad voluntatem alicujus, Cic. ad Div. I, 8. *Ook ontwerpen, maken, bij voorb.* imaginem rei, Auct. ad Herenn. III, 20: imaginem tauri, Gell. XIII, 9 extr. 2) *beter maken, verbeteren, hervormen, bij voorb.* nonnulla in re, Cic. Mur. 29: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen* mores, animum cet.

CONFORNĬCO, are, *welven, bij voorb.* cellas, Vitruv. V, 5.

CONFOSSUS, a, um, *zie* Confodio.

CONFŎVĔO, ovi, otum, 2. i. q. foveo, *bij voorb.* jubeo hominem tolli & collocari & confoveri, Afran. ap. Non. c. 12 n. 21: collapsa membra lavacro, cibo denique, confoveret, Apul. Met. VIII ante med. p. 204 Elm., i. e. *oppassen, dienen, goeddoen enz.*

CONFRACTUS, a, um, *zie* Confringo.

CONFRĂGŌSUS, a, um, *hobbelachtig, oneffen, bij voorb.* locus, Liv. XXVIII, 2. XXXII, 4: locus lapidibus confragosus, Colum. II, 2: ager, Varr. R. R. I, 18 *en* 20: *van daar Tropisch, bij voorb.* conditiones, Plaut. Men. IV, 2, 25: illud quaero confragosum, Ibid. Cist. II, 3, 70: confragosis atque asperis evecti, Quintil. VI, 1 extr.: versus, Quintil. I, 1 (2).

CONFRĂGUS, a, um, *hobbelachtig, oneffen*, Lucan. VI, 126. Valer. Fl. III, 581. Stat. Theb. IV, 494.

CONFRĔMO, ui, 3. *te gelijk of samen klinken, ruischen, geluid geven, murmelen, morren enz. of enkel klinken, ruischen, geluid geven, murmelen, morren enz., bij voorb.* omnes confremuere, Ovid. Met. I, 199: agmina Syrorum, Stat. Sylv. I, 6, 73: collis confremat, Ibid. I, 4, 14: coelum, Sil. XVI, 397.

CONFRĪCO, ui, atum, are, *wrijven, bij voorb. met zout*, Varr. R. R. I, 60. Colum. VII, 10: dentes, Plin. H. N. XXIX, 2: genua, Plaut. Asin. III, 3, 8: faciem sibi, Suet. Claud. 8: boves, Colum. II, 3.

CONFRINGO, ēgi, actum, 3. 1) *verbreken, bij voorb.* fores, Plaut. Most. II, 2, 23: aulas & calices, Ibid. Capt. IV, 4, 8: imbrices, Ibid. Mil. IV, 6, 24: turres, Lucan. VI, 123: navem, Plaut. Rud. prol. 73: digitos, Cic. Flacc. 30: *van daar* 2) *Tropisch*, a) rem, Plaut. Stich. IV, 2, 49. Trin. I, 2, 71, *verdoen*: b) *te niete doen, te schande maken, bij voorb.* consilia senatoria, Cic. Verr. I, 5, i. e. *zijne vrijspraak afdwingen*: alicujus superbiam, Titinn. ap. Non.: vires hostium, Val. Max. VII, 2 extr.: rempublicam, Ibid. IV, 5, 2: c) *buigen, bij voorb.* juga montium confracta in humeros i. e. instar humerorum, Plin. H. N. II, 44: docetur blanditias & in omnem motum corporis confringitur, Senec. Controv. I, 2.

CONFUGĔLA, ae, f. i. q. confugium, Fest.

CONFŪGIO, ugi, ugitum, 3. *ergens heen vlieden, zijn' toevlucht nemen, bij voorb.* ad aliquem, Cic. Tusc. V, 2. Cic. Off. II, 12: in aram, Cic. Tusc. I, 35: ad aram, Ovid. Trist. V, 2, 43: ad opem alicujus, Cic. Font. 11. Liv. I, 2: in misericordiam alicujus, Cic. Quint. 2: in naves, Caes. B. C. III, 9: ad clementiam, Cic. Lig. 10: illuc, ut neget, Cic. Fin. II, 9: cf. Ter. Heaut. IV, 5, 45.

CONFŪGĬUM, i, n. *toevluchtsplaats, toevlucht*, Ovid. Trist. IV, 5, 6. V, 6, 2. Stat. Theb. XII, 504.

CONFULGEO, ulsi, 2. *lichten, schijnen, schemeren*, Plaut. Amph. V, 1, 15 *en* Cinna ap. Isidor. Orig XIX, 2.

CONFUNDO, udi, usum, 3. 1) *samengieten, bij voorb.* multa jura, Plaut. Most. I, 3, 120: mel, acetum, oleum, Plin. H. N. XXIX, 3: *van daar* a) *vereenigen, vermengen, mengen, zoo wel in eenen goeden als kwaaden zin, in menigvuldig, bij voorb.* omnia, Ovid. Met. VII, 278: est difficile confundere, Cic. Tusc. I, 11: in unum corpus, Liv. XXXIX, 9: vera cum falsis, Cic. Acad. IV, 19: sermones in unum, Liv. VII, 12, i. e. *samenspreken*: totum est cum virtute confusum, Cic. Off. I, 27: confusum esset, Cic. Cluent. 62: confusae strages, Virg. Aen. VI, 504, i. e. *onder elkander liggende lijken*: oratio a pluribus (oratoribus) confusa, Cic. Brut. 26: jura gentium, Liv. IV, 1: *van daar* confusa defensio, Cic. Sext. 2, i. e. conjuncta, *waar in op alle beschuldigingen geantwoord wordt*: b) *in wanorde brengen, verwarren, bij voorb.* ordines, Liv. XXX, 34: foedus, Virg. Aen. V, 496: *van daar* confusus, a, um, *zich in wanorde bevindende, verlegen*, confus, *bij voorb.* confusior facies, Tacit. Ann. IV, 63: confusissimus mos, Suet. Aug. 44: oratio, Cic. Or. III, 13 extr.: *van daar* c) *verlegen maken, iemand ontstellen, bij voorb.* animos audientium, Liv. XLV, 42: *van daar* confusus, a, um, *ontsteld, verlegen*, Liv. VI, 6 *en* 34. XXXV, 15 *en* 35. 2) *ergens heen gieten, of uitgieten, bij voorb.* cibus in venam, quae cava appellatur, confunditur, Cic. Nat. D. II, 55, *stort zich uit*: *van daar verbreiden, uitbreiden, bij voorb.* in totam orationem, Cic. Or. II, 79, i. e. *overal te pas brengen*: *van daar* lata & confusa sunt, Cic. Partit. 30, i. e. *breiden zich uit.* 3) *begieten*: *van daar* rosa confusa rubore, Colum. X, 260: Not. confusum suffragium, Liv. XXVI, 18 extr., i. e. (*misschien*) *alwaar niet volgens de Centuriën, of Tribus, maar hoofd voor hoofd gestemd wordt*: *van daar* confusio suffragiorum, Cic. Mur. 23. Drakenborch *heeft het woord* confusum *niet mede laten drukken.*

CONFŪSĀNĔUS, a, um, i. e. confusus, *bij voorb.* doctrina, Gell. Praefat.

CONFŪSE, Adv., *vermengd, gemengd*: *van daar* 1) *onderen, verward, zonder orde, wanordentlijk, bij voorb.* loqui, Cic. Fin. II, 9: confuse & permixte dispersimus, Cic. Invent. I, 32: sententias confuse varieque dicere, Gell. XIV, 2. §. 17: confusius est acta res, Cic. Phil. VIII, 1: 2) *te samen, onverdeeld, bij voorb.* si confuse universis mancipiis cet., Pandect. XXI, 1, 36.

CONFŪSIM, i. e. confuse, Varr. L. L. VIII in. *ook* Plin. H. N. XVIII, 16 med. unum volumen — fecit confusim, *doch, anderen lezen* confusum.

CONFŪSĬO, onis, f. 1) *samengieting*: *van daar* a) *de vermenging, menging, verbinding, vereeniging, in eenen goeden en kwaaden zin, bij voorb.* conjunctio confusioque virtutum, Cic. Fin. V, 23, i. q. consensus: religionum, Cic. Leg. II,

Digitized by Google

II, 10, i. e. vermenging: suffragiorum, Cic. Mur. 23, i. e. wanneer er niet naar de gewoone orde der Centuriën enz. gestemd werdt: cf. confusum suffragium in Confundo: ferruminatio facit confusionem, i. e. verbinding, veréeniging, Pandect. VI, 1, 23: bijzonder heet confusio de samenkomst of veréeniging van twee punten of betrekkingen, bij voorb. wanneer een schuldëischer erfgenaam wordt van zijnen schuldenaar, bij voorb. cum quis debitori suo heres exstiterit, confusione (i. e. wegens tusschenkomst van dit punt, d. i. dewijl hij erfgenaam werdt) debitor esse desinit, Ibid. XVIII, 4, 2: cf. XLVI, 3, 75. XXXIV, 3, 21: van daar b) wanörde, verwarring, bij voorb. vitae, Cic. Nat. D. I, 2: temporum, Cic. Off. II, 19: religionum, Cic. Leg. II, 10: van daar c) ontsteltenis, Vellej. II, 124. Plin. Paneg. 86. Tacit. Hist. III, 38. Petron. 101: 2) oris, Tacit. Hist. IV, 40, misschien de schaamte.

CONFŪSUS, a, um, zie Confundo.

CONFŪTĀTĬO, onis, f. wederlegging, Auct. ad Her. I, 3.

CONFŪTO, avi, atum, are, 1) kokend water, door bijvoeging van koud water terug drijven, dempen, bij voorb. cocus magnum ahenum, quando fervit, paula confutat trua, Titinn. ap. Non. c. 4. n. 47, ten zij het tot n. 2. behoort, d. i. dempt, houdt zijn opbruisschen terug enz.: van daar 2) Tropisch, dempen, terug drijven, terug houden, bepalen, hard bejegenen, perk zetten, wederstaan, bij voorb. audaciam, Cic. Partit. 38: obtutum, Apulej. Met. XI. in., i. e. blinden, begoochelen, maken dat men niet kan zien, de oogen, als 't ware, terug drijven: dolores, Cic. Tusc. V, 31: aliquem (bij voorb. liberos) dictis, Terent. Heaut. V, 1, 76: patrem, Terent. Phorm. III, 1, 13: van daar wederleggen, bij voorb. argumenta, Cic. Div. I, 5: opinionis levitatem, Cic. Nat. D. II, 17: aliquem suo sibi argumento, Gell. V, 10 extr.: istos, Plaut. Truc. II, 3, 28.

CONFŪTŬO, ĕre, i. e. futuo, Catull. XXXVIII, 3.

CONFŪTŪRUS, a, um, bij voorb. confuturum, i. e. confore, Plaut. Mil. III, 3, 66.

CONGĔLASCO, ĕre, bevriezen, Gell. XVII, 8. tweemaal.

CONGĔLĀTĬO, onis, f. het bevriezen, Plin. H. N. XXXI, 3: brumae, Colum. IV, 8.

CONGĔLO, avi, atum, are, 1) maken, dat iet bevriest, doen bevriezen, bij voorb. pruinas, Plin. H. N. XVIII, 28 extr.: pectora nautis, Valer. Flacc. III, 577: van daar congelari samenvriezen of bevriezen, bij voorb. oleum si congelatur, Colum. VIII, 8: mare congelatum, Varr. R. R. I, 2, 4, i. e. de ijszee: nasus, Martial. XI, 99, 7: oleum congelabitur frigoribus, Colum. XII, 50, 12: ook heet congelari koel worden, bij voorb. iets gekookts enz., verkoelen, bij voorb. rosmarinus decoctus congelatur, Pallad. Mart. 15: te uxor congelat, Martial. XIV, 147, 2: als 't ware, tot ijs maken: van daar Tropisch, maken, dat iet samenstolt, verharden, dik maken enz., bij voorb. lac, Colum. VII, 8, i. e. maken, dat zij runt, samenloopt: rictus in lapidem, Ovid. Met. XI, 61: ubi se congelaverit adeps, Scrib. Larg. comp. 271: 2) bevriezen, bij voorb. Ister, Ovid. Trist. III, 10, 29: van daar a) Congelasse amicum, Cic. ad Div. II, 13, i. e. werkeloos worden: b) congelat aëre, Ovid. Met. XV, 415, i. e. wordt dik, bevriest als 't ware.

CONGĔMĬNĀTĬO, onis, f. verdubbeling, bij voorb. der ligchamen, Plaut. Poen. V, 5, 18, i. e. omhelzing.

CONGĔMĬNO, avi, atum, are, 1) verdubbelen, bij voorb. ictus, Virg. Aen. XII, 714: ook securim, Ibid. XI, 698, i. e. ictus securis. 2) zich verdubbelen, bij voorb. omnes congeminavimus, Plaut. Amph. II, 2, 153, scil. nos: ten zij men het van congeminasco, avi, wil afleiden.

CONGĔMO, ui, 3. 1) zuchten, Cic. Mur. 25 extr. Suet. Tiber. 23: ook aliquid, over iet zuchten, bezuchten, zie n. 2. Ook Tropisch, congemuit, Virg. Aen. II, 630, van een' boom, die omgehouwen wordt. 2) bezuchten, beklagen, bij voorb. mortem, Lucret. III, 947: aliquem, Valer. Flacc. V, 12.

CONGĔNER, ĕris, van het zelfde geslacht, bij voorb. aliud (corpus est) congeneri eorum (scil. fragorum) unedoni, Plin. H. N. XV, 24.

CONGĔNĔRO, are, samenteelen of baaren, bij voorb. porci congenerati, Varr. R. R. II, 4, 19: van daar verba congenerata i. e. ejusdem originis, Varr. L. L. IX, 3: fenium congeneratum, Column. VII, 3, 15, aangeboren.

CONGĔNĬTUS, a, um, te gelijk geboren of gewassen, bij voorb. pili, Plin. H. N. XI, 39: ook met den Dativus, bij voorb. roborum vastitas congenita mundo, Ibid. XVI, 2.

CONGĔNŬCLO, are, de knie buigen, Coel. ap. Non. c. 2. n. 156.

CONGĔNŬLO, are, bij voorb. congenulatus i. e. die de knie buigt, bij voorb. congenulati, Sisenn. ap. Non.

CONGĔNŬO, are, de knie veréenigen, Novius ap. Non. c. 7. n. 49.

CONGER, gri, m. een visch, dien sommigen zee-aal noemen, Terent. Ad. III, 4, 13. Plaut. Mil. III, 1, 165. en Pers. I, 3, 29. Ovid. Hal. 115. Plin. H. N. IX, 16 en 20: of de Nominativus congrus, welken de Grammaticus Charisius erkent, voorkomt, weet ik niet.

CONGĔRĬES, ei, f. eene menigte op elkander gelegde dingen, een hoop, bij voorb. hout, lijken, en andere dingen, bij voorb. sylvae, Ovid. Met. IX, 235: cadaverum, Valer. Flacc. VI, 511: struis i. e. lignorum, Plin. H. N. XVI, 11: lapidum, Ibid. XVIII, 31: grani, Ibid. XIII, 15: pulveris, Lucan. VIII, 868: sordium, Gell. II, 6: ook enkel een hoop hout, bij voorb. flamma, quae magna congerie convaluerat, Quintil. V, 13: van daar van den Chaös, of de onder een gelegen hoofdstoffe der wereld, Ovid. Met. I, 32: van daar Tropisch, bij voorb. venit aetas omnis in unam congeriem, Lucan. V, 117: van daar in de Redenrijkkunst eene figuur, d. i. de opëenstapeling van veele gedachten of woorden, bij voorb. van veele bijvoeglijke woorden enz., Quintil. VIII, 4.

CONGERMĀNESCO, ĕre, te gelijk wassen, bij voorb. libido, Apulej. Met. II. p. 119. Elm.: vos cum illis congermanescere, Claud. Quadrig. ap. Non.

CONGERMĪNO, are, 1) wassen, bij voorb. caepe revirescit & congerminat, Gell. XX, 8: 2) samenwassen: van daar zich veréenigen, bij voorb. conjuncti & congerminati, Varr. ap. Non. c. 2. n. 167: doch anderen lezen congermani.

CONGĔRO, essi, estum, 3. i. q. confero 1) samendragen of brengen, bij voorb. grana tritici in os alicui, Cic. Div. I, 36, of in os alicujus, Ibid. II, 31: viaticum, Cic. Planc. 10: aggerem, Caes. B. C. II, 15: aram sepulcri, Virg. Aen. VI, 177: excrementa in unum locum, Plin. H. N. XI, 10 extr.: cf. Nep. Them. 6. en meermaalen: van daar 2) samenhoopen, hoopswijze toe of voortbrengen of schuiven, werpen, geven, toeleggen, toeschrijven enz., bij voorb. crimina in aliquem, bij voorb. quae sunt in eum congesta, Cic. Mil. 24 in., i. e. schuld geven: maledicta in aliquem, Cic. Phil. III, 6: omnia in aliquem, Cic. Tusc. V, 40, i. e. toeleggen: omnia ornamenta in aliquem, Cic. Dejot. 12: turbam patronorum in sermonem, Cic. Brut. 97, i. e. in 't gesprek inbrengen: causas vastati agri in aliquem, Liv. III, 36: lanceas, Plin. H. N. IX, 6: plagas alicui, Phaedr. III, 20, 12: ictus alicui, Val. Flacc. IV, 307: b) verbinden, veréenigen, bij voorb. oscula, Ovid. Her. XVIII, 113, i. e. elkander kussen: c) opbouwen, oprichten, bij voorb. oppida, Virg. Georg. II, 156: ook volstrekt, bouwen, zijn nest maken, nestelen, bij voorb. quo congessere palumbes, Virg. Ecl. III, 69, ten zij men wil lezen concessere i. e. ivere, zich gewend, gevlogen enz. d) verkwisten, verdoen, bij voorb. HS millies in culinam, Senec. ad Helv. 10: e) herhaalen, bij voorb. lascivum congeris usque, Martial. X, 68, 5: 2) ergens heen doen, steken, schuiven, wenden, richten, brengen enz., bij voorb. omnia in unum, zie hier voor: grana in os, Cic.: ictus alicui, plagas mortuo, maledicta in aliquem cet., zie hier voor: penum in cellulam, Terent. Eun. II, 3, 18.

CONGĔRO, onis, m. een dief, Plaut. Truc. I, 2, 6: eigenlijk die samendraagt.

CONGERRO, onis, m. die met iemand gestadig kout en babbelt, een kameraad, Plaut. Pers. I, 3, 9. Ibid. Most. III, 3, 27. Ook Congerra, ae, m. heeft Fest. in Sodalis en Lucil. ap. Fest. in Tapullam e lect. Scalig.

CONGESTICIUS of CONGESTITIUS, a, um, samengedragen, samengehoopt, bij voorb. humus, Colum. II, 10. Pallad. Sept. 7. en Oct. 11: locus, Vitruv. III, 3.

CONGESTIM, Adv., samengehoopt, hoopswijze, bij voorb. congestim & acervatim jacent, Apulej. Apol. ante med. p. 296. Elmenh.

CONGESTĬO, onis, f. de samendraging, samenhoping, bij voorb. terrae, Vitruv. VI, 11: stercorum, Pallad. I, 33: cf. Ibid. Mart. 1 extr.

CONGESTITĬUS, zie Congesticius.

CONGESTUS, us, m. 1) samendraging, samenhoping, a) Active, bij voorb. avium, Cic. Div. II, 32: b) Passive, bij voorb. copiarum, Tacit. Hist. II, 87: 2) een hoop, bij voorb. lapidum, Tacit. Hist. I, 84: culmorum & frondium, Colum. IX, 14, 14: arenae, Lucret. VI, 724: Tropisch, d. i. menigte, bij voorb. rerum, Senec. ad Polyb. 26. Quintil. VII. Praef.

CONGESTUS, a, um, zie Congero.

CONGIĀLIS, e, een Congius i. e. zes pinten bevattende, bij voorb. fidelia, Plaut. Aul. IV, 2, 15: fluli aerei, Vitruv. X, 9.

CON-

Digitized by Google

CONGIARÌUM, zie Congiarius.

CONGIARÌUS, a, um, een Congius (zes pinten) betreffende, bevattende, daar toe dienstig, daar toe behoorende, daar mede zich bezig houdende enz.: van daar Congiarium, a) scil. vas zeker vat, waar in één Congius gaat, Pandect. XXXIII, 7, 13: b) scil. donum, 1) een geschenk van olie of wijn, dat één Congius bedroeg, bij voorb. millia cadum in congiarium, Plin. H. N. XIV, 14. Edit. Hard., zie hier voor: cf. Liv. XXV, 2 extr. 2) een geschenk aan geld tot één Congius olie of wijn, Sueton. Aug. 41. Tiber. 20. Dit komt met ons wijngeld, biergeld, drinkgeld, overéén: en gelijk dit ook vervolgends van andere kleine giften in geld, die naar genoegen kunnen bestemd worden, gebruikt wordt, even dus heet Congiarium 3) elk geschenk, Douceur: het mag dan gegeven worden, aan wien men wil, bij voorb. aan het volk, Suet. Aug. 41. Tiber. 20. Ner. 7. Plin. Paneg. 25. Liv. XXXVII, 57: aan de Soldaten, Cic. Att. XVI, 8: aan goede vrienden, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 1 extr. Cic. Att. X, 7. Senec. Benef. II, 16. Senec. de brevit. vitae 8. Suet. Vesp. 18: van daar zegt Seneca ad Marc. 22, Tropisch: Sejanus patrem Satrio congiarium dedit i. e. donavit. Sommigen gelooven, dat congiarium gezegd wordt van het volk, en donativum van de Soldaten. Dit onderscheid is verdicht.

CONGÌUS, i, m. eene Romeinsche maat van vloeibare dingen, bevattende zes Sextarii i. e. pinten, of drie kannen of een vierendeel, bij voorb. olei, Liv. XXV, 2: musti, mellis, Plin. H. N. XIV, 9: amurcae, Ibid. XVII, 28: tribus congiis epotis, Ibid. XIV, 21 post med.: binos congios simul haurire, Ibid.

CONGLÀCÌO, avi, atum, are, 1) bevriezen, tot ijs worden, bij voorb. aqua, Cic. Nat. D. II, 10: van daar Tropisch, tribunatus conglaciat, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6, i. e. is werkeloos: 2) tot ijs maken, of maken, dat iet bevriest: van daar conglaciari ijs worden, bevriezen, bij voorb. conglaciantur aquae, Albinov. in obit. Maecen. 101: grandinem conglaciato imbre gigni, Plin. H. N. II, 60.

CONGLISCO, ere, wassen, Plaut. Trin. III, 2, 53.

CONGLÒBATÌO, onis, f. samenhoping, bij voorb. van menschen, Tacit. Germ. 7: ignium, Senec. Quaest. Nat. I, 15.

CONGLÒBO, avi, atum, are, 1) kogelvormig maken, samenronden: van daar conglobari kogelvormig worden, zich ronden, bij voorb. mare, Cic. Nat. D. II, 45: homo in semet conglobatus (scil. in utero), Plin. H. N. X, 64: van daar conglobatus, a, um, gerond, rond, bij voorb. figura, Acad. IV, 37: astra, Cic. Nat. D. II, 46: terra in se conglobata, Ibid. 39: 2) op eenen hoop verzamelen, samenhoopen, bij voorb. catervatim, uti quosque fors conglobaverat, Sall. Jug. 97 (102): van daar se conglobare, Liv. VI, 3. VIII, 11, of conglobari, zich samenhoopen, een' hoop, troep uitmaken, bij voorb. conglobata in unum multitudo, Liv. IX, 23: conglobati redibant, Liv. V, 41, i. e. hoopswijze: cf. XXV, 15. Tacit. Ann. XIII, 39: definitiones conglobatae, Cic. Partit. 16. Not. conque globata, Lucret. II, 153, voor & conglobata.

CONGLÒMÈRO, avi, atum, are, eigenlijk, op een kluwen samenwinden: van daar a) samenwinden, samenrollen, of winden, Lucret. III, 211: venae conglomeratae, Cels. VII, 18 extr. b) samenhoopen, bij voorb. fortuna, omnia in me conglomerans mala, Enn. ap. Non. c. 2. n. 166.

CONGLÙTÌNATÌO, onis, f. 1) samenlijming, van daar 2) samenvoeging, Cic. Senect. 20: verborum, Cic. Or. 23.

CONGLÙTÌNO, avi, atum, are, 1) samenlijmen, bij voorb. libros, Pandect. XXXII. leg. 50 post med.: van daar, als 't ware, samenlijmen, d. i. vast samenvoegen, samensluiten, bij voorb. vulnera, Plin. H. N. XXX, 13: carnes, Ibid. XXVII, 6 extr.: hominem, quae conglutinavit, natura dissolvit, Cic. Senect. 20: calx conglutinat, Vitruv. VII, 4: van daar 2) samenvoegen, verbinden, veréénigen, bij voorb. hominem natura, Cic. Senect. 20, zie hier voor: voluntates, Cic. ad Div. XI, 27: amicitias, Cic. Att. VII, 8. Ibid. Amic. 9: amores nuptiis, Terent. And. V, 4, 10: concordia conglutinata, Cic. Att. I, 17 extr.: finge, conglutina, Plaut. Bacch. IV, 4, 42, scil. dolos cet.

CONGRAECO, are, verslempen, bij voorb. aurum, Plaut. Bacch. IV, 4, 91.

CONGRATÙLATÌO, onis, f. gelukwensching, Valer. Max. IX, 3, 5.

CONGRATÙLOR, atus sum, ari, gelukwenschen, alicui, Cic. Planc. 27: felicitati alicujus, Cic. Marc. 6: cf. Plaut. Men. I, 2, 20. Gell. XII, 1.

CONGRÈDÌOR, essus sum, 3. 1) samengaan, samenkomen, bij voorb. luna cum sole, Cic. Nat. D. II, 40: corpora, Lucret. II, 549: cf. I, 761: bijzonder a) met iemand vriendlijk, bij voorb. tot een bezoek, om met hem te spreken, Cic. Pis. 25 in. Cic. Att. II, 24 in. VIII, 15. XV, 27. Liv. XXXVIII, 25 in. Nep. Dat. 11: b) om met hem te vechten: van daar vechten, bij voorb. cum aliquo, Nep. Haun. 1. Caes. B. G. VII, 65: contra aliquem, Cic. Ligar. 3: adversus aliquem, Aurel. Vict. in Epit. 40: inter se, Ibid. in Caesar. 42: alicui, Virg. Aen. I, 475 (479). V, 800. Ovid. Met. XII, 76: ook Tropisch, bij voorb. met woorden, voor het gericht enz., bij voorb. congredere mecum criminibus, Cic. Mur. 32: cf. Cic. Sull. 16. en Topic. 29. 2) op iemand toegaan, voor adgredi, a) om met hem te spreken, op aan gaan, Terent. Phorm. V, 6, 13. Plaut. Curc. II, 1, 19. Ibid. Most. III, 2, 97. Ib. Pers. I, 1, 15: b) om te vechten, losgaan, aangrijpen, aantasten, bij voorb. aliquem, Virg. Aen. XII, 342 en 510: van daar in congrediendis hostibus, Gell. I, 11: bijzonder van nabij, met den degen, waar toe de beide plaatzen Virg. Aen. XII, 342 en 510 behooren.

CONGRÈGABILIS, e, het geen zich ligt verzamelt, bij voorb. apum examina, Cic. Off. I, 14.

CONGRÈGATÌO, onis, f. verzameling, veréeniging, bij voorb. hominum, Cic. Fin. III, 20: Tropisch, bij voorb. criminum, Quintil. VII, 1: rerum, Ibid. VI, 1.

CONGRÈGO, avi, atum, are, 1) tot ééne kudde verzamelen, de kudde samendrijven, bij voorb. oves, Plin. H. N. VIII, 47: 2) verzamelen, bij voorb. se cum aequalibus, Cic. Fin. V, 15: se unum in locum, Cic. Phil. XIV, 6: homines in unum locum, Cic. Or. I, 33: van daar congregari voor se congregare, bij voorb. ciconiae congregantur, Plin. H. N. X, 23: apum examina congregantur, Cic. Off. I, 44: ook van één, bij voorb. aliquem transfigurari in lupum & cum ceteris ejusdem generis congregari, Plin. H. N. VIII, 22: van daar veréénigen, bij voorb. quicum (i. e. cum quo) te aut voluntas congregasset, Cic. Quintil. 16: turbam vocabulorum, Quintil. X, 1: argumenta, Ibid. V, 12. Not. conque gregantur, Lucret. VI, 455, voor congregantur que.

CONGRESSÌO, onis, f. de samenkomst, a) vriendelijke, bij voorb. om saam gesprek te houden enz., Cic. Qu. Fr. I, 3. Cic. Top. 15. Cic. Off. I, 37. Cic. Cluent. 14. Cic. Phil. II, 18. Cic. ad Div. VII, 10 extr.: b) vijandlijke, d. i. de aanval, het vechten, Justin. IV, 5. XXII, 3. XXXI, 6. Claud. Quadrig. ap. Gell. IX, 13.

CONGRESSUS, us, m. 1) de samenkomst, a) vriendelijke, bij voorb. om saam te spreken, Cic. Or. 10. Cic. Att. I, 17. XI, 12. Cic. ad Divers. VI, 4: Cic. Sext. 52. en Phil. XII, 1. Liv. VII, 4: ook van dieren, Cic. Nat. D. II, 48: petere alicujus congressus, Virg. Aen. V, 733, i. e. met iemand zoeken saam te komen, hem bezoeken: ook kan men het somtijds gesprek vertaalen, bij voorb. Cic. Coel. 8 extr.: van daar congressus feminarum, Plin. H. N. XII, 14 in., i. e. concubitus: b) vijandlijke, d. i. aanval, het vechten, Caes. B. C. I, 46 en 47. Cic. Or. II, 78. Liv. X, 1. Virg. Aen. XII, 514. Sall. Jug. 59 (63): 2) veréeniging, verbinding, bij voorb. materiae, Lucret. II, 1064. V, 68.

CONGRESSUS, a, um, zie Congredior.

CONGREX, egis, of CONGRÈGIS, e, (want de Nominativus schijnt niet voor te komen), van dezelfde kudde, bij voorb. equinis armentis me congregem permisit, Apul. Met. VII. post med. p. 194. Elm.

CONGRÙENS, zie Congruo.

CONGRUENTER, Adv., overéénstemmend, passende, overéénkomstig, bij voorb. congruenter naturae vivere, Cic. Fin. III, 7: apte congruenterque dicamus, Cic. Or. III, 10: congruentius, Minuc. Fel. in Octav. 40.

CONGRUENTÌA, ae, f. overéénstemming, harmonie, gepastheid, bij voorb. morum, Suet. Oth. 2: pronuntiandi, Apul. Apol. ante med. p. 283. Elm.: van daar Symmetrie, evenredigheid, Plin. Ep. II, 5 extr.

CONGRÙO, ui, 3. van waar dit woord komt, is onzeker. Festus zegt a gruibus, dewijl de kraanvogels samenvliegen; en Solinus zegt 10 (15) van hun ut — congruant universae, doch, dit kan ook enkel betekenen, samenkomen; gevolglijk bewijst dit niets: het heet dan, samenkomen, bij voorb. stellae, Senec. Quaest. Nat. VII, 19: guttae ibi (in vase) congruunt & confunduntur, Vitruv. VII, 8: arcem, quo manus matrum congruerat, Valer. Flacc. II, 306: linguis utrimque congruit — serpens, Ibid. VI, 59: commoda, Terent. Eun. V, 8 (9), 3: doch andere Edd. hebben contigerint: van daar 1) overéénstemmen, overéénkomen, harmoniëeren, passen, bij voorb. inter se, Terent. Heaut. III, 1, 91: cum moribus alicujus, Cic. Amic. 8: ejus sermo cum tuis literis congruit, Cic. Att. II, 8: sensus nostri congruebant, Cic. Marc. 6: de re una dissident, de ceteris congruunt, Cic. leg. I, 20: omnes congruunt, Terent. Phorm. II, 1, 24, i. e. zijn

zijn elkander gelijk: dies menfesque congruere cum folis lunaeque ratione, Cic. Verr. II, 52: menfurae inter fe congruunt, Plin. H. N. VI, 20: crocum vino congruit, Ibid. XXI, 6 extr.: reliqua cum Terentiae fumma congruebant, Cic. Att. VII, 13: non omni caufae nec auditori neque perfonae congruit orationis unum genus, Cic. Or. III, 55: tempus ad id congruere, Liv. I, 5: mulier mulieri congruit, Terent. Phorm. IV, 5, 14: religioni, Liv. VIII, 6: in eum morem, Liv. XXIX, 6 in., *van daar pasfen, bij voorb. voor iemand, hem pasfen, bij voorb.* congruit bono praefidi, curare cet., Pandect. I, 16, 13: *ook zonder* Dativus, *bij voorb.* congruit vites poni cet., Plin. H. N. XVII, 22. 2) *te gelijk gebeuren, te gelijk ontmoeten,* Tac. Hift. I, 7. Not. *Even dus ftaat het* Particip. Congruens *overeenftemmend, pasfend, voegzaam: het ftaat ook* Adjective, *bij voorb.* congruens effe debet, Cic. Or. III, 59: congruens erat cet., Plin. Paneg. 38: *van daar* congruentiffimus, a, um, *bij voorb.* vox, Apulej. Apol. p. 320. Elm.

CONGRUS, *zie* Conger.

CONGRŬUS, a, um, *overeenftemmend, harmonieerend, pasfende, voegzaam, bij voorb.* fermo cum illa congruus, Plaut. Mil. IV, 3, 23: alimenta congrua, Ovid. Met. XV, 478: confenfus, Apul. Met. VII in.

CONJECTĀNEUS, a, um, *famengeworpen: van daar* conjectanea, orum, i. e. *een gefchrift, daar men alles bij een brengt, wat iemand invalt,* Gell. VI, 5 in. XIV, 7 extr.

CONJECTĀTĬO, onis, f. *gisfing, vermoeden,* Plin. H. N. II, 7. VI, 19. X, 75. Gell. XIV, 1 extr. §. 33.

CONJECTĬO, onis, f. 1) *het werpen, bij voorb.* telorum, Cic. Caecin. 15: 2) *de gisfing of gisfende verklaring, uitlegging, bij voorb.* fomniorum, Cic. Div. II, 63: 3) *ontwerp, bij voorb.* caufae, Afcon. in Cic. Verr. I, 9. Pandect. L, 17, 1.

CONJECTO, avi, atum, are, 1) *famenwerpen: van daar famendragen, bijdragen, bij voorb. tot een gastmaal,* Gell. VI, 13: 2) *werpen, bij voorb.* in carcerem, Gell. VII, 19. e vet. decret.: *van daar* 3) *door gisfing befluiten, gisfen, raaden, vermoeden,* Liv. V, 21 extr. XXIX, 14 poft med. Terent. Eun. III, 4, 5. Tacit. Ann. I, 12. XV, 55. Gell. XVII, 8 *en* 9.

CONJECTOR, oris, m. *die bij gisfing iet befluit of verklaart: van daar* a) *een gisfer, raader,* Plaut. Poen. I, 3, 34: b) *een uitlegger van verborgen dingen, bij voorb.* fomniorum, Cic. Div. II, 28: *ook zonder* fomniorum, Ibid. 65, i. e. *droombeduider:* c) *een waarzegger,* Plaut. Amph. V, 1, 76.

CONJECTRIX, icis, f. *een waarzegfter, droombeduidfter,* Plaut. Mil. III, 1, 99.

CONJĔCTURA, ae, f. *eigenlijk het werpen, bij voorb. naar iet, om het te treffen: van daar* 1) *de gisfing, het raaden, gisfend befluit, bij voorb.* conjecturam capere, Cic. Rofc. Am. 35. Divin. I, 57, i. e. *raaden, gisfen, vermoeden, gisfend befluiten:* ex axibus, Varr. III, 16 prope fin. §. 32. ex caufa, ex perfonis cet., Cic. Invent. II, 5: *dus ook* facere conjecturam de fe, Cic. Or. II, 74: *of* alicujus rei de fuo ftudio, Cic. Mur. 4: ex vultu candidatorum, Ibid. 21: de ceteris ex hoc, Cic. Verr. II, 74: cf. V, 9: *ook* conjectura facta in Dionyfio, Cic. Div. I, 33, *welk laatfte meer tot* n. 2. *behoort:* conjectura profpicere Cic. Dom. 5. *en* Att. VIII, 11: *of* providere, Cic. Att. I, 1: perfpicere, Cic. Manil. 9: judicare, Cic. Flacc. 3: explicare, Cic. Div. I, 33: duci, Cic. Brut. 14: conjectura augurari, Cic. Or. I, 21: *verders* conjectura reperire, Plaut. Trin. IV, 2, 76: *of* conjectura confequi, Cic. Qu. Fr. II, 12: *of* conjectura adfequi, Cic. Verr. V, 25. *door gisfing bereiken, d. i. raaden:* adferre conjecturam, Cic. Rofc. Com. 7, i. e. *eene aanwijzing bij gisfing.* 2) *het raaden, gisfende verklaaring, uitlegging, bij voorb. van droomen,* Cic. Div. II, 63: facere conjecturam in aliquo, Ibid. I, 33: cf. Plaut. Curc. II, 1, 31. *en* Rud. III, 1, 20.

CONJECTURĀLIS, e, *in gisfing beftaande, of die betreffende, bij voorb.* medicina eft ars conjecturalis, Celf. I. Praef. poft med. II, 6 extr.: *dus ook* conftitutio, caufa, controverfia, quaeftio, ftatus, *bij redeneren, bij voorb.* conftitutio, Cic. Invent. II, 4: Auct. ad Her. I, 11: controverfia, Cic. Invent. II, 5: caufa, Auct. ad Her. II, 2: cf. Quintil. VII, 2.

CONJECTUS, us, m. 1) *het famenwerpen: van daar de verbinding, vereeniging, bij voorb.* materiai, Lucret. V, 417. Ed. Creech.: *van hoopen, bij voorb.* lapidum, Lucret. III, 199: 2) *het werpen, bij voorb.* lapidum, Cic. Att. IV, 3: oculorum in me, Cic. Sext. 54: venire ad teli conjectum, Liv. VII, 26. XXVIII, 14, i. e. (*volgends onze wijze*) *onder het fchot komen, d. i. het geweer kunnen gebruiken:* extra teli conjectum confiftere, Petron. 90: terrae, Liv. VII, 6 in., i. e. *het werpen, heenwerpen:* brachii, Lucret. VI, 434, i. e. *de aanwending, infpanning van den arm: van daar de heenrichting, heenwending, bij voorb.* animorum oculorumque in me, Cic. Sext. 54: *ook het aanleggen, bij voorb.* brachii, Lucret., *zie hier voor.*

CONJECTUS, a, um, *zie* Conjicio.

CONĪFER, a, um, *kegelvormige vruchten dragende, bij voorb.* cypariffi, Virg. Aen. III, 680.

CONIGER, a, um, i. q. conifer, *bij voorb.* pinus, Catull. LXIII, 506.

CONJĬCIO, jeci, jectum, 3. 1) *famenwerpen, famendoen, bij voorb.* farcinas in unum locum, Liv. VIII, 11: mulieres in locum, Caef. B. G. II, 16: eo impedimenta omnia & calonum turbam conjectam, Liv. XXXV, 28 extr.: *doch, het kan ook tot* n. 2. *behooren, d. i. werpen, brengen enz.: van daar* a) *vereenigen, verbinden, bij voorb.* conjecta, Lucret. II, 1060: b) *kort vatten, famenvatten, bij voorb.* caufam, Auct. ad Her. II, 11. Gell. V, 10. §. 9: 2) *werpen, heenwerpen, bij voorb.* tela in aliquem, Caef. B. G. I, 26: galeas igni, Virg. Aen. XI, 194, *voor* in ignem: lupinum folo i. e. in folum, Plin. H. N. XVIII, 14: pifcis conjectus in pifcinis, Ibid. IX, 53: frondem facesque conjiciunt, Virg. Aen. V, 662, i. e. *werpen heen:* tela intra vallum, Caef. B. G. V, 55: incolas in ignem, Auct. B. Afric. 87: falem in urceo, Colum. XII, 21: palliolum in collum *op den hals, d. i. den mantel in de hoogte nemen,* Plaut. Epid. II, 2, 10: *van daar Tropisch, werpen, brengen, ftorten, ftooten, jagen, drijven, zetten, ergens heen doen enz., bij voorb.* in carcerem, Cic. Verr. V, 7: falem in urceo, Colum. XII, 21, i. e. *indoen, dus ook* capita papaveris vafe, Scrib. Larg. 73: hoftes in fugam, Caef. B. G. IV, 12, *op de vlucht flaan:* animum ad rem, Senec. Ep. 88, i. e. *vestigen:* fe in fugam, Cic. Coel. 26, i. e. *zich begeven: dus ook* fe in pedes, Terent. Phorm. I, 4, 13: fe in figna, Caef. B. G. VI, 39: fe fub fcalas, Cic. Phil. II, 9: prooemium in librum, Cic. Att. XVI, 6 extr.: pecuniam in propylaea, Cic. Off. II, 17, i. e. *befteden:* fub legis vincula, Liv. IV, 4, *aan de wet onderwerpen, tot eene wet maken:* ex occultis infidiis in apertum latrocinium, Cic. Catil. II, 1: in acum, Celf. VII, 16 med., i. e. *vademen:* in metum, Liv. XXXIX, 25: hoftes in terrorem ac tumultum, Liv. XXXIV, 28: conjici in morbum, Plaut. Poen. Prol. 69, i. e. *vallen, geraken:* in laetitiam, Terent. Heaut. II, 3, 51, *zetten, verzetten: dus ook* in perturbationes, Cic. ad Div. XII, 1: fe in noctem, Cic. Mil. 19, *ftorten, d. i. 's nachts reizen: dus ook* aliquem in nuptias, Terent. And. III, 4, 23. III, 5, 14, *ftorten:* in breve tempus, Terent. Hec. V, 4, 2, *ftorten, bepaalen:* crimen in tempora, Liv. III, 24, *werpen, d. i. befchuldigen:* fe in verfum voluntate, Cic. Or. III, 50, *daar op denken:* oculos in aliquem, Cic. Cluent. 19: petitionem, Cic. Cat. I, 6, *een fteek zoeken toe te brengen:* aliquem domum, Cic. Dom. 25, *jaagen:* gladium in aliquem i. e. *ftooten,* Caef. B. C. III, 99: *dus ook* cultros, ferrum, Ovid. Met. VII, 245. Ib. 338: *van daar Tropisch, laten vliegen, d. i. van zich laten hooren, voortbrengen, bij voorb.* crimina, *zie hier voor:* orationem i. e. *woorden,* Cic. Sext. 18: omen, Cic. Verr. II, 6: vocem, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 4: maledicta, Cic. Planc. 12 extr.: caufas, *voorwendzel,* Hirt. Alex. 49: verba inter fe i. e. *redentwisten, kijven,* Afran. ap. Non. 4. n. 89, *ook enkel* conjicere *kijven,* Afran. Ibid.: 3) *iet bij gisfing befluiten, gisfen, raaden of verraaden,* Cic. Div. II, 5. Cic. Att. XIV, 21. Cic. Brut. 14. Nep. Them. 1. Terent. Heaut. I, 1, 11: *ook bij gisfing verklaren, uitleggen, bij voorb.* fomnium, Plaut. Curc. II, 2, 3: Not. *voor* conjicio cet. *vindt men ook* conicio cet. in Codd.

CONIRE *voor* COIRE *zeiden fommigen ten tijde van* Quintilianus, *zie* Quintil. I, 6 (10).

CONISCO, are, *met de hoornen ftooten,* Lucret. II, 320: *van daar Tropisch,* Cic. ap. Quintil. VIII, 3: caput opponis, cum eo coruifcans.

CONISTĒRĬUM, i, n. *de plaats in de* Palaeftra, *alwaar de worftelaars, na de zalving, zich met zand beftrooiden,* Vitruv. V, 11.

CONJŬGA, ae, f. i. q. conjux, uxor, *bij voorb.* Jovis, Apulej. Met. VI. init. p. 174. Elm.

CONJŬGĀLIS, e, *het huwelijk betreffende, echtelijk, bij voorb.* amor, Tacit. Ann. XI, 4: licentia, Ibid. 27: dii, Tacit. Germ. 18. Senec. Thyeft. 1100, *Huwlijksgodheden* i. e. Juno, Hymenaeus cet.: debent (galli) protegere conjugalem gregem, Colum. VIII, 2 poft med. §. 11, i. e. *de hoenders, zijnde (als 't ware) hunne wijven.*

CONJŬGĀTĬO, onis, f. *de famenbinding, famenvoeging aan paalen, bij voorb.* capitum (*der wijnftokken*), Cic. Senect. 15, *doch de* Edd. Graev. *en* Erneft. *hebben* jugatio: *van daar* 2) *in 't gemeen verbinding, vereeniging, vermenging, bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. fellis & mellis, Apulej. Florid. p. 359. Elm.: der ftellingen, om een befluit te maken, Apulej. de doctr. Plat. p. 35. ettelijke keeren: b) de verbinding der woorden, die van elkander afſtammen, bij voorb. compafcuus en compafcere, of fapiens, fapienter, fapientia, Cic. Top. 3 in. en 9 in.: ook de Conjugatie in de Grammatica, Prifcian.

CONJŬGATOR, oris, m. een verbinder, vereeniger, bij voorb. amoris, Catull. LX, 44.

CONJŬGIALIS, e, het huwelijk betreffende, echtelijk, bij voorb. jura, Ovid. Met. VI, 536: fefta, Ibid. V, 3, i. e. bruiloftsfeest: foedus, Ibid. XI, 743.

CONJŬGIS, e, of CONJUX, Adject. (want de Nominativus fchijnt niet voor te komen), verbindende, tot verbinding dienftig, of verbonden, bij voorb. copula, Apulej. de mundo, ante med. p. 59. Elm.: van daar Substantive, een kameraad, makker, bij voorb. factum confervum & conjugem, Apulej. Met. VII init. p. 189, doch dit kan ook tot conjux (fubft.) behooren: verders quoquo eant (delphini), conjuges evagantur, Solin. 12 (22), i. e. in verbinding, of als man en vrouw enz., gevolglijk kan het ook tot conjux (Subftant.) behooren.

CONJŬGIUM, i, n. 1) verbinding, bij voorb. corporis atque animae, Lucret. III, 857: bijzonder 2) tusfchen twee echtgenooten, de echt, het huwelijk, Cic. Off. I, 17. Nep. Cim. 1. Ovid. Her. XVI, 171. XXI, 139: ook van beeften, bij voorb. columbae conjugii fidem non violant, Plin. H. N. X, 34: juvenca rudis conjugii, Ovid. Faft. IV, 336: van daar bevruchting, bij voorb. van paarden, Virg. Georg. III, 275: ook de verbinding tusfchen twee gelieven, de liefde, bij voorb. ferum, Tibull. III, 4, 74, i. e. een wilde geliefde: 3) ook de gaden zelve, bij voorb. conjugia ferme vagantur, van de flangen, Plin. H. N. VIII, 23, i. e. zij gaan bij paaren, mannetjen en wijfjen: ook Ibid. X, 12, van de raven, in vicis non plus bina conjugia funt, i. e. paren (mannetjen en wijfjen): of een van beiden de gaden, bij voorb. vrouw, Tacit. Ann. XII, 65.

CONJŬGO, avi, atum, are, verbinden, bij voorb. amicitiam, Cic. Off. I, 17: aliquam fibi nuptiis, Apul. Met. V. p. 170. Elm., i. e. trouwen. Not. verba conjugata, Cic. Top. 3 in., i. e. door afſtamming verbinden, bij voorb. fapiens, fapienter, fapientia cet.

CONJUGŬLUS, a, um, bij voorb. myrtus, Cato R. R. 8 en 133, en uit hem, Plin. H. N. XV, 29, misfchien, zegt Plinius, a conjugiis i. e. (misfchien) zoo als zij bij huwelijken gebruikt werdt, of, gelijk fommigen meenen, tot befluiting der tuinbedden enz. diende.

CONJŬGUS, a, um, i. q. conjugis: van daar Subftantive conjuga i. e. uxor, zie Conjuga.

CONJUNCTE, 1) verbinden, in verband, Cic. ad Div. V, 12. Cic. Or. II, 38 en 61. III, 37: 2) verbinden, in vriendfchap, vriendfchappelijk, bij voorb. vivere cum aliquo, Nep. Att. 10: Conjunctius en conjunctiffime vivere cum aliquo, Cic. ad Div. VI, 9. Cic. Amic. 1.

CONJUNCTIM, Adv., in gemeenfchap of verbinding, te famen, Caef. B. G. VI, 19. Liv. VI, 39 extr. Pandect. XXX. leg. 16 en 33.

CONJUNCTIO, onis, f. 1) de verbinding, vereeniging, bij voorb. ignis & humoris, Varr. L. L. IV. 10: appetitus conjunctionis, Cic. Off. I, 4, i. e. de echtelijke verbinding: dus ook Plin. H. N. XV, 29: conjunctioni praeeft Venus i. e. huwelijk, echtelijke verbinding: verders vicinitatis, Cic. Planc. 8: literarum inter fe, Quintil. I, 1: mentis cum mentibus, Cic. Div. II, 58: van daar a) de verbinding door vriendfchap, bloedverwantfchap, bij voorb. fratrum, Cic. Off. I, 17: fanguinis, Ibid.: hanc conjunctionem, Cic. ad Div. I, 7 extr.: van waar het fomtijds voor vriendfchap ftaat, Cic. Phil. XIII, 5. Cic. ad Div. IV, 8 extr. Cic. Coel. 15. Cic. Amic. 20: b) verbinding van twee ftellingen, bij voorb. ex repugnantibus, Cic. Fat. 6 extr.: cf. Ibid. 8 in. Cic. Top. 14: ook de verbinding van twee woorden, door tusfchenftelling van het Verbum, Auct. ad Her. IV, 27: van daar een koppelwoordjen, Conjunctio, Cic. Or. 39 med.: cf. Charif. 2. Prifcian. 16: 2) verbinding, d. i. overeenkomst, bij voorb. naturae, Cic. Div. II, 15, 60 en 69.

CONJUNCTUS, a, um, zie Conjungo.

CONJUNCTUS, us, m. verbinding, Varr. L. L. IX, 1.

CONJUNGO, nxi, nctum, 3. verbinden, vereenigen, famenknoopen, bij voorb. boves, Cato R. R. 138, i. e. famenfpannen: calamos cera, Virg. Ecl. II, 32: oras vulneris futura, Celf. VII, 4. fect. 3: abftinentiam cibi, Tacit. Ann. VI, 26, i. e. voortzetten, niet afbreken: dus ook confulatus, Suet. Calig. 17: necem & rogum, Tacit. Ann. XIII, 17: vocales, Cic. 44 extr., i. e. famentrekken: bellum, Cic. Manil. 9, vereenigen, gemeenfchappelijk voeren. Not. Op de vraag, waarmede? ftaat zeer dikwijls cum, ook daar voor de Dativus of Ablativus, bij voorb. dedecus imperii cum probro privato, Cic. Senect. 12: religionem fuam (van Richters) cum teftibus, Cic. Font. 10, i. e. hun geloof geven: caufam meam cum communi falute, Cic. Red. Quir. 7, vereenigd, d. i. heeft gezegd, dat zij in verband ftondt met enz.: aliquem cum deorum laude, Cic. Pif. 9, in verband ftellen, d. i. gelijk ftellen: oratori conjuncta, Cic. Or. III, 17 extr.: benevolentia conjuncta prudentia, Cic. ad Div. V, 13 in.: mendicitas aviditate conjuncta, Cic. Phil. V, 7: fe Rhodiae claffi conjungerent, Liv. XXXVII, 13: fi te mea ftudia mihi conjunxerint, Cic. ad Div. V, 7: quibus Sabini arma conjunxerant, Liv. II, 53 in.: ook met in voor cum, bij voorb. cum in tui familiariffimi judicio — tuum crimen conjungeretur, Cic. ad Div. V, 17 in.: ook met ad, bij voorb. laudem judicis ad utilitatem caufae, Quintil. IV, 1: bijzonder ftaat het van de verbinding door vriendfchap, of bloedverwantfchap, bij voorb. fi te mea ftudia mihi conjunxerint, Cic. ad Div. V, 7, i. e. tot vriend gemaakt hebben: respublica nos inter nos conciliatura conjuncturaque fit, Ibid.: optimum quemque hofpitio & amicitia, Cic. Qu. Fr. I, 1, 5: amicitias, neceffitudines, Cic. Cluent. 16. Verr. IV, 65: fe cum aliquo adfinitate, Nep. Paufan. 2: cui me ftudia communia — conjunxerant, Cic. ad Div. XV, 11: conjuncta populo Rom. civitas, Caef. B. G. VII, 33: o digna conjuncta viro, Virg. Ecl. VIII, 32, i. e. getrouwd, door huwelijk verbonden: ut habeant conjunctas confervas, Varr. R. R. I, 17, i. e. in huwelijk: het Particip. Conjunctus, a, um, ftaat ook dikwijls Adjective, en heeft de Gradus, 1) verbonden, in verband ftaande, bij voorb. cognatio ftudiorum eft conjuncta, Cic. Verr. IV, 37: conjunctior cum republica, Cic. Vat. 10, i. e. amicior: amicitia conjunctior, Cic. ad Div. III, 20 extr.: conjunctiffimus ufu, Cic. Sull. 20: inter nos conjunctiores fimus, Cic. Att. XIII, 14 extr. Not. e duplici genere voluptatis conjunctus eft (Epicurus), Cic. Fin. II, 14: daar uit, als 't ware, beftaat, faamgefteld is, d. i. eene dubbele paaring beweert: 2) overeenftemmend, harmonieerend, bij voorb. judicium cum re conjunctum, Cic. Cluent. 44: praecepta officii conjuncta naturae, Cic. Off. I, 2: conjunctiffima fententia & voluntate effe cum aliquo, Cic. ad Div. VI, 22: fimulatio vanitati conjunctior, Cic. Off. I, 14: 3) verbonden, d. i. aangrenzende, nabij, bij voorb. tecta conjuncta muro, Liv. XXII, 20 in.: fimulatio vanitati eft conjunctior, Cic. Off. I, 14, i. e. is meer gelijk, doch, het kan ook zijn, meer pasfend, voegzamer enz., zie hier voor: Fannii aetate conjunctus, Cic. Leg. I, 2: ook ftaat Conjunctum Subftantive, verbinding, bij voorb. quid habet conjunctum cum inventione, Cic. Div. II, 14 in.: ook eene ftelling of voorftelling, die uit meer leden beftaat, Gell. VI, 8 med.: ook al wat verbonden is, bij voorb. conjuncta, Cic. Or. II, 39 extr. en ex conjunctis: Ibid. 40 in., alwaar het hetzelfde fchijnt te zijn, als conjugata, bij voorb. pietas, pie, pius cet.

CONIVŎLA, i. e. occulta, Feft.

CONJŪRATIO, onis, f. 1) eene door eenen eed bevestigde verbintenis, famenzweering, bij voorb. Terent. Hec. II, 1, 1: conjurationem invenire & deprehendere, Cic. Cat. III, 17: patefacere, Sall. Cat. 36 (37): prodere, Tacit. Ann. XVI, 17: in ea conjuratione effe, Sall. Cat. 47 (48): capita conjurationis, Liv. XXXIX, 17: princeps conjurationis, Cic. Cat. I, 11: conjurationem opprimere, Suet. Tib. 65: detegere, Ibid. Claud. 9: facere conjurationem, Liv. VI, 2. Caef. B. G. I, 2. Hirt. B. G. VIII, 2. Cic. Catil. II, 4: ook habere, Cic. Catil. IV, 3. voor facere. 2) ook de faamgezworenen zelven, Cic. Catil. I, 6: 3) vereeniging, bij voorb. urbana, Plin. Paneg. 70.

CONJURĀTUS, a, um, zie Conjuro.

CONJŪRO, avi, atum, are, 1) famenzweeren, onderling zweeren, zich door een eed vereenigen, a) met een goed oogmerk, Liv. II, 18. XXII, 38. Caef. B. G. VII, 1: Virg. Aen. VIII, 5: ook cum aliquo, Plaut. Merc. III, 1, 38: ook met ut, ne, of den blooten Conjunctivus (fcil. ut), bij voorb. neuter limaret cet., Ibid.: van daar in 't gemeen, zich vereenigen, bij voorb. Horat. Art. 411: b) met een kwaad oogmerk, famenzweeren, bij voorb. tegen het Vaderland enz.: contra rempublicam, Cic. Sull. 25: de Pompejo interficiendo, Cic. Mil. 24: in mortem alicujus, Quintil. IV, 2 poft med.: cum aliquo in omne flagitium, Liv. XXXIX, 16: contra virtutes, Senec. Ep. 14: inter fe, Auct. B. Hifp. 36: ook volgt ut, Liv. IV, 45 in. Auct. B. Hifp. 26 en 36: ook met den Infinitivus, bij voorb. incendere patriam, Sall. Cat. 52 (56): ook volftrekt, bij voorb. ut capiam conjurare, Cic. ad Div. V, 6: 2) zweeren, Ovid. Her. XXI, 135. P. Afric. ap. Gell. VII, 11 extr. Het Particip. Conjuratus, a, um, ftaat Active, die met anderen faam-

Digitized by Google

faamgezworen, of zich door eenen eedverbonden heeft, in een' goeden en kwaaden zin, a) *in een' goeden*, Liv. XLV, 2: *van daar verëenigd, bij voorb.* venti, Claudian. de III. Conful. Hon. 98: cf. Ibid. B. Get. 49: b) *in een kwaaden, bij voorb.* teftes, Cic. Font. 6: *van daar* Subftantive, conjurati, *faamgezworenen*, Cic. Cat. IV, 20. Not. arma conjurata, Ovid. Met. XV, 763: conjuratae rates i. e. Graecorum conjuratorum, Ib. XII, 6: Ifter conjuratus, Virg. Georg. II, 496, i. e. populi ad Iftrum conjurati.

CONJUX, ugis, m. *en* f. (*eigenlijk* Adject. *verbonden, zie* Conjugis, *van daar* fcil. mas, vir *en* femina), *een echtgenoot, gade, echteman of vrouw, gemaal, gemaalin*, Cic. Cat. IV, 9. Cic. Qu. Fr. I, 3. Virg. Aen. VI, 473: *het ftaat ook* a) *voor eene bruid*, Virg. Aen. IX, 138. Ovid. Her. VIII, 86: b) *minnaresfe of bijflaap, bij voorb.* Mavortia conjux i. e. Venus, Valer. Flacc. II, 208: cf. Virg. Ecl. VIII, 18 *en* 66. Ibid. Aen. VII, 189. Prop. II, 7, 17. Ovid. Her. VIII, 86: c) *ook van beeften, bij voorb.* finguli (pavones) quinis fufficiunt conjugibus, Plin. H. N. X, 59: cf. Ovid. Faft. I, 451: *ook van de Olmboomen, ten aanzien der wijnftokken, bij voorb.* conjugem necabit, Colum. V, 6, 18: *ook* d) *een kameraad, makker, bij voorb.* confervum & conjugem, Apul. Met. VII. poft init. p. 189. Elm., *ten zij het van* conjugis *is*. Not. *Men vindt ook* conjunx *voor* conjux, *bij voorb.* Virg. Aen. VII, 189. Ed. Heyn. cet.

CONL, *de woorden die dus beginnen, zie in* Coll.

CONNECTO, xui, xum, 3. 1) *famenvoegen of hechten, bij voorb.* pallium, Plaut. Mil. IV, 4, 41: nodos, Ovid. Met. XII, 430: crines, Propert. II, 4, 23: *van daar in 't gemeen famenknopen, voegen, of verbinden, verëenigen, bij voorb.* amicitiam cum voluptate, Cic. Fin. I, 6: crines, Prop. II, 4, 23: quod ita connectitur, Cic. Fat. 7: Mofellam atque Ararim facta inter utrumque foffa, Tacit. Ann. XIII, 53: verba, Horat. Ep. II, 2, 86. Gell. X, 29: *van daar* connexus, a, um, *verbonden, faamgevoegd, bij voorb.* inter fe connexa & apta, Cic. Nat. D. II, 38: apes pedibus connexae, Virg. Georg. IV, 257: *en* Connexum, Subftant., *de famenvoeging, bij voorb. van twee ftellingen, bij voorb. in eene voorwaardelijke ftelling, bij voorb.* ratio connexi, Cic. Acad. IV, 30: in connexo, Cic. Fat. 7: cf. Gell. XVI, 8: 2) *daar toe voegen, bij voorb.* aliam majorem infaniam, Plin. H. N. XXXVI, 15 med.: *doch, het kan ook zijn, aanvoeren.*

CONNEXĬO, onis, f. *de famenknoping, verbinding: van daar de fluitftelling van een* Syllogismus, Quintil. V, 14.

CONNEXIVUS, a, um, *verbindend, of tot verbinding dienende, bij voorb.* Atque dicitur effe conjunctio connexiva, Gell. X, 29.

CONNEXUS, us, m. *famenvoeging, verbinding*, Lucret. I, 627.

CONNEXUS, a, um, *zie* Connecto.

CONNISUS, a, um, *zie* Connitor.

CONNITOR, ifus *en* ixus fum, 3. *eigenlijk zich infpannen, bij voorb.* connituntur, ut fe erigant, Cic. Fin. V, 15: *van daar* 1) *zijn best doen, poogen, ftreeven, bij voorb.* animo, Cic. Off. III, 2: corpibus connitier (*voor* conniti) in me adfetare, Acc. ap. Cic. Div. I, 22: omnibus copiis connixus — vincit, Liv. I, 33: toto connifus corpore, Virg. Aen. X, 127: conniti ad convincendum, Tacit. Ann. XV, 66: connixa eft labefactare, Ibid. 51: 2) *ergens heenklimmen, bij voorb.* in fummum jugum, Caef. B. C. I, 46: 3) *baaren*, Virg. Ecl. I, 15.

CONNIVENTĬA, ae, f. *oogluiking, toegevendheid*, Afcon. ad Cic. Verr. Act. I extr.

CONNIVEO, ivi *of* ixi (*ook* ipfi), 2. *fluiten, toefluiten, toemaken, bij voorb.* oculos, *bij voorb.* nam non connivi oculos, Caffius ap. Prifcian. 9. p. 988. Putfch.: *van daar* fcil. fe, *zich fluiten, bij voorb.* cava ventris contrahuntur & connivent, Gell. XVI, 3: *bijzonder van de oogen:* oculi connivent *fluiten, of zijn gefloten, luiken, zijn geloken, bij voorb.* oculi conniventes Appii Caeci, Cic. Harufp. 18, i. e. *gefloten oogen:* oculis fomno conniventibus, Cic. Nat. D. II, 57: *van daar* fcil. oculos *de oogen toedrukken of fluiten, luiken, toedoen, bij voorb. wanneer men flaapt, bij voorb.* connivere fomno, Cic. Tufc. I, 49: ad fulgura connivere folebat, Suet. Calig. 51: connivent, Sil. VII, 729: graviores alitum inferiore gena connivent, Plin. H. N. XI, 37. f. 57: gladiatores, qui contra comminationem non conniverent, Ibid. fect. 14: dum ego connixi fomno, hic fibi profpexit, Turpil. ap. Prifcian. 8. p. 866. Putfch.: fi conniventem (fcil. pullum adverfus folis radios) conniventem animadvertit, Plin. H. N. X, 3: jam commodum conniverat, Apul. Met. IV. p. 153. Elm.: necdum fatis connipferam, Ibid. XI. p. 258, *volgends de uitgave van* Elmenhorft: *de* Ed. Oudendorp. p. 755. *heeft* conniveram: *ook voor pink-oogen, d. i. de oogen een weinig toedrukken, bij voorb.* Neroni fuerunt oculi, nifi cum conniveret, ad prope admota hebetes, Plin. H. N. XI, 37. fect. 54: *van daar* a) *Tropisch, de oogen toedrukken, bij voorb. uit vrees, bij voorb.* mens debet effe — ardua, nunquam connivens, Gell. XIII, 27 extr. e Panaetio: b) *Tropisch, de oogen of een oog toedrukken, d. i. oogluiking gebruiken, toegeven, doen, als of men iet niet ziet, door de vingeren zien, infchikken, bij voorb.* in hominum fceleribus connivetis, Cic. Coel. 24: quibus (blandimentis) fopita virtus conniveret, Cic. Coel. 17: quibusdam in rebus conniveo, Cic. Phil. I, 7: cf. Cic. Agr. II, 28 poft med. Gell. II, 2. Perf. VI, 50: *ook heeft men* Connivo, ĕre, *maar de derde* Conjug. *gezegd, bij voorb.* Cum gravis ingenti connivere pupula fomno, Calvus ap. Prifc. loc. cit.

CONNIXUS, a, um, *zie* Connitor.

CONNŪBIĀLIS, e, *het huwelijk betreffende, echtelijk, bij voorb.* jura, Ovid. Her. VI, 41: vincla, Stat. Theb. V, 112: carmen, Claudian. de IV. Conful. Hon. 649.

CONNUBĬUM, i, n. 1) *huwelijk, echt*, Cic. Or. I, 9. Sall. Jug. 18 (21) *en* 78 (80). Virg. Aen. I, 73 (77). IV, 214. Ovid. Met. VI, 428: 2) *het recht, om met iemand te trouwen*, Liv. I, 9. IV, 3 *en* 4. XLV, 29. Cic. Top. 4 in.: 3) *voor* concubitus, Ovid. Am. II, 7, 21. Lucret. III, 777: 4) *inenting*, Plin. H. N. XVI. Prooem. Not. *de tweede fijllabe is gemeenlijk lang, bij voorb.* Virg. Aen. III, 319. IV, 214 cet., *doch, zij ftaat ook kort, bij voorb.* Virg. Aen. I, 73 (77). Ovid. Met. VI, 428. Lucret. III, 777.

CONNUBĬUS, a, um, *het huwelijk betreffende, bij voorb.* lex, Apulej. Met. IX. p. 230. Elm.

CONNŪDO, are, *ontblooten, bij voorb.* mulier connudata, Plin. H. N. XXVIII, 7.

CONNŬMĔRO, avi, atum, are, *tellen, of mede daar onder tellen, bij voorb.* inter liberos, Pandect. I, 5, 14.

CONOPEUM *of* CONOPĬUM, i, n. *een Paviljoen, tent, of bedhemel*, Varr. R. R. II, 10, 8. Horat. Epod. IX, 16. Juvenal. VI, 80. Prop. III, 9, 45.

CONOR, atus fum, ari, *zijn best doen, poogen, trachten, bij voorb.* manibus, pedibus, Terent. And. IV, 1, 52: *van daar* 1) *ondernemen, beproeven, willens zijn, bij voorb.* adtingere, Cic. Or. II, 14: tecum agere, Cic. ad Div. V, 12 in.: multa, Cic. Or. 30: opus magnum, Ibid. 10: prius cogitare quam conari, Nep. Dat. 7: obviam conabar tibi fcil. ire, Terent. Phorm. I, 2, 2: 2) *ondernemen, waagen, zich onderftaan, bij voorb.* fcribere, Cic. ad Div. V, 4: dicere, Cic. Quint. 20: nunquam me labefactare atque infirmare conabitur, Cic. in Caecil. 14, i. e. audebit *of ook* poterit: 3) *kunnen, bij voorb.* infirmare conabitur, Cic. in Caecil. 14, *zie hier voor:* Not. Particip. Conatus, a, um, Paffive: *van daar* Conata *ondernemingen*, Nep. Dion. 8. Caef. B. G. I, 3. Liv. XLII, 11. Juvenal. XIII, 210. Plaut. Merc. I, 1, 39.

CONQUADRO, avi, atum, are, *vierkant maken*, Varr. ap. Non. *en* Colum. VIII, 3, 7.

CONQUASSĀTĬO, onis, f. 1) *fchudding*, 2) *Tropisch, d. i. fchudding, verzwakking, bij voorb.* valitudinis, Cic. Tufc. IV, 13.

CONQUASSO, avi, atum, are, 1) *fchudden, bij voorb.* Apulia terrae motibus conquaffata eft, Cic. Div. I, 43: *van daar Tropisch, d. i. fchudden, in flechte omftandigheden ftellen, bij voorb.* mens conquaffatur, Lucret. III, 600: provinciae conquaffatae funt, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: nationes, Cic. Sext. 26: *van daar* 2) *verflaan, verbreken*, Cato R. R. 52: corpus, Lucret. III, 442.

CONQUĔROR, eftus fum, 3. *klaagen, zich beklaagen, zich bezwaren*, de re, *bij voorb.* de injuria cum aliquo i. e. *over het onrecht bij iemand*, Cic. ad Div. V, 2 med., *gevolglijk* cum aliquo *bij iemand, ook* alicui i. e. *bij iemand*, Sil. VIII, 94: *ook* aliquid *over iet, bij voorb.* injurias, Liv. XXXV, 12 in.: faevitiam, Liv. I, 53: imperia, vim, contumelias, judicia iniqua, Cic. Verr. IV, 50: fortunam adverfam, Pacuv. ap. Cic. Tufc. II, 21.

CONQUESTĬO, onis, f. *het klagen, beklagen, bezwaar, bij voorb.* nulla conqueftio, Cic. Qu. Fr. I, 1, 7: de morte, Suet. Div. 70: dolorum i. e. *over de enz.*, Senec. Ep. 70: *ook als een deel van het flot der Reden*, Cic. Invent. I, 52 *en* 55: *ook van beeften, bij voorb.* coturnicum, Plin. H. N. X, 23.

CONQUESTUS, us, m. i. q. conqueftio, *het klagen, beklagen*, Liv. VIII, 7 extr. Sil. X, 291. Stat. Achill. I, 399.

CONQUIESCO, ēvi, ētum, 3. 1) *rusten, d. i.* a) *flapen*, Caef. B. G. VII, 46: *van daar als een fpreekwoord*, de re in utrumque oculum, Plaut. Pfeud. I, 1, 121, i. e. *wegens eene zaak heel gerust zijn:* b) *uitrusten, bij voorb.* ex omnibus moleftiis, Cic. Att. I, 5 extr.: a bel-

a bellis, Cic. Balb. 1: c) *rust hebben, of genieten, werkeloos zijn, niet bedreven worden, gestremd zijn, stilstaan, bij voorb.* ne infantes quidem conquiescere possint, Cic. Fin. V, 20: fletus, Cic. Dom. 38: navigatio, Cic. Manil. 6: vectigal, Cic. Agr. I, 7: literae, Cic. Att. XII, 39: quando fica conquievit? Cic. Mil. 14: hyeme omnia conquiescunt, Cic. Rab. post. 15: impedimenta conquiescere ante iter confectum vetuit, Caes. B. C. III, 75, i. e. *rusten, stilhouden:* ab armis, Cic. Mil. 25, i. e. *rust hebben ten aanzien der enz.:* ad saxa mortui conquiescant, Cic. Rosc. Am. 26, i. e. *rusten, stilliggen,* tu de me non conquiesti, Cic. ad Div. I, 1, i. e. *rusten, aflaten: verders* antequam sudor & calor domi conquierint, Cels. IV, 6 n. 34, i. e. *bedaard zijn: dus ook* si inflammatio non conquierit, Ibid. VII, 19 extr.: si parum sanguis conquiescit, Ibid. V, 26 n. 21, i. e. *bedaart, bedaard is enz.:* 2) *zijne rust ergens in vinden, zich verkwikken, bij voorb.* in studiis, Cic. ad Div. IX, 6 extr.: in amici benevolentia, Cic. Amic. 6: in amore atque adolescentia tua, Cic. ad Div. II, 1 extr. Not. *ook is de* Contractie *in gebruik, bij voorb.* conquiesse, Liv. XXX, 13: conquierit, Cels. VII, 19 extr., conquiesti, Cic. ad Div. I, 1.

CONQUINISCO, quexi, 3. *zich nederbukken, hurken,* Plaut. Cist. IV, 1, 5. Pseud. III, 2. 75: *het* Perf. conquexi *staat* Pompon. ap. Priscian. 10 p. 885 Putsch.

CONQUĪRO, sivi, situm, 3. 1) *famenzoeken of bij een zoeken, bij een bezorgen, of enkel zoeken. bij voorb.* omnia studiose, Cic. Acad. IV, 27: suavitates undique, Cic. Off. III, 33: socios, Nep. Dion. 8: caussas, Cic. Or. III, 8: aliquem, Cic. Verr. IV, 19 *en* 48. Or. I, 46. Vatin. in Cic. ep. ad Div. V, 9, *in welke plaatzen het van één enkel persoon staat: van daar* conquisitissimus, a, um, *uitgezocht, kostbaar, bij voorb.* epulae, Cic. Tusc. V, 21: *van daar verwerven, verschaffen, bij voorb.* opes, Plin. H. N. XXXVI, 12: 2) *opzoeken, opsporen,* aliquem, Cic. Verr. IV, 19 *en* 48. Or. I, 46. Vatin. in Cic. ep. ad Div. V, 9, *zie hier voor: van daar* aliquid sceleris, Cic. Agr. II, 35, i. e. *zoeken te begaan.*

CONQUĪSĪTE, Adv., *eigenlijk, saamgezocht; van daar met veel moeite, bij voorb. het schrijven,* Auct. ad Her. II, 31. Gell. III, 10. Afran. ap. Non.

CONQUĪSĪTĬO, onis, f. *famenzoeking, bezorging, bij voorb.* rationis, Cic. Univ. 2: pecuniarum, Tac. Hist. II, 84: militum, Liv. XXIII, 32 extr. XXV, 6 extr. XXIX, 34 *en* 35. Cic. Provinc. 2, *was eene soort van geweldige werving.*

CONQUĪSĪTOR, oris, m. 1) *famenzoeker, opzoeker, bezorger, bij voorb. van Soldaten, bij wervingen,* Cic. Mil. 25. Liv. XXI, 11 extr. Hirt. Alex. 2: *ook van andere dingen of personen, bij voorb. van een vrouwspersoon,* Plaut. Merc. III, 4, 80: *van daar* 2) *opspoorer, oppasser, bij voorb. in Komediën op de Toekijkers enz.,* Plaut. Amph. Prol. 65.

CONQUĪSĪTUS, a, um, *zie* Conquiro.

CONR, *de woorden, die dus beginnen, zie in* Corr.

CONSĂLŪTĀTĬO, onis, f. *de begroeting, bijzonder van veelen,* Cic. Att. II, 18. Tacit. Hist. IV, 42.

CONSĂLŪTO, avi, atum, are, *begroeten, d. i. tot iemand zeggen* salve. *bijzonder als het van veelen geschiedt, bij voorb.* inter se, Cic. Or. II, 3, i. e. *elkander begroeten:* aliquem nomine *bij (met) naame,* Plin. H. N. XXVIII, 2 post med.: aliquem regem *of* dictatorem, Liv. I, 7. III, 26, *als koning enz. begroeten d. i. tot hem zeggen* salve, rex! *of* salve, dictator: *dus ook* patronum, Liv. XXII, 29: quam (mimam) Volumniam consalutabant, Cic. Phil. II, 24, i. e. *zeiden* salve, Volumnia! *noemden haar bij het groeten* Volumnia: *dus ook* cum deus undique consalutabor, Senec. vit. beat. 25: *ook van enkele personen, bij voorb.* eum consalutavi, Petron. 7: ut me consalutavit, Ibid. 131.

CONSĀNESCO, nui, 3. *gezond worden, genezen, d. i. genezen worden, bij voorb.* vulnera, Cic. ad Div. IV, 6: ulcera, Colum. VIII, 2: vitis, Ibid. IV, 27: cf. Cels. VII, 12 n. 4.

CONSANGUĬNĔUS. a, um, *in den bloede vermaagdschapt,* a) *eigenlijk van broeders en zusters, bij voorb.* turba, Ovid. Her. XIV, 121, i. e. *broederlijk, broeders:* cf. Ovid. Met. VIII, 476. Stat. Theb. XI, 407. Tibull. III, 4, 87: *dus ook* arietes, Acc. ap. Cic. Div. I, 22 *en meermalen: van daar* Substantive consanguinea, Catull. LXIII, 117, *de Zuster.* b) *in 't gemeen door 't bloed vermaagdschapt, in den bloede bestaande: van daar* Consanguinei *bloedverwanten, verwanten,* Cic. Invent. I, 24. Caes. B. G. I, 11, *en* 33. Virg. Aen. VII, 366 *en meermalen: van daar Tropisch,* consanguineus leti sopor, Virg. Aen. VI, 278: res rustica — quasi consanguinea sapientiae, Colum. I praef. init.

CONSANGUĬNĬTAS, atis, f. *bloedvriendschap,* a) *tusschen broederen,* Pand. XXXVIII, 8, 4: cf. I, 7, 44: b) *in 't gemeen bloedvriendschap, maagschap,* Liv. VII, 9. VIII, 5. Virg. Aen. II, 87.

CONSĀNO, avi, atum, are, 1) *genezen, gezond maken, bij voorb. van het snoeijen van den wijnstok,* nec plagae consanentur, Colum. IV, 24 extr.: nec propter gelicidia (surculus) corticem movet, ut cicatricem consanet, Ibid. IV, 29, 3. 2) *genezen d. i. genezen worden, gezond worden, bij voorb.* quamvis consanaverit, Pand. XXI, 2, 10: *ten zij dit is van* consanasco, avi, i. e. *gezond worden, hetwelk benevens* consanesco *wel in gebruik kan geweest zijn: doch, sommigen lezen* consanuerit, *en* Ed. Haloandr. *heeft* consolidaverit.

CONSARCĬNO, avi, atum, are, *famennaaien of stoppen, bij voorb. kleederen:* centunculi male consarcinati, Apul. Met. VII post init. p. 189 Elm.: *van daar Tropisch, bij voorb.* verba, Gell. II, 23 extr., *famenschikken, famenvoegen: dus ook* verbum, Ibid. XIII, 24.

CONSARRĬO, ire, *uitwieden, bij voorb.* sulcos, Colum. XI, 3, 46: cf. Cato R. R. 48.

CONSAUCĬO, avi, atum, are, *wonden,* Auct. ad Her. IV, 19. Suet. Aug. 20 *en* Ner. 26.

CONSĀVĬO, are, *en* **CONSAVIOR**, atus sum, 1. *kussen, bij voorb.* Jupiter consaviat (Cupidinem), Apul. Met. VI ante med. p. 182 Elm.: ille ubi primum consaviatus eum cet., Ibid. II ante med. p. 120. *Men leest ook* Consuav.

CONSCĔLĔRO, avi, atum, are, *door eene ondeugd, door eene godlooze daad, bevlekken, bij voorb.* aures paternas, Liv. XL, 8 extr.: oculos, Ovid. Met. VII, 34: domum, Catull. LXVI, 23: *het* Particip. Consceleratus *staat dikwijls* Adjective, *door ondeugden en schelmstukken bevlekt, snood, vervloekt, bij voorb.* filii consceleratissimi, Cic. Rosc. Am. 24. conscelerata exsectio linguae, Cic. Cluent. 67: vis, Cic. Dom. 28: furor, Cic. Sull. 10: vultus, Cic. Cluent. 10: mens, Cic. Cat. II, 9: voluntates, Cic. Sull. 9: homines, Liv. II, 37: *ook enkel* conscelerati scil. homines, Cic. Pis. 20.

CONSCENDO, di, sum, 3. *klimmen, bij voorb.* in navem, Caes. B. G. V, 7. Lentul. in Cic. ep. ad Div. XII, 14 in. Cic. Ibid. XIV, 7: in phaselum, Cic. Att. XIV, 16: in montem, Petron. 116: in equos, Ovid. Met. VI, 222: *van daar Tropisch,* ad ultimum nefas i. e. parricidium, Quintil. decl. 377 in.: *of beklimmen, bij voorb.* navem, Caes. B. C. III, 96. Nep. Dat. 4: classem, Virg. Aen. X, 155: *ook* aequor, Ibid. I 381 (385), i. e. *bevaaren:* equos, Liv. I, 57. IX. 2 extr.: aethera, Ovid. Met. III, 299: currum, Ovid. Trist. III, 8, 1. Prop. II, 14, 15: montes, Prop. I, 6, 3: ramos, Tibull. IV, 1, 171: scopulum, Virg. Aen. I, 180 (184): rogum, Ibid. IV, 646: tribunal, Suet. Tiber. 17: *van daar* Pass. navibus conscensis, Justin. XII, 10: conscensa classe, Ibid. XXXI, 4: *ook scheep gaan, zich inscheepen, aan boord gaan, zonder* navem, *bij voorb.* si Cnaeus conscendisset, Cic. Att. IX, 2: ut Labione aut Pisis conscenderet, Cic. Q. Fr. II, 6 in.: postquam conscendisse suos vidit, Liv. XXXVII, 11: cf. Ovid. Trist. I, 2, 41: in Siciliam *na Sicilië scheep gaan,* Liv.

CONSCENSĬO, onis, f. *het beklimmen, bestijgen, het klimmen, bij voorb.* in naves, Cic. Div. I, 32.

CONSCENSUS, a, um, *zie* Conscendo.

CONSCĬENTĬA, ae, f. 1) *de bewustheid eener zaak,* a) *die een ander gedaan heeft, of hem betreft, bij voorb.* hominum, Cic. Fin. II, 9: omnium, Cic. Cat. I, 1: cf. Tacit. Ann. VI, 2. XIII, 12. Ibid. Agric. 2: stupri, Pand. XLVIII, 5, 29: b) *die wij zelven gedaan hebben, of die ons betreft, bij voorb.* pulcherrimi facti, Cic. Phil. II, 44: optimae mentis, Cic. Brut. 71: scelerum, Cic. Pis. 17: peccatorum, Cic. Parad. V, 3: officii mei, Cic. ad Div. III, 7 extr.: *ook de* re *voor* rei, Sallust. Cat. 35 (36): *ook zonder* Genitivus *of* de, *bij voorb.* illi conscientia, quid abesset virium, detrectavere pugnam, Liv. III, 60: suam conscientiam non pati, Liv. V, 25: *van daar het geweten d. i. bewustheid van eene goede of kwaade handeling, bij voorb.* magna vis est conscientiae, Cic. Mil. 23: *ook met* animi, Cic. Fin. II, 16. Rosc. Am. 24 *en meermalen:* recta, Cic. Att. XIII, 20: optima, Plin. Ep. I, 12: *van daar* bona, Quintil. VI, 1 (2), *het goed geweten:* mala, Sallust. Jug. 62 (66). *Ook staat het volstrekt voor het kwaad geweten, bij voorb.* Sallust. Cat. 15 *en* Jug. 32 (37). Cic. Cat. II, 6. Cic. Leg. I, 10: *en meermalen:* 2) *de kennis, het weten van eene zaak, bij voorb.* stabilis conscientia, Cic. Fin. II, 22: literarum conscientia, Plin. H. N. VII, 30 *en meermalen:* 3) *voor* societas, *bij voorb.* facti, Cic. Phil. II, 11 in., *maar het welk daar hard schijnt: een woord, het welk eene beschikking betekent, zou beter passen, misschien paste* consciscentia i. e. *beschikking, dat zekerlijk niet verder voorkomt.* Not. Plural.

con-

Digitized by Google

conſcientiae, conſcientias, Cic. Roſc. Am. 24. Cic. Cluent. 20 *en* Parad. 2.

CONSCINDO, ſci, iſſum, 3. 1) *verſcheuren*, *bij voorb.* epiſtolam, Cic. ad Div. VII, 18: aliquem capillo, Terent. Eun. IV, 3, 4, i. e. capillum alicuius: aliquem pugnis & calcibus, Cic. Verr. III, 23 *als 't ware, verſcheuren, d. i. ſtreng kloppen en ſtooten: van daar* 2) *Tropisch*, *verſcheuren*, *vernielen*, *bij voorb.* conſcindunt hominem curae, Lucret. V, 46: aliquem ſibilis, Cic. Att. II, 19, *uitjouwen: ook enkel* conſcindere ſcil. maledictis, Cic. Att. VIII, 16 in., i. e. *ſchelden, tegen iemand uitvaaren.*

CONSCIO, ire, *bij voorb.* ſibi aliquid *zich bewust zijn*, Horat. Epiſt. I, 1, 61.

CONSCISCO, ivi, itum, 3. 1) *iet beſluiten*, a) *in ſtaatszaken*, *bij voorb.* bellum, Liv. I, 32. X, 18: cf. Cic. Leg. III, 3: b) *in bijzondere zaken*, *bij voorb.* facinus foedum in ſe, Liv. XXVIII, 22: *ook meermalen* ſibi, *bij voorb.* mortem. fugam cet. *doch, deze en dergelijke ſpreekwijzen ſtaan* 2) *meestäl van het volbrengen dezer zaken*, *bij voorb.* conſciſcere ſibi mortem, Cic. Cluent. 61. Cic. Verr. III, 56. Cic. Brut. 11. Cic. ad Div. VII, 3. Cic. Off. I, 31. Liv. III, 58: *of* necem, Cic. Nat. D. II, 3, *zich zelven den dood aandoen: dus ook* letum ſcil. ſibi, Plaut. Mil. IV, 6, 26: *van daar* paſſive conſcita nece *zonder* Dativus, Plin. H. N. XXXVI, 15 ante med.: morte conſcita, Liv. IX, 26: *dus ook* fugam Liv. X, 34, *vluchten enz.: dus ook* exſilium ac fugam ſibi, Liv. V, 53: caecitatem (*zonder* ſibi) i. e. *zich zelven blind maken, zich van zijne oogen berooven*, Gell. X, 17: *dus ook* facinus, Brut. in Epiſt. Cic. ad Brut. 16 med., i. e. *begaan, doen.*

CONSCISSUS, a, um, *zie* Conſcindo.

CONSCITUS, a, um, *zie* Conſciſco.

CONSCIUS, a, um, 1) *zich bewust, van iet wetende, het zij dit eene eigene of eens anderen zaak zij. Hier merke men op:* mihi ſum conſcius, *ik ben mij zelven bewust:* tibi es conſcius, *gij zijt u zelven enz.: doch dikwijls ontbreekt ook deze* Dativus mihi cet.: *de zaak, waar van men zich bewust is, ſtaat in den* Genitivus, *in den* Accuſativus, *met den* Infinitivus, *of met* Particulae *en een* Verbum, *ook ſomtijds met* de *of* in, *bij voorb.* injuriae ſibi conſcius fuiſſet, Caeſ. B. G. I, 14: homo omnium meorum in te ſtudiorum conſcius, Cic. ad. Div. V, 5: cum ſibi conſcius eſſet, quam deberet cet., Hirt. B. G. VIII, 44 mens ſibi conſcia recti, Virg. Aen. I, 604 (608): qui mihi — in privatis rebus — conſcius eſſe ſoles, Cic. Att. I, 18: ſine ullo conſcio, Cic. Fin. II, 16: conſcius mihi ſum, me — fuiſſe cet., Cic. Tuſc. II, 4: His de rebus conſcium eſſe Piſonem, Cic. Att. II, 24 poſt med. Not. *Men vindt ook* a) *den* Dativus *in plaats van den* Genitivus, *bij voorb.* facinori conſcius, Cic. Cluent. 20. Coel. 21: coeptis, Ovid. Met. VII, 194: temeritati, Cic. Verr. IV, 56: qui ei (ſcil. incepto) fuere conſcii, Ter. Heaut. I, 1, 69, *ten zij men* filio *bij* ei *verſtaan moet:* b) conſcius alicujus, i. e. *die met iemand ergens van weet. Dus ſtaat* Conſcios ſui, Caeſ. B. C. III, 108: *ook* alicui, *bij voorb.* qui ei (ſcil. filio meo) fuere conſcii, Ter. Heaut. I, 1, 69, *zie hier voor:* 2) *zich van iet kwaads bewust zijn, een kwaad geweten hebben*, *bij voorb.* animus, Plaut. Moſt. III, 1, 13: vultus, Senec. Herc. fur. 692: cf. Ibid. Hippol. 495. Not. *ook ſtaat het van levenloze dingen*, *bij voorb.* aether, Virg. Aen. IV, 167: ſylva, Martial. IV, 25: litera, Ovid. Her. XVII, 267: manus ſibi conſcia facti, Ovid. Met. VIII, 510: antra conſcia deliciis, Ovid. Her. XV, 138, *met den* Dativus.

CONSCREOR, ari, *riſpen, opriſpen*, Plaut. Perſ. II, 5, 7.

CONSCRIBILLO, avi, atum, are, 1) *ſchrijven, wanneer men er klein en verächtelijk van ſpreekt, krabbelen*, *bij voorb.* in ceram, Varr. ap. Non.: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* nates, Catull. 25, 10, *voor bloedig ſlaan.*

CONSCRIBO, pſi, ptum, 3. 1) *ſamenſchrijven d. i.* a) *wanneer veelen iet ſchrijven*, *bij voorb. een' brief*, *bij voorb.* Balbus ad me cum Oppio conſcripſit, Cic. Att. XII, 19: non conſcripſiſſemus haec tibi, Brut. & Caſſ. in Cic. ep. ad Div. XI, 2 in Ed. Erneſt.: *doch, het kan in de beide plaatzen ook bloot voor* ſcribere *ſtaan, ſchrijven, zie n. 2, en de Ed.* Graev. *heeft in de laatſte plaats* ſcripſiſſemus: b) *veele naamen of zaken in een geſchrift bij een brengen: van daar* milites, Lentul. in Cic. ep. ad Div. XII, 15 extr., *op de rol zetten, hunne namen optekenen, gevolglijk behoorlijk werven: dus ook* latrones, i. e. milites, Plaut. Mil. I, 1, 76: legiones, Liv. XXXVII, 2. Caeſ. B. G. I, 10. B. C. I, 85: alam legionum, Tacit. Ann. III, 42: *ook buiten den oorlog*, homines, Cic. red. Quir. 5, i. e. *ſamen optekenen, op een lijst zetten: dus ook* ſervos, Cic. red. Sen. 13: exercitus ſervorum, Cic. Mil. 28: *dus ook van* Plancius, *die het volk, bij eene verkiezing zou omgekocht hebben*, conſcripſiſſe, *zonder* Accuſativus, ſcil. plebem, Cic. Planc. 18 extr. *en* 19 in., i. e. *ſamengerot, verzameld enz.* 2) *ſchriftelijk iet opſtellen, iet ſchrijven, of al ſchrijvend vervaardigen, gevolglijk voor* ſcribere, *bij voorb.* foedus, Liv. XLI, 24: legem, Cic. Att. IV, 1 extr.: teſtamenta, Cic. Haruſp. 20: epiſtolam, Cic. Att. XIII, 50: Caeſ. B. G. V, 48: cf. *boven* Cic. Att. XII, 19. Brut. & Caſſ. in Cic. Epiſt. ad Div. XI, 2 in.: nihil, quod iſte Romam conſcripſerit, Cic. Verr. V, 4: volumen, Cic. Roſc. Am. 35: Topica Ariſtotelea, Cic. ad Div. VII, 19: librum, Nep. Lyſ. 4. Cic. Brut. 55: artem, Ovid. Pont. II, 9, 73: fortunas alterius, Cic. Cluent. 66: de ratione dicendi, Auct. ad Her. I, 1: *ook beſchrijven, betekenen*, *bij voorb.* menſam vino, Ovid. Am. II, 5, 17: *ook tekenen, ontwerpen*, *bij voorb.* imaginem, Stat. Sylv. III, 11, 117: *ook daar bij ſchrijven*, *bij voorb.* conditionem, Pandect. XXXVIII, 17, 2 extr.: *doch het kan ook zijn, opſtellen:* 3) *zoo als* conſcribillo, *voor kloppen, houwen*, Plaut. Pſeud. I, 5, 132: Not. Patres Conſcripti, *de ſtaatlijke benaming van den Romeinſchen Senaat, bijzonder in aanſpraken*, Cic. Cat. I, 11. Cic. red. Sen. 1 *en meermalen. Eigenlijk betekent deze naam* a) *of* vereenigde, *gezamenlijke, op een Regiſter gezamenlijk opgeſchreven vaderen, welke verklaring de beste ſchijnt*, b) *of* Patres *zijn de Raadsheeren voor* Brutus, *en* Conſcripti *die van* Brutus *verkozen zijn, wanneer er zou ontbreken: Het laatſte gevoelen heeft* Livius II, 1 extr. *Dan, deze benoeming is lang voor* Livius *in gebruik geweest, waarom men op zijn getuigenis niet bouwen kan. Het eerſte behaagt mij beter: van daar* pater conſcriptus i. e. ſenator, Cic. Phil. XIII, 13 med.: *ook enkel* conſcriptus ſcil. pater, i. e. ſenator, Horat. Art. 314: *van daar* dei (dii) conſcripti Muſarum albo, Apul. Met. VI poſt med. p. 182 Elm., i. e. *gezamenlijke Goden.*

CONSCRIPTIO, onis, f. *het ſamenſchrijven, het ſchrijven, ſchriftelijk vervaardigen, ſchriftelijk opſtel, lijst*, *bij voorb.* quaeſtionum, Cic. Cluent. 67: omnium generum ſenſus, Vitruv. VII prooem. in.

CONSCRIPTUS, a, um, *zie* Conſcribo.

CONSECO, ui, ctum, are, 1) *verſnijden*, *bij voorb.* rapa, Varr. R. R. I, 59 extr.: naſtortium, Ibid. III, 10 extr.: membra fratris, Ovid. Triſt. III, 9, 34: *doch het kan hier ook verſcheuren zijn: ook ſnijden*, *bij voorb.* usque ad oſſa, Plin. H. N. XXXVI, 26 in.: in tenues membranas, Ibid. XXX, 4: 2) *verſcheuren, opkrabben*, *bij voorb.* genas, Petron, 137: membra, Ovid. *zie hier voor.*

CONSECRATIO, onis, f. 1) *wanneer men den Goden iet toewijdt, toewijding*, *bij voorb.* capitis, Cic. Balb. 14: *van daar* a) *inwijding, heiligmaking*, *bij voorb. van eene plaats*, Cic. Dom. 40 *en* 48, *alwaar* Graevius *een ongegrond onderſcheid tusſchen* conſecratio *en* dedicatio *gevolglijk tusſchen* conſecrare *en* dedicare *maakt: ook de wijding van een' Prieſter, of tot Prieſter*, *bij voorb.* anno trigeſimo conſecrationis ſuae, Inſcript. ap. Gruter. p. 303 n. 2: b) *maken, dat iet onſchendbaar is*, *bij voorb.* legis aut poenae, Cic. Balb. 14: 2) *het tellen onder de Goden, vergoding*, Tacit. Ann. XIII, 2.

CONSECRO, avi, atum, are, 1) *heilig maken d. i. den Goden of aan eenen God iet heiligen of wijden*, *bij voorb.* aliquid Jovi, Cic. Verr. IV, 29: Muſis, Cic. Arch. 11: equos Rubiconi flumini, Sueton. Caeſ. 81: *ook zonder* Dativus, *bij voorb.* aram, Cic. Dom. 55: bona alicujus, Ibid. 47 *tweemaalen:* Carthaginem, Cic. Agr. I, 2, i. e. *aan de Goden heiligen, gevolglijk den opbouw en het gebruik der menſchen hinderen: van daar in 't gemeen wijden, in eigendom overgeven, geheel overgeven*, *bij voorb.* ſententiis certis quaſi addicti & conſecrati, Cic. Tuſc. II, 2: patria, cui nos totos dedere, & qua noſtra omnia ponere & quaſi conſecrare debemus, Cic. Leg. II, 2, *alwaar men* cui *bij* conſecrare *denken moet:* immortalitati, Curt. IX, 6, i. e. *vergoden: ook met* ad, *bij voorb.* aliquem ad immortalitatis & religionem & memoriam conſecrare, Cic. Mil. 29, i. e. *vergoden: van daar* a) caput alicujus, Liv. III, 48, *het hoofd aan de onderäardſche Goden heiligen d. i. aan den dood wijden: dus ook* caput ſuum deorum irae, Plin. Paneg. 64: *van daar Tropisch*, eſſe iam conſecratum Miloni, Cic. Haruſp. 4, i. e. *aan* Milo *ten dood gewijd.* b) *toeſchrijven*, *bij voorb.* ars inventioni deorum conſecrata, Cic. Tuſc. III, 1: 2) *heilig maken, d. i. onder de Goden tellen, vergoden*, *bij voorb.* vocabula Cupidinis & Voluptatis, Cic. Nat. D. II, 23: Liberum cum Cerere & Libera, Ibid. 24: omne genus beſtiarum, Ibid. III, 15: mentem, fidem, concordiam, Ibid. II, 31: belluam, belluas, Ibid. I, 36: mentem, pietatem, fidem, Cic. Leg. II, 11: *van daar Tropisch, vergoden, d. i. onſterflijk maken*, *bij voorb.* memoriam nominis monimentis, Cic. Q. Fr. I, 1, 15: illam (filiam) monimentis, Cic. Att. XII, 18 in.: aliquem prope ad immortalitatis religionem cet., Cic. Mil. 29, *zie hier*

hier voor: 3) *heiligen, d. i. met zekere Heiligheid verzien, bij voorb.* Cupidinem, Cic. Verr. IV, 2 extr.: Aristeus consecratus, Ibid. 57: *en Tropisch, bij voorb.* Socratis ratio Platonis memoria consecrata, Cic. Tusc. V, 4, i. e. *geheiligd, vereeuwigd:* opinio consecrata, Cic. Sext. 68.

CONSECTĀRIUS, a, um, *het geen volgt: van daar* Consectarium, Cic. Fin. III, 8, *eene gevolgtrekking, bijzonder eene korte stelling, die terstond uit de voorgaande getrokken wordt, hoedanigen de* Stoici *maakten: echter ligt de kortheid en de daar in te vinden scherpzinnigheid niet in het woord* consectarium, *want* Cicero Fin. III, 8 *stelt* brevia & acuta *er bij, het welk hij niet zou doen, indien deze denkbeelden daar reeds in lagen.* Not. *Het is eigenlijk een* Adject. consectarius, a, um, *volgend enz.: van daar* Consectarium scil. (*misschien*) dictum cet.

CONSECTĀTĬO, onis, f. 1) *het vervolgen, najaagen, begeerig volgen: van daar* 2) *het trachten, streeven, naar iets, bij voorb.* concinnitatis, Cic. Or. 49: 3) consectatio in numerum, Plin. H. N. XIV, 6 extr., *herhaaling naar de rei af.*

CONSECTĀTRIX, tcis, f. *eene vrouw, die naar iets streeft, dat najaagt, bij voorb.* voluptatis, Cic. Off. III, 33.

CONSECTĬO, onis, f. *versnijding, stukhouwing, bij voorb.* arborum, Cic. Nat. D. II, 60.

CONSECTOR, atus sum, ari, 1) *ijvrig navolgen, nagaan, bij voorb.* aliquem, Terent. Eun. II, 2, 18. Plaut. Trin. II, 1, 12: arieti naturale est — senectam ovium consectari i. e. *de bejaarde schaapen*, Plin. H. N. VIII, 47: angiporta, Plaut. Pseud. IV, 7, 137, i. e. *de enge straatjens zoeken, die nagaan, daar (alleen) doorgaan: van daar* a) *vervolgen, trachten in te haalen, bij voorb.* hostes, Cic. Invent. II, 37: praedones, Nep. Them. 2: cf. Liv. XXXVIII, 23 med. Caes. B. G. III, 15, *alwaar het ook inhaalen kan zijn:* consectari passive, *bij voorb.* a populo lapidibus, Laber. ap. Priscian.: Not. verba, Cic. Caecin. 19, *de woorden volgen, d. i. enkel bij de woorden blijven enz.: ook Tropisch, vervolgen, bij voorb.* conviciis, Cic. Att. II, 18: *van daar navolgen, trachten in te haalen, bij voorb.* vitium, Cic. Or. III, 11: rationem disputandi Socratis, Cic. Tusc. V, 4: versus Homeri, Gell. XII, 1: b) *naar iets trachten, streeven, zoeken te bekomen, bij voorb.* rumorem, Cic. Pis. 24: benevolentiam Macedonum, Cic. Off. II, 15: puerile quiddam, Ibid. I, 2: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* arripere passerem, Apul. Met. VIII med. p. 210 Elm.: c) *aanvoeren, verhaalen*, Cic. Or. I, 8 extr. Plin. Paneg. 75: 2) *bereiken, inhaalen*, Caes. B. G. V, 58: *ook* Ibid. III, 15. Liv. XXXVIII, 23, *alwaar het echter ook vervolgen kan zijn.*

CONSECTUS, a, um, *zie* Conseco.

CONSECŪTĬO *en* **CONSEQUUTĬO**, onis, f. *het vervolg, bij voorb. van eene zaak* Cic. Invent. I, 29. Cic. Fin. I, 11: *van daar* a) verborum, Cic. Partit. 6, *het rechte gevolg, d. i. famenstelling der woorden.* b) *het gevolg, d. i. het besluit, gevolgtrekking*, Cic. Invent. I, 29. Cic. Fin. II, 13.

CONSECŪTUS *of* **CONSEQUUTUS**, a, um, *zie* Consequor.

CONSĒDO, onis, m. i. q. adsessor, *bij voorb.* nemo vicinus consedo, Hemina ap. Non., i. e. *die daar naast woont.*

CONSĒDO, avi, atum, are, *stillen, bij voorb.* tumultus, Cato ap. Charis.

CONSELLAE, arum, i. q. sellae *of* sellae duplices, Lucil. ap. Non.

CONSEMĬNĀLIS, e, i. q. consemineus, *bij voorb.* vinea, Colum. XII, 45 extr.

CONSEMĬNĔUS, a, um, *het geen, waar in allerhand, d. i. verscheiden soorten, bij voorb. van wijnstokken, bijéén gezaaid of geplant is, bij voorb.* vinea, Colum. III, 21, 7, i. e. *daar laate en vroege druiven te gelijk wassen:* sylva, Ibid. XI, 2, 83, i. e. *uit allerhande boomen bestaande.*

CONSĒNESCO, nui, 3. 1) *verouden, d. i. oud worden, bij voorb. van menschen*, Ovid. Met. VIII, 631. Hor. Od. III, 5, 5: *ook Tropisch, bij voorb.* in commentariis rhetorum, Quintil. III, 8 (10): in una specie exercitationis, Ibid. XII, 11: *ook verouden d. i. (zonder oud te zijn) het voorkomen van een' grijsaart bekomen, bij voorb. van gemelijkheid, en misnoegen enz.*, Plaut. Capt. I, 2, 31: moerore & lacrymis, Cic. Cluent. 5: *ook van zaken, bij voorb.* tabula, Plin. H. N. XXXV, 10: carina, Prop. III, 5, 50: veru, Plaut. Rud. V, 2, 15: *ook verouden d. i. bederven, zijne werkzaamheid en wakkerheid verliezen, onbooglijk worden, bij voorb.* columbae, Varr. R. R. III, 7, 6: ova, Ibid. III, 9, 8: pecudes, Colum. VII, 5, 3: vitis, Ibid. IV, 22, 8: partis auctores & socios consenescere, Cic. Att. II, 23: animus, Liv. IX, 3: 2) *verouden, d. i. uit de mode raken, het vorig aanzien of bevalligheid verliezen, bij voorb.* cujus cognomen (scil. Magnus) consenescit, Cic. Att. II, 13: 3) *zwak worden, afnemen, moede worden, bij voorb.* vires, Cic. Senect. 9. Liv. VI, 23: ager, Ovid. Art. III, 82: leges, Cic. Or. I, 58: invidia, Cic. Cluent. 2: rabies & impetus, Flor. III, 3: *hier toe kan ook het één en ander uit het voorgaande gebracht worden, bij voorb.* animus, Liv.: partis auctores, Cic.: vitis, Colum. cet.

CONSENSĬO, onis, f. 1) *overéénstemming in eene zaak, bij voorb.* gentium, Cic. Tusc. I, 13: voluntatum, studiorum, sententiarum, Cic. Amic. 4: magistratuum, Cic. red. Sen. 15: Galliae, Caes. B. G. VII, 76: *en Tropisch* naturae, Cic. Or. III, 5: 2) *overéénstemming in het kwaade, samenzweering*, Cic. Verr. V, 4. Cic. Att. X, 4: *ook samenkomst, vergadering, bij voorb.* per hanc consensionem cet., Cic. Planc. 15.

CONSENSUS, us, m. *overéénstemming in eene zaak, harmonie, bij voorb.* omnium, Cic. Tusc. I, 15: cf. Cic. Phil. IV, 5. Cic. Ligar. 12. Caes. B. G. I, 30 *en meermalen: ook Tropisch, bij voorb.* naturae, Cic. Div. II, 15: virtutum, Cic. Fin. V, 23: cf. Cic. Or. III, 6.

CONSENSUS, a, um, *zie* Consentio.

CONSENTĀNĔUS, a, um, 1) *overéénstemmend, gelijkvormig, overéénkomstig, passende, bij voorb.* cum iis literis, Cic. ad Div. III, 6: tempori & personae, Cic. Or. 22: disciplinae consentaneae sibi cet., Cic. Off. I, 2: mors consentanea vitae, Cic. Phil. IX, 7: excellentiae hominis *en* naturae, Cic. Off. I, 27 extr.: consentaneum est ei, Cic. Acad. IV, 9 med.: quod cuique consentaneum sit, Cic. Tusc. V, 8: *ook zonder* cum *en* Dativus, *bij voorb.* & consentanea, Cic. Or. II, 90 extr.: vir vita & morte consentaneus, scil. sibi, Vellei. II, 63: 2) *voegzaam, passend, verstandig gedacht, bij voorb.* consentaneum est, Cic. Off. I, 20 med. Nat. D. II, 15. Fin. III, 17 med., *het voegt, het is redelijk.*

CONSENTES DII i. e. *de twaalf opperste Goden der Romeinen*, Jupiter, Juno, Vesta, Ceres, Diana, Minerva, Venus, Mars, Mercurius, Neptunus, Vulcanus, Apollo: Enn. ap. Apul. de deo Socr. p. 42 Elm. *ook haalt Varro* R. R. I, 1, 4 *andere* deos consentes *aan, en wel* rusticos: *daar toe behoort* Jupiter, Tellus, Sol, Luna, Ceres, Liber, Robigus, Flora, Minerva, Venus, Lympha, Bonus Eventus: *en hij zegt, dat er ook* XII dii consentes urbani, *waren, en dat dus de uit* Ennius *aangehaalden de* urbani *waren.* Not. *dit woord staat of voor* Consentientes *of het is het Particip. van* Consum, *voor* con-entes: Not. Singular., *bij voorb.* Mercurio consenti, Inscript. ap. Grut. *en meermaalen aldaar.*

CONSENTIA SACRA i. e. quae ex multorum consensu sunt statuta, Fest.

CONSENTĬO, sensi, sensum, 4. 1) *overéénstemmen, harmoniëren, gelijkvormig zijn, bij voorb.* inter se, Cic. Off. I, 28: sibi, Cic. Off. I, 2: his principiis reliqua consentiunt, Cic. Phil. I, 1: secum, Cic. Univ. 3: cum oratione, Caes. B. C. I, 19: ad modos certos, Colum. XII, 1: ad temp. conservandam, Cic. Phil. IV, 4: ad benevolentiam erga nos, Cic. Att. V, 18, i. e. in benevolentia: ratio consentit, Cic. Fin. III, 3: omnes consentiunt, Cic. Phil. IV, 3: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* vendere, Cic. Agr. I, 5: *ook met den* Accusativus, *d. i. ergens in enz., zie* n. 3. Not. Auct. ad Her. IV, 9 cui imperio — consenserunt, *alwaar* concesserunt *voegzamer schijnt:* 2) *in een kwaaden zin, samenzweeren, afspreken*, Cic. Phil. II, 7. Cic. Verr. V, 8. Caes. B. G. II, 3: *ook met den* Infinitivus, Cic. Phil. II, 7, *zie hier voor:* 3) *zijne toestemming er toe geven*, Liv. IV, 6 in.: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* bellum, Liv. VIII, 6: id, Cic. Fin. II, 35 in.: *van daar* consensis quibusdam, Gell. XV, 26: *ook dient* Liv. I. 32 extr. consensum *voor* consensu *gelezen te worden.*

CONSĒPĬO, psi, ptum, 4. *omtuinen, met een tuin of muur of een ander iets insluiten, bij voorb.* bustum, Suet. Ner. 33: ager conseptus, Cic. Senect. 17: *dus ook* locus, Liv. X, 38: *van daar* Conseptum, *Substantive, eene rondóm omtuinde, besloten, en omringde plaats, bij voorb.* Liv. X, 38 extr. Colum. I, 4, 7. I, 6, 1. VI, 23. VIII, 17. Varr. R. R. I, 13, 2: *van daar Tropisch*, conseptum fori, i. e. *paalen; perken*, Quintil. XII, 2: intra conseptum clausa custodias, Apul. Met. III, i. e. *verzwijg het, houd het bij u.*

CONSEPTUS, a, um, *zie* Consepio.

CONSEQUENS, *zie* Consequor.

CONSĔQUENTER, *gevolglijk*, Apul. Met. X in. XI in.

CONSĔQUENTĬA, ae, f. *het gevolg, bij voorb. van eene zaak*, Cic. Div. I, 56, Auct. ad Her. IV, 54. Gell. XII, 5 post med. *De Pluralis staat* Varr. L. L. VIII, 51: *van daar* per consequentias, Pand. IV, 3, 19.

CONSEQUĬA, ae, f. *of* **CONSĔQUĬUM**, i, n. *de aanhang of stoet, sleep, bij voorb. van eenen Heer, bij voorb.* quae (carpen-

Digitized by Google

penta) — novissimis trahebantur consequiis, Apul. Met. X ante med. p. 247 Elm.: Psyche — evectionis appendix & per nubilas plagas penduli comitatis consequia tandem fessa delabitur, Ibid. V post med. p. 169.

CONSĔQUOR, cutus of quutus sum, 3. 1) voor sequi, volgen, navolgen, daar op volgen, bij voorb. ego consequor, Terent. Heaut. II, 3, 36: Terrorem pallor consequitur, Cic. Tusc. IV, 8: comitibus non consecutis, Cic. Tusc. V, 34: siccitatem, quae consequitur hanc continentiam, Ibid.: silentium est consecutum, Cic. Or. I, 35: in eum annum, qui consequitur, Cic. Mur. 39: hunc consecutus est aetate Cato, Cic. Brut. 15: sudorem consecutum esse, Cic. Or. III, 2: mihi videntur omnia, mare, terra, coelum consequi, Plaut. Amph. V, 1, 3, mij te volgen, met mij rond te gaan, d. i. ik word duizelig: ook volgt post, bij voorb. post tuam profectionem, Cic. ad Div. I, 5 in.: post negotium, Cic. Invent. I, 54: van daar consequens het geen volgt, bij voorb. anni, Cic. Senect. 6: consequens est, Cic. Or. II, 53, het volgt: consequens esse videtur, ut scribas cet., Cic. Leg. I, 5: consequentia de gevolgen, bij voorb. vestra, Cic. Fin. IV, 19 extr.: ook met den Infinitivus, bij voorb. consequens est dicere, Gell. I, 4. Pand. XLIII, 23, 15 extr. Ook met den Genitivus, bij voorb. cujus id consequens fit i. e. gevolg, Cic. Fin. IV, 24. Ook met den Dativus, bij voorb. Alterum alteri consequens, Cic. Tusc. V, 8 in.: his consentanea & consequentia, Ibid. III, 15 in.: quid sit consequens iis, quae sumentur ad rem confirmandam, Cic. Or. 35. van daar a) verzellen, bij voorb. felicitas Fabium consequitur, Hirt. B. G. VIII, 31: b) zoeken te bereiken of in te haalen, bij voorb. aliquem, bij voorb. campo illum consequitur, Cic. Invent. II, 4 extr.: doch, het kan ook zijn, vervolgt hem, gaat hem na: bij slot is het een: en dus kan men ook in plaats van vervolgen, dikwijls nemen, zoeken in te haalen, zetten: dus ook aliquid, bij voorb. quidquid elaborari — potuerit, me consecutum, Cic. ad Div. IX, 16 in.: van daar naboetzen, volgen, bij voorb. morem, Cic. Leg. II, 7: quem Diogenes consequens, Cic. Nat. D. I, 15 extr.: quas sententias senatus est consecutus, Cic. Catil. III, 6, alwaar het ook opvolgen, gehoorzaamen, toestemmen, zijn kan: ook leeren, bij voorb. haec si — fueris consecutus, Auct. ad Her. II, 31: cf. Lucret. I, 461: c) volgen, bij iet blijven, behouden, bij voorb. zijne gewoonte, bij voorb. institutum suum, Cic. Off. I, 32: d) naar iet streeven, eene zaak nagaan, bij voorb. quaestum, Cic. Manil. 12: exilitatem, Cic. Brut. 82: e) gehoorzaamen, volgen, bij voorb. sententiam alicujus, Plaut. Asin. II, 1, 18. Cic. Cat. III, 6, alwaar men het ook, toestemmen, goedkeuren, kan vertaalen. f) vervolgen, nagaan, bij voorb. campo illum consequitur, Cic. Inv. II, 4: cf. Caes. B. G. I, 53, alwaar het ook inhaalen kan zijn: van daar vervolgen Tropisch d. i. voortzetten, bij voorb. opera, Colum. XI, 2, 90. 2) inhaalen, bereiken, bij voorb. aliquem, Cic. ad Div. XVI, 1. Cic. Cat. II, 4. Liv. I, 48 med. Hirt. B. G. VIII, 28 en meermalen: van daar Tropisch, laudes verbis consequi, Cic. Phil. V, 13, bereiken, d. i. op eene waardige wijze prijzen: dus ook oratione magnitudinem, Cic. red. Quir. 2, i. e. waardig uitdrukken: imitando, Cic. N. D. II, 32: memoria omnia i. e. zich op alles bedenken, Cic. Verr. IV, 26: gratia, Cic. ad Div. I, 8 extr.: van daar bereiken d. i. gelijk komen, bij voorb. majorem, Cic. Brut. 64: van daar a) in 't gemeen bereiken, verkrijgen, bekomen, bij voorb. gloriam, Cic. ad Div. I, 5 extr.: victoriam, Cic. Coel. 7: emolumentum, Cic. Fin. II, 14: opes, Cic. Off. I, 19: laudem, Ibid. II, 13: magistratum, Cic. Planc. 25: famam, Cic. ad Div. II, 11: hoc videmur esse consecuti, ut cet., Ib. I, 2 extr.: vitium, Quintil. VIII, 2: b) ontdekken, bij voorb. conatus, Cic. Verr. Act. I, 16.

CONSĔQUUS, a, um, volgend, Lucret. V, 678.

CONSERMŌNOR, ari, met elkander spreken, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2 §. 17.

CONSĒRO, evi, itum, 3. 1) bezaaien, beplanten, bij voorb. agrum, Virg. Ecl. I, 73: ook Indus (eene rivier) agros conserit, Cic. Nat. D. II, 52: arva, Curt. VII, 4. Van daar Tropisch, arva muliebria, Lucret. IV, 1101: ook sol conserit arva, Ibid. II, 211, i. e. vervult: van daar consitus, a, um, bezaaid, bij voorb. ager, Cic. Senect. 17: ook Tropisch, voor vervuld, bij voorb. senectute, Plaut. Men. V, 2, 4: freta consita terris, Virg. Aen. III, 127: caligine, Catull. 63, 207: ook voor consertus, bij voorb. aera i. e. rostra, Claudian. de VI Consul. Honor. 48. 2) zaaien, planten, bij voorb. pomum, Tibull. II, 1, 43: arborem, Liv. X, 24 in. Not. conseruisset voor consevisset, Liv. X, 24 in.: van daar consitus, a, um, gezaaid, geplant: vervolgens ingezet, bij voorb. stili, Auct. B. Afric. 31.

CONSĔRO, erui, ertum, 3. samenvoegen, bij voorb. nocti diem, Ovid. Am. III, 6, 10: latus lateri, Ibid. Her. II, 58: lorica conserta hamis, Virg. Aen. III, 467: quae conserta fabellis sunt, Liv. VII, 2: bijzonder om te vechten; van daar conserere pugnam, Liv. XXI, 50: ook pugnam alicui, Plaut. Bacch. IV, 9, 43, vechten: dus ook proelium, Liv. XXVII, 48: certamen, Liv. XXXV, 4: dus ook manum, Nep. Dat. 8 en Ages. 3. Cic. Mur. 9: of manus, Liv. VI, 12: ook manu' i. e. manum of manus, Cic. Or. I, 10 Ed. Ern., alwaar Ed. Pearc. manum heeft cf. Cic. Mur. 14 en ad Div. VII, 13 ex Enn., alwaar manum staat: dus ook manus strictas, Ovid. Her. XII, 100: dextras, Stat. Sylv. I, 6, 60: dus ook navis conserta esset, Liv. XXI, 50 in., i. e. een schip, dat met de anderen saamgekomen was, scil. om te vechten: dus ook sermonem, verba i. e. samenpraten, Curt. VIII, 12. Stat. Sylv. II, 1, 5.

CONSERTE, Adv., samenhangend, in verband, Cic. Fat. 14.

CONSERTUS, a, um, zie Consero, ut cet.

CONSERVA, ae, f. medeslavin, Terent. Eun. II, 3, 74. Plaut. Cas. I, 20: ook Pand. XXXIII, 7, 27, alwaar conservabus staat. Not. conservae fores, Ovid. Am. I, 6, 74.

CONSERVĀTĬO, onis, f. 1) bewaring eener zaak, dat zij niet verloren ga, bij voorb. frugum, Cic. Off. II, 3. 2) behouding, waarneming, bij voorb. naturae, Cic. Off. I, 28: decoris, Ibid. 36: aequabilitatis, Cic. Or. I, 42.

CONSERVĀTOR, oris, m. behouder, verlosser, Cic. Sext. 24. Cic. Att. VIII, 9 post med. en Ibid. IX, 10 ante med.

CONSERVĀTRIX, icis, f. behoudster, Cic. Fin. V, 9: ook als een bijwoord van Juno, Inscript. ap. Grut.

CONSERVITIUM, i, n. medeslavenstand, medeslavernij, Plaut. Capt. II, 1, 45.

CONSERVO, avi, atum, are, maken, dat iet niet verloren gaat, of vermindert: van daar 1) behouden, blijven houden, bewaaren, bij voorb. rem familiarem, Cic. Off. II, 24: omnes salvos, Cic. Catil. III, 10: ordinem, Cic. Rosc. Com. 2: libertatem & salutem populi Romani, Cic. ad Div. XI, 7: voluntatem mortuorum, Cic. Verr. I, 47: memoriam rei, Cic. ad Div. IV, 13 extr. 2) bewaaren, behouden, redden, voor den ondergang bewaaren, bij het leven behouden, verlossen, bij voorb. aliquem, Nep. Eum. 10: exercitum, Nep. Dat. 2: omnes, Caes. B. C. III, 98. 3) waarnemen, houden, bij voorb. leges, Nep. Att. 6: inducias, Nep. Ages. 2: jusiurandum, Nep. Hann. 2. Cic. Off. III, 28: fidem, i. e. woord houden, Nep. Ages. 2: voluntatem mortuorum, Cic. Verr. I, 47: ordinem, Cic. Att. VI, 1 en Rosc. Com. 2: majestatem populi Rom., Cic. Balb. 16. Liv. XXXVIII, 11. Not. conservans met den Genitivus, bij voorb. conservantia ejus status, Cic. Fin. III, 5 in.

CONSERVŬLA, ae, f. medeslavin, Senec. Controv. 21.

CONSERVUS, i, m. een medeslaaf, Cic. ad Div. XII, 3 extr. Cic. Q. Fr. III, 1, 2: Plaut. Mil. IV, 8, 30. Not. ook Adjective, bij voorb. conservae fores, Ovid. Am. I, 6, 74, ten zij het eene appositie is, d. i. medeslavin.

CONSESSOR, oris, m. die er mede bij zit, die naast iemand zit, bij voorb. aan tafel, in het schouwspel, voor het gericht, Cic. Att. II, 15. Liv. XXXIV, 54: judex dicere consessori (suo) solebat, Cic. Fin. II, 19, i. e. mederichter: accusatoris consessoribus, convivis, contubernalibus, Cic. Flacc. 11, i. e. die met hem eten, drinken, spelen enz., kameraaden enz.: het zou ook kunnen zijn, die met hem op dezelfde bank voor het gericht zitten, gevolglijk vrienden, aanhoorigen enz.: maar het eerste schijnt wegens convivis cet. voegzamer.

CONSESSUS, us, m. het samenzitten: van daar 1) het zitten bij iemand, in ludo talario, bij het dobbelspelen, Cic. Att. I, 16 in. 2) vergadering van zittende persoonen, bij voorb. van Richters, Cic. Verr. I, 7. Cic. Flacc. 17: verders bij het schouwspel, Virg. Aen. V, 577 en 341. Suet. Aug. 44. Tacit. Ann. XIII, 54. Val. Max. II, 4, 6: van daar Consessus gladiatorum, Cic. Sext. 50, of gladiatorii, Cic. Sext. 54, i. e. vergadering wegens de schouwspelen der kampvechters, scil. om die te zien.

CONSIDĔO, edi, essum, 2. zitten of bij een zitten. Of dit Verbum zoo voorkomt, weet ik niet. Het Praesens met de daar uit ontstaande Tempora schijnt niet voor te komen, en het Perf. consedi schijnt met de daar uit voortkomende Tempora tot consido te behooren.

CONSĬDĔRANTER, bedachtzaam, behoedzaam, Valer. Max. VIII, 1 extr. Pallad. III, 17.

CONSĬDĔRANTĬA, ae, f. bedachtzaamheid, overleg, Vitruv. VI, 1 extr.:

CONSĬDĔRĀTE, bedachtzaam, met overleg, Cic. Off. I, 38: consideratissime, Cic.

Digitized by Google

Cic. Att. IX, 10 ante med.: consideratius, Attic. in Cic. Epist. Ibid. extr.

CONSIDĔRATĬO, onis, f. *betrachting*, *overweging*, Cic. Acad. IV, 11 *en* 41. Cic. Invent. II, 33. Gell. XII, 28.

CONSIDERĀTOR, oris, m. i. e. *een betrachter*, *overweeger*, Gell. XI, 5, *alwaar* [illegible] *door* quaesitores *en* consideratores *vertaald wordt*.

CONSIDĔRO, avi, atum, are, 1) *betrachten*, *beschouwen*, *met de oogen*, *bij voorb.* pictores — suum quisque opus (i. e. picturam) a vulgo considerari vult, Cic. Off. I, 41: formam ludi gladiatorii, Sueton. Caes. 31. 2) *betrachten*, *met de ziel*, *overweegen*, *bedenken*, *overleggen*, *staat overal*, *bij voorb.* Cic. Verr. V, 68. Off. I, 21 extr.: *ook* cum animis vestris considerate, Ibid. V, 12: secum in animo aliquid, Ter. Heaut. II, 4, 5: factum alicuius, Cic. Rosc. Am. 37: de aliqua re, Cic. Off. III, 4 med. Cic. Att. XII, 24: *ook* de aliqua re cum aliquo Cic. ad Div. XIV, 14: *van daar* consideratus, a, um, *overlegd*, *bij voorb.* susceptio, Cic. Inv. II, 54: bene considerata ratio, Ib. Not. *het* Particip. Consideratus *staat ook* Adjective, *en heet* a) *bedachtzaam*, *d. i. bedachtzaam handelende*, *voorzichtig*, *bij voorb.* homo consideratus, Cic. Caecin. 1. Plin. Paneg. 44: Caesar consideratior erat factus, Auct. B. Afric. 73. b) *bedachtzaam d. i. met bedachtzaamheid gekozen of gedaan*, *bij voorb.* consideratissimum verbum, Cic. Font. 9: susceptio, Cic. Invent. II, 54: factum, Cic. Sull. 26.

CONSĪDO, edi, essum, 3. 1) *zich neder laten*, *bij voorb.* a) *om te zitten*, *te gaan zitten*, *het zij dit van een of meer personen geschiedt*, *bij voorb.* in pratulo consedimus, Cic. Brut. 6: in theatro consederant, Cic. Flacc. 7: considite transtris, Virg. Aen. IV, 573: longis considere scamnis, Ovid. Fast. VI, 305: in ara consedit, Nep. Paus. 4: consederat sub ilice Daphnis, Virg. Ecl. VII, 1: ibi considitur scil. a nobis, Cic. Or. III, 5, i. e. *daar zetten wij ons neder*: *van daar van die genen*, *die Ambtswegen gaan zitten*, *om te raadplegen enz.*: *wanneer het ook zitting houden*, *vergaderen*, *bij een komen*, *vertaald wordt*, *bij voorb. van de* Druiden, Caes. B. G. VI, 13: *bijzonder staat het dikwijls van Richters*, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 7. Suet. Calig. 38. Quintil. Decl. IX, 10. Ovid. Met. XIII, 11. Cic. Att. I, 16 in. Liv. XXXIV, 61: *van daar in 't gemeen*, *zich nederlaten*, *zich zetten*, *bij voorb.* cum apes in labellis consedissent, Cic. Div. I, 36: b) *om ergens een tijd lang te zijn*, *of te rusten*, *of daar te woonen*, *bij voorb.* aliquo loco, Cic. Att. V, 14 in.: portu, Virg. Aen. III, 378: cf. Curt. VII, 3: considere regnis, Virg. Aen. I, 572 (576), *zich nederslaan*, *woning opslaan*; *bijzonder van eene kudde*, *zich legeren*, Cic. ad Div. XIV, 4. Caes. B. G. I, 48. VII, 58 *en* 79. Auct. B. Afric. 3 *en* 24: cf. Liv. X, 4: *van daar*, *zich ergens ophouden*, *bij voorb.* Antii, Cic. Att. II, 6: aliquo loco, Ibid. V, 14: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* considere in otio, Cic. Att. II, 4: vitium consedit in mente, Cic. Fin. I, 16: religio in hac urbe consedit, Cic. Harusp. 12: genus in ea mediocritate, Cic. Or. 27 extr.: in opinione, Cic. Univ. 2: in alia parte, Senec. ep. 17, i. e. mutare sententiam. 2) *zich nederlaten*, *aflaten*, *daalen*, *invallen*, *instorten*, *op den grond vallen*, *zich leggen*, *zich zetten*, *bij voorb.* terra consedit, Liv. XXX, 38: considere in ignes Ilium, Virg. Aen. I, 624 (628): picem considere, Colum. XII. 24, i. e. *op den grond zinken*: donec consideret pulvis, Curt. V, 13, i. e. *het stof bedaarde*: nunc Alpes considant licet. Cic. Prov. 14, i. e. *mogen instorten*, *d. i. wij hebben ze niet meer als een voormuur van doen*: Alpium juga considunt, Plin. H. N. III, 25, i. e. *zinken*, *word n laager*, (*aan dien kant*): *van daar Tropisch* a) *verzinken*, *bij voorb.* luctu, Virg. Aen. XI, 349: *van daar* consedit utriusque nomen in quaestura, Cic. Mur. 8. *verzonk*, *d. i. werdt vergeten*. b) *zich leggen*, *d. i. nalaten*, *eindigen*, *bij voorb.* furor consedit, Cic. Acad. IV, 27: *dus ook* cura, Cic. Brut. 3: ferocia, Liv. XLII, 62: terror, Liv. XXXIII, 7: ira, Liv. XXXVIII, 17: ardor animi, Cic. Brut. 24. c) *eindigen of sluiten*, *bij voorb.* varie considat (junctio verborum), Cic. Or. III, 49.

CONSIGNANTER, *duidelijk*, consignantius, *bij voorb.* dicere i. e. *uitdrukken*, Gell. I, 25.

CONSIGNATE, *op eene duidelijke wijze*, consignatissime, Gell. I, 15.

CONSIGNĀTĬO, onis, f. *een lijst*, *een schriftelijk of verzegeld opstel*, Quintil. XII, 8 extr. Pandect. XLVIII, 10, 1 *en* 16.

CONSIGNO, avi, atum, are, *eigenlijk*, *iet door een teken merken*: *van daar* 1) *verzegelen*, *bezegelen*, *bij voorb.* tabulas, Cic. Quint. 6: pecuniam, Pandect. XLVI, 1, 64: decretum, Liv. XXXIX, 48: cf. Liv. XXXIII, 38. Plaut. Bacch. IV, 8 extr. Ibid. Curc. II. 3, 90 *en meermalen*. Not. a) tabellas (*brieven*), quas consignavi tibi, Plaut. Pers. IV, 2, 12, i. e. *u verzegeld gegeven heb*: *ten zij het heete*, *aan u geschreven* (*afgezonden*) *heb*: b) tabellas obsignatas, consignatas, Plaut. Bacch. IV, 9, 11: i. e. *verzegeld en bezegeld*, *alwaar het één te veel is*: *ten zij het laatste heet*, *geschreven*: *van daar Tropisch* c. i. *betuigen*, *bewijzen*, *aan den dag leggen*, antiquitas monumentis testata consignataque, Cic. Div. I, 40, i. e. *buiten twijfel gesteld*: in orationibus nostris auctoritates (i. e. *meeningen*) nostras consignatas, Cic. Cluent. 50: *doch het kan hier zijn opgeteekend*, *en tot n. 2. behooren*. 2) literis, *ook zonder* literis, *opteekenen*, *opschrijven*, *schriftelijk opmerken of aanmerken*, a) *met* literis, Cic. Acad. IV, 1. Cic. Leg. III, 20: (b) *zonder* literis, Cic. Or. II, 55: *dus ook* auctoritates, Cic. Cluent. 50, *zie hier voor*: cf. Cic. Tusc. I, 24 med. *Van daar* a) *opmerken*, *waarnemen*, *bij voorb.* motum temporis e cursu siderum, Cic. Cic. Univ. 9: b) *tekenen*, *merkbaar maken*, *bij voorb.* caussam, Gell. XIV, 2 post med.

CONSĬLEO, ui, 2. i. q. sileo, *zwijgen*: *misschien komt alleen* consiluerunt *voor* Gell. V, 1 extr., *dat van* consilesco *zijn kan*.

CONSĪLESCO, ui, 3. *zwijgen*, *stil zijn*, *bij voorb.* turbae consilescerent, Plaut. Mil. II, 6, 100: strepitus consilescit, Gell. XII, 1 extr.: consiluerunt, Gell. V, 1, *zie* Consileo.

CONSĬLĬĀRĬUS, a, um, *tot raaden geschikt of raadende*, *bij voorb.* fulmen, Senec. nat. qu. II, 39: homo, Gell. XVIII, 3: senatus, Plaut. Epid. I, 2, 56: amicus, Ibid. Truc. II, 1, 6: animam illam consiliariam, Apul. doctr. Plat. p. 20 Elm.: *van daar* Substantive, Consiliarius *een raadgever*, Cic. ad Div. I, 9 in. Cic. Att. XIV, 9. Cic. Leg. III, 19. Vellej. II, 56. Suet. Tiber. 55.

CONSĬLIĀTOR, oris, m. *een raadgever*, Plin. Epist. IV, 17. Phaedr. II, 6, 2. Apul. Met. I ante med. p. 107.

CONSILIATRIX, tcis, f. *raadgeefster*, Apul. Met. V post med. p. 169 Elm.

CONSILIGO, inis, f. *zeker kruid*, Plin. H. N. XXV, 7. XXVI, 7. Colum. VI, 5. VII, 5.

CONSĬLĬOR, atus sum, ari, 1) *raaden*, *raad geven*, *bij voorb.* consilietur, Hor. Art. 196: ad consiliandum, Cic. Att. XV, 9. 2) *overleggen*, *raadplegen*, *bij voorb.* consiliantibus, Caes. B. C. I, 73. Horat. Od. III, 3, 17: consiliandi caussa, Caes. B. C. I, 19: consiliaturi, Tacit. Hist. II, 53.

CONSILIOSUS, a, um, *vol schranderheid en beleid*, Cato ap. Gell. IV, 9.

CONSĬLĬUM, i, n. 1) *de beraadslaging*, *raadpleging*, *overleg*, *bij voorb.* sine consilio, Caes. B. G. VII, 20: consilia principum habere, Liv. IV, 6, *overleg of raadpleeging met de voornaamsten houden*: quae consilii fuerunt, i. e. *het geen overlegd is*, Liv. III, 53: est tui consilii, Cic. ad Div. III, 21, i. e. *gij moet overleggen*: *dus ook* sui esse consilii, Nep. Con. 4: *dus ook* est meum, tuum, vestrum cet. consilium, *ik enz. moet overleggen enz.*, *bij voorb.* meum *en* vestrum, Cic. ad Div. XIV, 14 *en* 18: res est consilii, Caes. B. G. VII, 38, i. e. *moet overlegd worden*: mittere in consilium, Cic. Verr. I, 9 extr. Cluent. 30 extr. *overleggen* (*en gevolglijk zijn oordeel vellen*) *laten*: ire in consilium, Cic. Cluent. 30, *overleggen*, *raadpleegen*, *te rade gaan*: privato consilio administrabatur, Caes. B. C. III, 14, scil. navis, i. e. *behoorde aan bijzondere personen*: suo privato consilio, Nep. Pelop. 1, *voor zijn eigen hoofd*, *uit eigen inval*, *door eigen overleg*: inire, Caes. B. G. II, 33, i. e. *overleggen*, *het besluit nemen*: *van daar* adhibere in consilium, Cic. ad Div. II, 7, 4. VI, 1 §. 5, *raadplegen*, *te raad nemen*. 2) *de raad*, a) *die men iemand geeft*, *bij voorb.* consilium dare, Terent. And. II, 1, 9. Cic. ad Div. II, 7. IV, 2: alicujus consilium sequi, Ter. Ad. III, 5, 54. b) *dien men zich zelven geeft*, *het besluit*, *voorneemen*, *ondernemen*, *opzet*, *inval*, Liv. I, 58 extr. XXVIII, 33 med.: consilium capere, *nemen*, Caes. B. C. I, 76. Nep. Eum. 8: *ook met den* Infinitivus *in plaats van het* gerundium *in* di, Cic. Quint. 16. Caes. B. G. VII, 71: sequi i. e. *nemen*, Cic. ad Div. IV, 2 §. 9: inire i. e. *nemen*, Caes. B. G. II, 33: *en met den* Infinitivus tollere, Nep. Lys. 3: cf. Cic. Cat. I, 7: mutare, Cic. ad Div. II, 16 in., *ook volgt* ut, Cic. Att. VII, 10 in. *en* Verr. I, 54 in.: abilcere, Cic. Att. V, 11. *van daar* consilium est, Cic. Att. V, 5. Sall. Jug. 85 (87). Ter. Hec. III, 5, 44, *ik heb besloten*, *ik wil enz.*: suo consilio uti, *zijn hoofd volgen*, Caes. B. C. I, 51: cf. Nep. Pelop. 1. c) *raad*, *d. i. die raad geeft*, Ovid. Fast. III, 2[illegible], *van daar* 3) *het voltrokken besluit*, *het gedrag*, *de handeling*, *die met overleg verricht wordt*, Cic. ad Div. II, 15 extr. Cic. Agr. II, 3 in., i. e. factum consiliumque cet. 4) *de bekwaamheid*, *om zich zelven en anderen te raaden*, *het verstand schrander besluit te nemen*, *d. i. beleid*, *schranderheid*, Cic. Nat. D. III, 38. Cic. Mur. 12. Cic. ad Div. II, 7 in. Nep. Dat. 1 *en* Alcib. 1. Hor. Od. III, 4, 65. Cic. Phil.

Phil. XI, 5. ook een schrander, listig middel: schrandere, listige inval, list, Nep. Them. 4. Cic. Nat. D. III, 6 extr. Nep. Dat. 6. Caes. B. G. VII, 22. 5) oogmerk, bij voorb. bono consilio met een goed oogmerk, Cic. Nat. D. III, 71: hoc consilio, Nep. Milt. 5: eo consilio, Cic. Fin. I, 21 extr.: quo consilio? Ter. Eun. V, 7, 1. 6) eene vergadering van menschen, die samenkomt, om iet te overleggen, of te beraadslagen; van daar heet dus a) de Senaat, Cic. Cat. I, 7: publicum, Cic. Rab. perd. 2. Cic. Pis. 3: b) de richters, Cic. Verr. II, 29, alwaar het achtmaal staat, bij voorb. in consilio adesse, consilium dimittere cet.: cf. Cic. Quint. 10: ook staat er publicum bij, Cic. Rosc. Am. 52. c) de krijgsraad, bij voorb. convocare, Caes. B. G. III, 3: cf. Liv. XXII, 53: habere consilium eorum, i. e. houden, Sall. Jug. 62 (66): ook staat er bij militare, Liv. XXIV, 28: en castrense, Liv. XLIV, 35. Hier toe werden gewoonlijk de legati, tribuni militum, en de eerste Hopman (primus pilus), somtijds ook de overige hoplieden beroepen.

CONSĪMĬLIS, e, gelijk, met een Genitivus en Dativus, Cic. Or. I, 33 en Phil. II, 12. Caes. B. G. II, 11. Ter. Heaut. II, 4, 2: ook met atque, Plaut. Bacch. III, 3, 90: met ac, Lucret. III, 8, i. e. even zoo als enz.

CONSĪMĬLĬTER, op eene gelijke wijze, Gell. VI, 16 extr. XI, 5.

CONSĪPĬO, ui, 3. schrander zijn, zijn verstand hebben, verstandig zijn, Liv. V, 42, alwaar sommigen concipere lezen: Senec. de constant. 16, Gell. VII, 3 ante med. §. 12 ex Tirone misschien; zo het niet zijn eigen woorden zijn.

CONSISTO, stiti, stitum, 3. I) staande maken, opstellen: van daar Tropisch, d. i. behoorlijk inrichten, bij voorb. causam de (gerechtelijke) zaak, Gell. V, 10: van daar nam aut ita consistendum est, ut cet., van eenen redenaar, Cic. Partit. 29 in.: vitam tutam, Lucret. VI, 10, i. e. maken. Van daar scil. se 1) zich opstellen, optreden, bij voorb. ad mensam, Cic. Tusc. V, 21: ante oculos constiterant, Ovid. Met. VII, 72: Mnesteus constitit, Virg. Aen. V, 507: cf. 426: van daar constiti eigenlijk, ik heb mij daar gesteld, voor, ik sta daar, ik sta, bij voorb. constiterant ante oculos, Ovid. Met. VII, 72, i. e. stabant: van daar in 't gemeen, zijn, bij voorb. spes consistebat Datami in se, Nep. Dat. 8: in quo non modo culpa nulla, sed ne suspicio quidem potuit consistere, Cic. Rosc. Am. 52; doch het kan ook zijn, plaats vinden: summa studia inter nos constiterunt, Lepid. in Cic. ep. ad Div. X, 34: vix binos oratores laudabiles constitisse, Cic. Brut. 97: doch, het kan ook zijn, optreden (als redenaar): bij slot is het een: ook zich vertoonen, zijn, bij voorb. venerios iactus non posse consistere, Cic. Div. II, 21, daar voor zet hij I, 13: van dezelfde zaak futuros: van daar a) Tropisch, zich in postuur stellen, van den redenaar, als hij begint, Cic. Partit. 29, zie hier voor: b) iactus venerius consistit, Cic. Div. II, 21, i. e. wordt geworpen, valt, eigenlijk komt te staan; zie hier voor: 2) voet vatten, optreden, bij voorb. om te spreken, gevoeglijk optreden, bij voorb. vix binos oratores laudabiles constitisse, Cic. Brut. 97, zie hier voor: diffidebam, me animo — confirmato in hac causa posse consistere, Cic. Quint. 24: doch, het kan ook zijn bestaan in spreken, d. i. niet ophouden, hoewel het eerste beter schijnt: of tot landen; van daar voet vatten, landen, Virg. Aen. I, 541 (545) en 629 (633): of anders optreden, voet vatten, bij voorb. om te gaan, of vast te staan, te vechten enz., Caes. B. G. IV, 24. VI, 40. VII, 48. B. C. III, 93. Liv. X, 36, alwaar het ook gedeeltelijk stilstaan is: van daar a) causa consistit apud magistratum, Cic. Quint. 22, wordt vast, vat als 't ware voet. b) stilstaan, staan blijven, van menschen en zaken, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. viatores consistere coguntur, Caes. B. G. IV, 5: in loco, Cic. Or. I, 61: cum aliquo, Cic. Verr. Act. I, 7 en red. Sen. 7: ludius, Cic. Harusp. 11: van daar zich nederzetten, bij voorb. om daar te woonen, Caes. B. G. VII, 3 en 42: of stilstaan, ophouden, bij voorb. in 't gaan, op de reize enz., bij voorb. Cic. Verr. V, 11: cum constitero, Cic. Att. V, 12 extr.: van daar in 't gemeen stilstaan, ophouden, vertoeven, zich ophouden enz., bij voorb. Ister frigore, Ovid. Trist. V, 11, 10, i. e. bevriezen: alvus consistit, i. e. is niet meer vloeijend, Cato R. R. 126: cursus pituitae, Cels. VI, 6 n. 8: de buikloop, Cic. ad Div. VII, 26: terra consistat necesse est, Cic. Tusc. I, 23: usura, Cic. Att. VI, 1 ante med. p. 689 Ed. Ernest.: constitit consilium, Ibid. VIII, 11, i. e. genomen is, eig. ten einde is: causa (i. e. commodum) familiae, Plaut. Asin. III, 1, 17: bellum, Liv. XXI, 49 in. XXII, 22. XXV, 4 in.: ambitio, Cic. Or. I, 1: labor, Cic. Or. I, 1: administratio belli, Caes. B. C. II, 12: ira, Ovid. Met. VI, 627: sanguis consistit, Cic. Tusc. II, 16: consistere in re, Cic. Verr. I, 38 en Partit. 35, i. e. zich daarbij ophouden: van daar Tropisch, stilstaan, rust hebben, gerust, bedaard zijn, bij voorb. consistere mente non posse, Cic. Phil. II, 28: animus, Cic. Verr. I, 3 in.: ut neque mens neque vox neque lingua consisteret, Cic. Dom. 54, i. e. gerust, bedaard was, eene vastigheid hadt: miserum tandem consistere, Cic. Quint. 30, i. e. rust hebben, rust vinden; hier toe behoort ook bellum, Liv.: ira, Ovid., zie hier voor. c) plaats vinden, bij voorb. in aliis suspicio consistebat, Cic. Cluent. 29: cf. Rosc. Am. 52. d) staan blijven, van een redenaar, het welk een teken is, dat hij voortspreekt, en niet ophouden moet, bestaan, bij voorb. in dicendo, Cic. Cluent. 39: praeclare, Cic. Or. 9 med.: confirmato animo, Cic. Quint. 24 med.: doch, het kan ook zijn, optreden (als redenaar), spreken, zie hier voor: van daar bestaan in 't spreken, d. i. gelijk krijgen, zijn recht verdedigen, zijne zaak handhaven, Cic. Caecin. 21 in.: cf. hier voor Cic. Or. 9 med.: van daar in 't gemeen staan blijven, bestaan, staan, vaststaan, berusten, bij voorb. sunt fines, quos ultra citraque nequit consistere rectum, Horat. Sat. I, 1, 107: vino consistit auctoritas, Plin. H. N. XIV, 6: salus in eo, Cic. Phil. III, 8: bonum in honestate, Cic. Tusc. V, 14: spes in se, Nep. Dat. 8: mens, vox, lingua non, i. e. wankelen, geene vastigheid hebben, Cic. Dom. 54, zie hier voor: dus ook neque mente neque lingua neque ore consisteret, Cic. Q. Fr. II, 3, i. e. standvastig zijn enz. II) samen daar stellen, samen laten staan: van daar scil. se zich samenstellen, bij voorb. cum aliquo, Plaut. Curc. IV, 2, 16. Cic. Verr. Act. I, 7: van daar a) overeenkomen, overeenstemmen, bij voorb. verum, Cic. Fin. IV, 26: b) met iemand eenen Termijn hebben, voor de rechtbank met hem verschijnen, procedeeren, bij voorb. cum matre, Senec. de ira II, 7: adversus dominos, Pandect. V, 1, 53: cf. V, 3, 49: c) bestaan in of uit iets, bij voorb. in eo salus, Cic. Phil. III, 8: bonum in honestate, Cic. Tusc. V, 14, zie hier voor: ex fugitivis, Auct. B. Hisp. 7. Not. Het één en ander, daar consistit, constitisse cet., staat, kan ook gevoeglijk tot constare gebracht worden.

CONSĬTĬO, onis, f. de bezaaijing, Cic. Senect. 15.

CONSĬTOR, oris, m. een bezaaijer, beplanter, zaaijer of planter, bij voorb. uvae, Ovid. Met. IV, 14. Tibull. II, 3, 35.

CONSITURA, ae, f. bezaaijing, planting, bij voorb. agri, Cic. ap. Non.

CONSĬTUS, a, um, zie Consero, eri cet.

CONSOBRINUS, a, um, van twee zusters geboren, Pand. XXXVIII, 10, 1: van daar consobrinus, scil. frater, Cic. Ligar. 4 en Or. II, 1: en consobrina, scil. soror, Nep. Att. 12 en Cic. Quint. 4, i. e. zusterskind: neef, nicht. Doch, somtijds staat consobrinus voor neef in 't gemeen, bij voorb. Sueton. Calig. 26.

CONSŎCER, i, m. medeschoonvader, Sueton. Claud. 29. Pandect. XXIV, 1, 32 post med.: Consoceri zijn, wier kinderen met elkander getrouwd zijn.

CONSŎCĬATĬO, onis, f. vereeniging, verbinding, bij voorb. hominum, Cic. Off. I, 44: gentis, Liv. XL, 5.

CONSŎCĬO, avi, atum, are, iets gemeenschappelijk maken, vereenigen, verbinden, bij voorb. consilia cum aliquo, Cic. Red. Sen. 7: injuriam cum amicis, Cic. Fin. III, 21: imperium, Liv. VIII, 4: rem inter se, Liv. I, 17. Not. consociatissima voluntas, Cic. ad Div. III, 3.

CONSŌLĀBĬLIS, e, troostelijk, d. i. a) het geen zich troosten laat, bij voorb. dolor, Cic. ad Div. IV, 3. b) tot troosten dienstig, bij voorb. carmen, Gell. XVI, 19.

CONSŌLĀTĬO, onis, f. 1) de troosting, de troost, Cic. Tusc. III, 30 en 32. tweemaal, Cic. Senect. 2. Cic. Att. XII, 14: van daar consolationem adhibere, Cic. ad Div. IV, 3. §. 10: of uti, Cic. Provinc. 7, gebruiken, aanbrengen: invenire consolationem malorum, Cic. ad Div. VI, 4: ook een troostschrift, dus noemt Cicero het schrift, dat hij zelve, tot troost over het smartlijk overlijden van zijne tedergeliefde dochter, heeft opgesteld, Tusc. III, 31. Divin. II, 1. en Att. XII, 14. 2) de door den troost en andere middelen bewerkte verzachting of verligting, bij voorb. timoris, Cic. Att. I, 17 ante med.: ook moedinspreking, bij voorb. bij vreeze, Hirt. B. G. VIII, 38. en Alex. 8.

CONSŌLĀTOR, oris, m. een trooster, Cic. Tusc. III, 30.

CONSŌLĀTŌRĬUS, a, um, tot troost dienstig, bij voorb. literae een troostbrief, Cic. Att. XIII, 20: dus ook codicilli, Suet. Oth. 10.

CONSŎLĬDO, avi, atum, are, iets dicht, vast maken, bij voorb. parietem in unam crassitudinem, Vitruv. II, 8 ante med.: doch, misschien past ook vereenigen: van daar 1) vereenigen, tot één brengen, zie hier voor: van daar usumfructum, het vruchtgebruik met het recht van eigendom vereenigen, wanneer de usufructuarius het recht

recht van eigendom te gelijk behoudt, Pandect. VII, 2, 3 *en* 6. XXIII, 3, 78. 2) rationes, Cic. ad Div. V, 20, i. e. *verbeteren*.

CONSOLOR, atus ſum, ari, 1) *troosten*, aliquem, *bij voorb.* Cic. ad Div. IV, 8 in.: *dus ook* ſe, Cic. Provinc. 7. *en* Att. XII, 14: ſe conſolari ſpe inani, Cic. Roſc. Com. 14: ſpes te conſoluta eſt, Cic. Att. XV, 27: ſpes hominem in miſeriis conſolari ſolet, Cic. Cat. IV, 4: alicujus dolorem, *voor* aliquem in dolore, Cic. ad Div. IV, 8: *dus ook* brevitatem vitae i. e. aliquem ob brevitatem vitae, Cic. Mil. 35: *doch beide kan ook tot n. 2. behooren: ook* aliquem de miſeriis, Cic. ad Div. VI, 4. 2) *troostend, of op eene andere wijze iets onaangenaams verzachten, verzoeten, bij voorb.* dolorem alicujus, Cic. ad Div. IV, 8: gloria brevitatem vitae poſteritatis memoria conſolatur, Cic. Mil. 35: doloris magnitudinem, Cic. Fin. I, 12: deſiderium tui, Cic. ad Div. VII, 11: dicendi laborem, Cic. Att. IV, 16 poſt med. 3) *troosten bij vreeze, moed inſpreken, de vreeze benemen, of zoeken te benemen*, Caeſ. B. G. V, 4. B. C. III, 98: *dus ook* nolite vosmet conſolari, Cic. Agr. II, 28: *dus ook* conſolatis militibus (Paſſive), Juſtin. XXII, 6. Not. *Men heeft ook* conſolo, are, *bij voorb.* qui conſolaret, Varr. ap. Non. *Van daar* conſolor, Paſſive, Q. Metell. ap. Gell. XV, 13: cf. Gell. Ibid.: conſolabar, Aſin. Poll. ap. Priſc.: *dus ook* Conſolatus, a, um, Juſtin. XXII, 6.

CONSOMNIO, are, *droomen*, Plaut. Mil. III, 2, 68.

CONSŎNANTER, *overëenſtemmend:* Conſonantiſſime, Vitruv. VI, 1.

CONSŎNANTIA, ae, f. *overëenſtemming*, Vitruv. V, 5 extr. Gell. XIII, 20.

CONSŎNE, *overëenſtemmig*, Apul. Met. I. ante med. p. 106. Elm.

CONSŎNO, ui, are, 1) *te gelijk of mede klinken, of enkel, klinken, bij voorb.* apes, Varr. R. R. III, 16, 30: nemus ſtrepitu, Virgil. Aen. VIII, 305: clamor, Liv. XXXVI, 34: terra, Plaut. Amph. I, 1, 72: *van daar* conſonans, a) ſcil. litera, *een Conſonant, medeklinker*, Quintil. I, 4 *en* 5. Gell. IV, 7: b) *klinkend, bij voorb.* conſonantiora verba, Cic. Partit. 5: *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* ſonantiora. *Van daar* 2) *overëenſtemmen, harmoniëren, voegen, paſſen, bij voorb.* inter ſe, Quintil. IX, 3: ſibi, Senec. Ep. 31. Quintil. II, 20: opus ad vocem, Senec. vit. beat. 23.

CONSŎNUS, a, um, 1) *ſamenklinkend of geluid gevende*, Ovid. Met. XIII, 610. Ibid. Am. I, 8, 59. Conſona ſcil. litera, i. e. *een Conſonant, medeklinker*, Terent. Maur. 2) *overëenſtemmend, harmoniërend, paſſende*, Cic. Att. IV, 16 non proc. ab init.

CONSŎPIO, ivi, itum, 4. *doen inſluimeren, ſlaperig maken*, Cic. Tuſc. I, 38. Lucret. VI, 792: *ook met* ſomno, Cic. Tuſc. I, 49: *van daar Tropisch, d. i. in vergetenheid brengen, bij voorb.* antiquitatem, Gell. XVI, 10.

CONSORS, tis, 1) *die met iemand gelijk deel neemt, deelnemend, deelachtig, bij voorb. aan geboorte en erfenis, bij voorb.* conſortes fratres, Cic. Verr. III, 23, *lijflijke broeders:* frater conſors cenſoris, Liv. XLI, 27. Vell. I, 10 extr.: *van daar dikwijls* conſors *broeder of zuster, bij voorb. bij Dichters, bij voorb.* Phoebi, i. e. ſoror, Ovid. Pont. III, 2, 47: cf. Ibid. Her. XIII, 61. Ibid. Met. XI, 346. Tibull. II, 5, 23: thalami, Ovid. Met. I, 319. X, 246, i. e. *echtgenote:* imperii, Claudian. de nupt. Honor. 277: *ook zonder* imperii, Sueton. Tiber. 1, i. e. *deelgenoot:* mendicitatis, laboris, Cic. Flacc. 15. Cic. Brut. 1: temporum, Cic. Mil. 37: *ook* in lucris atque furtis, Cic. Verr. III, 66. *van gelijke lotgevallen, gelijk, bij voorb.* caſus, Prop. I, 2, 1.

CONSORTIO, onis, f. 1) *de gemeenſchappelijke deelneming aan iets, bij voorb.* tribunitiae poteſtatis, Vellei. II, 90 *en* 103: fati i. e. mortis, Valer. Max. IV, 6, 3: quaenam iſta ſocietas, quaenam conſortio eſt? ſcil. honorum, Liv. VI, 40 extr.: placabilis (i. e. *eendragtige*) conſortio (ſcil. regni) inter binos reges, Liv. XL, 8 med.: cf. Plin. H. N. IX, 1. Ed. Hard. conſortione, *alwaar* Ed. Elz. conſortio *heeft*. 2) *de gemeenſchap onder elkander, gezelſchap, gemeenzaamheid, bij voorb.* humana, Cic. Off. III, 6 in.: placabilis conſortio inter binos reges, Liv. XL, 8 med., *zie hier voor*.

CONSORTIUM, i, n. *voor* Conſortio, *bij voorb.* regni, Tacit. Ann. IV, 3: collationis, Pandect. XIV, 2, 6.

CONSPATIOR, ari, *ſamenwandelen*, Petron. 7.

CONSPECTUS, a, um, *zie* Conſpicio.

CONSPECTUS, us, m. 1) *het zien, opzien, de blik, aanblik, het gezicht of de oogen, wanneer beiden zoo veel is als aanblik, bij voorb.* dare ſe alicui in conſpectum, Cic. Verr. V, 33: *zich laten zien:* amittere aliquem e conſpectu, Terent. Eun. II, 3, 2: in conſpectu alicujus eſſe, Cic. Or. II, 55: i. e. *voor 't oog, in 't gezicht:* in conſpectu deorum necare hoſpitem, Cic. Dejot. 5: tibi, cui Aegyptus in conſpectu eſt, Cic. ad Div. I, 7: *ook enkel* in conſpectu *zonder* Genitivus, *of* meo, tuo cet., i. e. *voor oogen*, Liv. I, 31. Virg. Aen. I, 184 (188): *ook Tropisch, bij voorb.* mori in conſpectu legum & libertatis, Cic. Verr. V, 66: Carthago & Corinthus procul erant a conſpectu imperii, Cic. Agr. II, 32: conſpectus & cognitio naturae, Cic. Leg. I, 23: ut ea (bona corporis) ne in conſpectu quidem relinquantur, Cic. Fin. V, 31, i. e. *gezien, gemerkt worden: verders* frui conſpectu urbis, Cic. Sull. 9: fugere alicujus conſpectum, Cic. Agr. II, 6: quercus, quae eſt in oppidi conſpectu, Varr. R. R. I, 7: recedere a conſpectu ſuorum, Nep. Chabr. 3: nimbus conſpectum ejus concioni abſtulit, Liv. I, 16: e conſpectu evolare *of* fugere, Cic. Verr. V, 34. Terent. Hec. I, 2, 107: ponere in conſpectu alicujus, Cic. Fin. V, 1: quo longiſſime conſpectum oculi ferebant, Liv. I, 18, *zoo ver ſlechts de oogen zien konden:* ne qui conſpectus fieret, Cic. Att. VII, 10, i. e. *opdat men mij niet zien zou:* in conſpectum alicujus venire, Cic. Fin. I, 7. Nep. Con. 3, i. e. *onder de oogen komen:* dies dedit hoſtem in conſpectum, Liv. III, 69, i. e. *liet den vijand zien, maakte hem zichtbaar:* e conſpectu terrae auferri, Liv. XXIX, 27, *het land uit het gezicht verliezen:* conſpectus eſt in Capitolium, Liv. VI, 20, *men kan op het* Capitolium *zien:* adimere alicui conſpectum, Liv. XXXVII, 41: *van daar ſtaat het dikwijls voor tegenwoordigheid, bij voorb.* conſpectu ſuo reſtituit proelium, Liv. VI, 8: *van daar Tropisch, bij voorb.* uno in conſpectu videre, Cic. Brut. 4, i. e. *op éëns overzien:* brevi in conſpectu poſita eſt deſcriptio, Cic. Leg. III, 5, i. e. *zoo dat men het ſpoedig kan overzien, met een kort opſlag of overzicht. Van daar een kort begrip, ontwerp, ſchets, bij voorb.* aetatum, Gell. XVII, 21: pecuniae, Ibid. XIX, 10. 2) *het vermogen of de gelegenheid, om iets te zien of ergens heen te zien, bij voorb.* conſpectus eſt in Capitolium, Liv., *zie hier voor:* adimere alicui conſpectum, Liv., *zie hier voor:* ne qui conſpectus fieret, Cic. Att. VII, 10, i. e. *opdat men niet zou kunnen zien:* ut intrantium exeuntiumque conſpectum habeat, Colum. I, 6, i. e. *opdat hij die — zien zou kunnen*.

CONSPERGO, ſi, ſum, 3. 1) *ſprengen, ſproejen, ſtrooijen, bij voorb.* conſperge ante aedes, Plaut. Stich. II, 2. 30, *ſpreng voor enz.: dus ook* Phaedr. II, 5, 15: *ook* Suet. Calig. 43: verri ſibi vias & conſpergi propter pulverem exigebat, *ten zij men* conſpergi *tot* vias *wil brengen; dan zou het tot* n. 2. *behooren:* vinum, Colum. XII, 39: muſtum, Ibid. XII, 38: aquam mulſam, Ibid. VI, 17, 7. 2) *beſprengen, beſproejen, bevochtigen, beſtrooijen, nat maken, bij voorb.* fores vino, Plaut. Curc. I, 1, 80: aliquem lacrymis, Cic. Planc. 41: terram rore, Plin. H. N. II, 8: cinere, Ibid. I, 1: carnem ſale, Colum. XII, 53: herbas floribus, Lucret. II, 33. *Van daar Tropisch. bij voorb.* caput Tauri ſtellis conſperſum eſt, Cic. Nat. D. II, 43: quae hilaritate quadam conſperſimus, Cic. Acad. I, 2 extr.: oratio conſperſa quaſi verborum — floribus, Cic. Or. III, 25.

CONSPERSUS, a, um, *zie* Conſpergo.

CONSPICIO, exi, ectum, 3. 1) *beſchouwen, zien, bij voorb.* aliquem, aliquid cet., Cic. Mur. 41. Caeſ. B. G. II, 21. Plaut. Amph. II, 2, 122. Ibid. Capt. I, 1, 29: *van daar* conſpici infeſtis oculis, Cic. Cat. I, 7: alicui i. e. ab aliquo, Ovid. Her. XVI, 215: conſpectus, a, um, *beſchouwd, gezien enz., is bekend: van daar* Ablat. conſpecto, abſolute, *bij voorb.* conſpecto cum ad arma iſſe, Sueton. Aug. 15: Gronovius ad Liv. V, 11. *leest* compacto, *en dus heeft de* Ed. Erneſt.: *van daar* a) *zien, toezien, bedenken*, Cic. Mur. 6: b) *zorgen*, ſibi, Plaut. Trin. III, 2, 3: c) *zien, inzien*, Ibid. Pſeud. III, 1, 3. 2) *ergens heen zien of kijken, bij voorb.* in coelum, Plaut. Ciſt. II, 3, 78: in tabernam, Petron. 140: & ille conſpiceret, i. e. *opzag*, Nep. Dat. 11 extr. 3) *op iemand of iets met zekere oplettendheid zien; hier is het* Paſſivum *gemeenlijk gebruikelijk*, conſpici *in het oog vallen, den menſchen in 't oog lopen, de oogen der menſchen tot zich trekken, opzien maken enz., bij voorb.* arma & equi conſpiciebantur, Liv. XXI, 8: ut in neutram partem conſpici poſſet, Nep. Att. 13: cf. Cic. Piſ. 25. Ovid. Triſt. I, 5, 34. *Van daar* a) Conſpectus, a, um, *het geen van de menſchen gemerkt wordt, of gezien kan worden, zichtbaar, bij voorb.* in tumulum hoſti conſpectum, Liv. XXII, 24 in.: *verders, het geen van de menſchen gemerkt wordt, ſchijnbaar, dat zich zien laat, merkwaardig, zienswaardig*, Liv. IV, 13. XXX, 45. Virgil. Aen. VIII, 568: *ook* Comparat. Liv. VI, 15. Ovid. Met. XIII, 794. Liv. II, 5. Juven. VIII, 140. b) Conſpiciendus, a, um, *zienswaardig, aanzienlijk, merkwaardig*, Ovid. Faſt.

Faſt. II, 310. Liv. VI, 4 extr. Ovid. Triſt. II, 113. *en meermaalen.*

CONSPICIO, onis, f. *het zien*, Varr. L. L. VI, 2.

CONSPICO, are, i. q. conſpicor: Varr. L. L. VI, 2. *zegt:* contemplare & conſpicare, idem eſſe apparet: *van daar* conſpicari Paſſive, *zie* Conſpicor.

CONSPICOR, atus ſum, ari, *beſchouwen, gewaar worden*, Terent. Eun. V, 9, 32 *en* Heaut. I, 1, 15. Caeſ. B. G. II, 26. V, 47. Liv. II, 20: *ook* Paſſive, Plaut. Epid. I, 1, 67: *ook heeft men* conſpico, are, *het welk* Varro L. L. VI, 2. *aanhaalt.*

CONSPICUUS, a, um, *het geen zich zien laat, d. i.* a) *zichtbaar, het geen gezien wordt, bij voorb.* res auditae conſpicuaeque, Ovid. Pont. IV, 3, 22: ſidus omnibus e terris conſpicuum, Auguſtus ap. Plin. H. N. II, 25: aciem barbarorum conſpicuam, Tacit. Hiſt. IV, 29: nives, Senec. Thyeſt. 126: tabernaculum, Curt. IX, 6: cf. Phaedr. IV, 5, 5: *van daar* habere in conſpicuo, *bij voorb.* mortem, Senec. brev. vit. 20, i. e. *zien, voor oogen hebben.* b) *boven anderen uitmuntend, aanzienlijk, merkwaardig, in 't oog lopend, bij voorb.* Romanis eum conſpicuum novitas divitiaeque faciebant, Liv. I, 34 extr.: feminae, Tacit. Hiſt. IV, 42: conſilio, manu, voce conſpicuus, Ibid. III, 17: viri laude conſpicui, Plin. Ep. III, 3: cf. Ovid. Her. V, 139. Tibull. III, 3, 4. *en meermaalen.*

CONSPIRATE, *eenpaarig:* Conſpiratius, Juſtin. III, 5.

CONSPIRATIO, onis, f. *de overëenſtemming, veréeniging, eendragt,* a) *in 't goede, bij voorb.* in rep. cet., Cic. Dom. 11: omnium ordinum, Lentul. in Ep. Cic. ad Div. XII, 15: amoris, Cic. Fin. I, 20: virtutum, Ibid. V, 23: b) *in 't kwaade, Conſpiratie,* Cic. Dejot. 4. *en* Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13 extr.

CONSPIRATUS, us, m. i. q. conſpiratio, *overëenſtemming, bij voorb.* mentium animorumque, Gell. I, 11.

CONSPIRO, avi, atum, are. *ſamenblaazen, bij voorb.* cornua conſpirant, Virg. Aen. VII, 616: *van daar zich veréenigen, eenſtemmig zijn,* a) *in 't goede, bij voorb.* ad liberandam remp., Cic. ad Div. X, 12 extr.: conſpirate nobiſcum, Cic. Agr. I, 9: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* ut mota aequaliter humus — ad educandam prolem conſpiret, Colum. III, 13: quam (naturam) conſpirare dicebas, Cic. Nat. D. III, 11: *dus ook* conſpirans, *bij voorb.* rerum cognatio, Ibid. II, 7: ardor mutuus, Lucret. IV, 1210: conſenſus, Cic. Ligar. 12: b) *in 't kwaade, conſpireeren, ſamenſpannen, bij voorb.* in eum, Suet. Caeſ. 80: in caedem alicujus, Tacit. Ann. XV, 68: ad res novas, Suet. Claud. 13: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* perdere, Ibid. 37. Not. Particip. Conſpiratus, a, um, *veréenigd, bij voorb.* ſubito conſpirati, Caeſ. B. C. III, 46. Ed. Oudend., multa praecepta in unum conſpirata, Senec. Ep. 84: conſpiratis partibus, Phaedr. I, 2, 4, i. e. factis, *maar daar het ook in een kwaaden zin tevens genomen moet worden, ook ten kwaade, bij voorb.* Conſpirati, *de ſaamgezwornen*, Sueton. Domit. 17.

CONSPISSO, avi, atum, are, *dicht maken*, Colum. II, 18. Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 6.

CONSPONDEO, di, ſum, 2. *door wederzijdſche verzekeringen zich verbinden, veréenigen, bij voorb.* conſponſa factio, Apul. Met. V. ante med. p. 165. Elm.: *van daar* conſponſi i. e. fide mutua colligati, Feſtus: *ook ſtaat* neque conſpondiſſe neque compromiſiſſe, in vet. Senatuſc. ap. Fabrett. c. 6. p. 427.

CONSPONSOR, oris, m. 1) *een medeborg*, Cic. ad Div. VI, 19. *en* Att. XII, 17. 2) i. q. conjurator, Feſt.

CONSPUO, ui, utum, 3. 1) *aanſpuwen, beſpuwen, bij voorb.* aliquem, Plaut. Curc. IV, 2, 16. Petron. 132: aliquem baſio, Ibid. 23: *dus ook* ſinum, Juvenal. VII, 112: *van eenen Advokaat, die hevig en veel ſpreekt, en dus dikwijls ſpuwen moet: van daar heeft de Dichter* Furius Bibaculus *Tropisch gezegd:* Jupiter hibernas cana nive conſpuit Alpes, *voor* obducit, tegit, conſpergit, *welk vers* Horatius Sat. II, 5, 4, *met verändering van den naam* Jupiter *in* Furius *aanhaalt.* 2) *ſpuwen, bij voorb.* in ſinum, Petron. 74, *van een tretſche juffer, die voor andere menſchen ſpuwt enz.*

CONSPURCO, avi, atum, are, *bezoedelen, verontreinigen*, Lucret. VI, 21. Colum. VIII, 3 extr.

CONSPUTO, avi, atum, are, *aanſpuwen, beſpuwen*, Cic. Qu. Fr. II, 3.

CONSTABILIO, ivi, itum, 4. i. e. ſtabilio, *bevestigen, bij voorb.* rem ſuam, Terent. Ad. V, 1, 9. Plaut. Capt. II, 3, 93.

CONSTANS, *zie* Conſto.

CONSTANTER, 1) *zich gelijk blijvende, gelijkvormig*, Cic. Or. 58: conſtantiſſime, Cic. Tuſc. V, 8 med. Acad. IV, 3 extr.: *ook met den* Dativus, ſibi, Cic. Tuſc. V, 9. 2) *ſtandvastig, beſtendig, onveränderlijk, volhardend, bij voorb.* vivere, Cic. Off. I, 21: dolorem ferre, Cic. Tuſc. II, 20: dicere, Ibid. V, 20. Cic. Acad. IV, 3 extr. Fin. V, 27 in., *zie hier voor.* Not. Conſtantius, Suet. Aug. 10: Conſtantiſſime, Cic. Tuſc. V, 8 med. Acad. IV, 3 extr. Fin. V, 27 in.

CONSTANTIA, ae, f. *is*, 1) *wanneer iemand of iet zich zelven overäl gelijk blijft; de onveränderlijkheid, gelijkvormigheid, overëenkomst, harmonie, het zich gelijk blijven, volharding, bij voorb.* vultus, Nep. Att. 22: promiſſi, Cic. Att. IV, 17: dictorum conventorumque, Cic. Off. I, 7 med.: teſtimoniorum, Auct. ad Her. II, 6: cf. Cic. Div. II, 30: *bijzonder in zijne gevoelens, handelingen, gezindheden, ſpreken, volharding, bij voorb.* philoſophorum, *of ſtandvastigheid*, Cic. Tuſc. V, 10. 2) *beſtendigheid, ſtandvastigheid, volharding, bij voorb.* oppugnandi, Hirt. Alex. 26: cf. Cic. Off. I, 31. Cic. Phil. VII, 4: cf. n. 1: *want dikwijls is beiden het zelfde.* Not. Plur. *ſtaat* Cic. Tuſc. IV, 6.

CONSTERNATIO, onis, f. 1) *het ſchuw worden, bij voorb. der paarden, het wild gedrag van ſchuwgewordén paarden*, Liv. XXXVII, 42: *van daar* muliebris, Liv. XXXIV, 2, *het onzinnig gedrag.* 2) *elk getier, dat, bij voorb. iemand, of meer menſchen maken, bij voorb.* militum, Tacit. Hiſt. II, 49: cf. Suet. Caeſ. 20: muliebris, Liv. XXXIV, 2, *zie hier voor: ook getier, onrust*, Sueton. Calig. 51, *daar het ook ontſteltenis kan zijn.* 3) *het ontſtellen, ontſteltenis*, Tacit. Ann. XIII, 16: *ook* Suet. Cal. 51, *zie hier voor.*

CONSTERNO, avi, atum, are, *ſchuw maken, bij voorb. paarden*, Liv. XXXVII, 41 extr. *tweemaal: van daar in verbaazing brengen, ontſtellen, zoo verſchrikken, dat men zijn verſtand niet recht magtig is, buiten zijn ſtel brengen, bij voorb.* hoſtes, Liv. VI, 2 extr.: animos, Liv. VIII, 27: *ook tot iet op eene verſchrikkelijke of hevige wijze aanzetten, bij voorb.* ad arma conſternari, Liv. VII, 42. XXI, 24: *dus ook* in fugam, Liv. X, 43. *Van daar* Conſternatus, a, um, *buiten zich, verſchrikt, van zijn ſtel, ontſteld, verbaasd enz.*, Hirt. B. G. VIII, 19. Suet. Aug. 90: *dus ook* conſternati animo, Caeſ. B. G. VII, 30: *dus ook* matronae conſternatae, Liv. XXXIV, 3, i. e. *van zijn ſtel, woedend, tierend enz.*

CONSTERNO, ſtravi, ſtratum, 3. i. q. ſterno, 1) *beſtrooijen of ſtrooijend bedekken, bij voorb. met bladen enz., en in 't gemeen bedekken, bij voorb.* frumentum vias omnes conſtraverat, Cic. Div. I, 32: conſternunt terram frondes, Virg. Aen. IV, 444: contabulationem lateribus & luto, Caeſ. B. C. II, 9: viam roſis, Tacit. Hiſt. II, 70: nidum plumis, Plin. H. N. X, 33: lapide, *beſtraten*, Ibid. XVII, 11 med.: tabernacula caeſpitibus, Caeſ. B. C. III, 96: maria claſſe, Liv. XXXV, 49. Curt. VII, 3: *ook van de genen, die op den grond vallen, bij voorb.* terram caſu, Lucret. V, 1332: terram tergo, Virg. Aen. XII, 543: *verders* omnia conſtrata telis, Sall. Jug. 101 (108): paludem pontibus, Hirt. B. G. VIII, 14: ratem — pontis in modum humo injecta, Liv. XXI, 28 med.: *van daar* naves conſtratae *bedekte ſchepen, d. i. die een dek hebben, niet open zijn*, Cic. Verr. V, 40. Liv. XXXV, 46 in.: *van daar met iet bedekken, om het recht of week te maken, bij voorb. de legerplaats om te ſlapen, eten enz., toebereiden, gereed maken, bij voorb.* cubile paleis, Colum. VIII, 5: nidum plumis, Plin. H. N. X, 33, *zie hier voor: dus ook* lectum, *bij voorb.* lectus conſtratus, Apul. Met. IX in. p. 218. Elm.: triclinium, Varr. L. L. VIII, 4. 2) *op den grond ſlaan*, Liv. XL, 45. 3) *heentreeden, heenleggen: van daar* Conſtratum, *bij voorb.* navis, Petron. 100, i. e. *het dek: dus ook* conſtrata pontium, Liv. XXX, 10, i. e. *de daar over gemaakte brug.* 4) *effen, recht maken; van daar Tropisch*, fretum, i. e. *bedaaren, geruststellen*, Stat. Sylv. II, 5, 1.

CONSTIPO, avi, atum, are, *dicht maken, dicht ſamenvoegen of ſtellen, bij bij voorb.* milites, Caeſ. B. C. III, 46: ſe, Ibid. B. G. V, 42: numerum hominum in agrum, Cic. Agrar. II, 29.

CONSTITIO, onis, f. *het ſtaan blijven, verblijf*, Gell. XVI, 5.

CONSTITUO, ui, utum, 3. *maken, dat iet ſtaat, doen ſtaan, bij voorb.* agmen, Liv. XXVII, 16 med. XXXVIII, 25 extr., i. e. *halte houden, met het leger: dus ook* ſigna, Liv. III, 27 extr., i. e. *halte houden:* naves in alto, i. e. *maken, dat zij ſtaan, bij voorb.* naves, *niſi* in alto, conſtitui non poterant, Caeſ. B. G. IV, 24, i. e. *ſtand houden, tot ſtaan komen: van daar iemand ergens een verblijf bezorgen, bij voorb.* plebem in agris, Cic. Agr. II, 5, i. e. *doen wonen:* coloniam in Janiculo, Ibid. I, 5: *dus ook* naves, Caeſ., *zie hier voor, d. i. een verblijf verſchaffen: van daar* 1) *ſtellen, leggen, zetten, bij voorb.* homines, Cic. Nat. D. II, 56: plebem in agris, Cic. Agr. II, 5: ſigna ante tribunal, Liv. XXII, 30 in.: taurum ante aras, Virg. Aen. V, 237: cohortes in fronte, Sall. Cat. 59 (62): arma in templo, Cic. Piſ. 5: Jupiter, qui — es conſti-

ſtitutus, Cic. Cat. I, 13. i. e. *wiens ſtandbeeld enz.: doch, het kan ook zijn, wiens Godsdienst is opgerigt geworden: ook enkel ſtellen, zetten, bij voorb.* ſigna ante tribunal, Liv., *zie hier voor:* aliquem in locum alterius, Cic. Verr. I, 30: in aliquo munere, Q. Cic. Petit. conſ. 9: ſibi aliquid ante oculos, Cic. Coel. 32 med.: pedites in colle, Liv. XXVIII, 33. 2) *oprichten, ſtichten, maken, inrichten, opbouwen, bij voorb.* portum, Nep. Them. 6: vineam, Caeſ. B. G. VII, 12: tabernacula, Ibid. B. C. I, 80: monimentum, Cic. Verr. IV, 10: tectum, Nep. Att. 13: aedem, Sueton. Caeſ. 10: urbem, Cic. Cat. I, 13: oppidum, Caeſ. B. C. I, 15: moenia, Virg. Aen. XII, 194: tumulum, Ibid. VI, 506: templa, Ovid. Faſt. VI, 734: exercitum, Cic. Manil. 19: imperatorem, Ibid. 17: Jovem, Cic. Cat. I, 13, i. e. *zijn Godsdienst, zie hier voor:* patronum alicui cauſae, Cic. Mur. 2, i. e. *maken, zetten:* accuſatorem, Cic. in Caecil. 3: teſtem ineptiarum mearum, Cic. Or. I, 25: tutores pupillis, Pandect. II, 1, 1: aliquem regem, Cic. Dejot. 9: *van daar* conſtitutus *geſchapen, geſteld, bij voorb.* ita animo conſtitutus, Cic. Tuſc. II, 4: corpus bene conſtitutum, Ibid. 6: bene natura conſtituti, Cic. Sext. 65. 3) *vastſtellen, bepaalen, beſchikken, bij voorb.* quaeſtum, Cic. Verr. II, 11: mercedem, Ibid. V, 51: aetatem, Cic. Phil. V, 19: tempus, Caeſ. B. C. III, 19: fidem, Cic. Partit. 9: poenas, Cic. Verr. II, 56: diem nuptiis, Plaut. Trin. II, 4, 180: nuptias, Terent. And. I, 5, 34: *van daar* conſtituere cum aliquo, Cic. Verr. II, 27. Terent. Hec. I, 2, 120: *en* alicui, Cic. Or. I, 62, *afſpraak maken: van daar* conſtitutum tempus, Liv. XXXII, 35. Cic. Caecin. 11, *de beſtemde, afgeſproken tijd: dus ook* ad conſtitutum, Cic. Caecin. 12. Varr. R. R. II, 5, ſcil. locum *en* tempus: *van daar* Conſtitutum, Subſtantive, *het dat vastgeſteld, vast afgeſproken is, afſpraak*, Cic. Coel. 25. *en* ad Div. VII, 4. *en meermaalen: ook een vergelijk*, Cic. Coel. 8. *Dus ook* victoriam, Cic. Roſc. Am. 6: *van daar* a) *vastſtellen, beſluiten, een beſluit nemen, bij voorb.* de re, Cic. Balb. 28: ire, Cic. Or. I, 62: *ook met* ut, *bij voorb.* conſtitueram, ut — manerem, Cic. Att. XVI, 10: *van daar verordenen, beſchikken, vastſtellen*, Cic. Quint. 19. *en* Att. VI, 1 in. *en meermaalen.* b) *in goede geſteldheid, in goeden ſtand, ſtellen, behoorlijk inrichten, beſchikken, bij voorb.* rempublicam, Cic. Rab. perd. 2: imperium, Cic. Verr. V, 24 med.: actionem, Cic. Caecin. 14: rem numariam, Cic. Off. III, 20: rem familiarem, Cic. Phil. XI, 2.

CONSTĬTŪTĬO, ōnis, f. 1) *inrichting, geſteldheid, bij voorb.* corporis, Cic. Off. III, 33 in.: cf. Senec. Ep. 121. 2) *oprichting, bij voorb.* religionum, Cic. Leg. II, 10. 3) *vastſtelling, beſtemming, bij voorb.* boni, Cic. Fin. V, 16 extr.: cf. Cic. Invent. I, 8 in. 4) *verördening, wil, bij voorb.* publica, Plin. Hiſt. Nat. XXXIV, 9 extr.: domini, Colum. I, 9, 18: cf. Quintil. VII, 4.

CONSTĬTŪTOR, ōris, m. *een oprichter, vastſteller, beſchikker, vervaardiger, bij voorb.* legum, Quintil. III, 6 med.

CONSTĬTŪTUS, a, um, *zie* Conſtituo.

CONSTO, ſtĭti, ātum, āre, 1) *ſamen, bijeenſtaan*, Plaut. Curc. II, 3, 11. Liv. III, 60 extr.: *van daar* a) *in of uit iets beſtaan, bij voorb.* in re *of* re, *bij voorb.* omnis ejus pecuniae reditus conſtat in Epiroticis — poſſeſſionibus, Nep. Att. 14: victoriam in — virtute conſtare, Caeſ. B. C. III, 89: amoenitas non aedificio ſed ſylva conſtabat, Nep. Att. 13: quidquid auro conſtaret, Suet. Aug. 25: conſtare rotundis ſeminibus, Lucret. III, 187: oratio actione conſtat, Quintil. XI, 3 extr.: ex animo & corpore, Cic. Nat. D. I, 35: prudentia conſtat ex ſcientia cet., Ibid. III, 15: temperantia conſtat ex cet., Ibid.: ex fraudibus, Cic. Roſc. Com. 7: ex crimine cauſa conſtet, Cic. Or. II, 24: ex ſpiritu nebula conſtat, Plaut. Amph. I, 1, 79. b) *overeenſtemmen, overeenkomen, bij voorb.* cum re, Cic. Invent. II, 14: ſecum, Ibid.: cum ſuperioribus & inferioribus ſententiis, Auct. ad Her. II, 10: *of gelijk blijven, bij voorb.* ſibi, Cic. Cluent. 22. Cic. Fin. II, 11: nobiſmetipſis, Cic. Off. I, 33: ſibi reique iudicatae, Cic. Cluent. 38: humanitati tuae conſtare voles, Cic. Att. I, 11: *ook heet* conſtare ſibi *zijn verſtand magtig zijn, bij zijn zinnen zijn*, Cic. Fin. II, 4 e poëta: *van daar* ratio conſtat, Cic. Flacc. 28, i. e. *komt overeen, is behoorlijk: van daar* quibus ratio impenſarum conſtaret, Suet. Ner. 30, i. e. *die naauwkeurig de uitgaven berekenden, d. i. naauwkeurig waren: ook heet* ratio conſtat a) *het is goed, voordeelig* (*van* ratio *nut*), *bij voorb.* ut non aliter ratio conſtet, Tacit. Ann. I, 6: in urbe ratio conſtet, Plin. Ep. I, 9, i. e. *in de ſtad (leven) is voordeelig:* b) *het is redelijk, bij voorb.* liberalitas, cui ratio non conſtat, Ibid. Paneg. 38: c) mihi ratio conſtat *ik heb rede, grond*, Plin. Ep. I, 5 extr.: *dus ook* obſequio ratio conſtat, Ibid. X, 20 extr., i. e. *is redelijk, heeft zijn grond: dus ook* ſilentii, Ibid. VII, 6: *dus ook* illis conſtare rationem, Ibid. IX, 2 extr. d) ut ratio otii mei apud te conſtaret, Juſtin. praef. extr., i. e. *opdat gij ziet, hoe ik mijn ledigen tijd beſteedde, opdat ik daar van rekenſchap geve: verders* quorum ſcripta conſtent, Cic. Or. II, 22, i. e. *zeker, uitgemaakt zijn; doch, zie beneden: van daar* conſtat *het is uitgemaakt, buiten twijfel geſteld, openbaar, zeker, bij voorb.* inter omnes, Cic. Phil. II, 41. Cic. Invent. I, 36: inter homines ſapientiſſimos, Cic. Or. III, 1: inter augures, Liv. X, 6: antequam conſtiterit, Cic. Verr. III, 21: at conſtat, Cic. Mil. 6: *van daar* mihi conſtat, i. e. *ik weet zeker, mij is bekend, ik twijfel niet, bij voorb.* etſi non ſatis mihi conſtiterit cet., Cic. ad Div. XIII, 1: *dus ook* Bruto, tribunis, Caeſ. B. G. III, 14: *ook heet* mihi conſtat (i. e. ſtat) *ik ben vast beraaden*, Anton. in Cic. Phil. XIII, 19. 2) i. q. ſtare, *ſtaan, vastſtaan, bij voorb.* acies, Liv. III, 60 extr., *zie hier voor:* quae conſtarent quaeque moverentur, Cic. Amic. 7: *ook enkel ſtaan, d. i. zijn, bij voorb.* aqua in ſcrobibus, Colum. V, 9, 9: cf. Cato R. R. 155, *zie* c: *van daar Tropisch*, ſententia conſtat, *bij voorb.* animo, Virg. Aen. V, 748, i. e. *het beſluit is genomen, alwaar* conſtet *ook voor* ſit *ſtaan kan, zie* c: *van daar* a) *onveranderlijk zijn, blijven, bij voorb.* ut iidem ordines conſtarent, Caeſ. B. C. II, 28: fides, Liv. II, 13: ſilentia, Lucret. IV, 463: cuncta ſereno (in) coelo, Virg. Aen. III, 518: ſententia, Ibid. V, 748, *zie hier voor:* non conſtat ei color, non vultus, Liv. XXXIX, 34, *hij verändert van kleur, van gelaat, de kleur blijft niet enz.: dus ook* mens conſtat alicui, Liv. VIII, 19. Celſ. III, 19. *Ook* conſtare mente, Cic. Tuſc. IV, 17: oculis & auribus, Liv. V, 42, i. e. *bij het gebruik van zijn verſtand, der oogen enz., blijven:* pugna, Liv. I, 30 extr.: ut literae conſtarent integrae, Cic. Verr. II, 76: in ſententia, Cic. ad Div. I, 9, §. 32: *van daar* conſtat *het is vastgeſteld, bij voorb.* inter omnes: *van daar het is bekend, uitgemaakt enz., zie* n. 1. b) *beſtaan, d. i. duuren, niet ondergaan, bij voorb.* virtutem conſtare non poſſe, Cic. Nat. D. I, 32. Tuſc. IV, 19: conſtare deum poſſe, Cic. Nat. D. I, 33: mens, Ibid. 10: quorum ſcripta conſtent, Cic. Or. II, 22: oratores conſtitiſſe, Cic. Brut. 97, i. e. *beſtaan, beſtaan hebben enz.: doch, dit kan overäl zijn beſtaan, zijn, voorhanden zijn.* c) *zijn, daar ook dikwijls ſtaan past, bij voorb.* aqua in ſcrobibus, in foſſis, Colum. V, 9, 9. Cato R. R. 135: penes eos victoriam conſtare, Caeſ. B. G. VII, 21. Ed. Oudend.: modus conſtet, i. e. ſit, Plin. Ep. III, 13: conſtat inane, Lucret. I, 510, i. e. eſt: quae in rerum natura conſtarent, i. e. eſſent, Cic. Amic. 7, *zie hier voor:* Conſtiterit tibi fructus otii tui, Cic. ad Div. VII, 1, i. e. *gij gehad hebt:* vix binos oratores conſtitiſſe, Cic. Brut. 97, i. e. fuiſſe, *doch, het kan ook zijn, te ſamen, te gelijk geweest zijn. Dus ook* ratio conſtat, *bij voorb.* ſilentii, Plin. Epiſt., *voor* eſt, *zie hier voor.* d) *te ſtaan komen, van waarde zijn, d. i. kosten, bij voorb.* tanto, Plin. H. N. XII, 18, *zoo hoog te ſtaan komen, zoo veel kosten:* magno, *hoog, duur*, Ovid. Her. VII, 47: gratis, Cic. Verr. V, 19, i. e. *niets kosten:* quadringentis millibus, Varr. R. R. II, 1 med. §. 15: morte, Caeſ. B. G. VII, 19: dimidio minoris, Cic. Att. XIII, 29, *de helft beter koop:* viliſſime, Colum. IX, 1, 6. Particip. Conſtans *ſtaat ook* Adjective, *en heeft de* Gradus, 1) *ſtandvastig, volhardend, zich gelijk blijvende, onveränderlijk, beſtendig*, Cic. Amic. 17. Cic. Off. I, 23. Cic. Q. Fr. I, 1, 8. *en meermaalen, van menſchen en zaken:* fidei i. e. in fide, Tacit. Hiſt. III, 57: conſtantior, Horat. Sat. II, 7, 18: conſtantiſſimus, Cic. Roſc. Com. 16 extr.: *van daar* 2) *gezet, d. i. gezet handelende, verſtandig handelende, bij voorb.* conſtantiſſimus, Cic. Roſc. Am. 14 extr.: *ook kan men hier toe brengen* Cic. Roſc. Com. 16 in.

CONSTRĀTUS, a, um, *zie* Conſterno, ĕre.

CONSTRĔPO, ui, ĭtum, 3. *een gedruis maken, ruiſchen, klinken*, Gell. IV, 1: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* tinnitum, Apul. Met. XI. p. 261. Elm.: *ook* Hymenaeum, *voor* canere, Apulej. Met. IV. p. 154.

CONSTRICTĬO, ōnis, f. *het ſamenbinden*, Pallad. Mart. 1. Scribon. Larg. 84.

CONSTRICTUS, a, um, *zie* Conſtringo.

CONSTRINGO, inxi, ictum, 3. 1) *ſamenbinden, bij voorb.* ſarcinam, Plaut. Trin. III, 2, 93: cf. Cato R. R. 33: *van daar* a) *ſamentrekken, bij voorb.* frontem, Petron. 132: vineam, Cato R. R. 33: *ook van geneesmiddelen en ſpijzen*, Plin. H. N. XXIII, 1 *en* 5: purpura ſ…, Martial. XI, 57, i. e. *bedekken: van daar* conſtrictius folium, Plin. H. N. XXI, 10: b) *in 't kort brengen, bij voorb.* conſtricta narratio, Quintil. II, 13. 2) *binden, kluiſteren*, aliquem, Terent. Eun. V, 6, 22. Cic. Piſ. 20. Cic. Phil. II, 38. Cic. Or. I, 52. *en meermaalen.*

maalen: van daar Tropisch, kluisteren of binden, bij voorb. conjuratio constricta, Cic. Catil. I: 1: *dus ook kluisteren, binden, voor bevestigen, beperken enz., bij voorb.* legibus, Liv. XXXV, 7. Cic. Agr. II, 10: jurejurando, Cic. Flacc. 6: religione, veritate, Cic. Balb. 5: officiis constrictus, Cic. Acad. I, 3: necessitate, Cic. Tusc. II, 2: horal in supplicio, Cic. Or. I, 46: trahunt se libidinibus constringendis. Cic. Fin. I, 14: sententia aptis constricta verbis, Cic. Brut. 8.

CONSTRUCTIO, onis, f. *de samenvoeging, opbouwing, bij voorb.* hominis, Cic. Acad. IV, 27: verborum, Cic. Or. I, 5. *en* Brut. 66, i. e. *samenvoeging in de reden: ook de zoogenoemde* Constructie (*woordvoeging*) *in de* Grammatica, Priscian. 17 *en* 18: *verders* lapidum, Senec. ad Polyb. 37: theatri, Plin. Epist. X, 49.

CONSTRUCTUS, a, um, *zie* Construo.

CONSTRUO, xi, ctum. 3. 1) *samenvoegen, samenkoopen, samenpakken, bij voorb.* mundum, Cic. Nat. D. I, 8: pecuniam, Cic. Agr. I, 5: acervos nummorum. Cic. Phil. II, 38: divitias, Horat. Sat. II, 3, 36: congeriem, Plin. H. N. XVIII, 31 extr.: carros, Sisenna ap. Non. c. 3, i. e. *een wagenburg maken:* foenum, Plin. H. N. XVI, 28, i. e. *hooi schoven maken:* his omnibus rebus (i. e. tabulis, signis, veste) constructis ac reconditis, Cic. Or. I, 35, i. e. *samen gepakt enz.:* dentes in ore, Cic. Nat. D. II, 53. *Van daar* 2) *opbouwen, oprichten, bij voorb.* nidos, Cic. Nat. D. II, 52: mundum, Ibid. I, 8: navem, aedificium, Cic. Senect. 20: monimentum e lapide, Suet. Dom. 8: horrea, Ibid. Ner. 38: rogum, Plin. H. N. X, 43: pilam saxeam, Virg. Aen. IX, 712: *van daar* mensa constructa dape, Catull. 63, 304, i. e. *gedekt.*

CONSTUPRATOR, oris, *een boeleerder,* Liv. XXXIX, 5 med.

CONSTUPRO, avi, atum, are, *bij voorb.* matronam, Liv. XXIX, 17: cf. Auct. ad Her. IV, 8. Q. Cic. de petit. cons. 3. *verkrachten, schenden,* Constuprare judicium, Cic. Att. I, 18 med. Ed. Ernest., i. e. *de Rechters voor de eer hun bezwaar gelegenheid tot hoererij op zijn zijde brengen.*

CONSUADEO, si, sum, 2. *raaden,* alicui, Plaut. Trin. II, 4, 126: cf. III, 2, 46. Plaut. Asin. II, 1, 13. *en* Merc. I, 2, 32.

CONSUALIS, e, *den God* Consus *betreffende: van daar* Consualia, scil. sacra *of* festa, solennia, Liv. I, 9. Varr. L. L. V, 3, *het feest van* Consus i. e. Neptunus equestris. *Het bestondt in schouwspelen, die in den* Circus *gehouden werden: waar van* Romulus *de insteller was. Op het zelfde feest waren de paarden en muilezels van den arbeid vrij, en werden bekransd.*

CONSUASOR, oris, m. *een raadgever,* Cic. Quint. 5.

CONSUAVIO *en* CONSUAVIOR, *kussen, zie* Consavio.

CONSUDASCO, avi, ere, *zweeten, bij voorb. van de nagten,* Colum. XII, 48: consudascere, *ook van menschen,* consudaveris, Plaut. Pseud. II, 2, 71: *doch, dit kan ook zijn van* consudo.

CONSUDO, avi, atum, are, *zweeten, bij voorb. van menschen,* consudaveris, Plaut. Pseud. II, 2, 71, *zie hier voor: van schaapen,* Cato R. R. 96: *van gewassen,* Colum. XII, 7.

CONSUEFACIO, eci, actum, 3. *iemand gewennen, gewoon maken, bij voorb.* aliquem, *met den* Infinitivus, Sallust. Jug. 80 (82). Terent. Ad. I, 1, 49: *met* ne, Terent. Ibid. 29: *met* ut, Varr. R. R. II, 9, 13: *ook* consuefaciendum (est), ut — sectentur cet., *voor* consuefaciendi sunt pulli, Ibid. III, 9, 15. Not. Consue quoque faciunt *voor* Consuefaciunt quoque, Varr. R. R. II, 9, 13: cf. Lucret. VI, 396. Ed. Creech.

CONSUEO, ere, *gewoon zijn, bij voorb.* consuemus, Prop. I, 7, 5, *ten zij dit staat voor* Consuevimus: *dan behoort het tot* Consuesco.

CONSUESCO, evi, etum, 3. 1) *gewoon, gewend worden, zich gewennen, bij voorb.* pronuntiare, Cic. Or. I, 61: verbis idoneis, Ibid. 34: mori, Cic. Tusc. I, 31: dolori, Plin. Ep. VIII, 23 extr. *Ook met den* Genitivus, *naar de wijze der Grieken, bij voorb.* quorum consuesti, Luccej. in Cic. Ep. ad Div. V, 14: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* pulvere, Colum. X, 153: libero victu, Ib. VIII, 15 extr., *ten zij* victu *de* Dativus *is. Het* Perfect. Consuevi *heet: ik ben gewoon geworden, d. i. ik ben gewoon, pleege: dus ook* consueveram, *ik was gewoon geworden, d. i. ik was gewoon, plegt, en zoo verder, bij voorb.* consuevit, Cic. Or. I, 22: consuevere, Colum. VIII, 15 extr.: *en contracte, bij voorb.* consuerit, Cic. Or. I, 34: consuerint, Cels. V, 28: consueras, Ovid. Her. XV, 132: consuerat, Nep. Dat. 7: ut consuesti, Cic. ad Div. V, 12 med. *en meermaalen; en dus in andere* consuesset, consuesse cet. *Van daar* consuescere cum aliquo *of* cum aliqua *verkeering hebben (eigenlijk zich gewennen, om met iemand te leven, of bij hem te zijn,* scil. esse *of* vivere,) *met iemand, en wel in 't gemeen verliefden of onkuischen, bij voorb.* cum mulieribus, Cic. Verr. V, 12: cf. Nep. Alcib. 10. Terent. Ad. IV, 5, 32. Ibid. Hec. IV, 1, 40. Ibid. Phorm. V, 6, 33. 2) Active, *gewennen, bij voorb.* juvencum aratro, Colum. VI, 2, 9: rusticos — epulari, Ibid. XI, 1, 19: vitem laevo humori, Colum. de Arb. 1: *dus ook* tum brachia consuescunt, Lucret. VI, 396: *doch de* Ed. Creech. *heeft* con brachia suefaciunt: *dus ook* falcem pati consuescere, Plin. H. N. XVII, 10 post med. Particip. Pass. Consuetus, a, um, 1) *die iet gewoon is, aan eene zaak gewoon, bij voorb.* campo, circo, theatris, aleae, Colum. I, 8: consuetus es puer, Plaut. Asin. III, 3, 113, i. e. *gij zijt als jonge gewend (geweest): sommigen zoeken hier iet onkuisch: dus ook misschien* consuetus puer, Ibid. Capt. IV, 2, 87, *alwaar men ook iet vuils zoekt:* bellare, Auct. B. Afric. 73: cf. Auct. B. Hisp. 25 in.: capellae una consuetae, Varr. R. R. II, 3, 2, *samengewend, d. i. lang bij een geweest: van daar verkeering hebbende, bijzonder verliefden, bij voorb.* cum Alcumena clam consuetum, Plaut. Amph. V, 1, 70: *ook brengen sommigen hier toe* Plaut. Asin. III, 3, 113. Capt. IV, 2, 87, *zie hier voor: ook behoort hier toe* juncta consuetaque cum eo esset, Gell. IV, 3. 2) *daar men aan gewend is, gewoonlijk, ordinair, bij voorb.* amor, Terent. And. I, 1, 106: antra, Virg. Georg. IV, 429: sitis, Ovid. Her. XX, 241: lubido, Sall. Jug. 15 (18): omnes labores, pericula consueta habere, Ibid. 85 (87), *voor gewoon houden, gevolglijk er geen werk van maken:* verba consuetissima, Ovid. Met. XI, 637.

CONSUETIO, onis, f. i. e. consuetudo. Festus *zegt:* Consuetionem Plautus pro consuetudine dixit: *waar deze plaats is, weet men niet: maar men gist* Amph. I, 2, 28, *alwaar* consuetio *beter past dan* suspicio.

CONSUETUDO, inis, f. 1) *de gewoonte, bij voorb.* dicendi, Cic. Mur. 13: scribendi, Cic. Or. I, 33: victus, Cic. Att. XII, 26: consuetudo Germanorum est resistere, neque deprecari, Caes. B. G. IV, 7: populi Romani hanc esse consuetudinem, ut cet., Ibid. I, 43: ex consuetudine *door de gewoonte,* Sall. Jug. 85 (87): est hoc Gallicae consuetudinis, ut cet., i. e. *dit is eene Gallische gewoonte,* Caes. B. G. IV, 5: consuetudo mea fert, Cic. Caecin. 29, i. e. *brengt het met zich:* Non est meae consuetudinis, Cic. Rab. perd. 1, *dit is mijne gewoonte niet:* pro mea consuetudine, Cic. Arch. 12: *of* ex consuetudine, Caes. B. G. VI, 26: *of* consuetudine, Nep. Att. 12. Caes. B. G. II, 19. VII, 24, i. e. *naar gewoonte: ook heet* consuetudine *door de gewoonte, bij voorb.* Sall. Jug. 31 (36): se adducere in eam consuetudinem, Caes. B. G. IV, 1, i. e. *zich zoo gewennen:* consuetudinem tenere, Cic. Phil. I, 11. *en* Cic. Div. II, 71 extr.: *of* servare, Cic. Cluent. 35: *of* retinere, Lepid. in Cic. Ep. ad Div. X, 35, i. e. *behouden:* in consuetudine alicujus esse, Cic. Verr. III, 81, *bij iemand gewoon zijn:* venire in consuetudinem, *in gewoonte komen, d. i.* a) *tot eene gewoonte of gewoon worden,* Cic. Caecin. 2. *en* Off. II, 15 extr. b) *eene gewoonte aannemen,* Hirt. Alex. 3. Caes. B. C. III, 11. Cic. Pis. 19 extr.: consuetudinem introducere, *invoeren,* Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21 med.: nancisci, Cic. Qu. Fr. II, 14: *van daar* librum tradere latinae consuetudini, Colum. XII. prooem., i. e. *in 't Latijn overzetten: daar het dus spreekwijze, taal is: dus ook* vulgus nostra consuetudine (vocat σιλφιον) laserpitium, Ibid. VI, 17 extr., i. e. *in onze taal: ook zegt* Plin. H. N. X, 3 extr. (aquilam) armigeram Jovis consuetudo judicavit, i. e. *de menschen in 't gemeen, de gewoonte, om zoo te spreken enz.* Not. *ook staat er* mos *bij, dat weg kan blijven, bij voorb.* Cic. Off. I, 32 *en* 41. Cic. Cluent. 35. Suet. Rhet. 1. 2) *de omgang, verkeering, is ook zeer menigvuldig, bij voorb.* consuetudine conjuncti inter nos sumus, Cic. Att. I, 15 extr.: jungere consuetudinem cum aliquo, Cic. Dejot. 9: est mihi consuetudo cum aliquo, Cic. Rosc. Am. 6: dare se alicui in consuetudinem, Cic. Pis. 28: insinuare se in consuetudinem alicujus, Cic. ad Div. IV, 13: immergere se in cons. alicujus, Cic. Cluent. 13: facere alicui consuetudinem cum aliquo, Cic. ad Div. XIII, 23: permanere in amicitiae consuetudine, Cic. Phil. II, 15: epistolarum, Cic. ad Div. IV, 13: victus, Cic. Or. 10: consuetudine & familiaritate, Cic. Quint. 12. Not. Plur. consuetudines, *bij voorb.* victus, Cic. Mil. 8: *ook de verliefde,* Terent. And. II, 6, 8. Liv. XXXIX, 9. Justin. VIII, 6. *en meermaalen.*

CONSUETUS, a, um, *zie* Consuesco.

CONSUL, ulis, m. *een Consul, bij voorb.* consulem creare, Cic. Att. IX, 9 med. Caes. B. C. III, 1: facere, Cic. Agr. II,

II, 1 tweewaal: dicere, Liv. XXVII, 6, verkiezen, benoemen. Cum esses pro Consule i. e. Proconsul, Cic. Verr. III, 91. Not. 1) Daar waren altijd twee Consuls in Rome. Zij waren de opperste Regenten, riepen den Raad bij een, zaten daar in voor, droegen de Staatszaken voor, namen de stemmen van den Senaat op, en volbrachten de besluiten. Voor hun gingen twaalf Lictors met staven een voor een openlijk voor uit. Hun ambt duurde een jaar. Dan heetten zij Consulares, en gingen gemeenlijk als Landvoogden in de grootste Provintien, met een leger, en heetten dan Proconsules. Naar hen telde men de jaaren; van daar 2) consul voor annus, Senec. ep. 114 vina tot consulum i. e. annorum. Not. consul voor proconsul, Liv. XXVI, 33 in. XXVIII, 39 in. XXX, 49: consul ordinarius, Senec. de ira III, 31, i. e. die zijn ambt met den eersten Januarij aanvaart, en gevolglijk geen suffectus is.

CONSULARIS, e, den Consul of de Consuls betreffende, van hun afkomstig, hun toebehoorende, Consulsch, bij voorb. aetas, Cic. Phil. V, 17, i. e. waar in men Consul kan worden: officium, Cic. Rab. perd. 1: provincia, Cic. Dom. 9, i. e. waar in een gewezen Consul Landvoogd is, en waar in een leger gehouden wordt: Vir consularis, of Consularis eenvouwig, een gewezen Consul, Cic. ad Div. XII, 4. Nep. Hann. 12: via i. e. publica, Plin. H. N. XVIII, 11.

CONSULARITER, zoo als het voor een' Consul voegt, Liv. IV, 10.

CONSULATUS, us, m. het Consulaat d. i. 1) het ambt van Consul, Cic. Planc. 25. Liv. II, 54. 2) de tijd zijner regeering, bij voorb. toto suo consulatu, Cic. ad Div. VII, 3.

CONSULO, lui, tum, 3. overleg maken, overleggen, Terent. Ad. V, 9, 26. Liv. XXI, 16 in.: de salute, Cic. Sull. 22: rem, Liv. II, 28: in medium i. e. voor allen, voor het algemeen, voor den gantschen Staat, Liv. XXVI, 12. Virg. Aen. XI, 335: cum aliquo aliquid, Plaut. Most. V, 1, 43: cf. Liv. XXVII, 9: consulere consilia, Plaut. Truc. I, 2, 7, i. e. overleg maken, besluit nemen: van daar Consultus, a, um, overlegd, en Consultum het overleg, bij voorb. consulto opus est, Sallust. Cat. 1. Curt. X, 6: van daar consulto a) met overleg, Cic. Off. I, 8 extr. Cic. Nat. D. I, 31 in.: van daar b) met vlijt, met opzet, Caes. B. G. V, 36. Liv. III, 38. Cic. Nat. D. I, 31 in.: van daar consultum est, Plaut. Rud. I, 4, 6, i. e. ik weet: ook ex consulto met overleg, met opzet, met vlijt, met bedaardheid, Auct. ad Her. II, 30 extr.: van daar 1) oordeelen: van daar boni consulere ten besten nemen, voor goed houden, Quintil. I, 6 (10): van daar boni consulere a) voor goed houden, d. i. te vrede zijn, zich laten gevallen, Ovid. Pont. III, 8, 24. Cato ap. Gell. X, 3. Plin. H. N. XXXIII procem.: b) wel doen, bij voorb. boni & optimi consules, si cet., Apul. Met. VIII, 205 Elm., i. e. gij zult wel, ja allerbest, doen: dit laatste schijnt tot n. 2. te behooren. 2) besluiten, een besluit nemen, te werk gaan handelen, doen, bij voorb. in aliquem crudeliter, Liv. III, 36. VIII, 13: mollius, Liv. III, 59 extr., i. e. wreed, zacht, te werk gaan: in quemquam superbe, Liv. XLV, 8: de perfugis gravius, Liv. XXX, 43: de salute sua aliquid gravius, Coel. in Cic. ep. ad Att. X post ep. 9: pessime istud in te atque illum consulis, Ter. Heaut. III, 1, 28: de salute suorum, Cic. Sull. 22, alwaar het ook zorgen kan zijn: consilia consulere, i. e. besluiten nemen, Plaut. Truc. I, 2, 7: nihil aliud adversus filium consulit, Ibid. Trin. II, 3, 4, i. e. doet: ook met den Accusativus, bij voorb. & me ires consultum male, Plaut. Bacch. III, 3, 26, i. e. slecht tegen mij handelt; doch het kan ook tot n. 3. behooren, & is voor mij zorgt: van daar consultus, a, um, besloten: van daar Consultum, Substantive, het genomen besluit, het besluit, bij voorb. van enkele personen, van den Senaat enz., bij voorb. fortium virorum, Cic. Leg. I, 23: cf. Tacit. Ann. VI, 6: dus ook senatus consultum, of consultum senatus, i. e. Raadsbesluit, Raadsverordening enz., dat bijzonder dus genoemd wordt, wanneer de Tribunen daar niet tegen protesteerden; (zie auctoritas): het eerste staat Cic. Cat. I, 1 extr. Cic. Q. Fr. II, 3 en 8 extr. Cic. ad Div. II, 7. Cic. Phil. XI, 12 extr.: het laatste staat Cic. Harusp. 8: dus ook consulta Patrum i. e. senatus, Hor. Ep. I, 16, 40: ordinis nostri (i. e. senatus) consulta, Cic. Att. I, 14: ook zonder Genitivus, bij voorb. sententiis nostris consultisque, Cic. Phil. XIV, 13: ook staat senatus consultum van de Siciliänen, Cic. Verr. IV, 65: ook heet Consultum het overleg, de overweging, Tacit. Ann. I, 40, zie hier voor: ook raadpleging, raadvraging, Ibid. Hist. II, 4. 3) alicui, eigenlijk, ten besten van iemand overleggen, of een besluit nemen, van daar acht geven, zorgen, zorg dragen, bij voorb. dignitati suae, Cic. ad Div. XI, 29: temporibus, incolumitati, vitae, Ibid. IV, 9 extr.: parti civium, Cic. Off. I, 25: famae, Cic. Phil. II, 2: male patriae, Nep. Epam. 10: timori, Caes. B. C. I, 69: vino, Colum. III, 3, i. e. er acht op geven: ook met den Accusativus, bij voorb. me (voor mihi) ires consultum male, Plaut. Bacch. III, 6, 36: ook zonder Casus, bij voorb. consulere ac prospicere, ut cet., Cic. Verr. I, 58 extr.: ook met de, bij voorb. de salute suorum, Cic. Sull. 22, zie hier voor: in longitudinem, Ter. Heaut. V, 2, 10, i. e. ver voor uitdenken, voor het toekomende zorgen: dus ook alicui consultum velle i. e. voor iemand gezorgd willen hebben, of zorgen, Terent. Phorm. I, 3, 1. Cic. Sull. 22. Plin. Ep. X, 106. Liv. IV, 5: in longitudinem, Ter. Heaut. V, 2, 10, i. e. voor het toekomende zorgen, of ver voor uit denken: het kan ook tot overleggen, overwegen, gebracht worden. Not. non cui (Ed. Stroth. quod) simulabat, consulendo, Liv. III, 41 ante med., schijnt geen' zin te hebben: ook heet consulere alicui raaden, d. i. raad geven, waar van mij, zo ik niet mis heb, eene plaats bekend is geweest, die ik thans niet weet, van daar consultum een raad, bij voorb. consulta petere raad haalen, Virg. Aen. VI, 151: 4) aliquem, eig. met iemand overleggen, d. i. met iemand raadplegen, om raad vragen, is bekend, Cic. Div. IX, 26 in.: haruspicem, Cic. Div. II, 4: Apollinem de re, Cic. Leg. II, 16: ook rem voor de re, i. e. eene zaak ter overweging voordragen, Virg. Aen. XI, 344. Liv. II, 28: jus, Liv. XXXIX, 40, i. e. de jure: van daar aliquem rem i. e. iemand iet voordragen, iemand wegens iet vragen, raadplegen, Plaut. Men. IV, 3, 20: nec te id consulo, Cic. Att. VII, 20: ook zonder Accusativus, bij voorb. seq. utrum, Nep. Eum. 6. Liv. XXXI, 7: van daar consultum de vraag, voorgelegt ter overweging, Virg. Aen. XI, 410: van daar 5) qui consuluntur, Cic. Caecin. 24. Cic. Leg. I, 4. Cic. Quint. 16 en Verr. I, 42, i. e. de Rechtsgeleerden, om dat die voornaamlijk geraadpleegd worden: van daar consultus, a, um, bekwaam in eene zaak, bij voorb. juris, Cic. Phil. IX, 5. Nep. Cat. 3: juris consultissimus, Liv. I, 18: jure, Cic. Mur. 12: juris atque eloquentiae, Liv. X, 22: disciplinae, Colum. XI, 1, 12: sapientiae, Hor. Od. I, 34, 2: ook zonder Casus i. e. geleerd of rechtsgeleerd, Cic. Caecin. 27, alwaar natura van natuur beteekend, en niet van consultus geregeerd wordt: consultissimus, Cic. Brut. 40: cf. Hor. Sat. I, 1, 16. Ovid. Art. I, 83: ook Tropisch, bij voorb. via consultissima, Petron. 68, i. e. optima: dus ook consultius est i. e. melius, Pandect. II, 15, 15: consulto consilio, Paul. Sent. I, 5: of consulta opera, Gell. VI, 17, i. e. met vlijt, met opzet: ook staat Consultus eenvouwig voor Jureconsultus, Ovid. Am. I, 13, 19 en 21. Ovid. Art. I, 83. Hor. Sat. I, 1, 16: ook Cic. Caecin. 27 en Brut. 40, zie hier voor: b) in 't gemeen, vragen, Suet. Aug. 99. Petron. 88: ook kan n. 4. hier toegebracht worden: ook Tropisch, raadplegen, bij voorb. speculum, Ovid. Art. III, 136: deum, Ibid. I, 232: nares, Martial. IX, 60, 11: vires suas, Quintil. X, 2.

CONSULTATIO, onis, f. 1) de overweging, behandeling, Terent. Hec. IV, 4, 28. Cic. Invent. II, 25 extr.: van daar bij Rechtsgeleerden, een geval, dat ter beslissing voorgedragen wordt, Cic. Top. 17. Pand. XXXI, 35: 2) het vragen om raad, Cic. Att. VIII, 4 extr.: bijzonder gerechtelijke raadvraging bij eenen meerderen, bij voorb. bij den Keizer, Pandect. IV, 4, 11: 3) bij Rhetoren is het zoo veel als quaestio infinita, Cic. Partit. 1 extr. 18 in. 20 in. Cic. Or. III, 28 med.

CONSULTATOR, oris, m. die raadpleegt, Pandect. I, 2, 2 post med.

CONSULTE, met overleg, bedachtzaam, Plaut. Rud. IV, 7, 14: consultius, Liv. XXII, 24. Tac. Hist. II, 24: consultissime, Capitol. in Pert. n. 7.

CONSULTO, Adv., is de Ablativus van Consultum, zie Consulo.

CONSULTO, avi, atum, are, i. q. consulo, 1) beraadslaan, overwegen, Cic. Off. I, 3: de re, Caes. B. G. V, 51. Cic. Off. III, 2: ook rem, bij voorb. multa, Gell. I, 3: van daar ad eam rem consultandam, Liv. I, 55: ad haec consultanda, Liv. I, 21 in.: in medium i. e. voor allen, Tac. Hist. II, 37: seq. utrum, Cic. Att. XVI, 8: 2) alicui, zorgen, Sallust. Cat. 6. Aur. Vict. de Caes. 15. 3) aliquem raadplegen, om raad vragen, aliquem, Plaut. Mil. IV, 3, 4. Plin. Paneg. 76. Tibull. I, 4, 77.

CONSULTOR, oris, m. 1) die om raad vraagt, raadpleegt, Cic. Mur. 9 en Balb. 20. Hor. Sat. I, 1, 10: 2) raadgever, Varr. R. R. III, 2 in. Tac. Ann. VI, 10. Gell. IV, 5: Tropisch, Sall. Jug. 64 (68), cupidine cet.

CONSULTRIX, icis, f. 1) eene vrouw, die zorgt, Cic. Nat. D. II, 22 extr. 2) raadgeefster 3) vraagster.

CONSULTUM, zie Consulo.

CONSULTUS, a, um, zie Consulo.

CONSULTUS, us, m. 1) i. q. consilium, bij voorb. consultu collegae, Liv. III, 62, i. e. schranderheid. 2) i. q. consultum,

bij

bij voorb. Senati (*voor* Senatus) consultu, Sall. Cat. 42. Ed. Cort.

CONSUM, fui, *te gelijk zijn*, *te gelijk daarbij zijn*, *bij voorb.* Plaut. III, 3, 66.

CONSUMMABILIS, e, *het geen voltooid of volkomen gemaakt kan worden*, Senec. ep. 92 post med.

CONSUMMATIO, onis, f. 1) *samenrekening*, *opsomming*, Colum. II, 13 post med. Plin. H. N. IV, 23. Pand. XXI, 1, 36: *van daar de vereeniging van veel bewijsredenen*, Quintil. IX, 2 extr.: *ook de menigte*, *bij voorb.* omnium (ciborum), Cels. I, 3 extr.: 2) *voleinding*, *voltooijing*, *bij voorb.* rerum, Senec. brev. vit. 1: orationis, Quintil. VI, 1 extr.: liberalitatis prioris, Plin. Ep. V, 12, i. e. *volmaking of voltooijing*: *van daar* alvi, Plin. H. N. XXVI, 8, i. e. *volkomen verduwing en bearbeiding der spijzen*: gladiatorum, Ibid. VIII, 7 extr., i. e. *wanneer de tijd van hunnen dienst ten einde loopt*, *en zij de* rudem *verkrijgen*: primipili, Inscript. ap. Murator. p. 799 n. 6, i. e. *einde van zijnen dienstiijd.*

CONSUMMO, avi, atum, are, 1) *in ééne somme brengen of trekken*, *samenrekenen*, *sommeeren*, *bij voorb.* sumtus, Vitruv. I, 1: quae consummata efficiunt duo millia cet., Colum. V, 2: *van daar* a) *samendoen*, *samenbrengen*, *bij voorb.* ex una vite duo jugera vinearum, Ibid. III, 9, 6: b) *samendoen of bedragen*, *bij voorb. dat maakt zoo veel guldens*, *bij voorb.* consummant tamen septem cullei sestertia duo millia, Ibid. III, 3, 10: is numerus consummat · seminum millia cet., Ibid. III, 5: 2) *voltooijen*, *bij voorb.* rem, Liv. XXIX, 23: belli gloriam, Ibid. XXVIII, 17: annos, Ovid. Trist. V, 5, 21: opera, Plin. Ep. X, 48: partum, Colum. VIII, 5: antequam toti consummentur, Ibid. med.: cf. Vellej. II, 89: se, Plin. H. N. XIX, 13 post med., i. e. *volkomen worden*, *alle zijne deelen bekomen*: 3) *volkomen maken*, *bij voorb.* dignitatem, Senec. de ira III, 31: vitam ante mortem, Ibid. ep. 32: oratorem, Quintil. X, 2 extr.: se consummare, Plin. H. N. XIX, 3, *zie hier voor*: *van daar* Consummatus, a, um, *volkomen*, *bij voorb.* ars, Plin. H. N. XIV, 3: eloquentia, Quintil. I prooem.: Cato, Martial. I, 9: sapientia, Senec. ep. 92. Colum. XI, 1 ante med.: *dus ook* consummatissimus juvenis, Plin. Epist. II, 7.

CONSUMO, si, tum, 3. *eigenlijk nemen*, *bij voorb. tot iet* Prop. IV, 6, 15. Pand. XXVI, 7, 54: *van daar* 1) *aanwenden*, *besteden*, *gebruiken*, *verkwisten*, *doorbrengen*, *bij voorb.* talenta in re, Nep. Timoth. 1: studium in re, Nep. Epam. 2: studium in honorem alicujus, Cic. Planc. 30: officium in re, Auct. ad Her. I, 10: dolum in pecunia, Ibid. III, 2: operam in re, Cic. ad Div. XVI, 15: Cic. Fin. I, 1 *en* Or. I, 55: pecuniam in monimentum, Pand. XXXV, 1, 39: manus suas in plaudendo, Cic. Att. XVI, 2: tempus aetatis in lustris, popinis, alea, Cic. Phil. XIII, 11, i. e. *doorbrengen*: partem diei, Caes. B. G. V, 9, i. e. *doorbrengen*: quietem cum aliquo, Cic. Att. I, 18: ubera in natos, Virg. Georg. III, 178, *aanwenden*, *besteden*: supplicia in aliquo, Auct. ad Her. IV, 8: famem in agna, Stat. Theb. VIII, 577: pondus pharetrae (i. e. sagittas) in arcus, Prop. IV, 6, 53, i. e. *besteden*, *gebruiken of nemen*, *zie boven*: *van daar deelen*, *verdeelen*, *bij voorb.* inventionem in sex partes, Auct. ad Her. I, 3: *ook bekomen*, *bij voorb.* vires, Pand. XL, 1, 33 extr.: *van daar* 2) *verteeren*, *bij voorb.* fruges, Hor. Ep. I, 2, 27: frumentum, Caes. B. G. VI, 43. VII, 77: nihil est, quod non consumat vetustas, Cic. Marc. 4: consumi flamma, Caes. B. C. II, 14: ignis consumtus extinguitur, Cic. Senect. 19: *van daar Tropisch*, *d. i. bedekken*, *bij voorb.* jugulo ensem, Stat. Theb. X, 813, i. e. *geheel in zich nemen*: manu consumitur hasta, Ibid. Achill. II, 803: *van daar van de verteering der spijzen*, confectus & consumtus cibus, Cic. Univ. 6, i. e. *verteerd*: *van daar* a) *verteeren*, *verslinden*, *opeten*, *bij voorb.* per luxuriam, Cic. Rosc. Am. 28 cf. Ter. Heaut. III, 1, 56: b) *Tropisch*, *verteeren*, *te grond helpen*, *te niet maken*, *verzwakken*, *dooden*, *bij voorb.* consumi morbo, Nep. Reg. 2: inedia, purgationibus & vi morbi, Cic. ad Div. XVI, 10: fame, Caes. B. G. VII, 21: moerore, Liv. XL, 54: siti, Hirt. B. G. VIII, 41: ibes consumant angues, Cic. Nat. D. I, 36: belluarum impetu hominum genera consumta, Cic. Off. II, 5: annulus consumitur usu, Ovid. IV, 10, 5: c) *verbruiken*, *geheel gebruiken*, *bij voorb.* consilium, Terent. And. I, 1, 133: actionem, Cic. Or. III, 26: *van daar* (:) *verliezen*, *bij voorb.* misericordiam, Curt. VI, 8: ignominiam, Tacit. Hist. III, 24, i. e. *ze niet meer achten*: *van daar* consumsisse rem, *iet verloren hebben*, *het niet meer hebben*, *bij voorb.* spes, Sallust. fragm. L. III in. Orat. Pompej. ad Senat.: fidem, Ibid.: (2) *klaar worden met iet*, *voleinden*, *voltooijen*, *bij voorb.* mare & terras consumserit, Ovid. Her. VI, 163, i. e. *doorgereisd is enz.*: cf. Sil. III, 157: *dus ook* aetatem cet., *zie hier voor*: versus, i. e. *voleinden*, *voltooijen*, Petron. 23. Not. Consumsti, consumse, i. e. consumsisti, consumsisse, Prop. I, 3, 37. Lucret. I, 234.

CONSUMTIO, onis, f. 1) *het besteden aan iet*, *onkosten*, *bij voorb.* operae, Auct. ad Her. IV, 22: 2) *verteering*, *bij voorb.* sui, Cic. Univ. 6.

CONSUMTOR, oris, m. *een verteerer*, *bij voorb.* ignis consumtor omnium, Cic. Nat. D. II, 15: veterani consumtores, scil. patrimonii, Senec. controv. III, 1.

CONSUMTUS, a, um, *zie* Consumo.

CONSUO, ui, utum, 3. *samennaaijen of stoppen*, *bij voorb.* os alicui, Senec. ep. 47: tunicas, Plaut. Amph. I, 1, 212: *van daar* a) *Tropisch*, dolos, Plaut. Ibid. *en* Pseud. I, 5, 126: b) *samenstoppen*, *bij voorb.* pinacothecas tabulis, Plin. H. N. XXXV, 2.

CONSURGO, rexi, rectum, 3 1) *zich samenverheffen of samenopstaan*, *of enkel zich verheffen*, *opstaan*, *bij voorb. van den stoel*, *van de grond enz.* a) *van veelen*, *bij voorb.* Senatus, Cic. ad Div. IV, 4, consurrexisse omnes, Cic. Senect. 18: cf. Caes. B. G. V, 31. Virg. Aen. X, 290: *van de* Triarii, *die te vooren knielden*, Liv. VIII, 8 *en* 10 in.: cf. Caes. B. C. III, 37: b) *van éénen*, Liv. XL, 7 extr.: *om uit te haalen*, *gewoonlijk uit te halen*, *bij voorb. in het vechten*, Liv. VIII, 7 ante med. Virg. Aen. IX, 749: *van daar* 2) *Tropisch*, *zich verheffen d. i.* a) *zich hoog vertoonen*, *zich toerusten*, *op het punt zijn*, *iet ondernemen enz.*, *bij voorb.* quercus, Virg. Aen. IX, 681, i. e. *verheffen zich*: villa, Plin. Ep. V, 6: cf. Colum. VII, 9 extr.: in arma, Virg. Aen. X, 90, i. e. *vechten*: ad res novas, Suet. Caes. 9: ad gloriam alicujus, Liv. X, 13 med., i. e. *daar naar streeven*, *dezelve naderen enz.*: ad bellum, i. e. *zich toerusten*, Liv. XXXIII, 19: b) i. e. *ontstaan*, *bij voorb.* bellum, Ovid. Her. XVI, 351: venti, Virg. Aen. V, 20. Plin. H. N. II, 43. 3) *optreden*, *bij voorb. om te spreken*, Liv. III, 71 in., *van éénen.*

CONSURRECTIO, onis, f. *het opstaan*, *bij voorb.* omnium, Cic. Harusp. 1: judicum, Cic. Att. I, 16.

CONSUSURRO, are, *samentsisschen*, Terent. Heaut. III, 1, 64.

CONSUTUS, a, um, *zie* Consuo.

CONTABEFACIO, eci, actum, 3. *allengs verteeren*, *uitmergelen*, Plaut. Pseud. I, 2, 91.

CONTABESCO, bui, 3. *zich zelven allengs verteeren*, *versmelten*, *bij voorb.* cor guttatim contabescit quasi in aquam indideris salem, Plaut. Merc. I, 2, 91: *Tropisch*, *bij voorb. van verdriet*, Cic. Tusc. III, 31: Fregellae contabuistis i. e. peristis, Auct. ad Her. IV, 15.

CONTABULATIO, onis, f. *samenvoeging der planken*, *of het geen uit planken samengevoegd is*, *zolderwerk*, Caes. B. C. II, 9, *tweemaal*: *van daar Tropisch*, *van de vouwen van een kleed*, *bij voorb.* multiplici contabulatione dependula, Apul. Met. XI post init. p. 258 Elm.

CONTABULO, avi, atum, are, *met planken*, *of met iet*, *dat uit planken samengevoegd is*, *bedekken*, *bij voorb.* turrem, Liv. XXIV, 34. Caes. B. G. V, 40, i. e. *uit planken samenvoegen*: (10): pavimentum quernis axibus, Plin. H. N. XXXVI, 25, i. e. *zolderen*, *bevloeren*: pomaria, Ibid. XV, 16, i. e. *met planken*, *een planken wand*, *omgeven*: mare molibus i. e. ponte *van* Xerxes, *toen hij bruggen over den* Hellespont *liet slaan*, Curt. V, 7: *van daar* murum turribus, Caes. B. G. VII, 22, i. e. *bebouwen enz.*: Hellespontum, Suet. Calig. 19, *van Xerxes*, *met een brug bedekken.*

CONTABUNDUS *voor* CUNCTABUNDUS, 1) *talmend*, *zuimachtig*, *langzaam*, *bij voorb.* gradus, Apul. Met. XI, ante med. p. 262 Elm.: volatu, Ibid. Flor. in. p. 341: contabunda (scil. bestia) rimatur, Ibid. Met. VIII post init. p. 203, i. e. *langzaam*, *of ook bedachtzaam*, *navorschend*: 2) *bedachtzaam*, *navorschend*, Apul. Met. VIII, *zie hier voor.*

CONTACTUS, us, m. 1) *de aanraking*, *het aanraken*, *aanroeren*, *bij voorb.* refugit (Medea) viriles contactus i. e. contactum viri, Ovid. Met. VII, 240: cf. Virg. Aen. III, 227. Plin. H. N. VIII, 15 extr. VII, 15: solis lunaeque, Ibid. XXXIII, 7: cf. Colum. XI, 3 post med.: *van daar* 2) *het aansteken*, *besmetten*, *bij voorb. van ziekten*, Liv. IV, 30 med. Tac. Ann. VI, 7: *ook Tropisch*, *het aansteken*, *besmetten*, *d. i. verbinding*, *deelneming* (*aan oproer enz.*), *voorbeeld enz.*, Tac. Hist. I, 11. II, 60. Ibid. Ann. I, 43.

CONTACTUS, a, um, *zie* Contingo.

CONTAGES, is, f. *de aanraking*, *verbinding met iet*, *deelneming*, *bij voorb.* ejus (scil. corporis), Lucret. III, 734: cf. IV, 337.

CONTAGIO, onis, f. *de aanraking*, *bij voorb.* pulmonum, Cic. Nat. D. II, 55: sine contagione, Cato R. R. 132: *van daar* 1) *de nabijheid*, *bij voorb.* belli Fidenatis, Liv. I, 15 in.: *dus het kon ook zijn*, *voorbeeld*: 2) *de verbinding met iet*, *deelneming aan iet*, *bij voorb.* cum corporibus, Cic. Tusc. I, 30: sceleris, Cic. Mur. 37. Sall. 2: societas & contagio.

tagio corporis, Cic. Div. I, 30: conſcientiae, Cic. Verr. V, 71 extr.: turpitudinis, Cic. Att. I, 6 poſt init.: praedae, ſocietatis, emtionis, Cic. Dom. 41: noxae, Liv. IX, 1: Romanorum, Liv. XL, 20 extr., i. e. *kennis, omgang, verkeering:* belli, Cic. Verr. V, 3 in., *ten zij het misſchien is, voorbeeld: van daar* a) *kennis, omgang*, Liv. *zie hier voor:* b) *bloedverwantſchap, bij voorb.* patris mei, Plaut. Amph. Prol. 31, *alwaar het ook, voorbeeld, zou kunnen zijn:* c) *voorbeeld, bij voorb.* belli Fidenatis, Liv. *zie hier voor:* patris mei, *zie hier voor:* belli, Cic. Verr. V, 3 in. *zie hier voor:* traxerat contagio proximos Umbriae populos, Liv. X, 18 in.: d) *de natuurlijke onmerkbare aanraking, de natuurlijke invloed en werking, bij voorb.* naturae, Cic. Fat. 3 in. *en* 4 in.: qui poteſt contagio ad terram pertinere, Cic. Div. II, 43 extr., i. e. *invloed, werking:* 3) *het aanſteken, de beſmetting, bij voorb. eener ziekte*, Colum. VII, 5 §. 6 *en* §. 16: *dus ook* vini, i. e. *wanneer de wijnvaten zoo na bij elkander zijn, dat de gebreken van het één in het ander overgaan*, Plin. H. N. XIV, 21 ante med.: *ook is het dikwijls ziekte, beſmetting, bij voorb.* lichenarum contagionem ex Aſia importavit, Ibid. XXVI, 1: contagio ceu, (*volgends de onderſcheiding van Corte*), Sall. Cat. 10 extr., i. e. *als eene beſmetting: van daar Tropisch, bij voorb.* aſpectus alicujus, Cic. Cluent. 28: contagiones malorum, Cic. Off. II, 23: *ook zou men uit het voorgaande het één en ander hier toe kunnen brengen, bij voorb.* Liv. X, 18: *bij Kot is hetzelfde.*

CONTAGIUM, i, n. i. q. contagio, 1) *aanroering, verbinding, bij voorb.* mutua contagia, Lucret. III, 340: feminei generis, Martial. XI, 48, 7, i. e. *aanroering, aanraking, omgang, verbinding:* humoris & ardoris, Plin. H. N. II, 20: foedum, Plin. Ep. IV, 31: 2) *het aanſteken, beſmetting, bij voorb.* morbi, Curt. IX, 10: pecoris, Virg. Ecl. I, 51: peſtilentiae, Plin. H. N. XXIII, 8 extr.: *en Tropisch* mentis, Ovid. Triſt. III, 8, 25: lucri, Hor. Ep. I, 12, 14: ſcelerum, Lucan. III, 322: *van daar* belli, Flor. I, 15, i. e. *voorbeeld:* deditionis, Ibid. III, 14, i. e. *de gevolgen.*

CONTAMINATIO, onis, f. *bevlekking, bij voorb. Tropisch*, Pandect. XLVIII, 5, 2.

CONTAMINO, avi, atum, are, 1) *bezoedelen, verontreinigen, bevlekken, onrein maken, eigenlijk en oneigenlijk*, a) *eigenlijk, bij voorb.* ſe ſanguine, Cic. Cat. 12: deam urina, Suet. Ner. 56: lacus, Pand. XLVII, 11, 1 *en meermaal:* b) *Tropisch, bij voorb.* ſe maleficio, Cic. Roſc. Am. 40: ſanguinem ſuum, Liv. IV, 1: nomen pop. Rom. ſcelere, Cic. Haruſp. 16: Not. aliquem vitiis i. e. docere, eum eſſe plenum vitiorum, Auct. ad Her. II, 3: *van daar* contaminatus, a, um, *bezoedeld, vuil, ſchandelijk, bij voorb.* homo contaminatiſſimus, Cic. Dom. 9: cf. Martial. I, 54, 4. 2) *bederven, bezoedelen, bij voorb.* fabulas, Terent. And. Prol. 16: gaudium aegritudine, Terent. III, 5, 3: *van daar* contaminatus, a, um, *verdorven, bezoedeld*, Cic. Top. 18.

CONTATIO *voor* CUNCTATIO, *bij voorb.* pretii, Plin. H. N. XXVIII, 13 extr.: cf. Apul. Met. III poſt init. p. 138 Elm. *en* VII.

CONTATUS, a, um, 1) *met een ſtange of ſpies, piek, verzien*, Veget. de re mil. III, 6 extr. 2) i. q. cunctatus, *ook Adjective langzaam, bedachtzaam, bij voorb.* contatior, Apul. Florid. p. 369 Elm.

CONTECHNOR, atus ſum, ari, *met liſt op iets omgaan, ranken ſmeden, bij voorb.* quidpiam, Plaut. Pſeud. IV, 6, 34.

CONTECTUS, a, um, *zie* Contego.

CONTEGO, xi, ectum, 3. 1) *bedekken, toedekken*, Cic. Sext. 38. Cic. Arch. 10. Caeſ. B. C. III, 10 *en meermaal.* 2) *verbergen, bij voorb.* milites in tecta, Hirt. B. G. VIII, 5: *van daar Tropisch, verbergen, verhelen, bij voorb.* vitia fronte, Cic. Provinc. 4: iniuriam, Ter. Hec. III, 3, 41: *ook bedekken, beſchutten*, Liv. III, 60 poſt med.

CONTEMERO, avi, atum, are, *bevlekken, kwetzen, bij voorb.* torum alicujus, Ovid. Am. II, 7, 18: manus, Martial. de ſpectac. 10, 2.

CONTEMNIFICUS, a, um, *verächtlijk behandelende d. i. trotsch, bij voorb.* contemnificum fieri, Lucil. ap. Non.

CONTEMNO, mſi, mtum, 3. 1) *van iet of iemand niets maken, er niets mede op hebben*, aliquem, aliquid, i. e. a) *er niet voor ſchroomen, verächten, bij voorb.* judicia poenamque, Cic. Mil. 16: exercitum, Cic. Cat. II, 3: ventos, Virg. Georg. II, 360: cf. Tibull. I, 37: b) *verächten, gering ſchatten*, Cic. Off. I, 9 *en* 30. Cic. Mur. 7 *en* ad Div. V, 13 *en meermaalen:* Nep. Att. 21: *van daar* contemtus, a, um, *veracht enz., ook verächtelijk*, Cic. Planc. 5 med.: contemtior, Cic. Senect. 6: contemtiſſimus, Cic. Sext. 16. Suet. Dom. 15: *van daar* non contemnendus, a, um, i. e. *het geen niet te verächten is d. i. niet ſlecht, niet gering*, Cic. Brut. 79: cf. 77 *en* Orat. 69. Caeſ. B. C. III, 110: 2) *te ſchande maken of overtreffen, bij voorb.* omnes nuntios, Plaut. Stich. II, 1, 33: Not. ſe contemnere, *zich zelven gering ſchatten, niets met zich zelven op hebben, d. i.* a) *beſcheiden zijn*, Plaut. Trin. II, 2, 42, Ibid. Mil. IV, 6, 21: b) *gering van zich zelven denken, zich zelven laag ſtellen, zich niet veel toevertrouwen*, Cic. Att. XII, 21 extr. Cic. Phil. XIII, 7: c) *nederig denken, laag handelen, moedeloos zijn*, Liv. IV, 35 poſt med.: *ook behoort hier tot de aangehaalde plaats* Cic. Phil. XIII, 7.

CONTEMPERO, avi, atum, are, i. q. tempero, 1) *vermengen*, Apic. IV, 2 extr.: *van daar gereed maken, (een drank) ingieten, bij voorb.* cantharum mulſo, Apul. Met. X ante med. p. 246 Elm., i. e. *een kan met most vullen, een kan most ingieten:* 2) *matigen, temperen*, Vitruv. IX, 5 poſt med.

CONTEMPLATIO, onis, f. *de beſchouwing*, a) *met de oogen, d. i. het opzien, aanzien, bij voorb.* coeli, Cic. Div. I, 42: contemplationem iniecit ſuper humeros cet., Petron. 12, i. e. *wierp een blik, zag over enz.: van daar het doelen, of mikken, bij ſchieten*, Plin. H. N. VI, 30 poſt med.: b) *met de ziel, bij voorb.* naturae, Cic. Acad. IV, 41. Gell. XX, 5: res diligenti contemplatione digniſſima, Cic. Nat. D. I, 29: cf. Plin. Ep. II, 1 extr.: *van daar beſchouwing d. i. achtgeving, bij voorb.* liberorum, Juſtin. VII, 5: *van daar* contemplatione *in betrachting, met opzicht op eene zaak, bij voorb. iet doen, bij voorb.* juſtitiae, Ibid. VIII, 3: arborum, Pand. XVIII, 1, 58: tui, Ibid. III, 55: mei, Ibid.: mortis, Paul. ſent. II tit. 24, i. e. *in betrachting, met opzicht, of wegens enz.*

CONTEMPLATIVUS, a, um, *beſchouwend, in beſchouwen beſtaande, bij voorb.* philoſophia, Senec. ep. 95.

CONTEMPLATOR, oris, *een beſchouwer, bij voorb.* coeli ac deorum, Cic. Tuſc. I, 128: mundi, Senec. ad Helv. 8: aſtrorum, Apul. Flor. 361 Elm.

CONTEMPLATRIX, icis, f. *beſchouwſter*, Celſ. praef. poſt med. *en* Apul. Doct. Plat. poſt med. p. 16 Elm.

CONTEMPLATUS, us, m. *beſchouwing, bij voorb.* mali, Ovid. Triſt. V, 7, 66.

CONTEMPLO, are, *voor* Contemplor, *bij voorb.* os ſuum (*in het ſpiegel*), Plaut. Epid. III, 3, 21: loca, Ibid. Trin. IV, 2, 21: cf. Ibid. Amph. I, 2, 85: Ibid. Aſin. III, 1, 35 *en* Merc. II, 3, 72: *ook* Enn. ap. Varr. L. L. VI, 1 *en* Apul. in Florid.:

CONTEMPLOR, atus ſum, ari, *beſchouwen, zoo wel met de oogen, als met de ziel*, a) *met de oogen beſchouwen, aanſchouwen*, Cic. Or. I, 35. Cic. Verr. IV, 15. III, 16. Cic. Planc. 1 *en meermalen: ook opzien, acht geven, bij voorb.* contemplator *geef acht*, Virg. Georg. I, 187: b) *met de ziel*, Cic. Dom. 57. Flacc. 11 extr.:

CONTEMPORANEUS, a, um, i. q. contemporalis, *gelijktijdig, op een' gelijken tijd levende*, Gell. XIX, 14 *in het opſchrift.*

CONTEMTIM *of* CONTEMPTIM, *verächtelijk, met verächting*, Liv. II, 35. VII, 7. IX, 41. XXXVII, 10: contemtius, Tacit. Hiſt. III, 47. Senec. brevit. vit. 11.

CONTEMTIO *of* CONTEMPTIO, onis, f. *verächting, geringächting, bij voorb.* rerum humanarum, Cic. Tuſc. I, 40: dolorum laborumque, Cic. Off. III, 33 in.: pecuniae, Cic. Phil. III, 6: res adfert alicui contemtionem apud aliquem, Caeſ. B. C. III, 60, i. e. *maakt verächting, maakt verächtelijk:* venire alicui in contemtionem, Caeſ. B. G. III, 17. V, 49: adducere in contemtionem, Cic. Invent. I, 16.

CONTEMTOR *en* CONTEMPTOR, oris, m. *een verächter, geringſchatter, bij voorb.* gratiae & divitiarum, Liv. XXXIX, 40: infamiae, Tacit. Ann. VI, 38: lucis i. e. vitae, Virg. Aen. IX, 205: cf. VII, 648. Ovid. Faſt. III, 49: Ibid. Met. XII, 17: contemtor animus & ſuperbia, Sall. Jug. 64 (68), i. e. *trotſche, alles gering achtende geest, alwaar het* Adjective *ſtaat.*

CONTEMTRIX *en* CONTEMPTRIX, icis, f. *verächtſter, geringſchatſter, bij voorb.* ſuperum, Ovid. Met. I, 161: frigorum Plin. H. N. XIX, 8 poſt med.: vis adamantis, ferri ignisque contemtrix, Ibid. XXXVII, 41. Not. contemtrix mea *voor* mei, Plaut. Bacch. III, 6, 2.

CONTEMTUS *en* CONTEMPTUS, us, m. *verächting, geringſchatting*, Liv. VI, 2: Tac. Ann. III, 54, IV, 38. Ibid. Hiſt. V, 5. Quintil. VII, 2 med. Lucret. III, 65: eſſe contemtui, Caeſ. B. G. II, 30: habere aliquid contemtui, Suet. Aug. 93, i. e. contemnere: e contemtibus exire, Lucret. V, 831 *en* 1277, i. e. *de verächting ontgaan, niet meer veracht worden.*

CONTEMTUS *of* CONTEMPTUS, a, um, *zie* Contemno.

CONTENDO, di, tum, 3. *eigenlijk ſamenuitſtrekken, of enkel uitſtrekken, of uitſpannen, bij voorb.* funem, Horat. Sat. II, 7, 20: fidem *de ſnaar, bij voorb.* fides contentae numeris, Cic. Fin. II, 27, *alwaar misſchien* e numeris *te lezen is:* fides

illis risu, Ovid. Art. II, 285: oculi se contendunt, Lucret. IV, 807: *zie beneden*: *van daar* pontem in Hellesponto i. e. *slaan*, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 2: *van daar* 1) *spannen*, *opspannen*, *bij voorb.* tormenta, Cic. Tusc. II, 24: arcum, Ovid. Rem. 435. Virg. Aen. XII, 815: fidem, *zie hier voor*: *van daar* 2) *slingeren*, *met alle krachten werpen*, *bij voorb.* hastam, Virg. Aen. X, 521: telum, Ibid. V, 520. 3) *aanspannen*, *bij voorb.* corpus, Cic. Tusc. II, 23: vocem, Cic. Or. 17: nervos, Cic. Fat. 10 *en* Verr. Act. I, 12: vires, Lucret. IV, 986: animum, Ovid. Pont. I, 5, 11: se, Lucret. IV, 807: studium, Cic. Sext. 6: oculos, Suet. Tiber. 7: cervicem, Virg. Georg. III, 536: *van daar* 4) scil. se, *zich aan of inspannen*, *moeite doen*, *zijn best doen*, *bij voorb.* animo, Cic. Or. 62: voce, Cic. Ligar. 3: cf. Offic. III, 10. *Ook met den* Accusativus hoc, id cet., *bij voorb.* Cic. Q. Fr. I, 1, 13. Caes. B. G. I, 31 in. IV, 17 in.: *ook volgt* ut, Cic. Q. Fr. I, 1, 13. Sueton. Dom. 2: ne, Caes. B. G. I, 31 in. Suet. Vit. 3: *de* Infinitivus, Caes. B. G. III, 15. *In 't bijzonder* a) *zijn best doen*, *om van iemand iet te bekomen*, *bij voorb.* rogando, Luccej. in ep. Cic. ad Div. V, 14 §. 6: *van waar het dikwijls verlangen*, *of verzoeken*, *vertaald wordt*, *bij voorb.* a te contendo, Cic. ad Brut. 14. Cic. Att. IX, 17. Quint. 24: cf. ad Div. XIII, 7. II, 6 *en* Or. I, 36: honores, Varr. ap. Non.: magistratum, Cic. Verr. II, 53: aliquid, Cic. Off. I, 20 extr.: b) *zijn best doen*, *om iet te beweeren*; *of beweeren*, *wanneer het hetzelfde is*, *als zoeken te beweeren*, *bij voorb.* omnia, Cic. Verr. II, 21: cf. Liv. I, 46 med. Nep. Them. 7 *en* Att. 12: Hor. Ep. I, 16, 37: Cic. Quint. 25 *en* Planc. 19: c) *zijn best doen*, *om ergens heen te komen*, *geraaken*: *van daar reizen*, *gaan*, *marcheeren*, Caes. B. G. I, 10. B. C. II, 42, Nep. Cim. 3. Cic. Att. V, 2 *en* Verr. I, 26: *ook* se contendere *staat er voor*, Licin. ap. Non. n. 68: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* cubiculum i. e. in cubiculum, Apul. Met. II med. p. 121 Elm.: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* ad gloriam, Cic. Phil. XIV, 12: gens usque ad ejus regionem contendit, Plin. H. N. VI, 8, *gaat*, *d. i. strekt zich*: Not. contendit ire, Caes. B. G. I, 10, Auct. B. Afric. 25, *voor* ivit; *dus ook* contendo fugere, petere *voor* fugio, peto, Auct. B. Afric. 40 *en* 50: d) *vechten*, *strijden*: *met wapenen*, *woorden of andere pogingen*, *bij voorb. met wapenen*, *of als vijand*, *bij voorb.* bello, Caes. B. G. VII, 67: armis cum aliquo, Cic. Att. VII, 9: proelio Caes. B. G. II, 9. V, 10. Liv. II, 22, acie, Nep. Milt. 4: *ook zonder* proelio, acie cet., *bij voorb.* Cic. Fin. IV, 20: *gerechtelijk*, *d. i. procedeeren*, Cic. Quint. 21. Planc. 19: sacramento, Cic. ad Div. VII, 32, i. e. *kampen*: verbis i. e. *disputeeren*, *twisten*, *kijven*, Cic. Parad. 3: *dus ook* jurgio cum judice, Cic. Brut. 70: *ook strijden*, *d. i. kampen*, *twisten*, *bij voorb.* mecum, Cic. ad Div. V, 8 med: cum aliquo de principatu, Nep. Arist. 1: inter citharoedos, Suet. Vit. 4, pedibus i. e. cursu, Ovid. Met. X, 570: versibus, Virg. Ecl. VII, 18 *en meermalen*. Not. *ook* alicui *voor* cum aliquo, *bij voorb.* Lucret. III, 6. Prop. I, 14, 7. e) *iet met inspanning doen*, *of verrichten*, *bij voorb.* tantum itineris contendere, Cic. Rosc. Am. 34, *eene zoo groote reize te doen*: vindicias, Gell. XX, 10, i. e. *de klagt wegens het beweeren van eigendom inbrengen*: causam, Lucret. IV, 472, i. e. *inbrengen*, *voeren*: 5) *ergens heen richten*, *bij voorb.* cursum, Virg. Aen. VIII, 824: animum ad curas, Ovid. Pont. I, 5, 11, *zie hier voor*: *dus ook* se *d. i. gaan*, *van daar* contendere *gaan*, *zie hier voor*: *van daar* causam, *Proces voeren*, Lucret. IV, 472: vindicias, Gell. XX, 10: *zie hier voor*: 6) *vergelijken*, *of om te vergelijken samen of tegen elkander stellen*, *bij voorb.* aliquid cum defensione, Cic. Rosc. Am. 33: vim tuam ad majestatem viri, Acc. ap. Non.: causas, Cic. Cat. II, 11: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* ostro, Hor. Ep. I, 10, 26: 7) *samentrekken*, *samenbinden*, *bij voorb.* vincula, Virg. Georg. IV, 412. Not. Particip. Contentus, a, um, *heeft ook de* Gradus, *bij voorb.* contentissima vox, Apul. Met. IV ante med. p. 147 Elm.

CONTENEBRASCO, avi, 3. *duister worden*, *zie* Contenebro.

CONTĔNĔBRO, avi, atum, are, *duister maken*. Not. Contenebravit, Varr. R. R. II, 2, 11, *het is duister (nacht) geworden*, scil. se: *ten zij het van* Contenebrasco *is*.

CONTENTE, Adv., 1) *van* contineo, *beperkt*, *eng*, *krap*, *karig*, *bij voorb.* illum mater arcte contenteque habet i. e. *houdt hem kort*, *bepaalt hem*, Plaut. Asin. I, 1, 63: 2) *van* contendo, *ingespannen*, *met ingespannen krachten*, *van ligchaam of ziel*, *hevig*, *sterk*, *bij voorb.* dicere, Cic. Tusc. II, 24: propugnare, Gell. XVIII, 1: contentius est missa (plaga), Cic. Tusc. II, 24: contentius ambulare, Ibid. V, 34: ornamentis uti licebit alias contentius, alias remissius, Cic. Or. III, 35: contentissime clamitare, Apul. Florid. p. 345. Elm.: *van daar opmerkzaam*, *bij voorb.* lectitare, Cels. III, 3.

CONTENTĬO, onis, f. 1) *de inspanning*, *bij voorb.* vocis, Cic. Off. I. 41: vocis aut lateris, Plin. H. N. XXVI, 13: animi, Cic. Or. II, 5 extr.: 2) *bijzonder de inspanning der krachten*, *poging*, *hevigheid*, *bij voorb.* maxima contentione, Cic. Div. I, 33: gravitatis & ponderum, Cic. Nat. D. II, 45: disputationis, Cic. Or. III, 6, i. e. in disputatione, *ten zij dit tot* b *behoort*: *dus ook* sermonis, Ibid. I, 60, i. e. *hevigheid in het spreken*: *ook eenvoudig* contentio i. e. *het sterk*, *hevig schreeuwend spreken van eenen Redenaar*, *wanneer het tegen over* sermo, *d. i. bedaard spreken*, *staat*, Cic. Off. I, 37 in. Auct. ad Her. III, 13: *van daar* a) *streven*, *pogen*, *jagen naar iet*, *bij voorb.* honorum, Cic. Off. I, 25: palmae, Quintil. I, 2 (3): b) *het vechten*, *de strijd*, *met wapenen of woorden*, *wanneer het in het laatste geval ook gekijf*, *disputeeren*, *kamp*, *proces enz.*, *kan vertaald worden*, *bij voorb.* belli, *bij voorb.* Antiochum magna belli contentione terra marique superatum, Cic. Sext. 27, i. e. *krijgsgevecht*: *doch hier kan* contentio *ook hevigheid zijn*: tanquam mihi cum Crasso contentio esset, Cic. Phil. II, 3: est inter eos de possessione contentio, Cic. Acad. IV, 43: contentiones facere, i. e. *twisten*, *kijven enz.*, Cic. Leg. III, 10: *dus ook* contentiones fiunt cum cet., Cic. Off. I, 38 extr.: ponere aliquid in contentione, utrum cet., i. e. *betwisten*, *een twist daar over beginnen*, Cic. Coel. 22: venit in contentionem, Cic. in Caecil. 19, *het is betwist geworden*, *daar is twist over ontstaan enz.*: habere aliquid contentionis cum aliquo, Cic. Leg. III, 11: honoris, Cic. Mur. 4, i. e. *wegens een eer-ambt*: Perusina, Plin. H. N. VII, 45, i. e. *de oorlog*, *gevoerd bij* Perusia: in contentione esse, *twistig*, *strijdig zijn*, Cic. Or. 14: 3) *samenstelling*, *samenvoeging*, *bij voorb.* a) *om te vergelijken*, *de vergelijking*, Cic. Planc. 2. Pis. 22. Off. I, 17. Partit. 2. b) gregum, Censorin. 5, i. e. admissura: *van daar* 4) *een redenrijkers figuur*, *als twee tegengestelde stellingen verbonden worden*, Auct. ad Her. IV, 15, 18, 45. Quintil. IX, 3 extr., *ook misschien* Cic. Or. III, 55 extr.

CONTENTIOSUS, a, um, 1) *vol hevigheid*, *bij voorb.* oratio, Plin. Epist. II, 19: 2) *twistzuchtig*, *hardnekkig*, *hevig*, *bij voorb.* pernicies, Apul. Met. VIII, post init.: *ook vol twist*, *gekijf*, *bij voorb.* jurisdictio, Pandect. I, 16, 2.

CONTENTUS, a, um, 1) *te vreden*, *is het* Particip. *van* Contineo, *zie* Contineo. 2) Particip. *van* Contendo.

CONTERMĬNUS, a, um, *samengrenzende*, *aangrenzende*, alicui, *bij voorb.* fonti, Ovid. Met. IV, 90: Aegypto, Plin. H. N. XIII, 14: Scythiae (*dus ook de* Genitivus *zijn kan*), Tacit. Ann. VI, 36: *ook* alicujus, *bij voorb.* locos conterminos jugi, Apul. Met. VI. p. 178. Elm.: hujus conterminum Taenarum, Ibid. p. 180: cf. Sil. V, 511: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* lacu aliquo, Apul. Met. IV: *ook Tropisch*, *bij voorb.* morti contermina virtus, Stat. Theb. VII, 702: Conterminum, *Substantive*, *de aangrenzing*, *grenzen*, *bij voorb.* Arabiae, Plin. H. N. XXXVII, 9.

CONTĔRO, trivi, tritum, 3. *stukwrijven*, *stukstampen*, *vertreden*, *kwetzen*, *bij voorb.* cornua cervi, Ovid. Medic. 60: aliquid in cinerem, Plin. H. N. XXX, 7: radicem in pulverem, Ibid. XXVI, 11 med.: scillae medium, Varr. R. R. II, 7, 8: latera stimulo, Plaut. Asin. II, 4, 13: *ook samendrukken*, *bij voorb.* manibus inter se contritis, Petron. 17: *van daar* 1) *verzwakken*, *hard behandelen*, *temmen*, *bij voorb.* nationes, Cic. Prov. 13: boves, Lucret. II, 1160. 2) *te niet doen*, *bij voorb.* aliquid oblivione, Cic. ad Div. I, 9. §. 54, *voor vergeten*: reliqua conterere & contemnere, Cic. Tusc. V, 30, i. e. *verwerpen*: puellas quaestu indigno, Plaut. Rud. III, 4, 44, i. e. *te schande maken*, *verderven*: quaestum Herculis, Ibid. Most. IV, 2, 68, i. e. *doorbrengen*, *verdoen*, *te niet doen*: 3) *verdrietig maken*, Plaut. Cist. II, 3, 66. Ibid. Poen. III, 1, 33: 4) *verslijten*, *bij voorb. in stoffe om te schrijven*, Cic. Att. IX, 4: *dus ook* librum legendo, Cic. ad Div. IX, 25, i. e. *het dikwijls lezen*: se in musicis, geometria, Cic. Fin. I, 21, i. e. *zich daar mede zeer bezig houden*, *daar in grijs worden*: *dus ook* conteri in causis, in foro, Cic. Or. I, 58, i. e. *daar in grijs worden*: *van daar* contritus, a, um, *versleten*: *van daar bekend*, *gemeen*, *bij voorb.* proverbium, Cic. Fin. II, 16: praecepta, Cic. Or. I, 31: praemium, Cic. Sext. 40: *van daar* 5) *doorbrengen*, *besteden*, *bij voorb.* tempus, Cic. Amic. 27: aetatem, Cic. Leg. I, 20: diei brevitatem, Cic. Verr. V, 10: operam, Terent. Phorm. I, 4, 32. Plaut. Most. III, 1, 54.

CONTERRANĔUS, i, m. *een landsman*, Plin. H. N. Praefat. Catullum, conterraneum meum cet.

CONTERRĔO, ui, itum, 2. *iemand verschrik-*

fchrikken of ontftellen, Cic. Or. I, 40. Liv. III, 11. Lucret. II, 623. Tibull. IV, 1, 71: *dus ook* conterritus, a, um, Virg. Aen. XII, 54. *en meermaalen.*

CONTERRITUS, a, um, *zie* Conterreo.

CONTESTATIO, onis, f. 1) *betuiging*, *d. i. bewijs door getuigen*, *bij voorb.* litis, Pandect. III, 3, 40, i. e. *vormelijke inleiding van het Proces*, *door inroeping of voortbrenging van getuigen enz.: van daar de betuiging*, *d. i.* 2) *getuigenis*, *bij voorb.* mentis, Gell. VI, 12. *bij het betuigen*, *het verlof*, *bij voorb.* injuriae publicae, Gell. X, 3: 2) *het bidden*, *verzoeken*, *bij voorb.* petivit a me maxima contestatione, ut cet., Cic. Fragm. Cornel. ap. Afcon., i. e. *met hevig bidden.*

CONTESTOR, atus fum, ari, 1) *tot getuigen nemen*, *of aanroepen*, *of bij iemand betuigen*, *bij voorb.* deos hominesque, Cic. Verr. IV, 29: coelum noctemque, Cic. Flacc. 40. 2) *aanroepen*, *bidden*, *bij voorb.* contestatus deos, ut res feliciter eveniret, Caef. B. G. IV, 25: 3) *betuigen*, *bewijzen*, *betoogen*, *of door getuigen bevestigen*, *bij voorb.* litem, Cic. Rofc. Com. 18. *en* Att. XVI, 15 in.: cum aliquo, Gell. V, 10, i. e. *het Proces behoorlijk voeren*, *bij voorb. door het aanvoeren van getuigen*, *of zich daar behoorlijk inlaten:* caufas excufationum, Pandect. XXVI, 1, 38, i. e. *bewijzen*, *betoogen*, *beweeren: ook enkel* conteftari *betuigen*, *d. i. zijn wil betoogen*, *bij voorb.* fic conteftatus fit, Ibid. XV, 4, 1: *van daar* Conteftatus, a, um, Paffive, 1) *bewezen*, *betoogd*, *met getuigenissen verzien*, *bij voorb.* lis, Cic. Rofc. Com. 11: judicium, Pandect. V, 3, 7, i. e. *behoorlijk behandeld: van daar* conteftato (Ablat.) i. e. *met getuigen*, *met aanvoering van getuigen*, *of met verzekering*, *met bewijzen*, *bij voorb.* dicere, Ibid. XXV, 3, 1 poft med.: *van daar* 2) *bekend*, *bij voorb.* virtus, Cic. Flacc. 11.

CONTEXO, ui, tum, 3. *eigenlijk famenweeven*, *door weeven famenvoegen*, *of ook famenvlechten*, *famenvoegen*, *op allerhande wijze*, *bij voorb. door naaijen*, *met de handen op eene kunftige wijze enz.*, *bij voorb.* villos ovium, Cic. Nat. D. II, 63: equum trabibus acernis, Virg. Aen. I, 112 (116): puppes canna, Valer. Flacc. II, 108: lilia amaranthis, Tibull. III, 4, 33: feffam loricamque, Tacit. Ann. IV, 49: vineae unam faciem longe lateque contexunt, i. e. contextae faciunt, Plin. Ep. V, 6. §. 9: contextus argento & auro i. e. indutus, Tibull. I, 1, 71. (I, 2, 69): *van daar* contextum i. e. *het weefzel*, *bij voorb. dat nog op den ftoel is*, Pandect. XXXIV, 2, 22: *van daar* 2) *in 't gemeen famenvoegen of zetten*, *verbinden*, *bij voorb.* noftra cum reliquis rebus, Cic. ad Div. V, 12 in.: memoriam rerum veterum cum fuperiorum (hominum) aetate, Cic. Or. 34: crimen, Cic. Dejot. 6: verba, Quintil. IX, 4: extrema cum primis, Cic. ad Div. X, 13, i. e. *gelijkvormig maken:* librum, Senec. Ep. 114: *ook voortzetten*, *bij voorb.* carmen hoc, Cic. Coel. 8: *van daar* contextus, a, um, *aaneenhangend*, *niet afgebroken*, *bij voorb.* voluptates, Cic. Tufc. V, 33: cura, Quintil. XII, 9 extr.: verba, Ibid. IX, 4: b) *daar bijvoegen*, *bij voorb.* contexuntur his & plaftices conventus, Plin. H. N. XXXV, 12: remedia, Ibid. XXI, 20 in.: contexitus & de fili, Ibid. XX, 5 med., *al-waar men het ook aanvoeren*, *fpreken*, *kan vertaalen:* c) *aanvoeren*, *fpreken*, *zie hier voor.*

CONTEXTE, *famenhangende*, Cic. Fat. 14.

CONTEXTIM, i. e. contexte, Plin. H. N. X, 51.

CONTEXTUS, us, m. *famenvoeging*, *bij voorb.* pinnarum, Acc. ap. Cic. Fin. V, 11: corporum, Lucret. I, 244: aedificiorum, Pandect. XXXIX, 2, 16 ante med.: *van daar de famenhang*, *verbinding*, *bij voorb.* orationis, Cic. Partit. 23: rerum, Cic. Fin. V, 28: operis, Tacit. Hift. II, 8: teftamenti, Pandect. XXXII. l. 1. 75: uno contextu actus teftari oportet, Ibid. XXVIII, 1, 21 extr., i. e. *in eene onafgebroken handeling*, *zoo dat er niets tusfchen in gemengd worde:* (aves) loquentes non a, longiore etiam contextu (fcil. verborum), Plin. H. N. X, 42 extr., i. e. *in een lange reeks:* lenis & fluens contextus (fcil. verborum), Quintil. IX, 4 poft med.: Hispanias a contextu Africae mare eripuit, Senec. Quaeft. Nat. VI, 29.

CONTEXTUS, a, um, *zie* Contexo.

CONTICESCO *of* **CONTICISCO**, cui, 3. *zwijgen*, *bij voorb.* conticeam, Cic. Cat. III, 5: cf. Plaut. Bacch. IV, 6, 28. *en* Mil. II, 4, 56: aetas nulla de tuis laudibus, Cic. Marc. 3: *van daar Tropisch*, *zwijgen*, *d. i. ftil*, *bedaard worden*, *zich leggen*, *ophouden*, *bij voorb.* lamentatio & gemitus, Cic. fed. Sen. 7: undae, Ovid. Met. V, 574: tubae, Martial. VII, 79, 2: tumultus, Liv. II, 55. XXV, 10: furor, Liv. II, 29: molae, Ovid. Faft. VI, 348: ftudium, Cic. Brut. 94: judicia, Cic. Pif. 12, i. e. *ophouden*, *niet gehouden worden.*

CONTICINIUM, i, n. *het eerfte gedeelte des nachts of de laatfte avondtijd*, Plaut. Afin. III, 3, 95: *misfchien van* Conticefco, *omdat het dan ftil is.*

CONTICISCO, *zie* Conticefco.

CONTIGNATIO, onis, f. 1) *famenvoeging der balken*, *famengevoegde balken*, Caef. B. C. II, 9 in. Hirt. Alex. 1. Vitruv. VI, 5. 2) *de verdieping*, etage, Liv. XXI, 62.

CONTIGNO, avi, atum, are, *van balken famenvoegen*, Caef. B. C. II, 15. Vitruv. I, 5. Plin. H. N. IX, 3.

CONTIGUUS, a, um, *het geen elkander aanraakt*, *of aangeraakt kan worden*, *daar aan ftoot*, *grenst*, *nabij is*, *bij voorb.* domos, Ovid. Met. IV, 57: Cappadoces, Tacit. Ann. II, 60: *ook* alicui, *bij voorb.* tibi, Ovid. Art. III, 410: luna contiguis montibus, Plin. H. N. II, 9: contiguum tere miffae haftae, Virg. Aen. X, 457, i. e. *van den werpfpies geraakt (bereikt) konde worden enz.*

CONTINENS, *zie* Contineo.

CONTINENTER, 1) *in den famenhang*, *in éénen weg*, *zonder onderlaten*, *bij voorb.* dicere, Auct. ad Her. III, 12: labi, Cic. Acad. I, 8: continenter usque ad ipfum negotium, Cic. Invent. I, 26: pluit, Liv. XXV, 7: quibuscum continenter bellum gerunt, Caef. B. G. I, 1: 2) *onthoudend*, *bij voorb.* vivere, Cic. Off. I, 30.

CONTINENTIA, ae, f. *eigenlijk het famenhouden:* 1) *de famenhang:* 2) *de tegenhouding*, *beperking*, *betemming*, *bijzonder van zich zelven*, *het aan zich houden*, *terughouden van zijne begeerten*, *neigingen*, *lusten*, *hartstogten*, *de onthouding*, *matiging der begeerten en aandoeningen*, *bij voorb.* a) *onthouding van het vermogen van andere lieden*, *eerlijkheid*, *oprechtheid*, *matiging*, *belangeloos gedrag*, *gebrek van begeerten naar vergrooting van zijn vermogen of vreemde zaken enz.*, Cic. Verr. IV, 52. Cic. Q. Fr. II, 21 cf. Offic. II, 2, *alwaar* abftinentia *er bij ftaat*, *en* Invent. II, 54 med.: b) *onthouding in verkwisting*, *matigheid*, Cic. Off. II, 24 extr. Nep. Att. 15: c) *in de hitte*, *matiging*, Caef. B. G. VII, 52: animi, Curt. III, 12: d) *ook elke terughouding of inhouding*, *bij voorb. der gezwellen*, Suet. Claud. 32.

CONTINEO, tinui, tentum, 2. 1) *famenhouden of bijéénhouden*, *bij voorb.* milites, Caef. B. G. VI, 34: fuos (milites), Liv. XXVII, 15 poft med.: mundus omnia continet, Cic. Nat. D. II, 22: alvus continet, quod recipit, Ibid. 54: aliquid vinculo, Plin. H. N. XVII, 20: lapides continent humorem, Ibid. 11: futura non continet, *houdt niet famen*, Celf. V, 26. n. 23: frumentum & naves, Caef. B. C. II, 18, *famenhouden of aan zich behouden: van daar* contineri *famengehouden worden of blijven*, *famenhangen*, *bij voorb.* pars oppidi ponte inferius continetur, Cic. Verr. IV, 52: partes inter fe continentur, Cic. Nat. D. II, 45: fenatum in foro contineri, Liv. XXVI, 10 in.: artes, Cic. Arch. 1 extr.: membranae, Cic. Nat. D. II, 57 in.: *dus ook* continere, fcil. fe, *famenhangen*, *bij voorb.* utroque commeatus continet, Plaut. Stich. III, 1, 44, i. e. *de gang hangt famen: van daar* continens, *famenhangend*, *onafgebroken*, a) *onderling*, *bij voorb.* verba, Cic. Partit. 15: fylvae ac paludes, Caef. B. C. III, 28: dus, *het kan hier ook aangrenzend zijn:* agmen, Liv. XXVII, 51: itinera, Liv. XXXVIII, 15: memoria, Liv. V, 34: genus, Cic. Fin. II, 19, i. e. *familie*, *waar in vader*, *zoon*, *en kleinzoon*, *in een onafgebroken reeks dezelfde daaden doen*, *de woorden zijn* e continenti genere i. e. *achter elkander*, *in een onafgebroken reeks enz.: van daar* terra continens, Nep. Them. 3: *of* regio continens, Liv. XXXIII, 18: *ook volftrekt* continens, Nep. Milt. 7. Caef. B. G. V, 8. Liv. XXVIII, 12. XXXV, 43, i. e. *vast land*, *dat geen eiland is.* b) *met iets famenhangend*, *aangrenzend*, *daar aanftootend*, *daar mede verbonden*, *is zeer menigvuldig*, *bij voorb.* mari aër continens eft, Cic. Nat. D. II, 45: mare eft diffimile proximo & continenti, Cic. Acad. IV, 33: praedia continentia huic fundo, Cic. Caecin. 4: motus fenfui junctus & continens, Cic. Nat. D. I, 11: Cappadociae pars, quae cum Cilicia continens eft, Cic. ad Div. XV, 2: continentia cum negotio, Cic. Invent. I, 26: caufa continens, Cic. Fat. 19: timori malum continens fuit, Liv. V, 29: *ook met den Genitivus*, *bij voorb.* continentia (fcil. loca) urbis, Pandect. L, 16, 147: *ook enkel* continentia (loca) i. e. *daar aanftootend*, Ibid. XXXIII, 9, 4: *ook met den Accufativus*, *bij voorb.* continentia Romam (loca), Ibid., i. e. *die daar aan ftooten*, *gevolglijk daar mede toe behooren: van daar* in continenti fcil. tempore, *terftond*, *op ftond*, Juftin. I, 9. V, 3 *en* 5. Pandect. XLIV, 5, 1. XLVIII, 5, 23: *fomtijds kan men het ook door volgend vertalen*, *bij voorb.* continentibus diebus, i. e. fequentibus, Caef. B. C. III, 84: timori malum continens fuit, Liv., *zie hier voor: van daar* (a) rem, Cic., *de grond van eene zaak zijn*, *haar het wezen en duurzaamheid geven*, *bij voorb.* quod rem caufamque maxime conti-

tinet, Cic. Nat. D. I, 1: quod continet philoſophiam, Cic. Fin. IV, 6: res cauſam continet, Cic. Tuſc. IV, 31, i. e. cauſa (*zaak*) nititur in re: continent cauſas, Cic. Partit. 29, i. e. cauſae nituntur iis: *van daar* (b) contineri *gerust ſtellen, zich gronden, ergens in of uit beſtaan, bij voorb.* vita corpore & ſpiritu continetur, Cic. Marc. 9: tua ſalute contineri ſuam, Ibid. 7: dii non continentur venis & nervis cet., Cic. Nat. D. II, 23: artes, quae conjectura continentur, Cic. Div. I, 14: honeſtas his virtutibus continetur, Cic. Fin. II, 15 in.: meus reditus veſtro judicio continetur, Cic. Dom. 37: *van daar* continens Subſtantive, *bij voorb.* continens cauſae, Cic. Partit. 29, *de hoofdzaak, het geen, daar de zaak op berust: dus ook* continentia ſcil. cauſae *of* rei, Cic. Top. 25 med.: 2) *ſamenhouden, ſamenvatten, in zich vatten of begrijpen, bij voorb.* mundus omnia continet, Cic. Nat. D. II, 22: alvus continet, Cic., *zie boven:* continent in ſe vim caloris, Cic. Nat. D. II, 9: *van daar* a) *inſluiten, omringen,* Caeſ. B. G. III, 1. IV, 23. Suet. Aug. 19: *dus ook* mundus omnia continet, Cic., *zie hier voor:* b) *iet in zich bevatten, Tropisch, of begrijpen, of hebben, bij voorb. eene fout,* Cic. Att. XIV, 22 extr.: epiſtola continebat cet., Plin. Ep. IX, 28: odium, Cic. Quir. red. 1: dolorem, Cic. Nat. D. III, 38: aliquid animo ac memoria, Cic. Or. I, 21: mons reliquum ſpatium continet, Caeſ. B. G. I, 38: panis innumeras continet medicinas, Plin. H. N. XXII, 25 med.: c) *in orde houden, behouden, bij voorb.* rempubl., Cic. Off. II, 24: animadverſionibus cenſoriis non ita contenta fuit civitas noſtra, Cic. Cluent. 42. *Sommigen verklaaren* contenta *verkeerd, te vreden: even zoo ſtaat* Cic. Sull. 22: ſtatus reip. judicatis rebus continetur: d) *beperken, betemmen, terug houden, in toom houden, bevatten, bij voorb.* vocem, Cic. Rab. perd. 6: cupiditates, Cic. Q. Fr. I, 1, 11: linguam, Ibid. 13: manus ac tela ab aliquo, Cic. Cat. I, 8: riſum, Cic. Fin. IV, 25: gradum, Virg. Aen. III, 598, i. e. *ſtaan blijven:* furentem, Cic. Haruſp. 1: ſe, Cic. Or. II, 20: merces, Cic. Vat. 5: ea (dicta), Cic. Or. II, 55 in.: cf. I, 57 extr.: *dus ook* animam, Cic. Or. I, 61, *den adem inhouden: van daar* A) continens, ſcil. ſe, *die zich betemt, terug houdt, onthoudt, bij voorb. van kwaade dingen, onthoudend, matig of gematigd in zijne begeerten,* Nep. Att. 13: *het heeft ook de* Gradus, continentior, Caeſ. B. C. I, 23: continentiſſimus, Cic. Parad. I, 2. B) contentus, *te vreden, bij voorb.* re, Cic. Tuſc. V, 34. *en meermaalen:* ſeq. infinit., Vellej. II, 49: contentior, Plaut. Poen. II, 14, *eigenlijk, die zich ten aanzien eener zaak beperkt, of beperken kan. Van daar* e) *ophouden, bij voorb.* ſe ruri, Terent. Phorm. II, 3, 17: tempeſtas te continet, Plaut. Amph. II, 2, 58: cf. Virg. Georg. I, 259: f) *bij zich behouden, bij voorb.* naves frumentumque, Caeſ. B. C. II, 18: *dus ook* ea (dicta), Cic. Or. II, 55 in., i. e. *niet voortbrengen:* quae continet, Ibid. I, 47 extr.: reliquos (libros), Cic. Att. XIII, 21 med.: cf. Terent. Eun. I, 2, 23: g) *bewaaren, bij voorb.* reliquos (libros), Cic. Att. XIII, 21: 3) *met iet bezighouden, onderhouden, bij voorb.* in exercitatione aliquem, Cic. ad Div. VII, 19: ſe in ſtudiis, Cic. Brut. 97: *van daar* cura contineri, Cic. Verr. III, 1 extr.: 4) *vermaken, bij voorb.* qui continentur ea commendatione naturae, Cic. Fin. V, 11 extr.: 5) *ook enkel houden, bij voorb.* caput, Plaut. Rud. II, 6, 26: copias in caſtris, Caeſ. B. C. I, 66: *of behouden, bij voorb.* animos ſociorum in fide, Liv. XXVIII, 2 extr.: aliquem in officio, Caeſ. B. G. III, 11. V, 3: *ook houden, behouden, d. i. terug houden, bij voorb.* vix me contineo, quin cet. i. e. ut non cet., Terent. Eun. V, 2, 20: *dus ook* contineri i. e. ſe continere, *bij voorb.* contineri, quin complectar, non queo, Plaut. Rud. IV, 4, 128: *doch, dit behoort eigenlijk tot terughouden, onthouden,* n. 2. d: *ook behouden, bij voorb.* odorem, Plin. H. N. XXI, 7: copias in caſtris, Caeſ. B. C. I, 66: *dit behoort tot* n. 2. f.

CONTINGO, nxi, nctum, 3. *indoopen, natten, natmaken, met iet vloeibaar: beſproejen, bij voorb.* corpus amurca, Virg. Georg. III, 448: ſemina colore, Lucret. II, 754: oras pocula circum mellis liquore, Ibid. I, 937. IV, 13: *Tropisch,* omnia lepore, Ibid. I, 933.

CONTINGO, tigi, tactum, 3. *aanraaken, aanroeren,* aliquid, *bij voorb.* cibum, Cic. Nat. D. II, 47: manum alicujus, Liv. XXVIII, 9: terram oſculo, Liv. I, 56, i. e. *kusſen:* inter ſe i. e. *aanraaken, aan elkander ſtooten,* Caeſ. B. G. VII, 23. B. C. I, 21: *van daar* a) *aanraaken, beſproejen, natmaken, beſmeeren, beſtrooien, bij voorb.* os nectare, Ovid. Met. XIV, 606: ſale i. e. *zouten,* Virg. Georg. III, 403: *dus ook* cibi contacti ſale, Celſ. II, 24: athena felle, Plin. H. N. XI, 37. ſect. 75: ferrum contactum ſanguine, Ibid. XXXIV, 14: oras pocula circum melle, Lucret. I, 937. IV, 13, *ten zij dit van* Contingo, nxi, *is:* b) *aanraaken, d. i. bereiken, ergens toe geraken of komen, bij voorb.* ramos, Virg. Ecl. VIII, 40: Italiam, Virg. Aen. V, 18: metam, Horat. Art. 412: portum, Ovid. Rem. 812: naturam ſui ſimilem, Cic. Tuſc. I, 19: auctoritatem loci (i. e. roſtrorum) contingere, Cic. Manil. 1. Ed. Lamb., aures, Ovid. Met. I, 211: hoſtem ferro, Liv. XXXVII, 40 extr.: c) *aanraaken, d. i. nabij komen of zijn: van daar aan iet ſtooten of grenzen, bij voorb.* Cariam, Liv. XXXVII, 16: *van daar Tropisch, d. i. aangaan, betreffen, verbonden zijn, deel nemen, bij voorb.* regiam propinquitate, adfinitate, miniſteriis, Liv. XXIV, 22 extr., i. e. *verwand zijn enz.: dus ook* familiam, Suet. Ner. 32: aliquem gradu, Ib. Aug. 4: deos, Horat. Sat. II, 6, 52, i. e. *met Goden, d. i. groote mannen in vriendſchap ſtaan:* aliquem modico uſu i. e. *weinig omgang met hem hebben,* Tacit. Ann. IV, 68: poenae exiſtimationem contingunt, i. e. *betreffen de, enz.,* Pandect. XLVIII, 19, 5: quos nulla culpa contingit, Ibid. XLVIII, 20, 7: quos ſpes ſucceſſionis contingit, Ibid. XXV, 4, 1 extr.: Romanos conſultatio nihil contingit, Liv. XXXIV, 22, i. e. *gaat de* Romeinen *niets aan:* cauſa mea nihil facto contingitur, Liv. XL, 14, i. e. *heeft er niets mede te doen:* d) *aanraaken, Tropisch, d. i. deelachtig maken, aanſteken, in verband zetten: van daar* contingi *deelnemen, aangeſtoken, in verband geſteld worden, bij voorb.* cauſa mea nihil facto contingitur, Liv., *zie hier voor:* contacta (plebs) ea praeda, Liv. II, 5: cupidinibus, Prop. I, 1, 1: violatione templi, Liv. XXIV, 8: eo ſcelere, Ibid. XXI, 48: rabie juvenum, Ibid. IV, 9: belli ſocietate, Ibid. XXXI, 8: dies contactus religione i. e. *bedenklijk, ongelukkig,* Ibid. VI, 28: tabe, Senec. Herc. Oet. 737: veneficio contactus *betooverd,* Petron. 128: numine *in den geest verrukt,* Ovid. Her. IV, 50: *ook bezoedeld worden,* Senec. Hippol. 711: e) *treffen, bij voorb.* avem, Virg. Aen. V, 509: *van daar Tropisch,* (a) *treffen, betreffen, bij voorb.* contactus forte *van het ongeluk getroffen,* Ovid. Triſt. III, 4, 78: (b) *treffen, zich toedragen, gebeuren of wedervaaren, deels zonder* Caſus, Cic. Or. II, 4. Cic. Off. II, 12. Terent. And. IV, 2, 13: *deels met den* Caſus, *en wel gemeenlijk met den* Dativus, *bij voorb.* contigit mihi, ut cet., *het toeval is mij bejegend, wedervaaren, of (als het goed is) ik heb het geluk gehad enz., komt overäl voor: het zij geſproken wordt van onverſchillige, goede of kwaade toevallen: van goede, ontallijke maelen, bij voorb.* Nep. Thraſ. 8. Cic. Off. II, 12. Cic. Brut. 84: *van kwaade,* Cic. Cat. I, 7. Phil. II, 7. XIV, 8. Q. Fr. II, 3 in. Divin. I, 23. Off. II, 14. Senect. 19. Tuſc. V, 6. ad Div. XI, 16: *als er dat volgt, ſtaat gemeenlijk* ut; *maar ook de* Infinitivus, *bij voorb.* Cic. Arch. 5. Horat. Ep. I, 17, 36: *dus ook* Vellej. II, 124 extr.: deſtinari praetoribus, *alwaar de* Dativus *aangemerkt moet worden: ook met den* Accuſativus, Plin. H. N. XVIII, 11 med. Vellej. I, 1 extr. *Van daar heet het ook voorhanden zijn, of hervoortkomen, wasſen, bij voorb.* pabulum, Plin. H. N. XIII, 14 med.: cauliculi ex braſſica, Ib. XIX, 8 ante med.: melopepones, Ibid. 5 in.: auxilia, Ibid. XXXII, 4 poſt med.

CONTINUATIO, onis, f. *de ſamenvoeging naar de rei, bij voorb.* verborum, Cic. Or. III, 43, i. e. Syntaxis: *ook Periöde,* Cic. Or. 25 *en* 61. *en* Or. I, 61. III, 13: cf. Auct. ad Her. IV, 19. III, 13: *van daar* a) *de ſamenhang, bij voorb.* rerum, Cic. Nat. D. I, 4: cauſarum, Ibid. 20: cf. Cic. Acad. I, 7 extr. Liv. XLI, 14: b) *het aanhouden, de voortduuring, bij voorb.* imbrium, Caeſ. B. G. III, 29.

CONTINUE, *ſamenhangend, in éénen weg,* Varr. L. L. IV, 5.

CONTINUITAS, atis, f. *de voortduuring, de ſamenhang, bij voorb.* ſpinae, Plin. H. N. VIII, 30.

CONTINUO, Adv., *is de* Ablativus *van* Continuus.

CONTINUO, avi, atum, are, 1) *aan elkander voegen, verbinden, bij voorb.* aërem mari, Cic. Nat. D. II, 45: aedificia moenibus, Liv. I, 44: verba, Cic. Or. III, 47: *van daar* continuare ſcil. ſe *en* continuari, a) *voortduuren, bij voorb.* febris, Celſ. II, 4. III, 3. *en* III, 5: b) *zich vereenigen, aanſluiten, bij voorb.* me continuatur, Apulej. Met. I. extr.: continuare pompam, Ibid. XI: *van daar* 2) *iet zonder tusſchenruimte of in éénen weg voortzetten, bij voorb.* Conſulatum, Liv. XXIV, 9: iter, Caeſ. B. C. III, 36.

CONTINUUS, a, um, 1) *ſamen of aan elkander hangende, in éénen voortduurend, bij voorb.* dies continui, Cic. Verr. V, 36: incommoda, Caeſ. B. G. VII, 14: labor, Ovid. Pont. I, 4, 8: cf. Cic. Manil. 18. Horat. Ep. I, 16, 5: 2) *met iet ſamenhangend of verbonden, bij voorb.* aër continuus terrae, Senec. Quaeſt. Nat. II, 6: continua ſcil. aedificia, Liv. XXX, 5 med.: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* principis, Tacit. Ann. VI, 26:

jam

van daar continuo, fcil. tempore, dra, terftond, eigenlijk in den terftond daar op volgenden en met de voorgaande zaak famenhangenden tijd. Het ftaat a) van den tijd, Cic. Rofc. Am. 6. Verr. IV, 22. Acad. IV, 1. en meermaalen: b) van een onmiddlijk gevolg, bij voorb. non continuo, niet terftond, Cic. Rofc. Am. 36. Cic. Or. II, 48, i. e. het volgt niet terftond daarom enz.

CONTOLLO, ĕre, bij voorb. gradum i. e. tot iemand gaan, Plaut. Aul. V, 6, i. q. conferre: meer zal het misfchien niet voorkomen.

CONTŌNO, ui, are, donderen: contonat het dondert, Plaut. Amph. V, 1, 42.

CONTOR, zie Cunctor.

CONTORQUEO, fi, tum, 2. I) draajen, ronddraajen, Cic. Div. I, 53. Nat. D. II, 21: van daar contorqueri, zich enz., Cic. Nat. D. I, 10 in.: van daar contortus, a, um, gedraaid, ook verward, Cic.: van daar 1) wentelen of in hevige beweging zetten, Virg. Georg. I, 481: 2) bijzonder, flingeren, draajen, met draajen werpen, bij voorb. haftam, Virg. Aen. II, 51: fpicula, Ibid. VII, 165: cf. IX, 705: tela, Flor. III, 4: ook brachium, Auct. ad Her. IV, 55, den arm flingeren, daar mede draajen. Dewijl de fchot door het flingeren rond gedraaid word: van daar Tropisch, van eenen Redenaar, wanneer hij aan zijne uitdrukkingen of bewijzen zekere kracht weet te geven, bij voorb. verba, Cic. Tufc. III, 26, als 't ware, flingeren, draajen: deinde contorquent & ita concludunt, Cic. Div. II, 51: periodos, Plin. Ep. V, 20: fulmina (verborum) Demosthenis numeris contorta, Cic. Or. 69: van daar contorta & acris oratio, Cic. Ibid. 20: vis orationis, Quintil. X, 7 ante med., i. e. als 't ware, geflingerd, d. i. krachtig, fterk, hevig enz.: ook Tropisch, ergens heenflingeren, d. i. ergens toe brengen, bij voorb. aliquem ad remiffionem animi, ad feveritatem cet., zie het volgende: 3) wenden, beftuuren, bij voorb. frena luporum, Valer. Flacc. I, 455: gubernaculum quolibet, Lucret. IV, 902: proram ad undas, Virg. Aen. IV, 562: of ergens heenrichten, bij voorb. gubernaculum, proram, zie hier voor: dus ook hominem (oratione) ad feveritatem, ad remiffionem animi, ad triftitiam, Cic. Or. II, 17, i. e. daar toe brengen: II) famendraajen, famenwikkelen, bij voorb. togam, Auct. ad Her. IV, 55, i. e. famennemen: van daar Contortus, a, um, famengedraaid, bij voorb. crinis, Senec. Hippol. 707: cornua, Plin. H. N. XI, 37 in.: arbor, Ibid. XIII, 9. en XVI, 39 extr.: van daar Tropisch, famendraajen, inwikkelen, verwarren: van daar contortus, a, um, ingewikkeld, verward, donker, bij voorb. fophismata, Cic. Acad. IV, 24: res, Cic. Or. I, 58.

CONTORSIO, zie Contortio.

CONTORTE, eigenlijk faamgedraaid of enkel gedraaid: 1) famengedraaid, bij voorb. verward, ingewikkeld, donker (om te verftaan), bij voorb. dicere, Cic. Invent. I, 20: van daar kort, bij voorb. contortius concluduntur, Cic. Tufc. III, 10, doch, het kan hier ook zijn, met fterkte, flingering: 2) gedraaid, omgedraaid, met flingering, Tropisch, d. i. met kracht, met fterkte, bij voorb. contortius concluduntur, Cic. Tufc. III, 10, zie hier voor.

CONTORTĬO, ōnis, f. 1) het omdraajen, bij voorb. om uit te hollen, het flingeren, bij voorb. dextrae, Auct. ad Her. IV, 19, i. e. het uithollen met de hand: Not. de Codd. MSS. en eenige oude Edd. hebben contorfione: gevolglijk is contorfio ook niet te verwerpen: van daar Tropisch, orationis, de flingering, Cic. Fat. 8, i. e. de krachtvolle inkleding en voordraaging van woorden, bewijzen en befluiten, ten zij het verwarring, inwikkeling, invlechting, gevolglijk donkermaking is: 2) de famendraajing: van daar inwikkeling, verwarring, donkermaking, bij voorb. orationis, Cic., zie hier voor.

CONTORTIPLICĀTUS, a, um, verward, of op eene verwarde wijze faamgevoegd, Plaut. Perf. IV, 6, 26.

CONTORTOR, oris, m. de ronddraajer, famendraajer: van daar 1) flingeraar, draajer enz.: 2) verwarrer, of ook verdraajer, bij voorb. legum, Ter. Phorm. II, 3, 27.

CONTORTŬLUS, a, um, i. q. contortus, wanneer men verminderend, verächtelijk enz. fpreekt, bij voorb. conclufiunculae, Cic. Tufc. II, 18, i. e. verward, donker.

CONTORTUS, a, um, zie Contorqueo.

CONTRA, is waarfchijnlijk, zoo als fupra, infra, extra, eigenlijk de Ablativus van het Adjectivum conter of conterus, contera (contra), conterum, i. e. tegen, tegen over te vinden enz., en ftaat voor (in, e) contra (contera) parte of regione, van daar ook e contra (fcil. regione, parte) of econtra voorkomt: het ftaat deels met eenen Cafus, wanneer het dan eene Praepofitie genoemd wordt, deels zonder Cafus, wanneer het een adverbium heet: I) Praepofit. 1) tegen of ftrijdig met, bij voorb. eft contra me, Cic. Or. III, 20: contra naturam, Cic. Off. III, 5: contra opinionem omnium, Caef. B. G. VI, 29: facere contra legem, Cic. Or. III, 19: contra officium eft, Cic. Off. I, 6: contra aliquem venire, Cic. Mur. 4: ook contra (fcil. aliquem) venire zonder Accufativus, Cic. Verr. II, 43 extr.: cf. Cic. Phil. II, 2. Rofc. Com. 6, iemand tegen zijn, ftrijdig handelen, bij voorb. voor het gericht, aangrijpen, bij voorb. als aanklager of medebefchuldiger enz., aanklagen: van daar contra ea, Nep. praef. Caef. B. C. III, 47. Liv. IV, 52, i. e. daar tegen. Somtijds ftaat het achter, bij voorb. quos contra, Cic. Or. 10. en Acad. IV, 15: quem contra, Cic. Mur. 4: leges, quas contra cet., Cic. Vatin. 7: dus ook litora contra, Tacit. Ann. III, 1, i. e. tegen over: ook met den Dativus, bij voorb. contra nobis, Plaut. Stich. V, 7, 5: confervo, Plaut. Mil. II, 2, 43: dus ook, wanneer het tegen, voor, in plaats van, betekent, bij voorb. contra auro, Ibid. IV, 2, 84. Truc. II, 6, 53: Epid. III, 3, 29: aurichalco contra, Ibid. Mil. III, 1, 64: dono contra, Terent. Eun. II, 3, 63: 2) tegen, d. i. naar, tegen over of derwaards, bij voorb. Brundifium, Caef. B. C. III, 23: contra locum, Liv. III, 26. en meermaalen: adfpice contra me, zie naar mij heen, Plaut. Moft. V, 1, 55: contra fcalas ferre i. e. de trappen op, Plin. H. N. VII, 20: cf. Sil. XIV, 353: 3) tegen, d. i. ten aanzien, voor erga, bij voorb. clementia contra minus validos, Plin. H. N. VIII, 7 extr.: 4) jegens, d. i. in vergelijking, of voor, in plaats van, bij voorb. contra auro vendere operam, Plaut. Mil. IV, 2, 84: non carus eft auro contra, Plaut. Epid. III, 3, 29, i. e. hij is met geen goud te betaalen of op te weegen: contra aurichalco, Plaut., zie hier voor: contra tanta fua numera, Plin. H. N. VII. praef. in.: II) Adverb.: 1) daar tegen, in tegen, d. i. a) in tegendeel, Cic. Tufc. V, 6: ad Div. IV, 4. en meermaal: b) wederom, voor viciffim, Cic. Phil. II, 15. Plaut.: 2) tegen over, Liv. V, 37 extr.: contra intueri, Liv. I, 16, i. e. recht in 't gezicht zien: cf. Virg. Aen. VI, 24: 3) tegen, daar tegen, integendeel, bij voorb. fpreken enz., Cic. Or. I, 10 in. Caef. B. G. II, 17: contra (fcil. illum) dicere i. e. aanklagen, Cic. Cluent. 47: contra (fcil. fe) petere, Cic. Agr. II, 33 extr. 4) anders, niet zoo, op eene andere wijze, wanneer dan dikwijls quam, ac of atque (i. e. dan) volgt of ontbreekt, bij voorb. faciam contra, atque — fieri folet, Cic. Sull. 24: contra quam, Cic. Pif. 8: contra ac, Cic. Phil. XI, 13: utrumque contra accidit, Cic. ad Div. XII, 18: 5) omgekeerd, bij voorb. quod contra oportuit, Cic. Amic. 24: quod contra decuit, Ibid. Senect. 23: id contra puto, Cic. Att. X, 8, i. e. ik geloof het tegendeel: in ftul itia contra eft, is het omgekeerd, Cic. Cluent. 31: quod contra fit a cet., Cic. Off. I, 15 extr. Somtijds ftaat het als een Adiectivum, bij voorb. aliquid contra profectum abs te i. e. contrarii, Cic. ad Div. V, 5.

CONTRACTE, eng, naauw beperkt: contractius, Senec. Tranq. 9.

CONTRACTĬO, ōnis, f. 1) het famentrekken, bij voorb. digitorum, Cic. Nat. D. II, 60: frontis, Cic. Sext. 8: fuperciliorum, Cic. Offic. I, 41: van daar bij ziekten, het opgetrokken zijn, bij voorb. nervorum, Scribon. 255, ook zonder nervorum, bij voorb. infantes contractiones fentientes, Plin. H. N. XX, 17: ook van Lettergreepen, Contractie in de uitfpraak, Cic. Or. III, 50 extr.: van daar Tropisch, bij voorb. animi, Cic. Tufc. I, 32. IV, 31, i. e. kleinmoedigheid, neêrflagtigheid: 2) de afkorting, het in het kort vatten, kortheid, bij voorb. orationis, Cic. Partit. 6: paginae, Cic. Att. V, 4 extr.: van daar contractio: cf. Cic. Or. III, 50 extr., zie hier voor.

CONTRACTIUNCŬLA, ae, f. i. q. contractio, wanneer men verminderend fpreekt, een gering famentrekken, bij voorb. animi i. e. eenige kleinmoedigheid, Cic. Tufc. III, 34.

CONTRACTO, zie Contrecto.

CONTRACTŪRA, ae, f. voor Contractio, Vitruv. III, 2 en 3. V, 1.

CONTRACTUS, us, m. 1) het famentrekken eener zaak, bij voorb. acinorum, Varr. R. R. I, 68: 2) een contract of verding, bij voorb. negotiorum, Gell. XX, 1: ftipulationum, Sulpic. Ibid. IV, 4: ook enkel Contractus, Pandect. XXIV, 3, 23. en L, 16, 9: facere contractum, Ibid. XXIV, 3, 25: 3) verrichting, bij voorb. rei, het geen gefchied is of de gebeurenis eener zaak, bij voorb. dicam, quae acta fint ante ipfum rei contractum, Quintil. IV, 2.

CONTRACTUS, a, um, zie Contraho.

CONTRADICO, xi, ctum, 3. tegenfpreken, daar tegen redenen, alicui of rei alicui, Tacit. Hift. I, 39. IV, 46. Sueton. Rhet. 1. Pandect. III, 1, 1: ook zonder Dativus, bij voorb. nec contradici, quin — reconciliaretur, Liv. VIII, 2: ook is contra dicere aanklagen, befchuldigen, Cic. Cluent. 48. Het zijn eigenlijk twee woorden: en heet eigenlijk contra dico, en wordt ook dikwijls zoo gefchreven, bij voorb. Cic. cet.: van daar judicium contradictum, Pand. I, 3, 34.

Digitized by Google

CONTRADICTĬO, onis. f. 1) *het wederſpreken*. Tacit. Ann. XIV, 43: 2) *eene tegenwerping*, Quintil. II, 17 (10) extr. V, 13 poſt med. VII, 3.

CONTRADĬCTOR, oris, m. *die wederſpreekt of iet tegenwerpt, een wederſpreker, tegenwerper, bij voorb. in geregtelijke zaken*, Pandect. XL, 11, 27. Ibid. tit. 16, 3.

CONTRAĔO *zijn twee woorden* contra eo, *en men ſchrijft ook zoo, bij voorb.* Tacit. Ann. XIV, 45, *gelijk het dan ook door andere woorden geſcheiden wordt, bij voorb.* contra audentior ito, Virg. Aen. VI, 95.

CONTRĂHO, xi, ctum, 3. *ſamentrekken, of brengen, verzamelen, vereenen, bij voorb.* omnia, Cic. Amic. 7: exercitum in unum locum, Caeſ. B. G. I, 34: legiones, Ibid. B. C. I, 15: magnam claſſem, Nep. Con. 4: aliquos in colloquium, Liv. XXVIII, 18: libros, Suet. Aug. 31: naves, Caeſ. B. G. IV, 32: aurum, Plin. H. N. VI, 27: pudor ſanguinem diffundit, timor contrahit, Ibid. X, 20. *Ook tot zich trekken, tot iet trekken, bij voorb.* muſcas, Plin. H. N. XII, 25: ſerpentes, Ibid. XXVIII, 9 extr.: contrahit in ſe caliginem, Ibid. XXVII, 5, i. e. *trekt aan zich: dus ook* mucorem, Colum. XII, 12, i. e. *aan zich trekken, aannemen: van daar aannemen, bekomen, bij voorb.* mucorem, *zie hier voor:* morbum, Plin. H. N. XXX, 8 in.: peſtilentiam, Ibid. XXXVI, 27: inflationes & tormina, Ib. XXII, 25 poſt med.: cruditatem, Quintil. VII, 3: *van daar* 1) *aan trekken, veroorzaken, maken, bij voorb.* bellum, Liv. XXIV, 42. XXXI, 14: certamen, Liv. VII, 26: amicitiam, Cic. Amic. 14: aliquid litigii inter aliquos, Plaut. Caſ. III, 2, 31: periculum, Liv. II, 23: piaculum ſibi, Liv. V, 52: aes alienum, Cic. Q. Fr. I, 1, 8. Liv. VI, 11: rem i. e. *eene zaak verrichten, maken, doen, bij voorb.* quemadmodum res geſta & contracta ſit, Cic. Quint. 2: rebus male contractis, Cic. Att. VII, 7 extr.: hoc ſemel ſuſcepto & contracto, Cic. Rab. Poſt. 9, i. e. facto: negotium alicui, Cic. Cat. IV, 5: aliquid of rem, negotium, *met iemand iet te doen hebben, bij voorb. een koophandel ſluiten, een Contract of verbindenis maken, of anders met hem in verbindenis komen, bij voorb.* res contractae, Cic. Off. I, 5, i. e. *een Contract:* res contrahendae, Ibid. III. 15: *of* res contrahenda, Ibid. II, 18, i. e. *ſluiting van een Contract, een Contract, dat geſloten zal worden: ook* ſaat res rationesque contrahendae, Cic. Off. I, 17: negotia contrahere, Ibid. II, 11, i. e. *een Contract ſluiten:* nihil cum populo, Cic. Tuſc. V, 36, i. e. *te doen hebben: dus ook* emtionem venditionem cet., Pand. XIX, 4, 1: matrimonia, Suet. Calig. 25. *ook volſtrekt* contrahere cum aliquo (ſcil. rem) i. e. *een Contract maken*, Cic. Quint. 11: *van daar iet verſchuldigd zijn, bij voorb.* porcam i. e. *iet begaan, dat door de opoffering van eene zeuge geboet wordt*, Cic. Leg. II, 22: *van daar* Contractum, *het ſchuldig zijn, het verzien, misſlag, bij voorb.* non ſuis contractis, Planc. in Cic. ep. ad Div. X, 18, i. e. *zonder zijn ſchuld:* 2) *ſamentrekken, uit eene grooter ruimte in eene korter, bij voorb.* membra, Cic. Div. I, 53: crura, Ovid. Am. III, 2, 23, i. e. *ſamentrekken, intrekken:* ſe, Cic. Nat. D. II, 55: cf. 54: frontem, Cic. Cluent. 26, i. e. *rimpelen:* vela, Hor. Od. II, 10, 23, *inhalen:* vulnera, Plin. H. N. XXIV, 8: cicatricem, Ibid. XII, 37: *van daar* a) *in 't kort ſamentrekken, afkorten, of kleiner maken, bij voorb.* orationem, Cic. Partit. 7: nomina, Cic. Or. 45: luna contrahit orbem, Ovid. Met. XV, 197 b) lac, Plin. H. N. XXIII, 7, *maken, dat zij ſtremt.* c) animum, Cic. Nat. D. II, 4. Div. II, 58. Q. Fr. I, 1 in.: Leg. II, 15, i. e. *den moed verliezen of verminderen, als 't ware intrekken of treurig maken:* d) *ſtremmen, bij voorb.* vomitiones, Plin. H. N. XX, 2: adpetitus, Cic. Off. I, 29: Not. Contractus, a, um, *ſtaat ook* Adjective, *beperkt, kort, eng, krap, klein, ingetogen, zwak, bij voorb.* res contractae, Cic. ad Div. VII, 31: contractior introitus, Cic. Nat. II, 58, i. e. *enge:* noctes contractiores i. e. *korter*, Cic. Parad. I, 1: oratio contractior, Cic. Brut. 31: ſtudia contractiora, Cic. Coel. 31: ignis contractior i. e. *kleiner*, Lucret. V, 570: *ook rimpelig*, Hor. Sat. II, 2, 125: vox, Quintil. XI, 3: contractus leget, Hor. Ep. I, 7, 11, i. e. *(misſchien) ingetogen, de kamer houdend:* quid contractior? Virg. Mor. 78, i. e. *bepaalder, ſpaarzamer, armer.*

CONTRAPŎNO, ſui, ſitum, 3. *tegenzetten*, Quint. IX, 3: *van daar* Contrapoſitum, *eene tegenſtelling*, Quintil. IX, 3 poſt med. *en te vooren* in contrapoſitis.

CONTRĀRĬE, *op eene andere, tegenſtrijdige, wijze*, Cic. Or. 65. Partit. 3. Univ. 9.

CONTRARIO, *zie* Contrarius.

CONTRĀRĬUS, a, um, 1) *iemand tegen zijnde, ſtrijdig, tegenzijdsch, ſchadelijk, tegengeſteld, wederſprekend*, Cic. Coel. 5. Phil. II, 8: de opt. gen. or. 5: *van daar* in contrarias partes diſputare, Cic. Or. I, 34: *of* diſſerere, Cic. Tuſc. II, 3. i. e. pro *en* contra *diſputeeren d. i. beweeren en wederleggen:* in contrariam partem, Cic. Or. II, 53: *of* in contrarium, Plin. H. N. XVIII, 24 in., i. e. *ten gunſte van het tegendeel, daartegen, enz. Van daar* Contrarium, Subſtantive, *iet, dat er tegen is, iet tegengeſtelds, tegenſprekends, het tegendeel, bij voorb. met den* Genitivus, *bij voorb.* quae ſunt virtutum contraria, Cic. Fin. IV, 24: contraria rerum, Cic. Invent. II, 54 extr. *Ook met* ac, atque, *bij voorb.* contrarium decernebat, ac paulo ante decreverat, Cic. Verr. I, 46, i. e. *het tegendeel, of iet geheel anders dan enz.:* contrario motu atque cet., Cic. Somn. Scip. 4: *van daar* ex contrario, Cic. Invent. II, 8. Caeſ. B. G. VII, 30: *of* e contrario, Nep. Ham. 1: e contrario *of bloot* contrario, Nep. Eum. 1. Vitruv. VIII, 1 extr., *integendeel, daar tegen: ook ſtaat daar voor* per contrarium, Pand. II, 15, 8 extr. XXVIII, 1, 20: 2) *het geen zich tegen over bevindt, bij voorb.* collis, Caeſ. B. G. II, 18: ripa, Pandect. XLI, 1, 65: pelles hyaenae & pantherae contrariae ſuſpendantur, Plin. H. N. XXVIII, 8, i. e. *tegen elkander, tegen over elkander:* auris, Ibid. XXIV, 10: gemma contraria ſoli, Ibid. XXXVII, 9 extr.: 3) *wederzijdsch, bij voorb.* contrario ictu uterque transfixus, Liv. II, 6 extr.

CONTRASCRĪBO *of* **CONTRA SCRIBO**, ĕre, *daartegen ſchrijven, te gelijk mede ſchrijven, bij voorb.* contra ſcribente Aemiliano, Apulej. Apol. p. 324 Elm., *het ſtaat daar dus geſcheiden.*

CONTRECTĀBĬLĬTER, *aandoenlijk, of met gewaarwording*, Lucret. IV, 664.

CONTRECTĀTĬO, onis, f. 1) *eene betasting, eerbare of oneerbare, bij voorb.* equae, Cic. Nat. D. I, 27: *ook betasten, met een dieſachtig, rooſzuchtig, oogmerk, het nemen, ſteelen, bij voorb.* rei fraudulosa, Pandect. XLVII, 2, 1: furtum ſine contrectatione fieri non poſſit, Ibid. XLI, 2, 3 extr., *alwaar het ook enkel betasting kan zijn:* 2) *het aanvatten, bij voorb. om te nemen, te beſchouwen, bij voorb.* rei fraudulosa, Pand. *zie hier voor.*

CONTRECTĀTOR, oris, m. 1) *een betaster*, 2) *die iet aanvat, bij voorb. ſteelt, een dief*, Pand. XLVII, 2, 36.

CONTRECTO, *ook ſomtijds* **CONTRACTO**, avi, atum, are, 1) *met de hand betasten, bevoelen, begrijpen, bij voorb.* librum manibus, Hor. Ep. I, 20, 11: pectora, Ovid. Met. VIII, 607: vulnus, Ovid. Pont. II, 2, 60. Senec. Conſtant. 13: pocula, Colum. XII, 4: pecuniam, Suet. Cal. 43: *ook op eene onkuiſche wijze, wanneer het ook ſomtijds tevens het hoereeren in zich bevat*, Plaut. Aſin. III, 1, 20 *en* Mil. IV, 2, 61: *dus ook* uxores multorum, Suet. Dom. 1, *ten zij het hier ſchenden heet, en tot n. 2. behoort:* 2) *er werk van maken, ondernemen, bij voorb.* mente voluptates, Cic. Tuſc. III, 15, i. e. *betrachten:* diſcerpta contrectant, Cic. Or. III, 6, i. e. *betrachten, er werk van maken:* ſtudia, Gell. XVII, 19, i. e. *er werk van maken, ze oefenen:* aliquid oculis, Tac. Ann. III, 12, i. e. *beſchouwen, bezien:* rem furti faciendi cauſa, Pand. XLI, 2, 3, i. e. *ſteelen: ook kwetzen, ſchenden, bij voorb.* uxores, Suet. Dom. 1, *zie hier voor:* pudicitiam filiarum, Tacit. Ann. XIV, 35.

CONTRĔMISCO, ĕre, 1) *fidderen, beven*, Cic. Or. I, 26: 2) *fidderend voor iet vreezen, voor iet fidderen, bij voorb.* injurias, Senec. ep. 65.

CONTRĔMO, ui, 3. *fidderen, beven, van menſchen, dieren, en dingen, bij voorb.* coelum tonitru contremit, Cic. Or. III, 39 e poëta: me contremuiſſe, Cic. Div. I, 28: tellus, Lucret. V, 1220: nemus, Virg. Aen. VII, 515: quercus, Ovid. Met. VIII, 758: *ook Tropisch, bij voorb.* cujus nunquam fides virtusque contremuit, Cic. Sext. 31, i. e. *gewankeld heeft, door vreeze wankelend gemaakt is: ook* aliquem *voor iemand*, Juſtin. XXXII, 4: periculum, Hor. Od. II, 12, 8.

CONTRĔMŬLUS, a, um, i. q. tremulus, *bij voorb.* luna, Varr. ap. Non. 4 n. 318.

CONTRĬBŬO, ui, utum, 3. 1) *deelen, verdeelen, bij voorb.* cives in tribus, Vellej. II, 20: milites in cohortem, Juſtin. XII, 5: annos cum aliquo, Tibull. I, 6, 70 (I, 6, 64): 2) *ſamendragen, bij voorb.* ubi ſimul plura contribuuntur, Pand. XLI, 1, 27: 3) *daartoe geven of voegen, bijdragen, aanwijzen, bij voorb.* adminiculum viti tenerae, Colum. V, 5 ante med.: contribuere aliquid, Ovid. Met. VII, 230: ceteris legatum, Pand. XXXV. 2, 22 extr.: *bijzonder, vereenigen, daar bij voegen, aanwijzen, bij voorb. eene ſtad of natie tot een gebied, inlijven, bij voorb.* Ambracia contribuerat ſe Aetolis, Liv. XXXVIII, 3: contributi cum Oſcenſibus, Caeſ. B. C. I, 60: Corinthum iis contributuros, Liv. XXXII, 19: urbes ad condendam Megalopolin contributae, Ibid. 5: contributi in Achaicum concilium, Ibid. XLII, 37 extr.:

in

Digitized by Google

in urbem contributi, Liv. XXXI, 30: cf. XXXIII, 34 extr. Plin. H. N. III, 31 *ook van andere dingen, bij voorb.* apibus examen, Colum. IX, 13 med.: quamvis ea iam legumina contribuerint, Ibid. II, 9 extr.

CONTRIBUTIO, onis, f. 1) *het famendragen, famenfchieten, bij voorb. van geld, bijdrage, bij voorb.* omnium, Pand. XIV, 2, 1: 2) *deeling, verdeeling, bij voorb.* debiti & crediti, Ibid. XVI. 2, 1: in contributionem venire, *verdeeld worden, in deeling komen*, Ibid. XXIV, 3, 7.

CONTRIBUTUS, a, um, *zie* Contribuo.

CONTRISTO, avi, atum, are, *bedroeven, treurig maken, bij voorb.* aliquem, Coel. in Epift. Cic. ad Div. VIII, 9 extr. Senec. Conftant. 15 in.: *van daar* contriftari *bedroefd worden, zich bedroeven, nedergeflagen worden*, Senec. ep. 85: *ook van dieren, bij voorb. duiven*, Colum. VIII, 8, 4: *bijën*, Ibid. IX, 14 med.: *van daar Tropisch, droef, donker maken, bij voorb.* exhilarat contriftatos (colores) fulphure, Plin. H. N. XXXV, 17: coelum pluvio frigore, Virg. Georg. III, 279: aram, Val. Fl. III, 427: coelum, Virg. Aen. X, 275, i. e. *als 't ware, treurig maken: ook lastig vallen, beledigen*, Colum. III, 2 med.: *van wijnflokken.*

CONTRITUS, a, um, *zie* Contero.

CONTROVERSIA, ae, f. *ftrijdigheid, ftrijd, twist, gekijf of dispuut over iet, het zij voor het gericht of niet*, Cic. Caecin. 2. Or. II, 24: in controverfia verfari, Cic. Or. 14: *of* effe, Auct. ad Her. I, 10, i. e. *ftrijdig zijn*: controverfiam habere, Cic. ad Div. XIII, 30 *en* 69: *of* movere, Pand. I, 7, 25: *of* inferre, Caef. B. C. I, 86: *of* facere, Cic. Or. 34. Senec. ep. 110 extr., *twist verwekken, ftrijdig maken: dus ook* aliquid in controverfiam vocare, Cic. Or. II, 72: *of* adducere, Ibid. I, 40: *of* deducere, Caef. B. G. VII, 63, i. e. *ftrijdig maken*: controverfias componere, Caef. B. C. I, 9: *of* dirimere, Cic. Off. III, 33: *of* fedare, Cic. Balb. 19: tollere, Cic. Phil. IX, 5: diiudicare, Cic. Caecin. 17: distrahere, Ibid. 2: eft mihi controverfia rei cum aliquo, Cic. Rofc. Am. 31: eft controverfia inter fcriptores, Cic. Brut. 18: *ook volgt* quin, *bij voorb.* non eft controverfia, quin cet., *daar is geen twist, geen twijfel, of enz.*, Cic. Caecin. 11. Liv. IV, 17 med.: fine controverfia *zonder kijf, onbetwistbaar*, Cic. Off. III, 2: fine ulla controverfia, Cic. Caecin. 7.

CONTROVERSIOSUS, a, um, *daar een twist over is, betwistbaar, bij voorb.* res, Liv. III, 72 med.

CONTROVERSOR, ari, *ftrijdig onder elkander zijn, twist hebben, bij voorb.* de rebus controverfemini, Cic. ap. Prifc. 8 p. 803 Putfch.

CONTROVERSUS, a, um, 1) *daar over geftreden wordt, ftrijdig, bij voorb.* res, Cic. Leg. I, 20: cf. Cic. Div. II, 50 extr.: 2) *geern ftrijdend*, Cic. Brut. 12:

CONTRUCIDO, avi, atum, are, *nederhouwen, nederfabelen*, Cic. Sext. 20. Sueton. Cal. 28. Suet. Dom. 17. Senec. de ira I, 2 *en* ep. 115.

CONTRUDO, fi, fum, 3. 1) *famenftooten, bij voorb.* nubes contrufae coguntur, Lucret. VI, 734: *van daar famenftooten, famenopfluiten, of famen ergens infteken, bij voorb.* corpora contrufa cafis iacebant, Ibid. 1252: 2) *ergens heen ftooten of opfluiten, fteken, bij voorb. in de gevangenis*, Cic. Verr. V, 27: in balneas, Cic. Coel. 26: uvas in dolia, Varr. R. R. I, 54: corpora contrufa cafis, Lucret. VI, 1252, *alwaar het ook famengeftooten of verborgen kan zijn*: corpus in flumen, Ibid. IV, 425: nubes in unum, Ibid. VI, 210, i. e. *famenftooten, ten zij men dit tot n. 1. betrekken wil.*

CONTRUNCO, are, *nederhouwen, van daar* cibum, Plaut. Stich. IV, 1, 48, i. e. *opteeren.*

CONTRUSUS, a, um, *zie* Contrudo.

CONTUBERNALIS, is, m. & f. 1) *die met iemand in ééne tent is, tentkameraad*, a) *van meer foldaten, die in ééne tent zijn*, Cic. Ligar. 7. Hirt. Alex. 16. Veget. de re mil. 13. *Daar waren gemeenlijk tien foldaten in ééne tent, over welken iemand gefteld was, die* decanus *heette, en deze gemeene tent heet* contubernium, Veget. de re mil. II, 8: cf. contubernium: b) *van een officier, of van den veldheer, om onder deszelfs opzicht te zijn*, Cic. Coel. 30. Planc. 11. Suet. Caef. 42: 2) *vervolgends ieder, die bij iemand woont, of altijd bij hem is, kameraad, gezelfchap, bij voorb.* Cic. ad Div. IX, 2. Cic. Brut. 27. Plin. Ep. II, 13: *van daar een echtgenoot, man of vrouw, bijzonder van geringe lieden of flaven, bij voorb.* villicae, Colum. XII, 1, i. e. *haar echte man*: contubernalis mea i. e. *vrouw*, Petron. 96: villicus & contubernalis ejus i. e. uxor, Pand. L, 16, 220: cf. Petron. 57 *en* 70: *van daar heet* Caefar contubernalis Quirini, Cic. Att. XIII, 28, *omdat beider ftandbeelden in éénen Tempel ftonden.* Not. aliquem cruci contubernalem dare, *boertend voor aan 't kruis hechten*, Plaut. Mil. II, 2, 28.

CONTUBERNIUM, i, n. *het bijéén woonen*, 1) *onder ééne tent, in den oorlog*, Cic. Planc. 11. Salluft. Jug. 64: *van daar de gemeene tent van verfcheiden foldaten*, Caef. B. C. III, 76. Tacit. Hift. I, 43. Veget. de re mil. II, 8: *van daar Tropisch van de bijën*, adiiciuntur contubernia & fucis, Plin. H. N. XI, 10: 2) *in 't gemeen het bijéénwoonen en famenleven, de beftendige omgang, verkeering, het zij het gefchiede op eene eerbare wijzen, bij voorb.* Sueton. Cal. 10. Ibid. Tiber. 14 in. Aug. 89. Petron. 92. Plin. Ep. X, 95. Senec. ep. 6: *of onkuifche, ongeoorloofde, bij voorb. tusfchen een manspersoon, en eens anders echte vrouw of ander vrouwspersoon*, Petron. 53. Cic. Verr. V, 40. Suet. Vefp. 3: *van daar het huwelijk, bijzonder tusfchen geringe perfonen, bij voorb. flaaven*, Pandect. XL. 4, 59. Not. a) *ook van beesten, gezelfchap enz.*, Phaedr. II, 2, 4: b) *van levenloze dingen, bij voorb.* felicitatis & moderationis dividuum contubernium eft i. e. focietas, conjunctio, Val. Max. IX, 5 extr., *zijn niet in één mensch bij een.*

CONTUEOR, uitus fum, 2. 1) *aanzien, aanfchouwen, of zien, wanneer zien zoo veel is als bezien, aanzien, bij voorb.* aliquem oculis duobus, non uno, Cic. Nat. D. III, 3: cf. Cic. Tufc. I, 20. Sull. 27. Suet. Aug. 94: *ook zien d. i. bekijken, bij voorb.* id novum, Nep. Chabr. 1: longinqua *het verre d. i. ver zien*, Plin. H. N. XI, 37 ante med.: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* urbis partes — non monimentum, fed vulnus contuentur, Cic. Dom. 58: 2) *daar op zien, d. i. voor zorgen, bij voorb.* pecus, Varr. R. R. II, 5, 16. *Men heeft ook* Contuor, 3, *zie* Contuor.

CONTUITUS, us, m. *het aanzien, het bekijken, het zien, de aanblik*, Plaut. Trin. II, 1, 27. Plin. H. N. XXXVII, 11 in. *en* XI, 37 fect. 54.

CONTUMACIA, ae, f. *het hardnekkig ftaan op zijn voornemen of gevoelen*, a) *ten goeden d. i. ftandvastigheid*, Cic. Tufc. I, 29. Quintil. II, 5: b) *ten kwaaden, d. i. trotsch, hardnekkigheid, bij voorb.* refponfi, Cic. Pif. 31: in vultu, Liv. II, 61: cf. Cic. Rofc. Com. 15 *en* Verr. IV, 41. Suet. Aug. 54: *ook ongehoorzaamheid d. i. wanneer men behoorlijk gedaagd niet voor 't gericht verfchijnt*, Pand. XLII, 1, 53: *ook van beesten, bij voorb.* boum, Colum. VI, 2, 11: *van daar Tropisch, bij voorb.* Plin. H. N. XVI, 32 med., *van de boomen, dat zij niet overäl voortkomen*: hoc alias faftidio, alias contumacia, faepius imbecillitate earum, quae transferuntur (i. e. arborum), evenit.

CONTUMACITER, *trotsch, hardnekkig, halsftarrig*, Cic. Div. II, 33. Cic. Att. VI, 1 ante med. Cic. Q. Fr. II, 1 extr. Liv. II, 58: contumacius fe gerere, Nep. Cim. 1: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* genera lapidum contumaciter fcalpturae refiftunt, Plin. H. N. XXXVII, 7: arbor contumaciter transmittit ferrum, Ibid. XVI, 40: celerrime nafcuntur ocimum, blitum; contumacius coriandrum, Ibid. XIX, 7.

CONTUMAX, acis, *op eene zaak ftaan blijvende, op zijn gevoelen, opzet*: a) *ten kwaaden*, Cic. Att. XV, 15. Tac. Ann. IV, 60. V, 3, i. e. *hardnekkig, trotsch*: contumacior, Cic. Verr. I, 78: *ook ongehoorzaam* i. e. *die na behoorlijke indaging niet voor het gericht verfchijnt*, Pandect. XLII, 1, 53: *ook van beesten, bij voorb.* boves, Colum. VI, 2, 10: gallina contumax ad concubitum, Ibid. VI, 37, 4: *ook van levenloze dingen d. i. niet toegevend, bij voorb.* lima, Phaedr. IV, 7.: cf. Plin. H. N. XII, 13. XIX, 3. b) *ten goede, ftandvastig*, Tac. Hift. I, 3.

CONTUMELIA, ae, f. 1) *elke mishandeling van iemand, bij voorb.* naves ex robore factae, ad vim & contumeliam (fcil. fluctuum) perferendam, Caef. B. G. III, 13: *van daar van hoererij*, Cic. Harufp. 20: 2) *bijzonder de mishandeling op eene eerroovende wijze, befchimping, fmaad, het zij dit met woorden of met de daad gefchiede, bij voorb.* a) contumeliae verborum, Cic. Phil. XI, 2. Caef. B. G. V, 58, Liv. I, 46, *fcheldwoorden*: contumeliam dicere, Plaut. Bacch. II, 3, 33. Terent. Phorm. II, 3, 30, *fchelden, fchimpen.* b) *met de daad, bij voorb.* contumeliam facere, Plaut. Afin. II, 4, 82, *aandoen: dus ook misfchien* Anton. ap. Cic. Phil. III, 9, *of voor* pati: *verders* contumeliam a piratis pati, Cic. Harufp. 20, *van hoererij*: conf. Liv. VIII, 28.

CONTUMELIOSE, *met fmaad, fmaadlijk, fchimpelijk*, Cic. Off. I, 37: contumeliofius, Terent. Phorm. II, 3, 1. Liv. XXXII, 37: contumeliofiffime, Cic. Vatin. 12.

CONTUMELIOSUS, a, um, *vol verfmading of befchimping, d. i.* 1) *fmaadend, bij voorb.* homo, Cic. Phil. III, 6: 2) *fmaadheden bevattende, bij voorb.* literae, Cic. Q. Fr. I, 23: contumeliofior, Cic. Att. XV, 4: contumeliofiffimus, Suet. Dom. 23.

CON-

CONTŬMŬLO, are, 1) *heuvelvormig ophoopen*, *bij voorb.* ſtragulum, Plin. H. N. X, 33: 2) *begraven*, Ovid. in Ibin 464.

CONTUNDO, ŭdi, ūſum, 3. 1) *ſtukſtooten*, *ſtukſlaan*, *knakken*, *kwetzen*, *bij voorb.* marus, Cic. Flacc. 30: thymum in pila, Varr. R. R. III, 16: radices ferreis pilis, Colum. VII, 10: quia grando contuderit vites, Hor. Ep. I, 8, 5: *ook als 't were*, *ſtukſlaan*, *onbruikbaar maken*, *bij voorb.* cheragra contudit articulos, Hor. Sat. II, 7, 15, *ten zij men dit tot* 4. *brengen wil; van daar* contuſus, a, um, *ſtukgeſlagen*, *gekwetst enz.*, *bij voorb.* pugiles, Cic. Tuſc. II, 17: *van daar*, *Tropisch*, a) *murw maken*, *betemmen*, *in den band brengen*, *verzwakken*, *te niet doen*, *bij voorb.* calumniam, Cic. Caecin. 7: animum ſuum, Cic. Att. XII, 44: audaciam, Cic. Phil. XIII, 13: populos feroces, Virg. Aen. I, 265 (268): minas regum, Hor. Od. III, 6, 10: claſſem Antiochi, Liv. XL, 52: ingenium, Ovid. Triſt. V, 12, 31: facta alicujus, Plaut. Stich. II, 2, 33: corpora contuſa i. e. *verzwakt*, Lucret. IV, 955: *van daar* b) *doorbrengen*, *bij voorb.* tempora, Lucret. V, 691: 2) *ſlaan*, *bij voorb.* aliquem pugnis, Plaut. Bacch. III, 3, 46: fuſtibus, Ibid. Aul. III, 1, 4: faciem palma, Juven. XIII, 128. Not. Contuſum, Subſtantive, ſcil. membrum, *het gekwetſte*, *gekneusde aan het ligchaam*, *eene kwetzing*, *kneuzing*, Contuſie, *bij voorb.* emplaſtrum mirifice facit ad contuſum, luxum, Scrib. Larg. 209: ſanat percuſſa, contuſa, Plin. H. N. XXIX, 6 extr.

CONTŬOR, 3. i. q. Contueor, Plaut. Aſin. II, 3, 23 *en* Moſt. III, 2, 153. Lucret. IV, 39. Stat. Achill. I, 131: *ook* Pompon. ap. Non.: *van daar* Infinitivus, contui, Pompon. ap. Non. 7 n. 20.

CONTURBĀTĬO, ōnis. f. 1) *de wanōrde*, *bij voorb.* oculorum, Scrib. Larg. 19, i. e. *wanneer de oogen wegens zekere toevallen niet goed zien*: 2) *onſteltenis*, Cic. Tuſc. IV, 8 *en* Topic. 12.

CONTURBĀTOR, oris, m. *die wanōrde maakt*, *bij voorb.* aper, Martial. VII, 26 extr., i. e. *dat den bezitter groote kosten veroorzaakt*, *gevolglijk wanōrde in zijn huishouden maakt*: *dus ook* macellus, Ibid. X, 96, 9.

CONTURBO, avi, atum, are, 1) Tranſitive, *in wanorde brengen*, *verwarren*, *bij voorb.* rempublicam, Salluſt. Cat. 37 (33) *en* 48 (49): ordines (aciei), Ibid. Jug. 50 (54): rem, Ibid. 79 (81): baſia, Catull. V, 11, i. e. *onder een mengen*, *opdat men ze niet zou kunnen tellen*: annus conturbatus & confuſus, Sueton. Aug. 31: quid magis — perverſum, conturbatum dici poteſt, Cic. Haruſp. 12: *van daar* conturbatus, a, um, *ontrust*, *verbaasd*, Cic. Verr. IV, 14: conturbatior, Cic. Att. I, 12 extr.: rationes, Terent. Eun. V, 2, 28, i. e. *de maatregelen*: *van daar* oculus conturbatus, Cic. Tuſc. III, 7, *voor ziek*, *krank*: *van daar*, *Tropisch*, *ontrusten*, *ontſteld maken*, aliquem, Cic. Att. VII, 2 *en* Phil. II, 13: 2) Intranſitive, i. e. *zonder* Accuſativus, *wanōrde of verwarring maken*, *zij moge beſtaan*, *waar in zij wil*, *bijzonder in zijn huishouden of in het betaalen*, *van waar het dikwijls hetzelfde is als niet betaalen*, *bankeroet ſpeelen*, *of verkeerde huishouding houden*, *alles verwarren enz.*, *bij voorb.* Cic. Q. Fr. II, 12 extr. Cic. Planc. 28. Pandect. XIV, 3, 5. XV, 3, 16. Juvenal. VII, 129. Martial. IX, 4, 5.

CONTUS, i, m. 1) *eene ſtange*, Virg. Aen. V, 208. VI, 302. IX, 510: 2) *ſpies of piek*, Tacit. Hiſt. I, 44 *en* Ann. VI, 35. Sil. XV, 687: cf. Virg. Aen. IX, 510.

CONTŪSĬO, ōnis, f. *ſtoting*, *kneuzing*, *drukking*, *kwetzing*, *bij voorb. van olijven* Colum. XII, 47: falcis, XVII, 24 ante med., i. e. *der wijnſtok door het ſnoeimes*: *ook van het ligchaam*, *eene kneuzing*, Contuſie, Scrib. Larg. comp. 101 *en* 165.

CONTŪSUS, a, um, *zie* Contundo.

CONTŬTOR, oris, m. *Medevoogd*, Pandect. III, 5, 29. XXVII, 3, 9.

CONVĀDOR, ari, 1) i. q. ſimul vador: 2) *voor* Vador, *bij voorb. Tropisch*, aliquem vadimoniis veneriis, Plaut. Curc. I, 3, 5, i. e. *tot liefde ſamenkomſten oproepen*.

CONVĂLESCO, lŭi, 3. *zich herhaalen*, a) *van eene ziekte of wond*, *d. i. gezond worden*, *genezen*, Cic. Nat. D. II, 4. Plin. H. N. XX, 5. XXXI, 9: de vulnere, Ovid. Her. XXI, 211: a ſolis ardoribus, Plin. H. N. XXIII, 1 extr.: *dus ook* ex morbo, *bij voorb.* incidit in morbum, ex quo non convaluit, Cic. ad Div. XIII, 29: *dus ook* ex morbo, Cic. Fat. 12: b) *van planten*, *wanneer zij beklijven*, *bij voorb.* ſemina — facilius convaleſcunt, Colum. IV, 16: arbores, Varr. R. R. I, 23, 6: olus convaleſcit quocunque loco, Colum. XI, 3, 36: *doch het kan hier ook overāl* groejen *vertaald worden*: c) *in 't gemeen*, *zich herhaalen*, *d. i. krachten bekomen*, *ſterk worden*, Cic. Mil. 9 *en* Sull. 27. Ovid. Her. XVI, 73: cf. *hier na*: *vervolgends in 't gemeen ſterk worden*, *krachten krijgen*, *magtig worden*, *overhand nemen*, *groejen*, *waſſen*, *van menſchen en zaken*, *bij voorb.* His rebus ita convaluit (Caeſar), Cic. Att. VII, 3: ille (Milo), Cic. Mil. 9: civitas, Cic. Sull. 27: mens, Ovid. Her. XVI, 73: ignis, Ovid. Met. VIII, 477: flamma, Quintil. V, 13: opes, Liv. I, 14: mala, Ovid. Rem. 92: infans, Juſtin. III, 2: annona, Sueton. Aug. 42: opinio de re, Colum. III, 7: fama, Curt. IX, 6 in.: ne inimici ſperent ſe convaleſcere poſſe i. e. *zich herhaalen*, Brut. in Cic. ep. ad Div. XI, 9: dare ſpatium convaleſcendi, Auct. B. Afric. 25: *dus ook kracht hebben*, *gelden*, *geldig zijn*, *bij voorb.* teſtamentum, Pand. XXIX, 1, 33: donatio, Ib. XXIV, 1, 33: libertas ſervo data, Ibid. XXVIII, 7, 20.

CONVALLĬS, is, f. *een dal*, *vallei*, Cic. Agr. II, 35. Caeſ. B. G. III, 20. Plin. H. N. VI, 7. XXXI, 10. XXXVI, 15. Virg. Georg. II, 185 *en meermalen*.

CONVALLO, avi, atum, are, *met eenen wal of als 't ware met eenen wal omgeven*, *omſchanſen*, Gell. XII, 13.

CONVĀRIO, are, *menigvuldig of bont maken*, *bij voorb.* cutim, Apulej. Apol. p. 306 Elm.:

CONVĀSO, avi, atum, are, *inpakken*, *ſamenpakken*, aliquid, Terent. Phorm. I, 4, 13.

CONVECTO, are, *ſamenvoeren of brengen*, *bij voorb. buit*, Virg. Aen. IX, 613: ligones, dolabras cet., Tac. Hiſt. III, 27.

CONVECTOR, oris, m. *die te gelijk met iemand reist*, *reisgenoot*, Cic. X, 17.

CONVECTUS, a, um, *zie* Conveho.

CONVĔHO, xi, ctum, 3. 1) *tot ſamenvoeren of rijden*, *of dragen*, *bij voorb. graan*, Caeſ. B. G. VII, 47: frumentum ex finitimis regionibus, Ibid. B. G. I, 34: materiam, calcem in inſulam, Cic. Mil. 27: aes ad aerarium plauſtris, Liv. IV, 60: thus camelis, Plin. H. N. XII, 14: flores *van de bijen*, *indragen*, Ibid. XI, 17 extr.: *dus ook van de mieren*, *d. i. ſamendragen*, Ibid. XI, 20: *doch het één en ander kan ook tot* n. 2. *behooren*: *van daar*, *invoeren*, *inrijden*, *of inbrengen*, *inhaalen*, *van graan*, *wanneer het van het veld in de ſchuuren gebracht wordt*, *bij voorb.* fructus, Varr. L. L. IV, 41: meſſes i. e. fruges, Plin. H. N. XVI, 9: 2) *toevoeren*, *rijden*, *brengen*, *of dragen*, *zie hier voor*: *van daar* (*graan*) *inhaalen*, *zie hier voor*.

CONVELLO, elli (*niet ligt* ulſi), ulſum, 3. 1) *losſcheuren*, *afſcheuren*, *uitſcheuren*, *bij voorb.* repagula, Cic. Verr. IV, 43: ſaxa, Caeſ. B. C. II, 11: ſimulacrum, Cic. Verr. IV, 73: gradus Caſtoris, Cic. Dom. 21: turrim altis ſedibus, Virg. Aen. II, 464: fundamenta, Colum. I, 4 extr.: funem a terra, Virg. Georg. I, 457: ſylvam ad humo, Ibid. Aen. III, 24: robora terra, Ovid. Met. 204: ſigna *de vaandels* (*uit den grond*) *rukken*, *gevolglijk opbreken* (*met het leger*), Liv. V, 37. XXII, 3 extr.: *van daar* fetus teneros, Ovid. Am. II, 14, 5, i. e. *de vrucht afdrijven*: Roma convulſa ſedibus ſuis, Cic. Piſ. 22: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* me de priſtino ſtatu, Cic. Att. VIII, 15, i. e. *er uit zetten*, *brengen*: *ook verſcheuren*, *bij voorb.* dapes, Ovid. Met. VI, 123: naves convulſae undis, Virg. Aen. I, 383 (387): loca convulſa, Ibid. III, 414: *ook kan men hier toerekenen* fundamenta, Colum. IV, 1: ſaxa, Caeſ. *zie hier voor*: bos — convellit armos, Colum. VI, 16, i. e. *verſcheurt*, *verbreekt enz.*: *doch het kan ook zijn*, *verſtuikt*, *verwrikt*, *krijgt daar ſtuiptrekkingen in*: *van daar afſcheiden*, Lucret. III, 344: *ook ontrukken*, *bij voorb.* ut, quod habet, ne convellatur, Cic. Att. V, 20 extr., i. e. *ontrukt*, *ontnomen wordt*: *doch*, *het kan ook zijn*, *vernietigd worden*, *te grond gaan*: *de zin is dezelfde*: *van daar Tropisch*, *te niet doen*, *te grond helpen*, *krachteloos maken*, *verzwakken*, judicia, Cic. Caecin. 18: opinionem, Cic. Cluent. 2: acta alicujus, Cic. Phil. II, 33: inſtituta, conſuetudinem — jus ſocietatis, Cic. Verr. III, 6 extr.: auxilia reip., Cic. Rab. poſt. 1: fata, Ovid. Her. XVI, 41: vires aegri, Celſ. III, 4: gratiam alicujus, Hirt. B. G. VIII, 50: non videntur poſſe convelli, Cic. Div. I, 51: *ook kan men het vertaalen*, *wederleggen*, *bij voorb.* opinionem, Cic. *zie hier voor*: non videntur poſſe convelli, Cic. *zie hier voor*: ne convellere adoriamur ea, quae non poſſint convelli, Cic. Or. II, 51: 2) *trachten uit of los te ſcheuren*, *ſchudden*, *doen wankelen*, *bij voorb.* turrim, Virg. *zie hier voor*: convellunt verbera puppes, Lucan. III, 528: *en Tropisch*, *bij voorb.* rempublicam, Cic. Brut. 30: cogitationem, Cic. ad Div. V, 13: pectus verbis, Ovid. Her. XVII, 111: *van daar wederleggen*, *zie hier voor*: *van daar* convelli *ſtuiptrekkingen krijgen*: *dus ook* convellere membrum, *bij voorb.* armos, *zie hier voor*: *ook verwrikken*, *verſtuiken*, *bij voorb.* armos, *zie hier voor*: *dus ook het* Partic. Convulſus *of* Convolſus, a, um, *losgeſcheurd*, *geſchud*, *geſcheuden*, *en ook ſtuiptrekkingen hebbende*, *bij voorb.* latus, Suet. Tiber. 72: convulſa (ſcil. membra

Con

corporis), *bij voorb.* prodeſt ad tuſſim, rupta & convulſa, Plin. H. N. XX, 5: *ook* homo, *bij voorb.* convulſis, contuſis, ex alto praecipitatis utiliſſima eſſe traditur, Ibid. XXV, 8 extr.

CONVĒLO, avi, atum, are, *bedekken, omhullen*, *bij voorb. Tropisch*; aliquid argumentis, Gell. VII, 3 poſt med.

CONVĚNAE, arum, m. 1) *menschen, die ſamenkomen*, *bij voorb. uit hoofde van Rechte*, *bij voorb.* Plaut. Mil. II, 1, 6: amantes una facerem convenas i. e. facerem, ut amantes convenirent: 2) *bijzonder, die van verſcheiden plaatzen ſamenkomen, om bij voorb. eene ſtad te bouwen, ſamengelopen volk*, Cic. Or. I, 9. Liv. V, 53. Cato ap. Gell. XVIII, 12. Plin. H. N. V, 17.

CONVENIENS, *zie* Convenio.

CONVĚNIENTER, *overéénkomende*, *of overéénſtemmende*, *voegzaam*, *gepast*, rei *en* cum re *en* ad rem, *bij voorb.* congruenter naturae convenienterque vivere, Cic. Fin. III, 7 extr.: ſibi conſtanter convenienterque dicere, Cic. Tuſc. V, 9: cum ea (natura) convenienter vivere, Ibid. 28: & ſtudio mores convenienter eunt, Ovid. Art. III, 545: convenienter ad praeſentem fortunae ſtatum loqui, Liv. XXIII, 5: dici convenientius erit, Plin. H. N. XXXIV, 7 in.:

CONVĚNIENTĬA, ae, f. *overéénſtemming, overéénkomst*, a) *onderling*, *gelijkvormigheid*, *bij voorb.* partium, Cic. Off. I, 4 extr.: naturae, Cic. Div. II, 60: temporum, Cic. Nat. D. II, 21: virtus convenientia conſtat, Senec. ep. 74: rerum, Cic. Amic. 27 in.: cf. Cic. Fin. III, 6: b) *met eene andere zaak*, *bij voorb.* naturae cum extis, Cic. Div. II, 15.

CONVĚNIO, ēni, entum, 4. 1) *ſamenkomen, van veelen, d. i. vergaderen, is bekend*, *bij voorb.* in ſenatum, Cic. Att. I, 16 med.: in conſilium, Cic. Verr. II, 29: ad hoc judicium, Cic. Roſc. Am. 5: Romam, Cic. Piſ. 15: clam inter ſe, Cic. Agr. II, 5: in eum locum, Cic. Div. II, 22: ex provincia, Caeſ. B. G. I, 8: undique, Ibid. V, 17: *van daar wordt het* 2) *van die genen gezegd, die in eene ſtad, uit hoofde van een Proces, komen*, *bij voorb.* civitatibus, quae in id forum convenirent, Cic. Verr. II, 15 extr., i. e. *in deze ſtad behooren, beperkt zijn*: eo conveniunt viginti quinque civitates, Plin. H. N. V, 25: *zie nogthans beneden*: b) *Tropisch, ſamenkomen, ontmoeten*, *bij voorb.* multae cauſae in unum locum, Cic. Roſc. Am. 27: huc convenit utrumque bivium, Plin. H. N. VI, 28: 2) *ſamenkomen, van éénen*, *bij voorb. met éénen, om bij voorb. met hem te ſpreken, of tot, bij iemand komen*, aliquem, Cic. Roſc. Am. 18, *zie hierna*: *van waar het meermalen vertaald wordt, iemand ſpreken*, *bij voorb.* neminem, Cic. ad Div. IX, 14: cf. Cic. Roſc. Am. 18. Plaut. Caſ. III, 2, 18. Ter. Hec. I, 2, 121. III, 4, 23: *dikwijls is het alleen, bij iemand komen, met hem ſamenkomen, aantreffen, zonder juist met hem te ſpreken; dit blijkt uit* Ter. Hec. III, 4, 19, *vergeleken met* 22 ſeq.; *hier ſtaat* v. 19 Callidemidem conveni i. e. *ga bij hem (om hem iet te zeggen)*, Parmeno *vraagt daar op*: quid vis nunciem? an conveniam modo? i. e. *zal ik enkel bij hem gaan, (en niets zeggen)? dus ook* Caeſ. B. G. I, 27 cum eum in itinere conveniſſent ſeque ad pedes projeciſſent, ſuppliciterque locuti cet., i. e. *aangetroffen hebben*: *dus kan men verſtaan* Cic. Roſc. Am. 18, *en meer plaatzen*: cf. Ter. Eun. III, 2, 14: *van daar* convenior *men komt tot mij, men ſpreekt mij*: *van daar* ut ſe conveniri nolit, Cic. ad Div. VI, 19: cf. I, 8 extr. *en* Att. IX, 6: *van daar* a) convenire aliquem i. e. *aanklagen, aanſpreken, gerichtelijk tegen hem handelen*, *bij voorb.* ante filium reſp. debet convenire quam patrem, Pand. L, 1, 17: dolum aut culpam, Ibid. XXVI, 7, 38: judices convenerunt nomen, Ibid. XLII, 1, 15, i. e. *aanſpreken, maanen*: conveniri lege Aquilia, Ibid. IX, 2, 18: pro parte dimidia, Ibid. XVII, 1, 59: *en Tropisch*, *bij voorb.* beneficiis morantem, Claudian. VI conſ. Honor. 306: b) convenire in manum, Cic. Top. 3 *en* Flacc. 34: *ook* matrimonium cum viro, Gell. XVIII, 6, *voor* nubo, *trouwen (een man)*: c) *elkander bevruchten*, Plin. H. N. XI, 24 extr.: 3) *overéénſtemmen, overéénkomen, deels onderling, deels met anderen*: *van daar* a) *overéénſtemmen, harmoniëeren*, *bij voorb. in gezindheden enz., onderling ééns zijn*, *bij voorb.* ſibi convenire, Cic. Tuſc. V, 11: propinqui optime convenientes, Cic. Off. I, 17: inter ſe, Ibid. 40: cf. Cic. Div. II, 39: cum aliquo, Cic. Verr. IV, 66, i. e. *overéénſtemmen, harmoniëeren, in vriendſchap en eenigheid leeven*: b) *overéénſtemmen, overéénkomen, met iemand ergens over ééns worden, harmoniëeren, afſpraak maken*, *bij voorb.* convenire de re, Plaut. Trin. II, 4, 168. Quintil. IV, 2: inter ſe de re, Plaut. Pſeud. I, 5, 129: *ook zegt men dikwijls* res convenit *men is wegens de zaak ééns, zij wordt of is afgeſproken, geäccordeerd*; *ook zonder* res, *enkel* convenit: *ook* res convenit mihi tecum, i. e. *ik ben het met u ééns wegens eene zaak*, *wanneer dan* convenire *dikwijls vertaald kan worden afgeſproken zijn of worden enz.*, *bij voorb.* rem conventuram putamus, Cic. Att. IX, 6: cf. Leg. I, 20: pax conveniſſet in eas conditiones, Liv. XXIX, 12: cf. XXX, 43: conditiones non convenerunt, Nep. Hann. 6: Haec fratri mecum non conveniunt, Terent. Ad. I, 1, 34: Pacto convenit, ut cet., Liv. XXIV, 6, i. e. *men kwam daarin overéén*: Judex convenit inter adverſarios, Cic. Cluent. 43, *voor* adverſarii conveniunt de judice: id ſignum convenerat, Liv. IX, 23: ratio inter nos convenit, Plaut. Moſt. I, 3, 146: conveniat id quoque neceſſe eſt, Cic. Nat. D. I, 32: factum convenit, Auct. ad Her. I, 14, i. e. *wegens de daad is men het ééns, daar twijfelt men niet aan*: convenit, (ut) darent, Liv. XXXVIII, 11: ad numum convenit, Cic. Att. V, 21 prope fin., i. e. *men werdt ééns, doch het kan ook zijn, het gelukte*: *ook met den* Infinitivus, convenit, jam — reliqua belli perfecta (eſſe), Liv. IX, 16 in.: *van daar ook* paſſive, *bij voorb.* conventus, a, um, *afgeſproken, geaccordeerd, of waar in men het ééns geworden is*, *bij voorb.* pacem conventam fruſtra fuiſſe, Sall. Jug. 112 (120): quibus conventis, Liv. XXX, 43: *van daar* pactum conventum i. e. *een verdrag, vergelijk, waar in men ééns is geworden*, Cic. Partit. 37: pacta conventa, Cic. Or. II, 24: *van daar* Conventum, Subſtantive, *afſpraak, accoord, vergelijk, of alles, waar in men ééns is geworden*, Cic. Partit. 37. Cic. Caecin. 18. Offic. I, 10. III, 25. Liv. XXIX, 24: c) *overéénſtemmen, paſſen, intreffen*, *bij voorb.* nomen non convenit, Terent. And. V, 4, 39: mores, Ibid. IV, 2, 13: numeris, Ibid. Phorm. I, 2, 3, i. e. *treft in, is goed*: ad numum convenit ſcil. res, Cic. Att. V, 21 *bijna op het einde, zie hier voor*: d) *overéénſtemmen, paſſen, voegen, overéénkomſtig zijn*, *bij voorb.* ad rem *en* rei alicui, *als* homini, *ook* in aliquem, *bij voorb.* erat nemo, in quem ſuſpicio conveniret, Cic. Roſc. Am. 23: ceterae vites in quemvis agrum conveniunt, Cato R. R. 6: neutrum horum ad omnem agrum convenire puto, Varr. R. R. I, 19: contumeliam, quae non ad maximam partem civium conveniret, Cic. Sull. 7: convenire iis rebus, Cic. provinc. 17: quam ſibi conveniat, Cic. Tuſc. V, 11: ad pedem apte convenire ſcil. *ſchoenen*, Cic. Fin. III, 14: poſterius priori non convenit, Cic. Fin. III, 22: non convenit cum oratione Largi, Cic. ad Div. VI, 8: *ook met den* Infinitivus, Propert. II, 1, 41: cf. *beneden*: *ook* in homine, *bij voorb.* nec hoc in te uno convenit, Cic. Nat. D. II, 29: *doch* Erneſti *heeft*, *omdat* in reliquos cet. *volgt*, in te unum *laten drukken*: nihil minus in perfecto duce convenire, Suet. Aug. 25, *het welk men ook wil veranderen*; *maar men kan hier de vraag, waar? denken, en vertaalen, het past niet bij of in eenen veldheer enz.*: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* factum convenit aetatem, Plaut. Merc. V, 4, 25. *Dus ook* conveniens, *het welk dikwijls* Adjective *ſtaat*, *overéénſtemmend, voegzaam, paſſende, overéénkomſtig*, Cic. Fin. II, 33. Amic. 5 *en meermalen, zie hier voor*: convenientior *en* convenientiſſimus, Vellej. II, 13 extr. *en* Ibid. 6. e) *dienstig, nuttig zijn*, alicui, *bij voorb.* ſi tibi ita conveniat, Cic. ad Div. IX, 12: claritati viſus, Plin. H. N. XIV, 6: tenſionibus nervorum, Scrib. Larg. 101: f) *paſſen, behooren, voegzaam zijn*, *bij voorb.* convenit *het past, het ſchikt enz. met den* Infinitivus, Cic. Cat. I, 2. Ter. Eun. III, 2, 41: *met* ut, Cic. Phil. III, 6 extr. VII, 2 in. Ed. Erneſt.: neque enim decet aut convenit nobis, ſubmittere animum, Brut. & Caſſ. in Cic. ad Div. XI, 3: feminae in domum nubere, Liv. IV, 4 med., *hoe wel het hier meer ſchijnt te betekenen, inſchiklijk zijn*: *hier toe zou men kunnen brengen* civitates, quae in id forum convenirent, i. e. *behoorden*, Cic. Verr. II, 15, *en dit ſchijnt hier beter te paſſen*: g) *inſchiklijk zijn, toeſtaan, believend zijn*, *bij voorb.* ut, in quam cuique feminae conveniſſet domum (nubere), nuberet, Liv. IV, 4, i. e. *in de familie te trouwen, waar in haar beliefde (te trouwen)*. Particip. Conventus, a, um, *beſproken, afgeſproken, zie hier voor*.

CONVENNO, onis, *die met iemand komt, of gekomen is, reisgenoot*, Apul. Met. I med. p. 109 Elm.

CONVENTICŬLUM, i, n. 1) *de ſamenkomst*, *bij voorb. van menſchen*, Cic. Dom. 28. Sext. 42. 2) *de plaats, daar menſchen ſamenkomen*, *bij voorb.* conventicula extruere, Tacit. Ann. XIV, 15.

CONVENTĬO, onis, f. 1) *ſamenkomst, vergadering*, Varr. L. L. V, 9 *tweemaal*. 2) *de overéénkomst in eene zaak*, *bij voorb.* facultatis, Senec. de ira III, 26: *van daar een vergelijk, afſpraak*, Tacit. Hiſt. III, 70. Plin. Ep. V, 1 in. Pandect. II, 14, 1. XVI, 3, 1.

CONVENTIONĀLIS, e, *het vergelijk, afſpraak, betreffende, daar toe behoorende, overéénkomſtig de afſpraak, het vergelijk, afgeſproken*, *bij voorb.* ſtipulationes, Pandect. XLV, 1, 5.

CON-

CONVENTUM, *zie* Convenio.

CONVENTUS, us, m. 1) *elke ſamenkomst, vergadering van menſchen, dieren, of zaken, bij voorb. van menſchen, het zij waarom het wille*, Cic. Verr. IV, 48, Gell. I, 8: *van zaken, bij voorb.* ſtellarum, Senec. quaeſt. nat. VII, 12: dentium, Solin. 13 (23): ullorum (i. e. ullarum rerum), Lucret. I, 605: *bijzonder van menſchen, die ſamenkomen, om te hooren, bij voorb. Richters, volk enz.*, Cic. Dejot. 2. Cic. Brut. 62. Cic. Sext. 46. Cic. Fin. II, 1. Hor. Sat. I, 7, 22: ſcholarum, Quintil. XII, 2: *ook om te overleggen, bij voorb.* nocturnus, Cic. Cat. II, 6: gentis Liv. XXXVIII, 3: cf. Sall. Cat. 21 (22). Ibid. Jug. 12: *gevolglijk ook van den Raad, bij voorb. te* Syracuſen, Cic. Verr. II, 20 in., *alwaar even te vooren* curia *ſtaat: bijzonder* a) *van menſchen tot den gerichtsdag in de Provintie, bij voorb.* conventum agere, Cic. Verr. V, 11. Caeſ. B. G. I, 54. VI, 44, *wanneer het gerichtsdag, rechtdag, vertaald wordt, rechtdag houden: dus ook* conventibus peractis, Caeſ. B. G. V, 2: indicere, Cic. Verr. IV, 48: meus conventus erat Apameae —, tuus Tarſi, Cic. ad Div. III, 8 med. §. 22: in conventu, Cic. Vatin. 5: *doch, het kan hier ook zijn, in eene vergadering, oploop enz.: van daar* conventus *zelfs de kreitsſtad is, waar in de Rechtdagen gehouden worden*, juridici conventus quatuor, Gaditanus, Cordubenſis cet., Plin. H. N. III, 1: alter conventus a Synnada adcipit nomen, Ibid. V, 29: conventus firmi atque magni, Cic. Ligar. 8 med., ſcil. erant in Africa, *ten zij dit laatſte tot b. behoort, d. i. ſterk getal (gemeente) van Rom. burgeren:* b) *der* Romeinſche *burgeren in de Coloniën en Provintiale ſteden uit hoofde van koophandel, wanneer het de gemeente, beurs, het Comtoir of vereenigde getal, vertaald moet worden, bij voorb.* conventus civium Romanorum, Cic. Verr. II, 13 in. V, 5 in. *en* 36 extr.: *ook ſtaat er* negotiatores *bij, bij voorb.* Cic. Verr. II, 13 extr. de conventu ac negotiatoribus nulli judices dati. 2) *overeenkomst, afſpraak, afſpraking, vergelijk*, Cic. Att. VI, 3 in. Caecin. 8 in. Auct. ad Her. II, 13 extr.

COVENTUS, a, um, *zie* Convenio.

CONVERBĔRO, avi, atum, are, 1) *ſlaan*, Plin. H. N. XXX, 22 extr.: os, Curt. VII, 2, 2) *kastijden, bij voorb.* urbes, flumina, Senec. de ira III, 20: vitia, Ibid. ep. 121.

CONVERRĬTOR, oris, m. *een ſamenveger*, reliquiae pridianae *van tandpoeder*, Apul. Apol. poſt init. p. 277 Elm.

CONVERRO, erri, erſum, 3. *ſamen of uitvegen, (met den bezem)*, Plaut. Stich. II, 3, 24: ſtabulum, Colum. VII, 6: lucum, Ibid. VIII, 8: *van daar* converſa villa, Cato R. R. 143: quidquid ovillibus ſtabulisque converſum progeſſerunt, Colum. I, 6 extr. §. 22: *van daar boertend*, converret jam hic me totum cum pulviſculo, Plaut. Rud. III, 6, 7, i. e. *zal mij ſamenwerken, kloppen, of als 't ware duchtig afborſtelen, uitſchuijeren, of van alles berooven: van daar Tropisch, bij voorb.* hereditates omnium poſſe converrere, i. e. *aan zich trekken*, Cic. Off. III, 19, *zoo als* 2 Codd. *bij* Langius *en* 2 *bij* Lambinus *hebben: en dit voegt beter dan* convertere, *het welk de* Edd. Graev. *en* Erneſt. *op aanprijzing van* Gronovius Obſ. IV, 5 *hebben:* converrere *namelijk of* ad ſe; in ſuam rem cet., *het wel aan zich trekken, maar niet* convertere *eenvoudig.*

CONVERSĀTIO, onis, f. *eigenlijk, het rondkeeren: van daar* 1) *het veelvuldig gebruik eener zaak, bij voorb.* quae extra converſationem, ut ſupervacua, jacuerunt, i. e. *buiten gebruik*, Senec. Benef. III, 2. 2) *het verblijf, bij voorb.* frequentior (penſicum), Plin. H. N. X, 33: ne ſepulcrum alienae converſationis uſum adcipiat, Pandect. XI, 7, 12. 3) *verkeering, bij voorb.* hominum, Vellej. II, 102: cum viris, Senec. VI controv. ult., *van eene Veſtaalſche Non:* inter ſervos, Quintil. I, 2: doctorum, Ibid. VI, 3: hilaris, Senec. ep. 99: amicorum, Auct. dial de orat. (*anders* Tacitus) 9.

CONVERSĬO, onis, f. *het omdraaien, bij voorb.* mundi, Cic. Somn. Scip. 5: coelum una converſione circum ſe torquetur & vertitur, Cic. Univ. 6: coeleſtes i. e. *omdraaiing of jaarlijkſche wederkeering der geſtarnte*, Cic. Leg. I, 8: *van daar* 1) *de terugkeering, bij voorb.* coeleſtes, *zie hier voor:* menſium annorumque, Cic. Univ. 14 extr.: *van daar de herhaling van een woord op het einde*, Auct. ad Her. IV, 13 extr.: *dus ook* ejusdem verbi — in extremum converſio, Cic. Or. III, 54 in., *doch, het kan ook zijn de richting of ſtelling op het einde; bij ſlot is het dezelfde zin: aldaar* gradatio quaedam & converſio & verborum transgreſſio, *alwaar het miſſchien omkeering der woorden of der gedachten is, bij voorb.* eſſe oportet, ut vivas; non vivere, ut edas, *het welk* commutatio *heet bij den* Auct. ad Her. IV, 28. 2) *verandering, bij voorb.* temporum communium, Cic. Dom. 18: rerum, Cic. Flacc. 37 extr.: rerum publicarum, Cic. Div. II, 2: malorum, Quint. V, 10: tempeſtatum, Cic. Flacc. 13: *ook de overgang in etter, of de etter, het ettergezwel zelve, bij voorb.* converſionem reſecare, Colum. VI, 17, 6. 3) *verdraaijing, omkeering, bij voorb.* veſicae, Plin. H. N. VIII, 42 extr.: vulvae, Ibid. XXIV, 7: *van daar Tropisch, bij voorb. der woorden, gedachten, als eene ſpraakfiguur*, Cic. Or. III, 54, *zie hier voor.* 4) *de Periode, of volzin*, Cic. Or. III, 48 *en* 49 extr. 5) *de richting, plaatzing, bij voorb.* verbi in extremum, Cic. Or. III, 54, *zie hier voor.*

CONVERSO, avi, atum, are, *ronddraaijen, bij voorb.* ſe, Cic. Univ. 8: *van daar* converſari *zich ronddraaijen: van daar* 1) *zich bij iemand ophouden*, cum aliquo, Colum. IX, 11 in.: alicui, *bij voorb.* aſinus a tenero converſatus equis, Plin. H. N. *Ook bloot lijk, zich ergens ophouden, bij voorb.* in montibus, Plin. H. N. X, 3: *of leven, een leven leiden, zich gedragen, bij voorb.* non, ut oportet, converſari, Pand. I, 16, 9: *ook ſamen zijn, bij een blijven, bij voorb.* dum converſari conſueſcant, Colum. IX, 11 in.: *van daar* 2) *omgaan, verkeeren, bij voorb.* nemo converſatur triſti libenter, Senec. ep. 99: nobiscum, Ibid. 41: inter humano ſanguine delibutos, Senec. Controv. I, 2: *van daar* converſantes i. e. *die met elkander verkeering hebben*, Senec. de ira III, 8 *en* ep. 108.

CONVERSUS, a, um, Particip. 1) *van* Converro: 2) *van* Converto.

CONVERTĬBILIS *of* **CONVERSIBĬLIS**, e, *het geen men omdraaijen kan, bij voorb.* propoſitiones convertibiles, Apul. de Syllog. categ. p. 33 Elm.

CONVERTO *en* **CONVORTO**, ti, ſum, 3. 1) *ronddraaijen, keeren, wenden, bij voorb.* ſe circum axem, Cic. Acad. IV, 39: crines calamiſtro, *krullen*, Petron. 102: terram, i. e. *omwerpen, ploegen, graven: bij voorb.* terra altius converſa, Colum. XI, 3, 56: terga, Caeſ. B. C. I, 30, i. e. *zich wenden, de vlucht nemen: van daar* convertere ſe, Caeſ. B. C. I, 46, i. e. *de vlucht nemen:* viam, Virg. Aen. V, 582, i. e. *omkeeren, te rug keeren: dus ook* greſſus, Sil. XIII, 250: fugam, Virg. Aen. XII, 252, *te rug vlieden: van daar* converti *zich omdraaijen, bij voorb.* anni partem eſſe converſam, Cic. Somn. Scip. 7: lintea i. e. vela, Hor. Epod. XVI, 27: *ook* convertere *voor* converti *of* ſe convertere, *bij voorb.* convertit ad me, Gell. I, 26: *zie hier na:* convertit Varro, Sil. IX, 646: *van daar* converſus, a, um, *omgekeerd, verkeerd enz., bij voorb.* vulva, Plin. H. N. XXIV, 5 extr.: ſigna, Caeſ. B. G. I, 25: cornua, Plin. H. N. XI, 37 ſect. 46: *van daar* a) *verwisſelen, veranderen, bij voorb.* ſe in hominem, Terent. Eun. III, 5, 40: in aliam naturam convertuntur, Cic. Nat. D. III, 12: Hecubam in canem eſſe converſam, Cic. Tuſc. III, 26: b) *veranderen, bij voorb.* mentes, Caeſ. B. C. I, 76: animos, Cic. Or. 5: *van daar* convertere *zich veranderen, bij voorb.* in inimicitias, Cic. Amic. 21: *dus ook* converti, *bij voorb.* fortuna converſa eſt, Nep. Att. 10: mentes, Caeſ. B. C. I, 41: *ook* convertere, ſcil. ſe i. e. *zich veranderen, verwisſelen, ontaarden, bij voorb.* in ſuperbiam, Sall. Cat. 6: vitium huic in bonum convertebat, Cic. Brut. 38: *van daar* caſtra caſtris, Caeſ. B. C. I, 81, i. e. *de eene legerplaats met de andere verwisſelen; doch, het kan ook zijn legerplaats aan legerplaats voegen enz.* c) *overzetten, vertalen, bij voorb.* e graeco in latinum, Cic. Off. II, 24 extr.: cf. Cic. opt. gen. Or. 5 in. 2) *maken, dat iemand zich omdraait of omwendt, bij voorb.* vox Herculem convertit, Liv. I, 7: *van daar* in fugam, Caeſ. B. G. I, 52. 3) *ergens heen draaijen, wenden, richten, trekken, opmerkzaam maken, bij voorb.* aliquid in rem ſuam, Cic. Roſc. Am. 39: pecuniam domum, Cic. Verr. III, 76: *of* ad ſuum commodum, Cic. Roſc. Am. 38, i. e. *aan zich trekken, onder zich ſlaan: ook enkel* convertere ſcil. ad ſe, *bij voorb.* hereditates, Cic. Off. III, 19 extr. *maar in deze plaats is beter* converrere, *zie* Converro: aliquem in ſe, Liv. XXI, 4: vires in ſe, Liv. XXIV, 4 extr.: oculos omnium ad ſe, Nep. Alcib. 4: ſe in aliquem, ad aliquem, Cic. Somn. Scip. 2. Nep. Att. 8: ſe, *zich ergens heen begeven, bij voorb.* domum, Ter. Ad. II, 4, 22: ad philoſophos, Cic. Fin. V, 3: ad otium, Cic. Q. Fr. III, 5 extr.: *ook enkel* convertere ſcil. ſe, *bij voorb.* Ruſpinam cum copiis, Auct. B. Afric. 9: iter in provinciam, Caeſ.: caſtra caſtris, Caeſ. B. C. I, 81, i. e. *leger aan leger voegen: doch, zie hier voor: ook* convertit ad me, Gell. I, 26, ſcil. ſe: *dus ook* ſe ad otium pacemque, Cic. Q. Fr. III, 5 extr.: ſe ad voluntatem alicujus, Cic. ad Div. III, 10 extr., *richten: van daar* converti *zich keeren, wenden, richten, bij voorb.* ad me convertar, Cic. ad Div. III, 12. *Ook zegt* Plautus, convertor *voor* converto, *bij voorb.* nemo fugam in ſe convortitur, Plaut. Amph. I, 1, 83.

CONVERTOR, Depon. *voor* converto, Plaut., *zie* Converto *op het einde.*

CONVESTĬO, ire, *bekleeden, eigenlijk, bij voorb.* corpora, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 2: *van daar, Tropisch, voor*

be-

Digitized by Google

bedekken, bij voorb. domus convestita lucis, Cic. Dom. 38: omnia convestit hedera, Cic. Q. Fr. III, 1, 2: herbis prata convestirier, Cic. Tusc. I, 28 e poëta: sol convestit omnia luce, Lucret. II, 147.

CONVEXIO, onis, f. welving, ronding op de wijze van een gewelf, bij voorb. coeli, Gell. XIV, 1.

CONVEXITAS, atis, f. 1) welving, ronding op de wijze van een gewelf, bij voorb. mundi, Plin. H. N. XVIII, 25: circuli, Ibid.: terrae, Ibid. 29. 2) ook de verdiepte ronding, Plin. H. N. VI, 32. II, 64, voor Concavitas.

CONVEXO, avi, atum, are, i. q. vexare, plagen, mishandelen, Atteius Capito ap. Gell. X, 6 en Veget. de re vet. III, 65.

CONVEXUS, a, um, 1) rondom nederhangende, gewelfd, zich nederlatend, nederdalend, en drukt eigenlijk de buitenste zijde van het gewelf uit, bij voorb. de buiten zijde van het binnenste van een gewelf concavum heet: doch het staat heel dikwijls ook voor concavus, a, um, dewijl alles wat convex bolrond, ook concaaf, holrond, is: dit is het gewoon gevoelen; doch, misschien is het overäl, of welmeestäl, zich nederlatend, of neigend, gewelfd, of op de wijze van een gewelf, bij voorb. mundus, Plin. H. N. II, 2: cornua, Ibid. X, 37 sect. 45: folia convexa in terram, Ibid. XXV, 10 ante med.: latitudo testudinibus in dorso similis rectori, nec convexo curvata calyce, Ibid. XXXII, 4: juga (montium) leniter convexa, Ib. IV, 8: vallis repente convexa, Ibid. V, 5 extr., i. e. steil, dat sijlings (en niet allengs) afgaat: mundus nutans pondere convexo, Virg. Ecl. IV, 50: terrae convexae in nostra maria, Plin. H. N. XII, 22, i. e. zich nederneigend: vertex (montis) convexus ad aequora, Ovid. Met. 911: van daar iter, Ibid. XIV, 154, i. e. bergachtig, een weg, die berg op gaat, eigenlijk die daar is, waar de berg afloopt: verders foramina terrae, Ibid. VI, 697, i. e. hol: vulgus convexum gradibus, Claudian. VI Consul. Honor. 614, i. e. nederwaards zittend (naar reien, die bij trappen afgaan) of verheven, hoog: sidera, Ovid. Pont. IV, 9, 129, i. e. als 't ware, afhangend, of verheven, hoog, of hemelsch: dus ook Virg. Aen. I, 607 (611) seq. dum (in) montibus umbrae lustrabunt (i. e. ibunt), convexa polus dum sidera pascet, alwaar sommigen achter convexa het Comma zetten, op dat de orde zij dum umbrae (scil. sylvarum) lustrabunt convexa montibus (voor montium), anderen lustra dabunt voor lustrabunt willen lezen, wanneer dan convexa tot sidera zou behooren: dus ook convexus lunae orbis, Cic. Arat. 314, i. e. hoog of hemelsch: dus ook Convexum, Substantive, bij voorb. convexa coeli tueri, Virg. Aen. IV, 451, het gewelf des enz.: daar voor staat ook supera convexa, Ibid. VI, 240, i. e. hemel: dus vallium, Justin. II, 10 extr., i. e. verdiepingen: nemorum, Virg. Aen. I, 310 (314), i. e. verdieping, gewelf, dak enz. van daar convexus, a, um, i. e. quod est in convexo, bij voorb. iter, zie hier voor: sidera, Ovid. en Virg., i. e. hemelsch, aan het hemelsche gewelf te vinden: dus ook orbis Lunae, Cic., zie hier voor. 2) gekromd, met kromten verzien, bij voorb. iter, Ovid. Met. XIV, 154: doch dit is misschien niet nodig, zie hier voor. 3) voor convectus, a, um, bij voorb. Virg. Aen. VII, 543 deserit Hesperiam & coeli convexa per auras Junonem victrix adloquitur, i. e. verhief zich, vloog door 's hemels lucht: ten zij men convecta met Cuningham lezen wil. Een van beiden is nodig. Wilde men convexa tot coeli trekken, en de schikking dus maken per convexa coeli, (i. e.) auras, (als eene appositie), dan ontbreekt een Particip. Nominat. bij adloquitur.

CONVIBRO, avi, atum, are, snel bewegen, in snelle beweging brengen, bij voorb. linguam, Apulej. Apol. p. 348. Elm.: van daar scil. se zich snel bewegen, bij voorb. pedibus, Vetus Poëta ap. Fest. in Petulantes, e lect. Scalig., i. e. springen.

CONVICIATOR, oris, m. een schelder, lasteraar, Cic. Mur. 6. Senec. de ira III, 24.

CONVICIOR, atus sum, ari, schelden, schimpen, verwijten doen, Varr. R. R. II, 5 in. Suet. Tib. 53: alicui, Quintil. III, 8 extr.

CONVICIUM, i, n. 1) het geschreeuw van veelen, het schreeuwend getier, misschien voor convocium, van vox, bij voorb. van kikvorschen, Phaedr. I, 6, 4: van daar van de sprinkhaan convicium acerbum faciebat noctuae, Ibid. III, 16, 3: bijzonder van menschen, bij voorb. clamore atque convicio, Cic. Verr. V, 11: clamore convicioque jactatus, Cic. ad Div. I, 5: aures convicio defessae, Cic. Arch. 6: cf. Cic. Rosc. Com. 11 in.: Tropisch, bij voorb. epistolam hanc convicio efflagitarunt codicilli tui, Cic. Q. Fr. II, 11: doch, dit kan ook tot n. 2. behooren, d. i. verwijt, berisping. 2) het geschreeuw tegen iemand, als men hem schelt, bekijft, hem verwijten doet, het hefsig spreken tegen iemand, het geschreeuw tegen hem, bij voorb. omnium vestrum, Cic. Acad. IV, 40: convicio senatus verberari, Cic. Pis. 26: convicium facere alicui, Cic. Att. I, 14 med. en Cluent. 27, i. e. tegen iemand uitvaaren (in de laatste plaats volgt ut): cf. Caes. B. C. I, 2. tweemaal: doch, het kan in de meeste plaatzen berisping, verwijt, zijn: van daar a) verwijt, dat men doet, de berisping, bij voorb. aurium, Cic. Or. 48: convicium cogitationis, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 26, i. e. in gedachten: justissimum & honestissimum, Cic. Ibid. XII, 25 ante med.: convicium facere alicui, Plin. Ep. VI, 12. Cic. Att. I, 14, zie hier voor: omnium vestrum, Cic. Acad. IV, 40: senatus convicio verberari, Cic. Pis. 26: b) het schelden, schimpen, Cic. Coel. 3: consectari aliquem clamoribus & conviciis, Cic. Att. II, 18: alicui convicium facere, Plaut. Merc. II, 1, 11. Ovid. Pont. II, 6, 7, i. e. schelden, schimpen: cf. hier voor Cic. Att. I, 14: convicia posti dicere, Ovid. Rem. 507: jacere, Ibid. Met. V, 664: fundere, Ibid. XIII, 306: van daar een zoon van den vader convicium genoemd wordt, Plaut. Merc. prol. 59, i. e. schimp, schande. Not. Sommigen schrijven convitium. Misschien is het beide goed, a) convicium het geschreeuw, van vox: b) convitium het schelden, van vitium i. e. schimp, beschimping, schimpwoord.

CONVICTIO, onis, f. i. q. convictus, de omgang, verkeering, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21 med.

CONVICTOR, oris, m. die met iemand leeft, bestendig omgang heeft, dikwijls bij hem eet en drinkt, vertrouwde vriend, makker, medgezel, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21 med. Horat. Sat. I, 4, 96. I, 6, 47. Senec. Ep. 7. Ovid. Pont. IV, 3, 15.

CONVICTUS, us, m. i. q. convictio, 1) de bestendige omgang, verkeering, Cic. Off. III, 5. Senec. ad Helv. 15. Ovid. Trist. I, 8, 29. Pont. II, 10, 8. Luccei. in Cic. Ep. ad Div. V, 14: convictum habere cum aliquo, Colum. I, 8: en deze bestondt bij de Romeinen voornaamlijk daar in, dat men met zulk iemand dikwijls at: van daar 2) gastmaal, gasterij, smulpartij, Vellej. II, 33. Tacit. Ann. XIII, 15. XIV, 4. Cels. I, 1. Plin. H. N. XIV, 14.

CONVICTUS, a, um, zie Convinco.

CONVINCO, ici, ictum, 3. 1) iet betoogen, aantoonen, bij voorb. ratio convincit, eum ne liberum quidem esse, Cic. Parad. 5 extr.: facinus voce, Cic. Quint. 25: nihil te — scire convincerent, Cic. Or. I, 10: cf. Cic. Nat. D. III, 17 med.: van daar a) furor convictus, Ovid. Met. XIII, 58: avaritia, Caes. B. G. I, 46, i. e. openbaar gemaakt: b) devotio convicta, i. e. vervuld, Cic. Dom. 57. 2) bijzonder betoogen, dat iet aan iet niet toekomt, bij voorb. bona convicta, Cic. Flacc. 32, i. e. van welken bewezen is, dat zij hem niet toebehooren, die hem ontzegd worden: portenta poëtarum, Cic. Tusc. I, 6: van daar a) tegen iemand iet betoogen, d. i. overreden, overtuigen, bij voorb. aliquem testibus, Cic. Verr. III, 72: convinci maleficii, Cic. Verr. V, 53: aliquem inhumanitatis, Cic. Phil. II, 4: ook met in, bij voorb. in peccato, Cic. Invent. II, 10: in scelere, Cic. Sull. 30: in crimine, Tacit. Ann. XV, 44, i. e. overtuigen, bevinden, daar op betrappen: convictus conscientia, Cic. Cat. II, 6: van daar convictus devotionis, Cic. Quir. post red. 1, voor reus voti schuldig, om zijne gelofte te betaalen, gevolglijk zijnen wensch deelächtig: b) wederleggen, bij voorb. errores, Cic. Nat. D. II, 1: falsa, Ibid. I, 32: portenta poëtarum, Cic. Tusc. I, 6: dus ook convictus, a, um, bij voorb. Cic. Fin. III, 1 in. Flacc. 17 extr. Leg. I, 13 post med.

CONVINCTIO, onis, f. verbinding, Quintil. I, 4 (6).

CONVISO, ĕre, i. q. viso, 1) bezien, zien, Lucret. I, 146. II, 357. 2) bezoeken, bij voorb. saucios, Acc. ap. Non.: & loca convisit — infera Piscis, Cic. Arat. 352, i. e. tenet, occupat.

CONVITIUM, **CONVITIOR**, zie Convicium cet.

CONVIVA, ae, m. & f. 1) de gast aan tafel, Cic. Tusc. I, 2. en Att. XVI, 3 in. Terent. Heaut. I, 1, 120. Hor. Sat. I, 1, 119. I, 5, 75. II, 8, 76. en Od. I, 28, 7. 2) een gestadige gast, medesmuller, Cic. Cluent. 13.

CONVIVALIS, e, 't gastmaal betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. oblectamenta, Liv. XXXIX, 6: fabulae, Tacit. Ann. VI, 5.

CONVIVATOR, oris, m. die een gastmaal aanricht, Liv. XXXV, 49. Horat. Sat. II, 8, 73. Senec. de ira III, 37.

CONVIVIUM, i, n. eigenlijk, de dagelijksche omgang, verkeering: en dewijl dat bij de Ouden over tafel geschiedde: van daar 1) een gastmaal, gasterij, onthaal, bij voorb. convivium inire, Cic. Pis. 27, daar op gaan: egredi ex convivio, Liv. XXIII, 8, van daar gaan: convivii dicta tafelredenen, d. i. redenen, zoo als zij bij maaltijden en gasterijen in gebruik zijn, Cic. Off. I, 40: ornare, Cic. Quint.

30. *en* Verr. IV, 20: concelebrare, Q. Cic. Petit. conf. 11: habere, Plin. H. N. VII, 53: inter convivia, i. e. *over tafel*, Tacit. Hift. III, 76: adparare, Cic. Verr. IV, 20: intereffe convivio, Curt. VI, 9: adhibere aliquem in convivium, Nep. praef., *daar toe trekken.* 2) *de gasten zelven*, *bij voorb.* fungi familias interemere & tota convivia, Plin. H. N. XXII, 23: conviviis pallorem offundere, Ibid. XXXV, 15: repente conticefcere convivium, Ibid. XXVIII, 2 extr.: nec quo convivia migrent, Stat. Sylv. III, 1, 77.

CONVĪVO, xi, ctum, 3. 1) *met iemand leven of omgaan*, cum aliquo, Quintil. V, 9 extr. *en* Infcript. ap. Fabrett.: alicui, Senec. Ep. 104. 2) *met elkander eten of fmullen*, Quintil. I, 6 (12) extr. VII, 3 extr.

CONVĪVO, are, i. e. convivor, Petron. 57 in. Enn. ap. Non. 7. n. 55. *en* Pompon. Ibid.

CONVĪVOR, atus fum, ari, *een gastmaal houden*, *in gezelfchap van veelen eten*, *fmullen*, *flempen*, Cic. Verr. III, 44. Terent. Heaut. I, 2, 33. Sueton. Caef. 43. *en* Domit. 21.

CONVŎCĀTĬO, ōnis, f. *famenroeping*, *bij voorb.* populi Romani, Cic. red. fen. 15 extr.

CONVŎCO, avi, atum, are, 1) *famenroepen*, *bij voorb.* fenatum, Cic. ad Div. X, 12: homines, Cic. Caecin. 1: homines ad *of* in focietatem vitae, Cic. Tufc. I, 25. V, 5: pifcatores ad fe, Cic. Off. III, 14: philofophos in unum locum, Cic. Leg. I, 20: plebem auxilio, Suet. Claud. 18: in concionem convocare *zonder* Accufativus, fcil. populum *of* milites, *tot de vergadering roepen*, *vergadering houden*, Liv. VII, 36: *van daar Tropisch of boertend*, confilia fibi in animum convocare i. e. *overleggen*, Plaut. Mil. II, 2, 42. 2) *voor* vocare *roepen*, *bij voorb.* me in concionem convocaverunt, Cic. Agr. III, 4 extr.

CONVŎLO, avi, atum, are, 1) *famenvliegen*, *fnel famenkomen*, *famenloopen*, *bij voorb.* qui convolaverunt, Cic. Dom. 22: populus, Terent. Hec. prol. II, 31: furiae, Cic. Sext. 51. 2) *toe- of heenvliegen*, *of fnel komen*, *gaan enz.* *Van daar Tropisch*, *voor* transire, *tot iets overgaan*, *bij voorb.* teftator ad fecundum legatum convolavit, Pandect. XXX. leg. 33, i. e. fecit.

CONVOLVO, vi, ūtum, 3. *famenwentelen*, *rollen*, *wikkelen*, *bij voorb.* fe, Cic. Div. I, 23. Plin. H. N. XVI, 39 extr.: terga, Virg. Aen. II, 474. *en meermalen*: *ook* convolvi *voor* convolvere fe, *bij voorb.* herinacei convolvuntur in formam pilae, Plin. H. N. VIII, 27. Ed. Hard., *alwaar andere* Edd., *bij voorb.* Elzev., conflaunt *hebben*: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* verba magno curfu, Senec. Ep. 40, i. e. *ophoopen*: ruina belli Gallograeciam convolvit, Flor. II, 11, i. e. *omvatte te gelijk mede*, *trok mede in enz.*, *alwaar fommigen* involvit *willen lezen*. Not. convolvere *voor*, *bij zich behouden*, *verzwijgen*, *bij voorb.* magnam partem convolviffe, Senec. Controverf. V. prooem. med.

CONVOLŪTO, avi, atum, are, *rondwentelen*, *rollen*: *van daar* convolutari *zich rondwentelen*, Senec. Ep. 114 extr.: cf. Ibid. Nat. Quaeft. VII, 9.

CONVOLŪTUS, a, um, *zie* Convolvo.

CONVOLVULUS *of* CONVOLVOLUS, i, m. *eigenlijk*, *famenwikkelend*, *is* 1) *eene foort van wormen of rupfen*, *die de wijngaardbladeren famenrolt*, Cato R. R. 95. Plin. H. N. XVII, 28. 2) *een kruid*, *dat fommige* winde *noemen*, Plin. H. N. XXI, 5.

CONVŎMO, ui, itum, 3. *befpuwen*, *befpuigen*, *bij voorb.* menfas, Cic. Phil. II, 30: maritum, Juvenal. VI, 101.

CONVŎVEO, vi, tum, 2. i. e. fimul voveo: *van daar* convoti, i. e. iisdem votis obligati, Feft.

CONUS, i, m. 1) *een kegel*, Cic. Nat. D. II, 10. 2) *een kegelvormige figuur*, *bij voorb.* a) *op den helm*, *daar de vederbosch in ftak*, Virg. Aen. III, 468. Ovid. Met. III, 108: *ook* Plin. H. N. X, 1. *zegt* conos bellicos: b) *een dergelijke vrucht*, *bij voorb.* cypreffinus conus *cijpresfenvrucht*, Colum. VI, 7, *anders* galbulus *genoemd*.

CONVULNĔRO *en* CONVOLNERO, avi, atum, are, *wonden*, aliquem, *eigenlijk en Tropisch*, a) *eigenlijk*, Senec. Tranq. 11, Plin. Paneg. 25. Colum. IV, 24. Auct. B. Afric. 7: b) *Tropisch*, *bij voorb.* mores & vitam, Senec. Conftant. 17, i. e. *krenken*, *kwetzen*, *beledigen*: *ook voor doorbooren*, *bij voorb.* fiftulam, Frontin. aquaeduct. 27 *en* 115.

CONVULSIO, ōnis, f. 1) *het losfcheuren*, *fchudden*. 2) *het famentrekken der muskelen*, *ftuip*, Plin. H. N. XX, 15 extr.

CONVULSUS *of* CONVOLSUS, a, um, *zie* Convello.

COOPERCŬLUM, i, n. i. q. operculum, *een dekzel*, *bedekking*, *bij voorb. van een vat*, Plin. H. N. XXIII, 6 med. e lect. Harduin., *alwaar andere* Edd. operculo *hebben*: capuli, Apulej. Met. X. p. 244: cf. Pallad. Jun. 7 extr.

COOPERIMENTUM, i, n. *bedekking*, *bij voorb.* perfonae, Baff. ap. Gell. V, 7.

COOPĔRIO, ui, tum, 4. *bedekken*, *bij voorb.* aliquem lapidibus, Liv. IV, 50. Cic. Verr. I, 46: radices, Plin. H. N. XVII, 26: rapa cooperta terra, Ibid. XIX, 7: atra nube coopertus, Tacit. Ann. XIII, 41: humus — coronis & fpinis cooperta pifcium, Cic. ap. Quintil. VIII, 3: *van daar Tropisch*, coopertus fceleribus, Cic. Verr. I, 4: *of* flagitiis atque facinoribus, Sall. Cat. 23 (24): ftupris, Liv. XXXIX, 15: fenoribus, Cato & Salluft. ap. Gell. II, 17: miferiis, Sall. Jug. 14 (15): verfibus, Horat. Sat. II, 1, 68, i. e. *aangeftoken*, *befchimpt*, *beledigd enz.*

COOPERTŌRIUS, a, um, *tot bedekking dienftig*: *van daar* Coopertorium *een deken*, *dekzel*, Veget. de re vet. III, 77. Pandect. XXXIV, 2, 39.

COOPERTUS, a, um, *zie* Cooperio.

COOPTĀTĬO, onis, f. 1) *de keuze*, *bij voorb. tot een ambt*, *het zij die gefchiede door een Collegie of niet*, *wanneer het ook fomtijds aanneming*, *bij voorb. in een Collegie enz.*, *vertaald wordt*, *bij voorb.* Tribunorum, Liv. V, 12 in., i. e. *keuze*, *verkiezing*: in Patres, Ibid. IV, 4, i. e. *tot Raadsheer*, *aanneming in den Senaat*: Cenforia, Cic. Leg. III, 12, i. e. *de verkiezing der Raadsheeren*, *welke de* Cenfor *verrichtte*: Collegiorum, Cic. Amic. 25 extr., i. e. *de verkiezing der Priefterlijke Collegiën*, *of aanneming in de Priefterlijke Collegien*, *gevolglijk verkiezing tot Priefter*. 2) *de aanneming in eene Familie door verkiezing*, *de* Adoptie, *bij voorb.* Juliae gentis, Flor. IV, 4, i. e. *in de* Julifche *Familie*.

COOPTO, avi, atum, are, *is het zelfde als* optare, *want* co *of* con *betekent dikwijls niets*, *of het zelfde als* ad, *welk laatfte niet éćns nodig fchijnt*: *gevolglijk verkiezen*, *door verkiezing opnemen of aannemen*, *tot een ambt verkiezen*, *bij voorb.* aliquem in locum auguratus, Cic. Phil. XIII, 5, i. e. *tot* Augur *verkiezen*: *dus ook* in collegium augurum, Cic. Brut.: in Patricios, Suet. Tiber. 1: in ampliffimum ordinem, Cic. Coel. 2, i. e. *in den Senaat opnemen*, *tot Raadsheer verkiezen*: aliquem fenatorem, Cic. Verr. II, 49. Liv. XXIII, 3: fenatum i. e. *verkiezen*, *maken*, Cic. Div. II, 9. Cic. Verr. II, 49. Liv. XXIII, 3: tribunos plebis i. e. *verkiezen*, Liv. V, 10. *tweemaal in 't begin en op het einde*, *en* cap. 11 in.: *dus ook* collegas, *Ambtgenoten verkiezen*, *van de Tribunen*, Ibid. III, 64, *tegen het einde tweemaal*: *dus ook van den* Dictator, *wanneer hij zich eenen* Magifter equitum *verkiest of maakt*, *bij voorb.* qui (Dictator) magiftrum equitum L. Aemilium cooptat, Liv. VI, 38 in.: aliquem fibi collegam fcil. tribuniciae poteftatis, *van* Auguftus, Sueton. Aug. 27 extr.: aliquem patronum, Plin. Ep. IV, 1.

COŎRĬOR, ortus fum, 4. i. q. orior, 1) *ontftaan*, *bij voorb.* tempeftas, Cic. Verr. I, 18. Caef. B. G. V, 10. B. C. I, 48: rifus, Nep. Epam. 8: bellum, Caef. B. G. III, 7: feditio, Virg. Aen. I, 148 (152): febris, Lucret. IV, 668: fumi, Ovid. Trift. V, 5, 29: ventus, Sall. Jug. 79 (81). Plin. H. N. II, 36: dolus, Plaut. Perf. II, 5, 12: & ex una fententia coorlantur, Gell. XIII, 24: pugna, Liv. II, 20 med.: animalia, Lucret. V, 797. 2) *hervoortkomen*, *te voorfchijn komen*, *zich verheffen*, *bij voorb.* milites, *wanneer zij aanvallen*, *bij voorb.* tum coortos gladiis rem gerere, Liv. II, 30 extr.: *dus ook* in pugnam, Liv. XXI, 32, i. e. *zich verheffen*: in rogationes i. e. refiftere, Liv. IV, 3 in.: *dus ook* ad bellum, Liv. IV, 56, i. e. *zich ten krijg toerusten*. Not. *ook fomtijds past*, *zich verheffen*.

COORTUS, a, um, *zie* Coörior.

COORTUS, us, m. *het ontftaan*, *bij voorb.* terrae folisque, Lucret. II, 1105: pluviae, Ibid. VI, 671.

COPA, ae, f. *Een herbergierfter*, *waardin*, Suet. Ner. 27. *en* Virg. in Copa: *anders ook* Cupa *genoemd*.

COPHĬNUS, i, m. *een korf*, Colum. XI, 3, 51. Juvenal. III, 14. VI, 541.

COPĬA, ae, f. 1) *voorraad*, *aantal*, *het zij die al of niet groot zij*, *bij voorb.* frumenti, Auct. B. Afric. 36: pabuli, Caef. B. G. I, 16: ferramentorum, Ibid. V, 42: ex ea copia — non multos Aetolos ducit, Liv. XXXV, 50 med.: *dus ook* copiae *voorraad*, *wanneer het ook dikwijls vermogen of rijkdom is*, *bij voorb.* omnium rerum, Cic. Off. I, 43 med.: copiis omnibus circumfluere, Cic. Amic. 15: cf. Caef. B. G. I, 32. *en* IV, 4. Cic. Dejot. 5: *ook de bouwftoffen*, *Materialen*, *bij voorb. om te bouwen*, *bouwftoffen*, *bij voorb.* exiguitas copiarum, Vitruv. V, 7: non in omnibus locis omnia genera copiarum nafcuntur; Ibid. VI, 31: cf. Plin. Ep. II, 17 extr. Tacit. Hift. III, 15. IV, 24: copia narium, Horat. Od. II, 15, 6, i. e. *voorraad* (*menigte*) *van welriekende bloemen en dingen*: *bijzonder rijkelijke*, *overvloedige*: *van daar* a) *eene menigte*, *bij voorb.* fortium virorum,

rum, Cic. Manil. 10: rerum *en* verborum, Cic. Or. III, 31. *en meermaalen:* b) *rijkdom*, Plaut. Aul. III, 6, 5, *alwaar het ook vermogen kan zijn: meermaalen* copiae *rijkdom of vermogen*, *zie hier voor:* c) dicendi, Cic. Red. Sen. 1. Verr. Act. I, 4. Cic. Quint. 2, *rijkdom in uitdrukkingen.* 2) *voorraad van Soldaten*, *het leger*, *bij voorb.* omni armatorum copia, Cic. Att. XIII, 52: *ook enkel* copia, Cic. Mur. 37 in. Tacit. Ann. II, 52. Pompei. in Cic. Ep. ad Att. post VIII, 12. Sallust. Cat. 61 (64). Auct. B. Afric. 10, 38 *en* 80: *bijzonder is hier de* Plur. copiae *gewoonlijker*, *heir*, *leger*, *troepen*, *is bekend*, Cic. 3) *het vermogen*, a) *het tijdelijk*, Plaut. Aul. III, 6, 5: *van daar* bonam copiam ejurare, Cic. ad Div. IX, 16, *zweeren*, *dat men het behoorlijk vermogen niet bezit: bijzonder is hier de* Plur. copiae *zeer gewoon*, *bij voorb.* copias in provinciam contulerunt, Cic. Manil. 7: familiares, Liv. II, 16 med., i. e. *eigen vermogen:* cf. Cic. Tusc. V, 38 in. Cic. Dejot. 5 in. Caes. B. G. IV, 4: *ook magt*, *bij voorb.* quorum copiis omnia essem consecutus, Cic. Att. IV, 2 extr.: *ook kan men het vaak magt vertaalen:* b) *het vermogen, om iet te doen, te bekomen, de doenlijkheid, gelegenheid daar toe, magt tot iet*, *bij voorb.* facere copiam spectandi, Terent. Heaut. Prol. 29, *gelegenheid geven:* cf. Cic. Or. III, 33, Plaut. Capt. III, 5, 90: pro ea copia, quae Athenis, Sulpic. in Epist. Cic. ad Div. IV, 12, i. e. *naar de gelegenheid, die enz.:* copiam dare, Terent. Heaut. Prol. 28, Ibid. II, 3, 41: *van daar* copia est *men heeft gelegenheid*, *men kan enz.:* copia est mihi *ik heb gelegenheid*, *kan*, *mag iet doen*, *bij voorb.* cum, quod volumus, copia est, Plaut. Capt. II, 1, 21, i. e. *kunnen doen, wat wij willen: dus ook* copia est (mihi) i. e. *ik kan*, Ibid. Aul. II, 2, 76: si non tangendi copia est (scil. mihi), Terent. Eun. IV, 2, 10, i. e. *ik niet kan*, *mag:* ni copia pugnae fiat, Liv. IV, 18, i. e. *als zij niet vechten mogten:* tibi cunctandi copia non est *gij moogt niet talmen*, Plaut. Epid. I, 2, 59: magna mihi copia est memorandi, qui reges — confluxerint, Sallust. Cat. 51 (50), i. e. *ik kan, ben in staat, heb er groote stoffe toe enz.: ook* habere magnam copiam societatis conjungendae, Ibid. Jug. 83 (85), i. e. *dat hij schoone gelegenheid heeft*, *zeer wel kan enz.:* quoniam Jugurthae copiam haberet, Ib. 111 (119), i. e. *dewijl hij Jugurtha in zijne hand hadt, hem kon zenden:* modo copia detur, Ovid. Met. XIII, 863, i. e. *als ik hem maar in mijne magt krijg: ook volgt de* Infinitivus *in plaats van den* Genitivus, *bij voorb.* molliter vivere copia erat, Sallust. Cat. 17: cf. Catull. 63, 366: *ook* ut, *bij voorb.* Tecum sine metu ut sit, copia est, Terent. Heaut. II, 3, 87, i. e. *daar is gelegenheid*, *het gaat: van daar* facere alicui copiam i. e. *mededeelen, geven, bezorgen*, *bij voorb.* consilii, Cic. Or. III, 33: argenti, Plaut. Asin. I, 1, 60: ne quam aliam copiam quaerat, Terent. Heaut. V, 1, 54, *andere gelegenheid zoekt*, *d. i. elders geld borgt enz.* 4) Copia *de rijkdom, de menigte, als een persoon of Godin des rijkdoms, der menigte*, Horat. Ep. I, 12, 29. Plaut. Pseud. II, 4, 46.

COPIOLA, ae, f. *kleine voorraad*, *klein leger:* copiolae, Plur. *weinige troepen*, Brut. in Cic. Epist. ad Div. XI, 13.

COPIOR, ari, *zich rijklijk verzorgen*, *bij voorb.* Romani multis armis & magno commeatu praedaque ingenti copiantur, Claud. Quadrig. ap. Gell. XVII, 2, *alwaar Gellius vervolgends van dit woord spreekt; anders zal het niet ligt voorkomen.*

COPIOSE, 1) *met of in menigte*, *rijklijk*, Cic. Att. XIII, 52. Nat. D. II, 47: proficisci, Cic. Verr. I, 36, i. e. *met grooten voorraad rijklijk verzien enz.:* urna copiose absolvit, Cic. Q. Fr. II, 6 extr., *rijklijk*, *d. i. door veele stemmen (daarover): van daar* 2) *wijdlopig*, *bij voorb.* loqui, Cic. Or. II, 35. *Dus ook* copiosius dicere, Cic. Or. 4: copiosissime dicere, Cic. Off. I, 1.

COPIOSUS, a, um, 1) *met eene menigte*, *met voorraad*, *verzien*, *rijk*, *bij voorb.* locus copiosus a frumento, Cic. Att. V, 18: oppidum copiosissimum, Caes. B. G. I, 23: via, Nep. Eum. 8: provincia copiosior, Hirt. Alex. 43: oppidum re cibaria copiosum, Gell. VII, 1: vinea copiosior vino est, Plin. H. N. XVII, 21 extr.: tu agris, aedificiis, argento copiosus es, Cic. Cat. II, 8: *van daar rijk*, *rijklijk*, *bij voorb.* patrimonium, Cic. Rosc. Am. 2: homo, *bij voorb.* mulier copiosa & locuples, Cic. in Caecil. 17: tu agris copiosus cet., Cic., *zie hier voor: van daar Tropisch*, *rijk in uitdrukkingen*, *woordrijk*, *wijdlopig*, Cic. Caecin. 23. Or. II, 53. Liv. XLV, 25 in.: copiosior, Cic. Att. XIII, 46. 2) *in menigte voor handen*, *rijklijk*, *bij voorb.* liquor, Phaedr. IV, 8.

COPIS, ïdis, f. *een kromme degen of sabel*, *bij voorb. tot de jagt*, *hertsvanger*, Apul. Met. XI. post in. p. 260. Elm.: *tot het afhouwen van den snuit der Olifanten*, Curt. VIII, 14, 29.

COPIS, e, *zie* Cops.

COPO, onis, m. i. q. Caupo *een waard*, *herbergier*, Cic. Cluent. 59. Petron. 62.

COPONA, i. q. Caupona, Fest.

COPRĒA, ae, m. *grappemaker*, *hofnar*, Suet. Tiber. 61. *en* Claud. 8.

COPS *of* COPIS, e, *rijk*, *van alles verzien*, Plaut. Bacch. II, 3, 117. Pseud. II, 3, 8. *De* Nominativus *schijnt niet voor te komen.*

CŌPŬLA, ae, f. 1) *alles, daar men iet mede samen knoopt of bindt*, *een band of riem*, Plaut. Epid. V, 1, 11. Nep. Dat. 3: *bijzonder de honden*, Ovid. Trist. V, 10, 28. 2) *Tropisch*, *een band*, *bij voorb.* Atticus *heet* Nep. Att. 5: copula talium virorum, i. e. *vriendschapsband:* cf. Horat. Od. I, 13, 18.

COPULATE, *verbonden*, Gell. X, 24.

COPŬLATIO, onis, f. *knoping*, *verbinding*, *bij voorb.* atomorum, Cic. Fin. I, 6: rerum, Cic. Nat. D. II, 46 extr.: verborum, Quintil. I, 5 (9). VIII, 3: cf. Cic. Fin. I, 20.

COPŬLO, avi, atum, are, *samenknoopen*, *samenvoegen*, *verbinden*, *vereenigen*, *eigenlijk of Tropisch*, *bij voorb.* honestatem cum voluptate, Cic. Acad. IV, 45: se cum inimico, Cic. Sext. 64: verba, Cic. Or. 45: concordiam, Liv. IV, 43, i. e. *stichten:* voluntates, Cic. ad Div. III, 4: sermonem cum aliquo, Plaut. Poen. III, 1, 43, i. e. *spreken:* equestrem ordinem cum senatu, Cic. Phil. II, 8: futura cum praesentibus, Cic. Fin. II, 14: societatem cum aliquo, Plin. H. N. II, 7: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* Armeniae Sophene copulatur, Ibid. VI, 12: *van daar* copulatus, a, um, *bij voorb.* copulati in jus pervenimus, Cic. Verr. IV, 66, i. e. *conjuncti*, *te samen. Ook staat* copulantur dextras, Plaut. Aul. I, 2, 38, *voor* copulant. Particip. Copulatus, a, um, *staat ook* Adjective, *van daar* nihil est amabilius, nihil copulatius quam morum similitudo bonorum, Cic. Off. I, 17 med., i. e. *tot vereeniging voegzamer*, *meer vereenigend enz.: doch één* Cod. *heeft* copulantius, *en dus heeft de* Ed. Pearc., *het welk duidlijker en voegzamer schijnt.*

Nn

COQUA, ae, f. *eene kokkin*, Plaut. Poen. I, 2, 38.

COQUIBILIS, e, *het geen gekookt kan worden, of het geen gemaklijk te kooken is*, *bij voorb.* carnem coquibilem facit, Plin. H. N. XVI, 6 extr.

COQUINA, *zie* Coquinus.

COQUINARIS, e, *voor* Coquinarius, *bij voorb.* culter, *keukenmes*, Varr. ap. Non. 3. n. 32.

COQUINARIUS, a, um, *tot het kooken behoorende*, *bij voorb.* olla, Plin. H. N. XXXIII, 11: ars, i. e. *kookkunst: zoo heet het boek van* Apicius de apron. cet.

COQUINO, are, *kooken*, *de spijs toebereiden*, a) *zonder* Accusativus, Plaut. Aul. III, 1, 3: b) aliquid, Ibid. Pseud. III, 2, 85.

COQUINUS, a, um, *het kooken of den kok betreffende*, *bij voorb.* forum, Plaut. Pseud. III, 2, 1, i. e. *daar koks te huuren zijn*, *of daar gekookt wordt: van daar* Coquina, scil. ars, *kookkunst*, Apulej. doct. Plat. med. p. 17. Elm.

COQUITO, are, *voor* coctitare i. e. frequenter coquere, *zegt* Plautus *volgends* Fest. *Misschien is het het zelfde als* coquere.

COQUO, coxi, coctum, 3. 1) *door vuur iet toebereiden: van daar* a) *kooken of de spijzen door vuur gereed maken*, *bij voorb.* coenam, Nep. Cim. 4: cibum, Lucret. V, 1101: qui illa (i. e. illos cibos, *daar nogthans* illam scil. coenam *of* illud scil. jus *naauwkeuriger zou zijn*), Cic. Tusc. V, 34: cibaria, Nep. Eum. 8: aliquid usque ad crassitudinem mellis, Plin. H. N. XVI, 12: aliquid ex oleo, i. e. in oleo (*zoo als meermaalen* ex *voor* in *staat*), Cels. V, 17: gemmam in lacte, Plin. H. N. XXXVII, 10 in.: venenum, Liv. VIII, 18. Suet. Ner. 33, i. e. *een vergiftdrank kooken: dus ook* medicamenta, Liv. VIII, 18, i. e. *vergiftdranken: ook* coquere *zonder* Casus, Plaut. Aul. II, 4, 46. III, 2, 15: b) *bakken*, *bij voorb.* panem, Plin. H. N. XVIII, 7: liba in foco, Ovid. Fast. VI, 532: laterculos, Cato R. R. 39, i. e. *branden: dus ook* laterem, Martial. IX, 77, 2: c) *ook van andere dingen*, *bij voorb.* aera, Lucan. VI, 405, i. e. *smelten: dus ook* aurum cum plumbo, Plin. H. N. XXXIII, 3, *tegen het einde:* rastra & sarcula, Juvenal. XV, 166, i. e. *smeeden*, *door vuur toebereiden:* calcem i. e. *kalk branden*, Pandect. VII, 1, 12: fideliam i. e. *branden*, Pers. III, 22: *van daar* agger coctus, Prop. III, 9, 22, i. e. *van bakfteenen gemaakt: ook door vuur harden*, *bij voorb.* *paalen*, *spiessen enz.*, *bij voorb.* robore cocto, Virg. Aen. XI, 553: *van daar* ligna cocta, Pandect. XXXII. tit. 55 extr. *en* L. 16, 167, *schijnt turf of steenkooken te zijn*, *anders heet het* coctilis, *zie* Coctilis. *Van daar* Cocta scil. aqua, *gekookt*, *afgekookt water*, Martial. II, 85, 1: *zie van dit kooken* Plin. H. N. XXXI, 3. sect. 23: *van daar* 2) *Tropisch*, *kooken*, a) *van de zon*, *stoo-*

Digitized by Google

ftooven, rijp maken, bij voorb. uvam, Varr. R. R. I, 54: messem, Martial. X, 62, 7: vindemiam, Virg. Georg. II, 522: *van daar* poma matura & cocta, Cic. Senect. 19: coctus solibus fructus, Plin. H. N. XII, 5: *van daar Tropisch, bij voorb.* sermo bene coctus, Lucil. ap. Cic. Att. XIII, 52, i. e. *wel overdacht, wel ingericht enz.*: bene coctum dabit, Plaut. Mil. II, 2, 52, i. e. *wel overdacht: ook verhitten, branden, bij voorb.* locus, quem non coquit sol, Varr. R. R. III, 14: sol coquit glebas, Virg. Georg. I, 66, *het welk* Plin. H. N. XVIII, 26 med. *herhaalt*: radii (solis) coquebant flumina, Virg. Georg. IV, 427: coquiturque vaporibus aër, Valer. Flacc. II, 334: b) *bezorgden, ontrusten, verteeren, bij voorb.* ardentem curae coquebant, Virg. Aen. VII, 345: cf. Cic. Senect. 1 init. e poëta *en* Sil. XIV, 103: c) *verduwen, verteeren, bij voorb.* bubulam, Cels. IV, 5 post med.: coqui cibos in corporibus, Plin. H. N. XXIX, 1: d) *met iet omgaan, zich tot iet toerusten, ergens op denken, toebereiden, bij voorb.* bellum, Liv. VIII, 31: consilia, Liv. III, 36: iras, Sil. VII, 403: coepta extrema, Ibid. XI, 430: invidiam, Stat. Theb. II, 300: *dus ook* Coctus: *boertend staat* juris coctior *voor* doctior, Plaut. Poen. III, 2, 9.

COQUŬLA, *zie* Cocula.

COQUUS *of* **COCUS**, i, m. *een kok, toebereider van spijzen*, Varr. R. R. III, 14. Martial. XIV, 220. Liv. XXXIX, 6 extr.

COR, cordis, n. 1) *het hart*, a) *het vleesch*, Cic. Div. I, 52. Plaut. Cas. II, 6, 62: b) *het hart in de ziel, d. i. het gemoed, de ziel*: Cic. Tusc. I, 9. *zegt*: aliis cor ipsum animus videtur; ex quo excordes, vecordes cet.: *van daar* corde *van harten, hartelijk, bij voorb.* amare, Plaut. Capt. II, 3, 60: cf. Ibid. Trin. II, 3, 34. Pseud. V, 2, 25: forti corde ferre mala, Ovid. Trist. III, 3, 57: *dus ook* aequo corde, Stat. Theb. III, 678: in meo corde rem volutavi, Plaut. Most. I, 2, 3: sedato corde respondere, Virg. Aen. XII, 18: cor tangere, Horat. Art. 98: *van daar* cor alicujus *en enkel* cor, *voor* aliquis, homo, *bij voorb.* cor meum credidit i. e. ego credidi, Enn. ap. Gell. VII, 2: cor Ennii, i. e. Ennius, Pers. VI, 10: corda aspera, Virg. Aen. X, 87, i. e. viros asperos: fortissima corda, Virg. Aen. V, 729, *voor mannen: ook van dieren, bij voorb.* corda canum levisomna, Lucret. V, 862: *van daar* cordi est mihi *het gaat mij ter harte, d. i. daar ligt mij veel aan gelegen, het is mij lief en waard: staat in* Cicero *en overäl, bij voorb.* Cic. Quint. 30. *en* Or. 16. Liv. IX, 8. VI, 20. X, 42. Terent. Phorm. V, 3, 17: *daar voor staat* corde est Stat. Theb. VI, 829: *dus ook* cordi habere, Gell. II, 29. XVII, 19. XVIII, 7, *ter harte nemen, er veel werks van maken.* 2) *het verstand, bij voorb.* instructa sunt mihi in corde consilia, Terent. Phorm. II, 2, 7: quantum corde conspicio meo, Plaut. Pseud. III, 1, 3: hebeti cognoscere corde, Lucret. IV, 51: corde vigere, Ibid. V, 1105: cf. *de aangehaalde plaats*, Cic. Tusc. I, 9: cor habere, Plaut. Pers. IV, 4, 71: *ook* Cic. Fin. II, 28, *ten zij het in de laatste plaats is, gevoel hebben.* 3) *de maag*, Lucret. VI, 1150. Not. *als een liefkozend woordjen*, meum cor, *mijn hartjen*, Plaut. Poen. I, 2, 154.

CORACINUS, a, um, *zwart als een raaf, gitzwart, bij voorb.* color, Vitruv. VIII, 3. *Ook heet zekere visch zoo*, Martial. XIII, 84. Plin. H. N. IX, 16 *en* 18. Pallad. Mart. X, 29.

CORALĬUM, **CORALLĬUM**, **CORALLUM**, **CURALĬUM**, i, n. *koraal*, Ovid. Met. XV, 416. Claudian. carm. X. de nupt. Honor. & Mar. 169: *bijzonder* Plin. H. N. XXXII, 2 post med.

CORALLUM, *zie* Coralium.

CORAM, *is eigenlijk de* Accusativus *van* cora, *het geen misschien de tegenwoordigheid, de aanblik, de openbaarlijkheid enz., beteekent: van daar* incoram (*beter* in coram) omnium, Apul. Met. VII. p. 197. Elm. *en* IX. p. 223, i. e. *in tegenwoordigheid van allen, voor aller oog*: incoram (*beter* in coram) sui, i. e. *voor zijn (haar) oog, in zijne (haare) tegenwoordigheid*, Apul. Met. IX. p. 223. *en* X. p. 241: *van daar* in coram *of* incoram, Adverbialiter, *d. i. openlijk*, Ib. X. p. 249. *Van daar* coram (*voor* in coram) Adverbialiter (*zoo als* vicem *voor* in vicem), *d. i. zonder* casus: *ook met eenen* Ablativus, *wanneer het eene* Praepositie *genoemd wordt. Ik zal het laatste, het welk gemeenlijk het meest bekend is, eerst zetten*: Coram *dienvolgends*, 1) Praepos. *in tegenwoordigheid, voor iemand, voor iemands oog, bij voorb.* coram genero, Cic. Pis. 6: coram conventu, Nep. Epam. 6: coram populo, Horat. Art. 185: cf. Juvenal. X, 22. Senec. Ep. 11 med. Not. *het staat ook achter zijn* Casus, *bij voorb.* Diomedonte coram, Nep. Epam. 4: populo coram, Suet. Tit. 10: diis & patria coram obtestor, Tacit. Ann. IV, 8: Germanico coram, Ibid. III, 14. 2) Adv., a) *in iemands tegenwoordigheid, mondeling, persoonlijk of zelve, bij een, voor oogen, tegenwoordig, bij voorb.* coram loquerer, Cic. ad Div. II, 9: coram me tecum agere conantem, Ibid. V, 12 in.: *alwaar* coram *niet tot* me *behoort, maar de woordvoeging is* me tecum coram agere cet.: coram fortasse commodius, Cic. Att. VI, 1 post med.: coram deferre aliquem, Cic. Verr. II, 41 extr., i. e. *tegenwoordig, wanneer hij op de plaats, en niet afwezend is*: intueor coram haec ornamenta, Cic. Provinc. 9: se ipse coram offert, Liv. II, 47, *toont zich persoonlijk*: cum coram sumus, Cic. Att. XII, 1, i. e. *persoonlijk bij een*: testes coram producere, Cic. Flacc. 15, *voor oogen brengen*: coram perspicere, Caes. B. G. V, 11: *met eigen oogen, persoonlijk, of zelve het zien*: venire coram, Horat. Sat. I, 6, 56. Not. *Dikwijls schijnt het overtollig te zijn, bij voorb.* coram potius me praesente dixissent, Cic. Agr. III, 1: coram in os aliquem laudare, Terent. Ad. II, 4, 5: coram praesens praesentem videt, Plaut. Pseud. IV, 7, 43: quae mihi ante oculos coram amatorem adduxti tuum, Terent. Eun. IV, 7, 24: *doch, dit is misschien nadrukshalven, bij voorb. in een drift of hartstogt: of het zegt hier* openlijk, *het welk beter is*: b) *openlijk, bij voorb.* jungimus oscula coram, Ovid. Met. IX, 559: index Avilius — coram tenetur, Cic. Cluent. 13: vox coram secuta, Tacit. Ann. IV, 54: *hier toe behooren de aangehaalde plaatzen*, Cic. Agr. III, 1. Terent. Ad. II, 4, 5. *en* Eun. IV, 7, 24. Plaut. Pseud. IV, 7, 43. Not. incoram *voor* coram, Apulej., *zie in 't begin, alwaar echter gezegd is, dat veel eer* coram *voor* incoram (in coram) *staat, het welk beter is.*

CORAMBLE, es, f. *eene soort van kool*, Colum. X, 179.

CORAX, ăcis, m. 1) *eene rave*, Solin. 40 (53). 2) *zekere krijgsmachine*, Vitruv. X, 19 extr.

CORBIS, is, f. *en* m. *een korf, bij voorb.* messoria, Cic. Sext. 38: pabulatorius, Colum. 6, 3.

CORBĪTA, ae, f. *een soort van transport- of lastschepen, waar mede de hedendaagsche* Corvette *schijnt overëen te komen*, Cic. Att. XVI, 6: *zij wordt als een langzaam vaartuig beschreven*, Plaut. Poen. III, 1, 40: *van daar Tropisch en boertend* operam corbitam dare, Ibid. 40, i. e. *langzaam zijn in den dienst.* Festus *zegt, dat zij den naam hadt*, quia in ejus summo pro signo corbis solet suspendi, *misschien is* corbis *hier de marsch, en misschien heet zij zoo, omdat zij een marsch aan den mast hadt, misschien is* corbita *een* Adjectivum, corbitus, a, um, *met een korf of marsch aan de mast voorzien*, scil. navis. Not. corbita cibi i. e. *een zoodanig vaartuig vol mondvoorraad*, Plaut. Cas. IV, 1, 20. Ed. Gronov.

CORBŬLA, ae, f. *een korfjen*, Plaut. Aul. II, 7, 4. Varr. R. R. I, 15. Suet. Ner. 19. Cato R. R. 11. Colum. XII, 50, 8.

CORCODĪLUS, *zie* Crocodilus.

CORCŬLUM, i, n. *een hartjen*, Plaut. Most. IV, 2, 70: *van daar als een liefkozend woordjen, mijn hartjen*, Ib. Cas. IV, 4, 14.

CORCULUS, a, um, *kloek, schrander, bij voorb.* Cati, Corculi cognominati, Plin. H. N. VII, 31.

CORDĀTE, *met kloekheid, kloeklijk*, Plaut. Poen. I, 1, 3. Mil. IV, 2, 96.

CORDĀTUS, a, um, *verstandig, kloek*, Enn. ap. Cic. Tusc. I, 9: cordatior, Lactant. III, 20.

CORDAX, ăcis, m. 1) *zekere vrolijke, luchtige, dans*, Petron. 52: *van daar* 2) *wordt de* Trochaeus, *wegens zijne daar voor passende vlugheid, van* Aristoteles Cordax *genoemd*, Cic. Or. 57. Quintil. IX, 4.

CORDOLĬUM, i, n. *droevenis, hartenleed*, Plaut. Poen. I, 2, 86. *en* Cist. I, 1, 67. Apulej. Met. IX. ante med. p. 226. Elm.

CORDUS, a, um, *zie* Chordus.

CORDYLA *of* **CORDILLA**, ae, f. *het het jonge kroost der Tonijnvisschen*, Plin. H. N. IX, 15. Martial. III, 2, 4.

CORGO, Adv., i. q. profecto, Fest.

CORIĀGO, inis, f. *zekere ziekte van het rundvee, wanneer de huid zoo vast aan den rug kleeft, dat men dien met de hand niet van de ribben kan schuiven*, Colum. VI, 13. Veget. de re vet. III, 4, 17.

CORĬANDRUM, i, n. *Coriänder*, Colum. X, 245. Plin. H. N. XIX, 7 *en* 8.

CORIĀRĬUS, a, um, *met leder zich bezig houdende, het leder betreffende, bij voorb.* frutex, Plin. H. N. XXIV, 11, i. e. *dienstig tot bereiding van het leder*: *van daar* Coriarius, scil. artifex, *een lederbereider*, Plin. H. N. XVII, 9.

CORĬUM, i, n. *ook, hoewel zeldzaam*, **CORĬUS**, i, m. 1) *de huid of het vel der dieren, het leder, bij voorb.* animantium aliae coriis tectae sunt, aliae villis vestitae, Cic. Nat. D. II, 47: intexere turres coriis, Caes. B. G. VII, 22: elephanti, Plaut. Mil. II, 2, 80: caprinum, Plin. H. N. XXVIII, 16: piscium, Gell.

Digitized by Google

Gell. II, 6. Plin. H. N. VI, 24, i. e. de dikke schubben: 2) het wordt ook van andere dingen gebruikt: a) van de huid van een mensch, in laagen spreekstijl, bij voorb. concidere alicui corium, Plaut. Amph. Prol. 85, iemand het leder doorhakken, touwen, d. i. den rug afborstelen: dus ook fiet tibi puniceum corium, Ibid. Rud. IV, 3, 61: i. e. rood van slagen: corium perdidi, Ibid. Epid. I, 1, 84, mijn rug is verloren, het is er mede gedaan, d. i. ik zal stokslagen krijgen: herus elephanti corio circumtentus est, non suo, Ibid. Mil. II, 2, 80: b) van de v...of bast, of schaal, of schil, of huid, of oppervlakte, bij voorb. der boomen, bij voorb. arboris, Pallad. IV, 10, 30: en vruchten, bij voorb. van vijgen, Ibid. §. 35: kastanjens, Plin. H. N. XV, 29: ook van andere dingen, bij voorb. laterum, Vitruv. II, 3: parietum, Ibid. 8: terrae, Plin. H. N. XXXI, 3 extr.: arenae, Vitruv. VII, 3, i. e. overstrijking met zand, plaisterwerk. Not. ook heeft men corius, i, Plaut. Poen. I, 1, 10: cf. Fest.

CORNEŎLUS, a, um, van hoorn, hoornen, wanneer men verkleinend spreekt, Cic. Nat. D. II, 57. Petron. 43.

CORNESCO, ĕre, hoorn worden, tot hoorn worden, Plin. H. N. XI, 49.

CORNETUM, i, n. eene plaats vol kornoeljeboomen, Varr. L. L. IV, 32. Vict. de region. Urb.

CORNĔUS, a, um, 1) van Cornu, a) van hoorn, hoornen, bij voorb. rostrum, Cic. Nat. D. I, 36: porta, Virg. Aen. VI, 895: pyxis, Plin. H. N. XXIX, 6 extr.: laterna, Martial. XIV, 61, 1: crater, Ibid. XII, 32, 12: ungula, Lucan. VI, 83: b) hoornächtig, zoo droog, als hoorn, bij voorb. corpora piscatorum, Plin. H. N. XXXI, 9: quibus concreta sunt ossa, cornei vocantur, Ibid. VII, 19: van daar cornea fibra (i. e. cor) een hardhart, gevoelloosheid, Pers. I, 47: c) hoornächtig, van kleur, hoornkleurig, bij voorb. color, Plin. H. N. XXXVI, 8: hoc corneum est, Ibid. XXXVII, 6, i. e. is hoornächtig, als hoorn: 2) van Cornus; van een kornoeljeboom, bij voorb. virgulta, Virg. Aen. III, 22: hastilia, Ibid. V, 557: venabula, Ovid. Her. IV, 83: clavi, Cato R. R. 18 extr.

CORNĪCEN, ĭnis, m. hoornblazer, waldhoornspeeler, Liv. II, 64. Juvenal. X, 214.

CORNICĪNUS, i, i. q. Cornicen, zie Cornicen.

CORNĪCOR, ari, babbelen, als een kraai, Pers. V, 12.

CORNICŬLA, ae, f. 1) i. q. cornix, wanneer men verminderend spreekt, kleine kraai, ook in 't gemeen i. q. cornix eene kraai, Horat. Epist. I, 3, 19.

CORNICULARĬUS, a, um: van daar cornicularia scil. fabula, eene verloren geraakte komedie van Plautus: Cornicularius Substantive: wat het zij, kan men niet wel zeggen: 1) of iemand, dien een Corniculum (zie Corniculum n. 2.) geschonken is, Suet. Domit. 17, ten zij dit tot n. 2. behoort: 2) drukt het zekere bediening uit bij het leger: wat het zij, kan men niet zeker zeggen, of een bevrijde of een medehulp van een officier, of iet anders, bij voorb. cornicularius tribuni, Valer. Max. VI, 1, 11: cf. Suet. Domit. 17: van Corniculus, het welk dit ambt aanduidt, bij voorb. corniculo merere, Sueton. Gramm. 9.

CORNICULĀTUS, a, um, gehoornd, bij voorb. luna, Apul. de deo Socr. init.

CORNICŬLUM, i, n. 1) een klein hoorn, hoorntjen, Plin. H. N. IX, 42. XI, 28: ook een hoornen trechtertjen, Colum. VII, 5. §. 15 en 20. 2) in Livius worden de Soldaten daar mede beschonken, Liv. X, 44: het is misschien een hoornächtig sieraad op den helm.

CORNICŬLUS, i, m. 1) het ambt van eenen Cornicularius, Sueton. Gramm. 9. Zie Cornicularius: 2) i. q. Cornicularius, Inscript. ap. Grut. p. 431. n. 9.

CORNĪFER, a, um, i. q. corniger, bij voorb. corniferas matres, Lucret. II, 368, zoo als Macrob. Sat. VI, 5. leest: doch de Edd., bij voorb. Creech. hebben cornigeras.

CORNĪFRONS, tis, gehoornd aan het voorhoofd, Non. 3. n. 3. e poëta.

CORNĪGER, a, um, hoorndrager, gehoornd, bij voorb. taurus, Cic. Nat. D. II, 43 ex Arateis: matres, Lucret. II, 368: fluvius, Virg. Aen. VIII, 77: cassis, Sil. XV, 682: Lyaeus, Ovid. Am. III, 15, 17: van daar cornigera scil. animalia, gehoornde beesten, hoornvee, Plin. H. N. XI, 37. prope fin. en 45 extr.

CORNĪPES, ĕdis, hoornvoetig, hoornen of gehoornde voeten hebbende, bij voorb. paarden enz., bij voorb. Faunus, Ovid. Fast. II, 361: planta van Pan, Sil. XIII, 338: equi, Virg. Aen. VI, 591: van daar Cornipes een paard, Sil. VII, 684. Claudian. in Fescenn. in nupt. Honor. & Mar. 11.

CORNIX, īcis, f. eene kraai, bij voorb. garrula, Ovid. Met. II, 547: loquax, Ibid. Fast. II, 89: rauca, Lucret. VI, 752: cf. Plin. H. N. X, 43: is eene vijandin van de nachtuil, Ibid. 74: zij wordt zeer oud, Lucret. V, 1083. Horat. Od. IV, 13, 25. Martial. X, 67, 5: haare vlugt aan de linkezijde is gelukkig, Virg. Ecl. IX, 14. Plaut. Asin. II, 1, 12. Cic. Div. I, 39: zij heet invisa Minervae, Ovid. Am. II, 6, 35, omdat zij, als de drie Meisjens het kistjen, dat Minerva haar gegeven hadt, met bevel, om het nooit open te doen, evenwel geöpend hadden, dit aan deze Godin ontdekte: voormaals was zij eene schoone juffer en dochter van Coroneus, met name Coronis, zie Ovid. Met. II, 547 seqq. Hygin. Fab. 166: Not. cornicum oculos configere, Cic. Mur. 11. en Flacc. 20. Quintil. VIII, 3, een spreekwoord, schrandere of listige lieden bedriegen, of met list misleiden.

CORNU, u, n. ook **CORNUS**, us, m. en **CORNUM**, i, n. 1) een hoorn, der beesten, bij voorb. van ossen, bij voorb. taurus cornu petit, Virg. Ecl. III, 87: cf. Georg. III, 232: van geitenbokken, bij voorb. caper cornu ferit, Ibid. Ecl. IX, 24: cf. Ib. Georg. II, 516: van herten, anders het gewijde genaamd, surgentem in cornua cervum, Ibid. Aen. X, 725: cf. Varr. R. R. III, 9, 14: alias (animantes) esse cornibus armatas, Cic. Nat. D. II, 47: ook van kreeften, d. i. kreeftscheeren, Plin. H. N. IX, 31: ook heet de tand van den olijfant zoo, Ibid. VIII, 3. Martial. I, 734: van daar Tropisch, cornua obvertere alicui, Plaut. Pseud. IV, 3, 5, i. e. aantasten, aangrijpen: dus ook tollere cornua in aliquem, Horat. Epod. VI, 12: ook het hoorn aan de hoef, Virg. Georg. III, 88. Cato R. R. 72. Pallad. IV, 13. Sil. XIII, 328: van daar 2) het geen van hoorn gemaakt is, bij voorb.

Vulcanum in cornu gerere, Plaut. Amph. I, 1, 185, i. e. in de lantaarn: cornu bilibri instillare caulibus, Horat. Sat. II, 2, 61, i. e. olijvaatjen: dus ook een trechter van hoorn, Virg. Georg. III, 509. Colum. VI, 2, 7. VI, 10, 11: verders, curvavit flexile cornu, Ovid. Met. V, 383, i. e. den boog: cf. Virg. Aen. XI, 773. en Ecl. X, 59. Sil. II, 109: dus ook cornua, Ovid. Met. I, 455. V, 56, ten zij het hier de einden van den boog zijn: bij Stat verliest de zin niets: b) Tropisch, voor moed, bij voorb. cornua sumere, Ovid. Art. I, 239: veniunt cornua mihi, Ibid. Am. III, 11, 6: addis cornua pauperi, Horat. Od. III, 21, 17, i. e. gij geeft moed enz.: 2) wegens gelijkvormigheid, a) een hoorn, daar op geblazen wordt, waldhoorn, Cic. Sull. 5. Virg. Aen. VII, 615. Horat. Od. II, 1, 17. Tacit. Ann. I, 68. en meermaalen: b) elpenbeen, ijvoir, Martial. I, 73. Plin. H. N. VIII, 3, zie hier voor: c) cornua lunae, de hoornen van de maan, Virg. Georg. I, 433. Ovid. Met. II, 117 en 453. Cic. Fragm. ap. Non. 2. n. 408. en meermaalen: d) cornua fluminis, de armen, Virg. Georg. IV, 371. Sil. III, 405. Valer. Flacc. I, 106: e) een vleugel van een leger, Sall. Jug. 49 (53) extr.: dextrum, Liv. XXII, 45. Caes. B. G. I, 52: sinistrum, Caes. Ibid.: laevum, Liv. VIII, 9 in.: van daar Tropisch en boertend, commovere cornua disputationis, Cic. Div. II, 10 extr.: voor aantasten: f) eene als een hoorn opreijzende sieraad van den helm, Liv. XXVII, 33 in.: cf. Virg. Aen. XII, 89. 3) elk uitstekend uiterste (bijzonder, wanneer er twee zijn), bij voorb. a) het einde of spits der raas of stengen, Virg. Aen. III, 549. V, 831. Horat. Epod. XVI, 59: b) aan boeken, het uitstekende einde van de rol, om welke het boek gerold wordt, Ovid. Trist. I, 1, 18. Tibull. III, 1, 13. Martial. XI, 108, 1. Want de boeken der Ouden werden opgerold: en als dit rolstokjen (umbilicus) er bij gevoegd werdt, was het boek klaar: c) aan een bank, bij voorb. in cornu sedebat, Liv. XXV, 3 extr.: dus ook adsidebat in cornu tribunalis, Tacit. Ann. I, 75: cf. Valer. Max. V, 7 extr.: d) cornua terrae, Ovid. Fast. IV, 480, landspitzen, voorgebergten enz.: dus ook cornua Parnassi i. e. spitzen, toppen, Stat. Theb. V, 532: portus, Cael. in Cic. Ep. ad Att. IX, 14: statuae positae in cornibus comitii, Plin. H. N. XXXIV, 6: excurrit in altum vasto cornu promontorium, Ibid. IV, 22: e) aan de testudo i. e. snaar-instrumenten, cither, bij voorb. cornibus iis, qui — resonant, Cic. Nat. D. II, 59 extr.: cf. 57 extr., daar 't misschien klankbord is: Not. 1) cornu neutr. is bekend, en staat overal: Cornus, us, m. staat Cic. Nat. D. II, 59 extr. Lucan. VII, 217. Plin. Hist. Nat. XXVIII, 11. XXXVII, 10: ook Cornus, i, bij voorb. cornorum, Scrib. Larg 60: ook Cornum, i, Ibid. 141. Varr. R. R. III, 9, 17: ook leest Priscianus, Ovid. Met. V, 383, cornum: 2) cornu copiae, hoorn des overvloeds, waar door de vruchtbaarheid aangeduid wordt, Plaut. Pseud. II, 3, 5. Horat. Od. I, 17, 15. Ibid. Epist. I, 12, 29. Men haalt ook aan Cornucopia als één woord: maar dit komt zeker niet voor. Eenigen beuzelen, dat dit het hoorn der geit is, die Jupiter gezoogd heeft, cf. Ovid. Fast. V, 121 seqq. Anderen, dat het het hoorn zij, dat Herkules van Achelous afscheurde, toen deze zich in eenen stier ver-

Digitized by Google

veranderd hadt : zie Ovid. Met. IX, [illegible].

CORNUARIUS, a, um, *zich met hoornen bezig houdende : van daar* cornuarius ſcil. artifex i. e. *die hoorns, walhoornen maakt*, Pandect. L. 6, 6.

CORNUCOPIAE, *zijn twee woorden, zie* Cornu.

CORNUM, i, n. 1) *kornoelje*, Virg. Aen. III, 649. Colum. XII, 10 : 2) *een hoorn, zie* Cornu, *ook* Cornus.

CORNUO, are, i. e. *krommen als een hoorn, van daar* cornuatus, a, um, i. e. curvatus inſtar cornu, *bij voorb.* Cornuatam umbram jaci, Varr. L. L. VI, 5 : *doch* Scaliger *leest :* Cornuat aurum, umbram jacit.

CORNUS, i, f. 1) *een kornoeljeboom, of* Italiaanſche *kersſeboom*, Virg. Georg. II, 448. Plin. H. N. XVI, 25 extr. *en* 26 : *van daar het geen daar uit gemaakt is, bij voorb.* volat Itala cornus, Virg. Aen. IX, 698. Sil. IV, 552, *voor* haſta ex corno. Not. *Men vindt ook* Cornum, i, n. *bij voorb.* toſſit grave cornum, Ovid. Met. VIII, 408 : 2) m. *een hoorn, zie* Cornu.

CORNOTUS, a, um, *gehoornd, bij voorb.* beſtia, Varr. R. R. II, 7 : aries, Colum. VII, 3.

COROLLA, ae, f. *eene kleine krans, kransjen*, Plaut. Bacch. I, 1, 37. *en* Pſeud. V, 2, 8. Prop. II, 25, 49. Plin. H. N. XXI, 2.

COROLLARIUM, *zie* Corollarius.

COROLLARIUS, a, um, i. e. ad corollas pertinens, *kransjens betreffende, of daarin beſtaande, zich daar mede bezig houdende : van daar* a) corollarium, ſcil. donum, *ook deels* argentum (*geld*), 1) *een geſchenk, dat in een kransjen beſtaat : gewoonlijk een kransjen tot geſchenk : zoo ſchijnt het te ſtaan*, Plin. H. N. XXI, 2 extr. : mox & corollariis, poſtquam e lamina aerea tenui inaurata aut inargentata dabantur, i. e. *kransjen tot geſchenk, bij voorb. voor de Tooneelſpeelers ; want te zeggen, dat* corollarium *op zich zelf en eigenlijk is* i. q. corolla, *is mij even zoo hard, als of men wilde zeggen, dat* congiarium *het zelfde is als* congius, *en* columnarium *het zelfde als* columna : *dergelijke kransjens gaf men veelen, bij voorb. aan Tooneelſpeelers enz., ter betuiging van zijne voldoening, ten geſchenk ; dat men aan de Tooneelſpeelers dergelijke kleine (bij voorb. vergulde enz.) kransjens gaf, zegt* Varro L. L. IV, 36, *en men kan het opmaken uit* Phaedr. V, 7, 34 : *vervolgends verwisſelde men dit in geld : van daar* 2) *een geſchenk, daar een kransjen voor gekocht kan worden ; een geſchenk in geld voor een kransjen : van daar* 3) *in 't gemeen elk geſchenk, dat men buiten het verdiende loon verkrijgt, alles, wat men boven het gewoone en verſchuldigde aan Tooneelſpeelers of anderen geeft, of verkrijgt, toelage,* douceur, *drinkgeld enz.*, Cic. Verr. III, 50. IV, 22. Suet. Aug. 45. Senec. Beneſ. VI, 17 : *van daar Tropisch, toelage, bijgevoegde gevolgtrekking*, Boeth. de conſol. III. proſa 10. IV, 3 : b) corollarius *en* corollaria Subſtantive, ſcil. artifex, negotiator, negotiatrix, *hij, of zij, die kransjens maakt, of daarin handelt, kransſenmaker, kransſenkoper, kransſenmaakſter, kransſenkoopſter ; zoo ſtaat* corollaria Inſcript. ap. Murator. p. 999. n. 8. Cornelia A. L. Acte corollaria i. e. *kransjenkoopvrouw : even dus ſtaat daar voor* coronaria, Plin. H. N. XXI, 2.

CORONA, ae, f. 1) *een krans, bij voorb.* *van bloemen, ook uit metaal enz.*, Plin. H. N. XXI, 2. Cic. Verr. V, 11. Tuſc. V, 21 : *feestgelijken zetten* a) *de ſlempers en drinkebroêrs geern op*, Cic. Verr. V, 11. Tuſc. V, 21 : *ook anderen bij openbare vreugde*, Cic. Att. XIV, 19. Tuſc. I, 33 : *bij offers*, Virg. Georg. I, 349. Ovid. Faſt. II, 26 : b) *een krans werdt tot beloning gegeven, bij voorb.* triumphalis, civica, muralis, vallaris *of* caſtrenſis, navalis, obſidionalis, *wanneer het ſomtijds kroon vertaald wordt :* triumphalis *voor den Veldheer bij een Triumf of Zegepralie, was een laurierkrans ; naderhand van goud : ook werdt hem van de Provintie ééne (ook wel meer) gouden kroon of wel het geld daar toe geſchonken :* civica *wegens het verlosſen van eenen burger in een veldſlag, was van eikenloof :* muralis *voor hem, die het eerst den muur beklom, deze hadt de figuur der pinnae van eenen muur :* caſtrenſis *voor hem, die het eerst in de vijandlijke legerplaats drong, deze hadt de figuur van een* vallum : navalis *voor den geen, die het eerst in het vijandlijk ſchip overënterde :* obſidionalis *voor den Veldheer, die de* Romeinen *van eene belegering verloste : zie* Gell. V, 6 : *ook* aurea, *deels, voor den zegevierenden Veldheer, zie hier voor :* cf. Cic. Att. XIV, 16 : *deels, voor elk, die eene dappere daad in den oorlog verricht hadt : zie* Liv. III, 29. VII, 10 *en* 37. X, 44 : *deels, ſchonk men dergelijke aan de Godheden, bij voorb. aan* Jupiter *enz.*, Liv. II, 22. III, 57. XXXII, 27. XXXVI, 35. XLIII, 8. Plaut. Aſin. IV, 1, 58 : *van daar voor beloning, bij voorb.* primam merui laude coronam, Virg. Aen. V, 355. Sil. XVI, 505. *Ook zette men de dooden kroonen op*, Cic. Flacc. 31 : *of droeg ze voor hun uit*, Cic. Leg. II, 24 : c) *misſchien zette men ook in den oorlog buitgemaakte, en nu als ſlaven verkocht wordende menſchen kransſen op : van daar* ſub corona vendere, Caeſ. B. G. III, 16 : venire, Liv. II, 17. IX, 42. XXXVIII, 29 extr. : emere, Varr. R. R. II, 10 ante med. : *zie hier van* Feſt. *in* Sub, *en* Sabin. ap. Gell. VII, 4 : *ook* Creſſa corona, Ovid. Art. I, 558 : 2) *ook heet zeker geſtarnte* Corona, Colum. XI, 2, 74. Virg. Georg. I, 222. Ovid. Faſt. III, 513 : *dit is de kroon van* Ariädna, *en een noordelijk geſtarnte : daar is ook een zuidelijke kroon, maar die misſchien niet voorkomen zal :* 3) *alles, wat rond is als een krans, of iet zoo omringt, als een krans het hoofd : van daar* a) corona circuli, Liv. XXXVIII, 29, i. e. *de rondheid, het ronde gat :* b) corona valli, Hirt. B. G. VIII, 9 med., *de rondheid : dus ook* montium, Plin. H. N. VI, 20 : muri, Curt. IX, 4 : *ook elke ronde ophoging of omvatting, bij voorb.* circum coronas, Cato R. R. 6 : montium, Plin. : muri, Curt., *zie hier voor :* c) *de kring of hof om de maan*, Senec. Nat. Quaeſt. I, 2 : d) *de kraagſteenen van een' muur*, Vitruv. III, 8. V, 2 : cf. III, 3 extr. : e) *in 't bijzonder menſchen, die ergens om ſtaan, bij voorb. om iemand, die ſpreekt, de omſtanders, de cirkel, kring, bij voorb.* dicere maxima corona, Cic. Tuſc. I, 5 extr. : cf. Cic. Mil. 1 in. Flacc. 28 extr. Fin. II, 22 extr. *en* Brut. 84. *meer dan* éénè *: of om eene vergadering*, Liv. XXVIII, 29 : *of om eene ſtad, om ze te blokkeeren of te beklimmen*, Caeſ. B. G. VII, 72. Liv. IV, 47 med. XXXVII, 4 extr. : *of te verdedigen*, Liv. IV, 19 extr. : *wanneer het omsingeling, blokkade, dan weder een kring menſchen enz., vertaald wordt.* f) *de kroon boven den hoef, bij* *voorb. van paarden*, Colum. VI, 15 *en* 29. Veget. de re vet. I, 13 in. II, 55 extr.

CORONALIS, e, *den krans betreffende, daar in te vinden, bij voorb.* flamma coronalis, Apul. Met. I. ante med. p. 106. Elm., i. e. *vuur, dat uit den krans ſtroot, dien* Medea *aan* Creuſa, Jaſons *volgend Gemalin, ten geſchenk gezonden hadt, welk dit* Hygin. f. 25. Plin. H. N. II, 105. Ovid. in Ibin 603. *verhaalen.*

CORONAMEN, inis, n. *bekransſing, krans, bij voorb.* verno florentes coronamine, Apul. Met. XI. ante med. p. 261. Elm.

CORONAMENTUM, i, n. *het geen tot kransſen dient, d. i. bloemen, kruiden enz.*, Plin. H. N. XXI, 1 in. XXII, 21 in. Cato R. R. 8.

CORONARIUS, a, um, 1) *alles, wat dient, om een krans, eene kroon, of eenige andere rondheid te maken, of de kransſen betreft, daar toe behoort enz., bij voorb.* anemonae, Plin. H. N. XXI, 23 : aes Cyprium, Ibid. XXXIII, 9 : luſus naturae, Ibid. XIV, 3 : opus, Vitruv. IX, 3, i. e. corona, coronae : cf. VII, 6 : *van daar* aurum coronarium, Cic. Agr. I, 4. *en* Piſ. 37. Gell. V, 6 in. : *ook enkel* coronarium ſcil. aurum, Cic. Agr. II, 22, i. e. *goud of geld, het welk van de inwooners eener Provintie aan den Veldheer geſchonken werdt, opdat voor hem een gouden kroon gemaakt zou worden, die hij bij zijn' triumf opzette. Het was dus een vrijwillig gebruik ; doch, het was zoo tot eene gewoonte geworden, dat het voor een pligt gehouden werdt : ook zal dit goud of geld er dikwijls niet toe beſteed zijn :* cf. aurea corona in corona : 2) *zich met kransſen bezig houdende : van daar* coronarius ſcil. artifex *die kroonen of kransſen maakt, of* ſcil. negotiator, *die daarin handelt, kransverkoper, kroonenkoper, bij voorb.* coronariorum officinamenta cet., Plin. H. N. XXXIV, 11 : *dus ook* coronaria ſcil. artifex *of* negotiatrix, *krans- of kroonen-koopvrouw, bij voorb.* Ingenium Glycerae coronariae, Ib. XXI, 2 : Remmiae Primigeniae coronariae, Inſcript. ap. Murator. p. 974. n. 3. Not. Gell. IV, 14 : venire cum coronario : *hier ſchijnt* coronario ſcil. artifice *of* negotiatore *een krans- of kroonenkooper te zijn.*

CORONEOLA, ae, f. *Herfst-roos*, Plin. H. N. XXI, 4.

CORONIS, idis, f. *misſchien het bovenſte deel van een huis of zuil, de krans : van daar het einde*, Martial. X, 1, 1.

CORONO, avi, atum, are, 1) *met een krans of kroon omgeven, bekroonen, bekransſen, kransſen, bij voorb.* victorem olea, Plin. H. N. XV, 14 : victores lauro, Ibid. 3 : *dus ook* coronatus, a, um, *bij voorb.* parentes, Cic. Leg. II, 25 : Coronatus de (i. e. ex, inter) oratores, Suet. Dom. 13 : puppis, Ovid. Faſt. IV, 335 : equi, Prop. III, 1, 1 : arae, Ibid. III, 8, 19 : coronari Olympia, Horat. Ep. I, 1, 50, i. e. in Olympiis : *van daar* cratera coronant, Virg. Georg. II, 528, *en* vina coronant, Virg. Aen. I, 724 (728), i. e. *verſieren het met een kransjen, of gieten het heel vol, vullen het geheel, zoo als ſommigen het verklaaren : de beide verklaaringen pasſen : de eerſte past ten minſten*, Georg. II, 528 : cf. Virg. Aen. III, 525 : magnum cratera corona induit, implevitque mero, *alwaar kransjen past :* cf. Corona : *de laatſte verklaaring past* Aen. I, 724 (728), *wanneer*

neer de rand, die door de volte van den beker zich schuimend vertoont, een kransjen zou heeten: doch hier past ook kransjen: cf. Hom. Il. I, 471. *en* Odyss. I, 149: *kransjen schijnt overäl verkieslijker:* cf. Stat. Sylv. III, 1. 76: 2) *omringen, bij voorb.* aditum custode, Virg. Aen. IX, 380: stellae — solem ipsum coronantes, Vitruv. IX, 4: cf. Virg. Aen. IV, 506. Prop. IV, 4. 8. Lucret. II, 802. Stat. Theb. II, 526: focus, quem villica multa coronat olla, Martial. XII, 18, 21: *van daar* aurum coronatum, Stat. Sylv. III, 4, 1, i. e. *een gouden beeld:* 3) *opsieren, bij voorb.* coronari novo nomine, Plin. H. N. XXII, 5.

CORPORALIS, e, *ligchaamlijk, d. i.* a) *een ligchaam hebbende,* Senec. Ep. 58: pignora, Pandect. I, 1, 15 post med., i. e. *in eene ligchaamlijke zaak bestaande:* b) *het ligchaam betreffende, bij voorb.* vitia, Senec. Ep. 53: bona, Gell. XVIII, 1: labor, Pandect. L, 4, 18.

CORPORALITER, *ligchaamlijk, ligchaamlijker wijze,* Petron. 61. Pandect. XLI, 2, 1 med.

CORPORATURA, ae, f. *ligchaamsbezigheid, bij voorb.* pecoris, Colum. VI, 2 extr.

CORPOREUS, a, um, 1) *een ligchaam hebbende, ligchaamlijk,* Cic. Univ. 4 *en* 8. Lucret. III, 177. IV, 544: 2) *van vleesch, vleeschen,* Ovid. Met. VI, 406. XV, 105: insigne, Plin. H. N. XI, 37 in.: cornua, Ibid., *kort daar op:* corpora, Ibid., *kort daar na.*

CORPORO, avi, atum, are, 1) *met een ligchaam verzien, bij voorb.* mundus est corporatus, *ligchaamlijk,* Cic. Univ. 2: cf. Lactant. IV, 26: 2) *tot een ligchaam maken, van daar* corporari *een ligchaam worden,* Plin. H. N. VII, 15. X, 33: *van daar Tropisch, bij voorb.* corporati i. e. *in eene gemeente, gilde enz., te vinden, bij voorb.* corporati aurariorum & argentariorum, Inscript. ap. Reines. class. 1. n. 139: cf. Inscript. ap. Grut. pag. 45 *en* 496: 3) *dooden,* Acc. ap. Non. 1. n. 73. *en* Enn. Ibid.

CORPULENTIA, ae, f. *de dikte of vleeschigheid des ligchaams,* Plin. H. N. XI, 53 extr.

CORPULENTUS, a, um, *is, wanneer men goed in staat is, vleeschig, dik van ligchaam,* Plaut. Epid. I, 1, 8. Colum. VI, 3, 5. Gell. VII, 22. Quintil. VI, 1 extr.

CORPUS, oris, n. 1) *een ligchaam, d. i.* a) *elke zelfstandigheid, die niet geestlijk is, bijzonder, die men zien en tasten kan, bij voorb.* individua corpora, i. e. atomi, Cic. Fin. I, 6: cf. Acad. IV, 38: b) *bijzonder het ligchaam van menschen en beesten, bij voorb.* telum corpore recipere, Cic. Rosc. Am. 12: corpori servire, Cic. ad Div. XVI, 4: corpori tempus datur, Ib. IX, 20: juvenci, Ovid. Fast. II, 298. *en meermaalen: ook van levenloze dingen, bij voorb.* piceae, Plin. H. N. XVI, 12: glandis, Ibid. 6: uvam fert & omnium suorum corporum (i. e. surculorum) acinos, Ibid. XXXVII, 21 post med.: ferri, Lucret. II, 102: Neptuni (i. e. maris), *zeewater,* Ib. 478: aquae, Ibid. VI, 854: quot haberet corpora pulvis, Ovid. Met. XIV, 137, *alwaar men het somtijds Massa vertaalen kan, zie beneden:* Not. *Het staat ook* a) *voor de geheele persoon, bij voorb.* fidissima corpora, Ovid. Met. III, 58: delecta virum corpora, Virg. Aen. II, 18: natorum, Ibid. VI, 22: b) *voor de schimmen of afgescheiden zielen,* Virg. Aen. VI, 303 *en* 306: *ook voor een lijk of dood ligchaam: bij voorb.* jacentibus — corporibus hostium, Liv. XXXIII, 8: cf. Ovid. Met. XIII, 471. Fast. II, 835: c) *eerbaar voor het schaamlid, bij voorb.* facere quaestum corpore, Plaut. Poen. V, 3, 21. Liv. XXVI, 33, i. e. *van hoererij bestaan hebben:* dotem corpore quaerere sibi, Plaut. Cist. II, 3, 21: cf. Ovid. Am. III, 14, 9: *ook voor de teelballen, bij voorb.* damnum amissi corporis, Phaedr. III, 11, 3: dedit pro corpore (i. e. conservatione corporis s. testiculorum) numos, Horat. Sat. I, 2, 45: *doch, het kan hier ook* conservatio corporis *of* vitae *zijn:* 2) *het vleesch aan het ligchaam, bij voorb.* ossa subjecta corpori, Cic. Nat. D. II, 55: *van daar* corpus amisi, Cic. ad Div. VII, 26, *ik ben mager geworden:* abiit corpusque colorque, Ovid. Her. III, 141: in corpore nusquam corpus erat, Martial. Spect. 7, 6: corpus facere, Phaedr. III, 7, 5, *zich vleesch bezorgen, d. i. dik en vet worden, of vleesch maken, bezorgen, voeden, bij voorb.* cibi potionesque corpori faciendo aptae, Cels. VII, 3 extr.: *van daar Tropisch,* a) corpus eloquentiae facere, Quintil. X, 1: ut — quasi in corpus eant (juvenes scil. in studio eloquentiae), Ibid. II, 10, *als 't ware, vleesch krijgen, d. i. een rijkdom in uitdrukkingen enz.:* b) corpus arboris, Plin. H. N. XVII, 24, i. e. *het geen achter de bast komt.* 3) *de verbinding van veele dingen, zoo dat zij samen één geheel worden, elk geheel: van daar* a) *een werk of boek, bij voorb.* modicum corpus confici posse, Cic. ad Div. V, 12 ante med.: duo sunt corpora, Cic. Q. Fr. II, 13: corpus Homeri, Ulp. in Pandect. XXXII, leg. 52, i. e. *de werken van Homerus:* corpora rationum *rekenboeken,* Ibid. XL, 5, 37: corpus juris, Cod. Just. V, 13 in.: cf. Ovid. Trist. II, 535, *alwaar de Aeneis van Virgilius corpus heet:* b) *de gemeenschap van veele leden, die bij een hooren, een bij een hoorende hoop, elk geheel, bij voorb. legioen, volk, gemeente, stand, geslacht, afdeeling, corps, midden enz., bij voorb.* tutores ejusdem corporis erant, Liv. IV, 9, i. e. *stand:* Sabini sui corporis regem creari volebant, Liv. I, 17, *uit hun midden:* ex uno corpore, Ovid. Met. I, 186, i. e. *geslacht:* inter sui corporis homines, Liv. VI, 34 ante med.: studia excitaverant uterque sui corporis hominum, Liv. XXVI, 48 ante med., i. e. *korp, soort, zijns gelijke:* corpus nullum civitatis, Ib. 16: fiunt de uno populo duo corpora, Justin. III, 2: unus de corpore militum, Ibid. XIV, 2: corpus fabrorum, Pand. L, 6, 5 extr.: *dus ook van levenloze dingen, elk geheel, de Massa, somme, kwantiteit enz., bij voorb.* si in ipso corpore non erretur, sed in substantia error sit, utputa si acetum pro vino veneat, aes pro auro cet., Ibid. XVIII, 1, 9: patrimonii, Ibid. IV, 2, 20: omnia corpora maternae hereditatis, Ibid. XXXI, leg. 77. §. 20: *dus ook* aquae, Neptuni, Lucret.: ferri cet.: *zie boven: dus ook* corpora numorum eadem, Ibid. XVI, 3, 24, i. e. *dezelfde muntsoorten, dezelfde munt.*

CORPUSCULUM, i, n. 1) *een ligchaampjen of ligchaam, als men er bij verkleining van spreekt,* Cic. Nat. D. I, 27. Traj. in Plin. Ep. X, 29. Juvenal. X, 173: 2) *in liefkoozingen,* o corpusculum mellitissimum, Plaut. Cas. IV, 4, 19.

CORRADO *en* **CONRADO**, si, sum, 3. *samenschrapen of krabben, bij voorb.* tectorium, Pandect. VI, 1, 38: *van daar Tropisch, d. i. samenbrengen, bij voorb.* geld, Terent. Ad. II, 2, 34. Plaut. Poen. V, 6, 26. Pandect. XXVI, 7, 4. XL, 20, 6: semina nubis ex aëre, Lucret. VI, 443: tectorium & picturas, Pand. VI, 1, 38: omnia corrasi, Ter. Heaut. I, 1, 89, scil. *om te verkoopen.*

CORRASUS, a, um, *zie* Corrado.

CORRECTIO *of* **CONRECTIO**, onis, f. *de weder te recht brenging, verbetering,* Cic. Fin. IV, 9. Off. III, 2. Amic. 24. Suet. Tib. 42: *van daar is het een redekundige Figuur, wanneer men in plaats van het gezegde iet voegzamers of sterkers zegt:* Cic. Or. III, 53. Auct. ad Her. IV, 26.

CORRECTOR *of* **CONRECTOR**, oris, m. *een verbeteraar,* Cic. Balb. 8. Not. *Onder de Keizers waren* Correctores *een soort van Landvoogden, wier ambt* Correctura *heette,* Pandect. I, 18, 10.

CORRECTUS *of* **CONRECTUS**, a, um, *zie* Corrigo.

CORREGIONE *of* **CONREGIONE** i. e. e regione: Fest.

CORREPO *of* **CONREPO**, psi, ptum, 3. 1) *samenkruipen, bij voorb.* in dumeta, Cic. Nat. D. I, 24 extr.: intra murum, Varr. R. R. II Praef. *en* Colum. I Praef. §. 15: *doch, dit kan alles tot n. 2. behooren: van daar Tropisch,* correpunt membra pavore, Lucret. V, 1218, i. e. *samentrekken:* 2) *ergens heen kruipen of sluipen, bij voorb.* in onerariam (navem), Cic. Att. X, 12 in.: in dumeta, Cic. Nat. D. I, 24: intra murum i. e. intra urbem, in urbem, Varr. R. R. II Praef. *en* Colum. I Praef. §. 15: *zie hier voor.*

CORREPTE *of* **CONREPTE**, *afgekort, kort, bij voorb. eene syllabe uitspreken,* Gell. IX, 6: correptius, Ovid. Pont. IV, 12, 13.

CORREPTIO *of* **CONREPTIO**, onis, f. 1) *de aantasting, bij voorb.* manus, Gell. XX, 10: cf. Scrib. Larg. 171. 2, *de afkorting, bij voorb. van eene syllabe, in de uitspraak,* Quintil. VII, 9 (10): IX, 3 post med.: dierum, Vitruv. IX, 9.

CORREPTOR, oris, m. *een berisper, bij voorb.* peccantium, Senec. de ira II, 10: cf. III, 37.

CORREPTUS *of* **CONREPTUS**, a, um, *zie* Corripio.

CORREUS *of* **CONREUS**, i, m. *een medeschuldige,* Ulpian. in Pandect. XXXIV, 3, 3.

CORRIDEO *of* **CONRIDEO**, ere, *te gelijk lagchen, of enkel lagchen, bij voorb. Tropisch,* omnia conridens, Lucret. IV, 81.

CORRIGIA, ae, f. *een riem, bij voorb. aan een schoen, bij voorb.* abruptio corrigiae, Cic. Div. II, 40 extr.: canina, Plin. H. N. XXX, 4 extr.: i. e. *een riem van hondeleêr:* cf. Varr. ap. Non. 6 n. 3.

CORRIGO *of* **CONRIGO**, exi, ectum, 3. *het geen krom was, recht maken, bij voorb.* quae corrigere vult, depravare videtur, Cic. Fin. I, 6: XXIX, 27 extr.: digitum, Plin. H. N. VII, 20: vulvas conversas, Ibid. XXIV, 5 extr.: phialam contusam malleo, Petron. 51: curva, Plin. Ep. V, 21: *van daar* se corrigere *recht worden, bij voorb.* se correxere fluminum flexus, Plin. H. N. III, 1 extr.: cursum, Liv. XXIX, 27 extr., *de vaart weder te recht maken, d. i. recht uit vaaren: van daar* 1) *verbeteren,* aliquid *en* aliquem, *bij voorb.* mores civitatis, Cic. Leg. III, 14: tarditatem cursu, Cic. Q. Fr. II, 15:

15: orationem, Cic. Att. XV, 1 poſt med.: ſententiam alicujus, Cic. Phil. VIII, 11: aliquem ad frugem, Plaut. Trin. I, 2, 81: te ut corrigas? Cic. Cat. I, 9: 2) *genezen*, *bij voorb.* urinae difficultates, inflationes, teneſmon, Plin. H. N. XXII, 25 poſt med.: lentigines & cutem, Ib.: cutem in facie, Ibid. XXIII, 8 in.: *alwaar men het echter ook, gedeeltelijk, verbeteren, kan vertaalen:* maciem corporis, Ibid. XXXI, 6. *Dus ook* correctus, a, um, *van daar* correctior, Gell. VI, 14.

CORRIPIO *of* CONRIPIO, ipui, eptum, 3. 1) *ſamennemen of vatten, wanneer het ſchielijk, of hevig, of geweldig geſchiedt, bij voorb.* ſe *zich ſamenvatten, als men bij voorb. haastig, voort wil gaan, gevolglijk zich op weg begeven, bij voorb.* ut corripuit ſe repente atque abiit! Plaut. Merc. III, 4, 76: corripuit ſeſe atque refugit cet. Virg. Aeneid. VI. 472. corripuit ſeſe & tectis citus extulit, Ibid. XI, 462: *van daar* ſe ad filiam derepente, Ter. Hec. IV, 1, 3, i. e. *zich begeven:* ſe intro, Ibid. III, 3, 5, i. e. *zich binnen begeven:* ſe inde, Ibid. III, 3, 16, i. e. *zich weg maken: van daar ſamenrooven, bij voorb.* pecuniam, Cic. Verr. II, 11 extr. Ibid. Act. I, 2: vectigalia, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15 in.: *doch, dit alles kan misſchien tot* n. 2. *behooren: van daar afkorten enz. zie* n. 3. *van daar* correpta ſinus, Stat. Theb. IV, 314, *voor* ſinu correpto i. e. ubi corripuerat ſinum ſuum: 2) *aantasten, bij voorb.* hominem, Cic. Verr. III, 23: corripi ab equitibus, Caeſ. B. C. I, 66, i. e. *gegrepen, gevangen genomen, of overvallen worden:* haſtam, Virg. Aen. X, 335: offam objectam, Ib. VI, 422: aliquid morſu, Plin. H. N. X, 40: arma, Vellej. II, 110: *van daar* flamma corripuit tabulas, Virg. Aen. IX, 537: *ook* corripere igni caſas, Ovid. Faſt. II, 524, i. e. *aanſteken: van daar Tropisch aangrijpen, zich meester maken, bij voorb.* praefecturas, Tac. Ann. XI, 8: *dus ook* viam, iter, ſpatium cet. i. e. *zich daar heen (ſchielijk) begeven, zie hier na: verders* morbi corripiunt corpora, Virg. Georg. III, 472: error corripit lumina, Val. Fl. VI, 277: *dus ook* corripi *aangetast worden, bij voorb.* morbis, Celſ. VI, 18 n. 9: febre, Plin. H. N. VII, 51: paralyſi, Suet. Vitell. 3: morte ſubita, Curt. VI, 6: miſericordia, Suet. Cal. 12: ira, Gell. I, 26: valitudine, Suet. Aug. 43, *waarom* correptus *eenvouwig ſtaat* Senec. Oedip. 69: cupidine fratris, Ovid. Met. IX, 459: militia, i. e. amore militiae, Virg. Aen. XI, 584: aliquem accuſatione, Tacit. Ann. XII, 42: cf. III, 49. VI, 40: *van daar* a) *van elke ſnelle beweging en handeling, ſcheuren, ergens heen ſcheuren enz., bij voorb.* ſe *zich ſnel in beweging zetten, bij voorb.* ſe ad filiam *zich ſnel begeven:* ſe intro, Ter.: ſe inde, ſe atque abire, Plaut.: ſe atque refugere, Virg. cet., *zie hier voor:* corpus e ſtratis, Virg. Aen. III, 176: corpus e ſomno, Ibid. IV, 472: viam, Plin. Epiſt. IV, 1. Virg. Aen. I, 418 (422), *zich ſnel op weg maken: dus ook* ſpatia, Virg. Aen. V, 316, *en* campum, Ibid. Georg. III, 104, *en* aequora, Val. Fl. I, 132, *en* gradum, Hor. Od. I, 3, 33: *zie hier voor:* b) *aan zich ſcheuren, rooven, wegnemen, bij voorb.* pecuniam, Cic. Verr. II, 11 extr. *en* Ibid. Act. I, 2: vectigalia, Lentul. Cic. ep. ad Div. XII, 15 in., *zie hier voor:* quidquid ex ea (pecunia) correptum eſſet, Ibid.: ſacram effigiem, Virg. Aen. II, 167: c) *berispen, ſchelden, hard bejegenen, hard aanſpreken, bij voorb.* adulationes, Suet. Aug. 53: potoria gemmata, Plin. H. N. XXXVII, 2: peccata, Ovid. Pont. II, 6, 5: *ook* aliquem convicio, Caeſ. B. C. I 2: conſules, Liv. V, 28: cf. Suet. Galb. 5: *van daar, aanklaagen*, Tacit. Ann. III, 49. VI, 40. XII. 42. Suet. Dom. 12: *zie hier voor:* 3) *afkorten, verminderen, bij voorb.* impenſas, Sueton. Tiber. 34: verba, Quint. X, 1: cf. Gell. II, 17. Suet. Dom. 4: *van daar* ſyllaba correpta i. e. *kort (in de uitſpraak)*, Quintil. I, 5 (9): cf. Senec. quaeſt. nat. II, 56: *dus ook* correpta ſinus, i. e. cum corripuiſſet ſinum, *het kleed kort ſamen genomen*, Stat. Theb. IV, 314: cf. *hier voor.*

CORRIVATIO *of* CONRIVATIO, onis, f. *het maken, dat water ſamenvloeit, ſamenleiding, bij voorb.* aquae pluviae, Plin. H. N. XXXI, 31 cf. XXXIII, 4. XXXV, 15.

CORRIVO *of* CONRIVO, avi, atum, are, 1) *eigenl. water ſamen in een bak leiden, ſamenleiden, bij voorb.* aquam, Pand. XXXIX, 3, 3: torrentes, Plin. H. N. XXXI, 4: amnes, Ibid. XXXVI, 15 ante med.: Tiberim, Ibid. III, 5: limum, Ibid. XXXIV, 12: cf. Senec. nat. quaeſt. III, 19: 2) *ook misſchien in beekjens leiden, of deelen, bij voorb.* interfluente Margo, qui corrivatur in cet., Plin. H. N. VI, 16 in.

CORROBŎRO *of* CONROBŎRO, avi, atum, are, *ſterk maken, ſterken, verſterken, bij voorb.* conjurationem, Cic. Cat. I, 12: ſtomachum, Plin. H. N. XX, 23 extr.: philoſophiam, Cic. Acad. IV, 4: virtutem, Cic. Flacc. 26: cum vox ſe corroborarit, Cic. Sext. 4: dum ſe vinea corroboret, Colum. IV, 12: *van daar* corroboratus, a, um, *het geen krachten gekregen heeft, ſterk geworden is enz., bij voorb.* aetas, Cic. Coel. 17, i. e. *wanneer men geen jongeling meer is, d. i. de manlijke:* audacia, Cic. Mil. 12: ingenia, Cic. Amic. 20.

CORRŌDO *of* CONRODO, ſi, ſum, 3. *ſtukknagen*, aliquid, Cic. Div. II, 27. Juvenal. XV, 80.

CORRŎGO *of* CONRŎGO, avi, atum, are, *verzoekswijze ſamenbrengen, bij voorb.* nummulos, Cic. Verr. III, 79: pecuniam, Caeſ. B. C. III. 102: homines, Cic. Quint. 6 *en* Phil. III, 8. Plin. Ep. II, 14: carbunculos, Auct. ad Her. IV, 6: vaſa, veſtimenta, pueros, Ibid. 51.

CORROSUS *of* CONROSUS, a, um, *zie* Corrodo.

CORRŎTUNDO *of* CONROTUNDO, avi, atum, are, 1) *rond maken, bij voorb.* poteſt grando corrotundari, Senec. quaeſt. nat. IV, 3: cf. VII, 26 *en* ep. 113. Petron. 39: 2) *ſamenbrengen, bij voorb. geld*, Petron. 76.

CORRUDA, ae, f. *wilde ſparſies*, Cato R. R. 6. Varr. R. R. I, 24. Colum. X, 3, 43 *en* X, 375. Plin. H. N. XI, 8.

CORRŪGO *of* CONRUGO, avi, atum, are, *ſamenrimpelen, rimpelig maken, rimpelen, bij voorb.* nares, Horat. Ep. I, 5, 22, i. e. *ophaalen, fronſſen:* oliva corrugatur, Colum. XII, 50, 19, *wordt rimpelig:* ubi ſatis corrugata erunt acina, Ibid. XII, 39.

CORRUGUS, i, m. *een kanaal, watergragt*, Plin. H. N. XXXIII, 4, a corrivatione *gelijk Plinius giſt.*

CORRUMPO *of* CONRUMPO, ūpi, uptum, 3. *eigenlijk van een ſcheuren, ſcheuren, (dus con ook heet van één, ziet men uit* contendo i. e. *uitrekken, van één rekken*, corrivo n. 2 cet.), *bij voorb.* coria igni ac lapidibus corrumpuntur, Caeſ. B. C. II, 10: oppida igni, Sall. 92 (97): vineas igni, Ibid.: *doch, dit kan ook tot* n. 2. *behooren: verders* manibus glandulas, ut velut vaneſcendo ſanentur, Veget. de re vet. II, 24, i. e. *van een rekken of trekken: van daar* 1) *verderven, te grond helpen: het zij het ligchaamlijke of niet, bij voorb. menſchen, beesten, graanen, ſteden, zorge, zeden, verſtand enz.: ook vernietigen, vervalſchen, verkwanzelen enz., bij voorb.* mores, Cic. Leg. III, 14: frumentum, Caeſ. B. G. VII, 55: coria igni ac lapidibus, Ibid. B. C. II, 10: oppida igni, Sall. Jug. 92 (97): vineas igni, Ibid.: praedam, Ibid. 76 (79): aurum, argentum cet., Ibid.: ocellos lacrymis, Ovid. Am. III, 6, 57: *dus ook* oculos ſcil. lacrymis, Plaut. Merc. III, 1, 2: artus febribus, Ovid. Her. XX, 117: diem, Plaut. Men. IV, 2, 21: equos, Liv. XXVIII, 35: ſpem, Ovid. Her. XXI, 127: mentes, Ovid. Triſt. II, 301: *van daar* corrumpi, *verderven, d. i. te ſchande worden, bij voorb.* prandium corrumpitur, Terent. Ad. IV, 2, 49, i. e. *bederft:* aqua corrumpitur, Cic. Nat. D. II, 7, *bederft: dus ook* piſces corrumpantur i. e. *bederven*, Ter. Ad. III, 4, 57: corrumpi ſitu, Plaut. Truc. V, 23: *van daar* literas publicas, Cic. Verr. II, 38, *vervalſchen: dus ook* chirographa, Ulp. in. Pand. XI, 4, 11: menſuras vini, Ibid. XLVIII, 10, 32: virginem, Ovid. Am. III, 8, 3: cf. Suet. Caeſ. 50. Petron. 113, i. e. vitiare. 2) *tot iets kwaads verleiden, vervoeren, omkopen, bij voorb.* aliquem pecunia, Nep. Epam. 4: largitione, Cic. Planc. 15: pretio i. e. pecunia, Cic. Caecin. 25: pretio, convivio, muliere, ſermone, Cic. Verr. III, 68: *ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* Vulteium, Ibid.: cohortem Metelli — corrumperet, Ibid.: Delphos, Nep. Lyſ. 3: centuriones, Sall. Jug. 38 (42): potuit taurum mater corrumpere i. e. *vervoeren, verleiden*, Ovid. Her. IV, 165: *dus ook* virginem, puellam, i. e. *verleiden, zie hier voor:* ſi te ſportula major ad beatos non corruperit i. e. *tot de maaltijd van rijke lieden verleiden, lokken zal*, Martial. VIII, 42, 2: *ook met den* Infinitivus, Lucan. X, 56. Not. corrumpier *voor* corrumpi, Lucret. VI, 17: Not. Corruptus *heeft ook de* Gradus, *bij voorb.* corruptior, Hirt. Alex. 6: corruptius, Hor. Sat. I, 5, 95: corruptiſſimus, Quintil. VIII prooem.

CORRŬO, ūi, 3. 1) *ſamenſchroepen of hoopen, bij voorb.* divitias, Plaut. Rud. II, 6, 58: corbes ab eo (dictae), quod ſpicas aliudve quid corruebant, Varr. L. L. IV, 31: 2) *ſamenſtorten, bij voorb. iets enz.: van daar* ſcil. ſe, *ſamenſtorten, invallen, bij voorb.* aedes, Cic.: *doch, dit kan tot* n. 3. *behooren:* 3) *iets nederſtorten, op den grond werpen, bij voorb.* molem, Lucret. III, 824 e Codd.: *doch de* Ed. Creech. proruere: *dus ook* rerum ſummam, Ibid. V, 368: *doch de* Ed. Creech. *heeft ook* proruere: Charite corruit corpus, Apul. Met. VIII ante med. p. 204 Elm., i. e. *haar ligchaam, (d. i. zich zelve) heen enz., ten zij men* corpus *voor* corpore *wil nemen, wanneer het tot het volgende zou behooren: van daar Tropisch* Amathuſia me corruerit, Catull. 67, 52, *alwaar anderen lezen* torruerit: *van daar* ſcil. ſe, *op den grond ſtorten, of zinken, bij voorb.* aedes corruerunt, Cic. Top. 3: ditis, Cic. Q. Fr. II, 10: corruit

Digitized by Google

ruit obrutus telis, Liv. VIII, 9: cf. I, 25 ante med. en 26 extr.: tabernae, Cic. Att. XIV, 9: oppida, Cic. Div. I, 35: van daar, Tropisch, zaken, te gronde gaan, bij voorb. Lacedaemoniorum opes corruerunt, Cic. Off. I, 24: si corruissis, Cic. Q. Fr. I, 4 in.: explicata Carneadis sententia, Antiochi ista corruent, Cic. Acad. IV, 31: dus ook corruere van de genen, die bankroet gaan, Cic. Rab. Post. 16 in. tweemaal.

CORRUPTE, 1) bedorven, van daar 2) verkeerd, gebrekkig, bij voorb. judicare, Cic. Fin. I, 21: pronuntiare verba, Gell. XIII, 30: corruptius, Senec. Controv. II, 9: corruptissime, Ascon. ad Cic. Verr. Act. I, 6.

CORRUPTELA, ae, f. 1) het geen iemand bederft, het bederven, bij voorb. studere corruptelae, Plaut. Asin. V, 2, 17: collapsus est in corruptelam suam, Ibid. Truc. III, 2, 3: doch, het zou ook kunnen zijn, hoerhuis: van daar a) de verleiding tot het kwaad, bij voorb. mulierum, Cic. Verr. II, 54: cantus, Cic. Leg. II, 15: consuetudinis malae, Ibid. I, 12: servi, Cic. Dejot. 11, doch het kan ook vertaald worden, omkoping: cf. Cic. Cat. I, 6 in.: ook een huis, daar de jeugd verleid wordt, bij voorb. hoerhuis, Frontin. de aquaeduct. artic. 76: cf. Plaut. Truc. III, 2, 3: ook heet een mensch corruptela liberum, Terent. Ad. V, 3, 6, de verleider, het verderf van kinderen: b) omkoping, Cic. Off. II, 15 med. Dejot. 11. Parad. VI, 2: 2) bijzonder, de hoererij, Cic. Tusc. IV, 35. Suet. Claud. 16.

CORRUPTIO, onis, f. verderving, verleiding, omkoping, bij voorb. corporis, Cic. Tusc. IV, 13: opinionum, Ibid.

CORRUPTOR, oris, m. 1) een verderver, verleider, bij voorb. juventutis, Cic. Cat. II, 4: Vestalium, Suet. Dom. 8: cf. Plaut. Trin. II, 1, 14: 2) een omkoper, Cic. Planc. 16 en Rab. post. 3 in.

CORRUPTRIX, tcis, f. verderfster, verleidster, bij voorb. provincia, Cic. Q. Fr. I, 1, 6.

CORRUPTUS, a, um, zie Corrumpo.

CORRUSPARI of CONRUSPARI i. q. conquirere, Plaut. ap. Fest.

CORS, zie Chors.

CORSA, ae, f. zekere sieraad of lijste aan de deuren, Vitruv. IV, 6.

CORTEX, icis, m. & f. 1) de bast of buitenste schors, of schaal a) van boomen, bij voorb. obducuntur libro aut cortice trunci, Cic. Nat. D. II, 47: cf. Plin. H. N. XVI, 31 in. Virg. Ecl. VI, 62: ook van andere gewassen, beesten, en dingen, bij voorb. glandis, Plin. H. N. XVI, 6: cucurbitarum, Ibid. XIX, 5: peponum, Ibid. XX, 2: porri, Ibid. 6: nucum, nootenschaal, Ibid. XV, 21: papaveris, Cels. III, 18: ook van de schildpad, Plin. H. N. IX, 12. Phaedr. II, 6, 12: ook phalangiorum, i. e. eene soort van spinnen, d. i. huid, Plin. H. N. XXIX, 4 post med.: ook lapideus, bij voorb. in lacu Velino lignum dejectum lapideo cortice obducitur, Ibid. II, 103: ovi, Vitruv. VIII, 3 post med.: ook rosae, Plin. H. N. XXI, 4 in. en extr. en Ibid. 18: b) bijzonder van den kurkenboom, kurkenhout, of kurk, Virg. Aen. VII, 742. Colum. IX, 6: van waar de Grieken dezen boom, die anders suber heet, arborem corticis noemen, volgends Plin. H. N. XVI, 8: van daar levior cortice, Horat. Od. III, 9, 22, van een vluchtig mensch. Men bediende zich van dit kurkenhout om zijne ligtheid tot zwemmen, bij voorb. incubans cortici, Liv. V, 46 med.: van daar nare sine cortice, Hor. Sat. I, 4, 120, i. e. geen bijstand behoeven: ook maakte men, zoo als bij ons, er stoppen van op de wijnflesschen, Hor. Od. III, 8, 10: 2) de bast of schaal Tropisch d. i. het uiterste, het hulzel, dekzel, bij voorb. anima corporeum corticem relinquit, Varr. ap. Non. 3 n. 61, i. e. corpus: dus ook supremus cortex cet., Varr. Ibid., i. e. Corpus: hier toe kan men brengen lapideus cortex, Plin. zie hier voor.

CORTICATUS, a, um, met een bast verzien, Pallad. Mart. 1: van daar pix corticata, Colum. XII, 23.

CORTICEUS, a, um, uit bast, bij voorb. alvei apum, Varr. R. R. III, 16: pilae, Ibid. I, 40: cera autem (vesparum) corticea & arancosa, Plin. H. N. XI, 21 in.

CORTICOSUS, a, um, vol bast, bij voorb. radix, Plin. H. N. XX, 19: thus, Ibid. XII, 14.

CORTICULA, ae, f. de bast of schale, als men verkleinend spreekt, of in 't gemeen, bast, schale, schil, bij voorb. der olijven, Colum. XII, 47 en 50.

CORTINA, ae, f. 1) een rond vat, tot allerlei gebruik, ketel, bij voorb. dat er de olie invloeit, Cato R. R. 66. Plin. H. N. XV, 6: om te verwen, Plin. H. N. XXIV, 13. XXXV, 6 en 11 extr.: van daar ook de daar in bevatte verw, bij voorb. purperverw, zoo heet Ibid. IX, 38 immatura viridique cortina, en kort daar op liquata cortina: ook om te kooken, Ibid. XXXVI, 26 in.: ook om pik te kooken, om er het pik in te laten lopen, Ib. XVI, 11 in.: qui cortinam ludis per circum ferunt, Plaut. Poen. V, 5, 12, i. e. misschien, een kook- of verwketel, bij voorb. om hem te laten lappen enz. misschien hadt hij in 't gemeen drie pooten: zo niet, dan werdt hij op een drievoet of een ander stel gezet: cf. Plin. H. N. XXXVI, 26 in.: van daar 2) de zetel, waar op de Apollische Waarzegster de Godspraken uitleidde; de drievoet, of liever het waarschijnlijk ketelvormig dekzel daar op, bij voorb. ex aere factitavere & cortinas tripodum, Plin. H. N. XXXIV, 3 extr.: Phoebi, Virg. Aen. VI, 347: cf. III, 92. Ovid. Met. XV, 635: gevolglijk schijnt het met n. 1 overeentekomen, en niets meer dan een (heilige) ketel op een drievoet (of drie voeten hebbende) geweest te zijn: 3) elke rondheid, kring, bij voorb. theatri, Sever. in Aetna 295.

CORTINALIS, e, i. e. den ketel op het kookgereedschap betreffende: van daar cortinale scil. stabulum, de plaats, daar de ketels en keukengereedschappen geborgen werden, pottebank, Colum. I, 6, 19.

CORTINIPOTENS i. e. magtig op den drievoet: een bijnaam van Apollo, Lucil. ap. Non.

CORVINUS, a, um, aan raven behoorende, of eigen, bij voorb. ovum, Plin. H. N. X, 12: nigredo ravenzwart, d. i. a) de zwarte kleur der rave, b) van andere dingen, bij voorb. van de oogen van een schoon meisjen, Apul. Met. II p. 118 Elm.

CORULUS, i. q. corylus, zie Corylus.

CORUS voor Caurus, Caes. B. G. V, 7, zie Caurus.

CORUSCAMEN, inis, n. de schemering, Apul. de deo Socr. ante med. p. 48 Elm.

CORUSCO, avi, atum, are, 1) zich snel bewegen, trillen, bij voorb. pennis, Virg. Georg. IV, 73: abies, Juvenal. III, 254: van daar, active, snel beweegen, slingeren, snorren, bij voorb. telum, Sil. I, 434: ferrum, Val. Fl. II, 228: gaesa, Virg. Aen. VIII, 661: ignem, Ibid. V, 642: flammae coruscant apices alternos, Val. Fl. XII, 432: cf. IV, 222: nubes, Apul. de deo Socr. p. 45 Elm.: linguas, Ovid. Met. IV, 493. 2) flikkeren, schemeren, glinsteren, Cic. Or. III, 39 e poëta: ook Virg. Georg. IV, 98. Val. Fl. I, 703. V, 304.

CORUSCUS, a, um, trillend, zich snel beweegende, bij voorb. boomen enz., bij voorb. sylvae, Virg. Aen. I, 164 (168): ilices, Ibid. XII, 701: van daar omnia corusca prae timore fabulor, Plaut. Rud. II, 6, 41, i. e. spreek sidderend, te gelijk met toespeling op het zwaaijen van het zwaard: 2) flikkerend, schemerend, Cic. Tusc. II, 9 e poëta: dus ook sol, Virg. Georg. I, 234: ignis Hor. Od. I, 34, 6: cf. Ovid. Met. XII, 247: auro corusci, Stat. Theb. IV, 9.

CORVUS, i, m. 1) eene rave, Liv. VII, 26: corvos in cruce pascere, Hor. Ep. I, 16, 41: Not. a) in de waarzeggerskunst geeft zij aan de linke hand een goed, maar aan de rechte, een kwaad voorteken, Cic. Div. I, 39. Plaut. Asin. II, 1, 12: b) zij was aan Apollo lief, en deze verborgde zich in haar, in den strijd der Goden met de giganten of Reuzen, Ovid. Met. V, 329: c) zij was eerst wit, maar toen zij den minnehandel van Coronis aan hem verraadde, veranderde hij haar in een zwarten vogel, Ovid. Met. II, 542 en 631: 2) uit hoofde van gelijkheid, veelerhand, bij voorb. a) een kromme haak, in de gedaante van een ravesneb, in den oorlog, Curt. IV, 2. IV, 4 post med. en extr.: b) een Chirurgisch werktuig, Cels. VII, 19 post med.: 3) een gestarnte, Hygin. Astron. III, 39. Vitruv. IX, 7: 4) een zeevisch, Cels. II, 15. Plin. H. N. XXXII, 11.

CORYBANTES, zie Corybas.

CORYBANTIUS, a, um, de Corybanten betreffende, Corybantisch, bij voorb. aera, Virg. Aen. III, 111.

CORYBAS, antis, m. een Corybant: Plur. Corybantes waren Priesters van Cybele, die hunnen Godsdienst met veel gedruisch zullen gevierd hebben, waarom sommigen hen met de Dactyli Idaei voor dezelfden houden: zij zullen bij de wieg van Jupiter in Creta door het samenslaan der schilden een gedruisch gemaakt hebben, opdat Saturnus zijn gehuil niet hooren, en hem, zoo als zijn andere kinderen, niet opëten mogt, Horat. Od. I, 16, 8: de Singularis staat Claudian. Rapt. Pros. I, 211 en de IV consul. Honor. 150: sommigen verwarren hen met de Curetes maar Ovid. Fast. IV, 210. Hyg. fab. 139 onderscheiden hen. Zij zullen de Cares zijn, Hyg. fab. 139.

CORYLETUM, i, n. een hazelaaren boschjen, Ovid. Fast. II, 587.

CORYLUS of CORULUS, i, f. hazelaar, hazelnotenboom, Virg. Ecl. V, 21 en Ge. II, 65. Ovid. Met. X, 93.

CORYMBIFER, a, um, veilbezien dragende, bij voorb. Bacchus, Ovid. Fast. I, 393.

CORYMBIUM of CORYMBION, i, n. een haairkapzel, in de gedaante van veilbezien, Petron. 110.

CO-

Digitized by Google

CORYMBUS, i, m. veilbezie, of bes van de klim-op, Virg. Ecl. III, 39. Ovid. Met. III, 664. Plin. H. N. XVI, 34, en foortgelijke ſtruiken en gewasſen, bij voorb. ferulae, Plin. H. N. XIX, 9: Polemoniae, Ibid. XXV, 6. elaphobosci, Ibid. XXII, 22: van artichokken, Colum. X, 238: cf. Plin. H. N. XXI, 8 extr. XXVI, 14: Not. met zulke beziën werdt het hoofd van menſchen en goden, ook het achterſteven der ſchepen, bekransd, Tibull. I, 8 (7), 45. Prop. III, 15, 29. II, 23, 35. Val. Fl. I, 272: cf. Juvenal. VI, 52: van daar elke dergelijke verhooging, bij voorb. van aarde, heuvel, Sever. in Aetna 106: de borst (mamma), Seren. Sammon. XX, 356:

CORYPHAEUS, i, m. de voornaamſte onder anderen zijns gelijken, het hoofd, bij voorb. der Epikureën., Cic. Nat. D. I, 21.

CORYTUS of CORYTOS, i, m. 1) een kooker, Virg. Aen. X, 168. Ovid. Triſt. V, 7, 15. Sil. II, 106. XV, 773. Stat. Theb. IX, 729: 2) pijl, Stat. Theb. VII, 660.

COS, cotis, f. een ſcherpe, puntige ſteen, Liv. I, 36 tweemaal, alwaar het echter ook een toetsſteen kan zijn: inviae cotes, Curt. VI, 6, 26: cf. V, 3, 8. VIII, 11 extr. Virg. Ecl. VIII, 43: van daar 1) een klip, Cic. Tuſc. IV, 14 extr.: 2) toetsſteen, ſlijpſteen, Plin. H. N. XXIV, 11. XXXVI, 22 en XXXVII, 8. Hor. Art. 304: en Tropisch, Cic. Acad. IV, 44.

COSMETA, ae, m, i. e. een kapper, opſierer, was een ſlaaf, die de jufferſchap kapte, Juvenal. VI, 475.

COSSIGERO, are, i. e. in coxas adtollere Acc. ap. Non.

COSSIM voor coxim is misſchien de Accuſativus van Coſſis, de heup, ſcil. in: gevolglijk op of met de heup; doch, het kan ook een Adverb. zijn, zoo als confeſtim, pedetentim cet., bij voorb. coſſim inſidere grabatum, Apul. Met. III, inf., op de heup: coſſim cacare, Pompon. ap. Non.

COSSIS, is, m. en COSSUS, i, m. een houtworm, bij voorb. coſſes, qui in ligno naſcuntur, Plin. H. N. XXX, 13 ante med.: coſſes vocant, Ibid. XVII, 24 poſt init.: nec enim coſſi tantum — naſcuntur, Ibid. XI, 33: zoo ſtaat ook Coſſi (Plur.), Feſt.

COSTA, ae, f. een rib, ribbe, van menſchen en beesten, Virg. Georg. I, 273. Ibid. Aen. I, 211 (215). IX, 431. Celſ. VIII, 1. Plin. H. N. XI, 37 ſect. 82. Plaut. Pſeud. I, 2, 4. Martial. IX, 49, 10: en meermalen: van daar Tropisch, bij voorb. aheni, Virg. Aen. VII, 463, i. e. zijde: navium, Plin. H. N. XIII, 9: corbium, Ibid. XVI, 18: ratis, Perſ. VI, 31.

COSTAMOMUM, i, n. eene ſpecerij plant, misſchien uit het geſlacht van den Coſtus Pandect. XXXIX, 4, 16 med. §. 7.

COSTATUS, a, um, met ribben verzien, bij voorb. boves, Varr. R. R. II, 5, 8.

COSTUM, i, n. ook Coſtos en Coſtus, i, f. zeker welriekend kruid, Ovid. Met. X, 308. Plin. H. N. XII, 12. Lucan. IX, 917. Pandect. XXXIX, 4, 16. Men gebruikte het, bij voorb. tot zalven, Plin. H. N. XIII, 1: om den wijn aan te maaken, en te kruiden, Ibid. XIV, 16. Co-XII, 20: om te offeren, Prop. IV, 6, 5.

COTARIUS of COTORIUS, a, um, zich met wet- of ſlijpſteenen bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. cotaria (cotoria) ſcil. fodina, i. e. ſteengroeve, daar wet- of ſlijpſteenen gegraven worden, wetſteengroeve, ſlijpſteengroeve, bij voorb. Caeſar cotarias (cotorias) locaret, Pand. XXXIX, 4, 15: de Edd. hebben in 't gemeen, Cotorias.

COTHURNATUS, a, um, eigenlijk Cothurnen, d. i. hooge ſchoenen aanhebbende: van daar a) verheven boven anderen, bij voorb. in ſtand, bij voorb. cothurnatae deae, Ovid. Faſt. V, 348: in denken, in ſchrijven, in de Dichtkunst enz., bij voorb. Maro, Martial. V, 5 extr. VII, 62, 5: Lycophron, Ovid. in Ibin 531: vates, Ovid. Am. II, 18, 18: quam multa Publii (Syri) — cothurnatis dicenda, Senec. ep. 8 extr.: Dewijl de Tragedie of het Treurſpel enkel verheven perſonen en onderwerpen verbeeldde, en ook de Tragiſche Acteurs ten dien einde Cothurnen droegen; van daar wordt het b) aan de Tragedie en aan de onderwerpen van het Tragisch Theater toegekend; waarom het ſomtijds Tragisch vertaald wordt, bij voorb. ſcelera, Lactant. VI, 20 poſt med.: ook behoort het één en ander uit het voorgaande hier toe, bij voorb. Ovid. Am. II, 18, 18 en in Ibin 531.

COTHURNUS, i, m. de Cothurn d. i. een ſoort van hooge ſchoenen, daar zich de Grieken en anderen a) bij veele gelegenheden van bedienden, bij voorb. op de jagt, en dergelijke of andere gevallen, bij voorb. de jufferſchap enz., Virg. Aen. I, 337 (341). Juvenal. VI, 505. Cic. Fin. III, 14. Virg. Ecl. VII, 32, Cic. Phil. III, 6. Vellej. II, 82: van daar Herculis perſonam & cothurnos infantibus aptare, als een ſpreekwoord, Quintil. VI, 1 poſt med.: bijzonder droegen de Acteurs ze in de Tragediën, of Treurſpelen, Hor. Art. 280, om de Koninglijke en Godlijke perſonen des te ſtaatlijker te verbeelden: waarom het geen van de Tragedie, en het geen daar toe betrekking heeft, of van het Heldendicht gebruikt wordt, van de Tragiſche verheven ſtijl, hooge ſchrijfſtijl, Virg. Ecl. VIII, 10. Ovid. Am. III, 1, 45 en Remed. 375. Prop. II, 25, 41. Hor. Od. II, 1, 12. Juvenal. VI, 633: ook kan men het Tragedie vertaalen, Juvenal. XV, 29: van daar ook in de vormende kunſten, bij voorb. de ſchilderkunst, de verheven ſtijl, Plin. H. N. XXXV, 10 extr.

COTICULA, ae, f. 1) een kleine ſteen, bijzonder toetsſteen, Plin. H. N. XXXIII, 8: 2) een vat uit éénen ſteen, vijzel, Plin. H. N. XXXI, 9. XXXVII, 10.

COTIDIE, zie Quotidie.

COTONEUS en COTONIUS, a, um, voor Cydonius i. e. uit Cydon: van daar malum Cotoneum en enkel Cotoneum een kwee, kweepeer, Varr. R. R. I, 59 in. Cato R. R. 7. Plin. H. N. XV, 11. ook voor een kweepeerenboom, bij voorb. ſtrutheis cotonea inſita, Plin. H. N. XV, 11: Cotonea malus kwee-appelboom, doch hier ſtaat cydonia, Pallad.

COTORIUS, a, um, zie Cotarius.

COTTABUS, i, m. een kletſend geluid, geklets, bij voorb. van ſlagen, bij voorb. bubuli cottabi in te crepent i. e. verbera, Plaut. Trin. IV, 3, 4. Ook plagten de Ouden, (bij voorb. de Grieken) bij ſlemppartijën de rest van den wijn in den beker of kelk met geweld (uit vermaak) zoo op den grond uit te ſtorten, dat het een geklets veroorzaakte, en dit geklets heet Cottabus.

COTTANA, COCTONA, COCTANA, COTANA, COTONA, orum, een ſoort van kleine gedroogde vijgen, Martial. VII, 52, 7. XIII, 27, 2. Plin. H. N. XIII, 5. Juvenal. III, 83. Stat. Sylv. IV, 9, 28.

COTULA of COTYLA, ae, f. een klein vat of ook mate van een halven Pint (ſextarius), gevolglijk zoo veel als een hemina, Fannius de pond. & menſ. 12. Martial. VIII, 71, 8.

COTURNIUM i. e. vas, quo in ſacrificiis vinum fundebatur, Feſt. misſchien ſtaat het (door eene bedorven uitſpraak) voor Gutturnium.

COTURNIX, icis, f. een wachtel, of kwakkel, Ovid. Am. II, 6, 26. Plin. H. N. X, 23: ook als een woord van liefkoozing, Plaut. Aſin. III, 3, 76, doch zeker enkel in eene berispende ſpreekwijze. Not. de eerſte ſillabe ſtaat kort, Ovid. Am. II, 6, 26. Juvenal. XII, 97: lang, Lucret. IV, 645.

COTYLA, zie Cotula.

COVINARIUS, a, um, met wagens (covinis) zich bezig houdende, daartoe behoorende, bij voorb. covinarius ſcil. miles, die op een wagen vecht, Tacit. Agric. 35 en 36. Zie Covinus.

COVINUS, i, m. zeker ſoort van wagen, a) om te reizen, Martial. XII, 24, 1: b) om te vechten, der Belgen en Britten, Mela III, 6 med. Lucan. I, 426. Sil. XVII, 422: cf. Covinarius.

COVUM, i. n. i. e. cavum in aratro ſub jugo medio, quo bura extrema immittitur, Varr. L. L. IV, 31. Het is dus voor cavum.

COXA, ae, f. 1) de heup, Celſ. VIII, 1 extr. en 10 n. 5. II, 7. V, 26 n. 13. Martial. VII, 19, 5. 2) heupbeen, bij voorb. coxam fregit, Plin. Ep. II, 1: ook kan het een of ander uit n. 1. hier toe behooren.

COXENDIX, icis, f. 1) de heup, Plaut. Bacch. V, 2, 40. Celſ. VII, 30 extr. Suet. Aug. 8: 2) heupbeen, Plin. H. N. XXVIII, 11 poſt med. en X, 61.

CRABRO, onis, m. een horzel, Ovid. Met. XI, 335. XV, 368. Virg. Georg. IV, 245. Plin. H. N. XI, 21: irritare crabrones, Plaut. Amph. II, 2, 75, een ſpreekwoord, het weſpennest ſtooren, zich zelven verdriet op den hals haalen.

CRACENTES, i. e. graciles, Feſt., alwaar hij eene plaats van Plautus aanhaalt; als het daarmede goed ſtaat, dan is het een Particip. van Craceo, ere.

CRACEO, ui, 2. zie Cracentes.

CRAMBE, es, f. kool, Plin. H. N. XX, 9: crambe repetita, Juvenal. VII, 154, weder opgewarmde kool; een ſpreekwoord van het geduurig herhaalen van eene zaak.

CRAPULA, ae, f. 1) de overmate van gebruikten ſterkendrank, een roes, dronkenſchap, bij voorb. crapulam edormi & exhala, Cic. Phil. II, 12, ſlaap den roes uit: cf. Cic. Verr. III, 11 extr.: dus ook obdormivi crapulam, Plaut. Moſt. V, 2, 1. Ed. Gron.: crapulae plenus, Liv. IX, 30. XXXIII, 48: crapulam excutere, Ibid. XL, 14 in., i. e. maken, dat hij overgaat, benemen: 2) het geen een roes maakt: van daar heet hars, die men in den wijn mengde, crapula, Plin. H. N. XIV, 20. tweemaal, omdat daar door het hoofd bedweimd wordt.

CRAPULARIUS, a, um, den roes of dronkenſchap betreffende, tegen den roes, bij voorb. unctiones, Plaut. Stich. I, 3, 74. Ed. Gronov., i. e. tegen den roes, of bij het wijn drinken.

CRAS, Adv., a) morgen, Cic. Att. XII, 44: cras mane, Ibid. XIII, 30. Terent. Phorm. III, 2, 46, i. e. morgen vroeg. b) tegen morgen, bij voorb. cras te non vocavi, Martial. II, 37 extr.: ook ſtaat Cras Subſtantive, bij voorb. cras iſtud quando venit? Martial. V, 59, 2, wanneer komt deze morgen, d. i. die dag van mor-

morgen? van daar Cras heſternum, Perſ. V, 68, *voor den dag van gisteren, toen men zeide: morgen: en* aliud cras, Ibid.

CRASSĀMEN, ĭnis, n. i. q. craſſamentum, *het dikke, bij voorb. dat zich naar onder zet*, Colum. XII, 25 *en* 41.

CRASSĀMENTUM, i, n. i. q. craſſamen, 1) *het dikke, dat zich naar onder zet, het grondſop*, Colum. XII, 12: 2) *de dikte, bij voorb.* pari craſſamento, Gell. XVII, 9: ulmus cardinibus craſſamentisque portarum aptiſſima, Plin. Hiſt. Nat. XVI, 40 med., i. e. *de dikte of verdikking, dikmaking, dichtmaking*: 3) *verdikking, dichtmaking, dikmaking, bij voorb.* portarum, Plin. H. N., *zie hier voor.*

CRASSE, *dik, dicht of ſterk, grof, wanneer beide het laatſte het zelfde is als dik, dicht, bij voorb. ſterk verguld, bepekt enz., bij voorb.* vaſa craſſe picare, Colum. XII, 43, 5, i. e. *dik, ſterk bepekken: dus ook* creta figulari recentia mala craſſe illinire, i. e. *dik beſmeeren*, Ibid. XII, 44, 5: *van daar* 1) *grof, plomp, ongeſchikt, bij voorb.* carmen craſſe compoſitum, Horat. Ep. II, 1, 76: 2) *niet recht helder, donker, bij voorb.* gemmae craſſius nitent i. e. *donkerer, flaauwer, niet recht helder*, Plin. H. N. XXXVII, 7 extr.: *dus ook* molochites ſpiſſius virens & craſſius quam ſmaragdus, Ib. 8: *ook van het verſtand, bij voorb.* aliquid craſſe intelligere, Senec. Ep. 121 med., i. e. *donker, niet helder, niet duidlijk.*

CRASSESCO, ĕre, *dicht of dik worden, dik of ſterk worden, bij voorb.* caeparum capita, Plin. H. N. XIX, 6 ante med., i. e. *dik, ſterk worden:* quadrupedibus pili ſenectute craſſeſcunt, Ibid. XI, 39: vinum, Ibid. XXIII, 1: mel, Ibid. XI, 13: aēr — craſſeſcat in nubes, Ibid. II, 43: *van daar* 1) *hard worden, bij voorb.* craſſeſcente limo rigoribus hibernis in duritiem pumicis, Ibid. XXXIII, 5 in.: 2) *vet worden, dik en vet worden, bij voorb.* turtures, Colum. VIII, 9: ſues, Plin. H. N. XIII, 18.

CRASSĬTAS, ātis, f. i. q. craſſitudo, *de dichtheid, dikte, bij voorb.* aēris craſſitas denſa, Apul. de mundo.

CRASSITĬES, ei, f. i. q. craſſitudo, *de dichtheid, dikte, bij voorb.* pectus & venter craſtata craſſitie reluctabat, Apulej. Met. VII. poſt init. p. 189. Elm.

CRASSĬTŪDO, ĭnis, f. 1) *de dikte of dichtheid eener zaak, bij voorb.* aēris, Cic. Div. I, 49: mellis, Plin. H. N. XXVIII, 11: aquarum, Apul. de mundo p. 61. Elm.: craſſitudo fiat quaſi emplaſtrum, Cato R. R. 39: parietum, Caeſ. B. C. II, 8: columnarum, Vitruv. IV, 4: poſtium, Plaut. Moſt. III, 2, 132: genarum, Plin. H. N. XXXII, 9: extremitas, in qua nulla craſſitudo ſit, Cic. Acad. IV, 36: 2) *het dik, dat zich op den grond zet, grondſop*, Plin. H. N. XXV, 11 extr.

CRASSIVENĬUS, a, um, *dik van aderen, bij voorb.* acer, Plin. H. N. XVI, 15, *eene ſoort van Ahornboom.*

CRASSO, avi, atum, are, *dik maken, dicht maken, bij voorb.* pili craſſantur in ſetas, Apul. Met. III. poſt med. p. 139. Elm., i. e. *verdikken zich enz.*

CRASSUS, a, um, *dik of dicht, bij voorb.* craſſiſſimus aēr, Cic. Nat. D. II, 6: *dus ook* coelum craſſum, Cic. Fat. 4: craſſior arbor, Cato R. R. 28: pollex craſſior, Plin. H. N. XI, 43: inteſtinum craſſum, Varr. L. L. IV, 22: arena, Plin. H. N. XXXVI, 6: nucleus, Ibid. 25: toga, Horat. Sat. I, 3, 15: volumen, Martial. V, 79: tenebrae, Cic. Acad. IV, 30: cruor, Virg. Aen. V, 496: paludes, Ib. Georg. II, 110: nebula, Auct. B. Hiſp. 6: pituita, Plin. H. N. XX, 17: craſſa fila, Ovid. Her. IX, 77: unguentum, Horat. Art. 375. Not. tres digitos craſſos, *drie vingeren dik*, Cato R. R. 40: *van daar* 2) *vet, bij voorb.* turdi, Martial. II, 40, 3: agri, Cic. Flacc. 29: b) *ongeſchikt, plomp, onmanierlijk, niet fijn, bij voorb.* munuſculum craſſo filo, Cic. ad Div. IX, 12, i. e. *ſlecht:* craſſa Minerva, Horat. Sat. II, 3, i. e. *geen fijne, beſchaafde, geleerdheid:* nomen, Martial. XII, 18, 12: turba, Ibid. IX, 23, 2: negligentia, Pandect. XXII, 6, 6: infortunium, Plaut. Rud. III, 5, 53: c) *grof, ſcherp, erg, bij voorb.* negligentia, Pand.: infortunium, Plaut., *zie hier voor.*

CRASTĪNUS, a, um, 1) *van morgen, bij voorb.* dies, Cic. Att. XV, 8. Plaut. Stich. IV, 2, 55: *van daar* craſtino die *of enkel* craſtino, Gell. II, 29, i. e. *de dag van morgen, of morgen, waar voor ook* die craſtini *ſtaat*, Plaut. Moſt. IV, 1, 25. Gell. II, 29 in.: cf. Gell. X, 24: *van daar* in craſtinum differre, ſcil. diem *of* tempus, Cic. Or. II, 90 extr. Nep. Pelop. 3: *dus ook meermaalen* in craſtinum, *bij voorb.* Plaut. Caſ. III, 5, 43. *en* Pſeud. extr.: 2) *voor* ſequens, futurus, *bij voorb.* aetas, Stat. Theb. III, 562: hora, Virg. Georg. I, 425: craſtino ſubnaſcente fructu, Plin. H. N. XIII, 9 in.: *van daar* craſtinum ſcil. tempus: *van daar* in craſtinum, *bij voorb.* differre, *zie hier voor.*

CRATER, ēris, m. 1) *een groot diep vat, waar in de Ouden den wijn met water mengden, en daar uit, op onze wijze, in de glazen ſchepten, mengvat, mengketel of kom enz.*, Virg. Aen. I, 724 (728). II, 765. IX, 165. Ovid. Faſt. V, 523: Curt. IX, 10. §. 25: *van daar* 2) *uit hoofde der gelijkvormigheid, elke ronde verdieping, elke ronde diepe bewaarplaats, bij voorb.* a) *een olievaatjen*, Virg. Aen. VI, 225. Martial. XII, 32, 12: *ook om water te ſcheppen*, Naev. ap. Non.: *doch hier ſtaat de* Ablat. crateris, *gevolglijk van* cratera, ae: b) *de ketel of bekken of kom, waar in het welwater ontſpringt*, Plin. Epiſt. V, 6: c) *de ketel of opening van eenen vuurſpuwenden berg*, Plin. H. N. III, 8. Apul. de mundo p. 173. Elm.: d) *de opening in de aarde, die* Pluto *zich maakte*, Ovid. Met. V, 422: e) *een zeeboezem bij Bajen*, Cic. Attic. II, 8: 3) *een zeker geſtarnte*, Ovid. Faſt. II, 244.

CRATĒRA, ae, f. *voor* Crater, *ſtaat menigvuldigmaalen, bij voorb. als een drink- of mengvat*, Cic. Verr. IV, 59 in.: *ook* Apul. Flor. poſt med. p. 363. Elm.: *alwaar* prima cratera — ſecunda — tertia *ſtaat:* crateris aureis, Curt. IX, 10 extr.: *ook als geſchenk voor de Godheid, bij voorb. voor den* Delphiſchen Apollo, Liv. V, 25 extr. *en* 28 in.: *voor* Hercules, Curt. IV, 8 extr.: *ook ſtaat* Cic. ad Div. VII, 1 ante med.: craterarum tria millia cet., *alwaar* Graevius cetrarum *lezen wil: maar kunnen in een Tooneelſpel niet even zoo wel* craterae (*buitgemaakte*) *als* cetrae *voorkomen? Verders om water te ſcheppen, bij voorb.* Naev. ap. Non. 15: *eindelijk als een geſtarnte*, Cic. Arat. 219, *welk vers ook* Cic. Nat. D. II, 44 extr. *ſtaat.*

CRATES, is, f. 1) *alles, wat uit hout of andere ſtoffe gevlochten is, elk gevlochten werktuig, een horde, rooſter, bij voorb.* crates ſtercoraria, Varr. R. R. I, 12. Cato R. R. 10: paſtorales, Colum. XII, 15: uvas in crate diſponito, Ibid. 16: *van daar* crates *eene egge, bij voorb.* crates dentata, Plin. H. N. XVIII, 18 extr.: *dus ook* vimineа, *bij voorb.* vimineas trahit crates, Virg. Georg. I, 94, i. e. *egge:* cratibus pontem contegere, Caeſ. B. G. IV, 17: argentea i. e. *rooſter*, Petron. 31 extr.: cratibus paludem explere, Caeſ. B. G. VII, 58, i. e. *naar onze wijze, met Faſchinen. Ook was het ſomtijds eene ſtraffe, eenen misdaadiger met eene horde te bedekken, en er dan ſteenen op te werpen*, Liv. I, 51. IV, 50: *en deze ſtraf zal oorſpronglijk Karthagiſch zijn. Dus ook* ſub cratim jubeas ſupponi & lapides imponi, Plaut. Poen. V, 2, 65, *alwaar de* Accuſativus cratim *moet opgemerkt worden: van daar* 2) *om de gelijkvormigheid van andere dingen, bij voorb.* crates favorum, Virg. Georg. IV, 214: pectoris, Virg. Aen. XII, 508: *dus ook* laterum, Ovid. Met. XII, 370: ſpinae (*van de ruggraad*), Ovid. Met. VIII, 806: crates umbonum, Virg. Aen. VII, 633: aeratae crates i. e. *ſchilden*, Stat. Theb. IV, 110.

CRATICIUS *of* CRATITIUS, a, um, *gevlochten, uit horden of gevlochten werk beſtaande, rooſterachtig enz., bij voorb.* parietes, Vitruv. II, 8 extr.: craticiis podiis diſcernenda granaria, Pallad. I, 19.

CRATĬCŬLA, ae, f. *een klein gevlochten ding, bij voorb. een rooſtertjen, een hordetjen, bij voorb.* Martial. XIV, 221. Cato R. R. 13.

CRATĬO, ire, (*van* crates, *egge*), *eggen*, Plin. H. N. XVIII, 28 in.

CREATĬO, onis, f. *het maken of de vervaardiging, veroorzaking enz., bij voorb.* 1) *de verkiezing tot een ambt, bij voorb.* magiſtratuum, Cic. Leg. III, 3: tutoris, Pandect. XXVI, 7, 38: 2) *de teeling*, Varr. L. L. V, 2: liberorum, Pandect. I, 7, 15.

CREATOR, oris, m. *ieder, die iet maakt, veroorzaakt, voortbrengt enz., bij voorb.* 1) *de voortbrenger, oorzaak, ſtichter, bij voorb.* urbis, Cic. Balb. 13: rerum, Lucan. X, 266: 2) *de teeler of vader*, Ovid. Met. VIII, 309: 3) *die iemand tot iet maakt, benoemt, verkieſt, benoemer, verkiezer, maker, bij voorb.* creator — nihil praeſtare debet, Pandect. L, 8, 2 med.

CREATRIX, īcis, f. *eene vrouw, die iet maakt enz.: van daar* 1) *de voortbrengſter, oorzaak, bij voorb.* rerum, Lucret. I, 633: bellorum, Sil. XV, 184: 2) *de baarſter, moeder*, Virg. Aen. VIII, 534. Catull. 62. de Aty v. 50.

CREBER, bra, brum, 1) *menigvuldig, veelvuldig, talrijk, bij voorb.* venae crebrae multaeque, Cic. Nat. D. II, 55: compellationes, Cic. ad Div. XII, 25: (hoſtes) tam crebri ad terram accidebant, Plaut. Poen. II, 38: lacus crebro ſalicto oppletus, Ibid. Aul. IV, 6, 9: delectabatur crebro funali, Cic. Senect. 13, *voor* crebris funalibus; *alwaar ſommigen willen lezen* cereo funali i. e. *eene waschkaars, het welk beter ſchijnt, ten zij men liever* crebro Adverbialiter (*menigvuldiglijk*) *verſtaan, en niet tot* funali, *maar tot* delectabatur *brengen wil:* literae crebriores, Cic. Att. XI, 10. Caeſ. B. G. V, 44: aedificia creberrima, Caeſ. B. G. V, 12: ignes creberrimos fieri jubet, Salluſt. Jug. 106 (114): ſermonem creberrimum fuiſſe, Cic. Phil. XIV, 5: fama crebrior quam certior, Plin. H. N. XXXVI, 26: *ook ſtaat* creber *bij het verkeer-*

keerde Substantivum, *bij voorb.* lucus creber arundinibus *voor* crebris, Ovid. Met. XI, 190: *men zou hier toe ook kunnen brengen* creber procellis Africus, Virg. Aen. I, 85 (89), *en* Thucydides creber est rerum frequentia, Cic. Or. II, 13: *doch zie hier na: zeldzaam is het, 't welk staat bij* Plin. H. N. III, 5 med. Tiberis creber ac subitis incrementis, *alwaar of* ac *wegblijven, of* subitus *diende gelezen te worden: van daar* Crebro, Abl., *met menigvuldigheid, d. i. dikwijls, menigvuldig, het welk* Adverbialiter *staat, bij voorb.* literas mittere, Cic. Att. VI, 5: cf. Cic. Coel. 24. Compar. crebrius, Superl. creberrime *behooren tot* Crebre: 2) *menigvuldig iet doende, bij voorb.* tu in eo creber fuisti, Cic. Planc. 34: Thucydides creber est rerum frequentia, Cic. Or. II, 13, i. e. crebro usurpat, *is er sterk in.* Not. crebra (neutr.) Adverbialiter *voor* crebro, Virg. Georg. III, 500: *ook staat er* creber *voor, bij voorb.* heros creber — pulsat, Virg. Aen. V, 459: *men zou hier toe ook kunnen brengen* hostes tam crebri ad terram adcidebant, Plaut., *zie hier voor: doch, dit is misschien niet nodig:* 3) *dicht, bij voorb.* lucus creber arundinibus, Ovid., *zie hier voor.*

CREBRE, Adv., 1) *menigvuldiglijk, dikwijls: van daar* crebrius, Cic. ad Div. V, 6: creberrime, Cic. Div. I, 27: 2) *dicht, bij voorb.* alnus crebre fixa, Vitruv. II, 9 med.: crates ex virgis creberrime textis, Ibid. X, 20 extr.

CREBRESCO, brui, 3. *menigvuldig, sterk worden, toenemen, bij voorb.* aurae, Virg. Aen. III, 503: horror, Virg. Aen. XII, 407: sermo, Ibid. 222: fama, Tac. Hist. IV, 12: licentia, Ibid. Ann. III, 60: bellum, Ibid. Hist. II, 67: *van daar* crebrescit scil. fama, i. e. *daar verspreidt zich een gerucht, daar wordt sterk van gesproken,* Ibid. Ann. II, 39: Not. *Sommigen schrijven* crebui cet.

CREBRISURUM (scil. vallum) i. e. vallum crebris suris, id est, palis, munitum, Plaut. ap. Fest.

CREBRĬTAS, ātis, f. 1) *de menigvuldigheid, bij voorb.* literarum, Cic. Att. XIII, 18: officiorum, Cic. ad Div. III, 1: sententiarum, Cic. Brut. 95: *van daar* 2) *de dichtheid, dikheid, bij voorb.* coeli (i. e. aëris), Vitruv. IX. c. ult.

CREBRĬTER *voor* crebro, Vitruv. X, 19 extr.

CREBRITUDO, īnis, f. i. q. crebritas, Stienna ap. Non. 2. n. 178. si lectio certa.

CREBRO, Adv., *eigenlijk een* Abl. *van* creber, *dikwijls, menigvuldig, zie* Creber, Compar. crebrius. Superlat. creberrime, *zie in* Crebre.

CREBRO, are, *menigvuldig maken, zamenhoopen, dicht maken, bij voorb.* pexitas telae (*der spin*) crebratae, Plin. H. N. XI, 24 in. Ed. Hard. *Andere* Edd. *hebben* cribratae, i. e. *dun, fijn, subtiel (zoo als doorgaands gezeefd meel fijn is enz.).*

CREDĬBILIS, e, *geloofbaar, geloofwaardig, bij voorb.* narratio, Cic. Or. 36: credibile est, *het is geloofelijk,* Cic. Invent. I, 30. Verr. V, 61. Or. II, 21: *ook volgt* ut, Terent. And. IV, 1, 1: dicit credibile, Plaut. Poen. V, 5, 50, i. e. *geloofelijk, iet geloofelijks:* credibile dicta, Curt. V, 13: *van daar* majora credibili, Ovid. Trist. I, 49, 5, i. e. *grooter dan men gelooven zou: dus ook* fortior credibili, Ovid. Fast. III, 618: credibilior, Quintil. Decl. VII, 9.

CREDĬBĬLĬTER, Adv., *op eene geloofbare wijze, geloofelijk,* Cic. Dejot. 6. Quintil. VI, 2. IX, 2: credibilius, Quintil. IV, 2 extr.

CREDĬTOR, oris, m. *die aan iemand geld geleend heeft, een schuld-eischer,* Cic. Phil. VI, 4. Senec. Ep. 87. Suet. Caes. 42. Plin. H. N. XXXIII, 10: cf. Pandect. L, 16. leg. 10, 11, 12: *van daar Tropisch, die een' tegendienst te vorderen heeft,* Plin. Epist. I, 3 extr.

CREDĬTRIX, īcis, f. *een schuld-eischeresse,* Pandect. XX, 5, 16. XXXI, 90 extr.

CREDĬTUM *en* CREDĬTUS, a, um, *zie* Credo.

CREDO, īdi, ītum, 3. *trouwen, vertrouwen, een vertrouwen hebben, op iemand of iet, bij voorb.* militibus, Liv. II, 45, i. e. militum fidei, *alwaar* confidere militibus, i. e. militum fortitudini, *er tegen over staat:* amico, Cic. Rosc. Am. 39 in.: partim non credunt, Cic. ad Div. V, 6, i. e. *zij vertrouwen niet* scil. *mij:* quibus consulibus parum creditum sit, Liv. II, 18, i. e. *niet recht vertrouwd is:* virtuti suorum, Sallust. Jug. 106 (114): *van daar* 1) *iet aan iemand vertrouwen of toevertrouwen, bij voorb.* alicui suam vitam, Terent. And. I, 5, 37: se victori, Cic. ad Div. IV, 7: alicui sua consilia, Ter. Eun. I, 2, 48: cf. Auct. ad Her. IV, 34. Virg. Aen. X, 70: *ook met* committere, Cic. Q. Fr. I, 1. c. 4 *en* 9: *ook* se in aliquem, *bij voorb.* in novos soles audent se gramina credere, Virg. Georg. II, 332: *dus ook* non credere hostem solo *of* terrae, Lucan. IV, 647 *en* 653: *niet te grond werpen, niet de aarde laten aanraken, omdat* Antaeus *daar door hulp van de aarde zou bekomen hebben: van daar leenen, borgen, bij voorb.* alicui pecuniam, Cic. Rab. post. 2: cf. Harusp. 13: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* nemini credat, Cato R. R. 5: *dus ook* Cic. ad Div. I, 7 med. qui ei credidissent: Cic. Dejot. 3. non latroni sed regi credidit: cf. Senec. Ep. 101: *dus ook wij, bij voorb. hij wil mij niet borgen (leenen): van daar* Creditus, a, um, *toevertrouwd, geborgd: van daar* Creditum, Substant., *het geleende, de schuld,* Senec. Benef. II, 21. Quintil. VII, 2. *en meermaalen: van daar* alicui in creditum ire, Pandect. XII, 1, 2. XIX, 2, 31: *of* abire, Ibid. XIV, 6, 13: *of* dare, Ibid. XII, 1, 20, i. e. credere: *en* in creditum adcipere, i. e. *iet bekomen, dat weder gegeven moet worden,* Ibid. XII, 1, 9: in creditum possidere, i. e. *als iet toevertrouwds, geleends,* Ib. XLII, 1, 15 in.: in credito esse i. e. *toevertrouwd, geleend zijn,* Ibid. XXXIV, 2, 27. 2) *vertrouwen, geloof geven, gelooven, bij voorb.* alicui *of* rei, *is bekend. Ook* aliquid, i. e. *gelooven of voor waar houden, is ook bekend, bij voorb.* omnia, Cic. Div. II, 41: cf. Cic. Brut. 26: credone tibi hoc? Terent. And. III, 2, 17: *van daar* crede mihi, Cic. Att. VI, 6: *of* mihi crede, Ibid. XIII, 6: *beide is menigvuldig: ook met den* Genitivus, *bij voorb.* cui omnium rerum credit, Plaut. Asin. II, 4, 53, i. e. in omnibus rebus, *of voor* omnes res: *dus ook* Ibid. Truc. II, 2, 52: quisquam mihi — duarum rerum creduit, i. e. duas res *of* in duabus rebus credat: *van daar in 't gemeen gelooven, daar voor houden, meenen,* Cic., *is bekend.* Not. a) *dikwijls staat* credo Adverbialiter, *vermoedelijk, geloof ik, bij voorb.* male, credo, mererer, Cic. Fin. I, 3: cf. Caes. B. C. II, 31. Cic. Cat. I, 2. *en meermaalen.* b) credor *staat ook voor* creditur mihi, *bij voorb.* certe credemur, Ovid. Fast. III, 351, i. e. credetur nobis: vix credar, i. e. credetur mihi, Ovid. Trist. III, 10, 35: *dus ook* creditus, a, um, i. e. cui (postquam ei) creditum est, *bij voorb.* nec tu succense (*zegt* Helena *tegen* Paris) nimium mihi (i. e. a me, scil. tibi) creditus aegre, Ovid. Her. XVII, 129, i. e. *wordt niet boos, dat gij van mij zoo moeilijk geloofd zijt, dat ik u zoo moeilijk, ter naauwer nood, geloofd heb:* creditus adcepit cet., i. e. postquam ei a Medea creditum est cet., Ovid. Met. VII, 9: Cassandra non credita Teucris i. e. a Teucris, Virg. Aen. II, 247: c) *ook staat* credor *dikwijls voor* creditur de me, *bij voorb.* credebar sanguinis auctor, *men hield mij voor enz.,* Ovid. Fast. III, 190: cf. Ibid. Trist. III, 11, 73: Voluntaria morte interiisse creditus, Tacit. Hist. IV, 67: cf. Ibid. Ann. V, 4: d) Creduam, as, at, *voor* credam, as, at, *heeft* Plautus, Poen. III, 5, 2. Trin. III, 1, 5. Bacch. IV, 8, 6: *dus ook* creduis *voor* credas, Plaut. Amph. II, 2, 40. Capt. III, 4, 73. Truc. II, 2, 52, *van het oude* Creduo. e) credier *voor* credi, Plaut. Pseud. II, 2, 37. *en* Poen. II, 43.

CREDUAM, CREDUIM cet., *zie* Credo *op het einde.*

CREDŬLĬTAS, ātis, f. *ligtgeloovigheid,* Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 23. Ovid. Am. III, 14, 30. *en* Pont. I, 1, 44. Tacit. Ann. II, 40. XV, 11. Curt. VII, 7.

CREDŬLUS, a, um, 1) *die ligt gelooft, ligtgeloovig, bij voorb.* auditor, Cic. Font. 6: cf. Cic. Amic. 26 extr. *en* ad Attic. XV, 16: turba, Ovid. Fast. IV, 312: credula res amor est, Ovid. Her. VI, 21: spes, Horat. Od. IV, 1, 30: aures, Curt. X, 1 post med.: *ook Tropisch, bij voorb.* piscis, Ovid. Met. VIII, 857: nondum secabant credulae pontum rates, Senec. Hippol. 530: convivia, Justin. II, 10, i. e. *waar bij men elkanderen vertrouwt, zie* n. 3: *ook* credulus alicui, Virg. Ecl. IX, 34. Horat. Od. I, 11, 8, *die ligt iemand gelooft: ook met den* Genitivus, *bij voorb.* credulus adversi (i. e. *het ongeluk, d. i. dat het de* Romeinen *niet verlaten zou*), Sil. X, 478: *ook met* in, *bij voorb.* in vitium, Ovid. Fast. IV, 312. 2) *wien ligt geloofd wordt, bij voorb.* fama, Tacit. Hist. I, 34. 3) *vol vertrouwen, bij voorb.* convivia, Justin. II, 10 med., i. e. *zonder streeken, waar bij men elkander vertrouwt.*

CREDUO *voor* CREDO, Plaut. *Zie* Credo.

CREMĀTĬO, onis, f. *verbranding,* Plin. H. N. XXIII, 2 extr.

CREMENTUM, i, n. *van* Cresco, *wasdom, toeneming,* Varr. ap. Non. 2. n. 767: ad crementa lunae, Plin. H. N. XI, 37. sect. 35.

CREMIĀLIS, e, i. e. *tot rijs- of brandhout behoorende, gevolglijk brandbaar, bij voorb.* arbores, Ulpian. Pand. XXIV, 3, 7 post med., *alwaar in de* Edd. premiales *staat, maar zeker* cremiales *moet gelezen worden.*

CREMĬUM, i, n. *klein brandhout, rijshout,* (*misschien van* Cremius, a, um, *verbrandbaar enz.,* scil. lignum cet.). *De* Plural. *staat* Colum. XII, 19. *alwaar gezegd wordt* tenuibus lignis, quae cremia rustici adpellant: *ook* Plin. H. N XII, 9: forte cremia (cinnamomi) dissecui, Ed. Elzev. *Doch de* Ed. Hard. *heeft*

heeft uit Codd. gemina: *misschien is* cremia *beter, voornaamlijk, dewijl drie regels verder* farmenta *staat.*

CREMO, avi, atum, are, *verbranden, bij voorb.* corpus, Cic. Leg. II, 22. *en* Div. I, 23. Liv. I, 1. Plin. H. N. VII, 54. XVII, 1. XX, 5 extr. Ovid. Met. II, 126.

CREMOR, oris, m. *het dikke sap of het melkachtige van uitgewaterde of uitgedrukte kernen, vruchten enz., dikke pap enz., bij voorb. gerstenbrij*, Ovid. Medic. 95: ptisanae, alicae, oryzae, Cels. III, 7. n. 2: fici, Ibid. VI, 6. n. 26: furfurum, Ibid. cap. 10 extr.: donec cremor crassus erit factus, Cato R. R. 86, i. e. *dikke brij:* nisi cremore crasso est jus collyricum, Plaut. Perf. I, 3, 15, i. e. *ten zij de pap dik is.*

CREO, avi, atum, are, *maken, scheppen, voortbrengen, bij voorb.* natura creat imitatores, Cic. Or. II, 54: oratorem, Ibid. 28: fimum herbas creat, Plin. H. N. XIX, 8 post med.: cf. Cic. Nat. D. II, 22 in.: *van daar* 1) *teelen, baaren, bij voorb.* is Aeneam creat, Liv. I, 3: cf. Horat. Od. IV, 4, 29: regina creat Parin, Virg. Aen. X, 705: oratores, Cic., *zie hier voor.* 2) *maken, veroorzaken, bij voorb.* periculum alicui, Cic. in Caecil. 19: errorem, Cic. Div. II, 19: vomitum, Plin. H. N. IX, 48: taedium, Quint. IX, 4: lites, Plaut. Poen. III, 2, 9: fraudem, Ibid. Mil. II, 3, 23: voluptatem, Ibid. Cas. II, 7, 3: molestias, Ibid. Mil. I, 1, 33: seditionem, Vellej. II, 4. 3) *maken, d. i. verkiezen tot een ambt, bij voorb.* consules, praetores, Cic. Att. IX, 9 post med. Caes. B. C. III, 1: tribunos plebis, Cic. ap. Ascon.: regem, Nep. Hann. 7: quaestores, Sall. Jug. 40 (44): dictatorem, Liv. II, 18. *zesmaal:* cf. I, 23. VI, 6: ducem gerendo bello, Liv. I, 23: magistratum, Caes. B. G. VII, 32: curatorem reip., Pandect. L, 8, 3.

CREPAX, acis, *klinkend, ruischend, knerssend, bij voorb.* mola, Maecen. ap. Senec. Ep. 114.

CREPĔRUS, a, um, *onzeker, duister, schemerig, tegenspoedig, bij voorb.* bellum, Lucret. V, 1295: res, Acc. *en* Pacuv. ap. Non.

CREPI, orum, i. e. Luperci, Fest.

CREPĬDA, ae, f. *eene soort van pantoffels, die men toebond, pantoffelschoen, hoedanigen voornaamlijk de* Grieken *droegen*, Cic. Rab. post 10. Liv. XXIX, 19. Horat. Sat. I, 3, 127. Suet. Tiber. 13. Not. ne sutor supra crepidam, scil. judicet, i. e. *boven zijne kundigheid. Een spreekwoord, dat ontleend is uit* Plin. H. N. XXXV, 10 ante med., *alwaar een schoenmaker zich met het been op een schilderstuk bemoeit.*

CREPĬDĀRĬUS, a, um, *pantoffels betreffende, bij voorb.* sutor, Gell. XIII, 2. *en* Sempron. Ibid., i. e. *die ze maakt:* cultellus, Ibid.

CREPĬDĀTUS, a, um, *pantoffels* (crepidas) *aan hebbende*, Cic. Pis. 38. Suet. Domit. 4: *ook* fabulae, Donat. ad Ter. Ad. prol. 7, *alwaar de Acteurs in* crepidae *op 't tooneel kwamen, gevolglijk* Grieksche.

CREPĬDO, ĭnis, f. 1) *elke uitstekende, gemetzelde, of anders vaste hoogte, waar op iet gebouwd of gezet wordt, de grond, voetstuk, bij voorb.* urbis, Cic. Verr. V, 37: obelisci, Plin. H. N. XXXVI, 8: *van daar Tropisch, bij voorb.* omnia tanquam crepidine quadam sustinentur, Cic. Or. 67. 2) *elke hoogte of verheven rand, hij zij gemetzeld of niet, een klip, een dam, een vaste oever, eene vaste insluiting, bij voorb. van een water, eene straat enz., bij voorb.* semitae, Petron. 9: saxi, Virg. Aen. X, 653: maris atrocitas objectu crepidinis frangitur, Colum. VIII, 17, 10: coercere Euphratem magnae molis crepidinibus, Curt. VIII, 17, 28: portus, Ibid. IV, 5 extr.: circum totum parietem sit crepido lata, in qua sint cubilia, Varr. R. R. III, 11: acanthos est herba topiaria, crepidines marginum vestiens, i. e. *hoogte*, Plin. H. N. XXII, 22 ante med.: *dus heeten in de Bouwkunst de uitstekende deelen der gebouwen ook* crepidines, Vitruv. III, 2. IV, 6: *verders* crepido ripae, Stat. Theb. IX, 492, *waar uit blijkt, dat het niet den oever volstrekt, ten minsten niet elken oever betekent:* nulla crepido vacat? Juvenal. V, 8, i. e. *hoogte, bij voorb. van eene brug, van eenen weg, om te bedelen enz.:* eam (planitiem) quoque altera crepido haud facilior ambibat, Liv. XXVII, 18, *misschien* scil. fluvii i. e. *oever, te weten, hooge, steile.*

CREPĬDŬLA, ae, f. i. q. crepida, *wanneer men verkleinend spreekt, pantoffeltjen*, Plaut. Perf. IV, 2, 3. Gell. XIII, 21.

CREPĬTACŬLUM, i, n. *een klepper of ratel*, Colum. IX, 12. Quintil. IX, 4 med. Lucret. V, 230. Martial. XIV, 54. *In het opschrift.*

CREPĬTO, are, *klapperen, ratelen, knerssen, ruischen, klank maken, bij voorb.* dentibus, Plaut. Rud. II, 6, 52: intestina crepitant, Ibid. Men. V, 5, 27: labra osculis collisa crepitabant, Petron. 132: durae crepitant sub vulnere malae, Virg. Aen. V, 436: laurea crepitet succensis flammis, Tibull. II, 5, 81: enses crepitare incudibus, Virgil. Georg. II, 504: bractea crepitabat vento, Ibid. Aen. VI, 209: nimbi crepitant grandine, Ib. V, 418: algor dentibus crepitans, Lucret. V, 746: grando crepitans, Virg. Georg. I, 449: ardentes stipulae crepitantis acervos, Ovid. Fast. IV, 781: crepitans sistrum, Prop. III, 9, 43: aera, Virg. Georg. IV, 451: flamma crepitans, Virg. Aen. VII, 73: arma crepitantia, Tibull. II, 5, 73: undae crepitantes, Virg. Aen. XI, 299.

CREPĬTUS, us, m. *het geruisch, geklank, geklepper, gekners, geknap enz., bij voorb.* claustrorum, Plaut. Curc. I, 3, 47: cardinum, Ibid. V, 1: dentium, Cic. Tusc. IV, 8: aeris, Liv. XLIII, 10: armorum, Liv. XXXVIII, 17: pedum, Cic. Top. 12: digitorum, Martial. XIV, 119, 1: imbrium, Plin. H. N. XII, 1: materiae viridis flagrantis, Liv. VI, 2: plagarum, Cic. Verr. V, 62: tibiarum & scabellorum, Suet. Calig. 54: crepitus ventris, Sueton. Claud. 32: *en enkel* crepitus, Cic. ad Div. IX, 22 extr., i. e. *het geruisch van winden of een scheet: van daar* crepitum reddere, Plin. H. N. XXVII, 12, i. e. *een wind laten: dus ook* emittere, Suet. Claud. 32: gladiorum, Auct. B. Hisp. 31: alarum, Liv. V, 47, i. e. *kleppen.*

CREPO, ui, itum, are, 1) *ruisschen, klinken, knerssen, ratelen, klapperen, kraken (als een geruisch) enz., bij voorb.* intestina mihi, quando esurio, crepant, Plaut. Men. V, 5, 27: laurus adusta crepet, Ovid. Fast. IV, 742: cum primum crepuerit catena, Senec. Ep. 9 ante med.: lapidem — crepare dicunt, Plin. H. N. XXXVI, —: crepuit sistrum, Ovid. Met. IX, 783: sinus crepantes carbaseos collegerat auro, Virg. Aen. XI, 775: digitus crepans, Martial. III, 80, 12: crepat grandine palla, Stat. Theb. VII, 38: crepuere malae, Senec. Oedip. 90: verberum crepuit sonus, Ibid. Herc. Oet. 1002: nubes crepuere, Ovid. Met. II, 501: fores crepuerunt, Terent. Heaut. III, 3, 52, *het welk een teken is, dat er iemand buiten komt, omdat de deuren der* Grieken *na de straat toe open gingen, en gevolglijk iemand, die buiten wilde gaan, eerst tegen de deur klopte, opdat degeen, die buiten stond, terug kon gaan: dus ook* foris crepuit, Plaut. Amph. I, 2, 34. *Van daar* a) *voor verbreken, opspringen, bij voorb.* remi, Virg. Aen. V, 205: poma, Pallad. Mart. 10 post init.: b) *voor winden van zich laten*, Martial. XII, 78, 11. XII, 79, 1. *en* Cato ap. Fest. in Prohibere. 2) Active, *een geruisch ergens mede maken, iet laten klinken, bij voorb.* gentes aera crepant, Stat. Theb. VI, 686: ter crepuere sonos, Propert. III, 8, 4: aureolos, Martial. V, 20, 4. (V, 19, 14): *van daar iet van zich laten hooren, er dikwijls van spreken, ergens een ophef van maken, van spreken, bij voorb.* neque leges crepo, Plaut. Mil. III, 1, 57: quis post vina pauperiem crepat? Horat. Od. I, 18, 5: sulcos & vineta, Ibid. Epist. I, 7, 84: si quid veri crepat, Ibid. Sat. II, 3, 33, i. e. dicit: *ook volgt* ut (*hoe*), *bij voorb.* crepat, ut — toleravit cet., Lucret. II, 1167.

CREPUNDĬA, orum, n. *allerhande ratelende dingen*, 1) *ratelwerk voor kinderen, als hun speelgoed*, Plaut. Rud. IV, 4, 110, *alwaar de deelen bijzonder opgeteld worden: verders* Cic. Brut. 91. Plin. H. N. XI, 51. *Aan dit speelgoed werden de te vondeling gelegde of anders wedergevonden kinderen gekend*, Terent. Eun. IV, 6, 15. *en* Heaut. IV, 1, 37: cf. Plaut. in Cistell. *en* Rudent. *Waarom deze dingen* monimenta *heeten*, Terent. Eun. IV, 6, 15. 2) *ratelende Muzijk-instrumenten*, Justin. XXX, 1 extr.

CREPUSCI, orum, i. e. nati tempore crepusculi, Varr. L. L. V, 2.

CREPUSCŬLUM, i, n. *schemering, d. i. wanneer het niet recht helder en niet recht donker is*, Ovid. Met. XIV, 122: *bijzonder de avondschemering*, Ovid. Am. I, 5, 5. Fast. V, 163. Met. XV, 651. *en* Her. XV, 21. Plin. H. N. XVIII, 25. Colum. XII, 1. Phaed. III, 7, 20. *en meermaalen.*

CRESCENTĬA, ae, f. *de wasdom, het toenemen, bij voorb.* horarum, Vitruv. IX, 9: dierum, Ibid.

CRESCO, crēvi, crētum, 3. 1) *wassen, opnemen, geboren worden, bij voorb.* qui postea creverunt, scil. homines i. e. nati sunt, orti sunt, vixerunt, Varr. R. R. III, 1, 7: loca crescunt, Ovid. Met. I, 345, i. e. *komen op, komen meer en meer voort, worden zichtbaar of zichtbaarer: van daar het* Particip. pass. cretus, a, um, *ontstaan, geteeld, geboren, is menigvuldig, voor* natus, *bij voorb.* Latona creta Titano, Varr. R. R. VI, 2: creti Alconore, Virg. Aen. IX, 672, i. e. *zoonen:* Aeneam Trojano a sanguine cretum, Ibid. IV, 191: ab origine cretus eadem, Ovid. Met. IV, 606: leonem cretum de chimaerea gente, Claudian. in Hercul. 76: tali de (i. e. sub) sidere cretus, Manil. V, 299: nemo erit mortali corpore cretus, Lucret. V, 6, i. e. homo, *eigenlijk, met een sterfelijk ligchaam* &c.:

geboren, of van een sterflijk ligchaam (d. i. mensch) geboren: het eerste behaagt mij het best: dus ook animi natura n tivo corpore creta, Ibid. 61, i. e. cum corpore *of* in corpore cet. 2) *wassen, toenemen, grooter worden, zich vermeerderen, bij voorb.* cum lacus Albanus praeter modum crevisset, Cic. Div. I, 44: mihi creverunt amici, Cic. Sext. 32: Liger ex nivibus creverat, Caef. B. G. VII, 55: crevit in immenfum, Ovid. Met. IV, 660: crefcentes morbos, Cic. Div. I, 69: oftrea cum luna pariter crefcunt atque decrefcunt, Ibid. II, 14: crines crefcunt in frondem, Ovid. Met. I, 550: manus crefcunt in ungues, Ib. II, 479: crefcere in longitudinem, Plin. H. N. XI, 37 extr.: in latitudinem, Colum. Arbor. 17: *ook opwassen, opgroeijen, bij voorb.* in cujus domo creverat (Otho), Suet. Oth. 1: Alexander fub Ariftotele crevit, Juftin. XII, 16: *dus ook* crefcentibus annis, Ovid. Att. I, 61: *dus ook Tropisch, bij voorb.* odium, Cic. Harufp. 21: fpes, cura, Liv. XXX, 28 in.: opes animique hoftium, Cic. Manil. 15: fama creverat, Nep. Alc. 7: materies fcribendi crefcit, Cic. Att. II, 12: amicitia eorum crevit, Nep. Att. 10: *dus ook* crefcere aliqua re, *wassen, opkomen, zich verheffen, bij voorb.* dignitate, gratia fortunaque, Ibid. 21: *dus ook* laude, Ibid. Cat. 2: *doch, dit kan tot b behooren:* morbos crefcentes, Cic., *zie hier voor: van daar* a) *oprijzen, hooger worden, zich verheffen, zwellen, bij voorb. van een gebouw, bij voorb.* tabulata turris, Sil. XIV, 302: tecta, Ibid. 309: artus (per tormenta), Ibid. I, 177, i. e. *opzwellen: dus ook* laceri, Stat. XII, 110: Liburnae, Lucan. III, 534: tori culmis, Ibid. IX, 842: *van daar* b) *Tropisch, zich verheffen, eer en aanzien verkrijgen, groot worden, bij voorb.* crefcere ex invidia alicujus, Cic. Cluent. 28: accufatem eos, ex quibus poffem crefcere, Cic. Rofc. Am. 30: *dus ook* ex me, Liv. XXXV, 19: de aliquo, Cic. Verr. V, 67: crefcere ex republica, i. e. divitem fieri per rempublicam, Liv. XXIII, 48: e noftro crefcit maerore Charaxus, Ovid. Her. XV, 117, i. e. *wast daar door, krijgt daar door moed.* Not. cretus *voor* crevisse, Lucret. III, 683.

CRETA, ae, f. *zekere taaje kleiächtige aarde of klei, kleiächtig krijt, dat vermoedelijk van* Creta *kwam; zie* Plin. H. N. XXXV, 17, *die er uitvoeriger van spreekt: van daar* tenax, Virg. Georg. I, 179: viridis, Plin. H. N. XXXV, 6 extr. *De Ouden gebruikten het overäl toe, bij voorb.* a) *om de kleederen wit te maken,* Plaut. Aul. IV, 9, 6. Plin. H. N. XXXV, 17: b) *tot blanketten,* Horat. Epod. XII, 10. Petron. 23. Martial. VI, 93, 9. VIII, 33, 17: c) *tot zegelen,* Cic. Flacc. 16: cf. Cic. Verr. IV, 26, *alwaar daar voor* cretula *ftaat:* d) *om er aarden vaatwerk uit te maken, van daar* creta figularis, Plin. H. N. XXXI, 3, i. e. *pottebakkers klei:* cf. Colum. III, 11, 9. XII, 43, 5: e) *om het doel in den* Circus *daar mede te merken,* Plin. H. N. VIII, 42: f) *ook tekenden zij er de gelukkige gebeurtenissen mede aan,* Horat. Sat. II, 3, 246. Perf. V, 108: g) *in de Geneeskunde,* Plin. H. N. XXXV, 17: h) *ook om de voeten van ſlaaven te tekenen, die over zee waren ingevoerd, om te verkopen,* Ib.

CRETACĔUS, a, um, *misſchien wit als krijt, bij voorb.* filigo, Plin. Hift. Nat. XVIII, 9.

CRETĀRĬUS, a, um, i. e. *met* creta (*krijt, klei*) *zich bezig houdende, bij voorb.* taberna, i. e. *alwaar krijt verkogt werd.* Varr. L. L. VII, 30: ars, Infcript. ap. Gruter.: negotiator, Infcript. ap. Rein.

CRETĀTUS, a, um, *met krijt of klei wit gemaakt, bekrijt, bij voorb.* fafciae, Cic. Att. II, 3: ambitio, Perf. V, 177, *omdat de Kandidaaten dergelijke witte kleederen hadden:* Fabulla, Martial. II, 4, 11, i. e. *geblanket:* mappa, Ibid. XII, 29, 9: bos, Juvenal. X, 66.

CRETĔUS, a, um, *van witte aarde, klei of krijt gemaakt, bij voorb.* perfona, Lucret. IV. 298. Edit. Creech.

CRETIFODĪNA, ae, f. *eene plaats, alwaar* creta (*klei, krijt*) *gegraven wordt, kleigroeve, krijtgroeve,* Ulpian. Pandect. VII, 1, 13 med. *en* XXIV, 3, 7 extr. §. 14.

CRETĬO, onis, f. 1) *het onderzoek der Ervenis, en beraad, of men die al of niet aanvaarden wil; waar toe zekere tijd was voorgeſchreven: van waar dit tijdperk zelve* Cretio *heet,* Ulpian. in lib. regular. tit. 22. *Van daar* 2) *de aanvaarding en overneming eener ervenis met de gewoone plegtigheden en de waarneming der voorgeſchreven tijd van beraad, bij voorb.* cretio fimplex, Cic. Att. XI, 12 extr., i. e. *misſchien zonder medeërven:* cretio libera, Cic. Att. XIII, 46, i. e. *misſchien zonder afgave daar van, bij voorb. legaten:* ut in cretionibus fcribi folet, Cic. Or. I, 22 med. 3) *Ervenis, bij voorb.* capere, Plin. H. N. II, 26. Ed. Hard., *maar Tropisch.*

CRETŌSUS, a, um, i. e. plenus cretae, *vol krijt, met krijt, bij voorb.* terra, Varr. R. R. I, 9. Plin. H. N. XVIII, 19: rura, Ovid. Met. VII, 463: locus, Cato R. R. 8. Plin. H. N. XV, 18.

CRETŬLA, ae, f. *voor* creta, *bij voorb.* fignum in cretula, Cic. Verr. IV, 26, *het krijt, daar een zegel ingedrukt was:* ex omnibus coloribus cretulam cet., Plin. H. N. XXXV, 7, *zie* Creta.

CRETUS, a, um, 1) *geboren, zie* Crefco. 2) *van* Cerno.

CRIBRĀRĬUS, a, um, *met zeeven, ziften, zich bezig houdende, daar toe behoorende, gevolglijk ook, het geen gezeefd, gezift wordt, bij voorb.* alica, Plin. H. N. XVIII, 11 extr.

CRIBRO, avi, atum, are, *zeeven, ziften, bij voorb.* elleborum, Plin. H. N. XXV, 5: aliquid linteo, Ibid. XXXIV, 10 med.: aliquid tenuius, Ibid. XXX, 5 in.: terram, Ibid. XVII, 11: aromata, Colum. XII, 51: *van daar* cribratus, a, um, *gezeefd, gezift; van daar Tropisch, fijn, bij voorb.* telae cribratae pexitas, Plin. H. N. XVII, 11. Ed. Elz.: *doch de* Ed. Hard. *heeft* crebratae i. e. *dicht.*

CRIBRUM, i, n. *van* cerno, *zeeven, ziften: een werktuig met gaten, uit leder, linnen enz., waar door granen en andere dingen gezeefd en gereinigd worden, een zeef, doorſlag enz.,* Cic. Div. II, 27. Ovid. Met. XII, 437. Plaut. Rud. I, 2, 14. Plin. H. N. XVIII, 11: farinarium, Cato R. R. 76. Plin. H. N. XVIII, 11 extr.: ruderarium, Apul. Met. VIII. poft med. p. 212: pollinarium, Plaut. Poen. III, 1, 10: *van daar boertend,* carnificum cribrum, Plaut. Moft. I, 1, 52, *een ſcheldwoord tegen een' ſlaaf, d. i. wiens rug door de ſlagen bijna als een zeef doorboord is of wordt.* Not. *ook* mafcul. cribrus *of* cribet, i, *bij voorb.* cribro viciario vel loliario, qui jam fuerit in ufu, Colum. VIII, 5, 16, *ten zij men* quod *voor* qui *wil lezen.*

CRIMEN, inis, n. *misſchien van* cerno *voor* cernimen, *gevolglijk, eigenlijk, het geen daar toe dient, dat er over getwist wordt, bij voorb. voor het gericht enz., of het geen, waarŏm getwist wordt, bij voorb. voor 't gericht enz.: of het geen waar over men een onderzoek kan aanrichten; gevolglijk* 1) *een misdaad, daar iemand van beſchuldigd of aangeklaagd, of die iemand verweten of te last gelegd wordt, het zij verdicht of waar, bij voorb.* te poffe, quae patrarit (Graev. peccarit), ea criminibus & oratione diftinguere, Cic. in Caecil. 12: fictum crimen, Cic. Font. 12: crimen deferre, Cic. Ligar. 1: crimine eo damnaretur, Cic. Verr. IV, 45: convinci criminibus, Ibid. I, 9: fcelerum atque criminum, Cic. Coel. 25: te hoc crimine non arguo, Cic. Verr. V, 18: *van daar* a) *eene beſchuldiging, verwijt, ſchuld, bij voorb.* in crimen vocari, Nep. Timoth. 3: *of* venire, Terent. Hec. III, 1, 55, *beſchuldigd of aangeklaagd worden: dus ook* vocare in crimen, Cic. Verr. V, 50: *of* adducere in crimen, Plin. H. N. XXII, 22 extr., i. e. *beſchuldigen, aanklagen:* crimen fictum probrofum, Cic. Font. 12, *zie hier voor:* crimen alicui dicere, Ovid. Met. I, 766, *verwijt doen, het verwijten:* propulfare crimen conjurationis, Cic. Sull. 14: crimen deferre, Cic. Lig. 1: arceffere aliquem crimine ambitus, Cic. Coel. 7, i. e. *wegens de misdaad van enz., of wegens het verwijt van enz., of enkel wegens* ambitus: movere alicui crimen majeftatis, Suet. Claud. 16: ducere in crimen, Tacit. Ann. V, 6, *tot een verwijt, misdaad rekenen:* crimen defendere, i. e. *afweeren, loochenen,* Ovid. Met. XIII, 304: facere fibi crimen, Cic. Flacc. 14: *of* adferre, Cic. Rab. poft. 10, i. e. *op den hals haalen:* dare alicui aliquid crimini, Cic. Verr. V, 29. Auct. ad Her. IV, 36, *beſchuldigen, verwijten:* effe crimini *ten verwijt ſtrekken,* Cic. Rofc. Am. 17: inferre crimina, Cic. Am. 18: ponere alicui aliquid in crimine, Cic. Or. II, 48: habere fidem crimini, Plaut. Bacch. IV, 3, 15, i. e. *de beſchuldiging gelooven: daar voor ſtaat* crimini credere, Terent. Hec. V, 2, 13: effe in crimine, Cic. Verr. IV, 45, *in de ſchuld zijn, d. i. het gedaan zullen hebben:* intendere crimen in aliquem, Liv. IX, 26: b) crimine *kan bij de woorden, veroordeelen, beſchuldigen enz., ook wegens of over vertaald worden, bij voorb.* aliquem crimine ambitus arceffere, Cic. Coel. 7, *beſchuldigen wegens, over enz.:* crimine eo damnaretur, Cic. Verr. IV, 45: cf. Nep. Alc. 4. 2) *de misdaad in 't gemeen, de ondeugd, gebrek, bij voorb.* reus criminis, Ovid. Her. XVI, 324: crimen prodere vultu, Ovid. Met. II, 447: *bijzonder hoererij,* Ibid. IX, 24. Sil. VI, 634: *van daar Tropisch, bij voorb.* braffica crimina, i. e. *gebrek,* Plin. H. N. XX, 9: *verders Tropisch,* a) *misdaad, ondeugd, d. i. het geen de misdaad, ondeugd, in zich bevat, bij voorb.* impreffi fignat fua crimina gemma, i. e. *haren ondeugenden brief,* Ovid. Met. IX, 565. paries nullo crimine picta, Prop. II, 5, 26, i. e. *ſchandelijk ſchilderſtuk:* b) *die de misdaad of ondeugd begaan heeft, een ondeugend mensch, bij voorb.* crimina & innoxios difcernere, Tacit. Ann. I, 55: crimine ab uno difce omnes, Virg. Aen. II, 65: fe caufam clamat crimenque, Ib. XII, 60: medio in crimine linquit i. e. in hominibus improbis, Valer. Flacc. I,

697.

Digitized by Google

607. c) *schende*, *bij voorb.* crimen fa..ra puellis, Prop. IV, 4, 41: *ook Tropisch*, *bij voorb.* crimen posteritatis eris, Ovid. Trist. IV, 9, 25, i. e. *de nakomelingschap zal u schelden*, *smaaden enz.* 3) *het voorwendsel tot iets*, *bij voorb.* belli, Virg. Aen. VII, 339.

CRIMINALITER, *crimineel*, *op eene crimineele wijze*, *bij voorb.* agere, Pand. XLVII, 2, 91.

CRIMINATIO, onis, f. *beschuldiging*, *bij voorb.* criminationes repellere, Cic. Am. 18: falsa, Cic. Or. II, 79: tua, Cic. Rosc. Com. 13: cf. Cic. Agr. III, 1 extr. Liv. VII, 5. Suet. Caes. 55.

CRIMINATOR, oris, m. *een beschuldiger*, *beschuldigend*, Plaut. Bacch. IV, 7, 28: animus, Tacit. Ann. IV, 1.

CRIMINO, are, *beschuldigen*, Plaut. Pseud. I, 5, 78. Enn. ap. Non.: *van daar* criminor *ik word beschuldigd*, Cic. Agr. III, 4 in.

CRIMINOR, atus sum, ari, 1) *beschuldigen*, aliquem apud aliquem, Cic. Off. III, 20: aliquem alicui, Terent. Eun. V, 2, 16. Sueton. Calig. 56. Plin. Ep. VI, 13: potentiam meam, Cic. Mil. 5. 2) *tot beschuldiging aanhaalen*, *bij voorb.* tempora, Cic. Arch. 5 extr.: aliquid de (i. e. *ten aanzien*) tribu, Cic. Planc. 10: de rebus, Auct. ad Her. II, 30 ante med.: *ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* id odio factum (esse) criminaris, Cic. Rosc. Am. 15. Not. Criminor Passive, Cic., *zie* Crimino.

CRIMINOSE, Adv., *op eene beschuldigende wijze*, *beschuldigend*, *met beschuldiging*, *bij voorb.* dicere, Cic. Rosc. Am. 20: interrogare, Liv. XXXVIII, 43: criminosius, Cic. Brut. 34 extr.: criminosissime, Suet. Tiber. 53.

CRIMINOSUS, a, um, 1) *vol beschuldigingen*, *beschuldigingen of verwijten bevattende*, *bij voorb.* oratio, Liv. VIII, 12: oratio criminosior, Auct. ad Her. IV, 40: jambi, Horat. Od. I, 16, 2: liber criminosissimus, Sueton. Caes. 75. 2) *tot beschuldiging verstrekkende*, *bij voorb.* nomen, Cic. Planc. 19 in.: id in hunc criminosum esse, Cic. Sull. 13: hoc putabat Verri criminosum fore, Cic. Verr. II, 67. 3) *beschuldigingen of verwijten voortbrengende*, *bij voorb.* homo, Cic. Cluent. 34 extr.

CRINALIS, e, 1) *de haairen betreffende*, *daar toe behoorende*, *daar te vinden*, *bij voorb.* vitta, Ovid. Met. IV, 6. V, 617: hedera, Claudian. Proserp. I, 17, i. e. *daar het hoofd mede opgesierd is*, *krans van klimop*: murus, Ibid. in Eutrop. II, 284, i. e. *de muurkroon met torens op het hoofd van* Cybele: dentes, Claudian. B. Gild. 137, i. e. pecten: acus crinalis, Apul. Met. VIII. ante med. p. 207. Elm., i. e. *haairnaald*, *waar voor* crinale *volstrekt staat*, Ovid. Met. V, 53. 2) *de haairen gelijk*, *bij voorb.* Polypus crinali corpore, Ovid. Halieut. 30, i. e. brachia habens instar crinium: cf. Plin. H. N. IX, 29, *die deze* brachia crines *noemt*.

CRINIGER, a, um, *behaaird*, *haairdragend*, Lucan. I, 463.

CRININUS, a, um, *uit leliën*, *bij voorb.* unguentum, Pandect. XXXIV, 2, 22, *alwaar de* Edd. *in 't gemeen* crina *hebben*: *maar* crinina *is voegzamer*.

CRINIO, ivi, itum, ire, *behaairen*, *met haair verzien*, *bij voorb.* puella crinita, Ovid. Art. III, 243: Apollo, Enn. ap. Cic. Acad. IV, 28: turba, Martial. XII, 491. *Van daar Tropisch*, arbos crinitur frondibus, Stat. Sylv. IV, 5, 10: crinitur cassis oliva, Ibid. Theb. IV, 217: caput crinitum anguibus, Cic. Verr. IV, 54: galea crinita juba, Virg. Aen. VII, 785: stella crinita, Cic. Nat. D. II, 5 med. Ed. Ernest. (*andere* Edd. *hebben* cincinnata) *en* Suet. Ner. 36, i. e. *een Komeet*: conchae distinctione crinita. Plin. H. N. IX, 33: cf. XI, 37 in. XVIII, 7.

CRINIS, is, m. *de haairen*, *bij voorb.* passis crinibus, Caes. B. G. I, 51, *met vlasgemde haairen*: comti crines, Horat. Od. IV, 9, 14: in crines, Cic. Verr. III, 33, i. e. *tot opschik der haairen*: praefectis crinibus, Caes. B. C. III, 9: crines vittasque habeat, *voor* crines vittatos habeat, Plaut. Mil. III, 1, 197, i. e. *eene huive enz.*, *zij als eene getrouwde vrouw enz.*: *van daar Tropisch*, a) crinem volantia sidera ducunt, Virg. Aen. V, 528, i. e. *den staart*: cometes argenteo crine, Plin. H. N. II, 25: b) crines capere, Plaut. Most. I, 3, 69, *als 't ware*, *iemand uitplukken*, *d. i. arm maken*, *zuiver uitkleeden*: *sommigen verklaaren het* trouwen, *het welk niet kwalijk voegt*: *vergelijk de aangehaalde plaats*, Plaut. Mil. III, 1, 197.

CRINITUS, *zie* Crinio.

CRINON, i, n. *een lelie*, *bijzonder de roode*, *volgends* Plin. H. N. XXI, 5: *van daar* crininus, a, um, *zie boven*.

CRIOBOLIUM, i, n. i. e. sacrificium arietis, *bij voorb. ter eere van* Atys, *den beminden van* Cybele, Inscript. ap. Grut. p. 27. n. 3 *en* 4. p. 28. n. 1, 2, 3. *en* ap. Reines. class. 1. n. 40 *en* 41.

CRISIS, is, f. 1) *het oordeel*. 2) *de toestand der ziekte*, *wanneer men oordeelen kan*, *hoe het er mede gaan zal*: *van daar Tropisch*, nos (i. e. me senem & puerum) eandem crisim habere, Senec. Ep. 83, i. e. *in dezelfde omstandigheden der Natuur zijn*.

CRISPICO, are, *kroes maken*, *bij voorb.* ventus mare crispicans, Gell. XVIII, 11.

CRISPISULCANS, tis, *doorkruisfend*, *bij voorb.* fulmen, Cic. Top. 16, e poëta.

CRISPO, avi, atum, are, 1) *kroes maken*, *krullen*, *bij voorb.* capillum, Plin. H. N. XXIX, 4 post med. *Van daar* crispans, scil. se, *kroes*, *bij voorb.* buxus, Plin. H. N. XVI, 16: *en Tropisch*, *bij voorb.* nasus, i. e. *gerimpeld*, Pers. III, 87: *ook Tropisch*, *krullen*, *kroes maken*, *bij voorb.* apio tellurem, *voor daar mede beplanten*, Colum. X, 167. 2) *in trillende beweeging zetten*, *bij voorb.* clunes, Arnob. 7: Tithonia (i. e. aurora) crispans novo Phoebo (i. e. sole) pelagus, Valer. Flacc. I, 311, i. e. *schemerend maken*, *verlichten*: brachium crispans tergeminos jactus, Apul. Met. XI. post init. p. 258. Elm., i. e. *snel verrichtend*: buxus crispata cacumine denso, Claudian. Proserp. II, 110, i. e. *trillend*, *zich schielijk bewegend*: *van daar zwaaien*, *slingeren*, *bij voorb.* hastilia, Virg. Aen. XII, 568: *dus ook* jactus, Apul., *zie hier voor*: *van daar* crispare scil. se, *trillen*, *in trillende beweeging zijn*, *bij voorb.* crispans aedificiorum crepitus, Plin. H. N. II, 82, *bij eene aardbeving*, *d. i. wanneer de schudding hier en daar gaat*, *en het geschudde huis nog steeds heen en weêr beweegt*.

CRISPULUS, a, um, *kroes*, *gekruld*, *wanneer men verminderend spreekt*, *bij voorb.* homo, Senec. Ep. 95. Martial. V, 62, 1.

CRISPUS, a, um, 1) *kroes*, *bij voorb.* cincinni, Plaut. Truc. II, 2, 32: folium crispissimum, Colum. XI, 3, 26: juba crispior, Plin. H. N. VIII, 16: mensae crispae in vena, Plin. H. N. XIII, 15: cf. Martial. XIV, 90, 1: arboris materies crispioris elegantiae, Plin. H. N. XIII, 9: acer montanum crispius, Ibid. XVI, 15: marmor undatim crispum, Ib. XXXVI, 7: pecten, Juvenal. VI, 381, i. e. *gekorven*. *Ook Tropisch*, *bij voorb.* abies crispa, Enn. ap. Cic. Tusc. III, 19, *door den brand kroes*, *d. i. ruw geworden*: crispum agmen orationis, Gell. I, 4, i. e. *sierlijk saam gevoegd*. 2) *kroes*, *d. i. kroes haair hebbende*, Terent. H. e. III, 4, 26. Plaut. Capt. III, 4, 115. 3) *schielijk zich hier en ginds beweegend*, *trillend*, *bij voorb.* linguae bisulcae jacta crispo fulgere, Pacuv. ap. Non.: pecten, Juvenal., *zie hier voor*.

CRISSO, are, *de beenen dikwijls heen en weêr bewegen*, Martial. X, 68, 10. Juvenal. VI, 321: dicitur proprie esse mulierum libidinosarum in coitu.

CRISTA, ae, f. 1) *de kam of vederbosch aan de vogels*, *bij voorb. van den huishaan*, Plin. H. N. X, 56. Juvenal. XIII, 233: *van een anderen vogel*, Plin. H. N. X, 29 extr.: *ook van slangen*, *bij voorb.* draconum cristas qui viderit, non reperitur, Ibid. XI, 37 in.: *van daar Tropisch* cristae foliorum, Plin. H. N. XXII, 22. Not. *wat* crista, Juvenal. VI, 422, *zijn mag*, *weet ik niet*: *sommigen verklaren het de vrouwelijkheid*: surgunt alicui cristae, *als een spreekwoord*, Juvenal. IV, 69, i. e. *hij verheft zich*, *beeldt zich wat in enz.* 2) *de spits of de vederbosch*, *of haairbosch op den helm der Ouden*, Virg. Aen. XII, 89 *en* 483. Liv. X, 39 extr. Plin. H. N. VII, 56: *ook misschien de helm*, Sil. IV, 156.

CRISTATUS, a, um, *met een kam of veder- of haairbosch op het hoofd verzien*, *bij voorb.* aves, Martial. XIV, 223, 2, i. e. *huishaanen*: dracones, Plin. H. N. VIII, 13: galeae, Liv. IX, 40: cassis cristata pennis, Ovid. Met. VIII, 25: Achilles, Virg. Aen. I, 468 (472), i. e. habens galeam cristatam.

CRISTULA, ae, f. *vederboschjen*, *of kammetjen*, Colum. VIII, 2, 8, *van de hoenders*.

CRITHE, es, f. *een gerstenkorn in 't oog*, Cels. VII, 7 n. 12.

CRITICUS, a, um, 1) *de bekwaamheid hebbende*, *om ergens over te oordeelen*: *van daar* Substantive, Criticus, *iemand*, *die over de oude Dichters en andere schrijvers oordeelen kan*, *een oordeelkundige*, Cic. ad Div. IX, 10. Hor. Ep. II, 1, 50. 2) *het geen*, *waar uit men iet besluiten kan*, *bij voorb.* dies criticus, *bij ziekten*, *kritiek*:

CROCATIO, onis, f. *drukt de stem van de rave uit*, Fest., *alwaar* Crocitio (*van* Crocio) *beter zou zijn*.

CROCATUS, a, um, *saffraan geel*, *geelachtig*, Plin. H. N. XVI, 34.

CROCEUS, a, um, 1) *van saffraan*, *bij voorb.* odores, Virg. Georg. I, 56, i. e. *saffraan*: tinctus, *bij voorb.* avis croceo tinctu cibis gratissima, i. e. *met een saffraanpap*, Plin. H. N. X, 48. 2) *saffraanächtig*, *bij voorb.* color, Plin. H. N. XXVII, 10: *dus ook* honor i. e. color, Sil. VIII, 443. 3) *saffraankleurig*, *geelächtig*, *blond*, *goudkleurig*, *roodächtig*, *bij voorb.* croceum linquens aurora cubile, Virg. Georg. I, 447: croceae comae, i. e. *blond*, Ovid. Art. I, 503: acanthus, Virg. Aen. I, 649 (653): chlamys, Ibid. XI, 775: flores, Ibid. Georg.

Georg. IV, 109: lutum (*een verwkruid*), Ibid. Ecl. IV, 44.

CROCÍNUS, a, um, *voor* croceus, *bij voorb.* unguentum crocinum, Celf. III, 18: *ook enkel* crocinum, Propert. III, 8, 22. Plaut. Curc. I, 2, 7: femen, Plin. H. N. XXI, 19: color, Scrib. Larg. 173: tunica, Catull. 67, 134.

CROCÍO, ire, *drukt het geschreeuw der raven uit, kressen als eene rave*, Plaut. Aul. IV, 3, 2. Apul. Florid. extr. p. 366 Elm.

CROCODILÉA, ae, f. *krokodilsdrek*, Plin. H. N. XXVIII, 8: *die zal goed voor de oogen zijn, ook de gebreken van het aangezicht (faciel) verbeteren, gevolglijk tot blanketzel dienen:* cf. Hor. Epod. XII, 11, *alwaar hij* ftercus Crocodili *genoemd wordt.*

CROCODÍLINUS, a, um, *krokodilsch: van daar* ambiguitates crocodilinae, Quintil. I, 10 (16), i. e. *listige, daar men ongelijk krijgt, men mag antwoorden, zoo als men wil.*

CROCODÍLUS *en* CROCODÍLOS, i, m. *de krokodil*, Plin. H. N. VIII, 25. XXVIII, 8. Cic. Nat. D. I, 29. Juvenal. XV, 2. *Men schrijft ook* Corcodilus, Phaedr. I, 25, *om de fijllabe lang te maken: doch ook staat in* Crocodilus *de eerste fijllabe lang* Martial. III, 91 (93), 7: *gelijk dan ook in* Phaedrus *eenige* Edd. crocod. *behouden.*

CROCOMAGMA, ătis, n. *de grondsop der saffraanzalf*, Plin. H. N. XXI, 20. Celf. V, 18 n. 9.

CROCOTA, *zie* Crocotus.

CROCOTARÍUS, a, um, *bij voorb.* infector, Plaut. Aul. III, 5, 47, i. e. *die de jufferkleederen goud- of oranjekleurig maakt:* cf. Crocotus.

CROCOTÍLUS, a, um, i. e. valde exilis, Fest., *die uit* Plautus *aanhaalt*, cum crocotilis crusculis: *Maar dewijl* Festus *in* Succrotilla *zegt, dat dit hetzelfde is als* tenuis, *zoo schijnt boven* crotillus, a, um, *gelezen te moeten worden.*

CROCOTÍNUS, a, um, *bij voorb.* crocotinum i. e. genus operis pistorii, Fest., *misschien* fcil. libum cet.

CROCOTTA *of* CROCOTA, COROCOTTA, *of* CROCÚTA, ae, f. *een wild dier, dat van een hijëna en leeuwin geteeld zal zijn*, Plin. H. N. VIII, 30: cf. cap. 21, *alwaar hij zegt, dat het van een' hond en wolf geteeld wordt:* Ed. Hard. *heeft* VIII, 2 crocuta, *en* cap. 30 crocuta; Ed. Elz. *heeft overal* crocuta; *en* corocotta *staat* Capitol. in Antonin. Pio 10 Ed. Obrecht., *alwaar men heeft* elephantos & corocottas.

CROCOTŬLA, ae, f. *is hetzelfde als* (vestis) crocota, *wanneer men verminderend spreekt*, Plaut. Epid. II, 2, 47, *zie* Crocotus.

CROCOTUS, a, um, *waarschijnlijk van* crocum, *gevolglijk saffraangeel of geelachtig, bij voorb. goud of oranjekleurig enz.: van daar* crocota fcil. vestis, *was een jufferskleed, hoedanig* Clodius *aanhadt, toen hij zich in vrouwenkleeding in den Godsdienst der* Bona Dea *waagde*, Cic. Harufp. 21: pro crocotis, strophiis, Plaut. fragm. Aulul.: fimiam pileo textili, crocotisque phrygiis cet., Apul. Met. XI ante med. p. 261 Elm.: *ook de* Galli i. e. *Priesters van* Cybele *hadden dergelijken aan, bij voorb.* mitellis & crocotis & carbafinis & bombycinis injecti, Ibid. VIII post med. p. 214.

CROCUM, i, n. *en* CROCUS, i, m. *ook* CROCOS, CROCON, i, 1) *saffraan*, Plin. H. N. XXI, 6 *en* 7, (*alwaar ook* c. 7 in. *de* Accuf. crocon *staat*): rubrum, Ovid. Fast. I, 342: puniceum, Ibid. V, 317. *Men plagt ze met wijn te mengen, en daarmede het Theäter en andere plaatzen, om den liefelijken reuk, te besprengen*, Plin. H. N. XXI, 6. Ovid. Art. I, 104. Prop. IV, 1, 16. Not. *ook van andere bloemen, iets daar in staande, bij voorbeeld, stofdraaden, bij voorb. van de Lelie*, Plin. H. N. XXI, 5 stantibus intus crocis, *en kort daar op van eene andere bloem*, nullo odore nec crocis intus. 2) *saffraankleur, waaronder de Romeinen heel dikwijls de geelächtige of rosächtige kleur verstonden, bij voorb. goud of oranjekleur*, Ovid. Am. II, 6, 22: *van daar* multa splendida palla croco, Ovid. Her. XXI, 162, *en deze kleur schijnt toen de Staatskleur geweest te zijn.* Not. crocus gen. fem. Apul. Met. X extr. p. 255 Elm.

CROCUPHÁNTIA *of* CROCUPANTIA, orum, n. *zekere vrouwlijke opschik of kleding*, Pandect. XXXIV, 2, 25 (26).

CROCUTA, *zie* Crocotta.

CRONÍUS, a, um, *saturnisch:* Cronia, fcil. facra, *Feest van Saturnus*, Acc. ap. Macrob. Sat. I, 7.

CROTALIUM, i, n. *een klappertjen, rateltjen, kleine klapper.* Plin. H. N. IX, 35 med. *noemt uit spotternij het oorsieraad der juffers, uit peerlen bestaande* Crotalia, i. e. *klapperijen; of zegt liever, dat de jufferschap het zelve dus noemt, gevolglijk oorklapper, oorhangzel: dus ook* Petron. 67 inde duo crotalia protulit.

CROTALISTRÍA, ae, f. *eene vrouw, die met dansratels* (Crotala) *muzijk maakt, een klaterspeelster, Cijmbelspeelster*, Propert. IV, 9, 11 (IV, 8, 39): *ook heet de oojevaar zoo* Petron. 55, *wegens zijn klapperen, gelijk dan ook sommigen hem klapper-oojevaar noemen.*

CROTÁLUM, i, n. *een klapper, ratel.* Crotala *waren klappers, ratels d. i. gemeenlijk twee houten, ook misschien metalen, schalen aan een band, die door het drukken des vingers zoo geslagen werden, dat zij een geklap voortbrachten: dansklappers, of ratels, Castagnetten; op zulke ratels dansten vrolijke dartele lieden*, Cic. Pif. 9. Virg. Cop. 2. Scip. Afric. ap. Macrob. Sat. II, 10: *ook voerden de Priesters (of inzamelaars) van* Cybele *dergelijken, bij voorb.* qui per plateas & oppida cymbalis & crotalis perfonantes, deamque Syriam circumferentes mendicare compellunt, Apul. Met. VIII post med. p. 212 Elm. *Ook kan haare gedaante verschillend geweest zijn.*

CROTILLUS, a, um, *zie* Crocotilus.

CRUCIABILIS, e, *martelend, jammerlijk, bij voorb.* exitus, Gell. III, 9 extr.: vita, Apul. Met. IX: filentium, Ibid. X in. p. 239 Elm.

CRUCIABÍLITAS, ātis, f. *marteling, kwelling*, Plaut. Cist. II, 1, 3.

CRUCIABÍLITER, Adv., *met marteling, op eene jammerlijke wijze, bij voorb.* adcipere aliquem, Plaut. Pfeud. IV, 1, 40: interficere, Auct. B. Afric. 46.

CRUCIAMENTUM, i, n. *marteling, kwelling*, Cic. Phil. XI, 4. Plaut. Capt. V, 4. 2.

CRUCIARÍUS, a, um, 1) *martelend, bij voorb.* exitus, 2) Substantive a) *die aan het kruis of de galg hangt*, Petron. 112. *van daar* b) *galgenbrok, schelm, die verdiende aan de galg te hangen, bij voorb.* cruciarius ille cet., Apul. Met. X ante med. p. 242 Elm.,

CRUCIÁTUS, us, m. *kwelling, pijniging, marteling*, Cic. Verr. I, 4. Cic. Nat. D. III, 33. Cic. Rofc. Am. 41. Cic. Att. XII, 12. Cic. Cat. IV, 5. Ter. And. IV, 4, 47. Caef. B. G. I, 31.

CRUCIFÍGO *of* CRUCI FIGO, xi, xum, 3. *aan het kruis hechten, kruisfen*, Sueton. Dom. 11. Petron. 112. Quintil. VII, 1. Plin. H. N. VIII, 16.

CRUCIFIXUS *of* CRUCI FIXUS, a, um, *zie* Crucifigo.

CRUCÍO, avi, atum, are, *martelen, plagen, pijnigen, naar ligchaam of naar ziel, bij voorb.* corporis dolore cruciari, Cic. Harufp. 18: vigiliis & fame cruciari, Cic. Fin. II, 20: cruciat filium, Terent. Heaut. V, 5, 1: Officii mei deliberatio cruciat, Cic. Att. VIII, 15: ne crucia te, Terent. Eun. I, 2, 15: *van daar* cruciari *zich zelven kwellen, plagen, beängstigen, bij voorb.* istuc crucior, Plaut. Mil. IV, 8, 11: *daarmede kwel ik mij, dat pijnigt mij; waar op de* Accusativus *met den* Infinitivus *volgt:* cf. Ibid. Capt. III, 4, 68. Trin. V, 2, 46: *ook van levenloze dingen, Tropisch, bij voorb.* terra ferro, ligno, igne, lapide, fruge omnibus cruciatur horis, Plin. H. N. II, 63: aes cruciatur in primis adcenfumque restinguitur, Ibid. XXXIII, 3 extr.

CRUCIUM, i, i. e. quod cruciat, i. e. *eene marteling*, Fest., *welke zegt, dat* Lucillus *eenen onaangenamen wijn* crucium i. e. *eene marteling, plage, noemt, ten zij het een* Adject. *is, martelwijn.*

CRUDÁRÍUS, a, um, *bij voorb.* vena argenti, Plin. H. N. XXXIII, 6 in., i. e. quae in fummo reperitur.

CRUDELIS, e, (*van* Crudus) *wreed, van menschen en zaken, d. i. zoo wel wreed handelend als wreed gesteld, bij voorb.* homo, *bij voorb.* mulier, Cic. Cluent. 63: animus, Auct. ad Her. II, 19: crudeliffimum nomen tyranni, Nep. Dion. 1: bellum, Cic. Att. IX, 6 extr.: poena, Ovid. Met. II, 620. Virg. Aen. VI, 585: terrae, Virg. Aen. III, 44: arma, Tibull. II, 6, 19: mare, Lucan. V, 691: crudelis gloria frontis auratae, *van eene slang*, Stat. Theb. V, 510: amor, Virg. Ecl. X, 29: crudelior janua, Propert. I, 16, 17: crudeliffimi parricidae, Sallust. Cat. 52 (56): vita, Virg. Aen. VIII, 579, i. e. *daar men van verzadigd is:* funus, Virg. Aen. XI, 53, i. e. *schriklijk, om te zien.* Not. Crudele, Adv. *voor* crudeliter, Claudian. Prosærp. III, 340 Stat. Theb. III, 211.

CRUDELÍTAS, ātis, f. *wreedheid*, Cic. Off. III, 11. Cic. Dom. 23. Cic. Phil. XI, 3. Cic. Sext. 65. Nep. Alcib. 4 *en* Thraf. 3. Caef. B. G. VII, 77.

CRUDELÍTER, Adv., *op eene wreede wijze, wreedheid, bij voorb.* facere, Cic. Cat. I, 11, i. e. *handelen:* cogitare, Ib. IV, 5: negligere lenitatem, Cic. Att. X, 4: interficere, Caef. B. G. VII, 38: crudeliffime dicere, Caef. B. C. I, 2: crudeliffime perire, Cic. Sull. 27. Ecquis crudelius amavit? Ovid. Met. III, 442: crudeliffime fe gerere, Nep. Eum. 6.

CRUDESCO, dui, 3. *eigenlijk ruw worden, van wonden, die weder openbreken: van daar Tropisch, erger, heviger, worden, bij voorb.* morbus, Virg. Georg. III, 504: pugnae, Ibid. Aen. VII, 788: fe-

Digitized by Google

feditio, Tac. Hift. III, 10: ira, Juftin. VIII, 4. Stat. Theb. 670: Gorgon crudefcit fanguine, Stat. Theb. II, 717: ferrum i. e. *wordt fchadelijker, werkzamer*, Sil. I, 432.

CRUDĬTAS, atis, f. 1) *het onvermogen van de maag, om de fpijze te verteeren, de raauwigheid: dewijl dit dikwijls van te veel eten komt: van daar de overlaling van de maag, te veel eten, bij voorb.* cruditas eft caufa morbi, Cic. Fat. 15: cruditate mortuum dicebant, Cic. ad Div. XV, 17: cf. Ibid. IX, 8. Quintil. VII, 3 extr.: cruditatem excoquimus, Colum. Praef. med. §. 16: remedio in cruditatibus, Plin. H. N. XXIV, 5: *doch het laatfte kan tot n. 2 behooren: Tropisch*, arbores laborant cruditate, Plin. H. N. XVII, 24: 2) cruditates *de onverteerde fpijzen, bij voorb.* cruditates digerunt daucum, plantago cet., Plin. H. N. XXVI, 7 extr.: cruditates trahunt, Ibid. XXXII, 9 in.

CRŪDUS, a, um, *voor* cruidus i. e. *bloedig, eigenlijk, nog vol bloed; van daar raauw d. i. ongekookt, van fpijzen enz.*, Plaut. Aul. III, 2, 15: exta, Liv. XXIX, 27: *ook raauw, ruw d. i. nog niet genezen, van eene wond*, Ovid. Trift. III, 11, 19. Pont. I, 3, 16. Plin. Ep. V, 16: *van daar* 1) *onverteerd*, Juvenal. I, 143: *van daar* crudus homo, *die de fpijze niet verteeren kan, of nog niet verteerd heeft*, Cic. Fin. II, 8. Hor. Sat. I, 5, 49. Martial. III, 13 extr.: *dus ook* crudior, Cic. Cluent. 60 extr. *en* Or. I, 27: *dus ook* alvus cruda, Cato R. R. 125, i. e. *wanneer de fpijzen onverteerd afgaan.* 2) *onrijp, van de vruchten*, Cic. Senect. 19: *van daar Tropisch*, a) *onrijp, ontijdig, raauw, bij voorb.* puella cruda marito, Horat. Od. III, 11, 12: *of* viro, Martial. VIII, 63, 11, i. e. *die nog niet huwbaar is*: rudimenta, Stat. Ach. I, 477: *doch dit kan ook tot n. 2. behooren: dus ook* fervitium, Tac.: ftudia, Petron. 4: b) *te jong, te nieuw, ongewend, zeer jong, bij voorb.* fervitium, Tacit. Ann. I, 8: amor, Stat. Theb. II, 341, i. e. *jong, nog niet oud geworden*: 3) *onbearbeid, ruw, bij voorb.* terra, i. e. *niet beploegd, bij voorb.* folum, Colum. II, 2 extr.: *dus ook* novalia, Ibid. II, 20, *en* fcamna, Plin. H. N. XVIII, 19: *dus ook van verzen, gedichten*, Perf. I, 92: *verders* fpartum, Colum. XII, 19: corium, Varr. L. L. IV, 24: taurus (i. e. *rundleder*), Val. Fl. IV, 250: 4) *nog versch of groen, nog niet verwelkt, bij voorb.* cortex, Virg. Aen. IX, 743: palmes, Lucan. IV, 317: *van daar Tropisch*, cruda fenectus, Virg. Aen. VI, 304. Tac. Agr. 29, i. e. *frisch, krachtvol, levendig*: mens, Sil. V, 570: 5) *hard, ftijf, onbuigzaam, bij voorb.* enfis, Virg. Aen. X, 682. XII, 507: unguis, Perf. V, 162: *van daar Tropisch*, a) *hard, onbuigzaam, wreed, ongepolijst, wild, ongeflepen, ruw, fchriklijk, bij voorb.* pater, Ovid. Met. IV, 240: bella, Ovid. Am. III, 8, 58: Getae, Ovid. Trift. V, 3, 8: tyrannus, Juvenal. VIII, 223: priftinum crudiffimum, Caff. ap. Suet. Aug. 4: *van daar* cruda locorum, Sil. III, 614, i. e. *ruwe plaatzen*: Not. Plaut. Poen. V, 2, 148 mortalem catum, malum, crudumque & callidum, i. e. *misfchien fchriklijk, ongeflepen, of hardnekkig, onbefchaamd enz.*: b) *dapper, bij voorb.* mens, Sil. IV, 35, V, 570: *doch, het kan ook zijn levendig, moedig, zie hier voor.* Not. Crudum adverbialiter, *bij voorb.* qui crudum ructat cet., Celf. I, 2, i. e. *wanneer de fpijzen, als onverteerd, oprispen.*

CRUENTE, Adv., 1) *bloedig, op eene bloedige wijze, of wreed, wanneer het met bloedvergieten verbonden is, bij voorb.* faevire, Juftin. XXXIX, 3. arma cruentius exercere, Senec. Benef. V, 16 extr.: atrocius & cruentius graffante victoria, Flor. III, 21 in.: 2) *wreed, bij voorb.* deferere virum, Juftin. XXIII, 3: Siciliam cruentius - effe vaftatam, Flor. III, 19, 1: cf. n. 1.

CRUENTER *voor* CRUENTE, *bij voorb.* civium laniena, quam cruenter exercuit, Apul. Met. III in. p. 130 Elm.

CRUENTO, avi, atum, are, *met bloed befproeijen, bloedig maken, bij voorb.* manus fanguine, Nep. Epam. 10: *doch, het kan ook zijn, bevlekken*: gladium, Cic. Invent. II, 4: digitos, Petron. 138: tela, Ovid. Met. VIII, 424 *en meermalen*: *ook Tropisch*, a) Haec te cruentat oratio, Cic. Phil. II, 34: rempublicam, Cic. red. Sen. 3, i. e. *kwetzen*: b) *bevlekken, bij voorb.* veftem fcil. femine, Lucret. IV, 1030: *Tropisch, bij voorb.* fecures fcelere, Cic. Harufp. 16: rempublicam vulneribus civium, Cic. red. fen. 3: manus fanguine fuorum, Nep. Epam. 10: *zie hier voor*: fe caede nefaria, Cic. fragm. ap. Afcon.: c) *rood verwen, bij voorb.* veftem, Senec. Controv. II, 15 extr.: cf. Stat. Sylv. I, 5, 38.

CRUENTUS, a, um, *bloedig, bij voorb.* cadaver, Cic. Mil. 13: gladius, Cic. Or. II, 40: cruentus fanguine civium, Cic. Phil. IV, 2: exfcreatio, Plin. H. N. XXVI, 6: vomica quo cruentior cet., Celf. II, 8: bellum cruentius, Vellej. II, 71: dies cruentiffimus, Ibid. 52: guttae cruentae, Cic. Nat. D. II, 5: *van daar* cruenta, orum, i. e. *bloedvergieten, bij voorb.* gaudens Bellona cruentis, Hor. Sat. II, 3, 223: *van daar* a) ira, Horat. Od. III, 2, 11, *bloedig, in bloed zich vermakende, wreed: dus ook* Mars, Ibid. II, 14, 13: fententiae cruentiffimae, Afcon. in Orat. Cic. in toga cand.: Achilles cruentior ipfo bello, Ovid. Met. XII, 592: b) *rood, bij voorb.* myrta, Virg. Georg. I, 306: c) *bevlekt, bij voorb.* infigne capitis, Lucret. V, 1137: *doch, het kan ook bloedig vertaald worden: van daar* coelum, Ibid. VI, 1133, i. e. *bedorven, verpest.*

CRUMĒNA *of* CRUMĪNA, ae, f. 1) *een kleine geldzak, die bij voorb. aan den hals hing, geldzakjen, geldbuidel, bij voorb.* crumenam fibi de collo detrahit, Plaut. Truc. III, 1, 7: cf. Plaut. Afin. III, 3, 67 *en* Pfeud. I, 2, 37: cf. Feft. 2) *het geld zelve, bij voorb.* deficiente crumena, Hor. Ep. I, 4, 11. Juvenal. XI, 38.

CRUOR, oris, m. 1) *het bloed, bijzonder uit de aderen, bij voorb.* cum miffus corpore fanguis emicat - fpargitque cruorem, Lucret. II, 195: cruorem inimici oftendere, Cic. Rofc. Am. 7: cruor incoctus herbis, Hor. Epod. III, 6: lupus avidus cruoris, Ovid. Trift. I, 6, 9: haurire cruorem, Ibid. Met. VII, 333: craffum cruorem ore ejectare, Virg. Aen. V, 470: atros cruores ficcabat, Ibid. IV, 687: fi cruore fuffunduntur oculi, Plin. H. N. XXIII, 1 poft med., i. e. *met bloed onderdoopen*: 2) *het bloedvergieten, moorden, bij voorb.* parare fe cruori humano, Ovid. Met. XV, 463: adde cruorem, Horat. Sat. II, 3, 275: cf. Lucan. IX, 1022.

CRURĀLIS, e, *het fcheenbeen of fchenkel betreffende, daar te vinden, bij voorb.* fafciae, Petron. 40. Pandect. XXXIV, 2, 25.

CRURIFRĂGUS *of* CRURIFRAGĬUS, a, um, i. e. *dien de fcheenbeenen gebroken worden, of zijn, bij voorb.* aliquem facere crurifragium, Plaut. Poen. IV, 2, 64, i. e. *hem de fcheenen ftukflaan.*

CRUS, cruris, n. *het deel des ligchaams, van de knie tot den voet, de fchenkel, fcheenbeen*, Celf. VIII, 1 extr. Cic. Nat. D. I, 36: crurum tenus, Virg. Georg. III, 53: crurum gracilitas, Suet. Cal. 3: crura alicui fuffringere, Cic. Rofc. Am. 20: *van daar Tropisch aan boomen het onderfte deel van den ftam*, Colum. III, 10, 2. III, 18, 5, V, 11 extr. Plin. H. N. XVII, 19.

CRUSCŬLUM, i, n. *een kleine fchenkel, fchenkeltjen, bij voorb.* formicae, Martial. III, 91, 3: crocotilis crufculis, Plaut. ap. Feft. in Crocotilum.

CRUSMA, atis, n. *het flaan op zekere Muzijk - inftrumenten*, Martial. VI, 71, 1: *van daar* Crufmaticus, a, um, *daar toe behoorende, bij voorb.* Crufmatica pars Muficae, Auct. fragmenti, (*dat gemeenlijk met* Cenforinus *gedrukt wordt*) cap. 11.

CRUSTA, ae, f. 1) *de fchors van ijs*, Virg. Georg. III, 360: 2) *elke fchors, fchaal, die iet bedekt, en alles, wat als een fchors of korst iet bedekt, bij voorb.* a) *de korst van brood, bij voorb.* crufta panis, Plin. H. N. XXIX, 4 med.: b) *fchurft, bij voorb.* cruftas inducere, Celf. V, 9: *of* obducere, Plin. H. N. XXIX, 4 extr.: refolvere, Celf. V, 10: c) *het pleisterwerk, bij voorb.* parietum, Plin. H. N. XXXV, 12: d) *de uitftekende beelden aan zilverwerk*, Cic. Verr. IV, 23. Pand. XXXIV, 2, 33: *van daar* cruftae Heliadum, Juvenal. V, 38, i. e. *drinkgereedfchap uit barnfteen*: e) *ook van andere dingen, dieren of gewasfen, bij voorb.* fecare marmor in cruftas, Plin. H. N. XXXVI, 6: crufta teguntur glandes, Ib. XV, 28: locuftae crufta fragili muniuntur, Ibid. IX, 30: pifces contecti cruftis tenuibus, Ibid. 28: luti, Lucret. VI, 626: *van daar* f) *Tropisch, bij voorb.* non eft ifta folida ac fincera felicitas: crufta eft, Senec. Provid. 6, i. e. *pleisterwerk, fchijn, uiterlijke fchijn.*

CRUSTARĬUS, a, um, *zich met* cruftae *bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* cruftarius, fcil. artifex i. e. *die verhevene beelden aan het zilverwerk voegt*, Plin. H. N. XXXIII, 12: tabernae i. e. *alwaar* vafa cruftata *verkocht worden*, Feft.

CRUSTO, avi, atum, are, *iet met eene korst of fchaal of iet dergelijks, overtrekken, als 't ware overkorsten, bij voorb.* mala cruftant cera, Plin. H. N. XV, 17, *overtrekken ze met was*: cruftata domus marmoribus, Lucan. X, 114: cruftata fcil. animalia, Plin. H. N. XI, 37 fect. 62, i. e. *fchaal- of fchelpdieren*: *van daar* venter cruftata craffitie, Apul. Met. VII poft in. p. 189 Elm., i. e. *zeer dik.*

CRUSTŌSUS, a, um, *met een korst of fchaal overtogen, bij voorb.* bdellium cruftofius, Plin. H. N. XII, 9.

CRUSTŬLA, ae, f. i. q. crufta, *wanneer men verkleinend fpreekt, een korstjen, of fchaaltjen, fchurft, bij voorb.* ulcerum, Plin. H. N. XXII, 25 med.

CRUSTULARĬUS, a, um, *zich met klein gebak bezig houdende: van daar* cruftularius fcil. artifex *of* negotiator, i. e.

die

die dergelijke maakt, of daarmede handelt, Senec. ep. 56.

CRUSTŬLUM, i, n. *allerhand klein gebak, bij voorb. obliën, Citroenſchijfjens enz.*, Horat. Sat. I, 1, 25. Juvenal. IX, 5. Senec. ep. 99 extr.

CRUSTUM, i, n. *een ſtuk gebaks, bij voorb. brood, koeken enz.*, Horat. Ep. I, 1, 78. Virg. Aen. VII, 114. Inſcript. ap. Gruter. p. 100 n. 5.

CRUX, crucis, f. *het houten kruis, waar aan misdadigers van laagen ſtand, bijzonder ſlaven, gehecht, of genageld werden, en het welk verſchillend, ook dikwijls maar een bloote paal was, bij voorb.* in crucem aliquem tollere, Cic. Verr. I, 3: *of* agere, Cic. Fin. V, 30: *of* cruci ſuffigere, Cic. Piſ. 18: *of* cruce adſicere, Cic. Verr. I, 4: *of* cruci ſuffigere, Juſtin. XVIII, 7: *of* in cruce ſuffigere, Auct. B. Afric. 66: *of* cruci adfigere, Tac. Ann. XV, 44. Curt. VI, 3. Petron. 111: *of* figere crucibus, Plin. H. N. XXXVI, 15, *h. e. aan het kruis hechten, kruiſigen*: figere crucem ſervis, Cic. Verr. V, 6: pendere in cruce, Plin. H. N. XIV, 1: crucem ſibi conſtituere, Cic. Q. Fr. I, 2, 2: *van daar een ſcheldwoord, galgen-aas*, Plaut. Perſ. V, 2, 17: *van daar* 1) *het geen daar aan gelijk is, bij voorb. de disſel van een wagen*, Stat. Sylv. IV, 3, 28: 2) *bijzonder de marteling, pijn, waar in die ook beſtaan moge, bij voorb.* ſummum jus antiqui putabant ſummam crucem, Colum. I, 7: multas cruces propoſitas effugere cupiebant Cic. Verr. III, 29 in.: *ook Tropisch, het martelhout, d. i. het geen iemand martelt. Zoo worden de Hoeren cruces genoemd*, Terent. Eun. II, 3, 93, *martelhouten, plaaggeesten. Van daar* 3) *van alle kwaad of ongeluk, bij voorb.* me quaerere in malo crucem i. e. malum, Ter. Phorm. III, 3, 11, i. e. *nog een ander ongeluk*: quae te mala crux agitat? Plaut. Bacch. III, 2, 2, *wat ongeluk, wat henker, galg en rad enz.: en drukt in toornige of laage uitdrukkingen ons henker, galg en rad enz. uit, bij voorb.* in malam crucem, Terent. Phorm. II, 3, 21, *na de galg, na de henker*: i in crucem, Plaut. Aſin. V, 2, 91, *loop na de enz.*: abstraxit hominem in malam maximam crucem, Plaut. Men. Prol. 66, *voerde hem na de henker d. i. voort*: ut eas maximam in malam crucem, Plaut. Men. II, 2, 53, *dat gij na de galg loopt, d. i. u voortpakt*: ilicet paraſiticae arti in malam maximam crucem, Plaut. Capt. III, 1, 9, *het pluimſtrijkers ambacht mag na de galg lopen d. i. het verveelt mij*: abin' hinc in malam crucem, Plaut. Moſt. III, 2, 163, *wilt gij niet na de galg lopen, d. i. ei, loop na de galg, ga voort*: dextrovorſum it in malam crucem, Plaut. Rud. I, 2, 87, *zij loopt na de galg, d. i. ik zie haar niet meer*: aut aliqua mala crux ſemper eſt, quae aliquid petat, Ibid. Aul. III, 5, 48, *of komt er anders een galgenbrok d. i. iemand, die iets begeert*: quae te mala crux agitat? Ibid. Bacch. IV, 2, 2, *wat henker (d. i. wat) plaagt u?* Not. Crux gen. maſcul., *bij voorb.* malo cruce pereret, Gracch. ap. Feſt. in Maſculino.

CRYPTA, ae, f. *eene onderaardſche of verborgen plaats, of gang, een groeve, grotte enz.*, Vitruv. VI, 8. Suet. Cal. 58. Juvenal. V, 106.

CRYPTOPORTĬCUS, us, f. *eene onderaardſche of van de zon afzijnde, gewoonlijk verborgen, geheime gallerie*, Plin. Epiſt. II, 17. V, 2 poſt med.

CRYSTALLĪNUS, a, um, *kriſtallen, van kriſtal, bij voorb.* pila, Plin. H. N. XXXVII, 2 extr.: centra, Ibid. 9: calices, Capitol. in Vero 5: *van daar* cryſtallina, ſcil. vaſa, Martial. I, 54, 6. IX, 60, 13. Juvenal. VI, 154. Plin. H. N. XXXVII, 2, *kriſtallen vaatwerk.*

CRYSTALLUM, i, n. *en* CRYSTALLUS, i, f. *en* m. *kriſtal*, Plin. H. N. XXXVII, 2 *en* XXXVI, 26. Stat. Sylv. I, 2, 126. Senec. nat. quaeſt. III, 25: *Ook kriſtallen vaatwerk*, Martial. IX, 23, 7. X, 66, 5. Prop. IV, 3, 52.

CUBA, ae, f. 1) i. q. lectica *in 't Sabijnsch*, Feſt.: 2) i. e. dea cubandi, Varr. ap. Don. ad Ter. Phorm. I, 1, 15.

CUBATĬO, onis, f. *het liggen*, Varr. L. L. VII, 30.

CUBICŬLĀRIS, e, *het vertrek of ſlaapvertrek betreffende, daar in te vinden, tot ſlapen dienſtig, bij voorb.* lectus, Cic. Div. II, 65: *ook ſtaat* cubiculari lecto, Cic. Tuſc. V, 20, *maar, daar past beter* tecto i. e. aedificio, *dan* lecto, *wegens* foſſam circumdediſſet: imago, Suet. Aug. 7: ſtragula cubicularia, Plin. H. N. VIII, 58, *dat ook van* cubicularius *zou kunnen zijn.*

CUBĬCŬLĀRĬUS, a, um, *zich met het vertrek, of ſlaapkamer bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* lucerna, Martial. XIV, 39 *in het opſchrift*: *van daar* cubicularius, ſcil. ſervus, i. e. *die altijd bij den Heer in de kamer of het ſlaapvertrek is, kamerdienaar, bij voorb.* aditus ad me minime provincialis: nihil per cubicularium, Cic. Att. VI, 2: hunc cubicularii diligunt, Cic. Verr. III, 4: cubicularios ejus (ſc. Neronis) deprehenſos, Suet. Ner. 30: decurio cubiculariorum i. e. *hun opperhoofd*, Ibid. Domit. 17: *dus ook* cubicularia ſcil. ſerva, *kamerjuffer*: *dus is het misſchien* Apul. Met. X p. 252 Elm. cubiculariis mulieris adtractis.

CUBICULĀTUS, a, um, *met vertrekken verzien, bij voorb.* naves, Senec. Beneſ. VII, 20: *het is van* Cubiculo, are, *met vertrekken verzien.*

CUBICŬLUM, i, n. *eigenlijk naar gisſing een* Adjectivum cubiculus, a, um (*zoo als* ridiculus) *tot liggen dienſtig, gevolglijk* ſcil. ſtabulum, *een vertrek, daar men in ligt: dewijl de Ouden niet alleen in 't bed, zoo als wij, maar ook over dag op hunne ſofa's* (lecti) *lagen: van daar elk vertrek, gemak, of ſlaapkamer, bij voorb.* cum iſte etiam cubaret, in cubiculum introductus eſt, Cic. Verr. III, 23: cf. Cic. Q. Fr. III, 1, 1: cubiculum noctis & ſomni, Plin. Ep. II, 17 poſt med.: cubicula diurna & nocturna, Ibid. I, 3: miniſter cubiculi, Liv. III, 57, i. e. *kamerdienaar, maar ſchijnt aldaar ook iemand aan te duiden, die van zijn Patroon hoeren toevoerde enz. Ook is* cubiculum 1) *de verhevene en waarſchijnlijk na een kamer gelijkende zitplaats van den Keizer in de ſchouwſpeelen, (zo het niet zelfs een vertrek geweest is,)* Suet. Ner. 12: *anders ſtaat daar voor* ſuggeſtus: 2) *bij de netvormige bouwing der muuren*, Vitruv. II, 8 reticulatum — habet cubicula, i. e. loca, in quibus lapides ſedent. Not. cubiclum *voor* cubiculum, Martial. X, 30, 17.

CUBĬCUS, a, um, *cubisch, bij voorb.* ratio, Vitruv. V Praef.

CUBĪLE, is, n. (ſcil. ſtabulum *van* Cubilis, e, *tot liggen dienſtig, daar toe behoorende*): 1) *elke plaats, daar gelegen wordt, van menſchen of beesten, het leger, legerſtede, bed*, a) *van menſchen, het leger, bed, legerſtede, bij voorb.* mihi cubile (eſt) terra, *mijne legerſtede enz.*, Cic. Tuſc. V, 32: collocare aliquem in cubili, Ibid. II, 17: qui non cubile ac lectulum ſuum ſalvum eſſe velint, Cic. Catil. IV, 8: *alwaar het ook vertrek, gemak, kamer enz. zijn kon, doch, dit is misſchien niet nodig. Bijzonder van het huwlijksbed, of bed tot bijſlapen, bij voorb.* caſtum ſervare cubile conjugis, Virg. Aen. VIII, 412: heri tetigit captiva cubile, Ibid. III, 324: adſcendere cubile Jovis, Ibid. XII, 144: ſociare cubilia, Ovid. Her. III, 109: patrium temerare cubile, Ibid. Met. XV, 501: inire cubile alicujus, Cic. ad Div. IX, 22 in. e poeta. *Ook een vertrek, kamertjen, bij voorb.* ſalutatorium, Plin. H. N. XV, 11, i. e. *Audientie kamer.* b) *van beesten, leger, bij voorb. van honden*, Varr. R. R. II, 9 extr. Phaedr. I, 19, 9: *van het wilde zwijn*, Phaedr. II, 4, 12: *der mollen*, Virg. Georg. I, 183: *der bijën*, Ibid. IV, 45 *en* 243: *der hoenders en overige vogels*, Cic. Nat. D. II, 52: alcibus arbores ſunt pro cubilibus, Caeſ. B. G. VI, 26: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* ferri, Val. Fl. V, 144: *ook van de zon, daar zij ondergaat*, Ibid. III, 37. Hor. Od. IV, 15, 16: 2) *van daar Tropisch, bij voorb.* a) avaritiae cubilia, Cic. Verr. II, 77, i. e. *de openbaarſte ſpooren*: cf. Cic. Piſ. 34 in. *en* Cluent. 30 med.: b) *in 't bouwen, het geen daar iets vast op ligt, of ingeſtoken wordt, leger, grond, bij voorb.* lapidum, Vitruv. II, 8: tignorum, Ibid. IV, 2: ea maxima moles fuit, nec ſedit in cubili, Plin. H. N. XXXVI, 14.

CUBĪTAL, is, n. *voor* Cubitale ſcil. pulvinar. *een kusſen tot onderſteuning van den elleboog, elleboogkusſen, armkusſen*, Horat. Sat. II, 3, 255.

CUBITĀLIS, e, 1) *van* Cubitus *de elle, eene el groot*, Liv. XXIV, 23: caules, Plin. H. N. XII, 12: menſura, Pallad. Febr. 18 extr.: 2) *van* Cubitus *de elleboog*: *van daar* Cubital *voor* Cubitale, *zie* Cubital.

CUBITISSIM, Adv., *liggend*, Plaut. Caſ. V, 2, 43.

CUBĪTO, are, *liggen*, Cic. Coel. 15. Colum. VIII, 10 extr.

CUBĪTOR, oris, m. *die ligt, bij voorb.* Colum. VI, 2, 11, i. e. *die geern ligt.*

CUBITŌRIUS, a, um, *tot liggen behoorende, bij voorb.* veſtimenta, Petron. 30, i. e. *aan den disch, over tafel.*

CUBITŪRA, ae, f. *het liggen*, Plaut. ap. Non. 3 n. 54 *en* Ed. Plaut. Gronov. p. 477. Ed. Lipſ.

CUBĪTUS, i. m. *en* CUBĪTUM, i, n. 1) *de elleboog*, a) i. e. *een van de beenen, daar de arm uit beſtaat, bij voorb.* cubitus inferior, Celſ. VIII, 1 poſt med.: cf. 16 in.: b) i. e. *de kromming van den arm, bij voorb.* in cubitum inniti, Nep. Att. 21: *of* cubito inniti, Virg. Aen. IV, 690: erectus in cubitum, Petron. 132: homini genua & cubita contraria, Plin. H. N. XI, 45: cubitis depuſare, Plaut. Stich. II, 1, 13: *van daar Tropisch, de kromming van den oever*, Plin. H. N. III, 13: 2) *een ellemaat, eene elle, bij voorb.* longos quaterna cubita, Liv. XXXVII, 40: decem, Ibid. 41: cubitum nullum proceſſerit, Cic. Att. XIII, 12: columella tribus cubitis altior, Cic. Leg. II, 26: cf. Plin. H. N. VII, 2 extr. Plaut. Rud. V, 2, 7.

CU-

CUBĬTUS, us, m. 1) *het leggen*, *bij voorb.* supini i. e. *op den rug*, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.: primus cubitu surgat, Cato R. R. 5, i. e. *uit of van het bed*: 2) *het leger*, *legerstede*, *bij voorb.* foliis cubitus sibi sternunt, Plin. H. N. XXIV, 9.

CUBO, ui, *zelden* avi, itum, are, 1) *liggen*, *het zij waar het wil*, *bij voorb.* a) *in 't bed enz.*, Cic. Verr. III, 23 in. Plaut. Truc. V, 24. Ovid. Rem. 727: *ook elders*, *bij voorb.* lectica, Suet. Aug. 43: molliter ossa cubent, Ovid. Her. VII, 162. Not. puerperio cubare, *in 't kraambed liggen*, Plaut. Truc. II, 5, 22: *ten zij het tot*, *ziek zijn*, *behoort*: *bij slot is het hetzelfde*: *van daar* cubitum ire, Cic. Rosc. Am. 23: *of* discedere, Cic. Somn. Scip. 1, i. e. *na bed gaan*, *gaan slapen*: *van daar ziek zijn*, Horat. Sat. I, 9, 18. II, 3, 289. Ovid. Her. XX, 164. Suet. Ner. 34: *van daar* puerperio, Plaut. *zie hier voor*: it. cum aliquo *of* cum aliqua *bij iemand liggen*, Plaut. Mil. I, 1, 65. Bacch. IV, 9, 81: b) *aan de tafel*, Cic. Or. II, 85. Suet. Ner. 32 *en* Cal. 24: *van daar* 2) *Tropisch*, *liggen*, *bij voorb.* tecta, Lucret. IV, 520, i. e. *op zijde hangen*, *eene scheinsche richting hebben*: Usticae cubantis i. e. supinae, Hor. Od. I, 17, 11: pisces cubantes i. e. *platte visschen*, *bij voorb. schollen enz.*: unda freti cubat, Martial. V, 1, 4, i. e. *is bedaard*: Not. cubavi, *bij voorb.* cubasse, Quintil. VIII, 2 extr.

CUBUS, i, m. 1) *eene van alle kanten vierhoekige figuur*, *zoo als bij voorb. een dobbelsteen*, Vitruv. V praef.: 2) *een kubiek getal*, Gell. 1, 20.

CUCULLĀTUS, a, um, *met een Capuchon*, *kap of kaproen*, *verzien*, *bij voorb.* sagis cucullatis *dient zeker gelezen te worden* Colum. I, 8, 9 *en* XI, 1, 21.

CUCULLĬO *of* **CUCULĬO**, onis, m. i. q. cucullus, Cato R. R. 2.

CUCULLUS, i, m. *het geen daar men iet in hult*, *bij voorb.* a) *een dekzel van het hoofd*, *een kap of kaproen*, *die aan het kleed vast is*, Martial. I, 99, 10. Juvenal. VI, 118: Not. Colum. I, 8, 9 *staat* quae prohibentur sagis cuculis, *maar daar dient gelezen te worden* sagis cucullatis: *dus ook* Ibid. XI, 1, 21 *staat* sagatis cucullis, *alwaar insgelijks* sagis cucullatis *dient gelezen te worden*: b) *een peperhuis*, *bij voorb.* turis piperisque cucullus, Martial. III, 2, 5, i. e. *daar wierook en peper in gerold wordt*, *wierookhuisjen*, *peperhuisjen*.

CUCŪLUS (*ook* Cuculus), i, m. *een koekkoek*, Plin. H. N. XVIII, 26 extr. Not. *het was ook een schimpwoord*, *bij voorb. op luie*, *domme lieden*, *domoor*, *schelm*, *hondsvot*, *schurk enz.*, Plaut. Asin. V, 2, 73 *en* Trin. II, 1, 15. Horat. Sat. I, 7, 30. Not. *de laatste lettergreep op één na staat lang* Horat. Sat. I, 7, 30: *en kort* Auct. carm. de Philom. 35.

CUCŪMA, ae, f. *zeker gereedschap om te kooken enz.*, *bij voorb. een ketel*, Petron. 135 *en* 136. Pandect. XLVIII, 81. Martial. X, 79. 4.

CUCUMELLA, ae, f. i. q. Cucuma, *wanneer men bij verkleinig spreekt*, *een keteltjen*, Pandect. VIII, 5, 17.

CUCŪMIS, is *en* ĕris (*van het oude* Cucumer), m. 1) *een komkommer*, Virg. Ge. IV, 122. Varr. R. R. I, 2 extr. Plin. H. N. XX, 1 *en* 9; 2) *van daar misschien een zeegewas*, *of zeedier*, *wegens de gelijkheid*, Plin. H. N. IX, 11 ante med. Not. Dat. cucumi, Plin. H. N. XIX, 11: Accus. cucumim, Ibid. XX, 1 in. Ablat. cucumi, Ibid. 9 extr.

CUCURBĬTA, ae, f. 1) *een kouwoerde*, *een pompoen*, Plin. H. N. XIX, 5: *men gebruikte ze ook bij voorb. in het bad enz. in plaats van kruiken* (urceorum), *ook in plaats van wijnvaten* (cadorum), Ibid. Not. cucurbitae caput non habemus, ut pro te moriamur, Apul. Met. I med. p. 109 Elm., *wij hebben geen kouwoerde-kop enz. d. i. wij zijn zulk slecht volk niet*, *of zoo dom enz.*: *verders* cucurbita glabrior, *als een spreekwoord van een kaalhoofd*, Ibid. V ante med. p. 163: 2) *een kop*, *dat men gebruikt bij het koppen*, Juvenal. XIV, 57.

CUCURBITĪNUS, ae, um, *als eene kouwoerde*, *van gedaante als eene kouwoerde*, Cato R. R. 7. Plin. H. N. XV, 15.

CUCURBITŬLA, ae, f. 1) *eene kleine kouwoerde*, *of pompoen*: 2) *een kop*, *om mede te koppen*, Cels. II, 11: cucurbitulam imponere parti (corporis), Ibid.: *of* adglutinare, Ibid. VII, 26 n. 5, i. e. *zetten*, *aanzetten*.

CUDO, di, sum, 3. 1) *slaan*, *kloppen*, *stampen*, *bij voorb.* fabas, Colum. II, 10, 14, i. e. *uitkloppen*, *dorschen*: durum pilis, Plin. H. N. XXXIII, 4: plagae cudere possunt, Lucret. I, 1043: *van daar Tropisch*, istaec in me cudetur faba, Terent. Eun. II, 3, 89, i. e. *ik zal het moeten uitdoppen*. *Van waar dit spreekwoord komt*, *weten wij niet*. 2) *slaan d. i. slaande maken*, *of munten*, *bij voorb.* numos, Plaut. Most. IV, 2, 11: argentum, Terent. Heaut. IV, 4, 18: *van daar in 't gemeen*, *maken*, *bij voorb.* annulum, Quintil. IX, 2: tenebras, Plaut. Epid. III, 4, 40.

CUDO *of* **CUDON**, onis, m. *een helm van vellen*, Sil. VIII, 494. XVI, 59.

CUIAS, ātis, *of* **CUIATIS**, e, *van waar? d. i. wat voor een landsman? uit welk volk*, *stad*, *of land? bij voorb.* Socrates cum rogaretur, cuiatem se esse diceret, Cic. Tusc. V, 35: adpella, quid velit, quid venerit, qui sit, cuiatis, unde sit, Plaut. Poen. V, 2, 32: cujates estis, Ibid.: unde sit, cujatis, Ibid. Prol. 109: quid eum nunc quaeris? aut cujatis, Ibid. Curc. III, 37: qui neque cujatis esset cet., Acc. ap. Non. 5 n. 19: nec cujatis sit novi, Apul. Met. V med. p. 167 Elm.: praeconem rogat, cujatis essem, Ibid. VIII post med. p. 212: Not. a) Cujatis *is hier overal de* Nominativus; *en de* Nominativus cujas *zal niet ligt gevonden worden*, *behalven* Liv. XXVII, 19 post med. b) quoiatis *voor* cujatis, Plaut. Poen. V, 2, 33, *zie hier voor*.

CUICUIMŌDI *voor* cujuscujusmodi, *bij voorb.* cuicuimodi sunt, Cic. Att. III, 22 extr., i. e. *het zij gesteld*, *hoe het wil*; *hoe het ook gesteld zij*: cf. Cic. Leg. II, 5 extr. Tusc. III, 34 med. V, 41 extr.

CUIMODI *voor* **CUJUSMODI**, *hoe gesteld*, *van welke natuur of gesteldheid*, *bij voorb.* cuimodi esset, Gell. XIV, ante med. §. 19: cf. IX, 13 in. XIII, 29.

CUJUS, a, um, *staat in plaats van den* Genitivus cujus, a) *van quis*, *bij eene vraag*, *en buiten de vraag*, *bij voorb.* cujum puerum adposuisti? Terent. Andr. IV, 4, 24, *wiens kind hebt enz.*: Cujum pecus? Virg. Ecl. III, 1, i. e. *wien komt dat vee toe?* virgo cuja est? Ter. Eun. II, 3, 29: nescio cuja vox ad aurem mihi advolavit, Plaut. Merc. V, 2, 23: &, cuia sit, dicerem, Ter. Heaut. prol. 8: a) *van* qui i. e. *deszelven*, *van wien*, *bij voorb.* Helenam, cuia causa nunc facio cet., Plaut. Bacch. IV, 9, 24: argentum pro istisce ambabus, cujae erant, domino dedi *voor* domino, cujus erant, Ibid. Rud. III, 4, 40: ut optima conditione sit is, cuja res sit, cujum periculum, Cic. Verr. I, 54, *voor* cujus sit res, cujus periculum: ne is redimeret, cuja res esset, Cic. Verr. III, 7: Apronius certiorem facit istum, cuja res erat, Ibid. 27: crimini datur ei, cuja interfuit, Cic. fragm. pro Vareno ap. Priscian.: *van daar vindt men* cujanam, *bij voorb.* vox, Plaut. Bacch. IV, 9, 55, *voor* cujusnam: cujavis, *bij voorb.* oratio *voor* cujusvis, Apulej. Apol.

CUJUSCEMŌDI *of* **CUJUSCE MODI**, i. q. Cujuscunquemodi *van wat gesteldheid ook enz.*, *bij voorb.* cujuscemodi sit, Cic. Invent. II, 45 extr., *hoe het ook geschapen zij*: rerum cujuscemodi plurimarum, Gell. XI, 16 extr.: *ook* Apul. Met. 8, 9 *en* 11.

CUJUSMŌDI *of beter* **CUJUS MODI**, *want het zijn twee woorden*, cujus (*van* quis *en* qui) modi, 1) *met de vraag*, *van wat natuur? hoe gesteld? en zonder vraag*, *dergelijk*, *van dezelfde natuur*, Cic. Invent. I, 9 in. Cic. ad Div. XV, 20. Plaut. Most. III, 3, 5: *ook staat daar voor* quojusmodi, Plaut. Men. I, 4, 3: 2) *het staat ook voor* cujuscumque modi, *bij voorb.* cujusmodi res esset, Cic. ad Div. IV, 7 med.: *dus ook* cujusmodi esset, Cic. Verr. V, 41: cujusmodi es, Cic. Rosc. Am. 31 in., i. e. *gij moogt gesteld zijn*, *zoo als gij wilt*: apud Graecos, cujusmodi essent, Cic. Or. III, 24 Ed. Pearc., *maar* Ernest. *heeft* apud Graecos, qui ejusmodi essent: malus bonus, cujusmodi, i. e. *het zij met het goed en kwaad gesteld zoo als het wil*, Plaut. Bacch. III, 2, 16.

CUJUSMODICUNQUE *voor* cujuscunque modi, *bij voorb.* mater sit, Cic. Cluent. 6.

CUJUSNAM, **CUIANAM**, **CUJUMNAM** i. e. *wiens dan? bij voorb.* vox, Plaut. Bacch. IV, 9, 55: *zie* Cujus, a, um.

CUJUSQUEMŌDI *of beter* **CUJUSQUE MODI** i. e. cujuscunque modi, *bij voorb.* tabulae, cujusque modi sunt, Cic. Flacc. 17: cujusque modi voluptates, Cic. Fin. II, 7 extr., i. e. *van elke soort*: cujusque modi genus hominum, Sall. Cat. 39 (40): cf. Lucret. IV, 136, *alwaar* quojusque modi *staat in de* Ed. Creech.

CUJUSVIS, **CUJAVIS**, **CUJUMVIS**; *bij voorb.* oratio, Apul. *zie* Cujus, a, um.

CULCĬTA, ae, f. *het geen met vederen*, *wolle*, *of andere stoffen gevuld is*, *bij voorb. een vederbed*, *kussen*, *matras*, *bij voorb.* plumea, Cic. Tusc. III, 19: cf. Plaut. Mil. IV, 4, 42. Cato R. R. 11. Senec. ep. 87 *en* 108. Petron. 38: culcitam faciam gladium, *boertend*, Plaut. Cas. II, 4, 28, i. e. *ik wil mij den degen in 't lijf stooten*. Not. *ook Tropisch*, *d. i. het geen als een kussen uitsteekt*, *bij voorb. om daar op te zitten*, *bij voorb.* ut in culcitas & columellas cet., Varr. R. R. III, 5, 14, i. e. *uitstekken*, *zitplaatzen*. *Sommigen schrijven* culcitra, *maar het welk niet zoo goed schijnt te zijn*.

CULCITELLA, ae, f. i. q. culcita, Plaut. Most. IV, 2, 13.

CULCITŬLA, ae, f. i. q. culcitella, Lucil. ap. Non. 1 n. 152.

CULEARIS *of* **CULLEARIS**, e, *de grootte van een Culeus bevattende*, *bij voorb.* labrum, Cato R. R. 154: dolia, Vitruv. VI,

VI, 9, het welk ook van Culearius, a, um, zijn kan.

CULEARIUS of **CULLEARIUS**, a, um, i. q. culearis, zie Culearis.

CULEUS of **CULLEUS**, i, m. ook **CULEUM**, **CULLEUM**, i, n. een lederen zak, tot allerhande gebruik, bij voorb. om de vadermoorders in te naaijen, bij voorb, in culeum insuere, Cic. Rosc. Am. 25. Q. Fr. I, 2, 2: of culeo, Senec. Clem. I, 23. Suet. Aug. 33, i. e. innaaijen: dus ook conjicere in culeum, Cic. Invent. II, 50: ook werden (misschien in laater tijden) een cap, een hond, en eene slang er mede ingenaaid, Pandect. XLVIII, 9, 9 en Juvenal. VIII, 214: ook om er iet anders in te doen, Nep. Eum. 8. Plin. H. N. VII, 20: bijzonder wijn, waartoe misschien de plaats Plin. H. N. VII, 20: behoort: cf. Cato R. R. 11: ook tot olie, Plaut. Pfeud. I, 2, 78: van daar zekere wijnmaat, die 20 amphorae bevatten zal, Cato R. R. 148. Varro R. R. I, 2, 7. Plin. H. N. XIV, 4. Fann. de Pond. 86. Not. culleum voor culleorum, Cato R. R. 11.

CULEX, icis, m. een mug, Plin. H. N. XI, 2. Horat. Sat. I, 5, 14. Ook handelt hier van een gedicht van Virgilius culex genoemd, dat gewaagd wordt bij Martial. XIV, 185, 1. VIII, 56, 20. Sueton. in vita Lucani en Stat. Sylv. II, 7, 73: Not. cana culex als een schimpwoord op een verliefden grijsaard (of gek), Plaut. Cas. IV, 3, 12. Not. culex gen. femin., bij voorb. cana, Plaut. zie hier even te vooren.

CULIGNA, ae, f. een drinkgereedschap, Cato R. R. 132 en ap. Fest.: ook Varr. ap. Non.

CULINA, ae, f. 1) de keuken, d. i. de plaats, daar het eten gekookt wordt, Cic. ad Div. XV, 18. Petron. 2: ook is culina i. q. locus, in quo epulae in funere comburuntur, Fest.: 2) de keuken, d. i. het eten, Juvenal. III, 250. V, 162. XIV, 14: dus ook Plin. H. N. XIX, 9 extr. anisum & anethum culinis nascuntur.

CULINARIUS, a, um, in de keuken, bij voorb. culinarii, scil. servi, Scribon. Larg. 230, i. e. keukenbedienden.

CULIOLA, orum i. e. cortices nucum viridium, Fest.

CULLEUS, zie Culeus.

CULMEN, inis, n. 1) het bovenste deel eener zaak, de in de hoogte steekende spits, bij voorb. Alpium, Caes. B. G. III, 2: hominis, Liv. I, 34, i. e. vertex: aedis, Liv. XXVII, 4: tecti, Ovid. Met. XII, 480. Virg. Aen. IV, 186: van daar a) het dak zelve, Virg. Aen. II, 446 en 458: b) het huis, Valer. Flacc. V, 446. Senec. Hippol. 1128: 2) Tropisch, de summo culmine lapsus, scil. dignitatis of fortunae, Lucan. VIII, 8: regale, Claudian. in V consul. Honor. 64: principium culmenque omnium rerum pretii margaritae tenent, Plin. H. N. IX, 39.

CULMINIUS of **CULMINEUS**, a, um, bij voorb. olea, Colum. V, 8 en XII, 49.

CULMUS, i, m. de halm, bij voorb. van het graan, Cic. Senect. 15. Virg. Ge. I, 111, 192 en 317 en meermalen: van peulen en andere gewassen, Plin. H. N. XVIII, 7 en 30. XXVII, 10: ook de stengel der lelie, Stat. Sylv. III, 3, 128. Not. Romuleoque recens horrebat regia culmo, Virg. Aen. VIII, 654, i. e. casa Romuli: maar wat is culmo? misschien dak of stroo, alwaar Romuleo (culmo) voor Romulea (casa) zonderling schijnt: doch het gantsche vers schijnt daar niet te behooren.

CULPA, ae, f. 1) de misslag bij eene handeling, de schuld, die men aan eene zaak heeft, de toerekening van eene misdaad, of misslag, het verwijt daar van, bij voorb. culpa delicti, Cic. Rab. 1 med.: liberatio culpae (i. e. a culpa), Cic. Ligar. 1: id culpa mea contigit door mijne schuld, Cic. Or. II, 4: culpa vestra door uwe schuld, Cic. Q. Fr. II, 13: eximere aliquem ex culpa, Cic. Invent. II, 7: aliquem culpa liberare, Cic. Planc. 21: culpa carere, Cic. ad Div. VI, 1: abesse a culpa, Cic. Rosc. Am. 20: alicui culpam attribuere, Cic. Verr. V, 51: culpa penes te est, Ter. Hec. IV, 1, 20: culpam conferre in aliquem, i. e. schuiven, Cic. Senect. 5: demovere ab aliquo, Cic. Invent. II, 8 extr.: culpam rei sustinere, Cic. ad Div. XV, 15. ad Att. VII, 3: sum in culpa, Cic. Fin. I, 10. Nat. D. III, 31, i. e. ik ben schuldig: dus ook culpa est in me, Cic. ad Div. II, 28. Nat. D. III, 31: culpam ab se amovere, Liv. IV, 41 med.: in aliquem transferre, Terent. And. II, 3, 5, schuiven: extra culpam esse, Cic. Verr. V, 51. Liv. VIII, 19: van daar committere culpam, Terent. Hec. IV, 4, 9, i. e. verdienen, dat men de schuld draagt, gevolglijk strafbaar zijn: ponere aliquem in culpa, Cic. Cluent. 45: culpa est a me procul, Ter. Ad. III, 2, 50: ook kan het één en ander hier van tot n. 2. gebracht worden: 2) de misslag van begaane of nog te begaane gebreken of misdaad in 't gemeen, bij voorb. culpam in se admittere, Terent. Phorm. II, 1, 40: contrahere, Cic. Att. XI, 24 in.: committere, Cic. ad Div. XVI, 10: ponere aliquem in culpa, i. e. strafbaar maken, iemand van eene misdaad beschuldigen, Cic. Cluent. 45: summam laudem alicui vitio & culpae dare, Cic. Rosc. Am. 16: praestare culpam, Cic. ad Div. VI, 1 med. daar voor staan enz.: inscius culpae, Virg. Aen. XII, 648: bijzonder van gebreken van verliefden, of de zwakheid van een vrouwspersoon, Virg. Aen. IV, 19 en 172. Ovid. Met. II, 37. Trist. II, 124. Am. III, 14, 6 en 43. Tac. Ann. III, 24: van daar elk gebrek, d. i. het geen niet recht is, misslag, mangel, gebrek, bij voorb. in aedibus deorum operum laudes & culpae aeternae solent permanere, Vitruv. III, 11: culpae adnotamenta (bij een geschrift), Gell. XVII, 2, daar het ook berisping kan zijn: van daar de berisping, zie hier voor: van daar Tropisch, a) eene schadelijke gevaarlijke zaak, bij voorb. culpam compesce ferro, Virg. Georg. III, 468, de ziekte, d. i. doed het schaap: b) een strafbaar mensch, Propert. IV, 5, 20.

CULPABILIS, e, berispenswaardig, strafbaar, Apulej. in Apol.

CULPATIO, onis, f. berisping, Gell. X, 22.

CULPITO, are, berispen, laaken, Plaut. Cist. II, 1, 19.

CULPO, avi, atum, are, 1) beschuldigen, bij voorb. aquas, Hor. Od. III, 1, 30: infecunditatem agrorum & coeli intemperiem, Colum. I praef. in., i. e. de schuld daar op schuiven; van daar 2) laaken, afkeuren, met iet niet te vrede zijn enz., bij voorb. condimenta, Plaut. Pseud. III, 2, 39: versus duros, Hor. Art. 446: medicum, Varr. L. L. IX, 5: cf. Plaut. Bacch. III, 2, 13. Terent. Eun. II, 3, 95. Ovid. Met. XI, 322: Particip. culpatus, a, um, heet ook laakenswaardig, gebrekig, bij voorb. culpatius, Gell. XI, 7: culpatus Paris, Virg. Aen. II, 602: corpus, Ovid. Her. XXI, 35.

CULTE, Adv., met opschik of sieraad, opgeschikt, opgesierd, bij voorb. dicere, Quint. VIII, 3. Plin. Ep. V, 20: cultius; Senec. Suasor. 4 extr. Justin. III, 3.

CULTELLATUS, zie Cultello.

CULTELLO, avi, atum, are, 1) messenvormig maken: van daar cultellatus, a, um, scherp of spits, als een mes, bij voorb. dorsum, Plin. H. N. XXXII, 2: spina, Ibid. VIII, 25 med.: 2) den ongelijken akker gelijk maken, bij voorb. agrum, Frontin. de limit. p. 43 Goes.

CULTELLUS, i, m. i. q. een mes, het zij hoe het wil, bij voorb. cultello percussum cecidisse, Varr. R. R. I, 69: cultellus tonsoris scheermes, Pand. IX, 2, 11: cf. Hor. Ep. I, 7, 51. Juvenal. V, 122. XI, 173. Plin. H. N. XII, 25: cultelli lignei, Vitruv. VII, 3, i. e. cuneoli lignei instar cultellorum.

CULTER, tri, m. elk klein werktuig om te snijden, bij voorb. elk mes, bij voorb. a) tafelmes, slachtmes enz., Plaut. Mil. V, 4 en Rud. I, 2, 45: osseo cultro mala dividere, Colum. XII, 45: cultrum ab lanio arripere, Liv. III, 48: venatorius, Suet. Aug. 9: in cultro, Vitruv. X, 14, of in cultrum, Ibid. 10, i. e. loodrecht: me sub cultro linquit, Hor. Sat. I, 9, 74, i. e. in den grootsten nood, angst: van daar boves ad cultrum emere, Varr. R. R. II, 5 med., i. e. om te slachten: b) scheermes, Cic. Off. II, 7. Plin. H. N. VII, 59. Petron. 108: c) het snoeimes, bijzonder het ijzer en deel aan de greep, Colum. IV, 25: d) het ploeg-ijzer, kouter genoemd, Plin. H. N. XVIII, 18.

CULTICULA, ae, i. e. fusticulus quidam ligneus in sacris, Fest.

CULTIO, onis, f. de pleging, waarneming, bearbeiding van eene zaak, bij voorb. agri, Cic. Verr. III, 97 en Senect. 16, akkerbouw.

CULTOR, oris, m. die iet behoorlijk oppast, bezorgt, koestert, kweekt, bij voorb. 1) agri, die het veld bouwt, Liv. XXVI, 35: terrae, Cic. Nat. D. II, 39: vitis, Cic. Fin. V, 14: van daar een bewooner, inwooner, bij voorb. coeli, Plaut. Amph. V, 1, 13: Rhodopejus, Martial. spectac. III, 3: cf. Liv. XXII, 31: 2) juvenum, Pers. V, 63, i. e. onderwijzer, vormer: 3) Vereerer, bij voorb. deorum, Hor. Od. I, 34, 1: doctorum, Ovid. Trist. III, 14, 1: inter cultores tuos, Petron. 127: juris & aequarum legum, Martial. X, 37, 1: ook Vereerer, oppasser, waarnemer, bij voorb. veritatis, Cic. Off. I, 30: amicitiae, Martial. IX, 86, 4: quietae vitae, Ibid. X, 92, 1: juris & aequarum legum, Ibid. X, 37, 1, zie hier voor.

CULTRARIUS, a, um, 1) zich met messen bezig houdende, daar toe behoorende: van daar cultrarius Substantive scil. artifex, i. e. die dezelven maakt, messenmaker, of scil. negotiator i. e. die er handel in doet, bij voorb. Q. Tiburti cultrarii ossa hic sita sunt, Inscript. ap. Grut. p. 640 n. 11: 2) met het slachtmes, gevolglijk met slachten, zich bezig houdende, daar toe behoorende enz.: van daar Cultrarius, Substantive, de slachter der offerdieren, Suet. Calig. 32.

CULTRATUS, a, um, messenvormig, bij voorb. folia mucrone cultrato, Plin. H. N. XIII, 4.

CULTRIX, icis, f. *is hetzelfde als* Cultor, *eene oppasster, kweekster, beärbeidster, bij voorb.* rerum, quas terra gignit, Cic. Fin. V, 14: *van daar* 1) *eene inwoneresse, bewoneresse, bij voorb.* nemorum, Virg. Aen. XI. 557: cf. Catull. 63 (65), 300: 2) *Vereerster, bij voorb.* propriae cultricis amorem, Stat. Sylv. V. 1, 191: cultrixque foci ſecura patella eſt, Perſ. III, 26.

CULTURA, ae, f. *is het zelfde als* cultio *en* cultus, 1) *de beärbeiding, oppasſing, bezorging, kweeking, bij voorb.* agri, Cic. Off. I, 42. Caeſ. B. G. VI, 22: cf. Cic. Flacc. 29: culturam adhibere (vitibus), Cic. Fin. V, 14: auſpicari culturarum officia, Colum. XI, 2 in.: terra culturae mollioris & facilis, Plin. H. N. XVII, 5: *van daar van de ziel, beärbeiding, beſchaving*, Horat. Ep. I, 1, 40: 2) *vereering, hoogſchatting, bij voorb.* amici, Ibid. I, 18, 86. Not. *Men ſchrijft ook* agricultura *als één woord, maar onnodig.*

CULTUS, us, m. 1) *de beärbeiding, oppasſing, kweeking eener zaak, bij voorb.* a) agri, Liv. IV, 12: *ook zonder* agri, *veldbouw, beärbeiding*, Cic. Leg. I, 1: *dus ook van gewasſen, beesten, bij voorb. van ſchaapen*, Cic. Nat. D. II, 63: *van daar de bewoning, wâart daar de landman het veld bebouwde, daar woonde hij ook, bij voorb.* victus, cultus harumce aedium, Plaut. Merc. V, 1, 9: purum ab humano cultu ſolum, Liv. I, 44 extr.: *alwaar het nogthans ook beärbeiding, (bij voorb. ploegen enz.) zijn kan:* b) *ook de beärbeiding, oppasſing, kweeking van andere dingen, bij voorb.* animi, Cic. Fin. V, 19: corporis, Cic. Nat. D. I, 34: litterarum, Gell. XIV, 6: ingenii, Ibid. I, 2. *Dikwijls kan men het vorming, beſchaving overzetten, bij voorb.* animi, ingenii cet.: *ook opvoeding, bij voorb.* malo cultu corruptus, Cic. Partit. 26: humili cultu aliquem educare, Liv. I, 34, i. e. *beſchaving, gelijk dan beſchaving gemeenlijk past:* cultus primi cui creditus aevi i. e. *vorming, beſchaving, onderwijzing*, Claudian. in Conſul. Prob. & Olyb. 85: 2) *uitwendige ſieraad, opſchik, tooiſel, het zij wat het zij, ſierlijke ſchikking of toerusting enz., bij voorb.* cultus triumphi, Vellej. II, 129: caſtella aquaeductuum cultu magnifica, Plin. H. N. XXXVI, 15: convivia laeto cultu, Val. Fl. V, 570: *bijzonder ten aanzien der kleeding, in zoo verre zij tot opſchik dient, wanneer het dan kleeding, gewaad, dan opſchik, ſtaat enz. vertaald wordt, bij voorb.* exaequato omni cultu (feminarum), Liv. XXXIV, 4: Hominem optima veſte — ornavit — ceteroque regio cultu, Nep. Dat. 3: muliebris, Plin. H. N. XXXIV, 1: depoſita veſte regia, paſtoralem cultum induit, Vellej. I, 2: cultibus Alciden inſtruit illa ſuis, Ovid. Faſt. II, 318: domeſticus, Nep. Att. 13, i. e. *opſchik in huis, het geen de zindelijkheid en welvoeglijkheid vordert:* cultum veſtitumque mutavit, Nep. Pauſ. 3, *doch kan ook levenswijze zijn:* ſumtus, quos in cultum praetorum ſocii facere ſoliti erant, circumciſi, Liv. XXXII, 27, i. e. *pracht, ſtaat:* munditiae & ornatus & cultus haec feminarum inſignia ſunt, Ibid. XXXIV, 7, i. e. *opſchik, ſtaat, of kleeding:* amoenior, Liv. IV, 44, i. e. *tot wereldſche opſchik, kleeding enz.:* dives, Ovid. Met. V, 49, i. e. *gewaad:* cf. IX, 711: 3) *levenswijze, bij voorb.* nihil de quotidiano cultu mutavit, Nep. Att. 14: homines a fera vita ad humanum cultum deducere, Cic. Or. I, 8: ad uſum cultumque vitae, Cic. Off. I, 39: uſus domeſticus, Nep. *zie hier voor.* Belgae a cultu — provinciae abſunt, Caeſ. B. G. I, 1: amoenior, Liv. IV, 44, *tot wereldſche (vrolijke) levenswijze, zie hier voor:* eundem cultum, eundem victum eſſe, Cic. ad Div. IX, 3: Not. puerum erudiri artibus, quibus ingenia ad magnae fortunae cultum excitantur, Liv. I, 39, i. e. *tot groote dingen, tot hooge eerämbten enz., maar wat is* cultus? *misſchien zou* culmen *beter zijn:* 4) *vereering, hoogächting, bij voorb.* deorum, Cic. Tuſc. I, 26: ſui, Tacit. Ann. II, 58: cultum alicui tribuere, Cic. Invent. II, 53.

CULTUS, a, um, *zie* Colo.

CULULLUS, i, m. *zeker drinkgereedſchap, bij voorb. tot wijn*, Horat. Od. I, 31, 11 *en* Art. 434.

CULUS, i, m. *den aars*, Catull. XXIII, 19. Martial. III, 96, 1. IX, 58, 13.

CUM, Praepoſ., *met, wanneer het een gezelſchap of geleide, alſchoon die ook niet altijd heel zichtbaar is, uitdrukt, en het daarom dikwijls door* benevens *vertaald kan worden, bij voorb.* ire cum amica, Terent. Eun. III, 2, 43: audire cum voluptate, Cic. Orat. 52: moliri aliquid cum labore operoſo, Cic. Nat. D. II, 23: ſocietatem habere cum aliquo, Nep. Chabr. 2: facere cum cauſa, Cic. Q. Fr. I, 2, 2, *met grond:* cum magno metu incipio dicere, Cic. Cluent. 18: adverſum regem bellum gereret cum Aegyptiis, Nep. Chabr. 3, i. e. *benevens de enz.:* Venire cum febri, Cic. Att. VI, 9 in.: ſalinum cum ſale, Plaut. Perſ. II, 3, 15: Cum prima luce domum venire, Cic. Off. III, 31, *met het aanbreken van den dag: dus ook* ſimul cum ſole expergiſci, Cic. Att. XIII, 38, *en* abire cum diluculo, Plaut. Amph. II, 2, 111: homines ſtent cum gladiis, Cic. Phil. II, 8: feriens, cum qua venerant, Liv. XXXVIII, 17 extr.: cum ſilentio audire, *ſtil, gevolglijk geern*, Ibid. 10: porcus cum humano capite, Liv. XXXII, 9: periclitari cum rebus ſuis, Liv. XXXVIII, 25: cum his (ſcil. dictis) redit, Ibid. I, 32, *met (op) deze woorden enz.:* cum aliquo conſentire, Nep. Phoc. 2: homo cum ſica deprehenſus, Cic. Phil. II, 29: cum aliquo facere, Cic. Att. VI, 8. Nep. Ageſ. 2, i. e. *het met iemand houden:* Not. a) cum eo, *waarop* ut, quod, *of* ne *volgt, met de voorwaarde, in zoo verre, zoodanig, zoo, bij voorb.* cum eo, ut — eſſet, Liv. VIII, 14: cum eo, ut — permitteretur, Ibid.: cum eo, ut, Ibid. XXX, 10 extr.: cf. XXXVI, 5 in.: cum eo, ne cet., Celſ. II, 17: cum eo, quod (i. e. *in zoo verre, of dat*) ſine peccato meo fiat, Cic. Att. VI, 1 ante med. p. 689 Ern.: cum eo tamen, quod non ignoremus cet., Celſ. VII, 27: *doch* cum eo quod *heet ook behalven dat enz., bij voorb.* cum eo, quod candidos facit cet., Scrib. Larg. 60: b) eſt mihi cum aliquo aliquid *of* nihil i. e. *ik ſta met iemand in betrekking, of in geene betrekking, bij voorb.* cum Patrone mihi ſunt omnia, Cic. ad Div. XIII, 1 in., i. e. *ik ſta in groote betrekking, vriendſchap:* qui cum tibi aliquid ſit, Cic. Verr. V, 52: ſi mihi cum illo nihil fuiſſet, Cic. Att. XIV, 15: ſibi cum illa mima poſthac nihil futurum, Cic. Phil. II, 31: cf. Cic. Att. XII, 17, Plaut. Caſ. II, 2, 12: Not. ager efferT (i. e. *draagt het zaad*) cum octavo, cum decimo, Cic. Verr. III, 47, i. e. *draagt het achtſte, tiende koorn:* quid mihi cum re? *wat raakt mij die zaak?* Cic. Quint. 17 med.: cf. Senec. ep. 12 extr.: c) *ſomtijds kan men het niet door* met *vertaalen, bij voorb.* eſſe cum imperio, Cic. ad Div. I, 1, *en* Senect. 18: cf. Suet. Tiber. 12, *de hoogſte magt of het bevel hebben: dus ook* eſſe cum poteſtate, Cic. Invent. I, 25: d) *ſomtijds wordt het door* in, te, bij *enz. vertaald, bijzonder wanneer het hetzelfde is, als* met, *of een gezelſchap aanduidt, bij voorb.* ſedere cum tunica *in zijn vest zitten*, Cic. Verr. IV, 24: *dus ook* ſignum cum ſtola, Ibid. 34: coenare cum toga pulla, Cic. Vatin. 13: verſari in conviviis cum pallio purpureo talarique tunica, Cic. Verr. V, 13: venire cum calamitate, Cic. Verr. I, 24, i. e. *tot ongeluk enz.: dus ook* cum tua pernicie, Cic. Cat. I, 13: habere ſecum *bij zich hebben of houden, bij voorb.* habeatis vobiſcum iſtum ſenatorem, Cic. Verr. II, 31: tecum habeto, Cic. ad Div. VII, 25 in. Att. IV, 15 med.: *dus ook* eſſe cum imperio, cum poteſtate, Cic., i. e. in., *zie hier voor:* nemo cum magiſtratu i. e. in, Sueton. Tiber. 12: juvenes cum equis, i. e. *te paard, op paarden*, Cic. Nat. D. II, 11, 2: recordari cum animo ſuo, Cic. Cluent. 25 extr.: inveſtigare cum animo, Plaut. Aul. IV, 2, 3: queri cum aliquo i. e. *bij enz.*, Cic. ad Div. III, 7. VII, 27: e) *ſomtijds ſtaat het overtollig, bij voorb.* cum melle oblinito, Cato R. R. 77: juga cum loris ornata, Ibid. 10: vehicula cum culeis onuſta i. e. *met zakken beladen*, Plin. H. N. VII, 20 in.: ſulcum cum ſtercorata terra complere, Colum. Arb. 4: cum voce maxima conclamare, Quadrigar. ap. Gell. IX, 13: inſtructus cum conjuratorum manu venturus, Liv. I, 51: *doch hier kan* inſtructus (i. e. *wel toegerust, toebereid, in behoorlijken ſtaat*) *bijzonder verſtaan worden, dan bleef* cum *manu met, benevens enz.:* concuſſit caeſariem, cum qua terram, mare, ſidera movit, Ovid. Met. I, 180, *doch hier kan* cum *zijn, met, benevens, d. i. benevens zekere haairen, (die geſchud werden) behalven zekere haairen enz.: verders* cum vomere, Virg. Georg. II, 423: *integendeel ontbreekt het ſomtijds, bij voorb.* Caeſar ſubſequebatur omnibus copiis, Caeſ. B. G. II, 19: ad caſtra omnibus copiis contenderunt, Ibid. 7: omnibus copiis auxilio venire, Ibid. 29: cf. 33. IV, 24: adverſus ſe tam exiguis copiis dimicari, Nep. Milt. 4: maximis exercitibus, Ibid. Reg. 1: Antonius magno exercitu ſequebatur, Sall. Cat. 57 (59): omnibus copiis conſul in aciem deſcendit, Liv. XXXI, 36: obviam fit Clodius nulla rheda — nullis comitibus, Cic. Mil. 10: cf. Cic. Cat. III, 1 extr.: f) *ook betekent het* met, *d. i. tegen, bij de woorden, ſtrijden, kijven, vechten, bij voorb.* bellum gerere cum aliquo, Cic. Div. I, 46. Sall. Jug. 5: *dus ook* certare, Cic. Brut. 1 med.: *ook kan men het vertaalen* na, *bij voorb.* cum vomere, Virg. Georg. II, 423, *zie hier voor:* cum his (dictis), Liv., *zie hier voor:* *ook* behalven, *bij voorb.* cum eo, quod cet., *behalven het geen enz.*, Scrib. Larg. 60: cum dono dedicavit — fines, Liv. I, 10: *doch hier past ook* benevens, *te gelijk met enz.: ook* voor, *bij voorb.* orationem habere cum multitudine, Cic. Mur. 29: cf. Caeſ. B. G. VII, 47: g) *het ſtaat dikwijls achter* qui quae quod *bij voorb.* quibuscum, quocum i. e. quocum, Cic.: *en achter* me, te, ſe, nobis, vobis, *ſtaat het altijd, bij voorb.* mecum, tecum cet., *de reden weten wij niet.* Cicero ge-

geloofde, c̄um nobis *zou ſchor klinken*; *te weten als* cum nobis: *maar hij zegt evenwel zelve* Dom. 9 in. cum nominibus: *dus ook* cum noſtris, Caeſ. B. G. V, 50: *dus ook* cum (quum), *bij voorb.* cum non, Sulpic. in Cic. ep. ad Div. IV, 12 §. 5: cum nominis, Ovid. Art. II, 637. Not. cumprimis *of* cum primis i. e. inprimis, *in 't bijzonder*, Cic. Verr. II, 28.

CUM *of* **QUUM**, *ook* **QUOM**, Adv. *en* Conjunct., 1) *nadien*, *wanneer het eene oorzaak*, *of ſluitgevolg aanduidt*, *en ſomtijds met* dewijl *kan verwisseld worden*, *wanneer het geern eenen* Conjunctivus *heeft*, *bij voorb.* Quae cum ita ſint, Cic.: *is bekend*: Not. a) *ſomtijds kan men het door* alhoewel *vertaalen*, *wanneer dan* tamen *volgt en niet volgt*, *bij voorb.* cum Cato & Caninius interceſſiſſent, tamen eſt perſcriptum, Cic. ad Div. I, 2: cf. Nep. Eum. 10 extr. *en meermalen*: *doch men kan ook gemeenlijk* nadien *behouden*: b) cum, nadien, *ſtaat ook met den* Indicativus, *bij voorb.* Quam quidem cum ſecuti ſunt, eos nunquam oportebit conſilii ſui poenitere, Cic. Phil. XIV, 11, *alwaar* Erneſti ſint *verbeterd heeft*: cum non potuiſſi cet., Cic. ad Div. XVI, 12 extr.: cf. VII, 32 extr. *en meermalen.* c) cum *ſtaat dikwijls in plaats van* quod, dat, *met een* Indicativus, *bij voorb.* praeclare facis, cum puerum diligis, Cic. Fin. III, 2: gratulor, cum cet., Cic. ad Div. IX, 14: laudare, cum cet., i. e. *dat enz.*, Liv. XXXVIII, 12 extr.: hoc fretus, cum — excelſit, Ter. Phorm. V, 7, 73: bene facitis, cum cet., Auct. ad Her. IV, 50: 2) *bijzonder is het een bijwoordjen van tijd* a) *wanneer*, *met den* Indicativus, *bij voorb.* cum recte navigari poterit, tum naviges, Cic. ad Div. XVI, 2 extr.: cum auditis, Cic. Roſc. Am. 37: *doch*, *met den* Conjunctivus, *wanneer er met onzekerheid geſproken wordt*, *of er ons* mogt *of* zoude *in ligt*, *of een* Conjunctivus *of* Accuſ. *met den* Infinit. *voorafgaat*, *bij voorb.* cum cauſa nulla eſſet, i. e. *ware*. Cic. Att. VIII, 14 in.: haec cum ſint omnia, Cic. Roſc. Am. 22 extr.: *echter ook buitendien*, *bij voorb.* cum ſint docti, Cic. Off. III, 3 extr. Ed. Pearc. & Heuſing., *maar* Ed. Graev. *en* Erneſt. *hebben* ſunt: b) *alzo*, *als*, *nadien*, *wanneer het ook eenen* Indicativus *heeft*, *doch*, *bijzonder bij het* Imperfectum *en* Plusquamperfectum, *ook dikwijls eenen* Conjunctivus, *ook ſomtijds eenen* Infinitivus, *bij voorb.* Cum te laudibus extulerunt, mihi gratias agunt, Cic. ad Div. IX, 14 in.: cum eſt ad nos adlatum, Ibid. III, 10 in.: cf. Ter. Eun. III, 3, 16 *en meermalen.* Cum in Africam veniſſem, nihil mihi potius fuit, Cic. Somn. Scip. 1: cum viderem, Cic. Marc. 4: cum ibi eſſem, Cic. Tuſc. II, 14: cum te audirem, Cic. Nat. D. I, 21: cum Athenis eſſem, Ibid. *en* Or. II, 90 in.: cum peteret, Cic. Brut. 92: cum diu ſteterint, Colum. VI, 30, 3 *en meermalen*: cum ſe non novam rem petere, Liv. I, 35: cum legem exerceri, Ibid. IV, 51: cum — Appius dicere, Ibid. II, 27 in.: *ook ſtaat dikwijls* primum *daar bij*, *bij voorb.* cum primum ſapere coepit, *zoodra als enz.*, *eigenlijk*, *nadien op 't eerst enz.*, Cic. ad Div. XIV, 1: cf. Liv. III, 14. XXV, 29: c) *voor* ex quo, ex quibus cet., *bij de namen van tijden*, *d. i. dat*, *of zedert*, *bij voorb.* multi anni ſunt, cum ille in aere meo eſt, Cic. ad Div. XV, 7, i. e. *dat*, *of zedert hij enz.*: decem dies cum cet., Cic. Cluent. 9: cf. Plaut. Perſ. I, 3, 57. Cic. ad Div. X, 3 §. 6. XV, 14 in. *Men merke hierbij aan*, 1) cum maxime *of* cummaxime, *als één woord*, *zoo als ſommigen ſchrijven*: *te weten* maxime *heet* a) *heel zeer*, *bijzonder enz.*, b) *even*, *juist*, *recht*: *gevolglijk* cum maxime i. e. *nadien heel zeer*, *of nadien juist*, *even enz.*, *dit is bekend*: *maar het heet ook iet anders*, *wanneer dit* cum (quum) *voor* quam *ſchijnt te ſtaan*, *te weten* (a) *voor* quam maxime, *bijzonder*, *voornaamlijk*, *bij voorb.* nunc cum maxime, Cic. Cluent. 5 ante med., *thans bijzonder*, *of juist thans*, *waar voor ook* ut cum maxime *ſtaat*, Terent. Hec. I, 2, 40 hanc amabat ut cum maxime Pamphilus i. e. *beminde haar heel zeer*, *of beter*, *beminde haar juist* (*te dezen tijde*,) *alwaar* ut *overtollig is*, *ten zij men het verklaaren wilde*, *beminde haar zoo*, *als hij ze beminde*, *nadien hij ze bij uitſtek beminde*: *doch het eerſte ſchijnt beter*: *hij beminde ze juist toen*: b) *even*, *juist*, *even thans*, *juist thans*, *of juist op dien tijd*, *bij voorb.* paretque cum maxime mortuo, Cic. Off. II, 7, i. e. *juist thans of voornaamlijk*: quae ſunt cum maxime, Cic. Haruſp. 15 in., i. e. *juist thans*, *of thans nog*: cum maxime volo te operam dare, Ter. Heaut. IV, 5, 40, i. e. *juist thans of heel zeer*: inopiberem & cum maxime aegrum, Suet. Domit. 10 in., i. e. *en die juist* (*toen*) *of even ziek was*: & cum maxime patimur, Liv. XXIX, 17 extr., i. e. *tot heden*, *juist tot heden*: cum maxime haec dicente Gaio, Petron. 54, i. e. *als hij even* (*juist*) *dit zeide*: nemo novit, niſi id tempus, quod cum maxime tranſit, Senec. Benef. III, 3 poſt med., i. e. *die even verloopt*: 2) Cum *en* tum *verbinden woorden*, *leden en ſtellingen*: *zoo wel als ook*, *of*, *niet alleen maar ook* (*het ſchijnt in plaats van* quam — tam *te ſtaan*,) *bij voorb.* cum multis ex rebus, tum ex hac re, Cic. Roſc. Am. 25: cum gloria, tum licentia, Nep. Eum. 8: cf. Cic. Brut. 87. Cic. Catil. III, 5 extr. Cic. Marc. 1. Caeſ. B. C. III, 68 *en meermalen*: *ook wordt dat* tum *herhaald*, *bij voorb.* cum amicis, tum municipio, tum Leptae, Cic. ad Div. IX, 13: Not. a) *dit* Cum *ſtaat ook dan ſomtijds met den* Conjunctivus, *bij voorb.* cum — ſoleam, tum — perturbant, Cic. Dejot. 1: cum — contineat, tum — praeſtat. Cic. Amic. 7 in.: cum — conſtituiſſet, tum — invenerat, Cic. Verr. II, 11 extr.: *ook ſtaat* cum — cum — tum, Cic. ad Div. VI, 4 in. cum omnis belli Mars communis (ſit) & cum ſemper incerti exitus ſint, tum hoc tempore — dicuntur cet.: b) *in plaats van* tum *volgt er eenmaal op* ac, Cic. ad Div. XV, 11 facturusque ſum cum ſtudioſe ac libenter: *maar* Cic. Att. VII, 13 poſt med. quippe cum de me ac de meis te conſiderare velim *behoort hier niet toe*, *dewijl* quippe cum (i. e. *nadien*, *nademaal*, *dewijl*) *bij een hoort*: *ook* ſimul. Liv. III, 50 poſt med. cum (quum) eadem illa querendo — ſimul — nuntiando: c) *ook ontbreekt dit* tum, *bij voorb.* Ejus cum — eſt praeclara ſpecies, in primis cet., *voor* tum in primis, Cic. Nat. D. II, 42 in.: d) *in plaats van* cum *ſtaat ook dikwijls* tum, *zoo als bekend is*, *bij voorb.* tum ſemper, tum in his cet., Cic. Verr. II, 43 extr., *zie* Tum. Not. *alhoewel* cum *en* quum *dezelfde uitſpraak gehad heeft*, *echter ſchijnt dit woord*, *als het niet de Prepoſitie is*, *beter* quum (*oudtijds ook* quom) *geſchreven te worden*: cf. Quintil. I, 7 (13). *Het ſchijnt eigenlijk de* Accuſativus maſcul. (*zoo als* quam *de* Accuſat. femin.) *te zijn*; *van waar boven* quum (cum) maxime *en* quam maxime *hetzelfde is*: *te weten* quum ſcil. modum, *voor* ad quem modum, *en* quam ſcil. rationem *voor* ad quam rationem.

CUMALTER i. e. cum altero, *zoo als* ſodes *voor* ſi audes, Feſt.

CUMATĬLIS *of* **CYMATĬLIS**, e, *waterblaauw*, *anderen*, *zeegroen*, Plaut. Epid. II, 2, 49.

CUMCŬNQUE i. e. quandocunque, Lucret. II, 113, *alwaar het geſcheiden ſtaat* cum ſolis lumina cunque.

CUMĔRA, ae, f. *een vat of kast*, *waar in bij voorb. graan bewaard wordt*, Horat. Sat. I, 1, 53 *en* Epiſt. I, 17, 50.

CUMĔRUM, i, n. *een vat*, *of koffer*, *waar in het huisſieraad der Bruid te vinden was*, *dat men op bruiloſten te voorſchijn bracht*, Feſt. *en* Varr. L. L. VI, 3; *miſſchien is het* i. q. Cumera.

CUMĪNUM, i, n. *komijn*, Plin. H. N. XIX, 7 *en* 8. XX, 14 extr. *en* 15. Colum. IX, 216. Hor. Ep. I, 19, 18.

CUMMAXIME, *zie* Cum.

CUMMIS, is, f. *gom*, *zie* Commis.

CUMPRIME, Adv., *bijzonder in 't bijzonder*, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2: cf. Gell. Ibid.

CUMPRIMIS, *in 't bijzonder*, *zie* Cum (Praepoſ.) *op het einde*.

CUMQUE, *zie* Cunque.

CUMŬLATE, *opgehoopt*, *overvloedig*, *bij voorb.* gratias agere, Cic. red. Sen. 11: cf. Divin. II, 1. Attic. XV, 15: cumulatius, Cic. Or. 17: cumulatiſſime, Cic. ad Div. X, 29.

CUMŬLO, avi, atum, are, 1) *hoopen*, *ophoopen*, *ſamenhoopen*, *bij voorb.* ſarcinas in aquas, Liv. XXII, 2: arenas, Curt. V, 1: pyram, Stat. Theb. VI, 85: *van daar*, *Tropisch*, *ophoopen*, *d. i. zeer vermeerderen*, *bij voorb.* gaudium, Cic. Att. IV, 15: bellicam laudem eloquentia, Cic. Off. I, 32: aes alienum, Liv. II, 23: 2) *met iet overhoopen*, *overſtorten*, *vervullen*, *bij voorb.* cor ira, Cic. Coel. 16: gaudio aliquem, Cic. ad Div. IX, 14: eloquentiam praemiis, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 36: aliquem tot adverſis, Ovid. Triſt. IV, 1, 55: *van daar tot de grootſte volmaaktheid brengen*, *bij voorb.* quod cumulatur, Cic. Fin. V, 14 extr.: *van daar* Cumulatus, a, um, 1) *opgehoopt*, *vergroot*, *bij voorb.* gloria cumulatior, Liv. II, 47: (2) *overhoopt*, *overſtort*, *bij voorb. met iet*, *bij voorb.* oratio rerum omni genere, Cic. Or. II, 8: cochlear, Colum. XII, 21, *opgehoopte lepel*: menſura cumulatiore reddere, Cic. Brut. 4: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* cumulatiſſimus ſcelerum, Plaut. Aul. V, 16: cf. Caecil. ap. Non.: *van daar* (3) *het geen den hoogſten trap bereikt heeft*, *bij voorb.* virtus, Cic. Sext. 46.

CUMŬLUS, i, m. 1) *een hoop*, *bij voorb.* *verſlagen vijanden*, Liv. X, 29: terrae, Ibid. XXXVIII, 7 in.: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* rerum, Quintil. VII praefat.: laudum, Stat. Sylv. IV, 3, 158: aeris alieni, Pandect. XXXVI, 1, 4: patrimonii, Ibid. XXVII, 2, 3, i. e. *grootte*, *maſſa*: dierum, Cic. provinc. 11, i. e. *menigte enz.*, *doch*, *zie hier na*: 2) *bijzonder een hoop boven de behoorlijke of gewoone maat*; *van daar*, *Tropisch*, *een hoop*, *d. i. het geen bij het geen reeds groot was*, *nog bij komt*, *overmaat*, *bijdrage*: *vergrooting*, *hoop*, *toegifte*, *bij voorb.* qui etſi per ſe eſt amabilis, tamen accedit magnus cumulus commendationis mea.

meae, Cic. Att. XVI, 3: cumulus mercedis, Ibid. I, 16: gaudii, Cic. Fil. in Cic. ep. ad Div. XVI, 21 in.: beneficium cumulo augere. Cic. ad Div. XIII, 62: addit perfidiae cumulum periuriis falsis verbis, Ovid. Met. XI, 206: accessérint in cumulum, Cic. Agr. II, 23, i. e. *als eene toegifte enz.*: dierum, Cic. Provinc. 11, i. e. *overmaat, ongewoon getal.*

CUNABŬLA, orum, n. 1) *het verblijf van jonggeboren kinderen, eene wieg, bij voorb.* esset in cunabulis, Cic. D. I, 36: in cunabulis consules facti, Cic. Agr. II, 36, *door de geboorte:* usque a cunabulis, Plaut. Pseud. II, 4, 48: cf. Colum. I, 3, 5. *van de wieg, d. i. van de eerste kindsheid af.* Not. *het wordt ook aan de beesten toegekend, bij voorb. aan de bijën,* Virgil. Georg. IV, 66: aves, quae cunabula in terra faciunt, Plin. H. N. X, 33: 2) *Tropisch, de wieg, d. i.* a) *de geboorteplaats, bij voorb.* Jovis, Propert. III, 1, 27: gentis nostrae, Virg. Aen. III, 105, i. e. *geboorteplaats of oorsprong:* b) cunabula urbis, Apulej. Met. II extr. p. 128 Elm., i. e. *opbouwing, aanvang:* liber, qui veluti cunabula Juris continet, Pandect. I, 2, 2 post med.: his cunabulis — initiata cet., i. e. initiis, Ibid. I tit. 2.

CUNAE, arum, f. *eene wieg der kinderen,* Cic. Tusc. I, 39 *en* Senect. 23 med. Martial. XI, 40, 1. Plaut. Amph. V, 1, 59 *en* 60: *van daar* a) *van beesten, bij voorb. zwaluwen,* Ovid. Trist. III, 12, 9, i. e. *nest.* b) primae cunae, i. e. *begin des leeftijds,* Ovid. Met. III, 313. Prop. II, 10, 43.

CUNCTĀBUNDUS, a, um, *talmend, draalend,* Liv. VI, 7.

CUNCTANTER, Adv., *talmend, met talmen,* Liv. I, 36: cunctantius, Tacit. Ann. I, 71.

CUNCTĀTĬO *of* CONTĀTIO, onis, f. *het talmen, draalen,* Cic. Off. I, 21. Sext. 47. Liv. XXIX, 24. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* ingrediendi, Liv. XXI, 56, *voor* in ingrediendo. *Ook heeft men* contatio, *zie* Contatio.

CUNCTĀTOR, oris, m. *een talmer, draaler,* Liv. VI, 23. Coel. in. Cic. ep. ad Div. VIII, 10: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* iniqui i. e. in iniquo, Stat. Theb. III, 79. *Ook heette, gelijk bekend is,* Q. Fabius Maximus, *die tegen* Hannibal *het bevel voerde,* Cunctator, Liv. XXX, 26.

CUNCTIM, *te samen, bij voorb.* cunctim & concervatim offerre, Apulej. Florid. ante med. p. 347 Elm.

CUNCTO, are, i. q. cunctor, *talmen, draalen, verzuimen enz., bij voorb.* tu hic cunctas? Plaut. Cas. IV, 2, 13: cunctant sufferre laborem, Acc. ap. Non. 7 n. 9: ut ipsi cunctent, Enn. Ibid.

CUNCTOR *of* CONTOR, atus sum, ari, 1) *talmen, draalen, verzuimen, toeven, bij voorb.* non esse cunctandum, Cic. ad Div. I, 7: si cunctor, amitto (omnia), Cic. Att. X, 8 med.: cf. Ibid. VII, 12. Cic. Sext. 38: unus, qui nobis cunctando restituit rem, Enn. ap. Cic. Senect. 4: *ook Tropisch, bij voorb.* cunctans *talmend, langzaam, bij voorb.* glebae, Virg. Georg. II, 236, i. e. *hard, taai:* ramus, Ibid. Aen. VI, 200: ira, Stat. Theb. V, 680: cunctantior actus, Lucret. III, 193: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* profiteri, Cic. Univ. 3: parere, Colum. VIII, 15: vendere, Suet. Vesp. 16; *doch, het kan overäl zijn, bedenking maken: ook met den* Accusativus, *bij voorb.* gressus, Valer. Flacc. II, 93: *dus ook* multa, Virg. Aen. IV, 390, i. e. valde: *van daar* 2) *toeven, blijven, op ééne plaats, bij voorb.* in vita, Cic. Tusc. I, 46: ad medium iter, Val. Fl. III, 656: illis cunctantibus, Virg. Georg. IV, 107, i. e. manentibus: b) *bedenking maken of hebben, onzeker zijn, ergens in, met* ne (*of*), *bij voorb.* cunctari enim se, ne — criperet, Suet. 56: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* profiteri, Cic.: parere, Colum.: vendere, Suet. *zie hier voor:* 2) *in plaats van* percontari, *vragen, bij voorb.* cum ex eo de me cunctaretur, Cic. Att. XI, 10 Ed. Ernest. *maar de* Ed. Graev. *heeft* contaretur, *het welk misschien in deze beteekenis beter is.* Not. Particip. cunctatus *staat ook* Adjective, *bij voorb.* cunctatior & cautior, Plin. Ep. II, 6 (conf. contatus), i. e. *langzamer, niet zoo overhaast enz.:* Not. *overäl staat* cunctari, *behalven* Apul. Met. I prope fin. p. 112 Elm. IV extr. p. 158. IX prope fin. p. 271 *en* Cic. Att. XI, 10 Ed. Graev.

CUNCTUS, a, um, (*misschien voor* junctus *of* conjunctus), *alles te samen, geheel, gezamenlijk, bij voorb.* populus, Cic. ad Div. X, 21: Graecia, Cic. Arch. 3: Aegyptus, Cic. Agr. II, 16: civitas, Cic. Phil. II, 9: terra, Nat. Cic. D. II, 39: fac istam gratiam cunctam i. e. *geheel, volledig, volkomen,* Plaut. Most. V, 2, 46: *dus ook* cuncti *allen, bijzonder allen te samen, gezamenlijk, bij voorb.* cives, Cic. Or. I, 40: oppida, Caes. B. G. II, 29: astra, Cic. Somn. Scip. 7: cuncti scil. homines, Nep. Dat. 5: Not. *met den* Genitivus, *bij voorb.* cunctos hominum, Ovid. Met. IV, 630, *voor* homines: cunctas provinciarum, Plin. H. N. III, 1, *voor* provincias: *dus ook* cuncta terrarum i. e. cunctae terrae, Hor. Od. II, 1, 23: cuncta camporum, Tac. Hist. V, 10: cuncta curarum, Ibid. Ann. III, 35, i. e. cunctae curae.

CUNEATIM, Adv., *beitelvormig,* Caes. B. G. VII, 28.

CUNEATĬO, onis, f. *beitelvormige spitzing, bij voorb.* narium, Scrib. Larg. 47.

CUNĔO, avi, atum, are, 1) *inbeitelen,* aliquid, *bij voorb.* si quid cuneandum sit in ligno clavisve figendum, Plin. H. N. XVI, 40 med.: *van daar Tropisch, met geweld inpersfen, bij voorb. in het spreken,* non si per vim cuneatur, Quintil. IV, 3: *van daar* a) *door wiggen of spieën vastmaken, bij voorb.* latera inclinata fornicis, Senec. ep. 118 extr.: b) *door een beitel klieven, bij voorb.* si quid cuneandum sit in ligno, Plin. H. N. *zie hier voor:* 2) *beitelvormig maken, bij voorb.* cuneatur (Hispania) angustiis inter duo maria, Plin. H. N. III, 3 extr., i. e. *word (is) beitelvormig, of in de vorm van eene wigge: dus ook* se in diversos angulos cuneat, Mela III, 6 ante med.: *van daar* cuneatus, a, um, *in de vorm van eene wigge,* Liv. XLIV, 4: *dus ook* cuneatum theatrum, Auson. prol. ludi de 7 sapient. 21: collis, Ovid. Met. XIII, 778: *van daar* ager cuneatus, Colum. V, 2, 4: *van daar* cuneatior, Liv. IX, 40.

CUNEŎLUS, i, m. *een beiteltjen, klein beiteltjen, wiggetjen, bij voorb.* cuneolos inficere, Cic. Univ. 13: adigere, Colum. IV, 29, 10: cf. Pallad. Febr. XVII, 3.

CUNĔUS, i, m. *een van boven breed en onder spits ligchaam, waar door men bij voorb. hout klieft, een beitel, bij voorb.* cuneos inserere, Cic. Tusc. II, 10 e poëta: adigere, Plin. H. N. X, 18: figere, Ibid. XVII, 4: demittere, Colum. V, 11: deponere, Pallad. Febr. 17: cuneis scindere lignum, Virg. Georg. I, 144: in cuneum tenuatur, Tacit. Agr. 10, i. e. *beitelvormig:* vel inter cuneos ferreos, Plaut. Stich. IV, 2, 39, i. e. *zelfs op de engste plaats:* jamque labant cunei (navis), Ovid. Met. XI, 514, i. e. *een spie, of dergelijk middel van bevestiging, klemmen enz.:* ab extremo cuneo ratis, Stat. Theb. V, 416, i. e. (*misschien*) *van den uitersten hoek van het schip: van daar alles, wat daar aan gelijk is, bij voorb.* 1) *de beitel, of wigge bij den canval, d. i. de plaatzing of slagorde der soldaten in de vorm van eene wigge, bij voorb.* cuneum facere, Caes. B. G. VI, 39: dare, Virg. Aen. XII, 575: cf. Veget. de re mil. III, 19. Tacit. Germ. 16 *en* Hist. II. 42. IV, 20: 2) *een driehoek, waarmede men de tusschenruimte, tusschen vierkante en andere figuuren vult, een wigge,* Vitruv. VII, 4: *ook kan men hier toe brengen boven* Pallad. Febr. 17: *van daar* cuneus ager, Mela III, Not. cuneus ager *is of gezegd als* ventus turbo *wervelwind,* ventus aquilo *noordewind enz., of* cuneus *is eigenlijk een* Adjectivum, *het welk zijn kan, van* Conus (κῶνος), *gevolglijk* coneus i. e. *kegelvormig, waar bij men aan een* Substantivum *moet denken. De quantiteit der sijllabe behoeft ons niet te verwarren. Deze is van het gemeen oorspronglijk, en van dit neemt het de Dichter over:* 3) *de bank of zitplaats der toekijkers in de schouwplaats; want deze banken waren door de trappen, die aan de zijde opgingen, als eene wigge verdeeld,* Vitruv. V, 6. Suet. Aug. 44 *en* Domit. 4. Juvenal. VI, 61.

CUNICULATIM i. e. in modum cuniculi, Plin. H. N. IX, 36 extr.: *ook* Ibid. 33 Ed. Hard.

CUNĬCŬLUS, i, m. 1) *een konijntjen,* Varr. R. R. III, 12. Plin. H. N. VIII, 55. Martial. XIII, 59, 1: *omdat het geern ingraaft, van daar* 2) *een gegraven onderäardsche gang, een mijn, bij voorb.* cuniculos agere, Cic. Off. III, 10: cf. Caes. B. G. VII, 22. Hirt. B. G. VIII, 43. Liv. V, 21: *ook Tropisch,* res occulte cuniculis oppugnatur, Cic. Agr. I, 1: Not. *het staat niet alleen van mijnen, maar het is elke onderäardsche gang of groeve, bij voorb.* e cuniculis effossum sulphur, Plin. H. N. XXXV, 15: si aqua cuniculo veniet, Ibid. XXXI, 6: Tigris (*vloed*) in cuniculos mergitur, Ibid. VI, 27: *ook staat* cuniculus *van de purpervisk,* Ibid. IX, 36 extr., i. e. cavitas interna rostri.

CUNILA *of* CUNELA, ae, f. *een zeker kruid,* Plin. H. N. XIX, 8. XX, 6, *alwaar* Cunila *staat:* Cunela *staat* Colum. VI, 8, 2. VII, 5, 18. *Sommigen noemen het vlookruid.*

CUNILĀGO, inis, f. *zeker kruid, eene soort van de* cunila *en* i. q. conyza. *Sommigen noemen het vlookruid,* Plin. H. N. XIX, 8 post med. XX, 16.

CUNĪNUS, a, um, *de wieg betreffende: van daar* Cunina, scil. dea, *de Godin, die het opzicht over de wieg heeft. Wieg-Godin,* Varr. ap. Non. 2 n. 756.

CUNIO, ire, i. e. stercus facere, unde & inquinare, Fest.

CUNNILINGUS i. e. lingens cunnum, Martial. XII, 59.

CUNNUS, i, m. *het vrouwlijk lid,* Martial.

tial, *bij voorb.* VII, 66 extr.: *ook voor* mulier, *in eene verächtelijke of dartele wijze van spreken, bij voorb.* Horat. Sat. I, 2, 36. I, 3, 107.

CUNQUE of CUMQUE, 1) *wordt aangehecht aan andere woorden, en drukt de algemeenheid uit, bij voorb.* quicunque *wie slechts daar is, elk, die: dus ook* quandocunque, ubicunque cet., *wanneer het ook is enz.:* 2) *het staat alleen*, Horat. Od. I, 32, 15 mihi cunque (cumque) vocanti i. e. *ik mag roepen, wien ik wil*, si lectio certa.

CUPA, ae, f. 1) *een groot vat of kuip, bij voorb. tot wijn, en andere dingen, een vat, ton*, Caes. B. C. II, 11. Plin. H. N. XVI, 10: *van daar als een deel der oliepers.* Cato R. R. 21. 2) *voor* Copa *waardin, herbergierster, wijntapster, bij voorb.* vinum de cupa, Cic. Pis. 27 extr., *gelijk het sommigen verklaaren, anderen verstaan een vat, ton, kuip.*

CUPEDĬA, ae, f. *is de begeerte naar lekkernij'n, lekkerheid*, Cic. Tusc. IV, 11 extr.

CUPEDĬA, orum, n. *en* CUPEDIAE, arum, f. *lekkernij, bij voorb. banket enz., bij voorb.* nihil moror cupedia, Plaut. Stich. V, 4, 32: cupedias ciborum, Gell. VI, 13 in.

CUPEDINARĬUS of CUPEDIARĬUS, a, um, *met lekkernijën, bij voorb. zuikerwaaren, banket enz. zich bezig houdende, daar toe behoorende, van daar* cupedinarius, Ter. Eun. II, 2, 25: scil. negotiator (*of ook* artifex) i. e. *die daar in handelt enz.*

CUPĒDO of CUPPĒDO, ĭnis, f. *voor* Cupido *begeerte*, Lucret. I, 1081 *en* IV, 1084, *alwaar Ed. Creech.* cupp. *heeft:* 2) i. q. cupediae: *van daar* forum cupedinis, Apul. Met. I extr. p. 113 Elm. *en* Varr. ap. Donat. ad Terent. Eun. II, 2, 25, i. q. forum cupedinarium, *banketmarkt, of spijsmarkt.*

CUPES of CUPPES, *een lekkerbek*, Plaut. Trin. II, 1, 13.

CUPĬDE, Adv., 1) *begeerig, met begeerte*, Cic. Rosc. Com. 16: cupidius, Liv. III, 32: cupidissime, Caes. B. G. I, 40. B. C. II, 20. Senec. ep. 100: 2) *te begeerig, hevig, driftig, bij voorb.* adpetere agros, Cic. Rosc. Am. 18: nos agimus nihil cupide, Cic. ad Div. XVI, 11: cf. Cic. Phil. II, 21. Nep. Arist. 1.

CUPIDĬNĔUS, a, um, *kupidisch, d. i.* 1) *tot* Kupido *behoorende, bij voorb.* tela, Ovid. Trist. IV, 10, 65: sagittae, Ibid. Rem. 157: 2) *hem gelijk d. i. fraai, schoon; bij voorb.* blanda Cupidinei ora Labycae, Martial. VII, 86, 9.

CUPIDĬTAS, atis, f. 1) *de begeerte naar iet in 't gemeen, zij zij min of meer hevig, zij of niet rechtmatig, bij voorb.* veri videndi, Cic. Tusc. I, 19: bellandi, Tac. Ann. II, 2: imitandi, Cic. Brut. 92: cupiditate flagrare, Cic. Or. I, 30: ardere cupiditate justi triumphi, Cic. Pis. 25: cibi, Cels. II, 3, i. e. *trek om te eten:* cupiditatem coërcere, explere, i. e. *verzadigen*, Cic., *zie hier na:* 2) *bijzonder de begeerlijkheid, d. i. de ongeschikte en kwaade begeerte*, Cic. Invent. I, 23 in. Cic. Dom. 44: *van daar* cupiditates *de begeerten, d. i. lusten, bij voorb.* cupiditates — coërcere, Cic. Or. I, 43: explere, Cic. Partit. 27, i. e. *verzadigen, voldoen, stillen:* frangere, Cic. Or. I, 19: cupiditatibus imperare, Cic. Amic. 22: *bijzonder de begeerte naar eens anders vermogen, naar geld enz.*, Cic. Rosc. Am. 25 extr. Suet. Dom. 9; *alwaar het met* avaritia *verbonden is: ook de wellustige begeerte, bij voorb.* ejusque cupiditatis esse indicem maculam, Plin. H. N. XXXVI, 5 ante med.: 3) *de te hevige en zichtbare begeerte naar iet, bij voorb. om gelijk te hebben, de heftigheid, bij voorb. in 't verbordeelen, getuigenis af te leggen enz., wanneer het bij slot dikwijls* partiidigheid *is*, Cic. Font. 7. Flacc. 7. Planc. 17. Marcell. 9.

CUPĪDO, ĭnis, 1) f. *en somtijds* m. *de begeerte, zij zij kwaad of goed, bij voorb.* cupido cepit me proloqui, Enn. ap. Cic. Tusc. III, 26: Romulum cepit cupido urbis condendae, Liv. I, 6: flagrans cupidine regni, Liv. XXI, 10: honoris, Sall. Cat. 3: gloriae, Ibid. 7: somni, Ibid. 13: jejuna i. e. *honger*, Lucret. IV, 874: pecuniae, Sall. Cat. 10: Not. gen. mascul. *staat het* Hor. Od. II, 16, 15. III, 16, 39. Ibid. Sat. I, 1, 61. Sil. IV, 99: femineus, Ovid. Met. IX, 733. *Nadien de begeerte naar eene zaak bijzonder naar het ander geslacht, gemeenlijk* liefde *genoemd wordt, bij voorb.* femineus i. e. *voor eene vrouw*, Ovid. Met. IX, 733: *van daar* 2) masc. *de Minnegod*, Kupido *of* Amor, *de zoon van* Venus, Cic. Nat. D. III, 23. Virg. Aen. I, 658 (662), *hoewel hij bij* Plautus *van* Amor *onderscheiden wordt, bij voorb.* Cupido imperat, suadetque Amor, Plaut. Curc. I, 1, 3, *ten zij* amor *enkel de liefde is:* Cupido anne Amor, Plaut. ap. Non., *ten zij* amor *de* liefde *is: dus ook* Plur. Cupidines, *als of er meer waren*, Hor. Od. IV, 1, 5, *ten zij het hier enkel de begeerten zijn.*

CUPĬDUS, a, um, 1) *begeerig, bij voorb. met den* Genitivus, *bij voorb.* vitae, Cic. ad Div. XIV, 4: cupidiores contentionis, quam veritatis, Cic. Or. I, 11: cupidissimus literarum, Nep. Cat. 3: *ook met* in, *bij voorb.* in perspicienda — natura, Cic. Off. I, 43: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* manus, Ovid. Art. I, 116: lingua, Ibid. Am. III, 7, 9: *ook heet het genegen, beminnende, bij voorb.* hominis i. e. *beminnende, genegen, geneigd, bij voorb.* nostri cupidissimus, Cic. Or. I, 22: Not. cupidae estis vino *voor* vini, Plaut. Pseud. I, 2, 50: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* adtingere, Prop. I, 19, 9: 2) *al te begeerig, te hevig in begeerte, hevig, vol drift, wanneer men slechts zijn wil zoekt te voldoen, overäl gelijk wil hebben, bij voorb.* testis, Cic. Font. 6 in. *en* 10 extr.: *dus ook van den Richter*, cupidior, Cic. Caecin. 3 med. Cluent. 24 extr., *alwaar het bij slot* partijdig *is, of ook* hevig *behouden kan worden, of vol drift: dus ook* me esse tam cupidum, Cic. Verr. IV, 96 in., i. e. *vol drift:* consilium, Cic. Quint. 26.

CUPIENTER, *met begeerte, begeerig*, Plaut. Pseud. II, 3, 17: *ook* Acc. *en* Enn. ap. Non.

CUPĬO, ĭvi *en* ii, ītum, 3. 1) *iet begeeren, begeerig zijn naar iet, iet gaarn willen, wenschen, bij voorb. met den* Accusativus, Cic. Tusc. IV, 17. Phil. XIV, 1: *met den* Infinitivus, Cic. Verr. IV, 12 *en meermaalen: ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, Cic. ad Div. I, 2. Cic. Brut. 97: *ook met* ut, Plaut. Capt. I, 2, 17: *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* qui cupiunt tui, Plaut. Mil. IV, 1, 17, ex edit. Gronov. *Dus ook* cupiens, *bij voorb.* tui, Plaut. Mil. IV, 2, 58. Ter. Hec. I, 2, 67: cupientissimus legis, Sallust. fragm. ap. Diomed., cupientior, Aurel. Vict. Caesar. 23: *ook Tropisch, bij voorb.* asperiora vina rigari cupiunt, Plin. H. N. XVII, 26: 2) alicui, Cic. Q. Fr. I, 2, 3. Caes. B. G. I, 18. Ter. Andr. V, 4, 2, i. e. *iemand gunstig zijn, hem wel willen, of gaarn gediend willen hebben, alles goeds wenschen: dus ook* cupere alicujus causa omnia, Cic. Verr. II, 73. Cic. ad Div. XIII, 75, i. e. *iemands vriend zijn, iemand alles goeds wenschen.* 2) *ook kan men het vertaalen, beminnen, verliefd zijn enz., bij voorb.* aliquam, Ovid. Fast. III, 21. Martial. VII, 73, 4: *doch, het kan ook zijn wenschen, begeeren*, Not. a) cupio seq. Particip. perf. pass. *Accus. in plaats van den* Infinit. *bij voorb.* cupio numeratum i. e. numerare, *uittellen*, Cic. ad Div. V, 20 extr.: cupio te conventum *voor* convenire, Plaut. Curc. II, 3, 25: cupere factum, Ibid. Cas. II, 4, 7: b) cupiens *staat* Adjective *met* esse, *bij voorb.* qui fuit cupiens erandi, Gell. V, 10: c) cupio *heet ook enkel*, willen, *bij voorb.* dare, Ter. Heaut. III, 1, 40: *dus ook* numeratum cuperem, Cic. ad Div. V, 20, *zie hier voor: doch misschien behoort het tot n.* 1. Not. *dit* Verbum *heeft voortijds tot de vierde* Conjugatie *behoord: van daar* cupiret, Lucret. I, 72. Particip. Cupitus, a, um: *van daar* cupitum Substantive, *d. i. wensch, begeerte, verlangen, bij voorb.* ad suum cupitum sic devolaturam, Apulej. Met. III post med. p. 138 Elm.: moram cupitis adferebant, Tac. Ann. IV, 3: huic cupitum contigit, Plaut. Poen. V, 4, 100.

CUPĪTOR, oris, m. *een begeerer, wenscher, verlanger, bij voorb.* matrimonii, Tacit. Ann. XII, 7: incredibilium, Ib. XV, 42: cupitoris tui, Apul. Met. VII ante med. p. 193, i. e. *die daar naar verlangt.*

CUPITUM, i, *en* CUPITUS, a, um, *zie*, Cupio.

CUPPEDO, CUPPES, *zie* Cupedo, Cupes.

CUPRESSĒTUM, i, n., *eene plaats met Cijpressen beplant, Cijpressenbosch, Cijpressengaard*, Cic. Leg. I, 5: serere cupressetum, Cato R. R. 151.

CUPRESSĔUS, a, um, *uit of van Cijpressen, bij voorb.* signa, Liv. XXVII, 37: foliatura, Vitruv. II, 9.

CUPRESSĬFER, a, um, *Cijpressendragende, bij voorb.* Erymanthus, Ovid. Her. IX, 87: Cyllene, Ibid. Fast. V, 87.

CUPRESSĬNUS, a, um, *uit of van Cijpressen, bij voorb.* frondes, Colum. II, 2, 11: coni, Ibid. VI, 7: oleum, Plin. H. N. XXIII, 4.

CUPRESSUS, i *en* us, f. *een Cijpres, Cijpressenboom*, Ovid. Met. III, 155. Virg. Ecl. I, 26. Plin. H. N. XVI, 33. *Hij was aan* Pluto *heilig, en werdt bij lijken gebruikt: te weten, men plaatste Cijpressen bij het sterfhuis en bij den brandstapel: van daar* atra, Virg. Aen. III, 64: feralis, Ibid. VI, 216: funebris, Horat. Epod. V, 18: invisa, Ibid. Od. II, 14, 23. Not. cupressum simulare, Hor. Art. 20, i. e. *als een spreekwoord ontleend van een' schilder, die niet anders kon schilderen dan Cijpressen; waarom hij aan een schipbreukeling, die hem verzocht, zijn' schipbreuk te schilderen, vraagde, of hij er ook een Cijpres bij zou schilderen.* Not. a) Cupressus, us, *staat* Ovid. Met. III, 155. Colum. IV, 26 in.: b) cupressus gen. masc., *bij voorb.* rectos cupressos, Enn. ap. Gell. XIII, 20 med. *en* ap. Non. 3. n. 34.

CUPRĔUS, a, um, *van koper, koperen*, bij

bij voorb. vas, Plin. H. N. XXIII, 3 extr., alwaar Hard. cypreo leest.

CUPRUM, i, n. koper, Spartian. Carac. 9: het heet anders aes Cyprium, Plin. H. N. XXXIII, 5 extr.: en uit het woord Cyprium is vervolgends (zoo als aenum uit aeneum, fcil. vas) Cyprum, en eindelijk Cuprum, geworden, gelijk Sylla en Sulla, inclytus en inclutus cet. Te weten, de u is gemeenlijk als een y uitgesproken.

CUPŬLA, ae, f. i. e. parva cupa, Cato R. R. 21. Pandect. XXXIII, 6, 3.

CUR, Adverb., waarŏm, a) in eene vraag, bij voorb. cur non adfum? Cic. ad Div. II, 7: cur me excrucio, Terent. And. V, 3, 15. en meermaalen: ook ſtaat het achter het Verbum, bij voorb. vetas cur? Horat. Sat. II, 3, 187: b) buiten eene vraag, of wanneer er iet voorgaat, waar op het betrekking heeft; met den Conjunctivus, bij voorb. quid eſt, cur fedeas? Cic. Cluent. 53: ne forte mirere, cur — petamus, Cic. ad Div. V, 12 extr. Not. 1) dikwijls ſtaat het voor propter quam, quae cet., bij voorb. adferunt rationem, cur negent, Cic. ad Div. VI, 8, i. e. propter quam: cauſam, cur cet., i. e. ob quam, Cic. Or. I, 31: quid eſt aliud cauſae, cur cet., Ibid. III, 48: argumenta, cur cet., Cic. Div. I, 3, i. e. propter quae. 2) voor quod dat, bij voorb. miror, cur me adcuſes, Cic. ad Div. VII, 27: cf. hier voor, Ibid. V, 12 extr.: quid obſtat, cur non verae ſiant, Ter. And. I, 1, 76: demiror, cur cet., Cic. Phil. II, 20: correptum ab eo, cur ambularem, Plin. Epiſt. III, 5: Iraſcar amicis, cur — properent, Horat. Epiſt. I, 8, 9. 3) voor ut dat, bij voorb. negare, ſe commiſſurum, cur ſibi quisquam imperium finiret, Liv. V, 46.

CURA, ae, f. 1) de zorg, die men aanwendt, zorgvuldigheid, poging, bij voorb. ponere curam in rebus, Cic. Off. I, 6: omnes curas in rem conferre, Cic. Off. II, 1: omnis mea cura verſatur in hoc, ut cet., Cic. Or. II, 75: curam adhibere de re, Cic. ad Div. II, 7: of in re, Nep. Att. 21: incumbere in eam curam, Cic. ad Div. X, 3: curam impendere rei, Quintil. I, 1: van daar res eſt mihi curae, Cic. ad Div. X, 1. Cic. Manil. 7. en meermaalen, ik zorg daar voor: ook cura eſt, voor curae eſt, bij voorb. cura eſt, (fcil. mihi), i. e. ik ben bezorgd, daar ligt mij aan gelegen, Plaut. Stich. V, 2, 4: maar cura eſt, quid ſi & cet., Ibid. Merc. I, 2, 11, ik zorg, ben bezorgd, d. i. ik ben in zorg, kommer, vreeze enz.: ook mihi eſt cura, bij voorb. alicujus i. e. ik zorg voor hem, Ovid. Her. XVI, 304: ook zegt men cura eſt pro re voor rei, bij voorb. publica cura eſt pro moenibus iſtis, Ovid. Faſt. VI, 377: curam agere rei of hominis i. e. zorgen, bij voorb. hoſpitis, Ovid. Her. XVI, 304: cum cura met zorgvuldigheid, zorgvuldig, bij voorb. iet doen, Liv. XXXV, 9. Sall. Jug. 54 (58): curae habere rem, Coel. in Epiſt. Cic. ad Div. VIII, 8 extr. Sueton. Aug. 48, i. e. zorgen: van daar a) de bezorging eener zaak, bij voorb. difficilis eſt cura rerum alienarum, Cic. Off. I, 9: rerum publicarum, Sall. Jug. 3: bijzonder de genezing eener ziekte, de kuur, bij voorb. aquae, Celſ. II, 10: cf. Vellej. II, 123: dus ook cura doloris, Cic. ad Div. V, 16 med.: b) die voor iet zorg draagt, bezorger eener zaak, Ovid. Her. I, 104: c) het geen met zorgvuldigheid gemaakt is, poging, d. i. ſchrift, Ovid. Pont. IV, 16, 38. en Tacit. Ann. IV, 11. 2) de zorg, d. i. de kommer, bij voorb. hoc adfert mihi curam, Cic. Att. VII, 5: quae me cura adficiunt, Ibid. I, 18, i. e. met zorg vervullen, doen zorgen: curam levare, Ibid.: cura abſumi, Ter. Phorm. II, 2, 26: confici, Ibid. And. II, 1, 4: curae graviſſimae, Cic. Brut. 2: cura eſt, ik ben in zorg, Plaut. Merc. I, 2, 11, zie hier voor: ſolvere aliquem curis, Terent. Hec. II, 1, 33: curas alicui adimere, Ibid. V, 3, 19. Ook woonen de Zorgen (Curae) als perſonen in de onderaardſche wereld, en wel bij den ingang, Virg. Aen. VI, 274: van daar a) de liefde jegens het andere geſlacht, omdat zij kommer veroorzaakt, Ovid. Remed. 311. Prop. I, 15, 29. Virg. Aen. IV, 1: b) de beminde perſoon, bij voorb. eene liefſte, meisjen, Prop. II, 25, 9. (II, 32, 9). Virg. Ecl. X, 22.

CURABĬLIS, e, 1) daar men zich om te bekommeren heeft, het geen te vreezen is, bij voorb. vindicta, Juvenal. XVI, 21. 2) het geen bezorgd kan worden. 3) geneeslijk.

CURALĬUM, zie Coralium.

CURĀTE, zorgvuldiglijk, curatius, Tacit. Ann. II, 27. XIV, 21: curatiſſime, Salluſt. Jug. 16 (19).

CURĀTĬO, onis, f. 1) de bezorging eener zaak, bij voorb. rerum, Cic. Nat. D. I, 1: miniſterii ſui, Liv. IV, 12: ſacrorum, Liv. IX, 43: aedes Telluris eſt curationis meae, Cic. Haruſp. 14: dare alicui curationem, Liv. II, 27: curationem ſuſcipere, Cic. Rab. poſt. 14: ook met den Accuſativus in plaats van den Genitivus, bij voorb. quid tibi me (voor mei) curatio eſt, Plaut. Moſt. I, 1, 33, i. e. wat hebt gij u met mij te bekommeren? cf. Amph. I, 3, 21: dus ook corporis, Cic., zie hier na: vini odoratior, Colum. XII, 25, i. e. toerichting, bereiding: ook is het het ambt van eenen Curator, bij voorb. furioſae matris curatio ad filium pertinet, Pandect. XXVII, 10, 4: cf. XXVII, 1, 30: van daar de genezing, de kuur, zoo wel van ligchaamsals ziels-krankheden, bij voorb. van het ligchaam, bij voorb. morborum, Celſ. I. praef. in.: curationem adhibere morbis, Cic. Off. I, 24: of admovere, Cic. Tuſc. IV, 28: inter primam curam, Liv. II, 20, i. e. bij het begin der genezing: cf. Nep. Att. 21: van de ziel, bij voorb. perturbationum ſunt variae curationes, Cic. Tuſc. IV, 27, i. e. kuuren, of wijzen van genezing: of de kuur, d. i. de wijze der kuur, bij voorb. praeſcribere, Cic. Div. II, 59: cf. hier voor Cic. Tuſc. IV, 27. 2) zorg voor iet, zorgvuldigheid, bij voorb. curationem corporis adhibere, Cic. Nat. D. I, 34: ſine curatione, Ibid. II, 63: cf. Petron. 107.

CURĀTOR, oris, m. 1) elk, die iet bezorgt, bezorger eener zaak, bij voorb. die hem opgedragen wordt, om iet te bouwen enz.: wanneer het dikwijls opziener vertaald wordt, bij voorb. urbis, Cic. Leg. III, 3: aviarii, Varr. R. R. III, 5: negotiorum, Sall. Jug. 71 (74): reipublicae, Ibid. 110 (118): viarum, Sueton. Aug. 37: viae Flaminiae, Cic. Att. I, 1: ook met den Dativus, bij voorb. muris reficiendis, Cic. opt. gen. Orat. 7: curatorem praeficere, Cic. Verr. II, 59: conſtituere, Cic. Agr. II, 7: 2) bijzonder de Curator i. e. bezorger of opziener over de bezitting van eenen onmondigen, of krankzinnigen, of doorbrenger enz., hoedanig een Curator van den Praetor geſteld wordt, Horat. Epiſt. I, 1, 102: cf. Pandect., bij voorb. XLII, 7. leg. 1, 2. XXVI, 5, 21. cet.

CURATORIUS, a, um, i. e. ad curatorem (bij voorb. pupillorum cet.) pertinens: van daar curatoria Subſtantive, fcil. adminiſtratio i. e. het ambt van eenen Curator, de Curatele, Pandect. XXVII, 1. leg. 1 en 2.

CURĀTRIX, icis, f. bezorgſter, opzienſter enz., Pandect. XXVI, 5, 21.

CURĀTŪRA, ae, f. de bezorging: van daar kweeking, oppasſing, Terent. Eun. II, 3, 34.

CURĀTUS, us, m. bezorging, Lucil. ap. Non. 4. n. 103.

CURAX, acis, m. veel zorge aanwendende, vlijtig, zorgvuldig, Pandect. XXI, 1, 18.

CURCULĬO, onis, m. koornworm, Varr. R. R. I, 63. Cato R. R. 92. Virg. Georg. I, 185. Men vindt ook Gurgulio, Pallad. I, 19.

CURCULIUNCŬLUS, i, m. een koornwormpjen, Plaut. Rud. V, 2, 38, alwaar het ſtaat voor iet, dat niets waardig is.

CURĬA, ae, f. 1) zekere afdeeling des Romeinſchen volks, eene Curië. Romulus heeft de Romeinen in 30 Curiën verdeeld, Liv. I, 13. Cic. Dom. 29. Als de Romeinen bij Curiën bij een kwamen, om iet te beſluiten, dan noemde men het comitia curiata. 2) een gebouw, waar in de Curiën of andere gezelſchappen bij een kwamen, om iet gemeenſchappelijk te beraaden, of om Godsdienst te houden, bij voorb. curia priſca, Ovid. Faſt. III, 140: curia Saliorum, Cic. Div. I, 17, i. e. voor de ſamenkomst der Saliërs: Octavia, Plin. H. N. XXXVI, 5: Calabra (van calare i. e. vocare), op het Kapitool, alwaar het volk bij het begin der nieuwe maanden geroepen werdt, om hun bekend te maken, hoe veel dagen er nog tot aan de nonae waren, Macrob. Sat. I, 15. Varr. L. L. V, 4: van daar bijzonder 3) het gebouw, daar de Senaat bij een kwam, het Raadhuis, hoedanigen er verſcheiden te Rome waren, bij voorb. Pompeja, Cic. Div. II, 9, maar het welk toegemetzeld zal zijn, omdat Caeſar daar in vermoord is: Julia, Sueton. Caeſ. 88. Het voornaamſte is curia Hoſtilia, van den Koning Hoſtilius gebouwd; en dit verſtaat men gemeenlijk, wanneer er van Rome geſproken wordt, bij voorb. Cic. Flacc. 24. Cic. Mil. 33: voor dit curia ſtonden de roſtra: ook waren er in andere ſteden zulke curiae, bij voorb. te Syracuzen, Cic. Verr. II, 21: in Salamis, Cic. Att. VI, 1: van daar a) de Raad, of Raadsvergadering, Cic. Or. III, 42: intereſſe curiae, Suet. Aug. 38, i. e. bijwoonen: frequenti curia jactare, Ibid. Caeſ. 22: curiam dare alicui, i. e. gehoor verleenen bij den Senaat, toelaten voor den Raad, Senec. Benef. V, 15: van daar dies curiae i. e. een vergaderingsdag van den Raad, ſtaat Tropisch, Cic. Or. I, 17, i. e. die met ernſtige Staatszaken (als ware het op het Raadhuis) doorgebracht wordt: b) Raadsheersplaats, Ovid. Am. III, 8, 55.

CURIĀLIS, e, 1) de Curië betreffende, bij voorb. curiales i. e. die in dezelfde Curië zijn, Plaut. Aul. II, 2, 2: of uit het zelfde diſtrict, Cic. Off. II, 18 extr. 2) curialis een Raadsheer in de ſteden buiten Rome, Gloſſ.: ook miſſchien Inſcript. ap. Grut. p. 1102.

CU-

CURIATUS, a, um, 1) *in Curiën verdeeld: van daar* Comitia curiata, Cic. Agr. II, 10, 11, 12. Gell. V, 19. XV, 27, *de plegtige vergadering des volks bij Curiën, om een besluit te maken. Oorspronglijk werden daar in alle de besluiten van het volk gemaakt. Maar nadat de* centuriata *en* tributa *waren opgekomen, wordt daar in gemeenlijk alleen* a) *aan de Veldheeren het bevel opgedragen.* b) *de* arrogatie *of aanneming tot kind ingewilligd.* c) *zekere Priesters benoemd. Ten tijde van* Cicero *plagten* 30 Lictors *deze* Comitia *te verrichten, gevolglijk de* 30 Curiën *te verbeelden.* 2) *tot deze* Comitia *behoorende, bij voorb.* lex curiata, Cic. Agr. II, 10, 11, 12, i. e. *de* Bill *of het voorstel, waar over door de* comitia curiata *gestemd moet worden:* lictor curiatus, Gell. XV, 27. *en* Inscript. ap. Grut. p. 33. n. 4. *en* p. 630. n. 9, *die deze* Comitia *bijeen roept.*

CURIO, onis, m. *Misschien eigenlijk een Beambte van de* Curia: *van daar* 1) *de Priester derzelve, of opziener, of beiden, bij voorb.* omnes curiones reguntur (auctoritate curionis maximi), Paul. ap. Fest. in Maximus. Not. Curio minor *staat* Inscript. ap. Grut. p. 305. n. 4: *en* Curio maximus *heette de Opperste daar van,* Liv. XXVII, 8: cf. Paul. ap. Fest. in Maximus. 2) *de Oproeper,* praeco, Martial. in Epist. praefixa libro 2. 3) *mager, bij voorb.* agnus curio, Plaut. Aul. III, 6, 27: cf. Fest.

CURIO, are, *in* Curiën *verdeelen, zie* Curiatus.

CURIONALIS, e, *den* curio (i. e. *Priester*) *betreffende, daar toe behoorende: van daar* curionalis publicus scil. servus, minister, Inscript. ap. Grut. p. 305. n. 5 *en* 6, i. e. servus (minister) publicus curionis.

CURIONATUS, us, i. e. dignitas curionis, Fest.

CURIONIUS, a, um, i. e. ad curiones (curionem) pertinens, *bij voorb.* sacra, i. e. quae fiebant a curionibus: aes i. e. quod dabatur curionibus ob sacerdotium curionatus, Fest.

CURIOSE, *met zorg, zorgvuldig,* Cels. II, 17 post med. Colum. XII, 55 extr.: curiosius, Cic. Brut. 35. Cic. Fin. V, 15. Vitruv. VII, 4: curiosissime, Colum. XI, 2, 18.

CURIOSITAS, atis, f. *zorgvuldigheid ergens in, bijzonder in 's ontdekken eener zaak, nieuwsgierigheid, weetgierigheid,* Cic. Att. VIII, 12. Gell. II, 18.

CURIOSULUS, a, um, *nieuwsgierig, bij voorb. Tropisch,* ventulus, Apul. Met. X. post med. p. 254. Elm.

CURIOSUS, a, um, 1) *eigenlijk vol zorgvuldigheid: van daar* a) *zorgvuldig omtrent eene zaak, zorgvuldigheid aanwendende, bij voorb.* in omni historia, Cic. Tusc. I, 45: ad investigandum curiosior, Cic. ad Div. IV, 13 post med.: *doch, dit kan ook zijn nieuwsgieriger:* curiosa interpolatione, Plin. H. N. XIII, 12: curiosissimi, Cic. Nat. D. I, 35: *doch, het kan ook zijn de nieuwsgierigsten:* b) *zorgvuldig in het opspooren of vernemen der dingen, nieuwsgierig ten goede en ten kwaade, bij voorb.* quid est tam curiosum, Cic. Dom. 33: oculi, Cic. Sext. 9: me esse curiosum, Cic. Flacc. 29: homo, quod — juvet, curiosus, Cic. ad Div. III, 1 in., *alwaar* quod juvet *betekent in goeden zin* (*nieuwsgierig*); *de oude Edd. hebben* quod vidi, *het welk zelf beter behaagt:* cf. Cic. Att. XV, 26 extr. Suet. Aug. 27. cet. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* medicinae, Plin. H. N. XXV, 2. 2) *mager,* Plaut. Aul. III, 6, 26: cf. Curio n. 3.

CURIS *heet in de* Sabijnsche *taal een werpspies, volgens* Ovid. Fast. II, 477: cf. Macrob. Sat. I, 9. *en* Fest.

CURITIS *heette* Juno, quia eandem ferre hastam putabant, Fest.

CURITO, are, *voor* curare, *staat nergens: maar* Apul. Met. VII. post med. p. 194. Elm., *alwaar* Ed. Elm. me prolixe curabat *heeft, staat voor* curabat *in* Flor. curutabat, *in* Palat. quiritabat, *in* Ald. & Vulc. quaeritabat: *waarom men misschien lezen moet* curitabat i. e. curabat.

CURO, avi, atum, are, 1) *zorgen, zorge dragen of bezorgen, bij voorb.* cura, ut valeas, Cic. ad Div. XIV, 5. 6. cet.: *ook zonder* ut, *bij voorb.* curabo, sentiat cet., Phaedr. V, 2, 4: *met* ne, *bij voorb.* ut cures, ne quid cet., Cic. ad Div. III, 8 extr.: negotia, Cic. Top. 17: omnia, Cic. ad Div. IV, 13 extr.: mandatum, Cic. Att. V, 7: praeceptum, Nep. Eum. 9: *ook met* de, *bij voorb.* de emendo, Cic. Att. XIV, 13 post med.: *ook met* pro, *bij voorb.* pro me & te curabo, Plaut. Pseud. I, 3, 3: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* rebus publicis, Plaut. Trin. IV, 3, 50: rebus alienis, Ib. Truc. I, 2, 35: illis, Ibid. Rud. I, 2, 92: omnibus, Acc. ap. Macrob. Sat. VI, 1: solis hominibus, Apulej. Apol. ante med. p. 281. Elm.: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* liberi esse non curatis, Auct. ad Her. IV, 53: neque — redire curarit, Cic. ad Div. I, 9 med.: nec docti legere curarent, Cic. Acad. I, 2: *doch, men vertaalt het in deze plaatzen liever, niet willen enz., zie beneden:* duces interficere curabis, Colum. IX, 9 extr., *zult bezorgd zijn, moeite doen enz.*. bibliothecas reparare curavit, Sueton. Domit. 20: curas esse, quod audis, Horat. Epist. I, 16, 17: cf. I, 17, 5. *en* Art. 133. *Ook met den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* signum avellendum curavit, Cic. Verr. IV, 49, *alwaar het ook door* laten *vertaald wordt, liet afscheuren, en zoo meermaalen, bij voorb.* cures fasciculum perferendum, Cic. Att. VIII, 5: curavit buculam faciendam, Cic. Div. I, 24: Heraclidem interficiendum curavit, Nep. Dion. 6: *ook staat het* Particip. perf., *bij voorb.* inventum tibi curabo & adductum, Terent. And. IV, 2, 1, *ik zal zorgen, dat hij ontdekt wordt, d. i. ik zal hem voor u opspooren, opsnuffelen enz. Ook ontbreekt de* Infinitivus, *bij voorb.* curare alicui pecuniam, Cic. ad Div. V, 20 ante med., scil. solvendam, *geld laten betaalen of adsigneeren:* me, cui jussisses, curaturum, Ibid. XVI, 9 extr., i. e. *aan iemand laten adsigneeren of betaalen:* pecuniam curare nomen, Cic. Quint. 4: cf. Cic. Att. I, 8: *van daar* 2) *verschaffen of iemand iet bezorgen, bij voorb.* alicui signa, Cic. Att. I, 3: cf. XI, 15. 3) *opzicht hebben, het nodige bezorgen, bevelen, besturen, bij voorb.* in dextra, in sinistra parte, Sallust. Cat. 59 (62): qui (quaestores) Romae curarent, Tacit. Ann. XI, 22. *Ook met den* Accusativus, *bij voorb.* Asiam, Tacit. Ann. IV, 36: legiones, Ibid. VI, 30. 4) *bezorgen, oppassen, bij voorb.* corpus cibo somnoque, Liv. III, 2: cf. XXXVI, 18: *dus ook* se, *bij voorb.* nos curemus, Cic. Or. III, 61 extr., i. e. *uitrusten, ons te goede doen, eten enz.: dus ook* cutem, Horat. Ep. I, 4, 15. Juvenal. II, 105: se suamque aetatem, Plaut. Pseud. IV, 7, 34: cf. Horat. Od. III, 17, 14: *van daar* 5) *genezen, heelen, bij voorb.* vulnera, Curt. VII, 1: morbos, Ibid. V, 9. Cels. I. prooem.: adolescentes, Cic. Senect. 19: cf. Horat. Ep. II, 2, 150: *dus ook Tropisch* provinciam, Cic. Att. VI, 1: *van daar* curati pransique, Liv. XXVIII, 14, i. e. *wel bezorgd: dus ook* vinum i. e. *behoorlijk oppassen,* Colum. XII, 30: apes, Ibid. IX, 14: vitem falce, Plin. H. N. XVII, 22, i. e. *besnoejen: ook enkel* curare, Cato Ibid. prope fin., *oppassen, d. i. besnoejen, bepaalen enz.: van daar te recht maken, bij voorb.* vineam, Ibid.: vitem, Cato Ibid., *zie hier voor:* dolia, Colum. XII, 18: vinum, Colum., *zie hier voor.* 6) prodigia, Liv. I, 20, *bezorgen, d. i. door offeranden zoeken af te wenden.* 7) *zich bekommeren, op iet denken, bij voorb.* nihil curant, Cic. Fin. IV, 14, i. e. *zich om niets bekommeren:* aliud cura, Terent. Phorm. II, 1, 15: Non curant, quid Aetoli censeant, Liv. XXXVI, 28: *ook* aliquem, *bij voorb.* nihil me curassis (i. e. curaveris, cures), Plaut. Most. II, 2, 93: a deo se curari, Cic. Acad. IV, 38 extr., i. e. *dat God zich om hem bekommert, naar hem vraagt enz.: van daar* non curo rem *niets om eene zaak geven, er zich niet om bekommeren, bij voorb.* litora, Ovid. Met. X, 529: cf. Her. XVIII, 150: *ook behoort het voorgaande hier toe: van daar* non curo, *ik mag niet, ik wil niet, bij voorb.* neque redire curaret, Cic. ad Div. I, 9 med. §. 38: ut ridere non curet, i. e. nolit, Cic. Fin. IV, 19: legere non curarent, Cic. Acad. I, 2: cf. Or. II, 6 extr., *zie hier voor.* 8) *troosten, bij voorb.* novam nuptam interfectae virginitatis (scil. causa) curant, Apul. Met. V in. p. 160. Elm.

CURRAX, acis, *lopende,* Grat. Cyneg. 89.

CURRICULUM, i, n. 1) *het lopen, de loop,* a) *in 't gemeen, bij voorb.* fac unum curriculum, Plaut. Trin. IV, 4, 11: solis & lunae, Cic. ap. Non.: *van daar* curriculo *lopend, bij voorb.* vola curriculo, Plaut. Pers. II, 2, 17: curriculo currere i. e. *in éénen loop, haastig,* Plaut. Most. II, 1, 15: cf. III, 3, 26. Epid. I, 1, 12. Rud. III, 5, 20. III, 6, 17: b) *bijzonder het lopen in den* Circus, *bij voorb.* equorum, Cic. Leg. II, 9: *van daar* c) *de loopbaan, bij voorb.* athletae se exercentes in curriculo, Cic. Senect. 9: quadrigarum, Cic. Mur. 27: *van daar Tropisch, loopbaan, bij voorb.* vitae, Cic. Rab. perd. 10, i. e. *bestemde tijd:* mentis, Cic. Senect. 11: petitionis, Cic. Mur. 22: industriae, Cic. Phil. VII, 3: semihorae, Cic. Rab. perd. 2: sermonum, Cic. Or. 3: artis, Auct. ad Her. IV, 3: 2) *een ligte wagen, bij voorb. in den* Circus, Cic. Harusp. 10: cf. Suet. Calig. 19. Ovid. Trist. IV, 8, 36. Curt. VIII, 14, 8.

CURRO, cucurri, cursum, 3. *loopen, of zich snel ergens heen begeven:* 1) *van menschen en beesten, het zij het geschiede te voet, te paard, te scheep enz., bij voorb.* Curio cucurrit Puteolos, Cic. Att. X, 4: currere per vias, Plaut. Poen. III, 1, 24: currere stadium, Cic. Off. III, 10, i. e. in stadio: currere aequor, *vaaren,* Virg. Aen. III, 191: currere in sententiam, Cic. Att. I, 20 med., *voor* ire celeriter: campus curritur, Quintil. I, 4 (8). 2) *van levenloze dingen, bij voorb.* amnes in aequora currunt, Virg.

Digitized by Google

Aen. XII, 524: classis currit iter tutum, Virg. Aen. V, 862: rota currit, Horat. Art. 22. Ovid. Pont. IV, 9, 10: 3) *Tropisch*, rubor per ora cucurrit, Virg. Aen. XII, 66: *dus ook* tremor per ossa, Ibid. II, 120. Ovid. Her. V, 37: limes per agrum currit i. e. *strekt zich*, Plin. H. N. XVIII, 33: vox, Ibid. 34: *dus ook* id mensurae duplici currit via, Ibid. II, 108: quam circum (chlamydem) purpura cucurrit, Virg. Aen. V, 255: cf. Stat. Theb. II, 98, *voor, omgaf:* aetas currit, Horat. Od. II, 5, 13, *verloopt:* oratio currit proclivius, Cic. Fin. V, 28, *gaat bergaf, dra ten einde:* eosdem cursus currere, Cic. Agr. II, 17, *voor, dezelfde maatregelen nemen:* fata currentia, Sil. VII, 307, i. e. *geluk.* Not. Cecurri *voor* cucurri *hebben de Ouden gezegd, volgends* Gell. VII, 9.

CURRŪCA, ae, f. 1) *eene kleine vogel, die vreemde jongen, bijzonder van den koekkoek, voor de zijne erkennen zou: van daar* 2) *een hoorndrager*, Juvenal. VI, 275.

CURRŪLIS *of* CURŪLIS, e, *lopend*, *bij voorb.* equi, Apul. Met. IV in., *alwaar* curulem *staat* Elm.: equorum rabie curruli, Ibid. IX. ante med. p. 221. Elm.

CURRUS, us, m. 1) *een wagen*, *bij voorb.* vehi curru, Cic. Div. II, 70: *en* in curru, Ovid. Trist. IV, 2, 47: currus vehebat matrem, Curt. III, 3: currum agere, Ovid. Met. II, 62: ducere, Ovid. Pont. III, 1, 67: regere, Ovid. Art. I, 4: gubernare, Senec. Hippol. 1075: *bijzonder Triümfwagen en Triümf*, *bij voorb.* quem currum aut cet., Cic. ad Div. XV, 6: donatus curru, Plin. H. N. V, 5: tertius de Pharnace currus, Flor. IV, 2 extr.: digna res lauro, curru cet., Ibid. IV, 12: *dus ook* currus eburnus, Ovid. Pont. III, 4, 35. Trist. IV, 2, 62. *Ook is* currus *een met wielen verziene ploeg*, Virg. Georg. I, 174: *ook wordt een wagen toegeschreven aan de Zon*, Ovid. Pont. IV, 6, 48. Ovid. Met. II, 47, 325 *en* 386: *aan de Maan*, Ovid. Her. VI, 85. *en* Met. XV, 790. 2) *Tropisch*, a) *voor paarden*, *bij voorb.* nec audit currus habenas, Virg. Georg. I, 514: currus infrenare, Virg. Aen. XII, 287: stimulare, Sil. XVII, 366. Lucan. VII, 570: b) *voor een schip*, Catull. 63, 9.

CURSIM, 1) *lopende, in 't lopen*, *bij voorb.* hoc cito & cursim est agendum, Plaut. Poen. III, 1, 64: rapere aliquem cursim ad carnificem, Ibid. I, 2, 156, i. e. *snel, haastig:* cursim impetum facere, Auct. ad Her. IV, 55. 2) *snel, haastig*, *bij voorb.* dicere, Cic. Phil. II, 17: quae fero quae cursim adripui, Cic. Or. II, 89: loqui, Manil. IV, 198: percensere legiones, Tacit. Ann. IV, 4: currere, Plaut. Pseud. I, 3, 124: legere librum & cursim adnotare, Plin. Ep. III, 5.

CURSĬO, onis, f. *het lopen*, Varr. L. L. IV, 1.

CURSĬTO, are, *lopen*, *bijzonder dikwijls, of hier en daar*, Terent. Eun. II, 2, 47. Horat. Sat. II, 6, 107.

CURSO, are, *lopen*, Cic. Rosc. Am. 22. Senect. 6. *en* Att. IX, 9. Terent. Hec. III, 1, 35. Valer. Flacc. IV, 108.

CURSOR, oris, m. *iemand, die loopt, of zich snel ergens heen beweegt, een loper*, Nep. Milt. 4: *van daar* 1) *een wedloper in de schouwspelen*, Cic. Tusc. II, 23. Div. II, 70. 2) *de wedrijder in schouwspelen*, Ovid. Pont. III, 9, 26. 3) *een loper*, Martial. III, 47, 14. III, 98, 1. Suet. Ner. 30 *en* 49. Plin. Ep. VII, 12 extr.: *doch het kan ook* Suet. Ner. 49. *en* Plin. Ep. VII, 12, *een snelle bode, een Expresse bode zijn.* 4) *een snelle bode*, courier. expresse *enz.*, *bij voorb.* Plin. Ep. VII, 12 extr. Suet. Ner. 49, *zie hier voor: dus ook* Nep. Milt. 4, *zie boven.*

CURSŪRA, ae, f. *het lopen*, Plaut. Asin. II, 2, 61. Most. IV, 1, 5. *en* Bacch. I, 1, 34. Varr. R. R. II, 7, 15.

CURSUS, us, m. 1) *de loop, het lopen, en wordt van alles gezegd, wat zich snel van de ééne plaats na de andere beweegt, bij voorb. van menschen, beesten en zaken, bij voorb.* omnium cursus est ad vos, Cic. ad Div. XII, 6: stellarum, Cic. Somn. Scip. 4: novem lunae cursibus i. e. mensibus, Cic. Nat. D. II, 27: si lacus emissus lapsu & cursu suo ad mare profluxisset, Cic. Div. I, 44: cursum dirigere, *van duiven*, Virg. Aen. VI, 194: cum menstrui cursus steterint i. e. fluxus mensium, Plin. H. N. XI, 39: *verders* mihi cursus in Graeciam per tuam provinciam est, Cic. Att. X, 4 extr., i. e. *weg, reize:* quis tantos cursus conficere potuit? Cic. Manil. 12, i. e. *reizen, vaarten, daar bijzonder van de scheepvaart gesproken wordt:* cursu aliquem superare, Horat. Ep. I, 18, 51, i. e. *in 't lopen:* torquet medios nox humida cursus, Virg. Aen. V, 738, i. e. *het is middernacht:* ingressus, cursus i. e. *het lopen*, Cic. Nat. D. I, 34: venarum, *bij voorb. in de boomen*, Plin. H. N. XVI, 39: *van daar* a) *het rijden, bij voorb.* deformis, Liv. XXXV, 11: *dus ook van paardenrennen, bij voorb.* cursus equestres ducere, Virg. Aen. V, 667: cursum equorum instruxit, Ibid. 549: inire, Ibid. 583: b) *het vaaren te scheep, de koers, bij voorb.* cursum tenere, Cic. Nat. D. III, 34. Caes. B. G. V, 8, *de koers houden, recht voortvaaren, niet van de koers afgaan:* cursum dirigere, Nep. Milt. 1, *ergens heenrichten:* cursum conficere, Cic. Manil. 12, *zie hier voor:* regere, Virg. Aen. VI, 350: transmittere cursum, Ibid. 313, i. e. *over te vaaren, alwaar* cursu (scil. amnem) *duidlijker zou zijn:* cursu excuti, Ibid. III, 200, i. e. *verslagen worden, uit de koers raken:* longo cursu distant, Ibid. 116, *voor* longe: insula abest diei cursu, *eene dagreize*, Plin. H. N. IV, 13: alium cursum petere (*nemen*), Cic. Att. III, 8 med.: *ook de gelegenheid om te vaaren, bij voorb.* cursum exspectabamus, Cic. Att. VIII, 5, i. e. *op goeden wind:* c) *het vliegen*, Virg. Aen. VI, 194, *zie hier voor.* Not. cursu *lopende, bij voorb.* tendere ad cet., Liv. XXXIII, 33. Vellej. II, 70: *en* esse in cursu, *in den loop zijn, op de loopbaan zijn, bij voorb. Tropisch*, estis in cursu, Cic. Or. I, 32: dolor est in cursu, Ovid. Pont. IV, 11, 18, i. e. *duurt, houdt aan:* fortuna — domusque, Ovid. Met. X, 401, i. e. *bloeit, voortduurt:* vides, in quo cursu simus i. e. *omstandigheid*, Cic. Att. I, 1 extr. 2) *Tropisch, wanneer het loop, vaart, samenhang, onäfgebroken voortzetting enz., vertaald, en meest acht gegeven wordt op de scheepvaart, bij voorb.* a) venarum, Plin. H. N. XVI, 39, *zie hier voor:* b) vocis cursus per omnes sonos, Cic. Or. III, 6, *de loop, onäfgebroken voortzetting:* rerum, Cic. ad Div. IV, 2: tantus cursus verborum erat, Cic. Or. I, 35, i. e. *zoo snel stroomden de woorden bij de rei voort:* temporum, Cic. ad Div. VI, 5: vitae, Cic. Sext. 21: orationis, Cic. Or. II, 10, i. e. *samenhang:* animi & industriae meae, Cic. Att. V, 15, i. e. *werkzaamheid, ijver:* gloriae, Cic. Sext. 21: ad honorem eo cursu (i. e. modo) venisse, Cic. Planc. 7 in.

CURTO, avi, atum, are, *afkorten*, Cels. VII, 9. *tweemaalen:* radices, Pallad. Febr. 10: cf. Horat. Ep. I, 1, 94: *van daar afkorten, verminderen*, Horat. Sat. II, 3, 124.

CURTUS, a, um, 1) *afgekort, bedorven, bij voorb.* dolium, Lucret. IV, 1020: Judaeus, Horat. Sat. I, 9, 70: mulus, Ibid. I, 6, 105: si quid curti est, Cels. VII, 8 extr: *van daar* 2) *kort, klein, gebrekig, bij voorb.* meae aures curta sentiunt, Cic. Or. 50: quasi curta sententia, Cic. Fin. IV, 14: supellex, Pers. IV, 52: fides, Juvenal. XIV, 166: cf. Hor. III, 24, 64.

CURVĀMEN, inis, n. *kromming*, Ovid. Met. II, 130. Plin. Ep. IX, 7. Gell. XIV, 1.

CURVĀTĬO, onis, f. *kromming, bij voorb.* vitis, Colum. IV, 12.

CURVĀTŪRA, ae, f. *kromming*, Vitruv. V, 11 rotae, Ovid. Met. II, 108: absidum, Plin. H. N. II, 17: unguium, Ib. X, 19: ne curvatura fugiat, Ibid. XVII, 19.

CURŪLIS, e, 1) *voor* currulis, *den wagen of het rijden betreffende, bij voorb.* equi, Liv. XXIV, 18: cf. Fest., i. e. *misschien ten gebruike bij de openbare Schouwspelen, dus van* curro *of* currus: triumphi, Sueton. Aug. 22, *dewijl men daarbij op eenen wagen reedt:* ludi i. e. Circenses, Minuc. Fel. in Octav. 37 extr.: *ook heette* Juno Curulis, Serv. ad Virg. Aen. I, 17 (21), *omdat zij eenen wagen in* Carthago *hadt*, Virg. Ibid. *en* Ovid. Fast. VI, 46: *zie ook boven* Currulis, *want zoo diende eigenlijk overäl gelezen te worden.* 2) sella curulis, Cic. Verr. V, 14. Liv. IX, 46, *eene soort van stoel, van welken zich oudtijds de Koningen bedienden, en die naderhand alleen aan de drie opperste Ambtenaren, aan de Consuls, Praetors, en de* Curulische Aediles, *die er den naam van droegen, geoorloofd was. Zij bedienden zich van dezen stoel overäl, bij voorb. in het Raadhuis enz., ook bij het bezoek in het vertrek van andere lieden, zoo als van* Flavius *verhaald wordt*, Liv. IX, 46. Gell. VI, 9. *Deze stoel was zoo gemaakt, dat hij samen gevouwen kon worden, en weder uitgespannen, als men er op wilde gaan zitten; gevolglijk was hij omtrent aan een veldstoel gelijk: hij was met ijvoor ingelegd*, Ovid. Pont. IV, 9, 27. *De naam zal van* currus *komen, omdat hij op een wagen gevoerd werdt, volgends* Bass. ap. Gell. III, 18, *waarom de spelling* currulis *beter schijnt dan* curulis: *van daar* aedilitas curulis, Cic. Harusp. 13. Liv. VII, 1: *wanneer deze* aedilitas curulis *is opgekomen, zie* Liv. VI extr. *en* VII in.: ebur curule, Horat. Ep. I, 6, 53, i. e. sella curulis: *van daar* curulis i. e. aedilis curulis, *bij voorb.* a Sp. Albino curuli die dicta, Plin. H. N. XVIII, 6 post med.: curules i. e. *de bovengemelde drie eereposten*, Stat. Sylv. IV, 1, 5: *en* major curulis, Stat. Sylv. I, 4, 82, i. e. consulatus.

CURVO, avi, atum, are, *krom maken, krommen*, Virg. Georg. IV, 299. Aen. III, 533. Plin. H. N. VI, 6. XI, 28 extr. XVI, 42. Hor. Od. I, 33, 16: *van daar Tropisch, buigen, zwaeſen, d. i. iemand verbidden*, Horat. Od. III, 10, 16.

CUR-

CURVOR, oris, m. de kromte, Varr. L. L. IV, 21. VI, 3.

CURVUS, a, um, de gedaante van eenen boog hebbende, gekromd, krom, gekromd, niet recht, bij voorb. falx, Virg. Georg. I, 508: flumina, Ibid. II, 12: aratrum, Ibid. I, 170: arator, Ibid. Ecl. III, 42, i. e. die onder het ploegen bukt: vallis, Ibid. Aen. II, 748: litora, Ibid. III, 228: tibia, Ibid. XI, 737: tholus, Ovid. Fast. VI, 296: senecta, Ibid. Art. II, 670: ungues, Horat. Epod. V, 93: lyra, Ibid. Od. III, 28, 11: quadrigae, Manil. I, 740, i. e. die van den rechten weg afging, kromten maakte: curvo dignoscere rectum, Horat. Ep. II, 2, 44, het rechte van het kromme, d. i. het kwade van het goede onderscheiden: van daar aequor curvum, Ovid. Met. XI, 505. Lucan. V, 459, i. e. stormachtig, golven opslaande.

CUSPĬDATIM, in de gedaante of vorm van eene spits, puntig, Plin. H. N. XVII, 14.

CUSPĬDO, avi, atum, are, spits, puntig maken, bij voorb. hastilia, Plin. H. N. XI, 37 extr.: cf. XVIII, 19.

CUSPIS, idis, f. 1) de spits, angel, bij voorb. aan werpspiessen, pijlen enz., bij voorb. asseres cuspidibus praefixi, Caes. B. C. II, 2: vomeris, Plin. H. N. VIII, 18: baculi, Ibid. XXXVI, 16: acuta cuspide contos, Virg. Aen. V, 208. 2) alles, wat een spits, een punt heeft, bij voorb. a) een werpspies, Virg. Aen. XI, 40. XII, 386: ferrea, Plin. H. N. XXXIV, 15: Minervae, Ibid. XXXVI, 4: b) de angel der bijën, Plin. H. N. XXI, 13: c) de drietand van Neptunus, Ovid. Met. XII, 580: d) een braadspit, Martial. XIV, 221, 2. 3) een zekere, misschien puntige, rotting, Varr. R. R. I, 8, 4.

CUSSILĬRIS, i. e. ignavus, Fest.

CUSTODĒLA, ae, f. voor custodia, Apul. Met. II. p. 124. Elm. VII. p. 193. IX in. X. p. 245.

CUSTODĬA, ae, f. 1) de daad van het waken, de wacht, hoede, bij voorb. agitare custodiam, Plaut. Rud. III, 6, 20, wacht houden, d. i. oppassen, acht geven: custodia canum, Cic. Nat. D. II, 63: van daar a) de bewaring, opzicht, zorge, dat eene zaak niet verloren gaat, beschutting, behouding enz., bij voorb. advigilare ad custodiam ignis, Cic. Leg. II, 12: concredere alicui aliquid in custodiam, Plaut. Merc. II, 1, 9: cf. Ibid. Rud. III, 2, 11: credere alicui custodiam pontis, Nep. Milt. 3: ponere aliquem in custodia rei, Cic. Mur. 31: van daar materni corporis custodia, Cic. Cluent. 11, voor uterus. b) de zorgvuldigheid, bij voorb. tantam ingenuit animantibus conservandi sui custodiam, Cic. Nat. D. II, 48: c) de bewaaring, d. i. gevangenis, bij voorb. in custodiam tradidit, Cic. Q. Fr. I, 2, 4: dus ook dare, Cic. Verr. V, 27. Ibid. Cat. I, 8. IV, 5: includere, Cic. Verr. V, 35: condere, Tacit. Hist. IV, 2: esse in custodia, Cic. Div. I, 25. Rab. post. 8: e custodia eripere, emittere, Cic. Tusc. I, 49: educere, Ibid. 29: van daar libera custodia, Sallust. Catil. 47 (48). Liv. XXIV, 45. Vellej. I, 11, i. e. vrijë, ongebonden bewaring, d. i. wanneer iemand niet in de gevangenis behoeft te zitten: ruim arrest of huis-arrest: dus ook misschien liberalis, maar Tropisch, Cic. Brut. 96. Ook staat custodia voor een gevangene, bij voorb. custodiarum seriem recognoscens, Suet. Calig. 27: cf. Ibid. Domit. 14. Plin. Ep. X, 30. Senec. Ep. 5: 2) de wacht, d. i. de Soldaten, die de wacht houden, of de posten, bij voorb. custodias disponere, Caes. B. G. VII, 27: ponere, Auct. B. Afric. 83: circumdare alicui, Cic. Cat. IV, 4: praesidiis, custodiis — munitum, Ibid. I, 3: per medias hostium custodias, Flor. I, 13: 3) de wacht, d. i. de plaats, waar de wacht gehouden wordt, of waar men acht op iets geeft enz., bij voorb. in hac custodia collocati sumus, Cic. Phil. VII, 7: familias (i. e. slaven) habere in custodiis, Cic. Manil. 6, i. e. wachtplaatzen, of plaatzen, waar de slaven moeten oppassen, dat, bij voorb. niemand iet, zonder te vertollen, inbrengt enz.

CUSTŌDĬO, ivi, itum, 4. bewaaken, aliquem, Cic. Cat. I, 2: cf. beneden n. 2: corpus & domum, Cic. Mil. 25: ook aliquid ab aliquo, Nep. Hann. 9, i. e. tegen iemand: van daar 1) beschutten, bewaaren, bij voorb. provinciam, Cic. Phil. X, 11: aliquem ab injuria, Quintil. II, 2. 2) in acht nemen, bij voorb. se, Cic. Nat. D. II, 49 extr. en ad Div. IX, 14 extr.: dus ook in acht nemen, d. i. waarnemen, bij voorb. regulam, ordinem cet., zie beneden n. 6. 3) waarnemen, bespieden, acht geven op iemand, of iet, aliquem, bij voorb. te oculi — custodient, Cic. Cat. I, 2: qui — custodiret, scil. eos (legatos), Liv. XLII, 36 extr.: judicem, Quintil. IV, 2: siderum motus, Petron. 102: sermones, Tacit. Hist. II, 52: ook zonder Accusativus, bij voorb. putator custodire debet, ne cet., Colum. IV, 24, 11, i. e. moet acht geven, zich in acht nemen, zich hoeden enz.: custodiendum est, ut quam minime — admittatur, Ibid. XI, 3, 50. 4) bewaaren, bij zich behouden, bij voorb. orationem, Cic. Att. XV, 13: dus ook memoria i. e. merken, Cic. Or. I, 28: ook bewaaren, in bewaaring nemen of hebben, a) gevangelijk, Plaut. Capt. III, 5, 71. Caes. B. G. VI, 4. B. C. I, 20. Gell. XVI, 19 extr.: b) niet gevangelijk, bij voorb. orationem, zie hier voor: poma, Ovid. Met. IX, 190. 5) bewaaren, dat het niet verloren gaat, behouden, bij voorb. ignem, Plin. Epist. IV, 9. §. 11. faces ignem custodiunt, i. e. behouden, onderhouden het, verliezen het niet: poma in melle, Colum. XII, 45: regna custodit metus, Senec. Oedip. 704: Ladanum custodit nigritiam capillorum, Plin. H. N. XXVI, 8: herba custodiens nomen loci, Ibid. XXXVII, 7: Rhenus modicum nomini suo alveum custodiens, Ibid. IV, 15: paries, qui — Veneris latus custodit, Hor. Od. III, 26, 6: pudorem, Quintil. I, 2 (3): van daar custodire literis, Cic. Or. II, 2, i. e. schriftelijk bewaaren, opschrijven: dus ook memoria, Cic. Or. I, 28. 6) waarnemen, d. i. behouden, zich daar naar richten, bij voorb. regulam scribendi, Quintil. I, 7 (13): ordinem, Colum. XII, 4 in.: differentiam in causis, Quintil. XI, 1: ferias, Plin. H. N. XXXV, 2: morem, Ibid. XIV, 12: religiose quod juraveris, Plin. Paneg. 65: testamenta ut legitima, Plin. Ep. VIII, 16, Not. custodibitur voor custodietur, Plaut. Capt. III, 5, 71.

CUSTODĪTE, Adv., behoedzaam, zorgvuldig, Plin. Epist. V, 16: custoditius, Plin. Epist. IX, 26 extr.

CUSTODITIO, onis, f. i. e. opera ad custodiendum quid sumta, Fest., gevolglijk i. q. custodia.

CUSTOS, odis, m. & f. 1) elk, die, (elke vrouw, die) iet bewaakt, bewaart, beschut, behoudt, een wachter, hoeder, opziener, beschutter, behouder, bewaarer enz., bij voorb. fani, Cic. Verr. IV, 43: portae, Cic. Cat. II, 12: libertatis, Cic. Agr. II, 6: templi, Cic. Dom. 55: provinciae, Cic. Verr. V, 6: corporis, Nep. Dat. 9: gazae regiae, Ibid. 5: pecoris, Virg. Ecl. X, 36: hortorum, Suet. Calig. 59: cupiditatum, Cic. Agr. II, 9: diuturnitatis, Cic. Off. II, 7: dus heet de hond custos, Virg. Georg. III, 406. Colum. VII, 12 in.: dus ook de Cerberus, of Helhond, Virg. Aen. VI, 424: van waar a) de goden zelven custodes heeten, bij voorb. urbis, Cic. Sext. 24: Jovi custodi, Suet. Domit. 5: ook de beerenhoeder, of beerenleider (Arctophylax) heet zoo Vitruv. IX, 6: b) de bewaarplaats, bij voorb. telorum, Ovid. Met. VIII, 321, i. e. kooker: dus ook thuris custodem acerram, Ovid. Met. XIII, 703: c) de nieuwe ranken van den wijnstok, die behouden wordt, Colum. IV, 24 §. 13, 14, 15 en Arbor. 5. Plin. H. N. XVII, 22. 2) die ergens acht op geeft, waarnemer, oppasser, Cic. in Caecil. 16: van daar a) de man, die in de Comitia bij het vat stondt, waar in de tafeltjens geworpen werden, Cic. Agr. II, 9 en red. Sen. 11: b) de hofmeester, paedagoog, opziener van eenen jongeling, Hor. Art. 161. Nep. Dion. 4.

CUTĬCŬLA, ae, f. de huid, bij voorb. van een mensch, Juvenal. XI, 203. Pers. IV, 18.

CUTIS, is, f. de huid a) van menschen en beesten, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 18. Cels. II, 8: van daar cutem curare, Horat. Ep. I, 4, 15, zich koesteren: Not. ook staat het voor leder Martial. I, 104, 6: b) van andere dingen, bij voorb. van gewassen, bij voorb. uvae, Plin. H. N. XV, 28: nucleorum, Ibid. XV, 10: herba cute lauri, Ibid. XXVII, 10: Tropisch, bij voorb. elocutionis, Quintil. V, 12: sententiarum, Gell. XVIII, 4. Not. Accusat. cutim, Cels. III, 21.

CYANĔUS, a, um, i. q. caeruleus, waterkleurig, waterblaauw, bij voorb. color, Plin. H. N. X, 32.

CYATHISSO, are, bij het wijndrinken oppassen, bij voorb. het glas aanbieden, ingieten enz., Plaut. Men. II, 2, 29.

CYĂTHUS, i, m. 1) een drinkgereedschap, wijnbekertjen, naar onze wijze, een kelkjen, Terent. Ad. IV, 2, 52. Hor. Od. I, 29, 7. Martial. I, 72, 1. 2) het is ook als eene maat en gewigt gebruikt geworden, wanneer het volgends Plin. H. N. XXI, 34 tien Drachmen, en volgends Rhemn. Fann. 80 het twaalfde deel van den Sextarius bedraagt: het behoort zoo wel tot drooge als tot vloeibare zaken; wanneer men het ook dikwijls, naar onze wijze van spreken, een kelkjen kan vertaalen, bij voorb. succi malvae, Plin. H. N. XX, 21. in.: salis, Ibid. IX, 9 extr.: quaterni cyathi diurna cibaria sunt, Colum. VIII, 4.

CYBĔA, zie Cybeus.

CYBĔUS, a, um, bij voorb. navis cybea, Cic. Verr. V, 17 med.: ook enkel Cybea scil. navis, Ibid. IV, 8 in., was eene soort van Transport- of Koopvaardijschepen. Van waar het den naam heeft, van κύβος, om dat het Cubiek of vierhoekig was enz., kan men niet zeggen.

CYBĬUM, i, n. 1) misschien een vierhoekig stuk, Fest. 2) een stuk of moot gezouten visch, Plin. H. N. IX, 15, alwaar van de tonijnvisch (pelamis) gesproken wordt cf. Ibid. XXXII, 11 post med. Martial. V, 79, 5. 3) de gezouten

visch

visch zelve, Varr. L. L. IV, 12: cf. Fest.

CYCLĂDĀTUS, a, um, een rond vrouwenkleed (cyclas) aanhebbende, Suet. Cal. 52.

CYCLAS, ădis, f. cirkelvormig, scil. vestis, zeker rond vrouwenkleed, Propert. IV, 7, 36. Juvenal. VI, 258.

CYCLĬCUS, a, um, eigenlijk, cirkelvormig: Scriptor cyclicus, Horat. Art. 136, i. e. die alle Fabelen van het begin tot einde bij een draagt.

CYCNEUS, a, um, de zwaan betreffende, haar eigen of toebehoorende, bij voorb. vox, Cic. Or. III, 2: plumae, Ovid. Trist. IV, 8, 1.

CYCNUS of CYGNUS, i, m. eene zwaan, Cic. Tusc. I, 30: zwaanen trokken den wagen van Venus, Ovid. Art. III, 808: ook zullen zij fraai zingen, bijzonder bij haaren dood, (zoo als de Ouden geloofden): van daar quid enim contendat hirundo cycnis? Lucret. III, 6: cf. Virg. Ecl. VIII, 55: van daar heet cycnus hetzelfde als Dichter, bij voorb. Dircaeus i. e. Pindarus, Hor. Od. IV, 2, 25: cf. Virg. Ecl. IX, 29.

CYDĂRUM, i, n. zeker schip, Gell. X, 25.

CYGNUS, zie Cycnus.

CYLINDRĀTUS, a, um, rolsteenvormig, Plin. H. N. XVIII: 12.

CYLINDRUS, i, m. het geen langwerpig rond en overäl effen is, een rol, rolsteen, Cic. Nat. D. I, 10. Virg. Georg. I, 178. Cato R. R. 129. Vitruv. X, 6: ook heeten dus edele gesteenten, die deze gedaante hebben, Plin. H. N. XXXVII, 5 extr. Juvenal. II, 61. Not. lapis cylindrus, Gell. VI, 2 §. 11, als een Adject.

CYMA, ae, f. en ătis, n. een jonge tedere spruit, of kiem, aan de gewassen, bijzonder aan de kool, Cels. II, 21. Colum. XI, 3, 24 en X, 130. Plin. H. N. XX, 9: ook van andere gewassen, bij voorb. mostaard, Colum. XI, 3, 29. Not. het neutr. cyma staat Colum. X, 130 en Lucil. ap. Non. 3 n. 29.

CYMATĬUM of CYMATION, i, n. eigenlijk een kleine golf: van daar zeker lid of sieraad in de Bouwkunst, loofwerk, Vitruv. III, 3. IV, 6. Not. Cumatium staat gespeld voor Cymatium in Inscript. ap. Gruter. p. 207.

CYMBA, ae, f. een schuit, een boot, Cic. Off. III, 14. Virg. Georg. I, 136. Ovid. Trist. II, 330: adunca, Ovid. Met. I, 293: concava, Ibid. Am. III, 6, 4: bijzonder de boot van Charon, met welke hij de schimmen zal overvoeren, Horat. Od. II, 3, 28. Virg. Aen. VI, 303. Prop. III, 16, 24. Not. de Feniciërs zullen er de uitvinders van zijn, volgends Plin. H. N. VII, 56 extr. Van daar Tropisch, bij voorb. ingenii, Prop. III, 2, 22. Not. men vindt ook cumba, bij voorb. Hor. Od. II, 3, 21 Ed. Bentl.

CYMBĂLISSO (of izo), are, op cijmbalen of bekkens slaan of spelen, Hemina ap. Non. 2 n. 169.

CYMBĂLISTA, ae, m. een Cijmbaalspeeler, Apulej. de deo Socrat. med. p. 49 Elm.

CYMBĂLISTRĬA, ae, f. eene Cijmbaalspeelster, Petron. 22.

CYMBĂLUM of CYMBALON, i, n. 1) een Cijmbaal, of een Muzijkaal bekken: Cymbala waren twee blikken bekkens, die tegen elkanderen geslagen werden, zoo als nog bij Turksch of Janitzaren Muzijk geschiedt. Men gebruikte ze, bij voorb. bij dweepächtige Muzijk en dans: bijzonder op de feestdagen van Cybele, bij voorb. concava, Lucret. II, 618: cf. Cic. Pis. 9 en 10. Virg. Georg. IV, 64. Ovid. Fast. IV, 213. Apul. Met. VIII extr. Plin. H. N. V, 1 ante med. Quintil. XI, 3 ante med. Ook op de Bacchanaliën, Liv. XXXIX, 8 en 10: ook om de vlucht der bijën te verhinderen, Virg. Georg. IV, 64. Zij heeten gemina aera, Stat. Theb. VIII, 221. Ook in de hijdraulische werktuigen zijn cymbala i. e. zekere vaten of klokken, die een klank geven, Vitruv. X, 13. 2) van daar Tropisch, bij voorb. cymbalum mundi, Plin. H. N. praefat. post med., wordt de spraakkundige Apion genoemd, d. i. die overäl van geleerde twisten klinkt. Cymbalon staat in Catalect. Virg. Not. cymbalum voor cymbalorum, Catull. 62, 21.

CYMBĬUM, i, n. 1) een klein bootjen; van daar 2) een zeker vat, in de vorm van een bootjen, d. i. van boven met een breeden langwerpig ronden rand verzien, bij voorb. om te drinken enz., Virg. Aen. III, 66. V, 267. Martial. VIII, 6, 2. Varr. ap. Non. 15 n. 21: ook om te lichten, een soort van lamp, bij voorb. lucernam — non nostris consimilem, sed aureum cymbium cet., Apul. Met. XI ante med. p. 261 Elm.

CYMBŬLA, ae, f. klein bootjen, Plin. Ep. VIII, 20.

CYMĪNUM, i. q. cuminum, zie Cuminum.

CYMINUS, zie Ciminus.

CYMOSUS, a, um, vol spruiten, bij voorb. stirps, Colum. X, 138.

CYNEGĔTĬCUS, a, um, de jagt betreffende: Cynegetica, orum, heet een boek van Gratius, i. e. over de jagt.

CYNĬCE, Adv., i. e. op de wijze der Cyniken, Plaut. Stich. V, 4, 22.

CYNĬCUS, a, um, 1) hondsch: van daar cynici spastici, Plin. H. N. XXV, 5 extr. e lect. Hard. die den κυνικὸν σπασμὸν (Cels. IV, 2 extr.) hebben, d. i. de ziekte, in welke de mond vergaapt wordt: 2) de Cynische secte betreffende, daar toe behoorende, Cynisch: deze wijsgeerige secte stamde af van Antisthenes, en die ze aanhingen, heetten Cynici: zij oefenden alle natuurlijke verrichtingen, het geen wij onwelvoeglijk noemen, openlijk uit: en benoemden ze ook met de eigen naamen; zij aten peulvruchten, en dergelijke gemeene spijzen enz.: onder hun is ook bekend Diogenes Cynicus, die in een ton woonde: wij weten niet, of zij van de hoedanigheid der honden of van het Gymnasium Cynosarges den naam hebben, Cic. Or. III, 17. Juvenal. XIII, 121. Hor. Ep. I, 17, 18: van daar nudus Cynicus, i. e. Diogenes, Juvenal. XIV, 309: coena cynica, Petron. 14, i. e. slechte maaltijd van peulvruchten enz.: esse e gente cynica, Plaut. Pers. I, 3, 43, van de Cijnische familie of secte zijn d. i. niet veel eigendom hebben, of leven als de Cijniken.

CYNOCĔPHĂLUS, a, um, eenen hondskop hebbende, van daar Cynocephali een soort van Aapen met een hondskop, hondsaapen, Plin. H. N. VI, 30 post init. VII, 2 extr. VIII, 54. XXXVII, 9 ante med. Hier toe behoort waarschijnlijk Cic. Att. VI, 1 extr. erat praeterea cynocephalus in essedo.

CYNOGLOSSOS, i, f. Hondstonge, zeker kruid, Plin. H. N. XXV, 8. Celsus V, 27 n. 18, zegt daar voor lingua canina.

CYPARISSĬUS, a, um, de Cijpressen betreffende, dezelven gelijkvormig enz., bij voorb. cyparissia scil. herba, een soort van den tithymalus, Plin. H. N. XXVI, 8: dus ook misschien Cyparissiae, Senec. Nat. quaest. I, 15 en Fest., scil. facies of faces, zekere luchtverschijnzels.

CYPARISSUS, i. f. 1) een Cijpressenboom, Virg. Aen. III, 680 en Georg. II, 84: 2) een jongen, die daar in veränderde, Ovid. Met. X, 121 seqq.

CYPEROS en CYPIRUS, i, m. & f. ook CYPERUM, i, n. een soort van biezen, Plin. H. N. XXI, 17 en 18. Petron. 127. Varr. R. R. III, 16, 13. Colum. XII, 20: doch Plinius onderscheidt aldaar cyperus van cypirus, en zegt, het eerste was een soort van biezen, maar dit een gladiolus.

CYPIRUS, zie Cyperos.

CYPRĔUS, zie Cupreus.

CYPRĪNUS, a, um, van den boom Cypros, bij voorb. unguentum, ook enkel Cyprinum scil. unguentum, Cels. II, 32. IV, 20. Plin. H. N. XIII, 1: cf. XII, 24.

CYPRĬUS, a, um, van koper, koperen, bij voorb. mortarium, Plin. H. N. XXXIII, 5 extr.: pyxis, Ibid. XXVIII, 8 ante med.: cf. Cupreus.

CYPRUM, zie Cuprum.

CYTĪSUS, i, m. en f. en CYTĪSUM, i, n. zekere struik of heester; een goed voedzel voor het grazende vee, en aangenaam aan de bijën, Virg. Ecl. I, 79. Colum. II, 11 in. bijzonder V, 12. Plin. H. N. XIII, 24. Varr. R. R. II, 2 extr. Cato R. R. 43: het schijnt zeker onze klaver niet te zijn.

D.

D *als een voornaam betekent* Decimus, *bij voorb.* D. Brutus. Not. *de Ouden hechten ook dikwijls een* d *aan het einde der woorden, bij voorb.* med *voor* me, Plaut. Amph. I, 1, 278: ted *voor* te, Ibid. Bacch. III, 6, 42: pucnandod i. e. pugnando, Column. Duill.: cf. Quintil. I, 7, (13).

DACNADES *of* DAGNADES, plur. fcil. aves, i. e. aves, quae - morficando (*gevolglijk van δάκνω*) - non patiuntur dormire potantes, Feft.

DACRIMAS *voor* lacrimas *of* lacrymas, Liv. Andron. ap. Feft.

DACTYLI, *zie* Dactylus.

DACTYLICUS, a, um, *bij voorb.* numerus, Cic. Or. 57, i. e. *een dactijlisch vers:* verfus *die uit* dactyli *beftaat*, Diomed.

DACTYLIOTHECA, ae, f. 1) *bewaarplaats der ringen, ringkistjen of kastjen*, Martial. XI, 60, 4. XIV, 123 *in het opfchrift:* 2) *voorraad van kleinodiën*, Plin. H. N. XXXVII, 1: *van daar* a dactyliotheca i. e. *de opziener daar over*, Infcript. ap. Murator. p. 907 n. 3.

DACTYLIS, ĭdis, f. *eenen vinger of een' dadel gelijk, bij voorb.* vitis, Plin. H. N. XIV, 3 med., *waarfchijnlijk, omdat de druiven langwerpig zijn: deze druiven heeten* dactyli, Colum. III, 2 in.

DACTYLUS *en* DACTYLOS, i, m. *een vinger: van daar wegens eenige gelijkheid* 1) *een dadel*, Apic. I, 1: 2) *een foort van wijndruiven*, Colum. III, 2 in. *zie* Dactylis: 3) *een foort van mosfelen*, Plin. H. N. IX, 61. XXXII, 11 poft med. 4) *een lid van een vers, beftaande uit ééne lange en twee korte Lettergreepen*, Cic. Or. III, 47: 5) *eene foort van gras*, Plin. H. N. XXIV, 19 poft med.: 6) *zeker edelgefteente*, Ibid. XXXVII, 10.

DAEDALUS, a, um, 1) Adj. a) *kunstrijk, uitvindend, bij voorb.* tellus, Lucret. I, 229: natura, Ibid. V, 235: lingua, Ibid. IV, 555: Circe, Virg. Aen. VII, 282: Minerva, Enn. ap. Feft.: b) *kunftig, met kunst gemaakt, bij voorb.* figna, Lucret. V, 1450: tecta, Virg. Georg. IV, 179: 2) Nom. Propr. *zeker kunftenaar, vader van Ikarus, die veel uitgevonden heeft*, Senec. ep. 90. Plin. H. N. VII, 56. Ovid. Met. VIII, 183 feqq. Ibid. Art. II, 23 feqq. Virg. Aen. VI, 14. *Ook fchrijft men* Daedalos, *van daar* Accufat. Daedalon, Martial. IV, 49, 5.

DAEMON, ŏnis, m. i. e. genius *een geest*, Apulej. de deo Socrat. med. p. 49 Elm. *het ftaat in 't grieksch* Cic. Univ. 11.

DAEMONION *of* DAEMONIUM, i, n. *een geest*, genius, Cic. Div. I, 54.

DAGNADES, *zie* Dacnades.

DAMA, ae, f. *en* m. *een das, of reebok, gemfe*, Plin. H. N. XI, 37. Hor. Od. I, 2, 11. Martial. III, 58, 28: Mafcul. *ftaat het* Virg. Georg. III, 539. Ibid. Ecl. VIII, 28. Stat. Achill. II, 408.

DAMIUM SACRIFICIUM i. e. quod fiebat in operto in honorem bonae deae cet., Feft.

DAMIURGUS *of* DEMIURGUS, i, m. *de hoogfte overigheidsperfoon bij fommige Grieken*, Liv. XXXII, 22. XXXVIII, 30.

DAMNAS, Indecl., *veroordeeld tot iet, fchuldig of verpligt, om iet te doen, bij voorb.* heres damnas efto dare cet., Quintil. VII, 9: tantum aes dare domino damnas efto, Pand. IX, 2, 2 ex lege Aquilia: *dus ook* reficere damnas efto, Frontin. de aquaed. artic. 129 e vet. SCto: *ook met* funto, *bij voorb.* dare damnas funto, Pand. XXXII tit. 34.

DAMNATIO, onis, f. 1) *de veroordeeling, verdoeming*, Cic. Att. VII, 3: reorum, Cic. Pif. 36: damnatio ad furcam, Pandect. XLVIII, 19, 28: *ook met den* Genitivus *van de misdaad, bij voorb.* damnatio ambitus, Cic. Cluent. 36, i. e. de ambitu: *van daar Tropisch*, Apiastrum in confeffa damnatione eft venenatum, Plin. H. N. XX, 11, i. e. *is in een kwaaden naam, als vergiftig:* 2) *de verpligting tot iet, bij Rechtsgeleerden (gelijk boven* damnas), *bij voorb.* fi res obligata creditori per damnationem legata fit, Paul. fentent. III, 7.

DAMNATORIUS, a, um, *veroordeelend, veroordeeling in zich bevattende, bij voorb.* judicium, Cic. Verr. III, 22: tabella, Suet. Aug. 33.

DAMNIFICUS, a, um, *nadeel doende, nadeel aanbrengende, fchadelijk, bij voorb.* beftia, Plaut. Cift. IV, 2, 62.

DAMNIGERULUS, a, um, i. e. *nadeel aanbrengende, verlies veroorzakende, bij voorb.* muli aeris damnigeruli, Plaut. Truc. II, 7, 1, i. e. *gij muilezels, die thans het geld wegdraagt, en gevolglijk uwen Heer daar door nadeel, verlies, veroorzaakt.*

DAMNO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk in verlies ftellen, bij voorb. van vermogen of bezitting, bij voorb.* divites, Plaut. Trin. IV, 1, 10: *dus ook* damnatus eft oculo (oculum), Solin. 8 (13), i. e. *is van zijn oog beroofd geworden, heeft een oog verloren:* 2) *verdoemen, d. i. veroordeelen*, a) *waar over? hier ftaat de* Ablativus *van* nomen *en* crimen, *of de bloote* Genitivus *van de misdaad, ook* de *en andere Praepofitiën, bij voorb.* nomine fceleris, Cic. Verr. V, 5: crimine aliquo, Cic. Verr. IV, 45. Cic. Cluent. 7 in.: crimine proditionis, Nep. Them. 8: falfo crimine, Virg. Aen. VI, 436: caedis, Cic. Verr. I, 28: furti, Cic. Flacc. 18: peculatus, Ibid.: pecuniae publicae, Ib.: ambitus, Cic. Brut. 48: fceleris, Cic. Att. VII, 12 extr.: veneficii, Tacit. Ann. XII, 66: rei capitalis, Cic. Senect. 12: majeftatis, Cic. Cluent. 36, *en* de majeftate, Cic. Verr. Act. I, 13: de repetundis, Cic. Cluent. 41: de vi, Cic. ad Brut. ep. 12. Cic. Phil. I, 9: inter ficarios, Cic. Cluent. 7, i. e. *als een moordenaar:* pro focio, Cic. Flacc. 18, i. e. *wegens ontrouw jegens zijnen Compagnon in den Koophandel.* b) waar toe? *bij voorb.* capite, Cic. Tufc. I, 29. Auct. ad Her. IV, 24: *of* capitis, Nep. Eum. 5 *en* Phoc. 3. Caef. B. C. III, 83 *en* 110, i. e. *ter dood:* octupli, Cic. Verr. III, 12, i. e. *om het acht dubbel te betalen of te vergoeden:* decem millibus aeris, Liv. VII, 16: quinquagenis millibus, Cic. Verr. III, 28: aliquem pecuniae, Gell. XX, 1 poft med. §. 38: *of* pecunia, Juftin. VIII, 1: ultimo fupplicio, Pandect. I, 5, 18: in metallum, in opus publicum, ad beftias, Ibid. XLIX, 18, 3: poenae, Liv. XLII, 43: ad poenam, Trajan. in Plin. Ep. X, 41: ad opus, Suet. Ner. 31: lumina nocte i. e. *blind maken*, Ovid. Met. III, 335: c) wien ten gevalle? alicui, *bij voorb.* creditor debitori damnatur, Senec. Benef. VI, 4. *Van daar* a) *verbindelijk maken, verpligten tot iet, bij voorb. met den* Infinitivus, *of met* ut, ne, *bij voorb.* dare, Pand. XXX leg. 12: ut — liberaret, Ib. XII, 6, 26 med.: ne-tollat, Ibid. VIII, 4, 16: *dus ook* damnatus *verbindelijk gemaakt, verpligt*, Ibid. XXX, 36: *van daar* aliquem voti, Nep. Timol. 5. Liv. V, 25 in. VII, 28. X, 37 extr.: votorum, Liv. XXVII, 45: votis, Virg. Ecl. V, 80, *iemand verbindelijk maken, verpligten om zijne gelofte te betaalen d. i. zijn wensch bezorgen: dus ook* damnari voti cet., *zijn wensch magtig worden.* d) *beftemmen tot iet, wijden, bij voorb.* caput Orco, Virg. Aen. IV, 699: cf. Lucan. VI, 64. II, 773. (c) *Tropisch, verdoemen, d. i. afkeuren, verwerpen, bij voorb.* libros, Quintil. III, 6: confilium, Lucan. VIII, 328: uvae damnantur, Plin. H. N. XXIII, 1: aliquid faftidio, Ibid. XI, 2: aliquid in totum, Ibid. XX, 8 extr.: tempora infelicitatis (fcil. nomine, caufa), Quintil. X, 2: 3) *verdoemen, van den befchuldiger, d. i. het zoo ver brengen, dat de befchuldigde verdoemd of veroordeeld wordt:* aliquem, Varr. R. R. II, 2, 6: aliquem ad (i. e. apud) recuperatores, Plaut. Rud. V, 1, 2: cf. condemno. Not. damnatior, Cic. Pif. 40.

DAMNOSE, Adv., *met verlies, bij voorb.* bibere, Hor. Sat. II, 8, 34, i. e. *met verlies, met nadeel van den waard.*

DAMNOSUS, a, um, *eigenlijk vol verlies: van daar* 1) *verlies of fchade veroorzakende, fchadelijk, bij voorb.* alea, Martial. XIV, 18, 1: amnis, Ovid. Am. III, 6, 99: canes (*in het dobbelfpel*), Ovid. Trift. II, 474: homines, Plaut. Truc. I, 1, 44: dii, i. e. Venus, Voluptas, Ibid. Bacch. I, 2, 9: re damnofiffima, Liv. VI, 11: damnofior rei publicae, Liv. IV, 47: *van daar een doorbrenger*, Terent. Heaut. V, 4, 10: 2) *verlies lijdende*, Plaut. Epid. II, 3, 14.

DAMNUM, i, n. 1) *verlies, nadeel aan iet, fchade, bij voorb.* damnum dare, Terent. Andr. I, 1, 116. Plaut. Cift. I, 1, 108, i. e. *veroorzaken, doen:* contrahere, Cic. Fin. V, 30: *of* accipere, Hor.

Ep.

Ep. I, 10. 28 *en* Trebat. ap. Paul. Pandect. XXXIX, 2, 25: *of* capere, Pandect. IX, 2. 39, i. e. *bekomen*, *lijden*: adportare, Terent. Heaut. IV, 4, 25, *aanbrengen*. Facere a) *nadeel lijden*, Cic. Brut. 33. Cic. ad Div. VII, 33. b) *veroorzaken*, *doen*, Pandect. IX, 2, 30: *van daar* damnum factum, Cic. ad Div. X, 28 extr., i. e. *geſchied*, *veroorzaakt of geleden*. Damnum pati a) *verlies lijden*. Lucan. VIII, 750. Liv. XXII, 41: b) *lijden*, *d. i. bekomen*, Senec. de Ira II, 1. Pand. IX, 2, 29. Damnum reſarcire, Cic. ad Div. I, 9: reſtituere, Liv. XXXI, 43, *wedervergoeden*: Judicium damni, Cic. Roſc. Com. 11, i. e. de damno: hoc mihi eſt damno, Plin. H. N. XIV praefat.: cum damno meo *tot mijne ſchade*, *nadeel*, Plaut. Aſin. I, 3, 35: exercitum damno duarum cohortium reducit i. e. *met verlies enz.*, Caeſ. B. G. VI, 44: *van daar* 2) *in 't bijzonder* a) *het verlies in vermogen*, *bij voorb. door ſpelen enz.*: *van daar ſchulden*, *bij voorb.* damna aleatoria, Cic. Phil. II, 27, *ſpeelſchulden*: *dus ook* damna, quae res patris ejus pertulit, Cic. Verr. I, 2, i. e. *ſchulden of ſpeelſchulden*, *of verkwisting*: cf. Ibid. V, 13 med.: b) *eene geldboete*, Cic. Off. III, 5 ante med. Liv. IV, 53 med.: *of eenig ander verlies tot ſtraffe*, *of ſtraffe*, *die in verlies beſtaat*, *bij voorb.* tanto damno ſenatorem coegit? Cic. Phil. I, 5.

DAMŬLA, ae, f. i. q. dama, Apul. Met. VIII poſt init. p. 202. Elm.

DANE i. e. dasne, Plaut. Truc. II, 4, 22.

DANISTA, ae, m. i. q. fenerator, *geldwisſelaar*, Plaut. Epid. I, 1, 51 *en* Ib. Pſeud. I, 3, 53: *van daar* Daniſticus, a, um, Plaut. Moſt. III, 1, 127.

DANO, ĕre, *geven*, Plaut. Moſt. I, 2, 48. Ibid. Perſ. II, 3, 4. Truc. II, 1, 34.

DAPĀLIS, e, 1) *met heerlijke ſpijzen verzien*, *bij voorb.* coena, Auſon. Epiſt. IX, 13. Titinn. ap. Non.: 2) *die ze gebruikt*, *of dient te gebruiken*, *bij voorb.* Jupiter, Cato R. R. 132.

DAPHNE, es, f. *de laurierboom*, Petron. 131, *in een vers*, *daar de eerſte Lettergreep kort ſtaat*.

DAPHNITIS, idis, f. *bij voorb.* Caſſia, Scrib. Larg. 269, i. q. daphnoides.

DAPHNOIDES, is, f. *den laurierboom gelijk*: *van daar heet dus* a) *een ſoort van laurierboomen*, Plin. H. N. XV, 30, *en eene ſoort der Caſſia*, Plin. H. N. XII, 20, *anders* Daphnitis Caſſia *genoemd*: b) *een zeker kruid*, i. q. Clematis Aegyptia, Plin. H. N. XXIV, 15 extr.

DAPHNON, onis, m. *een met laurierboomen beplante plaats*, *laurierbosch*, *laurierboschjen*, *lauriertuin*, Petron. 126. Martial. X, 79, 5.

DAPĬNO, are, *te eten geven*, *opdiſſchen*, *bij voorb.* victum alicui, Plaut. Capt. IV, 2, 117.

DAPS, dapis, f. 1) Singul. *de ſpijze*, Horat. Epod. V, 32: amor dapis, Ibid. IV, 4, 12: humana qui dape pavit equos, Ovid. Her. IX, 68: cancer dapis adſectator, Plin. H. N. IX, 42, i. e. *voeder*: cf. Hor. Ep. I, 17, 51: *bijzonder*, *die den Goden voorgezet wordt*, *bij voorb.* dapem pro bubus facito, Cato R. R. 131: Daps Jovi cet., Ibid. 132: adhibitis ad miniſterium dapemque Potitiis, Liv. I, 7 extr.: *dus ook* Plur. Virg. Aen. III, 301: 2) Plur. dapes, a) *de ſpijzen*, b) *bijzonder die bij eene enkele maaltijd opgezet worden*, *gevolglijk een gastmaal*, *pasterij*, Ovid. Met. VIII, 683. Virg. Aen. I, 706 (710). III, 224. VII, 109. Ibid. Ecl. VI, 79. Ovid. Faſt. II, 657. Martial. VII, 85, 1. XII, 48, 12: *ook van ſpijzen*, *die aan de Godheden voorgezet worden*, Virg. Aen. III, 301: *van daar offeranden*, *bij voorb.* flamma praedatur dapes, Senec. Oedip. 557: c) dapes humanae, Plin. H. N. XVII, 9 in. *menſchendrek*.

DAPSĬLE *en* DAPSILĬTER, Adv., *rijklijk of heerlijk*, *wanneer er van eten geſproken wordt*, *bij voorb.* convivabatur dapſile, Sueton. Veſp. 19: verrem ſume dapſile, Pompon. ap. Non. 11 n. 34: dapſiliter amicos alit, Naev. ap. Chariſ.: dapſilius, Lucil. ap. Non. 4 n. 232.

DAPSĬLIS, e, *rijklijk*, *heerlijk*, *prachtig*, *bij voorb.* ſumtus, Plaut. Moſt. IV, 2, 66: corollae, Ibid. Pſeud. V, 1, 21: dotes, Ibid. Aul. II, 1, 45: Spionia vitis dapſilis muſto, Colum. III, 2, 27: ſi dapſili proventu fatigata vitis fuerit, Ib. IV, 27 extr.: dapſilem copiam facundiae ſubminiſtraverit, Apul. Met. XI poſt init. p. 258 Elm.: lectus, Plaut. Truc. I, 1, 34.

DAPSILĬTER, *zie* Dapſile.

DAPSĬLUS, a, um, *voor* Dapſilis, Plaut. Pſeud. I, 4, 2.

DAPTĬCE i. e. magnifice, *bij voorb.* acceptos ſe, Feſt.

DAPTĬCUS, a, um, i. e. magnificus, amplus, *bij voorb.* negotium, Feſt.

DATĀRĬUS, a, um, i. e. qui dari poteſt of dandus, *bij voorb.* nulla eſt mihi ſalus (i. e. *groete*) dataria, Plaut. Pſeud. IV, 2, 13, *ik heb u geene groetenis mede te deelen*.

DATĀTIM, Adv., i. e. dando, *bij voorb.* pilam ludere, Plaut. Curc. II, 3, 17: datatim in lecto ludere (de concubitu), Pompon. ap. Non. 2 n. 213.

DATĬO, onis, f. 1) *het geven*, *bij voorb.* cibi, Varr. R. R. III, 9 extr.: legis, Cic. Agr. II, 22: ſigni, Plin. H. N. VII, 56: poſſeſſionis bonorum, Pand. XXXVII, 9, 1 in.: partis, Ibid. XLV, 1, 2: cf. XLVI, 3, 68: 2) *het recht om te geven of weg te geven*, Liv. XXXIX, 19 med. Feceniae datio — eſſet, i. e. *zij kon*, *als haar eigen meester*, *weggeven*, *wien zij wilde*.

DATIVUS, a, um, 1) i. e. qui datur, *bij voorb.* tutor i. e. *die gegeven of geſteld wordt*, Pand. XLVI, 6, 7: 2) caſus dativus *in de Grammatica*, Quintil. I, 4 (6). Gell. IV, 16. Nigid. ap. Gell. XIII, 25.

DATO, are, *geven*, Plaut. Moſt. III, 1, 73: Themiſon (medicus) binas — drachmas datavit, i. e. *gaf of plagt te geven*, Plin. H. N. XXV, 5 prope fin.: *ook ſtaat het* Plaut. Aul. IV, 4, 10, *alwaar ſommigen iets valſs meenen te vinden*.

DATOR, ōris, m. *een gever*, Plaut. Truc. II, 1, 33. II, 7, 18: *ook* Plaut. ap. Priſcian.: laetitiae Bacchus dator, Virg. Aen. I, 734 (738): *van daar* pilae i. e. *die den bal opgeeft in het ſpeelen*, *bij voorb.* Plaut. Curc. II, 3, 18.

DATUS, a, um, *zie* Do.

DATUS, us, m. *het geven*, Plaut. Trin. V, 2, 15.

DAUTIA *voor* lautia. Feſt. *in* Dacrimas.

DE, Praepoſ. 1) van, *op verſcheiden wijze*, a) van, *wanneer van iets geſproken wordt*, *of als men dat* van *door wegens*, *over*, *met betrekking tot*, *kan verwisſelen*, *bij voorb.* dicere de re, Cic. opt. gen. or. 4: fama de illo, Cic. Mil. 3: mentio de pecunia, Cic. Quint. 11: ſomnium de Simonide, Cic. Div. I, 27: liber de contemnenda morte, Ibid. II, 1: quaeſtio de re, Cic. Or. II, 31: b) van, *in andere gevallen*; *voor* a *of* ex, *bij voorb.* emere de aliquo, Cic. Att. II, 14 *en* ad Div. V, 6: audies de Philadelpho, Cic. Att. I, 11: *dus ook* volo audire de te, Cic. Vatin. 15: clamat de via, Terent. And. III, 1, 11: effugere de manibus, Cic. Roſc. Am. 52: de manu in manum tradere, Cic. ad Div. VII, 5: dicere de ſcripto, Cic. Phil. X, 2: quaeſivit de Pompeio, Cic. Att. I, 14: uxor de marito impetrare non potuerat, Epit. Liv. 51: de principio *van eerſten af*, Cic. Sull. 24 extr.: de te ſi exemplum capit, Ter. And. IV, 1, 27: de publico elatus eſt, Liv. II, 16, i. e. *op 's lands kosten*, *op gemeene kosten*: de moenibus dimicare, Liv. I, 15: Homo de ſchola, Cic. Or. II, 7: declamator de ludo, rabula de foro, Cic. Or. 15: accuſator de plebe, Cic. Brut. 34: dictator primus de plebe, Liv. VII, 17: omnes de plebe adlegerentur, Liv. X, 6: de grege illo eſt, Ter. Ad. III, 3, 8: copo de via Latina, Cic. Cluent. 59: haec agebantur de ſella & loco ſuperiore, Cic. Verr. IV, 40: diem de die proſpectans, Liv. V, 48: proximus erat de his, qui cet., Nep. Them. 9: intelligo de geſtu, Cic. Vatin. 15: duos parietes de eadem fidelia dealbare, Curr. in Cic. ep. ad Div. VII, 29: perſona de mimo, Cic. Phil. II, 27: numerare de ſuo, Cic. ad Planc. in ep. ad Att. poſt XVI, 16, *van het zijne*: Nihil de publico adtingere, Cic. Verr. II, 46: de eo contemtus, Cic. Caecin. 36: *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* ab. Not. *onder de aangehaalde plaatzen zijn er eenigen*, *daar van het zelfde is als onder* (inter) c) *bijzonder*, *wanneer het een' tijd betreft*, *van welken zekere handeling begint*, *wanneer men het door* na *kan vertaalen*, *bij voorb.* ſomnus de prandio, Plaut. Moſt. III, 2, 8, i. e. *terſtond na het enz.*: diem de die proſpectans, Liv. V, 48: aderit multo de ſanguine Pyrrhus, Virg. Aen. II, 662: *dus ook* de tertia vigilia, Caeſ.: *doch dit kan tot n. 2. behooren*: *van daar* 2) *van eenen tijd*, *wanneer het door* in *of* met *vertaald wordt*, *te weten*, *wanneer van dezen tijd af eene handeling gebeurt*, *bij voorb.* de tertia vigilia ad hoſtes contendit, Caeſ. B. G. V, 9, i. e. *met de derde enz.*: *dus ſtaat ook* de tertia vigilia, Caeſ. B. C. II, 35. Liv. IX, 44: de media nocte miſſus equitatus, Caeſ. B. G. VII, 83: de media nocte mittit, Ibid. 45, i. e. *te middernacht*: multa de nocte profectum eſſe, Cic. Att. VII, 4, i. e. *heel vroeg*: *dus ook* de multa nocte vigilare, Cic. Q. Fr. II, 14 ante med.: de multa nocte forum occupant, Cic. Sext. 35: *dus ook* de nocte, *bij nacht*, *'s nachts*, *bij voorb.* vigilare, Cic. Mur. 9: venire, Ibid. 33: ſurgere, Hor. Ep. I, 2, 32: de nocte compleatur domus, Q. Cic. Petit. conſ. 12: ire de nocte, Terent. Ad. V, 3, 55: *van daar* de die epulari, Liv. XXIII, 8: de die convivium adparare, Terent. Ad. V, 9, 8: de die potare, Plaut. Aſin. IV, 2, 16, i. e. *van het begin van den dag af*, *gevolglijk den geheelen dag door*: *dus ook* vivere de die cum latronibus, Cic. Phil. II, 34, i. e. *den geheelen dag*, *van 's morgens af*: de medio potare die, Hor. Sat. II, 8, 3, *van 's middags af*: fac ut naviges de menſe Decembri, Cic. Q. Fr. II, 1 extr., i. e. *in December*: lavare de die, Suet. Domit. 21, i. e. *heel vroeg*. 3) *wegens*, *bij*

bij voorb. certis de caussa, Cic. Or. I, 41: Flebat de suo supplicio, Cic. Verr. I, 30: amas nos de fidicina, Ter. Eun. III, 2, 4: legem ferre de ambitu, Cic. Vatin. 15. Cic. Mur. 3: de captivis commutandis missus, Cic. Off. I, 13: *en ontellijke malen: ook behooren hier veele plaatzen toe, daar dit wegens zoo veel is als van, of* ten aanzien van: 4) ten aanzien van, *wat aanbelangt, of wegens, bij voorb.* de me autem, suscipe meas partes, Cic. ad Div. III, 12: de rationibus referendis, non erat cet., Cic. ad Div. II, 17, i. e. *ten aanzien der enz., wat de rekeningen betreft enz.:* qui legati de pace venerant, Caes. B. G. II, 6, i. e. *ten aanzien of wegens enz.:* de religione, Cic. ad Div. I, 1: de fratre confido, Cic. Att. I, 10: quid de meis mandatis egeris, Ibid. 15, *en dus meermalen: dikwijls is, wegens, van, en ten aanzien, het zelfde: van daar* de cetero, Cic. Fin. I, 7, *wat het overige betreft, d. i. voor 't overige: 5) naar, wanneer het zoo veel is als uit hoofde van, overeenkomstig, of ten aanzien, bij voorb.* neque est facturus quidquam nisi de meo consilio, Cic. Att. XIII, 31: *dus ook* de tua sententia, *naar uw gevoelen*, Ibid. VII, 5: de sententia populi, Liv. V, 48: de compacto, Plaut. Capt. III, 1, 14: de voluntate civium, Caes. B. C. III, 4: de more, Virg. Aen. X, 832. Suet. Galb. 18: 5) *in of met, aan, bij voorb.* de clunibus pinnas habeant gallinae, Colum. II, 4, 9: de capitibus ungularum calcant, Veget. de re veter. II, 54, i. e. *met de spitzen der enz.:* Not. 1) de industria, Cic. Off. I, 7. Or. 44, *met opzet, opzettelijk:* de improviso, Terent. And. II, 2, 23. Cic. Rosc. Am. 52, *onverziens:* de integro *op nieuw*, Cic. Att. XIII, 27: non hoc de nihilo est, *dat is niet vergeefsch, en heeft iet te beduiden*, Ter. Hec. V, 1, 1: 2) de *staat ook achter* qui quae quod, *bij voorb.* fundus, quo de agitur, Cic. Verr. II, 12: negotio, quo de agitur, Cic. Invent. I, 28: quo de nunc agimus, Cic. Manil. 16.

DEA, ae, f. *eene Godin*, Cic. Nat. D. III, 18, *waartoe ook de Nijmfen en alle onsterfelijke vrouwen behooren*, Prop. II, 23, 92: deae novem i. e. Musae, Ovid. Her. XV, 108: triplices i. e. Parcae, Ibid. Met. II, 654: Not. Dat. *en* Abl. deabus, *bij voorb.* diis deabusque, Cic. Rab. perd. 2, *daar het onderscheid dit vereischte: maar ook* diis, *waar het verband leert, dat er van Godinnen gesproken wordt, bij voorb.* his diis (Musis) Helicona — adtribuerunt, Varr. R. R. III, 16, 7. Not. *Tropisch, van eene vrouw, die men zeer vereert of bemint*, deae nomen, Petron. 127.

DEACĪNO, are, *zuiveren van de kernen der druiven*, Cato R. R. 26.

DEACTIO, onis, f. i. e. peractio, Fest.

DEALBO, avi, atum, are, *overwitten, met gips of kalk aanstrijken, bij voorb.* columnas, Cic. Verr. I, 55: parietes, Cur. in Cic. ep. ad Div. VII, 29.

DEAMBULĀTIO, onis, f. *het wandelen gaan, wandeling*, Terent. Heaut. IV, 6, 2.

DEAMBŬLO, avi, atum, are, *gaan wandelen, rond wandelen, bij voorb.* abi deambulatum, Terent. Heaut. III, 3, 16: deambulans in litore, Suet. Aug. 96: nihil aliud quam — deambulabat, Ibid. 83: cum satis erit deambulatum, requiescemus, Cic. Leg. I, 4.

DEĀMO, avi, atum, are, 1) *liefhebben, beminnen; gunstig zijn, bij voorb.* aliquem, Terent. Heaut. IV, 6, 21. Plaut. Epid. II, 2, 35: 2) *ergens een welgevallen in vinden, liefkrijgen, zich in iet vermaken, bij voorb.* munera, Plaut. Poen. V, 4, 3. Ibid. Truc. IV, 1, 5.

DEARGENTO, are, *van geld berooven, bij voorb.* me deargentassere, Lucil. ap. Non. 2 n. 218 *voor* deargentaturum esse.

DEARMO, avi, atum, are, *ontwapenen, bij voorb.* exercitum, Liv. IV, 10: sagittas, Apul. Met. V extr. p. 172 Elm.

DEARTŬO, avi, atum, are, *eigenlijk ontleden, d. i. lid voor lid verscheuren: van daar Tropisch, voor ruïneren, vernielen, bij voorb.* opes, Plaut. Capt. III, 5, 13: aliquem, Ibid. III, 4, 108.

DEASCĬO, are, *met de bijl behouwen, bedisselen of afhouwen, bij voorb.* si quis titulum (monimenti) deasciaverit, Inscript. ap. Murator. p. 1203. n. 9: *van daar Tropisch, in laage spraak voor bedriegen, bevoordeelen, bij voorb.* dixi, miles quemadmodum potis esset deasciari, Plaut. Mil. III, 3, 11, i. e. *bedrogen, gefopt worden.*

DEAURO, are, *vergulden*, Senec. Ep. 76.

DEBACCHOR, atus sum, ari, *raazen of tieren, bij voorb.* in aliquem, Terent. Ad. II, 1, 30: *van daar Tropisch*, ignes, Horat. Od. III, 3, 55.

DEBATŬO, ĕre, *afkloppen*, Petron. 69: *misschien* sensu obscoeno.

DEBELLĀTOR, oris, m. *de overwinnaar, bij voorb.* ferarum, Virg. Aen. VII, 651: gurgitis cruenti, Stat. Theb. IX, 544.

DEBELLO, avi, atum, are, 1) *den oorlog eindigen, bij voorb.* debellatum est, Liv. VI, 39 extr.: prima acie debellatum, Ibid. VII, 28: debellari cum Samnitibus eo die potuisse, Ibid. VIII, 36: nondum debellatum cum Volscis esse, Ibid. IV, 58: uno proelio debellatum, Ibid. XXXVII, 58: *van daar* debellato, i. e. *na dat de oorlog geëindigd was, bij voorb.* quasi debellato, Liv. XXVI, 21 in.: *of* velut debellato jam, Liv. XXX, 8, i. e. *even als of de oorlog geëindigd was:* 2) *overwinnen, gevolglijk het vechten eindigen, bij voorb.* ante quam sciat, debellatum & in sinistro cornu esse, Liv. III, 70: 3) *overwinnen, bij voorb.* superbos, Virg. Aen. VI, 853: ubi Darium Alexander debellavit, Plin. H. N. VI, 13: fugissemus ex Asia, si nos fabulae debellare potuissent, Curt. IX, 2: India debellata, Ovid. Met. IV, 604: Illyricum debellatum, Sueton. Tiber. 17: tyrannus debellatus, Claudian. de IV. Consul. Honor. 634: *en Tropisch, bij voorb.* debellat eos (fungos) & aceti natura, Plin. H. N. XXIII, 22 ante med., *bedwingt haar, d. i. maakt, dat zij gezonder en ligter te verteeren zijn:* 4) *vechten, bij voorb.* rixa debellata, Horat. Od. I, 8, 18.

DEBĔO, ui, itum, 2. *eigenlijk voor* dehabeo, *van iemand iet hebben, gevolglijk* 1) *iet aan iemand schuldig zijn* (scil. *om te betaalen*), *bij voorb.* pecuniam, Cic. Phil. II, 29: pecuniam alicui, Cic. ad Div. XIII, 61: *ook zonder* pecuniam, *bij voorb.* Cal. Januar. debuit: adhuc non solvit, Cic. Att. XIV, 18: cf. Nep. Att. 2: alicui, *iemands schuldenaar zijn, iemand schuldig zijn, bij voorb.* qui velint debere reipublicae, Plin. Ep. X, 62: *dus ook* frumentum cet.: *van daar* deberi *te betaalen, of te doen zijn, bij voorb.* ante petitam pecuniam, quam esset coepta deberi, Cic. Or. I, 37: cum frumentum deberetur, Cic. Verr. III, 82: nihil esse debitum Naevio, Cic. Quint. 12: *van daar* a) *in 't gemeen, schuldig zijn, om iemand iet te geven, te bewijzen enz., bij voorb.* misericordiam alicui, *bij voorb.* cum patriae, quod debes, solveris, Cic. Marc. 9: id cum reip. tum nostrae necessitudini debere me judico, Cic. ad Div. X, 12 extr.: nos auctoritatem eo minorem habemus, quod tibi debemus i. e. *verpligt zijn*, Ibid. I, 1: *van daar* debens *een schuldenaar*, Senec. Benef. I, 4: juvenem exanimum & nihil jam coelestibus ullis debentem, Virg. Aen. XI, 52, *die den Opper-Goden niets meer schuldig is, d. i. dien de Goden slecht geholpen hebben, die gevolglijk geene verpligting aan hun heeft: sommigen verklaren het, die nu niet meer onder de Opper-Goden staat, maar onder de Onder-Goden, d. i. die dood is: van daar* res mihi debetur, i. e. *komt mij toe, moet mij bewezen of ten deel worden, bij voorb.* misericordia, quae tibi nulla debetur, Cic. Cat. I, 7: vita necessitati debetur, Cic. Sext. 21: fides, quae omnibus debetur, Cic. Q. Fr. I, 1, 9: poena, quae tanto facinori debetur, Cic. Pis. 37: debebatur omnium consensu consuli triumphus, Liv. III, 10: homo debitus destinatusque morti, Liv. XXIV, 25 in.: *bijzonder, het is mij door het lot bestemd, beschoren, of enkel bestemd, toegedacht, bij voorb.* animae, quibus altera fato corpora debentur, Virg. Aen. VI, 714: fatis debitus, Ibid. XI, 759: homo morti debitus, destinatusque, Liv. XXIV, 25, *zie hier voor:* conjux debita, Ovid. Her. VII, 103: coelo deberi, Virg. Aen. XII, 795: *dus ook* animam debere, Terent. Phorm. IV, 3, 56, *het leven schuldig zijn, d. i. in de diepste schulden steken:* ludibrium ventis debere, Horat. Od. I, 14, 15, i. e. *ten spot zijn, het spel der winden zijn: ook met den* Infinitivus, *wanneer* debeo *dan door, ik behoore, ik moet billijk, of het is billijk, waarschijnlijk, dat ik enz., ook dikwijls bloot, ik moet, vertaald wordt, bij voorb.* habere vim debent, Cic. Or. II, 77: pulchritudinis judicium habere debuisset, Cic. Invent. II, 1, i. e. *billijk hadt men van de schoonheid kunnen of behooren te oordeelen:* splendor, qui — esse debebat, Cic. Verr. IV, 28: quis hoc homine scientior unquam fuit aut esse debuit? Cic. Manil. 10, i. e. *van wien is het waarschijnlijk, dat hij enz.:* veterrima quaeque debent esse suavissima, Cic. Amic. 19: magni judicii — esse debet, Cic. Or. 21: quod debet amorem cum hereditate crevisse, Cic. Att. VI, 1 ante med.: hic nescio quid boni esse debet, Petron. 33. Not. debere *moeten, ontbreekt somtijds en moet er onder verstaan* (*zoo niet bijgevoegd*) *worden*, Cic. Or. I, 55: eundem esse juris consultum, scil. debere: Cic. ad Div. III, 11 in.: quia magis videbar tibi gratulari scil. debere: Ibid. VI, 12 post med.: magno opere putavi — ad te — perscribi, scil. debere, *in welke plaats sommige Uitgevers duidelijkheidshalve* oportere *er bijgevoegd hebben:* b) *schuldig blijven, bij voorb.* oratio deberi non potest juventuti, Cic. Att. IV, 2: tibi hoc video non posse deberi, Cic. Tusc. II, 27 extr.: id absenti debere non potui, Cic. ad Div. VII, 19: nec potui debere mihi spem longius istam, Ovid. Her. XVI, 103: c) debere urbem, Ovid. Met. XV, 444, scil. aedificare; *in 't gemeen schijnt bij alle* Accusativi *een* Infinitivus *te ontbreken, bij voorb.* facere, dare, praestare cet. 2) *schuldig zijn, te danken hebben, bij voorb.* alicui beneficium,

Digitized by Google

ctum. Cic. Or. I, 26: gratiam alicui, Cic. Phil. II, 11: ut ne minus reip. — debeas, Cic. ad Div. X, 12 extr.: vitam alicui, Ovid. Pont. IV, 5, 31: arva nihil debentia bubus, Ovid. Met. XIV, 2: debetur Chio inſulae inventio Amyli, Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: *ook kan hier toe gebracht worden*, Virg. Aen. XI, 52: nihil jam coeleſtibus ullis debentem, *zie hier voor: het* Particip. debitus, a, um, *heeft alle deze beteekenisſen*, *bij voorb.* 1) *het geen men ſchuldig is, ſchuldig, toebehoorende, bij voorb.* pecunia, Cic. Flacc. 23: gratia, Cic. Balb. 26: honores, Cic. Phil. VII, 3: mors naturae debita, Cic. Phil. XIV, 12: poenae, Cic. Mil. 3 *en* 38. Cic. Cat. II, 5: ſupplicia, Cic. Cat. I, 8: *van daar* debitum Subſt. *de ſchuld, d. i. het geen men ſchuldig is, bij voorb. geld, bij voorb.* ſolvere debitum, Cic. Q. Fr. I, 2, 3: *ook* naturae debitum reddere, Nep. reg. 1: *van daar verpligting, bij voorb.* eſt debitum i. e. *het is pligt, verpligting*, Cic. opt. gen. or. 1: 2) *door het lot beſtemd, beſchoren*, Valer. Flacc. V, 277. Ovid. Her. VII, 103, *zie hier voor.*

DEBĬLIS, e, *eigenlijk die zich niet behendig of geſchikt bewegen kan, van de en habilis: van daar* 1) *dien een deel van zich zelven ontbreekt, of die dat deel niet wel gebruiken kan, verlamd, gebrekkelijk, verwrikt, gebrekkig, deels van menſchen*, Cic. Sext. 10. Rab. perd. 7. Liv. II, 36. Cato R. R. 157: *dus ook van leden, bij voorb.* debile crus, Suet. Veſp. 7: coxa, Juvenal. X, 227: membra, Senec. Controv. V, 33: lingua, Martial. X, 65, 10: *deels van levenloze zaken, bij voorb.* navis, Virg. Aen. V, 271: boletus, Martial. VII, 19, 12: perna, Stat. Sylv. IV, 9, 34: jugum, Ovid. Pont. III, 1, 68: cf. Martial. VIII, 6, 8: *van daar* 2) *Tropisch*, corpus reip. debile, Cic. Mur. 25: praetura, Cic. Mil. 25: res, Cic. Tuſc. II, 5: b) iter debile, Stat. Theb. XII, 144, i. e. *die een gewonde doet:* debilior, Claudian. Ruſin. I, 317: 2) *ontzenuwd, zwak, krachteloos, bij voorb.* membra metu debilia, Terent. Ad. IV, 4, 3: *ook kan het één en ander van het bovenſtaande hier toe gebracht worden.*

DEBĬLĬTAS, atis, f. 1) *de verlamming, zwakheid, gebrekkelijkheid, bij voorb.* linguae, Cic. Piſ. 1: partis, Celſ. V, 26. n. 28: *ook zonder* Genitivus, Cic. Fin. IV, 8. Liv. II, 36. Plin. Ep. IV, 8 extr. Celſ. VIII, 25 extr.: 2) *de zwakheid, bij voorb.* animi, Cic. Fin. I, 15: *ook zonder* Genitivus, Senec. Ep. 55. Martial. II, 86, 5.

DEBĬLĬTĀTĬO, onis, f. 1) *de verlamming, verwrikking, bij voorb.* praemium debilitationis conſecutus, Apul. Met. II extr. p. 128. Elm.: 2) *de ontzenuwing, verzwakking, bij voorb.* animi, Cic. Piſ. 36, i. e. *kleinmoedigheid.*

DEBĬLĬTER, Adv., *verlamd, bij voorb.* lacrymis lingua debiliter ſtupet, Pacuv. ap. Non. 2. n. 228, *alwaar* Nonius *het door* debilitate *verklaart: het* Adverb. debiliter *komt anders niet voor.*

DEBĬLĬTO, avi, atum, are, *verlammen, verwrikken, bij voorb.* membra lapidibus, Cic. Flacc. 30: debilitati, Curt. IV, 3 in.: vulnere debilitatus, Ibid. VIII, 1, 24: lapſu debilitatus, Suet. Aug. 43: *van daar Tropisch*, 1) *ontzenuwen, krachteloos maken, verzwakken, bij voorb.* audaciam, Cic. Mur. 37: animum alicujus, Cic. Red. Sen. 15: furores tribunicios, Cic. Vatin. 7: fortitudinem, Cic. Tuſc. V, 27: ſpem, Cic. Att. V, 4: vocem fletu, Cic. Coel. 24: verſum, Cic. Or. III, 50: membrum reipublicae, Cic. ad Div. V, 13: opes, Nep. Ageſ. 5: urbs debilitata, Cic. Agr. II, 34: *van daar kleinmoedig maken, nederſlaan, bij voorb.* debilitatus atque abjectus, Cic. Cat. III, 5: adflictus, debilitatus, moerens, Cic. Or. II, 47: *dus ook* veritas debilitata, Cic. Quint. 1: *ten zij het veel meer tot n. 2. behoort:* victi debilitantur, Cic. Fin. V, 15, i. e. *worden moedeloos of werkeloos:* 2) *werkeloos maken, ſtremmen, verhinderen, bij voorb.* ſi timor aeſtivorum te debilitat, Cic. ad Div. VII, 14: mare, Horat. Od. I, 11, 15: timor membra debilitat, Hirt. Alex. 18: veritas debilitata incommodis, Cic. Quint. 1: niſi civium ſuorum invidia debilitatus eſſet, Nep. Hann. 1: victi debilitantur animoſque demittunt, Cic. Fin. V, 15: *dus ook* audaciam, furores, vocem fletu, Cic., *zie hier voor: van daar* debilitari a jure cognoſcendo, Cic. Or. II, 33, i. e. *werkeloos gemaakt ten aanzien van het leeren, daar in verhinderd, daar van afgeſchrikt.*

DEBĬTĬO, onis, f. *het ſchuldig zijn, bij voorb.* pecuniae, Cic. Planc. 28: dotis, Cic. Att. XIV, 13.

DEBĬTOR, oris, m. *een ſchuldenaar, d. i.* a) *die iet ſchuldig is*, Cic. Off. II, 22. Senec. Benef. VI, 2. Pandect. L, 16, 108: voti, Martial. IX, 43, 8, i. e. *die de gelofte betaalen moet, gevolglijk zijn wensch verkregen heeft:* habebis me gratiſſimum debitorem, Plin. Ep. III, 2: b) *die iet te danken heeft, bij voorb.* animae, Ovid. Triſt. I, 4, 10: vitae, Ib. Pont. IV, 1, 2.

DEBĬTRIX, icis, f. *ſchuldenaarſter, bij voorb.* debitrix mulier, Pandect. XVI, 1, 24: debitrix fiſci, Ibid. XLIX, 14, 47.

DEBĬTUS, a, um, *zie* Debeo.

DEBLĂTĔRO, avi, atum, are, *iet heenbabbelen, ſnappen*, Plaut. Aul. II, 3, 1: *ook* Lucil. ap. Non.

DECACŪMĬNĀTĬO, onis, *het aftippen, berooving van de ſpits, bij voorb. van een boom*, Plin. H. N. XVII, 24 extr.

DECĂCŪMĬNO, are, *van de ſpits berooven, aftippen, afſpitzen, bij voorb.* ulmum, Colum. V, 6, 12: cf. IV, 7 extr.

DECALANTĬCO *of* **DECALAUTICO**, are, i. e. calanticam (calauticam) detrahere, *van daar* i. q. ſpoliare, Lucil. ap. Non. 2. n. 218.

DECALICATUS, a, um, i. q. calce litus, Feſt.

DECANTO, avi, atum, are, 1) *afzingen, opzingen*, Horat. Od. I, 33, 3. Suet. Ner. 38: *van daar* 2) *Tropisch, afzingen, d. i. bidden, opzeggen, bij voorb.* praecepta, Cic. Or. II, 18: augurium, Cic. Div. I, 47: tribus, Lucan. V, 394: cauſas, Cic. Or. II, 32: fabulas, Senec. Ep. 24: de rebus, Cic. Fin. IV, 4: b) *tooveren, betooveren, bij voorb.* Tum decantatis ſpirantibus fibris, Apul. Met. III. poſt med. p. 137. Elm.: ego nullo decantatus carmine, Ibid. p. 138: 2) *ophouden te zingen, bij voorb.* ſed jam decantaverunt fortaſſe, Cic. Tuſc. III, 22.

DECAPRŌTI, orum, i. e. decem primi, Pandect. L, 4. leg. 4 *en* 18. *Hun ambt heet* decaprotia, Ibid. L, 4, 18.

DECASTYLUS (os), i, *van tien zuilen*, Vitruv. III, 1 extr.

DECAULESCO, ĕre, *een ſtronk krijgen, bij voorb.* antequam (raphanus) decauleſcat, Plin. H. N. XIX, 7 extr.

DECĒDO, eſſi, eſſum, 3. 1) *weggaan, het geſchiede waar heen en waar toe het wil, van menſchen, dieren en dingen, bij voorb.* ex Cypro, Cic. Att. VI, 2: ex Italia, Ibid. XI, 7 in.: de parte tertia agri, Caeſ. B. G. I, 31: ira decedet, Terent. Hec. III, 5, 55: cura deceſſit patribus, Liv. II, 29: decedere praeſidio, Liv. III, 29: dies veniens & decedens, Virg. Georg. IV, 466: decedamus, Plaut. Bacch. I, 1, 76, *wij willen weggaan:* ab eo, ad quem venerat, ita decedebat, ut poeniteret cet., i. e. abibat, Liv. III, 36, *alwaar* Drakenburg *zonder noodzake* diſcedebat *wil lezen, als of* decedebat *niet het zelfde beteekende:* quartanam (febrem) deceſſiſſe, Cic. Att. VII, 2 in.: febres decedunt, Celſ. III, 3: Nep. Attic. 22: *dus ook* decedere de via alicui, Terent. Heaut. prol. 31. Plaut. Trin. II, 4, 80: *ook enkel* alicui, Caeſ. B. G. VI, 13: *ook enkel* decedere, *uit den weg gaan, waarom het ook geſchiede, bij voorb.* cerſualve, *d. i. uithaalen, bij voorb.* decedi, Cic. Senect. 18 in.: *van daar Tropisch*, decedere de via i. e. a virtute, Cic. Coel. 16: *ook* decedere via, *van den weg af gaan, met opzet, of uit dwaling, bij voorb.* Suet. Caeſ. 31, *alwaar het is uit dwaling en misſlag: verders* decedere provincia, de *of* ex provincia, *bij voorb. van de Magiſtraatsperſonen, bij voorb.* provincia, Cic. Ligar. 1: de provincia, Cic. Verr. II, 20: ex provincia, Nep. Cat. 1: *ook enkel* decedere, *wanneer men er dan* provincia *bij denken kan, bij voorb.* te antea, quam tibi ſucceſſum eſſet, deceſſurum fuiſſe, Cic. ad Div. III, 6: *en dus ſtaat dit* Verbum *meermaalen van de Magiſtraatsperſonen, bij voorb. Stadhouders enz.: maar ook van anderen, bij voorb.* Sthenius de provincia deceſſit, Cic. Verr. II, 10: pantherae dicuntur in Cariam e noſtra provincia decedere, Cic. ad Div. II, 11: decedere de vita, Cic. Rab. Perd. 11: *ook enkel* decedere, Cic. Att. I, 6 *en* 12 extr. Suet. Vit. 3. Liv. IX, 17, i. e. *ſterven: van daar* a) *weggaan, Tropisch, afgaan, afwijken, bij voorb.* de ſuis bonis, Cic. Verr. II, 17, i. e. *zijn vermogen verlaten, huis en hof verlaten: dus ook* de hypotheeis, Cic. ad Div. XIII, 56, i. e. *ze afgeven, aan anderen afſtaan, zich daar van ontſlaan:* officio, Liv. XXVIII, 10: *of* ab officio, Liv. XXXVI, 22: *of* de officio, Cic. Verr. Act. I, 10. Liv. VIII, 25 extr.: fide, Liv. XXXI, 5. XXXIV, 11: inſtituto ſuo, Liv. XXXVII, 54: de ſententia, Cic. Balb. 5, *of* ſententia, Tacit. Ann. XIV, 49: ſenatus nihil a ſuperioribus decretis deceſſit, Cic. Flacc. 12: de jure ſuo, Cic. Roſc. Am. 27, *of* jure ſuo, Liv. III, 33 extr. *en* 46 in., i. e. *van zijn recht afgaan, het daar van laten vaaren:* b) *afgaan, d. i. verminderd worden, bij voorb.* de ſumma nihil decedet, Terent. Ad. V, 3, 30: id ſuis decedere opibus, Liv. III, 55: quantumcumque Antiocho virium deceſſiſſet, ſuo id acceſſurum regno, Liv. XXXIV, 16: c) *toegeven, wijken, bij voorb.* ubi non Hymetto mella decedunt, Horat. Od. II, 6, 14: decedere nocti, Virg. Ecl. VIII, 88. *en* Georg. III, 467, i. e. *om de nacht voortgaan: dus ook* calori, Virg. Georg. IV, 23: d) *bij voorb.* tempora, Horat. Ep. I, 6, 3: dies, Virg. Georg. IV, 466: e) *ondergaan, van geſtarnten enz., bij voorb.* ſol, Horat. Ep. I, 16, 27: f) *afloopen, voortgaan, uitkomst krijgen,*

gen, *bij voorb.* prospere decedentibus rebus, Suet. Caes. 24, *alwaar* cedentibus *gebruiklijker is:* 3) *ergens heen gaan*, *bij voorb.* Romam, Cic. Verr. II, 27. III, 41. Liv. II, 25. VIII, 13: domum, Liv. II, 11. *en meermaalen:* Not. decesse *voor* decessisse, Terent. Heaut. prol. 31: de parti cesse, Lucret. I, 1104, *voor* parti decesse *of* decessisse.

DECEM, *tien*, *bij voorb.* decem talenta, Terent. And. V, 4, 48: ducenta decem quatuor millia hominum, Liv. XXIX, 37: sed non in decem scil. legatis, Cic. Att. XIII, 6: decem & tres, Cic. Rosc. Am. 7: decem & sex, *zestien*, Cic. Cluent. 27, *alwaar echter* Ernesti *liever* XVI *heeft laten drukken:* decem & septem, Liv. XXXIII, 21. Cic. Phil. V, 7: *of* septem & decem, i. e. *zeventien*, Cic. Senect. 6: decem & octo, *achttien*, Liv. IX, 33. Hirt. B. G. VIII, 4: decem novem, i. e. *negentien*, Caes. B. G. I, 8: Not. *Sommigen geloven, dat het kleine getal altijd voor het groote moet gezet worden, maar zonder grond: van daar* Decemprimi *of* decem primi i. e. *de tien Opperften van den Raad in de kleine steden, of de tien voornaamsten der burgerij*, *bij voorb.* decurionum (*van den Raad*) decretum fit, ut decem — primi proficiscantur, Cic. Rosc. Am. 9: magistratum & decem primos, Cic. Verr. II, 67, *alwaar zij derhalven van den Raad onderscheiden worden; er schijnen dus beter de voornaamsten of Representanten (kommissie op sommige plaatzen) der burgerij verstaan te worden.* Decaproti *schijnen dezelfden te zijn. Hunne waardigheid heet* decemprimatus, Pandect. L, 4, 1.

DECEMBER, bris, bre, 1) mensis December, Vellej. II, 105, *of enkel* December, Horat. Ep. I, 20, 27, *December. Wintermaand.* 2) *December betreffende, in December vallende, van December*, *bij voorb.* idus, Liv. IV, 7: libertas, Horat. Sat. II, 7, 4, i. e. *op het feest van* Saturnus, *dat in December viel, op het welk de slaaven volle vrijheid genoten.*

DECEMJŬGIS, e, *tienspannig*, Sueton. Ner. 24, scil. currus.

DECEMMODĬUS *of* DECIMODĬUS, a, um, *tien maten bevattende*, *bij voorb.* corbulae, Colum. XII, 50, 8: *ook* decimodiae scil. corbulae, Ibid. XII, 18, 2.

DECEMPĔDA, ae, f. *een meetroede, maatstok, van tien voeten*, Cic. Mil. 27. Horat. Od. II, 15, 14.

DECEMPĔDĀTOR, oris, m. *veldmeter, landmeter*, Cic. Phil. XIII, 18.

DECEMPLEX, icis, *tiendubbel*, *d. i. tienmaal zoo groot*, *bij voorb.* numerus, Nep. Milt. 5.

DECEMPLĬCĀTUS, a, um, i. q. decemplex, *tiendubbel*, *tiendubbel genomen*, Varr. L. L. V, 5.

DECEMPRIMI, DECEMPRIMATUS, *zie* Decem.

DECEMRĒMIS, e, *van tien roeibanken*, *bij voorb.* navis, Plin. H. N. VII, 56 extr.

DECEMVĬRĀLIS, e, *de* Decemviri *betreffende*, *bij voorb.* a) *de* Decemviri sacrorum, *bij voorb.* collegium decemvirale, Cic. Verr. IV, 49. b) *de* Decemviri legum scribendarum, *bij voorb.* leges, Liv. III, 57: c) agris dividundis, Cic. Agr. I, 5.

DECEMVIRATUS, us, m. *de waardigheid of het ambt van eenen* Decemvir, 1) agris dividundis, Cic. Agr. II, 22: 2) legibus scribendis, Liv. IV, 15.

DECEMVIR, i, m. *een Tienman*, *Tienheer*, *of één van de Tienheeren.* Decemviri *zijn tien heeren of mannen van het zelfde ambt of verrichting, waar die ook in bestaat: zoodanigen weren*, *bij voorb.* 1) Decemviri legibus scribendis, *die niet lang na het verdrijven der Koningen in plaats der Consuls verkozen werden, om wetten te bezorgen*, Liv. III, 32. seq.: *maar zij werden, om hunne Tijrannij, bijzonder om de wellustigheid van den* Decemvir Appius *omtrent* Virginia *schielijk afgezet:* 2) Decemviri sacrorum, *die het opzicht hadden over de* Sibijllijnsche *boeken, en die eindelijk tot 15 vermeêrderd werden*, Liv. X, 8. XXV, 12. *en meermaalen: te vooren waren er twee, wanneer zij* Duumviri *heetten*, Liv. VI, 37 extr.: 3) Decemviri litibus judicandis *waren een soort van Richters in bijzondere processen*, Cic. Or. 46. Cic. Caecin. 33. *en* Dom. 29 extr. Suet. Aug. 36. *Zij kwamen op te gelijk met de* Centumviri, *na de opkomst van den* Praetor peregrinus, *zie* Centumvir. 4) Decemviri agris dividendis, i. e. *om de landerijën onder het volk te verdeelen*, Cic. Agr. II, 7. seq. Liv. XXXI, 4. XLII, 4.

DECENNIS, e, *tienjaarig*, *bij voorb.* bellum, Quintil. VIII, 4: proelium, Petron. 89: obsidio, Flor. I, 12: compede decenni, Martial. IX, 53, 3: equae neque quadrimis minores neque decennibus majores, Plin. H. N. VIII, 44.

DECENNĬUM, i, n. scil. tempus, i. e. *tijd van tien jaaren*, Apul. de deo Socr. post med. p. 52. Elm. Pallad. Mart. XI, 5.

DECENS, *zie* Deceo.

DECENTER, *gevoeglijk*, *betaamlijk*, 1) *d. i. zoo als het betaamt, op eene voegzaame, pasfende wijze*, *bij voorb.* jura decentissime descripta, Cic. Caecin. 26: pulset lasciva decentius aetas, Horat. Epist. II, 2, 216, i. e. *de jeugd, aan welke de dartelheid eer voegt (dan aan andere lieden):* 2) *voegzaam, met voeg*, *bij voorb.* lacrymare, Ovid. Art. III, 291: moesta decenter erat, Ovid. Am. II, 5, 44.

DECENTĬA, ae, f. *de gevoeglijkheid, betaamlijkheid, wellevendheid*, *bij voorb.* colorum & figurarum, Cic. Nat. D. II, 58.

DECEO, ui, 2. *betamen, voegen, wel staan, goeden voeg hebben enz.*, *bij voorb. in 't gemeen* aliquem, *bij voorb.* oratorem irasci minime decet, Cic. Tusc. IV, 25: quam se aliena deceant, Cic. Off. I, 31 extr.: id quemque decet, Ibid. haec me vestis deceat, Plaut. Most. I, 3, 5: quae (corona) possit crines, Phoebe, decere tuos, Ovid. Fast. II, 106: forma viros neglecta decet, Ovid. Art. I, 509. Et neglecta decet multas coma, Ibid. III, 153. cet.: *ook* alicui, *bij voorb.* nobis, Terent. Ad. V, 8, 10: vobis, Ibid. III, 5, 45: nostro generi, Plaut. Amph. II, 1, 158: patri, Plaut. Capt. II, 2, 71: quam aetati ejus decebat, Gell. IX, 15: victoribus, Sallust. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 127: *ook zonder* casus, *bij voorb.* quid deceat in oratione, Cic. Or. III, 55: caput esse artis, decere, Ibid. I, 29: id quod non decet, Ibid. 26: non quidquid patrum — est, — currere decuit, Liv. III, 17: *het komt alleen in den uitgang van de derde persoon voor.* Particip. decens, 1) *voegzaam, betaamlijk, welvoeglijk*, *bij voorb.* amictus, Ovid. Pont. II, 5, 52: motus corporis, Quintil. XI, 3 ante med.: decentissimus sinus, Ibid. I, 3 post med.: habitus decentior, Tacit. Agric. 44: poena decentior, Senec. Thyest. 150: decentissimum sponsaliorum genus, Senec. Benef. I, 9: 2) *fraai, schoon*, *bij voorb.* Venus, Horat. Od. I, 18, 6: Gratiae, Ibid. I, 4, 6: tempora decentia crine, Ovid. Met. I, 450: solito decentior aër, Claudian. de VI. Consul. Honor. 537. *Het staat met* formosus *en* pulcher *samen, waarom het iet daar van onderscheiden schijnt te zijn*, *bij voorb.* sit formosa decens cet., Juvenal. VI, 161: Pulcher ac decens, Suet. Domit. 18: *misschien is het zoo veel, als een goed voorkomen hebbende, zich fraai voordoende enz.*, *bij voorb.* decentior equus, cui substricta sunt ilia, Quintil. VIII, 3 post init.

DECEPTOR, oris, m. *een misleider*, *bedrieger*, *bij voorb.* domini, Senec. in Thyest. 139.

DECĔPTUS, a, um, *zie* Decipio.

DECĔRIS, e, *van tien roeibanken*, *van daar* Substantive deceris f. scil. navis *een schip met tien roeibanken*, Sueton. Calig. 37.

DECERMEN, inis, n. *het geen afgezonderd wordt, of verdient afgezonderd te worden: het uitwerpzel, uitschot*, (*bij voorb. van porcellein*); plur. decermina i. e. quae decerpuntur purgandi causa, Fest.: *van daar* decermina Fortunae, Apul. Met. I in. p. 104. Elm., *het uitwerpzel (uitschot) van het geluk*, *d. i. de slechtste, verworpenste, soort van menschen.*

DECERNO, crēvi, crētum, 3. *beslissen*, *bij voorb.* rem dubiam, Liv. V, 55: *dus ook* rem, Liv. XXV, 41 med.: proelium, Cic. ad Div. X, 10: pugnam, Liv. XXVIII, 23: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* neque suarum virium esse decernere, Caes. B. C. I, 35, *alwaar het ook zijn kan, uitspraak doen, gelijk dan beslissen of uitspraak doen dikwijls het zelfde is:* utinam meo solum capite decernerem, Cic. Att. X, 9, i. e. *beslissen, doch het kan ook zijn, vechten:* in qua de salute reip. decernitur, Ibid. VIII, 3: nequeo satis decernere, Terent. Ad. IV, 2, 15; *ik kan het niet beslissen, (met mijn verstand,) d. i. er niet wijs uit worden: van daar* 1) *een uitspraak doen*, *bij voorb. als* Praetor, Cic. Quint. 2 in. 8 in. *en* 10 in. Verr. I, 46: *van daar* a) *een verördening of plakaat maken, verördenen, besluiten, dat iet geschieden moet*, *bij voorb.* senatus decrevit, Cic. Verr. II, 67: consules decreverunt, Cic. ad Capiton. in Cic. Ep. ad Att. XVI post Ep. 16: rerum, quas Caesar decrevisset, Ib.: cum decresset (consul), Liv. II, 27 med.: delectum, Ibid.: decernere alicui statuas, Nep. Milt. 6: alicui honores, Ib. Alcib. 7: pecuniam ad ludos, Cic. Q. Fr. I, 1, 9: nihil decernendum censeo, Ibid. II, 12: quaestionem, Cic. Mil. 7: *wanneer het ook dikwijls door bewilligen, toekennen, vertaald wordt*, *bij voorb.* alicui triumphum, Cic. Fin. IV, 9: *dus ook* alicui honores, pecuniam cet., *zie hier voor:* b) *stemmen, dat iet behoort te geschieden*, *bij voorb.* tres legatos, Cic. ad Div. I, 1: ego decrevi, Cic. Mil. 6 in.: c) *bij zich zelven besluiten, een besluit nemen*, *bij voorb.* decretum est pati, Terent. Heaut. III, 1, 56: mihi decretum est bibere cet., Plaut. Aul. III, 6, 35: cf. Asin. I, 1, 58: decreram cum eo vivere, Cic. Att. VI, 6 in.: quam decreram me non posse habere, Terent. Hec. I, 2, 73, *doch, het kan hier het zelfde zijn*,

zijn, als putem, *ik geloove: van daar daar voor houden, bij voorb.* illum decrerunt dignum, Terent. Hec. II, 1, 15: nunquam decrevi cet., Ibid. IV, 1, 27: quod in me ipso satis consilii esse decreras, Cic. Att. III, 15 extr., *doch, het kan hier ook staan voor* putabas: cf. Cic. Nat. D. I, 33 in.: *bijzonder heet* decrevi *dikwijls, ik geloove*, Terent. Heaut. I, 1, 95: *dus ook* decrerim, Ibid. Hec. I, 2, 73, *zie hier voor: dus ook* decreram *ik geloofde*, decreras *gij geloofdet*, Cic. Att. VI, 6 in. *en* III, 15 extr.: *zie hier voor*: in quo omnia posita esse decrevi i. e. puto, Cic. ad Div. II, 6 ante med.: 2) *eene zaak beslissen of afdoen, ten einde brengen, met goedheid of met wapenen*, a) *met goedheid: van daar bijleggen, dus is het misschien* Cic. Off. I, 23 in.: expetenda magis est decernendi ratio quam decertandi cet.: b) *met de wapenen: van daar strijden, vechten, bij voorb.* armis, Cic. Att. VII, 3 med.: acie, Nep. Milt. 4. Liv. XXXVI, 27 extr.: exercitu, Nep. Eum. 9: cum aliquo, Nep. Hann. 4: classe, Ibid. 10: contra magnam vim hostium, Auct. B. Afric. 14: ferro, Cic. Or. II, 73: decerni placet, Liv. III, 62 in.: *ook van stieren, bij voorb.* cornibus, Virg. Georg. III, 218: *van daar Tropisch, strijden, d. i. bij voorb. voor het gericht zijne zaak afdoen, bij voorb.* pro sua fama fortunisque, Cic. Or. II, 49: uno judicio de fortunis omnibus, Cic. Quint. 2 in.: de capite, Cic. Quint. 22, i. e. in re capitali. *Dus ook* Particip. decretus, a, um: *van daar* decretum, Substant. 1) *een genomen besluit, verordening, uitspraak, decreet, bij voorb. van den Praetor, Consul, Senaat enz., bij voorb.* decreta vendere, Cic. Verr. II, 48, *en terstond daar op* ob decreta interponenda pecuniam acceperit, *van den Propraetor Verres, d. i. uitspraak, decreet*: neque ex edicto neque ex decreto depositam pecuniam, Cic. ad Div. XIII, 56: decreta facere, Cic. Dom. 28: decurionum (i. e. *van den Senaat*), Cic. Rosc. Am. 9: consulum, Cic. ad Planc. 2 in. Cic. Ep. ad Att. XVI. post 16: decreta interponere, Ibid.: servare decreta, Ib.: Caesaris, Ibid. Ep. penult.: decretum sanxere (Athenienses), Gell. VI, 10: *dus ook* stare decreto (scil. *der* Druiden), Caes. B. G. VI, 13: parere decreto (*der* Druiden), Ibid.: 2) *het Votum of de stem van eenen Raadsheer, in zoo verre die aanleiding geeft of geven kan tot eene verordening van den Senaat, bij voorb.* sententia mea & decreto laudarem, Cic. ad Div. XV, 5: 3) *de uitspraak of gerechtelijke antwoord van eenen Jurist, Consult enz., bij voorb.* responsa ac decreta vestra, Cic. Mur. 13: 4) *het gevoelen van eenen Wijsgeer in de Wijsgeerte, die dikwijls als een grondregel bij hem geldt, het* Principe, *grondregel of stelling*, Cic. Acad. IV, 9 in.: philosophiae, Senec. Ep. 94: cf. Ep. 95. Not. decresset *voor* decrevisset, decrerim, decreram *voor* decreverim cet., *zie hier voor.*

DECERPO, psi, ptum, 3. *afplukken, afbreken, bij voorb.* pomum arbore, Ovid. Met. V, 536: cf. Ibid. Pont. III, 5, 19: aristas, Ibid. Met. XI, 112: florem, Ib. Fast. V, 255: folia, Colum. V, 10: thymum decerpunt apes, Plin. H. N. XXI, 10: florem, Ovid.: *van daar Tropisch, voor wegnemen, ergens van nemen, verminderen, bij voorb.* humanus animus decerptus ex mente divina, Cic. Tusc. V, 13: Nihil sibi ex ista laude centurio decerpit, Cic. Marc. 21: decerpere fructus ex re, Horat. Sat. I, 2, 79, i. e. *nuttigheid bekomen*: spes, Quintil. VI. prooem., *verminderen: dus ook* virginitatem, Senec. Controv. I, 2 mod.: ne quid jocus de gravitate decerperet, Cic. Or. II, 56, i. e. minueret.

DECERPTUS, a, um, *zie* Decerpo.

DECERTATIO, onis, f. *het strijden, vechten, bij voorb.* rerum i. e. de rebus, Cic. Phil. XI, 9.

DECERTO, avi, atum, are, *strijden, vechten, met wapenen of woorden, bij voorb.* armis, Cic. Dom. 24. Caes. B. C. III, 19: manu, Cic. Off. I, 23: proelio, Caes. B. G. VII, 77: classe decertaturi, Nep. Hann. 10, *doch de meeste Edd. hebben* decreturi: jure, legibus, Cic. Planc. 36: Demosthenes & Aeschines inter se decertare soliti sunt, Cic. Fin. V, 2: cum duobus ducibus, Cic. Amic. 8: cum aliquo contentione dicendi, Cic. Phil. II, 1: *dus ook* cum mare aries cornu decertat, Ovid. Fast. IV, 101: *ook* alicui, *bij voorb.* Africus Aquilonibus, Horat. Od. I, 3, 13.

DECESSIO, onis, f. 1) *het weggaan, voortgaan, afgang, bij voorb.* a) *van een mensch, bij voorb. van den Landvoogd uit de Provintie*, Cic. ad Div. IV, 4 extr. Cic. Att. VI, 5 extr. *en meermalen: ook van andere personen*, Cic. ad Div. IV, 10: b) febris, Cels. III, 3 extr. 2) *de afgang d. i. vermindering, bij voorb.* mille talentum, Cic. Rab. post. 11: decessionem de summa facere, Ibid.: bonorum, Cic. Tusc. I, 46: neque decessio neque accessio, Cic. Univ. 6. 3) *de afgang, d. i. gebrek, bij voorb.* capitis, Cic. Div. II, 15 extr. 4) verborum, Gell. XIII, 29 in., i. e. *verandering ten aanzien der beteekenis.*

DECESSOR, oris, m. *die te voren in 't ambt geweest is, voorganger*, Tacit. Agric. 7. Pandect. I, 16, 4.

DECESSUS, us, m. 1) *het voortgaan, weggaan, bij voorb. uit de Provintie*, Cic. Phil. II, 38. Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 10 extr.: febris, Cels. III, 12: aestus, Caes. B. G. III, 13: Nili, Plin. H. N. XVIII, 18. 2) *de dood*, Cic. Amic. 3.

DECET, *zie* Deceo.

DECIDO, di, sum, 3. 1) *afsnijden, afhouwen, bij voorb.* collum, Plaut. Merc. II, 2, 37: falce filicem, Colum. II, II, 2: malleolum, Plin. H. N. XVI, 21 extr.: pennas, Hor. Ep. II, 2, 50: *van daar* a) *eene betwiste zaak ten einde brengen, afdoen, en wel op 't kortste, gevolglijk, zich met elkander vergelijken, een akkoord maken, bij voorb.* de re, Cic. Quint. 5: cum aliquo, Cic. Rosc. Am. 39. Cic. Verr. II, 32: *en ook*, rem, *bij voorb.* partem suam, Cic. Rosc. Com. 11: b) *bestemmen, naauwkeurig uitdrukken, bij voorb.* propriis verbis, Quintil. VIII, 16, 46. 2) tragulam, Plaut. Cas. II, 4, 18, i. e. *afwenden.* 3) *kloppen, bij voorb.* verberibus, Pand. XLVII, 21, 2.

DECIDO, idi, 3. 1) *nedervallen of afvallen, bij voorb.* poma ex arboribus, Cic. Senect. 19: equo, Caes. B. G. I, 48: ex equo, Nep. Eum. 1: ab equo, Ovid. in Ibin 257: coelo, Plin. H. N. XXXVII, 10 med.: a coelo, Ibid. II, 52: *van daar* a) *sterven*, Plaut. Trin. II, 4, 142. Claudian. Rufin. praefat. 1: b) *Tropisch*, spe decidere, Terent. Heaut. IV, 8, 11: *of* de spe, Ibid. II, 3, 9: *of* a spe, Liv. XXXVII, 26, i. e. *in de hoop bedrogen worden*: c) *vallen d. i. overwonnen of ongelukkig worden*, Nep. Eum. 11: d) *afvallen d. i. minder worden, bij voorb.* decima pars decidit, Colum. XII, 20 extr. e) *afvallen, of uitvallen, bij voorb.* dentes, Plin. H. N. XI, 37. 2) *ergens heen vallen of geraken, bij voorb.* in casses, Ovid. Art. II, 2: in somnum, Petron. 87: in foveam, Plaut. Pers. IV, 4, 45: in terram, Nep. Eum. 4: flumina in mare, Curt. VII, 7 extr.: *of vervallen, bij voorb.* in fraudem, Cic. Verr. IV, 45, i. e. *daar op vervallen, of ondernemen.*

DECIDUUS, a, um, *afvallend, nedervallend*, Plin. H. N. XI, 37 in. cornua cervis decidua (sunt), i. e. *vallen af*: folia, Ibid. XVIII, 25 extr.: dentes, Ibid. VIII, 3: ignes decidui ad terras, II, 20.

DECIES, Adv., 1) *tienmaal, bij voorb.* decies centena millia, Cic. Verr. I, 10: *of* decies centum millia, Martial. I, 104, 1. Liv. XLIII, 6, *waar voor* decies centena, Horat. Sat. I, 3, 15: *en* decies, Martial. I, 104, 12. III, 61. 5 *staat*, i. e. decies centum millia: *dus ook* decies aeris, Liv. XXIV, 11, i. e. decies centena millia aeris: bis decies i. e. vicies, Martial. I, 11, 2: decies decem viri, i. e. centumviri, Ovid. Trist. II, 94. 2) *tienmaal, d. i. dikwijls, bij voorb.* decies dixi, Plaut. Amph. II, 1, 27. *Men schrijft ook* deciens.

DECIMA, *zie* Decimus.

DECIMANUS *of* **DECUMANUS**, a, um, 1) *het tiende deel betreffende, bij voorb. van het graan, bij voorb.* ager, Cic. Verr. III, 6, i. e. *waar van de tiende of het tiende deel gegeven wordt*: frumentum, Cic. Verr. III, 5 extr. *en* 81 in., *de graantiende d. i. de tiende schepel van al het graan: van daar* decumanus scil. homo *of* redemtor, *die de tienden of het tiende graan gepacht heeft*, Cic. Verr. II, 13 *en* 71. III, 8: *dus ook* mulier decumana, Ibid. III, 33 *en* 34, i. e. *de pachteris daar van*: crimen, III, 66 in., *de tienden betreffende*: 2) *van het tiende Legioen, bij voorb.* milites, Tacit. Hist. V, 20. Auct. B. Afric. 16. Suet. Caes. 70: *van waar zij als inwoners in* Narbonne, *waar heen zij als volkplantelingen gekomen waren, overgevoerd werden*, Mela II, 5 in.: *van daar* 3) porta, *de grootste poort van het leger, hoofdpoort*, Caes. B. G. II, 24. III, 25. Liv. III, 5 in. X, 32 extr., *welke gemeenlijk het verst van den vijand af was: zij heette zoo, omdat de tiende Cohorten van de Legioenen daar lagen, ten zij men het tot n. 4 brengen wil: van daar ook* limes decumanus, *of enkel* decumanus scil. limes, *de linie (of weg) door den akker of wijnberg van het oosten naar het westen*, Plin. H. N. XVII, 22 in. XVIII, 34 in. Colum. III, 20. IV, 20. XII, 43 in. *Terwijl in tegendeel* cardo *de linie (weg) is van het zuiden naar het noorden, zie* Cardo *en* cf. Fest. 4) *groot in zijn soort, bij voorb.* acipenser, Lucil. ap. Cic. Fin. II, 8: *dus ook* ova, fluctus, Fest., i. e. *groote*: scuta, Fest. in Albesia: *van daar misschien een soort van peeren* pira decumana *heeten*, Colum. XII, 10. Cloat. ap. Macrob. Sat. II, 15 extr., *misschien om de grootte: van daar* porta, *doch, zie hier voor. Even zoo staat* decimus, a, um, *voor* magnus, *bij voorb.* Ovid. Met. XI, 530 unda decima: *van daar* fluctus — posterior nono undecimoque prior (i. e. decimus) i. e. *zeer groot*, Ovid. Trist. I, 2, 50.

DECIMATRUS, us, *of* uum (*zoo als* Quinquat

quatrus), *een feest der* Faliscen, Fest. in Quinquatrus.

DECĬMO *of* DECŬMO, avi, atum, are, 1) *het tiende deel wegnemen.* 2) *het tiende deel uitnemen, bij voorb. om dat te straffen, bij voorb.* cohortes, Sueton. Aug. 24: legiones, Ibid. Calig. 48: classiarios, Ibid. Galb. 12: *de zaak zelve staat* Liv. II, 59 extr. 3) *het tiende deel (de tienden) geven, bij voorb. ten offer, bij voorb.* non defuerunt decumantibus, Fest. in Potitium.

DECIMODIUS, *zie* Decemmodius.

DECIMUS *of* DECŬMUS, a, um, 1) *de tiende, bij voorb.* hora, Cic. Phil. II, 31: decuma pars, Cic. Verr. III, 52: decimo tertio, Gell. XVIII, 2 extr.: tertius decimus, quartus decimus, quintus decimus, sextus decimus, *of als één woord* tertiusdecimus, quartusdecimus cet., Cic. Invent. I, 55, 56: *van daar* decima *of* decuma, scil. pars, *het tiende deel, bij voorb. van graan, het welk die genen geven moesten, die de Romeinsche Landerijen in de Provinciën gepacht hadden, bij voorb.* decumas exigere, Cic. Verr. III, 26: decumas hordei vendere, i. e. *van de gerst*, Ibid. 34: pro singulis decumis ternas decumas dare, Ibid. 48: pecuniam pro alteris decumis solvere, Ibid. 16: quantum decumae dare oporteret, Ibid. 10: ne plus decuma det, Ibid. 63: *de Ouden plagten (zie* Varr. ap. Macrob. Sat. III, 12) *aan* Herkules, *ook misschien aan anderen Godheden, de tienden te wijden, bij voorb.* decumam partem ei (Herculi) dedit, Plaut. Bacch. IV, 4, 15: cf. Ibid. Stich. II, 2, 62. Cic. Off. I, 17 in.: *dus is ook* decuma scil. pars (argenti) *het tiende deel van het geld, het tiende, bij voorb.* ex decumis, Cic. Rab. post. 11. Not. *ook is* decimae, decumae, *een zeker geschenk der Keizers, bij voorb.* decimas maturius dabat, Sueton. Calig. 26: non plus decimis concessis, Ibid. Galb. 15: *wat het zij weet ik niet*, si lectio certa: *van daar* decimum, adverbialiter, scil. ad tempus, *voor de tiende keer*, Liv. VI, 40 med. *en* 42 in. 2) *groot, bij voorb.* unda, Ovid. Met. XI, 530: cf. Sil. XIV, 123. Lucan. V, 672. Val. Fl. II, 54: *dus ook* decumanus.

DECĬPIO, epi, eptum, 3. *eigenlijk, wegvangen: van daar* 1) *misleiden, bedriegen, foppen, bij voorb.* aliquem, Cic. Div. II, 56. Off. I, 10. Or. I, 71 *en meermalen: van daar Tropisch, bij voorb.* diem, Ovid. Trist. IV, 10, 114, i. e. *ongemerkt doorbrengen:* decipitur laborum, Horat. Od. II, 13, 38 (*of* laborem, Bentl.) *voor* in labore, i. e. *vergeet dien:* acer decipitur, Plin. H. N. XVI, 43, i. e. *wordt nagebootst.* 2) *verlaten, eenzaam maken, bij voorb.* decepta, Virg. Aen. IV, 17. Sil. VIII, 102. Calpurn. Ecl. III, 77: *doch hier voegt ook misschien, misleiden, bedriegen.* 3) *verslinden, bij voorb.* montem ligneum terrae vorago decepit, Apul. Met. X extr. p. 256 Elm.

DECĬPŬLA, ae, f. *en* DECIPŬLUM, i, n. *het geen waarmede of waar in men iemand vangt: Tropisch, strikken, listen enz., bij voorb.* decipulum fraudium, Apul. Met. VIII in. p. 202 Elm.: cf. Ibid. X p. 256 *en* Ibid. Flor. p. 360.

DECIRCĬNO, are, *cirkelvormig maken, afronden*, Manil. I, 296. III, 352.

DECĪSIO, onis, f. *eigenlijk het afsnijden, afhouwen: van daar* 1) *de overeenkomst wegens eene zaak, vergelijk, akkoord,* Cic. Rosc. Com. 13 extr. *en* 16. Verr. I, 54. Caecin. 36 extr. Provinc. 4 extr. 2) *vermindering, bij voorb.* luminis, Apul. de mundo post med. p. 71 Elm.

DECĪSUS, a, um, *zie* Decido.

DECĬTO, are, i. e. movere, *bij voorb.* vestigium decitantes, Apul. Met. II post init. p. 116 Elm.

DECLĀMĀTĬO, onis, f. 1) *het schreeuwen, bij voorb. in het spreken*, Auct. ad Her. III, 12 in. 2) *beoefening in het spreken, of het houden van redenvoeringen tot oefening*, Cic. Tusc. I, 4: quotidiana, Cic. fil. in Cic. ep. ad Div. XVI, 21 post med.: cf. Quintil. IV, 2 ante med.: *van daar de stoffe daar toe*, Juvenal. X, 167.

DECLĀMĀTIUNCŬLA, ae, f. i. e. *Redenvoering tot oefening, wanneer men verminderend spreekt*, Gell. VI, 8.

DECLĀMĀTOR, oris, m. 1) *een schreeuwer* 2) *die zich in redenvoeringen oefent*, Cic. Or. 15 in.: *doch, het kan ook* schreeuwer *vertaald worden.*

DECLĀMĀTORIUS, a, um, *de redenoefening betreffende, bij voorb.* genus, Cic. Q. Fr. III, 3.

DECLĀMĬTO, are, *eene of meer redenvoeringen tot oefening houden, zich in het redenvoeren oefenen*, Cic. Brut. 90 med. Cic. fil. in Cic. ep. ad Div. XVI, 21 med.: de aliquo, Cic. Phil. V, 7, i. e. *de redenvoering, die men op iemand houden wil, vooraf tot oefening houden: ook* causas, Cic. Tusc. I, 4, i. e. *over zaaken tot oefening spreken.*

DECLĀMO, avi, atum, are, *eigenlijk schreeuwen, bij voorb. Tropisch*, hic laus omnis declamat, Quintil. IX, 4 med. §. 61, i. e. *hier op rust alle lof: van daar* 1) *zich in redenen te huize of elders oefenen, om de stem uit te zetten enz.*, Cic. Fin. V, 2. Phil. V, 7. Quintil. II, 1 in. *en meermalen:* Martial. IV, 80 in.: *ook met den* Accusativus, orationem i. e. *tot oefening houden, bij voorb.* suasorias (orationes), Quintil. III, 8 extr.: *doch het kan ook enkel houden, (d. i. spreken, opzeggen,) zijn, zie n.* 4. 2) *ook tegen iemand in eene openlijke Reden of ergens anders losgaan, uitvaaren, of spreken, bij voorb.* contra me, Cic. Verr. IV, 66: quae visus est ex alia oratione declamare, Cic. Rosc. Am. 29: in quemvis, Cic. ad Div. III, 11 ante med.: *doch het is misschien enkel, opzeggen, spreken, zie n.* 4. 3) *tegen iemand schreeuwen, bij voorb.* amicae, Ovid. Art. I, 465: *van daar Tropisch* hic laus omnis declamat, Quintil., *zie hier voor.* 4) *schreeuwend opzeggen, of spreken, bij voorb.* contra aliquem, Cic.: ex alia oratione, Cic.: in quemvis, Cic., *zie n.* 1 *en* 2.

DECLĀRĀTIO, onis, f. *is, wanneer men iet duidlijk voor oogen legt, het duidlijk laat merken: van daar, aanwijzing, ontdekking, bij voorb.* amoris, Cic. ad Div. XV, 21: animi, Ibid. X, 5.

DECLĀRĀTOR, oris, m. *een bekendmaker*, Plin. Paneg. 92, 3.

DECLĀRO, avi, atum, are, *eigenlijk maken, dat iemand iet duidlijk ziet of weet: van daar* 1) *zichtbaar maken, aantoonen, bij voorb.* praesentiam suam divi declarant, Cic. Nat. D. II, 2, i. e. *zij verschijnen in persoon:* navem suis, Nep. Hann. 11. 2) *bekend maken, aantoonen, aanwijzen, aan den dag leggen, bewijzen*, benevolentiam alicujus, Cic. ad Div. V, 13: ubique non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror, Ibid.: declaravit, quanti me faceret, Cic. Att. VI, 1 med.: *van daar* a) *verklaaren, bij voorb.* propriam vim rei definitione, Cic. Or. I, 42: b) *uitdrukken of beschrijven, bij voorb.* imaginem vitae Epaminondae, Nep. Epam. 1: res breviter, Nep. Att. 18: oportere declarat perfectionem officii, Cic. Or. 22: c) *uitdrukken, uitspreken, bij voorb.* sonum syllabae, Gell. XIV, 5: d) *uitdrukken, beduiden, bij voorb.* vocabula idem declarantia, Ibid. III, 4: vocabulum, quod magis declaret idem latine, quod graece cet., Cic. Fin. II, 4: e) *bekend maken, iemand als* Consul *enz.*, Cic. Mur. 1 in 2: *dus ook* victorem, Virg. Aen. V, 245: *ook bekend maken in 't algemeen, d. i. openlijk aanwijzen, bij voorb.* munera, Cic. ad Div. II, 3: f) *zeggen*, Plaut. Pseud. II, 5, 15.

DECLĪNĀTĬO, onis, f. 1) *het neigen of buigen eener zaak van iet weg, bij voorb.* corporis, Curt. IX, 7 extr. 2) *de buiging, die men maakt, de afneiging of afwijking van den rechten weg, bij voorb.* atomorum, Cic. Fin. I, 8. Cic. Fat. 20: *van daar eene uitweiding in de Reden*, Cic. Or. III, 53 extr. Cic. Partit. 15 in.: *van daar* 3) *de afneiging of vermijding, bij voorb.* laboris & periculi, Cic. Cluent. 53: a malis, Cic. Tusc. IV, 6. 4) *verandering, bij voorb.* vocis, Quintil. XI, 3 ante med.: verborum, Quintil. I, 4 (8) extr. VIII, 3, 42: graecae, Ib. I, 5, 63, i. e. *spraakkundige verandering der woorden, bij voorb. declineeren, conjugeeren enz.* 5) *het klimaat, hemels- of luchtstreek, bij voorb.* mundi, Colum. I praef. §. 22: coeli, Ibid. I, 6, 18: cf. III, 1, 3. IV, 24, 2.

DECLĪNĀTUS, us, m. i. q. declinatio, *bij voorb. verandering, bij voorb.* verborum, Varr. L. L. VIII, 27: cf. VII, 2. IX, 3: *ook de afneiging, bij voorb.* primum declinatum (esse), Cic. Fin. V, 7 in., *ten zij het het* Participium *is.*

DĒCLĪNIS, e, *weggewend, zich wegneigend, bij voorb.* juga, Stat. Theb. V, 296.

DECLĪNO, avi, atum, are, 1) *wegbuigen, wenden, neigen, bij voorb.* agmen inde aliquo, Liv. I, 28: se extra viam, Plaut. Aul. IV, 8, 11: lumina somno, Virg. Aen. IV, 185: cf. Ovid. Met. II, 138: *van daar* declinatus, a, um, *Tropisch, afwijkend van iet*, Terent. Hec. II, 1, 3 neque declinatam ab aliarum ingenio ullam (mulierem): *ook* aetas declinata, Quintil. XII, 11 extr. §. 23, i. e. *de hooge Ouderdom, die bijna ten einde neigt. Van daar* a) scil. se, *zich wegbuigen, wegdraaijen, wegwenden, op zijde draaijen, bij voorb.* de via, Cic. Fin. V, 2: ab aliquo, Liv. XXV, 18, *iemand uit den weg gaan:* a Capua, Cic. Att. XIV, 17 in.: *ook zonder* a *of* de, *bij voorb.* paululum, Liv. II, 14 extr.: oculos — mobiles fecit, ut declinarent, si quid cet., Cic. Nat. D. II, 57 in., *opdat zij zich zouden wegwenden enz.*, atomum declinare, Cic. Fin. I, 6, *van de rechte lijn afgaan. Ook met den* Accusativus *der zaak, van welke men zich afdraait, of die men ontwijkt, bij voorb.* urbem, Cic. Planc. 41 in.: i. e. *mijden. Ook heet het enkel zich ergens heen draaijen, wenden, bij voorb.* Huc declinabam, Cic. Leg. I, 22: Quantum belli in Italiam declinaverat, Liv. XXVIII, 1. *Van daar, Tropisch, afwijken, bij voorb.* a religione officii, Cic. Verr. III, 1: a proposito, Cic. Or. 40: *dus ook* gemma paululum declinans a topazio in aurum, Plin. H. N. XXXVII, 8: *dus ook* declinari.

bij voorb. quaedam verborum ſiguræ paulum ſiguris ſententiarum declinantur, Quintil. IX, 3 prope fin., i. e. *gaan af, zijn ongelijk, zie boven* Ter. Hec. II, 1, 3: *of zich verwijderen, mijden, verhoeden, zoeken te verhoeden of te vermijden, bij voorb.* a parvis delictis, Cic. Off. I, 40 extr.: impetum adverſarii, Cic. Or. 68: contentiones, Cic. Att. II, 19: ictus arietis laqueis, Liv. XXXVI, 23: *doch het kan ook zijn, afhouden, afwenden, gevolglijk tot* n. 1. *behooren: van daar* paſſive, *bij voorb.* neque tam pertimui, ſi ſubeunda eſſent, quam declinanda putavi, Cic. ad Pompej. in Cic. ep. ad Att. VIII poſt ep. 11: *van daar* b) ſcil. ſe, *ophouden, bijna ten einde lopen, bij voorb.* morbus, Plin. H. N. XXXIII, 1 poſt med. 2) *veränderen, bij voorb.* in declinavit (ſcil. *eene zekere uitdrukking*), Quintil. IX, 2 prope fin. §. 92: quid declinandum, mutandumve, Ibid. XII, 8 in.: animus neque ſpe neque metu declinatus, Ibid. XII, 1 med. §. 16: *in de grammatica, bij voorb.* a) *declineeren en conjugeeren, bij voorb.* nomina declinare & verba pueri ſciant, Quintil. I, 4 (7) 22: res declinantur, ut cicer, ciceri, ciceris, Varr. L. L. IX, 3: recto caſu adcepto in obliquos declinant, Ibid. VII, 2: in verbis, quae non declinantur, Ib. IX extr. b) *woorden van elkander afleiden, bij voorb.* equuleus *van* equus, Varr. L. L. VII, 5. IV init.

DECLIVIS, e, *bergáf gaande, ſchuins, bij voorb.* collis, Caeſ. B. G. II, 18: locus, Ibid. IV, 33: flumen, Ovid. Met. I, 39: *van daar* declive *een ſchuinſche, bergaf gaande plaats, bij voorb.* per declive ſe recipere, Caeſ. B. C. III, 45 *en* 51: *dus ook* per decliva, Ovid. Met. II, 206, *dat voor* declivia *ſtaat, of van* declivus, a, um, *is. Verders* ſol declivis in occaſum, Plin. H. N. VIII, 50. *Van daar Tropisch*, mulier aetate declivis, Plin. Epiſt. VIII, 18: iter declive ſenectae, Ovid. Met. XV, 227: aetas, Calpurn. Ecl. I, 1, i. e. *naar den Herfst neigende.*

DECLIVĬTAS, ātis, f. *de bergaf gaande ligging, ſchuinte*, Caeſ. B. G. VII, 85.

DECLIVUS, a, um, i. q. declivis, *zie* Declivis.

DECOCTOR, ōris, m. 1) *een afkooker, afzieder.* 2) *een verkwister, doorbrenger*, Cic. Phil. II, 18 in. Cic. Cat. II, 3.

DECOCTUS, us, m. *het afzieden, kooken, bij voorb.* mellis, Plin. H. N. XXXVII, 12.

DECOCTUS, a, um, *zie* Decoquo.

DECOLLO, avi, atum, are, 1) *van den hals iets nemen, of nederleggen, bij voorb.* in tuo collo eſt; decolles, cave, Caecil. ap. Non. 2 n. 222. *Van daar* a) *het hoofd van den hals nemen, d. i. onthoofden, onthalzen*, Sueton. Calig. 32. Senec. Apol. ante med. Scrib. Larg. 194: b) *berooven, bij voorb.* quibus fructibus me decollavi, Lucil. ap. Diomed. 1. 2) *ontbreken, mangelen, bij voorb.* ſi decollat, Varr. R. R. I, 2, 8: ſi ea (ſpes) decollabit, Plaut. Capt. III, 1, 37: ſi ſors decollabit, Ibid. Caſ. II, 4, 28: *doch* Gronovius ad Plaut. *en* ad Liv. XXVII, 17 *wil overal in deze betekenis* decolare *lezen, van* colum, *dat eigenlijk zou beduiden* per colum transmittere, *vervolgends* ſcil. ſe, e colo deſſluere, *gevolglijk vervolgends* defluere.

DECOLO, are, *zie* Decollo.

DECOLOR, oris, 1) *het geen zijne kleur verloren heeft, bij voorb.* ſpecies aetas, ...

Plin. H. N. XXXVI, 6: *van daar onaanzienlijk, lelijk van aanzien, of kleur, bij voorb.* ſanguis, Cic. Tuſc. II, 8 e poët.: cutis, Plin. H. N. XXVIII, 12: uniones, Ibid. IX, 35: cf. Ovid. Triſt. X, 25. IV, 2, 42. *Van daar* 2) *Tropisch, lelijk, ſchandelijk, bij voorb.* Fama, Ovid. Her. IX, 4: aetas, Virg. Aen. VIII, 326.

DECŎLORATĬO, ōnis, f. *afverwing, d. i. verandering van kleur en aanneming van eene andere*, Cic. Div. II, 27.

DECŎLŌRO, avi, atum, are, 1) *iets van zijne kleur berooven, of anders verwen, dan het van natuur of te voren is, bij voorb.* olivae decolorantur, Colum. XII, 47 §. 8: ex albo, Ibid. §. 9: cf. §. 2, i. e. *veränderen de kleur*: mare, Hor. Od. II, 1, 34, i. e. *ontkleuren*: palla labra & nares decolorat, Celſ. II, 6 ante med.: ſuppurationes, quae intus tendunt, ſic, ut — cutem decolorent, Ib. 8 med.: *doch het zou ook kunnen zijn, lelijk maken*: cf. Senec. nat. quaeſt. II, 41: *van daar* 2) *lelijk van aanzien maken, ontſieren, onoogelijk maken, bij voorb.* corpus mortui tumore & livore, Auct. ad Her. II, 5: *dus ook* cutem, Celſ., *zie hier voor.*

DECONCĬLĬO, are, *onttrekken, bij voorb.* nihil deconciliares illi, Plaut. fragm. ap. Feſt. in Perſicus.

DECONDO, ĕre, *verbergen, bij voorb.* in ventrem belluae decondet, Senec. ad Marciam 10, *dus leest Lipſius* e Cod. *voor* detrudet.

DECONTOR, ari, *zich bezinnen, overleggen*, Apul. Met. VII poſt med. p. 198 Elm. X poſt init. p. 239.

DECŎQUO, xi, ctum, 3. 1) *afkoken, bij voorb.* olus, Horat. Sat. II, 1, 74: lentem in vino, Plin. H. N. XXII, 25 poſt med.: folia ex melle, Ibid. XXIII, 4: rapa decoquuntur aqua, Ibid. XVIII, 13: aquam, Ibid. XIX, 8 ante med.: folia decocta, Ibid. XXIII, 6 in.: furfures decocti, Celſ. II, 33: aquam, in qua lini ſemen decoctum ſit, Ibid. IV, 15 med. 2) *laten verkooken, bij voorb.* acetum in ollam ad quartas (partes), Colum. XII, 34, i. e. *dat het vierde deel overblijft*: a tribus ſextariis aquae ad heminam, Plin. H. N. XXVIII, 14 poſt med.: *van daar* decocta ſuavitas, Cic. Or. III, 26, i. e. *lieflijkheid, zachtheid*: aliquid decoctius, Perſ. I, 125, *beter, fijner. Ook door ſmelten verminderen, iets verſmelten, bij voorb.* partem quartam argenti, Liv. XXXII, 2. *Van daar* a) *verteeren, verminderen, bij voorb.* iram, Claudian. in Eutrop. II, 349: hunc alea decoquit, Perſ. V, 57, i. e. *arm maken*: ad ſcrupula usque ſingula areis decoquentibus (ſcil. crocum), Plin. H. N. XXI, 6: *ook zich verteeren, verminderen of afnemen*, ſcil. ſe, *bij voorb.* imperium decoxit, Flor. prooem. extr.: res ipſa domino decoxit, Colum. XI, 1, 28: *dus ook zonder* domino, Ibid. I, 8, 14, i. e. *is te gronde gegaan, is afgenomen. Bijzonder* b) *zijn vermogen doorbrengen, of verdoen, bankeroet gaan, bij voorb.* fortunae vitio, Cic. Phil. II, 18: tenesque memoria, praetextatum te decoxiſſe, Ibid. *van daar* alicui, i. e. *op iemands rekening of tot iemands nadeel zijn vermogen verdoen, of bankeroet worden, bij voorb.* creditoribus ſuis, Plin. H. N. XXXIII, 10: *van daar Tropisch*, minus turpe eſt creditori quam bonae ſpei decoquere, Senec. ep. 36, i. e. *aan de goede hoop geheel niet voldoen, of bedriegen, onvervuld laten*: c) *reinigen, zuiveren, bij voorb.* multum inde (i. e. de materia abundantiore) decoquent anni, multum ratio limabit, Quintil. II, 4, 7: *doch het kan ook zijn, verminderen, en gevolglijk tot* b *behooren. Het* Particip. Decoctus, a, um, *heeft alle deze betekenisſen: van daar* decocta ſcil. aqua, Juvenal. V, 50. Suet. Ner. 48. Plin. H. N. XXXI, 3 ante med.: *ook ſtaat er* aqua *bij*, Martial. XIV, 116, 2: *Dit water werdt door ſneeuw afgekoeld, en diende om te drinken: dit zou eene uitvinding van den Keizer* Nero *zijn, volgends* Plin. H. N. XXXI, 3 ante med.: cf. Suet. Ner. 48: *en* Decoctum, Subſtantive, *een afgekookte drank*, decoctum, *is zeer menigvuldig, bij voorb.* corticis, Plin. H. N. XXIII, 8 in.: amygdalae radicum, Ibid.: decoctum cauliculorum ejus (herbae) in vino auſtero dentium dolori medetur, Ibid. XXVII, 12 in.: decocta ex iisdem (lupinis), Ibid. XXII, 25 med.: columbinum, Ibid., *ten zij hier* columbinum (ſcil. ſtercus), *veel meer het* Subſtantivum *is, een drank van duivenmist.*

DECOR, ōris, m. *alles, wat wel ſtaat: van daar* 1) *welvoegelijkheid, bij voorb. in gedrag, wellevendheid, ſieraad, bij voorb.* conjuges oblitae decoris, Liv. IV, 40: ovibus ſua lana decori eſt, Ovid. Met. XIII, 849: ipſe decor, Ovid. Pont. II, 3, 13: cf. Ovid. Art. II, 379: *dus ook* ſpoliavit virtutem ſuo decore, Cic. Acad. I, 9: honeſtatis decore laudare, Cic. Fin. I, 10 extr., *ten zij het in deze plaats van* Cicero *van* decus *is.* 2) *de ſchoonheid*, Ovid. Her. XII, 12. XX, 59. Met. I, 488: honeſtatis, Cic., *zie hier voor.*

DECOR, ŏris, Adj., *zie* Decoris, e.

DECORĀMEN, ĭnis, n. *ſieraad*, S. I. XVI, 268.

DECŌRE, *met welvoegelijkheid, met wellevendheid*, Cic. Off. I, 31 extr. Cic. Or. I, 32. III, 47.

DECŎRIS, e, i. q. decorus, *bij voorb.* armis decoribus, Salluſt. fragm. ap. Priſcian.: decoremque ditem cet., Naev. Ibid. Not. *de* Nominativus *kan ook* decor *zijn.*

DECORĬTER, i. q. decore, Apul. Met. V poſt med. p. 168 Elm. VI poſt med. p. 185. XI poſt init. p. 228.

DECŎRO, avi, atum, are, 1) *opſchikken, verſieren, bij voorb.* templa novo ſaxo, Hor. Od. II, 15, 20: larem corona, Plaut. Trin. I, 2, 1: comas, Tibull. II, 2, 6: digitos annulis, Plaut. Mil. IV, 2, 57: aliquem laude, Cic. Lig. 2: honoribus, Cic. Balb. 6: aliquem lacrymis, Enn. ap. Cic. Senect. 20: praemiis, Cic. Or. I, 43. 2) *prijzen, verheerlijken, bij voorb.* multis orationibus, Cic. Piſ. 30.

DECORTĬCATĬO, ōnis, f. *afſchelling van de baſt*, Plin. H. N. XVI, 24 extr.

DECORTĬCO, avi, atum, are, *van baſt berooven, afſchellen*, aliquid, Plin. H. N. XVI, 39 *en* 41.

DECŌRUS, a, um, 1) *welvoegelijk, betamende, bij voorb.* alicui, Cic. Leg. I, 8 *en* 18. *Ook met den* Ablativus, te, Plaut. Mil. III, 1, 25: *ook zonder* caſus, *bij voorb.* niſi quod honeſtum decorumque ſit, Cic. Off. I, 20. Cic. Att. IV, 16 poſt med.: ſermo, Cic. Senect. 9: *van daar* Decorum, Subſtantive, *de betaamlijkheid, welvoegelijkheid bij alle dingen,*

gen, Cic. Off. I, 28: custo lire, Quintil. X, 1. 2) verfierd, opgeschikt, fraai, bij voorb. arcu, Hor. carm. faec. 61: fronde, Hor. Od. IV, 2, 35: oftro, Virg. Aen. V, 133: oculi, Ibid. XI, 480: membra, Ibid. IV, 559, i. e. fchoon, fraai: facies, Hor. Sat. I, 2, 87: caput, Ovid. Met. VI, 167.

DECŌTES, i. e. togae detritae, Fest.

DECREMENTUM, i, n. de afneming, vermindering, bij voorb. van de maan, Apul. Met. XI in.: cf. Gell. III, 10 post med.

DECRĔPITUS, a, um, zeer oud, afgeleefd, bij voorb. fenex, Plaut. Merc. II, 2, 20 en 43: anus, Ter. Ad. V, 8, 16: cf. Senec. ep. 26: ook aetas, Cic. Tusc. I, 39.

DECRESCENTĬA, ae, f. de afneming, vermindering, bij voorb. lunae, Vitruv. IX, 4 extr.

DECRESCO, ēvi, ētum, 3. afnemen, kleiner, of geringer worden, bij voorb. vomer decrefcit in arvis, Lucret. I, 315: oftrea cum luna pariter crefcunt, paritērque decrefcunt, Cic. Div. II, 14: febris decrevit, Celf. III, 6: morbus, Ib. 20: dies, Plin. H. N. II, 59: metus, Sil. VII, 82: greges, Martial. VII, 53, 6: flumina, Hor. Od. IV, 7, 3: van daar Tropisch d. i. zich aan de oogen onttrekken, bij voorb. van plaatzen, bij voorb. Trinacria refugo vifu, Claudian. Prof. I, 189, als men van daar reist.

DECRETĀLIS, e, 1) een Decreet bevattende, 2) door een Decreet bewilligd, bij voorb. fucceffio bonorum, Pand. XXXVIII, 9, 1.

DECRETŌRĬUS, a, um, beflisfend, den uitflag gevende, bij voorb. hora, Senec. ep. 102: ftylus, i. e. fententia, Ibid. Clem. I, 14: dies, Plin. H. N. XVIII, 29 med.: fidus, Ibid. 28 post med.: pugna, Quintil. VI, 4, 6.

DECRĒTUS, a, um, kan zijn het Particip. a) van Decerno. b) van Decrefco.

DECŬBO, are, buiten het bed liggen, Pict. ap. Gell. X, 15 de eo lecto non decubat cet.

DECULCO, are, 1) op iet treden, aftreden, nedertreden, bij voorb. baccas pedibus, Plin. H. N. XVII, 10, 2) met de voeten afftooten, Stat. Theb. I, 622.

DECULPĀTUS, a, um, verworpen, befchuldigd, berispenswaardig, bij voorb. verbum, Gell. XIV, 10 med.

DECUMANUS, a, um, zie Decimanus.

DECŬMATES AGRI, Tacit. Germ. 29, i. q. decumani. De Nominativus is Decumatis, e, of Decumas.

DECUMBO, cubŭi, 3. zich nederleggen, bij voorb. 1) in het bed, of ergens, om te flapen, als een lijder enz., Plaut. Caf. V, 2, 9. Suet. Caef. 49. Suet. Ner. 48. Gell. XVIII, 10. Senec. ep. 96. Apulej. in Apolog. 2) aan tafel, om te eten, Cic. Verr. III, 25. Plaut. Merc. I, 1, 97. Terent. Phorm. II, 2, 28: 3) van vechters, als zij zich laten beffeken, nedervallen, Cic. Phil. II, 14. Cic. Tusc. II, 17.

DECŬMUS, a, um, zie Decimus.

DECUNCIS, is, i. e. tien unciae, bij voorb. erit ille decuncis, Rhem. Fann. de pond. 46.

DECUNCTOR of DECONTOR, ari: Het laatfte ftaat Apul., zie Decontor.

DECURES (Plur.) i. e. decuriones, Fest.

DECURIA, ae, f. 1) een getal van tien dingen of perfonen, bij voorb. numerorum, Varr. L. L. VIII, 49: claffes — denum hominum, quas decurias adpellaverunt antiqui, Colum. I, 9, 7: van daar eene afdeeling der Ruiterij, van tien man. 2) elke afdeeling of klasfe, zij zij zoo groot als zij wil, bij voorb. judicum, Sueton. Aug. 32: cf. Cic. Verr. I, 61. Cic. Cluent. 37, waar van er voor Augustus drie waren, welke er de vierde bijvoegde, Suet. Aug. 32: cf. Plin. H. N. XXXIII, 1 extr.: fenatoria, Cic. Verr. II, 32 extr., i. e. de klasfe der Richters uit den Raadsheeren ftand: dus ook in de Provintiën, Cic. Verr. III, 11 extr.: verders fcribarum, Cic. Verr. III, 79. Liv. XL, 29, Sueton. Claud. 1, als welke ook in Decuriën verdeeld waren: dus ook equitum i. e. judicum, Tac. Ann. XIV, 20: ook volgends fommigen Suet. Tib. 41, alwaar anderen de Ridders verftaan: ook van andere lieden, bij voorb. in primam decuriam fcil. fervorum venalium, Senec. ep. 47: vectibus ligneis, decuriis (fcil. hominum) inductis cet., Vitruv. VII, 1: de godsdienftige perfonen, bij voorb. ex quatuor decuriis curio minor cet., Infcript. ap. Gruter. p. 305 n. 4: lictorum, Ibid. p. 631 n. 1 en ap. Reinef. claff. 1 n. 19: ook van kunftenaars en handwerkslieden, bij voorb. fcamillariorum, Infcript. ap. Gruter. p. 467 n. 7. Van daar 3) boertend: exigam te ex hac decuria, Plaut. Perf. I, 3, 62, i. e. famenkomst, of gilde der eetenden.

DECURIATĬO, onis, f. de afdeeling in Decuriën, of vergadering bij Decuriën, bij voorb. tribulium, Cic. Planc. 18, om ze om te kopen.

DECURIĀTUS, us, m. afdeeling in Decuriën, Liv. XXII, 38.

DECURĬO, avi, atum, are, in Decuriën, of zekere klasfen deelen, bij voorb. a) de Ruiterij, Liv. XXII, 38: b) het volk, of de bedienden, bij voorb. uit rebellie, om ze om te kopen enz., Cic. Sext. 15. Cic. Dom. 13. Cic. Q. Fr. II, 3 extr. Cic. Planc. 18 en 19.

DECURĬO, onis, m. eigenlijk een opziener, of gebieder van eene Decurië: van daar 1) een officier, die eene Decurië der Ruiterij kommandeerde, Varr. L. L. IV, 16 en Feftus: ook behieldt hij den naam, alhoewel hij in volgende tijden eene Turma kommandeerde, Veget. de re mil. II, 14. 2) een Raadsheer in andere fteden buiten Rome, bijzonder in de Municipiën, en Coloniën: van daar Curiones de Raadsheeren, de Raad of Senaat, Cic. ad Div. VI, 18 in. Cic. Rofc. Am. 9 en 39. Cic. Sext. 4. Suet. Aug. 46 en 100: cf. Pompon. in Pandect. L, 16, 239. 3) elk opziener, overigheid, bij voorb. decurio cubiculariorum, Sueton. Dom. 17: lecticariorum, Infcript. ap. Gruter. p. 600 n. 1: collegii fabrum ferrarium, Ibid. p. 632 n. 1.

DECURIONĀTUS, us, m. het ambt van eenen Decurio, bij voorb. Raadsheer, Plin. Epift. X, 114. Cato ap. Feft. in Optionatus.

DECURIONUS, i, m. i. q. decurio, Feftus in Centurionus.

DECURRO, cucurri en curri, curfum, 3. 1) afloopen, bij voorb. de tribunali, Liv. IV, 50: ab arce, Virg. Aen. II, 41: caprae decurrere jugis, Virg. Aen. IV, 153: ex montibus in vallem, Caef. B. G. III, 2: ad flumen decucurrerunt, Ibid. II, 19: cito decurrit tramite virgo (i. e. Iris), Virg. Aen. V, 610, i. e. liet zich fnel af, vloog af; ook van levenlooze dingen, bij voorb. monte decurrens amnis, Hor. Od. IV, 2, 5: fluvius decurrit inter oppida, Plin. H. N. VI, 19 extr: naves decurrerent, Tac. Ann. XV, 43, i. e. afvaaren: fi poma decurrant, Pallad. Novemb. VII, 14, i. e. afvallen: terra decurrit, Colum. III, 19, i. e. is fchuins, niet gelijk: dus ook populi decurrentes cum Indo flumine, Plin. H. N. VI, 20 extr.: adtolluntur colles decurruntque & in plana arbores fponte natae, Ibid. XII, 14 in. Ook enkel lopen, reizen, vaaren enz., 2) lopen, bij voorb. in fpatio, Nep. Eum. 5, i. e. in de loopbaan: calcem, ad quem (quam) cum fit decurfum, Cic. Tusc. I, 8: pedibus fuper aequora ficcis, Ovid. Met. XIV, 50: fcarabaeus furfum deorfum decurrens, Plin. H. N. XXIV, 18: pifcis decurrit ad hamum, Hor. I, 7, 74: in portum, Liv. XXIV, 36 in. Auct. B. Afric. 3: ook fpatium: van daar decurfo fpatio, Cic. Senect. 23 ante med., i. e. doorgelopen: millia paffuum decurfa, Cic. Quint. 26: b) reizen, bij voorb. rus decurro, Cic. Att. IX, 9 in.: c) vaaren, bij voorb. te belliffime decurfurum, Cic. ad Div. XVI, 4: cf. Ovid. Faft. VI, 777. Met. IX, 590: d) bijzonder wordt decurrere of decurrere in armis van de Soldaten gezegd, wanneer zij tot oefening onder elkander allerhande Manoeuvres en Attakken doen, Liv. XXIII, 35. XXVI, 51. XL, 6. 2) Tropisch, a) lopen, bij voorb. decurrere per materiam ftylo velociffimo, Quintil. X, 3: per capita, Ib. VI, 1: verfus una ratione decurrit, Ib. IX, 4 ante med.: Sed mox plura de hoc, cum membratim hiftoria decurret, Plin. H. N. VII, 16 med., i. e. explicabitur, tradetur: inceptum una decurre laborem, Virgil. Georg. II, 39, i. e. verzel mij bij de enz.: per veftigia paternae virtutis, Juftin. XIX, 1: b) aflopen, bij voorb. de gebreken, d. i. afleggen, bij voorb. cetera — aetate funt iam decurfa, Coel. in Cic. Epift. ad Div. VIII, 13 in. c) doorbrengen, bij voorb. vitam, Prop. II, 12 (14), 41: doorbrengen of voleinden, bij voorb. aetatem, bij voorb. aetate — decurfa, Cic. Quint. 31 extr.: d) verhaalen, doorgaan, verklaaren, bij voorb. quae de arte decurfa funt, Cic. Or. I, 92 extr.: laudes, Auct. Paneg. ad Pif. (achter Lucanus) 198: equos verfu, Stat. Sylv. V, 3, 149: e) ergens heen lopen, zijn toevlucht nemen, of op iet vallen, bij voorb. ad haec extrema jura, Cic. Quint. 15: ad iftam hortationem, Cic. Caecin. 23: ad preces, Hor. Od. III, 29, 53: ad medicamenta, Celf. VI, 18, 3: ad artes Haemonias, Ovid. Art. 99: ad te confulendum decucurri, Plin. Ep. X, 97: decurrebatur tamen eo, Liv. XXXI, 20: cf. Tac. Ann. III, 59, i. e. men viel op dat middel, men nam er zijn toevlucht toe enz., f) aflopen, d. i. eindigen, zich uitftrekken, bij voorb. India decurrit in planitiem, Plin. H. N. VI, 17 post med.: g) afvallen, fchuins zijn enz., zie hier voor. 3) ten einde lopen, bij voorb. quadrigae decurrerunt, Petron. 64.

DECURSĬO, onis, f. 1) het aflopen, bijzonder der Soldaten op het vlakke veld, om te plunderen, vijandelijke inval, ftroop, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10. Hirt. Alex. 42. Hirt. B. G. VIII, 24. 2) de oefening der Soldaten, in decurro aangehaald, Sueton. Ner. 7. Ibid. Galb. 6.

DECURSUS, us, m. 1) het aflopen, bij voorb. Albanorum ex collibus, Liv. I, 27: aquae e montibus, Lucret. V, 944: de montibus, Virg. Aen. XII, 523: praeceps.

ceps, Petron. 138. 2) *de krijgs-oefening in* decurro *aangehaald*, Liv. XLII, 52 in. Tacit. Ann. II, 55. Gell. VII, 3 extr. 3) *het loopen of rijden in de loopbaan, of in den* Circus; *of de voltooijing dezer loopbaan*, Sueton. Ner. 24. *Van daar Tropisch:* decurſus mei temporis, Cic. ad Div. III, 2, i. e. *loopbaan:* honorum, Cic. Or. I, 1, *voltooide waarneming.*

DECURSUS, a, um, *zie* Decurro.

DECURTO, avi, atum, are, *afkorten, verwrikken, verſnijden, bij voorb.* radices, Plin. H. N. XXV, 5 med.: aliquem, Senec. de ira III, 17: mutila ſentit quaedam & quaſi decurtata, Cic. Or. 53.

DECUS, ŏris, n. 1) *de ſieraad, eere, opſchik, bij voorb.* decus afferre, Cic. Mil. 32: Pompejus, qui imperii populi rom. decus fuit, Cic. Phil. II, 22: vitis arboribus decori eſt, Virg. Ecl. VII, 32: ut hominis decus ingenium (eſt) cet., Cic. Brut. 15: verum decus in virtute poſitum eſt, Cic. ad Div. X, 12: regium decus i. e. diadema, Senec. Thyeſt. 701: o & praeſidium & dulce decus meum, Horat. Od. I, 1, 2: *ook heet de hoed* decus, i. e. *de opſchik, de ſieraad van het hoofd. bij voorb.* ſuperpoſitum capiti decus, Liv. I, 34: aut decus petit, Horat. Ep. I, 17, 42, i. e. *eere: ook is het ſchoonheid, betaamlijkheid, gevolglijk* i. q. decor, *bij voorb.* decus enitet ore, Virg. Aen. IV, 150. 2) *eene roemrijke daad, bij voorb.* belli decore, Liv. III, 11 med.: ſua familiaeque decora referret, Ibid. 12 in.: cf. XXXVIII, 58 in. 3) *het talent, de begaafdheden of karakter, wanneer daar van met lof geſproken wordt, bij voorb.* materiem ingenii decoris, Liv. I, 39 ante med., i. e. *ſtoffe tot groote talenten.*

DECUSSATIM, Adv., *in de gedaante van een* Romeinſche X *of een* Andries-kruis, *overdwarsch*, Vitruv. I, 6: incidere, Colum. XII, 54.

DECUSSATIO, onis, f. *is, wanneer twee lijnen zich overdwarsch of over het kruis ſnijden, de vorm van een* Romeinſche X, Vitruv. I, 6 med. X, 11.

DECUSSIS, is, m. *eene munt, die tien* Aſſes *gold, en met eene* Romeinſche X *geteekend was*, Varr. L. L. IV, 36. Stat. Sylv. IV, 9, 9: cf. Feſtus in Peculatus: *van daar* a) *het getal tien*, Vitruv. III, 1 ante med. b) *de figuur van de* Romeinſche X, *of het* Andries-kruis, Vitruv. X, 11: *van daar* ducantur duae lineae in decuſſes obliquae, Plin. H. N. XVIII, 34 in., i. e. *overdwarsch, in de vorm van eene* Romeinſche X *enz.*

DECUSSISSEXIS, n. Indecl., *bij voorb.* Quoniam animadverterunt, utrosque numeros eſſe perfectos, & ſex & decem, utrosque in unum conjecerunt & fecerunt perfectiſſimum decuſſiſſexis, Vitruv. III, 1 poſt med.

DECUSSO, avi, atum, are, *overdwarsch deelen, of iet in de gedaante van een* Romeinſche X *brengen*, Cic. Univ. 7: in ſpeciem graecae literae X decuſſare, Colum. III, 13 extr.: jugum in ſtellam, Ib. IV, 17: jugi decuſſati partes, Ibid. IV, 24, 8.

DECUSSUS, us, m. i. q. decuſſio, *bij voorb.* recreſcere (dentem) facilem decuſſu, Plin. H. N. XI, 37 med. ſect. 62: *ten zij het het* Supinum *is. Hoewel wat is het* Supinum *in* u *anders dan de* Ablativus?

DECUSSUS, a, um, *zie* Decutio.

DECUTIO, uſſi, uſſum, 3. *afſlaan, nederſlaan, bij voorb.* papaverum capita baculo, Liv. I, 54: muros ariete, Liv. XXXIII, 17: turres fulminibus, Liv. XXV, 7: lilia, Ovid. Faſt. II, 107: hordeum ſpicis, Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: caput enſe decutit, Ovid. Met. V, 104: *doch de* Ed. Burm. *heeft* demetit: digitum alicui, Valer. Max. I, 4, 2: *ook Tropisch*, argentum, Plaut. Epid. II, 3, 4: *ook* aliquem i. e. *voortjagen, voortdrijven, bij voorb.* praeſidium, Auct. B. Afric. 50: Gracchus decuſſus Capitolio, Valer. Max. I, 4, 2.

DEDĔCEO, ui. 2. 1) *niet betaamen, kwalijk ſtaan, niet voegen; alwaar gemeenlijk ſlechts de uitgang van de derde perſoon voorkomt, bij voorb.* ſi quid dedeceat in aliis, Cic. Off. I, 41. Nec dominam motae dedecuere comae, Ovid. Am. I, 7, 12: ſimulare non dedecet, Cic. Tuſc. IV, 54: 2) *onëer aandoen*, aliquem, *bij voorb.* Si non dedecui tua juſſa, Stat. Theb. X, 334, i. e. *als ik ze eere aangedaan, d. i. ze behoorlijk volbracht heb.*

DEDĔCOR, ŏris, *kwalijk ſtaande, lelijk, ſchandelijk, bij voorb.* vita, Stat. Theb. XI, 760: dedecores inultique ab hoſtibus caedebantur, Salluſt. Fragm. ap. Priſcian.

DEDĔCŌRO, avi, atum, are, *lelijk maken, ſchenden, ontëeren, onëer aandoen*, aliquem, Terent. Hec. II, 1, 13: ſe flagitiis, Sall. Jug. 85 (90): cf. Sueton. Ner. 36: auctoritatem urbis & magiſtri, Cic. Off. III, 2: faciem turpi bove i. e. forma bovis, Prop. III, 21, 36: cf. Horat. Od. III, 4, 36.

DEDECORUS, a, um, *ſchande aandoende, ſchandelijk*, Plaut. Bacch. V, 2, 73. Tacit. Ann. III, 32.

DEDĔCUS, ŏris, n. *alles wat niet wel ſtaat, wat niet betaamt: onëer, ſchande, ſchandelijke daad, bij voorb.* cum dedecore perire, Cic. Div. II, 9: admittere, Cic. Verr. Act. I, 17: ſumtus effuſi cum probro atque dedecore, Cic. Roſc. Am. 24: dedecori eſſe, *bij voorb.* alicui, Cic. Att. VIII, 11. Auct. ad Her. IV, 35: *of* fieri, Cic. Off. I, 39, *ſchande aandoen, beſchimpen:* dedecus naturae *wordt de ezel genoemd*, Phaedr. I, 21, 11. Not. *Daar ſtaat bij* probrum, Cic. Roſc. Am. 24: ignominia, Cic. Div. II, 9: flagitium *en* turpitudo, Cic. Tuſc. II, 5, *alwaar het gevolglijk kan wegblijven.*

DEDĬCATĬO, onis, f. *de inwijding, overgeving aan eene Godheid, bij voorb.* aedis, Liv. II, 27: celebrare dedicationem (templi), Ibid. V, 31: theatri, Plin. H. N. VII, 48 extr.: ſacerdotis ſuperſtitioſa dedicatio ſcil. porticus, Cic. Dom. 39: an conſecratio nullum habet jus, dedicatio eſt religioſa, Ibid. 48, *alwaar* conſecratio *en* dedicatio *onderſcheiden ſchijnen te zijn, ten zij men bij* conſecratio *het woord* illa *of* illius (Mummii) *en bij* dedicatio *het woord* tua *wil denken, het welk wat hard is, misſchien is* dedicatio *plegtig, ſtaatlijk, met een plegtig Formulier verbonden enz.: van waar misſchien* dedicatio *eene* conſecratio *te gelijk is, maar niet omgekeerd. Ook van andere dingen, inwijding, d. i. aanvang van het gebruik, bij voorb.* patinae, Suet. Vitell. 13: pontis, Ibid. Calig. 32.

DEDICATIVUS, a, um, *toeſtemmende, bij voorb.* propoſitio, Apul. dogm. Plat. p. 30, 31, 33. Elm.

DEDĬCO, avi, atum, are, *eigenlijk, zeggen, aanwijzen, toeſtemmen, bij voorb.* plus in ſe corporis eſſe dedicat, Lucret. I, 368: *dus ook* haec res naturam dedicat ejus, Ibid. III, 309: *hier heeft wel de* Ed. Creech. deliquat, *maar* dedicat *ſchijnt beter:* te eſſe fratrem dedicat, Acc. ap. Non. 4. n. 121: legati dedicant mandata, Caecil. ap. Non. Ibid.: *dus gebruikt* Apulejus *dit woord meermaalen* de doct. Plat. *en wel* de ſyllogiſt. categ. in. *en ſtelt het dan tegen over* abdicare, *bij voorb.* dedicationes ſunt (propoſitiones), quod dedicant aliquid de quopiam (i. e. adfirmant), ut Virtus bonum eſt: dedicat enim (i. e. adfirmat, indicat), virtuti ineſſe bonitatem. Aliae abdicativae cet.: *van daar* 1) in cenſu dedicare praedia, Cic. Flacc. 32, i. e. *aangeven: dus ook* in cenſum dedicare, African. ap. Gell. VII, 11 extr.: *en* Feſtus in dedicata *zegt:* dedicare proprie eſt dicendo deferre: 2) *door woorden plegtig iet aan God overgeven, d. i. wijden, of inwijden, bij voorb.* ſimulacrum aut aram, Cic. Dom. 46: aedes, Ibid.: donum, Ibid.: templum alicui, Cic. Leg. I, 1: delubrum ejus (Homeri) in oppido dedicaverunt, Cic. Arch. 8, i. e. *ingewijd, dat is, gebouwd, omdat de inwijding daar bij noodzaaklijk was, ten zij men* ei *wil lezen, het welk gemaklijker zou zijn:* Concordiam (i. e. ſimulacrum Concordiae) aede, Ovid. Faſt. VI, 637, *haar eenen Tempel bouwen: dus ook* Mentem, Fidem, Virtutem, Concordiam, Cic. Nat. D. II, 31, i. e. *haar Tempels bouwen, doch, het kan ook zijn, tot Godheid maken, onder de Goden tellen:* ſimulacrum dedicatum, Cic. Leg. I, 22, i. e. *geheiligd, gewijde beeld: ook* inwijden, *het gebruik eener zaak met eene plegtigheid aanvangen, bij voorb.* donum, Suet. Ner. 31: thermas & gymnaſium, Ibid. 12: bibliothecam, Plin. Ep. I, 8 in.: *van daar* a) *Tropisch, wijden, d. i. toewijden, toeëigenen, beſtemmen, bij voorb.* alicui librum, Plin. H. N. Praef. ante med.: cf. Phaedr. III. prol. 29: togam in funus filii, Pandect. XV, 3, 19: oppidum equi memoriae ac nomini, Curt. IX, 3 extr.: aliquid libris (libro), Quint. XII, 10, i. e. *van iet ſchrijven, ſchriftelijk opſtellen:* libros operi alicui, Ibid. IX, 3 prope fin.: b) *Godlijk maken, onder de Goden tellen, vergoden, bij voorb.* concordiam, Cic. Nat. D. II, 31, *zie hier voor:* c) *een begin tot iet maken*, domum, Sueton., *zie hier voor:* d) *gebruik van iet maken, opſtellen, ophangen, bij voorb. een beeld enz., bij voorb.* tabulam (i. e. *ſchilderij*), Suet. Tiber. 44: donum, Sueton., *zie hier voor.*

DEDIGNATĬO, onis, f. *verſmading, weigering*, Plin. Paneg. 18. Quint. I, 2 extr.

DEDIGNOR, atus ſum, ari, *iet zich voor onbetaamlijk rekenen, gevolglijk weigeren, verſmaden, bij voorb.* aliquem comitem, Ovid. Pont. I, 7, 33: maritum, Virg. Aen. IV, 536: patrem, Curt. VI, 11: venire, Tacit. Ann. II, 34: accendere, Ibid. 2.

DEDISCO, didici, 3. *verleeren, afleeren*, aliquid, Caeſ. B. C. III, 110: amare, Ovid. Rem. 207: amor dediſcitur, Ibid. 503: *ook zonder* caſus, *zoo als wij zeggen, hij verleert of leert achter uit enz.*, Cic. Or. III, 24 med.

DEDĪTĬO, onis, f. *de overgave of overgifte, bij voorb. van zijne perſoon of eene zaak, bij voorb.* facere deditionem (oppidi), Salluſt. Jug. 26 (28): facere deditionem (alicujus) hoſtis *en* ad hoſtem, Liv. XXIV, 1. XXXI, 18. Quintil. III, 8: Praeneſte per deditionem receptum eſt, Liv. VI, 29: *zonderling is* homines in deditionem adcipere i. e. *als overgegeven*, Caeſ. B. G. I, 28. Liv. XXXIII, 20,

20, en venire in deditionem, Caef. B. G. VI, 3. Liv. XXXIII, 37. Ed. Drak., i. e. ditionem magt, geweld, ten zij men ditionem moet lezen: en dus heeft bij Livius de Ed. Gronov. en Crev. en ook is ditionem voegzamer: dus ook fe in deditionem confulis permififfe, Liv. VIII, 20, alwaar insgelijks ditionem voegzamer is.

DEDITICIUS of **DEDITITIUS**, a, um, die zich in iemands magt overgegeven heeft, bij voorb. in den oorlog aan den overwinnaar, Cic. ad Brut. Ep. 3. Liv. VII, 31. Salluft. Jug. 31 (35). Caef. B. G. I, 27.

DEDITUS, a, um, zie Dedo.

DEDO, dĕdi, dĭtum, 3. 1) van zich geven of toegeven, of bloot geven, bij voorb. te in piftrinum, Terent. Andr. I, 2, 28: ad fupplicium, Liv. I, 5: neci i. e. dooden, Virg. Georg. IV, 90: aures fuas poëtis, Cic. Arch. 10, i. e. aanhooren, hun gedicht zich laten voorlezen: nuptam marito i. e. geven, overgeven, Catull. 63, 370: manus i. e. gewonnen geven, zich voor overwonnen houden, toegeven, Lucret. II, 1042: operam alicui, Plaut. Bacch. I, 1, 60: alicui habitationem, Plaut. Moft. II, 2, 67, i. e. geven: a) overgeven, overlaten, opgeven, d. i. in de magt geven, bij voorb. aliquem hoftibus, Cic. Red. Quir. 5: alicui negotium, Terent. And. V, 4, 50: Pindeniffae fe mihi dediderunt, Cic. Att. V, 20 in.: dedere fe in ditionem alicujus, Plaut. Amph. I, 1, 103. Liv. VII, 32: fe ei dediderunt, Caef. B. G. II, 28: en Tropisch, opgeven of overlaten, wanneer het dan dikwijls zoo veel is als toewijden, wijden, prijs geven enz., bij voorb. fe patri, Terent. And. V, 3, 26: fe iis (amicis), Ibid. I, 1, 35: zich aan hun overlaten, toewijden, d. i. zich naar hun wil schikken enz.: fe patriae, Cic. Leg. II, 2: fe aegritudini, Cic. Att. IX, 4: aliquem libidini alterius, Cic. Fin. II, 20: aliquem crudelitati inimici, Cic. Quint. 18: ejus religioni, Cic. Verr. IV, 48: fe defidiae, Cic. Or. 43: fe lamentis lacrymisque, Cic. Tufc. II, 21: fe doctrinae, Cic. Off. I, 21: fe literis, Cic. Q. Fr. III, 2: fe ftudio literarum, Cic. Or. I, 3: ook met ad, bij voorb. fe ad audiendum, legendum, fcribendum, voor audiendo cet., Ibid. 21: deditae eo mentes erant, Liv. I, 9: fe ad literas, Gell. II, 21: ook deditus in rebus, Lucret. IV, 813: in ftudio pugnae, Ibid. III, 647: deditus in mala adultera, Catull. 66, 102. Not. dedita opera met opzet, opzettelijk, Terent. Eun. V, 2, 1. Cic. Or. III, 50. Cic. Att. X, 3. en XV, 4 poft med. Particip. deditus, a, um, heeft ook de Gradus, bij voorb. animo tibi deditiffimo, Dolab. in Cic. Ep. ad Div. IX, 9.

DEDOCEO, cui, ctum, 2. maken, dat iemand iet verleert, of ook anders leert, bij voorb. aliquem geometriam, Cic. Fin. I, 6: eft dedocendus. Cic. Or. II, 37: populum falfis uti, Horat. Od. II, 2, 19: fe gaudia, Stat. Theb. II, 408.

DEDOLEO, ui, itum, 2. zijne fmart eindigen, Ovid. Remed. 294. Faft. III, 480.

DEDOLO, avi, atum, are, behouwen (met den bijl), Colum. IV, 26: arborem, Plin. H. N. XVI, 39 in.: van daar a) glad maken, bij voorb. vafculum cryftallo dedolatum, Apul. Met. VI: b) in boertaal voor kloppen, Plaut. Men. V, 6, 105. Apul. Met. VII. poft med. p. 195. Elm.: ook voor dormire of concubare cum aliqua, bij voorb. uxorem fabri, Apul. Met. IX. ante med. p. 220.

DEDUCO, xi, ctum, 3. eigenlijk af, weg, of ergens heen trekken, voeren of brengen, 1) afvoeren, aftrekken, afbrengen, bij voorb. aliquem de roftris, Caef. B. C. I, 21: elephantos, Liv. XXI, 37: equitatum ad pedes, Liv. XXXVIII, 26, i. e. laten afklimmen, afzitten: Jovem coelo, Ovid. Faft. III, 317 en 321: montem in aequor, Ovid. Met. XV, 267: ornos montibus, Virg. Ecl. VI, 71: lunam coelo, Virg. Ecl. VIII, 68: manum ad ventrem, Quintil. XI, 3: ramos, Ovid. Met. XV, 76, i. e. aftrekken: veftem a fumma ora, Ibid. III, 480: de capite & de oculis omnia deducet (braffica), & fanum faciet, Cato R. R. 157, alwaar het ook enkel wegvoeren, afvoeren, zijn, en gevolglijk tot n. 2. behooren kan: canos vertice, Petron. 137: van daar a) vela, Ovid. Met. III, 663: cf. XI, 477, i. e. bijzetten, omdat zij dan na beneden ontrold worden. b) navem of naves, Liv. XXX, 3 en 4. Virg. Aen. III, 71, in zee laten, in zee brengen, van ftapel laten lopen: dus ook claffem, Virg. Georg. I, 255. Liv. XXXVI, 41: c) fpinnen, bij voorb. filum, Ovid. Met. IV, 36. Am. I, 14, 7: van daar verdunnen, bij voorb. vocem, Pompon. ap. Macrob. Sat. VI, 4: van daar deductus, a, um, dun, bij voorb. deductior nafus, Sueton. Aug. 79: vox, Afran. ap. Macrob. Sat. VI, 4: van daar carmen deductum, i. e. mager, gering, Virg. Ecl. VI, 5: dus ook deducta fcripta, Ovid. Trift. V, 1, 71, i. e. flecht, gering: van daar ten tweeden deducere maken, vervaardigen, bijzonder zorgvuldig, behoorlijk, bij voorb. verfum, Ovid. Pont. I, 5, 13. Valer. Max. III, 7 ex. 1: carmina, Ovid. Trift. I, 1, 39: van daar deducta oratio, Quintil. IV, 1, 60, i. e. zorgvuldig of ernftig uitgewerkt: 2) wegvoeren, wegbrengen, wegtrekken, het gefchiede hoe het wil, eigenlijk of Tropisch, bij voorb. praefidia de oppidis, Cic. Att. VII, 14, of ab oppidis, Liv. XXXIV, 35, of civitatibus, Ibid. ex civitatibus, Ibid. XXXII, 33 in. XXXIII, 30 in., i. e. de troepen (het garnizoen) weg- of uittrekken: aliquem de fundo moribus, Cic. Caecin. 7: pecora, Caef. B. G. VI, 6: van daar a) iemand ergens van terug houden, afbrengen, aftrekken, bij voorb. aliquem ab accufatione, Cic. Verr. I, 6: a dolore, Cic. Tufc. II, 25: de fententia, Cic. Brut. 25: de fide, Cic. Verr. Act. I, 9: de animi pravitate, Q. Cic. pet. Conf. 10: vero, Lucret. I, 371: b) aftrekken, in rekeningen, bij voorb. de capite, Liv. VI, 15, i. e. van het kapitaal: nullum numum cuiquam effe deductum, Cic. Verr. III, 78 extr.: cf. Cic. Off. I, 18 in. Cato R. R. 144: van daar deducta, Cic. Leg. II, 20 in., fcil. pecunia of pars de aftrek: c) onttrekken, bij voorb. cibum, Terent. Eun. II, 3, 23: d) uit het bezit eener zaak ftooten, bij voorb. ex poffeffione, Liv. XXXIV, 58: de fundo, Cic. Caecin. 7, zie hier voor: e) aliquem, Nep. Att. 4, iemand met zich van eene plaats ergens heen nemen: dus ook Romam, Liv. XXXV, 8: f) afleiden, bij voorb. rivos, Virg. Georg. I, 269: Tropisch, afleiden, ontleenen, bij voorb. nomen, Ovid. Faft. VI, 803: morem, Horat. Od. IV, 4, 19: g) nederlaten, nederflaan, bij voorb. frontem, Ovid. Her. XXI, 165: 3) leiden, voeren, of ergens heen voeren, trekken, brengen, bij voorb. milites ad Labienum, Caef. B. G. V, 27: impedimenta in collem, Ibid. VII, 68: cohortes in arcem, Ibid. B. C. II, 19: homines ad judicium, Cic. Flacc. 4: coloniam, Cic. Agr. I, 5. II, 34. Liv. I, 3. cet., eene Kolonie ergens heen voeren: zoo als het dan geern ftaat, wanneer er van Kolonisten gefproken wordt: ook met den Dativus, bij voorb. agris publicis, Cic. Agr. II, 25 in., voor in agros publicos, dus ook virginem, mulierem, ad aliquem tot iemand leiden, bij voorb. onkuischheidshalven, Cic. Verr. III, 34: van daar de dubbelzinnigheid, Tertia deducta, Suet. Caef. 50, i. e. het derde deel (van het geld) is afgetrokken, en Tertia is bij hem gebracht: van daar a) deducere nuptam de bruid naar huis, d. i. tot haaren man leiden, of brengen, of te huis brengen, Plaut. Caf. II, 8, 36. Terent. Hec. I, 2, 60. Liv. X, 23. XLII, 12. b) eershalve leiden, of geleiden, aliquem, Cic. Senect. 18. Cic. ad Div. X, 12. Cic. Mur. 34. Liv. XXIII, 23 extr.: c) iemand tot iet brengen, of bewegen, of dwingen, bij voorb. ad cogitationem, Cic. ad Caef. in Ep. ad Att. IX. poft Ep. 11: ad fletum & mifericordiam, Cic. Or. II, 45: in focietatem belli, Liv. XXXVI, 7: in fententiam, Plin. Ep. I, 8: in fraudem, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23: aliquem in caufam, i. e. mede in de zaak (oorlog) trekken, Liv. XXXVI, 5: dus ook in focietatem belli, Ibid. 7 in.: ad difciplinam, Cic. Acad. IV, 36 in.: aliquem in periculum, Quintil. IV, 2, 12: in eam rationem vitae nos fortuna deduxit, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: regem deducere, ut depelleret cet., Nep. Alcib. 8: van daar praemio deductus, Caef. B. G. VII, 37, i. e. bewogen. d) iet ergens toe of zoo ver brengen, bij voorb. fummam remp. in difcrimen, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24: rem in periculum, Caef. B. G. V, 31: rem in concordiam, Ibid. VII, 63: rem ad arma, Caef. B. C. III, 4: rem ad alium, Ibid. 5: rem huc deduxi, ut cet., Cic. Catil. II, 4: benevolentiam ad odium, en odium ad benevolentiam deducere, Cic. Or. II, 17, i. e. convertere, veranderen enz.: huc univerfa caufa deducitur, Cic. Rofc. Com. 12, i. e. de geheele zaak berust daar op, komt daar op aan enz.: conjectura in contrarias partes deducitur, Cic. Div. II, 26: quem in locum res deducta fit, vides, i. e. gekomen is, Cic. ad Div. IV, 2: carmen in actus (tragoediae), Hor. Art. 129, i. e. in de vorm van eene Tragedie: carmen ab origine mundi ad mea tempora, Ovid. Met. I, 4, i. e. brengen of helpen brengen: eo effet deducta multitudo militum, Nep. Epam. 7: c) maken of afbeelden, bij voorb. carmen, Ovid.: verfum, Ovid., zie hier voor: fcholas, Quintil. III, 6, 58: literam mero, Ovid. Her. XVII, 88, i. e. maken, trekken: formam virorum, Senec. Ep. 95 extr.: f) ergens heen trekken, d. i. uitftellen, bij voorb. rem in noctem, Caef. B. C. III, 51: 4) voor ducere, a) voeren, leiden, bij voorb. aliquem triumpho, Horat. Od. I, 37, 31: b) doorbrengen, bij voorb. diem, Cic. Acad. I, 12 extr.: c) trekken, bij voorb. literam mero, Ovid. Her. XVII, 88, zie hier voor: d) verdeelen, deelen, bij voorb. Padus deductus in flumina & foffas, Plin. H. N. III, 16. Ed. Hard.: doch de Ed. Elzev. heeft diductus, dat verkieslijker fchijnt: dus ook carmen in actus, Horat. Art. 129, i. e. eene Tragedie in tooneelen verdeelen, alwaar ook diducere beter zou zijn: doch, zie hier voor: e) bekoren, bewegen, verleiden, bij voorb. prae-

praemio, Caef. B. G. VII, 37, *zie hier voor.*

DEDUCTA, *zie* Deduco.

DEDUCTIO, onis, f. 1) *de afvoering, wegvoering: van daar* a) *het flooten of zetten uit het bezit*, Cic. Caecin. 10, fcil. vi quotidiana: b) *de afleiding, bij voorb.* aquae, Cic. Div. I, 44: rivorum a fonte, Cic. Top. 8: c) *de aftrek, d. i. vermindering, bij voorb.* pecuniae, Cic. in Caecil. 10. Cic. Verr. III, 77 *en* 78. Senec. Benef. II, 4: 2) *het ergens heen voeren, bij voorb. eener Colonie of Volkplanting, bij voorb.* in agros, Cic. Agr. I, 5: oppidorum, i. e. in oppida, Plin. H. N. II, 52: militum in oppida crudelis, Cic. Phil. II, 25: *van daar* a) *de begeleiding of ceremoniële geleiding naar huis, bij voorb. van eene bruid, de te huisbrenging*, Pandect. XXIII, 2, 5: b) rationis *de uitvoering van het bewijs, van den tijcher en verweerer*, Cic. Invent. I, 14. *tweemaal.*

DEDUCTOR, oris, m. 1) *een, die af- of wegvoert enz.* 2) *die iemand ergens heen voert of geleidt, geleider, begeleider*, Q. Cic. petit. conf. 9. *en* Plin. Ep. IV, 17: *deze eere bewezen, bij voorb. de Cliënten aan hunne Patronen.*

DEDUCTUS, us, m. *het aftrekken, bij voorb.* ponderis, Apul. Met. I. poft med. p. 109. Elm.

DEDUCTUS, a, um, *zie* Deduco.

DEERRO, avi, atum, are, *afdwaalen, dwaalen*, 1) *eigenlijk, bij voorb.* itinere, Quintil. X, 3: in itinere, Cic. Fragm. ap. Lactant. VI, 24: ab aliquo, Plaut. Men. V, 9, 54: in alienum tramitem, Plin. H. N. XI, 37. fect. 66: caper deerraverat, Virg. Ecl. VII, 7: 2) *Tropisch*, a re, Auct. ad Her. I, 9: recto, Vellej. II, 3: vifu & fententia, Colum. II, 2, 25: cf. I, 4, 6: *ook* feq. ad, *bij voorb.* fors deerrabat ad parum idoneos, Tacit. Ann. XIII, 29.

DEFAECO, avi, atum, are, 1) *van de hef of moer reinigen, zuiveren, bij voorb.* vinum, Colum. XII, 33. Plin. H. N. XVIII, 26: *van daar* 2) *Tropisch*, a) *reinigen, zuiveren*, Plaut. Moft. I, 3, 1, i. e. *wasfchen:* aerem, Veget. de re vet. I, 20: b) *klaar, duidelijk maken, bij voorb.* defaecatum eft, Plaut. Pfeud. II, 4, 69: c) *helder, gerust maken, bij voorb.* animus defaecatus, Plaut. Aul. I, 2, 1, *helder gemoed.*

DEFAMO, avi, atum, are, *van den goeden naam berooven, eerloos maken: van daar* defamatus, a, um, *eerloos, schandelijk, bij voorb.* vocabula eorum, Gell. IX, 2 extr.: defamatiffimus vitae turpitudine, Gell. XVIII, 3: vita fpurciffima & defamatiffima, Ibid. XIV, 2 ante med.

DEFATIGATIO, onis, f. *de vermoeijing*, Cic. Senect. 11. Cic. Phil. V, 7. Cic. Tufc. III, 28. Hirt. B. G. VIII, 27.

DEFATIGO *of* DEFETIGO, avi, atum, are, *moede maken, vermoeijen*, aliquem, Cic. Leg. III, 12. Caef. B. G. VII, 41. B. C. III, 85: *van daar* defatigari *moede worden, bij voorb.* in re, *bij voorb.* in confervandis bonis, Cic. Marc. 6: neque defatigabor, Cic. Or. III, 36: ne, qui audit, defetigetur, Ibid. II, 41: defatigor clamore, Plaut. Epid. I, 2, 15: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* nec defatigabor permanere, Lentul. in Cic. Epift. ad Div. XII, 14 extr.: *dus ook* defatigatus, a, um, *vermoeid of moede, bij voorb.* Galli defatigati diuturnitate belli, Caef. B. G. I, 40: recentes defatigatis fuccederent, Ibid. V, 16: in ea confervanda defatigatus, Cic. ad Div. X, 19: animi defatigati ab adverfariis multitudine verborum, Auct. ad Her. III, 9: *ook* fe defatigare (defet.) *zich vermoeijen*, Terent. Ad. IV, 1, 3. Plaut. Trin. II, 1, 2. Not. defetigare *voor* defat. *ftaat, bij voorb.* Plaut. Trin. II, 1, 2. Terent. And. IV, 1, 45. Ad. IV, 1, 3. Phorm. V, 3, 11, *ook elders* in MSS.

DEFATISCOR *voor* DEFETISCOR, *bij voorb.* arbores defatifcentes, Plin. H. N. XVII, 2 in.

DEFECTIO, onis, f. *het wegmaken: van daar het wegmaken van zich zelven, verwijdering: van daar* 1) *het ophouden, gebrek, bij voorb.* virium, Cic. Senect. 9: aquarum, Frontin. aquaeduct. artic. 91: fignificatam duobus rerum potientibus defectionem: Antonii enim Cleopatraeque defecit imperium, Senec. Quaeft. Nat. IV, 2 med.: animae, Celf. VII, 33, i. e. *des adems:* animi, Cic. Att. III, 18: *van moed: van daar* folis, i. e. *duisternis, verduiftering*, Cic. Div. II, 6. Senec. Quaeft. Nat. I, 12: lunae, Cic. Div. II, 6: *van daar* defectio perfecta (fcil. folis), Senec. Quaeft. Nat. I, 12, i. e. *geheele zonsverduiftering: van daar* defectio, fcil. virium, *zwakte, krachteloosheid, onmagt*, Suet. Calig. 50. Plin. H. N. XXIII. Prooem. ante med.: *van daar voor* ellipfis *in de* Grammatica, Gell. V, 8 in. XII, 14 in.: 2) *de afval van iemand, afvalligheid, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* Pompeji, Cic. Q. Fr. I, 4: patris, Nep. Dat. 4: a recta ratione, Cic. Tufc. IV, 9.

DEFECTOR, oris, m. *een, die afgevallen is, een afvallige, bij voorb.* patris, Tacit. Ann. XI, 8, i. e. *van den vader. Anders ftaat het woord ook* Ibid. XII, 50. Ibid. Hift. III, 12. Juftin. XVI, 1. Suet. Ner. 43.

DEFECTUS, us, m. i. q. defectio, *het gebrek, bij voorb.* lactis, Plin. H. N. XX, 23: animi, Ibid. XX, 2 extr., i. e. *onmagt:* aes velocis defectus, Ib. XXXIV, 2 in., i. e. *dat fchielijk ophoudt of ontbreekt:* albicante purpurae defectu, Ib. XXXVII, 9 ante med., i. e. *als de purperkleur ophoudt of in het wit overgaat. Van daar* a) *het gebrek van licht, bij voorb.* lunae, Cic. Nat. D. II, 19: folis, Virg. Georg. II, 478, i. e. *verduiftering, duifternis.* b) *gebrek van krachten, zwakheid, bij voorb.* ftomachi, Plin. H. N. XIX, 5 poft med.: defectu mittentis, Ibid. XXIV, 13 med., i. e. *door de zwakte van den fchietenden.*

DEFECTUS, a, um, *zie* Deficio.

DEFENDO, di, fum, 3. *van het oude* fendo i. e. (*waarfchijnlijk*) *flooten: van daar* offendere (obfendere) *aanflooten: gevolglijk eigenlijk wegflooten: van daar* 1) *afhouden of afkeeren, te weten, het kwaads, bij voorb.* ardores folis, Cic. Senect. 15: vim, Cic. Mil. 4: pericula, Cic. Mur. 3: injuriam, Cic. Off. III, 18: *dus ook* injurias alicujus, Caef. B. C. I, 7, *doch, hier kan het ook zijn, wreeken:* lapides, Ibid. II, 2: bellum, Ibid. B. G. I, 44: furorem, Virg. Aen. X, 905: fitim lympha, Sil. VII, 170: frigus, Horat. Sat. I, 3, 14: noctem, Stat. Theb. I, 409: hoftes a pinnis, Claud. Quadrig. ap. Gell. IX, 1: ignem a tectis, Ovid. Remed. 625. *Ook* alicui *voor* ab aliquo, *bij voorb.* folftitium pecori, Virg. Ecl. VII, 47: aeftatem capellis, Horat. Od. II, 17, 3: dedecus morti, Sil. V, 490: tela alicui, Ibid. XVII, 431: injuriam foribus, Plaut. Moft. IV, 2, 20, *ten zij het de* Ablativus *is:* cf. defenfo. *Van daar* 2) *verdedigen, bij voorb.* vitam a telis, Cic. Mil. 2, i. e. contra tela: aliquem contra iniquos, Cic. ad Div. XI, 27: dignitatem fuam ab inimicis, Caef. B. C. II, 1, i. e. *tegen de vijanden enz.:* a Pompeji manu — altitudine montium defendatur, i. e. *tegen enz.*, Cic. Agr. II, 19: innocentiam alicujus, Cic. Sull. 2: aliquem de ambitu, Cic. Sull. 2: *van daar* a) *beweeren, d. i. behouden, handhouden, bij voorb.* locum fuum, Cic. Quint. 13: officium cenfurae, Cic. Prov. 9, i. e. *ftaande houden:* b) *beweeren, bij voorb. door woorden, d. i. zoeken te beweeren, bij voorb.* rem, Cic. Or. II, 38: veriffime defenditur, nunquam aequitatem ab utilitate poffe fejungi, Cic. Fin. III, 21: me id defendiffe, ut vincerent cet., Cic. Rofc. Am. 47 in.: id fe feciffe defendat, Cic. Verr. III, 90: cf. *het volgende:* hereditatem, Pandect. V, 3, 7: c) *ter verdediging voortbrengen, bij voorb.* id, quod defendit, velim concedere, Cic. Verr. V, 58: quod defenfurus fis, Ibid. III, 37: *men kan het ook vertaalen, beweeren:* d) *befchutten, befchermen, bij voorb.* hunc defendunt, Cic. Sull. 4: *dus ook boven* vitam, innocentiam cet., *alwaar het verdedigen betekent: dus ook* a Pompeji manu cet., Cic., *zie hier voor.* e) *wreken, bij voorb.* mortem patris, Pandect. XXXVIII, 2, 14: cf. XLVIII, 2, 11: injuriam alicujus, Caef. B. C. II, 1: *zie hier voor:* f) *bedekken, bij voorb.* defenditur vefte genus, Stat. Theb. VII, 244.

DEFENERO, (DEFOEN.) are, *in fchulden zetten, bij voorb.* provinciam, *bij voorb.* ad defenerandas diripiendasque provincias, Cic. Parad. VI, 2. Edit. Graev., *doch* Ernefti *heeft uit oude* Edd. fenerandas *laten drukken: van daar* defeneratus creditoribus, i. e. *fchuldig*, Apul. Apolog. poft med. p. 322. Elm.

DEFENSIO, onis, f. 1) *de verdediging, d. i. het verdedigen, bij voorb.* dignitatis, Cic. ad Div. I, 7: contra vim, Cic. Mil. 5: urbis, Caef. B. C. II, 7: uti defenfione, Cic. Verr. II, 10: defenfionem fufcipere, Cic. ad Div. V, 8: dare, Cic. Mil. 6 extr.: defenfio ad orationem i. e. contra orat., Cic. Coel. 4 in.: 2) *de verdediging, d. i. de redenvoering tot verdediging, bij voorb.* Demofthenis, Plin. H. N. VII, 30: Ciceronis, Sueton. Claud. 41: 3) *het wreken, bij voorb.* mortis, Pandect. XXIX, 5, 1 poft med.

DEFENSITO, are, *verdedigen, bijzonder, wanneer deze dikwijls gefchiedt, bij voorb.* caufas, Cic. Off. I, 33: cf. Cic. Acad. IV, 22.

DEFENSO, are, 1) *afhouden, bij voorb.* metus, Stat. Sylv. V, 2, 105: 2) *verdedigen, bij voorb.* moenia, Salluft. Jug. 60 (64). Plaut. Rud. III, 3, 30: aliquem ab hoftibus, Salluft. Jug. 97 (102): fe injuria *voor* ab injuria, Plaut. Bacch. III, 3, 39: cf. Ovid. Met. XI, 374.

DEFENSOR, oris, m. 1) *die iets afhoudt of zoekt af te houden, de afwender, verhoeder, bij voorb.* necis, Cic. Mil. 22: periculi, Cic. Mur. 2: 2) *verdediger, is menigvuldig, bij voorb.* juris & libertatis, Cic. Rab. perd. 4: veftrae voluntatis, Cic. Mil. 15: fui, Cic. in Caecil. 16: defenfores vallo depellere, Caef. B. G. III, 25: cf. VII, 15: Not. a) *ook van eene vrouw, bij voorb.* mulier defenfor alicujus extiterit, Ulp. in Pandect. XVI, 1, 2 extr.: b) *van levenloze dingen,*

gen, *bij voorb. schutpijlers*, *paalen enz.*; Caes. B. G. IV, 17 extr.

DEFENSTRIX (*voor* defensatrix), icis, i. e. quae defendit: *dit woord zou in* Cicero de Univ. (*of in* Timaeo) *staan*, *volgends getuigenis van* Priscianus.

DEFENSUS, a, um, *zie* Defendo.

DEFĔRO, tŭli, latum, ferre, *eigenlijk afdragen of brengen*, *en ergens heen dragen of brengen*, 1) *afdragen of brengen*, *bij voorb.* ramalia tecto, Ovid. Met. VIII, 644: semen ex arbore in terram, Varr. R. R. I, 40, 4, i. e. *zetten*: amnes plurimum limi deferentes, Plin. H. N. VI, 27 post med., i. e. *met zich brengen of voeren*: *dus ook* Rhodanus segnem deferens Ararim, Ibid. III, 4 in.: *van daar* a) *afschaffen*, *bij voorb.* aedes, Liv. II, 7: b) *afstorten*, *te grond werpen*, *bij voorb.* hasta deferat virum, Stat. Theb. II, 742: terrae motus defert montes, Senec. Nat. Quaest. VI, 4: *van daar* deferri *afstorten*, *afvallen*, *bij voorb*, acies in praeceps defertur, Liv. V, 47: corpora infantium casus, quo in terram toties deferuntur, non tam graviter adfligit, Quintil. I, 12, 10: 2) *ergens heen dragen of brengen*, *bij voorb.* foras, Terent. Phorm. V, 7, 65, i. e. *bekend maken*: Tybris defert purgamina in mare, Ovid. Fast. VI, 228: navis huc nos detulit, Plaut. Amphitr. II, 2, 69: si aestus — deferre naves in terram posset, Liv. XXIV, 1: aurum & ornamenta in aerarium, Liv. V, 25: aliquem in aliquam regionem, Petron. 16: aliquid ad aurificem, Plaut. Men. III, 3, 2: ad amicam, Ibid. IV, 1, 3: concionem (*reden*) ad aliquem, Cic. Harusp. 4, i. e. *brengen*, *overbrengen*: alicui munera, Nep. Att. 4, i. e. *brengen*, *overbrengen*: *van daar* fuga regem eo defert, Liv. XXXVI, 20: indicium rei ad praetores, Liv. XXIV, 24: rem ad senatum, Liv. XXI, 6, i. e. *in den Senaat brengen*, *hem bekend maken*, *voordragen enz.*: *van daar* deferri *gebracht worden*, *komen*, *geraken*, *bij voorb.* longius delatus aestu, Caes. B. G. V, 8: cf. Stat. Ach. II, 347: deferar in vicum, Horat. Ep. II, 1, 269: Euphrates — defertur in mare, Plin. H. N. VI, 27 ante med.: *ook op zijn plaats brengen*, *bij voorb.* ad deferenda signa, Cic. Verr. IV, 57, *doch*, *het kan ook zijn*, *wegdragen*, *bij slot is het het zelfde*: *van daar* deferre *in 't bijzonder ter markt brengen*, *te koop brengen*, *verkoopen*, *bij voorb.* maniples, Colum. X, 315: quanti deferatur, Senec. Ep. 42, *hoe hoog het verkocht of geboden wordt*: *dus ook* Plin. H. N. XXXVI, 5 ante med.: cum alterum eodem pretio detulisset, *alwaar het nogthans beter is*, *bieden*: pallium, Petron. 12: *ook brengen*, *Tropisch*, *bij voorb.* quidquid doloris habent, in pedes deferunt, Ibid. 1, i. e. *schuiven het op de voeten*: *ook behoort hier het één en ander toe*, *bij voorb.* nomina judicum ad aerarium, Cic. Phil. V, 5: *dus ook* rationes (scil. ad aerarium), Cic. ad Div. V, 20 ante med.: senatusconsulta (scil. in aerarium), Ibid. XII, 29 extr.: *van daar* aliquem, *bij voorb.* praefectos, Cic. Att. V, 7 *en* 11, i. e. *bij het* Aerarium *aangeven* (*als verdiende mannen*) *gevolglijk aanbevelen*: *van daar* malum delatum, Cic. Dom. 5, i. e. *daar toe gekomen* (*buiten dien*): *bijzonder voor iemand brengen*, *het zij*, *om het hem bekend te maken*, *of hem raad te vragen*, *of te verzoeken enz.*, *voordragen*, *bij voorb.* ad me detulisse, Cic. ad Div. V, 8 extr.: rem ad eum defert, Cic. Verr. I, 25: ad amicos, Cic. Fin. II, 17: cf. Cic. Or. III, 13. Verr. II, 7: numerum, *opgeven*, Caes. B. C. III, 59: rem ad consilium, Caes. B. G. III, 23: *van daar* a) *brengen*, *d. i. overbrengen*. *bij voorb.* concionem ad aliquem, Cic. Harusp. 4: munera alicui, Nep. Att. 4: epistolas alicui, Plaut. Trin. IV, 2, 107: alicui aurum, Ibid. 113: *ook geven*, *schenken*, *bij voorb.* res ad Pompejum, Cic. Manil. 16: fasces indigno, Horat. Ep. I, 16, 31: primas alicui, Cic. Nat. D. I, 6: palmam alicui, Cic. Or. 56: b) *brengen*, *d. i. te voorschijn brengen*, *bij voorb.* fructum, Plin. H. N. XIX, 1: c) *opdragen*, *aanbieden*, alicui aliquid *en* ad aliquem, *bij voorb.* studium alicui, Cic. ad Div. VI, 10: cf. Cic. Flacc. 6. Cic. Manil. 24: summam imperii ad aliquem, Nep. Hann. 3: *van daar* deferre alicui jusjurandum, Quintil. V, 6. §. 3 *en* 4, i. e. *den eed aanbieden*, *opdragen*: *van daar bieden*, *bij eene verkoping*, *bij voorb.* quanti, Senec.: pretio eodem, Plin. H. N., *zie boven*: d) *tijding brengen of geven*, *berichten*, *aanwijzen*, *iet iemand bekend maken*, Cic. ad Div. XIII, 18: ad amicos, Cic., *zie hier voor*: *bijzonder aangeven*, *het zij waarom en waar toe het wille*, *bij voorb.* se, Pandect. XLIX, 14, 9 extr.: rationes, praefectos, *zie hier voor*: *bijzonder aangeven*, *d. i. iemands vergrijp bekend maken*, *verraaden*, *bij voorb.* Haec omnia indices detulerunt, Cic. Cat. IV, 3: *van daar* nomen alicujus, Cic. Rosc. Am. 10, i. e. *aanklagen*: *ook* nomen alicui deferre, *bij voorb.* Huic Sopatro iidem — ejusdem rei nomen detulerunt, Cic. Verr. II, 28: si hic nemini nomen detulisset, Cic. Coel. 23: *dus ook* tibi, Cic. Pis. 33: *ook* aliquem *voor* alicujus nomen, Gell. XIII, 4. Tacit. Ann. VI, 19. XIV, 48: furti delatus, Cic. Fragm. ap. Ascon.: *ook aangeven in den* Census, Gell. XVI, 10.

DEFERVEFACĬO, ēci, actum, 3. *afkooken*, *afzieden*, *laten kooken*, *tot het wel gekookt is*, *bij voorb. kool*, Cato R. R. 37 *en* 157: cf. Plin. H. N. XIV, 16. XXIII, 6. Vitruv. VIII, 5.

DEFERVĔO, bui *of* vi, ēre, i. q. defervesco, Plin. H. N. XIV, 9 extr., *alwaar* defervere *staat*: Not. deferbui *of* defervi *schijnt tot* defervesco *te behooren*.

DEFERVESCO, ferbui *en* fervi, 3. 1) *van de spijze of andere dingen*, *als zij tot het einde toe kooken*, *d. i. zoo kooken*, *dat zij behoorlijk gekookt zijn*, *genoeg kooken*, Cato R. R. 96: *van daar* 2) *ophouden te kooken*, *niet meer schuimen*, *gesten*, *bij voorb.* mustum, Plin. H. N. XIV, 9 extr.: olla, Gell. XVII, 8: mare, Ibid. XIX, 1: *van daar Tropisch*, *niet meer gesten*, *d. i. zijn vuur en hevigheid verliezen*, *bedaren*, *verflaauwen*, *bij voorb.* dum ira defervescat, Cic. Tusc. IV, 36: gratulatio, Cic. ad Div. IX, 2: Cum adolescentiae cupiditates defervissent, Cic. Coel. 18: Hominum studia deferbuisse intelligebat, Cic. Cluent. 39: Sperabam, defervisse adolescentiam, Terent. Ad. I, 2, 72: quae deferbuisse cet., Cic. Or. 30: cf. Plin. Ep. IX, 16.

DEFESSUS, a, um, *zie* Defetiscor.

DEFETIGO, *zie* Defatigo.

DEFETISCOR, defessus sum, 3. *de krachten verliezen*, *moede worden*, *vermoeien*, *bij voorb.* defessus labore, Cic. Or. 57: defessa accusatio, i. e. *ontzenuwd*, *krachteloos*, Cic. Verr. Act. I, 10: neque defetiscar, Ter. Phorm. IV, 1, 23: *ook* seq. infinit., *bij voorb.* defessus quaerere, Plaut. Epid. V, 2, 55: colore, Lucret. V, 1144: res defessae i. e. *nood*, *ellendige omstandigheden*, Sil. I, 565: Not. *of* defessus *het* Particip. *of een* Adjectivum *is*, *daar in zijn alle de Geleerden niet één*. *Men heeft ook* defatiscor, *bij voorb.* arbores, Plin. H. N. XVII, 2 in.

DEFĬCĬO, ēci, ectum, 3. 1) *wegmaken*, *d. i. tot stand brengen*, *voltooien*, *bij voorb.* libri defecti, Cic. Att. XIII, 23 Ed. Graev.: *maar de* Ed. Ern. *heeft* effecti: *dus ook* vestimentum defectum, Pandect. XXXIV, 2, 22, *doch*, *alwaar het ook zijn kan*, *weggemaakte* scil. *van het weefgetouw*: 2) *afmaken*; *bij voorb. van het weefgetouw*, (*wanneer de webbe klaar is*,) *bij voorb.* vestimentum, Pandect. XXXIV, 2, 22: *zie hier voor*: *van daar verwijderen*, *wegjaagen*, *bij voorb.* defectis defensoribus, Caes. B. C. III, 40 Ed. Oudend., *alwaar andere Edd.* dejectis *hebben*: *of in 't gemeen wegmaken*, *wegdoen*, *verwijderen*, *bij voorb.* animum, *den moed*, Varr. R. R. III, 16, 34, i. e. *den moed verliezen*. 3) *zich wegmaken*, scil. se, *zich verwijderen*, *bij voorb.* vita, Plaut. Asin. III, 3, 19, i. e. *sterven*: si utilitas ab amicitia defecerit, Cic. Fin. II, 24, i. e. *haar ontbreekt*: *van daar* legibus, Liv. I, 24 extr., i. e. *niet houden*: *van daar* a) *afvallen*, *afvallig worden*, *bij voorb.* a republica, Cic. Planc. 35: *dus ook* a virtute, Cic. Amic. 11: ab amicitia alicujus, Nep. Con. 2: a nobis, Liv. XXXI, 7, i. e. *afvallen*, *afgaan*: a me ipse deficerem, Cic. ad Div. II, 16, i. e. *mij zelven ongelijk zou zijn*, *van mijne gewoonte en natuur zou afgaan enz.*: ad Poenos, Liv. XXII, 61, i. e. *overgaan*, *zich aan hunne zijde voegen*: *dus ook* ad spem amicitiae Romanorum deficerent, Liv. XXXII, 5, i. e. *tot hunne vriendschap*, *ten zij* ad *voor* propter *staat*, *d. i. uit hoop op de vriendschap der Romeinen afvallen*: b) *verlaten*, aliquem, *bij voorb.* me Leontina civitas & legatio defecit, Cic. Verr. III, 46: me vox, latera deficiant, Ibid. II, 21: cf. I, 11: vires nostros deficiebant, Caes. B. C. II, 42: quem sanguis viresque deficiunt, Ibid. B. G. VII, 50, *doch*, *het kan ook zijn*, *ontbreken*: *bij slot is het hetzelfde*: ut cum omnia deficere viderentur, Ibid. V, 33: cum (sol) deficit orbem, Ovid. Met. II, 382: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* dubiis ne defice rebus, Virg. Aen. VI, 196, *doch ook kan* rebus *de* Ablativus *zijn*, scil. me, *verlaat mij niet in mijne verlegenheid*: *van daar* defici *verlaten worden*, *of gebrek hebben aan iet*, *bij voorb.* consilio, Cic. Cluent. 65: viribus, Caes. B. C. III, 64: pecunia, Senec. ep. 76 ante med.: tempore, Ovid. Trist. II, 407: lacte, Colum. VII, 12 extr.: memoria, Ibid. 9 extr.: segetibus, Ibid. III, 8: ab arte, Ovid. Her. V, 150: animo, Scrib. Larg. 191, i. e. *in onmagt vallen*: *van daar dikwijls* defectus, a, um, *voor* carens, *bij voorb.* aqua ciboque, Quintil. III, 8 ante med.: sol defectus lumine, Tibull. II, 5, 75: mulier a menstruis defecta, Cels. II, 8 extr.: facultatibus, Pand. XXIII, 3, 33, *die geen vermogen heeft*, *niet betaalen kan*, *bankeroet is enz.*: *van daar* nomen defectum, Ibid. XXII, 1, 11, i. e. *een schuldenaar*, *die niet betaalt*, *of betaalen kan*: *dus ook* deficere *niet betaalen*, Ibid. XLIX, 14, 3 post med.: *doch*, *dit kan ook onder n. 4. behooren*: c) *ontbreken*, aliquem, *en* alicui, *bij voorb.* tempus te citius deficeret, Cic. Rosc. Am. 32:

prius

prudentia nunquam deficit oratorem, Cic. Brut. 24: vox, latera deficiant, Cic. *zie hier voor:* nostros vires deficiebant, Caes. *zie hier voor:* tela nostris deficerent, Caes. B. G. III, 5: *ook zonder casus*, *bij voorb.* id in hac causa deficit, Cic. Quint. 1: *van daar* sol *of* luna deficit, Cic. Somn. Scip. 7. Div. I, 53. Tusc. I, 30. Nat. D. II, 40, i. e. *verduistert*, *ontzeekt*, *als 't ware:* d) *eindigen*, *ophouden*, *bij voorb.* in deficiente porticu i. e. *aan het einde der gallerije*, Petron. 30: talis figura in mucrone deficit, Plin. H. N. XVII, 16: precatus sum, ut odium (hominum improborum) in me uno potius quam in rep. deficeret, Cic. Quir. red. 1: *doch hier voegt* deficeret *niet; beter is* defigeretur *of* defigerent (*gelijk een schoot*); *nog beter zou misschien zijn* effunderetur *of* effunderent, *indien het niet al te ver van* deficeret *afweek.* 4) *vermoejen*, *moede maken*, *bij voorb.* nec me deficiet rogitare, Propert. I, 8, 23, *het zal mij niet vermoejen: van daar verzwakken*, *van daar* defectus *zwak*, *krachteloos*, *bij voorb.* defectus annis, Phaedr. I, 21: defectissimus annis, Colum. I praef.: arbor senio defecta. Ibid. V, 6 extr.: *dus ook misschien* ne patres auxilio deminuti deficerentur, Cic. Har. 19, i. e. *den moed verliezen: van daar de krachten verliezen*, *moede*, *zwak of moede worden*, *nalaten*, *bij voorb.* animo, Caes. B. G. VII, 30, Cic. Rosc. Am. 4, i. e. *den moed verliezen: ook enkel* deficere, *moede worden*, *den moed verliezen*, *nalaten*, *aflaten*, *is menigvuldig*, *bij voorb.* Caes. B. C. III, 2. Cic. Att. I, 16 post med. Auct. B. Afr. 11. Virg. Aen. XI, 230: 5) *verminderen*, *iet er van wegnemen*, *van daar* defectum *een gebrek*, *mangel*, *bij voorb.* aliquid defecti, Cic. Sext. 46: *van daar* deficere scil. se *afnemen*, *verminderen*, *bij voorb.* mare deficit, Liv. XXVI, 42 extr.: *van daar* defectus i. q. carens, *zie hier voor.*

DEFIGO, xi, xum, 1) *insteeken*, *inslaan*, *bij voorb.* gladium jugulo, Liv. I, 25: crucem in campo, Cic. Rab. perd. 4: sicam in corpore, Cic. Cat. I, 6: cultrum in corde, Liv. I, 58: aliquem in terram, Plaut. Pers. II, 4, 22: hastas tellure, Virg. Aen. XII, 139: aliquem cruci, Varr. ap. Non. morsum in aurem, Plin. H. N. VIII, 12: arborem terrae, Virg. Georg. II, 290: *van daar* a) *bevestigen*, *vast en onbeweeglijk maken*, *bij voorb.* sententiam in animis, Cic. Dom. 4, i. e. *inprenten:* injusta, nefanda, Cic. Leg. II, 8: amorem, Sen. Herc. Oet. 524: indicium doloris, Cic. Dom. 39: b) *onbeweeglijk ergens heen richten of vesten*, *bij voorb.* oculos in aliquem, Ovid. Am. II, 8, 15: in vultu regis, Curt. VII, 8: animum in aliquid, Cic. Acad. IV, 15: curas in re, Cic. Phil. XIV, 5: mentem in eo, Cic. Or. III, 8: c) *betooveren*, *d. i. door betovering werkeloos maken*, Ovid. Am. III, 7, 29. Virg. in Ciri 377. Senec. Benef. VI, 35: d) *iemand*, *als 't ware*, *betooveren of versteenen*, *d. i. zinloos maken*, *ontstellen*, *in een stijve verbaazing brengen*, *onbeweeglijk maken*, *bij voorb.* aliquem, Liv. III, 47. VI, 40 in.: animum alicujus, Liv. I, 29: defixus *ontsteld*, *verbaasd*, *staarend*, *als 't ware versteend*, *onbeweeglijk*, *bij voorb.* defixi steterunt, Liv. VIII, 7 extr.: cf. Virg. Aen. VIII, 520: oculi defixi, i. e. *staar-oogend*, Hor. ep. I, 6, 14: *dus ook* defixus lumina, i. e. defixis oculis, Virg. Aen. VI, 156: 2) *in iet steeken:* *van daar doorsteeken*, *bij voorb.* culpam, Pers. V, 16, *voor doorhaalen*, *bestraffen.*

DEFINDO, ĕre, *voor* findo, *bij voorb.* malos, Enn. ap. Non.

DEFINGO, nxi, ctum, 3. *beelden*, *afbeelden*, *bij voorb.* panem, Cato R. R. 54: cf. 121: caput Rheni, Hor. Sat. I, 10, 37.

DEFINĪO, ivi, itum, 4. *begrenzen*, *in grenzen besluiten*, *door grenzen bepaalen*, *bij voorb.* fundi extremam partem definiunt, Cic. Caecin. 8: Orbes, qui coelum dividunt & adspectum nostrum definiunt, Cic. Div. II, 44: cursus, Cic. Nat. D. II, 40, i. e. *bestemmen*, *vastzetten*, *of eindigen. Van daar* 1) *bestemmen*, *vast zetten*, *bij voorb.* alicui potestatem, Cic. Agr. II, 13: tempus, Caes. B. G. VII, 83: *van daar* a) *bestemmen*, *voorschrijven*, Cic. Acad. IV, 36. Cic. Quint. 27, b) *bestemmen*, *d. i. vast besluiten*, Plaut. Cist. II, 1, 42: c) *bestemmen of verklaaren*, Cic. Brut. 41. Or. I, 15, II, 39. Sext. 45. Off. I, 2 extr.: 2) *eindigen*, Cic. Or. 19: *van daar dooden*, Apul. Met. VII, in. p. 302 Elm. Not. Cic. Off. III, 29 pirata non est perduellium (ex perduellium, Ed. Ern.) numero definitus *is duister: misschien* i. q. inclusus i. e. *hoort niet onder de* perduelles.

DEFINĪTE, *bestemd*, *bepaald*, Cic. Or. 28 extr. Cic. Balb. 14. Plin. Paneg. 48. Gell. I, 25.

DEFINITĪO, onis, f. *de bestemming*, Cic. Div. II, 54: *van daar voorschrift*, *bij voorb.* judiciorum definitio, Cic. Cluent. 2: *van daar verklaring*, Cic. Or. I, 42.

DEFINITIVUS, a, um, *bestemmend*, *verklarend*, Cic.

DEFIO, ĕri, *voor* deficior, *ontbreken enz.*, *bij voorb.* defit animus, Plaut. Mil. IV, 6, 46: lac defit, Virg. Ecl. II, 22: fortuna defit, Enn. ap. Cic. Tusc. III, 19: defiat, Plaut. Rud. III, 4, 63 *en* Men. I, 4, 2: defieri, Terent. Hec. V, 2, 1: defiunt, Gell. XX, 8. *Meer daar van zal niet voorkomen.*

DEFIT, *zie* Defio.

DEFIXUS, a, um, *zie* Defigo.

DEFLAGRATĪO, onis, f. *verbranding*, *bij voorb.* terrarum, Cic. Fin. III, 19: cf. Cic. Planc. 40.

DEFLĂGRŌ, avi, atum, are, *verbranden*, *d. i.* 1) *door vuur verteerd worden*, *bij voorb.* templum, Cic. Nat. D. II, 27: mundus, Cic. Acad. IV, 37: urbes, Liv. X, 44 in.: Phaethon fulminis ictu, Cic. Off. III, 25: *van daar* a) *Tropisch*, *lichterlaje branden*, *bij voorb.* crimen Magiae — accensum — per aniles fabulas deflagravit. Apulej. in Apol. ante med. p. 290 Elm., i. e. *vergroot of vernieuwd worden:* b) *te gronde gaan*, *bij voorb.* ruere omnia & deflagrare, Liv. III, 52, *doch het kan ook zijn verwoest*, *verbrand worden:* c) *Tropisch*, *zijne herigheid verliezen*, *nalaten*, *bij voorb.* ira, Liv. XL, 8: seditio, Tac. Hist. II, 29: cf. Lucan. IV, 280: 2) Active, *verbranden*, Vitruv. VI, 1: *van daar* deflagratus, a, um, *verbrand*, Cic. Cat. IV, 6. Enn. ap. Cic. Tusc. III, 19.

DEFLAMMO, are, *van de vlam berooven*, *uitblusschen*, *bij voorb.* taedam, Apul. V extr.

DEFLECTO, xi, xum, 3. 1) *wegbuigen*, *afdraajen*, *bij voorb.* se de curriculo, Cic. Mur. 22: tela, Virg. Aen. X, 331: sententiam a proposito, Cic. Or. 40: tumultus belli, Stat. Theb. I, 280: oculos a re, Val. Flacc. VIII, 76: *van daar* a) scil. se, *afdraajen*, *afwijken*, *bij voorb.* de via, Cic. Off. II, 3: a veritate, Cic. Rosc. Com. 16: a virtute patris, Cic. Harusp. 19: de spatio, Cic. Amic. 12: via, Tac. Hist. II, 70: oratio redeat illuc, unde deflexit, Cic. Tusc. V, 28 in., *alwaar* Ernesti defluxit *heeft laten drukken*, *maar* deflexit *schijnt hier voegzamer te wezen*, *om* redeat: *van daar* paulum deflectere scil. via, Suet. Aug. 93, *van den weg afgaan:* b) *veränderen*, *anders inrichten*, *bij voorb.* medendi rationem, Cels. Praefat.: virtutes in vitia, Suet. Dom. 3: dotes puellae in pejus, Ovid. Rem. 325, i. e. *ten kwaade uitleggen*, *zich voorstellen:* rem ad verba, Cic. Caecin. 18, i. e. *inrichten of veränderen.* c) *door buiging iet maken*, *bij voorb.* viam novam, Liv. XXXIX, 27 extr., i. e. *eenen nieuwen weg maken:* 2) *ergens heen buigen*, *draajen of richten*, *bij voorb.* amnes in alium cursum, Cic. Div. I, 19: iter aliquo, Lucan. III, 337: carinam quolibet, Ibid. V, 789: *van daar* scil. se, *zich ergens heen draajen*, *bij voorb.* in Tuscos, Plin. Ep. IV, 1: oratio ad amicitias deflexit, Cic. Amic. 26 extr.: 3) *afbuigen*, *bij voorb.* ramum olivae, Colum. V, 1.

DEFLĒO, ēvi, ētum, 2. 1) *weenen over iet*, *beweenen*, aliquem *of* aliquid, *bij voorb.* te, Lucret. III, 920: casus, Cic. Brut. 96: suprema alicujus, Tacit. Ann. III, 49: haec ubi deflevit, Virg. Aen. XI, 59, i. e. *als hij zoo geweend hadt: van daar* defletus, a, um, *beweend*, *bij voorb.* liberi, Cic. Tusc. I, 35: mors, Cic. Or. III, 3: cf. Ovid. Art. I, 335. Virg. Aen. VI, 220: *ook enkel weenen*, *zonder* Accusativus, *bij voorb.* gravibus deflere querelis, Prop. I, 16, 13: Not. deflebat, Suet. Cal. 38, *past niet*, *zie* deflo: 2) *met traanen bevochtigen*, *bij voorb.* oculos, Apul. Met. V post init. p. 161 Elm. ibique deflebant oculos, *ten zij men* difflebant *moet lezen*, *dat zoo staat* Ibid. I p. 104.

DEFLETUS, a, um, *zie* Defleo.

DEFLEXUS, us, m. 1) *afbuiging*, *bij voorb.* ne (palmes) deflexu frangatur, Colum. IV, 26: 2) *afwending*, *afwijking*, *bij voorb.* ab odio ad gratiam, Val. Max. IV, 2 in.: cf. VII, 3 in.

DEFLEXUS, a, um, *zie* Deflecto.

DEFLO, avi, atum, are, 1) *afblaazen*, *of wegblaazen*, Varr. R. R. I, 64: *van daar verächten*, *versmaaden*, *bij voorb.* diplomata, ut — obsoleta, deflabat, Suet. Cal. 38, *alwaar de Edd.* deflebat *hebben*, *dat niet past: beter is* deflabat *of* delebat *of iet dergelijks:* 2) *afblaazen*, *d. i. door blaazen zuiveren*, *bij voorb.* cibum, Plin. H. N. XXVIII, 2 post med.

DEFLŎCCO, are, *afplukken*, *d. i. van vezels of vlokken zuiveren. Van daar* defloccatus, a, um, *kaal*, *bij voorb.* senex, Plaut. Epid. III, 5, 10.

DEFLORĒO, 2. *en* DEFLORESCO, ui, 3. *uitbloejen d. i. de bloessem verliezen*, *bij voorb.* vitis — pejus defloret, Colum. V, 6 extr.: faba — cum defloruit, Plin. H. N. XVIII, 12: idem (flos) — defloruit, Catull. 61, 43: frumentum — octo diebus deflorescit, Colum. II, 12 extr.: *van daar*, *Tropisch*, *uitbloejen d. i. afnemen*, *zijne levendigheid en werkzaamheid verliezen*, *vergaan*, *bij voorb.* qual in tu eum deflorescentem (scil. Hortensium) cognovisti, Cic. Brut. 92: amores & deliciae celeriter deflorescunt, Cic. Coel. 19: morbo — formae dignitas deflorescit, Auct. ad Her. IV, 27: cum deflores-

refcunt animi, Liv. VI, 23: cum fenecta res quoque defloruere, Liv. XXXVIII, 53.

DEFLUO, xi, xum, 3. I) *afvlieten, afvloejen*, fudor a capite & a fronte, Cic. Nat. D. II, 57: flumen monte defluens, Sallust. ap. Prifcian. 6: fuccus ex filice defluens, Plin. H. N. XVIII, 6 extr.: fanguis a renibus, Ibid. XXIV, 18: Anasfum, in quod Varramus defluit, Ibid. III, 18: *van daar* 1) *zich fnel of ongemerkt nederwaards bewegen, bij voorb. afzwemmen, fpringen, flippen, vaaren, bij voorb. afzwemmen*, Virg. Georg. III, 447: *vaaren*, Curt. IX, 8 extr. Suet. Ner. 27: *affpringen, bij voorb.* equis ad terram, Virg. Aen. XI, 501: in humum, Fur. ap. Macrob. Sat. VI, 4: *flippen, bij voorb.* veftis, Virg. Aen. I, 404 (408), *doch het kan ook zijn afvallen: nedervallen, bij voorb.* coronae, Cic. Tufc. V, 11: comae, Ovid. Met. VI, 141: fructus, Plin. H. N. XVII, 24: corpus ad terram, Curt. VII, 7 extr.: 2) *vervlieten, bij voorb. eene rivier*, Horat. Ep. I, 2, 42: *van daar* a) *weggaan, zich verwijderen, bij voorb.* unus defluxit, Cic. Sext. 32: fomnus, Tibull. III, 4, 8: color, Ibid. III, 1, 18: *of van den eenen na den anderen gaan of komen, bij voorb.* a neceffariis artificiis ad elegantiora, Cic. Tufc. I, 25: b) *vergaan, vervlieten, ten einde gaan, verlopen, bij voorb.* tempus, Sallust. Cat. 1: falutatio defluxit, Cic. ad Div. IX, 20: color, Tibull. III, 1, 18: ex animo, Propert. I, 20, i. e. *ontvallen, vergeten worden*: II.) *ergens heen vlieten of vloejen, bij voorb.* in quod Varramus defluit, Plin., *zie hier voor: van daar Tropisch ergens heen komen enz., bij voorb.* tibi defluat merces i. e. contingat, Hor. Od. I, 28, 27: ad elegantiora, Cic. *zie hier voor*.

DEFLUVIUM, i, n. 1) *het afvloejen, van daar het afvallen, bij voorb.* capillorum; Plin. H. N. XXIX, 6, i. e. *het uitvallen der hairen: daar voor ftaat ook* defluvium capitis, Ibid. XI, 39. XXII, 13. XXVIII, 2 extr., i. e. pilorum capitis: 2) *de invloed der ftarren, bij voorb.* lactei circuli, Plin. H. N. XVIII, 29 in.

DEFLUUS, a, um, *afvloejend of vallend, bij voorb.* vafculum guttatim defluum *afvloejend* i. e. clepfydra, Apul. Met. III, in.: fplendor ab alto defluus, Stat. Sylv. I, 3, 53.

DEFLUXUS, us, m. i. q. defluxio, *bij voorb.* nubium in terras, Apul. de deo Socr. ante med. p. 47 Elm., i. e. *afkomst, nederdaling*.

DEFODIO, odi, offum, 3. 1) *ingraven, begraven, bij voorb.* cotem in comitio, Cic. Div. I, 17: fignum in terram, Liv. VIII, 10: aurum, Virg. Georg. II, 507. Plin. H. N. VII, 52: aliquem alta humo, Ovid. Met. IV, 239: herba defoffa in angulis cet., Plin. H. N. XVIII, 17: animalia, quae defoffa vivunt, ceu talpae, Ibid. IX, 7: cadaver, Liv. III, 33: 2) *graven, bij voorb. eene groeve of kuil*, fcrobem, Colum. VII, 5, 17: fpecus, Virg. Georg. III, 376: vineam defodere, Cato R. R. 50, *doch de Ed. Gefn. heeft* fodere 3) *uitgraven, uitkrabben, uitsteken, uitrooijen, oprijten, bij voorb.* oculis, manibus cruribusque defoffis, Flor. III, 21 extr.: coquus, leno, defoffi verbere terga *voor* tergis defoffis (i. e. *opgereten*), Claudian. in Eutrop. II, 351.

DEFOENERO, *zie* Defenero.

DEFOMITATUS, a, um, *bij voorb.* lignum i. e. quod a fomitibus, quibus confoveri folet, erat fuccifum, Fest.

DEFORE, *zullen ontbreken*, voor effe defuturum cet., Caef. B. G. V, 54. Cic. Agr. II, 33.

DEFORMATIO, onis, f. 1) *beelding, afbeelding, befchrijving*, Vitruv. III praef. extr.: 2) *verwrikking, ontfiering*, Liv. IX, 5 extr.

DEFORMIS, e, *ongefchikt, van lelijke gedaante, lelijk, affchuwelijk, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* homo, *bij voorb.* deformem natum, Cic. Coel. 3: motus corporis ftatusve, Cic. Fin. V, 12: curfus i. e. *flecht, lelijk, rijden*, Liv. XXXV, 11: laurea deformis luctu, Liv. II, 47: orationem fibi deformem habuiffe, Liv. XLV, 44 extr.: campi, Ovid. Pont. III, 8, 15: lucra Suet. Vefp. 23: nomen, Quintil. IX, 4: deforme eft de fe ipfo praedicare, Cic. Off. I, 38 extr.: patria deformior, Cic. ad Div. IV, 9 extr.: femina deformiffima, Gell. XV, 11: Not. *met den* Genitivus, *bij voorb.* deformem leti, Sil. I, 166.

DEFORMITAS, atis, f. *de lelijkheid*, 1) *d. i. lelijke gedaante, lelijk voorkomen, bij voorb.* corporis, Cic. Or. II, 59: oris, Gell. XV, 17: aedificiorum, Suet. Ner. 38: agendi (*als redenaar*), Cic. Or. 17: oftentare deformitatem aliam, Liv. II, 23: 2) *Tropisch, d. i. fchandelijkheid, fchande, bij voorb.* fugae, Cic. Att. IX, 10: animi, Cic. Leg. I, 19: rei, Hirt. Alex. 19: judicibus eft damnatio deformitati, Quintil. VI, 1.

DEFORMITER, Adv., *lelijk, affchuwelijk, bij voorb.* fonare, Quintil. VIII, 3 med.: dicere, Ibid. XI, 1: vivere, Suet. Ner. 49: fe adtollere, Val. Max. VIII, 1, 6.

DEFORMO, avi, atum, are, 1) *ontwerpen, beelden, afbeelden*, aliquem, Cic. Caec. 5: locum, Varr. R. R. III, 5: marmor, Quintil. V, 11: areas, Cato R. R. 161: fpeciem operis, Vitruv. I, 1: imagines, Auct. ad Her. III, 12: cf. Plaut. Pfeud. II, 3, 10: *van daar beelden, d. i. opfchikken, bij voorb.* fcenas columnis, Vitruv. V, 8: *als lelijk afbeelden of affchilderen*, Cic. Coel. 2: *van daar bederven, bij voorb.* Pompeium, Cic. Har. 24: bona vitio, Liv. XXX, 14: domum, Virg. Aen. XII, 805: parietes deformatos, Cic. Verr. IV, 55: homo vitiis deformatus, Cic. Harufp. 26: cf. Liv. VIII, 32. XL, 45. Hirt. Alex. 24. Cic. Harufp. 12.

DEFORMUS, a, um, i. e. calidus, *bij voorb.* deforma exta dicuntur, quae dantur calida, Fest.

DEFOSSUS, us, m. *ingraving, begraving, bij voorb.* area in defoffu cavata, Plin. H. N. XIX, 8 poft med.

DEFOSSUS, a, um, *zie* Defodio.

DEFRACTUS, a, um, *zie* Defringo.

DEFRAUDO *of* DEFRUDO, avi, atum, are, *door bedrog iemand ergens van berooven, in iets bedriegen, berooven, bij voorb.* aliquem drachma, Plaut. Pfeud. I, 1, 91: aliquem fructu victoriae, Liv. XXXVI, 40: *ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* aliquem, Ter. Ad. II, 2, 87. Plaut. Afin. I, 1, 80 *en* 81: *ook* aliquem aliquid *voor* aliqua re, *bij voorb.* aes cauponem, Varr. ap. Non. 1 n. 95: nifi quod uxorem defraudaveris, Plaut. Afin. I, 1, 82: quem ne Andabatam quidem defraudare poteramus, i. e. *daar van te rug houden*, Cic. ad Div. VII, 10: *verders* aures, Cic. Or. 66: *van daar* genium fuum, Terent. Phorm. I, 1, 9, *of* fe, Plaut. Aul. IV, 9, 15, i. e. *het uit zijn mond fpaaren, zich niets te goede doen*.

DEFRENO, are, *van den toom bevrijden, ongetoomd laten: van daar* curfus defrenatus, Ovid. Met. I, 282.

DEFRENSA i. e. detrita, detonfa, Fest.

DEFRICATE, *bij voorb.* facete & defricate i. e. falfe, Naev. ap. Charif. 2.

DEFRICO, cui, atum *en* ctum, are, *wrijven, of afwrijven, bij voorb.* dentes, Ovid. Art. III, 216: equum, Senec. ep. 87: radicem, Colum. XII, 56: papulam faliva, Celf. V, 28 n. 18: pupillas i. e. *zich de oogen wrijven*, Apul. Met. III p. 130 Elm.: *van daar* defricari *zich wrijven, bij voorb. in het bad*, Auct. ad Her. IV, 9 extr.: *van daar Tropisch, bij voorb.* fale multo, Horat. Sat. I, 10, 4, i. e. *bijtend berispen*.

DEFRICTUS, a, um, *zie* Defrico.

DEFRIGESCO, ixi, ere, *koud worden, bekoelen*, Colum. XII, 20 *en* 21.

DEFRINGO, egi, actum, 3. 1) *afbreken, bij voorb.* ramum, Cic. Caecin. 21: pedem (fubfellii), Auct. ad Her. IV, 55: ferrum ab hafta, Virg. Aen. XI, 748: defringe ex arbore plantas, Ibid. Georg. II, 300, *doch de Ed. Heyn. heeft* deftringe: amphora defracto collo, Cato R. R. 88: furculum (i. e. particulam) ex jure, Cic. Or. III, 28: 2) *verbreken, bij voorb.* crura aut cervices fibi, Plaut. Mil. III, 1, 126: caput alicui teftatim, Iuvenc. ap. Charif. Not. *Tropisch*, id unum bonum eft, quod nunquam defringitur, Senec. ep. 92 in., i. e. *ontrukt, of veranderd wordt*.

DEFRUDO, *zie* Defraudo.

DEFRUGO, are, *van het graan berooven, bij voorb.* fegetem, Plin. H. N. XVIII, 24 med., i. e. *te fpaarzaam zaajen: de woorden zijn:* oraculum illud — fegetem ne defruges, *alwaar hij op* Cato R. R. 5, *fchijnt te doelen, alwaar* fegetem ne defrudet (*fommigen lezen* defruget) *ftaat: waarom fommigen* defrudet *voor* defruges *in Plinius willen lezen*.

DEFRUTO, are, *laten zieden, of koken, dat het een dikke pap wordt, bij voorb.* vinum, Colum. II, 22.

DEFRUTUM, i, n. (fcil. muftum, *voor* defervitum) *dikke uit most gekookte fap, gelei, wanneer de most tot de helft* (Plin. H. N. XIV, 9 in.) *of tot een derde* (Colum. XII, 21) *verkookt is: het woord ftaat ook* Colum. XII, 20. Virg. Georg. IV, 269: defrutum facere, Colum. II, 22.

DEFUGIO, ugi, ugitum, 3, 1) *wegvlieden, zich fchielijk wegmaken, bij voorb.* ab facris, Grat. Cyneg. 459: injurias, quas ferre nequeas, defugiendo relinquas, Cic. Tufc. V, 41: *ergens heen vluchten, bij voorb.* circa ripam Tiberis, quo totum finiftrum cornu defugit, Liv. V, 38 extr: *of voor iet (iemand) vluchten, bij voorb.* aditum eorum fermonemque, Caef. B. G. VI, 13: *van daar* 2) *Tropisch, vluchten of voor iet vlieden, iet zoeken te ontvlieden, of te ontgaan, vermijden, zich onttrekken, bij voorb.* dimicationes, Cic. Planc. 32: proelium, Caef. B. C. I, 82: oftentationem vulgi & adclamationem, Plin. Ep. I, 8 extr.: id (fcil. malum in dicendo), Cic. Or. II, 72: nec tamen defugio, quin dicam quae fcio de cet., Varr. R. R. II, 4, 2, i. e. non dubito dicere: reip. adminiftrent; fin timore defugiant, Caef. B. C. I, 32, i. e. dubitent, nolint cet.: auctoritatem, Cic. Sull. 11. Ter. Eun.

Digitized by Google

II, 3, 98. Plaut. Poen. I, 1, 19, i. e. loochenen, dat men iet geboden of gedaan heeft.

DEFUNCTORIE, ligt heen, oppervlakkig, onächtzaam, bij voorb. caufam agere, Senec. Controv. V, 31 extr.: aliquid petere, Pand. XXXVIII, 17, 2 post med.

DEFUNCTORIUS, a, um, wat flechts ligt heen oppervlakkig gedaan wordt, middelmatig, bij voorb. ictus, Petron. 136: apodixis, Ibid. 132.

DEFUNCTUS, a, um, zie Defungor.

DEFUNDO, udi, ufum, 3. 1) afgieten, fchudden, laten vloejen, bij voorb. imbres, Stat. Theb. I, 352: ovi album in vas, Celf. VI, 6 n. 1: delibamenta (i. e. vinum) Mercurio (i. e. in honorem Mercurii), Val. Max. II, 6, 8: fanguinem, Sil. V, 454, i. e. vergieten: ceram per ftramenta, Colum. IX, 16: omne jus, Ibid. XII, 47, 6, i. e. afgieten: van daar Tropisch, verba pectore, Petron. 5, i. e. loqui: 2) ergens heen gieten, of fchudden, of afgieten, of uit het ééne vat in het ander gieten, bij voorb. vinum pateris, Horat. Od. IV, 5, 38, i. e. ingieten, infchenken: dus ook enkel defundere, Hor. Sat. II, 2, 58: dus ook defufum vinum e pleno, Lucil ap. Cic. Tufc. II, 8 in.: quod defluxerit, capulator depleat & in fictilia labra defundat, i. e. giete, Colum. XII, 50: ovi album in vas, Celf. VI, 6 n. 1, zie hier voor: ex his lacubus canales ftructi — fubjectis doliis — manantia vina defundant, Pallad. I, 18: omne jus, Colum., zie hier voor.

DEFUNGOR, ctus fum, 3. 1) met iet gereed worden, iet ten vollen verrichten, of doorftaan, voltooijen, bij voorb. honoribus defunctus, Cic. Verr. V, 68, i. e. die alle eerposten door is, die allen genoten, of ook bekleed heeft, gevolglijk kan het ook tot n. 2. behooren: bello, Liv. XXV, 5: cura, Liv. V, 5, i. e. voleinden: refponfo oraculi, Juftin. XII, 2, i. e. vervullen, voltrekken: laboribus, Hor. Od. III, 24, 15: defunctus terra, i. e. bevrijd van de aarde, van het aardfche, Ovid. Met. IX, 254: proelio, Liv. I, 25, gereed worden, doorftaan: imperio, Liv. I, 4, voltrekken: periculo defunctus, Cic. Rofc. Am. 8: doorftaan: morbis, Liv. III, 8: ook doorftaan, zonder Ablativus, bij voorb. defunctus fum, Terent. Eun. prol. 15, ik heb het doorgeftaan: dus ook exiftimare defunctos fe effe, Liv. V, 11 extr.: ook Paffive, bij voorb. utinam fit defunctum! Terent. Ad. III, 5, 63, och! dat het maar doorgeftaan was! van daar vita defunctus, Virg. Georg. IV, 475: of defunctus temporibus fuis, Horat. Ep. II, 1, 21: of tempora (tempore) lucis praemenfae, Tibull. III, 3, 9: ook enkel defunctus fcil. vita, Ovid. Am. I, 8, 108. Plin. Ep. IX, 9. Flor. III, 26, i. e. die zijn leven geëindigd heeft, d. i. geftorven is: ook defunctus morte, Curt. III, 11: dus ook neque quisquam fua morte defunctus eft, Suet. Caef. 89, i. e. is zijn natuurlijke dood geftorven: van daar 2) ophouden, bij voorb. in re, Terent. Phorm. V, 8, 32, doch het kan ook zijn, daar mede door komen enz.: b) op eene gemakkelijke wijze of met eenig, bij voorb. gering verlies enz., door of loskomen, bij voorb. tribus decumis, Cic. Verr. III, 16: non levi poena, Liv. XXIX, 21, met geen ligte ftraffe doorkomen: dus ook unius poena, Liv. II, 35: defunctos confulis fato (morte), Liv. X, 29, nademaal zij er met den dood des Confuls zoo door gekomen zijn, door den dood des Confuls het gevaar doorgeftaan hebben: mendacio, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 1, er met een leugen doorkomen: ceteri herbas tradidere, nudis plerumque nominibus defuncti, Plin. H. N. XXV, 2, i. e. te vrede, indien zij flechts bloot den naam genoemd hebben: cupio in hac re defungi, Terent. Phorm. V, 8, 32, i. e. met deze zaak vrij komen, d. i. dat het nooit weder gefchiedt: of ook ophouden, het befluit maken, zie hier voor: 2) voor fungor i. e. verrichten, doen, op zich nemen, bij voorb. munere orationis, Planc. in Epift. Cic. ad Div. X, 24: victu parco, Curt. VI, 2, i. e. zich behelpen: honoribus, Cic.: zie hier voor: imperio, Liv.: zie hier voor.

DEFUSUS, a, um, zie Defundo.

DEGENER, ĕris, 1) van den (edelen) aart of natuur verbasterd, of verbasterd, ontäart, bij voorb. Neoptolemus, Virg. Aen. II, 549: proles, Lucan. VIII, 693. Senec. Agam. 376: fanguis, Senec. Hippol. 905: arundo, Colum. VII, 9, 7: Ook met den Genitivus, bij voorb. patriae artis, Ovid. Met. XI, 314, i. e. ten aanzien enz.: patrii oris, Ovid. Pont. III, 5, 7: fanguinis, Stat. Theb. IX, 619: virtutis patrum, Ibid. X, 69: dus ook humani ritus, Plin. H. N. V, 8: van daar 2) onëdel, van eene onëdele, flechte natuur, bij voorb. adamas, Plin. H. N. XXXVII, 4 med.: aquila, Ibid. X, 3 in.: canum (voor canes) degeneres, Ib. XI, 50: herbae, Ibid. XVII, 5 in.: arundo, Colum., zie hier voor; ook in 't gemeen, onëdel, flecht, laag, onbetaamlijk enz., bij voorb. animos, Virg. Aen. IV, 13: metus, Lucan. III, 149: clamor, Senec. Hipp. 802: toga, Lucan. I, 365: infidiae, Tacit. Ann. XI, 19: prece degenere, Ibid. XII, 19.

DEGENERO, avi, atum, are, 1) van de (edele) natuur verbasteren, ontäarten, d. i. zijne (edele) ouders of voorouders of ftam ongelijk worden; van menfchen, beesten, en gewasfen, bij voorb. poma, Virg. Georg. II, 59: homo, Cic. Verr. III, 68 extr. Cic. Brut. 34 extr.: ni degeneratum (i. e. degeneratio facta) in aliis — offeciffet, Liv. I, 53 in.: ook met een Cafus of eene Propofitie, bij voorb. a) met a, bij voorb. a gravitate paterna, Cic. Prov. 8: a familia, Liv. IX, 34: a parentibus, Liv. XXII, 14: a virtute majorum, Cic. Flacc. 11: a Zenone, Cic. Tufc. II, 25: b) met den Dativus, bij voorb. Achilli, Claudian. de IV Conful. Hon. IV, 366: Marti, Stat. Theb. I, 464: patribus, Manil. IV, 78: c) met in, bij voorb. in Perfarum mores, Liv. IX, 18: ad artes theatrales, Tacit. Ann. XIV, 21: in feritatem, Plin. H. N. XVII, 15: hordeum in avenam degenerat, Ibid. XVIII, 17: d) met den Accufativus, bij voorb. propinquos, Prop. IV, 1, 81: palmas, Ovid. Met. VII, 543, i. e. zich ongelijk aan hun bewijzen: hanc cave degeneres, Ovid. Pont. III, 1, 45: honorem, Stat. Sylv. III, 1, 160: Not. pater degeneratus, Valer. Max. V, 8, 4, i. e. a quo filius degeneravit. 2) laten verbasteren, bij voorb. animos canum, Colum. VII, 12, 11.

DEGERO, effi, eftum, 3. wegdragen, ergens heen dragen, ornamenta ad meretrices, Plaut. Men. V, 2, 53: aurum amicae i. e. ad amicam, Ibid. V, 1, 41: van daar Tropisch, iet ergens heen brengen, tot iet maken, bij voorb. degeritur in paftillos, Plin. H. N. XII, 27, i. e. formatur.

DEGLUBO, pfi, ptum, 3. 1) afpillen, van de fchil beroven, bij voorb. granum folliculo, Varr. R. R. I, 48: 2) van de huid beroven, het vel aftrekken, villen, bij voorb. pecus, Tiber. ap. Suet. Tib. 32: aliquem vivum, Varr. ap. Non. 2 n. 638: murem, Marc. Emp. 16: deglupta maenas, Plaut. Poen. V. 5, 33.

DEGLUTINO, are, van een fcheiden, bij voorb. palpebras, Plin. H. N. XXV, 13.

DEGO (voor deago), degi, 3. 1) doorbrengen, bij voorb. aetatem, Cic. Rofc. Am. 52, i. e. doorbrengen of leven: dus ook aevum, Lucret. II, 1093: fenectam, Hor. Od. I, 31, 20: otia, Stat. Theb. VI, 830: diem, Cic. Amic. 23. Ter. Ad. IV, 1, 60. Plaut. Moft. III, 1, 3: vitam miferam, Cic. Sull. 27: van daar degere fcil. vitam a) leven, Horat. Od. III, 29, 41. Senec. ep. 47. Tacit. Ann. IV, 57. Plin. H. N. XII prooem. VI, 17 en 25: van daar b) beftaan, duuren, bij voorb. vita humanior fine fale non quit degere, Plin. H. N. XXXI, 7 post med.: 2) aftrekken, afnemen, bij voorb. farmenta, Cato R. R. 37.

DEGRANDINO, are, bij voorb. dum degrandinat, Ovid. Faft. IV, 755, i. e. zoo lang het hagelt, of tot de hagel ophoudt: beide past daar.

DEGRASSOR, atus fum, ari, tegen iemand hard handelen, aliquem, bij voorb. injuria degraffata duces, Stat. Ach. I, 406.

DEGRAVO, avi, atum, are, afdrukken, nederdrukken, lastig zijn, bezwaarlijk zijn, lastig vallen, bij voorb. alnum, Ovid. Trift. V, 3, 35: peritos nandi laffitudo, vulnera & pavor degravant, Liv. IV, 33: ne bos labore operis degravetur, Colum. VI, 2 extr.: navigia degravari quas infederit partes &, fi diutius permaneat, mergi, Plin. H. N. IX, 5: quae (duo millia) degravabant — cornu, Liv. III, 62: aetas illum degravat, Senec. ep. 30: pondere degravatus, Phaedr. IV, 21, 15: quia vulnus degravabat, Liv. VII, 24.

DEGREDIOR, effus fum, 3. 1) afgaan, afklimmen, afftijgen, bij voorb. tumulis, Liv. XXI, 32: eadem, Liv. V, 46 extr.: biduo eft degreffus, Ibid. XL, 22: in campum, Liv. VII, 24 in.: ad pedes, Liv. III, 62, van de Ruiterij d. i. afftijgen van de paarden: Not. ook met den Accufativus in plaats van den Ablativus, bij voorb. ut primum Alpes degreffus eft i. e. Alpibus, Salluft. fragm. ap. Arufian. zie Salluft. Ed. Cort. p. 991: 2) weggaan van iet, bij voorb. de via in femitam, Plaut. Caf. III, 5, 40: van daar Tropisch, bij voorb. officio, bij voorb. nihil officio degreffos, Terent. Phorm. IV, 5, 10, zoo wil Bentley lezen: de Edd. hebben digreffos: het eerfte is beter.

DEGRESSIO, onis, f. 1) het afgaan, 2) het weg- of afgaan, bij voorb. van het hoofd-onderwerp, Cic. Or. III, 53, 54.

DEGRESSUS, us, m. 1) het afgaan, 2) het weggaan, Cic. Pif. 26 extr.

DEGRESSUS, a, um, zie Degredior.

DEGRUMOR, ari, recht richten, bij voorb. viam, Lucil. ap. Non. 1 n. 316: ferrum, Enn. ap. Non. ibid.

DEGULATOR, oris, m. een opëter, flemper, flokker, Apul. in Apolog. post med. p. 322 Elm.

DEGULO, are, 1) opvreten, door de keel jaagen, bij voorb. postquam degularunt omnia, Charifius e poëta vet.: imo jamdudum occubuiffe, degulaffe oportuit, Afran. ap. Charif. ibid., alwaar het i. e. is-

fcitien

ſchien betekent, den hals breken of kloppen, of iet dergelijks: 2) *afkloppen enz.*, *zie* n. 1.

DEGUSTĀTĬO, onis, f. 1) *het proeven*, *bij voorb.* vini, Ulpian. Pandect. XVIII, 6, 1 in. XXXIII, 5, 3.

DEGUSTO, avi, atum, are, 1) *proeven*, *bij voorb. den wijn*, Cato R. R. 148: *ook* vaſa *of* dolia, Ulp. in Pandect. XVIII, 6, 1, *den wijn in het vat: verders* carnem, Plin. H. N. VIII, 32: florem, *van de bijën*, Ibid. XXI, 12: nec deguſtanti lotos amara fuit, Ovid. Pont. IV, 10, 18: cf. Hirt. Alex. 6: *van daar* 2) *Tropisch proeven*, *bij voorb.* pauca ex oratione, Cic. Att. I, 16 med., i. e. *aanhooren: dus ook* genus hoc deguſtabis, Cic. Parad. Prooem. extr.: aliquid de fabulis, Cic. Att. XIII, 40: imperium, Tacit. Ann. VI, 20, i. e. *voor korten tijd hebben:* ingenia virorum, Senec. ep. 33, i. e. *eenige kundigheid verkrijgen:* aliquid ſecculae (i. e. ſpei) ex ejus ſermone, Cic. Cluent. 26, i. e. *bekomen: van daar* a) *proeven d. i. beproeven*, *bij voorb.* vitam, Cic. Tuſc. V, 21: b) *uitvorſchen*, *ondertasten*, *bij voorb.* convivam, Cic. Att. IV, 8 extr.: c) *aanraken*, *bij voorb.* corpus, Virg. Aen. XII, 376: cruorem cuſpis deguſtat, Sil. V, 273: ignes deguſtant tigna, Lucret. II, 192, i. e. *aanraken*, *belekken:* deguſtanda haec prooemio, non conſumenda, Quintil. IV, 1, 14, i. e. adtingenda.

DEHAURĬO *of* **DEHORIO**, ſi, ſtum, 4. *afſcheppen*, *uitſcheppen*, *uitputten*, *bij voorb.* amurcam dehorito, Cato R. R. 66 Ed. Geſn.:

DEHINC, 1) *van nu aan*, *in 't vervolg*, Terent. And. Prol. 22. I, 2, 19. Eun. V, 2, 38: 2) *hier na*, *hier op*, *van tijd en plaats*, *bij voorb.* dehinc aloën ſumat, Celſ. I, 3 poſt med.: olim — dehinc, Suet. Dom. 8: cf. Virg. Georg. III, 167. Ibid. Aen. I, 131 (135). IV, 464. V, 722. VIII, 337: Italia dehinc (ſcil. *volgt*), Plin. H. N. III, 5 in.: 3) *van hier*, *bij voorb.* dehinc ab Syria usque cet., Tacit. Ann. IV, 5: Not. dehinc *is bij de dichters of van twee lettergreepen, wanneer de eerſte lettergreep kort is, bij voorb.* Virg. Georg. III, 167. Aen. III, 464. V, 722. VIII, 731. Horat. Art. 144. Stat. Sylv. III, 3, 63. Val. Fl. I, 551, *of van ééne lettergreep (door Contractie)*, *bij voorb.* Ovid. Faſt. VI, 783. Virg. Aen. I, 131 (135). Ibid. 256 (260). VI, 678.

DEHISCO, ĕre, *zich van elkander doen*, *zich openen*, *bij voorb.* acies hoſtium, Liv. XXIX, 2: tellus, Virg. Aen. V, 24: unda, Ibid. I, 106 (110): ora domus, Ibid. VI, 52: navigium, Senec. ep. 30: oſſa media, Celſ. VIII, 1: roſa, Plin. H. N. XXI, 4: tauri ſylveſtres rictu ad aures dehiſcente, Ibid. VIII, 21: thynni pingueſcunt in tantum, ut dehiſcant, Ibid. IX, 15, i. e. *berſten:* alumen dehiſcens in capillamenta, Ib. XXXV, 15 poſt med.: ſtibium fiſſuris, non globis dehiſcens, Ibid. XXXIII, 6: Not. dehiſſe perfect. infinit., Varr. L. L. IV, 32 in eo loco dehiſſe terram.

DEHONESTĀMENTUM, i, n. 1) *het geen iet ontſiert*, *bij voorb.* corporis, Salluſt. ap. Gell. II, 27. *ontſiering; dus ook* oris, Tac. Hiſt. IV, 13: 2) *beſchimping*, Senec. de Conſtant. 19 extr. Tacit. Ann. XII, 14. XIV, 21. Ibid. Hiſt. II, 87. Juſtin. XXVIII, 2.

DEHONESTO, are, *onteeren*, *beſchimpen*, Tacit. Ann. III, 70. XVI, 24. Suet. Claud. 30.

DEHONESTUS, a, um, *onbetaamlijk*, *bij voorb.* verbum, Gell. XIX, 10.

DEHORTOR, atus ſum, ari, *afraaden van iet*, aliquem, Cic. Piſ. 39. Cato ap. Gell. XIII, 24: ne darem, Terent. Phorm. V, 7, 17: a te, Auct. ad Her. III, 3: multa (me) dehortantur a vobis, Sall. Jug. 31 (33), i. e. *ſchrikken mij van u af, raaden mij af, u te verdedigen enz.: doch* a vobis *kan ook tot* multa *behooren*, i. e. multa veſtra (facta) *en dus verſtaat het Korte: de billike de ſtaat lang* Enn. ap. Gell. VII, 2 Annibal audaci cum pectore dehortatur: *doch* Nonius *leest* de me hortatur.

DEJECTĬO, onis, f. 1) *de nederwerping*, *afſtorting: Tropisch*, *bij voorb.* animi, Senec. Nat. Quaeſt. II, 59, i. e. *moedeloosheid:* gradus, Pandect. XLIX, 16, 3, i. e. *vernedering*, *onzetting van den rang:* 2) *uitſlooting*, *uitwerping*, *bij voorb. uit het goed*, Cic. Caecin. 20: *van daar* alvi i. e. *losmaking of losheid*, *afleiding van de vuiligheid in 't ligchaam*, Laxans, *buikzuivering*, *ook zonder* alvi, *zie* Celſ. I, 3 poſt med., *alwaar eene afdeeling tot opſchrift heeft* de dejectionibus (*buikzuivering enz.*), *daar ſtaat* dejectio a medicamento petenda eſt cet.: moliri dejectionem, Ibid. II, 12: ſubita, Ibid. 7: laborare dejectionibus, Ibid. Praef. prope ſin.: cf. Senec. Ep. 120 ante med.

DEJECTIUNCŬLA, ae, f. i. e. levis dejectio, Scribon. Larg. 52.

DEJECTO, are, i. q. dejicio, *bij voorb.* vaſa, Mattius ap. Gell. XX, 9.

DEJECTUS, us, m. 1) *het nederwerpen*, *bij voorb.* arborum, Liv. IX, 2: aquae, Senec. Ep. 56: fluminum, Ib. ad Marc. 18: dejectu nubila conducit (Peneus), Ovid. Met. I, 571: 2) *de ſchuinſte van eene plaats*, *bij voorb.* collis — dejectus habebat, Caeſ. B. G. II, 8: in dejectu poſitus, Plin. H. N. II, 70: ad capita dejectus cet., Ibid. XXXIII, 4: cf. Vitruv. VI, 3: 3) *het omwerpen of over zich heen werpen bij voorb. van eene rots*, Stat. Theb. IV, 272.

DEJECTUS, a, um, *zie* Dejicio.

DEIĔRO, avi, atum, are, *betuigen*, *zweeren*, Terent. Eun. II, 3, 39. Hec. V, 2, 5. Plaut. Men. V, 2, 63. Prop. IV, 3, 42: per coelum, Varr. L. L. IV, 16: *ook heeft men daar voor* dejuro, Plaut. *en* Gell.

DEJĬCĬO, ēci, ectum, 3. 1) *onderwerpen*, *afwerpen*, *op den grond werpen*, *nederſtorten*, *nederſlaan*, *bij voorb.* ſe de muro, Caeſ. B. C. I, 18: ſe e ſuperiore parte aedium, Nep. Dion. 4: *dus ook* venti ſe dejiciunt a montibus, Liv. XXVIII, 6: *ook* dejici *voor* dejicere ſe, *bij voorb.* caprae dejectae vertice ſaxi, Virg. Aen. IV, 152, *ſtorten zich (lopen) af:* fulmen coelo in terras, Ibid. VIII, 427: aliquid in mare, Cic. Q. Fr. 14: araneas de foribus, Plaut. Stich. II, 2, 31: dejici ab elephanto *afgeworpen worden*, Liv. XXXVIII, 14: aliquem de ponte, Cic. Roſc. Am. 35: jugum a cervicibus, Cic. Phil. I, 2: muros, Liv. VIII, 14: caput ictu enſis, Virg. Aen. IX, 770: i. e. *afſlaan:* turrim, Caeſ. B. C. II, 22: hoſtes muro, Ibid. B. G. VII, 28: oculos de aliquo *wegwenden*, Cic. Verr. IV, 15: cf. V, 71: *van daar* crines dejecti *afhangende haairen*, Tacit. Ann. XIV, 30, *ten zij men lezen moet* disjecti *wanördelijke: van daar maken, dat iet nedervalt of komt*, *bij voorb.* a) *afnemen*, *bij voorb. hammen*, Plaut. Stich. II, 2, 36: b) *naar beneden trekken of ſleepen*, *bij voorb.* aliquem in forum, Cic. Verr. IV, 40: libellos, Cic. Quint. 6, *afſcheuren of werpen.* c) *nederſchieten*, *ſchieten of nederleggen*, *dooden*, *bij voorb.* avem, Virg. Aen. XI, 580: hominem, Ibid. 642: Caeſ. B. G. II, 27. B. C. I, 46. Nep. Thraſ. 3 in.: juvencum, Phaedr. II, 1, 1: *van daar ſlachten*, *offeren*, Valer. Flacc. I, 190: d) *nederlaten*, *bij voorb.* equum in viam, Liv. XXIII, 47: ſecurim in caput, Liv. I, 40, *laten vallen:* oculos in terram, Quintil. I. 11 (19), *nederſlaan.* Ook dejectus oculos, *dichterlijk*, *voor* dejectis oculis, Virg. Aen. XI, 480: *dus ook* dejectus vultum, Stat. Theb. III, 367: *dus ook* dejectreſt oculos in ſe *voor* dejecit in ſe oculos, *heeft de oogen nedergeſlagen*, Ovid. Am. II, 4, 11: *van daar* dejectus, a, um, *nederig*, *laag*, *bij voorb.* locus, Caeſ. B. C. I, 46: e) alvum *de vuiligheid des ligchaams afleiden of voorthelpen*, Cato R. R. 156, 158: *daar voor ſtaat enkel* dejicere, *bij voorb.* qui dejicere volet, Celſ. I, 3 poſt med., i. e. *afleiden*, *buikzuiveren:* frequens dejiciendi cupiditas, Ib. IV, 15 in., i. e. *te ſtoele gaan: van daar* caſei, qui facillime dejiciantur, Varr. R. R. II, 11, i. e. *ligt te verteeren*, *eigenlijk, die niet lang in 't lijf blijven, maar ſchielijk voortgaan:* f) *ergens heen werpen*, *bij voorb.* ſortes in urnam, *of enkel* ſortes ſcil. in urnam, Caeſ. B. C. I, 6: g) *uit zijn' ſtand brengen*, *in wanörde brengen: van daar* dejectus, a, um, *wanördenlijk*, *verward*, *bij voorb.* crinibus dejectis, Tacit. Ann. XIV, 30, *ten zij het is afhangend, doch, het eerſte is beter, ten zij men liever* disjectis *wil lezen:* haec ſunt dejecta, Cic. Roſc. Com. 2, i. e. *wanördenlijk*, *alwaar insgelijks* disjecta *gepaster zou zijn:* 2) *weg- of uitwerpen*, *ſtooten of drijven*, *bij voorb. uit het goed ſtooten of werpen*, Cic. Caecin. 8 extr. 11 in. 12 med. Cic. Quint. 25 poſt med.: praeſidium, Liv. XXVIII, 7 in. XLIV, 35 med., *bezetting of andere vijandelijke troepen, die eene plaats bedekken, delogeeren*, *verdrijven*, *verjaagen: dus ook* praeſidium Claterna, Cic. Phil. VIII, 2: ex ſaltibus, Caeſ. B. C. I, 37: *dus ook* ex tot caſtellis dejectos, Liv. XLIV, 35: *dus ook* aratores dejecti, Cic. Verr. III, 51: *van daar Tropisch* propugnaculum ex defenſione ejus, Ibid. 16, i. e. *te niet gedaan (eigenlijk misſchien nedergeſtort): van daar* a) *verwijderen*, *afwenden*, *bij voorb.* malum de humana conditione, Cic. Tuſc. I, 8: metum alicui, Cic. Verr. V, 49: vitia, Cic. Tuſc. IV, 37: verbera a ſe, Cic. Verr. V, 62: perturbationes, Cic. Top. 17: quantum de doloris terrore dejeceris, Cic. Tuſc. II, 5 extr., i. e. minueris, removeris: jugum a cervicibus, Cic. Phil. I, 2, *afſchudden.* b) *afwenden*, *bij voorb.* oculos a republica, Cic. Phil. I, 1: oculos ab aliquo, Cic. Verr. IV, 15: ſi tantum oculos dejecerimus, Ibid. V, 71: c) *afbrengen van iet*, *bij voorb.* aliquem de ſententia, Cic. Tuſc. II, 5: de ſtatu, Cic. Or. 37. Cic. Caecin. 15: *of* de gradu, Cic. Off. I, 23. *en* Att. XVI, 15, i. e. *van zijn ſtel: ook iet van iet afwrijven*, *bij voorb.* ramenta pellis cervinae dejecta pumice, Plin. H. N. XXVIII, 17 ante med., *doch anderen lezen*, *bij voorb.* Ed. Elzev., defecta: d) *van iet berooven*, *bij voorb.* honore, Liv. III, 35: *ook zonder* honore, *bij voorb.* inimicum dejeciſſet, Liv. XXXVIII, 35 in., ſcil. honore, conſulatu: *dus ook* dejecto Fabio, Ibid. XXXIX, 32 extr.: cf. Coel. in Cic. Ep. ad. Div. VIII, 4 med.:

Digitized by Google

med.: dus ook principatu, Caef. B. G. VII, 63: aedilitate, Cic. Verr. Act. I, 8: praetura, Cic. Mur. 36: fpe, Caef. B. G. I, 8: opinione, Ibid. V, 48: conjuge, Virg. Aen. III, 317: ook fcil. animo, moedeloos maken, bij voorb. dejectus moedeloos, Virg. Aen. X, 858. doch het kan ook tot n. 1. (Tropisch) gebracht worden: 3) ergens heen drijven of flaan, bij voorb. dejici van de golven ergens heen gedreven of geflagen worden, Caef. B. G. IV, 28. Liv. XXI, 49 ante med. XXIII, 34 extr. Tacit. Ann. II, 60.

DEIN hier na, Cic. Nat. D. II, 42. Liv. IX, 31. Terent. And. III, 3, 30. Hor. Sat. I, 3, 101.

DEINCEPS, I) Adv., 1) hier op, d. i. terftond daar na, Cic. Off. I, 13 extr. Cic. Nat. D. II, 44 in.: 2) naar de rei af, in ééns weg, Cic. Tufc. IV, 2 in. Or. III, 47 med. ad Div. II, 18 med.: deinde deinceps, Cic. Leg. III, 2 in. Div. I, 30 extr.: II) Adject. gen. ipfius en Ipis i. q. fequens, bij voorb. deincipiti die, Apul. Flor. p. 353. Elm.: deincipem, Feft.

DEINDE, Adv., daar na, hier op, Cic. Agr. I, 2: ftaat dikwijls voor ten tweeden, ook ten derden, ten vierden enz., bij voorb. primum Appio; deinde imperatori; deinde cet., Cic. ad Div. III, 7. en meermaalen: ook ftaat deinde en poftea of poft bij een, Cic. Mil. 24. Liv. XLI, 24. Terent. And. III, 2, 3. Nep. Eum. 5, en nunc, Virg. Aen. XII, 889.

DEINSŬPER i. e. defuper, Salluft. Fragm. ap. Non. 12. n. 48.

DEINTĔGRO, are, i. e. minuere, Caecil. ap. Non. 2. n. 255.

DEJŬGO, are, fcheiden, bij voorb. unanimitatem, Pacuv. ap. Non. 2. n. 256.

DEJUNGO, xi, ctum, 3. fcheiden, bij voorb. amantes, Plaut. Afin. III, 3, 75: juncto dejunctove jumento, Infcript. ap. Gud. p. 1003. n. 2: quae dejuncta fuerunt, Cic. Univ. 5, doch anderen lezen, bij voorb. Ed. Erneft., dijuncta.

DEJORĬUM, i, n. een eed, Gell. VII, 10.

DEJŌRO, are, betuigen, zweeren, Plaut. Caf. III, 5, 37. Ibid. Rud. V, 2, 49. Gell. I, 3, 30. IV, 20. VII, 18. XI, 6. Men heeft ook dejero.

DEJŬVO, are, niet helpen, Plaut. Trin. II, 3, 63.

DELĀBOR, pfus fum, 3. 1) nedervallen, nedervloejen, nederflippen of vliegen, bij voorb. de coelo, Cic. Manil. 14: arma delapfa de manibus, Cic. Off. I, 22: ferta delapfa capiti, Virg. Ecl. VI, 16: coelo facies delapfa parentis, Virg. Aen. V, 722: fomnus delapfus ab aftris, Ibid. 838: flumen delabens in mare, Horat. Od. III, 29, 35: delabere ad Delon, Valer. Flacc. II, 127, i. e. vlieg: in fcrobes, Caef. B. G. VII, 82: feneftra, Tibull. II, 7, 21: per auras, Ovid. Met. III, 101: aqua delaberetur ex utraque tecti parte, Cic. Or. III, 46: 2) Tropisch, a) vallen, ergens heen geraken, op iets vervallen of komen, bij voorb. in morbum, Cic. Att. VII, 5: in fufpiciones, Gell. XIV, 3 extr.: in vitium, Cic. Or. II, 60: in difficultates, Cic. Fat. 17: a majoribus ad minora, Cic. Partit. 4: ad praecipiendi rationem, Cic. Q. Fr. I, 1, 6: in iftum fermonem, Cic. Or. I, 21: delabor eodem, Ovid. Pont. IV, 15, 33: Carneadem — folitum effe delabi ut diceret, Cic. Acad. IV, 18 extr., alwaar bij delabi misfchien eo moet gedacht worden, of nog beter er bij zou ftaan: ad aequitatem, Cic. ad Div. VI, 10 extr. (11), i. e. billijker worden: ad Clodiam, Cic. Att. XII, 47, i. e. vervallen op haaren tuin, dien willen hebben. b) ontftaan, bij voorb. genera ab his plura delapfa funt, Cic. Or. III, 57 med. c) te gronde gaan, bij voorb. rem familiarem delabi finere, Cic. Off. II, 18 extr., doch de nieuwfte Edd. hebben dilabi, het welk beter fchijnt: d) den moed laten vallen, bij voorb. nulla voce delabens, Auct. ad Her. IV, 55 extr.: het kon ook zijn, hij zonk, viel: maar daar op volgt concidit tacitus, alwaar men niet ligt een' Pleŏnasmus wilde ftellen. Men zou het ook kunnen vertaalen, hij misging zich met zijne woorden, wanneer delabi misfen, zich misgaan, zou betekenen: e) feilen, zich misgaan, bij voorb. nulla voce, zie terftond hier voor.

DELABŌRO, are, voor laboro, Afran. ap. Non. 4. n. 423.

DELACĔRO, are, verfcheuren, verderven, bij voorb. me meamque rem, Plaut. Capt. III, 5, 14.

DELĂCRYMĀTĬO, ōnis, f. vergieting van traanen, bij voorb. capnos delacrymationem facit, ceu fumus, Plin. H. N. XXV, 13: vis ejus — delacrymationibus proficiens, Ibid. XXXVII, 11.

DELĂCRYMO of DELACRUMO, DELACRIMO, are, weenen, huilen, of traanen vergieten, bij voorb. Colum. IV, 9, van den wijnftok.

DELAEVO, zie Delevo.

DELAMBO, ĕre, afflikken, bij voorb. vellera lingua, Stat. Theb. II, 681.

DELAMENTOR, ari, klaaglijk beweenen, bejammeren: aliquem, Ovid. Met. XI, 331.

DELĂPĬDO, are, 1) van fteenen zuiveren, bij voorb. locum, Cato R. R. 46: 2) met fteenen beftraten, bij voorb. delapidata i. e. lapide ftrata, Feft., maar die geen voorbeeld bijbrengt.

DELAPSUS, us, m. het afvallen, afflippen, afvliegen, afvaaren, afzwemmen, afkomst, bij voorb. cum aquae non habent delapfum, Varr. R. R. I, 6 extr., i. e. geen val hebben, niet afvallen kunnen.

DELAPSUS, a, um, zie Delabor.

DELASSĀBĬLIS, e, het geen kan vermoejen, of moede kan worden, bij voorb. pectus, Manil. IV, 242.

DELASSO, are, vermoejen, Plaut. Afin. V, 2, 22. Horat. Sat. I, 1, 14.

DELĀTĬO, ōnis, f. de afdraging, afbrenging, ergens heenbrenging, ergens heenvoering, van daar aanbrenging, aangeving, bij voorb. nominis, Cic. Cluent. 8: ook zonder nominis, Cic. in Caecil. 15. Tacit. Hift. II, 10, aanklagt.

DELĀTOR, oris, m. die iet afdraagt of brengt, die iet ergens heenbrengt, aanbrengt, aanwijst: van daar die iemand aanbrengt, verklikt, verklikker, Sueton. Ner. 10. Ibid. Dom. 9. Plin. Paneg. 34. Tacit. Ann. IV, 30.

DELĀTŌRĬUS, a, um, i. e. den verklikker of aanbrenger betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. curiofitas, Pand. XXII, 6, 6.

DELĀTUS, a, um, zie Defero.

DELĒBĬLIS, e, het geen men uitbluſchen of uitdelgen kan, uitwischbaar, vergangelijk, Martial. VII, 83, 7.

DELECTĀBĬLIS, e, vermaaklijk, vermakend, aangenaam, bij voorb. cibus, Tacit. Ann, XII, 67: praecentio, Gell. I, 11: apologi, Ibid. II, 29: vox delectabilior, Apul. in Flor. poft med. p. 357. Elm.

DELECTĀBĬLĬTER, vermaaklijk, aangenaam, Gell. XIII, 24. XV, 1.

DELECTĀMENTUM, i, n. het geen tot vermaak of kortswijl dient, vermaaklijkheid, bij voorb. inania delectamenta puerorum, Cic. Pif. 25: qui me fibi pro ridiculo & delectamento putat, Terent. Heaut. V, 1, 79, i. e. mij voor den zot houdt.

DELECTĀTĬO, ōnis, f. vermaak, Cic. Tufc. IV, 9: delectatione duci videndi & audiendi, Cic. Off. I, 30: delectationem habere i. e. adferre, Cic. ad Div. VI, 12 extr.: gaudium & delectatio, Cic. Red. Sen. 6: fuavitas & delectatio, Cic. Or. I, 43: delectatione & voluptate privafti, Cic. ad Div. IX, 24.

DELECTO, avi, atum, are, 1) eigenlijk tot zich lokken: van daar vermaken, bij voorb. fe aliqua re, bij voorb. me libris delecto, Cic. Att. II, 6: tu te jure delectato cet., Cic. ad Div. IX, 18: delectavimus nos cum Mufis, Cic. Att. II, 4: me literae delectaverunt, Cic. ad Div. V, 19: me ftatus reip. non delectat, Ib. I, 7 extr.: van daar Paffiv. delector ik word vermaakt, bij voorb. ab aliqua re, Cic. Or. 57 extr. Cic. in Caecil. 13, of ik vermaak mij, aliqua re, is menigvuldig, bij voorb. his rebus, Cic. Pif. 20: genere, Cic. Q. Fr. III, 3 extr.: nullo plus homine, Cic. ad Div. XII, 29: ook met in, bij voorb. in hoc admodum delector, Cic. Leg. II, 7 med.: in hac inani prudentiae laude delector, Cic. ad Div. VI, 4 poft med.: zoo ftaat ook laetari in re, Cic. Phil. XI, 4. Ook met den Infinitivus, bij voorb. prudens dici delector, Horat. Ep. I, 16, 32: cf. Phaedr. V, 3, 9. Ook Imperfonal., bij voorb. Me delectat de Dionyfio, Cic. Q. Fr. II, 13 extr., het vermaakt mij. Ook ftaat delector als een Deponens, bij voorb. nihil nos delectaris? i. e. delectas, Petron. 64 in.: dominam fuam delectaretur (fenfu obfcoeno), Ibid. 45. Ook 2) terug houden of houden, bij voorb. ibi oves delectato, Cato R. R. 30. Plin. H. N. XVII, 9. Sommigen lezen delegato in Cato. Men zou ook delectato kunnen verklaaren, vermaken, weiden enz.

DELECTUS, us, m. de keuze, bij voorb. beneficiorum, Cic. Off. I, 15: rerum, Cic. Verr. II, 50: delectus judicum haberi folet, Cic. Phil. V, 5: doch de Ed. Erneft. heeft dilectus: gelijk dan deze beide woorden dikwijls verwisfeld zijn geworden, en in den grond het zelfde betekenen: habere verborum delectum, Cic. Or. III, 37: delectum adhibere ad rem, i. e. in re, Cic. Fin. V, 30: habere delectum civis & peregrini, Cic. Off. I, 41 extr.: fine ullo delectu, Cic. Agr. II, 21: cum delectu, met keuze, Plin. Ep. II, 13: bijzonder de keuze of de werving der Soldaten, of ligting, bij voorb. delectum habere, Caef. B. G. VII, 4. Cic. Cat. II, 3: delectum fervorum habere, Cic. Pif. 10: of delectum facere, Plin. H. N. VI, 19: of inftituere, Hirt. Alex. 56: of agere, Plin. H. N. VII, 29. i. e. werving ondernemen, houden. Men fchrijft ook daar voor dilectus, dus heeft Ed. Oudend. Caef. en Hirt. De naam delectus (dilectus) komt daar van, dewijl wezenlijk uit de Romeinfche burgers de bekwaamfte lieden tot den Soldatenftand werden uitgezocht, te weten, deels gezonde, deels die kunnen bepaalden tijd niet

niet hadden uitgediend: daarom past meermaalenverkiezing, ligting, het best, somtijds, werving.

DELEGATIO, onis, f. *afzending aan iemand: van daar* 1) *verwijzing aan iemand.* 2) *aanprijzing aan iemand, bij voorb. tot betaaling*, adſignatie, *bij voorb.* a mancipe, Cic. Att. XII, 3, i. e. *aanwijzing enz.*: ſolutionem perficere delegatione & verbis, Senec. Benef. VI, 5: delegationem res non recipit, Senec. Ep. 27.

DELEGO, avi, atum, are, 1) *ergens heen zenden, bij voorb. in de gevangenis*, Liv. XXIX, 22 extr. *Van daar* 2) *ergens heen verzenden of wijzen, bij voorb.* diſceptationes ad pontifices, Liv. V, 25: rem ad ſenatum, Ibid. 20 extr.: ſtudioſos ad volumen, Nep. Cat. 3 extr. 3) *aanwijzen aan iemand of heenwijzen, opdat hij voor ons iet doen zal, bij voorb. betaalen*, Cic. Att. XII, 12 in.: Quinto i. e. ad Quintum, Ibid. XIII, 46, *ten zij het tot het volgende behoort: van daar* a) *overlaten, toevertrouwen, opdragen, bij voorb.* ſpes ſuas fortunae loci, Liv. VI, 28: quae nunc ad me delegare vis, Cic. Or. II, 28: diſceptationem decem legatis, Liv. XXXIV, 57 in., i. e. *overlaten, opdragen, of aan hen verwijzen*: delegavi amico locupletiori, Cic. Dom. 7: laborem alteri, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 1: infantes ancillis ac nutricibus, Tacit. Germ. 20: alicui curam rei, Quint. IV. Prooem.: *ook zonder* Dativus *voor zorgen, laten, bevelen, bij voorb.* Caſſium — occidendum delegaverat, Suet. Cal. 57: imagines deſcribendas, Plin. Ep. IV, 28: b) *toeſchrijven, toekennen, te last leggen, bij voorb.* crimen alicui, Cic. Font. 4: cauſam peccati mortuis, Hirt. B. G. VIII, 22, i. e. *de ſchuld op de dooden ſchuiven*: ſervati conſulis decus ad ſervum delegat i. e. tribuit, *ſchrijft toe*, Liv. XXI, 46: adverſa caſibus incertis belli & fortunae, Liv. XXVIII, 42: c) *iemand aanwijzen, beſtemmen tot iet, bij voorb.* aliquem negotio, Colum. III, 10, 6: aliquem, cui numerem, Senec. Benef. VII, 19: debitorem, *tot betaling aan iemand*, Pandect. XLVI, 2, 12: debitorem creditori, Ibid. leg. 13: *van daar Tropisch*, debitores nobis deos delegat, Senec. Benef. IV, 11.

DELENIFICUS, a, um, *vleijächtig, ſtreelend, innemend, liefkozend, bij voorb.* facta, Plaut. Mil. II, 2, 36: verba, Lucil. ap. Fulgent. de priſco ſerm.: ingenium mulierum, Turpil. ap. Non. 4. n. 115.

DELENIMENTUM *of* **DELINIMENTUM**, i, n. *alles, waar door men iemand ſtreelt of liefkoost.* 1) *middel van bevrediging*, Liv. IV, 51: vitae, Tacit. Ann. XV, 63, i. e. *middel van verligting.* 2) *liefkozingsmiddel, liefkozing, vleijerij, betovering* (*Tropisch*), Liv. XXX, 13 extr. XXXIX, 11 in. Tacit. Agric. 21. Pand. V, 2, 4.

DELENIO *of* **DELINIO**, ivi, itum, 4. 1) *iemand ſtreelen*, Plaut. Stich. Argum. 4. Horat. Od. III, 1, 43. Phaedr. III. prol. 44. 2) *iemand winnen, innemen, vermaken, en, als 't ware, betooveren*, Cic. Mil. 35 in. Cic. Off. II, 14 in. Cic. Cluent. 5. Mur. 35. ad Div. XV, 16. Or. I, 9. Fin. I, 10. Plaut. Amph. II, 2, 214. Ibid. Aſin. II, 4, 28. Ibid. Ciſt. II, 1, 40: *waarom het dikwijls betooveren vertaald wordt.*

DELENITOR *of* **DELINITOR**, oris, m. *die iemand jegens zich genegen maakt, hem innecmt enz. een innemer, betooveraar, of winner van eene perſoon, bij voorb.* judicis, Cic. Brut. 70.

DELEO, evi, etum, 2. 1) *uitwisſchen, uitveegen, bij voorb. het geen geſchreven was, bij voorb.* digito legata, Cic. Cluent. 14: ſcripſerunt: delere nolui, Cic. Att. XV, 4 poſt med.: cf. Ovid. Met. IX, 522: maculam, *Tropisch*, Cic. Manil. 3: *van daar* 2) *Tropisch, uitbluſſchen, verdelgen, verwoeſten, te grond helpen, vernietigen, geheel wegdoen, of eindigen, bij voorb.* memoriam, Cic. Flacc. 25: urbes, Cic. Roſc. Am. 45: aedificia, Cic. Agr. II, 32: urbem incendio, Nep. Them. 4: exercitum omnem, Caeſ. B. C. III, 70: ſepulcra, Cic. Leg. II, 16: improbitatem, Cic. in Caecil. 8: leges, Cic. Sext. 26: religionem, Cic. Div. I, 5: omne jus faſque, Cic. Att. I, 16 ante med.: omnem moleſtiam alicui, Cic. Q. Fr. III, 8: omnem ſuſpicionem ex animo, Cic. Roſc. Am. 2: turpitudinem fugae, Caeſ. B. G. II, 27: maculam, Cic. Manil. 3: ingenium, Petron. 2: hoſtes paene delere, Caeſ. B. G. VI, 35: bellum, i. e. *geheel eindigen*, Cic. Amic. 3. Nep. Alcib. 8.

DELETICIUS *of* **DELETITIUS**, a, um, i. e. deletus, *bij voorb.* charta, Pand. XXXVII, 11, 4, i. e. *daar te voren iet anders geſtaan heeft, daar derhalven iet verbeterd, of anders nog iet bijgeſchreven wordt.*

DELETILIS, e, *uitwisſchend, bij voorb.* ſpongia, Varr. ap. Non. 2 n. 212.

DELETIO, onis, f. *het uitwisſchen, uitveegen: van daar vernietiging, te grond helping, doding, nederlage van een leger, bij voorb.* deletio noſtri ad unum exercitus, Lucil. ap. Non. 2 n. 217.

DELETRIX, icis, f. i. e. quae delet, *bij voorb.* ſica deletrix imperii, Cic. Haruſp. 23, i. e. *verdelgſter, vernietigſter, enz.*

DELETUS, a, um, *zie* Deleo.

DELEVO *of* **DELAEVO**, are, *glad maken, bij voorb.* plagam acutiſſimo ferro, Colum. de Arbor. 6.

DELIBAMENTUM, i, n. *de wijn, die den Goden ter eere geplengd of uitgeſtort wordt, bij voorb.* defuſis Mercurio delibamentis, Val. Max. II, 6, 8.

DELIBATIO, onis, f. *is, wanneer men iet van eene zaak wegneemt, vermindering, bij voorb.* legatum eſt delibatio hereditatis, Pandect. Florent. XXX leg. 113.

DELIBERABUNDUS, a, um, *overleggend, overwegend*, Liv. I, 54 med. II, 45.

DELIBERATIO, onis, f. *de overweging, beraadſlaging*, a) *bij zich zelven, bij voorb.* conſilii capiundi, Cic. Off. I, 3 in., i. e. in capiendo cet. b) *met anderen, bij voorb.* cum iis ipſis cet., Cic. Or. III, 53: *van daar* res habet deliberationem, Cic. Att. VII, 3 poſt in., i. e. *verdient overweging: dus ook* cadit in deliberationem, Cic. Off. I, 3: habere deliberationes de rep., Cic. Phil. I, 1: adhibere aliquem ad deliberationes, Ib.: diſceptationes forenſes deliberationum i. e. generis deliberativi, Cic. Or. I, 6.

DELIBERATIVUS, a, um, *beraadſlagend, d. i. tot beraadſlaging behorende, bij voorb.* genus (cauſarum, orationum), Cic. Inv. I, 5.

DELIBERATOR, oris, m. *die iet overweegt*, Cic. Sext. 34.

DELIBERO, avi, atum, are, 1) *beraadſlaan, overleggen, bij voorb.* cum aliquo, Cic. Or. 40: delibera hoc, dum redeo, Ter. Ad. II, 1, 42: tibi diu deliberandum eſt, utrum cet., Cic. Roſc. Com. 15: *van daar raadplegen, bij voorb.* Delphos deliberatum miſſi ſunt, Nep. Milt. 1: deliberantibus Pythia reſpondit, Ibid. Them. 2: ut maxima de re aequo animo deliberanti des conſilium, Cic. Att. VIII, 3 extr., *doch het kan hier ook zijn overleggen* (*bij zich zelven*). 2) *beſluiten, een beſluit nemen, bij voorb.* iſte deliberarat non adeſſe, Cic. Verr. I, 1: mortem, Hor. Od. I, 37, 29: Mihi deliberatum eſt, Cic. Agr. I, 8, *ik heb beſloten, het is bij mij beſloten enz.*: *dus ook* certum eſt deliberatumque omnia dicere, Cic. Roſc. Am. 11: ſic habuiſti ſtatutum cum animo ac deliberatum, omnes judices reiicere, Cic. Verr. III, 41: neque illi quidquam deliberatius fuit, quam me evertere, Cic. ad Div. V, 2 poſt med.: *van daar* deliberatus, a, um, *zeker, bij voorb.* deliberatius theorematium, Gell. I, 13. Not. Delibero *is waarſchijnlijk van* libra *eene weegſchaal, waarvoor men ook* libera *zeide: en dus eigenlijk afweegen.*

DELIBO, avi, atum, are, *van eene zaak iet wegnemen of afbreken, proeven, bij voorb.* partem ab aequore, Lucret. VI, 621: cibos, Claudian. B. Get. 351: paululum carnis, Petron. 136: coenas, Favorin. ap. Gell. XV, 8: delibante eo tantummodo ſummarum acervos, neque — plus denarios auferente, Suet. Aug. 57: ne bos truncum delibet, Colum. II, 2 extr., i. e. *afbreken, kwetzen*: ne delibent aliquid membrorum, Varr. R. R. II, 2 poſt med., i. e. *kwetzen*: undique floſculos, Cic. Sext. 56: pudicitiam i. e. *kwetzen*, Suet. Aug. 68: Animos habemus delibatos ex mente divina, Cic. Senect. 21, *als 't ware daar van afgebroken: van daar* a) *beproeven, bij voorb.* honorem, Liv. V, 12 extr., i. e. *voor de eerſte keer genieten: dus ook* honores parcilime, Plin. Paneg. 54, i. e. *ſpaarzaam aannemen*: artes ſuas, Ovid. Faſt. I, 169: b) *verminderen, bij voorb.* pacem animi, Lucret. III, 241: aliquid de integritate virginitatis, Flor. II, 6: c) *even aanraken, of enkel aanraken, bij voorb.* oſcula, Virg. Aen. XII, 434. Sueton. Aug. 94, *den mond bij het kusſen, of enkel kusſen*: delibant aequora plantae, Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 152: omnia narratione delibabimus, Quintil. IV, 2: artes ſuas obiter, Ovid. Faſt. I, 169, i. e. *daarmede beginnen, een' kleinen aanvang van zijn aandacht maken, bij het begin des jaars.*

DELIBRO, avi, atum, are, *van de baſt of ſchil berooven, afſchillen, bij voorb.* arborem, Colum. V, 11: corticem, Ib. IV, 24. XII, 56: partem arboris, Ibid. V, 11.

DELIBUO, ui, utum, 3. *beſmeeren, natmaken, bezalven, bij voorb.* aliquem unguentis, Solin. 12 (22). *het Particip.* delibutus, *is meer in gebruik, bij voorb.* delibutus coeno, Plaut. Poen. I, 2, 55: cruore, Hor. Epod. XVII, 31: capillus delibutus, *gebalſemd*, Cic. Roſc. Am. 46: medicamentis, Cic. Brut. 60: *van daar Tropisch*, delibutus gaudio, Ter. Phorm. V, 6, 17, *voor* plenus: *ook* luxu, Plin. H. N. IV, 12 extr.

DELICATE, *vermaaklijk, zacht, teder, wellustig, bij voorb.* recubare, Cic. Or. III, 17: vivere, Cic. Off. I, 30: veſtire & colere, Colum. XI, 1: multa odioſa delicate jocoſeque fecit, Nep. Alcib.

Digitized by Google

2: conficere iter segniter & delicate, Suet. Calig. 43: delicatius tractat iracundos, Senec. de ira III, 9: *Tropisch*, nec delicate se spargat (vitis), Plin. H. N. XVII, 22 med.

DELICATUS, a, um, *eigenlijk vol vermaaklijkheid: van daar* 1) *het geen slechts tot vermaak of wellust dient, bij voorb.* delicatus ancillarum comitatus, Cic. Mil. 10, i. e. *bedienden enkel tot staat en vermaak: dus ook* Teiae, Euphrosynes delicatae, Inscript. ap. Grut. p. 311 n. 6, i. e. Teiae, quae fuit delicata Euphrosynes i. e. *hofjuffer, kamerjuffer, staatsdame enz.: van daar* 2) *wellustig, bij voorb.* sermo, Cic. Off. I, 40: convivium, Cic. Att. II, 14: litus delicatissimum, Cic. Verr. V, 40: versus delicatissimi, Cic. Pis. 29: gressus, Phaedr. V, 1, 13: b) *boertend, spotachtig*, Plaut. Most. IV, 2, 32: c) *zacht, week, bij voorb.* oves delicatissimae, Plin. Epist. II, 11 extr.: delicatior teneriorque cauliculus, Plin. H. N. XIX, 8 ante med.: vestis delicatior, Ibid. IV, 12 ante med.: Anio delicatissimus amnium, Plin. Epist. VIII, 17, i. e. *zacht vloeijend, vlietend*: ubi tu es, delicata? Plaut. Rud. II, 5, 8, scil. puella, i. e. *teder, schoon, aangenaam, meisjen*: d) *aangenaam, vermaaklijk, bij voorb.* delicatiores in cantu flexiones, Cic. Or. III, 25: cf. Plaut. Rud. II, 5, 8, *zie hier voor.* 2) *aan den wellust en een gemaklijk leven overgegeven, teder, wellustig, bij voorb.* adolescens, Cic. Brut. 53: Asia, Cic. Mur. 9: vita, Cic. Tusc. II, 11: delicatior filius, Cic. Or. II, 64: *ook misschien galant, prachtig, weidsch, bij voorb.* tam delicati esse non possumus, Cic. Verr. IV, 57: *van daar* a) *te teder, bij voorb.* delicatae voluptates, Cic. Nat. D. I, 40: fastidium delicatissimum, Cic. Fin. I, 2: *van daar* b) *aanzienlijk, hoflijk in gedrag, bij voorb.* te delicatam habui, Plaut. Men. I, 2, 10: tam delicati esse non possumus, Cic. Verr. IV, 57, *zie hier voor.*

DELICIA, ae, f. *en meermalen* Plur. DELICIAE, arum, 1) *de vermaaklijkheid, vergenoegen, bij voorb.* deliciarum & voluptatis causa, Cic. Rab. post. 10: hujus operarii studia & delicias perferretis, Cic. Verr. IV, 57: *doch het kan hier ook zijn, troetelzaak, of beuzelarij: van daar zekere opschik in de reden, bij voorb. de* concinnitas cet., deliciae *heet* Cic. Or. 12 extr., *ten zij het hier* beuzelarij *moet vertaald worden. Van daar* meae deliciae, mea vita, *een liefkozend woordjen*, Plaut. Poen. I, 2, 152: *doch, dit kan tot 2 a behooren. Ook* deliciae i. e. *kostbaarheden, bij voorb.* excussis deliciis, Cic. Verr. IV, 23. 2) *het geen, daar iemand zich in vermaakt, vermaaklijkheid, vermaaklijke zaak, bij voorb.* a) *lievelingszaak, lieveling, bij voorb.* habere aliquid in deliciis, Cic. Div. I, 34, *onder zijne lievelingen of geliefde dingen tellen*: se Catullae delicias fuisse, Cic. Dom. 24, i. e. *lieveling*: Rufum, mel ac delicias tuas, i. e. *lieveling*, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8: Piliae & Atticae, deliciis atque amoribus meis, Cic. Att. XVI, 6 extr.: esse alicui in deliciis i. e. *zeer aangenaam zijn, iemands lieveling zijn*, Cic. Verr. IV, 1. Cic. Vat. 8: hujus operarii studia & delicias perferretis, Ib. IV, 57, i. e. *lievelingszaken: doch, zie hier voor: van daar kostbaarheden, bij voorb.* excussis deliciis, Cic., *zie hier voor.* b) *schimperij, boert, dartelheid, beuzeling, bij voorb.* deliciae equitum vix ferendae, Cic. Att. I, 17 extr.: *van daar* delicias facit, Plaut. Poen. I, 2, 83. Ibid. Men. II, 3, 30, *gij spot met mij, houdt mij voor den zot; dus ook* delicias & mollia carmina feci, Ovid. Trist. II, 349, *beuzelingen, d. i. kleine, geringe, minnedichtjens: daarom staat het geern van liefde, en minnekozerijen, bij voorb.* amores & hae deliciae quae vocantur cet., Cic. Coel. 19, *beuzelingen, d. i. liefdeszaken*: delicias diceret aut faceret, Catull. 74, 2, *beuzelingen, d. i. verliefde dingen, ontuchtige dingen*: facit in uno delicias Acme, Ibid. 45, 24, *drijft beuzelarijen, beuzelt, d. i. houdt minnehandelingen aan enz.: verders kon de groote begeerte naar zekere kostbaarheden* deliciae *heeten, bij voorb.* hujus operarii studia & delicias, Cic. Verr. IV, 57, *beuzeling d. i. te groote zucht naar zoodanige kostbaarheden*: c) *pracht, staat, bij voorb.* supellex ad delicias, Cic. Parad. I, 3: hujus operarii studia & delicias, Cic., *zie hier voor. De Singularis staat* Plaut. Rud. II, 4, 13. Ibid. Truc. V, 31. Inscript. ap. Grut. p. 1014 n. 5. Not. Delicia i. e. tignum, quod a culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigium collocatur; unde tectum deliciatum, & deliciares tegulae, Fest. *Alwaar* delicia (plur. deliciae) *misschien hetzelfde is, het geen bij* Vitruv. VI, 3 deliquiae *is, d. i. goot: en* tegulae deliciares i. q. colliciares tegulae, Cato R. R. VI, 3, i. e. *dakdrup, dakgoot.*

DELICIARIS, e, *en* DELICIATUS, a, um, *zie* Delicia *op het einde.*

DELICIO, ĕre, 1) *aftrekken*, 2) *vermaken, aanlokken, bij voorb.* parasitus, qui illum sciat delicere, Titinn. ap. Non. 4 n. 112.

DELICIOLAE, arum, *voor* deliciae, *wanneer men verkleinend, betrouwend, liefkozend, spreekt, bij voorb.* Tulliae deliciolae nostrae, Cic. Att. I, 8 extr.

DELICIOLUM, i, n. *voor* Deliciolae, Senec. ep. 12 fuum — deliciolum tuum.

DELICIUM, i, n. *voor* deliciae, Martial. VII, 49, 2. XIII, 98, 1. Phaedr. III, 20, 8.

DELICO, are, *aanwijzen, zeggen, bij voorb.* tibine commodum — non delicem? Titinn. ap. Non.: mater, delica, Titinn. Ibid. *het schijnt te staan voor* dedicare, (*zie* Dedico), *zoo als* Ulysses *voor* Ὀδυσσεὺς cet. *Men kon wel zeggen, dat het staat voor* deliquo (*zie* Deliquo *n.* 2), *maar dit* deliquo *schijnt veel meer voor* delico *te staan.*

DELICTUM, *zie* Delinquo.

DELICUS, a, um, *gespeend, niet meer zuigende, bij voorb.* porci, Varr. R. R. II, 4, 16.

DELIGO, avi, atum, are, 1) *binden, aanbinden, bij voorb.* hominem in statua, Cic. Verr. IV, 40: naves ad ancoras, Caes. B. G. V, 9: ad terram, Ibid. III, 39: fascia deligatur supra cutim, Cels. III, 21 med. 2) *verbinden, bij voorb.* vulnus, Quintil. II, 17: brachium (*na de aderlating*), Cels. II, 10 extr.

DELIGO, egi, ectum, 3. 1) *uitlezen, kiezen*, Cic. Off. II, 13. Agr. II, 9 *en meermalen.* 2) *uitjagen, of stooten, bij voorb.* ex aedibus, Plaut. Asin. III, 3, 41: 3) *aftrekken, bij voorb.* altra, Prop. III, 3, 106. 4) *afplukken, bij voorb.* rosam, Ovid. Her. IV, 30. 5) *omwerpen, bij voorb.* urnas delegerit, Cic. Vatin. 14.

DELIMIS, e, *scheef, bij voorb.* delime bipennis i. e. *scheere enz.*, Varr. ap. Non. 2.

DELIMO, are, *afvijlen, bij voorb.* scobem aeris, Plin. H. N. XXXIV, 11.

DELINEO, avi, atum, are, *ontwerpen, schetsen, bij voorb.* imaginem in pariete, Plin. H. N. XXXV, 10.

DELINGO, nxi, nctum, 3. *likken, lekken*, Plaut. Curc. IV, 46. Ibid. Pers. III, 3, 25. Cels. III, 22 extr.

DELINIO, *zie* Delenio.

DELINO, ēvi, itum, 3. 1) *afwisschen, bij voorb.* tectorium delitum, Cic. Verr. I, 56 extr., literae delitae sunt redditae, Cic. ap. Priscian. 9 extr.: epistola, Calvus ap. Diomed. 1: delinendus homo est vel gypso vel argenti spuma vel cimolia terra, Cels. III, 19, i. e. *afgedroogd of besmeerd worden.* 2) *besmeeren, bij voorb.* gypso cet., Cels., *zie hier voor.*

DELINQUO, iqui, ictum, 3. 1) *eigenlijk iets nalaten, dat men diende te doen; iets misdoen, begaan, missen, bij voorb.* aliquid, Cic. Agr. II, 36. Plaut. Bacch. III, 3, 14: nihil, Cic. Att. IX, 10 extr.: adulterium, Pand. XLVIII, 5, 38: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* delinquere in bello, *een misslag hebben*, Cic. Cluent. 46. Particip. delictus, a, um: *van daar* delictum, Substantive, *een verzien, een misslag, misdaad*, Cic. ad Div. V, 17 extr. Cic. Marc. 6: delictum committere, Caes. B. G. VII, 2: cf. Ter. Ad. IV, 5, 48. 2) *verlaten, in de loop laten, bij voorb.* delicto cedite, Enn. ap. P. Merul. p. 327, *alwaar sommigen lezen* delicto poplite i. e. viribus defectis.

DELIQUESCO, cui, 3. *versmelten, bij voorb.* utinam sors deliquerit, Plaut. Cas. II, 6, 46: ubi delicuit prior (nix), Ovid. Trist. III, 10, 15: Hyrie flendo delicuit, Ovid. Met. VII, 380: ut poma deliquescant cum musto, Colum. XII, 41: *van daar Tropisch, versmelten, geheel vergaan, bij voorb. van begeerte*, Cic. Tusc. IV, 17.

DELIQUIAE, arum, *zie* Delicia *op het einde.*

DELIQUIO, onis, Plaut., *zie* Deliquium.

DELIQUIUM, i, n. *een gebrek, bij voorb.* quin mihi deliquio parentum siet, Plaut. Capt. III, 4, 9, *ten zij het de* Nominativus *is, het welk voegzamer schijnt; en* Salmasius *houdt het voor den* Nominativus: deliquium solis, Plin. H. N. II, 12 *en* Festus, i. e. *zonsverduistering.*

DELIQUO, are, 1) *afgieten, bij voorb.* cum ferbuerit (passum), in alia vasa deliquare, Colum. XII, 39 in., *ten zij het is, afklaaren, het vocht afgieten, zoodat het dikke overblijft.* 2) *vloeibaar maken*, (*bij voorb. iets dat dik is,*) *bij voorb.* quae ex vino teruntur & in ipso usu deliquantur, Cels. V, 20 sect. 5: turbida quae sunt, deliquantur, ut liquida fiant, Varr. L. L. VI, 5, i. e. *afklaaren, vloeibaar maken of afgieten.* 3) *aanwijzen, bij voorb.* haec res naturam deliquat ejus, Lucret. III, 209: corpus — deliquat esse sensus, Ibid. I, 423. *Hier staat of* delicare *voor* dedicare, *of men dient* dedicare *voor* deliquare (*dus ook* delicare) *te lezen; zie* Dedico *en* Delico.

DELIQUUS, a, um, *feilend, ontbrekend, bij voorb.* quando tibi nil deliquum est i. e. nil deest, Plaut. Cas. II, 2, 32.

DELIRAMENTUM, i, n. *onzinnig, onnozel, gedoente, bij voorb.* deliramenta loqui, Plaut. Capt. III, 4, 66. Ibid. Amphit. II, 2, 64: deliramenta puerilia, Plin. H. N. II, 7 in., i. e. *kinderpotzen, kinderachtige ongerijmdheden.*

DE.

Digitized by Google

DELIRĀTĬO, onis, f. 1) het gaan buiten het ſpoor, Plin. H. N. XVIII, 20. 2) krankzinnigheid, Cic. Seneſt. 11.

DELIRĬTAS, atis, f. i. q. deliratio, Lucil. ap. Non. 8 n. 56.

DELIRĬUM, i, n. krankzinnigheid, verlies van het verſtand, Celſ. II, 8 ante med. III, 18 extr.

DELĪRO, are, 1) buiten de voor, of het ſpoor gaan. 2) onzinnig, verſtandeloos zijn, onnozel zijn, Cic. Off. I, 27. Nat. D. I, 34. Div. I, 18: ook met den Accuſativus, Hor. Ep. I, 2, 14, i. e. iets onnozels doen.

DELĪRUS, a, um, die zijn verſtand verloren heeft, krankzinnig, onzinnig, dwaas, onnozel, zot, bij voorb. ſenex, Cic. Or. II, 8: anus, Cic. Div. II, 68: ſcriptor, Hor. Ep. II, 2, 126: delirus & amens, Ibid. Sat. II, 3, 107.

DELITĔO, ui, ēre, verborgen zijn, bij voorb. delitentia, Plin. H N. XXXVI, 1, alwaar Ed. Elz. deliteſcentia heeft Not. Delitui, benevens de daarvan afſtammende Tempora, ſchijnt enkel tot deliteſco te behooren.

DELITESCO, ui, 3. zich verbergen, verſteeken, bij voorb. beſtiae in cubilibus deliteſcunt, Cic. Nat. D. II, 49: cf. Cic. Coel. 25: vipera delituit, Virg. Georg. III, 417: delituit mala (puella), Plaut. Rud. II, 5, 9, zij heeft zich verſteken, die ſtoode: hoſtes delituerant, Caeſ. B. G. IV, 32: van daar Tropisch, bij voorb. in eorum auctoritate deliteſceret, Cic. Acad. IV, 5: in frigida calumnia, Cic. Cluent. 21.

DELITĬGO, are, kijven, twisten, Horat. Art. 94.

DELĪTOR, oris, m. een uitdelger, bij voorb. fratris, Acc. ap. Priſcian. 9.

DELĪTUS, a, um, zie Delino.

DELPHIN, inis, en **DELPHINUS**, i, m. een Dolfijn, zeker zeedier, bij voorb. delphinos, Cic. Div. II, 70: delphines, Ovid. Met. II, 265: cf. XI, 237. Faſt. II, 1, 3: zie van den Dolfijn Plin. H. N. IX, 8. Gell. VII, 8. Ook heet een geſtarnte zoo, Ovid. Faſt. I, 457. Hygin. Aſtron. II, 17. III, 16.

DELTA, ae, f. 1) eene Griekſche letter, in de gedaante van een Driehoek.

DELTŌTON, i, n. een Driehoek, (eigenlijk de gedaante van de Delta hebbende, welke een Driehoek is,) zeker noordelijk geſtarnte, Manil. I, 352. Cic. Arat. 5. Hygin. Aſtron. III, 18.

DELŪBRUM, i, n. een Tempel, Cic. Verr. Act. I, 5. Cic. Arch. 8 en 11. Virg. Aen. IV, 56. Het ſchijnt een bijzonder ſoort van Tempel, ten minſten in de oudſte tijden, geweest te zijn: van daar deorum templis atque delubris, Cic. Catil. III, 9: pro deorum templis atque delubris, Cic. Nat. D. III, 40. Van waar dit woord komt, of van deluo (als 't ware eene zuiverings plaats enz.), kan men niet bepaalen.

DELUCTO, are, en **DELUCTOR**, ari, kampen, bij voorb. cum Antaeo deluctari, Plaut. Perſ. I, 1, 4: aerumnis deluctavi, Ibid. Trin. IV, 1, 20.

DELŪDĬFĬCO, are, i. q. deludo, Plaut. Rud. I, 2, 59.

DELŪDO, ſi, ſum, 3. 1) iemand voor den zot, of ten ſpot houden, beſchimpen, uitjouwen, misleiden, bedriegen, aliquem, Cic. Roſc. Am. 9. Ter. And. III, 4, 4: ook van levenloze dingen, bij voorb. guttur, Ovid. Met. VIII, 826: ſpem, Phaedr. III, 18. extr.: quem ſpes deluſit, Ibid. V, 6, 7: terra falſo partu deludet arantes, Tibull. II, 12, 31. 2) voor deſtno ludere, bij voorb. gladiatores, cum deluſerunt, Varr. ap. Plin. H. N. XXXVI, 27.

DELUMBIS, e, 1) verlamd aan de lenden, lendeloos, Plin. H. N. X, 33 extr. 2) Tropisch, lam, verlamd, d. i. ontzenuwd, krachteloos, Perſ. I, 104.

DELUMBO, avi, atum, are, aan de lenden verlammen, bij voorb. quadrupedem, Plin. H. N. XXVIII, 4: van daar Tropisch, verlammen, ontzenuwen, bij voorb. ſententias, Cic. Or. 69: radices, Plin. H. N. XIX, 6: lacunaria curva ad circinum delumbata, Vitruv. VI, 5, i. e. gerond, maar niet volkomen.

DELŬO, ĕre, 1) afſpoelen, afwasſchen, bij voorb. alvum aqua mulſa, Celſ. IV, 15 extr. In de plaatzen Gell. XV, 2 extr. cet., die men anders aanhaalt, ſtaat overäl diluere voor deluere: 2) i. q. ſolvere, Feſt., maar die geen voorbeeld aanhaalt.

DELŌSUS, a, um, zie Deludo.

DELŪTO, are, met leem beſtrijken, of daarmede overdekken, bij voorb. habitationem, Cato R. R. 128.

DEMĀDESCO, ui, 3. vochtig worden, Scrib. Larg. 73 demadeſcant.

DEMĂGIS, Adv., 1) wijders, buitendien, Lucil. ap. Non. 2 n. 229. Sommigen verklaaren het door valde magis, maar, gelijk mij dunkt, verkeerd: 2) voor minus, Feſt., maar die geen voorbeeld aanhaalt.

DEMANDO, avi, atum, are, 1) wegzenden, ergens heen zenden, bij voorb. aliquem in civitatem, Suet. Calig. 9: conjuges liberosque abditis inſulis voor in inſulas cet., Juſtin. II, 12, ten zij dit (Tropisch) tot n. 2. gebracht kan worden, d. i. vertrouwen ze aan enz.: doch het is misſchien niet nodig. 2) opdragen, in last geven, toevertrouwen, bij voorb. curam alicui, Liv. VIII, 36: pueros curae alicujus, Liv. V, 27: curam funeris alicui, Suet. Tib. 51: bellum, Ibid. Aug. 10: jurisdictionem, Ibid. Claud. 23: vicem ſuam alicui, Ibid. Cal. 41: teſtamentum virgini Veſtali, Ibid. Caeſ. 83: conjuges inſulis cet., zie hier voor.

DEMĀNO, are, afvlieten, nedervloejen, bij voorb. potus, Gell. XVII, 11: flamma, Catull. 51, 9.

DEMARCHUS, i, m. was bij de Grieken omtrent het geen in Rome tribunus plebis was, Plaut. Curc. II, 3, 6.

DEMĔACŬLUM, i, n. eene plaats, daar men heenen afgaat, bij voorb. Proſerpinae nuptiarum demeacula, Apul. Met. VI in. p. 174 Elm.

DEMENS, tis, zonder verſtand, zijn verſtand niet magtig, onnozel, dom, het welk niet altijd in den hardſten en ſtrengſten zin te nemen is, maar dikwijls onnozel, eenvouwig, onbezonnen enz., bij voorb. furioſus Oreſte dementior, Cic. Piſ. 20: temeritas dementiſſima, Cic. Haruſp. 26: in tranquillo tempeſtatem adverſam optare dementis eſt i. e. is onnozel, Cic. Off. I, 24: demens een onnozel mensch, een dwaas, een onbezonnen mensch, Virg. Aen. VI, 172: discordia, Ibid. 280: ſomnia, Prop. III, 6, 15: furor, Ibid. 13, 20: ſtrepitus, Hor. Od. III, 19, 23: otium, Plin. H. N. II, 23.

DEMENSĬO of **DIMENSĬO**, onis, f. afmeting, bij voorb. quadrati, Cic. Tuſc. I, 24.

DEMENSUS, a, um, zie Demetior.

DEMENTER, onnozel, onverſtandig, dwaas, onbezonnen, onzinnig, Cic. Cat. III, 9 extr.: dementiſſime, Senec. Benef. IV, 27.

DEMENTĬA, ae, f. onzin, onnozelheid, domheid, dwaasheid, onbezonnenheid, Cic. Tuſc. III, 5. Cic. Cat. IV, 10. Cic. Verr. V, 17 in. Caeſ. B. G. IV, 13: ook als eene misdaad, bij voorb. actio dementiae, Quintil. VII, 3 in.: cf. Cic. Verr. V, 17 in.

DEMENTĬO, ire, zonder verſtand zijn, Lucret. III, 465 Creech. Apul. in Apolog. poſt med. p. 324 Elm.

DEMĔO, are, af of nedergaan, bij voorb. ad Tartarum, Apul. Met. VI p. 180 Elm.: coelo, Ibid. X poſt med. p. 254.

DEMĔRĔO, ui, ĭtum, 2. 1) verdienen, bij voorb. mercedem, Plaut. Pſeud. IV, 7, 90: pecuniam, Gell. I, 8: van daar demeritas lautitias, Plaut. Pſeud. II, 4, 14: 2) iemand aan zich verbinden of zich bij hem verdiend maken, aliquem, Ovid. Art. II, 252. Auct. Conſol. ad Liv. 132. Sueton. Aug. 8: dus ook demerenda, Colum. I, 4, 8: doch dit kan ook tot demereor gebracht worden.

DEMĔRĔOR, ēri, zich verdienſtelijk of bij iemand verdiend maken, aliquem, Liv. III, 18. Quintil. I prooem. Tac. Ann. XV, 21: dus ook matrona demerenda, Colum. I, 4, 8, zie Demereo.

DEMERGO, ſi, ſum, 3. 1) doen zinken, aflaten, in den grond booren, bij voorb. naves, Liv. XXXVII, 58: navigia, Plin. H. N. XXXII, 2: ſi quando nos demergimus, ut qui urinantur, Cic. ap. Non. 7. n. 57: dapes in alvum, Ovid. Met. XV, 105: ſemen (ſcil. in terram), Col. III, 18 in.: cibum pectore, Ovid. Met. VI, 664: in terram, Cic. Seneſt. 21: demergi verzinken, bij voorb. equus una mecum demerſus, Cic. Div. II, 68: qui demerſi ſunt in aqua, Cic. Fin. III, 48: 2) Tropisch, doen zinken, bij voorb. fortuna cum demergere eſt adorta, Nep. Dion. 6: aliquam in perpetuam virginitatem, Juſtin. XLIII, 2: colla humeris, Stat. Theb. VI, 847, i. e. het hoofd tusſchen de ſchouders verbergen: plebs aere alieno demerſa, Liv. II, 29, als 't ware verzonken, diep in ſchulden ſtekende: cf. VI, 27 med.: patriam demerſam extuli, Cic. Sull. 31: leges demerſae, Cic. Off. II, 7.

DEMERSUS, us, m. i. q. demerſio, bij voorb. gravia (ſunt) demerſui, Apul. in Apolog. ante med. p. 287 Elm.

DEMERSUS, a, um, zie Demergo.

DEMESSUS, a, um, zie Demĕto, ĕre.

DEMETĬOR of **DIMETĬOR**, menſus ſum, 4. meeten of afmeeten, bij voorb. coelum, Cic. Seneſt. 14: ſyllabas, Cic. Or. 43: campum, Virg. Aen. XII, 116. Van daar dimetiens (dementiens) ſcil. linea, i. e. de diameter, doormeter, doorſnede, Plin. H. N. II, 23 ante med. Ook ſtaat het paſſive, bij voorb. columnae altitudo dimetiatur in partes cet., Vitruv. III, 3: cf. V, 9: bijzonder het Particip. demenſus of dimenſus, a, um, afgemeten, bij voorb. a quo eſſent dimenſa, Cic. Seneſt. 17: tigna, Caeſ. B. G. IV, 17: partes, Virg. Georg. I, 231: verba, Cic. Or. 12 in.: van daar demenſum, Terent. Phorm. I, 1, 9, ſcil. frumentum, de toegemeten ſpijze, het toegemeten deel, Deputaat-koorn; ook ſchijnt er geld onder verſtaan te moeten worden. De ſlaven, van welken hier geſproken wordt, be-

Digitized by Google

bekwamen, volgends Donat. ad Terent. loc. cit. maandelijks vier modii koorn, volgends Seneca ep. 80 vijf modii en vijf denarii.

DEMETO of **DIMETO**, avi, atum, are, door vaste grenzen iet insluiten of bepaalen, afsteken, bij voorb. locum castris, Liv. VIII, 38: van daar Tropisch, signa sunt demetata, Cic. Nat. D. II, 43, i. e. hebben haare bestemde grenzen en orde: cursus dimetati, Ibid. 62.

DEMETO, essui, essum, 3. afmaajen, bij voorb. fructus, Cic. Senect. 19: arva, Catull. 63, 353: van daar Tropisch, afmaajen, afsnijden, afhouwen, bij voorb. caput, Ovid. Met. V, 104: aliquem ense, Valer. Flacc. III, 157, i. e. dooden: cl. Sil. XVI, 102: uvas, Plin. H. N. XII, 27. XVII, 26: favos, Colum. XI, 2, 57, i. q. castrare, i. e. snijden, besnijden, om er honig uit te nemen, gevolglijk honig uitnemen.

DEMIGRATIO, onis, f. het wegtrekken, ergens heentrekken, verhuizing, Nep. Milt. 1.

DEMIGRO, avi, atum, are, 1) weg- of ergens heentrekken, bij voorb. de oppidis, Caes. B. G. IV, 19: ex insula, Nep. Milt. 2: in alia loca, Cic. Agr. II, 16: ad aliquem, Cic. Catil. I, 8: Athenas, Nep. Milt. 3. Ook weggaan, bij voorb. loco, Plaut. Amph. I, 1, 85. 2) Tropisch, weg- of ergens heentrekken, of gaan, bij voorb. hinc, Cic. Tusc. I, 30, i. e. sterven: ex vita hominum ad deorum cet., Cic. Rab. perd. 10: strumae ab ore demigrarunt, Cic. Vatin. 16: de meo statu, Cic. Att. IV, 16 post med.

DEMINUO of **DIMINUO**, ui, utum, 3. kleiner of geringer maken, verminderen, verslimmeren, verzwakken, iet van eene zaak afnemen, bij voorb. vires, Caes. B. C. I, 52: partem juris, Cic. Caecin. 1: aliquid de tempore, Cic. Or. III, 49: aliquid de jure, Caes. B. G. VII, 33: aliquid ex potestate, Liv. II, 1: van daar a) iet vervreemden, bij voorb. iet van zijn vermogen, bij voorb. aliquid de bonis cet., Cic. Q. Fr. I, 2, 3: bona, Pandect. XXVIII, 8, 7. Cic. Sull. 20: b) caput, Plaut. Men. II, 2, 30: cerebrum, Terent. And. IV, 2, 32, i. e. verpletten. c) capite se deminuere of deminui, Cic. Top. 6, i. e. de voorgaande voordeelen en rechten verliezen, zie Caput. d) auxilio deminuti deficiantur, Cic. Harusp. 19 in., is eenigzins donker: behoort auxilio tot deminuti, dan zou het laatste zijn i. q. destituti, carentes, wanneer de plaats goed is: nomen deminutum i. e. deminutivum, Quint. I, 5 (9) post med.

DEMINUTIO of **DIMINUTIO**, onis, f. de vermindering, verslimmering, bij voorb. vectigalium, Cic. Agr. I, 7: libertatis, Ibid. II, 7: capitis, Cic. Prov. 15. Cic. Mil. 36, i. e. der voorige voordeelen, zie Caput: majestatis imperiique Romani, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15: de imperio deminutio facta est, Sulpic. Ibid. IV, 5: mentis, Sueton. Aug. 99, krankzinnigheid: deminutio ad hos sumtus fieri debet ex pecunia, Pandect. XXXVII, 9, 1 extr., i. e. de koste daar toe moet enz. Van daar 1) de vervreemding, verkoping enz., bij voorb. datio, deminutio cet., Liv. XXXIX, 19: de bonis privatorum publice cet., Cic. Off. II, 21 in., zie hier na. 2) de onttrekking, bij voorb. provinciae, Cic. Provinc. 15 extr.: de bonis privatorum, Cic. Off. II, 21 in.

DEMINUTIVE of **DIMINUTIVE**, verminderend, Ascon. in Cic. Verr. Act. I, 2.

DEMIROR, atus sum, ari, 1) zich over iet verwonderen, bij voorb. quod demiror, Cic. Att. XIV, 14: audaciam alicujus, Gell. III, 7: responsum, Ibid. II, 18: haec vos sperasse — demiror, Cic. Agr. II, 36: coquos nimis demiror, qui tot cet., Plaut. Cas. II, 3, 3. Not. uit dit bijvoegzel nimis blijkt, dat demiror niet is i. q. valde miror: en dus staat van een en dezelfde zaak, Plaut. Stich. I, 3, 109, demiror, en V, 111, miror daar voor; en de kan niet betekenen zeer. 2) somtijds kan men demiror vertaalen, het verwondert mij, ik begrijp het niet, ik ben begeerig te weten, bij voorb. demiror, Terent. Phorm. II, 1, 5: demiror, quid sit cet., Ibid. Hec. IV, 1, 14. Plaut. Asin. I, 1, 69: at hoc demiror, qui cet., Terent. Heaut. II, 3, 121: nimis demiror, qui cet., Plaut. Amph. II, 2, 133: demiror, ubi nunc ambulet, Ibid. Men. V, 1, 6: cf. Ibid. Stich. I, 3, 109 en 111.

DEMISSE, 1) zich nederlatend, d. i. nederig, bij voorb. vliegen: demissius, Ovid. Trist. III, 4, 23. 2) Tropisch, zich nederlatend, d. i. a) bescheiden, kleinmoedig, ootmoedig, demoedig, bij voorb. respondere, Cic. Flacc. 10 in. Cic. Dom. 35 in.: gratias agere, Cic. ad Brut. 16 in.: haec demississime atque subjectissime exponit, Caes. B. C. I, 84. b) nederig, bij voorb. denken, bij voorb. sentire, Cic. Tusc. V, 8 extr.

DEMISSICIUS of **DEMISSITIUS**, a, um, afgelaten, nedergelaten of hangende, bij voorb. tunica, Plaut. Poen. V, 5, 21.

DEMISSIO, onis, f. de nederlating, bij voorb. eener zaak van de hoogte, Caes. B. C. II, 9. Vitruv. V, 10 extr.: barbae, Macrob. Sat. I, 22: van daar Tropisch, animi, kleinmoedigheid, Cic. Tusc. III, 7.

DEMISSUS, a, um, zie Demitto.

DEMITIGO, are, zachter maken: quotidie demitigamur, Cic. Att. I, 13, wij laten van strengheid af, worden zachter.

DEMITTO, isi, issum, 3. 1) maken, dat iet neder komt of valt: van daar a) afzenden, bij voorb. aliquem ad manes, Virg. Aen. XII, 884: morti, Virg. Aen. II, 85. V, 691: dus ook umbris, Sil. XI, 142: nocti stygiae, Ovid. Met. III, 695, in dezelfde beteekenis: imbrem coelo, Virg. Georg. I, 33: Maja genitum ab alto, Ibid. Aen. I, 297 (301): b) nederlaten of nedervallen laten, bij voorb. aliquem per tegulas, Cic. Phil. II, 18: tigna in flumen, Caes. B. G. IV, 17: cruorem jugulis, Virg. Georg. IV, 542, i. e. afvloeijen laten, vergieten, lacrymas, Ibid. Aen. VI, 455, i. e. laten vallen, vergieten: barbam, Lucret. V, 673: se ad aures alicujus, Cic. Verr. II, 30: se in aquam, Cels. I, 3: equum e campo in viam cavam, Liv. XXIII, 47: caput ad fornicem cet., Cic. Or. II, 66: cuneum inter corticem & materiam, Colum. V, 11: arbores altius, Plin. H. N. XVII, 11, i. e. zetten, planten: offam faucibus boum, Ibid. XXVII, 11: robora ferro, Valer. Flacc. I, 94, i. e. struere: lumina i. e. oculos, Ovid. Her. XVI, 225: se ob assem, Horat. Ep. I, 16, 64, i. e. zich nederbukken: vultum, Liv. II, 58. Ovid. Met. VII, 133, i. e. nederslaan: flores, Lucret. V, 670, i. e. laten vallen, uitbloeijen: van daar Tropisch: spes animo, i. e. vatten, Ovid. Met. IX, 467: aliquid in pectus i. e. ter harte nemen, opmerken, zich inprenten, Sall. Jug. 102 (109). Liv. XXXIV, 50: se animo, Caes. B. G. VII, 29: of animum, Cic. Fin. V, 15. Lucil. ap. Non. 4. n. 134: of mentem, Virg. Aen. XII, 609, den moed laten vallen: ook se ad aliquid, zich afleten tot enz., bij voorb. ad minora, Quint. I. Prooem.: ad unum auditorem, Ibid. I, 2: dus ook demitti i. e. demittere se, bij voorb. in adulationem, Tacit. Ann. XV, 71: van daar Demissus, a, um, ook Adjective, 1) die zich nedergelaten heeft, d. i. bescheiden, Cic. Mur. 40. Cic. Or. II, 43: of ook spaarzaam in sieraad van woorden, bij voorb. demissior, Cic. Or. 24: ook nedergeslagen, Cic. Mur. 21. Cic. Sull. 26: animus, Cic. Font. 11. Cluent. 21. en neerzaalen. 2) afstammend, afkomstig, afgeleid, bij voorb. nomen, Virg. Aen. I, 288 (292). Tacit. Ann. XII, 85. 3) nederhangend, bij voorb. aures, Virg. Georg. III, 500: manus, Plaut. Epid. III, 4, 19: humeri, Terent. Eun. II, 3, 22: labia, Ibid. 44: capillus, Ovid. Her. X, 137. Plin. Ep. I, 10. 4) nederig, bij voorb. loca, Caes. B. C. III, 49: dus ook demissior ibis, Ovid. Met. VIII, 204. 5) diep, bij voorb. vulnera, Senec. Ep. 67 extr.: dus ook demissior, Ovid. Met. VIII, 204, zie hier voor: c) nederschieten, op den grond werpen, vellen, bij voorb. avem, Sil. VIII, 524: robora ferro, Val. Flacc., zie hier voor: d) nedersteken of insteken, bij voorb. ferrum jugulo, Ovid. Her. XIV, 5: of in jugulum, Plaut. Merc. III, 4, 28: in ilia, Ovid. Met. IV, 119. Tacit. Ann. IV, 50. 2) ergens heen laten gaan of zenden, bij voorb. se in Ciliciam, Cic. ad Div. XV, 4: aliquem in carcerem, Liv. XXIII, 24: ook kan uit het voorgaande het één en ander hier toe gebracht worden: dus ook fortuna me in eum casum demisit, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8, i. e. gesteld, laten komen: van daar Tropisch, se in aliquid, zich ergens in laten, bij voorb. in causam, Cic. Att. VII, 12. 3) weglaten, bevrijden, bij voorb. aliquem periculo, Prop. II, 21 (27), 59.

DEMO, demsi, demtum, 3. voor deemo of deimo van de en emo ik neme, van daar wegnemen, benemen, bij voorb. barbam, Cic. Nat. D. III, 34: aliquid de capite, Cic. Verr. III, 33 en 35: caput alicujus, Q. Cic. Pet. Consul. 2, i. e. afhouwen, waar voor anders demetere staat: aliquid cibo, Cels. VI, 6. n. 16: paulum cibo, Ib. I, 3 extr.: juga equis, Ovid. Met. VII, 324: van daar Tropisch, bij voorb. alicui molestiam, Terent. Ad. V, 3, 33: metum, Ibid. IV, 7, 13: sollicitudinem, Cic. Att. XI, 15 extr.: injuriam, Liv. IV, 7, i. e. wegdoen: demto fine, Ovid. Trist. III. n. 2, i. e. zonder einde: demto auctore, Liv. II, 42, i. e. zonder den Auteur, of i. q. sublato auctore.

DEMOE (δῆμοι) i. e. pagi apud Atticos, Fest.

DEMOLIO, ire, voor demolior, Varr. ap. Non.: van daar Passive, demolitus, a, um, Pandect. VII, 4, 10.

DEMOLIOR, itus sum, 4. 1) wegmaken, bij voorb. culpam de se, Plaut. Bacch. III, 1, 16. 2) bijzonder wegdoen, door nederwerpen: van daar nederwerpen, afwerpen, bij voorb. statuam, Cic. Verr. II, 67: domum, Cic. Off. I, 39: van daar Tropisch, te grond helpen, verwoesten, Ovid. Met. XV, 228: dus ook jus, Liv. XXXIV, 3 in.

DEMOLITIO, onis, f. nederwerping, Cic. Verr. II, 67.

Digitized by Google

DEMÓLITOR, oris, m. *een nederwerper, nederwerpend, bij voorb.* corvus demolitor, Vitruv. X, 19, i. e. *zeker werktuig.*

DEMONSTRABÍLIS, e, *bewijsbaar, bewijslijk*, Apulej. de Syllog. p. 37. Elm.

DEMONSTRATÍO, ōnis, f. 1) *het aantoonen eener zaak, bij voorb. met de handen, of op eene andere zinlijke wijze, bij voorb.* conversam habent demonstrationem, Cic. Verr. IV, 59 in.: gestus rem non demonstratione, sed significatione declarans, Cic. Or. III, 59 in.: significans demonstratio (canis venatici), Plin. H. N. VIII, 40, i. e. *wanneer hij het wild aanwijst, wanneer hij aanwijst, dat daar wild is: dus ook* tertia monstratio (herbae), Ibid. XXIV, 16 post med., i. e. *de derde wijze, die mij getoond is enz.: ook door woorden, bij voorb.* temporum, Ibid. IV, 13 in., i. e. *beschrijving, aanwijzing: door bewijs, het betoog, bewijs, bij voorb.* hujus generis, Cic. Or. III, 55 in.: *ook in 't gemeen aanwijzing, beschrijving, beteekening door zekere woorden enz.*, Pandect. XXXV, 1. leg. 1 *en* 17. Auct. ad Her. IV, 55 in.: *ook benoeming*, Pandect. XXXV, 1, 33: 2) *eene soort van reden, waar in iemand geprezen of gelaakt wordt*, Cic. Invent. I, 9.

DEMONSTRATĪVUS, a, um, 1) *aantoonend, tot aantonen dienstig*, 2) genus demonstrativum, *in eene reden, wanneer de lof of de laking van iemand aangetoond wordt*, Cic. Invent. I, 5: *dus ook* materiae, Quintil. XI, 1 med.: pars, Ib. VII, 4.

DEMONSTRĀTOR, ōris, m. *die iet aantoont, aantooner, aanwijzer*, Cic. Or. II, 86. Colum. III, 10 extr.

DEMONSTRO, avi, atum, are, 1) *aanwijzen, toonen, bij voorb. aan iemand een huis, weg enz., bij voorb.* aliquid digito, Cic. Somn. Scip. 8: iter, *den weg*, Cic. Cat. II, 4: demonstrabant, quid ubique esset, Cic. Verr. IV, 59: volo, ubi habitet, demonstrarier, Ter. Phorm. II, 1, 76: 2) *aantoonen, verhaalen, zeggen, bekend maken, voorstellen, is zeer menigvuldig, bij voorb.* rem alicui, Cic. ad Div. IX, 24: mihi demonstravit, me a te plurimi fieri, Ibid. III, 4: re demonstrata, Caes. B. G. V, 38, i. e. *bekend gemaakt, voorgesteld:* cf. Ibid. IV, 27. Cic. Invent. I, 31. Verr. IV, 33: sylva, quae supra demonstrata est, Caes. B. C. VI, 25, *voor* de qua demonstratum (i. e. dictum) est: *doch, het kan hier zijn, noemen: van daar* a) *benoemen, bij voorb.* quos ego appello — abavunculos, illi demonstrant me fratris abnepotem, Pandect. XXXVIII, 10, 10 post med. §. 17, i. e. *die noemen mij enz.:* sylva, quae supra demonstrata est, Caes. B. G. VI, 25: b) *beduiden, aanwijzen, bij voorb.* vocabula rufum colorem demonstrantia, Gell. II, 26: 3) *aantoonen, betoogen, bij voorb.* causam, Cic. in Caecil. 13.

DEMORDĒO, ordi, orsum, 2. *afbijten, bij voorb.* aliquid e ligno, Plin. H. N. XXVIII, 4: ungues, Pers. I, 106.

DEMŎRĬOR, ortuus sum, 3. 1) *sterven, afsterven*, Cic. Verr. II, 50. IV, 5. Liv. XXIII, 21, 22, 23. Pandect. IV, 4, 11 post med.: *dus ook* arbores demortuae, Pandect. VII, 1, 18: *van daar Tropisch*, potationes demortuae, Plaut. Stich. I, 3, 59, i. e. *afgeschafte:* 2) *doodlijk verliefd zijn op iemand, doodlijk beminnen*, aliquem, Plaut. Mil. IV, 1, 23. IV, 2, 49.

DEMŎROR, atus sum, ari, 1) *afhouden, vertoeven, ophouden*, aliquem, Cic. Or. II, 58. Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 17. Caes. B. C. I, 81. III, 75: *van daar* annos, Virg. Aen. II, 647, *wanneer men te lang leeft: de woorden zijn* inutilis annos demoror, *van eenen grijsaart, die voor zich te lang geleefd heeft: maar ook kan* annos (i. e. annis, quod attinet ad annos) *tot* inutilis *behooren, dan behoorde* demoror *tot n. 2, i. e. vertoefde (hier op aarde):* mortalia arma, Virg. Aen. X, 30, *voor vechten met stervelingen: ten zij het hier voor* exspectare *staat, wacht, tot ik met stervelingen vechten en mij moet laten wonden:* 2) scil. se, *zich ophouden, verwijlen, vertoeven*, Plaut. Rud. II, 4, 27. Tacit. Ann. XV, 69. Pandect. V, 1, 2.

DEMORSĬCO, are, 1) *afbijten, bij voorb.* rosas, Apul. Met. III. post med. p. 140. Elm.: fagae ora mortuorum passim demorsicant, Ibid. II. post med. p. 124, *ten zij het hier is, stukbijten:* 2) *stukbijten, zie hier voor.*

DEMORSUS, a, um, *zie* Demordeo.

DEMORTUUS, *zie* Demorior.

DEMOTUS, a, um, *zie* Demoveo.

DEMŎVĒO, ovi, otum, 2. *eigenlijk, weg bewegen, hoe het dan ook geschiede: van daar* 2) *wegschaffen, wegbrengen, vervreemden, bij voorb.* de loco, Cic. Caecin. 17: aliquem de sententia, Cic. Verr. Act. I, 17: culpam ab aliquo, Cic. Invent. II, 8 extr.: odium ab aliquo, Cic. Or. II, 51: aliquem cura rerum, Tacit. Ann. XIII, 14: de possessionibus, Cic. Agr. III, 4: labem a republica, Cic. Dom. 26: *ook volstrekt, voortjagen, bij voorb.* demotus, Cic. Caecin. 17 extr. Caes. B. C. II, 32 in. 2) *ergens heen zenden, bij voorb.* in insulam, Tacit. Ann. V, 30.

DEMTĬO *of* **DEMPTIO**, ōnis, f. *het wegnemen, bij voorb.* literarum, Varr. L. L. IV, 1: damnum a demtione cet., Ibid. 36.

DEMTUS, a, um, *zie* Demo.

DEMŪGĬO, ire, *nederbrullen of brullen: van daar* paludes demugitae, Ovid. Met. XI, 375, i. e. *met gebrul vervuld.*

DEMULCĒO, ulsi, ulsum *en* ulctum, 2. *streelen, met de hand liefkozen, bij voorb.* alicui caput, Terent. Heaut. IV, 5, 14: dorsum, Liv. IX, 16 extr.: *van daar Tropisch*, demulctus, i. e. *ingenomen*, Gell. III, 13.

DEMUM, Adv., 1) *eerst*, a) *wanneer het iet laats aanwijst, en bijna zoo veel is, als eindelijk, allereerst, bij voorb.* nunc demum venis? Terent. Ad. II, 2, 25, i. e. *nu eerst? dus ook* nunc demum, Ibid. And. IV, 1, 60. Cic. Att. XVI, 3: ibi demum, *dan eerst*, Terent. Hec. I, 2, 53: id demum, Ibid. Ad. II, 3, 2. Cic. Att. VIII, 8: ea demum firma amicitia est, Sall. Cat. 20: tum demum, Liv. II, 20 extr. Caes. B. G. I, 50, *dan eerst.* b) *d. i. slechts, bij voorb.* neque ea demum — verum etiam cet., Quint. VII. Prooem.: alii nomen hoc bonis demum tribui volunt, Ibid. II, 15: cf. Sueton. Aug. 24: 2) *eindelijk, ten laatsten, bij voorb.* nunc demum, Cic. Terent., *zie hier voor:* quantum demum — differt, Cic. Tusc. V, 37 in., i. e. *ter wereld enz., zoo als* tandem *gebruikt wordt.*

DEMURMŬRO, are, *iet af of opmurmelen, bij voorb.* carmen, Ovid. Met. XIV, 58.

DEMUSSO, are, *iet verbijten, verdouwen, in stilte verdragen, bij voorb.* contumeliam, Apul. Met. III. prope fin. p. 140. Elm.

DEMUTATĬO, ōnis, f. *verändering, bij voorb.* versicoloris esse demutationis, Plin. H. N. XXVII, 8 post med.

DEMUTĬLO, are, *afbreken, afknotten, bij voorb. punten*, cacumina virgarum, Colum. de Arb. 11.

DEMUTO, avi, atum, are, 1) *veränderen, bij voorb.* imperium, Plaut. Men. V, 2, 118: sententiam, Gell. XVII, 1: voces, Cato ap. Macrob. Sat. II, 10: nihil instituto Flaminum, Tacit. Ann. IV, 16: non demutabo, i. e. *ik blijve het bij, veränder het niet*, Plaut. Pseud. I, 5, 142, scil. dictum *of* me: 2) scil. se, *anders zijn*, Plaut. Mil. IV, 3, 37, *alwaar* atque i. e. *dan volgt:* os tuum minimum a Thyesta — demutet, i. e. *onderscheiden zij*, Apul. in Apolog. ante med. p. 284. Elm.

DENARĬUS, a, um, *tien bevattende, bij voorb.* numerus, Vitruv. III, 1: fistulae, Plin. H. N. XXXI, 6 in., i. e. *wier breedte, eer zij gekromd worden, tien duim bedraagt:* caerimoniae, i. e. *van tien dagen*, Fest.: *van daar* denarius nummus, Liv. VIII, 11 extr., *of enkel* denarius (scil. argenteus), Cic. ad Div. IX, 18. Cic. Font. 15. Cic. Off. III, 23. Caes. B. C. I, 52, *was een* Romeinsche *zilvermunt, die eerst tien, daarna zestien*, Asses, *of vier* Sestertii, *bedroeg; naar onze munt omtrent een schelling; en overeenkomt met de* Griekſche Drachma: *waarom zij ook het gewigt van het* Attisch Drachma *uitdrukt, gelijk* Plinius *zegt* XXI, 34, *alwaar er* argenteus *bij staat: van daar* pondus denarii argentei, Colum. VII, 8, 2, *en zonder* argentei, Plin. H. N. XX, 2. XXX, 7: cf. Cels. V, 17, *die den* denarius *in zes deelen* (sextantes) *deelt. Voords was de* denarius *eene* Romeinsche *munt:* ad denarium solvere i. e. *naar* Romeinsch *geld*, Cic. Quint. 4: *van daar wordt* denarius i. e. Romeinsch *geld gesteld tegen over* cistophorus, *d. i. de* Griekſche *munt*, Cic. Att. II, 6 extr. Not. 1) *ook waren er gouden* Denarii, Plin. H. N. XXXIII, 3. XXXIV, 7, *dat misschien zoo veel is als* aureus *eenvoudig (d. i. omtrent een dukaat), alhoewel de waarde verschillende schijnt geweest te zijn: ook hadt men* denarii *om te speelen, bij voorb.* aenei, *koperen*, Macrob. Sat. I, 7: *ook komen hier toe gouden en zilveren voor*, Petron. 33: 2) *ook staat* Denarium, Gen. Neutr., *bij voorb.* centum denaria Philippea, Plaut. Rud. V, 2, 27: 3) *de* antepaenult. *in* denarius *is lang*, Martial, II, 51, 1: *zij schijnt kort te staan*, Ibid. I, 118, 7. IX, 103, 1: *maar men moet het woord samentrekken, zoo dat, bij voorb.* denarius *van drie lettergrepen wordt.*

DENARRO, avi, atum, are, *verhaalen:* aliquid, Terent. Phorm. V, 7, 51. Hor. Sat. II, 3, 315. Gell. I, 23.

DENASCOR, 3. *sterven, overlijden*, Varr. L. L. IV, 10. Cass. Hemina ap. Non. 2. n. 257.

DENĀSO, are, *van den neus berooven, als 't ware, ontneuzen, bij voorb.* os tibi denasabit mordicitus, Plaut. Cap. III, 4, 75.

DENĀTO, are, *afzwemmen*, Horat. Od. III, 7, 28.

DENDROPHŎRUS, i, *eigenlijk, een boomdrager, zoo heet* 1) Silvanus, Inscript. ap. Grut. p. 64. n. 7: *dit wordt verklaard door* Virg. Georg. I, 20: 2) *anderen*, bij

Digitized by Google

bij voorb. a) *zekere handwerkslieden heeten* dendrophori, *bij voorb.* corpus dendrophororum, Inſcript. ap. Grut. p. 45. n. 8: cf. Fabrett. 9, 21, *misſchien, omdat zij het hout tot bouwen aanvoerden of bezorgden:* b) *die ter eere eener Godheid (misſchien) eenen boom droegen, bij voorb.* dendrophori M. D. M. i. e. Magnae deum Matri. Not. Salmaſius *brengt de eerstgemelden ook hier toe, en gelooft, dat er geene zoodanige handwerkslieden geweest zijn.*

DENĔGO, avi, atum, are, i. q. nego, *op iets neen zeggen: van daar* 1) *zeggen, dat iets niet geſchieden zal, of geſchied is, of er aan toe is, loochenen, ontkennen, bij voorb.* denegat, ſe commiſſurum, Terent. And. I, 5, 6: datum denegant, quod datum eſt, Plaut. Men. IV, 2, 12: denegavit, ſe dare cet. *voor* daturum esſe, Ibid. Stich. IV, 1, 52: dare denegans *voor* te daturum eſſe, Ter. Heaut. III, 1, 78, *doch, dit kan ook gevoeglijk tot n. 3. behooren:* 2) *afſlaan, weigeren,* alicui aliquid, Caeſ. B. G. I, 32 *en* 42. Hirt. B. G. VIII, 45. Plaut. Trin. V, 2, 46: *dus ook Tropisch, bij voorb.* omnia cupiditatibus, naturae, & neceſſitati, Cic. Verr. V, 14: ei nihil a natura denegatum, Cic. Or. II, 29: 3) *ontkennen, bij voorb.* miſer eſſe, Prop. II, 19, 12: dare, Terent. Heaut. III, 1, 78.

DENI, ae, a, 1) *elk tien, bij verdeeling,* Caeſ. B. G. V, 14: 2) *tien, zonder verdeeling,* Virg. Aen. XI, 326. Plin. H. N. XXXIII, 4: Not. Genit. denum, Cic. Verr. II, 49 extr. Colum. II, 11, *en* denorum, Liv. XLIII, 5 extr.

DENICĀLIS, e, *den dood betreffende: van daar* feriae denicales, Colum. II, 22. Gell. XVI, 4, *en enkel* denicales, ſcil. feriae, Cic. Leg. II, 22: *zeker lijkfeest der* Romeinen: cf. Feſt.

DENĪGRO, are, *zwart maken, bij voorb.* terram, Varr. R. R. I, 55: capillum, Plin. Hiſt. Nat. XXIII, 5: lanam, Ibid. XXXIII, 6.

DENĪQUE, Adv., 1) *eindelijk,* Cic. Fin. V, 8. Terent. And. I, 1, 120. III, 3, 35. Eun. I, 2, 78. Phorm. I, 2, 71. Nep. Pelop. 4: vix denique, Ovid. Her. XVI, 215: *naauwlijks eindelijk, of naauwlijks eerst:* Not. a) *achter* denique *volgt ook* poſtremo, *bij voorb.* denique — timerem, poſtremo cet., Cic. ad Div. II, 15: regna denique, poſtremo vectigalia, Cic. Agr. II, 23: cf. Cic. Nat. D. III, 9. Cic. Cat. II, 11: *ook ſtaat er* ad extremum *bij,* Cic. red. Quir. 7, *alwaar het één kan wegblijven: dus ook* tandem, Apulej. Met. 3 *en* 4, *en* ad poſtremum, Juſtin. XII, 16 extr. b) *ſomtijds kan men het, vooral wanneer er ſlechts eene opgetelde zaak voorafgegaan is, vertalen: met één woord, kortom, of, om het kort te zeggen, bij voorb.* nemo bonus, nemo denique civis, Cic. Piſ. 20: antequam denique cet., Cic. Verr. II, 23: fas denique, Ibid. 51: nihil mollius coelo: denique, Flor. I, 16: *doch men kan het ook gemeenlijk vertaalen, zelfs.* 2) *eerst, allereerst, bij voorb.* tum denique *dan eerst* Cic. Or. II, 77: nunc denique, Cic. ad Div. IX, 14 poſt med.: is denique mihi bonos videtur cet., Ibid. X, 10 *en meermalen:* vix denique, Ovid. Her. XVI, 215, *doch het kan ook vertaald worden, eindelijk:* 3) *op zijn hoogst, op zijn meest, bij voorb.* denique — aliquid honoris haberetur, Cic. Roſc. Am. 37: 4) *ten minſten,* praeſidia deducturos aut denique indiligentius ſervaturos, Caeſ. B. G. II, 33: cf. Senec. de ira III, 18 extr.: 5) *ja of zelfs, of en zelfs, bij voorb.* haec in homines alieniſſimos, denique inimiciſſimos cet., Cic. Quint. 16. *Hier toe kan men in 't gemeen die plaatzen brengen, alwaar men gelooft, het te moeten overzetten, kortóm, met één woord: zie* 1. b.

DENOMĬNĀTĬO, ōnis, f. *de benoeming eener zaak of perſoon naar iets, bij voorb. naar hunne Voorvaderen enz.,* Auct. ad Her. IV, 32, *het heet anders* immutatio, Cic. Or. III, 42. *en* Or. 27.

DENOMĬNO, avi, atum, are, *benoemen, bij voorb.* ab eo, quod continet, id, quod continetur, denominabitur, Auct. ad Her. IV, 32: propria ſunt verba, cum id ſignificant, in quod primo denominata ſunt, Quintil. I, 5 extr.: multa ſunt & graece & latine non denominata, Ibid. VIII, 2 in., i. e. *hebben geenen bijzonderen naam, laten zich met geenen bijzonderen naam uitdrukken:* in iis, quae denominata ſint, Ibid. XII, 10, 34, i. e. *die eenen naam hebben, die zich door één woord laten uitdrukken:* res denominata, Ibid. III, 6, 40: denominatus ab aliquo, Horat. Od. III, 17, 3.

DENORMO, are, *krom, onrecht maken, bij voorb.* agellum, Horat. Sat. II, 6, 9.

DENŎTO, avi, atum, are, i. q. notare, 1) *merken, het zij het geſchiede* a) *met letters, met krijt enz., opteekenen, afteekenen, bij voorb.* qui (Mithridates) uno nuntio atque una literarum ſignificatione cives Roman. necandos denotavit, Cic. Manil. 3, i. e. *bevolen heeft (ſchriftelijk):* pedes venalium creta, Plin. H. N. XXXV, 17: linea conſpicuo colore denotata, Colum. III, 15: *van daar* denotare probro, Sueton. Calig. 56, *ſmaaden:* b) *met het verſtand of de oogen merken, waarnemen enz., bij voorb.* res non habere denotatas, Cic. Acad. IV, 18 in.: *bemerkt, opgemerkt.* 2) *met woorden meldeling tekenen, op iemand doelen,* aliquem, Liv. IV, 55 poſt med.: *van daar beſchimpen, bij voorb.* denotandi magis legatarii gratia, Pandect. XXX. leg. 54.

DENS, tis, m. *een tand, bij voorb. van een mensch in den mond,* Cic. Nat. D. II, 54: bonis dentibus eſſe, Plaut. Truc. II, 1, 14: dentes evellere, Plin. H. N. XXX, 3: evulſio dentis, Cic. Nat. D. III, 22: crepitus dentium, *tandenklapperen,* Cic. Tuſc. IV, 8: dentes colluere, Plin. H. N. XXI, 31: eximere, Celſ. VI, 9: extrahere, Plin. H. N. VI, 9: infrendens dentibus, Virg. Aen. III, 664: dens Numida, Ovid. Pont. IV, 9, 23: Indus, Stat. Sylv. III, 3, 95, *elpenbeen:* albis dentibus deridere, Plaut. Epid. III, 3, 48, i. e. *met blanke tanden: van daar* 1) *wegens de gelijkvormigheid, het geen ſpits en eeniger mate aan een' tand gelijkvormig is, wanneer het ook dikwijls* tand *vertaald wordt, bij voorb.* a) dens ancorae, Virg. Aen. VI, 3: raſtri, Lucan. VII, 859: irpicis, Varr. L. L. IV, 31. *en* Feſt.: uncus dens i. e. *ploegſchaar of bakke,* Virg. Georg. II, 423. Ovid. Am. II, 10, 14: *van een kam,* Tibull. I, 10 (9), 68, *doch, het kan ook de kam zelve zijn: de punt van een jagtſpies,* Grat. Cyneg. 108: aratri, Colum. II, 6, i. e. *ploegſchaar:* ferrae, Ovid. Met. VIII, 246. Plin. H. N. XVI, 43: b) *heet dus de ſikkel,* Virg. Georg. II, 406: *kam,* Tibull. I, 10 (9), 68. Claudian. nupt. Honor. & Mar. 102. Varr. L. L. IV, 23: *ſleutel,* Tibull. I, 2, 18: 2) *ook voords Tropisch, van den nijd, toorn, bij voorb.* invidus, Horat. Od. IV, 3, 16: atro dente petere aliquem, Ibid. Epod. VI, 15: carpere aliquem dente non inimico ſed maledico, Cic. Balb. 26: Not. venies ſub dentem (meum) *onder mijne tanden, in mijne wraak (boertend),* Petron. 58: dentes aqua habet, Ibid. 42, i. e. *het verzwakt het ligchaam, bijt er, als 't ware, iets van weg.*

DENSĀTĬO, ōnis, f. *het dichtmaken,* Plin. H. N. XXXI, 7.

DENSE, Adv., 1) *dicht,* denſius, Plin. H. N. XVI, 37 in.: denſiſſime calcare, Vitruv. V. c. ult. 2) *menigvuldig, menigmaal, dikwijls,* denſius, Cic. Or. 2 med. Ovid. Pont. I, 9, 11.

DENSĔO, ui, 2. *dicht maken,* Virg. Aen. VII, 794. XI, 650. Ibid. Georg. I, 419. Ovid. Met. XIV, 369. Ibid. Faſt. III, 820. Horat. Od. I, 28, 19.

DENSĬTAS, ātis, f. *de dichtheid of dikte eener zaak, bij voorb.* humoris, Plin. H. N. XI, 3: tunicarum oculi, Ibid. XXVI, 12: auri, Gell. II, 6: pampini, Colum. III, 2: ſententiarum, Quintil. VIII, 5.

DENSO, avi, atum, are, *dicht maken, dicht ſamen voegen, bij voorb.* ſcuta, Liv. XXVIII, 2: nubes, Lucan. IV, 76: lac in butyrum, Plin. H. N. XI, 41: tenebrae denſantur, Virg. Georg. I, 248: capillum, Plin. H. N. XXV, 11: aër denſatus, Quintil. V, 9 extr.: agmina denſato, Curt. V, 3 extr.: *Tropisch, bij voorb.* denſanda oratio, Quintil. XI, 3: figurae non ſunt nimis denſandae, Ibid. IX, 3 extr.

DENSUS, a, um, *dicht, of dik, ſterk, wanneer het voor dicht ſtaat, bij voorb.* denſior ſylva, Caeſ. B. G. III, 29: denſiſſimus imber, Virg. Georg. I, 334: nox denſiſſima, Plin. H. N. XXIX, 1: hoſtes, Virg. Aen. II, 511: tenebrae, Gell. XVIII, 1 extr.: agmen, Ovid. Her. XVI, 183: cibus, Celſ. I, 3 extr.: litus, Ovid. Met. II, 576, i. e. *vol zand:* dextrae, i. e. *ſterk,* Cic. Att. VII, 1 med.: tunica, Plin. H. N. XI, 28: *van daar, Tropisch,* vox, Quintil. XI, 3: dextrae, Cic. Att. VII, 1 med., i. e. *woord houdend enz., zie hier voor:* ſilentia, Val. Fl. III, 604, i. e. *diep: van daar* 1) *vol van iets, bij voorb.* caput denſum caeſarie, Ovid. Am. III, 1, 32: ficus denſiſſima pomis, Ovid. Faſt. II, 253: funale lampadibus, Ibid. Met. XII, 247: 2) *menigvuldig, talrijk, bij voorb.* amores, Virg. Georg. IV, 347: pericula, Ovid. Pont. IV, 7, 15: uſus, Ibid. IV, 3, 15: *ook voor het* adverb., *bij voorb.* increpuit denſis alis, Virg. Ge. I, 382, i. e. crebo.

DENTĀLIS, e, *aan een' tand gelijk, of daartoe behoorende; van daar* dentale, ſcil. lignum, *het hout, daar de ploegſchaar in gevat is,* Virg. Georg. I, 172. Colum. II, 2, 24: *van daar voor de ploeg of ploegſchaar,* Perſ. I, 73.

DENTARPĂGA, ae, f. *werktuig, om tanden te trekken,* Varr. ap. Non. 2 n. 237.

DENTĀTUS, a, um, 1) *met tanden verzien, bij voorb.* puella, Ovid. Rem. 339: cf. Martial. I, 73, 3: ſerrula, Cic. Cluent. 64: ferra, Plin. H. N. XXXVI, 22: crates, Ibid. XVIII, 18: *van daar* vir dentatus, *misſchien groote tanden hebbende,* Plaut. Pſeud. IV, 4, 3: 2) *met een tand glad gemaakt, bij voorb.* charta, Cic. Q. Fr. II, 15 med.

DENTĬCŬLĀTUS, a, um, *met tanden of tandjens verzien, bij voorb.* falx, Colum. II, 21: forceps, Plin. H. N. IX, 31: olus, Ibid. XXVI, 15 extr.: conchae, Ibid. IX, 33: venter denticulatae aſperitatis, Ibid. XI, 37 ſect. 79.

DENTICŬLUS, i, m. *een tand, wanneer men er verminderend van spreekt, tandjen of tandje in 't gemeen, bij voorb.* cum illis (infantibus) tumentes gingivas denticuli aperire nituntur, Pallad. I, 28 extr.: viperae ritu, niveo denticulo atrum venenum inspirare, Apul. in Apol. post init. p. 278 Elm.: *van daar als een sieraad in de bouwkunde aan de pijlaaren*, Vitruv. I, 2. III, 3 post med. IV, 2: *ook van een feis, of dergelijk werktuig, om te merken*, Pallad. Jun. 2.

DENTIFRANGĬBŬLUS, a, um, *tanden uitbrekend, bij voorb.* dentifrangibulum, scil. instrumentum, *bij voorb.* haec dentifrangibula, Plaut. Bacch. IV, 2, 14, i. e. *de vuisten, boertend en terstond daar op* V, 23. dentifrangibule, *gij tandenbreker!*

DENTĬFRĬCĬUM, i, n. *tandpoeder, bij voorb.* putaminis cinere fit dentifricium, Plin. H. N. XXIX, 3: cf. XXVIII, 11. XXXII, 6. Scrib. Larg. 59. Martial. XIV, 56, *in het opschrift*, Apulej. in Apol. post init. p. 276.

DENTĬLĔGUS, i, *die de tanden opzamelt*, Plaut. Capt. IV, 2, 18: dentilegos faciam i. e. *ik zal hem de tanden uitslaan.*

DENTĬO, ire, 1) *tanden krijgen, bij voorb. van kinderen, bij voorb.* pueros tarde dentientes, Plin. H. N. XXX, 3: propria dentientium, Cels. II, 1 post med. 2) dentes dentiunt, Plaut. Mil. I, 1, 34, *van hongerigen, voor klapperen of jeuken.*

DENTĬSCALPĬUM, i, n. *tandenstoker*, Martial. VII, 52, 3.

DENTITĬO, onis, f. *het tanden der kinderen, d. i. als zij tanden krijgen*, Plin. H. N. XXVIII, 19.

DENŪBO, upsi, uptum, 3. i. q. nubo *trouwen (van vrouwen), bij voorb.* in thalamos, Ovid. Met. XII, 195: in domum alicujus: Tacit. Ann. VI, 27: denupsit deo, Apul. Met. V med. p. 166. Elm.: e castello, in quo denupserat, Ib. IX post med. p. 231: eam fratri tuo denupturam, Ibid. Apul. post med. p. 319. Not. *Ook van mannen, maar in eene onkuische beteekenis*, Suet. Ner. 29. Tacit. Ann. XV, 37.

DENŪDO, avi, atum, are, *ontblooten, bij voorb.* aliquem a pectore, Cic. Verr. V, 13: ossa, Enn. ap. Cic. Tusc. I, 44: caput, Petron. 103, i. e. *afscheeren*: medullam surculi, Varr. R. R. I, 41 in.: *van daar* 1) *ontblooten, d. i. berooven, bij voorb.* cives, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15 in., scil. bonis cet.: juris scientiam ornatu suo, Cic. Or. I, 55: 2) *ontdekken, verraaden, openbaaren, bij voorb.* alicui consilium suum, Liv. XLIV, 38: judicia sua, Ibid. XLII, 13: multa incidunt, quae invitos denudent, Senec. Tranq. 15.

DENUMERATIO, *zie* Dinumeratio.

DENŬMĔRO, are, i. q. dinumero *optellen of toetellen*, Plaut. Asin. II, 4, 47. Ibid. Epid. III, 4, 32.

DENUNTIATĬO *of* **DENUNCIATIO**, onis, f. *aankondiging eener zaak, bekendmaking, zij zij dan goed of kwaad, bij voorb.* belli, Cic. Phil. VI, 2: *dus ook* calamitatum, Cic. Div. II, 25: testimonii, Cic. Flacc. 6, *alwaar het echter ook kan zijn bevestiging*: prima denuntiatione, Cic. Or. II, 19 extr.: *van daar* a) *bevel, bij voorb.* Catilinae, Cic. Sull. 18 extr.: quietis (i. e. *van den droom*), Vellej. II, 70, *alwaar het ook bedreiging, waarschuwing, kan zijn*: b) *bedreiging, bij voorb.* periculi, Brut. in Cic. Epist. ad Div. XI, 10. Caes. B. C. III, 9: *dus ook* annonum, Liv. XLV, 3: calamitatum, Cic.: testimonii, Cic., *zie hier voor*: quietis, Vellej. II, 70, i. e. *waarschuwing, bedreiging in den droom*: denuntiatio & castigatio insanos coercuit, Senec. Ep. 94 post med.: c) *ontdekking, bekendmaking, bij voorb.* boni civis, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 8 med.

DENUNTĬO, avi, atum, are, 1) *aankondigen, bekendmaken, kond doen, bij voorb.* monente & denuntiante te, Cic. ad Div. IV, 3: cf. Cic. Verr. Act. I, 12. Rab. post. 6. Phil. VI, 3: bellum, Cic. Off. I, 11: *van daar* ex denuntiato, *na bekomen tijding, aankondiging*, Senec. Ep. 79: *van daar* a) domum, Cic. Quint. 17, *aankondigen, dat men iemand zal beschuldigen, de dagvaarding t' huis zenden: bijzonder* b) *aankondigen met bijvoeging van zijne begeerte, bij voorb.* alicui testimonium denuntiare, Cic. Rosc. Am. 38. Verr. I, 29: *ook enkel* denuntiare, scil. testimonium, Cic. Flacc. 15: *ook* seq. ut cet., i. e. *aankondigen, dat iets geschieden zal*, Liv. III, 19. VI, 17. Cic. Phil. VIII, 8: 2) *aankondigen, d. i. dreigen, bij voorb.* bellum, Cic. ad Div. XII, 24: periculum, Cic. Mil. 1: proscriptionem, caedem, Cic. Sext. 20: cf. Cic. Phil. V, 8. Cic. Att. XV, 20: 3) *aankondigen, d. i. bevelen: van daar last, bevel geven, bij voorb.* veteranis, Brut. & Cass. in Cic. Epist. ad Div. XI, 2: cf. Cic. Phil. VIII, 8: 4) *iemand iets toekennen, van hem vermoeden*, Cic. ad Div. III, 7. Or. III, 36: *ook behoort het één en ander uit het voorgaande hier toe, dewijl bevelen, toekennen, vermoeden, aankondigen, dikwijls het zelfde is.* Not. Denuntiata *bedreigingen*, Liv. XXIV, 37 extr.

DENŬO, Adv., *voor* de novo, contr., *op nieuw*, Cic. Verr. II, 56. Terent. Heaut. IV, 6, 4.

DEOCCO, are, *eggen*, Plin. H. N. XVIII, 15.

DEŌNĔRO, avi, atum, are, *van den last bevrijden, ontlasten, ontladen, iets van den last verminderen, bij voorb.* ex illius invidia deonerare aliquid & in te trajicere, Cic. in Caecil. 14, *voor* demere.

DEOPERIO, ire, i. q. aperire, *bij voorb.* os deoperire tutissimum est, Cels. VIII, 4 ante med. p. 515. Almelov.

DEŌRO, are, i. q. perorare, *bij voorb.* deorata i. e. perorata, Fest., *maar zonder voorbeeld bij te brengen.*

DEORSUM, Adv., *nederwaards, bij voorb.* ferri, Cic. Nat. D. I, 25. Lucret. II, 190: partes deorsum facere i. e. deorsum collocare, Pallad. Febr. XXV, 19: deorsum in terram est aqua cet., Varr. R. R. III, 5, 4: devolare, Plaut. Amph. V, 1, 56: cf. Terent. Ad. IV, 2, 34: *ook* deorsum versus *staat er voor*, Terent. Ad. IV, 2, 35. Cato R. R. 156 med. Colum. IV, 20, 3. XII, 43 extr.: *of* deorsum versum, Varr. R. R. II, 7, 5. Quadrig. ap. Gell. IX, 1: *van daar* sursum deorsum, Terent. Eun. II, 2, 47. Cic. Nat. D. II, 33: *of* sursum ac deorsum, Senec. Quaest. Nat. VI, 21, i. e. *op- en nederwaards, op en neder.* Not. a) *men heeft ook* deorsus, *zie beneden*: b) *voor* deorsum *staat* in Codd. MSS. deosum, *zoo als* susum *voor* sursum, *zie* Victor. ad Varr. R. R. I, 6, 3. c) *het staat eigenlijk* (contr.) *voor* deversum, deversus, *nederwaards gekeerd, want* de *heet neder*: d) deorsum *staat in gedichten ook van twee lettergreepen, bij voorb.* Lucret. I, 363. II, 205, 217, 221, 230: *maar ook van drie lettergreepen*, Ibid. II, 202, *alwaar de eerste lettergreep kort staat.*

DEORSUS, Adv., *voor* deorsum, Apulej. Met. VIII med. p. 207. Elm. IX post med. p. 136. *en meermaalen.*

DEOSCŬLOR, atus sum, ari, 1) *kussen*, aliquem, Plaut. Cas. II, 8: oculos alicujus, Ibid. I, 48: dextram, Valer. Max. II, 10, 2: deosculatus, a, um, Passive, Apulej. Met. II. p. 119 *en* 121. Elm.: 2) *Tropisch*, ingenium pueri, Gell. I, 23, i. e. *prijzen, liefhebben.*

DEPĂCISCOR *en* **DEPĔCISCOR**, pactus *en* pectus sum, 3. i. q. paciscor *een verdrag of vergelijk maken, bedingen, bij voorb.* cum aliquo, Cic. Rosc. Am. 38. Cic. Invent. II, 24 in.: ad conditiones alicujus, Cic. Verr. III, 24: *de zaak staat in den* Accusativus *of* Ablativus, *bij voorb.* partem suam, Cic. Rosc. Am. 38: periculo honesto, Cic. Att. IX, 7: morte, i. e. *sterven willen*, Terent. Phorm. I, 3, 14. Not. depectus *is zelden: het staat* Pandect. III, 6, 3, i. e. turpiter pactus, *zoo als* Ulpianus *het daar zelve verklaart.*

DEPACTUS, a, um, Particip. 1) *van* Depaciscor, 2) *van* Depango.

DEPALĀTĬO, onis, f. 1) *het insteken der paalen, bepaaling, bij voorb. tot aanduiding der grenzen*, Inscript. ap. Fabrett. c. 3: 2) dierum, Vitruv. IX, 8, i. e. *het toenemen, de wasdom.*

DEPALMO, are, *met de vlakke hand slaan, kinbakslagen geven*, aliquem, Labeo ap. Gell. XX, 1.

DEPANGO, ĕre, *inslaan, inzetten, bij voorb. in den grond, bij voorb.* malleolum medio spatio depangere, Colum. III, 16: in terram, Plin. H. N. II, 96: quercus in scrobe depacta, Ibid. XXIV, 1: *van daar* vitae depactus terminus alte, Lucret. II, 1086.

DEPARCUS, a, um, *karig, zuinig*, Suet. Ner. 30.

DEPASCO, avi, astum, 3. 1) *afweiden, opëten, verteeren, afëten, bij voorb.* agros, Cic. Or. II, 70: herbas, Colum. VII, 5 extr.: segetes, Plin. H. N. XVIII, 17: *van daar Tropisch, afweiden, verteeren, verminderen, bij voorb.* Latium bello, Sil. XVI, 681: altaria, Virg. Aen. V, 93, i. e. *het geen op den altaar was*: scopuli depasti flammis, Sil. XII, 153: sepes apibus florem depasta salicti, Virg. Ecl. I, 55, *voor* sepes, cujus flores depascuntur ab apibus: veterem Academiae possessionem, Cic. Leg. I, 21: stylo luxuriem orationis, Cic. Or. II, 23: 2) *afweiden, d. i. laten afweiden, bij voorb.* si depascere saepius voles cet., Colum. II, 11, 8: glandem immisso pecore depasco, Pandect. X, 4, 9.

DEPASCOR, astus sum, 3. i. q. depasco, 1) *afweiden, afëten, eten, verteeren, bij voorb.* frondes, Claudian. de VI. Consul. Hon. 239: papilio ceras depascitur, Plin. H. N. XI, 19: *van daar* 2) *Tropisch*, a) *verteeren*, Virg. Georg. III, 458: b) aurea dicta e chartis, Lucret. III, 12, i. e. *afplukken, er uitneemen.*

DEPASTĬO, onis, f. *de afweiding, afëting*, Plin. H. N. XVII, 24 prope fin.

DEPASTUS, a, um, *zie* Depasco *en* Depascor.

DEPECISCOR, *zie* Depaciscor.

DEPECTO, xi, xum, 3. *nederwaards kammen, bij voorb.* crines, Ovid. Fast. VI, 229: vellera foliis, Virg. Georg. II, 121: linum, Plin. H. N. XIX, 1: quod (thus)

has

Digitized by Google

haesit in arbore, ferro depectunt, Ibid. XII, 14: *van daar* fusti depectere, Plaut. Capt. IV, 2, 116, *in lange taal voor kloppen: dus ook* depexum te dabo, Terent. Heaut. V, 1, 77, *voor kloppen*, (*voor* depectam te).

DEPECTOR, oris, m. *van* depecifcor, *onderhandelaar, bij voorb.* litium, Apul. in Apol. post med. p. 321. Elm.

DEPECTUS, a, um, *zie* Depacifcor.

DEPECULATOR, oris, m. *een besteeler, beroover, bij voorb.* aerarii, Cic. Verr. Act. I, 1.

DEPECULATUS, us, i. q. peculatus, Festus *verklaart het* fraudatio populi.

DEPECULO, are, i. q. depeculor, *bij voorb.* depeculassere *voor* depeculaturum esse, (*gelijk* argentassere), Lucil. ap. Non. 2. n. 218: *van daar* depeculatus, a, um, Passive, *bij voorb.* me esse depeculatum eis i. e. ab eis, Plaut. Epid. III, 4, 82: *dus ook* populum depeculari, L. Coel. ap. Priscian. 8.

DEPECULOR, atus sum, ari, *besteelen, berooven, bij voorb.* fana, Cic. Fin. III, 9 extr.: domos, urbes, fana, Cic. Verr. Act. I, 4: Apolloniam omni argento spoliasti ac depeculatus es, Ibid. IV, 17: honorem familiae, Cic. Verr. IV, 36, i. e. *het geen de familie eer aandoet.* Not. *Het staat ook* Passive, *zie* depeculo. Not. *Dit* verbum *is met* peculium *vermaagdschapt.*

DEPELLO, puli, pulsum, 3. 1) *nederstorten, nederdrijven of werpen, bij voorb.* in partes inferiores, Plin. H. N. II, 78: ornos arcibus, Valer. Flacc. III, 365: stomachus cibum — motibus linguae depulsum adcipit, Cic. Nat. D. II, 54: simulacra deorum depulsa, Cic. Catil. III, 8: equus equitem dorso non depulit, Horat. Epist. I, 10, 38: 2) *wegdrijven, verdrijven, afwenden, wegstooten, afhouden, vervreemden, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* aliquem de provincia, Nep. Cat. 1: barbarorum praesidia ex his regionibus, Nep. Pauf. 2: aliquem urbe, Cic. Harusp. 27, *en* ex urbe, Cic. Cat. II, 1: hostes loco, Caes. B. G. VII, 67: aliquem a cruce, Cic. Rab. perd. 7: famem sitimque cibo & potione, Cic. Fin. I, 11: ferrum flammamque ab aris, focis, Cic. Sext. 42: aliquem recta via, Quintil. II, 17, *en* a via recta, Ibid. X, 1: aliquem gradu, Nep. Them. 5: aliquem a peste reip., Cic. Sext. 19: morbum, Caes. B. G. VI, 17. Cic. ad Div. VII, 26 extr.: agnos a matribus, Varr. R. R. II, 2, i. e. *afzetten, speenen: daar voor staat ook* ab ubere matris, Virg. Georg. III, 187, *of* a lacte, Ibid. Ecl. VII, 15, *of enkel* depellere, Virg. Ecl. III, 82: *hier toe brengt* Servius, Ibid. Ecl. I, 22, quo solemus fetus depellere: *dan moest* quo *voor* quapropter *staan, of* quoi i. e. cui (Romae, i. e. propter quam Romam) *daar voor gelezen worden:* servitutem a civitate, Nep. Timol. 1: alicui mulctam, Cic. ad Div. V, 20 med.: metum alicui, Cic. Red. Sen. 8, *voor* ab aliquo: *dus ook* mortem alicui, Ovid. Her. XIV, 130: ictus alicui, Valer. Flacc. VI, 652: sibi turpitudinem, Cic. Tusc. III, 32: aliquem de spe, Cic. Cat. II, 7: frigus, Horat. Sat. I, 2, 6: molestias, Cic. Cluent. 6: periculum, Cic. Manil. 4: aliquem de causa suscepta, Cic. Lig. 9: suspicionem a se, Cic. Phil. XII, 2: aliquem sententia, Cic. Tusc. II, 6, scil. de: depelli a consiliis suis, Caes. B. C. III, 73: nec tuis depellor dictis, quin cet., Plaut. Trin. III, 2, 14, i. e. non deterreor: jure factum depellitur aut ulciscendi doloris causa, Cic. Partit. 12; *is duister: de* Ed. Ernest. *heeft* jure factum depellendi cet., *het welk duidelijker is:* Not. depulisti initium longi sermonis, Cic. Brut. 87 in., *voor* fecisti cet. *schijnt hard, de* Edit. Ernest. *heeft* pepulisti i. e. movisti, fecisti: 3) *ergens heendrijven, bij voorb.* quo solemus teneros fetus depellere, Virg. Ecl. I, 22: teneri fetus *kunnen zelfs lammeren zijn, die men drijven kan:* cf. *hier voor.*

DEPENDEO, ere, 1) *afhangen, nederwaards hangen, bij voorb.* amictus dependet ex humeris, Virg. Aen. VI, 301: lychni dependent laquearibus, Ibid. I, 726 (730): vellera lateri, Ovid. Met. VI, 592: pugio a cervicibus dependens, Suet. Galb. 11: numerus uvarum, Colum. III, 6: 2) *Tropisch*, a) *afhangen van eene zaak, bij voorb.* fides dependet a veniente die, Ovid. Fast. III, 356: b) *daar van afgeleid worden*, Ovid. Fast. I, 611: augurium dependet origine verbi i. e. ab origine cet.

DEPENDO, endi, ensum, 3. 1) *eigenlijk nederwaards laten hangen, d. i. weegen, bij voorb.* lanam, Titinn. ap. Non. 4. n. 362: *bijzonder om te betaalen: van daar* a) *betaalen, bij voorb.* pecuniam, Senec. Benef. II, 21: pretium, Apulej. Met. VIII post med. p. 213. Elm.: mercedem, Colum. V, 1, 8: stipendium, Justin. XXII, 8: *ook enkel* dependere scil. pecuniam, *betaalen*, Cic. Att. I, 8 extr.: *van daar* depensum, scil. pretium, *betaaling, bij voorb.* depenso parare edulia, Apul. in Apol. ante med. p. 293. Elm., *voor betaaling: van daar Tropisch, bij voorb.* poenas, Cic. Sext. 67. Pand. XII, 6, 47, *voor lijden:* dependendum tibi est, Cic. ad Div. I, 9. §. 17: b) *daar aan besteeden, bij voorb.* tempora amori, Lucan. X, 80: caput amnis, Ibid. VIII, 100: operam incassum, Colum. IV, 22, 7: plus in operis — quam in pretio rerum dependitur, Ibid. XI, 1, 20: 2) *voor* dependeo, Plaut. Asin. II, 2, 39.

DEPENDULUS, a, um, *nederwaards afhangende, bij voorb.* crines cervice dependuli, Apul. Met. II ante med. p. 119. Elm.: alii statuis dependuli, Ibid. III post init. p. 130.

DEPENNATUS, a, um, *gevleugeld, bij voorb. Tropisch, bij voorb.* eloquium, Varr. ap. Fulgent. *Sommigen lezen* depinnatus, *dat het zelfde is.*

DEPENSUS, a, um, *zie* Dependo.

DEPERDO, didi, ditum, 3. 1) *verliezen, iet kwijt raaken, bij voorb.* colorem, Plin. H. N. XXXVII, 8: folia (*van boomen*), Ibid. XVI, 22: non solum bona, sed etiam honestatem, Cic. Prov. 5: paucos ex suis, Caes. B. G. III, 28: tantum ejus opinionis, Ibid. V, 52: aliquid de existimatione, Cic. Font. 9: aliquid summa *voor* de summa, Horat. Sat. I, 4, 32: deperditus sensus omnes *voor* deperditis sensibus, Prop. I, 1, 11: *van daar* deperditus, *verloren, Tropisch, d. i. heilloos*, Gell. V, 1. Not. in deperdito esse, *verloren zijn*, Pandect. XLI, 2, 21: 2) *te grond helpen, verderven, bij voorb.* deperditus inopia, Phaedr. I, 14, 1: mater fletu deperdita, Catull. 63, 119: deperdita amore alicujus, Suet. Dom. 3, i. e. *ontsteken, zeer verliefd op enz.: dus ook* deperditus Io (Ablat.) i. e. *op* Io, Prop. II, 29 (13), 19. Not. deperduint, Apul. Apol. p. 322, *voor* deperdant.

DEPEREO, ii, 4. 1) *te grond gaan, omkomen, verloren gaan, bij voorb.* naves, Caes. B. G. V, 33: pars exercitus, Ibid. B. C. III, 8: scida *of* scheda, Cic. Att. I, 20 extr.: musto sapor deperit, Plin. H. N. XIV, 20: poma, Ibid. XVII, 2: cf. Ovid. Am. I, 15, 32: *van daar* 2) deperire amore alicujus, Liv. XXVI, 50: *en* deperire aliquam, Terent. Heaut. III, 2, 14. Plaut. Asin. III, 1, 24. Ib. Epid. I, 1, 62: *of* amore deperire, Plaut. Cist. I, 3, 43. Catull. 35, 12, i. e. *hevig of doodlijk beminnen, doodlijk, d. i. tot stervens toe verliefd zijn enz.: eigenlijk van liefde omkomen of willen omkomen: dus ook* deperire in aliquo, Curt. VIII, 6.

DEPESTA, orum, i. e. vasa, quae in sacris Sabinis in deorum mensa collocari solebant, Varr. L. L. IV, 26: cf. Lepista.

DEPETIGO, inis, f. *melaatsheid, schurft*, Lucil. ap. Non. 2. n. 437 *en* 700.

DEPEXUS, a, um, *zie* Depecto.

DEPICTUS, a, um, *zie* Depingo.

DEPILIS, e, *zonder haairen, bij voorb.* genae, Apul. Met. VII ante med. p. 191. Elm.: pueri, Varr. ap. Non. 12. n. 47, *of* Nonius *zelve.*

DEPILO, are, *van het haair berooven, plukken*, aliquem, *bij voorb.* depilatus, Senec. Constant. 17. Martial. IX, 28, 1.

DEPINGO, nxi, ctum, 3. 1) *iet met kleuren afbeelden, schilderen of afschilderen, bij voorb.* pugnam, Nep. Milt. 6: tabellas, Prop. II, 5, 19: tabula depicta, Quintil. VI, 1 (2), *eene schilderij: van daar opsieren, bij voorb.* nimium depicta, Cic. Or. 12 extr.: 2) *iet met woorden afbeelden of schilderen, d. i. beschrijven, bij voorb.* verbis aliquid, Plaut. Poen. V, 2, 154, *ook* Cic. Fin. II, 21 extr., *alwaar de* Ed. Ernest. pingere *heeft: ook zonder* verbis, *bij voorb.* vitam, Cic. Rosc. Am. 27: 3) *iet in gedachten afschilderen, d. i. zich voorstellen, bij voorb.* aliquid cogitatione, Cic. Nat. D. I, 15.

DEPLANGO, xi, nctum, 3. 1) *eigenlijk, nederwaards slaan, bij voorb. de handen op de borst, bij groote droefenis: van daar* 2) *beklaagen, betreuren*, aliquem, Ovid. Met. IV, 544. XIV, 580. Senec. Herc. Oet. 1851.

DEPLANTO, are, 1) *van den stam iet afbreken, bij voorb.* ramum, Colum. II, 2, 26: virgulas de cytiso, Varr. R. R. I, 43: ut ea deplantes potius (de arbore) quam defringas, Ibid. 40: ut sit deplantatum, Ibid., *ten zij dit laatste tot* n. 2. *behoort:* 2) *zetten, planten, bij voorb.* arundo seritur & deplantata pedali sulco, Plin. H. N. XVII, 20 med.: quae cortice nituntur, — vel levi aura ocissime deplantantur, Ibid. 16 extr.

DEPLEO, evi, etum, 2. *uitputten, ontledigen, bij voorb.* oleum, Cato R. R. 64. Colum. XII, 50. §. 8 *en* 10: *van daar Tropisch*, vitam querelis, Manil. IV, 13: fontes haustu, Stat. Ach. I, 8: sanguinem i. e. *ader laten*, Plin. Hist. Nat. XVIII, 16 extr.: animal, Veget. de re vet. I, 13, 4. I, 22, 1. I, 24, i. e. *ader laten.*

DEPLORABUNDUS, a, um, *weenende*, Plaut. Aul. II, 4, 38.

DEPLORATIO, onis, f. *het beweenen, bij voorb.* nostri, Senec. ad Marc. 9: cf. Ibid. Ep. 74 ante med.

DEPLORO, avi, atum, are, 1) *weenen over iet, of enkel weenen, bij voorb.* de miseriis, Cic. Verr. II, 4: de suis incommodis, Ibid. 27: de pravitate alicujus, Ibid. III, 18: lamentabili voce deplorans, Cic. Tusc. II, 13 extr.: *of beweenen, bij voorb.* mansionem suam, Cic. Att.

Digitized by Google

Att. II, 16: calamitates, Cic. Phil. XI, 2: equites, Liv. IV, 40: ſi haec conqueri & deplorare vellem, Cic. Verr. V, 67: *of ook klagend voortbrengen, aanvoeren, dus kon men de laatſte plaats* ſi haec — vellem, Cic. Verr. V, 67, *verſtaan*. Not. Cic. Seneƈt. 3 in.: ſaepe interfui querelis meorum aequalium (pares autem — facillime congregantur) quae Salinator, quae Albinus, homines conſulares — deplorare ſolebant: *deze plaats hangt niet ſamen; voor* quae *dient misſchien een punƈtum, en achter* ſolebant *een uitroepingsteken gezet te worden*, Quae (i. e. qualia, quanta) — deplorare ſolebant! i. e. *te beweenen. Men kan ook* Quam *voor* Quae *zetten, wanneer achter* ſolebant *insgelijks een uitroepingsteken ſtaan moest, d. i. hoe plagten zij te weenen enz.*: 2) *iet voor geheel verloren houden, opgeven, bij voorb.* libertatem, Liv. III, 38: ſpem Capuae retinendae, Liv. XXVI, 12: diem, Quintil. X, 3 prope fin. §. 28: communibus deploratis, Liv. V, 40: Phalereus deploratus a medicis, Plin. VII, 50 in., i. e. *opgegeven*. deplorata aurium vitia eo remedio ſanari, Ibid. XXIX, 6 poſt med., i. e. *opgegeven, ongeneeslijke enz.*: tuſſes deploratae, Ibid. XXII, 25 med.

DEPLUMIS, e, *zonder vederen, bij voorb.* hirundines, Plin. H. N. X, 24.

DEPLŬO, ui, 3. *afregenen, bij voorb.* lapis deplueret, Tibull. II, 5, 72: inque ſinus matris violento depluit (Jupiter) imbre, Colum. X, 206: *ook met den* Accuſativus: Niobe lacrymas depluit, Propert. II, 16, 8.

DEPŌLĬO, ivi, itum, 4. *polijsten, gladmaken, bij voorb.* pavimentum cote, Plin. H. N. XXXVI, 25: *van daar boertend*, depoliet dorſum meum virgis, Plaut. Epid. I, 1, 85.

DEPONO, ſui, ſitum, 3. 1) *afleggen, wegzetten, wegleggen, nederwaarts zetten of leggen, nederleggen, bij voorb.* onus, Cic. Sull. 23: de manibus, Cic. Acad. I, 1: veſtes humeris, Ovid. Her. XIX, 43: mentum in gremio mimae, Cic. Phil. XIII, 1: viros ponto i. e. *in zee laten vallen*, Valer. Flacc. V, 34: feſſum latus, Horat. Od. II, 7, 19: cacabum ab igne, Scribon. Larg. 207, 210, 212, i. e. *wegzetten:* caput terrae, Ovid. Am. III, 5, 20, *van daar* a) *afleggen van zich, bij voorb.* ſoleas, Martial. III, 49, 3: comas, Ibid. V, 49, 6, i. e. *afſnijden: dus ook* ungues & capillos, Petron. 104: *van daar Tropisch, afleggen, nederleggen, nalaten, laten vaaren, opgeven, verliezen, eindigen, bij voorb.* perſonam accuſatoris, Cic. Quint. 13: ſimultates, Cic. Planc. 31: amicitias, Cic. Amic. 21: ſpem, Horat. Sat. II, 5, 26: metum, Hirt. Alex. 65: gloriam, Cic. Or. II, 52: odium, Nep. Hann. 1: exercitum, Anton. ap. Cic. Phil. VIII, 8: deſiderium urbis, Cic. ad Div. VII, 6: cogitationem rei, Hirt. Alex. 12: ſtudium, Cic. Roſc. Am. 17: memoriam rei, Caeſ. B. G. I, 14. B. C. II, 28. Cic. Coel. 20: *of* aliquid ex memoria deponere, Cic. Sull. 6, i. e. *vergeten:* famem, Ovid. Faſt. VI, 530: ſitim, Ibid. Met. IV, 98, i. e. *ſtillen:* morbum, Plin. H. N. VII, 50: negotium, Cic. Att. VII, 5 extr.: certamen, Liv. IV, 6: aedificationem i. e. conſilium aedificationis, Cic. ad Div. XIII, 1 extr.: tutelam, Liv. XXIV, 4, *de voogdijſchap nederleggen: dus ook* magiſtratum, Caeſ. B. G. VII, 33: imperium, Nep. Timol. 3. Cic. Nat. D. II, 4, i. e. *nederleggen:* cauſam, Cic. ad Div. I, 15: opinionem, Cic. Agr. III, 1: *van daar ook* animam, Nep. Hann. 1, i. e. *ſterven: van daar ook iet afgeven, laten vaaren, niet willen aannemen, afſtaan, bij voorb.* provinciam, Cic. ad Div. V, 2: triumphum, Liv. II, 47: b) *baaren, werpen*, Catull. 34, 8. Phaedr. I, 19, 4: c) *iet opgeven, d. i. voor geheel ongeneeslijk, of verloren houden, bij voorb.* reſpublica depoſita, Cic. Verr. I, 2: depoſitus parens, Virg. Aen. XII, 395: *van daar* depoſitus *geſtorven*, Ovid. Triſt. III, 3, 40. Pont. II, 2, 47. Faſt. VI, 754: d) *te grond werpen, nederwerpen, nederwaards werpen, bij voorb.* aedes i. e. *omverhaalen*, Pand. VIII, 2, 17: *van daar Tropisch, bij voorb.* vino aliquem deponere, Plaut. Aul. III, 6, 39, *iemand recht bezuipen, dat hij niet op kan ſtaan, van de bank zuipen.* 2) *nederleggen, in bewaaring geven, bij voorb.* pecuniam apud aliquem, Cic. ad Div. V, 20. §. 13 *en* 25. Cic. Agr. II, 16: *dus ook* rationes Apameae, Ib. II, 17, *en* obſides, Caeſ. B. G. VII, 63: *ook te wedden*, Virg. Ecl. III, 32: *van daar* Depoſitum, Cic. Off. III, 25. Juvenal. XIII, 60, i. e. *het geen te bewaaren gegeven wordt*, Depot: *van daar* habere aliquid in depoſito, Pandeƈt. XXXVI, 3, 5 extr.: eſſe pro depoſito apud aliquem, Ibid. XXXIII, 8, 8: *ook dit geheele Contraƈt zelve: van daar* aƈtio depoſiti, Pandeƈt. XVI, 3, 1. §. 9 *en* 12: teneri depoſiti, i. e. *uit dien hoofde verpligt zijn*, Ibid. §. 13: *van daar Tropisch*, populi Romani jus in veſtra fide depono, Cic. Caecin. 35 extr.: depone tutis auribus, Horat. Od. I, 27, 18: in aure, Horat. Sat. II, 6, 46: *ook* pecuniam in fide publica, Liv. XXIV, 18 extr.: 3) *wegzetten, wegplaatzen, bij voorb.* cacabum ab igne, Scrib., *zie hier voor: van daar uitzetten, of aan land zetten, bij voorb.* exercitum in terram, Juſtin. IV, 5: Caeſar legiones deponit, Auƈt. B. Afric. 34: 4) *ergens op zetten of leggen, bij voorb.* caput terrae, Ovid.: mentum in gremio, Cic., *zie hier voor: van daar zetten, planten, in de aarde, bij voorb.* malleolum in terram, Colum. III, 10 extr.: vineas, Ibid. 4: plantas ſulcis, Virg. Georg. II, 24: *ook nederwaards ſlaan, of inlaten, bij voorb.* cuneum inter corticem & lignum, Pallad. Februar. 17 in. Not. Perfeƈt. depoſivi *voor* depoſui, Plaut. Curc. IV, 3, 4. Catull. 34, 8: *ook willen ſommigen* depoſiſſe *voor* depoſuiſſe *lezen*, Virg. Catal. VIII. de Sabino V, 16. Not. verbum deponens *in de* Grammatica *is bekend*, Diomed. 1. Priſcian. 8.

DEPONTĀNUS, a, um, *die van de brug geworpen wordt, of verdient geworpen te worden, omdat hij te oud is, om de* Comitia *bij te woonen*, Feſt.

DEPONTO, are, *van de brug werpen*, Varr. ap. Non. 3. n. 142.

DEPŎPŬLĀTĬO, onis, f. *uitplundering, verwoeſting*, Cic. Phil. V, 9. Cic. Font. 16. Cic. Haruſp. 2.

DEPŎPŬLĀTOR, oris, m. *een plunderaar, berooyer, verwoeſter, bij voorb.* fori, Cic. Dom. 5.

DEPŎPŬLO, avi, atum, are, *plunderen, berooven, verwoeſten, bij voorb.* provinciam, Auƈt. B. Hiſp. 42: agros, Enn. ap. Non. 7. n. 26: greges, Valer. Flacc. VI, 531: *van daar* depopulatus, a, um, *dikwijls* Paſſive *ſlaat, bij voorb.* Galliſa depopulata, Caeſ. B. G. VII, 77: ager eſt depopulatus, Liv. V, 24 in.: ora depopulata erat, Liv. XXXVII, 4: monimenta, Liv. X, 15: cf. Juſtin. XLII, 2.

DEPOPŬLOR, atus ſum, ari, 1) *plunderen, uitplunderen, berooven, verwoeſten, bij voorb.* agros, Cic. Verr. III, 36. Cic. Phil. V, 5. Liv. XXXVII, 21: humum late, Ovid. Triſt. III, 10, 56: cerealia dona depopulentur aves, Ibid. Faſt. I, 683: hereditates, Pandeƈt. XLVII, 4, 1 in.: Depopulatus, a, um, Paſſive, *uitgeplunderd, verwoest enz.*, *zie* Depopulo. 2) *te grond helpen, bij voorb.* omne mortalium genus vis peſtilentiae depopulabatur, Tacit. Ann. XVI, 13.

DEPORTATĬO, onis, f. 1) *de wegraping, wegvoering*, Cato R. R. 144: 2) *de balling ſchap of verbanning op een zeker eiland, die onder de Keizers in gebruik was*, Pandeƈt. XLVIII, 13, 1.

DEPORTO, avi, atum, are, 1) *nederwaards dragen of voeren, of zenden, bij voorb. van rivieren, die iet met zich voeren, bij voorb.* Indus magnam vim ſeminum ſecum dicitur deportare, Cic. Nat. D. II, 52: flumina deportant ſerpentes, Plin. H. N. VI, 27: urinantes oleum ſpargere, quoniam — lucem deportet, Ibid. II, 103 extr.: decumas ad aquam, Cic. Verr. III, 14: 2) *in 't gemeen van eene plaats tot eene andere dragen of voeren, weg of ergens heen dragen, wegnemen, weghaalen, ergens heen brengen of voeren, bij voorb.* ligna de fundo, Cato R. R. 144: decumas ad aquam, Cic. Verr. III, 14: exercitum e Graecia, Liv. XXXV, 12: cf. Cic. Manil. 21: arma Brundiſium, Pompej. ad Marcell. & Lentul. coſſ. in Cic. Ep. ad Amic. VIII. poſt Ep. 12: oſſa ejus in Cappadociam, Nep. Eum. 13: ſcelus hinc in ſolas terras, Terent. Phorm. V, 7, 85: leƈtica deportari per vicos, Suet. Aug. 78: naves, quae exercitum eo deportaverant, Caeſ. B. C. I, 27: frumentum in caſtra, Caeſ. B. C. I, 60: *van daar* deportari in inſulam, Tacit. Ann. IV, 13, i. e. *verwezen en heengevoerd worden, zie* Deportatio: *ook eenvoudig* deportare, *bij voorb.* Italia deportaretur, Ibid. XIV, 45: *van daar* deportatus, *een die op deze wijze gebannen is*, Pandeƈt. XLVIII, 22, 7. Not. *zulk een rampzalige verloor te gelijk het Burgerrecht, gevolglijk het recht, om een uiterſten wil te maken, en de hoop van terugkomst, en dus was hij er erger aan dan een* exſul *of* relegatus. *In 't bijzonder* 3) *iet uit eene provintie of eene vreemde plaats na* Rome *mede brengen, bij voorb.* triumphum, Cic. Off. I, 22: cognomen, Cic. Seneƈt. 1: exercitum, Cic. Manil. 21: de provincia nihil niſi illius benevolentiam, Cic. Att. VI, 1 ante med., i. e. *mede brengen:* flagitium, Cic. Mur. 5: 4) *Tropisch, er van wegdragen, d. i. bekomen, bij voorb.* gloriam ex re, Curt. IX, 10: *dus ook* triumphum, Cic., *zie hier voor.*

DEPOSCO, popoſci, 3. 1) *iet of iemand verlangen, het zij zulks goedwillig geſchiedt of niet, voor zich verzoeken, afeiſchen enz., bij voorb.* ſibi aliquid a magiſtratu, Cic. Invent. II, 49: ſibi iſtam provinciam, Cic. Sull. 18: regum amicos ad mortem, Caeſ. B. C. III, 110: imperatorem ad bellum depoſci atque expeti, Cic. Manil. 2: idem non modo non recuſem, ſed adpetam etiam atque depoſcam, Cic. Phil. III, 33: ſibi inſidias caedis & incendiorum, Cic. Cat. II, 3: depoſcenti mea mandata, Cic. Att. V, 2 m., i. e. *verlangde, verzocht: ook enkel verlangen, eiſchen, willen hebben, bij voorb.* ſicut depopoſciſtis, Caeſ. B. G. III,

Digitized by Google

III, 85, i. e. *verlangd, gewenscht hebt:* sibi partes, Cic. Rosc. Am. 34, i. e. *voor zich de rol verzoeken:* ducem in poenam, Liv. XXI, 6 extr., i. e. *zich laten overleveren, begeeren:* aliquem morti, Tacit. Ann. I, 23: 2) *opeischen, d. i. iemand opsporen, dat hij iet doen zal, bij voorb.* aliquem praemiis, Caes. B. G. VII, 1 extr.

DEPOSITARIUS, a, um, *zich met nederlegging bezig houdende, daar toe behoorende: van daar* depositarius Substantive, 1) *die een* depositum *ontvangt, of in bewaaring neemt*, Pandect. XVIII, 1 post med. §. 36: 2) *die iet nederlegt, ter bewaaring geeft*, Ibid. Leg. 7 extr.

DEPŌSITĬO, onis, f. 1) *nederlegging, bij voorb. om te bewaaren*, Pandect. XVI, 3, 1 en 5: 2) *het slot, bij voorb. van eene periode*, Quintil. XI, 3 post med. §. 46: 3) *instorting, bij voorb.* aedificii, Pand. IV, 2, 9: 4) *aflegging, verlies enz., bij voorb.* honoris, Ibid. XLVIII, 19, 8 in.

DEPŌSĬTOR, oris, m. *de nederlegger van eene zaak, bij voorb. om te bewaaren*, Pandect. XVI, 3, 1 post med.

DEPŌSĬTUS, a, um, *zie* Depono.

DEPOSTŬLO, are, *verlangen, voor zich verzoeken, bij voorb.* sibi auxilia, Auct. B. Hisp. 1.

DEPRAEDOR, ari, *plunderen, verwoesten, bij voorb.* agros, Justin. XXIV, 6: regionem, Apul. Met. VIII prope fin. p. 215. Elm.

DEPRANDUS, a, um, *of* **DEPRANDIS**, e, i. q. impransus, *bij voorb.* deprandi leonis, Fest. in Oreae, *alwaar* Dacier leoni *leest*.

DEPRĀVATE, *verkeerd, bedorven, bij voorb.* judicare, Cic. Fin. I, 21.

DEPRĀVĀTĬO, onis, f. 1) *de verdraaijing van eene zaak van haare rechte en behoorlijke gesteldheid, bederving, verwrikking, scheefmaking, bij voorb.* oris, Cic. Or. II, 62: articulorum, Senec. Ep. 24, i. e. *jigt:* membrorum, Cic. Fin. V, 12, i. e. *verdraaijing: van daar* 2) *verdraaijing, Tropisch, verderving, ontsteltenis, verwrikking, bij voorb.* verbi, Cic. Partit. 36, i. e. *verdraaijing in eenen valschen zin:* consuetudinum, Cic. Leg. I, 10: animi, Cic. Off. III, 29.

DEPRĀVO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk, het geen recht was, krom of scheef maken, verdraaijen of anderszins ontstellen, bederven, bij voorb.* oculos, Plin. H. N. XI, 37. sect. 55: uni homini oculi depravantur, unde cognomina Strabonum cet., i. e. *verdraaijen zich:* crura depravata corrigere, Varr. L. L. VIII, 8, i. e. *scheef, krom:* me depraves licet, dum monstruoso & distorto temporis aliquid adcedat, Senec. Ep. 101 post med.: *van daar* 2) *Tropisch, verderven, verknoeijen, verergeren, bij voorb.* ea, quae corrigere vult, mihi depravare videtur, Cic. Fin. I, 6: plebem consiliis, Liv. XLV, 23: mores cantus dulcedine cet., Cic. Leg. II, 15: puerum indulgentia, Cic. Att. X, 4: Campanos nimiae rerum copiae depravant, Cic. Agr. II, 35: nihil est tam sanctum, quod non soleant domestici depravare, Cic. Phil. I, 13: nihil est, quin male narrando possit depravarier, Terent. Phorm. IV, 4, 17: depravata consuetudo, Varr. L. L. VIII, 12.

DEPRĔCĀBUNDUS, a, um, i. q. deprecans, *biddende*, Tacit. Ann. XV, 53.

DEPRĔCANĔUS, a, um, *bij voorb.* deprecanea fulmina i. e. quae speciem periculi sine periculo adferunt, Caecin. ap. Senec. Nat. Quaest. II, 49.

DEPRĔCĀTĬO, onis, f. 1) *eene bede*, Cic. Cluent. 3 extr.: *van daar* deprecatio deorum, *in den eed, d. i. wanneer men bidt, dat God iemand straffen zal, wanneer men valsch zweert*, Cic. Rosc. Com. 16 in.: *van daar eene verwensching, bij voorb.* defigi diris deprecationibus, Plin. H. N. XXVIII, 2: 2) *voorbede voor iemand*, Cic. Quir. Red. 5, *met een' dubbelen* Genitivus, a) Active, *bij voorb.* aequitatis, Cic. Phil. V, 7, i. e. *die de billijkheid, als 't ware, inbrengt:* b) Objective, *bij voorb.* periculi, Cic. Rab. perd. 9, i. e. *wegens het gevaar:* inertiae, Hirt. B. G. VIII, 1: 3) *eene bede om vergeving, afbede, bij voorb.* facti, Cic. Partit. 7: *van daar de verbidding, d. i. weigering, afslag, bij voorb.* faciliorem veniam meae deprecationis arbitrabar fore, Quintil. Prooem. in.

DEPRĔCĀTOR, oris, m. i. e. qui deprecatur, *bij voorb. die eene voorbede voor iemand, of ten aanzien van iet inbrengt, voorbidder, bij voorb.* pro periculo alicujus, Cic. ad Div. II, 13: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* salutis, Cic. Sext. 12: periculi, Cic. Balb. 28: miseriarum, Cic. Flacc. 1: filium, sui deprecatorem, Cic. Att. X, 8: *ook volstrekt, bij voorb.* mittere deprecatores ad aliquem, Cic. Manil. 12.

DEPRĔCĀTRIX, tcis, f. i. q. quae deprecatur, *voorbidster*, Ascon. in Cic. Verr. I, 5.

DEPRĔCOR, atus sum, ari, 1) *bidden of om iet bidden, bij voorb.* te deprecor, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 1 in.: deprecari patres instituit, ne festinarent cet., Liv. XXXIV, 59: Caesare a militibus deprecante, uti eis parcerent, Auct. B. Afr. 85: sibi non incolumem fortunam, sed exsilium deprecari, Cic. Or. III, 3: sibi vitam, Auct. B. Afric. 89: ad pacem deprecandam, Cic. ad Div. XII, 24: vitam multorum ab aliquo, Cic. Sull. 26: de me deprecabor, Cic. Or. III, 20: pro amicorum periculis, nihil pro me ipso, Ibid. II, 49: quae precatus a diis sum, Cic. Mur. 1 in.: hoc te deprecor, Valer. Flacc. VIII, 53: contra acerbitatem verborum, Cic. Partit. 39: alicui i. e. *voor iemand*, Plaut. Asin. extr.: *ook* aliquem re i. e. *om iet, bij voorb.* lecto, Prop. II, 27 (32), 17: Not. non deprecor, quo minus, Liv. III, 9: *ook* quin, Liv. III, 58 extr.: 2) *eene voorbede inbrengen, bij voorb.* pro aliquo, Cic. Or. II, 49: alicui, Plaut. Asin. extr., *voor* pro aliquo: *ook* aliquem ab aliquo, Cic. Agr. II, 36. Cic. Red. Quir. 8. Cic. Planc. 42, i. e. *bidden om iemand bij enz.* 3) *ontschuldigen, bij voorb.* deprecati sunt errasse regem, Sallust. Jug. 104 (112): *doch, het kan ook zijn, om vergeving bidden:* 4) *om vergeving bidden*, Cic. Att. XI, 6 extr. Cic. Phil. V, 1: 5) *door bidden iet zoeken af te wenden, afbidden, bij voorb.* mortem, Cic. Verr. V, 47: virgarum vim, Ibid. 62: mortem, Ovid. Pont. I, 2, 59: pericula amicorum, Nep. Att. 12: iram senatus, Liv. XXXIX, 35: calamitatem a se, Cic. Verr. I, 60: *van daar in 't gemeen, zoeken af te wenden, bij voorb.* excusatione stultitiae improbitatis odium, Cic. Caecin. 11: querimoniam patriae, Cic. Cat. I, 11: avaritiae crimina laudibus frugalitatis, Cic. Verr. II, 78: horribiles impetus alicujus, Cic. Font. 12: invidiam, Cic. ap. Gell. VI, 16: *zie meer in* Gell. VI, 16: 6) *iemand iet kwaads toe wenschen, verwenschen, vervloeken*, alicui, Catull. 92, 3: cf. Gell. loc. cit.: 7) *in 't gemeen, toewenschen, bij voorb.* alicui sapientiam istam, Valer. Max. IV, 3, 6: 8) *bidden, toebidden, bij voorb.* devotiones diras in aliquem, Apulej. Met. IX med. p. 227. Elm. Not. deprecatus, a, um, *staat ook* Passive, *bij voorb.* deprecati belli, Justin. VIII, 5: deprecato summo numine, Apul. Met. XI post med. p. 270.

DEPRĔHENDO *of* **DEPRENDO**, di, sum, 3. 1) *grijpen, vangen, bij voorb.* tabellarios, Cass. in Cic. Ep. ad Div. XII, 12: naves, Caes. B. C. I, 38: deprehensus a custodibus, Liv. II, 12: cervus deprensus ab ursis, Ovid. Trist. III, 11, 11: Clodius deprehensus domi Caesaris, Cic. Att. I, 12: 2) *verrassen, betrappen op eene zaak, vinden, aantreffen, bij voorb.* in scelere, Cic. Verr. V, 43: in adulterio, Cic. Or. II, 68: aliquem pro moecho, Terent. Eun. V, 5, 18: *ook* dolis *voor* in dolis, Plaut. Bacch. IV, 9, 26: *dus ook* venenum, Cic. Cluent. 7 *en* 17: facinora, Cic. Coel. 6: gladios, Liv. I, 51: *van daar in 't gemeen* a) *onverwachts iemand op den hals komen, verrassen, bij voorb.* deprehensum me video, Cic. Or. I, 48, i. e. *gij hebt mij verrast, of dat had ik niet gedacht.* b) *op iemand zoo aandringen, dat hij iet niet ontkennen kan, bij voorb.* se deprehensum negare non potuisse, Cic. Verr. IV, 12, i. e. *in de engte gedreven, in 't naauw gebracht, van allen uitvlucht berooft.* 3) *waarnemen, bevinden, vinden, ontdekken, aantreffen, opmerken, erkennen, bij voorb.* res magnas saepe in minimis rebus, Cic. Flacc. 16: aucupium delectationis, Cic. Or. 25: artem, Ovid. Art. II, 313: vanitatem, Plin. Ep. II, 54: falsas gemmas, Plin. H. N. XXXVII, 13 in.: genera gummi deprehenduntur odore cet., Ibid. XII, 9: *ook van levenlooze dingen, bij voorb.* heliotropium deprehendit defectus (solis), Ibid. XXXVII, 10 post med.: solum male pastinatum deprehendunt scamna, Ibid. XVII, 21 med. Not. deprehendere aliquem, *bij voorb.* patrem, Stat. Sylv. IV, 4, 74, i. e. *naarijveren, gelijk komen, navolgen enz.:* Not. deprehensa *eene soort van krijgsstraffe*, Fest. Not. deprehendere *nederwaards trekken, nederwaards drukken, bij voorb.* vitem ex fundo meo in fundum tuum, Pandect. XLIII, 24, 22.

DEPREHENSĬO, onis, f. *de betrapping, ontdekking, aangrijping, bevinding enz., bij voorb.* veneni, Cic. Cluent. 18: in adulterio, Pandect. XXIII, 2, 43 extr.: cf. XLVII, 2, 7.

DEPRĔHENSUS *of* **DEPRENSUS**, a, um, *zie* Deprehendo.

DEPRESSE, *diep, bij voorb.* depressius pastinare, Colum. IV, 1: depressius fodere, Senec. ad Helv. 9.

DEPRESSĬO, onis, f. *nederdrukking, verdieping, bij voorb.* fundamentorum, Vitruv. I, 3.

DEPRESSUS, a, um, *zie* Deprimo.

DEPRĔTĬO, are, *tot eene geringe waarde afzetten, verminderen, gering schatten*, Pandect. IX, 2, 22.

DEPRĬMO, essi, essum, 3. *nederwaards drukken, nederdrukken, uit hoofde van de zwaarte, bij voorb.* terram & maria, Cic. Tusc. V, 17 extr.: vitam in terram, Cato R. R. 32: cf. Ovid. Met. XII, 262: *van daar* 1) *doen zinken, bij voorb. schepen*, Nep. Con. 4: classem, Cic. Manil. 8: cf. Hirt. Alex. 46: 2) *nederdrukken,* Tro-

Digitized by Google

Tropisch, *bij voorb.* fortunam meam, Cic. Pif. 78: animos, Plin. Paneg. 41: caufam adaugere et deprimere, Auct. ad Her. III, 1: Caefar deprimit arces (i. e. Alpes), Petron. CXXIII, 209, i. e. *gaat daar over*: *van daar* 2) *onderdrukken*, *bij voorb.* veritatem, Cic. Cluent. 65: b) *vreedeloos maken*, *bij voorb.* hoftem, Liv. XXX, 36: 3) *ergens heen steeken of flooten*, *bij voorb.* aliquem in ludum gladiatorium, Poll. in Cic. epift. ad Div. X, 32: in tenebras, Cic. ap. Lactant. III, 19 in.: 4) *planten of in den grond zetten*, *bij voorb.* plantam, Colum. XI, 3, 28: femen in regefto, Ib. IV, 1, 3: virgam in terram, Ib. Arb. 7 in.: femen, Pallad. Mart. 9: 5) *nederlaten*, *bij voorb.* animus coeleftis ex altiffimo domicilio depreffus, Cic. Senect. 21: fupercilium ad mentum, Cic. Pif. 6: *van daar nederwaards brengen*, *d. i. verzwakken*, *verminderen*, *bij voorb.* opes, Cic. Verr. VII, 37: animos, Plin. Paneg. 41: *van daar in 't gemeen iet verzachten*, *bij voorb.* impetum vocis, Gell. I, 11: 6) *graven of iet diep maken*, *laag maken*, *verdiepen*, *bij voorb.* foffam, Hirt. B. G. VIII, 40, i. e. *een graft maken*: rivum deprimere vel adlevare, Pompon. in Pandect. VIII, 4, 11: qui tollit aedificium vel deprimit, Ulpian. Ibid. VIII, 2, 17: *van daar* faxum in mirandam altitudinem depreffum, Cic. Verr. V, 27, i. e. *zeer diep*: *van daar* depreffus *diep*, *of diep liggend*, *bij voorb.* locus circiter duodecim pedes humi depreffus, Sall. Cat. 55 (58): aquaeductus depreffior, Frontin. aquaed. artic. 65: aedes depreffior, Plin. Epift. X, 58: depreffae Pifae i. e. *diep liggend*, Stat. Theb. IV, 238: libra alterterno depreffior orbe, Tibull. IV, 1, 44: iter humilius & depreffius, Plin. Ep. XI, 27 in.: *van daar Tropisch*, *diep of neder geflagen*, *bij voorb.* vox depreffiffima, Auct. ad Her. III, 14.

DEPROELIOR, ari, *vechten*, *ftrijden*, *bij voorb.* venti, Hor. Od. I, 9, 10.

DEPROMO, mfi: mtum, 3. 1) *iet te voorfchijn brengen*, *bij voorb. uit eene plaats*, *daar het bewaard was*, *ergens van daar nemen*, *bij voorb.* pecuniam ex arca, Cic. Off. II. 15: pecuniam ex aerario, Cic. Manil. 13: merum diota, Hor. Od, I, 9, 6: fagittam pharetra, Virg. Aen. XI, 590: glandem bubus prandio, Plaut. Truc. III, 1, 2: *van daar boertend* inde (i. e. carcere) cras e cella penuaria depromar ad flagrum, Plaut. Amph. I, 1, 4. *voor* ducar: 2) *Tropisch*, a) *ergens van daan of uitnemen*, *bij voorb.* argumenta e locis, Cic. Fin. IV, 4: cf. Cic. Or. II, 27: orationem ex jure civili, Cic. Or. I, 46: juris utilitatem vel a peritis vel de libris, Ib. 59: verba domo patroni, Cic. Verr. III, 66: aliquid de jure civili, Cic. Or. I, 57: genus commendationis ex arte, Cic. ad Div. XIII, 6: orationem ex Stoicorum disputationibus, non ex meo fenfu, Cic. Parad. 1 in.: b) *voortbrengen*, *zeggen*, *bij voorb.* depromc nobis, unde cet., Cic. Or. II, 29, *en terftond daar op* depromam equidem i. e. dicam.

DEPROMTUS, a, um, *zie* Depromo.

DEPROPERO, are, 1) *haasten*, *fpoeden* Plaut. Poen. I, 2, 108: 2) *haastig*, *fpoedig maken*, *bij voorb.* coronas, Horat. Od. II. 7, 24: cf. Sil. II. 265.

DEPSO, pfui, pftum, 3, 1) *kneden*, *bij voorb.* farinam, Cato R. R. 76: far, Ib. 90: molere & depfere, Varr. ap. Non. 2 n. 234: *ook op gelijke wijze*, *kneeden*, *beftrooiden*, *doorwerken*, *bij voorb.* coria, Cato R. R. 135: lutum, Ibid. 40: *van daar* 2) fenfu obfcoeno i. q. fubagitare, Cic. ad Div. IX, 22.

DEPSTICIUS, a, um, *gekneed*, *bearbeid*, *doorwerkt*, *bij voorb.* panis, Cato R. R. 74.

DEPSTUS, a, um, *zie* Depfo.

DEPUBES of **DEPUBIS**, e, *niet huwbaar*, *niet manbaar*, *bij voorb.* porcum depubem i. e. lactentem, Feft.

DEPUDEO, ui, 2. 1) *de fchaamte verliezen*, *zich niet meer fchaamen*, *of zich niet fchaamen*, *bij voorb.* didicerat depudere, Senec. Conftant. 17: *ook* Imperfon. Depuduit Ovid. Her. IV, 155, i. e. *het is uitgefchaamd*, *het is uit met de fchaamte*, *de fchaamte is weg (bij mij)*: *men zou ook me kunnen verftaan*, *d. i. ik fchaame mij niet meer*: *dus ook* quae depuduit fere, Ovid. Am. III, 11, 4: 2) *zich fchamen*, Imperfon, *bij voorb.* cum eum non depuderet, Vellej. II, 73.

DEPUDESCO, ĕre, *fchaamteloos worden*, *bij voorb.* priusquam depudefcerem, Apul. Met. X post med. p. 253 Elm.

DEPUDICO, are, *voor* ftuprare, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

DEPUGNATIO, onis, f. *het vechten*, *kampen*, *bij voorb. in het veld*, Veget. de re Mil. III, 20: Cato ap. Non. 3. n. 89.

DEPUGNO, avi, atum, are, *vechten*, *ftrijden*, a) *eigenlijk*, *bij voorb.* cum Hectore, Cic. Tufc. IV, 22: cum Gallis, Liv. XXXIV, 46: claffe, Plin. H. N. VII, 56 extr.: copiae paratae ad depugnandum, Cic. ad Div. VI, 4: cf. Caef. B. G. VII, 28: cum beftiis, Pand. III, 1, 1 med.: *ook* beftiam *voor* cum beftia, Ib.: *van daar* ad beftias depugnandas *voor* ad depugnandum cum beftiis, Ibid. XLVIII, 8, 11: *van daar ook van de* Gladiatores, Cic. Tufc. II, 17. Pollio in Cic. ep. ad Div. X, 32: b) *Tropisch*, *bij voorb.*, cum fame, Plaut. Stich. III, 2, 47: voluptas depugnat cum honeftate Cic. Acad. IV, 46: cum animo fuo, Plaut. Trin. II, 2, 24: morti *voor* cum morte, Sil. X, 475.

DEPULSIO, onis, f. 1) *het wegflooten*, *wegdrijven*, *wegmaken*, *verwreemden*, *afhouden*, *afwenden*, *bij voorb.* fervitutis, Cic. Phil. VIII, 4: doloris, Cic. Fin. V, 6: pravi, Cic. Nat. D. II, 31: *van daar* depulfio (intentionis), Cic. Invent. I, 10. II, 26. Quintil. III, 6 §. 7, 16 feq. VI, 4, 2. VIII prooem. §. 9, *afwending*, *d. i. verdediging*; *en hier tegen wordt altijd* intentio *overgezet*, *gevolglijk* intentionis *verftaan of daarbij gezet*.

DEPULSO, are, *wegflooten*, Plaut. Stich. II, 1, 13.

DEPULSOR, oris, m. *een wegflooter*, *wegmaker*, *bij voorb.* dominatus, Cic. Phil. II, 11: *ook is het een bijnaam van* Jupiter, *zoo als* cuftos, confervator cet., Infcript. ap. Gruter. p. 20. n. 3 *en* ap. Murat. p. 9 n. 8.

DEPULSUS, *zie* Depello.

DEPUNGO, ĕre, *fteken*, *nederwaards fteeken*; *van daar een* punctum *maken*, Perf. VI, 79.

DEPURGO, avi, atum, are, *reinigen*, *zuiveren*, *bij voorb.* terram ab herba, Cato R. R. 151: acina, Ib. 112: caules lactucae, Colum. XII, 9: quidquid immundi eft, Ibid. IX, 14, 13.

DEPUTO, avi, atum, are, 1) *affnijden*, *befnoeien*, *bij voorb.* vineam, Cato R. R. 49: palmites falce, Colum. IV, 7. malleolum, Ibid. III, 10 extr.: Falx deputat umbras, Ovid. de Nuce 63, *voor* ramos. 2) *rekenen of overdenken*, *bij voorb.* rationes fecum, Terent. Ad. II, 1, 54, *bij zich zelven das rekenen*, *d. i. overdenken*: *van daar daar voor houden*, *bij voorb.* operam alicuius parvi pretii, Ter. Hec. V, 3, 1: deputare omne id effe in lucro, *voor gewin rekenen*, *houden*, Ibid. Phorm. II, 1, 16: fe dignum quovis malo, Ib. Heaut. I, 1, 83, *het welk bij* Cic. Tufc. III, 27 *herhaald wordt*: quem tu effe hebetem deputas cet., Cic. Div. I, 22 e poëta.

DEPUVIO, ire, ĕre, i. e. caedere, verberare, depuvit me. Lucil. ap. Feft. *in* Feftus *heet de* Infinitivus depuvĕre, *maar* Scaliger *wil* depuvire *lezen*.

DEPYGIS, e, i. e. macris clunibus, Hor. Sat. I, 2, 93.

DEQUE, *zie* Susque *en* cf. Gell. X, 29.

DEQUEROR, eftus fum, 2. *zich beklagen*, *of klagen over iet*, aliquid, Stat. Theb. I, 404. XI, 627. Val. Fl. V, 448.

DERADO, fi, fum, 3. *affchaven*, *affchrabben*, *affcheeren*, *bij voorb.* de virga, Cato R. R. 121: capillum, Gell. XVII, 9 extr.: ceram, Ib.: nomen urbis ex carmine, Ib. VII, 20: caput, Plin. H. N. XXIX, 6: corticem, Ib. XX, 2: humorem fpecillis, Ib. XXXII, 7: aliquid derafum detritumve eft, Celf. V, 26 fect. 35: *van daar*, *glad maken*, *bij voorb.* furculus derafus, Gell. XVII, 9: margo derafus, Plin. Ep. VIII, 20.

DERASUS, a, um, *zie* Derado.

DERELICTIO, onis, f. *verlating*, *van daar Tropisch*, *veronachtzaming*, *bij voorb.* utilitatis, Cic. Off. III. 6.

DERELICTUS, a, um, *zie* Derelinquo.

DERELICTUS, us, m. i. q. derelictio, *verlating*, *verwaarlozing*, *bij voorb.* habere vineam derelictui, Gell. IV, 12, *verwaarlozen*.

DERELINQUO, iqui, ictum, 3, 1) *verlaten*: *bij voorb.* naves, Caef. B. G. III. 13: arationes, Cic. Verr. III, 51: *van daar* ab omni non modo fortuna fed etiam fpe derelictus, Cic. Cat. I, 10: oram maritimam pro derelicto habere, Cic. Att. VIII, 1 in.: me pro derelicta fis habiturus, Plaut. Truc. IV, 4, 14: effe in derelicto *verlaten zijn*, Pandect. XLI, 2, 21: *van daar* 2) *Tropisch*, *verlaten*, *ter zijde ftellen*, *verwaarlozen*, *bij voorb.* folum, Cic. Brut. 4: caufam. Cic. Caecin, 35 extr.: 3) *achterlaten*, *terug laten*, *bij voorb.* praefidium in arce IX, 4.

DEREPENTE of **DE REPENTE**, *plotsling*, Cic. Ligar. 4. Terent. Hec. IV, 1, 3 *en* 39. Plaut. Moft. II, 2. 57. Tacit. Hift. I. 63. *Het zijn waarfchijnlijk twee woorden* de repente (fc. tempore) *zie* Repente.

DEREPENTINO of **DE REPENTINO**, *plotsling*, Apul. Flor. med. p. 353 Elm. *en* Ibid. prope fin. p. 365. *het zijn heel waarfchijnlijk twee woorden*, de repentino (fcil. tempore) *van* repéntinus, a, um: cf. Repentino.

DEREPO, pfi, ptum, 3. *nederwaerts kruipen van beesten*, *menfchen*, *enz.*: *wanneer het ook nederwaards fluipen*, *vertaald kan worden*, *bij voorb.* ad cubile fuis, Phaedr. II, 4, 12: deos — derepere ad hominum fana, Varr. ap. Non. 15 n. 12: *ook met den* Accufativus, *bij voorb.* arborem averfi derepunt (mfi), *kruipen den boom af*, Plin. H. N. VIII, 36 extr. Not. ibi cum finguli (latrones) direpfiffent, Apul. Met. IV. ante med. p. 145 Elm. *alwaar* derepfiffent *zeker beter zou zijn*.

DEREPTUS, a, um, *zie* Deripio.

DERIDEO, fi, fum, 2. *lagchen over iet*

of

Digitized by Google

of iemand, uitlachen, beschimpen, bij voorb. omnes istos, Cic. Or. III, 14: beneficium, Cic. Verr. III, 92: cf. Hor. Ep. II, 1, 263: *ook zonder* Accusativus, *den spot drijven*, Cic. Verr. I, 56 in. Terent. Eun. V, 8, 21: derides? Terent. Heaut. V, 1, 42, *houdt gij mij voor den zot?*

DERIDĬCŬLUS, a, um, *het geen, waar over men met verachting lacht, belagchelijk, bij voorb.* homo, Plaut. Mil. II, 1, 14: versus, Gell. XII, 2: deridiculum esse in legendo, Ib. XIII, 30 med.: est deridiculum, Varr. R. R. I, 18, 5. Lucret. III. 778, *het is belachlijk d. i. belagchenswaardig: van daar* Deridiculum, *iets belachelijks, een kortswijl, spot, beschimping, scherts, bij voorb.* verba dare alicui per deridiculum, Plaut. Pers. IV, 5, 7, i. e. *tot kortswijl, tot spot: dus ook* deridiculi gratia me salutas, Ib. Amph. II, 2, 50: esse deridiculo, Tacit. Ann. III, 57, *tot gelach of spot zijn, of strekken.*

DERIGEO, *zie* Dirig.

DERĬPĬO, ipui, eptum, 3. 1) *nederscheuren met geweld of schielijk afnemen, bij voorb.* aliquem de ara, Plaut. Rud. III: 5, 5: ocula tectis, Virg. Georg. II, 242: corticem (cedro), Ovid. Am. I, 14, 12: lunam vocibus, Hor. Epod. XVII. 78: infulas capiti, Senec. Agam. 693: 2) *wegscheuren, uitscheuren, wegnemen, afnemen, bij voorb.* de manu, Cic. Verr. IV, 50: alteri, Cic. Verr. III, 10: amphoram horreo, Hor. Od. II, 28, 8: acum, Ovid. Am. I, 14, 18: pellem leoni, Ib. Met. III, 52: pignus lacertis, Hor. Od. I, 9, 23: ensem vagina, Virg. Aen. X, 475: spolia occisis Latinis, Ib. XI. 193. aliquem de provincia, Cic. Provinc. 6: *van daar Tropisch, wegnemen, onttrekken, of verminderen, bij voorb.* quantum de mea auctoritate deripuisset, Cic. Sull. 1 med.

DERISOR, oris, m. *die ergens om lacht: van daar* 1) *een spotter, spotvogel*, Plin. H. N. XI, 52 extr.: 2) *een grappenmaker, vleijer, dewijl zij geern over zaken en personen spotten, om hunnen patroon te vermaken*, Senec. ep. 27 post med. Hor. Epist. I, 18, 10. Ib. Art. 433. Plaut. Capt. I, 1, 3: 3) *een mimische tooneelspeeler*, Martial. I, 5, 5.

DERISORIUS, a, um, *tot gelach dienende, bij voorb.* conditiones, Pandect. XXVIII, 7, 14.

DERISUS, a, um, *zie* Derideo.

DERISUS, us, m. *de belaching, spot*, Sueton. Tiber. 70. Quintil. VI, 3. Senec. ep. 76. Senec. Controv. 4 praef.: esse derisui, Tacit. Agric. 39. Phaedr. I, 11, 2.

DERĪVATĪO, onis, f. *afleiding, wegleiding, bij voorb.* fluminum, Cic. Off. II, 4: *van daar Tropisch*, a) *afleiding, bij voorb. der woorden*, Pandect. L, 16, 57, Plin. ap. Serv. ad Virg. Aen. IX, 706: b) *verwisseling der woorden met tegengestelde, bij voorb.* verborum, Quintil III, 7 extr.

DERIVO, avi, atum, are, 1) *afleiden, wegleiden, ergens heen leiden, bij voorb.* aquam de fluvio, Plaut. Truc. II, 7, 12: aquam ex flumine, Caes. B. G. VII, 72: humorem in colliquias, atque inde extra segetes, Colum. II, 8: paludem sulcis, Ib. 17: 2) *Tropisch, wegleiden, wegmaken, ergens heen leiden, of brengen, bij voorb.* crimen, Cic. Mil. 10: culpam in aliquem, Cic. Verr. II, 20: aliquid domum suam, Cic. Tusc. V, 25: exspectationem largitionis agrariae in agrum Campanum, Cic. Att. II, 16: clades hoc fonte derivata, Hor. Od. III, 6, 19: partem curae in Asiam, Cic. Phil. XI, 9: iram alicujus in se, Terent. Phorm. II, 2, 9, i. e. *laden*: responsionem alio, Cic. Verr. I, 53, i. e. *leiden*: cf. Lucret. II, 365.

DERŌDO, si, sum, 3. *beknagen, afknagen, bij voorb.* clypeos a muribus esse derosos, Cic. Div. I. 44: a cochleis derosa vitis, Plin. H. N. XI, 37 sect. 62: ficus derosae a locustis, Ib. XVII, 25.

DERŎGATĪO, onis, f. *de verandering, die men in eene wet maakt, door het weglaten van iet*, Auct. ad Her. II, 10.

DEROGATORIUS, a, um, *verminderend, ontzeggend, bij voorb.* edictum, Pandect. XXV, 4, 2.

DERŎGĬTO, are, *vragen naar iet, bij voorb.* unumquodque, Plaut. Asin. II, 2, 62.

DERŎGO, avi, atum, are, 1) *van eene wet iet wegnemen of veranderen, bij voorb.* aliquid de lege, Cic. Invent. II, 45: cui legi — derogatum sit, Auct. ad Her. II, 10: derogatur legi, cum pars detrahitur, *zegt* Modestinus Pandect. L, 16, 102: *ook* legem, *van daar* de lege, quae abrogaretur, Cic. fragm. Cornel. 1. p. 1046 Ed. Ernest. 2) *in 't gemeen wegnemen, onttrekken, ontzeggen, verminderen, bij voorb.* de fide alicujus, Cic. Caecin. 1: *ook* fidem i. e. *geloofwaardigheid*, Liv. VII, 6 med.: *ook* fidem alicui, Cic. Flacc. 4: *van daar* fides hujus multis locis cognita perfidia Naevii derogetur, i. e. *verminderd worden*, Cic. Quint. 23: *dewijl men zegt* fidem derogare, *zoo kan ook gezegd worden* fides derogatur: *verders* aliquid ex aequitate, Cic. Invent. II, 46: gratiam nomini, Plin. H. N. VII, 28, aliquid tutelae sociorum, Tacit. Ann. XV, 2: juri, Ibid XIII, 27: sibi tantum, Cic. Rosc. Am. 32: aliquid de magnificentia, Cic. Invent. II, 58.

DERŌSUS, a, um, *zie* Derodo.

DERUMPO, upi, uptum, 3, *afscheuren, wegscheuren, nederwaards scheuren: van daar* deruptus, a, um, *steil, bij voorb.* angustiae, Liv. XXI, 33: collis, Tacit. Ann. II, 80: tumulus deruptior, Liv. XXXVIII, 2 extr.: *van daar* derupta, sc. loca, *steile plaatzen of oorden*, Liv. XXXVIII, 2 extr.

DERUNCINO, are, 1) *afschaven.* 2) *in lager spreekstijl, afkloppen*, Plaut. Capt. III, 4, 108. Ibid. Mil. IV, 4, 6.

DERŬO, ui, utum, 3. 1) *nederwaarts scheuren, bij voorb.* vim aquarum, Senec. nat. quaest. III, 27: deruta spatia terrae, Gell. VI, 2. §. 12: *Tropisch, bij voorb.* cumulum de laudibus Dolabellae, Cic. Att. XVI, 11 post init.: 2) *nederwaards vallen, bij voorb.* aures deruunt, Apul. Met. II. extr. p. 128 Elm.: oneris impatientia delapsus deruissem, Ib. VII. post med. p. 196.

DESACRO, avi, atum, are, *heiligen, wijden, bij voorb.* quercum Triviae, Stat. Theb. IX, 586: Not. desecrare *voor* desacrare, *bij voorb.* Chamaeleontem — per singula membra desecratum, Plin. H. N. XXVIII, 8 post med. e lect. Hard.

DESAEVĪO, ivi, itum, 4. 1) *woeden, raazen*, Virg. Aen. X, 569. Lucan. VI, 540. Sueton. Ner. 29: 2) *ophouden te woeden (raazen) bij voorb.* nec, dum desaeviat ira, exspectat, Lucan. V, 303: *men kan hier ook toebrengen*, Virg. Aen. IV, 52 morandi dum — desaevit hyems, *doch het kan ook hier zijn, zoo lang de storm woedt.*

DESALTO, avi, atum, are, *dansen, bij voorb.* canticum, Sueton. Calig. 54.

DESCENDO, di, sum, 3. 1) *neder klimmen, neder komen, of gaan, te weten van eene hooge plaats naar eene laagere, bij voorb.* de rostris, Cic. Vatin. 11: ex equo, Cic. Senect. 10. Liv. II, 2: de coelo, Liv. VI, 18, *of* coelo, Hor. Od. III, 4, *of* ab alto coelo, Virg. Aen. 423: valle, Hirt. Alex. 74: in aequum, Liv. I, 12: ad naviculas, Cic. Acad. IV, 48: in naves hostium, Caes. B. G. III, 15: ex loco superiore in planitiem, Ibid B. C. III, 98: in sese, *Tropisch d. i. zich zelven erkennen, onderzoeken*, Pers. IV: 23: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* Erebo, Sil. XIII, 759, *voor* ad Erebum: *van daar* a) in forum, Cic. Or. II, 66, *ook zonder* forum, Cic. Phil. II, 6. VIII, 2 extr., *op de markt komen, omdat die laager lag, ten zij men het tot n. 2. wil brengen, d. i. heen komen, afkomen; van daar ook van andere markten buiten Rome, bij voorb.* postridie mane descendit Verres, Cic. Verr. II, 38 in., i. e. venit: b) *in 't gemeen nederwaards gaan of komen, men mag spreken, waar van men wil, neder zinken, indringen, nedervallen, genomen, of gebracht worden enz., bij voorb.* ferrum in corpus descendit, Liv. I, 41, i. e. *drong in: ook* gladiis in jugulos, Flor. III, 10 med., i. e. *insteken: verders* calamus descendit in rimam, Plin. H. N. XVII, 14: fulmen descendit in terram, Ibid. II, 55: *dus ook* verbum in pectus descendit, Sall. Jug. 11: injuriae altius descendant, Senec. Benef. I, 1: *verders* radix descendit, ad tria cubiti, Plin. H. N. XIX, 6 in., i. e. *wast in den grond neder: verder, van het geen van den mensch afgaat: bij voorb. afgang, enz. bij voorb.* ubi non descendit alvus, Ib. II, 7: si quod descendit, est perliquidum, Cels. II, 4, i. e. *afgang, dreck*: quaedam carnosa descendunt. Ib. IV, 15 in.: pituitae, Ib. 18 in.: theatrum ruinis descendit, i. e. *zinkt*, Plin. Ep. X, 48: Ostiam descendit, Suet., Tiber. 10, i. e. *voer*: cf. Prop. II, 3, 11: uva descendit, Varr. R. R. I, 54 in., i. e. *wordt afgenomen*: nondum pinus montibus descenderat, Ovid. Met. I, 95: curam in animos descensuram, Liv. II, 52: descendit corpore pestis, Virg. Aen. V, 683: uvae, mala descendunt i. e. *neder vallen*, Varr. R. R. I, 68: capilli descendentes ab aure, Petron. 18: c) *zich nederlaten, Tropisch, d. i. zich inlaten, zich laten gevallen, bij voorb.* ad conditionem, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII: 8 extr.: ad curas alicujus, Plin. Ep. X, 40: in preces omnes, Virg. Aen. V, 782: conf. n. 2. b) *afstammen, afkomstig zijn*, Pandect. I, 9, 12 *en meermalen, zie beneden:* 2) *in 't gemeen weggaan, of ergens heen gaan, afkomen*, I) *weggaan, voortgaan, afgaan, bij voorb.* regno, Stat. Theb. I, 396: *bijzonder van den afgang, zie hier voor: van daar* a) *afgaan, d. i. ongelijk zijn bij voorb.* quantum ab antiquis descenderat, Quintil. I, extr.: *ook nabij komen, gelijk zijn, bij voorb.* et ab illis descendentibus, Plin. H. N. XXXVII, 9: alterum genus descendit ad hyacinthos, Ib.: quintum genus ad viciniam crystalli descendit, Ib.: b) *afstammen, oorspronglijk zijn, bij voorb.* a patriciis, Pand. I, 9, 12: cf XLIII, 25, 1. XVIII, 1, 57: ratio a Platone descendens, Plin. H. N. XXII, 44: *van daar* descendentes *afstammelingen*, Pandect. XXIII, 2, 68: II) *ergens heen gaan*

gaan of komen, *bij voorb.* domum, Cic. Planc. 14: *dus ook* in rostra descenderunt, Cic. Off. III, 20 Ed. Graev., *maar de* Ed. Ernest. *heeft* elecenderunt: *van daar* a) *zich in iets inlaten*, *tot iets toestemmen*, *zich laten gevallen*, *bij voorb.* ad conditionem alterius, Coel. in Cic. ep. ad Div. VIII, 8 extr.: in causam, Liv. XXXVI, 7: ad sententiam alicujus, Caes. B. G. VII, 78: ad omnia, Caes. B. C. I, 9: ad animi ludum, Cic. Or. II, 6: ad inimicitias, ad accusandum, Cic. Mur. 27: placet defensio, descendo, Cic. Verr. II, 72: videte quo descendam, *hoe ver ik ga*, Cic. Font. 1: quo ego vellem, descensuros, Cic. Verr. I, 38: *dus ook* descendere in certamen, Cic. Tusc. II, 26, *zich inlaten*: in dimicationem, Auct. ad Her. IV, 42: b) *iets ondernemen*, *doen*, *bij voorb.* ad omnia, i. e. *alles ondernemen*, Cic. Att. IX, 18 extr. ad extrema, Poll. in epist. Cic. ad Div. X, 32: ad supplicia innocentium, Caes. B. G. VI, 16: *ook kan het een en ander uit* a) *hier toegebracht worden*.

DESCENSĬO, onis, f. 1) *het nederklimmen*, *bij voorb.* balinearum, Plin. H. N. XX, 17: 2) *de plaats van afklimmen*, *afgang*, *bij voorb.* tres sunt descensiones, Plin. Ep. V, 6 med.

DESCENSUS, us, m. *het nederklimmen*, Hirt. B. G. VIII, 40 *tweemaal*. Virg. Aen. VI, 126. Plin. H. N. XVI, 26 post med.

DESCISCO, ivi *en* ii, itum, 3. *afvallen van iemand*, *bij voorb.* a populo Romano, Cic. Phil. XI, 9: ab hoc viro filius descīit, Nep. Dat. 7: *ook* ad aliquem, Liv. XXXI, 7: ab Latinis ad Romanos, Ib. II, 19: ab excitata fortuna ad inclinatam, Cic. ad Div. II, 16. i. e. *overgaan*: *van daar Tropisch*, *afvallen*, *afwijken*, *bij voorb.* a veritate, Cic. Acad. IV, 15: a vita, Cic. Fin. III, 18, i. e. *zich zelven ombrengen*: *ook met* ad, *bij voorb.* ad saevitiam, Sueton. Dom. 10, i. e. *vervallen*: *van daar*, *verbasteren*, *bij voorb.* vitis, Colum. III, 2, 13: semina, Ib. III, 10, 18: humidum solum desciscit in pratum, Plin. H. N. XVIII, 16 post med.

DESCOBINO, are, *afvijlen*, *afkrabben*, *enz.*, *bij voorb.* supercilia, Varr. ap. Nonn. 8. n. 71: crura, Ib. 2 n. 236.

DESCRĪBO, psi, ptum, 3. 1) *afschrijven*, *bij voorb.* librum, Cic. ad Div. XII, 17. Acad. IV, 4: 2) *iets afbeelden*, *of ontwerpen*, a) *met kleuren*, *d. i. schilderen*, Plaut. Asin. II, 3, 12: b) *met lijnen*, *d. i. tekenen of aftekenen*, *bij voorb. mathemathische Figuuren*, *enz. bij voorb.* quaedam in pulvere, Cic. Fin. V, 19: aliquid, Cic. Senect. 14 post med.: formas in pulvere, Liv. XXXV, 31: coeli meatos, Virg. Aen. VI, 850: solarium, Cic. Nat. D. II, 34: c) *met woorden d. i. iets ontwerpen*, *beschrijven*, *bepaalen*, *bij voorb.* oratoris facultatem, Cic. Or. I, 44: cf. Invent. I, 49: verbis, Cic. Inv. I, 8: versibus, Nep. Att. 18: *van daar* d) *iemand beschrijven*, *of door zekere woorden iemand kenbaar maken*, *of zoeken te maken*, *tetekenen*, *of schilderen*, *bij voorb.* me latronem describebant, Cic. Mil. 18. *maalden mij af*, *als enz. beschreven mij*: cf. Cic. Coel. 20 Pis. 28. Q. Fr. II, 3: e) *schriftelijk iets opstellen*, *bij voorb.* jus civile, Cic. Sext. 42: cf. Cic. Off. I, 16: 3) *schriftelijk iets aan iemand geven*, *bij voorb.* jura, Cic. Off. I, 34. Cic. Verr. V, 11, 26. Quint. 14: censores, Cic. Verr. II, 53 extr.: 4) *schriftelijk verdeelen*, *afdeelen*, *of deelen*,

bij voorb. Asiae civitates in provincias, Cic. Flacc. 14: jugera in homines, Cic. Agr. II, 31: bona comitibus suis, Cic. Phil. V, 8: annum in duodecim menses, Liv. I, 19: sesquimodios populo in capita, Cic. Verr. III, 92: regiones Italiae, Cic. ad Div. XVI, 11: exercitus, Cic. Dom. 5: suffragia, Cic. Harusp. 28: tribus, Cic. Planc. 20: cf. Leg. III, 19: *van daar* a) *inrichten*, *verördenen*, *schikken*, *bij voorb.* solarium, jura, Cic., *zie hier voor*: rationem belli, Cic. Cat. II, 6: *van daar* descriptus ad tibicinem cautus, Liv. VII, 2: *van daar* descriptus, a, um, *ordenlijk*, *behoorlijk*, *ingericht*, *bij voorb.* natura nihil est descriptius, Cic. Fin. III, 22: ordo, Cic. Or. 59: b) *naar zekere verdeeling opleggen*, *bij voorb. geld*, *koorn*, *uitschrijven*, *bij voorb.* civitatibus pecuniarum summas, Cic. Verr. V, 25 in.: cf. Cic. ad Div. XII, 1: vectigal iis, Cic. Q. Fr. I, 1, 11: vecturas frumenti civitatibus, Caes. B. C. III, 42: alicui tributum, Justin. XVI, 3: sociis quindecim millia peditum, Liv. XXXIV, 56 in.: *ook staat er* imperare *bij*, Hirt. Alex. 51: c) *ergens toe bestemmen of aanwijzen*, *bij voorb.* stellas in deos, Plin. H. N. XVIII, 28: animas in alia corpora, Senec. ep. 102 med.: vices descriptas, Horat. Art. 86, i. e. *aangewezen*, *toegedeeld*: *doch*, *het kan ook zijn*, *afgedeeld*.

DESCRIPTĬO, onis, f. 1) *de afbeelding eener zaak*, *ontwerping*, a) *beschrijving*, *verklaring*, *bepaaling*, *afschildering*, *bij voorb.* officii, Cic. Off. I, 29 in.: nominis, Cic. Inv. II, 18 in.: philosophi, Cic. Or. I, 49 in.: personarum, Cic. Or. III, 53 extr.: cf. Cic. Top. 22, *alwaar het van* definitio *onderscheiden wordt*, *d. i. afschildering*: b) *tekening*, *aftekening*, subtilis partium, Cic. Nat. D. II, 47: *doch het kan ook zijn afdeeling*, *schikking*: *dus ook* mea descriptio, Cic. Senect. 17: aedificandi, Cic. Off. I, 39 in.: *doch het kan ook afdeeling*, *deeling zijn*: numeris aut descriptionibus explicandum, Cic. Tusc. I, 1, 17: *doch*, *het kan ook beschrijving zijn* 2) *verdeeling*, *afdeeling*, *bij voorb.* servorum, Cic. Dom. 50: regionum, Cic. Or. II, 15, *zie hier voor*: *van daar* a) *de goed gemaakte verdeeling of afdeeling*, *of de gemaakte schikking bij voorb.* temporum, Cic. Acad. I, 3 in.: aedificiorum, Cic. Agr. II, 16: cf. 35. Cic. Sext. 65: b) *de inrichting*, *aanstelling*, *bij voorb.* magistratuum, Cic. Leg. III, 2 med. c) *gesteldheid of beeld*, *bij voorb.* similis est privatarum possessionum descriptio, Cic. Offic. I, 7 in.: aequa juris, Cic. Off. II, 3: explicate descriptionem & imaginem tabularum, Cic. Verr. II, 77 extr., *ten zij het is afschrift*. 3) *de afschrijving*, *of afschrift*, *bij voorb.* tabularum, Cic. Verr. II, 77. *zie onmidlijk hier voor*.

DESCRIPTIUNCŬLA, ae, f. *kleine beschrijving of afdeeling*, Senec. Suas. 2 ante med.

DESCRIPTUS, a, um, *zie* describo.

DESĔCO, cui, ctum, are, *afsnijden*, *afhouwen*, *bij voorb.* aures, Caes. B. G. VII, 4: vitem, Varr. R. R. 41: uvas a vite, Colum. XII, 43 in.: segetes & prata, Ib. XI, 1, 8: crinem, Ovid. Trist. II, 894: partes ex toto, Cic. Univ. 7: saxa metallis, Stat. Sylv. II, 2, 85: lumina collo, Virg. Aen. VIII, 438: prooemium, Cic. Att. XVI, 6 extr.

DESĔCRO, are, *voor* Desacro, Plin. H. N., *zie* Desacro.

DESECTĬO, onis, f. *het afsnijden*, *afhouwen*, *bij voorb.* stramentorum, Colum. VI, 3 in.

DESECTUS, a, um, *zie* Deseco.

DESĔNESCO, ui, 3. *oud worden*, *afnemen bij voorb.* cum ira belli desenuisset, Sallust. ap. Prisc. 10.

DESĔRO, are, *openfluiten*, *bij voorb.* janua deserata, Apulej. Met. I. med. p. 108 Elm.

DESĒRO, evi, itum, 3 *zaaien*, *bij voorb.* desitis seminibus, Varr. R. R. I, 23 extr.

DESĔRO, ui, tum, 3. 1) *eigenlijk wegvoegen*, *of scheiden*, *van daar* 2) *zich van iets scheiden*, *of wegmaken*: *van daar verlaten*, *in de loop laten*, *bij voorb.* aliquem, Ter. Eun. II, 2, 7, And. IV, 2, 11: *ook staat er* derelinquere *bij*, Cic. Planc. 5: agros, Cic. Verr. III, 51: *ook Tropisch*, *bij voorb.* vitam, Cic. Senect. 20: tardius deseret fama Curium, Cic. Tusc. I, 46: deseri ab oblectationibus, Cic. Att. IV, 10: deserit me lucerna, Ib. VII: 7. extr., i. e. *het ontbreekt mij aan een kaars*: deseret ante dies scil. me, Ovid. Met. XV, 418, i. e. *het zal mij eer aan tijd ontbreken enz.*: *van daar* desertus, a, um, *verlaten*, ab aliquo, *ook* aliquo, *bij voorb.* suis, Tacit. Ann. III, 20: valles desertae gurgite, Stat. Theb. IV, 707: leo desertus viribus, Phaedr. I, 21, 3: *het staat ook* Adjective, *van menschen verlaten*, *eenzaam*, *ledig*, *bij voorb.* via, Cic. Coel. 18: desertissima solitudo, Cic. Verr. V, 67: nihil desertius, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: locus desertior, Cic. Att. XIII, 22: regio desertissima, Cic. ad Div. VI, 19. §. 8: *van daar* deserta loca, Nep. Eum. 8, i. e. *eenzame plaatzen*, *waar niemand is*, *woestijnen*, *dus ook enkel* deserta, Virg. Aen. I, 384 (388). Ib. Ge. III, 291. Plin H. N. V, 4. XXXII, 11: *ook van levendige wezens*, *bij voorb.* desertas alloquor alcyonas, Prop. I, 17, 2. Not. se deserere, Caes. B. C. I, 75, *zich niet gelijk blijven*. 3) *Tropisch*, *verlaten*, *d. i. nalaten*, *ter zijde stellen*, *bij voorb.* sacra, Liv. I, 20: preces fratris, promissa Sextii, spem Terentiae, Cic. Att. III, 19. 4) *ter zijde stellen*, *bij voorb.* sacra in profano, Liv. V, 52. 5) desertus stipes in agris, Tibull. I, 1, 17 (11), *ingeslagen of eenzaam*: *het eerste is de gewoonlijkste verklaring*.

DESERPO, psi, ptum, 3. *nederwaarts kruipen*, *nedersluipen*, *bij voorb.* lanugo genis deserpit, Stat. Theb. VI, 586.

DESERTĬO, onis, f. 1) *verlating*, *bij voorb. der vaandels*, *overloping*, *desertie*, Pandect. XLIX, 16 leg. 3, 4, 5. 2) *Tropisch*, *verlating*, *ter zijde stelling*, *bij voorb.* juris humani, Liv. XLI, 29.

DESERTOR, oris, m. 1) *een verlater*, *ter zijdesteller*, *bij voorb.* communis utilitatis, Cic. Fin. III, 19: amicorum, Cic. Att. VIII, 9 post med.: Asiae, Virg. Aen. XII, 15, i. e. *die uit Asië geloopen is*, 2) *een overloper*, *deserteur*, Liv. III, 69. XXIII, 18: cf. Caes. B. G. VI, 23.

DESERTUS, a, um, *zie* Desero.

DESERVIO, ivi, itum, 4. 1) *dienen*, *d. i. inschiklijk zijn*, alicui, Cic. ad Div. XVI, 18: amicis, Cic. Sull. 9: cf. Verr. III, 98: 2) *oppassen*, *zorg dragen*, *koesteren*, *bij voorb.* corpori, Cic. Leg. I, 13: rebus divinis, Cic. Partit. 23: studiis, Plin. Epist. VII, 7: honoribus, Plin. Paneg. 77.

DESES, Idis, 1) *die ledig zit*, *traag*, *werkeloos*, *bij voorb.* res, Liv. I, 32: agricola,

Digitized by Google

la, Colum. VII, 12: homo, Gell. XIII, 8: 2) *Tropisch, ledig, werkeloos, bij voorb.* annus, Stat. Sylv. III, 1, 2: vita, Ib. III, 5, 85.

DESICCO, are, *droogen*, Plaut. Truc. II, 7, 30, Seren. Samm. 48.

DESĬDĔO, edi, essum, 2. 1) *zitten, bijzonder lang op ééne plaats, bij voorb.* frustra ibi totum desedi diem, Ter. Hec. V, 3, 2: aquila desidet ramis, Phaedr. II, 4, 21: nostrum tam diu ibi desidere, neque redire filium, Plaut. Bacch. II, 3, 3: quid tu intus, quaeso, desedisti? Ib. Pseud. IV, 4, 7: *van daar voor te stoele gaan, bij voorb.* tum desideat, Cels. IV, 17: cum voluntas desidendi est. Ib. II, 7 in. 2) *ledig zijn*, Suet. Caes. 4.

DESĪDĔRĀBĬLIS, e, *verlangenswaardig*, XXIV, 5. Cic. Top. 18: desiderabilior, Sueton. Tiber. 21.

DESĪDĔRĀTĬO, onis, f. *verlangen, zucht* Cic. Senect. 14. Vitruv. II, 6.

DESĪDĔRĬUM, i, n. 1) *het verlangen, begeerte, bij voorb.* desiderium est libido ejus, qui nondum adsit, videndi, Cic. Tusc. IV, 8: exspectationem nostri desiderii expleris, Cic. Or. I, 47: ut desiderium mei vos teneret, Cic. red. Quir. 1, i. e. *dat gij naar mij verlangen mogt* alicujus rei teneri, Cic. Senect. 10, i. e. *verlangen, begeerte hebben: ook* flagrare, Cic. Att. V, 11: incendi, Cic. Or. 10: esse in desiderio, *voor* desiderare *en* desiderari, *bij voorb.* esse in desiderio rerum, i. e. desiderare, Cic. ad Div. II, 12 extr.: Brutus erat in desiderio civitatis i. e. desiderabatur, Cic. Phil. X, 7: relinquere desiderium sui apud aliquem, Cic. Rab. perd. 5: incutere alicui desiderium urbis, Hor. Ep. I, 14, 22: laborare ex desiderio, Cic. ad Div. XVI, 11: me tanto desiderio afficis, Ib. XV, 21 in., i. e. *verwekt in mij zoo groot verlangen enz.*: desiderium lenire crebris epistolis, Ibid.: desiderio aestuare, Cic. Ib. VII, 18: confici, Cic. Or. 10: facere alicui desiderium rei, Liv. VII, 24: Te desiderium Athenarum cepit, Ter. Hec. I, 2, 13: alicui esse desiderio, Ter. Heaut. IV, 5, 5, i. e. desiderari. *Ook staat* desiderium tuum *somtijds voor* tui; erga te *naar u, bij voorb.* Ter. Heaut. II, 3, 66. Not. desiderium meum, *mijn verlangen, d. i. voor eene zeer geliefde persoon*, Catull. II, 5: *dus ook* valete, mea desideria, Cic. ad Div. XIV, 2 extr.: 2) *het verlangen, d. i. eisch, bij voorb.* militum, Suet. Aug. 17: adeuntium, Ibid. 52: audire omnium desideria, Pand. I, 16. 9 post med.: singulorum desideria perpendere judicem oportet, Ib. XXV, 3, 5. 3) *Behoefte, bij voorb.* aureis vasis uti in obscoenis desideriis, Plin. H. N. XXXIII, 3: caudae fere omnibus animal gignentibus, pro desiderio corporum, Ib. XI. 50: oxymel prodest — oris gutturisque desideriis, Ibid. XXIII, 2. 4) *verlies bij voorb.* desiderium ferre, Liv. III, 52 extr. Cic. ad Div. VII, 15, *ten zij het is verlangen, gelijk het een en ander dikwijls te gelijk past.* 5) *smart wegens het verlies, of verlangen, bij voorb.* desiderium absentiae levant, Senec. Ep. 40: desiderium distidii ferre non posset, Cic. Phil. II, 18,

DESĪDĔRO, avi, atum, are, 1) *verlangen, begeeren, naar iet verlangen, zuchten, bij voorb.* voluptates, Cic. Senect. 13: nihil (est) molestum, quod non desideres, Ibid 14: non caret is, qui non desiderat. Ergo hoc non desiderare dico esse jucundius cet., Ibid.: vires adolescentis, Ibid. 9: mercedem, Cic. Arch. 11: desiderata magis quam assidue percepta delectant, Cic. red. Quir. 1 extr. *van daar a) verlangen d. i. eischen, bij voorb.* modestiam in milite, Caes. B. G. VII, 52: mercedem, Cic. Arch. 11: rationem officii, Cic. Quint. 17: tempus, animum, Cic. Q. Fr. III, 4: arbores desiderant rigari, Plin. H. N XVII, 26 extr.: desiderant fimi aliquantum, Ibid. 8: b) *verlangen, d. i. behoeven, bij voorb.* res, quae consulem non modo auctorem desideraret, sed etiam vindicem, Liv. IV, 13: nullam virtus aliam mercedem desiderat, Cic. Arch. 11: deest opera, quae non modo tempus sed etiam animum vacuum desiderat, Cic. Q. Fr. III, 4 med.: haec, quae longiorem orationem desiderant, Cic. Att. V, 16: arbores desiderant rigari, Plin. H. N. XVII, 26: desiderat fimi aliquantum, Ibid 8, *zie hier voor:* 2) *waarnemen, dat iet ontbreekt, missen, bij voorb.* congressum meum, Cic. Att. XII, 40: Catonem, in quo eloquentiam non desiderem, Cic. Brut. 31: te ex (*voor* in) meis libris animum desiderare, Cic. ad Div. VII, 28: officia in aliquo, Ibid. V, 6 extr.: aliquid in literis tuis, Ibid 7: reliquos (piratas), Cic. Verr. V, 28: hunc diu — desideraverunt, Nep. Cim. 4: qui cum unum et alterum diem desideraretur, Cic. Cluent. 13: cum primo pauci, deinde plures desiderarentur, Liv. XXXIII, 29: neque quidquam ex fano, praeter unum signum, desideratum est, Cic. Verr. IV, 44: eo die milites sunt paulo minus septingenti desiderati, Caes. B. G. VII. 51: nullam navem in tanto numero, Ibid V, 33: partes meae non desiderabuntur, Cic. Att. VII, 26: *van daar* fortiter desiderare suos, Senec. ad Marc. 16, i. e. *het verlies der zijnen standvastig dragen.* Not. desideratus, a, um, *staat ook* Adjective, *aangenaam, gewenscht, bij voorb.* promissa blandissima et desideratissima, Plin. H. N. XXX, 1 in.: filio desideratissimo, Inscript. ap. Grut. p. 681 n. 2.

DESĬDĬA, ae, f. 1) *het (lange) zitten op ééne plaats* Prop. I, 15, 6: *van daar het ledig zitten, traagheid, luiheid, werkeloosheid* Cic. Off. I, 34. Tusc. V, 27. Sext. 48 *en meermalen: van daar Tropisch, bij voorb.* sanguinis,. Apul. doct. Plat. p. 17 Elm., *ten zij het tot het volgende behoort:* 2) *het te rug treden, het terug trekken, bij voorb.* maris, Apul. de mundo post med, p. 73 Elm.: sanguinis, Apul., *zie hier voor.*

DESĬDĬABŬLUM, i. n. *eene plaats, daar men lang zit, of ledig zit*, Plaut. Bacch. III, 1, 8.

DESĬDĬES, ei, f. *voor* desidia, Lucret. V, 49.

DESĬDĬOSE, Adv. *zittend, of ledig, bij voorb.* vitam agere, Lucret. IV, 1130.

DESĬDĬŌSUS, a, um, *vol werkeloosheid, lui, traag*, Ovid. Rem. 162 *en* Am. II, 9, 11: desidiosior, Varro R. R. II prooem.: desidiosissimum otium, Cic. Agr. II, 33.

DESĪDO, edi, 3. *zich nederlaten, zinken, bij voorb.* terrae desederint, Cic. Div. I, 35: terra desederat, Liv. XXXII, 9: aestus in imum, Justin. IV, 1: aestus in voraginem, Ibid: ex urina quod desidit, album est, Cels. II, 7: tumor desidit, Ibid VII, 18: *ook van schijnbaar zinken bij voorb. bij het opvliegen*, Stat. Theb. I, 548: *Tropisch, bij voorb.* mores desidentes, Liv. praefat.

DESĬDŬO *voor* Assidue, Varr. ap. Fulgent.

DESIGNATE, *bestemd*, Gell. II, 5, *in het opschrift.*

DESIGNĀTĬO, onis, f. 1) *de beteekening met woorden*, Cic. Or. I, 31 in. 2) *aftekening, schets, bij voorb.* operis, Cic. Nat. D. I. 8 extr. 3) *afdeeling, verdeeling, schikking, ordening, bij voorb.* librorum, Cic. Att. IV, 4. 4) *benoeming, bij voorb. tot het Consulaat*, Tacit. Ann. XIII, 21.

DESIGNĀTOR, oris, m. *elk, die ergens in eene verdeeling of schikking maakt, schikker, beschikker, bij voorb. die den menschen de plaatzen aanwijst, bij voorb. in de schouwspelen*, Plaut. Poen. Prol. 19: *dus ook misschien* Cic. Att. IV, 3 in.: *ook bij een lijkstatie*, Horat. Ep. I, 7, 6. Senec. Benef. VI, 38: scenarum, Inscript. ap. Grut. p. 270. n. 6, i. e. *die de rollen uitdeelt en schikt: ook voor* brabeutes, Pandect. III, 2, 4.

DESIGNO, avi, atum, are, 1) *beteekenen, bij voorb.* nota, Liv. XXIV, 16. 2) *aanwijzen*, Cic. Or. II, 58. 3) *afteekenen, ontwerpen*, Cic. Nat. D. I, 11 in.: urbem, Virg. Aen. V, 755: *van daar* a) *iet (kwaads) begaan*, Terent. Ad. I, 2, 7. Hor. Ep. I, 5, 16: b) *verdeelen, schikken*, Cic. Nat. D. III, 35: c) *beschrijven*, Cic. Or. I, 23 extr. 4) *bestemmen tot iet, benoemen*, Cic. Agr. II, 10 extr.: *van daar* Consul designatus, Cic. ad Div. XI, 6, i. e. *benoemde* Consul: *dus ook* civis reip, Cic. Cluent. 11, i. e. *een toekomend burger: van daar* oculis designare ad caedem, Cic. Cat. I, 1. 5) *beteekenen, beduiden, bij voorb.* nomina, quae res communes designant, ut vir cet., Varr. L. L. VII extr.

DESĬLĬO, ilui *en ook* ilii, ultum, 4. *neder springen, bij voorb.* de rheda, Cic. Mil. 10: ex navi, Caes. B. G. IV, 25: ex essedis, Ibid. V, 17: lecto, Hor. Sat. I, 2, 130: in arctum, Ibid Art. 134: e scapha in terram, Plaut. Rud. I, 2, 84: ab equo, Virg. Aen. XI, 500: bijugis, Ib. X, 453: ex equo, Liv. XXXV, 34: equites ad pedes desiliunt, Caes. B. G. IV, 12, *springen van de paarden af.*

DĒSĬNO, ivi *en* ii, itum, 3. *aflaten van iemand of iet, of onderlaten, laten vaaren, bij voorb.* ab unco, Prudent. Peristeph. IV, 64: *ook zonder* a, *bij voorb.* locis communibus, Cic. Acad. IV, 25 med.: artem, Cic. ad Div. VII, 1 post med. Suet. Tiber. 36. Gell. XV, 16: *dus ook* seditionem, Gell. II, 12: versus, Virg. Ecl. VIII, 61 plura, Ib. IX, 66: bella, Sil. III, 635: scelus, Apul. Met. III. med. p. 136 Elm.: fugam, Ib. IV post init. p. 143: luctum, Ibid. V, post med. p. 170: dominam, Ovid. Art. II, 726: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* irae, Sil. X, 84: querelarum, Hor. Od. II, 9, 17: *van daar* 1) *ophouden, bij voorb.* defendere, Cic. ad Div. II, 9 extr.: fieri desierunt, Cic. Att. I, 19 extr.: jam desino, Ter. Ad. V, 3, 76: desierant imbres, Ovid. Met. V, 285. *ook staat het* Passivum *voor eenen* Infinitivus *van het* Passivum, *bij voorb.* primus Papisius vocari est desitus, Cic. ad Div. IX, 21: veteres orationes a plerisque legi sunt desitae, Cic. Brut. 32: nomen celebrari desitum, Liv. XLII, 49: censores creari desitos, Sueton. Aug. 37: *ook* Impersonaliter, *bij voorb.* desitum est *men heeft opgehouden, bij voorb.* esse & bibere, Plaut. Most. IV, 2, 42: contra eos desitum est disputari, Cic. Fin. II, 13 extr. 2) *eindigen, uitgaan, bij voorb.* li-

ſimiliter, *van den uitgang eener ſtelling* Cic. Or. III, 54 in. Auct. ad Her. IV, 20. deſinat in piſcem mulier, Hor. Art. 3: cf Ovid. Met. IV, 726: Pyrenaeus deſinens, i. e. *het einde van denzelven*, Flor. IV, 12: gemma haec in violam deſinit, Plin. H. N. XXXVII, 9, i. e. *heeft eene violet gelijke kleur: hier toe behoort* deſierant imbres, Ovid., *zie hier voor: ook een einde nemen, te gronde gaan, bij voorb.* fragilia et caduca non minus quam ipſi homines occidunt deſinuntque, Plin. Ep. II, 20. Not. deſiſti *voor* deſiiſti, Cic. Phil. II, 37 Ed. Graev. *en* Erneſt.

DESĬPIENTĬA, ae: f. *gebrek van verſtand, onzinnigheid*, Lucret. III. 498.

DESĬPIO, ui, 3. *onwijs of zonder verſtand of onnozel zijn, krankzinnig zijn, of handelen*, Cic. ad Div. II, 9. Cic. Nat. D. I, 34: *ook in de koorts, in de hitte enz., buiten verſtand, buiten kennis zijn, bij voorb.* intra verba, Celſ. III, 18 in., i. e. *krankzinnig ſpreken, zijne krankzinnigheid in woorden alleen uiten, gevolglijk daar niet verder in gaan, bij voorb. de menſchen niet aanvallen enz: ook* mentis Plaut. Epid. I, 2, 35, i. e. in mente: *van daar* Deſipiens *onnozel, krankzinnig bij voorb.* eſtne quisquam ita deſipiens, Cic. Div. II, 23: deſipientis arrogantiae eſt, Cic. Nat. D. II, 5.

DESISTO, ſtiti, ſtitum, 3. 1) *wegzetten, laten wegtreden, enz.: ſcil. ſe voortgaan, weggaan*, Plaut. Men. V, 2, 27. Pand. IV, 5, 5: *van daar* 2) *aflaten, afſtaan van iet, ophouden, bij voorb.* hortari, Cic. ad Div. I, 1: agere cauſas, Cic. Brut. 91: de illa mente, Cic. ad Div. V, 2: de contentione, Nep. Timoth. 2: a defenſione, Caeſ. B. C. II, 12: itinere, Ibid. B. G. V, 11: petitione, Liv. XXXVII, 57: incepto, Liv. XXXVIII, 30 *en* 56: de ſententia, Cic. Tuſc. II, 12: *of* a ſententia, Cic. Off. III, 3 extr.: *of* ſententia, Cic. Acad. IV, 19: pugnae, Virg. Aen. X, 440, i. e. a pugna: *ook* ſeq. quin, *bij voorb.* non deſiſtam, quin eruam, i. e. *tot ik enz.*, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10: b) *ontbreken*, Stat. Theb. V, 273. 2) *ergens plaatzen, bij voorb.* puellam in ſcopulo, Apul. Met. IV, prope fin. p. 157. Elm. 3) *ſtaan blijven, binnen houden, bij voorb.* ſonus in ore, Ovid. Her. IV, 8.

DESĬTUS, a, um, Particip. 1) *van* deſino. 2) *van* deſero, evi.

DESŌLO, avi, atum, are, *alleen laten, eenzaam laten, verlaten, eenzaam maken, bij voorb.* templa, Plin. Ep. X, 97: me deſolaſti, Inſcript. ap. Don. claſſ. 10, n. 11: *van daar* deſolatus, a, um, *verlaten, eenzaam, bij voorb.* aliorum diſceſſione, Tacit. Ann. I, 30: deſolatus ſervilibus miniſteriis, Ib. XII, 26, i. e. *verlaten*: deſolata parentibus, Apul. Met. IV poſt med. p. 153 Elm., i. e. *beroofd, verlaten*: domum deſolatus fulcit, Plin. Ep. IV, 21: *van daar* manipli deſolati, Virg. Aen. XI, 870, *verlaten ſcil. van hun legerhoofd, of dun gemaakt, verzwakt: van daar* a) *woest maken, verwoeſten, bij voorb.* agros, Virg. Aen. XI, 366. Colum. I, 3 extr.: urbes, Stat. Theb. V, 917: *van daar* c) *verzwakken, bij voorb.* deſolata ſenectus, Petron. 124: manipli, Virg., *zie hier voor.*

DESOLVO, ĕre, i. q. ſolvere, *bij voorb.* id deſolutum eſt, Pandect. XL, 5, 41 med., i. e. *betaald.*

DESPECTATĬO, onis, f. *het nederzien, ook gelegenheid, om neder te zien*, Vitruv. II, 8 poſt med.

DESPECTĬO, onis, f. 1) *het nederzien*, 2) *verächting, bij voorb.* opinionum humanarum, Cic. ap. Non. 4.

DESPĔCTO, are, 1) *nederzien, bij voorb.* terras, i. e. *op den grond*, Virg. Aen. I, 406 (500). Ovid. Met. IV, 622: *en Tropisch, van de ligging, bij voorb.* regionem — deſpectat oppidum, Liv. XXXVI, 25: 2) *verächten*, Tacit. Ann. II, 43. Ib. Hiſt. II, 30.

DESPECTUS, a, um, *zie* Deſpicio.

DESPECTUS, us, m. 1) *het nederzien: van daar de gelegenheid, om neder te zien, d. i. hoogte, van welke men nederwaards kan zien*, Caeſ. B. G. II, 29. VII, 79. III, 14, Stat. Theb. V, 351. 2) *verächting*, Auct. ad Her. IV, 9.

DESPĔRANTER, *wanhoopend, hopeloos, bij voorb.* loqui cum aliquo Cic. Att. XIV, 18.

DESPĔRATĬO, onis, f. is 1) *wanneer men geene hoop meer heeft, hoopeloosheid, gebrek van hoop, wanhoop aan iet, bij voorb.* vitae, Cic. Phil. II, 35: victoriae, Ibid. XII, 10: rerum omnium, Cic. Cat. II, 11: adferre alicui deſperationem pacis, Caeſ. B. C. I, 11: a deſperatione ad ſpem revocare, Cic. red. ſen. 9: ad ſummam deſperationem pervenire, Caeſ. B. C. II, 42: ad deſperationem aliquem adducere, Nep. Eum. 12, *brengen*: Plur. deſperationes eorum, Cic. ad Div. II, 16. 2) *wanhoopige roekeloosheid, bij voorb.* qua mira deſperatione feminae cet., Apul. Met. X poſt med. p. 251 Elm.

DESPERNO, ĕre, *verächten*, Colum X, 298: *ook ſtaat* Deſpretus *in* Feſtus, *welke het verklaart*, valde ſpretus *naar het oude vooroordeel, dat* de *het zelfde is als* valde.

DESPĔRO, avi, atum, are, *geene hoop hebben, alle hoop laten vaaren, wanhoopen, vertwijfelen, iet opgeven, bij voorb.* iſta eſſe vera, Cic. Div. II, 20: fore aliquando, Cic. Or. 21: deſperat poſſe frui, Ovid. Met. IX, 723: de republica, Cic. ad Pompej. in Ep. ad Att. VIII poſt 11: ne deſperet propter ignaviam, Cic. Off. I, 21 extr.: *ook ſtaat de* Dativus *of* Accuſativus *in plaats van* de, *bij voorb.* ſibi ipſe deſperat, Cic. Mur. 21: oppido, Cic. Piſ. 34, i. e. de oppido: ſuis fortunis, red. ſen. 24: ſaluti ſuae, Cic. Cluent. 25: pacem i. e. de pace, Cic. Att. VII, 20: rempublicam, Lentul. in Cic. Ep ad Div. XII, 14: honores, Cic. Cat. II, 9: Marcellinum noſtrum, Senec. Ep. 29: a ſenatu, i. e. *ten aanzien van den enz.*, Cic. Piſ. 6: *ook Tropisch, bij voorb.* ulcera deſperantia cicatricem, Plin. H. N. XXII, 24 in.: *van daar zegt men in het* Paſſivum *niet alleen* deſperatur de me, de te cet, *maar ook* deſperor, deſperaris, res deſperatur, homo deſperatur cet., deſperor, i. e. *men heeft geene hoop van mij, men wanhoopt mijnen wege enz., bij voorb.* deſperamur, Cic. Q. Fr. I, 3 poſt med.: ea (pace) deſperata, Cic. ad Div. II, 16 med.: eſſent deſperandi, Cic. Cat. II, 5: deſperato tumultu, Liv. X, 14: deſperatus ab omnibus, Cic. Roſc. Am. 20: *van daar* deſperatus, a, um, *daar men geene hoop meer van heeft, het geen men opgegeven heeft, hoopeloos, opgegeven, wanhopig, vertwijfeld, heilloos, bij voorb.* deſperatis rebus, Nep. Att. 9, i. e. *na het opgeven van alle hoop*: morbi deſperati, Cic. Sull. 27: ſenes, Cic. Catil. II, 9, i. e. *heilloos*: ſunt nunc multo deſperatiores, Cic. ad Div. VI, 22: deſperatiſſimo perfugio uti, Cic. Verr. II, 41: ſpes non deſperatiſſima compoſitionis, Balb. in Cic. Ep. Att. IX poſt 8.

DESPĬCATĬO, onis, f. *verächting, bij voorb.*, Cic. Fin. I, 20, *alwaar de Plur. ſtaat.*

DESPĬCĀTUS, us, m. *verächting, bij voorb.* deſpicatui ducere, Cic. Flacc. 27: *of* habere, Plaut. Men. IV, 3, 19, i. e. *verächten.*

DESPĬCĬENTĬA, ae, f. *verächting*, Cic. Partit. 22: *ook met den* Genitivus, a) *van den genen, die veracht, bij voorb.* animi, Cic. Off. II, 11: b) *van hetgeen dat veracht wordt, bij voorb.* rerum, Cic. Off. I, 20. Cic. Tuſc. I, 40.

DESPĬCĬO, exi, ectum, 3. 1) *nederwaards zien, bij voorb.* me deſpexe (*voor* deſpexiſſe) ad te per impluvium tuum, Plaut. Mil. II, 6, 72: ad terram adſpice & deſpice, Ib. Ciſt. IV, 2, 25: in terram, Colum. IV, 26: in vias, Hor. Od. III, 7, 29: in valles, Ovid. Met. X, 504: rupes ita abſciſae, ut deſpici ſine vertigine — vix poſſit, Liv. XLIV, 6 med.: area ita conſtituenda eſt, ut a domino deſpici poſſit, Colum. I, 6 extr.: vultus ſuſpicientes et deſpicientes, Plin. H. N. XXXV, 8 extr.: tollam altius tectum, non ut ego te deſpiciam, *op u nederzie*, Cic. Haruſp. 15, *in ſommige plaatzen kan het ook enkel, zien, zijn, zie n. 4.* 2) *wegzien, niet heenzien*, Cic. Roſc. Am. 8 med.: *van daar* 3) *verächten, niet achten, gering ſchatten, bij voorb.* Cic. Roſc. Am. 46 extr. Cic. Fin. III, 8 extr. Caeſ. B. G. III, 2: *ook met* contemnere, *bij voorb.* contemnere, deſpicere ac pro nihilo habere, Cic. ap. Non.: *van daar* deſpectiſſimi, Cic. Verr. III, 41. extr.: *van daar* a) *van iet geen werk maken, bij voorb.* fructum, Nep. Att. 6: b) *zich aan eene zaak onttrekken, bij voorb.* laborem, Caeſ. B. C. III, 8: 4) *zien of ergens heen zien, bij voorb.* me deſpexe cet., Plaut. *zie hier voor*: ut a domino deſpici poſſit, Colum. *zie hier voor*: catuli, qui jam deſpecturi ſunt, caeci cet., Cic. Fin. IV, 23 extr.: catuli priusquam deſpexerunt, Ibid. 24 in.: *doch de Ed. Erneſt. heeft* diſpecturi, diſpexerunt: tanta caligo, ut deſpicere non poſſet, Suet. Ner. 19: *alwaar echter de nieuwe* Edd. *in 't gemeen* diſpicere *hebben.*

DESPĬCOR, atus ſum, ari i. q. deſpicio, *verachten, bij voorb.* me, quem mille feminae deſpicari auſae ſunt, Q. Pompon. ap. Priſcian. 8: cf. Aur. Vict. de vir. illuſtr. in Camillo c. 23: *van daar* deſpicatus, a, um, paſſive, *veracht, bij voorb.* quae nos noſtramque adoleſcentiam habent deſpicatam, Ter. Eun. II, 3, 92, i. e. *verachten, verächtlijk houden; doch* Bentley *wil* deſpicatu (i. e. deſpicatui) *lezen*: deſpicatiſſimus Cic. Sext. 16.

DESPĬCUS, a, um, *miſſchien, nederwaards of ergens heen ziende enz., bij voorb.* tibi proſpica & deſpica, Naev. Non. 2. n. 667.

DESPOLĬATOR, oris, m. *een beroover* Plaut. Trin. II, 1, 14.

DESPŎLĬO, avi, atum, are, *berooven, plunderen*, aliquem re, Caeſ. B. G. II, 31. V, 6: templum, Cic. Verr. V, 21: aliquem, Plaut. Men. V, 2, 51: digitos, Ibid. Mil. IV, 2, 57: cf. Cic. ad Div. XIV, 2: aliquem triumpho, Liv. XLV, 35: *ook heeft men* deſpolior *als een* Deponens, Afran. ap. Non. 7 n. 100. Not. *Men vindt ook daar voor in de* Edd. diſpol.

DESPONDEO, di, ſum, 2. 1) *beloven, toezeggen, bij voorb.* bibliothecam alicui, Cic. Att. I, 10: provinciam, Cic.

Pro-

Provinc. 15: cf. Att. I, 1: laudem alicui, Cic. Haruſp. 3: ſibi domum, hortos cet., Cic. Att. XI, 6 extr.: *bijzonder ten huwelijk*, *d. i. verloven*, *bij voorb.* filiam alicui, Cic. Att. I, 3. Q. Fr. II, 5. Ovid. Met. IX, 714. *ook* Imperſon., *bij voorb.* intus deſpondebitur, Ter. Andr. extr., i. e. *de verloving of het huwelijk zal binnen voltrokken worden*: *ook* ſibi aliquam, Coel. in Cic. epiſt. ad Div. VIII, 7, i. e. *zich met iemand*, *met eene vrouw*, *verlooven*, *verbinden*: *van daar Tropisch*, ſpes deſpondetur anno, Cic. ad Div. XII, 9, i. e. *men ſtelt ze op enz. of men belooft ze zich in enz. van daar* 2) *van zich opgeven*, *verliezen*, *bij voorb.* animum, Plaut. Mil. IV, 2, 62. Liv. III, 38, i. e. *moedeloos worden*, *wanhopen*: *ook van dieren*, Varr. R. R. III, 5, 6. III, 16, 15: *ook enkel* deſpondere ſcil. animum, Colum. VIII, 10 in.: *van daar* ſapientiam, Colum. XI, 1, 11, i. e. *opgeven*, *daar aan wanhopen*, perf. deſpopondi, *van daar* deſpopondiſſe, Plaut. Trin. III, 1, 2: deſpoponderas, Ibid. Truc. IV, 3, 31.

DESPONSO, are, *verloven*, Sueton. Caeſ. 1.

DESPONSOR, oris, m. i. e. qui deſpondet, Varr. L. L. V, 7.

DESPUMO, avi, atum, are, 1) *afſchuimen*, *bij voorb.* undam, Virg. Georg. I. 296: carnes, Plin. H. N. IX, 38: *van daar* a) *afwiſſchen*, *afwrijven*, *bij voorb.* pavimentum cote, Plin. H. N. XXXVI, 25: b) lacrymarum aliquid, Senec. ep. 99, *voor vergieten*: *van daar heen gieten*, *heen ſchudden*, Claudian. conſ. Prob. & Olybr. 54: *ook zich nederwaards ſchudden*, Lucan. VI, 506: c) *uitſchuimen*, *ophouden*, *bij voorb.* ut fervor deſpumet, Senec. de ira II, 20: haec aetas optime facit ad haec ſtudia: jam deſpumavit, Senec. ep. 68 extr. 2) *kooken*, Valer. Flacc. VIII, 254: *van daar verteeren*, *verduwen*, Perſ. III, 3.

DESPŪO, ui, utum, 3. 1) *nederſpuwen*, *of uitſpuwen*, *bij voorb.* ſacellum, ubi deſpui religio eſt, Liv. V, 4: in ſinum, Tibull. I, 5, 54 (I, 2, 56): *ook* morbos comitiales, Plin. H. N. XXVIII, 4, i. e. propter morbos cet. *De ouden geloofden*, *door driemaal te ſpuwen*, *iets kwaads te kunnen afwenden*, *zie* Plin. loc. cit. 2) *verfoeijen*, *afkeuren*, *bij voorb.* obſecro, te, ut, quae locutus, deſpuas, Aſin. I, 1: 26: deſpuere in mores, Perſ. IV, 35: preces noſtras ne deſpuas, Catull. 50, 18: deſpuendae ſunt voluptates, Senec. Ep. 104 extr. Not. illo te ducam, ubi non deſpuas, Naev. ap. Gell. II, 19, i. e. (*misſchien*) ſub furcam, *daar gij zoo gebonden zult zijn*, *dat gij niet eens regte adem haalen*, *ik zwijg*, *ſpuwen zult kunnen*: *of* in piſtrinum, *alwaar gij als een muil-ezel*, *met den halster om*, *niet ſpuwen kunt.*

DESQUAMO, avi, atum, are, 1) *afſchubben*, *de ſchubben afſchrabben*, *bij voorb.* piſces, Plaut. Aul. II, 9, 1. Apulej. in Apol. ante med. p. 301 Elm. 2) *van andere dingen*, *afſchillen*, *zuiveren*, *bij voorb.* corticem, Plin. H. N. XXIII, 7: Ariſtolochiae deſquamato terreno, Ibid. XXV, 8 extr.: cum — ſubarator imprudens laxavit radices (vitis), corpusque (vitis) deſquamavit, Ibid. XVII, 24 ante med. primum abluitur veſtis Sarda, dein ſulphure ſuffitur, mox deſquamatur cimolia, Ib. XXV, 17, rador, — deſquamor, pumicor, ornor, Lucil. ap. Non. 2. n. 202: *van daar* deſquamata plural., (*alwaar loca verſtaan kan worden*, *maar ook misſchien niet nodig is*,) *zijn deelen aan het lichaam*, *alwaar de huid afgegaan en als 't ware afgeſchubt is*, *bij voorb.* Sicanius deſquamata curat, Plin. H. N. XXII, 25 med.: thus medetur deſquamatis, Ibid. XXIV, 11 med.: ulceribus — puerorum, & deſquamatis ambuſtisque illinuntur, Ibid. XXVIII, 4. Not. *ook vindt men* Diſquamare.

DESTERNO, ſtravi, ſtratum, 3. i. q ſterno, *bij voorb.* lectum i. e. *bereiden*, Apul. Met. X extr. p. 256 Elm.

DESTERTO, tui, 3. *uitſnorken*, *d. i. uitſlapen*, *bij voorb.* poſtquam deſtertuit eſſe Maeonides, Perſ. VI, 10, i. e. *na dat hij weggedroomd heeft*, *dat hij* Homerus *is.*

DESTILLATĬO *of* DISTĬLLATĬO, onis, f. *het nederdruppelen*, *bij voorb. der vochtigheid uit het hoofd in den neus*, *borst*, *enz.*, *bij voorb.* quae res gravedines deſtillationesque concitat, Celſ. I, 2: deſtillationes & vis continuae tuſſis cet., Senec. ep. 78: ventris, Plin. H. N. XXII, 13: narium, Ibid. XX, 17. pectoris, Scrib. Larg. 90 *en* 93.

DESTILLO *of* DISTILLO, avi, atum, are, *neder druppelen*, *druipen*, Virg. Georg. III, 281: humor de capite in nares, Celſ. IV, 2: inguina deſtillant tabe, Lucan. IX, 772: arboribus diſtillantibus, Plin. H. N. VI, 31: deſtillent tempora nardo, *druipen van enz.*, Tibull. II, 2, 7.

DESTĬMŬLO *of* DISTĬMŬLO, are, 1) *ſtecken*: *van daar* bona, Plaut. Bacch. I, 1, 30, i. e. *te grond helpen.*

DESTĬNATĬO, onis, f. 1) *beſtemming*, *vaſtſtelling*, Liv. XXXII, 35 extr.: cf. Plin. H. N. VIII, 25 extr. Petron. 115 med., *welke laatſte plaats ook tot* n. 2. *kan behooren.* 2) *voornemen*, *bij voorb.* mortis, Plin. H. N. XXXVI, 14: exſpirandi, Ibid. VII, 45: cf. Tac. Hiſt. II, 47.

DESTĬNO, avi, atum, are, 1) *bevestigen*, *vast maken*, *aanbinden*, *bij voorb.* rates ancoris, Caeſ. B. C. I, 25: cf. B. G. VII, 22. 2) *iets vast ſtellen*, *beſtemmen*, *bij voorb.* ad mortem, Liv. II, 54: locum & tempus ad certamen, Liv. XXXIII, 37: aliquem arae, Virg. Aen. II, 129: domos publicis uſibus, Vellej. II, 81: diem necis alteri, Cic. Off. III, 10 extr.: mortis horam, Cic. Tuſc. V, 22: *van daar* deſtinata ſententia, Cic. Tuſc. II, 2: iter, Plin. H. N. XXXVI, 15: *van daar* a) *een beſluit nemen*, *voornemen*, *bij voorb.* vinci, Liv. VII, 33: agere aliquid, Caeſ. B. C. I, 33: *van daar* deſtinatum *het voornemen*: *van daar* deſtinato, Sueton. Caeſ. 60: *of* ex deſtinato, Sueton. Calig. 43. Senec. Clem. I, 6, *met opzet.* b) *daar voor houden*, *bij voorb.* aliquem parem, *voor gelijk houden*, Liv. IX, 16 extr.: deſtinabantur auctores, Ibid. X, 24: c) *ſchikken*, *zenden*, *bij voorb.* legatis, qui in provinciam deſtinati, revocandi domum ſuam jus datur, Pandect. V, 1, 2: legationem ad praetorianos deſtinaverunt, Suet. Galb. 16, *ten zij het hier is*, *zij beſloten een gezantſchap*: d) *doelen naar of op iets*, *bij voorb.* locum, Liv. XXXVIII, 29: *van daar* deſtinatum *het doel*, *of wit*, *bij voorb.* deſtinatum petere, *naar het wit ſchieten*, Liv. XXXVIII, 26. 3) *iets aan zich handelen*, *verhandelen*, *koopen*, Plaut. Moſt. III, 112. Ib. Rud. prol. 45. Perſ. IV, 3, 72.

DESTĬTŬO, ui, utum, 3. 1) *daar ſtellen*, *bij voorb.* alios in convivio, Cic. Verr. III, 26: cf. V, 42 extr. Liv. II, 12. X, 4: furcas, Varr. R. R. I, 20: *ook Tropisch*, *bij voorb.* nudum in cauſa, Cic. Caecin. 32, i. e. *als 't ware*, *bloot daar ſtellen*: *doch het kan ook zijn*, *laten*: *dus ook* ſolus deſtitutus, Cic. Verr. II, 30 in. 2) *verlaten*, *bij voorb.* ſi ſpes deſtituat, Liv. I, 41: a ſpe deſtitui, Liv. XXXI, 24: Italiam deſtitui & relinqui, Cic. Att. III, 15 extr.: ſum ab omnibus deſtitutus, Ib. I, 18 in.: *doch het kan ook gedeeltelijk zijn*, *misleiden*: *van daar* a) *overlaten*, *bij voorb.* fortunas forti, Cic. Phil. V, 12: b) *onderlaten*, *nalaten*, *bij voorb.* rem, Liv. XXXIV, 34: fugam, Ovid. Am. III, 13, 20: partem verborum, Quintil. XI, 3, 33, i. e. *weglaten*, *niet uitſpreken*: c) *afvallen*, *rebelleeren*, Suet. Galb. 10: d) *laten*, *bij voorb.* aliquem abs ſe, Plaut. Men. V, 2, 50: aliquem nudum, Cic. Caecin. 32: ſolum, Cic. Verr. II, 30 in. 3) *bedriegen*, *misleiden*, *bij voorb.* amicorum conſilio — deſtituti, Cic. Q. Fr. I, 3 extr.: ſe deſtitutum, Cic. Off. I, 10 med.: ſaepe illuſi ac deſtituti, Cic. Quint. 16 in.: a ſpe deſtituti, Liv.: ſi ſpes deſtituat, Liv., *zie* n. 2: cf. Cic. Cluent. 28 extr. Phil. II, 38.

DESTĬTŬTĬO, onis, f. 1) *verlating*, Suet. Domit. 14. 2) *misleiding*, *bijzonder wanneer men iemand in zijne hoop te leur ſtelt*, *te leurſtelling*, Cic. Quint. 5 med. Cic. Cluent. 26 in.

DESTITUTUS, a, um, *zie* Deſtituo.

DESTRICTE, *ſtipt*, *ſcherp*, *ſtreng*, *bij voorb.* denegare, Pand. III, 3, 13: minari, Plin. Ep. IX, 21: *men ſchrijft ook* diſtricte cet., *het welk de geleerden in deze betekenis niet goedkeuren.*

DESTRICTUS, a, um, *zie* Deſtringo.

DESTRIGMENTUM, i. n. *het geen afgeſtroopt is*, *bij voorb.* deſtrigmentis, Plin. H. N. XX, 3 poſt med. *ſommigen lezen* de ſtrigm.

DESTRINGO, inxi, ictum, 3. *afſtroopen*, *bij voorb.* avenam, Cato R. R. 37: oleam, Colum. XI, 2. 83: baccam, Ibid. XII, 50, 8: muſcum, Ibid. IV, 24, 6: *van daar* 1) *wegnemen*, *bij voorb.* aliquid bonis, Plin. Paneg. 37. 2) gladium, Cic. Off. III, 31. Liv. XXVII, 13: *of* enſem, Horat. Od. III, 1, 17, i. e. *den degen trekken*: *dus ook* ſecurim, Liv. VIII, 7: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* in ſingulos ſeveritas imperatoris deſtringitur, Senec. de ira II, 10: *voor* adhibetur: *van daar* deſtrictus, a, um, *ſtreng*, *bij voorb.* cenſura, Val. Max. II, 2, 9. 3) *afwrijven of wrijven*, Plin. Epiſt. III, 5 poſt med. dum deſtringitur tergeturque, audiebat aliquid cet., ſcil. ſtrigili in balneis: cf. Martial. XIV, 51: 2) *van daar* a) *zuiveren*, *afwisſchen*, *bij voorb.* alvum & veſicas exinanire, interanea deſtringere, omnia adaperire cet., Plin. H. N. XXXII, 9 in: b) *doorhaalen*, *hekelen*, *bij voorb. door geſchriften*, Ovid. Triſt. II, 563: cf. 466. Phaedr. IV, 6, 1. 4) *afſchampen*, *ligt aanraken*, *bij voorb.* aequora alis, Ovid. Met. IV, 561: pectus ſagitta, Ovid. Her. XVI, 275: *van daar* vulnus, i. e. *afſchampend maken*, Grat. Cyneg. 364. 5) *nederlaten*, *bij voorb.* patibulo pendere deſtrictum, Senec. Ep. 101 extr. *alwaar echter beter is* diſtrict., i. e. *uit een gereeten*: tunica ab humeris deſtricta, Phaedr. II, 5, 12, *zie hier achter.* 6) *aanbinden*, *bij voorb.* patibulo pendere deſtrictum, Senec., *zie hier voor*: 7) *ſamentrekken*, *bij voorb.* pendere patibulo deſtrictum, *zie hier voor*: *van daar* deſtrictus, a, um, *kort*, *ſtraf*, *bij voorb.* tunica deſtricta, Phaed. II, 5, 12, *zie hier voor.*

DESTRUCTĬO, onis, f. 1) *nederwerping*, *ſloping*, *bij voorb.* murorum, Suet. Galb. 12: *van daar* 2) *wederlegging*, *bij voorb.* ſententiarum, Quintil. X, 5 med.

DESTRUCTUS, a, um, *zie* Deſtruo.

DESTRŬO, xi, ctum, 3. 1) *nederwerpen*, *ſloopen*, *het geen gebouwd was*, *vernielen*, *bij voorb.* navem, aedificium, Cic.

Senect. 20: moenia, Virg. Aen. IV, 326: templum, Suet. Veſp. 9: vetuſtas multa deſtruit, Ovid. Faſt. V, 132: 2) *Tropisch, nederwerpen, ſloopen, te gronde helpen, te niet doen, bij voorb.* crinem manumque, i. e. *legt diadeem en ſcepter af*, Stat. Theb. XII, 92: tyrannidem, Quintil. I, 10 extr.: orationem, Ibid. XI, 1 in.: magnitudinem alicujus, Curt. VIII, 14 extr.: jus, Liv. XXXIV, 3: aliquem, Tacit. Hiſt. I, 6. Vellej. II, 48: teſtem, Quintil. V, 7, 26.

DESUB i. e. Sub, *bij voorb.* deſub Alpibus, id eſt deſub ipſis Italiae faucibus, Flor. II, 3.

DESUBITO *of* DE SUBITO, *plotsling*, Terent. Heaut. IV, 2, 6. Plaut. Moſt. II, 1, 63. Ibid. Stich. V, 4, 39. Lucret. II, 265. III, 642. Cic. fragm. ap. Non. 12. n. 1. *de ſpelling* de ſubito (ſcil. tempore) *ſchijnt beter.*

DESŪDASCO, ĕre, *zweeten*, Plaut. Bacch. I, 1, 33.

DESŪDO, avi, atum, are, 1) *zweeten*, Celſ. VI, 6 ſect. 29. Stat. Teb. III, 277. Manil. V, 110: *van daar Tropisch, zweeten, d. i. groote moeite aanwenden*, Cic. Senect. 11 extr.: *ook* active, *zweetend van zich geven, uitzweeten, laten vloeijen, bij voorb.* morbus — ſtygiam peſtem deſudat in amnes, Claudian. in Rufin. I, 304. 2) *met zweet verrichten, bij voorb.* judicia, Claudian. in Paneg. Mall. Theod. 11.

DESUEFĂCIO, eci, actum, 3. *ontwennen, en* Paſſiv. Deſuefio, factus ſum, fieri, *ontwend worden of ontwennen, bij voorb.* deſuefacta a concionibus, Cic. Cluent. 40, ſed minutatim deſuefiunt, Varr. R. R. II, 9, 12.

DESUESCO, ēvi, ētum, 3. 1) *ontwend worden, ontwennen, bij voorb.* honori, Sil. III, 576: *ook* vocem, Apul. Florid. med. p. 352 Elm., i. e. *zich van ſpreken onthouden, zich het ſpreken afwennen, zwijgen: van daar* deſueſcenda i. e. *het geen men zich afwennen moet, bij voorb.* in deſueſcendis morentur, Quintil. III, 8 (10) extr. 2) *ontwennen*, aliquem, Titinn. ap. Non. 2 n. 199: *van daar het* Particip. deſuetus, a, um, 1) *ontwend, d. i. die iet ontwend is, bij voorb.* corda, Virg. Aen. I, 722 (726): *ſtaat op de vraag, wat? met den* Infinitivus, Dativus *en* Accuſativus, *bij voorb.* pati clamorem, Liv. VIII, 38 triumphis, Virg. Aen. VI, 814: rabiem, Stat. Theb, V, 231. 2) *ontwend, d. i. het geen men ontwend is, het geen ongewoon is geworden, bij voorb.* res, Liv. III, 38: arma, Virg. Aen. II, 509.

DESUĒTŪDO, ĭnis, f. *ontwenning eener zaak, bij voorb.* armorum, Liv. I, 19: in deſuetudinem abire, Pandect. XI, 1, 1, i. e. *ongewoon worden, uit de gewoonte (Mode) raken:* leges per deſuetudinem abrogantur, Ibid. I, 3, 32.

DESUĒTUS, a, um, *zie* Deſueſco.

DESULTOR, oris, m. 1) *eigenlijk een afſpringer, bij voorb. van het paard: van daar* 2) *iemand, die in den* Circus *bij het kampryden van het eene paard op het andere ſprong, zonder op te houden*, Liv. XXIII, 29. XLIV, 9. Manil. V, 85. Varr. II, 7 extr.: *zulke paer en heeten* deſultorii: *van daar* 3) *een onbeſtendig mensch, bij voorb. in de liefde, die de eene vrijſter na de andere heeft enz., bij voorb.* amoris, Ovid. Am. I, 3, 15: bellorum civilium, Senec. Suaſor. 1 med., i. e. *die geſtadig van de eene partij tot de andere overgaat.*

DESULTŌRIUS, a, um, *tot afſpringen geſchikt: van daar* equus deſultorius, Sueton. Caeſ. 39, *zie* Deſultor: *van daar Tropisch*, videtur deſultorius in quadrigarum curriculum incurrere, Cic. Mur. 27: deſultoria ſcientia, Apul. Met. I, *in de voorgaande verzen*, V, 22, *heet de* Magie *dus: misſchien omdat zij de menſchen van de eene gedaante in de andere veranderen kan (naar den waan van het gemeen.)*

DESULTŪRA, ae, f. *het afſpringen*, Plaut. Mil. II, 3, 9.

DESUM, fui, eſſe, 1) *ontbreken, bij voorb.* tibi nullum officium a me defuit, Cic. Mil. 36, i. e. *het heeft van mijn kant aan geene gedienſtigheid ontbroken enz. Want* liber mihi deeſt, libri mihi deſunt cet., *kan vertaald worden, mij ontbreekt een boek, mij ontbreken boeken, of het ontbreekt mij aan een boek, aan boeken enz., dit is hetzelfde:* quibus ingenium non defuit, Cic. Or. I, 27: in Antonio deeſſet ornatus, Ibid. III, 4: ei paucae centuriae ad conſulatum defuerunt, Cic. Brut. 67: argentum deerat, *aan geld ontbrak het*, Terent. Phorm. II, 1, 69: Non defuere Geometrae, qui cet. i. e. fuere, *het ontbrak er niet aan enz.* Plin. H. N. II, 109: *van daar* non deeſt i. e. eſt, licet, *men kan, bij voorb.* nec cernere deerat (*van twee lettergreepen*) lumina cet., Sil. VI, 10, i. e. *men kon zien: dus ook* non tibi deſit componere cet. i. e. liceat tibi cet., Tibull. IV, 1, 100: 2) *het aan zich laten ontbreken, het zijne niet doen, bij voorb.* ſe nullo loco defuiſſe, quin cet., Liv. XXVIII, 8 in.: nos conſules deſumus, Cic. Cat. I, 1: deeſſe in cauſis, Cic. Brut. 34. *Dus ook met* quominus *of den* Infinit., *bij voorb.* Nec defuit Polyctetus, quominus — incederet, Tac. Ann. XIV, 39, *liet het aan zich niet haperen, dat hij niet enz.:* nec deerat ipſe vim principis complecti, Ib. Hiſt. IV, 11, i. e. *liet het niet na enz: doch de* Ed. Erneſt. *heeft een* Colon *achter* ipſe: *dus ook* mihi non deſunt pendere corollae, Prop. I, 16, 7: nec depoſcere primi deerant imperia ac cet., Sil. XI, 50: *van daar* ſibi *of* rei, i. e. *het ten aanzien van zijne of van eene zaak aan zich laten haperen d. i. er niet voor zorgen, acht geven enz., zie hierna:* 3) *niet tegenwoordig zijn*, a) *naar het lichaam, niet daar bij zijn, afwezend zijn, niet bij woonen, bij voorb.* convivio, Cic. Phil. II, 29: bello, Cic. Q. Fr. II, 6 in. b) *naar de ziel of pooging; van daar* alicui, Cic. Mur. 4, i. e. *niet dienen: gevolglijk* non deeſſe *dienen, bij voorb.* amicis, Cic. ad Div. I, 9 med.: nullo loco alicui deeſſe *overal dienen, nergens zijne dienstvaardigheid nalaten, bij voorb.* Bruto, Cic. Att. XIV, 15: *dus ook* ſibi i. e. *zich hinderlijk zijn, zich zelven in den weg ſtaan, zijn voordeel verwaarloozen, zich niet dienen, zich benadeelen, enz., bij voorb.* mihi deeſſe nolui, Cic. ad Div. V, 12 poſt init.: vide, ne tibi deſis, Cic. Roſc. Am. 36: rei, Liv. VI, 24. XXIII, 14. Caeſ. B. C. III, 93, *verwaarloozen, niet bezorgen, niet voortzetten, niet afwachten, geen genoegen geven, niet bij de hand zijn enz.: dus ook* officio, dignitati, Cic. Att. VII, 17 extr.: tempori, Liv. XXI, 27: dolori alicujus, Ibid. III, 50: cauſae communi ſalutique, Cic. Verr. IV, 63: occaſioni, Plin. H. N. XI, 25. *Ook zonder* Dativus, *d. i. het aan zich niet laten ontbreken, bij voorb.* in cauſis non deerat, Cic. Brut. 34: nullo loco, Liv. *zie hier voor.* Not. Non deeſſe alicui *ſtaat ook ſchertzend voor aanklagen*, Cic. Q. Fr. II, 4: ſe illi non defuturum, ni-*genlijk, hij zal het ten dien aanzien aan zich niet laten ontbreken.* Not. a) *voor* deſim, deſis cet., *zeiden de Ouden ook* deſiem, deſies cet., *bij voorb.* deſiet, Cato R. R. 8: b) defore *voor* defuturum eſſe, *komt ook voor, zie dit bijzonder in* deforem: deeſt, deerat, deeſſe cet., *wordt ook gecontraheerd, bij voorb.* deeſt, Virg. Aen. X, 378: deerat, Ovid. Met. I, 77. Sil. VI, 10: deerit, Virg. Aen. VII, 262: deeſſe, Sil. VII, 185 cet.

DESŪMO, ſi, tum, 3. *tot zich nemen, over zich nemen, overnemen, bij voorb.* hoſtem, Liv. VII, 20 med. XXXVIII, 45: conſules ſibi adſervandos, Liv. IV, 55: curſum certamenque, Plin. Ep. VIII, 20 extr.: cf. Hor. Ep. II, 2, 81.

DESŬO, ĕre. i. q. ſuo *naaijen, ſtoppen: van daar misſchien, bevestigen, bij voorb.* cupam imbricibus ferreis, Cato R. R. 21.

DESŬPER, Adv., 1) *van boven neder, van boven af, bij voorb.* vulnerare, Caeſ. B. G. I, 52: calcare, Colum. XII, 16 extr.: nimbum deſuper infundam, Virg. Aen. IV, 122: deſuper — poſuere togas, Ovid. Faſt. III, 530: *ook kan men het vertaalen, boven, opwaards, zoo als hier voor* Ovid. Faſt. III, 530: *dus ook* ſcena ſylvis coruſcis deſuper — imminet, Virg. Aen. I, 165 (169), i. e. *boven enz.:* 2) *over, bij voorb.* colles, Lucan. I, 688.

DESŬPERNE, *van boven neder*, Vitruv. X, 22.

DESURGO, rexi, rectum, 3. 1) *opſtaan van iet, bij voorb.* coena, Horat. Sat. II, 2, 77: 2) *te ſtoele gaan*, Scribon. Larg. 140 *en* 142.

DETECTUS, a, um, *zie* Detego.

DETĔGO, xi, ctum, 3. 1) *afdekken, ontdekken, bij voorb. een huis, bij voorb.* aedem, Liv. XLII, 3 *driemaal, d. i. het dak, de tegelen wegnemen:* ventus detexit villam, Plaut. Rud. I, 1, 3: *van daar met eene boertende toeſpeling*, Ib. Moſt. I, 3, 7 haec tempeſtas — mihi modeſtiam detexit, qua tectus fui: — madent jam parietes (in animo meo) *voor weggenomen: verders* porticus, gymnaſia, aedificia publica, Hirt. Alex. 13: *dus ook* oſſa alicujus, *bij de opening van de begraafplaats*, Sueton. Caeſ. 81: *van daar* aedes detecta, Nep. Att. 20: *dus ook* corium de tergo meo, Plaut. Epid. I, 1, 63, i. e. *aftrekken: of ontdekken, van het dekzel bevrijden, ontblooten, aan het licht brengen, bij voorb.* oſſa, Sueton. Caeſ. 81: enſem vagina, Sil. XIII, 168: *of* ferrum (i. e. enſem), Lucan. III, 128, i. e. *ontblooten: dus ook* artus & oſſa, Ovid. Met. IX, 196, *van daar* detectus, a, um *ontdekt, bloot bij voorb.* puer caput detectus, Virg. Aen X, 133, i. e. *bloot, met een bloot hoofd:* detecti, Ovid. Faſt. II, 301, i. e. *bloot, naakt.* 2) *Tropisch, ontdekken, aan 't licht brengen, bij voorb.* fraudem, Liv. XXII, 43: inſidias, Liv. X, 4: intimos adfectus ſuos alicui, Senec. Ep. 96: conſilia conjuratorum, Suet. Caeſ. 17: judicium animi ſui, Auct. dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 25: ſeditio detegit imbelles animos, Lucan. V, 322: mores ſe inter ludendum ſimplicius detegunt, Quintil. I, 3 (4): patefacta & detecta, Cic. Acad. IV, 39 in.: detectus uxorem deprehenſam retinuiſſe, Pandect. XLVIII, 5, 2:

DETENDO, di, ſum, 3. *afſpannen, het uitgeſpande, opgeſlagen, wegnemen, bij voorb.* tabernacula, Liv. XLI, 3. Caeſ. B. C. III, 85, *de tenten opbreken.*

DETENSUS, a, um, *zie* Detendo.

DETENTATIO *of* DETENTIO, onis, f. be-

behouding, Pandect. IV, 6, 15. XXV, 1, 5: *beiden hebben de Edd. Ook staat* detentio Ibid. XLIII, 25 (24). 1 extr.

DETENTUS, a, um, *zie* Detineo.

DETERGĔO *of* DETERGO, si, sum, 2. *en* 3. 1) *afwisschen*, *afdrogen*, *bij voorb.* mensam, Plaut. Men. I, 1, 2: lacrymas, Ovid. Met. XIII, 746: labra spongia, Colum. VI, 9: falcem pelle detersito, Colum. Arb. 15: situm ferro, Sil. VII, 534: araneas, Pandect. XXXIII, 7, 12: *van daar* a) *zuiveren*, *bij voorb.* cloacas, Liv. XXXIX, 44: cf. Suet. Aug. 18: b) *afscheiden*, *door den stoelgang*, Gell. XVII, 16 *in het Opschrift*: c) *wegnemen*, *bij voorb.* fastidia, Colum. VIII, 10: *of bekomen*, *instrijken*, *bij voorb. Geld*, *in den gemeenzamen spreekstijl*, *bij voorb.* octoginta detersimus, Cic. Att. XIV, 10 extr.: *van daar* (*van het wegnemen*) *onzichtbaar maken*, *verduisteren*, *bij voorb.* detersit sidera nubes, Cic. Arat. 246. 2) *afbreken of verbreken*, *bij voorb.* pinnas, Liv. XXXVIII, 5: remos, Liv. XXVIII, 30 extr. Caes. B. C. I, 58: palmites supervacuos, Colum. V, 5, 13: cf. IV, 27 extr.: ne gemmae detergeantur, Ibid. IV, 26.

DETĔRĬOR, ōris (superl. deterrimus,) *slechter*, *van slechter natuur*, *geringer*, *erger*, *boozer*, *bij voorb.* deterior peditatu, Nep. Eum. 3, *slechter of zwakker in enz.*: via deterrima, Cic. Att. IX, 11 med.: deteriore statu esse, Cic. Harusp. 28 in.: *of* conditione, Liv. XXV, 6: *dus ook* jure, Cic. Caecin. 7: deteriore tempore auctionari, Cic. Quint. 5: deterior color, Plin. H. N. XXXIV, 10: linum deteriorem terram facit, Ibid. XIX prooem.: obsonia deteriora, Ibid XXXI, 10: muraena deterior post partum carne futura, Hor. Sat. II, 8, 44: Theophrastus auctor haud deterior, Cic. Leg. II, 6: rem non facit deteriorem, Cic. Att. XIV, 11: vectigalis sibi deteriora facerent, Caes. B. G. I. 36: mutare in deterius, Tacit. Ann. IV, 6: in judiciis causa est deterior eorum, qui cet., Cic. Caecin. 16: deteriores omnes sumus (simus) licentia, Terent. Heaut. III, 1, 72: homo deterrimus, Cic. Harusp. 26. *De* Positivus *is misschien* deter, deterus, *of ook* deterius, a, um: *ten minsten* Festus *zegt*, deteriae porcae id est macilentae: *wanneer het eigenlijk slecht beteekende: of voorts* deterior *van* detero *afkome* (*eigenlijk meer afgesleten*, *gevolglijk slechter*,) *dan of niet de* Positivus deter *of* deterus (deterius) *met de woorden* infer (inferus), interus, superus cet., *dezelfde verwandschap of gesteldheid hebbe*, *kan men niet zeker zeggen.*

DETERIUS, a, um, *misschien slecht*, *van daar* deteriae porcae i. q. macilentae: cf. Deterior.

DETĔRĬUS, Adv., 1) *slechter*, *bij voorb.* latine scripta deterius, Cic. Fin. I, 3: valeo ut soleo: paululo tamen deterius quam soleo, Luccej. in Cic. ep. ad Div. V, 14: olere, Hor. Ep. I, 10, 10: ne qui (i. e. qua ratione) huic sit deterius cet., i. e. *dat hij zich niet slechter bevindt*, Plaut. Capt. III, 5, 80. 2) *minder*, *bij voorb.* placere, Horat. Sat. II, 10, 90: petebatque nihilo deterius consulatum, Ascon. ad Cic. Milon.

DETERMĬNĀTĬO, onis, f. *het einde*, *doel*, *bij voorb.* mundi, Cic. Nat. D. II, 40: orationis, Cic. Invent. I, 52.

DETERMĪNO, avi, atum, are, 1) *in grenzen besluiten*, *begrenzen*, *bestemmen*, *bij voorb.* regiones, Liv. I, 16: regiones augmenti, Plaut. Poen. Prol. 48: Asiam, Plin. H. N. V, 21 extr.: mensuram Ponti, Ibid. IV, 12 med.: imaginem templi scipione in solo, Ibid. XXVIII, 2: officia senatoria biennii spatio, Suet. Galb. 15. 2) *eindigen*, *bij voorb.* id quod dicit, spiritu, non arte determinat, Cic. Or. III, 44: Judicium est res, quae causam litemque determinat, Ascon. ad Cic. in Caecil. 4. 3) *in vervulling brengen*, *bij voorb.* omnia tuus determinat annus, Cic. Div. I, 12 in. *als Dichter.*

DETĔRO, trivi, tritum, 3. *afwrijven*, *bij voorb.* calces, Plaut. Merc. V, 2, 111: calces deteris scil. mihi, i. e. *gij volgt mij te schielijk*, *te nabij*, *te hevig*: oculos vitis tractu intrantium deteri, Plin. H. N. XVII, 22 post med.: vestem usu, Ibid. VIII, 48: deterit via longa pedes, Tibull. I, 10 (9), 16: aurum usu, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: *ook door stampen of stooten*, *uitwrijven*, *d. i. dorschen*, *bij voorb.* frumentum, Colum. I, 6 extr. *van daar Tropisch*, 1) *afwrijven*, *afslijten*, *verminderen*, *vermageren*, *bij voorb.* ea, quae — invenisset, — deteri, i. e. *verdaan worden*, *verkwist worden*, Plaut. Merc. I, 1, 58: laudes alicujus, Hor. Od. I, 6, 10: famam, Sil. III, 247: nimia cura deterit magis quam emendat, Plin. Ep. IX, 35: cf. Hor. Sat. I, 10, 78. 2) *zich met iet dikwijls bezig houden of te gemeen maken*, *bij voorb.* ista jam detrita, Quintil. VIII, 6, i. e. vulgaria: homo detritus ab alio vitae genere, Gell. XV, 30. i. e. *te zeer daarmede bekend.*

DETERRĔO, ui, itum, 2. 1) *afschrikken*, *bij voorb.* aliquem, ne scribat, Terent. Phorm. Prol. 3: deterret, ne auctionetur, Cic. Quint. 4: neque deterreo, quo minus id disputes, Cic. Att. XI, 8: cf. Cic. Tusc. I, 38 extr.: *dus ook* seq. quin, *bij voorb.* quin loquar nullo modo me potes deterrere, Plaut. Amph. II, 1, 9: a religione, Cic. Harusp. 9: aliquem a dimicatione, Cic. ad Div. I, 7 ante med.: de sententia, Cic. Div. II, 39: homines victu foedo, Hor. Art. 392, *voor* a victu: *dus ook* ausis, Lucan. X, 375: *dus ook* seq. inf., *bij voorb.* commemorare pudore deterreor, Cic. Verr. Act. I, 5: 2) *afhouden*, *verhinderen*, *te rug houden*, *bij voorb.* vim a censoribus, Liv. IV, 24 extr.: liberalitatem, Cic. Off. II, 18: neque te deterreo, quo minus cet., Cic., *zie hier voor*: nefas, Ovid. Met. VIII, 765: *ook kan het een en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden.* 3) *voortjagen*, Claudian. de B. Get. 141.

DETERSUS, a, um, *zie* Detergeo.

DETESTĀBĬLIS, e, *afschuwlijk*, *verwenscht*, Cic. Off. II, 5. Cic. Phil. I, 14. II, 26. Liv. XXXI, 44: detestabilior, Cic. Off. I, 17.

DETESTĀTĬO, onis, f. 1) *de aanroeping van iemand tot getuigenis*, *betuiging*, Pandect. L, 16, 40. 2) *de aanroeping van God tot getuigen over iemand*, *met toewensching van alle ongeluk*, *indien hij onrecht handelt*, *verwensching*, Liv. X, 38: *van daar verwensching*, *verfoeijing*, Gell. II, 6. *en* 7. XII, 1. Plin. H. N. XV, 30. 3) *de afwending van eene kwaade zaak of goedmaking*, *boeting*, *bij voorb.* scelerum, Cic. Dom. 55: *dus ook misschien* sacrorum, Gell. XV, 27. 4) *ontmanning*, *bij voorb.* adhibita tali detestatione, Apul. Met. VII post med. p. 198 Elm. 5) *bede*, *wensch*, *bij voorb.* hac detestatione scil. mortis, i. e. *bede om den dood*, *wensch om te sterven*, Senec. Ep. 117 post med.

DETESTOR, atus sum, ari, 1) *tot getuigen aanroepen*, *of betuigen bij enz.*, *bij voorb.* deos, Plaut. Men. V, 2, 6: *ook betuigen*, *met getuigen iet aankondigen*, *dus zegt* Paulus Pand. L, 16, 39 detestari est absenti denuntiare (*waarschijnlijk* scil. testibus adhibitis): cf. Ib. leg. 238. 2) *met aanroeping der Goden*, *iemand iet kwaads toewenschen*, *bij voorb.* minas & pericula in caput alicujus, Liv. XXXIX, 10: *dus ook* iram deorum in caput pueri, Plin. Ep. II, 20: *van daar* a) *verwenschen*, aliquem, Caes. B. G. VI, 30: cf. Liv. X, 41: b) *verfoeijen*, Cic. Phil. VIII, 2 extr. Nep. Timol. 1. Tacit. Hist. II, 35: c) *wegwenschen*, *bij voorb.* facta, mores, nomen a republica, Cic. Pis. 40: *van daar* 3) *afhouden*, *afwenden*, *vervreemden*, *van zich weeren*, *bij voorb.* caerimoniam patriae a me, Cic. Catil. I, 11: invidiam, Cic. N. D. III, 4 extr.: o dii, avertite & detestamini hoc omen, Cic. Phil. IV, 4: detestaris hoc diligenter, Cic. Att. IX, 10 post med., i. e. *loochent het*, *weert het van u af*, *wilt het niet gezegd of zoo verstaan hebben.* Not. detestari *staat ook* passive, *bij voorb.* neque gravius est — in cubiculo despui, quam — detestari, Apul. Apolog. med. p. 307 Elm.: *dus ook* detestatus, a, um, *verwenscht*, *verfoeid*, *bij voorb.* bella matribus detestata, Hor. Od. I, 1, 24.

DETEXO, ui, tum, 3. 1) *afweeven*, *d. i. weeven*, *tot het af is*, *ten einde weeven*, *klaar en gereed weeven*, *bij voorb.* pallium, Plaut. Amph. I, 1, 138: inter decem annos nequisti unam togam detexere, Titinn. ap. Non. 1 n. 3: linum netum, quod in tela est, quod nondum detectum est, Ulp. Pandect. XXXII leg. 70, i. e. *klaar geweefd*, *of afgemaakt*, (*van het weefgetouw*): Vestimentum id est, quod detextum est, etsi defectum non sit. Quod in tela est, nondum detextum, contextum adpellatur, Ulpian. Ibid. XXXIV, 2, 22: detexta prope retexere, Cic. Or. II, 2, 38, *alwaar het Tropisch is*: *dus ook* telam, *Tropisch*, Plaut. Pseud. I, 4, 7: *van daar* te detexam ab summo exordio, Auct. ad Her. II, 27 e poëta, *voor* describam: *dus ook* fabellam paucis, Sulpic. in Sat. 2, i. e. narrare: *van daar* 2) *iet op eene samenhangende wijze vervaardigen*, *samenvoegen*, *vlechten*, *enz.*, *bij voorb.* aliquid junco, Virg. Ecl. II, 72: fiscellam vimine junci, Tibull. II, 3, 15: detexta retexere, Cic. Or. II, 38, i. e. *het vervaardigde.*

DETĬNĔO, inui, entum, 2. *afhouden*, *terughouden*, *ophouden*, *bij voorb.* naves, Caes. B. G. III, 12: detineo te, Terent. Eun. II, 2, 49: me detinuit morbus, Ibid. Phorm. IV, 1, 8: vos detinui diutius Plaut, Rud. I, 2, 5: ab incepto studio, Sallust. Cat. 4: *ook enkel voor* teneo, (cf. n. 3. *zoo als dan ook* teneo *voor* detineo *staat*,) *bij voorb.* suspensum me detines, Cic. Att. X, 1 in.: *doch de* Edd. *hebben gemeenlijk* tenes: *dus ook* detinuit me compede Myrtale, Hor. Od. I, 33, 14: aliquem de negotio, Plaut. Poen. I, 2, 190: *van daar* 1) *bezighouden*, *bij voorb.* animum studiis, Ovid. Trist. V, 7, 39: poëmata mea saepe oculos detinuere tuos, Ibid. II, 520: manus in modis lyricis, Ibid. Fast. V, 86: detinere in alienis negotiis, Cic. Invent. II, 45: detinemur majore negotio, Auct. ad Her. III, 24: circa alia mentes bo-

ul-

minum detinentur, Plin. H. N. XIV, prooem.: 2) *doorbrengen, bij voorb.* diem, Ovid. Met. I, 683: tempus, Ibid. Pont. IV, 10, 67: 3) *bezet houden, bij voorb.* locum, Plin. H. N. XV, 3; detinentibus terram nivibus, Ibid. XVIII, 7 post med.: detinuit me compede, Hor. Od. I, 33, 14, i. e. *gekluisterd.*

DETONDĔO, di, sum, 2. *afscheeren, bescheeren, bij voorb.* ovem, Colum. VII, 4 extr. Cato R. R. 96: crines, Ovid. Fast. VI, 229: capillos, Martial. VIII, 52, 9: manni detonsi, Prop. II, 8, 15, i. e. *glad, van daar Tropisch,* frondes detonsae frigore, *van loof ontbloot, ontbladerd,* Ovid. Fast. III, 237: detondere virgulta i. e. *besnoeijen,* Colum. IV, 23: *dus ook* parcius detondetur, Ibid. IV, 24, 18, i. e. *besnoeijen:* gramina vaccae detondent, Nemesian. Ecl. I, 7: agros detondit i. e. vastavit, Enn. ap. Prisc. 9. Not. *Men heeft* perf. detotondi *gehad: van daar* detotonderat forcipibus, Varr. ap. Priscian. 9.

DETŎNO, ui, are, 1) *neder donderen,* a) personaliter, *bij voorb.* Hic (Jupiter) ubi detonuit, Ovid. Trist. II. 35: *doch, het kan tot n. 2. behooren: van daar Tropisch,* detonare in aliquem, Flor. I, 17, i. e. *het geweld des oorlogs laten voelen:* turba detonuit, Ibid. II, 6 ante med. b) Impers. detonat, *het donderen: van daar* Hic ubi detonuit, Ovid. Trist. II, 35, i. e. *het heeft gedonderd, gevolglijk is de donder voorbij: doch, het kan ook tot het volgende behooren: ook kan* Jupiter *verstaan worden.* 2) *uitdonderen, d. i. ophouden te donderen, bij voorb.* detonuit, Ovid. Trist. II, 35, *het heeft uitgedonderd, doch kan* Jupiter *verstaan worden, het geen wegens* exterruit *voegzamer is: van daar Tropisch,* dum detonet, Virg. Aen. X, 809: cf. Val. Fl. IV, 294, i. e. *tot dat de Oorlogswoede bedaart:* ut detonuit imber scil. lacrymarum, Petron. 17: cum illa dicendi vitiosa jactatio — detonuit, i. e. *bedaard is, opgehouden heeft.* Quintil. XII, 9.

DETONSO, are, *afscheeren, bij voorb.* capillum, Pict. ap. Gell. X, 15.

DETONSUS, a, um, *zie* Detondeo.

DETORNO, avi, atum, are, *iet draaijen, bij voorb.* annulos, Plin. H. N. XIII, 9: *Tropisch,* sententiam, Gell. IX, 8.

DETORQUĔO, si, tum, 2. *nederwaards of ergens heen draaijen, of buigen, bij voorb.* ponticulum, Cic. Tusc. V, 20: cornua (antennarum), Virg. Aen. V, 832: hastam, Ibid IX, 746: habenas, Ibid. XI, 765: *van daar* a) *verdraaijen, bij voorb.* partes corporis detortae, Cic. Fin. III, 5: recte facta, Plin. Ep. I, 8: omnia calumniando, Liv. XLII, 42: verbum dubiae significationis in pejus, Senec. Ep. 13, sermonem in sensum obscoenum, Quintil. VIII, 3 med.: *van daar veränderen, bij voorb.* voluntatem, Cic. Coel. 9: verba parce, Horat. Art. 52: b) *wegwenden, afwenden, bij voorb.* animum a virtute, Cic. Offic. II, 10: lumen ab aliquo, Ovid. Met. VI, 515: a latere in dextram partem, Cic. Univ. 7: hastam, Virg. Aen. IX, 746: c) *ergens heen wenden, draaijen, of richten, bij voorb.* nusquam oculos detorquet ab illa, Ovid. Met. VI, 515, *zie hier voor:* a latere in dextram partem, Cic. *zie hier voor:* proram ad undas, Virg. Aen. V, 165: cursum ad aliquem, Ibid. IV, 196: se alio, Hor. Sat. II, 2, 54: aliquem ad segnitiem, Plin. Paneg. 82: sermonem in obscoenum sensum, Quintil., *zie hier voor.* Particip. perf. pass. *is* detortus: *ook* detorsus, Cato ap. Priscian. 9.

DETORTUS, a, um, *zie* Detorqueo.

DETRACTATOR, *zie* Detrectator.

DETRACTĬO, onis, f. 1) *aftrekking, wegneming, onttrekking, bij voorb.* alieni, Cic. Off. III, 6: doloris, Ibid. 33 med.: cf. Cic. Div. II, 21 extr: sanguinis, Cels. IV, 4. 2) *de afvoering van het overtollige uit het ligchaam, bij voorb.* cibi confecti, Cic. Univ. 6: cf. Scrib. Larg. 101: datur in vino dulci ad detractiones, Plin. H. N. XXII. 25 ante med.: cf. Ib. XVI, 44 med.: tussis, pleuritis, phthisis & cetera, quae non detractionibus curantur, Vitruv. I, 6: sanguinis, Cels. *zie hier voor.* Not. detractio loci, Cic. Att. XII, 35. *de aftrek, d. i. wanneer men iet van de plaats te rug houdt.*

DETRACTOR, oris, m. *een aftrekker: laegerzetter, verminderaar, bij voorb.* sui, Tacit. Ann. XI, 11, i. e. *die zich laeger zet.*

DETRACTUS, us, m. i. q. detractio, *bij voorb.* syllabae, Senec. Suasor. 7 extr.

DETRACTUS, a, um, *zie* Detraho.

DETRĂHO, xi, ctum, 3. 1) *nederwaards of naar onder trekken, bij voorb.* sacerdotem ab aris, Cic. Harusp. 13: stramenta e mulis, Caes. B. G. VII, 45: virum equo, Liv. XXII, 47: sibi crumenam de collo, Plaut. Truc. III, 1, 7: alicui vestimenta, Ibid. Asin. I, 1, 79: laciniam humeris, Petron. 12: tegumenta scutis, Caes. B. G. II, 21: annulum de digito, Terent. *doch, dit kan tot n. 2. behooren, gelijk dan ook het een en ander uit n. 2. hier toe gebracht kan worden:* 2) *in 't gemeen iet aftrekken, uittrekken, wegnemen, vertrekken, wegtrekken, benemen, bij voorb.* annulum de digito, Terent. Heaut. IV, 1, 38: soccos, Ibid. I, 1, 72, i. e. *aftrekken, uittrekken:* alicui aliquid, Cic. red. Quir. 8: opinionem, Cic. Tusc. IV, 11, i. e. *benemen:* Armeniam Dejotaro, Cic. Div. II, 37: alicui auxilia, Caes. B. G. VI, 5: honorem alicui, Cic. Verr. IV, 11: fidem dictis, Quintil. V, 7 extr.: poma arbori, Colum. XII, 44: corpori detrahere i. e. *mager worden,* Ibid. VIII, 9: ornatum orationis, Cic. Brut. 75: vestem, Ibid.: sensus de homine, Cic. Fin. I, 9: sanguinem ex auricula, Colum. VI, 14, *en* sanguinem de auribus, Ibid. VII, 5, 10: aliquem ex Gallia, Cic. Provinc. 8: *van daar* a) *afvoeren, bij voorb. het overtollige uit het lichaam door geneesmiddelen, bij voorb.* materiam per alvum, Scrib. Larg. 135: absinthium bilem detrahit, Plin. H. N. XXVII, 7: si sanguis rubet, satis materiae detractum est, Cels. II, 10 extr.: b) de re, i. e. *verminderen:* de gloria alicujus, Cic. Or. I, 9, *verkleinen, verminderen:* de fama alicujus, Cic. ad Div. III, 8: de rebus gestis alicujus, Nep. Timol. 5, i. e. *verminderen, verkleenen:* de suo jure & commodo, Cic. Verr. I, 9: de summa, Cic. Att. X, 5: *dus ook* de homine, *iemand verlaagen, lasteren, bij voorb.* de nobis detrahere, Cic. Att. XI, 1,: libenter de his detrahunt, qui cet., Nep. Chabr. 3. de ipso detrahi nolo, Cic. Pis. 29: *ook* alicui, *bij voorb.* Multum ei detraxit, Nep. Eum. 1: *ook zonder* casus, *bij voorb.* de aliquo dicere, detrahendi causa, Cic. Off. I, 37 extr.: 3) *ergens heen trekken of brengen, bij voorb.* naves ad terras, Auct. B. Afric. 10: maritos in cladem, Lucan. III, 22: aliquem in judicium, Cic. Mil. 14: aliquem ad hanc accusationem, Cic. Cluent. 64 in.: aliquem ad aequum certamen, Liv. XXII, 13: regum majestatem a summo fastigio ad medium, Ib. XXXVII, 45. Not. detraxe *voor* detraxisse, Plaut. Trin. III, 3, 15.

DETRECTATĬO, onis, f. *de weigering, bij voorb.* militiae, Liv. III, 69 in.: hereditatis, Plin. H. N. XVIII, 6 med.

DETRECTĀTOR, oris, m. 1) *een verminderaar, verkleiner, bij voorb.* laudum suarum, Liv. XXXIV, 15 Ed. Gron.; *doch de* Ed. Drak. *heeft* detractator: *in* MSS. *staat* detractor, (*hetgeen ook wel voegen zou,*) *maar dewijl* Burman *spreekt, dat in de* MSS. detractor *voor* detractator *staat, zoo heeft* Drakenborch detractator *in den Tekst genomen:* 2) *een weigeraar, d. i. die weigert, iet te doen, of op zich te nemen, bij voorb.* ministerii, Petron. 117.

DETRECTO *of* **DETRACTO**, avi, atum, are, 1) *weigeren, bij voorb.* militiam, Caes. B. G. VII, 14: pugnam, Liv. III, 60, *niet willen vechten:* officia sua, Quintil. II, 1, 5: partem officii, Ibid. XII, 7 in.: taurus detrectat aratrum, Ovid. Pont. III, 7, 15: imperium, Curt. X, 10: fidem, Gell. XX, 1 med. i. e. *geen woord willen houden:* detrectabant principem, Suet. Tiber. 14: tutelam administrare detrectans, Paul. in Pand. XXVII, 14, 19: *ook* absolute, *bij voorb.* an consulto detrectarent? Liv. III, 38: 2) *verkleinen, verminderen, verdachten, bij voorb.* virtutes, Liv. XXXVIII, 49: laudes alicujus, Ovid. Met. V, 246: livor detrectat ingenium Homeri, Ibid. Remed. 365: adversae res (detrectant) etiam bonos, Sall. Jug. 53 (57): vincla pedum, Tibull. I, 7, 44 (I, 6, 38): cf. Ovid. Trist. II, 337. Not. *de spelling* detrectare *is bekend, en staat overal: de spelling* detractare *is ook niet zeldzaam, zij staat, bij voorb.* Caes. B. G. VII, 16. Ed. Oudend.: Sallust. Jug. 53 (57) Ed. Cort.: Liv. III, 60.

DETRĬMENTŌSUS, a, um, *schadelijk, bij voorb.* detrimentosum esse existimabat, Caes. B. G. VII, 33.

DETRIMENTUM, i, n. 1) *het afwrijven, gladmaken, bij voorb.* limae, Apulej. Met. VII post init. p. 175 Elm.: *hier toe schijnt te behooren* Terent. Hec. II, 1, 37: de te peccando nihil detrimenti fieri potest., i. e. *van u gaat niets af, d. i. gij blijft zoo als gij zijt: doch de plaats is wat duister: het kan ook zijn, ten aanzien van u kan geene schade geschieden door eenen misslag enz.* 2) *het geen afgewreven wordt: van daar, verlies, schade, nadeel, bij voorb.* detrimentum facere, Cic. Verr. IV, 9. Nep. Cat. 2, *lijden:* sarcire, Caes. B. C. I, 45. III, 67, *of* reconcinnare, Ibid. II, 15, *weder goedmaken, vergoeden:* adcipere, Cic. Manil. 6. Caes. B. C. I, 45, i. e. *lijden:* detrimentum importare, Cic. Or. I, 9, *of* inferre, Caes. B. C. II, 2, *of* adferre, Nep. Att. 8, *toevoegen, veroorzaken:* cum detrimento repulsi *met verlies te rug gedreven,* Caes. B. G. VII. 83: Not. *bij gevaarlijke omstandigheden van den Staat, gaf de Senaat aan de Consuls de hoogste magt door de volgende uitspraken:* Videant consules, ne quid respublica detrimenti capiat, Sall. Cat. 29 (30). Cic. Phil. V, 12. ad Div. XVI, 11. Caes. B. C. I, 57.

DETRITUS, a, um, *zie* Detero.

DETRŪDO, si, sum, 3. *neder of afstooten, bij voorb.* stomachus cibum detrusum adcipit, Cic. Nat. D. II, 54: *ook neder- of wegstooten, neder- of wegdrijven, of dwingen, om te gaan, bij voorb.* naves sce-

Digitized by Google

ſcopulo, Virg. Aen. I, 145 (149): jam conabantur detrudere virum, Liv. II, 10: aliquem de agro, Cic. Quint. 6: ſtatu, Cic. Caecin. 17: hoſtem muris, Lucan. VI, 175: hoſtem finibus, Virg. Aen. VII, 469: levis armatura pulſa detruſaque, Liv. XXII, 28: *ook ergens heen ſtooten, drijven of brengen, bij voorb.* hoſtem in praeceps, Hirt. Alex. 76: aliquem ad molam, Plaut. Poen. V, 3, 33: in piſtrinum, Cic. Or. I, 11: ſub tartara, Ovid. Met. XII, 522: ex ſecundo ordine in noviſſimum, Suet. Caeſ. 28: detrudere aliquem, Ibid. 24, i. e. *van het ambt berooven, daar in verhinderen enz.: van daar* 1) *Tropisch, weg- of ergens heen ſtooten, verſtooten, iemand van iets afbrengen, of ergens heen brengen, wanneer het met geweld, of wel op eene vriendelijke wijze, geſchiedt, of als er van eene onaangename zaak geſproken wordt, bij voorb.* aliquem de ſententia, Cic. ad Div. XIII, 16: in luctum, Cic. Q. Fr. I, 4: in poenam, Cic. Flacc. 38: ad quam fortunam, Nep. Timol. 2: 2) aliquem ad id, quod facere poteſt, Cic. Or. I, 38, i. e. *verwijzen, verſtooten.* 3) *uitſtellen, bijzonder, wanneer het met geweld, of tegen de gewoonte is, bij voorb.* comitia, Cic. Att. IV, 17 med. *en* Ibid. Q. Fr. II, 13 med.

DETRUNCATĬO, onis, f. *het afhouwen, bij voorb.* ramorum, Plin. H. N. XXIV, 9: cf. XVII, 24 extr.

DETRUNCO, avi, atum, are, 1) *ſtukhouwen*, corpus, Liv. XXXI, 34: arbores, Ibid. XXI, 37, *zo het niet is, verminken.* 2) *afhouwen, een deel van het geheel, bij voorb.* caput, Ovid. Met. VIII, 789: alam regi apum, Plin. H. N. XI, 17: partem ſuperiorum, Colum. V, 6 ante med. 3) *verbreken, verminken, van een deel of van zijne deelen berooven, bij voorb.* corpora, arbores, Liv., *zie hier voor:* aliquem, Valer. Flacc. III, 145, i. e. *houwt hem het hoofd af, doodt hem:* Dalmatas, *Tropisch*, Flor. IV, 12, i. e. *als 't ware, van het hoofd berooven.*

DETRŌSUS, a, um, *zie* Detrudo.

DETŬMESCO, ui, 3. *ophouden te zwellen, bedaaren of ophouden, bij voorb.* odia, Petron. 109: animi maris, Stat. Theb. V, 468.

DETUNDO, ūdi, uſum *en* unſum, 1) *nederwaards ſtooten, bij voorb.* guberna, Lucil. ap. Non. 8. n. 59: 2) *afſtooten, door ſtooten kwetzen, bij voorb.* digitis pedum detunſis ob lapides, Apul. Met. II extr.

DETURBO, avi, atum, are, *nederwaards ſtooten, nederwerpen, bij voorb.* ſtatuam, Cic. Verr. IV, 41. Piſ. 38: tegulas e tecto, Plaut. Rud. I, 1, 5: aliquem de tribunali, Caeſ. B. C. III, 21: hoſtes de vallo, Hirt. B. G. VIII, 81: aedificium, Cic. Q. Fr. III, 9 extr.: milites ex praeſidiis & ſtatione, Liv. XXXI, 39: moenibus, Salluſt. ap. Non. 2. n. 353: a puppi in mare, Virg. Aen. V, 175: aliquem equis in terram, Lucret. V, 402: aliquem certa re & poſſeſſione, Cic. ad Div. XII, 25: aliquem de fortunis omnibus, Cic. Quint. 14: apes fucos a ſedibus ſuis deturbant, Pallad. in Jun. 5: caput terrae, Virg. Aen. X, 554, i. e. *afhouwen: van daar Tropisch, nederſtorten, afbrengen, berooven, bij voorb.* aliquem de mente & ſanitate, Cic. Piſ. 20: deturbari ſpe, Cic. ad Div. XII, 25: ignavia deturbavit mihi verecundiam, Plaut. Moſt. I, 2, 58.

DETURPO, are, *lelijk maken, ontſtellen, bij voorb.* pulchros & comatos occipitio raſo, Sueton. Calig. 35: Aquilonis adflatus poma rugis deturpans, Plin. H. N. XV, 16.

DEVĂGO, are, i. q. devagari, *bij voorb.* devagant matronae percitatae tumultu, Acc. ap. Non. 7. n. 2.

DEVASTO, are, *verwoeſten, te grond helpen, bij voorb.* fines, Liv. IV, 59. Hirt. B. G. VIII, 24: Pelignos, Liv. I, 9: agmina, Ovid. Met. XIII, 255.

DEVASTUS, a, um, *verbazend, monſterachtig groot, bij voorb.* devaſtiore nodulo, Apulej. Met. IX poſt med. p. 236. Elm.

DEVECTUS, a, um, *zie* Deveho.

DEVĔHO, xi, ctum, 3. 1) *nederwaards of wegvoeren, bij voorb. te ſcheep, wagen enz., bij voorb.* commeatus maximos Tiberis devexit, Liv. IV, 52: ſimulacrum id Poeni Syracuſis devexerant, Curt. IV, 3: *van daar* devehi *neder- of weggebracht, gevoerd worden, of neder- of wegrijden, vaaren: dus ook met zich brengen, bij voorb.* legionem equis, Caeſ. B. G. I, 43: 2) *iets ergens heen voeren of rijden, bij voorb.* aliquem in ultimas oras, Liv. XXI, 10: *van daar* devehi, *ergens heen vaaren, rijden enz., bij voorb.* Veliam devectus, Cic. Phil. I, 4: per fluvium in Oceanum, Juſtin. XII, 9: navem dedit, quae Corinthum deveheretur, Nep. Dion. 4: *van daar Tropisch*, devehor ad aſtra, Prop. IV, 1, 119, i. e. venio cet.

DEVELLO, elli, ulſum, 3. *afſcheuren, afplukken, bij voorb.* pennas, Plaut. Poen. IV, 2, 50: plantas de matrum radice, Pallad. Mart. X extr.

DEVĒLO, are, *ontdekken*, Ovid. Met. VI, 604.

DEVĔNĔROR, ari, 1) *vereeren, eer bewijzen, bij voorb.* deos, Ovid. Her. II, 18: 2) *door bede tot God afwenden, bij voorb.* ſomnia, Tibull. I, 5, 14.

DEVĔNĬO, eni, entum, 4. 1) *neder komen, bij voorb.* in Scythiam, Ovid. Met. VIII, 296: cf. Horat. Ep. I, 6, 27, *doch, het kan ook bloot, komen, heeten:* 2) *ergens heen komen, bij voorb.* ad aedes, Plaut. Moſt. IV, 2, 52: in urbem, Nep. Pelop. 3: ad ſenatum, Cic. Verr. V, 48: ad aliquem in ſervitutem, Plaut. Mil. II, 1, 18: in partem aliquam, Caeſ. B. G. II, 21: ſpeluncam *voor* in ſpeluncam, Virg. Aen. IV, 165: *dus ook* ſylvas, Valer. Flacc. I, 84, *voor* in ſylvas: *van daar Tropisch, ergens heen komen, geraken, zich ergens heen wenden, bij voorb.* ad hanc rationem, Cic. Quint. 17: in inſidias, Plaut. Aſin. I, 1, 92. Men. I, 2, 27: ad juris ſtudium, Cic. Mur. 13: nolebam noſtrum ſermonem in alienas manus devenire, Cic. Att. I, 9: poſt florem ad maturitatem devenit, Colum. II, 12 extr.

DEVĔNUSTO, are, *lelijk maken, ontſieren*, Gell. XII, 1.

DEVERBĔRO, are, *kloppen, ſlaan*, Terent. Phorm. II, 2, 13.

DEVERGO, ĕre, *zich nederwaards neigen*, Apulej. de deo Socr. ante med. p. 46. Elm.: terrena pondere devergunt.

DEVERRO *of* **DIVERRO**, ĕre, *wegvegen, bij voorb.* humorem urinae, Colum. IV, 7, 5: cf. Lucil. ap. Non. 4. *en* Varr. ap. Auguſtin. Civ. D. VI, 9.

DEVERSĬTO (Div.), are, *inkeeren*, Gell. XVII, 20.

DEVERSĬTOR, oris, m. *een gast, bij voorb. in eene herberg*, Petron. 79 *en* 95.

DEVERSOR, ari, 1) *zich als een gast ergens onthouden, logeeren, bij voorb.* apud aliquem, Cic. Tuſc. V, 8: parum laute deverſari, Cic. Verr. I, 25: ubi deverſari poſſent, Liv. XLIV, 9: *ook logeeren of woonen, bij voorb.* in domo tam diu, Cic. Phil. II, 27: *van daar Tropisch, bij voorb.* mariti facies in meis deverſatur oculis i. e. *woont*, Apul. Met. VIII ante med. p. 205. Elm.: 2) i. q. verſari *zich bevinden, zich ophouden, zijn enz., bij voorb.* in domo, Cic.: oculis, Apul., *zie hier voor.* Not. *Anderen ſchrijven* div.: *doch* dev. *ſchijnt beter.*

DEVERSOR, oris, m. *die als een gast ergens logeert, een gast*, Cic. Invent. II, 4 extr. Not. *Anderen ſchrijven* div.: *maar* dev. *ſchijnt beter.*

DEVERSŌRĬŎLUM *of* **DIVERSŌRĬŎLUM**, i, n. i. q. deverſorium, *wanneer men verminderend ſpreekt, bij voorb.* Sinueſſanum, Cic. ad Div. XII, 20. *en* Att. XIV, 8, i. e. *verblijf op het landgoed aldaar.*

DEVERSORĬUM, *zie* Deverſorius.

DEVERSŌRĬUS *of* **DIVORSŌRĬUS**, a, um, *geſchikt, om er in te keeren, of er als gast te logeeren, bij voorb.* taberna, Plaut. Truc. III, 2, 29. Varr. R. R. I, 2, 23. Suet. Ner. 27: *van daar* Deverſorium (*anderen* Div.), Subſtantive, *eene plaats, daar men zich als gast, of een tijd lang ophoudt, een herberg, logement*, Cic. ad Div. VI, 19. VII, 23 med. Cic. Or. II, 57. Att. IV, 12: hoſpitale, Liv. XXI, 63 med.: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* commorandi, i. e. ad commorandum (ad tempus), Cic. Seneɛt. 23 med. *Van daar heet een huis* deverſorium flagitiorum, Cic. Roſc. Am. 46, *herberg, verblijf der ondeugden: dus ook* libidinum, Cic. Phil. II, 41 in. Not. *De ſpelling* Dev. *is beter dan* Div., *zo het zeker is, dat* de *nederwaards, weg-, of ergens heen*, (*bij voorb.* Delabi, devenire cet.) *en* di *van elkander, in twee of meer deelen betekent. Hoewel men niet kan ontkennen, dat dit* di *ook voor* de *ſtaat, bij voorb.* dimittere vitam, occaſionem, ſanguinem cet. *Of men moest dan ook hier* de *willen zetten.*

DEVERTĬCŬLUM *of* **DIVERTĬCŬLUM**, i, n. 1) *daar men van den weg afgaat, zijweg, bijweg, uitweg, afweg, bij voorb.* ut ad ipſum veni deverticulum, Terent. Eun. IV, 2, 7: *dus hebben drie* Codd. *en* Bentley *keurt het goed: de* Edd. *hebben in 't gemeen* div.: quae deverticula (div.) flexioneſque quaeſiſti? Cic. Piſ. 22: concipitur Appia via Praeneſtina, deverticulo cet., Frontin. aquaed. artic. 5: *dus ook* fluminis, Papinian. in Pand. XLI, 3, 45. Martian. Ibid. XLIV, 3, 7, i. e. *een bijweg der rivier, een arm derzelve: van daar Tropisch,* a) *het afgaan van het hoofd-onderwerp, uitſtap*, Juvenal. XV, 72. Liv. IX, 17: *ook in het ſpreken, als men niet recht uitzegt, wat men zeggen moest, een zijweg, bijweg, bij voorb.* eloquendi, Quint. X, 1, 29: cf. IX, 2, 78: *dus ook* deſidiae, Ibid. XII, 3 extr. *Ook* Not. deverticula aquarum calidarum, Plin. H. N. XXIX, 1 prope fin., i. e. *bijmiddel of afweg van de eenvouwige wijze van genezing: verders* deverticulum ſignificationis, Gell. IV, 9 in., i. e. *afleiding der eene betekenis van de andere:* b) *uitvlucht, bij voorb.* nec deverticulum dolis (eſt), Plaut. Capt. III, 3, 8: peccatis deverticula dare, Cic. Partit. 39 in.: deverticulum inventum in fraudem legum, Plin. H. N. X, 50: deſidiae, Quintil. XII, 3 extr.: zie

Digitized by Google

zie hier voor: 2) *de plaats, waar men inkeert, of zich voor een' tijd onthoudt, herberg, logement*, Liv. I, 51. Tacit. Ann. XIII, 25. *Nopens de ſpelling geldt het zelfde, dat ik bij* Deverſorius *op het einde gezegd heb.*

DEVERTO *of* DEVORTO, ti, ſum, 3. *van eene plaats wegwenden, wegkeeren, of ergens anders heen keeren of wenden, bij voorb.* acies, *het leger*, Lucan. II, 470: aliquem, Ibid. VI, 317: ventura (fata) curſu (ſuo), Ibid. 591: fatalia, Aur. Vict. de Caeſ. 38: aciem i. e. *de oogen, bij voorb.* nec acies usquam devertenda, Apulej. Met. II poſt med. p. 124. Elm.: *van daar* deverti *of* devertere ſcil. ſe: 1) *zich wegwenden of keeren, afgaan, bij voorb.* cum perpaucis via devertit, Liv. XLIV, 43: ſi qui Cobiomacho (*een vlek of dorp*) deverterentur, Cic. Font. 5: ut deverterem ſcil. via, Cic. Att. III, 7: *ook Tropisch, afgaan, afkomen, bij voorb. van het onderwerp, bij voorb.* ſed redeamus ad illud, unde devertimus, Cic. ad Div. XII, 25: inde enim deverteram, Liv. XXXV, 40 in.: cito ad id redire debet, unde devertit, Quintil. IV, 3 extr.: *ook anders afwijken, afgaan, bij voorb.* recto itinere la ſi devertunt, *Tropisch*, Ibid. II, 3 extr.: *verders* a ſchola & magiſtris, Sueton. in vita Perſ. extr.: ſi uxor a legato deverterit, Pandect. V, 1, 42: 2) *zich ergens heen wenden of gaan, bij voorb.* domum devortar, Terent. Phorm. II, 1, 82: ad domum devertere, Gell. XII, 1 extr.: devertor ad artes meas, Ovid. Met. IX, 62: cf. Art. II, 425: in haec devertiſſe non fuerit alienum, Plin. H. N. II, 7 extr.: *bijzonder inkeeren, bij voorb.* ad Terentiam deverterat, Cic. Att. X, 16 extr.: ad cauponem devertit, Cic. Div. I, 27: devertit Clodius ad ſe, ad Albanum, Cic. Mil. 19, i. e. *op zijn landgoed inkeeren:* in villam ſuam devertiſſet, Cic. Off. II, 18 extr.: in cauponam devertere, Pandect. IV, 9, 6: ut devortatur ad me in hoſpitium cet., Plaut. Poen. III, 3, 60: Devortier (*voor* devorti, deverti, Infin.) hoſpitio apud te, Ibid. Mil. II, 2, 85: apud quos deverti ipſis neceſſe eſſet, Liv. XLII, 1: Not. *Men vindt ook* divert.: *doch* dev. *ſchijnt voegzamer, want hier heeft wegens de ſpelling het zelfde plaats, het geen ik bij* Deverſorius *gezegd heb.* Not. deverſus i. q. deorſum verſus, Feſt.

DEVESCOR, 3. depon. i. q. veſcor, Stat. Theb. I, 604.

DEVESTĬO, ire, *ontkleeden, bij voorb.* ſtatim ſeſe deveſtiunt, Apul. Met. IV ante med. p. 145. Elmenh.: omnibus laciniis (i. e. veſtibus) ſe deveſtit, Ibid. III. poſt med. p. 138.

DEVEXĬTAS, atis, f. *ſchuinsheid, afhangende ligging, bij voorb.* loci, Plin. Epiſt. VIII, 8: cf. Plin. H. N. II, 65.

DEVEXO, are, i. q. divexo, *bij voorb.* rempublicam, Cic. ad Div. X, 3.

DEVEXUS, a, um, *neder- of voorwaards hangende, zich neder- of voorwaards over neigend, bij voorb.* lucus in viam, Cic. Div. I, 45 agri, Colum. I, 2 extr.: mundus in auſtros, Virg. Georg. I, 241: pondus, Ibid. III, 524: amnis, Ibid. IV, 293: margo, Ovid. Met. VI, 334: membrum (corporis), Celſ. V, 26. ſect. 28: *of bergafwaards (voorwaards) te vinden, bij voorb.* Orion, Horat. Od. I, 28, 21: rheda, Juvenal. IV, 118: ſol, Cic. ap. Macrob. Sat. VI, 4: membrum, Celſ., *zie hier voor: van daar* devexum *de ſchuinſte, bergafwaards gaande ligging of bergafwaards gaande plaats, bij voorb.* aqua in devexo fluit, Senec. Nat. Quaeſt. III, 3: devexa (loca) obliqua, Apul. Met. IV ante med. p. 145. Elm.: *van daar Tropisch, bij voorb.* devexa ad otium aetas, Cic. Att. IX, 10 med.: jucundiſſima eſt aetas devexa (*bergafwaards na den ouderdom gaande*) jam, non tamen praeceps, Senec. Ep. 12: compoſitio in exitu lenta — devexa & molliter deſluens, Ibid. 114 med.: devexa ſilentia noctis Stygiae, Valer. Flacc. III, 398: per devexum ire liberalitatem, Senec. de vita beata 25. Not. devexior, Claudian. de Conſul. Mall. Theod. 57.

DEVICTUS, a, um, *zie* Devinco.

DEVINCĬO, nxi, inctum, 4. 1) *binden, kluiſteren, bij voorb.* ſervum, Plaut. Men. V, 2, 92: aliquem ad taurum, Ib. Pſeud. I, 2, 85: leonem, Plin. H. N. VIII, 16 poſt med.: devinctus faſciis, Cic. Brut. 60: *van daar Tropisch, kluiſteren, bij voorb.* ſe cupiditate mala, Terent. Heaut. I, 2, 34: mentem neceſſitate fati, Cic. Fat. 9: 2) *verbinden, d. i. eng ſamen voegen, bij voorb.* verba, Cic. Brut. 37: cf. Or. 25: 3) *verbinden, d. i. verpligt maken tot iets, bij voorb.* aliquem religione, Cic. Dom. 51: neceſſitate fati, Cic. Fat. 9: *of door iets, bij voorb.* foedere, i. e. *door enz.*, Cic. Sext. 7: cf. Cic. Off. III, 31: homines ſibi beneficio, Cic. ad Div. XIII, 7: *van daar* ſe adfinitate cum aliquo, *zich verbinden*, Cic. Brut. 26. *en meermaalen: van daar* devinctus *verbonden*, alicui, *bij voorb.* ſtudiis, Cic. ad Div. III, 13. XV, 4: devinctior alicui, Horat. Sat. I, 5, 42: 4) *bevestigen, bij voorb.* urbem praeſidiis, Cic. Agr. II, 31: 5) *verſtrikken, bij voorb.* ſe ſcelere, Cic. Haruſp. 3, i. e. *begaan:* ſe cupiditate mala, Terent. Heaut. I, 2, 34. Not. ſe vino, i. e. *zich bedrinken*, Plaut. Pſeud. I, 2, 85.

DEVĬNCO, ici, ictum, 3. *overwinnen*, Cic. Senect. 13. Not. D. II, 2. Nep. Con. 2. Ibid. Hann. 1. *en meermaalen.* Not. bella devicta, *gewonnen oorlogen*, Virg. Aen. X, 370.

DEVĬNCTUS, a, um, *zie* Devincio.

DEVIRGĬNATĬO, onis, f. *de berooving van den maagdom*, Scrib. Larg. 18.

DEVIRGĬNO, are, *van den maagdom berooven*, Petron. 27.

DEVĬTATĬO, onis, f. *de vermijding, bij voorb.* legionum, Cic. Att. XVI, 2.

DEVĬTO, avi, atum, are, 1) *vermijden, ontgaan, bij voorb.* mala, Ter. Phorm. I, 4, 3: procellam, Cic. Verr. Act. I, 3: 2) *mijden, zoeken te vermijden, vluchten voor iets, bij voorb.* dolorem, Cic. Tuſc. II, 26: auſtrum, Cic. Arat. 105: ſuſpicionem, Suet. Tiber. 11: cf. Hor. Epiſt. I, 1, 44.

DEVĬUS, a, um, 1) *van de ſtraat af, buiten den weg te vinden, liggend of woonend, bij voorb.* iter, Cic. Att. XIV, 10: homines, Cic. Phil. II, 41: gens, Liv. XXXIV, 20: tugurium, Ibid. III, 3: agri, Ibid. XXVI, 18: devia montis (loca), Tibull. XIV, 3, 2: rus, Propert. II, 15, 2: *van daar* 2) *Tropisch, van den rechten weg afdwalend, op een verkeerden weg te vinden, dwaas, onverſtandig, bij voorb.* homo, Cic. Phil. V, 13: femina, Ovid. Triſt. III, 7, 30: vita, Cic. ap. Lactant. VI, 24: *ook met den Genitivus, bij voorb.* devius aequi, Sil. I, 57: recti, Ibid. VIII, 318: 3) *overal of op alle ſtraaten te vinden, bij voorb.* ſcortum, Horat. Od. II, 11, 21: 4) *onbegaanbaar, daar geen weg heen loopt, ontoegangkijk, bij voorb.* limina, Prop. IV, 9, 27: 5) *onvoegzaam, hier niet pasſende, bij voorb.* quaſi aliquid devium loqui, Plin. Ep. V, 6 extr.

DEUNX, uncis, m. *elf* unciae *of twaalfdeelen, of een* as (*geheel*) *min een twaalfde deel* (uncia), *bij voorb.* Jugeri, Colum. V, 1 extr.: *van eene erfenis, bij voorb.* facit heredem ex deunce & ſemuncia, Cic. Caecin. 6, i. e. *vermaakt hem twaalf te half deelen der geheele erfenis:* avidi, Perſ. V, 150, i. e. *elf pro Cent.*: *van daar* potare deuncem, Martial. XII, 28, i. e. *elf* cyathos, *gevolglijk elf twaalfde deelen van den* Sextarius: *dus ook* miſcere i. e. *ingieten*, Ibid. VI, 76, 6, *ten zij het in beide plaatzen, een drinkvat of maat is, dat elf twaalfde deelen van den* Sextarius *in zich bevat.*

DEVŎCO, avi, atum, are, 1) *neder roepen, bij voorb.* philoſophiam e coelo, Cic. Tuſc. V, 6: Jovem coelo, Plin. H. N. XXVIII, 2: ſidera coelo, Horat. Epod. XVII, 5: ſuos ab tumulo, Liv. IV, 39: Jovem deosque ad auxilium, Ibid. VI, 20: *ook* 2) *wegroepen, wegtrekken, wegbrengen, bij voorb.* aliquem de provincia, Cic. Provinc. 12: ab inſtituto curſu ad praedam, ad voluptatem, Cic. Manil. 14: ſuos ab tumulo, Liv., *zie hier voor: ook oproepen, oplokken of brengen, bij voorb.* vermes terreni — lac devocant (ſcil. e mammis) poti cum mulſo, Plin. H. N. XXX, 14: 2) *ergens heen roepen, bij voorb. ter tafel*, Nep. Cim. 1: aliquem in judicium, Valer. Max. VI, 5, 5: aliquem in certamen, Ibid. II, 2, 21: Jovem deosque ad auxilium, Liv. IV, 39: *van daar Tropisch*, a) *ergens heen lokken, bij voorb.* ad praedam, ad voluptatem, Cic. Manil. 14: b) *ergens heen brengen of zetten, bij voorb.* in dubium, Caeſ. B. G. VI, 6, i. e. *in onzekerheid zetten:* aliquem in ſuſpicionem, Auct. ad Her. II, 3: artem in hoc devocaverat, *hadt ze zoo ver gebracht*, Plin. H. N. XXXIV, 8: rem ad populum, Valer. Max. II, 7, 8: in id devocari, ut cet., i. e. *zoo ver gebracht worden*, Senec. Benef. VI, 27: ſtultum conſilium ad perniciem mortales devocat, i. e. *brengt of lokt*, Phaedr. I, 20, 2.

DEVŎLO, avi, atum, are, 1) *nedervliegen*, Plaut. Amph. V, 1, 56. Ovid. Art. III, 420: *van daar* victoriam ſibi de coelo in ſinum devolaturam, Liv. VII, 12: *ook Tropisch, nedervliegen, d. i. nederſpoeden, loopen enz., bij voorb.* de tribunali, Liv. II, 29: in forum devolant, Ibid. III, 15: ignis devolat in terram, Lucret. VI, 204: 2) *wegvliegen, wegſpoeden, bij voorb.* omnes devolant, Auct. ad Herenn. IV, 17: 3) *ergens heen vliegen, ergens heen ſpoeden, bij voorb.* ad puerum, Petron. 105: ad florentem fortunam, Cic. Quint. 30: in forum, Liv. III, 15.

DEVOLVO, vi, utum, 3. *nederwentelen of rollen, bij voorb.* ſaxa, Caeſ. B. C. II, 11: cupas de muro, Ibid.: clypeos e muris, Curt. IV, 3 extr.: corpora in humum, Ovid. Met. VII, 573: *van daar Tropisch, bij voorb.* verba per dithyrambos, Horat. Od. IV, 2, 10: *van daar nederſtorten, bij voorb.* devolvi, *neder afvallen of ſtorten, van menſchen en beeſten*, Liv. XXI, 33. Curt. VII, 11: *ook van zaken, bij voorb. rivieren, water*, Curt. V, 3 in. Colum. I, 5 in.: *van daar Tropisch*, a) *nederſtorten, d. i. ſnel nederwaards voeren of laten gaan, bij voorb.* moenibus agmen, Lucan. II, 491: b)

Digitized by Google

nederstorten, of ergens heen brengen, bijzonder, wanneer er van slechte omstandigheden gesproken wordt, bij voorb. devolvi ad spem inanem pacis, Cic. Phil. VII, 4: devolvere retro ad stirpem, Liv. I, 47, i. e. *stort of zink neder enz., d. i. ga enz.:* ad otium devolvi, Colum. Prooem. extr. c) pensa filis, i. e. *spinnen*, Virg. Georg. IV, 349: verba, Horat., *zie hier voor.*

DEVŎLŪTUS, a, um, *zie* Devolvo.

DEVŎMO, ĕre, *wegspuwen, van zich spuwen*, Caecil. ap. Gell. II, 23.

DEVŎRO, avi, atum, are, *opslokken, nederslokken, slokken, verslinden, d. i. de spijze, of iet anders uit den mond, in de maag nederlaten, bij voorb. spijze*, Cic. Nat. D. II, 54: succum, Plin. H. N. XX, 30 extr.: fumum, Ibid. XXVI, 6: ovum integrum, Cato R. R. 71: salivam suam, Cels. II, 6: lapides, Plin. H. N. VIII, 10: *van daar Tropisch*, a) *opslokken, in zich slokken, bij voorb.* aquae devorant terras, Plin. H. N. XXXI, 1: me charybdis devoret, Ovid. Trist. V, 2, 74: devorer ante, Ibid. Her. III, 36: terra devorat Cybotum, Plin. H. N. II, 91: sol aquas devorans, Ib. XX. Prooem.: ne rotae devorarentur, Vitruv. X, 6: b) *verslinden, met het oog of de ziel, bij voorb.* libros i. e. *begeerig lezen*, Cic. Att. VII, 3: verbum, Cic. Sext. 10: dicta, Plaut. Asin. III, 3, 59: oculis devorare, quod emere, poterant, Justin. XXI, 5: oculis devorantibus spectare, Martial. I, 97, 12: hereditatem spe, Cic. Att. I, 16: c) *verslinden, d. i. bij zich eten, dulden, uitstaan, verbergen, bij voorb.* molestiam, Cic. Phil. VI, 6: ineptias hominum, Cic. Brut. 67: lacrymas, Ovid. Fast. IV, 846. Met. XIII, 540: d) *verslinden, d. i. aan zich trekken, bij voorb.* pecuniam, Cic. Verr. III, 76: hereditatem spe, Cic. Att. I, 16 post med.: fortunas omnium spe & avaritia, Cic. Dom. 23: e) *verslinden, d. i. verteeren, verdoen, bij voorb.* rem recentem, Cic. ad Div. XI, 21: pecuniam, Cic. Verr. III, 76: *dus ook* arma vos devorent, Justin. XIV, 4: aquilarum pennae mixtas aliarum alitum pennas devorant, Plin. H. N. X, 3 extr.: *dus ook aan eene zijde zetten, bij voorb.* pudorem, Apul. Met. IX ante med. p. 225. Elm.: Not. vox devoratur (*op het Theater*), *verliest zich*, Plin. H. N. XI, 51: f) *verslinden of opslokken, bij voorb.* verba, Quintil. XI, 3 ante med. §. 33. Apul. Met. XI post med. p. 269. Elm., i. e. *niet duidelijk uitspreken.* g) *verslinden, te weten, onverduwd, bij voorb.* orationem, Cic. Brut. 82, i. e. *zonder verstand aanhooren:* h) devoravi nomen, Plaut. Trin. IV, 2, 63, i. e. *heb vergeten.*

DEVORTĬUM, i, n. *een afweg of plaats, die van de straat afligt, bij voorb.* devortia itinerum, Tacit. Agric. 19.

DEVOTĬO, onis, f. *is* 1) *wanneer men iet aan eene Godheid verlooft; bijzonder, wanneer men zich zelven of iet aan eenen God of aan de onderäardsche Goden, d. i. aan den dood wijdt, eene gelofte, om zich of iet op te offeren, opöffering, bij voorb.* vitae, Cic. Rab. post. 1: *of* capitis, Cic. Dom. 57: Deciorum, Cic. Nat. D. III, 6: *van daar* a) *wanneer men iemand aan de straffe van God wijdt, verwensching*, Nep. Alcib. 6. Petron. 103: b) *eene soort van toowerij, als men, bij voorb. iemand of iet aan de onderäardsche Goden wijdt enz.*, Tacit. Ann. III, 13. IV, 52. XII, 65. Sueton. Calig. 3. Apul. Met. I ante med. p. 106. Elm. Ibid. II post med. p. 127. 2) *gelofte of wensch, bij voorb.* navis completa muneribus largis & devotionibus faustis, Apul. Met. XI med. p. 265. Elm.

DEVŌTO, avi, atum, are, i. q. devoveo, 1) *zich of iet aan eenen God opöfferen, bij voorb.* quae vis filium (Decii) devotavit? Cic. Parad. I, 3 (2): *alwaar eenige oude* Edd. devovit *hebben:* 2) *betooveren, bij voorb.* sortes, Plaut. Cas. II, 3, 36, i. e. *betooveren, gevolgelijk ongelukkig maken:* aliquem, *bij voorb.* si quis devotatus defixusque fuerit in suis nuptiis, Apul. de Herb. 75: 3) numina dejerando temere, Apul. Met. IX med. p. 227, *misschien schenden, misleiden, bedriegen, kwetzen.*

DEVŌTUS, a, um, *zie* Devoveo.

DEVŎVĔO, ovi, otum, 2. *iet aan eene Godheid verlooven, bijzonder iet of iemand aan eene Godheid als een offer verlooven, bij voorb.* Dianae (id), quod natum esset cet., Cic. Off. III, 25: Marti ea, quae ceperunt, devovent, Caes. B. G. VI, 17: *bijzonder, aan de onderäardsche Goden, d. i. aan den dood, zich opöfferen, bij voorb.* se diis immortalibus, Cic. Nat. D. II, 3 extr.: *ook zonder* diis, *bij voorb.* me pro legionibus devoveam i. e. *opöfferen*, Liv. VIII, 9, *en kort daar op* se devotum pro exercitu: *van daar* victima devota, Horat. Od. III, 23, 10, i. e. *aan God verloofd:* cf. Ovid. in Ibin 467. seq.: *van daar boertend* se pro aere alieno, Cic. Phil. XI, 6: *van daar tot bloedvergieten heiligen of wijden, bij voorb.* sicam, Cic. Catil. I, 6: capulum, Petron. 82. Not. devovet se auspicio, Enn. ap. Cic. Div. I, 48, i. e. *heiligt zich aan God, door waarneming van de vogelvlucht, wanneer* auspicio *de* Ablativus *is: doch, het kan ook de* Dativus *zijn, wijdde zich aan het enz., d. i. neemt het op zich, bezorgt het enz.: van daar* a) *verwenschen, vervloeken*, Nep. Alcib. 4. Ovid. in Ibin 53. seq. Petron. 141: b) *betooveren, bijzonder in de liefde werkeloos maken*, Tibull. I, 9 (8), 18. Ovid. Am. III, 7, 80: c) *in 't gemeen verlooven, bestemmen, bij voorb.* hostia Annio devota, Cic. Harusp. 3: Andromede devota monstris, Propert. II, 21, 23: arma devota focis, Martial. VI, 73, 6: devota morti pectora, Horat. Od. IV, 14, 18: Phoenissa pesti devota futurae, Virg. Aen. I, 712 (716): d) *bijzonder, tot den dood bestemmen, bij voorb.* omnium devotis capitibus, Curt. VIII, 6: e) *wijden, in eigendom geven, bij voorb.* se amicitiae alicujus, Caes. B. G. III, 22: cf. Virg. Aen. XI, 442: auspicio, Enn. ap. Cic. Div. I, 48, i. e. auspicia *houden, ze bezorgen, zie hier voor: van daar* devotus, a, um, 1) *in eigendom overgegeven, of aan iemand overgegeven, bij voorb.* cum devotis, quos Soldurios adpellant, Caes. B. G. III, 22: deditus tibi devotusque cliens, Juvenal. IX, 71: devoto vobis animo, Tiber. ap. Sueton. Tiber. 67: nobis devotior, Claudian. B. Gild. 289: resp. ingrata fuit in optimos & devotissimos sibi, Senec. Benef. V, 17. *en meermaalen:* 2) *zeer overgegeven aan eene zaak, bij voorb.* scenae, Suet. Calig. 30: vino, Phaedr. IV, 4, 6: *van daar vaardig om in gevaaren te gaan*, Lucan. III, 311. IV, 533: *ook* 3) *betooverd, verwenscht, vervloekt, ongelukkig enz., bij voorb.* arbor, Horat. Od. III, 4, 27: sanguis, Ibid. Epod. XVI, 9: torus, Ovid. Her. VI, 104: manus, Ib. XII, 46.

DEŬRO, ussi, ustum, 3. *iet afbranden, verbranden, bij voorb.* vicos & agros, Liv. XXXIX, 2: oppidum, Auct. B. Hisp. 27: libros, Gell. I, 19. Not. a) *ook van de koude verzengen, als 't ware, verbranden, bij voorb.* hyems arbores deusserat, Liv. XL, 45: *dus ook* Aquilones deurunt, quae sunt proxima cet., Curt. VIII, 9: b) *ook van de slangen, door haar vergift*, Senec. Clem. I, 25.

DEUS, i, m. 1) *God, ook een God, of de God; want de* Romeinen *hadden meer Goden, doch,* Jupiter *is bij hun gemeenlijk de rechte God, d. i. die de wereld onderhoudt, voor alles zorgt enz.: ook noemen zij alle geestelijke onsterflijke zelfstandigheden Goden, die wij heden Engelen, Duivelen, of Geesten noemen zouden. Ook zal het voor den staan, bij voorb.* ducente deo i. e. Venere, Virg. Aen. II, 632, *doch, het kan ook in 't gemeen God zijn, als de beschermer der menschen:* nec dextrae deus afuit, Ibid. VII, 498, i. e. Alecto, *doch, ook kan God in 't gemeen, gemeend zijn, d. i. het geluk; want dit schreven de Ouden ook aan God toe:* dari posset a deo, Cic. Tusc. I, 47, i. e. Junone, *maar hier kan het enkel heeten van een God:* immolastis ei deo, cui non licebat, Cic. Invent. II, 31, i. e. Dianae, *maar hier wordt algemeen gesproken van God (de Godheid), aan welken enz. Men merke de volgende spreekwijzen op:* per deos! Cic. Off. II, 2. Fin. II, 23 extr., *om Gods of 's hemels wille! dus ook* dii boni! Cic. Tusc. V, 40, i. e. *om 's hemels wille: dus ook* proh *of* pro Deum immortalium fidem! Terent. Heaut. I, 1, 9. Ibid. And. I, 5, 2. Sall. Cat. 20, *om 's hemels wille!* dii melius duint (dent), Terent. Phorm. V, 8, 16, *of* dii meliora ferant, Tibull. III, 4, 1, *of slootlijk* dii meliora (scil. ferant *of* dent)! Cic. Phil. VIII, 3. Cic. Senect. 14. Liv. XXXIX, 10, *of* dii melius, Ovid. Her. XVII, 30, i. e. *dat wille God niet! God bewaar ons!* si diis placet i. e. *als God wil*, Plaut. Capt. II, 3, 94: *het is ook eene spottende spreekwijze, bij voorb.* provinciae, si diis placet, imperator, Cic. Pis. 16. Terent. Ad. III, 5, 30. Liv. IV, 3 med.: *verders* ita me dii ament, seq. ut, Terent. Ad. IV, 7, 31: *en zonder* ut, Ibid. Heaut. II, 3, 67: *of* ita me dii bene ament, Ibid. Hec. II, 1, 9: *of* ita me dii amabunt, Ibid. I, 2, 3: *zoo waar, als God mij genadig mag zijn, d. i. waarächtig, waarlijk, is eene uitdrukking van verzekering: verders* dii te ament *als eene spreekwijs van groetenis of welkomst, God groete u, God helpe u enz.*, Plaut. Most. I, 4, 27. Men. II, 2, 6. Poen. III, 5, 6: 2) *het wordt ook aan menschen toegeschreven, als 't ware, God, godlijke man, bij voorb.* a) *die in eene zaak groot en buitengewoon zijn, bij voorb.* te in dicendo semper putavi deum, Cic. Or. I, 23 in.: in qua tu mihi deus videri soles, Ibid. II, 42: facio te apud illum deum: virtutes narro, Ter. Adelph. IV, 1 19: b) *die zeer goeddadig zijn, of iemand redden, zoo heet* Lentulus, Cic. Red. Quir. 5. c) *die zeer gelukkig zijn, bij voorb.* deus sum, si hoc ita est, Terent. Hec. V, 4, 3. Not. a) *de* Vocat. *is* deus, *doch er staat* dee, Prudent. Hamartig. 939: b) Plur. dei *en* dii, deis *en* diis; *wanneer* dii *en* diis *geen bij Dichters van eene sijllabe is, bij voorb.* Virg. Georg. II, 101. Aen. II, 408: *maar* dei, deis *staat van twee sijllaben*, Lucan. IV, 493 *en* 519. Valer. Flacc. VII, 29: c) Genit. Plur. *is ook dikwijls* deum, *bij voorb.* Terent. And. I, 5, 2. Heaut. I, 1,

Digitized by Google

r, 9. Phorm. II, 3, 41. Liv. VIII, 15. Sall. Cat. 20 (21). Cic. ap. Priscian. 7. Tacit. Ann. XII, 43. *en meermaalen.*

DEUSTUS, a, um, *zie* Deuro.

DEUTERIUS, a, um, i. e. secundus, secundarius, *bij voorb.* vina, Plin. H. N. XIV, 10.

DEOTOR, usus sum, 3. *te werk gaan met iemand, of hard handelen*, victo, Nep. Eum. 11: *meermaalen zal het wel niet voorkomen.*

DEVULSUS, a, um, *zie* Devello.

DEXTANS, tis, m. *tien* unciae *of twaalfde deelen van een geheel*, *bij voorb.* jugeri, Colum. V, 1 extr.: horae, Plin. H. N. XVIII, 32: cf. Fest. *en* Varr. L. L. IV, 36.

DEXTELLA, ae, f. scil. manus, i. q. dextra manus, *bij voorb. Tropisch*, Q. filius Antonii est dextella, Cic. Att. IX, 29 extr. *Het is eigenlijk een* Adject. dextellus, a, um, i. q. dexter, *wanneer men verminderend, teder, boertend enz. spreekt.*

DEXTER, tera, terum, *en* tra, trum, 1) *recht*, *wanneer het dan tegen links overgesteld wordt*, *bij voorb.* dexter oculus, Nep. Hann. 4: humerus, Caes. B. G. VII, 50: ab dextera parte, Ibid. 45: ab dextro latere hostium, Ibid. 49: cornu, *de rechte vleugel van een leger*, Liv. III, 70 in. Terent. Eun. IV, 7, 5: femur, Curt. III, 11: dextra ejus (fluminis) adcolunt Deximontani, Plin. H. N. VI, 23 med., *aan de rechte zijde van de rivier*, *alwaar men misschien* loca *denken moet*, *wanneer* dextra *de* Accusativus *is*, *ten zij het de* Ablativus *is*, *doch*, *het eerste schijnt beter:* tibiae dextrae, *zie* Tibia: dextra manus, Cic. Div. I, 23, *ook enkel* dextra scil. manus, Cic. Div. I, 28. Ovid. Fast. I, 569, *of* dextera, Ovid. Her. X, 115. *Van daar* ad dextram, Cic. Univ. 13. Caes. B. C. I, 69, *ter rechtehand*, *rechts: daar voor staat ook* a dextra, Cic. Div. I, 39. Ovid. Am. III, 2, 21. Met. II, 25, *en* dextra scil. manu *of* parte, Liv. XXI, 43. Caes. B. C. II, 15. Sall. Jug. 101 (107): *of* dextera, Sall. Jug. 11: *van daar* dextram dare alicui, *als een teken van vriendschap*, Virg. Aen. III, 610. IV, 307: *dus ook* jungere dextras, Ib. III, 83. VIII, 467: *ook* jungere dextram dextrae *bij het groeten*, Ibid. I, 408 (412): *van daar* dextras renovare, Tacit. Ann. II, 58, i. e. *vriendschap: van daar* dextra *voor een vriendschapsteken*, *bij voorb.* Miserat civitas Lingonum — dona legionibus dexteras hospitii insigne, Ibid. Hist. I, 54: centurio dextras, concordiae insignia, Syriaci exercitus nomine ad praetorianos ferens, Ibid. II, 8, *voor* tesseras cet.: *ook heeft men* per dextram, Cic. Dejot. 3. Horat. Ep. I, 7, 94: dextram alicui tendere, Cic. Phil. X, 4, *of* porrigere, Cic. Red. Sen. 9, *voor hulp bewijzen of aanbieden: ook staat* dextera a) *voor dapperheid*, *vuist*, *sterkte*, *bij voorb.* urbs periret dextera, Horat. Epod. VII, 21: cf. Ovid. Met. XIII, 176. Virg. Aen. II, 291. Sil. I, 77, 304: b) *voor troepen*, *soldaten*, Sil. XII, 351. XV, 495. XVI, 18: c) *voor de hand in 's gemeen*, Horat. Od. III, 3, 52. Ibid. Sat. II, 1, 54: Compar. dexterior, Galb. in Cic. Epist. ad Div. X, 30. Ovid. Met. II, 138. XII, 303. Superl. dextimus (*ten zij het een bijzonder* Adjectivum *is*), Sallust. Jug. 100: 2) *het geen iemand aan de rechte hand is*, *bij voorb.* Janus, Liv. II, 49: *van daar* dexter abis, *gaat rechts*, Virg. Aen. V, 162; *dus ook* dexter stetit, Hor. Sat. II, 3, 38, i. e. *ter rechtehand:* dextrum corpus, Ibid. I, 2, 125, i. e. latus dextrum: 3) *genade of geluk aanbrengend*, *bijzonder van Goden of godlijke dingen*, *gelukkig*, *bij voorb.* Jupiter, Pers. V, 114: omen, Valer. Flacc. I, 245: dexter ades, Ovid. Fast. I, 69: sidus, Stat. Sylv. III, 4, 63: pes & hora, Sil. VII, 172. Virg. Aen. VIII, 302: 4) *geschikt*, a) *van menschen*, Liv. VIII, 36. b) *van dingen*, *d. i. passende*, *bekwaam*, *bij voorb.* tempus, Horat. Sat. II, 1, 18. Virg. Aen. IV, 294. Not. dextrabus, *bij voorb.* manibus, Liv. in Odyss. ap. Non. 8. n. 82.

DEXTĔRE *of* DEXTRE, Adv., *geschikt*, *bij voorb.* dextre, Liv. I, 34 extr.: dexterius, Horat. Sat. I, 9, 45.

DEXTĔRĬTAS, atis, f. 1) *gemaklijkheid bij eene zaak*, Liv. XXVIII, 18: *bijzonder* 2) *de gemaklijkheid om met de menschen te verkeeren*, *bereidwilligheid*, *dienstvaardigheid*, Liv. XXXVII, 7 extr. Gell. XIII, 16.

DEXTĬMUS, a, um, *zie* dexter.

DEXTRORSUM *en* DEXTRORSUS, Adv., *ter rechte hand*, *rechts*, Liv. VI, 31. Hor. Sat. II, 3, 50. Acc. ap. Cic. Div. I, 22.

DEXTROVERSUM *of* DEXTROVORSUM, Adv., *voor* dextrorsum, Plaut. Curc. I, 1, 70. *en* Rud. II, 3, 38.

DIABĂTHRUM, i, n. *eene soort van ligte schoenen of pantoffelen*, Naev. ap. Varr. L. L. VI, 3: cf. Fest.: *van daar* diabatrarius, i, *die soortgelijken maakt*, Plaut. Aul. III, 5, 39, scil. artifex cet.

DIABETES, ae, m. *een riet of spitze*, Colum. III, 10, 2.

DIADĒMA, ătis, n. (διάδημα) *eigenlijk eene band of bindzel: in 't bijzonder een wit koninglijk hoofdhulfsel*, *dat welke het teken der koninglijke waardigheid was*, *eer de kroonen in gebruik kwamen*, Cic. Phil. II, 34. III, 5. Juvenal. XIII, 105. Martial. VIII, 55, 6. Not. diadema, ae, f. *bij voorb.* puella — caput stringebat diademа candida, & ferebat cet., Apulej. Met. X post med. p. 253. Elm.: liber diademam dedit, Pompon. ap. Priscian. 6.

DIADEMĂTICUS, a, um, *bij voorb.* forum, Liv. ap. Non. 3. n. 104: *dewijl*, *zoo als* Turnebus *gelooft*, *aldaar* (*in* Pisa) *bij de schouwspelen* diademata & coronae *geschonken werden.*

DIADEMĂTUS, a, um, i. q. diademate ornatus, *bij voorb.* Apollo, Plin. H. N. XXXIV, 8 post med.

DIADOMĒNUS, a, um, i. q. diadematus, *bij voorb.* juvenis, Plin. H. N. XXXIV, 8.

DIAETA, ae, f. 1) *diëet*, *levensregel*, *d. i. eene goede orde in het gebruik van eten*, *drinken*, *de lucht enz.*, Cels. I, 3. p. 33. Almel., *in de opschriften. Van daar Tropisch*, diaeta curari, Cic. Att. IV, 3 med., *voor zachte middelen.* 2) *een vertrek of kamer*, *het zij in huis*, *tuin*, *of schip enz.*, *gevolglijk elke plaats van verblijf*, *bij voorb.* ad diaetam tuam cet., Plin. Ep. VII, 5: diaetae duae, Ibid. II, 17. §. 12 *en* 15: cf. Petron. 115. Suet. Claud. 10. Stat. Sylv. II, 2, 83: *ook het kort begrip van verscheide vertrekken of kamers*, *apartement*, *reeks van kamers*, *bij voorb.* est in hac diaeta dormitorium cubiculum, Plin. Ep. V, 6. §. 21: diaetae duae, quarum in altera cubicula quatuor, altera tria, Ibid. §. 31. Not. diaetae hypocaustae, Pandect. XXXII, 55, i. e. *alwaar gestookt wordt.* Not. *voor* diaeta *vindt men ook* zeta.

DIAETĀRIUS, a, um, *zich met de vertrekken bezig houdende*, *daar toe behoorende: van daar* diaetarius scil. servus i. e. *die er het opzicht over heeft*, *bij voorb.* diaetarii (scil. servi), Ulpian. Pandect. XXXIII, 7, 12 post med. *Dus ook te scheep*, *bij voorb.* & diaetarios, Ibid. IV, 9, 1, i. e. *misschien die het opzicht over de kajuit hebben*, *doch*, *deze woorden ontbreken in sommige* Edd.

DIAETĒTĬCUS, a, um, diëetisch, *het* diëet *betreffende: van daar* Diaetetica *of* Diaetetice scil. ars, *die wijze van geneeskunst*, *die*, *voornaamlijk door de levenswijze*, *de ziekten geneest*, Scribon. Larg. 200: cf. Cels. I. Praefat., *alwaar het in het* Grieksch *staat.*

DIAGLAUCĬON (*of* ium), i, n. *eene zalve uit het kruid* glaucion, Plin. H. N. XXVII, 10. Scrib. Larg. 22, *alwaar* diaglaucium *staat* scil. unguentum.

DIAGONĀLIS, e, *bij voorb.* linea i. e. *van den eenen hoek van een' vierhoek tot den anderen getrokken*, *Diagonaal-lijn*, Vitruv. IX, 1.

DIAGONĬCUS, a, um, i. q. diagonalis, *bij voorb.* linea, Vitruv. IX, 1.

DIAGONĬOS, Adject., i. q. diagonalis, *bij voorb.* linea, Vitruv. IX, 1: *ook enkel* diagonios scil. linea, Ibid. IV, 1: structura, Ibid. VI, 11.

DIAGRAMMA, ătis, n. *de afteekening*, Vitruv. V, 4 *en* 5. VI, 1 med.

DIALECTĬCA, *zie* Dialecticus.

DIALECTĬCE, Adv., i. e. *op eene Logische*, *redenkunstige wijze*, *naar de wijze der Redenkunstenaaren*, Logisten, Cic. Acad. I, 2. Fin. II, 6.

DIALECTĬCUS, a, um, *tot disputeeren geschikt of behoorende*, *Logisch*, *Dialectisch*, *Redenkunstig: van daar* dialectica scil. ars, Cic. Acad. II, 28. Fin. II, 6, *de* Logica, *Redenkunde*, *omdat zij over alles grondig leert disputeeren: van daar* dialecticus i. e. *die de* Logica *verstaat of leert*, Cic. Fat. 6. Cic. Fin. II, 6: dialecticae captiones, Cic. Fin. II, 6: sapientia, Plin. H. N. VII, 53: redigere aliquid ad legem dialecticam, Senec. Ep. 82: quiddam dialecticum, *iet Logisch*, *Dialectisch*, *d. i. uit de* Logica *enz.*, Cic. Div. II, 59. Dialectica, orum, *daar toe behoorende zaken*, *of* Logica, Dialectica, *bij voorb.* homo remotus a dialecticis, Cic. Att. IV, 12 extr. Not. animalia dialectica nasci oporteret, Senec. Ep. 121, i. e. *met eene kennis der* Logica *of* Dialectica *begaafd.*

DIALECTOS *of* DIALECTUS, i, f. *Dialect*, *tongval*, *d. i. eene bijzondere wijze van spreken bij verschillende volken*, *die anders dezelfde taal hebben*, Sueton. Tiber. 56.

DIALIS, e, 1) Jupiter *betreffende*, *of tot hem behoorende*, *bij voorb.* fulmen, Apul. Met. VIII ante med. p. 204. Elm.: *van daar* Flamen Dialis, Varr. L. L. IV, 15. Liv. V, 52 extr. Ovid. Fast. II, 282, *of* sacerdos Dialis, Sueton. Dom. 4, *was een eigen Priester van* Jupiter, *bij hem ook eenvouwig* Dialis, Tab. Pict. 12. Gell. X, 15. Tacit. Ann. III, 58. Ovid. Fast. III, 397: *dus ook* conjux sancta Dialis (genit.), Ovid. Fast. VI, 226, *ten zij men* Dialis *voor den* Nominativus *wil houden*, *zoo dat* conjux Dialis, *gelijk* apex Dialis *zou gezegd zijn*, *doch dit is niet nodig:* Dialis apex, *de Priestermuts van dezen Priester*, Liv. VI, 41, *alwaar* apicem Dialem *staat: dus ook* conjux Dialis,

Digitized by Google

lis, Ovid., *zie hier voor: van daar* facra Dialia, Tacit. Ann. III, 58, i. e. *offer, het welk deze* flamen *verrichten moet:* 2) *voor* aetherius, aërius. *omdat* Jupiter *de lucht is, bij voorb.* aquila alti culminis diales vias deferit, Apul. Met. VI ante med. p. 179. Elm. 3) *van* dies i. q. diurnus, *éénen dag durende enz., bij voorb.* Cicero *zegt, hoewel boertend en met toefpeling op den* flamen Dialis ap. Macrob. Sat. VII, 3: folent effe flamines diales: modo confules diales habemus.

DIALŎGUS, i, m. *een gefprek*, Cic. Brut. 60. Cic. Att. XIII, 42. Cic. ad Div. I, 9 extr.

DIAMĔTROS *of* DIAMĔTRUS, a, um, *doormetend: van daar* diametros fcil. linea, Colum. V, 2. Vitruv. X, 14, i. e. *de lijn, die door een kring of cirkel gaat, de doormeeter, doorfnede.*

DIANŎME, es, f. *uitdeeling, verkwisting*, Plin. Ep. X, 117 *en* 118.

DIAPASMA, ătis, n. *het geen men ftrooijen kan, bij voorb. tot poeder gemaakte kruiden; een poeder van kruiden*, Plin. H. N. XIII, 2. XXI, 19. *tweemaalen.* Martial. I, 88, 5.

DIAPĀSON (*eigenlijk* διὰ πασῶν i. e. per omnes) i. e. *een Octaaf*, Plin. H. N. II, 22. Vitruv. V, 4 extr.: *dus ook* diapente, *een kwint*, Vitruv. Ibid.: diatessăron, *een kwart*, Vitruv. Ibid.: disdiapafon i. e. *twee octaven*, Ibid.

DIAPENTE, *zie* Diapafon.

DIARĬUS, a, um, 1) *het geen bij den dag gegeven wordt: van daar* Diarium, Subftant., *het geen bij den dag gegeven wordt, daaglijkfche kost of foldij der Soldaaten*, Cic. Att. VIII, 14 med., fcil. frumentum *of* ftipendium: *dus ook daaglijkfche kost der flaven*, Horat. Ep. I, 14, 40. Martial. XI, 109, 3: *der gevangenen*, Senec. Controv. IV, 27 extr.: *der ganzen*, Petron. 136: *van daar als een fpreekwoord* poft afellum (*een lekkeren visch*) diaria non fumo, Petron. 24, *na lekkere fpijze wil ik geen alledaagfche kost gebruiken, na lekkere kost fmaakt gemeene kost niet, d. i. na het genot van iet beters verfmaade ik het flechte:* 2) *den dag betreffende, van daar* qui diarium fcribunt, Sempron. Afell. ap. Gell. V, 18, fcil. fcriptum *of* librum, *een dagboek.*

DIASTYLOS, Adject., *wijdzuilig*, Vitruv. III, 2.

DIATESSĂRON, *zie* Diapafon.

DIATHYRUM, i, n. *het geen voor de deur gemaakt wordt, om rijtuigen enz. af te keeren, fchutting, flagboom enz.*, Vitruv. VI, 10 extr.: *het heet anders gewoonlijker* Prothyrum, Vitruv. Ibid. Pompon. in Pandect. L, 16, 245: *ook is* Prothyrum *een gordijn voor eene deur, bij voorb.* prothyrum domum, fi velamen eft cet., Ulpian. in Pandect. XXXIII, 7, 12 med. §. 23.

DIATONUS, a, um, 1) *uitgefpannen*, 2) *in de Muzijk, bij voorb.* diatonum, Vitruv. V, 4.

DIATRĒTUS, a, um, *gebijteld, gedraaid, gegraveerde Figuuren bevattende, bij voorb.* calix, Ulpian. in Pand. IX, 2, 27 extr.:

DIATRĪBA, ae, f. *Eene plaats, daar de Geleerden disputeeren, of geleerde zaken verklaaren, fchool, bij voorb.* quidam Dialecticus ex Platonis diatriba, Gell. XVIII, 13: interrogavi in diatriba cet., Ibid. I, 26: recens in diatribam receptus, Ibid. XVII, 20.

DIAULOS *of* DIAULUS, i, m. *de ruimte van twee Stadiën, in de Olijmpifche of Circenfifche Schouwfpelen*, Vitruv. V, 11: *van daar* His ludis vicerunt Zethus dolichodromo, Calais diaulo, Caftor diaulo, Hygin. fab. 273.

DIAZOMA, ătis, n. 1) *eigenlijk, de omgording*, 2) *de breeder ruimte, die gordelswijze het Amfitheâter omringde, en die ook* balteus *heet*, Vitruv. V, 7.

DIBALO, are, (*van* balo), *bij voorb.* rem, i. e. *misfchien uitbabbelen*, Caecil. ap. Varr. L. L. VI, 5 extr.

DIBĂPHUS, a, um, *tweemaal ingedoopt of geverfd, bij voorb.* purpura, Plin. H. N. IX, 39. *alwaar hij zegt:* huic fucceffit dibapha Tyria cet., *en kort daar op:* dibapha (purpura) tunc dicebatur, quae bis tincta effet: *van daar* dibaphus, fcil. veftis *of* purpura, Cic. ad Div. II, 16 extr.: Curtius dibaphum cogitat, i. e. *een purper kleed, en wel eigenlijk Tijrisch: want dit werdt tweemaal geverfd, met fcharlaken- en purper-verf: doch het kan ook met ander purper gefchied zijn, bij voorb.* purpuras Tyrias dibaphasque ac Laconicas, Plin. H. N. XXI, 8 in.: Not. *De Priefters droegen purperen kleederen*, cf. Cic. Att. II, 9 extr. (*alwaar* διβάφῳ *ftaat*), *ook hadden de hooge Overheidsperfoonen purperen ftreepen aan hunne vesten.*

DICA, ae, f. *een rechtshandel, Proces: van daar* dicam alicui fcribere, Cic. Verr. II, 14 extr. Terent. Phorm. II, 2, 15. Ib. IV, 3, 63. Plaut. Aul. IV, 10, 30: *of* fubfcribere, Plaut. Poen. III, 6, 5, *iemand plegtig (fchriftelijk) aanklagen: ook* impingere, Terent. Phorm. II, 3, 91, *een Proces aandoen, op den hals werpen: van daar* dicam fortiri, Cic. Verr. II, 15 *en* 17, *het Proces onder handen nemen, onderzoeken: eigenlijk, de Richters daar toe bij het lot opgeven, de Richters daar toe uitlooten.*

DICĀCĬTAS, ātis, f. 1) *de praatāchtigheid*, 2) *bijzonder in vernuftige en bijtende redenen, fchimp-, ftekelāchtige, bijtende reden, fchertz, fpotternij, boert, ook wel gedeeltelijk, in 't gemeen, fchertz, boert enz., bij voorb.* fcurrilis, Cic. Or. II, 60: fcurrilis & fordida, Suet. Vefp. 22: fcurrilis & fcenica, Quintil. VI, 3, 29: adfectare dicacitatem, Suet. Vefp. 23: cf. Cic. Or. II, 54, *en* Quintil. VI, 3, 21, *welke laatfte aldaar zegt:* dicacitas fignificat fermonem cum rifu aliquos inceffentem. Ideo Demofthenem urbanum fuiffe dicunt, dicacem negant: *verders* dicacitas tinnula, Apulej. Met. L ante med. p. 105. Elm., i. e. *boert, fpotternij.*

DICACŪLE, 1) *praatāchtig*, 2) *fpottend, fchimpend, bijtend, fpotāchtig, bij voorb.* quod in eam dicacule probrum dixerat, Apulej. Met. L ante med. p. 106. Elm.: fi praeco lurconem tractabat dicacule, Ibid. VIII. poft med. p. 215.

DICACŬLUS, a, um, 1) *babbelend, praatāchtig, bij voorb.* amatrix fatis dicacula es, Plaut. Afin. III, 1, 8: *doch, het zou ook kunnen zijn, fpottend, boertend:* 2) *fpotāchtig, fchimpend, bij voorb.* lepida alioquin & dicacula puella, Apulej. Met. II. ante med. p. 118. Elm.: *dus ook* fermo, Ibid. III. ante med. p. 135.

DICATIO, onis, f. *de wijding, toewijding; bijzonder de aanneming van het burgerrecht in eene ftad*, Cic. Balb. 11.

DICAX, acis, *praatāchtig, bijzonder in kwinkflagen, of ook bijtende redenen, fatiriek, fpottend, bijtend, fchimpāchtig, bij voorb.* funt dicaces: Granio nemo dicacior, Cic. Or. II, 60: Demofthenes non tam dicax fuit, quam facetus. Eft autem illud acrioris ingenii, hoc majoris artis, Cic. Or. 26: populum in te dicacem reddidifti, Cic. Phil. II, 31: in conviviis faceti & dicaces, Cic. Coel. 28: erat dicacior natura, quam regem decet, Liv. XXXII, 34: homo dicaciffimus, Petron. 113: dicax argutia, Gell. XII, 12.

DICHALCUM *of* DICHALCON, i, n. *eene kleine munt, het vierde deel van eenen* Obolus, Vitruv. III, 1.

DICHŎREUS fcil. pes i. e. *een dubbele* Trochaeus, *bij voorb.* comprobavit, Cic. Or. 63. Quintil. IX, 4, 95.

DICIS, *de Genitivus, bij voorb.* dicis caufa *in fchijn, niet in ernst, wanneer men iet doet, om het flechts gedaan te hebben, bij voorb. alleen de plegtigheden waarneemt, zoo als bij eene fchijnverkooping, bij voorb.* ut aliquid illis nummulum dicis caufa daret, Cic. Verr. IV, 24: auxilium dicis caufa tulit, Ulpian. in Pandect. XXIX, 5 extr.: faepe commodantur pecuniae, ut dicis gratia (*voor* caufa) numerationis loco intercedant, Pandect. XIII, 6, 4: dicis caufa civitas fabricata, Apulej. doctr. Plat. p. 27. Elm.: ut Caffius & Brutus provinciarum, quae iis dicis caufa datae erant a confulibus, defperatis rebus in exfilium proficifcerentur, Nep. Att. 8, *alwaar echter andere Edd.* necis caufa *hebben: evenwel fchijnt deze geheele plaats niet heel zuiver te zijn:* imminuit auctoritatem fuam, quod habet dicis caufa promulgatum illud idem de Clodio, Cic. Att. I, 18 poft med.: *doch* Tunftall *leest* habere dicit caufam cet.: fi pontifici adcidat, dicis caufa (i. e. *misfchien uit ceremonie, gewoonte*) epulanti, Plin. H. N. XXVIII, 2 extr.: *alwaar fommige* Edd. ditis *voor* dicis *hebben. Wij zouden dit woord beter verftaan, als wij deszelfs affiamming kenden. Sommigen leiden het af van* dicere, *anderen van* δίκη, *zoo dat het dus eigenlijk zou zijn* δίκης caufa.

DICO, avi, atum, are, *eigenlijk, zeggen* (cf. abdico, dedico, praedico), *bij voorb. dat de zaak zoo en niet anders gefteld is, dat men dit of dat doen wil enz. Van daar* 1) *bekend maken, aanwijzen, bij voorb.* ubi ad aures fama pugnam clarans dicaffet, Lucil. ap. Non. 4. n. 139. Carbafus noftros luctus dicet, Catull. 63, 227: *van daar ter bekendmaking aanflaan, aanplakken, bij voorb.* legem, Liv. VII, 3 med.: 2) *wijden, toewijden, in eigendom geven, bij voorb.* operam alicui, Terent. Phorm. I, 2, 12: fe alicui, Cic. Or. III, 3: fe alicui in fervitutem, Caef. B. G. VI, 12: fe alicui in clientelam, Ibid. 11: a te peto, ut huic meae laudi vel prope faluti ftudium tuum dices, Cic. ad Div. II, 6: annos vitae caelibi, Senec. Hippol. 231: Prifanae laudibus volumen dicavit Hippocrates, Plin. H. N. XVIII, 7: dicavit librum Maecenati, Ibid. XIX, 10: diem alicui, Cic. Leg. II, 3: *van daar* dicare fe civitati *of* in civitatem, Cic. Balb. 12, *zich in eene ftad als burger laten aannemen.* Not. *ook aanplakken of ophangen, bij voorb.* legem, Liv. VII, 3, *zie hier voor en* Dedico.

DICO, dixi, dictum, 3. *fpreken, zeggen, is bekend, bij voorb.* dicere mendacium Nep. Att. 15: mendacium alicui, Q. Cic. pet. conf. 12: At hoc Valeria lex non dicit, Cic. Agr. III, 2, *zegt dat niet, bevat dat niet in zich:* verbum turpe,

pe, Terent. Heaut. V, 4, 19: dixi, *ik heb het gezegd, met eene (dreigende) verzekering, d. i. het zal zeker geſchieden, gij kunt er u op verlaten*, Terent. Phorm. II, 3, 90 *en* 92: *ook* dixit, dixerat, *bij Dichters dikwijls, wanneer iemand heeft opgehouden te ſpreken, d. i. dat zeide hij, zoo ſprak hij, hij zeide het, dit waren zijne woorden enz.*: volui dicere *ik wilde zeggen, als men zich verſproken heeft, en zich zelven herſtelt*, Plaut. Mil. III, 2, 6. Pſeud. III, 2, 55: quid enim dicam? *Eene ſpreekwijze, wanneer men iets grooters niet wil zeggen, wat zal ik zeggen? d. i. gezwegen, vooral enz., bij voorb.* quid enim dicam hac juventute, Cic. Att. X, 11: cf. Cic. Nat. D. I, 44 extr.: dicere alicui *is bekend: ook ſtaat* ad aliquem, Pandect. XXXVIII, 10, 4 poſt med.: nihil dico amplius, i. e. *wil niets meer zeggen*, Cic. Brut. extr.: *dus ook* unum illud dico (*voor* dicere volo): Cic. Quint. 21: *ook redenen, d. i. eene Redenvoering houden, bij voorb.* a ſcripto, Cic. Invent. II, 43: cf. Off. I, 1. Tuſc. I, 4. *en meermaalen: ook* cauſas dicere, Cic. Or. II, 8, i. e. *Procesſen bepleiten: van daar* ars dicendi, *Redenkunst*, Cic. Acad. I, 1: *van daar* dixi i. e. *ik heb gedaan met ſpreken, heb uitgeſproken*, Terent. Phorm. II, 3, 12: cf. Aſcon. ad Cic. Verr. Act. I extr. *en* Verr. I, 9. Not. *ook* dicere aliquem *voor* de aliquo, *bij voorb.* quem dixeram, i. e. de quo, Plaut. Men. Prol. 57. Amph. II, 1, 71: jus dicere, *recht uitſpreken, gericht houden*, Cic. Flacc. 3: ut dico, *zoo als gezegd*, Cic. Verr. I, 52: dicere ſententiam, Cic. Verr. II, 31, *zijn gevoelen zeggen, ſtemmen, van Raadsheeren*: Dicor, diceris, dicitur cet., *men zegt, dat ik, gij, hij enz., bij voorb.* Aeſculapius dicitur obligaviſſe cet., Cic. Nat. D. II, 22, *en meermaalen: doch ook ſtaat* dicitur Imperſonaliter, *bij voorb.* dicitur matrem vixiſſe, Nep. Pauſ. 5: quidam adceſſiſſe dicitur — pollicitum eſſe — dixiſſe illum — Themiſtoclem reſpondiſſe, Cic. Or. II, 74, *alwaar de* Ed. Erneſt. pollicitus *verbeterd, maar het overige behouden heeft: van daar* 1) *uitſpreken, bij voorb.* literam, Cic. Or. I, 61: cf. Cic. Div. II, 96: 2) *door zijn woord benoemen, of iemand tot iets maken, verkiezen, bij voorb.* dictatorem, Cic. Att. IX, 15: tribunos militum, Liv. V, 13: conſules, Liv. XXIV, 9. XXVII, 6: magiſtrum equitum, Liv. VI, 11: deum, Ovid. Met. IV, 54: 3) *zeggen, d. i. aankondigen, order geven, bij voorb.* qui diceret, ne diſcederet, Nep. Dat. 5, *en meermaalen*: 4) *beſchrijven, verhaalen of bezingen*, Virg. Ecl. IV, 54. X, 6. Horat. Ep. I, 19, 8: naturas, Plin. H. N. XV, 30 extr.: 5) *meenen, d. i. daar onder verſtaan, of te verſtaan geven, of gezegd willen hebben, bij voorb.* hoc nunc dicis, Terent. And. II, 2, 44, *gij meent dit*: Hilarum dico, *ik meene enz.*, Cic. Att. I, 12: cf. Tuſc. IV, 35. Terent. Eun. II, 3, 52. IV, 5, 10: cf. Cic. Fin. II, 15 med.: 6) *opzeggen of houden, bij voorb.* orationem de ſcripto, Cic. Planc. 30: 7) *beſtemmen, vastſtellen, bij voorb.* diem nuptiis, Terent. And. I, 1, 75: locum, Liv. XXV, 16: mulctam, Liv. XXXVII, 51: judicem, Liv. III, 56, i. e. *benoemen, voor zich verzoeken*: legem, Cic. Verr. III, 8 in.: dictum inter nos ſuit, ne cet., i. e. *afgeſproken*, Terent. Ad. V, 3, 10: 8) *te voren zeggen*, Ovid. Her. V, 33. Tibull. I, 7, 6. (I, 6, 55). Prop. IV, 1, 49: 9) *vertellen, gewag maken*, Vellej. II, 18: *zie n.* 4: 10) *noemen*, Virg. Georg. IV, 355. Juvenal. VIII, 244: dici nos bonos, Terent. Phorm. V, 8, 2: *van daar* dicitur inventor olivae, Cic. Nat. D. II, 18: 11) *toeſtemmen, verzekeren*, Cic. Tuſc. I, 6. Terent. Eun. II, 2, 20: 12) *beloven*, Cic. Off. I, 10 *en* 13: 13) *zeggen, d. i. inbrengen, tegenwerpen*, Cic. Tuſc. I, 17. Cic. Manil. 8, *en meermaalen*. Not. dice *voor* dic, Plaut. Curc. I, 2, 43, *en meermaalen*: dixti, dixis, *voor* dixiſti, dixeris, *komen ſomtijds voor, bij voorb.* Terent. And. III, 1, 1. Caecil. ap. Gell. VII, 17 extr. Plaut. Aſin. V, 1, 1, 12: dixe *voor* dixiſſe, Varr. ap. Non. *Het* Particip. dictus, a, um, *heeft alle deze beteekenisſen: van daar* Dictum Subſtantive, 1) *een woord, bij voorb.* protervum, Cic. Fin. II, 15: dicta dare, Liv. III, 61, *zeggen: van daar* dicto citius, Liv. XXIII, 47, i. e. *bijna eer het gezegd was. Bijzonder* 2) *eene vernuftige, merkwaardige ſpreuk, eene vernuftige gedachten, ſpotternij*, bon mot, Cic. Flacc. 2: *van daar* dictum dicere, Cic. Phil. II, 17. Cic. Planc. 34. Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 20. Trebon. Ibid. XII, 15: 3) *belofte*, Fur. ap. Macrob. VI, 1: 4) *bevel, order, van daar* dicto parere, Liv. XL, 40. Virg. Aen. III, 89: *van daar* dicto audientem eſſe alicui, Cic. Verr. V, 32. IV, 12. Nep. Ageſ. 4, *iemand op het woord, of order gehoorzaam zijn*: 5) *ſchimpwoord, ſcheldwoord*, Plaut. Pſeud. I, 3, 125: 6) *welſprekendheid, beſpraaktheid, bij voorb.* dicti ſtudioſus, Enn. ap. Cic. Brut. 18: 7) *een ſpreekwoord*, Plaut. Poen. I, 1, 7: *men kan hier ook toe brengen* Catonis dictum, Cic. Flacc. 29, *zie hier voor*: 8) dicta *voor* libri, Propert. IV, 1, 61. Not. quin *volgt achter* dico *voor* accuſ. c. infin. *en* non, *bij voorb.* dici non poteſt quin — ſint, Cic. Tuſc. V, 7 in., *voor* non eſſe cet.

DICROTUS, a, um, *van twee roeibanken: van daar* Dicrotum, Subſtantive, *een galei van twee roeibanken*, Cic. Att. V, 11. XVI, 4, ſcil. navigium: *dus ook* dicrota, ſcil. navis, Hirt. Alex. 47.

DICTAMNUS, i, f. *en* DICTAMNUM, i, n. *een kruid*, Dictam *genoemd, het zal de kracht hebben, om de pijlen uit te trekken*, Plin. H. N. VIII, 29. XXV, 8. Virg. Aen. XII, 412. Cic. Nat. D. II, 50. *Men vindt ook* dictamus *of* um, *bij voorb.* dictamum bibitur, Seren. Sammon. 34.

DICTĀTOR, oris, m. *van* dictare, *zeggen, bevelen*, 1) *eigenlijk een Bevelhebber: zoo heette, bij voorb. de hoogſte Overigheid in veele ſteden, bij voorb. in* Lanuvium, Cic. Mil. 10: *in* Alba, Liv. I, 23: *in* Caere, Inſcript. ap. Gruter. p. 224: *en* Cato ap. Gell. X, 20, *noemt* Hannibal *eenen* dictator Carthaginienſium: *ook de Directeur van eene ſlemppartij, of van eene drinkpartij (anders* Modimperator cet.) *ſchijnt dus geheeten te hebben, indien* dictatrix *dus ſtaat*, Plaut. Perſ. V, 1, 18: 2) *bijzonder de* Dictator *in* Rome, *d. i. een buitengewoone Overheidsperſoon in* Rome, *die enkel bij dringende omſtandigheden, en in tijden van den grootſten nood (bij voorb. wanneer de* Conſuls *abſent, of overleden waren, of niet veel deugden, of dat er anders eene zaak ſchielijk moest uitgevoerd worden) van eenen* Conſul, *of iemand, die een dergelijke magt hadt, benoemd werdt, die de hoogſte onbepaalde magt bij het leger en in den gantſchen Staat hadt, die beide de* Conſuls, *als 't ware, te gelijk verbeeldde, en daarom* 24 Lictors *voor zich liet gaan: zich verders eenen Ambtgenoot*, Magiſter equitum *genaamd, benoemde; en als het oogmerk, waar toe men hem benoemd hadt, bereikt was, dit Ambt nederlegde, alhoewel* Sulla *dit Ambt voor zijn leven aannam, en ook voor altijd ſcheen te willen behouden, maar het evenwel eindelijk nederlegde, en* Julius Caeſar *het beſtendig behieldt. De verrichtingen van eenen* Dictator *waren, behalven het Opperbevel, in den oorlog, bij voorb. de* Comitia *tot verkiezing van nieuwe* Conſuls (*of* tribunorum mil. conſ. poteſt, *die in plaats der* Conſuls *waren*), Liv. VII, 26. VIII, 16 *en* 23. XXVII, 5: *in pesttijd enz., om den ſpijker in te ſlaan*, Liv. IV, 11 VII, 3. VIII, 18: *buitengewoone onderzoekingen te houden*, Liv. IX, 16: *ſchouwſpelen te houden*, Liv. VIII, 40. XXVII, 33: *ook den Senaat voltallig te maken*, Liv. XXIII, 23, 24. *Dat van den* Dictator *niet kon geäppelleerd worden, ten minſten dat het Appèl geen vrucht gedaan heeft, ziet men uit* Liv. II, 29 extr. III, 20 extr. VIII, 35. *Nog merke men aan, bij voorb.* dictatorem creare, Liv. II, 18. *zesmaal*, Ibid. 29 extr. Ibid. VI, 6 med., i. e. *maken*: dicere, Liv. IV, 32 *en* 56. VII, 12. XXIII, 22: *en elders zeer dikwijls, d. i. benoemen*: legere, Liv. II, 18, i. e. *verkiezen: ook* facere, *bij voorb.* dictatorem factum, Liv. II, 21 in.

DICTĀTŌRIUS, a, um, *Dictatorisch, den* Dictator *betreffende, hem behoorende, bij voorb.* gladius, Cic. Cluent. 44: juvenis i. e. filius dictatoris, Liv. VII, 4: majeſtas, Liv. IV, 4: fulmen, Ibid. VI, 39.

DICTĀTRIX, ricis, f. *gebiedſter, bevelhebſter, bij voorb. bij een ſmulpartij of drinkgelag*, Plaut. Perſ. V, 1, 18.

DICTĀTŪRA, ae, f. *Dictatuur, Dictatorſchap*, Cic. Phil. I, 2: dictaturam gerere, Cic. Off. III, 31: abdicare *en* inire, Liv. VI, 39: abire dictatura, Ibid. VII, 39.

DICTĒRĬUM, i. n. *een vernuftige bijtende boert, bijtend* bon mot, Varr. ap. Non. 2 n. 249. Martial. VI, 44, 3: *ook* Cic. fragm. Epiſt. ap. Macrob. II, 1, *alwaar ſommigen* dicta *willen lezen*.

DICTĬO, onis, f. 1) *het zeggen, bij voorb.* ſententiae, Cic. Invent. I, 5 extr. II, 4 in.: *ook het recht, om te zeggen, bij voorb.* teſtimonii, Terent. Phorm. II, 1, 63, i. e. *af te leggen: van daar* dictio cauſae, Cic. Quint. 10. Liv. VII, 5, i. e. *verantwoording, verdediging*: 2) *het ſpreken d. i. het geen men ſpreekt, bij voorb.* dictione perſuadere, Cic. Invent. I, 5 in.: ſubitae dictiones, *het onverwachts ſpreken* (i. e. *voor de vuist*, ex tempore): 3) *het ſpreken of redenvoering houden, bij voorb.* dictioni operam dare, Cic. Tuſc. II, 3 extr.: *hier toe kan men ook brengen* ſubitae dictiones, *zie hier voor*: 4) *de woorden, bij voorb.* dictione explicare, Cic. Or. I, 15 in., i. e. *door woorden*: tropus eſt dictio cet., Quintil. IX, 1 poſt in., i. e. *woord, uitdrukking, wijze van ſpreken*: dicere maluerunt voces, dictiones, locutiones, Ibid. I, 5 in., i. e. *woorden, uitdrukkingen, ſpreekwijzen*, ratio illarum dictionum, Gell. VII, 9: 5) *de wijze van ſpreken d. i.* a) *de ſoort der redenen, bij voorb.* ſepoſuiſſe a ceteris dictionibus eam partem (i. e. genus) dicendi, Cic. Or. I, 6 med.: b) *ſpreekwijze*, Phraſis, *woord, uitdrukking, bij voorb.* has omnes dictiones (*bij voorb.*

pro-

pro rostris, pro tribunali cet.), Gell. XI, 3: cf hier voor n. 4: 6) Orakelspreuk, Godspraak, Auct. ad Her. II, 26 e poët. en Liv. VIII, 24.

DICTĪTO, avi, atum, are, i. q. dicere, 1) zeggen, het zij het al of niet dikwijls geschiedt, bij voorb. boni viri dictitabant, Cic. Dom. 6: cf. Cic. Verr. Act. I, 2. Ter. Phorm. V, 1, 16. Caes. B. C. III, 22: male dictitatur (voor dicitur) tibi vulgo, Plaut. Trin. I, 2, 62: ook kan men het vertalen, zeggen, voorgeven, Caes. B. C. III, 32. Liv. I, 49: 2) causas, Cic. Or. II, 13, Procesfen voeren, Advokaat zijn.

DICTO, avi, atum, are, i. q. dicere, 1) zeggen, het zij het al of niet dikwijls geschiedt, bij voorb. hoc penus & haec penus — veteres dictaverunt, Gell. IV, 1, i. e. zeiden, plagten te zeggen: ook schrijven, bij voorb. haec tibi dictabam, Hor. Ep. I, 10, 49. i. e. schreef of dicteerde uit den schrijver aan u enz.: van daar 2) dicteeren, voorzeggen, bij voorb. eenen brief Cic. Att. XIII, 9. VII, 13 extr.: versus, Suet. Ner. 52: ook Hor. Sat. I, 4, 10, ten zij het in deze laatste plaats is, maken: dus ook elegidia, Pers. I, 52, i. e. dicteeren of maken: bijzonder aan zijne leerlingen, Horat. Ep. II, 1, 71: van daar Dictata, het geen de Leeraar aan de de leerlingen gedicteerd opgegeven heeft, Collegielessen, school-aanmerkingen, lessen, leerstellingen van den leeraar, enz. Cic. Tusc. II, 11. Nat. D. I, 26. Fin. IV, 4. Q. Fr. III, 1, 4. Hor. Ep. I, 1, 55: van daar 3) ingeven, raaden, beveelen, voorschrijven, bij voorb. & ita videtur natura dictare, Quintil. III, 4 post med.: quibus sordent omnia, quae natura dictavit, Ibid. VIII prooem. post med.: adiiciemus herbas, ut quasque ratio dictaverit, Plin. H. N. XXVI, 4: sportulam dictare i. e. aanbevelen, Quintil. XI, 3, 131: pultes puero, Juvenal. XI, 59: alicui heredem, Ibid. VI, 217, i. e. bevelen, dat hij erfgenaam zal zijn: ook 4) maken, vervaardigen, bij voorb. testamentum, Suet. Tiber. 22. Ibid. Ner. 32: versus, Hor., zie hier voor: perjuria, Juvenal. VIII, 82, i. e. doen: actionem alicui i. e. maken, schrijven, Suet. Rhet. 2: dus ook misschien haec tibi dictabam, Hor., zie hier voor, d. i. schreef, vervaardigde: ook aanstellen, bij voorb. actionem klagt inleveren, Pandect. XV, 1, 50: dus ook judicium, Ibid. IX, 4, 22. XLI, 9, 3.

DICTUM, zie Dico.

DICTUS, a, um, zie Dico, ĕre.

DIDASCĂLICUS, a, um, het onderwijs betreffende, in primo didascalico, misschien scil. libro, Gell. III, 11.

DIDĪTUS, a, um, zie Dido, ĕre.

DIDO, idi, itum, 3. (van di en do) 1) verdeelen, bij voorb. munia, Horat. Sat. II, 2, 67: diditur in venas cibus, Lucret. II, 1135: cf. VI, 2: van daar verdoen, verkwisten, bij voorb. dide ac dissipa, Caecil. ap. Coel. 16: 2) verbreiden, uitbreiden, bij voorb. didi zich uitbreiden, verbreiden, bij voorb. fama, Virg. Aen. VIII, 132. Sil. I, 186. Tacit. Ann. XI, 1: rumor, Virg. Aen. VII, 141: ardor, Lucret. III, 476: cf. VI, 2.

DIDŌROS, i. e. twee palmen, d. i. dwers handen bevattende, Plin. H. N. XXXV, 14. Vitruv. II, 3.

DIDŪCO, xi. ctum, 3. iet van één trekken, in twee of meer deelen trekken, bij voorb. pugnum, Cic. Or. 32: oculum, Cels. VII, 7 sect. 4: nodos, Ovid. Met. II, 560: rictum, Hor. Sat. I. 10. 7: van daar 1) scheiden, bij voorb. milites, Caes. B. G. VI, 33: hostem, Tacit. Ann. II, 11: ab inimicis diductum & alienatum, Caes. B. C. I, 7, i. e. van hem (Cæsar) afkeerig gemaakt, maar Ed. Oudend. heeft seductum i. e. verleid: dus ook diduci ab aliquo gescheiden worden, Cic. Invent. I, 55 extr.: van daar scheiden, afzonderen, onderscheiden, bij voorb. vocabulum ab adpellatione, Quintil. I, 4, 20: dus ook a soloecismo, Ibid. I, 5, 40: 2) afleiden, bij voorb. water, bij voorb. aquam in vias, Cato R. R. 155: Tropisch, rivis est deducta oratio, Cic. Or. III, 6, i. e. vloeit toch bij stot uit ééne en dezelfde bron, alhoewel (als 't ware) door beekjens: 3) verdeelen, deelen, bij voorb. in partes, Hor. Art. 326. Colum. IX, 9. Quintil. VII, 10: van daar cibum, Cels. III, 4 extr. cibus — diduceretur i. e. verteerd wordt: milites i. e. verdeelen, Caes. B. G. VI, 33. zie hier voor: ook veranderen, bij voorb. rationem, Cels. III, 21 med.: 4) verstrooijen, bij voorb. diductus, Cic. Invent. II. 36 extr. verstrooid, Tropisch: 5) openen, bij voorb. fauces, Sil. III, 194: fores, Tacit. Ann. XII, 69: 6) ergens heen leiden, bij voorb. aquam in vias, Cato, zie hier voor: van daar locos communes in contrarias partes, Cic. Inv. II, 16 med.: doch de E.L. Ern. heeft deduc.

DIDUCTĬO, onis, f. de uitstrekking, scheiding, Senec. Nat. Quaest. II, 8. III, 13.

DIDUCTUS, a, um, zie Diduco.

DIECŬLA, ae, f. de dag, wanneer men verminderend spreekt, Terent. And. IV, 2, 27. Cic. Att. V, 21 extr. Plaut. Pseud. I, 5, 88.

DIERECTE, zie Dierectus.

DIERECTUS, a, um, dit woord drukt bij Plautus, zoo als ik geloove ons, na de galg enz., uit, bij voorb. abi! dierectus, Plaut. Poen. I, 2, 31. Merc. IV, 4, 16, loop na de enz.: i hinc dierectus, Ibid. Merc. I, 2, 7: quin quiescis dierectum cor meum, Ibid. Capt. III, 4, 103, i. e. ei houdt u rust bij de galg! lien dierectus est, Ibid. Curc. II, 1, 29, is voor den duivel, d. i. weg: dus ook i dierecta, Ibid. Rud. IV, 4, 126, bij een vrouwspersoon. Men vindt ook dus dierecte, Ib. Trin. II, 4, 56: of dit de Vocativus of een Adverbium is, weet ik niet: ook apage in dierectum, Varr. ap. Non. 2. n. 414, i. e. na de galg.

DIES, ēi, m. & f. Maar in Plur. alleen Masc. 1) de dag, bij voorb. postero die, Cic. Verr. II, 17. Nep. Milt. 5, den volgenden dag, daags daar aan: ex ante diem quintum Idus, Liv. XLV, 2 (cf. Cic. Att. III, 17 in. en boven ante), van den vijfden dag voor de Idus aan: his diebus, voor in his cet. is bekend: dus ook paucis diebus, Nep. Hann. 10, binnen (na) weinig dagen: ook in his diebus, Plaut. Capt. I, 2, 64. Terent. And. I, 1, 77: diem de die, Liv. V, 4. XXV, 25: of diem ex die, Cic. Att. VII, 26, i. e. den éénen dag na den anderen, dag op dag: in dies van dag tot dag, dagelijks, Liv. XXXIV, 11. Cic. Top. 16: maar in diem, a) voor éénen dag, bij voorb. Ovid. Met. II, 48: van daar vivere, Cic. Phil. II, 34. Or. II, 40, voor éénen dag maar leven, d. i. voor het toekomende onbezorgd zijn, voor den dag voortleven: ook Tropisch, d. i. voor korten tijd, Plin. H. N. XXI, 1 in.: ook voor een' zekeren bepaalden dag, bij voorb. emere in diem, Nep. Att. 9: cf. Pandect. VII, 3: ook voor een' onbepaalden dag of onbepaalden tijd, bij voorb. poenas in diem reservare, Cic. Coel. 24, ten zij het is voor een bepaalden dag of voor 't toekomende: & in diem, Q. Cic. Petit. cons. 12: b) voor 't toekomende of voor 't toekomstige, Terent. Eun. V, 6, 19. Phorm. V, 5, 2: poenas reservare in diem, Cic. Coel. 24, zie hier voor: c) van dag tot dag, Plin. H. N. V, 17: dus ook ad diem, bij voorb. venire, Caes. B. G. VII, 77, i. e. op den (benoemden) dag: cf. Cic. ad Div. XVI, 7, zie Ad: multus dies i. e. magna pars diei, bij voorb. multo die, Caes. B. G. I, 22, i. e. als een groot gedeelte van den dag verloopen was: ad multum diem, Cic. Att. XIII, 9: ad multum diei, Liv. XXIII, 27: dus ook Liv. III, 60, multa dies: diem videre, Ovid. Trist. V, 4, 44, i. e. leeven. Ook staat dies (a) zoo als ons dag, voor het geen op den dag geschiedt, bij voorb. diei poenas dare, Cic. Sext. 12: excutere totum diem, Senec. de Ira III, 36: dies honestissimus nobis fuerat, Cic. ad Div. I, 2: dirus dies Sullanus, Cic. Att. X, 8 post med.: van daar voor dagboek, journaal, Arnob. 4 extr., ook 5 en 7: ook voor het daglicht, bij voorb. multis mensibus dies non cernitur, Plin. H. N. XXXIII, 4: dubius dies, Plin. Ep. VI, 20: die admisso, Ibid. IX, 36: projecit diem, Stat. Theb. I, 236, i. e. beroofde zich van zijne oogen: van daar Tropisch dies animi, Ibid. 49, i. e. erkentenis zijner zonden, het geweten: verders daglicht of leven, bij voorb. videre diem, leven, Ovid., zie hier voor: diem projicere, Stat. Theb. II, 657: ook voor de gesteldheid of het weder van den dag, bij voorb. mitis dies, Plin. H. N. XI, 10: tranquillus, Ibid. II, 45: pestilens, Ibid. XXII, 23: (b) voor des hemels, Stat. Theb. I, 200: der lucht, Stat. Theb. IV, 67: 2) bijzonder een bepaalde dag, bij voorb. ad diem (zie hier voor) op den bepaalden dag: diem dicere, Cic. Harusp. 4. Verr. I, 57 (zie Dico): of dare, Cic. Att. I, 10 extr. Nat. D. III, 40, den dag bepaalen: ook heet diem dare, bij voorb. alicui, wijden, aan iemand bestelen, Cic. Att. IV, 17 in.: van daar elke termijn, bij voorb. pecuniae, Cic. Att. X, 5: of pecuniarum, Colum. I, 7, geldtermijn: dies nondum est, Cic. Att. VIII, 10: dies annua, Ibid. XII, 3 extr. en ad Div. VII, 23 in.: diem praestituere, Cic. Tusc. I, 39: dus ook diem dicere, Cic. Harusp. 4. Cic. in Caecil. 21, Termijn zetten, bepalen, bij voorb. om voor het gericht te verschijnen enz.: van daar obire diem den Termijn afwachten, of den bepaalden dag afwachten, daar op verschijnen, Cic. Att. XIII, 14 in. Cic. Amic. 2. Cic. Phil. III, 8: van daar van den sterfdag, bij voorb. obire diem supremum, Nep. Milt. 7. Ibid. Reg. 1: of diem suum, Sulpic. in Cic. Epist. ad Div. IV, 12: of diem, Plin. H. N. II, 109. Plaut. Men. Prol. 62. Nep. Dion. 10: of diem fungi, Justin. XIX, 1 in., i. e. sterven: dus ook dies meus, Cic. Att. XIII, 42, i. e. (misschien) geboortedag: dies tuus, bij voorb. diem tuum — notavi, Ib. VII, 8 in., i. e. (misschien) de kaartsdag: dus ook die tuo, Ibid. IX, 2 in. en 4 extr., ten zij het hier een andere dag is: 3) de tijd, d. i. een onbepaalde tijd, of de duuring des tijds, uitstel, bij voorb. dies levat luctum, Cic. Att. III, 15: cf. Terent. Heaut. III, 1, 15. Liv. II, 45: quod est dies adlatura, Cic. ad Div. V,

Digitized by Google

V, 16 extr.: diem perexiguam postulavi, Cic. Verr. Act. I, 2: die aliquid vendere, Cato R. R. 150, i. e. *te rechter tijd:* Not. die caeca emere, *zie* Caecus. Not. Dies *als eene Godin*, Cic. Nat. D. II, 22 *en* 23. Plaut. Bacch. II, 3, 21. Hyg. fab. praefat. Not. (1) diecrastini, diequarti, quinti, septimi. *ook* die quarte, quinte cet., *zeiden de Ouden, volgends* Gell. X, 24. Macrob. Sat. I, 4: (2) die *voor* diei, Virg. Georg. I, 208: *dus ook* parte die, Sallust. Jug. 52. §. 3 *en* 106. §. 2. Ed. Cort., *zie hier van* Gell. IX, 14: *doch* Gellius *leest* loc. cit. in Virg. Georg. I, 208: dies (*als* Genit.) *voor* die: *dus staat* die *voor* Dativ. diei, Plaut. Amph. I, 1, 120. *Ook leest* Gellius, Ibid. Virg. Aen. I, 636 (640), dii i. e. diei *voor* dei.

DIĔSIS, is, f. *een vierde deel van een toon*, Vitruv. V, 4.

DIFFĀMO, avi, atum, are, *iet of iemand onder de menschen brengen, berucht maken, het zij dit met een goed of kwaad oogmerk geschiedt, bij voorb.* adulterium, Ovid. Met. IV, 236: aliquem procacibus scriptis, Tacit. Ann. I, 72: subtrahere se prave diffamantibus, Ibid. XIV, 22: aliquem probris, Apulej. Met. I: diffamat, domum suam possideri, Ibid. IV.

DIFFARREĀTĬO, *de plegtige echtscheiding, zie* Confarreatio.

DIFFERCĬO, si, tum, 4. *volstoppen: van daar* differtus, a, um, *vol gestopt, dicht vol, zeer opgevuld met iet, bij voorb.* forum differtum exactoribus, Caes. B. C. III, 32: corpus differtum odoribus, Tacit. Ann. XVI, 6: forum differtum nautis, Horat. Sat. I, 5, 4: *en enkel* forum differtum, Ibid. Epist. I, 6, 59.

DIFFĔRENTĬA, ae, f. *het onderscheid, bij voorb.* honesti, Cic. Off. I, 27: in principiis, Cic. Fin. V, 7: cf. Plin. H. N. IX, 35. Gell. IV, 1: *van daar de* species *of soort, bij voorb.* notio ad plures differentias pertinens, Cic. Top. 7 in.

DIFFĔRĬTAS, atis, f. *het onderscheid*, Lucret. IV, 640: sine ulla differitate.

DIFFĔRO, distuli, dilatum, differre, *eigenlijk, van één dragen, bij voorb.* te ut formicae frustillatim differant, Plaut. Curc. IV, 4, 20: membra, Horat. Epod. V, 99, i. e. *verscheuren:* parietem fore densitatis, ex quo virgulae differantur, Plin. H. N. XVII, 10 ante med., i. e. *verzet, hier en daar verzet, verplant worden: dus ook* ulmos in versum, Virg. Georg. IV, 144, i. e. *zetten, planten: van daar* 1) *van één deelen, scheuren of scheiden, bij voorb.* classem vis Africi distulit, Vellej. II, 79: Metium in diversa, Virg. Aen. VIII, 642: Aquilo differt nubila, Ibid. Georg. III, 197: membra different lupi, Horat. Epod. V, 99, *zie hier voor: van daar* a) *maken, dat iemand vergaan zou: van daar* differri, *bij voorb.* laetitia, Plaut. Truc. IV, 1, 3, i. e. *van vreugde vergaan: dus ook* cupidine, Ibid. Poen. I, 1, 28: amore, Ib. Mil. IV, 4, 27: clamore, Ibid. Epid. I, 2, 15: invidia, Prop. I, 16, 48: doloribus, Terent. Ad. III, 5, 40, i. e. *vergaan, crepeeren.* b) *plagen*, Terent. And. II, 3, 5. Plaut. Pseud. I, 3, 125. Ibid. Aul. III, 2, 32: c) scil. se, *zich scheiden: van daar onderscheiden zijn, bij voorb.* inter se, Cic. Tusc. IV, 11. Cic. Or. 32: ab aliquo, Cic. Phil. VIII, 11 in.: *ook* alicui *voor* ab aliquo, *bij voorb.* comoedia differt sermoni, Horat. Sat. I, 4, 48: colori, Ibid. Art. 236: cuivis, Nep. Att. 7: concha haud multum ostrearum conchis differens, Plin. H. N. IX, 53: *ook* cum re *voor* a re, Cic. Invent. I, 44: occasio cum tempore, Ibid. 27. *Ook heet* differt *daar is een onderscheid, bij voorb.* aliquid differt, Cic. Tusc. II, 15, *daar is eenig onderscheid, alwaar* Bentley, *om het voorgaande* sunt *liever* differunt *wil lezen, maar zonder noodzaak: dus ook* vide quid differat inter meam opinionem & tuam i. e. *wat voor een onderscheid er is enz.*, Cic. in Caecil. 10: quantum differebat i. e. quanta erat differentia, Cic. Div. II, 36: quam non multum differat cet., Cic. Or. III, 51 in., i. e. *hoe klein het onderscheid is:* est, quod differat cet., i. e. est differentia, Cic. Off. I, 28 med.: nihil differt inter cet., Cic. Nat. D. I, 29, *daar is geen onderscheid: van daar* differens *onderscheiden, verscheiden, ongelijkvormig*, Cic. Or. 51. Cic. Fat. 4. Cic. Leg. I, 10 *en* 13. Cic. Or. I, 10: *ook* differens, Substantive, *het onderscheid*, Quintil. V, 10 ante med. §. 55. Gesner. 2) *hier en daar heen verbreiden, uitbreiden, verstrooijen, bij voorb.* ignem, Caes. B. C. II, 14: rumores, Terent. Heaut. Prol. 16. Nep. Dion. 10: famam, Plaut. Trin. III, 2, 66: eos pavor terrorque distulerant, Liv. VI, 42 med.: favillas, Lucret. II, 674: *van daar* a) *iet uitbreiden, overäl bekend maken*, Liv. XXXIV, 49. Suet. Caes. 33. Tacit. Ann. IV, 25. III, 12. b) *bijzonder uitschreeuwen, gerucht maken, bij voorb.* invidia, Prop. I, 16, 48, *zie hier voor:* sermone, Caecil. ap. Gell. II, 23: sermonibus, Lucil. ap. Non. 4. n. 131: puellas, Prop. I, 4, 21. 3) *opschuiven, verschuiven, uitstellen, bij voorb.* disputationem in adventum, Cic. ad Div. II, 3: aliquid in aliud tempus, Caes. B. C. I, 86: aliquid ad tempus crudelitatis, Cic. Vatin. 11: in posterum diem, Cic. Dejot. 7: *ook* tempus, Cic. Fin. IV, 1, i. e. *uitstel geven:* sitim, Ovid. Met. VI, 366. Plin. Ep. I, 22: *ook* aliquem in tempus aliud, Cic. ad Div. V, 12 extr., i. e. *verzenden, uitstellen, laten wachten: dus ook* amicos, Martial. XIII, 54, 1: anum vivacem, Ovid. Met. XIII, 519: *dus ook* cum differretur, Justin. IX, 6: longo sermone dilatus per frustrationes, Liv. XXV, 25: *ook* differre se i. e. *niet vorderen, verzuimen*, Ovid. Rem. 93. *Ook* seq. Infinit., *bij voorb.* nec ultra ad arma ire dilaturum, Liv. XLII, 2: agere, Sueton. Caes. 81: *ook* non differo, quin, *bij voorb.* nihil dilaturi, quin facerent, Liv. VI, 22 extr.

DIFFERTUS, a, um, *zie* Differcio.

DIFFIBŬLO, are, *van een gespen, ontgespen, losgespen, losknopen*, Stat. Theb. VI, 570.

DIFFĬCILE, Adv., *zwaar, moeilijk, met moeite of zwarigheid, bij voorb.* difficile fieri dicimus, Cic. Invent. II, 56: sibi difficile consentiens, Vellej. II, 63: nec difficile superat, Justin. XXVII, 3: quod difficilius evellatur, Plin. H. N. XXVII, 12: difficilius concoquitur, Ibid. XXII, 21: difficilius cogantur, Gell. XVII, 8: difficillime fieri, Ibid. XX, 1 med. §. 34: omnium difficillime apium nascitur, Plin. H. N. XIX, 7.

DIFFĬCILIS, e, 1) *zwaar, moeilijk, met moeilijkheid gepaard, bij voorb.* difficile dictu, Cic. ad Div. I, 7: difficile factu, Cic. Univ. 11: *ook met* ad, *bij voorb.* difficile ad fidem, Liv. III, 5: *of* ad credendum, Lucret. II, 1026: illud est difficilius ad eloquendum, Cic. Off. I, 35: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* non fuisse ei difficile eam causam excipere, Cic. Invent. II, 45: difficile judicari, Nep. Att. 16, *om te oordeelen:* in difficili esse i. e. *zwaar, moeilijk zijn*, Liv. III, 65 extr. Cels. V, 26. sect. 1. Pandect. XXVIII, 2, 29 extr.: curatio, Cels. Ibid.: urina, Plin. H. N. XXIII, 9 extr.: natura deorum habet difficiles explicatus, Cic. Nat. D. III, 39: iter, Caes. B. G. I, 6: oppugnatio, Ibid. B. C. II, 1: partus, Plin. H. N. XXIV, 5 extr.: venter, Ib. XXII, 13, i. e. adstrictus, *hardlijvig:* nihil difficilius esse quam amicitiam — permanere, Cic. Amic. 10 in.: in loco scopuloso & difficili versari, Cic. in Caecil. 11: *van daar* a) *bezwaarlijk, moeilijk, bij voorb.* non fuisse ei difficile, eam causam excipere, Cic., *zie hier voor, ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden, bij voorb.* iter cet.: tempus anni difficillimum, Caes. B. C. I, 48: asperum, difficile, Cic. Tusc. II, 7 in.: difficiliores tempestates, Caes. B. C. III, 15: b) *gevaarlijk, kommerlijk, bij voorb.* tempus reip. difficillimum, Cic. Phil. V, 13: *dus ook* curatio, partus cet., *zie hier voor.* 2) *die overäl of ligt zwarigheden maakt, die moeilijk te behandelen is, zwaar aan iet tilt, niet ligt iemand dient, dien men moeilijk iet naar den zin doet, knorrig, gemelijk, eigenzinnig, bij voorb.* in liberos, Acc. ap. Cic. Nat. D. III, 29: difficilem & morosum esse, Cic. Or. 29: *ook* alicui, Ovid. Art. II, 566: *en* precibus alicujus, Ibid. Pont. II, 2, 20: cf. Horat. Od. III, 7, 32: homo difficillima natura (*inborst*), Nep. Att. 5: bilis, Hor. Od. I, 13, 4: cf. Terent. Heaut. III, 2, 24: *van daar* terra difficilis, Virg. Georg. II, 179, i. e. *zwaar om te bewerken: doch, dit kan ook tot n. 1. behooren.*

DIFFĬCILĬTER, Adv., *zwaar, moeilijk, met zwaarigheid, bezwaarlijk*, Cic. Acad. IV, 16. Colum. V, 3.

DIFFĬCUL *voor* **DIFFICILE**, Varr. ap. Non. 2. n. 331.

DIFFĬCULTAS, atis, f. 1) *de zwarigheid, moeilijkheid, bij voorb.* incurrere in difficultatem, Cic. ad Div. IV, 2 extr.: adferre alicui difficultatem, Cic. Q. Fr. I, 1, 11. Caes. B. G. VII, 10: res est in magna difficultate, Caes. B. C. III, 15: hoc habet magnam difficultatem, Cic. Brut. 6: *ook volgt* ne i. e. *of het ook*, Caes. B. G. VII, 35: *van daar* a) *de moeilijkheid, om geld, mond-voorraad te verzamelen, of zich anders te helpen; de nood, bij voorb.* nummaria, Cic. Verr. II, 28, *geldzwaarigheid, geldgebrek:* annonae, Cic. Dom. 5: rei frumentariae, Caes. B. G. VII, 17: navium, Cic. Verr. V, 20: nullis populi Rom. difficultatibus, Ibid., i. e. *nood, gebrek:* domestica i. e. *armoede*, Cic. Cat. I, 6: vecturae, Cic. Verr. III, 82: omnium rerum, Hirt. Alex. 43: viarum, Caes. B. G. VII, 56: magnas difficultates adferebat, Caes. B. C. I, 48: *ook volgt* ne, Caes. B. G. VII, 35, *zie hier voor:* b) *bezwaarlijkheid, bezwaar, bij voorb.* corporis, Cels. II, 2 extr.: difficultates afferebat, Caes. B. C. I, 48. 2) *de onvriendelijkheid, onbeschoftheid, eigenzinnigheid, hardheid of ruw gedrag, bij voorb.* multorum difficultatem pertulit, Cic. Mur. 9: hyemis, Hirt. B. G. VIII, 5.

DIFFĬCULTER, Adv., *zwaar, moeilijk, met zwaarigheid*, Caes. B. C. I, 62. Hirt. Alex. 48. Liv. I, 58. Sall. Cat. I, 14. Cic. Invent. II, 56.

DIFFIDENTER, *met wantrouwen*, Cic. Cluent. 1: diffidentius, Justin. XXXVIII, 7.

DIFFIDENTĬA, ae, f. *het wantrouwen*, Cic. Tusc. IV, 37 med. Ovid. Rem. 543: copiarum i. e. *op enz.*, Suet. Oth. 9: *dus ook* caufae, Plin. Ep. V, 1: memoriae, Quintil. XI, 3 post med.

DIFFIDO, fus fum, 3. 1) *wantrouwend zijn*, *of twijfelen*, *bij voorb.* ut omnes medici diffiderent, Cic. Div. I, 25: de Othone diffido, Cic. Att. XII, 43: jacet, diffidit, Cic. Mur. 21: *ook* feq. Accufat. cum Infin., *bij voorb.* invenire fe poffe diffifi funt, Cic. Acad. IV, 3: diffidens, Caefarem fidem fervaturum, Caef. B. G. VI, 35: cf. Cato R. R. 157. 2) *een wantrouwen zetten*, *niet vertrouwen*, *bij voorb.* fibi, Cic. Cluent. 23. *en* Provinc. 16: copiis noftris, Cic. ad Div. II, 10: prudentiae tuae, Sulpic. Ibid. IV, 5 extr.: fibi patriaeque, Sall. Cat. 31 (32): ingenio meo, Cic. Mur. 30: occafioni, Sueton. Caef. 3: teftamento, Tacit. Ann. XV, 55.

DIFFINDO, ĭdi, iffum, 3. 1) *fplijten*, Cic. Div. I, 13. Varr. R. R. I, 40 extr. Virg. Aen. IX, 589. Cato R. R. 41: *van daar Tropisch*, addens cuneum, qui rigentem fervi tenacitatem diffinderet, i. e. vinceret, tolleret, everteret, Apul. Met. IX ante med. p. 225: portas i. e. *openen*, Horat. Od. III, 16, 13: *van daar verdeelen*, *of deelen*, *bij voorb.* conjunctionem in longitudinem, Cic. Univ. 7: *van daar* diffindere meridiem fomno, Varr. R. R. I, 2, 5, *voor*, *een middagflaapjen houden*. 2) diffindere diem, *de op dien dag te ondernemen zaak*, *tot een anderen dag uitftellen*, Liv. IX, 38 extr. Gell. XIV, 2 ante med. §. 11. Ulpian. in Pandect. II, 11, 2: cf. Feft. in Reus. Not. nihil hic diffindere poffum, Horat. Sat. II, 1, 79, *fchijnt onduidlijk. Sommigen lezen* diffingere i. e. *veranderen*, *verbeteren*, *het welk beter fchijnt*.

DIFFINGO, nxi, ctum, 3. *anders beelden*, *omfmelten*, *veranderen*, Horat. Od. I, 35, 39. III, 29, 47: *ook misfchien* Ibid. Sat. II, 1, 79, *zie* Diffindo.

DIFFINIO, **DIFFINITIO**, *zie* Definio cet.

DIFFISSĬO, onis, f. 1) *fplijting*, 2) rerum i. e. *uitftel*, Gell. XIV, 2 in.

DIFFISSUS, a, um, *zie* Diffindo.

DIFFISUS, a, um, *zie* Diffido.

DIFFITĔOR, eri, *loochenen*, Planc. in Cic. Epift. ad Div. X, 8 poft med. Ovid. Am. III, 14, 28.

DIFFLĔO, ere, *wegweenen*, *bij voorb.* oculi diffleti, Apul. Met. I poft init. p. 104. Elm.

DIFFLO, avi, atum, are, *wegblazen*, *van één blazen*, Plaut. Mil. I, 1, 17. Varr. ap. Non. 2. n. 219.

DIFFLŬO, xi, xum, 3. *in verfchelden oorden vloejen*, *wegvloejen*, *van één vloejen*, *weg- of ergens heen vloejen*, *bij voorb.* Rhenus in plures diffluit partes, Caef. B. G. IV, 10: humor quaffatis vafis, Lucret. III, 436: fluvius extra ripas, Cic. Brut. 91: *van daar Tropisch*, *wegvloejen*, *d. i. druipen*, *bij voorb.* re van iet, *bij voorb.* ambrofia, Lucret. VI, 971: fudore, i. e. *over en over zweeten*, Plin. H. N. XXI, 13 in. Phaedr. IV, 24, 22: *en Tropisch*, *wegvloejen*, *d. i. vergaan*, *of willen vergaan*, *bij voorb.* rifu *van lagchen*, Apulej. Met. III ante med. p. 132. Elm.: *bijzonder* luxuria, Terent. Heaut. V, 1, 72. Cic. Off. I, 30, i. e. *zeer liederlijk leven*: otio, Cic. Or. III, 32, i. e. *aan luiheid of ledigging overgegeven zijn*: *van daar vergaan*, *verdwijnen*, *te grond gaan*, *bij voorb.* acervus (papaveris), Lucret. III, 198: juga montium, Senec. Ep. 91: natura, Lucret. I, 1038: *van daar* 1) *overvloejen*, *bij voorb.* extra ripas, Cic. Brut. 91, *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, diffluens, Cic. Or. 70, *het geen in de reden niet* periödisch *of* numereus *is*. 2) *vergaan*, *bij voorb.* acervus, Lucret.: juga montium, Senec., *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, rifu i. e. *zich dood lagchen*, Apulej., *zie hier voor*: *dus ook* otio, Cic.: luxuria, Cic. *en* Terent., *van luiheid*, *liederlijkheid vergaan*, *d. i. heel lui*, *liederlijk zijn*: *zie hier voor*: *dus ook* fudore cet., *zie hier voor*.

DIFFLŬUS, a, um, i. q. diffluens, Mattius ap. Macrob. Sat. II. c. ult.

DIFFRACTUS, a, um, *zie* Diffringo.

DIFFRINGO, egi, actum, 3. *verbreken*, Plaut. Afin. II, 4, 68. Suet. Caef. 37. Vitruv. X, 6.

DIFFŪGĬO, ūgi, ugĭtum, 3. *van één vluchten*, *hier en daar vluchten*, *wegvluchten*, *van menfchen en beeften*, Cic. Phil. II, 42. Hirt. B. G. VIII, 35. Liv. XXVIII, 2. Virg. Georg. III, 150: *van daar Tropisch*, nives diffugere, Horat. Od. I, 7, 1: vox (praeconis) una diffugit in multas aures, i. e. *verdeelt zich*, Lucret. IV, 570.

DIFFŪGĬUM, i, n. *het hier en daar heen vluchten van veelen*, *het verlopen*, Tacit. Hift. I, 39.

DIFFULMĬNO, are, *verbrijzelen*, *eigenlijk door den blikfem*: *Tropisch*, Sil. V, 277.

DIFFUNDĬTO, are, *overäl heen gieten*, *verbreiden*: *van daar verdoen*, *verkwisten*, Plaut. Merc. Prol. 58.

DIFFUNDO, ūdi, ūfum, 3. *hier en daar heen gieten*, *vergieten*, *in verfchelden plaatzen of vaten gieten*, *bij voorb. den wijn in vaten*, *of afgieten*, *op flesfchen tappen*, *bij voorb.* Ovid. Faft. V, 517. Horat. Ep. I, 5, 4: *van daar Tropisch*, animam in arma cruore, Virg. Aen. X, 908, i. e. *vergoot als 't ware*: oblivionem fenfibus, Horat. Epod. XIV, 1: flendo diffundere iram, Ovid. Her. VIII, 61: *en* dolorem, Ibid. Met. IX, 142, i. e. *die van zich geven*, *verdeelen*, *gevolglijk er zich van ontdoen*, *ze verminderen*: *van daar* fe diffundere, *zich uitgieten*, *door uitgieten zich uitbreiden*, *bij voorb.* aqua fe diffundit, Cic. Nat. D. II, 10: *dus ook* diffundi *zich uitgieten*, *door uitgieten zich verbreiden*, *bij voorb.* fanguis per venas in omne corpus diffunditur, Cic. Nat. D. II, 55: unda, quae diffunditur Hellefponto, Catull. LXIII, 354: *van daar* 1) *in 't gemeen verbreiden*, *uitbreiden*, *bij voorb.* terra femen diffundit, Cic. Senect. 15: Phoebus jubar diffundit aquis, Valer. Flacc. III, 559: platanus diffuderat umbras, Petron. 131: flendo iram, dolorem, Ovid., *zie hier voor*: crinem in omnes, Ovid. Am. III, 9: adfectus per totam orationem, Quintil. VII, 10 poft med.: vultum, Ovid. Pont. IV, 4, 9. Ibid. Met. XIV, 272. Senec. Ep. 106, i. e. *ophelderen*, *zie hier na*: oblivionem fenfibus, Horat., *zie hier voor*: dii vim fuam longe lateque diffundunt, Cic. Div. I, 36: artus i. e. *uitftrekken*, *vervullen* (cibo), Aur. Vict. in Epit. 45: diffundi *zich verbreiden*, *bij voorb.* fanguis in corpus, Cic., *zie hier voor*: rami late diffunduntur, Caef. B. G. VI, 25: *dus ook* vitis, Colum. V, 5 med.: via, Plin. Ep. II, 17: oratio, Plin. Paneg. 56: a quo diffunditur Claudia gens, Virg. Aen. VII, 708: *van daar* diffufus, a, um, a) *uitgebreid*, *verbreid*, *zich ver uitftrekkende*, *bij voorb.* lux, Cic. Nat. D. II, 37: platanus diffufa ramis, Cic. Or. I, 17: color diffufus fanguine, Ibid. III, 52: capilli, Ovid. Her. X, 47: vox diffufa per auras, Lucret. III, 573: umbrae, Martial. de Spectac. II, 9: error longe lateque diffufus, Cic. Fin. II, 34 extr.: numerus, Cic. Sext. 45: laus, Cic. Balb. 5: meritum diffufius, Plin. Paneg. 53: corona diffufior, Plin. Ep. VII, 17: genus buxi diffufius, Plin. H. N. XVI, 16: b) *verftrooid*, *niet famen gevoegd*, *bij voorb.* jus, Cic. Or. II, 33: cf. I, 42. *Dewijl bij de vreugde het bloed zich overvloediger uit het hart uitftort*: *van daar* 2) *vervrolijken*, *ophelderen*, *bij voorb.* animum, Ovid. Met. IV, 764: vultum, *zie hier voor*: Argos, Stat. Theb. II, 213: *van daar* diffundi *zich vermaken*, *zich verheugen*, Cic. Amic. 13 extr. Ovid. Met. III, 318. Stat. Sylv. IV, 2, 54.

DIFFŪSE, 1) *verbreid*, *verftrooid*, Cic. Invent. I, 52. 2) *wijdlopig*, diffufius, Cic. Tusc. III, 10.

DIFFŪSĬLIS, e, *zich uitbreidend*, *bij voorb.* aether, Lucret. V, 468.

DIFFŪSĬO, onis, f. *uitgieting*: *van daar opheldering*, *bij voorb.* animi, Senec. de vita beata 5.

DIFFŪSUS, a, um, *zie* Diffundo.

DIFFUTŬO, ere, i. e. futuendo exhaurire, *zie* corrumpere, Catull. XXIX, 14. XLI, 1.

DIGAMMA, ătis, n. i. e. *een dubbel* Gamma *bij de* Aeöliërs; *dit geleek naar een* F: *dat zij bijzonder voor de Volkaalen zetten. Keizer* Klaudius *voerde het in*, *in plaats van de* V, *maar omgekeerd*, *bij voorb.* Ⅎ, *bij voorb.* ferⅎus *voor* fervus, Quintil. I, 7 (13) extr.: cf. I, 4. Tacit. Ann. XI, 14. Suet. Claud. 41.

DIGĔRO, effi, eftum, 3. *eigenlijk van elkander voeren of brengen*, *bij voorb. het geen op een hoop lag*: *van daar* 1) *verdeelen*, *afdeelen*, *fchikken*, *ordenen*, *bij voorb.* jus civile in genera, Cic. Or. I, 42: aliquid in numerum, Virg. Aen. III, 446: tempora, Ovid. Faft. I, 27: populum, Ibid. VI, 83: crines, Martial. III, 62, 3: capillos, Ovid. Am. I, 7, 11: colores, Ovid. Faft. V, 213: Crete centum digefta per (i. e. in) urbes, Ovid. Her. X, 67: argumenta in (*op*) digitos, Quintil. XI, 3: aliquid artificiofe, Cic. Or. I, 41: tabulas accepti, Cic. Verr. I, 23: cf. Cic. Invent. I, 30: *van daar* Digefta, orum, i. e. *Schriften der Rechtsgeleerden*, Gell. VI, 5: *bijzonder heeten de* Pandecten *dus*, Cod. Juftin. I, 17, 3: *van daar* linum depectere & digerere, Plin. H. N. XIX, 2 poft med., i. e. *het grove van het fijne fcheiden*, *ziften*: afparagum, Ibid. 8 med., i. e. *ordenlijk* (*bij de rei*, *linie af*) *eten*: vitis digerit uvam, Ibid. XVI, 25 poft med., i. e. *zet druiven*, *enz* (*naar de rei af*): *van daar* a) *iet naar orde verrichten*, *bij voorb.* mandata, Cic. Q. Fr. II, 14: b) *naar orde verhaalen*, Liv. II, 21. Plin. H. N. XXIX, 2 extr. c) *in orde brengen*, *bij voorb.* remp., Cic. Rab. poft. 9 in., *alwaar echter de* Ed. Graev. gesferat *heeft*: tabulas, capillos, *zie hier voor*: bibliothecam, Sueton. Caef. 44: *van daar* omnia, Virg. Aen. II, 182, i. e. *naar de rei af verklaren*; d) *inbrengen*, *bij*

bij voorb. in het rekenboek, Cic. Rofc. Com. 3. 2) verdeelen, bij voorb. de verteerde fpijzen door het geheele ligchaam, Quintil. X, 1: doch, het kan ook zijn verteeren, verduwen: 3) verdeelen, bij voorb. flijm en andere dingen in het ligchaam, bij voorb. flijm, Plin. H. N. XX, 7: cruditates, Ibid. XXVI, 7 extr.: corpus, Celf. III, 4: quo magis digerit, Ibid. (fcil. cibum), i. e. verdeelt, verteert, verduwt: materiam, Ibid. V, 18. fect. 1: verders, dentes, qui digerunt cibum, Plin. H. N. XI, 57. fect. 61, i. e. verdeelen: dus ook nimbos i. e. in breken deelen, Ibid. XXXI, 4: van daar digeri zich verdeelen, bij voorb. Nilus in feptem cornua (armen) digeftus, Ovid. Met. IX, 773: van daar ontbinden, te grond helpen, bij voorb. artus, Lucan. VI, 88: van daar verdrijven, bij voorb. de moedigheid, Apul. Met. IV ante med. p. 144. Elm. 4) rond of van de ééne plaats na de andere dragen, bij voorb. aegrum, Celf. IV, 7.

DIGESTĬO, onis, f. 1) de verdeeling, afdeeling, fchikking, ordening, Cic. Or. III, 53 extr. Quintil. IX, 1, 31: annorum, Vellej. II, 53: Italiae, Plin. H. N. III, 5. 2) verdeeling, bij voorb. der fpijzen door het ligchaam, Celf. Praef. poft med.: van daar derzelver verteering, Quintil. XI, 3 poft in.

DIGESTUS, a, um, zie Digero.

DIGESTUS, us, m. de verdeeling, deeling, bij voorb. van geld of beftuuring, Stat. Sylv. III, 3, 86.

DIGITĀLIS, e, den vinger betreffende, daar toe behoorende: van daar digitalis craffitudo de dikte van een' vinger, Plin. H. N. XXII, 20: gracilitas, Ibid. XIV, 3: 2) digitale, Subftantive, fcil. tegumentum, Varr. R. R. I, 55, eene bedekking der vingers, d. i. vingerhoed.

DIGITĀTUS, a, um, vingers of teenen hebbende, bij voorb. avium aliae digitatae, aliae palmipedes, Plin. H. N. XI, 47.

DIGITELLŪM, i, n. vingerhoed-kruid, Plin. H. N. XVIII, 17. XXV, 13. Colum. XII, 7.

DIGĬTŬLUS, i, m. de vinger, als men verkleinend fpreekt, vingertjen, Terent. Eun. II, 2, 53. Varr. ap. Non. 2. n. 514. Cic. Fragm. ap. Porphyr. ad Horat. Sat. II, 1, 56.

DIGĬTUS, i, m. 1) de vinger, bij voorb. extremis digitis adtingere, Cic. Coel. 12, met de toppen der vingeren, d. i. ligt: digitis concrepare, Cic. Off. III, 19. Petron. 27, een knip geven, of knippen: daar voor ftaat, Cic. Off. III, 19, op het einde digitorum percuffio: digitum intendere ad fontes, Cic. Or. I, 46, i. e. met den vinger aanwijzen, den vinger uitftrekken: digito coelum adtingere van gelukkige menfchen, Cic. Att. II, 1 poft med., i. e. gelukkig zijn, God gelijk zijn, of zich verbeelden: digitum porrigere, Cic. Fin. III, 17, den vinger uitfteken naar iet: dus ook exferere, Perf. V, 119: en proferre, bij voorb. Cic. Caecin. 25: qua digitum proferat, den vinger uitfteken, d. i. zich verroeren, iet tegen den Richter ondernemen enz.: digitum tollere, Cic. Verr. I, 54: was een teken van bieden op verkopingen: dus ook digito liceri, Ibid. III, 11 in.: ook van de genen, die zich voor overwonnen beleden, Quintil. VIII, 2, 20: of concurrere, Martial. de Spect. 32 (29), 5, i. e. (misfchien) tot dat één der ftrijders den vinger opheft, en zich dus overwonnen bekent: Digitus transverfus een vinger breedte, Cato R. R. 45: a re non transverfum digitum difcedere, Cic. Acad. IV, 18: dus ook non transverfum digitum difcedere, Plaut. Aul. I, 1, 18: dus ook a fententia digitum nusquam fcil. difcedere, Cic. Att. VII, 3 extr.: quatuor patentes digitos, 4 vingers breed, Caef. B. C. II, 10. Not. digitis crepare, digiti crepantes, crepitus digitorum, i. e. knippen, was het teken, dat het nachtgereedfchap van de bedienden binnen gebracht moest worden, Martial. III, 81, 14. XIV, 119. Petron. 27: digitum intendere ad cet., met den vinger ergens heen wijzen, Plaut. Pfeud. IV, 7, 45: ook Cic. Or. I, 46, zie hier voor. Not. de Ouden telden fomtijds op de vingers, zoo als wij: van daar venire ad digitos, Plin. H. N. II, 23 extr., i. e. uitgerekend worden: digitis computare, Ibid. XXXIV, 9 poft med.: numerare per digitos, Ovid. Faft. III, 123: van daar novi tuos digitos, Cic. Att. V, 21 extr., i. e. uwe bekwaamheid in het rekenen: argumenta digerere in digitos, op de vingers optellen, Quint. XI, 3 poft med. §. 114: van daar a) eene maat, het zestiende deel van een voet, vier gerftenkorrels breed, een duim, Frontin. de aqueduct. artic. 24: aquae, Infcript. ap. Grut. p. 475. n. 3: b) een teen of toon, zoo wel van menfchen, bij voorb. conftitit in digitos adrectus, ging op de teenen, Virg. Aen. V, 426: dus ook erigi in digitos op de teenen ftaan, Quint. II, 3 poft med.: ambulare fummis digitis, Senec. Ep. 111: als van beeften, bij voorb. vogelen, Plin. H. N. X, 42: c) ook heeten de kleine takjens digiti, bij voorb. ramorum digitos, Plin. H. N. XIV, 1 ante med.: dus ook digiti cacuminum, Ibid. XVII, 24 ante med. Not. de middelfte vinger digitus medius heet ook digitus infamis, Perf. II, 33, en impudicus, Martial. VI, 70, 5, ob fimilitudinem penis, zoo als men gelooft, of ook misfchien, omdat men daar mede op de menfchen wees, en hen daar mede hoonde. Met dezen vinger wees men dan op de menfchen, om ze te befpotten, Martial. II, 28, 2. VI, 70, 5. Juvenal. VI, 53: dus ook intende digitum in hunc, Plaut. Pfeud. IV, 7, 45, ten zij het hier in 't gemeen een vinger is, doch, bijzonder de middelfte: 2) Digiti Idaei, Cic. Nat. D. III, 16 extr., de Priefters van Cybele, anders Dactyli of Corybantes genaamd.

DIGLĀDĬOR, atus fum, ari, vechten, ftrijden, bij voorb. a) met wapenen, bij voorb. inter fe, Cic. Leg. III, 9: b) met woorden, bij voorb. inter fe, Cic. Off. I, 9: cum Carneade, Cic. Fragm. ap. Non. 1. n. 331: cum facinorofis, Cic. Ibid.

DIGNĀTĬO, onis, f. 1) de waardigheid, eere, aanzien, bij voorb. nec quidquam nifi de dignatione laborat, Cic. Att. X, 9 poft med.: in principum dignationem pervenit, Liv. II, 16: cf. X, 7 extr. Vellej. II, 59. Curt. VII, 1 poft med. Suet. Vefp. 4. Tacit. Ann. IV, 52. Plin. H. N. XXXV, 10, en meermaalen. 2) achting, Liv. VII, 52 extr. Sueton. Calig. 24. Juftin. XXVIII, 4 extr.

DIGNE, Adv., 1) waardig, waardiglijk, naar waarde, bij voorb. laudare, Cic. Senect. 1: cf. Cic. red. fen. 8: ook feq. Ablat., bij voorb. peccat cruce dignius, Horat. Sat. II, 7, 47. Not. digne, fequ. ac i. e. als, bij voorb. digne ac mereor, Caff. in Cic. Ep. ad Div. XII, 13. 2) welvoeglijk, met voeg, Plaut. Mil. III, 2, 58.

DIGNĬTAS, atis, f. is 1) wanneer iemand iet verdient, eene zaak, bij voorb. een ambt, waardig is; de waardigheid, de verdienfte, bij voorb. juftitia eft habitus animi, fuam cuique tribuens dignitatem, Cic. Invent. II, 53: honos — dignitate impetratus, Cic. Agr. II, 2: laudare aliquem pro dignitate, Cic. Rofc. Am. 12: judicium dignitatis meae fecerat, Cic. Brut. 1. 2) het geen, waar door iemand waardig wordt, bij voorb. een ambt, of de achting der wereld, d. i. verdienfte, verdienftelijkheid, bij voorb. nec dignitatem ei deeffe, Cic. ad Div. XI, 7: fpecies fervi dignitatem nullam habere poteft, Cic. Q. Fr. I, 2: dignitate Catilinam fuperavi, Cic. Mur. 8: multi pares dignitate, Ibid.: non eundem effe ordinem dignitatis & renuntiationis, Ibid.: dignitas confularis in ifta fcientia non fuit, Ibid. 13 in., i. e. deze wetenfchap heeft geene verdienften tot het Confulaat bezorgd. Dikwijls is het hetzelfde met n. 1.: van daar a) het aanzien, achting, de eere bij de wereld, of waardigheid, waarde, wanneer dan ook dikwijls de eereposten te gelijk verftaan worden, bij voorb. dignitas eft alicujus honefta auctoritas & cultu & honore & verecundia digna, Cic. Invent. II, 35: fi dignitas eft, bene de rep. fentire, Cic. ad Div. IV, 14: tua dignitas & amplitudo mihi cara eft, Ibid. III, 9: adeptus es ampliffimos dignitatis gradus, Ibid. X, 5: adfcendere in altiffimam fedem dignitatis atque honoris, Cic. Sull. 2: civitatis, Cic. Off. I, 34: regia, Nep. Milt. 2: equeftris, Ibid. Att. 1: effe honori & dignitati, Cic. Amic. 19 extr.: excellere dignitate, Caef. B. G. VI, 12: imperii, Cic. Manil. 6: pacis, Ibid.: in 't bijzonder waardigheid, eerepost, karakter, bij voorb. fperata, Cic. ad Div. II, 9: effe cum dignitate, Cic. Phil. III, 9. b) de waarde, bij voorb. proxima, Plin. H. N. XIV, 2: auro dignitatem fecit, Ibid. XXXIII, 3: gemmae, Ibid. XXXVII, 1: rerum dignitates, Gell. XVII, 20: opfonii, Plaut. Bacch. I, 2, 23: 3) het geen iemand welftaat of eere aandoet: van daar a) welvoegzaamheid, welvoeglijkheid, deftigheid, uiterlijk aanzien, bij voorb. domus. Cic. Off. I, 39: agere cum dignitate, Cic. Or. I, 31: columnae — non habent plus utilitatis quam dignitatis, Cic. Or. III, 46: dignitatem porticus habet, Cic. Q. Fr. III, 1, 1, en meermaalen: doch, op de beide laatfte plaatzen kan het ook fchoonheid zijn: b) een fchoon aanzien of voorkomen, d. i. fchoonheid, bij voorb. praeditos dignitate, Cic. Invent. II, 1: in altero dignitas, Cic. Off. I, 36, alwaar het manlijke fchoonheid of aanzien is, zie hier voor: en cf. Nep. Them. 6: c) de eerbaarheid of deugd, bij voorb. voluptatem conceffuram arbitror dignitati, Cic. Fin. III, 1: d) ftaat, karakter, bij voorb. confularis, Cic. Off. III, 26 extr., zie hier voor.

DIGNO, are, verwaardigen, bij voorb. dignant, Cic. Arat. 34: dignet honoribus, Pacuv. ap. Non. 2. n. 227: dignavi, Acc. Ibid.: van daar Paffive, qui tali honore dignati funt, Cic. Invent. II, 39: honore dignantur, Ibid. 53: res, quae laude digneatur, Cic. Or. III, 7 in.

DIGNOR, atus fum, ari, 1) verwaardigen, voor waardig houden, bij voorb. aliquem honore, Virg. Aen. I, 335 (339): cf. Ovid. Trift. III, 14, 51. Suet. Vefp. 21. Ook met den Accufativus en Infinitivus, bij voorb. hunc — nomine divum dignarier effe, Lucret. V, 51, alwaar effe weg kan blijven. 2) voor welvoeglijk houden, wils

willen, believen, bij voorb. aliena jussa pati, Virg. Aen. X, 866: nihil respondere, Flor. I, 13: aliquem specie eximia donare, Curt. VI, 5 extr.: cf. Horat. Ep. I, 19, 40. II, 2, 86. Suet. Vesp. 13. Justin. XLI, 4. Not. Dignor Passive, *zie* Digno.

DIGNOSCO, ovi, otum, 3. *onderscheiden, onderkennen,* aliquem, Ovid. Met. XIII, 834. Quintil. XI, 3. Tacit. Germ. 20: aliquid sapore, Colum. II, 2 post med.: differentiam, Plin. H. N. XXVIII, 8 extr.: a re, Ibid. XII, 17: *en met den blooten* Ablat., Horat. Ep. I, 15, 39. II, 2, 44.

DIGNUS, a, um, 1) *waard, waardig,* a) *met den* Ablativus, *bij voorb.* laude, Cic. Dom. 5, *is bekend, en zoo meermaalen. Ook somtijds met den* Genitivus, Dativus *en* Accusativus, *bij voorb.* virtutis, Balb. in Cic. Epist. ad Att. post VIII, 15: cf. Plaut. Trin. V, 2, 29: probae, Ovid. Trist. IV, 3, 57, *alwaar het de* Genitivus *en* Dativus *kan zijn; het heet daar betaamlijk, welvoeglijk: ook* imperii, *volgends sommige* Edd., Cic. Harusp. 24 post med.: *doch andere* Edd. *hebben er* gloria *bij:* Veneri, Plaut. Poen. I, 2, 44: quid sim dignus, Plaut. Capt. V, 2, 6: b) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* perire, Ovid. Met. I, 241: cf. Virg. Ecl. V, 54 *en* 89. Valer. Flacc. II, 44. Plin. Paneg. 7: c) *met* qui, quae, quod *of* ubi *voor* ut, *bij voorb.* dignus, qui imperet, Cic. Leg. III, 2: digni, quibuscum disseratur, Cic. Acad. IV, 6. Terent. Heaut. II, 1, 11. Ibid. Hec. II, 1, 15, *en zoo in 't gemeen, hoewel ook* ut *gewoon is te volgen, wanneer* qui *reeds voorgegaan is, bij voorb.* si modo, quos ut socios haberes, dignos duxisti, Liv. XXIII, 42: digna res, ubi nervos intendas, Terent. Eun. II, 3, 20. *Ook met* ut *voor* qui, *alwaar* qui *niet is voorgegaan, bij voorb.* digna res visa, ut — juberet, Liv. XXIV, 16 extr.: cf. Plaut. Mil. IV, 4, 4: *ook volgt* pro, *bij voorb.* dignum praestabo me etiam pro laude merentis, Horat. Ep. I, 7, 24, *doch, alwaar bij* dignum *misschien* beneficiis *of iets dergelijks te denken is. Zeldzaam is de plaats,* Liv. IV, 49 post med., dignos enim esse, qui armis cepissent, eorum urbem agrumque Bolanum esse, *voor* ut eorum urbs — sit; *of beter voor* dignum enim esse cet., *en dus dient misschien gelezen te worden.* 2) *welvoeglijk, schikkelijk, gepast, overeenkomende, passend, bij voorb.* negotium non est viribus vestris dignum, Cic. ad Div. II, 11: quia te est dignus filius, Cic. Ibid. I, 7 extr., i. e. *u eere aandoet:* quid amico dignum fuerit, Cic. Att. VII, 8: maeror, Cic. Quint. 30 extr.: dignum fructum virtutis tulit, Hirt. Alex. 32: poena, Sall. Cat. 51 (50): praemia, Virg. Aen. I, 605 (609): cf. Nep. Praef. in. *en meermaalen: van daar* dignum est, *het betaamt, het voegt, het is betaamlijk,* Terent. Phorm. II, 3, 55 *en* 91. Plaut. Mil. III, 1, 129. Virg. Georg. III, 391. Cic. Phil. VI, 7. *Ook met den* Genitivus *en* Dativus, *bij voorb.* Veneri, *zie hier voor.* Not. *ook is* dignus homo *zonder* Ablativus, *een waardig mensch, in een goeden en kwaden zin, bij voorb.* dignis molle dicere, Plaut. Curc. IV, 2, 27: dignis largiendum est, Cic. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 611: dignus imperator, Justin. VI, 2. *Moeilijk schijnen de woorden van* Antonius, *daar* Cicero *mede spot,* Cic. Phil. III, 9: nulla est contumelia, quam facit dignus, i. e. (*zoo als* Gronovius *het verklaart*) *schimp, dien die geen aandoet, welke het doen kan, die daar toe bevoegdheid en recht heeft.* Not. Comparat. dignius, Terent. Eun. V, 9, 22: dignissimus, Cic. Phil. III, 10, *en elders.*

DIGRĔDĬOR, essus sum, 3. *weggaan van iemand of iets, bij voorb.* ab aliquo, *bij voorb.* nunquam a me digressus est, Cic. Sull. 12: ex eo loco digreditur, Caes. B. C. I, 72: a mari, Auct. B. Afric. 7: luna tum congrediens cum sole, tum digrediens, Cic. Nat. D. II, 40: digredi via, Liv. XXXVIII, 13: triclinio, Suet. Ner. 43: maris, Valer. Flacc. VI, 854: *of gaan, ergens heen gaan, bij voorb.* per aera, Ovid. Met. X, 2: sol digreditur ad austrum, Plin. H. N. XVIII, 28: obliquitas in latus digredi videtur, Ibid. III, 5 ante med.: ad tua tuenda, Tacit. Ann. IV, 73: *van daar Tropisch,* a) *weggaan, afgaan, bij voorb.* de causa, Cic. Invent. I, 51: officio, Terent. Phorm. IV, 5, 10: ab eo, quod proposueris, Cic. Or. II, 77: digredi ex eo & redire in id, Quintil. X, 6: parum a causa, Cic. Brut. 93: b) *ergens heen gaan, bij voorb.* longius digressus, Cic. Harusp. 2, i. e. *te ver gaan in eenige zaak:* unde huc digressi sumus, Cic. Nat. D. III, 23 extr. Not. *Sommigen lezen in eenige plaatzen liever* degredi; *en men zou zeker dus kunnen lezen, zie* Degredior *en cf.* Deversorius.

DIGRESSĬO *of* DEGRESSIO, onis, f. *het weggaan van iemand,* Cic. Q. Fr. I, 3: *van daar Tropisch, het afgaan van eene zaak,* Cic. Brut. 85 in.: *bijzonder de buitensprong in eene reden,* Cic. Or. III, 53 *en* 54. Ibid. II, 77, *alwaar* Ed. Ernest. *overal* degress. *heeft*, Quintil. X, 1 ante med. §. 33, *alwaar* digr. *staat* Ed. Gesn.: cf. Gell. I, 3 ante med.

DIGRESSUS, a, um, *zie* Degredior.

DIGRESSUS, us, m. i. q. digressio, 1) *voortgang, het weggaan, bij voorb.* a tuo digressu, Cic. Att. I, 5: meum, Cic. Pis. 26: *doch de* Ed. Ernest. *heeft* degr.: lunae adcessus ad solem, digressus cet., Cic. Nat. D. II, 19: *ook kan men het vertaalen, scheiding, bij voorb.* digressum (nostrum) non tulissem, Cic. Q. Fr. I, 3 ante med.: longinquum inter nos digressum & discessum fore, Cic. Senect. 23: 2) *Tropisch, in eene Reden, het afgaan van de zaak, uitweiding,* Quintil. X, 1 ante med. §. 49.

DIGRUNNIO, ire, *grinniken,* Phaedr. V, 6, 27.

DIJUDĬCATĬO, onis, f. *beöordeeling, beslissing,* Cic. Leg. I, 21.

DIJUDICATRIX, icis, f. *beöordeelster, beslister,* Apul. doct. Plat. med. p. 15. Elm.

DIJUDĬCO, avi, atum, are, 1) *tusschen twee dingen een oordeel vellen of strijken, beöordeelen, beslissen, uitspraak doen, bij voorb.* inter duas sententias, Cic. Tusc. I, 11: quae sint vera ac prava, Cic. Or. III, 50: *doch, het kan ook tot n. 2. behooren:* neque dijudicari posset, uter cet., Caes. B. G. V, 43: fortunam belli, Caes. B. C. II, 32: discordia ferro, Vellej. II, 3: controversias aequitate, Cic. Caecin. 17: 2) *onderscheiden, bij voorb.* vera a falsis, Cic. Partit. 40: vera & falsa, Cic. Acad. IV, 33 med.: amorem verum & falsum, Cic. ad Div. IX, 16 in.

DIJUGATIO, i. q. Disjugatio.

DIJUGO, i. q. Disjugo.

DIJUNCTIO, *zie* Disjunctio.

DIJUNCTUS, *zie* Disjunctus.

DIJUNGO, *zie* Disjungo.

DILABĬDUS, a, um, *het geen ligt vergaat, bij voorb.* vestis, Plin. H. N. VIII, 55 extr.

DILABOR, psus sum, 3. 1) *van één vallen, vervallen, van één vloeijen, versmelten, versmelten enz., bij voorb.* amnis, Cic. Leg. II, 3: glacies, Ibid.: navis, Liv. XXXV, 26: vestis, Colum. XII, 3: aedificium, Senec. Ep. 12: aedes, Liv. IV, 20: *van daar Tropisch,* a) *vervallen, d. i. uit zijne orde en van zijn stel raken, bij voorb.* quae dilapsa fluxerunt, Cic. Marc. 8: rem communem dilapsam, Cic. ad Div. VII, 28 extr. b) *vergaan, te grond gaan, bij voorb.* respublica, Cic. Off. II, 23: res communis, Cic. ad Div. VII, 28, *zie hier voor:* res familiaris, Cic. Off. II, 18: vectigalia, Liv. XXXIII, 46: praeclara facies, divitiae, vis corporis & alia, Sall. Jug. 2: concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur, Ibid. 10: cf. Cic. Phil. II, 27: curae, Ovid. Pont. IV, 4, 21: fortuna, Auct. ad Her. IV, 17: c) *van één loopen, zich scheiden, bij voorb.* familiares in agros dilapsi, Liv. XXXVIII, 34: exercitus, Sall. Jug. 18 (21): cf. Sueton. Calig. 48. 2) *neder, of ergens heen komen, of geraken, bij voorb.* in turpitudinem, Cic. Off. I, 29: ad amicitias, Cic. Amic. 21 in. *Doch, in beter Uitgaven staat daar voor* delabi. 3) *wegslippen, ontslippen, bij voorb.* curae, Ovid. Pont. IV, 4, 21: fortuna, Auct. ad Her. IV, 17: peccata impune delabuntur, Ibid. II, 25, i. e. *doorslippen enz.*

DILĂCĔRO, avi, atum, are, *verscheuren,* Ovid. Met. III, 250. Ibid. Her. XI, 112: cf. Tacit. Ann. XV, 57: *van daar Tropisch, bij voorb.* rempublicam, Cic. Mil. 9: deum, Cic. Nat. D. I, 11: animum, Tacit. Ann. VI, 6.

DILAMĬNO, are, *in twee splijten, bij voorb.* nuces, Ovid. de nuce 7.

DILĂNĬO, avi, atum, are, *verscheuren, bij voorb.* cadaver, Cic. Mil. 13: aliquem, Tacit. Ann. XI, 22: cf. Cic. Tusc. II, 10, *in de vertaaling van* Aeschylus: vestem, Tacit. Ann. XI, 36: comas, *bij voorb.* dilaniata comas, Ovid. Am. III, 9, 52: *dus ook* anima dilaniata, Lucret. III, 538, i. e. *verdeeld, in deelen ontbonden: van daar Tropisch,* opes, i. e. *te grond helpen,* Ovid. Her. I, 90.

DILĂPĬDO, are, *eigenlijk, misschien een hoop steenen verdeelen: van daar* a) *vernietigen, versloopen, verwoesten, bij voorb.* Jupiter jaculatur imbres, grandine dilapidans hominumque boumque labores, Colum. X, 330: b) *verdoen, bij voorb.* geld, Terent. Phorm. V, 7, 4. *Ook zullen de Ouden* dilapidor *als* Deponens *gezegd hebben, zoo als de* Grammaticus Caper *zegt,* Priscian. ap. Putsch. p. 796.

DILAPSUS, a, um, *zie* Dilabor.

DILARGĬOR, itus sum, 4. *uitdeelen of wegschenken, bijzonder, als het rijklijk geschiedt,* Cic. Agr. II, 29. Tacit. Ann. XVI, 30. Ibid. Hist. III, 55: dilargitus, Passive, Sallust. ap. Gell. XV, 13.

DILATĬO, onis, f. *het uitstel, verschuiving, talming, bij voorb.* temporis, Cic. Phil. III, 1: comitiorum, Cic. Manil. 1: res dilationem non recipit, Liv. VII, 14, i. e. *lijdt geen uitstel: dus ook* non patitur, Ibid. XXXV, 25 extr.: molliter & per dilationes bellum gerere, Ibid. V, 5: sine dilatione, Vellej. II, 50: vir per omnia extra dilationem positus, Ibid. 79: petere dilationem, Sueton. Gramm. 22. Plin. Ep. I, 18: dare alicui dilationem, Plin. Ep. X, 85. Quintil. decl. 3 extr.

DI-

DILĀTO, avi, atum, are, *eigenlijk breed of breeder maken, uitbreiden, bij voorb.* globum farinae, Varr. L. L. IV, 22: cicatricem, Plin. H. N. XVII, 27: manum, Cic. Or. 32: caſtra, Liv. XXVII, 46: aciem, Ibid. XXXI, 21: rictus, Ovid. Met. VI, 378: araneus maculas (*het weefzel*) ex anguſto dilatans, Plin. H. N. XI, 24: partes dilatantur, Cic. Nat. D. II, 54: Propontis, ubi dilatat ſe mare, Plin. H. N. V, 32: *van daar* a) *Tropisch, verwijden, uitbreiden, bij voorb.* argumentum, Cic. Parad. Prooem. in.: rationem, Cic. Flacc. 5. Partit. 7: gloria dilatatur, Cic. Somn. Scip. 6: b) literas, Cic. Brut. 74, i. e. *breed uitſpreken.*

DILĀTOR, oris, m. *een uitſteller, talmer*, Horat. Art. 172.

DILĀTORIUS, a, um, *uitſtellend, talming of uitſtel betreffende, daar toe behoorende, daar toe dienſtig, bij voorb.* exceptiones, Pandect. XLIV, 1, 3.

DILĀTUS, a, um, *zie* Differo.

DILAUDO, are, *prijzen, of zeer prijzen, als 't ware, verprijzen, bij voorb.* libros, Cic. Att. VI, 2 extr.

DILAXO, are, *van één ſperren, bij voorb.* crura cruribus, Lucil. ap. Porphyr. ad Horat. Sat. I, 2, 125.

DILECTOR, oris, m. *liefhebber, beminnaer, bij voorb.* ego me dilectorem tuum profiteor, Apul. Flor. 2. p. 347. Elm.

DILECTUS, a, um, *zie* Diligo.

DILECTUS, us, m. i. q. delectus, Cic. & Caeſ., *zie* Delectus: *want men ſchrijft het op beide wijze.*

DILĪGENS, *zie* Diligo.

DILĪGENTER, Adv., *behoedzaam, met keuze, zorgvuldig, naauwkeurig, opmerkzaam, naarſtig, bij voorb.* impertiendum, ſed diligenter & moderate, i. e. *behoedzaam, met keuze*, Cic. Off. II, 15: judicare, Cic. Or. I, 26: audire, Cic. Phil. I, 15 extr., i. e. *opmerkzaam: dus ook* diligenter percipite ea, quae dicam, Cic. Cat. I, 11, i. e. *naauwkeurig, opmerkzaam:* curare, Cic. ad Planc. in Cic. Ep. ad Att. XVI poſt 16: multo diligentius meliusque dixit, Cic. Brut. 22: librum diligentiſſime cuſtodire, Cic. ad Div. VI, 5: magiſtratum diligentiſſime mandare, Cic. Verr. II, 53: ſcribere diligentiſſime de aliquo ad aliquem, Cic. ad Div. XIII, 10 in., i. e. *aanprijzen, eigenlijk misſchien uitvoerig ſchrijven.* Not. *Men kan het ook vertaalen, met vlijt, naarſtig, vlijtig, wanneer het zoo veel is als zorgvuldig.* Not. diligenter erras i. e. *gij dwaalt zeer*, Martial. VII, 30, 7.

DILIGENTĪA, ae, f. 1) *zorgvuldigheid, naauwkeurigheid, ſtiptheid, ook vlijt, naarſtigheid, wanneer het het zelfde is, bij voorb.* induſtriam meam celeritas reditionis, diligentiam multitudo literarum & teſtium declaravit, Cic. Verr. I, 6: diligentiam adhibere ad rem, Cic. ad Div. XVI, 9: *of* in aliqua re, Ibid.: *of* alicui rei, Colum. III, 4: Pompeji, Cic. Mil. 24, i. e. *zorgvuldigheid of ook behoedzaamheid, voorzichtigheid: want men kan dikwijls beide te gelijk denken: van daar* a) *voorzichtigheid, behoedzaamheid, bij voorb.* Pompeji, Cic. Mil. 24, *zie hier voor:* majorum, Cic. Agr. II, 27 extr. b) *huishoudelijkheid, bij voorb.* res familiaris conſervatur diligentia, Cic. Off. II, 24: inter veſtram & privatorum diligentiam, Cic. Agr. II, 30: cf. Auct. ad Her. IV, 20. 2) *de zorg voor iet, bij voorb.* commodorum, Cic. Off. I, 39: in rempublicam, Cic. Mur. 40: cui diligentiae praeeſſe cet., Cic. Invent. I, 11 in. 3) *keuze of kunst om te kiezen, tusſchen verſcheiden dingen, bij voorb.* non eſt conſilium in vulgo, non ratio, non diſcrimen, non diligentia, Cic. Planc. 4.

DILĪGO, exi, ectum, 3. *eigenlijk, onder meer dingen uitzoeken, uitkiezen: van daar* 1) *hoog ſchatten, waardig houden, of ſchatten, bij voorb.* tantum acceſſit (ad amorem), ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexiſſe, Cic. ad Div. IX, 14 med.: non diligi ſolum, verum etiam amari, Ibid. XIII, 47 in.: amore & judicio aliquem diligere, Ibid. I, 9 poſt init. §. 12: non pol, quo quemquam plus amem aut plus diligam, Ter. Eun. I, 2, 16: conſilia alicujus, Cic. Provinc. 10 extr.: alicujus officia, Cic. Balb. 28 extr. 2) *gunſtig of genegen zijn, geneigd zijn, liefhebben, bij voorb.* omne animal ſe ipſum diligit, Cic. Fin. V, 9 in.: ferae ſuos partus diligunt, Cic. Or. II, 40: dii inter ſe (i. e. ſe invicem, *zie* Inter) diligunt, Cic. Nat. D. I, 44. Not. *dikwijls kan men het te gelijk vertaalen, ſchatten of ook beminnen. Het* Particip. diligens, *ſtaat ook dikwijls* Adjective, (1) *zorgvuldig, behoedzaam, naauwkeurig, ſtipt, bij voorb.* in re, Cic. Verr. I, 45: in Gabinio, Cic. Manil. 19: *ook* rei i. e. in re, *bij voorb.* diligentiſſimus officii, Cic. Coel. 30: diligentiſſimus vitae, Plin. H. N. XXV, 1: medicinae, Ibid. XXXII, 3: diligentiſſimi naturae, Ibid. XIII, 4: diligentiſſimus verborum, Gell. II, 26. XIII, 24: diligentiſſimus ad cuſtodiendum, Cic. Cat. I, 8: *ook van dingen, bij voorb.* ſcriptura, Cic. Or. I, 33: literae, Cic. Att. V, 4 extr.: diligentior ritus, Vellej. I, 4: diligentior notitia, Plin. H. N. VI, 22: ſubtilitas, Ib. III, 5. (2) *huishoudelijk, ordenlijk in zijne huishouding*, Cic. Verr. IV, 18. Auct. ad Her. IV, 34. (3) *lievend, beminnend, hoogächtend, bij voorb.* veritatis, Nep. Epam. 3: literarum, Gell. IV, 11: temperamenti, Plin. Paneg. 79.

DILORĪCO, are, *eigenlijk het harnas of panſier uit één trekken: van daar de kleding, die men aan het lijf heeft, van één ſcheuren of trekken, bij voorb.* tunicam, Cic. Or. II, 28: veſtem, Apulej. Met. VI ante med. p. 177. Elm.: pannulos, Ibid. VII ante med. p. 191.

DILUCĒO, xi, 2. *ſchijnen, licht zijn, helder zijn, bij voorb.* dies, *bij voorb.* omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum, Horat. Ep. I, 4, 13: die, qui poſt eam noctem diluxerit, Gell. III, 2: *ten zij beide veel meer is van* diluceſco, *het welk voegzamer ſchijnt: van daar Tropisch, lichten, duidlijk, zichtbaar zijn, opklaaren, bij voorb.* dilucere res magis patribus cet., Liv. III, 16: dilucere id, quod erat, coepit, Ibid. XXV, 29 extr.: per quod ſatis dilucet, hunc capionem dici poſſe, Gell. VII, 10: emolumentum ejus in animo tuo dilucebit, Ibid. VI, 8 extr.

DILUCESCO, luxi, ĕre, *beginnen te ſchijnen, licht worden, heller worden, bij voorb.* diem diluxiſſe ſupremum, Horat. Ep. I, 4, 13: die, qui poſt noctem diluxerit, Gell. III, 2, *zie* Diluceo. *Van daar* Impersonaliter, diluceſcit, *het wordt licht, het wordt dag, het wordt heller, bij voorb.* cum diluceſceret, Cic. Cat. III, 3: diluceſcebat, Liv. XXXVI, 24: *en Tropisch,* diluxit, Cic. Phil. XII, 2, *het wordt helder, het wordt dag.*

DILUCIDE, 1) *hel, licht, bij voorb.* branden, Plin. H. N. XXXVII, 3 med.: *van daar* 2) *duidlijk, klaar, bij voorb.* toonen, *aantoonen, verklaren enz., bij voorb.* explicare, Cic. Div. I, 51: docere, Liv. XXXIX, 47: expedire, Terent. Phorm. II, 3, 51: fabulari, Gell. I, 10: demonſtrare, Ibid. XI, 16: dilucide planeque dicere, Cic. Or. 23: dilucide atque perſpicue, Plin. H. N. XVIII, 18 prope fin.: latius & dilucidius Aſclepiades praecepit, Celſ. II, 4.

DILUCĪDO, are, 1) *hel, klaar, licht maken*, 2) *duidlijk maken, verklaren, bij voorb.* rem, Auct. ad Her. III, 4.

DILUCĪDUS, a, um, 1) *hel, licht, bij voorb.* ſmaragdus, Plin. H. N. XXXVII, 6. 2) *duidelijk, bij voorb.* oratio, Cic. Fin. III, 1: verba, Cic. Invent. I, 20 extr.: expoſitio, Auct. ad Her. II, 2: omnia docere & dilucidiora facere, Cic. Or. 5 extr.

DILUCŬLO, are, *dag of licht worden, bij voorb.* diluculat *het wordt heller, licht of dag, de dag breekt aan*, Gell. II, 29. VII, 1.

DILUCŬLUM, i, n. ſcil. tempus, *eigenlijk de tijd, als het licht, heller is, gevolglijk het aanbreken van den dag, morgenſchemering, bij voorb.* primo diluculo, Cic. Roſc. Am. 7, *of* cum diluculo, Plaut. Amph. II, 2, 111, *of* diluculo, Cic. Att. XVI, 13 in., i. e. *met of bij het aanbreken van den dag.* Not. *dit woord is eigenlijk een* Adject.

DILUDĪUM, i, n. *tusſchentijd tusſchen het ſchouwſpel, rusttijd van het kampen*, Horat. Ep. I, 19, 47.

DILŬO, ui, utum, 3. 1) *van één waſchen, verwaſchen, verweeken, door eene vochtigheid ſcheiden of verdeelen, vloeibaar of dun maken, laten vergaan, bij voorb.* lateres, Caeſ. B. C. III, 10: ſata, Virg. Georg. I, 326: alvum helleboro, Gell. XVII, 15: colorem, Plin. H. N. XXXI, 7 extr.: mel Falerno, Horat. Sat. II, 2, 15: fimum aqua pluvia, Plin. H. N. XXX, 12 poſt med.: conchas in vini ſextariis duobus, Ibid. XXXII, 9: nivem vino, Senec. Ep. 78 med.: colorem, Ovid. Pont. IV, 10, 62, i. e. *dun maken, verzwakken, veränderen: dus ook* amnes diluuntur (*door de invloeiende beeken*), Plin. H. N. XXXI, 4 in., i. e. *verliezen hunne kleur en ſmaak:* baccam aceto, Horat. Sat. II, 3, 241: *van daar* a) dilutus, a, um, *vloeibaar, dun, waterächtig, bij voorb.* diluta ſuavitas, Plin. H. N. XXXI, 8 in.: ſalſa, diluta, i. e. *vloeibare ſpijze*, Celſ. II, 29: color dilutior, Gell. II, 26, i. e. *zwakker, bleeker: dus ook* rubor dilutus, Plin. H. N. XXII, 22 extr.: amethyſtus dilutior, Ib. XXXVII, 9: dilutum *een drank, daar iet in gedaan is*, Plin. H. N. XXVII, 7, bibitur abſinthii dilutum: b) venenum diluere, Liv. XL, 4 extr.: *een vergiftdrank gereed maken.* c) vinum, *met water mengen, dun maken*, Martial. I, 107, 3: potio diluta, Celſ. I, 3: vinum dilutius, Ib. extr.: potio dilutiſſima, Ib.: *van daar* dilutus, a, um, *bleek, zwak, bij voorb.* rubor, amethyſtus, *zie hier voor:* d) horam mero, Ovid. XIX, 4, *doorbrengen.* 2) *afwaſſchen, afſpoelen, bij voorb.* colorem, Plin. H. N. XXXI, 7 extr.: lateres, Caeſ. B. C. III, 10, *zie hier voor: van daar nat maken, bevochtigen, bij voorb.* labella guttis, Catull. 66, 71 *dus ook* vulnus non altum aceto, Petron. 136, i. e. *nat maken, natten, afwaſſchen:* ulcus ovi albore, Scribon. Larg. 84. 3) *verzwakken, verminderen,*

ook

ontzenuwen, *bij voorb.* moleſtias, Cic. Tuſc. III, 16: *van daar ontzenuwen*, *wederleggen*, *te niet doen*, *bij voorb.* crimen, Cic. Mil. 27. Liv. IV, 14: res leves, Cic. Roſc. Am. 15: cf. Cic. Invent. I, 42. 4) *verklaren*, *zeggen*, Plaut. Rud. IV, 4, 64. 5) injurias, i. e. *vergelden*, Gell. X, 1 poſt med. §. 31.

DILOTUS, a, um, *zie* Diluo.

DILŪVĬES, ei, f. *overſtroming*, *watervloed*, Horat. III, 29, 40. IV, 14, 28. Lucret. VI, 291: *van daar* phyſeter — diluvicm quandam eructat, Plin. H. N. IX, 4.

DILUVIO, are, *overſtroomen*, Lucret. V, 388.

DILŪVĬUM, i, n. *overſtroming*, *watervloed*, a) *eigenlijk*, Virg. Aen. XII, 205. Plin. Ep. VIII, 17. Senec. Nat. Quaeſt. III, 29. b) *Tropiſch*, Virg. Aen. VII, 228. Valer. Flacc. VI, 394. Flor. IV, 2.

DIMĂCHAE, arum, m. i. e. *dubbelvechters*. *dus heette een ſoort van Macedoniſche ruiterij*, *die ook te voet vochten*, Curt. V, 13 poſt init.

DIMĂDESCO, ui, 3. *verſmelten*, *bij voorb.* nives, Lucan. VI, 479.

DIMANO, avi, atum, are, *hier en daar heen vloejen*, *zich uitbreiden*, *bij voorb.* meus forenſis labor vitaeque ratio dimanavit ad exiſtimationem hominum paulo latius, Cic. Coel. 3: tenuis ſub artus flamma dimanat, Catull. 51, 8.

DIMENSIO, *zie* Demenſio.

DIMENSUS, a, um, *zie* Demenſus.

DIMETIOR, *zie* Demetior.

DIMETO, *zie* Demeto, are.

DIMICĀTIO, onis, f. 1) *het vechten*, *de kamp*, *bij voorb. met vijanden enz.*, *bij voorb.* maritima, Hirt. Alex. 25: cf. Caeſ. B. G. VII, 86. Hirt. B. G. VIII, 11: *dus ook* nullam proelii dimicationem, Cic. Q. Fr. I, 1, 1, i. e. *kamp in den veldſlag*: *doch*, *het kan ook zijn gevaar*: *ook Tropiſch*, *kamp*, *gevecht*, Cic. Or. 13 extr.: *ook kamp*, *twist*, *gekijf enz.*, Liv. VI, 12 in.: non modo contentione ſed etiam dimicatione, Cic. ad Div. II, 6 extr. 2) *het gevaar*, *bijzonder van het leven*, *bij voorb.* vitae, Cic. Planc. 32: *dus ook* capitis i. e. vitae, Cic. Rab. perd. 2. Cic. Balb. 9. Provinc. 9: fortunae, Cic. Sull. 28: ſe in dimicationes objicere, Cic. Arch. 6: dimicationem ſubire, Liv. II, 13 in.: proelii, Cic., *zie hier voor*.

DIMĬCO, avi *en* ui, atum, are, *vechten*, *kampen*, *ſtrijden*, *bij voorb.* proelio, Cic. Nat. D. II, 2. Caeſ. B. G. VI, 17: acie, Liv. II, 49 extr. IV, 58 extr.: pro legibus, pro patria, Cic. Tuſc. IV, 19: magno cum periculo, Caeſ. B. G. V, 16: *of* magno periculo, Hirt. Alex. 48: cum hoſte, Liv. II, 49 extr. Nep. Milt. 1: adverſus aliquem, Nep. Milt. 4: navibus in flumine, Hirt. Alex. 28: de imperio, Cic. Off. I, 12: *van daar Tropiſch*, a) *vechten*, *d. i. groote moeite jegens iemand doen*, *bij voorb.* dimicantes competitores, Liv. VI, 41 in.: *ook in 't gemeen*, *groote moeite doen*, *bij voorb.* omni ratione erit dimicandum, ut — poſſimus, Cic. in Caecil. 22: *ook een proces hebben*, *bij voorb.* de fama, Nep. Timoth. 4: *doch*, *dit kan ook tot het volgende behooren*: b) *in gevaar zijn*, *gevaar ondergaan*, *bij voorb.* de vita, Cic. Arch. 10 *en* 11, *of* capite, Liv. II, 12: de fama, Nep. Tim., *zie hier voor*: de fortunis reip., Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII poſt Ep. 13: *doch*, *het kan hier ook zijn*, *vechten*: de liberis, Liv. III, 44 extr. Not. Perf. dimicavi *ſtaat* Nep. Caeſ. cet.: dimicui, *bij voorb.* dimicuiſſe, Ovid. Am. II, 13, 18.

DIMĬDIO, avi, atum, are, *midden door in twee deelen*, *halveeren*: *van daar* dimidiatus, a, um, 1) *half of gehalveerd*, *bij voorb.* menſis, Cic. Verr. II, 52: verſiculus, Cic. Tuſc. V, 23: dies, Plaut. Men. I, 2, 45: luna, Cato ap. Plin. H. N. XVI, 39: vas vini dimidiatum, Enn. ap. Gell. III, 14: homines dimidiatos in terram defodere, Cato Ibid.: dimidiatum digitum terram altam ſuccernito, Cato R. R. 151. *Ook wordt* Terentius *door* Caeſar Dimidiatus Menander *genoemd*, Suet. in vita Terent. extr., i. e. *die Menander half* (*d. i. in uitdrukkingen*, *maar niet in het grappige*) *gelijk kwam.* 2) *met het halve lijf liggende*, *bij voorb. op de ſpijze*, Plaut. Mil. III, 1, 164: *het welk eene groote begeerte aanduidt.*

DIMĬDĬUS, a, um, *half*, *bij voorb.* pars dimidia, Cic. Nat. D. II, 40. Cic. ad Div. XIII, 29 poſt med. Caeſ. B. C. III, 101, *de helft*: ad dimidias ſcil. partes, Plin. H. N. XXVI, 11 extr., i. e. *tot de helft toe*: *dus ook* dimidiae clepſydrae, Plin. Ep. VI, 2: dimidia circuli forma, Plin. H. N. II, 59: mullus, Martial. II, 37, 4: annus, Manil. III, 393: Curios dimidios, Juvenal. VIII, 4. *Ook met den Genitivus*, *bij voorb.* dimidius patrum ſit, dimidius plebis, Liv. IV, 2, *half tot den Raad*, *en half tot het volk behoorde*: *van daar* dimidium, Subſtantive, *de helft*, *bij voorb.* dimidium ejus, Cic. Or. II, 86: dimidium militum, Liv. XXXV, 1: horae, Lucil. ap. Gell. III, 14: opſonii, Plaut. Aul. II, 4, 12: auri, Ibid. Bacch. V, 2, 67: facti, Horat. Ep. I, 2, 40: pecuniae, Cic. Q. Fr. II, 4: *van daar* dimidio *met een* Comparativus, *voor de helft*, *bij voorb.* carius, Cic. Dom. 44: dimidio minoris conſtabit, *zal de helft beter koop zijn*, *minder koſten*, Cic. Att. XIII, 29: dimidio ſtultior, Cic. Flacc. 20: major, Horat. Sat. II, 3, 318: minor, Caeſ. B. G. V, 13: maturius, Colum. XI, 1 med.: plus, Cic. Att. IX, 9.

DIMĬNUO, **DIMINUTIO**, **DIMĬNUTIVE** cet., *zie* Deminuo cet.

DIMISSĬO, onis, f. *het wegzenden*, *of van zich laten*: *van daar* 1) *eene wegzending*, *uitzending*, *heen en weêr zending*, *bij voorb.* libertorum, Cic. Parad. VI, 2. 2) *loslating*, *afdanking*, *ontſlag*, *bij voorb.* remigum, Cic. Verr. V, 33. 3) ſanguinis i. e. *aderlating*, Gell. X, 8, *in het opſchrift*.

DIMISSŌRIUS, a, um, *bij voorb.* literae, i. q. apoſtoli i. e. *bericht aan een hooger rechtbank*, Pandect. L, 16, 106: *ook* Ibid. XLIX. tit. 6.

DIMISSUS, a, um, *zie* Dimitto.

DIMITTO, iſi, iſſum, 3. 1) *van zich na verſcheiden plaatzen laten gaan*, *rondzenden*, *uitzenden*, *na verſcheiden plaatzen hier en daar zenden*, *bij voorb.* pueros circum amicos, Cic. Quint. 6: equites ad pabulandum, Caeſ. B. C. I, 80: nuntios in omnes partes, Ibid. B. G. IV, 19 *en* 34: literas paſſim in alias urbes, Liv. XXXVIII, 1: aciem i. e. oculos, Ovid. Met. III, 381: flagella (*van den* Polypus), Ibid. IV, 367: *van daar uit elkander laten gaan*, *bij voorb.* ſenatum, Cic. Verr. IV, 65: concilium, Cic. Verr. II, 40: Liv. III, 64: *doch*, *dit kan ook tot* n. 2. *behooren*, *van zich laten*, *ontſlaan*: 2) *van zich laten gaan*, *van zich zenden*, *wegzenden*, *van zich laten*, *laten gaan*, *ontſlaan*, *loslaten*, *bij voorb.* ſenatum, Cic. Verr. IV, 65: concilium, Liv. III, 64, *zie hier voor*: aliquem a ſe, Nep. Att. 4. Cic. Q. Fr. III, 9 extr.: *ook enkel* aliquem, Cic. Att. XII, 8. Nep. Hann. 31 regem ſpoliatum, Cic. Verr. IV, 27: tabellarium, Cic. Att. XIV, 21 in.: aliquem in ſermone, Cic. Tuſc. I, 31: debitorem, Pandect. L, 9, 4, i. e. *de ſchuld kwijt ſchelden*: milites, *ontſlaan*, *afdanken*, Caeſ. B. C. III, 4: *dus ook* exercitum, Cic. Piſ. 20 extr.: lumina, Cic. Att. XVI, 13, i. e. *van zich laten*, *terug zenden*: *van daar* creditorem i. e. *betaalen*, Pandect. XXXI. leg. 73: *van daar* a) *Tropiſch*, *bij voorb.* occaſionem, Nep. Milt. 3: ſanguinem, Varr. R. R. II, 1. Gell. X, 8, *ader laten*: b) *laten*, *laten gaan*, *bij voorb.* injuriam impunitam, Cic. Verr. V, 58 in., *ongeſtraft laten.* c) *loslaten*, *bevrijden*, Petron. 13. Pandect. XLVIII, 19, 31: 3) *verlaten*, *bij voorb.* oppida, Hirt. B. G. VIII, 5: ripas, Caeſ. B. G. V, 18: vitam, Nep. Hann. 6: praeſidia ſua *zijne posten verlaten*, Cic. Or. II, 75: *van daar* a) *verliezen*, *inſchieten*, *bij voorb.* vitam, Nep. Hann. 6: lumina, *lichten*, Cic. Att. XV, 13: patrimonium, Cic. Caecin. 26: b) *nalaten*, *laten vaaren*, *uitſtellen*, *opgeven*, *bij voorb.* curſus pelagi, Ovid. Met. XI, 446: quaeſtionem, Cic. Verr. II, 30: oppugnationem, Caeſ. B. C. III, 73: philoſophiam, Cic. Acad. IV, 4 med.: commemorationem nominis, Cic. Arch. 11: praeſidia ſua, Cic.: ripas, *zie hier voor*: curam, Cic. Att. XIV, 11: amicitias, Cic. Amic. 21: jus ſuum, Cic. Balb. 13: uſum librorum, Cic. Att. IX, 1: fabulas, Cic. Off. III, 26: libertatem, Cic. Planc. 39: vim ſuam, Cic. ad Div. IX, 12: 4) *nalaten*, *bij voorb.* multum de cupiditate, Cic. Phil. XIII, 1: *van daar* a) *kwijtſchelden*, *bij voorb.* tributa alicui, Tacit. Hiſt. IV, 55: b) *verzachten*, *of ergens in nalaten*, *bij voorb.* vim ſuam, Cic. ad Div. IX, 12: iracundiam ſuam, Caeſ. B. C. I, 8, *doch*, *het kan ook tot het bovenſtaande behooren*: 5) *afzenden*, *of ergens heen zenden*, *af- of ergens heen laten gaan*, *bij voorb.* imbres coelo, Ovid. Met. II, 310: nimbos coelo, Ibid. I, 261: ferrum in armos, Ibid. XII, 491: *of* in artus, Ovid. Pont. IV, 16, 51: ſe in cauſam, Cic. Att. VII, 12 poſt init.: *doch*, *men leest hier*, *bijzonder*, *als er van éêne enkele perſoon of zaak* (quae mittitur) *geſproken wordt*, *liever* demittere, *dewijl men gelooft*, *dat* di *van meer gezegd wordt*, *en daarom laat men geern ook zoo drukken*: *doch*, *er ſtaat echter boven*, *bij voorb.* tabellarium, aliquem cet., *ook ſtaat* animas dimittere in longum aevum i. e. *onſterflijk maken*, Lucan. I, 448. Cort.

DIMOTUS, a, um, *zie* Dimoveo.

DIMŎVĔO, ovi, otum, 2. 1) *van één bewegen*, *van één ſchuiven of deelen*, *wanneer het ook ſomtijds is*, *openen*, *bij voorb.* aquam, Ovid. Her. XIX, 48. *en* XVIII, 80: arenas, Ibid. Halieut. 23: os, i. e. *openen*, Ovid. Faſt. V, 638: rubum, Horat. Od. I, 23, 6: cinerem, Ovid. Met. VIII, 641: terram aratro i. e. *ploegen*, Virg. Georg. II, 530: obſtantes propinquos, Horat. Od. III, 5, 51: occurrentia manu, Plin. H. N. VIII, 7 extr.: *van daar* a) *ſcheiden*, *bij voorb.* aëra, Virg. Aen. V, 839: aliquem a plebe, Sall. Jug. 42 (46): *doch*, *dit alles kan tot* n. 2. *gebracht worden*: b) *door ſcheiding wegmaken*, *bij voorb.* umbram, Virg. Aen. IV, 7: *ook dit zou tot* n. 2. *gebracht kunnen wor-*

Digitized by Google

worden: 2) *wegmaken*, *verwijderen*, *bij voorb.* dimotis omnibus, Tacit. Hist. II, 49: *van daar in 't gemeen van iet afbrengen*, *verwijderen*, *bij voorb.* de mente en de civitate, Cic. Sext. 47: de suo cursu, Ib.: e sua sede, Cic. Parad. 1: oculos a meis oculis, Terent. Ad. II, 1, 16 *Doch, men leest hier liever* demovere: *en zoo wordt gemeenlijk gedrukt*: cf. Deverforius: 3) *ergens heen doen*, *brengen*, *eigenlijk en Tropisch*, *bij voorb.* nunquam (eum) dimoveas, ut cet., i. e. *daar toe brengen*, Horat. Od. I, 1, 13, *alwaar ook anderen* dem. *lezen*.

DINOSCO, *zie* Dignosco.

DINŬMĚRĀTĬO *of* DENŬMĚRĀTĬO, onis, f. *de optelling of telling*, Pandect. XXXVIII, 10, 10 post med. §. 17: *ook als een redenfiguur*, Cic. Or. III, 54.

DINŬMĚRO *of* DENŬMĚRO, are, 1) *toetellen*, *uittellen*, *bij voorb.* pecuniam alicui, Terent. Ad. V, 7, 17: *dus ook* Cic. Verr. V, 45, *alwaar de* Ed. Ernest. *zonder nood* numerasse *heeft*: cf. Plaut. Epid. III, 2, 31: *dus ook misschien* Cic. Att. XVI, 13 extr., centuriat: dinumerat scil. pecuniam, *doch*, *het kan ook zijn*, *telt op*, *rekent uit*, *hoe veel troepen hij heeft*, *of nog nodig heeft*: 2) *uitrekenen*, *bij voorb.* stellas, Cic. Off. I, 43 extr.: *doch*, *het kan ook enkel*, *tellen zijn*: tempora, Virg. Aen. VI, 691: gradus generis, Ovid. Fast. II, 622, *alwaar het ook kan zijn*, *tellen*: 3) *aftellen of tellen*, *bij voorb.* horas, Plin. H. N. II, 73 extr.: stellas, Cic.: gradus, Ovid.: centuriat, dinumerat, Cic., *zie hier voor*.

DIŌBŌLĀRIS, e, *het geen twee* oboli *kost of waardig is*, *bij voorb.* scortum, Plaut. Poen. I, 2, 58: anus, Plaut. Pseud. II, 2, 64: cf. Fest. *en* Varr. L. L. VI, 3.

DIOECĒSIS, is, f. *eigenlijk de bestuuring*: *van daar een stuk land*, *dat mede tot eene Provintie gerekend werdt*, *en te gelijk van denzelfden Landvoogd geregeerd werdt*, *een Distrikt*, Cic. ad Div. III, 8 med. Cic. Att. V, 15 extr.

DIOECĒTES, ae, m. *de bezorger der koninglijke inkomsten*, *de bestuurer van het Finantie-wezen enz.*, Cic. Rab. Post. 8 extr. *en* 10 extr.

DIOPĒTES, is, i. e. *van den hemel gevallen*, *van daar een soort van kikvorschen* rana diopetes, *en enkel* diopetes (scil. rana) *heet*, *bij voorb.* jecur ranae diopetis, Plin. H. N. XXXII, 10 extr.: ranae, quas diopetes & calamitas vocant, Ibid. 7 post init.

DIOPTRA, ae, f. *zeker werktuig*, 1) *om het water te wegen*, *of de hoogte en diepte van een water te vinden*, Vitruv. VIII, 6: 2) *om de zonneschaduw te vinden*, Plin. H. N. II, 69.

DIŌRYX, ychis, *een graf*, Mela III, 8.

DIOTA, ae, f. *een vat met twee hengzels*, *bij voorb. voor wijn*, Horat. Od. I, 9, 8.

DIOX i. e. genus piscis frequens in Ponto, Fest.

DIPLINTHĬUS, a, um, *twee regelig*, *uit twee reiën muursteenen bestaande*, *bij voorb.* paries, Vitruv. II, 8.

DIPLŌMA, ătis, n. *eigenlijk*, *het geen dubbel gemaakt*, *of saam gelegd is*: *van daar een open*, *uit twee bladen bestaande*, *van den Senaat*, *naderhand van Caesar*, *of van de Keizers*, *gezegelde brief*, *waar in iemand iet vergund werdt*; *bijzonder*, *dat men aan iemand gaf*, *om zijne reis te vervorderen*, *pas*, *geleibrief*, *diploma*, *schriftelijk bevel*, Cic. ad Div. VI, 12, *tweemaal*. Cic. Att. X, 17. Plin. Ep. X, 14 *en* 121. Pandect. XLV, 1, 37. Ibid. XLVIII, 10, 27: diplomata civitatis Romanae singulis obtulit, Sueton. Ner. 12 in., i. e. *Brief*, *waar in het Burgerrecht gegeven wordt*, *Diploma*: cf. Ibid. Aug. 50.

DĬPONDIUS, DIPONDIARIUS, *zie* Dupondius, Dupond.

DIPSAS, ădis, f. *eigenlijk dorstend*: *zoo heet zekere slang*, *omdat zij zelve en die van haar gestoken worden*, *altijd dorsten zullen*, Lucan. IX, 610, 718 *en* 754. Sil. III, 313. Plin. H. N. XXIII, 8 med.

DIPTĔROS, a, um, i. e. *twee vleugels hebbende*: *van daar* aedes, Vitruv. III, 1, i. e. *twee reiën pijlaaren hebbende*.

DIPȲROS, i. e. *tweemaal gebrand of verbrand*, Martial. IV, 47, 2.

DIRADĬO *of* DISRADIO, are, *bij voorb.* vitem, *van één trekken*, Colum. V, 6 extr.

DIRAE, *zie* Dirus.

DIRĀRO *of* DISRARO, are i. e. rarum facio, *enkel of dun maken*, hoc densatum potest disrarari, Colum. IV, 32, i. e. *dun of dunner gemaakt worden*.

DIRECTĀRIUS, a, um: Directarii i. e. *zeker soort van dieven*, *van welken* Ulp. Pandect. XLVII, 1, 7, *zegt*: directarii, hoc est, ii qui in aliena coenacula se dirigunt furandi animo, plus quam fures puniendi sunt: cf. Paul. sentent. V, tit. 4.

DĪRECTĒ, Adv., *recht*, *regelrecht*, *recht toe*, *recht aan*, *bij voorb.* *gaan*, *rijden*, *vaaren enz.*, *bij voorb.* Phoenices — eo directius gubernant, Cic. Acad. IV, 20: *Tropisch*, *recht uit*, *bij voorb.* dicere, Cic. Partit. 7.

DĪRECTIM i. q. directe, 1) *recht*, *d. i. niet krom enz.*, lapidem directim caesum, Apulej. Florid. prope fin. p. 365. Elm.: 2) *Tropisch*, *recht*, *of recht toe*, *recht aan*, *bij voorb.* directim dico inferri cet., Apul. doct. Plat. p. 34. Elm., *alwaar* reflexim (inferri) *er tegen gesteld wordt*.

DĪRECTĬO, ōnis, f. 1) *de richting*, *rechtmaking*, *effening*, Vitruv. VII, 1: 2) *de richting*, *toerichting*, *inrichting*, *bij voorb.* rationis ad veritatem, Quintil. III, 6, 30.

DĪRECTO, *zie* Dirigo.

DĪRECTŪRA, ae, f. i. q. directio *de richting*, *rechtmaking*, *effening*, Vitruv. VII, 3.

DĪRECTUS, a, um, *zie* Dirigo.

DĪREMTĬO, ōnis, f. 1) *het van één nemen*, *afzondering*, *bij voorb. der tafeltjens*, *waar mede gestemd werdt*, *d. i. het uittellen derzelven*, Cic. Planc. 6. Edit. Ernest.; *de* Ed. Graev. *heeft* diribitio: 2) *scheiding*, Valer. Max. IV, 7 in.

DĪRĔMTUS, a, um, *zie* Dirimo.

DĪREMTUS, us, m. *scheiding*, *afzondering*, *bij voorb.* partium, Cic. Tusc. I, 29 extr.

DĪRĒPO, psi, ptum, 3. 1) *van één kruipen*: 2) *van daar kruipen enz.*, Apul., *zie* Derepo.

DĪREPTĬO, ōnis, f. 1) *van één scheuring*: 2) *plundering*, *bij voorb.* sociorum, Cic. Cat. I, 7: bonorum, Cic. ad Div. IV, 13: oppidi, Suet. Claud. 21: urbem — relictam direptioni & incendiis, Cic. ad Div. IV, 1.

DĪREPTOR, oris, m. *een plunderaar*, *bij voorb.* urbis, Cic. Phil. III, 11: cf. Cic. Cat. II, 9.

DĪREPTUS, a, um, *zie* Diripio.

DĪRĬBĒO, ui, 2. *uitdeelen*, *verdeelen*, *bij voorb.* gentes & regna, Plin. Hist. Nat. XXXVI, 15 post med.: *bijzonder de tafeltjens*, *om te stemmen*, *bij voorb.* dum tabellae diribentur, Cic. Fragm. Cornel. 1: dum sententiae diriberentur, Valer. Max. IX, 12, 7: dum de te 75 tabellae diribeantur, Cic. Pis. 40 in.: *alwaar misschien* dirimantur *voegzamer is*, *d. i. uitgeteld worden*; *zoo als dan* diribere *en* dirimere *dikwijls van de afschrijveren verwisseld worden*, *bij voorb.* Varr. III, 2 in.: dum diribentur suffragia, *volgens sommige* Edd., *doch*, *waar de* Ed. Gesn. *beter* dirimentur *heeft*: Ibid. III, 5 extr.: cum diriberent cet., *alwaar* dirimerent i. e. *uittellen*, *voegzamer is*. Nog. *is* diribeo *schijnt* tribuo *geworden te zijn*.

DĪRĬBĬTĬO, onis, f. *uitdeeling*, Cic. Planc. 6. Edit. Graev.: *doch*, *de* Edit. Ernest. *heeft beter* diremtio i. e. *uittelling*.

DĪRĬBĬTOR, oris, m. *de uitdeeler*, *bij voorb. der tafeltjens tot stemmen*, Cic. Red. Sen. 11 med. Cic. Pis. 15 extr.: *ook over tafel*, *of bij de gerechten*, *d. i. die ze verdeelt*, *rondgeeft enz.*, *bij voorb.* diribitores plusculi cet., Apul. Met. II post med. p. 123. Elm.

DĪRĬBĬTŌRĬUS, a, um, *tot uitdeelen behoorende*, *bestemd enz.*: *van daar* diribitorium, scil. aedificium, *een gebouw in het* Campus Martius, *alwaar misschien de tafeltjens tot stemmen uitgedeeld werden*, Sueton. Claud. 18. Plin. H. N. XVI, 40 in.

DĪRĬGĒO, 2. *of* DIRĪGESCO, ui, 3. *verstijven*, *bij voorb.* diriguit, Ovid. Met. V, 233. Virg. Aen. III, 260: diriguere, Ovid. Met. VII, 116. Fast. III, 332. Virg. Aen. VII, 447. *Het* Praesens *met de daar van afstammende* Tempora *schijnt niet voor te komen*. *Men schrijft ook* Derig., *bij voorb.* Virg. Aen. III, 260. VII, 447. Ed. Heyn.

DĪRĬGO, exi, ectum, 3. 1) *iet in een rechte lijn stellen*, *recht maken*, *recht richten of zetten*, *bij voorb.* aciem, Liv. XXXI, 27: in frontem, Ibid. XXXVII, 23: coronam, Senec. Nat. Quaest. I, 10, i. e. *recht maken*: vicos, Liv. V, 55: fines, Liv. XXXIX, 27: regiones, Cic. Div. I, 17: aquas, Lucan. VI, 475: *van daar* directus, a, um, 2) *recht gemaakt*, *recht*, *bij voorb.* ordo, Cic. Caecin. 8: lateres, Caes. B. G. VII, 72: tigna directa ad perpendiculum, Ibid. IV, 17: iter, Cic. Nat. D. II, 57. *en* Coel. 17: paries, Cic. Top. 4: locus, Caes. B. C. I, 45: via, Cic. Fin. I, 18: aes, Ovid. Met. I, 98: b) *het geen recht toe*, *recht aan gaat*, *geene omwegen maakt*, *bij voorb.* ratio, Cic. Coel. 18: homo, Ibid. 16, i. e. *die recht toe*, *recht aan gaat*, *niet veel complimenten maakt*: *dus ook* denuntiatio belli, Liv. XXI, 19: *van daar* directum *de rechte lijn*, *de rechtheid*, *d. i. rechte plaatsing eener zaak*, *bij voorb.* cadere in directum, Senec. Nat. Quaest. VI, 20: in directo pedum octo esse, Varr. L. L. VI, 2: *van daar* Ablat. directo i. e. (a) *in een rechte lijn*, *recht*, Cic. Nat. D. I, 25. Caes. B. C. II, 9: *van daar Tropisch*, (b) *recht toe*, *d. i. zonder omwegen enz.*, *bij voorb. iet verzoeken*, Liv. I, 11 extr.: argumentandi duo sunt genera, quorum alterum ad fidem directo spectat, alterum se inflectit ad motum, Cic. Partit. 13: cf. Senec. Ep. 66 post init. Pandect. IX, 4, 26. XXXII. leg. 103. XL, 5, 55: 2) *recht heen richten of heenrichten*, *bij voorb.* navem aliquo, Nep. Chabr. 4: cursum ad litora, Caes. B. C. III, 30: iter, Ib.

25.

Digitized by Google

25. Planc. in Ep. Cic. ad Div. X, 11: dentes (ſuos) in inguina (alicujus), Ovid. Met. VIII, 400: direxti (*voor* direxiſti) tela in corpus cet., Virg. Aen. VI, 57: *dus ook* tela arcu, Horat. Od. IV, 9, 18: *dus ook* ſpicula, Virg. Aen. XI, 654, i. e. *afſchieten:* judicium aliquo, Cic. Or. 71 extr.: cogitationes meas dirigo — ad rationes cet., Cic. Acad. IV, 20: orationem ad animi bona, Cic. Top. 23: geſtum in poſteriora, Quintil. XI, 3, 105: actionem adverſus aliquem, Ibid. V, 7, 6: *ook* dirigere vulnera alicui *voor* in aliquem (conf. Virg. Aen. X, 140), Senec. Herc. Oet. 160: Not. dirigere ſcil. ſe *of* curſum, *bij voorb.* protinus per altum ad Neſida direxi, Senec. Ep. 53: cominus, ſi vir es, dirige, Apulej. Met. II med. p. 122. Elm.: divinatio ad veritatem ſaepiſſime dirigit, Cic. Div. I, 14, i. e. *treft de waarheid, treft juist: van daar ſchikken*, Claudian. Ep. ad Olybr. 1. 3) *inrichten, ſchikken, bij voorb.* ab Eteſiis curſus maritimi diriguntur, Cic. Nat. D. II, 53: *bijzonder naar iet inrichten, afmeten, bij voorb.* ad normam, Cic. Mur. 2: *ook* norma, Cic. Or. III, 49: utilitatem honeſtate, Cic. Off. III, 21: ad artem, Cic. Brut. 37: ſententiam ſuam ad voluntatem alterius, Liv. VIII, 32: omnia voluptate, Cic. Fin. II, 22: laudem oratoriam ad ſimilitudinem hiſtrionis, Cic. Or. I, 28.

DIRĬMO, ēmi, emtum, 3. *van* dis *en* emo, *eigenlijk, van een nemen: van daar* 1) *ſcheiden, bij voorb.* acies, Liv. I, 13: medio amne diremti fuerant, Liv. XXXII, 10: corpus, Cic. Nat. D. III, 12: agrum Latinum a Vaticano, Plin. H. N. III, 5: pacem, Cic. Coel. 14. Quintil. II, 16, 17: pacem, bellum, foedera, ſocietates, Liv. I, 49: parvo intervallo dirimente caſtra, Liv. II, 24: concilium, Liv. I, 13: conjunctionem civium, Cic. Off. III, 5: *van daar* aequor *of* profundi terga, i. e. *doorvaaren, vaaren*, Stat. Theb. V, 482: *van daar afzonderen, bij voorb.* oppida — dirimuntur, Plin. Ep. VI, 8: ſententias, Ibid. VIII, 14: omnem modum agri in ſemijugera, Colum. IV, 18, i. e. *afdeelen:* caſtra, Liv. II, 24, *zie hier voor:* diremti amne, Liv., *zie hier voor: van daar* dirimere tabellas, Cic. Q. Fr. III, 4 in., *alwaar* Ed. Ern. diremtis tabellis *heeft voor* diruptis, i. e. *uittellen, om te zien, hoe veel ſtemmen men voor of tegen zich heeft enz.: dus ook* ſuffragia, Varr. R. R. III, 2 in., Lucan. V, 393, *en meermaalen behoort* dirimere *voor* diribere, *dat uitdeelen betekent, en er gevolglijk zeer van onderſcheiden is, gelezen te worden: zie* Diribeo: 2) *afbreken, bij voorb.* rem, Cic. Leg. II, 12: proelium, Caeſ. B. C. I, 46: *van daar* dirimere tempus, Cic. Div. I, 39, i. e. *maken, dat iet tot een anderen tijd verſchoven wordt.* 3) *beſlisſen of eindigen, bij voorb.* controverſiam, Cic. Off. III, 33 med.: litem, Ovid. Met. I, 21: rem, Ovid. Faſt. VI, 98: proelium, Caeſ. B. C. I, 40, i. e. *eindigen:* colloquium, Ibid. B. G. I, 46, i. e. *eindigen:* 4) *te niet doen, verijdelen, bij voorb.* concilia, Liv. I, 26: auſpicium, Liv. VIII, 23 extr.: hoſtibus ſocietatem auxilii mutui, Liv. VIII, 23: omnia, Cic. Leg. I, 20: *ook kan men hier toe brengen*, pacem, litem, *zie hier voor.*

DIRĬPIO, ipui, eptum, 3. *van één ſcheuren, in ſtukken ſcheuren, verſcheuren*, Plaut. Merc. II, 4, 1. Ovid. Met. III, 731. Ibid. Art. I, 338. Ib. Faſt. V, 310. Ibid. in Ibin 599: *dus ook* venti diripiunt fretum, Stat. Theb. V, 366: *van daar* 1) *hier en daar ſcheuren of ſlepen, hier toe kan men brengen*, Ovid. Faſt. V, 310. Ibid. Art. I, 338: fretum, Stat. Theb. V, 366, *zie hier voor:* 2) *plunderen, berooven, bij voorb.* ſocios, Cic. Manil. 19: aratores, Cic. Verr. III, 20: domum, Cic. Red. Sen. 7: patriam, Cic. Att. VIII, 2: caſtra, Liv. XXXII, 12: dapes, Virg. Aen. III, 227: aras, Ibid. XII, 283: patrimonium, Cic. Or. III, 1: impedimenta, Liv. XXIII, 16: res, Cic. Manil. 9: Amanum (montem), Cic. Att. V, 20 ante med.: 3) *elkander om iemand ſcheuren, hem geern willen hebben*, Stat. Sylv. V, 3, 139. Ibid. Theb. V, 722. Martial. VII, 75, 1: *dus ook* diripitur patronus, Senec. de brev. vit. 7: *ook lezen ſommigen* Ibid. de ira III, 23 med.: a populo direptus eſt *voor* dilectus: *dus ook* librum, Suet. in vita Perſii extr.: 4) *wegſcheuren, wegnemen, ontrukken, bij voorb.* alicui ornamenta, Cic. Quint. 20, *en meermaalen: doch, de Geleerden geloven, dat men* deripere *in zulke plaatzen lezen moet, en verbeterde* Edd. *hebben ook* deripere. Not. licentia diripiendi pomorum, *voor* poma, Suet. Aug. 98: cf. Condono *en* Eligo.

DIRĪTAS, ātis, f. 1) *ſchriklijkheid, afſchuwlijkheid*, Cic. Vatin. 3: motum, Sueton. Tib. 21: *ook leest* Nonius, Cic. Senect. 18 extr., diritas *voor* duritas: 2) *ongelukkige geſteldheid, ongelukkigheid, bij voorb.* dici, Suet. Ner. 8: ſi qua diritas cet., Cic. Tuſc. III, 14, *als in de overzetting van* Euripides.

DIRUMPO *of* DISRUMPO, ūpi, uptum, 3. 1) *verſcheuren, verpletten, verbrijzelen, bij voorb.* caput tabula, Plaut. Bacch. III, 3, 37: partem nubis, Cic. Div. II, 19: *van daar* dirumpi *of* ſe dirumpere, a) *zich zelven verſcheuren, bij voorb. door te veel arbeids*, Cic. ad Div. VII, 1 poſt med.: b) *verpletten, ſtukſpringen, ſtukberſten, bij voorb. van toorn, nijd enz.*, Cic. Dom. 37. Cic. ad Div. XII, 2. Cic. Att. IV, 16 poſt med. VII, 12. Terent. Ad. III, 3, 15: *van daar* diruptus *een breuk hebbende*, Cic. Phil. XIII, 12: 2) *ſchenden, afbreken, bij voorb.* amicitiam, Cic. Amic. 22: ſocietatem, Cic. Off. III, 5: Not. dirumpi, *misſchien* ſenſu obſcoeno, Plaut. Caſ. IV, 3, 11.

DIRŬO, ŭi, ŭtum, 3. 1) *van één ſcheuren, inſcheuren, verwoeſten, bij voorb.* urbem, Cic. Invent. I, 40. Cic. Q. Fr. I, 1, 8: muros, Nep. Con. 4: regna, Prop. II, 21, 54: tecta, Liv. I, 29: maceriam, Terent. Ad. V, 7, 10: Bacchanalia, Liv. XXXIX, 18: praetoria ad ſolum, Sueton. Aug. 72: coelum, Hyperbolisch (*bij grootſpraak*), Auct. B. Hiſp. extr.: 2) aere dirui, Feſt. *en* Varr. ap. Non., i. e. *aftrek van zijne bezolding of lening lijden, van Soldaten: vervolgends voor bankroet gaan*, Cic. Verr. V, 13: *ook zonder* aere, Cic. Phil. XIII, 12.

DIRUPTĬO, ōnis, f. *de verſcheuring, bij voorb.* corporum, Senec. Nat. Quaeſt. II, 15.

DIRUS, a, um, *ſchriklijk, om te hooren of te zien, ijslijk, afſchuwelijk, bij voorb.* nefas, Virg. Aen. IV, 563: facies, Ibid. VIII, 194. Ovid. Faſt. I, 553: gens, Virg. Aen. III, 235: grando, Horat. Od. I, 2, 2: Hannibal, Ibid. III, 6, 36: hydra, Ibid. Epiſt. II, 1, 10: venena, Ibid. Epod. V, 62: noverca, Ovid. Her. XII, 188: caedes, Ovid. Met. III, 625: cruciatus, Ibid. IX, 179: fames, Ibid. XI, 371: dea, i. e. Circe, Ibid. XIV, 278: crimen, Ibid. II, 590: regio, Ibid. Triſt. III, 3, 5: dapes, Ibid. Met. VI, 664: odor, Plin. H. N. VI, 11. VII, 15: vox, Virg. Aen. III, 228: ſcopulus, Plin. H. N. IV, 11 extr.: ſinus, Ib. V, 4: exſecratio, Liv. XXVI, 25: funus, Virg. Aen. XI, 56, i. e. *tot ſchande ſtrekkende:* cometae, omen, tempus, *zie terſtond:* Not. dirum, Adverbialiter, Senec. Oed. 961. *en* Herc. Oet. 1670: *bijzonder ten aanzien der aanwijzing of betekenis, d. i. ongelukkig, ongeluk aanbrengend, of aanduidend, bij voorb.* cometae, Virg. Georg. I, 488: omen, Ovid. Met. V, 550: tempus, Cic. Div. I, 11: alites, Plin. H. N. XVIII, 1: quibus nihil dirius, Cic. Div. II, 15, i. e. *afſchuwelijker, ongelukkiger, rampzaliger: van daar* dira *ongelukkige dingen, die iet kwaads beduiden*, Cic. Leg. II, 8 extr.: *ook in 't gemeen, ongelukkige dingen of ongeluk*, Tibull. II, 5, 115. Senec. Troad. 423. Cic. Div. I, 16 in.: Not. Dirae, 1) ſcil. res, *ongelukkige dingen, bij voorb.* obnuntiatio dirarum, Cic. Div. I, 16: etenim dirae cet., Ibid., *op het einde:* Tacit. Ann. VI, 24: inter diras habetur, Plin. H. N. XXVIII, 2 extr. Tibull. II, 7, 35: *men kan het ten deele ook ongeluk, of ongelukkige beduidenis, vertaalen:* 2) ſcil. res *of* preces, *vervvenſchingen, vervloekingen*, Horat. Epod. V, 89: 3) Dirae ſorores, Virg. Aen. VII, 324 *en* 454: *ook enkel* Dirae, Virg. Aen. IV, 473. XII, 845, ſcil. ſorores i. e. *de Furiën.*

DIRŬTUS, a, um, *zie* Diruo.

DIS, itis, *is uit* dives *ſaam getrokken*, 1) Adject. (*ook misſchien* ditis, e) *rijk, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* dis eſſes, Terent. Ad. V, 1, 8: ditem Aſiam, Horat. Sat. I, 7, 18: gregis ditis magiſter, Tibull. II, 5, 35: ditia ſtipendia, Liv. XXI, 43: delubra ditia donis, Ovid. Met. II, 77: ne ſit te ditior alter, Horat. Sat. I, 1, 40: aquae non ditior urna, Ibid. Sat. I, 5, 91: dites Indi, Prop. III, 3, 1: diti de pectore fundet, Lucret. I, 414: ditior amicitia, Cic. Amic. 16 in. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* ditior animi, Stat. Theb. III, 481: ditiſſimus agri, Virg. Aen. I, 343 (347): ditiſſimus aevi, Sil. III, 397, i. e. *zeer bejaard.* Not. *Men vindt ook het* Neutr. dite *eenmaal*, Valer. Flacc. II, 296, *waar uit waarſchijnlijk is, dat men ook* ditis, e *gezegd heeft:* 2) *de God* Pluto, Cic. Nat. D. II, 26: *van daar* domos Ditis, Virg. Aen. V, 731. VI, 269, i. e. *onderäardſche wereld: van daar voor de onderäardſche wereld, bij voorb.* patet atri janua Ditis, Ibid. VI, 127: cf. *terſtond hier voor.*

DISCALCĔO *of* DISCALCIO, are, *de ſchoen uittrekken, ontſchoenen: van daar* diſcalceatus, a, um, *geene ſchoenen aan hebbende*, Sueton. Ner. 51.

DISCĂPEDĬNO, are, *van een doen, bij voorb.* manus in canendo (tibiis), Apulej. Flor. poſt init. p. 341, i. e. (*waarſchijnlijk*) *heeft bij de beide fluiten elke hand bijzonder, te weten, bij elke fluit ééne hand, gebruikt.*

DISCĂVĔO, avi, autum, 2. *zich hoeden, wachten, bij voorb.* malo, Plaut. Men. II, 1, 24, i. e. *voor ongeluk.*

DISCEDO, eſſi, eſſum, 3. *van één gaan, ſcheiden, zich verdeelen, bij voorb.* cum terra diſceſſiſſet, Cic. Off. III, 9: *dus ook* coelum diſcedit, i. e. *ſcheidt zich, opent zich*, Cic. Div. I, 43 *en* 44: *ook*

Virg.

Digitized by Google

Virg. Aen. IX, 20, *alwaar het het zelfde is, als heller worden:* in duas partes discessit civitas, Liv. IX, 46 extr.: *dus ook* in duas partes discedunt, Sall. Jug. 13, i. e. *scheiden zich in twee partijën:* discessit vomere sulcus, Lucan. VI, 382: ut sodalitates decuriatique discederent, Cic. Q. Fr. II, 3 extr.: inter se, Nep., i. e. *zich scheiden, zie hier na: van daar Tropisch, bij voorb.* a voluptate, Cic. Fin. I, 20: a gloria sperata, Cic. Brut. 91, i. e. *afgaan, verlaten enz.: van daar* 1) *voortgaan, weggaan, afgaan, bij voorb.* de foro, Cic. Verr. IV, 65: e Gallia, Cic. Phil. VIII, 7: de provincia, Cic. ad Div. II, 19: e medio, Sueton. Caes. 1: e patria, Ovid. Trist. I, 3, 85: ab aliquo, Plaut. Asin. III, 3, 13: discessit a puero, Cic. Att. VII, 2 extr.: uxor a Dolabella discessit, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: quartanam a te discessisse, Cic. Att. VIII, 6: ab argento, Cic. Verr. IV, 15: *ook* inter se, Nep. Eum. 8, *voor* a se: finibus, Ovid. Trist. I, 3, 5: templo, Ibid. Met. I, 381: signis, Sil. VII, 93: periclis, Ibid. III, 88: Capua, Cic. Att. VII, 21: ab armis, Cic. Phil. VIII, 11, i. e. *van den oorlog, de wapens nederleggen: ook Tropisch, bij voorb.* ex vita tanquam ex hospitio, Cic. Senect. 23 med.: *of* a vita i. e. *sterven*, Cic. Tusc. I, 34. *en* ad Div. II, 2: a fide justitiaque, Cic. Off. III, 20: a dignitate, Ibid. I, 20: ab officio, Ibid. 10. Caes. B. G. I, 40: a sperata gloria, i. e. *verlaten*, Cic. Brut. 91: a re (*in het spreken*) *d. i. eene uitwijding maken*, Cic. Or. 19 extr.: a judiciis causisque, Cic. Or. II, 33: a constantia, a mente, a se, Cic. Div. II, 55: a consuetudine & cautione & diligentia, Cic. Font. 1: a sententia, Caes. B. C. I, 2: a recta conscientia, Cic. Att. XIII, 20: nunquam ex animo meo discedit illius — viri memoria, Cic. Somn. Scip. 1: hostibus discessit spes potiundi oppidi, Caes. B. G. II, 7: *van daar er afkomen, loskomen in eene zaak, bij voorb. kwaad of goed, bij voorb.* pulchre discedo, Terent. Phorm. V, 8, 58: si possum discedere (ita), ne — pereat, Cic. Att. II, 16 extr.: posset discedi, Terent. Phorm. V, 2, 8: *van daar* a) ab aliquo *of* a re, *uitzonderen of eene uitzondering maken, bij voorb.* te existimare velim, cum a vobis — discesserim, neminem esse, cujus cet., Cic. ad Div. I, 9 post med. §. 48, i. e. *u uitgezonderd:* sic, ut, cum ab illo discesserint, me habeant proximum, Ibid. VI, 12 in., i. e. *behalven hem, naast of nevens hem:* cum a fraterno amore discessi, Cic. Att. I, 17 med., i. e. *de broederlijke liefde uitgezonderd:* b) *dikwijls staat het voor* esse, *wanneer de uitgang aangewezen wordt, en wanneer er een voortgaan te denken is, bij voorb.* vicerunt ita, ut egentes discederent, Cic. Verr. II, 9, i. e. *er afkwamen, waren:* superior discedit, i. e. *overwint, zegeviert, behoudt de overwinning*, Cic. Tusc. II, 23. Cic. Caecin. 1: inferior i. e. *wordt overwonnen, verliest*, Cic. Quint. 18: 2) *ergens heen gaan, bij voorb.* cubitum, Cic. Somn. Scip. 1, *te bed:* ad urbem, Virg. Aen. XII, 184: domos suas, Nep. Them. 4: Capreas, Tacit. Ann. VI, 20: in auras, Lucret. III, 401: *van daar Tropisch* eo, *daar heen gaan, komen, bij voorb.* quo nunquam discessum est, Caes. B. C. I, 5, i. e. *daar men anders nooit gekomen is: van daar* discedere in alicujus sententiam, Liv. III, 41 in. XXVIII, 45 in., *iemand toestemmen, zijn gevoelen toetreden; wordt gaarn van de stemmende* *Raadsheeren gezegd, wanneer zij twee partijën formeerden: wanneer het dan van de genen, die de stem van eenen, door hun toetreden, ondersteunden, gebruikt werdt,* discedere in sententiam alicujus, Liv., *zie hier voor, en van de genen, die het met tegenpartij hielden,* discedere in alia omnia, Cic. ad Div. X, 12, i. e. *het tegendeel billijken of beweeren: dus ook* ex oratione Caesaris hanc in opinionem discessi, ut mihi tua salus dubia non esset, i. e. *kreeg ik het vermoeden, vermoedde ik*, Cic. ad Div. VI, 14: *ten zij het is, ging ik met het vermoeden weg,* scil. *van* Caesar. Not. discesti *voor* discessisti, Plaut. Asin. II, 1, 3.

DISCEPTĀTĬO, onis, f. *strijdigheid, gekijf, twist, onderzoek*, Cic. Div. II, 72 extr. Cic. Dejot. 2: dicendi, Cic. Or. II, 72: verborum, Liv. XXI, 19: veritatis, Cic. Flacc. 10: forensis, Cic. Or. I, 6: praetoris, Pandect. II, 15, 8: dialecticae, Gell. XX, 5.

DISCEPTĀTIUNCŬLA, ae, f. i. q. disceptatio, *wanneer men verminderend spreekt*, Gell. Praefat. extr.

DISCEPTĀTOR, oris, m. *die eene zaak beslist of behoort te beslissen, onderzoeker, richter, beslisser*, Cic. Partit. 3. Cic. ad Div. XIII, 26. Liv. I, 50. XXXV, 45. Quintil. XI, 1.

DISCEPTĀTRIX, rcis, f. *beslister, onderzoekster*, Cic. Acad. IV, 28.

DISCEPTO, avi, atum, are, 1) *strijden, bij voorb.* armis de re, Cic. ad Div. IV, 14: aequo jure cum aliquo, Cic. Verr. II, 15: de jure verbis, Liv. XXI, 19: jure, legibus, Cic. Planc. 36: damni i. e. actione de damno, Pand. XLVIII, 19, 28 extr.: 2) *onderzoeken, beslissen,* aliquid, Cic. Mil. 9. Cic. Dejot. 2. Cic. Leg. II, 9: inter aliquos, Liv. XXXIV, 62 extr. Not. in uno proelio omnis fortuna reip. disceptat, Cic. ad Div. X, 10, i. e. *berust: eigenlijk vecht, of wordt beslist, wanneer het voor* disceptatur *staat, ten zij men dus lezen moet.*

DISCERNICŬLUM, i, n. 1) *het geen, waar door iet van een gescheiden wordt, bij voorb. een hairnaald*, Lucil. ap. Non. 1. n. 135. Varr. L. L. IV, 29: 2) *het onderscheid*, Gell. XVII, 15.

DISCERNO, crēvi, crētum, 3. 1) *onderscheiden, bij voorb.* stultum a sapiente, Cic. Font. 6: alba & atra, Cic. Tusc. V, 39: cf. Cic. Univ. 8. Horat. Od. I, 18, 10. Liv. VIII, 34 extr.: telas tenui auro, Virg. Aen. IV, 264, i. e. *gouddraad inweven:* 2) *scheiden, afzonderen, bij voorb.* equas, Varr. R. R. II, 7: ordines, Liv. XXXIV, 54: plebem, Plin. Ep. I, 8 extr.: 3) *beslissen, bij voorb.* litem, Virg. Aen. XII, 898: *ook* Caes. B. C. I, 35 med.: *doch heeft* Ed. Oud. decernere.

DISCERPO, psi, ptum, 3. *verscheuren, bij voorb.* aliquem, Cic. ap. Augustin. contra Acad. III, 7. Liv. I, 16: cadaver, Sueton. Dom. 15: animum, Cic. Nat. D. I, 1. *en* Tusc. I, 29: res quasi in membra discerpitur, Cic. Top. 5: *van daar* 1) *verdeelen, bij voorb.* aurum in partes, Lucret. II, 828: rem in membra, Cic., *zie hier voor:* 2) *verstrooijen, bij voorb.* sed aurae omnia (mandata) discerpunt, Virg. Aen. IX, 313, i. e. *verstrooijen, vernietigen:* quae cuncta aerii discerpunt irrita venti, Catull. 63, 142.

DISCESSIO, onis, f. 1) *het van een gaan, scheiding, bij voorb. van echte lieden*, Terent. Andr. III, 3, 36: populi in duas partes, Gell. II, 12: *van daar de scheiding in twee partijën, bij het stemmen, zie n. 3.* 2) *het voortgaan, weggaan, bij voorb.* desolatus aliorum discessione, Tacit. Ann. I, 30: stellarum motus, vias, discessiones, Gell. XIV, 1: 3) *het ergens heen gaan: van daar het overtreden, overgaan tot iemands partij in het stemmen, het stemmen, wanneer het door scheiding in twee partijën geschiedt, wanneer, bij voorb. de ééne de zaak toestemt, de andere afstemt, bij voorb.* senatus consultum per discessionem facere, Cic. Phil. III, 9 extr. Gell. XIV, 7. Suet. Tiber. 31: discessionum more respondeas, Senec. de vita beata 2: *van daar* discessionem facere, a) *laten stemmen, wordt, bij voorb. van den Romeinschen* Consul *of Volkstribuun gezegd*, Cic. ad Div. I, 2. Hirt. B. G. VIII, 52 *en* 53: *dus ook* in alicujus sententiam discessionem facere, Cic. Phil. XIV, 7 extr., i. e. *naar het gevoelen, naar de stem enz., overëenkomstig het gevoelen:* b) *stemmen: van daar* fit discessio, *daar wordt gestemd*, Cic. Sext. 34. Cic. ad Div. I, 4. Cic. Verr. IV, 65: *dus ook* facta est discessio in sententiam ejus, Cic. Att. XII, 21, i. e. *daar werdt naar zijne stem gestemd: zie* Discedo.

DISCESSUS, us, m. 1) *het van een gaan, scheiding, opening, bij voorb.* coeli, Cic. Div. II, 28: non longinquum inter nos digressum & discessum fore, Cic. Senect. 23 extr.: partium, Cic. Tusc. I, 29: in discessu civium, Cic. Red. Quir. 3. Ed. Ernest.: *doch de* Ed. Graev. *heeft* dissensu: 2) *het weggaan, de voortgang, verwijdering, bij voorb.* ab urbe, Cic. Att. IX, 10 post med.: tuus, Ibid. XII, 50: e vita, Cic. Div. I, 23: solis accessus discessusque (scil. a terra) solstitiis brumisque cognosci, Cic. Nat. D. II, 7: de patria, Cic. Red. Sen. 10: discessu meo (scil. e patria) i. e. post discessum meum, Cic. Dom. 32 in.: senatus magistratuumque discessus — tardabit, Cic. Att. VII, 12, i. e. *de tijd, als de voornaamsten van den Senaat enz., na hunne landgoederen plagten te gaan; dewijl er geene Raadsvergaderingen waren: dus ook* quia discessus est, Ibid. XII, 40 med.

DISCESSUS, a, um, Particip. *van* discedo, *bij voorb.* custodibus discessis, Coel. *of* Caecil. ap. Priscian. 8. p. 869. Putsch.

DISCĬDĬUM, i, n. *van* discindo, 1) *scheuring, bij voorb.* nubis, Lucret. VI, 292: 2) *scheiding, bij voorb.* corporis atque animae, Lucret. III, 851: cf. I, 221 *en* 453. III, 348, *en meermaalen aldaar:* foederum, Liv. XXXIV, 18: adfinitatum, Cic. Cluent. 67 in.: belli discidio distractus, Cic. Lig. 2: te acerbissime discidium nostrum tulisse, Cic. Att. IV, 1 in., *scheiding, voortgang van u: dus ook* desiderium tui discidii ferre non posset, Cic. Phil. II, 18: conjugis, Cic. Dom. 36, i. e. *scheiding van haar, voortgang van haar: van daar* constitutum est discidium, Cic. Att. XV, 29, i. e. *scheiding, echtscheiding: dus is het ook* Ibid. XI, 23: cf. Terent. Andr. IV, 2, 14. Plaut. Pseud. I, 1, 68. Suet. Dom. 3. Not. *In veele Uitgaven en* Codd. *staat daar voor dikwijls* dissidium, *het welk* Gronovius ad Liv. XXV, 18, *afkeurt: dewijl hij beweert, dat* dissidium *zij* i. q. dissensus. *Ook de scheiding, ten aanzien der gemoederen, bij voorb. der neiging, gezindheid, bij voorb.* ut hoc discidio ac dissensione cet., Cic. Sull. 21 in.: *doch de* Ed. Ernest. *heeft* dissidio, *doch het welk met* dissensione *het zelfde is, ten zij men* dissidio *scheiding vertaalt:* danda opera est,

Digitized by Google

ne qua amicorum diſcidia fiant, Cic. Amic. 21, i. e. *vijändſchap, ten zij het ſcheiding der verkeering is: wie kan dit hier bepaalen?*

DISCINCTUS, a, um, *zie* Diſcingo.

DISCINDO, ſcidi, ſciſſum, 3. 1) *van één ſcheuren, verſcheuren, bij voorb.* tunicam, Cic. Or. II, 47: veſtem, Terent. Ad. I, 2, 39: labrum, Ibid. IV, 2, 20: cf. Virg. Georg. III, 514: *van daar Tropisch*, amicitias, Cic. Amic. 21, i. e. *met geweld ſcheiden*: 2) *van één deelen, ſtukſnijden, bij voorb.* cotem novacula, Cic. Div. I, 17. Liv. I, 36: muros, Stat. Sylv. I, 1, 11: animam in partes, Lucret. III, 669: caudam ſerpentis ferro in partes, Ibid. 659: vim animae, Ib. 639. Not. diſciſſet *voor* diſcidiſſet, Sil. XI, 457.

DISCINGO, nxi, nctum, 3. 1) *losgorden, ontgorden, van den gordel berooven,* aliquem, Martial. IX, 104, 5: diſcingi *zich losgorden*, Vellej. II, 41: diſcingitur armis, Sil. VIII, 34, i. e. *legt de wapenen neder*: diſcinxit Afros, Juvenal. VIII, 120, i. e. *heeft hun alles ontnomen, hen bijna naakt gemaakt*: diſcinctus *ongegord*, Liv. XXVII, 13: *van daar* diſcincta tunica, Horat. Sat. I, 2, 132, *niet gegord, d. i. nederhangende*: diſcinctus homo, a) *die niet gegord, gevolglijk niet knap gekleed is, maar die zijne kleederen ſlordig laat hangen*, Horat. Sat. II, 1, 73. Liv. XXVII, 13: *van daar* b) *een onächtzaam, liederlijk, ſlordig mensch*, Liv. XXXV, 11 med. Horat. Epod. I, 34. Perſ. III, 31. IV, 22: *ook in 't gemeen onächtzaam, traag, bij voorb.* otia, Ovid. Am. I, 9, 41: *ook* c) *van den ſoldatenſtand ontſlaan*, Vulcat. Gallic. in Avid. Caſſ. 6: *van daar* non diſcingor, *Tropisch, d. i. houde hem* (Caeſar) *als 't ware, vast in mijn boezem*, Cic. Q. Fr. II, 13 in.: *want, als men zich losgordt, zoo valt, het geen in den boezem is, neder.* 2) *ontbinden, bij voorb.* dolos, Sil. VII, 153, i. e. *te niet maken*: *van daar* ingenium, Senec. Ep. 92 extr., i. e. *verwijfd maken, ontzenuwen.*

DISCIPLINA, ae, f. *voor* diſcipulina ſcil. res, 1) *het onderwijs*, a) *dat men geeft, leering, onderwijs, bij voorb.* tradere filium alicui in diſciplinam, Cic. Div. I, 42: tradere ſe alicui in diſciplinam, Cic. Phil. II, 2: haec eſt tua diſciplina? Cic. Coel. 17: adhibere alicui diſciplinam, Liv. I, 28 extr., i. e. *onderwijs, tucht, leere*: eſſe aliis diſciplinae, Plaut. Moſt. I, 2, 75, i. e. *tot leering (voorbeeld) dienen*: *dus ook* pro diſciplina & praeceptis aliquid habere, Caeſ. B. C. III, 10: convenire in diſciplinam, Ibid. B. G. VI, 14, *tot het onderwijs (in de ſchool) komen*: *dus ook* in diſciplina annos vicenos permanent, Ibid.: *ſomtijds kan men het ook tucht, opvoeding, vertaalen*: cf. Cic. Verr. IV, 68: quidquid habuit, habuit ex diſciplina, Cic. Brut. 67, i. e. *uit het onderwijs, uit de ſchool*: b) *dat men geniet, d. i. het leeren, bij voorb.* magnus adoleſcentium numerus diſciplinae cauſa concurrit, Caeſ. B. G. VI, 13: quarum rerum eſt diſciplina, i. e. *die geleerd worden*, Cic. Div. II, 3: 2) *alles wat geleerd wordt of is*: *van daar* a) *de geleerdheid, kennis, bij voorb.* homo ſummo ingenio & diſciplina, Cic. Verr. IV, 58 extr.: prima aetas dedita diſciplinis iisque artibus cet., Cic. Coel. 30, i. e. *kennis, wetenſchappen*: juris, Cic. Or. I, 39: b) *eene wijsgeerige Secte*, Cic. Nat. D. I, 7 in. Fin. III, 11 in. Brut. 76 in.: c) *de hoofdſom van eene leerwijze, met alle de daar toe behoorende leerſtukken, bij voorb.* diſciplina Druidum reperta in Britannia, Caeſ. B. G. VI, 13. Cic. Div. I, 41, i. e. *de leerwijze, de inrichting*: d) *de levenswijze of denkwijze van iemand*, Liv. XXIV, 4 med.: e) *de inrichting eener zaak, geſteldheid, bij voorb.* bellica, Cic. Nat. D. II, 64: navalis, Cic. Manil. 18: populi Rom., Cic. Agr. II, 33 in.: militaris, Liv. VIII, 7, *krijgstucht*: f) *gewoonte of gebruik, aart en wijze, waar naar gehandeld wordt*, Methode, *Inrichting, tucht, bij voorb.* majorum, Cic. Catil. I, 5: in diſciplinam militiae proficiſci, Cic. Manil. 10, *alwaar het ook onderwijs kan zijn*: praeſcribere diſciplinam i. e. Methode, *leerwijze*, Cic. Sext. 6: inſtitutus mea diſciplina, Liv. XXIV, 4: cf. III, 62: eadem nos diſciplina utimur i. e. Methode, *leerwijze*, Plaut. Aſin. I, 3, 49: cf. Plaut. Bacch. III, 3, 12. Merc. I, 2, 6. Terent. Heaut. II, 3, 59.

DISCIPLINABILIS, e, *het geen men leeren of voordragen kan, voor voordragt vatbaar, bij voorb.* ſcientia, Auct. ad Her. III, 3 in.

DISCIPLINOSUS, a, um, *misſchien leerzaam*, Cato ap. Gell. IV, 8 extr.

DISCIPULA, ae, f. *leerlinge, ſcholierſter*, Plaut. Aul. I, 1, 20. Plin. H. N. X, 29 extr. XXXV, 11 extr. Quintil. XII, 10 ante med. §. 27. Horat. Sat. I, 10, 91.

DISCIPULUS, i, m. *elk, die leert*: *van daar* 1) *een leerling, ſcholier, bij voorb.* Theophraſti, Cic. Off. I, 1: ſummi imperatoris, Liv. XXXVII, 20: *ook ontbreekt* diſcipulus, *bij voorb.* Cic. Fin. V, 5 med.: primum Theophraſti Strato cet., ſcil. diſcipulus, *en terſtond daar op* Hujus (diſcipulus) Lyſias cet.: 2) *leerjongen, leerknaap*, Plaut. Aul. III, 1, 4. Ibid. Pſeud. III, 2, 76 *en* 96.

DISCISSUS, a, um, *zie* Diſcindo.

DISCLUDO, ſi, ſum, 3. *eigenlijk, door opſluiting van één ſcheiden, bij voorb.* quas locis diſcluſit, Cic. Tuſc. I, 10: *doch, het kan ook tot n. 1. behooren*: Nerea Ponto, Virg. Ecl. VI, 35: mons, qui Arvernos ab Helviis diſcludit, Caeſ. B. G. VII, 8: cf. Lucret. III, 172. cet.: *doch, het kan ook tot n. 1. behooren*: *van daar* 1) *ſcheiden, afzonderen, bij voorb.* mundum, Lucret. V, 439: mons, qui Arvernos ab Helviis diſcludit, Caeſ.: quas locis diſcluſit, Cic., *zie hier voor*: ubi diſcluſos habeant piſces, Varr. R. R. III, 17: Aventinus paludibus a reliquis diſcluſus, Varr. L. L. IV, 7: perturbationes ſemotas a mente & diſcluſas, Cic. Tuſc. I, 33: 2) *ſcheiden, omverhaalen, bij voorb.* turres, Lucret. VI, 238: morſus roboris, Virg. Aen. XII, 782, i. e. *openen*: 3) *opſluiten, ſtremmen, bij voorb.* officia ſpiritus (*der ademhaaling*), Apul. Met. I med. p. 109.

DISCLUSIO, onis, f. *de ſcheiding, afzondering, bij voorb.* loci, Apulej. de deo Socrat. init.

DISCLUSUS, a, um, *zie* Diſcludo.

DISCO, didici, 3. *kennis van eene zaak bekomen*: *van daar* 1) *leeren, bij voorb.* literas, Cic. Senect. 8: literas apud aliquem, Cic. ad Div. IX, 10: dialecticam ab aliquo, Cic. Acad. IV, 30: *ook* aliquid de aliquo, Terent. Eun. II, 2, 31: virtutem ex me, Virg. Aen. XII, 435: partes *de rolle*, Terent. Heaut. Prol. 10: comoedias, Ibid. 48: pater eſſe diſce ab illis, qui cet., Ibid. Ad. I, 2, 45: diſce, quid ſit vivere, Ibid. Heaut. V, 2, 13: palaeſtram, Quintil. V, 10: didicerat latine loqui, Sall. Jug. 101 (107): diſcit texere, Plin. H. N. XI, 24: diſcant cantare *leeren zingen*, Ovid. Art. III, 315: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* lana cet., Virg. Ecl. IV, 42: cf. Plin. H. N. XVI. Prooem.: *ook* diſcere ſeq. ablat. ſcil. canere, *bij voorb.* diſcere fidibus ſcil. canere, Cic. Senect. 8: *van daar* didici *ik heb het geleerd, ik ken het, ik pleege, bij voorb.* vera didici dicere, Plaut. Amph. II, 2, 55: cf. Lucan. IV, 239: *ook enkel* diſcere i. e. *ſtudeeren, bij voorb.* nam & didicit, Cic. Brut. 71 in., *hij heeft geſtudeerd, wat geleerd*: ſi didiciſſe nunquam putaretur, Cic. Or. II, 1 extr.: 2) *ervaaren, zien, hooren, vernemen, leeren kennen, bij voorb.* didici ex tuis literis cet., Cic. ad Div. III, 5: vultus venientum, Virg. Aen. VI, 755: cf. II, 66. V, 737. Hor. Od. II, 20, 19. Ovid. Her. XXI, 228: 3) *zich laten bekend maken, zich laten voordragen, onderzoeken, bij voorb.* cauſam, *van een' Advokaat, die zich eene zaak laat voorſtellen*, Cic. Or. II, 24. Quintil. XII, 9 extr.: vitas & crimina, Virg. Aen. VI, 433: cauſas veniendi, Ib. 448.

DISCOBOLUS *of* **DISCOBOLOS**, i, m. i. e. qui diſcum jacit, *een ſtandbeeld van* Myron, Plin. H. N. XXXIV, 8. Quintil. II, 13, 10: *van* Naucydes, Plin. H. N. XXXIV, 8 poſt med.: *ook een ſchilderſtuk van den Schilder* Tauriſcus, Ibid. XXXV, 11 poſt med.

DISCOLOR, oris, 1) *in kleur verſchillende, van verſchillende kleur, bij voorb.* ſigna, Cic. Verr. Act. I, 13: aves, Plin. H. N. X, 2: calculus, Martial. XIV, 17, 2: 2) *in gedaante verſchillende, ongelijkvormig, bij voorb.* veſtis alba diſcolor fatis meis, i. e. a fatis meis, Ovid. Triſt. V, 5, 8, *alwaar men den* Dativus *moet opmerken*: *dus ook* matrona meretrici, Horat. Ep. I, 18, 3: amnis pelago, Stat. IX, 338: 3) *verſchillende, bij voorb.* uſus rerum, Perſ. V, 52.

DISCOLORIUS, a, um, i. q. diſcolor, *bij voorb.* veſtis, Petron. 97.

DISCONDUCO, ĕre, *niet dienſtig zijn, ſchaden, bij voorb.* huic rei, Plaut. Trin. IV, 2, 85.

DISCONVENIO, ire, *niet overëenkomen verſchillen, niet paſſen, bij voorb.* vitae diſconvenit ordine toto, Horat. Ep. I, 1, 99: diſconvenit inter me & te, Ibid. I, 14, 18.

DISCOQUO, xi, ctum, 3. *eigenlijk, van één kooken*: *van daar verkooken, of week kooken, ook wel enkel kooken, bakken enz., bij voorb.* cicer in aqua, Plin. H. N. XXII, 25 poſt med.: lupinos aqua coeleſti, Ib.: radicem in aqua, Ibid. XXIII, 6 extr.: lens ex aceto diſcocta, Ibid. XXII, 25 poſt med.: ficus diſcocta, Pallad. Mart. 10 extr.: far, Ibid. I. tit. 29 in.

DISCORDABILIS, e, *niet overëenſtemmende, bij voorb.* ingenium, Plaut. Capt. II, 3, 42.

DISCORDIA, ae, f. *de oneenigheid, tweedragt*, Cic. Tuſc. IV, 9. Fin. I, 13: *ook* plural., Cic. Amic. 7: diſcordias ſanare, Vellej. II, 3: diſcordiam ſedare, Cic. Phil. I, 1: concitare, Cic. Mur. 39: in civitatem inducere, Cic. Off. I, 25: mentis, Ovid. Met. IX, 629: ventorum, Ib. I, 60: *ook der Schrijvers onderling*, Plin. H. N. XVIII, 25 ante med. Not. Diſcordia *als eene perſoon en godin*, Virg. Aen. VIII, 702. Petron. 124: cf. Hyg. fab. Praef.

DI-

Digitized by Google

DISCORDIALIS, e, *onëenigheid verbergende*, Plin. H. N. XXXVII, 10.

DISCORDIOSUS, a, um, *vol onëenigheid, oneenig, bij voorb.* vulgus, Salluft. Jug. 66 (70).

DISCORDIS *voor* **DISCORS**, Pompon. ap. Prifcian: 6 extr.

DISCORDĬTAS, atis, f. *voor* difcordia, Pacuv. ap. Non. 2. n. 216.

DISCORDO, avi, atum, are, 1) *onëens zijn, bij voorb.* inter fe, Terent. Andr. III, 3, 43: fecum, Cic. Fin. I, 13: adverfus aliquem, Quintil. V, 11: cum aliquo, Tacit. Ann. XII, 28: 2) *ongelijkvormig zijn, niet overëenkomen, onderscheiden zijn, bij voorb.* a re, *bij voorb.* vox ab oratione, Quintil. XI, 3 ante med.: a fermone tenui fublime difcordat, Ibid. VIII, 3 ante med.: Fortuna a fe difcordans, Vellej. II, 53: alicui i. e. ab aliquo, Horat. Ep. II, 2, 19.

DISCORS, dis, 1) *onëens, bij voorb.* homines, Cic. Agr. II, 33: fecum, Liv. II, 29: fibi, Ovid. Trift. V, 5, 35: filius difcors patri, Vellej. II, 37: ad alia difcordes in uno confenfiffe, Liv. IV, 26: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* venti, Ovid. Met. IV, 620: concordia, Ibid. I, 433. Horat. Epift. I, 12, 19: arma, Virg. Georg. II, 459: Tanais i. e. *de inwooners rondóm*, Horat. Od. III, 29, 28: 2) *niet overëenstemmende, ongelijkvormig of verschillend, bij voorb.* fymphonia, Horat. Art. 374: aeftus marini, Plin. H. N. II, 97: linguae populorum, Ibid. III, 5: mixtura generum vini, Ibid. XVII, 22 poft med.: homines difcordes moribus & linguis, Curt. IV, 13.

DISCRĔPANTIA, ae, f. *is, wanneer eene zaak of perfoon met den anderen niet overëenstemt*, Disharmonie, *verschil, verscheidenheid, bij voorb.* fcripti & voluntatis, Cic. Top. 25 extr.: rerum *en* verborum inter Stoicos & Peripateticos, Cic. Fin. III, 12 extr.: in actiones omnemque vitam nullam difcrepantiam conferre debemus, Cic. Off. I, 31 in., *ten zij men het laatste vertaalen wil, onvoegzaamheid: van daar onvoegzaamheid*, Cic. Off. I, 31, *zie hier voor.*

DISCRĔPATIO, onis, f. i. q. difcrepantia, *bij voorb.* inter confules, Liv. X, 18.

DISCRĔPITO, are, *verscheiden zijn, verschillen*, Lucret. II, 1017. III, 804.

DISCRĔPO, avi *en* ui, are, *eigenlijk niet overëenstemmen, bij voorb. van Muzijkinstrumenten*, Cic. Off. I, 40 extr.: *van daar Tropisch*, 1) *niet overëenstemmen, niet overëenkomen*, disharmoniëeren, *verschillen, verscheiden zijn, bij voorb. met* cum, a, inter *of den* Dativus, *bij voorb.* cum aliquo, Cic. Fin. IV, 22: facta cum dictis, Ibid. II, 30 in.: cum ceteris fcriptis, Cic. Part. 38: oratio difcrepavit ab Antonii divifione, Cic. Or. III, 30, *alwaar* Non. 7. n. 99. difcrepuit *leest*: quae difcrepant ab opinione cet., Cic. Parad. init.: confidere difcrepat a timendo, Cic. Tufc. III, 7: ab humanitate, Cic. Off. I, 40 extr., i. e. *verwijderd, vervreemd, niet overëenkomstig zijn met de welleventheid*: neque a tuis confiliis difcreparem, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 4 extr.: fibi i. e. a fe, Cic. Or. III, 50 extr.: difcrepuit fententia Delphis, Horat. Art. 219: primo ne medium, medio ne difcrepet imum, Ibid. 152: cf. Horat. Od. I, 27, 5. Ibid. Epift. II, 2, 194: inter fe, Cic. Off. III, 21: oratio verbis (i. e. in verbis) difcrepans, Cic. Leg. I, 10: philofophi de rebus difcrepantes, Cic. Tufc. IV, 28: caufa difcrepat i. e. *is verscheiden, wordt verscheiden opgegeven, men is daar in niet van een gevoelen*, Ovid. Faft. VI, 572: nec multum difcrepat aetas, Virg. Aen. X, 434, i. e. diverfa eft: *ook* Impersonaliter, difcrepat, *men is onëens, men stemt niet overëen, men verschilt, bij voorb.* cum de latore difcreparet, Liv. III, 31 extr.: difcrepat inter auctores, Liv. XXII, 61. XXIX, 25: inter fcriptores, Liv. XXXVIII, 56, i. e. *daar is verschil onder hen, zij stemmen niet overëen enz.*: Nec difcrepat, quin fecerit cet., Liv. VIII, 40 in., i. e. *daaromtrent is men niet onëens, of hij niet enz.*, d. i. *daar in is men eens, dat hij enz.* 2) *onvoegzaam zijn, niet passen, bij voorb.* videndum eft in vita, ne quid forte difcrepet, Cic. Off. I, 40 extr.

DISCRĒTE, *ordenlijk, met behoorlijke afzondering*, Cic. Invent. I, 30 extr.

DISCRĒTIM i. q. difcrete, Apulej. Met. VI in. Florid. p. 347. Elm.

DISCRĒTIO, onis, f. 1) *afzondering, scheiding*, Apul. de mundo poft init. p. 57. Elm.: 2) *onderscheid, bij voorb.* fine difcretione, Pallad. 4.

DISCRĒTUS, a, um, *zie* Difcerno.

DISCRIMEN, inis, n. *van* difcerno, 1) *het geen, waar door twee zaken van één gescheiden of geschift worden, de tusschenruimte, afstand, verwijdering, bij voorb.* cum pertenui difcrimine feypararentur, Cic. Agr. II, 32: aequo difcrimine, Virg. Aen. V, 154: minimum inter quos difcrimen murus cet., Ovid. Pont. I, 8, 62: cf. Lucan. V, 76. Colum. VI, 15 extr. Plin. H. N. V, 45: *dus ook* difcrimina dentium, Quintil. XII, 10, 29: leti, Ovid. Met. VII, 426. Virg. Aen. III, 685. IX, 143: agminum, Curt. IV, 12 extr.: *van daar* a) *de verdeeling, bij voorb. der hairen bij het kappen*, Ovid. Art. II, 303. Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 102: agminum, Curt. IV, 12 extr.: b) vocum, Virg. Aen. VI, 646, *de intervallen.* 2) *het onderscheid, verschil, is bekend, bij voorb.* inter cives, Cic. Balb. 21: rerum difcrimen tollere, Cic. Verr. II, 50: fervare difcrimina rerum, Quintil. XII, 10 poft med.: facere difcrimen, *bij voorb.* rerum, Plin. H. N. XXXVII, 13: *ook* Lucil. ap. Non., *ook* Liv. X, 28 in.: *doch, het kan in de laatste plaats ook uitslag zijn*: fine difcrimine, Sueton. Aug. 32: *of* nullo difcrimine, Virg. Aen. I, 574 (578). Salluft. Fragm. ap. Non. 4. n. 128, i. e. *zonder onderscheid*: Servius conditor omnis in civitate difcriminis ordinumque, Liv. I, 42: haud in magno ponere difcrimine utcunque cet., Liv. Praefat. med., i. e. *er niet veel werk op hebben, geen zonderling onderscheid maken*: 3) *het vermogen, om te onderscheiden, bij voorb.* in vulgo, Cic. Planc. 4 ante med.: 4) *het onderzoek, bij voorb.* in difcrimen agere, i. e. *onderzoeken*, Lucret. III, 726: 5) *de uitslag, beslissing, bij voorb.* fummi boni, Cic. Fin. II, 14 ante med.: rerum fuarum, Liv. VIII, 27 in.: totius belli, Cic. Phil. XIV, 1: res evafura eft in apertum difcrimen, Liv. X, 14: difcrimen facere, Ibid. 28 in., *of* dare, Virg. Aen. X, 529: certiffimum effe difcrimen, Cic. Att. XVI, 15 ante med.: *ook het geen den uitslag geeft of beslist, bij voorb.* difcrimine aperto i. e. *proeve, bewijs*, Ovid. Met. I, 222: *van daar* 6) *het gevaar, waar in het zal beslist worden, of den uitslag zal geven, of het gevaarlijk tijdstip, daar de uitslag op berust, het punt, dat beslissen zal, van waar het den gevaar, den punt, beslissingspunt, den gevaar, risico, vertaald wordt, bij voorb.* fe in difcrimen offerre, Cic. Sext. 1, *in gevaar begeven*: verfari in difcrimine, Cic. ad Brut. Ep. 12: incidere in difcrimen, Cic. Att. VII, 1 med.: in majore difcrimine rem verti, Liv. XXIX, 7 in.: adducere aliquem in difcrimen capitis, Cic. Sext. 20. *en* Dejot. 1, i. e. *gevaar*: periculum difcrimenque patriae, Cic. Off. I, 41 extr.: res in id difcrimen adducta eft, utrum cet., Cic. Phil. III, 11, i. e. *op het punt enz.*: res in difcrimine verfatur, utrum cet., Cic. Quint. 30, i. e. *op het punt*: *dus ook* in difcrimine eft, utrum vos, an cet., Liv. XXIX, 17: quae in difcrimine fuerunt, an cet., Liv. VIII, 35, i. e. *punt*, rifico, *gevaar, beslissingspunt*: *dus ook* folus in periculum difcrimenque vocatur (i. e. adducitur), Cic. Manil. 5, *ten zij men beide gevaar wil overzetten.* 7) *het vechten, bij voorb.* ab ea parte quoque rem in difcrimine effe i. e. *werd gevochten*: *van daar het vechten, Tropisch, bij voorb.* doctrinam in ipfum difcrimen aciemque produxit, Cic. Leg. III, 6: *van daar gevaar, zie hier voor*: 8) *gewigt, bij voorb.* confilia magni difcriminis, Liv. XXXI, 32 in.: quid in tanto difcrimine periculi cunctaretur, Liv. VIII, 24: 9) *waarschijnlijkheid, bij voorb.* periculi, Liv. VIII, 24, *zie hier voor*: 10) *grond, oorzaak*, Virg. Aen. VI, 319.

DISCRIMINĀTIM, *met onderscheid*, Varr. R. R. I, 7, 7.

DISCRIMĬNO, avi, atum, are, 1) *scheiden, afzonderen, bij voorb.* Etruriam, Cic. Phil. XII, 9: cf. Plin. H. N. XI, 37. fect. 61: capillum, Apul. Met. II, p. 119. Elm.: frontem, Ibid. VI poft med. p. 185: 2) *beslissen*, Liv. XXI, 4: vigiliarum fomnique nec die nec nocte difcriminata tempora i. e. *bestemmen, bepalen, beslissen, ten zij men het wil vertaalen, onderscheiden*: *het eerste schijnt beter*: 3) *onderscheiden, bij voorb.* fimilia, Senec. Ep. 95 extr.

DISCRŪCIO, avi, atum, are, *martelen, pijnigen, kwellen*, Cic. Rofc. Com. 11. Cic. Phil. XIII, 18: *van daar* difcrucior *ik martel, pijnig, kwel, beangstig mij zelven*, Cic. Att. XIV, 6. Plaut. Caf. II, 3, 58: *ook* difcrucior animi, Terent. Ad. IV, 4, 1. Plaut. Aul. I, 2, 27, *ik kwel, beangstig mij zelven in den geest of in de ziel.*

DISCUBĬTUS, us, m. *het nederliggen, bij voorb. aan tafel, om te eten*, Valer. Max. II, 1, 9.

DISCUMBO, ubui, ubitum, 3. *zich nederleggen, bij voorb.* 1) *aan tafel, om te eten, bij voorb.* difcubuimus omnes praeter illam cet., Cic. Att. V, 1: menfis, Stat. Sylv. IV, 2, 33: antro, Ovid. Met. XII, 212: cf. Virg. Aen. I, 708 (712). Petron. 22. Curt. VIII, 5: in herba, Tibull. II, 5, 95: *van daar* Impersonaliter difcumbitur, Cic. Verr. I, 26. Virg. Aen. I, 700 (704): difcubitum fuerat, Gell. III, 29: 2) *om te slapen, bij voorb.* coenati difcubuerunt ibidem, Cic. Invent. II, 4: difcubitum ire, Plaut. Merc. Prol. 99, i. e. *te bed gaan, slapen gaan.* Not. *Men ziet, dat dis hier het zelfde is als de, zie* Decumbo, *en* cf. Deverforius, Difcoquo cet.

DISCUNĔO, are, *van een beitelen, kliefen, d. i. door een beitel klieven*: *van*

daar

daar scheiden, openen, bij voorb. conchae discuneatae, Plin. H. N. IX, 30.

DISCUPIO, ivi, itum, 3. begeerig zijn, Plaut. Trin. IV, 2, 87. Catull. 104, de puero cet., V, 2: ook Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 15.

DISCURRO, cucurri en curri, cursum, 3. 1) hier en daar lopen, rondlopen, rijden, vaaren, het zij van één of meer, bij voorb. juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit, Liv. I, 9: doch, het kan ook enkel zijn lopen, en gevolglijk tot het volgende behooren: ut armata civitas in muris discurreret, Caes. B. C. III, 105: doch, men zou ook kunnen lezen muros i. e. liepen op den muur enz.: ut discurrerent (equites) circa vias, Liv. XXV, 9 in.: van daar Tropisch, fama tota urbe discurrit, Curt. IV, 1, 24: discurrunt alii ad portas, Virg. Aen. XII, 577: in omnes partes discurrere coeperunt, Hirt. Alex. 31: juventus ad rapiendas virgines, Liv., zie hier voor: in muros, Virg. Aen. XI, 468: ook van levenloze dingen, bij voorb. duae venae in terga, Plin. H. N. XI, 37. sect. 69: maculae in gemma, Ibid. XXXVII, 1 in.: incisurae per folia, Ibid. XIII, 21: catenae circa latera, Ibid. XXXIII, 3 in.: discurrere equis rijden, Valer. Flacc. VI, 203: 2) loopen, a) wanneer veelen ergens heen lopen, bij voorb. ad arma, Liv. V, 36. XXV, 37: b) wanneer één op meer plaatsen loopt, bij voorb. Tropisch, mens discurrit utroque, Ovid. Remed. 443, i. e. houdt zich bezig met twee voorwerpen: doch, dit alles kan tot n. 3. behooren: c) samen lopen, bij voorb. in muris, Caes. B. C. III, 105, zie hier voor: 3) ook enkel lopen, bij voorb. victor discurrit cum palma, Sueton. Calig. 32: (Nilus) septem discurrit in ora, Virg. Georg. IV, 292: hier toe kan men het bovenstaande brengen, juventus, Liv. I, 9: ad arma, Liv.: venae, incisurae, catenae, Plin.: mens, Ovid.: in muris civitas armata discurreret, Caes., als men in muros leest, of in muris door in muros verklaart.

DISCURSATIO, onis, f. het hier en daar lopen, of enkel lopen, bij voorb. per urbem, Senec. de brev. vit. 3: magna discursatione i. e. het hier en daar lopen, Frontin. I, 5 extr.

DISCURSO, are, hier en daar lopen, Quintil. VI, 3, 54. XI, 3, 126, beide van den redenaar, die in het redenen niet op eene plaats blijft enz.: discursante Popedio auctore belli, Flor. III, 18.

DISCURSUS, us, m. het hier en daar lopen, omlopen, Hirt. B. G. VIII, 29. Lactant. de opif. dei 3 in.: ook enkel het lopen, Ovid. Fast. II, 223. Valer. Flacc. VI, 228: ook Tropisch, animae, Lucan. III, 640: ook van gewassen, bij voorb. radices mutuo discursu nentur, Plin. H. N. XVII, 20: vites — amplo discursu atria complentes, Ibid. XIV, 1: arbor crispo macularum discursu, Ibid. XVI, 15: lapis gracili venarum discursu, Ibid. XXXIV, 112: het hier en daar vaaren, omvaaren, bij voorb. der schepen, Liv. XXXVII, 24 in.: het hier en daar springen, bij voorb. van een gevangen visch, het springen, Plin. H. N. XXXII, 2: het hier en daar vliegen, Valer. Max. III, 1, 1.

DISCUS, i, m. 1) een ronde vlakke schijf of bord, van lood, steen enz.: met welken te werpen de jeugd zich tot vermaak bezig hield, een werpschijf, werpbord, Homer. Od. I, 8, 11. Ovid. Met. X, 177. Prop. III, 12, 10: discum audire quam philosophum malunt, Cic. Or. II, 5, boertend, liever toehoorers van den Discus als van den Filosoof willen zijn, d. i. liever kijken, als de eerste geworpen wordt enz.: van daar 2) een schotel of teljoor, bord voor de spijzen, Apul. Met. II post med. p. 125. Elm.

DISCUSSIO, onis, f. schudding, Senec. Nat. Quaest. VI, 19.

DISCUSSORIUS, a, um, verdeelend, bij voorb. vis in de Geneeskunde, Plin. H. N. XXX, 8 extr.

DISCUSSUS, a, um, zie Discutio.

DISCUTIO, ussi, ussum, 3. van een slaan, verbrijzelen, bij voorb. murum, Liv. XXI, 12: tabulationem telis, Caes. B. C. II, 9: os, Ovid. Met. V, 292: tempora ictu, Ibid. 625: delubra fulmine, Lucret. VI, 417: aquam, Plin. H. N. XXVIII, 8 prope fin.: van daar 1) van één scheiden, verdeelen, verstrooijen, bij voorb. coetus, Liv. II, 28: concilium, Liv. XLII, 44: favillam, Plin. H. N. XVIII, 35 post med.: dimicationem apum, Ibid. XI, 17 extr.: dus ook zweeren, slaap enz., zie hier na: van daar a) door verdeeling verdrijven, bij voorb. umbras, Virg. Georg. III, 357: crapulam, Plin. H. N. XX, 9: ebrietates, Ibid. 6: dus ook in de Genees- en Heelkunde iet verdeelen of verdrijven, bij voorb. zweeren, verhardingen enz., bij voorb. strumas, Plin. H. N. XXII, 25: tubera, Ibid. 24 in.: sonitus ac tinnitus, Ibid. XXXI, 10 post med.: duritiem, Scrib. Larg. 214: b) in 't gemeen verdrijven, heendrijven, vernietigen, bij voorb. rem, Cic. Q. Fr. II, 12: periculum, Cic. Mur. 39: adparatum belli, Liv. XXXV, 45: captiones, Cic. Acad. IV, 15: caedem, Cic. Att. II, 24 extr.: febrem, Cels. III, 15 extr.: cunctationem alicujus, Poll. in Cic. Ep. ad Div. X, 33: somnum, Prop. III, 8, 13: dolorem, Cels. IV, 2: c) sudorem, Plin. H. N. XXIII, 4, i. e. verwekken: 2) wegmaken, bij voorb. nivem, Caes. B. G. VII, 8.

DISDIAPASON, zie Diapason.

DISERTE, 1) duidlijk, met klaare woorden, Plaut. Amph. II, 1, 30. Liv. XXI, 19: disertissime, Liv. XXXIX, 28: 2) bespraakt, welsprekend, Cic. Or. I, 10 extr.: disertius, Martial. III, 38, 3.

DISERTIM i. q. diserte, 1) duidlijk, bij voorb. narrare, Liv. Andron. ap. Non. 11. n. 3: 2) openbaar, werklijk, uitdruklijk, bij voorb. disertim id fuit tibi nomen, Plaut. Stich. I, 3, 87.

DISERTIO, onis, f. i. e. divisio patrimoniorum inter consortes, Fest.

DISERTUS, a, um, is waarschijnlijk eigenlijk hier het Particip. van disero of dissero van een voegen, schikken enz., gevolglijk eigenlijk, geördend, ordenlijk, gevolglijk Active en Passive, nademaal orde en duidlijkheid het wezen der welsprekendheid is, van daar 1) die eene zaak ordenlijk en duidlijk kan voordragen, welsprekend, Cic. Or. I, 9: disertior, Cic. Brut. 26: disertissimus orator, Cic. Or. I, 54: disertissime Romuli nepotum, Catull. 49, i. e. Cicero. Not. De redenaar M. Antonius onderscheidt wel eloquens en disertus: hij zegt, Cic. Or. I, 21, dat hij gezien heeft disertos nonnullos, maar eloquentem neminem; maar door den laatsten verstaat hij eenen Redenaar, die alles met redenkundigen zwier weet voor te dragen, echter blijft disertus welsprekend, bespraakt: cf. Quintil. Praef.: van daar staat er eloquentia bij, Nep. Alcib. 2: eloquentia disertissimum, doch de Ed. Bos. en anderen hebben dixissimum: Not. seq. genit., bij voorb. leporum, Catull. 12, 8: van daar verstandig, bij voorb. callidum & disertum credidi, Terent. Eun. V, 7, 10: 2) met welsprekendheid bearbeid, welsprekend, bij voorb. oratio diserta & oratoria, Cic. Or. I, 54: epistola disertissima, Cic. Att. VII, 2 extr.: dicta, Ovid. Pont. III, 5, 8: versus, Martial. VI, 14, 1: sententia disertior, Senec. Ep. 21. Ook zegt Martial. IV, 55, 3: Arpis disertis, dewijl Horatius in den omtrek dezer stad geboren was, en gevolglijk hem ter eere.

DISHIASCO, ere, voor dehisco, i. q. hisco of hisco zich openen enz., bij voorb. arbor, Cato R. R. 12.

DISJECTO, are, i. q. disjicio, van één werpen, verdeelen, hier en daar werpen, verstrooien, Lucret. II, 553.

DISJECTUS, us, m. verstrooijing, bij voorb. materiae, Lucret. III, 951.

DISJECTUS, a, um, zie Disjicio.

DISJICIO, eci, ectum, 3. eigenlijk, van één werpen, hier en daar werpen: van daar 1) verstooren, verwoesten, bij voorb. arcem, Nep. Timol. 3: moenia, Ibid.: munitiones, Hirt. Alex. 3: 2) verstrooijen, bij voorb. copias barbarorum, Nep. Milt. 2: dus ook disjecta manu (troepen), Pompej. ad Domit. in Cic. Ep. ad Att. VIII post Ep. 12: obvios, Tacit. Ann. I, 65: hostes in fugam, Ibid. Agric. 37: pauci, quos medios cohors — disjecerat, Sallust. Cat. 61 (64): nubila, Ovid. Met. I, 328: capillos, Ibid. XI, 386: van daar disjecta comas i. e. habens comas disjectas, Ovid. Her. XII, 63: rates, Virg. Aen. I, 43 (47): corpora, Ib. 70 (74): res in orationibus — sparsas & vage disjectas, Auct. ad Her. IV, 2: 3) verdeelen, verbrijzelen, verscheuren, bij voorb. scyphum in duas partes, Varr. ap. Gell. III, 14: ossa oris, Ovid. Met. XII, 252: dus ook disjectus vulnere, Ibid. 366: 4) Tropisch, verwoesten, verstooren, verstrooijen, d. i. te gronde helpen, vernietigen, nederwerpen, bij voorb. rem, Liv. II, 35: pacem, Virg. Aen. VII, 339: consilia ducis, Liv. XXV, 14: globum consensionis, Nep. Att. 8: exspectationem, Suet. Caes. 42: cogitationem regis, Vellej. II, 10: ook verdoen, verkwisten, bij voorb. pecuniam, Valer. Max. III, 5, 2: dus ook misschien dide ac dissice (voor disjice, ten zij men dus lezen moet), Caecil. ap. Cic. Coel. 16.

DISJUNCTE of **DIJUNCTE** i. q. disjunctim, Fest. in Sacram Viam.

DISJUNCTIM of **DIJUNCTIM**, gescheiden, bijzonder, bij voorb. conditiones disjunctim datae, Paul. in Pand. XXVIII, 7, 5, of positae, Modestin. Ibid. XXXV, 1, 51.

DISJUNCTIO of **DIJUNCTIO**, onis, f. 1) de scheiding, bij voorb. in luctu meorum, disjunctione cet., Cic. Sext. 21: animorum, Cic. Agr. II, 6: van daar het verschil, bij voorb. sententiae, Cic. Provinc. 15: 2) de tegenstelling van twee dingen, bij voorb. stellingen, Cic. Nat. D. I, 25 med. Cic. Acad. IV, 30 med. Cic. Fat. 16. Top. 14: ook eene Redenkundige figuur, wanneer elk lid met een bijzonder Verbum besloten wordt, bij voorb. populus Numantiam delevit, Carthaginem sustulit, Corinthum disjecit cet., Auct. ad Her. IV, 27. Cic. Or. III, 54 extr.

DISJUNCTIVUS, a, um, tegen elkander overgesteld, of tot tegenstelling dienstig of behoorende, bij voorb. wanneer men zegt: — aut

Digitized by Google

aut *gebruikt*, *bij voorb.* syllogismus *en* proloquium, Gell. V, 11: conjunctio, *is*, *bij voorb. het lidwoordjen*, particula aut, vel: *ook* neque, *zoo als* Asconius *zegt* ad Cic. pro Scauro: *van daar* disjunctivo modo conditiones adscriptae, Pandect. XXXV, 1, 76, i. e. *wanneer de* particulae aut si *herhaald worden*: disjunctivae conditiones i. e. factae modo disjunctivo, Ibid. XLV, 1, 63: disjunctivum est, veluti cum dico aut dies aut nox, Ibid. L, 16, 124.

DISJUNCTUS, a, um, *zie* Disjungo.

DISJUNGO *of* **DIJUNGO**, xi, ctum, 3. 1) *afzonderen*, *scheiden*, *bij voorb.* agnos a mamma, Varr. R. R. II, 1, 20: flumen, quod Jugurthae Bocchique regnum disjungebat, Sall. Jug. 92 (97): disjungitur oris Italis, *voor* ab oris cet. Virg. Aen. I, 252 (256): disjuncti sumus, Cic. ad Div. I, 7 in.: asinum ab opere, Varr. R. R. II, 6 i. e. *van den arbeid*: *dus ook* bovem ab opere, Colum. VI, 14: *of enkel* opere, Ibid. 15: *ook enkel* disjungere i. e. *uitspannen*, Ib. 14 extr.: cf. *hier na*: *dus ook* disjunctus, a, um, *afgezonderd*, *gescheiden*, *verwijderd*, Cic. Pis. 37: disjunctius, Cic. Acad. IV, 20: disjunctissima loca, Cic. Manil. 4: *verders* Pompejum a mea familiaritate, Cic. Phil. II, 10: illum ab illa Ter. Hec. I, 2, 85: *van daar* concursus verborum disjuncti & hiantes, i. e. *niet samen passende*, Cic. Partit. 6: *van daar* a) *van een spannen*, *uitspannen*, *bij voorb. trekvee*, Cic. Div. II, 36. Colum. VI, 14 extr.: b) *onderscheiden*, *bij voorb.* honesta a commodis, Cic. Nat. I, 7: insaniam a furore, Cic. Tusc. III, 5: *van daar* disjunctus *verscheiden*, *bij voorb.* doctores, Cic. Or. III, 15: cf. Fin. II, 14 med.: 2) *tegen over elkander zetten*, *bij voorb. stellingen*, *woorden enz.*, Gell. V, 11 extr. XVI, 8 post med. §. 13. *van daar* disjunctus, a, um, *tegengesteld*, Cic. Acad. IV, 30 med.

DISPALESCO, ĕre, *overäl bekend worden*, Plaut. IV, 9, 123.

DISPĂLOR, atus sum, ari, *zich rondom verstrooijen*, *rondzwerven*, Nep. Lys. 1. Ibid. Hann. 5: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* in artes, Sallust. ad Caes. II. c. 5.

DISPANDO, di, sum, 3. *van een spannen*, *uitstrekken*, *uitbreiden*, *bij voorb.* manum, Suet. Dom. 19: cf. Lucret. I, 307. VI, 598. Plin. H. N. IX, 4.

DISPANSUS, a, um, *zie* Dispando.

DISPAR, ăris, *ongelijk*, *ongelijkvormig*, *verscheiden*, *verschillende*, *bij voorb.* alicui, Cic. Off. I, 30: inter se, Cic. Tusc. I, 28: mores dispares, Cic. Amic. 20: colores, Cic. Fin. II, 3: tempora, Cic. Nat. D. I, 31: fratres nec aetate nec viribus dispares, Liv. I, 24: haud dispar animorum, Sil. VIII, 569, i. e. animis, in animis, quod ad animos adtinet: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* quidquam dispar sui, Cic. Senect. 21.

DISPĂRATĬO, onis, f. *afzondering*, *scheiding*, Vitruv. II, 9.

DISPĂRĬLIS, e, i. q. dispar, *ongelijk*, *verscheiden*, *bij voorb.* adspiratio, Cic. Div. I, 36: pabulum, Varr. R. R. II, 11: ictus, Plin. H. N. II, 45.

DISPĂRĬLĬTAS, atis, f. *ongelijkheid*, *ongelijkvormigheid*, *verscheidenheid*, *bij voorb.* vocis, Varr. L. L. IX, 2: rerum, Gell. praefat.

DISPĂRĬLITER, *op verscheiden wijze*, *verscheidenlijk*, Varr. R. R. I, 6 extr. Varr. L. L. VIII, 50.

DISPĂRO, avi, atum, are, 1) *scheiden*, *afzonderen*, Caes. B. G. VII, 28: *van daar onderscheiden*, Gell. XI, 11: *van daar tegen elkander overstellen*: *van daar* disparatum i. e. *het geen op eene ontkennende wijze tegen elkander overgesteld wordt*, *bij voorb.* sapere *en* non sapere, Cic. Invent. I, 28: 2) *na verschillende gewesten zenden*, *hier en daar zenden*, Plaut. Rud. prol. 10.

DISPARTIO, **DISPARTIOR**, *zie* Dispertio, Dispertior.

DISPECTUS, us, m. *betrachting*, *onderzoeking*, *overweging*, *bij voorb.* officiorum, Senec. de ira II, 9: utilitatis, Senec. Ep. 109 extr.: cf. Ep. 94 post med.

DISPELLO, ŭli, ulsum, 3) *van één drijven*, *hier en daar heen drijven*, *verstrooijen*, *bij voorb.* equitem i. e. equites, Liv. IV, 33 extr.: nebulam, Liv. XXVI, 17 extr.: cf. Virg. Aen. I, 512 (516) *en* 538 (542). V, 839. Val. Fl. III, 89: *van daar* dispulsus, a, um, *verstrooid*, *bij voorb.* pecudes, Cic. Att. VII, 7 extr.: amores, Plaut. Asin. III, 3, 148: *van daar* aequora i. e. *doorvaaren*, Stat. Theb. V, 335: *ook verdrijven*, *bij voorb.* cum Euboea atque Boeotia praesidia dispulisset, Flor. III, 5 ante med.: *dus ook* nebulam, Liv., *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, *verstrooijen*, *verdrijven*, *bij voorb.* caliginem ab animo, Cic. Tusc. I, 26: tenebras calumniae, Phaedr. III, 10, 42.

DISPENDIŌSUS, a, um, *nadeelig*, *bij voorb.* cunctatio, Colum. II, 21.

DISPENDĬUM, i, n. 1) *kosten*, *onkosten*, *bij voorb.* sine sumtu, sine dispendio, Terent. Eun. V, 4, 7, *doch het kan ook wegens* sumtu *zijn verlies*: minore dispendio, Plaut. Men. III, 2, 20: morae, Virg., *zie hier na*: *van daar*, *Tropisch*, *bij voorb.* viarum Martial. IX, 102, 1, i. e. *lange reize*: *bijzonder van het omzwerven in het reizen*, *bij voorb.* deserta petens dispendia sylvae, Lucan. VIII, 2, i. e. *nam eenen omweg*, *om lang te rijden*: *dus ook* circumvehimur dispendia rupis, Rutil. I, 321: 2) *schade*, *verlies*, *bij voorb.* sine suo dispendio, Terent. Hec. V, 2, 29: adferre alicui dispendium, Colum. IV, 24 in.: famae, Claudian. de VI Consul. Honor. 452: morae *tijdverlies*, Virg. Aen. III, 453, *doch het kan ook besteding van den tijd zijn*: quod dispendium pauci intelligunt, Plin. H. N. XXXVI, 6 extr.: plus dispendi (dispendii) facere i. e. *meer verlies hebben*, *meer verliezen*: *van daar afneming*, *vermindering*, *bij voorb.* luna mensem suis auctibus ac dehinc paribus dispendiis aestimans, Apul. de deo Socr. init.: *dus ook* dispendium facere, Lucret., *zie hier voor*.

DISPENDO, pendi, pensum *en* pessum, 3. *uitspannen*, *uitrekken*, *bij voorb.* membra, Lucret. III, 1001: *van daar* manibus dispessis, Plaut. Mil. II, 4, 7: *dus ook* dispensus, a, um, *uitgebreid*, *bij voorb.* (taurum in coelo) late dispensum, Cic. Arat. 105, *doch anderen lezen*, *bij voorb.* Ed. Ernest., dispersum: aequat diurna tempora nocturnis dispenso sidere hora, Auson. (*of* Cic. ap. Auson.) Eclog. de figulis mensium 9.

DISPENNO, ĕre, *voor* dispendo, *uit één spannen*, Plaut. Mil. V, 14.

DISPENSĀTĬO, onis, f. *eigenlijk*, *het afwegen onder velen*: *van daar* 1) *de uitgave en ontvangst van geld of bezitting*, *de bezorging of behandeling*, *wanneer er van geld of dergelijke zaken gesproken wordt*, *bij voorb.* aerarii, Cic. Vatin. 15: pecuniae, Liv. VII, 21: annonae, Liv. X, 11: *ook dit ambt zelve*, *bestuuring van geld of bezitting*, *ambt van een' ontvanger*, *kassier*, *rentmeester en te gelijk uitgever enz.*, *bij voorb.* regia, Cic. Rab. post 10. Suet. Oth. 5, *en* Vesp. 23: 2) *de verdeeling*, *huishoudelijkheid*, *bij voorb.* inopiae, Liv. IV, 12: in eximendis favis necessaria est dispensatio, Plin. H. N. XI, 14.

DISPENSĀTOR, oris, m. *de bezorger en behandelaar der inkomsten*, *rekeninghouder*, *boekhouder*, *kassier*, *bestuurer van het huishouden*, Suet. Vesp. 22. Cic. ap. Non. 3 n. 18. Martial. XI, 40, 6. Pandect. L, 16, 166: belli, Plin. H. N. VII, 39: Hispaniae, Ib. XXXIII, 11 med.

DISPENSO, avi, atum, are, *eigenlijk*, *afweegen aan verscheidene*: *van daar uittellen of geld verdeelen*, Plaut. Bacch. IV, 9, 47: *van daar* 1) *iemands uitgaven en inkomsten bezorgen of iet bezorgen*, *bestuuren*, *wanneer van uitgeven en ontvangen gesproken wordt*, *bij voorb.* res meas domesticas, Cic. Att. XI, 1: pecuniam, Nep. Con. 4: *ook in 't gemeen*, *de bezorging van iet hebben*, *bezorgen*, *schikken*, *bij voorb.* fila mortalia, *van de* Parcae *of Schikgodinnen*, Ovid. Her. XII, 3: tempora, Auct. Consol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 371: victoriam, Liv. XXXVIII, 47 in.: bella, Justin. VII, 6: liberalitatem male, Senec. Benef. I, 10: recte dispensare, Hor. Sat. I, 2, 75: & sic dispensatur, Plin. H. N. XVI, 26 in.: 2) *huishoudelijk verdeelen*, *bij voorb.* filum, Juvenal. III. 287: recte, Hor. Sat. I, 2, 75: *van daar Tropisch*, laetitiam inter aliquos i. e. *met maten mededeelen*, Liv. XXVII, 50 extr.: 3) *in 't gemeen verdeelen*, *bij voorb.* inventa, Cic. Or. I, 31, extr.: recte, Hor. Sat. I, 2, 75: tempus, Auct. ad consol. Liv., *zie hier voor*: 4) *verdeelen*, *uitdeelen*, *bij voorb.* succum proli, Colum. IV, 24: fontem inter incolas, Plin. H. N. XVIII, 22: chartam, Ibid. XIII, 13 extr.: oscula per natos, Ovid. Met. VI, 278: pectus humanum in metus & in dolores, Senec. ad Marc. 10 extr.: tempus, Auct. Consol. ad Liv., *zie hier voor*: *van daar* dispensatus, a, um, *is enkel uitgedeeld*, *aan ieder gegeven of gedaan*, *bij voorb.* singula — dispensata — adjecissent, Plin. Paneg. 35, i. e. *enkel op verscheiden tijden*, *niet op eens gedaan of geschonken*.

DISPENSUS, a, um, *zie* Dispendo.

DISPERCUTIO, ussi, ussum, 3. *verslaan*, *verpletteren*, *bij voorb.* cerebrum, Plaut. Cas. III, 5, 18.

DISPERDĬTĬO, onis, f. *verderving*, *te grond helping*, *verwoesting*, *bij voorb.* urbis Cic. Phil. III, 12.

DISPERDO, ĭdi, itum, 3. *te grond helpen*, *ongelukkig maken*, *verderven*, *bij voorb.* aliquem, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10 in.: dii disperditum lenonem volunt *voor* disperdere, Plaut. Poen. IV, 2, 96: imaginem incendio, Gell. XV, 31: colorem, Lucret. II, 830: possessiones, Cic. Agr. I, 1: carmen, Virg. Ecl. III, 27: *van daar verdoen*, *bij voorb.* aliquantum, Plaut. Trin. II, 2, 53: rem, Ib. Cas. II, 3, 32: *men kan hier ook toe brengen* possessiones, Cic., *zie hier voor*.

DISPĔRĔO, ii, 4. 1) *te grond gaan*, *omkomen*, *verloren gaan*, *bij voorb.* fundus, Cic. Agr. II, 29: fructus, Varr.

Digitized by Google

R. R. I, 11: labores, Catull. 14, 11: male partum male diſperit, Plaut. Poen. IV, 2, 22: *van daar* diſperii, Terent. Heaut. II, 4, 24. V, 2, 17. Ib. Ad. III, 3, 1, *ik ben verloren, d. i. ongelukkig enz.* 2) *omkomen, ſterven, bij voorb.* ſerpens, Lucret. IV, 643: *van daar* diſperii, *eigenlijk ik ben dood, d. i. ik ben verloren, het is met mij gedaan, zie hier voor: van daar* diſpeream, *eene ſoort van verzekering, ik wil ſterven*, Hor. Sat. I, 9, 47. Prop. II, 17, 9.

DISPERGO, ſi, ſum, 3. 1) *hier en daar ſtrooijen, op verſcheiden plaatzen ſtrooijen, heenſtrooijen, bij voorb.* membra per agros, Cic. Nat. D. III, 26 e poëta: multa perniciosa terra marique, Cic. Acad. IV, 38: cerebrum, Terent. Ad. V, 2, 7. Senec. Herc. fur. 1007, i. e. *verpletteren*: aries ſaxa (muri) diſpergit, Lucan. I, 384: fimum, Plin. H. N. XVIII, 23, i. e. *uitbreiden, verſtrooijen: van daar* 2) *Tropisch, hier en daar ſtrooijen, hier en daar verdeelen, verbreiden, bij voorb.* rumorem: Tacit. Ann. IV, 24: multa perniciosa, Cic. Acad. IV, 38, *zie hier voor*: partes rei in cauſam, Cic. Invent. I, 21, i. e. *ſtukswijze voordraegen*: exornationes in cauſa varie, Auct. ad Her. IV, 23: brachia & crura inaequaliter, Celſ. II, 6, i. e. *uitbreiden, van één doen*: flumen rivis per rura, Sil. IV, 646: vitam in auras, Virg. Aen. XI, 617: Phoebus diem diſperſit in undas, Val. Fl. II, 76 Mummius — compluribus — oppidis aera diſperſit, i. e. diſtribuit, Plin. H. N. XXXIV, 3: partem (voti) diſperſit in auras, Virg. Aen XI, 795: vires. Curt. X, 9, i. e. dividere: lumina (i. e. oculos). Calpurn. Ecl. III, 47, i. e. *omzien*: Not. vulgus diſperſerat, adcitum cet., i. e. *had uitgebreid, een gerucht verſpreid*, ſcil. rumorem, Tacit. Hiſt. II, 1. *dus ook* diſperſus, a, um, *bij voorb.* bellum, Cic. Manil. 12 extr.: clamor, Lucret. IV, 909: b) *verſtrooijen, bij voorb. menſchen of zaken*, fimum, *zie hier voor: van daar* diſperſus, a, um, *verſtrooid, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. menſchen*, Cic. Sext. 42. Cic. Flacc. 13. Caeſ. B. G. I, 34 *en* 40: *dus ook* diſperſi a ſuis pars cedere, Sall. Jug. 51 (55): bellum diſperſum, Cic.: clamor, Lucret., *zie hier voor*: omnia — diſperſa & diſſipata quondam fuere, Cic. Or. I, 42 in.: *verſtrooid, d. i. nog niet in de vorm van eene kunst of wetenſchap gebracht, nog niet in regelen vervat*: quae in re diſperſa — viderentur eſſe, Q. Cic. petit. conſ. 1 in.: Not. diſperſi diſſipatique, Caeſ. B. G. V, 58, *alwaar het één kan weg blijven*: cf. *hier voor* Cic. Or. I, 42 in.: 2) *beſprengen, bij voorb.*, viam cerebro, Terent. Ad. III, 2, 18.

DISPERSE, *verſtrooid, bij voorb.* dicere, Cic. Verr. V, 52. Cic. Invent. I, 52.

DISPERSIM, *verſtrooid, hier en daar, bij voorb.* ſcribere, Varr. R. R. I, 1: cf. Suet. Caeſ. 80.

DISPERSUS, a, um, *zie* Diſpergo.

DISPERTIO, ivi *en* ii, itum, 4. *verdeelen, uitdeelen, deelen, bij voorb.* pecuniam judicibus, Cic. Cluent. 25: conjuratos municipii, Cic. Cat. IV, 4: conjecturam in quatuor genera, Cic. Or. III, 29: ſecundam menſam ſervis, Nep. Ageſ. 8: exercitum per oppida, Liv. XXIX, 1: tirones inter legiones, Auct. B. Afric. 46: tempora voluptatis laborisque, Cic. Mur. 35 extr.: praedam aequabiliter, Cic. Off. II, 11: populo viritim, Plaut. Pſeud. I, 5, 25: opſonium bifariam, Ib, Aul. II, 5, 5: exempla diſpertita hominibus, Cic. Verr. V, 22 med.: *van daar* diſpertiri *elkander omhelzen, bij voorb.* etiam diſpertimini? Plaut. Curc. I, 3, 33, i. e. *omhelst gij malkander nog? doch het kan ook het* Deponens *zijn* ſcil. oſcula, *kust gij malkander nog?* Not. diſpertirier *voor* diſpertiri, Plaut. Pſeud. I, 5, 25. *Men ſchrijft ook* diſpartio, *bij voorb.* copiis diſpartitis, Auct. B. Afric. 67: diſpartirentur, Nep. Eum. 2.

DISPERTIOR *of* DISPARTIOR, itus ſum, iri, *verdeelen, uitdeelen, deelen, bij voorb.* aliquid in infinita, Cic. Leg. II, 19: inter ſe, Liv. III, 11: diſpertimini, Plaut. Curc. I, 3, 33, *zie* Diſpertio.

DISPESCO, ui, itum, ĕre, *ſcheiden, afzonderen, bij voorb.* Nilus Africam ab Aethiopia diſpeſcens, Plin. H. N. V, 9: mare Africam, Europam Aſiamque diſpeſcit, Ib. II, 68: cf. Apul. de deo Socrat. poſt init. p. 44. Elm. *en* Ib. Florid. Not. *het* Perf. ui *en* Sup. itum *erkent* Priſcianus 10, *maar haalt geene plaats uit de Ouden aan.* Not. Feſtus *zegt*: diſpeſcere eſt proprie pecus a paſtione deducere.

DISPESSUS, a, um, *zie* Diſpendo.

DISPICIO, exi, ectum, 3. 1) *de oogen opſlaan of openen om te zien, bij voorb.* ut primum diſpexit, Cic. Fin. II, 30: cum diſpicere coeperimus, Ib. V, 15 in.: catuli, qui diſpecturi ſunt, Ib. IV, 23. extr.: ut diſpicere non poſſet, Suet. Ner. 19, *doch, het kan hier enkel zijn, zien: bij ſlot is het hetzelfde*: catuli caeci priusquam diſpexerunt, Ibid. 24, *doch, het kan ook zijn gezien hebben, d. i. het gezicht gehad hebben*: 2) *omzien*, Plaut. Ciſt. IV, 2, 25: ad terram adſpice, diſpice, oculis — inveſtigans, *doch het kan alleen zien zijn, zie toch, kijk toch enz.*: in partes omnes, Lucret. VI, 648, *doch, het kan ook enkel zien zijn: want di betekent dikwijls niets in de ſamenſtelling: dan beſpaarden wij de vermeerdering der beteekenisſen*: 3) *zien, ook deels van verre zien* a) *met de oogen des ligchaams, bij voorb.* rem, Lucret. III, 563: diſpecta eſt Thule, Tacit. Agric. 10: longe in partes omnes, Lucret., *zie hier voor: ook kan men alles van n. 1 en 2. hier toe brengen*: b) *met de oogen der ziel, bij voorb.* acie mentis, Cic. Tuſc. I, 19 extr.: verum, Cic. Div. II, 39: diſpice, ne ſit parum providum cet., i. e. vide, ne cet., Plin. Ep. II, 10: diſpice, an cet., Ib. I, 18. *en meermaalen*: cf. *het volgende: ook behoort hier toe* lucem diſpicere, *beſchouwen*, Cic. red. Sen. 3. *van daar* a) *overleggen, bedenken, bij voorb.* res Romanas, Cic. Att. VI, 8: b) *waarnemen, inzien of zien, bij voorb.* verum, Cic. Div. II, 39: quid ſperem, non diſpicio, i. e. *zie ik niet, ontdek ik niet*, Cic. Q. Fr. I, 3 med.: cf. II, 2 extr.: mea ſponte diſpexerim, Cic. Sull. 14. in.: cf. Cic. Att. II, 20 med. *en* XI, 16 ante med., *alwaar het ook zijn kan uitvinden*: c) *uitvinden, ontdekken, bij voorb.* ſi diſpicere quid coepero, Cic. Att. II, 20 med.: ſi quid diſpiceres, Ib. XI, 16 ante med.: cf. *hier voor en* Terent. And. III, 5, 16. Liv. XL, 10 in.

DISPLANO, are, *gelijk, effen maken, bij voorb.* rutro caput, Varr. ap. Non. 1 n. 66.

DISPLICENTIA, ae, f. *mishagen, mishaaglijkheid, bij voorb.* ſui, Senec. Tranq. 2.

DISPLICEO, ui, itum, 2. *mishagen, alle*cui, *is bekend, bij voorb.* Cic. Or. I, 34. Cic. Brut. 57, Dom. 20. Att. XIII, 21: Not. a) diſplicere ſibi, *ten uiterſte verdrietlijk zijn, met zich zelven niet te vrede zijn, niet opgeruimd zijn*, Cic. Phil. I, 5. Cic. Att. II, 18: corpus diſplicens i. e. *ziek*, Scrib. Larg. 188, *en zoo kan het ook* Cic. Phil. I, 5 *verſtaan worden*: b) diſplicitus, a, um, *mishaaglijk, bij voorb.* diſplicita eſſet, Gell. I, 21, i. e. diſpliceret *of* diſplicuiſſet.

DISPLICO, are, *verſtrooijen: van daar* diſplicatus, a, um, *bij voorb.* apes ſi diplicatae ſunt, Varr. R. R. III, 16, 7.

DISPLODO, ſi, ſum, 3. 1) *van één ſlaan, uit één rekken, breedmaken, bij voorb.* pedes, Varr. R. R. II, 5, 8. II, 9, 4: *van daar* nares diſploſae, *een breede neus*, Arnob. 3: 2) *ſtuk ſpringen, bij voorb.* veſica diſploſa, Horat. Sat. I, 8, 48: *dus ook* veſicula, Lucret. VI, 130: templa coeli diſploſa *losgeborſten, verpletterd*, Ibid. 285.

DISPLOSUS: a, um, *zie* Diſplodo.

DISPLUVIATUS, a, um, *daar het regenwater aan weêrszijden afloopt, bij voorb. dak enz.*, Vitruv. VI, 3.

DISPOLIMBULUM, i, i. e. *berooving, plundering, komt thans zeker niet voor. Maar* Plaut. Bacch. III, 1, 9 *leest Nonius Marcellus* diſpoliabula *voor* deſidiabula.

DISPOLIO, are, *plunderen, berooven*, Cic. Verr. IV, 20. Ter. And. IV, 5, 20, *doch anderen lezen in deze beide plaatzen* deſp. *bij ſlot is* deſpoliare *en* diſpoliare *hetzelfde, dewijl di en de dikwijls hetzelve is*: diſpoliatus oneribus, Senec. ad Marc. 24: triumpho diſpoliari, Liv. XLV, 36: pudore diſpoliato nupta cet., Apulej. Apol. poſt med. p. 323 Elm., i. e. amiſſo, *alwaar* deſpoliata *duidlijker zou zijn.*

DISPONO, ſui, ſitum, 3. 1) *hier en daar ſtellen, op verſcheiden plaatzen ſtellen, verdeelen, bij voorb. troepen, bij voorb.* praeſidia cuſtodiasque ad ripas, Caeſ. B. G. VII, 55: portis ſtationes *ſchildwachten aan de poorten*, Liv. XXV, 25: vigilias per urbem, Ibid. XXXIX, 14 extr.: ſigna ad columnas, Cic. Verr. I, 19: arbores, Plin. H. N. XVII, 11: *of met eene zekere orde ergens heen ſtellen of leggen, bij voorb.* claſſem omni ora maritima, Caeſ. B. C. III, 5: cohortes caſtris praeſidio, Ibid. 88: tormenta in muris, Ibid. I, 17: arbores, Plin. H. N. XVII, 11: 2) *in orde ſtellen, zetten of leggen, ordenen, ſchikken, bij voorb.* milites, Nep. Iphic. 2: comas, Ovid. Pont. III, 3, 16: libros, Cic. Or. III, 34: haec ubi diſpoſuit, Ovid. Met. I, 673, *geſchikt, d. i. elk op zijne plaats gedaan, gevolglijk den hoed opgezet, den ſtaf in de hand genomen heeft enz*: arbores, Plin. H. N. XVII, 11: 3) *verdeelen, ſchikken, bij voorb.* libros, Cic. Or. III, 34: diem, Plin. Ep. IX, 36 in.: *van daar* diſpoſitus, a, um, *ordenlijk verdeeld, bij voorb.* inſignia, Cic. Or. III, 25: diſpoſiti in turmas, Stat. Theb. V, 7: munus, Q. Cic. Petit. conſ. 5: vita hominum, Plin. Ep. III, 1 in., i. e. *ordenlijk ingericht, ordenlijk: van daar* vir i. e. *ordenlijk, die orde in acht neemt, bij voorb. in het ſpreken*, Ibid. II, 11 poſt med.: 4) *ergens heen ſtellen, bij voorb.* diſponit, qui nuntient, Plin. Epiſt. IV, 19: *dus ook* ſtationes portis, Liv.: praeſidia caſtris, Caeſ.: arbores, Plin. H. N., i. e. *zetten, zie hier voor*: 5) *inrichten, tot iets paſſend of van pas* ma-

maken : van daar dispositus ad honorem studia, Cic. Mur. 14 : 6) *reguleeren, vastftellen, befchikken*, arbiter disponere non potest, Pandect. X, 3, 18 : cf. Ib. XLIII, 30 post med.

DISPŌSĬTE, *ordenlijk*, *bij voorb.* accusare, Cic. Verr. IV, 40 extr.

DISPŌSĬTĬO, onis, f. *de in orde ftelling, famenvoeging, fchikking, bij voorb.* argumentorum, Cic. Or. II, 42 : cf. Cic. Invent. I, 7. Auct. ad Her. I, 2 : nihil esse pulchrius in omni vitae ratione, dispositione & ordine, Colum. XII, 2.

DISPŌSĬTOR, oris, m. *die iet in orde brengt, fchikker, bij voorb.* mundi, Senec. nat. quaest. V, 18.

DISPŌSĬTURA, ae, f. *voor* dispositio, Lucret. I, 1026. V, 193.

DISPŌSĬTUS, a, um, *zie* Dispono.

DISPŌSĬTUS, us, m. *voor* dispositio, *bij voorb.* rerum civilium, Tacit. Hist. II, 5.

DISPŪDET, uit, 2. *zich fchaamen, bij voorb.* dispudet mihi data esse verba, Terent. Eun. V, 1, 16 : cf. Plaut. Most. V, 2, 44.

DISPULSUS, a, um, *zie* Dispello.

DISPULVĒRO, are, *verftuiven, bij voorb.* saxa, montes, Naev. ap. Non. 2 n. 206.

DISPŪMO, are, i. q. despumo, Colum. XII, 38, 5. Pallad. Febr. 25, 10. Ibid. Jul. 7.

DISPUNCTĬO, onis, f. *doorloping der rekening*, Ulp. in Pand. XLII, 5, 15.

DISPUNCTUS, a, um, *zie* Dispungo.

DISPUNGO, nxi, nctum, 3. *eigenlijk uitfchien verfteeken of hier en daar fteeken, zoo als het, bij voorb. bij het optellen van lange reekfen van getalen met de pen, fchrijfgriffle enz. gemeenlijk gefchiedt, gevolglijk eigenlijk van eene rekening, doorlopen, overflag maken, bij voorb.* rationes expensorum & acceptorum, Senec. Benef. IV, 32 : cf. Pandect. L, 16, 56 : *van daar* 1) intervalla negotiorum eleganter, Vellej. I, 13, i. e. *welbefteeden of verdeelen, afdeelen* : 2) *overweegen, onderzoeken, bij voorb.* rationes, Senec., *zie hier voor* : 3) *verdeelen, afdeelen, bij voorb.* negotiorum intervalla, Vellej., *zie hier voor.*

DISPŪTĀBĬLIS, e, *waar over men difputeeren, redentwisten kan, bij voorb.* res, Senec. Ep. 88 extr.

DISPŪTĀTĬO, onis, f. 1) *het overflag, overrekening, overdenking, bij voorb.* res venit in disputationem, Colum. V, 1 extr., i. e. *moet berekend worden* : 2) *het gefprek of redenwisfeling met gronden over een betwist onderwerp, een difpuut, verhandeling, onderzoeking*, Cic. Or. I, 2. III, 55. Fin. V, 26. Att. IV, 16. Caes. B. G. V, 30

DISPŪTATIUNCULA, ae, f. i. q. disputatio, *wanneer men verkleinend fpreekt*, Senec. Ep. 177 post med. Gell. I, 3 extr.

DISPŪTĀTOR, oris, m. *een difputeerer*, Cic. Off. I, 1 post med. : *van daar beftrijder van een gevoelen*, Valer. Max. VIII, 12 in.

DISPUTĀTRIX, rcis, f. *difputeerfter, difputeerend, redentwistend*, Quintil. XII, 2, 13, *alwaar de* Dialectica *dus heet* : virtus, Ibid. II, 20, 7.

DISPŪTO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk een overflag maken, bij voorb. van eene rekening*, Plaut. Aul. III, 5, 55 : 2) *fpreken of met elkander fpreken grondig, van eene betwiste zaak; beweeren, redentwisten, afhandelen, zaggen, fpreken*, de re, ad rem *en* aliquid, *bij voorb.* breviter de singulis sententiis, Cic. Phil. XIII, 10 : de omni re in contrarias partes, Cic. Or. I, 34 : *dus ook* de re in utramque partem, Cic. ad Div. XI, 27, i. e. pro *en* contra, *dus ook* neque ullam in partem disputo, Cic. Verr. V, 3, i. e. *noch* pro *noch* contra : ad id — disputabam, Cic. Tusc. I, 4 : ad ea disputat, Ibid. III, 9 : quae disputabam, Cic. Nat. D. III, 40 : idque me pro tribunali multis verbis disputavisse, Cic. ad Div. III, 8 : neque haec in eam rem disputo, Cic. Or. I, 25 : multa copiose a philosophis disputata, Cic. Off. I, 2 : 3) *verhaalen of zeggen, bij voorb.* rem, Plaut. Men. Prol. 50.

DISQUĪRO, sivi, situm, 3. 1) *hier en daar zoeken*, 2) *onderzoeken*, Horat. Sat. II, 2, 7.

DISQUĪSĪTĬO, onis, f. 1) *het zoeken hier en daar*, 2) *de onderzoeking, bij voorb.* facinoris, Cic. Harusp. 7 : venit in disquisitionem, quod fecerim, *het komt in enz.*, Liv. XXVI, 31 : *dus ook* Ibid. VIII, 23 : quod in disquisitione positum est, Auct. ad Her. II, 26 : aliquem ad disquisitionem senatus vocare, Suet. Ner. 2, i. e. *bij den Raad befchuldigen, verklagen.*

DISRADIO, are, *zie* Diradio.

DISRUMPO, *zie* Dirumpo.

DISSAVIOR, *zie* Dissuavior.

DISSĔCO, cui, ctum, care, *van één fnijden of houwen, ftukfnijden, ftukhouwen, bij voorb.* mures, Plin. H. N. XXX, 9 : ranas, Ibid. XXXII, 9 extr. : cf. VII, 2 extr. IX, 35 extr. : homines medios ferra, Suet. Calig 27. *Men fchrijft ook* dissico, *bij voorb.* brachia sua dissicant, Apul. Met. VIII post med. p. 214 Elm.

DISSECTUS, a, um, *zie* Disseco.

DISSĒMĬNĀTĬO, onis, f. 1) *uitzaajing*, 2) *uitftrooijing, verbreiding, bij voorb.* malevolorum, Apul. Met. XI extr.

DISSĒMĬNO, avi atum, are, 1) *uitzaajen* : *van daar Tropisch*, 2) *uitftrooijen, uitbreiden, verbreiden, bij voorb.* sermonem, Cic. Planc. 23 : malum, Cic. Cat. IV, 3 : cupidines passim populis, Apul. Met. V extr. : omnia, quae gerebam, jam tum in gerendo spargere me ac disseminare arbitrabar in orbis terrae memoriam sempiternam, Cic. Arch. 12 : amici causam morbi intemperiem ebrietatis disseminaverunt, Justin. XII, 13.

DISSENSĬO, onis, f. 1) *oneenigheid, verfchil, bij voorb.* inter homines, Cic. Or. I, 56. Off I, 25 : cum aliquo, Cic. Brut. 49 : dissensionem facere, Cic. Agr. II, 6 : *of* commovere, Ibid. 2 : qui deos esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensione, ut cet., Cic. Nat. D. II, 11 : civiles, Caes. B. C. III, 1 : cf. Hirt. Alex. 42 : 2) *verfcheidenheid, ongelijkvormigheid, bij voorb.* actionum, Senec. Ep. 20.

DISSENSUS, us, m. i. q. dissensio, Stat. Theb. X, 558. Pandect. XVII, 2, 65. Claudian. B. Gild. 300. Ib. in consul. I. Stilich. II, 86.

DISSENTĀNĔUS, a, um, *niet overeenftemmend, verfchillend*, Cic. Partit. 22. Nigid. ap. Non. 2 n. 240.

DISSENTĬO, si, sum, 4. 1) *in gevoelen verfchillend zijn, verfchillen, niet overeenftemmen, oneens zijn*, ab aliquo, Cic. Or. 2 *en* 63. Cic. Amic. 9. Cic. Fin. IV, 1 : cum aliquo, Cic. Harusp. 50. Senec. Ed. 98 extr. : inter se, Cic. Fin. II, 6 : 2) *verfcheiden of ongelijkvormig zijn, niet overeenftemmen, afgaan, bij voorb.* a ceterarum gentium more, Cic. Font. 9 : scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentit, Auct. ad Her. I, 11 : flos salis odore dissentiens a sale, Plin. H. N. XXXI, 7 post med. : responsum dissentit ab interrogatione, Quintil. I, 5 (9) : lepus & lupus casibus numerisque dissentiunt, Ibid. 6 (10) : ne orationi vita dissentiat, Senec. Ep. 20 : mens Reguli dissentientis conditionibus foedis, Hor. Od. III, 5, 14 : *van daar* a se dissentire *met zich zelven niet overeenftemmen, zich zelven wederfpreken, zich zelven ongelijk zijn, bij voorb.* vita, Cic. Tusc. IV, 13 : quid ipsum a se dissentiat, Cic. Fin. V, 27 : *dus ook* sibi, Auct. ad Her. II, 26 extr. : Not. dissentior *als* Deponens, *bij voorb.* qui intelligunt, qui faciunt, dissentiuntur, Coel. ap. Priscian. 8.

DISSEPIMENTUM, i, i. e. *waardoor iet ingeflooten of gefcheiden wordt*, Fest. in Naucum.

DISSĒPĬO, psi, ptum, 4. 1) *door grenzen fcheiden, in grenzen influiten*, Ovid. Met. I, 9. Lucret. I, 998 : *van daar* Disseptum *het geen, waardoor iet gefcheiden wordt* : *van daar de grens of fcheidmuur*, Lucret. VI, 951 : 2) *fcheiden, infcheuren*, Stat. Theb. X, 875. Senec. Med. 335. *Men vindt ook* dissiptum cet.

DISSEPTĬO, onis, f. *voor* Disseptum Vitruv. II, 8 extr.

DISSEPTUS, a, um, *zie* Dissepio.

DISSĒRĒNASCO, avi, *helder worden, bij voorb.* cum disserenasset, Liv. XXXIX, 6.

DISSĒRĒNO, are, *helder zijn, bij voorb.* disserenavit, Plin. H. N. XVIII, 35 post med.

DISSĒRO, evi, itum, 3. 1) *uitzaajen, hier en daar zaajen of zaajen, wanneer er van meer dingen gefproken wordt, bij voorb.* in areas cujusque generis res, Colum. XI, 2, 30 : lactuca mense Januario disseritur, Ibid. XI, 3, 26 : panax disseritur, Ibid. §. 29 : *ook in 't gemeen, in den grond zetten, wanneer er van meer gefproken wordt, bij voorb.* taleas, Caes. B. G. VII, 73 : 2) *Tropisch, uitbreiden, verbreiden, bij voorb. mondeling*, Tacit. Ann. I, 4. III, 40, (*ten zij het van het volgende is*). Particip. Dissitus, a, um, a) *verftrooid, verbreid, bij voorb.* pars animae per totum dissita corpus, Lucret. III, 144 : b) *verwijderd, bij voorb.* neque longule dissita neque proxime adsita possumus cernere, Apul. Florid. in., *ten zij dit van het* Adject. situs, a, um, *afkomt*. Not. *of het* Perf. dissevi *voorkomt, weet ik niet. Maar men vindt ook* disserui, *bij voorb.* hoc genus arboris disseruere, Suevius ap. Macrob. Sat. II, 14. *Een bewijs, dat* dissero, evi cet. *en* dissero, ui, *in den grond hetzelfde fchijnen te zijn.*

DISSĒRO, rui, rtum, 3. *eigenlijk van één voegen, uit één zetten* : *van daar redenen, zeggen, fpreken, bij voorb.* sequens (verbum) nullo pacto disserere potui, Apul. Met. VII post init. p. 189 Elm., i. e. *zeggen, uitfpreken* : *maar bijzonder met zorgvuldigheid en overdenking*, 1) *iet ordenlijk voordragen, bij voorb. in den fenaat of voor het volk, bij voorb.* de hoc teste disseruit subtiliter & copiose Hortensius, Cic. Flacc. 17 : cf. Cic. ad Div. XII, 7 : ad disserendas res in senatu, XLI, 6 ante med. : pro legibus suis, Liv. IV, 3 in. : *wanneer het ook redenen is* :

Digitized by Google

is: idem differet & judicabit, Cic. Agr. II, 15: *ook elders, bij voorb.* differere malui quam judicare, Cic. Nat. D. III, 40: ars differendi, *de kunst, om iet ordenlijk voor te dragen*, Cic. Fin. I, 8: quae Socrates disseruisset, Cic. Senect. 21 med.: 2) *van iet met gronden spreken, handelen of verhandelen, bij voorb.* differere malui quam judicare, Cic., *zie hier voor:* de teste hoc disseruit Hortensius, Cic., *zie hier voor:* quae Socrates disseruisset, Cic., *zie hier voor:* de jure, Liv. II, 56 post med.: de philosophia, Cic. Fin. III, 2 in.: 3) *spreken, wanneer het ter verdediging geschiedt, bij voorb.* pro legibus suis, Liv. XLI, 6 in., *zie hier voor:* 4) *met elkander spreken, wanneer het ordenlijk en met gronden geschiedt, zintwisten, bij voorb.* de amicitia, Cic. Amic. 10: de omnibus rebus in contrarias partes, Cic. Tusc. II, 3: in utramque partem, Cic. Att. IX, 4 extr.: super aliqua re, Gell. XIX, 1 extr.: contra omnia, Cic. Nat. D. I, 5: cum aliquo, Cic. Or. I, 13 med. Cic. Acad. IV, 6 post med. Cic. Off. III, 5 extr. Cic. Tusc. V, 3 med.: quae Socrates de animorum immortalitate disseruisset, Cic., *zie hier voor: van daar* ars bene differendi, Cic. Or. II, 38 in., i. e. Dialectica: *dus ook* subtilitas differendi, Ibid. I, 15 extr.: ratio differendi, Cic. Fat. 1, i. e. Dialectica: Not. differere alicui i. e. coram aliquo, *bij voorb.* populo, Senec. Ep. 52 post med.: 5) *ontvouwen, betoogen, bewijzen, bij voorb.* an parum disserui? Cic. Fin. IV, 1 extr.: ut ista non differantur, Cic. Tusc. I, 11 med.: disseramus, quid proprie petat orator cet., Quintil. I, 10, 22.

DISSERTĀTĬO, onis, f. *grondig gesprek, grondige reden, dispuut, ontvouwing, verhandeling*, Gell. I, 2. X, 4. XIV, 3. IX, 12: *ook* Plin. H. N. X, 68 extr., *alwaar* Hard. *in de* MSS. edissertatio *gevonden heeft.*

DISSERTO, are, 1) *met elkander spreken, eenen woordenstrijd hebben, disputeeren*, Plaut. Men. V, 2, 58. Gell. VII, 14: cum aliquo, *bij voorb.* quid cum illo dissertem amplius cet., Cato ap. Fest. in Citeria. 2) *verhaalen, verklaaren, voordragen*, Tacit. Hist. IV, 69.

DISSĬCO, ĕre, 1) *stukhouwen, verdeelen*, Plaut. Curc. III, 54: 2) *verdoen, bij voorb.* dide ac dissice, per me licet, Cic. Coel. 16 in. e poeta: *ten minsten sommigen gelooven, dat het staat in plaats van* dissecare: *maar het kan ook in plaats van* disjicere *staan, gevolglijk* dissice i. e. disjice, *ten zij men dus lezen moet.*

DISSĬDENTĬA, ae, i. q. dissidium, *bij voorb.* rerum, Plin. H. N. XXIX, 4 med.

DISSĬDĔO, ēdi, essum, 2. *eigenlijk, van één zitten: van daar* 1) *verwijderd of gescheiden zijn, bij voorb.* armis & castris, Cic. Marc. 10: ab aliquo animo, Cic. Verr. V, 71: Eridano i. e. ab Eridano, Prop. I, 12, 4: *van daar* hostem dissidere in Arminium ac Segestem, Tacit. Ann. I, 55, i. e. *in de partij van Arminius en van enz.:* sceptris nostris, Virg. Aen. VII, 369, i. e. a sceptris: cf. Sil. VII, 735. Senec. Thyest. 121: 2) *oneens zijn, in gezindheden en neigingen niet overeenkomen, bij voorb.* inter se, Cic. Acad. IV, 47. Att. I, 13: ab aliquo, Cic. Att. VII, 6. Balb. 13. Nep. Hann. 10: *van daar* a se ipso, Cic. Fin. I, 18: cum aliquo, Cic. Acad. IV, 47: alicui, Horat. Od. II, 2, 18: *ook zonder* a, cum *of* Dativus, Cic. Leg. I, 20. Horat. Od. III, 8, 19: *dus ook* dissederunt hae scholae, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med.: auctores, qui dissedere (scil. inter se), Ibid. XVIII, 25 ante med.: *van daar* dissidere hostem in Arminium ac Segestem, Tacit. Ann. I, 55, i. e. *scheidden zich in twee partijën, sommigen hielden het met* Arminius, *anderen met* Segestes, *doch, dit behoort misschien tot* n. 1. *Ook van dieren en levenloze dingen, tusschen welken zekere* Antipathie *heerscht, bij voorb.* dissident olores & aquilae, Plin. H. N. X, 74: adamas dissidet cum magnete, Ibid. XXXVII, 4: quercus & olea pertinaci odio dissident, Ibid. XXIV, 1: 3) *niet overëenstemmen, niet overëenkomen, niet passen op iet, verschillend zijn, ongelijkvormig zijn, bij voorb.* voluntas scriptoris cum scripto, Auct. ad Her. II, 9: scriptum a sententia dissideat, Cic. Or. I, 31: fama a fide, Ovid. Fast. III, 662: feritas a studiis, Ibid. Pont. I, 6, 6: sententia dissidet, Ibid. Met. XV, 648: toga impar dissidet, Horat. Ep. I, 1, 96, i. e. *past niet wel, zit niet goed:* temeritas a sapientia, Cic. Off. II, 2 extr.

DISSĬDĬUM, i, n. *eigenlijk, het van één zitten, het welk scheiding of onëenigheid aantoont: van daar* 1) *scheiding der genegenheid of der gezindheid, onëenigheid, verschil, bij voorb.* Cic. Balb. 13. Cic. Att. I, 14 ante med. Cic. Fin. I, 13. Plaut. Mil. III, 1, 60: 2) *scheiding, bij voorb. der lighamen*, Cic. Cluent. 67 in.: *doch, hier en in dergelijke plaatzen leest men liever* discidium, *en laat ook gemeenlijk zoo drukken, alhoewel de* Codd. *en oudste* Edd. dissid. *hebben, dewijl men, volgends* Gronovius *gevoelen* ad Liv. XXV, 18 *beweert, dat* dissidium *geene daadlijke scheiding der lighamen zou kunnen beteekenen: maar nadien* dissidium *eigenlijk het van één zitten is, en* dissidere *van de lighaamlijke zitting gezegd wordt, waarom zou dit ook bij* dissidium *geene plaats vinden:* cf. Discidium.

DISSĬLĬO, ilui, (ilivi), ultum, 4. 1) *van één springen, stukspringen, zich schielijk verdeelen of scheiden, bij voorb.* silicem dissiluisse igni, Plin. H. N. XXXVI, 18: uva, Ovid. Trist. IV, 6, 20: aera, Virg. Georg. III, 363: mucro, Ibid. Aen. XII, 740: loca, Ibid. III, 416: ignis, Sil. XVI, 548: bos, Plin. H. N. XXII, 22, i. e. *bersten:* dissilio risu, Senec. Ep. 113 extr.: 2) *Tropisch*, gratia dissiluit, Horat. Ep. I, 18, 42, i. e. *is gescheiden, gesprongen.*

DISSĬMĬLIS, e, *ongelijk, bij voorb.* inter se, Cic. Or. II, 29. III, 7, *driemaal en* 8: alicujus, Cic. ad Div. X, 6 extr. Or. II, 19. Brut. 93: alicui homini *of* rei, Cic. Fin. IV, 6. Sall. 49: *ook volgt* atque *als of* ac, *bij voorb.* Quod non est dissimile atque ire cet., non dissimilia ac si quis cet., Liv. V, 5 extr. Cic. Att. II, 3, i. e. *het is het zelfde als enz.* Compar. dissimilior, Cic. Brut. 93: Superl. dissimillimus, Cic. ad Div. X, 6 extr. Or. II, 29. III, 7.

DISSĬMĬLĬTER, Adv., *ongelijkvormig, verschillend, op eene ongelijke wijze*, Sallust. Jug. 89 (94). Auct. ad Her. II, 13. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* haud dissimiliter navibus, Liv. XXVII, 48.

DISSĬMĬLĬTŪDO, inis, f. *ongelijkheid, verscheidenheid, bij voorb.* Cic. Div. II, 46: locorum, Ibid.: morum, Cic. Amic. 20: cf. Cic. Fin. V, 7. Div. II, 45: seq. cum, *bij voorb.* cum artibus, Cic. Fin. III, 7 med.: cum interrogationibus, Ibid. IV, 4 med.: habet dissimilitudinem cum administratione cet., Cic. ad Div. II, 13 med.

DISSĬMŪLĀMENTUM, i, n. *veinzing, de schijn, dien men aanneemt, bij voorb.* dissimulamenti causa *voor den schijn*, Apulej. Apol. post med. p. 229. Elm. Ibid. Florid. in. p. 341.

DISSĬMŪLANTER, Adv., *zoo dat men het niet laat merken, ongemerkt, onder de hand, in 't geheim*, Cic. Or. 35. Cic. Brut. 79. Cic. ad Div. I, 5 extr. Liv. XL, 23.

DISSĬMŪLANTĬA, ae, f. *ontveinzing van zijne gedachten*, Cic. Or. II, 67.

DISSĬMŪLĀTĬO *of* **DISSIMILATĬO**, onis, f. *eigenlijk, wanneer men iet aan eene zaak ongelijkvormig maakt: bijzonder, wanneer men iet niet laat merken, maar het ontveinst: van daar* 1) *de veinzing, d. i. verberging van zijne gedachten, wanneer men, bij voorb. het tegendeel zegt van het geen men denkt, bij voorb. voorgeeft, dat men iet niet weet enz.*, Cic. Off. II, 15. Cic. Or. II, 67 in. Or. III, 53. Acad. IV, 5 extr.: 2) *verberging, bedekking, onkenbaarmaking, bij voorb.* sui, Tacit. Ann. XIII, 25.

DISSĬMŪLĀTOR, oris, m. *die den schijn aanneemt, als of het niet zoo was, een opzetlijk ontveinzer, verberger, d. i. die iet niet laat merken, bij voorb.* rei, Sallust. Cat. 5: amoris, Ovid. Met. V, 61: opis, Horat. Ep. I, 9, 9: artis, Quintil. II, 18: eorum, quae emenda sunt, Ib. 2.

DISSĬMŪLO *of* **DISSIMĬLO**, avi, atum, are, 1) *eigenlijk, iet aan eene zaak ongelijk maken: van daar* 1) *maken, dat men iet niet merkt, onmerkbaar maken, bij voorb.* ut totum dissimulatum obruatur, Cic. Or. II, 72: *van daar* a) *zoo doen of spreken, als of iet niet zoo was, opzetlijk verbergen, bedekken, verzwijgen, niet laten merken, bij voorb.* aliquid, *bij voorb.* aegritudinem animi, Liv. I, 9: odium, Hirt. Alex. 48: aliquid sedulo, Terent. Hec. IV, 2, 2: nihil dissimulem, nihil obtegam, Cic. Att. I, 18 in.: *dus ook* tegere & dissimulare, Caes. B. C. I, 19: dissimulare & occultare, Ibid. II, 31: quae vident, dissimulant, Cic. Cat. I, 12: aliquid silentio, Cic. Sext. 15: pietatem ira, Ovid. Fast. VI, 90: dissimulata nomine Perillae i. e. *bedekt, verborgen onder den naam enz.*, Ovid. Trist. II, 437: dissimulata deam i. e. celans divinitatem, Ovid. Fast. VI, 507: veste virum longa dissimulatus, i. e. celans virum (genus virile), Ovid. Art. I, 690: taurus dissimulans deum i. e. divinitatem, Ovid. Her. IV, 56: de conjuratione, Sall. Cat. 47 (48): *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* audire, Valer. Flacc. II, 372: *of* seq. Accusat. & Infinit., *bij voorb.* dissimulare non potero, mihi, quae acta sunt, (ea) displicere, Cic. Att. VIII, 1 extr.: *ook* seq. quasi, *bij voorb.* dissimulabo, hos quasi non videam *ik wil doen, als of enz.*, Plaut. Mil. IV, 2, 2: verba dissimulata profectu carent, Ovid. Pont. III, 9, 40, i. e. *woorden, bij welken men doet, als of men ze niet gehoord had of wist: woorden, die men bij zich houdt:* b) *bedekken, bij voorb.* canae capillos dissimulant plumae, Ovid. Met. II, 373: c) *in 't geheim weglaten, nalaten, bij voorb.* consonantes i. e. *niet uitspreken, binnen houden, opslokken*, Quintil. XI, 3, 34: *van daar in 't geheim laten, of met vrede laten, bij voorb.* mater Lucani sine absolutione sine supplicio dissimu-

Digitized by Google

mulata, Tacit. Ann. XV, 71: *doch, het kan ook zijn, met stilzwijgen voorbijgaan: dus ook* Sacrovir diu dissimulatus, Ibid. IV, 19, *doch, het kan ook zijn, tegen wien men lang niets heeft laten merken.*

DISSĬPĀBĬLIS, e, *verstrooibaar, het geen men verstrooien kan, bij voorb.* ignis & aër, Cic. Nat. D. III, 12.

DISSĬPĀTĬO, onis, f. 1) *verstrooiing*, Cic. Nat. D. I, 25: 2) *verdeeling, bij voorb.* praedae, Cic. Phil. XIII, 5 in.: *ook als eene Redenkundige figuur*, Cic. Or. III, 54 extr., *alwaar sommige Edd.* disputatio *hebben.*

DISSĬPO, *ook somtijds* DISSŬPO, avi, atum, are, *eigenlijk, van één deelen, verdeelen, uitbreiden, bij voorb.* aquam, Liv. V, 16 extr., *uit een oud Orakel: dus ook* aquam late, Varr. R. R. III, 14: cumulos stercoris, Colum. II, 16 in.: cf. II, 10, 6: ignis se dissipavit, Liv. XXX, 5: nexus, Valer. Flacc. VII, 626: sol dissipat amlorem in partes omnes, Lucret. II, 210: *dus ook* humorem, Cels. V, 28, sect. 7: futuram suppurationem, Scrib. Larg. 263: auras dissipat hasta, Stat. Theb. XII, 773: *van daar* bellum dissipatum, Liv. XXVIII, 3, *het verdeelde vechten, d. i. als men op veele plaatzen vecht: van daar* 1) *van één scheiden, verslooren, inscheuren, bij voorb.* tecta, Liv. IV, 15: turres, Vitruv. I, 5: statuam, Cic. Pis. 38: 2) *verstrooijen, bij voorb.* hostes, Caes. B. G. VII, 34: in fugam, Liv. VIII, 39: fortes, Cic. Div. I, 34: membra, Cic. Manil. 9: equitatus, Liv. III, 70, *verstrooijen, stukspringen: van daar* dissipatus, a, um, *verstrooid, niet samenhangend, niet wel saamgevoegd*, Cic. Or. I, 42: oratio, Cic. Or. 65: fuga dissipata, Liv. XXVIII, 20: *ook* Cic. Red. Sen. 9, *zegt van zich zelven* me fractum & prope dissipatum restituere & defendere. Not. dispersi dissipatique, Caes. B. G. V, 80, *alwaar het één weg kon blijven: zie* Dispergo: *ook* orator dissipatus, Cic. Brut. 59 extr., i. e. *die niet goed samenhangend spreekt: van daar* 2) *uitbreiden, overal bekend maken, uitstrooijen, bij voorb.* sermones, Cic. Verr. I, 6: sermonem, Cic. Flacc. 6: famam, Cic. Phil. XIV, 6: *ook* Absolute, *d. i. uitstrooijen, bekend maken, bij voorb.* dissiparant, te periisse, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 1: b) *verkwisten, verdoen, onder de menschen brengen, bij voorb.* patrimonium, Cic. Or. II, 55: reliquias reip., Cic. Phil. II, 3: possessiones, Cic. Agr. I, 1.

DISSIPTUS, a, um, i. e. dissĕptus cet., *zie* Dissepio.

DISSĬTUS, a, um, *zie* Dissero, evi.

DISSŎCĬĀBĬLIS, e, 1) *het geen zich niet vereenigt of vereenigen laat, bij voorb.* res, Tacit. Agric. 3: 2) *scheiden, bij voorb.* Oceano dissociabili abscidit terras, Horat. Od. I, 3, 21: *maar Bentley leest* dissociabiles.

DISSŎCĬĀTĬO, onis, f. *scheiding*, Tacit. Ann. XVI, 34: terrarum, Plin. H. N. VI, 1: cf. VII, 13. XXII, 21.

DISSŎCĬO, avi, atum, are, *scheiden, bij voorb.* amicitias, Cic. Amic. 20: animos, Nep. Att. 2: dissociari ab aliquo, Cic. Or. III, 19: cf. Ovid. Met. I, 25. Tacit. Ann. XII, 55, *en meermalen.*

DISSŎLŪBĬLIS, *oplosbaar, scheidbaar, bij voorb.* coagmentatio, Cic. Nat. D. I, 8: animal, Ibid. III, 12.

DISSOLVO, olvi, olutum, 3. *eigenlijk, losmaken, het geen gebonden of saamgevoegd was, bij voorb.* scopas, Cic. Or. 71 in.: clypeum, Ibid.: apta, Ibid.: cf. Cic. Senect. 20: *van daar* orationem, Cic. Or. 71, i. e. *niet numereus, gebonden, schrijven: van daar* dissolutus, a, um, a) *losgemaakt, niet gebonden*, Plaut. Poen. I, 1, 20: navigium, Cic. Att. XV, 11, i. e. *losgemaakt, waar door bij den staat verslaat: van daar* alterum (i. e. sermo vulgi) nimis dissolutum, Cic. Or. 57, i. e. *te min* numereus, *niet regelmatig saamgevoegd:* b) *losgemaakt, d. i. dun gemaakt, bij voorb.* fel aqua dissolutum, Plin. H. N. XXVIII, 12: collyria, Ibid. 11: c) *ontbonden, slap, bij voorb.* stomachus, Plin. H. N. XX, 2: d) *nalatig, onăchtzaam, onverschillig, bij voorb.* in praetermittendo, Cic. Verr. V, 3: animus, Cic. Rosc. Am. 11: in periculis, Cic. Cat. I, 2: in re familiari, Cic. Quint. 11: dissolutior, Senec. Controv. V. Praefat.: e) *liederlijk, ongebonden, teugelloos, bij voorb.* adolescens, Cic. Tusc. IV, 20: consiliis, Cic. Agr. II, 20: consuetudo, Cic. Flacc. 9: mores, Phaedr. I, 2, 12: liberalitas, dissolutior, Cic. Ep. ad Brut. 3: omnium hominum dissolutissimus, Cic. Verr. III, 56: *van daar* 1) *smelten, bij voorb.* aes, Lucret. VI, 351: glaciem, Ibid. 963: resinam oleo, Plin. H. N. XIV, 20: 2) *verdeelen, bij voorb. bij Geneesheeren, of door verdeelen verdrijven, bij voorb.* inflationes, Plin. H. N. XX, 12: lassitudines, Ibid. XXIV, 9: dolorem capitis, Ibid.: 3) *scheiden, afzonderen, stuksnijden, verscheuren, te niet doen, opheffen, afschaffen, bij voorb.* societatem, Cic. Rosc. Com. 3: leges, Cic. Phil. I, 10: amicitiam, Cic. Rosc. Am. 39: perjurium, Cic. Off. III, 32: harmoniam, Cic. Tusc. I, 11: judicia publica, Cic Agr. II, 13: severitatem, Cic. Mur. 3: disciplinam, Hirt. Alex. 65: religionem, Liv. XL, 29: regiam potestatem, Nep. Lys. 3: mors cuncta mala dissolvit, Sall. Cat. 51 (50): argentariam, Cic. Caecin. 4: collegia, Suet. Aug. 32: tenebras, Varr. L. L. V, 8: risu ilia, Petron. 24: pinis lamna gracili i. e. *verzagen*, Valer. Flacc. I, 123: interdictum, Cic. Caecin. 14: *van daar* dissolvi *gescheiden worden, zich scheiden, bij voorb.* quarum (possessionum) amore dissolvi nullo modo possunt, Cic. Cat. II, 8, i. e. *zich (van hun) scheiden: even dus zegt*, Cic. Att. II, 6 in., divelli ab otio: 4) *oplossen, d. i. beantwoorden of wederleggen, bij voorb.* interrogationes, Cic. Acad. IV, 15: criminationem, Cic. Rosc. Am. 29: reperiunt, quae non possunt ipsi dissolvere, Cic. Or. II, 38: cf. Cic. Tusc. III, 30. Cic. Div. II, 4 *en* 15: 5) *betaalen, bij voorb.* aes alienum, Cic. Sull. 20: pecuniam alicui, Cic. Planc. 28. Cic. Verr. III, 75 *en* 77. Caes. B. C. I, 87: partem dimidiam, Cic. Rosc. Com. 18: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* Scapulis, Cic. Quint. 5: *dus ook* nomen, Cic. Planc. 28, i. e. *de schuld:* damna, Cic. Verr. V, 13: poenam, Cic. Tusc. I, 42: vota, Cic. Att. XV, 11 extr. Catull. 65, 38: 6) *losmaken, bevrijden, van eene bezigheid of verdrietelijkheid, bij voorb.* dissolvi me, Terent. Heaut. III, 1, 102, i. e. *ik ben gereed, heb mij klaar gemaakt:* obsecro, dissolve me, Plaut. Merc. I, 2, 54, i. e. *help mij voort, zeg mij enz.: van daar* dissolvere pro sua parte, scil. se, Cic. Rosc. Com. 18 post med., *zich vergelijken, zijne zaak afdoen:* Not. dissolvo *wordt ook somtijds met vier lettergrepen gebruikt* (dissoluo), Catull. 65, 38: *dus ook* dissolui (*van vier lettergrepen*), Lucret. V, 351: dissoluuntur (*van vijf lettergrepen*), Ibid. 946: *dus ook* dissoluantur, Ovid. Trist. IV, 8, 18: dissoluenda, Tibull. I, 8 (7), 2: dissoluisse, Ibid. I, 11 (10), 62.

DISSŎLŪTE, Adv., *losgemaakt, gescheiden, van daar* 1) *nalatig, onăchtzaam, liederlijk, los, bij voorb.* scribere de re, Cic. Att. XIV, 13 extr.: vendere, Cic. Verr. III, 39 extr.: remittere, Brut. ad Cic. Ep. 4: minus severe, non tamen dissolute, Cic. Phil. VI, 1: jus suum relinquere, Cic. Caecin. 36 in.: judicare, Cic. Q. Fr. II, 13: clementer factum ut dissolute factum criminaris, Cic. Verr. V, 8: 2) *zonder koppelwoordjens, bij voorb.* dicere, Cic. Or. 39 post. med.

DISSŎLŪTĬO, onis, f. 1) *de losmaking, scheiding, bij voorb.* naturae, Cic. Fin. V, 12 in., i. e. *de dood: dus ook zonder* naturae, Ibid. II, 31 med.: cum dissolutione, id est, morte, (scil. naturae): navigii, Tacit. Ann. XIV, 5: 2) *slapheid, bij voorb.* stomachi, Plin. H. N. XX, 22 post med.: 3) *oplossing, d. i. beantwoording, of wederlegging der tegenwerpingen of voorgestelde vragen, bij voorb.* criminum, Cic. Cluent. 1: contrariorum, Cic. Partit. 17: locorum contrariorum, Auct. ad Her. I, 3: 4) *opheffing, afschaffing, vernietiging, bij voorb.* legum, Cic. Phil. I, 9: judiciorum, Cic. Verr. IV, 59: imperii, Tacit. Ann. XIII, 50: 5) *onverschilligheid, bij voorb.* animi, Cic. ad Div. V, 2 post med.: si humanitas adpellanda est, in acerbissima injuria animi remissio & dissolutio: 6) *zwakte, bij voorb. van geest, bij voorb.* animorum, Senec. Constant. 4: *ook zonder* animi, *bij voorb.* dissolutio & languor, Senec. Ep. 3 extr.: 7) *weglating der koppelwoordjens*, Cic. Partit. 6. Auct. ad Her. IV, 30 in. Quintil. IX, 3, 50.

DISSŎLŪTUS, a, um, *zie* Dissolvo.

DISSŎNO, ui, itum, are, 1) *niet overeenstemmen, verscheiden zijn, bij voorb.* in aliqua dissonent, Colum. I, 1 in.: a re, *bij voorb.* a quibus haec dissonantia sunt, Quintil. VIII, 6, 36: 2) *wedergalmen, bij voorb.* loci dissonantes, Vitruv. V, 8 post med.

DISSONUS, a, um, 1) *niet overeenstemmend, verscheiden, verschillend klinkende, van verschillende toonen, bij voorb.* clamor, Liv. IV, 28 *en* 37: vapor, Plin. H. N. II, 43 in.: carmina, Stat. Sylv. II, 2, 114: 2) *Tropisch, niet overeenstemmende, verschillende; bij voorb.* ab aliquo, *bij voorb.* a Romanis, Liv. VIII, 8: cursus solis, Plin. H. N. XXXVI, 10: gentes sermone & moribus dissonae, Liv. I, 18.

DISSORS, tis, *eigenlijk, van een ongelijk lot: van daar* 1) *ongelijk, bij voorb.* dissortem utero fetum tulit (Pasiphaë), Ovid. Met. VIII, 133: *doch, het kan ook zijn, ongeschikt:* cf. Senec. Med. 7: 2) *niet deelachtig, niet gemeenschappelijk, buiten gemeenschap met een' ander, bij voorb.* a milite, Ovid. Am. II, 12, 11.

DISSUĀDĔO, si, sum, 2. *ontraden, bij voorb.* legem, Cic. Agr. II, 37 in.: verum etiam dissuaserit, Cic. Off. III, 27: dissuasum, ne legem adcipiatis, Gracch. ap. Gell. XI, 10: de captivis, Cic. Off. III, 27: alicui mori, Senec. Herc. Oet. 929.

DISSUĀSĬO, onis, f. *ontrading*, Senec. Ep. 94 post med.: rogationis, Cic. Cluent. 51.

Digitized by Google

DISSUASOR, oris, m. *ontrader*, *bij voorb.* legis, Cic. Or. II, 65: juſti, Lucan. IV, 248: conſilii, Cic. ad Brut. Ep. 15.

DISSUAVIOR *of* **DISSAVIOR**, ari, 1) *verkusſen*, *d. i. zeer kusſen*, *bij voorb.* tuos oculos diſſuaviabor, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 27: *doch, het kan ook enkel kusſen zijn, dewijl dis dikwijls niets betekent:* 2) *kusſen*, *zie hier voor.*

DISSULCUS porcus dicitur, cum in cervice ſetas dividit, Feſt. *Veelen ſchrijven* diſulcus.

DISSULTO, are, i. q. diſſilio. *van één ſpringen*, *bij voorb.* ferrum, Plin. H. N. XXXVII, 4: ripae, Virg. Aen. VIII, 240: crepitus, Ibid. XII, 923: ſplendor aquae, Sil. VII, 144.

DISSUO, ui, utum, 3. *ontornen*, *het geen ſaamgenaaid was: van daar* a) ſinum, Ovid. Faſt. I, 408, i. e. *van een doen*, *openen:* malas, Perſ. III, 58, i. e. *den mond opſperren*, *bij voorb. bij het geeuwen of gaapen:* b) amicitias, Cic. Off. I, 33 med. *en* Amic. 21 in., i. e. *allengs ſcheiden.*

DISSUPO, *zie* Diſſipo.

DISSYLLABUS *of* **DISYLLABUS**, (os), a, um, *van twee lettergrepen*, *bij voorb.* vox, Quintil. I, 5 (9): diſſyllabon quodvis, Lucil. ap. Non. 1. n. 103.

DISTABESCO, ui, 3. i. q. tabeſco, *vergaan*, *vervlieten*, *bij voorb.* ſal, Cato R. R. 24: cf. Feſt.

DISTAEDET, ere, i. q. taedet, *het walgt*, *het verdriet*, *bij voorb.* me tui, Plaut. Amph. I, 3, 5: me loqui cum hoc, Terent. Phorm. V, 8, 22. *Het* Perfect. *is* diſtaeſum eſt, *het welk niet ligt voorkomt. Feſtus zegt, dat de Ouden daar voor* diſtiſum *gezegd hebben. Ook* diſtiſus (diſtaeſus) ſum, es, eſt cet., *hebben de Ouden gezegd*, *bij voorb.* poſtquam artis diſtiſus ſuae eſt, Maſſur. Sabin. ap. Macrob. Sat. III, 6.

DISTANTIA, ae, f. 1) *afſtand*, *verwijdering*, *tusſchenruimte*, Plin. H. N. II, 15, *tweemaal.* 2) *afſtand*, *Tropisch*, *d. i. onderſcheid*, *verſchil*, *bij voorb.* coloris, Quintil. VII, 10, 10. Gell. II, 26 poſt init.: conditionis, Quintil. V, 10, 26: morum ſtudiorumque, Cic. Amic. 20: intercurrat diſtantia formis, Lucret. II, 873.

DISTENDO, di, tum *en* ſum, 3. *uit een ſtrekken of ſpannen*, *bij voorb.* hominem, Plaut. Mil. V, 14. Liv. I, 28: brachia, Ovid. Met. IV, 490: manus, Gell. XV, 15: umbracula virgis, Ovid. Art. II, 209: rictum, Quintil. I, 11 (19): cf. Ovid. Met. IV, 457. Sueton. Tiber. 62: *dus ook* aciem, Caeſ. B. C. III, 92: diſtenſis navibus, Hirt. Alex. 45: *dus ook* pontem medios in agros, Lucan. IV, 140: *van daar* 1) *ſcheiden*, *verdeelen*, *niet bij een laten*, *bij voorb.* copias hoſtium, Liv. III, 23: *ook* 2) *Tropisch*, *deelen*, *bij voorb.* animos, Liv. IX, 12 extr., i. e. *in twijfel trekken*, *onzeker maken: ook ſcheiden*, *afhouden*, *bij voorb.* hoſtes ab apertiore loco, Liv. XXXIV, 29: *dus ook* curas hominum, Liv. XXVII, 40 in. 3) *vol of opvullen*, *bij voorb.* ventrem, Plaut. Caſ. IV, 1, 19: horrea, Tibull. II, 5, 84: nectare (i. e. melle) cellas, Virg. Aen. I, 433 (437): *van daar* diſtentus, a, um, *vol*, *opgevuld*, (*te weten, heel vol*), *bij voorb.* diſtentus coena, Plin. Paneg. 49: lacte diſtentae capellae, Virg. Ecl. VII, 3: ubera, Ibid. IV, 21: diſtentius uber, Horat. Sat. I, 1, 110: *doch, het kan ook gedeeltelijk, ſterk, groot, verſtaald worden.* 4) *bezig zijn met veele dingen: van daar* diſtentus, a, um, *bezig*, *bij voorb.* mens divina diſtenta, Cic. Nat. D. III, 39: diſtenſus ſum cum opera tum animo, Cic. Q. Fr. III, 8: negotiis diſtentus, Cic. Roſc. Am. 8: *ook in* opere, Auct. B. Hiſp. 23: circa aliquid, Tacit. Ann. XVI, 8: *dus ook* diſtentiſſimus, Cic. Att. XV, 18, *ten zij dit van* diſtineo *is.* Not. *het* Supinum diſtenſum *neem ik aan, omdat* diſtenſus *voorkomt*, *bij voorb.* Hirt. Alex. 45.

DISTENTIO, onis, f. *uitſtrekking*, Scrib. Larg. 89: nervorum, Celſ. II, 4 poſt med. *en* 8 ante med. VIII, 4 in. *en* 25.

DISTENTUS, us, m. *uitſtrekking*, *bij voorb.* cutis ſtrillatae, Plin. H. N. VIII, 38.

DISTENTUS, a, um, Particip. 1) *van* Diſtendo, 2) *van* Diſtineo.

DISTERMINATOR, oris, m. *de afzonderaar*, *bij voorb.* axis diviſor & diſterminator mundi, Apul. de mundo poſt init.

DISTERMINO, are, *afzonderen*, *ſcheiden*, Cic. Arat. 94: Judaeam ab Aegypto, Plin. H. N. XII, 21: Hiſpanias Galliasque, Ibid. III, 3 extr.: cf. IV, 20. Pandect. X, 1, 4 extr.

DISTERMINUS, a, um, *afgezonderd*, Sil. V, 400.

DISTERNO, ſtravi, ſtratum, 3. *een onderſcheiden bed of leger maken of ſpreiden*, *bij voorb.* pueris extra limen quam procul diſtratum fuerat, Apul. Met. II ante med. p. 121. Elm., *hun werdt een bed gemaakt, of een ſlaapplaats bereid, alwaar het* impersonaliter *ſtaat: wegens* extra limen *zou men ook* deſtratum *kunnen lezen, en* diſternere *ſtaat in* Apulej. Met. X extr., *zie boven.*

DISTERO, trivi, tritum, 3. *ſtukwrijven*, *ſtukſtampen*, *bij voorb.* caſeum, Cato R. R. 75: *van daar Tropisch*, aliquem baſiis, Petron. 24.

DISTICHUS, a, um, 1) *tweeregelig*, *als twee regels beſtaande*, *bij voorb.* hordeum, Colum. II, 9 extr.: *ook* diſtichum ſcil. aedificium *of* ſepulcrum, i. e. *misſchien twee reiën kamers hebbende*, Inſcript. ap. Fabrett. cap. 9. n. 234. p. 627. 2) *uit twee verzen beſtaande*, *bij voorb.* carmen: *ook zegt men enkel* diſtichon, *naar den Griekſchen uitgang*, ſcil. carmen, Martial. III, 11, 2. Plur. diſticha, Ib. VIII, 29, 1.

DISTICO, are, *zie* Deſtico.

DISTILLATIO, **DISTILLO**, *zie* Deſtillatio cet.

DISTIMULO, *zie* Deſtimulo.

DISTINCTE, *met in acht neming van het behoorlijk onderſcheid*, *ordentlijk*, *duidelijk*, *bij voorb.* dicere, Cic. Or. III, 14. Or. 28. Tuſc. II, 3: ſcribere, Cic. Leg. I, 13: deſignare, Plin. Paneg. 88: diſtinctius dicere, Cic. Phil. II, 13.

DISTINCTIO, onis, f. 1) *onderſcheiding; ook kan men het ſomtijds, onderſcheid, vertaalen*, *bij voorb.* ingenui & illiberalis joci, Cic. Off. I, 2 extr.: cauſarum, Cic. Fat. 19: veri a falſo, Cic. Fin. I, 19 extr.: volucrum, Plin. H. N. X, 11: *van daar in de Redenvoering eene ſoort van tegenſtelling*, a) *in woorden, wanneer ik, bij voorb. mild voor zuinig zet*, Quint. IX, 3 poſt med. §. 65: b) *in ſtellingen*, Ibid. §. 82. 2) *afdeeling*, *verdeeling*, *ordening*, *ſchikking*, *bij voorb.* ſiderum, Cic. Nat. D. II, 5 med.: ejus diſtinctionem & ornatum, Cic. Or. II, 90 med.: *van daar de* Interpunctie *of zinſnijding*, Quintil. XI, 3 ante med. §. 37. *en* Diomed. 2. 3) *het boorden of beleggen met iet tot ſieraad: van daar ſieraad, opſchik*, *bij voorb.* ejusdem verbi, Cic. Or. III, 54.

DISTINCTUS, us, m. *het onderſcheid*, *onderſcheiding*, *bij voorb.* pennarum, Tacit. Ann. VI, 28.

DISTINCTUS, a, um, *zie* Diſtinguo.

DISTINEO, inui, entum, 2) *van een houden*, *bij voorb.* tigna fibulis, Caeſ. B. G. IV, 17: *van daar* 1) *Tropisch*, *van een houden*, *niet bij een laten*, *deelen*, *ſcheiden*, *bij voorb. troepen van den vijand*, Liv. IV, 59 in. Caeſ. B. G. VII, 50. B. C. III, 52: duo freta, Ovid. Her. VIII, 69: cf. Lucret. V, 204: *ook Tropisch*, *ſcheiden*, *bij voorb.* diſtineor dolore, Cic. Planc. 1, i. e. *ik verga*, *het ſmart mij*, *ik zou wel berſten:* duae ſententiae diſtinebant ſenatum, Liv. V, 20, i. e. *verdeelden hem*, *maakten hem oneens of onzeker:* fenebris res diſtinet unanimos, Liv. VII, 21, i. e. *ſcheidt*, *maakt oneens:* amorem, Ovid. Remed. 486. 2) *met meer dan ééne zaak bezig zijn*, *bij voorb.* quanta occupatione diſtinear, Cic. Att. II, 23: maximis occupationibus diſtineri, Cic. ad Div. II, 30 in.: multitudine judiciorum & novis legibus diſtinebar, Ibid. VII, 2 extr. 3) *ſcheiden*, *verhinderen*, *ophouden*, *afhouden*, *bij voorb.* pacem, Cic. Phil. XII, 12. Liv. II, 15 extr.: victoriam, Caeſ. B. G. VII, 37: regem a circumſpectu rerum cet., Liv. XLIV, 35: rem, Liv. XXXVII, 12 in.: legiones a praeſidio, Caeſ. B. G. VII, 59: aliquem a domo, Horat. Od. IV, 5, 12: hoſtem, Virg. Aen. XII, 381.

DISTINGUO, nxi, nctum, 3. 1) *afzonderen*, *ſcheiden*, *afdeelen*, *onderſcheiden*, *bij voorb.* vera a falſis, Cic. Partit. 40: falſum vero, Horat. Ep. I, 10, 29, *voor* a vero: genera oratorum aetatibus, Cic. Brut. 19: guttas intervallis, Cic. Or. III, 48: crimina, Cic. Verr. IV, 4: ambigua, Cic. Brut. 41: duo ſunt millia (ſcil. *ſchreden*), quae nos diſtinguunt i. e. *ſcheiden*, Martial. II, 5, 3: diem ordine rerum, Juvenal. I, 127, i. e. *afdeelen*, *verdeelen: dus ook* faecula in faſtos, Lucan. V, 399: *van daar* vocem linguâ, Sil. I, 78, i. e. *duidelijk ſpreken:* comas *de haairen ordenlijk verdeelen*, *d. i. kammen*, *opmaken enz.*, Senec. Troad. 884: *dus ook* caput acu, Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 284: *van daar* diſtinctus, a, um, *afgedeeld*, *ordenlijk*, *duidelijk*, *bij voorb.* narratio diſtincta perſonis, Cic. Or. II, 80 extr.: cf. Ibid. III, 25 in. *en* 48 extr.: ſermo dilucidus, diſtinctus, Quint. V, 14 extr.: diſtinctior Cicero, Auct. dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 18, i. e. *duidelijker: van daar* ſtellis paribus ſimiliter diſtinctis, Cic. Nat. D. II, 41, i. e. *heller*, *zichtbaar.* 2) *iet bont maken, of met iet, tot ſieraad beboorden of opſchikken*, *bij voorb.* poculum gemmis, Cic. Verr. IV, 27: coelum aſtris, Cic. Nat. D. II, 37: litora urbibus, Ibid. 39: provinciam portibus, Cic. Flacc. 12: herbas floribus, Ovid. Met. V, 266: racemos colore purpureo, Horat. Od. II, 5, 11: *dus ook* Cynoſura ſtellis diſtincta, Cic. Nat. D. II, 41: orationem, Cic. Invent. II, 15. Or. II, 9, i. e. *opſchikken.* 3) *de* Interpunctie *of zinſnijding maken*, *bij voorb.* punctum *enz.*, *bij voorb. met de pen, griffie enz.*, Diomed.: *of ook in het lezen, dat men daar op houdt, waar de zin het vordert*, *bij voorb.* verſum, Quintil. I, 8 (14) in.: *van daar eindigen*, *bij voorb.* cunctationem, Apul. Met. II prope fin. p. 127. Elm.

DISTO, are, 1) *gescheiden of verwijderd zijn*, a) *van plaats, bij voorb.* summa labra distabant, Caes. B. G. VII, 72: inter se. Ibid.: ab aliquo, Hirt. Alex. 7: *ook* seq. Dat. *voor* a, *bij voorb.* foro i. e. a foro, Horat. Ep. I, 7, 48: b) *in tijd, bij voorb.* Codrus ab Inacho, Horat. Od. III, 19, 1: non multum aetate distantes, Quintil. XII, 10 in. 2) *Tropisch, verwijderd zijn, af zijn, d. i. onderscheiden zijn, bij voorb.* inter se, Cic. Or. I, 49: a re, *bij voorb.* vita hominum distat a vita bestiarum, Cic. Off. II, 4: a malitia, Ibid. III, 17: *ook* seq. Dat. *voor* a, *bij voorb.* amicus scurrae, Horat. Ep. I, 18, 4: aera lupinis, Ibid. I, 7, 23: nihil aconito distans, Plin. H. N. XXIX, 4 med. Not. distat, *daar is onderscheid, het is niet het zelfde*, Impersonaliter, Horat. Epist. I, 17, 44. II, 2, 195: *dus ook* nihilum distabit, i. e. *daar zal geen onderscheid zijn, het zal het zelfde zijn*, Ibid. Sat. II, 3, 110.

DISTORQUEO, si, tum, 2. 1) *van een draajen of scheuren, verdraajen, bij voorb.* os, Terent. Eun. IV, 4, 3. Ovid. Art. III, 237: oculos, Horat. Sat. I, 9, 65: labra, Quintil. I, 11 (19): *van daar* distortus, a, um, a) *verwrikt, verdraaid*: b) *misvormd, bij voorb.* homo distortus, Cic. Or. II, 66: distortissimus, Cic. Mur. 29 extr.: crura, Horat. Sat. I, 3, 47: pedes, Sueton. Galb. 21: c) *Tropisch, verkeerd, onschiklijk, bij voorb.* nullum genus est distortius, Cic. Fat. 8 extr.: cogitatio, Petron. 55: 2) *martelen, kwellen*, Suet. Dom. 16. Senec. Benef. VII, 19: *ook van de ziel*, Senec. Ep. 74.

DISTORTIO, onis, f. *verwrikking, verdraajing, bij voorb.* membrorum, Cic. Fin. V, 12: oris, Cels. IV, 2. n. 2.

DISTRACTIO, onis, f. *het van een trekken, de afzondering, scheiding, bij voorb.* membrorum, Gell. XII, 1: animi & corporis, Senec. Epist. 30 extr.: animorum, Cic. Nat. D. I, 11: cupiditatum, Plaut. Pseud. I, 1, 67: *van daar Tropisch, scheiding van gemoederen, d. i. oneenigheid, oneenigheid, bij voorb.* civium, Varr. ap. Non. 4. n. 138: nobis cum tyranno nulla societas sed potius summa distractio est, Cic. Off. III, 6 extr. 2) *het verkopen aan meer lieden, ook misschien in 't gemeen verkoping, bij voorb.* mercium, Pandect. XIV, 7, 5 post med.: fundi, Ibid. II, 15, 8 post med.

DISTRACTUS, a, um, *zie* Distraho.

DISTRAHO, xi, ctum, 3. *hier en daar heen trekken, van een trekken of scheuren, verscheuren, verdeelen, bij voorb.* corpus, Cic. Nat. D. III, 12. Liv. I, 28 extr.: comam & genas, Ovid. Am. I, 8, 112: fluvium in paludes, Plin. H. N. V, 26: vallum, Liv. XXV, 36: *van daar* a) *scheiden, afzonderen, bij voorb.* cohaerentia, Cic. Off. III, 3: societatem, Ibid. 6: aliquem a complexu suorum, Cic. Dom. 37: animos in contrarias sententias, Cic. Off. I, 3: amorem, Terent. Phorm. III, 2, 33: matrimonium, Pandect. XXIV, 2, 2: aliquem ab aliquo, Cic. Phil. II, 10. Planc. 42: voces, Cic. Or. 45, i. e. *te breed uitspreken.* b) *eindigen, scheiden, vernietigen, bij voorb.* controversiam, Cic. Caecin. 2: c) *onzeker maken, bij voorb.* distrahor, Cic. Acad. IV, 43, *ik ben onzeker*: d) *verhinderen of ophouden, bij voorb.* rem, Caes. B. C. I, 33: e) *verstrooijen, bij voorb.* partem navium, Caes. B. C. III, 17: quos mors eripuit nobis aut fuga distraxit, Cic. ad Div. IV, 13: f) *verkopen, te weten, aan verscheiden personen; ten zij het, in het gemeen, verkopen is, bij voorb.* bona venum distrahere, Gell. XX, 1: merces, Justin. IX, 1: cf. Sueton. Vesp. 16. Tacit. Ann. VI, 17: g) *aftrekken, afkeerig maken*, aliquem ab aliquo, Cic. Phil. II, 10: h) *met meer dan ééne zaak bezig zijn, bij voorb.* animum *verdeelen, verstrooijen*, Senec. Ep. 2: i) fama distrahi, *ten kwaaden naam en faam staan*, Tacit. Ann. III, 10. *Het* Particip. Distractus *heeft ook de* Gradus, *bij voorb.* distractior, Lucret. IV, 958: distractissimus, Vellej. II, 114.

DISTRATUS, a, um, *zie* Distemo.

DISTRIBUO, ui, utum, 3. *verdeelen, uitdeelen, verspreiden, bij voorb.* sanguinem in corpus, Cic. Nat. D. II, 55: orbem in partes, Cic. Tusc. I, 28: partes Italiae, Cic. Cat. I, 4. III, 4: exercitum in civitates, Caes. B. G. V, 24: exercitum latius, Ibid. III, 10: argentum ex sententia, Terent. Ad. III, 3, 17: leges Atheniensium in omnes terras distributae, Cic. Flacc. 26, i. e. *verdeeld, verbreid*: frumentum civitatibus, Cic. Verr. III, 70 in., scil. *om te geven, gevolglijk opleggen, bevelen te geven.* Not. partitionem i. e. *maken*, Cic. Or. 32: distributa expositio, Cic. Invent. I, 22, i. e. quae fit per distributionem.

DISTRIBUTE, *verdeeld, met behoorlijke verdeeling, ordenlijk, bij voorb.* scribere, Cic. Tusc. II, 3: distributius aliquid tractare, Cic. Invent. II, 59.

DISTRIBUTIO, onis, f. *deeling, verdeeling*, Cic. Cluent. 1. Q. Cic. Petit. cons. 12. Vitruv. I, 2. Auct. ad Her. I, 10 extr.: *van daar als eene redekunstige figuur*, Cic. Or. III, 53 med.

DISTRIBUTOR, oris, m. *uitdeeler, verdeeler, deeler, bij voorb.* deus — distributor dispensatorque est bonorum, Apul. in Trism. ad Asclep. post med. p. 92. Elm.

DISTRIBUTUS, a, um, *zie* Distribuo.

DISTRICTE, *scherp, streng, stipt enz., bij voorb.* dreigen, Plin. Ep. IX, 2: *doch, men schrijft hier liever* destricte, destrictius cet., *zie* Destricte.

DISTRICTIO, onis, f. *zwarigheid, hindernis, bij voorb.* quod sine ulla districtione ipsius interdum futurum est, Pandect. IV, 8, 16.

DISTRICTUS, a, um, *zie* Distringo.

DISTRINGO, nxi, ctum, 3. 1) *van een trekken of rekken, ook hier en daar binden, met meer dan éénen band binden, bij voorb.* alii adligati, alii adstricti, alii districti quoque, Senec. de vita beata 16 extr.: *van daar* a) *met meer dan ééne zaak bezig zijn, deelen, bij voorb.* hostes, Liv. XXXV, 18 extr. XLIV, 35 post init., i. e. *hun eene diversie (afwending) maken: van daar* districtus *bezig, bij voorb.* bellis, Nep. Hann. 13: ancipiti contentione, Cic. Manil. 4: cura rerum, Valer. Max. VIII, 7 ex. 15: circa mala, Flor. IV, 12: districtior a negotiis, Cic. Q. Fr. II, 16 in.: b) *afwrijven, bij voorb.* exiguum aridi thymi, Colum. XII, 8: *van daar* frontem, Quintil. XII, 6, i. e. *stout zijn*: c) *scheiden, te gronde helpen, bij voorb.* libertatem, Senec. Benef. VI, 34 in. 2) *uittrekken, bij voorb.* gladium *den degen trekken: doch, hier leest men liever* destringere: *van daar* districtus, a, um, *streng, bij voorb.* censura, Valer. Max. II, 9, 6: feneratrix, Ibid. VIII, 2, 2: districtior accusator, Tacit. Ann. IV, 36: *doch* destrictus *schijnt beter te zijn: en* zoo *staat ook* Valer. Max. Ed. Torrent. 3) *afstroopen: doch, ook hier leest men liever* destringere.

DISTRUNCO, are, *van een houwen, stukhouwen*, aliquem medium, Plaut. Truc. II, 7, 53.

DISTURBATIO, onis, f. *verstooring, bij voorb.* in Corinthi disturbatione nostri, scil. peccavere, Cic. Off. III, 11 in.

DISTURBO, avi, atum, are, *van een drijven, scheiden, bij voorb.* concionem, Cic. Mil. 33: societatem, Cic. Rosc. Am. 38: auster disturbat freta, Senec. Hippol. 1011, i. e. *ontrust: van daar* 1) *verstooren, scheuren, bij voorb.* tecta, Cic. Dom. 37: porticum, Ibid. 39. Cic. Att. IV, 3: opera, Caes. B. C. I, 26: ignis cuncta disturbat, Cic. Nat. D. II, 15: si qua in vineis fossor disturbavit, vinitor restituere debet, Colum. XI, 2, 38, i. e. *verstoord, in wanörde gebracht heeft: van daar in wanörde brengen*, Colum. XI, 2, 38, *zie terstond hier voor.* 2) *Tropisch, scheiden, verstooren, te gronde helpen, nederwerpen, bij voorb.* societatem, Cic. Rosc. Am. 38: nuptias, Terent. And. I, 2, 11: judicium ambitus, Cic. Sull. 5: judicia, Ibid. 25: legem, Cic. Agr. II, 37 in.: rem, Cic. ad Div. XI, 21: *dus ook* ignis cuncta disturbat, *zie hier voor.*

DISULCUS, *zie* Dissulcus.

DITE, 1) Adject., *zie* Dis. 2) Adv., *rijk, komt misschien niet voor: maar* ditius, *bij voorb.* habitare, Stat. Sylv. I, 5, 31: ditissime, Apul. de deo Socr. prope fin. p. 54. Elm.

DITESCO, ĕre, *rijk worden, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* partu, Lucret. IV, 1247: praeda, Ibid. V, 1248: largo ditescat arena sanguine, Claudian. de consul. Mall. Theodor. 309.

DITHYRAMBICUS, a, um, *Dithijrambisch, bij voorb.* poëma, Cic. de opt. gen. Orat. 1, *zie* Dithyrambus.

DITHYRAMBUS, i, m. 1) Bacchus: 2) *een vers op hem, dat vol geestverrukking, en gevolglijk zeer verheven was, en na aan het gezwollene grensde, ook elk dergelijk vol geestverrukking, zeer verheven, vers*, Horat. Od. IV, 2, 10. Cic. Or. III, 48, *alwaar er* licentior *bij staat: van daar* poëma dithyrambicum, Cic. de opt. gen. Or. 1, *dat daar uit besstaat: en dergelijke gedichten waren, zoo als gezegd is, vol hooge geestverrukking en ongemeen stout.*

DITIO, onis, f. *magt over anderen, geweld, heerschappij, of verpligting tot gehoorzaamheid, bij voorb.* esse in ditione alicujus, Cic. Verr. IV, 27: redigere in ditionem nostram, Cic. Provinc. 13: ditione atque numine deorum, Cic. Leg. II, 7: sub imperium ditionemque cadere, Cic. Font. 1: urbes sub imperium populi ditionemque subjungere, Cic. Verr. I, 21: tenere aliquem in sua potestate ac ditione, Ibid. 38: tenere ditione regionem aut populum, Virg. Aen. I, 236 (240) en 622 (626): Commagene ditionis regiae, Suet. Vesp. 8: se permittere alicujus ditioni, Curt. IV, 1: suae ditionis fecit, Ibid. 4.

DITIOR, DITISSIMUS, *zie* Dis.

DITIUS, DITISSIME, *zie* Dite.

DITO, avi, atum, are, *rijk maken, verrijken, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* aliquem, Liv. XXI, 60. Horat. Epod. I, 33. Valer. Flacc. VI, 145: urbem triumphis, Auct. ad Her. IV, 53: sermonem patrium, Horat. Art. 56: cf. Ovid. Pont. II, 7, 62.

DIU,

DIU, is eigenlijk de Ablativus van dies i. e. dies, van daar nudius tertius, quartus cet., voor nunc dies eſt tertius cet.: van daar 1) bij dag, bij voorb. noctu & diu, Plaut. Caſ. IV, 4, 5: nec noctu nec diu quietus, Plaut. en Titinn. ap. Non. 2. n. 230: noctu diuque cet., Salluſt. Fragm. ap. Chariſ. 2: 2) lang, d. i. langen tijd, bij voorb. ſatis diu, Cic. Cluent. 71: dikwijls ſtaat het met multum, bij voorb. multum ac diu conſultum, Cic. Agr. II, 32: multum diuque vixeris, Cic. Senect. 3: diu multumque, Cic. Phil. XIII, 5. Or. I, 33. Or. I, Att. IV, 13: ook Subſtantive, quid eſt hoc ipſum diu, in quo eſt aliquid extremum? Cic. Marcell. 9, dus lang, d. i. dezen langen tijd: quid eſt in hominis vita diu? Cic. Senect. 19: diutius, Cic. Verr. I, 13. Att. VII, 3: diutiſſime, Cic. Piſ. 37. Amic. 1: dus ook jam diu reeds lang, Cic. Att. I, 19 extr. Plaut. Aſin. II, 1, 3. 3) lang, d. i. zedert langen tijd, bij voorb. quae diu cupimus, Cic. Or. I, 30: copiae, quas diu comparabant, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13 extr.: dus ook jam diu reeds lang, reeds zedert langen tijd, bij voorb. flagitat, Cic. in Caecil. 8: dicimus, Cic. Verr. IV, 47: 4) voorheen, te vooren, bij voorb. nec diu hic fui, Plaut. Rud. I, 3, 28, waar het ook kan heeten, ik ben hier nooit geweest.

DIVA, zie Divus.

DIVARICO, avi, atum, are, van een ſperren of rekken, bij voorb. hominem, Cic. Verr. IV, 40: taleas, Cato R. R. 45: ook divaricare voor divaricari of divaricare ſe, bij voorb. nec cujus unguiae divaricent, Varr. R. R. II, 5, 8, ſcil. ſe.

DIVELLO, elli, ook ſomtijds ulſi, ulſum, 3. van een ſcheuren, verſcheuren, bij voorb. artus, Ovid. Met. VIII, 877: corpus, Virg. Aen. IV, 600: quercum, Gell. XV, 16: vulnus i. e. opſcheuren, Auct. B. Afric. 88: cf. Ovid. Met. XI, 38. Senec. Hippol. 1173: van daar Tropisch, divellor dolore, Cic. Planc. 33, i. e. ik zou wel berſten van enz.: van daar 1) van een ſcheiden, bij voorb. res copulatas, Cic. Off. III, 18 extr.: amicitiam, Senec. Ep. 6: conſenſum ordinum, Cic. Haruſp. 28: amorem, Horat. Od. I, 13, 19: van daar divelli geſcheiden worden, ook zich ſcheiden, bij voorb. ab otio, Cic. Att. II, 6 in.: a voluptate, Cic. Fin. I, 16 in. (conf. diſſolvi a poſſeſſionibus, Cic. Cat. II, 8). Not. 2) ſcheiden, te niet doen, bij voorb. adfinitatem, Cic. Quint. 6: amicitiam, Senec.: amorem, Horat., zie hier voor: ſomnum, Horat. Ep. I, 10, 18: 3) wegſcheuren, met geweld ſcheiden, bij voorb. liberos a parentum complexu, Salluſt. Cat. 51 (50): membra ab aliquo, Cic. Sull. 20: ramum ſuo trunco, Ovid. Met. XIV, 115, voor a trunco: dus ook Damalis divelletur adultero, Horat. Od. I, 36, 19. 4) wegnemen, te niet doen, bij voorb. commoda civium, Cic. Off. II, 23 extr.: ſomnum, Horat. Ep. I, 10, 18.

DIVENDO, ïdi, itum, 3. verkopen, te weten, aan verſcheidenen, ook miſſchien in 't gemeen, verkopen, bij voorb. praedam, Liv. I, 53: bona, Cic. Agr. I, 3. Liv. II, 13. Tacit. Ann. VI, 17.

DIVERBERO, avi, atum, are, 1) verſlaan, van een ſlaan, ſcheiden, bij voorb. ſagitta volucres diverberat auras, Virgil. Aen. V, 503: umbras ferro, Ibid. VI, 294: ſol diverberat undas aerias, Lucret. II, 151. 2) verſlaan, d. i. afkloppen, zeer ſlaan, bij voorb. ubera, Apul. Met. VII extr. p. 200. Elm.

DIVERBIUM, i, n. Het geſprek van twee of meer Acteurs op het tooneel, Liv. VII, 2: ook Petron. 64 in., alwaar ſommigen verkeerd deverbia lezen.

DIVERRO, zie Deverro.

DIVERSE, Adv., 1) op verſcheiden kanten, dan daar, dan hier heen, bij voorb. trahere, Terent. And. I, 5, 25. Ook op verſcheiden kanten, hier en daar, bij voorb. jacere, Auct. B. Afric. 40. 2) op verſcheiden wijze, verſcheidenlijk, verſcheiden, bij voorb. dicere, Cic. Invent. I, 50: ſeq. a, bij voorb. diverſe a tua ſententia, Gell. VII, 17 poſt med.: jacere, Auct. B. Afric. 40, zie hier voor. Not. Compar. diverſius, Salluſt. Cat. 61 (64). Superl. diverſiſſime, Sueton. Tiber. 66.

DIVERSITAS, atis, f. verſcheidenheid, onderſcheid, bij voorb. ingeniorum, Plin. Ep. VII, 30: perſonarum, Quintil. X, 5: auctorum, Plin. H. N. VI, 26 extr.: mira inter medicos diverſitas, Ibid. XX, 5 extr.

DIVERSITO, DIVERSITOR, DIVERSOR, DIVERSORIUM, DIVERSORIOLUM cet., zie in Deverſito, Deverſ. cet.

DIVERSUS, a, um, zie Diverto.

DIVERTICULUM, zie Deverticulum.

DIVERTO of DIVORTO, ti, ſum, 3. 1) in verſcheiden deelen of oorden draaien of keeren, uit een draaien, wenden of ſcheiden: van daar divertere ſcil. ſe zich ſcheiden, bij voorb. van echtſcheiding, ſive diverterit ſive nupta eſt adhuc, Pandect. IX, 2, 27 extr.: dus ook matrimonia divertentia, Gell. IV, 3: dus ook diverſorum me ab ea (femina), Apulej. Apol. prope fin. p. 336. Elm.: of afgaan, weggaan, alwaar deels diverti, deels divertere ſcil. ſe ſtaat, bij voorb. divertere via, Liv. XLIV, 43 in. Plin. Paneg. 52 extr.: diverti ſejk via, Liv. XXV, 9 poſt init.: divertere a ſchola & magiſtris, Sueton. in vita Perſ. prope fin.: doch, veelen willen in deze beteekenis liever deverti en devertere lezen: van daar diverſus of divorſus, a, um, a) van een gekeerd, gewend of geſcheiden, bij voorb. ſeminae diverſae, Liv. XLIV, 43: diverſi diſceſſiſſent, Nep. Dat. 11, i. e. van een enz., de een hier, de ander daar heen: diſtendite hominem divorſum, Plaut. Mil. V, 14: cur diverſus abis? Virg. Aen. XI, 855, i. e. weg: ook na verſchillende (andere) plaatzen heen gekeerd, de een (het een) hier, de ander (het ander) daar heen, bij voorb. diverſi diſceſſiſſent, Nep., zie hier voor: age diverſas (puppes) of diverſos (homines), Virg. Aen. I, 70 (74): diverſi circumſpiciunt, Ib. IX, 415: diverſi abiere, Liv. III, 60 in.: ad caſtra, ad ſylvas diverſi tendebant, Liv. IX, 37 extr., i. e. eenigen liepen na het leger, anderen enz.: cf. Virg. Aen. V, 676, alwaar diverſa voor diverſae (poëtisch) ſtaat. b) op verſcheiden plaatzen te vinden, op verſcheiden plaatzen, de een hier, de ander daar, bij voorb. ſtate diverſae, Plaut. Truc. IV, 3, 13: diverſi audiviſtis, Salluſt. Cat. 20: portus, qui diverſos inter ſe aditus habeant, Cic. Verr. IV, 52 extr. c) tegen over elkander geſteld of gekeerd, tegen over te vinden, bij voorb. in diverſum iter concitati equi, Liv. I, 28: diverſa duo vitia avaritia & luxuria, Liv. XXXIV, 4: pars, tegenpartij, Sueton. Aug. 51. en Gramm. 9: cinguli duo inter ſe diverſi, Cic. Somn. Scip. 6, i. e. de circulus polaris, de pool-cirkel: Corinthus duo maria navigationi diverſa conjungit, Cic. Agr. II, 32, alwaar navigationi voor ad navigationem ſtaat, d. i. ten voordeele der Scheepvaart: van daar in diverſum, Plin. H. N. XI, 45: en e diverſo, Suet. Dom. 9, i. e. integendeel, omgekeerd: ook heet e diverſo tegen over, Juſtin. XXX, 4: ook anders ſeq. quam, Plin. H. N. XXIII, 4 in. 2) afwenden van iet: van daar diverti of divertere, ſcil. ſe, afgaan, weggaan, zich wegwenden, bij voorb. diverti of divertere via, Liv., van den weg afgaan, zie hier voor: doch, veelen willen in deze beteekenis deverti en devertere lezen. Van daar a) verwijderen: van daar diverſus, a, um, verwijderd, af zijnde, bij voorb. loca, Cic. Manil. 4 en 16: loca diverſiſſima, Liv. IV, 22: van daar diverſum de verwijdering, afſtand, bij voorb. diverſo terrarum diſtineri zeer ver af zijn, Tacit. Ann. III, 59: b) divertere, ſcil. ſe, zich verwijderen, Tropisch, d. i. verſcheiden zijn, bij voorb. divertunt mores virgini longe ac lupae, Plaut. Epid. III, 3, 22: van daar diverſum de verſcheidenheid, bij voorb. in diverſum auctores trahunt, Liv. XXV, 11 extr., i. e. zijn niet eens: van daar diverſus, a, um, verſcheiden, d. i. (a) onderſcheiden, anders, niet eenerlei, ongelijk, bij voorb. ratio, Cic. Phil. V, 18: pars, Cic. Invent. I, 33, en meermalen: ook met den Genitivus, op de vraag, waar in? bij voorb. animi, Tacit. Hiſt. IV, 81: morum, Ibid. Ann. XIV, 19. Iets ſtaat ten aanzien van het voorwerp met a, Cic. Brut. 90: met den Dativus, bij voorb. verbis, orationi, Quintil. IX, 2 ante med.: praeſentibus, Vellej. II, 75: pretia nulli diverſiora, Plin. H. N. XII, 19 extr.: ook ſeq. ac, quam i. e. als, bij voorb. diverſa in hac, ac ſupra dicta cet., Ibid. X, 12: Eruca diverſae eſt naturae quam lactucae, Ibid. XIX, 8 med.: diverſum valent, quam indicant, Quintil. I, 4 (6) extr. (b) veelen, eenigen, bij voorb. diverſi homines, Cic. Phil. II, 37, verſcheiden lieden, zoo als in onze taal, d. i. meer dan één. 3) inkeeren: doch, hier willen de Geleerden liever deverto en devertor lezen, zie Deverto. Not. van diverſus ſtaat de Compar. diverſior, Lucret. III, 803. Plin. H. N. XII, 19 extr. Gell. VI, 6, en XX, 1 ante med. §. 19: alwaar overal diverſius ſtaat, behalven Plin. H. N., alwaar diverſiora gevonden wordt, en Superl. diverſiſſimus, Liv. IV, 22. Quintil. IV, 1, 77.

DIVES, itis, rijk, Cic. Parad. VI, 1: In het, ſeq. Ablat. met a, bij voorb. ab armento, Valer. Flacc. VI, 204: zonder a, bij voorb. agris, nummis, Horat. Art. 421: dote, Ovid. Her. XI, 100: ook ſeq. Genit., bij voorb. pecoris, Virg. Ecl. II, 20: cf. Virg. Georg. II, 468. Aen. IX, 26. Compar. divitior ſtaat Cic. Parad. VI, 3, non divitiores Ed. Graev., alwaar de Ed. Erneſt. ditiores heeft: ook Cic. Or. III, 48, alhoewel Tropisch: Ovid. Her. XVI, 34. Superl. divitiſſimus ſtaat Cic. Div. I, 36 in. Off. II, 17 in. Nep. Phoc. 1. Ook Subſtantive dives een rijk man, Ovid. Am. III, 7, 50: van daar Tropisch, rijk, d. i. 1) ergens overvloed van hebbende, bij voorb. ager, Valer. Flacc. II, 636, voor vruchtbaar: vena, Horat. Art. 409: ſpes i. e. die veel belooft, Ibid. Ep. I, 15, 19: dus ook epiſtola, Ovid. Her. XVII, 65: Amphitrite dives aquis, Ibid. Faſt. V, 731: copia flendi, Ibid. Pont. III, 1, 102: lingua, Horat. Ep. II, 2, 121: Mantua di-

ves agris, Virg. Aen. X, 201: dithyrambus divitior, Cic. Or. III, 48: 2) *kostbaar, prachtig, van hooge waarde, bij voorb.* ramus, Virg. Aen. VI, 195: munus, Ovid. Fast. II, 535: cultus, Ovid. Met. V, 49, i. e. *prachtige kleederen:* gemma, Prop. III, 3, 26: opus dives, Plin. H. N. VII, 29, i. e. ſcrinium pretioſum: cf. Ovid. Art. I, 70. Her. XVI, 189. Lucan. IX, 659.

DIVEXO, avi, atum, are, *rond ſleepen*, Cic. Tuſc. I, 44 ex Enn.: *van daar* 1) *te gronde helpen, vernietigen*, Plaut. Perſ. V, 2, 4: 2) *mishandelen, te gronde helpen, bij voorb.* agros, Cic. Phil. XIII, 9: omnia, Ibid. XI, 2: matrem, Suet. Ner. 34.

DIVIDIA, ae, f. *verdriet, dat men ontwaar wordt, verdrietelijkheid, bij voorb.* res eſt mihi magnae dividiae, Plaut. Bacch. IV, 6, 1: cf. Ibid. Stich. I, 1, 19. Merc. III, 4, 34: venire in dividiam, Ibid. III, 1, 40, i. e. *in verdrietelijkheid geraken.*

DIVIDICULA dicuntur caſtella, ex quibus a rivo communi aquam quisque in ſuum fundum ducit, a dividendo, Feſt.

DIVIDO, iſi, iſum, 3. *waarſchijnlijk van* vido *of* viduo (*zoo als* credo *en* creduo), *ſcheiden, van daar* viduus, a, um cet.: *gevolglijk* 1) *van een deelen, verdeelen of deelen, bij voorb.* eſcas, Cic. Nat. D. II, 54: vicum in duas partes, Caeſ. B. G. III, 2: genus in ſpecies, Cic. Or. 33: bona tripertito, Cic. Tuſc. V, 14: bona inter ſe, Nep. Thraſ. 1: aliquid cum aliquo, Plaut. Stich. V, 4, 15: *ook verdeelen, ſplijten, ſcheiden, ſtukhouwen, bij voorb.* aliquem ſecuri, Horat. Sat. I, 1, 100: cf. Virg. Aen. IX, 751: marmor cuneis, Plin. H. N. XXXVI, 5: aërem, Cic. Tuſc. I, 18: muros, Virg. Aen. II, 234. Not. dividere partitiones *voor* facere, Cic. Or. 40: cf. Divido: *van daar* ſententiam dividere, Cic. ad Div. I, 2. Cic. Mil. 6. Plin. Ep. VIII, 14. Senec. Ep. 21: cf. de vita beata 3, *de ſtem van eenen Raadsheer, die twee deelen vervat, ſcheiden, deelen, d. i. den overigen Raad over elk bijzonder laten ſtemmen.* 2) *ſcheiden, afzonderen, bij voorb.* aërem, Cic., *zie hier voor:* flumen in partes duas, Cic. Leg. II, 3: ſenatus diviſus, Caeſ. B. G. VII, 32: caſtra ab opere, Hirt. Alex. 73: cf. Virg. Aen. XII, 45. Ecl. I, 67. Prop. I, 12, 3: *dus ook* diviſus, Compar. diviſior, Lucret. IV, 953: *van daar* diviſus *onderſcheiden, verſcheiden*, Virg. Georg. II, 116: *van daar* gemma dividit aurum, Virg. Aen. X, 134, i. e. *bevindt zich in goud, of verſiert: dus ook* telam ſcutulis dividere, Plin. H. N. VIII, 48 extr. 3) *verdeelen, uitdeelen, bij voorb.* bona viritim, Cic. Tuſc. III, 20: aliquid cum aliquo, Ovid. Faſt. IV, 887: nummos in viros, Plaut. Aul. I, 2, 30: liba per populum, Ovid. Faſt. III, 671: bona militibus, Nep. Dion. 7: cf. Suet. Ner. 10. Nep. Eum. 8: *Tropisch, bij voorb.* animum huc illuc, Virg. Aen. IV, 285, i. e. *verzinnen, denken:* carmina citharae, Horat. Od. I, 15, 14, i. e. *den zingen, den ſpeelen: verders* cocta in corpus, Cic. Nat. D. II, 54 extr., i. e. *verdeelen.* 4) *onderſcheiden, bij voorb.* legem bonam a mala, Cic. Leg. I, 16. 5) *uitbreiden, verbreiden, bij voorb.* bellum, Cic. Manil. 11. 6) *ook* ſenſu obſcoeno, Petron. 11 in. Plaut. Aul. II, 4, 4 *en* 7, *zoo als ſommigen willen.* Not. diviſſe *voor* diviſiſſe, Horat. Sat. II, 3, 169.

DIVIDUITAS, atis, f. i. q. diviſio, Pandect. XXXV, 2, 79 extr.

DIVIDUS, a, um, i. e. diviſus, Acc. ap. Non. 2. n. 205.

DIVIDUUS, a, um, 1) *gedeeld, geſcheiden, bij voorb.* cortex, Ovid. Am. I, 5, 10: aqua, Ovid. Faſt. I, 292: munus, Horat. Ep. I, 17, 49: luna, Plin. H. N. II, 97. Apulej. de deo Socr. in.: arbores, Plin. H. N. XVI, 30: labor, Senec. Ep. 121 extr.: equi, Ovid. Art. II, 488: *van daar* dividuum i. e. *de helft, bij voorb.* fac dividuum, Terent. Ad. II, 2, 33, *maak de helft, maak het half.* 2) *het geen men deelen of ſcheiden kan, ſcheidbaar, deelbaar*, Cic. Nat. D. III, 12. Cic. Univ. 7: *van daar* nomen i. e. *dat op veelen betrekking heeft, bij voorb.* ſinguli, uterque, bini cet., Priſcian. 2.

DIVINATIO, ōnis, f. 1) *de gewaarwording en wetenſchap eener toekomſtige zaak, zonder de oorzaak of reden daar van te weten, voorgevoel, voorzegging*, Cic. Div. I, 1 *en* 5. II, 63: *van daar* 2) *het richterlijk onderzoek, aan wien der genen, die iemand beſchuldigen willen, de beſchuldiging dient toegeſtaan te worden*, Cic. Q. Fr. III, 2 in. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8. Quintil. III, 10 extr. Gell. II, 4: *van daar is de Redenvoering van* Cicero *tegen* Caecilius, *welke dit onderzoek betrof, getiteld* Divinatio. 3) *misſchien een godlijk of ſchrander, voorzichtig, verſtandig, gedrag, bij voorb.* ſi divinatio adpellanda eſt perpetua naturalis bonitas, Nep. Att. 9, *ten zij men hier* divinitas *lezen wil:* cf. c. 16.

DIVINE, Adv., *godlijk, op godlijke wijze, d. i.* 1) *voortreflijk, heerlijk, bij voorb.* divine Plato — adpellat, Cic. Senect. 12 med.: quae Tullius divine exſequitur, Quintil. I, 6 (10): duo divine Cicero ſervavit, Ibid. XI, 1 poſt med. 2) *verſtandig, eerlijk, deugdzaam, bij voorb.* me de re cogitaſſe nunquam niſi divine, Cic. Att. X, 4 poſt init. 3) *door godlijke ingeving, voorzeggender wijze, bij voorb.* praeſenſa & praedicta, Cic. Div. I, 56.

DIVINITAS, atis, f. 1) *de Godlijkheid, Godheid, bij voorb.* menti tribuit divinitatem, Cic. Nat. D. I, 13: ſtellis tribuit divinitatem, Ibid.: *ook Godheid of God, bij voorb.* quod animus adriperet ex divinitate, Cic. Div. II, 11: mihi divinitas faveat, Aſcon. ad Cic. in Caecil. 13, i. e. *God.* 2) *godlijkheid, d. i. godlijke hoedanigheid, bij voorb.* mentis, Cic. Div. II, 58: *men kan hier toe ook brengen*, Cic. Nat. D. I, 13, *zie hier voor.* 3) *godlijkheid, d. i. voortreflijkheid, buitengewoone uitmuntendheid, bij voorb.* oratoris, Cic. Or. II, 74: tua in cauſis, Ibid. 89: loquendi, Cic. Or. 19. 4) *godlijke ingeving, voorzegging, bij voorb.* auctores divinitatis, Cic. Div. II, 58 extr.: mentis, Ibid. II, 58, *zie hier voor:* Anaxagorae, Plin. H. N. II, 58. Not. Plur. divinitates ſplendoresque aſtrorum, Vitruv. IX, 4 med.

DIVINITUS, Adv., 1) *van God, door God, door godlijke ſchikking, bij voorb.* adcidere, Cic. Partit. 23. Cic. Div. II, 31 extr.: cf. Cic. Or. I, 46. Liv. I, 4. Sueton. Claud. 13. Cic. Verr. III, 76 extr. 2) *door godlijke ingeving, voorzeggender wijze, bij voorb.* providere, Cic. Sull. 15: commemorare, Cic. Or. I, 7. 3) *godlijk, d. i. buitengemeen, voortreflijk, bij voorb.* meritus, Cic. Red. Sen. 12: loqui, Cic. Or. I, 11 extr.: quae ſunt apud Platonem ſcripta divinitus, Cic. ad Div. I, 9 ante med.

DIVINO, avi, atum, are, *godlijke ingeving hebben, iets te vooren zien en zeggen, zonder daar reden van te weten, profeteeren, voorzeggen, voorgevoelen, giſſen, bij voorb.* quaſi divinarem, Cic. Senect. 4 extr., i. e. *als of ik er een voorgevoel van had:* Neque ea divinarem futura, Cic. ad Div. VI, 1 poſt med., *ik profeteerde:* eſt quiddam — divinans, Cic. Div. I, 23 med.: ego ipſe divinarem, Ibid. II, 3: de exitu, Nep. Ageſ. 6: alicui immortalitatem, Plin. H. N. VII, 55.

DIVINUS, a, um, 1) *godlijk, God behoorende, hem toe komende of daar op betrekking hebbende, van hem afkomſtig, bij voorb.* bonitas divina, Cic. Nat. D. II, 23, i. e. *Gods:* animos humanos eſſe divinos, Cic. Amic. 4 in.: numen divinum, Cic. Mil. 30: divino conſilio praepoſitus, Cic. ad Div. XIII, 4 extr.: *van daar* a) res divina, Cic. Nat. D. III, 18. Verr. IV, 8. Plaut. Curc. IV, 2, 46. Nep. Hann. 2. Plin. H. N. XVIII, 2, i. e. *Godsdienst, offer:* b) ſcelera divina, Liv. III, 19 extr. XXIX, 18 extr., i. e. *tegen de Goden:* c) jura divina, Cic. Roſc. Am. 23, *godlijke, d. i. natuurwetten: even dus zijn* res divinae *dikwijls natuurlijke dingen, bij voorb.* ſcientia (cognitio) rerum divinarum & humanarum, Cic. Fin. II, 12. Tuſc. V, 3, i. e. *de Natuurkunde enz.: dus lezen ook ſommigen*, Cato R. R. 14, ſi de coelo villa tacta ſiet, de ea re verba uti fiant (*zoo als de* Ed. Geſner. *heeft*), verba divina uti. *Ook heet* divinus *ten tijde der Keizeren, toen de vleijerij het hoofd opſtak, dikwijls zoo veel als Keizerlijk, bij voorb.* indulgentia, Pandect. I, 4, 3: domus, Phaedr. V, 7 extr., *ten zij men dit tot n. 2. wil brengen: ook kan men hier toe rekenen* dona diviniſſima, Cic. Leg. II, 18, i. e. *Gode betamende enz.* 2) *godlijk, Gode gelijkvormig, d. i. voortreflijk, buitengemeen, bij voorb.* virtus (Pompeji), Cic. Manil. 12 *en* 13: vir divina fide, Cic. Mil. 33: auctoritas atque virtus Piſonis, Cic. Red. Quir. 3: legiones, Cic. Phil. V, 11: Antonii ſingularis & divina vis ingenii, Cic. Or. I, 30: homo divinus in dicendo, Ibid. 10: ratione nihil eſt in homine divinius, Cic. Fin. V, 13 extr.: diviniſſima dona, Cic., *zie hier voor.* 3) *godlijk, d. i. van God ingegeven, of eene ingeving van God hebbende, voorzeggende, profetiſch, bij voorb.* habere aliquid praeſagiens & divinum, Cic. Div. I, 37: Quid hoc ſomnio dici divinius poteſt? Ibid. 28: flammae, Sil. III, 344: *van daar* divinus, Subſtantive, *die eene godlijke ingeving heeft, voorzegger, profeet, bij voorb.* ceteros divinos, Cic. Fat. 8: agedum divine, Liv. I, 36: cf. Horat. Sat. I, 6, 114: *dus ook* divina *voorzegſter, profeteſſe*, Petron. 7: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* avis divina imbrium imminentium, Horat. Od. III, 27, 10, i. e. *de vogel (kraai), die regen voorſpelt.*

DIVISE, *gedeeld*, Gell. I, 22. VII, 2.

DIVISIO, onis, f. *deeling, verdeeling, bij voorb.* quadripartita, Cic. Nat. D. III, 3: verborum, Quintil. VII, 9: cf. IV, 5, *en* Cic. Top. 5. Not. *als iets onzedigs*, Cic. ad Div. IX, 22.

DIVISOR, oris, m. *een verdeeler, afdeeler, uitdeeler, bij voorb.* der landerijen, Cic. Phil. V, 7: Italiae, Ibid. XI, 6: axis diviſor & diſterminator mundi, Apul. de mundo init. *Ook waren er dergelijken bij de* Comitia, Cic. Planc. 19. Cic. Verr. III,

Digitized by Google

III. 69 med., *waarschijnlijk, om kleine geschenken onder het volk uit te deelen: waarom zij een' kwaden naam hadden, als of zij de* tribus *omkochten enz*, Cic. Verr. III, 69 extr. Cic. Or. II, 63 extr. Suet. Aug. 3: *hun naam was een scheldwoord: misschien dienden zij ook, om de tafeltiens uit te deelen: doch dan zouden zij dezelfden geweest zijn met de* diribitores. Not. divisor *als iet vuils* Cic. ad Div. IX, 22: *doch andere* Edd. *hebben* divisso.

DIVISURA, ae, f. *verdeeling, afdeeling, bij voorb.* folia scissa divisuris, Plin. H. N. XXV, 5: cf. Ib. 13 post med. XVI, 30 ante med.

DIVISUS, us, m. *verdeeling, bij voorb.* esse divisui *verdeeld worden*, Liv. I, 54 extr. Ed. Drakenb. XXXIII, 46: facilis divisui. Liv. XLV, 30: divisui habere, Gell. XX, 1 post med.

DIVISUS, a, um, *zie* Divido.

DIVITIAE, arum, f. *rijkdom, bij voorb.* augere aliquem divitiis, Cic. Agr. II, 26: in divitiis esse, Plaut. Trin. III, 2, 56: facere divitias ex re, Plaut. Pers. IV, 4, 101: ornare aliquem divitiis, Nep. Them. 2: templum inclytum divitiis, Liv. XXVI, 11, i. e. *kostelijke geschenken, kleinodiën enz.*: demite divitias, Ovid. Fast. IV, 136, i. e. *sieraaden, oorsierselz enz.*: *van daar Tropisch, bij voorb.* divitiae ingenii, Cic. Or. I, 35: soli i. e. *vruchtbaarheid*, Plin. H. N. V, 25: cf. Ovid. Fast. I, 690. Not. divitiam (Singul.), Acc. ap. Non. 7 n. 64.

DIVITATIO, onis, f. *rijkmaking, verrijking*, Petron. 117.

DIVITO, are, *rijkmaken, verrijken*, Acc. ap. Gell. XIV, 1 extr. *en* Turpil. ap. Non. 2 n. 201.

DIVOLSUS, a, um, i. q. divulsus, *zie* Divello.

DIVORTIUM, i, n. *eigenlijk het van één gaan, de scheiding, bij voorb.* 1) *van éénen weg in meer, of van éénen weg van anderen, afweg, bijweg, scheidweg*, Virg. Aen. IX, 379: 2) *van eene rivier in armen, bij voorb.* aquarum divortium, Cic. ad Div. II, 10. Cic. Att. V, 20. Liv. XXXVIII, 45: *van daar met toespeling daar op* doctrinarum, Cic. Or. III, 19: *ook heet de* Hellespont arctissimum divortium inter Europam Asiamque, Tacit. Ann. XII, 63. 3) veris & hyemis, Colum. IV, 27 in., i. e. *scheiding*. 4) *van menschen, bij voorb. vrienden*, Cic. Cluent. 67 in., *doch, waar het ook Echtscheiding kon zijn: bijzonder van echte lieden, Echtscheiding, huwlijksscheiding, bij voorb.* divortium facere cum uxore, *of* cum aliqua, Cic. Att. XIII, 7. Cic. Phil. II, 28. Gell. IV, 3, *zich van zijne vrouw scheiden: ook zegt men van de vrouw:* divortium facit, Plaut. Mil. IV, 4, 31. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 7, i. e. *zij scheidt zich: van daar* divortium Muciae, Cic. Att. I, 12, i. e. *Echtscheiding, (scheiding) tusschen Pompejus en zijne Gemaalin (Mucia): van eenen minnaar van zijne minnaresse*, Plaut. Truc. II, 4, 66: *dus ook* cum mima, Cic. Phil. II, 28, *zie hier voor*. Not. *het formulier van Echtscheiding was, bij voorb.* res tuas tibi habeto *of* tuas res tibi agito, *zoo als* Cajus *zegt*, Pandect. XXIV, 2, 2: cf. Cic. Phil. II, 28 med.: *ook waaren er nog andere, bij voorb.* collige sarcinulas, Juvenal. VI, 145.

DIURNO, are, *lang duuren of leven*, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2 *en* ap. Non. 2 n. 242.

DIURNUS, a, um, 1) *het geen bij dag geschiedt, bij dag, des dags, bij voorb.* labores diurni nocturnique, Cic. Senect. 23 in., i. e. *dag en nacht: dus ook* metus diurni & nocturni, Cic. Off. III, 21: cf. Hor. Ep. I, 19, 11: currus diurni, *van de zon*, Ovid. Met. IV, 629: lumen i. e. *het daglicht*, Ovid. Fast. IV, 450: stella, Plaut. Men. I, 2, 62, i. e. *de Morgenster*. 2) *éénen dag duurende, bij voorb.* fata, Ovid. Her. VI, 36. 3) *daaglijksch, alle dag geschiedende, of dat alle dag op elken dag geschieden zal, bij voorb.* cibus, Liv. IV, 12 extr., *alwaar van slaven gesproken wordt, d. i. hun daaglijksche kost: waar voor enkel*, diurnum *staat, bij voorb.* diurnum adcipit, Senec. Ep. 80 post med.: *verders* victus, Suet. Ner. 36: *van daar* diurnum, Juvenal. VI, 482: *of* diurna, Tac. Ann. XVI, 22. Suet. Claud. 41, i. e. *journaal, dagboek, optekening of lijst van het geen daaglijks geschiedt, waar voor* diurna actorum scriptura *staat* Tacit. Ann. III, 3.

DIUS, a, um, i. q. divus, 1) *godlijk, bij voorb.* Casmillus nominatur — dius — administer diis magnis, Varr. L. L. VI, 3: dea dia a) i. e. Ops, Inscript. ap. Grut. p. 121: b) i. q. Juno, Inscript. ap. Philipp. a Turre de monim. ant. p. 289: *van daar* profundum (i. e. mare) dium, Ovid. Met. IV, 536: luminis aurae, Lucret. I, 23: *van daar* dium *de godheid, bij voorb.* sub dio *onder den blooten hemel, eigenl. onder God* (Jupiter), *evenwel zie hier na: van daar Tropisch, godlijk, d. i. buiten gemeen, voortreflijk, bij voorb.* Camilla, Virg. Aen. XI, 657: sententia, Hor. Sat. I, 2, 32: poëma, Pers. I, 32: voluptas, Lucret. II, 172: otia, Ibid. V, 1386: pabula, Ibid. 1442: luminis aurae, Ibid. I, 23: 2) Dium *of* Divum, *de bloote hemel, open lucht, bij voorb.* ut videatur divum id est coelum, Varr. L. L. IV, 10: *van daar* sub dio, *onder den blooten hemel, in de open lucht*, Varr. R. R. III, 5, 9. III, 14 in. Colum. XII praef. *en* cap. 12. Virg. Georg. III, 435, *alwaar verscheiden* Codd. sub divo *hebben*: Claudian. de laud. Stilich. 1. 123.

DIUTINE, *lang*, Plaut. Rud. IV, 7, 15. Apul. Florid. post med. p. 354 Elm.

DIUTINUS, a, um, *langduurend, langduurig, bij voorb.* servitus, Cic. ad Div. XI, 8: contentio, Nep. Timoth. 2: lactatio, Caes. B. G. V, 50: militia, Liv. V, 11: bellum, Liv. XXV, 11: mansio, Ter. Phorm. V, 8, 24: supplicium, Plaut. Mil. II, 6, 22: deliberatio, Apul. Met. VII ante med. p. 192 Elm.

DIUTIUS, DIUTISSIME, *zie* Diu.

DIUTULE, *vrij lang, wat lang*, Gell. V, 10. XI, 16. Apul. Florid. p. 354 Elm.

DIUTURNITAS, atis, f. *de lange duuring, langduurigheid, bij voorb.* pacis, Cic. Or. I, 4: memoriae, Ib. 28: temporis, Cic. Nat. D. II, 2: cf. Cic. Off. II, 7. Leg. II, 10. Nep. Timol. 3.

DIUTURNUS, a, um, 1) *langduurend, langwijlig, bij voorb.* sitis, Cic. Senect. 8: morbus, Cic. Sull. 27: pax, Cic. Provinc. 3: dum istis consiliis uteris, non potes esse diuturnus, Cic. Phil. II, 44, i. e. *niet lang leven, het niet lang maken*: diuturnior, Cic. ad Div. VI, 3: 2) *lang levend, bij voorb.* Cic. Phil. II, 44, *zie hier voor*: Auct. Consol. ad Liv. 104: diuturniores equos, Varr. R. II, 7: diuturniores filia, Ovid. Fast. VI, 219: cf. Ovid. Met. III, 472.

DIVULGO *of* **DIVOLGO**, avi, atum, are, 1) *iet gemeen maken, d. i. aan veelen zonder onderscheid mededeelen of hen daar deel aan laten nemen, bij voorb.* tempus aetatis, Cic. red. Sen. 5: *van daar* divulgatus, a, um, *het geen aan veelen medegedeeld of wedervaaren is: gemeen, bij voorb.* magistratus divulgatissimus, Cic. ad Div. X, 26: 2) *uitbreiden, bekend maken, bij voorb.* librum, Cic. Att. XII, 40: joca, Cic. Phil. II, 4: rem sermonibus, Cic. Pont. Font. 5: fimum, Plin. H. N. XVII, 19, i. e. *deszelfs gebruik en nuttigheid:* opinionem in Macedoniam, Justin. XII, 5: cf. Lucret. VI, 8. Tacit. Ann. IV, 11. XII, 49. *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* Suet. Claud. 39 divulgavit, neminem (esse) insertum cet.

DIVULSUS *of* **DIVOLSUS**, a, um, *zie* Divello.

DIVUM, *zie* Divus.

DIVUS, a, um, i. q. dius, *godlijk bij voorb.* res divas edicit, Naev. ap. Non. 3 n. 45: diva parens, Virg. Aen VI, 197: *van daar* Divus *een God*, Liv. VII, 26. XXV, 12, Divi *de Goden*, Cic. Nat. D. II, 2. Virg. Ecl. I, 42 *en meermaalen*: Diva *eene Godin*, Liv. VII, 26, Horat. Od. I, 3, 1. Virg. Aen. XII, 138. Not. *ook heeten de Keizers*, Divi, *bij voorb.* D. Caesar, D. Claudius cet., i. e. Divus: Dii fratres i. e. M. Antonin. Philos. *en* L. Aelius Verus. Not. Divum *of* Dium, *de open lucht, bij voorb.* sub divo, Cic. Verr. I, 19 extr. Nep. Pausan. 2. Hor. Od. I, 18, 3. II, 3, 23. III, 2, 5, Sueton. Caes. 72. Cels. I, 2, i. e. *onder den blooten hemel, in de open lucht: daar voor staat ook* sub dio, *zie* Dius.

DO *voor* domum, *bij voorb.* endo suam do, Auson. in Monosyll. (Idyll. XII) *bijna op het einde, en* Enn. ap. Diomed. 2.

DO, dĕdi, dătum, dare, 1) *geven, overgeven, is bekend, bij voorb.* alicui literas ad aliquem, Cic. Cat. III, 5. Att. XI, 25: *ook* alicui, Cic. Att. VIII, 6 in., *alwaar* scribere *er tegen overgesteld wordt:* alicui praetoris potestatem, Cic. Verr. V, 32: aliquid alicui in manum, Terent. Phorm. IV, 3, 28: alicui mandata ad aliquem, Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII post 12: dare bibere *te drinken geven*, Terent. And. III, 2, 4: *dus ook* potui, Cels. II, 13: *ook* seq. Infinit., *die weg kon blijven, bij voorb.* quem dederat esse monimentum i. e. ut esset cet., Virg. Aen. V, 572: quem dederat ferre monimentum, Ibid. 538: *van daar* librum dare foras, Cic. Att. XII, 22 in., i. e. *uitgeven, bekend maken: van daar* a) terga dare, Quintil. II, 13. Liv. XXII, 29. XXXVI, 38, *den rug toekeeren, d. i. vluchten*. b) dare calculum, Cic. ap. Non. 2 n. 781. Quintil. XI, 2 post med.: cf. Ovid. Art. II, 204, *in 't schaakspel, geven, zetten*. c) poenas dare temeritatis, Cic. Att. IX, 10, i. e. *straffe lijden, boeten voor of om enz., eigenlijk wraak geven*. d) *geven, wijden, besteeden, bij voorb.* operam valetudini, Cic. Or. I, 62: alicui, Cic. Acad. IV, 6 *en meermaalen*: noctem operi, Liv. III, 28, *zie* Opera: e) *willen geven, aanbieden, bij voorb.* quod dat, adcipimus, Cic. ad Div. I, 1: f) *maken, dat iet gegeven wordt, d. i. bezorgen, verwekken, bij voorb.* alicui consulatum, Liv. VII, 1: *van daar misschien veroorzaken, maken, verschaffen, verrichten, bij voorb.* damnum aut malum, Terent. And. I, 1, 116: alicui do-

Digitized by Google

dolorem, Cic. Att. VII, 13 in.: alicui glorioſum reditum, Cic. Parad. 4 med.: ſonitus, Virg. Aen. V, 435: ſaltum *een' ſprong doen, ſpringen*, Ovid. Met. IV, 551: motus, Ibid. V, 629: finem loquendi, d. i. *ophouden met enz.*, Virg. Aen. 76: ruinas arboribus, Ib. XII, 453: quae hujus rabies dabit, Terent. Eun. II, 3, 9: ſpem dare, Ovid. Her. XVII, 20, i. e. *geven, maken:* das mihi recordationes conſcientiae meae, Cic. ad Div. V, 13 extr.: amorem, Ovid. Met. I, 453: vulnera, Ibid. 458: cantum i. e. canere, Ovid. Faſt. II, 767: impetum, Liv. IV, 28: cuneum, Virg. Aen. XII, 575, i. e. *maken:* pugnam, Ter. Eun. V, 2, 60, *veroorzaken: ook volgt de* Accuſativus *met den* Infinitivus, *bij voorb.* dat poſſe moveri i. e. facit, ut poſſint moveri, Ovid. Met. XI, 177: *of* qui *voor* ut, *bij voorb.* dabo, qui (*voor* quo i. e. ut) hoc occultari facilius credas, Terent. Hec. V, 4, 29: *ook bezorgen, tot vrienden maken*, *bij voorb.* Oppios Terentiae, Cic. Att. X, 4 extr.: *ook bezorgen, opleveren*, *bij voorb.* unum da mihi ex iſtis aratoribus, Cic. Verr. III, 77 extr.: *doch, het kan ook zijn, noem mij, breng er mij één' aan: van daar* depexum dabo, Terent. Heaut. V, 1, 78, i. e. depectam, *zie hierna: van daar* ſic datur i. e. agitur, fit, Plaut. Pſeud. I, 2, 22: *van daar* literas dare ad aliquem, Cic. Cat. III, 5: *of* aliquid ad aliquem, Cic. Att. X, 8 extr., i. e. *ſchrijven: ook ſtaat* literas alicui dare, *een' brief aan iemand ſchrijven*, Cic. ad Div. XVI, 3 in.: *van daar iet verrichten of zetten, oprichten, daar ſtellen*, *bij voorb.* ſtatuam, Plaut. Curc. III, 69: ludos, Liv. XXIII, 30: comoediam *of* fabulam i. e. comoediam, Terent. Eun. Prol. 9 *en* 24. g) ſe dare *zich geven, d. i. toegeven, niet wederſtreven*, *bij voorb. zich van den Redenaar laten roeren*, Cic. Or. II, 44: *dus ook* dii ſe dant, Sil. III, 150, i. e. *zijn gunstig:* h) *toeſchrijven, toekennen*, *bij voorb.* tantum ingenio, Cic. Sull. 15: vocem carentibus, Quintil. XII, 10, 23: Cicero preces non dat Miloni, Ibid. VI, 1 med. i) *ſchrijven aan iemand*, ad aliquem, Cic.: alicui, Cic., *zie hier voor:* k) *laten gaan, laten vliegen: van daar* dari in altum i. e. *vliegen, ſpringen enz.*, *bij voorb.* apes in altum datae, Plin. H. N. XI, 20: l) *ſchenken, overlaten*, *bij voorb.* da hunc populo, Cic. Ligar. 12, i. e. *vergeef hem, om 's volks wil.* 2) *toonen*, *bij voorb.* res ſe dat, Ter. Hec. III, 3, 20. Cic. Nat. III, 26, *vertoont zich, gebeurt:* ſe turpiter, Terent. Eun. II, 1, 24, *ſchande in leggen, zich met ſchande vertoonen, zich ſchandelijk gedragen:* da te facilem, Ovid. Her. XVI, 195, i. e. *toon u inſchikkelijk, wees inſchikkelijk:* occaſio (rei) ſe dat, *vertoont zich, is voorhanden*, Quintil. XII, 2, 12: ut ſe initia dederint i. e. fuerint, Cic. Att. III, 23 extr.: dare ſe populo, Cic. Sext. 58, i. e. *zich openlijk laten zien:* in quamcunque partem ſe dediſſet, Cic. Or. III, 16: det mihi ſe, Ovid. Met. XII, 594. 3) *ergens heen richten*, *bij voorb.* ſe ad lenitatem, Cic. ad Div. XIII, 1: ad defendendos homines, Cic. in Caecil. 2: ſe in fugam, Cic.: *doch dit kan tot het volgende behooren:* ſe in quamcunque partem, *zie hier voor:* vela in altum, Liv. XXV, 27, *in zee ſteken.* 4) *overgeven, overlaten*, *bij voorb.* ſe alicui, Cic. Har. 22. Att. VII, 11: da te homini, Cic. ad Div. II, 8, *laat u aan hem over, wees hem te wille enz.:* ſe jucunditati, Cic. Off. I, 34: ſe doctrinae, Ibid. 21: ſe aegritudini, Cic. Tuſc. IV, 38: ſe ad lenitatem, Cic. *zie hier voor:* ſe fugae, Cic. Att. VII, 23 poſt med.: *of* in fugam, Cic. Verr. IV, 43: ſe alicui ad docendum, Cic. Brut. 89: mihi ſeſe dare, Terent. Eun. III, 3, 9, i. e. *handelde zeer vertrouwlijk met mij:* aliquem leto, Ovid. Met. I, 670. V, 479. Virg. Aen. V, 806: aliquid ad partes populi, Cic. Agr. II, 7 extr.: ſe in ſermonem, Cic. Agr. II, 5. Cic. Att. XIII, 23: *of* ſermonibus, Cic. Or. II, 2: ſe auctoritati ſenatus, Cic. Rab. perd. 3. 5) *ergens toe geven, of doen, ergens heen ſteken, brengen, of werpen*, *bij voorb.* in cuſtodiam, Liv. I, 4. Cic. Cat. IV, 5: ſe in viam, Cic. ad Div. XIV, 12, *zich op weg begeven:* ſe in fugam, *begeven*, Cic. Verr. IV, 43: *of* fugae, Cic. Att. VII, 23 poſt med., i. e. *begeven:* aliquem in fugam, Caeſ. B. G. V, 51: ad languorem, Ter. Heaut. IV, 6, 3, i. e. *afmatten:* aliquem in conſpectum, Liv. III, 69: cf. IX, 27: ſe in conſpectum, Cic. Verr. V, 93, *zien laten, zichtbaar maken, in 't gezicht, onder 't oog brengen:* in piſtrinum, Terent. And. I, 3, 9, *geven, ſteken:* ad terram, Sueton. Aug. 96. Plaut. Capt. IV, 2, 17, *werpen:* ſe in pedes, Plaut. Capt. I, 2, 12. 6) *toegeven, toeſtaan, inruimen*, Cic. Invent. I, 32 extr. Acad. IV, 6. Fin. V, 28. Tuſc. I, 32. Verr. III, 94. Div. II, 50: *dus ook* mentem, Quintil. I, 2 in.: *ook* ſeq. ut, Ibid. XII, 1, 43: *van daar* a) datur *voor* licet, *is vergunnig: bij voorb.* Ovid. Met. I, 307. Quintil. XI, 3, 127: b) *ten gevalle doen*, *bij voorb.* aliquid auribus alicujus, Trebon. in Cic. Epiſt. ad Div. XII, 16 in., i. e. *naar den mond praten:* Da hoc mortuae. i. e. *doe het ten gevalle enz.*, in Cic. Epiſt. ad Div. IV, 5 extr.: cf. Liv. III, 7: c) dare lora, *laten ſchieten*, Ovid. Art. II, 433. 7) *van zich geven*, *bij voorb.* colorem, Virg. Aen. XII, 69, i. e. *laten ſtralen, ſchijnen:* voces, Ovid. Met. IX, 583: crepitum, Lucret. VI, 109: cf. 1 f: *van daar* a) *zeggen, bericht, tijding, geven, melden*, *bij voorb.* da mihi nunc, Cic. Acad. I, 3: paucis dabo, Terent. Heaut. Prol. 10: tribunatum, Cic. Att. XII, 5: cf. Virg. Ecl. I, 19: *dus ook* datur i. e. dicitur, Ovid. Faſt. VI, 434. Stat. Theb. VII, 315: *van daar* diem alicui i. e. *beſtemmen*, Cic. Att. I, 10 extr. b) *een' uitſpraak doen*, *bij voorb.* ſecundum reos, Suet. Claud. 15: cf. Plin. Ep. VII, 6. Tacit. Ann. IV, 43: *dus ook* litem, Cic. Roſc. Com. 1: c) *aanhaalen noemen*, *bij voorb.* Unum da mihi ex aratoribus, Cic. Verr. III, 77. 8) *uitleggen, toerekenen*, *bij voorb.* aliquid alicui vitio *of* laudi, Cic. Off. I, 21, *als een gebrek enz.:* crimini, Cic. in Caecil. 10. Liv. VII, 4. Not. (1) dare *met het* Partic. perf. paſſ. *dient dikwijls alleen tot omſchrijving*, *bij voorb.* inventum dabo, Ter. And. IV, 1 extr., *voor* inveniam: *dus ook* defenſum dabit, Virg. Aen. XII, 436: cf. Ter. Eun. II, 1, 6. Plaut. Capt. II, 2, 90. (2) dare *met het* Particip. fut. paſſ., *bij voorb.* corpus diſtrahendum dabis, Liv. I, 28: (3) Duim, duit, duint cet. *voor* dem, det, dent, Plaut. Aul. I, 1, 23. IV, 6, 6. Terent. And. IV, 1, 42. Cic. Cat. 1, 9. Liv. X, 19. XXII, 10. (4) *ook heeft men* danit, danunt. *zie boven* dano: (5) *doe komt niet voor: doch* Diomed. *maakt er gewag van*, (6) Datum, *eene gave, geſchenk*, Plaut. Pſeud. I, 3, 72. Aſin. I, 3, 14. III, 1, 22. Ovid. Met. VI, 463: *ook ſtaat er* munus *en* donum *bij*, Cic. Cluent. 24: cf. Liv. XXII, 10 in.

DOCĒO, cui, ctum, 2. *onderwijzen, leeren*, *bij voorb.* aliquem aliquid, Cic. *is bekend: ook* aliquem tacere, Cic. Agr. III, 2: loqui, Cic. Fin. II, 5: *ook* aliquem fidibus, Cic. ad Div. IX, 22, *op de cither*, ſcil. canere: *dus ook* aliquem equo, Liv. XXIX, 1, ſcil. uti. Not. *ook ſtaat er* erudire *bij*, Cic. Off. I, 44. Cic. Div. II, 2 in., *alwaar het één heeft kunnen weg blijven: van daar* 1) *in 't gemeen iemand kennis van iet bezorgen, hem iet bekend maken, aantoonen, verhalen, zeggen, voordragen*, *bij voorb.* Silii cauſam te docui, Cic. ad Div. VII, 21: *ook* aliquem de re, Cic. ad Div. V, 8. Caeſ. B. G. VII, 10: *van daar* 2) fabulam docere, *een tooneelſtuk vertoonen, uitvoeren*, Cic. Brut. 18 extr. *tweemaalen:* Cic. Tuſc. IV, 29. Hor. Art. 288: cf. Hor. Od. II, 19, 2. Not. docere *zonder* Accuſativus, *onderwijzen, leeraar zijn*, Cic. Q. Fr. II, 4. Cic. Or. 42 in. Sueton. Gramm. 23. Not. *Het* Particip. doctus, a, um, *ſtaat ook dikwijls* Adjective, *en heeft de* Gradus doctior, doctiſſimus, *die bij Cicero en overal voorkomen: ook met den* Genitivus, Infinitivus, *ook* Accuſativus, *en heet dan* 1) *geleerd, bekwaam, ervaren*, *bij voorb.* doctiſſima fandi, Virg. Aen. X, 225: morum & juris, Gell. XIII, 12: pſallere, Horat. Od. IV, 13, 7: verſare ſo. III, 6, 38: tolerare imbres, Ovid. Faſt. II, 300: literas, Gell. XIX, 9: omnia, Stat. Theb. II, 692: cetera, Cic. Nat. D. I, 22 in.: *ook met* ad, *bij voorb.* ad militiam, Ter. Hec. II, 1, 6: (2) *afgericht, ſchrander, listig, kunstig van menſchen en zaken*, *bij voorb.* doctus dolus, Plaut. Mil. II, 2, 95: dicta docta, Plaut. Aſin. III, 1, 22: manus, Ovid. Am. II, 7, 24 *en* Art. I, 518: vox, Ib. Pont. II, 5, 52: carmina, Tibull. II, 3, 20: libelli, Martial. VII, 28, 5: falx, Prop. II, 15, 12: bipennis, Val. Fl. I, 122: brachia, Ovid. Met. VI, 60: docta prece blandus, Horat. Epiſt. II, 1, 131.

DOCHĬMUS *of* **DOCHMIUS**, i, m. *een lid van een vers, beſtaande uit vijf lettergrepen, eene korte, twee lange, eene korte en lange*, *bij voorb.* perhorreſcerent, Cic. Or. 64 extr. Quintil. IX, 4 §. 79 *en* 97: *ook* dochmios *ſtaat* Diomed. 3.

DOCĬLIS, e, *die gemakkelijk leert of verſtaat, leerzaam*, *bij voorb. met* ad, *bij voorb.* docilem ad diſciplinam, Cic. ad Div. VII, 20: cf. Cic. Tuſc. II, 6: *met den* Ablativus, *bij voorb.* luſcinias Graeco — ſermone dociles, Plin. H. N. X, 42: imitandis turpibus, Juvenal. XIV, 40: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* adcedere, Sil. XIII, 120: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* modorum, Horat. Od. IV, 5, 43: fallendi, Sil. III, 233: freni, Sil. XVI, 360: pravi, Horat. Sat. II, 2, 52: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* capilli, Ovid. Am. I, 14, 13: (haſta) docilis relegi, docilisque relinqui, Val. Fl. VI, 237: chryſocolla bibula & docilis, Plin. H. N. XXXIII, 5 poſt init.: pavor docilis paſcere rumorem vulgi i. e. *bekwaam daar toe*, Sil. IV, 8. Not. Compar. docilior, Quintil. IV, 2 ante med.

DOCĬLĬTAS, atis, f. *leerzaamheid*, Cic. Sext. 42. Suet. Tit. 3.

DOCIS, idis, f. *zekere ſoort van vuurige luchtverſchijnſels*, Apul. de mundo poſt init. p. 58 Elm.: conf. Docus.

DOCTE, Adv., 1) *geleerd, bekwaam*, *bij voorb.*

voorb. doctius, Martial. VII, 45, 2: doctiſſime eruditus literis Graecis cet., Salluſt. Jug. 95 (100). 2) *kunstig, listig, bekwaam, bij voorb.* docte & ſapienter dicis, Plaut. Epid. III, 3, 23: docte & perſpecte ſapit, Ibid. Mil. III, 1, 62: docte verſutus, Ibid. Stich. IV, 1, 55: docte meditari dolos, Ibid. Pſeud. IV, 1, 31: docte atque aſtu, Ibid. Poen. Prol. 111: ſapienter, docte & cordate & cate fecere aliquid, Ibid. I, 1, 3: ſenem doctum docte fallere, Ibid. Bacch. IV, 4, 43: pingimus, pſallimus & luctamur doctius cet., Horat. Epiſt. II, 1, 32.

DOCTILŎQUUS, a, um, i. e. docte loquens, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 3.

DOCTIUSCŬLE, *geleerd, fijn, geleerder, (fijner) dan gewoonlijk*, Gell. VI, 16.

DOCTOR, oris, m. 1) *een leeraar, leermeeſter, het zij waar in het wil, in de Wijsgeerte, Vechtkunst enz.*, Cic. Or. I, 6 *en* 19. Cic. ad Div. VII, 19. Val. Max. II, 3, 2: 2) doctor fabularum i. e. *die tooneelſtukken uitvoert of ook maakt, bij voorb.* nec decrant praemia, quibus ad ſcribendum doctorum provocarentur ingenia: ſed & actoribus munera offerebantur cet., *Verhandeling* de tragoedia *voor* Terentius med., *welke ſommigen aan* Donatus, *anderen aan anderen, toeſchrijven ten zij* doctorum *van* doctus *is, het welk wel voegt: wanneer deze beteekenis zou wegvallen.*

DOCTRĪNA, ae, f. 1) *onderwijs, leering*, Cic. Or. I, 48 *en* 59. III, 31. Cic. Sext. 56. 2) *alles, wat men leert of geleerd heeft: van daar* a) *de geleerdheid*, Cic. ad Div. VI, 12 extr. Cic. Or. 10. Verr. III. 88: b) *elke kundigheid of wetenſchap, kunst, bij voorb.* omnium doctrinarum ſtudioſus, Cic. ad Div. IV, 3 poſt med.: doctrina rerum honeſtarum, Cic. Off. I, 42: malae, Cic. Leg. II, 15 extr. Hirt. Alex. 15 med.

DOCTUS, a, um, *zie* Doceo.

DOCŬMEN, ĭnis, n. *voor* documentum, Lucret. VI, 391.

DOCŬMENTUM, i, n. *alles, waar door men iet leeren, zien of beſluiten, of zich voor iet wachten kan, een bewijs, voorbeeld, waarſchuwing of voorbeeld tot waarſchuwing, leere, proeve, bij voorb.* Rutilius fuit hominibus noſtris documentum virtutis, Cic. Rab. poſt 10: dederas documenta, quam contemneres cet., Cic. Mil. 8: eſſe documento reliquis, Caeſ. B. G. VII, 4: ex quo documentum nos capere fortuna voluit, Cic. Phil. XI, 2: ſtatuere documentum, ne quis velit cet., Cic. ad Brut. Ep. 15 extr.: habere aliquem ſibi documento, Cic. Agr. I, 9: homo omnium ſcelerum documentum, Cic. Dom. 48: documentum virium ſuarum facere, Flor. IV, 10: fuerunt documento, Liv. IV, 31: cf. XXIV, 8 extr., *dienden tot leering, waren een bewijs:* documentum ſui dare, Liv. XXXII, 7, *een bewijs, eene proeve van zich geven:* documentum periculi, Liv. I, 52. *waarſchuwing, voorbeeld ter waarſchuwing.*

DOCUS, i, (δοκὸς) i. e. trabs: *dus heet eene ſoort van vuurige luchtverſchijnſelen, bij voorb.* trabes, quas docos vocant, Plin. H. N. II, 26 extr. Ed. Elzev.: *doch de* Ed. Hard. *heeft* quas δοκοὺς vocant: conf. Docis.

DODĔCĂTĔMŎRĬON, i, n. *het twaalfde deel*, Manil II, 694, 699, 711.

DODRANS, tis, m. 1) *negen* unciae *of twaalfde deelen, of drievierendeel, bij voorb.* ſolvere dodrantem, Martial. VIII, 9, 1: emit dodrantem reliquum aedificii, Cic. Att. I, 14 extr.: jugeri, Colum. V, 1: horae, i. e. *drie vierde van een uur*, Plin. H. N. II, 14: quinque pedum & dodrantis ſcil. pedis, Ibid. XXXVI, 9: complere dodrantem, Liv. VIII, 11: heres ex dodrante, Nep. Att. 5. 2) *drie vierde van een voet, een ſpan*, Sueton. Aug. 79: Pygmaei ternas ſpithamas longitudine, hoc eſt ternos dodrantes non excedentes, Plin. H. N. VII, 2 poſt med.

DODRANTĀLIS, e, *negen twaalfde deelen of drie vierde, of een ſpan bedraagende, bij voorb.* altitudo, Colum. XI, 3, 44: ſtirps, Ib. V, 6, 12: ramos ſpargit a radice dodrantales, Plin. H. N. XV, 30.

DOGMA, ătis, n. *een gevoelen of leerſtelling, bij voorb. van een Wijsgeer*, Cic. Acad. IV, 43. Fin. II, 32. Martial. I, 9, 2. IX, 48 extr.: cf. Cic. Acad. IX, 9. *alwaar het in het grieksch ſtaat, maar door* decretum *vertaald wordt.* Not. dogma, ae, *bij voorb.* Pythagoream dogmam, Laber. ap. Priſcian. 6.

DOLĀBRA, ae, f. *een werktuig zoo wel tot hakken als tot graven, waarſchijnlijk derhalven twee zoo verſchillende zijden hebbende, een bijl, een houweel, bij voorb. om eenen muur om te halen*, Liv. XXI, 8: *den wal,* (vallum) *om te werpen*, Ibid. IX, 37: munire caſtra dolabra, Juvenal. IX, 248: dolabra glaciem perfringere, Curt. V, 6 extr.: *ook in den landbouw (om te graven) bij voorb.* roſaria circumfodiuntur ſarculis vel dolabris, Pallad. Febr. 21: *ook ſtaat het onder de werktuigen van een vleeschhouwer*, Pand. XXXIII, 7, 18, i. e. *bijl.*

DOLĀBRO. are, 1) *beſnoejen, ſchaven, bij voorb.* dolabratis horum (ramorum) cacuminibus, Caeſ. B. G. VII, 73, *alwaar* dolatis *misſchien gebruikelijker zou zijn: ſommige* Edd. *hebben* dolibratis. 2) *met eene* dolabra *verzien, er derzelver gedaante aan geven, bij voorb.* ſecures dolabratae, Pallad. I, 43, i. e. *de gedaante der* dolabrae *hebbende.*

DOLĀMEN, ĭnis, n. *het beſnoejen, beſchaven*, Apul. Florid. init.

DOLENTER, *met ſmart, ſmartelijk, met droefheid, bij voorb.* dicere, Cic. Phil. VIII, 7: ferre aliquid, Plin. Ep. I, 5: dolentius deplorare, Cic. Sext. 6.

DOLENTĬA, ae, f. *voor* dolor, Naev. ap. Gell. XIX, 7.

DOLEO, ui, ĭtum, 2. 1) *ſmarten, zeer doen, van het ligchaam of van de ziel, bij voorb.* hoc mihi dolet, nos ſero ſciſſe, Terent. Ad. II, 4, 8: pes dolet, Cic. Tuſc. II, 19: dolent oculi, latera, pulmones, Ibid.: dens dolet, Plin. H. N. XX, 21: ulcera, Ib. XVII, 23 extr., ſi caput a ſole doleat, Ibid. XXIV, 5: dictum adoleſcenti dolet, Ter. Eun. III: 1, 40: cui dolet, (is) meminit, Cic. Mur. 20: *ook* dolet *het ſmart, doet zeer*, imperſonaliter, *bij voorb.* dolet plus manibus, Plaut. Truc. IV, 2, 55: dolet mihi, quod ſtomacharis, Cic. ad Attic. in Cic. Ep. ad Brut. Ep. 17 extr.: *ook kan men hier toe brengen* cui dolet, Cic. Mur. 20, *zie hier voor.* 2) *ſmart of droefheid ondervinden, zich bedroeven, bij voorb.* aliqua re, *ook* aliquid i. e. ob aliquid, *bij voorb.* laude aliena, Cic. ad Div. V, 8: ignominia tua doliturum, Liv. XXXIX, 43 extr.: doluiſti noſtro dolore, Virg. Aen. I, 669 (673): meam vicem doleres, Cic. Att. VIII, 15 extr.: meum caſum luctumque doluerunt, Cic. Sext. 69: ſi id dolemus, Cic. Brut. 1: *ook ſeq.* de, *bij voorb.* de Hortenſio, Cic. Att. VI, 6: cf. Horat. Sat. I, 10, 89: *verders* dolebam, cum viderem cet., Cic. Marc. 1: doleo, quia doles, Lucej. in Cic. Ed. ad Div. V, 14.

DOLIĀRIS, e, 1) *het vat betreffende, daar in te vinden, bij voorb.* vinum, Pandect. XVIII, 6, 1. 2) *een vat gelijk, bij voorb.* anus, Plaut. Pſeud. II, 2, 64. 3) opus doliare, Inſcript. ap. Murator. p. 497, i. e. *aarden gereedſchap.*

DOLIĀRĬUS, a, um, *de vaten betreffende, daar toe behoorende, of daar op betrekking hebbende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* ſervus, Inſcript. ap. Gruter. p. 583 n. 1, i. e. *die over de wijnvaten geſteld is:* doliarium i. e. *een kelder*, Pandect. XVIII, 1, 45 extr., ſcil. ſtabulum.

DOLIŎLUM, i. n. 1) *een vaatjen*, Colum. XII, 43, 2: in doliolis, Liv. V, 40: *van waar eene plaats te* Rome doliola *zal geheeten hebben*, Feſt. *en* Varr. L. L. IV, 32: 2) floris i. e. *de bloemkelk of bewaarplaats van het ſap, dat er bij voorb. de bije uitzuigt*, Plin. H. N. XI, 13 *en* 14.

DOLĬTO, are, *zeer doen, ſmarten*, Cato R. R. 157.

DOLĬUM, i. n. *een groot aarden, of houten, (ook looden*, Pandect. XXXIII, 7, 20) *vat met een wijden buik, een vat, bij voorb. voor wijn*, Senec. Ep. 36. Prop. II, 1, 69: *van daar* de dolio hauſire, Cic. Brut. 83, *uit het vat drinken, d. i. eer de wijn nog op fleſſchen gebotteld, en gevolgelijk nog jong is:* cf. Plin. H. N. VIII, 6: *ook dienden deze vaten tot bewaring van andere dingen, zoo als bij ons, bij voorb.* frumentaria dolia, Varr. R. R. I, 19: amurcaria, Cato R. R. 10: cf. Colum. XII, 54.

DOLO, avi, atum, are, *beſnoejen, ſchaven, bij voorb. hout om het glad te maken, beſlaan, bij voorb.* robur, Cic. Div. II, 41: materiam, Cato R. R. 31: cf. 45. Lucret. V, 1266. Juvenal. XII, 57. Prop. II, 59: non eſt e ſaxo ſculptus aut e robore dolatus, Cic. Acad. IV, 31 extr., i. e. *uit hout gehouwen: van daar* 1) *ſlaan*, Horat. Sat. I, 5, 22: 2) dolum dolare, Plaut. Mil. III, 3, 63, *een bedrog ſpeelen.* 3) *voor* futuere *of* concumbere cum aliqua, *bij voorb.* uxorem, Pompon. ap. Non. 2 n. 742: puellas dolat, Martial. VII, 66, 3: *doch anderen lezen* vorat.

DOLON *of* **DOLO**, onis, m. 1) *een ſtaf of ſtange of ſtaak, met een ſpits ijzer, misſchien een ſtilet enz.*, Virg. Aen. VII, 664: *ook dient* dolon *voor* dolor *gelezen te worden*, Pandect. IX, 2, 52 in: *van daar noemt de vlieg haar angel zoo*, Phaedr. III, 6, 3: 2) *in een ſchip is het een klein zeil, misſchien de fok*, Liv. XXXVI, 44 *en* 45. XXXVII, 30.

DOLOR, oris, m. 1) *ſmart van het ligchaam of ziel, bij voorb.* corporis, Cic. Tuſc. III, 25: articulorum, Cic. Att. I, 5 extr.: animi, Cic. Tuſc. III, 25: *ook van barensweeën, bij voorb.* e dolore laborare, Ter. And. I, 5, 33, i. e. *barensweeën hebben:* cf. Ibid. Ad. III, 4, 40: *bijzonder ſmart der ziel, wanneer er* animi *ſlaan of wegblijven kan, of droefheid: bij voorb.* dolorem adcipere ex re, Cic. Phil. XI, 1. Dom. 36: ſuſcipere, Cic. Fin. I, 7. Dom. 37 in.: capere in re *of* a re, Cic. ad Div. I, 6. IV, 6 extr.: haurire, Cic. Coel. 24: adfici do-

lo-

lore, Ib. I, 5: dolorem fustinere, Cic. Dom. 57: in dolore esse zich bedroeven, Cic. Phil. XI, 1. Fin. I 11: dolore angi, Cic. ad Div. IV, 3: dolorem facere alicui, Cic. Att. XII, 8: of efficere, Ibid. 18: of dare, Ibid. VII, 13: of adferre alicui, Cic. Q. Fr. I, 3 extr.: commovere, Cic. Verr. IV, 21: inurere, Cic. Phil. XI, 15: dolorem abjicere, Cic. ad Div. IV, 13: deponere, Ibid. IV, 6: dolori resistere, Ibid.: hoc est mihi dolori, Cic. Harusp. 28. Ook is het somtijds toorn, verdriet, ongenoegen, bij voorb. quo dolore (i. e. cujus rei dolore) incensus, Nep. Lys. 3: cf. Virg. Aen. X, 397. V, 608: ook de aandoening, het aandoenlijke, gewaarwording, gevoel, bij voorb. ut oratio — sensus, dolores habeat, Cic. Or. III, 25 in., i. e. in 't hart dringe: dus ook genus hoc orationis detrahit (i. e. minuit) dolorem actionis, Cic. Or. 62 in.: het een en ander hier van kan tot n. 2. gebracht worden. 2) het geen smart of droefheid maakt, Ovid. Pont. III, 3, 73: zie hier voor.

DOLOSE, met bedrog, bedrieglijk, bij voorb. agere, Cic. Off. III, 15: dolosius adcusare, Ascon. in Cic. Verr. I, 38.

DOLŌSUS, a, um, vol bedrog, vol streken, bedrieglijk, van menschen en zaken, bij voorb. consilium, Cic. Rab. post. 2: mulier, Horat. Sat. II, 5, 70: vulpes, Phaedr. I, 13, 11: artes, Ovid. Met. XV, 473: nummus, Pers. Prol. 12: cinis, wanneer er vuur onder ligt, Horat. Od. II, 1, 8: ook seq. Infinit., Ibid. I, 35, 27: diffugiunt cadis siccatis amici ferre jugum pariter dolosi, i. e. te valsch daar toe.

DOLUS, i, m. bedrog, list of listige handeling, om iemand te bedriegen: het zij het met een goed of kwaad oogmerk geschiede, bij voorb. dolus malus, Cic. Off. III, 14. Top. 9. Liv. XXXVIII, 11. Terent. Eun. III, 3, 9. Pandect. IV, 3, 1: doch meestal met een kwaad: streek, list, bedrog, Cic. Nat. D. III, 29 extr.: per dolum atque insidias pacem petere, Caes. B. G. IV, 13, i. e. op eene listige wijze, met streken, op eene bedrieglijke wijze: dolo pugnare, Nep. Hann. 10: dolis aliquem capere, Sallust. Cat. 14: of fallere, Terent. And. III, 2, 13: of deludere, Ibid. III, 4, 4: alicui dolum parare, Sall. Cat. 28 (29): movere, Valer. Fl. V, 292: struere, Senec. Herc. Oet. 1467: versare, Virg. Aen. II, 62.

DOMĂBILIS, e, het geen men temmen kan, of het geen beteugeld kan worden, betembaar, Horat. Od. IV, 14, 41. Ovid. Met. IX, 253.

DOMĀTOR voor **DOMITOR**, Tibull. IV, 1, 116.

DOMEFACTUS, a, um, betemd, bij voorb. terra, Petron. 99.

DOMESTĬCĀTIM, door zijne bedienden of bekenden, of te huis, bij voorb. aliquid adparare, Sueton. Caes. 26.

DOMESTĬCUS, a, um, 1) het geen ons huis of huisgezin betreft, daar in is of voorvalt, huislijk, het huisgezin eigen, familie (bij voorb. familietwist, familietrots enz.), bij voorb. parietes, Cic. Dejot. 2: domestica difficultas, Cic. Cat. I, 6, huislijke nood: luctus domesticus, Cic. Vat. 13, huislijke rouw: domestica feramus, Cic. ad Div. V, 13, i. e. bijzondere nood: res, Cic. Tusc. I, 1, bijzondere zaak: vestis, Sueton. Vit. 8: domesticus otior i. e. domi, te huis, Horat. Sat. I, 6, 127: ira, Ovid. Met. VI, 686, i. e. deze familie gewoon of eigen: nundinae, Cic. Phil. II, 36, i. e. te huis: van daar domesticus, die altijd of dikwijls bij ons is, een bekende, goed vriend, Cic. Rosc. Am. 6. Cic. ad Div. VII, 14. Ovid. Pont. IV, 3, 15: 2) het geen onze stad of land betreft, daar in voorvalt of is, inlandsch, inwendig, bij voorb. bellum, Caes. B. G. V, 9, binnenlandsche oorlog: opes, Caes. B. C. II, 5: insidiae, Cic. ad Div. V, 2: externa libentius quam domestica, Cic. Off. II, 8: alienigenas domesticis anteferre, Cic. Font. 10.

DOMICILĬUM, i, n. woonplaats, woning of zitplaats, bij voorb. habere domicilium Romae, Cic. Arch. 4: domicilia Gallorum, Caes. B. G. VI, 29: carcer domicilium civium, Cic. Verr. V, 55: of plebis, Liv. III, 4: domicilium collocare in provincia, Ibid. II, 3: of constituere in urbe, Nep. Them. 10: locum deligere sibi domicilio, Caes. B. G. I, 30. II, 29: domiciliis bonis & illustribus, Cic. Nat. D. II, 37: van daar Tropisch, bij voorb. domicilium imperii heet Rome, Cic. Or. I, 3. Nep. Att. 3: superbiae, Cic. Agr. II, 35: gloriae, Cic. Balb. 5: Verbo fideliter domicilium proprium est in officio, Cic. ad Div. XVI, 17, zetel, d. i. eigenlijke beteekenis.

DOMĬCOENĬUM, i, n. maaltijd of het eten te huis, Martial. V, 79, 1. XII, 78, 6.

DOMĬNA, ae, f. de gebiedster, heerscheresse, beheerscheresse, het zij haar die titel gegeven wordt enkel uit beleefdheid of niet, bij voorb. 1) de vrouw van het huis, Terent. Heaut. IV, 1, 15. II, 3, 60: 2) de vrouw, echtgenote, bij voorb. Ditis, Virg. Aen. VI, 397: cf. Sueton. Claud. 39. Ovid. Trist. IV, 3, 9. V, 5, 1: ook de gebiedster, de vrijster, minnaresse, het meisjen, dat men bemint, Ovid. Am. III, 2, 81. III, 6, 2, en meermalen: cf. Terent. Heaut. II, 3, 57 en 60: 3) elke gebiedvoerster, beheerscheresse, regeerster, bij voorb. justitia est domina omnium virtutum, Cic. Off. III, 6: natura est domina, Cic. Or. II, 60 extr.: fortuna, rerum humanarum domina, Cic. Marc. 2: cupiditas honoris quam dura est domina! Cic. Parad. V, 3: voluptates, blandissimae dominae, Cic. Off. II, 10: van daar ook van eene Godin, bij voorb. Venus heet zoo, Ovid. Art. I, 148: Cybele, Virg. Aen. III, 113: Juno, Ibid. 438: van daar urbs domina i. e. Roma, Martial. XII, 21, 9, alwaar het hier niet Adjective staat. Not. actum esse de dominis voor dominabus, Curt. III, 12, i. e. matre & uxore Darii.

DOMĬNĀTĬO, onis, f. 1) heerschappij, beheersching, bij voorb. rationis, Cic. Invent. II, 54: 2) de alleenheerschappij, dwingelandij, heerschappij, regeering; maar het welk in den vrijen Staat eene gehaatte beteekenis had, bij voorb. Cinnae, Cic. Att. VIII, 3 post med.: crudelis, Cic. Phil. III, 14: Atheniensium impotentem dominationem restringere, Nep. Lys. 1: ne fortuna magnam in nos habeat dominationem, Auct. ad Her. IV, 19 extr. Not. dominationes voor dominantes regeerers, bij voorb. aliis dominationibus fastiditus, Tacit. Ann. XIII, 1: ook Tropisch, bij voorb. in judiciis, Cic. Verr. V, 69, of judiciorum, Ibid. Act. I, 12, i. e. als Advokaat, wanneer men alle Procesſen wint.

DOMĬNĀTOR, oris, m. een beheerscher, regeerer, bij voorb. rerum, Cic. Nat. D. II, 2.

DOMĬNĀTRIX, icis, f. eene beheerscheres, regenteſse, gebiedster, Cic. Invent. I, 2 in.: freni, Senec. Hippol. 85.

DOMĬNĀTUS, us, m. 1) heerschappij, beheersching, bij voorb. rerum, Cic. Nat. D. II, 11: commodorum, Ibid. 60: 2) heerschappij, opperheerschappij, dwingelandij, alleenheersching, Cic. Dejot. 11. Div. I, 24. Parad. V, 3: esse in dominatu, Cic. Rab. post. 14.

DOMĬNĬCUS, a, um, aan den heer gehoorzaam of hem betreffende, bij voorb. rationes, Varr. R. R. II, 10 extr.: vinum, Petron. 31: palatium, Senec. Ep. 47: habitationes, Colum. IX Prooem.

DOMINĬUM, i, n. 1) de heerschappij, magt of geweld over iets, bij voorb. impatientes dominii, Sueton. Tiber. 59: rerum, Valer. Max. IV, 4, 1: gemmarum, Plin. H. N. XXXVII, 8 extr.: in mercando emtionibus — dominium mutant, Varr. R. R. II, 6, 3, doch de Ed. Gesn. heeft dominum: van daar voor dominus, regeerer, beheerscher, bij voorb. voluptates doloresque incertissima dominia, Senec. de vita beat. 5 in.: 2) gastmaal, onthaal, smulpartij, bij voorb. dominia & sodalicia tolluntur, Lucil. ap. Non. 4. n. 125: dominia agitare houden, geven, Gell. II, 24 in.: dus ook Cic. Verr. III, 4 extr.: hujus argento dominia vestra, hujus signis — forum ornari, Ed. Ernest., ten zij het hier is het tafelvertrek: van daar 3) de plaats, waar geteerd of onthaald wordt, eetkamer enz., Cic. Verr. III, 4, zie hier voor.

DOMĬNOR, atus sum, ari, 1) heerschen, den heer of opperheer spelen, tijranniseeren, dwingelandij oefenen, bij voorb. inter homines, Caes. B. G. II, 31: in homines, Cic. Senect. 11: Alexandriae, Cic. Rab. post. 14: in urbe, Virg. Aen. II, 327: ook zonder in, bij voorb. arce, Ibid. VII, 70: Alba, Ibid. VI, 766: Argis, Ibid. I, 281 (285), doch Argis kan ook de Dativus zijn: ook seq. Dativ., bij voorb. toti mundo, Claudian. in Rufin. I, 143: verdere in capite & fortunis hominum, Cic. Quintil. 30: ook Tropisch, bij voorb. van levenloze dingen, bij voorb. ubi libido dominatur, Cic. Or. 65: usus dicendi in libera civitate dominatur, Cic. Or. II, 8: lolium, Virg. Georg. I, 153: 2) beheerscht worden, bij voorb. Enn. ap. Cic. Off. I, 39. Nigid. ap. Priscian. 8.

DOMINŬLUS, i, i. q. dominus, wanneer men verkleinend spreekt, Scaevola in Pandect. XXXII, 39.

DOMĬNUS, i, m. 1) een heer, opperheer, gebieder, bevelhebber, bestuurer, bij voorb. in aliquem, Cic. Rosc. Am. 28: omnium gentium, Cic. Planc. 4: cf. Cic. Phil. XIII, 8. Tusc. I, 21, en meermalen: en Tropisch, bij voorb. comitiorum, Cic. Verr. Act. I, 9, i. e. die daar mede naar welgevallen handelt: dus ook concionum, Cic. Sext. I, 59: rei, i. e. judex, Cic. Or. II, 17: ludorum of zonder ludorum, Cic. Att. II, 10 post in., i. e. de inrichter: dus ook auctionis, Cic. Quint. 5: der Acteurs, Plaut. Asin. Prol. 2: ook heet dus de geen, die een gastmaal geeft, Cic. Vat. [illegible] Liv. XXIII, 8. Varr. ap. Gell. XIII, [illegible] Sallust. Fragm. ap. Non. Petron. 34: ook gebieder, d. i. minnaar, Ovid. Am. III, 7, 11. Art. I, 314: van daar de heer in huis: ook de zoon van den heer, de jonge heer, Plaut. Capt. Prol. 18: 2) de heer, d. i. de eigenaar of bezitter, bij voorb. aedificii, Cic. Nat. D. I, 26: navis, Cic. Invent. II, 51: cf. Liv. III, 48. Ovid. Met. XIII, 389: 3)

de echtgenoot, Virg. Aen. IV, 214, *doch, misschien zonder noodzaaklijkheid, en men kan het ook in 't gemeen door heer, eigenaar enz.. vertaalen.* 4) *Heer als een Titel*, Martial. V, 58. Sueton. Claud. 21. Not. *ook ftaat* dominus, a, um, Adjective, *heerfchapslichtig*, *van den heer of den heer toebehoorende*, *bij voorb.* torus dominus, Ovid. Her. III, 100: manus dominas, Ovid. Am. II, 5, 30: cf. Martial. I, 5, 2. Stat Theb. V, 78.

DOMIPORTUS, a, um, *het huis dragende*, *bij voorb.* cochlea, Cic. Div. II, 64 e poëta.

DOMISĔDUS, a, um, *te huis (altijd) zittende of blijvende*, *bij voorb.* cafta, domifeda (fcil. matrona), Infcript. ap. Fabrett. 4. n. 35, *en* ap. Don. claff. 15. n. 49.

DOMĬTO, are, *temmen*, *betemmen*, Virg. Georg. I, 285. Ibid. Aen. VII, 163. Plin. H. N. VIII, 8.

DOMĬTOR, oris, m. *een temmer*, *betemmer*, *bij voorb.* equorum, Cic. Off. I, 26: armorum, Cic. Mil. 13. Hifpaniae, Liv. XXI, 43: cf. Plin. Paneg. 55. Tacit. Hift. II, 76.

DOMĬTRIX, tcis, f. *temfter*, *betemfter*, *bij voorb.* equorum, Virg. Georg. III, 44: rerum omnium, Plin. H. N. XXXVI, 16.

DOMĬTURA, ae, f. *betemming*, *beteugeling*, *bij voorb.* boum, Plin. H. N. VIII, 45: cf. Colum. VI, 2 in.

DOMITUS, a, um, *zie* Domo.

DOMĬTUS, us, m. *betemming*, *beteugeling*, *bij voorb. der dieren*, Cic. Nat. D. II, 60.

DOMO, ui, ĭtum (*niet ligt* avi, atum), are, 1) *temmen*, *betemmen*, *beteugelen*, *bij voorb.* belluas, Cic. Off. II, 4: elephantos, Plin. H. N. VIII, 8: tauros aratro, Colum. VI, 22: gentes, Cic. Marc. 3: nationes, Cic. Provinc. 13: *Tropisch*, *bedwingen*, *beteugelen*, *temmen*, *d. i. beperken*, *verzwakken*, *zachter of tammer maken*, *bij voorb.* iracundias, Plin. H. N. XXXVII, 10: fpiritum, Horat. Od. II, 2, 9: venena, Plin. H. N. XXIX, 4 med.: oleum, Ibid. XII, 28: terram aratro, Virg. Aen. IX, 608: libidines, Cic. Or. I, 44: aequor velo i. e. *bevaaren*, Valer. Flacc. I, 600: lumina fomno, Stat. Theb. II, 31: cura illum domat, Virg. Georg. III, 538, i. e. *bedwingt*, *maakt zacht*, *plaagt enz.*: 2) *willen betemmen*, *willen beteugelen*, *bij voorb.* acerbe tuendo jura ordinis afperiorem domando multitudinem fecifle, Liv. III, 69 in., *alwaar echter* tuendo — domando *zonder* & *niet goed famenhangt*: *waarom misfchien* quam ante *voor* domando *te lezen is*: aliquid ferventibus undis, Ovid. Met. VIII, 650, i. e. *kooken*, *week maken*.

DOMUITĬO, onis, f. *voor* domum itio, *de wederkeering na huis*, Auct. ad Her. III, 21 in. e poëta: *ook* Acc. ap. Non. 4. n. 330: *ook* Cic. Div. I, 32 in.: *doch anderen*, *bij voorb. de* Ed. Ernest. *lezen* domum itionem: *verders* Apul. Met. I poft init. p. 105. Elm. II extr. III poft med. p. 138. X med. p. 247. *Ook heeft men* contracte domutio, Pacuv. ap. Non. a. n. 169: *en* Lucil. Ibid., *doch anderen lezen* domuitio.

DOMUNCŬLA, ae, f. *een huisjen*, Vitruv. VI, 10. Valer. Max. IV, 4, 8. Ulpian. in Pandect. XLVII, 12, 3 extr. Apul. Met. IV ante med. p. 146. Elm.

DOMUS, us *en* i, f. 1) *een huis*, *woonhuis*, *woning*, *bij voorb.* domum aedificare, Cic. Off. I, 39: me domo mea expuliftis, Cic. Pif. 7: cur non intro eo in domum noftram? Plaut. Amph. I, 1, 253: in domum meretriciam deduci, Terent. Eun. II, 3, 90: excire aliquem ex domo, Liv. XLV, 34: Not. a) *op de vraag*, *waar? ftaat geern* domi i. e. *te huis*, *bij voorb.* domi apud fe effe dixit, Cic. Verr. V, 29: tenere fe domi, Nep. Dion. 9, *ook* Cic. Dom. 3, *volgends eenige oude* Edd., *doch*, *de nieuwer* Edd., *bij voorb.* Ernest., *hebben* domo, *zoo als* Cic. Red. Sen. 11: *ook met* meae, tuae, fuae, noftrae, veftrae, alienae, *bij voorb.* meae, Cic. Cat. 8: tuae, Ibid. 9. Cic. ad Div. IV, 7: noftrae, Cic. Tufc. V, 39: alienae, Cic. ad Div. IV, 7. Cic. Dom. 40: fuae, Cic. Flacc. 6: *maar*, *ftaat er een ander* Adjectivum *of de* Genitivus *des bezitters bij*, *dan ftaat er* in domo, *bij voorb.* in domo Caefaris, Cic. Att. II, 7: cf. Nep. Lyf. 3: *gelijk dan ook* in domo *voor* domi *ftaan kan*, *wanneer er een* Nomen adjectivum *of* Pronomen adjectivum *bij ftaat*, *bij voorb.* in domo fua, Nep. Alcib. 3: in domo mea, Horat. Od. II, 18, 2: *ook zonder* in, *bij voorb.* paterna domo (eos) faepe vidi, Ovid. Met. XI, 438: *ook ftaat enkel* domo *voor* domi, *bij voorb.* fe tenere domo, Cic. Red. Sen. 11. Cic. Dom. 3, *zie hier voor*: cf. Plaut. Amph. II, 2, 7: *doch*, *men vindt ook* domi *voor den* Genitivus *des bezitters*, *bij voorb.* domi Caefaris, Cic. Att. I, 12: *integendeel op de vraag*, *wiens? ftaat* domus, *zoo als dan deze* Genitivus *overäl ftaat*, *wanneer men niet vraagt*, waar? *bij voorb.* emtor domus, Horat. Sat. II, 5, 108: *doch ook ftaat* domi *voor* domus, *bij voorb.* domique focique memineris, Terent. Eun. IV, 7, 45: cf. Plaut. Trin. IV, 3, 20. Caf. III, 5, 31: *ook zeiden de Ouden* domuis (Genit.) *voor* domus, Varr. ap. Non. 8. n. 66: cf. Gell. IV, 16. *Op de vraag*, *waarheen? ftaat* domum *zonder* in, *wanneer het heet*, *naar huis*, Cic. Verr. Act. I, 9. Cic. ad Div. III, 8 extr.: *dus ook* domos *van veelen*, Liv. XLV, 34, *zie boven*: *maar als het heet*, in huis, *dan ftaat de Praepofitie* in *er geern bij*, *als* in domum noftram, Plaut. Amph. I, 1, 253: in domum Leccae, Cic. Cat. I, 4: in domum meretriciam, Terent. Eun. II, 3, 90: *zie hier voor*: *doch ook ftaat* Pompejum domum fuam compuliftis, Cic. Pif. 7. *Dus ftaat ook geern* domo *van huis*, *d. i. uit zijn eigen huis*, *bij voorb.* domo fe non commovere, Cic. ad Div. IX, 5: cibaria domo adferre, Caef. B. G. I, 4: *doch ftaat* excire aliquem ex domo, Liv. XLV, 34. Not. domo exfulo *ik mag niet na huis*, Terent. Eun. III, 5, 62: b) domi habeo, *of* domi eft mihi, *heet ook*, *ik heb het bij mij*, *ik heb het zelve*, *ben in bezit*, *behoeve het derhalven niet eerst te verwachten of van anderen te hooren*, *of te bekomen*, *of te leeren*, *bij voorb.* domi habuit, unde difceret, Terent. Ad. III, 3, 59, i. e. *bij zich*, *te huis*: domi habet animum falfiloquum, dolos cet., Plaut. Mil. II, 2, 36, i. e. *zij behoeft dat alles niet eerst te leeren*: fcribe, non ex doctrina: nam id quidem domi (tibi) eft, Cic. Att. X, 14: menfae domi natae, Juvenal. XI, 117: *dus ook* cujus domi nafcuntur, Cic. ad Div. IX, 3, i. e. *die gij het van zelve verftaat of weet*: *dus ook* domo doctus, Plaut. Merc. II, 3, 20, i. e. *zelve verftandig genoeg*, *voor* ex fe: id experior domo, Ibid. Amph. II, 2, 7, i. e. in me, *aan mij zelven*, *door mijn eigen voorbeeld enz.*; reddere argentum domo

i. e. *uit zijn eigen zak betaalen*, Ibid. Curc. V, 3, 7: 2) *elke woning of verblijf*, *bij voorb. der vogelen*, Virg. Georg. II, 209: *dus ook* pecorum, Stat. Theb. I, 367: Albuneae, Horat. Od. I, 7, 12: *het Labijrinth*, Virg. Aen. VI, 27: *der fchildpad*, Phaedr. II, 6, 5: *ook der fchimmen in de onderäardfche wereld*, Virg. Aen. VI, 534: *dus ook* domos Ditis i. e. *onderäardfche wereld*, Ibid. 269: *van daar* a) *een Tempel*, Virg. Aen. VI, 81: b) *graf*, Tibull. III, 2, 22: *van daar* domus aeterna, Infcript. ap. Grut. p. 790. n. 5. p. 903. n. 6: 3) *het huis*, *d. i. huisgezin*, *bij voorb.* domus te falutat, Cic. Att. IV, 12: Affaraci, Virg. Aen. I, 284 (288): cf. Horat. Ep. I, 16, 44. Ovid. Her. XVII, 52: *van daar Tropisch*, *d. i. Secte*, *gezindte*, *bij voorb. in de Wijsgeerte*, *bij voorb.* conclamabunt ex omni domo, Senec. Ep. 29 extr.: remigrare in domum veterem e nova, Cic. Acad. I, 4 in.: 4) *het huis*, *d. i. het Vaderland of de ftad*, *waar in men woont*, *doch misfchien alleen in den* Genitivus, Dativus, Accufativus *en* Ablativus, *zonder Praepofitiën*, *bij voorb.* Vitellius domo Nuceria, Suet. Vit. 2: domi fplendidus, Cic. Q. Fr. II, 14 extr.: domi clarus, Liv. VII, 19: nobilis, Cic. Verr. I, 17. Sall. Cat. 17, *te huis*, *d. i. in zijn vaderftad*: unde domo? Virg. Aen. VIII, 114: cf. X, 114: *van daar* domi & militiae, Terent. Ad. III, 4, 49, *of* domi bellique, Vellej. II, 27, *in de ftad of in vrede en oorlog*. Not. a) Dat. is domui, Ovid. Met. IV, 66, *en* domo, Horat. Ep. I, 10, 13. Cato R. R. 134: b) Ablat. domu *voor* domo, Plaut. Mil. II, 1, 48. Infcript. ap. Gruter. p. 599. n. 8: c) Genit. domos *voor* domus *zeide* Auguftus, Suet. Aug. 87: d) Genit. plur. domorum, Virg. Aen. II, 445, *en* domuum, Juvenal. III, 72. Plin. H. N. VIII, 57.

DOMUSCŬLA, ae, f. *een huisjen*, Apul. Met. IV poft med. p. 154. Elm.

DONABĬLIS, e, *waardig*, *om gefchonken te worden*, Plaut. Rud. III, 2, 45.

DONARĬUM, i, n. 1) *een gefchenk*, Tacit. Ann. I, 44: *bijzonder een gefchenk in den Tempel*, *gefchenk van gelofte*, Gell. II, 10. 2) *de plaats*, *waar deze gefchenken zijn*, *d. i. de Tempel*, Virg. Georg. III, 533. Lucan. IX, 515: *ook het altaar*, Ovid. Faft. III, 335.

DONATĬCUS, a, um, *het geen gefchonken wordt*, *bij voorb.* coronae, Feft.: haftae, Cato ap. Feft. in Optionatus.

DONATĬO, onis, f. *fchenking*, *befchenking*, *gifte*, Cic. Rofc. Am. 9. Cic. opt. gen. orat. 7. Pandect. XXXI, 37 extr. XXXIX, 5, 1.

DONATĬVUS, a, um, *het geen gefchonken wordt*, *bij voorb.* epulum, Infcript. ap. Gruter. p. 421. n. 1: *van daar* Donativum, Subftantive, *misfchien* fcil. argentum, *een gefchenk*, *bij voorb. voor de Soldaten van den Keizer*, Sueton. Ner. 7. Ibid. Dom. 2. Plin. Paneg. 25. Tacit. Hift. IV, 19.

DONATOR, oris, m. *een fchenker*, *begiftiger*, Senec. Hippol. 1217. Pand. XLII, 1, 49.

DONEC, 1) *tot*, *d. i. tot dat*, *bij voorb. ik wil wachten tot enz.* *Ook ftaat er* usque adeo (*zoo lang*) *of* usque *voor*. *In dit geval heeft het den* Conjunctivus *en* Indicativus, *bij voorb.* donec fecit, Plaut. Amph. II, 1, 50: donec — dabit, Virg. Aen. I, 274 (278): donec juflit, Ibid.

Ecl.

Ecl. VI, 85: donec effecero, Terent. Phorm. IV, 1, 24: usque donec redierit, Ibid. Ad. IV, 6, 6: usque donec dicat, Horat. Art. 155: usque adeo donec perpulit, Terent. And. IV, 1, 37: usque adeo donec sal desiverit cet., Cato R. R. 88: quod exspectassent, donec — deferretur, Liv. IV, 13: nunquam desitum, donec convenisset prius, Liv. V, 17: donec perventum est cet., Liv. Praefat.: 2) *zoo lang als*, *of zoo lang, wanneer het het zelfde is als*, *zoo lang als. Hier heeft het den* Indicativus *bij zich, indien er geen* Conjunctivus *of* Accusativus *met den* Infinitivus *voorgaat, daar het betrekking op heeft, bij voorb.* donec abibant, Liv. VI, 13: donec eris felix, Ovid. Trist. I, 9, 6: donec abesit, Horat. Od. I, 9, 17: ne quis, donec in castris esset, bona possideret, Liv. II, 24 extr.: donec nil aliud — fuit, Ibid. 49: ut nemo, donec — superesset, — parceret, Liv. IV, 60 in.

DONICUM, i. q. donec *tot*, Nep. Hamilc. 1. Plaut. Aul. I, 1, 19. Pseud. IV, 7, 72. Lucret. II, 1115, 1229. Cato ap. Charis. 2.

DONO, avi, atum, are, 1) *schenken*, *d. i.* a) *een geschenk aan iemand doen*, alicui aliquid, Cic. Rosc. Am. 8. Pis. 3. Tusc. V, 32. Fin. III, 5. Liv. XXVII, 19, *en meermaalen: ook is het dikwijls schenken, geven, wijden, overgeven, bij voort.* aliquid ventri, Horat. Ep. I, 15, 32: diem Lyaeo, Sil. XI, 409: praedam flammis, Ibid. II, 608: *ook staat er een* Infinitivus *overtollig bij, bij voorb.* habere, *bij voorb.* loricam donat habere viro, Virg. Aen. V, 262: b) i. e. *vrijschenken*, *bij voorb.* inimicitias suas reipublicae, Cic. ad Div. V, 4: alicui aes alienum, Brut. in Cic. Epist. ad Brut. Ep. 6: alicui caussam, Justin. XXXII, 2: culpam precibus, Ovid. Pont. II, 7, 51: *dus ook* alicui pelagus & labores, Valer. Flacc. I, 473: *dus ook* ut Veneri donetur Adonis, Ovid. Art. III, 85: 2) *beschenken*, aliquem re, Cic. Verr. III, 80. Arch. 3. Nat. D. II, 2. Caes. B. C. III, 54. Liv. XXV, 18. XXIX, 35, *en meermaalen.*

DONUM, i, n. *een geschenk, gave, gifte*, Cic. Leg. II, 9. Phil. I, 13: dona dare, Terent. Eun. I, 2, 83. Nep. Pauf. 3: *van daar* dono *ten geschenke*, *bij voorb.* dare, Terent. Eun. I, 2, 29. Heaut. V, 5, 6: *dus ook* virginem alicui dono emere, Ibid. Eun. I, 2, 55: dono aliquid adcipere, Tacit. Ann. XV, 27: habeto mulierem dono tibi i. e. *ten geschenke*, Plaut. IV, 6, 13. Not. donum alicujus is a) *van hem, die geeft:* b) *van hem, die ontvangt*, *bij voorb.* civium, Cic. Verr. III, 80 med.: *ook zijn* dona *offeranden*, Ovid. Met. VIII, 445. Fast. II, 545. V, 925. Virg. Aen. VI, 86: dona suprema i. e. *de laatste eer, of het geen men den overledenen bewijst, of tot zijne eere verbrandt*, Ovid. Am. III, 9, 50. Valer. Flacc. II, 471. Senec. Hipp. 1273. Not. donum *en* munus *staan somtijds bij één, bij voorb.* deorum dono atque munere, Cic. Arch. 8: cf. Cic. Senect. 12 in.: lex de donis & muneribus, Cic. Or. II, 71: *ja*, donis, datis, muneribusque, Cic. Cluent. 24.

DORCAS, ădis, f. *eene ree, hinde*, Martial. X, 65, 13. XIII, 98, 1: *ook heeft men* Dorca, ae, m. *bij voorb.* Grat. Cyneg. 200.

DORMIO, ivi *en* ii, itum, 4. 1) *slapen*, Cic. Div. I, 30. Att. X, 13: cum aliquo, Ovid. Her. IX, 57: arctius, Cic. Invent. II, 4: altum, Juvenal. I, 17: in lucem, Horat. Ep. I, 18, 34: in molli thymo, Plin. H. N. XXI, 21: thalamo isto, Ovid. Remed. 727: non omnibus dormio, *zeide iemand*, Cic. ad Div. VII, 24: dormire in utramvis aurem, Terent. Heaut. II, 3, 101. *Ook* Passive, *bij voorb.* tota mihi dormitur hyems, Martial. XIII, 58, 1: nox est una perpetua dormienda, Catull. 5, 6: *van daar* 2) *Tropisch, slapen, d. i.* a) *gerust zijn, rusten of werkloos zijn, bij voorb.* beneficia dormientibus deferuntur i. e. *in den slaap*, Cic. Verr. V, 70: *dus ook* dormienti tibi haec deos confecturos, Terent. Ad. IV, 5, 59: ferulae — dormiant, Martial. X, 62, 11: dormiat Venus, Prop. III, 4 (5), 34: pessuli, Plaut. Curc. I, 2, 66: b) *onbekommerd zijn*, *bij voorb.* dum tu dormis, Terent. Phorm. V, 8, 15: vos dormitis, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 17. Not. dormibo *voor* dormiam, Plaut. Trin. III, 2, 100: dormibit, Cato R. R. 5.

DORMITATOR, ōris, m. *een slaper, droomer*, Plaut. Trin. IV, 2, 20. *Sommigen verklaaren het, dief.*

DORMITIO, onis, f. *het slapen*, Varr. ap. Non. 2. n. 239. *tweemaalen.*

DORMITO, avi, atum, are, 1) *willen slapen, slaperig zijn, bij voorb.* coenato & jam dormitanti — epistola est reddita, Cic. Att. II, 16: te dormitare ajebas, Plaut. Amph. II, 2, 175: 2) *slapen*, *bij voorb.* arcte, Cic. Div. I, 28: 3) *slapen, Tropisch, d. i.* a) *traag, werkloos zijn, nalatig zijn, droomerig zijn, bij voorb.* non dormitandum, Plaut. Epid. I, 2, 58. Bacch. II, 3, 6: cf. Ibid. Poen. III, 6, 9: oscitans & dormitans sapientia, Cic. Or. II, 83 extr.: quandoque (i. e. quando) dormitat Homerus, Horat. Art. 359: b) *droomerig zijn, droomen, dom zijn, bij voorb.* dormitas, Plaut. Trin. IV, 2, 139, *gij droomt, gij zijt gek.*

DORMITOR, ōris, m. *een slaper*, Martial. X, 4, 4.

DORMITORIUS, a, um, *tot slapen dienstig, of behoorende, bij voorb.* cubiculum, Plin. Epist. V, 6 ante med. Plin. H. N. XXX, 6: *ook enkel* dormitorium scil. cubiculum, Plin. H. N. XXX, 6 extr., i. e. *slaapvertrek:* membrum (i. e. pars domus), Plin. Ep. II, 17 ante med.

DORSUALIS, e, *op den rug te vinden*, *bij voorb.* nota, Apul. XI post med. p. 266. Elm.

DORSUARIUS, a, um, *zie* Dossuarius.

DORSUM, i, n. 1) *de rug*, *bij voorb. van een mensch of beest*, Horat. Sat. I, 9, 20. Plaut. Epid. I, 1, 85. Plin. H. N. XI, 39 extr.: spina dorsi, Plin. H. N. XI, 87 extr.: 2) *de rug, Tropisch, d. i. elke oppervlakte, bijzonder die uitsteekt, of hoogte, bij voorb.* montis, Liv. I, 3. Caes. B. G. VII, 44. Sueton. Caes. 41: folia nigriora & canalium dorso rubescentia, Plin. H. N. XXV, 5: saxeum dorsum, Plin. Ep. VI, 31 extr.: cf. Virg. Aen. I, 110 (114): Ibid. Georg. I, 172. Not. dorsus *voor* dorsum, Plaut. Mil. II, 4, 44.

DORSUS, *zie* Dorsum.

DORYPHŎRUS, i, m. *een spiesdrager, trawant: zoo heet een beroemd standbeeld*, Cic. Brut. 86. Plin. Hist. Nat. XXXIV, 8.

DOS, dotis, f. *eigenlijk, het geen gegeven wordt, de gave, gifte: van daar* 1) *de huwlijksgave bij den vrouw, huwlijksgoed, bruidsgift, uitzet*, Cic. Quintil. 31. Cic. Leg. II, 16: dare dotes filiis de communi aerario, Nep. Arist. 3: adcipere pecuniam dotis nomine, Caes. B. G. VI, 18: talenta viginti dotis pater det, Plaut. Cist. II, 3, 19: conferre nubenti in dotem centum millia, Plin. Ep. II, 4: adcipere aliquid in dotem, Ovid. Her. VII, 149: dare fundum in dotem, Pandect. XXIII, 3, 78: facere alicui dotem, Ibid. leg. 49: fundum doti dare, Ibid. leg. 62: doti promittere, Ibid. leg. 79: promittere in dotem, Ibid. leg. 69: dicere dotem, Terent. Heaut. V, 1, 64. Cic. Caecin. 25, i. e. *bestemmen, benoemen: dus ook* pecuniam doti dicere, Cic. Flacc. 34. Terent. Heaut. V, 1, 69: *van daar toespelende* dos verborum, Cic. Or. I, 55: H. quasi praeter dotem — agrum Campanum cet., Cic. Phil. XI, 5 extr.: velut in dotem — sceleris, Vellej. II, 67: vineae cum sua dote i. e. cum pedamentis cet., Colum. III, 3. §. 8: dotem, id est, instrumentum — vineis praeparant, Ibid. §. 5: cf. IV, 30 in.: *dus ook* dotes praediorum, Pandect. XXXIII, 7, 2, i. e. instrumentum, *het daar toe behoorende, werktuig enz.:* 2) *het geen van natuur, geluk, menschen of door moeite verkregen wordt, de gave, eigenschap, voorrecht, waarde, talent, begaafdheid, bij voorb.* dotes ingenii, Ovid. Art. II, 112, *gaven enz.:* formae, Ibid. Met. IX, 716: oris, Ibid. V, 562: naturae fortunaeque, Plin. Ep. III, 3: temeritas in dote est, Plin. H. N. XIX, 8.

DOSSUARIUS, a, um, (*voor* Dorsuarius) *met den rug dragende, lastdragende, bij voorb.* asellus, Varr. R. R. II, 6 extr.: jumenta, Ibid. 10.

DOTALIS, e, *tot de bruids- of huwlijksgave, tot het huwlijksgoed behoorende, of het geen de vrouw den man mede ten huwelijk brengt, bij voorb.* servus, Plaut. Asin. I, 1, 72: aedes, Ibid. Mil. IV, 4, 30: praedium, Cic. Att. XV, 20.

DOTO, avi, atum, are, *uitzet geven, uitzetten, bij voorb.* filiam, Suet. Vesp. 14: dotata Aquilia, Cic. Att. XIV, 13 post med.: cf. Virg. Aen. VII, 318. Horat. Od. III, 24, 19: *van daar Tropisch, begiftigen, begaven, met iet verzien, bij voorb.* dotatam vite ulmum, Plin. H. N. XVIII, 28 med.: olea dotatur lacryma, Ibid. XII, 17 post med.: fetibus omnium dotat, Pallad. de inst. 63: Chione dotatissima forma, Ovid. Met. XI, 302.

DRACHMA, ae, f. 1) *eene* Grieksche *munt, zoo veel als een* Romeinsche Denarius, *thans omtrent drie grosschen*, Cic. ad Div. II, 17. Enn. ap. Cic. Div. I, 58: 2) *een gewigt van dezelfde zwaarte, een vierendeel loods*, Plin. H. N. XXI, 34. Not. drachuma *voor* drachma, Plaut. Trin. II, 4, 23.

DRACO, ōnis, m. *is het zelfde als* anguis *een slang of draak*, Ovid. Met. IV, 593 *en* 602, *heeten* Cadmus *en zijne gemaalin* dracones, *en te vooren*, V, 575. 584. 593, *wordt van hun* serpens *en* anguis *gezegd: dus staat*, Virg. Aen. II, 225, dracones, *het geen te vooren*, V, 204, angues *heet:* cf. Plin. H. N. VIII, 17 post init. Martial. VII, 86, 7: *ook staat* serpens draco, Suet. Tiber. 72: *van daar heet dus* a) *de slang aan den hemel, anders* Anguis *genoemd*, Cic. Nat. D. II, 42: b) *zeker slangenvormig vat*, Senec. Nat. Quaest. III, 24: c) *een oude wijngaardrank, denkelijk om zijn krom gewas*, Plin. H. N. XVII, 23, *alwaar staat* draconem: ita adpellamus palmitem emeritum, plurimisque induratum annis: cf. Ibid. cap. 22 med. XIV, 1 ante med.:

d) *een*

Digitized by Google

d) *zekere zeevisch*, Plin. H. N. IX, 27. XXXII, 11. Not. Genit. dracontis *voor* draconis, Acc. ap. Non. 5. n. 17, *en* Accusat. dracontem, Acc. ap. Charis. 1.

DRACONIGĔNA, ae, *geboren van een slang*, *bij voorb.* urbs, Ovid. Fast. III, 865, i. e. Thebae *in Boeötië*, *dewijl Cadmus met de mannen, uit de gezaaide slangentanden gesproten, ze gebouwd heeft.*

DRAPĔTA, ae, m. i. q. fugitivus, Plaut. Curc. II, 3, 11.

DRAUCUS, i, m. *misschien een hoereerer met mannen, die met manspersoonen ontucht pleegt*, Martial. I, 97, 12. IX, 73, 1.

DROMAS, ădis, m. *eigenlijk loopende: zoo heet een soort van kameelen*, Liv. XXXVII, 40. Curt. V, 2 med.

DROPAX, ăcis, m. *eene zalve, die het hair wegneemt*, Martial. III, 72 in. X, 65, 8.

DRUĬDAE, arum, *en* **DRUĬDES**, um, m. *heetten de Geleerden of Priesters onder de oude Galliërs*, Caes. B. G. VI, 13. Plin. H. N. XVI, 44 extr. Tacit. Ann. XIV, 30. Lucan. I, 451.

DROPUS *of* **DROPPUS**, a, um, *rijp tot afvallen*, *bij voorb.* oliva, Plin. H. N. XV, 1 extr. *en* 7 in. XVII, 24 post med. XIX, 5 med.: *de Grieken noemen dergelijke olijven* drypetas (Accusat. *van den* Nom. Plur. drypetes, um), Ibid. XV, 1 extr.

DRYADES, *zie* Dryas.

DRYAS, ădis, f. *eene woudnimf*, *boschnijmf*, Ovid. Met. VI, 453. Virg. Georg. I, 11. Martial. IX, 62, 12. Not. Dryasin *voor* Dryadibus, Prop. I, 20, 12.

DRYPĔTES, um (olivae), i. q. druppae, *bij voorb.* Graeci vocant drypetas, Plin. H. N. XV, 1 extr.: *zie* Drupus.

DUA, *zie* Duo.

DUĀLIS, e, *twee bevattende*, *tweevoudig*, *bij voorb.* numerus, Quintil. I, 5, 42.

DUBENUS, i. e. dominus, Fest.

DUBIE, Adv., *twijfelächtig*, *niet zeker*, Cic. Div. I, 55: ad Div. XV, 1. Liv. II, 23 extr. Sallust. Jug. 102: *van daar* non dubie *of* haud dubie *buiten kijf*, *buiten twijfel*, *heel zeker*, *voldoende*, Liv. I, 9.

DUBIO, are, i. q. dubitare, Fest., *die* dubiat *aanhaalt.*

DUBIŌSUS, a, um, *twijfelächtig*, Gell. III, 3. V, 10 extr.

DUBĬTABĬLIS, e, *twijfelächtig*, *d. i. daar aan getwijfeld wordt*, *bij voorb.* verum, Ovid. Met. I, 223: virtus, Ibid. XIII, 81.

DUBĬTANTER, Adv., *twijfelächtig*, *met onzekerheid*, *met bedenken*, *bij voorb.* dicere, Cic. Invent. II, 3: recipere, Cic. Brut. 22: pericula non dubitanter adire, Asin. Poll. in Cic. Ep. ad Div. X, 31 post init., i. e. *zonder bedenken.*

DUBĬTATIM, i. q. dubie, Sisen. ap. Non. 2. n. 231.

DUBĬTATIO, ōnis, f. 1) *twijfel*, *onzekerheid*, *bedenklijkheid*, *bij voorb.* dubitationem adferre, Cic. Off. I, 41: *of* dare, Caes. B. G. I, 14: *of* alicui injicere, Cic. Cluent. 28, i. e. *maken*, *veroorzaken*: habere *hebben*, *bij voorb.* res nullam habet dubitationem, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18: si foedus habet aliquam dubitationem, Cic. Agr. I, 4: hic locus nihil habet dubitationis, quin cet., Cic. Off. II, 5: alterum potest habere dubitationem, Ibid. III, 2: tollere, Cic. Att. XII, 4 extr.: expellere, Caes. B. G. V, 48: eximere, Quintil. I, 10 (17): sine ulla dubitatione respondeo, Cic. Or. II, 49: 2) *eene figuur in de Redenrijkkunst*, *wanneer men*, *bij voorb.* *zegt*, *dat men onzeker is*, *bij voorb.* *wat men het eerst zeggen zal enz.*, Cic. Or. III, 53. Auct. ad Her. IV, 29. Quintil. IX, 2 post init. *en* c. 3 extr.

DUBĬTO, avi, atum, are, *is waarschijnlijk even zoo van* duo, *als twijfelen van* twee, *gevolglijk eigenlijk twee dingen te gelijk denken*, scil. *welk van beiden boven het andere te kiezen zij enz.*: *gevolglijk* 1) *onzeker zijn*, *twijfelen*, *bij voorb.* de re, Cic. Nat. D. I, 8, *aan iet*: *ook* aliquid, *bij voorb.* hoc, *voor* de hac re, *aan iet twijfelen*, *iet in twijfel trekken*, *bij voorb.* illud cave dubites, quin ego cet., Cic. ad Div. V, 20 post med.: haec dubitare philosophos, Cic. Off. III, 19 extr.: quod dubitas, ne feceris, Plin. Ep. I, 18: *van daar* dubitor, Ovid. Met. VI, 208, i. e. *men twijfelt over mij*: *dus ook* parens dubitatus, Ovid. Met. II, 20, *getwijfeld*: ne illud quid dubitatur, Plin. H. N. XXVII, 13 extr.: nihil habebat, quod dubitari posset, Cic. Verr. II, 22 extr.: si quod illorum dubitabitur, Cic. Rosc. Am. 40 extr.: haec haud dubitanda, Virg. Aen. III, 169: *ook volgt* an, Nep. Thrasyb. 1: quid, *bij voorb.* non dubito, quid cet., Cic. Att. X, 1 post init., i. e. *ik weet enz.*, *en andere* Particulae; *ook de* Accusativus *met den* Infinitivus, *bij voorb.* non dubito fore plerosque, Nep. Praefat. in.: neque dubito futurum, ut non deponas, Plin. Ep. VI, 21 extr.: collegam non dubitaret exspectaturum literas, Liv. XXVI, 15 in.: *ook* quin, *te weten*, *wanneer voorafgaat*, *niet twijfelen of enkel twijfelen*, *met eene vraag*, *is bekend*, *bij voorb.* non dubitabat, quin cet., Cic. Att. VI, 2 ante med.: cave dubites, quin cet., Cic. ad Div. V, 20 post med.: *ook* Accus. cum Infin., *bij voorb.* an est quisquam, qui dubitet, tribunos — offensos esse, Liv. V, 2 in.: collegam non dubitaret exspectaturum, Liv. XXVI, 15: non dubito fore plerosque, Nep., *zie hier voor*: non dubito *kan dikwijls vertaald worden*: *ik weet*, *ik weet zeker*, *bij voorb.* non dubito, quid agendum putes, Cic. Att. X, 1, *en meermaalen*: Not. vincere, aut, si fortuna dubitabit, mortem oppetere, Liv. XXI, 44 extr., i. e. *als het ongelukkig gaan zal*; *misschien* scil. victoriam dare, *als het geluk bedenking zal maken*, *de overwinning te schenken*: *misschien ontbreekt* victoriam dare *om den Euphemismus*, *of* dubitare *is verzuimen*, *talmen*, *zie* n. 4. 2) *bedenking maken*, *waar op gemeenlijk de* Infinitivus *volgt*, *bij voorb.* non dubitavit exstruere, Cic. Mil. 27, *maakte geene bedenking enz.*: cf. Cic. Or. I, 40. Nep. Pelop. 5. *Doch ook niet zelden* quin *bij* Cicero, *bij voorb.* non dubitaturum, quin caderet cet., Cic. Mil. 23: non dubitasse, quin defenderet *voor* defendere, Cic. Sull. 2: dubitabitis, quin vendatis, Cic. Agr. II, 26: dubitatis, quin vindicetis, Cic. Flacc. 17: cf. Cic. Manil. 16 extr. *en* 23 med.: 3) *overleggen*, *onderzoeken*, *bedenken*, *bij voorb.* restat, ut dubitemus, Cic. Rosc. Am. 31: cf. Cic. Off. I, 3 med. Terent. Ad. IV, 5, 57. Virg. Aen. IX, 191. Cic. Phil. V, 3 in.: 4) *talmen*, *toeven*, Plaut. Men. V, 7, 6. Curt. X, 4 in.: fortuna, Liv. XXI, 44, *zie hier voor*: 5) *schroomen*, Stat. Theb. VIII, 757. Not. dubitantia lumina, Sil. X, 154, i. e. *sterrende.*

DUBĬUS, a, um, 1) *onzeker*, *twijfelächtig*, *d. i. twijfelend*, *bij voorb.* animus, Cic. Manil. 10, *en meermaalen*: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* animi, Virg. Georg. III, 289. Hirt. Alex. 56, i. e. in animo: sententiae, Liv. XXIII, 25: fati, Lucan. VII, 611: mentis, Ovid. Fast. VI, 572: 2) *onzeker*, *twijfelächtig*, *d. i. daar men aan twijfelt*, *bedenklijk*, *bij voorb.* victoria, Caes. B. G. VII, 80: coelum, Virg. Georg. I, 252, i. e. *als het eens regenen mogt*: lanugo, Ovid. Met. XVI, 754: auctor, Ibid. XII, 61: vina, Plin. H. N. XVIII, 31 extr.: fides, Liv. II, 21: fluctus, Liv. XXXVII, 16, i. e. *onzeker*, *gevolglijk gevaarlijk*: mons adscensu dubius, Prop. IV, 4, 81: fortuna, Terent. Hec. Prol. 2, 8: civitas, Suet. Caes. 4, i. e. *tot afval geneigd*: coena, Terent. Phorm. II, 2, 28, i. e. *rijklijk bezet*, *daar men*, *bij voorb.* *niet weet*, *wat men het eerst gebruiken zal enz.*: dubia res, Plaut. Epid. I, 2, 1, *of* dubiae res, Liv. II, 50. Sallust. Cat. 10. Horat. Od. IV, 9, 35, i. e. *nood*, *moeilijke omstandigheid*: *van daar* non est dubium, quin cet., Cic. Or. II, 8. Caes. B. G. I, 3: *ook* quin non, *wanneer het volgende ontkend wordt*, Terent. II, 3, 17, *het is niet twijfelächtig*, *daar is geen twijfel aan*: haud dubio, Liv. XXVIII, 17 extr.: *indien het niet twijfelächtig was*: *van daar* dubium, Substantive, *de twijfel*, *onzekerheid*, *bedenklijkheid*, *bij voorb.* dubium habere, Plaut. Capt. IV, 2, 112: in dubium vocare *of* revocare, Cic. Or. II, 34. Caecin. 27, *in twijfel trekken*, *stellen*, *twijfelächtig maken*: *dus ook* devocare, Caes. B. G. VI, 6, *in bedenklijkheid*, *moeilijke omstandigheden brengen*: in dubio est animus, Terent. And. I, 5, 53: vita est in dubio, Ibid. II, 2, 10: libertas & anima nostra in dubio est, Sallust. Cat. 52 (51): *ook staat daar voor* in dubium esse, Ovid. Her. XVI, 138: fides tua venit mihi in dubium, Cic. Quintil. 2: *ook zonder* Nominat., *bij voorb.* summam pecuniae quantam aequum esset promitti, veniebat in dubium, i. e. *men was onzeker*, Liv. III, 13: ponere in dubio, utrum cet., Liv. XXXIV, 5: sine dubio, Cic. ad Div. II, 18: procul dubio, Plin. H. N. XVIII, 21. Liv. XXXIX, 40: *of* dubio procul, Lucret. I, 812. *Ook staat* dubium Adverbialiter, *onzeker*, *d. i. zonder dat men weet enz.*, *bij voorb.* Quo postquam, dubium pius an sceleratus, Orestes venerat, Ovid. Trist. IV, 4, 69: in obeundis expeditionibus, dubium, cautior an audentior, Suet. Caes. 58: Remus, dubium, an jussu fratris occisus est, Flor. I, 1: 3) *zich in bedenklijke of twijfelächtige*, *moeilijke omstandigheden bevindende*, *bij voorb.* puppis, i. e. navis, Ovid. Fast. II, 101: aeger, Ibid. Pont. III, 4, 8: caput, Valer. Flacc. IV, 271: petalo, Martial. III, 75, 6: *dus ook* res, Liv., *zie boven*: *van daar* dubius vitae, Ovid. Trist. III, 3, 25: *van daar* Dubium *de moeilijke omstandigheid*, *bedenklijkheid*, *bij voorb.* vita est in dubio, Terent., *zie hier voor.*

DUCĀTOR, oris, m. i. e. dux, Pandect. IX, 2, 29 post med.

DUCĀTRIX, icis, f. *aanvoerster*, *leidsvrouw*, *bij voorb.* vitiorum ducatrices iracundia & libido, Apul. doctr. Platon. II post init. p. 14 Elm.

DUCĀTUS, us, m. *aanvoering*, *bevel*, Sueton. Tiber. 19. Ner. 35. Flor. III, 21. Justin. II, 15.

DUCENARIUS, a, um, 1) *tweehonderd be-*

Digitized by Google

bevattende, bij voorb. pondus, Plin. H. N. VII, 20: 2) over twee honderd of twee Centuriën gesteld, Veget. de re Mil. II, 8: 3) ducenarii judices, Suet. Aug. 32, i. e. tweehonderd Sestertia of tweehonderd duizend Sestertii aan vermogen bezittende. 4) ducenarii procuratores, Suet. Claud. 24, i. e. tweehonderd sestertia inkomen hebbende.

DUCENI, ae, a, 1) tweehonderd, bij eene verdeeling; elk tweehonderd, Liv. IX, 19. Plin. H. N. VII, 2 extr. IX, 3, alwaar ducenorum staat. 2) tweehonderd in 't gemeen, Plin. H. N. VI, 26: de Singularis komt niet voor.

DUCENTESIMUS, a, um, de tweehonderdste, van daar ducentesima scil. pars, als eene belasting, Tac. Ann. II, 42. Suet. Calig. 16.

DUCENTI, ae, a, tweehonderd, Cic. Agr. II, 13. Varr. R. R. III, 2 post med., alwaar de genit. ducentum staat.

DUCENTIES, Adv., tweehonderdmaal, Cic. Phil. II, 16. Cels. II, 14 extr.

DUCO, xi, ctum, 3. 1) leiden, voeren, bij voorb. aliquem ad aliquem, Terent. And. IV, 5, 23: bestiam, Nep. Dat. 3: ducere aliquem per omnia, eigenlijk overäl rondvoeren, vervolgends alles verhaalen, naauwkeurig bericht geven, Virg. Aen. VI, 565: quo via ducit. Virg. Ecl. IX, 1: uxorem in convivium, Nep. praef.: van daar 2) heenleiden, bij voorb. in gevangenis of ter dood, bij voorb. Iphigeniam duci se immolandam jubet, Cic. Tusc. I, 48: ducas licet scil. in vincula, Naev. ap. Cic. Or. II, 63: cf. Liv. VI, 20. Nep. Phoc. 4. Suet. Calig. 27. Cic. Agr. II, 37. Flacc. 19. Verr. II, 12 en 26. b) voeren of aanvoeren, gebieden, bij voorb. exercitum, Cic. Mur. 9. Nep. Epam. 13: ook zonder exercitum, Liv. XXII, 18 med. XXXI, 38: dus ook primum pilum, Caes. B. G. V, 38: ordinem (in den oorlog), Cic. Phil. I, 8: van daar funus, Cic. Quint. 15. Liv. II, 47: of exsequias, Plin. H. N. VIII, 42, i. e. de lijkstaatiën bezorgen: familiam, Cic. Phil. V, 11. Fin. IV, 16. Cic. ad Div. VII, 5 extr., i. e. de of het voornaamste zijn: c) ophaalen, bij voorb. eenen muur enz., zie n. 3. d) se ducere gaan, bij voorb. ad regem, Plaut. Amph. IV, 3, 8: a Gadibus, Asin. Poll. in Cic. Ep. ad Div. X, 32 in.: cf. Plaut. Aul. IV, 8, 8. Bacch. IV, 2, 11: e) uxorem, trouwen, Cic. Sext. 3. Liv. I, 34 in.: ook in matrimonium, Caes. B. G. I, 9. Liv. Ibid.: eigenlijk t'huis leiden, gelijk er dan ook domum bij staat, Terent. Phorm. II, 1. 68: ook was deze t'huis leiding, (in het huis van den bruidegom) gebruikkijk en nodig: van daar ook scortum (scil. domum), Plaut. Merc. IV, 6, 3 en 11, i. e. in huis brengen, (als bijzit): f) als 't ware, bij den neus omleiden, voor den zot houden, Terent. And. IV, 1, 20. Phorm. III, 2, 15. Prop. II, 13, 57: g) wegvoeren, afvoeren, bij voorb. dona, Virg. Aen. V, 385: cf. 534: alvum, Cels. II, 12. IV, 4, en 16, i. e. de vuiligheid in het ligchaam afleiden, bij voorb. laxeren: van daar afleiden, afvoeren, bij voorb. nomen, Cic., zie hier na: h) toe, bij, leiden, Virg. Aen. VI, 153: i) tot zich leiden of trekken, Ibid. V, 528: remos, Ovid. Met. I, 294, i. e. roejen: 2) nemen, met zich nemen, bij voorb. iemand of iet, bij voorb. filiam secum, Nep. Hamilc. 3: Aetolos, Liv. XXXV, 50: uxorem, Nep. Praef.: Geld enz., Ib. Hann. 9 extr.: van daar aannemen, bekomen, iets menigvuldig, bij voorb. colorem, i. e. zich verwen, Virg. Ecl. IX, 49. Ovid. Met. III, 485: formam, Ibid. I, 400: cicatricem, Colum. III, 18: situm, Quintil. I, 2, 18, verschimmelen: notam, Hor. Od. IV, 2, 59: praemia, Ovid. Met. X, 680: 3) trekken, in zich trekken, optrekken, bij voorb. aërem spiritu, Cic. Nat. D. II, 6: cf. 55 in.: spiritum, Varr. R. R. II, 3, i. e. in zich trekken, os, Cic. Or. 25. Quintil. IX, 3 extr.: sortes, Cic. Div. II, 33. Virg. Aen. VI, 22: ensem vagina, Cil. IX, 341. Ovid. Fast. IV, 929: cf. Virg. Aen. XII, 378: van daar a) in de langte trekken, langmaken of leiden, ook over het gemeen, maken, bij voorb. parietem, Cic. Mil. 27 extr.: fossam, Liv. XXXVIII, 7: vallum, Caes. B. G. I, 73: vacas, Liv. I, 38 extr. V, 55: lineam, Plin. H. N. XXXV, 10: murum, Virg. Aen. I, 423 (427): en Tropisch, in de langte trekken, rekken, bij voorb. bellum, Cic. ad Div. VII, 3. Caes. B. G. I, 61: tempus, Nep. Them. 7: aliquem, Caes. B. G. I, 18: Not. bellum ducere misschien oorlog voeren, Virg. Aen. VIII, 55. Nep. Dat. 8: van daar doorbrengen, bij voorb. aestatem, Ovid. Pont. IV, 10, 1. Horat. Ep. II, 2, 202: noctem, Plin. Ep. VI, 31: van daar somnos, Virg. Aen. IV, 560, i. e. slapen: vitam, leeven, Virg. Aen. IV, 641: van daar verders spinnen, bij voorb. lanas, Ovid. Met. IV, 34: van daar carmen, Ovid. Trist. I, 1, 18: versus, Ib. V, 12, 63, i. e. maaken: soporem, Tibull. I, 1, 66, i. e. maaken, veröorzaken: van daar vormen, maken, bij voorb. ocreas argento, Virg. Aen. VII, 634: lateres, Vitruv. II, 3: Alexandrum ex aere, Plin. H. N. VII, 37: verders alapam alicui, Phaedr. V, 3, 2, i. e. een oorvijg geven: arcum, i. e. maaken, Ovid. Met. III, 160: orbem, Senec. Nat. Quaest. VII, 23, een' kring maaken: b) trekken of drinken, zuigen, bij voorb. aquam, Scrib. Larg. 133: pocula Lesbii, Horat. Od. I, 17, 21: van daar oblivia, Valer. Flacc. IV, 536, i. e. oblivisci: van daar colorem i. e. tot zich nemen, Virg., zie hier voor: c) halen, d. i. in zich trekken, bij voorb. spiritum, Cic. Manil. 12: spiritum naribus, Varr. R. R. II, 3: aërem spiritu, Cic. Nat. D. 6 en 39: dus ook animam spiritu, Ibid. 55: thura naribus, Horat. Od. IV, 1, 21: d) trekken of leiden, voeren, bij voorb. aquam per fundum, Cic. Q. Fr. III, 1, 2: funem, Horat. Ep. I, 10, 48, i. e. den dans bestuuren: alicui ferrum per viscera, Sil. XI, 359: ook wegtrekken, ergens heen trekken, zie hier voor: ducere alicui pugnum, Pandect. XLVII, 10, 4, een oorvijg geven: dus ook alapam, zie hier voor: van daar Tropisch, afleiden, afnemen, bij voorb. nomen ex re, Cic. Acad. I, 11: principium ab aliquo, Cic. Nat. D. II, 21, een begin maken: exordium vitae a re, Cic. Fin. V, 7: originem ab aliquo, Horat. Od. III, 17, 5: van daar aanvangen, beginnen, bij voorb. orationem ab eodem verbo, Cic. Or. 39: unde haec omnis causa ducitur, i. e. haaren aanvang neemt, Cic. Manil. 2: e) bekooren, vermaken, bewegen, bij voorb. duci aliqua re, bij voorb. literis, Cic. Rosc. Am. 41: auditione fabellarum, Cic. Tusc. V, 15: laude eloquentiae, Cic. Or. 32: errore, Cic. Off. I, 41: van daar ductus, bekoord, bewogen door iet; ook kan men het dikwijls vertaalen, wegens, uit hoofde van, d. i. wegens, bij voorb. non magis amore quam more ductus, Nep. Cim. 1: suspicione ducti, Ibid. Dion. 10: caritate patriae, Ibid. Alcib. 5: van daar oratio tua me ducit ad credendum, Cic. Tusc. II, 18: 4) ducere rationem, de rekening trekken, d. i. maken, rekenen: van daar Tropisch, zijn voordeel bedenken of in acht nemen, bedenken, bij voorb. salutis, Cic. ad Div. VII, 3: officii, Cic. Sext. 10: ducere suam rationem zijn voordeel bedenken, op zich zelven acht nemen, Cic. Verr. I, 48. Cic. ad Pompej. in Ep. ad Att. VIII post Ep. 11: van daar a) rekenen, in rekening brengen, berekenen, samen rekenen, bij voorb. millia medimnum, Cic. Verr. III, 49: fenus, Cic. Att. VI, 1 prope fin.: summam aeris alieni, Lucil. ap. Non. 4. n. 130: ter terna, Gell. I, 20: centesimas, Cic. Att. 1 post med.: ook rekenen, Tropisch, d. i. er mede onder tellen, daar voor houden, schatten, bij voorb. aliquem in hostium numero, Caes. B. G. VI, 32: aliquid in malis, Cic. Tusc. I, 49: nihil in bonis praeter virtutem, Cic. Fin. III, 3: aliquid parvi schatten, achten, Ibid. II, 8: pro nihilo, Cic. Verr. II, 16: innocentiam pro malitia, Sall. Cat. 12: cum docuisses, hanc damnationem duci non oportere, Cic. Verr. II, 41, moet niet gerekend, d. i. voor geene veröordeeling gehouden worden: non enim duco in hac ratione eos cet., Ibid. III, 49 in., ik reken niet mede enz.: in gloria ducere, voor eer of roem houden, voor roemrijk houden, Plin. H. N. XXXI, 6: laudi, voor lof, voor loflijk houden, Nep. Praefat. en Terent. Adelph. prol. 5: vitio, voor eene fout houden, als eene fout of misslag toerekenen, Terent. Ad. prol. 5, doch, dit kan ook tot b behooren: b) daar voor houden, meenen, waar voor wij ook somtijds rekenen zeggen enz., bij voorb. animo, Virg. Aen. VI, 690: aliquem despicatui, verächtlijk houden, verächten, Cic. Flacc. 27: innocentiam pro malitia, Sallust., zie hier voor: vitio, laudi, zie hier voor: neminem prae se ducit hominem, Auct. ad Her. IV, 20: aliquid parvi, Cic., zie hier voor: aliquem victorem, Nep. Agesil. 3, voor eenen overwinnaar: aliquem magistrum equitum, Liv. VIII, 31: quae ne tu quidem contemnenda duxisti, Cic. ad Div. I, 6: ook met esse, bij voorb. quae non aliena esse ducerem a dignitate tua, Ibid. IV, 7: qui se regem esse ducebat, Cic. Verr. III, 33: jucundius esse duxit, Cic. Cluent. 9: digniora esse ducebat, Ib. 10: ficta esse ducimus, Cic. Leg. I, 17: te pro libero esse ducas, Plaut. Capt. II, 3, 76, i. e. u zelven als een' vrij mensch gedraagt: dus ook duck esse (alwaar sommigen sese lezen) pro adolescentulo, Ibid. Stich. IV, 1, 65: Not. duce voor duc, Plaut. Epid. III, 3, 18. Most. I, 4, 11: duxti voor duxisti, Varr. ap. Non. 4. n. 190.

DUCTABILITAS, atis, f. lenigheid, buigzaamheid, toegevendheid, Acc. ap. Non. 2. n. 626.

DUCTARIUS, a, um, het geen getrokken wordt, bij voorb. funis, Vitruv. X, 2, 1 en 5.

DUCTILIS, e, het geen men rekken kan, lenig, bij voorb. aes, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.: 2) het geen gerekt, geleid wordt, bij voorb. flumen aquae, Martial. XII, 31, 2: scena, Serv. ad Virg. Georg. III, 24.

DUCTIM, Adv., rekswijze, teugswijze, bij voorb. drinken, Plaut. Curc. I, 2, 12: ductim potius quam caesim, Colum. IV, 24, bij het snoeijen enz., d. i. rekswijze, trekswijze, niet hakkende.

DUCTIO, onis, f. 1) het leiden, rekken,

voe-

Digitized by Google

voeren, *bij voorb.* aquae, Vitruv. I, 1. X, 19: alvi, Celf. II, 12. IV, 24, i. e. *afleiding van de vuiligheid uit 't ligchaam*: 2) *het voeren*, *heenvoeren*, *wegvoeren*, *bij voorb. van eenen gevangenen enz.*, *bij voorb.* pertinet ad ductionem, habet jus ductionis, Pandect. XLIII, 30, 3.

DUCTĬTO, avi, atum, are, i. q. duco, 1) *voeren*, *wegvoeren*, *met zich voeren*, *bij voorb.* Plaut. Rud. II, 7, 26: 2) *trouwen*, Plaut. Poen. I, 2, 6: 3) *aanvoeren*, *d. i. bedriegen*, Plaut. Epid. III, 2, 15.

DUCTO, avi, atum, are, i. q. duco, 1) *voeren*, *met zich voeren*, *bij voorb.* egomet ductarem (cum circum aedes) *zou hem rond voeren*, Plaut. Most. III, 2, 158: restim, Terent. Ad. IV, 7, 34, *het zeil of touw leiden bij het dansfen*, *d. i. misschien den dans bestuuren*: amicam, Terent. Phorm. III, 2, 15. Plaut. Poen. IV, 2, 46, *met zich voeren*, *of nemen*, *of trouwen*. 2) *voor den zot houden*, *bespotten*, Plaut. Mil. II, 1, 6. Capt. III, 4, 109. III, 5, 97: 3) pro nihilo ducto, Plaut. Perf. IV, 4, 85, *ik reken het voor niets*. 4) *aanvoeren*, *gebieden*, Salluft. Cat. 11. Ibid. 17. Ibid. Jug. 38 (42) *en* 70 (73). Tacit. Hist. II, 100: equites, Salluft. Cat. 19: ductare exercitus, Quintil. VIII, 3, 44.

DUCTOR, oris, m. *aanvoerer*, *leidsman*, *hoofd*, *bij voorb.* *van een leger*, *legerhoofd*, Cic. Tusc. I, 37: classis, Virg. Aen. VI, 334: apum, Ibid. Georg. IV, 88.

DUCTUS, us, m. 1) *de voering*, *leiding*, *bij voorb.* aquae, Cic. Leg. II, 1. Off. II, 4: 2) *het trekken*, *de trek*, *bij voorb.* oris, Cic. Fin. V, 17: literarum, Quintil. I, 1 post med. Plin. H. N. VIII, 3: *van daar Tropisch*, *trek*, *rei*, *orde*, *bij voorb.* glebam distribui in venas ductusque macularum, Plin. H. N. XXXVII, 12: porticus aequali ductu, Lucret. IV, 428: est quidam ductus rei naturalis, qualis in comoediis, Quintil. IV, 2, 53, i. e. *orde*, *famenhang*: totius ductus hic est quasi mucro, Ibid. IX, 4, 30, i. e. *orde der woorden*, *wending*, *toer*: 3) *aanvoering*, *gebied*, Cic. Manil. 21. Cic. Harusp. 2. Cic. ad Div. III, 11 post med. Hirt. Alex. 43. Plaut. Amph. I, 1, 41, *en meermaalen*.

DUCTUS, a, um, *zie* Duco.

DUDUM, Adv., *is waarschijnlijk uit* Diu dum (*want* dum *wordt dikwijls ledig achter aan gevoegd*, *zie* dum) *saamgetrokken*: *gevolglijk* 1) *lang*, *zedert langen tijd*, Terent. And. III, 4, 3: quam dudum? Terent. Eun. IV, 4, 30. Plaut. Stich. II, 1, 38: *van daar ook met het temp. praesens*, *bij voorb.* dudum circumrodo, Cic. Att. IV, 3 in.: vocat me jam dudum, Cic. Cluent. 23: *en dus meermaalen* jam dudum *met het* Praef., *bij voorb.* Cic. Amic. 28. Terent. Heaut. V, 1, 9. 2) *voorheen*, *bij voorb.* incertior factus sum, quam dudum, Terent. Phorm. II, 4, 19: cf. Ibid. And. V, 1, 5. Plaut. Amph. II, 2, 50. Cic. Or. II, 65 in. Cic. Att. XI, 24 in.: 3) *terstond of thans*, *bij voorb.* jam dudum sumite poenas, Virg. Aen. II, 103: cf. Ovid. Art. I, 317. II, 457. Met. VIII, 74. Valer. Flacc. VI, 456: 4) *dra*, *bij voorb.* Stat. Theb. VI, 854: jam dudum reditura i. e. *terstond daar op*: *doch*, *men kan het ook verstaan*, *terstond*, *d. i. dra*, *niet lang daarna*.

DUELLATOR, oris, m. *voor* bellator, Plaut. Capt. prol. 68.

DUELLICUS, a, um, *voor* bellicus, *bij voorb.* aes, Plaut. Epid. III, 4, 14.

DUELLUM *voor* bellum. Plaut. Asin. III, 2. 9. Cic. Leg. II, 18 in. Horat. Od. I, 14, 18. IV, 15, 8. Ibid. Epist. I, 2, 7. II, 2, 97, *ook* Liv., *bij het aanhaalen van oude Formulieren*, XXII, 10. XXXVI, 2: cf. Quintil. I, 4. Not. duellum genit. *voor* duellorum, Enn. ap. Merul.

DUELLUS, a, um, *voor* bellus, Titinn. ap. Non. 3. n. 117: *dus ook* duellos *voor* bellos. Quintil. I, 4, 15: *doch*, *anderen lezen* Duellios — bellios.

DUICENSUS i. e. census cum altero i. e. filio, *van* duis i. e. bis, Fest.

DUIDENS i. e. bidens, Fest. *Dus ook* duini *voor* bini, duigae *voor* bigae, Varr. L. L. VII, 30.

DUIM, is, it, *zie* Do.

DUINI, *zie* Duidens.

DUĬTAS, atis, f. *een getal van twee zaken*, *een tweetal*, *bij voorb.* viduam dictam sine duitate, Pandect. L, 16, 242.

DULCACĬDUS, a, um, *zuurächtig zoet*, Seren. Sam. de Med. XI, 151. XXXII, 607.

DULCE, Adv., *zoet*, *aangenaam*, *bij voorb.* loquens, ridens, Horat. Od. I, 22, 23. Ovid. Her. XVI, 83: dulcius, dulcissime, *zie in* Dulciter.

DULCEDO, inis, f. 1) *zoetigheid*, *zoete smaak*, *bij voorb.* vini, Plin. H. N. XIV, 22: radix amara cum quadam dulcedine, Ibid. XXV, 6: frugum, Liv. V, 33: 2) *zoetigheid*, *lieflijkheid*, *bevalligheid*, *bij voorb.* gloriae, Cic. Arch. 10: iracundiae, Cic. Q. Fr. I, 2, 2: loquendi cum aliquo, Plin. Ep. II, 5 extr.: legis agrariae, Liv. II, 42: avium, Auct. ad Her. IV, 21: orationis, Cic. Or. III, 40: cantus, Cic. Leg. II, 15: creandi, Liv. V, 13: honoris & pecuniae, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 28: scabendi, Plin. H. N. VIII, 25: furandi, Ibid. 57: sperandi, Ibid. XXIX, 1 post med.: vitae, Celf. VI, 6, *en meermaalen*. Plur. Dulcedines, Vitruv. VII. Praefat.

DULCESCO, ui, 3. *zoet worden*, Cic. Senect. 15. Plin. H. N. XXXI, 7.

DULCIARĬUS, a, um, *zich met zoete eetwaaren ophoudende*, *bij voorb.* pistor, Apul. Met. X ante med. p. 244. Elm. *en* Martial. XIV, 222, *in het opschrift*: *ook enkel* dulciarius, scil. pistor, Veget. de re Mil. I, 7, *die zoete koekjens bakt*, *zuikerbakker*.

DULCICŬLUS, a, um, *zoet*, *als men verminderend*, *liefkoozend of spottend*, *spreekt*, *bij voorb.* potio, Cic. Tusc. III, 19: caseus, *als een liefkoozend woord*, Plaut. Poen. I, 2, 177.

DULCĬFER, a, um, *zoetigheid bevattend*, *zoet*, *bij voorb.* canthurus, Plaut. Pseud. V, 1, 18: ficus, Enn. ap. Charis. 1.

DULCIO, ire, *zoet zijn*, Lucret. II, 473.

DULCIOLUS, a, um, *zoet*: *van daar* dulciola, orum, n. *zoetekoeken*, *zuikergebak*, *bij voorb.* mellitis dulciolis ventrem saginare, Apulej. Met. IV post med. p. 155. Elm.

DULCIORILŎQUUS, i, i. e. dulci ore loquens: *dus heet* Nestor, Naev. ap. Gell. XIX, 7.

DULCIS, e, 1) *zoet*, *bij voorb.* sentit dulcia & amara, Cic. N. D. III, 13: matura dulcior uva, Ovid. Met. XIII, 795: dulcissimus panis, Plin. H. N. XVIII, 10: herba dulcis gustu, Ibid. XXV, 9: *van daar* aqua dulcis, Ovid. Pont. IV, 10, 63. Hirt. Alex. 8 *en* 9, *in zoo ver het tegen over zeewater gesteld wordt*: *van daar* dulce, Substantive, *het zoete*, *een zoete drank*, *zoete spijze enz.*, *bij voorb.* mede enz., Ovid. Met. V, 450. Plaut. Pseud. II, 4, 50. Plin. H. N. XIX, 5 post med.: 2) *zoet*, *aangenaam*, *lieflijk*, *bij voorb.* nomen libertatis dulce, Cic. Verr. V, 63: epistola dulcissima, Cic. Att. XV, 13: dulcissime frater, Cic. Leg. III, 11: sonus, Horat. Od. II, 13, 38: decus, Ibid. I, 1, 2: oratione Laelii nihil est dulcius, Cic. Brut. 21: orator dulcis, Cic. Off. I, 1: verba, Ovid. Am. II, 19, 17: dulce est, Ovid. Pont. II, 7, 69: *van daar voor bevallig*, *bij voorb.* ut sim dulcis mihi, Cic. ad Div. III, 8 extr.: cf. Cic. Amic. 24 extr.

DULCĬTAS, atis, f. *voor* dulcedo, *bij voorb.* animae, Acc. ap. Non. 2. n. 215: fici, Apul. de mundo prope fin. p. 74. Elm.

DULCĬTER, Adv., *zoet*, *aangenaam*, *lieflijk*, Cic. Fin. II, 6. Quintil. IV, 2 ante med.: dulcissime, Cic. Brut. 19 extr.: dulcius, Propert. I, 2, 14.

DULCĬTUDO, inis, f. *voor* dulcedo, Cic. Or. III, 25. Ulpian. in Pandect. XLII, 8, 10 med. Inscript. ap. Gruter. p. 752. n. 3.

DULICE, *op de wijze der slaven*, *slaafsch*, Plaut. Mil. II, 2, 58.

DUM, 1) *terwijl*, *geduurende den tijd*, *dat*, *met den* Indicativus, Terent. Heaut. II, 3, 16. III, 1, 83. Phorm. I, 2, 16: dum huic obsequor, Cic. Fin. V, 4 extr.: dum calcentur, Plin. H. N. VII, 53 in. *en meermaalen*. *Dikwijls is* n. 2. *het zelfde als* n. 1: 2) *zoo lang als*, *met den* Indicativus, *bij voorb.* dum literae loquentur, Cic. Leg. I, 1: dum vivam, Cic. ad Div. VI, 3 extr.: dum aetas tulit, Terent. And. II, 6, 12: 3) *tot*, *d. i. zoo lang tot*, *met den* Conjunctivus, *bij voorb.* dum se res aperiret, Nep. Pauf. 3: dum consuleret, Liv. IV, 21 extr.: dum se colligant, Cic. Tusc. IV, 36: dum defervescat ira, Ibid.: exspecta, dum Atticum conveniam, Cic. Att. VII, 1 med. *Ook met den* Indicativus, Terent. Heaut. I, 1, 54. Eun. I, 2, 26. Phorm. III, 2, 28. V, 7, 89: usque ad eum finem, dum rejecti sunt, Cic. Verr. Act. I, 6: Not. *ook staat er* diu *voor*, *dat wegblijven kan*, *het zij* dum *zoo lang of tot enz. betekent*, *bij voorb.* tam diu, dum lego, Cic. Att. IX, 6 post med.: qui valuit tam diu, dum prodiret, Cic. Flacc. 17: cf. Cic. Verr. IV, 3 med. Cic. Senect. 12 med. Cic. ad Div. IX, 12 in. Cic. Tusc. V, 12 extr. *Even dus staat 'er* tantisper *bij*, Terent. Heaut. I, 1, 54. Plaut. Most. III, 1, 153: 4) *wanneer*, *d. i. hoe ver*, *bij voorb.* dum modo *of* dummodo *wanneer*, *of indien slechts enz.*, *met den* Conjunctivus, *bij voorb.* dum modo consequantur, Cic. Off. III, 21: dum modo sit polita, dum urbana, dum elegans, Cic. Brut. 82: cf. Prop. III, 15, 17: *dus ook* dum modo ne seq. conjunct., Cic. ad Div. X, 25. Cic. Q. Fr. I, 1, 7. Cic. Or. III, 48: *dat* dum modo *twee woorden zijn*, *ziet men uit*, Valer. Flacc. V, 265, dum sua sit modo tuta salus, *alwaar zij gescheiden staan*: *ook staat enkel* dum *voor* dummodo, *indien slechts*, *met den* Conjunctivus, *bij voorb.* dum prosim tibi, Terent. And. IV, 1, 52: *dus ook* Cic. Brut. 82, dum urbana etc., *zie hier voor*: neque quidquam pensi habebat, dum sibi regnum pararet, Sall. Cat. 5: *dus ook* dumne *indien slechts niet*, *bij voorb.* dumne comperiar, Terent. And. V, 3, 31: cf. Ibid. Hec. IV, 4, 12: dumne interpolent, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10: dumne tibi videar, non laboro, Cic.

Cic. ad Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII post Ep. 11: *ook staat daar voor* dum quidem ne, Plaut. Aul. II, 2, 34: 5) *het wordt achter aan de woorden gevoegd*, a) *achter de woorden* non, nullus, haud, vix cet., *en betekent* nog, *bij voorb.* nondum *nog niet*, *is bekend: dus ook* necdum, Liv. XXI, 6: *of* nequedum, Cic. Tusc. III, 28. Cic. Phil. XI, 1, i. e. *en (ook) nog niet*: hauddum i. q. nondum, Liv. II, 52 med. X, 6 in. *en* 25 med. XXII, 12 ante med. XXVIII, 2 in.: nullusdum *nog niemand*, *bij voorb.* nullodum certo duce, Liv. III, 50 extr.: Alpes — nulladum via superatas, Liv. VII, 34: fuga ab nulladum parte erat, Liv. VII, 33: nullasdum civitates socias habebat, Liv. XXIX, 11 in.: vixdum, i. e. *naauwelijks of naauwlijks nog*, *bij voorb.* vixdum — legeram, Cic. Att. IX, 2 extr.: vixdum puberem, Liv. XXI, 3: vixdum clara luce, Liv. XXVIII, 14: cf. Ibid. 2 ante med. V, 52. Terent. Phorm. IV, 2, 4: nihildum *nog niets*, Liv. XXIV, 20. Cic. ad Div. XII, 7. Cic. Att. IX, 2. Cic. Cat. III, 3: b) *achter de* Imperativi, *alwaar het meestal* toch *kan vertaald worden*, *bij voorb.* agedum, Cic. Sull. 26: agite dum, Liv. V, 52 med.: ades dum, Terent. And. I, 1, 1: itera dum, Cic. Att. XIV, 14. Cic. Tusc. II, 19: dic dum, Terent. Hec. V, 3, 5: mane dum, Ibid. V, 4, 4: abi dum, Ibid. Heaut. II, 2, 8: memora dum, Plaut. Poen. V, 2, 103: tange dum, Ibid. Rud. III, 4, 5: jube dum, Ibid. 6: sine dum, Ibid. Truc. II, 7, 67: tacedum, Ibid. Men. II, 2, 73, *zwijg toch*: facito dum, Terent. And. III, 2, 39: *dus ook* chodum, Ibid. II, 1, 24, *hoor toch!* c) *achter* qui i. e. *hoe? bij voorb.* quidum, Terent. Eun. II, 2, 42. Plaut. Amph. IV, 2, 12. Epid. II, 2, 114. Men. I, 2, 51, *hoe zoo?* d) *achter* primum, *bij voorb.* primum dum omnium male dictitatur tibi, Plaut. Trin. I, 2, 61: cf. Ibid. Mil. II, 3, 26. Most. I, 2, 39. II, 1, 53, *alwaar men het niet vertaalen kan, ten zij men het door* dan *vertaalen wil, het geen dikwijls voegt, waarom men gelooven zou, dat het uit* tum *ontstaan is*: Not. Quintil. IX, 3, 16, *hoeft men uit*, Catull. 61, 45, dum innupta manet, dum cara suis est, *en verstaat het laatste* dum *door* usque eo: *doch, anderen lezen* tum *in plaats van het laatste* dum.

DUMECTUM, i, (*uit* Dumicetum) i. q. dumetum, Fest.

DUMETUM, i, n. *voor* dumectum, dumicetum, *eene plaats met doornen bezet, doornhegge*, Cic. Tusc. V, 23. Horat. Od. III, 29, 23. Virg. Georg. I, 14: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* dumeta Stoicorum, Cic. Acad. IV, 35. Nat. D. I, 24 extr., i. e. *spitsvindigheden, subtiliteiten enz.*

DUMMODO *of* DUM MODO, *indien slechts*, *met den* Conjunctivus, *en* dummodo ne *indien slechts niet*, *zie* Dum.

DUMOSUS, a, um, *met doornbosschen bezet*, *bij voorb.* rupes, Virg. Ecl. I, 77: mons, Colum. IV, 33 extr.: cf. Ovid. Met. X, 535.

DUMTAXAT *of* DUNTAXAT, Adv., 1) *slechts, alleen*, Cic. Att. IV, 3 extr. Cic. Red. Quir. 4 extr. Cic. Amic. 15 in. Cic. Or. II, 27 extr. Caes. B. C. II, 41: non duntaxat *niet slechts, niet alleen*, Paul. XXVI, 7, 11: *dus ook* nec duntaxat, Liv. XXXVII, 53: 2) *ten minsten*, Cic. Or. I, 58 extr. Cic. Att. V, 10 extr. Pandect. L, 16, 202: 3) *eenigermate, of in zoo verre*, Cic. Brut. 82 med.

DUMUS, i, m. *een doornstruik, doornhegge*, Cic. Tusc. V, 23. Virg. Georg. III, 315. Ibid. Aen. VIII, 657. IX, 381. XI, 570.

DUO, ae, o, *twee*, *is bekend: ook voor* ambo, Cic. Sext. 15 extr. Ovid. Trist. III, 4, 54: Not. *Men vindt* a) *dikwijls* duo *voor* duos, *bij voorb.* duo pontes everrit, Liv. XXXV, 21: cf. XXX, 17 extr.: Vos duo delegi, Cic. ad Caes. in Epp. ad Att. IX post Ep. 11: duo villicos, Varr. R. R. I, 18: duo (libros) scripsi, Ibid. III, 1: cf. Virg. Ecl. V, 66. Ibid. Aen. XI, 285. Ovid. Trist. III, 4, 54. Plaut. Most. III, 2, 89: b) duum *somtijds voor* duorum, *bij voorb.* duum nostrum, Naev. ap. Charis. 1: duum virum, Acc. ap. Cic. Or. 46: duum millium amphorum, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15 ante med.: c) *ook* dua *voor* duo (Neutr.) *zeiden de Ouden*, *bij voorb.* Acc. ap. Cic. Or. 46: cf. Quintil. I, 5, 15: *van daar* duapondo, Quintil. loc. cit. Vitruv. X, 17. Scrib. Larg. 45.

DUODECIES, Adv., *twaalfmaal*, Liv. XXXVIII, 28. Cic. Verr. II, 75.

DUODECIM, *twaalf*, *bij voorb.* tabulae, Cic. Or. 43, *en enkel* duodecim, scil. tabulae, *bij voorb.* discebamus duodecim, scil. legum tabulas, Cic. Leg. II, 23: *zie van deze wetten*, Liv. III, 31. seqq.

DUODECIMUS, a, um, *de twaalfde*, Caes. B. G. II, 23. Colum. V, 1, 11.

DUODENARIUS, a, um, *twaalf bevattende*, *bij voorb.* numerus, Varr. L. L. IV, 4.

DUODENI, ae, a, 1) *elk twaalf*, Caes. B. G. V, 14: 2) *twaalf*, Caes. B. G. VII, 36. Virg. Georg. I, 232.

DUODENONAGINTA, *acht en tachtig*, Plin. H. N. III, 16.

DUODEOCTOGINTA, *acht en zeventig*, Plin. H. N. III, 5.

DUODEQUADRAGENI, ae, a, *acht en dertig*, *bij voorb.* duodequadragenum pedum, Plin. H. N. XXXVI, 15.

DUODEQUADRAGESIMUS, a, um, *de acht en dertigste*, *bij voorb.* annus, Liv. I, 40.

DUODEQUADRAGINTA, *acht en dertig*, Cic. Tusc. V, 20. Liv. XXXV, 40.

DUODEQUINQUAGENI, ae, a, *acht en veertig*, Plin. H. N. II, 8.

DUODEQUINQUAGESIMUS, a, um, *de acht en veertigste*, Cic. Brut. 14. Colum. IX, 14.

DUODEQUINQUAGINTA, *acht en veertig*, Plin. H. N. IX, 14. XII, 5.

DUODESEXAGESIMUS, a, um, *de acht en vijftigste*, Vellej. II, 53. Colum. IX, 14.

DUODESEXAGINTA, *acht en vijftig*, Plin. H. N. XI, 9.

DUODETRICESIMUS, a, um, *de acht en twintigste*, Varr. ap. Gell. III, 10.

DUODETRIGINTA, *acht en twintig*, Liv. XXXIII, 36 extr. Suet. Tiber. 1, *ook* Varr. R. R. I, 1, 10, *alwaar achter de* Ed. Gesner. XXIIX. *heeft.*

DUODEVICENI, ae, a, *elk achttien*, Liv. XXI, 41.

DUODEVICESIMUS *of* DUODEVIGESIMUS, a, um, *de achttiende*, *bij voorb.* epulari cum duodevicesimo comite i. e. cum 18 comitibus, Plin. H. N. XII, 1: *ook heeft het* Varr. *en* Cato ap. Non. 2. n. 242: *ook staat het gescheiden*, *bij voorb.* duo enim devicesima Olympiade interiit cet., Plin. H. N. XXXV, 8.

DUODEVIGINTI, *achttien*, Cic. Acad. IV, 41 extr.: *ook* Caes. B. G. II, 5 extr., *alwaar achter sommige* Edd. XIIX. *hebben.*

DUOETVICESIMANI i. e. *Soldaten van het twee en twintigste Legioen*, Tacit. Hist. V, 1.

DUOETVICESIMUS, a, um, *de twee en twintigste*, Fab. Pict. ap. Gell. V, 4.

DUOMILLESIMUS, a, um, *de tweeduizendste*, *voor* bis millesimus, Pandect. XVII, 2, 8.

DUONUS, a, um, i. e. bonus, Fest.

DUPLEX, icis, *dubbel, tweevouwig*, *bij voorb.* cursus, Cic. Tusc. I, 30: fossa, Caes. B. G. VII, 36: vallum, Ibid. B. C. III, 63: similitudo, Auct. ad Her. III, 20: verbum, Gell. VI, 12, i. e. *uit twee saamgesteld*: donare milites duplici stipendio, Caes. B. C. III, 53, *of* duplici frumento, Liv. VII, 37, i. e. *met eene dubbelde portie*: *ook* seq. quam i. e. *nog eens zoo veel als enz.*, *bij voorb.* duplicia ferramenta, quam numerus servorum exigit, Colum. I, 8, 8: ideo duplex, quam ceteris, pretium, Plin. H. N. XIX, 1 in.: *van daar* duplex Substantive, *het tweevouwige, dubbele, nog eens zoo veel*, *bij voorb.* duplex centurioni (dedit), Liv. XXXIX, 5 extr.: *verders* Hylaeus, Stat. Theb. IV, 140, i. e. *half mensch en paard*, *d. i.* Centaur: *verders dubbel*, *d. i. dubbel saamgelegd, gevouwen of gezet*, Cic. Tusc. I, 29: *of uit twee deelen bestaande*, *bij voorb.* tabellae, Ovid. Remed. 661. Am. I, 12, 27: leges, Quintil. VII, 7 extr., i. e. *twee deelen bevattende*: *ook tweevouwig*, *d. i. gekromd, saamgebogen*, *bij voorb.* seminecesq duplicesque, Valer. Flacc. VI, 514, *alwaar anderen lezen* feminecesque duces: *ook twee, beide*, *bij voorb.* duplices tendens ad sidera palmas, Virg. Aen. I, 93 (97), *ten zij het is, gevouwen*: Not. judicium duplex, Quintil. XI, 1, 78, i. e. *uit twee Collegiën bestaande*: pannus, Horat. Ep. I, 17, 25, i. e. *over elkander geslagen, of ook dik*: *dus ook* amictus, Virg. Aen. V, 421: *van daar* 1) *die anders spreekt, dan hij het meent, valsch, bedrieglijk*, Horat. Od. I, 6, 7. Ovid. Am. I, 12, 27: 2) *misschien ook dik*, *bij voorb.* amiculum, Nep. Dat. 3: clavus, Cato R. R. 20: ficus, Horat. Sat. II, 2, 122, *doch, sommigen verklaaren het* bifida: amictus, Virg. Aen. V, 421: pannus, Horat., *zie hier voor.*

DUPLICARIUS, a, um, *bij voorb.* miles i. e. *die eene dubbele portie graan bekomt*, Liv. II, 59. Varr. L. L. IV, 16.

DUPLICATIO, onis, f. *verdubbeling*, Senec. Nat. Quaest. IV, 8. Pand. XLVIII, 19, 8.

DUPLICATO, *zie* Duplico.

DUPLICITER, Adv., *tweevouwig, dubbel*, Cic. ad Div. IX, 20. Cic. Acad. IV, 32. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10. Brut. in Epp. Cic. ad Brut. 17.

DUPLICO, avi, atum, are, 1) *verdubbelen*, *bij voorb.* numerum, Cic. Nat. D. I, 22: exercitum, Cic. Att. V, 18: modum hastae, Nep. Iphic. 1: *van daar* verba i. e. a) *dubbel zetten, herhaalen*, *bij voorb.* verba, Cic. Or. 39: b) *een dubbel woord* (vocabulum compositum) *maken*, *bij voorb.* verba duplicare, Liv. XXVII, 11: 2) *verdubbelen*, *d. i. vermeerderen, vergrooten*, *bij voorb.* flumen, Ovid. Am. I, 9, 11: iter, Caes. B. C. III, 76, i. e. *verhaasten*: gloriam, Cic. Dom. 35: sollicitudines, Luccej. in Cic. Ep. ad Div. V, 14: opinionem de aliquo, Cic. Fil. Ibid. XVI, 21: umbras, Virg. Ecl. II, 67: noctis imaginem, Ovid. Met. XI,

Digitized by Google

XI, 550: 3) *buigen, famenbuigen, krommen*, Virg. Aen. XI, 645. XII, 927. Ovid. Met. VI, 293. Stat. Theb. III, 89. VI, 856. Valer. Max. V, 1 extr. Not. duplicato Ablat. *tweemaal (meer)*, *bij voorb.* Saturni & Jovis (ftella) duplicato digrediuntur, Plin. H. N. II, 17 poft med.

DUPLIO, onis, m. *verdubbeling, het dubbel, bij voorb. in het vergoeden, vergelden*, Plin. H. N. XVIII, 3: cf. Feft. in Duplio *en in* Vindiciae.

DUPLO, are, *verdubbelen*, Pandect. XI, 3, 14. XXXVIII, 10, 3. XL, 12, 22: cf. Feft.

DUPLUS, a, um, *dubbel, nog éens zoo groot of zoo veel, bij voorb.* pars, Cic. Univ. 7: intervalla, Ibid.: duplam agninam dant, Plaut. Capt. IV, 2, 39, i. e. *verkoopen nog éens zoo veel lamsvleesch*: duplam gratiam vobis debeo, Apul. Flor. p. 355. Elm. *van daar* a) duplum, Subftantive, *het dubbel, nog éens zoo veel, bij voorb.* poenam dupli fubire, Cic. Off. III, 16, *of* in duplum ire, Cic. Flacc. 21, i. e. *nog éens zoo veel ftraf geven: dus ook* furem condemnare dupli, Cato R. R. Praefat.: fur dupli, (fcil.) auri & hominis, Plaut. Poen. I, 1, 56: habere actionem in duplum, Pandect. XL, 12, 20: *van daar* duplo (Ablat.) *dubbel, nog éens, bij voorb.* duplo majora folia, Plin. H. N. XXVII, 11, i. e. *dubbel zoo groot, nog éens zoo groot*: b) dupla i. e. *de verdubbeling van het koopgeld*, Varr. R. R. II, 10, 5. Pandect. XXI, 1, 31 poft med. Ibid. XXI, 2, 6.

DUPONDIARIUS *of* **DIPONDIARIUS**, a, um, *twee affes bedragende: van daar* dupondiarius fcil. numus i. e. *twee affes*, Plin. H. N. XXXIV, 2: *van daar* dominus, Petron. 58, *twee affes waard, d. i. flecht*: homo, Ibid. 74, i. e. *gering of arm*: orbiculus, Colum. II, 30, 4, i. e. *zoo breed als een muntftuk van twee affes is*.

DUPONDIUS *of* **DIPONDIUS**, a, um, 1) *twee pond of affes bedragende, bij voorb.* affis, Plin. H. N. XXXIII, 3 in.: *van daar* dupondius, fcil. numus, Cic. Quint. 16. Senec. Ep. 18. Petron. 14. Varr. L. L. VIII, 49, *eene munt van twee Affes: van daar* dupondii non facio matrem i. e. *ik fchatte geen twee affes waard enz.*, Petron. 58: 2) *een dubbel geheel bedragende (want as is ook het geheel): van daar* dupondius, Colum. III, 13. IV, 1. XI, 2 poft init., i. e. *twee voet*: Not. Varro L. L. VIII, 49, *zegt: veelen zeggen niet alleen* hic dupondius, *maar ook* hoc dupondium, *en in de aangehaalde plaatzen zou het gedeeltelijk* gen. neutr. *kunnen zijn*.

DURABILIS, e, *duurzaam*, Ovid. Her. IV, 89: liquor, Colum. XII, 38 extr.: durabilior materies, Apulej. in Apol. poft med. p. 314. Elm.

DURACINUS, a, um, *hard, hardachtig, eene harde huid hebbende, bij voorb.* uva, Plin. H. N. XIV, 1. Suet. Aug. 76: perfica, Plin. H. N. XV, 12: cerafum, Plin. H. N. XV, 25.

DURAMEN, inis, n. 1) *de verharding, bij voorb.* aquae, Lucret. VI, 529, i. e. *ijs*: 2) *de verharde, tot hout geworden wijngaardrank*, Colum. IV, 22 in.

DURAMENTUM, i, n. 1) *de duurzaamheid*, Senec. de tranq. 1: 2) *de verharde, tot hout geworden wijngaardrank*, Colum. IV, 21.

DURATEUS, a, um, *van hout, houten*, Lucret. I, 477: *ook ftaat daar voor* dureus, Feft. in Epeus.

DURATRIX, icis, f. *duurzaam makend, bij voorb.* firmitas, Plin. H. N. XIV, 1 extr.

DURE, 1) *hard, ftijf, bij voorb.* durius incedere, Ovid. Remed. 337, *eenen ftijven gang hebben*. 2) *hard, Tropisch, d. i.* a) *ongewoonlijk of onaangenaam, onbuigzaam, bij voorb.* dicere, Horat. Epift. II, 1, 66: a poëtis ficta dure, Gell. XVIII, 11: fculptum infabre, fufum durius, Horat. Sat. II, 3, 22: b) *onvriendlijk, ftreng, bij voorb.* durius adcipere, Cic. Att. I, 1 poft med.: durius adpellare aliquid, Cic. Ligar. 6: durius proferre, Cic. ad Div. XI, 27 extr.: durius differui, Cic. ad Brut. Ep. 3 extr.: corpus durius tractandum eft, Senec. Ep. 8: duriffime punire, Pandect. XLVII, 14, 1: cf. duriter: *want daar van kan* durius cet. *ook zijn*.

DURESCO, ui, 3. *hard worden, bij voorb.* frigoribus — durefcit humor, Cic. Nat. D. II, 10, i. e. *bevrozen*: limus, Virg. Ecl. VIII, 80: ora duruerant, Ovid. Met. II, 5: *van daar Tropisch*, in Catonis lectione durefcere, Quintil. II, 5, 21, i. e. *de hardheid naarbootzen, haare hardheid aannemen*.

DURETA, ae, f. i. e. *een houten ftoel, het is een* Spaansch *woord*, Sueton. Aug. 82.

DUREUS, a, um, i. q. durateus, Feft. in Epeus.

DURITAS, atis, f. *de hardheid, onvriendelijkheid*, Cic. Or. 16. Senect. 18.

DURITER, 1) *hard, d. i. niet week, niet zacht, bij voorb.* premere colla, Vitruv. X, 8 extr.: durius ducuntur, Ibid. 15 extr., i. e. *zwaarer*: 2) *hard in het fpreken, d. i. niet gewoonlijk, of niet heel aangenaam of wellevend, bij voorb.* verba duriter transferre (*harde* Tropen *maken*), Auct. ad Her. IV, 10. Gell. XVII, 10 extr.: *dus ook* durius fufum, Horat., *zie* Dure: 3) *hard, d. i. ftreng, bij voorb.* facere, Terent. Ad. IV, 5, 28: fe habere, Ibid. I, 1, 20: parce & duriter vitam agere, Ibid. Andr. I, 1, 47: educare aliquem duriter atque afpere, Caecil. ap. Non. 11. n. 21: *dus ook* durius adcipere, Cic.: adpellare, Cic.: duriffime punire, Pandect., *zie in* Dure: *want deze* Gradus *kunnen insgelijks tot* duriter *gebracht worden*.

DURITIA, ae, f. 1) *de hardheid, d. i. harde gefteldheid, bij voorb. van hout, fteen en andere dingen, bij voorb.* adamantina, Plin. H. N. XXXVII, 11: cicatricum, Ibid. XXXV, 15 extr.: abfceffus — rubet cum calore & duritia, Celf. V, 28. n. 11: 2) *de hardheid, d. i. harde, wrange fmaak, bij voorb.* vini, Plin. H. N. XIV, 7: 3) *hardheid, d. i. verharding, bij voorb. van het ligchaam en deszelfs deelen, bij voorb.* ex duritia (*de* Ed. Ernest. *heeft* duritie) alvi cubare, Suet. Ner. 34 extr.: duritiam ventris emollire, Plin. H. N. XXVIII, 19: cifternae alvo duritias facientes, Ibid. XXXI, 3: duritias difcutere, Ibid. XXI, 18: concoquere & purgare, Ibid. XXV, 5 poft med.: mitigare, Ibid. II, 25: diffundere, Ib. XXIII, 4: fanare, Ibid. XXVII, 9 extr.: 4) *de hardheid, d. i. ongevoeligheid, onbandoenlijkheid*, Cic. Tufc. V, 26. Cic. Dom. 36: 5) *de hardheid in gedrag*, a) *jegens zich zelven, d. i. harde levenswijze*, Nep. Alcib. 11. Plaut. Moft. I, 2, 74. Truc. II, 2, 56: b) *jegens anderen, d. i. ftrengheid, ruw, hard, gedrag*, Terent. Heaut. III, 1, 26. Ovid. Trift. I, 8, 46: legum, Suet. Claud. 14: imperii, Tacit. Hift. I, 23: operum militarium, Ib. Ann. I, 35: coeli militiaeque, Ibid. XIII, 35: *van daar hardheid ten aanzien van moeilijkheden, fterkte, bij voorb.* corporis & lacertorum, Plin. Paneg. 82, *elwaar echter de* Edd. *meestäl* duritiem *hebben*: 6) duritia in fermone Socratico, Cic. Or. III, 17, *de hardheid in den voordragt, d. i. als men eene harde levenswijze aanprijst*. 7) duritia oris, Senec. de conftant. 17, i. e. *onbefchaamdheid*.

DURITIES, ei, f. i. q. duritia, 1) *de hardheid, bij voorb.* faxi, Lucret. IV, 269: praecordiorum, Celf. III, 24: duritie lapillis fimiles, Plin. H. N. XXVIII, 15: alvi, Sueton., *zie* Duritia: 2) *hardheid, d. i. ongevoeligheid, bij voorb.* animi, Cic. Dom. 38: duritie ut ferrum fuperes, Ovid. Her. II, 137: 3) *hardheid in levenswijze, harde, ruwe, levenswijze*, Caef. B. G. VI, 20: cf. Plin. Paneg. 82.

DURITUDO, inis, f. i. q. duritia, Cato ap. Gell. XVII, 2 extr.

DURIUSCULUS, a, um, 1) *een weinig hard, bij voorb.* verfus, Plin. Epift. I, 16. Plin. H. N. Praefat. 2) *een weinig harder*.

DURO, avi, atum, are, 1) *hard maken, harden, bij voorb.* ferrum, Plin. H. N. XXXIV, 15: guttas in grana, Ibid. XII, 19: ungulas, Colum. VI, 37 extr.: uvam fumo, Horat. Sat. II, 4, 72: corpus durari, Celf. II, 14, i. e. adftringi: *dus ook* quae — refrigerant, durant (corpus), Ibid. 33 extr., i. e. *maken hardlijvig*: *van daar* fcil. fe, Virg. Ecl. VI, 35, *hard worden, hardheid krijgen*. 2) *bijzonder hard, of duurzaam, of ongevoelig, maken, verharden, bij voorb.* fe labore, Caef. B. G. VI, 27. Auct. Confol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 198: ad plagas durari, Quintil. I, 3 (4), *ongevoelig voor flagen, zweephard worden*: *van daar* durare fcil. fe *ongevoelig zijn, bij voorb.* in necem alicujus, Tacit. Ann. I, 6: in fupplicium, Petron. 105: *van daar* a) fcil. fe, *duuren, verduuren, uithouden, bij voorb.* Non hic quisquam durare poteft, Terent. Ad. IV, 2, 15. Nec durari extra tecta poterat, Liv. X, 46, *men kon het van den fneeuw niet houden, niet lang buiten de woningen blijven*: Durate, Virg. Aen. I, 207 (211): non quis paulumper durare, opperirier, Plaut. Truc. II, 3, 5: durare nequeo, quin eam intro, Ibid. Mil. IV, 6, 34: exercitus durans, Liv. XXIII, 8: cf. Ovid. Am. III, 11, 27: *ook* aliquid *iets verduuren, doorftaan, bij voorb.* laborem, Virg. Aen. V, 11, 577: aequor, Horat. Od. I, 14, 7: cf. Valer. Flacc. VII, 338. Stat. Sylv. V, 2, 153: b) *duuren, langer leven dan anderen enz., bij voorb.* res Romana hominis aetatem duratura erat, Liv. I, 9: ego ad hoc genus hominum duravi, Plaut. Trin. II, 2, 13, *heb het tot nu toe verduurd, d. i. geleefd*: in tantum duravit odium, Vellej. II, 85: centenis durare annis, Plin. H. N. XI, 37. fect. 76: durare per faecula, Ibid. XXXI, 9: Troja durante, Ovid. Her. I, 40: cf. Lucan. IV, 52: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* ut vivere durent, Lucan. IV, 519: cf. Sil. X, 654. XI, 75.

DURUS, a, um, 1) *hard, d. i. niet week, bij voorb.* cautes, Virg. Aen. IV, 366: ovum, *hard gekookt eij*, Celf. II, 18 extr.: ligo, Horat. Epod. V, 30: fungi in coquendo duriores fiunt, Plin. H. N. XXII, 23: ladanum duriffimum tactu, Ib. XXVI, 8.

8: aqua, Celf. II, 30, i. e. dat laat flinkt: alvus, Celf. VI, 18. fect. 9. Horat. Sat. II, 4, 27: van daar a) durum, Colum. IV, 22. 4. V, 6, 29. het harde aan den wijnflok, het houtachtige: b) onbeweeglijk, ftijf, onbuigzaam, bij voorb. fupercilium, Ovid. Her. XVII, 16: vox, Cic. Nat. D. II, 5, 8: cf. Cic. Off. I, 35 extr.: 2) hard, d. i. van harden, ruwen, wrangen fmaak, bij voorb. wijn, Virg. Georg. IV, 102: Cato R. R. 156. Pallad. Octobr. 14: acetum, Seren. Samn. III, 40. XX, 351: muria, Colum. XII, 9, ten zij het is, duurzaam: 3) hard, d. i. bezwaarlijk, moeilijk, bij voorb. provinciam cepifti duram, Terent. Phorm. I, 2, 22: dura fubvectio, Caef. B. G. VII, 10: fervitus, Plaut. Amph. I, 1, 12: lex, Ibid. Merc. IV, 6, 1: via, Ovid. Her. VII, 106: venatus, Ibid. Met. IV, 307: munera belli, Ibid. XIII, 296: durior conditio, Cic. Rab. poft. 6: van daar erg, kwaad, onaangenaam, ftrijdig, ftuitend, hard, ongelukkig, bij voorb. tempora dura, Liv. XXXIV, 5: annona durior, Cic. Dom. 6, i. e. duurte, hooge markt der levensmiddelen, vita, Terent. Ad. V, 4, 5: durior cafus, Hirt. Alex. 14 en 25: duriores rumores, Cic. ad Div. XII, 25 extr.: memoria i. e. die moeilijk bewaart, Quintil. XII, 9 extr.: fortuna, Cic. Mil. 32: amor, Virg. Aen. VI, 442, ongelukkige: 4) hard, d. i. hard gewend, aan moeilijkheden of harde levenswijze gewend, bij voorb. Sparciatae, Cic. Tufc. I, 43: Ulyffes, Ovid. Trift. V, 5, 51: Ligures durum in armis genus, Liv. XXVII, 48: cf. Virg. Aen. III, 94. Horat. Epod. III, 45: 5) hard, d. i. hard gezind, hardhartig, wreed, bij voorb. quis fuit tam durus & ferreus? Cic. Verr. V, 46: animo duro effe, Cic. Arch. 8. Terent. Heaut. IV, 1, 52: dus ook ingenio, Terent. Phorm. III, 2, 12: judex durior, Cic. Fin. II, 19: amor, Virg. Aen. VI, 442. Ibid. Georg. III, 259: vultus, Ovid. Pont. III, 1, 66: 6) hard, ten aanzien der uitdrukking, het zij in woorden, in fchilderen, in ftandbeelden enz., d. i. niet vloeibaar, te ftijf, ongefchikt, onmanierlijk, niet aangenaam, a) van menfchen, bij voorb. poëta durisfimus, Cic. Att. XIV, 20: pictor durus in coloribus, Plin. H. N. XXXV, 11: Stoici duriores oratione & moribus, Cic. Fin. II, 28: ook feq. Infinit., bij voorb. durus componere verfus, Horat. Sat. I, 4, 8: b) van dingen, bij voorb. figna i. e. ftatuae, Cic. Brut. 18: ook in 't gemeen hard, onmanierlijk, plomp, dom, ongefchikt, bij voorb. utrumque durum, Cic. Nat. D. I, 34: ne quid durum aut rufticum fit, Cic. Off. I, 35 extr.: ingenium i. e. dom, Senec. Ep. 58 poft init.: chorea, Ovid. Faft. III, 117: durus componere verfus, Horat., zie hier voor: duriores oratione & moribus, Cic., zie hier voor: durior ad haec ftudia, Cic. Arch. 9, zie hier na: 7) hard in gedrag, ongevoelig, ondoendoenlijk, bij voorb. durior ad haec ftudia, Cic. Arch. 9, i. e. hadt geenen fmaak, geene neiging voor enz.: vultus, Ovid. Pont. III, 1, 166: animus, Cic. Arch. 8, zie hier voor: van daar a) hard, ftreng, bij voorb. judex, Cic. Fin. II, 19, doch, het kan ook zijn hardvochtig. b) onbefchaamd, ftout, bij voorb. os durum i. e. onbefchaamdheid, Terent. Eun. IV, 7, 36. Ovid. Met. V, 451: dus ook durus homo, bij voorb. durior inventus eft, Caef. B. C. III, 20. Not. durum Adverbialiter, bij voorb. durum cacans, Martial. III, 87, 2.

DUSMOSUS, a, um, zeiden de Ouden voor dumofus, Feft.

DUUMVIR, i, m. i. e. één van de Duumviri Tweemannen. Duumviri zijn twee mannen, die over één Ambt, of ééne verrichting als Ambtgenoten, gefteld zijn, bij voorb. duumviri capitales of perduellionis of enkel duumviri, die de Koning Tullus Hoftilius ingevoerd heeft, d. i. ten aanzien der lijfsftraffen, wanneer iemand eenen burger gedood hadt; navales i. e. tot de uitrusting der vloot enz., Liv. IX, 30. XL, 18, 26 en 42. XLI, 1: verders facris faciendis, dezen hadden het opzicht over de Sibijllijnfche Boeken, die zij, bij zorgelijke omftandigheden van den Staat raadpleegden; maar zij werden daar na tot tien vermeerderd, wanneer zij Decemviri heeten, Liv. VI, 37 extr.: eindelijk werden zij tot vijftien vermeerderd, en heetten Quindecimviri: ook waren er meer duumviri bij buitengewone gelegenheden of commisfiën, bij voorb. om kerken te bouwen of in te wijden, Liv. II, 42. VII, 28. XXII, 33. XXXV, 41: het water ergens heen te leiden, Frontin. aquaeduct. artic. 6: bijzonder heetten in veele Municipia, Coloniën en andere fteden van Italië de twee opperfte Heeren van den Raad duumviri, welke het zelfde waren, als in Rome de Confules, Cic. Agr. II, 34. Caef. B. C. I, 23 en 30. Vellej. II, 19. Not. men vindt er ook duoviri of duo viri voor, Infcript. ap. Grut. p. 152. n. 2. en Cenotaph. Pif.: ook fingul. duovir, Infcript. ap. Grut. p. 445. n. 5. Ook Duomviri, Ib. p. 43. n. 5. en p. 394. n. 5.

DUUMVIRALIS, e, i. e. ad duumviros pertinens: van daar duumviralis, iemand, die Duumvir geweest is, Pand. L, 3, 1. Men leest ook Duoviralis, Infcript. ap. Grut. p. 207: doch, anderen lezen Duoviratium van den Nominat. Plur. duovirates.

DUUMVIRĀTUS, us, m. de waardigheid der Duumviri, het Duumviraat, Plin. Epift. IV, 22. Pandect. L, 3, 1.

DUX, ducis, m. & f. 1) een aanvoerer, aanvoerfter, leidsman, leidsvrouw, bij voorb. dux regendae civitatis, Cic. Or. III, 17: dux belli, Cic. Or. I, 2: natura dux bene vivendi, Cic. Amic. 5: ad rem gerendam habere rationem ducem, Cic. Div. II, 40: dux & praefectus claffis, Cic. Verr. V, 34: duces impietatis, Cic. Amic. 12: dux libens, Curt. V, 4: diis ducibus, onder de aanvoering der Goden, Cic. Cat. III, 9: praebere fe alicui ducem, Cic. ad Div. X, 6: dux femina facti, Virg. Aen. I, 364 (368): dux lanigeri pecoris i. e. aries, Ovid. Faft. IV, 715: dux gregis, a) i. q. taurus, Ovid. Met. Art. I, 324: b) i. q. aries, Ovid. Met. V, 327: dux armenti, Ibid. VIII, 882, i. e. taurus: 2) bijzonder een aanvoerer in den krijg, een bevelhebber, generaal, a) de kommandeerende generaal, veldheer, Cic. Off. I, 1, 26. Cic. ad Div. VII, 3. Nep. Arift. 2: ook heeten dus de Griekfche volken, (bij voorb. de Atheniënzen, Lacedemoniërs,) die den hoofdbevelhebber te water en te land gaven: Nep. Arift. 2, en Timoth. 2: b) elk officier, bevelhebber, bij voorb. multitudo increpare duces, Liv. III, 2 extr.: 3) de Vorst of Keizer, bij voorb. dux facratus, Ovid. Faft. II, 60. Phaedr. II, 5, 23.

DYNĂMIS, is, f. i. e. vis, menigte, Plaut. Pfeud. I, 2, 77.

DYNASTES en **DYNASTA**, ae, m. de heer van een land, maar die kleiner is, dan dat hij Koning zou kunnen heeten: Vorst, Cic. Phil. XI, 2. Caef. B. C. III, 3. Nep. Dat. 2. Agef. 7.

DYSENTĔRIA, ae, f. ziekte of pijn in de ingewanden, de loop, Dyfenterie, Plin. H. N. XXVIII, 9. XXVIII, 8: ook, hoewel in 't Grieksch, Celf. 15. Cic. ad Div. VII, 20.

DYSENTERĬCUS, a, um, 1) met de Dyfenterie bezwaard, Plin. H. N. XXII, 24 extr. Scribon. Larg. 85: 2) de Dyfenterie betreffende, bij voorb. pafsio, Pallad. Febr. 31.

DYSPEPSĬA, ae, f. flechte fpijsvertering, Cato R. R. 127.

DYSPNOEA, ae, f. moeilijke ademhaling, engborftigheid, Plin. H. N. XXIII, 4. XXVI, 7: van daar dyspnoïcus, a, um, i. e. daar mede bezet, Plin. Hift. Nat. XXIV, 6.

E.

E of **Ex**, Praep., is het zelfde, alleen ftaat e niet voor de Vokaalen, en de h: maar ex voor de Confonanten en Vokaalen. Het betekent 1) uit of van a) eene plaats, uit welke men komt, haalt enz., bij voorb. e confpectu fugere, Terent. Hec. I, 2, 107, uit de oogen, uit het gezicht: Epicurei e Graecia, Cic. Nat. D. I, 21: eft ex Aethiopia, Terent. Eun. III, 2, 18: elephanti ex India, Liv. XXXV, 32 in., i. e. Indiaanfche Olijfanten: ex Andro huc commigravit, Terent. And. I, 1, 43: b) van eene ftoffe, waar uit iets gemaakt wordt of beftaat, bij voorb. pocula ex auro, Cic. Verr. IV, 24: vas ex una gemma, Ibid.: ftatua ex aere facta, Ibid. II, 21: Ennius in fepulcro conftitutus e marmore, Cic. Arch. 9: dus ook bijna ex aceto coctum, Plin. H. N. XXII, 25: aranei tela ex aceto impofita, Ibid. XXIX, 6 in.: c) bij eene oorzaak, wanneer het wegens, uit, van, vertaald wordt, bij voorb. ex quo vereor, Cic. ad Div. II, 10, hier om, derwegens:

Digitized by Google

gens: zoo ſtaat meermaalen ex quo, *bij voorb.* Cic. Or. II, 37. Cic. Off. I, 10: *ook* e quo, Vitruv. I, 1: vir ex doctrina nobilis, Cic. Rab. poſt 9, *alwaar* ex *zou kunnen wegblijven:* ex laſſitudine arctius dormire, Cic. Invent. II, 4: d) uit, *d. i. onder, van, bij voorb.* unus ex meis intimis, Cic. ad Div. XIII, 3: is non eſt ex iſtis, Ibid. 1 poſt med.: illi ex omnibus optime volo, Plaut. Moſt. I, 4, 24, *en meermaalen:* 2) van, a) i. q. uit, *zie* n. 1. b) i. q. *na of zedert, bij voorb.* ex hoc tempore, Cic. Sext. 1, *van dien tijd, of van dien tijd af, zedert dien tijd: daar voor ſtaat enkel* ex eo (ſcil. tempore), Suet. Caeſ. 23, *en* ex illo (ſcil. tempore), Virg. Aen. II, 169: *dus ook* ex quo tempore, Cic. ad Div. V, 8, *en* ex quo ſcil. tempore *zedert dat, of zedert, wanneer het voor zedert dat ſtaat,* Liv. III, 24. XXVIII, 39: *dus ook* ex eo die, Cic. Phil. I, 1: diem ex die exſpectare, Cic. Att. VII, 26: ex conſulatu, Cic. Brut. 92: ex praetura, Cic. Mur. 7. Caeſ. B. C. I, 22: ex dictatura, Liv. X, 5 med.: Fulginius ex primo haſtato, Caeſ. B. C. I, 46, i. e. qui (*of* poſtquam) primus haſtatus fuerat: qua ex re, Nep. Dat. 2, *doch, alwaar het ook wegens zijn kan:* ex Calendis Jan. cet., Cic. Phil. XIV, 7: c) *voor* a, *bij voorb.* ex me nemo ſcibit, Terent. Phorm. V, 1, 38, *van mij zal niemand het vernemen:* ex aliquo audire, Cic. Nat. D. I, 211: ex animo, *van harte, hartelijk,* Terent. And. IV, 4, 55. Cic. ad Div. XI, 22. Cic. Nat. D. II, 67: vellicari ex paedagogo, Quintil. VI, 1 poſt med.: regem ex ſatellitibus adpellatum, Flor. III, 16: collis ex planitie paulum editus, Caeſ. B. G. II, 8, *doch, het kan ook zijn na:* fugiunt e corpore ſetae, Ovid. Met. I, 739: *dus ook bij de* Verba *van vragen, naarvorſchen enz., bij voorb.* percontari ex aliquo, Cic. Brut. 46. Plaut. Bacch. II, 2, 12, *van iemand willen weten, d. i. hem vragen:* ſcitare ex aliquo, Horat. Ep. I, 7, 60. Plaut. Capt. II, 2, 13: d) *voor* de, *bij voorb.* aliquid ex negotio remittere, Vellej. II, 110: victoria ex Allobrogibus, Ibid. 10: 3) *voor* ſub, *bij voorb.* ex perſona poëtae, Vellej. I, 3: 4) na, a) *van eenen tijd, voor* poſt, *wanneer het ook dikwijls* van, — af, zedert, *vertaald wordt, bij voorb.* ex conſulatu profectus eſt in Galliam, Cic. Brut. 92: diem ex die exſpectare, Cic. Att. VII, 26, *den eenen dag na den anderen:* ex praetura, Cic. Mur. 7. Caeſ. B. C. I, 22: ex dictatura, Liv. X, 5: *zie boven* n. 2. a: qua ex re, Nep. Dat. 2: ex magnis rupibus nactus planitiem, Caeſ. B. C. I, 70: collis e planitie, Ib. B. G. II, 8, *zie hier voor:* aliquid ex alio incidit, Terent. Heaut. III, 3, 37: aliam rem ex alia cogitare, Ibid. Eun. IV, 2, 3: *van daar* ex quo tempore, Cic. ad Div. V, 8: *ook enkel* ex quo ſcil. tempore, Liv. III, 24. XXVIII, 39: Fulginius ex primo haſtato. Caeſ., *zie hier voor:* ex diutina ſiti, Liv. XXXIX, 25, *zedert, d. i. zedert den tijd, dat: dus ook* ex hoc tempore, Cic. Sext. 1, *of enkel* ex eo ſcil. tempore, Suet. Caeſ. 23, *en* ex illo, Virg. Aen. II, 169, i. e. *zedert, d. i. daarna.* b) *naar, d. i. overëenkomſtig, uit hoofde van, bij voorb.* ex mea ſententia, Cic. ad Div. II, 7: cf. Off. III, 29, *naar mijnen wensch:* ex noſtra dignitate, Cic. ad Div. V, 8 poſt med.: ex aequo, Liv. XLII, 25, *naar billijkheid:* ex compoſito, Liv. I, 40. V, 14: ex inſtituto, Liv. XLII, 24: ex praeſcripto, Cic. Invent. I, 45: decedere ex provincia ex ſenatus conſulto, Cic. ad Div. II, 13 extr.: literas ſcribere ex ſermone alicujus, Ibid. X, 4: ex tuis literis Quinto — gratias egi, Ibid. VII, 17, *doch, het kan ook zijn, op aanleiding: bij ſlot is het hetzelfde. Hier toe behoort* ex re *of* e re *overëenkomſtig het voordeel, nut, d. i. ten voordeel, nutte van, bij voorb.* e republica, Cic. ad Brut. Ep. 1, *ten nutte des Staats:* ex re iſtius, Terent. Phorm. V, 7, 76: e re mea, Cic. Att. V, 8, i. e. *tot mijn best (voordeel):* Not. ex rep. *gevolglijk ook* ex re *zou ruw gezegd zijn, volgends* Cic. Or. 47. *Maar hij zegt zelve* ex rep., Dom. 9 in.: *en* ex re *is menigvuldig, bij voorb.* Nep. Dat. 2. Terent. Phorm. V, 7, 76, *en meermaalen:* 5) *voor* in i. e. *in, op, bij, bij voorb.* ex itinere, Liv. XXXV, 24. Caeſ. B. G. II, 12 *en* 29, Cic. ad Div. III, 9 in., *op den weg, of op den marsch:* ex equo pugnare, Liv. I, 12 extr., *te paard enz.* ex equo colloqui, Caeſ. B. G. II, 34: ex vinculis cauſam dicere, Ibid. I, 4: ſagittis ex equo utentes, Liv. XXXV, 48 in.: ex meis literis te animum meum deſiderare, Cic. ad Div. VII, 28, i. e. *uit in mijnen enz.:* me ex his miſeriis nihil aliud quaerere, Cic. ad Div. II, 16 med., i. e. *bij deze enz.: verders in* (*met*), *bij voorb.* coquere ex aqua, Plin. H. N. XXXIII, 6 extr.: *en dus meermaalen van kruiden of artzenijën, die in* (*met*) *iet ingenomen of gekookt of ontbonden worden enz., bij voorb.* radicem ex vino coctam, Celſ. IV, 24 ante med.: ſi ex vino bibatur, Plin. H. N. XXXVII, 3 extr.: ungularum muli (cinis) ex oleo cet., Ibid. XXIX, 6 in.: rutam ex aceto contritam, Celſ. III, 18 ante med.: *dus ook* pulvis ex aceto maceratur, Plin. H. N. XXXIII, 5. *Hier toe kan men ook brengen* laborare ex renibus, Cic. Tuſc. II, 25: ex pedibus, Cic. ad Div. IX, 23, *ziek zijn aan, of ongemak hebben wegens enz.: dus ook* ex inteſtinis, Ibid. VII, 26: e dolore, Terent. And. I, 5, 34, i. e. *in kinds-arbeid zijn, weeën hebben:* ex vulneribus perire, Liv. XXII, 7, i. e. *aan enz.* 6) *wegens, bij voorb.* cures, ut ex hac commendatione mihi gratias agat, Cic. ad Div. XIII, 6: *doch, het kan ook zijn overëenkomſtig, uit hoofde van:* qua ex re, Nep. Dat. 2, *alwaar het ook kan zijn, naar, volgends:* laborare ex renibus, ex pedibus, perire ex vulneribus, *zie* n. 5: ex aere alieno, Caeſ. B. C. III, 22: quae omnia fiunt ex varietate coeli & ex cet., Cic. Div. I, 36: quae ex certo — fiunt, Cic. Nat. D. III, 30: amicitiam ex ſe & propter ſe expetendam, Cic. Fin. II, 26, *alwaar* propter ſe *kon wegblijven:* 7) *op aanleiding, bij voorb.* ex ſermone, Cic. ad Div. X, 4: ex tuis literis, Ibid. VII, 17, *doch, het is ook zoo veel, als uit hoofde van, naar:* cf. n. 4. b: 8) *met, bij voorb.* color ex rubro ſubniger, Celſ. V, 28. n. 4, *zwartächtig met rood, d. i. zwartächtigrood:* apes ex aureolo (colore) varias, Colum. IX, 3: albicare ex nigro, Plin. H. N. XXVII, 5 extr.: *bijzonder van artzenijën, kruiden enz., wanneer zij met iet gekookt, opgelost, ingenomen, gegeten of gedronken worden enz., waar voor wij ook in zeggen, bij voorb. iet met* (*in*) *wijn innemen, kooken enz., bij voorb.* rutam ex aceto contritam, Celſ. III, 18 ante med.: coquere ex aqua, Plin. H. N. XXXIII, 26: coquere ex aceto, Ibid. XXII, 25 prope fin. *tweemaalen:* illitum ex aqua, — folia ex aceto impoſita, Ibid.: radicem ex vino coctam, Celſ. IV, 24 ante med.: gargarizare ex lenticula, Ibid. VI, 6. n. 26: ſpongiae ex aceto inſperſae, Plin. H. N. XXXI, 1 med.: ungularum muli (cinis) ex oleo, Ibid. XXIX, 6 in.: aranei tela ex oleo & aceto impoſita, Ibid. ante med. *en meermaalen: anders ſtaat in dergelijken geval ook dikwijls* cum, *bij voorb.* cinis cum oleo, Ibid. init.: *dus ook* ex nullius injuria i. e. cum, Liv. XLV, 44: 9) *ook zou het behalven betekenen, bij voorb.* alia ex eis edita cet., Liv. VI, 1: *doch, het is zeker dus te verſtaan* alia (capita) ex eis (legibus cet.) i. e. *eenigen van enz.:* 10) *men merke op de ſpreekwijzen, die dikwijls door* Adverbia *kunnen vertaald worden, bij voorb.* ex induſtria, Liv. I, 56, *met opzet, opzetlijk:* ex inopinato, Cic. Nat. D. II, 48, *onverhoeds:* ex inſperato, Liv. XXVIII, 39, *onverhoopt:* ex toto *geheel*, Ovid. Her. XVI, 158: ex magna parte, Vellej. II, 97: ex parte, *deels, gedeeltelijk, ten deele*, Caeſ. B. G. VI, 34: ex facili, Ovid. Art. I, 356. Colum. VI, 1. Celſ. VII, 9, *ligt, gemaklijk:* ex animo *hartelijk*, Terent. *en* Cic., *zie hier voor:* ex integro *op nieuw*, Quintil. X, 3: e veſtigio *op ſtaande voet*, Caeſ. B. G. IV, 5. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: ex primo, *van eerſten af, in 't eerst*, Caeſ. Not. *ik heb deze plaats thans niet kunnen vinden, maar ik heb ze niet willen weglaten, om dat ik niet zeker weet, of zij daar in niet ſtaat:* e regione, Cic. Nat. D. II, 40. Liv. XXVI, 5, *tegen over.* 11) *Ook ſchijnt* ex *overtollig, bij voorb.* ex ſummis opibus experiri, Plaut. Merc. I, 2, 1: ex ſummo ſtudio adnixus eſt, Flor. I, 9: ex accuſatione perficiam, Cic. Verr. Act. I, 11 in.: ex doctrina nobilis, Cic. Rab. poſt. 9, *zie boven.* Not. *Somtijds ſtaat het achter zijnen* Caſus, *bij voorb.* hoſtibus e ſi quis cet., Ovid. Her. XX, 121: quibus e ſumus, Lucret. III, 851.

EA, Ablat. *van* is, 1) ſcil. via, parte, *daar, aldaar, daar langs, bij voorb.* ut ea elephantus ire poſſet, Nep. Hann. 3: tranſitum ea non eſſe, Liv. XXI, 32: 2) ſcil. cauſa, re *of* parte *deswegens*, Plaut. Perſ. V, 1, 4: *dus ook* Metcinius ea mecum neceſſitudine conjunctus eſt, quod cet., Cic. ad Div. XIII, 26, *zie* Is.

EAPROPTER i. e. ea propter *voor* propter ea, Colum. VIII, 14 extr. Lucret. IV, 314.

EAPSE i. e. ea ipſa, Scip. Afric. ap. Feſt. in Reque: *dus ook* eampſe *voor* eam ipſam, Plaut. Aul. V, 7. Ciſt. I, 3, 22.

EATĒNUS i. e. ea tenus ſcil. parte, *in zoo verre, in zoo wijd*, Cic. Univ. 11. Q. Fr. I, 3. Cic. de opt. gen. or. 7. Celſ. II, 10. VI, 6. Sect. 38. Colum. IV, 7. XII, 9.

EBĒNUS, i, f. *en* EBĒNUM, i, n. *Ebbenboom of Ebbenhout*, Virg. Georg. II, 117. Ovid. Met. XI, 610. Lucan. X, 117 *en* 304. Plin. H. N. VI, 30. XVI, 40. *Sommigen ſchrijven* hebenus, hebenum.

EBĪBO, bi, bitum, 3. *uitdrinken, uitzuigen, bij voorb.* quid ebiberit? Terent. Heaut. II, 3, 14: medicamentum, Petron. 20: ubera, Ovid. Met. VI, 342: elephantos a draconibus ebibi, Plin. H. N. VIII, 12: *van daar Tropisch, bij voorb.* imperium, Plaut. Amph. II, 1, 84, *verdrinken, d. i. al drinkende vergeten:* haec ut ebibat, Horat. Sat. II, 3, 122, *verdrinke, verdoe:* quae mihi miſero amanti ebi-

ebibit ſanguinem, Plaut. Curc. I, 2, 65: a lacu amnis ebibitur. Plin. H. N. V, 15, i. e. *verſlinden*, *opſlokken:* lana quinis potat horis, rurſus mergitur, donec omnem ebibat ſaniem, Ibid. IX, 38.

EBĬTO, ĕre, *uitgaan*, Plaut. Stich. IV, 2, 28.

EBLANDĬOR, ītus ſum, 4. 1) *door vleijen verkrijgen*, *aftroggelen*, *afvleijen*, aliquid, Liv. XXVII, 31: diem conſulatus, Tacit. Hiſt. III, 37: *ook* ſeq. ut, *bij voorb.* Arion eblanditus, ut prius caneret cet., Plin. H. N. IX, 8 poſt med.: enitere, elabora, vel potius eblandire, effice, ut cet., Cic. ad Capit. in Cic. Ep. ad Att. XVI poſt Ep. 16, *alwaar het ook vleijen*, *ſtreelen zijn kan: ook* Paſſive, *bij voorb.* eblandita ſuffragia, Cic. Planc. 4: preces, Plin. Paneg. 70: *van daar uitlokken*, *bij voorb.* omnem fecunditatem, Plin. H. N. XVI, 27: igneam ſaevitiam, Colum. VII, 5, 16: 2) *vleijen*, *ſtreelen*, *careſſeeren*, (*voor* blandior), *bij voorb.* eblandire, effice cet., Cic., *zie hier voor:* cum mas eblanditus eſt, Colum. VI, 36: *van daar verzachten*, *aangenaam maken*, *bij voorb.* igneam ſaevitiam, Colum., *zie hier voor:* cum adſpectus ſcenae eblandiretur omnium viſus, Vitruv. VII, 5: *ook* Paſſive, *bij voorb.* quibus (voluptatibus) ſolitudines ruris eblandiantur, Colum. VIII, 11 in.: aures eblanditae, Gell. XI, 13.

EBORATUS, *zie* Eburatus.

EBORĔUS, a, um, *uit ijvoir*, *elpenbeen*, Plin. H. N. XXXVI, 5 extr. Quintil. VI, 3 med.

EBRIĔTAS, ātis, f. *dronkenſchap*, Ovid. Art. I, 597. Horat. Ep. I, 5, 16. Plin. H. N. XXX, 15 extr.: *van daar Tropiſch*, *bij voorb.* pomi, Plin. H. N. XIII, 4 poſt med., i. e. *overvloed van ſap.*

EBRIOLĀTUS, a, um, i. q. ebrius, Plaut. Fragm. Aul. p. 487. Gron. *en* Labor. ap. Non. 2. n. 306.

EBRIŎLUS, a, um, *dronken*, Plaut. Curc. II, 3, 15. Ibid. I, 3, 36.

EBRIŌSĬTAS, ātis, f. *wanneer men zich geduurig dronken drinkt; genegenheid tot dronkenſchap*, *zuipzucht*, Cic. Tuſc. IV, 12.

EBRIŌSUS, a, um, *aan den drank overgegeven*, *een dronkāart*, Cic. Fat. 5. Senec. Ep. 83. Catull. 27, 4, *alwaar* ebrioſior *ſtaat.*

EBRIUS, a, um, 1) *dronken*, *bedronken*, Cic. Phil. II, 41. Ovid. Faſt. II, 582: verba, Tibull. III, 6, 36: veſtigia, Prop. I, 3, 9: nox i. e. *die met drinken doorgebracht wordt*, Martial. X, 47, 9: bruma i. e. *wanneer gedronken wordt*, Ibid. XIII, 1, 4: gradus, Senec. Med. 69: 2) *Tropiſch*, *dronken*, *bij voorb.* regina fortuna dulci ebria, Horat. Od. I, 37, 12: ebrius ſanguine civium, Plin. H. N. XIII, 22 extr.: facite coenam, ut ebria ſit, Plaut. Caſ. IV, 6, 18, i. e. lauta: oſtium, unde ſaturitate exii ebrius i. e. plenus, Ibid. Capt. I, 35: ebria concha Bajano Lucrino, Martial. XIII, 81, 1, i. e. paſta: pueri ebrios ocellos, Catull. XLV, 11, i. e. amoris plenos: curis, Lucret. III, 1064, i. e. plenus: *bijzonder met veel vocht opgevuld*, *bij voorb. geverwd*, Martial. XIV, 154, 1: lucerna ebria nimbis Nicerotianis, Ibid. X, 38, 8, i. e. plena.

EBULLIO, ivi *en* ii, 4. 1) *opwellen*, *blazen opwerpen*, *bij voorb.* ubi ebullibit vinum, Cato R. R. 105, *volgens ſommige* Edd., *doch de* Ed. Geſner. *heeft* bullabit. 2) *uitſtorten*, *uitſtoten*, *bij voorb.* animam, Petron. 42. Senec. in Apocoloc. ante med., i. e. *ſterven: van daar Tropiſch*, virtutes, Cic. Tuſc. III, 18, i. e. *van zich laten hooren*, *daar mede praalen:* quod ſolet (Epicurus) ebullire, Cic. Fin. V, 27, i. e. dicere, jactare: 3) *te voorſchijn komen of gaan*, *bij voorb.* funus, Perſ. II, 10, i. e. *ter aarde beſteld worden.*

EBŬLUM, i, n. *lage vlierſtruik*, Virg. Ecl. X, 27. Plin. H. N. XVII, 9 extr. XXVII, 8 poſt med.

EBUR, ŏris, n. 1) *elpenbeen*, *ijvoir*, *bij voorb.* ſignum ex ebore, Cic. Brut. 73: cf. Cic. Parad. I, 4. Georg. I, 57: 2) *het geen uit ijvoir*, *elpenbeen gemaakt is*, *bij voorb.* ſuſpendis ebur, Stat. Sylv. I, 2, 3, i. e. lyram eburneam: illacrymat ebur, Virg. Georg. I, 480, i. e. *beelden daar uit:* inflavit ebur, Ibid. II, 193, i. e. tibiam: ebur enſe vacuum, Ovid. Met. IV, 148, i. e. *een degenſchede met ijvoir bezet:* ebur curule, Ovid. Faſt. V, 51, *en enkel* ebur, *bij voorb.* premere ebur, Ovid. Pont. IV, 5, 8, i. e. ſedere in ſella curuli.

EBURĀTUS *en* **EBORĀTUS**, a, um, *met ijvoir opgeſierd*, *ingelegd*, *bij voorb.* lectus, Plaut. Stich. II, 3, 53: vehicula, Ibid. Aul. II, 1, 46: cf. Varr. ap. Non. 3.

EBURNEŎLUS, a, um, *ijvoiren*, *elpenbeenen*, *bij voorb.* fiſtula, Cic. Or. III, 60.

EBURNĔUS, a, um, 1) *ijvoiren*, *elpenbeenen*, *bij voorb.* ſignum, Cic. Verr. IV, 1: *ook van een olijfant*, *bij voorb.* dens, Liv. XXXVII, 59, i. e. *olijfantstand:* 2) *Tropiſch*, *elpenbeenen*, *ijvoiren*, *d. i. wit*, *bij voorb.* brachia, Ovid. Am. III, 7, 7: cervix, Ovid. Her. XX, 57: colla, Ovid. Met. III, 422: terga, Ibid. X, 492.

EBURNUS, a, um, *voor* eburneus, Ovid. Art. II, 203. Pont. III, 4, 35. Horat. Od. II, 31, 22. Horat. Sat. II, 6, 104. Virg. Georg. III, 7: porta, i. e. *daar de ijdele droomen uitkomen*, Horat. Od. III, 27, 41: enſis, Virg. Aen. XI, 11, i. e. *eenen elpenbeenen greep* (*handvatzel*) *hebben.*

ECASTOR *en* **MECASTOR**, *een eed bij* Caſtor, *miſſchien voor* ita me Caſtor adjuvet, *zoo waar als enz.*, *bij voorb.* Terent. Hec. IV, 3, 5. V, 1, 14. And. III, 2, 6. Plaut. Amph. I, 3, 3. Truc. II, 6, 22. Aſin. V, 2, 19, *en meermaalen: ook zwoeren manſperſonen dus*, *bij voorb.* Plaut. Aſin. V, 2, 46 *en* 80. Ibid. Caſ. V, 4, 13: *gevolglijk dwaalt* Gellius XI, 6 *en* Chariſius 2, *welke beweerden*, *dat de mannen niet bij* Caſtor *zwoeren.*

ECBŎLA *of* **ECBOLE**, es, f. *het geſchut*, *het ſchot*, Pacuv. ap. Varr. L. L. VI, 6 extr.

ECBŎLAS, ădis, f. *bij voorb.* uva, Plin. H. N. XIV, 18, i. e. abortus faciens.

ECCA, **ECCAM** cet., *zie* Ecce.

ECCE, Adv., *zie*, *zie daar*, *kijk eens*, *bij voorb.* ecce me, Terent. Ad. V, 9, 38, *daar ben ik*, *of ik ben het*, *gij hebt mij enz.:* ecce miſerum hominem, Cic. Fin. II, 30: ecce ſubitum divortium, Cic. Cluent. 5: ecce tuae literae, Cic. Att. XIII, 16: ecce nuntii, Ibid. VIII, 3 extr.: *ook ſtaat er de* Dativus tibi *bij*, Cic. Att. III, 21. Cic. Or. II, 21. Cluent. 28: *bijzonder*, *bij onverwachte dingen*, *bij voorb.* ecce tibi Seboſus, Cic. Att. II, 15, *zie*, *daar kwam enz.*, *of daar kwam onverwachts.* Not. *in den gemeenzamen ſpreekſtijl ſtaat ook* ecca, eccum, eccam, eccos, eccillum, eccistum, *voor* ecce ea, eum cet., *ja* ellum *voor* ecce illum, *bij voorb.* Terent. *Zij betekenen* 1) *zie daar of zie*, *zie hem enz.*, *daar is zij enz.* 2) *door de gewoonte betekenen zij*, *daar komt hij*, *zie enz.*, *of enkel daar*, *bij voorb.* eccum recte candidatus, Varr. R. R. III, 17 extr.: virum bonum eccum incedere video, Terent. Eun. V, 2, 9: ſed video eccos, Terent. Heaut. II, 7, 15, *alwaar het voor* eos *of* ecce eos *ſtaat: dus ook* ab ſe ecca exit, Plaut. Men. I, 2, 66: ſed eccos video incedere, Plaut. Bacch. III, 2, 29: oſtende huc manus, eccas, Ibid. Aul. IV, 4, 14, i. e. *daar zijn zij:* eccum quem quaerebam, Ibid. Curc. V, 2, 12: eccum Parmenonem i. e. *ei*, *daar is* Parmeno, Terent. Eun. II, 3, 12: *dus ook* eccum militem, Ibid. III, 1, 5: eccum adeſt, Ibid. IV, 7, 6: Sed eccam Thaidem ipſam video, Ibid. 18: hem tibi pateram: eccam, Plaut. Amph. II, 2, 146: eccillum video, Plaut. Merc. II, 3, 98: tegillum, eccillud, mihi aretcit, Ibid. Rud. II, 3, 18: habeo eccillam meam clientem, Ibid. Mil. III, 1, 194: generum eccillum video, Ibid. Trin. III, 1, 21: ubi, eccillum domi, i. e. *hij is t'huis*, Ibid. Perſ. II, 2, 65: *dus ook* eccillam domi, Ibid. IV, 10, 51: certe eccistam video, Ibid. Curc. V, 2, 17: *dus ook* ellam intus i. e. *zij is enz.*, Terent. Ad. III, 4, 25: neſcio quis ſenex modo venit: ellum, confidens catus, Ibid. Andr. V, 2, 14, i. e. *hij is enz.*, *gevolglijk voor* ille eſt cet., *of voor* ille ecce eſt cet.

ECCĔRE *of* **ECĔRE**, Adv., *ſtaat bij verwondering*, *bij nadenken*, *bijzonder bij misnoegen*, *en ſchijnt te betekenen*, *zie eens! daar zie eens! of de drommel! de henker! bij voorb.* Eccere: quid ſi reddet, Terent. Phorm. II, 2, 5: eccere, jam tuatim facis, ut cet., Plaut. Amph. II, 1, 4: eccere, perii miſera, Ib. Men. II, 3, 50: eccere autem capite nutat, Ibid. Mil. II, 2, 52: eccere autem, quem convenire cupiebam, egreditur intus, Ib. Perſ. II, 4, 29: jam enim eccere ibo in forum, Ibid. Truc. II, 2, 58: tute poſcas. Ph. Eccere, i. e. (*miſſchien*) *de henker! d. i. dat gaat niet! of ook ei! zie eens!* Ibid. Trin. II, 2, 105. *Sommigen geloven*, *dat het van* Ceres *komt*, *en voor* per aedem Cereris cet. *ſtaat.*

ECCHEUMA, ătis, n. i. e. effuſio, Plaut. Poen. III, 3, 87.

ECCILLUM, **ECCILLA**, **ECCISTUM** cet., *zie* Ecce.

ECCLESĬA, ae, f. *de vergadering*, *verzameling des volks*, Plin. Epiſt. X, 111.

ECCUM, **ECCOS** cet., *zie* Ecce.

ECDICUS, i, m. *wat in ſommige Grieksche ſteden*, *het geen in* Rome *een* tribunus plebis *was; zoo veel als onze* Syndicus *of* Penſionaris, Cic. ad Div. XIII, 56. Plin. Ep. X, 111.

ECFĀRI *voor* **EFFARI**, *bij voorb.* non poteſt ecfari, Cic. Tuſc. II, 17 in., *miſſchien uit eenen Dichter:* haec pater ecfatus, Enn. ap. Cic. Div. I, 20 extr.: *alwaar nogthans anderen*, *bij voorb.* Erneſt., effatus *lezen:* ex oraculo ecfatam, Ibid. 37 extr., *alwaar ook de* Ed. Erneſt. effatam *heeft.*

ECFĔRO *voor* **EFFERO**, Terent. Hec. IV, 1, 50: *dus ook* myſteria ecferre, Lucil. ap. Non. 1. n. 176.

ECFODĬO *voor* **EFFODIO**, *bij voorb.* ecfo-

Digitized by Google

fodiebam, Plaut. Fragm. ap. Non. 3. n. 10: of in Plaut. Edit. Gronov. p. 487: ook haalt men exfodere aan Ib. IV, 8, 9: maar daar staat effodio.

ECHEA, orum, i. e. klinkende vaten op het Theater, Vitruv. V, 5.

ECHENEIS, idis, f. i. e. het schip ophoudende: zoo heet een visch, omdat hij de schepen zou ophouden, anders remora zuiger, genaamd, Ovid. Halieut. 99. Lucan. VI, 675. Plin. H. N. IX, 25. XXXII, 1.

ECHIDNA, ae, f. eene slange, adder, Ovid. Met. X, 313: van daar Lernaea, welke Herkules gedood heeft, Ib. IX, 69 en 158. Fast. V, 405: ook als persoon en moeder van den Cerberus.

ECHIDNEUS, a, um, i. e. ad echidnas pertinens, Echidnisch, Ovid. Met. VII, 408.

ECHINATUS, a, um, stekelig, bij voorb. folia, Plin. H. N. XXII, 9: cortex, (der kastanje) Ib. XV. 23: cf. XXXII. 9.

ECHINUS, i, m. een egel, een bekend landdier, Claudian. de hystr. 18: van daar, waarschijnlijk wegens eenige gelijkvormigheid, de zee-egel d. i. eene soort van Mosselen, Plin. H. N. IX, 31. 2) een soort van sieraad aan de pilaaren, Vitruv. IV, 3 en 7. 3) zeker huisraad of vat, Hor. Sat. I, 6, 117. 4) een kastanje-schil, Calpurn. Ecl. II, 83. Pallad. de Insit. 155.

ECHO, us, f. de Echo, of weêrgalm, Plin. H. N. XXXVI, 15 in. Martial. II, 86, 3. volgends de Fabel eene praatächtige Nijmf, die op Narcissus verliefde, maar van hem versmaad wierdt, en zich zelve daar zoo over kwelde, dat zij geheel verging, en bijkans niets dan de stem tot herhaling van het geluid behieldt, Ovid. Met. III, 358 seqq.

ECLIGMA, ătis, n. een likzel, likpotjen, Plin. H. N. XXI, 21 in. XXIV, 7 in.

ECLIPSIS, is, f. gebrek: van daar solis i. e. zonsverduistering, zonstaanlag, Auct. ad Her. III, 22: en enkel eclipsis scil. solis, Plin. H. N. II, 12 in.: ook het gebrek of ontbreken van een woord, anders ellipsis genoemd, Quintil. VIII, 6, alwaar het in het grieksch staat.

ECLIPTICUS, a, um, i. e. ad eclipsim solis pertinens, bij voorb. stationes (stellarum) fieri in mediis latitudinum articulis, quae vocant ecliptica, Plin. H. N. II, 16 med.: signa ecliptica i. e. quae patiuntur eclipsim, Manil. IV, 816 en 846: linea Ecliptica i. e. Ecliptica, of zonnebaan om de aarde, Serv. ad Virg. Aen. X, 216.

ECLOGA, ae, f. 1) het uitlezen, uitkiezen. 2) een klein gedicht, dat uit anderen uitgelezen en bekend gemaakt wordt, eene Ecloge, hoewel het een bijzonder soort van gedichten schijnt te zijn, Plin. Ep. IV, 14 extr. Stat. Sylv. III praefat. dus noemt men Virgilius Herderszangen Eclogae: waarom het, ten minsten dikwijls, een Herderszang schijnt te zijn.

ECLOGARIUS, a, um, met uitkiezing bezig houdende, daar toe behoorende: van daar 1) eclogarium, scil. scriptum, heet een boek van Ausonius, bestaande uit allerhande uitgelezen gedichten: 2) eclogarius scil. servus of homo, misschien iemand die uit de boeken het beste optekent, bij voorb. voor zijnen Heer enz. of ook die ze goed kan schikken, en de besten uit kan kiezen enz., bij voorb. notent eclogarii, Cic. Att. XVI, 2 extr.

ECNEPHIAS, ae, f. zekere storm of stormwind, Plin. H. N. II, 48. Senec. nat. quaest. V, 12.

ECPHORA, ae, f. een uitsprong, uitstek, bordes, Vitruv. VI, 2. III, 3.

ECPYROSIS, is, f. i. e. inflammatio, Nigid. ap. Serv. ad Virg. Ecl. IV, 10 & ad Ecl. VI, 41.

ECQUANDO, Adv., 1) voor num aliquando, bij voorb. ecquando te rationem redditurum putasti? Cic. Verr. II, 17, i. e. hebt gij gedacht, dat gij ééns enz. quaero, ecquando creati sint, Cic. Agr. II, 7, i. e. of zij ééns enz.: ecquando unam urbem haberi licebit? Liv. III, 67. ook vindt men ecquandone, Vellej. II, 14. §. 4. Ed. Ruhnk.: ook Cic. Fin. V, 22 extr., alwaar de Ed. Ern. quandove heeft: 2) i. q. quando, zoo verklaaren veelen dit woord: ook past het somnijds: maar het schijnt niet nodig te zijn.

ECQUIS of **ECQUI**, **ECQUAE** of **ECQUA**, **ECQUOD** of **ECQUID**, staat voor num aliquis cet., bij voorb. ecqui pudor est? Cic. Verr. IV, 8, i. e. is er wel eene enz.: ecqui seditiosus, Cic. Sext. 52 in.: ecquae seditio fuit? — ecquae concio? Ibid.: quaeris ecquae spes sit, Cic. Att. VII, 8: ecquae distinctio? Cic. Acad. IV, 26: ecqua pars cet., Plaut. Men. I, 2, 26: ecqua ancilla, Ib. Mil. III, 1, 199: ecqua puella, Ovid. Fast. IV, 488: ecqua religio, Cic. Verr. IV, 8: ecquam, Cic. Ibid. II, 27 extr.: eccui, Cic. Mur. 33: ecqui aderunt? Stat. Theb. X, 215: ecquid fit? Cic. ad Div. VII, 11: rogato, ecquid contulerit i. e. of er iet enz., Cic. Verr. II, 62. Not. ecquid voor num, an, daar men het door iet, kan vertalen, bij voorb. ecquid vides Calendas venire, Cic. Att. II, 21: ecquid te pudet, Ter. And. V, 2, 30: ecquid sentitis cet., Liv. IV, 3: ecquid in Italiam venturi sitis, fac sciam, Cic. ad Div VII, 17: cf. Ovid. Trist. III, 3, 47. III, 7, 11.

ECQUISNAM, **ECQUAENAM**, **ECQUODNAM** en **ECQUIDNAM**, voor ecquis, ecquae cet., alleen vraagt het sterker, te weten nam heet, dan, bij voorb. audire cupio, ecquisnam cet., Cic. Vatin. 16, i. e. of dan iemand enz.: illud dubium, ecquaenam fieri possit accessio, Cic. Fin. IV, 24 extr.: cf. Cic. Topic. 21 extr. Auct. ad Her. II, 17 extr. Catull. 28, 6.

ECQUO, Adv., voor num aliquo, Cic. Phil. XIII, 11 in.

ECTRAPELUS, i, i. e. ongewoon, buitengewoon, onnatuurlijk, Plin. H. N. VII, 16.

ECTROPA, ae, f. i. q. diverticulum viae, Varr. ap. Non. 4. n. 422.

ECTYPUS, a, um, 1) naar- of afgedrukt, naargemaakt, Plin. H. N. zie het volgende. 2) met uitsteekende beelden, bij voorb. scalpturae, Plin. H. N. XXXVII, 10 post med.: postea ectypa fecit, Ibid. XXXV, 12 in., alwaar sommigen het verklaaren naargemaakte beelden, maar misschien onnodig: imaginem ectypam gemma cet., Senec. Benef. III, 26. sommigen lezen ectypa scil. gemma, bij slot is het hetzelfde.

ECULEUS i. q. Equuleus, bij voorb. als eene soort van pijnbank, Cic. Mil. 21 extr. Cic. Dejot. 1 extr.

EDACITAS, atis, f. vraatächtigheid, gulzigheid, Cic. Q. Fr. III, 9 extr. Cic. ad Div. VII, 20. Plaut. Pers. I, 2, 7.

EDAX, acis, vraatächtig, gulzig, bij voorb. hospes, Cic. Flacc. 17: vultur, Ovid. Am. II, 6, 33: animalia edacissima, Senec. Ep. 60: ook seq. genit., bij voorb. boves multi cibi edaces, Colum. VI, 2 extr.: van daar Tropisch, verteerend, verwoestend, bij voorb. tempus edax rerum, Ovid. Met. XV, 234: livor, Ibid. Am. I, 15, 1: curae, Horat. Od. II, 11, 18: ignis, Virg. Aen. II, 758.

EDEATRAE of **EDEATROE** (ἐδέατροι), i. e. qui praesunt regiis epulis, dicti ἀπὸ τοῦ ἐδέσματος, Fest.

EDENTO, are, van tanden berooven, Plaut. Rud. III, 2, 53.

EDENTULUS, a, um, tandeloos, Plaut. Cas. III, 2, 20. Most. I, 3, 118: van daar boertend vinum edentulum i. e. oud, Plaut. Poen. III, 3, 86.

EDEPOL i. e. bij Pollux! een eed of vloek, zoo wel van mannen als vrouwen; maar het is, naar het schijnt, (zoo als mehercle, ecastor cet.), van geringer beteekenis, bij voorb. quaeso edepol, Terent. And. II, 1, 5: salve mecastor Parmeno: P. & tu edepol Syra, Ibid. Hec. I, 2, 8: cf. Plaut. Mil. IV, 1, 41. Ibid. Cas. II, 6, 2. Terent. Hec. IV, 4, 1. Ibid. I, 2, 85. Ad. III, 1, 12. Eun. V, 5, 7: ook staat er certe bij, Terent. Phorm. V, 1, 8: ook profecto, Plaut. Most. V, 1, 34: ook, nae, Plaut. Asin. III, 2, 14. Trin. II, 4, 32. men vindt ook aedepol, bij voorb. Terent. Hec. I, 2, 85. IV, 4, 1. Eun. V, 3, 7. Ad. III, 1, 2. Phorm. V, 1, 8 Ed. Zeun.: dan zou het staan voor per aedem Pollucis, zoo als men gemeenlijk gelooft. Not. Varro ap. Gell. XI, 6 zegt, dat deze eed eigenlijk aan de vrouwen eigen zou geweest zijn; vervolgends zou hij, uit onkunde, ook den mannen ten deel geworden zijn. Van waar of Varro dit heeft kunnen weten?

EDERA, **EDERACEUS** cet., zie Hedera.

EDICO, xi, ctum, 3. 1) iet uit zeggen of zeggen, bekendmaken, ontdekken, bij voorb. jussus, quae sciret, edicere, Sallust. Cat. 48 (49): dico, edico vobis herilem filium illum esse, Terent. Eun. V, 4, 40: si prius, quod — reprehendere solitus sit, edixero, Cic. Amic. 16: cf. Cic. Phil. I, 5. Cic. Leg. II, 10 ante med., alwaar echter de Ed. Ern. diceret, dicere, dicturus heeft. 2) in 't gemeen, bekendmaken, tot eens anders narigt, het zij zulks mondelijk of schriftelijk geschiede, van bijzondere of van regeerings persoonen, bij voorb. ne absens censeare, curabo edicendum & proponendum omnibus locis, Cic. Att. I, 18 extr.: edixit se judicium non esse daturum, Cic. Verr. II, 27: id, quod communiter erat compositum, solus edixit, Cic. Off. III, 20: edicitur, pugnaturos, Liv. VII, 14: van daar a) bekend maken, tot verpligting of als een voorschrift, wanneer het hetzelfde is, als bevelen, van bijzondere en regeeringspersonen, wanneer ut, ne, gewoon is te volgen, bij voorb. edico tibi, ne vim facias, Terent. Eun. IV, 7, 33: consulem edicere, ut cet., Cic. Phil. 8: edicto, ut — haberetur, Liv. X, 36: quod edixeris (als Praetor), ne — decernerentur, Cic. Q. Fr. I, 1, 9: cum tribuni edixissent, adesset senatus cet., Cic. ad Div. XI, 6: cf. Cic. Vatin. 14 in.: ook seq. infinit., Sil. VII, 313 en 528: b) bekend maken, bestemmen, benoemen, bij voorb. diem exercitui ad conveniendum, Liv. XXXI, 11: diem comitiis, Liv. XXVI, 18: comitia, Cic. Q. Fr. II, 2: justitium, Cic. Phil. VI,

1: mulctam damnato, Liv. II, 52: praedam exercitui, Liv. VIII, 36 extr.: senatum in posterum diem, Liv. III, 38 extr., i. e. laten aanzeggen: van daar Edictus, a, um: van daar Edictum 1) elke bekendmaking, manifest, met of zonder bevel, bij voorb. ad edictum regis, Liv. I, 52: neque solum edicto sed etiam literis id fecerimus, Brut. & Cass. in Cic. Ed. ad Div. XI, 2. i. e. manifest: bijzonder om een ander te verpligten, plegtige bekendmaking, eene verördening, plakkaat, bij voorb. van den Praetor, waarin hij bekendmaakt, hoe hij zijn regtsgebied wil inrichten, zoo wel van den Praetor te Rome, als van den Landvoogd in de provintie, Cic. Quint. 19. Cic. Flacc. 28. Cic. Verr. I, 41, 42, 43: van daar edictum constituere, Cic. Verr. I, 40, i. e. maken: dus ook proponere, Liv. XXVIII, 25: 2) elk bevel, bij voorb. van een ambteloos persoon, bij voorb. van eenen heer jegens zijne bedienden, van eenen echten man enz., Terent. Heaut. IV, 1, 10: 3) eene uitdrukking, stelling, bij voorb. quod alii effatum vocant, alii enuntiatum, alii edictum, Senec. Ep. 117 ante med.

EDICTALIS, e, i. e. ad edictum pertinens, bij voorb. possessio, Pandect. XXXVIII, 6, 1.

EDICTIO, onis, f. i. q. edictum, Plaut. Capt. IV, 2, 31. Pseud. I, 2, 10.

EDICTO, are, uitzeggen of zeggen, bekend maken, Plaut. Amph. II, 2, 184. Ibid. Epid. I, 2, 2.

EDICTUM, zie Edico.

EDISCO, edidici, 3. 1) van buiten leeren, bij voorb. libellum ad verbum, Cic. Acad. IV, 44: ut non legantur modo sed etiam ediscantur, Cic. Tusc. I, 11: haec discenda, imo ediscenda, sunt, Senec. Ep. 123: 2) leeren, bij voorb. malunt disserere, quam, quid sit, ediscere, Cic. Div. I, 47: cf. Ovid. Her. VII, 180. Horat. Ep. II, 2, 144. 3) in 't gemeen kennis van iet verkrijgen, vernemen, Ovid. Pont. III, 7, 4. Tibull. II, 2, 12.

EDISSĔRO, ui, tum, 3. met woorden iet aantoonen of bewijzen, verhaalen, verklaaren, Cic. Brut. 17. Cic. Leg. II, 22. Liv. XXVII, 7 in. XXXIV, 52. Virg. Aen. IV. 149.

EDISSERTO, are, i. q. edissero, Plaut. Amph. II, 1, 52.

EDITICIUS of **EDITITIUS**, a, um, uitgegeven, bekend gemaakt, bij voorb. judices, Cic. Planc. 15 en Mur. 23, i. e. die niet van den Praetor, zoo als anders gewoon was, gegeven, maar van den beschuldiger uit het geheele volk, naar believen, gekozen worden. Dit was volgends de lex Licinia in crimine sodalitatis dus verördend: want van dit crimen wordt hier gesproken.

EDĬTIO, onis, f. 1) eene uitgave bij voorb. libri, Quintil. V, 11 extr. Plin. Ep. III, 15. Senec. Benef. IV, 28: fetus Pandect. II, 1, 70. 2) de bekendmaking, aanwijzing, bij voorb. discrepans, Liv. IV, 23: judicum en tribuum, Cic. Planc. 15 en 17, i. e. de benoeming der Richters uit dezen of dien tribus, naar believen van den beschuldiger, zie Editicius. 3) geving, aanstelling, bij voorb. van een schouwspel, bij voorb. arenae, Symmach. Ep. IV, 8: ook enkel editio scil. ludi (ludorum), het geven van een schouwspel, of het schouwspel zelve, Tac. Ann. III, 37: operarum, van dienstbewijs, Pandect. XXXVIII, 1, 50.

EDĬTOR, ōris, m. 1) die iet uit of van zich geeft, bij voorb. aurae, Lucan. II, 423. 2) die iet bekend maakt, aanricht, bij voorb. schouwspelen, Capitol. in Anton. Phil. 23.

EDĬTUS, us, m. i. q. editio, Pandect. XXXII, 53 post med.

EDITUS, a, um, zie Edo, edidi cet.

EDO, edi, esum, edere en esse, 1) eten, Cic. Att. XIII, 52. 2) verteeren, Virg. Ge. I, 151. Aen. IV, 66. V, 683. Not. a) het heeft van sum de Persoons-uitgangen, die met es beginnen, gelijk es, est, esse cet., Plaut. Cas. II, 3, 32. Most. I, 1, 61. Cic. Nat. D. II, 3. Ter. Eun. III, 4, 2. Cato R. R. 156. Val. Max. IV, 3 extr.: van daar estur voor editur, Ovid. Pont. I, 1, 69. Cels. V, 27 sect. 3. b) edim, edis, edit, voor edam cet., Plaut. Aul. III, 2, 16. Poen. III, 1, 34. IV, 2, 45. Capt. III, 1, 1: c) esse, Passive, bij voorb. desitum est esse & bibi, Plaut. Most. IV, 2, 42 en 43: d) Supin. estum haalt Priscian. 9 aan e) sum estus, a, um, voor edi cet., Solin. 17 (27). Het Perf. Pasfiv. esus, a, um, in 't bijzonder zonder het verbum sum staat Gell. IX, 6.

EDO, ĭdi, ĭtum, 3. 1) uitgeven, van zich geven, bij voorb. spiritum extremum vitae, Cic. Phil. XII, 9: of animam, Cic. Sext. 38: of vitam, Cic. Fin. V, 2, i. e. sterven: cuniculus armatos edidit, Liv. V, 21. gaf van zich, gaf uit: fructum, Cic. Nat. D. II, 63, van zich geven, dragen: van daar edere in lucem, Cic. Tusc. I, 48 ex Eurip. of luci, Cic. Div. II, 30 als Dichter: of enkel edere, Ovid. Met. VI, 336: cf. Virg. Aen. VII, 660, i. e. baaren: van daar editus, a, um, geboren, met in lucem, Cic. Tusc. III, 1: en zonder in lucem, Horat. Od. I, 1, 1. Ovid. Her. V, 10: van daar a) van zich geven, zeggen, met woorden toonen of bekend maken, noemen, benoemen, aanwijzen, bij voorb. edant & exponant, quid — gesserint, Cic. Leg. III, 20: leges, Ibid. II, 7 extr.: Apollo oraculo edidit, Cic. Off. II, 22: bella, Ovid. Am. I, 1, 1, i. e. beschrijven, bezingen: causam, Id. Fast. I, 91: mandata, Liv. XXXVII: 45: filium ediderim i. e. dixerim, Liv. I, 46: carmen, Liv. XXV, 12, i. e. bekend maken: verba, Cic. Quint. 20: aliquem sibi socium, Ibid. 24 en 29: rationes alicui, Cic. Att. VII, 3 post med.: annos & censum alicujus, Plin. Ep. X, 22: postulata, Cic. Verr. II, 42: quantum edidisset sibi deberi, Ibid. III, 29: judicium, Cic. Quint. 21: nomen, Liv. I, 34. Cic. Dom. 6: judices, Cic. Planc. 17, i. e. benoemen: tribus, Cic. Planc. 15 en 16, scil. waar uit de Richters te kiezen: cf. Editio en Editicius: b) uitgeven, bekend maken, bij voorb. librum, Cic. Acad. IV, 4. Cic. Brut. 5: cf. Div. II, 1 med.: van daar openlijk iet aanrichten, geven, bij voorb. spectaculum, Suet. Caes. 44. Tacit. Ann. XIV, 7: ludos, Tacit. Ann. I, 15: munus gladiatorum, Liv. XXVIII, 21, i. e. aanrichten, geven: elephantos, i. e. geven (als een schouwspel) Suet. Galb. 6: dus ook venationem, Suet. Caes. 39: van daar exemplum, een voorbeeld aan iemand stellen, bij voorb. in te exempla edent, Terent. Eun. V, 7, 21: omnia exempla cruciatus in aliquem, Caes. B. G. I, 31: exempla in socios, Liv. XXIX, 9 extr.: exemplum severitatis, Cic. Q. Fr. I, 2, 2: van daar editus, a, um, bekend: van daar editum, het geen tot nakoming bekend gemaakt is, een bevel, Ovid. Met. XI, 647. 2) maken, verrichten, doen, veröorzaken, begaan, bij voorb. ruinam, Cic. Leg. I, 13 extr.: opera immortalia, Liv. I, 16: pugnas, Cic. Att. I, 16 in. Liv. XXV, 16: strages, Cic. Att. I, 16 in. Virg. Aen. IX, 785: funera, Virg. Aen. IX, 527: caedem, Liv. V, 23 extr.: calamitatem, Liv. II, 53: certamen, Liv. XXI, 43: clamorem, Cic. Div. II, 23: scelus in aliquem, Cic. Sext. 27: annuam operam, Liv. V, 4: cachinnum, Suet. Cal. 57: operam fortium virorum, Liv. III, 63: 3) in de hoogte beuren, verheffen, bij voorb. corpus super equum, i. e. opspringen, bestijgen, er op springen, Tibull. IV, 1, 114: van daar editus, a, um, Adjective, hoog verheven, bij voorb. locus editus, Cic. Verr. IV, 48: editior locus, Caes. B. C. I, 7: locus editissimus, Hirt. Alex. 31: van daar editum eene hoogte, heuvel, bij voorb. locus in edito, Suet. Aug. 72: ex edito speculantur, Plin. H. N. XXXI, 3 post med.: edita montium, Tacit. Ann. IV, 46: 4) eindigen, bij voorb. edita aetas, Gell. III, 15.

EDO, onis, m. een vraat, vreeter, Varr. ap. Non. 1 n. 237.

EDŎCENTER, onderwijzend, tot onderwijs dienstig, Gell. XVI, 18.

EDŎCĔO, cui, ctum, 2. i. q. doceo, 1) onderwijzen, leeren, africhten, aliquem aliquid, bij voorb. juventutem mala facinora, Sall. Cat. 16: quos edocuerat, quae dici vellet, Caes. B. G. VII, 38: eam rationem edocet Venus, Plaut. Truc. I, 1, 3, i. e. leert: edocuit tamen ratio, Cic. Tusc. III, 33: parvulos verba, Plin. Paneg. 26: multos, Suet. Gramm. 3 en 18: edoctus artes belli, Liv. XXV, 40: disciplinae, in qua edoctus esset, Liv. XXIV, 4. 2) iemand iet zeggen, berichten, bekend maken, bericht geven, bij voorb. patres, Liv. XXII, 9: hunc, quae fieri vellet, literis edocet, Caes. B. C. III, 108, i. e. bericht hem: eamque edocet, quae ageret, Sall. Jug. 49 (53): van daar edocti, populi esse cet. Liv. XXXVIII, 36. ook met den Accusativus der zaak, bij voorb. facta, Sallust. Jug. 93 (98): omnia ordine, Liv. XXIV, 24: van daar edoctus cuncta per legatos, Sall. Cat. 45 (46), i. e. onderricht, of tijding van alles bekomen hebbende. Ook met den Accusativus der persoon, en zaak, te gelijk, bij voorb. eadem senatum edocet, Sallust. Cat. 48 (49): ook zonder casus, bij voorb. sed, id (argentum) unde, edoce, Terent. Phorm. III, 3, 7, i. e. zeg mij, van waar ik het geld bekomen zal.

EDOLO, avi, atum, are, beschaven, met de bijl of schaaf recht of glad maken, Colum. VIII, 11: van daar Tropisch, iet uit arbeiden, bij voorb. een geschrift, Cic. Att. XIII, 47: libellum, Varr. ap. Non. 6 n. 1: puerum, Varr. Ibid. 4 n. 122, i. e. gignere.

EDOMĬTUS, a. um, zie Edomo.

EDŎMO, ui, ĭtum, are, betemmen, beteugelen, bij voorb. naturam, Cic. Fat. 5: aes igni, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: ramum, Ibid. XVII, 19: cf. Ovid. Art. III, 114. Hor. Od. IV, 5, 22: pastinaca edomita i. e. sativa, Colum. IX, 4 post med.: labores edomiti i. e. superati, Sil. 531.

EDOR zeide men voormaals, in plaats van adur, volgends Fest.

Digitized by Google

EDORMIO, ivi, itum, 4. 1) *uitſlapen*, Cic. Acad. IV, 17: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* crapulam, Cic. Phil. II, 12: vinum, Gell. VI, 10 extr. 2) *verſlapen*, *bij voorb.* tempus, Senec. Ep. 99 ante med.: cum Ilionam edormit (i. e. *de rolle van enz.*) Hor. Sat. II, 3, 61.

EDORMISCO, ivi, itum, 3. i. q. edormio, *uitſlapen*, *bij voorb.* crapulam, Plaut. Rud. II, 7, 28: hoc villi, Terent. Ad. V, 2. 11: ſomnum, Plaut. Amph. II, 2, 65.

EDUCATIO, onis, f. *opvoeding*, *voeding*, Cic. Or. III, 31. Leg. III, 13: *ook opvoeding, d. i. voeding*, *zooging*, Plin. H. N. XXXVII, 10 med.: *ook* a) *van dieren*, Cic. Roſc. Am. 22. Fin. III, 19: b) *van boomen en ooft*, *bij voorb.* educatio in pomo eſt, Plin. H. N. XVI, 25: pomorum, Macrob. Sat. I, 7 poſt med.

EDUCATOR, oris, m. *opvoeder*, *voeder*, *onderhouder*, Cic. Nat. D. II, 34. Cic. Planc. 33. Tacit. Ann. XIV, 3.

EDUCATRIX, icis, f. *opvoedſter*, *kweekſter*, *bij voorb.* pullorum, Colum. VIII, 11 poſt med.: earum rerum parens eſt educatrix ſapientia, Cic. Leg. I, 23.

EDUCO, avi, atum, are, *opvoeden*, *voeden*, *kweeken*, *bij voorb.* aliquem liberaliter, Cic. Or. I, 31: ad turpitudinem, Cic. Verr. V, 19: bene ac pudice, Plaut. Ciſt. I, 3, 24: fetum mammis *zogen*, Plin. H. N. IX, 13: aliquem diſciplinis, Hirt. Alex. 78: in gremio, in ſermone matris, Cic. Brut. 58: oratorem, Quintil. prooem.: *van daar Tropiſch*, *van levenlooze dingen*, *voeden*, *koesteren*, *bij voorb.* herbae, quas humus educat, Ovid. Met. XV, 97: uvam, Catull. 62, 50: licet populi — caecuba educent, Plin. H. N. XVI, 37: eloquentiam, Cic. Or 13: ſenectam, Plin. H. N. X, 23.

EDUCO, xi, ctum, 3. 1) *uitvoeren*, *bij voorb.* hominem de ſenatu, Cic. Or. I, 40: naves ex portu, Caeſ. B. C. I, 57: copias ex urbe, Nep. Milt. 5: aliquem veſtigio, Plin. H. N. VII, 2: ſe foras *uitgaan*, Terent. Hec. III, 3, 4: pubem caſtris, Virg. Aen. XI, 20: claſſem portu, Plin. H. N. II, 19. 2) *ergens heen voeren*, *uitvoeren*, *bij voorb.* copias in aciem, Liv. IX, 12: *ook enkel* in aciem ſcil. exercitum, Liv. VIII, 9. XL, 25: exercitum in expeditionem, Cic. Div. I, 33: exercitum ab urbe, Liv. VIII, 15: *van daar* in jus i. e. *aanklagen*, Cic. Verr. III, 47: *ook enkel* educere ſcil. in jus, Cic. Verr. II, 26 in. 37 in. III, 65 in.: aliquem ad conſules, Cic. Planc. 23: *ook wegvoeren*, *wegleiden*, *bij voorb.* aquam in foſſas, Plin. H. N. XVIII, 19 extr.: lacum, Cic. Div. I, 44: *ook ergens heen mede nemen*, *bij voorb.* ſecum rus, Cic. Q. Fr. III, 3 extr.: medicum, Cic. Piſ. 30. 3) *uittrekken*, *bij voorb.* gladium e vagina, Cic. Invent. II, 4: ſortem, Cic. Verr. II, 51: *dus ook* tribus, Cic. Agr. II, 8: tres homines ex urna, Cic. Verr. II, 17: oculos i. e. *uitſcheuren*, Senec. Phoeniſſ. 175: *van daar* a) *onttrekken*, *bevrijden*, *bij voorb.* aliquem leto, Valer. Flacc. VII, 453: ſe multitudini, Senec. de vita beat. 2: b) *uitdrinken*, Plaut. Amph. I, 1, 174. Ibid. Stich. V, 5, 18. V, 6, 1. 4) *in de hoogte voeren*, *opbouwen*, *oprichten*, Virg. Aen. II, 460. VI, 177 *en* 630. Tacit. Ann. II, 61: thyrſus aſparagi caulem educens, Plin. H. N. XIX, 8 ante med. 5) *opvoeden*, Terent. Ad. II, 1, 25. Cic. Or. II, 28 poſt med. Plaut. Curc. IV, 2, 32. Liv. XXI, 23 extr. Virg. Aen. VIII, 413: *ook teelen*, *voortbrengen*, *bij voorb.* quae patria — eduxit caput? Senec. Apocoloc. ante med., *ten zij het is*, *opvoeden*: *van daar Tropiſch*, aura diſtinctos educit verna colores, Catull. 63, 90. 6) *doorbrengen*, *bij voorb.* noctem, Stat. Theb. II, 74. Val. Fl. I, 251: annos, Prop. II, 7, 97: ſomnos ſub hiberno coelo, Sil. XI, 405, i. e. *ſlapen*: nimbos luxu, Val. Fl. II, 371: 7) *in de hoogte trekken*, *optrekken*, *bij voorb. gordijnen*, *enz.*, Ovid. Met. III, 113. Not. educe *voor* educ. Plaut. Perſ. IV, 1, 11. Stich. V, 6, 1: educier *voor* educi, Ibid. Truc. V, 16.

EDUCTIO, onis, f. *de uitvoering*, *bij voorb.* e caſtris, Cato ap. Feſt. in Properam. Not. ſi apes unius uberis eductione pendebunt, Pallad. Jun. VII, 6, i. e. *als zij eenen enkelen klomp vormen*, *in éénen klomp ſamen hangen*.

EDUCTUS, a, um, *zie* Educo, &c.

EDULCO, are, *zoet maken*, Mattius ap. Gell. XV, 25 & Non. 2. n. 295.

EDULIS, e. *eetbaar*, Horat. Sat. II, 4, 43: *van daar* Edulia, Plur., *eetbare dingen*, Gell. VII, 16. Afran. ap. Non. 1 n. 117.

EDULIUM, i, n. *het geen goed is om te eeten*, Varr. L. L. VI, 3: Edulia *eetbare zaken*, Gell. XIX, 9. Suet. Cal. 40. Apul. Met. V init.

EDURO, are, i. q. duro 1) active, *harden*, *verharden*, *bij voorb.* a pueritia ruſticis operibus edurandus futurus villicus, Colum. XI, 1 Ed. Geſn., 2) ſcil. ſe *duuren*, *verduuren*, Tacit. Germ. 45. Gell. XIV, 1 Senec. de brev. vit. 1.

EDURUS, a, um, *hard*, Virg. Ge. IV, 144.

EDUSA i. q. Edulica, Varr. ap. Non. 2 n. 310.

EDYLLIUM *of* **IDYLLIUM**, i, n. *eene ſoort van korte gedichten*, *hoedanigen* Auſonius *geſchreven en dus betiteld heeft*.

EFFABILIS, e, *uitſpreekbaar*, *bij voorb* paucis cogitabilis, nemini effabilis, Apul. Apol. poſt med. p. 315 Elm. *ook leest* Servius Virg. Aen. III, 621 effabilis *voor* adfabilis, *zoo als dan ook verſcheiden* Codd. effabilis *hebben*: *doch de* Ed. Heyn. *heeft* adfabilis.

EFFAECATUS *of* **EFFECATUS**, a, um, *van de heffe gezuiverd*, *rein*, *bij voorb.* voluptas, Apul. doctr. Plat. II poſt med. p. 22 Elm.

EFFARCIO *of* **EFFERCIO**, ſi, tum, 4 *volſtoppen*, *vol vullen*, *opvullen*, Caeſ. B. G. VII, 23. Plaut. Moſt. I, 1, 62: *van daar* effertus fame, Plaut. Capt. III, 1. 6: opimitates gaudio effertiſſimas, Plaut. Aſin. II, 2, 16: hereditas effertiſſima, *boertend voor* ditiſſima, Plaut. Capt. IV, 1, 8.

EFFARIS, **EFFARI**, *zie* Effor.

EFFASCINATIO, onis, f. *bezweering*, *betovering*, Plin. H. N. XIX, 4. XXXVII, 80.

EFFASCINO, are, *betooveren*, Plin. H. N. VII, Gell. IX, 4.

EFFATUM, *zie* Effor.

EFFATUS, a, um, *zie* Effor.

EFFATUS, us, m. *het ſpreken*: effatu ſanctae vaticinationis accepto, Apul. Met. IV extr. 157 Elm., i. e. *uitſpraak*, *Godſpraak*.

EFFECATUS, a, um, *zie* Effaecatus.

EFFECTE, Adv., *werklijk*, *in de daad*, *volkomen*: effecte, graviter cet., Martial. II, 27, 3, *alwaar anderen lezen* effete: de hoc tum ego perfectius, cum vos effectius, i. e. rem effeceritis. Apul. Flor. 3 poſt med. p. 357 Elm.

EFFECTIO, onis, f. 1) *het doen*, *het verrichten*, Cic. Fin. III, 7 ante med. *en* 14 in. 2) *werkende oorzaak*, Cic. Acad. I, 2 med.

EFFECTOR, oris, m. *die iets maakt*, *te wege brengt*, *vervaardiger*, *maker*, *bij voorb.* dicendi, Cic. Or. I, 33: mundi, Cic. Univ. 5: operum, Ibid. 11.

EFFECTRIX, icis, f. *eene vrouw*, *die iets maakt*, *te wege brengt*, *maakſter*, *bij voorb.* voluptatum, Cic. Fin. II, 17: diei noctisque, Cic. Univ. 10.

EFFECTUS, a, um, *zie* Efficio.

EFFECTUS, us, m. 1) *werking*, *bij voorb.* eloquentiae, Cic. Tuſc. II, 1: *dus ook de werking van een kruid*, *eene wortel in de artzenij*, Cic. Div. II, 20 extr. Plin. H. N. XX, 21 extr.: ſine ullo effectu, Liv. XLIV, 41: aliquid ad effectum adducere *tot daadlijkheid brengen*, Liv. XXXIII, 33 extr. 2) *werklijkheid*, *uitvoering*, *verrichting*, *bij voorb.* ſine ullo effectu, Liv. XL, 22: quae ſunt in effectu, Cic. Fin. III, 19, i. e. *welke daadlijk uitgeoefend worden*: ſine effectu, Ibid.: ad effectum conſiliorum pervenire, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 6: opera (*belegerings - werktuigen*) erant in effectu, Liv. XXXI, 46 extr., i. e. *toonden zich werkzaam*: aliquid ad effectum adducere, Liv., *zie hier voor*: *want* n. 1 *en* 2 *behoort eenigen mate tot één*.

EFFEMINATE *of* **EFFOEMINATE**, *verwijfd*, Cic. Off. I, 1. Senec. ad Polyb. 36. Val. Max. II, 7, 9.

EFFEMINO *of* **EFFOEMINO**, avi, atum, are, 1) *tot een wijf of vrouw maken*, *bij voorb.* effeminarunt eum (aërem), Junonique tribuerunt, Cic. Nat. D. II, 26. 2) *verwijfd maken*, *vertederen*, *bij voorb.* animum, Caeſ. B. G. I, 1. Sall. Cat. 11: virum effeminari, Cic. Fin. II, 29: vocem, Cic. Planc. 35: *ook Tropiſch*, elocutio res effeminat, Quintil. VIII prooem.: titulum effeminat anni i. e. *ſchendt*, *ontëert*, Claudian. Eutrop. I, 9: *van daar* effeminatus, a, um, adjective, *verwijfd*, *week*, *teder*, *bij voorb.* vox, Cic. Planc. 35, *zie hier voor*: opinio, Cic. Tuſc. II, 23: compoſitio, Quintil. IX, 4 extr.: artes, Plin. Paneg. 46: videndum, ne quid — effeminatum — faciamus, Cic. Tuſc. IV, 30: ne quid effeminatum & molle — ſit, Cic. Off. I, 35: languor effeminatiſſimus, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 27: effeminatior, Valer. Max. X, 3 extr.

EFFERCIO, *zie* Effarcio.

EFFERO, avi, atum, are, *tot een beest maken*, *in de gedaante van een beest vormen*, *bij voorb.* argentum, i. e. *Figuuren van dieren van zilver maken*, Apul. Met. V init.: *van daar* 1) *wild maken d. i. een wild voorkomen*, *of geſteldheid geven*, *bij voorb.* ſpeciem oris, Liv. II, 23: *dus ook* vultum, Suet. Calig. 50, *maken*, *dat men er wild*, *ſchriklijk*, *woest*, *uitziet*: *van daar* animum, Liv. XXV, 26, i. e. *ondankbaar?*, *ongevoelig maken*: *van daar* ulcera ſe efferantia, Plin. H. N. XXVI, 14, i. e. *die wild vleesch krijgen*, *rauw worden*: *van daar* efferatus, *wild*, *bij voorb.* gentes, Cic. Nat. D. II, 23: efferatior, *bij voorb.* mores, Liv. XXXIV, 24: efferatiſſimus, Senec. Ep. 121. 2) *wild maken*, *d. i. verbitteren*, *toornig*

ma-

Digitized by Google

maken, razend maken, tergen enz.; bij voorb. efferavit ea caedes Thebanos ad exsecrabile odium Romanorum, Liv. XXXIII, 29 in., alwaar ad opgemerkt moet worden: dus ook bijna ex dolore in rabiem efferatus, Petron. 94: verders odio iraque efferati, Liv. V, 27: equi dolore efferati, Curt. III, 11: voces efferatae, Senec. Herc. fur. 397. 2) ledig maken, verwoesten, bij voorb. homines — cultores terrae — non patiuntur eam (terram) nec immanitate beluarum efferari nec stirpium asperitate vastari, Cic. Nat. D. II, 39, alwaar het nogthans beter zou zijn, indien vastari bij immun. bel. en efferari bij stirp. asper. stondt. Misschien heeft Cicero zoo geschreven; misschien hebben de afschrijvers deze woorden verzet.

EFFĔRO, extuli, elatum, efferre, 1) uitdragen of brengen, bij voorb. pedem porta, domo, Cic. Att. VI, 8 extr.: cf. Plaut. Bacc. III, 3, 19: puerum extra aedes, Terent. Hec. IV, 1, 48, piscem de custodia, Colum. VIII, 17 extr.: frumenta ab Ilerda, Caes. B. C. I, 78: vexilla e castris, Liv. X, 19: ook zonder a, ex cet., bij voorb. efferte lora, Plaut. Capt. III, 4, 124, brengt uit enz., ten zij het is, brengt: signa scil. e castris, Liv. XXX, 5: extulit in terram, scil. e nave, Liv. XXIX, 14: doch het kan ook enkel zijn, bracht ze aan Land: want het heet ook enkel dragen of brengen, heen brengen, heen dragen, (cf. n. e en f), bij voorb. machaeram huc effer, Plaut. Mil. II, 5, 53: argentum ad aliquem, Ib. Epid. V, 1, 17. Truc. III, 16: extulit in terram, Liv., zie hier voor: Mettium impetus per hostes — extulit ad castra, Liv. IV, 29: Furium longius extulit cursus, Liv. III, 5, i. e. bij reedt wat te ver: efferebat in album, Cic. Or. II, 12, alwaar sommigen referebat (cf. Liv. I, 30 in.) willen lezen; misschien zonder noodzaaklijkheid: van daar a) uitdragen ter begravenis, begraven of laten begraven, Cic. Nat. D. III, 32. Nep. Arist. 3. Ibid. Eum. 4: van daar Tropisch, rempublicam, Liv. XXIV, 22 extr., i. e. te gronde helpen: doch efferatur kan ook zijn, te zeer verheffen: verders malum patiendo, Cic. Tusc. IV, 29 e poëta: doch het kan ook zijn, verdragen: b) voortbrengen, bij voorb. ager effert fruges, draagt enz., Cic. Brut. 4. Verr. III, 86: ook ex se, Cic. Verr. II, 2. Nat. D. II, 31, alwaar ex se kan wegblijven: genus virum acre, Virg. Ge. II, 169: genera dicendi, Cic. Or. II, 22: cum decumo, Cic. Verr. III, 47, i. e. tienvoudig: c) uit den mond voortbrengen, d. i. uitspreken, zeggen, voortbrengen, voordragen, bij voorb. verba, Cic. Or. III, 11. Or. 67. Auct. ad Her. IV, 20: dus ook difficultates, Cic. Partit. 27: efferatis aliquid, Cic. Nat. D. I, 25, alwaar sommigen adfer. lezen: ook vertaalen, Ter. Ad. Prol. 11: d) bekend maken, te koop dragen, Cic. Or. I, 24. III, 1: ook met foras, Cic. Phil. X, 3. Ter. Phorm. V, 7, 65 (alwaar sommigen delatum lezen): aliquid in vulgus, Plin. H. N. II, 12: e) ergens heen dragen of brengen, bij voorb. foras Plaut. Most. IV, 3, 9: per hostes, Liv., zie boven: van daar efferri, komen, bij voorb. elati ad novissimam aciem, Liv. III, 61: f) heensleepen, d. i. als 't ware, buiten zich brengen, van de hartstochten, bij voorb. si me efferret ad gloriam animi dolor, Cic. Harusp. 8, van daar efferri laetitia, dolore, Cic. Dejot. 9. Harusp. 2, heengesleept worden van enz., d. i. zich buiten gemeen verheugen enz: ook enkel efferri, bij voorb. irati efferuntur, Cic. Coel. 9, alwaar het ook kan zijn, zich vertoonen, betoonen: progredientur longius, efferentur, Cic. Agr. II, 35: g) overdragen, overzetten, Ter. Ad. Prol. 11: h) vertoonen, bij voorb. se, Cic. Arat. 351. Cic. Or. II, 21. Amic. 27: dus ook efferri, Cic. Coel. 9, zie hier voor 2) opheffen, om hoog beuren, in de hoogte heffen, verheffen, bij voorb. een bijl, Liv. I, 40 extr.: nares, Virg. Aen. XII, 115: brachia, Ibid. V, 427: van daar efferri zich verheffen, bij voorb. pulvis elatus, Liv. IV, 33: van daar Tropisch, verheffen, bij voorb. clamorem, Plaut. Amph. I, 1, 73: aliquem laudibus, Cic. Off. II, 10. ad Div. IX, 14. Nep. Dion. 7: of verbis, Cic. Or. III, 14: ook enkel efferre, Cic. Verr. IV, 56, i. e. roemen: ook verheffen, d. i. in hooger stand brengen, in eere zetten, Cic. Cat. I, 11. Rosc. Com. 11: se, zich verheffen, zich veel inbeelden, zich iet laten voorstaan, Cic. Tusc. IV, 17. Liv. XXX, 20: dus ook efferri, Nep. Alcib. 7: ook vergrooten, bij voorb. pretia, Varr. R. R. III, 6: van daar elatus, a, um, verheven, hoog, bij voorb. verba, Cic. Or. 36: elatior, Colum. II, 4 extr.: 3) verdragen, bij voorb. malum patiendo, Cic. Tusc. IV, 29 e poëta, zie hier voor: laborem, Cic. Sext. 48 e poëta: ook Lucret. I, 142, alwaar echter de Ed. Creech. perferre heeft.

EFFERTUS, a, um, zie Effarcio.

EFFERVĔO, 2. en Effervo, 3. i. q. effervesco, Virg. Ge. IV, 556. Stat. Sylv. IV, 664. Not. Perf. bui en vi kan tot Effervesco behooren. Not. effervetior, Gell. II, 27.

EFFERVESCO, vi en bui, 3. opbruisschen, in de hoogte bruisschen, bij voorb. aquae effervescant, Cic. Nat. D. II, 10: vinum, Colum. XII, 25: aestus, Varr. L. L. VI, 2: ook Tropisch, opbruisschen, hevig worden, zich snel verheffen, bij voorb. in het spreken enz., Cic. Or. II, 21. Gell. I, 26. II, 24: effervisse, Cic. Coel. 31: efferbuerat, Tacit. Ann. I, 74.

EFFĔRUS, a, um, wild, Virg. Aen. VIII, 5. Val. Fl. I, 798. II, 648. IV, 318. V, 517. Senec. Hippol. 1246.

EFFETE, Martial., zie Effecte.

EFFETUS of **EFFOETUS**, a, um, 1) het geen eene ligchaams of lijfsvrucht gebaard heeft, Colum. VII, 12 extr. VIII, 5 post med. Lucan. IX, 285 ook die geworpen, uitgejongd heeft, bij voorb. grex, Colum. VIII, 5, 15: 2) door menigvuldig baaren verzwakt, Plin. H. N. X, 53 in.: dus ook ager, Virg. Ge. I, 81: doch het kan ook enkel verzwakt zijn: van daar in 't gemeen krachteloos, verzwakt, zwak, uitgeput, bij voorb. corpus, Cic. Senect. 9: vires, Virg. Aen. V, 396: natura, Plin. Ep. VI, 21: ook spes effeta i. e. vana, Val. Fl. IV, 300: ook seq. genit., bij voorb. effeta veri senectus i. e. carens vero, de waarheid niet ziende, Virg. Aen. VII, 440: effetior oratio, Apul. Florid. extr.

EFFĬCĀCĬA, ae, f. werkzaamheid, Plin. H. N. XI, 5. Inscript. ap. Gruter. p. 465 n. 5.

EFFĬCACĬTAS, atis, f. werkzaamheid, Cic. Tusc. IV, 13. Q. petit. consul. 3.

EFFICACĬTER, werkzaam, met kracht en werking, Senec. de brev. vit. 6. Plin. H. N. XXVIII, 11: efficacissime, Plin. H. N. XXVI, 13: efficacius, Plin. Epist. VI, 6.

EFFĬCAX, acis, het geen kracht heeft om iet te doen, werkzaam, dadig, Liv. I, 9 extr. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10. Horat. Epod. III, 17: ook seq. infinit., Horat. Od. IV, 12, 20: efficacius, Plin. Paneg. 84: efficacissimus, Liv. XLI, 15. Plin. H. N. XIII, 21. XXIV, 15.

EFFICĬENTER, Adv., werkzaam, Cic. Fat. 17.

EFFICĬENTĬA, ae, f. werkzaamheid, Cic. Nat. D. II, 37. Cic. Fat. 9.

EFFĬCĬO, eci, ectum, 3. 1) te wege brengen of maken, d. i. tot stand brengen, het daar heen brengen, bewerken, bij voorb. mandata, Cic. Att. I, 14 extr. en meermaalen: ook volgt dikwijls ut, Cic. Amic. 16. Att. VII, 1 en meermaalen: ook daar voor de Accusativus met den Infinitivus, bij voorb. Cic. Tusc. I, 31 extr. vult efficere, animos esse cet., wanneer het ook betoogen vertaald kan worden: ook Vitruv. II, 6 efficit ea coire: cf. Pandect. XXXVIII, 2, 14 extr. XLVII, 11, 7 extr.: van daar effici non potest het is niet mooglijk, bij voorb. ut effici non possit, quin — oderim, Cic. Phil. XI, 14 med., dat het niet mooglijk is, dat ik niet haaten zoude, d. i. dat ik volstrekt haaten moet. 2) te wege brengen, bezorgen, samen brengen, bij voorb. argentum, Terent. Heaut. III, 3, 23: exercitum, Liv. XXIII, 25: classem, Nep. Them. 2: neque adhuc frequentem senatum efficere potuit, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 5 extr. 3) te wege brengen, veroorzaken, verwekken, maken, bij voorb. admirationes, Cic. Or. I, 33: clamores, Cic. Q. Fr. III, 1, 3: aestus, Caes. B. G. IV, 29: morbos, Hirt. Alex. 5: alicui durius negotium, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 14: nuptias, Terent. And. III, 4, 16: quod a Curione effeceram, Cic. Att. X, 10. 4) door voorafgaande stellingen of bewijzen, eene gevolgtrekking, te wege brengen, besluiten, afleiden, betoogen, bij voorb. Cato interrogatiunculis, quod proposuit, effecit, Cic. Parad. prooem.: hoc student efficere, naturae obsisti nullo modo posse, Cic. Tusc. III, 29: hoc multo magis efficit naturae ratio, Cic. Off. III, 5: hoc effectum sit, id genus excellere, Ib. I, 15: vult efficere, animos esse cet., Cic. Tusc. I, 31 extr.: van daar efficitur, waar op deels ut deels Accus. cum infinit. volgt, bij voorb. efficitur, ut — adpareat, Cic. Off. I, 28: efficiturque id, quod Pythagoras vult, ut cet., Ib. 17: ex quo efficitur, ut — idem sit utile, Ibid. II, 3: cf. Tusc. I, 24: ex quo efficitur, hominem homini nocere non posse, Ib. III, 5: dus ook ea tributa vix, quod satis sit, efficiunt i. e. bedragen, bezorgen, Cic. Att. VI, 1 post init.: dus ook nec id satis efficitur in usuram, Ib. 5) opbrengen, of dragen, van den akker, bij voorb. ager, qui plurimum efficit, Cic. Verr. III, 63: cf. 47 med.: ager efficit cum octavo, Cic. Verr. II, 47 med., i. e. draagt achtvoudig. 6) maken, of doen, verrichten, wanneer het met werkzaamheid geschiedt, mogelijk maken, te wege brengen, bij voorb. quae Antonius effecerit, Cic. Phil. XIV, 3: processus efficere, Cic. Brut. 78: ut eum dictatorem efficeret, i. e. faceret, Cic. Att. XV, 21: columnam, Cic. Verr. I, 56: efficiebat exercitum confirmatiorem, Caes. B. C. III, 84: aliquem patientem mortis, Ovid. Met. II, 644: VIII, 634: nuclei palmarum vicem efficiunt, Plin. H. N. XXIII, 4 extr.: quoad

ad se efficere posse arbitrabantur, Cic. Verr. III, 33, i. e. *mogelijk maken, of ook weder uitbrengen:* quantum ille bonis suis efficere non posset, Ib. 56 med., i. e. *te wege brengen of uitbrengen: van daar* a) *baaren, bij voorb.* ternos haedos, Colum. VII, 6 post med.: b) *uitbrengen, winnen, bij voorb.* quoad se efficere posse cet., Cic. Verr. III, 33: quantum ille bonis suis cet., Ib. 56: *zie hier voor.* Not. effexis *voor* effeceris, Plaut. Cas. III, 5, 63. Not. efficiens *staat ook* Adjective *met eenen* Genitivus, *bij voorb.* virtus efficiens est voluptatis, *voor* efficit voluptatem, Cic. Off. III, 3 in.

EFFICTIO, onis, f. *afbeelding, schilderij*, Auct. ad Her. IV, 9.

EFFICTUS, a, um, *zie* Effingo.

EFFIGIA, ae, f. *voor* effigies, Plaut. Rud. II, 4, 7. Lucret. IV, 46, 83 *en* 104: *ook* Afran. ap. Non. 8.

EFFIGIATUS, us, m. *beelding, afbeelding*, Apul. Florid. ante med. p. 350 Elm.

EFFIGIES, ei, f. 1) *beeldenis, evenbeeld, of beeld*, Cic. Verr. II, 65. Cic. Nat. D. I, 37. Tacit. Hist. II, 3. Virg. Aen. III, 148: *van daar Tropisch, evenbeeld of afdrukzel, bij voorb.* reliquit effigiem humanitatis suae filium, Cic. Fin. II, 18: virtutum, Cic. Arch. 12: 2) *gelijkheid, gelijkvormigheid, gedaante, bij voorb.* metatus est Alexandriam ad effigiem chlamydis Macedoniae, Plin. H. N. V, 10: *van daar* effigie *of* in effigiem *in gedaante, of als, bij voorb.* effigie calathi, Ibid. XXI, 5: restagnans lacus in effigiem pelagi, Sil. V, 5. 3) *de schim van eenen overledenen in de onderaardsche wereld*, Sil. XIII, 779.

EFFIGIO, are, *beelden, gedaanten afbeelden*, imagines, Apul. Apol. ante med. p. 282 Elm.: urnula simulacris effigiata, Ib. Met. XI ante med. p. 262: truncus dolamine effigiatus, Ibid. Florid. init.

EFFINDO, idi, issum, ĕre, *splijten*, Manil. IV, 283.

EFFINGO, nxi, ctum, 3. 1) *beelden, uitdenken, afbeelden, bij voorb.* in auro, Virg. Aen. VI, 32: *van daar* a) *door woorden, bij voorb.* mores, Cic. Or. II, 43. Cic. Rosc. Am. 16. b) *door nabootzing, d. i. nabootzen, of door nabootzing, navolging bekomen, bij voorb.* vim Demosthenis, Quintil. X, 1 post med.: verba imitando, Ibid. I, 1: c) animo i. e. *in de ziel afbeelden, bij voorb.* effingenda sunt animo, Cic. Or. I, 86, i. e. *men moet het zich eerst recht voorstellen, denken, er begrip van hebben:* quae multa illa effingere possit? Cic. Tusc. I, 25: ea maxime effingi animis nostris, Cic. Or. II, 87, *alwaar sommige* Edd. adfigi, *hebben, het welk hier beter schijnt, d. i. ingedrukt worden:* d) *over het geheel, beelden, afbeelden of maken, bij voorb.* figuras, Lucan. V, 713. effinge aliquid, Plin. Ep. I, 3, i. e. *maak, schrijf:* gressus euntis, Virg. Aen. X, 640, i. e. *maakte den gang natuurlijk, of gaf hem eenen gang.* 2) *afwisschen, bij voorb.* sanguinem spongiis, Cic. Sext. 35: fiscinas spongia, Cato R. R. 67: 3) manus, i. e. *te recht leggen*, Ovid. Her. XX, 134. Auct. Consol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 138.

EFFIO, ĕri, *voor* effici, Plaut. Pers. V, 1, 9.

EFFIRMO, are, *sterk maken, bij voorb.* te ipsa effirma & compara, Acc. ad. Non. 4 n. 64.

EFFLAGITATIO, onis, f. *de eisch, sterk verlangen*, Cic. ad Div. V, 19.

EFFLAGITATUS, us, m. i. q. efflagitatio, Cic. Verr. V, 29.

EFFLAGITO, avi, atum, are, *van iemand iet eischen, verlangen, bij voorb.* epistolam, Cic. Q. Fr. II, 11: misericordiam, Cic. Mil. 34: ensem, Virg. Aen. XII, 759: ab aliquo, seq. ut, Cic. Verr. I, 24: signum a ducibus, Liv. II, 60: *ook* aliquem, Auct. B. Hisp. 29.

EFFLICTE, *hevig, bij voorb.* cupere Apul. Met. V prope fin. p. 171 Elm.

EFFLICTIM, *hevig, bij voorb.* amare, Plaut. Amph. I, 3, 19. Cas. Prol. 49. Apul. Met. V ante med. p. 161 Elm.: efflictim perit amore ejus, Plaut. Merc. II, 3, 107.

EFFLICTO, are, *doodslaan*, Plaut. Stich. IV, 2, 26.

EFFLIGO, xi, ctum, 3. *doodslaan, ombrengen, bij voorb.* Pompejum, Cic. Att. IX, 19 med.: cf. Plaut. Asin. IV, 2, 9. Ibid. Cist. II, 1, 49: canes, Senec. de Ira I, 15: viperas, Ibid. II, 31.

EFFLO, avi, atum, are, 1) *uitblazen of ademen, bij voorb.* ignem ore, Ovid. Met. II, 85: rosas ab ore, Ovid. Fast. V, 194: nimbos, Plin. H. N. IX, 6: pulverem, Ib. XXIX, 6 prope fin.: flammam ore de corpore, Lucret. V, 904: bestiae efflantur, Varr. I, 12: sol efflat ignes suos, Lucret. V, 651: *van daar* animam, Cic. Mil. 19. Nep. Paus. 5, i. e. *sterven, het zij dit al of niet natuurlijk geschiede:* ante animam efflatam, Suet. Aug. 99: *dus ook* vitam, Sil. XVII, 561: extremum halitum, Cic. Tusc. II, 9 e poëta: *ook enkel* efflare, scil. animam *of* vitam cet., *bij voorb.* Abjicit efflantem (anguem), Cic. Div. I, 47 *als Dichter.* 2) *uitwaassemen, bij voorb.* vina somno, Stat. V, 209: colorem, i. e. *verliezen*, Lucret. II, 831.

EFFLORESCO, ui, 3. 1) *opbloeien: van daar* 2) *Tropisch, opbloeijen, d. i. zich op eene roemrijke of aangename wijze, vertoonen of ontstaan, bij voorb.* laudibus ingenii, Cic. Coel. 31: ex rerum cognitione efflorescat & redundet oportet oratio, Cic. Or. I, 6: utilitas efflorescit ex amicitia, Cic. Amic. 27: cum usus — familiaritatem effecerit, tum amorem efflorescere, Cic. Fin. I, 20 extr.: exordia ex causa, quae agatur, effloruisse, Cic. Or. II, 78 extr.

EFFLUO, xi, xum, 3. 1) *uitvloeijen, bij voorb.* humor lactis videtur effluere, Plin. H. N. XXV, 7 extr.: humor e cavis — effluens, Ibid. XXIV, 8: succina petris effluens, Ib. XXVII, 2 post med.: amnis effluens in Oceanum, Ibid.: cf. Mela III, 2 extr.: cum una cum sanguine vitam effluere sentiret, Cic. Tusc. II, 24: *van daar* a) *uitkomen, bekend worden*, Cic. Dom. 46 med. b) *overvloeijen: van daar* in lacrymas, Lucan. IX, 106: *van daar* genus dicendi effluens, Cic. Or. 13 extr.: c) *Tropisch, van alles, wat schielijk af of uitvalt, ontvalt, ontgaat, vergaat, verdwijnt, bij voorb.* capilli effluxerunt, Plin. H. N. XXVII, 13 ante med.: urnae manibus effluxere, Ovid. Met. III, 39: notae de pectore, Ibid. VI, 670: fortuna per medias manus, Ovid. in Ibin. 424: desideriis tuis effluat illa, Ovid. Rem 646: aetas effluxisset, Cic. Senect. 2: *dus ook* tempus, Ib. 19: aestas, Cic. Att. XII, 43 extr.: mens effluit, Cic. Brut. 61, *het verstand begeeft hem, verlaat hem:* ex animo tuo effluo, Cic. ad Div. VII, 14, i. e. *ik worde van u vergeten: dus ook* dulces marito effluxere tori, Sil. II, 627: *dus ook* effluet, Ter. Eun. I, 2, 41, i. e. *zal vergeten worden*, ut aliquis effluat *vergeten worden*, Cic. ad Div. VI, 19: *verders* effluis amens i. e. *vergaat*, Pers. III, 20: vires effluunt, Liv. VII, 14. 2) *vloeijen, bij voorb.* huc & illuc effluens, Cic. Nat. D. II, 39. Not. seq. accus., *bij voorb.* quantum decus effluxere stagna Tagi cet., Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. 52.

EFFLUVIUM, i, n. 1) *de uitvloeijing, bij voorb.* humoris, Plin. H. N. VII, 51: lacus, Tac. Ann. XII, 57. 2) *het ontvallen, vergaan van eene zaak enz.*

EFFOCO, are, *verworgen, verstikken, bij voorb.* fauces, Flor. II, 11: bonis suis effocantur, Senec. de Brev. vit. 2.

EFFODIO, odi, ossum, 3. *uitgraven, opgraven, bij voorb.* argentum, Cic. Off. II, 3 extr. e poëta: thesaurum, Petron. 88: carbones e sepulcris, Plin. H. N. XXXV, 6 post med.: lapides puteis, Ib. XXXVI, 22: saxum de limite, Juvenal. XVI, 38: *van daar* 1) *uitsteken, uitkrabben, bij voorb.* oculos alicui, Terent. Eun. IV, 6, 2. Plaut. Trin. II, 4, 62, i. e. *uitsteken:* Cic. Nat. D. III, 38. Caes. B. G. VII, 4, i. e. *uitsteken:* viscera i. e. infantem, *afdrijven*, Ovid. Am. II, 14, 20. 2) *doorwroeten, bij voorb.* domos, Caes. B. C. III, 42: *van daar Tropisch*, pectus effodit, Cic. Marc. 4. *alwaar andere* Edd. obfudit *hebben: het eerste schijnt beter:* viscera, Ovid., *zie hier voor:* 3) *graven, bij voorb.* latebras, Virg. Ge. IV, 42: scrobem, Plin. H. N. IX, 51 extr.: lacum, Suet. Dom. 4. *van daar* verba atroci stylo, Petron. 4, *voor opmerken, leeren.* Not. effodiri, Plaut. Mil. II, 3, 44, *voor* effodi, *verders* effodint *voor* effoderint, Plaut. Capt. III, 5, 66. Not. *men heeft ook* Ecfodio.

EFFOEMINO, **EFFOETUS** cet., *zie* Effemino, Effetus cet.

EFFOR, atus, sum, ari, 1) *uitzeggen of spreken, of enkel zeggen, bij voorb.* verbum, Cic. Dom. 55: celanda, Liv. V, 15 extr.: nomina effatu digna, Plin. H. N. III, 21: cf. Cic. Or. III, 38 in. Virg. Aen. IV, 76 *en* 456. X, 523. Lucan. V, 105 *en meermalen: van daar* effari *door woorden iet wijden, inwijden, bij voorb.* templum, Cic. Att. XIII, 42 extr. 2) *met woorden iet mondeling uitdrukken, bij voorb.* quod ita effabimur, Cic. Acad. IV, 30 med. Not. Effatus, a, um, passive, *bij voorb.* verba effata, Liv. I, 24: *ook ingewijd, bij voorb.* templa, Cic. Leg. II, 8: locus templo, Liv. X, 37 extr.: cf. Gell. XIII, 14: ager, Serv. ad Virg. Aen. VI, 197: *van daar* Effatum, Subst., (1) *het geen uit gesproken is, bij voorb. uitspraak, profeetie, bij voorb.* vatum, Cic. Leg. II, 8: augurum i. e. *inwijdings-formulier*, Varr. L. L. V, 7. Serv. ad Virg. Aen. VI, 197. (2) *eene uitdrukking, eene stelling*, Cic. Acad. IV, 29 extr. Not. *men schrijft ook* ecfari.

EFFORO, are, *uitbooren, hol maken, bij voorb.* stipitem, Colum. IX, 1.

EFFRACTARIUS, a, um, *zich met opbreken bezig houdende, daar toe behoorende: van daar* Substantive, effractarius scil. homo, *die de deuren openbreekt*, Senec. Ep. 69.

EFFRACTOR, oris, m. *een verbreker van een zaak: van daar* i. q. effractarius, Pand. I, 15, 3.

Digitized by Google

EFFRACTŪRA, ae, f. de verbreking van iet, bij voorb. van deuren, Pandect. I, 15, 3.

EFFRACTŪS, a, um, zie Effringo.

EFFRAENO, **EFFRAENUS** cet., zie Effreno cet.

EFFRĒNĀTE of **EFFRAENATE**, ongetemd, onbeteugelbaar, teugel- of toomeloos, hitzig, Cic. Senect. 12: effrenatius, Cic. XIV, 9.

EFFRĒNĀTĬO (Effraen.), ōnis, f. toomeloosheid, bij voorb. animi impotentis, Cic. Phil. V, 8.

EFFRĒNIS (Effraen.), e, i. q. effrenus, bij voorb. mula, Plin. H. N. VIII, 44 in. Ook haalt Sigon. ad Liv. IV, 33: effreni equo voor effreno uit een Cod. aan.

EFFRĒNO of **EFFRAENO**, avi, atum, are, 1) teugel- of tomeloos maken, den toom of teugel benemen, bij voorb. equus effrenatus, Liv. XL, 40: van daar 2) Tropisch, bij voorb. Vulturnum, Sil. IX, 497: effrenatus, Tropisch, teugelloos, ongebonden, ongetemd, bij voorb. furor, Cic. Harusp. 1: effrenatior vox, Cic. Or. 53: effrenatissimi affectus, Senec. Ep. 88: homines, Cic. Off. I, 26: libido, Cic. Cluent. 6: cupiditas, Cic. Dom. 44.

EFFRĒNUS of **EFFRAENUS**, a, um, 1) wien de teugel ontnomen of afgenomen is, teugel- of toomeloos, bij voorb. equus, Liv. IV, 33: van daar 2) Tropisch, toomeloos, ongetemd, bij voorb. amor, Ovid. Met. VI, 465: gens, Virg. III, 382: juventa, Stat. Achill. I, 277: profatus, Ibid. Sylv. V, 3, 103, i. e. vrij, ongebonden (prosa).

EFFRĬCO, ui, are, afwrijven, bij voorb. rubiginem animorum, Senec. Ep. 95 med.: eluviem, Apul. Met. I ante med. p. 105. Elm.: calcibus efficatis, Ibid. IV ante med. p. 145. Men leest ook exfrico, Apul. Met. I init.

EFFRINGO, ēgi, actum, 3. 1) uitbreken, bij voorb. cardines foribus, Plaut. Amph. IV, 2, 3. 2) opbreken, verbreken, bij voorb. fores, Cic. Verr. IV, 23: januam, Cic. Mur. 15: carcerem, Tacit. Ann. I, 21: aerarium, Flor. IV, 2: cistam, Horat. Ep. I, 17, 54. 3) stukbreken, verbrijzelen, bij voorb. crus, Sueton. Aug. 43 en 67: urbem, Stat. Theb. IX, 556: januam, Cic., zie hier voor: cistam, Horat., zie hier voor: cerebrum, Virg. Aen. V, 480: corpus, Senec. Phoen. 159: animam, Ibid. Herc. Oet. 1419: van daar montes effracti, Martial. I, 50, 5, i. e. (misschien) steil, schuinsch: 4) ergens heen breken, inbreken, bij voorb. in urbes, Sil. I, 647.

EFFŪGĬO, ūgi, ugitum, 3. 1) ontvluchten, ontvlieden, d. i. wegvluchten, bij voorb. a ludis, Cic. Sext. 54 extr.: e manibus, Cic. Manil. 9: de proelio, Cic. Phil. II, 29: ex vinculis publicis, Nep. Pauf. 2: patris hac effugiam, Plaut. Merc. III, 4, 75: huc effugi foras, Terent. Eun. V, 5, 3: effugit inde, Hirt. B. G. VIII, 35: Arctophylax effugiet visus tuos i. e. zal niet van u gezien worden, Ovid. Fast. III, 406: ex urbe, Plaut. Trin. II, 4, 196: e carcere, Liv. XXXVII, 46: effugiat noxa stabulis, Ovid. Fast. IV, 748: van daar ontvluchten, ontgaan, ontkomen, vermijden, ontwijken, bij voorb. invidiam, Nep. Chabr. 3: periculum, Caes. B. G. IV, 36: impetum alicujus, Ibid. B. C. II, 41: offensionem, Cic. Verr. I, 40: speciem hospitis, Cic. Brut. 46: vituperationes, Cic. Att. XVI, 7 post med.: versum, Cic. Brut. 8: haec morte effugiuntur, Cic. Tusc. I, 36: ook zonder Casus, bij voorb. non dubito, quin Cnaeus in fuga sit: modo effugiat, Cic. Att. VII, 24: van daar visum i. e. niet gezien worden, Plin. H. N. XXXV, 10. Ovid. Fast. III, 406: cura rei me effugit i. e. ik zorg niet, Liv. XXII, 33: ook seq. ne, bij voorb. effugerunt, ne — paterentur, Liv. XXXVI, 25: van daar Tropisch, nihil te effugiet, Cic. Or. II, 34, u zal niets ontgaan, d. i. gij zult niets vergeten: 2) vluchten, vlieden, bij voorb. effugit ad regem, Curt. IV, 15: effugit inde cum paucis, Hirt. B. G. VIII, 35: zie hier voor: dus ook de proelio, Cic.: e manibus, Cic.: huc effugi foras, Terent., zie hier voor: effugit ante alios, Virg. Aen. V, 151, i. e. vlied voor aan: effugiat stabulis, Ovid., zie hier voor: van daar het verwerpen, versmaden, bij voorb. effuge, qui lata pandit vestigia planta, Grat. Cyneg. 276: 3) uitvluchten, vooruit vluchten, bij voorb. stabulis, Ovid.: effugit ante alios, Virg., zie hier voor.

EFFŬGĬUM, i, n. 1) het wegvluchten, ontvluchten, de vlucht, Virg. Aen. II, 140: effugium alicui praecludere, Lucret. III, 523: praestruere omnia effugia, Ovid. Art. II, 21: neque mari dabatur effugium victis, Hirt. Alex. 26: senile corpus lenta effugia sanguini praebebat, Tacit. Ann. XVI, 63: Tropisch, het ontgaan, bij voorb. mortis effugium adsequi, Cic. Verr. V, 46 extr. 2) middel om te ontvluchten, bij voorb. effugia pennarum, Cic. Nat. D. II, 47. 3) eene plaats, waar men heen vlucht, toevluchtsplaats, bij voorb. effugium patet, Liv. XXIV, 26 extr. XXX, 32 in.: effugia villae claudere, Tacit. Ann. XVI, 15: milites effugia insederant, Ibid. III, 42.

EFFŪGĬUS, a, um, ontvluchtend, bij voorb. hostia i. e. het offerdier, dat van het altaar wegvlucht, Serv. ad Virg. Aen. II, 140: van daar effugium, Substantive, zie Effugium.

EFFULCĬO, si, tum, 4. stutten, steunen, stuttend, steunend opbeuren: van daar effultus, a, um, bij voorb. stratis, Virg. Aen. VII, 94: cf. VIII, 368. Stat. Sylv. III, 1, 5: in cubitum, Apulej. Met. II med. p. 123. Elm.

EFFULGĔO en **EFFULGO**, si, 2 en 3. uitschijnen, uitlichten, bij voorb. sol inter nubes, Liv. XXVIII, 15: dus wil ook Gronovius, Liv. XLIII, 13 in., coeli ardentis species effulserat voor adfulserat lezen: lumen effulsit, Liv. XXII, 1. Ovid. Met. II, 144. Virg. Aen. V, 132. Plin. H. N. IV. Praefat. Not. effulgere (naar de derde Conjug.) staat, Virg. Aen. VIII, 677.

EFFULTUS, a, um, zie Effulcio.

EFFŪMO, are, rooken, Sever. in Aetna 497.

EFFUNDO, ūdi, ūsum, 3. 1) uitgieten of schudden, opgieten of schudden, gieten, bij voorb. pelves, Juvenal. III, 277: hoc (poculum) in barathrum, Plaut. Curc. I, 2, 28: procella imbrem effuderat, Curt. VIII, 13: van daar se effundere zich uitgieten, bij voorb. in Oceanum, Plin. H. N. II, 108: dus ook effundi, bij voorb. mare neque effunditur, Cic. Nat. D. II, 45: fluvius in Oceanum effunditur, Plin. H. N. III, 1, giet zich uit, ontlast zich: effusis imbribus, Virg. Aen. V, 693: Tiberis effusus super ripas, Liv. I, 4, goot zich uit, ging over zijne oevers, scil. erat: van daar a) vergieten, Tropisch, bij voorb. Pompejus suavissime in me effusus, Cic. IV, 9, vergoot zich, d. i. was ongemeen liefderijk jegens mij: ita effusi in Romanos, Liv. XLII, 30, zoo geneigd, zoo verkleefd: se in libidine, Cic. Parad. III, 1, i. e. geene maat houden: terra effunditur in herbas, Plin. H. N. XVII, 8: vox in coronam effunditur giet zich uit, wordt gericht, Cic. Flacc. 28: b) vergieten, bij voorb. lacrymas, Cic. Planc. 42: c) vergieten, d. i. menigvuldig uitbrengen, of enkel voortbrengen, bij voorb. segetes effundunt herbas, Cic. Or. 15: haec aetas effudit hanc copiam (oratorum), Cic. Brut. 9: carmina, Ovid. Her. XII, 139: voces, Virg. Aen. V, 723: questus pectore, Ibid. 780: tenebras, Valer. Flacc. VII, 566: vires suas, Ovid. Met. I, 278, i. e. gebruiken: terrorem, Liv. XXII, 9, verwekken, verspreiden: omnia effundere, Cic. Att. XVI, 7. Or. I, 34. Flacc. 19, i. e. zeggen, voortbrengen. d) uitschudden, werpen, storten, brengen, zenden of laten, bijzonder, wanneer van veelen gesproken wordt, of als het schielijk geschiedt, bij voorb. annulos, Liv. XXIII, 12: furorem, Cic. ad Div. XII, 25, uitschudden: iram in aliquem, Liv. XXXIX, 34, i. e. uitschudden: equi effundunt ducem curru, Virg. Aen. X, 574, i. e. werpen: auxilium castris, Virg. Aen. VII, 422, i. e. zenden: effundi zich uitstorten, bij voorb. effundi castris, Liv. XL, 31: van daar uitslaan, bij voorb. alicui oculum, Pandect. XIX, 2, 13: e) nederwerpen of stooten, bij voorb. equus effundit equitem, Liv. XXII, 3: cf. X, 11: f) heenwerpen, heenstorten of laten vliegen, bij voorb. tela, Virg. Aen. IX, 509. Liv. XXVII, 18 med.: equitatum, Liv. XXX, 11: aliquem in aequor, Virg. Aen. IX, 68: aliquem sub portis, Ibid. XI, 485: aliquem solo voor in solum, Ibid. XII, 532: aliquem arena voor in arenam, Ibid. XII, 276, alwaar arenae gemakkelijker zou zijn: andere Edd. hebben extendit: caput in gremium medici, Cels. VII, 7. Sect. 4, i. e. leggen: van daar effundere se zich begeven, bij voorb. in fugam, Liv. XXVIII, 1: dus ook effundi (zich begeven), bij voorb. in fugam, Ibid. XL, 40: in suos, Ibid. IV, 40: obviam, Ibid. V, 23: van daar effusae comae, Ovid. Art. III, 784, vliegende hairen: dus ook Nymphae effusae caesariem per colla, voor effusa caesarie, Virg. Georg. IV, 337: g) rijkelijk uitgeven, medededen, bij voorb. honores, Cic. ad Brut. Ep. 15 post med.: of verdoen, verkwisten, bij voorb. aerarium, Cic. Agr. I, 5: praedam, Cic. Pis. 21: pecuniam, Cic. Rosc. Am. 2: patrimonium, Cic. Phil. III, 2: cf. Terent. Ad. V, 9, 34: en Tropisch auxilium supremum, Liv. XXX, 32 in. 2) nalaten, laten schieten, bij voorb. habenas, Virg. Aen. V, 818. XII, 499: van daar impetum, Liv. XXXVIII, 17, den aanval, als 't ware, laten schieten, d. i. met hevigheid doen: van daar effusissimis habenis hostes invadere, Liv. XXXVII, 20: van daar effusus, a, um, overmatig, menigvuldig, uitgelaten, bij voorb. cursus, Liv. I, 37. II, 50: laetitia, Liv. XXXV, 43: honores, Nep. Milt. 6: sumtus, Cic. Rosc. Am. 24: licentia, Liv. XLIV, 1: homo in largitione effusior, Cic. Coel. 6: Caesar munificentiae effusissimus, Vellej. II, 41: studium effusissimum, Sueton. Ner. 40: ook is effusus vliedend, vluchtig, Liv. I, 37. IV, 29 in.: ook uitgelaten, omzwervend, Liv. II, 11 in.: verders fuga,

ſtaat dikwijls in Livius, *bij voorb.* I, 27. XXIII, 10: *dus ook* effuſior fuga, Liv. III, 5. 3) *uitſchudden, vergieten: van daar Tropisch, d. i.* a) *verliezen, bij voorb.* gratiam, Cic. ad Div. II, 16: b) *zonder nut aanwenden, beſteden, bij voorb.* laborem, Virg. Georg. IV, 492: auxilium ſupremum *het laatſte hulpmiddel aanwenden*, Liv. XXX, 32 in.: c) *uitputten, laten vaaren, bij voorb.* odium, Cic. ad Div. I, 9. §. 54: *dus ook* verecundiam, Senec. Ep. 11: curam ſui, Senec. de Ira II, 35, i. e. *wegwerpen, laten vaaren:* d) ſpiritum extremum, Cic. Phil. XIV, 12: *of* vitam, Ovid. Her. VII, 181: *of* animam, Virg. Aen. I, 98 (102), i. e. *ſterven.* 4) *uitbreiden, bij voorb.* ſe in agros, Caeſ. B. G. V, 19: *van daar* terrorem i. e. *verſpreiden*, Liv. XXII, 19: *dus ook* incendium, Liv. XXX, 32: *van daar* effuſus, a, um, *uitgebreid, niet bij een, bij voorb.* effuſi pugnantes, Liv. XXXI, 37: multos & effuſos adoriundi, Liv. II, 11 in., i. e. *verſtrooid, of ook uitgelaten, rond zwervend, zie hier voor: van daar* membra, Stat. Theb. VI, 838, i. e. *breed, groot:* effuſa loca, i. e. *breed of vlak*, Tacit. Germ. 30: ſinus effuſiſſimus, Vellej. II, 43. Not. effundere gradum ſeu ſiena, *gaan of rijden*, Stat. Theb. IX, 132. 5) *weggieten, wegſchudden, wegjaagen, verwijderen, van zich laten enz., bij voorb.* ſpiritum, vitam cet., *zie hier voor: van daar* ut per laeve ſeveros effundat junctura ungues, Perſ. I, 65, i. e. praeterire jubeat, transmittat, *maakt, dat de nagel des vingers geen ſcheurtjen opſpoort, gevolglijk voor bij ſlipt.*

EFFUSE, Adv., *uitgelaten, overmatig, hevig, hitzig, rijklijk, uitgebreid, bij voorb.* effuſius praedari, Liv. XXXIV, 16: effuſe ſequi, Liv. I, 14: effuſe vagari, Liv. II, 11 extr.: effuſe vaſtare, Liv. I, 10: effuſe ire i. e. *uitgebreid, niet bij een*, Sall. Jug. 105 (113): effuſiſſime flere, Senec. Ep. 99: effuſe exſultare, Cic. Tuſc. IV, 6: effuſe vivere, Cic. Coel. 16: bibere, Celſ. VI, 6. n. 8: effuſe petulans, Cic. Piſ. 5: effuſius favere, Tacit. Hiſt. I, 19: effuſius dicere, Plin. Ep. I, 20 poſt med., i. e. *te wijdlopig, te omſlagtig:* effuſe donare, Cic. Roſc. Am. 8: effuſiſſime diligere, Plin. Epiſt. VII, 30.

EFFUSĬO, onis, f. 1) *de uitgieting, vergieting, bij voorb.* aquae, Cic. Nat. D. II, 10: *van daar* vinum vel ad eſcam vel ad effuſionem deponitur, Colum. III, 2 in., i. e. *om te drinken, gevolglijk om te kelderen.* 2) *uitſtorting, bij voorb.* hominum ex oppidis, Cic. Piſ. 22. 3) *de uitgieting, Tropisch, d. i. wanneer men iets zeer dikwijls, rijklijk of bovenmatig doet, bij voorb.* a) effuſio ipſius in alios, Cic. Att. VII, 3, *groote inſchiklijkheid of liefde.* b) effuſio animi, Cic. Tuſc. IV, 31, *de uitgelatenheid, hevigheid:* c) *verſpilling*, Cic. Roſc. Am. 46.

EFFUSUS, a, um, *zie* Effundo.

EFFUTĬO, ivi, itum, 4. 1) *uitflappen, uitbobbelen*, Terent. Phorm. V, 1, 18: 2) *uitflappen, uitzeggen, wat iemand voor den mond komt, uitbabbelen of babbelen, zwetzen, bij voorb.* aliquid, Cic. Nat. D. I, 30: verſus, Horat. Art. 231: laudes, Gell. V, 1: cf. Lucret. V, 908: *ook zonder* Accuſativus, Cic. Nat. D. II, 37. Tuſc. V, 31. Particip. effutitus, a, um, Cic. Div. II, 55.

EFFUTŬO, ĕre, *verhooren, bij voorb.* argentum, Sueton. Caeſ. 51, *uit een Soldatenliedjen.*

EGELĬDUS, a, um, 1) *het geen de ijskoude verloren heeft*, laauw, laauwachtig, Ovid. Am. II, 11, 10: aqua, Celſ. IV, 8 extr.: potio, Ibid. IV, 18 extr. Sueton. Aug. 81. Plin. H. N. XXXI, 2 ante med.: 2) *koud, zoo als ſommigen gelooven, bij voorb.* flumen, Virg. Aen. VIII, 610, *doch, het is hier niet nodig:* egelido Iſtro, Auſon. Caeſar. 21: *ook hier is het niet nodig: het is overäl laauw, niet ijskoud enz.*

EGENUS, a, um, 1) *gebrek hebbende aan iets, bij voorb.* omnium, Liv. IX, 16, i. e. *aan alle dingen:* commeatibus, Tacit. Ann. XV, 12: aquae, Ibid. IV, 30: ſpei, Ibid. I, 51: lucis, Lucret. III, 1024: 2) *behoeftig, bij voorb.* res, *behoeftige, hulpelooze omſtandigheden*, Plaut. Capt. II, 3, 45. Ibid. Poen. I, 1, 1. Virg. Aen. VI, 91.

EGĔO, ui, 2. 1) *behoeftig of arm zijn*, Cic. Roſc. Com. 8. Cic. ad Brut. Ep. 15 extr.: *van daar* egens *behoeftig, arm*, Cic. Amic. 7: nihil rege egentius, Cic. Att. VI, 1: homo egentiſſimus, Ibid. IX, 7 poſt med. Roſc. Am. 8: *ook als een ſmaadwoord, bij voorb.* nihil illo egentius, Cic. Flacc. 22: homini egenti, ſordido, Ibid.: egentium concio, Ibid. 23: egens, ſumtuoſus, Cic. Cluent. 26: egens quidam, calumniator, Ibid. 59: 2) *behoeftig zijn, nodig hebben, met* Ablat. Genit. *ook ſomtijds den* Accuſat., *bij voorb.* medicinae, Cic. ad Div. IX, 3: longae orationis, Auct. ad Her. IV, 54: pecunia, Cic. Off. II, 20: oculis ad cernendum, Cic. Nat. D. II, 57: deliciarum, Horat. Od. IV, 8, 10: quidquam, Plaut. Men. I, 2, 12: conſilii, Cic. Att. VII, 22: conſilio, Cic. ad Div. X, 16: 3) *verlangen, bij voorb.* armis, Cic. Brut. 2: plauſoris, Horat. Art. 154: pane, Ibid. Ep. I, 10, 10: 4) *gebrek ergens aan hebben, niet hebben, bij voorb.* auctoritate, Cic. Brut. 67: conſilii, Salluſt. Cat. 51 (52): aquae, Ibid. Jug. 89 (94): cenſoribus, Liv. VI, 27: lucis, Ovid. Met. I, 17: toſtae frugis, Ibid. XI, 120: rebus omnibus, Cic. ad Div. VI, 27: non egens virtutis i. e. *dapper*, Virg. Aen. XI, 27.

EGERMĬNO, are, *uitſpruiten, voortſpruiten*, Colum. IV, 17. Ibid. 27 *en* 32.

EGĔRO, eſſi, eſtum, 3. 1) *uitvoeren, dragen, uithelpen of ſleepen, bij voorb.* humum, Colum. II, 2, 19: praedam ex hoſtium tectis, Liv. IV, 3: fluctus e navi, Ovid. Met. XI, 488: lapides e mari, Hirt. Alex. 22: fons egerens ſaxa, Plin. H. N. XXXIII, 4: *van daar* a) *van zich geven of verſchaffen, bij voorb.* dapes, Ovid. Met. VI, 664: urinam, Plin. H. N. XXXVII, 3 extr.: aquam vomitu, Curt. VII, 5: ſanguinem, Plin. H. N. XXXI, 6: uno abortu duodecim puerperia, Ibid. VII, 11: *van daar Tropisch*, dolorem, Ovid. Triſt. IV, 3, 38: querelas, Lucan. II, 63: b) *ledig maken, uitledigen, bij voorb.* caſtra, Propert. V, 6, 24: urbes, Stat. Theb. I, 37: c) *wegſleepen, wegſchaffen, bij voorb.* pecuniam ex aerario, Liv. XXX, 39: d) *uitgeven of beſteeden, bij voorb.* bona in tributum, Tacit. Agric. 31: ſermones, Senec. Ep. 66 in., i. e. *voortbrengen, bekend maken:* e) *doorbrengen, bij voorb.* diem, Valer. Flacc. VIII, 454: noctem, Ibid. V, 298: 2) *ergens heen voeren, trekken of brengen, bij voorb.* naves, Liv. XXII, 19, i. e. *de ſchepen aan den oever of ſtrand.*

EGESTAS, atis, f. 1) *de behoeftigheid, groote armoede, bij voorb.* degere vitam in egeſtate, Cic. Roſc. Am. 49: adferre alicui egeſtatem, Ibid. 5: eſſe in egeſtate, Cic. Invent. I, 47: cf. Cic. Att. IX, 7 poſt med. Plaut. Aſin. III, 3, 81. Virg. Aen. VI, 276: *ook Tropisch, bij voorb.* animi, Cic. Piſ. 11, *armoede van geest, laage ziel:* rationis, Lucret. V, 1210: patrii ſermonis, Ibid. I, 832, *het welk* Plin. Ep. IV, 18 *aanhaalt:* verborum, Senec. Ep. 58 in.: 2) *gebrek, bij voorb.* frumenti atque aliarum rerum, Salluſt. Cat. 58 (61): cibi, Tacit. Ann. VI, 23: copiarum, Ibid. Hiſt. IV, 35, i. e. *aan voorraad, aan levensmiddelen.* Not. Plural. egeſtates, Cic. Phil. XIV, 4.

EGESTĬO, onis, f. *uitvoering, uitputting, uitlediging, van zich geving, uitlevering:* opum publicarum, Plin. Ep. VIII, 6 ante med., i. e. *verkwisting.*

EGESTUS, us, m. i. q. egeſtio, *uitvoering enz.*, Stat. Sylv. IV, 3, 42. Senec. Nat. Quaeſt. III, 30.

EGESTUS, a, um, *zie* Egero.

EGIGNO, ĕre, *voortbrengen, teelen, bij voorb.* ramos corpore egigni, Lucret. II, 702.

EGO *ik, is bekend.* Not. a) *dikwijls wordt er* met *aangevoegd, bij voorb.* egomet vidi, Cic. Verr. V, 17: noſtri noſmet poenitet, Terent. Phorm. I, 3, 20: proximus ſum egomet mihi, Ibid. And. IV, 1, 12: *men vraagt of dit, zelve* (ipſe), *betekent, of om niet daar bij ſtaat. Ook ſtaat er* ipſe *bij, bij voorb.* mihimet ipſi, Cic. Quint. 10: noſmet ipſos, Cic. Fin. III, 19: *waaröm men onzeker is, wat het betekent: ſtaat het voor* ipſe, *dan zou het daar bij gevoegde* ipſe *overtollig zijn: misſchien ſtaat* met *overtollig: van daar* ſi nequeo facere, ut abeas, egomet abiero, Plaut. Poen. I, 3, 33, *en dus overäl.* Not. Plaut. Amph. III, 2, 48, *zegt* Alcmena: Valeas — jubere me ire comites? — ſi non jubes, ibo egomet; comitem pudicitiam duxero, *alwaar* egomet *ik alleen, ſchijnt te betekenen: doch, het kan ook zijn, zoo zal ik toch gaan enz.* b) mihi *ſtaat ſomtijds overtollig, bij voorb.* ſit mihi tinctus, Cic. Or. II, 20: mihi cum decipiare, Ibid. I, 28: cf. Terent. Ad. V, 6, 5. Virg. Georg. I, 45: *dus ſtaat ook* ego *overtollig, bij voorb.* qui ego nunc ſubigor, Plaut. Trin. IV, 2, 5, *ten minſten blijft het anders bij* qui *gemeenlijk weg. Ook ſtaat* mi *voor* mihi, Varr. R. R. II, 5 in. Plaut. Amph. III, 2, 48. Lucret. III, 106. Virg. Aen. X, 104: *ook ſtaat* mihipte *voor* mihi ipſi, Cato ap. Feſt.: *ook* me *voor* mihi, *bij voorb.* hereditas me ceſſa, Varr. R. R. III, 16 in.: cf. Enn. & Lucil. ap. Feſt. in Me: *verders* min' i. e. mihine, Perſ. I, 2: c) meme *voor* me, Sil. IX, 652: *ook vindt men* mehe *voor* me *geſchreven, volgends* Quintil. I, 5, 21: d) mepte *voor* me ipſum, Plaut. Men. V, 8, 10: e) ad me *ſtaat ook voor* ad meos, domum meam, *bij voorb.* neque domum unquam ad me literas mittam, Cic. ad Div. III, 8: eamus ad me, Terent. Eun. III, 5, 64: f) a me *heet ook van het mijne, bij voorb.* a me argentum dedi, Plaut. Trin. I, 2, 145: *dus ook* ſe a me ſolvere, Cic. Att. V, 21 med.: *ook uit mijn huis*, Plaut. Stich. V, 1, 7: *dus ook* a nobis, Ibid. Mil. II, 3, 68. Ibid. Merc. V, 2, 8: g) mecum *heet ook, bij mij*, Terent. Ad. III, 2, 49. Phaedr. II, 5 extr.: *dus ook* mecum gaudeam, Terent. Hec. I, 2, 32: mecum reputavi, Cic. Red. Sen. 12 extr.: h) mei *voor* meus, a, um, *bij voorb.* labori mei *voor* meo, Plaut. Pſeud. I, 1,

1, 3. *Even dus ſtaat* frequentia veſtrum, Cic. Agr. II, 21. Phil. IV, 1 in.: conſenſus veſtrum, Cic. Phil. V, 1 extr.: cf. Gell. XX, 6.

EGRĔDĬOR, eſſus ſum, 3. 1) *uitgaan*, *bij voorb.* e portu, Cic. Att. VI, 8: ex urbe, Cic. Cat. I, 8: domo ad bellum, Cic. Lig. 2: ab urbe, Sueton. Claud. 23: *of* urbe, Ibid. Aug. 23: e navi, Cic. Vatin. 5: *of* navi, Caeſ. B. G. IV, 21 *en* 24: extra fines, Cic. Quint. 10: extra vallum, Nep. Hann. 5: pedem e villa adhuc egreſſi non ſumus, Cic. Att. XIII, 16: *ook* urbem *voor* urbe, Liv. I, 29. III, 57. XXII, 6 *en* 55: *dus ook* tecta, Plin. Ep. VI, 20: *ook* ad portam egredi *ter poort uitgaan*, Liv. XXXIII, 47: *van daar* a) *uit het ſchip aan land gaan*, *aanlanden*, *landen*, *bij voorb.* in terram, Cic. Verr. V, 51, *en zonder* in terram, Caeſ. B. G. IV, 23. Nep. Dat. 4. Ovid. Her. XXI, 91: *dus ook* ibi egreſſi, Liv. I, 1, *en voorál* in quem locum egreſſi cet.: b) *uit de haven gaan*, *afzeilen*, Ovid. Triſt. I, 10, 6: 2) *over iets heen gaan*, *overſchreeden*, *bij voorb.* flumen, Salluſt. Jug. 110 (118): quintum annum, Quintil. V. Prooem.: tecta altitudinem moenium egreſſa, Tacit. Hiſt. III, 30: ſexum, Ibid. Ann. XVI, 10: praeturam, Ibid. III, 30: fortunam, Vellej. II, 40: 3) *weggaan*, *afgaan*, *bij voorb.* a propoſito, Cic. Brut. 21: unde ſum egreſſus, Quintil. II, 4: 4) *opgaan*, *opſtijgen*, *bij voorb.* ad ſummum montis, Salluſt. Jug. 93 (98): in altitudinem, Liv. XL, 22: cf. Ovid. Met. II, 135: 5) *voortgaan*, *voortrukken*, *bij voorb. met het leger enz.*, *bij voorb.* in pacata, Liv. X, 32, *en kort te vooren* hoſtes nondum egreſſos. Not. egredier *voor* egredi, Plaut. Poen. III, 4, 32.

EGRĔGĬE, Adv., *op eene boven anderen uitmuntende wijze*, *buitengemeen*, *bijzonder*, *uitſtekend*, Terent. And. I, 1, 31: cf. *gedeeltelijk* n. 2. *en meermaalen*: *van daar* 1) *voortreflijk*, *uitmuntend*, Cic. Or. II, 66. Cic. Brut. 9 *en* 73. Fin. II, 66, *en meermaalen*: 2) *op eene voortreflijke*, *lofwaardige wijze*, Liv. IX, 26 extr.: Not. Compar. egregius, Juvenal. XI, 12.

EGRĔGĬUS, a, um, *eigenlijk*, *die zich van zijne kudde*, *d. i. van zijns gelijken onderſcheidt*, *of daar van verdient afgezonderd te worden*: *van daar voortreflijk*, *bijzonder*, *uitmuntend*, *bij voorb.* poëta, Cic. Or. I, 3: indoles, Ibid. 29: animus, Cic. Sext. 53: forma, Terent. And. I, 1, 45. Not. 1) *met den* Genitivus, *bij voorb.* egregius animi, formae, Virg. Aen. XI, 417. X, 435, *voor* homo egregio animo cet.: ſeq. Accuſat. cetera, Liv. I, 32 in., i. e. *anders*, *in andere dingen*: 2) Egregium publicum i. e. *de eere van den Staat*, Tacit. Ann. III, 70: ſibi egregium, Ibid. 6, i. e. *eere*, *roemrijk*: 3) Comparat. egregius, Lucret. IV, 469. Superl. egregiiſſima forma, Pacuv. ap. Priſcian. 3: 4) *of de* Vocat. egregie *of* egregi *is*, *daar over hebben éëns twee* Grammatici *getwist bij* Gell. XIV, 5: 5) egregius *ſtaat ook ſomtijds ſpottend*, *bij voorb.* Virg. Aen. VI, 523. cet.

EGRESSĬO, onis, f. 1) *het uitgaan*, *de uitgang*, *bij voorb.* prohibebant nos matutina egreſſione, Apul. Met. VIII med. p. 208. Elm.: 2) *het afgaan in het redenen van het onderwerp*, Quintil. III, 9. IV, 3. XI, 3 poſt med.

EGRESSUS, us, m. 1) *het uitgaan*, *de uitgang*, *bij voorb.* veſtrum egreſſum (*uit Rome na de Provintie*), Cic. Piſ. 13: cf. Ovid. Faſt. I, 138. Met. XI, 748. Tacit. Ann. XV, 53: *van daar* a) *het uitgaan uit het ſchip*, *de landing*, Caeſ. B. G. V, 8. Auct. B. Afric. 3: b) *de uitloop*, *mond van eene rivier*, Ovid. Triſt. II, 189: c) *de uitgang*, *d. i. plaats*, *daar men uit gaat*, Tacit. Ann. XVI, 10. Petron. 91: 2) *het afgaan van het onderwerp in het redenen*, Quintil. IV, 3 poſt med.

EGRESSUS, a, um, *zie* Egredior.

EGURGĬTO, are, *uitſchudden*, *bij voorb.* argentum domo, Plaut. Epid. IV, 2, 12.

EH! i. q. eu *of* heu, Plaut. Poen. II, 28.

EHEM i. q. hem; *wordt gebruikt bij onverwachte dingen*, *en drukt ons ei! of he! uit*, *bij voorb.* ehem mi vir, Terent. Heaut. IV, 1, 9, i. e. *ei! mijn lieve Man!* cf. Ibid. Eun. I, 2, 6. III, 2, 9. Ad. II, 4, 2. III, 4, 9.

EHEU *is ons o! ach! bij klaagen*, Terent. Heaut. V, 4, 20. Phorm. I, 4, 40. Virg. Ecl. II, 58.

EHO i. e. *hoor*, *of hoor ééns*, *of hei!* Terent. And. III, 2, 20. IV, 1, 44. Ibid. Hec. IV, 4, 97. Plaut. Merc. I, 2, 77. *Ook wordt er* dum *aangeknoopt*, *d. i. hoor toch*, Terent. And. I, 2, 13. III, 5, 10, *zie* Dum.

EHODUM, *zie* Eho.

EIA *of* **HEIA**, *bij het opwekken*, *verwonderen*, *het drukt ons Ei of He! ook gedeeltelijk Allons! Toe! Heijſa of Heiſa! uit*, *bij voorb.* eia, ut elegans eſt! Terent. Heaut. V, 5, 19: cf. Terent. Eun. V, 9, 35. Plaut. Bacch. III, 3, 4. IV, 8, 16. Ibid. Amph. III, 2, 17. Ibid. Epid. II, 2, 77. Ibid. Rud. II, 3, 9. Virg. Aen. IV, 569. IX, 38. Plin. Ep. IV, 29 in.

EIACTO, are, *zie* Ejecto.

EIACŬLO, are, i. q. eiaculor, Gell. XVI, 19 extr.

EIACŬLOR, atus ſum, ari, 1) *uitwerpen*, *bij voorb.* aquas, Ovid. Met. IV, 122: ſanguis ſe eiaculatus in altum emicat, Ibid. VI, 259: 2) *ergens heen werpen*, *bij voorb.* umbram in forum, Plin. H. N. IV, 12 med.

EJECTĀMENTUM, i, n. *het geen uitgeworpen wordt*, *uitwerpzel*, Tacit. Germ. 45.

EJECTICIUS *of* **EJECTITIUS**, a, um, *het geen uitgeworpen heeft*, *bij voorb.* vulva, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 84, i. e. quae partum ejecit, *wanneer de vrucht afgedreven*, *en gevolglijk niet op den behoorlijken tijd geboren is*, *die eene miskraam gehad heeft*.

EJECTIO, onis, f. *uitjaging*, *verbanning*, *ballingſchap*, Cic. Att. II, 18 in.

EJECTITĬUS, a, um, *zie* Ejecticius.

EJECTO, are, i. q. ejicio, 1) *uitwerpen*, *buiten werpen*, *opwerpen*, *bij voorb.* arenas, Ovid. Met. V, 353: favillam, Ibid. II, 231, *doch*, *het kan ook zijn*, *in de hoogte werpen*: corpora, Sil. X, 321: cf. Stat. Sylv. III, 3, 89. Virg. Aen. V, 470. Lucan. III, 658: 2) *in de hoogte werpen*, *bij voorb.* arenas, Ovid.: favillam, Ovid., *zie hier voor*. Not. *Men ſchrijft ook* ejacto, *bij voorb.* Lucan. III, 658. Ed. Cort.

EJECTUS, a, um, *zie* Ejicio.

EJECTUS, us, m. *verwerping*, *uitlating*, *bij voorb. van den adem*, Lucret. IV, 957.

EJĔRO, are, i. q. ejuro, Scipio ap. Cic. Or. II, 70, *tweemaal*.

EJĬCIO, eci, ectum, 3. *uitwerpen*, *jaagen of ſtooten*, *verbannen*, *bij voorb.* aliquem e ſenatu, Cic. Senect. 12: aliquem urbe, Nep. Cim. 2: de collegio, Cic. Q. Fr. II, 5: de navi, Cic. Off. III, 23: aliquem a ſuis diis penatibus, Cic. Quint. 26, i. e. *uit het huis*: aliquem foras aedibus, Plaut. Aſin. I, 21: ſigina cellaris, Ibid. Mil. III, 2, 31: domo, Caeſ. B. G. IV, 7: extra, Lucret. III, 576: e civitate, Nep. Them. 8: *van daar* ſcil. fetum, i. e. *een miskraam hebben*, Pandect. IX, 2, 27 poſt med.: *van daar Tropiſch*, *bij voorb.* amorem ex animo, Cic. Roſc. Am. 19, i. e. *verbannen*: curam & aes alienum, Plaut. Caſ. Prol. 23, i. e. *verbannen*, *vergeten*: hoſpitia & foedera ex animo, Liv. XXX, 13: amorem abs ſe, Lucil. ap. Non. 4. n. 177: radices ſuperſtitionis, Cic. Div. II, 72: ejectus die i. e. *blind*, Stat. Theb. IV, 617: *ook ergens heen werpen*, *bij voorb.* aliquem in viam, Cic. Or. II, 58: ſuccinum ad promontoria, Plin. Hiſt. Nat. XXXVII, 2: *van daar* in exſilium, Cic. Cat. II, 7: *ook zonder* in exſilium, Cic. Cat. I, 9. Cic. Mil. 37. Cic. ad Div. XIV, 3, *uit de ſtad jaagen*, *in ballingſchap jaagen*: *van daar* 1) ſe i. e. *zich zelven uitwerpen*, *ſnel uitgaan*, Cic. Cat. I, 12: ſe ex oppido, Caeſ. B. G. VII, 28: ſe ex ſylvis, Ibid. V, 15: ſe ex caſtris, Ibid. IV, 15. B. C. III, 96: ſe foras, Liv. I, 40: ſe porta, Ibid. XL, 46: *ook ergens heen werpen of ſtorten*, *bij voorb.* ſe in agros, Liv. VI, 3: *dus ook* ad (in) terram i. e. *landen*, *zie hier na*: 2) *uitwerpen*, *van zich geven*, *bij voorb. uitſpuwen*, *bij voorb. gal*, Cic. ad Div. XIV, 7: ſanguinem, Plin. H. N. XXIV, 10: vomitum, Quintil. XI, 3 ante med.: cf. Celſ. I, 3: vocem, Cic. Tuſc. II, 24: *bijzonder van ſchipbreukelingen*, *wanneer zij aan land geworpen worden*, *bij voorb.* claſſis ad Baleares — ejicitur, Liv. XXIII, 34: naves ad Chium ejecere, Liv. XLIV, 28, *liepen aan land*, *of landden*: *van daar* ejectus *iemand*, *die aan land geworpen is*, *een ſchipbreukeling*, Cic. Roſc. Am. 26. Plaut. Rud. II, 3, 78. Virg. Aen. IV, 373. Ovid. Her. VII, 89: *dus ook* ratis, Ibid. 174: corpus, Ibid. Met. XIII, 536: *van daar Tropiſch*, *ongelukkig*, Cic. Quint. 19 extr., *ten zij het betekent*, *verworpen*. 3) naves ejicere in terram *landen*, *aan land brengen*, Caeſ. B. C. III, 28: *dus ook* eo, Ibid. 25: *dus ook* naves ad Chium, Liv. XLIV, 28: ſe in terram e navi, Cic. Verr. V, 35: 4) *opwerpen of uitſteken*, *bij voorb.* linguam, Cic. Or. II, 66: *van daar* ſe i. e. *zich vertoonen*, *bij voorb.* voluptates ſe ejiciunt, Cic. Coel. 31: vocem, Cic. Tuſc. II, 24, i. e. *voortbrengen*, *ſpreken*: 5) *verwrikken*, *van daar misſchien* armo ejecto, Virg. Aen. X, 894, i. e. *verwrikt*: *doch*, *het zou ook kunnen zijn*, *uitgeſtrekt*: *het eerſte ſchijnt beter*: 6) *uitwerpen*, *d. i. verwerpen*, *bij voorb.* ejicio, Cic. Or. I, 32 med. II, 24 extr.: ejicienda eſt, Cic. Off. I, 41 extr.: ejectum eſt, Cic. Att. II, 24 poſt init.: *van daar misſchien* ejectus, egens cet., Cic. Quint. 19 extr., i. e. *een verworpen*, *ellendig mensch*: *van daar* cadaver ejectum, Cic. Piſ. 9 in., *verworpen*, *niet geacht*. 7) *uitſluiten*, *of door uitſluiten verjaagen*, Cic. Or. III, 50 extr. Cic. Sext. 55 extr. Cluent. 31 extr. Not. eicit *van twee lettergreepen*, *voor* ejicit, Lucret. III, 890. IV, 1267.

EJŬLATIO, onis, f. *het huilen*, *d. i. beklaaglijk overluid weenen*, Cic. Leg. II, 23. Plaut. Capt. II, 1, 7. Horat. Epod. X, 17.

Digitized by Google

EJŬLĀTUS, us, m. *voor* ejulatio, Cic. Tusc. II, 23. Gell. I, 26.

EJŬLĬTO, are, i. q. ejulo, Lucil. ap. Non. 1. n. 78.

EJŬLO, avi, atum, are, *huilen*, *d. i. beklaaglijk weenen*, Cic. Tusc. II, 7. Gell. XII, 5 post med. Not. *met den* Accusativus, *bij voorb.* sese *en* fortunas, Apul. Met.: *het eerste staat* IV post med. p. 153. Elm., i. e. *huilen*, *zich behuilen*, *huilend beklaagen*: *het laatste staat* III in.

EJUNCESCO, ĕre, *dun worden*, *bij voorb.* vitis ejuncescit ac moritur, Plin. H. N. XVII, 22 med., *zoo als de* Ed. Hard. *uit* MSS. *heeft*.

EJUNCĬDUS, a, um, *dun*, *als biezen*, *bij voorb.* stramentum, Varr. R. R. I, 31: mulieres, Ibid. II, 10: vitis, Plin. H. N. XVII, 22.

EJURATIO, ōnis, f. 1) *afzweering*, *nederlegging onder eede*, *opgeving of afstand*: 2) *in 't gemeen nederlegging*, *opgeving*, *afstand*, *bij voorb. van een ambt*, *bij voorb.* consulum i. e. *afdanking*, *ontslag*, Valer. Max. II, 7, 7: bonae spei, Senec. de vita beat. 16.

EJŪRO, are, 1) *bij eede eene zaak weigeren of iet verwerpen*: *van daar misschien in 't gemeen verwerpen*, *bij voorb.* forum sibi iniquum, Cic. Verr. III, 60: provinciam sibi iniquam, Ibid.: me iniquum ejurabant, Cic. Phil. XII, 7 extr. Ed. Ernest., *alwaar* Ed. Graev. ejerabant *heeft*, *het welk het zelfde is*: *zoo staat* ejerare (judicem) sibi iniquum, Cic. Or. II, 70: 2) *onder eede iet ontkennen*, *bij voorb.* bonam copiam, Cic. ad Div. IX, 16, *zich bij eede op het recht der armen beroepen*, *d. i. zweeren*, *dat men de kosten niet draagen kan*. 3) *bij eede van eene zaak afstaan*, *of die nederleggen*, *afstaan*, *opgeven*, *bij voorb.* magistratum, Tacit. Ann. XII, 4. Plin. Ep. I, 23 extr.: consulatum, Tacit. Hist. III, 67: imperium, Ibid. 68: *van daar* spem i. e. *opgeven*, *komt misschien niet voor*: *het zal staan*, Senec. vit. beat. 26, *maar daar staat* ejuratio bonae spei: *van daar in 't gemeen*, *van eene zaak afstand doen*, *verzaaken*, *bij voorb.* patriam, Tacit. Hist. IV, 28: liberos, Senec. ad Marc. 19: patrem, Ibid. benef. VI, 4: nomen patriae, Justin. XII, 4.

EJUSDEMMODI *of* EJUSDEM MODI *van dezelfde natuur*, *even zoo gesteld*, *bij voorb.* si quis est ejusdem modi, Cic. Q. Fr. I, 1, 4: visum, Cic. Acad. IV, 24: cf. Cic. Verr. II, 12.

EJUSMŎDI *of* EJUS MODI, 1) *van dezelfde natuur*, *zoo gesteld*, *of zoodanige*, *bij voorb.* genus belli est ejusmodi, Cic. Manil. 2: reliqua sunt ejusmodi, quibus aequo animo carebam, Cic. ad Div. IV, 11: fuisse ejusmodi, qualem ego vidissem, Cic. Att. V, 1 post med.: cf. Cic. Or. I, 32. Terent. And. I, 1, 66: *ook staat daar voor* ejuscemodi, Apul. Met. X ante med. p. 244. Elm.: 2) *in plaats van* ita, *zoo*, *zoodanig*, *bij voorb.* quam viam tensarum atque pompae ejusmodi exegisti, ut cet., Cic. Verr. I, 59.

ELĀBOR, apsus sum, 3. 1) *uitslippen of vallen*, *ongemerkt wegkomen*, *ontslippen*, *ontwijken*, *bij voorb.* de manibus *en* e manibus, Cic.: *het eerste staat* Att. I, 16 ante med.: *het laatste* Ibid. X, 4. Or. II, 50 in.: de caede, Virg. Aen. II, 526: urbe, Vellej. II, 41: ex proelio, Caes. B. G. V, 36. *Ook* alicui, *bij voorb.* viro, Ovid. Met. IX, 63: Achivis, Virg. Aen. I, 242 (246): telis Achivum, Ib. II, 318: *ten zij dit misschien de* Ablativi *zijn*: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* pugnam aut vincula, Tacit. Ann. I, 61: vim ignium, Ibid. IV, 64: custodias, Ibid. Hist. III, 59: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* inter tela & gladios, Liv. I, 53: animus elapsus, Cic. Tusc. I, 43 extr.: transeat elapsus, Virg. Aen. V, 326: cf. 445: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* causa mihi elapsa est, Cic. Or. II, 50, *is mij ontgaan*, *d. i. is verloren geworden*: adsensio elabitur, Cic. Tusc. I, 11 extr., i. e. *gaat verloren*, *is weg*, *houdt op*: de pectore i. e. *vergeten zijn*, Lucan. IX, 80: res e memoria elabuntur, Auct. ad Her. III, 22: omni suspicione, Cic. Verr. I, 39: vitae elapsus est, Senec. Ep. 77: ex isto ore — verbum excidere aut elabi potest, Cic. Dom. 39: libros (Tullio) adolescenti elapsos esse, Quintil. III, 1 extr., i. e. *te haastig gemaakt zijn*: *dus ook gerechtelijk*, *d. i. loskomen*, *doorkomen*, *ontslippen*, *bij voorb.* ex crimine, Cic. Verr. I, 34: ex criminibus, Ibid. II, 58: si esset elapsus, Cic. Q. Fr. III, 4: ex judicio, Cic. Sext. 64: cf. Cic. Verr. Act. I, 12: *dus ook* de manibus ex judicio, Cic. Att. I, 16 ante med., *zie hier voor*: *dus ook in de* Censura, *bij voorb.* fratre censore elapsus est, Cic. Senect. 13, *ontslipte*, *d. i. kwam zonder beschimping door*. Not. *het staat met* cadere *en* excedere, *bij voorb.* elapsae cecidere tabellae, Ovid. Met. IX, 570, *de brief ontslipte*, *viel neder*: cum ex utero elapsum cecidit, Cic. Nat. D. II, 51, *slippend uitgevallen*, *d. i. allengs te voorschijn gekomen*: sica excidit & elapsa est, Cic. Cat. I, 6: 2) *opwaards slippen*, *opslippen*, *snel opklimmen of komen*, Virg. Georg. II, 305: 3) *heenslippen*, *heenvallen*, *bij voorb.* elapso, Virg. Aen. XII, 356: *zoo als veele* Codd. *hebben*: *doch de* Ed. Heinecc. *heeft* lapso: *hier toe kan men trekken*, Ibid. V, 326 *en* 445, *zie hier voor*: *gevolglijk zou het zijn*, *in plaats van* labi: *doch*, *dat* e *in de samenstelling dikwijls niets beteekent*, *leeren veele werkwoorden*, *bij voorb.* elaboro cet.: 4) *ergens heen geraken*, *of ongemerkt vervallen*, *bij voorb.* ad perniciem, Gell. X, 12: *van daar misschien* in pravum elabi, Tacit. Hist. IV, 81, *verwrikt worden*.

ELĂBORĀTĬO, ōnis, f. *bearbeiding*, Auct. ad Her. IV, 22.

ELABORATUS, us, m. i. q. elaboratio, Apulej. Florid. II in. p. 346. Elm.

ELABŌRO, avi, atum, are, i. q. laboro, 1) *arbeiden*, *moeite doen*, *bij voorb.* in literis, Cic. Senect. 8: in re, Ibid. 11: cf. Cic. Agr. II, 25 extr.: *ook volgt er* ut *op*, *bij voorb.* Cic. Or. II, 72 extr. Brut. 72 extr. Or. 12. Cic. Q. Fr. I, 1, 14: 2) aliquid, *moeite aan iet besteeden*, *bearbeiden*, *uitwerken*, *door arbeid verkrijgen of bezorgen*, *vervaardigen*, *bij voorb.* saporem, Horat. Od. III, 1, 18: versus, Cic. Or. 11: causas, Cic. Brut. 90 extr.: artem, Plin. H. N. XXXV, 12: effigies, Ibid. VII, 3: brachium portus, Plin. Ep. VI, 31 extr.: imperium, Justin. I, 11.

ELACTESCO, ĕre, *tot melk of als melk worden*, Plin. H. N. XX, 11 med.: *doch anderen lezen* lactescere.

ELAEEMPORĬA, ae, f. *opkoping van olie*, *oliehandel*, Pandect. L, 4, 18 post med.

ELAEOTHESĬUM, i, n. *het zalfvertrek in het bad*, Vitruv. V, 11.

ELANGUESCO, gui, 3. i. q. languesco, *moede en mat*, *traag*, *loof worden*, *de werkzaamheid of hevigheid verliezen*, *nalaten*, Liv. V, 26 in. XXXV, 45. Gell. III, 1. XVI, 3. Curt. IV, 15. Tacit. Hist. IV, 42. Valer. Flacc. IV, 572. Plin. H. N. IV, 30.

ELAPĬDO, are, *van steenen zuiveren*, Plin. H. N. XVII, 10. XVIII, 6.

ELAPSUS, a, um, *zie* Elabor.

ELARGĬOR, itus sum, 4. *schenken*, *vooral rijklijk*, *ook wel in 't gemeen schenken*, Pers. III, 71. *Meer schijnt het niet voor te komen.*

ELASSESCO, ĕre, *vermoeijen*, Plin. H. N. XVI, 25.

ELĀTE, *hoog*, *verheven*, *ook somtijds trotsch*, *bij voorb.* dicere, Cic. opt. gen. or. 4: elatius se gerere, Nep. Paus. 2, i. e. *trotsch*: arrogantius & elatius, Gell. IX, 15: elatius inflatiusque — fama percrebuerat, Caes. B. C. II, 79.

ELATERĬUM, i, n. *zekere artzenij uit wilde kolokwinten*, Plin. H. N. XX, 1. Cels. V, 12. VI, 5. Scrib. Larg. 70 *en* 224.

ELĀTĬO, ōnis, f. 1) *heffing in de hoogte*, *verheffing*, *bij voorb.* oneris, Vitruv. VIII, 10: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* animi, Cic. Off. I, 19. Brut. 17. Fin. III, 10: parium comparatio nec elationem habet nec submissionem, Cic. Top. 18: virium, Plin. H. N. VII, 10, *verheffing*, *roem*: 2) *beleediging*, Pandect. XI, 7, 14.

ELĀTŌRĬE, *overdreven*, Ascon. ad Cic. in Caecil. 1.

ELĀTRO, are, *blaffen*, Horat. Epist. I, 18, 18.

ELĀTUS, a, um, *zie* Effero.

ELĀVO, āvi, avātum *of* autum *en* ōtum, are, 1) *uitwasschen*, *uitbaden of afwasschen*, *afbaden*, *bij voorb.* elauta semina, Plaut. Poen. I, 2, 22: elota oliva, Colum. XII, 50 extr.: elota genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana, Cels. II, 18 post med., i. e. (*misschien*) *afgebolsterd*, *ontbolsterd*, *gedopt*: cerussa elota, Ibid. VI, 6. Sect. 3: cadmia elota, Ibid. Sect. 25: plumbum elotum cum vino inungetur, Ibid. VII, 27 ante med.: *van daar* elavari *of* elavare, scil. se, *van zulken*, *die schipbreuk lijden*, *bij voorb.* ambae elautae sumus opera Neptuni, Plaut. Rud. III, 3, 37: in mari elavi, Plaut. Rud. V, 2, 20: *van daar* elavi bonis, Plaut. Asin. I, 2, 9: *ik ben*, *als 't ware*, *door schipbreuk*, *van mijne bezetting beroofd*: 2) *verbaden*, *d. i. door baden verdoen*, *bij voorb.* (argentum) comesum, expotum, exutum, elotum in balneis, Plaut. Trin. II, 4, 5: *doch*, *het zou ook enkel* verdoen *kunnen wezen*: cf. Eluo.

ELAUTUS, a, um, *zie* Elavo.

ELECĒBRA *en* EXLECĒBRA, ae, f. *uitlokster*, Plaut. Men. II, 3, 26. Bacch. IV, 9, 20: cf. Fest.

ELECTE, Adv., *met keuze*, *uitgelezen*, Cic. Invent. I, 30: electius, Gell. XVIII, 7.

ELECTIBĬLIS, e, *uitgelezen*, *bij voorb.* pars (cibi), Apul. Met. X med. p. 245. Elm.

ELECTĬLIS, e, *uitgelezen*, Plaut. Most. III, 2, 41.

ELECTĬO, ōnis, f. *de keuze*, *uitkiezing*, *verkiezing*, *bij voorb.* verborum, Cic. Or. 20: electionem dare, Vellej. II, 72: cf. Auct. Dial. de orat. 35. (*achter* Tacitus).

ELECTO, are, 1) *van* elicio, *uitlokken, uitvorschen*, Plaut. Asin II, 2, 29. Merc. I, 2, 111: 2) *van* eligo, *uitkiezen*, Plaut. Truc. II, 6, 27.

ELECTOR, ōris, m. *een uitkiezer*, Auct. ad Her. IV, 4 extr.

ELECTRĬFER, a, um, i. e. ferax electri, Claudian. in Fescen. XII, 14.

ELECTRĬNUS, a, um, i. e. ex electro, *bij voorb.* vasa, Pandect. XXXIV, 2, 32 post med.

ELECTRUM, i, n. 1) *barnsteen, anders* succinum *genoemd*, Plin. H. N. XXXVII, 2 post med. *en* 3 Virg. Ecl. VIII, 54. Ovid. Met. II, 365. XV, 316: 2) *zeker voortreflijk metaal, bestaande uit goud en het vijfde deel zilver, volgends* Plin. H. N. XXXIII, 4 post med.: cf. IX, 40. *Het staat ook* Virg. Aen. VIII, 402 *en* 624. Martial. VIII, 51, 5. Stat. Theb. IV, 270.

ELECTŪS, us, m. *de keuze*, Ovid. Her. II, 144.

ELECTŬS, a, um, *zie* Eligo.

ELEGANS, tis, 1) *van menschen: die van allerhande zaken met kunde en fijn oordeelen kan, smaak bezittende, met smaak handelende, oordeelende, sprekende, schrijvende, zich kleedende, levende, vol smaak, aartig, hubsch, wellevend, bij voorb.* rex elegans, Terent. Eun. III, 1, 18, i. e. *van smaak, een fijn kenner:* nec magis elegans, Terent. Eun. V, 4, 13, *wellevend, vol smaak:* in epularum apparatu non parcus solum, sed etiam elegans, Cic. Or. 25: *dus ook* elegans *bij* Nepos Attic. 13: tu festivus, tu elegans, tu solus urbanus, Cic. fragm. in Clod. ap. Non. 6 n. 98: vasa Corinthia, quae isti elegantiores modo in esculenta transferunt, modo in lucernas cet., Plin. H. N. XXXIV, 2: orator ornatus & elegans, Cic. Brut. 20 in.: rhetores elegantissimi, Cic. Invent. I, 35 extr.: aures elegantes, Cic. ad Div. IX, 15: homo elegantissimus Verres, Cic. Verr. IV, 57 in., i. e. *vol smaak:* conventus, Cic. Brut. 62: elegans formarum spectator, Ter. Eun. III, 5, 18: elegans in dicendo, Cic. Brut. 68: quis verbis aut ornatior aut elegantior? Cic. fragm. ap. Sueton. Caes. 55: pictor, Plin. H. N. XXXV, 10 post med.: Homo in omni judicio elegantissimus, Cic. ad Div. VII, 23: elegans poëta, Nep. Att. 12: elegantior vocis sonus, Gell. V, 20: elegantissima familia *hubsche slaaven*, Cic. Rosc. Am. 41: cf. Plaut. Trin. II, 1, 14: 2) *van zaaken, met fijne kunde of smaak gekozen, gevolglijk wel gekozen, wel ingericht, voor wellevends, edele, menschen passende, hubsch, aartig, niet gemeen of laag, wellevend, gepast, recht, fraai, voortreflijk, schoon, bij voorb.* a necessariis artificibus ad elegantiora defluximus, Cic. Tusc. I, 25, i. e. *fijner, wellevender:* artes elegantes, Cic. Fin. III, 2 in., i. e. *edele, fraaje, voor wel opgevoede edele menschen passende:* elegantissima, Cic. Att. XVI, 13: jocandi genus elegans, Cic. Off. I, 29, i. e. *fijn, aartig, hubsch: dus ook* genus (facetiarum) facetum, elegans, Cic. Or. II, 59: verba & sententiae, Gell. XVII, 2: philosophia, Cic. Tusc. IV, 3: Epicurus sentit nihil elegans, Cic. Div. I, 30: a te elegantiora desidero, Cic. Fin. IV, 10: scripta, Quintil. X, 1, 99: ingenium, Ib. V, 13, 48: *van daar vervolgends, in 't gemeen, schoon of goed, voegzaam, bij voorb.* elegantius solum, Plin. H. N. XIV, 4, i. e. *fijner, beter, grond:* animadvertite, utrum sit elegantius & partibus utilius Trebonii mortem persequi an Caesaris, Anton. ap. Cic. Phil. XIII, 18, i. e. *beter, voegzamer:* elegantissimum illud Graecum, Quintil. VIII, 3, 37: scripta elegantissima Terentii, Quintil. X, 1, 99: ingenium, Ibid. V, 13, 48: epistola, Cic., *zie hier voor: ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden.*

ELEGANTER, Adv. *met goede keuze, met smaak, fijn, hubsch, aartig, galant, schoon, goed, voortreflijk, recht, voegzaam, met voeg, oordeel enz., bij voorb.* eleganter scribere, Cic. Tusc. II, 3: dicere, Cic. Brut. 22: quid a me fieri potuit elegantius aut justius, Cic. ad Div. III, 8. i. e. *met beter keuze, meer overlegd, gevolglijk richtiger, beter, gepaster:* Laelius elegantius facturos dixit, si cet., Liv. XXXVII, 1, i. e. *met meer smaak, oordeel, gevolglijk schranderer, beter, voegzamer enz.:* quid potuit elegantius facere praetor, Cic. Verr. III, 60, i. e. *fijner, beter:* optime novit omnia & elegantissime expedire potest, Cic. ad Brut. Ep. 15 in., i. e. *allerbest:* liberti lautiores eleganter adcepti, Cic. Att. XIII, 52, i. e. *goed, schoon, met smaak onthaald:* saltare elegantius, quam necesse est, Sall. Cat. 25 (26), i. e. *beter, sierlijker:* eleganter acta vita, i. e. *goed, schoon, voortreflijk*, Cic. Senect. 5. Liv. XXXV, 31: herba foliis rotundis eleganter vestita i. e. *schoon, fraai*, Plin. H. N. XXV, 5: eleganter dicitur, non esse audiendum cet., Pandect. X, 3, 7 extr. i. e. *recht, wel:* latine loqui elegantissime omnium, Cic. Brut. 72.

ELEGANTĬA, ae, f. *is, wanneer men in zijn oordeelen, spreken, schrijven, handelen, in de levenswijze en anders overäl met goede kunde en goeden smaak te werk gaat, overäl het beste weet te kiezen enz.: wanneer het smaak, rechtmatigheid, fijnheid, fijn, hubsch, regelmatig, smaakvol gedrag, wellevendheid, hoflijkheid, manierlijkheid, betaamlijkheid of welvoeglijkheid, ook smaakvolle schoonheid, vertaald wordt, bij voorb.* a) elegantia vitae, Nep. Att. 19, i. e. *aartigheid, wellevend gedrag:* ejus elegantia meam speciem spernat, Plaut. Mil. IV, 6, 20, i. e. *zijn fijne smaak:* homines, qua elegantia? Cic. ad Div. IX, 20, i. e. *hoe aartig, hoe vol smaak?* abhorret ab omni politiore elegantia, Cic. Fin. III, 2, i. e. *fijner levenswijze: dus ook* quid est elegantia tua dignius? Cic. Leg. III, 1, *van* Atticus: *dus ook* morum, Tac. Ann. V, 8: qui cum summa elegantia & integritate vixistis, Cic. Sull. 28, i. e. *betaamlijkheid, eerbaarheid:* nimia elegantia, Plaut. Merc. I, 1, 19, i. e. *galante levenswijze, gevolglijk verkwisting enz.:* b) elegantia differendi *en* in divisione, Cic. Fin. II, 9, i. e. *behoorlijkheid, rechtmatigheid: dus ook* elegantia verborum, Cic. Brut. 75, i. e. *rechtmatigheid, rechtmatige, goede, keuze: dus ook* scriptorum elegantia, Cic. ad Div. IV, 4, i. e. *de naauwkeurigheid of fijnheid, wanneer naamlijk elke gedachten wel uitgedrukt is.* c) *smaakvolle schoonheid, bij voorb.* orationis, Cic. Or. 23: latini sermonis *en* linguae, Cic. Or. II, 7: figurarum, Quintil. XII, 9: d) *fijnheid, het niet gemeene van eene zaak, bij voorb.* doctrinae, Cic. Or. I, 2, *fijne, niet gemeene geleerdheid, d. i. de Wijsgeerte: ook in 't gemeen, fijnheid, schoonheid, voortreflijkheid, bij voorb. der Spaansche wijnen*, Plin. H. N. XIV, 6 extr.: capitis, Ib. XXXVI, 10: vitilium, Ib. XXI, 18: acer operum elegantia citro secundum, Ibid. XVI, 15: materies crispioris elegantiae, Ib. XIII, 9: *dus ook* orationis, Cic.: vitae, Nep. cet., *zie hier voor:* Not. Plur. *bij voorb.* elegantias verborum sectari, Gell. II, 9: veterum elegantiarum cura, Ibid. I, 4: elegantiarum genus omne referri, Ib. XIX, 4.

ELEGĬA *of* **ELEGEĬA**, ae, f. *een zacht aandoenlijk roerend gedicht, bestaande uit afwisselende* Hexametres *en* Pentametres, *aan de liefde, treurigheid, en andere voorwerpen gewijd, eene* Elegie, *klaagzang*, Ovid. Her. XV, 7. Am. III, 9, 3, *alwaar overäl* Elegeia *staat:* cf. Martial. V, 31, 4. Quintil. X, 1, 58 *en* 93, *alwaar* Elegia *staat: ook als persoon*, Ovid. Am. III, 1, 7. *ook staat* Elegeia (*of* Elegīa) plural. neutr., Auson. in Parental. 29, 2: *dus ook* Elegeion (Elegīon), Ib. Epigr. 92, 2: *doch men schrijft ook* Elegion cet.

ELEGIDARĬUM, i, n. i. q. elegidion, Petron. 109.

ELEGIDĬON, i, n. *eene kleine* Elegie, Pers. I, 51.

ELĒGO, are, *vermaken (in een Testament)*, Petron. 43.

ELĔGUS, i, m. *een vers van eene* Elegie: elegi, Elegische *verzen, eene* Elegie, Ovid. Fast. II, 125. Hor. Od. I, 33, 3. Ib. Art. 77, *en meermalen.*

ELEMENTUM, i, n. Plur. **ELEMENTA**, orum, *het geen, waar uit iets saamgesteld is, of bestaat.* Element, *hoofdstoffe*, Cic. Acad. I, 4 med.: prima elementa naturae, Cic. Fin. III, 5, i. e. *het eerste, dat de natuur iemand mede op de wereld geeft enz.: van daar de vier Elementen, vuur, water, lucht, aarde*, Senec. de Ira II, 18: *dus ook* Ib. Nat. Quaest. III, 14: aqua est elementum cet., Ibid. 13. cf. 12. Juvenal. XV, 86. Plin. H. N. XXXI, 1. *van het water:* X, 69. *van de aarde:* cf. XI, 36: *ook van het zout*, Ibid. XXXI, 7 post med.: *van daar het eerste of het begin, de aanvang in eene zaak, wetenschap enz., de eerste beginzelen, bij voorb.* loquendi, Cic. Acad. IV, 28: elementa desiderare, Cic. Or. II, 11: discere elementa prima, Hor. Sat. I, 1, 26: *dus ook* prima elementa (Romae) i. e. *aanvang, begin*, Ovid. Fast. III, 179: vitiorum, Juvenal. XIV, 123: irarum, Sil. III, 77: annorum, Stat. Theb. VI, 140: *van daar de letters*, Quintil. I, 1.

ELEMENTARĬUS, a, um, *met de eerste beginzelen zich bezig houdende, die lerende, daar toe behoorende, bij voorb.* puer, i. e. *die ze leert:* senex, Senec. Ep. 36, i. e. *die ze leert.*

ELENCHUS, i, m. 1) *eene groote lange peerel, in de gedaante van eene peer, hoedanigen in de ooren gehangen werden*, Plin. H. N. IX, 35. Juvenal. VI, 458: 2) *een Register*, Plin. H. N. praef. Suet. Gramm. 8.

ELEO, evi, *zie* Elino.

ELEPHANTIA, ae, f. e. q. elephantiasis, Scribon. Larg. 250. Cels. III, 25. *in het opschrift.*

ELEPHANTIASIS, is, f. *eene ziekte, in welke de huid vlakkig en hard wordt, als de huid der Olijfanten; eene soort van Melaatsheid*, Plin. H. N. XXVI, 1 post med. Veget. de re vet. I, 9. *alwaar zij beschreven wordt: ook in 't grieksch*, Cels. III, 25, *alwaar zij ook beschreven wordt:* cf. Plin. H. N. XX, 14 in.

ELEPHANTĬNUS, a, um. *van elpenbeen, van daar* elephantina compositio, Cels. V, 19 sect. 24, *of* elephantinum emplastrum

plas

Digitized by Google

plastrum, Ibid. *in het opschrift, heet zoo, wegens de verw:* elephantinum pigmentum, Plin. H. N. XXXV, 6 post med., i. e. *verw uit verbrand elpenbeen.*

ELEPHANTUS, i, m. & f. 1) *een Olijfant*, Cic. Nat. D. I, 35. II, 47 *en* 60. Cic. Phil. V, 17. Liv. XXI, 28. XXVII, 14. Nep. Eum. 11 *en meermalen:* elephantum gravidam decem menses esse, Plaut. Stich. I, 3, 14. *Ook heeft men* elephas. *Van de Olijfanten handelt* Plin. H. N. VIII in.: *ook staat het als een zeedier* Plin. H. N. IX, 5. XXXII 11: 2) *elpenbeen, ivoir*, Virg. Ge. III, 26. Aen. III, 464. VI, 896.

ELEPHAS, antis, m. 1) *een olijfant*, Horat. Epist. II, 1, 196. Liv. XLIV, 5 ante med.: *ook staat het* Plin. H. N. VIII praef. Senec. Ep. 85 extr. Manil. IV, 236. Lucan. VI, 208. Flor. IV, 12 extr. 2) i. q. elephantiasis, Lucret. VI, 1112. Seren. Samm. c. 10.

ELEVATIO, onis, f. *vermindering, verkleining, bij voorb. eener zaak in het redenen*, Quintil. IX, 2, 50.

ELEVO, avi, atum, are, 1) *in de hoogte heffen, beuren, bij voorb.* tantum elevabant, Caes. B. C. II, 9: storeas elevabant, Ibid.: lumbis elevatis in altum, Apul. Met. IV init. pag. 143 Elm.: elevat hunc pluma, Claudian. in Eutrop. I, 295, *alwaar het ook zou kunnen zijn, ligt, gemaklijk maken; doch, dit is misschien niet nodig: van daar wegnemen, afnemen, bij voorb.* fructum, Colum. III, 21, 5: 2) *ligt maken, ligter maken*, Claudian., *zie hier voor: van daar, verminderen, verkleinen, verzwakken, bij voorb.* perspicuitatem, Cic. Nat. D. III, 4: fidem rei, Suet. Calig. 8: aegritudinem, Cic. Tusc. III, 16: facta alicujus, Liv. XXVIII, 42: auctoritatem, Liv. III, 21: noxam, Liv. XLV, 10: famam verbis, Liv. XXVI, 51: *van daar* aliquem, *iemand verlagen, hem zijn gewigt en aanzien benemen, bij voorb.* adversarium, Cic. Or. II, 28: indicem, Liv. XXVI, 27: *dus ook* rem, *bij voorb.* indicium, Ib.: res gestas, Liv. XXVIII, 44 extr.: *dus ook* noxam, Liv.: famam, Liv.: sollicitudines, Luccej. in Cic. Ep. ad Div. V, 14: cf. Cic. Amic. 24 in. Or. II, 56 extr.

ELEUTHERIA, ae, f. *de vrijheid*, Plaut. Stich. III, 1, 21.

ELEUTHERIUS, a, um, *bij voorb.* Eleutheria scil. solennia, Plaut. Pers. I, 2, 29, i. e. in honorem Jovis Eleutherii, *vrijheidsfeest.*

ELICIO, cui, citum, 3. 1) *uitlokken, oplokken, op eene zachte wijze, of met kunst, voortbrengen, bij voorb.* hostem ex paludibus, Caes. B. G. VII, 32: aliquem foras, Plaut. Men. VI, 6, 3: literas alicujus *aflokken*, Cic. Att. VII, 22: animas inferorum, Cic. Vatin. 6: materiam & opportunitatem, quae est in animis, Cic. Invent. I, 2: manes sepulcris, Tibull. I, 2, 45: Jovem coelo, Ovid. Fast. III, 327: deos, Plin. H. N. XXVIII, 8 med.: fulmina, Ib. 2: lacrymas, Plaut. Trin. II, 2, 15: sonos nervorum, Cic. Nat. D. II, 60: *van daar* 2) *uitlokken, uitvorschen, opspeuren, bij voorb.* causas, Cic. Div. I, 8: arcana, Liv. XL, 23: procurationes prodigiorum, Liv. I, 20: sententiam alicujus, Cic. Att. VII, 1 post med.: verbum ex aliquo, Cic. Or. I, 21: b) *voortbrengen, bij voorb.* ferrum e cavernis, Cic. Nat. D. II, 60: sonos nervorum, Ibid., *zie hier voor:* vocem i. e. *spreken*, Cic. Coel. 24, *alwaar echter* ejiciat *voor* eliciat *gepaster schijnt:* c) *voortbrengen, veroorzaken, verwekken, bij voorb.* sanguinem hostis, Cic. Tusc. I, 48 extr.: terra elicit herbescentem viriditatem, Cic. Senect. 15: misericordiam, Liv. VIII, 28: ignem conflictu lapidum, Cic. Nat. D. II, 9: sonos, Cic., *zie hier voor:* 2) *tot iet lokken of brengen, bij voorb.* ad disputandum, Cic. Or. II, 5: ad certamen, Liv. XXIII, 27: ad proelium, Liv. II, 62: in proelium, Tacit. Ann. XV, 13: hostes in insidias, Hirt. B. G. VIII, 12: aliquem ad judicium, Cic. Q. Fr. I, 1, 2: ut ea debeat ipsa ad se colendam elicere sapientem, Cic. Nat. D. I, 41: Gaditanos praemiis ad cet., Cic. Balb. 9.

ELIDO, si, sum, 3. 1) *uitslaan, afscheuren, bij voorb.* oculos, Plaut. Rud. III, 2, 45. Virg. Aen. VIII, 261: ignem, Plin. H. N. XI, 37. sect. 86. Ovid. Met. VI, 696: *van daar* partus i. e. *eene miskraam hebben*, Plin. H. N. XXV, 3: *van daar* a) *door aanslaan of aankloppen van zich geven, of in 't gemeen, van zich geven, bij voorb.* sonum, Plin. H. N. XI, 51: sibilum, Cels. IV, 4 sect. 2: colores, Plin. H. N. XXXVII, 9 extr.: flammas ex sese, Ibid. XVIII, 25 med.: quae causa fulmina elidit, Ib. XXXI, 1: b) *verbijten, bij voorb.* literas, Gell. V, 12, i. e. *opslokken, niet mede uitspreken:* vetus ab aetatis magnitudine compositum elisumque est, Ibid. XVI, 5, i. e. *uit* vetus *en* aetas *saamgetrokken:* 2) *laten aankloppen: van daar* elidi *aankloppen, aanstooten*, Lucret. IV, 297: 3) *stukslaan, stukdrukken, verbrijzelen, bij voorb.* naves, Caes. B. C. III, 27: fauces, Ovid. XII, 142: draconem, Plin. H. N. VIII: 11: angues, Virg. Aen. VIII, 289: caput, Plaut. Poen. II, 46: talos alicui, Ibid. Mil. II, 2, 12: *dus ook* herbas, Varr. R. R. I, 47, *ten zij het is, wegmaken: dus ook* stirpes elidendae, fibrae elidendae, Tusc. III, 34, *doch anderen lezen* eligendae: *van daar Tropisch, verzwakken, krachteloos maken, bij voorb.* nervos virtutis, Cic. Tusc. V, 6: morbum, Horat. Ep. I, 15, 6: 4) *uitpersen, uitdrukken, bij voorb.* vox elisa (*bij het schreijen*), Quintil. XI, 3 ante med.: 5) *ergens heen drukken of slaan, bij voorb.* retrorsum elidi, Lucret. IV, 297, *of* retro elidi, Ib. 300, i. e. *terug kloppen: dus ook* ad nos elisa imago, Ibid. 316: 6) *wegmaken, wegnemen, benemen, bij voorb.* tussim, Cels. IV, 4 sect. 3: genus imbecillitatis, Ib. VI, 6 sect. 37: morbum, Horat. Ep. I, 15, 6: herbas, Varr. R. R. I, 47, *zie hier voor:* spiritum *den adem benemen, verstikken, dooden*, Cels. IV, 4 sect. 1. V, 28, 1.

ELIGO, egi, ectum, 3. 1) *uitlezen, uitzoeken, kiezen, bij voorb.* ut eligat, utrum velit, Cic. in Caecil. 14: de tribus aliquem, Cic. Phil. X, 2: ex malis minima, Ib. III, 1: a (*voor* ex) multis commodissimum, Cic. Invent. II, 2: locum morti, Curt. VIII, 4: aliquem ad dispensandam pecuniam, Nep. Con. 4: uvam ad edendum, Varr. R. R. I, 54: oleum in cibos, Plin. H. N. XXIII, 4 in. *van daar* Electus, a, um, *uitgelezen, bij voorb.* verba electissima, Cic. Fin. III, 8: verbum electius, Auct. ad Her. IV, 26: viri electissimi civitatis, Cic. Quint. 2: electissima Alexandrinorum multitudo, Hirt. Alex. 30: Not. eligendi exemplorum potestas, Cic. Inv. II, 2: 2) *uitplezen, bij voorb. luizen*, Varr. R. R. III, 9, 14: *ook kan men hier toe* brengen uva eligitur ad edendum, Varr., *zie hier voor: doch het is misschien niet nodig:* 3) *uitwieden, uittrekken, bij voorb.* herbas & gramina, Colum. IV, 5: *dus ook* stirpes *en* fibrae stirpium eligendae, Cic. Tusc. V, 6, *alwaar sommigen lezen* elidendae.

ELIMINO, are, *uit het huis verwijderen of stooten*, Pompon. ap. Non. 1 n. 179. Pacuv. Ibid.: *van daar* 1) *uitgaan*, seilse, Enn. Ibid. 4 n. 156. Acc. Ibid.: 2) *Tropisch*, dicta, Horat. Ep. I, 5, 25, *uitsnateren.*

ELIMO, are, 1) *uitvijlen, polijsten, bij voorb.* catenas, Ovid. Met. IV, 176: *van daar, Tropisch, iet uitveilen d. i. volkomen uitwerken, polijsten, verfijnen, tot stand brengen, bij voorb.* σχόλιον ad me, Cic. Att. XVI, 7: rationes ad tenue elimatas, Cic. Acad. IV, 20: qui nullis disceptationibus — elimati sunt i. e. *hun verstand verfijnd hebben*, Gell. praef.: 2) *afvijlen, bij voorb.* elimatam scobem, Plin. H. N. XXXIV, 18 med. Elzev.: *doch* Hard. *leest* limatam.

ELINGO, ĕre, *uitlikken, aflikken, bij voorb.* oculum, Plin. H. N. XXV, 13 ante med.

ELINGUIS, e, *spraakloos, stom*, Cic. Flacc. 10 Cic. red. Sen. 3.

ELINGUO, are, *van de tong berooven*, Plaut. Aul. II, 2, 72.

ELINO, ĕvi, itum, 3. *bij voorb.* vestimenta elevit luto, Lucil. ap. Non. c. 2 n. 273, *zal betekenen bezoedelen. Sommigen maken het Praesens* Eleo.

ELIQUAMEN, inis, n. *het vloeibare uit eenige zaak, bij voorb. uit visschen, de vischlijm*, salsamentorum, Colum. IX, 14, 3.

ELIQUESCO, ĕre, *vloeibaar worden, bij voorb.* olea, Varr. R. R. I, 55, i. e. *wanneer er olie uitgeperst wordt.*

ELIQUO, are, *vloeibaar maken: van daar* 1) *louteren, doorzijgen, bij voorb.* aquam coelestem, Colum. XII, 12: oleum in secunda labra, Ib. 50: mustum, Ib. 19: *ook in 't gemeen zuiveren, louteren, bij voorb.* vinum a faecibus, Ibid. 27: fons eliquatus est, Senec. Nat. Quaest. III, 26: *van daar Tropisch, iet gemaakt uitstamelen*, Pers. I, 34: 2) *smelten:* 3) *voort laten vloejen, bij voorb.* aquas, Apul. Met. X post med. p. 253 Elm.

ELISIO, onis, f. 1) *uitstooting, uitpersing, bij voorb.* lacrymarum, Senec. Ep. 99 post med.: *van daar, in de Grammatica, de Elisie d. i. verbijting, opslokking van eene Vokaal enz.:* 2) *verdrukking, kwetzing, verplettering enz.*

ELISUS, a, um, *zie* Elido.

ELIX, icis, m. *eene graft, om het water af te leiden*, Colum. II, 8. XI, 2 post med. Plin. H. N. XIX, 11.

ELIXUS, a, um, 1) *gezoden*, Horat. Sat. II, 2, 73: allium, Plin. H. N. XX, 6 post med.: elixum est e liquore aquae deductum, *zegt* Varro L. L. IV, 22: *van daar* 2) *Tropisch, als 't ware gezoden, bij voorb.* calcei, Varr. ap. Non. 1 n. 238, i. e. *zeer nat:* nates, Pers. IV, 40: *dus ook* balneator, Martial. III, 7, 3, i. e. *vol damp of wasem.*

ELLEBORUM, *zie* Helleborum.

ELLOPS, *zie* Helops.

ELLUM, ELLAM, *zie* Ecce.

ELLYCHNIUM, i, n. *het lemmet*, Plin. H. N. XXIII, 4. Vitruv. VIII, 1 post med. Stat. Sylv. IV, 9, 29.

ELO-

ELŎCO, avi, atum, are, *verpachten*, *verhuuren*, *bij voorb.* fundum, Cic. Verr. III, 22, i. e. *verpachten: dus ook* gens — elocata, ſervata eſt, Cic. Flacc. 28 extr.: funus, Plin. H. N. XXI, 3 med.: ſeſe curandum, Ib. XXVI, 1 poſt init.: boves, Colum. I, 7 extr.

ELOCŪTĬLIS, e, *tot uitſpreken dienstig*, *beſpraakt*, *bij voorb.* facundia, A, ul. Met. XI in. p. 258 Elm.

ELOCŪTĬO *of* **ELOQUUTĬO**, onis, f. *het uitſpreken*, Pandect. XXII, 5, 12: *van daar* 1) *de redekundige uitdrukking*, Cic. Invent. I, 7. Auct. ad Her. IV, 12. Quintil. II, 15. VIII, 1: 2) *misſchien eene kleine redenvoering tot oefening*, Sueton. Gramm. 4.

ELOCŪTŌRĬUS, a, um, *tot uitſpreken dienstig*, Quintil. II, 14 (15) in., *zie* Elocutrix.

ELOCŪTRIX, icis, f. i. e. quae eloquitur, *bij voorb.* nam oratoria ſic efferetur, ut elocutoria; oratrix ut elocutrix, Quintil. II, 14 (15) in.

ELOCŪTUS, a, um, *zie* Eloquor.

ELOGĬUM, i, n. *alles wat men uitſpreekt*, *de woorden*, *bij voorb.* Maecenas quantopere eum dilexerit, ſatis monſtratur tali ad Auguſtum elogio: Horatii Flacci, ut mei, memineris, Suet. in vita Horat.: *doch het kan ook zijn bede*, *Testament: ook kan het dikwijls vertaald worden*, *woorden*, *bij voorb.* Cic. Cluent. 48 med. Piſ. 29 extr.: *doch zie hier na: ook een gedicht*, *bij voorb.* expreſſitque elogium, cujus initium eſt: Cum tot ſuſtineas cet., Suet. in vita Horat. med.: *bijzonder een opſchrift*, *titel*, *bij voorb. op een graf*, *op een ſtandbeeld*, *of deur enz.*, *bij voorb.* ſepulcrorum, Cic. Tuſc. I. 1, 14: monimentorum, Cic. Fin. II, 35: cf. Cic. Piſ. 29 extr. Suet. Claud. 1. Cato ap. Gell. III, 7: *dus ook aan de deur*, *een paskwil*, Plaut. Merc. II, 3, 74: nullius inſpecto elogio, Suet. Calig. 27: addito elogio, Ib. 24, *doch het kan op deze beide plaatzen zijn*, *ſchriftelijke oorzaak: van daar* 1) *eene ſchriftelijke oorzaak*, *bij voorb. die men bij iet zet*, *bij voorb. in een Testament*, Cic. Cluent. 48 med. Quintil. VII, 4 med. §. 20: *ook elders*, Suet. Calig. 24 *en* 27, *zie hier voor:* 2) *eene ſchriftelijke lijst*, *bij voorb.* elogia generis, Sueton. Galb. 2: deſertorem auditum ad ſuum ducem cum elogio praeſes mittet, Pandect. XLIX, 16, 3, i. e. *Protocol: van daar Testament*, *laatſte wil enz.: zie hier voor.*

ELOPS, *zie* Helops.

ELŎQUENS, *zie* Eloquor.

ELŎQUENTER, Adv., *beſpraakt:* eloquentius, Plin. Ep. III, 18: eloquentisſime, Plin. Epiſt. II, 11 poſt med.

ELŎQUENTĬA, ae, f. *beſpraaktheid*, *welſprekendheid*, Cic. Partit. 23. Off. II, 14 in. Brut. 6 extr. Or. 28 extr. Terent. Phorm. IV, 3, 24. Nep. Alcib. 2.

ELŎQUĬUM, i, n. *eigenlijk*, *het uitſpreken*, *o, redenen*, Diomed. 2 in.: *van daar welſprekendheid*, *beſpraaktheid*, Ovid. Triſt. I, 8, 46. Pont. II, 2, 51. Virg. Aen. XI, 383. Vellej. II, 68. Plin. H. N. XI, 17. Horat. Art. 217. Stat. Sylv. IV, 4, 65.

ELŎQUOR, cutus *of* quutus ſum, 3. *iet uitzeggen*, *uitſpreken*, *zeggen*, *bij voorb.* omne, quod eloquimur cet., Cic. Or. II, 38: nullum eſt periculum, ne quid eloquare, niſi prudenter, Ibid. I, 48: arcana per vinum, Senec. Ep. 83: res, Auct. ad Her. IV, 19 extr.: eloquĕro nobis utrumque, Plaut. Ciſt. I, 1, 58: argumentum, Ibid. Amph. Prol. 51: ſyllabam, Ib. Epid. I, 2, 20: de re, Ib. Ciſt. II, 3, 23: uno verbo eloqui, Ib. Truc. IV, 2, 43: non plus quam ſemel eloquetur, Cic. Off. III, 15: ille unum elocutus, Caeſ. B. C. II, 34: verba, Ovid. Her. XV, 129: deinde, quod veni, eloquar, Terent. Heaut. prol. 32: nomen, Senec. Oedip. 817: elocutus eſt, Plaut. Amph. I, 1, 264, *hij heeft de waarheid gezegd*, *heeft het getroffen: bijzonder van den Redenaar*, *voortbrengen*, *uitdrukken*, *bij voorb.* cogitata praeclare eloqui, Cic. Brut. 72 extr.: cf. Cic. Or. I, 11 poſt med. Not. *Het* Particip. Eloquens *ſtaat dikwijls* adjective *en heet welſprekend*, Cic. Or. 29. Or. I, 11 *en* 14 *en meermalen:* eloquentior, Apulej. Apol. poſt init. p. 276 Elm.: eloquentiſſimus, Cic. Brut. 39. Quintil. VIII prooem.: Not. elocutus, a, um, *ſtaat ook* paſſive, *bij voorb.* an quaedam ſint elocuta, Pandect. III, 2, 13.

ELŌTUS, a, um, *zie* Elavo.

ELUĀCRUS, a, um, *dienstig om uit te ſpreken*, *bij voorb.* labrum, Cato. R. R. 10 *en* 11.

ELŪCĔO, xi, 2. *te voorſchijn lichten*, 1) *eig*, *bij voorb.* circulus, Cic. Somn. Scip. 3: ignis, Tibull. IV, 1, 134: aliae (apes), Virg. Ge. IV, 98: *alwaar het ook enkel lichten*, *ſchijnen*, *zou kunnen zijn:* 2) *Tropisch*, *d. i. zichtbaar zijn*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* virtutibus eluxit, Nep. Pauſ. 1: tenuitas eo magis eluceat, Cic. Roſc. Am. 31: quaſi lucem, elucere ſanctitatem — tuam, Cic. ad Div. IV, 3: in cauſis atque in foro, Cic. Or. II, 13: ejus eloquentia eluxit Spartae, Nep. Epam. 6: ſi qua ſignificatio virtutis eluceet, Cic. Am. 14: amicitia magis elucet inter aequales, Ib. 27: ex quo elucebit conſtantia, Cic. Off. I, 29: ex quibus, proprium quid ſit, eluceat, Cic. Partit. 12: elucet ſpes, Quintil. I, 1: ſaeva natura — magis in principe eluxit, Suet. Tiber. 57.

ELŪCĬFĬCO, are, *van het licht berooven*, Laber. ap. Gell. X, 17, *alwaar anderen lezen* lucificare, *het geen niet zoo goed ſchijnt.*

ELUCTĀBĬLIS, e, *waar uit men zich ter naauwer nood ontwikkelen kan*, *bij voorb.* aquae, Senec. Nat. Quaeſt. VI, 8.

ELUCTOR, atus ſum, ari, *zich doordrbeiden*, *met moeite of kampend doorkomen of zich doorredden*, *bij voorb.* per anguſta, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 2: *ook van water in eene rivier*, Virg. Ge. II, 244. Lucan. II, 219: *ook* rem, *bij voorb.* nives, Tacit. Hiſt. III, 59, difficultates, Ib. Agric. 17 extr.: obſtantia, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 2: *van daar* manus eluctandae, Liv. XXIV, 26: eluctanda via eſt, Val. Fl. VIII, 183: *van daar Tropisch*, verba eluctantia, Tacit. Ann. IV, 31: vox eluctata furorem eſt, Stat. Achill. I, 524.

ELŪCŬBRO, avi, atum, are, *en* **ELUCŬBROR**, atus ſum, ari, *bij het licht uitdrbeiden*, *afwerken*, *bij voorb.* orationem elucubrare, Cic. Brut. 90: librum elucubrare, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 9: quidquid eſt iſtud, quod elucubravimus, Colum. X Praefat.: epiſtolam, quam eram elucubratus, Cic. Att. VII, 19.

ELŪCUS, i, m. *zeker ſlaperig*, *langzaam*, *droomerig wezen*, Gell. XVI, 12 e Cloatio: cf. Feſt.

ELŪDO, ſi, ſum, 3. 1) *iemand in het ſpeelen iet afwinnen*, aliquem aliquid, Plaut. Curc. V, 2, 30. Prop. IV, 1, 140: 2) *in het vechten ontwijken*, *bij voorb.* haſtas, Martial. XIV, 202, 1: caeſtus, Manil. V, 163: *van daar Tropisch*, *iemand zoeken te ontgaan*, *bij voorb.* minas, Cic. Verr. Act. I, 10: *doch het kan ook zijn*, *voor ſpot houden*, *vernietigen: dus ook* te quemadmodum ſit eluſurus, Cic. in Caecil. 14 in.: *verders* vim legis, Suet. Aug. 34: manus ſcrutantium, Petron. 97: Orſilochum, Virg. Aen. XI, 694: 3) *ſpeelende iet doen*, *bij voorb.* pugnam, Liv. XXVII, 18: *ook enkel ſpeelen*, *zonder* Accuſativus, *bij voorb.* rudibus, Cic. opt. gen. or. 6: 4) *iemand voor den zot*, *of ten ſpot houden*, aliquem, Cic. Acad. IV, 39. Roſc. Am. 44: aratores, Cic. Verr. III, 140: cf. Piſ. 33: gloriam alterius, Liv. XXVIII, 41: artem, Liv. I, 36: *ook zonder* Accuſativus, *den ſpot drijven*, *bij voorb.* eludentem, Liv. I, 48 in.: circumſtabant — eludentes, Liv. IX, 6 in.: cf. Terent. Eun. I, 1, 10: 5) *aanſpoelen*, *bij voorb.* mare terram ſic adpetens litoribus eludit, Cic. Nat. D. II, 39 Ed. Erneſt., *alwaar* Ed. Davil. adludit *heeft: dus ook* Cic. Top. 7 litus qua fluctus eluderet: *in deze beide plaatzen past* adludere *of* (*wegens* litus, *want het zal zeker eene Etijmologiſche toeſpeling op* litus *zijn*, *ten minſten in de laatſte plaats*) *nog beter* adlidere i. e. *aanſlaan.*

ELŪGĔO, xi, 2. 1) *uittreuren*, *bij voorb.* eluxi patriam, Cic. ad Div. IX, 20: inctum eluxiſſe, Gell. VII, 5: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* cum eluxerunt, Liv. XXXIV, 7: *overäl ſtaat het* Perf. *waarom het ook tot* n. 2. *zou kunnen behooren:* 2) *treuren*, *betreuren*, *droefheid hebben wegens enz.*, *bij voorb.* quae virum eluget, Pandect. III, 2, 10: tempus, quo vir elugeretur: qui ſolet elugeri propter cet., Ib. Leg. 11.

ELUMBIS, e. *lendenloos*, Feſt.: *van daar ontzenuwd*, *bij voorb.* Cicero, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 18.

ELŬO, ui, utum, 3. 1) *uitwaſchen*, *afſpoelen*, *uitſpoelen*, *bij voorb.* patinas, Plaut. Capt. III, 2, 66: vaſcula, Ibid. Aul. II, 3, 3: maculas veſtium, Plin. H. N. XX, 8: atramentum, Ib. XXXV, 6 poſt med.: os, Celſ. III, 4, i. e. *uitſpoelen:* aliquid ex aqua, Ibid. VII, 2 extr.: *of* aliquid aqua, Colum. XII, 50 extr.: *ook waſchen*, *baden*, *bij voorb.* ſe lacte, Celſ. IV, 24: *van daar Tropisch*, *uitwaſchen*, *afwaſchen*, *zuiveren*, *uitdelgen*, *bij voorb.* maculas furtorum, Cic. Verr. V, 46: praedicationem crudelitatis, Cic. Phil. XII, 6: crimen, Ovid. Met. XI, 141: mentes, Sil. XI, 199: curas, Horat. Od. IV, 12, 20: *dus ook* amicitiam i. e. *ſcheiden*, Cic. Amic. 21 in. amicitiae ſunt remiſſione uſus eluendae, *alwaar echter* elevandae, *het welk ſommige oude* Edd. *hebben*, *of* ſolvendae *gepaster ſchijnt:* 2) *verdoen*, *bij voorb.* Phaſim & ſtagna i. e. *het gevogelte van daar*, Colum. VIII, 8 extr.: *ook zonder* Caſus, *verdoen*, *zwelgen*, *bij voorb.* volo eluamus, Plaut. Stich. V, 2, 11: niſi in terra eluam, Ibid. Rud. II, 7, 20: Not. Particip. elutus: *van daar* elutior *waterächtiger*, *zwakker*, *bij voorb.* vis, Plin. H. N. XXXIV, 13 in.: cf. Horat. Sat. II, 4, 16.

ELŪTRĬO: are, 1) *uitwaſchen*, Plin. H. N. IX, 38. Laber. ap. Gell. XVI, 7: 2) *afgieten*, *uit het ééne vat in het ander*, Plin. H. N. XIV, 17.

ELO-

ELŪTUS, a, um, *zie* Eluo.

ELŪVIES, ēi, f. 1) *uitſpoeling, afſpoeling, afloop der onreinigheden*, Plin. H. N. II, 82: ſiccare eluviem i. e. cloacam, Juvenal. III, 32: 2) *overloop van het water, overſtrooming*, Ovid. Met. XV, 266. Tacit. Ann. XIII, 57: *dus wil ook* Gronovius ad Liv. I, 4, *aldaar* eluvie *voor* adluvie *lezen: Tropisch*, eluvies civitatis, Cic. Dom. 20, i. e. *te grondhelping*. 3) *de door overſtrooming veroorzaakte ſlib, afgrond, of holligheid der aarde*, Curt. V, 4 extr. VI, 4 extr.: voragines eluviesque praeruptae, Ibid. VIII, 11.

ELUVĬO, ōnis, f. *overſtrooming*, Cic. Off. II, 5 in. Cic. Somn. Scip. 7.

ELUXŬRĬOR, āri, *geil voortſchieten, te ſterk waſſen*, Colum. Arb. 3.

EM, 1) *voor* cum, Feſt. *en* Gell. XX, 1 extr. e XII. Tab. 2) *voor* hem, Terent. Heaut. IV, 8, 26.

EMACĔRO, are, *uitmergelen*, Senec. ad Marc. 10 extr.

EMACESCO, ui, 3. *mager worden, bij voorb.* pejus ſignum eſt, ubi aliquis emacuit, Celſ. II, 2 Almel.: ſi ſubito mammae emacuerunt, Ibid. 8 Almel., *alwaar ſommige oude* Edd. emacruerunt *hebben*.

EMACĬO, are, *mager maken, verteeren, bij voorb.* ſtirpem, Colum. IV, 24 med.: pecus emacietur, Ibid. VII, 9 poſt med.: armentum emaciatum, Ibid. II, 11: agros — emaciari, Ibid. II, 14: emaciatae vineae, Ibid. II, 10.

EMACĬTAS, ātis, f. *begeerte om te koopen, koopzucht*, Colum. IV, 3. Plin. Ep. III, 7.

EMACRESCO, crui, 3. *mager worden, afnemen, bij voorb.* emacreſcere, Celſ. II, 4: emacreſcit, Ibid. 5 Almel.: cf. Emaceſco.

EMĂCROR, ari, *mager worden, bij voorb.* terram emacrari hoc ſatu, Plin. H. N. XVIII, 10 extr.

EMACŬLO, avi, atum, are, *van vlekken reinigen, zuiveren, bij voorb.* dentes, Apulej. Apol. poſt init.: nigras vitiligines, Plin. H. N. XXI, 19 med.: argentum, Gell. VI, 5 extr.

EMANCĬPATĬO, ōnis, f. *is, wanneer men van het recht van eigendom over eene zaak plegtig afſtand doet, de plegtige losgeving van eene zaak uit zijne magt, bij voorb. van zijne dochter*, Gell. I, 12, *of van eenen zoon*, Quintil. XI, 1, 65: *en dit was gewoonlijk en nodig, ten aanzien van kinderen, wanneer zij hunne eigene meeſters zouden worden, door eene driemalige in ſchijn aangerichte verkoping* per aes & libram *aan eenen* pater fiduciarius i. e. *die dezen zoon of deze dochter eindelijk aan den vader terug verkocht, die hen nu als een' gekochten ſlaaf beſchouwde en nu vrij kon laten. Dit geſchiedde voor den* Praetor *in de oudſte tijden*, conf. Juſtin. Inſtitut. I, 12: *dus ook* teſtamentum per emancipationem familiae, Gell. XV, 27: *ook van andere dingen, bij voorb. van een landgoed*, Plin. Ep. X, 3.

EMANCĬPO *of* **EMANCUPO**, avi, atum, are, 1) *van het recht van eigendom over een perſoon of zaak plegtig afſtand doen, die aan zijne magt overlaten, bij voorb. eenen zoon, het zij den lijflijken of aangenomen*, Liv. VII, 16 extr. Plin. Ep. IV, 2. Cic. Dom. 14: cf. Gell. I, 12 in.: hereditatem, Quintil. decl. 298: *van daar* 2) *eene zaak of perſoon aan iemand ten eigendom overlaten, bij voorb.* filium alicui, Cic. Fin. I, 7: agrum, Sueton. Oth. 4: *van daar Tropisch, aan iemand's magt overlaten, overgeven, bij voorb.* ſe alicui, Plaut. Bacch. I, 1, 59: emancipatum eſſe alicui, Cic. Senect. 11. Horat. Epod. IX, 12: ſervulus ad omne facinus emancipatus i. e. *overgegeven*, Apul. Met. X poſt init. p. 240. Elm.

EMANCO, are, *verwrikken*, Labien. ap. Senec. Controv. V, 33 extr.

EMĂNĔO, anſi, anſum, 3. *uitblijven, bij voorb. uit eene plaats, bij voorb.* quibus (lucis) vetitus emanſiſſe ſacerdos, Stat. Theb. VII, 650: *van daar over den tijd uitblijven*, Pandect. XLIX, 16, 3.

EMĀNO, avi, atum, are, *uitvloeien, bij voorb.* fons aquai, Cic. Div. II, 30, *als Dichter:* vis ſaniei, Colum. VI, 32: vis animae, Lucret. III, 582: aura, Gell. XIX, 5: ſudor per membra emanabat, Apul. Met. X ante med. p. 243. Elm.: *van daar* 1) *Tropisch, ergens uitvloeien, ontſtaan, zijnen oorſprong ergens van daan nemen, ontſpringen, bij voorb.* mala noſtra iſtinc emanant, Cic. Att. VII, 21: ex quibus (generibus) emanant (partes), Cic. Or. I, 42: hinc haec Academia emanavit, Ibid. III, 18 extr.: alio ex fonte praeceptores emanaverunt, Cic. Invent. II, 2: 2) *onder de menſchen komen, bekend worden, blijken, bij voorb.* oratio mea exire & in vulgus emanare poterit, Cic. Roſc. Am. 1: fama emanavit, Cic. Verr. I, 1: ne judicium emanaret, Liv. XLII, 16: vereris, ne ſermo tuus emanet, Cic. Brut. 65: omnis ſermo ad forenſem famam a domeſticis emanat auctoribus, Q. Cic. petit. conſ. 5: ſi emanarit ſcil. voluntas, Coel. in Ep. Cic. ad Div. VIII, 6 ante med., *ten zij men het* Impersonaliter *wil nemen: ook* Imperſonaliter, emanat *het blijkt, het is zichtbaar, men ziet enz., bij voorb.* multis emanabat indiciis, fratrem nunquam viſum in cet., Liv. III, 24 in.: 3) *zich uitbreiden, bij voorb.* malum latius emanabat, Flor. IV, 9: *ook kan men hier toe brengen* fama, Cic.: oratio, Cic., *zie hier voor*.

EMANSĬO, ōnis, f. *het uitblijven over den tijd van verlof*, Pandect. XLIX, 16, 4.

EMANSOR, ōris, m. *die over den tijd van verlof uitblijft*, Pandect. XLIX, 16, leg. 3 *en* 5.

EMARCESCO, ui, ĕre, *verwelken: van daar Tropisch, bij voorb.* auctoritas, Plin. H. N. XV, 29.

EMARGĬNO, are, *van den rand berooven, bij voorb.* ulcera, Plin. H. N. XXVIII, 9 extr.

EMASCŬLĀTOR, ōris, m. 1) *één, die ontmant*. 2) *een jongenſchender*, Apul. Apol. poſt med. p. 321. Elm.

EMASCŬLO, are, *ontmannen, ſnijden, lubben, bij voorb.* aſinum, Apul. Met. VII poſt med. p. 198. Elm. Serv. ad Virg. Aen. VI, 661.

EMATŪRESCO, rui, 3. 1) *rijp worden*, Plin. H. N. XXV, 4 extr. Gell. II, 29: *van daar* 2) *zachter, leeniger worden, bij voorb.* ira, Ovid. Triſt. II, 124.

EMAX, ācis, *die geern koopt, koopziek*, Cic. Parad. VI, 3. Cato R. R. 2 extr. Ovid. Art. I, 421: *van daar Tropisch, bij voorb.* non tu prece poſcis emaci (a diis), Perſ. II, 3, ſcil. *door belofte van een offer, of aanbieding van het zelve enz.*

EMBAMMA, ătis, n. *eene ſaus om te doopen, doop*, Plin. H. N. XX, 14. XXII, 22 poſt med. Colum. XII, 55, *ook misſchien* 34.

EMBASICOETAS, ae, m. i. q. cinaedus, Petron. 24 *en* 26.

EMBĂTER, ĕris, m. i. e. foramen balliſtae, Vitruv. I, 2.

EMBLĒMA, ătis, n. 1) *het geen in eene zaak is ingevoegd, bij voorb. ingelegd werk, Moſaïsch werk of Moſaïkſchildering, bij voorb.* emblema aut lithoſtroton, Varr. R. R. III, 2, 4: emblemate vermiculato, Lucil. ap. Cic. Or. III, 43. Or. 44. Brut. 79: *van daar toeſpelende*, dictiones extemporales his velut emblematis exornarentur, Quintil. II, 4, 27, *ten zij dit tot* n. 2. *behoort:* 2) *ook noemt* Cicero *de (gouden) beelden, die de ouden aan het (zilver) vaatwerk van buiten aanzetten, en naar believen weder afnemen konden*, emblemata, *bij voorb.* emblemata detrahebantur, Cic. Verr. VI, 23 extr.: pocula cum emblematis, Ibid. 22 poſt med.: ſcaphia cum emblematis, Ibid. 17: multitudinem collegerat emblematum, Ibid. 24, *alwaar het bij ſlot heet:* quae vellerat, ſcite in aureis poculis illigabat cet.

EMBOLIARĬA, ae, f. *misſchien een ſoort van Tooneelſpeelſters of Actricen*, Plin. H. N. VII, 48, ſcil. mulier, *misſchien van* embolium *dus benoemd*.

EMBOLIUM, i, n. *eigenlijk, het geen ingevoegd, ingelascht, ingeſchoven wordt, en niet tot de zaak of hoofdzaak behoort, inſchuifſel, bij voorb.* a) *in een geſchrift*, Cic. Q. Fr. III, 1 extr., *alwaar het in 't* Grieksch *ſtaat: bijzonder* b) *op het Theater, een tusſchenſpel*, Intermezzo, *tusſchen beiden ingeſchoven ſtuk: van daar* c) embolia ſororis novit, Cic. Sext. 54, *ſchijnen de verſcheidene minnehandelingen der zuster van* Clodius *te betekenen, die zij met verſcheiden manspersoonen, als 't ware, tusſchen beiden, onderhield. Te weten, de hoererij met haaren broeder was de hoofdzaak, de hoererijën met anderen, de bijzaken, tusſchenſpelen, inſchuifſels enz. Sommigen gelooven, dewijl dit woord van* ἐμβολή *afſtamt, dat* Cicero *op* pudenda virilia *of* muliebria *gedoeld hebbe, maar dit, dunkt mij, is tegen de waarde van eenen openlijken redenaar en aanzienlijken man, en het is boven dien onnodig*.

EMBOLUM, i, n. *bij voorb.* navis, i. e. roſtrum, Petron. 30.

EMBŎLUS, i, m. *het geen in eene opening ingevoegd wordt, een tap, ſtop, kraan enz.*, Vitruv. X, 12.

EMEDĬTOR, ari, *uitſtudeeren, van daar* emeditatus, a, um, Paſſive, *bij voorb.* emeditatis flecibus, Apul. Met. II poſt med. p. 126. Elm.

EMEDULLO, are, *van merg berooven*, Plin. H. N. XXII, 22 poſt med.

EMEM i. e. eundem, Feſt.

ĒMENDĀBĬLIS, e, *verbeterlijk, bij voorb.* error, Liv. XL, 10: aetas, Senec. de Clement. II, 7.

EMENDĀTE, *zonder feil, rechtmatig, bij voorb.* loqui, Cic. opt. gen. or. 2. Quint. I, 5 *en* 7: deſcribere, Vitruv. X, 11: emendatius, Plin. H. N. XXXIV, 8 ante med.

EMENDĀTĬO, ōnis, f. *verbetering*, Cic. Fin. IV, 9. Quintil. I, 5 (9). II, 4. Plin. H. N. VIII, 41 extr. Plin. Ep. I, 8: *ook als eene redenkundige figuur, wanneer men, bij voorb. zegt:* rogo ignoſcatis mihi, ſi longius ſum evectus, Quintil. IX, 2, 17.

EMENDĀTOR, ōris, m. *een verbeteraar, bij voorb.* civitatis, Cic. Balb. 8: ſermonis,

Digitized by Google

nis, Cic. Brut. 74: cf. Cic. Phil. II, 17: ſenatus, Plin. Ep. VI, 5: cf. VII, 7, *en* Paneg. 6.

EMENDĀTRIX, īcis, f. *eene verbeteraar-resſe*, *bij voorb.* vitiorum, Cic. Leg. I, 22: vitae, Cic. Tuſc. IV, 32.

EMENDĪCO, are, *afbedelen*, *bij voorb.* pecunias, Sueton. Caeſ. 54: ſtipem a populo, Ibid. Aug. 91.

ĒMENDO, avi, atum, are, 1) *van feilen bevrijden*, *verbeteren*, *bij voorb.* annales, Cic. Att. II, 16: conſuetudinem, Cic. Brut. 75: civitatem, Cic. Leg. III, 13: vitia adoleſcentiae virtutibus, Nep. Them. 1: bovem fame & ſiti, Colum. VI, 2, 11: perperam factum, Ibid. XI, 1, 28: fortunam arte, Horat. Sat. II, 8, 84: ſuccos acerbos in pomis, Ovid. Medic. 5: terram terra, Plin. H. N. XVII, 5 extr.: animum, Prop. III, 20, 25: *van daar* Emendatus, a, um, *verbeterd: ook* Adjective, *vrij van gebreken*, *rechtmatig*, *goed geſteld*, *bij voorb.* locutio, Cic. Brut. 74: mores, Cic. Am. 17 in.: opus, Plin. H. N. XXXIV, 8: vir emendatus, Plin. Ep. III, 3. Horat. Ep. I, 16, 30: vox, Quintil. XI, 3: aqua, Plin. H. N. XXXVI, 15: vita emendatior, Pandect. IV, 5, 11: mulier emendatior, Petron. 126: emendatiſſimus, Plin. Epiſt. VIII, 22: 2) *heelen*, *genezen*, *bij voorb.* tuſſim, Plin. H. N. XX, 16: ſonitum aurium, Ibid. 5: dolores capitis, Ibid. 13: dyſentericos & alvum, Ibid. XXIV, 10: albugines oculorum, Ibid. XXXII, 7: cicatrices, Ib. XXXVI, 21.

EMENSUS, a, um, *zie* Emetior.

EMENTĪOR, itus ſum, 4. 1) *liegen*, *bij voorb.* ementiti ſunt in eos, Cic. Partit. 14: ſigna ementientia, Cic. Div. I, 9: ementiens ſuperjectio, Quintil. VIII, 6 extr.: quantum ementita ſit opinio i. e. *hoe zeer zij gelogen*, *ons iets wijs gemaakt*, *gevolglijk gedwaald heeft*, Cic. Tuſc. III, 24, *of ook hoe veel zij gelogen enz.*, *dan behoort het tot het volgende*: 2) *iets liegen*, *verdichten*, *valsch voorgeven*, *bij voorb.* genus ſuum, Cic. Balb. 2: auctoritatem, Cic. Dom. 19: naufragia falſa, Liv. XXV, 3: centurionem & legionem, Petron. 82: ementiar, me — obſtrictum eſſe, Cic. Planc. 30: quantum cet., Cic., *zie hier voor*: Not. Particip. Ementitus *ſtaat ook* Paſſive, *bij voorb.* ementita auſpicia, Cic. Phil. II, 35: ementita & falſa, Cic. Nat. D. II, 21: aperte mentita ſunt, C. Memm. ap. Priſc. 8.

EMERCOR, atus ſum, ari, i. q. mercor, *verkopen*, *bij voorb.* maritum, Tacit. Ann. XIII, 44: aditum principis, Ibid. XVI, 1.

ĒMĔREO, ui, ĭtum, 2. *ook* EMEREOR, itus ſum, 2. 1) *verdienen*, *d. i.* a) *waardig zijn*, *bij voorb.* quid emerui mali? Plaut. Aul. IV, 10, 5, i. e. *verdiend of ſchuldig*: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* emeruit poni, Ovid. Art. III, 409: emeruit habere fidem, Ibid Faſt. IV, 58: *van daar* emeritus, a, um, *verdiend*, *bij voorb.* coelum, Sil. VII, 19: cf. XI, 464. Manil. I, 424: b) *verwerven*, *verdienen*, *bij voorb.* pecuniam, Gell. VI, 7: 2) *uitdienen*, *bij voorb.* emerendi ſtipendia, Liv. XXV, 6 poſt med.: Cornelium ſtipendia emeritum, Valer. Max. VI, 1, 10: quae ſedes erit emeritis? Lucan. I, 344: anni emeriti, Ovid. Triſt. IV, 8, 21: *van daar* emeritus *Tropisch*, *bij voorb.* apes, Plin. H. N. XI, 11: palmes, Ibid. XVII, 23: aratrum, Ovid. Faſt. I, 665: acus, Juvenal. VI, 497: puppis, Martial. X, 85, 5, i. e. *oud*, *uitgediend*: equi (Phoebi), Ovid. Faſt. IV, 688: *ook in 't gemeen oud*, *bij voorb.* genae cornicum emeritae, Prop. IV, 5, 16: *van daar* emerita ſtipendia, Paſſive, Liv. XXXIX, 19: *en Tropisch*, Cic. Senect. 14: *dus ook* militia, Sueton. Cal. 44: *en Tropisch*, *bij voorb.* annuae operae emerentur, Cic. Att. VI, 2 med., i. e. *lopen ten einde*: annuum tempus jam emeritum i. e. *geëindigd*, Ibid. 5: *dus ook* dies, Senec. Agam. 902: curſus, Ovid. Faſt. III, 43: *van daar* Emeritum Subſtantive i. e. *beloning voor uitgediende Soldaten*, Pand. XLIX, 16, 3, *tweemaal*: 3) *zich bij iemand verdiend maken*, aliquem emeruiſſe, Ovid. Am. II, 8, 24. Triſt. IV, 8, 52. Tibull. I, 10 (9), 60: cf. Valer. Max. V, 2 extr.: *van daar* emeritus, i. e. *een welverdiend man*, Ovid. Pont. I, 7, 6.

EMERGO, ſi, ſum, 3, *voortbrengen*, *in de hoogte brengen*, *bij voorb.* orbem, Ovid. Faſt. III, 367: moles, Manil. I, 116: *van daar* emergere ſe *of* emergere ſcil. ſe *of* emergi, *voortkomen*, *opkomen of ſtijgen*, *in de hoogte komen*, *bij voorb. uit een moeras*, *water enz.*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* ſerpens ſe emergit, Cic. Haruſp. 25 extr.: ex undis emergit ſe ad aſtra, Manil. V, 198: cf. Sever. in Aetna 118: equus ex flumine emerſit, Cic. Div. II, 31: quae (aves) cum emerſiſſent (ex aqua), Cic. Nat. D. II, 39: ab infima ara anguis emerſit, Cic. Div. I, 33: emergere extra aquam, Plin. H. N. XIII, 18, *en* de paludibus, Liv. XXII, 3: *verders* emergere e patrio regno, Cic. Manil. 3: emerſeram ex Arpinati, Cic. Att. II, 12: Aeneas emergit in urbem ſedibus Stygiis, Ovid. Met. XIV, 135: flos ex eo (caule) emergit, Plin. H. N. XXI, 17 ante med.: ova emergunt, Ib. X, 52: ventus emerſit, Ibid. II, 82: fontes emergunt, Ibid. XXXI, 4: ſtellae emergunt, Ibid. II, 14: ſol, Tac. Germ. 45: e quibus cum emerſerit (viriditas), Cic. Senect. 15: radix, Colum. XI, 3 poſt med.: emerſus e flumine, Cic. Div. II, 62: cf. Liv. I, 13. Tacit. Ann. I, 65: *van daar* 1) *Tropisch*, *op- of voortkomen*, *bij voorb.* e malis, Terent. And. III, 3, 30. Nep. Att. 11: *ook Tropisch*, *bij voorb.* e fluctibus ſervitutis, Cic. Haruſp. 23: ex mendicitate, Cic. Vatin. 9: ex judicio peculatus, Cic. Verr. I, 5: valetudine incommoda, Cic. Att. V, 8: civitates emerſerint *op (in bloei) gekomen zijn*, Cic. Att. VI, 2: *dus ook* Juvenal. III, 164: emerſiſſe aliquando ſcil. e voluptatibus, Cic. Coel. 12 in., i. e. *zich daar van losgemaakt*, *gevolglijk zich gebeterd heeft*: 2) *zichtbaar worden*, *blijken*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* ex quo emergit, Cic. Off. I, 3: veritas, Cic. Cluent. 65: amor, Cic. Att. IX, 10 in.: dolor, Ibid. 6 poſt med.

EMERĪTUS, a, um, *zie* Emereo.

EMERSUS, us, m. *het voort of te voorſchijn komen*, *bij voorb.* fluminis, Plin. H. N. IX, 22: ſerpentium, Ibid. XXII, 23: *van een geſtarnte*, *d. i. opgang*, *zichtbaar worden*, *bij voorb.* caniculae, Colum. VII, 324: cf. Plin. H. N. XVIII, 25 med.: emerſum facturi hoſtes, Vitruv. X, 22.

EMERSUS, a, um, *zie* Emergo.

EMETĪOR, enſus ſum, 4. 1) *uitmeten of meten*, *afmeten*, *bij voorb.* ſpatium oculis, Virg. Aen. X, 772: longitudines vocis, Gell. XVI, 18: *van daar doorwandelen*, *doorreizen*, *doorlopen*, *afleggen*, *bij voorb.* ſpatium, Liv. XXXI, 24: iter, Virg. Aen. XI, 244. Plin. H. N. VII, 20: Thraciam, Liv. XXXVIII, 17: ſaxa, ſidera, Virg. Aen. V, 628: cf. Sil. IV, 54: 2) *toemeten*, *voormeten*, *mededeelen*, *bij voorb.* voluntatem, Cic. Brut. 4: aliquid patriae, Horat. Sat. II, 2, 105: Not. *Het* Particip. emenſus, Paſſive, *bij voorb.* a) *doorgetrokken*, *doorgewandeld*, *bij voorb.* pars itineris emenſa, Liv. XXI, 30: gentes ordine emenſas, Valer. Flacc. V, 181: emenſis ſcalis, Apul. Met. IX extr.: b) *voorgemeten*, *toegemeten*, *bij voorb.* bene emenſum dabo, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 4.

ĒMĔTO, eſſui, eſſum, ĕre, *afmaaijen*, *bij voorb.* emetat prata, Horat. Ep. I, 6, 21. *Meermaal zal het misſchien niet voorkomen.*

EMICATĪO, ōnis, f. *het voortſpringen*, *voortſchieten*, *bij voorb.* ſylvarum, Apul. de mundo poſt med. p. 71. Elm.

EMĪCO, ui, are, 1) *uitſpringen*, Virg. Aen. VI, 5: 2) *hervoortſpringen*, *bij voorb.* carcere, Ovid. Met. X, 653: ante omnia corpora (i. e. homines) emicat, Virg. Aen. V, 318: cf. 337: *van daar Tropisch*, *voortſpringen*, *ſchielijk te voorſchijn komen*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* emicuere roſae, Petron. 126: calami e radice, Plin. H. N. XXVII, 8: flamma e monte, Ibid. II, 88: telum nervo, Ovid. Met. XV, 67: ſanguis per foramen, Ibid. IX, 130: cf. Lucret. IV, 1043: ſcaturigines aquae, Liv. XLIV, 33: ſaxa tormento, Ibid. 10: cor emicat in pectus, Plaut. Aul. IV, 3, 4: qua (i. e. ubi) cor emicat, i. e. *klopt*, *ſlaat*, Vellej. II, 50: fulgura ab omni parte coeli, Curt. VIII, 4: 3) *in de hoogte ſpringen*, *bij voorb.* in currum, Virg. Aen. XII, 327: ſolo *van den grond*, Ib. II, 175: in excelſum, Plin. H. N. XII, 5: vitis emicat in jugum, Colum. IV, 20 extr.: in ſuperos ignes, Ovid. Met. XV, 248: cor in pectus emicat, Plaut., *zie hier voor*: dracones emicuiſſe de extis, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 77: ignes, Sueton. Cal. 46, i. e. *zich vertoonen of uitblinken*: *van daar zich in 't gemeen vertoonen*, *zichtbaar zijn of worden*, *bij voorb.* pavor emicuit, Tacit. Ann. XIII, 16: inter ceteros Themiſtoclis gloria emicuit, Juſtin. II, 9: magnitudinem animi — emicuiſſe, Curt. VII, 6 poſt med.: dies, Valer. Flacc. I, 655: ſol, Ibid. IV, 96: *van daar zich verheffen*, *opklimmen*, *bij voorb.* ſcopulus emicat, Ovid. Met. IX, 226, *ſteekt omhoog*: cf. Valer. Flacc. VI, 598: 4) *ſpringen*, *bij voorb.* ſanguis per foramen, Ovid. Met. IX, 130: ſanguis in illum partem, Lucret. IV, 1043, *doch*, *zie hier voor*. Not. *Het* Perfect. *is ook* emicavi; *of het voorkomt*, *weet ik niet*, *maar*, Quintil. I, 6, 17, *voert het aan*, *en zegt*, *dat velen zoo ſpreken*, *maar keurt het niet goed.*

EMĪGRATĪO, ōnis, f. *het uittrekken*, *wegtrekken*, Pandect. XXXIX, 2, 28.

EMĪGRO, avi, atum, are, *uittrekken*, *wegtrekken*, *bij voorb.* domo, Cic. Verr. II, 36. Caeſ. B. G. I, 31, *en* e domo, Cic. Verr. V, 12: e vita, Cic. Leg. II, 19: longe, Stat. Sylv. IV, 8, 45: aliquo, Plaut. Men. V, 2, 7: *ook ſtaat er voor* emigrare ſe, *bij voorb.* — jurgia ſeſe meis aedibus emigrarunt, Titinn. ap. Non. 1. n. 1.

EMĪNATĪO, ōnis, f. *dreiging*, *bedreiging*, Plaut. Capt. IV, 2, 19.

EMINENTĪA, ae, f. *uitſteking*, Cic. Nat. D.

D. I, 38 in.: culminum, Apul. Flor. IV in. p. 359. Elm.: myrmecias habet eminentias ſimiles verrucis, Plin. H. N. XXXVII, 10: *van daar in de Schilderkunst het geen voornaamlijk zichtbaar is, het licht*, Cic. Acad. IV, 7: pictores multa vident in umbris & in eminentia, quae nos non videmus.

EMĬNĔO, ui, 2. 1) *uitſteken, bij voorb.* ex terra, Cic. Div. I, 42: in altum, Liv. XLIV, 11: alte, Ovid. Met. XV, 697: ex terra, Caeſ. B. G. VII, 73: ut per coſtas ferrum emineret, Liv. VIII, 7: emineret dorſo multum ſupra aquas, Plin. H. N. IX, 6: *ook met den* Accuſativus, aquam, Curt. IV, 2 extr. §. 21: *van daar* a) *uitſteken, d. i. zichtbaar zijn, bij voorb.* eſt quiddam, quod — quo ſtudioſius abſconditur, eo magis eminet & adparet, Cic. Roſc. Am. 41 extr.: amplitudo animi, Cic. Tuſc. II, 26: ornamenta, Cic. Or. 14: crudelitas ex toto ore, Cic. Verr. V, 62: indignatio, Curt. IV, 1: cf. Ovid. Met. XV, 606. Faſt. III, 250: b) *uitſteken, d. i. zich boven anderen vertoonen, bij voorb.* Demoſthenes eminet inter omnes cet., Cic. Or. 27 extr. Pompejus ſuper utrumque eminebat, Flor. IV, 2: eminere dignitate, Vellej. II, 127: claritudine, Ib. 130: cum ſine invidia eminuiſſent, Ibid. 49: Philippicae Demoſthenis eminent iisdem virtutibus, Quinctil. III, 8 extr.: 2) *uit- of voortkomen, zich van iet losmaken*, Plaut. Capt. III, 2, 4: *van daar* animus eminebit foras, Cic. Somn. Scip. extr. Not. *Het* Particip. Eminens *ſtaat dikwijls* Adjective, *bij voorb.* nihil eminentis, Cic. Nat. D. I, 27: *van daar* eminentior, Caeſ. B. C. II, 9: mons eminentiſſimus, Flor. IV, 12: naſus eminentior, Sueton. Aug. 79: *ook Tropisch, bij voorb.* quae ſunt eminentia, Cic. Or. III, 57: vir eminentiſſimae ſimplicitatis, Vellej. II, 72: Livia, genere, nobilitate, forma eminentiſſima, Ibid. 75.

EMĬNOR, atus ſum, ari, *dreigen*, Plaut. Capt. IV, 2, 11.

EMĬNŬLUS, a, um, *een weinig uitſtekend, bij voorb.* genua, Varr. R. R. II, 5: ſpina, Ibid. 9: angulis eminula, Apul. Flor. prope fin. p. 365. Elm.

EMĬNUS, Adv., *eigenlijk uit de hand, bij voorb. den werpſpies werpen: van daar in de verte, van verre, bij voorb. vechten, te weten, met geſchut, bij voorb.* nec eminus haſtis aut cominus gladiis uteretur, Cic. Senect. 6: faces — eminus jaciebant, Caeſ. B. G. VII, 24: eminus vulnerabantur, Hirt. B. G. VIII, 13: eminus oppugnationem incipere, Tacit. Ann. XIII, 40: licet eminus eſſe fortibus, Ovid. Met. VIII, 406: jaculo cadit eminus, Ibid. III, 119: fer opem eminus, Ibid. Pont. I, 6, 17: pugnare, Caeſ. B. G. VII, 50: quae eminus oſtentabat, Salluſt. ap. Gell. II, 27: eminus eſt Vulturnus Capua tria millia paſſuum, Aſcon. ad Cic. Verr. I, 48.

EMĪROR, atus ſum, ari, *zich over iet verwonderen*, aliquid, Horat. Od. I, 5, 8.

EMISSARĬUM, i, n. *aftogt of afloop van het water, bij voorb. uit eenen vijver*, Cic. ad Div. XVI, 8. Plin. Hiſt. Nat. XXXIII, 4. Sueton. Claud. 20: *Tropisch*, vomicae, Scrib. Larg. 229.

EMISSĀRĬUS, i, m. 1) *iemand, die uitgezonden wordt, om op anderen in 't geheim acht te geven, of iemand te plagen, een verſpieder, ſpion, plaaggeest*, Cic. Verr. II, 8. V, 41. Cic. ad Div. VII, 2. Vellej. II, 18 extr.: 2) *eene niet lang te vooren geſchoten rank*, Plin. H. N. XVII, 23 med.

EMISSICIUS *of* **EMISSITIUS**, a, um, 1) *uitgezonden*: 2) oculi emiſſicii, Plaut. Aul. I, 1, 2, *verſpiedend, overäl rond ziende.*

EMISSĬO, onis, f. *uitzending, uitlating*, a) *zonder geweld, bij voorb.* feminae, Cic. Div. II, 29: radiorum ex oculis, Gell. V, 16. b) *met geweld, bij voorb. uitſlingering, afſchieting, bij voorb.* teli, Cic. Tuſc. II, 24.

EMISSITĬUS, a, um, *zie* Emiſſicius.

EMISSUS, a, um, *zie* Emitto.

EMITTO, ſi, ſſum, 3. 1) *uitzenden, bij voorb.* equitatum, Caeſ. B. G. V, 58: cf. Liv. XXIV, 1 in.: 2) *uitlaten, bij voorb.* e carcere, Cic. Planc. 12, *of* de carcere, Cic. Verr. V, 9: e cuſtodia, Cic. Tuſc. I, 49: aculeos in aliquem, Cic. Coel. 12. Liv. XXIII, 42: e manibus, Liv. XXVIII, 42, *of* de manibus, Cic. Coel. 28, *uit de handen laten*: ſanguinem venis, Plin. H. N. XXV, 5 poſt med.: ſanguinem de aure, Colum. VI, 14: lacrymas, Ovid. Met. XI, 458: ſcutum manu i. e. *wegwerpen, laten vallen*, Caeſ. B. G. I, 25: equitatum duabus portis, Ibid. V, 58: aliquos per vallum, Ibid. B. C. I, 76: equites in hoſtem, Liv. XXIV, 1: lacum, Cic. Att. IV, 15. Sueton. Caeſ. 44: caſeum ore, Phaedr. I, 13, 10: folia, Plin. H. N. XVIII, 20: vitis emittit palmitem, Ibid. XVII, 22: ulmi emittuntur in ramos i. e. diffunduntur, Ibid. 12: emittunt ova aranei, Ibid. XI, 24 extr.: emittunt pulli hirundinum foris ſaturitatem i. e. excrementa, Ibid. X, 33: e domo, Cic. Haruſp. 3: aquam e lacu, Liv. V, 15: *van daar* ſe emittere, Cic. Div. II, 19, *te voorſchijn komen, uitbreken.* 3) *van zich laten, ontſlaan, bij voorb.* manu, Terent. Phorm. V, 5, 2. Plaut. Curc. V, 2, 18. Ibid. Perſ. IV, 3, 14. Sueton. Vitell. 6. Tacit. Ann. XV, 19, *of enkel* emittere, Terent. Ad. V, 9, 19, i. e. *vrij maken, in vrijheid ſtellen*: vocem, Liv. I, 54 extr., i. e. *ſpreken, zich laten hooren, voortbrengen*: vox coelo emiſſa, Ibid. V, 51 med.: *dus ook* verbum, Petron. 19. Horat. Ep. I, 18, 71: lacrymas, Ovid., *zie hier voor*: maledictum, Cic. Planc. 23: librum, Sueton. Claud. 33, i. e. *bekend maken, uitgeven, ſchrijven*: *dus ook* ſi quid dignum noſtro nomine emiſimus, Cic. ad Div. VII, 33: *van daar* 4) *afſchieten, ſlingeren, werpen, bij voorb.* tela, Cic. Haruſp. 1. Liv. XXVIII, 33 in.: ſcutum manu, Caeſ., *zie hier voor*: haſtam, Virg. Aen. X, 474. Liv. I, 32 extr.: fulmina, Cic. Div. II, 19: 5) *ergens heen laten gaan, loslaten, laten loopen, bij voorb.* equitem in hoſtem, Liv. XXIV, 15: equites in multitudinem, Ib. 1: *zie meer plaatzen bij* Gronov. ad Liv. X, 5: *van daar Tropisch, bij voorb.* ratio, quae — emiſſa cet., Cic. Or. II, 53 med., *alwaar evenwel beter gelezen wordt* quod (argumentum) — emiſſum cet.

EMO, emi, emtum, 3. *eigenlijk nemen, bij voorb. voor betaling: van daar kopen, afkopen, bij voorb.* de aliquo, Cic. Att. X, 5. XIII, 31. Roſc. Am. 2: *of* ab aliquo, Plaut. Rud. Prol. 59: magno *duur en* parvo *goedkoop*, Cic. Att. XIII, 29: *dus ook* bene, i. e. *goed, goedkoop*, Ib. I, 13 extr.: male, i. e. *ſlecht, duur*, Ibid. II, 4: tanti, quanti cet., *zoo duur, als enz.*, Cic. Off. III, 14: minoris aut pluris, *beter koop of duurer*, Cic. Verr. IV, 7: *van daar* emtum *de koop of het koopcontract, bij voorb.* ex emto i. e. *uit hoofde van koop, volgends koopcontract, bij voorb.* agere, Cic. Nat. D. III, 30: conveniri, Pandect. XXI, 2, 18: judicium ex emto, Ibid. XVII, 1, 14: ex emto obligatus, Ibid.: *van daar* 1) *bieden, op eene verkoping*, Cic. Verr. III, 42, 64, *en meermaalen*: 2) *kopen, omkopen, Tropisch, bij voorb. de ſtemmen der Rechters*, Cic. Cluent. 36. Verr. III, 62: *dus ook* percuſſorem, Curt. IV, 1: animos militum, Tacit. Hiſt. IV, 57: cuſtodem munere, Ovid. Art. III, 652: aliquem beneficiis, Plaut. Aſin. I, 1, 57: 3) *kopen, omkopen, d. i. verwerven, verkrijgen, bij voorb.* voluptatem dolore, Horat. Ep. I, 2, 55: honorem vita, Virg. Aen. IX, 206: aeternum nomen ſanguine, Ovid. Am. II, 10, 32: cf. Horat. Ep. I, 18, 48. Stat. Theb. I, 165. Sil. VII, 620. X, 287: *van daar* 4) *verwerven, iemand zich tot vriend maken, aan zich door iet verpligten, bij voorb.* inimicum mihi emi talento (ſcil. *door te borgen*), Plaut. Trin. IV, 3, 49: gnatum ſibi beneficiis, Plaut. Aſin. I, 1, 57: tibi eme hunc argento, Ibid. III, 3, 83: Not. emiſſim *voor* emerim, Plaut. Caſ. II, 5, 39.

EMŎDĔROR, atus ſum, ari, *matigen, bij voorb.* dolor emoderandus erit, Ovid. Remed. 130.

EMŎDŬLOR, ari, *regelmatig zingen, bij voorb.* muſam, Ovid. Am. I, 1, 30.

EMOLIMENTUM, i, n. *van* emolior, 1) *aanwending van groote moeite, zwarigheid, bij voorb.* ſine magno emolimento, Caeſ. B. G. I, 34. Ed. Oudend., *alwaar andere Edd.* molimento *hebben*: neque enim magnum emolimentum eſſe poteſt, Varr. R. R. III, 16, *alwaar de Ed.* Geſner. emolumentum *heeft*: 2) *werkzaamheid, werking, bij voorb.* congregationis in ſtudium par & in emolimentum, Vellej. I, 17: aeſtiva humanis fecerunt emolimentum victoriae, Ibid. II, 78: belli, Ibid. II, 115. Juſtin. IX, 1: majoribus emolimentis fiat, Plin. Hiſt. Nat. XXVIII, 14 extr., *alwaar echter overäl* emolumentum *ſtaat*: ſententiae, Gell. XI, 13.

EMŌLĬOR, itus ſum, 4. 1) *tot ſtand brengen*, Plaut. Bacch. IV, 5, 2: 2) *uitbrengen of uitwerken, met eenige moeite, bij voorb. hoeſten*, Celſ. IV, 6: per nares pituitae nauſeam, Colum. VIII, 5 extr.: 3) *gaande maken, bij voorb.* fretum, Senec. Agam. 478.

EMOLLĬO, ivi, itum, 4. *week maken, bij voorb.* ova, Plin. H. N. X, 10: duritiam ventris, Ibid. XXVIII, 19: alvum, Ibid. XX, 2. XXVII, 7: triticum, Ibid. XVIII, 7: ulcus, Celſ. V, 26, 34 extr.: *van daar* 1) *ſlap maken, bij voorb.* humor arcus fundasque & amenta emollierat, Liv. XXXVII, 41: 2) *week maken*, Liv. XXVII, 3. XXXVIII, 49: 3) *weeken, verzachten, bij voorb.* mores, Ovid. Pont. II, 9, 48: gentes, Lucan. VIII, 366: cf. Tacit. Agric. 11: Gorgonia gemma emollit maria i. e. *maakt ſtil, bedaard*, Plin. H. N. XXXVII, 10: colores, Ibid. XXXV, 14, i. e. *lieflijker maken.*

EMŎLO, ui, itum, 3. *malende verteeren, of malen, of vermalen, bij voorb.* granaria, Perſ. VI, 26.

EMOLUMENTUM, i, n. 1) *het nut, voordeel, bate*, Cic. Mil. 12. Or. III, 85. ad Div. VII, 10 extr. Fin. III, 20: 2) *de werking, werkzaamheid, goede voortgang eener zaak*, Vellej. *Zie* Emolimentum.

EMORIOR, ortuus sum, 3. sterven, bij voorb. aut vincere aut emori, Cic. Off. III, 32: cf. Cic. Or. I, 57. Cic. ad Div. II, 15: van daar Tropisch, a) sterven, versterven, van boomen, Vitruv. II, 9. Plin. H. N. XVII, 24: b) sterven, afsterven, d. i. gevoelloos worden, bij voorb. membrum, Celf. V, 26 sect. 34: cf. 28 sect. 14: c) sterven, d. i. ondergaan, bij voorb. laus emori non potest, Cic. Parad. 2: amor, Ovid. Rem. 654: vis, Celf. II, 10: cf. Quintil. XII, 10 extr.: Not. emoriri voor emori, Terent. III, 2, 42. Plaut. Pseud. IV, 7, 124.

EMORTUALIS, e, bij voorb. dies, sterfdag, Plaut. Pseud. IV, 7, 139.

EMORTUUS, a, um, zie Emorior.

EMOTUS, a, um, zie Emoveo.

EMOVEO, ovi, otum, 2. 1) uit bewegen, van daar uitsturen, wegschaffen, aan een zijde schaffen, bij voorb. plebem de medio, Liv. VI, 38: multitudinem e foro, Liv. XXV, 1: aliquem senatu, Liv. XLV, 25: novus morbus veterem emovit, Horat. Sat. II, 3, 28: legatos curia, Liv. XXX, 23: curas, Virg. Aen. VI, 382: pestilentia ex agro emota, Liv. XXVII, 3: Antiochum ultra juga Tauri, Liv. XXXVII, 53. XXXVIII, 47. emoti cardine postes, Virg. Aen. II, 493: van daar a) verwrikken, bij voorb. emota, Veget. de re vet. I, 28, 25: b) mens emota, verwrikt, krankzinnig, Senec. ad Polyb. 37: 2) voorwaards bewegen, bij voorb. labia, Laber. ap. Gell. X, 4: 3) in beweging brengen, bij voorb. solum i. e. omgraven, Colum. III. 18: labia, Gell., doch zie hier voor: flammam spiritu i. e. opblazen, Val. Max. II, 4, 5: de Edd. hebben wel evomuit, maar emovit past beter, en zoo hebben ook sommige Codd.: van daar Tropisch, in beweging brengen, ontrusten, bij voorb. pontum, Sil. XVII, 288. Not. 1) emostis voor emovistis, Liv. XXXVII, 53: 2) exmoveo voor emoveo, Plaut. Truc. I, 1, 59.

EMPHASIS, is, f. eene redenrijkkundige Figuur, wanneer de woorden meer willen zeggen, dan zij schijnen te zeggen, Quintil. VIII, 2 en 3 extr.

EMPIRICE, es, f. scil. ars medendi de Geneeskunde, die zich enkel op de ondervinding grondt, Plin. H. N. XXIX, 1: ook Empirica, ae, Marcell. in carm. de medic. 6.

EMPIRICUS, a, um, zich op enkele ondervinding grondende: van daar Empiricus, Cic. Acad. IV, 36. Celf. Praef., scil. medicus, een Artz, Geneesheer, die uit enkele ondervinding geneest: empirica of Empirice, es, scil. ars medendi, zie Empirice.

EMPLASTRATIO, onis, f. het bepleisteren: van daar het enten der boomen, of zekere soort daar van, of daar aan gelijkende, het bepleisteren, Plin. H. N. XVII, 16. Colum. V, 11 in. XI, 2, 59 en de Arbor. 26 in. Pallad. Jun. 5: in Columella wordt gezegd, dat het ook inoculatio heet.

EMPLASTRO, are, inenten of bepleisteren, beplakken (zie Emplastratio), bij voorb. arborem, Colum. V, 11, 10. XI, 2, 37. Pallad. Maj. VI en Nov. VII, 7.

EMPLASTRUM, i, n. 1) een pleister, bij voorb. op eene wond, Celf. V, 17. Cato R. R. 39. Plin. H. N. XXI, 4: ook Tropisch, bij voorb. aeris alieni, Laber. ap Gell. XVI, 7 extr. ook hebben sommigen dit woord volgends de eerste decl. femin. gen. gemaakt volgends Gell. loc. cit. Not. in Gellius staat implastrum: van daar 2) Tropisch bij het bepleisteren, (inenten, zie Emplastratio) de bast om het beplakte enz., het stukjen schors of bast, dat over de opening gelegd wordt, bij voorb. emplastrum aptato, Colum. V, 11, 10: ut emplastrum circumcisae parti conveniat, Ibid. de Arbor. 26 extr.: emplastrum solvito, Ibid.: cum gemma tolletur emplastrum, Pallad. Jun. 5: ook het bepleisteren, beplakken (emplastratio) zelve, Plin. H. N. XVII, 16 in., alwaar staat: Emplastri ratio & ipsa ex inoculatione nata videri potest.

EMPLECTON scil. genus structurae, i. e. genus structurae frontibus tantum politis, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr. Vitruv. II, 8.

EMPLEUROS, i, i. e. habens bona latera, Fest. in Mamphula.

EMPORETICUS, a, um, koopmans, bij voorb. charta, Plin. H. N. XIII, 12, i. e. om te pakken, pakpapier.

EMPORIUM, i, n. 1) eene plaats daar gekocht wordt, handelplaats, stapelplaats, markt, marktplaats enz., Plaut. Amphi. IV, 1, 4, alwaar het van forum, macellum, onderscheiden wordt, misschien een koophuis, beurs enz.: porticum — emporio ad Tiberim adjecto, i. e. marktplaats, Liv. XXXV, 10: adscensum a Tiberi in emporium, Ibid. 1, i. e. jaarmarkt, mis, handel: promontorium, ubi est celeberrimum Indiae emporium, Plin. Ep. VI, 20, alwaar het ook koopstad kan zijn: cum per emporium Puteolanorum iter facerem, Cic. Att. V, 2: 2) handelplaats, stapelplaats, koopstad, bij voorb. Emporium prope Placentiam fuit & opere magno munitum & valido firmatum praesidio: ejus castelli oppugnandi cet., Liv. XXI, 57, alwaar het dus castellum genoemd wordt: en kort daar op: ad Victumvias ire pergit oppugnandas. Id emporium cet., Ibid.: cf. n. 1: ook behoort hier misschien toe emporium Puteolanorum, Cic., zie hier voor.

EMPOROS of EMPORUS, i, m. een koopman, Plaut. Merc. I, 1, 9.

EMTICIUS of EMTITIUS, a, um, gekocht, bij voorb. glans, Varr. R. R. III, 2, 12: servus, Petron. 47.

EMTIO of EMPTIO, onis, f. 1) de koop, of het mijnen op eene verkoping, Cic. Att. XII, 3. Tacit. Hist. III, 34. Suet. Aug. 24 en 98: facta emtione, Cic. Caecin. 6: equina, Varr. R. R. II, 7, 9, paardekoop, koop van paarden: emtiones, quae sunt mancipi, Plin. H. N. XXXIII, 3 ante med.: competitores emtionis, Cic. ap. Gell. XII, 12: 2) de gekochte zaak, bij voorb. ex istis emtionibus nullam desidero, Cic. ad Div. VII, 23 in.: dus ook emtiones servorum non esse legatas, Pandect. XXXIII, 7, 12 extr., ten zij dit tot n. 3 behoort: 3) opstel betreffende het gekochte, koopbrief enz., bij voorb. si emtiones ibi haberet, ut his legatariis datis proprietas praediorum praestaretur, Pandect. XXXII leg. 102: servorum, Ib. XXXIII, 7, 12, zie hier voor.

EMTITIUS, zie Emticius.

EMTITO of EMPTITO, are, kopen, bijzonder dikwijls, Tacit. Ann. XIV, 41. Plin. H. N. XXXIII, 1. Plin. Ep. VI, 19: ook staat er saepe bij, Colum. VIII, 10, 6: weshalven dit dikwijls juist niet in emtito ligt.

EMTIVUS of EMPTIVUS, a, um, i. q. emticius, bij voorb. miles i. e. mercenarius, Fest.

EMTOR (Emptor), oris, m. 1) de kooper, Cic. Off. III, 12. Q. Fr. II, 2. Sallust. Jug. 35 (39). Plaut. Poen. I, 2, 128. Hor. Od. III, 6, 32: van daar emtor familiae pecuniaeque in testamento, Sueton. Ner. 4, i. e. die in schijn bij het Testament alles kocht: 2) die iet op eene verkoping mijnt, Cic. Quint. 15 extr. Sall. ap. Gell. XVIII, 4.

EMTRIX of EMPTRIX, icis, f. koopster, Pandect. XXI, 2, 63.

EMTURIO, ire, willen kopen, Varr. R. R. II Prooem.

EMTUS of EMPTUS, a, um, zie Emo.

EMUGIO, ivi, itum, 4. uitbrullen, bij voorb. omnia, Quintil. II, 12 post med.: voces, Sever. in Aetna 194.

EMULGEO, si, ctum en sum, 2. 1) uitmelken, afmelken, bij voorb. exiguum, Colum. VII, 3: van daar 2) uitputten, bij voorb. emulsa palus, Catull. LXVII, 110.

EMULSUS, a, um, zie Emulgeo.

EMUNCTIO, onis, f. uitsnuiting, Quintil. XI, 3 ante med.

EMUNCTUS, a, um, zie Emungo.

EMUNDO, avi, atum, are, zuiveren, reinigen, bij voorb. bubilia, Colum. II, 15: pennas, Ibid. VIII, 4: segetes, Ib. XI, 2 post in.: vinum, Ibid. XII, 23: faeces & amurcam, Ibid. 50: cf. 56.

EMUNGO, nxi, nctum, 3. 1) uitsnuiven, uitsnuiten, bij voorb. se cubito, Auct. ad Her. IV, 54: ook zonder se, bij voorb. patrem tuum cubito emungentem, Sueton. in vita Horat. in.: dus ook emungi voor emungere se, bij voorb. neque spuerent neque emungerentur, Varr. ap. Non. 7 n. 111: saepe emungeris, Juvenal. VI, 146: Not. At tu ut oculos emungare ex capite per nasum tuos, Plaut. Cas. II, 6, 39, i. e. ei, dat gij de oogen uitsnuiten moest enz. ten zij men hier emungi als een Deponens wil beschouwen: van daar homo emunctae naris, Phaedr. III, 3, 4. Horat. Sat. I, 4, 7, i. e. schrander, kloek, vernuftig: dus ook Attici limati & emuncti nihil — redundans ferebant, Quintil. XII, 17: 2) in een langen stijl, benadeelen, door bedrog van iet berooven, bij voorb. aliquem argento, Terent. Phorm. IV, 4, 1: aliquem auro, Plaut. Bacch. V, 1, 15: ook zonder Ablativus der zaak, Ibid. IV, 4, 50. Horat. Art. 238.

EMUNIO, ivi en ii, itum, 4. bevestigen, bewaren, versterken, bij voorb. Liv. XXIV, 21 extr. XXVI, 46: murum, Liv. XXI, 7: postes obice, Virg. Aen. VIII, 227: colles, Senec. Clem. I, 19: van daar animum adversus metum, Senec. Controv. III, 17: van daar 1) bewaren, beschutten, versterken, herstellen, bedekken, bij voorb. vites caveis ab injuria pecoris, Colum. V, 6, 21: caveam retibus, Ibid. VIII, 8, 4: cummita sola prohibent curculionem, Ibid. I, 6, 16: postes obice, Virg., zie hier voor: 2) gangbaar of beredsbaar maken, bij voorb. sylvas & paludes, Tacit. Agric. 31: 3) opmaken, bij voorb. toros, Stat. Theb. I, 518: animum, Senec., zie hier voor.

EMUSCO, are, van mosch zuiveren, bij voorb. oleas, Colum. XI, 2, 41, alwaar voor emulcantur sommige Edd. muscantur hebben.

EMUTO, are, veranderen, Quintil. VIII, 2 extr. Manil. V, 149.

EN, Adv., 1) zie, zie daar, of daar is, daar zijn enz., a) met den Nominativus of Accusativus, bij voorb. en causa, Cic.

Digitized by Google

Dejot. 6: en memoria, Cic. Verr. I, 37: en aras, Virg. Ecl. V, 67: b) zonder Casus, bij voorb. en, cui tu liberos committas, Cic. Verr. I, 37: en, cur ceteri reges arbitrentur, Cic. Sext. 27: en cur, Phil. III, 9: en, ego sum illa cet., Plin. H. N. XXI, 3 extr.: en ego — relinquor, Ovid. Pont. II, 3, 25: en age, rumpe moras, Virg. Ge. III, 42: en adcipe, Ibid. Ecl. VI, 70: en, hic est ille cet. Cic. ad Div. XIII, 15: en, quid ago? rursusne — experiar, Virg. Aen. IV, 534: en haec promissa fides est? Ib. V, 346: c) staat met ecce, adspice, met grooter nadruk, bij voorb. en ecce, Senec. Oedip. 1004: en adspice crines, Ovid. Met III, 283: 2) voor num of an, in de zegswijze, en unquam, bij voorb. en unquam futurum, Liv. IX, 10: en unquam creditis fando auditum esse cet., Liv. IV, 3 med.: cf. Terent. Phorm. II, 2, 15. II, 3, 1. Virg. Ecl. I, 68. VIII, 7.

ENARRABĬLIS, e, het geen men verhaalen of verklaaren kan, Virg. Aen. VIII, 625. Quintil. VI, 3 (4) post init. Senec. Ep. 121 post med.

ENARRĀTE, met verklaaring, gevolglijk uitvoerig, bij voorb. enarratius scribere, Gell. X, 1. XIII, 12.

ENARRĀTĬO, onis, f. 1) vertelling, verhaal, 2) verklaaring, bij voorb. poëtarum, Quintil. I, 4 (5) in. II, 5 in.: auctorum, Ibid. I, 9 (15) in.: historiarum, Ibid. I, 8, 18.

ENARRĀTOR, oris, m. 1) een verteller, verhaaler, 2) een verklaarer, bij voorb. satyrarum Varronis, Gell. XIII, 30 in.: Sallustii, Ib. XVIII, 4: vocum antiquarum, Ibid. 6.

ENARRO, avi, atum, are, 1) verhaalen, vertellen, bij voorb. alicui somnium, Cic. Div. I, 26: res gestas tuas, Cic. Marc. 2: rem ordine, Terent. Ad. III, 2, 53: supra quam enarrari potest, Quintil. X, 1, 101, i. e. gezegd worden: 2) verklaaren, bij voorb. poëmata, Quintil. I, 2, 14: versum Plauti, Gell. XVIII, 9: linguam latinam, Ib. XIII, 10: id obscure dictum his verbis enarravit, Ib. III, 16: positionem operis ejus singulasque partes, Plin. H. N. XXXVI, 13. i. e. beschrijven: 3) zeggen, beschrijven, bij voorb. supra quam enarrari potest, Quintil.: positionem operis cet., Plin. H. N., zie hier voor.

ENASCOR, atus sum, 3. uit- of opwassen, bij voorb. ex eo enascebatur colis, Varr. R. R. I, 41 extr., en te vooren enasci coliculi vix queunt: enati ex mento duo dentes, Ib. II, 9, 4: suboles ex arbore enata, Suet. Aug. 94: gibba enata pone cervicem, Ibid. Domit. 23: enata humo virgulta, Tacit. Ann. II, 14: molestias in facie enascentes tollit, Plin. H. N. XXVIII. 8: corvorum cornua cutibus enascuntur, Ib. XI, 37 post in.

ENĀTO, avi, atum, are, 1) uitzwemmen, bij voorb. uit de zee, door zwemmen ontkomen, Horat. Art. 20: ad oppidum, Hirt. Alex. 18: cf. Phaedr. IV, 21, 14. Apul. Met. II ante med. p. 121 Elm.: 2) Tropisch d. i. zich uit eene zwarigheid redden, uithelpen, doorkomen, Cic. Tusc. V, 31: 3) zwemmen, ergens heen zwemmen, bij voorb. ad oppidum, Hirt. Alex. 18. zie hier voor.

ENATUS, a, um, zie Enascor.

ENAVIGO, avi, atum, are, 1) uitvaaren, door vaaren uitkomen, wegvaaren, afvaaren, bij voorb. de Euboea, Apul. Met. II ante med. p. 120 Elm.: cum conservo enavigavit, Pandect. XLV, 1, 122, i. e. afvaaren: Alexandrum — navigasse in Indo, nec potuisse enavigare, Plin. H. N. VI, 17 post med., scil. ex Indo, i. e. uitvaaren: van daar Tropisch, oratio enavigavit cet., Cic. Tusc. IV, 14, i. e. uitkomen: 2) over een water vaaren, bij voorb. flumen: van daar unda enaviganda, Horat. Od. II, 14, 11: sinus enavigatus, Plin. H. N. IX, 3: 3) ergens heen vaaren, bij voorb. Rhodum, Suet. Tiber. 11.

ENĀVO, are, i. q. navo, bij voorb. operam, bij voorb. enavatae operae, Tacit. Hist. III, 74 Ed. Ryck., doch Ernesti, dien dit hard schijnt, heeft navatae behouden. Dat deze e in de samenstelling niets betekent, is bekend; gevolglijk is enavare i. q. navare.

ENCANTHIS, idis, i. e. tuberculum in angulo oculi, quod palpebras vix diduci patitur, Cels. VII, 7 n. 5.

ENCARPA, orum, n. bloemen en lofwerk met vruchten, bij voorb. aan een gebouw, enz., Festons, Vitruv. IV, 1.

ENCAUSTĬCUS, a, um, ingebrand: van daar pictura encaustica, Plin. H. N. XXXIII, 11, eene schilderij, met gesmolten was gemaakt: encaustica scil. ars, deze kunst om te schilderen, waschschildering, Ibid.

ENCAUSTUS, a, um, ingebrand, wordt bij voorb. van de Schilderkunst der ouden gebruikt, die het penseel in gesmolten wasch doopten, en daar mede, zoo als anderen met verw, schilderen konden, bij voorb. encaustus Phaëthon, Martial. IV, 47, 1: van daar Encaustum, Substantive, bij voorb. encausto pingere, Plin. H. N. XXXV, 11 extr. XXXVI, 25 extr., en encausta pingere, Plin. H. N. XXXV, 11 in., i. e. zodanige waschschilderstukken maken.

ENCLĬMA, ătis, n. Hemelsstreek, Vitruv. IX, 9.

ENCLĬTICUS, a, um, bij voorb. particulae, i. e. woordjens, die achter anderen aangevoegd worden, gelijk ne, que, ve.

ENCOLPĬAS, ae, m. zekere zeewind, Apul. de mundo ante med. p. 61 Elm. Senec. Nat. Quaest. V, 8.

ENCOMBŎMA, ătis, n. zekere kleding, Varr. ap. Non.

ENCRINOMĔNOS, dus heet zeker standbeeld, bij voorb. Alcamenes — & marmorea fecit & aereum Pentathlon, qui vocatur encrinomenos, Plin. H. N. XXXIV, 8 med.

ENCYCLĬOS i. e. circularis, bij voorb. disciplina Vitruv. I, 1. VI Praef., i. e. de samenvatting of kennis van alle kunsten.

ENDO i. e. in, bij voorb. endo coelo, Cic. Leg. II, 8 e legg. XII tab.: endo filio, Gell. V, 19, en endo eo, Ibid. XX, 1 e vet. lege: endo dies, Ib.: endo statu, Lucret. IV, 776: endo mari, Ibid. VI, 890: endo procinctu, Fest.: van daar Endocoeptus, Enn. ap. Merul., voor inceptus: Endogredi, Lucret. I, 82, voor ingredi: Endopediri, Lucret. IV, 68, voor impediri: Endoperator voor Imperator, Enn. ap. Cic. Div. I, 48: verders endolacito voor inlicito, Leg. XII Tab. ap. Fest. in Struere: endoitium i. e. initium, Fest.: endoplorato i. e. implorato, Fest.: endotuetur i. e. intuetur, Enn. ap. Non. 4 n. 385: endovolans, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 1. voor endo schrijft men ook indu, bij voorb. indu manu, Lucret., II, 1095: induperator cet.

ENDOGREDIOR, ENDOPEDIRI, ENDOPERATOR, ENDOITIUM, ENDOPLORATO cet. zie Endo.

ENDRŎMIS, idis, f. scil. vestis, een zeker soort van warme kleding, Martial IV, 19, 4. XIV, 126, 2. Juvenal. III, 102. VI, 145: eigenlijk een loperskleed, dat naamlijk de kamplopers, na het eindigen van den loop, aantrokken, om niet te verkouden: vervolgends kwam het in algemeen gebruik.

ENĔCO (ook Enĭco), cui, ctum en avi, atum, are, 1) dooden, Plaut. Amph. V, 1, 62. Truc. I, 2, 99. Terent. Phorm. V, 8, 5. Auct. B. Afric. 84. Plin. H. N. XXIII, 2. XXV, 13. Suet. Gramm. 3: ook van levenlooze dingen, bij voorb. zaad, gewassen, dooden, verstikken, bij voorb. messes, Lucan. IX, 434: est herba, quae cicer enecat, Plin. H. N. XVIII, 17: 2) iemand half dood plagen, zeer verdrietig maken, bij voorb. wanneer men iemand te dikwijls vraagt, of hem niet antwoordt, Terent. And. IV, 1, 36. Eun. III, 5, 6. Plaut. Asin. V, 2, 71: aliquem jurgio, Plaut. Merc. III, 2, 14: van daar enecas of enicas, Terent. Phorm. II, 3, 37. Plaut. Merc. I, 2, 8 en 58. Ib. Cas. II, 3, 19, i. e. ik sterf van verdriet: van daar enectus, a, um, a) gedood, Plin. H. N. VII, 9. Sueton. Ner. 36. Val. Max. IX, 12, 3: dus ook enecatus, a, um, bij voorb. mus araneus, Plin. H. N. XXX, 12: ook rapacia in horreis enecata, verstikt, Ibid. XVIII, 13: b) bijna gedood, d. i. zoo verzwakt, verhongerd, van dorst uitgeteerd, dat men sterven zou, bij voorb. si avis fame enecta in pultem invadit, Cic. Div. II, 35: pleni enective simus: Ibid. 69: siti enectus Tantalus, Cic. Tusc. I, 5: provincia enecta, Cic. Att. VI, 1: pars animi — inopia enecta, Cic. Div. I, 29: cf. Liv. XXI, 40. Not. enicasso voor enicavero, Plaut. Most. I, 3, 55 en 66.

ENERVIS, e, ontzenuwd, krachteloos, zwak, week, bij voorb. homo, Senec. Thyest. 176: compositio, Quintil. IX, 4 extr.: spectaculum, Plin. Paneg. 33.

ENERVO, avi, atum, are, ontzenuwen, bij voorb. adcipies cerebella, enervabis, Apic. IV, 2: cerebella enervata, Ibid. VII, 17: velut enervata civitas, Liv. XXXVIII, 34: van daar 1) verzwakken, krachteloos maken, bij voorb. non plane me enervavit senectus, Cic. Senect. 10: vires, Horat. Epod. VIII, 2: tyrannidem, Liv. XXXV, 12: corpus orationis, Petron. 2. 2) week, teder maken, bij voorb. artus, Ovid. Met. IV, 286: animos, Ibid. Rem. 753. 3) ontmannen, lubben, snijden, bij voorb. enervatus, Claudian. in Eutrop. I, 315: van daar enervatus, a, um, gecastreerd, gesneden, zie hier voor: ontzenuwd, verzwakt, vertederd gemaakt, of verwijfd, onmanlijk enz., bij voorb. philosophus, Cic. Or. I, 52: reus, Cic. Pis. 33: oratio, Cic. Tusc. IV, 17: sententia, Ib. II, 6: vita, Gell. XIX, 12: felicitas, Senec. de provid. 4.

ENERVUS, a, um, i. q. enervis, bij voorb. saltatio, Apul. Met. I post init. p. 104 Elm.

ENGONASI of ENGONASIN (ἐν γόνασι. γόνασιν) i. e. op de knieën, knielend; zoo heet zeker gesternte tusschen den Circulus Arcticus en den Tropicus Cancri; het zal Hercules, volgends anderen Theseus, volgends anderen Ceteus, zoon van Lycaön, zijn, Cic. Nat. D. II, 42 ex Arateis. Manil. V, 646. Hygin. Astron. II,

II, 6. III, 5: *het heet anders ook* Nixus, Cic. Arat. 45 *en* 400: *of* nixus genu, Ovid. VIII, 182.

ENHAEMON scil. medicamentum, *een bloedstillend geneesmiddel*, Plin. H. N. XII, 17 post med.

ENHARMONICUS, a, um, *bij voorb.* genus melodiae musicae, Macrob. Somn. Scip. II, 4 extr.

ENHYDRIS, idis, f. scil. colubra, *eene waterslang*, Plin. H. N. XXX, 3. XXXII, 7.

ENHYDROS, i, f. scil. gemma, *een soort van edel gesteente*, Plin. H. N. XXXVII, 11.

ENHYDRUS, i, m. i. q. enhydris, Solin. 45.

ENICO, *zie* Eneco.

ENIM, Conj. 1) *want*; a) *om eene oorzaak aan te wijzen, is bekend: het staat geern achter* nec *of* neque, *wanneer den* nec enim *of* neque enim *voor* non enim *staat, bij voorb.* nec enim, Cic. Senect. 10: neque enim, Cic. Parad. I, 2. Cic. ad Div. V, 12. §. 21: *ook geeft het eene oorzaak op van eene uitgelaten stelling, bij voorb.* amicum enim nostrum cet., Cic. Verr. IV, 11, *alwaar men iets voor af te denken heeft* te non invitamus, *dus ook* Cic. ad Div. I, 8 §. 10. V, 12 §. 21. IX, 14 §. 9 *en meermalen, zie mijne* Praecepta stili *op het einde van het tweede deel, ten zij men het dikwijls door* maar *wil vertalen:* b) *bij eene vraag, bij voorb.* quid enim censes? Plaut. Amph. II, 2, 62: cf. Ovid. Her. XVI, 221. Virg. Aen. V, 850: *dus ook* quid enim? *hoe dan?* Horat. Sat. I, 1, 7. 2) *maar, bij voorb.* ille enim revocatur cet., Caes. B. G. V, 7 extr.: Neque enim posset aut Abala cet., Cic. Mil. 3 med.: quando enim cet., Ib. 5 in.: Attende enim cet., Cic. Phil. II, 13 in.: quid enim est cet., Caes. B. C. II, 32: ego enim dicam, Plaut. Most. IV, 2, 7: cf. Ovid. Met. VIII, 65. Ib. Her. XVI, 22 *en meermalen: ten zij men overäl zeggen wil, dat het overtollig staat, zoo als bij* At enim, sed enim cet. 3) *dikwijls staat het overtollig, bij voorb.* quia enim, Terent. Heaut. I, 2, 14. IV, 5, 52. Plaut. Amph. II, 2, 34: quippe enim, Cic. Or. II, 54: sed enim, Virg. Aen. I, 19 (23). Ovid. Met. XIV, 641: *ook* Cic. Att. VI, 1 med. *zegt* sed enim *sinosopula* cet.: at enim, Terent. Eun. II, 3, 89. Cic. Phil. II, 2. XI, 8. Cic. Fin. II, 27: imo enim, Terent. And. V, 1, 4. Plaut. Pseud. I, 1, 29: verum enim, Terent. Ad. II, 1, 4 *en meermalen*: cf. n. 2: *dus ook* enim vero, verum enim vero cet. 4) *ook, bij voorb.* Virg. Ge. II, 104: *doch het kan ook zijn* maar, *of overtollig staan.* Not. enim *staat geern achter één of ook achter twee woorden van eene stelling: doch niet zelden staat het ook in het begin van eene stelling, bij voorb.* Plaut. Aul. III, 5, 26. Ib. Cas. V, 2, 14. Ib. Bacch. IV, 4, 51. Terent. Hec. II, 1, 41. Lucret. VI, 1275: *dus ook* Liv. XXXIV, 32 med. Enim ut jam ita sint cet. Ed. Gronov., *doch de* Ed. Drak. *heeft* At enim cet.: Ib. XXIII, 45 extr. *hebben de beste* Codd. enim nunc minor cet. *voor* en nunc cet., *zie* Gronov.: *ook* Cic. Tusc. IV, 13 med. Enim corporis temperatio cet., *doch de* Ed. Ernest. *heeft* Ut enim cet. *En hoe dikwijls kan het wel van die genen veranderd zijn, die gedacht hebben, dat* enim *niet voor aan kan staan.*

ENIMVERO *of* ENIM VERO *voor* VERO, *alwaar dus* enim *overtollig is*, 1) *alzins, in de daad, werklijk*, Terent. Phorm. III, 2, 43. Plaut. Pers. II, 2, 2. Amph. II, 2, 126: enimvero non ferendum, Cic. Verr. I, 26: cf. Liv. II, 45 post med. 2) *maar, doch*, Cic. Verr. III, 25 *en* 60. V, 39. Liv. II, 36 med. Tacit. Ann. II, 64 *en meermalen, waar voor ook* Verum enimvero *staat*, Terent. And. II, 3, 2. Not. enimvero *staat zoo wel in 't begin eener stelling, als ook achter een woord, dewijl* enim *voor en achter een woord staat.*

ENISE, *zie* Enixe.

ENISUS, a, um, *zie* Enitor.

ENITEO, ui, 2. *uitglinsteren, uitblinken, uitschijnen*, Virg. Aen. IV, 150: coelum enituit, Gell. XIX, 1: *van daar Tropisch, uitblinken, uitschitteren, zich vertonen, boven anderen voordoen, bij voorb.* Athenae enitebant, Cic. Flacc. 7: fruges enitent, Enn. ap. Cic. Tusc. II, 5: in quo virtus eniteret, Liv. IV, 3: virtus enituit, Cic. Mur. 14: studia enituerunt, Cic. Invent. I, 3: virtutem enituisse, Liv. XXII, 27: enituit campus, Virg. Ge. II, 211. Not. enituit cet. *kan ook van* enitesco *zijn.*

ENITESCO, ui, ĕre, i. q. eniteo, *bij voorb.* mel, Colum. IX, 14: gloria cum laude, Auct. ad Her. IV, 44: virtus, Sall. Cat. 54 (57): fama virtusque, Gell. XVII, 21: cf. Quintil. II, 5 extr. X, 5 post med.

ENITOR, nisus *en* nixus sum, 3. 1) *pogen, om er uit te komen*, Tacit. Ann. I, 65. XVI, 5. 2) *pogen, om iets uit te brengen: van daar baren*, Liv. XL, 4. Virg. Aen. III, 391. Ovid. Met. III, 344. Colum. VIII, 11. Curt. X, 6. 3) *in de hoogte klimmen*, Caes. B. C. II, 34. Ovid. Met. II, 64. Plin. H. N. XVIII, 28. Curt. VII, 11. Vellej. II, 127: *ook* seq. Accus., *bij voorb.* aggerem, Tacit. Ann. II, 20. 4) *in 't gemeen zich inspannen, pogen, zijn best doen, bij voorb.* eniti, ut cet., Cic. Att. IX, 15. XIV, 14 extr. ad Div. III, 10: de amic. 16: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* quod enitar, Cic. Att. XVI, 6. *Ook met den* Infinitivus, Terent. And. III, 4, 17: *ook* passive, *bij voorb.* ab iisdem enisum est, Sallust. Jug. 25 (27): *van daar* enixus *of* enisus, a, um, *staat ook* adjective, *bij voorb.* opera enixior i. e. *heviger grooter*, Plin. H. N. IX, 8 extr. Senec. Benef. VI, 17.

ENIXE *of* ENISE, *met ingespannen krachten, met moeite, ijverig, bij voorb.* suscipere causam, Cic. Sext. 16: dimicare, Liv. VIII, 17: operam dare, Ibid. VI, 40: aliquid praestare, Ibid. XXXI, 11: imperata facere, Ibid. XXXVII, 16: id enixe factum, Ibid. XXIII, 7: diem ad noctem in proeliis esse, Ib. XXXVI, 25: bellum instruere, Justin. XV, 1: enixius (enisius) adjuverunt, Liv. XXIX, 1: enixissime juvit, Suet. Caes. 5. Not. enise, enisius, *staat overäl* Liv. Ed. Drakenb.

ENIXIM *voor* enixe, Sisenn. ap. Non. 2 n. 301.

ENIXUS, a, um, *zie* Enitor.

ENIXUS *of* ENISUS, us, m. *het baren*, Plin. H. N. VII, 6. X, 63 *en* 64.

ENNAM i. e. etiamne, Fest.

ENNOSIGAEUS, i, m. *de aardbeweger, aardschudder; een bijnaam van* Neptunus, Juvenal. X, 182.

ENO, are, 1) *uitzwemmen, ontzwemmen, bij voorb.* e concha, Cic. Fin. III, 19: jam facile enabit, Plaut. Rud. I, 2, 81: in terram enavit, Liv. XXXIII, 41: in Erythraeam, Ibid. XLIV, 28: qui enare conati fuerant, Sallust. in Fragm. lib. III p. 967 Ed. Cort.: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* orbem fretis i. e. *doorvaaren*, Val. Fl. V, 316: valles, Sil. III, 662, i. e. *doorwandelen, doorreizen, doorlopen: ook Tropisch, doorkomen, ontkomen, bij voorb.* freta pericli, Sil. XVI, 375: *ook ergens heen zwemmen, bij voorb.* in terram, Liv.: in Erythraeam, Liv., *zie hier voor.* 2) *uitvliegen, ergens heen vliegen, bij voorb.* insuetum per iter gelidas enavit ad Arctos, Virg. Aen. VI, 16, i. e. *is gevlogen, van* Daedalus: *dus ook* Sil. XII, 95: enaret (anima) in tenuis auras, Lucret. III, 590.

ENODATE, *duidlijk, bij voorb.* narrare, Cic. Invent. I, 21: enodatius explicare, Cic. Fin. V, 9 extr.

ENODATIO, onis, f. 1) *ontknoping d. i. de bevrijding van knopen*, 2) *ontknoping, Tropisch, ontwikkeling van eene duistere zaak, verklaring, bij voorb.* nominum, Cic. Nat. D. III, 24: cognitio enodationis indigens, Cic. Top. 7.

ENODIS, e, 1) *zonder knopen, bij voorb.* vitis, Colum. IV, 29, 8: truncus, Virg. Ge. II, 78: proceritas arborum enodi nitore spectabilis, Plin. H. N. V, 1 post med.: *van daar* 2) *Tropisch, zonder duisterheid, bij voorb.* gedichten, woorden, Plin. V, 17: *ook buigzaam, lenig, bij voorb.* artus, Claudian. in Eutrop. II, 361.

ENODO, avi, atum, are, *ontknopen, van knopen bevrijden, bij voorb.* vites, Cato R. R. 33: virgas ulmi, Colum. V, 6 ante med.: *van daar ophelderen, ontwikkelen, ontbinden, oplossen, bij voorb.* nomina, Cic. Nat. D. III, 24: praecepta enodata diligenter exposuit, Cic. Invent. II, 2: laqueos juris, Gell. XIII, 10: voluntatem contrariae legis, Auct. ad Her. II, 10: aliquid subtilius, Varr. ap. Non. 1 n. 149: quod quaero abs te, enoda, Acc. Ibid.: fata, Apul. Met. II ante med. p. 120: arcum, Ibid. V extr. i. e. *van pees berooven of bederven.*

ENORMIS, e, 1) *onregelmatig, bij voorb.* vici, Tacit. Ann. XV, 38: toga, Quintil. XI, 3, 139. 2) *overmatig, monsterächtig, monsterächtig groot, de gewoone maat te boven gaande, bij voorb.* corpus, Suet. Cal. 50: proceritas, Ibid. Vit. 17: umbra, Plin. H. N. XVII, 12: uniones, Ibid. IX, 35: gladius, Tacit. Agric. 36: hasta, Ibid. Ann. II, 14: colossus, Stat. Sylv. I, 3, 51: altum an enorme, Plin. Ep. IX, 26: senecta, Apul. Met. IX post med. p. 232 Elm.

ENORMITAS, atis, f. 1) *onregelmatigheid, bij voorb.* pedum, Senec. Constant. 18. 2) *monsterächtige gesteldheid of gedaante, bij voorb.* saxorum, Quintil. IX, 4, 27.

ENORMITER, *onregelmatig, bovenmatig, bij voorb.* ejaculari umbram, Plin. H. N. XXXVI, 10: admittere aliquid, Ibid. XXXVII, 6 extr.: enormiter lacta est, Senec. Nat. Quaest. I, 7.

ENOTESCO, tui, 3. *bekend worden*, Sueton. Oth. 3. Plin. Ep. II, 10. Tac. *Hist.* III, 34. Senec. Benef. III, 32.

ENOTO, are, 1) *uittekenen, optekenen, bij voorb. uit een Boek optekenen, opschrijven, of enkel schrijven, bij voorb.* meditabar, enotabamque, Plin. Ep. I, 6: figuras enotaret, Ib. VI, 16 med., i. e. *aftekenen*: vocabulum tribus literis i. e. *schrijven*, Quintil. I, 7 (13), 27. 2) *opmerken, waarnemen, gadeslaan, bij voorb.* signa, Apul. Met. IX extr. 3) *tekenen, bij voorb.* enotata pictis

pennis, Petron. 93 in. Ed. Anton.: foetem casibus pluribus, Apul. Met. IX ante med. p. 220 Elm.

ENOVO, are, *vernieuwen*, *bij voorb.* lanas enovata pictis pennis, Petron. 93 Ed. Burm.: *doch de* Ed. Anton. *heeft* enotata, *het welk gepaster is.*

ENS, tis, Substant., *eene zaak*, Quintil. VIII, 3, 33: entia, Ib. II, 14, 2.

ENSICULUS, i, m. *een kleine degen*, Plaut. Rud. IV, 4, 112.

ENSIFER, a, um, *een degen of zwaard dragende*, Ovid. Fast. IV, 388. Val. Fl. III, 406. Lucan. I, 665. Stat. Theb. IV, 321.

ENSIGER, a, um, i. q. ensifer, Ovid. Art. II, 56.

ENSIS, is, m. *zwaard*, *degen*, *is hetzelfde*, *als* gladius, *gelijk* Quintilianus X, 1, 11 *zegt*; *het komt dikwijls voor*, *bij voorb.* Virg. Aen. VII, 743 *en* 526. X, 387. Horat. Od. III, 1, 17. Ibid. Epod. XVII, 71. Ovid. Pont. II, 1, 66. Cic. (*als Dichter*) ap. Gell. XV, 6: cf. Cic. Nat. D. II, 63 ex Arateis: ensis stellatus jaspide, Virg. Aen. IV, 261: *en* eburnus, Ibid. XI, 11, scil. *ten aanzien van het gevest of de schede*: *van daar* ensem dare i. e. *soldaat maken*, Stat. Sylv. V, 2, 177: *van daar* 1) *voor de Koninglijke waardigheid*, Lucan. V, 61: 2) *voor den oorlog*, Stat. Sylv. IV, 7, 45. Sil. VII, 167: 3) *het gesternte* Orion, Val. Fl. II, 67.

ENTEROCELE, es, f. i. q. hernia, *eene breuk*, Martial. X, 56, 7. XI, 85, 5. XXVI, 13 ante med.: *van daar* Enterocelicus, a, um, *die eene breuk heeft*, Plin. H. N. XXVI, 8 post med.

ENTHEATUS, a, um, *door eene geestverrukking aangeblazen*, Martial. XII, 57, 11.

ENTHECA, ae, f. 1) *eene bergplaats tot bewaring*, *bij voorb. van geld*, *van daar* 2) *het geen tot iet behoort*, *bij voorb.* praedii i. e. *het geen mede tot het landgoed behoort*, *bij voorb. slaven*, *gereedschappen enz.*, *bij voorb.* praediis cum his enthecis, quae in ea possessione sunt, relictis, Ulpian. in Pandect. XXXII leg. 68.

ENTHEUS, a, um, 1) *door hooger geest bezield*, *dweepächtig*, *geestdrijvend*, *bij voorb.* turba, Martial. XI, 85, 4: tempora, Stat. Sylv. I, 2, 227: templa Sibyllae, Ibid. III, 5, 97: gradus, Senec. Troad. 674: manus, Ibid. Oedip. 628: cursus, Ib. Med. 382. 2) *door een geest drijvende*, *in geestverrukking zettende*, *bezielende*, *bij voorb.* mater, Martial. V, 42, 3, i. e. Cybele.

ENTHYMEMA, atis, n. 1) *elke gedachten*, Quintil. VIII, 5, 9. V, 10 in.: 2) *bijzonder een sluitreden*, *wanneer men uit het tegendeel besluit*, *en waar één van de drie stellingen ontbreken kan*, Cic. Top. 13 *en* 14. Quintil. V, 10 in. V, 14, 24. VIII, 5, 9. Juvenal. VI, 449.

ENUBO, psi, ptum, 3. 1) *buiten de familie of buiten zijnen stand in een' anderen trouwen*, *bij voorb.* Virginiam patriciam — plebeio nuptam, quod e patribus enupsisset, sacris arcuerant, Liv. X, 23: vestras filias enubere sinendo e patribus, Liv. IV, 4: extra filias, quae enupsissent prius quam cet., Liv. XXVI, 34 in., *alwaar het enkel trouwen is*: 2) *trouwen*, *zie hier voor.*

ENUCLEATE, Adv. *duidlijk of naauwkeurig*, *bij voorb.* perscribere ad aliquem, Cic. Q. Fr. III, 3: dicere, Cic. Brut. 9 *en* 30: disputare, Cic. Tusc. IV, 14: *bijzonder duidelijk*, *naauwkeurig*, *maar zonder optooizel van woorden*, *bij voorb.* facere elegantur & enucleate, Cic. Or. 9: dicere, Cic. Fin. IV, 3 in. V, 29 med.: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen* Cic. Brut. 30.

ENUCLEO, avi, atum, are, *ontschillen*, *van de schil bevrijden*, Marcell. Emp. 20: *van daar* 1) *iet van zijne duisterheid bevrijden*, *in 't licht zetten*, *naauwkeurig verklaren*, Cic. Tusc. V, 8. Partit. 17. Gell. XIX, 8: *van daar* enucleatus, a, um, *naauwkeurig*, *ten aanzien van de verklaring en voordragt*, *duidlijk*, *doch zonder opsiering*, *bij voorb.* genus dicendi, Cic. Or. 26 extr., i. e. *onopgesmukt*: *van daar* tenues & enucleatas voluntatum reprehensiones, Gell. VII, 3 post med., i. e. (*misschien*) *bloot*, *zuiver*, *gelijk terstond daar op staat* voluntates nudas. 2) *naauwkeurig inrichten*, *bij voorb.* enucleata suffragia, *met overleg en eene goede keuze ingericht*, Cic. Planc. 4.

ENODO, avi, atum, are, 1) *ontbloten*, 2) *Tropisch*, *onthullen*, *ontdekken*, *verklaren*, Cic. Leg. I, 9.

ENUMERATIO, onis, f. *de optelling van veele zaken bij de rei af*, Cic. Leg. III, 10. Brut. 63. Cic. ad Div. V, 12.

ENUMERO, avi, atum, are, 1) *uitrekenen*, *overrekenen*, *bij voorb.* enumerasti (id), quod ad te rediturum putes? Ter. Ad. II, 2, 28: dies, Caes. B. C. III, 105. 2) *optellen*, *berekenen*, *bij voorb. bij de rei af*, *bij voorb.* multitudinem beneficiorum, Cic. red. Quir. 2: stipendia septem & viginti, Liv. III, 58: proelia, Nep. Att. 18: vulnera, Prop. II, 1, 44: enumerare possum, quae sit descriptio cet., Cic., *zie hier na*: *van daar* a) *beschrijven bij de rei af*, *bij voorb.* familiam a stirpe ad hanc aetatem, Nep. Att. 18: proelia, Ibid. Hann. 5. b) *verhaalen*, *aanvoeren*, *bij voorb.* plura, Nep. Lys. 2: proelia, Ibid. Hann. 5: enumerare possum, quae sit descriptio cet., Cic. Nat. D. II, 47: qui praetereuntes pretium enumerari audiebant, Cic. Rosc. Am. 46, i. e. *hoorden daar van spreken*: 3) *tellen*, *bij voorb. geld*, *bij voorb.* peculium non potest enumerari, Plaut. Asin. II, 4, 9: qui praetereuntes pretium enumerari audiebant, Cic. Rosc. Am. 46, i. e. *hoorden*, *dat er eene zoo groote som geteld werdt*; *doch*, *zie hier voor*: *van daar* in plerisque, Cic. Brut. 32, i. e. *daar onder mede tellen enz.*

ENUNTIATIO, onis, f. 1) *het uitzeggen*, *de bekendmaking*, *verklaring*, *bij voorb.* rei, Quintil. VII, 3: 2) *eene stelling*, Cic. Fat. 10 *en* 12.

ENUNTIATIVUS, a, um, *het geen men van iet zeggen kan*, *bij voorb.* motus animorum enuntiativi corporum, Senec. Ep. 117: est enuntiativum de corpore, Ibid.

ENUNTIATRIX, icis, f. *eene vrouw*, *die iet voorzegt*, *bekendmaakster*, Quintil. II, 15 med.

ENUNTIO, avi, atum, are, 1) *uitzeggen*, *bij voorb. een geheim uitbabbelen*, *ontdekken*, *bij voorb.* mysteria, Cic. Or. I, 47. Cic. Mur. 11: consilia hostibus, Caes. B. G. I, 30: cf. Ibid. 4. Plaut. Poen. IV, 2, 66. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8: 2) *uitzeggen*, *met woorden uitdrukken*, *bij voorb.* rem verbo, Cic. Or. III, 42: aliquid verbis, Cic. Acad. I, 2: quidquid enuntiatur aut verum cet., i. e. *elke stelling*, Ibid. IV, 29: literas, Quintil. I, 5, 18, i. e. *uitspreken*, aliquid circuitu, Ibid. XII, 10, 16, i. e. *door omschrijving*: masculino genere cor. enuntiavit Ennius, Caesell. ap. Gell. VII, 2: *van daar* Enuntiatum, substantive, *eene stelling*, Cic. Fat. 9 *en* 12.

ENUPTIO, onis, f. *het trouwen buiten de familie*, *of buiten zijn stand in een' anderen*, *bij voorb.* gentis, i. e. e gente, Liv. XXXIX, 19: cf. Enubo.

ENUTRIO, ivi, itum, 4. 1) *voeden*, *opvoeden*, *bij voorb.* puerum, Ovid. Met. IV, 288, i. e. *opvoeden*, *zoogen*, *enz.* 2 sata, Colum. III, 3 in.: ut mero infusio enutriantur, Plin. H. N. XII, 1: purpurarum genus lutense putri limo & algense enutritum alga, Ibid. IX, 37. 2) *weiden*, *koesteren*, *Tropisch*, *bij voorb.* origines aedificiorum, Vitruv. II, 1, extr., i. e. *vergroten*, *vermeerderen enz.*

ENYO, us, f. 1) *krijgsgodin*, Bellona *genaamd*, Stat. Theb. VIII, 656. Sil. X, 203. 2) *voor* bellum, Martial. de spectac. XXIV, 3.

EO, ivi *en* ii, itum, ire, I) *gaan*, 1) *van menschen en andere levende schepzelen*, *bij voorb.* ad aliquem, Terent. Andr. III, 4, 20: in colloquium ad aliquem, Liv. XXXIV, 19: puella it in matrimonium sine dote, Plaut. Trin. III, 2, 4: in consilium, Cic. Cluent. 20, *van den Richter*, *te rade gaan*, *overleggen*, *om te stemmen*: celeriter isti, redisti, Cic. Phil. II, 32: cum irent, redirent, Ibid. 35: itque reditque viam, Virg. VI, 122, *gaat hier en ginds*: recta via ierant, Liv. XLIV, 43: in provinciam ii, Ibid. XLII, 34: pedibus ire *te voet gaan*, Plaut. Stich. II, 1, 20: *ook heet het te land reizen*, Liv. XXVIII, 17: ad forum, Terent. Phorm. II, 1, 82: i prae, sequor, Ibid. Andr. I, 1 extr.: i in malam rem *loop na de galg!* Terent. Phor. V, 7, 37: *dus ook* malam rem hinc ibis? Ibid. Eun. III, 3, 30: ire cubitum, Cic. Rosc. Am. 23: *of* in somnum, Plin. H. N. XXVI, 8 post med., i. e. *slapen gaan*, *te bed gaan*: in possessionem, Cic. Verr. I, 48. *Ook met den blooten* Accusativus, *bij voorb.* exsequias, Terent. Phorm. V, 37. Ovid. Am. II, 6, 7, *te lijke of te begravenis*: *dus ook* pompam funeris, Ovid. Fast. VI, 663: portus, Ibid. Her. X, 125. *Ook zegt men het niet alleen van gaan te voet*, *bij voorb.* ire equis, Liv. I, 14 extr. Ovid. Her. I, 46: *of* super equos, Justin. XLI, 3: *ook* in equis quatuor i. e. *rijden*, Ovid. Art. I, 214: *ook enkel* ire *rijden*, Virg. Aen. V, 554: *dus ook te scheep*, *bij voorb.* puppibus, Ovid. Her. XIX, 180: *ook enkel* ire, Virg. Aen. V, 769 *en* 777. Quintil. X, 7, 23: *te wagen*, *bij voorb.* in rheda, Martial. III, 47, 5: curru, Senec. Herc. fur. 196: *dus ook* in equis quatuor, Ovid., *zie hier voor*: pedibus *te land*, (*gevolglijk te paard enz.*), Liv., *zie hier voor*: *ook van vliegen*, *bij voorb. van* Iris, Virg. Aen. V, 607. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* it visere, Terent. Hec. I, 2, 114: ibat ferire, Prop. I, 1, 12: cf. I, 6, 34: volo ire — parare piscatum, Plaut. Most. I, 1, 63: *meermaalen met het* Supinum, *bij voorb.* cubitum, Cic. Rosc. Am. 23, *te bed gaan*: arcessitum, Terent. Eun. V, 2, 53: *wanneer vervolgends* eo *dikwijls met het* Supinum *gedeeltelijk voor* willen *staat*, *bij voorb.* cur te is perditum, Terent. And. I, 1, 107: eunt ereptum, Sall. Jug. 85 (90): eunt depressum, Plaut. Cist. I, 1, 39: mi-

mihi ire opitulatum, Ib. Mil. III, 1, 27: *gedeeltelijk zelfs overtollig is*, *bij voorb.* ire habitum, Plaut. Ciſt. I, 1, 4, *voor* habere: ut deſiſtas ire oppugnatum *voor* oppugnare, Plaut. Bacch. V, 2, 52: oportet ire operam datum, Ibid. Poen. III, 1, 9: ire dejectum, Horat. Od. I, 2, 15: neu — gentem perditum iret, Liv. XXXII, 22: *dus ook* ereptum eunt, Sall.: eunt depreſſum, Plaut.: cur te is perditum, Terent., *zie hier voor: ook met den* Dativus *in plaats van* ad, *bij voorb.* viro i. e. ad virum, Prop. I, 15, 8: cf. I, 20, 32. Sil. XV, 327: *ook met den* Ablativus, ſcil. a *of* e, *bij voorb.* ite ſacris, Ovid. Met. VI, 201: tectis, Valer. Flacc. III, 3: *ook Tropisch*, *op iet denken*, *tot iet vervallen*, *bij voorb.* ibit ad illud, Terent. Heaut. III, 1, 78: iſtuc ibam, Ibid. Ad. V, 3, 35, *ik dacht er op:* neſciebam, quorſum tu ires, Ibid. Eun. I, 2, 75. *Men merke ook aan* a) ire ad arma, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 15: ad ſaga, Cic. Phil. XIV, 1, i. e. *die aandoen*, *aantrekken.* b) in ſententiam ire, *met* pedibus, Cic. Red. Sen. 4. Liv. V, 9: *of zonder* pedibus, Cic. Q. Fr. II, 1, *een gevoelen (op het Raadhuis) toetreden*; *integendeel* ire in alia omnia, Cic. ad Div. I, 2, *het tegendeel ſtemmen.* c) ire in aliquem, Virg. Aen. IX, 424. Ovid. Faſt. V, 713, *losgaan op enz.* d) ire in ſaecula, Plin. Paneg. 55. Sil. XII, 312, *tot de laatſte nakomelingſchap komen*, *lang geroemd worden.* e) ire in aliquid, *overgaan in iet*, *daar in veranderd worden*, *tot iet worden*, *bij voorb.* aſparagus in ſemen, Cato R. R. 161: ſanguis it in ſuccos, Ovid. Met. X, 493: ſeges it in articulum, Colum. II, 12 extr. Plin. H. N. XVIII, 17 med.: Mulciber ibat in cineres, Stat. Theb. VI, 234: in corpus, *vleeſchig worden*, Quint. II, 10, 5: in exemplum, Tacit. Ann. III, 50, i. e. *worden:* valitudo it in melius, Ibid. XII, 68, *beter worden: bijzonder* in *of* per aliquid, *overnemen*, *zich laten welgevallen*, *zich inlaten*, *doen*, *maken*, *gebruiken enz.*, *bij voorb.* in ſudorem, *zweeten*, Flor. II, 4: in lacrymas *weenen*, Virg. Aen. IV, 413: in poenas, Ovid. Met. V, 668, i. e. *ſtraffen:* in ſcelus, Ibid. Faſt. VI, 526, i. e. *begaan:* per leges, Ibid. Her. XVI, 267, i. e. *overnemen*, *zich laten welgevallen:* per titulum nominis vetiti, Ibid. Triſt. V, 9, 32, i. e. *den naam tot opſchrift maken*, *het opſchrift gebruiken:* per diſciplinas, Quintil. I, 5 extr., i. e. *zich daar mede bezig houden: dus ook* per totas materias, Ibid. X, 5 extr.: per ſingulas partes, Ibid. VII, 1 extr.: per perſonas & adfectus, Ibid. I, 8, 7, i. e. *zich daar mede bezig houden*, *ze uitdrukken:* in rixam, *kijven*, Ibid. VI, 4, 14: in eosdem pedes, Ibid. IX, 4, 142, i. e. *dezelfde voetmaat in een vers gebruiken:* in ſententias, Ibid. IX, 3, 77, i. e. *aanbrengen*, *gebruiken:* iërat in cauſam praeceps, Liv. II, 27, i. e. *was de zaak toegedaan:* inficias, Terent. Ad. III, 2, 41. Quintil. IV, 2, 67, i. e. *loochenen:* exempla ire, Ovid. Triſt. V, 3, 27: per laudes i. e. *prijzen*, Ovid. Faſt. I, 15. f) i, *ga! loop! zoo als bij ons in toorn of ſpotternij*, Virg. Aen. IX, 634. Ovid. Her. III, 26: *dus ook* ſic eat, quaecunque, Liv. I, 26. 2) *van levenloze dingen*, *bij voorb.* clamor it ad aethera, Virg. Aen. XII, 409: tumor it, Ovid. Met. VI, 147: ſagitta, Ibid. VIII, 695: ſol, Ibid. Am. II, 1, 27: circulus per collum, Virg. Aen. V, 559: *ook met den* Dativus, it clamor coelo, Virg. Aen. V, 451: *van daar van rivieren*, *vlieten*, *ſtroomen*, Virg. Aen. VIII, 726. II) *komen*, *bij voorb.* unde is? Terent. Eun. II, 3, 13, *en meermaalen.* III) *vergaan*, *bij voorb.* homo it, Lucret. III, 525: dies it, Plaut. Pſeud. I, 3, 12. Ovid. Met. I, 682. Apul. Flor. p. 353: eunt anni, Ovid. Art. III, 62. IV) *gaan*, *voortgaan*, *bij voorb.* incipit res melius ire, Cic. Att. XIV, 15: optime it de Attica, Ibid. XII, 24 extr.: res ibat, Ibid. XIV, 20 extr. cf. Lucan. IV, 143. II, 304: in melius, Tacit. Ann. XII, 68: ſic eat, quaecunque, Liv. I, 26, *zie hier voor.* V) *verkocht worden*, *voor zekeren prijs*, Plin. H. N. XVIII, 23. Claudian. Eutrop. I, 203. VI) *voor* eſſe *zeer dikwijls bij Dichters*, *bij voorb.* ex humeris laxus amictus eat, Ovid. Art. III, 268: Non ibo inulta, Senec. Herc. Oet. 282: partus eat, Ovid. Her. XX, 194: cf. Ibid. Triſt. V, 8, 32. Virg. Aen. VI, 195. Not. a) itur, *men gaat*, itum eſt, Cic. Att. II, 1. b) iſſe *voor* iviſſe, Cic. Phil. XII, 13: *dus ook* iſſem, es, & cet. *voor* iviſſem cet. c) reus damnatum iri videbatur, Quint. IX, 2, 88: praeda videtur praedatum irier (*voor* iri), Plaut. Rud. IV, 7, 16.

EO, 1) *de oude* Dativus *van* is, ea, id, *ſtaat dikwijls* Adverbialiter, *en betekent* a) *daar heen*, Cic. Mur. 9. Att. II, 16. Caeſ. B. G. I, 25: *dus ook* acceſſit eo, ut cet., i. e. *hier toe enz.*, Cic. ad Div. X, 21: cf. Cic. Att. I, 11: eo imponere milites, Caeſ. B. G. I, 42: b) *zoo ver*, *bij voorb.* eo rem adducam, Cic. Roſc. Am. 34. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* eo conſuetudinis adducta res eſt, Liv. XXV, 8: cf. Plin. Paneg. 16. Flor. III, 12, *zoo ver in de gewoonte:* eo crevit, Liv. Praefat. *Ook ſtaat dikwijls* eo usque *zoo ver*, *of ook zoo lang*, *tot dien tijd toe*, Cic. Nat. D. II, 49. Liv. XXXIII, 19. XL, 8. 2) *de* Ablativus gen. neutr. a) *deswegens*, *daarom*, Cic. Quint. 2. Div. II, 20. ad Div. IX, 16. Liv. IX, 2, *en meermaalen.* b) *des te*, *bij den* Comparativus, Cic. Roſc. Am. 9. Att. XI, 11, *en meermaalen: dus ook* eo magis, Cic. Off. II, 14. III, 22 extr. *en meermaalen: ook ontbreekt* eo, *bij voorb.* melior, quo candidior, Plin. H. N. XXIV, 14 extr.: melior haec, quanto magis cet., Ibid. XXXIV, 18 med. c) *aldaar*, Cic. ad Brut. Ep. 2 in.: *van daar* eo loci i. e. eo loco, Cic. Sext. 31.

EODEM, Adv., 1) *de oude* Dativus *van* idem, *juist daar heen*, *bij voorb. leiden*, *ſcheiden*, *doen*, *gaan enz.*, Caeſ. B. G. I, 4. V, 11. Nep. Timoth. 3: *dus ook* addendum eodem, Cic. Amic. 18: eodem pertinere, Caeſ. B. G. I, 14: eodem congeri i. e. in eundem hominem, Liv. XXVII, 34. Not. Liv. I, 5 extr. ſciſcitando eodem pervenit, *alwaar* eo demum *dient gelezen te worden*, *zoo als* 2 Codd. *hebben*, *en* Drakenb. ad Liv. XXII, 14, *zegt*, *dat hij* eo demum *zou hebben laten drukken*, *als hij deze* 2 Codd. *toen gehad hadt.* 2) *de oude* Ablativus *aldaar*, *bij voorb.* eodem loco i. e. in eodem loco, Plin. Paneg. 1. Sueton. Cal. 53. Cic. Att. I, 13.

EOPSE *voor* EO IPSO, Plaut. Curc. IV, 3, 6.

EOS, ois, f. 1) *dageraad*, Ovid. Faſt. IV, 389. Senec. Herc. Oet. 614. 2) *het Oosten*, *het Morgenland*, Lucan. IX, 544.

EOUS, a, um, 1) *den dageraad betreffende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* ſidus, *zie hier na.* 2) *Oostersch*, *bij voorb.* partes, Horat. Od. I, 35, 31: Indi, Ovid. Am. II, 6, 1: domus Arabum, Virg. Georg. II, 115: thus, Martial. III, 64, 6, i. e. Arabicum: germina i. e. odores, Stat. Sylv. III, 3, 33: lux Eoa, i. e. oriens, Valer. Flacc. II, 643. Not. Eous, Subſtantive, 1) *de Morgenſter*, Virg. Georg. I, 288: 2) *het Oosten*, Ovid. Triſt. IV, 9, 22. 3) *één van de Zonnepaarden*, Ovid. Met. II, 153.

EOUSQUE, *zie* Eo.

EPANŎDOS, i, *is zekere herhaling van een woord*, *bij voorb.* Iphitus & Pelias mecum: quorum Iphitus aevo jam gravior (Virg. Aen. II, 434.), Quintil. IX, 3, 36.

EPANORTHŎSIS, is, i. e. *verbetering*, *bij voorb.* Brundiſium vel potius ad moenia adceſſi, Cic. Planc. 41.

EPAPHAERESIS, i. e. ablatio, detractio: *van daar* facit longam detonſis epaphaereſin capillis, Martial. VIII, 52, 9.

EPAR, *zie* Hepar.

EPASCOR, aſtus ſum, 3. *vreeten*, *opeten*: *van daar* epaſtus, a, um, *gegeten*, *opgegeten*, *bij voorb.* epaſtas eſcas, Ovid. Halieut. 119.

EPATICUS, *zie* Hepaticus.

EPHEBĀTUS, a, um, i. e. ephebus factus, Varr. ap. Non. 2. n. 551.

EPHEBĒUM, i, n. *eene plaats voor jongelingen*, *van daar de ſpeelplaats der jongelingen in het* Palaeſtra, Vitruv. V, 11. *Sommigen lezen* ephebium.

EPHEBĬCUS, a, um, i. e. ad ephebum pertinens, *bij voorb.* chlamyda, Apul. Met. X poſt med. p. 253. Elm.

EPHEBĬUM, i. q. ephebeum, *zie* Ephebeum.

EPHEBUS, i, m. *een volwaſſen mensch*, *jongeling*, *die uit de kindſche jaaren is*, *en*, *zoo als* Cenſorin. de die nat. 14. *zegt*, *het zestiende jaar achter den rug heeft*; *deze naam komt gemeenlijk alleen van* Grieken *voor*, Cic. Nat. D. I, 28. Horat. Epiſt. II, 1, 171: excedere ex ephebis, Terent. And. I, 1, 24, i. e. *het manlijke jaar bereiken*, *de kinderſchoenen uittrekken.*

EPHĒLIS, idis, f. *zomerſpruit*, Celſ. VI, 5.

EPHEMĔRIS, idis, f. *een boek*, *waar in men de dagelijkſche verrichtingen*, *gebeurenisſen of uitgaven opſchrijft*, *op onze wijze*, *een journaal*, *dagboek*, *kalender enz.*, Cic. Quintil. 18. Nep. Att. 13. Prop. III, 22, 20. Senec. Ep. 123 poſt med.

EPHIPPIĀTUS, a, um, i. e. ephippio inſtructus, *bij voorb.* equus, Caeſ. B. G. IV, 2, i. e. *die op een zadel of chabrak rijdt.*

EPHIPPĬUM, i, n. *het geen op een rijpaard gelegd of gedekt wordt*, *bij voorb. een zadel*, *zadeldek*, *chabrak*, *paardedek*, Caeſ. B. G. IV, 2. Varr. R. R. II, 7 extr. Gell. V, 5. Cic. Fin. III, 4 extr.: *het ſchijnt meer een dek of chabrak*, *dan onze hedendaagſche zadel geweest te zijn*: *van daar* Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, Horat. Ep. I, 14, 43, *als een ſpreekwoord*, *van de genen*, *die met hun lot niet te vrede zijn.*

EPHŎRUS, i, m. *opziener*, *Ephori waren in* Sparta *eene ſoort van hooge Overigheidsperſonen*, *die op de magt der Koningen en van den Senaat toezicht hadden*, *en die bepaalden*, Cic. Tuſc. I, 42. Leg. III, 7. Nep. Them. 7.

EPIBĀTA, ae, m. *ſcheepsſoldaat*, Hirt. B. Alex.

Alex. 11. Auct. B. Afric. 63. Vitruv. II, 8 poſt med.

EPICEDĬON, i, n. ſcil. carmen, *een lijkzang*, Stat. Epiſt. ante Sylv. lib. II, *ook* Sylv. V. 3 *en* 5, *in de opſchriften:* cf. Serv. ad Virg. Ecl. V, 14.

EPICHIRĒMA *of* **EPICHERĒMA**, ătis, n. *een redenkundige Syllogismus, waar van de ſtellingen in eene willekeurige orde ſtaan, en ook wijdloopiger opgeſteld kunnen wezen*, Quintil. V, 14. V, 10. VIII, 5. IX, 2.

EPICHYSIS, is, f. *zeker gereedſchap of huisraad, misſchien om te drinken*, Plaut. Rud. V, 2, 32. Varr. L. L. IV, 26.

EPICLINTAE, arum, *eene ſoort van aardbeving*, Apul. de mundo ante med. p. 65. Elm.

EPICOENUS, a, um, i. e. promiſcuus: nomina epicoena i. e. *wanneer het mannelijk en vrouwelijk geſlacht door een enkel geſlacht aangeduid wordt*, Quint. I, 4, 23. I, 6, 12.

EPICŎPUS, a, um, *met riemen voorzien*, *bij voorb.* phaſelus, Cic. Att. XIV, 16 in.

EPICROCUS, a, um, *dun van draaden*, *bij voorb. een kleed, dat eenvouwig* epicrocum (ſcil. veſtimentum) *heet*, Varr. ap. Non. IV. n. 227 Naev. ap. Varr. L. L. VI, 3: *ook* Feſt., *welke zegt, dat het is* genus amiculi croco tinctum, tenue & perlucidum: *van daar dun, van eene ſaus of ſoupe*, Plaut. Perſ. I, 2, 15.

EPĬCUS, a, um, *episch, d. i. het Heldendicht betreffende, bij voorb.* poëta, Cic. opt. gen. Or. 1, i. e. *Heldendichter, episch Dichter:* carmen, Quint. X, 1, 62, *episch gedicht, Heldendicht.*

EPIDICTĬCUS, a, um, i. e. demonſtrativus, Cic. Or. 13 extr.

EPIDIPNIS, ĭdis, f. *nadisch, nagerecht, deſert*, Martial. XI, 32, 7. Petron. 69.

EPIDRŎMUS, i, m. 1) *een ſtrik aan een net, om het op- en toe te trekken*, Plin. H. N. XIX, 1: 2) *het zal ook een ſtrik van een bed zijn*, Cato R. R. 13.

EPIGLOSSIS, ĭdis, f. *het beweeglijk dekzel der luchtpijp, de huig*, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 66: *ook ſtaat het in het* Grieksch, Gell. XVII, 11.

EPIGRAMMA, ătis, n. 1) *een opſchrift, titel*, Nep. Pauſ. 1. Petron. 115: *ook op het voorhoofd der ſlaven* (i. q. ſtigma), Petron. 103: *dewijl dergelijke opſchriften veelal uit verzen beſtonden: van daar* 2) *een kort gedicht, bijzonder, wanneer het zinrijk en vernuftig is, een puntdicht, bijſchrift*, Cic. Arch. 10. Not. Ablat. Plur. epigrammatis, Cic. Att. I, 16 extr. Genit. Plur. epigrammatum, Suet. Aug. 85: *en* epigrammaton, Martial. I, 1, 3. I, 118, 3: *ook* Ibid. Epiſt. ad lib. I.

EPIGRAMMATĬON, i, n. i. e. breve epigramma, Varr. L. L. VI, 3.

EPIGRUS, i, m. *een nagel*, Senec. Benef. II, 12: *anders ſtaat er ook* epiurus.

EPILIMMA i. e. genus viliſſimi unguenti, Feſt., *alwaar ſommigen* epalimma *willen lezen* (*van* ἐπαλείφω).

EPILŎGUS, i, m. *het ſlot der redenvoering*, Cic. Brut. 33. Or. II, 69. Planc. 34. Att. IV, 15.

EPINICĬUM, ſcil. carmen, *een zegelied*, Sueton. Ner. 43.

EPINYCTIS, ĭdis, f. 1) ſcil. puſtula, *een ſoort van booze zweeren, of puiſten, die gewoonlijk 's nachts uitbreken, nachtzweeren*, Celſ. III, 28. n. 15, *alwaar het in 't Grieksch ſtaat:* Plin. H. N. XX, 2 extr. 2) *een gezweer in de oogen, anders* ſyce *genoemd*, Plin. H. N. XX, 6 in., *ten zij dit met n. 1. het zelfde is.*

EPIPHONEMA, ătis, n. *de toeroeping*, Quint. VIII, 5.

EPIPHŎRA, ae, f. 1) *eene ſpraakfiguur, wanneer de laatſte woorden eenige maalen herhaald worden:* 2) *de ſtrooming der vochten in het ligchaam, eene zinking, bij voorb. op het oog enz.*, Cic. ad Div. XVI, 23. Colum. VI, 17 extr. Plin. H. N. XXIX, 6 poſt med. *tweemaal:* oculorum, Plin. H. N. XXIX, 12 extr.: ventris, Ibid. XXVIII, 14.

EPIRHEDĬUM, i, n. *misſchien* ſcil. lorum, *de riemen, waar mede het paard voor het rijtuig geſpannen wordt*, Juvenal. VIII, 66. Quintil. I, 5 extr.

EPISCENĬUM i. q. epiſcenos, Vitruv. VII, 5.

EPISCĒNOS, i, f. *het bovenſte deel van het tooneel*, Vitruv. V, 7.

EPISTĂTES *of* **EPISTATA**, ae, m. *opziener, beſtuurer*, Cato R. R. 55.

EPISTŎLA, ae, f. 1) *een brief, zendbrief, bij voorb.* epiſtolam complicare, Cic. Att. XII, 1 poſt med.: ſolvere, Cic. Att. XV, 4 poſt med.: concerpere, Cic. Att. X, 12: exarare, Ibid. XV, 1: efficere, Ibid. XIII, 26: ſignare, Sueton. Aug. 50: dictare, Cic. Att. VII, 13 extr.: inſcribere alicui, *aan iemand ſchrijven*, Ibid. VI, 3 poſt med.: reddidit mihi abs te epiſtolam, quam tu Id. Febr. dederas, Ibid. I, 20 in.: is ſenem per epiſtolas pellexit, Terent. Phorm. I, 2, 17, *door brieven, in brieven.* Not. tuas literas, quas pluribus epiſtolis accepi, Cic. Q. Fr. III, 1, 3, i. e. Couvert, *paket: van daar* ab epiſtolis, Sueton. Claud. 28, i. e. *ſecretaris of ſchrijver.* Not. epiſtolae, Plur., *voor* epiſtola, *bij voorb.* lectis ille epiſtolis, Juſtin. I, 6: ſcribit itaque & tertias epiſtolas, Ibid. XI, 12: per epiſtolas deprecatus, Ibid. XVII, 2: *hier toe kan misſchien ook behooren* per epiſtolas pellexit, Terent., *zie hier voor: verders* adſecerint epiſtolae tuae, Plin. Ep. X, 5: epiſtolae Lycormae, Ibid. 15. 2) *bijzonder het* Reſcript *of zendbrief van den Keizer*, Plin. Epiſt. X, 66 *en* 71.

EPISTOLĀRIS, e, *tot den brief behoorende, bij voorb.* charta, Martial. XIV, 11, *in het opſchrift.*

EPISTOLĬCUS, a, um, *briefswijze, in brieven vervat, bij voorb.* quaeſtio, Gell. XIV, 7 *en* 8.

EPISTOLĬUM, i, n. *een briefjen*, Catull. LXVIII, 2.

EPISTOMĬUM, i, n. *het geen in den mond of opening van een pijp of vat geſtoken wordt, om die naar goedvinden te ſtoppen, een kraan, ſponde, tap enz.*, Senec. Ep. 86: *ook* Varr. R. R. III, 5 extr.: *volgends ſommige* Edd.: *doch de* Ed. Geſn. *heeft* epitonus: *ook* Vitruv. IX, 9. X, 13. Pandect. XIV, 17 extr., *alwaar echter anderen* epitonium *daar voor lezen.*

EPISTYLĬUM, i, n. *de balken op het Kapiteel der pilaren, een Architraaf*, Vitruv. III, 5 extr. Varr. R. R. III, 5, 11. Plin. H. N. XXXVI, 14: cf. Feſt.

EPITAPHĬUM, i, n. *opſchrift op een graf, grafſchrift*, Cic. Tuſc. V, 12.

EPITHALAMĬUM, i, n. ſcil. carmen, *een bruiloftsvers of bruiloftsdicht*, Quint. IX, 3. Trebell. Poll. in Gallien. 11.

EPITHĒCA, ae, f. *bijvoegzel*, Plaut. Trin. IV, 3, 18.

EPITHĒMA, ătis, n. *het geen ergens van buiten opgelegd wordt, bij voorb. omſlag enz.*, Scribon. Larg. 160.

EPITHĔTON, i, n. *een bijvoeglijk woord*, Quint. VIII, 2, 10. VIII, 3, 20. VIII, 6, 29.

EPITOGĬUM, i, n. *het geen over de* Toga *aangetrokken wordt*, Quint. I, 5, 68.

EPITŎME, es, f. *of* **EPITŎMA**, ae, f. *een kort begrip, uittrekzel*, Cic. Att. XII, 5. XIII, 8. Colum. I, 1 med.

EPITONĬUM, i, n. 1) *de ſchroef aan een ſnaar-inſtrument, bij voorb. luit enz.: van daar* 2) *eene draaimachiene, bij voorb. een rad enz.*, Varr. R. R. III, 5 extr. Geſner. conf. Epiſtomium.

EPITOXIS, ĭdis, f. *de holligheid der* Catapulta, *waar in het ſchot ligt, de loop*, Vitruv. X, 15.

EPITRĪTUS *of* **EPITRITOS**, a, um, *een en een derde, zoo als vier tot drie, twaalf tot negen, veertig tot dertig enz.*, Gell. XVIII, 14.

EPITYRUM, i, n. *zeker gerecht uit ingelegde olijven*, Cato R. R. 119. Colum. XII, 47 extr. Plaut. Mil. I, 1, 24.

EPIURUS, i, m. *een ſpijker, nagel*, Pallad. in Novembr. VII, 14.

EPIZYGIS, ĭdis, f. *zeker deel der* Baliſta, Vitruv. X, 17.

EPŎDES, um, *eene ſoort van zeevisch*, Ovid. Halieut. 126, *en uit hem*, Plin. H. N. XXXII, 11.

EPŎDOS, i, m. & f. *zekere ſoort van gezangen of gedichten*, (*bij voorb. in* Horatius), *waarin, gelijk ſommigen verklaren, een kort vers op een lang volgt, zie* Diomed. 3. Mar. Victorin. Gramm. 1: *ook ſtaat* epodos, Quint. X, 1, 96, *alwaar echter de plaats wat duiſter ſchijnt.*

EPOLONI *voor* **ĔPULONES**, *zal men voormaals gezegd hebben, volgends* Feſt.

EPOPS, ŏpis, m. i. e. upupa, *eene hoppe*, Ovid. VI, 674. Virg. Culic. 252.

EPOS, n. *een Heldendicht*, Horat. Sat. I, 10, 43. Martial. XII, 96, 1: *hier ſtaat overal* epos: *een andere* Caſus *ſchijnt niet voor te komen: van daar* Epicus, a, um.

EPŌTO, are, 1) *uitdrinken.* 2) *opſlokken, in zich trekken, bij voorb.* quae Tyron (i. e. *Tyriſche purperkleur*) toties epotavere lacernae, Martial. II, 29, 3. 3) *verdrinken. Menigvuldigmalen komt voor* epotus *voor* epotatus, a, um, 1) *uitgedronken, bij voorb.* poculum, Cic. Cluent. 60: medicamentum, Liv. VIII, 18: amphora, Phaedr. III, 1, 1: flumina, Juvenal. X, 177: equus *voor* equi ſanguis, Martial. ſpect. 3, 4: 2) *binnen geſlokt of uitgezogen, bij voorb.* fretum, Ovid. Pont. IV, 10, 28: ubi terreno Lycus eſt epotus hiatu, Ibid. Met. XV, 273: cum ſol & vapor, omnibus epotis humoribus, exſuperarint, Lucret. V, 385: equus, Martial., *zie hier voor.* 3) *verdronken, verdaan door drinken, verzopen, bij voorb.* (argentum) comeſum, expotum cet., Plaut. Trin. II, 4, 5, *alwaar* expotum *voor* epotum *ſtaat.*

EPŌTUS, a, um, *zie* Epoto.

EPŬLAE, arum, f. 1) *ſpijze of ſpijzen, bijzonder, wanneer er van kostbare geſproken wordt, het eten, bij voorb.* menſae conquiſitiſſimis epulis exſtruebantur, Cic. Tuſc. V, 21: epulis menſas inſtruere, Ovid. Met. VIII, 571: vino & epulis onerati, Sall. Jug. 76 (79): menſas epulis onerare, Virg. Georg. IV, 378: epulis-

lis eximere famem, Ibid. Aen. I, 216 (220): epulas draconi dare, Ibid. IV, 484: cui ſtragula veſtis, blattarum ac tinearum epulae, Horat. Sat. II, 3, 119: *van daar* 2) *een gastmaal, traſtement, ſmulpartij, bij voorb.* carmina cantata in epulis, Cic. Brut. 19: epulis & viſcerationibus pecunias profundere, Cic. Off. II, 16: ſepulcrum epulis celebrare, Cic. Flacc. 38: epulas adire, Ovid. Am. I, 4, 1: inire, Cic. Leg. II, 25: epulis adcumbere divum, Virg. Aen. I, 79 (83): adhibere aliquem epulis, Ibid. V, 63: inter epulas, *over de maaltijd, onder het eten*, Sall. Jug. 66 (70): epulas inſtruere & parare, Liv. XXVI, 13. 3) *Tropisch, bij voorb.* diſcendi, Cic. Top. 5: animus ſaturatus bonarum cogitationum epulis, Cic. Div. I, 29: oculis epulas dare, Plaut. Poen. V, 4, 2. Not. *ook hebben de Ouden* Singul. epula, ae, *gezegd, volgends* Feſt.

EPULĀRIS, e, *de ſpijzen, het eten, of het gastmaal betreffende, bij voorb.* adcubitio, Cic. Senect. 13, i. e. *het liggen aan tafel om te eten:* ſacrificium, Cic. Or. III, 19, i. e. *met eene maaltijd of gasterij verbonden:* dies, Sueton. Dom. 13: ſermo, Apul. Met. II poſt med. p. 123. Elm., *het ſpreken over tafel, dischreden.*

EPULĀTĬO, onis, f. *het ſpijzigen of gastereeren*, Cic. ap. Colum. XII, 3. Petron. 141. Sueton. Calig. 18. Valer. Max. II, 5 ex. 4. Lucil. ap. Non. 3. n. 87.

EPŬLO, ōnis, m. 1) *die een gastmaal aanricht of bezorgt: van daar* Triumviri (*drie mannen*) *en naderhand* Septemviri (*zeven mannen*) epulones (*ook* epulonum) *waren drie, vervolgends zeven, heeren in* Rome, *die voor* Jupiter, *en andere Oppergoden eene offerande, benevens eene plegtige maaltijd, aanrichtten, en dit maal vervolgends zelven plagten te gebruiken, bij voorb.* triumviri epulones, Liv. XXXIII, 42 in.: tres viros epulones, Cic. Or. III, 19: ſeptemvir epulonum, Plin. Ep. II, 11: qui ſeptemvirum epulonum aut Salius eſt, Gell. I, 12 in.: *ook* Singul. epulo, Enn. ap. Varr. L. L. V, 8: triumvir epulo, Liv. XL, 42: 2) *de gast bij eene gasterij of gastmaal, een eter, bij voorb.* frequens numerus epulonum ibi (erat), Apul. Met. II ante med. p. 123. Elm.: epulonum exſpectatio, Ibid. X ante med. p. 246: inter ſuos epulones, Ibid. IX poſt med. p. 235: *van daar een eter, d. i. die geern eet, vraat, bij voorb.* epulones & bibones, Jul. Firmic. Matheſ. V, 4 extr.: *hier toe behoort zeker ook n.* 1. *want zij ſmulden, gelijk boven gezegd is, in naam der Goden, voor welke eigenlijk die maaltijd was aangericht.*

EPŬLOR, atus ſum, ari, *eten, bijzonder, wanneer er van eene ordenlijke maaltijd of gastmaal, gasterij, geſproken wordt, ſpijzigen, ſmullen, bij voorb.* epulatos cum matre, Cic. Tuſc. I, 47: in publico, Liv. XXIV, 6: ſaliarem in modum, Cic. Att. V, 9: modice cum ſodalibus, Cic. Senect. 13: apud aliquem, Tacit. Hiſt. III, 38. Vellej. II, 101: res exquiſitiſſimae ad epulandum, Cic. Fin. II, 28: epulabātur more Perſarum luxurioſius, Nep. Pauſ. 3: epulatus es impia gnatos dape, Senec. Thyeſt. 1004: epiglottis arteriam in epulando operit, ne ſpiritus cet., Plin. H. N. XI, 37. Sect. 66. Not. epulanda, Ovid. Met. XV, 110. Senec. Troad. 1108, i. e. comedenda. *Ook zegt* Priſcianus, *dat de Ouden ook* epulo, are, *gezegd hebben.*

EPŬLUM, i, n. *een gastmaal, traſtement, gasterij, bij voorb.* epulum alicui dare, Cic. Mur. 36: *of* praebere, Suet. Aug. 98: funebre, Cic. Vat. 12: magnificentiſſimum, Ibid. 13: in epulo adcumbere, Ibid. 12: Jovis epulum fuit ludorum cauſa, Liv. XXV, 2 extr. XXVII, 36: poſt ludos epulum, Liv. XXXIX, 46.

EQUA, ae, f. *een paard van het vrouwlijk geſlacht, merrie*, Horat. Od. II, 16, 35. Varr. R. R. II, 7, 4, *en meermaalen.* Not. Equis *is meer in gebruik dan* equabus, *bij voorb.* ex his equis nati cet., Varr. R. R. II, 1, 19: aſinus converſatus equis, Colum. VI, 37, 8: lac tenuiſſimum camelis, mox equis, Plin. H. N. XI, 41: Equabus *ſtaat* Pallad. Mart. 13 in. *tweemaal, opdat er geene dubbelzinnigheid zou zijn.*

EQUARĬUS, a, um, *zich met paarden bezig houdende, de paarden betreffende, bij voorb.* medicus, Valer. Max. IX, 15, 2, i. e. *paardendoctor: van daar* equarius ſcil. ſervus, Solin. 45 (57), i. e. *paardenknecht, ſtalbediende:* equaria ſcil. res, i. e. *ſtoeterij of kudde paarden, bij voorb.* habui grandes — equarias, Varr. R. R. II. Prooem. extr.

EQUES, ĭtis, m. & f. 1) *elk, die te paard zit, een rijder of ruiter*, Liv. XXVIII, 9 poſt med. Martial. XII, 14 extr. Plin. H. N. X, 1 in. 2) *bijzonder een ſoldaat te paard, een ruiter, is bekend, bij voorb.* Cic. Dejot. 10. Caeſ. B. G. II, 38, *en meermaalen. Ook ſtaat* eques *zeer dikwijls voor* equites *de ruiterij, kavallerij, bij voorb.* integrum equitem *de geheele ruiterij*, Liv. III, 70 med.: cf. XXX, 11 extr. XXXIII, 7 extr. *en meermaalen:* cf. Auct. B. Hiſp. 15. Sueton. Galb. 12. Curt. III, 2. 3) *een Ridder, dewijl de Romeinſche Ridders welëer niet dan ruiters geweest waren*, Cic. Cluent. 55. Font. 8, *en meermaalen:* equites illuſtres, Cic. Verr. III, 24. Liv. XXX, 18, i. e. *aanzienlijke, voorname Ridders: ten tijde der Keizers waren* equites illuſtres *een voortreflijker ſoort derzelven, zij droegen den* latum clavum, *hadden* cenſum ſenatorium cet., Tacit. Ann. IV, 59. VI, 18. XI, 4. *Deze Ridders maakten onder de drie ſtanden van* Rome *den tweeden uit, en hadden eene bevoorrechte plaats in het Schouwburg: van daar* eques i. e. *de Ridderſtand*, Sueton. Calig. 26: poſtulante equite, Ibid. Aug. 34: cf. Ibid. Ner. 11: *van daar* ſpectare in equite i. e. *onder de Ridders, gevolglijk op hunne banken*, Sueton. Domit. 8: *van daar de zitplaats der Ridders in de Schouwſpeelen, bij voorb.* ſpectare in equite, Sueton. Dom. 8, *zie hier voor:* 4) *het ſchijnt voor* equus *te ſtaan*, Virg. Georg. III, 116: Lapithae equitem docuere inſultare ſolo & greſſus glomerare ſuperbos: *bijzonder bij* Ennius: quadrupes eques: *doch, men ſchijnt te gelijk mede aan den rijder te moeten denken: zie van deze beide plaatzen*, Gell. XVIII, 5: *ook zou men hier toe kunnen brengen* equitis aëni, Martial. XI, 22, 1: *doch, het kan ook zijn, rijder.*

EQUESTER, ſtris, ſtre, 1) *het geen te paard geſchiedt of is, den rijder betreffende, tot hem behoorende, van hem afkomſtig enz., bij voorb.* copiae, Cic. Fin. II, 34, *troepen te paard:* proelium, Caeſ. B. G. III, 2, i. e. *te paard of van ruiters:* ſpolia equeſtria, Liv. VIII, 7, i. e. equiti detracta: ſtatua i. e. *te paard*, Cic. Phil. IX, 6: aes, i. e. quod equiti dabatur, Feſtus: diſciplina, Tacit. Germ. 32: tumultus, Liv. XXX, 18, i. e. equitum: *dat ook* auxilium, Ibid., i. e. equitum: terror, Ibid. XXVII, 42. Not. Neptunus *heet* equeſter (*anders* Conſus), Liv. I, 9, *omdat hij de paarden zal voortgebracht hebben, zoo als* Virgilius Georg. I, 13, *zegt:* 2) *van paarden of tot paarden behoorende, bij voorb.* pes, Senec. Thebaid. 396: 3) *de Ridders betreffende, bij voorb.* ordo equeſter, Cic. Planc. 35, *de Ridderſtand, die na den Raadsheerſtand, en voor den Volksſtand kwam:* locus, Cic. Agr. I, 9, i. e. *ſtand, waardigheid van eenen Ridder:* cenſus, Cic. Q. Fr. I, 2, 2. Liv. V, 7: ordo i. e. locus, Plin. H. N. V, 1: *of* dignitas i. q. ordo, locus, *ſtand, waardigheid*, Nep. Att. 1: militia, Sueton. Claud. 25, *ridderlijke krijgsdienst, d. i. karakter, plaats bij het leger, en deze waren de Bevelhebbersplaatzen*, tribunatus *bij het Romeinſche voetvolk, en* praefecturae *bij de ruiterij enz.: van daar* equeſtria, ſcil. loca, Senec. Benef. VII, 12. Sueton. Calig. 26. Petron. 126, *de zitplaatzen der Ridders bij de Schouwſpelen, die anders* quatuordecim *heetten.*

EQUĬDEM *is het zelfde als* quidem i. e. a) *ten minſten, waarächtig, wel, ik voor mij, bij voorb.* Equidem non video cet., Cic. Senect. 21: equidem doleo, Cic. Att. VI, 3 ante med.: quod demiror equidem, Ibid. XIV, 14 in.: non equidem recuſo, Cic. Fin. III, 2 extr.: video equidem, Ibid.: equidem nunquam domum miſi epiſtolam, Cic. ad Div. II, 10 in.: equidem putabam, Ibid. VI, 4 in.: jocabar equidem, Terent. Eun. II, 3, 86: equidem pol in iſtam partem adcipio, Ibid. V, 2, 37: quod equidem ſciam, Plin. H. N. II, 25 med.: *of* quod equidem noverim, Ibid. 98, i. e. *zoo veel ik weet, mijns weetens: doch, de zin verliest niets, wanneer* equidem *in deze plaatzen geheel niet vertaald wordt, bij voorb.* quod demiror equidem, Cic., *waar over ik mij verwonder enz. Ook ſtaan er woordjens van betuiging bij, bij voorb.* equidem pol, Plaut. Moſt. I, 3, 21. Terent. Eun. V, 2, 37: equidem hercle, Plaut. Poen. III, 1, 5. Terent. Phorm. V, 2, 24: equidem ecaſtor, Plaut. Men. IV, 2, 94: *dus ook* equidem certo, Plaut. Amph. I, 1, 291: equidem certe, Virg. Ecl. IX, 7: b) *dikwijls ſchijnt het niet vertaald te kunnen worden, zie hier voor, en cf.* Terent. Eun. II, 3, 87. Hec. I, 2, 10, *en meermaalen: ten minſten is het over het geheel onzeker, wat het beteekent, en de zin verliest gemeenlijk niets, ſchoon het onvertaald blijft: het is er mede, als met* quidem. Not. *Dewijl* equidem *bij* Cicero *en anderen dikwijls met den uitgang der eerſte perſoon ſtaat, geloven ſommigen, dat het uit* ego *en* quidem *ſaamgeſteld is, en gevolglijk alleen bij den uitgang in de eerſte perſoon kon ſtaan: doch,* 1) *het ſtaat dikwijls bij andere perſoons-uitgangen, bij voorb.* equidem credibile non eſt, Cic. Att. XIII, 26: equidem audiebamus, Cic. Sext. 57 extr.: equidem tuit, Cic. Phil. 34 med., *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* quidem: equidem mihi videntur, Varr. R. R. I, 5: Inſanit hic equidem, Plaut. Men. II, 2, 35: Non equidem hoc dubites, Perſ. V, 45: equidem praedicant, Plin. H. N. XVIII, 35 poſt med.: decet te equidem vera proloqui, Plaut. Aul. II, 2, 18: Huic equidem Antipho inquit, Cic. Div. II, 70, *alwaar* Erneſti *uit één* Cod. quidem *heeft laten drukken:* quod vanum equidem hoc conſilium (eſt), Sall. Cat. 52. §. 16. Ed. Cort.: equidem,

dem, credo, mea vulnera restant, Virg. Aen. X, 29., *alwaar* equidem *beter op* restant *dan op* credo *past:* Romae equidem concursum est, Suet. Cal. 6. in. Ed. Graev. & Burm., *maar de* Ed. Ernest. *heeft* quidem: *om van veele plaatzen te zwijgen, alwaar reeds door de Uitgevers* equidem *in* quidem *zonder noodzaak veränderd is:* 2) *ook staat er* ego *bij, bij voorb.* amavi equidem ego, Plaut. Men. II, 1, 40: Equidem ego trado cet., Sallust. Jug. 10 §. 6 Cort.: equidem ego sic aestumo, Ibid. Cat. 51 §. 15 Cort. *gevolgelijk kan het niet uit* ego *en* quidem *saamgesteld zijn.*

EQUIFĔRUS, i, m. *een wild paard, bij voorb.* equiferorum, Plin. H. N. XXVIII, 13 in.: de equiferis, Ibid. 10 post med.

EQUILIS, e, *de paarden betreffende enz., bij voorb.* equile, scil. stabulum, Varr. R. R. II, 7 extr. Cato R. R. 14. Sueton. Calig. 55, *paardenstal.*

EQUIMENTUM, i, n. *loon voor den springhengst*, Varr. ap. Non. 2 n. 9. *sommigen lezen* Aequimentum; *doch het eerste schijnt beter.*

EQUINUS, a, um, *van paarden, paarden betreffende, bij voorb.* seta, Cic. Tusc. V, 21, *paardenhair:* pecus, Varr. R. R. II, 7, *paardenvee:* lac, Varr. R. R. II, 11: emtio, Ibid. II, 7, *paardenkoop d. i. koop van paarden:* homines equinis pedibus, *paarden voeten*, Plin. H. N. IV, 13: cervix, Horat. Art. 1.

EQUĪO, ire, *wordt van merriën gezegd, als zij naar den hengst willen, paardig zijn*, Plin. H. N. X, 63 extr.

EQUIRĬA, um *of* orum, n. scil. solennia, *schouwspelen ter eere van Mars, die te paard of te wagen gehouden werden, in het* Campus Martius *of, als deze plaats vol water was, op een gedeelte van den* mons Coelius: *zij waren dubbel,* 1) III Calend. Mart.: 2) Prid. Cal. Mart., Ovid. Fast. II, 859. III, 519. Varr. L. L. V, 3. Fest. in Equiria *en* in Martialis Campus.

EQUIRINE *een vloek (zoo als* Ecastor *enz.) bij Quirinus*, Fest.

EQUISO, onis, m. *die de paarden bezorgt, berijder, stalbediende*, Valer. Max. VII, 3 ex. 2. Varr. ap. Non. 2 n. 288: *ook heet dus* 1) *een ezeldrijver*, Val. Max. VII, 3 ex. 1: 2) equisones nautici, Varr. ap. Non. Ibid., i. e. qui fune navem per flumen trahunt.

EQUITĀBILIS, e, *rijdbaar, d. i.* 1) *waar men rijden kan, bij voorb.* planities, Curt. IV, 9: 2) *dat men berijden kan, bij voorb.* equus cet.

EQUITĀTĬO, onis, f. *het rijden*, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.

EQUITĀTUS, us, m. 1) *het rijden*, Plin. H. N. XXVIII, 15 extr.: 2) *de ruiterij, d. i. de soldaten te paard, is bekend, bij voorb.* Cic. ad Div. VII, 1. Cic. Att. IX, 13. Nep. Hann. 3 cet., *ook* Plural. Caes. B. C. I, 61. Sall. Jug. 46 (50). Auct. B. Hisp. 37. Flor. III, 11 post med.: 3) *de paarden der ruiterij*, Caes. B. C. III, 58 extr.: 4) *de Ridders of de Ridderstand, bij voorb.* equitatus ille, quem in clivo Capitolino collocaram, Cic. Att. II, 1 post med.: qui ad equitatum trahebantur, Plin. H. N. XXXIII, 2 med.

EQUITĪUM, i, n. scil. armentum, *paardenvee, stoeterij*, Pandect. VI, 1, 1. VII, 8, 12.

EQUĬTO, are, *rijden* 1) *van menschen*, *bij voorb.* in equuleis, Cic. Verr. IV, 20: in equo, Pandect. IX, 2, 57: *ook volstrekt, bij voorb.* in exercitu, Cic. Dejot. 10: lassitudo equitandi, Plin. H. N. XXIII, 1 post med.: Afer equitavit per undas, Horat. Od. IV, 4, 42: cf. I, 2, 51. Justin. XLI, 2: Not. equitare dicebant veteres pro equo publico merere, Fest.: 2) *van paarden, voor gaan*, Lucil. ap. Gell. XVIII, 5: Not. equitari *gereden worden, bij voorb.* omnes (cameli) equitantur, Plin. H. N. VIII, 13: perfidum flumen equitatur, Flor. III, 4 extr., *alwaar sommigen lezen* per perfidum cet.

EQUŬLA, ae, f. i. q. equa, *als men bij verkleining spreekt*, Plaut. Fragm. ap. Priscian. 3. Varr. ap. Non. 2 n. 290, *alwaar sommigen lezen* equilam *voor* equulam.

EQUULĔUS, i, m. 1) *een jong paard, veulen*, Cic. Verr. IV, 20 *tweemaal*, Liv. XXIII, 31 extr.: 2) *een houten machine, bijna in de gedaante van een paard, waar op de slaven gezet en uitgerekt werden, de pijnbank, bij voorb.* in equuleum conjici, Cic. Tusc. V, 5, *of* ire, Ibid., *of* imponi, Ibid. *en* Curt. VI, 10, i. e. *op de pijnbank gebracht worden.* Not. *Men schrijft ook* Eculeus, *bij voorb.* Cic. Mil. 21 extr. Cic. Dejot. 1 extr., *alwaar het de pijnbank is.*

EQUŬLUS, i, m. *een paardjen, veulen*, Varr. II, 7, 13: *dus ook* in equulo, Cic. Nat. D. II, 14 Ed. Ernest.

EQUUS, i, m. 1) *een paard, bij voorb.* in equo sedere, Cic. Verr. V, 10: ex equo pugnare, Cic. Nat. D. II, 2. Liv. I, 12 extr., i. e. *te paard: dus ook* ex equis colloqui, Caes. B. G. I, 43: ire in equis, Ovid. Trist. V, 7, 14: *ook* equis ire i. e. *rijden, te paard gaan*, Liv. I, 14 extr.: quid legati in equis & tribuni? i. e. *te paard*, Cic. Phil. 25: vehi in equo, Cic. Div. II, 68, *rijden:* vehi equo, Nep. Dat. 4, i. e. *rijden:* equo advectus ad ripam, Cic. Div. I, 28: insilire in equum, Liv. VI, 7: adscendere in equum, Cic. Senect. 10: equum conscendere, Liv. XXIX, 2: ex equo desilire, Caes. B. G. IV, 2: ex equo descendere, Cic. Senect. 10: *of* equo descendere, Sallust. ap. Non. 4 n. 5: cadere ex equo, Cic. Cluent. 62: equum concitare in aliquem, Nep. Pelop. 5, *of* admittere, Caes. B. G. I, 22. Ovid. Art. II, 732, i. e. *jaagen enz.: dus ook* agere, Curt. VII, 4 extr.: sustinere, Cic. Acad. IV, 29, i. e. *in het lopen ophouden enz., te rug houden:* aliquem in equum inferre, Caes. B. G. VI, 29, *of* tollere, Cic. Dejot. 10: imponere, Curt. III, 11: equo circumire, Sallust. Cat. 59 (62): jungere equos, Ovid. Met. II, 118. Virg. Georg. III, 114: rheda juncta equis, Cic. Att. VI, 1 extr.: equus calces remittit *slaat achter uit*, Nep. Eum. 5: equum immisi ad cet. i. e. *ik joeg voort enz.*, Galba in Cic. Ep. ad Div. X, 30 med.: equis insignibus — reportati, Cic. red. Sen. 11, i. e. *triumferend, met triumfpaarden:* si auditor tanquam equus non facit, Cic. Brut. 51 extr., i. e. *zich niet roert, niet van de plaats is te krijgen, gelijk een kwaad paard:* homo equo clarus, Apul. Met. VIII in., i. e. *een Ridder:* merere equo, Cic. Phil. 1, 8. Liv. V, 7. Ovid. Fast. III, 130. Sueton. Gramm. 9, *te paard dienen, ruiter zijn:* ad equum rescribere, Caes. B. G. I, 42, i. e. *tot ruiter maken.* Not. 1) equi bipedes, Virg. Georg. IV, 389, *zeepaarden;* equus

fluviatilis, Plin. H. N. VIII, 21, i. e. hippopotamus, *rivierpaard, Nijlpaard.* b) equi *voor, ruiterij: van daar* equis viris *of* equis virisque *met alle magt*, Cic. ad Div. IX, 7. Offic. III, 33 in., *eigenlijk met ruiterij en voetvolk: zoo als het staat* Flor. II, 7 quatiebat omnia equis virisque, *doch het kan ook zijn, met alle magt: dus ook bijna* tarditatem currigam tum equis — tum quadrigis poëticis, Cic. Q. Fr. II, 15 in.: 5) equus ligneus, Plaut. Rud. I, 5, 10, i. e. navis. d) equus Trojanus, *eigenlijk, Trojaansche paard, d. i. het houten paard, waar door de Grieken de Trojaanen bedrogen en bedwongen*, Hyg. f. 108. Virg. Aen. II. *van daar een Tooneelspel van* Livius Andronicus, Cic. ad Div. VII, 16: *van daar Tropisch, van geheime lagen, of samenzweering*, Cic. Mur. 37: e) equus *is een gestarnte, anders* Pegasus *genoemd*, Hygin. Astron. II, 18. III, 17. Colum. XI, 2, 24. Plin. H. N. XVIII, 26 ante med. Cic. Arat. 385: 2) *een krijgstuig, anders* aries *genoemd*, Plin. H. N. VII, 56 med. Prop. III, 1, 25. Not. a) equum *voor* equorum, Sil. XII, 681: b) equus curtus i. e. *kortstaart, zonder staat, dat misschien jaarlijks (of in zekere jaaren) aan Mars geöfferd werdt*, Prop. IV, 1, 20: cf. Fest. in Caviares *en* October equus.

ERĀDICĪTUS, Adv., *ten gronde toe, geheellijk, bij voorb.* reperire malefacta, Plaut. Most. V, 1, 62.

ERĀDĪCO *of* **EXRADĪCO**, avi, atum, are, *met wortel en al uitscheuren*, Varr. R. R. I, 27: *van daar Tropisch*, 1) *uitroeijen, te gronde helpen, bij voorb.* dii te eradicent! Terent. Heaut. III, 3, 28: 2) aures, Plaut. Epid. III, 3, 53, i. e. *plaagen*, scil. *door het verhaalen of vertellen.*

ERĀDO, si, sum, 3. 1) *uitkrabben, uitschrappen, afschrabben, afschrappen, bij voorb.* terram rastris, Varr. L. L. IV, 31: medullam, Colum. de arb. 9. Plin. H. N. XVII, 21 extr.: Zopissam navibus, Plin. H. N. XXIV, 7: genas, Prop. 8, 26: 2) *Tropisch, uitschrappen d. i. verdelgen, uitstrijken, in vergetelheid brengen, bij voorb.* vitae tempora, Ovid. Trist. IV, 9, 5: elementa cupidinis, Horat. Od. III, 24, 51: tumorem ex animo, Senec. Thyest. 519: vitia, Senec. Ep. 11: aliquem albo Senatorio, Tac. Ann. IV, 42: in locum erasorum, Plin. Paneg. 25, i. e. *uitgeschrapten.*

ERĂNUS, i, m. *een samengelegd geld, Collecten geld, Collecte, inzameling*, Plin. Epist. X, 93. Trajan. Ibid. 94.

ERĀSUS, a, um, *zie* Erado.

ERCĪSCO, erctum, *zie* Hercisco.

ERĔBEUS, a, um, *onderäardsch, helsch*, Ovid. in Ibin 227.

ERĔBUS, i, m. 1) *eene onderäardsche Godheid van het manlijk geslacht; van hem en den nacht* (Nox) *zijn verwekt* Fatum, Senectus, Mors cet., Hyg. fab. Praef. Cic. Nat. D. III, 17. Virg. Aen. IV, 511: 2) *de onderwereld, het rijk der dooden*, Virg. Georg. I, 471. Aen. VI, 247. Val. Fl. II, 120. Senec. Oedip. 160. Ibid. Herc. Oet. 1369: virgo Erebi i. e. Tisiphone, Val. Fl. IV, 407.

ERECTE, Adv., *hartig, vrijmoedig, bij voorb.* erectius judicare, Gell VII, 3 extr.

ERECTĪO, onis, f. *oprichting, bij voorb.* tignorum, Vitruv. X, 5 extr.

ERECTUS, a, um, *zie* Erigo.

ERE-

EREMIGO, are, 1) *uitroeijen.* 2) *bevaaren, daar op roeijen, bij voorb.* undas, Sil. XIV, 192: septentrio eremigatus, Plin. H. N. II, 67.

EREMODICIUM, i, n. *verzuiming, verwaarlozing van den Termijn,* Pandect. IV, 4, 7 extr. XLVI, 7, 13.

EREPO, psi, ptum, 3. 1) *uit of te voorschijn kruipen of sluipen, bij voorb.* ne ex ea glis erepere possit, Varr. R. R. III, 15: erepere tenebris, Stat. Theb. XI, 580: castris, Sil. XV, 614: lumbrice, qui sub terra erepsisti, Plaut. Aul. IV, 4, 1: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* genibus erepet agrum, Juvenal. VI, 525, i. e. *het veld doorkruipen:* 2) *opkruipen, of klauteren,* Suet. Tiber. 61 *ook* seq. Accus., *bij voorb.* montes, quos nunquam erepsemus (*voor* erepsissemus), Horat. Sat. I, 5, 79, i. e. *voor* in quos cet., *of voor* quos superassemus: *van daar Tropisch, bij voorb.* porticus erepit, Stat. Sylv. II, 2, 30.

EREPTIO, onis, f. *uitscheuring,* Cic. Verr. IV, 5.

EREPTO, are, i. q. erepo, Senec. Ep. 101 in.

EREPTOR, oris, m. *een uitscheurer, rooyer, bij voorb.* bonorum, Cic. Quint. 8: civitatis, Cic. Dom. 30: terrarum, Tacit. Ann. XIII, 55.

EREPTUS, a, um, *zie* Eripio.

ERES, is, m. *een egel,* Plaut. Capt. I, 2, 81. Nemes. Cyneg. 57.

ERGA, Praepos., *is waarschijnlijk even zoo met* e regione *vermaagdschapt, als in het Hoogduitsch* gegen (*tegens*) *met* gegend (*oord, gewest;*) *en schijnt de* Ablativus femin. scil. parte (*zoo als* extra, intra, contra cet.) *te zijn; van waar het eerstelijk van de ligging, vervolgends Tropisch van de betrekking en evenredigheid tot iet staat; even dus schijnt* ergo *de* Ablativ. (*eig.* scil. loco) *te zijn, en eigenlijk te betekenen, jegens, en vervolgends ten opzicht van eene zaak, gevolglijk, wegens, dienvolgends, derhalven enz.: derhalven heet* erga 1) *tegen over, bij voorb.* quae modo erga aedes habet, i. e. *die daar over woont,* Plaut. Truc. II, 4, 52, *alwaar of* habet *voor* habitat *staat, wanneer* erga aedes (scil. nostras) *samenverbonden moet worden, of* aedes *tot* habet *behoort, wanneer* erga Adverbialiter *staat; ook jegens, na, nabij, bij, bij voorb.* erga regiam capitis constituta esse in conspectu rationis, Apul. Doct. Plat. 1 post med. p. 9 Elm.: 2) *jegens, wanneer van handelingen of neigingen gesproken wordt, bij voorb. ten opzicht, bij voorb.* mores erga necessarios declarare, Cic. Or. II, 49: merita Pompeji erga salutem meam, Cic. Att. VIII, 3: benevolentia erga aliquem, Cic. Off. I, 15: studium erga dignitatem, Cic. Dom. 56: bonitas erga homines, Cic. Nat. D. II, 23: tua voluntas erga me, Cic. ad Planc. in Cic. Ep. ad Att. XVI post 16: ut eodem modo erga amicum adfecti simus cet., Cic. Amic. 16. *Ook staat het achter, bij voorb.* se erga *voor* erga se, Terent. Heaut. I, 2, 15: *dus ook* me erga, Ibid. II, 3, 24: 3) *jegens d. i. tegen, bij voorb.* odium erga regem, Nep. Dat. 10: quasi quid deliquisset med (i. e. me) erga, Plaut. Epid. III, 3, 8, *alwaar* erga *achter* me (*of* med) *staat: dus ook* med erga, Ibid. Asin. I, 1, 5: crudelitas erga nobiles, Nep. Alcib. 4: nunquam quidquam erga me commerita est, Ter. Hec. III, 5, 36.

ERGASTULARIUS, a, um, *in het werkhuis, tuchthuis* (ergastulo), *te vinden: van daar* ergastularius, Colum. I, 8, 17, i. e. *de slaaf, die over de anderen in het* ergastulum *het opzicht heeft.*

ERGASTULUM, i, n. 1) *het (lands) gevangenhuis, waarin slaaven, ook somtijds schuldenaars, ter straffe opgesloten tot harden arbeid verpligt worden, werkof tuchthuis der slaaven,* Cic. Cluent. 8: aliquem in ergastulum ducere, Liv. II, 23: dare in carcerem & ergastulum, Liv. VII, 4: ex compedibus & ergastulo, Cic. Rab. perd. 7: ergastula solvere *openen, om, bij voorb. de slaven tot den krijgsdienst er uit te nemen,* Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13: mancipia vincta, quae sunt ergastuli, Colum. XI, 1, 22: ergastulum subterraneum, Ibid. I, 6, 3: nexu civium & ergastulis tenent, Ibid. I, 3 extr.: 2) *deze slaven zelven, bij voorb.* inscripta ergastula, Juvenal. XIV, 24: coli rura ab ergastulis, Plin. H. N. XVIII, 6 ante med.: *ten zij het hier van* ergastulus *is.*

ERGASTULUS *of* ERGASTILUS, i, m. *de slaaf, die in het* ergastulum *is opgesloten, bij voorb.* quasi ergastulus (ergastilus), Lucil. ap. Non. 5 n. 102: coli rura ab ergastulis, Plin. H. N. XVIII, 6 ante med., *doch, alwaar het ook van* ergastulum *zijn kan, zie* Ergastulum.

ERGATA, ae, m. (ἐργάτης) *een werktuig, om lasten op te trekken,* Vitruv. X, 4.

ERGO, (*zie* Erga) 1) *wegens, met eenen* Genitivus, *die voor aan staat, bij voorb.* victoriae ergo, Nep. Paus. 1. Liv. XXXVII, 47: illius ergo, Virg. Aen. VI, 670: funeris ergo, Cic. Leg. II, 22 *en* 25 e Leg. XII tabb.: formidinis ergo, Lucret. V, 1245: legis ergo, Cic. Att. III, 23 in.: virtutis ergo, Cic. Opt. Gen. Or. 7: honoris ergo, Liv. I, 18: muneris ergo i. e. *ten geschenk,* Liv. XXXIII, 39: 2) *zonder* casus, a) *des wegens, daarom, derhalven, alzoo, wanneer men een besluit of gevolgtrekking maakt, is bekend, en staat overal, bij voorb.* Ergo instituto cet., Cic. Fin. V, 23: Num ergo cet., Cic. Acad. IV, 23: *ook staat* ergo igitur *bij een,* Plaut. Trin. III, 3, 27 *en* Apulej., i. e. *alzoo derhalven; alwaar het een onnodig was: dus ook* itaque ergo, Liv. I, 25. III, 31. XXVIII, 12 XXXVIII, 25: b) *alzoo, of, zeg ik, na eene Parenthese of tusschen in gevoegde stelling of meer stellingen, bij voorb.* Tres viae sunt ad — tres ergo, ut dixi, viae sunt, Cic. XII, 9: cum id adcidit, quod — cum ergo ita adcidit, Cic. ad Div. XV, 10: omne pronuntiatum (sic enim cet.) id ergo pronuntiatum, Cic. Tusc. I, 7: *voor, zeg ik, of ja, staat het, bij voorb.* Terent. And. V, 2, 9. mitine? tibi ergo: *en* Plaut. Poen. V, 2, 90 tuus pater, pater tuus ergo cet. *uw vader, zeg ik; of ja, uw vader enz.* c) *ja, voorwaar, wezenlijk,* Plaut. Asin. II, 2, 49: ergo mecastor, Ibid. I, 1, 63 *en meermaalen, alwaar men het echter somtijds door dienvolgends, daarom enz. vertaalen kan:* d) *maar, doch, bij voorb.* jam ergo haec cet., Plaut. Men. II, 2, 51: ergo arcessivisse, Ibid. Cas. III, 4, 9: cf. Ibid. Bacch. I, 2, 17: ergo non homini cet., Albinov. Eleg. II, 114: *ook, maar, bij voorb.* Nec mihi Maecenas — Lollius ergo cet., Ibid. 10: *ook zal het* c) *voor* merito *staan,* Virg. Ecl. V, 58, *maar doch past daar heel wel, ook misschien, gevolglijk, daarom.*

ERICIUS, i, m. 1) *een egel,* Varr. ap. Non. 2 n. 292: 2) *een balk met pinnen, ter afwering des vijands, spaansche Ruiter,* Caes. B. C. III, 67. Sallust. ap. Non. 18 n. 16.

ERIGO, exi, ectum, 3. 1) *in de hoogte richten, oprichten, bij voorb. van den grond, bij voorb.* se, Caes. B. G. VI, 27. Cic. Fin. V, 15: *van daar Tropisch, bij voorb.* libertas caput adtollere & se erigere debebat, Cic. Planc. 13 extr.: *verders* digitum, Quintil. XI, 3, 120: dolones, Liv. XXXVI, 44: scalas ad moenia, Liv. XXXII, 14: gradum i. e. *opklimmen,* Sil. III, 529: natura hominem erexit, Cic. Leg. I, 9, i. e. *rechtgemaakt, recht gevormd:* arborem, Cic. Fin. V, 15: *ook richten, d. i. recht maken of stellen, bij voorb.* a iem, Liv. I, 27: hominem, arborem, Cic., *zie hier voor: van daar* erectus, a, um, *recht op, recht, recht staande, bij voorb.* status, Cic. Or. 18: coxae erectiores, Cels. VII, 16: erigi *zich oprichten, zich opbeuren, bij voorb.* in digitos, *op de toonen gaan,* Quintil. II, 3, 8: *dus ook* in unguos, Ibid. XI, 3, 120: *van daar* pisces erecti i. e. *niet vlak liggende,* Colum. VIII, 7, 19: *van daar* a) *opvoeren, in de hoogte voeren of richten, bij voorb.* turrem, Caes. B. C. I, 26: b) *Tropisch, oprichten, opwekken, bij voorb.* se, Cic. Planc. 13. Dejot. 14: animum, Cic. Cluent. 21, *zich herhaalen, moed vatten, zich opbeuren, oprichten: ook* aliquem, Nep. Them. 1: provinciam, Cic. Verr. III, 91: exspectationem, Plin. Ep. VIII, 3: *ook* c) *tot iet opwekken, bij voorb.* in spem se erigere, Cic. Brut. 3, *of* ad spem, Cic. Dom. 10, *weder hoop krijgen, vol hoop zijn: dus ook* exspectatione erigi *vol verwachting zijn,* Liv. III, 21 *en* 52: *ook ten kwaade, opwekken, tot muiterij, bij voorb.* Lusitanos Viriathus erexit, Flor. II, 15: Macedonia se erexit, Ibid. 12: *ook heet* se erigere *zich verheffen, d. i. er tegen zetten, bij voorb.* te contra erigas, Cic. Q. Fr. I, 1, 1-2 *ook* se erigere, Cic. Rosc. Am. 22, *of* erigi, Cic. Or. 35, *van toehoorenden, zich opwekken, acht geven, daar voor staat ook* mentes & aures erigere, Cic. Sull. 11: 2) *ergens heen richten, bij voorb.* aciem in clivum, Liv. III, 18: aculeos severitatis in rem *en* in aliquem, Cic. Coel. 12: *van daar* mentes & aures, Cic. Sull. 11, i. e. *acht geven,* scil. ad oratorem. *Het* Particip. erectus *heeft alle deze beteekenissen, maar staat ook* adjective, (1) *opgericht, recht op,* (2) *getroost, vol moeds, opgewekt, bij voorb.* animus, Cic. Dejot. 13: erecti ad libertatem recuperandam, Cic. Phil. IV, 5: erectior senatus, Cic. ad Brut. Ep. 10: Italiam ad me erectam ad me defendendum, Cic. Att. III, 15 extr., *alwaar de woorden* in me *in de lib. Ernest. als onvoegzaam tusschen haakjes gesloten zijn: verders* erectum & celsum cet., Cic. Or. I, 40 extr., i. e. *met opgeheven hoofde, moedig, kloek enz.:* (3) *verheven, hoog, bij voorb.* prora, Caes. B. G. III, 13: petra in metae modum erecta, Curt. IV, 22: locus editus, Pallad. I, 8: *dus ook* status, Cic., *zie hier voor:* deus homines celsos & erectos constituit, Cic. Nat. D. II, 56: *van daar, Tropisch, verheven denkend, bij voorb.* vir erectus, Cic. Tusc. V, 14: homo paulo erectior, Cic. Off. I, 30: (4) *opmerkzaam, bij voorb.* studium erectum, Cic. ad Div. V, 12: adspexit erectos intuentes judices, i. e. *de Richters, die met opmerkzaamheid naar den Redenaar zien,* Cic. Brut. 54.

ERI.

Digitized by Google

ERINACĔUS, i, m. *een egel*, Plin. H. N. VIII, 37.

ERINNYS, yos, f. i. q. Furia *eene Furie*, Virg. Aen. VII, 447 *en* 570. Ovid. Her. XI, 103. Met. I, 725. Prop. II, 16, 29: *van daar* 1) *Tropisch*, *eene Furie*, *d. i. verderver of verderfster enz.*: *zoo heet* Helena patriae Erinnys, Virg. Aen. II, 573: b) *de woede*, *bij voorb.* quo tristis Erinnys, quo fremitus vocat, Ib. 336: *doch*, *het kan ook zijn*, *het gedruisch des oorlogs enz.*: *want de* Furiën *worden als verwekkers van twist*, *gekijf enz. opgegeven.*

ERĬPĬO, ipui, eptum, 3. 1) *uitrukken*, *bij voorb.* oculos alicui, Terent. Ad. III, 2, 20: aliquem domo, Terent. Ad. II, 1, 44: vagina ensem, Virg. Aen. IV, 579: linguam, Ovid. Fast. II, 608: torrem ab igne, Ibid. Met. VIII, 457: telum (scil. e corpore), Virg. Aen. XII, 388: ex faucibus, Cic. Cat. II, 1 extr.: *van daar uittrekken*, *d. i. bevrijden*, *bij voorb.* ex hostibus, Liv. XLI, 14: ex hostium manibus, Liv. V, 46: e manibus hostium, Caes. B. G. I, 53: de manibus sectorum, Cic. Rosc. Am. 51: ex miseriis, Cic. Or. I, 52: flamma *voor* e flamma, Cic. Verr. III, 48: a morte, Cic. Div. II, 10: ex morte, Cic. Verr. V, 6: a miseria, Cic. ad Div. IX, 13: de severitate vestra, Cic. Verr. V, 67: ex crimine, Terent. Phorm. II, 2, 9: ex insidiis, Cic. Mur. 38: ex periculo, Cic. Cluent. 26: periculo, Caes. B. G. IV, 12: poenae, Petron. 30: vitam suppliciis, Cic. Cat. I, 8: 2) *ontrukken*, *wegrukken*, *bij voorb.* alicui virtutem, Cic. Parad. 6: virginem ab aliquo, Terent. Eun. IV, 6, 1 *en* 14: arma ab aliquo, Cic. Marc. 10: pecuniam, Cic. Quint. 11: regnum alicui, Cic. Div. II, 37: *van daar wegnemen*, *ontrukken*, *benemen*, *onttrekken*, *bij voorb.* prospectum oculis, Virg. Aen. VIII, 254: se flammis, Virg. Aen. II, 289: se contumeliis, Sueton. Ner. 49: se sequentibus, Liv. XXIX, 32: timorem alicui, Cic. Cat. I, 8: lacrymas alicui i. e. *maken*, *dat iemand niet meer weenen*, Cic. Pis. 8: alicui orationem ex ore, Plaut. Merc. I, 2, 64, i. e. *het woord uit den mond nemen*: responsiones omnes, Ibid. Most. III, 1, 63: spem alicui, Cic. Cat. IV, 4: *van daar* 2) eripere se, *zich ijlings wegmaken*, *zich verwijderen*, *bij voorb.* per eos se eripuit, Caes. B. G. I, 4: se e complexu patriae, Cic. Sext. 24: se ex turba, Cic. Brut. 97: b) eripere fugam, Virg. Aen. II, 619, *ijlings wegvlieden*, *de vlucht verhaasten.* c) eripi *weggerukt worden*, *d. i. vroegtijdig sterven*, Curt. VI, 10. Valer. Flacc. III, 316: 3) *nederrukken*, *nedertrekken*, *aftrekken*, *bij voorb.* ereptus ex equo, Liv. XXIII, 45: pellis erepta juvenco, Virg. Aen. XI, 679: 4) *snel aangrijpen*, *bij voorb.* telum, Nep. Alcib. 10: *dus ook* fugam, Virg., *zie* n. 2. 5) *uitpersen*, *afpersen*, *afdwingen*, *bij voorb.* potestatem patribus, Liv. III, 52: *van daar met woorden iet afdwingen*, *d. i. beweeren*, *het zoo ver brengen*, *overreden*, seq. quin, Horat. Sat. II, 2, 23: seq. Accusat. & Infinit., Tibull. I, 10 (9), 35.

ERISMA, ătis, n. *en* ERISMA, ae, f. Plur. erismata *en* erismae i. q. anterides, Vitruv. X, 1. VI, 11. Inscript. ap. Don. class. 2. n. 76.

ERITŪDO, i. e. servitudo, Fest.

ERĪVO, are, *door graven afleiden*, *bij voorb.* aquas pluvias, Plin. H. N. XVII, 26.

ERNĔUM, i, n. *aschoeken*, *plaatkoekjens*, Cato R. R. 81.

ERO, onis, *een korf enz.*, *zie* Hero.

ERŌDO, si, sum, 3. *afknaagen*, *wegvreten*, *opvreten*, *wegbijten*, *bij voorb.* frondes, Colum. X, 323: ferrum, Plin. H. N. XXXI, 29 extr.: callum, Ib. XXXIV, 15 extr.: his vitiligo perungitur, deinde, ne nimis erodatur, eluitur, Cels. V, 28 extr.: ebenum medici & inter erodentia adsumunt, Plin. H. N. XXIV, 11: arbores erosae sale, Ibid. XII, 9: erosi oculorum anguli, Ibid. XXIV, 14: erosi dentes, Ibid. XXV, 13 extr.

EROGĀTĬO, onis, f. 1) *de uitgave*, *uittelling*, *bij voorb.* pecuniae, Cic. Att. XV, 2 extr.: sine erogatione, Pandect. XXV, 1, 3: necessariae erogationes, Trajan. in Plin. Ep. X, 35: cf. Plin. Paneg. 41 in.: 2) *verdeeling*, *bij voorb.* aquarum, Frontin. Aquaed. Artic. 3 *en* 64.

EROGĀTŌRĬUS, a, um, *tot het uitgeven of verdeelen behoorende*, *bij voorb.* modulus, Frontin. Aquaed. Artic. 34.

EROGĬTO, are, *vragen*, *navorschen*: ex aliquo, Plaut. Capt. V, 1, 32: aliquid *naar iet*, *bij voorb.* nomen, Sil. X, 476.

ERŎGO, avi, atum, are, 1) *uitgeven*, *uitstellen*, *verkwisten*, *verdoen*, *bij voorb.* pecuniam ex aerario, Cic. Vatin. 12. Verr. III, 71: pecuniam in classem, Cic. Flacc. 13: pecuniam in sumtus eos, Liv. I, 20: ut ei, si quid opus erit, in sumtum eroget, Cic. Att. VIII, 5: nullum nummum, nisi in aës alienum, erogari, Ibid. II, 1 post med.: nullum nummum esse erogatum nec privatim nec publice, Ibid. VI, 1 in.: *ook* pecuniam *of* nummos in aliquem, Tacit. Ann. XVI, 17. Suet. Ner. 30, i. e. *aan iemand*: aliquid in fraudem actionis, Pandect. XVII, 2, 68: aliquid in pretium servi, Ibid. XXXV, 2, 36 extr.: sumtus in exstructionem aedificii, Ibid. XX, 1, 29: alimenta in ventrem, Ibid. XXV, 6: si odores & unguenta servus emerit & ad funus erogaverit, Ibid. XV, 3, 7: prope totas facultates erogasse, Plin. Ep. X, 111: 2) *bidden*, *bij voorb.* precibus erogatus — indulge cet., Apul. Met. V ante med. p. 165. Elm.: *doch*, *het zou hier ook kunnen zijn*, *verbidden*: *gevolglijk* erogatus, *die zich heeft laten verbidden.*

ERŌSĬO, onis, f. *afknaging*, *beknaging*, *stukknaging*, *bij voorb.* genarum, Plin. H. N. XXIII, 3: stomachi, Ib. XXVII, 10.

ERŌSUS, a, um, *zie* Erodo.

ERŌTĬCUS, a, um, i. e. amatorius, Gell. XIX, 9.

ERRĀBUNDUS, a, um, *doolend*, *dwalend*, Liv. I, 29. Virg. Ecl. VI, 58. Auct. B. Afric. 2. Curt. VIII, 4.

ERRANTĬA, ae, f. *het doolen*, *dwalen*, Acc. ap. Non. 3. n. 86.

ERRĀTĬCUS, a, um, 1) *doolend*, *dwalend*, *omzwervend*, *bij voorb.* stella, Senec. Nat. Quaest. VII, 23. Varr. ap. Gell. III, 10, i. e. *Planeet*, *dwaalster*: Delos, Ovid. Met. VI, 333, *dewijl het*, *voor dat het vast raakte*, *lang op zee heeft omgedreven*: homo, Gell. IX, 2, i. e. circumforaneus: sanguis, Plin. H. N. XXVI, 13 post med. i. e. erysipelas vel impetigo cet.: 2) *het wordt ook van gewassen gezegd*, *als zij deels hier en daar van zelven groeijen*, *of*, *als 't ware*, *doolend zich uitbreiden*, *bij voorb.* intubum, Plin. H. N. XIX, 8: cucumis, Ibid. XX, 2: brassica, Ibid. 9, *en* Cato R. R. 157, i. e. *in 't wild groeijende*: Vitis serpens multiplici lapsu & erratico, Cic. Senect. 15, i. e. *zich uitbreidende*, *kronkelende enz.*

ERRĀTĬO, onis, f. 1) *het doolen*, *dwalen*, *omdwalen*, *bij voorb. van den weg*, Cic. Univ. 5. Terent. Ad. IV, 2, 41. Plaut. Rud. I, 2, 90: 2) *het dwalen*, *Tropisch*, *dwaling.*

ERRĀTUM, *dwaling*, *zie* Erro.

ERRĀTUS, us, m. 1) *het omdwalen*, *omzwerven*, Ovid. Met. IV, 566: 2) *dwaling*, *het dwalen*, *bij voorb.* in tam proclivi erratu, Plin. H. N. XXXVII, 5.

ERRO, avi, atum, are, 1) *den rechten weg missen*, *doolen*, *dwalen*, *omdwalen*, *een doolweg gaan*, *bij voorb.* cum vagus & exsul erraret, Cic. Cluent. 62, i. e. *omdwaalde of zwierf*: per solitudines, Justin. II, 2: mari, Ovid. Pont. IV, 16, 14: in undis, Virg. Aen. III, 200: maria omnia circum, Ibid. I, 32 (36): huc illuc, Ovid. Fast. II, 335: via, Virg. Aen. II, 739, i. e. *van den weg raken*: *ook* Passive, *bij voorb.* terrae erratae, Ovid. Fast. IV, 573, *doorgezworven*: *dus ook* errata litora, Virg. Aen. III, 690: erratus orbis, Valer. Flacc. IV, 447: *van daar* a) *in 't verstand dwalen*, *eene dwaling begaan*, *zich van de waarheid verwijderen*, *is menigvuldig*, *bij voorb.* Cic. Phil. XII, 2. Or. II, 9. Tusc. I, 17: in eo errasti non tota re, sed temporibus, Cic. Phil. II, 9: tota via, Terent. Eun. II, 2, 14, *of* toto coelo, Macrob. Sat. III. cap. ult. i. e. *geheellijk*: probe i. e. *zeer*, Plaut. Amph. III, 3, 20: *of* vehementer, Cic. Acad. IV, 32: *of* procul, Sallust. Jug. 85 (89): *of* longe, Terent. Ad. I, 1, 40, i. e. *zeer*: a vero, Lucret. I, 712: de nostris verbis, Terent. Heaut. II, 3, 22: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* teneo, quid erret, Terent. Andr. III, 2, 18: hoc tu errasti, Ibid. Phorm. V, 3, 21: si quid erro, Plaut. Most. I, 3, 30: *van daar* erratus, a, um, *het geen*, *waar in men gedwaald heeft*: *van daar* Erratum, Substantive, *de dooling*, *dwaling*, *een misslag*, *bij voorb.* commune, Cic. Att. VI, 1 post med.: aetatis, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: vitae, Cic. Cluent. 48: petere errato alicujus veniam, Cic. Sull. 23: errati veniam impetrare, Cic. Lig. 1: errata officiis superare, Sall. Jug. 102 (109): cf. Ovid. Pont. II, 3, 66: *hier toe behoort* Cic. Agr. II, 2 extr. mihi, cui errato nulla venia *voor* in errato, quando erravero, *dus staat ook* Terent. Hec. V, 1, 10: ut non sit peccato mihi ignosci aequum. *Sommigen gelooven*, *dat* errato *gen. mascul. is*, *dat* erratus (*zoo als* juratus cet.) *als een* Deponens *staat*, i. e. quando erravero: *doch*, *het eerste schijnt misschien beter*: *dewijl het tegen over* recte facto *gesteld wordt*: *het gemakkelijkst zou zijn*, *indien* cujus *voor* cui *gelezen werdt*: b) *onzeker zijn*, *niet weten*, Plaut. Mil. III, 1, 97: 2) *geenen vast bepaalden weg gaan*, *hier en daar zwerven*, *heromzwerven*, *dan hier*, *dan daar gaan*, *gelijk*, *bij voorb. het vee in de weide*, *een wandelaar enz.*, *bij voorb.* circum villulas errare, Cic. Att. VIII, 9: errare meos boves, Virg. Ecl. I, 9: mille meae Siculis errant in montibus agnae, Ibid. II, 21: animalia errant per montes, Ibid. VI, 4: lupus errat inter oves, Horat. Od. III, 18, 13: cf. Ovid. Met. XI, 357. Virg. Aen. XI, 357: cum vagus & exsul erraret, Cic., *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* errat

Digitized by Google

rat aures & tempora circum crebra manus, Virg. Aen. V, 435: natura errans in alienos fetus, Liv. XXXI, 12, i. e. mishebbende, verbasterende, buiten spoor rakende, doolende: ne vagari & errare cogatur oratio, Cic. Or. I, 48, i. e. babbelen, zonder te weten waar over, geen vast standpunt hebben enz.: ubi flexibus errat Mincius, Virg. Georg. III, 14: Hic ubi nunc fora sunt, lintres errare videres, Ovid. Fast. II, 391: pulmonibus imis errat ignis, Ibid. Met. IX, 201: ipsius (scil. der zon) in vultu varios errare colores, Virg. Georg. I, 452: non per dubias errant mea carmina laudes, Tibull. IV, 1, 106: rumoribus errant, Ovid. Fast. III, 543, i. e. men is daar in verschillend of onzeker, de één zegt dit, een ander iet anders.

ERRO, onis, m. een omdooler, omzwerver, landloper, Horat. Sat. II, 7, 113: errones adpellantur servi, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine causa vagantur cet., Ulp. Pandect. XXI, 17: dux erro van de bijënkoningin, Colum. IX, 10: ure, puer, tua qui otia liquit, atque iterum eronem sub tua signa vocа, Tibull. II, 6, 6. Not. errones noemt Nigid. ap. Gell. III, 10 in. XIV, 1 ante med. de Planeeten.

ERRONEUS, a, um, omdoolend, omzwervend, bij voorb. canes, Colum. VII, 12, 5, i. e. overal rond lopende.

ERROR, oris, m. 1) het afgaan van den weg, a) door misslag, d. i. het verdoolen, bij voorb. Curt. V, 13. Auct. B. Afric. 11. Ovid. Her. XVI, 19. Met. VIII, 166: van daar pelagi i. e. in pelago, Virg. Aen. VI, 532: dus ook error viarum, Liv. XXIV, 17, van den weg, d. i. het missen van den weg: b) met opzet, het omzwerven, wanneer men dan hier, dan daar gaat, bij voorb. errorem volvens, Liv. XXVII, 47, i. e. terwijl hij op marsch nooit recht toe ging, maar bij tiktak: dus in 't gemeen omzwerving, bij voorb. op zee enz., der schapen in de weide, van eenen wandelaar enz., bij voorb. van rivieren, Ovid. Met. I, 583: certus in astris error, Claudian. de cons. Mall. 129: 2) het dwalen in 't verstand, d. i. dwaling, bij voorb. errore duci, Cic. Pis. 25, dwalen: in errorem induci tot dwaling verleid worden, Ibid. 24: cf. Brut. 8: in errorem rapi, Cic. Leg. II, 17: labi per errorem uit dwaling, Cic. Q. Fr. III, 9 extr.: dus ook errore labi, Quintil. IV, 2 ante med.: ducere aliquem in errorem, Nep. Hann. 9: errore captus, Cic. Phil. XII, 2: in errore esse, Plin. H. N. XXXVII, 7, of versari, Cic. Nat. D. I, 1: errorem cum lacte matris suxisse, Cic. Tusc. III, 1: objicere alicui errorem, Cic. Caecin. 25, i. e. veroorzaken: errorem alicui eripere, Cic. Att. X, 4 post med.: deponere, Cic. Phil. VIII, 11: demere, Horat. Ep. II, 2, 140: corrigere, Plin. H. N. XXI, 6: depellere, Cic. Div. II, 28: aliquem ab errore, Cic. Off. III, 21: van daar a) dwaling, d. i. de misslag van eene persoon of zaak, bij voorb. nil praeter errorem texisset, Liv. II, 13 in.: dus ook error viarum, Liv., zie n. 1. b) onwetendheid, bij voorb. errores abstulit illa meos, Ovid. Fast. V, 362: cujus errore eo esset deducta illa militum multitudo, Nep. Epam. 7: c) bedrog, bij voorb. aut aliquis latet error, Virg. Aen. II, 48: d) misslag, fout, feil, bij voorb. errorem misero detrahe, Ovid. Pont. IV, 8, 12: errorem poenitendo corrigere, Cic. ap. Lactant. VI, 24: dus ook misstellen secundus tibi in hoc meus error, Cic. Att. XII, 43: cf. Horat. Art. 308; van daar van de min, bij voorb. malus error, Virg. Ecl. VIII, 41: e) onzekerheid, angst, bij voorb. diffugiunt, quo quemque agit error, Ovid. Fast. III, 555: qui tibi aestus, qui error, Cic. in Caecil. 14: f) woede, onverstand, krankzinnigheid, razernij, bij voorb. mentis, Cic. Att. III, 13, i. e. krankzinnigheid: fanaticus, Horat. Art. 454: errorem hostibus, Virg. Georg. III, 513: malus error, Ibid. Ecl. VIII, 41: g) liefde, bij voorb. malus error, Virg., zie hier voor: cf. Ovid. Am. I, 10, 9. Met. X, 342.

ERUBESCO, bui, 3. rood worden, a) in 't gemeen, Ovid. Am. II, 8, 16. Pont. II, 1, 36. Met. IV. b) bijzonder van schaamte rood worden, schaamrooden, schaamrood worden, bij voorb. erubuit: salva res est, Terent. Ad. II, 5, 9: epistola non erubescit, Cic. ad Div. V, 12 in.: in re bij iet of wegens iet, Cic. Leg. I, 14 extr.: ook seq. infin., zie hier na: ook met den blooten Ablativus, bij voorb. re, Liv. XL, 14: cf. Ovid. Met. V, 584. Fast. II, 168. Curt. IV, 5 in., i. e. over eene zaak. Somtijds kan men het vertaalen, zich schaamen of schuwen, bij voorb. met den Infinitivus, Erubescunt pudici loqui de pudicitia, Cic. Leg. I, 19: punire, Valer. Max. VI, 2 extr.: esse superstes, Curt. X, 5 post med.: met den Accusativus, bij voorb. non erubescit soloecismum, Senec. Ep. 95: fidem supplicis erubuit, Virg. Aen. II, 542: fratres deos, Prop. III, 12, 20, zich schaamen, er rood over worden. Ook misschien Cic. Vat. 16, bij voorb. Cognati (te) respuunt, adfines erubescunt: van daar erubescendus, a, um, i. e. waar over men zich te schaamen heeft, bij voorb. ignes, Horat. Od. I, 27, 15.

ERUCA, ae, f. 1) eene raap, koolraap, Colum. XI, 3, 11. X, 333. Plin. H. N. XVII, 24: 2) zekere plant, die sommigen witte mosterd noemen, Horat. Sat. II, 8, 51. Colum. X, 110 en 372. Plin. H. N. XIX, 8, en meermaalen.

ERUCTATIO, onis, f. bij voorb. terrena, Apulej. de Mundo ante med. p. 60. Elm., i. e. uitwaasseming, uitrisping.

ERUCTO, are, 1) rispen, uitrispen, Cic. Pis. 6. Virg. Aen. III, 632: van daar 2) van zich geven, uitwerpen, bij voorb. arenam, Virg. Aen. VI, 297: odorem, Varr. R. R. I, 4, i. e. van zich waassemen: ook eructant caedem, Cic. Cat. II, 5, laten zich onder het zuipen verluiden, spreken er al rispend van: is verächtelijk gesproken.

ERUCTUS, a, um, bij voorb. vinum, Gell. XI, 7, i. e. bij voorb. slechte wijn: cf. Erugo, ere.

ERUDERO, are, door een schut of kleine steenen vast maken, bij voorb. solum, Varr. R. R. II, 2.

ERUDIO, ivi en ii, itum, 4. (van rudis) eigenlijk, van de onwetendheid bevrijden: van daar 1) onderrichten of leeren: hier staat de persoon in den Accusativus, en de zaak in den Ablativus, met in of zonder in, ook met ad, bij voorb. aliquem artibus, Cic. ad Div. I, 7 extr.: disciplina militari, Nep. Iphic. 2: literis & sermone Persarum, Nep. Them. 10: omnibus doctrinis, Nep. Att. 1: in jure civili, Cic. Or. I, 59: in his rebus, Cic. Q. Fr. I, 3: ad deorum cultum, Cic. Tusc. I, 26: ad malorum instituta, Cic. Verr. III, 69: doch ook somtijds met twee Accusativi, bij voorb. te artes erudiit genitrix, Stat. Theb. X, 507: dus ook damnosas erudit artes (natum), Ovid. Met. VIII, 250: cf. Valer. Flacc. II, 50: ook in artes, Ovid. Her. I, 112. Ook met den Infinitivus, bij voorb. percurrere telas Erudiit, Ovid. Fast. III, 819: componere mentem, Sil. XI, 352: erudita civitate amare etiam — opulentiam extremam, Plin. H. N. XXXIII, 11 extr.: ook seq. ut, bij voorb. erudiere suos oculos, ut flerent, Ovid. Remed. 690: ook Tropisch, bij voorb. oculos suos, Ovid., zie hier voor: erudit admotas ipse capillus acus, Ovid. Am. I, 10, 30: Polycletus judicatur toreuticen erudisse, ut Phidias aperuisse, Plin. H. N. XXXIII, 8 ante med., i. e. volmaakt, gevormd. Ook enkel erudire aliquem, onderrichten, zonder te vragen waarin? Cic. Rosc. Com. 11: ook zonder Accusativus van de persoon, onderrichten, bij voorb. insequor, ut erudias, Cic. Or. II, 3: ook staat er docere of instituere bij, bij voorb. studiosos dicendi erudiunt atque docent, Cic. Off. I, 45: si docemus atque erudimus juventutem, Cic. Div. II, 2 in.: filios instituere atque erudire, Cic. Verr. III, 69: qui instituunt aliquos atque erudiunt, Cic. Or. III, 9. Not. erudiendi causa, Justin. XVII, 3, Passive, i. e. om onderricht te worden. 2) onderrichten, d. i. bericht geven, bij voorb. me de omni republica, Cic. ad Div. II, 12. Not. Het Particip. Eruditus, staat ook a) Adjective, geleerd, geschikt, ervaren, van menschen en zaken, bij voorb. oratorem — eruditum, Cic. Tusc. I, 5: tam doctum hominem, tam eruditum, Cic. Pis. 24: eruditus artificio simulationis, Cic. Planc. 9: Calvus orator literis eruditior, Cic. Brut. 82: Scaevola eruditissimus disciplina juris civilis, Cic. Or. I, 39: ook animus eruditus, Cic. ad Div. V, 40: oratio erudita, Cic. Parad. Prooem.: oculi eruditi, Cic. Parad. V, 2: sermo, Quint. VIII, 6, aures, Ibid. X, 1 ante med.: docta & erudita palata fastidiunt lupum cet., Colum. VIII, 16: tempora, Cic. Att. XII, 18: luxus, Tacit. Ann. XVI, 8. Not. eruditi de geleerden, scil. homines, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 49. XX, 11: b) met den Accusativus, bij voorb. res Graecas, Gell. II, 21.

ERUDITE, geleerd, op eene geleerde wijze, Gell. XVIII, 5: eruditius, Cic. Senect. 1. Quint. I, 5 med. Colum. I, 1: eruditissime, Cic. Or. 52.

ERUDITIO, onis, f. 1) onderwijs, Cic. Q. Fr. III, 1, 4. Quint. II, 5 extr.: 2) geleerdheid, dewijl zij door onderwijs verkregen wordt, Cic. Or. II, 1. Acad. I, 2. Tusc. I, 2. Sueton. Aug. 89. Ook staat de Pluralis Gell. Praefat. Vitruv. I, 1. Ook staat eruditio en doctrina bij een, Cic. Off. I, 33.

ERUDITRIX, ricis, f. onderwijsster, leermeesteresse, bij voorb. Africa Hannibalis eruditrix, Flor. II, 6 post med.

ERUDITULUS, a, um, i. q. eruditus, geleerd, als men verkleinend of boertend spreekt, Catull. 57, 7.

ERUDITUS, a, um, zie Erudio.

ERUGATIO, onis, f. ontrimpeling, wegneming der rimpelen, Plin. H. N. XXVIII, 12.

ERUGO, are, van rimpels bevrijden, ontrimpelen, bij voorb. corpora, Plin. H. N. XXI, 19 ante med.: corpus, Ibid. XIII, 12 extr.

ERUGO, ere, i. q. eructare, Fest., welke zegt erugere femat factum significat, quod eructare facpius: van daar eructus,

Digitized by Google

a, um, *bij voorb.* vinum, Gell., *zie* Eructus.

ERVĬLA *of* **ERVILĬA**, ae, f. *zekere peulvrucht: misſchien eene ſoort van wikken*, Varr. R. R. I, 32. Colum. II, 14. Plin. H. N. XVIII, 7.

ERUMPO, ūpi, uptum, 3. 1) *maken, dat het voort- of uitbreekt, laten uitbreken, uitſtooten, uitſchudden, met hevigheid of ſnelheid voort- of uitbrengen, bij voorb.* gaudium, Terent. Eun. III, 5, 2: iram, Liv. XXXVI, 7 med.: ſtomachum in aliquem, Cic. Att. XVI, 3, *uitſchudden:* tumida, Cato R. R. 157, i. e. *opblazen, gaande maken:* ignes, Cic. Arat. 111: voces erupit pectore, Petron. 124: fontibus erumpat terra liquores, Tibull. IV, 1, 86: *van daar* 2) ſe erumpere, Caeſ. B. C. II, 14. Virg. Aen. IV, 368, *voortbreken, voort- of uitbreken, bij voorb. menſchen, rivieren, winden enz.: dus ook* erumpi, *bij voorb.* vis — foras erumpitur, Lucret. VI, 582: *dus ook* ſanguis erumpitur, Scrib. Larg. 84: *dus ook* eruptos ignes, Lucret. I, 725: eruptus cruor, Stat. Theb. VII, 683: cum ſanguis eruptus eſt, Scrib. Larg. 84: *ook meermaalen enkel* erumpere, ſcil. ſe, *zich uitſtorten, uit- of voortbreken, bij voorb.* e caſtris, Caeſ. B. G. III, 5: foras, Lucret. VI, 883: portis, Salluſt. Jug. 99 (104): ne quo loco erumperent Pompejani, Caeſ. B. C. III, 44: fulmina terra erumpunt, Plin. H. N. II, 52: erumpit ſanguis jugulo, Lucan. VI, 555: ignes e vertice Aetnae erumpunt, Cic. Verr. IV, 48: evaſit, erupit, Catil. II, 1: per caſtra hoſtium, Plin. H. N. XXII, 6: in terram, Ibid. IX, 8: in ſubeuntes, Curt. III, 4 extr.: inter tela hoſtium, Salluſt. Jug. 101 (107): ad Catilinam erumperent, Ibid. Catil. 43 (44): *ook met den* Accuſativus, erumpere nubem, Virg. Aen. I, 580 (584), *voor* e nube: *dus ook* nebulam, Valer. Flacc. V, 466: vincula, Ulpian. in Pandect. XXIX, 3, *ook van levenloze dingen, uitbreken, d. i. voor den dag komen, zich vertoonen, bij voorb.* lentor reſinoſus e cortice erumpit, Plin. H. N. XV, 14 poſt med.: hordeum, Ibid. XVII, 7: floſculi, Ibid. XXIII, 6: dentes, Ibid. XI, 37. Sect. 64: *verders uitbreken, d. i. ondernemen, bij voorb.* in jurgia, Juſtin. X, 2: *bijzonder van redenen enz.:* vox — in illum ſonum erumpit, Quint. XI, 3: in aliquem voluntatis adfectum, Ibid. VIII, 3: *verders* ſermones in ſuum nomen erumpere, Cic. Q. Fr. I, 2 in., *uitbreken, aanvatten enz.:* cf. Cic. Mur. 23: *ook uitbreken, geraken, uitgang krijgen, bij voorb.* ne in nervum erumpat fortitudo, Terent. Phorm. II, 1, 11: haec quo ſint eruptura, timeo, Cic. Att. II, 20 poſt med.: *ook heet het voortbreken, d. i. aan den dag komen, uitkomen, openbaar worden, zich openbaren, bij voorb.* conjuratio e tenebris erupiſſet, Cic. Sext. 4: furor erupit, Cic. Sull. 24: omnia, Cic. Cat. I, 3: vis, Cic. Dom. 24: erupturum malum ad perniciem cet., Cic. Haruſp. 3: hoc mox in omnium perniciem erupturum eſt, Liv. XXXIV, 61: odia in fortunas optimi cujusque erumperent, Cic. Mur. 23, *alwaar het ook kan zijn, aanvatten, zie hier voor: dus ook* lentor reſinoſus, Plin. H. N.: hordeum, Ibid.: floſculi, Ibid.: dentes, Ibid., *zie hier voor.*

ERUNCO, āre, *uitwieden*, Colum. II, 11. XI, 3 poſt init.

ERUO, ŭi, ŭtum, 3. 1) *door moeite maken, dat iet uit of te voorſchijn komt, bij voorb.* a) *uitgraven, bij voorb. eenen dooden opgraven*, Cic. Div. I, 27: aurum terra, Ovid. Am. III, 8, 53: cf. Cic. Fin. IV, 4 extr.: *ook uitgraven, uithollen, doorwoelen, opwroeten, bij voorb.* ſepulcra eruit hyaena, Plin. H. N. VIII, 30: *van daar* aqua remis eruta, Ovid. Her. V, 54, i. e. *ſterk in beweging gebracht, als 't ware, opgewoeld:* b) *uitrukken, bij voorb.* oculos, Plin. H. N. XXV, 8. XXVIII, 8 poſt med. Ovid. Met. XII, 269. *in welke laatſte plaats* eruitur oculos *ſtaat voor* ei oculi eruuntur: ſegetem ab radicibus, Virg. Georg. I, 319: herbam, Plin. H. N. XXVIII, 8 poſt med.: dentes, Ibid. XXVIII, 8: *van daar verwoeſten, bij voorb.* urbem, Virg. Aen. II, 611: buſta, Senec. Troad. 663 *en* 685: cf. Tacit. Hiſt. IV, 72. Virg. Aen. II, 4. Sil. III, 213: *van daar te niet doen, bij voorb.* memoriam, *bij voorb.* memoria non eruenda eſt, ſi nulla naturalis eſt, ſed evocanda eſt, Cic. Or. II, 88, i. e. *verderven, verzwakken: ook Tropiſch, uitrukken, bij voorb.* aliquem difficultate nummaria, Cic. Att. X, 14 in., i. e. *bevrijden:* c) *uittrekken, uitbrengen, voortbrengen, bij voorb.* aliquem e Dalmatia, Vatin. in Epiſt. Cic. ad Div. V, 9 extr.: argumenta, Cic. Or. II, 34: e tenebris, Cic. Agr. I, 1: memoriam nobilitati ex annalium vetuſtate, Cic. Mur. 7: dolor arcana eruet, Senec. Troad. 580: iſta plures eruerunt, Plin. H. N. II, 46, i. e. *hebben ontdekt, naargeſpeurd:* eruimus, quae prima dies cet., Stat. Theb. III, 555, i. e. *naarvorſchen, uitvorſchen: van daar opſpaagen, bijbrengen, verſchaffen, bij voorb.* mihi erues, Cic. Att. XIII, 30: aliquem e Dalmatia, Vatin., *zie hier voor:* 2) *ontrukken, bij voorb.* hoc mihi erui non poteſt, Cic. Att. XII, 36, i. e. *dat laat ik mij niet ontpraaten.*

ERUPTĬO, onis, f. *het uit- of voortbreken, uitberſten, bij voorb.* ſanguinis, Plin. H. N. XXIV, 15: *van eene brandende zaak, bij voorb.* carbonem exſpuunt, cum eruptionis crepitu, Ibid. XVI, 10 med.: elephanti eruptionem tentavere, Ib. VIII, 7, ſcil. *uit de bewaarplaats:* ſemen — prima eruptione agnoſcitur i. e. *uitkieming*, Ibid. XVIII, 7: *van daar* vitiorum, Senec. Clem. I, 2: *dus ook van zweeren en dergelijken, d. i. het uitbreken, uitſlag, zichtbaar worden, bij voorb.* papularum, Plin. H. N. XX, 7 extr. *en* 8: pituitae, Ibid. XXVI, 11 extr.: capitis, Ibid. XXIII. Prooem.: in capite infantium, Ibid.: oris, Ibid. XXIV, 9: *bijzonder het uitberſten uit eene plaats, bij voorb. uit de ſtad of uit de legerplaats enz., uitval, bij voorb.* eruptionem facere, Caeſ. B. G. III, 5. Liv. III, 28. Cic. Att. VII, 14. Nep. Thraſ. 4: *ook inval, bij voorb.* eruptionem facere in provinciam, Caeſ. B. G. VII, 7.

ERUPTUS, a, um, *zie* Erumpo.

ERŬTUS, a, um, *zie* Eruo.

ERVUM, i, n. *eene ſoort van peulvruchten: misſchien wikken*, Virg. Ecl. III, 100. Colum. II, 11 extr. Plin. H. N. XVIII, 15. Plaut. Moſt. I, 1, 59, *alwaar* ervom (*zoo als* volnus cet.) *ſtaat.*

ESCA, ae, f. 1) *de ſpijze in 't gemeen*, Cic. Nat. D. II, 64. Colum. III, 2. Horat. Sat. II, 2, 73. II, 8, 5: dulcis, Ovid. Am. II, 19, 26: *ook* Plural., *bij voorb.* contemtiſſimae eſcae & potiones, Cic. Fin. II, 28: dii nec eſcis nec potionibus veſcuntur, Cic. Nat. D. II, 23: cf. Plaut. Perſ. III, 1, 9: homo eſcae maximae, Plaut. Men. I, 1, 24, i. e. *die anderen veel te eten geeft, ook zelve veel eet, met één woord, die veel eten laat opdragen of opdiſcht:* 2) *bijzonder lokſpijze, aas*, Plaut. Aſin. I, 3, 67. Martial. IV, 56, 16. Petron. 3: *van daar Tropiſch, bij voorb.* eſca malorum, Cic. Senect. 13. Not. eſcas Genitivus *voor* eſcae, Liv. in Odyſſ. ap. Priſcian.

ESCĀLIS, e, *tot ſpijze behoorende, bij voorb.* argentum, Pandect. XXXIII, 10, 8, i. e. *zilveren eetgereedſchap.*

ESCARĬUS, a, um, *tot ſpijze dienſtig of behoorende, bij voorb.* vaſa, Plin. H. N. XXXVI, 26 poſt med.: *of enkel* eſcaria ſcil. vaſa, Juvenal. XII, 40: menſa, Varr. L. L. IV, 25: argentum, Pand. XXXIV, 2, 19 poſt med., i. e. *zilveren tafelgereedſchap:* cf. Leg. 33. XXXIII, 10, 3: uvae, Plin. H. N. XIV, 3 extr.: vincula, Plaut. Men. I, 1, 18, i. e. *daar tafelſchuimers mede gekluiſterd worden.*

ESCENDO, di, ſum, 3. 1) i. q. adſcendo, *opwaards ſtijgen, klimmen, opklimmen, bij voorb.* rotam, Cic. Tuſc. V, 9: in roſtra eſcenderent, Cic. Off. III, 20 med. Ed. Erneſt.: in malum, Liv. XXX, 25: cf. XLV, 1. Plaut. Mil. IV, 4, 14. Trin. IV, 2, 100: in concionem, Liv. V, 50. Drakenb., i. e. *op de Roſtra: van daar opreizen, d. i. landwaards reizen, bij voorb.* Pergamum, Liv. XXXV, 13: 2) *ergens heen klimmen, bij voorb.* ubi ſignum defoſſum erit, eo magiſtratum eſcendere fas non eſſet i. e. deſcendere, Liv. VIII, 10 extr., *ten zij men aan eene hoogte wil denken, en het gevolglijk een opklimmen was:* 3) *uitſtijgen, uitklimmen, bij voorb.* Delphos cum eſcendiſſent, Liv. XXIX, 11.

ESCENSUS, us, m. *het opklimmen*, Liv. XXXIV, 18 in. Tacit. Ann. XIII, 39.

ESCHĂRA, ae, f. *een griad*, Scribon. Larg. 25.

ESCIT i. e. erit, Lucret. I, 613. Gell. XX, 1 e legg. XII. Tabb.: *dus ook* eſcunt i. e. erunt, Cic. Leg. II, 24 e legg. XII. Tab.

ESCULENTUS, a, um, 1) *tot eten dienſtig, eetbaar, bij voorb.* eſculenta *eetbare dingen, eten, ſpijzen*, Cic. Nat. D. II, 56: animalia, Plin. H. N. VIII, 55: merx, Colum. XI, 3 poſt med.: 2) *het geen gegeten wordt of is, bij voorb.* fruſta eſculenta, Cic. Phil. II, 25: 3) *vol ſpijze, bij voorb.* os, Plin. H. N. VIII, 25.

ESCULUS, ESCULEUS, ESCULETUM, *zie* Aeſculus cet.

ESCUNT i. e. erunt, Cic., *zie* Eſcit.

ESĬTO, are, *eten, bij voorb.* lentes, Plaut. Capt. I, 2, 85: eſcas, Plaut. Pſeud. III, 2, 40: braſſicam, Cato R. R. 157, *het welk* Plin. H. N. XX, 9 poſt init. *herhaalt:* cadavera, Apulej. Met. IX poſt med. p. 234. Elm.: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* Pythagoram non eſitaviſſe ex animalibus, Gell. IV, 11 in.: ſemper eſitando, Ibid. VII extr. p. 200: ſecurus eſitabam, Ibid. X ante med. p. 246.

ESPICĬO, ĕre, i. q. adſpicio *aanzien, naar iemand zien enz., bij voorb.* ſi mihi rides, eſpice, *zie mij aan*, Plaut. Truc. V, 8.

ESSE, Infinit. 1) *van* ſum, 2) *van* edo *voor* edere: *dus ook* eſſem i. e. ederem, *zie* Edo.

ESSĒDARĬUS, *zich met wagens* (eſſeda) *bezig houdende, daar toe behoorende, van daar* a) ſcil. artifex, *die wagens* (eſſeda) *maakt, een wagenaar*, Inſcript. ap. Murator. p. 959. n. 8: b) ſcil. homo, miles, gladiator cet., *die van den wagen vecht,*

vecht, bij voorb. 1) *Soldaten bij de* Britten, Caeſ. B. G. V, 19. Cic. ad Div. VII, 6: *zie eene beſchrijving van hun bij* Caeſ. B. G. IV, 33: 2) *gladiatoren*, Sueton. Cal. 35, *en* Claud. 21: *dus ook* mulier eſſedaria, Petron. 45.

ESSĔDA, ae, f. i. q. eſſedum, Senec. Ep. 56 (57) ante med.

ESSĔDUM, i, n. *eene ſoort van Nederlandſche en Britſche wagens met twee wielen, op welken deze volken in den oorlog vochten*, Caeſ. B. G. IV, 33. V, 16: *zij kwamen vervolgends naar* Rome, *en werden overál toe gebruikt, bij voorb. tot reiswagens enz.*, Cic. Att. VI, 1 extr. Cic. Phil. II, 24. Virg. Georg. III, 204. Ovid. Pont. II, 10, 34. Prop. II, 23, 43. Martial. X, 104, 7. Sueton. Calig. 26 *en* 51. Ibid. Galb. 6. *Men heeft ook* eſſeda, ae, Senec. Ep. 56 (57). Not. *zij ſchijnen ten deele naderhand ook met vier wielen geweest te zijn.*

ESSENTĬA, ae, f. *het wezen eener zaak*, Quint. VIII, 3 ante med. II, 14. III, 6 ante med.

ĒSTRIX, tcis, f. *eetſter, vreetſter*, Plaut. Caſ. IV, 1, 37.

ESTUR i. e. editur, *zie* Edo.

ĒSURIĀLIS, e, *bij voorb.* feriae eſuriales, Plaut. Capt. III, 1, 8, *hongerfeest*, *teerfeest.*

ĒSURIENTER, *met eetlust, hongerig, bij voorb.* adpetere eſcas, Apul. Met. X ante med. p. 246. Elm.

ĒSŬRIES, ei, f. *honger*, Coel. in Cic. Epiſt. VIII, 1 extr. Plin. H. N. XII, 7.

ĒSURĪGO, inis, f. i. q. eſuries, Varr. ap. Non. 2. n. 291.

ĒSŬRĬO, ivi, itum, 4. 1) *hongeren, d. i. trek hebben om te eten*, Cic. Verr. V, 34. Plaut. Stich. I, 3, 65. Juvenal. III, 78. Horat. Sat. I, 2, 93: *ook* aliquid i. e. *naar iet: van daar* Paſſive, Nil ibi, quod nobis eſuriatur, erit, Ovid. Pont. I, 10, 9: *van daar Tropisch, naar iet, als 't ware, hongeren, begeerig zijn, bij voorb.* aurum, Plin. H. N. XXXIII, 10: divitiis, quae te eſurire cogunt, Curt. VII, 8: arbores naturale eſt avide eſurire, Plin. H. N. XVII, 2: quanto magis vellera eſuriunt i. e. *de kleur inzuigen*, Ibid. IX, 39 extr.: 2) *hongeren, d. i. honger lijden of doorſtaan*, Terent. Heaut. V, 2, 28. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 17: 3) *eten, bij voorb.* eſuriendi ſemper inexplebilis cupiditas, Plin. H. N. XI, 54: *van daar inzuigen*, Ibid. IX, 39 extr., *zie hier voor.* Not. Futur. eſuribo, Novius ap. Non. 7. n. 90: eſuribis, Pompon. Ibid.

ĒSURIO, *een die hongert*, Plaut. Perſ. I, 3, 33. Not. *het is enkel gemaakt, opdat het rijmen zou op* ſaturio.

ĒSURITIO, onis, f. *het hongeren, de honger*, Catull. XXI, 1. XXXIII, 14. Gell. XVI, 3. Martial. I, 100, 10.

ĒSURITOR, oris, m. *een die honger heeft of lijdt*, Martial. III, 14, 1.

ĒSUS, us, m. *het eten, bij voorb.* eſui eſſe, *te eten zijn, eetbaar zijn*, Gell. IV, 1 extr.: oleas eſui optime condi, Varr. R. R. I, 6.

ĒSUS, a, um, Particip. *van* edo: *zie* Edo.

ET, Conjunct. 1) *en, is bekend.* Not. a) *dikwijls ſtaat het tweemaal, daar wij ſlechts éénmaal, en, zetten: wanneer men het dikwijls de eerſte keer in de vertaling uitlaat, maar ook dikwijls de eerſte keer door, zoo wel, of niet alleen, en de andere keer door, als ook, maar ook, vertalen kan, bij voorb.* cum Xerxès et mari et terra bellum inferret Graeciae cet., Nep. Them. 2: et moneo et hortor, Cic. Q. Fr. III, 8: Quod in Catulo et in patre et in filio vidimus, Cic. Off. I, 30 extr. *en meermaalen:* b) *ook ſtaat voor het dubbele* et *of* et — que *of* que — et, *bij voorb.* et ſalvum incolumeque, Cic. Fin. IV, 8: miſſo Laetorio et ad viſendas res pacemque turbandam, Liv. XXIX, 12: et ſingulis univerſisque honori fuiſſe, Liv. IV, 2 in.: nam cum — et coenatum eſſet, conjuratique ibi — egiſſent, Liv. II, 4, *alwaar dit et toch beter weg zou zijn:* haſtaque et clypeus, Liv. I, 43 in.: diis laudesque et grates egit, Liv. XXVI, 48 in.: c) *dikwijls ſtaat* nec (neque) — et, *of* et — nec (neque), *alwaar* nec (neque) *voor* et non *ſtaat, bij voorb.* nec miror et gaudeo, Cic. ad Div. X, 1 extr.: neque nata eſt et aeterna eſt, Cic. Tuſc. I, 24: neque tu interfuiſti, et ego id egi cet., Cic. ad Div. IV, 7: ut neque hoſtibus — et ſibi, Liv. XXVI, 48 in.: officia autem et ſervata praetermiſſaque, Cic. Acad. I, 2: paratiſſimi et ab exercitu reliquisque rebus, Cic. ad Div. XI, 13 extr.: et rem agnoſcit neque hominem ignorat, Cic. Flacc. 20: d) et quidem *en wel vergroot of verklaard, bij voorb.* duo millia jugerum, et quidem immunia, Cic. Phil. II, 17: venit Octavius, et quidem in villam Pompeji, Cic. Att. XIV, 11 extr.: oritur, et quidem aliquet diebus, Cic. Div. II, 44: *ook ontbreekt ſomtijds* quidem, *bij voorb.* de uno hoſte loquimur? et de eo hoſte cet., *en wel enz.*, Cic. Cat. II, 8: a trib. pl., et a Curione trib., Cic. ad Div. II, 7: 2) *ook, ſtaat dikwijls in* Cicero, *bij voorb.* verum igitur et extremum, Cic. Off. III, 6, *en ontallijke maalen: ook ſtaat het voor ook, d. i. zelfs, bij voorb.* calamitoſus Dejotarus, qui et ab eo cet., Cic. Dejot. 10: Not. (a) et quidem *maar toch, bij voorb.* inceditur et quidem ſaepe ſedatur, Cic. Leg. III, 10: et quidem et a Carthanienſibus Regulus, Cic. Phil. XI, 4: et quidem omnia praeclara rara, Cic. Amic. 21: *of, maar toch ook, bij voorb.* et quidem ſaepe ſedatur, Cic., *zie hier voor:* (b) *bij* et, *wanneer het ook beteekenen zal, ſtaat ſomtijds* etiam *en* quoque, *zoo dat één van beiden overtollig ſchijnt, bij voorb.* Addam et illud etiam cet., Cic. ad Div. V, 12 extr.: ne et nos quoque arceamus cet., Liv. XLI, 24 extr.: et ſe id quoque cet., Nep. Ageſ. 6: quoniam et villici quoque cet., Colum. XII. Praefat. extr.: 3) *het ſtaat overtollig, bij voorb. in het begin eener vraag, bij voorb.* Et quemadmodum? Plaut. Mil. II, 2, 30: *ook elders, bij voorb.* eodemque apud me loco eſſet, quo et eſt apud patronum cet., Cic. ad Div. XIII, 23: et tamen ita faciles, Cic. Tuſc. I, 24 ante med.: *dus ook* et — etiam, et — quoque, *zie hier voor: dus ook* et autem, *bij voorb.* et haec autem cet., Plin. H. N. XV, 22 extr.: et caprifici autem, Ibid. XVI, 27 in.: *dus ook* ſed et rex cet., Valer. Max. II, 10, 2: *dus ook* etenim *voor* enim. *Integendeel ontbreekt het niet zelden, bij voorb. tusſchen twee ſtellingen, bij voorb.* licet — manet lacryma, per ſanctum dicat cet., Horat. Epiſt. I, 17, 60: quem ſocium — quod corpus diceret, Virg. Aen. VI, 16: *tusſchen twee* Subſtantiva, *bij voorb.* peto, ut eum, tuis officiis, liberalitate complectare, Cic. ad Div. XIII, 24 extr.: *tusſchen twee* Adjectiva, *bij voorb.* homini gratiſſimo, jucundiſſimo benigne cet., Ibid. 28 poſt med.: 4) *het ſtaat ook* a) *voor* ſed *maar, bij voorb.* niſi ſi aufugeris: et inde tamen cet., Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 9 extr.: *doch, men kan het ook door en vertaalen:* b) *voor eene ontkenning, als er eene vooráf gegaan is, bij voorb.* ne ſequantur, conciteet et vires cet., *voor* et ne *of* neve, Ovid. Her. XVI, 340: 5) *als, achter* aeque, *zie* Aeque: 6) *het ſtaat dikwijls achter een, bijzonder bij Dichters, bij voorb.* Theſtylis et *voor* et Theſtylis, Virg. Ecl. II, 10. Aen. IV, 418. Ovid. Her. XVI, 340.

ETĔNIM, *want, is bekend: het ſtaat zoo wel in 't begin eener ſtelling, bij voorb.* Cic. Brut. 6. Verr. IV, 20 extr. Rab. perd. 11 extr. Nep. Eum. 3. Terent. Heaut. III, 2, 37: *als achter een woord*, Cic. Seneċt. 9 poſt med. Cic. Coel. 3. Horat. Od. IV, 5, 17. Not. etenim *beſtaat uit* et *en* enim, *alwaar derhalven* et *overtollig ſtaat, zie* Et. *Nadien nu* enim *voor en achter ſtaat* (*zie* Enim), *dus ook* Etenim.

ETĒSĬAS, ae, m. *gemeenlijk* Plur. ETESIAE, arum, m. *zekere winden, die jaarlijks in de Hondsdagen waajen. Zij waaiden van den eerſten tot den dertigſten Augustus, volgends* Colum. XI, 2 med. §. 56 *en* 58. *Het waren Westewinden*, favonii, Liv. XXXVII, 23 in.: aquilones, Plin. H. N. II, 47 med.: cf. Tacit. Hiſt. II, 98. Lucret. VI, 730: *van daar ongunſtig voor de genen, die van* Rhodus *na* Atheene (Cic. Att. VI, 7.), *of van* Alexandrië (Caeſ. B. C. III, 107.) *wilden afvaaren. Echter zegt* Gellius II, 22 extr., *dat zij op zekeren tijd uit verſcheiden ſtreeken waajen*, (certo tempore, cum canis oritur, ex alia atque alia parte coeli ſpirant) *en* Favorin. (Phavorin.) ap. Apul. de mundo ante med. p. 63. Elm. *zegt* ſunt eteſiae & prodromi ſpirantes ex omni parte eo tempore aeſtatis, quo canis oritur.

ETĒSĬUS, a, um, *jaarlijksch, bij voorb.* flabra, Lucret. VI, 730, i. q. eteſiae.

ETHĬCE, es, f. *of* ETHĬCA, ae, f. *Zedekunde, zedelijke Wijsgeerte: het eerſte ſtaat*, Quint. XII, 2 med., *het laatſte*, Lactant. III, 13.

ETHĬCUS, a, um, *de zeden of zedeleer betreffende, zedelijk, bij voorb.* res, Gell. I, 2: controverſia, Senec. Controv. II, 10, *de eerſte ſijllabe is lang* (ἠθικός).

ETHOLOGĬA, ae, f. *is de uitdrukking der zeden, hartstogten, en het karakter van iemand*, Sueton. Gramm. 4. Quint. I, 9 (15) poſt init.

ETHOLOGUS, i, m. *die de zeden van anderen door gebaarden en ſtem uitdrukt, om lagchen te verwekken, bij voorb.* mimorum ethologorum, Cic. Or. II, 59 extr. *en* 60 in.

ETHOPOEĬA, ae, f. *uitdrukking en nabootzing der zeden en van het karakter van een ander*, i. q. Ethologia, Quintil. IX, 2, 58. IX, 3, 99, *doch, alwaar het in het Grieksch ſtaat* ἠθοποιΐα.

ETHOS, n. (Ἦθος), 1) *de zeden*, 2) *de zedeleere of zedekunde:* in ethesin Terentius palmam poſcit, Varr. ap. Non. 4. n. 377.

ETIAM, Conjunct. 1) *ook, is bekend, en ſtaat overál, bij voorb.* conſilio et etiam gratia, Cic. ad Div. IX, 25 extr.: *ook ſtaat het dikwijls overtollig, bij voorb.* tum venuſtate, tum etiam dignitate, Cic. Arch. 12: *dus ook* Cic. ad Div. VII, 14 extr.: cum volumus, tum etiam conſi-

dic

dimus: *van daar* a) etiamſi *of beter* etiam ſi *twee woorden*, *indien ook*, *voor* ſi etiam, Cic. Amic. 27 extr. Cic. Opt. Gen. Or. 2, *en ontallijke keeren:* b) ſed etiam *maar ook*, *volgt achter* non modo cet.: *doch, het ſtaat ook in eene verkeerde orde*, *bij voorb.* ſecundas etiam res noſtras, non modo adverſas cet., Cic. ad Div. IV, 14: Fimbria etiam, non modo, Cic. Off. III, 19: c) etiam quoque *ſtaat als eene overtolligheid*, Plaut. Pſeud. I, 3, 119. Terent. Hec. V, 1, 7. Lucret. III, 293. V, 518: *ook* Cic. ad Div. IV, 8 med.: ſed ea quoque etiam cet.: *dus ook* et etiam, *bij voorb.* Addam et illud etiam, Cic. ad Div. V, 2 extr., *ten zij men* etiam nog *vertaalen wil*, *zie* Et. 2) *ja*, (a) *bij antwoorden*, *bij voorb.* numquid vis? *antwoord* etiam, Plaut. Amph. I, 3, 46, i. e. *ja: dus ook* Ibid. Moſt. IV, 3, 7. Plin. Ep. IV, 13 poſt init.: (b) *wanneer het tegen over* neen *geſteld wordt*, *bij voorb.* aut etiam aut non reſpondere, Cic. Acad. IV, 32 extr., i. e. *ja of neen: dus ook* Ibid. 30 med. Cic. Nat. D. I, 25 med.: ſi non. quomodo — conficis? ſi etiam, quamobrem cet., Cic. Roſc. Com. 3, *indien neen — indien ja enz.*, *d. i. maar is het, dat enz.*, *hebt gij niet — hebt gij al enz.:* (c) *ja*, *d. i. zelfs*, *ook zelfs*, *bij voorb.* nihil profuturas, etiam plus ſuſpicionis futuram, Cic. Verr. V, 39: non ſtulti homines haberi poſſint; etiam — prudentes, Cic. Or. 71: (d) *bij toeſtemmingen*, *bij voorb.* etiam; ſed ſatius eſt cet., Plin. Ep. VI, 2 extr., i. e. *ja*, *goed: maar enz.*. etiam in — ſeveritate, Cic. Mur. 31: *ook* (*zoo als* imo) *ironisch*, *ja*, *d. i. neen*, *veelmeer*, *bij voorb.* etiam ex Africa, Cic. Planc. 26 extr.: 3) *nog* (adhuc), *bij voorb.* nihil etiam mali, Terent. And. I, 1, 89, *nog niets kwaads:* non pernoſti me etiam, Ibid. III, 2, 23: non dico fortaſſe etiam, Cic. Tuſc. I, 6: cum iſte etiam cubaret, Cic. Verr. III, 23 in.: cf. Terent. Heaut. III, 1, 24. Cic. Catil. I, 1, *en* Plaut. Aſin. III, 2, 40: *ook ſtaat het tweemaal*, *bij voorb.* etiam currus etiam arma tenentem, Virg. Aen. VI, 485: *dus ook* Addam et illud etiam, Cic., *zie hier voor: ook bij* nondum, vixdum, *alwaar het kan wegblijven*, *bij voorb.* nondum etiam, Terent. And. I, 2, 30. Hec. V, 1, 19: vixdum etiam, Cic. Cat. I, 4: *verders* etiam rides? *lagcht gij nog?* Terent. Eun. V, 7, 16: cf. Ibid. Heaut. II, 2, 6: *van daar* etiam nunc *nog tot heden toe*, *tot dato*, *tot dien tijd enz.* 4) *nog ééns*, *bij voorb.* dic etiam clarius, Cic. Verr. III, 75: cf. Plaut. Moſt. II, 2, 41: *van daar* 5) etiam atque etiam *nog ééns en nog ééns*, *d. i. ééns en andermaal*, *veelmaals*, *bij voorb. zeggen*, *overleggen enz.*, *bij voorb.* etiam atque etiam dicendum eſſe, Cic. ad Div. XIII, 28: multa ſibi etiam atque etiam diſcenda, Cic. Tuſc. III, 26: conſulere, Liv. XXXVIII, 9: *van daar veelmaals*, *bij voorb. bidden*, *d. i. zeer*, *ernſtigst*, *bij voorb.* te vehementer etiam atque etiam rogo, Cic. ad Div. XIII, 28: cura te etiam atque etiam diligenter, Ibid. XVI, 15: teque etiam atque etiam, Diana, (obteſtor), Cic. Verr. V, 72 in.: etiam atque etiam conſiderate, Cic. Manil. 19 extr., i. e. *zeer ſtipt*, *rijplijk: dus ook* conſulere, Liv., *zie hier voor:* cf. Horat. Ep. I, 18, 76: *ook heeft men daar voor* etiam et etiam, *bij voorb.* et non ſe totum etiam et etiam ab ſermone noſtro avertiſſet, Balb. in Cic. Ep. ad Attic. VIII poſt Ep. 15: 6) *ook*, *d. i. zelfs*, *bij voorb.* etiam reſpondes? Terent. Andr. V, 2, 8: etiam rides, Ibid. Eun. V, 7, 16, *zie hier voor:* cf. Ibid. Heaut. II, 2, 6, *zie boven*, n. 2. c.: 7) *ſomtijds ſtaat het overtollig*, *bij voorb.* etiam aperis? Plaut. Moſt. IV, 2, 28, *doch, het kan ook zijn* nog, *zult gij* nog *open doen:* cf. V, 29: *dus ook* nondum etiam cet., *zie hier voor:* Not. etiam *en* et jam *worden ſomtijds in de* Codd. *en* Edd. *verwisſeld*, *bij voorb.* Cic. ad Div. XIV, 19: etiam ante feciſſem, *alwaar* et jam ante cet. *meer gepast is.*

ETIAM NUM *of* ETIAMNUM i. q. etiamnunc, *nog*, *d. i.* 1) *thans*, *tot heden*, *tot dato*, *met het* praeſ. temp., Plaut. Men. III, 1, 15, Stich. V, 4, 16: 2) *nog*, *d. i. tot daar toe*, *tot dato*, *bij voorb.* Cincinnato adtulit dictaturam, et quidem nudo plenoque pulveris etiam nunc, Plin. H. N. XIX, 3 extr.: 3) *nog*, *d. i. ook verders*, *bovendien*, *bij voorb.* eſt etiam num alia diſtinctio, Ibid. XXXVII, 11: Mars etiamnum ſedens cet., Ibid. XXXVI, 5 med.

ETIAMNUNC *of* ETIAM NUNC, i. q. etiam (n. 3.), 1) i. e. *tot heden toe*, *tot dato*, *bij voorb.* ſalvi etiamnunc eſſe poſſumus, Cic. Roſc. Am. 52: *ook van den voorleden tijd*, *nog*, *tot toen of toenmaals*, *ten dien tijd*, ſeq. Imperfect. & Perfect., *bij voorb.* qua valetudine cum etiamnunc premeretur, Nep. Hann. 4: cum etiamnunc in provincia eſſet, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 32: non — praeteriit tempus, ſed ne maturum quidem etiamnunc fuit, Cic. Ibid. X, 10: dixiſti, paululum tibi eſſe etiamnunc morae, quod ego viverem, Cic. Cat. I, 4. Ed. Graev., *maar de* Ed. Erneſt. *heeft* etiamtum: *het is beide goed:* 2) *nog*, *d. i. ook*, *bij voorb.* etiamnunc circa haec loca commorabar, Cic. Att. III, 17: 3) *nog*, *d. i. ook*, *buitendien*, *verders enz.: hier is* etiamnum *in gebruik*, *misſchien ook* etiam nunc.

ETIAMSI *of beter* ETIAM SI, *ſchoon ook*, *in plaats van* ſi etiam, Cic. Amic. 27. Att. III, 14, *en meermaalen: waarom het ook van één geſcheiden wordt*, *bij voorb.* etiam ſubito ſi cet., Cic. Or. I, 33.

ETIAMTUM *of beter* ETIAM TUM, i. q. etiamnunc, *nog*, *d. i. tot toen*, *tot denzelfden tijd*, Cic. Or. II, 22 extr. Suet. Tiber. 42 in.: *ook* Cic. Cat. I, 4. Erneſt., *zie* Etiamnunc.

ETSI *als één woord*, 1) *alhoewel*, *ofſchoon*, *hoewel*, Cic.: *is bekend*, *wanneer het ook eene volgende ſtelling heeft*, *die met* nogthans, echter *begint.* Not. *het ſtaat dikwijls met herhaling*, Cic. ad Div. VI, 1. Etſi — ſit. Nam etſi — ſiunt. Quare etſi — libera. Etſi cet.: 2) *alhoewel*, *zonder volgende ſtelling*, *d. i. maar*, *echter*, *doch*, *bij voorb.* etſi quae fuit iſta temeritas? Cic. Att. IX, 10, *en meermaalen:* 3) *indien ook*, *bij voorb.* etſi nihil — abſtuliſſetis, Cic. Sull. 32 in.: Not. et ſi *als twee woorden*, *heet en indien.*

ETYMOLOGIA, ae, f. *woord-oorſpronglijkheid*, *onderzoek van den oorſprong en afleiding der woorden*, Cic. Acad. I, 8. Quint. I, 6, 28: *in het Grieksch ſtaat het* Cic. Top. 8.

ETYMOLOGICE, es, f. ſcil. ars, *de woordoorſpronglijkheid*, *als eene wetenſchap*, *of de wetenſchap*, *om den oorſprong en afleiding der woorden te onderzoeken*, Varr. L. L. VI, 1.

ETYMOLOGICUS, a, um, *den oorſprong en afleiding der woorden betreffende*, *etijmologisch*, *bij voorb.* ratio, Gell. I, 18.

ETYMON, i, n. *de afſtamming van een woord*, *bij voorb.* etyma vocum, Gell. XVIII, 4 extr.: videtur vocabulum etymon habere a glubendo, Varr. R. R. I, 48.

EU! *Ei! als men zich verwondert*, *of iet onverwachts ziet of hoort*, *of ook iet billijkt*, *wanneer het ook Eilieve kan zijn*, Terent. Phorm. III, 1, 14. Eun. I, 2, 74. Plaut. Moſt. I, 4, 26. Mil. IV, 4, 10: Not. *voor* eu *ſtaat ook* eh! Plaut. Poen. II, 28. *Ook ſtaat er voor* euge! Terent. Phorm. V, 6, 30, *en meermaalen.*

EVACUO, are, *uitledigen*, *afvoeren*, *bij voorb.* alvum, Plin. Hiſt. Nat. XX, 6. XXXII, 9.

EVADO, ſi, ſum, 3. 1) *uit*, *naar buiten gaan*, (*uit* e *en* vado), *bij voorb.* ex corpore, Cic. Seneſt. 22; balneis, Cic. Coel. 27: ſi apes ex alvo minus frequentes evadunt, Varr. R. R. III, 16 extr.: oppido, Salluſt. Jug. 56 (60): haram, Colum. VII, 9 extr.: vitam, Apul. Met. IV: inter ſtationes, Liv. V, 46 in.: abiit, exceſſit, evaſit, erupit, Cic. Cat. I, 1: naufragos milites in terram evaſiſſe, Liv. XXIX, 27: *ook enkel ergens heen gaan of komen*, *bij voorb.* in terram, Liv., *zie terſtond hier voor:* ut ante oculos evaſit — parentum, Virg. Aen. II, 531, i. e. *onder de oogen kwam:* ex illis ſedibus in haec loca, Cic. Nat. D. II, 37: per intervalla digitorum, Suet. Domit. 19: inter virgulta, Sall. Jug. 50 (54): per anguſtias, Celſ. IV, 4, 2: *van daar* a) *over iet komen*, *paſſeeren*, *afleggen*, *bij voorb.* viam, Virg. Aen. II, 731: amnem, Tacit. Ann. XII, 35: ripam, Virg. Aen. VI, 425: gradus altos, Ibid. IV, 685: ſpatium, Ibid. XII, 907: vaſa Cephiſi Panopesque arva, Ovid. Met. III, 19: vitam, Apul., *zie hier voor: ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* per intervalla digitorum, Suet. Dom. 19: inter virgulta, Sall. Jug. 50 (54): anguſtias, per quas ſpiritus evadit i. e. *doorgaat*, *doorpasſeert*, Celſ. IV, 4. Sect. 2: caſtra media, Liv. VII, 36 in., *de helft doorgetrokken hebben enz.* b) *ontkomen*, *ontgaan*, *wegkomen*, *ontwijken*, *bij voorb.* e manibus hoſtium, Liv. XXII, 49: ab (improbis) judicibus, Cic. Tuſc. I, 41: periculo, Liv. XXI, 33. XXVIII, 26: *of* e periculo, Cic. Div. II, 5: e morbo, Ibid.: ex inſidiis, Ibid. *en* Liv. III, 3: inſidias, Suet. Caeſ. 74: flammam, Virg. Aen. V, 689: pugnae, Ibid. X, 702, *alwaar ſommige* Edd. pugnam *hebben:* manus, Ibid. IX, 560: necem, Phaedr. IV, 5, 4: aliquem, Plin. Ep. II, 1: ne quis hoſtium inter ſtationes evadere poſſet, Liv. V, 46 in., ſcil. e Capitolio: *van daar* evaſus, a, um, *vermijd*, *ontgaan*, *bij voorb.* fulgur, Juvenal. XII, 18: c) *uitgaan*, *d. i. vervulling krijgen*, *uitkomen*, *bij voorb.* ſomnia evadunt aliis aliter, Cic. Div. II, 71: id, quod ſomniarimus, evadere, Ibid. 59, i. e. *dat de droom uitkome enz.* d) *een' uitgang of uitkomst krijgen*, *aflopen*, *uitſlag hebben*, *bij voorb.* nimia licentia evadet in magnum malum, Terent. Ad. III, 5, 63: iſta quo evaſura ſint, Cic. Att. XIV, 19 extr.: peſtilentia in longos morbos evaſit, Liv. XXVII, 23: huccine beneficia tua evaſerunt, ut cet., Sall. Jug. 14 (15): cf. Nep. Dion. 8. Plaut. Aſin. I, 1, 69. Terent. And. I, 2, 5: *van daar* e) *eindelijk*, *ergens op vallen of vervallen*, *bij voorb.* quam timeo, quorſum evadas, Terent. And. I, 1, 100: ubi friget, huc evaſit, Terent. Eun. III, 3, 11, i. e. *toen zij niets uitbrengen kon*, *viel zij eindelijk op het volgend geſprek enz.* 2) *in de-*

Digitized by Google

de hoogte klimmen, stijgen of komen, opklimmen, bij voorb. in muros, Liv. II, 50 extr. IV, 34: in verticem collis, Liv. II, 65: per locum iniquum, Ib. XXVII, 18 extr.: gradus altos, scil. in, Virg., *zie hier voor:* ad fastigia culminis, Virg. Aen. II, 458: *van daar* 3) *iet (eindelijk of na veel moeite) worden, met eenen* Nominativus, *bij voorb.* evaserat perfectus Epicureus, Cic. Brut. 35: ex fucosis firmi suffragatores evadunt, Q. Cic. Petit. Consul. 9: juvenis evasit verae indolis, Liv. I, 39: primum inane coeptum evasit, Liv. XXXV, 37: non posse oratores evadere, Cic. Or. I, 28. Not. evasti *voor* evasisti, Horat. Sat. II, 7, 68. Sil. XV, 793.

EVAGATIO, onis, f. *uitweiding*, Plin. H. N. II, 17.

EVAGINO, are, *uit de schede trekken, bij voorb.* gladium, *ontblooten*, Justin. I, 9.

EVAGOR, atus sum, ari, *uitweiden, naar zijn goedvinden, uitgaan, uitzwerven*, Liv. XXII, 47. Colum. VIII, 5, 14: *van daar Tropisch*, a) *uitzwerven, uitweiden, bij voorb.* appetitus evagantur, Cic. Off. I, 29: cf. Quint. III, 6, 3. III, 11 extr. *Ook met den* Accusativus, *bij voorb.* ordinem *voor* extra ordinem, Horat. Od. IV, 15, 9: b) *zich uitbreiden, algemeener worden, bij voorb.* vis morbi evagata est, Liv. III, 7: Cappari evagatur per agros, Plin. H. N. XIX, 8 extr.: Nilo evaganti molem opponere, Ibid. X, 33: vitis in luxuriam evagatur, Colum. V, 6 post med.

EVALESCO, lui, 3. 1) *sterk worden, krachten krijgen, toenemen, van levende of levenloze dingen, bij voorb.* natura, Quint. II, 8: si non evaluere rami, Plin. H. N. XVI, 30: flagella, Ibid. XVII, 15: adfectatio quietis in tumultum evaluit, Tacit. Hist. I, 80: 2) *vermogen, kunnen, in staat zijn, bij voorb.* natura, Quint. II, 8, 5. X, 2, 10, *zie hier voor: bijzonder* seq. Infinit., *bij voorb.* pervincere, Horat. Ep. II, 1, 200: componere, Stat. Sylv. V, 2, 38: medicari, Virg. Aen. VII, 755: cf. Claudian. Proserp. III, 91: 3) *de overhand nemen, de mode worden, bij voorb.* ut nunc evaluit, (impersonaliter), *zoo als thans enz.*, Quint. IX, 3, 13: cf. VIII, 6, 33.

EVALLEFACIO, ere, *uit, buiten werpen*, Varr. ap. Non. 3. n. 158.

EVALLO, are, *uit, buiten werpen, bij voorb.* nos foras, Varr. ap. Non. 2. n. 259.

EVALLO, ere, *uitwieden, uittrekken, bij voorb.* triticum, Plin. H. N. XVIII, 10 post med.

EVAN, antis, m. *een bijnaam van* Bacchus, Ovid. Met. IV, 15. Lucret. V, 742: *van daar* Evans, tis, *eene Bacchante, of die het Bacchusfeest viert, bij voorb.* Catull. 63, 386. Sil. I, 101: Evantes orgia circumducit Phrygias, Virg. Aen. VI, 517, *alwaar* evantes orgia *heet, het Bacchusfeest vierende, en gevolglijk voor* celebrantes orgia *staat, ten zij men* orgia *tot* circum *wil betrekken: ook in 't geheel geestdrijvend, hoezee! heij! (of iets dergelijks) roepende, bij voorb.* evantes exsiliunt, Apulej. Met. VIII post med. p. 214. Elm.

EVANESCO, nui, (itum), 3. *verdwijnen, vergaan, bij voorb.* ex oculis, Virg. Aen. IX, 658: color, Lucret. II, 827: pondus, Ibid. V, 536: odor, Plin. H. N. XIII, 1: allium & caepa extra terram germinant & cauliculo acto evanescunt, Ibid. XIX, 6 extr.: pruina, Varr. R. R. II, 4: cornua lunae, Ovid. Met. II, 117: *van daar Tropisch*, a) *verdwijnen, vergaan, verloren gaan, omkomen enz., bij voorb.* eorum memoria evanuit, Cic. Or. II, 23: dolor, Ovid. in Ibin 133: spes, Cic. Att. III, 13: rumor, Liv. XXVIII, 5: herbarum virtus, Ovid. Met. XIV, 356: cum jam paene evanuisset Hortensius, Cic. Brut. 94: orationes, Ibid. 27: sententia, Cic. Tusc. V, 30, i. e. *heeft geen' navolgers gehad, en is dus afgestorven.* b) *verdwijnen, zijne kracht verliezen, bij voorb.* vinum & salsamentum vetustate evanescunt, Cic. Div. II, 27.

EVANGELIUM, i, n. 1) *eene aangename tijding of boodschap*, Cic. Att. II, 3. XIII, 40, *maar in 't* Grieksch: *dus ook* Ibid. II, 12, *wanneer* reddere *heet daar tegen geven:* 2) *beloning van eene aangename boodschap*, Cic. Att. II, 12, *wanneer* reddere *betalen heet.*

EVANGELUS, i, m. *een goede, aangename bode*, Vitruv. X, 7.

EVANIDUS, a, um, *verdwijnend, vergaande, bij voorb.* pectora in tenues abeunt evanida rivos, Ovid. Met. V, 435: amor in tenues evanidus exeat auras, Ibid. Remed. 653: vetustate evanida facta materia, Vitruv. II, 8: calx, Ibid. VII, 2: quidam e smaragdis senescunt, paulatim viriditate evanida, Plin. H. N. XXXVII, 5: gaudium leve & evanidum, Senec. Ep. 35.

EVANNO, ere, *uitwieden of uitschudden, bij voorb* stoppelen, Varr. R. R. I, 52 extr.: *van daar in 't gemeen uitwerpen*, Pompon. ap. Non. 1. n. 69.

EVANTES, *zie* Evan.

EVAPORATIO, onis, f. *uitdamping, uitwaassemig, bij voorb. der aarde*, Senec. Nat. Quaest. I, 1. VI, 13: cf. Gell. XIX, 5.

EVAPORO, are, *uitdampen, waassemen of dampen*, Gell. XIX, 5, *tweemaal.*

EVASTO, avi, atum, are, *verwoesten, bij voorb.* agrum, Liv. VIII, 37: templum, Ibid. XXXII, 32: cf. X, 15. XXVIII, 44. Sil. XII, 528.

EVASUS, a, um, *zie* Evado.

EVAX! *Ei! of bravo! wanneer men vergenoegd en vrolijk is*, Plaut. Curc. I, 2, 3. Ibid. Cas. IV, 4, 13. Ibid. Bacch. II, 3, 13. Ibid. IV, 4, 73.

EUCHARISTICON, scil. carmen, *dankvers, danklied*, Stat. Sylv. IV, 2, *in het opschrift.*

EUDAEMON, onis, i. e. felix, *bij voorb.* Arabia, Mela III, 8.

EUDIAEON i. e. lineum filum, quod medici extremo in clysterio relinquunt, per quod clysmos emittitur, Fest.

EVECTIO, onis, f. 1) *het uitrijden, uitvoeren enz.* 2) *het opwaards vaaren, vliegen enz., bij voorb.* sublimis evectionis appendix miseranda, Apul. Met. V post med, p. 169. Elm.

EVECTUS, us, m. i. q. evectio, 1) *de uitvoering, bij voorb. van waaren, uitvaart*, Plin. H. N. XVIII, 5: 2) *het opvaaren, opwaards vaaren.*

EVECTUS, a, um, *zie* Eveho.

EVEHO, xi, ctum, 3. 1) *uit of buiten voeren of zenden, het zij het geschiede te paard, te wagen, of te scheep enz., bij voorb.* omnia ex fanis plostris evecta esse, Cic. Verr. I, 20: evehere aquas, Liv. I, 38. Plin. H. N. II, 103: merces i. e. *uitvoeren*, Plin. H. N. VI, 19: quibus — evehi & invehi sciamus, Varr. R. R. I, 16 extr.: *van daar* evehi *uit of buiten rijden of vaaren, het zij te scheep of met wagen, bij voorb.* evectus extra aciem equo, Liv. V, 36 med., *reedt buiten: dus ook* calcaribus subditis evectus, Liv. IV, 33 med.: navis evecta, Justin. IV, 4: evehi in ancoras i. e. contra ancoras tenentes navem, Liv. XXII, 19: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* evectus os amnis, Curt. IX, 9 extr.: *van daar Tropisch, bij voorb.* e Piraeeo evecta est eloquentia, Cic. Brut. 13: asperis evecti, Quint. VI, 1 extr. Not. a) *dikwijls heet ook* evehere *enkel ergens heen voeren, bezorgen, gevolglijk* evehi, *ergens heen rijden, vaaren; terwijl toch altijd, bij voorb. aan de haven of eenige andere plaats van uitvaart gedacht wordt, bij voorb.* ubi primum tranquillitas maris classes in altum evexisset, Liv. XXV, 27, i. e. *gebracht:* ad regem evecti sunt, Justin. II, 6: hostem longius evectum, Tacit. Ann. XII, 14: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* insulam evecti *voor* ad insulam, Curt. IX, 9: fama evecta insulas, Tacit. Ann. XII, 36: b) *ergens overvaaren, rijden enz.: van daar Tropisch*, praescriptos evecta est pagina gyros, Propert. III, 2, 21: fama evecta insulas, Tacit. Ann. XII, 36: c) evehi, *Tropisch, uitvaaren in het spreken, d. i. meer zeggen in de hitte, dan men zeggen wilde*, Liv. XXXV, 31 prope fin.: 2) *opwaards of opvoeren of bezorgen, dragen, gevolglijk* evehi *oprijden, vaaren enz., bij voorb.* ut in collem Exquilinium eveheretur, Liv. I, 48, i. e. *rijden zoude: van daar verheffen, bij voorb.* ad deos, Horat. Od. I, 1, 5: in coelum, Juvenal. II, 38: aliquem ad aethera, Virg. Aen. VI, 130: aliquem ad consulatum, Auct. dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 13: *van daar* evehi *verheven worden, of zich verheffen, bij voorb.* supra privatum modum evectas opes, Tacit. Ann. XIV, 52: *van daar* evectus spe vana, Liv. XLII, 62, *zich verheffende, trotsch:* vir in id evectus, Vellej. II, 53, *verheven, zoo ver gekomen enz.:* in summum evecti fastigium, Vellej. II, 56: magicae vanitates in tantum evectae, ut cet., Plin. H. N. XXVI, 4. Not. *Men schrijft ook* exveho, *bij voorb.* Pandect. X, 4, 5.

EVELLO, elli, *somtijds* ulsi, ulsum, 3. 1) *uitplukken, uitscheuren, bij voorb.* linguam alicui, Cic. Sext. 28: timide signifer evellebat, quod infixerat, Cic. Div. II, 30: nigros capillos, Phaedr. I, 2 extr.: spinas agro, Horat. Ep. I, 14, 4: plantam coeno, Ibid. Sat. II, 7, 27: e fugere ebulum, Plin. H. N. XVII, 9: ut se evellisset (scil. e coeno), Ib. VIII, 42: aliquem e petra, Gell. X, 16 post med.: dentes, Plin. H. N. XXX, 3 extr: statuam de monimento, Pandect. XLVII, 12, 2: arborem, Cic. Att. XV, 4: clavos e sepulcro, Plin. H. N. XXXIV, 15: *van daar* 2) *Tropisch, uitscheuren, d. i.* a) *benemen, bij voorb.* scrupulum alicui, Cic. Rosc. Am. 2: opiniones insitas, Cic. Or. 28: importunitatem ex mentibus, Cic. Or. I, 53: consules non solum ex memoria, sed etiam ex fastis, Cic. Sext. 14: sint evulsa ex omni memoria, Cic. ad Div. V, 8, 5. b) *te niet doen, bij voorb.* actiones, Cic. Brut. 13: opiniones, Cic. Or. 28, *zie hier voor:* c) *berrijden, bij voorb.* castra obsessa, Sil. VII, 335: d) *wegscheuren, afscheiden, bij voorb.* odorem e thuris glebis, Lucret. III, 328: nutrix pueros a lacte non subito evellit, Varr. L. L. VIII, 10. Not. Perfect. evelli *en* evulsi; evellisse *staat* Cic. Sext. 28: evellerit, Gell.

Digitized by Google

Gell. X, 16: evelliſſet, Cic. Or. I, 53: evulſit, Flor. IV, 12 med. §. 38.

EVENĬO, ēni, entum, 4. 1) *uitkomen, buiten komen*, Horat. Od. IV, 4, 65: *ook ergens heen komen*, *bij voorb.* Capuam, Plaut. Rud. III, 2, 17: 2) *uitgang, uitkomst krijgen, uitſlag hebben, afloopen*, *bij voorb.* niſi curae eſt, quorſum eventurum hoc ſit, Terent. Hec. I, 2, 118: evenire bene, Cic. Mur. in. Cic. Att. VII, 2 med.: ſpero hanc rem nobis eventuram ex ſententia, Terent. Phorm. II, 1, 16: male iſtis eveniat i. e. male iſtis ſit *het moet hun ongelukkig gaan*, Plaut. Curc. I, 1, 39: tibi hoc incommodum eveniſſe iter, Terent. Hec. III, 4, 1: *ook met* in, *bij voorb.* in caput noſtrum perjuria eveniant, Ovid. Her. XX, 120: *van daar* a) *uitkomst hebben, d. i. gebeuren, uitkomen, van droomen*, Cic. Div. II, 69 extr. Plin. Ep. I, 18: b) *ten deel worden, wedervaaren, bejegenen*, *bij voorb.* auſpicia, quae ſibi ſecunda evenerint, Cic. Div. I, 15: Provincia evenit Manlio, Liv. II, 53: cui bellum Gallicum (i. e. *het voeren van dezen oorlog*) evenerat, Liv. VIII, 20 in.: paucis meretricibus fideles evenire amatores, Terent. Hec. I, 1, 2: ſi quid ſibi eveniret, *als hem iet wedervaaren (bejegenen) mogt, d. i. als hij ſterven mogt*, Suet. Caeſ. 86 *en meermaalen: ook met* in, *bij voorb.* ne idem eveniat in meas literas, Cic. ad Div. II, 10: c) *voorvallen, gebeuren, toevalliger wijze geſchieden, uitkomen*, *bij voorb.* timebam, ne evenirent ea cet., Cic. ad Div. VI, 21: omnia contra eveniſſe, Cic. Div. II, 24: ſcire quae eventura ſunt, Ibid. 51: quidquid praeter ſpem eveniat, Terent. Phorm. II, 1, 16: ut plerumque evenit *zoo als het gebeurt*, Cic. Planc. 6: ubi pax evenerat i. e. facta erat, Salluſt. Cat. 9: forte evenit, ut cet., Cic. Or. II, 5, *het gebeurde, dat, het geſchiedde enz. Ook ſtaat er* uſu *bij overtollig*, *bij voorb.* uſu evenire, Cic. Invent. I, 10. Fin. V, 2 in., *gebeuren.* d) *gaan of geſchieden, gebeuren*, abſolute, *bij voorb.* male iſtis eveniat! Plaut. Curc. I, 1, 39: bonis male evenit, improbis optime, *den deugdzamen gaat het kwalijk, den godloozen wel*, Cic. Nat. D. III, 32 extr.: ut plerumque evenit, i. e. *gebeurt*, Cic. Planc. 6: 3) *opkomen, waſſen, te voorſchijn komen*, *bij voorb.* arundo ſerius evenit, Colum. IV, 32: *van daar, daar door of van komen, gebeuren*, *bij voorb.* id a congris evenit ei, Plin. H. N. IX, 29: Not. evenat voor eveniat, Enn. ap. Non. 10 n. 20. *Het* Particip. eventus, a, um, *ſchijnt wel niet voor te komen: maar* eventum, Subſtantive, 1) *de uitkomst, gevolg, uitwerking*, *bij voorb.* Plural. eventa, *bij voorb.* cognitio eventorum, Cic. Top. 18: cf. Cic. Rab. poſt. 1. Cic. Div. I, 6 extr.: 2) *gebeurtenis, toeval*, *bij voorb.* Plural. eventa, Cic. ad Div. V, 12 §. 19. Ibid. I, 7 extr. Not. *Ook* Singular., *bij voorb.* eventi, Cic. Partit. 9 med. Cic. Att. III, 8 extr.: eventum, Lucret. I, 471.

EVENTĬLO, are, *door ſchudding of luchting zuiveren, uitſchudden*, *bij voorb.* *graan*, Colum. I, 6 extr.: *kwaade lucht*, Plin. H. N. XXXI, 3 extr. Juſtin. XLIV, 1 extr.

EVENTUM, *zie* Evenio.

EVENTUS, us, m. *de uitgang*, *bij voorb.* *uit een woud, oord enz.: van daar* 1) *uitkomst eener zaak, gevolg, uitwerking*, *bij voorb.* orationis, Cic. Or. I, 26: docendi, Ibid. 27: cauſarum, Cic. Partit. 2: rei eventum experiri, Caeſ. B. G. III, 3: pugnae, Ibid. VII, 49: cf. Cic. Invent. I, 28: dies hunc habuit eventum, Caeſ. B. G. V, 42 *en meermaalen: van daar de uitkomst d. i. einde*, Horat. Art. 148: 2) *toeval, gebeurtenis*, *bij voorb.* ad omnem eventum paratum eſſe, Cic. ad Div. VI, 21: quemvis eventum fortiter ferre, Cic. Att. IX, 6 extr.

EVERBĔRO, avi, atum, are, 1) *uitſlaan, uitkloppen, afſlaan*, *bij voorb.* eſcam, Ovid. Halieut. 37: *doch het kan ook enkel zijn, ergens aanſlaan:* 2) *tegen iet ſlaan*, *bij voorb.* clypeum alis, Virg. Aen. XII, 866: pectus armis, Val. Fl. VI, 737: oculos hoſtis roſtro atque alis, Quintil. II, 4, 18: mare remis, Curt. IV, 3: fluctus remis, Ibid. IX, 4: ſpiritus everberatus curſu parum libero incaluit, Senec. Nat. Quaeſt. V, 12: *van daar opſpooren*, *bij voorb.* animum alicujus ad inquirendum, Gell. I, 23.

EVERGANĔUS, a, um, *miſſchien wel bearbeid of neder hellend*, *bij voorb.* trabes, Vitruv. V, 1 extr.

EVERGO, ĕre, *af laten vloeijen*, *bij voorb.* rivos, Liv. XLIV, 33.

EVERRAE, arum, i. e. purgatio quaedam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus, quae fit per everriatorem, certo genere ſcoparum adhibito, Feſt.

EVERRIĀTOR, oris, m. i. e. qui everrit: *bij Festus heet die geen zoo*, qui acceptа jure hereditate juſta defuncto facere debet: quae ſi non fecerit, ſeu quid in ea re turbaverit, ſuo capite luat: *van* verro, *zoo als Festus er bij zet.*

EVERRICŬLUM, i, n. *eigenlijk iet, waarmede de zaken gekeerd of uitgetrokken worden: van daar* ſcil. rete, *een viſſchersnet*, Varr. R. R. III, 17, 7. Pandect. XLVII, 10, 13 poſt med. Apul. in Apolog. ante med. p. 294 Elm.: *van daar, Tropisch, iet waarmede men de zaken ſamen en op éénς wegneemt*, *bij voorb.* everriculum malitiarum omnium, *heet* Cic. Nat. D. III, 30 *het gericht of oordeel* (judicium) de dolo malo: *verders van* Verres *zegt* Cicero Verr. IV, 42 quod hujusmodi everriculum in illa provincia fuit? *met toeſpeling op zijn' naam* Verres.

EVERRO, erri, erſum, 3. *vegen, met den bezem zuiveren*, *bij voorb.* ſtercus ex aede, Varr. L. L. V, 4: purgamenta officinis cetariorum, Colum. VIII, 17, 12: ſtabula, Colum. VII, 4 poſt med.: *dus ook* ſolum ſtabuli, Varr. R. R. II, 2 ante med.: aedes, Titinn. ap. Non. 4 n. 491: *van daar* 1) *Tropisch, geheel uitplunderen*, *bij voorb.* provinciam, Cic. Verr. II, 21: quod non everſum atque deterſum reliqueris: 2) everrere retibus aequor, *viſſchen*, Manil. IV, 285: 3) *uittrekken*, *bij voorb.* *met het net*, *bij voorb.* ut faber mihi piſcem everreret, ut piſcator mutuo lignum dedolaret, Apulej. Apol. ante med. p. 292 Elm.: Not. *boertend*, is cum anima — everrerit, Plaut. Truc. Prol. 21.

EVERSĬO, onis, f. 1) *omverwerping, nederwerping, verwoesting, verſtooring*, *bij voorb.* columnae, Cic. Phil. I, 1: urbis, Flor. II, 17: vehiculorum, Plin. H. N. XXII, 17: cf. Cic. Haruſp. 2: 2) *Tropisch, verwoesting, d. i. te gronde helping, vernietiging*, *bij voorb.* vitae, Cic. Acad. IV, 31. Fin. V, 10: rerum publicarum, Cic. Senect. 12: rei familiaris, Tacit. Ann. VI, 17: dignitatis, Plin. Ep. X, 111.

EVERSOR, ōris, m. *die iet te gronde helpt, te ſchande maakt, verwoester*, *bij voorb.* regnorum, Virg. Aen. XII, 545: imperii, Cic. Sext. 7: Carthaginis & Numantiae, Quintil. VIII, 6: decoris, Senec. Hippol. 894: juris, Plin. H. N. XXVIII, 1.

EVERSUS, a, um, 1) *van* Everto, *zie* Everto, 2) *van* Everro, *zie* Everro.

EVERTO *of* **EVORTO**, ti, ſum, 3. 1) *uit of buiten ſtorten, ergens uit drijven*, *bij voorb.* aliquem aedibus, agro, Plaut. Trin. III, 1, 15, i. e. *er van berooven:* civitate, Salluſt., *zie hier na: van daar* a) *in 't gemeen, van iet berooven*, *bij voorb.* aliquem fortunis, Cic. Verr. I, 51. Cic. Flacc. 5: bonis, Cic. Quint. 23: alios dignitate alios civitate, Salluſt. Or. II ad Caeſ. cap. 4: b) *ergens heen ſtooten*, *bij voorb.* in apertum aequor, Ovid. Met. XI, 555: 2) *over hoop werpen, omverpen, omſtooten, omkeeren*, *bij voorb.* navem, Cic. Fin. IV, 27. Parad. III, 1: currum, Curt. IV, 15: ſtatuam, Cic. ad Brut. Ep. 15: pinum, Virg. Georg. I, 256: urbes, Cic. Off. I, 24: equum, Prop. IV, 10, 8: facem, Ovid. Am. III, 9, 7: rates, Senec. Agam. 1006: aquas, Ovid. Her. VII, 42: quercum, Plin. H. N. XVI, 31: menſam, Ovid. Met. XII, 222: *van daar* a) *krommen*, *bij voorb.* cervices everſae, Terent. Heaut. II, 3, 131, i. e. *gekromde rug, bij het verliefd bukken enz.* b) *in wanörde brengen, ontſtuimig maken*, *bij voorb.* aequor, Virg. Aen. I, 43 (47): aquas, Ovid. Her. VII, 42: c) *ploegen*, *bij voorb.* campum, Valer. Flacc. VII, 75: d) *nederſcheuren, verwoesten*, *bij voorb.* urbes, Cic. Off. I, 24: arces, Sil. XVII, 376: e) *over hoop werpen, Tropisch, te gronde helpen, ruïneeren, vernietigen, van geene waarde maken, ongelukkig maken*, *bij voorb.* leges, teſtamenta, Cic. Verr. II, 19: virtutem, Cic. Fin. III, 3: amicitias, Ib. II, 25: definitionem, Cic. Acad. IV, 6 extr.: adverſaria, Cic. Or. 35: philoſophiam, Cic. Acad. IV, 5: vitam funditus, Ibid. 10: patrimonium, Pandect. XLVII, 6, 1: aratores, Cic. Verr. III, 18: propinquum ſuum, Cic. Quint. 23: provinciam, Cic. Att. V, 16: diſciplinam militarem, Liv. VIII, 30 extr., fortunam, Cic. ad Div. V, 21 extr.: ſpem, Ovid. Met. XIII, 623: domum, Ovid. Her. III, 76: Not. non everſae per te ſed perditae civitatis, Cic. Piſ. 14, *alwaar miſſchien* proditae *voor* perditae *moet gelezen worden: miſſchien is ook anders deze plaats niet recht goed:* gentes, Curt. VIII, 8: Not. everſi *zijn ook die genen, welke van paarden, wagens of op dergelijke wijze beſchadigd zijn geworden*, *bij voorb.* radicem decoctam bibere ſpaſticis, everſis, convulſis — ſalutare eſt, Plin. H. N. XXI, 19 extr.: Ib. XXVI, 13 extr.

EVESTĪGO, are, *opzoeken, uitvorſchen*, Senec. Controv. 9 ante med.

EUGE i. e. *ei! wanneer men zich verwondert, verheugt, wanneer men iet prijst, het zij in ernst of boert*, Plaut. Aſin. III, 2, 9. Amph. II, 27. Aul. IV, 6, 11. Caſ. II, 6, 34. Moſt. III, 1, 59 *en meermaalen:* Terent. Ad. V, 7, 13. Phorm. V, 6, 30. Martial. II, 27, 3.

EUGENĔUS *of* **EUGENĬUS**, a, um, *van eene edele natuur, edel*, *bij voorb.* uva, Colum. III, 2 ante med.: vinum: Varr. R. R. I, 25. Cato R. R. 6.

EUGĔPAE! i. q. Euge, Plaut. Amph. IV, 1, 10. Epid. I, 1, 11. Rud. I, 2, 81,

EU-

EUGIUM i. e. pudendum muliebre, Lucil. & Laber. ap. Non. 2 n. 304 *en* 8 n. 56.

EVĬAS, ădis, f. ſcil. femina, *een Bacchante*, Horat. Od. II, 25, 8, *zie* Evan, Evius, Evoe.

EVĬBRO, are, *opſlingeren*, *in beweging brengen*, *Tropisch*, *bij voorb.* animos, Gell. I, 2.

EVICTUS, a, um, *zie* Evinco.

EVĬDENS, tis, *het geen men boven anderen ziet: van daar* 1) *duidlijk*, *zichtbaar*, *oogſchijnlijk*, *openbaar*, *bij voorb.* res, Cic. Acad. IV, 15: narrationes, Cic. Top. 26: demonſtratio, Plin. H. N. VI, 20 extr.: argumentum, Ib. II, 52: ſi quid eſt evidens, Cic. Nat. D. III, 4: flos naſcitur, non evidens, ſed intus occultus, Plin. H. N. XXI, 17: quid eſt evidentius? Cic. Nat. D. II, 2: evidentiſſimum id fuit, Liv. VIII, 9: effectus evidentiſſimus, Celſ. VII Praef. in.: 2) *aanzienlijk*, *bij voorb.* quaeſtus magnus & evidens, Hirt. Alex. 49: auctores graeci evidentiſſimi, Plin. H. N. XIX, 3.

EVĬDENTER, Adv., *oogſchijnlijk*, *zichtbaarlijk*, *openbaar*, *duidelijk*, Liv. VI, 26, XLII, 29 extr.: evidentius, Pandect. XVIII, 5, 5: evidentiſſime, Plin. H. N. XIII, 4 poſt med. Pandect. XXIII, 3, 57.

EVIDENTĬA, ae, f. *oogſchijnlijkheid*, *openbare duidelijkheid*, Cic. Acad. IV, 6. Quintil. IV, 2 med. VI, 2 poſt med. IX, 2 ante med.

EVĬGĬLO, avi, atum, are, 1) *opwaken*, *bij voorb.* evigilaveram, Plin. Ep. I, 5: evigilo, cum libuit, Ibid. IX, 36: cf. Suet. Claud. 33. Stat. Sylv. V, 3, 127: 2) *waaken*, *waakzaam zijn*, *bij voorb.* in quo evigilarunt curae meae, Cic. Parad. 2: in ſtudio, Cic. ad Brut. Ep. 15: 3) *waakend doorbrengen*, *bij voorb.* noctem: *van daar* nox evigilanda, Tibull. I, 9 (8), 64: 4) *waakend verrichten*, *bij nacht iet bearbeiden*, *bij voorb.* libros, Ovid. Triſt. I, 1, 108: *van daar iet zorgvuldig beſtudeeren of doordenken*, *bij voorb.* conſilia evigilata, Cic. Att. IX, 12: omnia meditata, evigilata erant, Gell. I, 7.

EVILESCO, lui, 3. *gering of verächtelijk worden*, Suet. Claud. 15. Val. Max. V, 4, 7.

EVINCĬO, nxi, nctum, 4. *met iet binden ombinden of omwinden*, *bij voorb.* furas cothurno, Virg. Ecl. VII, 32: tempora ramis, Virg. Aen. VII, 286, *alwaar* evinctus tempora ramis *ſtaat*: *dus ook* evincti geminas ad ſua terga manus, Ovid. Pont. III, 2, 72: evinctus pudica fronte i. e. laurea, Stat. Theb. I, 554: evinctis adtollat brachia palmis ſcil. caeſtu, Virg. Aen. V, 364: caput diademate, Tacit. Ann. XV, 2: cf. VI, 42.

EVINCO, vici, ictum, 3. i. e. vinco, *over iemand zegevieren*, *iemand overwinnen*, *bij voorb.* Herculem, Senec. Herc. Oet. 562: *van daar* 1) *Tropisch*, *overwinnen*, *zegepralen*, *bij voorb.* evicta dolore, Virg. Aen. IV. 474, *overwonnen*, *enz.*: lacrymis, Ibid. 548: evictus precibus, Ovid. Faſt. III, 688: donis, Tacit. Ann. XII, 49: ad miſerationem, ibid. XI, 37: *verders* noctem, Petron. 79, i. e. *heller maken*: ſomnos, Ovid. Met. I, 685: dolores, Senec. ad Polyb. 36: morbos, Colum. VI, 5: *ook overwinnen*, *d. i. overtreffen*, *bij voorb.* platanus evincet ulmos, Horat. Od. II, 15, 4, ſcil. *in getal*: 2) *overwinnen*, *eindelijk te gronde helpen*, *bij voorb.* lupinum evincit herbas, Plin. H. N. XVIII, 21: morbos, Colum., *zie hier voor*: 3) *overwinnen*, *d. i. te boven komen*, *pasſeeren*, *bij voorb.* amnis evicit moles, Virg. Aen. II, 497: *dus ook* aequora, Ovid. Her. XIX, 155, i. e. *pasſeeren*: *dus ook* litora, Ovid. Triſt. I, 10, 33: cancri os Ponti evincere non valent, Plin. H. N. IX, 31: arbor evincit celſo vertice nemus, Senec. Hippol. 457, i. e. *ſteekt uit of overtreft*: 4) *uitbluſſchen*, *bij voorb.* rogi evicti, Propert. IV, 7, 2: 5) *overreden*, *overtuigen*, *bij voorb.* criminibus, teſtibus, evictus, Cic. Verr. I, 1 in.: *ook betoogen*, *aantoonen*, *bewijzen*, *bij voorb.* ſi ratio evincet cet., Horat. Sat. II, 3, 250: 6) *iet doorzetten*, *eindelijk recht bekomen*, *het eindelijk daartoe brengen*, *beweeren*, *bij voorb.* ut diſceretur, evincebant, Liv. III, 41 in.: evicere tandem, ut crearentur, Liv. IV, 25. in.: evincuntque inſtando, ut literae ſibi darentur, Liv. II, 4.

EVINCTUS, a, um, *zie* Evincio.

EVIRATĬO, ōnis, f. 1) *ontmanning*: *van daar* 2) pilorum, Plin. H. N. XXIX, 1 extr., i. e. *wegneming*.

EVIRESCO, ēre, *opgroenen*, *of de levendigheid verliezen*, Varr. ap. Non. 2 n. 258.

EVĬRO, are, 1) *ontmannen*, *ſnijden*, *lubben*, Catull. 62, 17: 2) *verwijfd maken*, *bij voorb.* ſpatula (ſpatiae) eviravit omnes Venerivaga pueros, Varr ap. Non. 1 n. 223: *van daar* eviratus, *verwijfd*, eviratior, Martial. V, 42, 1.

EVISCĔRO, are, *ontwijden*, *verſcheuren*, Cic. Tuſc. I, 44 ex Enn.: columbam, Virg. Aen. XI, 723.

EVĪTĀBĬLIS, e, *vermijdelijk*, *bij voorb.* telum, Ovid. Met. VI, 234: mala, Senec. Nat. Quaeſt. II, 50.

EVĪTATĬO, ōnis, f. *vermijding*, *bij voorb.* malorum, Quintil. V, 10, 33: periculi, Senec. Nat. Quaeſt. II, 39.

EVĪTO, avi, atum, are, 1) *vermijden*, *bij voorb.* ſuſpiciones, Cic. Amic. 24: tela, Catull. 116, 7: occurſum creditoris, Pand. XLII, 4, 7: cf. Horat. Od. I, 1, 5. Ovid. Met. XII, 123. Perſ. II, 27: 2) *ontrukken*, *bij voorb.* Priamo vi vitam evitari, Enn. ap. Cic. Tuſc. III, 19: *ook dooden*, *bij voorb.* hominem ſolitarium tres tam validos evitaſſe juvenes, Apulej. Met. III ante med. p. 113 Elm.

EVĬUS *of* EVĬOS, i, m. *een bijnaam van* Bacchus, Horat. Od. II, 11, 17. Ovid. Art. I, 563. Stat. Theb. II, 72. Cic. Flacc. 25: Accuſat. Evion, Perſ. I, 101. Plaut. Men. V, 2, 21. *Sommigen ſchrijven* Evhyus. *Ook* Adjective, *bij voorb.* Evia terga, Stat. Achill. II, 153. *Zie* Evan, Evias, Evoe.

EUMĔNIS, ĭdis, f. i. e. furia, Sil. II, 559. Stat. Theb. XII, 423 Plur. Eumenides, um, i. e. *de Furiën*, Virg. Georg. IV, 483. Aen. VI, 250 *en* 280. Cic. Nat. D. III, 18.

EUNŪCHO, āre, *ontmannen*, Varr. ap. Non. 2. n. 289.

EUNŪCHUS, i, m. 1) *een geſnedene*, *caſtraat*, Cic. Or. 70. Juvenal. VI, 365. XII, 34: *van daar* 2) *eene Komedie van* Terentius, Terent. Eun. Prol. 22 Eunuchum ſuam, femin., ſcil. comoediam.

EVO, are, *juichen*, *hoezee roepen enz.*, *zie* Evans *in* Evan.

EVOCATIO, ōnis, f. 1) *het oproepen*, *uitroepen*, *bij voorb.* inferorum, Plin. H. N. XXX, 1: deorum, Macrob. III, 9, *bij belegeringen.* 2) *het oproepen*, *opeiſching*, Hirt. Alex. 56: *bijzonder van ſoldaaten*, *dat zij mede ten oorlog zullen gaan*, Auct. ad. Her. III, 2. Donat. ad Eun. IV, 7, 2.

EVOCĀTOR, ōris, m. *die uit- of oproept of lokt*, *bij voorb.* ſervorum, Cic. Cat. I, 11, i. e. *die ze tot vrijheid* (ad pileum) *roept*, *gevolglijk een oproerer.*

EVOCĀTUS, a, um, *zie* Evoco.

EVŎCO, avi, atum, are, 1) *buiten*, *uit of te voorſchijn roepen*, *oproepen*, *bij voorb.* *uit de kamer*, Cic. Or. II, 86: e curia, Liv. I, 48: evocatum ab legatis, Liv. XXIV, 22 med.: legiones ex hibernis, Caeſ. B. C. I, 8: mortuos ſepulcris, Ovid. Am. I, 8, 17: animas Orco, Virg. Aen. IV, 242: exercitum a Peluſio Alexandriam, Caeſ. B. C. III, 108: aliquem foras evocare, Plaut. Aſin. II, 3, 3. Mil. IV, 6, 33: huc foras puerum evocare juſſi, Terent. Hec. V, 1, 6: gubernatorem a navi huc evoca, Plaut. Amph. III, 3, 12: evocatus a deo ſcil. e vita, Cic. Tuſc. I, 30, *doch dit laatſte kan ook tot n. 2 behooren*, *tot zich ontbieden of roepen*: deos, Liv. V, 21. Plin. H. N. XXVIII, 2, i. e. *de Goden uit de belegerde ſtad uitroepen*: *dit deedt de belegerende Generaal*, *en beloofde hun tevens elders eenen Tempel*: *een voorbeeld daar van zie van de ſtad* Veji, Liv. V, 21: *ook gebeurde het overäl*, *als men de plaats van zijne heiligheid wilde berooven*, *wanneer er ook* ſacra evocare *ſtaat*, Pandect. I, 8, 9. 2) *tot zich roepen*, *toeroepen*, Cic. Att. II, 24 in.: *dus ook* huc, Terent. *en* Plaut., *zie hier voor*: exercitum a Peluſio ad pugnam, Caeſ., *zie hier voor*: aliquem ad praedam, Caeſ. B. G. VI, 34: ad pugnam, Ibid. V, 58: legiones — literis ejus evocatas, Hirt. Alex. 34: *van daar* a) *voor zich ontbieden of laten komen*, *iemand bij zich ontbieden*, Cic. Verr. I, 10 *en* 33. II, 67. III, 18. Cic. Dejot. 5. Caeſ. B. C. III, 108. Plin. Ep. V, 10. Liv. XXXVIII, 40. in. *Dit deeden bij voorb. Overigheids perſoonen*, *wanneer zij lieden*, *die verre woonden*, *geboden om voor hun of voor het gerichte te verſchijnen.* b) *tot zich roepen*, *tot zich lokken*, *bij voorb.* milites, Caeſ. B. C. I, 7 *en* 23. *Te weten ſoldaten*, *welke uitgediend hadden*, *en gevolglijk niet weder behoefden te veld te trekken*, *werden dikwijls van de veldheeren door bidden en geſchenken aangelokt*, *om verder te dienen*: *deze ſoldaten heetten dan* Evocati i. e. *ſoldaten*, *die uitgediend hadden*, *maar vrijwillig op nieuw krijgsdienst genomen hebben*, Cic. ad Div. III, 6 extr. XV, 4 in. Suet. Aug. 56. Caeſ. B. C. I, 17. 3) *Tropisch*, *tot zich lokken*, *uitlokken*, *voortbrengen*, *uitbrengen*, *aanſpooren*, *opwekken*, *veroorzaken*, *bij voorb.* praemiis evocari, Quintil. I, 2 poſt med.: ſudorem labore corporis, Cels. III, 2, 5: vomitiones, Plin. H. N. XXXI, 10: oleum cicinum capillum evocat, Ibid. XXIII, 4: Zephyrus evocat herbas, Senec. Hippol. 11: ex carum (vitium) in palmites evocat, Plin. H. N. XIV, 1: piſces e penetralibus eſca, Sil. VII, 501: quod damnoſum, quod dedecus (eſt), quod non evocetur atque eliciatur voluptate, Cic. ap. Auguſtin. adv. Julian. Pelag. IV, 14: [illegible] lentos quoque — in ſaevitiam evocat, Senec. de ira III, 5: ſucenus evocare i. e. educere, expellere, Plin. H. N. XXVIII, 19: tela (e corpore) evocat [illegible] impoſitus i. e. *brengt te voorſchijn*, *brengt*

Digitized by Google

brengt buiten, Ibid. XXX, 13 extr.: memoriam. Cic. Or. II, 88: *vernieuwen*, Cic. Att. X, 8 extr.: probitatem mercedibus, Cic. Fin. II, 31: lacrymas, Senec. de Constant. 4 extr.: iram, Senec. de ira III, 8: aliquem in laetitiam, Ibid. II, 21: evocare capillum, Plin. H. N., *doen wassen:* misericordiam alicujus, Cic. Dejot. 14: *verwekken, gaande maken:* risum, Senec. Ep. 29.

EVOE (*van twee lettergrepen*) *een woord, dat de Bacchanten op het Bacchusfeest schreeuwden, neem eens heu! heu!* Horat. Od. II, 19, 5 *en* 7. Virg. Aen. VII, 389. Ovid. IV, 522. Not. *sommigen schrijven* Evohe.

EVOLITO, are, i. e. evolo, *uitvliegen*, Colum. VIII, 8. in.

EVŎLO, avi, atum, are, 1) *uit of buiten vliegen*, Cic. Brut. 78: ex quercu, Cic. Leg. I, 1: extra septa, Varr. R. R. III, 9: *van daar Tropisch, uitvliegen, d. i. snel uit of te voorschijn komen*, Caes. B. G. III, 28: ex corporum vinculis tanquam e carcere, Cic. Somn. Scip. 3: *Tropisch*, ita evolavit oratio, scil. ore i. e. tam celeriter exiit ore, Cic. Or. I, 35 in.: nihil est, quod totum repente evolet, Ibid. II, 78, i. e. *zich op eens geheel vertoont, op eens te voorschijn komt:* ex severitate, ex poena, Cic., *zie hier na.* 2) *weg vliegen of vluchten, bij voorb.* e conspectu, Cic. Verr. V, 34: evolare cupio, Cic. Att. IX, 10 in.: hinc — evolabo, Ib. X, 10 med.: *van daar er afkomen of spoeden, ontgaan, ontkomen, bij voorb.* e poena, Cic. Provinc. 6. Ed. Ernest., *alwaar andere uitgaven hebben* poenam: ex vestra severitate, Cic. Verr. I, 5: ex corporum vinculis, tanquam e carcere, Cic. Somn. Scip. 3: cistella mihi hic evolavit, Plaut. Cist. IV, 2, 65, i. e. *is verloren gegaan, ontsnapt.* 3) *opwaards of in de hoogte vliegen, van daar te voorschijn, om hoog komen, bij voorb.* illos dolent evolasse, Cic. Or. II, 52 in.: altius, Cic. ad Div. I, 7 post med.

EVOLSUS, a, um, *zie* Evulsus.

EVOLVO, olvi, olutum, 3. 1) *uit of buiten wentelen, bij voorb.* evolutam, Liv. XXVI, 19 med.: ut intestina evolvantur, Cels. VII, 16 in., i. e. *uitstorten: ook buiten of neder wentelen of storten, bij voorb.* saxa, Lucan. III, 481: cadavera turribus, Ibid. VI, 171: per humum evolvuntur, Tac. Germ. 39, *storten zich neder op den grond, of wentelen zich op den grond:* questus pectore, Val. Fl. IV, 117: *van daar* a) *wegwentelen, bij voorb.* silvas, Ovid. Met. XII, 519: montes, Ibid. V, 355: b) *uitscheuren, bij voorb.* arbusta, Lucret. VI, 140: orbes i. e. oculos, Senec. Oedip. 966. Lucan. II, 184. c) *ergens heen wentelen of storten, bij voorb.* se in mare, Virg. Aen. V, 807: Araxes aquas evolvit in Medum, Curt. V, 4: Danubius in Pontum evolvitur, Plin. H. N. IV, 12: d) *met moeite bijbrengen, opzamelen, bij voorb. geld*, Plaut. Pseud. I, 3, 83: e) *weg of uitstooten, wegbrengen, berooven, ontblooten, bij voorb.* e praeda, Liv. VI, 15: *dus ook* evolutus, a, um, *bij voorb.* bonis, Senec. Ep. 74: sede patria rebusque summis, Tacit. Ann. XIII, 15: tegumentis dissimulationis, Cic. Or. II, 86: opertum me amiculo evolvit, Petron. 11: *dus ook* panicum surfure evolutum, Colum. II, 9 extr., i. e. *gezuiverd.* 2) *van één rollen of ontwikkelen, of van één slaan, bij voorb.* vestem, Ovid. Met. VI, 581: *dus ook* volumen epistolarum, Cic. Att. IX, 10 med., *dewijl de Boeken en Schriften der Ouden opgerold waren: van daar* a) *openslaan, bij voorb.* librum, Cic. Tusc. I, 11: fastos, Ovid. Fast. I, 657: *van daar lezen, bij voorb.* versus. Ovid. Trist. II, 307: jocos, Ibid. 238: fastos, Ovid. Fast. I, 657. Hor. Sat. I, 3, 112: librum, Cic. Tusc. I, 11, *zie hier voor.* b) *ontwikkelen, in orde brengen*, Ovid. Met. I, 24: *van daar ontwikkelen, ordeulijk voordragen, verklaaren of verhaalen, bij voorb.* deliberationem, Cic. Att. IX, 10 post med.: exitum criminis, Cic. Coel. 23: naturam rerum, Cic. Acad. IV, 36: notionem, Cic. Off. III. 19: cf. Cic. Or. III, 55 in. Virg. Aen. IX, 528. Ibid. Georg. IV, 509: *ook overdenken*, Sil. III, 216. Senec. Agam. 116: c) *uitwikkelen, bij voorb.* se ex turba of turba, Terent. Phorm. V, 4, 5. Eun. IV, 4, 55: evolvi orbe i. e. egredi, Lucan. IX, 876: 3) *nederwaards wentelen of storten, bij voorb.* saxa, cadavera, Lucan., *zie hier voor: van daar* fusos i. e. fila, *van de Parcen, of schikgodinnen*, Ovid. Her. XII, 4, *de spinrok laten aflopen, den levensdraad eindigen.* 4) *opwentelen, in de hoogte wentelen, bij voorb.* montes, Ovid. Met. V, 355: *doch het kan ook zijn wegwentelen.* Not. evoluam *van vier lettergrepen, voor* evolvam, Catull. 65, 74: *dus ook* evoluisse *van vijf lettergrepen, voor* evolvisse, Ovid. Her. XII, 4.

EVŎLŪTĬO, onis, f. *het opslaan, het lezen, bij voorb.* poëtarum, Cic. Fin. I, 7.

EVOLUTUS, a, um, *zie* Evolvo.

EVŎMO, ui, itum, 3. 1) *uitspuwen, spuwend, overgeven*, Cic. Nat. D. II, 49: *van daar* 2) *Tropisch, uitspuwen, overgeven, uitschudden, vergieten, bij voorb.* iram in aliquem, Terent. Ad. III, 2, 14: virus acerbitatis apud aliquem, Cic. Amic. 23: pestem tantam i. e. Catilinam, Cic. Cat. II, 1 extr.: orationem, Cic. Phil. V, 7: evomuit Vesvius ignes, Sil. XVII, 598: Nilus se in mare evomit, Plin. H. N. V, 9.

EUPLOCĂMUS, a, um, *schoon gelokt, bij voorb.* capillus, Lucil. ap. Non. 1 n. 155.

EURĪNUS, a, um, *oostelijk, bij voorb.* ventus, Colum. XI, 2 post in.

EURĪPUS *of* **EURIPOS**, i, m. 1) *eene zee-engte of zond met ebbe en vloed*, Cic. Mur. 17. Liv. XLIV, 11. Plin. H. N. VI, 23: *bijzonder is dergelijke zond bekend tusschen* Eubea *en* Boeötien. *Daar zal zevenmaalen op eenen dag ebbe en vloed zijn, zoo als* Mela, II, 7 (*alwaar de* Accusat. Euripon *staat*) *en* Plin. H. N. II, 97 *zegt:* cf. Senec. Herc. Oet. 779: *maar* Livius *wederspreekt dit voorgeven* XXVIII, 6 *en zegt, dat deze ebbe en vloed van de gesteldheid van den wind af hangt:* cf. Liv. XXXI, 22, 23, *alwaar* fretum Euripi *staat, en* XXXV, 51. 2) *van daar noemde men ook de gemaakte watergangen of watergraften, of kanaalen* euripos, Cic. Leg. II, 1 in. Plin. H. N. V, 10. VIII, 26. XXXVI, 15 extr. Plin. Ep. I, 3. Frontin. de aquaeď. artic. 84: *dus ook, bij voorb. in den* Circus, Sueton. Caes. 39. Plin. H. N. VIII, 7.

EURONŎTUS, i, m. *zuid-oostenwind*, Colum. XI, 2, 42. Plin. H. N. II, 47. Not. Gellius *zegt dat hij dezelfde is met* Vulturnus.

EUROUS, a, um, *Oostersch*, Virg. Aen. III, 533.

EURUS, i, m. *Oostenwind*, Ovid. Trist. I, 2, 27. Ibid. Met. I, 61. *Hij heet anders ook* Vulturnus, Colum. V, 5, 15. XI, 2, 65. Senec. Nat. Quaest. V, 16: *maar* Gellius *onderscheidt hem*, II, 22, *daar van: ook staat hij in het gemeen, voor wind*, Virg. Georg. III, 382: *van daar* Plural. Euri, Ibid. II, 339 *en* 441. Ovid. Am. I, 9, 13. Her. XV, 9: *van daar, het Oosten, Morgenland*, Claudian. in Stilich. II, 417. Val. Fl. I, 539.

EURYTHMĬA, ae, f. *evenredigheid, regelmatige overeenstemming der deelen onderling*, Vitruv. I, 2 in. VI, 2 extr.

EUSCHEME, Adv., *schoon, fraai, aartig*, Plaut. Mil. II, 2, 58. Trin. III, 1, 24.

EUSTYLOS, *met fraaie zulen, d. i. wanneer de pilaren op behoorlijken afstand van één gevoegd zijn, dat is, twee en een halven middellijn, of zes en een halve modul*, Vitruv. III, 2.

EUTHYGRAMMUS, i, m. *lineaal, richtsnoer*, Vitruv. I, 1.

EVULGO, avi, atum, are, *bekend maken, onder het volk brengen*, Liv. IX, 46. Tacit. Ann. XIII, 19. XII, 14. Ib. Hist. I, 4.

EVULSĬO, onis, f. *uitscheuring, bij voorb.* dentis, Cic. Nat. D. III, 22.

EVULSUS *of* **EVOLSUS**, a, um, *zie* Evello.

EX *of* **E**, *zie* E.

EXACERBESCO, ĕre, *vergramd of toornig worden*, Apul. in Apol. post. med. p. 327 Elm.

EXACERBO, avi, atum, are, 1) *verbitteren, gram of toornig maken, tergen*, aliquem, Liv. VIII, 33. Sueton. Tiber. 62: hostes contumeliis, Liv. II, 46: recenti ira animi exacerbarentur, Liv. II, 35 extr.: *ook onwillig maken, krenken, bedroeven, bij voorb.* hoc magis exacerbatur, quod amisit, Plin. Ep. VIII, 5, i. e. *wordt gemelijk, kwelt zich:* 2) *verbitteren, heviger maken, bij voorb.* odium, Liv. II, 43 extr.

EXACESCO, ui, 3. *zuur worden, bij voorb.* cum exacuit, Colum. XII, 17.

EXACTE, *stipt, naauwkeurig*, exactius, Gell. I, 3. Mela I Prooem.

EXACTĬO, onis, f. 1) *uitjaging, verjaging, verdrijving, bij voorb.* regum, Cic. Or. I, 9. 2) *invordering, incasseering, ontvangst, bij voorb.* capitum, Cic. ad Div. III, 8, i. e. *van het hoofdgeld:* pecuniarum, Liv. XXXVIII, 38: exactionem (*van schulden*) negligere, Pand. XLII, 8, 24: nominum, Cic. Att. V, 1, i. e. *van schulden:* publicae exactiones, Poll. in Cic. Epist. ad Div. X, 32, *openlijke ontvangst of inkomsten: van daar* 3) *de eisch, bij voorb.* operis, Colum. XI, 1, 26, *de invordering of eisch van arbeid, d. i. wanneer men er op ziet, dat er dagelijks zoo en zoo veel gearbeid wordt.* 4) *voltooijing, volmaking*, Vitruv. III, 1.

EXACTOR, ōris, m. 1) *een verjager, verdrijver, bij voorb.* regum, Liv. IX, 17. 2) *invorderaar, ontvanger*, Caes. B. C. III, 32. Liv. XXVIII, 25: *van daar bij den arbeid, een toeziener, dat die behoorlijk voortgezet wordt, opziener, bij voorb.* operis, Colum. III, 13 extr.: cf. §. 10: studiorum, Quintil. I, 3 (4) extr.: in filio exactor asper recte loquendi, Ibid. 7 extr.: sermonis latini, Sueton. 22: disciplinae, Ibid. Caes. 65. 3) *voltrekker, uitvoerer, bij voorb.* supplicii, Liv. II, 5: *doch het kan ook heeten:* die

Digitized by Google

die de straf, als eene schuld, als 't ware vordert. 4) onderzoeker, bij voorb. sermonis latini, Sueton. Gramm. 22, zie hier voor: 5) waarnemer, bij voorb. disciplinae, Suet.: sermonis latini, Suet., zie hier voor.

EXACTUS, a, um, zie Exigo.

EXĂCŬO, ui, utum, 3. i. q. acuo, 1) iet scherp, spits of puntig maken, scherpen, spitzen, bij voorb. dentem, Virg. Georg. III, 255: ridicas, Colum. XI, 2 post init.: cos, qua ferramenta saepe exacuta sunt, Plin. H. N. XXVIII, 4 post med.: in exacuendo cotes differant, Ib. XXXIV, 14 extr.: ramum, Ibid. XVII, 27: van daar exacutus, a, um, spits, puntig, bij voorb. cornua, Ibid. XI, 37 in.: blattae clune exacuto, Tropisch, bij voorb. mucronem tribunicium in aliquem, Cic. Leg. III, 9: ook scherpen, d. i. werkzamer maken, bij voorb. nasturtium exacuit animum, Plin. H. N. XX, 13: aciem oculorum, Ibid. XXIV, 11 post med.: acetum, Ibid. XIX, 5 extr.: ut oculorum, sic ingenii aciem, Cic. Leg. I, 23 in. 2) van daar bekooren, bij voorb. sapor exacuit palatum, Ovid. Pont. I, 10, 13: versibus animos in bella, Horat. Art. 402: se invicem ad amorem, Plin. Ep. III, 7 extr.: ira exacui, Nep. Phoc. 4, toornig worden: van daar opspooren, aandrijven, tot iet opwekken, aliquem, Cic. Att. XII, 36.

EXACŪTĬO, onis, f. scherping, spitzing, bij voorb. calami, Plin. H. N. XVII, 14.

EXACUTUS, a, um, zie Exacuo.

EXADVERSUM en EXADVERSUS, Adv., I) tegen over, 1) zonder Casus, Ter. Ad. IV, 2, 45. Ibid. Phorm., I, 2, 47. Plaut. Bacch. IV, 7, 37: 2) met den Dativus, bij voorb. ei loco, Terent. Phorm. I, 2, 38: 3) met den Accusativus, bij voorb. locum, Cic. Div. I, 45: Athenas, Nep. Them. 3. II) tegen, (contra), bij voorb. cum quibus exadversus Thrasybulum pugnabat, Nep. Thras. 2.

EXAEDĬFĬCĀTĬO, onis, f. opbouwing, bouwing: van daar Tropisch, van de bearbeiding eener Redenvoering, Cic. Or. II, 15.

EXAEDĬFĬCO, avi, atum, are, 1) opbouwen, bouwen, bij voorb. oppidum, Caes. B. C. I, 15: Capitolium, Cic. Verr. V, 19: mundum, Cic. Acad. IV, 40 extr.: hibernacula, Liv. XXX, 3 extr.: domos & villas, Sallust. Cat. 12. 2) een gebouw voltooijen: van daar Tropisch, voleinden, bij voorb. opus, Cic. Or. I, 35: ignaviam inchoatam, Plaut. Trin. I, 2, 95. 3) uit het huis werpen, Plaut. Trin. V, 2, 3, boertend.

EXAEQUĀTĬO, onis, f. 1) gelijkmaking, Liv. XXXIV, 4. 2) het geen gelijk gemaakt is, eene vlakte, bij voorb. super eam exaequationem pila struatur, Vitruv. V, 12.

EXAEQUO, avi, atum, are, 1) gelijk maken, bij voorb. dignitatem omnium, Cic. Att. IV, 15 post med.: jura, Cic. Verr. II, 50: aliquem alicui, bij voorb. bonis aequari i. e. gelijk worden, gelijk komen, Cic. Red. Quir. 9: facta dictis, Sallust. Cat. 3: tumulos tumulis, Auct. B. Hisp. 5: se cum aliquo, Cic. Amic. 20 in.: neminem secum exaequari volebat, i. e. gelijk komen, Caes. B. C. I, 4: corticem cum cortice, Varr. R. R. I, 40 extr.: ut militibus exaequatus cum imperatore labor esset, Sallust. Jug. 100 (105): certamina belli, Lucret. V, 1295: regulam ad omnem vitam, Senec. Ep. 20. 2) gelijk komen of zijn, aliquem, Ovid. Am. III, 8, 61: ut longitudo multitudinem alterius adsequatur & exaequet, Auct. ad Her. IV, 20.

EXAESTŪO, are, 1) opkooken, opwellen, opbruisen, opzwellen (van de zee), golvend opstijgen of te voorschijn komen, bij voorb. mare exaestuat, Liv. XXVI, 4, 2: fretum, Curt. IV, 4 post med.: ima exaestuat unda vorticibus, Virg. Georg. III, 240: fundoque exaestuat imo, Ibid. Aen. III, 577: fossae, in quas Nilus exaestuat, Suet. Aug. 18, Tropisch, mens exaestuat ira, Virg. Aen. IX, 798: dolor exaestuat intus, Ovid. Trist. V, 1, 63. cf. Lucan. V, 173: ook seq. Accusat., bij voorb. hos tellus exaestuat aestus, Lucret. VI, 816, i. e. aestuando emittit: bitumen e terra exaestuat, Justin. I, 2. 2) hitte hebben, of ontwaaren, bij voorb. ut exaestuarat, Sueton. Tiber. 72, i. e. zich verhit had: Aegyptus torrente calore solis exaestuat, Justin. II, 1.

EXAGGĔRĀTĬO, onis, f. ophooging van aarde, dam, bij voorb. exaggerationibus, Justin. II, 1 extr.: doch de Edd. hebben gemeenlijk aggerationibus: van daar amplitudinem & quasi quandam exaggerationem quam altissimam animi, Cic. Tusc. II, 26: van daar 1) Tropisch, de verhoging, bij voorb. animi, Cic., zie hier voor. 2) ophooping of opstapeling van uitdrukkingen, om de zaak in haare rechte grootte voor te stellen, bij voorb. ejusdem rei atque sententiae, Gell. III, 24: facere exaggerationem, aldaar kort te voren.

EXAGGĔRO, avi, atum, are, verhoogen, bij voorb. de aarde, ophoopen, of stapelen, bij voorb. de aarde, op dat zij een dam of hoogte worde, bij voorb. locum, Vitruv. X, 22: terram, Plin. H. N. XIX, 8 ante med.: clivum, Ib. XXXVI, 14: aviarium pluribus stramentis exaggerandum est, Colum. VIII, 11 med.: planitiem adgesta humo, Curt. VI, 5 post med.: mortem morti, Auct. B. Hisp. 5: van daar exaggeratus, a, um, hoog, verheven, bij voorb. opes, Cic. Tusc. III, 19: oratio, Cic. Or. 57: neque exaggeratius modulatiusve, Gell. XIII, 24 extr.: van daar 1) ophoopen, stapelen, verhoogen, bij voorb. exaggeratus virtutibus, Cic. Parad. 5 extr.: oratio exaggerata, Cic., zie hier voor: volubilitate verborum exaggerata, Petron. 124, i. e. met overdreven, groote wijdlopigheid: opes, Phaedr. II prol. 25, i. e. stapelen, ophoopen: 2) vermeerderen, vergrooten, bij voorb. rem familiarem, Cic. Off. I, 26: opes, Phaedr., zie hier voor: sextulam suam, Cic. Caecin. 7: aliquid verbis, Cic. Planc. 29: of oratione, Cic. Or. I, 55: ook zonder verbis of oratione, Ib. II, 72: dus ook injuriam, Quintil. VI, 2, 23: indignitatem, Ib. VIII, 3 extr.: virtutem, i. e. verheffen, Cic. Tusc. V, 18.

EXAGITĀTOR, oris, m. i. e. qui exagitat, bij voorb. die anderen doorhaalt of bestraft, bij voorb. rhetorum, Cic. Or. 13.

EXĂGĬTO, avi, atum, are, uitjaagen, van de eene plaats na de andere jaagen, bij voorb. leporem, Ovid. Art. III, 662, i. e. uit zijn leger, opjaagen: exagitatus a tota Graecia, Nep. Them 9: doch het kan ook zijn, vervolgd: sedes suas exagitati reliquerunt, Cic. Verr. III, 18: doch het kan ook zijn: vervolgd, geplaagd: van daar 1) vervolgen, onrusten, plaagen, bij voorb. numarios judices, Cic. Att. I, 16 med.: di exagitent me, Horat. Sat. II, 6, 54: fures, Ovid. Fast. V, 141: quos — conscius animus exagitabat, Sallust. Cat. 14: exagitari materna specie, Suet. Ner. 34: exagitatus a Graecia, Nep., zie hier voor: exagitati reliquerunt, Cic. Verr. III, 18, zie hier voor: van daar met woorden vervolgen, d. i. doorhaalen, heekelen, bijtend berispen, bij voorb. numarios judices, Cic., zie hier voor: Demosthenem, Cic. Or. 8 extr.: dicendi exercitationem, Cic. Or. III, 16: fraudes, Cic. Cluent. 36: cf. Cic. Or. 40. 2) in beweging zetten, op veelvuldige wijze, a) in beweging zetten, opwekken, opspooren, bij voorb. vim hominum, Sallust. Cat. 48 (49): curas, Lucan. VIII, 43: moerorem, Cic. Att. III, 7, i. e. vernieuwen. b) in beweging zetten, behandelen, tracteeren, onderhouden, zich ergens mede bezig houden, bij voorb. dissensionem, Cic. Sull. 21: furores corde, Catull. 63, 94, i. e. woedende: res vulgi rumoribus exagitata, Sallust. Cat. 29 (30), i. e. daar overäl van gesproken wordt. c) in beweging zetten, d. i. in oefening brengen, oefenen, bij voorb. oratorem disputationibus philosophorum, Cic. Or. 3.

EXAGŌGA, ae, of EXAGŌGE, es, f. het uitvoeren, bij voorb. der waaren ter verkoop, transport, Plaut. Rud. III, 2, 15. Truc. IV, 2, 5: cf. Fest., alwaar exagogen staat.

EXALBESCO, bui, 3. 1) wit worden, bij voorb. als melk, Gell. XII, 1. 2) bleek worden, verbleeken, Cic. Acad. IV, 15. Cic. Or. I, 26. Enn. ap. Cic. Or. III, 58.

EXALEĬDOS, a, um, wit, bij voorb. vinum, Plin. H. N. XXIII, 1: folia, Ibid. IV, 19: ramus, Ibid. XII, 17.

EXALBURNO, are, i. e. privare alburno, Plin. H. N. XVI, 40.

EXALTO, avi, atum, are, 1) verhoogen, bij voorb. deus alia exaltat, alia submittit, Senec. Nat. Quaest. III Prooem.: terminos exaltaverunt, Inscript. ad Fabrett. & Don.: 2) verdiepen, bij voorb. sulcos in tres pedes, Colum III, 13: orbem ablaqueationis, Ibid. VI, 4.

EXALUMINATUS, a, um, aluinvormig, Plin. H. N. IX, 35, van paarlen.

EXĀMEN, inis, n. 1) van Exigo, uitdrijven: het jonge broedzel der Insekten, dat van de ouden uitgedreven wordt, de zwerm, bij voorb. apum, Cic. Harusp. 12. Cic. Off. I, 44. Cic. Senect. 15 extr. Cic. Div. I, 33. Liv. XXI, 46. XXIV, 10. XXVII, 23: ook zonder apum, bij voorb. stridor examinis, Ovid. Fast. III, 747: van daar apes condunt examina, Virg. Georg. II, 452: ducunt examina reges (apum), Ibid. IV, 21: dus ook van andere, bij voorb. vespurum, Liv. XXXV, 9: locustarum, Liv. XLII, 10: wordt ook vervolgends van veelen gezegd, zwerm, hoop, enz., bij voorb. piscium, Plin. H. N. XXXI, 1: [illegible] rum, Ibid. VIII, 10: juvenum, Horat. Od. I, 35, 30: infantium, Plin. Paneg. 26: vatum, Stat. Sylv. V, 3, 284: [illegible] vorum, Cic. Harusp. 12: [illegible] men ditis domus i. e. servi, Horat. Epod. II, 65: pullorum, Lucret. V, [illegible]: [illegible] rium, Plaut. Fragm. p. [illegible] Lipf.: exitium, Cic. Div. I, [illegible] 2) van Exigo onderzoeken: a) het middel om het te onderzoeken, van daar het tongetjen in eene weegschaal, Virg. Aen. XII, 725: van daar Tropisch, Pers. I, 6, i. e. oordeel: b) onderzoek, overweging, Ovid. Met. VIII, 555. Stat. Sylv. III, 3, 203.

[illegible]

EXĂMĬNATĬO, onis, f. *afweging: van daar* 1) *onderzoeking, onderzoek*, Pandect. III, 5, 7. XLVII, 14, 1. 2) *evenwigtige plaatzing, evenwigt, bij voorb.* vectis, Vitruv. X, 8: scapi, Ib.

EXĂMĬNO, avi, atum, are, 1) *afwegen*, Cic. Tusc. I, 19. Or. II, 38. Caes. B. G. V, 12: *van daar* a) *afwegen, Tropisch, d. i. overwegen, onderzoeken, toetzen, beproeven*, Cic. Or. 8. Planc. 32. Horat. Sat. II, 2, 8. Pandect. XXII, 1, 32. Gell. XVI, 18. Quintil. I, 5 (9) *en meermaalen.* b) *in evenwigt zijn, evenwigtig staan*, Vitruv. X, 8: 2) *zwermen hebben, zwermen, van bijen, bij voorb.* examinant alvi, Colum, 14. 5.

EXAMPLEXOR, ari, *omvatten, omhelzen, omărmen*, Auct. ad Her. IV, 52 extr.

EXAMURCO, are, 1) *eigenlijk de boomolie van het onzuivere* (amurca) *zuiveren.* 2) flammis examurcatur, Apul. Met. IV, ante med. p. 149 Elm., i. e. *gedroogd.*

EXAMUSSIM i. e. ad amussim, *eigenlijk naar de lijn, de linedaal, richtsnoer: van daar, naauwkeurig, stipt, volkomen*, Plaut. Amph. II, 2, 213. Ib. Most. I, 2, 18. Ib. Men. Prol. 50. Gell. I, 4. Apul. Met. IV med. p. 150 Elm.

EXANCLO, *zie* Exantlo.

EXANGUIS, *zie* Exsanguis.

EXANIMABĬLITER, *half dood, met ontzetting*, Naev. ap. Non. 4 n. 384.

EXANIMĀLIS, e, 1) *ontzield, dood, bij voorb.* facere aliquem exanimalem, i. e. *dood doen*, Plaut. Bacch. IV, 8, 6. 2) *doodlijk, bij voorb.* curae, Plaut. Rud. I, 4, 2.

EXANIMATĬO, onis, f. 1) *de berooving van adem: van daar* a) vulvae, Plin. H. N. XXXII, 3, i. q. strangulatio, suffocatio, i. e. *moederpijn, moederwee:* b) *de ontsteltenis*, Cic. Tusc. IV, 6 *en* 8. Cic. Off. I, 36: 2) *de berooving van het leven, dooding, ontzieling.*

EXANĬMIS, e, 1) *ontzield, dood*, Liv. XXV, 16 extr. Virg. Aen. V, 481: corpus, Quintil. IV, 2. Colum. XII, 43: artus, Ovid. Met. II, 336: umbra, Ovid. in Ibin 142: *van daar Tropisch, bij voorb.* favillae, i. e. *uitgebluscht*, Stat. Theb. XII, 218: hyems, Ibid. VII, 88, i. e. *de storm, die uitgewoed heeft, gevolglijk ophoudt: doch het kan ook zijn, zonder wind* (*van* anima *lucht, wind*); *en daar wordt gezegd*, eurum reliquisse aquas: 2) *ademloos, van daar angstig, angstvol, vol ontsteltenis, bleek, half dood*, Virg. Aen. IV, 672. Ovid. Am. I, 7, 53. Ibid. Art. I, 540. Horat. Sat. I, 8, 76. II, 6, 113. Not. *Dikwijls past* n. 1 *en* 2 *ademloos, zielloos.* 3) *zonder wind, zonder lucht*, Stat. Theb. XII, 418, *zie* n. 1.

EXANĬMO, avi, atum, are, 1) *ontzielen, van het leven berooven, dooden*, Cic. Fin. II, 30. Caes. B. G. VI, 15 *en* 30. VII, 27. Liv. XXII, 7. Nep. Epam. 9 *en meermaalen: van daar* exanimari *sterven, Tropisch, bij voorb.* faex vini, Plin. H. N. XXIII, 2, *zie hier na: ook bijna van het leven berooven, maken, dat iemand bijkans sterft of sterven kan, half dood maken, heel zeer verzwakken enz.: van daar* exanimatus, a, um, *half dood, bijkans dood, geheel verzwakt enz., bij voorb.* verberibus exanimatum corpus securi feriretur, Hirt. B. G. VIII, 38: milites cursu exanimati, Caes. B. G. II, 23: cf. III, 19, i. e. *verzwakt: doch het kan ook zijn, ademloos, zielloos: dus ook half dood of beängst, bij voorb.* uxor, Cic. Cat. IV, 2, *zie hier na.* 2) *van den adem berooven*, Caes. B. C. III, 98: *van daar* folles i. e. *samen drukken of perssen, dat zij de lucht uitlaten*, Sever. in Aetna 560: *van daar* exanimatus, a, um, *ademloos, bij voorb. van loopen*, Caes. B. G. II, 23. III, 19: *of van vreeze, angst: van daar* verba exiliter exanimata, Cic. Or. III, 11, i. e. *die met een' zwakken adem gesproken worden; of zwak uitgeădemd: van daar* 3) *beängstigen, in angst zetten, ontsteltenis aanjagen, van zijn stuk brengen of helpen, bij voorb.* oratio haec me exanimavit metu, Terent. And. I, 5, 16: te metus exanimat, Cic. Parad. 2 extr.: me exanimant hae voces, Cic. Mil. 34: Tulliae morbus — me exanimat, Cic. Att. XI, 6 post med.: cf. Ibid. X, 9. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 16. Horat. Od. II, 17, 1. Ib. Ep. II, 1, 177: *van daar* exanimatus, a, um, *van zijn stuk gebracht, beängst, angstig, half dood, bij voorb.* uxor, Cic. Cat. IV, 1: exanimati jacent, Cic. Tusc. I, 23: cf. Terent. Phorm. III, 3, 31: 4) *van geest berooven, bij voorb.* faex vini exanimatur, i. e. *verliest den geest, de kracht, dampt weg*, Plin. H. N. XXIII, 2. 5) *ontzielen, d. i. van ziel*, (*maar niet te gelijk van het leven*) *berooven: van daar* exanimatus, a, um, *zonder ziel, zielloos*, Plaut. Cas. III, 3, 10: 6) *van lucht of wind berooven, bij voorb.* folles, Sever. in Aetna 560, *zie hier voor.*

EXĂNĬMUS, a, um, i. q. exanimis, Virg. Aen. XI, 110. Tac. Ann. I, 32. XVI, 13. Plin. H. N. X, 3. Colum. XII, 45. Senec. Hippol. 585.

EXANTE *of* EX ANTE, *bij voorb.* diem cet. i. e. *van dien dag af. Zie* Ante.

EXANTLO *of* EXANCLO, avi, atum, are, 1) *scheppen, uitscheppen: van daar* a) *drinken*, Plaut. Stich. I, 3, 116: sanguinem, Enn. ap. Non. 4 n. 155: b) *uitscheppen, uitputten, verzwakken, bij voorb.* corpus, Cic. Tusc. II, 8 corpore exantlato, *doch de* Ed. Ernest. *heeft* exantlavi i. e. perpessus sum, scil. aspera. 2) *dulden, verdraagen, bij voorb.* labores, Cic. Tusc. I, 49: laborem, Cic. Acad. IV, 34: aerumnas, Apul. Met. I post med. p. 109 Elm. Ibid. VIII in.: annos belli, Cic. Div. II, 30 e versione Homeri: *dus ook* diem, Enn. ap. Non. 4 n. 155: tyranni saevum ingenium, Enn. Ibid. Not. Quinctil. I, 6, 40 *telt dit* verbum *onder die* verba, quae ab ultimis & jam obliteratis repetita sunt temporibus. *Men vraagt of* exantlo *dan* exanclo *beter zij. Nadien* ἀντλεῖν *scheppen, putten heet, zoo is zeker* exantlare *in de beteekenis van scheppen, putten, drinken, uitputten, dulden, beter dan* exanclare, *welk laatste voor* exanculare (i. e. exancillare, *van* ancillus, ancilla cet.) *staat, en dienen of iet dergelijks beteekent of beteekenen moet.*

EXAPTO, avi, atum, are, *aanvoegen, aanpassen, bij voorb.* coronas deo, Apul. Met. XI prope fin. p. 271 Elm., i. e. *opzetten.*

EXAPTUS, a, um, i. q. aptus, *aangevoegd, aangepast, en is waarschijnlijk* (*zoo als* aptus *van* apio) *het* Particip. *van* exapio *aanvoegen, aanpassen* (*gedeeltelijk ook wel van* Exapiscor); *gevolglijk aangevoegd, aangepast, bij voorb.* brachia exapta lacertis, Lucret. IV, 827: pellicula extrema exaptum pendere onus ingens, Lucil ap. Non. 4 n. 3: ex quo pendeant exapta catenis tintinnabula, Plin. H. N. XXXVI, 13 extr.

EXARDESCO, arsi, 3. *ontbranden, ontsteken, bij voorb. hout*, Cic. Or. II, 45 extr.: sulphur exardescens, Plin. H. N. XXXV, 15: dies exarsit, Martial. III, 66, 6, i. e. *is heet: dus ook* solus pro patria exarsi, Cic. Harusp. 21, i. e. *de blikſemſtraal trof mij alleen: ook van eenen brandenden glans of kleur, bij voorb.* fulgorem carbunculi exardescentem, Plin. H. N. XXXVII, 7: *van daar* 1 *ontbranden, Tropisch, d. i. ontstaan, zich vertoonen, wanneer er iet hevigs of verderfelijks bij gedacht wordt, bij voorb.* bellum, Cic. Ligar. 1: injuria, Cic. Amic. 21: seditio, Tac. Hist. II, 27: tempus illud, Cic Rab. post. 6: ingenium, Cic. Tusc. V, 29: cf. Cic. Sull. 27. 2) *ontbranden, van hartstogten, bij voorb.* desiderio, Cic. Phil. X, 9: dolore, Caes. B. G. V, 4: cf. Virg. Aen. VIII, 219: *ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* ad cupiditatem libertatis, Cic. Phil. XI, 2: ad spem, Ibid. IV, 6: exarsit ad id, Cic. Verr. I, 25: cf. Cic. Or. III, 1. Tacit. Ann. I, 51. 3) *hevig worden, toenemen, bij voorb.* pretia vasorum, Sueton. Tiber. 34: mucro, Lucan. VII, 140.

EXAREFĬO, eri, *droog worden*, Plin. H. N. XXVI, 10 extr.

EXARENO, are, *van zand zuiveren*, Plin. H. N. XXXI, 3 extr.

EXARESCO, rui, 3. 1) *droog worden, verdroogen, bij voorb.* amnes, Cic. Pis. 33: vestimenta, Plaut. Rud. II, 7, 20: terra, Colum. III, 12: lacrymae, Cic. Att. X, 16. 2) *Tropisch, verdrogen, d. i. vergaan, verdwijnen, de levendigheid verliezen, bij voorb.* facultas orationis, Cic. ad Div. IX, 18: flos, Cic. Brut. 4: orationes, Ib. 21: opinio, Cic. Tusc. III, 31: rationes reip., Auct. ad Her. IV, 34: exarui ex amoenis rebus, Plaut. Mil. III, 1, 45.

EXARMO, avi, atum, are, 1) *van wapenen berooven, ontwapenen*, Lucan. V, 355. VIII, 387. Tacit. Hist. II, 76: *van daar, Tropisch, ontwapenen, d. i. iemand berooven, van het geen, daar hij zich zelven mede verdedigde, of anderen benadeelde, bij voorb.* serpentem veneno, Sil. I, 411: taurum, Val. Fl. VII, 596: nautas, Petron. 105, i. e. *maken, dat zij den toorn laten vaaren, en de werktuigen van slaan wegleggen*, accusationem, Plin. Epist. III, 9 post med., *ontwapenen d. i. van hulpmiddelen, bij voorb. getuigen enz. berooven.* 2) navem, i. e. *onttakelen, of anders van zeil en treil berooven, bij voorb. in den storm enz.*, Senec. ad Helv. 17: *ook heet het, top en takel verliezen, bij voorb.* si deterior facta sit navis aut aliquid exarmaverit, Pandect. XIV, 2, 2: gubernator & scisso navigat velo, & si exarmavit, tamen cet., Senec. Ep. 30 in.

EXĂRO, avi, atum, are, 1) *uitarbeiden, uitploegen, bij voorb.* puerum, Cic. Div. II, 38: deum an hominem, Ib. 22: sepulcra, Cic. Leg. II, 23: radices, Cato R. R. 61. Plin. H. N. XVII, 18. XVIII, 7 extr.: *van daar beărbeiden, beploegen d. i. door den akkerbouw voortbrengen of verwerven, bij voorb.* frumentum, Cic. Verr. V, 38. III, 18 in. 2) *akkerbouw doen, ploegen, bewerken, beploegen, bij voorb. het veld*, Varr. R. R. I, 10. Plin. H. N. XVIII, 3: *dus ook* exarare vites i. e. *beploegen*, Pallad. Febr. 20: *van daar Tropisch*, a) frontem rugis, Horat. Epod. VIII, 3, *als 't ware, bevooren d. i. rimpelig maken.* b) *schrijven, bijzonder wanneer er gesproken wordt, van schrijven op wasschen tafelen,* waar

Digitized by Google

waar in met de griffie, als 't ware, geploegd wordt, of van schrijven voor de vuist, of om een concept op te stellen, exaravi nescio quid ad te, Cic. Att. XIII, 38: novum prooemium, Ibid. XVI, 6 extr.: hoc literularum exaravi, Ib. XII, 1: cum essem in senatu, exaravi, Cic. ad Div. XII, 20: cf. Ibid. IX, 26 in.: versus, Sueton. Ner. 52: librum exarabo tertium Aesopi stylo, Phaedr. III prol.: cf. Ovid. Pont. III, 2, 90.

EXASCĬO, avi, atum, are, eigenlijk, met den timmermans bijl of schaaf beschaaven: van daar, iet wel inrichten, bij voorb. opus, Plaut. Asin. II, 2, 93.

EXASPERĀTĬO, onis, f. het ruw maken, ruwheid, Scribon. Larg. 122: faucium, Veget. de re vet. III, 62.

EXASPĔRO, avi, atum, are, ruw maken, bij voorb. fauces, Cels. I, 3: corpus, Plin. H. N. XXXI, 6 post med.: tussim, Ib. XXIII, 4 extr.: vocem, Quintil. XI, 3 post init.: van daar 1) met verheven werk opsieren, bij voorb. ensem, Claudian. in III Consul. Honor. 192. 2) ongelijk, ruw maken, bij voorb. moles exasperata, Senec. Controv. I, 3: van daar 3) stormachtig maken, bij voorb. mare, Liv. XXXVII, 12 extr.: fretum, Ovid. Met. V, 6: van daar 4) verbitteren, aanhitzen, bij voorb. animos, Liv. XXVIII, 25. XL, 20 extr.: ook aliquem, bij voorb. partem civitatis, Val. Max. VI, 5, 3: magis exasperabatur, Curt. VIII, 1: canes i. e. aanhitzen, Apul. Met. IV in. p. 143 Elm. 5) erger maken, bij voorb. rem verbis, Quintil. IV, 2 post med.: tussim, Plin. H. N., zie hier voor: van daar 6) scherper maken, bij voorb. ensem, Sil. IV, 19.

EXAUCTŌRO, avi, atum, are, iemand van den soldaaten-eed, gevolglijk van den krijgsdienst, ontslaan, afdanken, hem zijn afscheid geven, aliquem, het zij dit met eere of anders geschiedt, Liv. XXXVI, 40 extr. XLI, 5. Tac. Ann. I, 36. Suet. Aug. 24. Justin. XII, 12. Pandect. III, 2, 2: dus ook se i. e. zich zelven van den eed ontslaan, Liv. VIII, 34 extr.

EXAUDĬO, ivi, itum, 4. i. q. audio, hooren, door het gehoor vernemen, bij voorb. hinnitum, Cic. Div. I, 33: ut omnes exaudire possent, Cic. Sull. 11: ut exaudiri posset foris (strepitus), Nep. Dion. 9: cf. Cic. Ligar. 3. Cic. Att. IV, 8. XIII, 48. Caes. B. G. V, 30. B. C. III, 94. Plin. H. N. IX, 8 extr. Ovid. Met. IV, 144. IX, 122 en meermaalen: van daar 1) gehoor geven, gehoorzamen, luisteren, Horat. Epist. I, 20, 14. 2) verhooren, bij voorb. diras, Liv. XL, 5: preces, Ovid. Met. XIII, 855. Virg. Aen. XI, 157. Senec. Hippol. 636. Lucan. VI, 706. Plin. H. N. XXVIII, 2 post init.: exaudi (Jupiter), quae optamus, Plin. Paneg. 94: rogantem, Ovid. Am. II, 9, 51: vota, Senec. Controv. I, 3. Virg. Aen. XI, 157. 3) gewaarworden, ontwaaren, bij voorb. herbas, Lucan. VI, 715.

EXAUGĔO, ēre, i. q. augeo, vermeerderen, vergrooten, bij voorb. animum, Terent. Heaut. II, 2, 3: benefacta, Plaut. Stich. II, 1 v. 9 en 32.

EXAUGURĀTĬO, onis, f. ontwijding, beneming van heiligheid, bij voorb. sacellorum, Liv. I, 55.

EXAUGŪRO, are, van heiligheid berooven, ontwijden, van eene geestelijke zaak eene wereldsche maken, bij voorb. sacella, Liv. I, 55: Vestalem, Gell. VI, 7.

EXAUSPĬCO, are, bij voorb. exauspicavi ex vinculis, Plaut. Capt. III, 5, 108, misschien voor exii.

EXBALLISTO, are, bij voorb. Ballionem exballistabo, Plaut. Pseud. II, 1, 9, overhoop schieten d. i. bedriegen, misleiden: schijnt eene toespeling te zijn zoo wel op de ballista als op den naam Ballio.

EXBĬBO, ĕre, i. q. ebibo, drinken, of uitdrinken, Plaut. Mil. III, 2, 19.

EXBŎLA, ae, f. i. e. een schot, Varr. L. L. 6 extr.

EXBUERES i. e. exinteratas: sive Exbuae, quae ebiberunt, quasi epotae, Fest.

EXCAECO, avi, atum, are, 1) blinden, blind maken, Cic. Acad. IV, 23: van daar van boomen en planten, die van oogen berooven, bij voorb. quidem excaecant eum (palmitem) supina falce auferendo oculos cet., Plin. H. N. XVII, 22 post init.: stirpes praefractae angunt oculos spongiarum (i. e. radicum) & quasi excaecant cet., Colum. XI, 3, 45. 2) opstoppen, bij voorb. flumina, Ovid. Met. XV, 272: venas, Ibid. Pont. IV, 2, 17: itinera, Cels. VII, 7 extr. 3) verduisteren, van aanzien berooven, niet zienswaardig of onaanzienlijk maken, bij voorb. formam, Petron. 128: fulgor excaecatus, bij het zilver, Plin. H. N. XXXIII, 9, i. e. flaauw, niet recht helder.

EXCALCĔO of EXCALCIO, avi, atum, are, bij voorb. aliquem: dus ook pedes, Suet. Vitell. 2: van daar excalceari zich de schoenen uittrekken, of laten uittrekken, Senec. Ep. 76 extr. Vellej. II, 41: van daar excalceatus, a, um, die de schoenen uitgetrokken heeft, zonder schoenen, Suet. Vesp. 8. Martial. XII, 89, 6: van daar worden excalceati i. e. komische of mimische schouw- of tooneelspeelers, bij Seneca Ep. 8 tegen over cothurnati (i. e. tragische) tooneelspelers gesteld, omdat zij alleen sokken of heel laage schoenen hadden, die in vergelijking met de Cothurnen geene calcei verdienden genoemd te worden. Not. Men heeft ook excalceor als een Deponens, in plaats van excalceo, bij voorb. nemo se excalceetur, Varr. ap. Non. 7 n. 86.

EXCALFACĬO, eci, actum, 3. verwarmen, verhitten, Plin. H. N. XXI, 20, 21 en 22: dus ook Excalfio of Excalefio, actus sum, fieri, verwarmd, verhit worden, Plin. H. N. XXIV, 7 extr. XXXVII, 2 extr. en 10. Scrib. Larg. 158.

EXCALFACTĬO, onis, f. verwarming, verhitting, Plin. H. N. XXXI, 9 extr.

EXCALFACTORĬUS, a, um, verwarmend, verhittend, bij voorb. vires, Plin. H. N. XXIV, 11 extr.: resina, Ib. XXI, 18 extr.: natura vini, Ibid. XXV, 13.

EXCALFĬO, zie Excalfacio.

EXCANDEFACĬO, eci, actum, 3. ontsteken, heet maken: van daar 1) ontsteken, Tropisch, ontbranden, of doen ontbranden, bij voorb. excande me fecerunt cupiditate, Varr. R. R. III, 4. 2) grooter maken, bij voorb. annonam, Varr. R. R. III, 2 extr., i. e. den prijs der graanen, duurte maken.

EXCANDESCENTĬA, ae, f. verhitting, ontbranding, ontsteking in toorn, Cic. Tusc. IV, 9. Apul. Doct. Plat. 1 extr. p. 11 Elm.

EXCANDESCO, dui, 3. 1) zich verhitten, heet worden, bij voorb. pilae, Plin. H. N. XXXVI, 26 extr.: Cato R. R. 95: 2) ontbranden, bij voorb. van toorn, Cic. Tusc. IV, 9. Quintil. V, 10 med. Suet. Vesp. 14. Ib. Rhetor. 6. Flor. II, 18.

EXCANTO, are, 1) wegtooveren, uittooveren, of heksen, bij voorb. fruges, in XII Tabb. ap. Plin. H. N. XXVIII, 2: puellas, Propert. III, 2, 49: mentem, Lucan. VI, 457: pestem, Ib. IX, 930: luxum, Cato R. R. 160: doch dit ontbreekt in de Ed. Gesn.: aliquem ex ara, Varr. ap. Non. 2 n. 260. 2) betooveren, beheksen, bij voorb. sidera, Horat. Epod. V, 45: cor alicui, Plaut. Fragm. Bacch. ap. Non. 2 n. 26.

EXCAPĬO voor excipio, Enn. ap. Non. 2 n. 769.

EXCARNIFĬCO, avi, atum, are, martelen, folteren, pijnigen, a) eigenlijk naar het ligchaam, Cic. Nat. D. III, 33. Senec. Ep. 24 en de ira III, 4. Sueton. Vitell. 17: b) Tropisch, naar de ziel, Terent. Heaut. IV, 6, 9.

EXCASTRO, are, ontmannen, snijden, lubben, Gell. IX, 9: van daar Tropisch, bij voorb. sinapi, Scribon. Larg. 9, i. e. uit den dop haalen, pellen.

EXCAVATĬO, onis, f. uitholling, Senec. Nat. Quaest. IV, 3.

EXCĂVO, are, uithollen, Cic. Verr. IV, 27. Plin. H. N. X, 33. XXXIII Prooem.: cavernam, Plin. H. N. IX, 27.

EXCĔDO, essi, essum, 3. 1) uit, buiten gaan, bij voorb. abiit, excessit, evasit, Cic. Cat. II, 1: urbe, Cic. ad Brut. Ep. 15: ex illa circumscriptione, Cic. Phil. VIII, 8: finibus, Liv. XXX, 42: en ex finibus, Caes. B. G. VII, 33: ex itinere, Caes. B. C. I, 79: ex via, Ib. V, 19: of via, Liv. XXIV, 20: e medio, Ter. Hec. IV, 3, 14: possessione, Liv. XXXII, 10: Gallia, Caes. B. G. VII, 66: ex loco, Terent. And. IV, 4, 21: loco, Caes. B. C. I, 44: ex acie, Nep. Hann. 4: pugna, Liv. XXI, 15. Caes. B. G. III, 4. Nep. Epam. 9: proelio, Caes. B. G. II, 25: of e proelio, Ibid. IV, 33: e pueris, Cic. Arch. 3, i. e. uit de kinderjaaren treden: dus ook ex ephebis, Terent. And. I, 1, 24: de utero i. e. gebooren worden, Pandect. I, 5, 15: cura excessit e corde, Terent. Hec. III, 2, 12: excessit e memoria? is het vergeten? Liv. XXVI, 13: e vita, Cic. Brut. 20 extr. Cic. Off. I, 53: ex vita, Cic. Brut. 75 extr. Cic. Tusc. I, 13, i. e. sterven: ook excedere zonder vita, sterven, Tac. Ann. I, 5. Sueton. Aug. 5. Plin. H. N. VII, 13. Ook met den Accusativus, bij voorb. curiam, Liv. II, 37 extr., voor e curia: dus ook urbem, Liv. XXIII, 1 in. Ed. Drakenb.: ordinem i. e. uit het gelid gaan, Liv. XXV, 9 in.: nubes voor e nubibus, Lucan. II, 271: dus ook penates i. e. uit den huis, Senec. Oedip. 23: ook met extra, bij voorb. extra vallum, Liv. IX, 23: van daar a) buiten gaan, treden, of uitsteken, bij voorb. sic omnes partes collocatae sunt, ut nulla excederet extra, Cic. Univ. 5, i. e. uitsteekt: dus ook ex excedit, steekt uit, komt te voorschijn, Cels. VIII, 25: id, quod ex venter excedit, Ib. 9 extr.: excedentia in nubes juga, Plin. H. N. XXVII, 1: van daar, overtreffen, aliquem, Justin. XIII, 2. Virgil. Aen. V, 380: b) afgaan, bij voorb. in verhalen, van de hoofdzaak, uitwijden, Liv. XXIV, 29. Plin. Ep. V, 6 extr. Senec. Ed. 77 extr. c) over iet uitgaan, passeeren, overtreden, te buiten gaan, bij voorb. tempus finitum, Liv. IX,

IX, 34: fidem, Vellej. II, 51. Ovid. Met. VII, 165: numerum, Tac. Ann. I, 14: equestre fastigium, Ib. IV, 40: triennium, Plin. H. N. VIII, 42: annos decem, Colum. VI, 21: hordeum raro excedit quindecim libras, Plin. H. N. XVIII, 7: excedunt quadragenos denarios librae, Ibid. XIII, 3: stagnum altitudine genua non excedens. Ibid. XXXI, 7: quina cubita longitudine, Ibid. VII, 2 med.: modum, Liv. II, 2 en 3 med. V, 23. XXVIII, 25. XXVI, 1 med. Vellej. II, 122. 2) ergens heen gaan, komen, a) eigenlijk, bij voorb. ad deos, Curt. IV, 7 post med.: in exfilium, Pand. XLVIII, 19, 4: ex tenebris in lucem, Cic. Tusc. I, 30, agro hostium in Boeotiam, Liv. XXXI, 26: cave quoquam excessis (voor excesseris i. e. excedas) ex loco, Terent. And. IV, 4, 21: b) Tropisch, komen, bij voorb. insequentia excedunt in eum annum, Liv. XXX, 26, i. e. komen, vallen in enz.: res ad publicam querimoniam excessit, Liv. XXV, 1: in hoc ira excessit, ut cet., ging zoo ver enz., Vellej. II. 68: res in magnum certamen excessit, Liv. XXXIV, 1, kwam, kwam uit op enz.

EXCELLENS, zie Excello.

EXCELLENTER, Adv., voortreflijk, uitmuntend, Cic. Off. I, 18. Nep. Att. 1: excellentius, Cic. Sext. 45.

EXCELLENTIA, ae, f. 1) voortreflijkheid, uitmuntendheid, bij voorb. van eene zaak of persoon, bij voorb. animi, Cic. Off. I, 5: picturae, Plin. H. N. XXXV, 34: crurum, Ib. XXXIV, 8: excellentiae quaedam sunt, Cic. Amic. 19, alwaar de Pluralis moet opgemerkt worden: magna cum excellentia praestantiaque animantium reliquarum, Cic. Off. I, 28, i. e. boven andere schepzelen, alwaar de Genitivus ook mede tot excellentia gebracht kan worden. 2) voortreflijkheid, d. i. voortreflijke zaak, roemrijke zaak, bij voorb. cursus ad omnem excellentiam, Cic. Tusc. IV, 1.

EXCELLO, ui, 3. 1) eigenlijk om hoog steken, zich verheffen, bij voorb. animus excellit rebus secundis, Cato ap. Gell. VII, 3. XIII, 24, i. e. is trots, verheft zich, is te vrolijk, te moedig: homo excellens corpore, Vellej. II, 107, hoog: loca excellentia, Auct. B. Hisp. 8, i. e. hoog: van daar 2) Tropisch, opsteken, uitsteken, zich bij uitstek vertoonen, zich voordoen, voortreflijk zijn, bij voorb. in re, Cic. Or. II, 54. Fin. V, 19: ook re, bij voorb. dignitate, Cic. Manil. 14: ingenio scientiaque, Cic. Acad. IV, 2: abstinentia, Nep. Arist. 1: altitudine, Plin. H. N. XVI, 6 extr.: ook zonder Ablativus der zaak, bij voorb. auctoritas ejus excellit in provincia, Cic. Flacc. 6: dus ook inter omnes, Cic. Or. 2: ante ceteros, Apul. Florid. 3 med. p. 356 Elm.: super ceteros, Liv. XXVIII, 43: ook zegt Cicero, excellere aliis, Or. II, 54: en ceteris, Tusc. II, 18. Manil. 13, i. e. boven anderen uitmunten, zich boven anderen vertoonen, het welk men voor den Dativus houdt, dewijl men excellere vertaalt, overtreffen; maar het schijnt de Ablativus te zijn, die van ex in excello geregeerd wordt: dus ook principibus, Cic. Manil. 14: ondertusschen kan het heel wel vertaald worden, overtreffen: alhoewel ik ook niet zeker beweeren kan, dat ceteris cet. de Ablativus is. Zelden staat de Accusativus, bij voorb. habitum plantae, Plin. H. N. XIX, 8 ante med., i. e. overschreiden, overtreffen: van daar het Particip. excellens, het welk gemeenlijk adjective staat, uitmuntend, zich bij uitstek vertoonende, voortreflijk, Cic. Acad. I, 3. Fin. III, 2. Cic. ad Div. IV, 3 extr. Liv. II, 43: excellentius, Nep. Alcib. 1: excellentissimus, a, um, Cic. Nat. D. I, 2. Nep. Reg. 1. Not. a) Men vindt het ook in eenen kwaaden zin, bij voorb. vitiis excellunt, Cic. Leg. I, 19: haec, quae excellunt, Cic. Pis. 38: b) Men vindt ook excelleo, bij voorb. Cic. ap. Prisc. 8 elabora, ut excelleas: ook seq. Accusat., bij voorb. cum laude excellet omnes, Macer. Aemil. ap. Diomed. 1. Not. Perf. excellui staat Gell. XIV, 3 extr., en schijnt tot excello te behooren: alhoewel in tegendeel excello wel een supin. excelsum (daar van excelsus) kan gehad hebben.

EXCELSE, hoog. bij voorb. klimmen, bij voorb. vitis scandit excelsius, Colum. IV, 1: van daar Tropisch, hoog, verheven, bij voorb. ornat excelse, Plin. Ep. II, 3: excelsius dicere & sentire, Cic. Or. 34: excelsissime floruit Sparta, Vellej. I, 6.

EXCELSITAS, atis, f. de hoogte, bij voorb. montium, Plin. H. N. II, 64: florum, Ibid. XXI, 5: arundo ad excelsitatem nascens, Ibid. XVI, 36: van daar Tropisch, de hoogte, verhevenheid, bij voorb. animi, Cic. Off. III, 5.

EXCELSUS, a, um, (waarschijnlijk het Particip. van Excello) hoog, verheven, bij voorb. mons, Caes. B. C. I, 80: porticus, Cic. Att. IV, 16: basis, signum, Cic. Verr. IV, 34: aves, Cic. Nat. D. I, 36: hasta, Val. Fl. I, 405: cornu excelsius, Caes. B. G. VI, 26: crura excelsiora, Plin. H. N. VIII, 32: excelsissimae rupes, Ib. X, 6: cerebrum, excelsissimum viscerum, Ib. XI, 37 sect. 49: van daar Tropisch, hoog, verheven, bij voorb. animus, Cic. Off. I, 5 en 23, i. e. geest: victoria excelsissima, Vellej. II, 96, i. e. groot, uitmuntend: excelsissimi duces, Ib. 114: magnus homo & excelsus, Cic. Mur. 29: orator excelsior, Cic. Or. 34: te natura excelsum & altum — genuit, Cic. Tusc. II, 4: dus ook excelsa & alta sperare, Liv. I, 34: excelso & illustri loco sita est laus tua, Cic. ad Div. II, 5: van daar Excelsum, Substantive, eene hoogte, eigenlijk en Tropisch, a) eigenlijk, bij voorb. in excelso cubare, Plin. H. N. X, 59: vitis in excelsum emicat, Ibid. XVII, 22: adspicere ab excelso, Ovid. Her. XV, 165: simulacrum in excelso collocare, Cic. Cat. III, 8: excelsa urbis, Plin. H. N. VI, 16. b) Tropisch, bij voorb. In excelso aetatem agunt, Sallust. Cat. 51 (50): cujus opes in excelso sunt, Ibid. Orat. ad Caes. 2 in.

EXCEPTICIUS of EXCEPTITIUS, a, um, opgevangen, opbewaard, bij voorb. alica, Plin. H. N. XVIII, 11 extr.

EXCEPTIO, onis, f. de uitneming, bij voorb. van eenen mensch, tand, of andere zaak enz.: van daar 1) uitzondering, bij voorb. cum exceptione laudari, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: sine ulla exceptione, Cic. Amic. 17 en ad Div. VI, 5: sub hac exceptione veniam postulare, Plin. Ep. I, 2: cf. Ib. Paneg. 38 extr. Senec. Benef. IV, 39. Quintil. II, 15 extr. Tacit. Germ. 44. Flor. II, 18: 2) voorwaarde, bij voorb. vita cum exceptione mortis data est, Senec. Ep. 30: cum hac exceptione, ut — teneam, Ibid. 6: cum hac tamen exceptione, si cet., Petron. 86: exceptionem addidere, ne diutius id fieret, Plin. H. N. XXI, 31: 3) gerichtelijke tegenwerping, bij voorb. tegen den beschuldiger, of het formulier, waar in de tegenwerping begrepen is, bij voorb. exceptionem addere. Cic. Invent. I, 33: dare alicui, Cic. Or. I, 37: cf. Cic. Invent. II, 47 extr. Pandect. XLIV, 1, 2.

EXCEPTITIUS, a, um, zie Excepticius.

EXCEPTIUNCULA, ae, f. i. q. exceptio, wanneer men verminderend spreekt, bij voorb. eene kleine voorwaarde, Senec. Ep. 20.

EXCEPTO, a, i. q. excipio. 1) uitnemen, bij voorb. mullos de piscina, Cic. Parad V, 2. 2) op zich nemen, op de schouders nemen, Caes. B. G. VII, 47 extr. 3) opvangen, in zich nemen, bij voorb. auras, Virg. Georg. III, 274: Tropisch, bij voorb. mortes, Sil. IX, 369. 4) verwerven, verschaffen, bij voorb. eloquentiae exceptat pretium licium numerus, Senec. Benef. VI, 38: doch de Ed. Lips. & Gronov. heeft eloquentiae exoptat cet.: misschien is het beter, dat men leest eloquentia — numerum, zoo als Lipsius voorslaat.

EXCEPTOR, oris, m. die iets opvangt: van daar een naschrijver, afschrijver, kopiist, actuarius, Pandect. XIX, 2, 19 extr.

EXCEPTORIUS, a, um, tot opvangen of tot aannemen dienstig, daartoe behoorende, bij voorb. quasi vindemiatorii exceptoriique, in quibus uvae comportantur, Ulpian. in Pandect. XXXIII, 7, 8.

EXCEPTUS, a, um, zie Excipio.

EXCERNO, crevi, cretum, 3. afzonderen, zuiverheids halven, bij voorb. bij het ziften, door ziften reinigen, bij voorb. caementa (contusa) cribris excernuntur, Vitruv. VII, 6: frumenta, Colum. II, 21: furfures a farina, Ib. VIII, 4: van daar excretum het uitgezifte, bij voorb. excreta tritici, Colum. VIII, 4 en 8: van daar a) uitvoeren, afvoeren, bij voorb. onzuiverheden uit het gedarmte en uit het ligchaam, het zij boven of benedenwaards, bij voorb. venter excernit mollia, Cels. II, 8 ante med.: quae per dejectiones excernuntur, Ibid.: sanguis cum urina excernitur, Ib. 7 ante med.: πολλάκις in inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittis, Ibid. IV, 1: modo parum excernere aegros modo nimium, Cels. Praef. post med.: b) in 't gemeen, afzonderen, bij voorb. ex captivorum numero, Liv. XXVIII, 39: furfures a farina, Colum., zie hier voor.

EXCERPO, psi, ptum, 3. 1) afplukken, afbreken: van daar 2) Tropisch, a) uitnemen, om het bij voorb. te bewaren of te gebruiken, uitlezen, zich iets uitzonderen, bij voorb. ex malis, si quid inesset boni, Cic. Off. III, 1: quod quisque commodissime praecipere videbatur, excerpsimus, Cic. Invent. II, 2: adnotabat, excerpebat (scil. e libris), Plin. Ep. III, 5: verba ex Originibus Catonis, August. ap. Suet. in Aug. 86: b) uitnemen, om het weg te laten, gevolglijk, weglaten, doorstrijken, afzonderen, bij voorb. de numero, Cic. Or. II, 11: dus ook me illorum (poëtarum) numero excerpam, Horat. Sat. I, 4, 40: tu, quod boni est, excerpis i. e. laat het weg, Terent. Phorm. IV, 4, 18: dus ook se consuetudini hominum, Senec. Ep. 5, i. e. zich aan de verkeering onttrekken: of vulgo, Ibid. 18, i. e. zich van het volk afzonderen: ook enkel se excerpere, zich van het volk afzonderen, geene verkeering met de wereld hebben, bij voorb. non excerpere se, nec insigniri, Ib.: van daar onttrekken, bij voorb. se consuetudini hominum, Senec., zie hier voor.

EXCERPTIO, onis, f. 1) het afbreken, 2) het optekenen uit een geschrift, Gell. XVII, 21.

EXCERPTUS, a, um, zie Excerpo.

EXCESSUS, us, m. 1) het uitgaan, voortgaan, bij voorb. e vita, Cic Fin. III, 18: of vitae, Cic. Tusc. I, 12: ook enkel excessus. Cic. Leg. I, 1 med., de dood: van daar het uitsteken, bij voorb. van een been in het ligchaam, Cels. VIII, 1 extr. 2) het afgaan, afwijken van eene zaak, bij voorb. a pudore, Valer. Max. VIII, 2 extr.: van daar het afgaan van de hoofdzaak, uitwijding, Plin. Epist. IX, 26. Quintil. III, 9.

EXCĔTRA, ae, f. 1) eene slange, Plaut. Pers. I, 1, 3. Cic. Tusc. II, 9 in de vertaling van Sofocles: 2) van daar Tropisch, slang, als een scheldwoord, Liv. XXXIX, 11. Plaut. Cas. III, 5, 18. Ib. Pseud. I, 2. 85.

EXCIDĬO, onis, f. verwoesting, verstooring, Plaut. Curc. IV, 3, 2: cf. Fest.

EXCIDĬUM, i, n. 1) van Exscindo, de verstooring, verwoesting, bij voorb. urbis, Liv. XXVII, 39: cf. XXIX, 1. Virg. Aen. X, 46: gentium, Vellej. II, 98: meorum, Virg. Aen. VIII, 386: Libyae, Ib. I, 22 (26): aderat luco excidium, Stat. Theb. VI, 96: exercitus, Justin. XXXII, 3: van daar voor een verderfelijke oorlog, bij voorb. petet urbem excidiis, Virg. Georg. II, 505: cf. Val. Fl. VI, 394: 2) van Excido, de val, het vallen, nedervallen, bij voorb. vulvae, Plin. H. N. XXXVI, 21 alioqui vulvae excidium fit, zoo als Hard. leest: Ed. Elz. heeft vulvae excidunt.

EXCĬDO, idi, 3. uit, of afvallen, bij voorb. ex utero elapsum excidit, Cic. Nat. D. II, 51: sol e mundo, Cic. Att. IX, 10 ante med.: gladii de manibus, Cic. Pis. 9: deus arce, Ovid. Fast. V, 34: equo, Senec. Herc. Oet. 1163: urna inter manus excidit, Prop. IV, 4, 20: sagitta in pedem excidisset, Plin. H. N. XXV, 6: num numi tibi exciderunt? Plaut. Bacch. IV, 4, 17: puppi, Virg. Aen. VI, 339: van daar 1) iet verliezen, iet inboeten, bij voorb. uxore, Terent. And. II, 5, 12: regno, Curt. X, 5 post med.: fine, Quintil. II, 17 med.: formula, het proces verliezen, Sueton. Claud. 14. Senec. Clem. II, 3: van daar a) ongelukkig zijn ergens in, in iet mislukken, bij voorb. ausis, Ovid. Met. II, 328: fine, Quintil., zijn doel missen, zie hier voor: genere, Quintil. I, 5 (9) ante med., i. e. in het genus missen. b) buiten zich zelven zijn, den moed verliezen, ontstellen; scil. animo, Ovid. Art. I, 539: 2) te gronde gaan, omkomen, verlooren gaan, sterven, bij voorb. primo aevo, Propert. III, 5, 7: spes excidit, Ovid. Fast. VI, 393: 3) uit of voortkomen, bij voorb. vox per auras excidit, Virg. Aen. IX, 112: vox ex ore excidit, Cic. Sull. 26. Dom. 39: of ore, Virg. Aen. VI, 686: 4) ontvallen of afvallen, bij voorb. gladii de manibus, Cic. Pis. 9: sica, Cic. Cat. I, 6: gladii excident scil. de manibus, Cic. Phil. XII, 3: van daar Tropisch, ontvallen, d. i. verloren gaan, ontwijken, bij voorb. vultus, oratio, mens excidit, Cic. Verr. I, 54: cf. Ovid. Met. II, 601: memoria arcis, Liv., zie hier na: van daar a) van het geen men bij geval of tegen wil en dank doet of spreekt, bij voorb. nefas excidit ore, Virg. Aen. II, 658: libellus me invito excidit, Cic. Or. I, 21: ne quis mihi putet excidisse temere, quod dixerim, Quintil. VII, 2: quae inchoata exciderunt, Cic. Or. I, 2 in.: oratio, Cic. Att. III, 12: b) van de vergetenheid, bij voorb. memoria arcis excidit, Liv. XXVII, 3: pacis mentio exciderat ex omnium animis, Liv. XXXIV, 37: cogitatio mihi non excidit, Cic. ad Div. V, 13: nomen tuum mihi excidit, Ovid. Trist. IV, 5, 10: excidit tibi cura mei, Ib. Pont. II, 10, 8: an exciderunt loca? Ib. Her. XII, 71: cf. Ib. Pont. II, 4, 24: dus ook excidere de memoria, Liv. XXIX, 19 extr., i. e. vergeten worden, ontvallen: ook zonder Nominativus, gewoonlijk Impersonaliter, bij voorb. non excidit mihi, scripsisse me cet., Quintil. II, 3 extr., i. e. ik heb niet vergeten enz.: ook seq. conjunct., bij voorb. excidit optarem — annos cet., Ovid. Met. XIV, 139, i. e. ik vergeet te wenschen enz.: Not. excidens i. e. die iet vergeten heeft, Quintil. XI, 2, 19. XI, 3, 132: 5) ontkomen, ontwijken, bij voorb. vinculis, Virg. Georg. IV, 409: victoria e manibus, Cic. ad Brut. Ep. 10: 6) afgaan in gevoelen van iemand, bij voorb. excido ab Archilocho, Lucil. ap. Non. 4 n. 181: 7) ook ergens heen vallen, geraken, bij voorb. libertas in vitium excidit, Horat. Art. 282: sagitta in pedem, Plin. H. N. XXV, 6, zie hier voor.

EXCĪDO, di, sum, 3. uithouwen, bij voorb. lapides e terra, Cic. Off. II, 3 extr.: columnas rupibus, Virg. Aen. I, 429 (433): rubos arvis, Quintil. IX, 4 in.: of, uithouwen, afhouwen, uitsnijden of afsnijden, bij voorb. linguam alicui, Cic. Or. III, 1: lucum (lotum), Cic. ad Div. VII, 20: sylvas, Lucret. V, 1265: caput, Plin. H. N. XXXIII, 3 ante med.: partum mulieri, Pandect. XI, 8, 2, i. e. uitsnijden: agros, i. e. van boomen berooven of verwoesten, Vellej. II, 115: van daar excisa pelta, Ovid. Pont. III, 1, 96, i. e. klein of rond, als 't ware, rondom afgesnoeid: verders corticem scalpro, Plin. H. N. XVII, 16, i. e. wegsnijden, uitsnijden: van daar a) snijden, ontmannen, lubben, Ovid. Fast. IV, 361. Pandect. XLVIII, 8, 4 extr.: b) uithouwen, stukhouwen, bij voorb. portas, Caes. B. G. VII, 50: domos, Cic. Sext. 41: c) uithouwen, d. i. door uithouwen maken of bereiden, bij voorb. stagnum in petra, Colum. VIII, 17: obeliscum, Plin. H. N. XXXVI, 9: vias inter montes, Ib. 15 extr.: vasa anaglypta in asperitatem excisa, Ibid. XXXIII, 11: latus Euboicae rupis excisum in antrum, Virg. Aen. VI, 42: van daar saxum, Cic. Verr. V, 27, uithouwen, d. i. hol maken. d) verstooren, verwoesten, bij voorb. urbes, Cic. Dom. 23: urbem, Cic. Sext. 15: domos, Ib. 41: murum, Horat. Od. III, 3, 67: vicos, Curt. IV, 13: agros, Vellej., zie hier voor: van daar e) te gronde helpen, verdelgen, verbannen, bij voorb. tempus ex animo, Cic. Provinc. 18: malum, Cic. ad Brut. Ep. 16 post med.: aliquem numero civium, Plin. Ep. VIII, 18: Germaniam, Vellej. II, 122: exercitus, Ib. 120.

EXCĬĔO of **EXCĬO**, ivi, itum en itum, 2 en 4. maken, dat iemand of iet van zijne plaats bewegd worde, of gae: van daar 1) op of buiten roepen, uit of buiten lokken, tot weggaan aanleiding geven, te voorschijn brengen, ook ergens heen roepen of aanleiding geven om te gaan, bij voorb. me exciet foras, Plaut. Pseud. V, 2, 1: ex Italia excivimus juventutem, Cic. Phil. XII, 7: consulem ab urbe, Liv. III, 2: homines sedibus suis, Liv. XXXII, 13: aliquem ex somno, Liv. IV, 27: hostem ad dimicandum, Liv. II, 30: aliquem foras, Plaut. Trin. V, 5, 52. Pseud. V, 2, 1: aliquem in pugnam, VI, 11: in aciem, Stat. Theb. IV, 146: excivit ea caedes Bructeros, Tac. Ann. I, 50: homines, Liv. V, 34, i. e. met zich nemen: dus ook auxilia, Liv. XLV, 4 in.: excitus concursu, i. e. aanleiding gekregen hebbende, opgeroepen, Liv. I, 7: crepitum ex aliquo, Plaut. Curc. II, 3, 16: van daar 2) uitlokken, opwekken, in beweging brengen, veroorzaken, opjagen enz., bij voorb. lacrymas, Plaut. Cist. I, 1, 114: tumultum, Liv. III, 39: terrorem, Liv. X, 4: sonitum pedibus, Lucret. II, 329: suem latebris, Ovid. Met. X, 710, opjagen. Not. (1) excibat voor exciebat, Liv. XXXII, 13 med.: (2) Het Particip. excitus is van excieo; excitus van excio: Not. Infinit. exciere staat Liv. VII, 11 extr.

EXCĬPĬO, ēpi, eptum, 3. 1) uitnemen, bij voorb. dentem, Cels. VII, 12 in., i. e. uittrekken of scheuren: homines e mari, Cic. ap. Non 4 n. 158, uittrekken of visschen: dus ook vidulum (scil. e mari), Plaut. Rud. IX, 4, 140: mel de favis, Colum. XII, 11 in.: clypeum sorti, Virg. Aen. IX, 271: genus divinationis ex divinitate, Cic. Div. II, 10, i. e. nemen, bekomen: van daar a) bevrijden, losmaken, bij voorb. aliquem servitute, Liv. XXXIII, 23: b) uitnemen d. i. eene uitzondering maken, aliquid, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: aliquem, Cic. Div. I, 39 extr. Cic. Cat. IV, 7. Agr. II, 8 extr. Plaut. Mil. II, 2, 12: van daar excepto uitgenomen, uitgezonderd, bij voorb. excepto, quod cet., Horat. Ep. I, 10, 50: excepto, si cet., Pers. V, 90: hier toe behoort ook clypeum sorti, Virg. Aen. IX, 271, i. e. niet mede verloten, zonder lot verdeelen, geven: c) zich iet uitbedingen, een beding maken, verordenen, benoemen, bestemmen, bij voorb. nominatim lex exciperet, ut cet., Cic. Q. Fr. I, 1, 9: in foederibus exceptum est, ne cet., Cic. Balb. 14 in.: ubi est exceptum foedere, ne cet., Ib.: legibus, quibus exceptum est, Cic. Cluent. 43 in.: rogum (sibi) excipere, Plin. H. N. XIV, 1 in., i. e. voor zich uitbedingen: cum Graecos Italia pelleret, excepisse medicos, Ib. XXIX, 1 med., i. e. uitdrukkelijk benoemd: d) eene gerichtelijke uitzondering of tegenwerping maken, bij voorb. adversus aliquem, Pandect. XVI, 1, 17: de dolo servi, Ib. XLIV, 4, 4: qui excipit, probare debet, quod excipitur, Ib. XXII, 3, 9: societatem periculi, Ib. XXVI, 7, 37, i. e. door tegen aanvoeren, daar tegen stellen: 2) opvangen, (a) vriendelijk, bij voorb. Reizenden d. i. stil laten staan, om met hen te spreken enz., Liv. II, 38. Caes. B. G. VII, 28. (b) vijandelijk, d. i. vangen, wegvangen, gevangen nemen, op marsch, in een treffen enz., door list, geweld enz., van menschen en beesten, bij voorb. Pompejum exceptum iri, Cic. Att. VII, 22: cf. Caes. B. G. VII, 20. B. C. III, 38: bestias, Caes. B. G. VI, 28: cf. Virg. Ecl. III, 18. Horat. Od. III, 12, 12: van daar Tropisch vangen, d. i. verwerpen, bij voorb. voluntates hominum, Cic. Or. II, 8 in.: (c) met de handen, bij voorb. iemand, die valt, Liv. I, 41: faces, Liv. IV, 33 med.: (d) met de ooren, d. i. wegsnappen, oprapen, hooren, luisteren, verstaan, vernemen, Cic. Dejot. 9 in. Planc. 25. Liv. II, 4. XL, 7. Plin. Ep. IV, 19: (e) met het ligchaam,

bij

bij voorb. een houw, wonden, d. i. bekomen, bij voorb. vulnera, Cic. Sext. 10: plagam in se, Lucret. II, 809: tela, Cic. Verr. II, 72: van daar in 't gemeen, bekomen, over zich nemen, bij voorb. dolores, Cic. Brut. 69: pericula, Cic. Provinc. 9: impetum discordiarum, vim improborum excepi meo corpore, Cic. Dom. 24: vim frigorum, Cic. Rab. post. 15: invidiam, Nep. Dat. 5: laudem, Cic. Att. I, 14: nubtios primorum dierum, Ib. III, 23 extr.: partes, Nep. Dion. 8: remp., Liv. IV, 43, i. e. op zich nemen, ter verdediging: (f) met de voeten, bij voorb. se in pedes excipere, Liv. IV, 19 med., op de voeten springen, bij voorb. van het paard: ook pedibus, Curt. IX, 5: dus ook in genua, Senec. Ep. 66 extr.: (g) met de pen, d. i. naschrijven, Suet. Tit. 3. Manil. V, 198: (h) met den degen of geschut ontvangen, d. i. aantasten, Virg. Aen. III, 332. Cels. Praef. post med. p. 12 Ed. Almelov.: dus ook speculator exceptus, Liv. XL, 7 in., doch, waar het ook kan zijn, overvallen: van daar Tropisch: iet zoeken te verkrijgen, bij voorb. voluntates hominum, Cic. Or. II, 8 in., zie hier voor. Ook heet het treffen, schieten, nederleggen, bij voorb. aves, Curt. VII, 5 extr.: feram irruentem venabulo, Senec. Provid. 2, doch, waar het ook zou kunnen zijn, aantasten: (i) met een vat, bij voorb. bloed opvangen, Cic. Brut. 11: vidulum, Plaut., zie hier voor: dus ook aliquem scapha, Caes. B. C. III, 101: en in 't gemeen, opvangen, bij voorb. spiritum alicujus ore (suo). Cic. Verr. V, 45. Van daar aliquid aliqua re met iet vermengen, iet bij iet anders doen, bij voorb. crocum albo ovi, Cels. V, 6 ante med., en terstond daar op crocum linteolo i. e. daar op doen of smeeren: van daar 3) ontvangen, opnemen, bij voorb. a) in zijn huis d. i. herbergen, Plaut. Aul. IV, 10, 45. Cic. Manil. 9: terra, quae hunc exceperit, Cic. Mil. 37: hospitio, Ovid. Her. XVI, 127: amplexu, Ibid. XVIII, 101: benigno vultu, Liv. XXX, 14: b) op een maaltijd d. i. onthaalen, tracteeren, bij voorb. epulis, Tacit. Germ. 21: aliquem polenta, Senec. Ep. 21 post med.: c) met geroep, met handgeklap, Cic. Verr. V, 36. Virg. Aen. V, 575: van daar d) Tropisch, ontvangen d. i. bekomen, bij voorb. vulnera, laudem, Cic., zie n. 2. e) locus me excipit, de plaats ontvangt mij, neemt mij op d. i. ik kome aan die plaats: campus eos excipit, Liv. XXXVIII, 41, voor, zij kwamen enz.: Ferum sylva excepit, Phaedr. I, 12, 9: f) opnemen, bij voorb. woorden, d. i. geern of ongeern hooren, dus of zoo uitleggen, bij voorb. aliquid comiter, Tacit. Ann. XIII, 54: sententiam gravius exceptam, Sueton. Caes. 14: adsensu populi excepta vox consulis, Liv. VIII, 6 ante med., doch het kan ook zijn gehoord: bij slot is de zin dezelfde: 4) Dewijl de geen, die iet, bij voorb. een bal, opvangt, in orde, en naar het denkbeeld, de tweede is, en op den genen volgt, van wien hij, bij voorb. den bal bekomt: van daar heet excipere dikwijls, volgen na iemand of iet, bij voorb. Herculis vitam immortalitas excepisse dicitur, Cic. Sext. 68: Tristem hyemem pestilens aestas excepit, Liv. V, 13: turbulentior inde annus excepit, Liv. II, 61: excipit Numam Tullus, Flor. I, 3: violis succedit rosa: rosam excipit cyanus, Plin. H. N. XXI, 11 extr.: zoo ook in 't spreken, bij voorb. Hunc excipit Labienus, Caes. B. C. III, 85, i. e. na dezen sprak Labienus: van daar voortzetten, vervolgen, bij voorb. pugnam, Liv. XXXVII, 22, zie hier na: memoriam viri excipient omnes anni sequentes, Cic. Senect. 6: ook seq. infinit., voortzetten, voortvaren, bij voorb. coniungere, Sil. XIII, 687: 5) Dewijl hij, die iemand of iet opvangt, zijn aangezicht keert naar het geen hij opvangt: van daar heet excipere ergens heen gericht zijn, bij voorb. porticus excipit Arcton, Horat. Od. II, 15, 16, ligt naar het Noorden. 6) iet uithouden, niet wijken of te rug gaan, bij voorb. impetum Caesaris, Caes. B. C. III, 19: impetum hostium, Liv. II, 10: pugnam, Liv. XXXVIII, 22: vulnera, tela, pericula cet., zie hier voor: 7) excipi vermengd worden met iet, bij of op iet gedaan worden, dewijl het geen met eene zaak vermengd of er bij gedaan wordt, als 't ware, van het laatste opgevangen wordt, bij voorb. bij Medicamenten, bij voorb. quae excipiuntur cerato, Cels. V, 25, 5: croci, anisi, myrrhae p. I. misceantur, excipiunturque vino veteri, Ibid. V, 18, 20, zie hier voor n. 2.

EXCIPULA, ae, f. of EXCIPULUM, i, n. het geen daar men iet mede opvangt, bij voorb. een vat of pot, ontvangvat, Plin. H. N. XXV, 7 extr.: van daar excipulis fluminis ejus, Ib. IX, 22, i. e. misschien graften, of ook, zoo als sommigen gelooven, vischfuiken.

EXCISIO, onis, f. 1) uithouwing, afsnijding, 2) verstooring, verwoesting, Cic. Dom. 58. Harusp. 2.

EXCISORIUS, a, um, tot afsnijden dienstig, bij voorb. scalper, Cels. VIII, 3.

EXCISSO of EXCISO, are, bij voorb. excissatus i. e. laniatus, bij voorb. excissatis auribus, Plaut. ap. Non. 2. n. 309.

EXCISUS, a, um, zie Excido.

EXCITATE, levendig, wakker, bij voorb. fulgere excitatius, Plin. H. N. XXXV, 7: excitatius junguntur schemata, Quintil. IX, 3.

EXCITO, avi, atum, are, 1) maken, dat iemand zich van zijne plaats beweegt, wegzenden, gebieden weg te gaan, Plaut. Amph. I, 1, 9: van daar aliquem de spectaculis voortjaagen, voortdrijven, Quintil. III, 6, 19: van daar feras i. e. opjaagen, opstooten, Cic. Off. III, 17: leporem, Petron. 131: cf. Phaedr. II, 8, 1: verders wegroepen of ergens heen roepen, bij voorb. me huc foras excitavit, Plaut. Rud. I, 5, 2: van daar opwekken, veroorzaken, bij voorb. suspicionem, Cic. Sext. 18: bellum, Cic. Marcell. 6: sermones, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10: amores, Cic. Off. I, 5: tragoedias, Cic. Mil. 7: plausum, Cic. Sext. 58: risum, Cic. Phil. III, 9: van daar te voorschijn brengen, bij voorb. sarmenta, Cic. Or. II, 21: 2) oprichten, om hoog richten, a) door bouwen, d. i. opbouwen, oprichten, stichten, bij voorb. turrem, Caes. B. G. V, 39: sepulcrum, Cic. Leg. II, 27: tumulum, Sueton. Claud. 1: caput, Cels. VIII, 4: van daar excitari zich verheffen, bij voorb. caligo excitata, Curt. VII, 2: fortuna excitata, Cic. ad Div. II, 16: laudes excitatae sint, Cic. Sext. 2: van daar heet excitare Tropisch, om hoog richten, oprichten, bij voorb. afflictos, Cic. Att. I, 13 med.: animum amici jacentem, Cic. Amic. 16: omnia sunt excitanda tibi, Cic. Marc. 8: b) i. e. maken, dat iemand opstaat, doen staan, opstellen of oproepen, bij voorb. een' voorlezer, Cic. Cluent. 51: dus ook inzonderheid Triariën, Liv. VIII, 10 in.: reum, Cic. Or. II, 28: cf. 47: van daar testes i. e. bijbrengen, Cic. Fin. II, 21: testes ab inferis excitare, Cic. Brut. 93: van daar c) a mortuis, Cic. Or. I, 57, of ab inferis, Cic. Verr. V, 49. Cic. Mil. 29 en 33, i. e. van den dood opwekken: e somno, Cic. Somn. Scip. 2, uit den slaap opwekken, opwakkeren: dus ook excitare vigiles, Curt. III, 13: veternum, Catull. 17, 24: excitatus est sonitu flammae, Nep. Alcib. 10: van daar 3) Tropisch, opwekken, aanmoedigen, levendig maken, gaande maken, aandrijven, aanlokken, bij voorb. ignem, Caes. B. G. VII, 24: aras, Virg. Georg. IV, 549: focudum, Juvenal. III, 262: animos, Cic. Mabil. 2: incendium, Cic. Phil. VII, 1: motus in animis hominum, Cic. Or. I, 14: aliquem ad laborem & laudem, Cic. Planc. 24: hominum studia ad utilitates nostras, Cic. Off. II, 6: stomachum, Plin. H. N. XX, 5: memoriam i. e. vernieuwen, Cic. Or. 10 extr.: van daar opjaagen, opstooten, feras, leporem cet., zie hier voor: voortjaagen, Quintil., zie hier voor: Not. Particip. Excitatus, a, um, staat ook adjective, levendig, wakker, verheven, bij voorb. sonus, Cic. Somn. Scip. 5: excitatior clamor, Liv. IX, 37: odor excitatissimus, Plin. H. N. XX, 17: excitatiora lumina (bij het spreken), Quintil. XII, 10 post med.: fortuna, zie hier voor.

EXCITUS en EXCITUS, a, um, zijn Particip. van Excieo en Excio. Zie Excieo.

EXCITUS, us, m. het roepen, bij voorb. quae vocis excitu procurrens, Apul. Met. VI post med.: doch Ed. Elm. p. 184 heeft exitu, alhoewel excitu niet kwalijk passen zou.

EXCLAMATIO, onis, f. 1) het uitschreeuwen, bij voorb. vocis, Auct. ad Her. III, 12: 2) het uitroepen in eene redevoering, Cic. Or. III, 54. Cic. Or. 39. Quintil. IX, 3 extr.

EXCLAMO, avi, atum, are, schreeuwen, bij voorb. conciones vidi exclamare, Cic. Or. 50, alwaar het ook, uitroepen, kan zijn: cursores exclamant, Cic. Tusc. II, 23: majus, Ib. 24, i. e. zeer, heel zeer: dus ook maximum, Plaut. Most. II, 2, 57: ook Tropisch, van levenloze dingen, bij voorb. ignis, Stat. Theb. VI, 202, i. e. knapt: semuf, Juvenal. VI, 421, i. e. klinken: van daar uitschreeuwen of uitroepen, bij voorb. van verwondering, Plaut. Trin. III, 2, 79. Cic. Nat. D. II, 6. Not. a) met ut, wanneer het een verlangen of een bevel aantoont, Liv. IV, 38 in.: b) met den Accusativus d. i. iet schreeuwend of uitroepend zeggen, noemen, bij voorb. Ciceronem exclamavit, Anton. ap. Cic. Phil. II, 12: uxorem exclamare, Plaut. Amph. V, 1, 68: multa memoria digna, Quintil. II, 11: cantica, Plin. H. N. XXXIV, 18.

EXCLARO, are, heller maken, verlichten, Vitruv. I. 2 extr.

EXCLUDO, si, sum, 3. 1) uitsluiten d. i. niet op eene plaats of bij iemand laten, afsnijden, bij voorb. aliquem moenibus, Cic. Balb. 17: aliquem foras, Terent. Eun. I, 2, 18, alwaar exclusti voor exclusisti staat: aliquem a portu, Cic. ad Div. V, 15: hostem ora maritima, Caes. B. C. III, 78: Romanos re frumentaria, Caes. B. G. VII, 55: aliquem ab aliquo, Pompej. ad Domit. in Ep. Cic. ad Att. VIII post Ep. 12: ook volstrekt, (absolu-

lute), *bij voorb.* excluſi eos, *liet hen niet voor mij*. Cic. Catil. I, 4: excludor, Terent. Eun. I, 2, 79: *dus ook* excluſus, Ovid. Am. I, 8, 78: *en boertend* excluſiſſimus, Plaut. Men. IV, 3, 24: *van daar* a) *Tropisch*, *uitſluiten*, *d. i. niet tot iet toelaten of laten raken*, *komen*, *bij voorb.* ab hereditate, Cic. Cluent. 11: excludemur, Cic. Att. XII, 40 extr., i. e. *wij zullen het niet bekomen: ook uitſluiten*, *verwijderen*, *afwijzen*, *te niet doen*, *bij voorb.* oratorem a gubernaculis, Cic. Or. I, 11: aliquem a republica, Cic. Phil. V, 7: conſuetudinem, Ibid.: ſuavitatem auribus, Cic. Coel. 17: cupiditatem, Ibid. 9: petitorem, Cic. Or. I, 37 in.: actiones, Cic. Invent. II, 19: b) *uitſluiten*, *d. i. uitzonderen*, *bij voorb.* Pompejum, Cic. ad Div. I, 1: fortuita, Sueton. Ner. 23: c) *afhouden*, *verhinderen*, *bij voorb.* aliquem reditu, Nep. Them. 5: aliquem a portu, Cic., *zie hier voor:* hoſtem ora maritima, Caeſ. B. C. III, 78: Romanos re frumentaria, Ibid. B. G. VII, 55: quod Metellus — excluſerat, Cic. Haruſp. 21, i. e. *verhinderd hadt:* temporibus excludi, Cic. Verr. I, 56: tempore excluſus, Caeſ. B. G. VII, 11: d) *ſcheiden*, *afzonderen*, *bij voorb.* locum, Liv. X, 23: Euphrates Armeniae regiones a Cappadocia excludens, Plin. H. N. V, 24: 2) *maken*, *dat iet uit iet uitga*, *bij voorb.* a) *uitſlaan*, *bij voorb.* oculum, Terent. Phorm. V, 7, 96. Plaut. Pſeud. I, 5, 95: b) *uitgieten*, *bij voorb.* liquorem, Scribon. Larg. 84: c) *uitdrukken*, *bij voorb.* pullos ex ovis, Cic. Nat. D. II, 48 *en* 52. Colum. VIII, 5 *en* 14: 3) *beſluiten*, *het beſluit of einde maken*, *bij voorb.* volumen, Stat. in Epiſt. praefixa lib. 2. Sylv.

EXCLUSIO, onis, f. *uitſluiting*, Terent. Eun. I, 2, 8: ventorum, Vitruv. I, 6: cf. Pandect. XLIV, 1, 2.

EXCLUSORIUS, a, um, *uitſluitend*, *bij voorb.* exceptio, Pandect. XLIV, 1, 2.

EXCLUSUS, a, um, *zie* Excludo.

EXCOCTUS, a, um, *zie* Excoquo.

EXCOGITATIO, onis, f. *uitdenking*, *verzinning*, Cic. Tuſc. I, 25. Cic. Or. II, 27 extr.

EXCOGITO, avi, atum, are, 1) *uitdenken*, *verzinnen*, *bij voorb.* aliquid, Cic. Verr. II, 54. Cic. Cat. II, 4. Cic. Cluent. 13. Nep. Att. 8, *en meermalen:* 2) *door nadenken vinden*, *inzien of doorgronden*, *bij voorb.* excogitare, quae tua ratio ſit, non poſſum, Cic. Phil. VIII, 10: qui cur — noluerit, non excogito, Curt. VI, 10 in.: ad haec cogita, vel potius excogita, Cic. Att. IX, 6 extr., i. e. *vind iet*, *vind het uit enz.*, *doch*, *het kan ook zijn*, *verzin het*, *gevolglijk tot n. 1. behooren:* Nos. excogitatiſſimae hoſtiae, Sueton. Calig. 22, i. e. exquiſitiſſimae.

EXCŎLO, olui, ultum, 3. 1) *bearbeiden*, *d. i. door arbeid en moeite in goeden ſtand ſtellen*, *bij voorb.* vineas, Plin. H. N. XIV, 4: rura, Claudian. Eutrop. II, 196: lanam, Ovid. Art. II, 220: boves victum hominum excolunt, Plin. H. N. VIII, 47: victus hominum, Athenienſium beneficio, excoli potuit, oratio non potuit? Cic. Or. 9, i. e. *vormen*, *verfijnen*, *beſchaaven: van daar* a) *vormen*, *bearbeiden*, *verfijnen*, *beſchaaven*, *onderwijzen*, *bij voorb.* ſe philoſophia, Cic. Tuſc. IV, 38 extr.: animos doctrina, Cic. Arch. 6: memoria excolendo augetur, Quintil. XI, 2: vitam per artes, Virg. Aen. VI, 663. Cicero primus orationem excoluit, Auct. Dial. de Orat. (*echter* Tacitus) 22: victum hominum, Cic. Or. 9, *zie hier voor:* protinus excolimur pueri, Ovid. Triſt. IV, 10, 15: nihil eſt tam incultum, quod non ſplendeſcat oratione & tanquam excolatur, Cic. Parad. Prooem.: b) *opſieren*, *verfijnen*, *verfraajen*, *bij voorb.* urbem, Suet. Aug. 28: praetoria tabularum pictarum ornatu, Ibid. 72: parietes marmoribus, Plin. Ep. IX, 39: triumphum, Plin. H. N. XXXV, 11 med.: genas hirſutas, Martial. VI, 52, 4: tumulum, Flor. IV, 12: c) *voltooijen*, *volmaken*, *bij voorb.* inventa, Plin. H. N. XXXV, 8 extr.: ſtudia doctrinarum complere & excolere, Gell. XIII, 5: d) gloriam, Curt. IX, 6 poſt med., i. e. *daar naar ſtreeven of vergrooten:* e) *uitruſten met iet of opſieren*, *bij voorb.* aliquem opibus, Quintil. Decl. VIII, 12: 2) *vereeren*, Ovid. Pont. I, 7, 59. Phaedr. IV, 10, 10.

EXCŎQUO, xi, ctum, 3. 1) *door vuur iet uitbrengen*, *uitkooken*, *uitſmelten*, *bij voorb.* vitium metallis, Ovid. Faſt. IV, 786: cf. Virg. Georg. I, 88: 2) *door vuur iet toebereiden*, *of zuiveren*, *of heet maken*, *kooken*, *bakken*, *ſmelten enz.*, *bij voorb.* lapidem in rubricam, Plin. H. N. XXXIV, 13: arenas in vitrum, admixto nitro, Tacit. Hiſt. V, 7: argentum, Geſſ. VI, 5, i. e. *zuiveren:* imagines, Plin. Paneg. 52, i. e. *ſmelten of vernietigen:* teſtudinem in vino, Plin. H. N. XXXII, 4 med., i. e. *kooken: dus ook* glebas melle, Ibid. XXXVII, 12 m.: ſol excoquit terram, Lucret. VI, 962: excoctum parum habet ſucci, Varr. L. L. IV, 22: excocta maturitas hordei, Plin. H. N. XVIII, 7 extr., i. e. *groote of tot groote rijpte:* tam excoctam reddam (ancillam) atque atram, quam carbo eſt, Terent. Ad. V, 3, 63: *van daar* a) *verduwen*, *verteeren*, *bij voorb.* cruditatem, Colum. Praefat. med.: b) *plaagen*, *beangſtigen*, *bij voorb.* acrior mentem excoquat, quam qui caminis ignis Aetnaeis furit, Senec. Herc. fur. 105: *ook verkooken*, *door kooken verminderen*, *bij voorb.* usque coquito, dum dimidium excoquas, Cato R. R. 107: *daar voor ſtaat* ad dimidium excoquere, Colum. XII, 19 in.: 3) *Tropisch*, *iet uitvinden*, *toebereiden*, *uitdenken*, *bij voorb.* malum alicui, Plaut. Perſ. I, 1, 53.

EXCORS, dis, i. e. ſine corde, 1) *zonder hart*, 2) *Tropisch*, *d. i. zonder verſtand*, *dom*, *onnozel*, Cic. Tuſc. I, 9. Nat. D. II, 2. Phil. V, 2. Dom. 18. Horat. Ep. I, 2, 25. Plaut. Mil. II, 6, 63. Merc. I, 1, 26.

EXCRĒMENTUM, i, n. *het geen dient afgezonderd te worden*, *het geen afgezonderd wordt of is: van daar* 1) *het uitgezeefde*, *d. i. ſtoppels*, Colum. VIII, 5 extr.: 2) *het geen uit het ligchaam uitgevoerd wordt*, *bij voorb.* *afgang*, *ſpeekzel enz.*, *bij voorb.* corporis, Plin. H. N. XI, 26: reddere excrementa *overgeven*, Ibid. IX, 45: narium, Tacit. Ann. XVI, 4: oris i. e. *ſpeekzel*, Ibid. Hiſt. IV, 81: 3) *de afzondering*.

EXCREO, *zie* Exſcreo.

EXCRESCO, evi, 3. 1) *uitwasſen*, *opwasſen*, *van het onnatuurlijk wasſen van het vleesch of zoogenaamde uitwasſen*, *bij voorb.* caro excreverat in latere ejus, Suet. Galb. 21: carnes excreſcentes cohibere, Plin. H. N. XXIII, 6: arſenicum tollit quidquid excreſcit, Ibid. XXXIV, 18 extr.: *van daar* excreſcens, neutr. *het geen aan het lichaam uitwast*, *een uitwas*, Plur. excreſcentia, Plin. H. N. XXII, 21. 2) *in de hoogte wasſen*, *opwasſen of wasſen*, *bij voorb.* in longitudinem, Plin. H. N. XVI, 30: in altum, Lucan. IV, 1: cum ad ſemipedem lactucae excreverint, Plin. H. N. XIX, 8 poſt med.: in haec corpora excreſcunt, Tacit. Germ. 19: *van daar* excretus, *opgewasſen*, *gewasſen*, *redelijk groot geworden*, Virg. Georg. III, 398. Lactant. II, 11 poſt med.: *van daar Tropisch*, *wasſen*, *toenemen*, *de overhand nemen*, *bij voorb.* luxus, Plin. H. N. XXXVII, 2: ſeries litium, Sueton. Veſp. 10: ſlumen imbribus, Pandect. XLIII, 11, 1: ne in caput excreviſſe videatur (exordium), Quint. IV, 1 poſt med.

EXCRETUS, a, um, 1) *van* Excreſco, 2) *van* Excerno. *Zie* Excreſco *en* Excerno.

EXCRUCIABĬLIS, e, *waardig gepijnigd te worden*, Plaut. Ciſt. IV, 1, 1.

EXCRUCĬO, avi, atum, are, 1) *aan den lijve pijnigen*, *folteren*, Plaut. Mil. III, 2, 45. Caeſ. B. G. VII, 19. Hirt. Alex. 55. Lucret. V, 1425. Cic. Verr. I, 17. Cic. Manil. 5, *en meermalen:* 2) *martelen*, *plaagen*, *beängſtigen*, Cic. ad Div. XIV, 3. Cic. Att. X, 18 extr. Cic. Fin. I, 16. Plaut. Perſ. V, 2, 90: *van daar* excrucior *ik beängſtig mij zelven*, Plaut. Ciſt. I, 1, 61: id excrucior i. e. propter id, Ibid. Epid. II, 2, 8: *ook ſtaat* animi (*voor* animo) *daar bij*, *d. i. in den geest*, *in de ziel*, *bij voorb.* excruciare aliquem animi, Terent. Phorm. I, 4, 10. Plaut. Mil. IV, 2, 76: ſe excruciare animi, Plaut. Rud. II, 3, 57 *en* 68. Not. diem excruciare, Plaut. Stich. III, 1, 32, i. e. *doorbrengen*, *bij voorb.* *met vreeten*, *zuipen enz.*

EXCŬBATĬO, onis, f. *het waaken*, *wachthouden*, Valer. Max. IV, 7, 7.

EXCŬBĬAE, arum, f. 1) *het liggen buiten 's huis*, Plaut. Caſ. Prol. 53. 2) *het waaken of wacht houden*, *wacht hebben*, *zoo als*, *bij voorb. bij de Soldaten enz.*, Cic. Marc. 10 extr. Cic. Mil. 25. Suet. Aug. 23: excubias agere alicui, Ovid. Faſt. III, 245. Tacit. Hiſt. IV, 58, *voor iemand wacht houden*, *hem bewaaken: van daar* a) *van andere dingen*, *bij voorb.* *van beſtendig vuur*, Virg. Aen. IV, 201: grues excubias habent, Plin. H. N. X, 23: vigilum canum excubiae, Horat. Od. III, 16, 2: b) *de wacht*, *d. i. de perſonen*, *die de wacht hebben*, Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 80. Tacit. Ann. XIV, 44: militum, Sueton. Claud. 10.

EXCŬBĬTOR, oris, m. *een wachter*, Colum. VII, 12, *van honden: ook van hanen*, Virg. Moret. 2: *bijzonder van Soldaten*, *die de wacht hebben*, Caeſ. B. G. VII, 69 extr. Suet. Claud. 42.

EXCŬBĬTUS, us, m. *het waaken*, *de wacht*, Auct. B. Hiſp. 6.

EXCŬBO, ui, itum, are, 1) *voor of buiten 's huis of leger leggen*, *het zij ſlapend of waakend*, *bij voorb.* in ſtatu [illegible] cauſa, Cic. Div. I, 43: moniti, ut urbem & tecta relinquerent [illegible] in agro excubarent, Ibid. 50 in.: [illegible] ctu deprehenſae in expeditione [illegible] ſupinae, ut alas a rore [illegible], Plin. H. N. XI, 8: *van daar* a) *wacht houden*, *waaken*, *bij voorb.* *van* [illegible], Caeſ. B. G. VII, 11 *en* 24. Salluſt. Jug. 100 (105). Virg. Aen. IX, 175. Caeſ. VI, 8. VIII, 6: *ook van anderen*, *bij voorb.* Cerberus excubat ante fores, Tibull. I, 3, 72: excubui, ut ſervus, ante domum, Ovid. Am. III, 11, 12: *ook Tropisch*, *bij voorb.* [illegible]

Digitized by Google

& ante limina excubat, i. e. *staat*, Plin. H. N. XV, 30: alni in tutela ruris excubant, Ibid. XVI, 37: Cupido excubat in genis Chiae *voor* est i. e. *toont zich levendig*, Horat. Od. IV, 13, 8: *van daar Tropisch*, *wacht houden*, *waken*, *waakzaam zijn*, *bezorgd zijn enz.*, *bij voorb.* consilio — labore excubabo vigilaboque pro vobis, Cic. Phil. VI, 7: sapiens semper animo sic excubat, ut nihil cet., Cic. Tusc. IV, 17: curam reip. apud vos excubare, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8 post med.: pro me vota excubuerunt, Valer. Max. V, 5 in.: Graeciam — alienis sedibus excubere cet., Justin. VIII, 4: rerum non animi pretiis excubatur, Plin. H. N. XXXV, 7, i. e. *men schat meer de waarde der dingen (de kostelijke stoffe) dan des geests*, *d. i. der kunst*, *des vernufts*: omnis eorum ars urbibus excubabat, Ibid. 10 extr., i. e. *zorgde voor den sieraad der steden*: 3) *uitbroeden*, *bij voorb.* ova, Colum. VIII, 5, 5 *en* 6.

EXCŪDO, di, sum, 3. *iet te voorschijn brengen*: *van daar* 1) *te voorschijn brengen*, *uitslaan*, *bij voorb. een vonk*, Virg. Aen. I, 174 (178). Plin. H. N. XVI, 40 med.: 2) *uitbroeden*, *bij voorb.* ova, Varr. R. R. III, 9 in. *en* 10 in.: cum excudit, Ibid.: pullos, Colum. III, 6 *en* 9. §. 13. Colum. VIII, 14 med.: 3) *vervaardigen*, *bij voorb.* aliquid ἐγκαλλωπιστήριον (*gevolglijk een geschrift*), Cic. Att. XV, 27: aera, Virg. Aen. VI, 484: gladios, Juvenal. XV, 168: ceras, Virg. Georg. IV, 57: 4) *door geweld of bidden bekomen*, *afdwingen*, *afpersen*, *bij voorb.* excudit mihi, ut componerem, Colum. XI, 1 in.

EXCULCO, are, 1) *uittreden*, *uittrappen*, *door treden of trappen uitbrengen*, Plaut. Capt. IV, 2, 30: 2) *intreden*, *dicht treden*, Caes. B. G. VII, 73: 3) verba exculcata, Gell. XI, 7, i. e. *te gemeen*, *of uit achting en gebruik geraakt*.

EXCULTUS, a, um, *zie* Excolo.

EXCULTUS, us, m. i. q. cultus, i. e. *bearbeiding*, *opfering enz.*, *bij voorb.* pro ornatu & excultu, Fest. in Comitum.

EXCUNĔO, are, *niet op de zitplaats in het schouwspel laten*: *van daar* excuneatus, *die geene zitplaats in het schouwspel bekomen heeft*, *en gevolglijk staan moet*, Apul. Flor. III in. p. 353. Elm.

EXCŪRO, are, *bezorgen*, *te recht maken*, *bij voorb.* victum, Plaut. Pseud. V, 1, 8: *oppassen*, *plegen*, Plaut. Cas. III, 6, 6.

EXCŪRĬO, are, i. e. ex curia ejicere, Varr. ap. Non. 1. n. 164.

EXCURRO, cucurri *en* curri, cursum, 3. *uit*, *buiten loopen*, *bij voorb.* quorum animi, spretis corporibus, evolant atque excurrunt foras, Cic. Div. I, 50: *doch*, *het kan ook enkel*, *loopen*, *zijn*, *uit hoofde gaan* foras: excurrat aliquis scil. domo, Cic. Verr. I, 26, *doch*, *het kan ook enkel zijn*, *loopen of heen loopen*: ex Africa, Cic. Agr. II, 32, *doch*, *het kan ook zijn*, *te voorschijn loopen*, *uitbreken*: *van daar* 1) *voortbreken*, *te voorschijn loopen*, *bij voorb.* portis, Liv. XXIX, 34: cf. Cic. Agr. II, 32: *van daar Tropisch*, orationem pariter cum sententia excurrere, Cic. Or. 51: ne (oratio) excurrat longius, Cic. Or. III, 49: germinationes praecoces excurrere, Plin. H. N. XVII, 2 post med., i. e. *wanneer de boomen vroegtijdig uitloopen*: 2) *eenen uitval of inval doen*, *bij voorb.* in fines Romanos excucurrerunt, Liv. I, 15 in.: 3) *ergens heen loopen of wandelen*, *of voor een korten tijd verreizen*, *ook dikwijls enkel loopen of snel gaan*, *bij voorb.* illuc, Plaut. Bacch. II, 3, 125: in crucem, Ibid. Most. II, 1, 12: in pericula, Senec. Benef. II, 34 extr.: excurro in Pompejanum, Cic. Att. X, 15 extr.: fons ex montis cacumine excurrens, i. e. *loopend*, *of nederwaards voort loopend*, Curt. III, 1: animi — excurrunt foras, Cic., *zie hier voor*: excurrat aliquis, Cic. Verr. I, 25, i. e. *dat toch iemand loope*: ut ante ad me excurrerent, Cic. ad Div. III, 7 ante med., i. e. *loopen*, *schielijk komen*: *van daar Tropisch*, campum, in quo excurrere virtus possit *loopen*, *d. i. zich openlijk en werkzaam toonen*, Cic. Mur. 8: orationem pariter cum sententia excurrere, Cic. Or. 51: ne (oratio) excurrat longius, Cic. Or. I, 49: *verders ergens heen doelen*, *zich uitstrekken*, *bij voorb.* in hoc tempus excurrit donationis eventus, Pandect. XXIV, 1, 10: 4) *te voorschijn loopen*, *d. i. uitsteken*, *van eene ligging*, *bij voorb.* paeninsula excurrit, Liv. XXVI, 42: Sicania excurrit in aequor tribus linguis, Ovid. Met. XIII, 724: montium dorsum in Persidem excurrit, Curt. V, 3: promontorium per Creticum mare excurrit, Plin. H. N. V, 5: pampini, qui a lateribus excurrunt, Ibid. XVII, 23 extr.: *van daar Tropisch*, productiora & quasi immoderatius excurrentia, Cic. Or. 53: *van daar verder Tropisch*, *d. i. zichtbaar zijn*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* campum, in quo excurrere virtus possit, Cic. Mur. 8, *zie hier voor*: 5) *er over of meer zijn*, *bij voorb.* quod excurrit, *wat daar boven is*, *bij voorb.* Veget. de re Milit. I, 28: viginti & quod excurrit annorum pax i. e. *en daar boven*: decem, & quod excurrit, Pandect. XVI, 3, 26: 6) *overgaan*, Senec. Controv. V, 34 post med.: 7) *doorloopen*, *ten einde loopen*, *eindigen*, *bij voorb.* excurso spatio, Terent. Ad. V, 4, 6.

EXCURSĀTĬO, onis, f. *het uitloopen*, *van daar aanval*, *aantasting*, Valer. Max. II, 3, 3.

EXCURSĬO, onis, f. *eigenlijk het uit- of buitenloopen*: *van daar* 1) *het buitenloopen van eenen Redenaar in een hevige actie*, Cic. Or. 18. Quint. I, 11 in.: 2) *een uitval*, *bij voorb.* excursionem facere ex oppido, Caes. B. G. II, 30: *van daar in eene rede of verhaal*, *als men er nog iet in mengt*, *uitwijding*, Quint. II, 13 in. IV, 2, 103. X, 3 extr.: 3) *uitval*, *stroop*, Cic. Manil. 6. Dejot. 8. Provinc. 2: facere excursionem, Liv. XXXVII, 14: 4) *een aanval*, *een attacque*, Liv. XXX, 8 *en* 11. XXXVII, 18: *dus ook* nec excursione nec saltu, Cic. Senect. 6: *bijzonder der ligte troepen*, Cic. Div. II, 10: *van daar Tropisch*, orationis, Ibid., i. e. *het begin*, *aanvang*: 5) *het verreizen*, *eene reize*, Plin. Ep. I, 3. Pand. XXXIII, 1, 13 extr.

EXCURSOR, oris, m. *die uit- of buiten loopt*: *van daar* 1) *die vecht*; *een soldaat of partijganger*, Valer. Max. VII, 3, 7: 2) *een spion of een partijganger*, *Tropisch*, Cic. Verr. II, 8 in.: 3) *een looper*, *bij voorb. onder de bedienden der* Persische *Koningen worden aangehaald* excursores, Apul. de Mundo post med. p. 69. Elm., *misschien loopers of verspieders*: *van daar* excursores venti, Apulej. de Mundo ante med. p. 62.

EXCURSUS, us, m. i. q. excursio, 1) *het buitenloopen*, *uitloopen*, *bij voorb.* navigiorum, Hirt. Alex. 19: *van daar* apum, i. e. *uitvliegen*, Virg. Georg. IV, 193: 2) *aanval*, Caes. B. C. III, 29: Tacit. Germ. 30: *ook inval*, *strooperij*, Tacit. Agric. 20: 3) *uitwijding in eene reden*, Plin. Epist. V, 6 extr.: 4) *uitsteking*, *bij voorb.* montis, Plin. H. N. IV, 17: promontorium vasto excursu, Ibid. VI, 2.

EXCUSĀBĬLIS, e, *te ontschuldigen*, *eene ontschuldiging waardig*, Ovid. Pont. I, 7, 41: excusabilior, Valer. Max. VIII, 11, 4.

EXCUSĀBUNDUS, a, um, i. q. excusans, Apul. in Apol. post med. p. 324. Elm.

EXCUSĀTE, *met ontschuldiging*, *verantwoordelijk*, *bij voorb. iet doen*, Quintil. II, 1 extr.: excusatius, Justin. XXXII, 2. Tacit. Ann. III, 68. Plin. Ep. IX, 12.

EXCUSĀTĬO, onis, f. 1) *eene ontschuldiging*, Cic. Pis. 11, *en meermaalen*: *het heeft dikwils eenen dubbelen* Genitivus, a) *der persoon*, *die zich ontschuldigt*, *bij voorb.* Sulpicii, Cic. Phil. IX, 4: b) *der zaak*, *die men ontschuldigt*, *of waar over men zich ontschuldigt*, *bij voorb.* peccati, Cic. Amic. 11: oculorum i. e. *wegens de oogen*, Cic. Or. II, 68: *dus ook* pietatis vel necessitatis vel aetatis, Cic. Coel. 1: adolescentiae, Ibid. 18: valitudinis, Cic. Pis. 6: amicitiae, Cic. Amic. 12 extr.: funeris, Cic. Rab. perd. 3: stultitiae, Cic. Caecin. 11: temporis praeteriti, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 4: *ook staan zij beiden bij één*, *bij voorb.* excusatio Sulpicii legationis obeundae, Cic. Phil. IX, 4. Not. accipere excusationem, Cic. ad Div. XII, 25 ante med. Cic. Amic. 12 in., i. e. *aannemen*, *zich laten welgevallen*: uti excusatione, Cic. ad Div. IV, 4, *gebruiken*, *voortbrengen*: habere excusationem legitimam, solum vertisse, Cic. Phil. V, 5: Sappho dat tibi justam excusationem, Cic. Verr. IV, 57: 2) *bevrijding van iet*, *bij voorb.* tutelae, Pandect. XXVII, 1, 18: a tutela, Ibid. leg. 5: cf. leg. 23.

EXCUSO, avi, atum, are, 1) *ontschuldigen*, *bij voorb.* se apud aliquem, Cic. Att. XII, 14: *ook staat* alicui *voor* apud aliquem, Cic. ad Div. XI, 15. Cic. Att. XV, 28: se de aliqua re, Caes. B. G. IV, 22: in aliqua re, Cic. Q. Fr. II, 2: excusari morbi causa, Cic. Att. XII, 13: tarditatem literarum, Cic. Att. XVI, 26 extr.: errorem & adolescentiam, Liv. XXXI, 11: reditum Agrippinae, Tacit. Ann. I, 44. Not. volo me excusatum, *bij voorb.* alicui, i. e. *ik ontschuldig mij*, *wil mij ontschuldigd hebben*, Cic. Verr. I, 40: excusatum habere, *bij voorb.* aliquem *of* aliquid i. q. excusare, Martial. II, 79, 2. Ovid. Trist. IV, 1, 2: *van daar* excusatior (sum), Plin. Ep. VIII, 14 ante med.: quo sit excusatius, quod cet., Ibid. IV, 5: excusatissimus essem, Senec. de vita beata 29 in. Not. *ook zegt men* homo excusatur seq. Infin., *bij voorb.* si judex excusetur Areopagites esse, nec debere cet., Cic. Phil. V, 5, i. e. *als hij daar door ontschuldigd wordt*, *dat hij enz.*, *zich daar mede ontschuldigt enz.*; *tot zijne ontschuldiging voortbrengt*, *dat hij enz.*: 2) *tot ontschuldiging of tot reden voortbrengen of aanvoeren*, *bij voorb.* propinquitatem, Cic. Phil. VIII, 1: valitudinem, Liv. VI, 22 extr. XXVI, 22: morbum, Cic. Phil. IX, 4: imbecillitatem, Suet. Tib. 6: inopiam & calamitatem suam, Caes. B. C. III, 20: languorem faucium, Suet. Ner. 41: *hier toe be-*

Digitized by Google

behoort ook judex excusetur Areopagites esse cet., *zie hier voor; dus ook* decussi fragmenti paulum — efficacissimum experimento excusant mangones gemmarum, Plin. H. N. XXXVII, 13, i. e. *voeren het als een bewijs aan, dat het juweel echt is:* 3) *vrijspreken van iet*, ab aliqua re, Pandect. XXVII, 1, 9 *en* 11: *ook* alicui rei, Tacit. Ann. I, 12, *voor* a re.

EXCUSOR, oris, m. *een vervaardiger van huisraad uit metaal*, Quintil. II, 21 med.

EXCUSSE, *met hevigheid (in het werpen), bij voorb.* mittere pilum, Senec. Benef. II, 17.

EXCUSSORIUS, a, um, *tot uitschudden dienstig, bij voorb.* cribrum, Plin. H. N. XVIII, 11.

EXCUSSUS, a, um, *zie* Excutio.

EXCUSUS, a, um, *zie* Excudo.

EXCUTIO, ussi, ussum, 3. 1) *uitschudden, bij voorb.* ancoram e nave, Liv. XXXVII, 30 extr.: tremor poculum excutit e manibus, Pers. III, 101: ut gubernator in mare excuteretur e puppi, Curt. IV, 4: *doch, het kan ook zijn, stooten, werpen enz.: ook uitschudden, afschudden, bij voorb.* vestem, Petron. 128, i. e. *het stof daar van:* ignem de crinibus, Ovid. Met. XII, 280: pulverem, Ovid. Art. I, 150, 151: poma, Ibid. Met. XIV, 764: equus excussit equitem, Liv. VIII, 7. Virg. Aen. XII, 470, i. e. *wierp hem af:* jugum, Plin. Paneg. 11: *van daar iet of iemand uit iet uit- of van iet wegbrengen, bij voorb.* a) *uit- of afslaan, bij voorb. de tanden*, Plaut. Bacch. IV, 2, 16: cerebrum alicui, Ibid. Capt. III, 4, 7: oculum, Suet. Caes. 68: Senec. Ep. 9: clavum lapide, Plaut. Men. I, 1, 10: postem fera, Ovid. Am. V, 6, 24: poma, Ovid., *zie hier voor: van daar Tropisch, iemand iet ontnemen, ontrukken, bij voorb.* studia de manibus, Cic. Mur. 14: agnam ore lupi, Ovid. Met. VI, 528: delicias, Cic. Coel. 28 extr. Verr. IV, 23 extr.: opinionem, Cic. Tusc. I, 46: severitatem, Cic ad Div. IX, 10 med.: genus maledicti, Cic. Dom. 28: cogitata, Cic. Tusc. IV, 8: somnum, Ovid. Her. X, 13: *dus ook* quietem i. e. somnum, Ibid. Fast. IV, 667: facinus (i. e. *gifbeker*) ab ore, Ibid. Met. VII, 423: b) *uit- of onder neder, werpen, bij voorb.* equitem, Liv. VIII, 7. Virg. Aen. XII, 470: aliquem curru, Curt. III, 11. Virg. Aen. X, 590: gubernator in mare excuteretur e puppi, Curt., *zie hier voor: ook ne-der- of ergens heen werpen, bij voorb.* literas in terram, Cic. Nat. D. II, 37: *van daar ergens uitdrijven, stooten, jaagen, voortjaagen, voortdrijven, verdrijven, bij voorb.* aliquem patria, Virg. Aen. VII, 299: aliquem vallo, Ibid. IX, 68: feras cubilibus, Plin. Paneg. 81: hostem oppidis, Flor. II, 6 post med.: *van daar Tropisch*, alium quartanas excutit, *verdrijft*, Plin. H. N. XX, 6 extr.: *dus ook* sitim, Senec. Herc. Oet. 1076: onus, Ovid. Fast. V, 624, i. e. *de vrucht afdrijven, te vroegtijdig in de kraam komen: van daar* se i. e. *zich voortmaken, voortpakken, voortgaan*, Terent. Phorm. IV, 1, 20: *of berooven, bij voorb.* imperatores, Cic. Agr. II, 23: aliquem sceptris, Ovid. Fast. IV, 198: excussus, Cic. Harusp. 18: navis excussa magistro, Virg. Aen. VI, 353: c) *verslaan, verdrijven, van den koers, bij voorb.* cursu, Virg. Aen. III, 200: d) *voortbrengen, uitpersen, veroorzaken, bij voorb.* sudorem, Nep. Eum. 5. Senec. Constant. 2: lacrymas, Terent. Heaut. I, 1, 115. Senec. Constant. 2. Apul. Met. IV post med. p. 153. Elm. Plaut. Capt. II, 3, 59: alicui vomitum, Plaut. Merc. III, 3, 15: risum, Horat. Sat. I, 4, 34: e) *verwoesten, vernietigen, bij voorb.* moenia, Stat. Theb. III, 248: foedus, Virg. Aen. XII, 158: f) *afschieten, afslingeren, bij voorb.* tela, Tacit. Ann. II, 20. Curt. VIII, 13: glandem i. e. *slingerkogel*, Liv. XXXVIII, 29: fulmen, Stat. Theb. X, 69. Senec. Agam. 536: g) somno excuti, Virg. Aen. II, 302. Ovid. Her. XIII, 111. Ibid. Met. IX, 694. Ibid. Fast. I, 547, *uit den slaap gestoord of geschened worden, oprijzen.* h) *uit- of nederschudden, gieten, werpen, stooten of van zich laten, bij voorb.* procellae excusserunt imbrem, Curt. IV, 7: spiritum, Quintil. XI, 3 ante med. Petron. 115: *dus ook* equitem, *zie hier voor:* fulmen, *zie hier voor:* facinus (i. e. *gifbeker*) ab ore, Ovid. Met. VII, 423, i. e. *wegstooten, nederwerpen:* excussi manibus radii, Virg. Aen. IX, 476, i. e. *storten, vielen uit:* i) *uitstrekken, bij voorb. den arm, om uit te haalen,* lacertum, Ovid. Her. IV, 43. Senec. Benef. II, 6: *van daar* palma excussissima, Petron. 95: 2) *schudden, schuddend bewegen, hier en ginds bewegen, bij voorb. de haairen*, Ovid. Met. IV, 491: toros comantes, Virg. Aen. XII, 7: pennas, i. e. *de vleugels*, Ovid. Met. VI, 703: gallinae inhorrescunt excutiuntque sese, *schudden zich*, Plin. H. N. X, 41: brachia, *bij het zwemmen, d. i. hier en ginds bewegen*, Ovid. Her. XIX, 89. Met. V, 596: *van daar iemand doorzoeken, visiteren*, Cic. Rosc. Am. 34: tabellarios, Poll. in Cic. Ep. ad Div. X, 31 post med.: pallium, Plaut. Aul. IV, 4, 18: culcitas & stragula, Sueton. Claud. 35: cf. Phaedr. V, 5, 19: *dewijl men de Romeinen door het schudden der Toga doorzocht, om te zien, of zij eenen dolk of iet anders in de plooijen of in stau hadden, die hun in plaats van een zakdoek was: ook dewijl men bij andere dingen, bij voorb. bedden enz., ook door schudden zien, of er iet in verborgen is of ligt enz.: van daar in 't gemeen, onderzoeken, examineeren, toetzen, beproeven, de monstering laten passeeren, bij voorb.* excussa, Cic. Mur. 13: non excutio te, Cic. Rosc. Am. 34: probationes, Plin. Ep. VI, 31: rationem, Ibid. X, 48: vires hereditatis, Pandect. XLVII, 1, 42: verbum, Cic. Partit. 36: scriptorum genus, Quintil. I, 4 (5): intelligentiam suam, Cic. Off. III, 20: cf. Cic. Q. Fr. I, 1, 2: *dus ook* puellas i. e. *de monstering laten passeeren*, Ovid. Art. II, 627. Not. excussit voor excusserit, Plaut. Bacch. IV, 2, 10.

EXDORSUO, are, *eigenlijk, misschien, den rug uitnemen, wordt van de toebereiding van zekere visschen gebruikt, voor dat zij gekookt of gebakken worden: misschien schoonmaken, of ook van de groote graaten zuiveren*, Plaut. Aul. II, 9, 4. Apul. Apolog. ante med. p. 301. Elm.: cf. Non. I. n. 61. & Festus.

EXDUTAE i. e. exuviae, Fest.

EXECO cet., EXECROR cet., EXECUTIO cet., *zie* Exseco, Exsecror, Exsecutio cet.

EXEDO, edi, esum, 3. *uiteten, bij voorb.* tute hoc intrivisti, tibi omne est exedendum, Terent. Phorm. II, 2, 4: *doch, het kan ook wegens* omne *enkel zijn, eten, opeten.: ook in 't gemeen eten, opeten, bij voorb.* frumentum, quod curculiones exesse incipiunt, Varr. R. R. I, 63: conf. Colum. I, 6: serpens, qui jecur ejus exesset, Hyg. f. 55: *van daar* 1) *opeten, opvreten, bij voorb.* aliquem, Terent. Heaut. III, 1, 53, i. e. *[illegible] vermogen:* 2) *Tropisch, opeten, verteeren, te gronde helpen, uitmergelen, bij voorb.* aegritudo exest animum, Cic. Tusc. III, 13: cf. Stat. Theb. II, 319. Valer. Flacc. IV, 170. Catull. 65, 3: *van daar* exspectando exedor, Plaut. Ep. III, 1, 1: *verders* urbem, Virg. Aen. V, 785: argentum vivum [illegible], Plin. H. N. XXXIII, 6: flammeus ardor sylvas exederat, Lucret. V, 1252: monimenta vetustas exederat, Curt. III, 9: 3) *uitvreten, uithollen, bij voorb.* dens exesus, Cels. VII, 12: epigramma, exesis posterioribus partibus versiculorum, Cic. Tusc. V, 23: exesa arbor, Virg. Georg. IV, 44: cf. I, 495. II, 214: frumentum, Varr., *zie hier voor:* pumex, Ovid. Fast. IV, 495: locus exesus, Auct. B. Hisp. 39. Not. exedim, is, it cet., *voor* exederim cet., *bij voorb.* exedint, Plaut. Pseud. III, 2, 30.

EXEDRA *of* EXHEDRA, ae, f. *eigenlijk, eene plaats om te zitten, eene zitplaats: dus noemde men bijzonder eene plaats in eene gallerij of elders onder den blooten hemel met zitplaatzen voorzien, daar men zich, om te praaten, nederzette, bij voorb.* sedere in exedra, Cic. Nat. D. I, 6: cum in eam exedram venisset, in qua — recubuisset, Cic. Or. III, 55: cf. Vitruv. V, 11. VII, 9: *ook elke plaats, om te zitten, bij voorb.* ex cujus cubiculo vel exedra dejectum est, Pandect. IX, 3, 5 in., *alwaar het eene plaats in huis is.*

EXEDRIUM, i, n. i. q. exedra, *wanneer men verminderend spreekt*, Cic. ad Div. VII, 23.

EXEMPLAR, *zie* Exemplaris.

EXEMPLARE, *zie* Exemplaris.

EXEMPLARIS, e, *het geen ten voorbeeld dient: van daar* Exemplare, Substantive, *en dikwijls de* e *weggeworpen*, Exemplar (scil. negotium *of* aliquid), 1) *iet, dat ten voorbeeld dient of dienen zal, het monster, model, voorbeeld, origineel, bij voorb.* eam (speciem) sibi proponet exemplar, Cic. Univ. 2: ab exemplari pendere, Senec. Ep. 33: exemplar e gypso factum, i. e. *model*, Plin. H. N. XXXV, 12: hinc sumsit Daedalus exemplar Labyrinthi, Ibid. XXXVI, 13: ad imitandum propositum exemplar, Cic. Mur. 31 extr.: antiquae religionis, Cic. Caecin. 101: cf. Plin. Ep. II, 1. V, 15. Tacit. Ann. VI, 32. XV, 23. Horat. Ep. I, 2, 18: 2) *kopie, afschrift, voorschrift, bij voorb.* literarum, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 31 extr.: *dus ook* non habebam exemplar, Cic. Att. IV, 5: librum in exemplaria transscriptum, Plin. Ep. IV, 7: testamenti, Ibid. X, 75: cf. Gell. VII, 20 extr. Horat. Art. 168: *van daar* [illegible], Plin. H. N. XXXV, 10 ante med.: [illegible] cum qui imitetur, tanquam exemplar [illegible] quod intuetur sui, Cic. Att. [illegible]. Ne exemplare *[illegible]* Lucret. II, 123: *[illegible]* plaris *kan zoo wel van* exemplari *als* exemplar *zijn*.

EXEMPLARIUS, a, um, i. q. exemplaris: *van daar* Exemplarium, Substantive, 1) *origineel, model, monster*, [illegible] 2) *kopie, afschrift*, Pandect. XXXII, leg. 48.

EXEMPLUM, i, n. 1) *een voorbeeld, exempel*, a) *dat een [illegible]*, Cic. Invent. I, 30. II, 31. Auct. ad Her. IV, 9 [illegible]

Digitized by Google

en 49: Cic. Div. I, 20. II, 31 *van daar* exempli caufa *bij voorbeeld, als een voorbeeld, bij voorb. iemand noemen, zeggen enz.*, Cic. Mur. 12. Phil. XIII, 2: *of* exempli gratia, Nep. Lyf. 2. Plin. H. N. II, 17: *of* in exemplum, Sueton. Tiber. 21: *van daar vertelling, verhaal, fabel*, Phaedr. II, 1 in.: b) *dat men aan anderen geeft, of van anderen neemt, bij voorb.* exemplum capere de aliquo, Terent. Andr. IV, 1, 27: *of* ab aliis fumere, Ib. Ad. III, 3, 52: exemplo facere, Cic. Verr. II, 42 in., i. e. *een voorbeeld voor zich hebben, om niet het eerst te doen, dus ook* quod exemplo fit, id jure fieri putant, Cic. ad Div. IV, 3: exemplum alicujus fequi, Nep. Agef. 4: non tibi exempli fatis fum, Terent. Heaut. V, 1, 47: exemplum veritus, Ovid. Faft. VI, 759, i. e. *voorbeeld of navolging, gelijk het dan dikwijls door navolging, kan vertaald worden:* exemplum flatuere, Terent. Heaut. prol. 51, i. e. *geven: dus ook* exemplum feveritatis edere, Cic. Q. Fr. I, 2, 2: exempla cruciatus edere, Caef. B. G. I, 31 extr.: *van daar* c) *het geen men doet anderen ten voorbeeld, bij voorb. ftraffe, bij voorb.* exempla in te edent, Terent. Eun. V, 5, 21, *zullen een voorbeeld aan u ftellen, zullen u anderen ten voorbeeld ftraffen: dus ook* exempla in te faciam, Plaut. Moft. V, 1, 67: in quem exempla fient? Terent. Eun. V, 4, 26: quae futura exempla in eum, Ib. 24: *van daar* exempla, *ftraffen, die ten voorbeeld van anderen ftrekken zullen, exemplare ftraffen, bij voorb.* aliquem peffimis exemplis enecare, Plaut. Moft. I, 3, 55: *ook behoort het voorgaande mede hier toe, bij voorb.* exempla edent, fient, futura cet.: d) *eene kopie, affchrift, bij voorb.* literarum, Cic. Att. V, 23 extr.: epiftolae, Ib. VIII, 6: epiftolarum, Ib. 11 extr.: actorum, Pandect. XLIX, 14, 45: cf. Ovid. Trift. I, 7, 24: e) *de daad, die aan iemand weder vergolden wordt, of, het geen men aan iemand bewijst, en ons door hem weder bewezen wordt, bij voorb.* quisque fua exempla debet pati, Phaedr. I, 26 extr. *Dewijl de voorbeelden dikwijls aan anderen tot een voorfchrift dienen: van daar* 2) *een monfter, model, origineel, bij voorb.* animale, Cic. Invent. II, 1 extr.: exempla naturae & veritatis, Cic. Off. III, 17 ante med.: generatum exemplum eft cet., Cic. Univ. 2: ingenii virtutisque exemplum expreffam ad effigiem vobis reddam, Liv. XXVI, 41 extr., *zal u het voorbeeld — (in mij) afgebeeld voorftellen:* aedes probant: fibi quisque inde exemplum expetunt, Plaut. Moft. I, 2, 20, i. e. *model: dus ook* Suet. Claud. 20 extr.: cf. Plaut. Pfeud. II, 2, 56. Auct. ad Her. IV, 6: *van daar* 3) *de aart, natuur, wijze, gefteldheid, bij voorb.* uno exemplo vivere, Plaut. Mil. III, 1, 132, *op dezelfde wijze:* ad quod exemplum? Plaut. Trin. IV, 2, 76, *op welke wijze?* ad hoc exemplum i. e. tali modo, Ib. *en* Plaut. Perf. III, 1, 7: eodem exemplo, quo cet., *op dezelfde wijze enz.*, Liv. XXXI, 112: iftoc exemplo i. e. modo, Plaut. Mil. II, 4, 6: exemplo nubis i. e. *als eene wolk*, Ovid. Met. IV, 621: *van daar, van brieven, de gefteldheid, aart, wijze, of ook inhoud, bij voorb.* cur faepius ad me literas uno exemplo dediffes, Cic. ad Div. IV, 4 in., i. e. *van dezelfde natuur:* componere exemplum literarum, Cic. Agr. II, 20, i. e. *inhoud, formulier:* literae funt adlatae hoc exemplo, Cic. Att. IX, 6, *van dezen inhoud:* fcripferas his eodem exemplo, Cic. ad Div. IX, 16: cf. XIII, 30: 4) *nabootzing, navolging, bij voorb.* exemplum veritus, Ovid. Faft. VI, 759, *zie* n. 1: 5) *verhaal*, Phaedr. II, 1 in. *zie* n. 1.

EXEMTĬLIS *of* EXEMPTILIS, e, *het geen men uitnemen kan, bij voorb.* perticae, Colum. VIII, 11: lapides, Pandect. XXXIV, 2, 26 extr.

EXEMTĬO *of* EXEMPTIO, onis, f. 1) *de uitneming, bij voorb.* alvi apiarii, Varr. R. R. III, 17 extr.: cf. Colûm. III, 18 extr. *en* 19. Pandect. XIX, 5, 16: 2) *te rughouding van eene perfoon, die voor het Recht gedaagd is*, Pandect. II, 7 leg. 4 *en* 5.

EXEMTOR *of* EXEMPTOR, oris, m. *een nemer, bij voorb. van fteenen, uit de fteengroeve*, Plin. H. N. XXXVI, 15, i. e. *fteenbreker of fteengraver.*

EXEMTUS *of* EXEMPTUS, us, m. *de uitneming, wegneming, bij voorb.* cuneorum, Vitruv. IX, 9.

EXEMTUS *of* EXEMPTUS, a, um, *zie* Eximo.

EXENTĔRO, are, *ontwijden, d. i. de ingewanden uitnemen, bij voorb.* leporem, Juftin. I, 5 extr.: *van daar boertend*, 1) *ledigen, uitledigen, bij voorb.* marfupium, Plaut. Epid. II, 2, 2: 2) *martelen, pijnigen, bij voorb.* excdor atque exenteror, Plaut. Epid. III, 1, 1.

EXĔO, ivi *en meermaalen* ii, itum, 4. 1) *uitgaan, bij voorb.* de triclinio, Cic. Or. II, 65: de navi, Cic. Att. II, 7 extr.: ex navi, Nep. Them. 8: domo, Cic. ad Div. I, 9 ante med. Caef. B. G. I, 6 *en* 12: ab aliquo i. e. domo alicujus, Terent. Eun. III, 4, 7: ex urbe, Cic. ad Div. IV, 1 extr.: de caffibus, Ovid. Art. I, 392: a patria, Cic. Pif. 14 extr.: foras, Terent. And. I, 2, 3. Eun. IV, 4, 1. Plaut. Caf. II, 5, 42: *ook met* ad, in, *op de vraag waarheen? wanneer het uitgaan, of enkel gaan is, bij voorb.* in provinciam, Caef. B. G. I, 33: ad aliquem, Terent. Hec. IV, 1, 6: in aciem, Liv. XLIV, 39: in domos alias, Cic. Off. I, 17: in folitudinem, Ib. 32: in pafcua, Plin. H. N. X, 44: ad pabula, Ib. IX, 57: in luminis auras i. e. nafci, Lucret. I, 171: aliquo, Cic. ad Div. IX, 2. §. 6: in terram, Cic. Verr. V, 51. Nep. Alcib. 8: ad pugnam, XLIV, 39: *Ook zonder cafus, uitlopen, afvaaren, afreizen*, Cic. ad Div. IX, 6. Caef. B. C. I, 6. Nep. Them. 6. Ib. Alcib. 3. Ibid. Agef. 6: *van daar* a) *Tropisch, uitgaan, weggaan, voortgaan, bij voorb.* de vita, Cic. Amic. 4. Plin. Ep. III, 9 in., *of* e vita, Cic. Fin. I, 15, i. e. *fterven:* nihil infolens ex ore exiit, Nep. Timol. 4: e patriciis, Cic. Dom. 14, *den ftand der Patriciën verlaten:* e poteftate, Cic. Tufc. III, 5. Petron. 90, i. e. *zichzelven niet magtig zijn, de heerfchappij over zichzelven verliezen:* a memoria, Senec. Benef. III, 38, i. e. *vergeten worden.* b) *uitkomen, bevrijd worden, bij voorb.* aere alieno, Cic. Phil. XI, 6, *uit de fchulden komen:* ex aerumna, Lucil. ap. Non. 4. n. 164: *ook wegkomen, ontwijken, bij voorb.* vivus exiit, Vellej. II, 82: c) *ergens overkomen, pasfeeren, over iet gaan, bij voorb.* limen, Terent. Hec. III, 3, 18: valles, Ovid. Met. X, 52: flumen, Val. Fl. IV, 698: *van daar* modum, Met. IX, 630, i. e. *te buiten gaan.* d) *ontwijken, uitgaan, afweeren, bij voorb.* tela oculis, Virg. Aen. V, 438: vim viribus, Ib. XI, 750: adactus dentis, Lucret. V, 1329: acrem odorem, Ib. XII, 15: *ook volftrekt, ontgaan, ontwijken, bij voorb.* vivus exiit, Vellej. II, 82: e) *uitkomen, bekend worden, onder de menfchen komen, bij voorb.* fama, Nep. Hann. 9: oratio, Cic. Rofc. Am. 1: libri, Cic. Att. XIII, 13: opinio, Suet. Ner. 53: *ook zonder Nominat., bij voorb.* exiit in vulgus, feq. Accufativ. & Infinit., *het is bekend geworden*, Nep. Dat. 6. Sueton. Galb. 20: f) *uitgaan of eindigen, bij voorb.* dies induciarum exiit, Liv. IV, 30 extr.: anno exeunte, Cic. Div. I, 25, i. e. *op het einde van het jaar:* g) *te voorfchijn komen, uitfpruiten, uitkomen, bij voorb.* folia a radice exeunt, Plin. H. N. XXV, 4: femina in fruges, Ib. XI, 30: fabae in folia, Ib. XVIII, 7: h) *zich uitftrekken, bij voorb.* vita, licet fupra mille annos exeat, Senec. brev. vit. 6: probationes in tertium diem exierunt, Plin. Ep. II, 11. §. 8: Garganus (mons) exit in undas Adriacas, Lucan. V, 380: cf. VIII, 461: in longum exierit ordo rerum, Quintil. IV, 2: *van daar, vallen, bij voorb. in de maand, dag, jaar, bij voorb.* circus in hunc exit menfem, Ovid. Faft. V, 189: quod tempus exit in urbis ducentefimum annum, Plin. H. N. XXXIII, 7: cf. Ovid. Faft. IV, 947: i) *uitwijden, bij voorb. in eene reden, bij voorb.* in laudes Caftoris cet., Quintil. XI, 2: *dus ook* in iram, Lucan. III, 112, i. e. *toornig worden: van daar* in aliquem i. e. *kijven, uitvaaren*, Stat. Theb. II, 490. XI, 724: per omnes annos i. e. in homines omnis aetatis, Ib. V, 151: k) *uitvloeien, uitlopen, in zee vlieten, bij voorb.* in maris exit aquas, Ovid. Am. II, 13, 10: cf. Val. Fl. VIII, 187: l) *uitkomen, van het lot, bij voorb.* fors exiffet, Cic. Att. I, 19: nomen, Cic. Verr. II, 51: locus, Virg. Aen. V, 492: m) libri ita exierunt fcil. e manibus i. e. *zijn gemaakt, of dus afgelopen, dus wel geflaagd*, Cic. Att. XIII, 13, *ten zij het is, zijn, op zoo voordeelige wijze, bekend en publiek geworden, zie boven:* 2) *in de hoogte klimmen, oprijzen, om hoog fteken, bij voorb.* exiit ad coelum arbos, Virg. Georg. II, 81: *dus ook* in auras, Lucret. VI, 886: in altitudinem, Plin. H. N. XIII, 4: fuper hominem, Stat. Theb. VI, 836: longa trabe rectior exit, *fteekt om hoog*, Ovid. Met. III, 78: Not. (1) Pasfivum, *bij voorb.* nollem hoc exitum, Terent. Ad. V, 1, 13, i. e. *ik wenschte, dat ik niet uitgegaan was.* (2) exivilfem *ftaat bij* Plaut.

ĔXEQUIAE, EXEQUOR, *zie* Exfequiae, Exequor.

EXERCĔO, ui, itum, 2. 1) *oefenen, bij voorb.* remiges, Nep. Dion. 9: milites in re, Sueton. Aug. 16: vocem & vires fuas, Cic. Or. I, 33: memoriam, Cic. Senect. 11: ingenium, Auct. ad Her. III, 21: adolefcentes in thefi, Cic. Or. 14: adolefcentem in ftudio laudis, Cic. Brut. 64: in dialectica, Ib. 69: aliquem ad aliquid, Cic. Cat. I, 10: cafus, in quibus fortuna me exercuit, Cic. Tufc. V, 1: cf. Cic. Manil. 10: fe, *bij voorb.*, fe in confultationibus, Cic. Att. IX, 4: fe in laboribus, Cic. Arch. 11: fe commentationibus, Cic. Brut. 71: fe ad Ennii verfus, Cic. Or. I, 34: *ook zonder* fe, Cic. Or. II, 71: *ook* exerceri *zich oefenen, bij voorb.* difcunt, exercentur, Cic. Att. VI, 1 med.: exerceri in venando, Cic. Nat. D. II, 64: *van daar* a) *bezig houden, bij voorb.* tauros, Virg. Georg. I, 210: lex exercuit civitatem, Liv. III, 14 in.: mentem in optimis rebus, Cic. Somn. Scip. 9: genus

nus belli, in quo fortuna reip. illum non exercuerit, Cic. Manil. 10: ook behoort het één en ander uit het voorgaande hier toe, bij voorb. exerceri in venando cet.: Not. diem, Virg. Aen. X, 808, zich den geheelen dag bezig houden, voor diem exercendo consumere. b) ontrusten, plagen, bij voorb. in casus, in quibus fortuna me exercuit, Cic. Tusc. V, 1: ego te exercebo, Terent. Ad. IV, 2, 48: te exercent numinis irae, Virg. Georg. IV, 453: simultates exercuerunt eum Liv. XXXIX, 40: te de praedio exerceri, Cic. Att. XIII, 22: cf. Virg. Aen. VI, 739 en meermaalen: 2) uitöefenen, doen, verrichten, zich ergens mede bezig houden, van iet gebruik maken, handhaven, aliquid, bij voorb. medicinam, Cic. Cluent. 63: quaestionem, Cic. Fin. II, 16: crudelitatem in aliquo, Cic. Phil. XI, 3: jus civile, Cic. Leg. I, 4: judicium, Cic. Arch. 12 extr.: inimicitias, Cic. in Caecil. 4: facilitatem & altitudinem animi, Cic. Off. I, 25: justitiam, Plin. Ep. I, 10 extr.: poemas, Virg. VI, 543: scelus, avaritiam in aliquem, Liv. XXIX, 17: regnum, Plin. H. N. X, 21: liberalitatem, Pandect. XXXIX, 5, 1: navem, Ibid. XIV, 1, 1, i. e. daarmede handel drijven: simultates, Sall. Cat. 9: vectigalia, Cic. Manil. 6: agni balatum exercent, Virg. Aen. IX, 62: cantus, Ib. Georg. I, 403: quaedam exercere i. e. maken, Ib. 268: vitam separatam, Justin. XX, 4: nomen patris, Plin. Paneg. 21: curas, Sil. XI, 374: sitim, Ib. I, 260, i. e. dorst doorstaan, duiden: victoriam, Liv. VI, 22, i. e. de overwinning vervolgen: choros, Virg. Aen. I, 499 (503), i. e. dansen aanstellen: pacem, Virg. Aen. IV, 99, i. e. maken: van daar 3) bearbeiden, of zich ergens mede bezig houden, bij voorb. ferrum, Virg. Aen. VIII, 424: colles vomere, Ib. VII, 798: humum in messem, Ibid. Georg. I, 218: exercet aranea telas, Ovid. Met. 45: formam, Stat. Sylv. I, 2, 166, 4) sumtum exercere, Terent. Heaut. I, 1, 91, de kosten weder verdienen, weder goed maken: het welk hardis: doch Bentley leest daar voor exsercirent in dezelfde betekenis, (voor exsarcirent): 5) verba exercere, Senec. Ep. 40 med., voor se ad verba. Not. exercitior, exercitissimus haalt Festus in Exercitio aan, maar zonder plaats van eenen Schijver.

EXERCITAMENTUM, i, n. oefening, bij voorb. corporum, Apulej. ante med. p. 951 Elm.

EXERCITATE, geöefend, met oefening, exercitatus, Senec. Ep. 90. post med.

EXERCITATIO, onis, f. 1) oefening, Cic. Nat. D. 4, 37. II, 10. Fin. III, 12. Div. II, 46. Cic. in Caecil. 15. Senect. 3 en 11 extr.: 2) uitöefening, bij voorb. virtutum, Cic. Senect. 3: stuprorum & scelerum, Cic. Cat. II, 5.

EXERCITATOR, oris, m. die anderen oefent, oefenaar, Plin. H. N. XXIII, 7. XXXV, 11.

EXERCITATRIX, icis, f. oefenaarster, Quintil. II, 15, 25.

EXERCITE met oefening, gevolglijk dikwijls, bij voorb. exercitius cogitare, Apul. Met. XI extr.

EXERCITIO, onis, f. 1) oefening, Cato ap. Gell. XI, 2 extr.: 2) uitöefening, handhaving enz., bij voorb. judicii publici, Pandect. I, 21, 1: navis, Ib. XIV, 1 post med., i. e. wanneer men daar handel mede drijft.

EXERCITIUM, i, m. oefening, Sallust. ap. Veget. de re mil. I, 9 extr. Gell. III, 1 extr. Vellej. II, 109. Tacit. Ann. II, 55.

EXERCITO, avi, atum, are, oefenen, Mela II, 1 ante med. Meermaalen komt voor exercitatus, a, um, 1) geöefend, Cic. Cluent. 19. Agr. II, 31. Acad. IV, 33. Nep. Epam. 4: exercitatior, Cic. Off. II, 15. Nep. Iphic. 2: exercitatissimus, Nep. Ages. 3. Cic. Verr. V, 54: van daar misschien, gewoonlijk, bij voorb. in alio pisce circa caudam exercitatissima, Plin. H. N. IX, 15 med., Ed. Hard., alwaar de Ed. Elz. exercitissima heeft, d. i. misschien gewoonlijkst, gebruiklijkst, of best: 2) ontrust, Horat. Epod. IX, 31.

EXERCITOR, oris, m. 1) die anderen ergens in oefent, oefenaar, oefeningmeester, Plaut. Trin. IV, 3, 9. II, 1, 2: 2) die iet uitöefent, die ergens handteering mede doet, bij voorb. cauponae, Pandect. XLIV, 7, 4 extr.: navis, Ib. XIV, 1, 1.

EXERCITORIUS, a, um, 1) de oefening betreffende: 2) den genen betreffende, die eene handteering doet, bij voorb. actio exercitoria of alleen exercitoria scil. actio, Pandect. XIV, 1, 7.

EXERCITUS, a, um, zie Exerceo.

EXERCITUS, us, m. 1) de oefening, Plaut. Rud. II, 1, 7: men zou ook hier toe kunnen brengen exercitum edendi remittere, Ib. Capt. I, 2, 50: en imperare exercitum (edendi), Ibid. 52, doch, Gronovius verklaart het anders, maar bij slot is het dezelfde zin, en beertend gezegd: zie Gronov. Obs. I, 1 in.: ook misschien smart, droevenisse, Plaut. Cist. I, 1, 60: 2) het heir, krijgsheir, leger, armee, bij voorb. pedester, Nep. Eum. 4: exercitui praeesse, Cic. Manil. 21: ducere exercitum, Cic. Mur. 2, of ductare, Sallust. Cat. 11 en 17, i. e. kommandeeren, gebieden: conscribere, Cic. Phil. V, 13, of scribere, Liv. II, 43, i. op de been brengen, op de monsterrol brengen: facere, Cic. Phil. V, 8: comparare, Cic. Phil. IV, 3. V, 13: parare, Sallust. Cat. 29 (30): contrahere, Caes. B. G. I, 34: colligere, Cic. Provinc. 2: conficere, Cic. Manil. 21, of conflare, Cic. Phil. IV, 6, bij een brengen: ook cogere, Sallust. Jug. 54 (58), i. e. bij een brengen: verders fundere, slaan, Liv. II, 12: fugare, Varr. L. L. IV, 16: movere ex hibernis, Curt. VIII, 4: Not. a) somtijds is het enkel, het voetvolk, bij voorb. exercitus equitatusque, Caes. B. G. II, 11: b) ook staat het voor de vergadering der Burgeren, of het volk, Varr. V, 9, alwaar exercitum urbanum convocare (scil. ad Comitia) en imperare exercitum in dezelfde betekenis staat: hier uit verklaart Gronovius juist de bovenstaande plaats, Plaut. Capt. I, 2, 50 seq.: c) somtijds is het elk heir, elke menigte, bij voorb. corvorum, Virg. Georg. I, 382: phocei, Ibid. Aen. V, 824, i. e. zeegodheden: mittit se coelo niveis exercitus alis, Sil. XI, 413, i. e. Cupidines: d) Genit. exercitui, Acc. ap. Non. 8: n. 14 en Varr. Ibid.

EXERO, zie Exsero.

EXERRO, are, afdwaalen, van den weg dwaalen, of afgaan, Stat. Theb. VI, 444.

EXERTUS, zie Exsertus.

EXERUGO, ere, i. e. eructare, Enn. ap. Grammat. a Columna adlatum.

EXESOR, oris, m. een uitvreter, wegvreter, verteerer, Lucret. IV, 221.

EXESTO i. e. extra esto, Fest.

EXESUS, a, um, zie Exedo.

EXFILATUS, a, um, Fest. in EFFAFILATUM.

EXFIT, purgamentum, unde adhuc manet suffitio, Fest.

EXFRICO, are, zie Effrico.

EXFUTI i. e. exfusi (h. e. effusi), ut mertat pro mersat, Fest.

EXFUTUO, ui, utum, 3. door hoererij verzwakken, Catull. 6, 13.

EXGREGIAE voor egregiae, Fest.

EXHAEREDO cet., Exheredo.

EXHALATIO, onis, f. uitwaasseming, uitdamping, Cic. Tusc. I, 19. Plin. H. N. XXXI, 3. Senec. Nat. Quaest. II, 10.

EXHALO, avi, atum, are, 1) uitwaassemen, uitdampen, bij voorb. odores, Lucret. II, 417: nebulam, Virg. Georg. II, 217: nebulas, Ovid. Met. XI, 595: flammam, Ibid. XV, 343: humidam a terra exhalari caliginem, Plin. H. N. II, 42: scrobes mortiferum spiritum exhalantes, Ib. 111: ructus acidos ex pectore, Lucil. ap. Non. 2. n. 733: pruinam exhalare, Varr. R. R. 2 post med.: vitam, Virg. Aen. II, 562, of animam, Ovid. Met. X, 43, of supremam lucem in auras, Sil. X, 154, i. e. sterven: crapulam, Cic. Phil. II, 13. Verr. III, 11 extr., en vinum, Cic. Phil. II, 17, den roes, den wijn, uitdampen, uitwaassemen, d. i. nuchter worden. 2) waassemen, dampen, zonder Accusativus, Lucret. III, 433. Stat. Theb. X, 108.

EXHAURIO, si, stum, 4. 1) uitputten, uitscheppen, bij voorb. sentinam, Cic. Senect. 6: sentinam comitum tuorum, Cic. Cat. I, 5: van daar a) uithaalen, uitnemen, bij voorb. pecuniam ex aerario, Cic. Agr. II, 36: plebem, Cic. Agr. II, 26: terram, Caes. B. G. V, 41: praedam ex agris, Cic. Pis. 21: b) wegnemen, benemen, onttrekken, nemen, bij voorb. dolorem, Cic. ad Div. IV, 16: amorem, Cic. Att. II, 21 med.: spiritum, Cic. Sext. 37: sibi vitam, Ib. 21 extr.: partem ex laudibus, Cic. ad Div. IX, 14 med.: van daar poenas exhaurire, Virg. Aen. IX, 356, i. e. zich wreken. c) uitdrinken, bij voorb. vinum, Cic. Phil. II, 25: poculum, Cic. Cluent. 11: 2) uitputten, uitscheppen, bij voorb. eene bron: van daar a) uitputten, ledigmaken, uitledigen, bij voorb. aerarium, Cic. Vatin. 2: thoraca, Stat. Theb. II, 631: poculum, Cic. Cluent. 11, ledigen, uitdrinken. b) uitputten, arm maken, bij voorb. socios, Liv. XXXVII, 19: facultates patriae, Nep. Hann. 6: homines sumtu exhauriri, Cic. Q. Fr. I, 1, 2: heredem legatis, Plin. Ep. V, 1 post med.: c) uitputten, vermogen, verteeren, te niet maken, verzwakken, bij voorb. vires, Plin. Ep. III, 5. Curt. VIII, 14: corpora, Curt. IV, 16: pudorem, Auct. ad Her. IV, 10: ictum, Stat. Theb. V, 563: ook actio esset exhausta, Cic. Or. III, 26: d) ten einde brengen, voleindigen, doorstaan, bij voorb. mandata, Cic. Att. V, 13 extr.: bella, Virg. Aen. IV, 14: labores, Ibid. X, 57. Plin. Ep. III, 9: noctem, Tacit. Hist. IV, 29: vim aeris alieni, Liv. VII, 21 extr., i. e. betaalen: van daar exhaustum est [illegible] hominum, Cic. Q. Fr. I, 1, i. e. is geëindigd. Hier toe kan men ook brengen: poenas exhaurire, zie n. 1. 3) graven, bij voorb. fossam, Liv. I, 59: humum, Horat. Epod. V, 30: 4) lijden, doorstaan, bij voorb. dura & aspera belli, Liv. XXXIII, 11: laborem, Plin. Ep. III, 9: bella, Virg., zie hier voor: Not. exhaustum staat Substantive, Virg. Georg. II,

Digitized by Google

II, 398: cui nunquam exhausti satis est, i. e. *arbeid, of graving der aarde om den wijnstok enz.*

EXHAUSTUS, a, um, *zie* Exhaurio.

EXHĔDRA, *zie* Exedra.

EXHERBO, are, *van gras bevrijden*, Colum. XI, 3 post init. IV, 31.

EXHERĒDĀTĬO, onis, f. *onterving*, Quintil. VII, 1 post med. Pand. XXXVII, 9, 1.

EXHERĒDO, avi, atum, are, *onterven*, aliquem, Cic. Phil. II, 16. Cluent. 48. Nep. Them. 1. Not. mensam, Plin. H. N. XXXVII, 2 ante med. Petronius moriturus, invidia Neronis, ut mensam ejus exheredaret, trullam — trecentis talentis emtam fregit i. e. *op dat de Keizer* Nero *ze niet misschien bekomen mogt, om ze den Keizer* Nero *te onttrekken.*

EXHĒRES, ēdis, *die onterfd wordt of is, ontbloot, bij voorb.* possetne exheres esse bonorum, Cic. Or. I, 38: fundi exheres, Pandect. XXVIII, 2, 19: exheres mihi erit, Ib.: exheres sit, Quintil. VII, 1 post med.: exheredem facere bonis, Plaut. Most. I, 2, 77, *voor* bonorum. Not. *boertend*, exheredem aliquem facere vitae, Plaut. Bacch. IV, 8, 8, i. e. *dooden.*

EXHĬBĔO, ui, itum, 2. 1) *uitgeven, uitleveren, overleveren, geven of overgeven, laten zien, toonen, daar stellen, bij voorb.* alicui omnia integra, Cic. Verr. V, 25: exhibe librarium, Cic. Mil. 12: exhibe fratres, Cic. Flacc. 15: servum, Cic. Verr. V, 7: debitorem in judicium, Pandect. XII, 2, 28: aliquem apud magistratus, Ib. XI, 4: fugitivos ad ferrum, Sueton. Ner. 12. rem salvam exhibebo, Plaut. Asin. II, 4, 51: non adceptos exhibiturus erat, Ovid. Her. X, 52, *wilde ons beiden niet daarstellen d. i. gij mistet: van daar* a) *daarstellen, toonen, bij voorb.* se *d. i. zich daarstellen, toonen, bij voorb.* se adorandum, Suet. Cal. 22: se auctorem meae salutis *zich toonen of gedragen, als enz.*, Cic. Sext. 50: se ministratorem alicui, Sueton. Vitell. 17: b) *bewijzen, aantoonen, bij voorb.* benevolentiam domino, Colum. XI, 1, 7, munificentiam, Suet. Tib. 48: liberalitatem & justitiam, Plin. Paneg. 33: diligentiam, Pandect. XVIII, 6, 2: codicilli vicem testamenti exhibent, Ibid. XXIX, 6, 16: *dus ook* vicem spolii, Plin. H. N. XXIII, 7: c) *toonen of navolgen, bij voorb.* linguam paternam, Ovid. Met. VI, 213: *dus ook* pruna insita nucibus faciem parentis — exhibent, Plin. H. N. XV, 13: d) *van zich geven, bij voorb.* sonos, Ovid. Trist. III, 11, 54: 2) *er voor in staan, bij voorb.* rem salvam exhibebo, Plaut. Asin. II, 4, 51, *zie hier voor:* culpam exhibere, Pandect. XIII, 6, 5: *dus ook* vias tutas i. e. *maken, dat zij veilig zijn enz.*, Ovid. Pont. IV, 5, 34: 3) *uitoefenen, bij voorb.* imperium, Plaut. Cas. II, 6, 57: 4) *maken, veroorzaken, bij voorb.* molestiam alicui, Cic. Att. 1: negotium alicui, Cic. Off. III, 31: curam, Tibull. II, 1, 61: difficilem laborem, Colum. V, 5: vias tutas, Ovid. Pont. IV, 5, 34: 5) *behouden, onderhouden, voeden, bij voorb.* Scythas, Justin. IX, 2: vitam, Ib. XI, 10. XXII, 1: ut liberi a parente exhibeantur, Pandect. XXV, 3, 5: cf. I, 12, 1. III, 5, 33: 6) *besteden, bij voorb.* horam, Cic. Phil. VI, 3: 7) *geven, mededeelen, bij voorb.* exhibita toris, Ovid. Her. XVII, 192.

EXHIBĬTĬO, onis, f. 1) *overhandiging, uitlevering*, Gell. XIV, 2. Pandect. XXIV, 3, 2 extr.: 2) *voeding, onderhouding*, Pandect. XXVI, 2, 26 extr.

EXHĬBĬTORĬUS, a, um, *de overhandiging betreffende, bij voorb.* interdictum, Pand. XLIII, 5, 3.

EXHIBĬTUS, *zie* Exhibeo.

EXHĬLĀRO, avi, atum, are, *opgeruimd, vrolijk maken, verrolijken, vermaken, bij voorb.* aliquem, Martial. VIII, 50, 6: laborantes, Colum. XI, 1 post med.: pecudes pabulo, Ibid. VI, 24: servitutem, Cic. ad Div. IX, 26 in., i. e. *ophelderen, vervrolijken: van daar, Tropisch, bij voorb.* flore exhilarari, Plin. H. N. XVI, 25, *van boomen:* colorem, Ib. XXII, 25 prope fin.

EXHINC *of* EX HINC *hier op, hier na*, Suet. Tiber. 9. Apul. Met. IX post med. p. 269 Elm. *Ook* Lucret. III, 161, *zoo als* Priscianus 10 *leest: doch de* Ed. Creech. *heeft* exin.

EXHORRĔO, ui, 2. i. q. exhorresco, *zich ontstellen, verschrikken, bij voorb.* aliquid *voor iet, bij voorb.* aestus, Colum. X, 154.

EXHORRESCO, ui, 3. 1) *een schrik of ijzing gevoelen, schrikken, ontstellen*, Ovid. Met. IV, 135. Val. Fl. IV, 380: arbor, Val. Fl. VII, 527: 2) *een schrik gevoelen, zich ontstellen, verschrikken*, Cic. Or. III, 14. Fin. I, 13. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18 post med.: *ook* aliquid *voor iet, bij voorb.* vultus, Virg. Aen. VII, 265: angues, Val. Fl. VI, 52: furores, Sil. III, 146.

EXHORTATĬO, onis, f. *vermaning, opwekking*, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 7. Justin. XXXVIII, 3 extr. Tacit. Hist. I, 36. Colum. XI, 1 post med. Quintil. XI, 3, 153 *en meermaalen.*

EXHORTATĬVUS, a, um, *de vermaning betreffende*, Quintil. III, 6, 46.

EXHORTOR, atus sum, ari, *vermanen, opwekken, bij voorb.* cives in hostes, Ovid. Met. XIII, 234: conf. VII, 35: se in arma, Virg. Aen. VII, 472: in hanc spem, Quintil. X, 7, 19: milites ad ultionem, Plin. H. N. II, 105: aliquem, ut cet., Petron. 140. Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 14: *en met den* Conjunctivus *zonder* ut, Plin. Paneg. 69.

EXHYDRĬAS, ae, m. *een wind, door den regen verwekt*, Apulej. de mundo ante med. p. 62 Elm.

EXIBILO, EXICCO, *zie* Exsibilo, Exsicco.

EXĬGO, ēgi, actum, 3. 1) *uitdrijven, wegdrijven, uitjaagen, bij voorb.* reges ex civitate, Cic. Or. II, 48: hostem e campo, Liv. III, 61: quadrigas medio campo, Liv. XXXVII, 41: domo, Liv. XXXIX, 11: exigere uxorem, Terent. Hec. II, 1, 45: virum a se, Plaut. Mil. IV, 6, 62: lassitudinem ex corpore, Ib. Capt. V, 4, 41: vestimentis frigus, Lucil. ap. Non. 4. n. 152: aliquem foras, Plaut. Aul. III, 1, 7: adcolas ultra fines, Plin. H. N. II, 68: corpus e stratis, Sil. XVI, 234: otium, Horat. Od. IV, 15, 18, *doch anderen lezen, bij voorb. de* Ed. Gesn., eximet *voor* exiget: aquas i. e. *in zee vlieten*, Ovid. Her. II, 14: fabulas, Terent. Hec. Prol. II, 4, i. e. *uitjouwen: van daar plagen, ontrusten*, Ovid. Trist. IV, 4, 70: *van daar* vita i. e. *dooden*, Senec. de ira I, 6: *van daar* a) *uitdrijven, bij voorb. het vee, bij voorb* a grege in campos, Varr. R. R. II, 3, 8: b) *te voorschijn drijven, brengen, bij voorb.* radices, Cels. V, 28. sect. 14: uvas, Colum. III, 2 *en* 6. c) *te voorschijn brengen, bij voorb.* verba, Quintil. XI, 3 ante med., i. e. *uitspreken; van daar uitrekken, bij voorb.* ensem, Ovid. Met. V, 171: d) *verdrijven, verkopen, bij voorb.* fructus, Liv. XXXIV, 9: merces, Colum. X, 315: 2) *ergens heen drijven, bij voorb.* in campos, Varr.: pastum, Varr., *zie hier voor: van daar insteken of steken, bij voorb.* ensem per juvenem, Virg. Aen. X, 815: gladium per viscera, Flor. IV, 2 post med.: tela in aliquem, Senec. ad Marc. 16: *ook doorbooren, doorstoten, bij voorb.* illum exigit hasta, Val. Fl. VI, 572: Not. manum exigere, Quintil. VI, 4, 8, i. e. *een houw toebrengen, of ook den houw afpareeren, afhouden, het laatste behoort tot* n. 1: 3) *over iet gaan, passeeren, in het gaan afleggen, bij voorb.* Athon, Valer. Flacc. II, 75: Mediam dies exegerat horam, Ovid. Am. I, 5, 1: ubi prona dies longos super aequora fines exigit, Stat. Theb. II, 41: Phoebe, qui aestivos spatiosius exigis ignes, Prop. III, 19, 3, i. e. *lange zomersche dagen maakt; alwaar* exigere *ook uitstrekken, verlangen, zijn kan:* noctem, Petron. 115, i. e. *passeeren, doorbrengen:* mare, Plin. H. N. XII, 19: *van daar* a) *doorbrengen, bij voorb.* vitam, Terent. Heaut. II, 3, 39, i. e. *leven:* tempus, Plin. Ep. III, 1: noctem, Petron. 115: aevum, Virg. Aen. VII, 776. Ovid. Met. XII, 208: aetatem, Cic. Tusc. I, 39: b) *eindigen, ten einde brengen, bij voorb.* opus exegi, Ovid. Met. XV, 871: monimentum, Horat. Od. III, 30, 1: aetate exacta, Cic. Tusc. I, 39: cf. Virg. Georg. III, 190. Aen. VI, 637: *dus ook* spatiis quatuor exegit annum, Ovid. Met. I, 117, *alwaar het ook zijn kan verdeelen, afdeelen:* c) *dulden, bij voorb.* aerumnam, Plaut. Capt. V, 4, 12: 4) *vorderen, invorderen, verlangen, incasseeren, bij voorb.* pecunias, Cic. ad Div. XIII, 11. Cic. in Caecil. 10 extr. Font. 5: Caes. B. C. III, 32: obsides ab aliquo, Caes. B. C. III, 12: tributa, Cic. ad Div. III, 7: pensionem, Ib. VI, 18: nomina sua, Cic. Verr. I, 10: mercedem, Cic. Amic. 21: *dus ook* literas, Cic. ad Div. XV, 16: exigere magis quam rogare, Ib. II, 6: veritatem a teste, Cic. Leg. I, 1: exigerem ex te cogeremque, ut cet., Cic. Fin. II, 35 extr.: cum res exiget, Quintil. X, 3: ut res exigit *of* prout res exigit, i. e. *vordert, vereischt*, Plin. H. N. XXVII, 4. XXXI, 6. *Ook zegt* Plautus, Trin. II, 4, 26, quas exactus es *voor* exegisti: *dus ook* pecunias exactos esse *voor* exegisse, Metell. Numid. ap. Gell. XV, 14: Not. exigor portorium *voor* portorium de me exigitur, Caecil. ap. Gell. XIV, 14: *van daar* a) viam, Cic. Verr. I, 59, *zorgen, dat de weg gemaakt wordt, laten maken, eigenlijk, vorderen, dat enz.:* *dus ook* sarta tecta exigere, Cic. Verr. I, 40. Liv. XLII, 3, i. e. *laten bouwen of repareeren: doch het kan ook heeten: onderzoeken, of bij het gebouw alles goed gemaakt is: gevolglijk zou het behooren tot* n. 5. b) poenas exigere de aliquo, Ovid. Met. VIII, 53: cf. XIV, 478, *of* alicui, Ovid. Fast. IV, 230. Claudian. de VI Consul. Honor. 113, i. e. *straffen, dewijl de straf als eene schuld, als 't ware, ingevorderd wordt: dus ook* supplicium de aliquo, Flor. III, 19 extr., *of* alicui *voor* de aliquo, Claudian. B. Get. 194: *dus ook* piacula ab aliquo, Liv. XXIX, 18 extr.: c) *vragen, bij voorb.* ab aliquo, Tacit. Ann. II, 85: 5) *afweegen, onderzoeken, bij voorb.* columnas ad perpendiculum, Cic. Verr. I, 5: ad leges vestras ea, quae

La-

Digitized by Google

Lacedaemone ſiunt, Liv. XXXIV, 31: opus ad vires ſuas, Ovid. Art. II, 402: materiam ad regulam & libellam, Plin. H. N. XXXVI, 35: jus ad veritatem, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: pondus margaritarum manu, Suet. Caeſ. 47: aliquid menſura, Plin. H. N. VII, 21: aliquid aure, Quintil. I, 6 (9). Martial. VII, 27, 8: *van daar* a) *overleggen*, *bij voorb.* modum, Virg. Aen. IV, 476: b) *overleggen of handelen, met iemand onderhandeling hebben*, *bij voorb.* cum aliquo de re, Planc. in Cic. Epiſt. ad Div. X, 24: c) *vormen*, *bij voorb.* ſe ad aliquem, Senec. Ep. 11 extr.: d) *naboorzen of bekomen*, *bij voorb.* gracilitatem, Quintil. I, 9 (15): *ook erlangen, bekomen*, *bij voorb.* promiſſum, Cic. Off. III, 25: a te exigam, quod peto, Cic. Or. II, 29: poſteaquam exegit, quod crediderat, Cic. Rabir. poſt 14: cf. Roſc. Com. 13: 6) *dwingen, drijven*, *bij voorb.* exigi in poenas, Stat. Theb. I, 215: Not. *Het* Particip. exactus, a, um, *ſtaat ook* adjective, *naauwkeurig, ſtipt, accuraat, volkomen*, *bij voorb.* numerus, Liv. III, 5: fides, Ovid. Pont. IV, 9, 46: verſus, Prop. III, 1, 8: acies falcis, Plin. H. N. XVII, 22 *en* 27: cura exactior, Suet. Tiber. 18: diligentia exactiſſima, Frontin. aquaed. 89: vir exactiſſimus, Plin. Ep. VIII, 23: nil exactius ſcil. homine illo, Martial. IV, 87, 4: *ook* ſeq. genit., *bij voorb.* exactior artis i. e. in arte, Ovid. Faſt. III, 383.

EXIGUE, 1) *weinig of kort*, *bij voorb.* dicere, Cic. Or. III, 7, 6: epiſtola exigue ſcripta, Cic. Att. XI, 16 in., *doch, het kan ook zijn, ſpaarzaam, koel enz.: van daar niet goed*, *bij voorb.* verſum ſecutus, Gell. IX, 9 extr.: 2) *kariglijk, ſpaarzaam*, *bij voorb.* ſumtum praebere, Terent. Heaut. I, 2, 33: laudare, Gell. XIX, 3: amicitiam nimis exigue & exiliter ad calculos revocare, Cic. Amic. 16: epiſtola exigue ſcripta, Cic. Att. XI, in., *zie hier voor: van daar ter naauwer nood, naauwelijks*, *bij voorb.* frumentum ſe exigue dierum triginta habere, Caeſ. B. G. VII, 71.

EXIGUITAS, atis, f. 1) *kleinigheid*, *bij voorb.* copiarum, Caeſ. B. C. III, 23. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10: cibi, Colum. VII, 5, 5: *van daar kleinigheid, gebrek, armoede*, *bij voorb.* ſilci, Suet. Claud. 28: 2) *kleinigheid, kleine geſteldheid*, *bij voorb.* caſtrorum, Caeſ. B. G. IV, 30: voluptatum, Cic. Fin. IV, 12: *van daar de kortheid*, *bij voorb.* temporis, Liv. XXIV, 17. Caeſ. B. G. II, 21 *en* 33: terrae, Juſtin. XLIII, 3: pellium, Caeſ. B. G. IV, 1.

EXIGUUS, a, um, 1) *klein*, *bij voorb.* cor, Cic. Div. II, 16: caſtra, Caeſ. B. G. V, 47: civitas, Ibid. VII, 17: pars, Ibid. IV, 20: tempus, Cic. Or. I, 20 extr.: numerus oratorum, Ibid. 4 extr.: copiae, *een klein leger*, Nep. Milt. 4: mus, Virg. Georg. I, 181: exiguus & claudus altero pede, Nep. Ageſ. 8, i. e. *klein van geſtalte*: laus, Cic. Agr. II, 2: fortuna, Cic. Fin. I, 19: ſignificatio voluntatis, Cic. ad Div. V, 7: *Ook met een Genitivus*, animi, Claudian. Eutrop. II, 3?: Compar. exiguior, *bij voorb.* vox, Pandect. XXIX, 5, 1 poſt med.: aqua, Ib. XLIII, 11, 1 poſt med.: vicenariam exiguiorem faciunt, Frontin. de aquaeduct. 32: Superl. exiguiſſima pars, Ovid. Her. XIV, 115: exiguiſſima legata, Plin. Ep. VII, 24: *van daar* a) *gering of klein*, *bij voorb.* numerus, Cic. Or. I, 4: ſignificatio, Cic. ad Div. V, 7, *zie hier voor*: laus, Cic. Agr. II, 2: b) *kort*, *bij voorb.* vita, Cic.: 2) *weinig*, *bij voorb.* copiae, Nep. Milt. 4: tempus, Cic. Or. I, 20: *doch, het kan ook heeten, klein*: capilli, Martial. XII, 84, 9, *weinig hairen*: Compar. exiguius *weiniger, min*, *bij voorb.* dare, Colum. Arb. 28 extr.: praeſtare, Pandect. XXX. leg. 14 extr.: *van daar* Exiguum, Subſtantive, *eene kleinigheid, iet weinigs*, *bij voorb.* aquae, Ovid. Triſt. V, 2, 20. Plin. H. N. XXV, 13 prope fin.: mellis, Plin. H. N. XXVIII, 9 poſt med.: temporis, Plin. Ep. VII, 27: ſalutis, Sil. IV, 248: *van daar* exiguo poſt *weinig tijds daar na, kort daar op*, Plin. H. N. XXXI, 2: *ook ſtaat* Exiguum adverbialiter, *bij voorb.* exiguum ſapio, Plin. Epiſt. III, 6 in.: exiguum dormire, Plin. H. N. X, 75: exiguum contingis amanti, Ovid. Her. XVIII, 141, i. e. *weinig of voor korten tijd*: cf. Lucan. V, 431: *dus ook* exiguo i. q. exigue, *bij voorb.* tangere, Scribon. Larg. 240.

EXILICA CAUSA i. e. quae adverſus exulem agitur, Feſt.

EXILIO, *zie* Exſilio.

EXILIS, e, *dun, mager*, *bij voorb.* iecur exile, Cic. Div. II, 13: ſolum tam exile & macrum, Cic. Agr. II, 25: cf. Lucan. III, 204: folia, Plin. H. N. XXIV, 6: caro prunorum exilior, Ib. XV, 30: poma macro corpore exilia, Ib. XXIII, 4 extr.: iter, Senec. Nat. Quaeſt. I, 1: artus, Ovid. Pont. I, 10, 27: *van daar lijveloos*, *bij voorb.* domus Plutonia, Hor. Od. I, 4, 17: *van daar* 1) *mager, Tropisch, droog*, *bij voorb.* genus ſermonis, Cic. Or. II, 38: exordium, Ib. 77: oratio, Ib. I, 18: exiliores orationes, Cic. Brut. 21, *zonder ſieraad*: 2) *gering, zwak, ſlecht geſteld, klein*, *bij voorb.* res, Nep. Eum. 5, *geringe magt*: hereditas, Plin. Paneg. 40: domus, Hor. Ep. I, 6, 45, i. e. *arm*: 3) *kort*, *bij voorb.* via, Ovid. Triſt. I, 2, 86: 4) *vrij van iet*, *bij voorb.* exilis & inanis aegritudinum, Plaut. Stich. IV, 1, 20: 5) *zwak*, *bij voorb.* vox exilior, Plin. H. N. XI, 67: argumenta, Gell. IV, 2: 6) *ledig*, *bij voorb.* exilis & inanis aegritudinum, Plaut., *zie hier voor*: *van daar* domus Plutonia, Hor., i. e. *waar in enkel ſchimmen zijn*: *zie hier voor*: Not. exile *voor* exiliter, Stat. Theb. VII, 262.

EXILITAS, atis, f. 1) *de dunheid*, *bij voorb.* aculei apum, Plin. H. N. XI, 2: folia faſtigantur in exilitatem, Ib. XXIX, 19 med.: *van daar zwakheid*, *bij voorb.* vocis femineae, Quintil. I, 11 (19): literarum, Ibid., i. e. *wanneer de letters te zwak uitgeſproken worden*: 2) *Magerheid*, *bij voorb.* ſoli, Colum. VIII, 16. Plin. H. N. XVIII, 17 poſt med.: *van daar, Tropisch, de magerheid, droogheid, ſmaakloosheid in het ſpreken*, Cic. Or. I, 12. Brut. 82.

EXILITER, 1) *dun*: *van daar zwaklijk*, *bij voorb.* verba exiliter exanimata, Cic. Or. III, 11: 2) *mager*: *van daar, Tropisch, mager, droog, zonder ſmaak*, *bij voorb.* dicere, Cic. Brut. 84: ſcribere, Ib. 27: diſputare, Cic. Or. I, 11 extr.: 3) *kort*, *bij voorb.* dicere exilius, Varr. L. L. 4 in.

EXILIUM, *zie* Exſilium.

EXIMIE, 1) *buitengewoonlijk, op eene bijzondere uitmuntende wijze, ongemeen, bijzonder*, *bij voorb.* diligere, Cic. Arch. 9: polliceri, Liv. XLII, 29: ornatum templum, Liv. XXV, 42: delectare, Gell. XI, 13: prodeſſe, Plin. H. N. XXIX, 6 poſt med.: utilis, Ibid. XX, 22: mederi, Ib. XXIX, 6 extr.: curari *genezen worden*, Ibid. XXVII, 12 poſt med.: *van daar* 2) *voortreflijk*, *bij voorb.* opinari, Gell. XIII, 85: *dus ook* eximie ornatum templum, Liv. XXV, 40, *voortreflijk of ongemeen*.

EXIMIUS, a, um, 1) *die verdient uitgezonderd te worden, uitzonderingswaardig*, *bij voorb.* eximium neminem habeam, Terent. Hec. I, 1, 9: te unum eximium, cui conſuleret, fuiſſe, Cic. in Caecil. 16: tu unus eximius es, in quo cet., Liv. IX, 34: *van daar* 2) *buitengewoon, ongemeen*, *bij voorb.* virtus, Cic. Manil. 1: mulier eximia facie, Cic. Verr. V, 31: ingenium, Cic. ad Div. VI, 5: ſpes, Ib. I, 7 extr. *en meermaalen, wanneer men het zoo wel, ongemeen, buitengewoon, als voortreflijk, kan vertaalen*: ignes, Lucret. II, 593: *van daar voortreflijk*, *bij voorb.* eximia & praeclara, Cic. Off. I, 20: virtutes, Cic. Fin. I, 13: virtus, Cic. Manil. 13: *dus ook* eximia facie, ingenium cet., *zie hier voor*: *want gemeenlijk kan men het vertaalen, ongemeen, buitengewoon*: Not. *met den* Infinitivus, *bij voorb.* eximius animum ſervare, Lucan. III, 697: *ook* ſeq. genit., *bij voorb.* eximii regum, Stat. Theb. VI, 15.

EXIMO, emi, emtum, 3. *uitnemen*, *bij voorb.* de dolio, Cato R. R. 112: ulmos cum radicibus eximito, Ib. 26: medullam e caule, Plin. H. N. XXVI, 11 poſt med.: dentem alicui, Celſ. VI, 9. Suet. Veſp. 5: aliquem numero beatorum, Hor. Od. II, 2, 18: de numero proſcriptorum, Nep. Att. 10: aliquem ex aerariis, Cic. Or. II, 67: ex vinculis, Cic. Or. 23: diem ex menſe, Cic. Verr. II, 52: aliquem ex reis, Cic. Verr. II, 40 extr., *en* de reis, Cic. Verr. IV, 19, i. e. *vrijſpreken*: *van daar* 1) *wegnemen, benemen, ontrukken*, *bij voorb.* benevolentiae conjunctionem ex rerum natura, Cic. Amic. 7 in.: religionem, Liv. IV, 31: alicui laſſitudinem, Plaut. Merc. I, 2, 17: illud, quod me angebat, non eximis, Cic. Tuſc. II, 12 extr.: curas, Horat. Od. III, 14, 14: alicui onus, Ib. Ep. I, 5, 18: alicui cunctationem omnem, Juſtin. XXX, 3: aliquem ſceleri, Val. Fl. II, 556: morti, Tacit. Ann. XIV, 48: ſe arbitrio alicujus, Liv. VI, 40: *doch, dit kan ook gevoegelijk tot n. 2. behooren*: *van daar* diem eximere, *bij voorb.* dicendo *den tijd met ſpreken doorbrengen, of wegnemen*, *bij voorb. opdat niets zou kunne ondernomen worden, den tijd zoo maar doorbrengen en verſlijten*, Cic. Q. Fr. II, 1 poſt med. Cic. Att. IV, 3 med. Liv. I, 50 extr. Plin. Ep. V, 21: 2) *bevrijden, van iets losmaken*, *bij voorb.* aliquem ex obſidione, Cic. ad Div. V, 6 (*van het gevaar*), *en* obſidione, Liv. XXXVIII, 15, i. e. *ontzetten*: agrum de vectigalibus, Cic. Phil. II, 39: rem miraculo, Liv. V, 15, i. e. *maken, dat de zaak niet wonderbaar is*: reum crimine, Ib. VI, 24: cives ſervitio, Liv. XXVIII, 39 extr.: aliquem ex reis, de reis, Cic., *zie hier voor*: aliquem ex culpa, Cic. Invent. II, ?: e vinculis, Cic. Or. 23: morti, Tacit.: ſceleri, Val. Fl., *zie hier voor*: noxae exemtus eſt, Gell. IV, 20: ex metu, Plaut. Rud. I, 4, 13: 3) *te rugtrekken*, *bij voorb. iemand, die voor het gericht gedaagt is*, Pand. II, 7 leg. 1, 2, 3, 4, 5.

EXIN i. q. exinde 1) *daar naar d. i. naar de geſteldheid der zaak*, *bij voorb.* utcunque

que ventus est, exin velum vortitur, Plaut. Epid. I, 1, 47. Poen. III, 5, 9: 2) *daarna*, *hieróp*, *hierna*; Cic. Or. 45 in. Cic. Div. I, 26 in. Enn. ap. Cic. Div. I, 48. Virg. Aen. VI, 891. VII, 341. Tacit. Ann. III, 36.

EXINANIO, ivi, itum, 4. *uitledigen*, *ledig maken*, *bij voorb.* navem, Cic. Verr. V, 25: domus, Cic. in Caecil. 4: regionem frumento, Auct. B. Afric. 203 vehicula onusta, *ontladen*, Plin. H. N. VII, 20: alvum, bilem & pituitam i. e. *afleiden*, Ibid. XXVI, 8 ante med.: hydropicos, Ibid. XXIV, 8 extr.: lienem i. e. *verteeren*, Ibid. XXV, 5 ante med.: ubertatem, Ibid. XVIII, 22: patrimonium suum donationibus i. e. *uitputten*, *verdoen*, Pandect. XXXI, 89 extr.: *dus ook* arbores fetu i. e. *uitputten*, *verzwakken*, Plin. H. N. XVII, 2: agros i. e. *uitplunderen*, Cic. Verr. III, 50: gentes, Cic. Agr. II, 27: amatorem, Plaut. Truc. IV, 2, 2.

EXINANITIO, onis, f. 1) *uitlediging*, *bij voorb.* alvi, Plin. H. N. XIII, 22, i. e. *afleiding*: 2) *uitputting*, *verzwakking*, *bij voorb.* florescendi, Plin. Hist. Nat. XVII, 2.

EXINDE, 1) *hieróp*, *hierna*, Cic. Nat. D. II, 39. Plaut. Curc. II, 3, 84. Truc. I, 1, 63. Liv. XXXI, 6. Virg. Aen. VI, 743: 2) *hieruit of nadien*, *daaróm*, *bij voorb.* exinde sapere eum — dicimus, Plaut. Pseud. II, 3, 14.

EXINFULABAT i. e. exserebat: infulas enim sacerdotum filamenta vocabant, Fest.

EXISTIMATIO, onis, f. 1) *achting*, *mening*, *oordeel*, *bij voorb.* hominum *der menschen*, Cic. Q. Fr. I, 1, 15: omnium existimationi satisfacere, Cic. Verr. III, 58: facilior est existimatio quam reprehensio, Ibid. 82: qui si in ea re sit error, communis existimatio est, Liv. IV, 20, i. e. *kan elk gelooven*, *daar van oordeelen*, *zoo als hij wil*: ut existimatio est, *zoo als men gelooft*, *oordeelt*, Ascon. in Cic. Mil. 12: dictum ullum — existimatione aliqua laesisse, Sueton. Tiber. 58, i. e. *oordeel*: vestra existimatio est, Liv. XXXIV, 2 med., *daar over moogt gijlieden oordeelen*. 2) *de mening*, *gevoelen*, *achting*, *in welke iemand bij de menschen staat*, *eere*, *reputatie*, *bij voorb.* existimatio tua, Cic. ad Div. V, 20: existimationem alicujus violare, Cic. ad Div. XIII, 73: oppugnare, Ibid. III, 10 post med.: lacerare, Sueton. Caes. 75: offendere, Cic. Planc. 2: perdere, Auct. ad Her. IV, 10: inops ab existimatione, Cic. Att. I, 1: detrimentum existimationis facere, Nep. Cat. 2: bona, Nep. Ages. 4: cf. Ibid. Att. 15: 3) *het recht*, *om te oordeelen*, *het vermogen*, *om te oordeelen*, *bij voorb.* communis existimatio est, Liv.: vestra existimatio est, Liv., *zie hier voor*: *want*, *men vraagt*, *of het denkbeeld van geloofd zijn*, *van vermogen*, *van durven*, *in* existimatio *of in* est *gelegen zij*.

EXISTIMATOR, oris, m. *een oordeelaar*, *beoordeelaar*, Cic. Or. III, 22. Cic. Brut. 93. Or. 31 extr. Gell. XX, 1.

EXISTIMO *of* **EXISTUMO**, avi, atum, are, i. q. aestimo, *schatten*, *van daar* 1) *meenen*, *gelooven*, *daar voor houden*, *is bekend*, *bij voorb.* seq. Accusat. & Infinit., *bij voorb.* ego sic existimo, oratores fuisse cet., Cic. Brut. 36, *en meermaalen*: aliquem avarum, *voor hebzuchtig houden*, Cic. Verr. III, 82: ut existimabatur, Cic. Or. II, 66, i. e. *zoo als men van hem geloofde*, *oordeelde*: bene mereri existimabantur, Nep. Phoc. 2, i. e. *men geloofde*, *dat zij enz.*: existimari in hostium numero, Cic. Verr. Act. I, 5, *voor vijanden gehouden worden*: in probro, Plin. H. N. VI, 13, *voor eene schande gehouden worden*: vitam mortem juxta existimare, Sall. Cat. 2, i. e. *voor het zelfde houden*: 2) *oordeelen*, *beoordeelen*, *bij voorb.* de re, Cic. ad Div. I, 7. Brut. 21: de aliquo, Cic. Leg. I, 2: rem, Terent. Heaut. II, 3, 41: aliquid (aliquem) ad aliquid (aliquem), Terent. Hec. I, 2, 88: *van daar* existimare bene de aliquo, Cic. Att. VI, 2 ante med., *wel oordeelen of spreken*: male *kwaad*, Cic. Off. II, 10. Senec. Ep. 68 *en* de Ira III, 22: 3) *beslissen*, *bij voorb.* qui utrum avarior an crudelior sit, vix existimari potest, Liv. XXII, 59: existimari non poterat, Caes. B. G. III, 102, i. e. *dat konde men niet beslissen*, *wist men niet genoeg*: 4) *bedenken*, *overleggen*, *bij voorb.* haud existumans, quanto labore partum, Terent. Phorm. I, 1, 11, i. e. *zonder te bedenken enz.*: nunc existimate cet., Sallust. Jug. 85 (88).

EXISTO, *zie* Exsisto.

EXITIABILIS, e, *tot verderf of ondergang strekkende*, *verderflijk*, *schadelijk*, Cic. Att. X, 4. Liv. XXIX, 17. Ovid. Met. VI, 257. Sueton. Aug. 23. Tacit. Ann. VI, 24. Vellej. II, 112.

EXITIALIS, e, i. q. exitiabilis, Cic. Verr. V, 6. Virg. Aen. II, 31. VI, 511. Plin. H. N. X, 71.

EXITIO, onis, f. *het uitgaan*, *de uitgang uit eene plaats*, *bij voorb.* ex utero, Plaut. Truc. II, 6, 30.

EXITIOSUS, a, um, *verderf of ondergang veroorzakende*, *verderflijk*, *schadelijk*, Cic. Cat. IV, 3. Cic. Planc. 36: exitiosior, Tacit. Hist. II, 31.

EXITIUM, i, n. i. q. exitus, *de uitgang*, Fest.: *van daar* 1) *de uitgang*, *het einde*, *bij voorb.* vitae, Sallust. Cat. 55 (58) extr. Cort.: senectae, Valer. Flacc. I, 808: *van daar* 2) *ondergang*, *verderf*, *bij voorb.* urbis, Cic. Cat. IV, 5: omnibus meis exitio fuero, Cic. Q. Fr. I, 4 post med.: quovis exitio interire, Plaut. Cist. IV, 1, 11: quos Clodii furor rapinis — & omnibus exitiis pavit, Cic. Mil. 2: dedere ad exitium, Tacit. Ann. I, 32: vertere in exitium, Ibid. 43: cf. Virg. Aen. VII, 123. Horat. Od. I, 16, 17: formicae non minimum hortorum exitium, Plin. H. N. XIX, 10. Not. exitiûm *voor* exitiorum, Cic. Or. 46, *en* Div. I, 31 ex. Pacuv.

EXITUS, us, m. 1) *de uitgang*, *bij voorb.* *uit het bosch*, *uit de stad*, Cic. Parad. 4 med. Liv. XXII, 13 med. Caes. B. C. III, 69 med. Lucret. VI, 493 *en* 727: *ook de uitgang*, *d. i. de plaats*, *daar men uitgaat of uit kan gaan*, *bij voorb.* angustus, Caes. B. G. VII, 28: litri, Valer. Flacc. IV, 718. VIII, 185: alvorum exitus illinere, Plin. H. N. XXI, 14: in exitu paludis, Ibid. II, 113: ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, Nep. Hann. 12: septem exitus e domo fecerat, Liv. XXXIX, 51: exitum non habet ac pervium non est iter, Varr. L. L. IV, 32: exitus adaperire, Colum. VI, 30 extr.: exitus cibi i. e. podex, Plin. H. N. XI, 34: 2) *de uitgang eener zaak*, *d. i. de uitkomst*, *gevolg*, *het afloopen derzelve*, *het zij goed of kwaad*, *vervulling*, *bij voorb.* spei, Liv. V, 6: disceptatio sine exitu fuit, Liv. XXXII, 40: ut nullus exitus sermonibus imponeretur, Liv. XXXVIII, 41: belli, Cic. Marc. 5: bellorum exitus eventusque, Cic. ad Div. VI, 6 post med., *alwaar* eventusque *kan wegblijven*: *dus staat ook* de eventu atque exitu rerum, Ibid. 1 post med.: ad exitum pervenire, Ibid. X, 22, *of* venire, Cic. Fat. 19: promissorum, Cic. Q. Fr. III, 5, i. e. *vervulling*: lex habet exitum, Cic. Invent. II, 40, i. e. *wordt vervuld*: habere exitum, Cic. Div. II, 24: *ook* facere, Sueton. Ner. 46. Petron. 2. Senec. Ep. 115 post med., i. e. *ik heb*: fuga exitum non habebat, Cic. Phil. V, 16, i. e. *men wist niet*, *waar men heen vluchten zou*, *men kon niet vluchten*: *van daar* exitus *met de daad*, *bij voorb.* exitu libera, Cic. ad Brut. 10 extr.: exitu praestaremus, quae polliceremur, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 8: *van daar* exitus *uitkomst*, *ontwikkeling*, *ontknoping van een tooneelspel*, Cic. Nat. D. I, 20: *van daar* cum exitus datur — regi, Cic. Fin. V, 22, i. e. *ontwikkeling*, *ontknoping*: *van daar* 3) *de uitgang*, *d. i. het einde*, *bij voorb.* anni, Liv. XXX, 26: veris, Plin. H. N. XVII, 22: orationis, Cic. Manil. 1: in exitu est meus consulatus, Cic. Mur. 37: rei exitum imponere, Liv. XLIII, 17, *of* rem adducere ad exitum, Cic. Tusc. V, 6, i. e. *ten einde brengen*, *eindigen*: tristes habuit exitus consulatus, Cic. Brut. 34: civitates hos solent exitus habere, Cic. Verr. V, 6: *van daar* exitus verborum, Cic. Or. 49: cf. Varr. L. L. IX, 3 post med., i. e. *de eindiging*: exitus vitae, Nep. Eum. 13: *ook enkel* exitus, Nep. Phoc. 4, *het einde des levens*, *de dood*. 4) exitus ad degressionem, Cic. Or. II, 77, i. e. *gelegenheid tot uitweiding in het spreken*.

EXJURO, are, i. q. juro, Plaut. ap. Non. 2. n. 286, *ook staat dit vers* Plaut. Amph. III, 3, 18. Ed. Lamb., *maar in de* Ed. Gronov. *ontbreekt dit vers*.

EXLECEBRA, ae, f. i. q. elecebra, Plaut. Bacch. IV, 9, 20.

EXLEX, egis, *aan geene wet gebonden*, *wetteloos*, Cic. Cluent. 34. Liv. IX, 34. Horat. Art. 224. Varr. ap. Non. 1. n. 33.

EXMOVEO, ēre, *voor* emoveo, Plaut. Truc. I, 1, 59.

EXOBRUO, ĕre, *uit bezorgen*, *opruimen*, *bij voorb.* dolium exobrutum tradatur emtori, Apul. Met. IX ante med. p. 219 Elm.

EXOBSECRO, are, *bidden*, *smeeken*, Plaut. Asin. I, 3, 93.

EXOCULO, are, *van de oogen berooven*, *iemand de oogen uitslaan*, *bij voorb.* ei caput exoculassitis *voor* exoculaveritis, Plaut. Rud. III, 4, 26: *van daar* exoculatus, a, um, *zonder oogen*, *blind*, *bij voorb.* fortuna, Apul. Met. VII post in. p. 188. Elm.: eum exoculatum relinqueres i. e. caecum, Ibid. VIII ante med. p. 207.

EXODIUM, i, n. 1) *de uitgang*, *het einde*, *bij voorb.* vitae, Varr. ap. Non. 1. n. 111: ab origine ad exodium, Varr. Ibid.: *van daar* 2) *het naspel op het Tooneel*, *het welk gemeenlijk na een Treurspel kluchtig was*, Liv. VII, 2. Juvenal. III, 175. VI, 71. Sueton. Tiber. 45, *en* Domit. 10.

EXOLESCO, ēvi, ētum, 3. 1) *uitwassen*, *d. i. zijn vollen ouderdom krijgen*: *van daar* exoletus, a, um, *uitgewassen*, *volwassen*, *bij voorb.* virgo, Plaut. ap. Priscian. 9 extr.: *bijzonder worden volwassen manspersonen*, *die zich tot hoererij*

of jongensschenderij lieten gebruiken, exoleti *genoemd*, *bij voorb.* Cic. Mil. 21. Martial. III, 82, 8, *waarschijnlijk, om hun eenen eerbaren naam te geven: ook* Adjective, *bij voorb.* remiges, Tacit. Ann. XV, 37: 2) *verwassen*, *niet meer wassen*, *bij voorb.* multa negligentia exolescunt, Colum. II, 18: *van daar Tropisch*, *verwassen*, *d. i. vergaan*, *uit de gewoonte of uit het geheugen raken*, *bij voorb.* favor exolevisset, Liv. II, 52: prima positio — vetustate exoleverat, Quintil. I, 6: rumor exolescat, Tacit. Ann. IV, 10: nondum dolor exoleverat, Ibid. VI, 25: ne disciplina exolesceret, Ibid. XI, 15: exolescentibus literis, Sueton. Aug. 7: quonam modo exoleverint in medicinae usu, quae tam parata erant, Plin. H. N. XXIX, 1: exolevit fundendi aeris ratio, Ibid. XXXIV, 2: exolevit in totum, Ibid. XXXV, 2: exoletum jam vetustate odium, Liv. II, 35 extr.: exoleta vetustate annalium exempla, Liv. XXVII, 8: exoletas & reconditas voces aucupari, Sueton. Aug. 86: vetus & exoletus mos, Ibid. Galb. 4: exoletos auctores scrutari, Quintil. VIII, 2.

EXOLETUS, a, um, *zie* Exolesco.

EXOLVO, *zie* Exsolvo.

EXŌMIS, idis, f. *eene soort van korte vesten*, Fest., *ook staat het*, *alhoewel in het* Grieksch, Gell. VII, 12.

EXONĔRATĬO, onis, f. *ontlediging*, *ontlading*, *verligting*, *bevrijding enz.*, *bij voorb.* mercedis, Pandect. XIX, 2, 15 extr.

EXONĔRO, avi, atum, are, *van den last bevrijden*, *ontledigen*, *ontladen*, *bij voorb.* navem, Plaut. Stich. IV, 1, 26: vesicam, Petron. 27: alvum, Plin. H. N. X, 44: ventrem, Martial. X, 48, 7: colos, Ovid. Fast. III, 16, i. e. *het gesponnen afmaken*: apes onustae remeant: excipiunt eas ternae — & exonerant, Plin. H. N. XI, 10: velut exoneratus sentina, Ibid. IX, 20: *van daar* 1) *bevrijden*, *verligten*, *bij voorb.* civitatem metu, Liv. II, 2: fugam odiis, Ovid. Trist. I, 3, 56: fidem suam liberare & exonerare i. e. *zijn geweten bevrijden*, *geruststellen*, *zijnen pligt vervullen*, Liv. XLII, 13 extr.: *dus ook* conscientiam, Curt. VI, 8, *en* se, Ibid., i. e. *zich zelven verligten door het ontdekken van een geheim*: animum sollicitudine, Curt. IV, 13: partem laborum, Tacit. Ann. III, 54: curas, Senec. Hippol. 445: 2) *zich van eene zaak ontledigen*, *ontdoen*, *wegzenden*, *bij voorb.* ex agro, Plaut. Epid. III, 4, 34: aliquid in aures i. e. *vertrouwen*, Senec. Ep. 3: multitudinem in terras, Tacit. Hist. V, 2: curas, Senec. Hippol. 445: 3) se exonerare *zich uitgieten*, *storten*, *van rivieren*, *wanneer zij in eene ander rivier of in zee vloeijen*, Ovid. Fast. III, 818. Plin. H. N. III, 16.

EXOPTĀBĬLIS, e, *wenschenswaardig*, *gewenscht*, Plaut. Stich. II, 3, 66. Sil. XI, 387.

EXOPTO, avi, atum, are, 1) *uitzien*, *uitkiezen*, *bij voorb.* illum exoptavit potius, Plaut. Bacch. III, 4, 3: 2) *wenschen*, *gaarn zien*, *dat iet geschiede*, aliquid, Plaut. Asin. III, 3, 123. Cic. Off. I, 32 extr.: pestem alicui, Cic. Pis. 40: seq. Infin., Cic. ad Div. IV, 6 extr.: seq. ut, Plaut. Men. V, 2, 64. Cic. ad Div. II, 7: *van daar* exoptatus, a, um, *gewenscht*, Cic. Rosc. Am. 7. Terent. Heaut. II, 4, 28: nihil exoptatius, Cic. Att. V, 15: exoptatissima gratulatio, Ibid. IV, 1: o mi here exoptatissime, Plaut. Trin. IV, 3, 65.

EXŌRĀBĬLIS, e, 1) *die zich laat verbidden*, *verbidlijk*, *bij voorb.* iracundiae, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: experiri aliquem in se minus exorabilem, Cic. Att. I, 3: nulli exorabilis, Sil. V, 131: cf. Horat. Ep. II, 2, 179: exorabilior, Senec. de Clement. I, 20: 2) *ligt verbiddend*, Valer. Flacc. I, 782.

EXŌRĀBŬLUM, i, n. *het geen*, *waardoor men iemand verbidt*, *middel*, *wijze van smeeking*, *verbidding*, Plaut. Truc. I, 1, 5: judicantium, *der Richteren*, Apul. Flor. 4. p. 360. Elm.

EXŌRĀTOR, oris, m. *een verbidder*, Terent. Hec. Prol. II, 1.

EXORBEO, *zie* Exsorbeo.

EXORDĬOR, orsus sum, 4. *aanvangen*, *beginnen*, *en wel* a) *misschien van wevers*, *die hunne webbe aanvangen*, *opzetten*, Plaut. Pseud. I, 4, 6. Cic. Or. II, 33, *doch*, *waar het Tropisch staat*, *aanvangen*, *terwijl echter tevens op het weven schijnt toegespeeld te worden*: b) *in 't gemeen aanvangen*, *beginnen*, *bij voorb.* consilia, Plaut. Asin. I, 1, 102: bellum, Liv. IV, 17: argutias, Plaut. Bacch. I, 2, 19: facinus, Ibid. IV, 4, 71: classicum, Sueton. Caes. 32: scribere, Nep. Pelop. 1: dicere, Cic. Div. II, 48: *en dus meermaalen van redenen*, *bij voorb.* ab ipsa re, Cic. Or. II, 79: his verbis, Tacit. Ann. VI, 6: cf. III, 50. Auct. ad Her. I, 6. Cic. Or. II, 19. *Het* Particip. exorsus, a, um, *staat ook* Passive, *aangevangen*, Plaut. Bacch. II, 3, 116: *van daar* Plur. Exorsa *het aangevangene*, *aanvang*, *onderneming*, Virg. Georg. II, 45. Aen. X, 111. Not. Particip. exorditus, a, um, *bij voorb.* toga, Fest. in Ordiri.

EXORDĬUM, i, n. 1) *de aanvang*, *misschien eigenlijk van het weefzel*, *bij voorb.* pullum, Quintil. V, 10, 11: *van daar in 't gemeen de aanvang*, *begin*, *bij voorb.* a qua totius vitae ducat exordium, Cic. Fin. V, 7: rerum, Lucret. III, 31: exordia prima animai, Ibid. 381: prima exordia pugnae, Virg. Aen. VII, 40: exordium principatus, Sueton. Claud. 11: urbis, Ibid. Vesp. 8: aliunde aliis exordium mensurae est, Plin. H. N. III, 11 extr.: unde ceperunt exordium, Ibid. VI, 23: *bijzonder de aanvang der Reden*, *de Inleiding*, Cic. Or. I, 26. II, 77. Auct. ad Her. I, 3. Virg. Aen. IV, 283: 2) Columella *gebruikt het ook voor de geheele verhandeling*, *geschrift*, *boek*, V, 11 extr. VII, 5 *en* 12. X Praefat. XI, 3 extr.

EXORĬOR, ortus sum, 4. *te voorschijn komen*, *zichtbaar worden*, *zich vertoonen*, *verschijnen*, *opgaan*, *bij voorb.* signum exoritur, Plaut. Rud. Prol. 4, i. e. *gaat op*: canicula exoritur, Cic. Div. II, 44: sol, Virg. Georg. I, 438: cf. Virg. Aen. IV, 130: *van daar* exoriens scil. sol i. e. *het Oosten*, *de morgen*, Colum. de Arbor. 3. Varr. R. R. III, 9, 6: *ook de morgen of de opgaande zon*, Prop. III, 3, 49: *veniens* annis, Lucret. VI, 723: annus, Tibull. III, 1, 2: dolores, Plaut. Amph. V, 1, 40: fama, Liv. VI, 21: discordia, Virg. Aen. XII, 583: repentinus Sulla nobis exoritur, Cic. Agr. III, 3: promulgatio, Cic. ad Div. I, 5: arbusta exorta e terra, Lucret. I, 188: omnes exorti, Liv. XXVII, 27, *braken door*: *van daar* 1) *zich verkwikken*, Cic. Att. VII, 26: 2) *ontstaan*, *afkomstig zijn*, *te voorschijn komen*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* a Myrrhina haec sunt exorta, Terent. Hec. IV, 4, 10: honestum, quod ex virtutibus exoritur, Cic. Fin. V, 23: Antipatri ratio, Cic. Off. III, 12: mora, Caes. B. C. II, 12: promulgatio, fama, discordia, *zie hier voor*: timor exortus est ex conscientia peccatorum, Cic. Parad. V, 3: 3) *worden*, *bij voorb.* sic exortus est rex Lydiae, Cic. Off. III, 9: 4) *zijn*, *wanneer tevens de aanleiding der zaak daar in gelegen is*, *bij voorb.* Tu sola exorere, quae cet., Terent. Hec. II, 1, 16, *gij zijt die enz.*, *d. i. gij zijt de oorzaak enz.*

EXORNATĬO, onis, f. *opsiering*, *versiering*, *tooi*, *bij voorb.* sine ulla exornatione exponere, Cic. Invent. II, 3: exornatio verborum, Auct. ad Her. IV, 13: *bijzonder in eene Reden*, *wanneer het bewijs met nog meer bewijzen*, *gelijkenissen enz.*, *opgesierd en verrijkt wordt*, Auct. ad Her. II, 18: *ook heet* exornatio *bij* Cicero *het* genus demonstrativum *der Reden*, *bij voorb.* tria sunt genera, judicii, deliberationis, exornationis, Topic. 3 extr.: cf. Ibid. 20.

EXORNĀTOR, oris, m. *die het opsiert*, *opsmukker*, *bij voorb.* rerum, Cic. Or. 12 extr., i. e. *die de zaken op eene rijke wijze met allerhande uitbreidingen en in rijke uitdrukkingen voordraagt.*

EXORNO, avi, atum, are, 1) *versieren*, *optooijen*, *opsmukken*, *bij voorb.* philosophiam falsa gloria, Cic. Tusc. II, 5: triclinium, Cic. Verr. IV, 27: locum in palaestra scil. *met standbeelden*, Cic. ad Div. VII, 23: orationem, Cic. Or. III, 38: *van daar* exornatissima ciritas, Auct. ad Her. IV, 47: *bijzonder met kleederen opschikken*, *opsieren*, *optooijen*, *oppoetzen of aankleeden*, *bij voorb.* aliquem veste regia, Curt. VIII, 13 extr.: ubi me exorno, Plaut. Most. I, 3, 135: cf. Ibid. Stich. V, 5, 3: exornari in peregrinum modum, Ibid. Trin. III, 3, 38: exornatus varia veste, Terent. Eun. IV, 4, 16: nisi eum (Clodium) mulierem exornatum ita deprehendissent, Cic. Harusp. 21, i. e. *aangekleed*: *van daar boertend*: exornatum dabo atque depexum i. e. *priegelen*, *kloppen*, Terent. Heaut. V, 1, 77: 2) *toerusten*, *uitrusten*, *met iet of de nodige dingen voorzien*, *bij voorb.* vicinitatem armis, Sallust. Cat. 36 (37): classem, Justin. V, 6: exornavit hominem, Plaut. Pseud. IV, 7, 65: aliquem veste, nummis, familia, Phaedr. IV, 21, 23: *dus ook* iter (*dat echter ontbreekt*), Sallust. Jug. 90 (95) in.: 3) *iet te recht maken*, *in orde stellen*, *behoorlijk toebereiden*, *ordenen*, *bij voorb.* nuptias, Plaut. Aul. IV, 10, 54: aciem, Sallust. Jug. 53 (56): convivium, Ibid. 85 (90). Curt. VIII, 5: classem, Justin., *zie hier voor*: *van daar* exornat scil. iter, Sallust. Jug. 90 (95), *welke uitlating wat hard is*: 4) *iemand aanstellen*, *ergens toe opmaken*, *bij voorb.* aliquem, Auct. ad Her. IV, 15: *dus ook* hominem exornavit, qui arcesseret cet., Plaut. Pseud. IV, 7, 65: 5) *eene zaak bearbeiden*, *zich daar op toeleggen*, *bij voorb.* philosophiam, Cic. Tusc. II, 14, *ten zij het hier is*, *roemen*, *prijzen*, scil. verbis: 6) *roemen*, *prijzen*, *zie n.* 5.

EXORO, avi, atum, are, 1) *bidden*, Plaut. Stich. I, 2, 28. Ovid. Pont. IV, 8, 21. Ibid. Met. IX, 699. Cic. Tusc. V, 21. Virg. Aen. III, 369: Tropisch, facies exorat amorem, Ovid. Am. III, 11, 43, *bidt om liefde*, *d. i. verdient liefde*: 2) *verbidden*, a) *met den* Accusativus *der zaak*, *bij voorb.* aliquid ab aliquo, Plaut. Trin. II, 2, 44, i. e. *door bidden verkrijgen*: *dus ook* vix id exoro,

Te

Terent. Andr. III, 4, 13: b) *met den* Accusativus *der persoons*, *bij voorb.* aliquem, *iemand door bidden bewegen*, Cic. Or. I, 29. Rosc. Com. 16. Mur. 29. Terent. And. I, 1, 140. Ibid. Heaut. V, 5, 5. Plaut. Poen. I, 2, 167: *men zou hier ook toe kunnen brengen* exoravit tyrannum, Cic. Tusc. V, 21, *doch*, *het kan ook enkel zijn*, *bade hem*: c) *met den* Accusativus *der persoons en der zaak te gelijk*, *bij voorb.* Hanc veniam te exorem, Plaut.: 3) *verzachten*, *bij voorb.* thura nihil exorantia divos, Ovid. Trist. III, 8, 23: cf. II, 22: undas, Valer. Flacc. I, 155: tristitiam, Plin. Ep. II, 5: filiae patrem, Sueton. Tiber. 11: 4) *door bidden afsmeeken*, *bij voorb.* aliquem a caede, Justin. IX, 7: 5) causas, i. e. *proces voeren*, *pleitbezorger zijn*, Pandect. I, 2, 2 post med.: 6) exorari i. e. *zijne bede verkrijgen*, *verhoord worden*, *bij voorb.* exoratus abis, Stat. Theb. I, 666.

EXORS, *zie* Exsors.

EXORSUS, a, um, *zie* Exordior.

EXORSUS, us, m. *de aanvang*, *bij voorb.* orationis, Cic. Manil. 4 extr.

EXORTIVUS, a, um, 1) *het opgaan* (*bij voorb. der gesternten*) *betreffende*, *bij voorb.* mensura, Plin. H. N. VII, 49: 2) *tegen het Oosten liggende*, *bij voorb.* pars, Plin. H. N. XVIII, 34: oceanus, Ibid. XXXVII, 2 extr.: *van daar* exortiva, orum, *bij voorb.* Galliae, Ibid. VI, 34, i. e. *het naar het Oosten liggende gewest of oord enz.*

EXORTUS, a, um, *zie* Exorior.

EXORTUS, us, m. *het te voorschijn komen*, *het ontstaan*, *de opgang*, *bij voorb.* solis, Auct. ad Her. III, 22. Plin. H. N. XII, 11: stellae faciunt exortus matutinos, Plin. H. N. II, 15: aequinoctialis, Ibid. XIV, 21: siderum, Ibid. XI, 12: aqua subit altitudinem exortus sui, Ibid. XXXI, 6: aquilonis, Ibid. VII, 2.

EXOS, ossis, *zonder beenen*, *zonder knokken*, Lucret. III, 721.

EXOSCULATIO, onis, f. *het kussen*, Plin. H. N. X, 34, *van de duiven*, *d. i. het trekkebekken.*

EXOSCULOR, atus sum, 1. *kussen*: aliquem, Sueton. Vitell. 7: collum uxoris, Ibid. Calig. 33: manus, Ibid. Oth. 12. Tacit. Hist. I, 45: *Tropisch*, *bij voorb.* scientiam rerum, Gell. II, 26 extr., i. e. *schatten*, *bewonderen*, *beminnen*: Exosculatus, a, um, *staat ook Passive*, *bij voorb.* exosculatis vestigiis deae, Apul. Met. XI med. p. 265. Elm.

EXOSSIS, e, 1) *zonder beenen*, *zonder graaten*, *bij voorb.* lepus marinus, Apulej. Apolog. ante med. p. 300. Elm.: *van daar* 2) *buigzaam*, *bij voorb. in het danssen*, Ibid. post med. p. 321. Not. *Men heeft ook* exossus, a, um.

EXOSSO, avi, atum, are, 1) *van de beenen of graaten berooven*, *bij voorb.* congrum, Terent. And. III, 4, 14: me quasi muraenam exossare cogitat, Plaut. Amph. I, 1, 63: cf. Ibid. Aul. II, 9, 2: os exossatum, Ibid. Amph. I, 1, 162: *van daar buigzaam maken*, *buigen*: *van daar* exossatum pectus, Lucret. IV, 1266, *buigzaam*, *gebogen*. 2) agrum, Pers. VI, 51, *van steenen zuiveren of wel bearbeiden.*

EXOSSUS, a, um, i. q. exossis, *bij voorb.* exossam saltationem, Apulej. Met. I in. p. 104. Elm.

EXOSTRA, ae, f. 1) *een houten beweegbare brug*, *die door de belegeraars van den houten belegeringstoren*, *op de muuren der belegerde stad gelegd werdt*, *om den belegeraaren den ingang in de stad te bezorgen*, Veget. de re milit. IV, 21: 2) *eene houten machiene op het Toneel*, *die door hulp van zekere raderen omgedraaid kon worden*, *zoo dat men dan alles zag*, *wat achter het gordijn was*, Cic. Prov. 6, *volgends de verklaring van* Turnebus.

EXOSUS, a, um, 1) *die haat*, *haatende*, aliquem, Virg. Aen. V, 687: bella, Ib. XII, 517: 2) *die gehaat wordt*, *haatelijk*, *gehaat*, Gell. II, 18 extr.

EXOTERICUS, a, um, *uiterlijk*, *d. i. gemeen*, *dat alle man leeren kan*: opp. acroamaticus, a, um: *de beide woorden staan in 't Grieksch bij* Gellius XX, 5: cf. Varr. L. L. VI, 5 extr.

EXOTICUS, a, um, *uitlandsch*, *uitheemsch*, *bij voorb.* unguentum, Plaut. Most. I, 1, 41: vinum, Gell. XIII, 5: sermo, Apul. Met. I in.: pisces exotico jure perfusi, Ibid. X ante med. p. 246. Elm.: Graecia exotica (*zegt iemand te* Atheene), Plaut. Men. II, 1, 11, i. e. magna Graecia, *een deel van Italië*: *van daar* exoticum, Plaut. Epid. II, 2, 48, *een uitlandsch kleed*, scil. vestimentum.

EXPALLESCO, lui, 3. 1) *verbleeken*, *bleek worden*, Auct. ad Her. II, 5. Plaut. Curc. II, 3, 33. Plin. Ep. I, 5: 2) aliquid *voor iets bleek worden*, *d. i. verschrikken*, *zich ontstellen*, *bij voorb.* haustus, Horat. Ep. I, 3, 10.

EXPALLIO, are, *van den mantel of het opperkleed berooven*, Plaut. Cas. V, 3, 6.

EXPALPO, are, 1) *streelen*, *liefkoozen*, Plaut. Poen. I, 2, 144, *alwaar het zonder* casus *staat*: 2) *door streelen of liefkoozen verkrijgen*, *afvleijen*, *aftroggelen*, aliquid ab aliquo, Pompon. ap. Non. 2. n. 277.

EXPALPOR, atus sum, ari, i. q. expalpo, *bij voorb.* argentum a patre *afvleijen*, *aftroggelen*, Plaut. ap. Non. c. 2. n. 277, *en* c. 7. n. 74.

EXPALPONIDES nummorum, *een verdichte naam*, Plaut. Pers. IV, 6, 22, i. e. *afvleijer*, *aftroggelaar.*

EXPANDO, andi, ansum *en* assum, 3. *van een doen*, *uitbreiden*, *bij voorb.* alas, Plin. H. N. X, 38: ficus in sole, Colum. XII, 15: herbas sub umbram, Ibid. 13: vestes expansae, Plin. H. N. II, 103: in obliquum expansa, Ibid. IX, 33: expansa vellera circa navim, Ibid. XXXI, 6 extr.: capillo expanso, Gell. XV, 15: flammeum expassum, Caecil. ap. Gell. XV, 15. & ap. Non. 4. n. 364. Not. Gellius XV, 15 *zegt*, *dat de Ouden* expassus, *maar niet* expansus, *zouden gezegd hebben*; *en hij zegt evenwel zelve aldaar* capillo — quasi expanso: *van daar* 2) *openen*, *bij voorb.* fores, *bij voorb.* expassae delubri fores, Tacit. Hist. V, 13: 2) *verklaaren*, *bij voorb.* rerum naturam dictis, Lucret. I, 127.

EXPANSUS, a, um, *zie* Expando.

EXPAPILLO, are, *bij voorb.* brachium, Plaut. Mil. IV, 4, 44, i. e. *tot aan de borst ontblooten.*

EXPARIO, ere, *niet meer baaren*, *als 't ware*, *uitgebraamd hebben*: *van daar* pecudes exparte, Varr. R. R. II, 5, 7. Ed. Gesner., i. e. *die niet meer baaren*: *deze lezing is van* Scaliger *afkomstig*: *te vooren stondt er* expertae *voor*, *het welk misschien het zelfde is.*

EXPASSUS, a, um, *zie* Expando.

EXPATARE i. e. in locum patentem se dare, sive in spatium se conferre, Fest.

EXPATIOR, *zie* Exspatior.

EXPATRO, avi, atum, are, *verrichten*, *doen*, *bij voorb.* parum, Catull. 29, 16: Scaliger *verklaart het*, *verkwisten.*

EXPAVEFACIO, eci, actum, 3. *in ontsteltenis brengen*, *schuw maken*, *bij voorb.* hominem, Senec. Ep. 85 extr.: *doch*, *sommigen lezen* exterrentia: Equi expavefacti, Hygin. fab. 47.

EXPAVEO *en* EXPAVESCO, pavi, 2 *en* 3. *ontstellen*, *zeer verschrikken*, *deels zonder* Casus, *deels met den* Accusativus, *voor iets*, *bij voorb.* Anseres expavescunt, Plin. H. N. XXI, 11: neque expavescentibus, Ibid. XXIII, 1 post med.: ad tumultum expavescentia, Ibid. X, 75: cuncta expavesco, Senec. Oedip. 27: delphinus hominem non expavescit, Plin. H. N. IX, 7 ante med.: non id expavescendum est, Quint. IX, 4 ante med.: nec puella expavorat nuptiarum nomen, Petron. 26: nec speciem expaveris, Tacit. Hist. II, 76: expavit famam, Stat. Theb. XI, 318: Cum ad id expavisset minor Fabia, Liv. VI, 34: Cum hanc audaciam expaveas, Stat. in Praef. Sylv. III: Tonitrua expavescebat, Suet. Aug. 90, *en* Tiber. 69: Nec expavit ensem, Horat. Od. I, 37, 22.

EXPAVIDUS, a, um, *zich ontstellende*, *verbaasd*, *verschrikt*, Gell. I, 8 extr.

EXPECTO, EXPECTATIO, *zie* Exspecto cet.

EXPECTO, ere, *van* ex *en* pecto, *haalt* Quintilianus I, 7 in. *aan.*

EXPECTORO, are, *uit de borst of uit het hart jaagen*, *verdrijven*, *bij voorb.* sapientiam, Enn. ap. Cic. Tusc. IV, 8: pavorem, Acc. ap. Non. 1. n. 52: desertam a fortuna, abjectum, afflictum ex animo expectorant, Ibid.: cf. Fest.

EXPECULIO, are, *van het eigendom van het vermogen*, *dat*, *bij voorb. een slaaf verkregen heeft*, *berooven*, Plaut. Poen. IV, 2, 21.

EXPEDIO, ivi *en* ii, itum, 4. 1) *eigenlijk iemand*, *die aan de voeten vastgestrikt of verward was*, *losmaken*, *loswinden*, *bij voorb. een vogel*: *van daar in 't gemeen loswikkelen of uitwikkelen*, *uitwinden*; *uit iets*, *eigenlijk en Tropisch*, *bevrijden*, *losmaken*, *bij voorb.* se ex laqueis, Cic. Verr. II, 42: *dus ook* laqueis mortis, Horat. Od. III, 24, 8: restim, Apul. Met. I ante med. p. 109. Elm.: nodum, Cic. Att. V, 21: filium e servitute, Plaut. Capt. II, 3, 95: se ab omni occupatione, Cic. Att. III, 20: aliquem omni molestia, Ibid. II, 25: se ex turba, Terent. Ad. IV, 4, 5: se crimine, Terent. Hec. V, 29: aerumnis, Ibid. III, 1, 8: cura, Ibid. Phorm. V, 4, 4: errorem, Ovid. Fast. IV, 669: exercitum eadem, qua impedierat, fortuna expediret, Liv. IX, 9: nisi tu me expediris, Cic. Pis. 20: inter flammam & hostes expedior, Virg. Aen. II, 632: iter fugae per invias rupes, Liv. XXXVIII, 2 extr.: *van daar* 2) *uit zwarigheden bevrijden*, *ontwikkelen*, *in goeden stand brengen*, *bezorgen*, *bij voorb.* aditum, Caes. B. G. VII, 86: salutem, Cic. Mil. 4, i. e. *zijn leven redden*: negotia, Cic. ad Div. XIII, 26: rem frumentariam, Caes. B. G. VII, 36: alimenta i. e. *zich bezorgen*, Tacit. Ann. VI, 43: cibaria pastoribus, Varr. R. R. II, 10, 6: b) *betaalen*, *bij voorb.* nomina, Cic. Att. XVI, 6: illud Faberianum, scil. nomen, Ibid. XII, 29: c) *ontwikkelen*, *tot stand brengen*, *bij voorb.* exitum orationis, Cic. ad Div. III, 12: res, Cic. Att. XI, 18. Brut. 42: consilia, Tacit. Hist. III, 73, i. e. *uitvoeren*: fallaciam, Plaut. Capt. Prol. 40: d) jaculum, discum, Horat. Od. I, 8, 12, i. e.

i. e. *werpen, slingeren.* e) *uitzeggen of zeggen, verhaalen, bij voorb.* expedi mihi, Terent. Eun. IV, 4, 36, *zeg mij:* dilucide expedire, Ibid. Phorm. II, 3, 52: cf. I, 4, 20. Virg. Georg. IV, 286. Aen. III, 377. XI, 314. Tacit. Ann. IV, 1. Ibid. Hist. IV, 48. Phaedr. III, 14, 6: f) *uithaalen, uit- of voornemen, voortbrengen, bij voorb.* virgas, Cic. Verr. V, 62. Liv. II, 55. VIII, 32: Cererem canistris, Virg. Aen. I, 702 (706): arma, Caes. B. G. VII, 18. Virg. Aen. IV, 592: merces, Ovid. Art. I, 422: vela, Ibid. Her. XVII, 200, i. e. *te voorschijn haalen of gereed maken: van daar* g) *gereed maken, in gereedheid houden, bij voorb.* se ad pugnam, Liv. XXXVIII, 21: se ad praelium, Liv. II, 55: cf. Caes. B. C. I, 51: classem, Hirt. Alex. 25: naves, Caes. B. C. I, 56. II, 4: remigem militemque, Liv. XXVII, 39 med.: cibaria pastoribus, Varr. R. R. II, 10, 6: manus, Virg. Aen. XII, 258, i. e. *zich tot vechten gereed houden:* tela animosque, Liv. XXXVIII, 25: h) *bij bezorgen of bezorgen, bij voorb.* vicarium, Liv. XXIX, 1: cibaria pastoribus, Varr., *zie hier voor:* i) *te veld trekken,* Tacit. Hist. I, 10 *en* 88: 2) *dienstig, behulpzaam zijn, bij voorb.* artes, quemadmodum expediant, Plaut. Trin. II, 1, 10: omnibus bonis expedit, rempublicam esse salvam, Cic. Phil. XIII, 8: nihil minus Caesari expedit ad diuturnitatem dominationis, Cic. Att. VII, 22: dubitabant, quid sibi expediret, Cic. Marc. 10: facere, quod utile sit, quod expediat, Cic. Off. III, 19: expedit bonas esse vobis, Terent. Heaut. II, 4, 8: Tu, si ita expedit, velim — conscendas, Cic. Q. Fr. II, 2 extr.: expedire omnibus, ut — leges habeant, Justin. XXXIV, 1: Not. expedibo *voor* expediam, Plaut. Truc. I, 2, 36: *dus ook* Acc. Enn. *en* Pacuv. ap. Non. c. 7. n. 78, *en* c. 10. n. 5. *Het* Particip. Expeditus, a, um, *staat dikwijls* Adjective, 1) *vrij, niet verhinderd, niet ingewikkeld, bij voorb.* ut expeditus proficisci posset, Cic. Quint. 6: iter, Pompej. ad Domit. in Cic. Ep. ad Att. VIII ante Ep. 13: 2) *vrij van zwarigheden, ligt, bij voorb.* expedita oratio, Cic. Brut. 63: cuique expeditissimum, Cic. Amic. 4 in.: via expeditior, Cic. Flacc. 41 extr.: iter, *zie hier voor:* rationes, Cic. ad Div. X, 25: nomen, Cic. Att. XIII, 29: negotia, Cic. ad Div. I, 3: fides, Cic. Att. XI, 1: pecunia expeditissima, Cic. ad Div. XI, 24: ad inveniendum expeditissima, Cic. Q. Fr. II, 5 extr.: coena, Plin. Ep. III, 12, i. e. *kort:* 3) *vaardig, terstond bij de hand, bij voorb.* homo, Cic. Phil. X, 10: ad dicendum, Cic. Brut. 8: coena, Plin. Ep. III, 12, *zie hier voor:* animus ad nutum expeditus, Cic. Harusp. 28: *van daar* in expedito esse, *bij de hand zijn, op stond daar zijn,* Senec. Ep. 94, *of* positum esse, Quintil. X, 7, 24: in expedito habere i. e. *in gereedheid enz.*, Liv. XXXVI, 16 extr.: 4) *niet bepakt, ten minsten niet zwaar bepakt of belaaden, zonder pakkaadjen, zonder zwaar geschut, zoo als Soldaten gaan, die een schielijken togt zullen doen, gevolglijk zonder hindernis, snel, gezwind, bij voorb.* legiones, Caes. B. G. VII, 11. Cic. Att. VIII, 9 extr.: milites peditesque, Liv. XXXIV, 26: cohortes, Ibid.: classis, Liv. XXVI, 24 in.: Clodius expeditus, Cic. Mil. 10: cum mille expeditis, Liv. XXXVIII, 4: Not. expeditis militum, Liv. XXX, 9 in., *voor* militibus.

EXPĔDITE, *ligt, zonder zwarigheid, vaardig, gezwind, bij voorb. spreken, voordragen, reizen, vaaren enz., bij voorb.* explicare, Cic. Brut. 67: fabulari, Plaut. Men. I, 2, 62: loqui, Suet. Aug. 89: celeriter expediteque percipere, Cic. Fin. V, 12: expeditius navigare, Cic. Att. VI, 8: putatio sit expeditius, Colum. Arb. 11: implicite & abscondite sed patentius & expeditius, Cic. Invent. II, 23: ex quo te facillime & expeditissime conferas, Cic. ad Div. VI, 20.

EXPĔDITĬO, onis, f. 1) *ontwikkeling, d. i.* a) *duidlijke en grondige verklaring,* Auct. ad Her. IV, 29: b) *verhaaling, aanvoering,* rerum, Auct. ad Her. IV, 54 extr., *doch, het kan ook zijn, verrichting.* 2) *verrichting, bij voorb.* rerum, Auct. ad Her., *zie hier voor:* 3) *een veldtogt, expeditie, bij voorb.* educere milites in expeditionem, Cic. Div. I, 33: milites in expeditionem mittere, Caes. B. G. V, 10: expeditionem suscipere, Senec. Claud. 17: obire, Senec. Ep. 96 extr.: infelix, Liv. XXVII, 27: cf. Hirt. B. G. VIII, 14. Suet. Aug. 29, *en meermaalen: van daar Tropisch, van de bijën,* Plin. H. N. XI, 8.

EXPEDITUS, a, um, *zie* Expedio.

EXPELLO, üli, ulsum, 3) *uitdrijven, uitjaagen, wegdrijven, wegstooten, verdrijven,* 1) *eigenlijk, bij voorb.* pecus, Liv. II, 11: aliquem domo, Cic. Pis. 7: civitate, Cic. Att. X, 4: possessionibus, Caes. B. G. VI, 21: hostes finibus, Ib. IV, 3: aliquem ex republica, Cic. ad Div. VI, 6: e praedio, Cic. Quint. 7: ex urbe, Cic. Sext. 13: a patria, Ibid.: praesidium ex arce, Nep. Epam. 10: naves ab litore, Liv. XLI, 3, *van land stooten: verders* aliquem vita i. e. *dooden,* Cic. Mur. 16: *dus ook* expelli aevo i. e. mori, Lucret. III, 359: se periculo i. e. *bevrijden, uitscheuren,* Plaut. Bacch. IV, 9, 41: *verders* arcu sagittam, Ovid. Met. VIII, 381, i. e. *afschieten: ook* juvencos monte, Ibid. II, 843: *ook ergens heen drijven, bij voorb.* pondus (i. e. *de lichaamsvrucht*) se in auras expulit, Ibid. IX, 704, i. e. *is ter wereld gekomen:* fucos in opera *tot den arbeid,* Plin. H. N. XI, 11: navigia expulsa in ripam, Curt. IX, 4: naves ab litore in altum, Liv. XLI, 3, *zie hier voor:* 2) *Tropisch, d. i. wegdrijven, verdrijven, benemen enz., bij voorb.* dubitationem, Caes. B. G. V, 46: memoriam beneficiorum, Caes. B. C. I, 34: vitia ex animo, Lucret. V, 51: curas pectore, Lucan. III, 53: laetitias ex pectore, Catull. 76, 22: morbum bilemque, Horat. Ep. I, 2, 137: spem, Ovid. Fast. VI, 245: somnos, Ibid. XIV, 72: paupertatem, Petron. 10: animam, Ovid. Met. VI, 617: vitam, Tacit. Ann. XVI, 19: sententiam i. e. rejicere, Plin. Ep. VIII, 14 extr. Not. expulsus *een verdrevene, een balling,* Cic. Phil. VII, 6.

EXPENDO, di, sum, 3. *wegen, afwegen, op de wage of waagschaal leggen, bij voorb.* aliquem, Plaut. Asin. II, 2, 34: aurum auro, Ib. Rud. IV, 4, 43: baccam aut margaritam, Cels. V, 19. Sect. 12: aliquem auro, Plaut. Bacch. IV, 4, 1, i. e. *tegen goud opwegen: van daar* 1) *uittellen, uitgeven, betaalen, bij voorb. geld, omdat de Ouden het goud of zilver bij het betaalen wegen, bij voorb.* auri pondo centum expensum est, Cic. Flacc. 28: expendere nummos, Horat. Ep. II, 1, 105: viginti millia talentum in hos sumtus, Justin. XII, 11, i. e. *betaalen, er aan besteeden:* usuras, Pandect. XIX, 1, 47: cf. Cic. ad Div. VIII, 10 in.: *van daar* expensus, a, um, *uitgeteld, betaald, gegeven: van daar* ferre alicui expensum, Cic. Att. VII, 3 extr. Cic. ad Div. V, 20 extr. Cic. Verr. I, 39 extr., *of* pecuniam expensam, Cic. Caecin. 6 in. Cic. Rosc. Com. 5. Hirt. Alex. 56, *eigenlijk, in het rekeningboek inbrengen (inschrijven), dat men aan iemand geld uitgeteld, betaald, of gegeven, of ook geleend heeft: korter, aan iemand geld uittellen of geven, leenen: van daar* pecuniam alicui sine fenore expensam ferre, Liv. VI, 20, i. e. *zonder interest leenen:* expensum sumtui ferre, Nep. Att. 13, i. e. *uitgeven, besteeden: van daar in 't gemeen, aan iemand iet geven, bij voorb.* legionem alicui expensam ferre, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 4: *van daar* expensum alicui ferre i. e. *toeschrijven, te danken hebben, bij voorb.* aliquid facilitati suae, Pandect. XXXVI, 4, 3: negligentiae suae, Ibid. XLII, 8, 24. *Ook heeft men* expenso ferre, *bij voorb.* vestem supellectilis nomine, Ibid. XXXIII, 10, 10, i. e. *mede onder het huisraad tellen, mede daar onder rekenen: van daar* expendere *Tropisch, betaalen, bij voorb. van straffen, als 't ware, straffe geven of betaalen, d. i. straffe lijden, gestraft worden, bij voorb.* poenas Jovi expendere, Cic. Tusc. II, 10: *ook zonder* Dativus, Tacit. Ann. XII, 18. Sil. 698: *dus ook* supplicia, Sil. VI, 586: supplicia & poenas, Virg. Aen. XI, 257: *dus ook* scelus i. e. poenas sceleris, Ibid. II, 229: *dus ook* pretium dignum alicui ob milia facta, Sil. VII, 713, i. e. *betaalen: van daar* expensa, scil. pecunia, *uitgave, kosten,* Claudian. in I. Consulat. Stilich. 145. Pandect. XXVII, 10, 1: *dus ook* expensum: *van daar* tabulae accepti & expensi, Cic. Rosc. Com. 1, *of* codex accepti & expensi, Ibid., *of* codex acceptûm (*voor* acceptorum) & expensûm (*voor* expensorum) i. e. *het boek van ontvangst en uitgave, waar in de Romeinen alles opschreven, wat zij ontvongen en uitgaven:* cf. Accipio: 2) *taxeeren, schatten, bij voorb.* aurum, qui (quo) Hector expensus fuit (ab Achille), Plaut. Men. II, 4, 20: *van daar Tropisch, afweegen, d. i. schatten, overwegen, overleggen, bij voorb.* voluptates, Cic. Red. Sen. 6: argumenta, Cic. Or. II, 76: omnia, Cic. Or. 15: testem, Cic. Flacc. 5: cf. Virg. Aen. XII, 20. Ovid. Am. III, 5, 34. Met. XIII, 150. Tacit. Hist. I, 87. Ann. XIII, 3.

EXPENSA, ae, f. scil. pecunia (*van* expensus, a, um): Plur. expensae, *uitgaven, kosten,* Pandect. XXVII, 10, 1. Claudian. in I. Consulat. Stilich. 145: cf. Expendo.

EXPENSILATIO *of beter* EXPENSI LATIO, onis, f. i. e. *het indragen in het rekenboek, dat het geld geteld is,* Gell. XIV, 2.

EXPENSO, are, *betaalen aan iemand,* aliquid alicui, Plaut. Pseud. II, 2, 31. Pandect. XL, 5, 41 med.

EXPENSUS, a, um, *zie* Expendo.

EXPERGEFĂCIO, ēci, actum, 3. 1) *opwekken, opspooren,* a) *uit den slaap, bij voorb.* expergefactus e somno, Senec. Calig. 6, *en zonder* ex somno, Ibid. Claud. 8: b) *in 't gemeen opwekken, opspooren, bij voorb.* se, Cic. Verr. V, 15: *van daar* 2) *gaande maken, bij voorb.* Hic Italiam tumultus expergefecit terrore subito, Auct. ad Her. IV, 34: metu (i. e.

Digitized by Google

cantica) per chordas cet., Lucret. II, 413, i. e. *op ſnaar-inſtrumenten ſpelen: van daar* flagitium i. e. *begaan*, Plaut. Curc. I, 3, 42.

EXPERGEFĬO, actus ſum, fieri, *zie* Expergefacio.

EXPERGIFĬCO, are, *opwekken, opſpooren, bij voorb.* ingenium, Gell. XVII, 12.

EXPERGIFĬCUS, a, um, *opwekkend, opſpoorend, bij voorb.* carmen galli, Apul. Flor. 2. p. 349. Elm.

EXPERGISCO, ĕre, 1) *opwekken, opſpooren, bij voorb.* lethargicos expergiſcit, Plin. H. N. XXII, 13 in. Ed. Elzev., *doch* Hard. *leest* expergiſci ſcil. cogit: 2) *voor* expergiſcor, Pompon. ap. Non. 7. n. 40.

EXPERGISCOR, experrectus ſum, 3. *opwaken, ontwaken*, 1) *uit den ſlaap*, Cic. Acad. IV, 6. Cic. Att. I, 2, 33. Horat. Ep. I, 2, 33: 2) *Tropisch, ontwaken, d. i. zich opwekken, waakzaam zijn, zich werkzaam betoonen enz.*, Terent. Ad. IV, 4, 21. Plaut. Aſin. II, 1, 11. Salluſt. Cat. 20 (21). Cic. Roſc. Am. 49 in.: Not. experrectior, *bij voorb.* ut ſint apes experrectiores, Colum. IX, 7.

EXPERGĬTE, *wakker, waakzaam, bij voorb.* munus obire, Apul. Met. II poſt med. p. 125. Elm.: auſcultare, Ibid. VIII extr.

EXPERGĬTUS, a, um, *zie* Expergo.

EXPERGO, gi, gitum, 3. *opwekken, opſpooren*, a) *uit den ſlaap*, Acc. ap. Non. 2. n. 278, *en* Sanctra Ibid.: b) *in 't gemeen*, Gell. VI, 10: *van daar* expergitus, a, um, *ontwaakt, opgewekt*, Lucret. III, 942: tunc demum Diophanes expergitus, Apul. Met. II ante med. p. 121. Elm.: e ſomno, Lucil. ap. Diomed. & Priſc.

EXPERIENTĬA, ae, f. 1) *eene proeve, een verzoek, bij voorb.* experientia tentare quaedam, Varr. R. R. I, 18 extr.: ad hanc experientiam excitavit, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18 extr.: cf. Vellej. II, 57, *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* veri, Ovid. Met. I, 225: belli, Vellej. II, 78: patrimonii amplificandi, Cic. Rab. poſt. 16: 2) *de door proeven verkregen kundigheid, ondervinding, bij voorb.* nihil plus confert quam experientia, Celſ. Praefat. poſt med.: cf. Manil. I, 61. Virg. Georg. I, 4: longa, Tacit. Ann. I, 46: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* rerum, Ibid. I, 4. Colum. X, 328.

EXPERIMENTUM, i, n. *het geen, waar door men de waarheid eener zaak ziet, proeve, bewijs*, Cic. Tuſc. III, 30 extr. Salluſt. Jug. 46 (50). Tacit. Ann. XIII, 24. Plin. Paneg. 43. Plin. H. N. V, 1 poſt med. XIII, 2. XVII, 2. XXIX, 1 poſt med.

EXPERĬOR, ertus ſum, 4. 1) *door eene proeve zich kundigheid van een perſoon of zaak bezorgen, verzoeken, beproeven, op de proef ſtellen, zich ergens inlaten, bij voorb.* experiri libet, quantum audeatis, Liv. XXV, 38: rem in augurio, Liv. I, 36, *alwaar in beter weg zou zijn, ten zij* inaugurio (*als één woord*) i. e. augurio *diende gelezen te worden*: ut experirentur, an viveret, Plin. Ep. III, 14: libet experiri, quo evaſurus eſt, Plaut. Trin. IV, 2, 39: experiamur, quid poſſit uterque, Virg. Ecl. III, 28: in me ipſo experior, ut (*hoc*) exalbeſcam, Cic. Or. I, 26: experti ſimul, ſi (i. e. an), Valer. Flacc. V, 562: experiemur, utrum cet., Curt. VI, 11 poſt med.: ſeq. Infinit., *bij voorb.* reddere beneficium, Terent. Phorm. III, 3, 5: *ook* ſeq. Accuſat., *bij voorb.* omnia, Terent. And. II, 1, 11. Cic. Or. 1: extrema, Salluſt. Cat. 26 (27): animum alicujus, Quint. V, 7: memoriam, Ibid. XI, 2: aves, Ovid. Faſt. IV, 814: deos iniquos, Ibid. Triſt. III, 2, 27: pueros, Cic. Div. II, 46: Romanos, Nep. Hamilc. 4, i. e. *zich met hun inlaten, met hun vechten*: jus, Cic. Caecin. 12. Pandect. II, 4, 1: *ook enkel* experiri, Ibid. XLVII, 8, 4. Cic. Caecin. 12. (*zie hier na*), *procedeeren: ook heet het verzoeken, beproeven, uitöefenen, ergens gebruik van maken, bij voorb.* libertatem, Salluſt. Jug. 31 (33): imperium, Liv. II, 59: *dus ook* jus, *zie hier voor*: Not. *Het* Particip. experiens *ſtaat ook* Adjective, (1) *bezig, werkzaam, ondernemend, bij voorb.* promtiſſimus homo & experiens, Cic. Verr. IV, 17: vir fortis & experiens, Cic. Cluent. 8, *ten zij het hier is, ervaaren: dus ook* experientiſſimus arator, Cic. Verr. III, 71: experiens arator, Ibid.: vir acer & experiens, Liv. VI, 34: cf. Ovid. Am. I, 9, 32. Pont. II, 7, 11: (2) *ervaaren, ervaaring hebbende, bij voorb.* Ulyſſes, Ovid. Met. XIV, 159, *ten zij het ook werkzaam, bezig, is*: arator, Cic., *zie hier voor*: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* laborum, Ovid. Met. I, 414: *dus ook* expertus ſervitudinis indignitatisque, Liv. XXIV, 22 in.: *dus wil ook* Drakenburg, Liv. IV, 9 poſt med., *lezen* expertam certaminis: b) *Het* Particip. expertus, a, um, *ſtaat dikwijls* Paſſive, *ervaaren, beproefd, bij voorb.* virtus experta, Cic. Balb. 6. Liv. III, 44: dulcedo libertatis, Liv. I, 17: per omnia expertus, Liv. I, 34 extr.: medicina, Plin. H. N. XXIX, 1: induſtria, Suet. Veſp. 4: cf. Tacit. Ann. III, 17: expertiſſimus, Sueton. Tiber. 9: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* expertus belli i. e. in bello, Tacit. Hiſt. IV, 76. Virg. Aen. X, 173: expertum eſt, Gell. XV, 7. Cato R. R. 157 poſt med.: *van daar* 2) *zich met iemand inlaten, twisten, kijven, bij voorb.* cum aliquo, Plaut. Ciſt. II, 1, 11: *van daar* experiri legibus, Nep. Timol. 5: *of* judicio, Cic. Roſc. Com. 9: *of* jure, Cic. Quint. 11: *of* jus, Cic. Caecin. 12. Pandect. II, 4, 1: *ook enkel* experiri, Cic. Quint. 16. Cic. Caecin. 7. Cic. Coel. 8. Liv. XL, 29 extr.: cum aliquo, Cic. Quint. 21, i. e. *gerechtelijk handelen, proces voeren, klaagen, aanklaagen.*

EXPERITUS, i. e. imperitus, Feſt.

EXPERJŪRO, are, i. e. valde juro, Afran. ap. Non. 7. n. 45.

EXPERRECTUS, a, um, *zie* Expergiſcor.

EXPERS, tis, 1) *die aan iet geen deel heeft, niet deelächtig, bij voorb.* periculorum, Cic. ad Div. IV, 14 extr.: conſilii ſui, Cic. Att. VIII, 8: patriae, fama cet., Sall. Cat. 33 (34): amoris i. e. *die er niets van weet*, Plaut. Pſeud. I, 5, 83, *en meermaalen, wanneer het ook dikwils* zonder *kan vertaald worden: ook* ſeq. partis, *door eene overtolligheid, bij voorb.* expers partis de noſtris bonis, Terent. Heaut. IV, 1, 39: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* more eo, Plaut. Amph. II, 2, 81: domo, Ibid. Perſ. IV, 3, 40. 2) *die iet niet heeft, daar van bevrijd, beroofd of ledig is; die zonder iet is: waarom het dikwijls door* zonder *vertaald wordt, bij voorb.* eruditionis, Cic. Or. II, 1: veritatis, Ibid. 19: humanitatis, Cic. Div. II, 38: turpitudinis, Cic. Verr. II, 78, *alwaar ſtaat* nulla vitae pars ſummae turpitudinis eſſet expers: imperii, Plaut. Aſin. III, 2, 1, i. e. *niet onderworpen aan het bevel enz.*: literarum Graecarum, Nep. Praefat., i. e. *onwetend: even dus* amoris, *bij voorb.* expertem te amoris nati habui, Plaut. Pſeud. I, 5, 83, i. e. *heb u de liefde verborgen*: expers fui, i. e. *buiten zich zelven, zich zelven niet magtig*, Senec. Troad. 675. *Ook met den* Ablativus, *bij voorb.* metu, Plaut. Aſin. I, 1, 31: domo, Plaut.: more, Plaut., *zie hier voor*: malitiis, Turpil. ap. Non. 9. n. 10: diis, Lucret. II, 1091: ſomno, Ibid. IV, 1179: unguentis, Catull. 65, 76: fama atque fortunis, Salluſt. Cat. 33 (34). 3) *ook ſtaat het, zoo als ſommige gelooven, in plaats van* expertus, *bij voorb.* vinum maris expers, Horat. Sat. II, 8, 15, i. e. *die over zee gekomen, uitheemsch is: doch anderen verklaaren het, die niet met water gemengd, of door bijmenging van water gemaakt is, waar van* Cato R. R. 24 *en* 105 *ſpreekt*: ſapere noſtrum hoc maris expers, Perſ. VI, 39, i. e. ſapientia transmarina & graeca, quae tali modo mare experta eſt & mare tranſiit: *doch, anderen verklaaren het, uitheemsch*, noſtra, ciſmarina: *anderen nemen* maris *van* mas, *en verklaaren* expers maris *onmanlijk, verwijfd.*

EXPERTĬO, onis, f. *proeve, verzoek*, Vitruv. VIII, 5.

EXPERTUS, a, um, *zie* Experior.

EXPETESSO *of* EXPETISSO, ĕre, *naar iet verlangen koeſteren, verlangen*, aliquid *en* aliquem, Plaut. Mil. IV, 1, 13. IV, 6, 14. Ibid. Rud. I, 5, 1. Trin. II, 1, 4.

EXPĔTO, ivi, itum, 3. *eigenlijk, op iet los gaan, het zij zulks al of niet met goedheid geſchiede, van daar* 1) *iet verlangen, het zij het geſchiede in gedachten, met woorden, met bidden of met geweld: van daar* a) *uitkiezen, bij voorb.* hanc mihi expetivi, Terent. And. IV, 2, 13: b) *verlangen koeſteren, wenſchen, verlangen, bij voorb.* mortem, Cic. Tuſc. I, 48: ſcire aliquid, Terent. Heaut. I, 1, 17: videre, Plaut. Rud. I, 4, 20: divitias, Cic. Off. I, 8: *doch, het kan ook zijn, er naar trachten: dus ook* pecuniam, Cic. Or. II, 40: c) *verlangen, begeeren, vorderen, met goedheid of niet, met bidden of niet, bij voorb.* auxilium ab aliquo, Cic. Manil. 11: aliquem, Ibid. 2: expetere ac poſtulare, Ibid. 19: divitias, Cic. Off. I, 8: pecuniam, Cic. Or. II, 40: aliquid ſumma cupiditate, Cic. Verr. IV, 49: ſin omnia praeſtituto quae ſunt a bonis viris expetenda, Cic. Planc. 1: *doch de* Ed. Graev. *en* Erneſt. *heeft* exſpectanda *uit* 2 Codd., *gevolglijk misſchien zonder reden*: nihil, niſi quod honeſtum ſit, optare aut expetere, Cic. Off. I, 20: ſalutem, auxilium, Terent. And. II, 1, 19: pacem Jovis hoſtiis, Plaut. Amph. V, 1, 75: promiſſum alicujus, Cic. ad Div. VI, 17: jus ab invitis, Liv. III, 40: *van daar* poenas ab aliquo, Cic. Marc. 6. Flacc. 38: *ook* in aliquem, Liv. I, 23, *ſtraffe vorderen, d. i. ſtraffen: doch, het kan ook zijn, oefenen, zie* n. 2: *dus ook* ſupplicium, Liv. XXII, 13. Not. preces expetere i. e. *bidden, bij voorb.* deorum, *de Goden bidden*, Epiſt. Corneliae matris Gracch. in Fragm. Nepot. *Van daar vorſchen, naar iet vragen, iet willen weten*, Valer. Flacc. V, 577: d) *naar iet trachten, bij voorb.* mare medium terrae locum expetens, Cic. Nat. D. II, 45: vitam alicujus, Cic. Dejot. 11, *naar het leven: doch, het kan ook heeten, aantasten, er op los gaan*: divitias, Cic. Off. I, 8: pecuniam, Cic. Or. II, 40, *zie hier voor*:

id expetiviffe, ne cet., Plaut. Caf. II, 7, 7, i. e. *er naar getracht, moeite gedaan heeft*: herba, quae mire capris expetitur, Plin. H. N. XXV, 8 poft med. 2) *nemen, vatten, aangaan, verrichten, bij voorb.* confilia, Plaut. Moft. IV, 1, 4. *befluiten: dus ook* poenas, Cic.: fupplicium, Liv., *zie* n. 1. 3) *zich toedragen*, Plaut. Amph. I, 1, 20. 4) *wedervaaren, gebeuren, op iemand vallen, bij voorb.* mihi illius ira & maledicta expetent, Plaut. Amph. III, 2, 15: fuam culpam in mortalem expetere, Plaut. Amph. I, 2, 33, i. e. *vallen, treffen*: in vigilantes expetunt vifa in fomnis, Plaut. Mil. II, 4, 40; i. e. *gebeuren, uitkomen*: cujus in tergum mendacia expetant, Plaut. Amph. II, 1, 42. 5) aetatem expetit, Plaut. Poen. III, 3, 22, *duurt eeuwig: ten zij bij* expetit *misfchien* poenas *ontbreekt, d. i. wreekt zich, zijn leven lang.*

EXPIATIO, onis, f. *ontzondiging, verzoening, genoegdoening, fatisfactie, bij voorb.* fcelerum, Cic. Leg. I, 14: foederis rupti, Liv. IX, 1: diis violatis expiatio debetur, Cic. Harufp. 10.

EXPIATRIX, icis, f. i. e. quae expiat, Feft.

EXPICTUS, a, um, *zie* Expingo.

EXPILATIO, onis, f. *plundering, berooving, bij voorb.* fociorum, Cic. Off. I, 21 extr. III, 8.

EXPILATOR, oris, m. *een beroover, roover*, Cic. Q. Fr. I, 1, 2. Pandect. XLVII, 18, 1.

EXPILO, avi, atum, are, *uitplunderen, berooven, bij voorb.* aerarium, Cic. Parad. VI, 1: armarium, Cic. Cluent. 64: regem, Cic. Verr. IV, 27 extr.: focios, Cic. Manil. 19: fana, Cic. Off. III, 23: thefauros, Liv. XXXI, 12 in.: lagenam, Petron. 22, i. e. *heimlijk uitdrinken*: rem hereditariam, Pandect. XXIX, 2, 21: hereditatem, Ib. XLVII tit. 19.

EXPINGO, inxi, ictum, 3. *fchilderen*, 1) *met verw, fchilderen, befchilderen, vernisfen, verfraajen*: peticula (i. e. *de fchepen*), Plin. H. N. XXXV, 7: genas, Martial. VII, 82, 2: cutem, Ib. XVIII, 52, 8. 2) *met woorden, d. i. naauwkeurig befchrijven, bij voorb.* motus hominum, Cic. Tufc. V, 39.

EXPINSO, ere, *verftampen, maalen, bij voorb.* far, Cato R. R. 2.

EXPIO, avi, atum, are, 1) *iet, door ondeugd of misdaad bezoedeld, zuiveren, ontzondigen, bij voorb.* metuo, te atque iftos ut expiare poffis, Plaut. Moft. II, 2, 34: forum a fceleris veftigiis, Cic. Rab. perd. 4: forum, Cic. Phil. I, 12: arma, Horat. Od. II, 1, 4: civitatem, Flor. I, 13 extr. 2) *iemand van de ftraffe door zekere genoegdoening bevrijden, ontzondigen, bij voorb.* filium pecunia publica, Liv. I, 26: puerum, Perf. II, 34: civitatem, Flor. I, 13 extr.: *van daar* a) *weder goed maken, door eene genoegdoening, bij voorb. beftraffing enz.: voldoening* (fatisfactie) *geven, vergelden, bij voorb.* fcelus fupplicio, Cic. Harufp. 16: legatorum injurias, Liv. I, 14: regni infamiam, Juftin. III, 2: poenitentiam fupplicio, Tacit. Hift. IV, 11: errata, Cic. Harufp. 11: facrum commisfum, Cic. Leg. II, 9: quae violata funt, expiabuntur, Cic. Att. I, 17 poft med.: tua fcelera dii in noftros milites expiaverunt, i. e. puniendis militibus noftris, Cic. Pif. 35: eft[illegible] detrimentis, Plin. Ep. VIII, 16: cupiditatem vinco, Plin. Paneg. 31, i. e. *ftraffen*: *van daar* b) *ftraffen, bij voorb.* fcelus, Liv. XXIX, 17: cupiditatem vinco, Plin. Paneg. 33. 3) rem, *wegens eene zaak, die iet kwaads betekenen kon, eene godsdienftige handeling oeffenen of verrichten, bij voorb.* offeren enz.: gewoonlijk het kwaad afwenden, *bij voorb.* prodigium, Liv. XXII, 21 extr. *en* 39 med.: cf. Cic. Div. II, 63: vocem nocturnam, Liv. V, 50: ceterа, Cic. Harufp. 11: facrum commisfum, Cic. Leg. II, 9: quae violata funt, expiabuntur, Cic. Att. I, 17 poft med.: fcelus, Horat. Od. I, 2, 29: deteftationem victima, Ibid. Epod. V, 90. 4) *iet weder goed maken, vergoeden, d. i. weder te recht brengen, herftellen, bij voorb.* incommodum virtute, Caef. B. G. V, 52: cladem victoriis, Flor. I, 12: 5) *bevredigen, ftillen, bij voorb.* cupiditates, Cic. Provinc. 1: dolorem, Hirt. B. G. VIII, 48: egeftates, Cic. Phil. XIV, 2: 6) *bevredigen, verzoenen, bij voorb.* manes interfectorum, Cic. Pif. 7 extr.: tutelam navis, Petron. 105: iram, Senec. Octav. 859.

EXPIRO, *zie* Exfpiro.

EXPISCOR, atus fum, ari, *uitvisfchen, onderzoeken, navorsfchen, bij voorb.* omnia me ab illo expifcatum, Cic. ad Div. IX, 19: expifcare, quafi non nosfes, Terent. Phorm. II, 3, 35: nihil expifcatus eft, Cic. Pif. 28, i. e. *heeft niets onderzocht, of heeft het niet onderzocht.*

EXPLANABILIS, e, 1) *verklaarbaar, duidlijk te maken*: 2) *duidlijk, bij voorb.* vox, Senec. de ira I, 3.

EXPLANATE, *duidlijk, bij voorb.* fcribere, Gell. XVI, 8: explanatius, Cic. Or. 33.

EXPLANATIO, onis, f. *eigenlijk de rechtof gelijkmaking van eene kromme, hokkige, of onrechte zaak: van daar de duidlijkmaking eener zaak: van daar* 1) *de verklaring, uitlegging, bij voorb. van eenen droom, Orakel, ftelling enz.*, Cic. Div. I, 51. Cic. Or. III, 53. Auct. ad Her. IV, 16. Plin. H. N. X, 68: animi, i. e. *der gedachten*, Plin. H. N. XI, 51 extr.: religionis explanatio, Cic. Harufp. 7 in. Ed. Ern. ft. 2) *duidlijke uitfpraak, bij voorb.* verborum, Quintil. X, 3, 33: dentes cum defuere, explanationem omnem adimunt, Plin. H. N. VII, 16, i. e. *het duidlijk fpreken.*

EXPLANATOR, oris, m. *een die iet duidlijk maakt, uitlegger, verklarer, bij voorb.* explanatores, fcil. oraculorum, fomniorum, Cic. Div. I, 51.

EXPLANO, avi, atum, are, *eigenlijk, effen maken, vlak maken: van daar* 1) *uitbreiden, bij voorb.* cortex explanatus, Plin. H. N. XVI, 8. 2) *duidlijk maken, bij voorb.* interpretando *door het te verklaaren*, Cic. Brut. 41: *van daar* a) *verklaaren*, Cic. Off. I, 27 *en* 8. Cic. Or. II, 19. Cic. Fin. II, 19: b) *verhaalen*, Salluft. Cat. 4. Terent. Phorm. II, 3, 33. Plin. H. N. VI, 23: c) *duidlijk uitfpreken, bij voorb.* verba, Plin. Paneg. 64: *van daar* explanatus, a, um, *duidlijk, bij voorb.* vocum impresfio, Cic. Acad. I, 5.

EXPLANTO, are, *een gewas of plant uit de aarde uitfcheuren, bij voorb.* quidquid viret, explantare, Colum. IV, 27 extr.: ne ventis explantentur, Ibid. 14.

EXPLAUDO, fi, fum, 3. i. q. explodo, *door klappen verjaagen, bij voorb.* gallinaceos explaudentibus alis cet., Lucret. IV, 714.

EXPLEMENTUM, i, n. *het geen, daar men iet mede aanvult, middel van opvulling of verzadiging, opvulling, bij voorb.* cacumina arborum effe explementum ventris, Senec. Ep. 110 poft med.: quaerere explementum inanimentis, i. e. *den buik maar willen vullen*, Plaut. Stich. I, 3, 19: Virgilium debuiffe defînere, quod fequitur: Et in decimum cet., explementum effe, Senec. Suafor. 2 extr.

EXPLENDESCO, *zie* Exfplendefco.

EXPLENUNT i. e. explent, Feft.

EXPLEO, evi, etum, 2. *opvullen, vervullen, vol vullen, bij voorb.* foffam aggere, Caef. B. G. VII, 79: mundum omnibus bonis, Cic. Univ. 32: dum ftribo, explevi totas ceras quatuor, Plaut. Curc. III, 40: rimas, Cic. Or. 69: vulnera, Plin. H. N. XXXV, 6, i. e. *wieken, die er ingaan*: *dus ook* cicatrices, Ibid. XXXVI, 21 extr.: *en* alopecias, Ibid. XXXIV, 18 med.: *dus ook Tropisch*, animum gaudio, Terent. Andr. II, 2, 2: fententias mollioribus numeris, Cic. Or. 12: *van daar Tropisch, opvullen, uitmaken, bereiken, bedragen, bij voorb.* cum pampini quatuor digitos longitudine explèverint, Plin. H. N. XVIII, 17 med.: menfuram, Ibid. XIV, 8: aurum, quod fummam talenti Attici expleret, Liv. XXXVIII, 24: omnis numerus explebat amplius octoginta millia, Vellej. II, 110: *van daar* 1) *voldoen, vervullen, bij voorb.* officium, Cic. fil. in Cic. Ep. Div. XVI, 28: munus fufceptum, Cic. Provinc. 14: omnem expectationem desiderii noftri, Cic. Orat. 47: conditionem, Pandect. XL, 7, 4: mandatum, Ibid. XVII, 1, 27: fpem, Juftin. XXII, 8: defiderium, Liv. I, 9 extr.: 2) *bevredigen, verzadigen, bij voorb.* avaritiam pecunia, Cic. Rofc. Am. 52: fitim, Cic. Senect. 8: famem, Phaedr. IV, 17, 51: cupidinem, Lucret. IV, 879: defiderium, Liv. I, 9: odium, Liv. IV, 32. Cic. Mil. 29: cupiditates, Cic. Partit. 27: *ook aliquem, bij voorb.* ne fcribendo te expleam, Cic. ad Div. II, 1: expleri mentem nequit, Virg. Aen. I, 713 (717): fe *zich verzadigen*, Celf. I, 2 extr. Plaut. Capt. III, 16: ut me unum expleant, Terent. Heaut. I, 1, 77, i. e. *mijnen wil te voldoen* [illegible] *mijnen zin bekomen: van daar* animum *zijnen of iemands luft voldoen, zijnen of iemands moed koelen*, Terent. Andr. I, 2, 17. Ibid. Hec. V, 1, 29. V, 2, 17. Cic. Dom. 17: *ook met den Genitivus in plaats van den Ablativus, bij voorb.* ultricis flammae, Virg. Aen. II, 586: 3) *volledig maken, vol maken, bij voorb.* numerum, Liv. V, 10. XXIV, 11, *het getal vol maken: dus ook* centurias non explere, Liv. XXXVII, 47: *of* tribus, Liv. III, 64, i. e. *het behoorlijk getal van ftemmen niet hebben.* 4) *vervullen, of volledig maken, vergoeden, bij voorb.* legiones, Liv. XXIII, 22: fenatorum cenfum, Vellej. II, [illegible]: explevit, quod utrique deeffet, Cic. [illegible] 42: fons explens vicem [illegible], Plin. H. N. XXXI, 2: quod deperditum, expletur, Caef. B. G. [illegible]: damna, Liv. III, 68: 5) *eene zaak zoo, als [illegible] [illegible] gebracht te worden [illegible] haare hoogte, grootte [illegible] [illegible] volkomen maken, [illegible] brengen, bij voorb.* [illegible], Cic. [illegible] 10: fcil. [illegible] circuitum, Caef. B. G. VII, [illegible]: [illegible] i. e. *tot ftand brengen of [illegible]*, Vellej. II, 23: vitam [illegible] i. e. *geheel volkomen gelukkig maken*, Cic. Fin. II, 19: *van daar* expletus, a, um, *volledig, geheel, volkomen, bij voorb.* fen-

forma honestatis, Cic. Fin. II, 15: expletus omnibus suis partibus, Ib. III, 9, i. e. *naar alle zijne deelen*: *dus ook* expletus omnibus suis numeris & partibus, Cic. Nat. D. II, 13, *alwaar* numeris *zou kunnen weg blijven*. 6) *vervullen*, *ten einde brengen*, *eindigen*, *bij voorb.* annos fatales, Tibull. I, 4, 63: laborem, Vellej. II, 23, *zie hier voor*: ducentos annos, Plin. H. N. VII, 48: mortalitatem, Tacit. Ann. VI, 50: quinque orbes cursu. Virg. Aen. XII, 763, i. e. *doorlopen*. Not. *sommigen gelooven, dat het ook betekent*, *verminderen*: *maar het is niet nodig*, *bij voorb.* a) explebo numerum, Virg. Aen. VI, 545, i. e. *ik zal mijn verlaten getal*, *daar ik tot behoor*, *weder vervullen*, *d. i. ik zal van hier weg en tot hun gaan*. b) ciboria exple Massico, Horat. Od. II, 7, 21, i. e. *schenk vol in*, *vul enz.* c) exple animum iis, Terent. Hec. V, 1, 29, i. e. *doe hun zin*, *voldoe hunnen wil*, *of ook vervul hunnen moed*, *maak hun volkomen*: lacrymis expletur dolor, Ovid. Trist. IV, 3, 38, i. e. *wordt verzadigd*. *Evenwel staat* navibus explebant sese, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 545, i. e. exibant, *alwaar het gevolglijk eene vermindering aanduidt*: *ook heeft* Hard. Plin. XI, 19 in., *alwaar in andere* Edd., *bij voorb.* Elzev., *staat*: sunt & operis morbi, cum favos non explent (apes) cet., *in den Tekst genomen* cum favos explent: *indien deze lezing goed is*, *dat is*, *als* Plinius *zoo geschreven heeft*, *dan was* explent i. q. minuunt. Not. Cic. Agr. II, 36 in. *staat*: ut vetera vectigalia venderetis & expleretis nova, *alwaar misschien* expilaretis, *het welk ook* Graevius *goedkeurt*, *moet gelezen worden*, i. e. diriperetis.

EXPLETIO, onis, f. *vervulling*, *voldoening*, *verzadiging*, *bij voorb.* Cic. Fin. V, 14.

EXPLETUS, a, um, *zie* Expleo.

EXPLICABILIS, *verklaarbaar*, *bij voorb.* mensura, Plin. H. N. IV, 13.

EXPLICATE, 1) *ontwikkeld*, 2) *duidlijk*, *bij voorb.* dicere, Cic. Or. III, 14.

EXPLICATIO, onis, f. 1) *ontvouwing*, *ontwikkeling*, *losmaking*, *bij voorb.* rudentis, Cic. Div. I, 56: *van daar* 2) *ontwikkeling*, *Tropisch*, *d. i. verklaring*, *uitlegging*, *duidlijke voordragt*, *bij voorb.* fabularum, Cic. Nat. III, 24: cf. Cic. Fin. III, 4. Or. II, 27.

EXPLICATOR, oris, m. *die iets ontwikkelt*, *duidlijk voordraagt*, *uitlegger*, *verklaarer*, Cic. Invent. II, 2. Cic. Or. 9.

EXPLICATRIX, icis, f. *verklaarster*, *duidlijke voordraagster*, Cic. Acad. I, 8.

EXPLICATUS, us, m. 1) *het van een wikkelen*, *het van een doen*, *bij voorb.* alternus crurum explicatus, Plin. H. N. VIII, 42 extr., i. e. *het werpen der pooten, bij de paarden*. 2) *verklaring*, Cic. Nat. D. III, 39 extr.

EXPLICITUS, a, um, *zie* Explico.

EXPLICO, avi, atum, *en* ui, itum, are, *ontvouwen*, *het geen saamgerold*, *saamgevouwen*, *saamgetrokken of saamgevoegd*, *of anders ingewikkeld was*, *uit een wikkelen*, *loswikkelen*, *losmaken*, *uit een doen*, *bij voorb.* volumen, Cic. Rosc. Am. 35, *het boek opslaan*: plagas *netten*, Martial. I, 56, 8: fusos, Ib. IV, 54 extr., i. e. *het gesponnen van de spoel losmaken*: mercem, Petron. 14, i. e. *van een doen*: *dus ook* vestem, Cic. Or. I, 35: capillum pectine, Varr. L. L. IV, 29: apes difficile se a lanis ovium explicantes, Plin. H. N. XI, 18: se ex laqueis, Cic. Verr. V, 58: *van daar* frontem, i. e. *ophelderen*, *ontrimpelen*, Horat. Od. III, 29, 16. Sat. II, 2, 125: orbes *van eene slang*, Ovid. Met. XV, 720: velum, Plaut. Mil. IV, 8, 7: pontem, Sallust. Fragm. ap. Arus. (p. 1002 Ed. Cort.): da operam, ut te explices, huc quam primum venias, Pompej. ad Domit. 3 in Cic. Ep. ad Att. VIII post Ep. 12: *van daar* 1) *Tropisch*, *ontwikkelen*, *ontbinden*, *bij voorb.* captiones, Cic. Div. II, 17. 2) *uitbreiden*, *uitstrekken*, *van één doen*, *bij voorb.* ordines, Liv. II, 46. III, 60, *de gelederen van een leger*: agmen, Liv. XXX, 5: copias, Liv. IV, 21: naves, Hirt. Alex. 14: ordinem navium, Liv. XXXVII, 23: equites se explicare coeperunt, Caes. B. C. III, 93: equitatum, Auct. B. Afric. 69: frondes, Virg. Georg. II, 335: mare, Senec. Herc. Oet. 415, i. e. *bedaard maken*: montes se explicant, Plin. H. N. V, 29 extr.: capillum pectine, Varr. L. L. IV, 29: vestem, Cic. Or. I, 35, i. e. *uitpakken*, *van één doen*: pontem, Sallust., *zie hier voor*: diffusas ubi porticus explicat umbras, Martial. de spectac. 2, 9: Capua planissimo in loco explicata, Cic. Agr. II, 35, *uitgebreid*, *ruim gebouwd*: *van daar Tropisch*, *uitbreiden*, *vergrooten*, *bij voorb.* rem meam, Plaut. Poen. III, 5, 5. Not. explica intelligentiam tuam, Cic. Off. III, 20, *wek op*, *span in*, *gebruik uw verstand*: pennas, Ovid. Am. II, 6, 55. 3) *ontwikkelen*, *d. i. van zwarigheden of verwarringen bevrijden*, *in goeden staat stellen*, *in orde brengen*, *reguleeren*, *bij voorb.* provinciam, Cic. Manil. 11. Cic. ad Div. III, 2 in.: res, Caes. B. C. III, 75: rem frumentariam, Hirt. B. G. VIII, 4: negotia alicujus, Cic. ad Div. XIII, 26. Att. V, 72: sumtus, Hirt. Alex. 34, i. e. *reguleeren*, *bezorgen*: *ook in 't gemeen*, *bevrijden*, *redden*, *bij voorb.* explicatus gravi valitudine, Senec. Tranq. 2.: *van daar* ratio salutis explicata, Cic. ad Div. VI, 1, *uitgemaakt*, *genoegzaam zeker*, *van zwarigheden vrij*: *van daar* explicatus, a, um, *zonder zwarigheid*, *zonder duisterheid*, *duidlijk*, *bij voorb.* literae, quibus nihil potest esse explicatius, Cic. Att. IX, 7. 4) *ontwikkelen*, *d. i. verklaaren*, *betoogen*, *voordragen*, *verhandelen*, *verhaalen*, *bij voorb.* de praemiis, Cic. Invent. II, 37: orationem i. e. *opzeggen*, *of opstellen*, *voortbrengen*: de scorpionibus, Vitruv. X c. ult.: quid in mentem veniat, explicabo, Cic. Att. VIII, 3: vitam alterius totam, Cic. in Caecil. 8: sententiam suam, Cic. Fin. I, 21: de aegritudine, Cic. Tusc. III, 6: philosophiam, Cic. Div. II, 2: verbum, Cic. Partit. 36: se dicendo, Cic. Flacc. 4: deos, Cic. Nat. D. III, 39: *van daar* explicatus, a, um, *duidlijk*, *bij voorb.* nihil explicatius, Cic. Att. IX, 7. 5) *ontwikkelen d. i. uitslag bij eene zwaare zaak geven*; *zeggen*, *wat men te doen heeft*, *bij voorb.* explica hoc, Cic. Att. XVI, 8: hoc mihi explices, Ibid. XIII, 18. 6) *ontwikkelen d. i. uitvinden*, *bij eene moeilijke zaak*, *bij voorb.* ut non explicarem, quid esset factu, Cic. ad Div. VII, 3 in.: Verrutios explicabam, Cic. Verr. IV, 61: 7) *betaalen*, *bij voorb.* nomen i. e. *de schuld*, Cic. Att. XIII, 29 *tweemaalen*. cf. V, 5 extr.: pecuniam, Pandect. XLII, 1, 31. 8) *uitvoeren*, *tot stand brengen*, *maken*, *bij voorb.* consilium, Cic. ad Div. XIV, 12. Caes. B. C. I, 78: fugam, Liv. I, 30 extr., i. e. *vluchten*; *alwaar staat* nec fuga explicari poterat i. e. *zij konden ook niet vluchten*, *de vlucht kon niet volbracht worden*: *dus ook* explicuit fugam, Phaedr. IV, 6, 15: iter commode explicui, Plin. Ep. VIII, 1, i. e. *gemaakt of geëindigd*: elegos i. e. *maken*, Ib. VII, 4: bellum, Flor. I, 17: explicat & coenas unica mensa duas i. e. *maakt twee maaltijden*, *van een gerecht maakt hij er twee*, Martial. I, 104, 8: de hortis explica i. e. *breng het tot stand*, Cic. Att. XII, 29: mandata, Ib. XIV, 23: neglectum — explicatum est, Cic. Div. I, 45, i. e. *is voltrokken*: *van daar* a) *in oefening brengen*, *bij voorb.* Kngu wandenae, Cic. ad Div. IX, 25: praecepta, Cic. Or. III, 26: b) *ten einde brengen*, *voltooijen*, *bij voorb.* mandata, Cic. Att. XIII, 23: iter, Plin. Ep., *zie hier voor*. 9) *overzetten*, *bij voorb.* orationes Graecorum, Cic. Or. I, 34. *Het* Particip. Explicatus *of* Explicitus, a, um, *heeft alle deze beteekenissen*: *het staat ook* adjective, *bij voorb.* explicitius videbatur, Caes. B. C. I, 78, i. e. *doenlijker*: nihil explicatius, Cic., *zie hier voor*.

EXPLODO, si, sum, 3. *door klappen uitjaagen*, *uitklappen*, *bij voorb.* Aesopum, Cic. Or. I, 61. Cic. Parad. 3 extr. Horat. Sat. I, 10, 77: *van daar* 1) *in 't gemeen uitjaagen*, *bij voorb.* aliquem sibilis, Cic. Rosc. Com. 11: in Arpinos — explodam hominem, ut villicetur, Afran. ap. Non. c. 2. n. 897, i. e. *uitdrijven*, *jaagen*: alios — in arenam aut litus, Senec. ad Marc. 10: 2) *verwerpen*, *afkeuren*, aliquid, Cic. Cluent. 31: sententiam, Cic. Fin. V, 8: genus divinationis, Cic. Div. II, 41.

EXPLORATE, *met zekerheid*, *zeker*, *bij voorb.* scribo, Cic. Q. Fr. II, 15 extr.: navigare, Cic. ad Div. XVI, 8: res satis explorate percepta, Cic. Nat. D. I, 1: non solum bene sperare, sed explorate judicare volumus, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8: exploratius promittere, Cic. ad Div. VI, 1 post med.

EXPLORATIO, onis, f. *onderzoeking*, *naarspouring*, Tacit. Hist. III, 54: furculi, Colum. III, 9 med.

EXPLORATOR, oris, m. *een naarspoorer*, *opzoeker*, *onderzoeker*, *verspieder*, *bij voorb.* viae, Suet. Tiber. 60: cf. Plin. H. N. VI, 29 extr. Plaut. Pseud. IV, 7, 71: *bijzonder in den oorlog*, *kundschapper*, *verspieder*, *spion*, Caes. B. G. I, 12 *en* 22. II, 17. Curt. III, 13 in.: eques, Sil. XVI, 80. Not. adjective, exploratores focos, Martial. VIII, 51, 4: ignes, Claudian. Praef. ad III Consul. Honor. 11: eques, Sil. XVI, 80.

EXPLORATORIUS, a, um, *tot naarspooren*, *of kundschap dienstig*, *bij voorb.* scapha, Veget. de re mil. V, 71 (IV, 37): corona, Suet. Calig. 45.

EXPLORO, avi, atum, are, *naarspooren*, *onderzoeken*, *bespieden*, *kundschap nemen*, *kundschap inwinnen*, *bij voorb.* rem, Cic. Att. VI, 8: de voluntate alicujus, Nep. Hann. 2: consilium hostium, Hirt. B. G. VIII, 18: Africam, Cic. Manil. 12: itinera egressusque ejus, loca atque tempora, Sallust. Jug. 35 (39): ambitum Africae, Plin. H. N. V, 1: iter caecum motu, Ovid. Met. X, 455: fugam domini, Cic. Verr. V, 17: portas, Virg. Aen. IX, 169: lupus insidias explorat ovilia circum, Ib. Georg. III, 537, i. e. *ziet*, *hoe hij in den schaapsstal komen kan*: explorare, utrum cet., Colum. XII, 21: explorato, profectos amicos i. e. *na bekomen*

men tijding of bericht, dat enz., Tac. Hist. II, 49: ante explorato & subsidiis positis cet., Liv. XXIII, 42, i. e. *na ingenomen kondschap*: *van daar* exploratus, a, um, *uitgevorscht*, *onderzocht*: *van daar genoegzaam*, *zeker*, *bij voorb.* deus habet exploratum, fore se cet., i. e. *weet zeker*, Cic. Nat. D. II, 19: pro explorato habebat, *hield het voor zeker*, *geloofde zeker*, Caes. B. G. VI, 5: mihi exploratum est, ita esse, Cic. ad Div. II, 16 extr., i. e. *ik weet zeker*: mihi esset exploratissimum, Cic. red. Quir. 6: cui posset exploratum esse de sua sanitate? Cic. Acad. IV, 17 extr.: res exploratae, Liv. XLII, 13: consulatus, Cic. Mur. 24: literae exploratae a (i. e. *ten aanzien*) timore, Cic. Att. III, 17: *van daar* 1) *opzoeken*, *bij voorb.* locum castris idoneum, Caes. B. C. I, 81. 2) *verzoeken*, *beproeven*, *op de proef stellen*, *bij voorb.* animos, Liv. XXXVII, 7. Ovid. Art. I, 456. Tac. Hist. I, 15: bonitatem panis gustu suo, Colum. I, 8 extr.: robora, Virg. Georg. I, 175: fidem alicujus, Lucan. VIII, 582.

EXPLOSĬO, onis, f. *uitklapping*, *afkeuring*, *uitjouwing*, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 11.

EXPLOSUS, a, um, *zie* Explodo.

EXPOLIO, are, *zie* Exspolio.

EXPŎLĬO, ivi, itum, 4. *eigenlijk polijsten*: *van daar* 1) *glad maken*, *bij voorb.* libellus pumice expolitus, Catull. Carm. 1, 2: scabritiem, Plin. H. N. XXIV, 4: dens expolitior, Catull. 39, 20. 2) *zuiveren*, *bij voorb.* frumentum, Colum. II, 21 extr. 3) *opschikken*, *verfijnen*, *oppoetsen*, *een schoon voorkomen geven enz.*, *bij voorb.* vestes cute erinacei, Plin. H. N. VIII, 37: consilium, Plaut. Poen. I, 1, 60: nunquam concessavimus lavari, fricari, poliri, expoliri, Plaut. Poen. I, 2, 10: jura & leges, Ibid. Most. I, 2, 45: aliquem doctrinis, Cic. Or. III, 34: nihil omni ex parte perfectum natura expolivit, Cic. Invent. II, 1: nox te expolivit, hominemque reddidit, Cic. Or. II, 10: vir omni vita atque victu excultus atque expolitus, Cic. Brut. 25: graeca doctrina expolitus, Gell. XV, 11: *van daar blanketten*, Terent. Heaut. II, 3, 49: villae expolitissimae, Scip. ap. Gell. II, 20.

EXPŎLĪTĬO, onis, f. *polijsting*, *oppoetsing*, *opsmukking*, *beschaving*, *bij voorb. in gebouwen*, parietum, Vitruv. VI extr. VII Praef. extr.: urbana, Cic. Q. Fr. III, 1, 2, i. e. *van een gebouw in de stad*: cf. Ib. Ep. 3 in: *ook van andere dingen*, *bij voorb. der reden*, *bij voorb.* oratio — ornata & artificio quodam & expolitione distincta, Cic. Or. I, 12: in numero autem expolitio, Cic. Or. 55: inventi, Cic. Inv. I, 40 extr.: cf. Auct. ad Her. IV, 42.

EXPONO, sui, situm, 3. 1) *uitzetten*, *wegzetten*, *bij voorb. een kind*, *dat men niet opvoeden wil*, *te vondeling leggen*, Terent. Heaut. IV, 1, 37. Liv. I, 4. Plaut. Cist. I, 3, 18. Suet. Claud. 27: *van daar* 2) *wegmaken*, *wegstooten*, Plaut. Cas. IV, 4, 27. Ib. Truc. III, 1, 14: b) *onteeren*, *bij voorb.* nomen, Lactant. I, 7. 2) *buiten zetten*, *uitzetten*, *bij voorb. uit een schip*, *of ontladen*, *bij voorb.* Themistoclem, Nep. Them. 8: frumentum, Cic. Off. III, 12: exercitum, Caes. B. C. III, 29: in litore, Justin. XXII, 5: in terram, Caes. B. C. I, 31: milites ex navibus, Caes. B. G. IV, 37: socios de puppibus altis, Virg. Aen. X, 287: trans fluvium vatemque virumque informi (in) limo, glaucaque exponit in ulva, Ib. VI, 416: *van daar* a) *openlijk heen zetten*, *opzetten*, *bij voorb. ten toon*, *bij voorb.* vasa, Cic. Mur. 36. Verr. IV, 16: herbam in sole, Colum. XII, 28: pingi gladiatoria munera atque in publico exponi coepta, Plin. H. N. XXXV, 5: ad oculos, Gell. IX, 7: cf. Ovid. Pont. III, 1, 49: *of openlijk voorleggen*, *voor oogen leggen*, *bij voorb.* praedam, Liv. III, 10: indicia, Cic. Catil. III, 6: copias i. e. *zeggen*, *welke troepen men heeft*, Caes. B. C. I, 6: vitam suam ad imitandum juventuti, Cic. ap. Non. 2. n. 375: ante oculos, Cic. Rosc. Am. 12: *dus ook* praemia alicui, Cic. Or. I, 4 extr. Cic. Quint. 23, *voorstellen*: factum, i. e. *voorstellen*, *ter navolging*, Cic. Phil. II, 44: *van daar* mors exposita, i. e. *op handen zijnde*, Cic. Phil. VIII, 10 Ed. Ern., *andere* Edd. *hebben* proposita: b) *bijzonder*, *door woorden voor oogen leggen of toonen*, *d. i. verhalen*, *betoogen*, *verklaaren*, *duidlijk opzeggen*, *bekend maken*, *voordragen*, *handelen*, *verhandelen*, *bij voorb.* narrationem, Cic. Or. 62: vitam alicujus, Cic. in Caecil. 8: mores Grajorum, Nep. Praef.: mandata in senatu, Cic. Or. II, 12: artes rhetoricas, III, 20: versibus exposuit, qui honore ceteros — praestiterunt, Nep. Att. 18: exponam, quid senatus censuerit, Cic. Cat. III, 6: orationem, Cic. Or. I, 53, i. e. *bekend maken*: rem pluribus verbis, Cic. Fin. III, 4: breviter, Cic. Pis. 3: de quo coeperam exponere, Cic. ad Div. I, 9 med.: de quo modo exposuit, Cic. Or. I, 22: copias, i. e. *voor oogen stellen*, Caes. B. C. I, 6: ante oculos, Cic. Rosc. Am. 12: de vita imperatorum, Nep. Praef.: *van daar*, *beloonen*, *bij voorb.* praemium, Cic. Quint. 23, *zie hier voor*: quod ei Iccce exposuisti, Cic. Att. V, 4 extr.: *daar voor staat* Ibid. 1 in. aperuisti. 3) *bloot stellen*, *onderwerpen*, *prijs geven*, *bij voorb.* exercitum hosti, Flor. III, 11: provincias barbaris nationibus, Tacit. Hist. III, 5: expositus solibus locus, Plin. H. N. XV, 5: ad omnium convicia expositus, Sueton. Caes. 49. 4) *openen*, *van daar* expositum limen, Stat. Sylv. I, 2, 34, i. e. *open*: *van daar* expositus, a, um, *voor ieder welvoegzaam*, *inschiklijk*, *liefdalig*, *bij voorb.* mores, Stat. Sylv. V, 3, 246: est enim obvius & expositus, Plin. Ep. I, 10 in. 5) *gemeen maken*: *van daar* expositus, a, um, *gemeen*, *slecht*, Juvenal. VII, 54: *ook gemeen d. i. spraakzaam*, *bevallig*, *bij voorb.* mores, Stat., *zie hier voor*: obvius & expositus, Plin. Ep., *zie hier voor*.

EXPŎPŬLĀTĬO, onis, f. *berooving*, *plundering*, Colum. III, 2 med.

EXPORGO *voor* exporrigo, *zie* Exporrigo.

EXPORRECTUS, a, um, *zie* Exporrigo.

EXPORRĬGO, exi, ectum, 3. *uitstrekken*, *uitrekken*, *bij voorb.* lumbos, Plaut. Pseud. Prol. 24: se, Plin. H. N. IX, 30. XI, 48: *van daar* a) *uitbreiden*, *uitstrekken*, *bij voorb.* equites in longitudinem, Auct. B. Afric. 78: munitiones, Ibid. 42: montes se exporrigunt, Mela I, 19 post med.: sesamum exporrigere in sole super lintea, Plin. H. N. XVIII, 10 extr.: labellum, Pers. III, 82: *van daar*, *Tropisch*, menses & annos, Senec. de brev. vit. 9: b) *ontrimpelen*, *bij voorb.* exporge (*voor* exporrige) frontem, Terent. Ad. V, 3, 53, *ontrimpel uw voorhoofd*, *d. i. wees vriendelijk*.

EXPORTĀTĬO, onis, f. 1) *het uitvoeren*, *de uitvoer*, *bij voorb. van waaren*, Cic. Off. II, 3 extr. 2) *de ballingschap*, Senec. de Tranquill. 11.

EXPORTO, avi, atum, are, *uit- of buiten dragen*, Cic. Verr. IV, 10 med.: taurus, qui exportavit per mare a Phoenice Europam, Varr. R. R. II, 5: cf. Virg. Georg. IV, 255: res (*het vermogen*) ad vos deportatur, Plaut. Truc. II, 2, 56: *van daar* 1) *uitzenden*, *uitvoeren*, *uitbrengen*, *buiten voeren*, *bij voorb. waaren in andere landen*, *ergens heen brengen of voeren*, *bij voorb.* aurum ex provinciis Hierosolyma, Cic. Flacc. 28: multitudo rerum (*waaren*), quae exportantur (*uitgevoerd worden*), Cic. Manil. 6: res ad vos exportatur, Plaut., *zie hier voor*: manus gravidas foras exportet, Plaut. Truc. I, 2, 1: vehiculo exportatus, Justin. XI, 15: Phoenices mercaturis inexplebiles cupiditates omnium rerum exportaverunt in Graeciam, Cic. in Fragm. ap. Non. 5. n. 34. 2) *wegzenden*, *bij voorb.* in ultimas terras, Cic. Verr. I, 15.

EXPOSCO, poposci, 3. 1) *iet van iemand begeeren*, *het zij verzoeks wijze of niet*: *bijzonder verzoeks wijze*, *bij voorb.* victoriam a diis, Caes. B. C. II, 5: misericordiam, Cic. Mil. 34, i. e. *daar om bidden*, *verlangen*: audire iterum labores exposcit, Virg. Aen. IV, 78, i. e. *verlangt*: acriter, Tac. Hist. IV, 19: pacem precibus, Liv. I, 16, i. e. *daar om verzoeken*: plebem precibus, Liv. II, 35, i. e. *verzoeken*, *bidden*: quod deos expoposci, Liv.: *van daar* 2) *zich laten overleveren*, *zich uitbidden*, *afvorderen*, *bij voorb.* Nep. Them. 8. Ib. Hann. 7. Liv. XXXVIII, 31 *en* 33: ad poenam, Tacit. Hist. I, 58.

EXPŌSĬTE, *klaar duidelijk*, *bij voorb.* ostendere, Gell. III, 2.

EXPOSITICIUS *of* EXPOSITITIUS, a, um, *uitgezet*, *weggezet*, *bij voorb.* puella, Plaut. Cas. Prol. 70.

EXPŌSĬTĬO, onis, f. 1) *uitzetting*, *wegzetting*, *bij voorb.* infantis, Justin. I, 4 *en* 5. 2) *voorstelling*, *voor oogen stelling*, *verklaring*, *duidlijk making*, *bekendmaking enz.*, *bij voorb.* sententiae suae, Cic. Or. III, 52: rerum, Cic. Or. 63: narratio est rerum gestarum expositio, Auct. ad Her. I, 3: narratio simplicem & dilucidam expositionem debet habere, Ibid. II, 2: expositio est, cum res — exponimus breviter cet., Ibid. I, 10: *men ziet*, *dat verhaling er ook in ligt*: intelligere scriptorum voluntatem & expositionem, Auct. ad Her. II, 10, i. e. *verklaring*, *wilsmeening*, *voordragt enz.*: *van daar verhaling*, *verhaal*, Quintil. III, 9. IV, 1 *en* 2.

EXPOSITITĬUS, a, um, *zie* Expositicius.

EXPOSĬTUS, a, um, *zie* Expono.

EXPOSTULĀTĬO, onis, f. 1) *vordering*, *eisch*, Liv. XXXV, 17 in. nunc querelas nunc expostulationes. 2) *bekommer met iemand*, *bij voorb.* cum aliquo, Cic. Q. Fr. II, 1 in.: facere expostulationem, Cic. Cluent. 59: cf. Cic. Dom. 7. Tacit. Ann. I, 13.

EXPOSTŬLO, avi, atum, are, 1) *vorderen*, *afeischen van iemand*, *bij voorb.* aliquid ab aliquo, Cic. Rosc. Com. 17: auxilium, Plaut. Pers. IV, 3, 25: poenas mei patres, Tacit. Ann. XV, 51: cf. I, 19: cum quidem usus expostulasset, Colum. XII, 2: cf. Vellej. II, 77: sed seq. ut, Tacit. Ann. XII, 45. Hyg. fab. 61: seq. ne, Plin. Paneg. 75: seq. Accusat. & In-

Digitized by Google

Infinit., Tac. Ann. XV, 17: *van daar, vorderen d. i. verlangen, begeeren, dat iemand uitgeleverd wordt, bij voorb.* aliquem ad supplicium, Tacit. Hist. I, 45 *en* 73. 2) *zich bezwaaren over iemand, bezwaaren aanvoeren, ook kijven, bij voorb.* expostulare & queri, se esse relictum, Cic. Tusc. V, 53: vehementius, Cic. Sull. 15: seq. cur, Tacit. Ann. XIII, 37: cum aliquo i. e. *zich bij iemand bezwaaren, kijven met enz.*, Plaut. Mil. III, 1, 102. Cic. ad Div. II, 17 med. §. 10: cum aliquo de re, Cic. ad Div. V, 2 post med. §. 23: cum aliquo injuriam, Terent. And. IV, 1, 15, i. e. de injuria, *zich bij iemand bezwaren over enz. of met hem kijven over enz.: dus ook* ne illum quidem Juventium tecum expostulavi i. e. de Juventio, Cic. Planc. 24, *alwaar sommigen* expostulabo *willen lezen, het welk beter schijnt te passen.*

EXPOTUS, a, um, *voor* epotus i. e. *verdronken*, Plaut. Trin. II, 4, 5, *zie* Epotus.

EXPRESSE, 1) *uitgedrukt, uitdruklijk, bij voorb.* oleo expressius perunctos, Scribon. Larg. 198. 2) *zoo, dat eene zaak recht (met woorden) uitgedrukt wordt, passend, voegzaam, bij voorb.* dicere, Plin. Ep. II, 14 in.: *van daar* 3) *duidlijk*, Auct. ad Herenn. IV, 7: expressius, Colum. XI, 1 extr. Valer. Max. VIII, 7 ex 1.

EXPRESSIM i. e. expresse, Pandect. XLVI, 3, 98 ante med. XLIX, 1, 19.

EXPSESSĬO, onis, f. 1) *het uitdrukken, uitpersen, buitendrukken, bij voorb.* spiritus, Vitruv. IX, 9: mellis, Pallad. Jun. 7. 2) *het drukken in de hoogte, bij voorb.* aquarum, Vitruv. I, 1. VIII, 7. 3) *uitsteking, het uitstekende deel*, Ibid. IV, 4 extr.

EXPRESSUS, us, m. 1) *het uitdrukken.* 2) *de drukking in de hoogte, bij voorb. van water*, Vitruv. VIII, 7.

EXPRESSUS, a, um, *zie* Exprimo.

EXPRETUS, a, um, i. q. spretus, *bij voorb.* it magister quasi lucerna uncto expretus linteo, Plaut. Bacch. III, 3, 42: *de rangschikking is:* magister expretus (*beter* exspretus *van* exsperno) it quasi cet. Gronovius *wil daar voor* spretus *lezen; maer* exspretus *is hetzelfde als* spretus, *zoo als dan* e *en* ex *in samenstellingen dikwijls niets beteekent. Maar beter schrijft men* exspretus. *Doch, wanneer* Festus *zegt:* Expreta antiqui dicebant quasi expertia habita, *zoo willen sommigen* experita *of* experta (i. e. experita) *voor* expreta *lezen.*

EXPRĬMO, essi, essum, 3. 1) *uitdrukken of persen, door drukken voortbrengen, uitpersen, bij voorb.* lacrymulam, Terent. Eun. I, 1, 23: oleum amygdalis, Plin. H. N. XIII, 1: succum nuci, Ibid. XII, 28: succum e semine, Ib. XX, 1: sudor e de corpore expressus, Lucret. V, 488: sanguinem per nares, Plin. H. N. VII, 44: *van daar* literae expressae i. e. *te duidlijk, met gemaakte duidlijkheid uitgesproken, als 't ware, uitgedrukt*, Cic. Off. I, 87: ardorem, Cic. Div. II, 19: *ook uitdrukken, bij voorb. eene spongie, d. i. drukken, opdat er vocht uitkome, door het drukken van vocht berooven, bij voorb.* spongiam, Cels. IV, 24 med. Plin. XXXI, 11 post med.: oleam, Ibid. XII, 27: lanam, Ibid. XXIX, 2: comas madidas, Ovid. Art. III, 224: nasum i. e. *snuiten*, Martial. VII, 36, 3: *dus ook* spiritum, Tacit. Ann. XV, 57, i. e. *den adem, als 't ware, met geweld uit het ligchaam uitdrukken:* lacertos, Quintil. VIII, 3, 10, *uitdrukken, d. i. zichtbaar maken: van daar* expressus, a, um, *zichtbaar enz., zie hier na: ook afdrukken, door drukken wegmaken, bij voorb.* tuberculum, Plin. H. N. XI, 11: *van daar Tropisch, afpersen, afdwingen, noodzaken, veroorzaken, te wege brengen, bij voorb.* blanditiis ab aliquo numulorum aliquid, Cic. Att. I, 19 extr.: cf. Ib. XII, 25 in.: pecuniam alicui, Suet. Vesp. 4. Ib. Oth. 5: necessitatem dandi obsides, Liv. II, 13: vocem, Caes. B. G. I, 32: laetitiam, Hirt. B. Alex. 56: risum, Plin. Ep. IV, 7: confessionem alicui, Liv. XXXVII, 31: coronam, Nep. Thras. 4. *Ook zonder casus, het afdwingen, daar heen brengen, bij voorb.* expressi, ut negaret, Cic. Verr. III, 4: expressit, ut cet., Curt. VI, 7: *van daar* a) *invorderen, bij voorb. geld*, Cic. Att. XII, 25 in., *zie hier voor:* b) *bekomen, wanneer het met eenig geweld of moeite geschiedt, verkrijgen, bij voorb.* sed adhuc nihil expressit, Cic. Att. X, 15 extr.: *ook in 't gemeen, verkrijgen, bekomen, bij voorb.* ex natura expressimus, Cic. Mil. 4. c) *beweeren, vorderen, zoeken af te dwingen*, Cic. Planc. 6 extr. Acad. IV, 24 extr. 2) *uitdrukken, d. i. iets zichtbaar maken, door indrukken: van daar* expressus, a, um, *uitgedrukt, zichtbaar, duidlijk, bij voorb.* vestigia, Cic. Rosc. Am. 22. Cic. Coel. 5: indicia, Cic. Planc. 12: effigies, Cic. Off. III, 17: res, Cic. Tusc. III, 2: *dus ook* expressior, Cic. ad Div. I, 7 extr.: *bijzonder uitdrukken*, (a) *in wasch, in metael, door kleuren enz., d. i. afbeelden, bij voorb.* expressa imago in cera, Plaut. Pseud. I, 1, 54: hominis imaginem gypso, Plin. H. N. XXXV, 2: figuras, Ovid. Trist. II, 524: simulacra ex auro, Curt. III, 3: cf. Horat. Ep. II, 1, 248. Ib. Art. 32 *en meermaalen:* vestis exprimens singulos artus, Tacit. Germ. 17, i. e. *maakt zichtbaar enz.: van daar Tropisch, bij voorb.* (b) *door woorden uitdrukken, afbeelden, beschrijven, schilderen, zeggen, bij voorb.* mores alicujus oratione, Cic. Or. II, 43: bellum, Cic. Arch. 9: corporis formam verbis, Auct. ad Her. IV, 49: sermonem verbis, Cic. Att. IX, 15: imagines virorum expressas scriptores Graeci — reliquerunt, Cic. Arch. 6: sensum animi, Suet. Aug. 86: *van daar* exprimere verbis non possum, quantum cet., Plin. Epist. V, 16. X, 2: *ook zonder* verbis, *bij voorb.* mihi exprimere non vacat, quid — timuerint, Vellej. II, 124: exprimere non possum, quanto sim gaudio, Plin. Ep. V, 15. (c) *door navolging, d. i. navolgen, bij voorb.* vitam & consuetudinem alicujus, Cic. Rab. Post. 2: societatem, Cic. Fin. V, 29. (d) *door de stem of uitspraak uitdrukken, d. i. uitspreken, bij voorb.* verba, Cic. Or. III, 11. Quintil. IX, 4. XI, 3: sermonem linguae, Plin. H. N. XI, 37: *van daar* (e) *uitdrukken, d. i. te verstaan geven, aantoonen, zeggen, door woorden bepaalen, bij voorb.* haec verba non satis exprimunt fidei commissum, Pandect. XXXII, 11 ante med.: exprimere testamento, a quibus legata praestari velis, Ib. XXXI, 34: *van daar* (f) *overzetten, bij voorb.* verbum e verbo, Cic. Acad. IV, 10: cf. Plin. Ep. IV, 18. Cic. Fin. I, 2. 3) *opwaards drukken, in de hoogte drukken, in de hoogte brengen, bij voorb.* aquam, Vitruv. VII, 7 ante med. Hirt. Alex. 6: quae tormentis in altum exprimuntur, Senec. Constant. 4: *ook in de hoogte brengen, verhoogen, bij voorb.* quantum has (turres) agger expresserat, Caes. B. G. VII, 22: *van daar* expressus, a, um, *verheven, uitstekend, bij voorb.* nihil expressi, nihil eminentis, Cic. Nat. D. I, 27 in. *Doch het kan ook hier heeten, zichtbaar, kenlijk, voornaamlijk dewijl* eminens *reeds heet, uitstekend.*

EXPROBRĀTĬO, onis, f. *verwijt, tegenwerping, bij voorb.* beneficii, Terent. And. I, 1, 17: levitatis, Justin. XXXVIII, 9: crudelitatis, Ibid. I, 8: gari desideria etiam in exprobratione erant, Plin. H. N. XIX, 4 med., i. e. *waren verachtelijk, werden hun, die ze gebruikten, verweten enz. Ook met den* Dativus *des persoons*, exprobratio cuiquam veteris fortunae, Liv. XXIII, 35.

EXPROBRĀTOR, ōris, m. *een tegenwerper, verwijter*, Senec. Benef. I, 1. Senec. Controv. III, 21 extr.

EXPROBRĀTRIX, icis, f. *tegenwerpster, verwijtster*, Senec. Benef. VII, 22.

EXPRŎBRO, avi, atum, are, *tegenwerpen, verwijten, voorwerpen, bij voorb.* officia, Cic. Amic. 20: alicui casus bellicos, Cic. Verr. V, 50: virtutem suam in bello, Liv. XXXVII, 49: literae exprobrare videntur, quod in vita maneam, Cic. ad Div. V, 15: exprobrantes quisque suam militiam, Liv. II, 23: alicui de uxore, Nep. Epam. 5. *Ook volgt er de* Accusativus *met den* Infinitivus *op, bij voorb.* Liv. II, 29 med. Plaut. Capt. III, 4, 59. Non aliquid in aliquo exprobrare, Cic. Or. II, 75, *alwaar de woorden dus luiden:* si, quae vitia — sunt in judice —, ea tu, in adversariis exprobrando, non intelligas, te in judices invehi: *doch, in kan ook tot* exprobrando *behooren, en de schikking wezen:* in exprobrando adversariis (scil. ea vitia): *dit schijnt beter.*

EXPROMISSOR, ōris, m. *die iets voor zich zelven of voor iemand toezegt of belooft*, Pandect. IV, 3, 7. XVIII, 1, 53. XLII, 1, 4.

EXPROMITTO, isi, issum, 3. i. e. promitto, *iets toezeggen, belooven, voor zich zelven of voor eenen anderen*, Varr. R. R. II, 2, 5. Pand. XVI, 1, 22. XXIII, 3, 36.

EXPRŌMO, msi, mtum, 3. 1) *te voorschijn nemen, te voorschijn brengen, bij voorb.* convivam, Plaut. Mil. III, 1, 72: heminas octo in urceum i. e. *ingieten*, Ib. III, 2, 18: cibos, Plin. H. N. X, 71: voces, Virg. Aen. II, 280. 2) *voortbrengen, aan den dag brengen, toonen, aan den dag leggen, ontdekken, bij voorb.* odium, Cic. Att. II, 12: crudelitatem in aliquo, Cic. Mil. 13: industriam & laborem omnem in coenis, Cic. Cat. II, 10: vim eloquentiae in causa aliqua, Cic. Or. 36: exprome benignum ex te ingenium, Plaut. Mil. IV, 2, 64: pectore suo, Ibid. Bacch. IV, 4, 9: vires, Senec. Troad. 106: *van daar* 3) *voortbrengen, uitzeggen, ontdekken, bij voorb.* occulta, Terent. Heaut. III, 3, 14: querelas mente, Catull. 63, 223: sententiam, Tacit. Ann. 12, 9: causas, Ovid. Fast. III, 725: expromere, quid dici possit, Cic. Div. II, 72 extr.: expromerent, quid sentirent, Liv. XXIX, 1: nisi exprameret propere, quas insidiarum minas jaceret, Liv. II, 12, i. e. diceret: *dus ook* crudelitatem, Cic. Dom. 23, i. e. *aanvoeren, verhaalen. Het* Partic. expromtus, a, um, *heet ook, vaardig, bij de hand, bij voorb.* memoria, Terent. And. IV, 3, 8.

EXPROMTUS *of* **EXPRONPTUS**, a, um, *zie* Expromo.

EXPUDORATUS, a, um, *uitgeschaamd*, *onbeschaamd*, *schaamteloos*, *bij voorb.* frons, Petron. 39.

EXPUGNABILIS, e, *overwinbaar*, *bedwingbaar*, *bij voorb.* urbs, Liv. XXXIII, 17, i. e. *die veröverd kan worden*: *van daar Tropisch*, robur, Stat. Theb. IX, 103: fluvius, i. e. *die uitgedroogd kan worden*, Ibid. IV, 836.

EXPUGNATIO, onis, f. 1) *verövering*, *bij voorb.* hostilis, Cic. Manil. 4: urbis, Caes. B. G. VII, 36. Cic. Senect. 5 in.: oppidi, Suet. Claud. 21: nocturna (scil. aedium), Cic. Att. XI, 23: castrorum, Caes. B. G. VI, 40: gentes nunc acie nunc expugnationibus in modum pacis redegit, Vellej. II, 98. 2) *bedwinging*, *overwinning*.

EXPUGNATOR, oris, m. *overwinnaar*, *veröveraar*, *bij voorb.* urbis, Cic. Invent. I, 50: Demetrius expugnator cognominatus, Plin. H. N. VII, 38: *van daar Tropisch*, pudicitiae, Cic. Verr. I, 3: lupus expugnator pecoris opimi, Stat. Theb. IV, 363.

EXPUGNAX, acis, *overwinnend*, *bedwingend*, *bij voorb.* expugnacior herba, Ovid. Met. XIV, 20, i. e. *krachtiger*, *om het hart der menschen te overwinnen*.

EXPUGNO, avi, atum, are, 1) *overwinnen*, *bedwingen*, a) *door wapenen*, *door belegering enz.*, *bij voorb.* oppidum, Caes. B. G. II, 12: urbes, Ibid. B. C. III, 55, *veröveren*, *innemen*, *bedwingen*: *dus ook* naves, Caes. B. C. III, 15: viros, Tacit. Agric. 41: inclusos moenibus, Curt. IX, 4: eos, qui edita montium occupaverant, Ib. VI, 6 post med.: Messenii expugnantur, Justin. III, 5: Thessaliam, Ibid. VII, 6: praesidium, Tacit. Ann. XIV, 25: carcerem, Plaut. Pseud. IV, 7, 76: aedes, Terent. Eun. IV, 7, 3: loca, Nep. Ages. 3: hostes, Liv. XXXIII, 18: cf. XXXVII, 25: urbem sedendo i. e. *door blokade*. b) *zonder wapenen*, *Tropisch*, *bij voorb.* animum, Cic. Parad. IV, 1: fames obsessos expugnavit, Liv. II, 12: pudicitiam, Cic. Coel. 20: fortunas alicujus, Cic. Cluent. 13: pertinaciam legatorum, Liv. XXXVII, 56 extr.: nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia posset, Cic. Verr. Act. I, 2: propositum alicujus, Colum. X Praef.: mores imperii, Flor. III, 1: flumina id oppidum expugnavere, Plin. H. N. VI, 27 post med.: Euphrates Taurum montem expugnat, Ib. V, 24, i. e. *breekt door*: venena lacte ferino, Ib. XXVIII, 10 extr.: paupertatem, Petron. 125: quaestiones, Liv. IX, 36, i. e. *te boven komen*. 2) *overwinnen*, *bemagtigen*, *d. i. met geweld of bemagtiging eindelijk nemen*, *ontrukken*, *bij voorb.* decus muliebre, Liv. I, 58: *dus ook* propositum meum expugnavit frequens postulatio tua, Colum. X Praef., *zie hier voor*: quaestiones, Liv. IX, 26, i. e. *verhinderen*, *beteugelen*: *dus ook* foenus, Liv. VI, 18, i. e. *den last der schulden eindelijk afwentelen*. 3) *iets afdwingen*, *bevechten*, *eindelijk bekomen*, *bij voorb.* aurum a patre, Plaut. Bacch. IV, 9, 7: legationem, Cic. Verr. I, 16: *van daar* expugnare seq. ut, *het eindelijk daar heen brengen*, *het verkrijgen*, *dat enz.*, *bij voorb.* expugnasset, ut dies cet., Cic. Verr. II, 52: summa vi expugnatum esse, ut tribuni — crearentur, Liv. IV, 35 extr.: aegre expugnavit, ut cet., Petron. 108: cf. Liv. XXXIV, 2: *van daar ten einde brengen*, *bij voorb.* corpta, Ovid. Met. IX, 618. 4) *bestormen*, *aanvallen*, *aangrijpen*, *bij voorb.* furentem circuit expugnans, Stat. Theb. VI, 776: reliquias navis, Petron. 114: pertinaciam dominae, Ib. 111: quaestiones, Liv., i. e. *beteugelen*, *zie hier voor*. Not. expugnassere *voor* expugnaturum esse, Plaut. Amph. I, 1, 55.

EXPULSIM, *uitdrijvend of slaande*, *bij voorb.* pila expulsim ludere, Varr. ap. Non. 2. n. 281.

EXPULSIO, onis, f. *uitstoting*, *verdrijving*, *bij voorb.* vicinorum, Cic. Parad. VI, 2.

EXPULSO, are, *uitdrijven*, *bij voorb.* pilam, Martial. XIV, 46, 1.

EXPULSOR, oris, m. *uitdrijver*, *verdrijver*, *bij voorb.* tyranni, Nep. Dion. 10: bonorum, Cic. Quint. 8.

EXPULSUS, a, um, *zie* Expello.

EXPULTRIX, icis, f. *verdrijfster*, *bij voorb.* vitiorum, Cic. Tusc. V, 2.

EXPUMO, *zie* Exspumo.

EXPUNGO, unxi, unctum, 3. *eigenlijk*, *uitsteken*, *bij voorb. in de wasschen schrijftafel*: *van daar* 1) *uitwisschen*, *doorstrijken*, *bij voorb.* nomen, Plaut. Cist. I, 3, 41: *want het uitstrijken geschiedde door uitsteking en oversmeering van het wasch*: *dus ook* miles temporis impendiis (stipendiis) expungitur, Pandect. XLIX, 16, 15, i. e. *verliest zoo veel aan Tractement*, *als hij weggebleven is*: *dus ook* diem, *bij voorb.* etiam si hunc diem etiam expunxi, Senec. Ep. 9 extr. i. e. *weggelaten*, *niet mede gerekend heb*: *doch*, *het kan ook zijn*, *mede gerekend en in rekening gebracht*, *gevolglijk wel besteed heb*: *van daar* a) *afdanken*, *cassseren*, *van den dienst ontslaan*, *bij voorb.* manipulum, Plaut. Curc. IV, 4, 29: b) *wegdrijven*, *wegmaken*, Pers. II, 13. 2) *dewijl bij het rekenen en schrijven het wasch insgelijks uitgestoken wordt*: *van daar rekenen*, *berekenen*, *bij voorb.* sidera ad nomen, Plin. H. N. II, 26 in.: *van daar vergelden*, *bij voorb.* munus munere, Senec. Benef. IV, 39 extr.: *verders doorgaan*, *doorzien*, *onderzoeken*, *bij voorb.* decurias judicum, Suet. Claud. 15.

EXPUO, *zie* Exspuo.

EXPURGATIO, onis, f. 1) *reiniging*. 2) *rechtvaardiging*, *ontschuldiging*, *bij voorb.* habere expurgationem, *ontschuldiging voortbrengen*, *bij voorb. wegens iets of wegens een persoon*, Plaut. Merc. V, 3, 4: *ook ontschuldiging* (*rechtvaardiging*) *voortbrengen*, *d. i. zich rechtvaardigen*, *ontschuldigen*, Plaut. Amph. III, 3, 10.

EXPURGO, avi, atum, are, 1) *reinigen*, *zuiveren*, *bij voorb.* ulcera, Plin. H. N. XXVI, 14: lepros, psoras cet., Ibid. XXIII, 7: quidquid emortuum est, Colum. IV, 23: cf. Horat. Ep. II, 2, 53: sermonem, Cic. Brut. 74, i. e. *de taal zuiveren*, *van slechte uitdrukkingen bevrijden*. 2) *bijzonder van vermoeden of beschuldiging zuiveren*, *d. i. rechtvaardigen*, *ontschuldigen*, *bij voorb.* se, Plaut. Mil. II, 6, 57: se alicui, Plaut. Capt. III, 4, 87, *zich bij iemand*: fidem consiliumque publicum, Gell. VII, 3: requirens objecta & expurgaturum asseverans, Tacit. Ann. XVI, 24.

EXPUTESCO, ere, *verrotten*, Plaut. Curc. II, 1, 26.

EXPUTO, avi, atum, are, 1) *besnoejen*, *bij voorb. wijnstokken*, *boomen*, Colum. III, 5, 3. V, 6, 31. IV, 30, 6. XI, 2, 19: *dus ook* palos, *behouwen*, *behakken*, Colum. XI, 2, 12. 2) *overdenken*, *onderzoeken*, *bij voorb.* rem, Plaut. Trin. IV, 1, 8. 3) *doorgronden*, *inzien*, *bij voorb.* quae mens eum aut quae consilia — avocarint, exputare non possum, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 24 post med.

EXQUAERO, sivi, situm, 3. i. q. exquiro, 1) ex aliquo *vragen*, Plaut. Capt. II, 2, 43. 2) aliquid *naar iets vragen*, Plaut. Stich. I, 2, 50.

EXQUIRO, sivi, situm, 3. 1) *iemand vragen*, *bij iemand navrage doen*, *navorschen*, ab aliquo aliquid, Cic. Att. VII, 12: causas divinationis ex te, Cic. Div. II, 20: exquire de (i. e. *wegens*) Blesamio, Cic. Dejot. 15: exquire, sitne ita cet., Plaut. Aul. IV, 10, 17: *ook* aliquem, Plaut. Mil. II, 1, 91, *voor* ab aliquo: *ook eischen*, *verlangen*, *bij voorb.* haec non nimis exquiro a Graecis, Cic. Att. VII, 18: *ook pijnlijk* (*op de pijnbank*) *vragen*, *bij voorb.* se fidiculis de (*voor* a) Caesonia sua exquisiturum, cur cet., Suet. Cal. 33: cruciatu, Terent. Hec. V, 2, 7. 2) *naar iets vragen*, *onderzoek doen*, *geern willen weten*, *onderzoeken*, *naarspooren*, *bij voorb.* causas divinationis ex te, Cic. Div. II, 20: sententias, Liv. VIII, 20. Caes. B. G. III, 3: ea me exquirere, *dat ik daar naar vrage*, Terent. And. I, 2, 15: iter, Caes. B. G. I, 41: veritatem, Cic. Manil. 17: facta alicujus ad antiquae religionis rationem, Cic. Verr. IV, 5: causas, Cic. Nat. D. II, 38: pretia, Cic. Verr. II, 53, i. e. *naarspooren*: *van daar* exquisitum *de vraag*, *onderzoeking*, *bij voorb.* omnia consulta & exquisita ad nos deferunt, Cic. Or. I, 58 extr. 3) *uitzoeken*, *bij voorb.* honores alicui, Cic. Phil. IV, 2: verba, Cic. Or. 49: *van daar* exquisitus, a, um, *adjective*, *uitgezocht*, *uitmuntend*, *zonderbaar*, *buitengewoon*, *voortreflijk*, *bij voorb.* magistri exquisiti, Cic. Brut. 27: judicium, Cic. Off. I, 37: doctrina, Cic. Fin. I, 1: exquisitius dicendi genus, Cic. Brut. 80: exquisitissimis verbis laudare, Cic. Phil. IV, 3: munditia exquisita, Cic. Off. I, 36: supplicia exquisita, Cic. Off. III, 27.

EXQUISITE, *naauwkeurig*, *zorgvuldig*, *uitmuntend*, *bij voorb.* accurate & exquisite disputare, Cic. Brut. 80: dicere, Quintil. VIII, 2 extr.: exquisitius studere literis, Cic. Brut. 93: rationes, quae exquisitius a philosophis colliguntur, Cic. Tusc. I, 48: libros exquisitissime componere, Gell. XIII, 7: eam rem Pompejus exquisitissime retulit ad doctissimos civitatis, Tiro ap. Gell. X, 1.

EXQUISITIM, i. q. exquisite, Varr. ap. Non. 11. n. 35. aegr medicos exquisitim convocabas.

EXQUISITUS, a, um, *zie* Exquiro.

EXRADICO, are, *voor* Eradico, Varr. R. R. II, 27, *zie* Eradico.

EXROGARE, i. e. ex lege vetere aliquid eximere per novam legem, Fest.

EXSACRIFICO, are, *offeren*, Cic. Div. I, 21 e poëta.

EXSAEVIO, ire, *uitwoeden*, *uitrazen*, Liv. XXX, 39.

EXSANGUINATUS, a, um, *bloedeloos*, *uitgebloed*, *bij voorb.* animalia, Vitruv. VIII Prooem.

EXSANGUIS, e, 1) *bloedeloos d. i.* a) *verbleekt*, *dood*, *bij voorb.* corpora exsanguium mortuorum, Cic. Vat. 7, 11: exsanguis & mortuus concidisti, Cic. Pis. 36: prope exsanguem, Liv. XXIX, 9: umbrae, Virg. Aen. VI, 401: b) *bloedeloos*, *d. i. bleek in 't gemeen*, *bij voorb.* tabum, Ovid. Met. XV, 627: herbae, Ib. IV, 267: charta, Ib. Trist. III,

Digitized by Google

III, 1, 55: anni i. e. *ouderdom*, Stat. Theb. XI, 323: *bijzonder van de genen, die van ſchrik, angst, woede enz., bleek uitzien, bleek, verbleekt*. Cic. Haruſp. 1: *ook* Cic. Piſ. 36, *zie hier voor*: Ovid. Met. IX, 224. Virgil. Aen. II, 212: cuminum, Horat. Ep. I, 19, 18, i. e. *bleek makend: dus ook* horror, Claudian. in Rufin. II, 130. 2) *Tropisch, bloedeloos, d. i. krachteloos, bij voorb.* genus orationis, Auct. ad Her. IV, 11: vox, Gell. XIII, 20: homines enervati atque exſangues, Cic. Sext. 10: anni, Stat., *zie hier voor*: imperium, Stat. Theb. V, 325.

EXSANĬO, are, *den etter uittrekken*, Celſ. V, 27 in.: *ook in 't gemeen van ſlijm, van ſap, berooven, bij voorb. door perſſen enz., deze ſlijm, vochtigheid, dit ſap uittrekken, bij voorb. uit agurken enz., bij voorb.* baccam preſſam, Colum. XII, 47: ſinapi, Ibid. 55: carnem ſallitam, Ibid. 53: *van daar in 't gemeen uittrekken, benemen, bij voorb.* amaritudinem & pallorem, Ibid. 55.

EXSARCĬO, ſi, tum, 4. *eigenlijk verſtellen, verbeteren: van daar weder vergoeden, vervullen, bij voorb.* aliquid aliis rebus, Q. Cic. petit. conſul. 12. *Ook ſchijnen de Ouden* exſercio *gezegd te hebben: van daar wil* Bentley, Terent. Heaut. I, 1, 91, ſumtum exſercirent (exſarcirent) *lezen, in plaats van* exercerent i. e. *weder uitbrengen, weder verdienen*.

EXSĀTĬO, avi, atum, are, *verzadigen, bij voorb.* exſatiatus cibo vinoque, Liv. XL, 28: ne morte quidem alicujus exſatiari, Liv. XXXVIII, 34: exſatiatus clade domus, Ovid. Met. VIII, 542: exſatiare enſes cruore, Sil. VII, 535: tela, Stat. Theb. IX, 14.

EXSĀTŬRO, avi, atum, are, *verzadigen, bij voorb.* animum ſupplicio alicujus, Cic. Verr. V, 26: exſaturata libido, Cic. Tuſc. V, 35.

EXSCALPO, pſi, ptum, 3. *uitgraven, uitholen, bij voorb.* foramina arborum, Cato R. R. 18: terram, Varr. L. L. IV, 32.

EXSCENSĬO, onis, f. *het uitklimmen, bij voorb. uit een ſchip, de landing, bij voorb.* exſcenſionem facere, Liv. VIII, 17. XXII, 20. XXVII, 29. Curt. IX, 4.

EXSCINDO, ſcidi, ſciſſum, 3. i. q. excido, *eigenlijk uithouwen, bij voorb.* rupes, Stat. Sylv. III, 1, 123: *van daar verſtooren, uitroeijen, te gronde helpen, verderven, bij voorb.* gentem, Virg. Aen. IX, 137: Pergama telis, Ibid. II, 177: domos, Ibid. XII, 643: hoſtem, Tacit. Ann. II, 25: *even zoo ſtaat* excidere hoſtem, Tacit. Hiſt. V, 16: *en Tropisch, bij voorb.* malum, Plin. Paneg. 34.

EXSCREĀBĬLIS, e, *het geen uitgeſpogen, uitgeſpuwd kan worden, bij voorb.* pulmonum vitia exſcreabilia facit, Plin. H. N. XX, 14.

EXSCREATĬO, onis, f. *het met oprispen verbonden uitſpuwen, het uitrispen, bij voorb.* ſanguinis, Plin. H. N. XXIV, 14 med. XXVIII, 12 extr.: cruenta, Ibid. XXVII, 12 ante med.: difficilis, Ibid., *op het einde*: facilis, Ibid. XX, 22 in.

EXSCRĔO, are, *met rispen of hoeſten uitſpuwen, uitrispen, bij voorb.* pituitam, ſanguinem, per tuſſim, Celſ. IV, 6: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* exſcreat & dat ſigna cet., Ovid. Her. XXI, 24.

EXSCRĪBO, pſi, ptum, 3. 1) *uit- of afſchrijven, bij voorb.* tabulas, Cic. Verr. II, 77: verſus duos ex Plauti Comoedia, Gell. III, 3: complura exſcripta e Maronis libris, Varr. R. R. II, 5 extr. 2) *afteekenen, afkopiëren, afmalen, bij voorb.* imagines, Plin. Ep. IV, 28: *van daar Tropisch*, ſimilitudine exſcripſerat patrem, Plin. Epiſt. V, 16 extr., i. e. *was aan den vader gelijk geweest, was een kopij van hem geweest.* 3) *opſchrijven, opteekenen, bij voorb.* nomina, Plaut. Rud. Prol. 15: bonos exſcriptos habet in tabulis, Ibid. 21: adnumerata ipſi exſcripſimus, Colum. XII, 3, 4.

EXSCRIPTUS, a, um, *zie* Exſcribo.

EXSCULPO, pſi, ptum, 3. *uitſteken, graveeren of kratzen, bij voorb.* verſus, Nep. Pauſ. 1: *van daar* 1) *met moeite iet uitbrengen, uitperſſen, bij voorb.* verum ex aliquo, Terent. Eun. IV, 4, 44: praedam leoni eſurienti ex ore, Lucil. ap. Non. 2. n. 262: Vix exſculpſi, ut diceret, Plaut. Ciſt. II, 2, 6. 2) *door graven of ſnijden iet vormen, uitſnijden, bij voorb.* aliquid e quercu, Cic. Att. XIII, 28: ſignum ex lapide, Quintil. II, 19: cubilia gallinarum, Varr. R. R. III, 9.

EXSĔCO, cui *en* cavi, ctum, are, 1) *uitſnijden, afſnijden, bij voorb.* linguam, Cic. Cluent. 66: fundum armarii, Cic. Cluent. 64: arborem ſerra ea parte, qua cet., Colum. V, 11, 3: locum, unde exſecaveris, Cato R. R. 42: cornu, Horat. Sat. I, 5, 59: fetus ventri leporis exſectos, Plin. H. N. VIII, 55: filius exſecto ventre editus, Pandect. XXVIII, 2, 12: *ook Tropisch, bij voorb.* nervos reipublicae, Cic. Agr. II, 33: partes vitioſas reip., Cic. Att. II, 1 poſt med.: peſtem aliquam, tanquam ſtrumam civitatis, Cic. Sext. 65: exſectus & exemtus honoribus i. e. *beroofd*, Plin. Ep. II, 12: *van daar* 2) *lubben, ontmannen, bij voorb.* mares, Martial. VI, 2, 2: *van daar* exſecti *ontmanden, geſnaderen*, Hirt. Alex. 70: juventus exſecta virum (Accuſat.) i. e. *van de manlijkheid beroofd*, Lucan. X, 133. Not. *Men vindt ook* exſico, *bij voorb.* Plaut. Rud. I, 2: 34: exſicasque arundines i. e. *ſnijdt af*.

EXSECRABĬLIS, e, *vervloekenswaardig, afſchuwlijk, bij voorb.* odium, Liv. IX, 26: carmen, Liv. XXXI, 17: ſolum, Valer. Max. I, 1, 15: nihil exſecrabilius, Plin. H. N. IX, 48.

EXSECRABILĬTAS, atis, f. *afſchuwlijkheid*, Apulej. doct. Plat. 2 med. p. 21. Elm.

EXSECRATĬO (EXECRATIO), onis, f. 1) *eene betuiging of eed, die met vloeken of verwenſchingen gepaard gaat, bij voorb.* ubi fides? ubi exſecrationes? Cic. Verr. V, 40: hunc Pompejus omni cautione foedere, exſecratione devinxerat, Cic. Sext. 7: exſecrationibus publicis ſancitum eſt, Cic. Off. III, 13, *alwaar het echter verwenſchingen kan zijn*: ſanguinem circumtuliſſe: inde cum poſt exſecrationem omnes deguſtaviſſent, Sall. Cat. 22 (23): patriis exſecrationibus univerſos adigit, Tacit. Hiſt. IV, 15: diram exſecrationem compoſuerant, Liv. XXVI, 25, i. e. *formulier van betuiging, met verwenſchingen gepaard, formulier van verwenſching*. 2) *de verwenſching, het vloeken, de vloek*, Cic. Piſ. 19. Tacit. Hiſt. III, 25. Sueton. Claud. 12. Vellej. II, 22.

EXSĔCROR (EXECROR), atus ſum, ari, 1) *iemand het kwaads wenſchen, bij voorb.* exſecratur, ut naufragio pereat, Atreus, Cic. Tuſc. I, 44: *van daar* 2) *verwenſchen, vervloeken, vloeken, bij voorb.* aliquem, Cic. Piſ. 40: conſilia Catilinae, Sall. Cat. 48 (49): pericula belli, Juſtin. XIII, 1: crudelitatem regis, Ibid. XXXIX, 1: *ook zonder* Accuſativus, *vloeken, bij voorb.* exſecrari & male precari, Cic. Piſ. 14: cf. Liv. I, 59 extr. Ovid. Met. V, 105: in ſe ac ſuum caput, Liv. XXX, 20 extr.: in caput regnumque Pruſiae, Liv. XXXIX, 51 extr. Not. Exſecro, are, *ſtaat bij* Afran. ap. Non. 7. n. 47: *van daar* exſecratus, a, um, a) *verwenscht, vervloekt, bij voorb.* caſules duo lege publica exſecrati, Cato ap. Priſc. 8: b) *verwenscht, vervloekt, afſchuwlijk, bij voorb.* columna, Cic. Phil. I, 2: exſecratiſſima auguria, Plin. H. N. XXVIII, 2 extr., i. e. *afſchuwlijk, ongelukkig*.

EXSECTĬO, onis, f. *het uitſnijden, afſnijden, bij voorb.* linguae, Cic. Cluent. 67: fundi in armario, Ibid. 64.

EXSECTOR, oris, m. *een uitſnijder, afſnijder, bij voorb.* virilitatis, Apul. Met. VIII med. p. 208. Elm.

EXSECTUS, a, um, *zie* Exſeco.

EXSECŪTĬO (EXECUT.), onis, f. 1) *uitvoering*, a) *van eene bezigheid, d. i. voltrekking, bij voorb.* negotii, Tacit. Ann. III, 31: inſtituti operis, Plin. H. N. XXXV, 8 in., i. e. *uitvoering, vaſtſtelling*: legis, Frontin. de Aquaed. extr. b) *van een voordragt, onderwerp*, Senec. Ep. 52 extr.: operis inſtituti, Plin. H. N. XXXV, 8 in., *zie hier voor*: ſententiae, i. e. *uitvoering, verdere verklaring, voortzetting*, Plin. Ep. VIII, 14 ante med. §. 6. 2) *wreking, bij voorb. gerechtelijke, d. i. ſtrafoefening, bij voorb.* delictorum, Pandect. XLVII, 1, 1: criminis ſive delicti, Ibid. L, 16, 131 extr.

EXSECŪTOR (EXECUT.), oris, m. 1) *voltrekker, uitvoerer, bij voorb.* propoſitorum, Vellej. II, 45: ſententiae, Pandect. XLIX, 1, 4. Apul. Met. VII poſt med. p. 197. Elm.: 2) *wreker, ſtraffer, bij voorb.* inimicitiarum, Sueton. Veſp. 14.

EXSECUTUS, a, um, *zie* Exſequor.

EXSENSUS, a, um, *gevoelloos, zinneloos, dom, bij voorb.* mens, Naev. ap. Gell. XIX, 7.

EXSĔQUĬAE (EXEQ.), arum, *de lijkbegravenis, plegtige begravenis, lijkſtatie, bij voorb.* ſpoliatus exſequiis, Cic. Mil. 13: exſequias funeris proſequi, Cic. Cluent. 71: exſequias celebrare, Liv. XXV, 17: comitari, Plin. H. N. XI, 13: ducere alicui i. e. *houden*, Ibid. VIII, 42. Curt. X, 5: frequentare usque ad rogum, Suet. Tib. 32: facere alicui, Ovid. Pont. I, 9, 51. Juſtin. XXXVIII, 10: dare, Ovid. Faſt. IV, 849: parare, Ib. II, 118: ſolvere, Virg. Aen. VII, 5: currere ad exſequias, Juſtin. IX, 7: ire exſequias, Terent. Phorm. V, 8, 37. Ovid. Am. II, 6, 2, *te lijke gaan*: ferri in exſequias, *begraven worden*, Ovid. Faſt. II, 847: juſta exſequiarum i. e. *de lijkceremonie, bij voorb.* carere juſtis exſeq., Cic. Leg. II, 17: funus innumeris exſequiis celebrare, Plin. H. N. X, 43: velut longae exſequiae, *als eene lange lijkſtatie*, Tacit. Hiſt. IV, 62. Not. *Dit woord is misſchien een* Adjectivum, ſcil. res, pompae cet. *Van daar* exſequium ſcil. convivium, *een doodmaal*, Feſt. in Silicernium. *Maar is het eigenlijk een* Subſtantivum, *dan betekent het eigenlijk eene verzelling*.

EXSĔQUĬĀLIS (EXEQ.), e, *de lijkſtatie of het lijk betreffende, bij voorb.* carmen, Ovid.

Digitized by Google

Ovid. Met. XIV, 430, *lijklied*, *lijkzang*: justa, Stat. Theb. XI, 610.

EXSEQUIOR (EXEQ.), ari, *lijkstatie houden*, *begraven*, Varr. ap. Non. 2. n. 298.

EXSEQUIUM, i, *n. het doodmaal*, Fest., *zie* Exsequiae.

EXSEQUOR (EXEQUOR), cutus *of* quutus sum, 3. 1) *volgen*, *bij voorb.* fugam alicujus, Cic. Phil. II, 22: sectam alicujus, Catull. 62, 15: adspectum alicujus, Plaut. Epid. IV, 2, 3: fatum alicujus, Cic. Att. IX, 12 in.: suam quisque spem sua consilia exsequentes, Liv. V, 40: aeternitatem, Cic. Univ. 2, i. e. *volgen*, *ten voorbeeld nemen*: *ook volgen of verzellen*, *bij voorb.* funus, Sab. ap. Gell. X, 16, *en* Varr. ap. Non. 1. n. 235: *ook vervolgen*, *bij voorb.* me Tarquinium ferro, igni — vi — exsecuturum, Liv. I, 59, *alwaar* Gronovius exacturum *wil lezen*, *dewijl het met den* Accusativus *van een persoon niet zoo ligt voorkomt*: *van daar* a) *verzellen*, *bij voorb.* funus, Varr. ap. Non. 1. n. 235, *en* Sabin. ap. Gell. X, 16, *zie hier voor*: aliquem (scil. mortuum) laude & laetitia, Cic. Tusc. I, 48, ex Euripide: b) *vervolgen*, *Tropisch*, *zoeken te bereiken*, *beweeren*, *bij voorb.* jus suum, Caes. B. G. I, 4. Liv. XXXIX, 26: c) *wreeken*, *straffen*, *bij voorb.* jura violata, Liv. III, 25: dolorem, Liv. V, 11: rem, Liv. III, 13: delicta, Suet. Caes. 67: injurias, Plin. Ep. III, 4: *ook* aliquem, *bij voorb.* Tarquinium, Liv. I, 59, *zie hier voor*: *ook* Absolute, *bij voorb.* caesus est? exsequar, Senec. de Ira I, 12, *alwaar men* eum *denken kan*, *gevolglijk eenen* Accusativus *eener persoon*: 2) *voortzetten*, *uitvoeren*, *voortvaaren in iets*, *bij voorb.* rem, Plaut. Truc. II, 5, 9: accusationem, Tacit. Ann. IV, 29: aliquid usque ad extremum, Cic. Rab. post. 2, incepta, Liv. XXX, 4. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* perficere, Plaut. Men. V, 2, 75: *ook met den* Ablativus *van het* Gerund., *bij voorb.* quaerendo *voortgaan met te vragen*, Liv. VI, 14 extr. IX, 16 in.: *dus ook* sciscitando, Liv. XXV, 29 extr.: *van daar* a) *voltrekken*, *doen*, *verrichten*, *bij voorb.* imperium, Terent. Heaut. IV, 1, 22: mandata, Cic. Phil. IX, 4: regis officia, Cic. Senect. 10: negotia, Cic. Off. I, 23: scelus, Curt. VIII, 6: obsidionem: Tacit. Ann. XV, 4: ministeria, Liv. XXIX, 25: mortem, Plaut. Pseud. IV, 2, 38, i. e. *sterven*, *alwaar het dus ook kan zijn*, *dulden*, *lijden*: quid exsequar? Terent. And. I, 5, 24, *wat zal ik doen?* sermonem, Plaut. Trin. II, 2, 5, i. e. *gesprek houden*. b) *voortgaan in 't spreken*, *bij voorb.* quaerendo, Liv. VI, 14. IX, 16: sciscitando, Liv. XXV, 29, *zie hier voor*: 3) *iets met woorden uitvoeren of doorgaan*, *verhaalen*, *beschrijven*, *zeggen*, *bij voorb.* quae vix verbis exsequi possum, Cic. ad Div. XI, 27 post med.: *ook zonder* verbis, Liv. XXVII, 27 extr. Sueton. Galb. 3. Virg. Georg. IV, 2. Tacit. Ann. III, 65. IV, 4: numerum, Liv. III, 5 extr., i. e. *tellen*: laudes brassicae, Plin. H. N. XX, 9: 4) *verdragen*, *dulden*, *bij voorb.* aerumnam, Plaut. Capt. II, 1, 1: egestatem, Ibid. Trin. III, 2, 60: probrum, Ibid. Truc. II, 5, 8: mortem, Ibid. Pseud. IV, 2, 38: Not. (a) *Het* Particip. Exsequens *staat ook* Adjective: *van daar* exsequentissimus memoriarum, Gell. X, 12, i. e. *misschien naarvorschend*, *onderzoekend*, *ijverig daarin*. (b) Exsecutus, a, um, *staat ook* Passive, *bij voorb.* imperio regis exsecuto, Justin. VII, 3, i. e. *voltrokken enz.*: *dus ook* exsequi, *bij voorb.* an judicis sententia exsequi posset, Ulpian. Pandect. II, 1, 19.

EXSERCIO, ire, i. q. exsarcio, *bij voorb.* sumtum, Terent., *zie* Exsarcio.

EXSERO (EXERO), ui, tum, 3) 1) *buiten uit- of voorwaards steeken*, *uitdoen*, *voordoen*, *bij voorb.* linguam, Liv. VII, 10: caput ponto, Ovid. Met. XIII, 838: se, Ibid. X, 505: manum subter togam ad mentum, Liv. VIII, 9: se domicilio, Plin. H. N. IX, 32: radicem, Colum. XII, 56, i. e. *uitscheuren*: caput ab Oceano, Lucan. V, 598: vincula, Colum. VIII, 8 extr., i. e. *losmaken*, *wegdoen*: *van daar* a) *ontblooten*, *bij voorb.* mammam, Virg. Aen. I, 492 (496): *van daar* exsertus, a, um, *ontbloot*, *bloot*, *bij voorb.* mamma, *zie hier voor*: enses, Ovid. Fast. IV, 814: brachia, Stat. Ach. I, 346: *dus ook* exsertus humero, Sil. VIII, 587, *en op de Grieksche wijze* humerum, Stat. Theb. IV, 235: *dus ook* exserta latus unum, Virg. Aen. XI, 649: cf. Lucan. II, 543: b) *uitzeggen*, *bij voorb.* secreta mentis ore, Senec. Herc. Oet. 255: c) *toonen*, *bij voorb.* narratio exserit, Phaedr. I, 12, 2: exseruit principem, Sueton. Tiber. 33, *toonde zich als enz.* d) *uitnemen*, *uitzonderen*, *bij voorb.* jus, Plin. Ep. VIII, 7, *zich zelven een recht uitzonderen*, *gebruiken*. 2) *verheffen*, *in de hoogte heffen*, *bij voorb.* caput altius, Ovid. Fast. I, 300: cf. Sil. I, 30: Not. *Het* Particip. exsertus, *staat ook* Adjective, *openbaar*, *zichtbaar*: bellum exsertum, Stat. Sylv. V, 2, 38, i. e. *vechten in het open veld*.

EXSERTE, *zichtbaar*, *duidlijk*, *luid*, *bij voorb.* clamitare, Apulej. Met. I med. p. 109. Elm..

EXSERTO, are, i. q. exsero, Virg. Aen. III, 425. Stat. Theb. I, 413.

EXSERTUS, a, um, *zie* Exsero.

EXSIBILO, avi, atum, are, 1) *door fluiten voortjagen*, *uitfluiten*, *bij voorb. eenen Tooneelspeler*, Cic. Parad. 3 extr. Sueton. Aug. 45: 2) *fluiten of fluitend voortbrengen*, *te voorschijn fluiten*, *bij voorb.* dirum quiddam, Senec. de Ira III, 4: nescio quid tetrum, Petron. 64.

EXSICCESCO, ĕre, *uitdroogen*, *droog worden*, Vitruv. II, 9.

EXSICCO, avi, atum, are, *iets uitdroogen*, *droog maken*, *bij voorb.* sulcos insecuti aestus exsiccant, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 26: arbores exsiccatae, Cic. Div. II, 14: *van daar* 1) *Tropisch*, *bij voorb.* exsiccatum genus orationis, Cic. Brut. 84, i. e. *niet met veel opschik*, *als 't ware*, *met een sop voorzien*. 2) *uitdrinken*, *bij voorb.* lagenas, Qu. Cic. in Epist. Cic. ad Div. XVI, 26: vina culullis, Horat. Od. I, 31, 10: 3) ebrietatem, i. e. *uitdampen*, *verminderen*, Senec. Nat. Quaest. III, 20 extr.

EXSICO, are, *zie* Exseco.

EXSIGNO, avi, atum, are, *uittekenen*, *optekenen*, *opschrijven*, *bij voorb.* sacra, Liv. I, 20: omnia exsignavero, *zal het opschrijven*, *schriftelijk geven*, Plaut. Trin. III, 2, 29.

EXSILIO (EXILIO), ilui (*zelden* ilii), ultum, 4. 1) *buiten- of te voorschijn springen*, *bij voorb.* e cunis, Plaut. Amph. V, 1, 63: ad te exsilui, Terent. Heaut. IV, 1, 44: domo, Horat. Sat. II, 6, 98: protinus exsiliunt, Ovid. Art. I, 115: exsilit agnus, Ibid. Met. II, 320: foras, Plaut. Cas. III, 5, 8: exsiliunt ignes, Ovid. Met. VI, 696: cf. Plaut. Most. V, 1, 16: exsilit in siccum, Virg. Georg. III, 433: *van daar* exsiluerunt principes i. e. celeriter abierunt, Cic. Flacc. 23: oculi exsiluere, Ovid. Met. XII, 252, *de oogen puilden uit*. 2) *in de hoogte springen*, *opspringen*, *bij voorb.* de sella, Cic. Verr. II, 30, *van den stoel*: stratis, Ovid. Met. V, 35: protinus exsilui, Ovid. Her. VI, 27: perturbatus exsiluisti, Cic. Verr. V, 64: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* exsilui gaudio, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 16, i. e. *ben*, *als 't ware*, *van blijdschap opgesprongen*: lunares equi exsiluistis, Ovid. Fast. V, 16, i. e. *werdt in den hemel verzet*: arundo (sagitta) in coelum exsilit, Senec. Herc. Oet. 818, i. e. *vliegt*: crinas exsiliunt i. e. *rijzen te berge*, Stat. Achill. I, 502: 3) *ergens heen springen*, *bij voorb.* in siccum, Virg., *zie hier voor*: foras, Plaut., *zie hier voor*.

EXSILIUM *of* EXILIUM, i, n. *it*, 1) *wanneer iemand uit zijn Vaderland moet gaan*, *of heeft moeten gaan*, *of buiten het zelve leven moet*, *verbanning uit het Vaderland*, *beroving of verlies van het Vaderland*, *verblijf buiten het Vaderland*, *in 't gemeen ballingschap*, *bij voorb.* aliquem exsilio adficere, Cic. Parad. 4: *of* multare, Cic. Caecin. 34: exsilium exitio est, Plaut. Capt. III, 3, 4: in exsilium ire, Cic. Cat. I, 8: proficisci, Ibid.: *of* pergere, Ibid. 9, i. e. *zijn Vaderland moeten verlaten*, *in ballingschap gaan*: in exsilium ejicere, Cic. Cat. II, 7: *of* pellere, Cic. Or. II, 13: *of* expellere, Nep. Phoc. 2: *of* agere, Liv. XXV, 2. Plin. H. N. VII, 62. Tacit. Ann. IV, 63: statuere in aliquem, Tacit. Ann. VI, 18: exsilium alicui irrogare, Ibid. XIII, 23: vivere in exsilio, Vellej. II, 68: esse in exsilio, Cic. Nat. D. III, 32: de exsilio reducere, Cic. Att. IX, 14: *of* de exsilio revocare, Liv. XXVII, 34: *of* ab exsilio revocare, Tacit. Hist. IV, 28: exsilio redire, Plaut. Merc. V, 2, 106: exsilium pati, Virg. Aen. II, 638: *of* tolerare, Tacit. Ann. IV, 71: *ook moet men aanmerken* solum vertere (i. e. *eigenlijk den grond*, *het land*, *verruilen*) exsilii causa, Cic. Phil. V, 5. Liv. III, 13, i. e. *in ballingschap gaan*: *van daar Tropisch*, in exsilia villarum pelli, Plin. H. N. XXXV, 4, i. e. *als 't ware*, *daarheen als in ballingschap verwezen worden*. 2) *een plaats buiten het Vaderland*, *of het verblijf buiten het Vaderland*, *bij voorb.* neque exsilium exitio est, Plaut. Capt. III, 3, 4: multa exsilia patent fugienti, Curt. VI, 4: totum exsilium complebant, Tacit. Ann. XIII, 56: e primo exsilium i. e. e loco exsilii, Ibid. Hist. V, 44: *dus ook* diversa exsilia, Virg. Aen. III, 4: 3) *voor Ballingen*, *bij voorb.* plenum exsiliis mare, Tacit. Hist. I, 2.

EXSINCERATUS, a, um, *bij voorb.* unguum, Plaut. Most. IV, 1, 11, i. e. *afgeklopt*, *geklopt*.

EXSISTO (EXISTO), stiti (titi), 3. *van* sisto, *eigenlijk*, *laten buiten- of voorttreden*, *buiten- of voorstellen*: *van daar* scil. se, 1) *buiten- of te voorschijn komen*, *voortkomen*, *bij voorb.* speluncae *het hol*, Cic. Verr. IV, 48: *van* daar ab aede Junonis ex arce, Cic. Div. I, 45: ab inferis, Cic. Verr. I, 37. Liv. XXXIX, 37: vermes exsistere & decrescere, Lucret. II, 870: e latebris, Liv. XXV, 21: in auras, Lucret. V, 213: quae sata sunt a bruma, quadragesimo die vix exsistunt, Varr. R. R. I, 34: equus exstitit, Cic. Div. I, 33: *van daar*

Digitized by Google

ontstaan, afstammen, bij voorb. ex luxuria exsistat avaritia, Cic. Rosc. Am. 27: exsistit hoc loco quaestio, Cic. Amic. 19: hujus ex sermonibus exstiterunt doctissimi viri, Cic. Brut. 8: exsistit ea, quae gemma dicitur, Cic. Senect. 15: 2) *zich vertoonen, zichtbaar worden, verschijnen, bij voorb.* talem exsistere eloquentiam, Cic. Or. II, 2: in qua irarum exsistit terror, Cic. Div. I, 29: ne ira exsistat, Cic. Off. I, 38 in.: malum non exsistit, Cic. Verr. I, 15: timeo, ne in eum exsistam crudelior, Cic. Att. X, 11, *mij wreeder toone:* Minerva, quae adjutrix consiliorum exstitisti, Cic. Dom. 57, i. e. *u getoond hebt, als enz.:* cujus adjutor exstitissem, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 24, i. e. *mij getoond had, als enz., gevolglijk geweest was; in de drie laatste plaatzen kan men het door zijn vertaalen: dus ook* populus Romanus victor exstitit, Cic. Agr. II, 36, i. e. *heeft zich als overwinnaar vertoond, of is overwinnaar geweest, gevolglijk heeft gezegevierd:* 3) *worden, bij voorb.* huic causae patronus exstiti, Cic. Rosc. Am. 2 in.: poëtam bonum neminem exsistere posse cet., Cic. Or. II, 46: me oratorem exstitisse, Cic. Or. 3: 4) *men gelooft ook, dat het betekent,* zijn: *ook zijn er veele plaatzen, daar men het dus vertaalen kan, zie hier voor,* Cic. Att. X, 11. Dom. 57. ad Div. I, 9. Agr. II, 36, *en dus meermaalen, bij voorb.* quibus domini non exstiterunt, Liv. III, 10 in.: ne quis tam dementis imperii conscius exsistat, Liv. XLIV, 10: dictis captivorum fides exstitit, Liv. X, 34: *doch, het betekent niet blootlijk zijn, ten minsten, ik geloof, dat ik dit van de oude Schrijvers, tot omtrent de derde eeuw na* Christus *geboorte, kan beweeren, maar altijd met het denkbeeld van* worden, *of* zichtbaarheid *en* werkzaamheid, *gevolglijk kan het altijd vertaald worden, door, zich vertoonen of worden.* Not. Exsistere *en* Exstare *zijn onderscheiden, zoo als* Accumbo *en* Accubo: *het eerste betekent eigenlijk te voorschijn- of buiten komen, dit laatste eigenlijk buiten- of uitsteken: gevolglijk drukt het eerste* (Exsisto) *het begin of den aanvang uit, van het geen in* Exstare *ligt:* Not. exstaturus heres, Pandect. XLII, 4, 8, *ten zij het van* Exsto *is.*

EXSOLVO, olvi, olutum, *oplossen, ontbinden, losmaken, bij voorb.* restim, Plaut. Capt. II, 2, 37: aliquem vinculis, Plaut. Truc. IV, 3, 10: cistulam obsignatam, Ibid. Amph. II, 2, 153: amictus, Stat. Sylv. I, 5, 53, i. e. *uittrekken:* nexus, Lucret. I, 221: ignis exsolvit glaciem i. e. *smelt,* Ibid. V, 878: pugionem a latere, Tacit. Hist. III, 68: se corpore, Virg. Aen. XI, 828: se e nervis, Lucret. III, 696: *van daar* 1) *Tropisch, losmaken, loswinden, bevrijden, vrijmaken, bij voorb.* se occupationibus, Cic. ad Div. VII, 1 extr.: se suspicione, Terent. Hec. V, 2, 26: aliquem errore, Ibid.: aliquem curis, Virg. Aen. IV, 652: populum religione, Liv. III, 20: aliquem aere alieno, Liv. VI, 14: aliquem poena, Tacit. XIV, 12: fidem, Liv. XXIV, 16. XXVI, 31: jusjurandum, Liv. XXIV, 18, i. e. *houden, vervullen. Van daar iet bezwaarlijks verwijderen, wegdoen, opheffen, bij voorb.* obsidium, Tacit. Ann. III, 39: metus, Lucan. V, 259. 2) *van zich van eene zaak bevrijden, bij voorb.* metus, Lucan., *zie hier voor:* famem, Ovid. Fast. IV, 534: *alwaar* exsoluisse *van vijf lettergrepen staat, d. i. eten:* nomen, Cic. Att. XVI, 6, *van de schuld, d. i. betaalen: van daar* a) *betaalen, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* aes alienum, Plin. Epist. III, 11: legata, Tacit. Ann. I, 36: tantum (pecuniae) decumanis, Cic. Verr. III, 22: sortem multiplicem, Liv. VI, 14: nomen, Cic. Att. XVI, 6: *van daar Tropisch, bij voorb.* pretia (*beloningen*) poenasque, Liv. XXVI, 40, i. e. *uitdeelen:* vota, Plaut. Amph. III, 2, 67. Liv. XXI, 21: recte factis gratiam, Liv. XXVIII, 25: grates, Tacit. Ann. XIV, 13: vicem beneficio, Ibid. Hist. IV, 3: poenas morte, Tacit. Ann. I, 10: poenas male consultorum, Vellej. II, 88, i. e. *lijden.* b) *geven, het geen men schuldig is, als 't ware, betaalen of uitstellen, vervullen, bewijzen, bij voorb.* exsolvit, quod promiserat, Cic. Off. III, 2: pretia (i. e. praemia) poenasque, Liv. XXVI, 40, i. e. *uitdeelen:* beneficia, Tacit. Ann. IV, 18: grates, Tacit. Ann. XIV, 13. Not. exsoluisse *van vijf lettergrepen,* Ovid. Fast. IV, 534.

EXSOLUTIO, onis, f. *oplossing, ontbinding, losmaking: van daar* 1) *betaaling, bij voorb.* vectigalis, Pandect. XX, 1, 31: totius debiti, Ibid. XXXII. leg. 33 post med.: 2) *bevrijding, bij voorb.* contractae religionis, Fest. in Propudianus.

EXSOLUTUS, a, um, *zie* Exsolvo.

EXSOMNIS, e, *slapeloos, wakend, waakzaam, bij voorb.* vir, Vellej. II, 88: Tisiphone, Virg. Aen. VI, 556: animo exsomnis, Vellej. II, 127.

EXSONO, ui, itum, are, *klinken, geluid maken, bij voorb.* omnia risu, Petron. 19: navigium, Ibid. 103.

EXSORBEO, ui, 2. *uitslorpen, iet overtolligs inslokken, langzaam na zich trekken, inzuigen, bij voorb.* ova, Plin. H. N. XXVIII, 2: pectoraque exsorbent (striges), Ovid. Met. VI, 145: succum, Apul. in Apolog.: animam amborum (*boertend*), Plaut. Bacch. IV, 8, 28: sanguinem, Cic. Phil. II, 29: *van daar* 1) *Tropisch, inslokken, opeten, d. i. dulden of moeten dulden, bij voorb.* difficultatem, Cic. Mur. 9, *verdrietelijkheid:* stultitiam multorum, Ibid.: 2) *Tropisch, inslokken, verslinden, d. i. tot zich trekken, wegnemen, bij voorb.* praedas, Cic. Harusp. 27: tristitiam alicui i. e. *benemen,* Turpil. ap. Non. 2. n. 264: *ook uitzuigen, krachteloos maken, bij voorb.* quot viros uno die exsorbeat Maura, Juvenal. X, 223.

EXSORDESCO, dui, 3. *bezoedeld worden, verächtelijk worden, bij voorb.* nomen philosophiae, Gell. IX, 2.

EXSORS, tis, 1) *het geen, daar niet om geloot wordt, zonder lot, bij voorb.* ducunt exsortem (equum) Aeneae, Virg. Aen. VIII, 552: cf. Valer. Flacc. IV, 340: 2) *die niet mede loot of geloot heeft, bij voorb.* exsortem ducere honores, Virg. Aen. V, 534: *van daar* 3) *die ergens geen deel aan heeft, niet deelächtig, bij voorb.* culpae, Liv. XXII, 44: amicitiae & foederis, Liv. XXIII, 10: periculi, Tacit. Ann. VI, 6: matrimoniorum, Plin. H. N. V, 8: cotis, acutum reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandi, Horat. Art. 305.

EXSPATIOR, atus sum, ari, *van de loopbaan afgaan, van de loopbaan of van den weg afwijken, afzwerven, bij voorb.* equi exspatiantur, Ovid. Met. II, 202: *van daar Tropisch,* a) *uitweiden,* Quintil. II, 16. Ovid. Met. XV, 454: b) *overloopen, van rivieren,* Ovid. Met. I, 285: lacus exspatians, Plin. H. N. XVI, 36 post med.: c) *zich uitbreiden, bij voorb.* arbores, Plin. H. N. XVI, 30: tecta exspatiantia, Ibid. III, 5 post med.: ignes exspatiantur in auras, Sil. XVI, 95: *van daar Tropisch,* poëtica themata juvenibus pertractare permittemus, ut exspatientur & gaudeant materia, Quintil. II, 10.

EXSPECTABILIS, e, *het geen te verwachten is of was, het geen men verwacht of verwacht heeft,* Tacit. Ann. XVI, 21.

EXSPECTATIO, onis, f. 1) *het wachten, de verwachting, bij voorb.* praeter exspectationem, Cic. Or. II, 70, *buiten tegen verwachting: dus ook* contra omnium exspectationem, Hirt. B. G. VIII, 40: pendeo animi exspectatione Corfiniensi, Cic. Att. VIII, 5, *alwaar* animi *tot* pendeo *behoort,* i. e. in animo: caeca exspectatione pendere, Cic. Agr. II, 25, i. e. *onzeker zijn enz.:* plenus sum exspectatione de Pompejo, Cic. Att. III, 14 in.: exspectationem facere, Cic. Att. III, 15. Acad. IV, 4: afferre alicui, Cic. Att. III, 18: disjicere, Sueton. Caes. 42: explere, Cic. Or. I, 47: exspectatio me tenet, Ibid. II, 18: commovere, Cic. Att. II, 12: *of* movere, Ibid. 13: *of* concitare, Cic. ad Div. II, 1: destituere, Liv. XXVI, 18. XXXV, 44: *of* decipere, Cic. Or. II, 71: *of* frustrari, Plin. Ep. II, 10, i. e. *te leur stellen:* differre, Ibid.: 2) *met den* Genitivus *van den genen, die wacht of verwacht, bij voorb.* hominum, Liv. V, 19: contra exspectationem omnium, Hirt. B. G. VIII, 40: desiderii nostri, Cic. Or. I, 47: b) *met den* Genitivus *der zaak of persoon, op welke men wacht, of die men verwacht, bij voorb.* facere exspectationem sui, Cic. Acad. IV, 4: exspectatio consilii nostri, Hirt. B. G. VIII, 9: convivii, Cic. Att. II, 12: exspectationes tui commoves, Ibid. I, 4: funambuli, Terent. Hec. Prol. II, 26: Varronis sermo facit exspectationem Caesaris i. e. facit, ut bene speremus de Caesare, Cic. Att. III, 15 post med.: a) *bijzonder de verwachting met verlangen gepaard, begeerte, verlangen, nieuwsgierigheid, bij voorb.* tanta fuit exspectatio visendi Alcibiadis, Nep. Alcib. 6: quantam mihi exspectationem dedisti convivii istius? Cic. Att. II, 12: Crebras exspectationes tui commoves, Cic. Att. I, 4. Not. a) in exspectatione esse *heet, verwacht worden,* Cic. ad Pompej. 2. in Ep. ad Att. VIII post Ep. 11. Plaut. Mil. IV, 6, 64, *en verwachten,* Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 4, *ook* Caes. B. C. II, 17, *alwaar echter de* Ed. Oudend. exspectari *heeft: dus ook* habere exspectationem *verwachting gaande maken,* Cic. ad Div. V, 12 post med., *en ook verwachting hebben, in verwachting zijn, verwachten of nieuwsgierig zijn,* Cic. Att. VII, 16.

EXSPECTO, avi, atum, are, *eigenlijk, buiten uitzien, bij voorb. uit het venster, of uitkijken, bij voorb. of iemand komt: van daar* 1) *nieuwsgierig zijn, geern willen weten, bij voorb.* exspecto, quid velis, Terent. And. I, 1, 7: Exspecto, quam mox Chaerea utatur, Cic. Rosc. Com. 1: exspectabat, quid consilii caperent, Caes. B. G. III, 24: hostes exspectabant, si (i. e. an) nostri transirent, Ibid. II, 9: cf. B. G. II, 34: 2) *wachten, verwachten,* aliquem, aliquid, *iemand, iet, verwachten, op iemand of iet wachten, staat dikwijls, bij voorb.* transitum tempestatis, Cic. Att. II, 21: eventum pugnae, Caes. B. G. VII, 49: adventum hostium, Ibid. VI, 9: *ook* aliquid

quid ab aliquo, *bij voorb.* a te hoc civitas vel omnes potius exſpectant, Cic. ad Div. XI, 5: omnia a me exſpectes, Ibid. III, 10: cf. Ibid. 11 extr. Caeſ. B. C. II, 28: *ook zegt men* me exſpectant, ut faciam, *voor* exſpectant me facere, *gevolglijk* ego exſpector, ut faciam, *voor* exſpector facere, *bij voorb.* exſpectari nos arbitror, ut reſpondeamus, Liv. XLII, 40: *ook zonder* Accuſativus, *wachten, geduld hebben, vertoeven, wanneer dikwijls* donec, dum, ut cet. *volgt, bij voorb.* ad mediam noctem, Horat. Sat. I, 5, 83: diem ex die exſpectavi, ut ſtatuerem, Cic. Att. VII, 26: exſpectaſſe ſe, ut cet., Liv. XXXV, 8: neque exſpectant, ut — feratur, Caeſ. B. C. I, 6: exſpectare, dum hoſtes augerentur, Ib. B. G. IV, 13: exſpectare, dum reſpondeam, Cic. Acad. IV, 7 in.: ſi exſpectaſſes, donec cet., Trajan. in Plin. Ep. X, 122: *dus ook* quin *voor* ut non, *bij voorb.* diutius exſpectari non oportere, quin iretur, Caeſ. B. G. III, 24: *dus ook* ne utile quidem eſt exſpectare, quin mox judicium fiat, Cic. Invent. II, 28 med., *alwaar* Erneſti *zonder noodzake* quam *voor* quin *heeft laten drukken: bijzonder* a) *verwachten, met verlangen, met hoop enz., bij voorb.* teſtamenta, Cic. Parad. VI, 1: mortem alicujus, Terent. Ad. V, 4, 20. Quintil. IX, 3: rem avidiſſime, Cic. Phil. XIV, 1: cum magna ſpe, Cic. ad Planc. in Cic. Ep. ad Att. XVI. Ep. paenult.: dum exſpecto, quam mox cet., Terent. Phorm. I, 3, 9: b) *met vrees verwachten, ſchroomen, bij voorb.* malum, Terent. Phorm. I, 4, 16: mortem, Ibid. Hec. III, 4, 8: dedecus majus a philoſopho nullum, Cic. Tuſc. II, 12: majorem motum Galliae, Caeſ. B. G. VI, 1. VII, 43: 3) *verwachten, d. i. zich iet van iemand belooven*, aliquid ab aliquo, *bij voorb.* hoc, omnia, Cic., *zie hier voor n.* 1: 4) *wachten of verwachten, d. i. op hand zijn, bij voorb.* me ſenectus exſpectat, Horat. Sat. II, 1, 58: 5) *wachten op iet, d. i. nodig hebben, bij voorb.* falcem, Virg. Georg. II, 420: arcus, Ibid. 27: 6) *wachten, d. i. zich ergens lang ophouden, den tijd doorbrengen, vertoeven, bij voorb.* Carthagine qui nunc exſpectat, Virg. Aen. IV, 225: exſpectare, dum copiae augerentur, ſummae dementiae eſſe, Caeſ. B. G. IV, 13: diem ex die, Cic., *zie boven: en dus kan het één en ander uit het bovenſtaande hier toe gebracht worden, alwaar men het* vertoeven *kan vertaalen. Het* Particip. exſpectatus, a, um, *ſtaat dikwijls* Adjective, *verwacht, gewenscht, volkomen, bij voorb.* carus omnibus exſpectatusque venies, Cic. ad Div. XVI, 17: cf. Liv. XXVI, 40. Virg. Aen. II, 782: exſpectatior potuit venire, Plaut. Moſt. II, 2, 12: adventus exſpectatiſſimus, Cic. Att. IV, 4: literae exſpectatiſſimae, Cic. ad Div. X, 5: *ook ſtaat* exſpectatus ad dignitatem, Cic., i. e. *van wien men verwacht, dat hij verdienſten zal krijgen: van daar* exſpectatum *de verwachting: van daar* ante exſpectatum *onverwachts, onvermoed, eer dan men verwacht hadt*, Virg. Georg. III, 348. Ovid. Met. IV, 789. VIII, 5: *daar voor ſtaat ook* exſpectato maturius, Vellej. III, 123, *of* non exſpectato, Sil. XVI, 500. Not. Te exſpectatum ejeciſſet foras, Terent. Ad. I, 2, 29, i. e. *wiens dood hij verwacht, gewenscht, hadt:* ejicere *voor* efferre, *begraven*.

EXSPERGO, ſi, ſum, 3. 1) *uitſproeijen, uitſtrooijen, verſtrooijen, bij voorb.* locus, quo exſpergi poſſit vis animae, Lucret. III, 817: locus, quo exſpergi poſſint moenia mundi, Ibid. V, 372: 2) *beſproeijen, beſprengen*, Virgil. Aen. III, 625.

EXSPERNO, ſprevi, ſpretum, 3. i. q. ſperno, *bij voorb.* exſpretus *of* expretus, Plaut. Bacch. III, 3, 42: *zie boven* Expretus.

EXSPERSUS, a, um, *zie* Exſpergo.

EXSPES (*heeft niet ligt andere* Caſus), Adject., *zonder hoop, hoopeloos*, Horat. Art. 20. Ovid. Met. XIV, 217: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* vitae, Tacit. Ann. VI, 24: liberum, Acc. ap. Non. 1. n. 39.

EXSPIRATIO, onis, f. *uitádeming, uitwaasſeming, bij voorb.* terrae, Cic. Nat. D. II, 33.

EXSPIRO, avi, atum, are, 1) *iet uitblazen, uitádemen, uitwaasſemen, bij voorb.* auras, Ovid. Met. III, 120: odorem de ſuo corpore, Lucret. IV, 122: flammas pectore, Virg. Aen. I, 44 (48): colorem i. e. *verliezen*, Plin. H. N. IX, 35 poſt med.: *bijzonder* animam, Ovid. Met. V, 106, i. e. *ſterven: van daar* exſpirare *zonder* animam *ſterven*, Liv. II, 20. XXVII, 19. Virg. Aen. X, 731. Curt. IX, 8: *en Tropisch, ſterven, d. i. ten einde lopen, ophouden, bij voorb.* libertate exſpirante, Plin. Paneg. 57: unguenta, Plin. H. N. XIII, 3, i. e. *uitdampen, uitwaasſemen: bijzonder bij Rechtsgeleerden, ten einde lopen, zijne kracht verliezen, bij voorb.* obligatio exſpirat, Pandect. XLV, 1, 58: judicium, Ibid. XXIV, 3, 19: cauſa criminis, Ibid. XLVIII, 17, 1 extr.: 2) *blazend uitſtooten, of in 't gemeen iet uitſtooten, uitlaten, uit- of buiten laten gaan, bij voorb.* ſonos, Sil. IX, 285: fructus in umbras, Stat. Sylv. V, 2, 70: flumen ſanguinis de pectore, Lucret. II, 354: colorem, odorem, *zie hier voor: van daar zich blazend* (*dampend*) *uitſtooten, of in 't gemeen uitſtooten, te voorſchijn komen, bij voorb.* vis ventorum exſpirare cupiens, Ovid. Met. XV, 299: vermes exſpirant, Lucret. III, 720: ignes exſpirent, Ibid. VI, 640: foras, Ibid. 886: diſtento corpore exſpiret vis, Lucil. ap. Non. 1. n. 178.

EXSPLENDEO, ui, 2. *te voorſchijn lichten, ſchijnen, glinſteren, bij voorb.* dotes animi, Suet. Tit. 3, *ten zij dit tot* exſplendeſco *behoort*.

EXSPLENDESCO, dui, 3. 1) *lichten, ſchijnen, glinſteren, bij voorb.* ignis, Senec. Nat. Quaeſt. II, 23: 2) *Tropisch, lichten, d. i. zich uitmuntend vertoonen, bij voorb.* clarius exſplendeſcebat, Nep. Att. 1: in puero ſtatim animi dotes exſplenduerunt, Sueton. Tit. 3.

EXSPOLIO, avi, atum, are, *berooven, bij voorb.* aliquem provincia & exercitu, Cic. Att. X, 1: aliquem omni honore, Hirt. B. G. VIII, 50: genas oculis, Ovid. Met. XIII, 562: aliquem auxilio ſuo, Caeſ. B. G. VII, 77 med. *Ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* fana atque domos, Salluſt. Cat. 51 (50): ſe, Cic. Dejot. 9, *zich berooven, d. i. zich ontblooten, arm maken*. Not. Exſpolior *als* deponens *voor* exſpolio, *bij voorb.* agrum exſpoliabantur, Claud. Quadrig. ap. Non. 7. n. 100: exſpoliantur eos & corpora nuda relinquunt, Poëta vetus ap. Donat. de Barbar.

EXSPUITIO, onis, f. *het ſpuwen, uitſpuwen, bij voorb.* ſanguinis, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med.

EXSPUMO, are, *opwaarts ſchuimen, bij voorb.* donec humor exſpumet, Celſ. VI, 7. Sect. 8.

EXSPUO, ui, (uitum) utum, 3. 1) *uitſpuwen, uitſpijgen*, a) *zonder* Caſus, *bij voorb.* cum exſpuiſſet, Varr. R. R. III, 3 extr.: in mare, Plin. H. N. XXX, 2: non reſpiraſſe neque exſpuiſſe, Ibid. XIV, 22: b) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* linguam, Plin. H. N. VII, 23: ſanguinem, Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 16. Scrib. Larg. 194: 2) *iet van zich geven, laten of zenden, bij voorb.* ſordes, Plin. H. N. XXX, 6: pergamenta, Ibid. II, 98: taedae carbonem exſpuunt, Ibid. XVI, 10: auram purpuream, Valer. Flacc. III, 107: rorem (i. e. *purperverw*), Plin. H. N. IX, 36: miſeriam ex animo, Terent. Eun. III, 1, 16, i. e. *zich verwijderen:* rationem ex animo, Lucret. II, 1040: ſpiritum, Senec. Thyeſt. 245. Senec. de Ira III, 43 extr.: lacrymam, Plaut. Pſeud. I, 1, 73.

EXSTANTIA, ae, f. *de uitſteking, bij voorb.* capita ſine ulla exſtantia, Colum. V, 5 med.

EXSTERNO, navi, natum, nare, *buiten zich zelven brengen, ontſtellen, zeer verſchrikken, bij voorb.* aliquam, Catull. 63, 71: exſternata fugam tentabat, Ovid. Met. XI, 77: equi exſternati, Ovid. in Ibin 430: cf. Catull. 63, 164. Ovid. Met. I, 641: *ook* exſternatus animi (i. e. in animo), Apulej. Met. III poſt med. p. 138. Elm. Not. *In Apulejus Apolog.* prope fin. *ſtaat Ed. Vulc.* p. 340: ut intelligeretur iratus potius externaſſe eam, quam oblitus praeteriiſſe (in teſtamento): *alwaar Edit. Elm.* p. 335. extraneaſſe *heeft: het één en ander betekent aldaar, iemand als een vreemd perſoon, en niet als een kind betrachten: en daar van is* externus.

EXSTILLO, are, 1) *uitdruipen*, Colum. XII, 48, 2: 2) *druipen, bij voorb.* oculi ut exſtillent, Plaut. Pſeud. III, 2, 29: exſtillare lacrymis, *van traanen druipen, d. i. hard weenen*, Terent. Phorm. V, 7, 82.

EXSTIMULATOR, oris, m. *aanprikkelaar, aanſtoker, aanhitzer, bij voorb.* rebellionis, Tacit. Ann. III, 40.

EXSTIMULO, avi, atum, are, i. q. ſtimulo, 1) *ſteken, met eenen angel, bij voorb.* aculeo exſtimulatae, Plin. H. N. IX, 37: *van daar* 2) *prikkelen, aanprikkelen, bij voorb.* virum dictis, Ovid. Faſt. VI, 588: milites, Tacit. Hiſt. I, 65: animum, Ibid. Ann. XV, 50: cordis furore bellandi, Sil. I, 32: id [illegible] libidinis exſtimulatur figmis, Colum. VI, 27: fata ceſſantia, Ovid. Triſt. III, 8, 29, i. e. *den dood verhaaſten:* tigris exſtimulata fame, Ovid. Met. V, 165.

EXSTINCTIO, onis, f. *uitbluſſching, verdelging, vernietiging*, Cic. Tuſc. I, 49.

EXSTINCTOR, oris, m. 1) *een uitbluſſcher, bij voorb.* incendii, Cic. Pi. 11: 2) *die iet dempt, ſtremt, te gronde helpt, vernietiger, verſtoorer, verdelger, bij voorb.* conjurationis, Cic. Dom. 38: patriae, Cic. Sull. 31: belli, Cic. [illegible] 23: domus regiae, Juſtin. XVI, 1.

EXSTINCTUS, us, m. *uitbluſſching, bij voorb.* lucernarum, Plin. H. N. VII, 5.

EXSTINCTUS *of* EXTINCTUS, a, um, *zie* Exſtinguo.

EXSTINGUO *of* EXTINGUO, xi, ctum, 3. *misſchien eigenlijk, bluſſchen, uitbluſſchen, het geen brandt, bij voorb.* ignem, Cic. Senect. 19: incendium, Cic. ad Div. IV, 13: lucernam, Plin. Hiſt. Nat. XXXI, 3 extr.: faces, Ibid. II, 103: ca-

Digitized by Google

calcem, Vitruv. II, 5: lumen, Cic. ad Div. IV, 3: calorem, Cic. Nat. D. II, 9: cinerem, Ovid. Fast. V, 425: focos, Ibid. Trist. I, 3, 44: sol exstingui visus est, Cic. Somn. Scip. 5: *van daar* exstingui *uitgebluscht worden of verdwijnen, uitgaan, bij voorb.* ignis exstinguitur, Cic. Senect. 19: *van daar* 1) *uitwisschen, het geen geschreven is*, Cic. Verr. II, 70: 2) *dooden, bij voorb.* liberos, Nep. Att. 9: puerum, Terent. Hec. V, 1, 22: juvenem, Liv. VIII, 3: *dus ook* alicui animam *de ziel uitblazen, d. i. dooden*, Terent. Ad. III, 2, 16: *van daar* exstingui *sterven, als 't ware, als eene kaars uitgaan: staat overal, bij voorb.* Cic. Brut. 1. Cic. Coel. 32 extr. Cic. Nat. D. II, 9. Virg. Ecl. V, 20. Horat. Ep. II, 1, 14. Ovid. Met. III, 470. Plin. H. N. XXXV, 4. Tacit. Ann. III, 7: 3) *in 't gemeen, verdelgen, vernietigen, te gronde helpen, dempen, wegnemen, eene zaak het aanwezen of wel haare kracht benemen, bij voorb.* animam seni, Terent. Ad. III, 2, 16, i. e. *het leven benemen:* crimina sua, Cic. Verr. V, 43: memoriam publicam, Cic. Mil. 27: formam, Terent. Phorm. I, 2, 58: rumorem, Cic. Att. XV, 1 post med.: animum, Cic. ad Div. I, 1: motus animorum, Cic. Or. I, 14: causam dissensionis, Mat. in Cic. Ep. ad Div. XI, 28: reliquias belli, Cic. ad Div. X, 25: potentiam, Cic. Rosc. Am. 13: invidiam, Cic. Balb. 6: infamiam, Cic. Verr. II, 69: leges, Cic. Agr. III, 2: discrimen omne pudoris, Liv. XXXIX, 8: contumeliam, Nep. Them. 1: vires ingenii, Quintil. VI. procem.: sermo oblivione posteritatis exstinguitur, Cic. Somn. Scip. 7: nomen populi Rom., Cic. Cat. IV, 4: salutem alicujus, Cic. Mil. 2: familiaritates, Cic. Amic. 10: formam proditionis, Liv. XXVII, 16: furorem alicujus, Cic. Phil. VI, 7: religionem, Cic. Verr. I, 18: vocem, Cic. Brut. 35: spem, Liv. XXIII, 45: senatum, Cic. Off. III, 1: pudorem, Virg. Aen. IV, 322: sitim, Ovid. Met. VII, 569: famem, Senec. Ep. 18: vocem hominis silentio, Liv. XXIII, 22: vigorem animi, Liv. XXXVIII, 17: aquam rivis, i. e. *wegdoen*, Liv. V, 16 extr.: succum, Curt. VI, 4: *dus ook* mammas, Plin. H. N. XXIII, 2 extr., i. e. exsiccare, semen cannabis genituram virorum exstinguit, Ibid. XX, 23: venena, Ibid. 17: odorem, Ibid. XIX, 6: *dus ook* actio exstincta est, Pand. IX, 1, 1 post med.: jus pignoris exstinctum est, Ibid. XX, 1, 9, i. e. *is gedoofd, verloren, geldt niet:* legatum exstinguitur, Ibid. XXXIV, 3, 21. Not. exstinxit *voor* exstinxerit (i. e. exstinguat), Plaut. Truc. II, 6, 43.

EXSTIRPATIO, onis, f. *uitroeijing, bij voorb.* filicis, Colum. II, 2.

EXSTIRPO, avi, atum, are, 1) *met den stam of wortel uitrukken, uitroeijen, bij voorb.* arbores, Colum. II, 2, 10. Curt. VII, 8: suboles, Colum. Arb. 5, 4: pilos de corpore, Martial. VI, 56, 3: agrum, Colum. XI, 2, 52, i. e. *van de tronken zuiveren: dus ook* agrum arboribus atque virgultis, Pallad. Jul. 1: 2) *uitroeijen, Tropisch, d. i. verdelgen, geheel wegdoen, bij voorb.* vitia, Cic. Fat. 5: perturbationes, Cic. Tusc. IV, 19: humanitatem ex animo, Cic. Amic. 13: nomina inimica libertati, Senec. de Ira I, 16 med.

EXSTO (EXTO), stiti (titi), statum (tatum), are, *eigenlijk uit- of buitenwaards staan, uitsteken, bij voorb.* cum milites capite solo ex aqua exstarent, Caes. B. G. V, 18: quod altius ab aqua exstaret, Liv. XXII, 2 extr.: summis vix cornibus exstant, Virg. Georg. III, 370: modo pectore modo ore tenus exstantes, Tacit. Ann. I, 70: celsoque exstant super aequora collo, Ovid. Met. X, 358: ossa exstabant sub lumbis, Ibid. VIII, 804: navis exstat aquis, Ovid. Trist. V, 11, 14: exstabat ferrum de pectore, Ovid. Met. IX, 126: *ook seq.* Accusat., *bij voorb.* quantum egomet Nereidas exsto i. e. procerior sum, Stat. Sylv. I, 2, 116: *van daar* 1) *zichtbaar zijn, zich laten zien, zich vertoonen, in de oogen vallen, bij voorb.* qui locus est, in quo non exstent vestigia cet., Cic. Balb. 5: Studium nostrum exstabit in conveniendis magistratibus, Cic. ad Div. I, 8 extr.: sine oculis non potest exstare officium oculorum, Cic. Div. I, 32: cujus non exstet in me meritum, Cic. Planc. 1: negotii rationem exstare oportet, Ibid. 27: vox & tua noctibus exstet i. e. *late zich hooren of bij uitstek hooren*, Valer. Flacc. V, 252: *van daar* adparet & exstat, Cic., i. e. *het blijkt, is zichtbaar.* 2) *voor handen zijn, daar zijn of zijn, bij voorb.* exstant epistolae Philippi, Cic. Off. II, 14: Quia non exstat alius, Liv. I, 18: si literae non exstarent, Cic. Invent. I, 39: nemo exstat, qui cet., Plaut. Trin. II, 4, 142: memoriam exstare, Nep. Timol. 2: Sarmenti domina exstat i. e. vivit, Horat. Sat. I, 5, 55. Not. *Het* Perfect. exstiti *kan van* exsisto *en van* exsto *zijn: zie* Exsisto: Not. Exstatura vitis, Plin. H. N. XVII, 22: si rei dominus non exstaret, nec exstaturus esset, Pandect. XLVII, 2, 78: exstaturus heres, Ibid. XLII, 4, 8: cf. Exsisto *op het einde.*

EXSTRUCTIO, onis, f. *opbouwing, bouwing, bij voorb.* tectorum, Cic. Nat. D. II, 60: ea exstructione (scil. sepulcri, monimenti), Cic. Phil. XIV, 13: cum ea (pavimenta) exstructa fuerint, & fastigia (i. e. prominentias) exstructiones habuerint, Vitruv. VII, 1 med.

EXSTRUCTUS, a, um, *zie* Exstruo.

EXSTRUO, xi, ctum, 3. 1) *in de hoogte bouwen, opbouwen, bij voorb.* sepulcrum, Cic. Leg. II, 27: villam, Cic. Dom. 47: aggerem, Caes. B. C. II, 1: tumulos, Ibid. B. G. VI, 16: omnem materiam eam, quae caesa erat, pro vallo ad utrumque latus exstruebat, Ibid. IV, 29: rogum, Cic. Fin. III, 22. Ovid. Fast. III, 546: mensas festas Caespitibus, Tibull. II, 5, 99: montes ad sidera, Ovid. Fast. V, 39: stramenta in acervum, Colum. VI, 3: muri altitudinem, Nep. Them. 6: mare, Sallust. Cat. 20 (21), i. e. *gebouwen (paleizen) daar in bouwen: van daar* aedificiorum species amoenissimas, exstructissimas, Apulej. de deo Socrat. prope fin. p. 54. Elm.: *van daar* 2) *Tropisch, als 't ware, opbouwen, d. i.* a) *oprichten, verwerven, bij voorb.* altitudinem virtutum animo, Cic. Fin. V, 24: b) *rijkelijk bezetten of voorzien, bij voorb.* mensas, Plaut. Men. I, 1, 25: mensae epulis, Cic. Tusc. V, 21: mensas dapibus, Ovid. Met. XI, 119: canistra, Horat. Sat. II, 6, 104: focum lignis, Horat. Epod. II, 43: *van daar Tropisch, vergrooten, vermeerderen, bij voorb.* crimen multis atque saevis vocibus, Gell. XIII, 24 ante med.: c) *ophoopen, bij voorb.* divitias, Petron. 84. Horat. Od. II, 3, 19: d) *samenvoegen, bij voorb.* verba, Auct. ad Her. IV, 32: poëmata, Petron. 118.

EXSUCCUS, a, um, *sappeloos, van daar Tropisch, bij voorb.* oratores aridi & exsucci & exsangues, Quintil. XII, 10, 15.

EXSUCTUS, a, um, *zie* Exsugo.

EXSUDO, avi, atum, are, 1) *uitzweeten, door zweeten van zich geven, bij voorb.* amurcam, Colum. XII, 48: *ook* Intransitive, *uitzweeten, d. i. door zweeten te voorschijn komen, bij voorb.* exsudat humor, Virg. Georg. I, 88: 2) *zweetend iet verrichten, verdragen, doorstaan, bij voorb.* laborem, Liv. V, 5. Sil. III, 531: certamen, Liv. IV, 13 post init.: causas, Horat. Sat. I, 10, 28.

EXSUGEO, ere, *zie* Exsugo.

EXSUGO, xi, ctum, 3. *uitzuigen, bij voorb.* sanguinem alicui, Plaut. Poen. III, 2, 37: vulnus, Cels. V, 27. Sect. 3: liquorem de materia, Vitruv. II, 8: segetem, Cato R. R. 37: *uitzuigen, sappeloos maken: dus ook* vitem, Colum. IV, 24: *van daar* Exsuctus, a, um, *uitgezogen, bij voorb.* animalia, Vitruv. VIII. procem.: ostrea tenuis exsuctaque est, Gell. XX, 8: exsucto sudore sitim quaerimus, Colum. I. Praefat. §. 16: Exsuctior, *bij voorb.* segetes sunt exsuctiores, Varr. R. R. II, 7, 11. Not. *Men heeft ook* Exsugeo, ere, *bij voorb.* exsugebo, Plaut. Epid. II, 2, 5.

EXSUL *of* EXUL, ulis, m. *en* f. 1) *die uit het land, bijzonder uit het Vaderland verdreven is, of zich buiten het zelve moet onthouden, een die in ballingschap leeft, die buiten het Vaderland, of zijn geboorteplaats, leeft, een balling, banneling, verdrevene*, Cic. Or. II, 18. Cluent. 62. Dom. 27: exsules restituere, Cic. Phil. I, 1, *of* reducere, Cic. ad Div. XII, 1: *staat ook met den* Genitivus, *bij voorb.* exsul patriae, Horat. Od. II, 16, 19: orbis terrarum, Curt. V, 12 in.: generum. *staat het, bij voorb.* Ovid. Her. VII, 115. XIV, 129. Tacit. Ann. XIV, 63. Lucan. VIII, 837. Not. Plural. *voor* Singul., *bij voorb.* exsulibusne datur Lavinia i. e. exsuli Aeneae, *in drift*, Virg. Aen. VII, 359: 2) *Tropisch, bij voorb.* exsul mentis domusque, Ovid. Met. IX, 410, i. e. *zonder verstand, zonder enz.* Ciconia exsul hyemis, Publ. Syr. ap. Petron. 55, i. e. *des winters zich bij ons niet onthoudende.* Not. Exsul *is of van* solum (i. e. qui solum vertit) *of van* exsilio, ire: *het eerste schijnt beter.*

EXSULATIO, onis, f. i. q. exsilium, Flor. I, 22.

EXSULO *of* EXULO, avi, atum, are, *in ballingschap of een balling zijn, buiten het Vaderland moeten leven, een verdrevene, een verbannen zijn, bij voorb.* locus ad exsulandum aptissimus, Cic. ad Div. IV, 8: Romae, Cic. Or. I, 19: cf. Parad. 4 extr.: per oras extremas, Ovid. Trist. III, 14, 11: in regno, Curt. V, 8, i. e. *als 't ware, balling zijn:* ab urbe, Martial. 4, 5: in Volscos exsulatum abiit, Liv. II, 35: cf. I, 41. Plaut. Merc. III, 4, 59: Domo exsulo, i. e. *ik mag niet naar huis*, Terent. Eun. III, 5, 62: *van daar Tropisch, bij voorb.* rempublicam exsulare, Cic. Parad. 4 post med.: Perfidia ex urbe & avaritia si exsulant, Plaut. Pers. IV, 4, 7: res exsulatum ad illam ibat clam patris, i. e. abibat, Plaut. Merc. Prol. 42.

EXSULTABUNDUS, a, um, i. q. exsultans, Justin. XVIII, 7.

EXSULTANTER, *springende, bij voorb.* quasi exsultantius scripsi, Plin. Epist. III, 18 extr., i. e. *vrijer, wijdloopiger enz.*

EX-

EXSULTANTĬA, ae, f. *het opspringen, bij voorb.* morbi, i. e. *aanval*, Gell. XII, 5.

EXSULTĀTĬO, onis, f. 1) *het springen in de hoogte, het opspringen, bij voorb.* indecora, Quintil. II, 2, 12: agni, Colum. VII, 3 post med.: fimiarum, Plin. H. N. VIII, 54: 2) *Tropisch, d. i. een dartel of ook luidruchtig gedrag, bij voorb.* par exsultatio, Tacit. Hist. I, 72, i. e. *vrolijkheid*: exsultationem eorum pati, Auct. B. Afric. 31 extr., i. e. *dartelheid of moedwilligheid*: laetitia dicitur exsultatio animi cet., Gell. II, 27: animus in exsultationem libertatemque extrahendus, Senec. Tranq. 15 extr.

EXSULTIM, *springend*, Hor. Od. III, 11, 10

EXSULTO, avi, atum, are, *springen, opspringen, in de hoogte springen, bij voorb.* equus, Cic. Off. I, 26: Nep. Eum. 5: numerum, Lucret. II, 63, i. e. *springen, dansen*: taurus in herba, Ovid. Met. II, 864: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* pila, Senec. Nat. Quaest. VI, 10 extr.: vada, Virg. Aen. III, 557: latices aestu, Ibid. VII, 464: medicamen, Ovid. Met. VII, 263, i. e. *welt op, kookt*: cf. VI, 645: pavor & metus in corde, Lucret. III, 142, i. e. *klopt*: glebae ne exsultent, Plin. H. N. XVIII, 19 extr., i. e. *te voorschijn komen, uitsteken*: densiores circa pampini exsultant, Ibid. XVII, 22 med., i. e. *te voorschijn komen, wassen*: nitrum uritur in testa opertum, ne exsultet, Ibid. XXXI, 10 ante med.: sanguis emicat alte exsultans e corpore, Lucret. II, 195: syllabae, Quintil. IX, 4, 9, i. e. *als 't ware, springende, d. i. wanneer er te veel korte Lettergroepen bij een zijn*: verbum exsultantissimum, Ibid. §. 108: *ook rond rijden, rond jaagen, rond tuimelen, rond springen*, Virg. Aen. XI, 663 *en* 648. Tacit. Ann. XIV, 34: cf. Ovid. Art. I, 315: *van daar Tropisch*, seq. Accusat., *bij voorb.* histrio cubiculum principis exsultaverit, Tac. Ann. XI, 28, i. e. *door hoererij bevlekt, alwaar de Ed. Pichen.* persultaverit *heeft*: *van daar, Tropisch*, 1) *van eene buitengewoone vreugde, bij voorb.* laetitia exsultare, Cic. Att. XV, 21. Cluent. 5. Liv. XXVII, 2: *of* gaudio exsultare, Cic. Phil. II, 27. Catil. I, 10, *van vreugde, als 't ware, springen, van daar vrolijk zijn, dartelen, zich ongemeen vrolijk gedragen*: *ook zwermen, woelen, uitgelaten zijn, uitwijden, pocchen enz., bij voorb.* vana spe, Quintil. VI, 4, 17: victoria, Cic. Rosc. Am. 6: in ruinis alterius, Cic. Balb. 26: in omni crudelitate, Cic. Fragm. de rep. ap. Non. 4. n. 178: in suam famam gestis, Tacit. Agric. 8: laetitia, gaudio, *zie hier voor*: Graeci exsultant, quod cet., Cic. Att. VI, 1 post med.: alacris exsultat improbitas in victoria, Ibid. 1, 16 med.: juventas, qua iste exsultat fidens, Virg. Aen. V, 399: animus exsultat, Cic. Tusc. IV, 6 med.: furor exsultans, Cic. Sext. 44: *dus ook* oratio exsultat in laude virtutum, Cic. Fin. I, 16 extr., i. e. *wijdt uit enz.*: verborum audacia, Cic. Or. III, 9: audacius, Cic. Or. 8: 2) *in redenen, als 't ware, rond tuimelen, d. i. zich recht vertoonen, bijzonder door een wijdlopigen voordragt, bij voorb.* campus, in quo exsultare possit oratio, Cic. Acad. IV, 35 in.: oratio exsultat in laude virtutum, Cic. Fin. I, 16, *zie hier voor*: verborum audacia, Cic.: audacius, Cic., *zie hier voor*: 3) *opspringen naar iemand, springend of dartelend aanvallen*: *van daar* dolores exsultantes, Gell. XII, 5 post med., *doch, het kan ook zijn, woelend, buitenspoorig, en tot het voorgaande behooren*: cubiculum principis exsultaverit, Tacit. Ann. XI, 28, *zie hier voor.*

EXSUM, fui, esse, *buiten, behalven, uitgenomen zijn enz., schijnt niet voor te komen, behalven* exesto *staat bij* Fest.

EXSUPERĀBĬLIS, e, 1) *overwinlijk*, Stat. Theb. I, 214: 2) *overwinnend, bij voorb.* opera, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2.

EXSUPERANTĬA, ae, f. *uitsteekendheid, uitmuntendheid, bij voorb.* virtutis, Cic. Tusc. V, 36: splendoris, Gell. XIV, 1 ante med.: cf. Ib. IV, 18 in.

EXSUPĔRO, avi, atum, are, *boven iet uitkomen, het zij door klimmen, gaan enz.*: *van daar* 1) *uitsteken, bij voorb.* flammae, Virg. Aen. II, 759, *doch het kan ook zijn, de overhand nemen*: *van daar Tropisch, om hoog steken, zich verheffen, toenemen, uitmuntend zijn, voorrechten hebben, bij voorb.* virtute, Virg. Aen. XII, 20: violentia exsuperat, Ibid. 46: flammae, *zie hier voor*: *van daar* exsuperans *uitmuntend*, Gell. VI, 8: exsuperantior, Gell. XIV, 3 extr.: exsuperantissimus, Apulej. doctr. Platon. I post med. p. 8 Elm.: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* undas, Virg. Aen. II, 207: vites exsuperant ulmos, Plin. H. N. VI, 17: *ook heet het, om hoog klimmen, bij voorb.* flammae, Virg., *zie hier voor*: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* clivum, Senec. Ep. 31: jugum, Virg. Aen. XI, 905: iniquitatem loci, Liv. II, 65: vites exsuperant ulmos, Plin., *zie hier voor*: 2) *overtreffen, bij voorb.* laudes, Liv. XXVIII, 43: omnia, Terent. Heaut. V, 1, 5: vires, Ovid. Trist. I, 5, 56: cf. IV, 4, 2: aliquem impudentia, Cic. Tusc. IV, 36 e poëta: aliquid latitudine, Plin. H. N. II, 11: 3) *voor bij komen, passeeren, klimmen, bij voorb.* iniquitatem loci, Liv., *zie hier voor*: clivum, Senec.: jugum, Virg., *zie hier voor*: amnem, Plin. H. N. VI, 17: 4) *overlopen, bij voorb.* Nilus, Plin. H. N. XVIII, 18: 5) *overleven*, aliquem, Valer. Max. V, 9 extr.: vitis aetatem non exsuperans, Plin. H. N. XIV, 2 extr.: 6) *overwinnen*, Ovid. Fast. VI, 372: *of bemagtigen, overweldigen, dempen, bij voorb.* consilium caecum, Virg. Aen. VII, 591.

EXSURDO, are, 1) *doof maken*, Plin. H. N. XXXII, 10 extr. Val. Max. II, 2, 3. Senec. Ep. 94 post med.: 2) palatum, i. e. *stomp maken*, Horat. Sat. II, 8, 91.

EXSURGO, urrexi, urrectum, 3. *zich in de hoogte oprichten, opstaan, zich verheffen, bij voorb. van zijne zitplaats*, Cic. Or. I, 62 extr.: huc exsurge, Cic. Planc. 42 Ed. Ernest.: *doch de* Ed. Graev. *heeft* te tamen exsurge cet.: ex insidiis, Liv. XXVII, 41: foras, Plaut. Mil. II, 1, 3: quoquam, Ib. Rud. IV, 2, 10: a genibus, Ib. I, 5, 22: *van daar Tropisch*, 1) *zich verheffen, d. i. zich hoog vertoonen, bij voorb.* Roma exsurgere aedificiis, Liv. VI, 4: acies exsurgens, Liv. VIII, 8: cf. Tacit. Hist. II, 14: Taurus (mons) exsurgit, Plin. H. N. V, 27: juga & colles, Sil. VII, 274: pontus, Senec. Hippol. 1014: *van daar wassen, bij voorb.* inde alii ramuli exsurgunt, Plin. H. N. XXIV, 19: flumina, Senec. Troad. 536: oratio grandis, Petron. 2: dolor gravior, Senec. Med. 49: 2) *zich verheffen, d. i. zich vertoonen, wassen, ontstaan, bij voorb.* dolor, Senec. Med. 49, *zie hier voor*: oratio, Petron.: ramuli, Plin., *zie hier voor*: 3) *zich verheffen, zich oprichten, d. i. opkomen, zich herhaalen, bij voorb.* auctoritate vestra respublica exsurget, Cic. ad Div. XII, 10 extr.: causa, Cic. Phil. XIII, 18: cf. Cic. Agrar. II, 32.

EXSUSCITĀTĬO, onis, f. *opwekking, aanmoediging*, Auct. ad Her. V, 42 *en* 43.

EXSUSCĬTO, avi, atum, are, 1) *uit den slaap wekken, opwekken*, Cic. Mur. 9 extr.: 2) *Tropisch, opwekken, aanspooren, gaande maken, bij voorb.* animos, Cic. Off. I, 4: memoriam, Auct. ad Her. III, 21: se, Brut. ad Cic. Ep. 16 extr.: incendium, Liv. XXI, 3: flammas, Ovid. Fast. V, 507.

EXTA, orum, n. *de ingewanden, bijzonder de edelste ingewanden, als hart, long, lever, milt, bij voorb.* extis satur sum factus, Plaut. Poen. III, 6, 9: exta serpentibus oblonga, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 77: exta homini ab inferiore viscerum parte cet., Ibid.: Hippocrates tradit, non prandentium exta celerius senescere, Ib. XXVIII, 5: Not. *De ouden voorzeiden uit de ingewanden der dieren*, Cic. Div. II, 12: *van daar* exta laetiora, Suet. Caes. 77: bona, Cic. Div. II, 17: tristissima, Ib. 15: extis exquirere aliquid, Ib. 13: exta inspicere, Ib.: spectare, Curt. VII, 7. IX, 4: consulere, Virg. Aen. IV, 63: prosecare, Sueton. Aug. 1: dare Jovi, Martial. XI, 584: dare diis, Varr. R. R. I, 29: *of* porricere, Ibid.: *ook enkel* dare, Liv. XXVI, 23: *of* reddere, Virg. Georg. II, 194, i. e. *geven, offeren*: praesensio per exta, Cic. Top. 20. Not. extum *voor* extorum, Pacuv. ap. Cic. Or. 46.

EXTĀBESCO, bui, 3. i. q. tabesco, 1) *allengs verteerd worden, of vergaan, verteeren, bij voorb.* corpus macie, Cic. Tusc. III, 12 e poëta: fame extabuit, Sueton. Galb. 7: *van daar* 2) *Tropisch, verteeren, verdwijnen, bij voorb.* opiniones vetustate extabuisse, Cic. Nat. D. II, 2.

EXTANTĬA, ae, f. *zie* Exstantia.

EXTĀRIS, e, *tot kooking der ingewanden dienstig, bij voorb.* olla, Plaut. Rud. I, 2, 47.

EXTEMPLO, *terstond, opstond, op 't ogenblik*, Cic. Rosc. Com. 3. Terent. And. III, 3, 37. Ibid. Hec. III, 3, 13. Liv. XL, 48. Virg. Aen. I, 92 (96). Ovid. Met. XV, 665: *van daar* cum extemplo *zoodra als*, Plaut. Bacch. II, 3, 70. Most. I, 2, 18. Trin. II, 1, 16. Merc. II, 2, 24. Asin. II, 4, 36. Not. a) Plautus *zegt daar voor ook* extempulo, *bij voorb.* Cist. I, 1, 98. II, 3, 30. Bacch. IV, 9, 44. Mil. II, 5, 51. Poen. I, 1, 55: b) extemplo *schijnt te staan voor* ex templo *of* tempulo *van dien tijd af, of juist ten dien tijd, d. i. terstond*: *want* tempulum *schijnt het* Deminutivum *van* tempus *te zijn.*

EXTEMPŎRĀLIS, e, *op staande voet*, 1) *het geen voor de vuist, d. i. zonder lang te overleggen, geschiedt, bij voorb.* oratio, Quintil. IV, 1, 54: *dus ook* actio, Ib. X, 7, 16: [illegible], Ib. II, 4, 15: color, X, 6: [illegible], Ibid. 1: dictio, Ibid. II, 4, 27: figurae (dicendi), Plin. Ep. I, 20 ante med.: facultas (dicendi), Sueton. Aug. 84: audacia, Auct. dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 6: declamatio, Petron. 6: 2) *die iet voor de vuist uitbrengt, bij voorb.* rhetor, Martial. V, 55 [illegible]

EXTEMPORĀLĬTAS, ātis, f. *het ſpreken voor de vuiſt*, Suet. Tit. 3.

EXTEMPŬLO, *zie* Extemplo.

EXTENDO, di, ſum *en* tum, 3. 1) *uitrekken*, *uitſtrekken*, *uitbreiden*, *bij voorb.* vincula, Plaut. Men. I, 1, 19: digitos, Cic. Acad. IV, 47 med., *alwaar* extenſis digitis *ſtaat*: brachium, Cic. Or. II, 59, *alwaar* extento brachio *ſtaat*: cervicem, Vellej. II, 70: chartam malleo, Plin. H. N. XIII, 12 extr.: crura in longitudinem, Ib. X, 64: genua, Quintil. XI, 3, 159: cornua aciei, Curt. IV, 13 extr.: agmen ad mare, Ib. III, 9 extr.: aciem latius, Ib.: pennas (*vleugels*), Horat. Ep. I, 20, 21: *van daar* extendi *uitgeſtrekt*, *uitgerekt*, *uitgebreid worden*, *ook zich uitſtrekken*, *zich uitrekken*, *of uitbreiden*, *bij voorb.* oleae, Colum. Arb. 17: campi, Ovid. Met. I, 43: cf. Virg. Aen. 423. X, 407: *van daar* extentus *en* extenſus, a, um, *bij voorb.* digiti, manus, Cic., *zie hier voor*: extentiſſima ſpatia, Solin. 52 (65): ſtagna latius extenta, Horat. Od. II, 15, 3: extenſiores manus, Quintil. XI, 3, 116: extenſiſſima caſtra, Liv. XXI, 32: *van daar* a) *uitrekken*, *Tropiſch*, *bij voorb.* ſpem ſuam in Africam, Liv. XXIV, 48: b) *inſpannen*, *bij voorb.* ſe ſupra vires, Liv. XXXIV, 4, i. e. *zich aanvatten*: iter, i. e. *ſterk om te gaan*, Liv. XXX, 19. XLIV, 3: *dus ook* ſe magnis itineribus, Caeſ. B. C. III, 77: c) *uitrekken*, *verlangen*, *bij voorb.* conſulatum, Plin. Paneg. 61: tempus, Ibid. 49: pugnam ad noctem mediam, Sueton. Tit. 5: curas in annum venientem, Virg. Georg. II, 405: preces, Plin. Ep. II, 13 extr.: epiſtolam, Ib. III, 5 extr.: *dus ook* ſe epiſtola i. e. *eenen langen brief ſchrijven*, Ib. VII, 9 extr.: aliquid, Ibid. IX, 10, i. e. *ſchrijven* (*wijdloopig*): colos i. e. *het leven*, Stat. Sylv. III, 1, 172: verba, Quintil. X, 1, 29: ſeriem (verborum), Ibid. VIII, 2, 17: partitionem ultra tres propoſitiones, Ib. IV, 5, 3: *van daar* aetatem, Plaut. Bacch. III, 3, 26, i. e. *doorbrengen*: *dus ook* veſperam ſermonibus, Plin. Ep. IX, 36: d) *uitrekken*, *vergrooten*, *bij voorb.* cupiditatem gloriae, Liv. XXVIII, 43: famam factis, Virg. Aen. X, 468: nomen in ultimas oras, Horat. Od. III, 3, 45: pretium, Juſtin. XI, 4. Suet. Calig. 36: breves cenſus, Martial. XII, 6, 9: agros, Horat. Art. 208: copiam extendendam putavi, Cic. Dom. 58: *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* expetendam: 2) *uitſtrekken*, *bij voorb. op den grond*, *bij voorb.* aliquem arena, Virg. Aen. V, 374: aliquid in undas, Lucret. VI, 434: *van daar* extendi *zich uitſtrekken*, Curt. IX, 5 extr. Virg. Aen. VI, 423.

EXTENĔBRO, are, *uit de duiſternis hervoortbrengen*, *bij voorb.* artes *zou ſtaan* ap. Varr.: *zie* Gevart. ad Stat. Sylv. II, 3, 71.

EXTENSĬO, *zie* Extentio.

EXTENSIVUS, a, um, *uitſtrekkend*, *verlangend*, *of wel daar toe behoorend*, *bij voorb.* cum verba extenſiva ſunt, poenitentia ejus usque ad annum admittenda eſt, Pandect. XXXVIII, 17, 5.

EXTENSUS, a, um, *zie* Extendo.

EXTENTĬO, onis, f. *uitſtrekking*, *uitbreiding*, Vitruv. IX, 4 med. *Anderen lezen* extenſio.

EXTENTO, are, 1) *uitrekken*, *uitſtrekken*, *bij voorb.* nervos, Lucret. III, 489: vires ſcil. *in het kloppen aan de deur*, Plaut. Bacch. IV, 2, 2, *het kan ook zijn*, *beproeven*, *doch het eerſte ſchijnt beter*: 2) *beproeven*, *bij voorb.* veniſti huc extentatum, Plaut. Moſt. III, 1, 66. *Sommigen willen lezen* externatum i. e. ut te clamando mente alienares: Gronovius *wil lezen* occentatum.

EXTENTUS *of* **EXTENSUS**, us, m. i. e. extentio, *bij voorb.* laterum, Sil. IV, 619.

EXTENTUS, a, um, *zie* Extendo.

EXTENUATĬO, onis, f. 1) *verdunning*, *bij voorb. der lucht*, Senec. Nat. Quaeſt. II, 57: *der wijnſtokken*, Plin. H. N. XVII, 26 in., i. e. *berooving van bladen*, *ranken enz.*, *verzwakking*: 2) *vermindering*, Cic. Or. 53 in.

EXTENŬO, avi, atum, are, *dun maken*, *verdunnen*, *bij voorb.* aciem, Liv. V, 38 in.: lignum falce, Varr. R. R. I, 40 extr.: extenuari, in aquas, Ovid. Met. V, 429: in pulverem, Plin. H. N. XVIII, 16 extr.: ſerenitas extenuat corpus oleae, Ib. XV, 3: *dus ook van geneesmiddelen*, *bij voorb.* nitrum calefacit, extenuat, Plin. H. N. XXXI, 10 med.: *van daar* extenuatus aër, Cic. N. D. II, 39: *van daar* 1) *klein of kleiner maken*, *bij voorb.* cibum, Cic. N. D. II, 54, *door kaauwen.* 2) *ſmal maken*, *bij voorb.* anguſtiae extenuabant agmen, Liv. XLII, 15: *dus ook* equitatum, Auct. B. Afric. 14, i. e. *maken*, *dat zij eene enge plaats moet beſtaan*: 3) *verminderen*, *verzwakken*, *bij voorb.* ſumtus, Cic. Leg. II, 23: famam b..., Liv. V, 37: munus, Cic. Off. II, 20: ſpem, Cic. Att. III, 13: errorem, Cic. Tuſc. IV, 17: moleſtias, Cic. Tuſc. III, 16: crimen, Cic. Verr. V, 40: aes alienum, Pandect. XXVII, 9, 13: curas, Ovid. Pont. I, 3, 26: pituitam, Celſ. VI, 6. Sect. 8: nervorum vitia, Plin. H. N. XXII, 23, i. e. *verzwakken*, *verdrijven*: *dus ook* ſcabiem, Ib. XXXII, 10: raucitatem, Ib. XX 6: morbos, Ibid. XXVI, 4: deſtillationes, Ibid. XXI, 21: cicatrices, Ib. XXXII, 4: *verders* ſortes, Liv. XXI, 62: vires, Liv. XXII, 3: *van daar* extenuatus, a, um, *zwak*, *klein*, *gering*, *dun*, *bij voorb.* copiolae meae ſunt extenuatiſſimae, Brut. in Cic. Epiſt. ad Div. XI, 3: Numidas extenuatos, Auct. Afric. 59, i. e. *dun*: ratio extenuata, Auct. ad Her. II, 24 in., i. e. *zwakke*, *geringe reden.*

EXTER *of* **EXTĔRUS**, a, um, *buiten te vinden*, *uitwendig*, *bij voorb.* exter heres, Papinian. in Pandect. XXIX, 2, 83 *en* XXXI, 69; exter honos, Stat. Theb. XI, 429 ap. Priſcian.: *doch de* Ed. Gron. *heeft* alternos: extera vis, Lucret. II, 277: nationes exterae, Cic. Font. 11 *en* in Caecil. 5: Ab extero hoſte, Cic. Cat. II, 13. Ed. Graev., *het welk* Erneſti *zonder noodzake berispt*, *en in* externo *veranderd heeft*: apud exteros, Plin. H. N. XVIII, 3: ad extera corporum, Ib. XXII, 23: *van daar* Extera Europae, Plin. H. N. II, 67, *de uitheemſche gewesten enz.*: *voor* extera *ſtaat ook* extra (*gelijk* dextra *en* dextera, ſupera *en* ſupra), *bij voorb.* extra ſacra, Cic. Leg. II, 22 in., *alwaar* Pearce extera *wil lezen*: *maar het is toch hetzelfde*: *van daar* I) Extra *voor* extera ſcil. parte, *eigentlijk op de buiten*, *de uitwendige*, *zijde*, *ſtaat als een* Adv. *en* Praepoſ. 1) Adverb. a) *buiten*, *van buiten*, *bij voorb.* quae extra erant, Cic. Somn. Scip. 9 extr.: cum extra & intus hoſtem haberent, Caeſ. B. C. III, 96: *van daar de* Compar. exterius, Ovid. Met. VI, 420. Colum. XII, 43, 5: b) *benalven*, *wanneer er* quam *opvolgt*, *bij voorb.* extra quam ſi ita negotium geſtum eſt, Cic. Att. VI, 1 poſt med., *behalven*, *wanneer enz.*: *dus ſtaat ook* extra quam ſi cet., Cic. Invent. I, 33. II, 57 extr.: extra quam qui cet., Liv. XXVI, 34: *ook* extra quam — fiat, *voor* extra quam ſi — fiat, Cic. Invent. II, 20: 2) Praepoſit. (a) *buiten of behalven*, *bij voorb.* extra provinciam, Caeſ. B. G. I, 10: extra conjurationem, Cic. Sull. 13: extra ordinem, Cic. Dom. 8: eſſe extra culpam, Cic. Verr. V, 51: extra cauſam id eſt, Cic. Caecin. 32: *van daar* extra modum, Cic. Or. III, 11. Off. I, 39, i. e. *boven mate*: b) *buiten*, *d. i. uitgezonderd*, *bij voorb.* extra unam aniculam, Terent. Phorm. I, 2, 48: extra ducem, Cic. ad Div. VII, 3: extra iſtam conjurationem, Cic. Cat. I, 6: extra filias, Liv. XXVI, 34: extra te, Plaut. Amph. II, 2, 203: (c) *buiten*, *d. i. zonder*, *bij voorb.* extra jocum, *zonder ſok*, *ſok bezijden*, Cic. ad Div. VII, 16: extra culpam eſſe, Cic. Verr. V, 51: magis extra vitia, quam cum virtutibus, Tacit. Hiſt. I, 49, i. e. *zonder enz.*: II) Compar. Exterior, *bij voorb.* orbis, Cic. Univ. 7: hoſtis, Caeſ. B. G. VII, 74: collis, Ib. 79: comes exterior, Horat. Sat. II, 5, 17, i. e. *die aan de linkehand gaat*, *naar onze wijze van ſpreken.* III) Superl. *is dubbel*, extremus *en* extimus. 1) Extremus, a, um, *de uiterſte*, *d. i. uiterlijkſte*: *van daar* extremum *het uiterſte*, *bij voorb.* coelum, quod extremum atque ultimum mundi eſt, Cic. Div. II, 43: in fronte extrema i. e. prima ſ. parte prima frontis, Liv. XLIV, 9: *van daar* a) *de uiterſte*, *laatſte*, *bij voorb.* pars, Cic. Cluent. 65 *en* Att. VI, 1 poſt med.: menſis, Cic. Leg. II, 21: manus, Cic. Brut. 33, i. e. *volēindig*: amplexus, Cic. Verr. V, 45: *van daar voor afgelegendst*, *in den afgelegenſten oord te vinden*, *bij voorb.* Indi, Horat. Ep. I, 1, 45: orbis, Ovid. Am. II, 6, 38: *van daar* Extremum, *het uiterſte*, *laatſte*, *het einde*, *bij voorb.* extremum eſt, *het laatſte is enz.*, Cic. ad Div. IV, 13. Cic. Att. XI, 16 extr.: quod finitum eſt, habet extremum, Cic. Div. II, 50, *heeft een einde*: extremum, aeſtatis, *het einde van den zomer*, Salluſt. Jug. 90 (95): montis, Ib. 37 (41): diei, Ib. 21 (24): extremum noctis, Sil. IV, 68, *het einde van enz.*: extremo anni, Liv. XXXV, 11, i. e. *op het einde enz.*: in extremum, Ovid. Her. XVII, 111, *tot het einde*: ad extremum *bij ſlot*, *het laatſte deel*, *bij voorb. van een ſchieten*, Liv. XXI, 8 extr.: *ook tot het einde toe*, *bij voorb.* vitae, Cic. Amic. 7 in.: cf. Ovid. Pont. I, 9, 28: *ook ten einde toe*, *tot het laatſte*, *bij voorb. bejpaard worden*, Cic. Caecin. 10: *ook ten laatſten*, *eindelijk*, Cic. Att. II, 21. Cic. Or. II, 19. Cic. Off. I, 24. Liv. XXII, 23. Caeſ. B. G. IV, 4: *ook uiterst*, *bij voorb.* perditus, Liv. XXIII, 2: *ook* extrema, orum, *het uiterſte*, *laatſte*, *bij voorb.* agri Romani, Liv. IV, 1: imperii, Tacit. Ann. IV, 74: Africae, Plin. H. N. VIII, 10: Galliae, Flor. III, 3: *van daar de dood*, *bij voorb.* extrema ferro ſecutam, Virg. Aen. VI, 457: de extremis agitare ſecum, Flor. IV, 2: *verders* in extremo *op het einde*, *bij ſlot*, *bij voorb.* in Equo Trojano ſcis eſſe in extremo, Cic. ad Div. VII, 16: *van daar* Extremum (ſcil. ad) Adverbialiter, *bij ſlot*, *eindelijk*, Ovid. Met. XIV, 431: *ook voor de laatſte maal*, Ib. Triſt. I, 3, 15, *of de laatſte maal*, Virg. Aen. VI, 466: *dus ook* extremo, Nep. Hamilc. 2. Cic. Fragm. Pil. ap. Aicon. *en* Pandect.

dect. XXXII, 81, *bij slot, eindelijk.* *Ook staat* extremus *dikwijls voor* pars extrema, *bij voorb.* in extremo libro tertio, Cic. Off. III, 2, i. e. *op het einde van het boek:* In extrema oratione, Cic. Or. I, 10: epistolam, in qua extrema cet., i. e. in cujus extremo *of* fine, Cic. Att. XIII, 45: *dus ook* literae, quibus in extremis erat cet., Ib. XIV, 8 *en* ad Div. VII, 5: in hac insula extrema, Cic. IV, 53: in extrema Cappadocia, Cic. ad Div. XV, 4: extrema hyeme, Cic. Manil. 12: extrema pueritia, Ib. 10: extremo bello Peloponnesio, Nep. Con. 1: extrema luna i. e. extremus lunae dies, Varr. L. L. V, 2 extr.: extremo anno, Liv. II, 64, *op het einde van het iaar:* extremus dies, Sil. VII, 172. XIV, 8, *het einde van den dag, de avond.* b) *uiterst, d. i. het geen men in den uitersten nood doet of gebruikt, bij voorb.* decurritur ad illud extremum Senatus consultum, Caes. B. C. I, 5: c) *de uiterste, d. i. ergste, gevaarlijkste, booste, grootste, bij voorb.* extrema tempora, Cic. Rab. Perd. 2, i. e. *uiterste nood:* extremum malorum, Cic. ad Div. IX, 6. Cic. Tusc. II, 7, *het grootste kwaad:* fames, Caes. B. G. VII, 17: res perducta ad extremum casum, Ib. III, 5: fortuna, Ib. VII, 40: dementia, Sall. Jug. 3: ingenium, Liv. XXII, 29, i. e. *ergste:* valitudo, Pandect. XL, 5, 47: jura, Cic. Quint. 15, i. e. *uiterste, ergste, noodlottigste enz.:* *van daar* ad extrema ventum est, Curt. IV, 14 post med., *tot het uiterste:* descendere ad extrema, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 33: extrema pati, Tacit. Hist. IV, 59: homines extrema quaedam de rep. loqui, Cic. Att. XV, 20: in extremis suis rebus, Caes. B. C. II, 25, i. e. *in den uitersten nood:* extremum bonorum i. e. *het grootste goed,* Cic. Fin. I, 9 in. II, 3 in.: d) *de laagste, slechtste, bij voorb.* homo, Apul. Met. IV prope fin. p. 156 Elm. V post med. p. 169: latrones, Ib. III post init. p. 131: mancipia, Senec. Ep. 70 extr.: ingenium, Liv. XXII, 29: juvenem fortis extremae, Justin. XXXV, 1: extrema vitae alimenta, Tacit. Ann. VI, 24. Not. *van* extremus *heeft men een' nieuwen* Comparat., *bij voorb.* extremius, Apul. Met. I ante med. p. 105 Elm. VII in.: 2) Extimus, a, um, *de uiterste, bij voorb.* orbis, Cic. Somn. Scip. 4: gentes, Plin. H. N. 78: promontorium, Ibid. V, 1: extima coeli, Lucret. V, 650: extima membrorum, Ib. IV, 651.

EXTEREBRO, avi, atum, are, 1) *door booren te voorschijn brengen, uitbooren, bij voorb.* aurum, Cic. Div. I, 24: 2) *afdwingen, het met geweld daar heen brengen,* seq. ut, Plaut. Pers. II, 2, 55.

EXTERGEO, si, sum, 2. 1) *uitwisschen, afwisschen, afdroogen, bij voorb.* manus, Plaut. Most. I, 3, 113: aliquid spongia, Cato R. R. 162: lacrymas, Petron. 6: corona, Vitruv. VII, 3. cf. Plaut. Rud. V. 2, 14. Men. II, 3, 40. Plin. H. N. XXXIV, 9. 2) *Tropisch, of boertend,* fanum eversum atque extersum, Cic. Verr. II, 21, *voor geheel uitgeplunderd.* Not. *Men vindt ook* extergo, ĕre, *bij voorb.* Pandect. XXXIII, 7, 12 med.; *en* extersum *in* Cicero *kan van* Extergeo *of van* Extergo *zijn.*

EXTERGO, *zie* Extergeo.

EXTERIOR, *zie* Exter.

EXTERIUS, Compar. 1) *van* exter, 2) *van* extra, *zie* Extra *in* Exter.

EXTERMINO, avi, atum, are, *eigenlijk, over de grenzen drijven, voortjaagen; verdrijven, bij voorb.* ex urbe *en* urbe, Cic. Sext. 4. Nat. D. I, 23: de civitate, Cic. Balb. 22: a patria, a suis dus penatibus, Cic. Sext. 13: cf. Off. III, 11: *van daar Tropisch, weg doen, verwijderen, verbannen, bij voorb.* auctoritatem senatus e civitate, Cic. Provinc. 1: e finibus humanae naturae, Cic. Phil. XIII, 1: genus impium ex hominum communitate, Cic. Off. III, 6: quaestiones physicorum, Cic. Acad. V, 41: remoublican, Cic. red. Quir. 6: fucos, Plin. H. N. IX, 15: *van daar* exterminari *zich voortpakken, weggaan, uitgaan, bij voorb.* cubiculo exterminatur (mustela), Apul. Met. II post med. p. 125 Elm., i. e. *ging voort.*

EXTERNO, are, *zie* Externo.

EXTERNUS, a, um, 1) *uiterlijk, bij voorb.* tepor, Cic. Nat. D. II, 10: pulsus, Cic. Somn. Scip. 9: aliquid externi, Horat. Sat. II, 7, 87: *van daar* externae res, Cic. Tusc. V, 9, *Dingen buiten ons: dus ook* externa commoda vel incommoda, Cic. Top. 23: bona, Ovid. Pont. II, 3, 36: *van daar* externa, Cic. Acad. IV, 2 in., *van Lucullus, d. i. uiterlijke, voor het oog der wereld gebeurde, in het oog vallende dingen.* 2) *uitheemsch, uitlandsch, vreemd, bij voorb.* hostis, Cic. ad Brut. Ep. 10: *dus ook* externo hoste, Cic. Cat. II. 13 Ed. Ernest., *alwaar* Ed. Graev. extero *heeft:* religio, Cic. Verr. IV, 51: malum, Nep. Hamilc. 2: terra, Virg. Aen. VII, 370: gens, Ib. 367: vir, Ib. 86: heres, Ibid. 424: auxilia, Caes. B. C. II, 5: mores, Tacit. Ann. XI, 16: orbis, Plin. H. N. XXII, 24 extr., i. e. Africa *of* Asia: loca, Cic. ad Div. IV, 9: populi, Cic. Off. II, 11: amor, Ovid. Her. V, 102, i. e. *van eenen vreemden jegens* Helena: timor externus, Liv. II, 39, i. e. *voor eenen buitenlandschen vijand: dus ook* terror externus, i. e. ob hostem externum, Liv. III, 10 extr.: *zoo staat ook* terror servilis i. e. ob servos, Liv. III, 16: terror peregrinus i. e. ob hostem peregrinum, Ibid.: *verders* externus (scil. homo) *een uitlander, vreemdeling,* Virg. Aen. III, 43: externi (homines) *uitlanders, vreemden,* Cic. Nat. D. II, 63. Ovid. Met. IV, 647.

EXTERO, trivi, tritum, 3. 1) *uitwrijven, door wrijving uitbrengen, bij voorb.* ignem, Lucret. V, 1097: grana, Varr. R. R. I, 52: i. e. *uittreden,* (*in plaats van dorschen*): *dus ook* Colum. II, 9, 11: *van daar* a) *weglaten, bij voorb.* Eterum, Varr. R. R. II, 1. Varr. L. L. IV, 19: cf. VI, 3: b) *afwrijven, door wrijven wegnemen, bij voorb.* inutilia, Plin. H. N. XXXVIII, 10.: rubiginem ferro, Ib. XXXI, 6: spodi scabritiem, Ib. XXXIV, 13: opus poliat lima, non exterat, Quintil. X, 4: 2) *stukwrijven, vermolmen, bij voorb.* cibum, Cic. Nat. D. II, 84: *van daar vertreden, vermolmen, kwetzen, bij voorb.* nives, Ovid. Am. I, 9, 12: frontem calcibus, Phaed. I, 21, 19: exterit artus ungula, Stat. Theb. X, 478: homo extritus, Senec. Ep. 57 post med.: 3) fraus sepl.asiae exteritur, Plin. H. N. XXXV, 11 in.

EXTERRANEUS, a, um, 1) i. e. ex alia terra, Fest.: 2) i. e. ante tempus natus, Fest.

EXTERREO, ui, itum, 2. 1) *opschrikken, iemand, bij voorb. uit den slaap, bij voorb.* exterrita somno, Enn. ap. Cic. Div. I, 21: *van daar ontstellen, in ontsteltenis brengen: van daar* exterritus, a, um, *ontsteld,* Virg. Georg. III, 434: *zoo kan het ook zijn,* Ib. 149. Aen. III, 307. V, 5?6. 2) *verschrikken, schrik aanjaagen, staat overal, bij voorb.* Cic. Off. II, 10. Cic. Div. I, 36. Liv. IV, 23. Caes. B. C. I, 41. II. 4. Horat. Ep. I, 6, 11. Ovid. Trist. II, 35. Suet. Caes. 45. Tacit. Ann. I, 42.

EXTERSUS, us, m. *het afwisschen, afdroogen, komt misschien niet voor: maar* Plaut. Curc. IV, 4, 22: linteumque extersum *leest* Palmerius extersui i. e. ad extergendum aptum, *het geen wel roegt:* De Ed. Gron. *heeft* extersum *behouden.*

EXTERSUS, a, um, *zie* Extergeo.

EXTERUS, a, um, *zie* Exter.

EXTEXO, ĕre, *misschien eigenlijk, afweven: het staat Tropisch, bij voorb.* aliquem, Plaut. Bacch. II, 3, 5, i. e. *van zijn geld bedroegen.*

EXTIMESCO, mui, 3. *vreezen, schroomen, bij voorb.* de re *en* re, i. e. *voor of wegens eene zaak, bij voorb.* de fortunis, Cic. Dejot. 1: sibilis, Cic. Sext. 57: *ook* seq. ne, Cic. Acad. IV, 38 extr.: *ook* aliquid i. e. *voor iets schroomen, of iets vreezen, bij voorb.* adventum nostrum, Cic. ad Div. IX, 26 extr.: vultus alicujus, Stat. Theb. IX, 155: *van daar* periculum est extimescendum, Cic. Phil. VII, 1.

EXTIMULO, cet., *zie* Exstimulo.

EXTIMUS, a, um, Superlat. *van* Exterus, *zie* Exter.

EXTINCTUS, EXTINGUO, *zie* Exstinguo.

EXTIRPO, are, *zie* Exstirpo.

EXTISPEX, icis, *die de ingewanden der dieren bezichtigt, en daar uit waarzegt, waarzegger uit de ingewanden der beesten,* Cic. Div. II, 18. Varr. ap. Non. 1. 53.

EXTISPICIUM, i, n. *de bezichtiging van de ingewanden der beesten, om daar uit te profeteeren, bij voorb.* adtendit & extispicio, Sueton. Ner. 56.

EXTO, are, *zie* Exsto.

EXTOLLO, (tuli), ĕre, 1) *uitheffen, bij voorb.* pedem domo, Plaut. Merc. V, 1, 2, i. e. *buiten gaan.* 2) *in de hoogte heffen, opheffen, bij voorb.* onera in jumenta, Varr. R. R. II, 10: vitis, Cic. Fin. V, 14: pugionem alte, Cic. Phil. II, 12: lumbos, Plaut. Epid. extr.: aliquem in sublime, Auct. B. Afric. 84: jacentem, Cic. Marc. 3: *ook Tropisch* molem, Petron. 120: fundamentum liberorum substraunt, extollunt, Plaut. Most. I, 2, 41, *voeren het gebouw op,* d. i. *voeden hunne kinderen op, maken ze groot: van daar Tropisch, verheffen, bij voorb.* aliquem in coelum laudibus, Cic. Harusp. 22, *of* ad coelum, Cic. ad Div. XII, 25: aliquid in majus, Liv. XXVIII, 31: alicujus meritum verbis, Cic. Planc. 40: vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis, Cic. Mil. 18: animos, Cic. Partit. 23: libertas caput extollere debebat, Cic. Planc. 12: *somtijds kan men het vertaalen, roemen, prijzen:* 3) *verschuiven, uitstellen, bij voorb.* res in alium diem, Plaut. Poen. II, 9?: malum in diem, Ibid. Mil. III, 2, ?: nuptias, Caecil. ap. Non. 4. ? ?. Not. *het* Perf. extuli *brengt men gemeenlijk tot* Effero.

EXTORQUEO, si, tum, 2. 1) *uitdraajen, uitwringen, bij voorb.* arma e manibus, Cic. Brut. 2: alicui sicam de manibus, Cic. Cat. I, 6: alicui ferrum de manibus, Ibid. II, 1: pedem mensulae extorsi, Petron. 136: *van daar Tropisch,* a) *uitdraajen, d. i. met geweld nemen.*

benemen, *afpersſen*, *ontrukken*, *bij voorb.* cognitiones verborum ex animis, Cic. Fin. II, 5: alicui veritatem, Cic. Or. 48: alicujus humanitatem, Cic. Ligar. 5: ſuffragium populi, Liv. XXV, 4: ſententias de manibus judicum, Cic. Or. II, 18: talenta a Caeſare, Cic. Att. VI, 1 extr.: alicui errorem, Cic. Senect. 23 extr.: alicui regnum, Liv. II, 1: extorſiſti, ut faterer, Cic. Tuſc. I, 7: b) *uitwrikken*, *verwrikken*, *bij voorb.* articulum, Senec. Ep. 104: cf. Plin. Ep. VIII, 18 poſt med. Senec. Ep. 66 poſt med. Juvenal. VIII, 33: 2) *op de pijnbank ſpannen*, *pijnigen*, *bij voorb.* extorque, Terent. Ad. III, 3, 36, i. e. *pijnig enz.* ſcil. illum, *of ook pers de waarheid af door de pijnbank: beiden voegt: misſchien is het eerſte het beste: dus ook* machinamenta, quibus extorquerentur (ſervi), Senec. Ep. 24 med.: *van daar* ſervilem in modum lacerati & extorti, Liv. XXXII, 38 extr.: ut potius quam extorti morerentur, Liv. XXXIV, 25.

EXTORRĔO, ēre, *branden*, *dorren*, *bij voorb.* ſi vero ardens febris extorret, Celſ. III, 7. Sect. 2.

EXTORRIS, e, (*waarſchijnlijk van* terra) *verdreven uit eene plaats*, *bijzonder uit het vaderland*, *bij voorb.* hinc centum — patres familias extorres profugerint, Cic. Verr. III, 51: brevi extorre hinc omne Punicum nomen, Liv. XXVI, 41: extorrem populum ab ſolo patrio in hoſtium urbem agerent, Liv. V, 30: extorris agro Romano, Liv. XXVII, 37: extorris patria, Liv. IX, 34: regno, Liv. XLV, 4: extorris patria, domo, Salluſt. Jug. 13 (15): extorre agmen ſedibus ſuis, Liv. XXXII, 3 extr.: Nurſinos extorres egit oppido, Sueton. Aug. 12: extorrem aliquem facere, Turpil. ap. Non. 1. n. 48: exſul extorrisque eſto, Gell. II, 12.

EXTORTOR, oris, m. *die iemand iets uit de handen wringt*, *of afperst*, *afperſſer*, *bij voorb.* bonorum, Terent. Phorm. II, 3, 27.

EXTORTUS, a, um, *zie* Extorqueo.

EXTRA, *zie in* Exter.

EXTRACTORĬUS, a, um, *uittrekkend*, *bij voorb.* vim extractoriam habens, Plin. H. N. XXIV, 11.

EXTRACTUS, a, um, *zie* Extraho.

EXTRAHO, xi, ctum, 3. 1) *uittrekken*, *bij voorb.* aquam, Plaut. Rud. II, 5, 2. Hirt. Alex. 45: aliquem domo, Cic. Cluent. 13: copias ex hibernaculis, Nep. Ageſ. 3: *dus ook* ſe ac ſuos omnes extraxit incolumes, Ibid. Eum. 5: cultrum e vulnere, Liv. I, 59: telum e corpore, Cic. Roſc. Am. 7: telum de vulnere, Ovid. Met. XII, 119: vivum puerum alvo, Horat. Art. 34: aliquem turba, Ib. Sat. II, 5, 94: ſpinas, venena corpori, Plin. H. N. XXVIII, 18 extr. VII, 2: ab ſede inferorum, Senec. Thyeſt. 1: aliquem vi in publicum, Liv. XXVI, 13: hoſtes in aciem, Liv. VIII, 29: alicui annulum, Sueton. Tiber. 73: *ook ergens heen trekken of ſleepen*, *bij voorb.* in publicum, Liv., *zie hier voor:* in aciem, Liv.: ſcelera in lucem, Liv. XXXIX, 16 extr.: in urbem, Horat. Sat. I, 1, 11: *van daar* a) *uittrekken*, *buiten ſleepen*, *bij voorb.* in publicum, Liv., *zie hier voor:* b) *Tropisch*, *uittrekken*, *uitwikkelen*, *ontrukken*, *losmaken*, *bevrijden*, *bij voorb.* urbem ex periculis, Cic. Sext. 4: aliquem ex aerumna, Terent. Hec. V, 4, 36: ſe ex aliquo negotio, (*of* inde), Ib. Phorm. I, 4, 3: ſe ab hac vita, Senec. Phoeniſſ. 5: aliquem poenae, Ibid. Troad. 657: aliquem malis opinionibus, Senec. Ep. 95 med. c) *uittrekken Tropisch*, *d. i. uitnemen*, *benemen*, *bij voorb.* religionem ex animis, Cic. Sext. 4: 2) *te voorſchijn trekken*, *bij voorb.* ſcelera ex occultis tenebris in publicum, Liv. XXXIX, 16: ſecreta mentis, Senec. Hippol. 884: aliquem in publicum, Liv., *zie hier voor*, *en meer kan hier toe gebracht worden: van daar Tropisch*, *om hoog brengen*, *bij voorb.* ad honorem, Liv. V, 12 extr.: candidatos, Senec. Tranquill. 3, i. e. *aan eereposten helpen:* 3) *van de vertraging*, a) *van menſchen*, aliquem, *iemand ophouden*, *van den eenen dag tot den anderen verzenden*, Liv. II, 23: b) *van de zaak*, rem, *iets op de lange baan houden*, *op eene talmende wijze ſleepende houden*, *vertoeven*, *uitſtellen*, *bij voorb.* rem in adventum conſulis, Liv. XXXIV, 46: res ab adverſariis extracta eſt, Cic. ad Div. I, 4: certamen in ſerum diei, Liv. X, 28: rem in adventum conſulis, Liv. XXXIV, 46: cf. II, 31: bellum in tertium annum, Liv. II, 23: ſomnum in diem, Tacit. Germ. 22, i. e. *ſlapen tot den dag:* rem in infinitum, Quintil. IV, 1: diem de die, Senec. Benef. II, 5 extr.: c) *van den tijd*, *bij voorb.* tempus, diem cet, *op eene talmachtige*, *werkeloze*, *of andere wijze doorbrengen*, *den tijd ſleepende houden of eindel doorbrengen*, *toebrengen*, *bij voorb.* diem, Caeſ. B. C. I, 32: triduum diſputationibus, Ib. 33: tempus noctis ſimulatione deditionis, Ib. III, 28: aliquantum temporis prolatando, Curt. X, 2: noctem dulci teſtudine, Val. Fl. I, 277: id (ſcil. aeſtatis), Caeſ. B. G. V, 22: aeſtatem, Liv. XXXII, 9.

EXTRAMŪRANUS, a, um, *buiten den muur*, *bij voorb.* magiſtratus, Aſcon. in Cic. Verr. II, 6.

EXTRANEO, are, i. e. facere extraneum ſ. alienum, *bij voorb.* aliquem i. e. *niet als zijn kind aanmerken*, *bij voorb.* extraneaſſe, Apul. Apolog. prope fin. p. 335 Ed. Elm., *alwaar* Ed. Vulc. externaſſe *heeft*, *zie* Exſterno.

EXTRANĔUS, a, um, 1) *buiten te vinden*, *uiterlijk*, *bij voorb.* res, Cic. Invent. II, 56: cauſa, Auct. ad Her. III, 2: exercitatio, Colum. XII Praef. e Cic., i. e. *buiten 's huis:* ornamenta, Cic. Invent. I, 22, i. e. *van buiten bijkomende:* 2) *uitheemsch*, *vreemd*, *bij voorb.* cognomen, Auct. ad Her. IV, 31: *van daar* extraneus *een uitlander*, *vreemdeling*, Plin. H. N. XXVIII, 4 poſt init.: extranei *uitlandigen*, *vreemden*, Suet. Claud. 4 *en* Aug. 69. Tacit. Agric. 43. Juſtin. I, 10.

EXTRAORDINĀRĬUS, a, um, *het geen niet met de orde overeenkomſtig*, *niet naar de gewone wijze of den ordenlijken loop der dingen geſchiedt*, *buitengewoon*, *bij voorb.* imperium, Cic. Phil. XI, 8: honor, Cic. Att. V, 4. Caeſ. B. C. I, 32: equites, Liv. XL, 31: cohortes, Liv. XL, 27. XXXIV, 47: ſpecies fructuum, Varr. R. R. II, 1 extr.: crimina, Pandect. XLVII tit. 11, i. e. *die buitengewoon onderzocht worden*, *dewijl er in geene wetten van geſproken wordt: dus ook* cognitiones, *onderzoekingen*, Ib. L, 13: coercitio, Ib. XLVII, 20, 2: pecunia, Cic. Verr. V, 14, *buitengewoone*, *heel zonderbare*, *overdrevene:* petitio conſulatus, Cic. Brut. 68: munus, Cic. Att. V, 9 in.: reus, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8.

EXTRĀRĬUS, a, um, i. q. extraneus, 1) *uiterlijk*, *van buiten te vinden*, *van buiten bijkomend*, *bij voorb.* defenſio, Auct. ad Her. II, 13 in.: lex, Lucret. IV, 278: in extrariis rebus, Cic. Inv. II, 59 Ed. Erneſt.: 2) *uitheemsch*, *vreemd*, *niet inlandsch*. Terent. Phorm. IV, 1, 13. Sueton. Veſp. 5. Pandect. XXXVIII, 2, 36.

EXTREMĬTAS, ātis, f. *het uiterſte eener zaak*, *het einde*, *bij voorb.* quorum nulla eſſet ora, nulla extremitas, Cic. Fin. II, 31: mundus globoſus eſt fabricatus: quod σφαιροειδῆ Graeci vocant: cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur, Cic. Univ. 6: *dus ook* circuli, Plin. H. N. II, 11: extremitas & — libramentum, Cic. Acad. IV, 36: picturae, Plin. H. N. XXXV, 10 in., i. e. *omtrek: dus ook* extremitates, *bij voorb.* Aethiopiae, Ib. VI, 30: lacuum, Ib. XXXI, 8: corporis vel aurium, Ib. XXVIII, 6: febrium acceſſiones cum frigore extremitatum, Ibid. XXIII, 1 poſt med., i. e. *der uiterſte deelen van het ligchaam.*

EXTREMUS, a, um, Superl. *van* Exter *of* Exterus. *Zie* Exter.

EXTRICO, avi, atum, are, 1) *uitwikkelen*, *uitwinden*, *bij voorb.* cervam plagis, Horat. Od. III, 7, 31: margaritae extricatae, i. e. *niet aan een' draad geregen*, *los*, *ontbonden:* eos non citius tricas Atellanas quam id extricaturos, Varr. ap. Non. 1. n. 26: aliqua ope exſolvam, extricabor aliqua, Plaut. Epid. I, 2, 49: *van daar* 2) *ontwikkelen*, *iets met moeite uitvinden*, *opſpooren*, *te wege brengen*, *bij voorb.* nihil extrico, Vatin. in Cic. Epiſt. ad Div. V, 10, i. e. *heb ik geen bericht bezorgen:* mercedem aut nummos, Horat. Sat. I, 3, 88: nihil, Phaed. IV, 22, 4.

EXTRINSĔCUS, Adv., 1) *van buiten*, *bij voorb.* irrumpunt extrinſecus in animos noſtros — imagines, Cic. Acad. IV, 40 extr.: pulmones — extrinſecus ſpiritum adducunt, Cic. Nat. D. II, 54: extrinſecus imminens bellum, Liv. II, 33: columna extrinſecus inaurata, Cic. Div. I, 24: extrinſecus gibbum, Celſ. IV, 1: extrinſecus albidum, Colum. II, 9 poſt med.: cf. Lucret. I, 529. Liv. I, 41 extr.: 2) *buiten de zaak*, *niet tot de zaak behoorende*, *bij voorb.* haec, etſi extrinſecus, non tamen intempeſtive videor hoc loco retuliſſe, Colum. I, 6, 17.

EXTRITUS, a, um, *zie* Extero.

EXTRO, are, *buiten gaan*, *bij voorb.* ſimul intrabo, illi extrabunt, Afran. ap. Non. 2. n. 279.

EXTRUCTĬO, *zie* Exſtructio.

EXTRŪDO, ſi, ſum, 3. 1) *buiten ſtooten of drijven*, *wegdrijven*, *bij voorb.* aliquem domo, Cic. Verr. V, 15: aliquem ex aedibus, Plaut. Aul. I, 1, 5. *of* aedibus, Ibid. 31: foras, Terent. Eun. IV, 5, 11: vetuſtatem, Lucret. III, 977: hoſtes a latebris ſuis, Tacit. Agric. 33: mare aggere & molibus extrudere, Caeſ. B. G. III, 12: *van daar Tropisch*, Euboea promontorium extrudit, Mela II, 7, *ſtoot uit*, *d. i. laat uitſteken of heeft een voorgebergte enz.: bijzonder weg of ergens heendrijven*, *d. i. gebieden te gaan*, *zenden*, *voortſturen*, *bij voorb.* te in viam, Cic. Or. II, 58: Pollicem quamprimum fac extrudas, Cic. ad Div. XIV, 6: extrudi a Senatu in Macedoniam, Cic. Phil. X, 5: eo (*daar heen*) invitum Pamphilum extruſit pater i. e. miſit, Terent. Hec. I, 2, 98: 2) *verdrijven*, *d. i. afzetten*, *verkoopen*, *bij voorb.* merces, Horat. Ep. II, 2, 11.

Digitized by Google

EXTRUSUS, a, um, *zie* Extrudo.

EXTRUO, *zie* Exſtruo.

EXTUBERATĬO, onis, f. *gezwel*, Plin. H. N. XXXI, 9 extr.

EXTUBĔRO, are, 1) *opzwellen*, *zich verheffen*, *bij voorb.* ex qua (radice) velut malum extuberat, Plin. H. N. XXI, 16: gemma velut oculi figura extuberat, Ib. XXXVII, 8: 2) *doen opzwellen*, *verheffen*, *bij voorb.* valles, Senec. Nat. Quaeſt. VI, 4.

EXTUMĔO, ui, 2. *opzwellen*, Plaut. Truc. I, 2, 96.

EXTUMESCO, ui, ĕre, *opzwellen*, *bij voorb.* ſmaragdi extumeſcentes, Plin. H. N. XXXVII, 5.

EXTUMĬDUS, a, um, *opzwellend*, *verheven*, *bij voorb.* aream mediam paulo extumidam, Varr. R. R. I, 51.

EXTUNDO, tudi, tuſum, 3. *uitſtooten*, *bij voorb.* ſanguinem, Celſ. IV, 4. Sect. 5: *dus ook verders* ſcapulas in deforme tuber, Senec. Controv. V, 33, i. e. *ſlaat ze tot enz.*, *of ſlaat ze zoo*, *dat — ontſlaat*: *van daar verdrijven*, *bij voorb.* cum labor extuderit faſtidia (ſcil. cibi). Horat. Sat. II, 2, 14, *verdrijft de walging*; *het zou ook kunnen zijn*, *veroorzaakt een walg*, ſcil. ſui, *maakt*, *dat gij het werk moede wordt*; *doch*, *het eerſte ſchijnt het verkieslijkst*: *ook voortbrengen*, *te wege brengen*, *bij voorb.* dulce melos pollice, Auct. Paneg. ad Piſon. (*achter* Lucanus) 164: *van daar* a) *verwerven*, *verſchaffen*, *te wege brengen*, *maken*, *bij voorb.* artem alicui, Virg. Georg. IV, 315: honorem, Ibid. 328: eloquentiam, Gell. XVII, 20: melos, Auct. Paneg. ad Piſ., *zie hier voor*: librum, i. e. *maken*, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 9: Salios, Lupercos, apices, extuderat, Virg. Aen. VIII, 665, i. e. fecerat: aliquem i. e. *vormen*, *bij voorb.* alios (diſcipulos) continuatio extundit cet., Quintil. I, 3 (4) ante med. §. 6: *doch*, *het kan ook zijn*, *brengt ze daar toe* (*tot leeren*): b) *te wege brengen*, *het met moeite daar toe brengen*, *iet verkrijgen*, *bij voorb. door ſchelden*, *bidden enz.*, *bij voorb.* priusquam id extudi, Plaut. Moſt. I, 3, 63: aliquid magis convicio quam precibus vel auctoritate, Sueton. Veſp. 2: *ook* ſeq. ut, *bij voorb.* extuderunt, ut cet., Valer. Max. I, 4, 4. V, 2, 10. Not. aliquem, Quint. I, 3 (4), *iemand tot iet brengen*, *vermogen*: *zie hier voor.*

EXTURBO, avi, atum, are, *buitenſtooten*, *uitdrijven*, *uitrukken*, *wegdrijven*, *eigenlijk en Tropisch*, *bij voorb.* alicui dentes, Plaut. Poen. I, 2, 168: aliquem ex aedibus, Plaut. Trin. I, 2, 100. II, 4, 200, *of* aedibus, Ibid. III, 3, 76: foras, Ibid. IV, 3, 77: aegritudinem ex animo, Ibid. Curc. II, 1, 9: aliquem provincia, Cic. Verr. IV, 30: e civitate, Cic. Mur. 22: e poſſeſſionibus, Cic. Sull. 25: ex numero vivorum, Cic. Quintil. 15: animas, ſcil. e corporibus, Ovid. Met. XV, 175: memoriam facti ex animo, Juſtin. XIV, 3: radix exturbat calculos, Plin. H. N. XX, 10: aliquem fortunis omnibus, Cic. Quintil. 31, i. e. *uit zijn goed*; *hem arm maken*: pinum radicibus, Catull. 63, 108: *van daar* a) *over hoop werpen*, *bij voorb.* tabernas, Aſcon. in argum. Milonianae: b) *vernietigen*, *verwoeſten*, *bij voorb.* ſpem pacis, Liv. VI, 21: c) *ontrusten*, *bij voorb.* mentem, Cic. Q. Fr. I, 4: omnia, Plaut. Moſt. IV, 3, 38: noctis ſilentia, Stat. Theb. 441.

EXTUSSĬO, ire, *uithoeſten*, aliquid, Celſ. II, 8 poſt med.: ſuppurata, Plin. H. N. XXIII, 3 med.

EXUBERANTĬA, ae, f. *overvloed*, *rijklijkheid*, *overtolligheid*, *bij voorb.* ruboris, Gell. II, 26: memoriae, Ibid. VIII, 7, *in het opſchrift.*

EXUBERATĬO, onis, f. *overvloed*, *rijklijkheid*, Vitruv. I, 4: *ook in het redenen*, Auct. ad Her. IV, 53 extr., *alwaar ſommigen* exſpectationem *lezen.*

EXUBĔRO, are, *rijklijk te voorſchijn komen*, *of zijn*, *of zich vertoonen*, *waſſen*, *bij voorb.* lucrum, Sueton. Calig. 40: ex multa eruditione — exuberat eloquentia, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 30: ſanguis exuberat urna, Valer. Flacc. III, 214: corpus exuberaſſet i. e. creviſſet, Gell. VII, 22: *van daar* exuberans *overvloedig*, *rijklijk*, *opgeſtapeld*, *bij voorb.* Calydonia altrix terra exuberantium virorum, Pacuv. ap. Varr. L. L. VI, 2, *ten zij het is*, *dapper*, ſcil. virtute: *ook overvloed hebben*, *bij voorb.* pomis exuberat arbor, Virg. Georg. II, 516: luxuria foliorum exuberat umbra, Ibid. I, 191: *van daar* exuberans *overvloedig*, *overvloed hebbende*, *bij voorb.* vigor & color exuberantiſſimus, Gell. III, 9: 2) *rijklijk of overvloedig maken*, *bij voorb.* ceras, Colum. IX, 14: vindemias, Ibid. II, 16.

EXUCCUS, **EXUDO**, *zie* Exſuccus, Exſudo.

EXVĔHO, ĕre, *voor* Eveho, *bij voorb.* merces exvehendas, Ulpian. Pandect. X, 4, 5 in.

EXUGO, *zie* Exſugo.

EXVIBRISSO, are, i. q. vibriſſo, Titinn. ap. Feſt. in Vibriſſo.

EXUL, *zie* Exſul.

EXULCERATĬO, onis, f. 1) *zweering*, *verzweering*, Celſ. IV, 22 extr.: interaneorum & veſicarum, Plin. H. N. XX, 3: 2) *kwetzing*, *ſcheuring*, *van daar Tropisch*, *de vergrooting van pijn*, Senec. ad Helv. 1.

EXULCERATŌRĬUS, a, um, *het geen maakt*, *dat iet zweert*, *bij voorb.* medicamentum, Plin. H. N. XXIII, 7.

EXULCERĀTRIX, icis, f. *het geen maakt*, *dat iet zweert*, *bij voorb.* vis, Plin. H. N. XXVII, 12.

EXULCĔRO, are, *doen zweeren*, *tot zweeren brengen*, *bij voorb.* perungunt aures & inter digitos, quod muſcae & ricini ſolent ea exulcerare, Varr. R. R. II, 9 extr.: cutem candentibus ferramentis, Celſ. IV, 22 extr.: cute exulcerata (*door mostertpleiſters*), Ibid. 16: omnis agitatio exulcerat, Ibid. 15 in., i. e. *maakt zweeren of verwondt* (ſcil. inteſtina): lepras, lichenas, lentigines, Plin. H. N. XX, 6 extr.: Panos exulceratos, Ibid. XXIII, 2 extr.: ſtomachus exulceratus, Ibid. XXVIII, 13 in., i. e. *vol zweeren* (*of gezwollen*): *van daar* exulcerata *verzworen deelen van het ligchaam*, *bij voorb.* acetum cavendum exulceratis, Ib. XXIII, 2 in., *ten zij het het* maſcul. *is*, *gevolglijk menſchen*, *die verzworen deelen van het ligchaam hebben*: *ook heet het*, *verwonden*, *ſcheuren*, *bij voorb.* Varr. R. R. II, 9, *zie hier voor*: vulvas ferro, Colum. VII, 9, 5: vitem, Ibid. IV, 24, 17, i. e. *ſcheuren*: *van daar* 1) *Tropisch*, *doen zweeren of verwonden*, *d. i. erger maken*, *bij voorb.* ea, quae ſanare nequeunt, Cic. Or. II, 75: mens exulcerata, Petron. 111, i. e. *bedroefd*; dolorem, Plin. Epiſt. I, 12 in.: 2) *ſlechter maken*, *bederven*, res, Cic. ad Div. I, 1: 3) *kwetzen*, *beledigen*, *bij voorb.* gratiam, Cic. Brut. 42: 4) *vertoornen*, *verbitteren*, *bij voorb.* animum, Cic. Dejot. 3. Liv. IX, 14.

EXŬLO, *zie* Exſulo.

EXULTO, *zie* Exſulto.

EXULŬLO, avi, atum, are, i. q. ululo *huilen*, *d. i. een klaaglijk of dof*, *wild*, *geſchreeuw aanheffen*, *zoo als*, *bij voorb. honden*, *wolven*, *Bacchanten enz.*, Ovid. Met. I, 233. IV, 520. Valer. Flacc. VIII, 172. Sil. XII, 599. *Het* Particip. Exululatus, a, um, 1) *die gehuild heeft*, *bij voorb.* Bacchis (Nominat.) i. e. Baccha, Ovid. Triſt. IV, 1, 42, *alwaar het derhalven als een* deponens *ſtaat*: 2) *met huilen geroepen*, *bij voorb.* mater Cybeleia, Ovid. Art. I, 508.

EXUNDATĬO, onis, f. *overſtrooming*, *bij voorb. van eene rivier*, Plin. Hiſt. Nat. XIX, 3.

EXUNDO, are, 1) *overvloeijen*, *overſtroomen*, *zich uitgieten*, *overloopen*, *bij voorb.* rivis, per quos exundat piſcina, Colum. VIII, 17, 6: fons exundans, Plin. H. N. II, 103: ſolum exundans ſanguine, Senec. Agam. 222: *van daar Tropisch*, *overvloeijen*, *van iet*, *d. i. overvloed hebben enz.*, *bij voorb* fons ingenii, Juvenal. X, 119: terram exundaſſe chelydris, Sil. III, 3, 6: *ook* ſeq. Accuſat., i. e. *iet voortſtroomen of laten voortſtroomen*, *bij voorb.* fumum, Ibid. II, 631: 2) *overvloeijen*, *rijklijk voortkomen*, *ook in 't gemeen te voorſchijn komen*, *te voorſchijn ſtroomen*, *bij voorb.* cruor trunco, Senec. Agam. 903: thura balſamaque in litora exundant, Tacit. Germ. 45: *van daar Tropisch*, *te voorſchijn- of uitſtroomen*, *of te voorſchijn komen*, *bij voorb.* flammae, Stat. Theb. XII, 431: torrens flammarum, Sil. XIV, 63: ſpiritus, Ibid. V, 456: dolor, Senec. Oedip. 924: furor, Ibid. Med. 492: eloquentia, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 30: eoque detracto, quod exundat, Senec. de Ira I, 7, i. e. *het geen overſtroomt*, *zich te menigvuldig vertoont.*

EXUNGO, ĕre, i. q. ungo *zalven*, Plaut. Rud. II, 7, 22.

EXUO, ui, utum, 3. 1) *eigenlijk iet van iet aftrekken*, *of iet uit iet uittrekken*, *het zij kleederen*, *of wat het wil*, *aflegen enz.*, *bij voorb.* enſem vagina, Stat. Theb. IX, 76: telum e vulnere, Ibid. 287: pallam, Plaut. Men. I, 3, 16: aliquem veſte, Sueton. Ner. 32: membra pellibus, Horat. Epod. XVII, 15: alas, Virg. Aen. I, 690 (694), i. e. *afleggen*: caeſtus, Ibid. V, 420: artus membrorum, oſſa, lacertosque ſcil. amictu, Ibid. 423, i. e. *ontbloeten*: manicam humero, Apul. Met. I: digitos ſcil. annulis *aftrekken*, Martial. XIV, 109, 2: pharetram humero, Ovid. Met. II, 419: vincula ſibi, Ib. VII, 773: alicui clypeum, Ibid. Her. XIII, 147, i. e. *afnemen*: jugum, Liv. XXXV, 15, *of* ſe jugo, Liv. XXXIV, 13: cornua & annos, Ovid. Met. VII, 218: ſe ex laqueis, Cic. Verr. V, 58, *zich losmaken*: *van daar* a) *pellen*, *ontbolſteren*, *van den bolſter bevrijden*, *bij voorb.* hordea de paleis, Ovid. Medic. 54: b) *ontdekken*, *bij voorb.* orbes, Martial. IX, 60, 7: 2) *Tropisch*, *iet uittrekken of afleggen*, *verliezen*, *verlaten*, *zich aan eene zaak onttrekken enz.*, *bij voorb.* humanitatem, Cic. Ligar. 14: mores antiquos, Liv. XXVII, 8: animam i. e. *ſterven*, Ovid. Met. XIV, 777: feritatem, Ovid. Faſt. III, 281: magiſtrum, Tacit. Ann. XIV, 58: vitia, Ibid. VI,

25: fervitutem, Liv. XXXIV, 7: vultus feveros, Ovid. Am. III, 4, 44: fe monftris, Ovid. Met. IV, 590: hominem ex homine, Cic. Fin. V, 12: 3) *berooven*, *bij voorb.* hoftem caftris, Liv. XXXI, 42: armis, Liv. XXXIV, 28: impedimentis, Caef. B. G. VII, 14: aliquem bonis avitis, Tacit. Ann. XIV, 31: montes fcil. arboribus, Stat. Sylv. IV, 3, 50: fe vitiis, Senec. Ep. 11: *ook* fe agro paterno, Liv. II, 23. Not. exutum, Plaut. Trin. II, 4, 5, i. e. *door kleeding verdaan.*

EXUPĔRO, EXURGO, *zie* Exfupero, Exfurgo.

EXURGEO, ēre, *uitdrukken*, *bij voorb.* *eene fpongie*, *vocht*, Plaut. Rud. IV, 3, 69: fuccum, Cato R. R. 156.

EXURGO, *zie* Exfurgo.

EXŪRO, uffi, uftum, 3. 1) *verbranden*, aliquem, Cic. Verr. I, 27: claffem, Virg. Aen. I, 39 (43): villas, Auct. B. Afric. 26: os, Plin. H. N. XXX, 4: loca exufta folis ardoribus, Salluft. Jug. 19 (22): cf. Virg. Georg. I, 107. III, 432: *van daar Tropisch*, *verteeren*, *bij voorb.* exuftus flos fiti veteris ubertatis, Cic. Brut. 4: vis veneni ferrum exurit, Curt. X, 10 extr.: 2) *branden*, *verkitten*, *plaagen*, *kwellen*, *bij voorb.* fitis exurit fatigatos, Curt. IV, 16, 12: fitis exurit miferos, Lucret. III, 930: magis exurunt curae, Senec. Agam. 665: 3) *ontfteken*, *bij voorb.* deos, Tibull. IV, 2, 5, i. e. *verliefd maken*: 4) *uitbranden*: *van daar benemen*, *bij voorb.* mihi ex animo exuri non poteft effe deos, Cic. Nat. D. III, 3: *het welk fommigen hard fchijnt*, *voor* tolli, eripi: *daar zou kunnen gelezen worden* eximi: *doch*, *wie weet*, *of niet* Cicero exuri *gefchreven heeft.*

EXUSCITO, *zie* Exfufcito.

EXUSTĬO, onis, f. *verbranding*, *bij voorb.* terrarum, Cic. Somn. Scip. 7: folis, Plin. H. N. XVII, 24 ante med.: 2) *het branden*, *de hitte*, *bij voorb.* folis, Plin. H. N., *zie hier voor.*

EXUSTUS, a, um, *zie* Exuro.

EXUTUS, a, um, *zie* Exuo.

EXUVĬAE, arum, f. *alles*, *wat men uitgetogen*, *of ook*, *wat men zich zelven of een' ander afgetogen of afgenomen heeft*, 1) *wat men zich zelven*, *of iemand uit- of afgetrokken*, *of afgenomen heeft*, *bij voorb. de kleederen*, Virg. Ecl. VIII, 91. Aen. IV, 496: *dus ook* Jovis, Sueton. Aug. 94: deorum, Feft. in Tenfa, i. e. veftes & ornamenta: uxoris, Plaut. Men. I, 3, 9, i. e. palla uxori furrepta: *van daar* exuvias facere, quas vovi, volo, Ibid. 13, i. e. exuam pallam illam uxori furreptam, ut poffim dare meretrici: exuviae capitis, Senec. Hippol. 1176, *of* verticis, Catull. 65, 62, i. e. *de hairen.* 2) *de afgetrokken huid der dieren*, *bij voorb. der flangen*, Virg. Aen. II, 473: leonis, Ibid. IX, 307: tigridis, Ib. XI, 577: pecudis i. e. arietis, Valer. Flacc. VI, 19. VIII, 65, i. e. vellus aureum: bovis, Ibid. VI, 358: *van daar* exuviae bubulae, Plaut. Moft. IV, 1, 26, i. e. *riemen uit runderleer*, *daar de flaaven mede gegeesfeld werden*: 3) *het geen men den vijand afgenomen heeft*, *buit*, *roof*, *het mogen dan wapens of iet anders zijn*, *bij voorb.* exuviae nauticae, Cic. Manil. 18, i. e. *de afgenomen fcheepsfteven*: Hector exuvias indutus Achillis i. e. *wapens*, Virg. Aen. II, 275: *dus ook* haec arma exuviasque viri tua quercus habebit, Ibid. X, 423: hoftiles, Tibull. I, 1, 54: bellorum, Juvenal. X, 133: exuvias non militum tantum fed etiam imperatorum portantem, Liv. XXX, 28, i. e. arma erepta. *Te weten*, *bij de Ouden plagt elk*, *die den vijand in 't gevecht overwonnen had*, *hem te plunderen en bijzonder de wapens af te nemen*, *die hij als een zegeteken plagt op te richten.*

F.

FABA, ae, f. 1) *zekere peulvrucht*, *die men gemeenlijk boonen noemt*: *doch*, *het is twijfelachtig*; *nademaal de Ouden de kleine boontjens* phafeolos, *en de groote- of paardeboonen* phafelos, *noemen*, *en ook de* Fabae *der Ouden rond fchijnen geweest te zijn. Gevolglijk fchijnen het niet wel onze boonen te zijn*: *zie* Gesner. Lexic. Ruftic. Gesner *gelooft*, *dat het onze erwten waren. Doch*, *dewijl er ook bij ons ronde boonen zijn*, *en ook de boonen van verfchillende foort zijn*, *zou het niet onmooglijk wezen*, *dat* faba *boonen was*, *te weten*, *het geflacht der boonen*, *van welken* phafeli *en* phafeoli *foorten waren. Het ftaat*, *bij voorb.* Cato R. R. 35. Varr. I, 44 in. Colum. II, 10 *en* 12. Plin. H. N. XVIII, 12. Ovid. Faft. V, 436. Plaut. Aul. V, 9, *en meermaalen*: Not. a) *de* Pythagoreërs *mogten geene* fabae *eten*, Cic. Div. I, 30. Plin. H. N. XVIII, 12. Gell. IV, 11: b) iftaec in me cudetur faba, Terent. Eun. II, 3, 89, i. e. *dit kwaad zal mij treffen*; *ik zal het moeten boeten*, *het zijn mijn boonen*, *die ik doppen moet*; *van waar deze uitdrukking komt*, *weten wij niet.* 2) *Tropisch*, *van andere dingen*, *bij voorb. voor eene aaire*, *bij voorb.* fcapus (tritici) unus centum fabis onuftus, Plin. H. N. XVIII, 10: *verders* fabae caprini fimi, Ibid. XIX, 12, i. e. *geitendrek* (*in boonengedaante*).

FABACĔUS *en* FABACĬUS, a, um, *de* fabae (*boonen*) *betreffende*, *daar uit gemaakt*, *bij voorb.* puls fabacia, Macrob. Sat. I, 12, *en enkel* fabacia, Plin. H. N. XXVIII, 12, *een brij daar uit*: meffis, Pallad. Novembr. 1.

FABAGĬNUS, a, um, i. q. fabaceus, *bij voorb.* palea, Cato R. R. 54.

FABĀLIS, e, i. q. fabaceus, *bij voorb.* ftipulae, Ovid. Faft. IV, 725: *van daar* fabalia i. e. *de ftengels of ftammen der* fabae, *waar uit de* fabae (*boonen*) *voortwasfen*, *bij voorb.* fabalium etiam filiquarumque cinis, Plin. H. N. XXII, 25 ante med.: cf. Varr. R. R. I, 23, 3. Colum. II, 10, 2. Cato R. R. 37.

FABĀRĬUS, a, um, i. q. fabaceus, *bij voorb.* infula, Plin. H. N. IV, 13, *op de* Duitfche *zee*, *d. i. naar de* fabae *benoemd*: Calendae Fabariae, Macrob. Sat. I, 12, i. e. Juniae: pilum, Cato R. R. 10 extr.

FABĀTUS, a, um, i. q. fabaceus, *bij voorb.* puls, Feft.

FABELLA, ae, f. i. q. fabula, *bijzonder*, *wanneer men vermaanderend fpreekt*, 1) *een verhaal*, *bij voorb.* commenticia, Cic. Div. II, 38: vera, Phaedr. II, 5, 5: in fabellam exceffi, Senec. Ep. 77 med.: 2) *fabel*, *fprookjen*, Horat. Sat. II, 6, 77. Ibid. Ep. II, 1, 199. Phaedr. IV, 6 extr.: 3) *een tooneelfpel*, Cic. Q. Fr. II, 16 med.

FABER, bri, m. *is* 1) *elk kunftenaar*, *die uit eene harde ftof*, *als metaal*, *hout*, *fteenen enz.*, *iet vervaardigt*, *een kunftig vervaardiger*, *kunftenaar*; *wanneer het daarbij ftaande woord of de famenhang bepaalen moet*, *of men een kunstdraaijer*, *timmerman*, *fmid enz.*, *verftaan moet*, *bij voorb.* faber tignarius, Cic. Brut. 73, *een timmerman*: faber aeris, marmoris, eboris, Horat. Ep. II, 1, 96: ferrarius, Plaut. Rud. II, 6, 47, *of* aerarius, Plin. H. N. XXXIV, 1, i. e. *een fmid*: architectos & fabros, Cic. ad Div. IX, 2, i. e. *timmerlieden*, *werklieden*: *bijzonder een timmerman*, Caef. B. G. V, 11: *van daar* praefectus fabrum (*voor* fabrorum), Caef. ad Opp. in Cic. Ep. ad Att. IX poft Ep. 6: centuriae fabrum, Liv. I, 43: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* fabrum effe fuae quemque fortunae i. e. *de fmeeder van zijn geluk*, Salluft. ad Caef. de Rep. Ord. Orat. 1: Not. fabrum *voor* fabrorum *ftaat in de aangehaalde plaatzen*, Caef. ad Opp. *en* Liv. I, 43: *ook* Plin. H. N. XXXIV, 1: *ook zegt* Cicero Or. 4: fabrum audeo dicere, non fabrorum, *en evenwel ftaat* fabrorum, Cic. Verr. I, 56. Plin. Ep. X, 42. Plin. H. N. XXXV, 15. Plaut. Moft. I, 2, 54. Vitruv. X, 1 extr. Infcript. ap. Don. claff. 9. n. 9: 2) *zekere visch*, Plin. H. N. IX, 18. Colum. VIII, 16 extr.

FABER, bra, brum, *kunftig*, *gefchikt*, *of den kunftigen vervaardiger of werkmeefter betreffende*, *bij voorb.* ars, Ovid. Met. VIII, 159. Ibid. Faft. III, 383, i. e. *kunst van eenen werkmeefter of kunstrijke bekwaamheid.* Faberrimus, a, um, *bij voorb.* fignaculo faberrimo, Apulej. Flor. 2 in. p. 346. Elm.: laevitas fpeculi fabra, Ib. Apol. ante med. p. 282.

FABRE, *kunftiglijk*, *meefterlijk*, *gepast*, *bij voorb.* hoc factum eft fabre, Plaut. Men. I, 2, 23: fabre figillatum vitrum, Apul. Met. II poft med. p. 123. Elm.: cf. Sil. XIV, 321. Plaut. Poen. III, 1, 74: faberrime, Apulej. Met. II poft in. p. 116. Elm.: urnula faberrime cavata, Ibid. XI. p. 262.

FABREFACĬO *of* FABRE FACIO, feci, factum, 3. *kunftig vervaardigen of vervaardigen*, *maken*, *als het van kunftenaaren gefchied*, *bij voorb.* navis bona, fabrefacta, Apulej. Flor. 4 extr. p. 364. Elm.: & ex aere multa fabrefacta. Liv. XXXIV,

XXXIV, 52: *van daar* fabrefactus *of* fabre factus, a, um, *Tropisch*, *bij voorb.* fallacia fabre facta est, Plaut. Caf. V, 1, 8: conf. Fabre.

FABRĬCA, ae, f. 1) *de werkplaats van eenen kunstenaar, die in harde stoffen arbeidt, bij voorb. van een kunstdraaijer*, Terent. Ad. IV, 2, 45: armorum, Veget. de re Milit. II, 11: 2) *de kunst of het handwerk van dezen kunstenaar of meester zelve, bij voorb.* pictura & fabrica, ceteraeque artes, Cic. Nat. D. II, 13, i. e. *handwerk van eenen timmerman, kunstdraaijer enz.*: nihil opus fuisse fabrica, Ibid. I, 20: tradere se fabricae aerariae artis, Justin. XXXVI, 4: fabrica aerea, ferraria (*of* ferrea Hard.), materiaria, Plin. H. N. VII, 56: fanum solerti fabrica constructum, Apul. Met. VI in. p. 174. Elm., i. e. *kunst, bekwaamheid.* Not. ars fabrica, *bij voorb.* arte fabrica peritus i. e. *timmermans handwerk enz.*, Pandect. XXXIII, 7, 19: *waar uit schijnt te blijken, dat het eigenlijk een* Adject. *is* (fabricus, a, um) scil. ars, sedes, res cet.: 3) *vervaardiging, bearbeiding, bij voorb.* aeris & ferri, Cic. Nat. D. II, 60: membrorum, Cic. Nat. D. II, 47, i. e. *vervaardiging, vorming*: cf. Cic. Off. I, 35 post init.: *van daar Tropisch, een streek, rank, list*, Terent. Heaut. III, 2, 34. Plaut. Cist. II, 2, 5. Ibid. Mil. II, 1, 69. Ibid. Poen. V, 2, 139: 4) *het geen van kunstenaaren of meesters vervaardigd is, het gemaakte, bij voorb.* membrorum, Cic., *doch, zie hier voor*: 5) *kunst, bekwaamheid, bij voorb.* fanum solerti fabrica constructum, Apulej., *zie hier voor.*

FABRĬCATĬO, onis, f. *kunstige vervaardiging, bij voorb.* hominis, Cic. Nat. D. II, 53: aedificiorum, Vitruv. II, 1: artificis, Ibid. IX, 2, i. e. *vorming*: *van daar Tropisch, bij voorb.* in verbo, Cic. Or. III, 42 in.

FABRĬCATOR, oris, m. *een kunstige vervaardiger, werkmeester, oorzaak, bewerker, bij voorb.* tanti operis, Cic. Univ. 2: doli, Virg. Aen. II, 264: dolor & morbus leti fabricator est, Lucret. III, 473.

FABRĬCO, are, i. q. fabricor, *timmeren, maken, vervaardigen, toebereiden, vormen, bij voorb.* cratera, Ovid. Met. XIII, 683: Liburnicas, Sueton. Calig. 37: ratem, Phaedr. IV, 6, 9: risum, Apulej. Met. III ante med. p. 134. Elm.: sibi mortem, Ibid. VI extr.: animum, Senec. Ep. 16: Platonem, Manil. I, 772, i. e. *vormen, onderwijzen*: *van daar* fabricari, Passive, *bij voorb.* dum verba fabricentur, Quintil. X, 7: fabricata classe, Vellej. II, 79: machina fabricata est, Virg. Aen. II, 46: moenia fabricata, Ib. IX, 145: pocula fabricata, Ovid. Met. VIII, 669: mundus globosus est fabricatus, Cic. Univ. 6: cuniculi fabricati, Vellej. II, 27.

FABRĬCOR, atus sum, ari, 1) *iet uit hout, metaal, steen enz., vervaardigen, timmeren, smeden enz., bij voorb.* gladium, Cic. Rab. post. 3: fulmen, Cic. Div. II, 19: pontes & scalas, Tacit. Ann. IV, 51: naves, Ibid. XIV, 29: signa, *standbeelden*, Cic. Off. I, 41: *ook in 't gemeen, vervaardigen, maken, toebereiden, vormen, bij voorb.* fastigium, Cic. Or. III, 46: verba, Cic. Acad. IV, 6: prandium, Apul. Met. III ante med. p. 134: fallaciam, Plaut. Asin. I, 1, 89: fabricare, finge, quod lubet, Ib. Bacch. IV, 4, 42: *dus ook* gladium, fulmen, Cic.: pontes & scalas, Tacit.: naves, Tacit.: signa, Cic., *zie hier voor*: 2) *Tropisch, timmeren of smeden, d. i. vervaardigen, maken, bij voorb.* verba, Cic., *zie hier voor*: *van daar iet listigs uitvinden, smeden, bij voorb.* fallaciam, Plaut. Asin. I, 1, 89: fabricare, finge, quod lubet, Ibid. Bacch. IV, 4, 42, *zie hier voor.*

FABRĬCUS, a, um, *zie* Fabrica.

FABRILIS, e, *de kunstenaars, die in hout, steen, metaalen, en andere harde stoffen arbeiden, betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* erratum fabrile, Cic. Att. VI, 1 post med., i. e. *van den beeldhouwer, werkmeester*: scalprum, Liv. XXVII, 49: dextra, Ovid. Met. IV, 175: vincula, Ibid. Am. I, 9, 29: fumus, Plin. H. N. XIV, 1: glutinum, Ibid. XXVIII, 11 extr.: opera fabrilis, Senec. Benef. VI, 38: *van daar* fabrilia, Horat. Ep. II, 1, 116, i. e. *dingen, deze kunstenaars betreffende.*

FABŬLA, ae, f. I) *van fari*, 1) *alles, wat men spreekt of verhaalt, een verhaal, eene vertelling*, Liv. XXXIX, 43 extr. Ovid. Pont. III, 2, 97. Petron. 92 *en* 111: fabulae urbis, Plin. Ep. VIII, 18 extr., i. e. *stadsnieuwtjens*: fabulae fictae, i. e. *fabelen, sprookjens*, Cic. Fin. V, 19 med.: fias fabula, Horat. Ep. I, 13, 8, i. e. *wordt tot eene stof van praaten, dient tot onderwerp van gesprek, raakt op de tong*, Ibid. Epod. XI, 8. Terent. Hec. IV, 3, 14. Ovid. Am. III, 1, 21: *dus ook* esse in fabulis, Sueton. Aug. 70: fabula est, *men zegt*, Gell. XIX, 12: *ook gesprek, samenspraak, discours*, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 2: *van daar* lupus in fabula, Cic. Att. XIII, 33. Terent. Ad. IV, 1, 21, *de wolf komt, als men van hem spreekt; een spreekwoord, wanneer de persoon juist komt, van welke men spreekt.* 2) *bijzonder een verdicht verhaal, vertelzeltjen, fabel, sprookjen*, Cic. Div. II, 55. Invent. I, 19. Terent. And. V, 4, 22. Ovid. Met. X, 561. Horat. Od. I, 4, 16. Auct. ad Her. I, 8: nutricularum, Quintil. I, 9 in.: Aesopi, Ibid. V, 11, 19: *van daar* fabulae, Terent. And. I, 3, 18. Heaut. II, 3, 95, i. e. *dat zijn sprookjens, potzen.* 3) *een Tooneelspel, het zij komedie of tragedie*, Cic. Brut. 18. Senect. 19: Aeschyli, Quintil. X, 1, 66: fabulae, quae ad scenam componuntur, Quintil. XI, 3, 73, *dewijl de inhoud van een Tooneelspel een verhaal of eene fabel is*: *van daar* dare fabulam, Cic. Tusc. I, 1. Terent. Hec. Prol. 1, *of* docere, Cic. Brut. 18. Tusc. IV, 29. Horat. Art. 288, i. e. *een Tooneelspel vertoonen*: *van daar Tropisch, bij voorb.* quae haec est fabula? Terent. And. IV, 4, 8. Plaut. Perf. V, 2, 11, *wat is dat voor eene komedie? d. i. voor een wonderbaar ding?* II) *van* faba, i. q. parva faba, Plaut. Stich. V, 4, 8.

FABULĀRIS, e, *fabelächtig, bij voorb.* historia, Sueton. Tiber. 70.

FABULĀTOR, oris, m. 1) *die allerhande dingen vertelt, of vertellingen voor den dag brengt, het zij die waar of onwaar zijn, gevolglijk die iemand daar mede vermaken kan, een verteller, een babbelaar*, Sueton. Aug. 78. Senec. Ep. 122 post med.: 2) *bijzonder, die fabelen verhaalt of maakt, bij voorb.* Aesopus fabulator, Gell. II, 29: Herodotus, Ibid. III, 10.

FABŎLIS, e, *voor* fabalis, *bij voorb.* ex fabuli segete, Varr. R. R. I, 31, 4, *ten zij het is van* fabulum.

FABŬLO, are, i. q. fabulor, Plaut. Mil. II, 4, 18. Afran. ap. Non. 4. n. 1.

FABŬLOR, atus sum, ari, 1) *babbelen, praaten, spreken, zeggen, bij voorb.* cum aliquo, Plaut. Mil. II, 5, 33. Sueton. Calig. 22: inter se, Plaut. Epid. II, 2, 5: *ook* aliquid *iet of van iet*, Plaut. Poen. III, 4, 6. Cist. V, 1. Terent. Phorm. IV, 3, 49: quid loquar? quid fabulabor? i. e. dicam, Plaut. Capt. III, 4, 2: *verders* non didici fabulari, Ib. Truc. I, 2, 89: stabant fabulantes, Gell. IX, 15 in.: ars medendi fabulata, ictum fulmine Aesculapium, Plin. H. N. XXIX, 1 in., *alwaar het ook verdichten kan zijn*: *bijzonder verächtelijk, babbelen, praat maken*, Liv. XLV, 39 extr.: 2) *vertellen, zeggen*, Terent. Phorm. IV, 3, 49. Plaut. Cist. V, 1: *zie hier voor*: 3) *verdichten, bij voorb.* Plin. H. N. XXIX, 1, *zie* n. 1.

FABULOSE, *vol fabelen, fabelächtig, bij voorb.* narrare, Plin. H. N. XXXII, 11: referre, Ibid. VII, 48: fabulosius referre, Plin. H. N. VII, 48: fabulosissime, Plin. H. N. V, 1.

FABULOSĬTAS, atis, f. *het fabelächtig verhaalen, fabelächtigheid, bij voorb.* poetica, Plin. H. N. VII, 28: cf. 52.

FABULŌSUS, a, um, *fabelächtig, vol fabelen, bij voorb.* Hydaspes, Horat. Od. I, 22, 7: res, Sueton. Caes. 81: carmina Graecorum, Curt. III, 1: fabulosum arbitror de strigibus, Plin. H. N. XI, 39 extr.: Atlas fabulosissimus, Ibid. V, 1: fabulosior annulus, Ib. XXXIII, 1.

FABŬLUS, i, m. i. q. Faba, Cato R. R. 70. Gell. IV, 11.

FACESSO, essi & ivi, itum, 3. *doen, maken, verrichten, bij voorb.* jussa, Virg. Aen. IV, 295: praecepta matris, Ibid. Georg. IV, 548: dicta, Enn. ap. Non. 4. n. 196: rem, Plaut. Rud. IV, 4, 17: jocos, Ovid. Art. III, 367: *van daar* 1) *maken, veroorzaken, bij voorb.* alicui negotium, Cic. ad Div. III, 10 in. Cic. Cluent. 57. Verr. IV, 64, *iemand verdriet aandoen, te doen maken*: alicui periculum, Cic. in Caecil. 14. Tacit. Ann. I, 74. 2) *verwijderen, wegmaken, bij voorb.* dictum, Plaut. Men. II, 1, 24, i. e. *nalaten*: *van daar* facessere scil. se, *zich wegmaken, weggaan, zich verwijderen, bij voorb.* hinc, Terent. Phorm. IV, 3, 30. Plaut. Rud. IV, 4, 18: urbe finibusque, Liv. IV, 58: ex urbe, ab ore atque oculis populi, Liv. VI, 17 extr.: ex tanto tumultu, Liv. I, 48: facesse hinc Tarquinios aut Corinthum, i. e. *ga na enz.*, Ibid. 47: vos ab hoc facessite, Enn. ap. Non. 4. n. 196: aedibus, Titinn. Ibid.: cubiculo, Apul. Met. II post med. p. 125. Elm.: e conspectu, Ibid. III: cubitum facessunt, Ibid. p. 248, i. e. *gaan rusten*: ignavia facessat e pectore, Ibid. III: cubitum *te bed gaan*, Ibid. VI ante med. p. 177. Elm.: ab omni societate reip., Cic. Leg. I, 13: facessant omnes, qui cet., Cic. Fragm. ap. Non. 4. n. 196: operae facessant, *mogen [illegible], voortgaan*, Cic. Flacc. 38 extr.: tempestates repente facessunt, Lucret. VI, [illegible]: facessere amicitiam jubet, Justin. XXXIV, 4.

FACETE, 1) *aartig, d. i. bijtende, passende, op eene aartige, fijne wijze, bij voorb.* dicere, Cic. Verr. IV, 43: ridere, Cic. Fin. I, 11: cf. Cic. Or. I, 57: facetius, Cic. Rosc. Am. 44: facetissime, Cic. Or. II, 55: facetias sibi habere, deridere cet., Apul. Apol. post med. p. 310. Elm., i. e. *zich het als eene*

Digitized by Google

eene aartigheid toekennen, zich laten vertellen aartig te zijn: facete dictum, Terent. Eun. II, 2, 57, *alwaar het ironisch staat.* 2) *aartig, d. i. aangenaam, bij voorb.* facete dictum, Plaut. Capt. I, 2, 73: cf. Terent. Eun. III, 1, 37.

FACĒTIA, ae, f. 1) *de aartigheid, d. i. zonderlingheid eener zaak, eene aartige zonderlinge zaak, bij voorb.* haec facetia est, Plaut. Stich. V, 4, 47. 2) *de aartigheid, d. i. bevalligheid in gedrag en woorden, bij voorb.* facetia sermonis, Gell. III, 3 in.: *van daar* facetiae, arum, *aangename, vernuftige redenen, of schrandere redenen, in zoo verre zij behagen, bij voorb. in boert, wanneer men het ook somtijds boert, scherts, vertaalen kan, bij voorb.* aliquem superare sale facetiisque, Cic. Brut. 34: festivitate & facetiis praestare omnibus, Ib. 48: lepos, facetiaeque, Cic. Or. I, 5: lepos facetiarum, Ib. 34: sale & lepore & politissimis facetiis pellicere, Ib. 57: acerbis facetiis irridere, Tacit. Ann. V, 2: cf. XV, 25 *en* 68: per facetias incusare aliquem, Ibid. XIV, 1: facetias facere, Plaut. Stich. V, 2, 7. *iet aangenaams doen, gevalligheid doen, of zich aartig gedragen.*

FACĒTUS, a, um, 1) *aartig, d. i. beschaafd, wellevend, niet gemeen, bij voorb.* mulier faceta, Terent. Heaut. III, 2, 11: Facio me facetum, Plaut. Asin. II, 2, 84: victus, Ibid. Most. I, 1, 41: molle atque facetum (scil. epos *of* dicendi genus cet.) Virgilio adnuerunt Camenae, Horat. Sat. I, 10, 44: *dus ook* oratores faceti, Cic. Or. 6 in. 2) *bijzonder, aartig in vernuft, vernuftig, boertig, bij voorb.* facetus sermo, Cic. Or. I, 8: narrator, Ib. II, 54: joci, Justin. XXXIX, 2: Aristophanes facetissimus poëta, Cic. Leg. II, 15: facetior, Lucil. ap. Fest. in Redarguisse. 3) *aangenaam; dus kan men het één en ander uit het voorgaande vertaalen: van daar aangenaam sprekend, vleijend,* Hor. Ep. I, 6, 55.

FACĬES, ei, f. 1) *het wezen, aangezicht, bij voorb.* de facie aliquem nosse, Cic. Pis. 32: homo facie liberali, Terent. Eun. III, 2, 20: virgo facie egregia, Ibid. Phorm. I, 2, 50: dicas, qua facie fuerit, qua statura, Cic. Phil. II, 16: facies homini tantum: ceteris os aut rostra, Plin. H. N. XI, 37: cubare in faciem, Juvenal. III, 280: *van daar* a) *voor schoonheid, bij voorb.* cura dabit faciem, Ovid. Art. III, 105: b) perfricare faciem, Plin. H. N. Praefat., i. e. *de schaamte verliezen.* 2) *de geheele uitwendige gedaante* a) *van een mensch, bij voorb.* facies non erat, Cic. Rosc. Com. 10: facies, vultus, sonus, Cic. Or. 28: universa, Senec. Ep. 33: vertere se in omnes facies, Virg. Aen. XII, 891: faciem senatus auctoritatemque reip. secum adtulerat, Cic. Phil. VIII, 8 in., i. e. *gedaante, uiterlijk voorkomen:* cujus (dei) crebra facie impellantur animi, Cic. Nat. D. I, 38: nutrix qua sit facie, Plaut. Poen. V, 2, 151: dicas, qua facie, Cic. Phil. II, 16, *zie hier voor:* b) *van onbezielde ligchaamlijke dingen, bij voorb.* Crepundia qua facie sunt? Plaut. Rud. IV, 4, 111: cf. 105, i. e. *hoe zien zij er uit?* in faciem montis, Virg. Georg. IV, 360: urbium, Plin. Ep. II, 17 extr.: *van daar* c) *gedaante, gesteldheid, bij voorb.* civitatis, Cic. Flacc. 22: urbis, Sallust. Cat. 31 (32): Ad illam faciem est morbus, i. e. *van zoodanige gesteldheid, enz.*, Plaut. Cist. I, 1, 73: d) *uiterlijk aanzien, voorkomen, opslag, schijn, bij voorb.* faciem senatus, Cic. Phil. VIII, 8, *zie hier voor:* cujus (dei) facie impellantur animi, Cic., *zie hier voor, d. i. voorkomen:* prima facie, *naar het eerste voorkomen, bij den eersten opslag*, Pandect. XVI, 1, 13: publici consilii facie, Tacit. Hist. II, 54, i. e. *onder den schijn, voorwendzel enz.* c) *aart, soort, bij voorb.* timoris, Ovid. Art. I, 121: cf. Virg. Aen. V, 822. VI, 560: in faciem unam, Virg. Georg. II, 85, *op dezelfde wijze.*

FACĬLE, Adv., 1) *ligt, d. i. zonder moeite of zwarigheid, bij voorb.* ediscere, Cic. Or. II, 57: resistere, Cic. ad Div. I, 2 extr. *en meermaalen:* facilius, Nep. Milt. 6: facillime, Cic. Coel. 9. Caes. B. G. V, 24. 2) *ligt, zonder bedenken, geern, bij voorb.* laborare, Cic. Off. II, 19: pati, Cic. Tusc. I, 32, *zich iet geern laten welgevallen;* carere, Cic. Top. 18. Nep. Phoc. 1: facillime sum in maritimis, Cic. ad Div. II, 16, *het liefst:* locum habeo nullum, ubi facilius esse possim, Cic. Att. XIII, 26, i. e. *liever. Dus ook* facile princeps, *ligt, zonder bedenking, zeker*, Cic. ad Div. VI, 10. Div. II, 42: *dus ook* facile deterrimus, Cic. Tusc. I, 33: Graeciae facile doctissimus, Cic. Rab. post. 9: facile hic plus mali est cet., Terent. And. IV, 3, 5, i. e. *ligt, zeker:* cf. Plaut. Trin. III, 2, 80. 3) *wel, goed, bij voorb.* agere facillime, Terent. Ad. III, 5, 56, *zich wel bevinden:* vivo facilius, Plaut. Curc. V, 2, 6: Novistin fidicinam? Tam facile, quam me, Plaut. Epid. III, 4, 66, i. e. *zoo goed als mij:* non facile diduci, Caes. B. G. III, 20, i. e. *niet wel:* facile est, Petron. 43, i. e. *goed.*

FACĬLIS, e, 1) *ligt, zonder moeite, of zwarigheid, of ligt om te doen, te hebben, te beklimmen, te beärbeiden enz., bij voorb.* res, Cic. Partit. 27. Terent. Heaut. IV, 1, 6: res factu facilis, Terent. Heaut. IV, 3, 26: facile est scitu, Ibid. Hec. III, 1, 15: facile est intellectu, Nep. Dion. 9: facile est noscere, Terent. Ad. V, 4, 8: facilis corrumpi, Tacit. Hist. IV, 39: Roma capi facilis, Lucan. II, 656: materia facilis, in te dicta dicere *voor* ad dicendum, Cic. Phil. II, 17: *ook volgt* ut *of* ad, *bij voorb.* facilius est, ut esse aliquis possit, Plin. Paneg. 44: facillima sunt ad judicandum, Cic. Off. III, 6: *dus ook* facile est ad credendum, Cic. Tusc. I, 14: materia facilis ad exardescendum, Cic. Or. II, 45: palmae faciles ad scandendum, Plin. H. N. XIII, 4: iter facilius, Caes. B. G. I, 6: facillima fortuna, Virg. Aen. XI, 761: Venus, Horat. Sat. I, 2, 119: somnus, Ib. Od. II, 11, 8. III, 21, 4: da facilem cursum, Virg. Georg. I, 40: labor, Ib. 79: ira, Lucan. I, 173: judicium facilius & commodius, Cic. Caecin. 3: causa facilis & expedita, Cic. Planc. 5: humus, Curt. IV, 6: animus, Virg. Georg. III, 165, i. e. *ligt, om te beärbeiden, te vormen, buigzaam: dus ook* lutum, Tibull. I, 1, 40: *ook ligt, d. i. ligt te verdragen, bij voorb.* jactura, Virg. Aen. II, 646: omnia essent facilia, Cic. ad Div. VII, 23, i. e. *liet zich verdragen: doch het kan ook zijn, liet zich doen, was doenlijk, kon doorgaan: van daar behaaglijk, bij voorb.* mores, Cic. Amic. 3: homo cet., *zie hier na:* van *daar* in facili esse, *ligt zijn*, Liv. III, 8 extr. Pandect. XXVI, 3, 8: Ex facili *ligt, met eene ligtheid, gemaklijkheid, zonder zwarigheid enz, bij voorb.* ex facili cadere eos cogit, Plin. H. N. XXX, 5: non ex facili dixerim, Colum. VI, 1: si ex facili facit, Cels. I, 3 post med. p. 30 Almelov.: ut ex facili subsequatur, Ibid. VII, 9 med.: cf. Ovid. Am. II, 2, 55. Tacit. Agric. 15: *dus ook* e facili, Ovid. Art. I, 356: *van daar* a) *goed van de hand gaande, bij voorb.* res faciliores, Cic. ad Div. VI, 5. Liv. XXIII, 11 in. b) *ligt werkende, bij voorb.* remedium, Nep. Att. 21: c) *ligt, beweeglijk, snel, bij voorb.* oculi, Virg. Aen. VIII, 310. Manil. I, 647: cardo, Juvenal. IV, 63: d) *ligt voortbrengend, vruchtbaar, bij voorb.* Hispania frugum facilis, Claudian. de laud. Serenae 54. 2) *die iet ligt doet, gevallig, inschiklijk, bij voorb.* populus, Cic. ad Div. VII, 1 post med.: pater, Terent. Heaut. II, 1, 5. Cic. Nat. D. III, 29: homo, Cic. Balb. 16. Q. Fr. I, 1, 11. Terent. Hec. V, 1, 35: dii, Ovid. Her. XVI, 280: facilis ad concedendum, Cic. Div. II, 52. *Ook met* ut, *bij voorb.* faciliorque erit, ut probet cet., Cic. Acad. IV, 31 extr. *Ook met den* Genitivus *en* Dativus, *bij voorb.* rex adloquii facilis, Val. Fl. V, 407, *alwaar anderen lezen* adloquiis: *dus ook* Hispania facilis frugum, Claudian., *zie hier voor:* facilis impetrandae veniae, Liv. XXVI, 15: morti faciles animi, Lucan. IV, 506, i. e. *vaardig, om in den dood te gaan: ook* seq. Ablat., *bij voorb.* facilis amicitia i. e. in amicitia, Sallust. Jug. 95 (100): *van daar Tropisch, bij voorb.* terra facilis pecori, Virg. Georg. II, 223, i. e. *geeft voedzel: doch het kan ook zijn, past, voegt.* 3) *deugdzaam, deugdlijk, passende, voegzaam, tot iet, bij voorb.* seq. Dativ., *bij voorb.* milites soli faciles i. e. *die de zonnehitte kunnen verdragen*, Sil. XXXV, 718: facilis periculis, Ib. XII, 464: facilis morti, Lucan., *zie hier voor:* terra facilis pecori, Virg. Georg. II, 223: juvenis improvidus & manibus facilis, Tacit. Ann. II, 27.

FACĬLĬTAS, atis, f. 1) *de ligtheid, in 't verrichten eener zaak, bij voorb.* pariendi, Plin. H. N. XXI, 24: soli, *van den grond, d. i. als hij zich gemaklijk laat beploegen*, Ibid. XVIII, 19: sermonis, Suet. Gramm. 23: corporis scil. *om rood te worden*, Senec. Ep. 11 med.: in 300 equites tanta facilitate animadvertit, ut cet., Sueton. Claud. 29: puerilis aetatis, Quintil. I, 12, scil. *om te leeren: van daar neiging tot iet*, Cic. Tusc. IV, 12. 2) *de inschiklijkheid van iemand jegens anderen, wanneer men ligt en zonder zwarigheid doet, het geen zij begeeren, volvaardigheid, goedigheid*, Cic. Mur. 31 extr. Cic. Manil. 14. Cic. ad Div. XII, 1 extr. XIII, 24. Att. XII, 40. Nep. Att. 15.

FACĬLĬTER, Adv., *ligt*, Vitruv. I, 4. II, 1 *en* 4: *ook haalt het* Quintil. I, 6 (10), *aan, doch, welke het niet schijnt goed te keuren.*

FACĬNŎROSUS, a, um, *vol booze daaden, ondeugend, deugniet, bij voorb.* vita, Cic. Leg. I, 14: homo, Cic. Cat. II, 10: animus, Justin. II, 1: sicarius facinorosissimus, Cic. Sext. 38: facinorosior, Justin. XVI, 4.

FACĬNUS, ŏris, n. 1) *elke handeling, of daad, het zij goed of kwaad, bij voorb.* facinus pulcherrimum, Cic. Rab. Perd. 6: sua quae narrat facinora, Terent. Heaut. II, 1, 8: magnum & memorabile, Ibid. II, 3, 73: praeclarum, Liv. III, 12. VIII, 24: praeclarissimum facinus facere, Auct. ad Her. IV, 55: rarum ea tempesta-

poftate facinus, Tacit. Ann. III, 21: indignum, Terent. Eun. I, 1, 25. Cic. Verr. IV, 66 *en meermaalen: bijzonder eene fnoode daad, euveldaad, bij voorb.* Cic. Verr. V, 66. Agr. II, 28. Nat. D. III, 18. Ovid. Her. XVI, 213. X, 6. Ib. Trift. II, 207. IV, 4, 43 *en meermaalen:* facinus facere, Cic. Fin. II, 29: obire, Cic. Cat. I, 10: committere, Cic. ad Div. III, 10: in fe admittere, Caef. B. G. III, 9: fufcipere, Salluft. Jug. 31 (34): patrare, Ibid. Cat. 18: *ook het geen, daar eene fnoode daad mede begaan wordt, of zal worden, bij voorb.* facinus excuffit ab ore i. e. *den vergifbeker*, Ovid. Met. VII, 423. Not. *dikwijls ftaat er* flagitium *bij*, Liv. XXXIX, 13. Salluft. Cat. 23 (24). Cic. Mil. 16. Cic. Cat. I, 6. Cic. ad Div. IX, 3. 2) *eene zaak, gebeurenis, bij voorb.* facinus pulcherrimum audivi, Terent. Phorm. V, 6, 30: Nimis mirum eft facinus, Plaut. Mil. II, 4, 24: cf. Ibid. Rud. I, 2, 73: *ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden.*

FACIO, feci, factum, 3. (Pafliv. Fio, factus fum, fieri) 1) *maken of doen, bij voorb.* aliquid, *is bekend, bij voorb.* iter, *gaan reizen*, Cic. ad Pompej. 2 in Ep. ad Att. VIII poft 11: viam, *gaan*, Plaut. Bacch. IV, 4, 41: plus, Cic. ad Div. XI, 14: faciam, ut potero, Cic. Senect. 3: facere alicui aegre, Ter. Eun. IV, 1, 18: *dat* ut *dat, er op volgt, is bekend, bij voorb.* facito, ut fciam, Cic. Att. II, 4: fac, ut te diligat, Cic. ad Div. VII, 15: feci, ut effent nota, Cic. Acad. I, 2: *dikwijls ontbreekt* ut, *bijzonder achter* fac, *bij voorb.* fac fciam i. e. *fchrijf mij*, Cic. ad Div. VII, 16: fac cupidus — fis, Ib. V, 21 extr.: fac cogites, Ib. XI, 3: *dus ook* adfitis facite, Ter. Eun. III, 2, 53: facite aequi fitis, Ibid. Heaut. Prol. 28: *ook ftaat de* Accufativus *met den* Infinitivus, *bij voorb.* facit macrefcere volucres, Varr. R. R. III, 5 in.: mel infervere facito, Colum. XII, 38: fecit deceffe (*voor* deceffiffe) populum, Ter. Heaut. Prol. 31: aedificari mundum facit, Cic. Nat. D. I, 8: cf. Virg. Aen. II, 538. Ovid. Her. XVII, 174: *ook* feq. Infinit., vifum eft faciundum — vos certiores facere, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12 in.: *van daar* non poffum facere, ut cet., *ik kan niet mooglijk maken: maar* non poffum facere, *met* ut non *of* quin, *ik kan er niet buiten om, d. i. ik moet enz., bij voorb.* non potuifti facere, ut non mitteres, Cic. Att. XI, 21: facere non poffum, ut nihil dem literarum, Ibid. 14: Non poffum facere, quin ad te mittam, Cic. Cic. Att. XII, 27. *Dus ook in het* Paffivum: fieri poteft, *het is mogelijk:* fieri non poteft, *het is onmogelijk, waar op* ut *dat, of* ut non *of* quin, *dat niet, volgt: ut ftaat* Cic. Tufc. I, 3: ut non, Cic. Amic. 21 in. *Dikwijls vertaalt men het, doen, maken, handelen, bij voorb.* bene hoc fecit *of* bene fecit, Cic. Att. VII, 7. XII, 24, *dat heeft hij wel gedaan, daar in heeft hij wel gehandeld;* amice facere, Cic. Amic. 2: imperite, Cic. Leg. I, 1, *vriendelijk, dom, handelen:* humaniter, Cic. Q. Fr. II, 1: *ook ftaat er* aliquid *bij, bij voorb.* facere aliquid improbe, *godloos handelen, iets godloos doen*, Cic. Fin. II, 18 in.: *dus ook* bene, male cet. *voor* boni, mali cet.: *dus ook* fieri, *bij voorb.* multa injufte fieri poffunt, Cic. Fin. II, 18, i. e. *veel godloze dingen.* 2) *maken, bij voorb.* orationem, Cic. Or. I, 14. Or. 51: verfus, Cic. Q. Fr. III, 5 poft med.: epigramma, Cic. Arch. 10: poëma, Cic. Pif. 29: genus fcribendi, Cic. Att. XII, 40 med., *voor* librum: carmina, Ovid. Art. III, 533: *ook* aliquem facere confulem, *tot Conful*, Cic. Senect. 5. Mur. 21. Agr. II, 1: dictatorem, Liv. II, 21: regem, Juftin. IX, 6: aliquem heredem, Cic. Verr. I, 43, *tot erfgenaam aanftellen:* Quid hoc homine faciatis? Cic. Verr. I, 16 in., i. e. *wat wilt gij met dezen mensch doen?* quid hoc homine facias, Cic. Sext. 13. Verr. II, 16. *Dus ook* quid fecifti fcipione? Plaut. Caf. V, 4, 6: cf. Plaut. Truc. IV, 3, 26: quid capta Capua feceritis, Liv. XXXIX, 37 med. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* quid huic homini facias, *wat wil men met enz.*, Cic. Caecin. 11 in.: *ook* Verr. II, 16 med., *doch in de laatfte plaats hebben de* Edd. Graev. & Ernest. hoc homine: quid facias illi, Ter. And. I, 1, 116: quid faceret huic conclufioni? Cic. Acad. IV, 30: quid tibi faciam? Cic. Att. VII, 3 in.: quid faciet patri, Terent. And. I, 1, 85: nefcit, quid faciat auro, Plaut. Bacch. II, 3, 100, *alwaar* auro *ook de* Ablativus *kan zijn: dus ook in het* Paffivum, *bij voorb.* quid illo fiet? *wat zal van hem worden?* Cic. Att. VI, 1 med.: quid minore fit factum filio, Plaut. Capt. V, 1, 32: quid de Tulliola mea fiet? Cic. ad Div. XIV, 4 med., *alwaar in andere* Edd. *dat* de *ontbreekt:* quid fiet artibus, Cic. Acad. IV, 33: de fratre quid fiet? Terent. Ad. V, 9, 39: quid de illa fiet fidicina? Plaut. Epid. I, 2, 48: quid fiet populo Ulubrano? Cic. ad Div. VII, 12: interroganti, quid fieri fignis vellet, Liv. XXVII, 16: fi quid eo factum effet, *indien hem een ongeluk bejegenen mogt*, Cic. Manil. 20. *Ook kan men* facere *dikwijls vertalen, laten, bij voorb. laat het kooken, hij liet hem komen enz., bij voorb.* facito infervere, Colum. XII, 38, 5: fac fciam, ut fciam, Cic., *laat mij weten, zie hier voor:* Plato a deo conftrui atque aedificari mundum facit, Cic. Nat. D. I, 8, *laat, d. i. fpreekt: ook ftaat* facere *voor laten maken, bij voorb.* annulum fibi, Cic. Verr. IV, 25. *Nog merke men aan:* facito furculos, fint longi, *voor* facito, (ut) furculi fint cet., Cato R. R. 41: *dus ook* reliquas canes facit ut fint in tuto, Varr. R. R. II, 9, 15: vitem fac ut ad orientem fpectet, Colum. Arb. 4: cf. Plaut. Poen. II, 6. Terent. Hec. Prol. II, 4. Not. *dit* fac *ftaat dikwijls enkel tot opwekking, bij voorb.* fac fcribas, eas cet., i. e. *maak en fchrijf enz. of fchrijf toch enz.: van daar* a) *maken, veröorzaken, te wege brengen, bij voorb.* fugas, Cic. Dom. 25: clamores, Cic. Brut. 95: controverfiam, Cic. Or. 34: b) *maken, bezorgen, bij voorb.* audientiam orationi, Cic. in Caecil. 13: fidem, Cic. Att. VII, 8: auctoritatem, Cic. Manil. 15: lucrum, Cic. Flacc. 37: favorem, Quintil. IV, 1 ante med.: omnia ad fe, Petron. 38, i. e. *alles aan zich trekken, famenfchraapen.* c) *voortbrengen, bij voorb.* caulem, Colum. Arb. 54: ftercus, Colum. II, 15, *mist maken, drek van zich geven: dus ook* urinam, Ib. VI, 19: *dus ook* ftercus facit multam herbam, Varr. R. R. I, 38, 3: afparagus facit fpinam, Colum. XI, 3, 46: fructum, Varr. R. R. II Praef.: *dus ook* gregem afinorum, Ib. II, 6 in.: vinum, i. e. *maken, perffen, helderen*, Colum. XII, 40: *dus ook* oleum, Cato R. R. 65: vinum & frumentum, Varr. R. R. I, 7 in., i. e. *teelen, winnen, oogften, verkrijgen:* vitem, Cato R. R. 32, i. e. *zetten, planten: dus ook* violam, Colum. Arb. 30: *van daar van* Declineeren *en* Conjugeeren, *bij voorb.* aper facit apri cet., i. e. *heeft in den* Genitivus apri, Quintil. I, 6 (10): verba i. e. *fpreken, zie* Verbum: *van daar* d) *voortbrengen, uitbroeden, leggen, baaren, bij voorb.* ova & pullos, Varr. R. R. III, 9, 17: cf. III, 5, 6: facit afinus fubolem, Colum. VI, 37, 7: apes faciunt fubolem, Plin. H. N. XI, 18: *van daar* fieri *geteeld, geboren, worden, waſſen, bij voorb.* alienis mihi opera fieri plures liberos, Plaut. Caft. V, 5: lepores in Gallia fiunt permagni, Varr. R. R. III, 12 poft med.: Arabia, ubi abfinthium fit atque cunila, Plaut. Trin. IV, 2, 90. e) *maken, toevoegen, aandoen, bij voorb.* alicui dolorem, Cic. Att. XI, 8: injuriam, Cic. Phil. IX, 4: contumelias, Terent. Phorm. V, 7, 79: gravem plagam, Cic. Or. 68: alicui infigne aliquid, Terent. Eun. V, 5, 31, i. e. *doen, aandoen enz.:* aliquid in aliquem, Ibid. Heaut. I, 2, 24: *van daar* f) facere facra, Cic. Balb. 24: *of* facrificium, Cic. Brut. 14: *of* res divinas, Cic. Verr. IV, 8, *offeren: ook enkel* facere, *offeren*, Cic. ad Brut. Ep. 14. Sulpicia ap. Tibull. IV, 6, 14: *ook met den* Ablativus *van het geen geofferd wordt, bij voorb.* catulo, Colum. II, 22: vitula, Virg. Ecl. III, 77: *dus ook* fieri, *bij voorb.* cum fieret pro populo, Cic. Att. I, 12, *als er geofferd wordt.* g) *maken, famenbrengen, bij voorb.* pecuniam, Cic. Verr. II, 6. Nep. Cim. 1: divitias, Plaut. Perf. IV, 4, 100: animum i. e. *manfchap*, Cic. Caecin. 11: exercitum, Salluft. ap. Senec. Ep. 114 *en* Vellej. II, 109: [illegible] mercede, Tacit. Ann. VI, 33: tributum, Cic. Verr. III, 42: h) *maken, veröorzaken, bij voorb.* mortem, Colum. II, 2, 7: famem, Ib.: *dus ook* dolorem, Cic. *en het één en ander uit het voorgaande: ook volgt* ut *of de* Accufativus *met den* Infinitivus, *zie* n. 1. i) *het maken, fchikken, aanftellen, bij voorb.* ludos, Cic. Att. XV, 10: exempla in aliquem, *aan iemand ftellen*, Plaut. Moft. V, 1, 66: coenas, Cic. Att. IX, 13: *of* coenulas, Cic. ad Div. IX, 24. 3) *doen*, (a) i. q. *maken, zie* n. 1: omnia, Cic. Att. VII, 3 med., i. e. *alle moeite aanwenden.* (b) i. e. *dienftig zijn, dienen, bij voorb.* chamaeleon facit ad difficultatem urinae, Plin. H. N. XXII, 18, *is dienftig: van daar* praeclare facit coeliacis, *doet goed, d. i. is heilzaam*, Ib. 19: *dus ook* mirifice pulmoni facit, Plin. Valer. II, 1, i. e. *doet de long het goed:* medicamentum facit adverfus [illegible] tionem ftomachi, i. e. *is goed tegen enz.*, Scrib. Larg. 108 *en* 176: ad [illegible] rem faciunt, Ib. 122: facit [illegible] compofitio, Colum. VII, 5 ante med., *doet goed, is goed:* bene facit, Cato R. R. 157: plurimum facit [illegible], Quintil. VI, [illegible]: *dus ook* nec [illegible] aquae faciunt i. e. profunt, Ovid. Trift. III, 8, 23: *van daar* bene facere alicui, *iemand dienst doen, iets goeds bewijzen*, Terent. Ad. V, 7, 19. V, 8, 25: *ook* male facere *kwaad bewijzen, doen*, Plaut. Cift. V, 1, 23: *ook kwaad doen, niet wel doen, niet aangenaam zijn*, Ibid. Moft. III, 2, 22: *van daar* (c) *voegen, [illegible], bij voorb.* ad talem formam non [illegible] locus, Ovid. Her. XVI, 90: cf. Ovid. Am. I, 2, 16. Art. III, 540: non faciet capiti corona mea, Prop. III, 1, 19: (d) *dikwijls ftaat het overtollig, bij voorb.* invitus feci, ut ejicerem, Cic. Senect. 12, *voor* invitus ejeci: *dus ook* feci, ut darem *voor* dedi, Cic. Att. XI, 23: *ook* feq.

Digitized by Google

seq. Infin., bij voorb. visum est faciendum. (me) vos certiores facere, Cic. ad Div. IV, 12 in., alwaar echter faciendum beter weg zou zijn. (c) doen, d. i. zoo doen, als of enz., verdichten, zeggen, voorgeven, bij voorb. facio, me alias res agere, Cic. ad Div. XV, 18, i. e. ik doe zoo enz.: Plato mundum a deo aedificari facit, Cic. Nat. D. I, 8, i. e. zegt: Homerus Herculem ab Ulysse conveniri facit, Ib. III, 16: hanc herbam nervos glutinare faciunt, Plin. H. N. XXV, 5 ante med., i. e. dicunt, putant: se (in libro) exeuntem e senatu, Cic. Brut. 60: me unum ex iis feci i. e. finxi, simulavi, Cic. Planc. 27 in.: cf. Terent. Heaut. Prol. 31: van daar zoo doen, aannemen, het geval stellen, bij voorb. fac, quaeso, qui ego sum, esse te, Cic. ad Div. VII, 23, doe eens, stel eens, als of gij in mijne plaats waart: dus ook fac potuisse, Cic. Phil. II, 3: cf. Cic. Tusc. I, 29 en 34: ook seq. Conjunct., bij voorb. fac velit, Stat. Achill. II, 242. 4) drijven, oefenen, wanneer er van een handwerk gesproken wordt, bij voorb. argentariam, Cic. Verr. V, 59, i. e. een wisselaar zijn: praeconium, Cic. ad Div. VI, 18, een Praeco zijn: haruspicinam, Ibid.: mercaturas, Cic. Verr. V, 28: topiariam, Cic. Q. Fr. III, 1, 2: piraticam, Cic. red. Senat. 5. 5) geven, bij voorb. tributum, Cic. Verr. III, 42: facere potestatem, Cic. Cat. III, 5, oorlof geven: alicui jus, Liv. XXXII, 32: otia, Virg. Ecl. I, 6: locum otio, Vellej. II, 105. 6) facere cum aliquo, het met iemand houden, van zijne partij zijn, Cic. Quint. 3. Sull. 13. Caecin. 36: dus ook facere ab aliquo i. e. favere alicui, Cic. Invent. II, 48: dus ook omgekeerd, facere adversus aliquem, Nep. Eum. 8, het tegen iemand houden: dus ook contra aliquem facere, Cic. Quint. 1. 7) doorbrengen, of leven, bij voorb. paucissimos dies, Senec. Ep. 66: annum in fuga, Pandect. XL, 7, 14: conjugi, cum qua fecit ann. — dieb. XXV, Inscript. ad Gruter. 8) lijden, of bekomen, in zekere gevallen, bij voorb. detrimentum, damnum, Cic. Verr. IV, 9. Brut. 33, schade lijden: jacturam, Cic. Fin. II, 24: naufragium, Cic. ad Div. XVI, 9. 9) schatten, achten, bijzonder met de Genitivi der waarde, bij voorb. magni, parvi cet., bij voorb. quanti te facerem, Cic. ad Div. III, 10: dus ook pluris, Ib. 4: minimi, Cic. Fin. II, 15: nihili, Ibid. 27: parum, Sall. Jug. 85 (89): aliter, Plaut. Stich. I, 1, 43: dus ook fieri geschat worden. 10) dikwijls dient het met Accusativi tot omschrijvingen, bij voorb. finem, Cic. Or. II, 55. Verr. II, 48, eindigen: impetum, aanval doen, aantasten, Liv. XXV, 11. Cic. Fin. I, 10: missum facere aliquem, Cic. Verr. III, 58, iemand laten gaan enz.: aliquid reliquum facere overlaten, Cic. Nat. D. I, 12: nihil reliqui facere, Caes. B. G. II, 26, niets overlaten: furtum stelen, Horat. Ep. I, 16, 46: viam, iter, gaan, zie boven. 11) begaan, furtum, Hor., zie hier voor: fraudem, Cic. Att. IV, 22. 12) ook de rebus venereis, Petron. 87. Pand. II, 14, 27. Not. face voor fac staat dikwijls in Plautus, Ovidius, bij voorb. Medic. 60: ook Terent. And. V, 2, 14. Nep. Paus. 2. Not. Faxim, is, it cet. voor fecerim cet. of faciam, faciat cet., bij voorb. dii faxint, Cic. Verr. III, 35. Cic. ad Div. XIV, 3. Terent. Heaut. I, 1, 109: faxit, Cic. Leg. II, 8: e legg. XII Tabul.: faxo voor faciam of fecero, Liv. VI, 35. Terent. Heaut. II, 3, 100. Phorm. II, 1, 78: si faxitis, Liv. XXIII, 11 in.: faxem i. e. facerem of fecissem, Plaut. Pseud. I, 5, 84. Het Passivum, Facior, factus sum, is zeldzaam, bij voorb. facitur, Nigid. ap. Non. 10. n. 19: faciatur, Titinn. Ibid. en Petron. 71 post med. §. 10: menigvuldiger is daar voor Fio, factus sum, fieri, en heeft alle de bovenstaande beteekenissen: buiten dien beteekent het, a) worden, bij voorb. praetor fit, Nep. Alcib. 2: strepitus, Ibid. Dion. 9: fletus gemitusque, Cic. Rosc. Am. 9, i. e. ontstaan: omnia, quae fiunt, Cic. Div. II, 7: mihi non fit verisimile, Terent. And. I, 3, 20, i. e. wordt of is: van daar quid de Tulliola fiet cet.? Cic., zie boven: Quid fiet artibus? Cic. Acad. IV, 33, wat zal er worden van enz.: quid illo fiet? Cic.: de fratre, Terent., zie boven n. 1: fiet aliquid daar zal iets (ondertusschen) voorvallen, gebeuren, Terent. And. II, 1, 73: van daar nihil fit, Plaut. Curc. V, 2, 5, daar geschiedt niets, d. i. daar wordt niets uitgevoerd, niets bekomen: dus ook nihil fieri, Cic. ad Div. VII, 18, dat er niets wordt (van u) d. i. dat gij niets verdient of verkrijgt: ook wedervaren, bij voorb. dominus, cui furtum fiebat, Plaut. Rud. IV, 3, 16: of gebeuren, bij voorb. aliquid fiet, Terent., zie hier voor: ook voor, zijn, bij voorb. mihi non fit verisimile, Terent., zie hier voor: nec fieri potest me quidquam superbius, Cic. ad Div. III, 7. b) wassen, groeien, bij voorb. Arabia, ubi absinthium fit, Plaut. Trin. IV, 2, 90: lepores, Varr. R. R. III, 12, zie boven: c) geschieden, bij voorb. fit saepe, ut cet., Cic. Att. XVI, 2, het geschiedt dikwijls enz.: van daar ut fit, Cic. Or. 53. Verr. II, 23. Liv. III, 1: of ut fieri solet, Cic. Amic. 21, zoo als het gaat, zoo als 't gewoon is: van daar fieri potest, het is mogelijk, non fieri potest, zie boven: fit strepitus, Nep.: fletus, gemitus, Cic. Rosc. Am. 9, zie hier voor: d) volgen, ontstaan, bij voorb. ita fit, ut cet., zoo volgt enz., Cic. Tusc. III, 5 in.: dus ook sic fit, ut cet., Plin. H. N. II, 75: ex ea re quid fiat, vide, Terent. And. II, 2, 11, i. e. volgen, ontstaan kan: dus ook fit strepitus, Nep. Dion. 9: fit fletus gemitusque, Cic. Rosc. Am. 9, i. e. ontstaan: van daar het Particip. factus, a, um, heeft alle de bovenstaande beteekenissen: buiten dien 1) bearbeid, bij voorb. argentum, Cic. Verr. II, 34. IV, 18. Virg. Aen. X, 527, i. e. zilverwerk: phalerae pulcherrime factae, Cic. Verr. IV, 12: van daar 2) gevormd, bij voorb. domi facti artifices, Nep. Att. 13: qui factus venisset cet., Cic. Att. II, 24 med.: ex industria factus ad imitationem stultitiae, Liv. I, 56, i. e. heeft met opzet het mom van eenen eenvouwigen aangenomen: orationem, quae sit polita atque facta quodammodo cet., Cic. Or. III, 48: verba facta i. e. nieuw gemaakte, zelf gemaakte, nieuwe, Cic. Partit. 21. Fin. III, 15: homo ad unguem factus i. e. perfectus, Horat. Sat. I, 5, 33: 3) geschikt tot iets, als 't ware, daar toe gemaakt, als 't ware, daar toe geboren, bij voorb. ad ista expedienda, Cic. Att. XIV, 18: ad ludum & jocum facti esse, Cic. Off. I, 29: sive quod natura non esset ita factus i. e. gemaakt, gevormd, Cic. Brut. 83: ad quam (legem) non docti sed facti — sumus, Cic. Mil. 4, i. e. gemaakt, geboren: van daar factum volo voor faciam of volo facere, of enkel voor volo, bij voorb. serva mihi filium. Mnes. factum volo i. e. ik wil, ik wil het doen, Plaut. Bacch. III, 3, 91. Dewijl nu volo alicui beteekent gunstig zijn, van daar alicui factum volo, Terent. Ad. V, 7, 20. Gell. VII, 3 ante med., gunstig zijn, wel willen. Facto opus est, Terent. And. III, 2, 10. IV, 2, 32. Ibid. Hec. III, 1, 47. Phorm. V, 1, 35. Tacit. Hist. I, 62, het is nodig om te doen: dictum factum, Terent. Heaut. V, 1, 31, i. e. schielijk, op 't oogenblik, zoo gezegd, zoo gedaan: van daar factum bene, Terent. And. I, 1, 78. Plaut. Pseud. IV, 6, 37, wel gemaakt! dat was braaf! dus ook optime factum, Terent. And. III, 4, 14: ook o bene scil. factum, Martial. VII, 14, 3: in tegendeel male factum slecht gedaan! Cic. Att. XV, 1 in. Plaut. Most. II, 2, 27. Terent. Phorm. V, 1, 24: ook factum scil. est i. e. het is gebeurd, of, ja, Terent. Eun. IV, 4, 40. Van daar Factum, Substantive, het geen gedaan is, eene daad, handeling, bij voorb. egregium, Cic. ad Div. X, 16: Ecquod hujus factum cet., Cic. Sull. 26: praeclarum atque divinum, Cic. Phil. II, 44: laudabile, Cic. Dom. 36: forte, Cic. VIII, 14: illustre, Nep. Arist. 2: magnificentissimum, Ib. Thras. 1: detestabile, Juvenal. XIII, 126: bonum, Plaut. Pseud. I, 2, 52: rectum, Cic. Fin. III, 14, alwaar Ernesti recte verbeterd heeft: ex improbis factis, Ibid. I, 16, alwaar Ernesti improbe gezet heeft: facta illustria, Ib. I, 11: facta impia, Catull. 22, 10: nefanda, Ovid. Her. XIV, 16: dira, Ib. Met. VI, 533: factum pulcherrimum gerere i. e. doen, verrichten, Cic. Dom. 34: facta boum, Ovid. Her. X, 60, eigenlijk arbeid der ossen, d. i. geploegd veld. Not. factum voor factorum, Pacuv. ap. Cic. Or. 46. Not. men merke nog het volgende op: fis, Horat. Ep. II, 3, 211 cet.: fi (Imperat.) staat Plaut. Pers. I, 1, 39. Horat. Sat. II, 5, 38: fite, Plaut. Curc. I, 2, 63. Poen. Prol. 8: fimus, Terent. Heaut. III, 1, 74, alwaar Bentleij sumus leest: fiens Particip. haalt Diomedes aan. Ook hebben de Ouden fior voor fio gezegd, bij voorb. fitur, Cato. ap. Prisc. 8: fiebantur, Cato Ib.: fitum est, Liv. in Odyss. ap. Non. 7. n. 62.

FACTICIUS of FACTITIUS, a, um, gemaakt, bij voorb. door kunst, gevolgelijk niet natuurlijk, bij voorb. color, Plin. H. N. XXXVII, 6: gemma, Ibid. 7: sal, Ibid. XXXI, 7, ladanum, Ib. XII, 17. Not. nomen facticium i. e. naar den klank gemaakt, bij voorb. tintinnabulum, turtur, Priscian. 2.

FACTIO, onis, f. 1) het maken, doen, bij voorb. quae haec est factio? Plaut. Rud. I, 3, 15. Bacch. IV, 8, 2: ook het recht, om te maken, bij voorb. bij esse en habere, bij voorb. cui testamenti factio nulla esset, Cic. Top. 1: factionem testamenti non habere, Cic. ad Div. VII, 21. 2) misschien de magt of het vermogen, om veel uit te voeren, het aanzien, gezag, bij voorb. neque nos factione tanta, quanta tu, sumus, neque opes nostrae tam sunt validae, quam tuae, Plaut. Cist. II, 1, 17: istas magnas factiones, animos, dotes cet., Ibid. Aul. II, 2, 45, ten zij het misschien aanhang, familie, is: cum vestris nostra non est aequa factio, Ib. Trin. II, 4, 51, i. e. magt, aanzien, vermogen, ten zij het aanhang, familie is: doch het eerste past goed. 3) een aanhang, dien iemand heeft, bij voorb. van Cliënten enz., en daar door

door veel uit te voeren, zoo wel ten goede als ten kwade; de partij, bij voorb. per vim & factionem, Cic. Att. VII, 9 post med.: opes factionis, Salluft. Jug. 31 (33) in.: haec inter bonos amicitia est, inter malos factio, Ib. 31 (34): in omnibus civitatibus — factiones sunt, Caes. B. G. VI, 10: cf. Ibid. B. C. I, 22. Nep. Att. 8. Tacit. Hist. I, 13: van daar elke partij of afdeeling, bij voorb. in factiones divisi, Sueton. Ner. 20: circenses, Ib. Domit. 7: cf. Petron. 59.

FACTIOSUS, a, um, 1) die veel doen kan, magtig, bij voorb. Salluft. Cat. 54 (57). Plin. Ep. I, 5, 15. IV, 9, 4. Nep. Lys. 1. Ib. Ages. 1: doch dit kan alles tot n. 2. behooren: Plaut. Aul. II, 2, 49: factiosior, Aurel. Vict. de Caes. 21: van daar lingua factiosi, Plaut. Bacch. III, 6, 11, i. e. die veel belooft enz.: bijzonder 2) die eenen aanhang heeft, en daar door veel uitvoeren kan, magtig of eenen aanhang hebbende, Salluft. Cat. 51. §. 32. Ib. 54 (57). Nep. Lys. 1 en Ages. 1. Plin. Ep. I, 5, 15: factiosissimus, Plin. Ep. IV, 9, 4, zie n. 1.

FACTITIUS, a, um, zie Facticius.

FACTITO, avi, atum, are, maken, doen, verrichten, bijzonder wanneer het dikwijls geschiedt, hoewel dit juist niet nodig is, bij voorb. aliquid, bij voorb. quod factitavi, in adolescentia, Plaut. Epid. III, 3, 50: idem hoc Pyrrhus factitavit i. e. fecit of facere solebat, Terent. Eun. IV, 7, 12: quod ne Graeci quidem factitaverunt, Cic. Brut. 17: simulacra ex arbore, Plin. H. N. XIII, 9: capulos e gemmis, Ib. XXXVII, 6: inducias cum aliquo, Gell. XIX, 5 extr.: heredem, Cic. Phil. II, 16: versus, Hor. Art. 417: van daar uitoefenen, drijven, zijn kostwinning ergens van maken, bij voorb. medicinam, Quintil. VII, 2: artem, Cic. Or. 43 e poeta: adcusationem, Cic. Brut. 34: vecturas onerum, Gell. V, 3: exactiones argentarias, Sueton. Vesp. 1.

FACTO, are, voor facio, maken, doen, verrichten, Plaut. Merc. Prol. 93. Truc. V, 23.

FACTOR, oris, m. die iet maakt, vervaardigt: sceleris i. e. dader, Ulpian. Pandect. XXIX, 5, 1 med.: ook enkel factor scil. sceleris, delicti, de dader, Menand. Pandect. XLVIII, 3, 7. Macer. Ibid. 16, 6 extr.: van daar a) factor, scil. olei, oliemaker, olieperser, Cato R. R. 64: cf. 66, 13 en 145. b) factor scil. pilae, Plaut. Curc. II, 3, 18, i. e. die den bal slaat, en om op de wijze der spelers te spreken, dien maakt, sommigen gelooven, dat er op rem venerεam wordt gedoeld, het welk misschien onnodig is.

FACTUM, de daad, zie Facio op 't einde.

FACTURA, ae, f. het maken, de vervaardiging, bij voorb. ferri, Plin. H. N. XXXIX, 14 post med.: van daar vorming, bij voorb. corporis, Gell. XIII, 29 in.

FACTUS, us, m. het maken, vervaardigen, bij voorb. villae, Varr. R. R. III, 1 extr., i. e. opbouwing: bijzonder van olie, het olieperssen, bij voorb. singuli factus, Cato R. R. 67, i. e. zoo veel als telkens gemaakt of geperst wordt: cf. Plin. H. N XV, 6. Doch, in de laatste beteekenis komt Factus, i, of liever Factum, i, voor, bij voorb. ex uno facto olei, Varr. R. R. I, 24: unius facti, Colum. XII, 50 extr.: facta, Ibid. terstond hierna.

FACTUS, a, um, zie Facio op het einde.

FACUL voor facile, Pacuv. ap. Non. n. 331. Varr. Ibid. Lucil. Ibid.: cf. Fest.

FACŬLA, ae, f. een fakkel, of stukjen hout, dat voor een' fakkel dient, Cato R. R. 37. Prop. II, 22, 5. Varr. L. L. IV, 31: Tropisch, faculam adlucere vult fortuna, Plaut. Pers. IV, 3, 46.

FACULTAS, atis, f. (eigenlijk voor facilitas van facilis), is in 't gemeen, wanneer men iet doen kan, wanneer zich iet doen laat, 1) het vermogen, om iet te doen, kracht, bij voorb. patiendi, Terent. And. I, 4, 5: munerum, Cic. ad Div. II, 3, i. e. om schouwspelen te geven: ingenii, Cic. Or. II, 84 extr.: facultates sunt, aut quibus facilius fit, aut sine quibus aliquid confici non potest, Cic. Invent. I, 27 extr.: nimia facilitas magis quam facultas (dicendi). Plin. Ep. VI, 29: van daar a) gelegenheid, om iet te doen, wanneer het dikwijls, door gelegenheid, vermogen, kracht, of krachten, doenlijkheid, mogelijkheid, vertaald wordt, bij voorb. Miloni manendi nulla facultas, Cic Mil. 17, i. e. Milo kon niet blijven: ut opes & copiae non superbiae videantur aut libidini sed bonitati ac moderationi facultatem & materiam dedisse, Cic. Or. II, 84: cave quidquam cogitaris, nisi tuo commodo & maxima tua facultate, Cic. Q. Fr. III, 9 med.: libenter adripere facultatem laedendi, quaecunque datur, Cic. Flacc. 8: videamus, ecqua facultas suscipiendi maleficii fuerit, Cic. Rosc. Am. 33: Hortensius, cui — copiam facultatemque dicendi natura largita est, Cic. Quint. 2: habere facultatem rei faciendae, Cic. Or. 32: facere (i. e. dare) alicui facultatem judicandi, Cic. Verr. II, 43: dare alicui facultatem ad dicendum, Cic. Font. 6, gelegenheid geven: oratoris vis ac facultas, Cic. Or. I, 31: si res facultatem habitura videatur, Cic. ad Div. I, 7, ante med., i. e. doenlijkheid, mogelijkheid, wanneer de zaak zich diende te laten doen: ook volgt er ut op, Cic. Rab. perd. 8. Caecin. 25: b) de gelegenheid, om iet te hebben, te zien enz., bij voorb. facultas tui praesentis, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 4: sumtuum, Cic. Off. II, 16: numorum, Cic. Quint. 4, i. e. gelegenheid, om geld te hebben: wanneer het dikwijls, door voorraad, getal, kan vertaald worden, bij voorb. omnium rerum in oppido summa facultas, Caes. B. G. I, 38: cujus generis virorum facultas in senatu maxima, Cic. Sull. 14: temporis vacui, Cic. Or. III, 15: argumentationum, Cic. Partit. 28: numorum, Cic. Quint. 4, zie hier voor: habere facultatem navium, Caes. B. G. III, 9: si facultas ejus faeci sit copiosior, Colum. XII, 38 extr. Not. seq. Infinit., bij voorb. nosse, Val. Fl. III, 17: saevire, Stat. Theb. IV, 513: noscere, Ib. XII, 36. 2) het vermogen, d. i. het tijdelijk vermogen, de vermogensomstandigheden, wanneer in 't gemeen de Pluralis gewoon is, Cic. Off. II, 14. Cic. Q. Fr. I, 3 post med. Cic. ad Div. VII, 11. Quintil. VI Prooem. extr. Sueton. Galb. 5: ook staat er rerum bij, bij voorb. facultates rerum atque copias, Cic. Off. I, 3, ten zij het is, de gelegenheid, om zich vermogen (rerum) te verkrijgen. Not. Genitiv. facultatium, Paul. in Pandect. XXXII leg. 78 in.

FACULTER, zeiden de Ouden voor facile, volgens Fest.

FACUNDE, Adv., bespraakt, met bespraaktheid, bij voorb. adloqui, Liv. XXVII, 18: mistrari, Tacit. Ann. I, 19: exsequi aliquid, Ib. XII, 58: nimis facete nimisque facunde mala est, Plaut. Mil. IV, 4. 5: facundissime, Gell. XIII, 8. Val. Max. III, 3 ex. 4. Senec. Suasor. 2 post med.

FACUNDĬA, ae, f. de bekwaamheid, om wel te spreken, iet wel voor te dragen, welsprekendheid, bespraaktheid, Salluft. Cat. 53 (57). Ib. Jug. 30 (32). Ibid. 63 (67). Hor. Od. IV, 7, 21. Plin. H. N. VII, 30. Quintil. I Prooem. extr. Gell. IV, 15. XIX, 9 en 14. Ovid. Pont. II, 5, 55. Tacit. Ann. XI, 6. Not. Plur. facundiarum, Gell. III, 17.

FACUNDIOSUS, a, um, vol bespraaktheid, bespraakt, Asellio ap Gell. IV, 9 extr.

FACUNDĬTAS, atis, f. i. q. facundia, Plaut. Truc. II, 6, 13.

FACUNDUS, a, um, (van fari spreken), eigenlijk, die welspreken kan, bespraakt, bij voorb. homo, bij voorb. Sulla, Salluft. Jug. 95 (100): Ulysses, Ovid. Art. II, 123. Met. XIII, 92: cf. Hor. Od. I, 10, 1. Sueton. Calig. 53. Tacit. Hist. I, 8: facundior, Quintil. XII, 10 med.: facundissimum quemque, Ib. 2 post med.: ook van zaken, bij voorb. vox, Ovid. Fast. IV, 245: os, Ib. V, 698: pectora, Ib. Her. XV, 195: dicta, Ib. Met. XIII, 127: lingua, Hor. Od. IV, 1, 35: oratio, Salluft. Jug. 85 (89): versus, Martial. XII, 43, 1.

FAECARĬUS, a, um, tot de heffe dienstig, daar mede zich bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. sportae, Cato R. R. 11.

FAECĀTUS, a, um, uit heffe gemaakt, of geperst, bij voorb. vinum, Cato R. R. 153: cf. Plin. H. N. XIV, 10.

FAECINĬUS (Fec.), a, um, veel heffe hebbende, of makende, bij voorb. uva, Colum. III, 2, 14.

FAECĬNUS (Fec.), a, um, misschien i. q. faecinius, bij voorb. vinum, Colum. XII, 45, 6.

FAECŌSUS, a, um, i. q. plenus faecis, bij voorb. faecosum garum, Martial. XIII, 101, 2, alwaar waarschijnlijk faex of faecula n. 2, i. e. sauce enz. gemeend is, Sommige Edd. hebben fastosum i. e. prachtig.

FAECŬLA, (Fecula) ae, f. 1) heffe. 2) misschien eene, uit moer van wijn, ook waarschijnlijk uit meer zaken, zaamgestelde smaaklijke dikke sauce, van scherpen prikkelenden smaak, bij voorb. faecula Coa, Horat. Sat. II, 8, 9: cf. Lucret. II, 430, misschien van dien aart, als bij ons de gelei of het sap van ingelegde vruchten zijn, bij voorb. van noten enz.

FAECULENTUS, (Fecul.), a, um, vol heffe, of onzuiverheid, heffig, troebel, bij voorb. vinum, Colum. II, 2 post med.: pus, Cels. V, 26. Sect. 19: sardonyx, Plin. H. N. XXXVII, 6 post med.

FAEX of **FEX**, cis, f. het onzuivere, dat zich onder of op den bodem aanzet, moer, heffe, bij voorb. in den wijn, bij voorb. Falerna faece miscet vina, Hor. Sat. II, 4, 55, i. e. vult (slechte) wijn op Falernische vaten (op de moer van Falernischen wijn), om ze te verbeteren: poti faece tenus cadi, Ibid. Od. III, 15, 16: peruncti faecibus ora, Ib. Art. 277: aceti, Plin. H. N. XXVIII, 16: sapae, Ib. XXIII, 2 extr.. Ook van Metalen en andere dingen, bij voorb. aeris, Plin. H. N. XXXIV, 13: stibii, Ib. XXXIII, 6: salis, Ib. XXXI, 7 extr.: aether nihil terrenae faecis habens, Ovid. Met. I, 68:

Digitized by Google

si quid superest in nostri faece locelli, Martial. XIV, 13, i. e. van het overige geld: van daar Tropisch, a) van slechte, laage lieden, bij voorb. faex populi, Cic. Q. Fr. II, 6 post med.: of urbis, Cic. Att. I, 16 post med., het laagste gemeen: dus ook legationis, Cic. Verr. I, 39: Romuli, Cic. Att. II, 1 extr., de heffe of het grondsap van Romulus of Rome, d. i. slechte lieden, res ad summam faecem venit i. e. laage lieden, laag volk, Lucret. V, 1140: hauris de faece, Cic. Brut. 69, i. e. gij haalt ook de slechtste redenaaren aan. b) een dikke sap of sauce van ingelegde dingen, bij voorb. vruchten, bij voorb. condita in liquida corna autumnalia faece, Ovid. Met. VIII, 665, i. e. ingelegde kornoeljen: ego faecem & alec cet., Horat. Sat. II, 4, 74, alwaar het ook eene andere sauce of sap zijn kan: cf. Faecula n. 2. waarschijnlijk kwam er wijnmoer bij. c) eene soort van blanketzel, Ovid. Art. III, 211: misschien was wijnmoer of eenig ander grondsap daar het eerste inmengzel van. d) dies sine faece, Martial. VIII, 14, 4, een heller dag.

FAGÈUS, a, um, van beukenhout, bij voorb. glans, Plin. H. N. XVI, 5: nemus, Ib. 44.

FAGÌNÈUS, a, um, van beukenhout, bij voorb. materia, Cato R. R. 21: arcula, Colum. XII, 45.

FAGÌNUS, a, um, van beukenhout, bij voorb. axis, Virg. Georg. III, 172: pocula, Ibid. Ecl. III, 37. Ook Substantive, Faginus, een beuk of beukenboom, Calpurn. Ecl. II, 59.

FAGŪS, i, f. een beuk of beukenboom, Caes. B. G. V, 12. Virg. Ecl. I, 1. Plin. H. N. XVI, 5 en 6. Not. ook fagus in de vierde Declinatie, Virg. Culic. 139.

FAGŪTAL, is, n. voor fagutale, scil. sacellum, eene kapel van Jupiter, alwaar een aan hem geheiligde beukenboom stondt, Varr. L. L. IV, 32: cf. Fest.

FAGUTĀLIS, e, bij voorb. Jupiter, Plin. H. N. XVI, 10 in. Varr. L. L. IV, 8: lucus, Varr. L. L. IV, 8.

FALA of **PHALA**, ae, f. 1) een houten toren, bij belegeringen, bij voorb. malos defindunt, fiunt tabulata falaeque, Enn. ap. Non. 2. n. 351: van daar sub falas ire, Plaut. Most. II, 1, 10, i. e. attakeeren of belegeren. 2) eene gemaakte ophoging, of, gelijk sommigen gelooven, spitze zuil, bij voorb. in den Circus, Juvenal. VI, 589. 3) i. q. fallacia, bij voorb. ob eam rem hanc feci falam, Naev. ap. Non. 2. n. 316.

FALĀCER, cris, m. heette één van de Flamines, Varr. L. L. IV, 15. VI, 3.

FALĀRICA of **PHALĀRICA**, ae, f. zeker soort van geschut of werpspies, Liv. XXXIV, 14 extr. Virg. Aen. IX, 705: ook nog een ander soort van geschut of werpspies, die met werk omwonden, met pik enz. besmeerd, en dus uit een grof geschut (catapulta) op de belegeraars geslingerd werdt: van hoedanigen zich de inwoners der stad Sagunte tegen de belegering van Hannibal bedienden, Liv. XXI, 8. Sil. I, 351, in welke beide plaatzen het beschreven wordt.

FALCĀRIUS, a, um, de zeissen (falces) betreffende, daar mede zich bezig houdende, daar toe behoorende: van daar Falcarius, Substantive, scil. artifex i. e. die zeissen maakt, of scil. negotiator, i. e. die daar in handelt: van daar inter falcarios, Cic. Cat. I, 4. Sull. 18, i. e. in de straat, daar de zeissenmakers of sikkel- of zeissenhandelaars woonen, in de sikkel- of zeissenstraat.

FALCĀTUS, a, um, 1) met zeissen verzien, bij voorb. quadrigae, Liv. XXXVII, 41. Hirt. Alex. 75. Curt. IV, 9 ante med.: dus ook currus, Valer. Flacc. VI, 105: of axes, Ibid. 387: eene beschrijving daar van staat bij Liv. en Curt. loc. cit. 2) zeissenvormig, bij voorb. cauda, Plin. H. N. X, 21. Ovid. Met. III, 681: sinus, Ovid. Met. XI, 224: amygdala, Plin. H. N. XVII, 10: digitorum longitudo, Ibid. XV, 24.

FALCĪFER, a, um, i. e. een sikkel of zeissen dragende, daar mede voorzien, bij voorb. manus, Ovid. Met. XIII, 930: covinus, Sil. XVII, 422: van daar senex, Ovid. Fast. V, 626, en in Ibin 216, i. e. Saturnus: dus ook Tonans, Martial. V, 16, 5, i. e. Saturnus.

FALCIPEDĪUS, a, um, kromvoetig, bij voorb. falcipedia, Petron. 75: doch, anderen lezen fulcipedia, het welk geenen goeden zin schijnt te geven.

FALCO, are, 1) i. e. falce instruere, van daar falcatae quadrigae cet., zie Falcatus. 2) zeissenvormig maken, van daar falcatus, zeissenvormig, zie Falcatus.

FALCONES i. e. quorum digiti pollices in pedibus intro sunt curvati, a similitudine falcis, Fest.

FALCŬLA, ae, f. 1) een klein zeissen, een snoeimes, Cato R. R. 11. Colum. XII, 18: van daar wegens de gelijkvormigheid. 2) een klauw, bij voorb. der leeuwen enz., Plin. H. N. VIII, 15 extr.: ook is het een Romeinsche toenaam, bij voorb. C. Fidiculanus Falcula, Cic. Cluent. 37. Caecin. 10.

FALERE, is, n. eene soort van ophoging of pijlaar, Varr. R. R. III, 5 extr.

FALLA, ae, i. q. fallacia, zie Fala.

FALLĀCIA, ae, f. bedrog, streeken, Cic. Rosc. Com. 7. Or. II, 46. Nat. D. III, 29: fallaciam intendere in aliquem, Terent. Heaut. III, 2, 24: portare alicui, Ibid. And. II, 6, 1: of ferre, Plaut. Poen. I, 1, 67. Pseud. II, 4, 75, i. e. aanwenden, gebruiken: facere, Terent. And. I, 3, 7. Plaut. Cas. V, 1, 6: fingere, Plaut. Asin. II, 1, 2 en 4: componere, Plaut. Poen. III, 5, 29: invenire, Terent. Heaut. III, 3, 36. Plur. fallaciae, Cic. Cluent. 36, i. e. streek, rannen: ook 1) van toverij, bij voorb. vos, quibus est fallacia deductae lunae, Prop. I, 1, 19, i. e. die de kunst verstaat, van de maan naar beneden te trekken: 2) van levenloze dingen, bij voorb. haec res habet fallaciam, Colum. XI, 2 med., i. e. bedriegt, is niet zeker.

FALLĀCIES, ei, f. i. q. fallacia, Apul. Met. V post med. p. 171. Elm.

FALLĀCĬLOQUENTĬA, ae, f. bedrieglijke reden, bedriegerij, Cic. Fin. IV, 25 ex Accio.

FALLACIOSUS, a, um, vol bedrog, bedrieglijk, Gell. VII, 3 post med. XIV, 2 extr. Apul. Met. VIII ante med. p. 205.

FALLACITER, Adv., met bedrog, bedrieglijk, Cic. Div. I, 18. Dom. 29. Off. III, 17. Partit. 25: fallacissime, Cic. Harusp. 23. Plin. H. N. XII, 16.

FALLAX, acis, bedriegelijk, bedriegende, bij voorb. Astrologi fallaces, Cic. Div. I, 19: spes fallax, Cic. Phil. XII, 2: herbae non fallaces, Cic. Amic. 19: merces, Cic. Rab. post. 14: imitatio virtutis, Cic. Acad. IV, 40: ratio nocendi, Cic. Nat. D. III, 30: fallacissimus oculorum sensus, Cic. Div. II, 43: homo fallacissimus, Cic. Dom. 9: Quid fallacius illis? Ovid. Remed. 687. Not. met den Genitivus, bij voorb. fallax amicitiae, Tacit. Ann. XVI, 32.

FALLO, fefelli, falsum, 3. misleiden, bedriegen, bij voorb. aliquem, Cic. Rosc. Am. 40. Terent. And. III, 2, 13. Eun. II, 3, 93. Heaut. III, 1, 60: se, Cic. Phil. XII, 8, zich zelven bedriegen. Verders zegt men: ea res illum fefellit, Nep. Alcib. 8, voor, hij bedroog er zich in: nisi me fallit memoria, Gell. XX, 1: sive virum (i. e. maritum tuum) mavis fallere, falle viro, Ovid. Art. I, 310, i. e. als gij uwen echtgenoot (als echtbreekster) toch wilt misleiden, zoo doe het aan een mansperfoon, en aan geen stier (van Pasifaë), d. i. hoereer liever met een mansperfoon, dan met eenen stier, falle scil. cum i. e. virum tuum: falsi memoria, Plin. H. N. X, 42: dominum sterilis ager fefellit, Ovid. Art. I, 450, i. e. heeft geene vruchten gedragen: dus ook oliva numquam fallens, Horat. Epod. VI, 45: animus me fallit, i. e. ik heb mis, bedrieg mij zelven, Cic. Rosc. Am. 17. Terent. Heaut. IV, 1, 1. IV, 2, 1: spem, Cic. Cat. IV, 11. Liv. II, 39 in.: in prono — pede se fallente, Liv. XXI, 36, alwaar beter gelezen wordt pedem of pedes zonder se: opinionem alicujus fallere, Caes. B. C. III, 86. Cic. ad Div. I, 6, iemand in zijne mening bedriegen: fallit me tempus, dies, res, Cic. Cat. I, 3, ik heb mis in den tijd enz.: id me fefellit, Cic. Sull. 4, ik heb mij daar in bedrogen: dus ook non te sententia fallit, Virg. Aen. X, 608: in quo eum opinio fefellit, Nep. Agef. 3: spes fefellit audaciam, Phaedr. III, 5, 9: nisi me omnia fallunt, Cic. Att. VIII, 7: omnia me fallunt, nisi cet., Senec. Ep. 95 post med.: nisi quid me fallit, Cic. ad Div. V, 20 post med.: of nisi quid me fefellerit, Terent. Phorm. I, 4, 43, i. e. zo ik mij niet bedrieg: Fallit plerosque, quod arbitrantur cet., scil. id, Plin. H. N. XXXIII, 1, i. e. daar in dwaalen de meesten, dat enz.: doch, het kan ook Impersonaliter staan, en tot het volgende behooren. Ook Impersonaliter, me fallit ik bedrieg mij, ik heb mis, ik weet niet, bij voorb. num me fefellit? Cic. Phil. II, 36: num me fefellit, hosce id struere, Terent. Heaut. III, 2, 3, i. e. zou ik niet weten, dat enz., heb ik daar in mis enz.? non multum me fallit, si cet., Cic. Quintil. 17 ante med.: nisi me fallit, zo ik mij niet bedriege, Cic. Att. XIV, 12. Cic. Sext. 50 in.: nisi me fallebat i. e. errabam, Cic. Coel. 19: nec eum fefellit, Cic. Off. II, 7 prope fin.: tantumne te fefellit? Cic. Dom. 43: non me fefellit, Plaut. Bacch. I, 3, 64, i. e. ik dacht, ik wist het wel: Neque vero Caesarem fefellit, quin cet., Caes. B. C. III, 94, i. e. Caesar hadt niet mis, wist wel, dat enz., alwaar quin opgemerkt moet worden. Dus ook Passive, fallor ik bedrieg mij, ik heb mis, is zeer menigvuldig, bij voorb. falleris, Nep. Epam. 5, gij hebt mis: fallor, Horat. Art. 42. Valer. Flacc. IV, 674. VIII, 351: nisi fallor, Virg. Aen. V, 49: falsus es, Terent. And. IV, 1, 23, i. e. hebt gedwaald of mis gehad: cf. Plaut. Men. V, 2, 3. Aul. II, 1, 4: ook met animi, bij voorb. ut falsus animi est! Terent. Eun. II, 2, 43: van daar falsus, a, um, die zich bedrogen heeft, bij voorb. animi, Terent., i. e. in de ziel: van daar falsum habere voor fallere, bedriegen, misleiden, Sallust. Jug. 10. Ook met den Infinitivus, bij voorb. di-

dicere non fallar, Lucan. VII, 289: ook met den Genitivus van het voorwerp, bij voorb. nec sermonis fallebar, Plaut. Epid. II, 2, 55, i. e. ik hoorde het gesprek wel. Van daar 1) valsch zweeren, Liv. XXI, 45 extr. Cic. ad Div. VII, 1. Plin. Paneg. 64. Prop. II, 16, 15. IV, 7, 53. 2) bedriegen, van iet, of bedrieglijk berooven, of onttrekken, bij voorb. depositum, Ovid. Met. V, 480: aliquem fructu, Acc. ap. Cic. Nat. D. III, 29. 3) Tropisch, misleiden, d. i. verborgen blijven, aan het oog en de kennis van anderen ontgaan, bij voorb. custodes, Ovid. Met. IV, 85: deos, Ovid. Trist. I, 2, 98: mors mea matrem fallere posset, Ib. Met. XIII, 462: dominum, Horat. Ep. I, 6, 45: Spartacum si qua potuit fallere testa, Ibid. Od. III, 14, 19: litera fallit oculos, Ovid. Art. III, 627: dus ook visum, Plin. H. N. IX, 50: speculator biennium fefellerat, Liv. XXII, 33: van daar me non fallit, Cic. Quintil. 17, mij is niet onbekend: Num me fefellit? Terent. Heaut. III, 2, 3, heb ik niet geweten? neque enim hoc te fallit, quam multa sint cet., Cic. Or. I, 60: nulla esse capita, te non fallit, Cic. Att. III, 23: quem fallit? Plin. H. N. II, 103: nec quidquam eos fallebat, Liv. XLI, 2, i. e. zij wisten alles: num me fefellit? Cic., zie boven: Neque Caesarem fefellit, Caes., zie boven: ook fallere zonder Accusativus, niet gemerkt worden, ongemerkt of onverwachts komen, of iet doen, bij voorb. fallere se ita posse, Liv. XLIV, 11 med.: van daar fallens ongemerkt, in 't geheim, en dan zegt men, bij voorb. facio fallens of fallo faciens ik doe iet ongemerkt, geheim, bij voorb. fallens adscenderat, Liv. V, 47 extr.: fallunt gravidae, Plin. H. N. X, 63 extr., i. e. men merkt het niet, dat zij (de merriën) dragtig zijn: fallit hostis incedens, Liv. VIII, 20: fallit bis relata res, Liv. XXIX, 35. Van daar moriens fefellit, Horat. Ep. I, 17, 10, onbekend gestorven: van daar longe fallente sagitta, Virg. Aen. X, 754, i. e. die onverwacht, ongemerkt kwam: van daar fallere pro aliquo, Gell. VII, 14, valsch voor iemand doorgaan, den schijn en het voorkomen van eenen anderen hebben. 4) Tropisch, misleiden, bedriegen, d. i. ongemerkt doorbrengen, verdrijven of doorstaan, bij voorb. noctem, Ovid. Her. I, 9: horas sermonibus, Ovid. Met. VIII, 651: labores sermone, Ibid. XIV, 121: dolores (studiis), Ibid. Trist. V, 7, 39: curas fallebat labor, Ibid. III, 2, 16: curam vino & somno, Horat. Sat. II, 7, 114. 5) door bedrog of op eene andere wijze beledigen, overtreden, bij voorb. fidem, Cic. Off. I, 13, i. e. zijn woord niet houden: jura tori, Ovid. Her. XVI, 284: mandata mariti, Ibid. Met. IX, 696, i. e. niet voltrekken: dus ook imperium, Plin. H. N. VII, 37: nomina animo, van Brutus, Ibid. Fast. II, 837, i. e. tegen zijnen naam (Brutus, d. i. dom) door zijnen geest handelen, d. i. anders handelen, dan men van zijne domheid geloofde: doch, het kan hier ook zijn, verbergen, vernietigen enz.: promissum, Curt. VII, 16. 6) ongemerkt ontgaan, ontsnappen, bij voorb. casses, Ovid. Her. XX, 190: retia, Ibid. 45: Spartacum, Horat., zie hier voor: 7) onmerkbaar maken, verbergen, bedekken, bij voorb. furta, Ovid. Fast. III, 22: terga sua lupo i. e. forma lupi, Prop. IV, 5, 14: dus ook nomen suum (Bruti i. e. den domme) animo, i. e. verbergen, onkenbaar maken, Ovid. Fast. II, 831: doch, het kan ook zijn, vernietigen, te niet maken: amaritudinem, Plin. H. N. XXVII, 7, i. e. maken, dat men ze niet proeft. 8) verdichten, valsch namaken, bij voorb. faciem alicujus, Virg. Aen. I, 683 (687): van daar falsus, a, um, verdicht, niet waar, bij voorb. lacrymula, Terent. Eun. I, 1, 22. Dit Particip. falsus, a, um, heeft alle deze beteekenissen, maar het staat ook tevens Adjective: het heet (1) bedrogen, Terent. Eun. II, 2, 43. (2) verdicht, niet waar, nagebootst, valsch, niet recht, bij voorb. lacrymula, Terent. Eun. I, 1, 22: gaudium, Ibid. Hec. V, 4, 2: visa falsa, Cic. Div. II, 62: spes, Cic. Rosc. Am. 38: testes falsi fictique, Cic. Div. II, 11: crimina, Horat. Od. III, 7, 14: opinio, Plin. H. N. V, 10: definitio, Ibid. XVI, 22: nihil est falsius, Petron. 132: falsus Simois, Virg. Aen. III, 302: falsae literae, Cic. Flacc. 17: van daar misschien in het zingen voculae falsae, Cic. Or. III, 25, i. e. falsetten, d. i. door de pijp voortgebrachte toonen. (3) bedrieglijk, bij voorb. spes, Cic. Phil. XII, 2: homo, Sallust. Cat. 10: gaudium, Terent., zie hier voor. (4) onwetend of twijfelächtig, bij voorb. haud sum falsus, Plaut. Men. V, 2, 3: falsus incertusque sum, Ibid. Truc. IV, 3, 11, ten zij dit het Perfect. Indicativi zijn zal: dus ook Ibid. Aul. II, 1, 4. Terent. Eun. II, 2, 43, zie boven. Not. Compar. falsior staat Petron. 132. Superl. falsissimum, Colum. I, 6 med. Not. Falsum staat ook Substantive, d. i. 1) iet onwaars, een leugen, bij voorb. falsum scripseram, Cic. Att. VII, 14: falsum pro vero credere, Sallust. Cat. 51: jurare falsum, Ovid. Am. III, 3, 11: tela in falsum jacere, i. e. vergeefs, Tacit. Ann. IV, 50 extr.: falsa, orum, Ovid. Met. IX, 138. Horat. Sat. II, 2, 6: van daar Ablat. falso, a) met onwaarheid, in onwaarheid, valsch, Cic. Manil. 14. Cic. ad Div. V, 5. Plaut. Amph. II, 1, 181. III, 2, 7. Bacch. III, 6, 43. Caes. B. C. I, 14: b) somwijlen staat het in plaats van eene stelling: valsch, d. i. dat was of is onwaar, of niet recht, of hier in dwaalt men, of hadt men niet, bij voorb. sperans occuli posse. Falso, Nep. Alcib. 9, i. e. daar in dwaalde hij, dit was onwaar: aliud utile, aliud honestum, videri solet. Falso, Cic. Off. III, 18, i. e. onwaar, het is onwaar, niet zoo, niet waar. 2) vervalsching, bij voorb. in falso, Quintil. VII, 2 extr.: Crimen falsi, bij de oude Juristen: van daar falsum facere, Pandect. XLVIII, 10, 1: accusare aliquem falsi, Ibid.: poena falsi, Ibid.: reus falsi, Ibid. 12. Not. fallier voor falli, Pers. III, 50.

FALSĀRĬUS, i, m. een vervalscher, bij voorb. van een Testament, Sueton. Ner. 17, en Tit. 3.

FALSE, valsch, valschlijk, Sisenn. ap. Charis. 2: ook Plaut. Capt. III, 4, 78.

FALSIDĬCUS, a, um, valsch sprekend, leugenächtig, Plaut. Trin. III, 3, 40: fallaciae, Ibid. Capt. III, 5, 13.

FALSIFĬCUS, a, um, valsche dingen makende, valsch handelende, bij voorb. animus, Plaut. Mil. II, 2, 36.

FALSIJŪRĬUS, a, um, valsch zweerende, bij voorb. animus, Plaut. Mil. II, 2, 36.

FALSILŎQUUS, a, um, leugenächtig, bij voorb. animus, Plaut. Mil. II, 2, 36.

FALSIMONĬA of **FALSIMONIUM**, bedrog, bij voorb. falsimoniis, Plaut. Bacch. III, 6, 12.

FALSĬPĂRENS, tis, die eenen verdichten vader heeft, Catull. 67, 111.

FALSĬTAS, atis, f. de valschheid, onwaarheid, Cic. Cluent. 2.

FALSO, are, vervalschen, bij voorb. pondera aut mensuras, Pandect. XLVIII, 10, 32.

FALSO, Adv., zie in Fallo op het einde, want het is de Ablativus van Falsum.

FALSUS, a, um, zie Fallo.

FALX, cis, f. 1) een krom werktuig tot het maaijen van graan, gras, sikel, zeissen, Cic. Tusc. V, 23: foenaria, i. e. om te hooijen, Varr. L. L. IV, 31. Cato R. R. 10: messoria, Pallad. I, 43: cf. Virg. Georg. I, 348. Ovid. Am. III, 10, 12. Fast. IV, 914: van daar 2) elk ijzeren zeissenvormig werktuig, bij voorb. a) tot snoeijing der boomen, wijnstokken, snoeimessen, tuinmessen, bij voorb. arborea, Varr. R. R. I, 22. Ibid. L. L. IV, 31: vineatica, Cato R. R. 11: falce laevigare truncum, Plin. H. N. XVII, 14: vitem falce curare, Ibid. 22: falce oculos vitis auferre, Ibid.: falce vitem premere, Horat. Od. I, 31, 9: cf. Colum. IV, 25: b) in den oorlog, om alles neder te vellen enz., bij voorb. falces murales, Caes. B. G. III, 14: cf. VII, 22, bij belegeringen, deels om in den muur in te hakken, deels om de belegerden neder te trekken enz. Ook komen tot soortgelijke gebruiken falces bij Cicero Mil. 35 extr. Sull. 5 extr. voor.

FAMA, ae, f. 1) alles, wat de menschen van eene persoon of zaak spreken of vertellen, het gerucht, de roep, de mare, bij voorb. fama fuit, Nep. Them. 10, de spraak ging: ut fama hominum est, Cic. Harusp. 10: Bona fama de Domitio est, Cic. Att. VII, 26: ut fama est, Virg. Aen. VI, 14, i. e. zoo men zegt: fama nuntiabat, te esse cet., Cic. ad Div. XII, 4: vix ad aures meas istius suspicionis fama pervenit, Cic. Sull. 4: ut fama loquitur, Vellej. II, 93: famam dispersit, se emere, Plin. H. N. XXXV, 10: fama hanc rem loquebatur, Justin. XVIII, 4: esse in ore & fama, Tacit. Hist. II, 73: contra opinionem famamque omnium, Caes. B. C. I, 80: famam inconstantiae pertimescere, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: subire famam temeritatis, Cic. ad Brut. Ep. 18: fama venerat, Cic. Att. IX, 3, was ontstaan: manavit, Cic. Phil. XIV, 6, heeft zich uitgebreid of was ontstaan: fama percrebruit, Cic. Verr. IV, 30, hadt zich uitgebreid, de spraak ging sterk enz.: fama perfertur, Caes. B. G. V, 51, komt: famam accipere, Cic. Nat. D. II, 27. Caes. B. G. VI, 16, door 't gerucht vernemen: fama exierat, Nep. Ages. 2, was ontstaan: 2) bijzonder het goede gerucht, de goede roep, de goede naam van een mensch, roem, staat in Cicero, bij voorb. hominis fama, Cic. Quint. 15, i. e. van goeden naam: bonam famam bonorum expetere, Cic. Sext. 66: magnam sui famam relinquere, Nep. Lys. 1: famam collectam conservare, Cic. in Caecil. 22: famae consulere, Sallust. Cat. 51 (50). Vellej. I, 115: studere, Quintil. III, 8 post med.: parcere, Sallust. Cat. 25 (26) en 52 (56): famam eloquentiae adfectare, Quintil. VII, 1 post med.: quaerere, Ibid. II, 12: captare, Horat. Sat. I, 4, 83: conficere alicui, Cic. Brut. 72: facere, Plin. H. N. XXXVII, 3. Quintil. XII, 5: laedere, Plin. Ep. III, 7: detrahere de fama alicujus, Cic. ad Div. III, 8: habere magnam famam, Plin. H. N. XXXVI, 21: prodere aliquem ad

ad famam, Tacit. Ann. XVI, 18: famam ingenii abjicere, Cic. ad Div. IX, 16 ante med.: fervire famae, Nep. Them. 1, i. e. confulere: famam alicui facere, Quintil. XII, 5. Not. Plur. famas, Salluft. ap. Senec. Ep. 114 poft med. en Arunt. Ibid.: van daar ook het kwaad gerucht, kwaade fpraak, bij voorb. Terent. Ad. II, 3, 10: famam inconftantiae pertimefcere, Cic. ad Div. I, 9 ante med. Not. Ook wordt de Fama of het gerucht, mare, bij de Dichters als eene perfoon voorgefteld, bij voorb. Virg. Aen. IV, 174 feqq. en Ovid. Met. XII, 43 feqq.

FAMELICOSUS, a, um, bij voorb. terra i. q. paluftris, Feft.

FAMELICUS, a, um, hongerig, verhongerd, hongerlijder, bij voorb. ille mifer famelicus, Terent. Eun. II, 2, 29: natio hominum, Plaut. Rud. II, 2, 6: ales, Plin. H. N. X, 10: armenta, Juvenal. XIV, 146: canes, Phaedr. I, 20, in het opfchrift: convivium, Apul. Met. I extr.

FAMELLA, Deminut. van fama, Feft.

FAMES, is, f. 1) de honger, d. i. eetlust, Cic. Cluent. 25. Div. II, 35. Caef. B. G. VII, 20: famem fitimque depellere, Cic. Fin. I, 11, i. e. verdrijven, ftillen: dus ook famem explere, Cic. Dom. 25: of deponere, Ovid. Faft. VI, 530, en Met. IV, 98: of levare, Ovid. Her. XIV, 96: of pellere, Tibull. II, 1, 38: of vincere, Valer. Flacc. II, 347: of propulfare, Colum. II, 10. Tacit. Ann. XIV, 24: pafcere, Prop. IV, 5, 21: fuftentare, Caef. B. G. VII, 17: folvere, Senec. Thyeft. 64: adcendere, Ib. 165: tolerare, Ovid. Pont. I, 2, 87: fames faevit, Valer. Flacc. IV, 499: ftimulat, Tibull. I, 6, 17: urit, Quintil. Decl. XII, 9: urget, Curt. IX, 10: dura, Horat. Sat. I, 2, 6: arcta, Sil. VII, 280: jejuna, Ovid. Met. VIII, 791: dira, Ib. 845: ignea, Quintil. Decl. XII, 8: rabida, Virg. Aen. VI, 421: vefana, Ibid. IX, 340: infana, Lucan. VII, 413: in fame vivere, Plin. H. N. XXX, 10: fame laborare, Ibid. XVII, 24 ante med.: mori, Ibid. XI, 18. Not. als eene perfoon, Ovid. Met. VIII, 784 feqq.: cf. Virg. Aen. VI, 276. 2) de honger, d. i. hongersnood, Cic. Att. VII, 21 ante med.: fames, quae tum erat in Afia: meffis enim nulla fuerat: cf. Curt. X, 8: fames effe coepit. 3) de honger, d. i. de grootfte behoeftigheid, bij voorb. ad famem reficere, Terent. Phorm. Prol. 18. 4) het hongeren, d. i. onthouding van eten, bij voorb. op raad van den Geneesheer, Celf. VIII, 10. Sect. 7. 5) de honger, Tropisch, d. i. groote begeerte, bij voorb. auri, Virg. Aen. III, 57: honorum, Flor. III, 21: cf. Horat. Od. III, 16, 17: ook Tropisch, van fpreken of redenen, de magerheid in uitdrukkingen, Cic. Tufc. II, 1 extr. Not. a) famis voor fames, Varr. R. R. II, 5, 15: b) fami, Genit. voor famis, bij voorb. fami caufa, Cato ap. Gell. IX, 14: fami plenum, Ibid., dewijl men fames voormaals naar de vijfde Declinatie vormde, gevolglijk Genit. famei, contract. fami. Waarom ook de e van den Ablativus lang is, bij voorb. Virg. Aen. VI, 421. Lucan. X, 158. Juvenal. XV, 102. Martial. I, 100, 18.

FAMIGER i. e. qui fert famam, Varr. L. L. V, 7.

FAMIGERABILIS, e, in roep ftaande, beruemd, berucht, bekend, bij voorb. fpectaculum gladiatorium, Apul. Met. I poft init. p. 105. Elm.: provincia, Ibid. II poft med. p. 124: uxorcula poftrema lafcivia famigerabilis, Ibid. IX ante med. p. 219: confpectum atque famigerabilem meis miris artibus effeceram dominum, Ibid. X med. p. 247.

FAMIGERATIO, onis, f. de roep, bekendmaking, verhaal, Plaut. Trin. III, 2, 66.

FAMIGERATOR, oris, m. die berichten brengt, tijdingbrenger, Plaut. Trin. I, 2, 178.

FAMIGERO, are, in naam brengen, bekend of beroemd maken: van daar famigeratus, a, um, in naam gebracht, berucht, bekend, beroemd, bij voorb. Creta multis famigerata fabulis, adventu Europae, Pafiphaës, & Ariadnae amoribus, Mela II, 7 med.: fanum Junonis antiquitus famigeratum, Apul. Florid. 2. p. 350. Elm.

FAMILIA, ae, ook as (achter de woorden pater, mater, filius en filia), f. 1) het huis, benevens het daar toe behoorende vermogen, huis en hof: van daar familia hercifcunda, Cic. Caecin. 7. Or. I, 56: cf. Ulpian. Pandect. L, 16, 195: van daar Pater familias, Cic. Quint. 3. Or. I, 29. Nep. Att. 4. Senec. Benef. IV, 25: of familiae, Liv. I, 45. Senec. Ep. 47, i. e. de heer van het huis, huisvader, huisheer. Plur. patres familias, Cic. Rofc. Am. 15 en 16. Verr. III, 79. Liv. V, 30 extr.: patres familiae, Caef. B. C. II, 44, en patres familiarum, Suet. Calig. 26 extr. Dus ook Mater familias, Cic. Top. 3. Coel. 13. Liv. XXXIX, 53 in. Ed. Gronov., alwaar Ed. Drak. familiae heeft, de vrouw van het huis, huisvrouw of eene matrone: waar voor ook mater familiae ftaat, Liv. XXXIV, 7 in.: ook XXXIX, 53 Drakenb. Plur. matres familias, Cic. Top. 3: en matres familiarum, Ulpian. in Pandect. I, 6, 4. Dus ook Filius familias, Cic. Coel. 15. Ulpian. Pandect. XIV, 6, 6, (Plur. filii familiarum, Salluft. Cat. 43 Cort., volgends andere Edd. 44.), de zoon van het huis, die nog onder 's vaders magt is: dus ook filia familias, Senec. ad Helv. 14. Ulpian. in Pandect. XIV, 6, 9, de dochter van het huis. Plur. filiae familiarum, Ulpian. Ibid. Van daar vermogen, levensmiddelen, bij voorb. vix decem dierum, Terent. Heaut. V, 1, 36. 2) de dienstboden van den huisheer faam genomen, d. i. zoo wel die tot de familie behooren als de flaven, bij voorb. Orgetorix omnem fuam familiam coëgit, Caef. B. G. I, 4, i. e. alle zijne bedienden. Zoo als bij ons een heer van 't huis zoo wel zijne familie of huisgezin, als ook zijn bedienden en dienstmaagden zijn volk, zijn gezin noemt, zoo is het ook met familia; dan beteekent dienvolgends A) de familie, gefiacht, bijzonder die denzelfden toenaam (cognomen) voeren, gevolglijk een deel van den ftam (gentis) uitmaken, bij voorb. illuftris familia, Cic. Mur. 8: antiquiffima, Caef. B. G. VII, 32: cf. Cic. Phil. IX, 2. Nep. Att. 18: ook in 't gemeen familie, bij voorb. Liv. II, 49, heet de Fabifche familie, die te vooren gens heet, familia: Porcia, Gell. XIII, 13, en dus behoort het één en ander uit het voorgaande hier toe: van daar familie, Tropisch, d. i. een hoop menfchen, die, uit hoofde van hunne handteering, bij één hooren, bij voorb. a) eene Filofofifche fecte of party, Cic. Or. I, 10. Fin. IV, 18. Div. II, 1. Leg. III, 6 in. b) familia hiftrionum, bij voorb. ficut familiae tolent mutarier, fcil. hiftrionum, Plaut. Men. Prol. 74. c) familia gladiatorum, Suet. Aug. 42. Ook ftaat bij Cicero dus familia, bij voorb. maxima familia, Sext. 4 in.: dus ook comparare familiam i. e. gladiatores, Cic. Sull. 19: doch, men kan het hier door flaaven vertaalen: van daar familiam ducere eigenlijk zoodanigen troep of hoop aanvoeren, d. i. 1) de hoofdperfoon zijn, Cic. Phil. V, 11 prope fin. 2) het hoofdwerk zijn, bij voorb. fententiam, quae familiam ducit, Cic. Fin. IV, 16: quod familiam ducit, Cic. ad Div. VII, 5 extr.: van daar verders Tropisch, Quintil. I, 4 (5) in.: ita fevere funt ufi grammatici, ut non verfus modo cenforia virgula notare & libros, qui falfo viderentur infcripti, tanquam fubditicios fubmovere familia permiferint fibi cet., i. e. van de overigen. B) de flaaven te famen, bij voorb. Cato R. R. 5. Varr. R. R. I, 8. Colum. XI, 1 poft med. Cic. Q. Fr. II, 6. Cic. Brut. 22. Cic. Caecin. 19. Sext. 60. Cic. ad Div. XIV, 4. Liv. VIII, 15 extr. Nep. Att. 13: van daar Aefopus domino cum folus effet familia, Phaedr. III, 19, 1, i. e. die de heele bediening was of vertoonde, gevolglijk de eenigfte bediende was, ten zij men misfchien familiae i. e. e familia wil lezen: van daar Martis, Cic. Cluent. 15, i. e. dienaars van Mars, die zekere dienften in zijn Tempel en op zijne Feeften verrichten moeften.

FAMILIARICUS, a, um, 1) het huis of de familie betreffende, bij voorb. fellae, Varr. R. R. I, 13, i. e. plaats, om zijn gevoeg te doen, fekreet, alwaar fommigen familiares lezen. 2) de flaaven betreffende of aan hun behoorende, bij voorb. cellae, Vitruv. VI, 10: veftimenta, Pandect. XXXIV, 2, 23.

FAMILIARIS, e, 1) het huis betreffende, daar toe behoorende, daar te vinden, huislijk, bij voorb. filius familiaris, Plaut. Afin. II, 2, 1 en 43, i. q. filius familias de zoon van het huis: van daar familiaris een flaaf, bediende van het huis, bij voorb. hujus familiae familiarem, Plaut. Amph. I, 1, 203: dus ook familiaris, Ibid. Epid. I, 1, 2, alhoewel het hier vriend, kameraad, kan zijn: majores — fervos, quod etiam in mimis adhuc durat, familiares (adpellaverunt), Senec. Ep. 47 poft med.: negotia, Auct. ad Her. I, 1 in.: Lar, Cato R. R. 2 en 143: focus, Colum. XI, 1, 19, i. e. in huis te vinden: exemplum, Plin. H. N. XXXI, 3 med.: fundus, Plaut. Afin. V, 2, 24: fellae familiares, voor familiaricae, Varr., zie Familiaricus: copiae i. e. vermogen, Liv. II, 16: pecuniae, i. e. eigen, Tacit. Ann. IV, 15: rationes, Ib. VI, 16: curae, Ibid. XI, 7: res domefticas & familiares tueri, Cic. Tufc. I, 1, alwaar het ook huishouding kan zijn: vita, Plaut. Perf. I, 3, 46: lares, Cic. Quint. 27: res familiaris a) de huishouding, huiswezen, Plaut. Stich. I, 2, 88: cf. hier voor: Cic. Tufc. I, 1: b) het vermogen, dat men bezit, bij voorb. exigua, vix equeftris, Cic. ad Div. IX, 13 extr.: nobis rem familiarem deeffe, Salluft. Cat. 20 (21): dignitas, Cic. Sull. 26 en 28 in.: van daar familiaris, als 't ware, altijd in mijn huis te vinden, bekend, vertrouwd, een bekende enz., zie hier na. 2) de familie betreffende, bij voorb. funus, Cic. Vatin. 13, een lijk in de familie: confilium, Liv. IV, 48, een familie-raad, familie-kunstgreep, d. i. hoedanig in de Appifche familie gewoon was: oftentum, Liv. XXVI, 6 extr.: facerdotium, Liv. IX, 29: parricidium, Cic. Nat. D. III, 26 ex Accio: van daar (a) die,

die, als 't ware, tot de familie behoort, d. i. met wien men dikwijls verkeert, die dikwijls in ons huis is: waarom het dikwijls door vertrouwd, gemeenzaam, met ons bekend enz., vertaald wordt, bij voorb. factus eſt mihi familiaris, Cic. ad Div. III, 1: familiariſſimus quisque, Cic. Q. Fr. I, 4: homo familiariſſimus, Cic. ad Capit. in Ep. Cic. ad Att. XVI. Ep. ult.: Scipioni familiariſſimus, Auct. B. Afric. 68: quo boves familiariores bubulco fiant, Colum. VI, 2, 6: Demosthenes, qui familiarior nobis propter ſcriptorum multitudinem eſt, Cic. Or. III, 19, i. e. *bekender (Tropisch). Ook ſtaat* familiaris *en* familiariſſimus Subſtantive, *een bekende, vriend, vertrouwde vriend, bij voorb.* unus ex meis intimis familiaribus, Cic. ad Div. III, 1: veteres amici & familiares, Sueton. Tiber. 55: ſingulis familiaribus, Nep. Eum. 2: ex meis familiariſſimis, Cic. ad Div. XIII, 27: familiariſſimus tuus, Ibid. V, 17 in. §. 3: familiaris meus, Cic. Piſ. 23: familiariſſimus noſter, Cic. ad Div. II, 19 extr. *Ook wordt het aan zaken toegeſchreven, vertrouwd, gemeenzaam, bekend, vriendſchappelijk, gewoonlijk, bij voorb.* ſermo familiaris, Cic. Off. II, 11: aditus familiarior, Liv. XXIV, 5: jura, *vriendſchaps-rechten*, Ibid.: vita, Plaut. Perſ. I, 3, 46. Sueton. Aug. 61: vultus minus familiaris, Sueton. Caeſ. 78: viridia aquae familiaria i. e. amantia, Colum. VIII, 15: ars ſtatuaria familiaris Italiae, Plin. H. N. XXXIV, 7 in., i. e. *bekend, gewoonlijk:* color argenti militaribus ſignis familiarior, Ibid. XXXIII, 3 extr.: facibus familiariſſimae carpinus & corylus, Ibid. XVI, 18: arbores reſtitui vulgare eſt, & familiariſſimum hoc platanis, Ibid. 31: luna terris familiariſſimum ſidus, Ibid. II, 9: mihi familiare eſt, omnes cogitationes meas tecum communicare, Plin. Ep. IV, 24 extr.: vox auribus meis familiaris i. e. *bekend*, Petron. 100. Not. dignitas familiaris, Cic. Sull. 26 *en* 28, *ſchijnt hier niet toe te behooren: het is misſchien de huislijke welvoegelijkheid, aanzien door betaamlijk gedrag in huis enz., zie hier voor: van daar* (b) *ons, onze vrienden, of den Staat betreffende; zoo wordt het gebruikt in de Wichelaarskunst uit de ingewanden, wanneer men ze in twee deelen deelde; de eene betrof ons of den Staat, de andere de vijanden; het eerſte deel heette* pars familiaris, Liv. VIII, 9, *of* fiſſum familiare, Cic. Div. II, 13: *het andere heette* pars hoſtilis, Lucan. I, 622. 3) *de ſlaven betreffende: van daar* familiaris *een ſlaaf, bediende, bij voorb.* hujus familiae familiaris, Plaut. Amph. I, 1, 193, i. e. *bedienden van dit huis:* quis me prehendit? familiaris (*antwoordt een medeſlaaf*), Ibid. Epid. I, 1, 2, *alwaar het beter, kameraad, vertaald wordt, zie hier voor.*

FAMILIARĪTAS, ātis, f. *is, wanneer men meermaalen, ja dagelijks, met iemand omgaat, veelvuldige omgang, verkeering, naauwe kennis, vertrouwelijke vriendſchap, gemeenzaamheid, bij voorb.* venire in familiaritatem alicujus, Cic. ad Div. VII, 15: intrare, Cic. Q. Fr. I, 1, 5: ſe inſinuare, Cic. Caecin. 5: ſe dare, Cic. Verr. II, 70: verſari in alicujus familiaritate, Cic. Balb. 26: in familiaritatem aliquem recipere, Cic. Phil. II, 32: contrahere cum aliquo familiaritatem, i. e. *oprichten, zal ſtaan*, Cic. Off. I, 17 in., *alwaar gezegd wordt:* & familiaritates multosque cum multis res rationesque contractae: *maar contractae behoort alleen tot* res rationesque, *en niet tot* familiaritates: conſtare, Terent. Eun. V, 2, 35, i. e. *oprichten, aangaan:* magna mihi cum aliquo eſt familiaritas, Terent. Heaut. I, 2, 10. Cic. ad Div. XIII, 65: *ook ſtaat* intercedit *voor* eſt, Terent. Phorm. IV, 1, 11. Cic. ad Div. XIII, 73. Not. familiaritates *voor* familiares, Sueton. Tiber. 51.

FAMILIARĪTER, *vertrouwd, gemeenzaam, vertrouwlijk, op eene vertrouwde, gemeenzame wijze, vriendſchappelijk, bij voorb.* vivere cum aliquo, Cic. Att. VI, 6 in.: ſcribere, Ibid. IX, 4: monere, Terent. Heaut. I, 1, 6: loqui cum aliquo, Cic. in Caecil. 12: aliquo uti, Nep. Eum. 4, *en* Phoc. 4: aliquem diligere, Plin. Ep. IX, 19: fieri alicui familiariter amicum, Quintil. I, 3 (4): familiarius cum aliquo vivere, Cic. Coel. 23: familiariſſime vivere cum aliquo, Cic. in Caecil. 9: *verders* familiariter ferre mortem alicujus i. e. *ſmartlijk, hartelijk*, Terent. And. I, 1, 84: odio es nimis familiariter, Plaut. Epid. I, 1, 2, i. e. *met uwe kameraadſchap, vriendſchap enz.:* totam cauſam familiariter noſſe, Quintil. V, 7, 7, i. e. *naauwkeurig, volkomen.*

FAMĪNO i. e. dicito, Feſt.

FAMIS, *zie* Fames.

FAMŌSUS, a, um, 1) *daar veel van verteld wordt, dat in roep is, ten goede of kwaade, bekend, bij voorb.* mors famoſa, Horat. Art. 469, i. e. *daar veel van geſproken wordt, doch, het kan ook zijn, roemrijk (in zijne gedachten):* mors Blaeſi, Tacit. Hiſt. III, 38: urbs, Ibid. V, 2, i. e. Jeruſalem, *en dus meermaalen: doch, alles kan tot* a *en* b *gebracht worden, zoo als omgekeerd* a *en* b *zich hier toe laten brengen: bijzonder* a) *in goeden naam, beroemd, bekend, bij voorb.* equi, Sueton. Calig. 19: victoria famoſiſſima, Flor. III, 7 extr.: cauſa, Plin. Ep. VI, 23: vir gravis & ſobriae religionis obſervatione famoſus, Apulej. Met. XI poſt med. p. 267. Elm.: mors, Horat.: urbs, Tacit., *zie hier voor:* b) *ten kwaade, berucht, bekend, infaam, bij voorb.* ad famoſas ire, Cic. Or. II, 68: largitio, Salluſt. Jug. 15 (18): Hymen, Ovid. Her. IX, 134. me famoſum facit flagitiis ſuis, Plaut. ap. Non. 4. n. 193: ſicarius aut alioqui famoſus, Horat. Sat. I, 4, 5. 2) *waar door men anderen in hun goeden naam belaagt, eerroovend, ſchimpend, bij voorb.* libelli i. e. *paskwillen*, Suet. Aug. 55: epigrammata, Ibid. Caeſ. 73: carmen, Horat. Ep. I, 19, 31: pudor, Ovid. Am. III, 6, 78.

FAMUL *voor* FAMULUS, Lucret. III, 1048, *en* Enn. ap. Non. 2. n. 322.

FAMŬLA, ae, f. *elke vrouw, die bedient, dienaareſſe, oppaster, dienstmaagd, het zij van eenen mensch of van eene godheid*, Virg. Aen. I, 703 (707). IV, 391. Juvenal. XIV, 81. Ovid. Met. IV, 4 *en* 35: *Tropisch, bij voorb.* ſi virtus famula fortunae eſt, Cic. Tuſc. V, 1: res familiaris eſt miniſtra & famula corporis, Ibid. I, 31.

FAMULANTER, *ſlaafsch, bij voorb.* petere, Acc. ap. Non. 2. n. 332.

FAMŬLĀRIS, e, *de bedienden of ſlaaven betreffende, hun behoorende, bij voorb.* veſtis, Cic. Tuſc. I, 18, *een bediende, of ſlaavenkleed of kleeding:* turba famularis, Stat. Achill. II, 67, i. e. famuli: famularia jura dare, Ovid. Met. XV, 597, *als ſlaaven behandelen, de menſchen van hunne vrijheid berooven:* jugum, Senec. Troad. 747: hederae, Valer. Flacc. II, 268, i. e. quas Baccihae, miniſtrae Bacchi, in ejus ſacris capiti circumdant.

FAMŬLĀTĬO, ōnis, f. 1) *het dienen, de dienst van eenen bedienden:* 2) *de dienaarſchap, de bedienden, bij voorb.* mulierem frequenti ſtipatam famulatione, Apulej. Met. II in.: occurrit una de famulatione Veneris, Ibid. VI in.

FAMŬLĀTUS, us, m. *het dienen, de dienst van eenen bedienden*, Cic. Amic. 15 extr. Offic. III, 33 in. Senec. Hippol. 991.

FAMŬLĬTAS, ātis, f. *het dienen, ſlavernij*, Acc. ap. Non. 2. n. 319, *en* Pacuv. Ibid.

FAMULITĬUM, i, n. 1) *het dienen, de ſlavernij, bij voorb.* famuletium (famulitium) i. e. ſervitium, Feſt., *waar bij de geleerden uit* Varro *aanhaalen:* apud ignavum dominum duro famulitio adſtrictus. 2) *het gezin, de dienaars, de ſlaaven, bij voorb.* paucitas famulitii, Apul. Apolog. ante med. p. 285. Elm.: unus e famulitio, Macrob. Sat. I, 7.

FAMŬLOR, atus ſum, ari, *dienen, oppasſen, deels zonder, deels met eenen* Dativus, *bij voorb.* cum hi famulantur, Cic. Fragm. ap. Non. 2. n. 313: famulans Phoebus, Stat. Sylv. III, 3, 58: fortuna famulante, Claudian. B. Get. 513: tibi, Catull. 63, 161: terra omnibus cruciatur horis, multoque plus, ut deliciis, quam ut alimentis noſtris famuletur, Plin. H. N. II, 63.

FAMULOSUS, Cato ap. Gell. IX, 12 med.

FAMŬLUS, i, m. *een bedienaar, dienaar, oppasſer, ſlaaf, het zij van eenen mensch*, Cic. Off. II, 7. Amic. 15. Tuſc. II, 21. Ovid. Her. XX, 78. Virg. Aen. I, 701 (705). Horat. Od. III, 17, 16: *of van eene Godheid*, Cic. Leg. II, 9. Virg. Aen. V, 95. Horat. Art. 239. Senec. Agam. 255, *en* Herc. fur. 100. Valer. Flacc. III, 20. Sil. VI, 288. XIII, 124: *dus ook* factorum, Ovid. Met. III, 574: *dus ook* ſus erat infeſtae famulus vindexque Dianae, Ibid. VIII, 272.

FAMŬLUS, a, um, *dienende, oppasſende, ſlaafsch, bij voorb.* vertex, Ovid. Pont. II, 2, 80: tradiderat famulas jam tibi Rhenus aquas, Ibid. Faſt. I, 286: Venus i. e. amica, Ibid. Am. II, 7, 21, i. e. *eene ſlaavin, als zijn meisjen, als zijne liefſte:* ripae, Claudian. de III. Conſ. Honor. 202: dextrae, Lucan. IV, 207: artus, Valer. Flacc. I, 749: Tyrus, Sil. I, 74: manus, Ibid. X, 647: turba, Ibid. XIII, 960: catena, Claudian. in Rufin. II, 386.

FANĀTĬCE, *dweepziek, geestdrijvend, bij voorb.* pervolant, Apul. Met. VIII prope fin. p. 214. Elm.

FANĀTĬCUS, a, um, *geestdrijvend, dweepziek, enthuſiastisch, bij voorb.* philoſophi, Cic. Div. II, 57: curſus, Liv. IV, 33: Galli, Liv. XXXVII, 9: carmen, Liv. XXXVIII, 18: homo, Pand. XXI, 1, 1 poſt med.: *bijzonder van zekere dweepziekte dienaaren der Godheden, bij voorb. van* Cybele, Bellona *enz.*, Juvenal. II, 112. IV, 123: fanaticus de aede Bellonae, Inſcript. ap. Gruter. p. 313. n. 1: *van daar* arbor fanatica i. e. fulmine icta, Feſt.: *ook, als 't ware, verrukt, geestdrijvend of enthuſiastisch, d. i. zinneloos, bij voorb.* homo, Cic. Dom. 40: jactatio, Liv. XXXIX, 13: error, Horat. Art. 454: agmen, Tacit. Ann. XIV, 30: furor, Flor. III, 19: jactare caput & comas excutientem rotare fanaticum eſt, Quintil. XI, 3 ante med.

FA-

FANO, are, *wijden*, *heiligen*, Varr. L. L. V, 7.

FANULUM, i, n. i. e. parvum fanum, Fest. in Hanula.

FANUM, i, n. *eene heilige of aan God gewijde plaats*. (*waarschijnlijk van* Fanus, a, um, *goddelijk*, *heilig*), *bij voorb.* Magi congregantur in fano, Cic. Div. I, 41, *alwaar het geen Tempel kan zijn, omdat de* Persen *geene Tempels hadden*: fanum tantum, id est locus templo sacratus, Liv. X, 37 extr., i. e. *tot een' Tempel bestemd*, *geheiligd*, *doch*, *waar nog geen Tempel was*: in angulo, cui nomen fani impositum, Senec. Benef. VII, 7: *van daar* fana atque delubra, Cic. Rab. perd. 10 extr.: fana & templa, Cic. Cat. IV, 11. Sueton. Caes. 54: *van daar een Tempel*, Cic. Invent. II, 1. Cic. ad Div. V, 20. Cic. Nat. D. III, 30. Nep. Lys. 3. Caes. B. C. III, 33. Sallust. Cat. 51 (50). Nep. Timol. 3. Quadrig. ap. Gell. XVII, 2.

FAR, farris, n. *is waarschijnlijk het eerste graan*, *dat de* Romeinen *hebben leeren kennen*, *en welks naam zij naderhand aan andere graanen*, *als tarwe*, *gerst enz.*, *toen zij die leerden kennen*, *gegeven hebben*: *gelijk dan* farina (*eigenlijk van* far) *vervolgends het meel van alle graan genoemd is*: *dus* 1) *eene zekere graansoort*, *die geroost en vervolgends gestampt* (*niet gemalen*) *werdt*, Cato R. R. 2. Ovid. Fast. I, 693: *ook* Plin. H. N. XVIII, 30 in.: far, quia difficulter excutitur cet., *alwaar het van tarwe* (triticum) *onderscheiden wordt*: cf. Ibid. XVIII, 7 in. *Doch*, *wat voor soort van graan het zij*, *is moeilijk*, *om te zeggen*, *dewijl er de Ouden onduidlijk van spreken*: *maar het schijnt onze rogge* (*koorn*) *te zijn*: 2) *elke soort van graan*, Varr. R. R. I, 63. Liv. IV, 15: *van daar* far Campanum, Varr. R. R. I, 2, 6: adoreum, Ibid. I, 9, 4: vennaculum, rutilum cet., Colum. II, 6, 3: triticeum, Ibid. VI, 10. Not. Plur. farra, Virg. Georg. I, 73 *en* 101. Ovid. Fast. I, 693. II, 519. VI, 108: 3) *het meel of kort*, *bij voorb. om de hoenders te voederen enz.*, *bij voorb.* farre & sapa incrustatur olla, Varr. R. R. III, 14, 5: pulli aluntur hordeaceo farre vino resperso, Colum. VIII, 11, 14. *Dus zeggen wij*, *de hoenders met gerst of koorn voederen*, *wanneer het tot kort of ook tot* (*grof*) *meel gemalen is.* Cato *schijnt* farinam *en* far *te onderscheiden*, *hij zegt*, R. R. 243 extr., farinam bonam & far subtile sciat facere: *doch*, *misschien verstaat hij door* far, *kort*: *dus zegt ook*, Colum. VIII, 4 in., furfures modice a farina excreti: qui si nihil habent farris, non sunt idonei cet., i. e. *niets koornächtigs*, *meelächtigs meer enz.*

FARCIMEN, inis, n. *een worst*, Varr. L. L. IV, 22. Gell. XVI, 7.

FARCIO, farsi, farctum *of* fartum, *ook* farsum, 4. *stoppen*, *d. i.* 1) *vol stoppen*, *vol vullen*, *bij voorb.* coria locantes frontibus serviunt, & in medio farciunt, Vitruv. II, 8 ante med.: parietes medios caementis, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr. Plin. Ep. X, 48: pulvinus rosa fartus, Cic. Verr. V, 11: *van daar* theatrum fartum, Apulej. Flor. 2 in. p. 353. Elm., i. e. *dichtvol*, *heel vol van toekijkers*: *van daar* rex vectigalibus fartus i. e. abundans, Vitruv. II, 8 med.: *verders van veel eten*, edaces & se ultra, quam capiunt, farcientes, Senec. Ep. 108: *doch*, *het laatste kan tot het volgende behooren*: *van daar stoppen*, *mesten*, *met spijze opvullen*, *bij voorb.* gallinas, Varr. R. R. III, 9 extr.: gallinas & anseres, Cato R. R. 89: boves, Varr. R. R. II, 5: cura farcientium, Colum. VIII, 7: *dus ook* se, Senec., *zie hier voor.* 2) *binnen stoppen*, *bij voorb.* pannos in os, Senec. de Ira III, 19: lignum in gulam, Ibid. Ep. 70 post med.: *van daar ophoopen*, *bij voorb.* farta Ceres, Martial. III, 57, 6, *opgehoopt*, *dicht*: Not. centones farcire, Plaut. Epid. III, 4, 19, *voor liegen of streeken maken*: *doch*, Gronovius *wil* sarcias *voor* farcias *lezen*: Not. *Het* Particip. fartus *of* farctus, a, um: *ook vindt men* farsus, a, um, Hygin. Fab. 126. Petron. 169 med. Not. Fartum *of* farctum *voor* fartus, us. *Zie* Fartus, us.

FARCTUS *of* **FARTUS**, a, um, *zie* Farcio.

FARFĂRUS, i, *een gewas of plant*, *anders* farfugium *genoemd*, Plin. Hist. Nat. XXIV, 15, *is misschien het zelfde als* farferus, Plaut. Poen. II, 32.

FARFĔRUS, *zie* Farfarus.

FARFUGĬUM, *zie* Farfarus.

FARINA, ae, f. *van* far, 1) *meel*, a) *van koorn*, *bij voorb.* hordeacea, Varr. R. R. II, 5 extr. Plin. H. N. XX, 13, *gerstenmeel*: avenacea, Plin. H. N. XXII, 25: triticea, Ibid.: farinam molere, Ib. XVI, 5: hordeum in farinam molere, Ibid. XVIII, 16: facis farinam, Martial. VIII, 16, 5, *maakt meel*, *van een bakker* (pistor), i. e. *verdoet alles*: b) *van andere dingen*, *die tot poeder of meel gewreven kunnen worden*, *bij voorb.* folia myrti siccantur in farinam, Plin. H. N. XXIII, 9: gypsum resolvitur in farinam, Ibid. XXXVI, 24: minium tunditur in farinam, Ib. XXXIII, 7: plumbum ustum terere in farinam, Ibid. XXXIV, 18: farina testae, Ibid. XXVIII, 9: marmoris, Ibid. XXXII, 7: cornu cervini, Ibid. XXVIII, 11: pulvereae confusa farinae, Ovid. Medic. 61: 2) *Tropisch*, cum fueris nostrae farinae, Pers. V, 115, i. e. *ons gelijkvormig*, *ons gelijk*: cf. Sueton. Aug. 4 extr.

FARINĀRĬUS, a, um, *het meel betreffende*, *bij voorb.* cribrum, Cato R. R. 76. Plin. H. N. XVIII, 11 extr.

FARINŬLA, ae, f. Deminut. *van* farina, Fest. in Insipere.

FARINULENTUS, a, um, i. q. farinosus, *bij voorb.* cinis, Apul. Met. IX ante med. p. 222. Elm.

FARĬOR, ari, i. e. fari, Gell. XV, 13 extr. e legg. XII. Tab.

FARIS, *zie* For.

FARNUS, i, f. *eene soort van eiken*, Vitruv. VII, 1: *van daar* farneus, a, um, *bij voorb.* fungi, Apic. VII, 13.

FARRACĔUS *of* **FARRACĬUS**, a, um, *uit graan*, *koorn* (far) *bestaande*, *bij voorb.* seges, Varr. R. R. I, 31 extr.: pollen, Plin. H. N. XXIV, 7.

FARRAGINARĬA, orum, i. q. farrago, Colum. XI, 2, 71.

FARRAGO, inis, f. 1) *zeker voeder koorn*, *dat voor het vee gezaaid werdt. Te weten*, *men zaaide*, *naar het schijnt*, *allerhand*, *dat uit het koorn of graan uitgezift was*, *waar toe bijzonder gerst genomen wordt*, *en sneedt dit vervolgends groen af*, *waar mede men het vee voedede*, Varr. R. R. I, 31, 5. II, 7, 13. Virg. Georg. III, 205. Nemesian. Cyneg. 283: farraginem serere, Colum. II, 11, 8. Pallad. Novemb. 8: farrago ex recrementis farris praedensa seritur, admixta aliquando & avena, Plin. H. N. XVIII, 16: hordeacea, Colum. II, 11 in. XI, 2, 99: *dus ook* farrago, quae est ex hordeo, Ibid. II, 7, 2: cf. Fest.: *van daar* 2) *Tropisch*, *een mengelmoes*, *allerhand onder een*, *bij voorb.* farrago libelli, Juvenal. I, 86, i. e. (*van gemengden*) *inhoud*: *ook voor bagatelle*, *kleinigheid*, *bij voorb.* in tenui farragine mendas, Pers. V, 77.

FARRĀRĬUS, a, um, *het graan betreffende*, *daar mede zich bezig houdende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* ager, Pandect. VII, 1, 58, i. e. *graan-akker*, *alwaar echter de* Edd. *in 't gemeen* farrariorum *hebben*, *dat niet zoo goed schijnt*: fistula, Cato R. R. 10, i. e. *eene soort van handmolen*, *om het koorn te maalen*: *van daar* farrarium scil. stabulum, Vitruv. VI, 9 extr., *een graanzolder*.

FARRĀTUS, a, um, 1) *met graan of eene uit graan of koorn gemaakte spijze verzien*, *bij voorb.* olla, Pers. IV, 30, i. e. *met brij* (puls) *gevuld*: 2) *uit graan gemaakt*, *bij voorb.* omnia ponebant farrata, Juvenal. XI, 109, i. e. *meelspijze*, *brij enz.*: *dus ook* olla (*voor* cibus) farrata, Pers. IV, 30, *doch*, *zie hier voor.*

FARREARĬUS, a, um, i. q. farrarius, *bij voorb.* pilum, Cato R. R. 10.

FARRĔUS, a, um, *uit graan* (*of meel*) *gemaakt*, *bij voorb.* panis, Colum. VII, 12, 10: spicum farreum i. e. *graan*, Fest. in Restibilis: *van daar* farreum, Substantive, scil. libum, *een koek*, *uit graan of meel*, Plin. H. N. XVIII, 3: cf. Fest.

FARSŪRA i. q. Fartura, *zie* Fartura.

FARSUS, a, um, *zie* Farcio.

FARTICŬLUM, i, n. i. e. parvum, fartum, Titinn. ap. Non. 4. n. 270.

FARTĬLIS, e, *gestopt*, *gemest*, *bij voorb.* anser, Plin. H. N. X, 22, *alwaar* fartilibus *staat* scil. anseribus: *verders* asinus insulcius & fartilis, Apulej. Met. VI extr., *gestopt met het meisjen*, *d. i. in welken een meisjen ingenaaid zou worden*.

FARTIM, *gestopt*, *dicht*, *of al stoppende*, *vullend*, *bij voorb.* quae dominis suis parabat viscum (*als een eten*) fartim concilium & pulpam frustatim confectam, Apul. Met. II ante med. p. 117. Elm.: aditus etiam & tectum omne fartim stipaverant, Ibid. III in.

FARTOR, oris, m. *eigenlijk een stopper*: *van daar* 1) *die mest*, *stopt*, *bij voorb.* gevogelte, Colum. VIII, 7 in.: avium, Inscript. ap. Gruter. p. 580. n. 15: *dus ook* cetarii, lanii, coqui, fartores, piscatores, Terent. Eun. II, 2, 26: *welke woorden* Cicero, Off. I, 42, *herhaalt*: *doch*, *het kan hier ook tot* n. 2. *behooren*: *ook* Horat. Sat. II, 3, 229, *ten zij het ook tot* n. 2. *behoort*: 2) *die worst maakt*, Plaut. Truc. I, 2, 11: *ook* Terent. Eun. II, 2, 26. Cic. Off. I, 42. Horat. Sat. II, 3, 229, *doch*, *hier kan ook de eerste beteekenis plaats vinden.* Not. 3) fartores i. e. nomenclatores; qui clam velut infarcirent nomina salutatorum in aurem candidati, Fest.

FARTUM, i, *zie* Fartus, us.

FARTŪRA, ae, f. *het stoppen*, *opstoppen*: *van daar* a) *mesting*, Colum. VII, 9, *ook* 7 extr., *alwaar de* Plural. farturae *staat*: b) *opstopping*, *opvulling*, *bij voorb. in gebouwen*, Vitruv. II, 8 ante med.

FARTUS, us, m. *ook* **FARTUM**, i, n. (*of* Farctus, Farctum), *het geen binnen gestopt*, *of daar iet mede opgestopt wordt*, *het vulzel*, *het inwendige van eene zaak*, *bij voorb.* vestis, Plaut. Most. I, 3, 13, i. e. *het ligchaam*: ficti, *bij voorb.* ex eo est-

efficit farctum fici pleniorem & meliorem i. e. het vleesch, Colum. V, 10, 11: eares efficit farctum fici speciosius & plenius, Colum. de arbor. 21: intestina & fartum eorum cet., XXVIII, 8 prope fin., alwaar andere fimum daar voor lezen: Not. Fartum facere ex hostibus, i. e. in de pan hakken, lezen sommigen Plaut. Mil. I, 1, 8, alwaar anderen fratrem zonder zin lezen: Gronovius wil offam voor fartum lezen: maar wie weet, of niet de snoevende Officier daar wil zeggen; ik wil vulzel, bij voorb. tot worst, tot mesting van het gevogelte enz. van de vijanden maken, zoo als men daar voor thans zegt, in de pan hakken, Fricassee maken?

FARTUS of **FARCTUS**, a, um, zie Farcio.

FAS, neutr. indecl. 1) het geen met de godlijke, gevolglijk ook met de natuurlijke wetten overeenkomstig is, het godlijk recht, het geen voor God recht is, bij voorb. contra jus fasque, Cic. Harusp. 16: sicut fas jusque est, Liv. VII, 31: delere omne jus fasque, Cic. Att. I, 16 ante med.: fas & jura sinunt, Virg. Georg. I, 269: contra fas, contra auspicia, contra omnes divinas & humanas religiones, Cic. Verr. V, 13 extr.: 2) in 't gemeen, het geen recht is, het zij door wetten, gewoonten, billijkheid, verlof enz., met een goed geweten geöorloofd, ook in 't gemeen, geöorloofd, recht, billijk, voegzaam, verlof, geöorloofdheid, billijkheid, bij voorb. cives, si eos hoc adpellari nomine fas est, Cic. Mur. 37: quoad posset, quoad fas esset, quoad liceret, Cic. Agr. II, 7: quod per naturam fas esset, Cic. Mil. 16: factus es ejus filius contra fas, cujus per aetatem pater esse potuisti, Cic. Dom. 13 extr.: generi sui, contra quam fas erat, amore capta, Cic. Cluent. 5: trepidare ultra fas, Horat. Od. III, 19, 31: cum mihi uni jurato dicere fas fuisset i. e. licuisset, Cic. Dom. 35: ut contra intueri fas esset i. e. liceret, Liv. I, 16 post med.: fas est vos parcere genti, Virg. Aen. VI, 63: si hoc fas est dictu, Cic. Tusc. V, 13: si fas est dicere, Ovid. Pont. IV, 8, 55: fas existimare, Plaut. Asin. III, 3, 11, of habere, Ib. Trin. II, 2, 10. Quintil. III, 8. Tacit. Ann. XIV, 30, i. e. voor recht houden: nec id fas est comparari, Cic. Off. III, 4: van daar het recht, bevoegdheid, bij voorb. fas gentium, Tacit. Ann. I, 41: disciplinae, Ib. I, 19: fas omne abrumpunt, Virg. Aen. III, 55: fas omne est te confidere cet., Ibid. V, 800. cf. VII, 692. Ovid. Trist. III, 12, 41: armorum, Tacit. Hist. IV, 58: cf. XIII, 5. Virg. Aen. IX, 95: 3) i. q. fatum, het noodlot, of door het noodlot bestemd, bij voorb. si cadere fas est, Ovid. Her. XIII, 72: cf. Virg. Aen. XII, 28: 4) de mogelijkheid of mogelijk, bij voorb. fas est, Ovid. Art. III, 151. Fast. I, 25. Trist. III, 12, 41. Virg. Aen. VII, 692, het is mogelijk: negabas fas esse, Cic. Dom. 43, i. e. hieldt het voor onmogelijk, zeidet, dat het niet mogelijk was enz.: 5) de Goden, bij voorb. audiat fas, Liv. I, 32: fas omne mundi, Senec. Herc. fur. 658: 6) voor factus, bij voorb. dies vocatur fas, Varr. L. L. V, 4: ad quod tempus est nefas, ab eo fas, Ibid.

FASCIA, ae, f. 1) elk langächtig smal lapjen, bandjen of doekjen, om te binden of om te winden, een bindzel, band, gordel, bij voorb. a) een band op eene wond of bindzel op eene wond of op een krank deel des ligchaams, of anders, bindzel, band, om een deel des ligchaams te binden, Cic. Brut. 60. Suet. Domit. 17 en Galb. 21. Gell. XVI, 3: b) een band, om de beenen te binden, die den Ouden in plaats van kousfen diende, maar die menigen deftigen man te verwijfd of te laf voorkwamen, bij voorb. cretatae, Cic. Att. II, 3 in.: crurales pedulesque, Pandect. XXXIV, 2. 25: cum vincirentur pedes fasciis cet., Cic. Fragm. ap. Non. 14. n. 2: fascias, quibus crura vestiuntur, — sola excusare potest valetudo, Quintil. XI, 3 post med.: fasciae, quibus in calceatu utebatur, Plin. H. N. XVIII, 57: cf. Val. Max. VI, 2, 7. Grat. Cyneg. 338. Justin. XXXVIII, 1 extr.: c) een band of doek, om de borst te snoeren, Ovid. Art. III, 274. Ibid. Remed. 338. Prop. IV, 9, 49. Martial. XI, 105, 7. XIV, 134, alwaar het opschrift is fascia pectoralis: d) een band of gordel in het bed, Cic. Div. II, 65, misschien om voor de houten bedstede daar door eenen grond te maken, daar het bed opgelegd wordt. e) de band om het hoofd, diadeem, hoofdhulzel, Suet. Caes. 79. Senec. Ep. 80 extr.: f) de windzels, luiërs, Plaut. Truc. V, 13, 2) Tropisch, het geen dan een bindzel of band gelijk is, een lijst, zoom, streep, bij voorb. a) in de bouwkunde, aan de pilaaren, Vitruv. III. 3 post med.: b) eene lange smalle, wolk, wolkige streep aan den hemel, Juvenal. XIV, 294.

FASCIATIM of **FASCEATIM**, Adv., misschien i. q. per fasces: fasceatim wordt aangehaald Quintil. I, 4, 20.

FASCIATUS, a, um, zie Fascio, are.

FASCICULUS, i, m. een bondel, pakket, bij voorb. bloemen, Cic. Tusc. III, 18, i. e. een bloemruiker: epistolarum, Cic. Q. Fr. II, 12: librorum, Horat. Ep. I, 13, 13: linum in fasciculos manuales colligatum, Plin. H. N. XIX, 1.

FASCINATIO, onis, f. betoovering; behekfing, Plin. H. N. XXVIII cap. 2, 4 en 8.

FASCINO, are, met de oogen of tong, of door eenig ander middel betooveren, behekfen, beschreeuwen, bij voorb. agnos, Virg. Ecl. III, 103: basia, Catull. 7, 11: contra fascinantes, Plin. H. N. XIII, 4.

FASCINOSUS, a, um, i. e. pene magno praeditus, bij voorb. fascinosior, Auct. Priap. 79 extr., alwaar sommige Edd. farcinosior hebben in dezelfde beteekenis: het eerste schijnt gepaster.

FASCINUM, i, n. 1) betoovering, behekfing, bijzonder met de oogen en met de tong, beschreeuwing, bij voorb. radice fascinis (i. e. adversus fascina) utili, Plin. H. N. XXVI, 10 in.: 2) het manlijke lid, Hor. Epod. VIII, 18. Priap. XXVII, 3, omdat deszelfs afbeelding de toovenij zou wederstaan: ook heeft men fascinus, i, bij voorb. feriatos fascinos, Priap. V, 18: ook is Fascinus zekere God der betoovering, Plin. H. XXVIII, 4 ante med.: 3) misschien een zeegewas of zeedier, bij voorb. posse dicitis ad res venereas sumta de mari spuria & fascina cet., Apul. in Apolog. ante med. p. 297 Elm.

FASCIO, are, met banden omibinden, inwikkelen, bakeren, Capitol. in Anton. Pio 13: van daar fasciato naufragus loquax trunco, Martial. XII, 57, 12, het welk wat duister is.

FASCIOLA, ae, f. is hetzelfde als fascia, als men verminderend spreekt, een klein bandjen, of in 't gemeen, een bindzel; band, bij voorb. purpureae fasciolae, Cic. Harusp. 21, purperen banden om de beenen en voeten, d. i. op onze wijze kousfen: zulken droeg de juffersschap; en dewijl Clodius vrouwen klederen hadt aangedaan, droeg hij ook zulke banden of kousfen: fasciola, qua capillum in capite colligarent, Varr. L. L. IV, 29: ponas insignia morbi, fasciolas, cubital cet., Ho. Sat. II, 3, 155: vinctum fasciola de cunis levaverit, Vopisc. Aur. 4. i. e. luiërs.

FASCIS, is, m. een bondel, pakket, last dien men draagt, bij voorb. sarmentorum bundel rijzeren, Liv. VI, 10 in.: stramentorum ac virgultorum, Hirt. B. G. VIII, 15: virgarum, Plaut. Epid. I, 1, 26: lignorum, Tacit. Ann. XIII, 35: te fasce levabo, Virg. Ecl. IX, 65, scil. haedorum: injusto sub fasce viam carpere, Ib. Georg. III, 347, van de Romeinsche soldaten, die veel gereedschap en wapenen moesten dragen: ook van de bijën, Ib. IV, 203: van daar Tropisch, tot crimina, tot reos uno velut fasce complecteremur, Plin. Ep. III, 9 ante med.: bijzonder waren fasces een bondel staven, welk de Romeinsche Lictores voor de voornaamste Overheidspersonen droegen: met deze staven of stokken, die virgae heetten, werden de misdadigers altijd voor de onthoofding geslagen. In het Nederduitsch behoudt men den naam fasces, of vertaalt het Lectors-staven. Fasces laureati, Cic. Div. I, 28. Att. VIII, 3 post med.: cf. Caes. B. C. III, 81, i. e. met laurier-takken omwonden, na behaalde overwinning: van daar fasces habere, Liv. VIII, 36 in. Cic. Ligar. 7 extr. Sueton. Caes. 20 in., i. e. zich deze fasces laten voordragen: dus ook cujus tum fasces erant, Liv. VIII, 12, i. e. die de fasces hadt, zich liet voordragen, gevolglijk toen in de regeering was. fasces praeferre van de Lictors, Liv. III, 36 in. Not. ook in de steden buiten Rome lieten de eerste Magistraatspersonen fasces voor zich dragen, bij voorb. de praetores te Kapua, Cic. Agr. II, 34: duumviri, Cod. Just. X, 31, 53: ook deeden de Quaestores in de Provintiën insgelijks, Cic. Verr. II, 4. Not. de fasces werden eigenlijk op den schouder gedragen; maar de Lictors lieten ze voor aanzienlijke lieden zakken, submittebant, Liv. II, 7: van daar Tropisch, submittere fasces alicui, Cic. Brut. 6, iemand den rang geven: van daar staan fasces vervolgends voor hooge eereposten zelve, bijzonder voor het Consulaat, bij voorb. tu fratris fascibus, Ovid. Pont. IV, 9, 61. Virg. Georg. II, 495. Horat. Sat. I, 6, 96. Ibid. Ep. I, 16, 34. Juvenal. V, 110.

FASELUS of **PHASELUS**, i, m. & f. 1) zeker, niet heel groot, langwerpig, snel zeilend vaartuig, Cic. Att. I, 13 in. XIV, 16 in. Ovid. Am. II, 10, 9. Catull. 4, 1. Lucan. V, 518: picta, Virg. Georg. IV, 289. Martial. X, 30, 13: grandis, Sallust. ap. Non. 13. n. 7: fragilis, Horat. Od. III, 2, 29. Ovid. Pont. I, 10, 39: het was somtijds van klei-aarde (fictilis), Juvenal. XV, 516: cf. Strabo 17: van daar misschien fragilis, Horat. en Ovid., zie hier voor: Servius ad Virg. Georg. IV, 289 zegt, dat het was brevis navicula: Acro ad Hor. Od. III, 2, 29 zegt, dat het was navis velox & oblonga: Nonius 13. n. 7 zegt, dat het was navigium Campanum. Men vindt ook Faselos, i, Ovid. Am. II, 10, 9: dus ook faselon (Accusat.), Martial. X, 30,

Digitized by Google

40, 13: *zoo leest ook* Bentlei Horat. Od. III, 2, 29 faselon *voor* faselum: 2) *eene soort van boonen, misschien die wij groote boonen, paardeboonen noemen: zij wassen in doppen, worden niet gestengeld, en de doppen worden niet gegeten*, Vir. Georg. I, 227. Colum. II, 10, 4. *Ook staat* fasellus, Colum. X, 377.

FASĔLUS *of* **PHASĔOLUS**, i, m. *een soort van boonen, misschien princesseboonen, wier doppen mede gekookt en gegeten worden, en die men plagt te stengelen*, Colum. XI, 2, 72. Plin. H. N. XII, 7 in. XXIV, 9 med.

FASSUS, a, um, *zie* Fateor.

FASTI, *zie* Fastus, a, um.

FASTIDIENTER, *verächtelijk, met walg, ekel, verdriet, bij voorb.* parentibus fastidienter adpellatis, Apul. Met. V med. p. 166 Elm.

FASTIDILITER, *met ekel, walg, verdriet, bij voorb.* Varr. ap. Non. 2. n. 336.

FASTĪDĬO, ivi, itum, 4. *trotsch zijn, walg hebben of toonen, zich heel zonderling gedragen, bij voorb.* ut fastidit! Plaut. Curc. V, 2, 34. Most. IV, 2, 4: *ook* seq. infin., *bij voorb.* ne fastidieris nos in sacerdotum numerum adcipere, Liv. X, 8 med.: nec mortis spectator esse fastidisti, Val. Max. II, 6, 8: plebs coeperat fastidire, (eum) munus vulgatum iffe (i. e. vulgasse cet.), Liv. II, 41 ante med., *doch het kan ook in deze drie plaatzen zijn, versmaden, verächten, en gevolglijk tot n. 2. behooren: van daar* 1) *iet aan te merken hebben, verdrietlijk handelen, bij voorb.* in recte factis fastidiunt, Cic. Mil. 16: *dus ook* plebs coeperat fastidire cet., Liv. II, 41, *zie hier voor:* 2) *een walg of ekel van iet hebben, iet versmaden, trotsch verächten, met den Accusativus, bij voorb.* preces alicujus, Liv. XXXIV, 5 extr.: olus, Horat. Ep. I, 17, 15: lupum fluvialem, Colum. VIII, 16: balsamum, Plin. H. N. XVI, 32: cf. Horat. Sat. I, 3, 44. Ib. I, 2, 115. Ibid. Ep. II, 1, 22: *ook met den Genitivus, bij voorb.* mei, Plaut. Aul. II, 2, 67. Titinn. ap. Non. 9. n. 3: bonorum, Lucil. Ibid.: *ook* seq. infinit., *bij voorb.* adcipere aliquem in numerum cet., Liv. X, 8, *zie hier voor:* esse spectator, Val. Max., *zie hier voor:* admittere, Petron. 127: legere, Phaedr. IV, 6, 2: esse reges, Curt. IV, 14 extr.: plebs coeperat fastidire, (eum) vulgatum iffe cet., Liv. II, 41, *zie hier voor:* *ook* Absolute, *bij voorb.* stomachus fastidiens i. e. *walging, walgend*, Sueton. Ep. 2.

FASTIDIOSE, *vol ekel, vol walg, ook verdriet, met walg, verdriet*, Cic. Planc. 27. Or. I, 26. II, 89. Att. II, 1 in. Phaedr. III prol. 23. Petron. 13.

FASTIDIŌSUS, a, um, *vol ekel, vol walg: van daar* 1) *walgend, moeilijk aan iet gaande, te nauw nemende, bij voorb.* in pares, Auct. ad Her. IV, 40: in caussis recipiendis fastidiosior, Cic. Brut. 57: aurium sensus fastidiosissimus, Auct. ad Her. IV, 23: aedilis, Plaut. Rud. II, 3, 42: aestimator, Senec. Benef. I, 11: *dus ook* mancipium fastidiosissimum, Plin. Ep. VIII, 6 post med., i. e. superbissimum: *doch dit kan tot n. 2 behooren: ook* seq. Genit., i. e. *walglijk, trotsch bij iet, iet versmadend, bij voorb.* literarum latinarum, Cic. Brut. 70: terrae, Horat. Od. III, 1, 36: 2) *het geen walg veroorzaakt, walgend, tegenstaande, onaangenaam, verdrietigk, bij voorb.* copia, Horat. Od. III, 29, 9: fastidiosissimum mancipium, Plin. Ep. VIII, 6 post med.: *doch het kan ook zijn trotsch:* res, Plin. Ep. VI, 17 extr.

FASTĪDĬUM, i, n. 1) *trotschheid, versmading van anderen*, Cic. Off. I, 26 in. Cic. Phil. X, 9 in. XII, 8 med.: fastidium delicatissimum, Cic. Fin. I, 2: cf. Virg. Ecl. IV, 14: 2) *ekel, walg, bij voorb.* cibi, Cic. Invent. I, 17 extr. Ovid. Pont. I, 10, 7. Horat. Sat. II, 4, 78. Senec. Nat. Quaest. III, 18: fastidium creare, Plin. H. N. XXII, 24: ferre, Ibid. XXIX, 5: abigere, Ibid. XXIII, 9: abstergere, Ibid. XXVI, 7 extr.: auferre, Ib. XIX, 8: detrahere, Ib. XXII, 25 post med.: discutere, Ib. XXIII, 1: deducere, Ib. XXV, 8: purgare, Ib. VIII, 87: *van daar Tropisch, ekel, walg, verdriet, bij voorb.* audiendi, Cic. opt. gen. Orat. 4: rerum domesticarum, Cic. Or. III, 25: fastidium habere, Cic. Tusc. IV, 10: fastidium delicatissimum, Cic. Fin. I, 2, *zie hier voor:* cf. Horat. Ep. II, 1, 214: *van daar Tropisch, bij voorb. van boomen, washeer zij, bij voorb. in een ander land niet voortkomen, niet tieren, bij voorb.* hoc fit alias fastidio, alias contumacia (arborum), Plin. H. N. XVI, 32 med.

FASTĪGĀTĬO, onis, f. *de spitzing*, Plin. H. N. XVII, 14: clausulae, Apul. Flor. 2. p. 346 Elm. Not. *Men schrijft ook* Fastigiatio: *maar het eerste houdt men voor beter.*

FASTIGATUS, *zie* Fastigo.

FASTIGIATIO, *staat* Apul. Flor. 2. p. 346 Elm., *zie* Fastigatio.

FASTIGIĀTUS, a, um, *daar voor zegt men gemeenlijk liever* Fastigatus.

FASTĪGĬUM, i, n. 1) *de uitstekende spits, gevel van Tempels, gevelspits* (fronton), *bij voorb.* Capitolii, Cic. Or. III, 46: templorum, Liv. XL, 2: *en naderhand van de huizen der Keizers, bij voorb. van* Jul. Caesar, Cic. Phil. II, 43. Flor. IV, 2 extr. Suet. Caes. 81: cf. *van* Klaudius, Suet. Claud. 17: (*deze spits diende in het eerst, opdat het regenwater na beneden liep, vervolgends ook tot pracht, gelijk dan deze gevels met allerhande beelden versierd werden, bij voorb. op de Tempelen*, Plin. H. N. XXXV, 12 post in. XXXVI, 5 post in. Vitruv. III, 2. Plin. paneg. 52. Liv. XXVI, 23: *op het Keizerl. paleis*, Sueton. Claud. 17), *ook andere burgerhuizen*, Cic. Q. Fr. III, 1, 4, *alhoewel deze misschien niet zoo prachtig waren: van daar het dak, in 't gemeen*, Virg. Aen. VIII, 491. IX, 568: *van daar* fastigium imponere rei, Cic. Off. III, 7, i. e. *voltooijen: van daar* 2) *elke hoogte of ophoging, het opperste of uiterste van eene zaak, het zij spits of niet, bij voorb. van eenen heuvel*, Caes. B. G. VII, 69: scrobis, Ib. 73: muri, Val. Fl. II, 553: furarum, Lucret. IV, 825: aquatilium ova rotunda, reliqua fere fastigio acuminata, Plin. H. N. X, 52: cornua in leve fastigium exacuta, Ib. XI, 37 in.: gracilitas (arundinis) nodis distincta leni fastigio tenuatur, Ib. XVI, 36 in.: cupressus meta in fastigium convoluta, Ib. 33 in.: *van daar* a) *de waardigheid, de stand, aanzien, post, karakter van iemand, bij voorb.* ut modo hi modo illi in summo essent fastigio, Nep. Att. 10: cui curatio altior fastigio suo data est, Liv. II, 27, i. e. *boven zijnen stand:* ejusdem fastigii cives, Liv. III, 35: consulare, Vellej. II, 69: regium, Val. Max. I, 6, 1: humanum, Curt. IX, 10 post med.: *ook Tropisch, hoogte, toppunt, bij voorb.* stetisse Ciceronem in fastigio eloquentiae, Quintil. XII, 1: *ook in 't gemeen, soort, geslacht, bij voorb.* e quibus tribus fastigiis agrorum, Varr. R. R. I, 6 post init.: *ook gelijkheid, bij voorb.* quo fastigio sit fundus, Ibid. 20: pari fastigio stetit in utraque fortuna, Nep. Att. 14: b) *het hoofdpunt, bij voorb.* rerum fastigia, Virg. Aen. I, 342 (346): 3) *eene hoogte, of schuinste, in zoo verre men die berg af denkt, schuinste, berg af zich bevindende ligging, bij voorb.* declivis locus tenui fastigio vergebat, Caes. B. C. I, 45: columellas molli fastigio conjungunt, Ib. II, 10: fossa, si — fastigium habet, ne exeat e fundo (aqua), Varr. R. R. I, 14: rupes leniore submissa fastigio, Curt. VI, 6 med.: submissa fastigio planities, Liv. XXVII, 18: sumto fastigio, Liv. XLIV, 5: *daaröm wil* Gronovius Liv. I, 38 extr., *alwaar* cloacis e fastigio in Tiberim ductis *staat, lezen* cloacis fastigio cet., *zoo dat* fastigio ducere *zij, nederwaards afvoeren:* 4) *de diepte, bij voorb.* scrobibus quae sint fastigia, Virg. Georg. II, 288.

FASTĪGO, avi, atum, are, I) *puntig, spits ophoogen, opwaards spitzen, of enkel spitzen, of verheffen, verhoogen, bij voorb.* piscator texens nassam, caurius interiora ligat mediamque per alvum sensim fastigans compressa cacumina nectit, Sil. V, 50: *van daar* fastigari *gespitst of verhoogd worden, of ook spits, puntig toeloopen of hoog gaan, zich verhoogen, bij voorb.* frumenta verno tempore fastigantur in stipulam, Plin. H. N. XVIII, 7 post in.: folia in exilitatem fastigantur, Ib. XXIV, 10 post init.: *van daar* fastigatus, a, um, 1) *spits, bij voorb.* collis, Caes. B. G. II, 8: fastigata longitudine, Plin. H. N. IX, 35: fastigatus in mucronem, Ib. II, 25: fastigatam, sicut tecta aedificiorum sunt, testudinem faciebant (milites), Liv. XXIV, 9: collis in modum metae in acutum cacumen fastigatus, Liv. XXXVII, 27: pyramides turres sunt fastigatae ultra excelsitatem omnem, Solin. 32 (45): 2) *in de hoogte gericht, verheven, bij voorb.* collis in modum metae fastigatus, Liv. XXIV, 9, *doch, het kan ook heeten, gespitst, of opwaards puntig, zie hier voor:* II) *schuins (nederwaards hangende) maken, aan eene zaak eene schuinsche legging geven, bij voorb.* rem: *van daar* fastigatus, a, um, *nederwaards afhellende, schuinsch, nederwaards gaande enz., bij voorb.* tigna, Caes. B. C. IV, 17: testudo fastigata, Liv. XXIV, 9, *zie hier voor:* solum rivi habeat libramenta fastigata, Vitruv. VIII, 7. Not. *Men schrijft ook* fastigiare, fastigiatus cet., *maar de Geleerden houden dit niet voor goed. En zeker als men* fastigians *wilde schrijven*, Sil. V, 50, *dan zoude de antepaenult. kort zijn, die echter lang moet wezen, omdat zij zulks in* fastigium *is.*

FASTŌSUS, a, um, 1) *vol hoogmoed, trotschheid, trotsch*, Martial. X, 13, 7. Petron. 131. Auct. Paneg. ad Pison. (*achter* Lucanus, 107: 2) *prachtig, bij voorb.* garum, Martial. XIII, 102 (99), 2, *alwaar andere* Edd. faecosum *hebben.*

FASTUS, us, m. 1) *de trotschheid, als men anderen veracht, trotsch gedrag, bij voorb.* Fastus inest pulchris, Ovid. Fast. I, 419: fastus erga patrias epulas, Tacit. Ann. II, 2, i. e. *versmading:* fastum facere alicui, Petron. 96, i. e. *trotsch verächten:* adsumere, Prop. II, 19, 61: terere, *te niet doen*, Ibid. III, 120: ponere, Ovid. Met. XIV, 461: exuere, Ib. Art. II, 241: supercilia indicant fastum, Plin.

Digitized by Google

Plin. H. N. XI, 37. Sect. 51: supero ac simul procaci fastu, Ibid. IX, 35: 2) Plur. Fastus voor Fasti, jaarboeken, Colum. IX, 14, 12. Lucan. X, 178. Varr. ap. Prisc. Horat. Od. IV, 14, 4. Edd. Bentl. & Cuning.

FASTUS, a, um, misschien 1) het geen recht is, wettig is, het geen door wetten of voor God geöorloofd is: in tegendeel nefastus onrecht enz.: van daar 2) dies fastus, Ovid. Fast. I, 48, i. e. de dag, op welken gericht mogt gehouden worden, wanneer gevolglijk de Praetor een gerechtelijk vonnis mogt uitspreken: want dit was niet alle dagen geöorloofd, en die dagen, op welken dit niet geöorloofd was, heeten nefasti. Ibid. 47: de dies fasti werden ordenlijk in een boek, als in een Kalender of Almanach, opgetekend, en bekendgemaakt: ook enkel fasti scil. dies, Liv. IX, 46. Cic. Mur. 11: zekere Flavius heeft ze het eerst aan het volk bekend gemaakt, Liv. IX, 46. Cic. Mur. 11: van daar a) Fasti scil. dies de, in den Kalender opgetekende, dagen, bij voorb. enumeratio fastorum, Cic. ad Div. V, 12: hier toe kan men brengen, Liv. IX, 46. Cic. Mur. 11, zie hier voor: van daar b) Fasti scil. dies de Kalender zelve, of het boekjen, waar in alle gerechtsdagen en die, op welke geen gericht gehouden wordt, gevolglijk ook feestdagen, stonden, bij voorb. ut in Fastis ad eum diem Bruti nomen adscriberetur, Cic. ad Brut. 15 med.: diem de fastis tollere, Cic. Verr. IV, 67: cf. Horat. Od. IV, 13, 15. IV, 4: ook kan men de voorgaande plaatzen Cic. Mur. 11. Liv. IX, 46 hier toe brengen: van daar noemt Ovidius een boek Fasti i. e. Kalender of verklaring van den Kalender. c) dewijl de aloude Geschiedschrijvers, als zij de geschiedenis van Rome wilden beschrijven, de orde der dagen in den Kalender volgden: van daar heeten Fasti een chroniek, jaarboek, Liv. IX, 18. Cic. Sext. 14. Horat. Od. III, 17, 4: Not. Men vindt ook fastus, uum, voor fasti, bij voorb. Colum.: Lucan.: Horat., zie Fastus, us, op het einde.

FATA, ae, f. i. q. Parca, bij voorb. Fatis victricibus, in numo Dioclet. ap. Mediobarb.

FATĀLIS, e, 1) fataal, noodlottig, volgends het noodlot, door het noodlot of lot bestemd, bepaald, met zekere lotgevallen verbonden, zoo wel ten goede als ten kwaade: bij voorb. consulatus ad salutem reipublicae fatalis fuit, Cic. Cat. IV, 1: fatalis ad interitum, Cic. Cat. III, 4: casus, Cic. Phil. VI, 7: bellum, Cic. Marc. 10: necessitas, Cic. Nat. D. I, 20: virga, Virg. Aen. VI, 409: pignora, Ovid. Fast. VI, 445, i. e. Palladium, dewijl Romes lot daar op rustte: cf. Cic. Partit. 21 extr.: verba, Ovid. Fast. IV, 257: mors. Vellej. II, 6 en 49, i. e. de natuurlijke dood: van daar ongelukkig, fataal, d. i. ongeluk aanbrengend, bij voorb. annus, quem ego mihi malueram esse fatalem, Cic. red. sen. 2: equus, Virg. Aen. VI, 515: aurum, Ovid. Met. IX, 411, i. e. de gouden halsband van Eriphijle: 2) het lotgeval of noodlot behelzende, bij voorb. libri i. e. voorzeggingsboeken, bij voorb. sibijllijnsche, Liv. V, 14 en 15. XXII, 9. XLII, 2: verba, Ovid. Fast. IV, 257: 3) de lotgevallen besturende, bij voorb. Deae, Ovid. Pont. I, 4, 64, i. e. Parcae.

FATĀLITER, volgends het noodlot, Cic. Div. II, 7.

FATĒOR, fassus sum, 2. 1) bekennen, belijden, toestaan, niet loochenen, het zij dit al of niet vrijwillig geschiede, Cic. Nat. D. II, 63. Terent. Ad. II, 1, 34. Plaut. Aul. IV, 4, 16: de facto aliquo, Cic. Invent. II, 26: de se, Liv. XXIV, 5: fateor atque etiam profiteor & prae me fero, Cic. Rab. perd. 5: ita libenter confitetur, ut non solum fateri sed etiam profiteri videatur, Cic. Caecin. 9: 2) aan den dag leggen, ontdekken, te kennen geven, toonen, laten merken, bij voorb. vultu iram, Ovid. Trist. II, 525: animum clamore, Ibid. Art. I, 115: animum pallore, Ibid. Fast. VI, 19: fassaque me flammasque meas, Ibid. Met. VIII, 53: mors fatetur, quantula sint hominum corpuscula, Juvenal. X, 112: Belus annis nonnisi refuso mari, arenas fatetur, Plin. H. N. XXXVI, 26: patinarum calore pisces vitalem modum fateri, Ibid. IX, 57: van daar fatendi modus in de Conjugatie i. e. indicativus, Varr. L. L. VIII, 58 Quintil. I, 6, 7: van daar roemrijk bekend maken, d. i. roemen, bij voorb. fidem alicujus, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 23 med.: Not. Het Particip. fassus, a, um, staat ook passive, bij voorb. pudor fassus, Ovid. Art. II, 456, i. e. indicatus: ook fatetur staat passive, Cic. Agr. II, 21 extr.: dus ook vulgo fatebatur, passive, Ulpian. in Pandect. XXX leg. 39 extr.

FATĬCĀNUS, a, um, de lotgevallen voor af zeggende, profeeterende, voorzeggende, Ovid. Met. IX, 417.

FATĬCĬNUS, a, um, i. q. faticanus, Ovid. Met. XV, 436

FATĬDĬCUS, a, um, i. q. faticanus, bij voorb. vates, Virg. Aen. VIII, 340: anus, Cic. Nat. D. I, 8: deus i. e. Apollo, Ovid. Fast. II, 262: furores, Ib. Met. II, 640: augurium, Plin. H. N. XV, 29: fulmina, Ibid. II, 43: specus, Ib. 93: sylvae, Val. Fl. I, 304: van daar fatidicus, Substantive, waarzegger, profeet: Plural. fatidici, Cic. Leg. II, 8. Varr. L. L. V, 7.

FATĬFER, a, um, 1) het noodlot met zich brengende, 2) den dood aanbrengende, doodlijk, bij voorb. ensis, Virg. Aen. VIII, 621. Ovid. Am. III, 27: ferrum, Ibid. Met. VI, 251: arcus, Virg. Aen. IX, 631.

FATĬGĀTĬO, onis, f. vermoejing, bij voorb. equorum atque hominum, Liv. XXXII, 16: lassitudo, quae citra fatigationem fit, Cels. I, 2 post med., alwaar het derhalven van lassitudo onderscheiden wordt: adfectus fatigatione laboris, Curt. VII, 11, 17: fatigationem minuere, Colum. IV, 18: deficere fatigatione, Quintil. XI, 3 extr.

FATĬGO, avi, atum, are, waarschijnlijk voor fatim (i. e. ad fatim tot genoegen) en agere i. e. jaagen, drijven enz., gevolglijk eigenlijk zeer of veelvuldig jaagen, dikwijls hier en daar jaagen, rond jaagen of drijven, vervolgen, bij voorb. cervos jaculo cursuque fatigat, Virg. Aen. V, 253: equos, Ib. I, 316 (320): quadrupedem citum calce ferrata, Ibid. XI, 714: van daar 1) vermoejen, tot vermoejing toe bezig houden of plaagen, bij voorb. se pugna atroci, Liv. VIII, 10: vinculis & carcere fatigari, Cic. Off. III, 18: ne fatigemus lectores, Nep. Lys. 2: dentem in dente (i. e. kauwende), Ovid. Met. VIII, 825: fame fatigatur, Nep. Eum. 12: magno aestu fatigatus, Caes. B. C. III, 95: verberibus, tormentis, igni fatigatus, Cic. Top. 20: ludo & somno fatigatus, Horat. Od. III, 4, 11: aquae fatigatae (van veele riemen (als 't ware, vermoeld, Ovid. Her. XIII, 98: aliquem dolis, Sallust. Jug. 56 (60): precibus aliquem fatigare, Liv. IX, 20. XXVII, 45. Justin. XVIII, 1. Horat. Od. I, 2, 26, onöphoudelijk bidden, zeer bidden: ook zonder precibus, bij voorb. quos ego audio — fatigare vos, ne — statuatis, Sallust. Jug. 14 (17): fatigatus a fratre, uti (i. e. ut) concederet, Ibid. 11: cf. Tacit. Hist. I, 29: van daar a) Tropisch, os, Virg. Aen. VI, 80: dextram osculis, Tacit. Ann. XV, 71: arma fatigant rubigine tui, Val. Fl. V, 142, i. e. exercent: fama terras fatigat, Ibid. II, 120: fluvius vicina fatigat, Ovid. Met. I, 573: b) onöphoudelijk opwekken, aandrijven, bij voorb. socios, Virg. Aen. IV, 572: c) onöphoudelijk doorbrengen, bij voorb. noctem diemque, Virg. Aen. VIII, 94. Val. Fl. V, 602: d) locum, rondom eene plaats jaagen, gevolglijk die, als 't ware, vermoejen, bij voorb. Hebrum, Sil. II, 75: sylvas, Virg. Aen. IX, 605. Val. Fl. III, 21: e) eindelijk overwinnen, vermeesteren, maken, dat men die meer wederstaan kan, bij voorb. secundae res sapientium animos fatigant, Sallust. Cat. 11: tua me grandaeva fatigant consilia, Val. Fl. VII, 348: somno fatigatus, Horat. Od. III, 4, 11, i. e. eindelijk overwonnen. 2) plaagen, ontrusten, bij voorb. mare coelumque, Virg. Aen. I, 280 (284): vicina, Ovid. Met. I, 573: terras, Val. Fl. II, 120, zie hier voor: van daar bezweeren, bij voorb. triticeas messes, Ovid. Met. V, 485: 3) zich met tet bezig houden, doen, verrichten, bij voorb. curas, Sil. I, 675. XII, 496: arma, Val. Fl. II, 120.

FATĬLĔGUS, a, um, als 't ware, den dood aflezende of verzamelende, bij voorb. Toxica fatilegi carpunt matura Sabaei, Lucan. IX, 128.

FATĬLŎQUUS, a, um, i. q. fatidicus, voorzeggend, voorspellend, bij voorb. quam (matrem) fatiloquam cet., Liv. I, 7.

FATIS, is, f. het genoegen, schijnt in geen anderen Casus dan in Accusat. voor te komen, ten minsten niet in gebruik te zijn: of niet fatis in Codd. MSS. somtijds voorkomt, weet ik niet: van daar komt ad fatim, waar voor adfatim (als één woord) of affatim van veelen, maar verkeerd, geschreven wordt, d. i. tot genoegen, genoegzaam, voldoende, genoeg, bij voorb. edas usque ad fatim (adfatim) tot genoegen, Plaut. Poen III, 1, 31: ad fatim satiatus, Cic. Tusc. II, 10: ad fatim vesci, Cic. Nat. D. II, 51: parare commeatum ad fatim, Sallust. Jug. 43 (47) ad fatim est het is genoeg, tot genoegen, Plaut. Bacch. III, 3, 95: satis esse, ad fatim prorsus, Cic. Att. XVI, 1, i. e. zij genoeg, geheel genoeg: ook seq. Genitiv., bij voorb. tibi ad [illegible] nem sustinendam copiarum ad fatim esse, Liv. XXXIV, 37: ad fatim est [illegible], Plaut. Men. III, 1, 10: tibi divitiarum ad fatim est, Ibid. Mil. IV, 1, 31: ad fatim vini, Justin. I, 8: cf. Gell. VII, 7.

FATĪSCO, ĕre, 1) van één gaan, splijten, scheuren krijgen, vervallen, bij voorb. Virg. Georg. I, 180: [illegible] II, 249, i. e. vervalt, splijt: [illegible] tiscunt, Virg. Aen. I, 123 (127): [illegible] mum fatiscit in pulverem, Sen. [illegible] janua fatiscit, Tibull. I, 6, 31 (I, 5, 37), i. e. opent zich: [illegible] zen patescit: sine calcearum [illegible] ungues gaan van één, Plin. H. N. XI, 47 extr.: maar verstaat men [illegible] het zijn, krachteloos worden: 2) [illegible]

Digitized by Google

den, afmatten, krachteloos worden, uitgeput worden, afnemen, bij voorb. ovis fatiscit, Colum. VII, 3 ante med.: ferofa, Ibid. 9 extr.: folum fatifcit, Colum. II, 14: fatifcebant per inopiam & labores, Tacit. Ann. XIV, 24: clamore fatifcere, Stat. Sylv. V, 5, 21: donec fatifceret feditio, Tacit. Hift. III, 10: fcriptores copia fatifcunt, Ib. Ann. VI, 7: manibus nefciis fatifcere, Ibid. XVI, 5: *ook feq. Infinit.*, Stat. Sylv. V, 1, 35: Not. *Ook heeft men* Fatifcor, Depon. *of* Paffiv., a) *fplijten, vervallen*, Lucret. V, 309: b) *moede, mat worden, bij voorb.* facere, Pacuv. ap. Non.: haud fatifcar, quin cet., Acc. Ibid.

FATOR, ari, i. e. multum loqui, Feft.: *ook misfchien* i. q. loqui: *ook voorzeggen, bij voorb.* cui fatatum foret urbis potiri *hebben fommige* Codd. Salluft. Cat. 47 (48), *doch de* Ed. Cort. *heeft* fatum.

FATUE, *onnozel, ongerijmd*, Quintil. VI, 4, 8.

FATUĬTAS, ātis, f. *onnozelheid, domheid*, Cic. Invent. II, 32 extr.: *ook* Cic. Att. XI, 25. Ed. Erneft.

FATUM, *zie in* For *op het einde.*

FATŬOR, ari, 1) *bezeten, door een geest gedreven zijn*, Juftin. XLIII, 1: 2) *onnozel zijn, potzen maken, bij voorb.* define fatuari, Senec. in Apocoloc. ante med.

FATUS, a, um, *zie* For.

FATUS, us, m. 1) *het fpreken: van daar het woord:* haud mollia fatu, Virg. Aen. XII, 25, *ten zij men het voor het* Supinum *wil houden.* 2) i. q. fatum, *het noodlot, bij voorb.* malus, Petron. 42: meus, Ibid. 77: cf. Infcript. Gruter. p. 661. n. 6 *en* p. 663. n. 5.

FATŬUS, a, um, 1) *onfmaakelijk, van fpijzen, bij voorb.* beta, Martial. XIII, 13, 1: *dus ook misfchien* fatuam pultem diis mactat, Varr. ap. Non. 4. n. 291, i. e. (*misfchien*) *ongezouten:* 2) *onnozel, laf, dom, bij voorb.* homo, Cic. Dejot. 7. Cic. Or. II, 24. Plaut. Bacch. V, 1, 2. Terent. Eun. V, 9, 49: mores, Plaut. Trin. II, 2, 18: *van daar* fatuus *een nar, d. i. potzemaker, Harlequin, Hansworst: dus ook* fatua, *potzemaakfter, bij voorb.* fatua uxoris meae, Senec. Ep. 50: 3) *waarzeggend, bezeten, zie* Fatua: *ook zijn* Fatui *eene foort van fpooken of geesten, die de vrouwen plaagen zouden*, Plin. H. N. XXVII, 12 in. Not. *Men kan ook de beteekenisfen dus fchikken: 1) die veel babbelt, bijzonder voorzeggingen, van daar 2) onzinnig, onnozel, dom: van daar Tropisch, van fpijzen, d. i. onfmaakelijk. Ook zal* Fatuus *zijn* i. q. Faunus, *doch, dit behoort zeker tot* n. 3. Plin. H. N. XXVII, 12.

FAUCES, *zie* Faux.

FAVENTĬA, ae, f. i. q. favor, Acc. ap. Non. 2. n. 93: cf. Feft., *die het* bona ominatio *verklaart.*

FAVĔO, favi, fautum, 2. 1) *gunftig, genegen zijn, begunftigen, bij voorb.* virgini, Terent. Eun. V, 3, 7: alicui, Cic. Planc. 8: honoribus alicujus, Ib.: reip., Cic. ad Div. XII, 7: alicujus dignitati ac gloriae, Ibid.: partibus Sullanis, Cinnanis, Nep. Att. 2, *hoewel dit ook tot* n. 2 *behoort:* aetati illi favetur, Cic. Off. II, 13: induftriae & gloriae alicujus, Cic. Lig. 3: *van daar* faveo orationi tuae, Liv. XLII, 40, *ik neem uwe woorden niet kwalijk: bijzonder* 2) *genegen zijn met werkzaamheid, zijne gunst jegens iemand aan den dag leggen, door zijne gunst bevorderen, onderfteunen, begunftigen, dienen, bij voorb.* accufationi, Cic. Planc. 1: laudi alicujus, Cic. ad Div. I, 7: voluptati alicujus, Ib. XII, 4 poft med.: honoribus alicujus, Cic. Planc. 8, *zie hier voor: bij voorb.* me ei fauturum, Cic. Att. XII, 49, i. e. *onderfteunen, dienen:* partibus Cinnanis, Nep. Att. 2: *van daar* Enn. ap. Cic. Div. II, 26: qui (galli) filentio noctis favent faucibus ruffis cantu i. e. *kraajen: men vraagt, welke de* Dativus *bij* favent *zij: misfchien* cantu *voor* cantui, *zij bevorderen hun kraajen, d. i. zij kraajen: of* filentio i. e. *zij juichen toe den ftillen nacht door enz., dan moest* cantu ruffis faucibus *voor* cantu e ruffis faucibus *ftaan: of* favent *ftaat abfolute, zij juichen toe den ftillen nacht door enz.*, fi lectio certa: *van daar* faventes venti *gunftige winden*, Ovid. Met. XV, 49: *Tropisch* gleba, quae favet frugibus i. e. *vruchtbaar*, Claudian. in conful. Mall. Theod. 179: *van daar* favere ore, lingua cet., *ten opzicht van zijn redenen iemand begunftigen: dit kan beteekenen* a) *iemand zijne goedkeuring te kennen geven, bij voorb.* ore favete, Virg. Aen. V, 71, i. e. *laat het u behagen, weest vergenoegd: dus ook* linguis animisque, Ovid. Faft. I, 71. Met. XV, 677: lingua fave, Tibull. II, 2, 2: ore favete, Ovid. in Ibin. 97, i. e. *ftemt toe: van daar* os favens, lingua favens, Ibid. Trift. III, 13, 18. V, 5, 6: *van daar van aanfchouwers in de fchouwfpelen, wanneer zij door uitroepen, handen klappen, hunne gunst en goedkeuring te kennen geven, applauderen, toejuichen, bij voorb.* Aurea pompa venit: linguis animisque favete, Ovid. Art. III, 2, 43: plaude favente manu, Ibid. Art. I, 148: panno, Plin. Ep. IX, 6: cf. Sil. XVI, 315: *van daar Tropisch, toejuichen, bij voorb.* quorum honoribus ipfi agri faverunt, Cic. Planc. 8: Not. galli, Cic. Div. II, 26, ex Enn., *zie hier voor:* b) *zwijgen, bij voorb. bij het offer of godsdienstplegtigheden, opdat er geene ftooring gefchiede, of een onaangenaam woord gehoord wordt: dus is misfchien het* favete linguis *of* favere linguis, Cic. Div. I, 45. Plin. H. N. XXVIII, 2. Senec. de vita beata 26, *te verklaaren: of ook dus: fpreekt niets onaangenaams, niets dat eene kwaade beteekenis kan hebben.* 3) *genegen zijn, willen, wenfchen, bij voorb.* adfcribi factis tuis fe favet, Ovid. Her. VI, 100, matronae moeros complent, fpectare faventes, Enn. ap. Serv. ad Virg. Georg. I, 18.

FAVILLA, ae, f. 1) *de nog warme of glimmende asfche*, Ovid. Met. VII, 80. Stat. Sylv. II, 1, 2: *van daar* a) *het met asfche bedekte vuur, bij voorb.* cinis e favilla illatus, Sueton. Tiber. 74: ova non acri verfata favilla, Ovid. Met. VIII, 670: ova tenui verfata favilla, Martial. XI, 53, 9: juga ambufta favillis, Claudian. B. Get. 24: *van daar* b) *Tropisch*, favilla mali, Propert. I, 9, 18, i. e. *het begin, oorfprong.* 2) *in 't gemeen, asfche, bij voorb.* favillae plena, Terent. Ad. V, 3, 60. Vitruv. VIII, 7. Plin. H. N. XXXVI, 25. XXVI, 11 poft med. Virg. Aen. VI, 227: *dus ook* Ovid. Met. VII, 80. Stat. Sylv. II, 1, 2, *uit* n. 1.

FAVISSA, ae, f. *eene onderäardfche bergplaats, zie* Gell. 10: cf. Feft.

FAVĪTOR, oris, m. i. q. fautor, Plaut. Amph. prol. 78. Lucil. ap. Non. 2. n. 326: *ook* Apul. Apolog.

FAVONĬUS, i, m. *de voor de Romeinen aangenaame westewind, lentewind, dauwwind, Zefier, anders* zephyrus *genoemd, zie* Horat. Od. I, 4, 1. Catull. 93, 282. Lucret. I, 11. Ovid. Met. IX, 660. Plin. H. N. II, 47 in. Gell. II, 22. Senec. Nat. Quaeft. V, 6. Vitruv. I, 6: *hij begon omtrent het midden van February te waajen*, Varr. R. R. I, 28: *van daar* inter Favonium & aequinoctium vernum haec fieri oportet, Ibid. 29, *en van dien tijd rekende men gemeenlijk het begin van de lente.* Cic. Verr. V, 10. Vegetius de re mil. IV, 38 (V, 8) *houdt hem voor denzelfden met den* Japyx *en zegt, dat hij* a finiftra Zephyri *waait.*

FAVOR, oris, m. 1) *gunst, neiging, genegenheid*, Cic. Leg. II, 5. Sext. 54. Liv. VII, 25. Salluft. Jug. 73 (76). Horat. Ep. II, 1, 9. Vellej. II, 45 *en meermaalen*: favor pro laborantibus, Quintil. IV, 1: in aliquem, Tacit. Hift. I, 53: amplecti aliquem favore, Liv. II, 56: in favorem alicujus venire, Salluft. Jug. 13: favorem facere, Quintil. IV, 1: adferre alicui, Juftin. XXVII, 1: in favorem fui trahere, Ibid. XXXIII, 1: cum in favorum ultionis Lyfimachi ambitiofius apud populares effet, Ib. XVII, 2, i. e. *ten gunfte der enz., ter begunftiging, wegens enz.:* Not. eum amorem & eum, ut hoc verbo utar, favorem cet., Cic. Fragm. Ep. ad Brut. ap. Quintil. VIII, 3, *gevolglijk moet* Cicero *dit woord voor nieuw gehouden hebben:* 2) *goedkeuring, bij voorb. der aanfchouwers jegens de Acteurs door handenklappen enz.*, Cic. Rofc. Com. 10. Phaedr. V, 5, 25: *ook anders, goedkeuring*, Sueton. Claud. 21. Ovid. Trift. II, 506. Virg. Aen. V, 343. Val. Fl. IV, 228, *en meermaalen.*

FAVORĀBĬLIS, e, 1) *dien men gunftig is, begunftigt, gunst verkrijgend, bemind, aangenaam, bij voorb.* caufa, Quintil. XII, 11 extr.: favorabilis erit, Ibid. XI, 1 med.: fecerat eum favorabilem, Plin. Epift. IV, 9 extr.: Octavius aetate & injuria favorabilis, Flor. IV, 4: cf. Senec. de Ira III, 2: favorabiliores fieri, Plin. H. N. XX, 8: 2) *gunst verfchaffend, bij voorb.* id enim favorabilius, Plin. Epift. V, 14 poft init.: eloquentia favorabilior, Quintil. XII, 10, 74, *doch het kan ook heeten, gunst verkrijgend, begunftigd.*

FAVORĀBĬLĬTER, *met goedkeuring*, Quintil. V, 3 in. Sueton. Ner 7: favorabilius, Pandect. XL, 4, 10.

FAUSTE, *gelukkiglijk*, Cic. Mur. 1.

FAUSTĬTAS, ātis, f. *gelukkige, zalige toeftand*, Hor. Od. IV, 5, 18.

FAUSTŬLUS, a, um, i. q. fauftus. Fauftulum porcellum i. e. feturam porcorum, Feft., *hetwelk mij duifter fchijnt, ten zij* porcellum *de* Genitiv. *voor* porcellorum *is, en* fauftulum Subftantiv. *ftaat.*

FAUSTUS, a, um, *zalig, gelukkig*, Cic. Div. I, 45: o fauftum & felicem diem, Terent. And. V, 4, 53: omen, Liv. VII, 23: annus, Ovid. Faft. II, 63: cf. III, 27. Ib. Her. XIX, 153. XXI, 182. Horat. Epift. I, 2, 37. Lucret. I, 805. Plaut. Trin. I, 2, 2.

FAUTOR, oris, m. 1) *die iemand genegen is, een begunftiger, bij voorb.* dignitatis, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: victoriae, Cic. Att. V, 16 med.: immortalitatis, Liv. I, 7: nobilitatis, Cic. Rofc. Am. 16: effe fautorem bonori alicujus, Cic. Planc. 1: accufationi, Ibid.: *doch, dit behoort ook mede tot* n. 2: 2) *bijzonder een begunftiger met werkzaamheid, d. i. die eene perfoon of zaak begunftigt, bevordert, of daar aan zijne goed-*

goedkeuring geeft, *bij voorb.* *in een ſchouwſpel jegens de Acteurs*, Plaut. Amph. prol. 67. Horat. Ep. I, 18, 66. *Ook anders*, *bij voorb.* dignitatis, Cic. ad Div. X, 12 extr. XII, 25: laudis, Cic. Planc. 23: bonorum, Liv. IX, 46 extr.: fautorem honori, accuſationi, Cic., *zie hier voor.*

FAUTRIX, tcis, f. *eene begunſtigſter*, *genegen*, *begunſtigend.* Cic. Fin. I, 20. Planc. 9. Nep. Ageſ. 8: *ook* ſeq. dativo (*zoo als* fautor), *bij voorb.* noſtrae omni familiae fautrix eſt, Terent. Eun. V, 8, 22: meae auctoritati fautrix ſit, Ib. Hec. prol. II, 40.

FAVUS, i, m. 1) *de waschſchijf*, *die de bijën met honig vullen*, *bij voorb.* apis melle complet favos, Tibull. III, 1, 50: fingere favos, Cic. Off. I, 44. Varr. R. R. III, 16, 24: 2) *deze met honig gevulde waschſchijf*, *honigraat*, *honigkoek*, *bij voorb.* *zoo als de honig uitgeſneden en ongezuiverd gegeten wordt*, *bij voorb.* favos eximere, Varr. R. R. III, 16, 34, *of* demetere, Colum. IX, 15 extr. XI, 2. §. 50 *en* 55, i. e. *honig uitnemen:* exprimere, Ovid. Faſt. IV, 152: favos dilue Baccho, i. e. *honig*, Virg. Georg. I, 344: favus venit in altaria, Varr. R. R. III, 16, 5: creſcere tanquam favum, *een ſpreekwoord*, Petron. 43 *en* 76. Not. *Tropiſch*, *bij voorb.* *van de zeshoek:* ita fricentur, ut nulli gradus in ſcutulis aut trigonis aut quadratis ſeu favis exſtent, Vitruv. VII, 1.

FAUX, cis, f. (*doch*, *de* Nominativus *komt niet voor*), *de keel*, *balg*, *ingang in de maag*, *bij voorb.* fauce, Ovid. Her. IX, 98. Met. XIV, 73. Horat. Epod. XIV, 3. Phaedr. I, 8, 4: *van daar* fauce improba incitatus, Phaedr. I, 1, 3, i. e. *vraatzucht*, *honger*. *Menigvuldiger is* Plur. fauces, ium, *de keel*, *balg*, *ſlokdarm*, *bij voorb.* exſcreare ex faucibus, Plaut. Aſin. I, 1, 27, *uit de keel*, *hals:* ſitis fauces urit, Horat. Sat. I, 2, 114: lippiunt fauces fame, Plaut. Curc. II, 3, 39: ingurgitare ſe in merum faucibus plenis, Ibid. I, 2, 25: fauces tuſſientes, Celſ. V, 25. Sect. 11: exigua in arteria ſub ipſis faucibus, Ibid. IV, 1: ſummum gulae fauces vocantur, extremum ſtomachus, Plin. H. N. XI, 38. Sect. 68: mederi faucibus aſperis, Ibid. XXVII, 4: nuces videntur fauces exaſperare, Ibid. XXIII, 8: lac gargarizatur faucibus exulceratis optime, Ibid. XXVIII, 9: *van daar* 1) *de keel*, *bij voorb.* fauces alicui prehendere, Plaut. Moſt. I, 3, 62: laqueo fauces innectere, Ovid. Met. X, 378: *worgen*, *ſtranguleeren:* laqueo fauces fregit, Lucan. II, 254: intortae fauces, Plin. H. N. XII, 44: *van daar Tropiſch*, a) cum faucibus premeretur, Cic. Cluent. 31, *als men hem bij de keel hadt*, *d. i. als hij in groote verlegenheid en angst was*, *als men hem hard perſte;* occidi miſer: manifeſto faucibus teneor, Plaut. Caſ. V, 3, 4: premit fauces defenſionis tuae, Cic. Verr. III, 76, *verſtikt*, *als 't ware*, *uwe verdediging*, *d. i. maakt die onmogelijk*, b) eripite nos ex eorum faucibus, Craſſ. ap. Cic. Or. I, 52, *uit hunne kaaken*, *d. i. aan hun:* cujus ex impuriſſimis faucibus inhoneſtiſſimam cupiditatem eripuiſti, Cic. Q. Fr. I, 1, 6: urbem Cyzicenorum ex — totius belli ore ac faucibus ereptam eſſe, Cic. Arch. 9: e mediis Orci faucibus ad hunc evaſi modum, Apul. Met. VII ante med. p. 191. Elm.: 2) *een enge weg*, *bijzonder tusſchen twee hoogten*, *een enge pas*, *enge ingang of uitgang*, *of enkel pas*, *ingang enz.*, *bij voorb.* Graeciae, Cic. Agr. II, 32: macelli, Cic. Verr. III, 61: fauces portus anguſtiſſimae, Caeſ. B. C. I, 25: in Ciliciae anguſtiſſimis faucibus, Curt. VII, 4: fauces Bospori, Plin. H. N. VI, 1: Nilus multis faucibus in Aegyptium mare ſe evomit, Ibid. V, 9: in valle arcta, faucibus utrinque obſeſſis, incluſit, Liv. XXIX, 32, i. e. *toegangen:* pictis ex faucibus currus emittere, Enn. ap. Cic. Div. I, 48, i. e. carceribus: fauces, quae ferunt in Tempe, Liv. XXXIII, 13 in.

FAX, acis, f. 1) *een fakkel of toorts*, *die bij de Ouden gemeenlijk uit een ſtuk pijnhout*, *of uit ander vet*, *of met eenig vet beſmeerd*, *hout beſtondt*. *Van daar zegt* Virgilius, Georg. I, 291, ferroque faces inſpicat acuto: *dus ook* incidere, Plin. H. N. XVIII, 26: facibus carpinus & corylus familiariſſimae, Ibid. VIII, 18: *ook uit brem* (ſpartum), Ibid. XIX, 2 in.: *de fakkels of toortzen werden bij veelerlei gelegenheden gebruikt*, *bij voorb.* a) *misſchien om te zien*, *in plaats van waschlicht*, *of om er op ſtraat mede te lichten*, Varr. R. R. I, 14. Ovid. Faſt. IV, 167. Met. I, 493: *van daar* fax prima noctis, Gell. XVIII, 1 extr. *of enkel* fax prima, *is de avondtijd*, *als men licht begint te branden:* poſt primam facem, Gell. III, 2: face prima, Apul. Met. II ante med. p. 119. Elm.: *van daar Tropiſch*, facem alicui praeferre ad libidinem, Cic. Cat. I, 6, *iemand*, *als 't ware*, *voorlichten*, *d. i. aanvoerer zijn: dus ook* facem bello praeferre, Tacit. Hiſt. II, 86: b) *bij hoogtijden of bij huwlyksverbindtenis*, *zoo als bij de Jooden*, *of enkel*, *om de bruid na huis te lichten*, *en gevolglijk haar den fakkel voor te draagen*, *of in beide opzichten*, *weet ik niet*, *bij voorb.* novas incide faces: tibi ducitur uxor, Virg. Ecl. VIII, 29: lucebis novae nuptae facem, i. e. *voorlichten*, *den fakkel voordragen*, Plaut. Caſ. I, 30: faces quatiunt comas: prodeas nova nupta, Catull. 60, 98: cf. Ovid. Faſt. II, 561. Petron. 26: *en wordt hier toe liefſt genomen* Spina (alba) i. e. *witte doorn*, Plin. H. N. XVI, 18. Ovid. Faſt. VI, 129: cf. Feſt. in Patrimi: *maar ook* pinus (*pijnhout*), Virg. Cir. 439: c) *bij lijken*, *deels om den brandſtapel aan te ſteken*, Virg. Aen. VI, 224. Ovid. Faſt. II, 562. Prop. IV, 11, 461: *deels om de lijkſtatie te verlichten*, Virg. Aen. XI, 143. Tacit. Ann. III, 4. Senec. de brev. vit. 20 extr. Ibid. de tranq. 11: d) *tot brandſtichting*, *bij voorb.* *om brand te verwekken*, *bij voorb.* ardentes faces in tecta jactare, Cic. Haruſp. 18: injicere caſtris, Tacit. Hiſt. IV, 60: ſubdere urbi, Curt. V, 7: adgerere, Ibid.: cf. Cic. Cat. I, 13. Pil. 2 extr.: *van daar wordt* fax *Tropiſch gebruikt*, *van alles*, *wat de oorzaak van verderf of van eenige kwaade zaak is*, *of dat in 't gemeen iet verwekt*, *gaande maakt enz.*, *bij voorb.* ſubjicere faces invidiae alicujus, Cic. Mil. 35: ſubjicere facem bellis civilibus, Vellej. II, 48: ne in hanc materiam ſeditionis fax adhaereſceret, Cic. Dom. 5: Antonius omnium incendiorum fax, Cic. Phil. II, 19: Sertorius belli fax, Vellej. II, 25: Cajus & Nero faces generis humani i. e. *het verderf*, Plin. H. N. VII, 8: fax tumultus, Plin. Paneg. 8: accuſationis, Plin. Ep. IX, 4: fax irae, Lucret. III, 304: fax mei, Ovid. Pont. I, 7, 28: corporis facibus inflammari ad cupiditates, Cic. Tuſc. I, 19: adhibendae ſunt dicendi faces, Cic. Or. II, 51: fax mentis honeſtae gloria, Sil. VI, 332: dolorum faces, Cic. Off. II, 10: cf. Tuſc. V, 27: *zoo als bekend is*, *wordt aan* Kupido *een fakkel toegeſchreven*, *bij voorb.* Ovid. Am. III, 9, 8. Remed. 140. Tibull. II, 1, 82. II, 5, 114: *ook aan de Furiën*, Virg. Aen. VII, 337. Valer. Flacc. IV, 393. Senec. Herc. Oet. 1014: 2) *Tropiſch*, (a) *het licht der hemel-ligchamen*, *bij voorb.* *aan de zon*, *bij voorb.* fax Phoebi, Cic. Div. I, 11, *als Dichter:* Phoebea, Senec. Hippol. 370: aeterna fax i. e. ſol, Ibid. Thyeſt. 835: roſea fax ſolis, Lucret. V, 974: (b) *de oogen*, *te weten*, *brandende of ſchoone oogen*, *heeten* faces, Propert. II, 2, 24. Valer. Flacc. V, 38: cf. Stat. Achill. I, 164: (c) *een brandend luchtverſchijnzel als een vuurbal of komeet*, *bij voorb.* faces coeleſtes, Cic. Div. II, 5: *of* coeli, Cic. Cat. III, 8. Lucret. II, 206. V, 1190: *ook enkel* faces, Plin. H. N. II, 26. Lucan. I, 528. Virg. Aen. II, 694. Liv. XLI, 21.

FAXIM, is, it cet. *voor* fecerim *of* faciam, as, at cet., *bij voorb.* dii faxint cet., *gave God!* Cic. Verr. III, 35. ad Div. XIV, 3. Terent. Heaut. I, 1, 109: faxim, Plaut. Amph. I, 3, 13. Trin. I, 2 extr.: faxis, Terent. And. IV, 4, 14: faxit, Cic. Leg. II, 8, e legg. XII. Tabul.: faximus, Plaut. Truc. I, 1, 40: faxitis, Liv. XXIX, 27: *dus ook* faxo, is, it, *voor* faciam, *ik zal maken enz.*, *bij voorb.* faxo *ſtaat*, Plaut. Poen. I, 1, 45. Ibid. Curc. IV, 4, 3. Ibid. Merc. IV, 6, 10. Terent. II, 1, 78. V, 8, 66. Ibid. Heaut. II, 3, 100. Liv. VI, 35. Virg. Aen. IX, 154. XII, 316. Ovid. Met. III, 271. XII, 594. Faxem *voor* facerem *of* feciſſem, Plaut. Pſeud. I, 5, 84. *Dit zijn oude* Tempora *van* facio, *zie* Facio.

FEBRICITO, are, *de koorts hebben*, Colum. VI, 9. Senec. Benef. III, 39. Celſ. II, 7 extr. III, 6. VI, 11. Martial. XI, 99, 20.

FEBRICŬLA, ae, f. *de koorts*, *bij voorb.* febriculam habere, Cic. Att. VI, 9 in.: in febriculam adſiduam incidere, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 21 extr.: lentis febriculis diu detineri, Celſ. II, 17.

FEBRICULOSUS, a, um, 1) *met de koorts bezet*, *bij voorb.* ſcortum, Catull. 6, 4: 2) *koortsachtig*, *bij voorb.* morbus, Gell. XX, 1.

FEBRĬO, ire, *de koorts hebben*, Celſ. IV, 4. Sect. 2. Colum. VI, 38 in.

FEBRIS, is, f. 1) *de koorts*, *bij voorb.* febrem habere, Cic. Fat. 8: febri carere, Cic. ad Div. XVI, 15: febre corripi, Plin. H. N. VII, 51: liberari febre, Celſ. II, 17, *of* a febre, Plin. H. N. XXVI, 11: uror febribus anhelis, Ovid. Pont. I, 10, 5: Te Romam veniſſe cum febri, Cic. Att. VI, 9: febri jactari, Cic. Cat. I, 13. II, 14: Febris incipit, decedit, augetur, finitur, Celſ. III, 5 extr.: accedit, Ibid.: deſinit, ſe inclinat, Ibid. 4: intermittit, Ibid. III, 14: remittit, Ibid. II, 14: remittitur, Ibid. III, 9: increſcit, Ibid. II, 14: relevatur, Ibid.: conquievit, Ibid. III, 6: decreſcit, Ibid.: febris lenta, Ibid. V, 9: recidiva, continua, Ibid. 4: quotidiana, tertiana, quartana, Ibid. III, 9: continens, adſidua, ardens, Ibid. II, 8: magna, Ibid. V, 7: febris acceſſio & deceſſio, Ib. III, 8: circuitus, i. e. *koortstijd*, Ibid. 12: remiſſio, Ibid. 9: febrem abigere, Plin. H. N. XXV, 9: depellere, Ibid. 4 extr.: arcere, Ibid. XXVIII, 8: ſolvere, Ibid. XXIV, 9: ſanare, Ib. XXVIII, 8 extr.: tollere, Celſ. II, 17: ſuba

submovere, Ibid. III, 21: deducere corpore aceto, Horat. Ep. I, 2, 48: adducere, Ibid. I, 7, 9: adferre, Celf. VII, 18 extr.: facere, Martial. II, 16 in. 2) de koorts wordt als eene Godin vereêrd, Plin. H. N. II, 7 in. Valer. Max. II, 5, 6. Inscript. ap. Gruter. p. 97. n. 1.

FEBRUA, zie Februus, a, um.

FEBRUALIS, zie Febrεulis.

FEBRUAMENTUM, i, n. zuiveringsmiddel, Censorin. de die nat. 22.

FEBRUARIUS, a, um, zich met de zuivering bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. mensis, Cic. leg. II, 21, Februarij, omdat, gelijk sommigen gelooven, het volk in deze maand gezuiverd werdt, bij ons Sprokkelmaand, Fest. en Ovid. Fast. II, 31: idus Februariae, de dertiende Februarij, Plin. H. N. XVII, 18 post med. Oudtijds hadden de Romeinen maar 10 maanden; en toen ontbraken Januarij en Februarij: toen deze van Numa er bijgevoegd werden, werdt Februarij de laatste maand, in welke men voor de zielen der overledenen de Parentalia hieldt, Cic. Leg. II, 21. Maar eindelijk werd Januarij en Februarij door de Tienmannen (Decemviri), zoo als sommigen gelooven, voor aan gezet; dus werdt Februarij toen de tweede maand van het jaar, Ovid. Fast. II, 49 — 54.

FEBRUATIO, onis, f. reiniging, zuivering, Varr. L. L. V, 3.

FEBRULIS of FEBRUALIS, een bijnaam van Juno, Fest. in Februarius: ook heet zij Februata, Fest. Ibid. en Februtis, Arnob. 3.

FEBRUO, are, reinigen, zuiveren, bij voorb. van zonden enz., Varr. ap. Non. 2. n. 355: Februata, zie Febrεulis.

FEBRUTIS, zie Februlis.

FEBRUUS, a, um, reinigend, zuiverend, bijzonder in eenen godsdienstigen zin: van daar februum, Substantive, en Plur. februa, 1) reiniging- of zuiverings-middelen, of het geen daar men mede reinigt, Ovid. Fast. II, 19. IV, 726, alwaar de Plur. staat. De Sing. staat Varr. L. L. IV, 3. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 343: 2) een jaarlijks reinigingsfeest, op het einde van het jaar, in Februarij; want deze was toen de laatste maand; zoo schijnt het te staan, Ovid. Fast. V, 423: deus Februus, i. e. lustrationum.

FECIALIS, zie Fetialis.

FECILITRA, ae, een vogel, anders Volsgra genoemd, Fest. in Volsgra.

FECUNDE of FOECUNDE, vruchtbaar, fecundius, Varr. L. L. VI, 1 in. Plin. H. N. XVI, 36: fecundissime, Plin. H. N. XXIX, 4 extr.

FECUNDITAS (FOECUND.), atis, f. 1) vruchtbaarheid, bij voorb. a) der aarde, Cic. Nat. D. II, 60 extr. b) van vrouwen, Cic. Phil. II, 24: vinum fecunditatem feminis importat, Plin. H. N. XIV, 78: fecunditatem adferre, Ibid. XXVIII, 19: dare, Ibid. XVI, 44 extr.: addere, Ibid. XXXVII, 10 extr.: Gallorum tantae fecunditatis juventus fuit, ut cet., Justin. XXV, 2: natura parem legem fecunditatis dixit virentibus atque hominibus ceterisque animalibus, Colum. III, 8 in.: 2) vruchtbaarheid, Tropisch, d. i. rijke voorraad enz., bij voorb. volo se efferat in adolescente fecunditas, Cic. Or. II, 21, i. e. ubertas styli: animi, Plin. H. N. Praefat.: voluminum Varronis, Ibid. XXXV, 2 post med.: Galactitis nutricibus lactis fecunditatem facit, Ibid. XXXVII, 10.

FECUNDO (FOECUNDO), are, vruchtbaar maken, bij voorb. Aegyptum, Virg. Georg. IV, 291: cf. Claudian. in I. Consul. Stilich. 239. Pallad. Febr. 9.

FECUNDUS (FOECUNDUS), a, um, 1) vruchtbaar, d. i. vruchten voortbrengende, a) van de aarde en schepzelen, bij voorb. terra fecundior, Cic. Senect. 15: segetes, Cic. Or. 15: Sue nihil genuit natura fecundius, Cic. Nat. D. II, 64: regio fecunda fruticis exigui, Colum. IX, 4: solum Aegypti, Justin. II, 1: terra fecunda metallorum, Plin. H. N. XXXIII, 4: cf. Ovid. Met. X, 220: nihil ocimo fecundius, Plin. H. N. XIX, 7: b) van andere dingen, bij voorb. Amor & felle & melle est fecundissimus, Plaut. Cist. I, 1, 71: Aemilium genus fecundum bonorum civium, Tacit. Ann. VI, 27: Meroë fecunda colonis, Lucan. X, 303: saecula culpae fecunda, Horat. Od. III, 6, 17: veri fecunda sacerdos, Sil. XIII, 490: fecunda monstris cingula, Valer. Flacc. VI, 470: fecundum in fraudes hominum genus, Sil. II, 498: fecundum ingenium, Plin. H. N. XXXVI, 10: fecundissima ars, Ibid. XXXIV, 8: specus fecundus aquis, Ovid. Met. III, 31: van daar menigvuldig, overvloedig, of overvloed of goeden voorraad hebbende, bij voorb. questus, Cic. Harusp. 20: calices, Horat. Ep. I, 5, 19: gens fecundissima, Plin. Paneg. 31: 2) vruchtbaar, d. i. vruchtbaar makende, bij voorb. Nilus, Plin. H. N. V, 9: dextra, Ovid. Fast. II, 427. Nopens de spelling, zie Feo.

FEL, fellis, n. 1) de gal, bijzonder de geele, bij voorb. fel gallinaceum, Cic. Nat. D. II, 12: in jecore est fel, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 74: felle suffusorum pruritus, Ibid. XXXI, 10 extr.: jecur a dextra parte ei: ex inferiori parte ei fel inhaeret, Celf. IV, 1: dewijl zij bitter en walglijk is: van daar wordt zij a) van alles gezegd, wat bitter, onaangenaam, bijtend is, bij voorb. spicula (amoris) felle madent, Ovid. Art. II, 519: cf. Ibid. Trist. II, 565. Plaut. Truc. I, 2, 76. Tibull. II, 4, 11: b) van vergift, als eene eigenschap, bij voorb. sagittae armata felle veneni, Virg. Aen. XII, 856: cf. Ovid. Pont. I, 2, 18. Ibid. Trist. V, 7, 16: 2) voor toorn, gelijk bij ons, Virg. Aen. VIII, 219: 3) fel terrae, aardgalle, zeker kruid, anders Centaurion genoemd, Plin. H. N. XXV, 6.

FELES of FELLES of FELIS, is, f. 1) eene kat, Cic. Tusc. V, 27. Phaedr. II, 4, 2. Plin. H. N. X, 73 extr. XI, 37. Sect. 65: felium in tenebris fulgent radiantque oculi, Ibid. Sect. 55: oppidum — in quo felis aurea pro deo colebatur, Ibid. VI, 29 post med.: qui canem & felem ut deos colunt, Cic. Leg. I, 11: 2) een wezeltjen, die het hoendervee belaagt, bij voorb. de eenden, Varr. R. R. III, 11: de ganzen, Colum. VIII, 14 extr. 3) Tropisch, van een' roover, bij voorb. feles virginaria, Plaut. Pers. IV, 9, 14: of virginalis, Ibid. Rud. III, 4, 43: pullaria, Auson. 70 (69) 5.

FELICATUS, a, um, zie Filicatus.

FELICITAS, atis, f. 1) geluk, gelukzaligheid, gelukkige of zalige toestand, bij voorb. si potest ulla esse in scelere felicitas, Cic. Phil. II, 24: illum videtur felicitas, qua semper est usus, — vindicasse, Cic. Brut. 96: neque enim quidquam aliud est felicitas nisi honestarum rerum prosperitas, Cic. ap. Ammian. XXI, 16 (33): temporum, Plin. Ep. X, 7: perpetua felicitate florere, Curt. VI, 5: cf. Plin. H. N. VII, 44 extr.: ook het geluk, dat men bij zijne handelingen heeft, bij voorb. rerum gestarum, Caes. B. C. II, 31: in summo imperatore — inesse oportet scientiam, virtutem, — felicitatem, Cic. Manil. 10: reliquum est, ut de felicitate cet., Ibid. 16: incredibili felicitate Dionysium depulit, Nep. Timol. 2. Not. Plur. felicitates, Cic. Mil. 31: en bonae felicitates, Terent. Eun. II, 3, 22. 2) vruchtbaarheid, bij voorb. terrae, Plin. Epist. III, 19: felicitas maior Babyloniae Seleuciae, Plin. H. N. XVIII, 18: en dit houden sommigen voor de eerste beteekenis, het welk niet ongegrond is, als men feo (waar van fecundus, femina cet.) i. e. creo, gigno, als het stamwoord mag aannemen. Not. Felicitas als Godin, Sueton. Tiber. 5.

FELICITER, gelukkig, gelukzalig, bij voorb. vivere, Cic. Fin. III, 7 extr.: navigare, Cic. Verr. II, 38: remp. bene & feliciter gerere, Cic. Phil. IV, 15: ut ea res fauste, feliciter prospereque, eveniret, Cic. Mur. 1: cf. Cic. ad Div. VII, 28 extr. Horat. Ep. II, 1, 166. Ovid. Her. VII, 161. Met. X, 247: felicius, Ovid. in Ibin 303: felicissime, Cic. Provinc. 14. Caes. B. C. I, 7: ook bij het toeroepen van wenschen: geluk! Cic. Att. XIII, 42. Phaedr. V, 1, 3. Juvenal. II, 119: feliciter, quod agis, Senec. Ep. 67 extr.: ook seq. Dativo, alicui, bij voorb. patrono, Sueton. Claud. 7: Domino & Dominae, Ibid. Domit. 13: of alicui rei, bij voorb. victoriae, Flor. III, 3 extr. Ook staat het van de vruchtbaarheid, bij voorb. illis veniunt felicius uvae, Virg. Georg. I, 54.

FELINUS, a, um, van katten, bij voorb. stercus, Celf. V, 18. n. 15.

FELIS, zie Feles.

FELIX, icis, 1) gelukzalig, zalig, gelukkig, bij voorb. Caesar, Cic. Phil. II, 26: vir — ad casum fortunamque felix, Cic. Font. 15: saecula, Ovid. Trist. I, 2, 103: arma, Ib. Am. I, 2, 51: omen, Ibid. Pont. II, 1, 35: Graecus ab omni laude felicior, Cic. Brut. 16: Asia felicior, Cic. Q. Fr. I, 1, 10: Sulla felicissimus, Sallust. Jug. 95 (100): Praxiteles marmore felicior, Plin. Hist. Nat. XXXIV, 8: Amethysti Indicae absolutum felicis purpurae colorem habent, i. e. praestantis, Ibid. XXXVII, 9. Ook met den Genitivus, bij voorb. cerebri, Horat. Sat. I, 9, 11: uteri, Sil. IV, 359: leti, Ibid. 398: famae, Ibid. 731: beatus felixque gloriae, Plin. H. N. XIV. Prooem.: ook met den Infinitivus, bij voorb. felicior ungere tela manu, Virg. Aen. IX, 772, i. e. gelukkiger of bekwamer: cf. Sil. XIII, 126. Not. felix voor mortuus, Horat. Sat. I, 9, 28: van daar a) zalig of gelukkig, ten aanzien der vruchtbaarheid, d. i. vruchtbaar, bij voorb. arbor, Liv. V, 24: Campania, Plin. H. N. III, 5: Arabia, Ibid. XII, 13 en 18: oliva, Virg. Aen. VI, 230: regio felicior, Ovid. Pont. II, 10, 51: ramus felicior, Horat. Epod. II, 12: ventus, Valer. Flacc. VI, 714: cf. Felicitas n. 2. b) gelukkig, ten aanzien der tijdelijke omstandigheden, rijk, welvarende, bij voorb. Tam felix esses, Ovid. Am. I, 8, 27. 2) gelukkig, d. i. geluk aanbrengende, bij voorb. sis felix tuis! Virg. Ecl. V, 65: cf. Ibid. Aen. I, 330 (334): van daar de spreekwijzen quod tibi mihique sit felix, sub imperium tuum redeo, Liv. XXII, 30: quod bonum, fortunatum felixque salutareque siet populo Romano, Varr. L. L. V, 9: omnibus rebus

Digitized by Google

bus agendis, quod bonum, fauſtum, felix, fortunatumque eſſet, praefabantur, Cic. Div. I, 45.

FELLĀTOR, oris, i. e. qui fellat, *bij voorb.* corvus, Martial. XIV, 74, 1, ſcil. quia dicitur ore coire, Plin. H. N. X, 12.

FELLES, *zie* Peles.

FELLĔUS, a, um, *van galle, vol galle, bij voorb.* ſudor, Plin. H. N. XXVI, 12.

FELLO, are, 1) *zuigen, bij voorb.* lac, Varr. ap. Non. 2. n. 344: lupam alumni fellarunt olim. Varr. Ibid. 4. n. 25: *van daar* 2) de obſcoeniſſimo quodam libidinis genere, Martial. II, 50, 1. I, 9, 1.

FĔMELLA, ae, f. *eene vrouw, wanneer men boertend of verminderend ſpreekt, een meisjen, vrouwtjen*, Catull. 55, 7.

FEMEN, ĭnis, n. i. q. femur, *het dikke been van de heup tot aan de knie, de bovenſchinkel, de dijë*, Cic. Verr. IV, 43. Caeſ. B. G. VII, 73. Liv. XXX, 18 extr. Varr. R. R. III, 9, 5. Colum. VI, 2, 6. VI, 29, 3. Plin. H. N. XXVIII, 15 extr. Virg. Aen. X, 788. Plaut. Mil. II, 2, 48. Not. a) *de* Nominat. femen *komt niet ligt voor.* b) *het onderſcheid tusſchen* femen *en* femur *is verdicht.*

FEMĬNA *of* FOEMĬNA, ae, f. *elk wezen van het vrouwelijk geſlacht: van daar* 1) *eene vrouw, wijf, vrouwsperſoon*, Cic. Nat. D. I, 34. Tuſc. I, 12. Cic. ad Div. V, 8 *en* 11. Phil. III, 6. Virg. Aen. IV, 569. Not. turba femina, *voor* feminea, Prop. II, 23 (29) 4: *van daar Tropisch, als een ſchimpwoord jegens een verwijfd mansperſoon, een wijf*, Juſtin. I, 3. Ovid. Met. XII, 470. Sil. II, 361. Curt. III, 10 extr.: 2) *van dieren, het wijfjen, bij voorb.* beſtiae aliae mares, aliae feminae, Cic. Nat. D. II, 51: femina anguis, porcus femina, Cic. Leg. II, 22: femina ſus, Colum. VII, 9: femina piſcis, Plin. H. N. IX, 50. Ovid. Art. II, 482: anas femina, Plin. H. N. XXIX, 5 extr.: *ook van edelgeſteenten, bij voorb. karbonkels*, Ibid. XXXVII, 7 in.

FEMĬNAL, is, n. *voor* feminale, ſcil. membrum *of* pudendum, Apulej. Met. II poſt med. p. 122. Elmenh. *en* Apolog. ante med. p. 296.

FEMĬNĀLIS, e, 1) *den bovenſten ſchenkel of de dijë betreffende, daar toe behoorende: van daar* feminalia, ſcil. tegumenta, Sueton. Aug. 82, i. e. *banden om de dijë, welke veele* Romeinen *in plaats van broeken droegen.* 2) *de vrouwen betreffende: van daar* feminal *voor* feminale, ſcil. mentrum *of* pudendum, Apulej., *zie* Feminal.

FEMINĀTUS, a, um, *tot een wijf, d. i. verwijfd, al te gevoelig, week gemaakt*, Cic. Tuſc. II, 8, *in de vertaaling van* Sofokles.

FEMĬNĔUS, a, um, 1) *vrouwelijk of den vrouwen eigen, daar toe behoorende, daar uit beſtaande, bij voorb.* plangor, Virg. Aen. II, 488: ſexus, Plin. H. N. XXXVI, 16: catervae, Valer. Flacc. IV, 603: ſors, Ovid. Met. VI, 651: Marte femineo cadere, Ibid. XII, 610, i. e. manu feminae: cupido, Ibid. IX, 733, i. e. *naar de vrouwen: dus ook* amor, Ibid. Am. III, 2, 40: labor, Ibid. I, 13, 23. Tibull. II, 1, 63, i. e. lanificium: vox, Quintil. I, 11 in. Ovid. Met. XIV, 341: poena, Virg. Aen. II, 583: Calendae femineae i. e. Cal. Mart., Juvenal. IX, 53, *was het vrouwenfeest* (matronalia), *zie* Calendae: 2) *vrouwlijk, verwijfd, onmanlijk, bij voorb.* plangor, Auct. ad Her. III, 15: pectus, Ovid. Met. XIII, 693: ſidus lunae, Plin. H. N. II, 101: amor, Virg. Aen. XI, 782: ſonent femineum neſcio quid, Ovid. Art. III, 286: *doch, dit alles kan misſchien tot n. 1. gebracht worden.*

FEMINĪNE, *vrouwlijk, in het vrouwlijk geſlacht, bij voorb. in de* Grammatica, *bij voorb.* amnem feminine enuntiabant antiqui, Feſt. in Petronia: cf. Charif. 1.

FEMINĪNUS, a, um, *vrouwlijk, bij voorb.* nomen, Varr. R. R. III, 5: genus, Plin. H. N. X, 69: *van daar in de* Grammatica, *bij voorb.* nomina, quae feminina poſitione mares, neutrali feminas ſignificant, Quintil. I, 4, 24: nomina, Ibid. I, 5, 54: femininum ſcil. nomen, Ibid. I, 6, 5.

FEMUR, ŏris, n. 1) i. q. femen, *de bovenſte ſchenkel of dijë*, Cic. Brut. 80. Quintil. I, 6, 22. XI, 3, 123. Liv. XXI, 7 extr. Ovid. Am. I, 4, 43. Met. XIV, 64: leporis, Martial. VI, 75, 2. 2) femur bubulum, Plin. H. N. XXVII, 9 extr., *zeker kruid.* 3) *in de* Doriſche *pijlaaren, een deel van de Triglijphen, de ſteg*, Vitruv. IV, 3. Not. *het onderſcheid tusſchen* femen *en* femur *is verdicht.*

FENĔBRIS *of* FOENĔBRIS, e, 1) *de interest, den woeker, de renten van het kapitaal betreffende, bij voorb.* lex, Liv. XXXV, 7: malum, Tacit. Ann. VI, 16. 2) pecunia fenebris, Sueton. Calig. 41, *geld, dat op interest geſchoten wordt.*

FENĔRATĬO (FOENER.), onis, f. *het uitzetten op interest, de woeker of overwinst*, Cic. Flacc. 23 extr. Fin. II, 35 ante med.

FENERATO, *zie* Fenero.

FENERĀTOR (FOENER.), oris, m. 1) *die geld op interest uitgeeft, kapitalist*, Cic. ad Div. V, 6. Horat. Epod. II, 67: acerbiſſimi feneratores, Cic. Att. VI, 1 ante med., *welk laatſte ook tot n. 2. behooren kan:* 2) *in eenen kwaaden zin, een woekeraar*, Cic. Offic. I, 42: cf. *hier voor:* Cic. Att. VI, 1.

FENERĀTŌRIUS (FOENER.), a, um, *geld op interest uitzettende, woekerende, bij voorb.* philoſophia, Valer. Max. II, 6, 11.

FENERĀTRIX (FOENER.), tcis, f. *eene vrouw, die geld op interest uitleent, interest van haar geld begeert, woekeraarſter*, Valer. Max. VIII, 2, 2.

FENĔRO *of* FOENĔRO, avi, atum, are, i. q. feneror, 1) *op interest geven, bij voorb.* pecuniam, Pandect. XXVI, 7, 46. XLVI, 3, 100. Aſcon. ad Cic. in Caecil. 7: *ook* ſub uſuris ſolutis, Pandect. XXII, 1, 11: *ook zonder* pecuniam, *bij voorb.* ne fenerare liceret, Liv. VII, 42 in. Martial. I, 86, 4. Pandect. XIV, 6, 1 e SCt. Maced.: 2) *als 't ware, verinteresten, d. i. voordeelig vergoeden, weder inbrengen, bij voorb.* metuiſti, ne iſtuc tibi feneraret, Terent. Ad. II, 2, 9: *dus ook* feneratum iſtuc beneficium tibi pulcre dices, Terent. Phorm. III, 2, 8, i. e. *dat u deze gedienſtigheid wel beloond is, veel ingebracht heeft.* 3) *iet voor iet anders geven, bij voorb.* Juba & Petrejus mortes feneraverunt, Senec. Suaſor. extr., i. e. *de een bracht den ander om:* 4) *leenen, zonder interest: dus is het misſc.len*, Pandect. XIV, 6, 1 e SCt. Maced.: qui peſſimo exemplo fenerarent: *zie hier voor:* fenerare pecuniam ſub uſuris ſolitis, Pandect. XXII, 1, 11: pecunia gravioribus uſuris fenerata, Aſcon. ad Cic. in Caecil. 7, *alwaar* uſuris *ſchijnt aan te wijzen, dat* fenerare *enkel leenen is: van daar Tropisch*, ſol ſuum lumen ceteris ſideribus feneratur, Plin. H. N. II, 6. 5) *verſchaffen, bezorgen, bij voorb.* haec omnes fenerat una deos, Martial. I, 77, 6. *Het* Particip. feneratus, a, um, *tegen interest uitgeleend, bij voorb.* pecunia, Aſcon., *zie hier voor: en* Pand. XXVI, 7, 46: *van daar* beneficium feneratum, Terent. Phorm. III, 2, 8, *zie hier voor: van daar* Feneratum *de intereſſ. n: van daar* Ablat. fenerato *met interesſen, met woeker, ſtaat Tropisch, bij voorb.* illam fenerato abſtuliſti, Plaut. Men. IV, 2, 40, i. e. *tot uw groot nadeel:* nae illac fenerato funditat, Plaut. Aſin. V, 2, 52, *tot zijn groot nadeel, dat, als 't ware, in plaats van interest gegeven wordt.*

FENĔROR *of* FOENĔROR, atus ſum, ari, i. q. fenero, 1) *uitleenen tegen interest, bij voorb.* pecunias, Cic. Verr. II, 70: binis centeſimis fenerari, Cic. Verr. III, 70 extr., i. e. *tegen 24 percent: ook woekeren*, Cic. Off. II, 35, *alwaar het zonder* Accuſativus *ſtaat: van daar Tropisch, met iet woekeren, d. i. niet zonder voordeel doen, bewijzen, bij voorb.* beneficium, Cic. Amic. 9. Not. fenerari provinciam *in de Provintie geld tegen interest uitzetten, of met geld woekeren, bij voorb.* ad provincias fenerandas, Cic. Parad. 6, ex Ed. Erneſt. *Andere uitgaven hebben* defener. 2) *geld tegen interest van iemand opnemen*, Pand. XLVI, 3, 53.

FENESTELLA, ae, f. 1) *eene kleine opening of gat in den muur, om lucht of licht in te brengen, bij voorb.* granaria modicis feneſtellis Aquilonibus inſpirentur, Colum. I, 6, 10: cf. VIII, 3. IX, 5. Pallad. I, 24: 2) porta Feneſtellae, Ovid. Faſt. VI, 578, *zekere poort in* Rome.

FENESTRA, ae, f. 1) *elke opening of gat, bij voorb. in vertrekken, opdat er lucht of licht in kan komen, in ſtallen en overäl enz., wanneer men het ſomtijds venſter moet vertaalen, bij voorb.* anguſtiae feneſtrarum, Cic. Att. II, 3: feneſtras ad tormenta mittenda reliquerunt, Caeſ. B. C. II, 9, i. e. *ſchietgaten:* lucem admitte feneſtris, Ovid. Art. III, 807, *alwaar men het venſter moet vertaalen: doch, de venſters der Ouden waren enkel openingen, en beſtonden niet uit glasruiten, zoo als bij ons:* bifores intrabat in ua feneſtras, Ibid. Pont. III, 3, 5: tectum ſublime patulis feneſtris, Ib. Met. XIV, 752: junctas quaeriunt feneſtras i. e. (*misſchien*) *venſterbanken*, Horat. Od. I, 25, 1: concludere in feneſtram, Plaut. Cal. I, 1, 44, i. e. *in een gat:* iſto dedit ora feneſtram i. e. *opening*, Virg. Aen. II, 482: feneſtram immittere, Pandect. VIII, 2, 40, i. e. *opening, venſter:* eae partes quaſi feneſtrae ſunt animi, Cic. Tuſc. I, 20: *van daar* 2) *Tropisch, voor gelegenheid tot iet, bij voorb.* feneſtram ad nequitiam pateſeceris, Terent. Heaut. III, 1, 72: ſi hanc feneſtram aperueritis, Tiber. ap. Suet. Tiber. 28.

FENESTRO, avi, atum, are, *met openingen voorzien, bij voorb.* meda eorum (oculorum) cornua (al. Edd. cornea) feneſtravit pupilla, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 55. Hard.: *van daar* feneſtratus, a, um, *daar mede voorzien, bij voorb.* triclinia, Varr. L. L. VII, 14: paries, Vitruv. X, 19 med.: oportuit hominum pectora feneſtrata & aperta eſſe, Ibid. III. Praefat.

FE-

Digitized by Google

FENESTRULA, ae, f. i. q. fenestella, Apulej. Met. IX extr.

FENUM, i, ... zie Foenum.

FENUS of FOENUS, öris, n. 1) *de interest van geld of uitgeschoten kapitalen, rente, bij voorb.* fenus tolerabile, Cic. Att. VI, 1 post med.: iniquissimum, Ibid. XVI, 15 extr.: fenus ex triente factum erat bessibus, Ibid. IV, 15: fenore trucidari, Cic. Coel. 18: lacerare homines, Plaut. Curc. IV, 2, 22: fenus renovare in singulos annos, Cic. Att. VI, 3: dare alicui l. e. *interest betaalen*, Plaut. Most. III, 1, 34: quaeritare argentum in fenus, Ibid. Asin. II, 4, 23: fenus exercere, Pandect. XII, 1, 33, i. e. *geld op interest zetten:* pecuniam fine fenore alicui credere, Nep. Att. 9, *geld zonder interest schieten:* argentum fenori, Plaut. Most. III, 1, 1, *geld, dat op interest geschoten wordt:* pecuniam alicui dare fenori, Cic. Verr. II, 70: *of* fenore, Plaut. Curc. IV, 1, 19, *geld geven op interest:* sumere pecuniam fenore, Plaut. Asin. I, 3, 95, *geld op renten nemen, opnemen: ook* adcipere fenore, Liv. V, 10. Plaut. Curc. IV, 1, 19: pecuniam occupare grandi fenore, Cic. Flacc. 21, i. e. *leenen tegen hooge renten: dus ook* numos ponere in fenore, Horat. Art. 421: pecuniam graviore fenore collocare, Sueton. Aug. 39: pecunia, quae est in fenore, Varr. L. L. V, 7: dare pecuniam in fenus, Pandect. XXVI, 7, 46. Not. *voor renten, interest, kan men somtijds woeker zeggen: van daar Tropisch, renten, interest, d. i. gewin, overwinst, bij voorb.* spes fulcis credit aratis femina, quae magno fenore reddat ager, Tibull. II, 7, 5: femina in fenus fulcaris credere terris, Manil. V, 273: sic cum quinquagesimo fenore messes reddit exilitas soli, Plin. H. N. XVIII, 17 extr.: saepe venit magno fenore tardus amor, Prop. I, 7 extr.: cf. III, 1, 22: 2) *de door aanwas der niet betaalde renten van het kapitaal aanwassende schulden, schuldenlast, bij voorb.* fenore obrui, Liv. VI, 14 *en* 17: mersum esse, Ibid. 17: fenus ingravescens, Liv. VII, 27: fenus levare, Ibid. 21: fenore laborare, Liv. XXXV, 7 in.: fenus expugnare, Liv. VI, 18: 3) *ook somtijds geld, dat op rente gegeven wordt, bij voorb.* fenus argenti creditum, Plaut. Most. III, 1, 101: *ook verklaart men het dus in* Cicero, Att. VI, 1 ante med. p. 688. Ed. Ernest.: fenus & impendium recusare, *ten zij het hier misschien interessen zijn, en* impendium *de kosten daar bij: van daar Tropisch,* quam bona fide terra creditum fenus reddit, Plin. H. N. II, 63. Not. *wegens de spelling, zie* Feo.

FENUSCULUM, i, n. i. q. fenus, *interest voor geleend geld, als men verminderend spreekt*, Plaut. Pseud. I, 3, 52.

FEO, ere, 2. l. e. creare, procreare, gignere, facere, *schijnt niet voor te komen: maar daar van leiden sommigen* fetus, fecundus, fenus, *ook* femina, felix cet. *af enz. Als deze afleiding goed is, dan is de spelling met e beter dan met oe.*

FERA, *zie* Ferus, a, um.

FERACITAS, atis, f. *vruchtbaarheid, bij voorb.* vitis, Colum. III, 2 extr.

FERACITER, Adv., *vruchtbaar, bij voorb.* feracius renata urbs, Liv. VI, 1.

FERALIS, e, 1) *de dooden of de lijken betreffende, bij voorb.* cupressus, Ovid. Trist. III, 13, 21. Virg. Aen. VI, 216: munera, Ovid. Trist. III, 3, 81: vittae, Ibid. in Ibin 101: ferale decus i. e. cupressi, Sil. X, 535: carmen, Virg. Aen. IV, 462, *lijkzang. Van daar in 't bijzonder de feestviering, die jaarlijks, ter eere van den overledenen, gehouden werdt, betreffende: van daar* Feralia, scil. solennia, Cic. Att. VIII, 14. Ovid. Fast. II, 569. Liv. XXXV, 7, i. e. *het jaarlijks lijkfeest te* Rome, *dat, ter eere van de overledenen, in* Februarij *gevierd werdt, het feest aller dooden: het werdt, na het midden van* Februarij (XII. Cal. Mart.) *gevierd, geduurende eenige dagen*, Ovid. Fast. II, 567: *van daar* tempus ferale, Ovid. Fast. V, 486, i. e. feralia: *dus ook* dies ferales, Ibid. II, 34: mensis feralis, Colum. IX, 191, i. e. Februarius. Not. ferale, Adv., *lijkvormig, bij voorb.* gemiscere, Claudian. rapt. Proserp. III, 130: 2) *den dood aanbrengende, treurig of gevaarlijk voor iemand, bij voorb.* Idus Mart. ferales Caesari, Plin. H. N. XVIII, 26: annus, Tacit. Ann. IV, 64: ferale ipsis bellum, Ibid. Hist. V, 25 extr.: Erinnys (Enyo), Petron. 120 in.: ferali cantu buccina, Sil. V, 223: aula scil. serpentis i. e. antrum, Ibid. VI, 216.

FERAX, acis, *vruchtbaar*, 1) *eigenlijk, bij voorb.* rus, Ovid. Met. I, 693: Sardinia, Horat. Od. I, 31, 3: plantae, Virg. Georg. II, 79: ager feracissimus, Caes. B. G. II, 4: *met den* Genitivus, *bij voorb.* terra ferax arborum, Plin. Ep. II, 17, 15: Iberia ferax venenorum, Horat. Epod. V, 22: *dus ook* uvae, Ovid. Am. II, 16, 7: olivae, Ibid. Met. VII, 470: acini feraces musti, Plin. H. N. XV, 24: *met den* Ablativus, *bij voorb.* oleo, Virg. Georg. II, 222: 2) *Tropisch, bij voorb.* nullus feracior locus est, quam de officiis, Cic. Off. III, 2: nihil est feracius ingeniis, Cic. Or. 15: fitne feracius cet., Plin. Paneg. 43: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* lex marita ferax prolis novae, Horat. carm. saec. 19: *ook met den* Ablativus, *bij voorb.* ferax saeculum bonis artibus, Plin. Epist. IV, 15.

FERCTUM, *zie* Fertum.

FERCULUM, i, n. (*voor* fericulum *van* fero), 1) *alles, waar iets op gedragen wordt, een baar, bij voorb.* spolia suspensa ferculo gerens, Liv. I, 10: fercula pomparum, i. e. *waar op de beelden der Goden bij de schouwspelen gedragen werden*, Cic. Off. I, 36: *dus ook* pompae, Sueton. Caes. 37: cf. Ibid. 76. Cal. 15: 2) *bijzonder, waar op de spijzen worden opgedragen: van daar eene dragt spijzen, d. i. zoo veel als op éénmaal opgedischt worden, een gang*, Petron. 35 *en* 36. Suet. Aug. 74. Plin. H. N. XXXIII, 10. Juvenal. I, 1, 4. VII, 184: *ook een enkel gerecht of spijze*, Horat. Sat. II, 6, 104. Juvenal. XI, 64: *van daar* funerum ferculum, *bij voorb.* milvum nihil rapere ex funerum ferculis, Plin. H. N. X, 10, *lijk-eten, d. i. spijze, die tot de graven der overledenen gebracht wordt, om die gerust te stellen.*

FERE, Adv., 1) *bijna, bijkans, bij voorb.* semper fere, Cic. Or. II, 6: omnes fere, Cic. ad Div. VI, 10: cf. Terent. Phorm. I, 2, 39, *en meermaalen: somtijds past bijna en omtrent tevens, bij voorb.* hora fere tertia, Cic. Att. XIV, 20 in.: eadem fere hora, qua cet., Ib., *terstond daar op: ook past bijna en even te gelijk*, Terent. Heaut. I, 1, 3: sermo, qui tum fere omnibus erat in ore, Cic. Amic. 1, *en meermaalen:* 2) *omtrent, waar voor ook dikwijls even past, (zie hier voor), ook omtrent, bij voorb.* haec fere succurrebant, Cic. Att. II, 16 in.: fere in diebus paucis moritur, Terent. And. I, 1, 77: Haec fere dicere habui, Cic. Nat. D. III, 39: eadem fere hora, Cic. Att. XIV, 20 in.: abhinc menses decem fere, Terent. Hec. V, 3, 24: haec fere sunt in illa epistola, Cic. Att. VII, 1 in.: in haec verba fere, Liv. XXXVIII, 38 in.: 3) *meestendeels, in het gemeen, bij voorb.* Hoc iam fere sic fieri solere adcepimus, Cic. Manil. 9: probabile est id, quod fere fieri solet, Cic. Invent. I, 29: statuas videmus ornatu fere militari, Cic. Off. I, 18 extr.: fereque id in capillo fit: rarius in barba, Cels. VI, 2: *ook past gemeenlijk en omtrent tevens, bij voorb.* ut fere fit, Cic. Invent. II, 4: 4) *zeer, misschien, redelijk, zonderling, bij voorb.* nihil aut non fere multum, Cic. Brut. 40 extr., i. e. *niet veel, niet zeer enz.:* animo fere perturbato, Terent. Heaut. I, 1, 70, i. e. *redelijk, zeer, doch, misschien past ook bijna:* 5) *dikwijls past even, bij a, zie hier voor: dus ook* fere non difficile est invenire, Auct. ad Her. II, 18 in.: errorem adferre non fere solet, Cic. Top. 16 in.: nec fere omnes locos incidere, Ibid. 21, i. e. *even, juist: ook past juist, d. i. even, bij voorb.* nec fere omnes locos, Cic. Top. 21, *zie hier voor, en dus meermaalen enz.: ook past inzonderheid enz.*

FERENTARIUS, a, um, 1) ferentarii *eene soort van ligte troepen*, Sallust. Cat. 60 (63). Veget. de re Milit. I, 20, *alwaar hij ze onder de voetknechten telt: gevolglijk ontbreekt* pedites *of* milites: *ook haalt* Varr. L. L. VI, 3, equites ferentarios *aan: zij zullen den naam hebben van* ferre *dragen* (scil. arma cet.): cf. Festus. 2) amicus ferentarius, *boertend*, i. e. qui opem fert, *die daadlijk helpt*, Plaut. Trin. II, 4, 55.

FEREOLUS, a, um, *bij voorb.* vitis, Colum. III, 2 extr., *zeker soort van wijnstokken.*

FERETRIUS, i, m. *een bijnaam van* Jupiter, *aan wien de* spolia opima *toegebracht* (ferebantur) *en gewijd werden*, Liv. I, 10. Flor. I, 1: *waarom het schijnt, dat deze naam van* fero *afkomt: doch, anderen leiden het af van* ferire (scil. ducem hostium), *bij voorb.* Prop. IV, 10, 46: *van daar zegt een oud Dichter schertzend of Tropisch*, ap. Terentian. Maur. p. 2442. Putsc.: opana adposui senex Amori anna Feretrio.

FERETRUM, i, n. *het geen, daar men iets op draagt, een draagbaar, bij voorb. waar op men de beelden bij de Triumfen droeg*, Sil. XVII, 634: *of de* spolia opima, Ibid. V, 168: *of de beelden bij lijkstaatziën*, Ibid. X, 567: *bijzonder, daar men de dooden op uitdroeg, de doodbare*, Virg. Aen. VI, 222. Ovid. Met. III, 508. XIV, 747. Valer. Flacc. V, 11. Plin. H. N. VII, 52 med.

FERIAE, arum, f. *een dag of dagen, op welken geene bezigheden, het zij voor het gericht of anders, ondernomen werden, op welken men van den arbeid rust, verlof heeft, vakantie, vierdagen: zij zijn tweederlei*, privatae, *die elk voor zich maakt:* publicae, *die de gantsche staat heeft, en die gemeenlijk met godsdienstige handelingen gepaard waren, bij voorb.* ferias habere triduum, Cic. Leg. II, 22: ferias indicere in triduum, Liv. III, 5 extr.: Feriae forenses, Cic. Or. III, 22: solemnes, Sueton. Cal. 23: Latinae, Liv. XXII, 1. XXXII, 1: ferias custodire, Plin. H. N. XXXV, 2: agere, Liv. I, 31. Petron. 24: feriae belli, Varr. ap. Gell.

Gell. I, 25, i. e. induciae: feriae eſuriales, *honger vierdagen, d. i. als men niets te eten heeft*, Plaut. Capt. III, 1, 8: Per ferias, Cato R. R. 2, i. e. *in de vakantie: van daar rust, vrede, bij voorb.* praeſtare Heſperiae longas ferias, Horat. Od. IV, 5.

FERIATÍCUS, a, um, i. q. feriatus, *bij voorb.* dies, Ulp. in Pandect. II, 12, 2.

FERIATUS, *zie* Ferior.

FERINUS, a, um, *wilde dieren betreffende, daar aan eigen, van wilde dieren, of diersch, beeſtelijk, bij voorb.* victus, Cic. Inv. I, 2: lac, Virg. Aen. XI, 571: vultus, Ovid. Met. II, 523: caedes, Ibid. VII, 675, i. e. *nedervelling van het wild:* veſtis, Lucret. V, 1417, i. e. *van beeſtenvellen:* voluptates, Gell. XIX, 2: pomum ſapore ferino, quem ferme in apris novimus, Plin. H. N. XIII, 4 poſt med.: vox, Ovid. Triſt V, 12, 55, i. e. *wild:* caro ferina, Salluſt. Jug. 18 (21). Plin. H. N. VI, 28 extr.: *ook eenvouwig* ferina, ſcil. caro, Virg. Aen. I, 215 (219).

FERÍO, ire, 1) *ſtooten, houwen, ſteeken, ſlaan, bij voorb.* frontem, Cic. Att. I, 1 in., i. e. *daar tegen ſlaan:* caper cornu ferit, Virg. Ecl. IX, 25: ferio fores, Plaut. Men. I, 2, 63: adverſarium, Cic. Tuſc. II, 23, i. e. *verſlaan:* murum arietibus, Salluſt. Jug. 76 (79): parietem, Cic. Coel. 24, i. e. *daar tegen ſtooten of ſlaan:* pectora plangore, Ovid. Met. IV, 553: feriri a ſerpente, Plin. H. N. XXIX, 4 med., *of* ab angue, Ovid. in Ibin 481, i. e. *geſtoken worden: dus ook* cetera (venenata animalia) ſingulos feriunt, Plin. H. N. Ibid., i. e. *ſteeken:* mare i. e. *roejen*, Virg. Aen. III, 290: calce feritur aſelli, Ovid. Faſt. III, 755: ferit pede ruſticus uvas, Tibull. II, 5, 85: *ook ſtukhouwen, bij voorb.* retinacula ferro, Virg. Aen. IV, 580, *doch het kan ook zijn, inhouwen: ook Tropisch, bij voorb.* acre ferit frigus, Lucret. IV, 261, i. e. *wanneer zij ons treft, aangaat, wanneer wij dezelve ondervinden: ook* aliquem *iemand ergens mede werpen, bij voorb.* balta, Virg. Aen, XII, 295: *van daar* 2) *tegen iets, als 't ware, aanſlaan, aanſtooten of aanraken, bij voorb.* ſublimi feriam ſidera vertice, Horat. Od. I, 1, 36: his ſpectris ſi oculi poſſent feriri, Cic. ad Div. XV, 16: res feriunt oculorum aciem, Lucret. IV, 695: cf. 242: ſol radiis ferit cacumina, Ovid. Met. VII, 804: ferit aethera clamor, Virg. Aen. V, 140: palla ferit pedes i. e. adtingit, Val. Fl. I, 386: b) *ſlaan, d. i. munten, bij voorb.* aſſes, Plin. H. N. III, 3: c) *ſlaande of houwende dooden, ſlachten, dooden, nedervellen, bij voorb.* ſecuri ferire aliquem, Cic. Verr. I, 3, i. e. *onthoofden:* agnam, Horat. Od. II, 17, 32: hoſtem i. e. *nedervellen*, Salluſt. Cat. 8: porcum, Liv. I, 24: *van daar* foedus, *een verbond maken*, Liv. I, 21. Cic. Dom. 50. Coel. 14, *omdat daar bij eene zeuge geſlacht wordt, zie* Liv. I, 24: d) *treffen, bij voorb.* jaculo, Cic. Top. 17: cf. Horat. Od. II, 10, 11: *van daar Tropisch, treffen, bij voorb.* medium, Cic. Fat. 17, *het midden, den middenweg: van daar maken, bij voorb.* foedus, *zie hier voor:* e) *uitſtooten te voorſchijn brengen, bij voorb.* verba palato, Horat. Sat. II, 3, 274. 2) *In den laagen ſpreekſtijl, van iets door liſt berooven, bevoordeelen, naar onze ſtraattaal, ergens uit janken, bij voorb.* aliquem munere, Terent. Phorm. I, 1, 13: cf. Plaut. Trin. II, 1, 19. Propert. IV, 5, 44. III, 2, 50.

FERÍOR, atus ſum, ari, *vrij van den arbeid zijn, niets arbeiden, vakantie hebben, vierdag houden, ledig zijn:* fuerant feriati, Varr. L. L. V, 3: *menigvuldiger is het* Particip. feriatus, Adjective, *vrij van den arbeid, ledig*, a) *van perſonen, bij voorb.* deus feriatus torpet, Cic. Nat. D. I, 37: feriatus a negotiis publicis, Cic. Or. III, 15: feriatus ne ſis, *wees niet ledig*, Plaut. Mil. II, 2, 62: male feriatus, Horat. Od. IV, 6, 14, i. e. *die ten ontijde vakantie heeft, ten ontijde ledig.* b) dies feriati, Plin. Epiſt. IX, 24, i. e. *vierdagen: dus ook* Singul. dies feriatus, Ibid. III, 14.

FERÍTAS, atis, f. *de wildheid, de wilde aart, bij voorb. van een beest*, Cic. Off. III, 6 extr.: *van een mensch*, Cic. Off. I, 44. Sext. 42. Hirt. B. G. VIII, 25: *van een oord of plaats, bij voorb.* Scythici ſoli, Ovid. Pont. II, 2, 112: vitae, Stat. Sylv. II, 2, 33: *van de most*, Plin. H. N. XIV, 20: *van een boom of plant, bij voorb.* arboris, Ibid. XVI, 3 med.: *van kruis en munt*, Colum. XI, 3 med.: feritatem exuere, Ovid. Faſt. III, 281: deponere. Ibid. IV, 103: mollire, Ibid. 217.

FERME, i. q. fere, 1) *bijkans, bijna*, Cic. Brut. 43 extr. Cic. ad Brut. Ep. 2 extr. Terent. Hec. III, 1, 32. Phorm. V, 7, 20: in conſpectum ferme Aſiae cet., Liv. XXX, 24: *ook* Juvenal. XIII, 236: *doch, het laatſte kan ook tot* n. 2 *en* 4. *behooren: van daar* non ferme, Cic. Tuſc. V, 36. Liv. XXII, 9 extr.: *of* haud ferme. Terent. And. III, 1, 1. Plaut. Poen. IV, 2, 40, i. e. *niet ligt, of bijkans niet: doch hier kan* ferme *ook zijn in het gemeen:* cf. Juvenal. XIII, 236, *welke plaats* n. 1. *aangehaald is:* 2) *in 't gemeen, bij voorb.* ferme ad nova cet., Tacit. Ann. II, 2: & ferme Mileto cet., Ibid. 54: *dus ook* non ferme, Cic. *en* Liv., *en* haud ferme, Terent. *en* Plaut., *zie* n. 1: cf. Liv. XXI, 54 in.: 3) *omtrent, bijna, bij voorb.* ſex ferme onerariae, Liv. XXX, 10 extr.: quindecim millia ferme paſſuum, Ibid. 9 extr.: haec ferme geſta cet., Liv. I, 15 extr.: 4) *zeer, zonderling, bij voorb.* numero non ferme impares futuros, Liv. XXXVI, 43 in., *alwaar ook juist past:* eum conſtabat virum eſſe ferme bonum, Gell. XIV, 2 poſt init.: 5) *juist, bij voorb. het is juist niet zwaar enz., bij voorb.* non ferme, Liv. XXXVI, 43, *zie* n. 4: non ferme, haud ferme, Cic., Liv, Plaut., Terent., *zie* n. 1.

FERMENTESCO, ĕre, 1) *gisten: van daar* 2) *Tropisch, bij voorb. van de aarde opzwellen, losſer, holler worden*, Plin. H. N. XXVII, 2 ante med.: cf. XXVIII, 8 med.

FERMENTO, are, 1) *maaken, dat iets gist, zich zacht verheft, bij voorb. deeg, brood*, Plin. H. N. XVIII, 11 in.: ficus ſinitur fermentari, Colum. XII, 17: 2) *los, hol maken, bij voorb.* terram, Varr. R. R. I, 38. Colum. II, 15: *van daar* Fermentatus, a, um, *bij voorb.* panis, Plin. H. N. XVIII, 11 in. Celſ. II, 25 *en* 29: ſolum, ſcil. pedis, *de voetzolen van den hond*, Varr. R. R. II, 9, 4, i. e. *zich zacht verheffend, week: dus ook* terra, Colum. XI, 3, 13: *dus ook* regeſtum ſcil. ſolum terrae, Ibid. IV, 1, 3.

FERMENTUM, i, n. *van* Ferveo, *voor* Fervimentum, 1) *het geen maakt, dat iets opbruischt, of gist, bij voorb. zuurdeeg, gist*, Plin. H. N. XVIII, 11 in., *alwaar ſtaat* milii praecipuus ad fermenta uſus e muſto cet.: *en kort daar op:* nunc fermentum fit ex ipſa farina, quae ſubigitur cet.: ſpuma item concreta pro fermento utuntur, Ibid. 7: *van daar Tropisch, van de aarde, bij voorb.* repaſtinata humus — ſoluta laxeque velut fermento quodam intumeſcit, Colum. IV, 1, 7: cf. II, 2, 29. III, 11, 3: ſolum bidente paſtinari debet ternos pedes bipalio alto marra rejici quaternum pedum fermento i. e. *wasdom, oprijzing, opzwelging*, Plin. H. N. XVII, 21 med. Hard.: *van daar toorn, ongenoegen, bij voorb.* in fermento jacere, Plaut. Merc. V, 3, 3: *of* eſſe, Ibid. Caſ. II, 5, 17: *of oorzaak, om te toornen, bij voorb.* habe tibi fermentum, Juvenal. III, 188: 2) *een gegiste gerſtendrank, bier*, Virg. Georg. III, 379.

FERÓ, tuli, latum, ferre, *betekent in 't gemeen, dragen, ergens heen brengen*, 1) *dragen, is bekend, bij voorb.* lectica ferri per oppidum, Cic. Phil. II, 41: argentum ad aliquem, Plaut. Aſin. III, 3, 142: ferre arma, *wapens dragen, ook de wapens dragen tegen iemand, d. i. vechten, bij voorb.* in aliquem, Liv. XXXVIII, 11: cum aliquo contra aliquem, Nep. Att. 4: contra patriam, Cic. Amic. 11 in.: cf. Vellej. II, 56: omnia, quae ferrent agerentve, ademta, Liv. XXXIX, 54: Not. ferre aliquem mergere *voor* merſum (Supin.), *Stat. Achill. I*, 133: nomen alicujus, *Cic. Off. III*, 18, *iemands naam dragen of voeren:* in oculis ferre, Cic. Q. Fr. III, 1, 3. Phil. VI, 4. Haruſp. 23, *iemand hoog ſchatten of beminnen:* gradum, Plaut. Merc. V, 2, 41, *den ſtap ergens heen dragen, d. i. gaan. Dus ook* ſe ferre, *zich zelven ergens heen dragen, d. i. gaan, ergens heen gaan*, Virg. II, 456. IX, 597. Suet. Aug. 32: *ook zonder* ſe, *bij voorb.* ad ſe ferentem ſcil. ſe i. e. venientem, euntem, Nep. Dat. 4: *ook* pedem i. e. *gaan, komen*, Terent. And. IV, 5, 13. Virg. Aen. II, 756. Val. Fl. VII, 112: *van daar* ſe alicui obviam, Cic. Planc. 40, *te gemoet gaan: dus ook* ferri *zich dragen, ergens heen dragen, d. i. gaan, rijden, vliegen, vaaren, vlieten, zich bewegen, of gedreven worden, zich (ſnel) bewegen, bij voorb.* ad eum omni celeritate ferebatur, Caeſ. B. C. III, 78: ſtellae circa terram feruntur, Cic. Nat. D. II, 40: vitis ad terram fertur, Cic. Senect. 15, i. e. *neigt zich:* huc juvenis fertur cet., Virg. Aen. XI, 530: in Pallanta feror i. e. eo *voor* ibo, Ibid. X, 442: in proelia, Ibid. XII, 346: equis, Ib. V, 574, i. e. *rijden:* quocunque feremur, danda vela ſunt, Cic. Or. 23 in.: ſanguis fertur a faucibus, ex pulmone cet., Celſ. IV, 4. Sect. 15, i. e. *vloeit: dus ook* mulieri, cui menſtrua non feruntur i. e. fluunt, Ibid.: flumen ferebatur, Hirt. B. G. VIII, 40, i. e. *vloeide:* ſaltu ſuper venabula fertur, Virg. Aen. IX, 553, *ſprong: ook Tropisch, bij voorb.* in eam partem ferebatur, Cic. Or. I, 20, i. e. *kwam:* Eloquentia, quae curſu fertur, Cic. Or. 28: *of heen geſleept, aangedreven worden, bij voorb.* crudelitate, Cic. Cluent. 70: odio, Nep. Att. 10: ſuſpicione, Cic. Quint. 11: omni cogitatione ad patriam liberandam, Nep. Alcib. 9. *Men merke verder op*, 2) prae ſe ferre, *eigenlijk voor zich heen dragen, d. i. iets aan zich laten merken, ontdekken, aan den dag leggen, uiten*, Cic. Nat. D. I, 5. II, 17. Agr. II, 2. Att. II, 23: *ook zonder* prae ſe, *bij voorb.* aperte ferre dæ-

Digitized by Google

dolorem, Cic. Planc. 14: laetitiam apertissime, Cic. Att. XIV, 13: laete tulit, auctorem — exstinctum, Cic. Phil. IX, 3: *integendeel* ferre obscure, Cic. Cluent. 19: *of* clam, Liv. XXXI, 47, i. e. *geheim houden, verbergen:* b) ventrem ferre, Varr. R. R. II, 1, 19. Liv. I, 34, i. e. *zwanger of dragtig zijn: dus ook* partum ferre, Plin. H. N. VIII, 32. c) personam alienam ferre, Liv. III, 36, *eene vreemde rol speelen, eigenlijk, een vreemd mom-aanzicht dragen.* d) *dragen, te voorschijn brengen, bij voorb.* terra fert fruges, Cic. Leg. II, 27: arbor fert, Cato R. R. 6: *Ook Tropisch, bij voorb.* haec aetas oratorem perfectum tulit, Cic. Brut 12: quae te tam laeta tulerunt saecula? Virg. Aen. I, 605 (609): aetas poëtam tulit, Nep. Att. 12: e) *dragen, verdragen, dulden, zich laten gevallen, bij voorb.* contumaciam hominum, Cic. Att. VI, 3 post med.: aliquem, Terent. Heaut. I, 2, 28. IV, 3, 14: non feram, non patiar, non sinam, Cic. Catil. I, 5: cohortationem non ferre, Cic. Phil. IX, 4, i. e. *gehoor geven, toegeven, inschikken: van daar* aliquid ferre aequo animo, Cic. Verr. IV, 48: animo iniquo i. e. *ongeern, of kwalijk opnemen*, Cic. Att. XV, 26 extr.: animo moderato, Cic. ad Div. VI, 1 extr.: modice & sapienter, Cic. Senect. 1: moderatius, Cic. Tusc. IV, 17: apte & quiete, Ibid.: moleste, Cic. Att. XV, 17 extr.: fortiter ac sapienter, Cic. Att. IX, 13: humaniter, Ibid. I, 2: clementer, Ibid. VI, 1: levissime, Cic. Q. Fr. III, 9 in.: toleranter, Cic. ad Div. IV, 6: facile, Cic. Senect 1, i. e. *zonder bezwaar, geern:* aegre ferre, Cic. Tusc. IV, 17 *en* 27, *of* graviter molesteque, Cic. ad Div. IV, 5, *iets met moeite, ongeern, met verdriet, dragen, gevolglijk zich ergeren, bedroeven: ook* seq. de *in plaats van den* Accusat., *bij voorb.* num quid moleste fers de illo, qui cet., Cic. Att. VI, 8: nondum erat adlatum, quomodo Caesar ferret de auctoritate perscripta, Ibid. V, 2 extr.: cf. XV, 17 extr.: *ook met den blooten* Ablativ., *bij voorb.* si intellexerint, interverso regali hoc dono, graviter vos tulisse, Cic. Verr. IV, 30 extr.: *ten zij men er* id *bij verstaan wil: dus ook* impetum, Caes. B. G. III, 19, *verdragen, uithouden:* vetustatem ferre, Cic. Amic. 19, *van wijn, den ouderdom uithouden, d. i. oud zijn: ook oud worden, ouderdom krijgen, langduuren, bij voorb.* si scripta nostra vetustatem ferent, Ovid. Trist. V, 9, 8: quae videntur habitura vetustatem, Cic. Att. XIV, 9: *ook zou men* Cic. Amic. 19 in. *hier toe kunnen brengen: ook uithouden, uitstaan, lijden, bij voorb.* miserias, Terent. Ad. IV, 2, 6: supplicii satis, Caes. B. C. I, 84: tot casus, Ovid. Trist. IV, 10, 107: mala, Ibid. Pont. II, 6, 6: cf. Virg. Aen. II, 144: *van daar veroorlooven, zich laten welgevallen, bij voorb.* tempus fert, Terent. And. I, 2, 17. Cic. ad Div. I, 7 med.: facultates ferebant, Cic. Verr. II, 34: aetas fert, Cic. Cluent. 60: *doch het kan in dit geval ook door, met zich brengen, vertaald worden:* non feret, Horat. Epod. XV, 13: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* servo nubere tuli, Ovid. Her. V, 12, *heb het mij laten welgevallen, eenen slaaf te trouwen, heb mij het huwelijk met een slaaf laten welgevallen:* f) *wegdragen, wegbrengen, bij voorb.* cum vulnere latum ex proelio, Liv. XXXIII, 25: *van daar bij het plunderen, bij voorb.* ferre & agere, *wegdragen en voeren, d. i. alles medenemen, plunderen, omdat het één gedragen, het ander weggevoerd wordt, bij voorb. vee enz., bij voorb.* res sociorum, Liv. XXII, 3 med.: ferret cuncta atque ageret, Liv. XL, 49: Hi ferre, agere plebem plebisque res, Liv. III, 37: rapiunt incensa feruntque Pergama, Virg. Aen. II, 374: *van daar wegnemen, bij voorb.* omnia fert aetas, Virg. Ecl. IX, 51: te fata tulerunt, Ibid. V, 34: cf. Ibid. Aen. XII, 493: *van daar* g) *bekomen, verkrijgen, erlangen, want, het geen men verkrijgt, draagt men weg, bij voorb.* fructus, Cic. Planc. 38: jus a magistratibus, Liv. III, 34: victoriam ex aliquo, Liv. XXXIX, 51: decretum, Liv. VI, 3: palmam, Cic. Att. IV, 15 med.: primas, Cic. Brut. 49: repulsam, Cic. Or. 60. Tusc. V, 19: pretium sceleris, Juvenal. XIII, 105: fortunam, Caes. B. G. VII, 62: damna, Ovid. Fast. 522: nomen, Ibid. XVI, 374: responsum ab aliquo, Cic. Cat. I, 8: partem praedae, Cic. Rosc. Am. 37: cf. Liv. II, 47 extr.: tribum, Cic. Planc. 22. Phil. II, 2. Liv. VIII, 37, *of* centuriam, Cic. Planc. 20, i. e. *de stemmen van den* Tribus *of* Centurie *bekomen:* praemium, Terent. Eun. V, 9, 27: Not. *ook heet* praemia ferre *beloning geven*, Virg. Aen. I, 605 (609): h) *in het rekenboek dragen of boeken, bij voorb.* ferre alicui aliquid expensum, *boeken, dat men aan iemand iet gegeven heeft, zie* Expendo: *dus ook* acceptum i. e. *dat men het ontvangen heeft, zie* Accipio: *dus ook* rationes ferre *eene rekening boeken*, Cic. ad Div. V, 20 ante med. §. 8: *doch* Ernesti *heeft* relatis *voor* latis *laten drukken, dewijl hij het voor geen goed Latijn houdt, doch, misschien zonder grond:* i) via fert, Liv. VIII, 8 extr. Virg. Aen. VI, 295: vestigia eo ferrent, Liv. I, 7: itinera, quae ad portam ferrent, Caes. B. C. I, 27, *de weg draagt of leidt: dus ook* natura fert aliquo, Cic. Or. III, 9: cf. I, 30: k) *aandragen, aanbieden, bij voorb.* conditionem, Cic. Rosc. Am. 11: servum in quaestionem, Cic. Cluent. 64: *doch, dit kan ook heeten geven:* judicem, Cic. Rosc. Com. 15. Or. II, 70. Liv. III, 24. VIII, 33: complexum matri, Liv. II, 40, i. e. *willen omhelzen, de omhelzing, als 't ware, aanbieden:* ait hic sibi Juliam ferre scil. se *of* nuptias, Cic. Att. XV, 29 med., i. e. *dat zij hem haar hand aanbiede, hem wille trouwen, alwaar* ferri, i. e. *opgedragen worden, gemaklijker zou zijn:* arbitrium amoris ad judicem, Petron. 91: caput, Liv. IX, 9: l) *rond dragen, bij voorb.* cujus scripta feruntur, Cic. Brut. 7, *wiens schriften men rond draagt, d. i. die in de handen der menschen zijn, dus ook* poëmata, Lucil. ap. Non. 4. n. 186: *bijzonder mondeling iet rond dragen, zich met eene reden dragen, d. i. zeggen, noemen, daar voor uitgeven of houden, bij voorb.* fama ferebant, Liv. XXIII, 31: cf. I, 42, *droegen zich met het gezegde: dus ook* famam ferre, Plaut. Pers. III, 1, 23, i. e. *verbreiden, rond dragen (bij voorb. door de stad): van daar* ferunt, fertur, *men zegt*, Cic. Nat. D. III, 23. Or. I, 11 *en meermaalen:* ut ferebant, Cic. Or. I, 11, i. e. *zoo als men zeide: van daar openlijk voor iet uitgeven, voorgeven, bij voorb.* se oriundum ab Alexandro ferebant, Liv. XXXV, 47: *van daar noemen of uitgeven, bij voorb.* si te perditorem fero, Cic. Vatin. 3: se libertum, Liv. XLV, 44: cf. Hor. Ep. I, 17, 22. Liv. VII, 1 extr. IV, 45 extr.: *ook kan* se ferre *heeten, zich gedragen als enz., d. i. het openlijk zijn, bij voorb.* earum suasorem se haud dubie ferebat, Liv. VI, 36 med.: cf. Liv. XLV, 44. Horat. Ep. I, 17, 22, *zie hier voor, gedroeg zich, als enz. d. i. was het enz.* m) *iet voordragen, bijzonder aan het volk iet voordragen*, ad populum, *bij voorb.* te ad populum tulisse, ut cet., Cic. Phil. II, 43: lato ad populum, ut cet., Liv. XXIII, 14: rogationem (i. e. legem) ad plebem, Liv. XXXIII, 25: *ook zonder* ad populum, *bij voorb.* legem ferre, Cic. Sext. 16. Off. II, 21, *eigenlijk aan het volk voordragen of brengen: dus ook* rem *of* aliquid, *bij voorb.* haud parvam rem, Liv II, 56: sanctionem, Liv. IV, 51: fraudem occultam (scil. in lege), Liv. III, 25: privilegium de aliquo, Cic. Parad. 4 extr.: id, quod de me tulisti, Cic. Dom. 20: quod idem tu una lege tulisti, Ibid.: *ook* legem alicui, Ibid. 30, i. e. *iemand ten gevallen: ook zonder* legem *of eenigen anderen* Accusat., *bij voorb.* ferebamus, ut absentis ratio haberetur, Cic. Att. VII, 6: ad populum ferre, ut cet., Cic. Phil. II, 43. Liv. XXIII, 14, *zie hier voor:* Not. *ook heet* legem ferre *eene wet, verördening maken, gevolglijk voor* perferre (*doorzetten*), Liv. III, 55 in.: *dus ook zonder* legem, *bij voorb.* si tuleritis, Liv. III, 19 extr. n) sententiam ferre, *stemmen, eigenlijk, zoo als het schijnt, zijne stem op het tafeltjen in de bus* (sitella) *dragen: wordt van het stemmen van het volk* (Cic. Agr. II, 11 in. Balb. 15) *en van Richters* (Cic. Verr. II, 31. med. Cluent. 26 med. *ook* Verr. IV, 47 in., *alwaar er* per tabellam *bij staat*), *gezegd, dewijl dezen ten tijde van* Cicero *met tafeltjens stemden: even zoo* suffragium ferre *van het volk*, Cic. red. sen. 7 extr. Cic. ad Div. XI, 27 post med. Cic. Dom. 18 in.: *echter staat* sententiam ferre *ook van Raadsheeren, in plaats van* sententiam dicere, Cic. Verr. II, 31 in. Cic. ad Div. XI, 21: *waar uit waarschijnlijk wordt, dat het niet eigenlijk van stemmen met tafeltjens gebruikt wordt, maar dat* ferre *hier het zelfde is als zeggen, bekend maken: en dewijl* ferre *dit dikwijls betekent, waarom zou dit hier ook niet gelukken? ook is het bij monde stemmen toch ouder, dan het stemmen met tafeltjens:* o) *wegdragen, bij voorb.* calumniam, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 8 in., *de laster wegdragen, d. i. als een lasteraar overtuigd worden:* aliquid tacitum ferre *heet, wanneer de ander daar op zwijgt, bij voorb.* non tacitum feres, Cic. Att. II, 3, *ik zal niet zwijgen:* ut tacitum feras, *opdat ik zwijge*, Liv. III, 45: ne id quidem ab Turno tulisse tacitum, Liv. I, 50, i. e. *dat Turnus niet gezwegen heeft: dus ook* auferre *voor* ferre, *zie* Taceo: aliquid impune, Caes. B. G. I, 14, *of* inultum ferre *ongestraft blijven*, Terent. Heaut. V, 1, 45, *eigenlijk, het ongestraft wegdragen of wegbrengen: ook enkel* ferre, *bij voorb.* non feret, quin vapulet, Plaut. Amph. I, 1, 152, i. e. *hij zal zonder slagen niet loskomen: van daar, hebben, bij voorb.* similitudinem piperis, Plin. H. N. XII, 7 extr.: spem, Virg. Aen. IX, 291, *alwaar het ook zijn kan, de hoop mede nemen, (van iemand, die afscheid neemt): Hier toe zou men ook kunnen brengen* vetustatem ferre, Cic. *en* Ovid., *zie boven:* p) *in de hoogte heffen: van daar heffen, bij voorb.* animum coelo, Virg. Aen. X, 548: laudibus, Cic. ad Div. X, 26. Liv. VII, 10. Plin. Ep. VIII, 18: *ook zonder* laudibus, *verheffen, roemen, bij voorb.* quorum

rum ingeniis haec feruntur, Cic. Arch. 8: quid fuit in Graecho, quod tantopere ferretur? Cic. Or. III, 56 extr.: faepe (orator) fupra feret, quam fieri poffit, i. e. *overdrijven*, Cic. Or. 40: q) fuga ferre, *de vaandels dragen*, *d. i. marcheeren*, *aftrekken*, Liv. XXX, 10 in.: *ook attakeeren*, *aanvallen*, *los gaan op enz.*, *bij voorb.* in hoftem, Liv. IX, 23: *dus ook* ferre impetum, Juftin. XXV, 4: r) fupra ferre rem quam fieri poffit, *overdrijven*, Cic. Or. 40, *zie hier voor*: 2) *brengen*, *bij voorb.* pifciculos alicui, Terent. And. II, 2, 32: argentum ad aliquem, Plaut. Afin. III, 3, 142: facra ferre, Virg. Aen. III, 19, i. e. *offeren*: preces ferre Junoni, Virg. Aen. VIII, 6, *toebrengen*: *van daar* a) *eene tijding brengen*, *bij voorb.* quod fers, cedo, Terent. Phorm. V, 6, 16, *zeg*, *wat gij brengt*: fi vera feram, Virg. Aen. II, 160, i. e. *breng*, *zeg*, *verhaal*. b) *aan of voor het volk brengen*, *het volk voordragen*, *zie boven* n. 1, m. c) *brengen*, *dragen of voeren*, *bij voorb.* itinera ad portam ferebant, Caef. B. C. I, 27: fi forte veftigia ferrent, Liv. I, 7, *zie boven* n. 1, l.: confpectum oculi longiffime ferunt, Liv. I, 18: d) *met zich brengen*, *d. i. veroorzaken*, *verlangen*, *afvorderen*, *vereifchen of gefteld zijn*, *bij voorb.* tempus reip. ita fert, Cic. Pif. 2, *brengt het zoo mede*: fi ita commodum veftrum feret, Cic. Agr. II, 28: perfpicies, quid res, quid tempus, ferat, Cic. ad Div. I, 7 med.: prout hominis facultates ferebant, Cic. Verr. II, 34: gravioribus verbis, quam tua confuetudo ferebat, Cic. Brut. Ep. 9: fi occafio tulerit, Planc. in Epift. Cic. ad Div. X, 21: fi veftra voluntas feret, Cic. Manil. 24, i. e. *wanneer het u believen zal*, *indien gij zult willen*: *dus ook* quamdiu voluntas Apronii tulit, *zoo lang* Apronius *wilde*, Cic. Verr. III, 23: natura fert, ut extrema — fonent, Cic. Somn. Scip. 5: ut opinio & fpes & conjectura noftra fert, i. e. *zoo als ik vermoede*, *hoope enz.*, Cic. Att. II, 25: ita fui periculi rationes ferre, i. e. pofcere, Cic. Verr. V, 40: ut aetas illa fert, Cic. Cluent. 60: clanculum patres faciunt, quae fert adolefcentia, Terent. Ad. I, 1, 28: dum tempus ad eam rem tulit, Ib. Andr. I, 2, 17: ad me, ut tempora noftra, non ut amor tuus fert, vere perfcribe i. e. *naar de omftandigheden*, Cic. Q. Fr. I, 4 extr.: animus fert, feq. Infinit., Ovid. Met. I, 1, *mijne neiging brengt het zoo mede*, *d. i. ik heb luft*, *ik wil*: fi modo fert animus, gradere, i. e. fi vis, *indien gij wilt*, *luft hebt*, Ib. 775: e) *brengen*, *maaken*, *doen*, *veroorzaken*, *verfchaffen*, *bij voorb.* opem Cic. ad Div. V, 4: *of* auxilium, Terent. Ad. II, 1, 1. Plaut. Rud. Prol. 68, i. e. *helpen*, *bijftaan*: finem, Virg. Aen. VII, 117: fraudem, Cic. Att. VII, 26: alicui luctum & lacrymas, Liv. VI, 3, i. e. *veroorzaken*, *of mede brengen* (*Tropisch*, *d. i. veroorzaken*): perniciem, Liv. XXIII, 9: dolorem alicui, Virg. Aen. VI, 464: nec vim tela ferunt, Ib. 400: gradus ingentes, *groote ftappen doen* (*maken*), Ovid. Art. III, 304: *dus ook* ferre gradum i. e. *gaan*, Plaut. Merc. V, 2, 41: finem, Virg. Aen. VII, 117: vota, Sil. XII, 328, *geloften doen*, *brengen*: impetum, Juftin. XXV, 4, i. e. *aantasten*: f) *geven*, *bij voorb.* alicui praemia, Virg. Aen. I, 605 (609): alicui fidem, Virg. Aen. X, 792, *geloof geven*, *gelooven*: judicium alicui, Cic. Rofc. Com. 15. Or. II, 70, i. e. *geven of opdragen*, Liv. VIII, 33, *zie boven*: ofculum alicui, *kusfen*, Ovid. Pont. I, 4, 50. Cic. Fragm. ap. Non. 4. n. 193. Plaut. Epid. IV, 2, 4. Amph. II, 2, 84: g) *zeggen*, *verhaalen*, *voordragen*, *voortbrengen*, *bij voorb.* mihi fama tulit, Virg. Aen. VI, 503: haud dubie ferebant i. e. dicebant, Liv. XXII, 14 extr.: *dus ook* fententiam, *zie boven*: *dus ook* fertur, ferunt, *men zegt*: *dus ook* legem cet. i. e. *voordragen*, *zie boven*: Not. (1) veniam peto feroque, Liv. VIII, 9 med.: veniam peto *ik bid* (*God*) *om vergeving*; fero *is mifschien* boni ominis caufa (*ik bekome ze ook*, *ik ben zeker*, *dat ik ze bekomen zal*: *anderen houden hier* fero *voor een* Synonymum *van* peto. (2) tetuli, *voor* tuli, Plaut. Rud. Prol. 68. Amph. II, 2, 84: tetulit, Terent. And. V, 1, 13: tetuliffem, Ibid. IV, 5, 13: tetulero, Plaut. Cift. III, 19: tetuliffe, Ibid. Rud. IV, 1, 2: ferris (praef. paff.) *voor* fereris *ftaat* Aufon. Epig. 107 (114) extr.: (3) Particip. Paff. latus, a, um, *heeft alle deze betekenisfen.*

FEROCIA, ae, f. 1) *moed*, *moedigheid*, *dapperheid*, Liv. IX, 6. XXXVII, 49. Tacit. Hift. II, 76. 2) *de al te groote moed*, *ftoutheid*, *woestheid*, Cic. Agr. II, 33 extr. Harufp. 1. Pacuv. ap. Non. 8. n. 55. Cic. Ibid.: mentis, Ovid. Halieut. 58: ingeniorum, Vellej. II, 115: exuere ferociam, Tacit. Ann. II, 72: 3) *Tropisch*, *bij voorb.* fupa infufa ferociam vini frangere, Plin. H. N. XIV, 19, i. e. *hardheid*, *ruwheid*, *woestheid*.

FEROCIO, ire, 1) *moedig zijn*, *of ook te moedig*, *losbandig*, *zijn*, *bij voorb.* equos ferocientes frenis coercere, Quintil. X, 8, 10: non immodice ferocirent animi militum), Gell. I, 11 in.: orationem ferocientem cohibere, Ibid. *op het einde*: 2) *woeden*, *raazen*, *tieren*, *wild zijn*, *bij voorb.* eadem pefte (i. e. rabie) infectum ferocire, Apul. Met. IX in. p. 218 Elm.

FEROCITAS, atis, f. 1) *moed*, *moedigheid*, *bij voorb.* equorum, Cic. Off. I, 21: 2) *te groote moedigheid*, *ftoutheid*, *woestheid*, *bij voorb.* comprimere ferocitatem, Cic. Vat. 1: victoriae, Cic. Marcell. 6: cf. Sueton. Vit. 12.

FEROCITER, 1) *met moed*, *moedig*, *dapper*, *bij voorb.* ferociter facta, Liv. III, 47: ferocius, Cic. Q. Fr. II, 13 in.: ferociffime, Liv. XXIII, 8. 2) *te moedig*, *uitgelaten*, *trotsch*, *woest*, *bij voorb.* ferociter dicta in Scaevolam, Cic. Planc. 13 extr.: ferocius decernere, Salluft. Jug. 104 (112). Not. *fomtijds kan het moedig*, *en ook te moedig zijn*, *uitgelaten enz. zijn*, *gevolglijk tot* n. 1 *en* 2. *te gelijk pasfen*, *bij voorb.* ferociter adequitare, Liv. IX, 22: ferociter dictae fententiae, Liv. II, 55, i. e. *moedig* fcil. feniorum, *of uitgelaten* fcil. juniorum fenatorum.

FEROCULUS, a, um, *moedig*, *uitgelaten*, *wanneer men verminderend*, *boertend*, *of fpottend*, *fpreekt*, Auct. B. Afric. 16. Turpil. ap. Non. 2. n. 60.

FEROX, ocis, 1) *moedig*, *dapper*, *bij voorb.* juvenis ferociffimus, Liv. I, 12: virgo ferox, Martial. XIV, 79, 1, *van* Pallas: equus, Plaut. Men. V, 2, 110: ferocior civitas, Nep. Them. 2: animus ferox, Salluft. Jug. 106 (114): dicta, Flor. III, 10 poft med.: ferociffimus elephantus, Nep. Eum. 11. 2) *te moedig*, *trotsch*, *ftout*, *wild*, *woest*, *bij voorb.* victoria ferociores reddit, Cic. ad Div. IV, 9: indulgentia ferocem reddit, Cic. Att. X, 11: nimium es vehemens feroxque natura, Cic. Vatin. 2: Cacus, ferox viribus, Liv. I, 7: ftolide ferox, Liv. VII, 5: qui forma eft ferox, Plaut. Mil. V, 4, 13, i. e. *trotsch*, *moedig daar op*: ferox Veneris praefidio, Hor. Od. I, 15, 17: oratio ferox, Cic. Fragm. ap. Non. 4. n. 192: dicta ferocia, Flor. III, 10 poft med.: oculi, Lucan. V, 211: *ook* feq. Infinit., *bij voorb.* renovare, Sil. XI, 8: ferox eft tractare minas cet. i. e. qui tractat cet., Plaut. Afin. II, 4, 62. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* mentis, Ovid. Met. VIII, 612: linguae, Tacit. Hift. I, 35: fcelerum, Ib. Ann. IV, 12. 3) *wild*, *wreed*, *bij voorb.* o fcopulis undaque ferocior, Ovid. Her. XV, 189: infremuit ferox, Virg. Aen. X, 711, i. e. *wild*: *doch*: *het kan ook zijn*, *moedig*. *Ook kan men hier toe brengen* ferociffimus elephantus, Nep., *uit* n. 1: *ook kan het een en ander zoo wel tot* n. 1 *als* n. 2. *gebracht worden*, *zoo als bij ons aan iemand moedig*, *dapper toefchijnt*, *het geen een ander voor woest*, *wild*, *enz.*, *houdt*. Not. Genit. Plur. ferocum *voor* ferocium, Auct. Conf. ad Liv. (*achter* Ovidius) 275.

FERRAMENTUM, i, n. *elk ijzeren of met ijzer beflagen werktuig*, *of gereedfchap*, *bij voorb. boor*, *fpade*, *egge enz.*, Cic. Nat. D. I, 8. Caef. B. G. V, 42. Horat. Ep. I, 1, 68. Colum. II, 18: *verders* Cic. Catil. III, 5, *alwaar van zwaarden en dolken gefproken wordt*: *van een bijl*, Liv. I, 40: *van fcheermesfen*, Petron. 94: *dus ook* ferramenta tonforia, Martial. XIV, 36 *in het opfchrift.*

FERRARIUS, a, um, *ijzer betreffende*, *daartoe betrekking hebbende*, *daarmede zich bezig houdende*, *bij voorb.* faber, Plaut. Rud. II, 6, 47, *een fmid*, *ijzerfmid*: negotiator, *ijzerkoper*, Infcript. ap. Gruter. P. 640. n. 2 *en* 4: metalla, Plin. H. N. XXXIV, 14, *ijzerbergwerken*: aqua, Ibid. XXVIII, 16, i. e. *daar de fmids het ijzer mede koelen*: officina, Plin. H. N. XXXV, 15, *de fmidze*: *van daar* ferraria, fcil. fodina, Caef. B. G. VII, 22. Liv. XXXIV, 21. Cato ap. Gell. II, 22 extr.: *ijzergroeve.*

FERRATILIS, e, *met ijzer voorzien*, *bij voorb.* genus, Plaut. Moft. I, 1, 18, *boertend*, *d. i. gekluifterde flaaven.*

FERRATUS, a, um, 1) *met ijzer voorzien*, *bedekt*, *beflagen enz.*, *bij voorb.* orbes rotarum, Virg. Georg. III, 361. Lucret. V, 550: hafta, Liv. I, 32 extr.: fudes, Virg. Aen. V, 208: calx, Ibid. XI, 714: poftes belli ferratos, Hor. Sat. I, 4, 61, *ten zij dit tot* n. 2. *behoort*: fervus, Plaut. Bacch. IV, 6, 11, i. e. *gekluifterd*: *van daar* ferrati, Tacit. Ann. III, 45: cf. Horat. Od. IV, 14, 30, fcil. milites, i. e. *die een ijzeren harnas aan hebben*, *kurasfiers*: aquae ferratae, Senec. Nat. Quaeft. III, 2, *water*, *dat ijzerdeeltjens in zich heeft*, *ijzer water*, *ftaal water*: 2) *van ijzer*, *ijzeren*, *of uit ijzer gemaakt*, *bij voorb.* forma fuum, Val. Fl. VI, 90: poftes, Horat., *zie hier voor*. Not. Ferratus *is het* Particip. *van* ferro, are.

FERREUS, a, um, 1) *uit of van ijzer*, *ijzeren*, *bij voorb.* clavus, Caef. B. G. III, 13: hami, Ibid. VII, 73: cunei, Curt. VII, 11: ferrea telorum feges, Virg. Aen. III, 45: *of* ferreus imber (telorum), Ibid. XII, 284: turris in de *onderaardfche wereld*, Ibid. VI, 554: *dus ook* thalami Eumenidum, Ibid.: Hercules, Plin. H. N. XXXIV, 14, i. e. *ftandbeeld*. 2) *Tropisch*, *ijzeren*, *d. i.* a) *onder-*

aandoenlijk, gevoelloos, hard, wreed, bij voorb. ferreus eſſem, Cic. ad Div. XV, 21: os, Cic. Piſ. 26: o te ferreum! Cic. Att. XIII, 30, i. e. *hard, gevoelloos: dus ook* durus & ferreus, Cic. Verr. V, 46: jura, Virg. Georg. II, 501: ferreus ſcriptor, Cic. Fin. I, 2, i. e. *zich van eenen harden ſchrijfſtijl bedienende:* corpus & animus, Liv. XXXIX, 40, i. e. *hard, ſterk:* bellum, Ovid. Her. XIII, 65: b) *uit de ijzeren eeuw, bij voorb.* proles, Cic. Nat. D. II, 63 e poëta. c) *ſterk, bij voorb.* vox, Virg. Georg. II, 44. Aen. VI, 626: corpus & animus Catonis, Liv. XXXIX, 40, *zie hier voor:* d) *hard, zeer drukkend, bij voorb.* ſors, Ovid. Triſt. V, 3, 28: ſomnus, *de ijzeren ſlaap, d. i. de dood*, Virg. Aen. X, 745. XII, 309. 3) *aan ijzer gelijk, ijzerſoortig, bij voorb.* color, *ijzerkleur, d. i. kleur, aan ijzer gelijk*, Plin. H. N. XXXVII, 10 poſt med. 4) *voor* ferrarius, *bij voorb.* fabricam ferream, *ſmidshardwerk*, Ibid. VII, 56 ante med. Harduin.

FERRICREPĪNUS, a, um, *van ijzer ruiſchend, bij voorb.* inſulae, Plaut. Aſin. I, 1, 21, *boertend voor* ergaſtula.

FERRIFODINA *of* FERRI FODINA, ae, f. *ijzergroeve*, Varr. L. L. VII, 33.

FERRITERĪUM i. e. ergaſtulum, Plaut. Moſt. III, 2, 55.

FERRITĔRUS, *die het ijzer wrijft, boertend, d. i. een gekluiſterde*, Plaut. Trin. IV, 3, 14.

FERRITRĪBAX, i. q. ferriterus, Plaut. Moſt. II, 1, 9.

FERRO, are, *met ijzer voorzien, beſlaan, enz., zie* Ferratus.

FERRUGINĔUS, a, um, 1) *het geen een kleur heeft als ijzer, of ijzerroest, donkerbruin, of in het gemeen, donkerkleurig, bij voorb.* ferruginea cymba, Virg. Aen. VI, 303: hyacinthus, Ibid. Georg. IV, 183: palliolum ferrugineum, nam is eſt color thalaſſicus, Plaut. Mil. IV, 4, 3. 2) *ijzerachtig, bij voorb.* ſapor, Plin. H. N. XXXI, 2. Not. *Men heeft ook* ferruginus, a, um, *bij voorb.* vela ferrugina, Lucret. IV, 74.

FERRŪGO, inis, f. 1) *roest, ijzerroest*, Plin. H. N. XXIII, 8. 2) *een donkere kleur, ijzerkleur, roestkleur*, Virg. Georg. I, 467. Ovid. Met. XV, 789. Plin. H. N. XV, 10 *en meermaalen: van daar purperkleur*, Virg. Aen. IX, 582. XI, 772. 3) *Tropisch, nijd*, Auct. Paneg. ad Piſon. 95.

FERRUM, i, n. 1) *het ijzer*, Cic. N. D. II, 60. Leg. II, 18: *van daar Tropisch, van de hardheid, bij voorb. van het gemoed enz.*, Ovid. Met. IX, 613. Triſt. I, 8, 42. 2) *alle ijzeren werktuig, bij voorb. ſikel, zwaard, bijl enz., bij voorb.* icta ferro pinus, Horat. Od. IV, 6, 9, i. e. *bijl:* aequor ferro ſcindere, i. e. *ploeg, ploegſchaar*, Virg. Georg. I, 50: vincire aliquem ferro i. e. *keten*, Senec. Hippol. 884: ferro reſecare capillos i. e. *ſcheer, ſcheermes*, Ovid. Met. IX, 613: ferro torquere capillos, Ovid. Art. I, 505: cf. Virg. Aen. XII, 100, i. e. *krul-ijzer, brand-ijzer: dus ook de ſchrijfſgriffie,* (ſtylus), Ovid. Met. IX, 521: *de werpſpies*, Ibid. V, 39: *bijzonder een zwaard, bij voorb.* in aliquem cum ferro invadere, Cic. Caecin. 9: ferro aliquem adgredi, Nep. Alcib. 10: ferro aliquem tollere, Cic. Nat. D. III, 33: cf. Tuſc. II, 17. Suet. Ner. 12: *van daar* ferro & igni *te vuur en te zwaard, bij voorb. dreigen, verwoesten enz., bij voorb.* urbes & agros ferro atque igni vaſtare, Liv. XXXI, 7: ferro ignique minitari, Cic. Phil. XI, 14: ferro flammaque agros conſumere, Hirt. Alex. 60: *van daar* ferro i. e. *door oorlog, vijandlijk geweld*, Virg. Aen. XII, 186: *ook in 't gemeen, met geweld, vijandlijk geweld, bij voorb.* non ipſi exſcindere ferro Coelicolae valeant ſcil. moenia *of* portam (*in de onderaardſche wereld*), Ibid. VI, 553.

FERRŪMEN, inis, n. 1) *de ſtoffe, waardoor twee dingen vast ſaamgebonden, of gelijmd worden, ſoldeerzel*, Plin. H. N. XXXVI, 23. Petron. 102. Pandect. XLI, 1, 17: *van daar heet* Virgilius *in vergelijking van* Homerus quodam quaſi ferrumine immiſſo fucatior, Gell. XIII, 26. 2) i. q. ferrugo, *roest, koperroest, bij voorb.* infeſtantur (cryſtalla) plurimis vitiis, ſcabro ferrumine, Plin. H. N. XXXVII, 2 med. Hard.

FERRUMĪNATĬO, onis, f. *ſamenſoldeering*, Pandect. VI, 1, 23.

FERRUMĪNO, are, *door ſoldeerzel ſamenvoegen, ſamen ſoldeeren, ſoldeeren, ſoldeeren door ſmelten, of op dergelijke wijze vast veräenigen, en verbinden, bij voorb.* muros bitumine, Plin. H. N. XXXV, 15: ſcyphum plumbo, Pandect. XLI, 1, 27: cf. Plin. H. N. XVI, 36. XXXI, 7. XXXIV, 11. XXXVI, 26 extr. XI, 37. Sect. 86. Petron. 32: *van daar Tropisch en boertend*, labra labellis ferruminant, Plaut. Mil. IV, 8, 25.

FERTĪLIS, e, *van* fero, I) paſſive, *gelijk dergelijke* Adjectiva *in* ilis, *draagbaar, d. i. het geen zich dragen laat, of gedragen kan worden, bij voorb.* res, onus, ſella cet., *ſchijnt niet voor te komen.* II) active, 1) *draagbaar, vruchtbaar, bij voorb.* ager, Cic. Verr. III, 51. Agr. II, 19: annus, Propert. IV, 8, 14: oliveta, Hor. Od. II, 15, 7: herba, Ovid. Faſt. III, 240: ſerpens, Ibid. Her. IX, 95: milium omnium frugum fertiliſſimum, Plin. H. N. XVIII, 7: fertiliſſimus quaeſtus, Ibid. XIV Prooem.: tractus fertilis ad omnia, Ibid. II, 78: fertilior ſeges, Ovid. Art. I, 349. *Met den* Genitivus *en* Ablativus, *bij voorb.* Gallia fertilis hominum frugumque, Liv. V, 34: mare fertile teſtae, Hor. Sat. II, 4, 31: arenae vitri fertiles, Plin. H. N. V, 19: auri, Ibid. 22: ager fertilis arboribus, frugibus, Ibid. V, 5: flumen auro fertile, Plin. H. N. VI, 23: *ook* ſeq. a, Sever. in Aetna 553. *Ook Tropisch, bij voorb.* fertile pectus, Ovid. Pont. IV, 2, 11: cura, Plin. H. N. XIV Prooem.: cf. Prop. IV, 6, 75. 2) *vruchtbaar makend, bij voorb.* Dea, Ovid. Met. V, 642, i. e. Ceres: Nilus, Tibull. I, 8, 22: majores fertiliſſimum in agro oculum domini eſſe dixerunt, Plin. H. N. XVIII, 6 poſt med.

FERTĪLĬTAS, atis, f. I) *draagbaarheid, vruchtbaarheid,* 1) *van de aarde en gewasſen, bij voorb.* agrorum, Cic. Div. I, 57: frugum & vitium olearumque, Plin. H. N. III, 5: metallorum, Plin. H. N. III, 20. 2) *van menſchen en beeſten, bij voorb.* Rhea queſta eſt fertilitate ſua, Ovid. Faſt. IV, 202: animalium, Plin. H. N. VIII, 42 poſt med. 3) *Tropisch,* artis, Plin. H. N. XXXV, 11 poſt med. II) *draagbaarheid*, paſſive, *d. i. wanneer men gedragen kan worden: van daar misſchien de gemaklijkheid, weekheid, wanneer men, bij voorb. niet te voet gaat, zich laat dragen en oppasſen, bij voorb.* fertilitas barbara, Cic. Tuſc. II, 15: *doch dit ſchijnt hard: misſchien behoort men wel te leezen* flebilitas i. e. *klaaglijkheid, kinderlijke geſteldheid enz., welk woord echter niet verder voorkomt.*

FERTĪLĪTER, *vruchtbaarlijk*, fertilius, Plin. H. N. XXXIV, 17 extr.

FERTŌR, oris, m. i. e. qui fert *of* qui ferto libat, Varr. L. L. VII, 32.

FERTUM *of* FERCTUM, i, n. *eene ſoort van offerkoek*, Cato R. R. 134 *en* 141. Pictor ap. Gell. X, 15. Perſ. II, 48.

FERTUS, a, um, i. q. fertilis, Cic. Or. 49 e poëta.

FERVEFACĬO, eci, actum, 3. *heet maken, kooken, zieden, gloeiend maken, bij voorb.* oleum, Cato R. R. 156: muriam, Celſ. IV, 24: vinum cum ea fervefactum i. e. *opgekookt*, Plin. H. N. XX, 3 med.: patinae ſe fervefaciunt, Plaut. Pſeud. III, 2, 44: pix fervefacta, Caeſ. B. G. VII, 22: jacula fervefacta *gloeiend gemaakt*, Caeſ. B. G. V, 42. Not. ferve bene facito *voor* fervefacito bene, Cato R. R. 157.

FERVEFĪO, factus ſum, fieri, Paſſiv. *van* fervefacio: Fervefio *ſchijnt niet voor te komen, maar* fervefactus, a, um, *zie* Fervefacio.

FERVENTER, *heet, hittig: Tropisch, bij voorb.* loqui, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8, i. e. *hevig:* ferventiſſime concerpitur, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6 extr.

FERVĔO *en* FERVO, vi *en* bui, 2 *en* 3. 1) *heet of verhit zijn, ſchuimen, bruiſchen, zieden, gloejen, bij voorb.* muſtum, Plin. H. N. XIV, 9: ſol fervit, Gell. II, 29: loca inhabitabilia fervere, quamquam hiberno tempore, Plin. H. N. V, 1 extr.: ubi ferverit (braſſica), Cato R. R. 157: ubi diu ferbuerint (baccae), Pallad. Januar. 20: *ook van andere dingen, bij voorb.* omnia vento nimbisque videbis fervere, Virg. Georg. I, 456, i. e. miſceri, *bruiſchen, woelen, ontrust worden.* 2) *Tropisch,* a) *van hartstochten, verhit zijn, bruiſchen, ſchuimen, gloejen, bij voorb.* usque eo fervet ferturque avaritia, Cic. Quint. 11: Cum fervit maxime, Terent. Ad. IV, 1, 18, *wanneer hij verhit is enz.:* leti fervet amore, Sil. XVII, 571. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* fervet capeſſere, Claudian. in Rufin. II, 293, i. e. *brandt van begeerte enz.:* ſecare, Ibid. B. Gild. 350: b) *hittig gedreven worden, bij voorb.* fervet opus, Virg. Georg. IV, 169: c) *met eene groote menigte opgevuld zijn, als 't ware, daar van gloejen, wemelen, bij voorb.* totam Marte fervere Leucaten, Virg. Aen. VIII, 677: ſemita fervet opere, Ibid. IV, 401: fora litibus omnia fervent, Martial. II, 64, 7, omnia vento nimbisque videbis fervere, Virg. Georg. I, 456, i. e. plena eſſe: d) *in groote menigte te voorſchijn komen, bij voorb.* examina fervent de bove, Ovid. Faſt. I, 379. Not. *Het* Particip. Fervens *ſtaat dikwijls* Adjective, *verhit, ziedend, ſchuimend, gloejend, heet, bij voorb.* aqua ferventiſſima, Colum. XII, 30 extr.: rota fervens, Ovid. Pont. I, 8, 68: aqua fervens, Cic. Verr. I, 26: cera, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 45: cinis i. e. *heet*, Ib. XXV, 8: foculus, Plaut. Capt. IV, 2, 67: vulnus, Ovid. Met. IV, 120. i. e. *nog warm, verſch:* ferventes horae diei, Plin. H. N. XVII, 22 poſt med.: *en Tropisch, bij voorb.* fortis animus ferventior eſt, Cic. Off. I, 15: ingenium rapido ferventius amni, Hor. Sat. I, 10, 62: lucri cupidine fervens, Claudian.

dian. in Ruſin. I, 100: ferventes latrones, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23, i. e. *verhit, hevig, woedend.*

FERVESCO *of* **FERVISCO**, ěre, *heet worden, zich verhitten, bij voorb.* terrae ferviſcunt ſole, Lucret. VI, 851: cf. 176. 427. 1162: materia ferveſcens, Plin. H. N. XXXIII, 6 poſt med.: *van daar kookend worden, kooken, bij voorb.* posſentne feriae ferveſcere, Plaut. Capt. IV, 4, 9.

FERVĬDUS, a, um, *vol hitte, verhit, heet, brandend, ſchuimend, bij voorb.* muſtum, Ovid. Triſt. III, 10, 73: axis, Virg. Georg. III, 107: aeſtus, Hor. Sat. I, 1, 38: aequor, Ibid. Od. I, 9, 10: herba ſapore acri & fervido, Plin. H. N. X, 11: quarta pars mundi fervida eſt, Cic. Nat. D. II, 10: diei fervidiſſimum tempus, Curt. III, 5: merum fervidius, Horat. Epod. XI, 14: *van daar Tropisch, bij voorb.* ingenium fervidum, Liv. XXVII, 33, i. e. *heete, hevige kop:* puer i. e. Cupido, Hor. Art. 115: fervidus ingenio, Ovid. Met. XIV, 485: genus dicendi, Cic. Brut. 68: oratio fervidior, Ibid. 28: dicta, Virg. Aen. XII, 894: virtus, Catull. 61, 218: animus, Liv. II, 53: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* fervidus ingenii, Sil. XVII, 418.

FERŬLA, ae, f. *zekere uitheemſche ſtruik of plant, wier takken dun waren, gemeenlijk gertenkruid, roedekruid, genoemd, indien het dat is, het welk thans zoo heet,* Plin. H. N. XIII, 22: *het was eene aangename ſpijze voor de ezelen,* Ib. XXIV, 1: *deze roeden dienden gedeeltelijk tot ſpalken voor gebroken beenen,* Celſ. VIII, 10. Sect. 1: *gedeeltelijk tot kastijdingen: men ſtrafte er de kinderen in de ſchoolen mede,* Martial. X, 62, 10. XIV, 40. Juvenal. I, 15: *ſlaven,* Juvenal. IV, 473: *en het vee,* Ovid. Art. I, 546: *ook wel anderen,* cf. Horat. Sat. I, 3, 120. *Ook ſtaan* ferulae *in 't gemeen voor dunne takken van andere boomen,* Plin. H. N. XVII, 21 in.: *van daar ook het herstgewelde of ingewand,* Ibid. VIII, 32 extr.

FERŬLACĔUS, a, um, 1) e ferula factus, *bij voorb.* rudes, Plin. H. N. XXXIV, 18. 2) ferulae ſimilis, *bij voorb.* caulis, Ibid. XXVII, 20: genus, Ibid. XIX, 9. 3) ad ferulam pertinens, *bij voorb.* genus, Ibid. XIX, 1, *zie* n. 2.

FERULĔUS, a, um, i. e. ſimilis ferulae, Plin. H. N. XVI, 43 in. Hard.

FERVO, *zie* Ferveo.

FERVOR, oris, m. 1) *de hitte, het ſchuimen, bruisſchen, bij voorb.* mundi, Cic. Nat. D. II, 11: febris, Plin. H. N. XXXI, 9: capitis, Ib. IX, 41: muſti, Ib. XIV, 26: cf. Virg. Georg. III, 154. 2) *Tropisch, hitte, bruisſchen, bij voorb.* aetatis, Cic. Senect. 13: mentis, Cic. Or. I, 51: pectoris, Hor. Od. I, 16, 22: vitiorum, Gell. XX, 1 med.: animi, Cic. Tuſc. IV, 10. 3) maris, i. e. *onveiligheid,* Cic. Provinc. 12.

FERUS, a, um, 1) *wild, d. i. ongetemd, onbearbeid, in de wildernis wasſende, bij voorb.* beſtia, Cic. Nat. II, 39: beluae, Ibid. 64: caprae, Virg. Aen. IV, 152: palumbus, Plin. H. N. XXX, 7: odor, Ibid. XII, 17: mons, Virg. Ecl. V, 28: fructus, Ibid. Georg. II, 36: oliva, Stat. Theb. VI, 7: victus, Cic. Inv. I, 2 Ed. Erneſt.: arbor, Plin. H. N. XIV, 20: *van daar* a) fera, Subſtant., ſcil. beſtia, *een wild dier, wild, bij voorb.* agitare feras, Cic. Off. III, 17: venari, Ovid. Faſt. II, 163: cf. Cic. Off. I, 16. Caeſ. B. G. VI, 27: *ook van een zeemonſter,* Ovid. Met. IV, 718. b) ferum, ſcil. animal, *een wild dier, bij voorb. hert, ten zij de* Nominativus ferus *is, zie hier na.* c) ferus, Subſtant., *een wild dier, ja in 't gemeen, een dier of beest, bij voorb.* ferus, Ovid. Met. VIII, 40, i. e. *wild zwijn:* ferus *een os, bij voorb.* traxerat feros averſos, Ovid. Faſt. I, 550: ferus *het paard, bij voorb.* in feri alvum, Virg. Aen. II, 50, i. e. *het Troiaanſche houten paard:* ſpumantia addit frena feris, Virg. Aen. V, 818, i. e. *paarden:* pectebatque ferum, Ibid. VII, 489, i. e. *het hert, dat tam was:* victor feri i. e. leonis, Ovid. Her. IX, 114: *dus ook* ferum i. e. leonem, Phaedr. I, 21, 8: iratus fero i. e. apro, Phaedr. IV, 3, 3: ferum i. e. ſerpentem, Sil. VI, 268: *doch, men vraagt, of deze* Caſus *niet van den* Nominativus ferum *zouden kunnen zijn? evenwel nadien boven* ferus *en* feros *voorkomt, zoo kan men gevoeglijk deze* Caſus *van den* Nominat. ferus *afleiden.* 2) *wild, ongevormd, ruw, onbeſchaafd, bij voorb.* vita fera, Cic. Or. I, 8: cf. Terent. And. I, 5, 43. 3) *wild, hard, wreed, bij voorb.* hoſtis ferus, Cic. Verr. II, 21: ferus Jupiter, Virg. Aen. II, 326: enſis, Ovid. Her. VIII, 60: ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus caſum lacrymarit, i. e. *hard, gevoelloos,* Nep. Alcib. 6: cf. Terent. And. I, 5, 43: bella, Ovid. Her. III, 123: caedes, Ib. Triſt. IV, 2, 38: dolores, Ibid. Met. XIII, 317: ſacra, Ibid. XIII, 454, *van een menſchen-offer:* dicta, Ibid. Pont. I, 16, 31: diluvies, Horat. Od. III, 29, 40: hyems, Ovid. Triſt. I, 1, 41.

FESCENNĪNUS, a, um, 1) Feſcennisch, *in of uit Feſcennia, eene ſtad in Etrurien.* 2) *van deze ſtad komen moedwillige, ſpottende, ook wel ontuchtige, gedichten en liederen, bij bruiloften en andere gelegenheden: waarom het dikwijls ſtaat voor dartel, los, of ook ontuchtig, wanneer er van dergelijke gezangen geſproken wordt: doch het woord* Feſcennisch *kan ook gevoeglijk in de overzetting behouden worden, bij voorb.* verſus Feſcenninus, Liv. VII, 2: locutio procax, Catull. 60, 126: licentia Feſcennina, Horat. Ep. II, 1, 145: *van daar* Feſcennini, ſcil. verſus, *bij voorb.* Feſcennini nuptiales, Plin. H. N. XV, 22 in. *en* Senec. Controv. 21 ante med., i. e. *dartele bruiloftszangen: ook* Feſcennina, ſcil. carmina, *bij voorb.* niſi Feſcennina cecinerit, Calpurn. Flacc. decl. 44, i. e. *bruiloftsliederen.*

FESNOE, (Scaliger *wil lezen* Faſcinoe *voor* faſcini), i. e. qui depellere faſcinum credebantur, Feſt.

FESSUS, a, um, *ſchijnt het* Particip. *van* fatiſcor *te zijn, en dus ſchijnt het te ſtaan* Phaedr. I, 21, 11: *doch, het ſtaat gemeenlijk* Adjective, *gelijk het dan ook zoo* Phaedr. I, 21 *ſtaan kan.* 1) *moede, mat, afgemat, bij voorb.* de via, Cic. Acad. I, 1: plorando, Cic. Att. XV, 19: bello, Cic. Div. I, 44 extr.: ſatiate videndi, Lucret. II, 1037: cura viaque, Ovid. Met. XI, 274: malis, Ibid. IX, 293: loquendo, Ibid. Triſt. III, 3, 85: feſſi vomere tauri, Hor. Od. III, 13, 11: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* artus, Virg. Georg. IV, 190: caput, Ovid. Met. III, 502: *dus ook* membra, Ovid. Her. IV, 90: naves, Virg. Aen. V, 29: undas erroribus feſſas deducunt amnes in mare, Ovid. Met. I, 582: delubra & ſimulacra deorum, Lucret. V, 309: cardines feſſi & turbati, Plin. H. N. XXXVI, 15 extr., i. e. *afgeſleten, zwak, oud, uitgediend:* aetas, Tacit. Ann. XIV, 33, i. e. *oude:* dies feſſa, i. e. nocti proxima, Stat. Sylv. II, 2, 48. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* feſſus ſum quaerere, Plaut. Epid. II, 2, 13. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* feſſi rerum, Virg. Aen. I, 178 (182): bellique viaeque, Stat. Theb. III, 398: ſalutis, Sil. II, 234. 2) *ontkracht, krachteloos, zwak, mat,* annis, Ovid. Met. IX, 439: aetate, Virg. Aen. II, 596: vulnere, Liv. I, 25: inedia fluctibusque, Cic. Planc. 10: morbis, Liv. XXXVII, 33: bello, Cic. Div. I, 44: valitudinibus, Tacit. Hiſt. III, 2: aegritudine, Plin. H. N. VIII, 1, *zie hier voor: ook zwak, krank, bij voorb.* artus feſſos, Horat. Carm. ſaec. 63: cf. Ovid. Her. XXI, 14: *van daar zwak, krachteloos, in ſlechten toeſtand zich bevindende, ellendig, ongelukkig, bij voorb.* res feſſae, Virg. Aen. III, 145. Plin. H. N. II, 7, i. e. *nood, ongeluk, ſlechte omſtandigheden; of omſtandigheden, die men moede is:* cardines feſſi & turbati, Ibid., *zie hier voor:* delubra & ſimulacra deum, Lucret., *zie hier voor.*

FESTATUS, a, um, *bij voorb.* dialis quotidie feſtatus eſt, Fab. Pict. ap. Gell. X, 15 med.: *wat het beteekent, weet ik niet. Sommigen verklaaren het, ledig, tot het feest gereed enz.*

FESTĪCE i. e. laete, Varr. ap. Non. 6. n. 22.

FESTĪNĀBUNDUS, a, um, *ijlend, haastend, bij voorb.* manus, Val. Max. II, 8, 5.

FESTĪNANTER, *ijlend, haastend, gezwind,* Cic. Fin. V, 26: feſtinantius, Plin. H. N. XVII, 20.

FESTINATE, *haastiglijk:* feſtinatius, Gell. X, 11.

FESTINATIM, i. q. feſtinanter, Siſenn. ap. Non. 11. n. 37. Pompon. Ibid.

FESTINATĬO, onis, f. *het haasten, de haast,* Nep. Praef.: mea feſtinatio non victoriae ſolum avida eſt, ſed etiam celeritatis, Cic. Phil. III, 1: omni feſtinatione properare in patriam, Cic. ad Div. XII, 25: tanta celeritas feſtinatioque, Cic. Roſc. Am. 34: habes epiſtolam plenam feſtinationis & pulveris, Cic. Att. V, 14 extr.: cavendum, ne in feſtinationibus ſuſcipiamus nimias celeritates, Cic. Off. I, 36: adhibere feſtinationem, Colum. XI, 2 poſt init.

FESTINATO (Ablativ.) *met haast, haastig, zie* Feſtino.

FESTINIS, e, *haastig, ſpoedig, bij voorb.* haec res me fecit feſtinem, Titinn. ap. Non. 8. n. 3.

FESTINO, avi, atum, are, 1) *haasten, ſpoeden, bij voorb. menſchen,* Cic. ad Div. XII, 22 extr.: eſſeda, naves, Horat. Ep. II, 1, 192: in provinciam, Quintil. VI, 3, 39: ad probationem, Ibid. IV, 3, 8: oratio feſtinat ad factum, Cic. Phil. I, 1: *ook* ſe feſtinare *voor* feſtinare, *zich haasten, ſpoeden, bij voorb.* viri celebres, ſemperque ſe, circum undique diſtrahentibus cauſis, feſtinantes, Gell. XIV, 2 ante med., *ten zij men* ſe *tot* diſtrahentibus *dient gebruikt te worden: ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* migrare, Cic. ad Div. VII, 23 extr.: cf. Colum. IV, 27 in. Juvenal. IX, 126. Quintil. IX, 4: *van daar* Feſtina lente *haast u langzaam: ook haastig handelen,* Terent. Eun. IV, 3, 8. Salluſt. Fragm. ap. Donat. ad Terent. Ibid. Horat. Od. IV, 11, 9. 2) *met iets haasten, ſpoed maken, verhaasten,* aliquid, *bij voorb.* fugam, Virg. Aen. IV, 575:

Digitized by Google

id feftinabat, Salluft. Jug. 81 (83): id feftinaret, Ibid. 77 (79): poenas, Horat. Ep. I, 2, 62: pyram, Sil. VIII, 52: mortem in fe, Tacit. Ann. IV, 28: caedes, patibula, Ibid. XIV, 23: vias, Stat. Theb. II, 478: folcas, Salluft. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. XII, 425: veftes, Ovid. Met. XI, 574: *dus ook* fe, Gell., *zie hier voor: van daar* Paffive, nec virgines feftinantur, Tacit. Germ. 20, i. e. *men haast niet met de enz., men trouwt ze niet fpoedig uit:* ea cuncta feftinabantur, Ibid. Hift. II, 82: cf. III, 37 extr.: *van daar* Feftinatus, a, um, *verhaast, bij voorb.* iter, Ovid. Pont. IV, 5, 8: nuptiae, Sueton. Aug. 69: maturitas, Quintil. VI. Prooem. 10: honores, Lucan. VIII, 24: annis feftinatis raptus, Martial. VII, 39, 7, i. e. *door eenen vroegtijdigen dood: van daar* Feftinato, Quint. IV, 2, 58. Juftin. VIII, 10 extr., *met haast, haaftig, fpoedig.*

FESTINUS, a, um, *ijlings, haaftig*, Ovid. XI, 347. Virg. Aen. IX, 488. Valer. Fl. VI, 325. Stat. Theb. IX, 716. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* laudum, Stat. Sylv. V, 3, 135: voti, Ib. Theb. VI, 75.

FESTIVE, 1) *aangenaam, bij voorb.* feftive adcepti, Plaut. Pfeud. V, 1, 9: *van daar* 2) *aartig, wellevend, op eene aartige, befchaafde, wellevende wijze*, Cic. Q. Fr. II, 16 med. Or. III, 26. Dejot. 6 extr. Acad. IV, 28 extr. Div. II, 15. Att. II, 9 med.: *want dit is voor wel opgevoede lieden aangenaam:* feftiviffime, Gell. IX, 15 extr.

FESTIVITAS, atis, f. 1) *de aangenaamheid, vergenoegen, bij voorb.* Jupiter, offers mihi feftivitatem, Plaut. Capt. IV, 1, 1: *van daar in liefkoozen*, mea feftivitas, Plaut. Caf. I, 46. III, 3, 14: cf. Ibid. Poen. I, 2, 176, *mijn vermaak! mijn engel! van daar* a) *de aartigheid in het gedrag, d. i. bevalligheid, goedheid, liefteligheid, bij voorb.* patris mei feftivitatem, Terent. Eun. V, 9, 18. b) *de aartigheid in het fpreken, d. i. befchaafdheid en liefteligheid van voordragt*, Cic. Invent. I, 19: *ook kan men hier toe brengen*, Cic. Or. I, 57 med. II, 56 in. Brut. 48 in., *doch, alwaar het ook fijn, aangenaam, vernuft kan zijn. Ook noemt* Cicero *de redenkundige tegenftellingen* feftivitates, Orat. 52. *Bijzonder fijn vernuft*, Cic. Orat. II, 54: *dus ook* Cic. Or. I, 57 med. II, 56 in. Brut. 48 in., *zie hier voor: dus ook* Cic. ad Div. IX, 15 ante med. 2) *Feftiviteit, feeftelijkheid, d. i. feest of feeftelijk gedrag, feeftelijke fchikkingen*, Lamprid. Alex. Sev. 63: *ook kan men uit* n. 1. *hier toe brengen*, Plaut. Capt. IV, 1, 1. Caf. I, 46. III, 3, 14. Poen. I, 2, 176, i. e. *plegtigheid, Feestdag: dit fchijnt wel, als eene liefkozing, wonderlijk, maar even zoo is* dies feftus *eene liefkozing bij* Plautus, *zie* Feftus, a, um.

FESTIVITER, 1) *aangenaam, op eene aangename wijze*, Naev. ap. Non. 11. n. 10. 2) *aartig, d. i. op eene vernuftige of anders wellevende, hubfche wijze, bij voorb.* fejungere a vero Stoico vulgus nebulonum, Gell. I, 2 med.: refpondere, Ibid. 22 poft init.: addere, Ib. XVIII, 8.

FESTIVUS, a, um, 1) *aangenaam, lief, bij voorb.* pater feftiviffime, Terent. Ad. V, 9, 27. 2) *aartig, d. i. wellevend, hubsch, voortreflijk, fchoon, fraai, bij voorb.* operam feftivam praebuit, Plaut. Mil. II, 6, 108, i. e. *voortreflijken, fchoonen dienst gedaan:* a luculenta atque a feftiva femina, Ibid. IV, 1, 12, i. e. *aartig, fraai:* adfediftis in feftivo loco (*in het fchouwfpel*), Ibid. II, 1, 5, i. e. *goed, fchoon, aangenaam:* ludos tam feftivos, Ibid. Caf. IV, 1, 2, i. e. *voortreflijk:* facere facinus lepidum & feftivum, Ibid. Poen. I, 2, 95: caput (i. e. homo) feftivum, Terent. Ad. II, 3, 8: pater feftiviffime, Ibid. V, 9, 27, *zie* n. 1: nonne funt illa feftiva? Cic. Parad. V, 2: usque ab unguiculo ad capillum fummum eft feftiviffima, Plaut. Epid. V, 1, 16: area parvula fed feftiva, Plin. Ep. II, 17: Saturnalibus alea quadam feftiva & honefta lufitabamus hujusce modi, Gell. XVIII, 13, i. e. *voortreflijk, of aangenaam, of feeftelijk:* poëma feftivum & concinnum, Cic. Pif. 29: hofpitium feftivum, Plaut. Poen. III, 3, 83: *een hubsch, aartig kwartier:* feftiva librorum copia, Cic. Att. II, 6, *een aartige, lieve, voortreflijke voorraad van boeken:* feftivum acroama, Cic. Verr. IV, 22: *bijzonder aartig*, a) *in gedrag, bij voorb.* Pueri, quibus nihil poteft effe feftivius, Cic. ad Div. VI, 4 med.: puer i. e. fervus, Cic. Att. I, 12 extr. b) *in vernuftige redenen, bij voorb.* feftivus fermo, Cic. Off. I, 30 poft med. 3) *feeftelijk, bij voorb.* alea, Gell. XVIII, 13, *zie hier voor: en dit is misfchien de eerfte betekenis.*

FESTRA, ae, f. i. q. feneftra, *eene kleine opening, een deurtjen*, Petron. Fragm. XXI, 6. Macrob. Sat. III, 12. Enn. Ibid.: cf. Feft.

FESTUCA, ae, f. 1) *een halm, bij voorb. van gras*, Plin. H. N. X, 41. XVIII, 27. Colum. VIII, 15 extr. Varr. L. L. IV, 31. 2) *zeker onkruid, dat fommigen wilden haver noemen*, Plin. H. N. XVIII, 17 ante med., i. q. aegilops. 3) feftuca liber i. e. *een ftaatlijk in vrijheid geftelde flaaf, bij voorb.* feftuca facta e fervo libera eft, Plaut. Mil. IV, 1, 15: cf. Perf. Sat. V, 175, *alwaar ftaat:* Non in feftuca, lictor quam jactat ineptus: *gevolglijk was* feftuca *iet, dat men bij het vrijmaken van eenen flaaf gebruikte. Sommigen zeggen, dat het een halm geweest is, daar men den flaaf mede wierp: anderen, dat het een ftaf geweest is, anders* Vindicta *genoemd* (*vrijheidsftaf*), *waar mede de* Praetor *en ook de* Lictor (cf. Perf. loc. cit.) *den vrij te maken flaaf flaeg.*

FESTUCARIUS, a, um, *wat alleen uit Ceremonie gefchiedt, bij voorb.* vis, Gell. XX, 10 extr., i. e. *geweld tegen iemand, dat alleen in Ceremonie beftaat, bij voorb. wanneer men iemand, ceremoniehalven, uit zijne goederen ftoot, of alleen zoo handelt.*

FESTUS, a, um, 1) *feeftelijk, ftaatlijk, bij voorb.* dies feftus *een Feestdag, een feeftelijke, ftaatlijke dag, d. i. op welken eene plegtigheid gevierd wordt, bij voorb.* dies, Ovid. Faft. VI, 239. Salluft. Jug. 66 (70): lux i. e. dies, Ovid. Trift. V, 5, 42: dies feftus ludorum, Cic. Verr. IV, 67: dies feftos anniverfarios agere, Ibid. 48: dies feftos ac folennes deorum celebrare, Cic. Pif. 22: diem feftum urbi indicere, Juftin. XXIV, 3: Menfe Decembri fub dies feftos, Cic. Q. Fr. II, 1: Ejus natalem feftum habuit Sicilia, Nep. Timol. 5, i. e. *vierde zijn' geboortedag: verders* fronde fefta, Virg. Aen. IV, 459: feftos choros agere, Ovid. Trift. V, 12, 8: tempus, Horat. Ep. II, 1, 140: corona, Ovid. Met. X, 598: theatra, Ibid. III, 111: tectum feftis clamoribus perfonat, Plin. Ep. II, 17 poft med.: taedae, Claudian. de IV. Conf. Honor. 642: aures i. e. laetae, Ibid. R. Get. 206: dolor, Stat. Sylv. II, 7 extr., i. e. *plegtige, openlijke:* pax, Ovid. Met. II, 795. Plin. H. N. XIV in. Not. a) Feftum, Subftant., *een Feest, Feestdag*, Ovid. Faft. I, 80 *en* 190. IV, 877: *ook* Fefta, Plur., Ovid. Faft. III, 170. III, 198. Ibid. Am. III, 13, 3. Metam. IV, 33. *Daar fchijnt* tempus, tempora, *onder verftaan te moeten worden: ook Feest, feeftelijkheid, feestlijk gastmaal, bij voorb.* feftum parare Jovi, Ovid. Faft. II, 237: *van daar Tropisch, bij voorb.* o! numquam data longa fefta fummis i. e. res laetae, Stat. Sylv. II, 7, 95. b) dies feftus *behoort ook onder de liefkozingen van minnaars en vrienden, bij voorb.* mi animule, meus dies feftus, Plaut. Caf. I, 49: o feftus dies hominis, amice falve, Terent. Eun. III, 5, 12, *indien anders dit laatfte hier behoort.* 2) *aangenaam, vreugdig, bij voorb.* res, Stat. Sylv. II, 7, 95, *zie hier voor:* aures, Claudian., *zie hier voor.*

FETIALIS, is, 1) Subftant. *een zeker Priefter:* Fetiales *waren een foort van lieden of Priefters, die, bij het ontftaan van eenen oorlog, voldoening van de vijanden eischten, den oorlog aankondigden, en na het fluiten van den vrede, het verbond, met zekere plegtigheid, ftooten, gelijk zij dan alle verbindenisfen op deze wijze ftooten*, Liv. I, 32. IV, 30. IX, 5: *zij maakten een kollegie uit, en die geen van hun, die eigenlijk de verbindenis ftoot, heette* Pater patratus. 2) Adjective, fetialis, e, *bij voorb.* jus, Cic. Off. I, 11 poft med. III, 29 extr., i. e. *het recht, of de wetten, die de rechtmatigheid van den oorlog betroffen: dus ook* caerimoniae, Liv. VIII, 11: *van daar* legatus Fetialis, Ibid., *op het einde, d. i. de* Fetialis: *gevolglijk is het eigenlijk een* Adjectivum *overäl.* Not. *Veelen fchrijven ook* Fecialis, *en leiden het af van* facio. *De Grieken fchrijven het* Φαι. *of* Φει., *gevolglijk geloofden zij, dat de* Romeinen Fet. *en niet* Fec. *fchreven. Men vraagt, waar dit woord van daan komt. Dit is moeilijk, om te zeggen. Men kan niets dan vermoedens voordragen. Het eenvoudigfte is, naar mijne gisfing, het van* foedus *een verbond, waar voor de Ouden waarfchijnlijk* fedus *en* fetus *gefchreven hebben* (*zoo als zij* fed *en* fet *fchreven enz.*) *af te leiden; wanneer dan door den uitgang* alis *of* ialis *een* Adject. *wordt, gevolglijk* fetialis, e, i. e. *het verbond betreffende, daar toe behoorende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* jus: *van daar verders* legatus, Liv.: *en eenvoudig* fetialis fcil. legatus, *een zoogenoemde* Fetialis *of verbondmaker.*

FETIFER (FOET.), a, um, *vruchtbaar, bij voorb.* Nilus, Plin. H. N. VII, 3.

FETIFICO (FOET.), are, *baaren, werpen, bij voorb.* accipitres humi fetificant, Plin. H. N. X, 8: pulli columbarum cet., Ibid. 58.

FETIFICUS (FOET.), i. q. fetifer, *bij voorb.* humor, Plin. H. N. IX, 51.

FETO (FOETO), are, *baaren, werpen, broeden, bij voorb.* anates fetant, Colum. VIII, 15 extr.: nec (columbae) faepius fetant, Ibid. VIII, 8, 8: gallinae rufticae in fervitute non fetant, Ibid. VIII, 12.

FETURA (FOET.), ae, f. 1) *de voortbrenging eener vrucht, het baaren, bij voorb.* fetura humana paftorum, Varr. R. R. II, 10, 6, i. e. *het baaren, teeling, voortplanting van het geflacht: het werpen der dieren, bevruchting, bij voorb.* lo-

Digitized by Google

feturam adpello nunc a conceptu ad partum, Ibid. II, 1, 18: cf. §. 16: bos feturae habilis, Virg. Georg. III, 62: optima fetura (gallinarum) ante aequinoctium, Plin. H. N. X, 53: *nogthans past hier ook kroost, d. i. de jongen: van daar Tropisch, van een gefchrift, bij voorb.* libros naturalis hiftoriae opus natum apud me proxima fetura, Plin. H. N. Praefat. in. 2) *ook de geboren, geworpen, vrucht, het jonge kroost, de jongen, bij voorb.* funt fetura minor agni, Ovid. Met. XIII, 827: optima fetura (gallinarum), Plin. H. N. X, 53: fi fetura fuppleverit gregem, Virg. Ecl. VII, 36. *Ook van wijnflokken, bij voorb.* vitis in macro intra jugum moretur, omnis fetura fub eo exeat, Plin. H. N. XVII, 22 poft med.

FETUS (FOETUS), us, m. 1) *de voortbrenging eener vrucht, zoo wel ligchaamsvrucht, als van de aarde, boomen enz., het baaren, werpen, voortbrengen, bij voorb.* fetus terrae, Cic. Leg. I, 8: labor beftiarum in fetu, Cic. Fin. I, 19: uno fetu, Plaut. Amph. I, 2, 25: fecundi fetus pecudes cet., Colum. XI, 2, 98: pariunt fingulis fetibus ova, primo (fetu) quina, — noviffimo (fetu) terna, Ibid. VIII, 14, 5: annuo fetu, Plin. H. N. XII, 18: fetus tempore, Plin. H. N. X, 12. 2) *de vrucht zelve, zoo wel van de aarde, boomen enz., als van het ligchaam, gewoonlijk van menfchen en beeften, is menigvuldig, bij voorb.* quae multiplices fetus procreant, Cic. Nat. D. II, 51, *welke (van de beeften) veele jongen ter wereld brengen: dus ook* fetum fundere, i. e. procreare, Ibid.: *dus ook* edere, Cic. Or. II, 30, *van den akker:* Ovid. Nuc. 93, *van een' nootenboom:* Apul. Met. X poft med. p. 249, *van menfchen: dus ook* dare, Virg. Georg. II, 442: *of* facere, Plin. H. N. X, 31, *van gevogelte, d. i. broeden, voortbrengen, baaren enz.:* fetus arborei, Virg. Georg. I, 55, *boomvruchten:* fetibus terrenis & arboreis abundantes faltus, Colum. IX, 20, 5: vites pauperiem fetuum compenfant ubertate foliorum, i. e. uvarum, Pallad. Novemb. 9: atros fetus Chalybis, Sil. I, 230: fetus triticei, Ovid. Faft. I, 693: fetus nucis, Virg. Georg. II, 69, *een jonge nootenboom:* cf. 350 *en* 429: *van daar Tropisch, bij voorb.* fetus oratorum, Cic. Brut. 49: animi, Cic. Tufc. IV, 25. Not. fetis *voor* fetibus, *bij voorb.* Cithaeron frondet viridantibus fetis, Acc. ap. Non. 8. n. 44. *Van de fpelling, zie* Feo.

FETUS (FOETUS), a, um, *fchijnt het* Particip. *van* Feo *te zijn, het welk vervolgens als een* Deponens *ftaat, zie* Feo. 1) *het geen eene lijfs- of eene andere vrucht voortgebracht, gebaard, geworpen heeft, bij voorb.* feta, *van eene vrouw,* Varr. R. R. II, 10, 8, *en* ap. Non. 4. n. 211: feta ovis, Virg. Ecl. I, 50: *dus ook* oves gravidae — & fetae, Colum. VII, 3 extr.: equa, Ibid. VI, 37 extr.: urfa, Ovid. Met. XIII, 803: lupa, Ibid. Faft. II, 413. Virg. Aen. VIII, 630: vulpes, Horat. Od. III, 27, 4. 2) *het geen nog dergelijke vruchten voortbrengt, of brengen kan, van menfchen, beeften, van de aarde enz., vruchtbaar, bij voorb.* terra feta frugibus, Cic. Nat. D. II, 62: regio feta uvis, Ovid. Pont. I, 7, 13: palmites, Colum. III, 21, 3. 3) *het geen vruchten voortbrengen zal, zwanger, dragtig, bij voorb.* feta capra, Colum. VII, 6, 5: pavo, Ibid. VIII, 11, 5: feminibus jactis eft ubi fetus ager, Ovid. Faft. I, 662: *ook behoort hier toe* terra feta frugibus, Cic. Nat. D. II, 62: *van daar Tropisch, zwanger, d. i. vervuld met iet, bij voorb.* fcandit fatalis machina muros feta armis, Virg. Aen. II, 238, *van het Troizanfche paard:* loca feta furentibus auftris, Ibid. I, 51 (55): colla ferpentis feta veneno, Sil. XVII, 452: feta furore Megaera, Ibid. XIII, 592: praecordia feta ira, Ibid. XI, 203: *ook* fem. Genit., *bij voorb.* novales fetas Martis, Claudian. B. Get. 25.

FEX, *zie* Faex.

FI, Imperat. *van* fio, *zie* Fio.

FIBER, bri, m. *een Bever*, Plin. H. N. VIII, 30. XXXII, 3. Varr. L. L. IV, 13 *en* Feft.

FIBRA, ae, f. *elk teder vezeltjen, bij voorb. aan de wortels, planten, en dergelijke dingen, bij voorb.* fibrae ftirpium, Cic. Senect. 15: radicum, Cic. Tufc. III, 5: jam teneris frondens lactucula fibris, Colum. X, 112: cum cuncta frumenta quatuor fibrarum effe coeperunt, Ibid. XII, 2: cum ternas fibras emiferunt allii fpicae, Ibid. 3 ante med.: tubera nullis mixta fibris, Plin. H. N. XIX, 2: venae in praetenues fibras fubter totam cutem difperfae, Ibid. XI, 37 extr.: fibrae cincinnorum madentes, Cic. ap. Serv. ad Virg. Georg. I, 120: oftrea fpondylo — non carnofo nec fibris laciniofo, Plin. H. N. XXXII, 6: *bijzonder aan de ingewanden*, Cic. Div. I, 10. Plin. H. N. VIII, 28: altera fibra fcil. jecoris, Ibid. X, 37. Sect. 76: pulmo in duas fibras dividitur, Celf. IV, 1: jecur in quatuor fibras dividitur, Ibid.: *van daar de ingewanden zelven, bij voorb.* fibrasque bidentis, Ovid. Faft. IV, 935: cf. Valer. Flacc. VII, 355. Prop. IV, 1, 100. Tibull. II, 1, 25. Sil. I, 138, *en meermaalen: van daar Tropisch*, terrae fibras perfequimur i. e. vifcera, Plin. Hift. Nat. XXXIII in.: *van daar* neque enim mihi cornea fibra eft, i. e. *ik ben niet zoo gevoelloos, zoo dom*, Perf. I, 47: cf. III, 32, *eigenlijk voor* cor.

FIBRATUS, a, um, *vezelig, draadig, bij voorb.* allium, Priapej. LI, 22: radix fibrata caeparum modo, Plin. H. N. XXV, 5 ante med.: radix — multis capillis fibrata, Ibid. XXVII, 12 in., *alwaar echter* Hard. *uit* Codd. MSS. fimbriata *leest.*

FIBRINUS, a, um, *van den Bever of beveren, bij voorb.* pelles, Plin. Hift. Nat. XXXII, 9 *en* 20, i. e. *Bevervellen.*

FIBRUM i. q. fibra, Varr. L. L. IV, 13.

FIBULA, ae, f. (*waarfchijnlijk van* figo *voor* figibula). *alles, waar mede men de twee einden van eene zaak of van twee zaken of dingen famenvoegt of famenhecht, als een haak, een gesp, een naald, een lits, ftrik, band, bij voorb.* Fibula veftem coërcet, Ovid. Met. II, 412, i. e. *haak, gesp enz.:* aurea fibula fubnectit veftem, Virg. Aen. IV, 139: cf. V, 313. XII, 274. Calpurn. Ecl. 7 extr.: fibula crinem auro internectit, Virg. Aen. VII, 815, *alwaar het misfchien een hairnaald is.* Not. *zulke gouden en zilveren* fibulae *plagten oudtijds tot gefchenken in den oorlog als anders uitgedeeld te worden*, Liv. XXVII, 19 extr. XXXIX, 31 extr. Martial. V, 42, 5. Plin. H. N. XXXIII, 3 in. *Ook plagt men de voorhuid van het manlijk lid met eene* fibula *te hechten, bij voorb. gezondheidshalve*, Celf. VII, 25. Sect. 3: *of om de ftem of andere redenen, bij voorb. bij Acteurs*, Juvenal. VI, 73. Martial. VII, 81, 1. XIV, 215, 2: *verders* trabes fibulis diftinebantur, Caef. B. G. IV, 17, i. e. *klemmen:* cf. Vitruv. I, 5: ilgneae, ulmeae cet., Cato R. R. 31, *om korven te maken, d. i.* (*misfchien*) *banden of rijzers, die den korf famenhouden.* *Ook is* fibula *in de* Chirurgie, *wanneer men, bij voorb. de lippen eener wond met wijde fteken eener naald famen voegt, wanneer het tegen over den naad* (futurae) *ftaat*, Celf. V, 26. Sect. 23: comprehendi futura vel fibula non cutem tantum fed etiam aliquid ex carne oportebit, Ibid.: fibula oris cutis injicienda eft, Ibid. VII, 4: cf. 19 extr.

FIBULATIO, onis, f. *famenvoeging door haaken, klemmen*, Vitruv. X, 3.

FIBULO, are, *met een haak, gesp, klem enz., famenvoegen: van daar in het gemeen famenvoegen, bij voorb.* omnes parietum & foli juncturae teftaceis pulvinis fibulantur, Colum. I, 6, 13, i. e. connectuntur.

FICARIUS, a, um, *de vijgen betreffende, daar toe behoorende, daar te vinden, bij voorb.* crates, Cato R. R. 48, i. e. *daar de vijgen mede bedekt worden:* culices, Plin. H. N. XI, 35: vafa, Feft. in Orca.

FICEDULA, ae, f. *de vijgenfnep, vijgendief, een vogel, die op de vliegen aan de vijgenboomen aast*, Martial. XIII, 48, *alwaar het opfchrift is* Ficedula: *verders* Ibid. XIII, 5, 1. Juvenal. XIV, 9. Plin. H. N. X, 29 extr. Gell. XV, 8. Petron. 33. Varr. L. L. IV, 11. Not. *de tweede fijllabe* ce *ftaat lang*, Martial. XIII, 5, 1, *en kort*, Juvenal. XIV, 9.

FICEDULENSES, *een verdichte naam, van* ficedula, *bij voorb.* milites, Plaut. Capt. I, 2, 6, *met toefpeling op* ficedula.

FICETUM, i, n. *een oord, met vijgenboomen beplant*, Varr. R. R. I, 41. Plin. H. N. XV, 19: *van daar met toefpeling op de* fici i. e. *vijgenpuiften*, Martial. XII, 33, 2.

FICITAS, atis, f. *vijgenmenteling*, Naev. ap. Non. 2. n. 317.

FICITOR, oris, m. *die de vijgen opeet*, Naev. ap. Non. 2. n. 317.

FICOLEA, ae, f. i. e. palus ficulneus, Feft.

FICOSUS, a, um, 1) *vol vijgen:* 2) *vol vijgpuiften*, Martial. VII, 70. V, 1, 2 *en* 5: ficoffiffimus, Auct. Priap. LI, 4: ficoffiffima, Ibid. L, 2.

FICTE, *met verdichting, verdicht, in fchijn, bij voorb.* popularem effe, Cic. Dom. 19: cf. Cic. ad Div. III, 12 extr. Cic. Q. Fr. I, 1, 4.

FICTICIUS *of* FICTITIUS, a, um, *verdicht, nagemaakt, niet echt, bij voorb.* gemmae, Plin. H. N. XXXVII, 13: vinum, Ibid. XIV, 16: oleum, Ibid. XV, 7: actiones, Ulpian. regul. tit. penult. extr.

FICTILIS, e, *uit klei gemaakt, aarden, bij voorb.* vafa fictilia, Nep. Hann. 11. Cic. Att. VI, 1 med., i. e. *aarden vaten of gereedfchap:* fictiles figurae, Cic. Nat. D. I, 26: Summanus fictilis, Cic. Div. I, 10: dii, Prop. IV, 1, 5: fimulacra deorum, Plin. H. N. XXXIV, 7 in.: dolia, Ibid. XXXV, 12 med.: literas epiftolas fictiles, *boertend*, Plaut. Pers. IV, 2, 14, i. e. *aarden wijnvaten: van daar* Fictile, Subftant., fcil. vas, *aarden vat of gereedfchap, bij voorb. potten, bij voorb.* balfamum novo fictili conditur, Plin. H. N. XII, 25: in fictili crudo componere lanam, Ib. XIX, 1 med.: *dus ook* fictilia, *bij voorb.* cum ceteris fictilibus, Ibid. XXXV, 12 in.: coenare fictilibus, Juvenal. III, 168: bibere fictilibus, Ibid. X, 25: *dus ook* Fictilia *aarden beelden, bij voorb.* deorum, Liv. XXXIV, 4 in.

Digitized by Google

FICTĬO, ōnis, f. 1) vorming, beelding, bij voorb. nominum, Quintil. VI, 3, 53. VIII, 6, 31: vocum, Gell. XVIII, 11: 2) verdichting, bij voorb. voluntatis, Quintil. IX, 2, 46: personae, Quintil. IX, 2, 29. IX, 3, 89. XI, 1, 39, i. e. Prosopopoeia, persoonsverdichting: ook zonder Genitivus der zaak, bij voorb. utitur fictione, Quintil. I, 10 post med. Not. fictio legis bij Rechtsgeleerden, bij voorb. Paul. in Pandect. XXXV, 2. Leg. 1 & 18, en XLI, 3, 15, i. e. wanneer door eene lex iet anders aangenomen en toegestaan wordt, bij voorb. de lex Cornelia verordent, dat het Testament van eenen Burger, die bij de vijanden sterft, dezelfde kracht zal hebben, als of hij het in Rome gemaakt hadt: zij neemt dus aan, zij verdicht, als 't ware, dat hij dit Testament te huis gemaakt heeft.

FICTITIUS, a, um, zie Ficticius.

FICTOR, oris, m. die iet beeldt of vormt, d. i. aan eene zaak eene gedaante of vorm geeft, bij voorb. die koeken maakt enz., op onze wijze, zoetekoekbakker, zuikerbakker enz., bij voorb. Varr. L. L. VI, 3: van daar misschien fictor Pontificum, Inscript. ap. Gruter. p. 1081. n. 1: cf. p. 270. n. 6: dus ook waarschijnlijk sacerdos — sine fictore scil. Ibi, Cic. Dom. 54 extr.: bijzonder, die van wasch, klei, hout, steen enz., iet vormt, of figuuren maakt, bij voorb. een beeldhouwer, beeldsnijder, vormer, Cic. Nat. D. I, 29. Cic. Fragm. ap. Lactant. II, 8: van daar 1) Tropisch, die iet vormt of maakt, bij voorb. fortunae, Plaut. Trin. II, 2, 85: vitae agendae, Ibid. 86: legum, Plaut. Epid. III, 4, 85. 2) die iet verdicht of iet verdichts voortbrengt, bij voorb. fandi, Virg. Aen. IX, 602, i. e. verborum.

FICTRIX, tcis, f. eene vrouw, die iet beeldt of vormt, beeldster, vormster, bij voorb. materiae, Cic. Nat. D. III, 39.

FICTŪRA, ae, f. de vorming, Plaut. Trin. II, 2, 86.

FICTUS, a, um, zie Fingo.

FICŬLA, ae, f. i. q. ficus, eene vijg, als men verkleinend spreekt, bij voorb. ficulis, Plaut. Stich. V, 4, 8: meermaalen zal het wel niet voorkomen. Sommigen maken den Nominativus ficulus. Nu kan wel ficulis van ficula en ficulus zijn: maar dewijl ficus gemeenlijk gener. femin. is, en het Deminutivum zich gaarn in het genus naar de woorden schikt, van welken het afstamt, is de Nominativus ficula voegzaamer.

FICULNĔUS, a, um, uit of van een vijgenboom, bij voorb. lignum, Varr. R. R. III, 15 extr.: fossa, Colum. VI, 3 extr.

FICULNUS, a, um, i. q. ficulneus, bij voorb. truncus, Horat. Sat. I, 8, 1.

FICŬLUS, i, zie Ficula.

FICUS, i en us, f. 1) een vijgenboom, bij voorb. de ficu, Cic. Or. II, 69: sub una ficu, Plin. H. N. VII, 2: fico, robori, Ibid. XVI, 31: excepta fico, cui folium maximum, Ibid. 26: ficus bifera, Ibid. 27: ficus densissima pomis, Ovid. Fast. II, 253: ficus Indica, Plin. H. N. XII, 5: 2) eene vijg, bij voorb. listina ficorum, Cic. Flacc. 17: arbor fici, vijgenboom, Ibid.: in ea fico, quam edimus, Varr. R. R. I, 41: per ficos, quas edimus, Ibid.: ficus arida, Cels. IV, 7: Cum dixi ficus, rides — & dici ficos jubes: dicemus ficus quas scimus in arbore esse; dicemus ficos (i. e. vijgpuisten) tuos, Martial. I, 66 (65): magno invento hordei, olei, vini, fici (voor ficorum) numero, Auct. B. Afric. 67. Not. ficus prima i. e. initium autumni, Horat. Ep. I, 7, 5: van daar 3) wegens eenige gelijkvormigheid, zekere zweer, vijgpuist, vijgbladen: doch, dan is het gen. mascul., Martial. I, 66 (65), 4. VII, 70, 6. Ook de gom, die soortgelijke zweeren heeft, Horat. Sat. I, 8, 47. Martial. IV, 52, 2.

FIDE i. e. fideliter, bij voorb. fidissime amicissimeque vixerunt, Gell. VIII, 8 extr.: fidissime atque amantissime mihi proponuntur, Cic. ad Div. II, 16 med., alwaar Ernesti fidelissime heeft laten drukken, en tot rede geeft, omdat fide, fidissime, niet voorkomen. Maar, gelijk van malus, stultus, rectus cet., male, stulte, recte cet., komen, dus fide van fidus: en dewijl fidus het zelfde is als fidelis, zoo is ook fide het zelfde als fideliter.

FIDEICOMMISSARIUS, a, um, het Fideicommis betreffende, daar toe behoorende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb. hereditas, Pandect. XXXI, 79 post med., i. e. die door een Fideicommis komt: Praetor i. e. die daar van kennis moet nemen, Paul. regular. tit. 25, de fideicommissis: epistola, Pand. XXXII, 37: van daar fideicommissarius, Substant. scil. heres, die de ervenis bij Fideicommis bekomt, Pandect. XXXII, 11.

FIDEICOMMISSUM, zie Fideicommitto.

FIDEICOMMITTO of (alicujus) **FIDEI COMMITTO**, isi, issum, 3. aan iemands eerlijkheid toevertrouwen, aan iemand iet op zijne eerlijkheid toevertrouwen, in hoope, dat hij het aan een ander, bij voorb. den erfgenaam, behoorlijk zal overgeven: bijzonder, bij het maken van den uitersten wil, zekere schikking maken, dat, bij voorb. iemand iet betaalen zal, in vertrouwen, dat de laatste het doen zal; waarom men het dikwijls verördenen, als zijne schikking nalaten enz., vertaalen kan, bij voorb. avia, nepotibus heredibus institutis, fidei commiserat, ut cet., Papin. in Pandect. XXXV, 2, 14: pater — praedia conservari liberis — fideicommisit, Scaevola, Ibid. XXXII. Leg. 38: quidam ab eo, cui fundum legaverat, fideicommiserat, ut eum fundum restitueret, Ibid. XXX, 114: filius familias potest fideicommittere a patre, a patrono, Ibid.: van daar fideicommissus, a, um, bij voorb. libertas, Ulpian. Ibid. XXIX, 1, 43: van daar Fideicommissum of fidei commissum, Substant., een Fideicommis, d. i. eene vermaking of dispositie, bij welke aan iemand wel, bij voorb. de ervenis overgegeven wordt, doch, onder beding, dat hij, na verloop van zekeren tijd, die aan een' ander, als den waaren erfgenaam, zal overlaten, gevolglijk met dat vertrouwen, dat hij zulks ook doen zal, ook in 't gemeen elke erfmaking, bij voorb. tacitum, Quintil. IX, 2, 74: fideicommissum petere, Ibid. III, 6, 69: relinquere, Scaev. Pandect. XXXII, 37 med.: cf. Pandect. XL, 5, 30. Sueton. Claud. 23, en meermaalen. Dat het twee woorden zijn, ziet men, omdat zij ook van één gescheiden staan, bij voorb. fidei fisci committere, Scaev. in Pandect. XXX, 114: fidei ejus commisit, Ibid. XXXII, 37 in.: dus ook proderit commissa fide (voor fidei), Horat. Serm. I, 3, 95.

FIDEJUBĔO, ssi, ssum, 2. voor iemand instaan, borg zijn, bij voorb. Ulpian. in Pandect. XLVI, 1, 10: het zijn eigenlijk twee woorden, waarom het ook door mea, tua cet., gescheiden staat, bij voorb. id fide tua esse jubes? Pandect. XLV, 1, 75 post med.: id me mea fide jussisse, Ibid. XVII, 1, 60.

FIDEJUSSĬO, onis, f. het instaan voor iemand, borgtogt, Javolen. in Pandect. XLVI, 1, 20.

FIDEJUSSOR, oris, m. een borg, Pand. XLVI. tit. 1. Donat. ad Terent. Eun. I, 2, 59.

FIDEJUSSORĬUS, a, um, den borg of de borgtogt betreffende, bij voorb. cautio, Pandect. XLVI, 3, 38 extr.

FIDELĬA, ae, f. een vat, kruik, bijzonder een aarden, tot allerhande gebruik, bij voorb. om daar in iet te bewaaren, een pot, vat, Pers. III, 22. V, 183. Colum. XII, 13 en 56. Plaut. Aul. IV, 2, 15: bijzonder daar de kalk in is, om mede te strijken, kalkpot: van daar duos parietes de eadem fidelia dealbare, Cur. in Cic. Epist. ad Div. VII, 29, een spreekwoord, d. i. door één daad een dubbel nut veröorzaken, twee vliegen met eene klap dooden.

FIDĒLIS, e, 1) getrouw, eerlijk, rechtschapen, dien men vertrouwen mag, verzekerd, bij voorb. amicus, Cic. Coel. 5: amicitiae, Cic. Amic. 15: Dejotarus fidelis populo Romano, Cic. Phil. XI, 13: servi animo fideli in dominum, Cic. Mil. 10: in amicis (voor in amicos) fideles erant, Sallust. Cat. 9 Cort.: sociis multo fidelioribus utimur, Cic. Att. V, 18: fidelissima conjux, Cic. Q. Fr. I, 3 med.: ook van andere dingen, bij voorb. consilium fidele, Cic. Agr. II, 2 extr.: opera, Cic. Caecin. 5: silentium, Horat. Od. III, 2, 25: oculi, Ibid. Art. 181: canes, Ibid. Od. I, 1, 27: dus ook harae cura voor custos, Ovid. Her. I, 104, i. e. zwijnherder of hoeder: lacrymae fideles i. e. verae, Ibid. XIV, 127: verders portus, Ovid. Trist. IV, 5, 5: ook kan men zeggen fidelis doctrina, domus, ars, ager, volgens Cic. ad Div. XVI, 17: ook fumus, Claudian. Proserp. I, 170. Ook Substant., een vertrouwd, eerlijk man, op wien men zich verlaten en dien men vertrouwen kan, bij voorb. si quem tuorum fidelium voles cet., Cic. ad Div. IV, 1 post med. Van daar 2) zeker, houdbaar, duurzaam, bekwaam, bij voorb. lorica, Virg. Aen. IX, 707: structura, Frontin. Aquaed. Artic. 123: Terebinthi materies fidelis ad vetustatem, Plin. H. N. XIII, 6: fidelissimum glutinum, Ibid. XXVIII, 17 extr.: glutino tenacior rimisque explendis fidelior pice, Ibid. XVI, 36: fumoque fideli lambit contiguas innoxia flamma prunas, Claudian. Proserp. I, 170, i. e. bestendigen; doch, het kan ook tot n. 1. behooren, d. i. onschadelijk.

FIDELĬTAS, atis, f. trouwe, eerlijkheid, deugdzaamheid, rechtschapenheid, bij voorb. amicorum, Cic. Phil. XII, 9: erga patriam, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 17: erga amicum, Plaut. Trin. V, 2, 2.

FIDELĬTER, Adv., trouw, deugdzaam, eerlijk, rechtschapen, vertrouwd, bij voorb. vivere, Cic. Off. I, 26 extr.: monere, Ovid. Her. XV, 67: discere artes ingenuas, Ibid. Pont. II, 9, 47: permanere in amicitia populi Rom., Liv. XXXIII, 35: quo fidelius ad te literae perferantur, Cic. ad Div. XI, 21 extr.: per quorum loca fideliter mihi pateret iter, Planc. Ibid. X, 23: iras ponere, Ovid. Fast. VI, 41: fidelius judicare, Plin. Ep. VI, 24, i. e. te geruster, zekerer: fidelissime narrare, Plin. Paneg. 56: fideliter constantem & temperantem esse, Gell. XV, 2 extr.: fidelius — valiturum, Ib. XVII, 12, i. e. te geruster, zekerer: van daar

2) be-

2) *bekwaam, deugdzaam, behoorlijk, recht, bij voorb.* exstincta parum fideliter incendia, Flor. III, 5 ante med.: simulacrum fidelissime inauratum, Plin. Hist. Nat. XXXIII, 3 extr.: fidelius judicare, i. e. *beter*, Plin. Ep., *zie hier voor:* discere artes, Ovid., *zie hier voor: dus ook* valitudini fideliter inservire, Tiro ap. Cic. ad Div. XVI, 17, *het welk* Cicero *daar berispt, misschien zonder noodzake:* cf. fidelis n. 2.

FIDENS, *zie* Fido.

FIDENTER, Adv., *getroost, koen, stout, zonder vrees*, Cic. Div. II, 31: fidentius, Cic. Att. VI, 1 post med.

FIDENTIA, ae, f. 1) *het toevertrouwen, vertrouwen, zekere hoop*, Cic. Tusc. IV, 37, *alwaar het verklaard wordt door* firma animi confisio *en tegen over* diffidentia *staat.* 2) *vertrouwen op zich zelven, getrooste moed, dapperheid, stoutmoedigheid*, Cic. Invent. II, 54.

FIDES, ei, f. 1) *het vertrouwen op iemand, dat hij eerlijk is, of eerlijk handelen zal, of in 't gemeen, dat hij iet doen of niet doen zal, het* credit, *bij voorb.* mihi fides ap. hunc est, me nihil facturum, Terent. Heaut. III, 3, 10, *ik sta bij hem in* credit, *hij heeft vertrouwen op mij enz.:* propter fidem decepta, Terent. Phorm. III, 1, 5, *door het vertrouwen enz.:* per fidem violare, Liv. XXXVIII, 25 extr. Sallust. Fragm. Hist. I. §. 15. p. 950. Cort., *door het vertrouwen, waar in men stondt: dus ook* per fidem decipere, Liv. I, 9, *door het vertrouwen, d. i. dewijl de geen, die bedrogen wordt, even daar door bedrogen wordt, omdat hij den genen, die hem bedroog, voor eerlijk hieldt, een goed vertrouwen op hem hadt, dat hij eerlijk handelen, zijn woord houden, en over 't algemeen, volgends pligt, te werk zou gaan: dus ook* per fidem circumvenire, Caes. B. G. I, 46: *en* per fidem fallere, Cic. Invent. I, 39: onus, quod mihi cum fide impositum est, Cic. Rosc. Am. 4, i. e. *in 't vertrouwen, dat ik het eerlijk en pligtmatig verrichten zou: van daar bijzonder bij Kooplieden of in geldzaken, het* credit, *d. i. als men iemand borgt, omdat men gelooft, dat hij betaalen zal, bij voorb.* fides concidit, Cic. Manil. 7, *het* credit *is gevallen:* fides angustior, Caes. B. C. III, 1, *slecht* credit: fides de foro sublata est, Cic. Agr. II, 3: fidem revocare, Cic. Marcell. 8. 2) *de oprechtheid, eerlijkheid, trouw, bij voorb.* fidem experiri, Cic. ad Div. I, 5: praestare, Cic. Att. XVI, 7. Phil. XII, 12: cf. Cic. ad Div. I, 1 extr.: fides Aeduorum erga populum Rom., Caes. B. G. V, 52: Bellovacos omni tempore in fide atque amicitia civitatis Aeduae fuisse, Ibid. II, 14: oro per tuam fidem, Terent. And. I, 5, 55: homo antiqua fide, Terent. Ad. III, 4, 79: *van daar* fides bona *en* mala *goede en slechte eerlijkheid, bij voorb.* judicia de fide mala, Cic. Nat. D. II, 30: *van daar* bona fide *met waare eerlijkheid, d. i. als men zich op het woord verlaten kan, met gemoedelijkheid, bij voorb.* dic bona fide, Plaut. Aul. IV, 10, 42, *zeg het oprecht! lieg niet!* bonane fide? Terent. Heaut. IV, 5, 13, i. e. *in rechten ernst? liegt gij ook niet?* ex fide bona *met eerlijkheid, gemoedelijkheid*, Cic. Off. III, 17. Att. VI, 1 post med.: *dus ook* ut bona fide & citra fraudem tutoris id fiat, Pandect. XL, 4, 20: polliceor bona fide, Cic. Agr. II, 37, i. e. *op mijne eere, als een eerlijk man: dus ook* optima fide, Cic. Rosc. Am. 49: *verders* bona fide possidere *of* possessorem esse rei, Pandect. XLI, 2, 1. XLI, 9, 1, i. e. *in alle eerlijkheid en onschuld, als men gelooft, dat men er recht toe heeft, en zich van geen bedrog bewust is: dus ook* bona fides, Ibid. XLI, 3, 24: possessor bonae fidei, Ibid. XI, 7, 14: emtorem bonae fidei esse, Ibid. VI, 2, 7 extr.: *ook heet* bona fide *gerust, zeker, veilig, bij voorb.* neque enim se bona fide in multa simul intendere animus totum potest, Quintil. X, 3, 23. 3) *het beloven, de toezegging, het woord, dat men aan iemand geeft, bij voorb.* fidem dare alicui, Cic. Fin. II, 20. ad Div. I, 9 ante med.: fidem frangere, *zijn woord niet houden*, Cic. Rosc. Com. 6: *dus ook* violare, Cic. Rab. perd. 10: *of* fallere fidem datam hosti, Cic. Off. I, 13: *of* mutare, Liv. IV, 49 med. Sallust. Jug. 56 (60): *ook* mutare cum aliquo, Terent. Phorm. III, 2, 27: *of* frustrari, Terent. Ad. III, 4, 43: solvere i. e. *niet houden*, Terent. And. IV, 1, 19, *ten zij het is, houden*, ironisch: cf. Ovid. Her. X, 78: *dus ook* in fide non stare, Cic. Rab. perd. 10, i. e. *zijn woord niet houden:* fidem suam obligare, Cic. Phil. V, 18, i. e. *zijn woord verpanden, er voor in staan, verzekeren:* servare, Cic. Vatin. 6. Caes. B. G. VI, 36, *houden: ook* fidem servare cum aliquo, Plaut. Curc. I, 2, 49. Ibid. Merc. III, 1, 33: fidem exsolvere, Liv. III, 19. XXIV, 16. XXVII, 5: *of* solvere, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23. Terent. And. IV, 1, 19, (*zie hier voor*): *of* in fide manere, Cic. Dom. 25: *of* fidem liberare, Cic. Flacc. 26: *zijn woord houden: van daar* fide mea *op mijn woord, d. i. ik sta er voor in, bij voorb.* ut satisdetur mea fide, Cic. ad Div. XIII, 28: cf. Plaut. Pseud. I, 3, 82: fide tua, Plaut. Capt. II, 2, 101, i. e. *op uw woord.* Not. fide a consule *voor* consulis, Liv. XXVII, 5. Ed. Drak., *alwaar* Ed. Gronov. consulis *heeft.* Not. fides pollicita (Passiv.) i. e. *belofte, gegeven woord: waar uit blijkt, dat* fides *niet eigenlijk belofte is, ten zij* fides *hier de zekerheid is: van daar bijzonder* a) *de belofte, het belooven wegens zekerheid, veiligheid, veilig geleide, zekerheid, bij voorb.* fidem publicam ei dedi, Cic. Cat. III, 4: postulare fidem publicam, Cic. Att. II, 24: fidem petere venienti (sibi) in castra, Liv. XL, 49: Lusitani contra fidem interpositam interfecti, Cic. Brut. 23: Vulturcius fide publica (scil. data) dicere jussus, Sallust. Cat. 47 (48), *alwaar het ook gedeeltelijk enkel verzekering, belofte, kan vertaald worden:* fides Saturnino data est, Cic. Rab. perd. 10. b) *de verzekering, het woord, zeker belooven, waar voor ook somtijds zekerheid gezegd wordt, bij voorb.* fidem habere, Terent. Eun. I, 2, 59, *de vaste verzekering hebben, zeker weten:* fidem dare, Terent. Eun. V, 8, 30. Caes. B. C. I, 10, *gerust verzekeren, zekerheid of gewisheid bezorgen: dus ook* fidem adcipere, *bij voorb.* fide adcepta, vim abfuturam, Liv. XXXVIII, 33, i. e. *zekere belofte, zekerheid:* nisi qui, se illius fore proprium, fide confirmarat, Nep. Lys. 1 extr., *alwaar sommigen achter* fide *een* Comma *zetten, en het tot* proprium *brengen, wanneer het hier niet zou behooren:* cf. *hier voor terstond achter* n. 4: *dus ook* fidem obligare *zijn woord verpanden, d. i. gewis verzekeren, daar voor instaan*, Cic. Phil. V, 18. 4) *de bescherming, bij voorb.* se in fidem alicujus committere, Terent. Hec. Prol. 45: bona permittere & mandare alicujus fidei, Ibid. Andr. I, 5, 61: commendare se alicui in clientelam & fidem, Ibid. Eun. V, 9, 9: conferre se in fidem & clientelam alicujus, Cic. Rosc. Am. 37: conferre se in amicitiam & fidem alicujus, Cic. ad Div. VII, 17: tradere aliquem in fidem & tutelam alicuius, Liv. XXXVIII, 31: oppidum in fidem ditionemque adcipere, Ibid.: nationes in fidem recipere, Cic. Off. I, 11: municipia, quae in fide mea sunt, Cic. Planc. 41: *ook heet* in fidem alicujus venire, se permittere cet., *zich op genade en ongenade* (*discretie*) *overgeven, of enkel zich overgeven; doch, met vertrouwen, op eene genadige behandeling, bij voorb.* in fidem consulis venire, Liv. VII, 19 in., i. e. *zich aan den* Consul *overgeven: dus ook* in fidem populi Rom. se permittere, Liv. XXXVI, 27 extr. *en* 28 in., *en terstond daar op* non in servitutem sed in fidem tuam nos tradidimus, *alwaar het dus wel bescherming schijnt te zijn.* 5) *hulp, bijstand, bij voorb.* deûm atque hominum fidem implorabis, Cic. Verr. I, 9: alicujus fidem implorare, Liv. II, 55. XXXVII, 26: fidem vestram oro, Cic. Mur. 40: *van daar* di obsecro vestram fidem! servate nos, Plaut. Cist. IV, 1, 11: *van daar* dii, vestram fidem! Terent. Eun. V, 8, 19. Heaut. III, 1, 96. Cic. Tusc. V, 16, i. e. *om 's Hemels wil; eigenlijk* scil. obsecro, oro, *ik roep u om bijstand aan: van daar* proh deûm atque hominum fidem! Terent. Heaut. I, 1, 9, *of enkel* proh deûm atque hominum! *zonder* fidem, Terent. And. I, 5, 2, *volgends sommige Edd., doch, alwaar andere* fidem *hebben, om aller Goden en menschen wil; eigenlijk, ik roep Goden en menschen tot getuigen en tot bijstand aan: dus ook* pro deum fidem! Liv. III, 67, *of enkel* pro deum! Cic. Or. 46: *alle deze spreekwijzen betekenen: om 's Hemels wil! om Gods wil! en zijn soorten van spreekwoorden: daar voor staat ook* per fidem, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 35, i. e. *om 's Hemels wil of bij mijne trouw!* 6) *het geloof, bij voorb.* fidem alicui habere, Cic. Verr. V, 57. Terent. Eun. I, 2, 117. Nep. Them. 7: *of* ferre, Virg. Aen. X, 792: *of* adjungere, Cic. Div. II, 55: *of* tribuere, Ibid. I, 3, *geloof geven.* 7) *geloofwaardigheid, geloofbaarheid, zekerheid, bij voorb.* tabularum, Cic. Arch. 5: literae auctoritatem & fidem habent, Cic. Flacc. 9: datae literae, ut pignus fidei essent, Liv. II, 4: itane parvam mihi fidem esse apud te? Terent. Phorm. V, 3, 27: orationi fidem adferre, Cic. Or. 34: rei fidem imminuere, Cic. Font. 7: dare fidem verbo, Ovid. Fast. II, 20: *of* vocibus, Plin. Paneg. 74, i. e. *geloofbaar maken:* fides est *het is geloofbaar*, Sueton. Vesp. 7: si fides vero est, Ovid. Her. XVIII, 119: res habuit fidem, *was geloofbaar*, Ibid. Met. IX, 705: Hae res nullam fidem habent, Cic. Acad. IV, 18: *van daar* fidem facere, *geloofbaar maken, betoogen, bij voorb.* fidem facit oratio, Cic. Brut. 50: fac fidem, te nihil — quaerere cet., Cic. Agr. II, 8, i. e. *maak geloofbaar, bewijs enz.:* tibi fidem faciemus. Balb. & Opp. ad Cic. in Cic. Ep. ad Att. IX post 8: *dus ook* fides fieri non poterat, Caes. B. C. II, 37: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* ad fidem orationis faciendam, Cic. Or. III, 26: *dus ook* facit fidem judicii sui, Cic. Acad. IV, 7: *van daar* a) *het bewijs, dat iet zoo is, bij voorb.* in fidem rerum secundarum, Liv. XXVI, 24, i. e. *ten bewijze, alwaar* J. F. Gronovius *aanhaalt*

ad fidem rerum laetarum, Liv. 23: ad fidem criminum, Liv. 38, i. e. *ten bewijs: ook bewijs, d. i. het geen ten bewijs aangehaald wordt, bij voorb.* sum fides vocis, Ovid. Pont. I, 5, 32, *ik ben het bewijs enz.:* in lance argentea judicium & fidem praeferebat, Petron. 97, i. e. *de beloning daar voor, die dus bewees, dat hij waarheid sprak:* b) *zekerheid, gerustheid, bij voorb.* manifesta fides, Virg. Aen. II, 309. Liv. VI, 13 extr.: fidem facit judicii sui, Cic. Acad. IV, 7: promissa exhibuere fidem, Ovid. Met. VII, 323, i. e. *kwam uit, wordt vervuld: dus ook* fidem facere, *zie hier voor: gelijk dan ook het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht kan worden:* cf. Ovid. Met. III, 341. Not. mira fides, Stat. Sylv. III, 3, 21. IV, 4, 81. Ibid. Achill. II, 205: *of* miranda fides! Ibid. Sylv. I, 3, 20. i. e. *welk eene wonderbare (ongelooflijke) zaak!* Not. Fides *als eene Godin*, Liv. I, 21. Cic. Nat. D. II, 23. Horat. Od. I, 35, 21. Not. (1) fide *voor* fidei, Ovid. Met. III, 341. VI, 506. VII, 728 *en* 738. (2) fidei *met de laatste sijllabe op één na, lang*, Lucret. V, 103. Enn. ap. Cic. Senect. 1 in.

FIDES *of* **FIDIS**, is, f. 1) *een snaar van een muzijk-instrument*, Prudent. Cathem. III, 81: *gemeenlijk staat* Fides Plur., *ook bij de Dichters* Singul., *voor een snaarspeeltuig, luit, cither, bij voorb.* fidibus canere, Cic. Tusc. I, 2: *of* cantare, Plaut. Epid. III, 4, 64, *op de cither speelen:* fidibus scire, Terent. Eun. I, 2, 53, *kunnen speelen*, scil. canere: fidibus uti, Cic. Tusc. V, 39: discere fidibus scil. canere, *daar op leeren speelen*, Cic. Senect. 8 extr.: *dus ook* fidibus docere, Cic. ad Div. IX, 22, scil. canere: sume fidem, Ovid. Her. XV, 23: *en dus staat de* Singularis *meermaalen, bij voorb.* Ibid. V, 139. Fast. V, 104. Metam. XI, 167. Horat. Od. I, 12, 11: fidibus latinis, Ib. Ep. II, 143. i. e. carmine lyrico. 2) *een gestarnte, anders* lyra *genoemd*, Cic. Arat. 42 *en* 381. Colum. XI, 2. §. 14, 40, 57, 58 cet. Varr. R. R. II, 5, 12, *alwaar overäl* Singular. *staat.* Not. Nominat. fidis, Colum. XI, 2. §. 14, 40, 57 cet.

FIDĬCEN, inis, *die op een snaar-instrument, cither, luit, speelt*, Cic. ad Div. IX. 22. Cic. Nat. D. III, 9: *van daar voor een Lierdichter, bij voorb.* fidicen lyrae Romanae, Horat. Od. IV, 3, 23: *of* Romanus, Ibid. Ep. I, 19, 33: *dus ook* fidicen lyrae Pindaricae, Ovid. Pont. IV, 16, 28: *ook heet* Apollo *zoo*, Horat. Od. IV, 6, 25.

FIDĬCĬNA, ae, f. 1) *eene vrouw, die op een snaar-instrument speelt, citherspeelster*, Terent. Phorm. I, 2 59. Ib. Eun. III, 2, 4. V, 5, 15. 2) *Lierdichteresse.*

FIDĬCĬNUS *of* **FIDICINIUS**, a, um, *het citherspeelen betreffende, bij voorb.* ludus, i. e. *de school, daar het in geleerd wordt, bij voorb.* ire e ludo fidicino, Plaut. Rud. Prol. 43. Ed. Gronov. *In MSS. staat* fidicinio.

FIDĬCŬLA, ae, f. 1) *een snaar van een snaar-instrument, bij voorb.* fidiculae sonantes, Cic. Nat. D. II, 8, i. e. *luit, cither: van daar het snaar-instrument zelve, cither, luit, bij voorb.* fidiculae sonantes, Cic. N. D. II, 8, *zie hier voor, d. i. snaar-instrumenten, luiten enz.: van daar* fidicula *het gestarnte, anders* lyra *genoemd*, Colum. XI, 2, 37. Plin. H. N. XVIII, 25 post med. *en* 26. 2) *een snaar of zeel, waarmede de slaven op de pijnbank uitgerekt werden, alwaar gemeenlijk de* Plural. *staat, misschien snaaren, koorden, enz.*, Senec. de ira III, 3. Sueton. Tiber. 62. Ibid. Cal. 33. Val. Max. III, 3 ex. 5.

FIDIS, *zie* Fides.

FIDĬUS, i, m. *zekere God, dien sommigen voor Hercules houden, bij voorb.* per deum Fidium, Plaut. Asin. I, 1, 8. Varr. ap. Non. 8. n. 93: apud aedem dei Fidii, Varr. L. L. IV, 10: cf. Ovid. Fast. V, 213. Festus in Medius: *gemeenlijk komt de spreekwijze voor*, me dius fidius *of* medius fidius, Cic. ad Div. V, 21. Plin. Ep. IV, 3. Liv. V, 6 in., *als een eed, bij mijne trouw! waarächtig! of* fidius *voor* filius *of voor* fidus *of* fidei *gezet wordt, weet men niet: het laatste schijnt niet verkeerd; te weten* dius fidius *voor* deus fidei, *de God der trouw: die gelooven dat*, fidius *staat voor* filius, *verstaan* Herkules, *die* filius dei *of* Jovis *is*, Fest.

FIDO, sus sum, 3. 1) *vertrouwen, zijn vertrouwen stellen, zich verlaten, bij voorb.* prudentia, Cic. Off. I, 23: hac duce, Cic. Nat. D. II, 41 ex Arateis: alicui, Sallust. Jug. 112 (120) Mario parum fidere, *doch de Ed. Cort. heeft* confidere: sibi, Cic. Att. VI, 6 post med. Horat. Ep. I, 19, 23: puppibus, Ibid. Od. I, 14, 14: ingenio, Plin. Ep. IV, 13 extr.: nocti, Virg. Aen. IX, 378: cursu, Ovid. Met. VII, 545: ope, Ibid. IX, 125: rebus suis, Cic. Att. X, 8: fuga, Virg. Georg. III, 31, *en* fugae, Ib. Aen. XI, 351: *ook seq.* in, *bij voorb.* ne in mari quidem, ubi ipsi plus poterant, fidentes, Liv. XXX, 10 med.: *doch, het kan hier heel wel het* Adject. *zijn, koen, stout ter zee: ook seq.* Accus. & Infinit., Hor. Ep. I, 19, 44. Sil. I, 432: *ook met den blooten* Infinit., Lucan. IV, 515. Not. fidebo *voor* fidam, Naev. ap. Non. 10. n. 36. *Ook staat* fidens Adjective, *getroost, zonder vrees, stoutmoedig, koen, bij voorb.* qui fortis est, idem est fidens, Cic. Tusc. III, 7: animus, Ib. I, 46: vox, Cic. Div. II, 30 ex Homero: fidens non est contra feras, Plin. H. N. VIII, 16 extr.: in mari fidentes, Liv., *zie hier voor. Ook met den* Genitivus, fidens animi, Virg. Aen. II, 61. Tacit. Ann. IV, 59, i. e. in animo. 2) *vertrouwen, geloof geven, gelooven, bij voorb.* ubi fidentem (scil. tibi) fraudaveris, Plaut. Asin. III, 2, 15: *ook kan men hier die plaatzen toe brengen, alwaar de* Infinitivus *met of zonder den* Accusativus *staat*, Horat. Ep. I, 19, 44. Sil. I, 432. Lucan. IV, 615.

FIDŪCIA, ae, f. 1) *het vertrouwen, toevertrouwen, toeverzicht, bij voorb.* hominis *tot iemand*, Cic. Verr. Act. I, 14: fiducia mea, Plaut. Bacch. IV, 4, 100, *door vertrouwen op mij, voor* mei: (*dus ook* tua *voor* tui, Ibid. III, 3, 4): *daar voor staat* fiducia mei, Plin. Ep. IV, 29: *dus ook* arcae nostrae i. e. *op enz.*, Cic. Q. Fr. II, 12 extr.: loci, Caes. B. G. VII, 19: memoriae, Quintil. XII, 8: formae, Prop. III eleg. ult. v. 1: tibi eam fiduciam diligentiae habeo, ut cet., i. e. confido, te tanta esse diligentia, Trajan. in Plin. Ep. X, 82: benevolentiae, Cic. Amic. 15: rerum suarum, Caes. B. C. II, 37: superbam fiduciam virium ostentare, Liv. VI, 23: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* spem habeo, nondum fiduciam, Senec. Ep. 16: alacres & fiduciae pleni, Caes. B. G. VII, 76, *alwaar het ook koenheid is: van daar het vertrouwen, dat men in iemand stelt, of het toevertrouwen van eene zaak, het opgedragen opzicht, bij voorb.* qui tuae mandatus est fidei & fiduciae i. e. *opzicht, voorzorge*, Plaut. Trin. I, 2, 79: *van daar verders, het vertrouwen op zich zelven, d. i. kloekmoedigheid, koenheid, bij voorb.* qua fiducia, Terent. And. III, 5, 7: hostis, Liv. XXX, 29 med.: fiduciam stolidam hosti augere, Liv. XXXIV, 46: fiduciam alicui adferre, Hirt. B. G. VIII, 10: prae se ferre, Quintil. V, 13, 51: fiduciae pleni, Caes., *zie hier voor: ook met eenen* Genitivus, *bij voorb.* generis, Virg. Aen. I, 132 (136), i. e. ob genus: *ook met* sui, *vertrouwen op zich zelven, d. i. stoutmoedigheid*, Liv. XXV, 37 post med. 2) *het geen men aan iemand geeft, of verkoopt, met vertrouwen, dat hij het weder zal geven*, a) *het geen verpand wordt, een pand, Hijpotheek, bij voorb.* fiduciam accipere, Cic. Flacc. 21, *een pand, Hijpotheek, bekomen:* fiducia commissa est, Ibid., *is vervallen.* b) *elke vervreemding, verkoping, die met de voorwaarde gepaard is, dat de verkochte zaak weder gegeven zal worden, het contract daar over, bij voorb.* qui per fiduciae rationem fraudavit, Cic. Caecin. 3: formula fiduciae, i. e. *het formulier daarbij*, Cic. ad Div. VII, 12: *van daar* c) judicium fiduciae, Cic. Rosc. Com. 6. Nat. D. III, 30, *het gerechtelijk onderzoek over dergelijke dingen, bij voorb. wanneer iemand het goed, dat onder beding van te rug gave gekocht is, niet weder wil geven: ook staat* fiducia *voor* judicium fiduciae, *bij voorb.* in fiducia, Cic. Off. III, 15 in.: *dus ook* in fiduciis, mandatis cet., Cic. Off. III, 17, *doch het is hier misschien het bovenstaande contract, of een dergelijke last of opdragt:* d) accipere fiduciam, Cic. Top. 10, i. e. *in ontvangst nemen, doch met of onder verband, van het, aan dien het behoort, te zullen overgeven.*

FIDŪCIĀRĬUS, a, um, *het geen met een vertrouwen, bij voorb. van te ruggave, verbonden is: van daar* 1) *het geen aan iemand niet als zijn eeuwig eigendom, maar met beding overgegeven wordt, dat hij het weder op zijn tijd te rug geven, of het aan een ander geven zal, bij voorb.* eam urbem veluti fiduciariam dare, Liv. XXXII, 38: officium legati, qui fiduciariam operam obtineret, Caes. B. C. II, 17, i. e. *een commissoriaal ambt enz.:* imperium, Curt. V, 9. 2) *die iets ontvangt, om het aan iemand af te staan, bij voorb.* heres, Pandect. XXXVI, 1, 46.

FĪDUS, a, um, *alles, waar men zich op verlaten kan: van waar het dikwijls door trouw, oprecht, eerlijk, zeker, gerust, vertaald wordt, bij voorb.* pax, Liv. II, 15 extr.: amicus, Cic. Amic. 15: pax & amicitia, Nep. Dat. 8: familiaritates, Cic. Off. II, 8: custodia canum, Cic. Nat. D. II, 63: fidissimos suis rebus i. e. *allergetrouwst, allerverkieslijkst*, Auct. B. Afric. 79: aures, Ovid. Met. X, 382: fidissima conjux, Cic. ad Div. XIV, 4 extr.: nox arcanis fidissima, Ovid. Met. VII, 192: spes fidissima, Virg. Aen. II, 281: fuga i. e. *zeker*, Cic. Att. IX, 10 med.: fidiora genera hominum, Liv. XL, 3: ensis fidus, Virg. Aen. VI, 524: judex, Horat. IV, 9, 40: Ne quid usquam fidum proditori esset, Liv. I, 11, i. e. *opdat hem nergens woord gehouden worde. Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* regina tui fidissima, Virg. Aen. XII, 659, i. e. *u zoo getrouw; voor* ratione tui *of* erga te: *van daar* animus, Liv. XXV, 15, i. e. *standvastige, geruste moed.* Not. ju-

Digitized by Google

d. i. waarop de bladen van het varenkruid gegraveerd zijn, bij voorb. paterae, Cic. Parad. I, 2: lances, Cic. Att. VI, 1 med.: cf. Fest. Men leest ook felicatus.

FILICONES i. e. mali & nullius usus, a filice dicti, Fest.

FILICTUM (voor filicetum), i. n. een oord vol varenkruid, Colum. II, 2, 8. Pallad. Aug. 3. Ook lezen sommigen filicetum, Pallad. loc. cit.

FILICŬLA, ae, f. een kruid, van sommigen Engelzoet genoemd, Plin. H. N. XXVI, 8. Cato R. R. 158. Colum. VI, 27, 11: ook lezen sommigen felicula, bij voorb. Cato R. R. 150 Ed. Gesn.

FILIŎLA, ae, f. i. q. filia, als men teder, boertend, of verkleinend spreekt, dochtertjen, Cic. Div. I, 46: ook verachtelijk van verwijfde manspersonen, bij voorb. grex Catilinae, duce filiola Curionis, Cic. Att. I, 14 med., voor filio.

FILIŎLUS, i, m. een zoontjen, Cic. Att. I, 2.

FILIUS, i, m. 1) een zoon, Cic. Nat. D. III, 18. Terent. Heaut. I, 1, 41 en meermaalen: adoptare sibi aliquem filium, Cic. Dom. 14: dus ook aliquem filium instituere, Ibid. Not. filius ontbreekt somtijds, bij voorb. Hasdrubal Gisgonis scil. filius, Liv. XXVII, 20. XXVIII, 12: Dinomaches (filius) ego sum, Pers. IV, 20: Scipio Aemilianus Pauli, Vellej. II, 8 extr.: Not. a) filius familias, Cic. Coel. 15. Ulp. Pandect. XIV, 6, 9, i. e. de zoon van het huis, d. i. die nog onder 's vaders magt staat: Plur. filii familiarum, Sallust. Cat. 43 (44). b) fortunae filius, Horat. Sat. II, 6, 49, en albae gallinae filius, Juvenal. XIII, 141, een kind van geluk. c) terrae filius, Cic. ad Div. VII, 9. Cic. Att. I, 13 extr. Pers. VI, 59, een onbekend, gering mensch. 2) een inwooner van een land, bij voorb. Celtiberiae filius, Catull. 37, 18: 3) filii i. e. kinderen, Quintil. IX, 3, 63: ook van beesten, Colum. VI, 37, 4: Not. Vocat. filie voor fili, Liv. Andron. ap. Priscian. 7.

FILIX, icis, f. varenkruid, Virg. Georg. II, 189. III, 297. Horat. Sat. I, 3, 37. Plin. H. N. XXVII, 9. Colum II, 2, 13: van daar Tropisch of boertend, de pilis in genitalibus, Juvenal. IV, 41.

FILUM, i, n. 1) een draad, a) van linnen, wolle enz., Virg. Aen. VI, 30: filum pollice deducere, Ovid. Met. IV, 36, i. e. spinnen: dus ook fila trahere, Martial. VI, 3, 5: filum in acum conjicere invademen, bij voorb. fila in duas acus conjicere, Cels. VII, 16, i. e. twee naalden vademen: filis immittere aurum inweeven, Ovid. Met. VI, 68: toga filo tenuissima, Ibid. Art. III, 445, i. e. van fijn laken: velamina filo pleno, Ib. 267, i. e. dik goed, linnen. En gelijk wij zeggen, het hangt aan een zijden draad, d. i. het loopt gevaar, staat niet vast enz.: dus ook de Latijnen, bij voorb. omnia sunt hominum tenui pendentia filo, Ovid. Pont. IV, 3, 35: hac nocte filo pendebit Etruria i. e. zal in het uiterste gevaar zijn, Enn. a. Macrob. Sat. I, 4: cum admodum tenui filo suspensa reip. salus ex sociorum fide penderet, Val. Max. VI, 4, 1: b) van andere dingen, of het geen zoo dun als een draad is, bij voorb. aranei, Lucret. III, 384: cf. Ovid. Met. XV, 372: van bloemen en gewassen, vezels, bij voorb. porris fila resecta suis, Martial. X, 53, 6: mel — non coit, & tactu praetenuia fila mittit, vezels, Plin. H. N. XI, 15: tenui filo, Ibid. XXI, 5 in., i. e. stofdraden: lyrae, Ovid. Am. I, 8, 60. Fast. V, 106. Met. V, 118. X, 89, i. e. snaaren. c) de levensdraad, dien de Parcen spinnen, Ovid. Her. XII, 3. XV, 82. Ibid. Pont. I, 8, 64. Virg. Aen. X, 815: van daar de dood, bij voorb. fila Eurydices properata retexite, Ovid. Met. X, 31: 2) de gedaante, vorming: bij voorb. mulieris, Plaut. Merc. IV, 4, 15: corporis, Gell. I, 4: virginale, Ibid. XIV, 4: liberale, Apul. Met. IV post med. p. 153 Elm.: van daar Tropisch, de gedaante, vorming, bij voorb. orationis, Cic. Or. III, 26. (b) aart, soort, bij voorb. aliud expectivimus filum orationis tuae, Cic. Amic. 7 extr. (c) aart, gestaldheid, bij voorb. munusculum crasso filo, Cic. ad Div. IX, 12: uberiore filo, Cic. Or. II, 22, i. e. stijl, schrijfstijl enz.: dus ook tenui deducta poëmata filo, Horat. Ep. II, 1, 225: cf. Colum. X, 228: tenue filum argumentandi, Cic. Or. 36: ingeniosus est & bono filo, Petron. 46: vestigia formarum, subtili praedita filo, Lucret. IV, 86: debent non omnia esse pari filo, Ib. II, 341.

FIMBRIA, ae, f. het uiterste van eene zaak, bijzonder als zij draadig vezelachtig is: van daar 1) de zoom of franjen van een kleed en soortgelijke dingen, bij voorb. mors denuntiatur, si quis — fimbrias deducit, Cels. II, 6: dus ook signa laetalia — risum, fimbriarum curam, Plin. H. N. VII, 51: Palla ad oras fimbriarum — consluctuabat, Apul. Met. XI: cf. Varr. L. L. IV, 13. Petron. 32: 2) het uiterste der hairlokken, Cic. Pis. 11.

FIMBRIATUS, a, um, 1) vezelachtig, bij voorb. folia, Plin. H. N. XXI, 15 extr.: capillus (milli) fimbriatus, Ibid. XVIII, 7: flagrum, Apul. Met. VIII post med. p. 214 Elm.: 2) van kleederen, met franjen bezet, bij voorb. latus clavus, Sueton. Caes. 45.

FIMETUM, i. n. mistvaalt, mistput, Plin. H. N. XVII, 9 extr. XXIV, 19 in.

FIMUS, i, m. ook FIMUM, i, n. mist, d. i. de vuiligheid, afgang, van levende schepzels, daar mede gemist wordt, bij voorb. fimo bubulo utuntur, Liv. XXXVIII, 18: caprarum fimus, Plin. H. N. XXVIII, 17 extr.: fimus palumborum, Ibid. XXX, 9: fimo pingui, Virg. Georg. I, 80: fimum reddere, Colum. II, 15, 4. Plin. H. N. VIII, 15, i. e. mist maken, afgang loozen: fimum asini instillatur, Plin. H. N. XXVIII, 11: prodest & fimum gallinaceum, Ib. XXIX, 5: Not. fimus, Gen. Femin., bij voorb. liquida fimo — egesta, Apulej. Met. VII extr. Ed. Elm.

FINALIS, e, 1) de grenzen betreffende, bij voorb. quaestio, Pandect. X, 1, 11: 2) het einde betreffende, aan het einde te vinden, bij voorb. circulus, Macrob. Somn. Scip. II, 5.

FINDO, fidi, fissum, 3. 1) splijten, klieven, bij voorb. lignum, Virg. Aen. IX, 413: ferulae fissae, Cels. VIII, 10: equus ungulis fissis, Suet. Caes. 61: ook splijtend of door splijten maken, bij voorb. viam, Virg. Georg. II, 79: cf. Ovid. Her. XIX, 208: van daar 2) verdeelen, klieven, deelen, bij voorb. fluvius finditur, Cic. Leg. II, 3, i. e. deelt zich: via se findit in ambas, Virg. Aen. VI, 540: Assaraci tellus, quam findunt Scamandri flumina & Simois, Horat. Epod. XIII, 14: agros findere sarculo, Ibid. Od. I, 1, 11: lingua fissa in partes duas, Cels. IX, 10: equus ungulis fissis, Sueton. Caes. 61: vomere findere terras, Ovid. Art. II, 671, i. e. ploegen: van daar, Tropisch, dies findit Aprilem, Horat. Od. IV, 11, 15: i. e. deelen: dus ook aëra findere, de lucht verdeelen, klieven, bij het vliegen, Ovid. Met. IV, 66, en fretum, aequor, de zee verdeelen, klieven, bij vaaren, zwemmen enz., Ovid. Her. XVI, 31. Prop. III, 7, 35. Ovid. Trist. I, 4, 3: pectore finde vias, Ovid. Her. XIX, 666, i. e. doorzwem. 3) verscheuren, stukscheuren: van daar findi stukspringen, bersten, bij voorb. van toorn enz., bij voorb. findor ik berste, Pers. III, 8: cor meum finditur, Plaut. Bacch. II, 3, 17: Marsis finduntur cantibus angues, Ovid. Medic. 39, i. e. bersten. Not. Particip. fissus, a, um, gespleten, gedeeld: van daar Fissum, Substant., eene spleet, scheure, klove, bij voorb. in ano, Cels. VII, 30: q' ani, Scrib. Larg. 223: bijzonder fissum jecoris, Cic. Nat. D. III, 5, en jecorum, Cic. Div. I, 52: cf. II, 12: (dus ook in extis, Cic. Div. I, 10): was in de levre der Haruspices zekere klove of verdeeling in twee deelen, in de vriendelijke (familiarem) en vijandlijke (hostilem), Cic. Div. II, 13: cf. 12 en Familiaris: deze klove of spleet bestondt zeker enkel in hunne verbeelding.

FINGO, finxi, fictum, 3. 1) beelden, vormen, d. i. aan eene zaak zekere gedaante geven, vormend maken, bij voorb. apes fingunt favos, Cic. Off. I, 44: nidos, Cic. Or. II, 6: luteum celsa sub trabe fingit (hirundo) opus, Ovid. Fast. I, 158: orationem, Cic. Brut. 32: vultum, Cic. Tusc. III, 15: versus, Horat. Art. 382: si miserum fortuna finxit Sinonem i. e. fecit, Virg. Aen. II, 79: bijzonder van kunstenaren, die iet uit wasch, klei, steen enz. vormen, bij voorb. e cera, Cic. Verr. IV, 13: pocula de humo, Ovid. Trist. II, 489: ex argilla & luto fictus, Cic. Pis. 25: voornaamlijk van beeldhouwers, bij voorb. a Lysippo fingi volebat, Cic. ad Div. V, 12 post med.: van daar ars fingendi, Cic. Or. III, 7, i. e. statuaria: van daar imago ficta, Cic. ad Div. V, post med., een standbeeld: van daar a) Tropisch, beelden, vormen, bij voorb. door onderwijs enz., bij voorb. equum, Horat. Ep. I, 2, 64: vocem, Cic. Nat. II, 59: animos, Cic. Brut. 38: oratorem, Cic. Or. II, 28: b) versieren, opsieren, in behoorlijke en sierlijke orde brengen, bij voorb. se, Ovid. Remed. 341. Phaedr. II, 2, 8: crinem fronde, Virg. Aen. IV, 148: comas, Ovid. Art. I, 306, i. e. wel opmaken, schikken, kappen, friseeren: vitem putando, Virg. Georg. II, 467: c) vormen, d. i. inrichten, schikken, bij voorb. se ad arbitrium alicujus, Cic. Or. 8: se ex forma reip., Cic. Att. VI, 3: d) mentes, Sil. I, 441, i. e. winnen, overtuigen: dus ook animos, Cic. Brut. 38: doch, het kan ook heeten, veranderen: en zoo staat vitam fingere, Cic. Sull. 28 extr., i. e. veranderen, omsmelten: dus ook mentes, Sil.: animos, Cic.: zie hier voor: e) manus, Ovid. Fast. V, 409, i. e. betasten, of zacht drukken. 2) zich in het hoofd iet afbeelden, d. i. zich voorstellen, verbeelden, bij voorb. finge, aliquem fieri cet., Cic. Acad. IV, 36 extr. doe éens zoo enz.: ceteros fingere ex sua natura, Cic. Rosc. Am. 9: fingere cogitatione, Cic. Mil. 29: cf. Ovid. Her. IV, 176: van daar a) bedenken, verzinnen, verdichten, bij voorb. caussas, Terent. Eun. I, 2, 58: fallaciam, Plaut. Asin. II, 1, 2: van daar

fictus

fictus, a, um, *verdicht*, *bij voorb.* dii, Cic. Nat. D. II, 28: fabula, Cic. Off. III, 9: officium, Cic. Caecin. 5: gemitus, Ovid. Met. VI, 565: cunctatio, Tacit. Ann. I, 46: carmen, Virg. Georg. II, 45, i. e. *verdichtingen bevattende*: *van daar* fictum, Substant., *eene verdichting*, Ovid. Met. IX, 767. Virg. Aen. IV, 188: *ook staat* fictum Adverbialiter *voor* ficte, *bij voorb.* fictum minatus, Stat. Theb. VI, 876: *ook heet* fictus, a, um, *die alles verdicht*, *een valsch mensch*, *huichelaar*, Horat. Sat. I, 3, 61: b) *veinzen*, *bij voorb.* vultum, i. e. *andere houding en gelaat aannemen*, *dan het hart gezind is*, Caes. B. G. I, 39: c) *ergens op bedacht of gezind zijn*, *bij voorb.* fugam, Plaut. Capt. II, 1, 13: parricidia, Senec. ad Marc. 26.

FINĪO, ivi, itum, 4. *in grenzen besluiten*, *grenzen stellen*, *begrenzen*, *door grenzen vaststellen of bestemmen*, *bij voorb.* Rhenus finit imperium populi romani, Caes. B. G. IV, 16: signum animo finivit, Liv. I, 18: lingua finita dentibus, Cic. Nat. D. II, 59: Tmolus Sardibus hinc, illinc finitur Hypaepis, Ovid. Met. XI, 152: riparum clausas margine finit aquas, Ib. Fast. II, 222: *van daar* 1) *Tropisch*, *in grenzen insluiten*, *grenzen of paalen stellen*, *beperken*, *bij voorb.* cupiditates, Cic. Fin. II, 9 *en* 20: libidinem, Liv. XXXIV, 6: censuram, Liv. IX, 33: potestatem, Ibid. 34: 2) *vaststellen*, *bestemmen*, *bij voorb.* tempus, Cic. ad Div. XV, 9: diem, Liv. XXXV, 7: decem (vades), Liv. III, 13, i. e. *het getal op tien stellen*: *dus ook* numerum, Curt. IV, 16 prope fin.: imperium spatio dierum, Liv. I, 17: spatium temporis, Liv. IX, 33: locum, Liv. XLII, 47: modum, Cic. Leg. II, 26: provincias, Cic. Att. VIII, 3 ante med., *doch*, *alwaar de Ed. Ernest. heeft* provinciis, *te weten* finienti provinciis Galliis Kal. Mart.: sylvam, Caes. B. G. VI, 25, i. e. *de grootte van het bosch*: *van daar* finitus, a, um, *vastgesteld*, *bestemd*, *bij voorb.* motus, Cic. Nat. D. II, 35: mors est omnibus finita, Cic. Tusc. III, 25: *van daar* modus finiendi, i. e. *een* Idiotisme *in de* Grammatica, Quintil. I, 6 (10): *ook zonder* Casus: *van daar* Pass. Imperson. Finitur, ne cet., Liv. XL, 44, *daar wordt vastgesteld*, *beraamd*, *dat enz.*: *van daar door eene verklaaring bestemmen*, *d. i. verklaaren*, *bij voorb.* rhetorice, quae finitur varie, Quintil. II, 15: aliquid verbis, Ibid. *op het einde*: causam finit Apollodorus ita, Ibid. III, 5 extr.: cf. VI, 3 extr. VII, 3: 3) *eindigen*, *besluiten*, *bij voorb.* bellum, Caes. B. C. III, 51: metum, Ovid. Met. XV, 602: honores aequo animo, Vellej. II, 33: situm, Horat. Ep. II, 2, 164: dolorem gladio, Ovid. Pont. I, 6, 41: prandia moris, Horat. Sat. II, 4, 22: verbum acuto sono, Quintil. I, 5 (9), i. e. *den accent op de laatste syllabe zetten*: quod, o, s, literis finitur, i. e. *op o of s uitgaat*, Ibid.: *dus ook* nomina u, s, literis finita, Ibid. 6 (10): *dus ook* sententias verbis, Cic. Or. III, 49 extr., i. e. *met een* Verbum *of werkwoord eindigen*, *sluiten*: *doch het kan ook zijn numereus*, *welklinkend*, *sluiten*: vitam finire, *bij voorb.* voluntaria morte, Plin. H. N. VI, 19, *of* inedia, Ibid. VIII, 42, *het leven eindigen*, *d. i. sterven*: *dus ook* animam, Ovid. Met. VII, 591: *ook* alicui vitam finire, Ibid. Trist. III, 7, 49: *ook enkel* finire, *sterven*, scil. vitam, Tacit. Ann. VI, 50: *ook* finiri *een einde nemen*, *sterven*, *omkomen*, *bij voorb.* qui morbo finiuntur, Plin. Ep. I, 12 in.: Carthago finita, Flor. II, 15 in., i. e. *nam een einde*, *ging te gronde*: *dus ook* utilius fuit finiri, Cic. Tusc. I, 48, (*bij het vertaalen van een Orakel*): *van daar* a) *ophouden te spreken*, Ovid. Met. I, 566. Art. I, 755. Quintil. IX, 4 extr.: b) *numereus of welklinkend eindigen*, Cic. Or. III, 49: *van daar* finita, Cic. Or. 51 in., *het geen gerond en gesloten is*. Not. finiens, scil. orbis, Cic. Div. II, 44. Senec. Nat. Quaest. V, 17, i. e. *de Horizont*, *gezicht-einder*.

FINIS, is, m. *en* f. *eene grens*, *bij voorb.* intra fines loci, Cic. Caecin. 8: finis Campanus, Liv. IX, 6: Ligurum extremo fine, Liv. XXXIII, 37: agri, qui proxime finem Megalopolitarum est, Liv. XXXV, 27: ad extremum finem provinciae Galliae, Liv. XL, 16: vagantes per utrumque finem, Liv. II, 49: amnis labere fine tuo, Ovid. Am. III, 6, 20: *dus ook* Fines *de grenzen*, *bij voorb.* agrorum, Cic. Off. I, 10: imperii, Cic. Provinc. 12: ambigunt de finibus, Ter. Heaut. III, 1: 93: cf. Cic. Dejot. 8. Or. 41 *en meermaalen*. *van daar perken*, *staat van schepen*, Virg. Aen. V, 139, i. e. *standplaats*, *ligplaats*: fines regere, Cic. Leg. 21. Mur. 9 extr., *vaststellen*, *regelen*: *van daar* 1) *grenzen*, *Tropisch*, *bij voorb.* fines ingenii, Cic. Or. I, 49: certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim, Cic. Quint. 10: audaciam non posse arceri, finibus otii, Cic. Harusp. 3: intra fines naturae vivere, Horat. Sat. I, 1, 49: 2) *mate of duuring*, *bij voorb.* qui finis istius consilii? Cic. ad Div. IV, 9: quaesturam non honoris fine aestimabant, Liv. IV, 54, i. e. *niet naar de mate of duuring*, *enz.*: *dus ook* Scipioni non temporis sed rei gerendae fine, donec debellatum foret, prorogatum imperium, Liv. XXX, 1, i. e. *niet voor een zekeren tijd*, *maar tot dat de oorlog ten einde is enz.*, *gevolglijk zijne daaden waren de maat enz.*: quem sperandi sibi, eundem & bene dicendi, finem proponerent, Cic. Tusc. II, 1, *de maat hunner hoop was ook de maat van hun wel spreken*, *d. i. zij hielden dat voor wel gesproken*, *het geen zij zich ook vertrouwden te kunnen bereiken*: *doch*, *zie hier na*: *van daar* ad eum finem, Nep. Epam. 2. Cic. Or. I, in., *of* usque ad eum finem, Cic. Nat. D. II, 51. Verr. Act. I, 6, i. e. *zoo lang*: quem ad finem? *hoe lang?* Cic. Cat. I, 1. Verr. V, 29: *van daar* fine *of* fini, Ablat., *tot aan*, *bij voorb.* amphoras implere ansarum fini, Cato R. R. 113: Per mare umbilici fine ingressi, Auct. B. Afric. 85: fine inguinum ingrediuntur mare, Sallust. ap. Arus. (p. 979 Ed. Cort.): *dus ook* pectoris fine, Caes. B. G. VII, 47 ex rec. Oudend., *tot aan de borst*: *ook heet* quem ad finem? *hoe ver*, *bij voorb. zich iet uitstrekt*, Caes. B. G. II, 19 med.: *ook is* finis *de mate*, *gesteldheid*, *aart*, *bij voorb.* placuit, ut fructus — compensaret fini legitimae usurae, Pand. XX, 1, 1: finem pretii deminuere, Ibid. XXI, 2, 66: ad finem peculii legata praestare, Ibid. XLIX, 17, 17: *van daar* fini qua i. e. *in hoe ver*, Ibid. XVI, 2, 19: his verbis atque hac fini hominem dimisit, i. e. *op deze wijze*, Gell. XIII, 20. §. 9: hac fini ames, tanquam cet., Ibid. I, 3. §. 30, i. e. *in zoo verre*, *op zulke wijze*: qua fini, *in hoe ver*, Ibid. §. 16: 3) *ook zijn* fines *het land*, *gedeeltelijk*, *ten aanzien der grenzen*, *gedeeltelijk*, *ook zonder deze betrekking*, *bij voorb.* in mediis Eburonum finibus, Caes. B. G. VI, 32: fines Helvetiorum, Ibid. I, 2: cf. Liv. XXVIII, 8 post init. Ovid. Trist. V, 1, 21 *en meermaalen*: 4) *het einde*, *bij voorb.* finem constituere, Cic. Verr. I, 2, *of* statuere, Terent. Hec. I, 2, 21: ponere, Tacit. Ann. VI, 40: ad finem perducere, Lucret. II, 1116: finem facere, *bij voorb.* scribendi, Cic. Or. II, 55: maledictis, Terent. Heaut. Prol. 34: injuriis, Caes. B. G. I, 33: dare i. e. facere, Virg. Aen. VI, 86, *of* ferre, Ib. III, 145: imponere, Ibid. IV, 639: afferre, Cic. Phil. VI, 1: habere, Somn. Scip. 8: finem capere, Liv. V, 51. Virg. Aen. X, 106. Tacit. Hist. IV, 3, i. e. *een einde nemen*: *van daar* finis vitae, Cic. Phil. VI, 1. Tacit. Ann. VI, 40: *ook enkel* finis, scil. vitae, Tacit. Ann. XV, 63. Ibid. Hist. I, 37. Vellej. II, 133, i. e. *het levens-einde*, *de dood*: nullo fine, Ovid. Pont. I, 1, 74. Plin. H. N. IV, 1, *of* nullo cum fine, Ovid. Met. XIII, 755, *of* fine demto, Ovid. Her. I, 50. Ibid. Trist. III, 11, 1, *of* exemto fine, Ovid. Am. I, 9, 10, i. e. *zonder einde*: ad finem *tot het einde toe*, Ovid. Met. XI, 750. Ibid. Am. II, 7, 14: in fine scil. epistolae, Plin. Ep. IX, 28, i. e. *op het einde*: *van daar* ad finem venire *ten einde komen*, *tot stand komen*, Liv. X, 32: 5) *verklaring*, *bepaling*, Definitie, *bij voorb.* rhetorices, Quintil. II, 15 in. 6) *het uiterste*, *hoogste*, *waartoe eene zaak geraakt*, *of geraaken kan*, *bij voorb.* finis bonorum, Cic. Fin. III, 14 extr. *tweemaalen*, Ibid. Off. III, 12 extr., *het hoogste*, *grootste*, *der goederen*, *het hoogste goed*: *dus ook* fines bonorum & malorum, Cic. Fin. I, 17 in., i. e. *het grootste goed*, *kwaad*: finis honorum *het hoogste eer-ambt*, *d. i. Consulaat*, Cic. Planc. 25: 7) *oogmerk*, *besluit*, *bij voorb.* domus finis est usus, Cic. Off. I, 37 in.: referre ad illum finem, Ibid. 16 extr.: cf. Cic. Fin. III, 7 extr.: *van daar* ad eum finem i. e. *met oogmerk*, *deswegens*, Tac. Ann. XIV, 64: *dus ook* loci, Cic. Or. II, 34 in.: *ook misschien het verkregen oogmerk*, *d. i. uitkomst*, *vervulling*, *bij voorb.* sperandi, Cic. Tusc. II, 1, *zie hier voor*: Not. finis, Gen. Femin., *staat*, *bij voorb.* Cic. Leg. II, 22 in. Cic. ad Div. XII, 1 in. Lucret. I, 180 *en* 562. Virgil. Aen. V, 384. XII, 793. Liv. IV, 2 in. XXII, 57 *en* Gell. I, 3 extr. VII, 3 med. Colum. V, 11 *en meermaalen*.

FINITE, 1) *met bepaling*, Cic. Fin. II, 9: *van daar* 2) *bestemd*, *bepaaldelijk*, *of in het bijzonder*, *bij voorb.* infinite de republica, aut de singulis rebus finite, Gell. XIV, 7 post med.

FINĪTĬMUS, a, um, 1) *aangrenzende*, *grensnabuur*, *bij voorb.* Bosporani finitimis suis bellum inferre, Cic. Manil. 4: regnum Ariobarzanis, quod est finitimum vestris vectigalibus, Ibid. 2: armis finitimis circumsoner, Ovid. Trist. IV, 10, 11: 2) *aangrenzende*, *of grenzende met iets*, *Tropisch*, *d. i.* a) *in verband staande*, *bij voorb.* nomen finitimum periculo, Cic. Sull. 25. b) *gelijkvormig*, *bij voorb.* metus est finitimus aegritudini, Cic. Tusc. IV, 30: falsa sunt finitima veris, Cic. Acad. IV, 21 extr.: motus, qui finitimi sunt & propinqui animi perturbationibus, Cic. Or. 34: artium studiorumque quasi finitima vicinitas, Cic. Brut. 42, [illegible] *dit wegens quasi meer tot no. 1. behoort*: verbum verbo finitimum, Gell. I, 4 extr.: [illegible] scil. [illegible], Cic. Tusc. II, 15 [illegible]

FI-

FINITIO, onis, f. *de beperking door grenzen: van daar* 1) *bepaling, beſtemming, vervatting*, Vitruv. II, 1 extr. V, 4 extr. VIII, 1. Quintil. III, 5, 10. III, 6, 32. V, 10, 36: *van daar beſtemming, regel, bij voorb.* illam finitionem, qua uſi ſumus, i. e. *regel*, Colum. V, 11 extr.: finitiones praerancidas, Gell. XIII, 20 In., i. e. *regels:* 2) *verklaring, definitie, bij voorb.* verborum, Quintil. VII, 3, 18, *en zonder* verborum, Ibid. §. 20. II, 15, 34.

FINITIVUS, a, um, *beſtemmend, bepalend, door eene verklaring bepaalend, bij voorb.* ſtatus, Quintil. III, 6, 5 *en* 30. XII, 2, 19: cauſa, Quintil. VII, 2, 36: modus finitivus, Diomed. 1, i. e. indicativus (*in de* Grammatica), *heet ook* modus finiendi: *zie* Finio.

FINITOR, oris, m. 1) *die de grenzen vast ſtelt, aanwijst en afmeet, bij voorb. bij het uitdeelen der landerijën*, Cic. Agr. II, 13 extr. 17 *en* 20: *van daar Tropisch en boertend:* ejus (argumenti) — limites, confinia, determinabo: ei rei ſum factus finitor, Plaut. Poen. Prol. 49: *van daar* finitor, Senec. Nat. Quaeſt. V, 17, i. e. *de horizont, gezicht-einder.* 2) *die iet beſtemt, beſtemmer, vastſteller of eindiger, bij voorb.* rerum, Stat. Theb. VIII, 91, *van* Pluto.

FINITUS, a, um, *zie* Finio.

FIO, factus ſum, fieri, *gemaakt worden of worden, geſchieden, is het* Paſſiv. *van* Facio, *zie* Facio *op het einde.*

FIRCUS i. e. hircus, Varr. L. L. IV, 19.

FIRMAMEN, inis, n. i. q. firmamentum, *bij voorb.* radix firmamina trunci, Ovid. Met. X, 491.

FIRMAMENTUM, i, n. *het geen dient, om iet vast te maken of te bevestigen, middel van bevestiging*, a) *eigenlijk, bij voorb.* tigna, quae firmamento eſſe poſſint, Caeſ. B. C. II, 15: nervi ſunt vincula & firmamenta membrorum, Gell. XIII, 22: b) *Tropisch, middel van bevestiging, ſteun, ſterkte, bij voorb.* reipublicae, Cic. Planc. 9: accuſationis, Cic. Mur. 28: ſtabilitatis conſtantiaeque, Cic. Amic. 18: diſciplinae, Cic. Tuſc. IV, 4: ſi ullum firmamentum in teſte poneres, Cic. Flacc. 37: partis Sertorianae, quae multo plus firmamenti ac roboris habebat, Cic. Manil. 4: ordinem, qui exercet illa (vectigalia), firmamentum ceterorum ordinum eſſe, Ibid. 7: *van daar het bewijs, bij voorb. van eenen aanklager tegen den verdeediger*, Cic. Partit. 29. Auct. ad Her. I, 16: *van den verdeediger tegen den beſchuldigder*, Cic. Invent. I, 14.

FIRMATOR, oris, m. *een bevestiger, bij voorb.* pacis, Tacit. Ann. II, 46: diſciplinae militaris, Plin. Ep. X, 38.

FIRME, *vast, met vastheid, ſtandvastig*, 1) *eigenlijk, bij voorb.* firmius durare, Plin. H. N. XXXV, 12 extr.: firme inſiſtere, Sueton. Calig. 26: firmiſſime pulvinus ſtatuatur, Vitruv. V. cap. ult.: 2) *Tropisch, vast, met vastheid, ſtandvastig, beſtendig, bij voorb.* aliquid comprehendere, Cic. Fin. I, 21: ſuſtinere adſenſus, Cic. Fin. III, 9: reſpondere, Plin. Ep. VI, 13: aliquid continere i. e. *in geheugen houden*, Quintil. XI, 2 in.: habere bene cognitam voluptatem & ſatis firme conceptam, Cic. Fin. II, 2: firmiſſime adſeverare, Cic. Att. X, 14 extr., i. e. *ſtandvastig, ſtijf en ſterk enz.*

FIRMITAS, atis, f. 1) *de ſterkte, d. i. vastigheid, duurzaamheid, bij voorb. der poſten*, Plaut. Moſt. III, 2, 139: ictum firmitas materiae ſuſtinet, Caeſ. B. C. II, 11: Pulvis commixtus — aedificiis praeſtat firmitates, Vitruv. II, 6: amphoris Hadrianis maxima firmitas (eſt), Plin. H. N. XXXV, 12 extr.: tanta eſt (uvae), contra frigora, aeſtus — firmitas, Ibid. XIV, 3 med.: Aegyptio lino minimum firmitatis, Ibid. XIX, 1 ante med.: vini, Ibid. XIV, 2 in.: valitudinis, Ibid. XX, 5 extr.: faſtigia templorum — arte aevique firmitate ſanctiora auro, Ibid. XXXV, 12 poſt med.: 2) *de ſterkte, d. i. kracht, bij voorb.* corporis, Cic. Phil. II, 25: vocis, Gell. II, 3: *van daar ſterkte, kracht, ſtandvastigheid, bij voorb.* animi, Cic. Sext. 44: firmitatem & conſtantiam eandem cognoſces, Cic. ad Div. IX, 11: exercitus numero ampliſſimus eſt, firmitate exiguus, Planc. Ibid. X, 24, *alwaar het ook deugdelijkheid, bekwaamheid, zijn kan:* 3) *deugdelijkheid, bekwaamheid, zie n.* 2.

FIRMITER i. q. firme, Cic. Fragm. ap. Non. 11. n. 24. Lucil. Ibid. Caeſ. B. G. IV, 26. Plaut. Epid. I, 1, 77. Pſeud. III, 2, 111. Gell. XIII, 8.

FIRMITUDO, inis, f. i. q. firmitas, *vastigheid, duurzaamheid, ſterkte, bij voorb.* vocis, Auct. ad Her. III, 11: animi, Cic. ad Div. V, 13 in. VI, 8 in. Plaut. Aſin. II, 2, 54: non quod ab iſto data ſalus quidquam habitura ſit firmitudinis, Cic. Att. XI, 14.

FIRMO, avi, atum, are, 1) *vastmaken, bevestigen, opdat iet niet wankele, bij voorb.* veſtigia, Virg. Aen. III, 659: gradum, Curt. IV, 9 poſt med.: dentes, Plin. H. N. XXI, 31: gracilitatem vitium, Ibid. XVII, 23 extr.: foſſas in ſolutiori terra ſepibus, Ibid. XVIII, 6 extr.: aeſtuaria aggeribus & pontibus firmat, Tacit. Ann. IV, 73: *van daar Tropisch*, a) *bevestigen, wel bewaaren, bezetten, dekken, bij voorb.* locum munitionibus, Caeſ. B. G. VI, 28: urbem praeſidio, Liv. XXI, 57: aciem, Liv. II, 31 in.: turres praeſidiis, Salluſt. Jug. 23 (24): ſiniſtrum cornu magnis equitum copiis, Auct. B. Afric. 13: aditus urbis, Virg. Aen. XI, 465: bitumen firmat (caementa) contra ignes, Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 15: muros, Liv. XXII, 8, i. e. *bezetten (met troepen), bewaaren, dekken, beſchutten.* b) *bevestigen, duurzaam maken, bij voorb.* imperium, Cic. Sull. 11: opes alicujus, Cic. Off. II, 11 extr.: animum, Cic. Cluent. 5: vetus opinio firmata omnium gentium conſenſu, Cic. Div. I, 1: bitumen firmat, Plin. H. N. XXXV, 15, *zie hier voor: van daar* firmatus animi (*voor* animo), Salluſt. Fragm. ap. Aruſ.: non pro firmato ſtetit magiſtratus ejus jus cet., Liv. IV, 7: pacem, Caeſ. B. G. IV, 28: c) *ſtaande maken, doen ſtaan, bij voorb. het vloeijend ligchaam, ſtremmen, bij voorb.* debet alvum firmare is, cui fuſa eſt, Celſ. I, 3 ante med.: uva, quae ſolutam (alvum) firmat, Plin. H. N. XIV, 18, *doch, het kan hier ook zijn, verſterken.* d) *in moed bevestigen, moedig maken, bij voorb.* noſtros firmavit, Caeſ. B. C. III, 65: ſuos, Juſtin. II, 11: cf. Horat. Od. III, 5, 46: 2) *ſterk of ſterker maken, verſterken, bij voorb.* corpus labore, Cic. Tuſc. II, 15: corpora cibo, i. e. *verkwikken*, Liv. XXVII, 13 extr.: *dus ook* vexatos milites, Curt. IX, 10: vires, Virg. Georg. III, 209: alvum, Plin. H. N. XIV, 18, *zie hier voor:* ſiniſtrum cornu magnis equitum copiis, Auct. B. Afric. 13: memoriam, Quintil. II, 4: opes, Cic., *zie hier voor:* animum, Juſtin. XXII, 4. Virg. Aen. III, 610: vocem, Cic. Or. III, 61: aliquem praeſidiis, Liv. XX, 22, *iemand door troepen:* praeſidium, Liv. XLII, 40, *het garnizoen: van daar* a) *verſterken, zeker maken, bij voorb.* fidem, Terent. And. III, 1, 3, i. e. *het belooven: dus ook* firmatam dare fidem, Plaut. Mil. II, 5, 43, i. e. *vast belooven: ook zekerheid geven, vast verzekeren, bij voorb.* ei rei firmaſti fidem, Terent. Hec. IV, 2, 5: *ook zou men de voorgaande plaatzen van* Terent. *en* Plaut. *hier toe kunnen brengen:* aliquid jure jurando, Cic. Leg. II, 7: foedera dictis, Virg. Aen. VII, 212: civitates obſidibus i. e. *ze zeker maken, zich van dezelven verzekeren*, Hirt. B. G. VIII, 27: omina, Virg. Aen. II, 691: b) *door gronden verſterken, bevestigen, d. i. bewijzen, betoogen, bij voorb.* tabulis hoc cenſorum, Cic. Haruſp. 14: naturam fati ex divinationis ratione, Cic. Fat. 5: foedera, Virg., *zie hier voor:* c) *verzekeren, bij voorb.* firmat, ſe ea facturum cet., Hirt. B. G. VIII, 48: firmaverunt reverſuros, Tacit. Hiſt. II, 9.

FIRMUS, a, um, 1) *vast, vast ſtaande, niet wankelend, niet beweeglijk, bij voorb.* janua, Ovid. Am. II, 12, 3: arbor, Ovid. Art. II, 652: ſera, Ibid. Pont. I, 2, 25: carina, Ibid. I, 4, 36: ſolum, Curt. V, 1: robora, Virg. Aen. II, 481: *van daar* a) *Tropisch, vast, d. i. ſtandvastig, onbeweeglijk, bij voorb.* firmior in ſententia, Cic. Balb. 27: firmiſſimus in cauſa, Cic. Mil. 33: ſenatum ſua ſponte bene firmum firmiorem feciſtis, Cic. Phil. VI, 7: animus, Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: pectus, Virg. Aen. VI, 261: firmiſſimus ira, Ovid. Met. VII, 457: *ook vast, ten aanzien van trouwe, vriendſchap enz., bij voorb.* ſocios firmiſſimos redderem, Cic. ad Div. XV, 4 extr.: amicus, Cic. Amic. 17. Nep. Lyſ. 2: amicitia, Q. Cic. petit. conſ. 7: *ook* ſpes, Cic. ad Div. VI, 5: firmus candidatus, Cic. Att. I, 1, i. e. *dien men niet ligt van het ambt berooven kan, die, als 't ware, vast zit, dien men, als 't ware, niet uit den zadel kan ligten:* accuſator, Cic. Verr. II, 1, i. e. *niet vreeslijk: maar het kan ook heeten, bekwaam: van daar* firmum *de grond, bij voorb.* nihil ſatis firmi video, Terent. Heaut. II, 3, 96, i. e. *een bekwaamen grond:* b) *duurzaam, bij voorb.* vina, Virg. Georg. II, 97: durabat antiquitas firma, Plin. H. N. XXVI, 3 in.: laus & caritas ſunt vitae ſine metu degendae praeſidia firmiſſima, Cic. Fin. I, 10: 2) *ſterk, met krachten voorzien, bij voorb.* corpus, Cic. ad Div. XI, 27: ſi firmior eſſes, Cic. ad Div. XVI, 5: vires, Nep. Eum. 11: ut firmus venias, Cic. ad Div. XVI, 8: firmiſſimi remiges, Vellej. II, 84: *van daar* a) *ſterk, d. i. met alles voorzien, waar door men veel uitvoeren kan, bij voorb.* firmus ab equitatu, Planc. in Cic. Epiſt. ad Div. X, 15: accuſator, Cic., *zie hier voor:* b) *ſterk, d. i. aanzienlijk, en bekwaam tot wederſtand, bij voorb.* firma manus evocatorum, Cic. ad Div. XV, 4 in.: Senones, quae eſt civitas in primis firma, Caeſ. B. G. V, 52: c) *deugdlijk, deugdzaam tot iet, bij voorb.* exercitus firmus ad bellum, Liv. XXIII, 25, i. e. *bekwaam tot enz.:* cohortes firmae ad dimicandum, Caeſ. B. G. VII, 60: has (cohortes) firmiſſimas ſe habere, Ibid. B. C. III, 88: accuſator, Cic.: candidatus, Cic., *zie hier voor:* nihil ſatis firmi video *niets rechts geſchikts*, Terent. Heaut. II, 3, 96: ne — quidem quidquam adhuc inveni ...

firmius, Cic. Or. 71 extr.: firmius ad defenſionem, Cic. Verr. V, 29: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* fundus paſcere firmus, Horat. Ep. II, 17, 41, i. e. *deugdelijk: van daar vast, zeker, bij voorb.* hoc, quod dico, firmum fore, Cic. Att. XVI, 5: *hier toe kan men ook brengen* nihil firmi, Terent.: firmius, Cic. Or. 71. Verr. V, 29, *zie hier voor:* litteras hilariores nec tamen firmas, Cic. Att. VII, 25, i. e. *met zekere vaste berichten:* ſpes, Cic. ad Div. VI, 5: benevolentia, Cic. Att. II, 25: focii i. e. *daar men zich op verlaten kan*, Cic. ad Div. XV, 4, *zie hier voor:* d) *ſterk, d. i. ſtandvastig, bij voorb.* ſenatus, Cic. Phil. VI, 7: animus, Cic. Fil. in Cic. Epiſt. ad Div. XVI, 21: pectus, Virg., *zie boven:* e) *ſterk, d. i. ſterk makende, ſterk voedzel gevende, bij voorb.* cibus, Varr. R. R. II, 11 in.: firmius eſt triticum quam milium: id ipſum, quam hordeum: ex tritico firmiſſima ſiligo, Celſ. II, 18: firmior ex frumento potio, Ibid.: f) *gezond of ſterk door gezondheid, bij voorb.* male firma, Ovid. Art. II, 319, i. e. *ziekelijk:* corpus, Cic. ad Div. XI, 27: ut firmus venias, Ibid. XVI, 8: firmior, Ibid. 5: *doch, het kan in deze beide plaatzen ook ſterk zijn.*

FISCĀLIS, e, *den Fiſcus, d. i. des Keizers Rentkamer betreffende, daar toe behoorende, daar in of uit te betaalen, bij voorb.* res, Pandect. XLIII, 8, 2: jus, Ibid. II, 14, 42: debitores, Ib. XLIX, 14, 45: calumniae fiſcales, Sueton. Domit. 9, i. e. *waar van de boeten in den* Fiſcus *kwamen.*

FISCELLA, ae, f. *een korfjen, gevlochten mandjen (uit biezen), bij voorb. voor verſche kaezen, opdat er de melk door afloopt*, Virg. Ecl. X, 71. Ovid. Faſt. IV, 74. Tibull. II, 3, 15. Colum. XII, 17 *en* 18: *van daar een muilkorf*, Cato R. R. 54, *alwaar* fiſcellas *ſtaat:* Plin. H. N. XVIII, 19, *alwaar* fiſcellis *ſtaat.*

FISCELLUS, i, m. 1) i. q. fiſcella, Colum. XII, 38, 6: 2) i. e. appetitor caſei mollis, Feſt.

FISCĪNA, ae, f. *een gevlochten gereedſchap, een korf, bij voorb. tot vijgen, tot wijndruiven enz., ook voor verſche kaas, opdat er de melk door afloopt enz., bij voorb.* fiſcina ficorum *een korf vijgen*, Cic. Flacc. 17: in fiſcina uvas premito, Colum. XII, 39 extr.: ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas (i. e. caſeos), Martial. I, 44, 7: fiſcinas frondarias complere, Plin. H. N. XVIII, 31: equus cum fiſcinis, Ibid. XXXIV, 8 med.: olearíae, Cato R. R. 153: cf. Varr. R. R. I, 22. Colum. XI, 2, 90. XII, 50, 3. Virg. Georg. I, 266. Ovid. Faſt. IV, 754.

FISCUS, i, m. 1) *een gevlochten ben, een korf, tot allerhande gebruik, bij voorb. tot de olijven, bij voorb.* fiſcis novis oleum premi oportebit, Colum. XII, 50 extr.: oleam in novo fiſco adjicito, ſubjectamque prelo premito cet., Ibid. 52: *bijzonder plagten de Ouden ſoortgelijke korfjens of mandjens tot geld te gebruiken: van daar* 2) *een geldmandjen, of op onze wijze, een geldzak, bij voorb.* fiſcos cum pecunia, Cic. Verr. Act. I, 8: cf. 9, *en* Verr. III, 79. Phaedr. II, 7, 2. Juvenal. XIV, 259. Sueton. Claud. 18: *van daar* 3) *de openbare kas, het* Aerarium, Cic. Verr. III, 85. 4) *ten tijde der Keizeren, bijzonder de kas van den Keizer, de keizerlijke inkomſten, wanneer het tegen over* aerarium *geſteld wordt*, Senec. de Benef. VII, 6. Juvenal. IV, 54. Paul. in Pandect. XXXIX, 4, 9: *van daar* Fiſcus Judaicus, Sueton. Domit. 12, i. e. *contributie der Joden, die in de keizerlijke kas kwam.*

FISSICŬLO, are, *misſchien klieven, bij voorb.* exta, Apulej. de deo Socr. ante med. p. 45. Elm., i. e. *de verdeeling* (fiſſum) *in de ingewanden maken, of wel daarbij beſtuuren, om daar uit te kunnen voorſpellen.*

FISSĬLIS, e, 1) *het geen zich klieven, ſplijten laat, bij voorb.* cuneis fiſſile robur, Virg. Aen. VI, 181: arundo, Plin. H. N. XVI, 36 in.: lignum, Ibid. 39 in.: lapis ſciſſili vena ſcinditur, Ibid. XXXVI, 17 in.: 2) *geſpleten, bij voorb.* ſtipes, Colum. IX, 1, 3: *van daar* non fiſſile haberes caput, Plaut. Aul. III, 2, 25, i. e. *ſtukgeſlagen, geklopt; dan zou uw de kop zoo niet gebeukt zijn.*

FISSĬO, onis, f. *ſplijting, verdeeling, bij voorb.* glebarum, Cic. Nat. D. II, 63.

FISSŪRA, ae, f. *ſplijting, bij voorb.* quorum in digitos pedum fiſſura diviſa eſt, Plin. Hiſt. Nat. X, 63: labrorum, Ibid. XXVIII, 12: cf. XXXIII, 6. Colum. IV, 29.

FISSUS, a, um, *zie* Findo.

FISTŪCA, ae, f. *een werktuig, waar mede iet in de aarde ingeſlagen of ingeheid wordt, een heiblok*, Caeſ. B. G. IV, 17: *ook waar mede de grond gelijk geſlagen wordt*, Cato R. R. 28. Plin. Hiſt. Nat. XXXVI, 25.

FISTUCĀTĬO, onis, f. 1) *inheijing, inſlaan in den grond*, Vitruv. X, 3: 2) *gelijkmaking van den grond door ſlaan*, Vitruv. VII, 1.

FISTŪCO, are, *door ſlaan vlak maken, bij voorb. den grond*, Vitruv. VII, 4 extr. Plin. H. N. XXXVI, 25. Cato R. R. 18 poſt med.: *van daar* fiſtucatum i. q. fiſtucatio, Plin. H. N. XVII, 11 extr.

FISTŬLA, ae, f. 1) *elke pijp, bij voorb. waterpijp*, Cic. Rab. Perd. 11. Plin. H. N. II, 103. XXXI, 6. Frontin. Aquaed. 25. ſeqq.: *ſpijspijp*, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 66: *ook elke pijp, kanaal, bij voorb.* pulmo ſpongioſus ac fiſtulis inanibus cavus, Ibid. Sect. 71: dentes tenui fiſtula perforati, Ibid. Sect. 62: muſcarum generi lingua evidens fiſtula eſt, Ibid. XI, 28 extr.: ſpongiarum, Ibid. XXXI, 11 in.: gravitati aurium per fiſtulas inſpiratur, Ibid. XXXIV, 12 extr.: *van daar* a) *riet of rietſtengel, bij voorb.* calami odorati, Plin. H. N. XII, 22: cucumeres in fiſtula (i. e. in canna, *zoo verklaart het* Palladius, Mart. IX, 8.) flore demiſſo mira longitudine creſcunt, Plin. H. N. XIX, 5 in.: b) *eene pijp, bij voorb.* eburneola, Cic. Or. III, 60: *bijzonder eene herderspijp of fluit, uit veele rietjens of halmen ſaamgeſteld, van welke de ééne ſteeds kleiner was dan de andere*, Virg. Ecl. II, 63. III, 25. Ovid. Met. XIII, 784. Martial. XIV, 63. Tibull. II, 5, 31. Pan *zou ze uitgevonden hebben, volgends* Virg. Ecl. II, 32. Ovid. Met. I, 688. ſeqq. Plin. H. N. VII, 56 med. Hygin. fab. 274: c) *een ſchrijfpen van een riet*, Perſ. III, 14: d) *eene langachtige diepe zweer, een fistel, bij voorb.* fiſtula petris, Nep. Att. 21: cf. Celſ. VII, 4. Cato R. R. 157. Plin. H. N. XX, 9. XXIV, 11: 2) *een ſnijwerktuig, mes, bij voorb. ſchoenmakersmes*, Plin. H. N. XVI, 14: 3) fiſtula farraria, Cato R. R. 10, *een werktuig, om graan te maalen, misſchien met één of meer pijpen of loopen verzien: misſchien op de wijze van onze koffiemolen: daar voor ſtaat*, Plin. H. N. XXVIII, 10 med.: fiſtula ſerrata.

FISTŬLĀTIM, *misſchien* i. q. per fiſtulam, *bij voorb.* fimo fiſtulatim excuſſo, Apul. Met. IV poſt init. p. 144. Elm.

FISTULĀTOR, oris, m. *een pijper, fluitſpeler*, Cic. Or. III, 61.

FISTŬLO, are, *met pijpen verzien: van daar* fiſtulatus, a, um, *met pijpjens verzien, hol, bij voorb.* tabulae, Suet. Ner. 31.

FISTULOSUS, a, um, 1) *met één of meer pijpen verzien, bij voorb.* telum culicis — ſorbendo fiſtuloſum, Plin. H. N. XI, 2: quibus aculeus in ore fiſtuloſus, iis nec lingua nec dentes, Ibid. 37. Sect. 65: 2) *gatig, vol gaten, bij voorb.* caſeus, Colum. VII, 8: ſpongia, Plin. H. N. XXVII, 8 extr.: lapis, Ibid. XXXVI, 2: terra arida, fiſtuloſa, ſcabra, Ibid. XVII, 5: *dus ook* cancer, Cato R. R. 157, *een kankergezwel, dat gaten maakt*, fiſtuleus.

FISUS, a, um, *zie* Fido.

FIXŬLA, ae, f. i. q. fibula, *bij voorb.* fixulas i. e. fibulas, Feſt.

FIXUS, a, um, *zie* Figo.

FLABELLĬFER, a, um, *den waajer dragende, bij voorb. dienstmaagden voor de vrouwen*, Plaut. Trin. II, 1, 22.

FLABELLŬLUM, i, n. i. q. flabellum: *dus wil* Bentley, Terent. Eun. III, 5, 50, *om het vers voor* flabellum *lezen.*

FLABELLUM, i, n. *een werktuig, om lucht te wekken of wind te maken, tot verkoeling, of om het vuur aan te blazen, een waajer, ook blaaspijp, blaasbalg*, Terent. Eun. III, 5, 47 *en* 50. Martial. III, 80, 11: *van daar* flabellum ſeditionis, Cic. Flacc. 23. *Dikwijls waren zij van paauwenſtaarten, bij voorb.* flabella caudae pavonis, Propert. II, 18, 59.

FLABĬLIS, e, *luchtig, bij voorb.* humidum aut flabile aut igneum, Cic. Tuſc. I, 27.

FLABRUM, i, n. *het blaazen van den wind, ſtaat in het gemeen* Plural., *bij voorb.* Boreae, Prop. II, 20, 70: freta ſpirantibus incita flabris i. e. ventis, Lucret. VI, 427: non flabra neque imbres, Virg. Georg. II, 293: cf. Valer. Flacc. VI, 665.

FLACCĒO, ui, ere, 1) *ſlap zijn, bij voorb.* lorum, Lucil. ap. Non. 2. n. 323: aures pendulae atque flaccentes, Lactant. opif. 8: 2) *Tropisch, mat, moede zijn, nalaten, niet vlug zijn, bij voorb.* Meſſala flaccet, Cic. Q. Fr. II, 15, ſcil. in petitione, i. e. *verliest allen moed, laat af:* jam flaccet fortitudo, Afran. ap. Non. 2. n. 323: oratio veſtra rebus flaccet, ſtrepitu viget, Apul. Apolog. ante med. p. 290. Elm.: Not. *het* Perf. flaccui *ſchijnt gemeenlijk tot* Flacceſco *te behooren.*

FLACCESCO *of* FLACCISCO, flaccui, 3. 1) *ſlap worden, droog worden, verwelken, bij voorb.* fronde flacceſcente, Vitruv. II, 9: foeniculum, dum flacceſcat, Colum. XII, 7: ſtercus flaccuit, Varr. R. R. I, 13, 4, *alwaar* Ed. Gesner. flaccuit *heeft:* 2) *Tropisch, mat, moede worden, nalaten, de hitte, drift of levendigheid verliezen, bij voorb.* oratio, Cic. Brut. 24. Not. flacciſco *ſtaat* Pacuv. ap. Non. 8. n. 37: fluctu flacciſcunt, ſileſcunt venti.

FLACCĬDUS, a, um, 1) *week, ſlap, bij voorb.* aures, Colum. VII, 6. Plin. H. N. VIII, 51: folium, Plin. H. N. XV, 30 in.: vela pendula & flaccida (orationis), Apul. Florid. prope fin. p. 365. Elm.: *van daar* 2) *mat, d. i. niet krachtig,*

Digitized by Google

dig, *bij voorb.* flaccidior turbo, Lucret. V, 631: vela, Apul., *zie hier voor.*

FLACCUS, a, um, 1) *week*, *flap*, *bij voorb.* auriculae, Varr. R. R. II, 9, 4: *van daar* 2) *weeke*, *flappe ooren hebbende*, Cic. Nat. D. I, 29.

FLAGELLO, avi, atum, are, 1) *geesselen*, *zweepen*, *met een geessel*, *zweep*, *slaan*, *bij voorb.* aliquem, Sueton. Calig. 26: *ook in 't gemeen slaan*, *geesselen*, *bijzonder*, *als het met iet taais of buigzaams geschiedt*, *bij voorb.* robora flagellari parte caudae, Ovid. Met. III, 94: terga flagellantur, Plin. H. N. VIII, 16, scil. a cauda leonis: flagellare messem perticis, Plin. H. N. XVIII, 30, i. e. *uitdorsschen*, *uitslaan*: comae ora flagellent, Martial. IV, 42, 7, i. e. *slaan in 't gezicht*: sertaque mixta comis sparsa cervice flagellat, Stat. Theb. X, 163, i. e. *slaan*, *schudden*: canes extremis polypi crinibus flagellari, Plin. H. N. IX, 30: radiorum jactu flagellatus aer, Ibid. II, 45: serpentes sese interimunt flagellando, Ibid. XXV, 8 extr.: alius (manum) protendat aut — repetito ultra laevum humerum gesta ita in tergum flagellet, Quintil. XI, 3, 118, i. e. *slaat op den rug* (*met de hand*): ima flagellatis ponderibus trepidavit humus, Stat. Theb. III, 36, i. e. *geschud*: 2) *van daar Tropisch*, *plaagen*, *hard behandelen*: *van daar* a) puteal multa vibice flagellas, Pers. IV, 48, i. e. *misschien*, *plaagt uwen schuldenaar*. b) arca flagellat opes, Martial. III, 30, 4. V, 13, 6, i. e. *sluit op*, *houdt gesloten*. c) annonam flagellare, Plin. H. N. XXXIII, 13 extr., *het graan*, *levensmiddelen enz*, *niet verkopen*, *inhouden*, *gevolglijk duurte maken*: *of in 't gemeen duurte maken*.

FLAGELLUM, i, n. 1) *een geessel*, *zweep*, Horat. Sat. I, 2, 41. Cic. Rab. perd. 4: Not. *de slaaven werden daar mede geslagen*, Pandect. XLVIII, 19, 10. Juvenal. VI, 478: *en paarden*, Virg. Aen. III, 579. Martial. VI, 46, 1. XIV, 55, 1: *ook ossen*, Colum. II, 2 extr.: *ook in 't gemeen last- of trekbeesten*, *bij voorb.* flagello adsidue excitandum (jumentum), Veget. de re Vet. III, 48, 8: *ook overspelers*, Catull. 25, 10. Horat. Sat. I, 2, 41: *ook wordt het aan de* Furiën *toegekend*, Ovid. in Ibin 183: *aan* Bellona, Virg. Aen. VIII, 703. Not. flagellum *is harder dan* scutica, *volgends* Horat. Sat. I, 3, 119: *van daar Tropisch*, *de geessel van het kwaad geweten*, Lucret. III, 1032. Juvenal. XIII, 195: 2) *een jonge*, *tedere tak aan een boom*, *bijzonder aan den wijnstok*, *een rank*, *scheut*, Varr. R. R. I, 31. Colum. II, 2 med. Virg. Georg. II, 299. Catull. 61, 52: *van daar heeten de veelvuldige pooten van de* Polypen flagella, Ovid. Met. IV, 366.

FLAGITATIO, onis, f. *invordering*, *maaning*, Cic. Top. 1. Justin. II, 4. Tacit. Ann. XIII, 50.

FLAGITATOR, oris, m. 1) *iemand*, *die eene schuld maant*, *die ze invordert*, *een maaner*, Plaut. Cas. Prol. 23. Ibid. Most. III, 2, 81. Gell. XVII, 6 extr.: *Tropisch*, *d. i. die iemand eene belofte herinnert*, Cic. Brut. 5 in.: *van daar* 2) *die iet als eene pligtelijke zaak vordert*, *een invorderaar*, *eischer*, *bij voorb.* pugnae, Liv. II, 45 extr.: triumphi, Liv. VIII, 12.

FLAGITIOSE, *schandelijk*, *op eene schandelijke wijze*, *met schande*, *bij voorb.* vivere, Cic. Fin. III, 11: judicia tueri, Cic. Verr. Act. I, 15: obire legationes, Cic. Font. 11: deficere ab aliquo, Cic. Fin. V, 31: sumus flagitiose imparati a militibus cet., Cic. Att. VII, 15 extr.: turpissime flagitiosissimeque discedat, Cic. in Caecil. 22: aliorum amori flagitiosissime servire, Cic. Cat. II, 4.

FLAGITIOSUS, a, um, *vol schande*, *schandelijk*, *bij voorb.* vita, Cic. Fin. II, 28: libido, Cic. Verr. II, 54: emtio, Cic. Rosc. Am. 9: homo, *bij voorb.* flagitiosi sunt, qui cet., Cic. IV, 32: homo flagitiosissimus, Cic. Verr. II, 78: secordia flagitiosior, Sallust. Jug. 85 (88): flagitiosissima facinora fecere, Ibid. 32 (37): civitas ex pulcherrima pessima ac flagitiosissima facta est, Ibid. Cat. 5: famam flagitiosissimam merere, Tacit. Hist. II, 31: *van daar* flagitiosum est *het is schandelijk*, *eene schande*, Sallust. Jug. 110 (118): quod flagitiosius est, Tacit. Ann. III, 51, i. e. *schandelijker*, *eene grooter schande is*.

FLAGITIUM, i, n. 1) i. q. dedecus, turpitudo, *elke schandelijke daad of zaak*, *schande*, *zij moge groot of klein zijn*, *men mag het ernstig of boertig meenen*, *zij mag daadlijk of alleen in de verbeelding bestaan enz.*, *bij voorb.* nonne id flagitium est, te aliis consilium dare, tibi non posse auxiliari? Terent. Heaut. V, 1, 49, *is dat geen schande?* cf. Ibid. Ad. I, 2, 32: praeesse agro colendo flagitium putas, Cic. Rosc. Am. 18, *houdt het voor schande*, *eene schandelijke zaak*: timoris, Liv. XLII, 6: neglectis flagitium ingens, Horat. Sat. II, 4, 82, i. e. *het is groote schande*, *wanneer men in huis niet alles zindelijk houdt*: flagitium hercle fiet, nisi dos dabitur virgini, Plaut. Trin. III, 1, 11, i. e. *schande*: flagitium est, si cet., Plaut. Mil. III, 1, 100. Merc. II, 3, 71, i. e. *schande*: flagitium est, Ibid. Cas. V, 2, 23, i. e. *het is schandelijk*, *om te zeggen*, *ik schaam mij*, *om het te zeggen*: quantum flagitii commisisset, Cic. Brut. 61 in., *wat schande hij begaan*, scil. *dat hij het vergeten heeft*: flagitia Democriti, Cic. Nat. D. I, 24, *schandelijke dingen*, scil. *dat hij gelooft*, *dat de wereld uit* atomi *ontstaan is enz.*: flagitium rei militaris admittere, Cic. Cluent. 46: flagitia facere & dicere, Cic. Tusc. IV, 34, *schandelijke dingen*: flagitium conficere, Terent. Phorm. V, 2, 5: versari in flagitio, *zich met het schandelijke bezig houden*, Cic. Tusc. IV, 33: ingurgitare se in flagitia, Cic. Pis. 18: flagitiis se inquinare, Cic. Tusc. I, 30, *of* dedecorare, Sallust. Jug. 85 (90): flagitiis atque facinoribus coopertus, Ib. Cat. 23 (24): *bijzonder wordt het van hoererij met vrijgeboren vrouwen gebruikt* (*want met slavinnen te doen te hebben*, *hielden de* Romeinen *juist niet voor schande*), *bij voorb.* stupris & flagitiis, Cic. Verr. V, 10: cf. Cic. Senect. 12: *ook kunnen de aangehaalde plaatsen hier toe gebracht worden*, Cic. Pis. 18. Sallust. Cat. 23 (24). Ibid. Jug. 85 (90) cet.: *van daar staan dikwijls bij een* scelera & flagitia, Cic. Rosc. Am. 9, *zoo als bij ons zonde en schande*, *wanneer men een geheel ondeugend mensch beschrijft*: *van daar* scelus hominis, Plaut. Cas. II, 1, 8. Ibid. Men. III, 2, 4. Ibid. V, 1, 9, *schande van een mensch*, *d. i. schandelijk mensch*: *dus ook* stabulum flagitii, Ibid. Truc. II, 7, 31, *of* flagrantia flagitii, Ibid. Rud. III, 4, 28, i. e. flagitiosissimus: 2) *ook zal het beteekenen* a) *vordering*, *eisch*, *bij voorb.* flagitio cum majore post reddes tamen, Plaut. Epid. III, 4, 77: *maar het kan even goed*, *schande*, *heeten*. b) *getier*, *geschreeuw*, *bij voorb.* neque propter eam quidquam evenist nostris foribus flagitii, Plaut. Merc. II, 3, 81, *doch*, *misschien is het ook schande*.

FLAGITO, avi, atum, are, 1) *iemand maanen*, *iet van hem eischen*, *dat hij schuldig is te geven*, *of wel*, *dat pligtelijk is*: aliquem *en* aliquid ab aliquo, *bij voorb.* metuo, ne te flagitent, Cic. ad Div. IX, 8, *u maanen*: mercedem ab aliquo, Cic. Tusc. I, 15: promissa ab aliquo, Cic. ad Div. III, 11 post med.: pater filium abs te flagitat, Cic. Verr. V, 4: cistophorum in Asia, Cic. Dom. 20, i. e. *invorderen*: neque nos quemquam flagitamus, neque nos quisquam flagitat, Plaut. Poen. III, 1, 36, *maanen*, *d. i. ons is niemand iet schuldig*, *en wij ook niemand*: venimus admonitum te, non flagitatum, Cic. Or. III, 5: sed flagitat tabellarius, Cic. ad Div. XV, 18, i. e. *maant*, *vordert den Brief*: *ook met twee* Accusat., *bij voorb.* frumentum me flagitabant, Cic. Dom. 6: haec sunt illa, quae me ludens Crassus flagitabat, Cic. Or. II, 45 in. *Dewijl men zegt* flagitare aliquem, *zoo zegt men in* Passive, flagitor *ik wordt gemaand*, *men eischt van mij*, *bij voorb.* flagitabar, Cic. Dom. 7: Petrejus & Afranius frumentum flagitarentur, Caes. B. C. I, 87, *alwaar de* Accusativus *moet opgemerkt worden*: si non dabis, clamore multo flagitabere, Plaut. Poen. I, 5, 143, i. e. *zoo zult gij gemaand worden*, *zoo zal men het van u vorderen enz.*: *doch*, *men zegt ook* res flagitatur ab aliquo, *bij voorb.* annona, Cic. Dom. 6: quaestio, Cic. Vatin. 11: *van daar* 2) *in 't gemeen vorderen of begeeren*, *eischen*, *wanneer het instantelijk geschiedt*, *of wanneer men er recht toe heeft of gelooft te hebben*, *bij voorb.* quae tempus & necessitas flagitat, Cic. Phil. V, 19 extr.: tametsi causa postulat, tamen, quia postulat, non flagitat, praeteribo, Cic. Quintil. 3: quid acta tua vita, quid studia — a te flagitent, tu videbis, Cic. ad Div. IV, 13 med.: flagitavi, ut convocaremur, Cic. Phil. V, 11: a philosopho non admodum flagitem, Cic. Fin. I, 5, i. e. *eischen*, *vorderen*, *begeeren*: alicujus auxilium, Cic. Rab. perd. 3: sed tabellarius flagitat, Cic. ad Div. XV, 18: flagitabatur ab his, ut — susciperent, Cic. Sext. 11: Tullia munusculum flagitat, Cic. Att. I, 8 extr.: flagitas me, ut eloquar, Plaut. Merc. I, 2, 66: flagitare senatus instituit Cornutum, i. e. a Cornuto, Cic. ad Div. X, 16: *van daar* flagitabar i. e. *men eischte van mij*, Cic. Dom. 7, *zie hier voor*: populus clamoribus flagitavit, reponi Apoxyomenon, Plin. H. N. XXXIV, 8: flagitavit, ostendi picturam, Ibid. XXXV, 10: eo usque flagitatus est, donec daretur, Tacit. Ann. I, 32, i. e. *is geëischt geworden*: *dus ook* aliquem, aliquid, *bij voorb.* me frumentum, Cic. cet., *zie* n. 1: *van daar* a) *begeeren te weten*, *bij voorb.* quae sint ea numina, flagitat, Virg. Aen. II, 123: posco atque adeo flagito crimen, Cic. Planc. 19: nomen flagitatur, Plaut. Men. Prol. 46, i. e. *men wil den naam weten*: b) *begeeren*, *d. i. zich laten overzenden*, *bij voorb.* siser e Germania, Plin. H. N. XIX, 5 post med.: c) *voor het gericht dagen*, Tacit. Hist. I, 53. 3) *door hoererij onteeren*, *bij voorb.* juvenem, Apulej. Met. VIII prope fin. p. 215. Elm.: ancillam, Pandect. XLVII, 1, 2: *van daar* inter cutem flagitatos *zegt* Festus (in Inter) dicebant antiqui mares, qui stuprum passi aliquando essent: *van daar* intercutibus ftu-

Digitized by Google

stupris flagitatis, Cato ap. Prisc. 6: 4) *misschien geesselen: van daar komt misschien de beteekenis* n. 3.

FLAGRANTER, *brandende, hevig, begeerig*: flagrantissime cupiverat, Tacit. Ann. I, 3.

FLAGRANTĬA, ae, f. 1) *het branden, bij voorb.* montis, Gell. XVII, 10: solis, i. e. *zonnehitte*, Apul. Met. IV prope fin. p. 157. Elm. Ibid. VI ante med. p. 178: *ook* Ibid. IV in., *alwaar staat*: diem ferme circa medium, cum jam flagrantia solis caleret: 2) *Tropisch, het branden, de minnedrift, het vuur, hevigheid, bij voorb.* oculorum, i. e. *geilheid*, Cic. Coel. 20: materna, Gell. XII, 1 extr., i. e. *moederlijke liefde*: flagitii flagrantia, *een scheldwoord, d. i. een schandelijk mensch*, Plaut. Rud. III, 4, 28.

FLAGRĀTOR, oris, m. i. e. qui mercede flagris caedebatur, Fest.

FLAGRĬO, onis, m. *eene benoeming der slaaven, terwijl zij gegeesseld werden*, Afran. ap. Non. 1. n. 117.

FLAGRITRĬBA, ae, m. *die steeds gegeesseld wordt*, Plaut. Pseud. I, 2, 5.

FLAGRO, avi, atum, are, 1) *branden, bij voorb.* onerariae flagrantes, Cic. Div. I, 32: crinis flagrans, Virg. Aen. II, 685: Flocci molles & sine oleo flagrant, Plin. H. N. VI, 7: arenas vapor aestivi solis adcendit, quae ubi flagrare coeperunt cet., Curt. VII, 5: telum flagrans i. e. *bliksem*, Virg. Georg. I, 331: ignes flagrabant, Ovid. Fast. VI, 439: *van daar Tropisch*, a) *als 't ware, branden, bij voorb. oogen*, Ovid. Met. IV, 347: bello flagrans Italia, Cic. Att. VII, 17 post med.: cor incensum siti flagrat, Senec. Thyest. 98: infamia flagrare, Cic. Att. IV, 18 in., *in zeer slechten naam zijn: dus ook* invidia & infamia, Cic. Verr. Act. I, 2: *dus ook* rumore malo, Horat. Sat. I, 4, 125: ignominia & pudore, Flor. II, 18: inopia, Sallust. in Orat. Philippi contra Lepid. §. 7, *in welke plaats het voor* laborare *staat, d. i. gedrongen, geplaagd, lastig gevallen worden, ongemak hebben: verders* ut cujusque studium flagrabat, Sallust. Cat. 14, i. e. prout quisque cupidus erat: *bijzonder branden, van hevige hartstochten, bij voorb.* cupiditate, Cic. Verr. IV, 34: desiderio, Cic. Att. V, 11: amore, Cic. Tusc. IV, 33: odio, Cic. Or. II, 45: studio dicendi, Ibid. I, 4: ardore (i. e. cupiditate) rei, Colum. XII. Prooem. post med.: libidinibus, Sueton. Gramm. 23: vitio gentis suoque, Ovid. Met. VI, 460, *ten zij het tot het voorgaande behoort*, i. e. incendebatur, laborabat: *ook* seq. Accusat., *ontbrand zijn op iemand, beminnen, bij voorb.* Heben, Propert. I, 13, 22: *ook enkel zeer begeerig zijn, bij voorb. met den* Infinitivus, flagrant comitari, Stat. Theb. X, 211: cf. Claudian. in Rufin. II, 433: b) *als 't ware, branden, d. i. levendig gedreven worden, bij voorb.* flagrabant vitia libidinis apud illum, Cic. Coel. 5: *van daar* flagrantia comitia, Plin. H. N. Praefat. ante med., i. e. *daar het hevig toegaat, daar zeer na ambten gestaan wordt*: c) *als 't ware, branden, d. i. zeer bezig zijn, bij voorb.* convivia stupris flagrant, Cic. Verr. IV, 32: *ook ongerust zijn, zich hevig gedragen, hevig zijn, bij voorb.* multitudo Judaeorum flagrans, Cic. Flacc. 28, i. e. *onrustig*: tumultus flagrans, Virg. Aen. XI, 225: d) *als 't ware, branden, vuurig uitzien, gloeien, glinsteren, bij voorb.* genae, Virg. Aen. XII, 65: flagrans clypeo, Ib. 167: ara flagrans, Ovid. Met. VI, 258, i. e. *brandend, vuur op zich hebbende*: flagrantior lampas i. e. sol, Sil. XII, 731. *Het* Particip. flagrans *staat ook dikwijls* Adjective, *brandend, hevig, hittig, glinsterend enz.: van daar* flagrantissimum adoeperam, Cic. Fat. 2: flagrantissima gratia esse i. e. maxima, Tacit. Ann. XI, 29: flagrantissimus aestus, Liv. XLIV, 36: flagrantior lampas, Sil. XII, 731: 2) *ontsteken, bij voorb.* Elisam, Stat. Sylv. V, 2, 119, i. e. *verliefd maken*.

FLAGRUM, i, n. *een geessel*, Plaut. Amph. IV, 2, 11. Juvenal. V, 173: caesa flagro est vestalis, Liv. XXVIII, 11: ut saepe a patre flagris objurgaretur, Suet. Oth. 2: te implebo flagris, Plaut. Cas. I, 36: aliquem flagro pinsere, Ibid. Merc. II, 2, 81: servum flagris rumpere, Pandect. XLVII, 10, 9: *het was bijzonder een tuchtwerktuig voor slaaven: van daar zegt in* Plautus Asin. II, 2, 31, *een slaaf tegen een' anderen slaaf*: Gymnasium flagri, salveto i. e. *gij oefenplaats des geessels, d. i. gij, op wien de geessel zich oefent, danst*.

FLAMEN, inis, m. *de Priester van eenen bijzonderen God, bij voorb.* Dialis i. e. *van* Jupiter, Martialis *van Mars*, Quirinalis *van* Quirinus *of* Romulus: *deze drie zijn de oudsten, en van* Numa *gemaakt*, Liv. I, 20. *Zij werden van het volk in de* Comitia *verkozen*, Gell. XV, 27, *en door den* Pontifex Maximus *voorgesteld* (capiebantur) *en ingewijd*, Liv. XXVII, 8 in. Valer. Max. VI, 9, 3: Flamen Dialis *als de voornaamste staat*, Liv. I, 20. XXVI, 23. XXVII, 8: Martialis, Valer. Max. I, 1, 2: Quirinalis, Liv. XXXVII, 51. *Hunne Godin heette* Flaminica, *hunne woning* Flaminia. *Naderhand werden er meer* flamines *gemaakt, bij voorb. voor* Caesar, Cic. Phil. II, 43. Sueton. Caes. 76: *verders* Carmentalis, Pomonalis cet.: *van daar* flaminem prodere, Cic. Mil. 10, i. e. *maken, benoemen*: capere, Liv. XXVII, 8: inaugurare, Ibid.: singulis (diis) flamines sunto, Cic. Leg. II, 8 e legg. XII. Tab.

FLAMEN, inis, n. *het blaazen, bij voorb. op eene fluit, bij voorb.* tibiae, Horat. Od. III, 19, 19: Mopsi, Nemes. Ecl. I, 16: *bijzonder van den wind, bij voorb.* ventus, subducto flamine, Sil. VII, 243: Borea, surdas flamine tunde fores, Ovid. Am. I, 6, 54: *ook de wind zelve, bij voorb.* ferunt sua flamina classem, Virg. Aen. V, 832: ceu flamina prima, i. e. initium venti, *of* ventus incipiens, Ibid. X, 97: cf. IV, 241. Ovid. Fast. III, 599. Valer. Flacc. III, 732.

FLAMINALIS, e, i. e. ad Flaminem pertinens, *bij voorb.* vir i. e. qui Flamen fuit vel est, *bij voorb.* statua inter flaminales viros posita, Inscript. ap. Gruter. p. 478. n. 2: *van daar* Flaminalis scil. vir, *bij voorb.* Varino Flaminali provinciae Baeticae, Ibid. p. 325. n. 3.

FLAMINIA, *zie* Flaminius, a, um.

FLAMINICA, ae, f. scil. uxor, *huisvrouwe van den* Flamen, Massur. Sabin. ap. Gell. X, 15: Flaminica Dialis, Fest., i. e. uxor Flaminis Dialis. Not. *eigenlijk is het een* Adject. Flaminicus, a, um.

FLAMINIUM, *zie* Flaminius.

FLAMINIUS, a, um, 1) *den Flamen betreffende, hem behoorende, bij voorb.* lictor, Fest.: aedes, Fest.: *van daar* a) Flaminia, scil. domus, *zijn woonhuis*, Fab. Pict. ap. Gell. X, 15: *ook leest het* Flaminiae aedes, Fest., *waar uit men te beter begrijpen kan, dat men in* Gellius domus *te verstaan heeft: ook is* flaminia (scil. puella) i. q. sacerdotula, quae Flaminicae Diali praeministrabat, Fest.: b) Flaminium scil. sacerdotium, Cic. Phil. XIII, 19. Liv. XXVI, 23 extr. Tacit. Ann. IV, 16. Massur. Sabin. ap. Gell. X, 15, *de waardigheid of het ambt van den* Flamen. 2) *een Romeinsch Familienaam*, (a) Substantive, *is bekend bij voorb.* C. Flaminius, *die, als* Consul *aan het meir van* Trasimenen *van* Hannibal *geslagen werdt, en die als* Censor *den* Circus Flaminius *en de* via Flaminia *aangelegd heeft, welke dus van hem den naam hebben*, Liv. Epitom. 20 *en* Fest.: (b) Adjective, *Flaminisch, bij voorb.* Circus Flaminius, *stondt op de plaats, die anders* Prata Flaminia *heette*, Liv. III, 54 *en* 63, *en was van gemelden* C. Flaminius *aangelegd: hij was voor dezen buiten* Rome, Liv. XXXIX, 5 extr.: *daar waren glazen vaten te koop*, Martial. XII, 75, 2: via Flaminia, i. e. *van gemelden* Flaminius *afkomstig of aangelegd*, Cic. Phil. XII, 9. Liv. XXII, 11. Ovid. Pont. I, 8, 44: *heet ook somwijlen* Flaminia scil. via, Juvenal. I, 61 *en* 171: *hij liep van de* porta Flumentana *over* Ocriculi, Narnia, Forum Sempronii, Forum Fortunae, Pisaurum *tot* Ariminum (Rimini): *en* Augustus *heeft dien tot* Ariminum *toe laten bestraten of verbeteren*, Sueton. Aug. 30: *daar waren veele graven: van daar* clinis cet., Juvenal. I, 171.

FLAMMA, ae, f. 1) *de vlam, het helder vuur, bij voorb.* flammam concipere, Caes. B. C. II, 14, *vatten*: flammas exstinguere, Ovid. Art. III, 463: alere, Ovid. Met. X, 173. Quintil. V, 13: exsuscitare, Ovid. Fast. V, 507: exstinguere, Ovid. Art. III, 463: opprimere, Cic. Or. II, 54: sonitu flammae excitatus, Nep. Alcib. 10: rapuit in fomite flammam, Virg. Aen. I, 176 (180): compescere, Ovid. Her. XVI, 229: flammis corripi, Ibid. Met. II, 210: conflagrare, Liv. XXX, 7: effusa flamma — omnia incendio hausit, Ibid. 6: flamma percurrit trabes, Senec. Hippol. 644: rapax, Ibid. Herc. Oet. 121: inficere aliquid flammis, Quintil. VI. Prooem.: polo fixae flammae i. e. stellae, Ovid. Trist. IV, 3, 15: deum genitor rutilas per nubila flammas spargit i. e. *bliksem*, Ibid. Fast. III, 285: *van daar voor een fakkel*, Virg. Aen. VI, 518: E flamma cibum petere, Terent. Eun. III, 2, 38, *van den hongerigsten en laagsten mensch*: flamma fumo est proxima, Plaut. Curc. I, 1, 53, *op rook volgt vlam, d. i. op een schadelijk begin volgt dikwijls de schadelijkste uitkomst*. 2) *Tropisch*, a) *eene vlam, als iets schadelijks, bij voorb.* belli, Cic. Att. XVI, 7: invidiae, Cic. Or. III, 3: b) *vlam, d. i. gevaar van verbranding, bij voorb.* se eripuit flamma, Cic. Or. III, 23: c) *vlam, als eene hevigheid, bij voorb. der liefde, bij voorb.* amoris turpissimi, Cic. Verr. V, 35: digne puer meliore flamma i. e. amore, Horat. Od. I, 27, 10: *dus ook* excute pectore flammas, Ovid. Met. VII, 17: [illegible] flammam, Ibid. Remed. 105, i. e. [illegible] cf. Virg. Georg. III, 271. [illegible] 92: decoris flammae i. e. [illegible] tas, Sil. XVII, 299: [illegible] ma oratoris, Cic. [illegible] 24, i. e. *het redenrijke vuur*: flamma gulae, Ovid. Met. VIII, 845, i. e. *honger*: [illegible] gestarum ea flamma egregiis viris in pectore crescit, Sallust. Jug. 4, *vuur, d. i. hevige drift*, [illegible] d) *vlam, vuur*, [illegible] *bij voorb.*

Flam-

ftant lumina flamma, Virg. Aen. VI, 300: c) *vlam, vuur, van de brandende kleur, bij voorb.* purpurae, Plin. H. N. XXXV, 6 extr. Not. flammai *voor* flammae, Lucret. I, 726. V, 1098.

FLAMMEARĬUS, i, fcil. artifex *of* negotiator, *die* flammea i. e. *bruidsfluijers maakt, of daar mede handelt*, Plaut. Aul. III, 5, 35. *Eigenlijk is het een* Adject. Flammearius, a, um, *met* flammea *zich bezig houdende, daar toe behoorende.*

FLAMMEŎLUM, i. n. i. q. flammeum, Juvenal. X, 333, fcil. velum.

FLAMMEŎLUS, a, um, *vuurrood, vuurroodächtig, bij voorb.* caltha, Colum. X, 307: *van daar* flammeolum fcil. velum, Juvenal. X, 333.

FLAMMESCO, ĕre, *vuurig worden, bij voorb.* collum, Lucret. VI, 669.

FLAMMĔUM, i, n. fcil. velum, *de bruidsfluijer, waarmede de bruid zich op de Bruiloft dekte; hij was geel of vuurrood, vuurkleurig*, Lucan. II, 361. Plin. H. N. XXI, 8, *welke aan dezen fluijer of kap* color luteus *toefchrijft:* cf. Feft. *Het is waarfchijnlijk een* Adjectivum, fcil. velum, *gevolglijk van vuurkleur (ten minsten bij) enz.:* flammea conterit, Juvenal. VI, 224, i. e. faepe nubit.

FLAMMĔUS, a, um, 1) *uit vlammen of vuur bestaande, vuurig, bij voorb.* ftellae, Cic. Nat. D. II, 46: lumina, Ovid. Her. XII, 107: velut habitu flammeo fructus uratur, Colum. V, 5, 15: leo, (*het gestarnte*), Martial. X, 62, 6: 2) *Tropisch*, a) *vuurig, verhit, bij voorb.* vestigia, Catull. 63, 337: verfus, Enn. ap. Non. 1. n. 140: b) *vuurig, d. i. vuurrood, vuurkleurig, bij voorb.* viola, Plin. H. N. XXI, 11: tegmina, Val. Fl. V, 361: *van daar* flammeum fcil. velum, *de bruidsfluijer enz., zie* Flammeum.

FLAMMĬDUS, a, um, *vuurig, brandend, bij voorb.* humidis arida, glacialibus flammida — confundit, Apul. de mundo med. p. 66 Elm.: *ook Tropisch, bij voorb.* multicolor — nunc albo candore lucida, nunc croceo flore lutea, nunc rofeo rubore flammida, Ib. Metam. XI poft init. p. 258 Elm.

FLAMMĬFER, a, um, *vlam of vuur bij zich dragende, vuurig, bij voorb.* vis, Cic. Acad. IV, 28 e poëta: olympus, Val. Fl. I, 4: crinis, Ovid. Met. XV, 549: nox flammifera i. e. facibus illuftrata, Lucan. V, 400: flammiferum tollentes aequore currum folis equi, Sil. V, 55.

FLAMMĬGER, a, um, 1) *vlammen dragende, bij voorb.* ales, Stat. Theb. VIII, 676, i. e. aquila. 2) *vlammen dragende, vuurig, bij voorb.* fol, Val. Fl. V, 582, *of* Titan, Lucan. I, 415.

FLAMMĬGO, are, *vlammen uitfchieten*, Gell. XV, 10.

FLAMMO, avi, atum, are, 1) tranfitive *of* active *ontvlammen, ontfteken, verbranden, bij voorb.* facem flammantem nubila, Val. Fl. I, 569: aut crucibus adfixi aut flammandi, Tacit. Ann. XV, 44, *alwaar fommigen lezen* flammati i. e. *aangestoken (om te lichten) of brandende: doch de plaats is daar niet heel zuiver, wegens dat* atque, *het welk er op volgt:* ignes illi dei vivacitate flammantur, Apul. de mundo poft init. p. 59 Elm., i. e. *branden: van daar Tropisch, ontfteken, ontvlammen, bij voorb.* omnes exercitus flammaverat arrogantia, Tacit. Hift. II, 74: inftinctos flammavere infuper literae, Ibid. IV, 24: vulgum donis laudumque cupidine flammat, Sil. XVI, 303: juvenem facta ad Mavortia flammat, Ibid. I, 55: flammantur in hoftem cornipedes, Stat. Theb. VIII, 390: aëra hinnitibus flammat, Sil. XIV, 20, *voor* implet: *ook ontvlammen, d. i. vuurkleurig maken, bij voorb.* purpura flammatur e rofeo vultu, Val. Fl. I, 297, i. e. *was rood in 't gezicht:* 2) Intranfitive, *ontbranden, branden, bij voorb.* flammantia lumina, Virg. Georg. III, 434: foenum flammans, Prop. IV, 4, 75: os tauri flammans, Senec. Med. 241; Not. Particip. flammatus, a, um, a) *ontvlamd, ontbrand, eigenlijk, bij voorb.* igni, Lucret. II, 671: *ook met vuur gewapend, bij voorb.* Jupiter, Cic. Div. I, 11 in. (*als Dichter*): *en Tropisch, bij voorb.* Talia flammato fecum dea corde volutans, Virg. Aen. I, 50 (54): flammata cupidine tellus, Colum. X, 209: flammatus amore, Val. Fl. VIII, 300: tela flammata veneno *voor* armata, Ibid. I, 108: b) *verbrand, bij voorb.* Phaëthon, Catull. 63, 291: c) *vuurkleurig, brandend, in kleur, bij voorb.* toga, Martial. V, 20, 2: facies, Senec. Med. 387: flammata pudore juventus, Val. Fl. IV, 655, i. e. *rood, doch, het kan ook zijn voor* incenfa.

FLAMMŬLA, ae, f. *een vlammetjen, kleine vlam, of in 't gemeen, eene vlam, bij voorb.* duas ex lucerna flammulas effe vifas, Cic. Acad. IV, 25: papiliones, dum circa flammulam volitant, aduruntur, Colum. IX, 14, 9: ex tenuibus lignis flammula facta, Ibid XII, 53 extr.

FLĀTOR, oris, m. 1) *een blazer.* 2) *een fmelter, gieter, bij voorb.* aeris, argenti, auri, Pandect. I, 2, 2 med.

FLATŪRA, ae, f. 1) *het blazen:* 2) *fmelting, gieting van het Metaal, bij voorb.* aeris, Vitruv. II, 7 poft med.: flatura argentaria, Infcript. ad Spon. Mifcellan. p. 214 & Donium claff. 8. n. 16.

FLATUS, us, m. 1) *het blazen* 2) *van den wind*, Virg. Georg. II, 339: fecundus, Ovid. Met. XIII, 418, *goede wind, voorwind: van daar Tropisch:* fortunae, Cic. Off. II, 6. Liv. XLV, 8 extr.: b) *op de fluit*, Horat. Art. 205. Phaedr. V, 7, 14: c) *van een trotsäart, d. i. trotsheid, pogcherij, blaaskaakerij*, Virg. Aen. XI, 345. Ovid. Art. I, 715. Val. Fl. III, 699. Stat. Theb. I, 321. III, 192: 2) *de adem, bij voorb.* aura fui flatus, Ovid. Faft. I, 428: cf. Virg. Georg. III, 111: *van daar* flatu figuratur vitrum, Plin. H. N. XXXVI, 26 ante med., i. e. *door het blazen:* 3) *blazing*, Sueton. Claud. 32.

FLATUS, a, um, *zie* Flo.

FLAVĔO, ēre, *geel, of geelächtig, of blond of goudkleurig zijn, bij voorb.* mesfis, Colum. X, 311: *van daar* flavens, *geel, geelächtig, blond, bij voorb.* cera, Ovid. Met. VIII, 670: annis, Val. Fl. III, 35: genus uvarum, Colum. III, 21 in.: arenae, Virg. Georg. III, 350: comae, Ibid. Aen. IV, 590: Clytius flavens prima lanugine malas, Ibid. X, 324: *bijzonder van het rijpe graan, bij voorb.* culta, Virg. Georg. IV, 126: fpicae, Ovid. Met. IX, 688: cf. Colum. I, 21 in.

FLAVESCO, ĕre, *geel, geelächtig, blond worden, bij voorb. van het goud*, Ovid. Met. VIII, 701: virgineo flavefcere auro contigit, Martial. IX, 24, 1, i. e. *eene gouden kroon, die in de fchouwfpelen van Minerva behaald is geworden*, flavefcere bapha, Ibid. VII, 66, 5: ne ebur flavefcere poffit ab annis, Ovid. Am. II, 5, 39: *bijzonder* a) *van het rijpe graan*, Virg. Ecl. IV, 28: b) *van bladeren en planten, wanneer die haar vrolijk groen verliezen, bij voorb.* folium fagi celerrime flavefcens, Plin. H. N. XVI, 6: menta aeftate viret, hyeme fla efcit, Ib. XIX, 8 ante med.: quae (myrtus) pofteaquam evaluit, flavefcente patricia (myrto), Ibid. XV, 29 ante med. Ed. Harduin.

FLAVĬDUS, a, um, *geel, geelächtig, bij voorb.* flavidorum (rapaciorum) quoque et cet., Plin. H. N. XVIII, 13 in. e lect. Hard.

FLAVISSA, ae, *voor* Faviffa *zullen de Ouden voorheen gezegd hebben, gelijk* Q. Valer. Soranus *zegt* Gell. II, 10, *te weten, omdat* flata fignataque pecunia, *niet* rude aes argentumque *daar in bewaard is geworden.*

FLAVUS, a, um, 1) *wordt geern van goud, honig, haairen en perfonen, die dergelijke haairen hebben, ook van rijp graan gezegd, geel, geelächtig, bleekgeel, blond, goudgeel, bij voorb.* Ceres, Virg. Georg. I, 96, i. e. *blonde; gelijk* Servius *gelooft, dus genoemd naar het rijpe graan:* arva, Ibid. 316: oliva, Ibid. Aen. V, 309: aurum, Ibid. I, 592 (596): pulvis, Martial. XIV, 71, 1: de moneta Caefaris decem flavos i. e. numos aureos, Ibid. XII, 66, 6: Tiberis, Horat. Od. I, 2, 13. Virg. Aen. VII, 31, *wegens het bleekgeele zand:* mel, Martial. I, 56, 10: coma, Horat. Od. I, 5, 4: crines, Virg. Aen. XII, 605: *van daar* Ganymedes flavus i. e. *blond, blond haair hebbende*, Horat. Od. IV, 4, 4: *dus ook* Phyllis, Ibid. II, 4, 14: flavus comarum Curio, Sil. IX, 415: capilli, Ovid. Faft. II, 763: mare, Cic. Acad. IV, 33 in., *alwaar* Nonius ravum *voor* flavum *aanhaalt, en de* Ed. Davif. *heeft ook* ravum: 2) *rood of rosch, van fchaamte, bij voorb.* flavus pudor, Senec. Hippol. 652.

FLEBĬLIS, e, 1) *beweenenswaardig, beklaaglijk, bij voorb.* fpecies, Cic. Phil. XI, 3: vigiliae, Cic Planc. 42: flebilis Hector, Ovid. Am. II, 1, 32: *ook met den* Dativus *der perfonen, bij voorb.* multis ille bonis flebilis occidit, nulli flebilior, quam tibi, Horat. Od. I, 24, 9: Not. flebile, Adverbialiter, *bij voorb.* cantare, Ovid. Remed. 36: flebile gavifae, Stat. Theb. XII, 426: medio fed (flebile!) mento — haefit arundo, Sil. VII, 648, *alwaar het als het* neutrum *vertaald moet worden, wanneer de* Parenthefis *blijft; als men deze weglaat, dan ftaat het voor* flebiliter: *bij fl*ot *is de zin dezelfde: dus ook* flebile dictu! Ibid. IX, 503: 2) *traanen verborzakende, bij voorb.* caepe, Lucil. ap. Non. 3. n. 67: ultor, Ovid. Her. XIII, 48: flebile dictu! Sil. *zie hier voor:* 3) *weenende, voltraanen, klaagend, bij voorb.* elegia, Ovid. Am. III, 9, 3: vox, Quintil. XI, 3. Cic. Tufc. II, 14 e poëta: modis flebilibus urges cet., Horat. Od. II, 9, 9: gemitus, Cic. Tufc. II, 24: *ook* homo flebilis i. e. flens *bij voorb.* matronam flebilem, fufca vefte contectam (*wier echteman geftorven was*), Apul. Met. II poft med. p. 125 Elm.

FLEBILĬTAS, atis, f. *beweenenswaardigheid, beklaaglijkheid, klaaglijk aanzien, klaaglijke gesteldheid: fchijnt niet voor te komen: maar* Cic. Tufc. II, 15 extr., *alwaar* fertilitas barbara *ftaat, fchijnt mij* flebilitas *beter te voegen, dan* fertilitas.

FLEBĬLITER, *op eene beweenenswaardige wij-*

wijze, met traanen, beklaaglijk, weenende, bij voorb. refpondere, Cic. Tufc. II, 17: lamentari, Ibid. 21: canere, Ibid. I, 35: gemere, Horat. Od. IV, 12, 5.

FLECTO, xi, xum, 3. buigen, wenden, draajen, bij voorb. membra, Cic. Div. I, 53: equos, Caef. B. G. IV, 33: navem, Hirt. Alex. 64: currum de foro in Capitolium, Cic. Verr. V, 30: acies (i. e. oculos) huc, Virg. Aen. VI, 788: dus ook lumina, Ovid. Met. VIII, 864: arcus, Ibid. IV, 302: ramum, Ovid. Art. 179: ook vocem, bij het zingen, Ovid. Am. II, 4, 25: cantus, Lucret. V, 1405, en fonos, Plin. H. N. XVI, 36 poft med., i. e. zekere buigzaamheid in de verandering der toonen, ftem enz. geven: comas pectine, Petron. 126 in., i. e. iet krullen: van daar a) flectere iter, Liv. I, 60. VIII, 19. XXIX, 33. Nep. Eum. 9, zijn marsch ergens heen richten, zich ergens heen wenden: ook fe, Caef. B. G. VI, 24. Petron. 126: ook enkel flectere, Liv. III, 8. XXVIII, 16 in. Val. Fl. II, 2, fcil. fe, of iter, zich ergens heen keeren, ergens heen gaan: ook flecti i. q. flectere fe, Ovid. Met. II, 718. Plin. H. N. VI, 26 extr. XVIII, 28: Not. flectere promontorium, voor fe flectere circa prom., om wenden, draajen om enz., bij voorb. Leucatam, Cic. Att. V, 9: flectendis promontoriis, Cic. Div. II, 45: b) weggaan van iet, vermijden, bij voorb. viam, Cic. Att. XI, 18: c) afwenden, Lucret. V, 108: d) fyllabam, i. e. een circumflex daar boven zetten, Quintil. I, 5, gevolglijk verlangen: van daar fyllaba flexa i. e. die een' circumflex heeft, Ibid. I, 5, 23 en 30. XII, 10, 33: e) verbum de Graeco i. e. afleiden, ontleenen, Gell. IV, 9 extr.: ook buigen, d. i. declineeren, conjugeeren, Varr. L. L. IX, 1 extr.: f) keeren, veranderen, bij voorb. naturam, Cic. Coel. 6, alwaar het echter ook is, heen richten: vitam, Cic. Sull. 28 extr.: fata deum, Virg. Aen. VI, 376: animum, Terent. Hec. IV, 3, 2, animos, Cic. Or. II, 52: dus ook vocem, fonum, cantum, zie hier voor: ook van iet af- en ergens heen keeren, bij voorb. a ftudio — ad impetum, Cic. Balb. 17: aliquem a propofito, Liv. XXVIII, 22: oblata cafu flectere ad confilium, Ibid. 44 med.: g) wenden, verweeken, roeren, bij voorb. flectebar animo, Cic. Sull. 6: aliquem oratione, Cic. Phil. I, 14: Superos, Virg. Aen. VII, 312: cf. II, 689: animos, Cic. Orat. II, 52 extr. h) verzoeten, bij voorb. labores, Stat. Sylv. V, 1, 119: carmina, Ibid. III, 5, 65: i) flexus fonus, Cic. Or. III, 57, i. e. weenende, klaaglijk, melancholisch.

FLEGMA, zie Phlegma.

FLEMĬNA, um, n. zal een zweer of geronnen bloed aan de knokkel zijn, zoo zegt Feftus: Caper in Orthograph. zegt: flemina funt, ubi abundant crura fanguine: men haalt Plautus aan, bij voorb. Epid. V, 2, 5. Poen. III, 1, 67 cet., doch Gronovius leest overäl femina (van femen): Harduin leest in Plin. H. N. XXIII, 1 ante med. flemina voor phlegma of flegma: de woorden zijn: eadem (bryonia) in jumento homineque flemina aut fanguinem — circumligata fanat.

FLEO, flevi, fletum, 2. 1) weenen, bij voorb. de fuo fupplicio, Cic. Verr. I, 30: cf. Phil. II, 31 en meermaalen: ook feq. Accufat., over iet weenen, beweenen, bij voorb. illum fcil. filium, Plaut. Capt. I, 2, 36: Mifenum, Virg. Aen. VI, 213: funera, Ovid. in Ibin 16: cafus fuos, Ibid. Art. II, 188: cf. Am. I, 12, 1: necem filii, Tacit. Ann. VI, 10: fervitutem triftem, Phaedr. I, 2, 6: ook flere feralia carmina, Colum. X, 350, lijkzangen zingen, klaaglijk zingen: van daar flenda fortuna, Ovid. Trift. I, 1, 122: flendus amor, Ibid. XV, 7: flenda pati, Senec. Troad. 412: nata fleatur, Ovid. Her. XIX, 121: ad fuperos fleti, Virg. Aen. VI, 480: ook ftaat flere feq. Infinit., bij voorb. [...]tes occumbere leto, Val. Fl. I, 633: ook zou men hier toe kunnen brengen perifcelidem fibi raptam flentis, Horat. Ep. I, 17, 56: doch het kan ook tot het voorgaande behooren. Not. flere alicui, voor iemand weenen, op zijnen boezem weenen, zijne traanen voor hem uitftorten, Propert. I, 12, 15: zoo ftaat ook plorare alicui, Tibull. II, 6, 103: 2) Tropisch, als 't ware, weenen, d. i. leeken, druipen, bij voorb. flent omnia guttis, Lucret. I, 350: Ebur flevit, Senec. Thyeft. 702. Not. fleffe voor fleviffe, Liv. XXX, 44. Plin. H. N. IX, 55: dus ook flefti, Ovid. Her. V, 43 en 45: flerunt, Virg. Georg. IV, 461. Stat. Sylv. II, 1, 75: fleffet, Stat. Sylv. II, 1, 145: Not. fletus, a, um, weenende, bij voorb. mater mortem deplorans filii, fleta & lacrymofa cet., Apul. Met. VII prope fin. p. 199 Elm.

FLETUS, us, m. het weenen, ook de traanen, bij voorb. quos putatis fletus mulierum, quas lamentationes fieri cet., Cic. Verr. IV, 21: ut urbe tota fletus gemitusque fieret, Cic. Rofc. Am. 9: magno fletu auxilium petere, Caef. B. G. I, 32: in fletum ducere voces, Virg. Aen. IV, 436: largos effundere fletus, Ibid. II, 271: largo fletu ora rigare, Ib. VI, 699: fletibus manant genae, Petron. 89: fletu verba fcindere, Ovid. Pont. III, 1, 157: prae fletu, door traanen, Cic. Att. XI, 7 extr.: fletum populo movere, Cic. Or. I, 53. Not. lacrymas & fletum, bij voorb. multas lacrymas & fletum cum fingultu videre potuifti, Cic. Planc. 31: fletus & lacrymas dare, Ovid. Met. II, 340.

FLETUS, a, um, zie Fleo.

FLEXĂNĬMUS, a, um, 1) hartroerend, Pacuv. ap. Cic. Or. II, 44. Catull. 63, 330: 2) geroerd of ongerust van harte, Pacuv. ap. Cic. Div. I, 36.

FLEXIBĬLIS, e, 1) het geen men buigen kan, buigzaam, bij voorb. arcus, Ovid. Am. III, 3, 29: betula circulis flexibilis, Plin. H. N. XVI, 18: ulmus ad currus flexibilis, Ibid. 43: 2) buigzaam Tropisch, d. i. beweeglijk, leenig, het geen zich wel behandelen en in alle vormen brengen laat, bij voorb. materia, Cic. Nat. D. III, 39: oratio, Cic. Or. 16: flexibile ad bonitatem, Cic. Att. X, 11 in.: aetas, Cic. ad Brut. 18 med.: doch het laatfte kan tot a gebracht worden: flexibiles — fumus, Plin. Paneg. 45: van daar a) veranderlijk, ongeftadig, onbeftendig, te zeer buigzaam, bij voorb. quid poteft effe tam flexibile, Cic. Amic. 25: aetas, Cic., zie hier voor: b) vox of genus vocis flexibile, Cic. Or. III, 58 in. Nat. D. II, 58, is misfchien het melancholieke, treurige, in de ftem, het geen boven flexus fonus was, als men door halve toonen rijst en daalt.

FLEXĬLIS, e, 1) buigzaam, bij voorb. cornu, Ovid. Met. V, 385: ulmus & fraxinus flexiles, Plin. H. N. XVI, 40 extr.: cervix — flexilis ad circumfpectum, Ib. XI, 37. fect. 67. 2) gebogen, gekromd, bij voorb. arcus, Ovid. Am. I, 14, 26: fpicae flexiles, Apul. Met. VI in.

FLEXĬLŎQUUS, a, um, dubbelzinnig fprekende, bij voorb. oracula, Cic. Div. II, 56.

FLEXĬO, ōnis, f. de buiging, bij voorb. laterum, Cic. Or. 18: van daar 1) het afgaan van den weg, afweg, kromming van den weg, Cic. Pif. 22: 2) in het zingen en declameeren, bij voorb. flexio vocis, Cic. Or. 18, of in cantu, Cic. Or. III, 25, of modorum, Cic. Leg. II, 15 extr., fchijnt de manier van den zanger te zijn, als men de ftem door halve toonen (femitonia) fleept en als 't ware, buigt enz.: cf. Flexibilis.

FLEXĬPES, ĕdis, kromvoetig, bij voorb. hedera, Ovid. Met. X, 99.

FLEXIVĬCE, door krommingen, Pacuv. ap. Non. 4. n. 68.

FLEXO, are, buigen, krommen, bij voorb. vineam, Cato. R. R. 49.

FLEXUMĬNES, um, eene oude benaming der Romeinfche Ridders, Plin. H. N. XXXII, 2 extr.

FLEXUŌSE, met krommingen, gekromd, bij voorb. fi flexuofe volitet flamma, Plin. H. N. XVIII, 35 poft med.

FLEXUŌSUS, a, um, vol krommingen: bij voorb. iter, Cic. Nat. D. II, 57, flexuofiffimi orbes, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 79: Taurus mons flexuofus, Ibid. V, 27: hirundini flexuofi volatus, Ibid. X, 24.

FLEXŪRA, ae, f. 1) buiging, kromming, bij voorb. lateris, Lucret. IV, 313: vicorum, Sueton. Ner. 38: virtus recta eft: flexuram non recipit, Senec. Ep. 71 poft med.: 2) Tropisch nominum i. e. verandering, declinatie enz., Varr. L. L. IX, 1 poft med.

FLEXUS, us, m. de buiging: van daar 1) kromming, aures — cornculos habent introitus multisque cum flexibus, Cic. Nat. D. I, 58: fluminis, Ovid. Faft. IV, 329: Maeander ita finuofus flexibus, Plin. H. N. V, 29: fera nullo fuffragiorum flexu, Ibid. VIII, 15: ut, qui curfu parum valent, flexu eludunt, Quintil. IX, 2 poft med. 2) omweg, afweg, kromme weg, bij voorb. in quo flexus eft ad iter cet., Cic. Att. XVI, 13: flexu Armeniam petunt, Tacit. Ann. XII, 12: flexu eludunt, Quintil., zie hier voor: van daar Tropisch, de omweg in de reden, uitweg, Quintil. V, 13, 2: bijzonder is flexus in den Circus de omweg om de fpitse zuil (meta): die op het einde van den Circus ftondt; welken omweg alle kamprijders zevenmaal moeften doen, bij voorb. flexus metae i. e. de omweg om deze zuil, ftaat Tropisch Perf. III. 68, i. e. levenswijze, levensfchikking: van daar met toefpeling op den Circus, a) de overgang van den éénen leeftijd tot den anderen, bij voorb. van de jongelingfchap tot den manlijken leeftijd, Cic. Coel. 31: van daar aetatis flexus, Cic. Or. I, 1, i. e. fenectus: doch de Ed. Ernest. heeft fluxus, waarfchijnlijk door eene drukfout. b) de overgang van het ééne jaargetijde tot het andere of het einde, bij voorb. auctumni, Tacit. Hift. V, 23: 3) de verandering, bij voorb. a) vocis, Quintil. I, 10, 22 en XI, 3 prope fin. §. 170 en 182, bij eenen Redenaar, zekere foort van rekking der ftem, bij voorb. door halve toonen (Semitonia) enz., om bij voorb. medelijden te verwekken: ook ftaat het Ibid. I, 8 in. van lezen, ubi fufpendere fpiritum debeat, — quid quo flexu, quid lenius, quid concitatius dicendum, i. e. met welke flechting, verandering der ftem of der

Digitized by Google

eent … : ambiguitas fit per flexum (vocis), Ibid. VII, 9, 8: — *verders* flexus verſuum & tranſitus intueri, Ib. X, 7, 11, *misſchien ſamenhang enz.*: ſi flexum illi (Demoſtheni) mutaveris, Ib. IV, 2, 68, i. e. (*misſchien*) *wending*: b) verborum, nominum, *bij voorb. declineeren, conjugeeren*, *bij voorb.* in diverſos flexus exeunt, Quintil. I, 6, 15, i. e. *uitgangen.*

FLEXUS, a, um, *zie* Flecto.

FLICTUS, us, m. 1) *het ſlaan, het aanſlaan, ſamenſlaan, bij voorb.* ſcuta & galeae dant ſonitum flictu, Virg. Aen. IX, 666: galea flictu galeae ardeſcit, Sil. IX, 322: navium, Pacuv. ap. Serv. ad Virg. loc. cit.

FLIGO, xi, ctum, ſ. 1) *ſlaan, bij voorb.* ſe in terram, Liv. Andr. ap. Non. 2. n. 328: *van daar te neder ſlaan, bij voorb.* ſocios fligi morte, Acc. ap. Non. Ibid.: heu, civitatis ſtirpem funditus fligi ſtudet, Acc. Ibid.: 2) *aanſlaan, tegen een ſlaan, bij voorb.* obvia cum flixere, Lucret. II, 85.

FLO, avi, atum, are, 1) *blaazen, het geſchiede, zoo als het wil,* a) *met den mond, om, bij voorb. het eten te verkoelen, bij voorb.* ſimul flare ſorbereque haud facile eſt, Plaut. Moſt. III, 2, 104, *van twee dingen, die niet te gelijk verricht kunnen worden*: hyeme anima, quae flatur, omnium adparet, Varr. L. L. V, 2, i. e. *de adem, dien men van zich geeft of blaast*: b) *blaazen op een Inſtrument, bij voorb.* tibiam: *van daar* tibia flatur, Ovid. Faſt. IV, 341: *ook* tibia flat, Ibid. 182, *blaast, d. i. klinkt.* c) *blaazen, d. i. waajen, bij voorb.* ventus, Cic. Att. VII, 2. Caeſ. B. G. V, 7. Plin. H. N. V, 7. Plin. H. N. III, 9: *ook* active, *bij voorb.* aliquid, *toewaajen*: *van daar* pulvis vento flatus, Auct. B. Afric. 52: d) *blaazen, d. i. opgeblazen zijn of handelen*: cf. flatus: *ook* aliquid i. e. *opgeblazen of verheven ſpreken, bij voorb.* omiſſo magna ſemper flandi tumore, Quintil. XII, 6 med.: *doch* flandi *zou wegens* magna *hier enkel kunnen zijn, ſpreken, zich laten hooren*: 2) *door blaazen iet maken, metaalen ſmelten of gieten, of ſmeltende te rechte maken, bij voorb.* lapidem phrygium, Plin. H. N. XXXVI, 19 extr.: numos argenteos, Pandect. XLVII, 10, 9, i. e. *ſlaan*: *van daar* Triumviri A. A. A. F. F., i. e. auro, argento, aere flando feriundo: *van daar* flata ſignataque pecunia, Gell. II, 10: aes, quod eſt flatum, pecore eſt notatum, Varr. R. R. II, 1 ante med. §. 9.

FLOCCIDUS, a, um, i. e. flocceſus, *bij voorb.* veſte muliebri florida & in ſinus floccidos abundante, Apul. Met. VII ante med. p. 191.

FLOCCIFACTEON i. e. flocci faciendum, *bij voorb.* quare φιλοσοφητεον, id quod tu facis, & iſtos conſulatus non floccifacteon, Cic. Att. I, 16 extr. *Wanneer dan* facteon *boertend naar het* φιλοσοφητεον *zou gevormd zijn: welke boert men hier wel van* Cicero *verwachten kan: doch ſommigen hebben het veränderd, bij voorb.* Turnebus *leest* flocci ιντεον, *en zoo heeft de* Ed. Erneſt.

FLOCCOSUS, a, um, i. e. plenus floccis, Apul. de herb. 62.

FLOCCUS, i, m. 1) *een vlok, d. i.* a) *een boschjen weeke ſtoffe, bij voorb. wolle, bij voorb. van ſchaapen*, Varr. R. R. II, 11, 8: *dus ook misſchien* ſubſtrata palea vel etiam floccis, Ibid. I, 59: *ook in vruchten, bij voorb.* pilulae habentes intus floccos molles, Plin. H. N. XVI, 7. *Ook eene uitſtekende draad of vezel; ook in 't gemeen vezeltjen, bij voorb.* manibus in veſte floccos legere, Celſ. II, 6, *als een teken van de aanſtaande dood van eenen zieken*: hirundines nidum mollibus plumis floccisque conſternunt, Plin. H. N. X, 33 in., i. e. *vezels of wolle*: *van daar* 2) *Tropiſch, van eene geringe zaak, eene kleinigheid, bagatelle, bij voorb.* floccum non interduim, Plaut. Trin. IV, 2, 152, i. e. *daar geve ik niets om, daar vraag ik niet naar*: flocci facere (*ook* aeſtimare, pendere), *een vlok of vezel waardig achten, heet* a) *eeniger mate achten*; *zoo ſtaat* flocci facere, Terent. Eun. II, 3, 11. Plaut. Moſt. III, 2, 121. Ibid. Men. V, 7, 5: *van daar* non flocci facere, Cic. Att. IV, 15. XIII, 50, *voor niets achten*: *dus ook* non flocci pendere, Terent. Eun. III, 1, 21: non flocci exiſtimare, Plaut. Moſt. I, 1, 73: b) *voor niets achten, er niets om geven*; *zoo ſtaat* flocci facere, Plaut. Caſ. II, 5, 23. Ibid. Epid. III, 2, 12: *en* flocci aeſtimare, Plaut. Fragm. ap. Feſt. in Muneralis.

FLOCES, um, f. *de grondſop van gekelderden wijn, bij voorb.* floces bibit, Gell. XI, 7: cf. Caecil. ap. Non. 2. n. 354.

FLORALIA, *zie* Floralis.

FLORALICIUS *of* FLORALITIUS, a, um, *het feest van* Flora *betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* ferae, Martial. VIII, 67, 4, i. e. *die op dit feest in den* Circus *gegeven werden.*

FLORALIS, e, 1) Flora *betreffende, bij voorb.* ſacrum Florale, Ovid. Faſt. IV, 947, *of* Floralia, Plin. H. N. XVIII, 29. Varr. R. R. I, 1. Juſtin. XLIII, 4, ſcil. ſacra *of* ſolennia, *het jaarlijkſche feest van* Flora, *dat met ſchouwſpelen gepaard was, waar bij het zeer dartel toeging, zoo als dan, bij voorb. het volk gewoon was te eisſchen, dat de hoeren openlijk ontbloot wierden*, Val. Max. II, 10, 8. Senec. Ep. 97. Lactant. I, 20. *Dit feest en ſchouwſpel werdt gehouden* IV Cal. Maj. i. e. *den* 28 *April*, Plin. H. N. XXVIII, 29. Not. Genit. Plur. Floraliorum, Juſtin. XLIII, 4. *ook* Varro, *volgens* Macrob. Sat. I, 4: flamen Floralis, Varr. L. L. VI, 3: 2) *de bloemen betreffende, bij voorb.* floralia, *bloemhof*, Varr. R. R. I, 24.

FLORALITIUS, a, um, *zie* Floralicius.

FLORENS, *zie* Floreo.

FLOREO, ui, 2. 1) *bloejen, bloesſem dragen of hebben, bij voorb.* arbor ter floret, Cic. Div. I, 10: florere omnia, Cic. Tuſc. I, 28 e poëta: *dus ook* ſegetes, vinea, oleae, Ovid. Faſt. V, 263 ſeqq.: alnus, Virg. Ecl. VIII, 53: Hybla floreat multis thymis, Ovid. Pont. II, 7, 26: *ook* vinum floret (*in het vat*), Ib. 269. Colum. XII, 30, i. e. *ſchuimt*: *ook* annus bene floret, Ovid. Faſt. V, 327, i. e. *bloeit, is vol bloesſem*: *dus ook* ager gravidus autumno pampineo floret, Virg. Georg. II, 6, i. e. *bloeit ten aanzien der wijnſtokken*: *van daar* 2) *Tropiſch*, a) *bloejen, d. i. in bloejende, aangenaame, gelukkige, aanzienlijke omſtandigheden zijn, zich wel bevinden, zich openbaaren, vertoonen, gedeeltelijk zonder* Ablativus, *bij voorb.* floret Epicurus, Cic. Off. III, 33 in.: tempora, quibus Macedones florebant, Nep. Eum. 1: verba florent, Horat. Art. 62, *bloejen, als 't ware, d. i. komen op, zijn inzwang en aanzien, worden dikwijls gebruikt enz.*: in ſententiis ſenatoriis & in omni actione & adminiſtr. reip., Cic. ad Div. I, 9 in.: in re militari, Nep. Epam. 5: *gedeeltelijk met den* Ablativus *der zaak, waar door men bloejend, aanzienlijk, gelukkig is of wordt, bij voorb.* gratia & auctoritate, Cic. ad Div. IV, 13: ſtudiis & artibus, Ibid.: laudibus, Ibid. IX, 14: multis virtutibus ac beneficiis, Cic. Verr. V, 49: cum acumine ingenii tum lepore dicendi, Cic. Acad. IV, 6: honoribus & rerum geſtarum gloria, Cic. Or. I, 1: omnibus copiis, Cic. Invent. II, 1: privatis magis officiis & ingenii laude quam fructu amplitudinis aut reipublicae dignitate, Cic. Or. III, 2: aetate & forma, Tacit. Hiſt. II, 81: exiſtimatione innocentiae, Cic. Pont. 14: meus ad urbem acceſſus incredibili hominum multitudine & gratulatione florebat, Cic. Sext. 63: urbs noſtra floret ſtudiis liberalibus, Plin. Ep. I, 10: florentem facultate, ſcil. dicendi, Cic. Brut. 95 extr.: fama juſtitiae, Nep. Reg. 1: Domus noſtra ſemper floruit doctiſſimorum virorum familiaritatibus, Cic. Nat. D. I, 3, i. e. *is daar door in naam geweest, heeft daar door uitgemunt, ten zij men wil lezen* patuit. *Ook is het zoo veel als vol zijn, vervuld zijn, rijk zijn aan iet, bij voorb.* laetas urbes pueris florere videmus, Lucret. I, 256: mare florebat navibus, Ibid. V, 1441: ager floret pampineo autumno, Virg. Georg. II, 6: ſi bene floreat annus, Ovid., *zie boven*: domus floruit familiaritatibus cet., Cic., *zie hier voor*: mare velis florere videres, Cato ap. Chariſ. 2: b) *den eerſten baard krijgen, bij voorb.* genae florentes, Martial. III, 6, 4: *ook baardeloos zijn, zonder baardhaair zijn, bij voorb.* genas florere, Stat. Theb. I, 705: c) *ſchitteren, glinſteren, bij voorb.* florentes igne ſmaragdos, Stat. Theb. II, 276: florentes lumine poſtes, Ibid. I, 210: florentia lumina flammis, Lucret. IV, 452: exercitus inſignibus argenteis & aureis florens, Gell. V, 5: florentes aere catervas, Virg. Aen. VII, 804: *Het* Particip. florens *ſtaat dikwijls* Adjective, 1) *bloejend, bij voorb.* ferulae, Virg. Ecl. X, 25: 2) *bloejend, Tropiſch, d. i. in goede gelukkige omſtandigheden bevindende, aanzienlijk, gelukkig, levendig, heerlijk, ſchoon, voortreflijk enz., bij voorb.* fortuna, Cic. Or. II, 52: homo florentiſſimus, Cic. ad Div. V, 10 med.: quidquid eſt laudabile, idem & beatum & florens — videri, Cic. parad. 2 extr.: cum tu florens & potens cet., Cic. Dom. 19: aves florentibus alis i. e. *ſchoon*, Nemeſ. Cyneg. 318: florens aetas, Lucret. V, 1073: juventa, Horat. Art. 115: quae florentiora viſa, Cic. Att. XVI, 11: florentior modus in verbis, Cic. Or. III, 41: *ook* florentibus factis, Lucret. III, 911, *doch de* Ed. Creech. *heeft* fortibus: florentiſſimae res, Cic. ad Div. V, 8. Caeſ. B. G. I, 30, *de bloejendſte omſtandigheden*: caſtra florentiſſima, Cic. Div. I, 33: florentior gloria, Valer. Max. VI, 1 in. 1: 3) *glinſterend, helder, ſchitterend, bij voorb.* lumina, Lucret., *zie hier voor*: *alwaar meer plaatzen ſtaan*: *van daar misſchien* florentior modus in verbis, Cic. Or. III, 41, *doch, het kan ook zijn ſchoon, voortreflijk enz., zie hier voor*: 4) *vrolijk, bij voorb.* animus vino florens, Gell. VI, 13.

FLORESCO, ere, 1) *beginnen te bloejen*, Cic. Div. II, 14: 2) *Tropiſch, beginnen te bloejen, d. i. zich op eene prijswaardige wijze vertoonen, opwasſen, toenemen enz., bij voorb.* Sulpicio ad ſummam gloriam floreſcenti vita erepta eſt, Cic. Or. III, 3: nolite hunc primum floreſcentem, firmata jam ſtirpe virtutis — tem-

tempestate pervertere, Cic. Coel. 32 extr.: haec tua justitia — florescet quotidie magis, Cic. Marc. 4: illa senescere, at haec contra florescere cogunt, Lucret. II, 73: patria nostra florescit, Plin. Ep. V, 12.

FLORĔUS, a, um, 1) *uit bloemen bestaande, bij voorb.* corona, Plaut. Aul. II, 8, 15. Pervigil. Ven. 43: serta, Tibull. I, 1, 12: *ook* Ibid. I, 2, 14. 2) *vol bloemen, bloemrijk, bebloemd, bij voorb.* rura, Virg. Aen. I, 430 (434): juga Hymetti, Val. Fl. V, 344.

FLORĬDE, *bloeiend, aanzienlijk, schoon, bij voorb.* vestis floride depicta, Apul. Met. XI prope fin. p. 269 Elm.

FLORIDŬLUS, a, um, i. q. floridus, *bij voorb.* ore floridulo nitens, Catull. 60, 193.

FLORĬDUS, a, um, 1) *vol bloemen, bloemrijk, bij voorb.* Hybla, Ovid. Trist. V, 6, 38: prata, Lucret. V, 783: *ook uit bloemen bestaande, bij voorb.* serta, Ovid. Fast. VI, 312: 2) *Tropisch, bloeiend, levendig,* a) *van den ouderdom, bij voorb.* aetas florida, Catull. 67, 16, *de bloeiende jaaren:* puella, Catull. 60, 57: Not. Galatea floridior pratis i. e. pulchrior, *of* suavior, Ovid. Met. XIII, 790: floridior aevi Fabius, Sil. XII, 482: b) *van de wijze van uitdrukking, of van den stijl, bloeiend, bij voorb.* floridius genus, Quintil. II, 5 post med.: Demetrius Phalereus est floridior, Cic. Brut. 82: c) *van kleuren, levendig, afstekende, glinsterend,* Plin. H. N. XXXV, 6 in. *en* 10.

FLORĬFER, a, um, *bloemen dragend, bij voorb.* saltus, Lucret. III, 11: labor, *van de bijën,* Lucan. IX, 290 Ed. Cort.

FLORIFERTUM, i. e. dies festus, quod eo die spicae feruntur ad sacrarium, Fest.

FLORILĔGUS, a, um, *bloemen plukkend, lezend, verzamelend, bij voorb.* apes, Ovid. Met. XV, 366.

FLORĬUS, a, um, i. e. ad Floram *of ook* ad flores pertinens, *gevolglijk* i. q. Floralis, *bij voorb.* Cato *heeft een boek* de re Floria *geschreven,* Gell. IX, 12, i. e. (*misschien*) *van de ongebondenheid op het feest van* Flora.

FLORUS, a, um, i. q. floreus, *bij voorb.* juba, Gell. III, 9 in.: florum cacumen famae, Laber. ap. Macrob. Sat. II, 7, *alwaar sommigen* floris *lezen: ook wil* Scaliger ad Fest. *het daar aangehaalde vers van* Pacuvius *dus lezen:* opacat flora lanugo genas *voor* flore, *en haalt daarbij de volgende plaats aan:* genas lanugo flora — irrigat, Acc. in Bacchis: flori crines — jacent cet., Ibid. *Ook lezen sommigen* Floros *voor* flavos, Virg. Aen. XII, 605. Not. Florus, a, um, *is even zoo voor* floreus, a, um, *als* ferruginus *voor* ferrugineus, aënus *voor* aëneus, fraxinus *voor* fraxineus cet.

FLOS, floris, m. 1) *een bloem, bloeizel,* Cic. Senect. 17. Cic. Verr. IV, 48. Ovid. Trist. III, 12, 7: florem pollice decerpere, Ovid. Fast. V, 255: legere, Ib. Met. IV, 315: crocum folio florem expellit, Plin. H. N. XXI, 6 extr.: carduus florem mittit, *brengt voort, draagt,* Ibid. XX, 23: flos purpureus rosae, Horat. Od. III, 15, 15: flore (i. e. corona florea) impedire caput, Ibid. I, 4, 10: *van daar* primos carpere flores, *Tropisch, van het liefdegenot van een jongen,* Ovid. Met. X, 85. 2) *Tropisch, op veelerlei wijze, van alles, wat, gelijk de bloemen en bloeizel, in elk soort, het schoonste, voortreflijkste, levendigste, ook opperste is, wanneer men het dikwijls pronk, sieraad, kan vertaalen, bij voorb.* a) *de bloeiende toestand, bij voorb.* in Graeciae flore, Cic. Nat. D. III, 33: flos virium, Liv. XLII, 15: animi flos i. e. vis, vigor, Stat. Achill. I, 625: dignitatis florem infringere i. e. summam dignitatem, Cic. Balb. 6: b) flos vini, Lucret. III, 222. Plaut. Cas. III, 5, 16. Ibid. Curc. I, 2, 1, *de geest of kracht van den wijn: ook de schuim,* Plin. H. N. XIV, 21. Cato R. R. XI, 2. Colum. XII, 30: c) flos aetatis, Liv. VIII, 28. Cic. Phil. II, 2: *ook enkel* flos, Terent. Eun. II, 3, 27. Ovid. Art. II, 665: *van daar* in primo flore exstingui, Plin. Ep. V, 9: virgo viridissimo, flore, Catull. 17, 14, *de bloei der jaaren, de beste, levendigste jaaren van de jeugd.* d) flos juventutis, *of* flos in juventute, Liv. XXXVII, 12, *de kern, de levendigsten, besten der jonge lieden: dus ook* flos nobilitatis & juventutis, Cic. Phil. II, 15, *de besten van de Adelijken enz., de sieraad, de pronk:* Gallia est flos Italiae, Cic. Phil. III, 5, i. e. *het best, de sieraad:* florem & colorem defuisse scil. libris Catonis, Cic. Brut. 87, i. e. *sieraad van stijl: ook van andere dingen, bij voorb.* olei i. e. *het eerste, het beste,* Plin. H. N. XV, 6 extr.: *dus ook* salis, Ibid. XXXI, 7 post med. Cato R. R. 88: cerae, Plin. H. N. XXI, 14: *dus ook van meel,* Ibid. XVIII, 9, i. e. *het fijnste, schoonste:* visci, Ibid. XXVI, 4, i. e. *het opperste, het boven drijvende, gevolglijk, het ligtste daar van: verders* marmoris vel gypsi, Colum. XII, 20 extr., i. e. farina tenuior & purior: *dus ook* calcis, Pallad. I, 41: e) *de sieraad der jufferen, maagdom,* Catull. 61, 46: virgo (quando nubit) adfert ad maritum — floris rudimentum i. e. virginitatem, Apul. Apolog. post med. p. 332 Elm.: f) flos juvenilis, Claudian. de consul. Prob. & Olyb. 69, *de eerste baard: dus ook* flos genae, Lucan. VI, 562, *of* flos *eenvouwig, de baard der jeugd,* Virg. Aen. VIII, 160. g) flos coenae, Favor. ap. Gell. XV, 8, i. e. *het beste gerecht:* h) flammae i. e. *schittering, glans, bij voorb.* Flammai flore, Lucret. I, 898: *doch de* Ed. Creech. *heeft* fulgore. i) *ook is* flos *in de bouwkunde zeker* ornamentum tholi, Vitruv. IV, 7: *ook zijn* flores *bloemwerk aan de kapiteelen der pijlaaren, bijzonder der* Korinthische, Ibid. IV, 1: k) *ook heeten de starren* flores, Manil. V, 726: l) *ook zijn* flores *Excerpten, d. i. het geen men hier en daar uitkiest, uitschrijft, verzamelt, bij voorb.* e tantis, quae retulit, flores modo rerum decerpsit, Plin. H. N. XIV Prooem.

FLOSCŬLUS, i, m. 1) *de bloem, bloessem, wanneer men verminderend spreekt, bloemtjen, bloessemtjen,* Cic. Off. II, 12. *Ook dat deel aan het ooft, waar de bloessem geweest is,* Colum. XII, 45, 5: 2) *Tropisch, bij voorb.* omni ex genere orationis flosculos carpam, Cic. Sext. 56: flosculus juvenculorum, Catull. 24, 1, i. e. *keuze, sieraad:* non flosculos sed certos — fructus ostenderat, Quintil. VI Prooem. med.: ne recentis hujus lascivise (in dicendo) capti, voluptate quadam deliniantur, Ibid. II, 5 extr.

FLUCTICŬLUS, i, m. *een kleine baar, golfjen, of enkel baar, golf, bij voorb.* leviter mori flucticulis, Apul. Apolog. ante med. p. 296 Elm.

FLUCTĬFER, a, um, i. q. fluctiger, *zie* Fluctiger.

FLUCTIFRAGUS, a, um, *de golven brekend, bij voorb.* litus, Lucret. I, 306.

FLUCTIGER, a, um, *golven dragend of verdragend, bij voorb.* Tunc se fluctigero tradit mandatque peroni, Cic. Fragm. ap. Isidor. Orig. XIX, 1, *alwaar sommigen* fluctifero *lezen.*

FLUCTĬSŎNUS, a, um, *van golven ruisschend, golven ruisschend, bij voorb.* Profundum, Sil. XII, 355: litora, Senec. Herc. Oet. 836.

FLUCTĬVĂGUS, a, um, *in golven zwevend, van golven gedreven, bij voorb.* nautae, Stat. Sylv. III, 1, 84: unda, Stat. Theb. I, 271.

FLUCTUATIM, *in gedaante van golven, golvend, bij voorb.* magnifice volo fluctuatim ire ad illum, Afran. ap. Non. 2. n. 333, i. e. jactanter, solute, *zoo als* Nonius *zegt.*

FLUCTUATĬO, onis, f. *de beweging der stormächtige zee: van daar* 1) *de heen en weêr beweging, onrustige beweging, bij voorb.* corporis, Senec. de ira II, 35: stomachi, i. e. *het rommelen in de maag,* Plin. H. N. XX, 8 post init.: *doch de* Ed. Elzev. *heeft* fluxio, *te weten dus:* validius cocta fluxiones stomachi sistit & ventris: occulta fluctuatione cet., Ibid. XXXI, 11, *alwaar* Hard. fluctione *leest:* 2) *de twijfelächtige gesteldheid, onzekerheid in besluiten, bij voorb.* animorum, Liv. IX, 25.

FLUCTŬO, avi, atum, 1) *baaren, golven werpen, stormend of golvend zich heen en weêr bewegen, bij voorb.* mare, Plaut. Rud. IV, 1, 12. *Ook van de golven heen en weêr gedreven worden, op de golf of op de zee zwemmen, drijven, in zee drijven, bij voorb. menschen,* Cic. Rosc. Am. 26: *scheepen,* Cic. Verr. V, 35: quaedam insulae semper fluctuant, Plin. H. N. II, 95: *van daar* a) *zich als golven bewegen, zich heen en weêr bewegen, bij voorb.* populus fluctuans, Gell. X, 6, i. e. *het volk, dat bij hoopen toeliep tot de dochter van* Appius, *en drong; van waar het dringend of hoopswijze (als baaren) zich verzamelend of tierend, kan vertaalt worden: dus ook* turba fluctuans, Tacit. Hist. I, 40: leo comis fluctuantibus, Gell. V, 14: aër, Lucret. VI, 366: seges Zephyro, Senec. Herc. fur. 699: tellus aere renidenti, Virg. Georg. II, 281, i. e. *blikkert van enz., schijnt glinsterend zich te bewegen.* b) *onzeker, twijfelächtig zijn, waggelen, bij voorb.* animus fluctuat, Plaut. Merc. V, 2, 49: animo nunc huc nunc illuc fluctuat, Virg. Aen. X, 680: fluctuare inter spem & metum, August. ap. Suet. Claud. 4: inter varia consilia, Senec. Ep. 52: sententia fluctuans, Cic. Att. I, 20 ante med.: acies fluctuans, Liv. VI, 24 extr. VIII, 39 in., i. e. *die heen en weêr waggelt, en niet weet, of zij te rug of voorwaards rukken zal:* fluctuare in suo decreto, Cic. Acad. IV, 9, *onzeker zijn:* oratio quasi fluctuans, Cic. Or. 58, *als 't ware, waggelend, d. i. niet rond, niet op dezelfde wijze ten aanzien der leden samengevoegd: dus ook* genus orationis, quod adpellamus fluctuans & dissolutum, eo, quod sine nervis & articulis fluctuat huc & illuc, Auct. ad Her. IV, 11 in., *als 't ware, waggelend:* c) *bruisschen, gelijk de zee, getier maken, onrustig zijn, bij voorb.* ira fluctuat intus, *de toorn bruischt, woelt, tobt enz.,* Virg. Aen. XII, 526: fluctuat irarum aestu, Ibid. IV, 532: Telamon fluctuat ira, Val. Fl. III, 637: *dus ook* populus fluctuans, Gell.: turba fluctuans, Tacit., i. e. *tierend: zie hier voor.* 2) *zwemmen, bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. lapidem fluctuare cet., Plin. H. N. XXXVI, 17 in.

FLUCTUOR, atus ſum, ari, i. q. fluctuo, 1) *van de golven rondgedreven worden*, Senec. de vita beata 14: Delos diu fluctuata, Plin. H. N. IV, 12: cf. Quint. IX, 3 ante med., *alwaar hij zegt, dat het hetzelfde is, of men zegt* fluctuatur *of* fluctuat; adſentior *en* adſentio. 2) *onzeker, twijfeldchtig zijn, waggelen, bij voorb.* animo, Liv. XXIII, 23. XXXII, 13. Curt. IV, 12 poſt med.: quid fluctuaris? Senec. Agam. 109: *van daar ook hier en daar gedreven worden, bij voorb. van het ongeluk, bij voorb.* per adverſa, Senec. Ep. 111: Ambroſia (*een kruid*) vagi nominis eſt & circa alias herbas fluctuati, Plin. H. N. XXVII, 4 poſt med., i. e. *de naam* Ambroſia *wordt aan meer kruiden gegeven, gevolglijk waggelt hij, als 't ware, van plant tot plant, en heeft geen vast verblijf in eene eenige.*

FLUCTUOSUS, a, um, 1) *vol golven, ſtormend, bij voorb.* mare, Plaut. Rud. IV, 2, 5. 2) *vol golven, naar de tekening, golvächtig, golvvormig, bij voorb.* ſmaragdus, Plin. H. N. XXXVII, 5.

FLUCTUS, us, m. 1) *het vloejen, bij voorb.* aquae, Lucret. VI, 553, *alwaar ſtaat:* ut jactetur aqua (ſcil. paludis cet.) & fluctu quoque terra (i. e. *de ingeſtorte aardklomp*) vacillet: *dus ook*, Ib. 655, vas in terra non quit conſiſtere, niſi humor (ſcil. in vaſe) deſtitit in dubio fluctu jactarier intus: *van daar Tropisch, het voortſtroomen, vlieten, vloejen, bij voorb.* odorum, Ibid. IV, 679: *van vuur*, Valer. Flacc. VII, 572. 2) *een golf:* fluctus, *de golven, baaren*, Cic. Roſc. Am. 26. Cic. Leg. III, 16. Caeſ. B. G. IV, 24. Virg. Georg. III, 237. IV, 195. Aen. V, 2, *en meermaalen. Ook ſtaat het dikwijls in plaats van de zee, bij voorb.* ire per longos fluctus, Horat. Od. III, 27, 43: medio fluctu, Virg. Aen. III, 270: *van daar Tropisch, de golf, baar, vloed, ſtorm, bij voorb.* fluctus concionum, Cic. Mil. 2: fluctus civiles, Nep. Att. 6: ſervitutis, Cic. Haruſp. 23: cf. Cic. Or. I, 1: fluctus belli miſcere, Lucret. V, 1289: curarum, Ibid. VI, 33: fluctus irarum, Virg. Aen. XII, 381: *ook golf, d. i. golvengelijkvormigheid, bij voorb.* tortos in fluctus ponere crines, Manil. V, 147. Not. Plur. flucti *voor* fluctus, *bij voorb.* flucti cruoris, Acc. ap. Non. 8. n. 37: flucti fatiſcunt, Pacuv. Ibid. *Ook hebben de Ouden* Genit. fluctuis *voor* fluctus *gezegd, bij voorb.* Varro *en* Nigidius, *zie* Gell. IV, 16.

FLUENTER, Adv., *vlietend, vloejend, bij voorb.* fluenter fertur res i. e. *vloeit*, Lucret. IV, 226: capillo fluenter undante, Apul. Met. II med. p. 122. Elm.

FLUENTISŎNUS, a, um, *van golven klinkend, bij voorb.* litus, Catull. 63, 52.

FLUENTUM, i, n. 1) *vlietend water, het water van eene rivier enz., bij voorb.* Xanthi fluenta, Virg. Aen. IV, 143: cf. XII, 35. Lucret. V, 947: amnis Iliſſi, Apul. de deo Socr. p. 52. Elm.: Cocyti, Ibid. Met. VI ante med. p. 178. Virg. Aen. VI, 327. *De Singularis ſtaat*, Auſon. in Moſell. 59 *en* 419. 2) *het vlieten, vloejen of de vloed, Tropisch, bij voorb. der lucht*, Lucret. V, 273: fluentis, *doch de Ed. Creech. heeft* fluenteis: *verders* flammarum, Apulej. de Mundo poſt med. p. 73. Elm.

FLUIDUS, a, um, 1) *vlietend, vloejend, bij voorb.* liquor, Virg. Georg. III, 484: cruor, Ibid. Aen. III, 663: quid tam contrarium quam terrenum fluido? Colum. VIII, 16: fluidos humano ſanguine rictus, Ovid. Met. XIV, 168: *van daar* 2) *Tropisch*, a) *afgevallen, bij voorb.* frondes, Lucret. II, 596: b) *week, bij voorb.* caro, Plin. H. N. IX, 30 extr.: humus mollis & fluida, Senec. Ep. 52 ante med.: lacerti, Ovid. Met. XV, 32, i. e. *ſlap: dus ook* mollia & fluida corpora Gallorum, Liv. XXXIV, 47, i. e. *ſlap, week, zie hier na:* c) *week, bros, verwijfd, bij voorb.* corpora Gallorum, Liv. XXXIV, 47: vultus, Auct. Carm. in Piſon. 91: *ook bros, week makend, bij voorb.* calor, Ovid. Met. XV, 362: d) veſtis fluida, *wijd*, Juſtin. XLI, 2: cf. Senec. Oedip. 422.

FLUĬTO, are, 1) *zwemmen, in zee drijven*, Cic. Sext. 20. Liv. I, 4. Plin. H. N. XVI, 36, *en meermaalen: ook vaaren*, Plin. Ep. VIII, 8: *van daar* 2) *Tropisch*, a) *als golven zich bewegen, aan golven gelijk zijn, bij voorb.* lora fluitantia, *wanneer de koetzier de paarden aandrijft*, Ovid. Art. II, 433: *dus ook* vela, Ibid. Met. XI, 470: amictus fluitans, Catull. 63, 68, *vloejend, d. i. rondvliegend, golvend of wijd.* b) *wijd zijn, van klederen, bij voorb.* veſtis fluitans, Tacit. Germ. 17: amictus, Catull. 63, 68. c) *twijfeldchtig, onzeker zijn, waggelen, bij voorb.* ne fluitem dubiae ſpe horae, Horat. Ep. I, 18, 118: fides fluitat, *waggelt*, Tacit. Hiſt. II, 93. Claudian. B. Gild. 247: fluitantem laborantemque militem eminus fodiebant, Tacit. Hiſt. V, 18, i. e. *waggelend.*

FLUMEN, ĭnis, n. *voor* fluimen, i. e. *eigenlijk, het geen tot vloejen dient of gehouden is, van daar* 1) *het vloejen, vlieten des waters, het vlietend water, bij voorb.* Cocytus flumine languido, Horat. Od. II, 14, 16: Aquam Albanam in mare manare ſuo flumine, Liv. V, 16 extr.: flumina fontis, Ovid. Met. XIV, 788: Tiberis flumen vomit in mare ſalſum, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 4: donec (ipſe ſcil. amnis) nos flumine certo perferat, Valer. Flacc. VIII, 190: rapidus montano flumine torrens, Virg. Aen. II, 305: flumine vivo abluere ſe, Ibid. 719, i. e. *rivierwater: dus ook* vivo perfundi flumine, Liv. I, 45: *van daar* flumine ſecundo, *voor ſtroom*, Caeſ. B. G. VII, 58: flumine adverſo, *tegen ſtroom*, Ibid. 60. 2) *rivier, ſtroom*, Cic. Div. I, 35 extr. Caeſ. B. G. I, 1 *en* 2. Horat. Art. 18: *van daar Tropisch, rivier, ſtroom*, a) *van eene groote vloejende menigte, bij voorb. van bloed*, Lucret. II, 354: *traanen, bij voorb.* largo humectat flumine vultum, Virg. Aen. I, 465 (469): aëris, *vloed van lucht*, Apulej. de Mundo ante med. p. 61. Elm.: Magneſi flumina ſaxi, Lucret. VI, 1062, i. e. *uitvloeiſels van den Magneet:* ut picis e coelo demiſſum flumen, Ibid. 256: rigido concuſſae flumine nubes exonerabantur i. e. pluvia, imbre, Petron. 123. Burm.: *ook van menſchen, bij voorb.* effuſaeque ruunt inopino flumine turbae, Sil. XII, 185: *even zoo ſtaat* fluunt, Virg. Aen. XII, 236. b) *van de rijkdommen der woorden, bij voorb.* flumen ingenii, Cic. Marc. 2: orationis, Cic. Acad. IV, 38. Cic. Nat. D. II, 7 extr.: verborum, Cic. Or. II, 45. Not. neque edere partum mens poteſt niſi ingenti literarum flumine inundata, Petron. 118.

FLUMENTĀNUS, a, um, *naar de rivier benoemd, daar aan te vinden, bij voorb.* porta Flumentana, *eene poort te Rome, omdat zij aan den* Tiber *was: het ſtaat*, Cic. Att. VII, 3 med. Liv. XXXV, 9 *en* 21.

FLUMĬNĔUS, a, um, *in of aan eene rivier te vinden, bij voorb.* aqua, Ovid. Faſt. II, 46 *en* 596: cygnus, Ovid. Her. VIII, 67: avis fluminea i. e. cygnus, Ibid. Am. I, 3, 22: volucres flumineae, Ibid. Met. II, 232, *alwaar het ook zwaanen zijn, ten minſten, voornaamlijk, wegens den ſtroom* Cayſtrus: ulva, Ovid. Faſt. V, 519: ulmus, Stat. Theb. IX, 266: *van daar Tropisch*, geminaque parte ductum Caeſareum flumineo ſtemma recurrit ortu, Claudian. in Feſcen. de nupt. Honor. 65. (Od. I, 24.), i. e. perpetuo, non interrupto curſu ſucceſſionis tanquam fluminis: *doch, anderen lezen anders.*

FLUO, xi, xum, 3. *vloejen, vlieten, bij voorb.* flumen, Cic. Div. I, 35: fluvius ſanguine fluxit, Ibid. 43: cf. Caeſ. B. G. I, 6: cruor, Horat. Epod. VII, 19: ſanguis, Ovid. Met. XII, 312: aurum, Ibid. II, 251: ſudor de corpore, Ibid. IX, 173: per nares, Ibid. XII, 435: imber, Ibid. Pont. IV, 4, 2: muſta ſub pede, Ibid. Remed. 190: lacrymae, Ib. Faſt. II, 820: *ook vloeibaar zijn, bij voorb.* corpus fluit, Celſ. Praefat. prope fin. p. 18. Almel., i. e. *is vloeibaar, los, niet hardlijvig enz.: dus ook* morbus fluens, Ibid., *kort te vooren, d. i. waar afgang is, waar, bij voorb. pis, bloed, zweet enz., afgaat:* alvus, Ibid. II, 6: *van de lucht*, Lucan. VIII, 246: *van vuur*, Sil. XVII, 102: *van haairen, wanneer zij afvallen of nederhangen*, Prop. II, 2, 23: *van kleederen, wanneer zij, als 't ware, golven, d. i. niet knap ſtaan, maar ſlodderen, en heen en weêr bewegen*, Ovid. Art. III, 301. Prop. III, 15, 32. Virg. Aen. I, 320 (324): *ook van menſchen, die dergelijke kleederen dragen*, Virg. Aen. V, 179: *ook Tropisch, vloejen, ſtroomen, d. i. komen, te voorſchijn komen, bij voorb.* oratio ex lingua, Cic. Senect. 10: carmen, Ovid. Pont. IV, 2, 20: *van daar* 1) *als 't ware, vloejen, d. i. overvloejen, zeer nat zijn, bij voorb.* cruore fluens, Ovid. Met. VII, 343: ſudore, Ibid. IX, 57: membra fluentia tabo, Virg. Aen. III, 626: membra fluunt ſudore & laſſitudine, Liv. XXXVIII, 17, *doch, zie hier na:* tellus fluit unguine, Valer. Flacc. VI, 360: vites minus fluunt, Colum. II, 2 poſt med., i. e. *geven niet veel most van zich:* cf. Virg. Georg. II, 190: buccae fluentes, Cic. Piſ. 11. Cic. Red. Sen. 46, i. e. *geblanket.* 2) *als 't ware, vloejen, d. i. ongehinderd voortgaan of voortkomen, gaan, opkomen, bij voorb.* carmen, Ovid. Pont. IV, 2, 20: oratio melle dulcior ex lingua ejus fluit, Cic. Senect. 10: res ad voluntatem fluentes, Cic. Off. I, 26: videamus, illius rationes quorſum fluant, Attic. in Cic. Ep. ad Att. IX, 10 med.: doctrina Pythagorae longe lateque flueret, Cic. Tuſc. IV, 1: oratio fluens, Or. 20, i. e. *vlietend, vloejend.* 3) *als 't ware, vloejen, d. i. vervlieten, verſmelten, vergaan, bij voorb.* membra fluunt ſudore & laſſitudine, Liv. XXXIII, 17: membra fluunt, Lucret. IV, 90: *van daar* luxu, Curt. IX, 23: mollitie, Cic. Tuſc. II, 22. 4) *als 't ware, vloejen, d. i. zich ſnel bewegen of gaan, bij voorb.* venti fluunt, Lucret. I, 281: turba fluit caſtris, *vloeide uit, ſtroomde uit:* Virg. Aen. XII, 443: aura fluens, Lucan. VIII, 246: comae per colla fluentes, Prop. II, 2, 23. 5) *geraken, afloopen, bij voorb.* res ad inte-

corrogatum fluit, Cic. Att. IV, 18: res fluunt ad voluntatem, Cic. Off. I, 28, i. e. gaan naar wensch: videamus, illius rationes quorsum fluant, Attic. in Cic. Ep. ad Att. IX, 10 med. 6) zich uitbreiden, bij voorb. longe lateque, Cic. Tusc. IV, 14: rami, Virg. Georg. II, 307. 7) verloopen, ondergaan, vergaan, heen vlieten, bij voorb. fluit voluptas, Cic. Fin. II, 32: tarda fluunt tempora, Horat. Ep. I, 1, 23: quae dilapsa jam fluxerant, Cic. Marc. 8: cf. Cic. Or. 3. 8) ontstaan, afkomen, bij voorb. omnia a luna fluunt, Cic. Nat. D. II, 19: ex eodem fonte, Ibid. III, 19: ab isto capite fluere necesse est, cet., Cic. Fin. II, 11. 9) neder afvallen, bij voorb. capilli, Cels. VI, 1. Plin. H. N. XXVII, 4: poma, Ovid. Am. II, 14, 25: ad terram entis fluentis flavens, Virg. Aen. XI, 828: fluunt arma de manibus, Cic. Phil. XII, 3. 10) afhangen, nederhangen, bij voorb. buccae fluentes, Cic. Orat. II, 6: ramuli, Virg. Georg. II, 307, i. e. zich uitbreiden enz. Not. Het Particip. fluxus, a, um, staat Adjective, a) vloeiend, bij voorb. fluxum, Plin. H. N. V, 31: vas, Lucret. VI, 13: b) week, slap, bij voorb. habena, Liv. XXXVIII, 29: c) broos, vervallende, bij voorb. gloria, Sallust. Cat. 1: corpus, Tacit. Hist. II, 32: d) slecht gesteld, niet duurzaam, zwak, bij voorb. fides, Liv. XXVIII, 6. Plaut. Capt. II, 3, 79: res fluxae, Cic. Att. IV, 2. Sallust. Jug. 104. c. 113: e) wijd, d. i. niet nat, bij voorb. amictus, Lucan. II, 362: cinctura, Suet. Caes. 45: f) ontslaan, ontkleeden, bij voorb. animus, Sallust. Cat. 14: fructus animi fluxioris, Sueton. Tiber. 52.

FLUONIA, ae, f. een bijnaam van Juno, welke de vrouwen verëerden, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabant, Fest.

FLUOR, oris, m. 1) het vloeijen, bij voorb. amnium, Apulej. Flor.: stomachi, Scribon. Larg. 168: ungor fluore sed. ventris, Cels. III, 6 extr. 2) de vloeijende vochtigheid, bij voorb. lactis, Nemesian. in Cyneg. 225.

FLUTA, een bijnaam der Muraena, of een soort daar van, en wel eene uitmuntende uit Sicilië, Varr. R. R. II, 6. Columel. VIII, 17, 8.

FLUTO, are, vloeijen, Lucret. III, 190.

FLUVIA, ae, f. (scil. aqua) i. q. fluvius, bij voorb. inter duas fluvias, Sisenn. ap. Non. 3. n. 100: transgressi fluviam, quae cet., Sisenn. Ibid.

FLUVIALIS, e, i. q. fluviatilis, bij voorb. undae, Virg. Aen. IX, 70: arundo, Virg. Georg. II, 414: ripa, Ovid. Her. V, 23: aqua, Colum. VI, 22: lupus (een visch), Ibid. VIII, 16, 4.

FLUVIATICUS, a, um, i. q. fluviatilis, bij voorb. arena, Vitruv. I, 2 extr.: animalia, Colum. VIII, 15.

FLUVIATILIS, e, de rivier betreffende, in of aan de rivier te vinden, bij voorb. testudines, Cic. Nat. D. II, 48: naves, Liv. X, 2: negotium, Colum. VIII, 17, 7.

FLUVIATUS, a, um, in de rivier of in rivierwater geweekt, Plin. H. N. XVIII, 30 post med.

FLUVIDUS, a, um, i. q. fluidus, Lucret. II, 463.

FLUVIUS, i, m. (scil. amnis) 1) eene rivier, Cic. Nat. D. II, 2. Tusc. I, 39. Juvenal. II, 31 extr.: rapidus, Plaut. Bacch. I, 1, 52: amoenus, Virg. Aen. VIII, 31: corniger, Ibid. 78: ook hoort de Styx daar, in de onderaardsche wereld, Ibid. VI, 384 en elders. 2) een vlietend water, bij voorb. fluvius praebere recentes, Virg. Georg. III, 301: perfusa certo fluvio terra, Plin. H. N. XXXIV, 14: purpureo fluvio vincere Spartanos, Stat. Theb. IX, 575. Even dus fluit fons voor aqua fontana. Not. het is eigenlijk een Adject. fluvius, a, um.

FLUVIUS, a, um, vlietend: van daar 1) fluvius scil. amnis, a) eene rivier, b) vlietend water, zie Fluvius. 2) fluvia scil. aqua, eene rivier, zie Fluvia.

FLUXE, vlietend, vloeijend, Varr. R. R. II, 11 in.

FLUXIO, onis, f. het vlieten, vloeijen, bij voorb. aquarum, Cic. Div. I, 41: sanguinis e naribus, Plin. H. N. XXIV, 13 post med.: oculorum, Ibid. XXVIII, 7: vulvae & ventris, Ibid. XXIII, 8: contra fluxiones, quas Graeci rheumatismos vocant, Ibid. XXII, 18: Dysenteriae recreant fluxiones [illegible], & si major fluxio sit, addunt cet., Ibid. XXX, 7.

FLUXURA, ae, f. het vlieten, vloeijen, Colum. III, 2 extr. en §. 17.

FLUXUS, us, m. 1) het vloeijen, vlieten, bij voorb. aquarum, Quintil. XI, 3, 21: ventris, Cels. IV, 19, in het afstroomen, Plin. H. N. XXIII, 1 post med.: fluxus gravidarum in utero fluere, Ibid. IX, 35: ook fluxus aëris, Ibid. II, 23. Hard. 2) Tropisch, bij voorb. fluxus aetatis i. e. finis, bij voorb. aetatis fluxu, Cic. Or. I, 1 in. Ed. Ernest.: doch, andere Edd. hebben flexu, en fluxu schijnt een drukfout te zijn: fluxus oculorum, Senec. Ep. 92 post med., het omschieten der oogen: Al. Edd. flexus.

FLUXUS, a, um, zie Fluo.

FOCALIS, e, (voor fauc.) den hals betreffende, bij voorb. focale, Substantive, scil. linteum of vinculum, halsdoek, band om den hals, bij voorb. bij lijders, Horat. Sat. II, 3, 255. Quintil. XI, 3 post med. 5, 144. Martial. XIV, 142, 2.

FOCANEUS, a, um, bij voorb. palmes, een ranke aan den wijnstok, die tusschen twee andere scheuten opwast, Colum. IV, 24. V, 6 extr. Pallad. in Febr. 12.

FOCARIUS, a, um, den haard betreffende, van daar aan den haard zich bezig houdende, van daar misschien scil. servus, en focaria i. e. ancilla, keukenmeid, misschien bij het bereiden der spijzen, bij voorb. si quis opera mediastini fungitur, ut puta atrarii & focarii & his similes, Ulpian. in Pandect. IV, 9, 1: focaria is menigvuldiger: maeleris, quae panem coquant; item molitores; item focariam & villicam, Ulpian. in Pandect. XXXIII, 7, 2 post med.: pistores, in compositio lullatores & focarios, Pompon. Ib. Lug. 15: wat het eigenlijk zij, vertrouw ik mij niet te zeggen: misschien keukenmeid, huishoudster enz.

FOCILLO, are, en FOCILLOR, ari, eigenlijk onder dons opwarmen, verkwikken, bij voorb. aliquem remediis focillare, Senec. Ep. 13 extr.: focillare amicitiam, Sueton. Aug. 17, i. e. verwarmen: focillari commodum suum, Varr. ap. Non. 7. n. 110, i. e. verzorgen.

FOCULA, orum, n. bij voorb. ventris, Plaut. Pers. I, 3, 24: misschien voedselmiddel, spijzen. Nonius zegt: Focula sunt nutrimenta, unde & foculare dicitur, ut fovere.

FOCULUS, i, m. i. q. focus, warmer of verkleinend spreekt, 1) eene kleine vuurplaats, fornuisje, vuurpotje, komfoortjen, Cic. Dom. 47. Liv. II, 12: foculum excitare, opblazen, aanblazen, Juvenal. III, 262. 2) een kook- of warmgereedschap, bij voorb. foculis aeneolis, Plaut. Capt. IV, 2, 67.

FOCUS, i, m. eigenlijk een fovicus (a, um) van fovere scil. locus: cf. Ovid. Fast. VI, 301. Serv. ad Virg. Aen. XII, 118: 1) elke vuurplaats, Ovid. Fast. II, 508: van daar a) haard, bij voorb. intrare ad focum, Cic. Senect. 16: cf. Tibull. I, 1, 4. Horat. Od. I, 9, 5: restituere focum lignis, kind aanleggen, Horat. Epod. II, 43: ook is het dikwijls een komfoor, bij voorb. focum cum sitella transferre, Senec. Ep. 79 post med.: doorsnede in focis coenitionum, Plin. H. N. XIX, 8 post med.: dus wel misschien offae farreoli foco vel scilli pulsum torrearur, Ibid. XVIII, 1 in.: van daar het huis, bij voorb. agellus habitatus quinque focis, Horat. Ep. I, 14, 2: van daar ara & foci i. e. huis en hof, of wel Landgodsdienst, Bescherngoden enz., en ook: domo & focis patriis ejectus, Cic. Phil. [illegible] cet., i. e. vaderlijk huis, alwaar het één weg kan blijven. b) altaar, Ovid. Met. IV, 752. Ibid. Art. I, 637. Fast. IV, 935. Tibull. I, 2, 74 (I, 3, 70). Propert. IV, 5, 64. Plaut. Aul. II, 8, 16: doch, het kan in sommige plaatsen enkel haardstede, komfoor wezen: c) brandstapel, Virg. Aen. XI, 212. 2) het vuur, bij voorb. vivus focus, Propert. IV, eleg. ult. 44: cf. IV, 9, 20. 3) eene soort van keukengereedschap, Cato R. R. 10 en 11: ook 75, 76, om zijn het hier de haard is.

FODICO, are, steken, bij voorb. latus in de zijde stooten enz., Horat. Ep. I, 6, 51: van daar Tropisch, steken, d. i. zeer doen, krenken, Cic. Tusc. III, 16: animum, Plaut. Bacch. I, 1, 30.

FODINA, ae, f. eene plaats, waar in uitgegraven wordt, mijn, bij voorb. Cantar, argenti fodinae, Pandect. XXVII, 9, 3: aut fodina, Plin. H. N. XXXIII, 4 med.: argenti fodinae, Plin. Hist. Nat. XXXIII, 6. Vitruv. VII, 7, i. e. goudmijnwerk. Men schrijft gemeenlijk beide als één woord, bij voorb. aurifodina enz., zie Aurifodina, Argentifodina.

FODIO, fodi, fossum, 3. 1) graven, zonder Accusativus, bij voorb. in fundo, Terent. Heaut. I, 1, 16: fodit: invenit auri aliquantum, Cic. Div. II, 65 in.: van daar a) graven, d. i. door graven bearbeiden, bij voorb. hortum, Plaut. Poen. V, 2, 59. Cato R. R. 2: solum, Plin. H. N. XIX, 6: sanitaria, Colum. XI, 2, 36: vineam, Martial. XIV, 49, 1: terra fossa, Pallad. in Novemb. 6: van daar Tropisch, aequora remis, rufum, Sil. XIV, 306. b) graven, d. i. uitgraven, bij voorb. argentum, Liv. XXVIII, 3: gypsum e terra, Plin. H. N. XXXVI, 24: aurum, Cic. Or. II, 41. c) graven, d. i. door graven maken, bij voorb. puteum, Plaut. Rud. II, 4, 29. Caes. B. C. III, 49. Hirt. Alex. 9: fossam, Ib. III, 20. Pandect. XLV, 1, 34: fossas, Caes. B. G. VII, 73: cubilia, Virg. Georg. I, 183: fundamenta, Plin. H. N. XXVIII, 2. 2) steken, doorsteken, doorboren, bij voorb. aliquem stimulis, Ovid. Met. V, 5, 48: equum calcaribus, Virg. Aen. VI, 881: jugulum cultro, Martial. de Spectac. 7, 8: hostium pectora, Tacit. Ann. IV, 29: pectora telis, Ovid. Ibis 625: ook uitsteken, uithoren, bij voorb. lumina i. e. oculos, Ovid. Met.

Digitized by Google

I, 330, i. e. *uitsteken: dus ook* oculos, Plaut. Mil. II 4, 21, i. e. *uitsteken, uitkrabben: van daar* 2) *Tropisch, steken, ontrusten, beängstigen, bij voorb.* dolor fodit, Cic. Tusc. II, 14: mentes, Sil. VII, 511: b) *aanhitzen, bij voorb.* pectus in iras, Sil. V, 159: 3) fodere latus, *bij voorb.* qui fodiat latus, Horat. Ep. I, 6, 51, *alwaar andere* Edd. fodicet *hebben: en* fodere *eenvouwig*, Terent. Hec. III, 5, 16, *iemand in de zijde stooten, om hem in 't geheim iet te herinneren.* 4) sensu obscoeno, Auct. Priap. IV, 8: cf. Martial. VII, 101, 4. Not. *ook hebben de Ouden* fodio *in de vierde* Conjugatie *gebruikt, van waar* fodiri *staat*, Plaut. Mil. II, 4, 21. Cato R. R. 2. Colum. XI, 2, 35, *en* de Arbor. 30. Pandect. XLV, 1, 75 extr.

FODO, are, *voor* fodio, *bij voorb.* Festus *zegt, dat* fodare *is*, i. q. fodere *en* ap. Enn. Ibid. in Sibinna *wil* Scalig. fodantes *voor* fodientes *lezen.*

FOECUNDUS *benevens de afgeleide woorden, zie* Fecundus.

FOEDE, 1) *lelijk, op eene lelijke wijze, schandelijk, met schande, bij voorb.* perire, Sallust. Jug. 31 (33): petere Virginium ad libidinem, Liv. III, 51: servire, Plaut. Pers. I, 2, 48: crura laniare, Tacit. Hist. I, 41: cf. Virg. Aen. X, 498. Flor. I, 18. Plaut. Trin. IV, 1, 14: foedius pulsi, Liv. II, 51: caussam agere foedissime, Cic. Att. IX, 7 med. 2) *schrikkelijk, op eene schrikkelijke, treurige wijze, bij voorb.* pugnare, Liv. VI, 1: urbs foede dedita, Liv. II, 17: interemti foede, Liv. XXV, 8: exurere puppes, Virg. Aen. V, 794: *ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* Sallust. Jug. 31. Tacit. Hist. I, 41. Cic. Att. IX, 7.

FOEDERIFRAGUS, *zie* Foedifragus.

FOEDĔRO, are, 1) *door een verbond vast stellen*, 2) *tot een' bondgenoot maken: van daar* foederatus, a, um, *geälliëerd, verbonden, in bondgenootschap staande, bij voorb.* populus, Cic. Or. I, 40. Cic. Balb. 8: civitates, Cic. Arch. 4: solum Mamertinorum, Cic. Verr. IV, 11: foederatos, Cic. Balb. 8.

FOEDIFRĂGUS, a, um, *bondbreukig, het verbond verbrekende, bij voorb.* Poeni, Cic. Off. I, 12. Not. *Ook schijnt* foederifragus *in gebruik geweest te zijn, zie* Gell. XIX, 7, *alwaar hij zegt, dat* Livius *de vijanden, die het verbond breken*, foedifragos, *niet* foederifragos, *noemt, waar uit blijkt, dat* foederifragus *aan* Gellius *bekender is geweest, dan* foedifragus.

FOEDĬTAS, atis, f. 1) *schandelijkheid, afschuwlijkheid, lelijkheid, bij voorb.* odoris, Cic. Nat. D. II, 50: vestitus, Cic. Phil. XII, 6: spectaculi, Liv. I, 28: animi, Cic. Off. III, 21: barbarismi ac soloecismi, Quintil. I, 5 (9): vultus, Plin. H. N. XXXVI, 5: foeditates cicatricum, Ibid. XXXIII, 6 extr.: qua foeditate (morbi) & Sulla obiit, Ibid. XI, 33: nisi eos foeditate sua turpitudo ipsa deterreat, Cic. Fin. III, 11. 2) *schrikkelijkheid, afschuwlijkheid, schrikkelijke gesteldheid, bij voorb.* Alpium, Liv. XXI, 58: qua foeditate Sulla obiit, Plin., *zie hier voor.*

FOEDO, avi, atum, are, *ontsieren, lelijk maken*, 1) *door krabben en slaan*, Virg. Aen. XI, 86. 2) *door bevuilen, bezoedelen: van daar bezoedelen, bevuilen, bevlekken, bij voorb.* canitiem pulvere, Ovid. Met. VIII, 528: crines pulvere, Ovid. Trist. I, 3, 93: *of* in pulvere, Virg. Aen. XII, 99: tectoria rimae foedant, Plin. H. N. XXXVI, 23: cf. Virg. Aen. II, 502. III, 227: nubes foedavere lumen, Sallust. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. II, 286: *en Tropisch*, Romam, Cic. Pis. 23: gloriam malorum, Plaut. Trin. III, 2, 20: aliquem adpellatione, Plin. H. N. XXIX, 1: vestis serica viros foedat, Tacit. Ann. II, 33: eloquentiam, Ibid. XI, 6, *in welke plaatzen men het vertaalen kan, ontëeren:* annus multiplici clade foedatus, Liv. III, 32. 3) *door dooden: van daar dooden, doorbooren, nederleggen, bij voorb.* copias, Plaut. Amph. I, 1, 91. *nedervellen, dooden:* volucres, Virg. Aen. II, 241: *schieten.* 4) *door verwoesten: van daar verwoesten, bij voorb.* agros, Liv. III, 26: *of door kwetzing: van daar kwetzen, bij voorb.* me vivum foedat miseria, Cic. Tusc. II, 10 e poëta: exstinctorem belli, Cic. Harusp. 23, *zie hier na.* 5) *door schande, oneer, blaam: van daar vlammeeren, schenden, bij voorb.* exstinctorem belli, Cic. Harusp. 23, *zie hier voor: dus ook* Romam, Cic.: gloriam cet., *zie n.* 2: *ook* 6) *schrikkelijk, afschuwlijk maken, bij voorb.* annus multiplici clade foedatus, Liv. III, 32.

FOEDUS, a, um. 1) *lelijk, bij voorb. van gedaante, bij voorb.* homo, Terent. Eun. IV, 4, 17: homo foedissimus, Quintil. VI, 3, 32: sapor, Lucret. II, 401: odor, Plin. H. N. XX, 16: locus, Sallust. Cat. 52 (55): tempestas, Plin. H. N. XXV, 7. Virg. Georg. I, 323: monstrum foedissimum, Cic. Pis. 14: cimices foedissimum animal, Plin. H. N. XXIX, 4: *van daar Tropisch, lelijk, schandelijk, bij voorb.* quid foedius? Cic. Att. XV, 10: cf. VIII, 11 post med.: luxuria senectuti foedissima, Cic. Off. I, 34: foedior, Cic. Harusp. 24. 2) *schrikkelijk, gruwelijk, afschuwlijk, bij voorb.* bellum, Cic. Att. VII, 26: facinus, Terent. Eun. V, 5, 1: incendium, Liv. XXIV, 47: strages, Flor. III, 5 med.: foedum in modum exspirare, Liv. XXIII, 7: vulnus, Ovid. Met. XII, 366: tergum foedum vestigiis verberum, Liv. II, 23: pestilentia foeda homini, *schrikkelijk, verderfelijk*, Liv. III, 32: foedum inceptu, Liv. Praefat. *Ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen.*

FOEDUS, ĕris, n. 1) *verbond*, 2) *tusschen Vorsten en vrije Staaten, bij voorb.* foedus facere cum aliquo, Cic. Senect. 6. Justin. XII, 3. Liv. I, 13, i. e. *maken: dus ook* icere, Cic. Balb. 15. Liv. I, 24: *of* percutere, Cic. Dom. 50: *of* ferire, Cic. Rab. post. 3. Justin. XLII, 3, i. e. *maken, omdat bij verbonden eene zeuge geslacht werdt, met den vloek, dat het den genen, die het verbond zou breken, even eens, als deze zeuge, gaan mogt, zie hier van* Liv. I, 24 extr. IX, 5. Virg. Aen. XII, 170: *alhoewel men nog vraagt, of de uitdrukkingen* foedus icere, ferire, percutere, *daar van ontleend zijn: deze drie* verba *heeten anders treffen; en dewijl wij treffen voor maken zeggen, bij voorb. een vergelijk treffen, eene keuze, verbindenis, huwelijk enz., treffen, zoo vraagt men, of niet de* Latijnen *insgelijks hier* icere, ferire, percutere, *enkel voor* facere *gebruikt hebben, zonder op die zeuge acht te slaan: verders* foedus componere, pangere, Virg. Aen. X, 15 *en* 902, i. e. facere: in foedera venire, Virg. Aen. IV, 334: *of* coire, Ibid. XI, 330: foedus servare, Ovid. Art. I, 641: *of* custodire, Justin. XLIII, 5: sanguine sancire, Cic. Red. Quir. 5: *ook* dare *voor* facere i. e. *verbond maken, beloften aangaan*, Tibull. I, 10 (9), 1. Sil. V, 305: mittere & in foedera, Virg. Aen. XII, 191, i. e. *aangaan, maken:* foedus frangere, Cic. Pis. 12: *of* rumpere, violare, Cic. Balb. 5: *of* solvere, Virg. Aen. X, 91: facere contra foedus, Cic. Balb. 4: de foedere decedere, Cato ap. Gell. X, 1 extr. b) *ook tusschen andere menschen, wanneer het elke verbindenis, vriendschap, echt, belofte, afspraak is enz., bij voorb.* foedus civile (*tusschen burgers*) & humanum (*tusschen menschen*), Liv. III, 57 in., i. e. *verbindenis:* amicitiae, Ovid. Trist. III, 6, 1: hospitii, Justin. VII, 3: foedus amorum ferire, Cic. Coel. 14, i. e. *liefdeverbindenissen aangaan:* foedus inter se facere sapientes, Cic. Fin. II, 26, i. e. *vriendschapsverbindenis:* foedus Veneris inire i. e. concumbere, Ovid. Met. III, 294: scelerum, Cic. Cat. I, 13: *en* sceleris, Ibid. II, 4: foedus thalami, Ovid. Met. VII, 403: *of* vitae, Stat. Theb. II, 112, i. e. *echt: ook enkel* foedus i. e. *echt, bij voorb.* coelestia foedera i. e. *de huwelijken der Goden*, Ovid. Met. IX, 500. 2) *schikking, wet, voorschrift, bevel, bij voorb.* Virg. Georg. I, 60. Aen. I, 62 (66). Colum. X, 220: contra data foedera, Ovid. Met. II, 757.

FOEMINA cet., *zie* Femina cet.

FOENARĬUS, a, um, *het hooi betreffende, bij voorb.* falx, Varr. L. L. IV, 31. Cato R. R. 10.

FOENERATOR, FOENEROR cet., *zie* Fener.

FOENĔUS, a, um, *van hooi, bij voorb.* homines, Cic. pro Cornel. ap. Ascon., *stroomannen, beelden van hooi.*

FOENICULARĬUS, a, um, *bij voorb.* campus, Cic. Att. XII, 8. *Wat het zij, kan men niet wel zeggen.*

FOENICŬLUM, i, n. *Fenkel*, Plin. H. N. XX, 23.

FOENILIS, e, *het hooi betreffende: van daar* Foenile, Substantive, scil. stabulum, *hooistal, hooiberg*, Virg. Georg. III, 321. Colum. I, 6, 9. Ovid. Met. VI, 457. Plin. H. N. XVIII, 28 in.

FOENISĔCA, ae, m. 1) *een hooimaajer*, Colum. II, 18. 2) *een boer*, Pers. VI, 40.

FOENISECTOR *of beter* FOENI SECTOR, oris, m. *een hooi- of grasmaajer*, Colum. XI, 1, 12.

FOENĬSEX, ĕcis, m. *een hooimaajer*, Varr. R. R. I, 49. Plin. H. N. XVIII, 28 in.

FOENISICĬA, ae, f. *hooiöogst, afgemaaid hooi*, Varr. R. R. I. cap. 47, 49 *en* 56.

FOENISICĬUM (*of* FOENISEC.), i, n. *het hooimaajen, hooiöogst*, Varr. R. R. I, 17, 2. II, 11, 7. III, 2, 6. Colum. II, 18, 6.

FOENUM, i, n. 1) *hooi, bij voorb.* foenum esse, Cic. Or. II, 57, *hooi eten:* Foenum habet in cornu, Horat. Sat. I, 4, 34, *hij heeft hooi op den hoorn, een spreekwoord, d. i. hij is een stootende os, omdat men dergelijke ossen hooi op de hoornen gebonden zal hebben:* foenum caedere, Colum. II, 19: demetere, Ibid.: secare, Plin. H. N. XVIII, 28 in., i. e. *hooi maken.* Not. Plur. foena, Apulej. Met. III extr. 2) Foenum Graecum *of* Foenumgraecum, Plin. H. N. XVIII, 16. XXIV, 19 post med. Colum. II, 11, 10. XI, 2, 71, *een kruid, dat sommigen Bokshoorn of Bokshoorn-kruid noemen.*

FOENUS cet., *zie* Fenus.

FOETĔO, ere, *een kwaaden reuk geven, kwalijk rieken, stinken, bij voorb.* anima foetet amici, Plaut. Asin. V, 2, 44. *de*

adem ſtinkt, zij riekt vuil uit de keel, zij heeft een ſtinkenden adem: foetere multo Myrtale ſolet vino, Martial. V, 4, 1.

FOETĬDUS, a, um, *ſtinkend, eenen kwaaden reuk van zich gevende, kwalijk-riekende, bij voorb.* os, Cic. Piſ. 6: anima, Plaut. Merc. III, 2, 13: foetidior, Celſ. III, 2.

FOETOR, oris, m. *de kwaade reuk, ſtank,* Colum. XII, 18: oris, Plin. Hiſt. Nat. XXVIII, 8.

FOETULENTUS, a, um, *kwalijk-riekend, ſtinkend,* Apul. in Apol.

FOETUS, Subſtantive *en* Adjective, *zie* Fetus.

FOETUTINAE, arum, f. *ſtinkende plaatzen, bij voorb.* lingua in foetutinis & olenticetis ſuis jaceat, Apul. in Apol. poſt init. p. 278. Elm., i. e. *in den morsſigen, ſtinkenden mond: van daar* foetutinae grammaticae, *Tropisch en verächtelijk,* Prob. Val. ap. Gell. XIII, 19 in., i. e. *ellendige verklaringen der* Grammatici, *als 't ware, grammaticale potzen.*

FOLIACĔUS, a, um, *bladerig, als bladen gevormd, bij voorb.* ſemen, Plin. H. N. XIX, 3 med. *en* 7.

FOLIATŪRA, ae, f. *de gedaante of geſtalte van bladeren, bij voorb.* arboris ejus ſunt ſimiles cupreſſeae foliaturae, Vitruv. II, 9 poſt med.

FOLIĀTUS, a, um, 1) *met bladen verzien, bladerrijk, bij voorb.* arbores prolixe foliatae, Apul. Met. IV in.: caulis, Plin. H. N. XXI, 16 extr.: quaedam ſpinoſa foliata ſunt, Ibid. 15 poſt med. 2) *uit bladen beſtaande of gemaakt: van daar* Foliatum, ſcil. unguentum, Plin. H. N. XIII, 1 extr. Juvenal. VI, 464. Martial. XI, 28, 9, *een zalf of olie uit Nardusbladen: van daar* ſi ſitis foliata, Martial. XIV, 110, 2, *de dorst daar naar: doch, het kan ook heeten, indien gij daar naar dorst, dorst daar naar hebt, zoo dat* foliata *de* Accuſativus, *en* ſitis *het* Verbum *is, het welk beter ſchijnt: doch, dat men deze zalf ook onder de drank deedt, zie* Plin. H. N. XIII, 3 extr.

FOLIOSUS, a, um, *vol bladen,* Plin. H. N. XXIV, 15 med.: folioſior, Ibid. XII, 11.

FOLĬUM, i, n. 1) *een blad van een boom, plant, bloem, bij voorb.* in arboribus — folia, Cic. Or. III, 46: laureae, Cic. Piſ. 40: raphani, Plin. H. N. XIX, 5: folia faſeolis venoſa, Ibid. XVIII, 7: *van daar* pluma & folio facilius moveri, Cic. Att. VIII, 15, *van onbeſtendige menſchen:* credite me vobis folium recitare Sibyllae i. e. oraculum, Juvenal. VIII, 126, *dewijl de* Sibylle *haare voorzeggingen op bladeren ſchreef,* Virg. Aen. III, 444. VI, 74, *en* Varr. *en* Serv. Ibid.: *bijzonder is beroemd geweest* folium nardi, Plin. H. N. XII, 12, *waar uit* unguentum foliatum *gemaakt werdt.* Not. folia artis & nugae i. e. *potzen, beuzelingen, nietswaardige dingen,* Apul. Met. I ante med. p. 106. Elm. 2) *een blad papier, bij voorb.* chartarum folia ad ſe rapere, Plin. H. N. XXXVII, 7 poſt med. e lect. Hard.

FOLLĬCO, are, *zich, als een blaasbalg, dan ſamen trekken, dan uit een ſtrekken, bij voorb. bij het eten, ademhaalen, bij voorb.* muli follicantes nares languidas aſſiduo pulſu tuſſedinis hiulci, Apulej. Met. IX ante fin. p. 222.

FOLLICOSUS, a, um, i. e. folliculis plenus, *bij voorb.* papaver, Apul. de herb. 53.

FOLLICULĀRIS, e, *bij voorb.* folliculare adpellatur pars remi, quae folliculo eſt tecta, a quo vita follicularis, Feſt.

FOLLICŬLUS, i, m. 1) *een kleine lederen zak, bij voorb.* eques in caſtra folliculis frumentum veheret, Liv. IX, 13 extr.: os obvolutum eſt folliculo, Cic. Invent. II, 50: *dus ook* Auct. ad Her. I, 13: ei (matricidae) damnato ſtatim folliculo lupino os obvolutum eſt: *van daar de ballon,* Sueton. Aug. 83. 2) *het geen, waar in iet gerold is, de peul, de bast, de huid, bij voorb. van graankorrels, peulvruchten enz., bij voorb.* grani, Varr. R. R. I, 48: fici, Ibid.: fabae, Petron. 135: cum ſpica ſe exſerit folliculo, Senec. Ep. 124 med.: folliculum, quo continetur (adoreum), Colum. II, 8 extr.: ſemen gemmae in folliculis, faſeolorum modo, naſcens, Plin. H. N. XXIV, 9: humor in folliculis ulmi naſcens, Ib.: folliculus fellis animalium, Ibid. XXX, 12: *van daar heet het ligchaam* folliculus i. e. *hulzel der ziel, bij voorb.* ſi quis ſum & quo folliculo ſum indutus cet., Lucil. ap. Non. 2. n. 327.

FOLLIS, is, m. *een lederen zak: van daar* 1) *een Ballon,* Plaut. Rud. III, 4, 16. Martial. XIV, 47, 2. 2) *een blaasbalg,* Cic. Nat. D. I, 20. Virg. Georg. IV, 171. Liv. XXXVIII, 7. Horat. Sat. I, 4, 19. Perſ. V, 11. 3) *een ledige geldzak of buidel,* Juvenal. XIV, 281: decem folles, id eſt, decem ſacci (pecuniae) cet., Veget. de re Milit. II, 20: cf. Plaut. Aul. II, 4, 23.

FOLLITIM, Adv., *geldzaksgewijze, bij voorb.* ductitare, Plaut. Epid. III, 2, 15, i. e. *om geldzakken bedriegen.*

FOLUS *voor* HOLUS (holeris) *zeiden de Ouden, volgends* Feſt. in Fedum.

FOMENTATĬO, onis, f. *koeſtering,* Ulpian. in Pandect. XXXII. Leg. 68.

FOMENTUM, i, n. *voor* fovimentum, *van* foveo, 1) *elk middel, waar door men warmt of verwarmt: van daar* 2) *een (warme) omſlag om een krank deel des ligchaams, broeding, koeſtering, bij voorb.* calida fomenta, Celſ. II, 17 poſt med.: fomenta adhibere, Colum. VI, 30: parare, Horat. Sat. I, 1, 82: *van daar* 3) *Tropisch, een middel van verzachting, bij voorb.* dolorum, Cic. Tuſc. II, 24 extr.: paupertati ſuae fomenta quaerere, Apul. Met. II: *ook voedzelmiddel of middel van beſtaan, bij voorb.* frigida curarum fomenta, Horat. Ep. I, 3, 26: *van daar tonder, bij voorb.* ſe ex arboribus fomenta excidiſſe, Clodius ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 176 (180).

FOMES, Itis, m. *voedzel voor het vuur, tonder,* Virg. Aen. I, 176 (180). Lucan. VIII, 776. Plin. H. N. XVI, 11 ante med.: *van daar Tropisch, bij voorb.* ingenii, Gell. XV, 2.

FONS, tis, m. 1) *eene bron, fontein, bij voorb.* aquae dulcis, Cic. Verr. IV, 53: rivorum a fonte deductio, Cic. Top. 8: cf. Caeſ. B. C. III, 49. Hirt. B. G. VIII, 41. Ovid. Met. XIV, 788. Faſt. V, 210. *Ook bronwater, bij voorb.* fontem ferebant, Virg. Aen. XII, 119: cf. Lucan. V, 336. 2) *eene bron, Tropisch, d. i. oorzaak, oorſprong, bij voorb.* philoſophiae, Cic. Tuſc. I, 3: mali, Liv. XXXIX, 15: rerum, Cic. Or. II, 27: belli, Flor. III, 6: eloquentiae, Quint. VI, 1 extr.: vitii, Plaut. Truc. II, 7, 50: cf. Cic. Or. I, 10. III, 11. Nat. D. III, 19. Horat. Art. 309.

FONTANĀLIS, e, i. q. fontanus, *bij voorb.* aqua, Vitruv. VIII, 3.

FONTĀNUS, a, um, *uit de bron, bij voorb.* aqua, Colum. XII, 9, *bronwater:* ora fontana, Ovid. Faſt. I, 269, i. e. fontium.

FONTICŬLUS, i, m. *eene kleine bron, fonteintjen.* Horat. Sat. I, 1, 56. Plin. H. N. XXXI, 10.

FONTINĀLIS, e, *de bron of bronnen betreffende, bij voorb.* Fontinalis porta, Liv. XXXV, 10 extr. *en* Feſt., *eene poort te* Rome, *anders* Capena *genoemd:* Fontinalis ſcil. Deus, Plaut. Stich. V, 4, 17, *misſchien de God der bronnen: van daar* Fontinalia ſcil. ſolennia *of* ſacra, *een Feest in* Rome, *wanneer men de bronnen bekranſte, er ook kransſen in wierp, Bronfeest; dit viel omtrent het midden van* October, Feſt. *en* Varr. L. L. V, 3.

FOR, fatus ſum, fari, 1) *ſpreken, zeggen, bij voorb.* ad aliquem, Cic. Univ. 11. Valer. Flacc. III, 616: fabitur hoc aliquis, Cic. ap. Gell. XV, 6: fabor enim, Virg. Aen. I, 261 (265): talia fatur, Ibid. 257 (261): fare, quid venias, Ibid. VI, 389: cf. 531: ita farier (*voor* fari) infit, Ibid. XI, 242: vix ea fatus eram, Ibid. II, 323: curſu, quem fabor, Valer. Flacc. VIII, 184: fandi doctiſſima, Virg. Aen. X, 225: praetor, qui tum fatus eſt, Varr. L. L. V, 4: cum primum fari coepiſſet, Suet. Aug. 94 med., i. e. *te ſpreken als een kind.* Not. famino (*voor* faminor, Imperat.) i. e. dicito, Feſt.: talia fando, Virg. Aen. II, 6, i. e. *wanneer men zoo iets zegt.* 2) *vooruit zeggen, bij voorb. toekomſtige dingen, bij voorb.* fata fari, Pacuv. ap. Cic. Div. I, 31: quem pulchra dearum fari donavit, Enn. ap. Prob. ad Virg. Ecl. VI, 31: cf. Senec. Oedip. 292, i. e. *profeteeren.* Not. fatur, Paſſive, *bij voorb.* faſti dies ſunt, in quibus jus fatur, Sueton. ap. Priſcian. 8, *de uitgang der eerſte perſoon* for *en* fer *zal misſchien niet voorkomen, echter wordt* for *aangehaald,* Diomed. 1. Not. *Het* Participia, 1. Fans, Plaut. Perſ. II, 1, 7: Dativ. fanti, Virg. Aen. VI, 46: Accuſat. fantem, Prop. III, 5, 19. 2. Fandus, a, um, i. e. dicendus: *ook heet* fandum a) *het geen gezegd wordt, het gerucht, het praaten der menſchen, bij voorb.* fando audire, Cic. Quint. 22, *en* Nat. D. I, 29. Sil. X, 484: fando accipere, Plaut. Amph. II, 1, 41, i. e. *door het gerucht hooren, of bloot hooren: dus ook* fando veſtras contigit aures Hippolytum — occubuiſſe cet., Ovid. Met. XV, 497: b) i. q. fas *het recht, het geen recht is, bij voorb.* deos memores fandi atque nefandi, Virg. Aen. I, 543 (547), i. e. juſti & injuſti: cf. Catull. LXIII, 406. 3. Fatus, a, um, (a) *die geſproken heeft, komt dikwijls voor.* (b) *het geen geſproken of te vooren gezegd is: van daar* Fatum, Subſtantive, *het geen gezegd of geſproken is; bijzonder de uitſpraak wegens het toekomſtig lot, bij voorb. de uitſpraak van* Jupiter, Virg. Aen. IV, 614: *dus ook* fata deum, Ibid. VI, 376: *van het Orakel,* Liv. XXIX, 10: *dus ook* ſibyllina fata, Cic. Cat. III, 4 *en* 5: *bijzonder der* Parcen. *Ook het verlangen der Goden, bij voorb.* fata implere, Liv. VIII, 6 extr., i. e. *doen, het geen de Goden verlangen:* Jovis, Virg. Aen. IV, 614, *zie hier voor: van daar* (1) *de van God of het noodlot vastgeſtelde orde en reeks der dingen, het noodlot, onvermijdelijk lot, waar voor ook ſomtijds beſtemming gezegd wordt, bij voorb.* ſi fatum tibi eſt con-

Digitized by Google

convalescere, Cic. Fat. 12: Si Daphitae fatum fuit, de equo cadere, Ibid. 3, *als het zijn noodlot dus medegebracht heeft, als het hem zoo beschooren is:* Stoici omnia fato fieri dicunt, Ibid. 15: praedicere, quo quisque fato natus sit, Cic. Div. I, 1: fuit hoc sive meum sive reip. fatum, ut cet., Cic. Balb. 26: quonam meo fato fieri dicam, ut cet., Cic. Phil. I, 1: ea conditione atque eo fato se in his terris collocatam esse, Cic. Font. 16: ad arma fato nescio quo misero compulsi, Cic. Marc. 5: qua in re singulari sum fato, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: quo fata trahunt retrahuntque sequamur, Virg. Aen. V, 709: sic erat in fatis, Ovid. Fast. I, 481, i. e. *het was mede onder het noodlot, het stondt dus in het Boek des noodlots, het was zoo beschooren:* fuit in fatis meis, Ibid. Pont. I, 7, 56. Trist. III, 2, 1. Not. *Men geloofde, dat elk zijne* fata *heeft, en als er twee met elkander vochten, dan overwon hij, wiens* fata majora *waren, bij voorb.* Troia fata victa, Ovid. Her. I, 28: contraria, Virg. Aen. I, 239 (243). VII, 293. (2) *elk lot, toeval, goed of kwaad, bij voorb.* bona fata, Horat. Carm. Saec. 27: fatum arcessite i. e. victoriam, Lucan. VII, 252: quibus confido fatum impendere aliquod, Cic. Cat. II, 5: paria, Virg. Aen. X, 740: singulare, Caecin., *zie hier voor: ook kan het één en ander uit n. 1. hier toe gebracht worden: bijzonder* (3) *de dood, en wel bijzonder de natuurlijke, de tijd en stond, die tot sterven gesteld is, het bestemde levensdoel, bij voorb.* fato obire, Tacit. Ann. VI, 10: praeter naturam praeterque fatum, Cic. Phil. I, 4: maturius exstingui quam fato suo, Cic. Coel. 32 extr.: nec fato nec morte peribat, Virg. Aen. IV, 696: fato revoluta in veterem figuram, Ibid. 449, i. e. *door den dood, met den dood: ook elke dood, ook de geweldige*, Ovid. Met. VI, 642. Virg. Aen. XII, 507: *van daar* proferre fata, Virg. Aen. XII, 395, *het leven verlangen; eigenlijk den dood uitstellen, opschuiven: van daar de asch van een verbrand lijk*, Propert. I, 17, 11. (4) *het geen, waar op het noodlot van eenen Staat rust, bij voorb.* Illo tria fuisse fata, Plaut. Bacch. IV, 9, 29: Herculis sagittae, quae Trojae fatum fuere, Justin. XX, 1 extr.: *van daar het geen anderen ongelukkig maakt; zoo noemt* Cicero, Sext. 43, Gabinius *en* Piso duo reip. paene fata. Not. *De* Fata *als Godheden*, Inscript. ap. Gruter. p. 98. n. 1 *en* 2.

FORABĬLIS, e, *het geen doorboord kan worden, doorboorbaar, doordringbaar*, Ovid. Met. XII, 170.

FORĀGO, inis, f. i. e. filum, quo textrices opus diurnum distinguunt; Fest.

FORĀMEN, inis, n. 1) *een geboord gat.* 2) *elke kleine opening of gat, bij voorb.* parietum & fenestrarum, Colum. IX, 15 post med.: tibia foramine pauco, Horat. Art. 203: fistula stridente foramine ejaculatur aquas, Ovid. Met. IV, 122: crebris foraminibus excavare, Plin. H. N. XI, 28: foramina illa, quae patent ad animum a corpore i. e. aurium, oculorum cet., Cic. Tusc. I, 20: neque porta, neque ullum foramen erat, qua posset eruptio fieri, Sisenn. ap. Non. 2. n. 348: terebra foramen facere, Cels. VIII, 4 post med.

FORAS, Adv., *na buiten, buitenwaards, bij voorb.* I foras, Plaut. Cas. II, 2, 36, *ga na buiten:* edere se foras, Plaut. Mil. II, 3, 37: *of* proruere se foras, Terent. Eun. III, 5, 51, *uit, buiten gaan:* Efferre foras, Cic. Phil. X, 3, i. e. *uitdragen, bekend maken, waar voor* foras deferre *staat, bij voorb.* foras delatum, Terent. Phorm. V, 7, 65, *ten zij men met* Bentley elatum *lezen moet:* foras dare, Cic. Att. XIII, 22, *uitgeven, bekend maken, bij voorb.* scripta: foras proferre, Cic. Coel. 23: projicere, Cic. Cat. II, 1: ferre, Virg. Ecl. VIII, 101: effugere, Terent. Eun. III, 5, 5: excludere, Ib. I, 2. 18: ambulare, Plaut. Epid. I, 2, 62: vendere i. e. *aan andere vreemde lieden, of buiten 's huis*, Ibid. Stich. I, 3, 66: *dus ook* locitare agellum foras i. e. *aan vreemde lieden*, Terent. Ad. V, 8, 26: a) *met het* Substantivum, *bij voorb.* foras gerones, Plaut. Truc. II, 7, 1, *uitdragers.* b) *voor* foris, *bij voorb.* cum Pomponia foras coenaret, Cic. Q. Fr. III, 1 post med. p. 1106. Ed. Ernest., *ten zij men misschien* foris *lezen moet: doch, er staat ook* foras coenare, Petron. 30. Not. *Dit woord schijnt de* Accusativus *van het ongewoone* forus, a, um, *of* forius, a, um, i. e. externus, *te zijn*, scil. partes, *zoo als* foris *buiten enz., de* Ablativus scil. partibus *daar van schijnt te zijn; zie* Foris *op het einde en* Forius.

FORBEA (φορβεια), ae, i. e. cibus, Fest.

FORCEPS, ĭpis, m. & f. 1) *eene tang, bij voorb.* curva forcipe, Ovid. Met. XII, 277: forceps ducendus, Cels. VII, 5: ad id facto forcipe, Ibid. 12. n. 1: forcipe telum excipere, Cels. VII, 5: forcipibus dentes evellere, Lucil. ap. Charis. 1: cf. Ovid. Met. IX, 78. Not. *ook voor* forfex, *bij voorb.* forcipibus (barbam) metit tonsor, Martial. VII, 94, 12: *doch, andere* Edd. *hebben* forficibus. 2) *het geen aan eene tang gelijkvormig is, bij voorb. de schaaren van een kreeft, scorpioen enz., bij voorb. van kreeften*, Plin. H. N. IX, 31: *van kevers*, Ibid. XI, 28: *ook eene soort van slagorde, anders* forfex *genoemd*, Cato ap. Fest. in Serra.

FORCTIS, e, *en* FORCTUS, a, um, i. e. bonus, Fest. in Horctum *en* Sanates.

FORDA, *zie* Fordus.

FORDICIDĬUM, i, n. *de opöffering van eene dragtige koe*, Varr. L. L. V, 3, *en* Fest.

FORDUS, a, um, *dragtig, bij voorb.* bos forda, *ook enkel* forda, Ovid. Fast. IV, 631. Colum. IV, 24: cf. Fest. *in* Fordicidia.

FOREM, es, et, Plur. forent, i. e. 1) essem, esses cet., *ik was, ik zou zijn, bij voorb.* quam vere de eo foret judicatum, Nep. Lys. 3: vellem, haec vana forent, Sallust. Jug. 24 (26): si forem serva nata, Plaut. Rud. I, 3, 37: cum multa mentitus foret, Phaedr. III, 10, 13: ni cessatum foret, Liv. XXXI, 16 extr.: cf. Nep. Hann. 7. Phaedr. V, 5, 9: *ook met het* Particip. *in* urus, *zie op het einde.* 2) fuissem, es cet., *bij voorb.* terra roganda foret, Ovid. Her. VI, 144: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen*, Liv. XXXI, 16 extr. Nep. Lys. 3, *en* Hann. 7. Phaedr. III, 10, 13. V, 5, 9. Infinit. Fore (1) i. q. futurum esse, *zullen zijn, alwaar het volgends de* Grammatica *zoo wel het* Praesens *als het* Imperfectum *voorstelt, bij voorb.* nuntiabant, non fore dicto audientes, Caes. B. G. I, 39: fore dicis? ego vero esse jam judico, Cic. Or. III, 61 extr.: habendos fore, Liv. XXXVII, 39: non dubito fore plerosque cet., Nep. Praefat. (2) *zullen geschieden, bij voorb.* ratus, fore, ut cet., Sallust. Jug. 110 (113) in.: nullum (motum) fore, Cic. Att. III, 13: spem habeo, nihil fore aliter ac deceat, Cic. Att. VI, 3 extr., *alwaar het het* Praesens *is:* scripturas fore, ut — ageretur, Cic. Att. III, 13 in., *alwaar het het* Imperfectum *is.* (3) *voor* esse, *bij het* futurum Particip. *in* urus, *bij voorb.* libenter id facturos fore, Liv. VI, 42 extr.: fore venturum, Cic. Att. V, 21 post init., *alwaar* Ernesti *nogthans* fore *in haakjens heeft gesloten, omdat hij niet gelooft, dat* Cicero *zoo gezegd heeft. Dus staat ook* forem, es, et cet., *met het* Particip. *in* urus, *bij voorb.* laudaturi forent, Nep. Att. 10: expulsurus foret, Liv. XXV, 24 ante med.: forent passuri, Liv. XXVI, 26 extr.: visuri forent, Liv. XXIX, 3 extr.: quo missuri forent, Liv. XXX, 2: casurum foret, Liv. XXXV, 13 extr. *Zoo staat* fore *voor* esse *achter het* Verbum possum, *bij voorb.* si quid posset remedii fore, Gell. XV, 1 ante med.

FORENSIS, e, 1) *de markt betreffende, daar op te vinden, bij voorb.* turba *of* factio, Liv. IX, 46, i. e. *slechte, arme lieden, die altijd op de markt te vinden waren, en zich ligt van onrustige Gemeentsmannen lieten omkopen, om bij alle voorstellen te verschijnen, die met hunne toestemming te vereeren, en in de* Comitia *hunne stemmen naar derzelver verlangen te geven, en dus in kwaade wetten te bewilligen.* 2) *buiten het huis te vinden, gebruiklijk, bij voorb.* vestis forensis, *een kleed, dat men alleen gebruikt, om uit te gaan, een zondagskleed, bij voorb.* vestitus forensis, Liv. XXXIII, 47 extr.: forensia (vestimenta) & calceos cet., Sueton. Aug. 73: a natura comparata est opera mulieris ad domesticam diligentiam, viri ad exercitationem forensem & extraneam, Colum. XII. Praefat. ante med., i. e. *buiten 's huis.* 3) *de markt als eene gerichtsplaats betreffende, het gericht betreffende, daar op betrekking hebbende, aldaar bruikbaar, gerichtelijk, bij voorb.* causa, Cic. N. D. III, 4 in. Quint. XII, 2, 25: opera, Nep. Alcib. 3: genus dicendi, Quintil. II, 10: Rhetorica, Cic. Fin. II, 6: Mars i. e. eloquentia, Ovid. Pont. IV, 6, 29: homo, Quintil. V, 10 ante med.

FORES, *zie* Foris, Substant.

FORFEX, icis, f. 1) *eene schaar*, Colum. XII, 43. Cels. VII, 16 *en* 21. Calpurn. Ecl. V, 73. Martial. VII, 44, 12. 2) *wegens de gelijkenis zekere soort van slagorde*, Veget. de re Milit. III, 18 *en* 19. Gell. X, 9. Cato ap. Fest. *in* Serra.

FORFICŬLA, ae, f. 1) *een schaartjen, eene schaar, als men verkleinend spreekt*, Plin. H. N. XXV, 5. 2) *de schaaren aan kreeften en soortgelijke beesten*, Plin. H. N. XXXII, 11 med.

FORI, *zie* Forus.

FORĬA, ae, f. *eene ziekte der verkens, misschien de loop*, Varr. R. R. II, 4.

FORĬCA, ae, f. *geheim gemak, sekreet*, Juvenal. III, 38: *is misschien eigenlijk een* Adject. scil. sella *van* foricus, a, um, i. e. externus.

FORICARIUS, a, um, (*waarschijnlijk van* forica), *zich met geheime gemakken bezig houdende, daar toe behoorende: van daar* Substantive, foricarius scil. conductor, i. e. *die dezelven huurt op pacht*, Pandect. XXII, 1, 17 post med.

FORICŬLA, ae, f. vensterbank, Varr. R. R. I, 59.

FORINSĔCUS, Adv., 1) van buiten, Colum. VIII, 3. Plin. H. N. XIII, 22. Apul. Met. III. p. 138 Elm. 2) na buiten, voor foras, bij voorb. abjicere, Apul. Met. IX post med. p. 230 Elm.

FORIŎLUS, i, m. de loop hebbende, Laber. ap. Non. 2. n. 352.

FORIS, is, f. 1) eene deur, komt dikwijls in Singulari voor, bij voorb. Plaut. Amph. I, 2, 34. Terent. Ad. II, 3, 11. Liv. VI, 34. Ovid. Her. XII, 150: forem claudere, Ovid. Art. III, 228. Cic. Tusc. V, 20: of obdere i. e. toedoen, Ibid. Pont. II, 2, 42: exclusus fore, Horat. Sat. I, 2, 67: doch, meermaalen in Plurali, dewijl de deuren der Ouden uit twee deelen of vleugels bestonden: van daar Plautus Capt. IV, 2, 51 fores ambas zegt, en Most. II, 2, 23 hasce ambas scil. fores: van daar fores cubiculi, Cic. Tusc. V, 20: fores portarum objicere, Liv. I, 14 extr.: dus ook fores portae objicere, Liv. XXVIII, 6, i. e. toedoen: dus ook obdere fores, Ovid. Fast. I, 281: fores aperire, Terent. Ad. II, 1, 13. Cic. ad Div. XIII, 10: effringere, Terent. Ad. I, 2, 8: pellere, daar aan slaan of kloppen, Ibid. IV, 5, 4: pultare, Ibid. Heaut. II, 3, 34: extra fores limenque carceris, Cic. Tusc. V, 28: van daar foris crepuit, Terent. Ad. II, 3, 11. Plaut. Amph. I, 2, 34, de deur maakt geraas, men klopt er aan, d. i. daar komt iemand buiten. 2) Tropisch, bij voorb. artis fores aperire, Plin. H. N. XXXV, 9: rerum fores aperire, Ibid. II, 8: quasi amicitiae fores aperire, Cic. ad Div. XIII, 10: doch het laatste behoort, wegens quasi meer tot n. 1. 3) elke toegang, ingang, opening, bij voorb. equi, Cic. Off. III, 9: nassarum, Plin. H. N. XXXII, 2: Labyrinthi, Ibid. XXXVI, 13. Not. forum voor forium, Plaut. Curc. I, 3, 1.

FORIS, staat Adverbialiter, maar is waarschijnlijk eigenlijk de Ablativus (zie op het einde) waarom de laatste syllabe lang is, bij voorb. Lucret. II, 158 en 1044: 1) op de vraag, waar? buiten, d. i. buiten eene plaats, uitwaards, het zij waar het wil, bij voorb. intra vallum & foris, Nep. Dat. 6, i. e. extra: bijzonder a) buiten, d. i. buiten 's huis, bij voorb. foris coenare, Plaut. Men. I, 2, 17. Petron. 10. Martial. II, 53, 3: of coenitare, Cic. ad Div. VII, 16, buiten 's huis, buiten eten, d. i. bij iemand te gast zijn: dus ook foris sunt i. e. apud alios, Terent. Eun. V, 4, 12: dus ook Protogenem foris esse, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med., i. e. niet t'huis is: of wanneer esse voor edere staat, te gast is: foris sapere, Terent. Heaut. V, 1, 50, i. e. bij andere lieden, of ook ten voordeele van anderen: b) buiten, d. i. buiten het raadhuis, Cic. ad Div. I, 9. §. 55. c) buiten, d. i. buiten de stad of den staat, buiten Rome, bij voorb. exspectatus foris, Cic. Sull. 5: otium domi ac foris habuere, Liv. III, 65 in.: grave bellum foris, gravis seditio domi cet., Liv. VI, 11 in.: domi dignitatem & foris auctoritatem, Cic. Rosc. Am. 47: Parva sunt foris arma, nisi est consilium domi, Cic. Off. I, 22: van daar misschien foris esse, Cic. Pis. 6, buiten zijn huis en goed zijn, uit hoofde van schulden, d. i. het verloren hebben. Not. a foris, van buiten, Plin. H. N. XVII, 24 post med. 2) op de vraag van waar? uitwaards, d. i. van buiten, van andere lieden, bij voorb. foris petere, Cic. Fin. III, 7. Horat. Sat. I, 10, 29: foris ad se delata, Cic. Partit. 14: foris venire, Lucret. V, 544: foris adsumere argumenta, Cic. Or. II, 39: telum foris flagitare, Nep. Dion. 9. 3) op de vraag, waar heen? d. i. na buiten, bij voorb. mortuum foris ferre, Plin. H. N. XXV, 3: foris emittere saturitatem, Ibid. X, 33: dus ook misschien foris effutire, Terent. Phorm. V, 1, 19: doch dit kan ook heeten, buiten, bij vreemde lieden. Not. Nadien in foris de laatste syllabe lang is, nadien men a foris vindt, (zie hier voor); nadien het dan buiten, dan uitwaards, dan na buiten, dan van buiten, betekent, zoo ontstaat het gegrond vermoeden, dat foris de Ablativus Plur. eigenlijk is, of van forum (i. e. straat, zie Forum n. 1), of liever van het verlooren geraakte Adjectivum Forius waarvan Foria komt) en contracte Forus, a, um, i. e. externus, extraneus, uitwaards te vinden enz.; gevolglijk staat foris voor a of in foris partibus aan de buiten zijde enz., gevolglijk foras voor ad partes foras.

FORIUS, a, um, en contracte **FORUS**, a, um, (ook Foris, e, van daar Foris Substantive, de deur, eig. pars exterior, pars extra nos), uiterlijk, uitwaards, komt niet ligt voor: van daar 1) Foria, scil. sella i. e. geheim gemak enz.: Foria, orum, i. e. excrementa. 2) Forum i. e. het geen buiten ons gebouw te vinden is, d. i. straat, markt: Foris (Ablat.) buiten enz.: Foras na buiten, zie Foris op het einde.

FORMA, ae, f. de gedaante, het uiterlijk aanzien of voorkomen, bij voorb. corporis, Cic. Fin. V, 12: literarum, Cic. Nat. D. II, 37: figura formae, Cic. Nat. D. I, 32: species formae, Cic. Tusc. V, 39: forma agri, Horat. Ep. I, 16, 4: formae igneae i. e. stellae, Cic. Nat. D. II, 40: van daar 1) de fraaie gedaante, d. i. schoonheid, Cic. Tusc. V, 21. Terent. And. II, 5, 17. Eun. III, 5, 18. Ovid. Met. I, 430. Ibid. Art. II, 113. Ibid. Her. XV, 31. 2) een beeld, afbeelding, figuur, bij voorb. formas virorum, Cic. Mil. 32, beelden, schilderijën: formas, quas in pulvere descripserat, Liv. XXV, 31, i. e. mathematische figuuren: aena, Prop. IV, 2, 61: agri, Horat. Ep. I, 16, 4: ook de vorm, d. i. waar naar iets gevormd wordt, bij voorb. een schoenmakers leest, Horat. Sat II, 3, 106: formis buxeis caseum exprimere, Colum. VIII, 7: ook staat forma animalis voor animal, bij voorb. formae luporum i. e. lupi, Virg. Ecl. VII, 18: formae ferarum, Ovid. Met. II, 78: deorum, Ibid. I, 73: doch men kan er ook gestalten bij denken, en ook gedeeltelijk in de overzetting behouden: van daar Tropisch, beeld, schets, beschrijving, bij voorb. rerum publicarum, Cic. Tusc. II, 15: resp., Cic. ad Div. II, 8: officii, Cic. Off. I, 29. 3) de soort, d. i. a) de species in de logica, Cic. Top. 3 en 7. Cic. Fin. V, 4. Virg. Aen. VI, 615 en 626: b) de soort, d. i. de verscheidenheid van het Genus en der declinatiën, conjugatiën enz., Varr. L. L. VIII, 49. Quintil. X, 1, 10. c) de aart en wijze, gesteldheid, geschapenheid, bij voorb. rei, Liv. XLI, 3 in.: una forma, Cic. Or. 11. 4) de stempel, bij munten, bij voorb. nummus, cui publica forma est, Quintil. I, 6 (10): facta & dicta una forma percussa sint, Senec. Ep. 34 5) een canaal of pijp van water of van eene waterleiding, Pandect. VII, 1, 27. Frontin. aquaed. artic. 75. Ook de waterleiding zelve, Frontin. aquaed. 126. Not. forma i. e. de hitte (ferventia), Fest. in Formucales.

FORMACĔUS, a, um, i. q. latericius, bij voorb. paries, Plin. H. N. XXXV, 14 in.

FORMĀLIS, e, misschien 1) uiterlijk, bij voorb. pretium, Pandect. XXXV, 2, 62, bij voorb. der schoonheid enz.: doch, het kan ook zijn, gewoonlijk, dewijl praesens pretium er aldaar tegen gesteld wordt. 2) volgens de gewoone vorm, behoorlijk, bij voorb. temperatura aeris, Plin. H. N. XXXIV, 9, ten zij het zij i. q. ad formas faciendas, zoo als er te vooren staat tabularis forma i. e. ad tabulas aereas faciendas. 3) vormlijk, volgens de behoorlijke vorm, volgends de formaliën, de gewoonten of wetten, plegtig, staatlijk, gewoonlijk, bij voorb. pretium, Pandect., zie hier voor: van daar misschien 4) epistola formalis i. e. een plegtige brief van den Keizer, wanneer hij als Landsheer schrijft, wanneer het geen bijzondere eigenhandige brief, maar met hoofschen stijl aangevuld is, een opene brief enz., Sueton. Dom. 13.

FORMĀMENTUM, i, n. het geen, waar door iets eene gestalte verkrijgt, de vorming, gestalte, bij voorb. principiorum, Lucret. II, 818.

FORMASTER i. e. (misschien) die gelooft fraai te zijn, of fraai, als men verächtelijk spreekt, Titinn. ap. Fest. in Obstrudant.

FORMATĬO, ōnis, f. vorming, ontwerp, schets, bij voorb. columnae, Vitruv. IV, 1: oblonga fori formatione, Ibid. V, 1: formationem puto probandam, locum improbandum, Ibid. II Prooem.: van daar Tropisch, bij voorb. morum, Senec. Ep. 117 post med.

FORMĀTOR, ōris, m. die iets vormt, aan eene zaak eene gedaante geeft, bij voorb. universi, Senec. ad Helv. 8: van daar Tropisch, bij voorb. animi, Colum. I Praef. §. 4: morum, Plin. Ep. VIII, 23: ingeniorum, Quintil. X, 2 post med.

FORMATŪRA, ae, f. vorming, Lucret. IV, 556.

FORMĪCA, ae, f. eene mier, Cic. Nat. D. III, 9. Virg. Georg. I, 186 en 380. Ibid. Aen. IV, 402. Ovid. Met. VII, 625. Plaut. Trin. II, 4, 8. van derzelver naarstigheid, even gelijk de bijen handelt Plin. H. N. XI, 30: ook zegt hij Ibid. 31, dat in Indiën de mieren goud uitgeven: van daar Inda cavis aurum mittit formica metallis, Prop. III, 11, 5: cf. Mela III, 7, die hetzelfde verhaalt. Beiden, Mela en Plinius zeggen, dat zij van de grootte van honden of wolven waren.

FORMĪCATĬO, ōnis, f. het hevig jeuken van de huid, als of er mieren op rond lopen, waarmede kleine puistjens gewoonlijk verzeld gaan, Plin. H. N. XXVIII, 7 in.

FORMĪCĪNUS, a, um, van mieren, bij voorb. gradus, Plaut. Men. V, 3, 11, i. e. mierenstap.

FORMĪCO, are, gelijkvormigheid met de mieren hebben: van daar 1) jeuken, als of de mieren op rond lopen, bij voorb. cutis, Plin. H. N. XXX, 12. 2) snel, maar tevens zwak, zich bewegen, bij voorb. venarum percussus formicans, Plin. H. N. VII, 51.

FORMĪCŌSUS, a, um, vol mieren, bij voorb. arbor, Plin. H. N. X, 74.

FORMĪCŬLA, ae, f. eene mier, als men ver-

Digitized by Google

verminderend spreekt, *miertjen*: formicula illa parvula, Apul. Met. VI ante med. p. 177 Elm.

FORMIDĀBĬLIS, e, *vreeslijk*, *schroomlijk*, Ovid. Met. II, 174 *en* 857. Stat. Theb. VIII, 582. Gell. XIV, 4. XIX, 1 post med.

FORMĪDĀMEN, ĭnis, n. *het geen vrees aanjaagt*, *een schrikbeeld*, *schrik*, *bij voorb.* bustorum formidamina, *schrikbeelden*, *d. i. spooken*, Apul. Apol. post med. p. 315 Elm.

FORMĪDO, are, 1) *vreezen*, *d. i. voor iets vreezen*, *bij voorb.* omnia, Cic. Fin. II, 16: aliquid, Cic. Phil. II, 26: auxilia, Curt. III, 11: *van daar* formidatus, a, um, Horat. Od. III, 6, 15. Ibid. Ep. II, 1, 256: *van daar* aquae formidatae, Ovid. Pont. I, 3, 24, i. e. *de waterschrik*, Hydrophobie, *zekere ziekte*. 2) *vreezen*, *in vreeze zijn*, *waar op* ne *volgt*, Plaut. Asin. II, 4, 55: *ook zonder* ne, *bij voorb.* intus paveo, formido foris, Ibid. Cist. IV, 2, 20. 3) *vreezen of bedenking maken*, *bij voorb.* credere, Plaut. Pseud. I, 3, 81.

FORMĪDO, ĭnis, f. 1) *de vreeze*; Cicero *onderscheidt het van* metus, *bij voorb.* in quem cadit metus, in eundem formido, timiditas cet., Cic. Fin. V, 18, *en zegt* Ibid. IV, 8 extr. *dat* formido *is* metus permanens: *maar het staat gemeenlijk voor* metus, *ook wel gedeeltelijk* terror, *bij voorb.* qui iste terror sit, quae tanta formido, Cic. Rosc. Am. 2: improvisa, Cic. Provinc. 18: formido poenae, Horat. Ep. I, 16, 53: formidini esse, Senec. de Ira II, 2: formidine terrent hostes, Ovid. Met. IV, 801: formidinem alicui injicere, Cic. Verr. III, 28: *of* incutere, Curt. IV, 10, *vrees aanjaagen*: *dus ook* inferre, Tacit. Hist. II, 15: intendere, Ibid. 54: facere, Ib. III, 10. 2) *vreesachtigheid*, *bij voorb.* in quem cadit metus, in eundem formido cet., Cic. Fin. V, 18, *zie hier voor*. 3) *het geen vrees verwekt of aanjaagt*, *eene vreeslijke zaak*, *schrikbeeld*, *ontsteltenis enz.*, *bij voorb.* terrore formidinum, Cic. Fin. I, 14 in., i. e. *vreeslijke dingen*: quia quasdam post mortem formidines extimescant, Ib. V, 11 ante med.: cujus ignoratio finxit inferos easque formidines cet., Cic. Tusc. I, 16 in.: formidines has agitando animis, Liv. XXX, 28: *bijzonder het geen opgesloten of opgehangen wordt*, *om het wild of gevogelte te verschrikken*, *een molik*, Senec. de Ira II, 12: *van daar* cervum puniceae septum formidine pennae, Virg. Aen. XII, 750: cf. Ibid. Georg. III, 372. Lucan. IV, 437: *zoo heet* Priapus, *die tot bescherming van de tuinen geplaatst wordt*, furum aviumque maxima formido, Horat. Sat. I, 8, 4, i. e. *schrik*, *molik*.

FORMĪDŎLŌSE. 1) *vreesachtig*, *bij voorb.* Cato ap. Charis. 2, *alwaar de* Comparat. formidolosius *staat*. 2) *vreeslijk*, *tot een schrik*, Cic. Sext. 19.

FORMĪDŎLŌSUS, a, um, 1) *vreezende*, *vreesachtig*, Terent. Eun. IV, 6, 18 *en* 19: boves, Colum. VI, 2 extr. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* formidolosior hostium, Tacit. Ann. I, 62, i. e. magis timens hostes. 2) *vrees verwekkend*, *vreeslijk*, *schroomlijk*, *bij voorb.* confessus, Cic. Cluent. 3: facinus, Plaut. Amph. V, 1, 65: tempora, Cic. Verr. V, 1: loca, Sallust. Cat. 52 (55): Scorpius, Horat. Od. II, 17, 18: formidolosae latent sylvis ferae, Ib. Epod. V, 56, *alwaar* Bentleij formidolosis *leest*: herbae formidolosae dictu, non modo esu, Plaut. Pseud. III, 2, 35: bellum formidolosissimum, Cic. Manil. 21 *en* Pis. 24: tempus formidolosissimum, Cic. Phil. VII, 2 extr.

FORMĪDUS, a, um, i. q. calidus, *bij voorb.* aedificium, Cato ap Fest. *in* Forma.

FORMIO *of* **PHORMIO**, onis, *een soort van deekens of matten*, Pand. XXXIII, 7, 12 ante med.

FORMO, avi, atum, are, *aan eene zaak eene gedaante*, *gestalte*, *geven*, *beelden*, *vormen*, *bij voorb.* materiam, Cic. Acad. I, 2: signum in muliebrem figuram, Cic. Verr. II, 35: signum e marmore, Ovid. Met. III, 419: vultus, Plin. H. N. XXXV, 8: lapsos formare capillos, Prop. I, 3, 23: comam in gradus, Sueton. Ner. 51: *van daar Tropisch*, orationem, Cic. Or. II, 9: se in mores alicujus, Liv. I, 21: aliquem in suos mores, Liv. III, 36: verba ad nostrum arbitrium, Cic. Or. III, 45: animos judicum ad eum, quem volumus habitum, Quintil. VI, 2: vitam & mores juventutis, Plin. Paneg. 47: studia alicujus ab infantia, Quintil. I Prooem.: formatus in admirationem, Suet. Claud. 37, i. e. *de gedaante*, *het voorkomen hebbende*, *van iemand*, *die zich verwondert*: *van daar* 1) *vormen*, *door onderwijs*, *onderwijzen*, *onderrichten*, *africhten*, *bij voorb.* boves ad usum agrestem, Virg. Georg. III, 163: aliquem formare & instituere, Plin. Ep. I, 14: aliquem dictis, Ovid. Met. III, 288: artibus formatus i. e. *onderwezen*, Colum. XI, 1 ante med.: formatus in admirationem, Suet. Claud. 37, i. e. *afgericht om het voorkomen aantenemen van iemand*, *die zich verwondert*: formatis omnibus ad belli & pacis usus, Liv. I, 45 in., *wanneer men* hominibus *bij* omnibus *denken moet*: *maar is* omnibus gen. neutr., *dan behoort het tot* n. 3. 2) *iet te wege brengen*, *maken*, *bij voorb.* consuetudinem, Cic. Acad. I, 5 med.: librum, Plin. Ep. VII, 12 in., i. e. *maken*, *vervaardigen*: *dus ook* moenia Tibull. II, 5, 23: epistolas, orationes, alieno ingenio, Suet. Dom. 20. 3) *inrichten*, *of maken*, *bij voorb.* epistolas alieno ingenio, Suet. Dom. 20: librum, Plin. Ep., i. e. *maaken*, *zie hier voor*: moenia, Tibull., i. e. *maaken*, *zie hier voor*: formatis omnibus ad belli & pacis usus, Liv. I, 45 in., *nadat alles ingericht was*, *wanneer* omnibus gen. neutr. *is*: cf. n. 1: personam (*in het schouwspel*) novam, i. e. *maaken*, *laten vertoonen*, Horat. Art. 126: regnum, Justin. XLI, 1, i. e. *inrichten*, *regelen*. 4) *zich voorstellen*, *zich inbeelden*, *bij voorb.* gaudia tacita mente, Ovid. III, 7, 63. 5) *met de tong beelden*, *d. i. uitspreken*, *bij voorb.* verba, Quintil. I, 12 (20), 9. 6) versus cithara, Plin. Ep. IV, 19, i. e. *verzen op de cither zingen*, *of bij het zingen van verzen op de cither spelen*. 7) *beelden*, *afbeelden*, *ontwerpen*, *bij voorb.* formatas esse in animis hominum deorum notiones, Cic. Nat. D. III, 12: cogitatio formata, Quintil. X, 7, 8: *dus ook* signum in figuram muliebrem, Cic.: e marmore, Ovid., *zie hier voor*: gentes formatae mille figuris, *afgebeeld*, Ovid. Pont. III, 4, 25: formatus cum cornibus Ammon, Ibid. Met. V, 328, i. e. *afgegebeeld*: 8) animos, Cic. Brut. 38, *in de gemoederen der toehoorers naar believen indruk maaken*.

FORMOSE, *schoon*, *op eene schoone wijze*, *bij voorb.* cubare, Apul. Met. V post med. p. 168 Elm.: saltare, Ibid. VI post med. p. 183: formosius surgere, Prop. I, 2, 11.

FORMŌSĬTAS, atis, f. *de schoonheid*, Cic. Off. I, 35 in.: Apul. Met. IX ante med. p. 224 Elm.

FORMOSULUS, a, um, i. q. formosus, *wanneer men verminderend of berispend spreekt*, *bij voorb.* uxor, Varr. ap. Non. 1109.

FORMŌSUS, a, um, 1) *schoon van gedaante*, *bij voorb.* formosior, formosissimus, Cic. Nat. D. I, 10. Invent. II, 1: pecus formosum, Virg. Ecl. V, 44 *en meermalen*: 2) *in 't gemeen schoon*, *voortreflijk*, *bij voorb.* virtute nihil est formosius, Cic. ad Div. IX, 14 med.: cf. Cic. Or. III, 14 extr.: tempus formosum i. e. *laete*, Ovid. Fast. IV, 129: aestas, Ibid. Remed. 187: lux formosior, Martial. X, 242.

FORMUCALES i. e. forcipes, dictae, quod forma capiant, id est ferventia, Fest., *doch* Scaliger *wil* Formucapes *lezen*.

FORMŬLA, ae, f. 1) *de gedaante*, *gestalte*, *uiterlijke gesteldheid*, *bij voorb.* formulae modulorum, Frontin. aquaeduct. 36: *van daar* a) *de schoonheid*, Plaut. Pers. II, 2, 47: b) *het geen gevormd wordt*, *bij voorb. kaas*, Pallad. in Majo tit. 9. c) *de gedaante*, *gesteldheid*, *wijze*, *bij voorb.* disciplinae, Cic. Acad. I, 4 post med.: d) *de gedaante*, *gesteldheid*, *soort*, *bij voorb.* consuetudinis, Cic. opt. gen. 7: dicendi, Ibid. 5: milites ad certam stipendiorum formulam redigere i. e. *op zekere soldij zetten*, Sueton. Aug 49: 2) *elk voorschrift*, *regel*, *waar naar iet moet beoordeeld worden*, *bij voorb.* formula constituenda est, Cic. Off. III, 4 extr.: 3) *elk voorschrift*, *verordening*, *regel*, *waar naar iet moet worden ingericht*, *en waar naar anderen zich te richten hebben*, *bij voorb.* censendi, Liv. IV, 8 in., i. e. *regel of methode*, *wijze*, *formulier*, *waar naar de* Census *gehouden wordt*, *en waar naar de ingezetenen hun vermogen bij den Censor hebben aan te geven*, *Tarif*, *tollijst*: *dus ook* censum agi ex formula a censoribus data, Liv. XXIX, 15 med., i. e. *voorschrift*, *regel*: *verders* milites ex formula paratos haberent, Liv. XXVII, 10, i. e. *voorschrift of aanslag*: formula dicta in Illyrico, Liv. XLV, 26: an ex formula sua viveret, i. e. *voorschrift*, *regel*, Senec. Ep. 6 post med.: *dus ook* vivet ad regulam, Ibid. de tranquill. 11: orthographia, id est formula ratioque scribendi cet., Suet. Aug. 88: cf. Horat. Sat. II, 3, 45: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen*: formula consuetudinis, Cic. Top. 7: formula stipendiorum, Suet. Aug. 49: *bijzonder in het recht*, *het voorschrift en wijze*, *waar naar de Rechters en partijen zich te schikken hebben*, *bij voorb.* formulae postulationum, Cic. Verr. II, 60: sponsionis, Cic. Rosc. Com. 4: testamentorum, Cic. Or. I, 39: *van daar* a) *een voorschrift of formulier*, *het welk de* Praetor *aan de Rechters geeft*, *waar naar zij onderzoek en uitspraak doen*, Cic Quint. 8 in.: *het heet* formula cognitionis, Liv. XL, 12 extr.: b) *voorschrift of formulier het welk de* Praetor *aan den beschuldiger geeft*, *waar naar hij zijn Proces moet instellen*, *rechterlijk voorschrift*, Cic. Rosc. Com. 8 extr. c) *voorschrift*, *regel of formulier*, *het welk de Rechtsgeleerde aan zijnen client geeft*, *om zich bij zijn Proces daar naar te gedragen*, *en het Proces behoorlijk in te leiden*, *bij voorb.* formulae vestrae,

ſtrae, Cic. Mur. 13: formulas ſtipulationum & judiciorum componere, Cic. Leg. I, 4 extr.: fiduciae, Cic. ad Div. VII, 12: *van daar* formula cadere, Quintil. III, 6, 68. Senec. Ep. 48 extr., *of* excidere, Suet. Claud. 14, i. e. *het Proces verliezen, dewijl het niet recht aangelegd was, dewijl er in de wijze van aanklagt gemist was: of in 't gemeen, een Proces verliezen: van daar* formula *het Proces, aanklagt, bij voorb.* formulam intendere injuriarum, Sueton. Vitell. 7, i. e. *beſchuldigen, verklaagen: dus ook* formulam remittere, Ibid.: *of* formula cadere *of* excidere, *het Proces verliezen, zie hier voor:* d) *gerechtelijk voorſchrift, in 't gemeen, of verklaring van Rechtsgeleerde zaken, in zoo ver zij daar toe dienen, dat anderen zich daar naar richten, bij voorb.* Aquilii de dolo malo cet., Cic. Off. III, 14 extr.: fiduciae, Cic. Div. VII, 12: teſtamentorum, Cic. Or. I, 39: poſtulationum, Cic. Verr. II, 60: ſponſionis, Cic. Roſc. Com. 4: 4) *dikwijls ſtaat het overtollig, doch men moet altijd aan een voorſchrift of formulier denken, bij voorb.* formula juris, legum, ſociorum, imperii *in* Livius, *voor* jus, leges, ſocios, imperium, *bij voorb.* reſtituere in antiquam formulam juris, Liv. XXVI, 24. XXXII, 33, i. e. in antiquum jus, *om dat het naar zeker formulier geſchiedde: dus ook* urbem ne quam formulae ſui juris facerent, Liv. VIII, 9 poſt med., *alwaar* formulae *kan wegblijven: dus ook* in antiquam imperii formam redigere *voor* imperium antiquum, *onder de voorige gehoorzaamheid brengen,* Liv. XXXIII, 38: in ſociorum formulam referre, Liv. XLIII, 6. XLIV, 46, i. e. in ſocios, *dewijl het volgends zeker formulier geſchiedde: ook kan men het door gehoorzaamheid vertaalen, bij voorb.* Paracheloida nullo jure Theſſalorum formulae factum i. e. ditionis, Liv. XXXIX, 26.

FORMULARĬUS, i, m. ſcil. cauſidicus i. e. *een gemeen jurist of advokaat, die zich alleen met de gerechtelijke formulieren of voorſchriften ophoudt, die kent, zich daar naar richt; maar niet tevens een Redenaar is,* Quintil. XII, 3, 11. Cicero *noemt zulk eenen* leguleium. *Eigenlijk is het een* Adjectivum formularius, a, um, *zich met formulieren enz. bezig houdende enz.*

FORMUS, a, um, i. e. calidus, Varr. ap. Non. 12. n. 52. Feſt. in Formucales.

FORNĀCĀLIS, e, 1) *den oven betreffende, daar toe behoorende: van daar* fornacalis dea, Ovid. Faſt. VI, 312, i. e. *de godin* Fornax. 2) *de godin* Fornax *betreffende, bij voorb.* Fornacalia, ſcil. ſacra *of* ſolennia, Ovid. Faſt. II, 527. Plin. H. N. XVIII, 2, *een feest tot haar eere.*

FORNĀCARĬUS, a, um, i. q. fornacalis, *zich met den oven bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* ſervus, Ulpian. in Pandect. IX, 2, 27 ante med.

FORNĀCĀTOR, oris, m. i. e. *ovenſtooker,* Pandect. XXXIII, 7, 14, *alwaar gemeenlijk* fornicator *ſtaat, doch het welk daar niet ſchijnt te paſſen.*

FORNĀCŬLA, ae, f. 1) *een oven, bij voorb.* magna, Juvenal. X, 82: 2) *Tropisch, bij voorb.* calumniae i. e. *oorzaak,* Apul. in Apolog. poſt med. p. 321 Elm.

FORNAX, acis, f. 1) *een oven, bij voorb. om te ſtooken, ſmelten, bakken enz., bij voorb.* ardens, Cic. Nat. D. I, 37: fornax aeraria, Plin. H. N. XI, 36: calcaria, Ibid. 9: balinei, Pandect. XIX, 2, 58: recoquunt fornacibus enſes, Virg. Georg. I, 472, i. e. *ſmidshaard.* 2) *eene Godin, die men wegens het bakken eerde,* Ovid. Faſt. II, 8, 25: cf. Fornacalis.

FORNĬCĀTIM, *gewelfd, in de gedaante van een gewelf, bij voorb.* Palma arbor valida: in diverſum enim curvatur; & populus. Cetera omnia inferiora pandantur: palma e contrario fornicatim, Plin. H. N. XVI, 42 Ed. Hard.

FORNĬCĀTĬO, onis, f. *welving, geſticht bij wijze van een boog, bij voorb.* parietum, Vitruv. VI, 11: lapidum, Senec. Ep. 95 poſt med.

FORNĬCO, avi, atum, are, *welven: van daar* palma fornicatur *welft zich, kromt zich, kluisgewijze,* Plin. H. N. XVI, 42 Ed. Elz., *maar de* Ed. Harduin. *heeft* fornicatim, *zie* Fornicatim: *van daar* fornicatus, a, um, *gewelfd, bij voorb.* paries, Cic. Top. 4: fornicato ambitu, Plin. H. N. XII, 5. Via fornicata *eene ſtraat in* Rome *bij het* Campus Martius, Liv. XXII, 36.

FORNIX, icis, m. 1) *een kluis,* Cic. Top. 4. Cic. Or. III, 40. Senec. Ep. 90 poſt med.: fornicibus ſtructis perducta, Plin. H. N. XXX, 3: *een boog, bijzonder tot eer van eenen Overwinnaar, zege- triumfboog, bij voorb.* Fabii, Cic. Or. II, 66: cf. Cic. Verr. Act. I, 7. Verr. II, 63: 2) *het geheele gewelfde dak, gewelf, verwulfzel: van daar* a) *het verblijf der openbare Hoeren, omdat zij zich onder den grond in gewelfde kelders onthielden, hoerhuis,* Horat. Sat. I, 2, 30. Juvenal. III, 156. XI, 171: *ook werd* Caeſar *door* Curio *wegens zijne ontucht met den Koning van* Bithijnien fornix Bithynicus *genoemd,* Suet. Caeſ. 49 in.: b) *Tropisch,* fornices coeli, Enn. ap. Cic. Or. III, 40 *en* Varr. L. L. IV, 3, *gewelven of kluizen des hemels,* i. e. coelum, *maar het welk* Cicero *aldaar zelve afkeurt.*

FORNUS, i, m. *een oven, fornuis,* Varr. ap. Non. 12. n. 82.

FORO, avi, atum, are, *booren, doorbooren, bij voorb.* arborem, Colum. V, 10 extr.: aliquem ſtimulis, Plaut. Moſt. I, 1, 53: *van daar Tropisch,* per quaſſos foratosque animos transmittitur, Senec. de vit. beat. 10 extr.

FORS, tis, f. *een geval, toeval, toevallig lotgeval, geluk, bij voorb.* Fors in aliquibus rebus plus quam ratio poteſt, Cic. Att. XIV, 3: Sed de illa ambulatione fors viderit aut — deus, Ibid. IV, 10: fors ſaeva, Catull. 63, 169: fors domina campi, Cic. Piſ. 2: fors fuit, ut — locarentur, Gell. XII, 8, i. e. *het gebeurde enz.: dus ook* fors fuat (i. e. ſit) i. e. a) *daar ſta geluk toe! dat loope gelukkig af! God geve er geluk toe!* Terent. Hec. IV, 3, 4: b) i. e. *misſchien,* Sidon. Ep. IX, 7: *van daar* fors ſit *of* forſit *en* fors ſit an *of* forſitan, *en* fors an *of* forſan *misſchien enz., zie* Forſit, Forſitan, Forſan: *ook ſtaat er* fortuna *bij, zie hier na: van daar* Ablat. forte *bij geval, door een toeval, door een geluk, toevalliger of ook gelukkiger wijze, is menigvuldig, bij voorb.* vel forte vel providentia, Vellej. II, 66: forte quadam divinitus, Liv. I, 4, *alwaar ſommigen beter ſchijnen te lezen* forte quaedam an divinitus: forte ſua tempeſtas adpulit, Virg. Aen. I, 377 (381), *alwaar* ſua *kan wegblijven, ten zij het zoo veel is als gunſtig:* forte vel conſilio, Liv. IX, 31: fit forte obviam, Terent. Phorm. IV, 3, 11: Cum Puteolos forte veniſſem, Cic. Planc. 26: cf. Horat. Sat. I, 9, 1. *Dikwijls kan men* forte *misſchien, veelligt, vertaalen, bijzonder achter* ſi, ſin, ne, niſi; *ook zeer dikwijls, juist, even, bij voorb.* ſi quis forte cet., Cic. in Caecil. 1: & aliquem, ſi forte, motum, Cic. Or. III, 12, *alwaar* ſi forte *voor* forte *ſtaat, misſchien;* ſin forte, Cic. ad Div. XII, 10: ne forte, Terent. Eun. II, 2, 56: niſi forte, Cic. Mil. 7 *en meermaalen: alwaar overal misſchien, veelligt enz. past: verders juist, even, bij voorb.* in quo tum magiſtratu forte Brutus erat, Liv. I, 59: cum ſtipendium militibus daretur, Liv. II, 12: fit forte obviam, Terent. Phorm. IV, 3, 12: forte evenit, Craſſ. ap. Cic. Or. II, 55: cf. Horat. Sat. I, 9, 1. Virg. Aen. VI, 171 *en* 190. Liv. II, 4 med., *alwaar ook in 't gemeen, toevalliger wijze enz. past:* Not. 1) *men vindt ook* forte temere, Terent. Phorm. V, 1, 30, *bij geval, alwaar het één overtollig ſchijnt: ook ſtaat* forte, caſu, temere *bij een,* Cic. Fat. 3 extr. 2) Fors *ſtaat ook voor* forte, *bij voorb.* fors & vota facit, Virg. Aen. XI, 50, i. e. *misſchien:* cf. Ibid. II, 139. V, 232. VI, 537. XII, 183. Val. Fl. III, 665. Stat. Sylv. III, 4, 4: 3) Fors fortuna i. e. *toeval, geval, geluk, ſtaat dikwijls bij een, alwaar het een overtollig ſchijnt, bij voorb.* caſu, aut forte fortuna, Cic. Div. II, 1: Quaeque fors fortuna eſt, Terent. Hec. III, 3, 26. *Dikwijls kan men het vertaalen het goed geluk, bij voorb.* forte fortuna adfuit cet., Terent. Eun. I, 2, 54, i. e. *ten gelukke was enz. Ook is* Fors fortuna *eene Godin,* Ovid. Faſt. VI, 773. Colum. X, 316: *dus ook* deam Fortem, Ovid. Faſt. VI, 775: *wanneer dan het bijvoegſel* fors *zoo veel als goed, gunſtig, gelukkig, ſchijnt. Voor haar bouwde* Carvilius *eenen Tempel,* Liv. X, 46, *en wel, zoo als* Livius *zegt, naast den Tempel, welke aan deze zelfde Godin door* Serv. Tullius *gewijd was. Voor haar werd jaarlijks een feest gevierd, op den 24 Junij,* Ovid. Faſt. VI, 773 ſeqq. *Van daar wordt* Fortuna *en* Fors fortuna *onderſcheiden,* Terent. Phorm. V, 6, 1: *dus ook* Fortuna *en* Fors, Cic. Leg. II, 11 extr.: *van daar ook* forte *en* fortuna *ſomtijds onderſcheiden wordt, bij voorb.* fortunane an forte reperitur? Acc. ap. Non.: *dus ook* fors aut fortuna, Acc. Ibid.

FORSAN, Adv., *veelligt, misſchien,* Terent. Andr. V, 5, 1. Lucret. VI, 345. Horat. Od. II, 16, 31. Virg. Aen. I, 203 (207). Auct. B. Afric. 45. Curt. III, 2, (*voor* fors an i. e. *het mogt gebeuren, het was een toeval, geluk.*

FORSIT (*voor* fors ſit), *misſchien,* Lucret. VI, 735. Horat. Sat. I, 6, 49: *ook hebben ſommige* Codd. *zoo bij* Virg. Aen. XI, 50.

FORSĬTAN i. q. forſan, (*voor* fors ſit an), *misſchien,* Cic. Or. II, 45. Cic. Roſc. Am. 2. Terent. Eun. I, 2, 117. Salluſt. Jug. 106 (114). Virg. Ecl. VI, 59.

FORTASSE, Adv., 1) *misſchien, veelligt,* Cic. Or. I, 22. Att. VI, 6. Caeſ. B. C. III, 51. Virg. Aen. X, 548 *en meermaalen.* Not. *ook met den* Infinitivus (*of* Accuſ. *met den* Infinitivus), *bij voorb.* fortaſſe arbitrari, Plaut. Poen. V, 2, 44, *misſchien, dat hij gelooft, d. i. misſchien gelooft hij.* 2) *omtrent, ongeveer, bij voorb.* triginta fortaſſe verſus, Cic. Or. 56: biennio fortaſſe major, Cic. Brut. 68 med., i. e. *omtrent, veelligt, ongeveer:* 3) *omtrent, wel, bij voorb.* ferunt fortaſſe gravius, Cic. Tuſc. III, 23: dolent fortaſſe & anguntur, Ibid. 3,

ſi

13 extr., *zij bedroeven zich wel, misschien enz.: doch, er kan ook achter dolent een comma gezet worden, dan is het misschien, veelligt, en behoort dan tot* n. 1.

FORTASSEAN (*voor* FORTASSE AN), *misschien*, Varr. R. R. III, 6 in. Edit. Gesn. *en* III, 16, 10. Gell. V, 14 in. VII. 3 extr. XI, 8. XIX, 8. Sisenn. ap. Non. 2. n. 101.

FORTASSIS, *misschien*, Plaut. Bacch. IV, 4, 20. Ibid. Asin. II, 4, 86. Plin. H. N. II, 20: *ook* Cic. ad Div. II, 16 extr. §. 18, *doch, sommige Uitgaven van Cicero, bij voorb.* Ed. Ernest. *hebben* fortasse.

FORTAX, acis, f. *bij voorb.* fornacis, i. e. *misschien de grond, de steenen voet, daar de oven op staat*, Cato R. R. 38.

FORTE, Adv., *ongeveer, omtrent enz., is de* Ablativus *van* fors, *zie* Fors.

FORTESCO, ĕre, *dapper worden*, Laev. ap. Gell. XIX, 7.

FORTICŬLUS, a, um, *dapper, moedig, wanneer men verminderend spreekt, wat dapper of moedig, ook in 't gemeen dapper, moedig, braaf, bij voorb.* se forticulum praebere in torminibus, Cic. Tusc. II, 19: & satis forticulum me denuntiat, Apul. Met. VIII post med. p. 212. Elm.

FORTIS, e, 1) *braaf, voortreflijk, goed, schoon, bij voorb.* sororem despondisse in tam fortem familiam, Plaut. Trin. V, 2, 9, i. e. *zoo aanzienlijke familie:* Ecquid fortis visa est? Plaut. Mil. IV, 3, 13, i. e. *schoon, braaf: dus ook* Bacchis fortis tibi visa est, Ibid. Bacch. II, 2, 38, *een hupsch meisjen, d. i. schoon:* ut virum fortem decet, Terent. And. II, 6, 13, i. e. *eenen braaven, rechtschapen man:* fortissimus, Cic. Rab. Post. 2 in.: viros fortissimos, Cic. Quint. 2 in., i. e. *de braafsten, aanzienlijksten: ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen: want braaf staat dikwijls voor moedig, kloek, dapper enz.:* cf. Fest. *en* Horat. Epist. I, 7, 46. I, 9, 13. I, 15, 43: causa fortior i. e. melior, Gell. V, 3 extr.: 2) *sterk, van geest en moed, d. i. dapper, moedig, onverschrokken, het zij in het gevecht of te huis bij het verdragen van alle moeilijkheden, onaangenaamheden, bij voorb.* animus, Cic. Or. I, 13: vir fortissimus contra audaciam, Cic. Rosc. Am. 30: vir ad pericula fortis, Cic. Font. 15: fortior (Sulla) an felicior, Sallust. Jug. 95 (100): gladiator fortis & animosus, Cic. Mil. 34: fortiorem in dolore, Cic. Fragm. ap. Non. 12. n. 34: si fortes fueritis in eo, quem cet., Cic. Verr. I, 1: fortissima sententia, Cic. Cat. III, 6: fortissimo animo ferre omnia, Cic. ad Div. VI, 13 extr.: fortissimus ad vindicandum, Cic. Cat. I, 8 in.: forte factum, Cic. Att. VIII, 22. Virg. Aen. I, 641 (645). Liv. XXVI, 39 in.: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* fortior turbare puellas, Stat. Theb. X, 905: *van daar moedvol, moed ontdekkend, bij voorb.* orationem fortem sibi non videri, Cic. Or. I, 54: fortissima reip. recuperandae cupiditas, Cic. Phil. XII, 3: oculi fortes, Cic. Att. XV, 11 in.: sententia, Cic.: animus, Cic., *zie hier voor:* oratio, Cic. Or. II, 43: genus dicendi forte, Ibid. III, 9: *van daar* fortes fortuna adjuvat, Terent. Phorm. I, 4, 26. Cic. Tusc. II, 4 in., *of* fortuna fortes scil. adjuvat, Cic. Fin. III, 4 extr., *een spreekwoord: moed heeft geluk, frisch gewaagd, is half gewonnen:* fortes creantur fortibus, Horat. Od. IV, 4, 29, i. e. *braave ouders, braave kinderen:* 3) *sterk in krachten, bij voorb.* villicus, Colum. I, 8: taurus, Virg. Georg. I, 65: stomachus fortior, Plin. H. N. XXXII, 7 post med.: animalia fortiora, Ibid. XI, 38: equus, Virg. Aen. XI, 705: gaudeo, te esse tam fortem, ut — occurrere possis, Plin. Ep. VII, 23, i. e. *zoo sterk in krachten:* animus, Cic., *zie hier voor:* sol fortis, Senec. Med. 588, i. e. *werkend: van daar* a) *sterk in 't gemeen, bij voorb.* ligna fortissima, Caes. B. C. II, 2: vincula, Senec. Hippol. 34: humeri, Ibid. Herc. fur. 1118: arundo, Ib. 1116: plantae fortiores fient, Pallad. Februar. 24: caput leoni fortissimum, Plin. H. N. VIII, 36: vites — contra pruinas fortissimae sunt, Ibid. XIV, 2: causa infirmior fieret fortior, Gell. V, 3 extr., i. e. melior: fortior cura i. e. major, Justin. XLIV, 2: b) *sterk, krachtig, bij voorb.* frumenta fortiora, Plin. H. N. XVIII, 7, i. e. *voedender. Ook kan men hier toe brengen* genus dicendi forte, Cic., *zie* n. 1: *ook* animus, Cic., *zie* n. 2: c) *gezond, in goede krachten, bij voorb.* contingat modo te filiamque — fortes invenire, Plin. Ep. IV, 1 extr.: incolumis & fortis, Ibid. X, 89: fortem & incolumem fortuna servaverit, Ibid. IV, 21: fortem te cet., Ibid. VI, 4.

FORTĬTER, 1) *dapper, moedig, onverschrokken, bij voorb.* ferre dolorem, Cic. Phil. XI, 3: cf. Att. XIV, 13: bellum gerere, Cic. Flacc. 39: adcipere, Cic. Att. XV, 20: repudiare, Cic. Provinc. 21: fortissime facere injuriam, Cic. Quint. 8: fortissime resistere, Caes. B. G. IV, 12: fortius pugnare, Ibid. II, 26: loqui, Justin. XXVIII, 2: 2) *sterk, met groote krachten, hevig, duchtig, braaf, zeer, bij voorb.* hunc adstringite fortiter, Plaut. Bacch. IV, 7, 25: venari, Nep. Alcib. 7, *dapper of zeer jaagen:* defrutum ubi — fortiter despumaverit *braaf, d. i. goed, zeer:* rigorem fortissime servat ulmus, Plin. H. N. XVI, 40: sublatis fortius manibus, Petron. 9: fortius durant, Plin. H. N. XVII, 14: fortissime urgentes gaudent, Ibid. IX, 8 extr.: fortius adtrahere lora, Ovid. Remed. 397, i. e. *sterker:* arserunt fortius ignes, Ovid. Met. VI, 708.

FORTITŪDO, inis, f. 1) *dapperheid, onverschrokkenheid in het vechten, in het ondergaan van gevaaren, in wederstand enz., bij voorb.* fortitudo est considerata periculorum susceptio cet., Cic. Invent. II, 54: fortitudo, quae est dolorum laborumque contemtio, Cic. Off. III, 33: cf. Cic. Tusc. IV, 14. Auct. ad Her. III, 2. Gell. XII, 5 extr. Plur. fortitudines, Cic. Off. I, 22 extr. Vitruv. X, 22, *alwaar van meer menschen gesproken wordt.* 2) *sterkte, bij voorb.* hircorum, Phaedr. IV, 15, 6.

FORTUITO, *zie* Fortuitus, a, um.

FORTUITUS, us, m. *het geval: van daar* fortuitu, Cic. Off. I, 29 med. Plaut. Aul. II, 1, 41. Juvenal. XIII, 225. Auct. ad Her. I, 11. Auct. B. Afric. 3 extr. Plin. H. N. VIII, 16 extr.: *ook* Cic. Phil. X, 2 extr. Ed. Ernest., *alwaar de* Ed. Graev. fortuito *heeft, beide is het zelve, door een toeval, bij geval.*

FORTUĬTUS, a, um, *het geen bij geval of toevallig gebeurd, dat zoo treft, toevallig, bij voorb.* bonum, Cic. Nat. D. IV, 36: concursus atomorum, Ibid. I, 24: concursio rerum, Cic. Top. 19: lutum, Petron. 135, i. e. *die er bij geval en zonder overleg over gesmeerd is:* caespes, Horat. Od. II, 15, 17: *van daar* Fortuitum, Substantive, *een toeval:* Plur. fortuita, Tacit. Ann. XIV, 13: *van daar* Ablat. Fortuito, Cic. Or. I, 24 med. Or. 55 extr. Caes. B. G. VII, 20: *ook* Cic. Phil. X, 2. Ed. Graev. (*zie* Fortuitus, us), *door een toeval, bij geval:* Not. *op* ĭ *na de laatste syllabe staat lang*, Horat. Od. II, 15, 17, *daar zij anders kort staat, bij voorb.* Manil. I, 182. Petron. 135.

FORTŪNA, ae, f. *en* Plur. FORTŪNAE, arum, I) Singular. 1) *het toevallig lot, een toeval, fortuin, het zij goed of kwaad, het geluk, in zoo ver het zoo veel is als toeval, lot, bij voorb.* fortuna secunda, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 extr., *het goede lot, geluk:* adversa, Ibid., *het nadeelig lot, d. i. ongeluk:* fatalis, Cic. Sext. 7: quid est fors, quid fortuna cet., Cic. Div. II, 6: durior, Cic. Att. X, 4: prospera, aequabilis, Cic. Red. Quir. 1: belli, Cic. ad Brut. 10: vim fortunae contemnere, Cic. Phil. XIV, 2: bona corporis sunt (*bestaan*) in casu atque fortuna, Cic. Tusc. V, 9, *en meert anderen:* cf. n. 5: *van daar* 2) Fortuna, *het fortuin, geval, als een persoon beschouwd, de lukgodin*, Ovid. Pont. II, 3, 51. Cic. Leg. II, 11 extr.: *men schilderde haar als blind, en op een bal of rad staande*, (Ovid. Pont. II, 3, 56.): *van daar* caeca fortuna, Pacuv. ap. Auct. ad Her. II, 23: rota Fortunae, Cic. Pis. 10: cf. Fors: 3) *het goede lot, het geluk, in een goeden zin, bij voorb.* fortunam a deo petendam, Cic. Nat. D. III, 36: diuturna fortuna, Cic. Div. I, 20: amplificare fortunam, Cic. Amic. 16: dum fortuna fuit, Virg. Aen. III, 16, scil. Trojae: cf. Horat. Art. 201. Prop. I, 17, 7: *ook staat het voor ongeluk, bij voorb.* in eam fortunam devenimus, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 extr.: *doch, men kan hier enkel, omstandigheden, lot, toestand vertaalen* (*zie* n. 5.): *dus ook* Quintil. VII, 9: Gallus utrum avem an gentem an nomen an fortunam corporis significet, i. e. *gesteldheid, lot enz.:* Not. fortunae filius, *een gelukskind*, Horat. Sat. II, 6, 49: 4) *het vermogen, d. i. tijdelijke vermogens-omstandigheden, have en goederen, bij voorb.* Ovid. Trist. V, 2, 57. Nep. Att. 21 in. Scaevol. in Pandect. IV, 7, 40 extr.: *ook* Horat. Ep. I, 5, 12, *alwaar echter sommige* Edd. fortunas *hebben:* 5) *het lot, de toestand, van eene zaak of persoon in het gemeen, omstandigheden, gesteldheid, bij voorb.* mores fingunt fortunam, Nep. Att. 11: fortuna servorum infima, Cic. Off. I, 13: hominis infima fortuna, Cic. Fin. V, 9: secunda i. e. *geluk, voorspoed*, adversa *ongeluk, onspoed, zie* n. 1: *dus ook* prospera, Cic., *zie hier voor:* misera, Cic. Cluent. 3: florens, Cic. Pis. 16: adflicta, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: bona fortuna belli, Cic. ad Brut. Ep. 10: 6) *het lot, deel, bij voorb.* cui cessit triplicis fortuna novissima regni, Ovid. Met. V, 368, i. e. Pluto. II) Plur. (1) *noodlot, goed of kwaad, bij voorb.* fortunas suas adcusare, Cic. Rosc. Am. 20, i. e. *ongeluk:* laudare fortunas meas, i. e. *geluk*, Terent. And. I, 1, 69: *dus ook* fortunas mortui Africani, Cic. Verr. IV, 37: sese suas exercitusque fortunas in dubium non devocaturum, Caes. B. G. VI, 7, i. e. *het lot van hem en zijn leger:* commoti vice fortunarum humanarum, Liv. VII, 31 med., i. e. *beurtwisseling van het menschlijk lot (geluk):* fortunae secundae i. e. *geluk*, Cic. Sull. 23: *van daar* per fortunas *een bezweerings-formulier, ook bij het bidden, bij voorb.* na

ne — prorogetur, per fortunas — provide, om 's hemels wil, Cic. Att. V, 11: (2) het tijdelijk vermogen, have en goederen, ſtaat dikwijls in Cicero, bij voorb. Cic. Roſc. Am. 3. Verr. I, 41. Dom. 10. Liv. IV, 48 in. XXVIII, 22 med.: ook het geen iemand bij zich heeft, pluŋje, behoeften, bij voorb. exercitus, Caeſ. B. G. VI, 35: militum, Liv. VIII, 38 extr.: (3) gelukkige omſtandigheden, welvaart, bij voorb. ad fortunas omnes obtinendas, Cic. ad Div. IV, 7 ante med.: fortunas ejus ita conſtitutas fuiſſe, Cic. Verr. V, 8, i. e. gelukkige omſtandigheden of vermogen: noſtras fortunas defendere, Cic. in Caecil. 6 in., i. e. welvaart: fortunis maximis ornatus, Cic. ad Brut. 28 med., i. e. geluks-omſtandigheden: (4) geluksgoederen, als eere, rijkdom enz., bij voorb. fortunis maximis ornatus, Cic. ad Brut. 28 med., zie hier voor. Not. Fortuna ſchijnt voor fortuina te ſtaan en eigenlijk een Adjectivum te zijn, Fortuinus (contr. Fortunus), a, um, i. e. het geval betreffende, het noodlot of geluk betreffende enz.: van daar Fortuna a) ſcil. res lot, geluk: ook gelukkige omſtandigheid, vermogen enz.: b) ſcil. dea Lukgodin. Het ſtamwoord is Fors. Not. Genit. fortunas voor fortunae (zoo als familias), Naev. ap. Priſcian.

FORTUNATE, gelukkiglijk, bij voorb. vivere, Cic. Fin. III, 7: fortunatius repulſus, Colum. 1. Prooem. ante med.

FORTUNATIM, i. q. fortunate, bij voorb. fortunatim, feliciter, ac bene vortat, Enn. ap. Non. 2. n. 334.

FORTUNATUS, a, um, zie Fortuno.

FORTUNO, avi, atum, are, gelukkig maken, geluk en zegen op iet geven, bij voorb. tibi patrimonium dii fortunent! Cic. ad Div. II, 2: eumque honorem deos tibi fortunare volo, Ibid. XV, 7: quamcunque deus tibi fortunaverit horam, i. e. gelukkig maken of ſchenken, Horat. Ep. I, 11, 22: deos, ut fortunaſſint, precor, Afran. ap. Non. 2. n. 315: cf. Plaut. Trin. II, 4, 175. Perſ. Sat. II, 45: van daar ſtaat fortunatus, a, um, ook Adjective, 1) gelukkig, bij voorb. res publica, Cic. Cat. II, 4: Scipiones, Cic. Senect. 9: nihil nobis fortunatius, Cic. Q. Fr. II, 14: quod fortunatum iſti putant, Terent. Ad. I, 1, 18, i. e. het geen zij voor iet gelukkigs, voor een geluk houden: quod bonum fortunatum felixque ſalutareque ſiet populo Rom., Varr. L. L. V, 9, een formulier, zie Fauſtus en Felix: Inſulae fortunatorum, Plaut. Trin. II, 4, 148, zullen, gelijk ſommigen willen, de Kanariſche Eilanden zijn, anders heeten zij inſulae Fortunatae, Plin. H. N. VI, 32. Mela III, 10: fortunatior, Cic. Div. II, 41: fortunatiſſimus, Terent. Heaut. IV, 8, 1: praelium fortunatiſſimum, Vellej. II, 12: quis me vivit fortunatior, Terent. Eun. V, 8, 1: van daar 2) in gelukkige vermogens-omſtandigheden zich bevindende, in goeden doen zittende, welvaarende, bij voorb. apud Scopam, fortunatum hominem, Cic. Or. II, 86: fortunatiſſimus, Caeſ. B. G. VI, 35: Not. met den Genitivus, bij voorb. fortunatus laborum, Virg. Aen. XI, 416.

FORULUS, i, m. eene afgedeelde vlakte, een vak, bij voorb. om boeken in te zetten: van daar foruli, Sueton. Aug. 31. Juvenal. III, 219, vakken, om boeken in te zetten; een boekeplank, boekekas: cf. Feſt. in Forum, welke zegt: Fori ſignificant circenſia ſpectacula, ex quibus etiam minores forulos dicimus.

FORUM, i, n. I) het geen buiten het woonhuis of een gebouw is; waarſchijnlijk van Forus (of Forius contr. Forus), a, um, i. e. extraneus, externus, ſcil. ſpatium, cf. Foris (Adv.) en Forius, a, um: van daar 1) het geen wij de ſtraat noemen, bij voorb. de foro decedere, Nep. Att. 10, i. e. niet openlijk uitgaan, zich niet op ſtraat laten zien: doch, dit kan ook tot n. II, 1. behooren. 2) het uitwendige maakzel of voorhof van het graf, Cic. Leg. II, 24 e legg. XII. Tabb. II) de markt of marktplaats in de ſtad, de kring, (zoo als de marktplaats in Sileſiën genoemd wordt), 1) als eene plaats aangemerkt, alwaar de Romeinen zich dagelijks bevonden, daar zij gingen wandelen enz. Hier uit kan men verklaaren de foro decedere, Nep. Att. 10, i. e. zich niet openlijk laten zien, zie n. I, 1. 2) als eene plaats, waar verkocht wordt, is bekend, bij voorb. boarium, Varr. L. L. IV, 42. Liv. XXIX, 37 in.: olitorium, Varr. Ibid. Liv. XXI, 62: piſcarium, Varr. Ibid.: of piſcatorium, Liv. XXVI, 27: cupedinis i. e. groente- of eetmarkt, Varr. Ibid. Apul. Met. I extr. (ook verhaalt Apulejus, dat daar visch te koop was): ſuarium, Pandect. I, 12, 1 poſt med.: ook heet de ſtad Vaga, Salluſt. Jug. 47 (51), forum rerum venalium: van daar uti foro, zie n. 3: ook heeten ontallijke kleine ſteden forum, omdat daar de markt gehouden werdt, marktvlekken, ſtadjens, die ook, gedeeltelijk, naderhand aanzienlijke ſteden geworden zijn, bij voorb. forum Julii, in Gallia Narbonenſi, thans Frejus, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 15 en 17. Plin. H. N. III, 4. Mela II, 5: ook eene in het Venetiaanſche, thans Cividal del Friuli: Forum Lepidi in Italiën, in Gallia togata: Forum Cornelium, Cic. ad Div. XII, 5, thans Imola in den kerkelijken Staat: Forum Voconii of Voconium in Gallia Narb., Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 17. Lepidus Ibid. 34. Plin. H. N. III, 4: Forum Aurelium of Aurelii in Etruriën, Cic. Cat. I, 10: Appii in Latium, Cic. Att. II, 10: Sempronii in Umbriën, thans Foſſombrone: novum, in het Sabijnſche, thans Veſcovio, Plin. H. N. III, 12, ook eene bij Parma: Auguſti in Spanjen: Neronis in Gallia Narb., zal het hedendaagſche Carpentras zijn: Flaminii in Umbriën, thans Forfiamma: Allieni in Italiën in Gallia transpadana, thans Ferrara: Livii in Italiën, thans Forli, Liv. III, 15: Populi of Popilii, in Italiën, Ibid.: Clodii, Truentanorum, Ibid.: Gallorum, Galba in Cic. Ep. ad Div. X, 30: cf. Foroappii: bijzonder 3) als eene plaats, alwaar de geldwiſſelaars hunne kelders hadden, alwaar dus de geldbetaalingen geſchiedden, de wiſſels uitgevaardigd en betaald werden enz.: van daar fidem (credict) de foro ſuſtuliſtis, Cic. Agr. I, 8: in foro verſari, Cic. Flacc. 29, i. e. eſſe negotiatorem, handelen, wiſſelhandel dryven: Poſtumum non haberemus in foro, Cic. Rab. poſt. 15, hij was bankeroet: eigenlijk, hij liet zich niet meer op de markt (op de beurs) zien: van daar foro cedere, Pandect. XVI, 3, 7. Senec. Benef. IV, 39. Juvenal. XI, 50, bankeroet zijn: dus ook mergi foro, Plaut. Epid. I, 2, 16: van daar uti foro, Terent. Phorm. I, 2, 29, een ſpreekwoord, zich naar tijd en omſtandigheden ſchikken: doch, het kan ook ontleend zijn van de markt, als eene verkoopplaats; eigenlijk, zich naar de marktprijs ſchikken, niet eer overlaten, voor de markt opſlaat. 4) de markt, als eene plaats, alwaar de plegtige en openlijke handelingen der Overheids-perſonen verricht werden, bij voorb. hier werdt aan de zoonen het manlijk kleed aangetrokken: van daar in forum venire, Cic. ad Div. XIII, 10, de markt ſtaatlijk betreden, d. i. het manlijk kleed aantrekken: dus ook forum attingere, Cic. ad Div. V, 8. Mur. 9, de markt ſtaatlijk betreden, d. i. het manlijk kleed aandoen: doch, het kan ook heeten, een begin maken van Advokaat te zijn: miſſchien is het beide goed: want deze beide handelingen volgden op elkander: dus ook in forum deduci, Suet. Ner. 7: 5) de markt, als eene plaats van het gericht aangemerkt: want de gerichten en alle Proceſſen en aanklagten werden in Rome, en vooral op de markt, behandeld: van daar in foro eſſe, Nep. Cat. 1, eenen Advokaat verbeelden; conf. hier voor in forum venire, forum attingere: van daar ſtudia fori, Tacit. Agric. 39: fora litigoſi, Ovid. Faſt. IV, 288: forum & jurisdictionem, Cic. Verr. IV, 54. Not. Daar waren in Rome veele markten, maar voornaamlijk drie tot gerichtszaken, Romanum, Julii Caeſaris en Auguſti: van daar triplex forum, Martial. III, 38, 4: furta, fraudes, quibus trina non ſufficiunt fora, Senec. de Ira II, 9. De eerſte is de bekendſte; hij was de prachtigſte, en lag tuſſchen den Kapitolijnſchen en Palatijnſchen berg; aldaar was het Raadhuis, de Roſtra, het Comitium, de winkels der wiſſelaaren, baſilicae, Tempels enz.: van het forum Caeſaris, zie Sueton. Caeſ. 26: van het forum Auguſti, Ibid. Aug. 29: cf. Ovid. Pont. IV, 15, 16: van daar heet forum a) de gerichts- of kreitsſtad in eene Provintie, in welke de Landvoogd het rechtsgebied handhaafde, waar die tot dien kreits hoorden, komen, en hunne zaken brengen moeſten, bij voorb. civitates, quae in id forum convenirent, (i. e. tot dezelve behoorden), Cic. Verr. II, 15 extr.: extra forum tuum vadimonium promittere, Cic. Verr. III, 15 in., i. e. buiten zijne gerichtsſtad: van daar in alieno foro litigare, Martial. in Epiſt. praefixa libro XII, i. e. vreemd zijn in dat onderwerp, of verlegen zijn enz.: res in meo foro vertitur, Plaut. Moſt. V, 1, 10, i. e. (miſſchien) de zaak raakt mij, of ik ben in gevaar: van daar b) de handhaving van het recht, gerechtsdag, bij voorb. forum agere, Cic. Att. V, 16 extr., en ad Div. III, 6 med., rechtdag houden: forum indicere, Virg. Aen. V, 757: III) zeker vat, om wijn te perſſen enz., bij voorb. forum vinarium, Varr. R. R. I, 54: fora & torcularia emundata, Colum. XI, 2, 71, i. e. vaten, waar in miſſchien de druiven en olijven voor het perſſen verzameld werden, of waar in de gekelderde most afvliet enz.: IV) forum aleatorum calfecimus, Auguſt. ap. Sueton. Auguſt. 71, i. e. damſpel: doch, dit kan ook van forus zijn, ten minſten, daar is geen grond, dat het er niet van zou kunnen zijn. Zie Forus.

FORUS, i, m. 1) eene afgedeelde vlakte, in welke men gaan, zitten, of ook, wat men iet doen kan: van daar a) het gangboord in een ſchip, bij voorb. ſtans in ſummae puppis foro, Gell. XVI, 19: cf. Enn. ap. Iſidor. XIX, 2: doch de Plur. fori is meer gebruiklijk, ſcheeps-gangboord, Cic. Senect. 6. Virg. Aen. VI, 412: ook Plur. fora, Cn. Gell. ap. Chariſ. 1: b) de afgedeelde zitplaatzen in den Schouwburg, of liever de rei van zitplaatzen: hier is de Plur. gebruiklijk, Liv. I, 35. XLV, 1: cf. Feſtus in Forum.

Digitized by Google

rum: 2) een tuinbed, rabat, Colum. X, 92: 3) het vak of de cel der bijën, of de rei dezer vakken, de honigraat, waschkoek, Virg. Georg. IV, 250: 4) het dambord of speelbord, bij voorb. forum aleatorium calfecimus, Aug. ap. Sueton. in Aug. 71: in Albano suo tesseris ac foro — elevabat mala, Senec. ad Polyb. 36 e lect. Gronov.: ook brengt Gronovius hier toe forum ponit, Manil. V, 317: anderen verklaaren het omittit res forenses: 5) de markt, gevolglijk in plaats van forum, bij voorb. Romanis ludis forus ornatu' lucernis, Lucil. ap. Charis. 1, & ap. Non. 3. n. 96: balnea, forus, macellus, fana cet., Pompon. Ibid.

FORVUS voor FORMUS i. e. calidus, zeiden de Ouden, Serv. ad Virg. Aen. VIII, 453.

FOSSA, ae, f. scil. res van fossus, a, um, eene gracht, Cic. Tusc. V, 20: fossa & vallo septum, Cic. Att. IX, 12: fossam ducere, Plin. H. N. VI, 29, i. e. maken, of cavare, Ibid. XXXIII, 4: perducere, Ibid. XXXVI, 9: purgare, Ib. XVIII, 26: facere, Liv. I, 33: fodere, Liv. III, 26: percutere, Plin. Ep. X, 50, i. e. leiden, maken: deprimere i. e. maken, Hirt. B. G. VIII, 9: detergere, Sueton. Aug. 18: praeducere, voortrekken, Caes. B. G. VII, 69.

FOSSICIUS of FOSSITIUS, a, um, i. q. fossilis, bij voorb. arena, Plin. H. N. XXXVI, 23. Pallad. I, 10.

FOSSÍLIS, e, het geen uitgegraven wordt, bij voorb. sal, Varr. R. R. II, 11: ebur, Plin. H. N. XXXVI, 18: arena, Ibid. 26.

FOSSÍO, onis, f. het graven, bij voorb. agri, Cic. Senect. 15: cf. Plin. H. N. XVII, 26. Colum. XI, 2 ante med.

FOSSITÍUS, a, um, zie Fossicius.

FOSSO, avi, atum, are, 1) i. q. fodio, graven: van daar Fossatum, Substantive, eene gracht, Pallad. Septemb. 13: 2) steeken, doorbooren, bij voorb. corpora telis, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 5.

FOSSOR, oris, m. 1) een graver, Virg. Georg. II, 264: van daar Tropisch, een dorp of gemeen mensch, Pers. V, 122. Catull. 22, 10. 2) een mineur, Stat. Theb. II, 418.

FOSSŬLA, ae, f. een klein grachtjen, Cato R. R. 161. Colum. XI, 3 extr. XII, 44.

FOSSŪRA, ae, f. het graven, Colum. IV, 14. Sueton. Calig. 37: van daar summa fossura i. e. summa pars fossae, Vitruv. VIII, 1.

FOSSUS, a, um, zie Fodio.

FOTUS, a, um, zie Foveo.

FOTUS, us, m. het warmen, koesteren, Plin. H. N. XXIII, 1 en 9, alwaar alleen de Ablativus Singul. staat.

FOVĔA, ae, f. een kuil, eene groeve, bij voorb. in foveam incidere, Cic. Phil. IV, 5: foveis feras venari, Plin. H. N. X, 58: foveis abscondere cadavera, Virg. Georg. III, 558: van daar Tropisch, een kuil, dien men voor iemand graaft, d. i. rank, streek, bij voorb. decipiemus fovea lenonem, Plaut. Poen. I, 1, 59: paene incidi in foveam, Ibid. Pers. IV, 4, 45.

FOVĔO, fovi, fotum, 2. 1) warmen, verwarmen, koesteren, warm houden, bij voorb. spijzen, Plaut. Capt. IV, 2, 67: mare modico tepore terras fovet, Curt. V, 4: sal dentium dolori cum aceto fotus prodest, Plin. H. N. XXXI, 9 extr.: bijzonder de jongen aan de borst, bij voorb. de hoenders haare jongen, gallinae pullos ita tuentur, ut & pennis foveant, ne frigore laedantur, Cic. Nat. D. II, 52: ursi fetus rigentes adprimendo pectori fovent, Plin. H. N. VIII, 36: ova i. e. broeden, Ibid. IX, 10: dus ook pulli a matribus exclusi fotique, uitgebroeid, Cic. Nat. D. II, 48: van daar fovere sinu, Virg. Aen. IV, 686: gremio, Ibid. I, 718 (722), i. e. op den schoot houden, op den schoot nemen: cf. 692 (696): ook enkel fovere, op den schoot hebben, bij voorb. pulcram Calypso, Ovid. Pont. IV, 10, 3, doch, het kan ook hier zijn, caresseeren, omhelzen: lacertis amplexu molli i. e. omhelzen, Virg. Aen. VIII, 388: verders een ziek of krank deel des ligchaams, door omslagen, door warme dampen of broeding, koesteren, bij voorb. genua calido aceto, Colum. VI, 12: nares vapore aquae calidae, Cels. VI, 8: aqua frigida, Ibid. I, 5. IV, 2. Sect. 4. Plin. H. N. XXVIII, 12: cutem lacte asinino, Plin. Ibid.: vulnus lympha, Virg. Aen. XII, 420: ad fovendum, Ib. XXXI, 11 extr.: van daar 2) Tropisch, a) bij zich hebben of koesteren, bij voorb. aliquid in pectore, Plaut. Bacch. IV, 10, 1, i. e. overdenken: vota animo, Ovid. Met. VII, 633: b) iemand liefialig behandelen, caresseeren, begunstigen, dienstdoen, bij voorb. inimicum meum sic fovebant, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: Hunc (Caesarem) fovebis, Cic. Q. Fr. III, 1, 3: sensus hominum, Cic. Mur. 35: dolores suos, Cic. Att. XII, 18 ante med.: animum, Gell. Praefat.: colla, Virg. Aen. X, 838, door het leunen tegen een boom: ingenia & artes, Sueton. Vesp. 18: poëtas, Ovid. Trist. IV, 10, 31: senectutem, Plaut. Stich. IV, 1, 64: patrum voluntatem, Liv. III, 65: zie hier na: van daar genezen, heelen, bij voorb. ora, Virg. Georg. II, 135: c) begunstigen, onderhouden, ondersteunen, bij voorb. voluntatem patrum, Liv. III, 65: bella, Virg. Aen. X, 93: vitam, Tibull. II, 7, 6: spem, Martial. IX, 49, 4: aliquem spe, Liv. XXXVIII, 6: ingenia & artes, poëtas, zie hier voor: aliquem plausu, Tacit. Hist. III, 83: colla i. e. steunen, aanleunen, Virg., zie hier voor: d) bewonen, inhebben, bij voorb. coluber fovit humum, Virg. Georg III, 420, omdat de plaats, waar een beest ligt, warm wordt: e) doorbrengen, als het op eene verwijfde, zachte of weelderige wijze geschied, bij voorb. hyemem luxu, Virg. Aen. IV, 193, alwaar staat nunc hyemem inter se luxu fovere regnorum immemores, ten zij men dus construëeren wil, fovere inter se (i. e. se invicem, want inter se staat dikwijls voor se invicem, bij voorb. amare inter se) hyemem i. e. per hyemem: 3) houden, bij voorb. aliquem gremio, sinu cet., Virg., zie boven: colla, Virg., zie boven.

FRACEO, ui, 2. 1) verschimmelen, garstig zijn, stinken: 2) mishaagen, bij voorb. fracebunt i. e. displicebunt, Fest. Meermaalen komt het niet ligt voor.

FRACES, um, f. de olijfschillen, olijfdroesfem, d. i. het overblijfzel der olijven, na dat er de olie uitgeperst is, Cato R. R. 64. Plin. H. N. XV, 6. Colum. VI, 13. Vitruv. VII, 1. Orat. in Cyneg. 474. Not. a) de Singul. frax staat in Gloss.: b) men vindt ook frages in Codd. MSS.: waarom het sommigen van frago i. e. frango afleiden.

FRACESCO, cui, 3. 1) rottig worden, beurs worden, muf worden, van vruchten, bij voorb. olea, Varr. R. R. I, 55: van daar terra fracescit, wordt smeerig, Cato R. R. 128: en terstond daar op, ubi bene fracuerit: 2) al te week worden: van daar verrotten, bij voorb. olea si nimium diu fuerit in acervis, caldore fracescit & oleum foetidum fit, Varr. Ibid.: van daar stinkend worden, bij voorb. oleum, Colum. I, 6 post med.

FRACĬDUS, a, um, beursig, zeer week, van vruchten, bij voorb. olea, Cato R. R. 64.

FRACTŪRA, ae, f. 1) eene breuk, het verbreken. 2) eene breuk, d. i. een gebroken, gekwetst deel, scheur, spleet, bij voorb. quo propior fractura capiti cet., Cels. VIII, 10: sanat fracturas, Plin. H. N. XXII, 8: fracturae & vulnera foventur, Ibid. XXXI, 11 ante med.: fracturae aurium, Ibid. XXIX, 6 prope fin.: 3) een afgebroken stuk of brok, bij voorb. silicis, Plin. H. N. XXXIII, 4 ante med.

FRACTUS, a, um, zie Frango.

FRAENUM, FRAENO, benevens de daar van afgeleide woorden, zie Frenum, Freno cet.

FRAGA, zie Fragum.

FRAGES, zie Fraces.

FRAGESCO, ĕre, i. q. frangi, gebroken, murw of los worden, bij voorb. pectora hominum fragescunt, Acc. ap. Non. 2. n. 329.

FRAGĬLIS, e, 1) breekbaar, bij voorb. ramus, Virg. Ecl. VIII, 40: phaselus, Horat. Od. III, 2, 28: caput ictibus parvis fragile, Gell. VI, 1 extr.: saccharon est mel — dentibus fragile, Plin. H. N. XII, 8: aes malleis fragile, Ib. XXXIV, 8 extr.: aes nigrum & fragile, Ibid.: penna (vleugels der kevers) fragilior, Ibid. XI, 28 in.: aqua, Ovid. Trist. III, 10, 26, i. e. glacies: van daar Tropisch, a) breekbaar, brosch, vergänglijk, niet duurzaam, onbestendig, bij voorb. res humanae fragiles, Cic. Amic. 27: corpus, Cic. Somn. Scip. 8: illud quod fragile & caducum est, Cic. Fin. II, 27: hominum aevum omne breve & fragile est, Plin. Paneg. 74: favor, Senec. Hippol. 459: divitiarum & formae gloria fluxa atque fragilis est, Sallust. Cat. 1: sonipes aevi fragilis, Sil. III, 386: vita fragilior, Plin. H. N. VII. Prooem.: b) zwak, krachteloos, bij voorb. anni, Ovid. Trist. IV, 8, 3: van daar misschien fragilis Pediatia, Horat. Sat. I, 8, 39, krachteloos, weekhartig. 2) buigzaam, bij voorb. cera, Ovid. Met. XV, 169: 3) den klank of 't geluid eener zaak, die stukbreekt, nabootzend, d. i. krakend, bij voorb. laurus, Virg. Ecl. VIII, 6: sonitus, Lucret. VI, 111: Pollicibus fragiles increpuere manus, Prop. IV, 7, 12, i. e. krakend. Not. Superlat. fragillimus, Acc. ap. Prisc. 6.

FRAGILITAS, atis, f. 1) breekbaarheid, bij voorb. thuris, Plin. H. N. XII, 14: tenuiora ferramenta oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatem durentur, Ib. XXXIV, 14 post med.: 2) Tropisch, breekbaarheid, broosheid, onbestendigheid, bij voorb. humani generis, Cic. Tusc. V, 1: mortalitatis, Plin. Ep. IV, 24: humana, Ibid. III, 7 med.: naturae communis, Cic. Marc. 7 extr.: fidei humanae, Apulej. Met. IX. p. 225.

FRAGĬUM, i, n. i. q. fractura, bij voorb. crurum ei fragium abominata, Apulej. Met. IX med. p. 227. Elm., alwaar Colv. Crurifragium leest.

FRAGMEN, ĭnis, n. i. q. fragmentum, 1) een stuk of brok van eene gebroken zaak, afgebroken stuk, brok, bij voorb. remorum, Virg. Aen. X, 306: teli, Valer. Flacc. VI, 250: navigii, Ovid. Met. XI, 561: favorum, Colum. IX, 13 extr.: pi-

panis, Sueton. Claud. 18: 2) i. q. Fractio, Valer. Flacc. III, 477.

FRAGMENTUM, i, n. i. q. fragmen, *een ſtuk van eene gebroken zaak, afgebroken ſtuk, brok, bij voorb.* lapidis, Cic. Nat. D. II, 32: ſeptorum, Cic. Sext. 37: tegularum, Liv. XXXIV, 39, i. e. *ſtukken van dakpannen:* panis, Plin. H. N. IX, 8: ſilicis, Ibid. XXXVI, 23: cryſtalli, Ibid. XXXVII, 2 poſt med.: remorum, Curt. IX, 9: ramea, Virg. Georg. IV, 304: cf. Lucan. IX, 33.

FRAGŎR, oris, m. 1) *het verbreken,* Lucret. I, 748: *dewijl eene zaak bij het breken een gekraak maakt: van daar* 2) *kraaken, ratelen, ruiſchen, bij voorb. van inſtortende huizen,* Liv. I, 29: *van den donder,* Ovid. Met. I, 269. Ibid. Faſt. III, 368. Virg. Aen. II, 692: *van omgeworpen boomen,* Ovid. Met. VIII, 340: *van de zee,* Virg. Aen. I, 154 (158): *dus ook* armorum, Val. Fl. III, 218: belli, Ibid. VI, 753: Nilus praecipitans ſe fragore cet., Plin. H. N. VI, 29 poſt med.: cf. Plin. Ep. VI, 31. extr.: coeleſtis, i. e. *donder,* Quintil. XII, 10, 24: *het kermen van klaagenden,* Virg. Aen. XI, 214: *van daar* a) *de luide toejuiching, bij voorb. door handen klappen,* Quintil. VIII, 3 in.: b) *het gerucht,* Valer. Flacc. I, 753.

FRAGŌSE, *met gedruis, bij voorb.* ſidunt fragoſius, Plin. H. N. XVI, 10.

FRAGŌSUS, a, um, 1) *vol breuken, of gebroken ſteenen, gevolglijk ruw, oneffen, bij voorb.* ſylva, Ovid. Met. IV, 777: mons, Grat. in Cyneg. 527: torrens, Virg. Aen. VII, 566, *doch, het kan hier ook zijn, ruiſchend: van daar Tropiſch,* oratio, Quintil. IX, 4. i. e. *ruw, afgebroken, niet wel ſamenhangend.* 2) *breekbaar,* Lucret. II, 859: 3) *vol gedruis, d. i. kraakend, ruiſchend, bij voorb.* lux, Valer. Flacc. II, 198: vada, Ibid. II, 622: arx Maleae, Ibid. IV, 261: murmura leonum, Claudian. in II conſul. Stilich. 337: *dus ook* torrens, Virg., *doch zie n.* 1.

FRAGRANTĬA, ae, f. *de reuk eener zaak, bij voorb.* unguentorum, Valer. Max. IX, 1 ex. 1.

FRAGRO, are, *eenen reuk van zich geven, naar iet rieken, ſtinken, bij voorb.* domus odore Aſſyrio fragans, Catull. 6[illegible], 144: Adoleſcens fragrans unguento, Sueton. Veſp. 8: redolentque thymo fragrantia mella, Virg. Georg. IV, 169: fragrare caſia cinnamoque, Martial. VI, 55, 3: cf. III, 57, 7. V, 39, 9: fragans balſama Venus, Apul. Met. VI. p. 177: unguentum fragrantiſſimum, Ibid. X. p. 249.

FRAGUM, i. n. *eene aardbei: doch de* Pluralis *komt alleen voor, bij voorb.* Virg. Ecl. III, 92. Ovid. Met. I, 104. Plin. H. N. XV, 24. Senec. Hippol. 516.

FRAMĔA, ae, f. *eene lans der Duitſchers,* Tacit. Germ. 6: Martis, Juvenal. XIII, 79.

FRANGO, fregi, fractum, 3. *breken, verbreken, verbrijzelen, bij voorb.* aulas (ollas) in caput alicui, Plaut. Capt. I, 1, 21: patinam, Horat. Sat. II, 8, 72: corpora ad ſaxum, Virg. Aen. III, 625: guttur parentis, Horat. Epod. III, 2: omnia dentibus, Plin. H. N. VIII, 21: adamas in parvas frangitur cruſtas, Ibid. XXXVII, 4: aliquid ſub dentibus, Val. Fl. III, 589: glebas bidentibus, Virg. Georg. II, 400: cerebrum, Virg. Aen. V, 413: domum lapidum jactu, Cic. Att. IV, 3: Not. Cicero *zegt, van eene onvoegzame verdeeling,* hoc non eſt dividere ſed frangere, Fin. II, 8: fluctus a ſaxo frangitur, Cic. ad Div. IX, 16: *dus ook* fractus, a, um, *bij voorb.* crus, Cic. Phil. XI, 6: annulus, Cic. Verr. IV, 25: naves, Caeſ. B. G. IV, 29. Horat. Art. 20: lagena, Horat. Sat. II, 8, 41: *en gelijk wij dikwijls zeggen: ik heb het gebroken, bij voorb. een glas, voor, daar is mij gebroken; dus ook de Latijnen, bij voorb.* brachium frangere, Cic. Or. II, 62, *den arm breken:* capra fregit cornu, Ovid. Faſt. V, 121: fregit coxam, Plin. Ep. II, 1: *van daar* navem frangere, Terent. And. I, 3, 17, *ſchipbreuk lijden: van daar* 1) *iet klein maken, ſtukwrijven, maalen, bij voorb.* hordeum molis, Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: farra ſaxo, Val. Fl. II, 448: *van daar doorbrengen, heen brengen, of verkorten, bij voorb.* diem morantem mero, Horat. Od. II, 7, 6: 2) *verminderen, verzwakken, bij voorb.* calor ſe frangit, Cic. Or. I, 62: *dus ook* calores aut frigora ſe fregerunt, Varr. R. R. II, 2 extr.: aeſtus ſerenos franges Tago, Martial. I, 50, 15: *doch, het kan hier overál zijn, verminderen, verzachten: bij ſiut is het hetzelfde: verders* teſtes (i. e. teſticulos), Plin. H. N. XI, 49: nervos mentis & corporis, Quintil. I, 2 (3): aevum bellis, Sil. VI, 474: vocem, Quintil. XI, 3: ingenium fregere mea mala, Ovid. Triſt. III, 14, 33: opes, Cic. Rab. Poſt. 10 e poëta: vim, Cic. Dom. 21 *en* Marcell. 3: alicujus furorem & petulantiam, Cic. Piſ. 14: bellum praeliis, Cic. Provinc. 13: nationes, Ibid.: audaciam, Cic. Phil. XIII, 13: *doch, het kan ook gedeeltelijk zijn, betoomen, dempen, ſtremmen: verders* ſe laboribus, Cic. Arch. 11: *van daar* fractus, a, um, *verzwakt, krachteloos, zwak, zwaklijk, bij voorb.* pronuntiatio, Plin. Epiſt. II, 14: *van daar* iſtuc fractum & humile, Cic. Piſ. 26 in., i. e. *onmanlijkheid, zwakheid,* ſcil. *als men niet eergierig is: bijzonder in eene Reden, bij voorb.* in compoſitione, Quintil. XII, 10, i. e. *krachteloos, mat, laf:* quid eſt tam fractum, tam minutum, Cic. Brut. 83: 3) *betoomen, betemmen, bij voorb.* me ipſe frangerem, Cic. ad Div. VI, 4: nationes, Cic. Provinc. 13: bellum, Ibid.: Clodium, Cic. Att. I, 16 poſt med.: cupiditates, Cic. Mil. 28: impetum, Ib. 83: 4) *betoomen, dempen, vernietigen, ſtremmen, bij voorb.* bellum, Cic. Provinc. 13: conſilium alicujus, Cic. ad Div. IV, 4: invidentes, Ibid. X, 3: vim, Cic., *zie boven, gelijk dan ook het één en ander van het bovenſtaande hier behoort: dus ook* ſententiam, Cic. ad Div. I, 4: ſoriten, Cic. Acad. IV, 29, i. e. *wederleggen:* 5) *door geweld veranderen, bij voorb.* animum alicujus, Liv. II, 23 extr. 6) *moede maken, moedeloos maken, overweldigen, bij voorb.* quae claſſis — fregit Corcyraeos, Nep. Them. 2: quae contumelia non fregit eum, Ib. 1: *van daar* frangi *moedeloos worden, bij voorb.* frangor, Ovid. Pont. I, 6, 32: frangi cura, Nep. Dion. 7: frangi dolore, Cic. Fin. II, 29 extr.: *van daar* iſtuc fractum & humile, Cic. Piſ. 26, i. e. *het onmanlijke, laage, verwijfde, zie boven: dus ook* Clodium fregi, Cic. Att. I, 16 poſt med. 7) *week maken, bij voorb.* exuvias boum aceto, Valer. Flacc. VI, 358: *van daar* a) *zachter maken, bij voorb.* vina, Martial. XIV, 103 *en* 111: cf. Plin. H. N. XIV, 22 in., *die* ſacco frangere vires *zegt: dus ook* aeſtus ſerenos Tago, Martial., *zie boven:* calor ſe frangit, Cic.; calores aut frigora ſe frangunt, Varr., *zie boven: van daar* diem mero, i. e. *ongemerkt doorbrengen,* Horat. Od. II, 7, 6: b) *werken, bewegen, roeren, op andere gedachten brengen, bij voorb.* fletus fregere virum, Liv. II, 40: te ut ulla res frangat? Cic. Cat. I, 9: Ut Plato me ipſa auctoritate frangeret, Cic. Tuſc. I, 21, i. e. *overtuigde, bewoog:* c) *verwijfd maken, ontmannen, bij voorb.* ſexum, Stat. Sylv. III, 4, 74, i. e. *ontmannen:* viros in Venerem, Petron. 129: pectora carmine, Sil. XI, 484, i. e. *verwijfd maken, laf maken of verlustigen:* 8) *afbreken, ſtremmen, veranderen, bij voorb.* fregit hoc meum conſilium, Cic. ad Div. IV, 4, *zie boven:* 9) *overweldigen, bij voorb.* Corcyraeos, Nep., *zie boven:* quae contumelia eum non fregit, Nep., *zie boven: alwaar ook* frangi dolore cet., *voorkomt: van daar* fluvium, Sil. VIII, 555: *of* amnem, Lucan. VIII, 374, i. e. *doorzwemmen.* 10) *breken, kwetzen, bij voorb.* fidem, Cic. Roſc. Com. 6: dignitatem ſuam, Cic. ad Div. IX, 16 poſt med.: mandata, Horat. Ep. I, 13 extr.: fas, Grat. Cyneg. 451: foedus, Cic. Piſ. 12, *breken:* 11) *buigen of vormen, bij voorb.* comam in gradus, Quintil. I, 6 (12) extr.: *van daar miſſchien* a) riſus frangit vultus, Petron. 128, i. e. *vormt.* b) iter frangere, Stat. Theb. XII, 231, *zijnen weg elders heen: doch, het kan ook zijn, veranderen.* 12) *drukken, bij voorb.* toros, Martial. II, 59, 3. IV, 8, 6, i. e. *daar op zitten.* 13) conſonans conſonantem frangit, Quintil. I, 4 (6), *verzwakt, d. i. maakt, dat men den anderen niet hoort. Het* Particip. Fractus, a, um, *heeft alle deze beteekeniſſen, bij voorb. verwijfd, week, krachteloos, onmanlijk, bij voorb.* greſſus, Petron. 119: iſtuc fractum & humile, Cic. Piſ. 26: fractum & minutum, Cic., *zie boven: men heeft ook* fractior, *bij voorb.* animo, Cic. Att. XI, 12 poſt med.: ſpes fractior, *zwakker,* Cic. Amic. 16.

FRATER, tris, m. 1) *een broeder,* Cic. Q. Fr. I, 3: fratres gemini, Cic. Cluent. 16, *of* fratres gemelli, Ovid. Her. VIII, 77, *Tweelingbroeders. Men vraagt, of men dat* gemini *voorzetten, en* gemini fratres *zou kunnen zeggen?* Quintilianus X, 4, 24 *ſchijnt, daar voor te waarſchuwen; hij zegt, als men* gemini *voortzet, dan zal* fratres *overtollig zijn. Maar de Ouden zetten het voor een, bij voorb.* Cic. Div. II, 43. Liv. I, 5. Suet. Caeſ. 10. Virg. Aen. VII, 676. Ovid. Her. XVII, 250: *dus ook* gemina ſoror, Plaut. Mil. II, 2, 103: frater germanus, *lijflijke broeder; d. i. die dezelfde ouders, ten minſten, den zelfden vader heeft,* Cic. Dom. 45: fratres uterini, *lijflijke broeders van dezelfde moeder,* Cod. Juſt. V, 62, 21: *van daar* dii fratres, Sueton. Calig. 22. Prop. III, 12, 20, i. e. Caſtor *en* Pollux, *welke ook* fratres gemini *heeten,* Ovid. Her. XVII, 250: Divi fratres *in de ſchriften der juristen zijn de beide Keizers* M. Antonin. Philoſ. *en* L. Verus, *anders ook* D. Marcus & Lucius Impp. cet. *genoemd:* Fratres arvales, *zie* Arvalis. Not. fratres *broeder en zuster,* Pandect. II, 14, 35. X, 2, [illegible] 2) *broeder en zusters kind,* a) frater patruelis, Cic. Planc. 27: *ook enkel* frater, Ovid. Her. VIII, 27. Ibid. Met. XIII, 31. Liv. XXXV, 10, i. e. *vaders broederszoon.* b) *ook moeders zusterszoon,* Cic. Sen. p. red. 10: *ook zwager, d. i. zustersman,* Liv. XXVIII, 35 poſt med. 3) *Broeder, als een liefkoozend woord,*

voor vriend, Horat. Ep. I, 6, 54. Juvenal. V. 135. Martial. X, 65, 3. Timarchid. ap. Cic. Verr. III, 66 extr.: *bij zonder noemden onkuische minnaars elkanderen zoo*, Martial. II, 4, 3. Petron. 9 11, 25, 129, 133: *van daar noemden de* Romeinen *somtijds de bondgenooten* fratres, Caes. B. G. I, 33. II, 3. Cic. ad Div. VII, 10 *en* ad Att. I, 19. Tacit. Ann. XI, 25: 4) fratres *broeders, van gelijke zaken of dingen*, *bij voorb. van bocken*, Ovid. Trist. I, 1, 107. Martial. XII, 3, 6: *van bergen, bij voorb.* quos septem fratres a simili altitudine adpellant, Plin. H. N. V, 21 montes — ob similitudinem fratres nuncupantur, Mela I, 5: *insgelijks heet de linkehand de zuster* (soror) *der rechte*, Plaut. Poen. I, 3, 9.

FRATERCŬLO, are *gelijk als broeders, d. i. samen opwassen, bij voorb.* papillae fraterculabant, Plaut. ap. Fest. in Sororiare.

FRATERCŬLUS, i, m. 1) *een broedertjen, broêrtjen, kleine broeder, bij voorb.* Gigantum, Juvenal. IV, 98: 2) *als een liefkoozend woord of een woord van vriendschap, broêrtjen, bij voorb.* Timarchides *schrijft aan* Apronius, volo mi frater fraterculo tuo credere, *bij* Cicero Verr. III, 66 extr.

FRATERNE, *broederlijk, bij voorb.* amare, Cic. Att. I, 5 extr.: facere, Cic. Q. Fr. II, 15.

FRATERNĬTAS, atis, f. *is, wanneer men broeder van iemand is of heet, broederschap, broederlijkheid, bij voorb.* Aedui soli Gallorum fraternitatis nomen cum populo Romano usurpant, Tacit. Ann. XI, 23.

FRATERNUS, a, um, 1) *den broeder betreffende, van hem afkomstig, hem behoorende, broederlijk, bij voorb.* lyra, Horat. Od. I, 21, 12, i. e. a fratre Mercurio accepta: hereditas, Cic. Cluent. 11: amor, Cic. Q. Fr. I, 1, 11: animus, Horat. Ep. I, 10, 4: scelus fraternae necis, Ibid. Epod. VII, 18, i. e. *toen* Romulus Remus *gedood had*: fraternae acies, Stat. Theb. I, 1, i. e. *oorlog tusschen broederen*: oculos Jupiter — fraternis subdidit undis, i. e. undis Neptuni, *in zee*, Ovid. Met. VII, 367: 2) *ook enkel vermaagdschapt, alschoon het ook geene broederschap is; neefsch, bij voorb.* fraterna peto i. e. res fratris mei peto *zegt* Ajax *zoon van* Telamon, Ovid. Met. XIII, 31, *als hij aanspraak maakte op de wapenen van* Achilles: cf. Val. Fl. I, 163 *en* 178: 3) *ook broederlijk, van vee, bij voorb.* moerentem fraterna caede juvencum, Virg. Georg. III, 518.

FRATILLI, orum, i. e. villi sordidi in tapetis, Fest.

FRATRĬA, ae, f. 1) scil. uxor, *broedersvrouw*, Fest. 8. Non. 19. n. 6. 2) i. q. Φρατρία i. e. *zekere volks-klasse*, pars tribus, *ook* i. q. tribus, Varr. L. L. III, 4. IV, 15.

FRATRICIDA, ae, m. *een broedermoorder*, Cic. Dom. 10. Nep. Timol.: *ook kan het* gen. femin. *staan, broedermoordster*.

FRATRO, are, i. q. fraterculo, Fest.

FRAUDĀTĬO, onis, f. *bedrog, bedriegerij*, Cic. Cat. II, 11. Plaut. Asin. II, 1, 9: *ook in een oud formulier* ap. Cic. Quint. 19. Offic. III, 17.

FRAUDĀTOR, oris, m. *die iemand ergens in bedriegt, bedrieger, bij voorb.* creditorum, Cic. Phil. XIII, 12: cf. Cic. Flacc. 20. Senec. Benef. IV, 26.

FRAUDĀTORIUS, a, um, *de bedriegers betreffende, bij voorb.* interdictum, Pandect. XLVI, 3, 96. XXXVI, 1, 67.

FRAUDO, avi, atum, are, 1) *ergens in bedriegen, door bedriegerij berooven, bij voorb.* socium, Cic. Rosc. Com. 6: aliquem per tutelam aut societatem, Cic. Caecin. 3: aliquem in segetibus, in horreis cet., Cic. Verr. III, 8: aliquem in hereditaria societate, Cic. Quint. 4: creditores, Cic. Phil. VI, 4: *ook* aliquem re i. e. *ergens van, bij voorb.* aliquem pecunia, Cic. Att. I, 1: milites praeda, Liv. II, 42: milites stipendio, Justin. VI, 2: aurigarios mercede, Sueton. Ner. 5: *van daar Tropisch, van iet berooven, iet ontfutzelen, bij voorb.* aliquid nomine veteri suo, Cic. Fin. V, 90: fraudata conjugio, Ovid. Her. VI, 163: amantem spe, Ibid. XIV, 715: artus seniles anima, Ibid. VII, 250: aliquem somno, Ibid. Am. I, 13, 17: vitem uvis, Ibid. II, 14, 23: aliquem laude, Quintil. II, 14: aliquem sua gloria, Plin. H. N. XXXII, 6: factum memoria, Vellej. II, 92: superos thure, Phaedr. IV, 19, 19: se victu suo, Liv. II, 10 extr. V, 47: 2) *door bedrog onttrekken, ontnemen of berooven, (van zaken), of beknibbelen, bij voorb.* stipendium equitum, Caes. B. C. III, 59: annonam publicam, Martian. in Pandect. XLVIII, 12, 1: *dus ook* fraudatus, a, um, *bij voorb.* vectigal, Papin. in Pandect. XXXIX, 4, 8: fraudata restituere, Caes. B. C. III, 60: fraudata saturitate i. e. imminuta, Plin. H. N. IX, 39: 3) *bedriegen, bedrieglijk schenden, bij voorb.* legem, Pandect. XXXV, 1, 62. Not. fraudassis i. e. fraudaveris, Plaut. Rud. V, 2, 58.

FRAUDULENTER, *bedrieglijk, op eene bedrieglijke wijze*, Colum. I, 8. extr.: fraudulentius, Plin. H. N. XXX, 10 post med.

FRAUDULENTĬA, ae, f. *neiging tot bedriegen, bedrieglijkheid*, Plaut. Mil. II, 2, 33. Ibid. Pseud. II, 1, 7.

FRAUDULENTUS, a, um, *vol bedrog, bedrieglijk, bij voorb.* homo, Cic. Quint. 18: Carthaginienses, Cic. Agr. II, 35: venditiones, Cic. Off. III, 21: calliditas, Gell. VII, 18: gestus quasi fraudulentus, Quintil. XI, 3 med.: fraudulentissimi sunt, Plaut. Capt. II, 1, 38: Magice fraudulentissima artium, Plin. H. N. XXX, 1 in.

FRAUDULOSUS, a, um, i. q. fraudulentus, *bedrieglijk, bij voorb.* contrectatio, Pandect. XLVII, 2, 1.

FRAUS, dis, f. 1) *bedrog, streek, misleiding*, Cic. Phil. XII, 5. Plaut. Rud. III, 2, 42: causa per summam fraudem ficta est, Cic. Quint. 18: occasionem fraudis ac doli quaerere, Caes. B. C. II, 14: aliquid fraude mala facere, Horat. Od. I, 3, 28: fraude concordiae pervenire ad aliquid, Justin. XXIV, 2, i. e. simulatione fraudulenta concordiae: fraudem moliri, Phaedr. IV, 8, 7: nectere, Sil. VI, 326: struere, Herc. Senec. Oct. 718: excogitare, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: fraude coeli sereni deceptus, Virg. Aen. V, 851: *van daar* in fraudem alicujus aliquid facere i. e. *om hem te bedriegen, bij voorb.* in fraudem creditorum, Pandect. XLII, 8. leg. 1, 2, 3 seqq., i. e. *om die te bedriegen, of ook tot hun nadeel: verders* in fraudem impellere, inducere, induere, incidere cet., *zie* n. 2: *van daar* sine fraude, Liv. XXIV, 47. Caes. B. C. II, 22, *zonder bedrog, eerlijk*: fraudem legi facere, Plaut. Mil. II, 2, 9. Liv. VII, 16 extr.; *dus ook* senatus consulto, Cic. Att. IV, 12, *een trek speelen, d. i. op eene listige wijze misleiden, of overtreden, chicaneeren: van daar* in fraudem legis aliquid facere, i. e. *om die te leur te stellen, te chicaneeren, op eene listige wijze te overtreden*, Pandect. I, 3, 29: *daar voor staat* in fraude legis, Plin. H. N. X, 50, *alwaar* fraudem *beter zou zijn: van daar* fraus *een bedrieger, als een scheldwoord*, Plaut. Pseud. I, 3, 130. Terent. Heaut. V, 4, 10. 2) *het bedrog, dat men zich zelven speelt, bedrog of misleiding van zich zelven, d. e. dwaling, bij voorb.* in fraudem incidere, Cic. Att. XI, 16 in., *of* delabi, Cic. Or. III, 60 extr., *of* induci, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23: *dus ook* in fraudem impellere, Cic. Pis. 1, i. e. *misleiden, of* agere, Virg. Aen. X, 72: *dus ook* inducere se in fraudem *zich misleiden, zich bedriegen, dwaalen, mishebben*, Lucret. IV, 815: *dus ook* dare alicui fraudem, i. e. *misleiden*, Ib. II, 187: esse fraudi, i. e. *misleiden*, Ibid. VI, 186: *van daar* fraus loci & noctis, Virg. Aen. IX, 397, i. e. *wanneer men niet weet, waar men is enz.*: sereni coeli, Ibid. V, 851: *dewijl door bedrog schade ontstaat: van daar* 3) *de schade, nadeel, bij voorb.* id mihi fraudem tulit, Cic. Att. VII, 26, i. e. *heeft mij geschaad, schade aangebracht*: quae res nemini fraudi fuit, Cic. Cluent. 33, *benadeeld heeft*: id erit vitrico fraudi, Cic. Mur. 35: ut iis ne sit ea res fraudi, Cic. Phil. V, 12: ne Salaminiis fraudi esset, Cic. Att. V, 21 post med.: *van daar* sine fraude *zonder schade of nadeel*, Cic. Leg. II, 24. Plin. H. N. XXI, 3. Sallust. Cat. 36 (37). Horat. Od. II, 19, 19: *van daar* sine fraude mea, Liv. I, 24, *zonder mijne schade: van daar ongeluk, of nood, verdriet, bij voorb.* in eandem fraudem incides, Terent. Heaut. III, 1, 33: capiti fraudem capitalem creas, Plaut. Mil. II, 3, 23: *ook kan uit het voorgaande het één en ander hier toe getrokken worden.* 4) *het misdoen, booze daad, bij voorb.* fraudem concipere, Cic. Tusc. I, 30, *of* suscipere, Cic. Pis. 18 extr., *of* committere, Horat. Od. I, 28, 3, i. e. *begaan: dus ook* fraudem capitalem admittere i. e. *begaan*, Cic. Rab. perd. 9: impia fraude obligari, Cic. Div. I, 4: in fraudem incidere i. e. *daar toe vervallen, begaan*, Cic. Verr. III, 76 extr.: cf. Cic. Or. I, 46. Not. *de* Genit. fraudium *en* fraudum: *het eerste staat* Cic. Off. III, 18 extr.: *het laatste* Gell. XIV, 2 post init. Claudian. de laud. Stilich. II, 214.

FRAUSUS, a, um, Particip. *van een verloren geraakt* Verbum, *die iet kwaads ondernomen heeft, bij voorb.* metuo, ne quam fraudem frausus sit, Plaut. Asin. II, 2, 20: frausus erit i. e. fraudem commiserit, Fest.

FRAX, *zie* Fraces.

FRAXO, are, i. e. vigiliam circumire, Fest.

FRAXĬNĔUS, a, um, *van eschenboom, van eschen hout, bij voorb.* trabes, Virg. Aen. VI, 181: sudes, Ibid. Georg. II, 359: fraxineam frondem, Colum. VI, 3. *Ook zegt* Ovid. Her. XII, 76 fraxina virga *voor* fraxinea virga. *Even dus staat* florus, ferruginus, aënus cet. *voor* floreus, ferrugineus, aëneus cet.

FRAXĬNUS, i, f. 1) *eene essche, esschenboom*, Virg. Ecl. VII, 65. Plin. H. N. XVI, 13. 2) *het geen daar van gemaakt is, bij voorb. een werpspies*, Ovid. Met. V, 143. XII, 324. Not. fraxinus, a, um, Adject., *zie* Fraxineus.

FREMEBUNDUS, a, um, i. q. fremens, 1) *ruischend, klinkend enz.*, Acc. ap. Cic. Nat. D. II, 35. Sil. III, 463. 2) *brommend, onwillig of morrend, onwillig zich aanstellende*, Ovid. Met. XII, 128. XIV, 188.

FREMITUS, us, m. 1) *het murmelen, mompelen of brommen van eenen mensch, wanneer hij binnens monds spreekt, het zij zulks geschiede met goedkeurig of met ongenoegen*, *bij voorb.* fremitum egentium, Cic. Flacc. 10 extr.: hominum, Liv. III, 7 in.: si displicuit sententia, fremitu adspernantur, Tacit. Germ. 11: secundus, Virg. Aen. V, 337: *doch, het kan overal zijn getier, geraas of gedruis: echter onderscheidt* Livius XLV, 1 in.: fremitus *en* clamor, *alwaar* fremitus *derhalven murmelen of gedruis is.* 2) *alle soort van brommen, sommen, murmelen, gedruis, getier, geschreeuw, ratelen, kraken enz.*, *bij voorb.* armorum, Cic. Harusp. 10, *ratelen, kletteren: dus ook* strepitus cum fremitu, Ibid.: terrae, Cic. Div. I, 18: de fremitu recitavit, Cic. Harusp. 5, *alwaar men misschien* terrae *of iets dergelijks verstaan moet:* ad fluctum declamare solitum Demosthenem, ut fremitum (scil. fluctus i. e. maris) adsuesceret voce vincere, Cic. Fin. V, 2: equorum, Caes. B. C. III, 38. Virg. Aen. XI, 607, i. e. *hinniken:* fremitus hinnitusque equorum, Liv. II, 64 extr., i. e. *getier, geraas:* horribilis fremitus (canis villatici), Colum. VII, 12, 3, i. e. *bassen:* castrorum, Liv. XXX, 30 med., i. e. *gedruis in het leger, bij voorb. door het hinniken der paarden, getier der menschen enz.:* leonum, Valer. Flacc. III, 237: tubae, Senec. Octav. 400: tigris, Plin. H. N. VIII, 18: vituli marini, Ibid. IX, 13: apum, Virg. Georg. IV, 216, i. e. *sommen:* fremitus & fulgura fiunt, Lucret. VI, 2, i. e. *kraken, geraas, donder: ook van menschen, bij voorb.* fluctuat ira cum fremitu, Val. Fl. III, 637: plausu fremituque virum consonat omne nemus, Virg. Aen. V, 148: secundus, Ibid. 337, *zie hier voor:* flebilis, Senec. Hippol. 850: plausu fremituque canentum cernes saepe resistere equos, Ovid. Trist. IV, 2, 53: egentium, Cic., *zie* n. 1: hominum, Liv., *zie* n. 1: fremitu adspernantur, Tacit., *zie* n. 1.

FREMO, ui, itum, 3. 1) *murmelen, bij zich zelven brommen, als men binnens monds spreekt, of niet recht uit de borst spreekt, het zij dit met ongenoegen en treurigheid geschiedt of niet, klinken, zich laten hooren, bij voorb.* cuncti coelicolae fremebant adsensu, Virg. Aen X, 96: Gaudio fremunt, Liv. VI, 6 extr.: cuncti simul ore fremebant, Virg. Aen. I, 559 (563), *murmelden, (goedkeurend), zeiden murmelend hetzelfde, lieten zich hetzelfde verluiden:* mirata fremit juventus, Ibid. V, 555, *murmelden met verwondering, lieten zich hooren van verwondering:* omnes magno circum ore fremebant, Ibid. VI, 175, i. e. *weenden overluid:* Vulgo fremere, Liv. IV, 37, *met liet zich verluiden, murmelde enz.: bijzonder met ongenoegen, bij voorb.* fremunt omnibus locis, Liv. VII, 6: *van daar morren, zijn ongenoegen te kennen geven*, Cic. Or. I, 44. Cic. Att. II, 7. Liv. VIII, 13. Tacit. Hist. II, 44. IV, 35: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* literae frementes, Plin. H. N. XXXIII, 3: Not. *met den* Accusativus, *bij voorb.* eadem omnes fremebant, Virg. XI, 132, i. e. *murmelden of zeiden hetzelfde:* Arma fremit, Virg. Aen. VII, 460, *hij zoekt murmelend of sprekend de wapens, roept er om.* 2) *drukt het elk geruis, getier, geraas uit, bij voorb.* equus fremit, Virg. XI, 496 *en* 599. Ovid. Met. III, 704, i. e. *brinnikt:* leo, Virg. Aen. IX, 341. Plin. H. N. VIII, 16, i. e. *schreeuwt, brult:* undique fremunt, Stat. Theb. XII, 654: venti fremunt, Ovid. Trist. I, 2, 25: ripae fremunt, Virg. Aen. XI, 299: montes undique, Stat. Theb. XII, 654: lupus, Virg. Aen. IX, 59. Ovid. Met. V, 625, i. e. *huilt:* mare, Val. Fl. II, 646: *dus ook Tropisch, bij voorb.* fama, Val. Fl. II, 119: terror, Martial. VIII, 55, 5: aestas fremit, Calpurn. Ecl. 4 extr., i. e. saevit: literae Bruti frementes, tibulas — geri i. e. plenae indignationis, Plin. H. N. XXXIII, 3. Not. fremere imperia i. e. recusare, Cass. ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 56 (60). Not. *gemeenlijk kan men het vertaalen, geluid geven, zich laten hooren, raazen, tieren enz.*

FREMOR, oris, m. i. q. fremitus, *het gemompel, gemurmel, gebrom, getier enz., bij voorb. van menschen*, Virg. Aen. XI, 297, i. e. *murmelen:* leonum fremores, Apul. Flor. 3. p. 358 Elm.: arma sonant, fremor oritur, Scriptor vet. ap. Varr. L. L. V, 7.

FRENATOR, (FRAEN.), oris, m. *betemmer, regeerer, bij voorb.* equorum, Stat. Theb. I, 27: *van daar Tropisch* potestatis, Plin. Paneg. 55: conti, Val. Fl. VI, 162.

FRENDO (FRENDEO), endui, esum (essum), 3. (2.) *knersfen, verbrijzelen, bij voorb.* fabam, Varr. R. R. II, 4, 17: fruges saxo, Acc. ap. Non. 5. n. 103: *van daar* faba fresa, Colum. II, 12, 7: faba fressa, Cels. V, 18. Sect. 21: cicera fresa, Colum. VI, 3: ervum fresum, Ibid. II, 11 extr.: 2) dentibus, Plaut. Capt. IV, 4, 5. Trin. II, 7, 41: *ook zonder* dentibus, Liv. XXX, 20. Ovid. Art. I, 46. Virg. Georg. IV, 452. Curt. IV, 16. Cic. Tusc. II, 9 e Sophocle, *op de tanden knersfen: gevolglijk onwillig zijn: van daar* frendens dolor, Senec. Herc. fur. 693. *Van daar* seq. Accus., *bij voorb.* noctes i. e. *over de nachten onwillig zijn, tanden knersfen*, Pacuv. ap. Non. 5. n. 103. *Ook* frendere dentes, i. e. *op de tanden knersfen, Tropisch, voor onwillig zijn, toornig zijn, bij voorb.* nec, machaera, audes dentes frendere, Plaut. Fragm. ap. Non. Ibid.

FRENIGER (FRAEN.), a, um, *getoomd, bij voorb.* ala frenigera, Stat. Sylv. V, 1, 98, i. e. *ruiterij.*

FRENO *of* **FRAENO**, avi, atum, are, 1) *toomen, met een' toom verzien, bij voorb.* ora cervi capistris, Ovid. Met. X, 12: dracones, Ibid. Trist. III, 8, 3: equos, Hirt. B. G. VIII, 15. Virg. Aen. V, 554: frenata acies, Sil. XI, 266, i. e. *ruiterij, paardevolk, kavallerij: van daar* 2) *Tropisch, toomen, temmen, betemmen, in den band brengen, beperken, beheerschen, bij voorb.* furorem, Cic. Mil. 28: voluptates temperantia, Liv. XXX, 14: iras, Senec. Med. 866: spes avidas, Sil. X, 340: ventos vinclis & carcere, Virg. Aen. I, 24 (58): gentes justitia, Ibid. 523 (527): linguam tot malis frenatam resolvimus, Plin. Paneg. 66: impetum scribendi, Phaedr. IV, 24, 12: hyems glacie cursus frenat aquarum, Virg. Georg. IV, 136: Aemoniam Pelias frenabat, i. e. regebat, Val. Fl. I, 22.

FRENUM *of* **FRAENUM**, i, n. *een toom, teugel, gebit*, Plur. freni *en* frena, *bij voorb.* multitudo scutorum, frenorum, Cic. Mil. 24: frena remittere, Ovid. Met. II, 185, *laten schieten, vieren:* frenos dare, Liv. XXXIV, 2 extr., i. e. remittere: frenos adhibere, Cic. Brut. 56, *gebruiken, aanwenden: dus ook* inhibere, Liv. I, 48, i. e. adhibere: *dus ook* ducere, *aanhaalen*, Ovid. Met. XV, 518: ora equi temperare frenis, Horat. Od. I, 8, 7, *of* coercere, Ovid. Met. V, 613: frena tendere, Val. Fl. VI, 377: frenos ore momordit equus, Tibull. I, 3, 42: frena sonipes mandit, Virg. Aen. IV, 135: frena equis addere, Ibid. V, 817, *aandoen: van daar* 1) *Tropisch, een teugel, bij voorb.* alteri frenos adhibere, Cic., *zie hier voor:* exsultanti tanquam frenos furoris injecit, Cic. Phil. XIII, 9: frenum mordere, Cic. ad Div. XI, 24 *en* Brut. Ibid. 23, *of* frenos mordere, Senec. Tranq. 15 extr., *een spreekwoord, d. i. moed vatten, moedig te werk gaan: doch* frena mordere, Stat. Sylv. I, 2, 28, *heet, den teugel aannemen, zich laten gevallen, zich onderwerpen:* dare frenos naturae impotenti, Liv. XXXIV, 2, *zie hier voor:* frena licentiae injicere, Horat. Od. IV, 15, 10: *dus ook* irae frena ponere, Juvenal. XV, 10: felicitati frenos imponere, Curt. VII, 8: studiis frena remittere, Ovid. Pont. IV, 2, 21: voluptates tenere sub freno, Senec. Ep. 23: frenum adcipere, Virg. Aen. XII, 568. Liv. XXXVII, 36: saepe obstinatis frenos induit amor, Senec. Hippol. 574: imperii frena moderari, Ovid. Pont. II, 9, 33: capere, Ibid. IV, 13, 27: tenere, Ibid. Trist. II, 42: dare alicui rerum frenos i. e. imperium, Sil. I, 240: *een band of samenvoeging, bij voorb.* Saxea frena tecti, Stat. Theb. X, 879: subter — cutis inciditur usque ad frenum, Cels. VII, 25. Sect. 2: ut vertex ejus ad frenum cet., Ibid.: 3) *het paard of de ruiter*, Stat. Theb. XI, 243.

FREQUENS, tis, 1) *die dikwijls op eene plaats of bij iets is of iets doet, dikwijls, bij voorb.* Erat Romae frequens, Cic. Rosc. Am. 6: Demosthenes frequens fuit Platonis auditor, Cic. Or. 4: quibuscum si frequentes sunt, i. e. *dikwijls*, Cic. Off. II, 13: frequens concionibus, Tacit. Hist. IV, 69: frequens eris in ore posteritatis i. e. *dikwijls, menigvuldig*, Ovid. Pont. II, 6, 34: est frequens in prodigiis priscorum, bovem locutum, Plin. H. N. VIII, 45 extr., i. e. *het is menigvuldig, komt dikwijls, menigvuldig, voor:* frequens conviva, Martial. IX, 99, 10: frequens ad signa fuit, Liv. III, 24: filium frequentiorem cum illis quam secum videbat, *meermaalen, menigvuldiger*, Liv. XXXIX, 53. *Men kan het in dit geval dikwijls, vlijtig, menigvuldig, overzetten, bij voorb.* Lactucae frequentiores in cibo, Plin. H. N. XX, 7 extr. Not. *met den* Infinitivus, *bij voorb.* frequens lenire, Stat. Theb. VII, 705. 2) *het geen dikwijls, vaak, geschiedt, bij voorb.* frequentem operam dare, Plaut. Cist. I, 1, 7: frequentes honores delati sunt, Nep. Phoc. 1: frequentia pocula, Cic. Senect 13: frequentior familiaritas, Nep. Att. 19: frequentior usus annulorum, Plin. H. N. XXXIII, 1: nec fuit alia gemma apud antiquos frequentior i. e. *menigvuldiger, gebruikelijker*, Ibid. XXXVII, 7 extr.: frequens apud Graecos adagium, Gell. I, 8: latrocinia frequentiora, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 31: *hier kan men het ook dikwijls of menigvuldig vertaalen.* 3) *het geen voelen doen, aannemen, billijken, zeggen, bij voorb.*

Digitized by Google

voorb. ſententia, Plin. Epiſt. II, 11 poſt init.: 4) talrijk, menigvuldig, veel, bij voorb. ſenatus frequens convenit, Cic. ad Div. X, 12: equites frequentiſſimi ſteterunt in gradibus, Cic. Phil. VII, 8: Frequentes fuimus, Cic. Q. Fr. II, 1: videt — frequentes cives, Cic. Verr. Act. I, 3: numerus veteranorum frequens, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10: frequens ibi hic piſcis, Plin. H. N. IX, 59: pompa, Ovid. Art. I, 147: auditorium, Plin. Ep. II, 18. Suet. Claud. 41: convivium, Sueton. Caeſ. 31: ad frequentiores conſultatio dilata, Liv. XXXV, 7 in., ſcil. ſenatores, i. e. als de Senaat talrijker vergaderd zou zijn: ſenatus frequentiſſimus, Cic. Phil. II, 38: capite arma frequentes i. e. talrijk, Liv. V, 44 extr.: legatio frequentior, Ibid. 5: 5) waar veele menſchen zijn, wonen, bij een komen, of waar anders eene menigte is, volkrijk, zeer bezocht, wel bewoond, wel bebouwd enz., bij voorb. theatrum frequentiſſimum, Cic. Div. I, 28: municipium frequens, Cic. Phil. II, 41: utra pars vicis frequentior eſſet, Liv. XXXV, 11, meer bewoond: frequens emporium, Liv. XXXVIII, 18, i. e. talrijk bezocht: caſtellum, Liv. XLIII, 19, i. e. wel bewoond: frequentia aedificiis loca, Liv. XXXI, 23: via, Ovid. Art. I, 585: vivarium frequens piſcibus, Colum. VIII, 16: locus frequens ilicibus, Ovid. Her. XVI, 54: amnis frequens verticibus, Ibid. Met. IX, 106: Nilus beluis frequens, Plin. H. N. V, 9: Aegyptus multis urbibus frequens, Ibid.

FREQUENTAMENTUM, i, n. de meermaale herhaaling, bij voorb. in eene Reden, of het geen daar in menigvuldig herhaald wordt, bij voorb. ſi Graccho concionanti numeros & modos & frequentamenta quaedam varia tibicen incineret, Gell. I, 11, i. e. frequentes vocis variationes & modulationes: ſi vocum ejus (philoſophi dicentis) feſtivitatibus, ſi quibusdam quaſi frequentamentis orationis moventur (auditores), Ibid. V, 1 in.

FREQUENTARIUS, a, um, i. q. frequens: bij voorb. frequentarium i. e. frequens, Feſt.

FREQUENTATIO, onis, f. menigvuldigdigheid, veelvuldig gebruik, bij voorb. argumentorum, Cic. Partit. 35: conſequentium, Ibid. 16: denſa verborum, Auct. ad Her. IV, 19: matrimoniorum, Gell. I, 6 extr.: cf. Auct. ad Her. IV, 40.

FREQUENTATIVUS, a, um, een menigvuldig doen aantoonend, bij voorb. Verba, in de Grammatica, Gell. IX, 6.

FREQUENTER, 1) menigvuldiglijk, d. i. dikwijls, Auct. ad Her. IV, 56 in. Ovid. Triſt. IV, 7, 25: frequentius, Ovid. Faſt. III, 287. Sueton. Aug. 40: frequentiſſime, Cic. Or. 24. Suet. Aug. 43: 2) menigvuldig, talrijk, van veelen, in menigte, bij voorb. Romam frequenter migratum eſt, Liv. I, 11: Huic frequenter interceditur, Cic. Att. I, 19 ante med.: quo frequentius habitaretur, Liv. I, 30 in.: vicis, quibus frequentius habitaretur, Liv. II, 62 med.

FREQUENTIA, ae, f. 1) menigvuldigheid, menigte, bij voorb. epiſtolarum, Cic. Att. IV, 16: rerum, Cic. Or. II, 13: negotiorum, Salluſt. Jug. 47 (51): 2) menigte, talrijke tegenwoordigheid of verzameling, bij voorb. elatus eſt — maxima vulgi frequentia, Nep. Att. 22: ſtiperi frequentia, Cic. Mil. 1 in.: frequentia egreſſum alicujus ornare & celebrare, Cic. Piſ. 13: adſiduam frequentiam alicui praeſtare, Cic. Planc. 8: quotidiana amicorum, Q. Cic. Petit. conſul. 9: domum reducebatur e campo cum — maxima frequentia ac multitudine, Cic. Verr. I, 7: ſommige Edd. hebben a multit.: dan is het plegtigheid, ſtaatlijkheid: verders veſtrum frequentia voor veſtra, Cic. Phil. IV, 1. Agr. II, 21 in.: eam frequentiam, in qua oculi cet., Cic. Dejot. 2: 3) de dichte, dikte, bij voorb. aëris, Vitruv. IX c. ult.: 4) ſtaatlijkheid, plegtigheid, Cic. Verr. Act. I, 7, zie n. 2.

FREQUENTO, avi, atum, are, 1) menigvuldig ergens heen komen, menigvuldig bezoeken, bij voorb. domum, Cic. ad Div. V, 21 in.: loca, Salluſt. Jug. 17 (19): ook aliquem, bij voorb. qui Pacarium frequentabant, Tacit. Hiſt. II, 16: 2) talrijk bezoeken of vieren, bij voorb. ludos, dies, ferias, Cic. Invent. I, 27, alwaar ſtaat: publicum eſt, quod civitas univerſa — frequentat, ut ludi, dies feſti, bellum: verders ſacra, Ovid. Met. IV, 37, i. e. vieren: dies ſolennes, Suet. Aug. 53, i. e. vieren: 3) talrijk of volkrijk maken, vervullen, bezetten, bij voorb. urbes, Cic. Off. II, 4: orationem luminibus, Cic. Or. III, 52: copias ſuas, Auct. B. Afric. 20: caſtaneta, Colum. IV, 33: vineam, Ibid. 15: piſcinas, Ib. VIII, 16, 2, i. e. bezetten: mundum nova prole, Ib. X, 214: templa, Ovid. Faſt. IV, 871, i. e. volkrijk maken, of ook talrijk bezoeken: ſolitudinem Italiae, Cic. Att. I, 19 ante med., i. e. bevolken: 4) talrijk maken, dikwijls gebruiken, menigvuldigen, bij voorb. multa acervatim, Cic. Or. 25: quae a poëtis ornandae rei gratia duobus pluribusve nominibus frequentantur, Gell. XIII, 24: verbi translationem, Cic. Or. III, 38: pavimenta frequentata, Plin. H. N. XXXVI, 25 in.: gemma reginis frequentata, Ibid. XXXVII, 10 ante med. 5) talrijk bij een brengen of verzamelen, bij voorb. ſcribae, quos dies hic frequentavit, Cic. Cat. IV, 7: populum, Cic. Dom. 33: 6) menigvuldig of dikwijls iet doen of herhaalen, bij voorb. Hymenaee frequentant, Ovid. Her. XII, 143, i. e. roepen herhaalde keeren Hymenaee: memoriam alicujus, Senec. ad Marc. 3: van daar operam alicui frequentare, Plaut. Ciſt. I, 1, 10: van daar meermaalen zich voorſtellen, aliquid in animo, Auct. ad Her. III, 24 extr. 7) vieren, bij voorb. dies ſolennes, ludos cet., zie boven n. 2: Het Particip. Frequentatus, a, um, heeft alle deze beteekenisſen: het ſtaat ook Adjective, (1) talrijk bewoond, Salluſt. Jug. 17 (19), zie n. 1: (2) zeer gebruiklijk, gewoonlijk, menigvuldig, bij voorb. gemma reginis frequentata, Plin. H. N. XXXVII, 10 ante med.: (3) vol, rijk aan iet, bij voorb. ſententiis frequentatum, Cic. Brut. 95.

FRESUS of FRESSUS, a, um, Particip. van Frendo.

FRETALIS, e, de zee-engte betreffende, bij voorb. fretalis Oceanus, Ammian. XXVIII, 12 (14) i. e. het kanaal bij Engeland.

FRETENSIS, e, i. q. fretalis, bij voorb. mare, i. e. de Siciliaanſche zee-engte, Cic. Att. X, 7.

FRETUM, i, n. 1) het bruiſchen, golven, hitte, bij voorb. fretum adoleſcentiae, Flor. I, 26: aetatis, Lucret. IV, 1024: invidiae, Gell. X, 3 ante med., i. e. hitte, hevigheid. 2) eene zond, zee-engte, kanaal, ſtraat, bij voorb. fretorum anguſtiae, Cic. Nat. D. II, 7: cf. Div. II, 14 extr.: Seſton Abydena ſeparat urbe fretum, Ovid. Triſt. I, 10, 28, i. e. de Hellespont: fretum perfodere, XXXIII, 17, i. e. fodiendo (fodienda terra) facere: even dus ſtaat fodio: fretum Siciliënſe, Cic. Nat. D. III, 10, de Siciliaanſche zee-engte, tusſchen Italië en Sicilië; en dewijl deze bij de Romeinen zoo bekend was; noemden zij die de ſtraat (Fretum) eenvoudig, bij voorb. a freto, Cic. Att. II, 1. Verr. V, 66, ſcil. Siculo: cum a terra fretum usque veniſſet, Flor. II, 1: van waar fretus (voor fretum) anni de zomer hitte, Lucret. VI, 363, omdat hij midden tusſchen de lente en herfst komt, gelijk eene zee-engte tusſchen twee ſtreeken vast land: Ook bij Dichters, de zee, bij voorb. de Zwarte, Middellandſche, bij voorb. fretum Euxinum, Ovid. Pont. II, 2, 21: Libycum, Ovid. Faſt. III, 568: fretum aeſtuoſum, Horat. Od. II, 7, 15: Heſperium, Westerzee, Ovid. Met. X, 258: In freta dum fluvii current, Virg. Aen. I, 607 (611): Not. a) fretus, us, voor fretum eene zee-engte, komt ook voor, bij voorb. peranguſto fretu, Cic. Verr. V, 66 med., gelijk Gellius leest XIII, 20 med.: a Gaditano fretu, Cic. ap. Chariſ. 1: Salſi fretus, Porc. Licin. Ibid.: anguſtiae fretus, Meſſala Ibid.: faventem per fretum, Naev. of Nov. ap. Non. 3. n. 92: qui eſt fretus inter Rhegium & Meſſanam, Varro Ibid.: ſalis fretus, Lucil. Ibid.: ook fretus anni i. e. aeſtas, Lucret. VI, 363, zie boven: b) fretus coeli, Enn. ap. Non. ibid., i. e. coelum.

FRETUS, us, m. voor fretum eene zee-engte enz., zie Fretum.

FRETUS, a, um, Adject. of Particip. van een oud Verbum, zich verlatend, een vertrouwen hebbende, ſteunende; gemeenlijk vertaalt men het, als het zonder eſſe ſtaat, uit vertrouwen, in vertrouwen, enz. a) gemeenlijk met den Ablativus, bij voorb. ſcripſi liberius fretus conſcientia officii cet., Cic. ad Div. III, 7 extr.: fretus intelligentia veſtra diſſero brevius, Cic. Nat. D. I, 18: juventa fretus, Virg. Aen. V, 430: ingenio freti, Cic. Or. II, 24: malitia fretus — fecit, Terent. Phorm. II, 1, 43: quod vobis fretus huic promiſi, Cic. Planc. 42 extr. en meermaalen. Not. duiſter is aliqua fretus hora, Cic. Roſc. Am. 38: ik geloof, dat deze plaats duidlijker wordt, als men fretis leest, i. e. certo ſperantibus ſibi certam horam datum iri, qua ad Sullam poſſent accedere: b) zelden met den Infinitivus, bij voorb. fretae (naves) irrumpere pontum, Stat. Theb. VI, 23, i. e. audent, vertrouwen zich, waagen het: Not. Het ſtaat ook met het Verbum eſſe, en heet dan, zich verlaten, bij voorb. qui voce freti ſunt, Cic. Off. I, 31 prope fin.: cujus conſilio fretus ſum, Terent. Andr. II, 1, 36: hem, quo fretus ſiem, Ibid. III, 5, 13, alwaar het ook kan zijn, mij verlaten heb: omnes mortales deis ſunt freti i. e. confidunt, Plaut. Caſ. II, 5, 40: Diis ſum fretus, Ibid. 38: quanquam magnis eſſent copiis freti, Auct. B. Afric. 31 med.: amicitiis fretum ac munitum eſſe oportet, Q. Cic. petit. conſul. 7.

FRIABILIS, e, het geen men wrijven kan, bij voorb. tofus, Plin. H. N. XVII, 4: cf. XXXIV, 18 extr.

FRIBUSCULUM, i, n. wordt tegen over divortium geſteld, Pandect. XXIV, 1, 32 ante med., i. e. (misſchien) twist tusſchen echte lieden: doch de Ed. Haloand. heeft friguſculum i. e. koelheid, verkoeling der liefde, het geen misſchien beter is.

FRICATIO, onis, f. het wrijven, Colum. VI, 12. Plin. H. N. XXVIII, 4 poſt med. Celſ. III, 21. IV, 3: ook van het po-

polijsten der wanden, *bij voorb.* tectoriorum, Vitruv. VII, 6.

FRICATORA, ae, i. q. fricatio, *het wrijven*, Vitruv. VII, 1.

FRICATUS, us, m. *het wrijven*, Plin. H. N. XIII, 7.

FRICO, cui, catum *en* frictum, are, *het wrijven*, Plaut. Pseud. I, 2, 9: mulos, Gell. XV, 4 e poëta: dentes medicamento, Scrib. Larg. 253: pavimenta, Vitruv. VII, 1, i. e. *wrijven*, *polijsten*, *glad maken*: corpus oleo, Martial. IV, 90, 5: alopecias caepis, Plin. H. N. XX, 5 extr.: splendescunt mensae sicca manu fricatae, Ibid. XIII, 15 extr.: angulus ocelli frictus, Juvenal. VI, 322: costas arbore, Virg. Georg. III, 256.

FRICTIO, onis, f. *het wrijven*, Cels. II, 14: frictione uti, Ibid.: frictionem adhibere, Ibid.: lenem frictionem admovere, Ibid. III, 18.

FRICTUS, us, m. *het wrijven*, Juvenal. VI, 321 sensu obscoeno de tribade.

FRICTUS, a, um, Particip. 1) *van* frico, *voor* fricatus, 2) *van* frigo, *zie dus* Frico *en* Frigo.

FRIGEDO, inis, f. i. q. frigus, Varr. ap. Non. 2. n. 544 *en* cap. 3. n. 97.

FRIGEFACTO, are, *verkoelen*, *bij voorb.* os, Plaut. Poen. III, 5, 15.

FRIGEO, xi, 2. 1) *koud zijn*, *vriezen*, *bij voorb.* si non totus friget, Terent. Phorm. V, 8, 5: non frigent (pedes & manus), Pers. III, 109: quamvis frigeat aether, Sever. in Aetna 331: *van daar* a) *van een oud man*: vires frigent, Virg. Aen. V, 396, *zijn koud*, *verkouden*, *verdwijnen*: b) *van eenen dooden*, frigens, Virg. Aen. VI, 219: 2) *dewijl de koude maakt*, *dat wij werkeloos zijn*, *gevolglijk niet veel uitvoeren*, *en dat eene zaak niet voortgaat*: *van daar* (a) *werkeloos zijn*, *niets te doen hebben*, *bij voorb.* Cic. ad Div. IX, 14 plane jam frigeo: ubi friget (Thais), Terent. And. III, 3, 11. i. e. *dewijl zij niets te zeggen heeft*: Venus sine Cerere & Baccho, Ibid. IV, 5, 6, i. e. *is werkeloos*: frigens animis, Sil. XVI, 597, *werkeloos*, *koud*, *zonder vuur*: (b) *geene voordeelen verkrijgen*, *zonder voordeel zijn*, *bij voorb.* te frigere, Cic. ad Div. VII, 18: *doch*, *het kan ook heeten*, *dat gij uw doel niet bereikt*: sin autem ista frigebunt, Cic. ad Div. VII, 11, i. e. *wanneer uw verblijf aldaar* (*in* Galliën) *u geene voordeelen* (*geen geld*) *bezorgen zal enz.*, *of wanneer uwe omstandigheden aldaar*, (*in* Galliën) *slecht voor u gesteld zijn*, *d. i. u niets opbrengen zullen*: c) *zijn oogmerk niet verkrijgen*, *niets tot stand brengen*, *bij voorb.* Curionem valde frigere, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 6 extr.: *dus ook* friget patronus Antonius, Cic. Phil. VI, 6: *dus ook* hic quidem friget, Cic. Q. Fr. III, 8, i. e. *in de zaak mist hij zijn oogmerk*, *hier bedriegt hij zich*. (d) *niet goed voortgaan*, *overal hangen*, *of ook flasperig en zonder nut gedreven worden*, *bij voorb.* cum omnia judicia frigerent, Cic. Verr. II, 25: sine Cerere & Baccho friget Venus, Terent. Eun. IV, 5, 6: *dewijl een Redenaar*, *Muzikant enz.*, *als hij niet met vuur spreekt*, *speelt*, *en gevolglijk in ons geene vuurige aandoeningen kan voortbrengen*, *van ons koud*, *d. i. zonder aandoening en goedkeuring aangehoord wordt*: *van daar* 3) *koud en zonder goedkeuring aangehoord worden*, *bij voorb.* oratio frigebat, Cic. Att. I, 14 in.: tibicem discipulo frigenti ad populum cet., Cic. Brut. 50: quantum stupere atque frigere — Caecilius visus est! Gell. II, 23, i. e. *hoe laf scheen ons* Caecilius *tegen* Menander, *met hoe weinig goedkeuring lazen wij hem.*

FRIGERO, are, *verkoelen*, Catull. 60, 30.

FRIGESCO, ĕre, 1) *koel worden*, *koud worden*, *het vuur verliezen*, *bij voorb. iet dat gekookt*, *gebraden*, *of gezonden is*, Cato R. R. 156: terra, Lucret. VI, 865: sanguis pallore frigescit, Quintil. XI, 3 ante med.: ubi frigescere pedes — intelligit, Tacit. Ann. XV, 70. 2) *Tropisch*, a) *verkoelen*, *het vuur verliezen*, *werkeloos of mat worden*, *bij voorb.* nos hic frigore frigescimus, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6 post med.: adfectus frigescit, Quintil. XI, 3 post med.: juvat frigescere luctu, Val. Fl. III, 368. b) *koud*, *d. i. koelzinnig worden*, *de gunst onttrekken*, *bij voorb.* limina majorum, Pers. I, 108.

FRIGIDARIUS, a, um, *tot verkoelen*, *of tot het koude bad dienstig*, *daar toe behoorende*, *zich daar mede bezig houdende*, *bij voorb.* ahenum, Vitruv. V, 10, i. e. *koud water bevattende*: cella, Plin. Epist. II, 17 ante med. §. 11. V, 6 med. §. 25, 26, i. e. *het badvertrek*, *waar koud gebaad wordt*: maltha, Pallad. I, 41, i. e. *tot het koude bad*: *dus ook* fistula, Ibid. 40, i. e. unde aqua frigida effluit. *Van daar* Frigidarium, Substantive, *d. i. eene koele plaats*, *om de spijzen enz. aldaar te verkoelen*, *bij voorb.* mercem in frigdaria (*voor* frigidaria) ferre, Lucil. ap. Priscian. 10 extr.

FRIGIDE, 1) *koud*: *van daar* 2) *Tropisch*, *koud*, *zonder vuur*, *laf*, *d. i.* a) *zonder werking op het hart*, *wanneer het dan gedeeltelijk ook laf*, *slecht*, *vertaald kan worden*, *bij voorb. bij boerten*, *bij voorb.* haec Tiro in Catonem non minus frigide cet., Gell. VII, 13 post med.: duobus verbis idem significantibus inepte & frigide uti, Ibid. XIII, 24: turpius est exigue atque frigide laudari, quam — graviter vituperari, Ibid. XIX, 3: Cicero multa dixit facete; & illa ipsa, quae sunt in Verrem dicta frigidius, aliis adsignavit, Quintil. VI, 3: infantem frigidissime reportavit (patronus causae), Ibid. 1 post med. b) *flasperig*, *langzaam*, *onwerkzaam*, *bij voorb.* agere, Coel. in Ep. Cic. ad Div. VIII, 10 med.

FRIGIDEFACTO, are, *verkoelen*, *afkoelen*, Plaut. Rud. V, 2, 39.

FRIGIDIUSCULUS, a, um, 1) *wat koeler*, *dan enz.*, *waar op derhalven* quam *volgt*, *bij voorb.* frigidiusculum hoc est, quam illud cet., *doch*, *het schijnt niet voor te komen.* 2) *redelijk koud*: *van daar Tropisch*, *vrij koud*, *d. i. zonder werking op het hart*, *gevolglijk*, *zonder scherpzinnigheid*, *slecht*, *laag*, *laf*, *bij voorb.* sed alia quoque ibidem congerit frigidiuscula: veluti septem opera esse — miranda cet., Gell. III, 10 extr.

FRIGIDULUS, a, um, *een weinig koud*, *bij voorb.* puella, Virg. in Ciri 251: ocelli, Ibid. 348: *van daar* singultus, Catull. LXIII, 131, i. e. *mat.*

FRIGIDUS, a, um, 1) *koud*, *koel*, *bij voorb.* sub Jove frigido, Horat. Od. I, 1, 25, *in de koude lucht*: frigidius flumen, Cic. Leg. II, 3: frigidissima loca, Caes. B. G. IV, 1: frigidus anguis, Virg. Ecl. VIII, 71: umbra noctis, Ibid. 14: Tempe, Ibid. Georg. II, 469: rura, Ibid. III, 324: coelum est hyeme frigidum & gelidum, Plin. Ep. V, 6 in.: rura, Ovid. Am. II, 6, 36: laminae ferreae ex frigido ductae, Vitruv. X, 21: Aquam frigidam suffundere, Plaut. Cist. I, 1, 37, i. e. *nijdig spreken*, *lasterend doorstrijken*: *ook staat* frigida *voor* frigida aqua, Suet. Claud. 40. Plin. Ep. III, 5. Cels. I, 3. ante med. Not. a) *van dooden*, *koud*, Virg. Georg. IV, 506: *dus ook* lingua (mortui), Ibid. 525: *van daar* mors frigida, Virg. Aen. IV, 385. Valer. Flacc. V, 26. b) *van bekommerden*, *verschrikten*, *koud*, Valer. Flacc. VII, 530: corda, Sil. II, 338: mens, Juvenal. I, 166: *van daar* horror, Virg. Aen. III, 29. c) *van langzaam sprekenden*, *bij voorb.* paene frigidus (in dicendo), Cic. Brut. 48. 2) *Tropisch koud*, *d. i.* (a) *laf*, *geene werking op het hart hebbende*, *niet scherpzinnig*, *bij voorb. van vernuftige redenen*, *bij voorb.* acumen, Cic. Brut. 66: haec frigida sunt, Cic. Or. II, 64: frigidiora, Ibid. 63: *ook van menschen*, *die niet scherpzinnig genoeg hun vernuft toonen*, *bij voorb.* frigidiores, Cic. Verr. I, 6, i. e. *kouder in schertzen*, *lafer*, *van geringer vernuft*: *van daar laf*, *ongerijmd*, *slecht*, *gering*, *bij voorb.* calumnia, Cic. Caecin. 21: acumen, *zie hier voor*: frigidiores, Cic. Or. II, 63, *zie hier voor*: solatia, Ovid. Pont. IV, 2, 45: res, Plin. Ep. I, 9, i. e. *slecht*: *dus ook* negotia, Ibid. IX, 2: quid iracundia — frigidius, *lafer*, Senec. de ira II, 11: adfectatio, Quintil. IX, 3: adcusator frigidissimus, Cic. Q. Fr. III, 3 med.: lentus in dicendo & paene frigidus, Cic. Brut. 48, *alwaar het ook zijn kan*, *koud*: in adcusatione frigidus, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 9: (b) *koud*, *d. i. zonder vuur*, *zeer werkeloos*, *bij voorb.* in adcusatione, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 9, *ten zij het is*, *laf*, *slecht*, *zie hier voor*: frigida bello dextera, Virg. Aen. VII, 338: equus frigidus in Venerem, Ibid. Georg. III, 97: frigidus aevo, Juvenal. VI, 121: ignis, Valer. Flacc. VII, 586: *van daar* frigida tecta apum, i. e. *waar in het werkeloos toegaat*, Virg. Georg. IV, 104. (c) *koud*, *d. i. zonder toejuiching*, *niet uit het hart sprekende*, *gevolglijk ook geene warme toejuiching verkrijgende*, *bij voorb.* adcusator frigidissimus, Cic. Q. Fr. III, 3 med., *zie hier voor* (d) *koud*, *d. i. zonder betooning van een hartelijk gevoel*, *zonder kenteken van liefde enz.*, *bij voorb.* literae frigidae, Cic. ad Div. X, 16, *een koele brief.* 3) *koud makend*, *bij voorb.* febris, Plin. H. N. XXXVI, 11 med., *de koude koorts*: mors, Virg.: horror, Virg., *zie boven*: *van daar Tropisch koud makende*, *d. i.* a) *werkeloos makende*, *bij voorb.* frigida curarum fomenta, Horat. Ep. I, 3, 26: *doch*, *het kan ook zijn*, *laf*, *slecht*, *en boven behooren.* b) frigida negotia, Plin. Ep. IX, 2, *geringe bezigheden*, *die de ziel niet in vuur zetten*: *dus ook* res, Ibid. I, 9. *zie boven.*

FRIGILLA, *zie* Fringilla.

FRIGO, xi, xum *en* ctum, 3. *roosten*, *of bij het vuur droogen*, *bij voorb.* fabas, Ovid. Medic. 70: sesquilibram salis, Cato R. R. 106: hordeum, Plin. H. N. XVIII, 7: *dus ook* a) frictus, a, um, *bij voorb.* triticum, Varr. R. R. I, 4 extr.: ova, Plin. H. N. XXIX, 3: um frictum illum reddam, quasi mtum est cicer, Plaut Bacch. IV, 5, 6: b) frixus, a, um, *bij voorb.* res magis ut juculenta quam assa: magis assa quam frixa, Cels. II, 18 post med.

FRIGORIFICUS, a, um, *verkoelend*, Gell. XVII, 8 post med.

FRI-

FRIGUS, ŏris, n. 1) *de koude*, *bij voorb.* cum effet in frigore, Cic. Verr. IV, 40: vix in ipfis tectis frigus vitatur, Cic. ad Div. XVI, 8: tecta, quibus vis frigorum pellitur, Cic. Off. II, 4: intolerabile, Cic. Rofc. Am. 45: mori frigore, Horat. Ep. I. 17, 37: defendere a frigore, Virg. Ecl. VII, 6: temporibus nocturnis atque matutinis — frigus eft, Celf. II, 1 in., i. e. *het is koud*, *frisch*: *in 't bijzonder* a) *de koude des doods*, *de dood*, *bij voorb.* folvuntur frigore membra, Virg. Aen. XII, 951: frigus leti, Lucret. III, 402: *of* letale, Ovid. Met. II, 611: animae fupremum frigus, Stat. Sylv. III, 3, 19: b) *de koude van vreeze*, *koude grilling*, Virg. Aen. I, 92 (56). 2) *het koele*, *de koele lucht*, *bij voorb.* umbras & frigora captant, Virg. Ecl. I, 8: *des ook* 53: cf. Horat. Od. III, 13, 10. Ovid. Met. X, 129: & quodcunque jacet fub urbe frigus, Martial. IV, 64, 13, i. e. *koele plaats*. 3) *koude*, *Tropisch*: *van daar* a) *koud gedrag*, *koelzinnigheid*, Senec. Ep. 122 poft med. Horat. Sat. II, 1, 60. b) *gebrek aan opmerkzaamheid der Toehoorers*, *gebrek van toejuiching bij eene Redenvoering*, *bij voorb.* imperitia & rufticitas — adferunt frigus, Quintil. VI, 1 poft med. §. 37: c) *het flooten*, *ftikken in de reden*, *als men niet voort kan*, *bij voorb.* Paulo aliena deliratio aliquantum frigoris adtulit, Plin. Ep. VI, 15, *ten zij het ook is*, *gebrek aan toejuiching*. d) *de koude in bezigheden*, *werkeloosheid*, *bij voorb.* tantum fuit frigus in fenatu, Cic. Q. Fr. II, 12 in.: ejusmodi frigus impendebat, Ibid. *op het einde*: nos hic frigore frigefcimus, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6 poft med. e) *het lafs*, *nietswaardigheid*, *lafheid*, *bij voorb.* quaeftionum frigus, Quintil. II, 12, 6.

FRIGUSCŬLUM, i, n. i. e. parvum frigus, Tertull. de anim. 25: *Tropisch*, *twistigheid*, *zie* Fribufculum.

FRIGUTTĪO (FRIGUTIO) *of* FRINGULTĪO, ire, 1) *piepen*, *tjilpen als een vogel*, *bij voorb.* merulae fringultiunt, Apul. Florid. 3 extr. p. 358 Elm.: *eig. misschien van de vinken* (fringillis): *ten minsten zegt* Feftus *en* Varr. L. L. V, 9, *dat* frigutire, fringutire, *afkomt van* fringilla. 2) *flotteren*, *flamelen*, *niet duidelijk uit kunnen fpreken*, *bij voorb.* quid friguttis? Plaut. Caf. II, 3, 49 ex Edit. Gron.: haec anus admodum frigutit: nimirum fauciavit fe flore Liberi, Enn. ap. Fulgent. Planciad. de prifco ferm. *Dus ook* faepe in verbis fringultiat vel omnino obmutefcat, Apul. Apol. ante med. p. 296 Elm. *Ook met den* Accufativus, vix fingulas fyllabas fringultiens, Apul. Apol. prope fin. p. 338, i. e. *uitflotterende*.

FRINGILLA, FRIGILLA *of* FRINGUILLA, ae, f. *een klein vogeltjen*, *misschien een vink*, Martial. IX, 55, 7. Varr. L. L. VI, 5.

FRIO, are, *flukwrijven*, *kruimelen*, *brokkelen*, *bij voorb.* terra facile friatur, Varr. R. R. I, 9 extr.: friari in micas, Plin. H. N. XII, 14 extr.: ut inter fe tritum facile frietur, Ibid. 19: chalcitis friat fe ftatim, Ibid. XXXIV, 12: amomum friatum, Ibid. XII, 13: cf. Lucret. I, 887.

FRIT i. e. *het opperfte aan de aaire*, *dat kleiner is dan een koorn*, *zegt* Varro R. R. I, 48.

FRITILLA, *zie* Fitilla.

FRITILLUS, i, m. *een hol huisraad of bekertjen*, *waarin men de dobbelfteenen fchudt*, *eer men ze op tafel werpt*, Martial. IV, 14, 8. XIV, 1, 3. Juvenal. XIV, 5. Senec. in Apocoloc. extr.

FRITINNĬO, ire, *drukt het gezang der kleine vogeltjens uit*, *tjilpen*, *bij voorb.* Et pullos peperit fritinnientes, Varr. ap. Non. 1. n. 21: cf. Varr. L. L. VI, 5 extr.: *ook ftaat het van kleine kinderen*, *die beginnen te fpreken of te flamelen*. *in een Epigramma*, *dat aan* Seneca *wordt toegefchreven*, ap. Scalig. in append. Virg., *alwaar ftaat*: fic dulci Marcus qui nunc fermone fritinnit, Facundo patruos provocet ore duos i. e. *flamelt*, *keuvelt*.

FRIVŎLUS, a, um, *misschien*, (*want het is alleen eene gisfing*), *van* frio, *gevolglijk eig. wrijfbaar*, *het geen men ligt flukwrijven of brokkelen kan*, *gevolglijk in zijn aart niets deugt*: *van daar*, *het geen niet veel deugt*, *flecht gefteld is*, *niets waardig*, *flecht*, *ellendig*, *onnozel*, *dom*, *ondeugend enz.*, *bij voorb.* fermo, Auct. ad Her. IV, 12: res, Gell. XVIII, 7: argutiola, Ibid. II, 7: dicit quaedam futilia & frivola, Ibid. XVI, 12: fiunt in literarum oftentatione inepti & frivoli, Ibid. XV, 30: opus, Senec. Ep. 31 med.: aufpicium, Sueton. Ner. 44: jocus, Plin. H. N. XXVIII, 29 extr.: cura, Ibid. XXV, 3: convicia, Quintil. VII, 2: tam frivola ratione motientes, Plin. H. N. XI, 9 in.: pudet aeftimantem, quam fit frivola animalium fuperbiffimi (i. e. hominis) origo, Ib. VII, 7: frivolum & fceni um eft, Quintil. X, 7: frivolus & amenti fimilis, Suet. Claud. 15 in., i. e. *onnozel*: pifces, Apulej. Met. I extr. p. 113 Elm.: *van daar* frivola *nietswaardige*, *flechte*, *ellendige dingen*, *beuzelingen*, *bagatellen*, Senec. Tranq. 1. Juvenal. III, 198. V, 58. Not. Feftus *zegt van dit woord het volgende*: Frivola funt proprie vafa fictilia quaffa: unde dicta verba frivola, quae minus funt fide fubnixa.

FRIXUS, a, um, *zie* Frigo.

FRONDĀRĬUS, a, um, *tot het loof behoorende*, *daar mede zich bezig houdende*, *bij voorb.* fifcina, Plin. H. N. XVIII, 31 med.

FRONDĀTĬO, onis, f. *de afftroping van het loof en onnutte takken*, Colum. V, 6, 16.

FRONDĀTOR, oris, m. *die het loof der boomen en der wijnftokken afbreekt en te gelijk de nutteloze takken affnijdt*, Virg. Ecl. I, 57. Ovid. XIV, 649. Plin. H. N. XVIII, 31 med.

FRONDĔO, ui, ēre, *loof hebben*, *belommerd zijn*, *belommerde takken hebben*, *bij voorb.* nunc frondent fylvae, Virg. Ecl. III, 57: *van daar* frondens *belommerd*, *bij voorb.* ramus, Virg. Aen. VII, 67 *en* 135: nemus ilice frondens, Ovid. Am. II, 6, 49: vitis multa materia frondens, Colum. III, 1: arbuta, Virg. Georg. III, 300: velatae frondentes comae i. e. fronde coronatae, Varr. L. L. VI, 3. Not. Perfect. frondui *fchijnt niet voor te komen*. Prifcianus lib. 9 *haalt het aan*, *maar zonder eene plaats van eenen Schrijver*.

FRONDESCO, ĕre, *loof krijgen*, *belommerd worden*, Cic. Tufc. V, 13.

FRONDĔUS, a, um, *uit loof of belommerde takken beftaande*, *of daar mede bedekt*, *bij voorb.* nemus, Virg. Aen. I, 191 (195): tecta i. e. arbores frondentes, Virg. Georg. IV, 61: corona, *Plin. H. N. XVI, 4: cafa i. e. frondibus contecta, Ovid. Faft. III, 528: cufpis i. e. *uit éénen tak beftaande*, *een tandenftoker van eenen tak*, Martial. XIV, 22, 1.

FRONDĬFER, a, um, *belommerd*, *loofrijk*, *bij voorb.* lucus, Naev. ap. Non. 4. n. 235: domus avium, Lucret. I. 19: fylvae, Ib. 257: nemora, Senec. Oedip. 276. Not. *Men fchrijft ook* Frundifer, um, *bij voorb.* Lucret. I, 19 *en* 257 Ed. Creech.

FRONDŌSUS, a, um, *vol loof of lommerrijke takken*, *belommerd*, *bij voorb.* mons, Varr. R. R. III, 5: vitis, Virg. Ecl. II, 70: collis frondofo vertice, Ibid. Aen. IX, 351: aeftas, Ibid. Georg. III, 296: taxus frondofior, Sil. XIII, 596. Not. *Men heeft ook* frundofus *of* frundufus, *bij voorb.* filvai frundufai, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 2.

FRONS, dis, f. 1) *het loof*, *de bladeren der boomen en der wijnftokken*, *wanneer dan ook de tedere puntjens of takjens mede verftaan worden*, *bij voorb.* quernea, Cato R. R. 37. Colum. XI, 2 extr.: frondem & ficulnea folia, Colum. Ibid.: frondem vel ficulnea folia, Ibid.: in nemoribus, ubi virgulta & frons multa, Varr. R. R. II, 5: frons tenera (vitis), Virg. Georg. II, 372: ne caules (allii) in frondem luxurient, Plin. H. N. XIX, 6 poft med.: fifcina frondis, Ovid. Faft. IV, 754: frons praeparanda, Plin. H. N. XVIII, 31, *te weten*, *als een voeder*: *hier komt dikwijls* frondes *voor*, *bij voorb.* Cato R. R. 30. Colum. IV, 27, 5. XIX, 7, 4. 2) *het loof te gelijk met de takken*, *een groene belommerde tak*, *ook misschien fomtijds een tak*, *in 't gemeen*, *bij voorb.* campos fine fronde, Ovid. Trift. III, 10, 75: cui atris frondibus intexunt latera, Virg. Aen. VI, 215, *voor* cujus latera intexunt (*voor* implent, contegunt cet.) frondibus cet.: arbore carpere frondes, Ovid. Am. II, 19, 31, *alwaar het ook*, *bladeren*, *loof*, *zijn kan*: *van daar* a) *een lommerrijke boom*, *bij voorb.* frondibus laeti colles, Curt. V, 4: via interclufa frondibus, Cic. Coel. 18: *alwaar overăl op het loof voornamelijk acht gegeven wordt*. b) *een krans uit loof of bladerrijke takken*, *bij voorb.* cingere tempora frondibus, Ovid. III, 482: fronde tegente comas, Ovid. Art. I, 108: cf. Ib. Faft. I, 711. Horat. Od. II, 2, 35. Not. *de Ouden hebben* frondis *voor* frons *gezegd*, *volgends* Serv. ad Virg. Georg. II, 372: *ook* Nominat. fruns, frus, *en* frus, Charif. 1: *van daar* fros, Varr. ap. Charif. Ibid.: frundes *voor* frondes, Enn. ap. Charif. Ibid., *van den* Nominat. fruns *of* frus.

FRONS, tis, f. *het voorhoofd*, *bij menfchen en beeften*, *is bekend*, *bij voorb.* tenuis, Horat. Od. I, 33, 5: frons, oculi — perfaepe mentiuntur, Cic. Q. Fr. I, 1, 5: frons ovis, Ovid. Faft. IV, 102: leonis, Senec. Oedip. 920: haedi, Horat. Od. III, 13, 3: veriffima fronte aliquid dicere, Cic. Rab. poft 12 extr., i. e. *oprecht*: tranquilla & ferena, Cic. Tufc. III, 15: laeta, Tibull. II, 6, 15: gravis i. e. *ernsthaftig*, Plin. Paneg. 41: exfanguis & ferrea i. e. impudens, Ibid. 35: homo frontis integrae i. e. verecundus, probus, Pand. XXII, 5, 13 extr.: frons periit i. e. pudor, Perf. V, 103: frontem contrahere, Cic. Cluent. 26: *of* adducere, Senec. Benef. I, 1: *of* adtrahere, Ibid. VI, 7, i. e. *famentrekken*, *rimpelen*: *integendeel* exporrigere frontem, Terent. Ad. V, 3, 53: *of* explicare, Horat. Od. III, 29, 16: *of* folvere, Martial. XIV, 183, 2, *of* remittere, Plin. Ep. II, 5, i. e. *opbelderen*: Frons occipitio prior, *een fpreekwoord*, Cato R. R. 4: cf. Plin. H. N. XVIII, 5 extr., i. e.

de

de tegenwoordigheid van den meester doet meer nut, dan wanneer hij afwezend het aan eenen anderen overdraagt: frontem ferire, Cic. Att. I, 1: *of* percutere, Cic. Brut. 80, *zich tegen het voorhoofd slaan; een teken van onwil: ook voor* pudor, *bij voorb.* frons periit, Pers. V, 103: homo frontis integrae, Pandect., *zie hier voor: van daar* 1) *de voorzijde eener zaak, bij voorb. der deur*, Ovid. Fast. I, 135: *van het leger*, Liv. XXVI, 42. Caes. B. C. III, 37: Italiae, Plin. H. N. III, 10: litorum, Ibid. VI, 17: Caucasi, Ibid. XII, 7: navium, Virg. Aen. V, 158: *van eene armee, het front*, Liv. XXVII, 48 med. XXXVI, 44 in.: *van het huis*, Vitruv. III, 2: *van daar* a fronte *van voren*, Liv. XXVII, 48. XXXVII, 42 extr. Cic. Phil. III, 13: *of ook* in fronte, *bij voorb.* octo cohortes in fronte constituit, Sallust. Cat. 59 (62): *ook* in frontem, *maar met* pugnare, Tacit. Agric. 35. 2) *het uiterste van eene zaak, het uiterlijke, bij voorb.* quae frontes aperit, Cic. Planc. 6, i. e. *de openlijke, luide, gezindheid:* haec fero fronte & vultu cet., Cic. Att. V, 10: fremit; utrum fronte, an mente, Ibid. V, 14: *van daar misschien* frontes *bij de boeken der Ouden, de uiterste uitstekende hoeken*, Ovid. Trist. I, 1, 11. Tibull. III, 1, 13. 3) *de aanvang, het begin eener zaak, bij voorb.* frons causae, Quintil. IV, 1 med. 4) *het aanschijn, bij voorb.* decorum in frontem, Tacit. Agric. 33, i. e. *naar den schijn:* prima fronte, Quintil. VII, 1 post med., *naar den eersten schijn, opslag:* visis fronte falsa & formidine inani territantibus, Gell. XIX, 1 extr.: decipit frons prima multos, Phaedr. IV, 1, 4: frontis nulla fides, Juvenal. II, 8. *Men kan ook uit het voorgaande hier toe brengen* haec fero fronte & vultu, Cic. Att. V, 10: Pompejus fremit; utrum fronte an mente, Ibid. 15 post med. 5) *voor ernsthaftigheid, bij voorb.* pristina frons, Cic. ad Div. IX, 9: remittere frontem, Plin. Ep. II, 5. 6) *de breedte, bij de meting der akkeren, gelijk sommigen willen, bij voorb.* mille pedes in fronte, Horat. Sat. I, 8, 12. Not. frons, Mascul., *bij voorb.* fronte hilaro, Caecil. ap. Gell. XV, 9 in.: aequo fronte, Cato Ibid.: recto fronte, Cato Ibid. & ap. Fest.: frons transversarius, Vitruv. X, 17: *ook brengt* Elmenhorst *hier toe* Apul. Met. IX ante med. p. 222. Elm.: frontes literati, & capillum semirasi & pedes annulati (scil. homunculi); *maar het behoort hier niet:* frontes *is de* Accusativus (*voor* in frontibus), *gelijk daar na* capillum, pedes.

FRONTĀLIS, e, *het voorhoofd betreffende, daar toe behoorende: van daar* Frontale, Substantive, scil. ornamentum, *een voorhoofdsierfel, bij voorb. van paarden, olijfanten enz.*, Liv. XXXVII, 40. Plin. H. N. XXXVII, 12.

FRONTĀTUS, a, um, 1) *met een voorhoofd of voorzijde verzien.* 2) *de voorzijde uitmakende, daar toe bestemd, bij voorb.* lapis, Vitruv. II, 8: laterculus, Plin. H. N. XXXV, 12 med.

FRONTO, onis, m. *die een breed voorhoofd heeft*, Cic. Nat. D. I, 29.

FROS *voor* FRONS, *zie* Frons.

FRUCTĬFER, a, um, *vruchtdragende, vruchtbaar, bij voorb.* arbor, Colum. XI, 2 ante med. Plin. H. N. XII, 25. Quintil. VIII, 3: materia, Colum. IV, 21.

FRUCTĬFĬCO, are, *vruchten dragen*, Calpurn. Ecl. IV, 91.

FRUCTUĀRĬUS, a, um, 1) *vruchtdragend*, a) *van beesten, bij voorb.* scrofa, Varr. R. R. II, 4 post med. b) *van boomen en gewassen, bij voorb.* palmes, Plin. H. N. XVII, 22. Colum. V, 6 post med.: ramus oleae, Colum. V, [illegible] extr.: oculus vitis, Ibid. III, 18. 2) *dienstig, om er de vruchten in op te leggen, bij voorb.* cella fructuaria, Colum. I, 6, i. e. *waar in de vruchten bewaard worden.* 3) *nut aanbrengend, bij voorb.* ager, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 9 extr. 4) servus fructuarius, Pandect. XLI, 1. Leg. 37 en 63, i. e. *dien men gebruikt en nut van trekt, alhoewel hij het eigendom van een anderen is.* 5) *ook is* fructuarius, *die het nut of gebruik van eene zaak heeft*, Pandect. VII, 1, 22 *en* 23: *ook* stipulatio fructuaria, *daar toe behoorende*, Ibid. XLV, 1, 4 extr.

FRUCTUŌSUS, a, um, 1) *vol nuts, nuttig, nut verschaffende, waar in dit ook bestaan moge, bij voorb.* qui vobis fructuosi sunt, Cic. Manil. 6, i. e. *nuttig:* virtus fructuosa aliis, Cic. Or. II, 65: Palerna sunt fructuosiora, Varr. R. R. I, 65, *brengen meer op:* fundus fructuosissimus, Cic. Rosc. Com. 12: *die veel opbrengt, vruchtbaar:* de suo jure decedere est fructuosum, Cic. Off. II, 18: *van daar* 2) *vruchtbaar, vrucht dragende, bij voorb.* ager, Cic. Tusc. II, 5: locus fructuosissimus, Caes. B. G. I, 30: palmites, Colum. V, 5 post med.: fundus fructuosissimus, Cic. Rosc. Com. 12, *zie hier voor.*

FRUCTUS, us, m. 1) *de nuttigheid, het genot, bij voorb.* meum autem usu & fructu, Cic. ad Div. VII, 30: fructus voluptatum, Cic. Amic. 23, *genot:* fructus libidinum, Cic. Catil. II, 4, *genot.* 2) *elk nut, dat eene zaak verschaft, elk voordeel, dat zij aanbrengt, bij voorb.* pecuniae, Cic. Off. II, 18: fructum edere ex se, Cic. Nat. D. II, 63: decerpere, Horat. Sat. I, 2, 79: *van daar dikwijls inkomsten, het voordeel enz., bij voorb.* praediorum, Cic. Cat. II, 8. Att. XI, 2, i. e. *inkomsten daar uit: dus ook* fructum, quem praedia reddunt, Terent. Phorm. IV, 3, 75, i. e. *nuttigheid, inkomsten*, adsequi fructu suo, Cic. Verr. III, 87: fructus Trallianorum, Cic. Flacc. 37 in.: pecunia ex fructu metallorum coacervata, Liv. XLV, 40: pecuniae, Caes. B. G. VI, 19, i. e. *de nuttigheid, inkomsten, bij voorb. renten:* suis fructibus alere exercitum, Cic. Off. I, 8 in.: *bijzonder van akkers en boomen, d. i. vrucht, bij voorb.* fructus percipere, condere, Cic. Senect. 7: demetere, Ibid. 19: amittere, Caes. B. G. I, 28: fructus caduci (scil. arborum), Plin. H. N. XVII, 1 in.: nuces plenae integro fructu, Petron. 137: *zoo ook van den wijnstok, bij voorb.* graves fructu vites, Quintil. VIII, 3: fructus montis Massici ebibere i. e. vinum, Plaut. Pseud. V, 1, 10: *ook de lijfsvrucht, bij voorb.* fructum ferre, Varr. R. R. II, 5, 7: *van daar* in fructu esse *nuttig zijn*, Plin. H. N. XVI, 8 *en* 12: in fructu habere, Cic. Fin. I, 4, *voor nuttig houden: van daar Tropisch, bij voorb.* fructus capere utilitatis, *vrucht bekomen, nut bekomen*, Cic. Senect. 18: *dus ook* fructum capere zonder utilitatis, *nut bekomen, ook gedeeltelijk vermaak hebben*, Cic. Brut. 62. Cic. Pis. 14: *of* percipere, Cic. Sull. 1: fructum ferre *nut aanbrengen*, Cic. Agr. II, 30: *ook nut (vermaak) bekomen*, Cic. Planc. 38. Sext. 31. Cic. ad Div. I, 9 post med. §. 66. 3) *het vermaak, dewijl het een soort van voordeel is, bij voorb.* fructum capere, Cic. Brut. 62. Pis. 14. Ibid. Ep. 1: *of* ferre, Cic., *zie hier voor:* fructus animi, Cic. Agr. II, 2: vitae superioris, Cic. Div. II, 9. *vermaak genieten:* fructum oculis capere ex te, Nep. Eum. 11, *zijne oogen in het weiden, verlustigen.* Not. a) fructi *voor* fructus, Terent. Ad. V, 4, 16: satis fructi reddunt, Turpil. ap. Non. 8. n. 62: fructi plus capies, Cato R. R. 4. b) Fructuis, Genit. *voor* fructus, *bij voorb.* Varr. R. R. I, 2. §. 19: utrum fructuis an delectationis causa, Varr. ap. Non. 8. n. 72.

FRUCTUS, a, um, *zie* Fruor.

FRŪGĀLIS, e, 1) *de vruchten betreffende, bij voorb.* maturitas, Apulej. de Mundo post med. p. 71. Elm., i. e. frugum. 2) *nut aanbrengende, nuttig ingericht, bij voorb.* villa frugalior, Varr. R. R. III, 2, 3. 3) *van menschen, ordenlijk in zijne bezigheden en in de huishouding, rechtschapen, verstandig in levenswijze, bij voorb.* frugalior, Terent. Heaut. IV, 3, 3, *verstandiger, beschaafder:* homo frugalissimus, Cic. Flacc. 29, i. e. *de braafste, verstandigste, rechtschapenste enz.: dus ook* colonus, Cic. Or. II, 71.

FRŪGĀLĪTAS, atis, f. 1) *matigheid, huishoudelijkheid*, Plin. Ep. II, 4 extr. Petron. 115. Cels. Praefat. post med.: *ook* Cic. Dejot. 9: singularis frugalitas, Cic. Dejot. 6, *en kort daar op* frugalitatem i. e. modestiam & temperantiam cet. 2) *de braafheid, verstandig gedrag*, Cic. Tusc. III, 8. IV, 16. 3) *de veldvruchten, bij voorb.* totum frugalitate spoliatum, Apul. Met. IX post med. p. 238. Elm.

FRŪGĀLĬTER, Adv., 1) *verstandig, op eene verstandige wijze, rechtschapen, behoorlijk, goed, bij voorb.* adcurare, Plaut. Epid. IV, 1, 38. Ibid. Pers. IV, 1, 1: *ook* evenire, Plaut. Pers. IV, 1, 5, *verstandig afloopen, d. i. goed:* frugaliter loqui, Cic. Fin. II, 9 in., *verstandig:* quia quod bene, id recte, frugaliter, honeste, Ibid. 8 extr.: 2) *huishoudelijk, zuinig, bij voorb.* omnia signa — deportavit frugaliter, Cic. Dom. 43, *ironisch:* cf. Horat. Sat. I, 4, 107.

FRUGAMENTA a frugibus adpellata, Fest.

FRUGES, *de vrucht, zie* Frux.

FRUGI, *zie* Frux.

FRUGĬFER, a, um, *vruchtdragend, vruchtbrengend, vruchtbaar, bij voorb.* ager, Cic. Tusc. II, 5: nuces, Ovid. de nuce 19: messes, Ibid. Met. V, 656: fetus, Lucret. VI, 1: numen i. e. Ceres, Ovid. Pont. II, 1, 15: *van daar* Cereri frugif. sacr. cet., Inscript. ap. Gruter. p. 26. n. 8: *ook heet* Bacchus *zoo, dien de* Egyptenaars *onder het beeld van eenen leeuw vereerden*, Arnob. 6: *ook heet* Saturnus *zoo*, Apul. de Mundo extr. p. 75. Elm. Not. terrai frugiferai *voor* terrae frugiferae, Enn. ap. Charis. 1: *en dus spreken meer van de alleroudsten: van daar* Martial. XI, 91, 5: terrai frugiferai Accius & Pacuvius vomunt: *van daar Tropisch, bij voorb.* philosophia, Cic. Off. III, 2 in.

FRUGĬFĔRENS, *vruchtdragend, vruchtbaar, bij voorb.* terra, Lucret. I, 3.

FRUGĬLEGUS, a, um, *koorn lezend of verzamelend, bij voorb.* formica, Ovid. Met. VII, 624.

FRUGIPERDUS, a, um, i. e. *de vruchten verliezende, bij voorb.* salix, Plin. H. N. XVI, 26.

FRUISCOR, *zie* Fruniscor.

FRUITUS, FRUITURUS, *zie* Fruor.

Digitized by Google

FRUMENTĀRĬUS, a, um, *het koorn betreffende, daar betrekking op hebbende, daar mede verzien of bezig houdende enz., bij voorb.* lex, *het koorn betreffende, bij voorb. in* Sicilië, *anders* lex Hieronica *genaamd*, Cic. Verr. II, 13: *of in* Rome, *dat, bij voorb. koorn opgekocht en voor een goedkopen prijs aan het volk gegeven wordt*, Cic. Brut. 62. Tuſc. III, 20. Sext. 48, *het welk ook* frumentaria largitio *heet*, Cic. Off. II, 21: ſpicae, *koornâairen*, Apul. Met. VI in.: menſores, Pandect. XXVII, 1, 26: lucra, Cic. Verr. III, 37: res, Ibid. III, 5. Caeſ. B. G. I, 23, 37, 39. VI, 9. VII, 10, *koorn- of graanwezen, proviânt*: ager, *koornâkker*, Varr. R. R. I, 7 extr. *en* 10. Colum. II, 2: *dus ook* loca, Caeſ. B. G. I, 10: cicada, Plin. H. N. XI, 26, *i. e. in het koorn te vinden*: provinciae, Cic. Att. IX, 9. Dom. 5, *koornprovintiën, d. i. die het bouwen*: navis, Caeſ. B. C. III, 96: *van daar* frumentarius, Subſtantive, ſcil. homo, *die koorn aanbrengt of er anders mede te doen heeft, bij voorb.* Hirt. B. G. VIII, 35, *alwaar dezulken* frumentarii *heeten, die koorn in de ſtad bezorgen, neem eens Proviânt-Commisſarisſen: doch, zij kunnen het ook gekocht hebben, en kunnen bij ſlot dus koornkoopers zijn: bijzonder* ſcil. negotiator *of* mercator, Cic. Off. III, 13 *en* 16. Liv. IV, 12, *een koornhandelaar, graankooper.*

FRUMENTĀTĬO, onis, f. 1) *bezorging van het graan, bij voorb. uit vijändlijke weiden, voerageering*, Liv. XXXI, 36. Caeſ. B. G. VI, 38. VII, 64. 2) *uitdeeling van koorn onder het volk*, Sueton. Aug. 40 *en* 42, *alwaar het even goed, het koorn haalen van het volk, bij zoodanige uitdeeling zijn kan: bij ſlot is het het zelfde*: duodecim frumentationes, frumento privatim coëmto, emenſus ſum, Monim. Ancyr. ap. Gruter. p. 231.

FRUMENTĀTOR, oris, m. *koornbezorger, bij voorb.* 1) *door opkoopen, graankooper*, Liv. II, 34. 2) *door voerageeren in 's vijänds land, voerageerer*, Liv. XXXI, 36. XXXII, 24.

FRUMENTOR, atus ſum, ari, *koorn bezorgen, bijzonder door voerageeren: van daar voerageeren*, Caeſ. B. G. IV, 9. VII, 73. Liv. XXXI, 36: frumentatum ire, *voerageeren gaan*, Pompej. in Ep. 2, ad Domit. in Cic. Ep. ad Att. VIII poſt 12: legionem frumentatum mittere, Caeſ. B. G. IV, 32. Liv. XXXIV, 26: *of* dimittere partem militum, Liv. XXII, 24.

FRUMENTUM, i, n. *misſchien voor* fruimentum *van* frui *eten, (gevolglijk eigenlijk, het geen goed is om te eten), het graan*, Varr. R. R. I, 48: frumentum ex agris in loca tuta comportare, Cic. Att. V, 18 poſt med.: frumenta, Cic. Or. 24. Virg. Georg. I, 315: frumenta, ut triticum, hordeum; & legumina, ut faba cet., Plin. H. N. XVIII, 7 in.: frumentum triticeum i. e. *tarwengraan, tarwe*, Martial. XIII, 12, *in het opſchrift*: ſervus a frumento, *een bediende daar toe*, Inſcript. ap. Gruter. p. 192. n. 8 *en* 9. p. 193. n. 1 *en* 2: *van daar Tropisch*, frumenta (*in de vijgen*) *d. i. de kleine korrels of pitten*, Plin. H. N. XV, 19. XVII, 27.

FRUNDOSUS, a, um, *zie* Frondoſus.

FRUNISCOR, itus ſum, 3. *genieten, bij voorb.* gloria, Metell. ap. Gell. XVII, 2, *alwaar* Gellius *zegt*: fruniſci rarius fuit in aetate M. Tullii cet., *en eindelijk beſluit*: jucundius verbum eſt fruniſcor quam fruor: *verders* aetate ſua fruniti non ſunt, Inſcript. ap. Reineſ. claſſ. 12. n. 122, & Fabrett. p. 237: frunitus eſt, quam diu vixit, Petron. 43: *ook ſtaat het* Lucil. & Coel. ap. Non. 2. n. 343, *alwaar ſommigen* fruiſcor *lezen. Ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* malum, Plaut. Rud. IV, 3, 73: meos, Petron. 44.

FRUNS *voor* FRONS, *zie* Frons.

FRUOR, fruitus *en* fructus ſum, 3. *misſchien eigenlijk eten, gelijk* Donatus *gelooft*, ad Terent. Eun. IV, 7 extr., *wanneer het met* fruges, frumentum, *vermaagdſchapt zou zijn; of zich voeden, bij voorb.* huic demus (agellum), qui (i. e. quo) fruatur, Terent. Ad. V, 8, 27: *doch, het kan hier ook zijn, het vruchtgebruik hebben: in 't gemeen heet het* 1) *eene zaak met nut of vermaak bezitten of gebruiken, genieten, met den* Ablativus, *bij voorb.* voluptate, Cic. Red. Quir. 1: vita, Cic. Cluent. 61: civitate, Cic. Dom. 30: luce, Cic. Roſc. Am. 45: pace, Nep. Epam. 5: gaudio, Terent. Hec. V, 4, 2: votis, Ovid. Her. VI, 75: *ook* homine, *bij voorb.* te, Cic. Att. II, 1 ante med.: Attico, Nep. Att. 20: marito, Ovid. Her. II, 29. *Ook ſomtijds met den* Accuſativus, *bij voorb.* ingenium, Terent. Heaut. II, 4, 21: quaecunque fructus es, Lucret. III, 953: pabulum, Cato R. R. 149: *van daar* fruendus, a, um, *voorkomt, bij voorb.* fruenda ſapientia, Cic. Fin. I, 1: ad quem fruendum, Cic. Senect. 16: facies iſta fruenda mihi, Ovid. Her. XX, 119: fruendae ejus modum, Cic. Off. I, 30. 2) *zich vermaken, een vermaak ergens in vinden, bij voorb.* poena, Martial. VIII, 30, 3: timore, Sil. XII, 566: fruebamur, cum cet., Plin. Paneg. 34: *van daar* frui oculis *zijne oogen verlustigen, bij voorb.* ad rem fruendam oculis, Liv. XXII, 14. 3) *het vruchtgebruik ergens van hebben, bij voorb.* agrum fruendum locare, Liv. XXVII, 11: portorium fruendum locare, Liv. XXXII, 7: fundum fruendum conduxerunt, Pand. VI, 3, 1: agelli paululum eſt, quod locitas foris: huic demus (agellum hunc), qui (i. e. quo) fruatur, Terent. Ad. V, 8, 27: certis fundis, patre vivo, frui ſolitum eſſe, Cic. Roſc. Am. 15. Not. Perfect. fruiti ſumus, Senec. Ep. 93 poſt med.: fruitus eſt, Ulpian. Pandect. VII, 4, 29: fructus ſum, Vellej. II, 104: fructi ſunt, Inſcript. ap. Gruter. p. 204. *en* p. 500.

FRUSTĀTIM, *ſtukswijze, bij ſtukken*, Plin. H. N. XX, 9 poſt med. Pompon. ap. Non. 2. n. 335: fruſtatim confectam, Apul. Met. II ante med. p. 117. Elm.

FRUSTILLĀTIM, *bij ſtukjens*, Plaut. Curc. IV, 4, 20.

FRUSTO, are, *in ſtukken breken*, Flor. II, 2 extr.

FRUSTRA, Adv., *is waarſchijnlijk de* Ablativus gen. fem. (ſcil. parte, re, opera cet., *zoo als* contra, intra, ſupra cet.), *van een verloren geraakt* Adject. fruſtrus (fruſterus *of* fruſter, a, um, *en tevens met* fraus, fraudo) *vermaagdſchapt*: 1) *vergeefsch, d. i. vruchteloos, zonder nut, zonder uitwerking, bij voorb.* fruſtra tempus contero, Cic. Roſc. Com. 14: fruſtra laborem ſuſcipere, Cic. Univ. 10: fruſtra & ſine cauſa aliquid facere, Cic. Div. II, 60: fruſtra auxilium implorare, Cic. Or. II, 33: cf. Plaut. Capt. III, 1, 31. Terent. Heaut. IV, 3, 15: *van daar* fruſtra eſſe, a) *vergeefsch zijn, bij voorb.* neque inceptum fruſtra erat, Salluſt. Jug. 7 extr.: poſtquam id fruſtra fuit, Ibid. 71 (74): fruſtra eſt, quod — poſtulas cet., Plaut. Pſeud. I, 3, 144: b) *zich in zijne verwachting of vermoeden bedriegen, zich bedriegen, mishebben, bij voorb.* illi fruſtra ſint, Salluſt. Jug. 85 (87): ne fruſtra ſis, Plaut. Perſ. I, 3, 60: fruſtra es, Ibid. Bacch. IV, 7, 41: Nam qui lepide poſtulat (i. e. vult) alterum fruſtrari, quem fruſtratur, fruſtra, eum, dicit, fruſtra eſſe. Nam qui ſeſe fruſtrari quem fruſtra ſentit, qui fruſtratur, is fruſtra eſt: ſi non, ille eſt fruſtra, Enn. ap. Gell. XVIII, 2: *ook ſeq.* Genit., *bij voorb.* longe hujus animi fruſtra es, Apulej. Apol. ante med. p. 286. Elm.: Fruſtra habere, *buiten aanmerking laten, verônâchtzamen*, Tacit. Ann. XIII, 51. 2) *vergeefsch, d. i. zonder afdoening, zonder betaling*, Plaut. Men. IV, 3, 20.

FRUSTRĀTĬO, onis, f. 1) *wanneer men iet tegen iemands verwachting doet, misleiding, te leurſtelling, bij voorb.* Gallorum, Liv. XXXVIII, 25: fruſtrationem eam legis tollendae eſſe, Liv. III, 24: dilatus per fruſtrationem, Liv. XXV, 25: cf. Juſtin. IX, 6: ſine aqua — agricultura — fruſtratio eſt, non cultura, Varr. R. R. I, 1, 6. 2) *wanneer iet tegen verwachting gebeurt, mislukking, bij voorb.* haec fruſtratio, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23: Cupiditatis, Colum. XI, 1, 14, i. e. *nietvervulling*. 3) *het mislukken, bij voorb.* ſine fruſtratione, Quint. II, 20. 4) *dwaling, wanneer men de perſonen met elkanderen verwart*, Plaut. Amph. III, 1, 15.

FRUSTRĀTOR, oris, m. *een te leurſteller, misleider, bij voorb.* debitor, Pand. XLIII, 16, 19.

FRUSTRĀTORĬUS, a, um, *misleidend, te leurſtellende, bij voorb.* fruſtratoriam morandi cauſa adpellationem interponere, Pandect. XXII, 1, 41.

FRUSTRĀTUS, us, m. *misleiding, te leurſtelling, bij voorb.* fruſtratui habere aliquem, Plaut. Men. IV, 3, 21, *misleiden, bij den neus hebben.*

FRUSTRO, are, i. q. fruſtror, *misleiden, te leurſtellen, in de verwachting bedriegen, foppen, bij den neus hebben, bij voorb.* ego me fruſtro, Plaut. Mil. III, 3, 9: non fruſtrabo vos milites, Caeſ. ap. Diomed. 1: ventrem ſuum, Pompon. ap. Non. 7. n. 44: *van daar* Paſſive, *bij voorb.* ſpe fruſtrantur, Salluſt. in Orat. Licin. trib. ad pleb. poſt med.: fruſtratus a ſpe, Feneſtella ap. Priſcian. 8: fruſtratus ſpe, Vellej. II, 21: variis dilationibus fruſtratus, Juſtin. VIII, 3: fruſtramur, irridemur, Laber. ap. Priſcian. 8. Not. *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* fruſtratus captionis, Gell. V, 10 extr.

FRUSTROR, atus ſum, ari, i. q. fruſtro, 1) *in de verwachting bedriegen, misleiden, te leurſtellen, bij den neus hebben, bij voorb.* mulierem, Plaut. Amph. II, 2, 200: ſe ipſum, Cic. Acad. IV, 2. Terent. Eun. prol. 14: Cloelia fruſtrata cuſtodes, Liv. II, 13: ſpes me fruſtrata eſt, Terent. And. II, 2, 37: ſi Syriae ſpes cum fruſtrata eſſet, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 14: Coccejus, vide, ne fruſtretur (ſcil. me, *in de betaling*), Cic. Att. XII, 18: aliquem ſpe auxilii, Liv. III, 15: exſpectationem alicujus, Plin. Ep. II, 10: ſpes hominum improbas, Ibid. VIII, 18. 2) *Tropisch, d. i. vruchteloos of onnut maken, bij voorb.* impenſas, Colum. I, 1: laborem, Colum. I. Praefat. poſt med.: ictus, Curt. VI, 5: inceptus clamor fruſtratur hiantes, Virg. Aen. VI, 493, *ſtelde ze te leur, als zij den mond open deeden, d. i. zij kon-*

konden niet schreeuwen. *Dat woords* frustror *en* frustro *met* frustra *vermaagdschapt zijn, verstaat zich van zelve.*

FRUSTULENTUS, a, um, *vol stukjens*, *bij voorb.* aqua, Plaut. Curc. II, 3, 34, i. e. *vol stukken vleesch.*

FRUSTŬLUM, i, n. *een stukjen, beetjen*, *bij voorb.* panis, Apul. Met. I post med. p. 110. Elm.

FRUSTUM, i, n. *een stukjen, beetjen*, *bij voorb.* esculentum i. e. *spijze*, Cic. Phil. II, 25: necesse est, offa objecta, cadere frustum ex pulli ore, Cic. Div. I, 15: pars in frusta secant, Virg. Aen. I, 212 (216): frustum panis, Cato ap. Gell. I, 15: philosophiam in partes non in frusta dividam: dividi enim illam, non concidi, utile est, Senec. Ep. 89. Not. frustum pueri! Plaut. Pers. V, 2, 67, *gij stukjen van een jongen, d. i. jongetjen, knaapjen, borsjen.*

FRUTECTŌSUS *of* **FRUTETŌSUS**, a, um, 1) *vol kreupelbosch*, *bij voorb.* locus, Plin. H. N. XVIII, 17 extr.: tractus nemorosi frutectosique, Colum. II, 2. 2) *plantrijk, vol kreupelhout*, *bij voorb.* similax, Plin. H. N. XVI, 35: frutectosi generis sunt rubi, Ibid. 37 post med.

FRUTECTUM (*voor* Fruticetum) *of* **FRUTETUM**, i, n. *eene plaats vol struiken, een kreupelboschjen*, Plin. H. N. XVIII, 6 extr. XXV, 2 extr. Colum. III, 11. Apul. Met. IV in.

FRUTEX, Icis, m. 1) *een struik, een plant*, Plin. H. N. XVI, 36. Colum. VIII, 15. Colum. de Arbor. 1: *ook misschien alle boom*, *bij voorb.* turpe est sine fronde frutex, Ovid. Art. III, 250: Idaeos frutices in gurgite sistam, Petron. 135: *ook eene plaats vol kreupelbosch*, *bij voorb.* in montosis locis & fruticibus, Varr. R. R. II, 1, 16. 2) *de tak van elk gewas*, *bij voorb.* oleae, Plin. H. N. XXIII, 3 ante med., *alwaar staat:* succus fruticis recentis scil. oleae: *verders* lupini, Colum. II, 15: olerum, Ibid. XI, 3, 63: pinguia arva ex uno semine fruticem numerosum fundunt, Plin. H. N. XXVIII, 24. 3) *de stam van eenen boom*, *bij voorb.* quercus ramos a frutice dedit, Sueton. Vesp. 5. 4) *een scheldwoord*, Plaut. Most. I, 1, 12, *misschien struik, blok, domoor: dus ook* huic frutici, Apul. Apolog. post med. p. 517. Elm.

FRUTĬCATĬO, onis, f. *de rijke voortspruiting der takken*, Plin. H. N. XVII, 1.

FRUTĬCESCO, ĕre, *struikrijk worden, d. i. veele takken voortschieten*, Plin. H. N. XVII, 27.

FRUTĬCETUM, i, n. *eene plaats vol struiken, een struik, kreupelbosch, bosch*, Horat. Od. III, 12, 10. Sueton. Ner. 48: *daar voor staat ook* frutectum *of* frutetum.

FRUTĬCO, are, *takken uitschieten, takof struikvol worden, uitslaan*, *bij voorb.* seges fruticat, Colum. II, 12: cf. II, 11: salix fruticat e trunco, Ibid. IV, 31: qui (scil. tres modii lupini), cum fruticaverint, Ibid. XI, 2, 60: fruticavit ex uno semine pluribus culmis (scil. triticum), Ibid. II, 9, 6: inula spatiose fruticat, Plin. H. N. XIX, 5 extr.: (brassica) sub omnibus paene foliis fruticat cauliculis peculiaribus, Ib. 8 ante med.: *dus ook* fruticans, *bij voorb.* semina fruticantia, Ibid. XVII, 10: tura, Sil. IX, 205: *doch, dit kan ook het* Particip. *van* fruticor *zijn: van daar Tropisch*, pilo fruticante, Juvenal. IX, 15: adspicias, ut fruticat late caput (*van een hert*), Calpurn. Ecl. VI, 37.

FRUTĬCOR, ari, i. q. frutico, *takken schieten, struikvol of boschachtig worden*, *bij voorb.* arbor, Cic. Att. XV, 4.

FRUTICOSUS, a, um, 1) *vol struiken of kreupelbosch*, *bij voorb.* litus, Ovid. Her. II, 121: mare, Plin. H. N. VI, 22. 2) *vol jonge takken, boschachtig, struikvol*, *bij voorb.* vimina, Ovid. Met. VI, 344: arbor, Plin. H. N. XIII, 6: aizoum fruticosum a radice, Ibid. XXV, 13 post med.: rutae rami fruticosiores, Ib. XX, 13: calamus fruticosissimus, Ibid. XVI, 36.

FRUX, frugis, f. 1) *elke vrucht, alwaar de* Singularis *en* Pluralis *gebruiklijk is: van daar* a) *graan- en peulvrucht, elke veldvrucht*, *bij voorb.* natura nunc indicabitur frugum; sunt autem duo prima earum genera; frumenta, ut triticum, hordeum: legumina, ut faba cet., Plin. H. N. XVIII, 7: *hier toe zou men ook kunnen brengen*, Cic. Rosc. Am. 27. Div. I, 51, *en meer van het onderstaande:* terrae fruges, Cic. Senect. 2: medicatis frugibus, Virg. Aen. VI, 420, i. e. *meel, slaapbollen enz.: bijzonder graan, koorn*, *bij voorb.* non omnem frugem in omni agro reperire, Cic. Rosc. Am. 27: Nec fruges terrae baccasve arborum, Cic. Div. I, 51: frugibus & vario leguminum genere, Cic. Nat. D. II, 62: ubertas frugum & fructuum, Cic. Nat. D. III, 36, *alwaar het van boomvruchten* (fructuum) *onderscheiden wordt, maar waar ook* fruges *de peulvruchten in zich bevatten kan: dus ook* frugum fructuumque perceptio, Cic. Off. II, 3 extr.: *ook het geen daar van gemaakt is*, *bij voorb.* *meel, brij, brood enz.*, *bij voorb.* medicatis frugibus i. e. *meel enz.*, Virg., *zie hier voor.* b) *boomvruchten*, *bij voorb.* Lentiscus ter fruges fundens, Cic. Div. I, 9 e prognost.: quercus multa fruge pecus juvat, Horat. Ep. I, 16, 9: fruges arboreae, Cornific. ap. Serv. ad Virg. Georg. I, 55: roburneae, Colum. IX, 1, i. e. *eikels:* superior pars vitis idonea frugibus, Ibid. III, 17: arbos curvetur frugibus, Ibid. X, 39: dulcedine frugum, maximeque vini cet., Liv. V, 33, *ten zij het in 't gemeen vruchten, en gevolglijk ook veldvruchten zijn:* minutae fruges, i. e. *veldvruchten, in tegenstelling der grooter*, *bij voorb.* *olijven enz.*, Cic. Verr. III, 7. 2) *Tropisch, vrucht, vruchten, naar mate de* Singularis *of* Pluralis *staat*, *bij voorb.* ingeniorum praecox genus non temere pervenit ad frugem, Quintil. I, 3 (4), *draagt geene vrucht, komt, zoo als wij zeggen, niet tot rijpheid:* fruges industriae, Cic. Coel. 31 extr.: animi, Sever. in Aetna 272: *van daar* a) *deugdzaamheid, voortreflijkheid, nut*, *bij voorb.* expertia frugis, Horat. Art. 341, *het geen niets deugt:* inseris aures fruge Cleanthea, *voor* frugem Cleantheam auribus, Pers. V, 64, i. e. *plant de jeugd de heerlijke zedelessen van* Cleanthes *in:* frugem tuam periclitabor i. e. *bekwaamheid, deugdzaamheid*, Apul. Met. VI ante med. p. 177. Elm.: b) *verbetering, beter of goede levenswijze, rechtschapenheid*, *bij voorb.* ad bonam frugem se recipere, Cic. Coel. 12, *zich beteren, verstandiger worden:* multa ad bonam frugem ducentia (scripta sunt ibi), Gell. XIII, 27: *dus ook* ad frugem compellere, Plaut. Bacch. IV, 10, 10, i. e. *tot beterschap brengen, verstandiger maken: dus ook* ad frugem corrigere, Ibid. Trin. I, 2, 81: facere frugem, *verstandig zijn*, Ibid. Poen. IV, 2, 70: ad frugem animum adplicare, Plaut. Trin. II, 1, 34. *Bijzonder staat de* Dativus frugi *aan te merken.* (a) *die in zijn soort wat deugt, rechtschapen, verstandig handelt*, *bij voorb.* homo frugi *een rechtschapen, braaf, mensch of man, van heeren en slaaven, komt dikwijls voor*, *bij voorb.* Cic. Tusc. IV, 16. Verr. III, 25. Dejot. 9. Terent. Heaut. III, 3, 19: *dus ook* servus frugi, Cic. Cluent. 16: *of* mancipium, Horat. Sat. II, 7, 2. *Ook zonder* homo, *bij voorb.* frugi es, Terent. Eun. III, 5, 59. Heaut. III, 3, 35, *gij zijt een braaf man:* Antonius frugi factus est, Cic. Phil. II, 28: virum meum rata siccum, frugi cet., Plaut. Asin. V, 2, 7: lena, quae frugi esse vult, Ibid. I, 3, 23: tam frugi tamque pudica (mulier), Horat. Sat. II, 5, 77: libertis tuis credis, si probi & frugi existimentur, Plin. Paneg. 88: sum bonus & frugi, Horat. Ep. I, 16, 49: *ook* bonae frugi, *bij voorb.* quasi ipse sit bonae frugi, Plaut. Poen. IV, 2, 27: nunquam bonae frugi sint, Ibid. Asin. III, 3, 12: quam probus sit & bonae frugi, Ibid. Trin. II, 2, 39: satis acutus & permodestus ac bonae frugi, Cic. Att. IV, 8 extr.: *ook* vita frugi, Cic. fil. in Cic. Epist. ad Div. XVI, 21: *van daar* Frugi *als een bijnaam van* L. Piso, Cic. Font. 13. Verr. IV, 25: b) *spaarzaam, zuinig, huishoudelijk, met spaarzaamheid ingericht*, *bij voorb.* atrium, Plin. Ep. II, 17: victus, Quintil. V, 10: coena, Plin. Ep. III, 1: coenula, Juvenal. III, 167: jentacula, Martial. XIII, 30, 1. Not. *de* Nominativus frux *staat* Enn. ap. Prisc. 6: spicea frux, Auson. in monosyll. de cibis V, 4: cf. Fest.

FUCATUS, a, um, *zie* Fuco.

FUCĬLIS, e, i. q. fucatus, *bij voorb.* fucilis i. e. falsa; dicta autem quasi fucata, Fest.

FUCO, avi, atum, are, 1) *verwen*, *bij voorb.* colore, Virg. Georg. IV, 335. Tacit. Ann. II, 14: *of* veneno Assyrio, Virg. Georg. II, 465. Nemes. Cyneget. 309: *van daar* a) *blanketten, vernissen, verfraajen*, *bij voorb.* colorem, Ovid. Trist. II, 487. Horat. Epod. XII, 11: *van daar Tropisch*, cum fucatur (genus dicendi), Gell. VII, 14: *van daar* Fucatus, a, um, *geblanket, gevernist, opgeverwd*, *bij voorb.* color, Horat. Epod. XII, 11: corpus, Quintil. VIII. Prooem. post med.: *staat gemeenlijk Tropisch*, *bij voorb.* iisdem ineptiis fucata sunt omnia, *opgeschikt, opgesikt, schijnbaar gemaakt*, Cic. Mur. 12: nitor, Cic. Brut. 9: candor & rubor, Cic. Or. 23: secernere fucata a sinceris & veris, Cic. Amic. 25: signa probitatis non fucata forensi specie cet., Cic. Planc. 12: fucatus & fallax, Ibid. 9: puer subdolae ac fucatae vernilitatis, Plin. H. N. XXXIV, 8 post med.: versus Homeri simplicior & sincerior, Virgilii — fucatior, Gell. XIII, 26.

FUCOSUS, a, um, 1) *geblanket: van daar* 2) *het geen alleen den uiterlijken schijn van goed heeft, schijnbaar, opgeschikt, onecht*, *bij voorb.* merx, Cic. Rab. post. 13, i. e. *opgeschikt, onecht:* amicitia, Cic. Att. I, 18, *geblanket, huichelachtig, schijnbaar.*

FUCUS, i, m. 1) *een verfkruid, dat purperkleurig verwen zal, en ook mede tot purperverwen gebruikt werdt*, Plin. H. N. XXVI, 10 extr.: *dit is het misschien*, Virg. Georg. IV, 39: *van daar purperverf*, *bij voorb.* lana tincta fuco, Quintil. XII, 10, 75: *dus ook* Aquinas fucus, Horat. Ep. I, 10, 27, i. e. *purperverf:* inlici vestes admirabili fuco, Plin. H. N. XXII,

Digitized by Google

XXII, 2: *dus ook* Tyrius, Taenarius, *doch, alwaar het ook in 't gemeen verf zijn kan, dewijl de bijvoegelijke woorden* Tyrius, Taenarius, *reeds toonen, dat het purperverf is: van daar* a) *elke verf, daar iet mede geverfd wordt*, Lucret. II, 743: adulteratur tingiturque rubrica aut testa trita: qui fucus aqua deprehenditur, Plin. H. N. XXXI, 7 extr.: infici vestes admirabili fuco, Plin., *zie hier voor: van daar* fucus Tyrius, *purperverf*, Ovid. Met. VI, 222: purpureus, Ibid. Trist. I, 1, 5: Taenarius, Valer. Flacc. I, 427, i. e. *purperverf*. b) *verf om te blanketten, blanketzel, bij voorb.* vitia corporis fuco occulunt, Plaut. Most. I, 3, 118: tingere tempora fuco, Prop. II, 14, 27: mangones, qui colorem fuco mentiuntur, Quintil. II, 15: *van daar Tropisch, blanketzel, schijnbare, glinsterende, onëchte, gekunstelde tooi en sieraad, bij voorb. in het redenen, bij voorb.* puerilis, Cic. Or. II, 45: venustatis non fuco illitus color (figuratum), Ibid. III, 52: hic ornatus (orationis) non fuco eminentem colorem amet, Quintil. VIII, 3: mercem sine fucis gestat (mulier), Horat. Sat. I, 2, 83: *van daar* c) *valschelijk aangenomen schijn, geveinsdheid, misleiding, te leurstelling, bij voorb.* fucum facere *misleiden*, Q. Cic. petit. cons. 9: alicui, Terent. Eun. III, 5, 41: nec sycophantiis nec fucis ullum mantellum obviam est, Plaut. Capt. III, 6, 6: sine fuco, Cic. Att. I, 1, i. e. *zonder valsheid, zonder gemaaktheid.* 2) *eene soort van groote bijën, die geen honig maken, broedbijën, ook hommels genoemd*, Virg. Georg. IV, 167 *en* 244. Colum. IX, 15. Plin. H. N. XI, 11.

FUE i. e. *foei! wanneer men met walg of ongenoegen spreekt*, Plaut. Most. I, 1, 37: *daar voor staat ook* phui! Plaut. Pseud. V, 2, 5.

FUGA, ae, f. 1) *het vluchten, de vlucht, bij voorb.* fuga ab urbe, Cic. Att. VII, 21: fuga salutem petere *zich door de vlucht redden*, Nep. Hann. 11: ex fuga se in templum conjicere, Ibid. Agesil. 4, i. e. *op de vlucht enz.*: ex fuga se recipere, *zich herstellen*, Caes. B. G. II, 12: esse in fuga, Cic. Att. VII, 23 *en* 24: fuga se ad aliquem recipere, Caes. B. G. I, 11: hostes in fugam convertere, Caes. B. G. I, 21: *of* dare, Caes. B. G. II, 23. V, 51: *of* conjicere, Ibid. VI, 8. VII, 70: *of* vertere, Liv. I, 37. XXX, 33: *of* agere, Justin. XVI, 2, i. e. *op de vlucht slaan. Daar tegen* fugam capere, Caes. B. G. VII, 26: *of* petere, Liv. X, 23 extr. Caes. B. G. II, 24: *of* in fugam se dare, Cic. Verr. IV, 43: *of* se conferre, Cic. Caecin. 8: *of* se conjicere, Cic. Coel. 26: *of* fugae se mandare, Caes. B. G. II, 24: *of* se dare, Cic. Att. VII, 23: *of* se commendare, Vellej. II, 72: *of* se committere i. e. *vluchten, de vlucht nemen, zich op de vlucht begeven: dus ook* fugam dare *vluchten, vlieden*, Virg. Aen. XII, 367: *maar het heet ook, laten ontvlieden, gelegenheid geven, om te vluchten enz.*, Ibid. VII, 24: *bijzonder merke men aan* fugam facere, *het welk twee zaken beteekent*, a) *vluchten*, Liv. VIII, 9 extr. Sallust. Jug. 53 (57). Pandect. XLIX, 16, 6: b) *op de vlucht slaan*, Liv. XXI, 5, 8. Cic. Dom. 25. 2) *bijzonder de vlucht uit het Vaderland, verbanning*, Cic. Or. III, 3. Ovid. Pont. II, 8, 68. Tacit. Ann. XIV, 64. 3) *het vluchten, d. i. snel loopen, bij voorb.* fuga praevertitur Hebrum, Virg. Aen. I, 317 (321): cf. Valer. Flacc. III, 584: *van daar* temporum, Horat. Od. III, 30, 5: *ook reize of afreize, scheepvaart, bij voorb.* facilis, Virg. Aen. IV, 430. 4) *vermijding, bij voorb.* laboris, Cic. Mur. 4: honoris, Liv. III, 67, *zie hier na:* literae, Cic. Or. 45: morbi, culpae, Horat., *zie hier na.* 5) *Regeerte, om te ontgaan of te ontvlieden, bij voorb.* literae, Cic. Or. 45: culpae, Horat. Art. 31: immisit fugam, Virg. Aen. IX, 719. 6) *middel, om te ontvlieden, gelegenheid, om te vluchten, bij voorb.* honoris, Liv. III, 67: morbi, Horat. Ep. I, 6, 29: fugam claudere, Liv. XXVII, 18: explicare, Liv. I, 30 extr.: fugam reperire, Virg. Georg. IV, 443. 7) *een vluchtende hoop, bij voorb.* agrestium fuga, spoliatique in armis & vulnerati foediora nuntiantes, urbem ira implevere, Liv. III, 69, *doch, het kan ook enkel vlucht zijn:* nuntiantes *zou dan enkel behooren tot* spoliati cet., *en niet tot* fuga. Not. Plur., *bij voorb.* fugarum, Sil. XVII, 148: *ook* Colum. X, 125, *in welke laatste plaats het staat voor* fugitivarum.

FUGACITER, *vluchtig, d. i. al vluchtende:* fugacius bellum gerere, Liv. XXVIII, 8.

FUGAX, acis, 1) *eigenlijk*, a) *die ligt vlucht, vluchtig, bij voorb.* caprea, Virg. Aen. X, 725: fugacissimus hostis, Liv. V, 28: dux fugacissimus, Liv. XXX, 28: ferae fugaces, Virg. Aen. IX, 591: *van daar* fugax *als een scheldwoord, van eenen slaaf*, i. q. fugitivus, Plaut. Pers. IV, 3, 16. b) *vluchtig, d. i. die snel vliedt, bij voorb.* fugacior aura, Ovid. Met. XIII, 807. c) *vluchtend, bij voorb.* tergo fugaci imminet, Ovid. Met. I, 541: vir, Horat. Od. III, 2, 14: *van daar* lympha, Ibid. II, 3, 12, i. e. *vlietend.* 2) *Tropisch*, a) *vluchtig, vergangelijk, bij voorb.* anni, Horat. Od. II, 14, 1: blanditiae, Plin. Ep. VII, 4: non aliud pomum fugacius, Plin. H. N. XV, 12: haec omnia brevia, fugacia, caduca existimo, Cic. ad Div. X, 12 extr.: fugacissima bona, Senec. Ep. 74. b) *vluchtend voor iet, vermijdend, bij voorb.* ambitionis, Ovid. Trist. IV, 10, 38: rerum, Ibid. III, 2, 9: fugacissimus gloriae, Senec. Benef. IV, 32.

FUGELA, ae, f. *voor* fuga, Apulej. in Apolog. prope fin. p. 336. Elm. *en* Cato ap. Priscian. 3.

FUGIO, gi, gitum, 3. 1) *vluchten, vlieden, bij voorb.* a patria, Ovid. Trist. I, 5, 66: a foro, Plaut. Pers. III, 3, 30: a Corintho, Plin. H. N. XXXV, 3: Aenea fugiente a Troja, Cic. Verr. IV, 33: e conspectu, Terent. Hec. I, 2, 107: ex proelio, Cic. ad Div. X, 14: oppido, Caes. B. C. III, 29: fugiunt e corpore setae, *voor* a corpore, Ovid. Met. I, 739, i. e. *van het ligchaam:* de cavea i. e. e cavea, Martial. IX, 90, 4: fugere intro, Terent. Ad. IV, 1, 22: ad coelum, Petron. 136: longe fuge, Horat. Sat. I, 4, 34: nec prius fugere destiterunt, quam cet., Caes. B. G. I, 53. Not. *Tropisch*, portus fugiens ad litora i. e. recedens, Prop. IV, 6, 15: *van daar* a) *vluchten, d. i. loopen, vliegen, bij voorb. een schoot*, Stat. Theb. IX, 770. Herc. fur. 994: *ook van een schip*, Valer. Flacc. V, 103: fugimus spumantibus undis, Virg. Aen. III, 268, *doch de* Ed. Heyn. *heeft* ferimur: fuge modo intro, Terent. Ad. IV, 1, 22, i. e. *loop:* tempus, Virg., *zie hier na.* b) *vluchten, d. i. vergaan, bij voorb.* fugit tempus, Virg. Georg. III, 284: *dus ook* dies, Ovid. Fast. V, 772: *van daar* dies fugiens, Senec. Thyest. 612, i. e. *ten einde loopende, de avond: dus ook* mensis fugiens, Ovid. Fast. V, 186, i. e. *het einde der maand: van daar* vinum fugiens, Cic. Off. III, 23, i. e. *die zijne kracht verliest, zich niet goed houdt:* oculi fugientes i. e. morientes, Ovid. Am. III, 9, 49. 2) *vluchten voor iet, zoeken te vermijden, bij voorb.* bellum, Terent. And. V, 4, 32: nuptias, Ibid. IV, 4, 27: laborem, Ibid. Heaut. I, 1, 114: satietatem, Cic. Verr. III, 43: judicium senatus, Liv. VIII, 33: aliquem judicem, Liv. IX, 1: pocula, Ovid. Met. XIV, 287: conventus hominum, Caes. B. C. I, 19: *van daar* mors fugitur, Cic. Leg. I, 11: genus vitiosum fugiendum, Cic. Or. 56: fugitur invidia, Auct. ad Her. IV, 34. *Ook staat* fugiens *met den* Genitivus, *bij voorb.* laboris, Caes. B. C. I, 69: *van daar bedenking, zwarigheid maken, nalaten, bij Dichters, met den* Infinitivus, *bij voorb.* fuge quaerere, Horat. Od. I, 9, 13, i. e. *vraag niet:* fuge credere, Tibull. I, 4, 69 (9): non fugis imposuisse? Ovid. Her. IX, 75. 3) *ontgaan, bij voorb.* aciem, Cic. Tusc. I, 22: *of* visus, Ovid. Fast. II, 80, *aan de oogen, gezicht, d. i. niet gezien worden: dus ook* scientiam alicujus, Cic. Manil. 10, *de kennis van iemand, d. i. aan hem onbekend zijn:* ea res fugit Varronis memoriam, Gell. I, 18 extr.: facillime fugiant satietatem, Cic. Or. III, 25, *alwaar echter* Ernesti, *zonder noodzake*, effugiant *heeft laten drukken:* memoriane fugerit in annalibus digerendis, — incertum est, Liv. IX, 44, i. e. *of hij het vergeten heeft enz.: men vraagt zich, wat* memoria *voor een* Casus *is? Is het de* Nominativus, *dan heet het: het aandenken is hem ontgaan; is het de* Ablativus, scil. e, *dan heet het: het is hem uit het geheugen gegaan: dus ook* aliquem *iemands kennis ontgaan, hem onbekend zijn, bij voorb.* Hoc me fugit, *dit weet ik niet, dit is mij onbekend, of ik heb het vergeten, bij voorb.* non fugisset hoc Graecos homines, Cic. Or. I, 59: te non fugit, quam sit difficile, Cic. Att. XII, 42, i. e. *gij weet wel:* de Dionysio fugit me ad te antea scribere, Ibid. VII, 18, i. e. *ik heb het vergeten: dus ook* Ibid. XIII, 51: ejus (epistolae) exemplum fugit me tum tibi mittere, i. e. *ik heb het vergeten, of ik weet niet, of ik het gezonden heb. Ook heet het in 't gemeen weggaan of loopen, wegvluchten, ontloopen, bij voorb.* Diogeni servus fugit, Senec. Tranq. 8: fugit mihi servus, Ibid. 4) *zijn toevlucht nemen, bij voorb.* ad verba, Petron. 30. Not. *Het* Particip. fugiturus, a, um, *staat* Ovid. Her. II, 47. Plin. H. N. IX, 59. Petron. 117.

FUGITIVARIUS, i, m. scil. homo, *die de vluchtelingen of weggeloopenen opzoekt, en te rug moet brengen*, Flor. III, 19. Varr. R. R. III, 14.

FUGITIVUS, a, um, *die ontvlucht is, een vluchteling, bij voorb.* Jugurtha finium suorum regnique fugitivus, Flor. III, 1: fugitivus ut erro, Horat. Sat. II, 7, 113, *doch, alwaar het ook een weggeloopen slaaf kan zijn: ook van bijën, bij voorb.* fugitivae fiunt, *vliegen voort*, Varr. R. R. III, 16, 21: *van Soldaten, bij voorb.* per fugitivos Aemilii decurionis equitum cet., Caes. B. G. I, 23, *ten zij het weggeloopen slaven zijn:* tempus discernit emansorem a fugitivo i. e. *overlooper, deserteur*, Pandect. XLVIII, 19, 16: *van daar een scheldwoord, bij voorb.* in malam rem, fugitive, i. e. *gij vagabond, schurk*, Terent.

rent. Phorm. V, 7, 38: *bijzonder ſlaaven*, Cic. Verr. IV, 50. Tuſc. V, 22. Liv. XXXVIII, 38: *Tropiſch*, *bij voorb.* argentum, Terent. Heaut. IV, 2, 11: gaudia, Martial. VII, 46, 11. Not. ſeq. a, *bij voorb.* neque tam fugitivi illi a' dominis quam tu jure & legibus, Cic. Verr. IV, 50: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* viſere, Lucret. VI, 1236: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* polliceris te futurum fugitivum rei familiaris & ad nos evolaturum, Plin. Ep. IX, 28: finium, Flor., *zie hier voor. Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* columbae fugitivae illius loci i. e. ab illo loco, Plin. H. N. XVIII, 16: Jugurtha finium ſuorum regnique fugitivus, Flor. III, 1. Not. lapis fugitivus, Plin. H. N. XXXVI, 15 in.

FUGĬTO, avi, atum, are, 1) *vluchten*, Terent. Eun. V, 2, 7. 2) *vluchten voor iet*, *mijden*, *zoeken te ontgaan*, *bij voorb.* quaeſtionem, Cic. Roſc. Am. 28: necem, Phaedr. I, 2, 25: provinciam, Plaut. Capt. I, 2, 53: *ook voor* fugare, *bij voorb.* hos fugitaſtis, Auct. Prol. Pſeud. Plaut. V, 7. Not. *Het* Particip. fugitans *met den* Genitivus, *bij voorb.* fugitans litium, Terent. Phorm. IV, 3, 18.

FUGĬTOR, oris, m. *een vluchteling*, Plaut. Trin. III, 2, 97.

FUGO, avi, atum, are, 1) *maken*, *dat iemand vlucht*, *op de vlucht ſlaan:* aliquem, Cic. Off. III, 31. Caeſ. B. G. VII, 68. Salluſt. Jug. 58 (62) *en meermaalen: van daar* 2) *in 't gemeen verjaagen*, *verdrijven*, *verwijderen*, *bij voorb.* hominem, Cic. Caecin. 12: civem, Cic. Haruſp. 4: flammas a claſſe, Ovid. Met. XIII, 8: amorem, Ibid. I, 469: ardorem de corde, Ibid. IX, 501: oculos virorum e templis, Ibid. Art. III, 637: Hannibalem Romana ſede, Prop. III, 2, 31: deos a cauſa meliore, Lucan. VIII, 93: Phoebus fugat aſtra, Horat. Od. III, 21, 24: cf. Horat. Art. 474: maculas ore, Ovid. Medic. 78. *Ook verdrijven*, *verjaagen*, *d. i. in ballingſchap brengen*, Ovid. Pont. III, 5, 21. 3) *werpen*, *ſlingeren*, *bij voorb.* tela, Sil. II, 91.

FULCĬMEN, ĭnis, n. *het geen*, *waar iet op ſteunt*, *bij voorb. ſteunzels*, *ſchraagen*, *pijlaars*, Ovid. Faſt. VI, 269.

FULCĬMENTUM, i, n. i. q. fulcimen, *bij voorb.* uni pedi lecti fulcimentum ſubjiciendum eſt, Celſ. II, 15. Ed. Almelov.: dum pede fulcimentum, quo ſuſtinebar, repello, Apul. Met. I poſt med. p. 109. Elm.

FULCĬO, ſi, ltum, *voor* fulcitum, 4. *ſteunen*, *d. i. door ſteunzels*, *pijlaars*, *knieën of eene andere onderlage ſtaande houden*, *bij voorb.* porticum, Cic. Acad. IV, 24: vitis fulta, Cic. Seneſt. 15: aliquid trabibus, Plin. H. N. XXXVI, 13 med.: ruentes ceras fulciunt intergerinis cet., Ibid. XI, 10: fulcitur teſta fagina menſa mihi, Martial. II, 43, 10: pravis fultus male talis, Horat. Sat. I, 3, 48: juvencus latus niveum fultus hyacintho, Virg. Ecl. VI, 53: caput Pallantis fultum, Ibid. Aen. XI, 39: fultus ſolio i. e. ſedens, Claudian. Proſerp. I, 79: coelum vertice, Virg. Aen. IV, 247, *ſteunen*, *d. i. dragen: van daar* ſtant fulti pulvere crines *voor* pleni, Stat. Theb. III, 326: pendent per mutua brachia fulti, *van vuiſtkampvechters*, *voor* impliciti, innexi, Ibid. VI, 659: *van daar* 1) *Tropiſch*, *ſteunen*, *onderſteunen*, *ſtaande houden*, *verſterken*, *niet te grond laten gaan*, *in den nood bijſtaan*, *bij voorb.* amicum, Cic. Rab. poſt. 16: rempublicam, Cic. ad Div. XII, 5: imperium, Cic. Off. III, 22: ruinas conſulum ſua virtute, Cic. Red. Sen. 8: criminationem vanam ficto argumento, Liv. XL, 12: ſerie genus i. e. *familie*, Prop. IV, 11, 94: unus ex tribus liberis ſupereſt, domumque fulcit & ſuſtinet, Plin. Ep. IV, 21: Thermum literis, Cic. Att. V, 21 extr., i. e. *in gevoelen verſterken.* 2) *bevestigen*, *bewaaren*, *bij voorb.* fultos obice poſtes, Virg. Aen. VIII, 227: januam ſera (*ſlot*), Ovid. Art. II, 244: *dus ook* Thermum literis, ſcil. *in zijn gevoelen bevestigen enz.*, Cic., *zie hier voor:* 3) *verſterken*, *door eten en drinken*, *bij voorb.* ſtomachum cibo, Senec. Ep. 68 ante med.: vino venas, Senec. Ep. 95 ante med.: *dus ook* cibis fulta, Colum. VI, 24: *ook* & fulcire cibis ac omnia ſuſtentare, Lucret. II, 1147, *doch*, Creech *heeft dit vers als onvoegzaam* (ineptum) *weggelaten.* Not. *Het* Particip. Perf. *is* fultus, a, um.

FULCRUM, i, n. *alles*, *daar iet op ſteunt*, *ſtut*, *ſchraag*, *bijzonder van een bed*, *bedſchragen*, Ovid. Pont. III, 3, 14. Gell. X, 15. Prop. II, 13, 21: *ook van het etensbed of ſofa* (lecti triclinaris), *bij voorb.* lecti, Sueton. Claud. 32: tricliniorum pedibus fulcriſque, Plin. H. N. XXXIV, 2 extr.: cf. Virg. Aen. VI, 604: *van daar het bed zelve*, Juvenal. VI, 22. Prop. IV, 7, 3: *ook het etensbed*, *ſofa*, Juvenal. XI, 95, *doch*, *alwaar het ook bed zijn kan.*

FULCTŪRA, *zie* Fultura.

FULGENTER, *blikſemend*, *ſchitterend*, *bij voorb.* fulgentius radiant, Plin. H. N. X, 20: *Tropiſch*, *bij voorb.* his alioqui fulgentius ultum poterat luxuriae, i. e. *glinſterender*, *prachtiger*, Ibid. XXII, 2.

FULGĔO, lſi, 2. 1) *blikſemen*, *bij voorb.* Jove fulgente, Cic. Vatin. 8: Jove fulgente, tonante, Cic. Nat. D. II, 25: coelo fulgente, tonante, Ibid.: picei fulſere poli, Valer. Flacc. I, 628: conf. Senec. Nat. Quaeſt. II, 56, *welke zegt*, *dat de Ouden in deze betekenis* fulgere (*met eene korte* paenult.) *gezegd hebben: van daar* fulget *het blikſemt*, *bij voorb.* O fulſerit, Cic. Div. II, 72: *ook Tropiſch*, *blikſemen*, *van eenen grooten Redenaar*, *bij voorb. van* Pericles, Cic. Or. 9 in., *waar voor* fulgurare *ſtaat*, Quintil. II, 16 extr. 2) *blinken*, *ſchitteren*, *glinſteren*, *lichten*, *bij voorb.* fulgent purpura, Cic. Cat. II, 3: luna fulgebat coelo ſereno, Horat. Epod. XV, 1: nova purpura fulget, Ovid. Faſt. I, 81: fulget in oſtro, Ibid. Triſt. IV, 2, 27: tecta — ebore & auro fulgentia, Cic. Parad. I, 4: arma fulgentia, Virg. Aen. VI, 490: veſtis fulgens Tyrio ſubtemine, Tibull. IV, 1, 121: conſul fulgentior oſtro, Sil. XI, 154: oculi fulgentes, Horat. Od. II, 12, 14: fax fulgens, Tibull. I, 2, 36: *van daar* 3) *Tropiſch*, *te voorſchijn ſchitteren*, *glinſteren*, *zich uitmuntend vertoonen of voordoen*, *bij voorb.* fulgebat jam in adoleſcentulo indoles virtutis, Nep. Eum. 1: virtus fulget honoribus, Horat. Od. III, 2, 18: quondam nobili fulſi patre, Senec. Med. 209: fulgens imperio, Horat. Od. III, 16, 31: ſacerdotio, Tacit. Hiſt. IV, 42: fulgentiſſimus juvenis, Vellej. II, 61: M. Tullius fulgentiſſimo & coeleſti ore, Ibid. 64. Not. *men heeft dit* Verbum *ook in de derde* Conjugatie, *bij voorb.* fulgit, Lucret. VI, 159, i. e. *het blikſemt:* fulgĕre, Lucret. V, 1094. Valer. Flacc. VIII, 284. Virg. Aen. VI, 827. Pacuv. Acc. *en* Lucil. ap. Non. 10. n. 12.

FULGĔTRA, ae, f. (ſcil. lux), *de blikſem*, Plin. H. N. XXVIII, 2 poſt med.

FULGĔTRUM, i, n. ſcil. lumen, *de blikſem*, Plin. H. N. II, 43 *en* 54. Senec. Nat. Quaeſt. II, 56.

FULGĬDUS, a, um, *blikſemend*, *ſchitterend*, *bij voorb.* lumen, Lucret. III, 364.

FULGO, *zie* Fulgeo.

FULGOR, oris, m. 1) *de blikſem*, Cic. Div. II, 20: ex Homero, Lucret. VI, 169. 2) *het blikſemen*, *de helle glans*, *ſchittering*, *bij voorb.* candelabri, Cic. Verr. IV, 32: veſtis, Ovid. Met. XI, 617: oculorum, Ibid. Art. II, 721: ſolis, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 54: carbunculi, Ibid. XXXVII, 7: ſpeculorum, Ibid. VII, 15: armorum, Horat. Od. II, 1, 19: *van daar Tropiſch*, *ſchittering*, *glans*, *d. i. zichtbare voortreffelijkheid*, *bij voorb.* nominis, Ovid. Triſt. V, 12, 39: avitus, Vellej. II, 4: gloriae, Valer. Max. VIII, 1, 11: rerum, Plin. H. N. VII, 26: urit fulgore ſuo, Horat. Ep. II, 1, 13.

FULGUR, ŭris, n. 1) *blikſem*, *bijzonder die niet treft*, *het weêrlicht*, Cic. Div. II, 19: *doch*, *echter ook de blikſem*, *die nederſchiet en treft*, *bij voorb.* coelo ceciderunt fulgura, Virgil. Georg. I, 488: feriunt ſummos fulgura montes, Horat. Od. II, 10, 12: tot fulgura facta, ut exclamaverit, feriat jam quem volet, Suet. Domit. 15: cf. Cic. Div. II, 19, *alwaar hij te vooren* de fulguribus *zegt*, *daar na* fulmen *en* fulmina *gebruikt*, *en ook een onderſcheid aanhaalt*, *dat de* Stoicynen *tusſchen* fulgur *en* fulmen *maken:* condere fulgur, Juvenal. VI, 586, *den blikſem begraven*, *d. i. het geen van den blikſem getroffen is:* cf. Lucan. I, 606, *alwaar daar voor ſtaat* diſperſos fulminis ignes colligit & terrae — condit. 2) *het blikſemende ſchijnen*, *ſchittering*, *bij voorb.* ſolis, Lucret. II, 163: armorum, Claudian. de III. Conſ. Honor. 31.

FULGURĀLIS, e, *den blikſem betreffende*, *bij voorb.* libri, Cic. Div. I, 33.

FULGURAT, *zie* Fulguro.

FULGURATĬO, onis, f. *het blikſemen*, *bij voorb.* nubes mediocriter colliſae fulgurationem faciunt: efficiunt, majore impetu pulſae, fulmina, Senec. Nat. Quaeſt. I, 1: Quid inter fulgurationem & fulmen intereſt? dicam: fulguratio eſt late ignis explicitus: fulmen eſt coactus ignis & impetu jactus, Ibid. II, 17: fulguratio oſtendit ignem, fulminatio emittit, Ibid. 12: fulguratio nihil aliud eſt quam flamma futura fulmen, ſi plus virium habuiſſet.

FULGURĀTOR, oris, m. 1) *die blikſemt*, *de blikſemer*, *blikſem-ſlingeraar*, *bij voorb.* deo fulguratori ara, Inſcript. ap. Grut. p. 21. n. 4: *daar voor leest men ook* fulgerator. 2) *een uitlegger van blikſemen*, *of die de dingen begraaft*, *welke van den blikſem geraakt zijn*, Cic. Div. II, 53. Cato ap. Non. 1. n. 319.

FULGURĬO, ire, 1) *blikſemen*, *bij voorb.* fulgurivit Jupiter, Naev. ap. Non. 2. n. 324. 2) *door den blikſem treffen: vandaar* fulguritus, a, um, *van den blikſem getroffen*, *bij voorb.* arbor, Plaut. Trin. II, 4, 138: *van daar zegt* Feſtus: Fulguritum id, quod eſt fulmine ictum: qui locus ſtatim fieri putabatur religioſus, quod cum deus ſibi dicaſſe videtur.

FULGŪRO, are, *blikſemen*, *bij voorb.* Jove fulgurante, Cic. Div. II, 18: Fulgu-

fat het blikfemt. Plin. H. N. II, 54: *van daar Tropisch, blikfemen, van eenen grooten Redenaar, bij voorb.* fulgurare ac tonare, *van* Pericles, Quintil. II, 16 extr.: *ook* Cic. Or. 9 in. *ftaat van dezen zelfden Redenaar, in fommige* Edd. fulgurare, tonare; *doch andere, bij voorb.* Ernest., *hebben* fulgere, tonare: *van daar* 1) *Tropisch, blikfemen, voorlichten, bij voorb.* vis eloquentiae, Plin. H. N. Praefat. 2) *lichten, blikfemend fchitteren, bij voorb.* auro, Stat. Theb. IV, 191: cernis, oculis qui fulguret ignis, Sil. XII, 724.

FULĬCA, ae, f. *een foort van watervogels of waterhoenders*, Virg. Georg. I, 363. Ovid. Met. VIII, 625. Plin. H. N. XI, 37. Not. *daar voor zegt* Cicero fulix.

FULIGĬNĔUS, a, um, *als of vol roet, of roet gelijk, bij voorb.* nubes, Petron. 108.

FŪLĪGO, ĭnis, f. *roet*, Cic. Phil. II, 96. Virg. Ecl. VII, 49. Celf. V, 18. Sect. 28. Colum. X, 3 extr.: lucubrationum, Quintil. XI, 3, 23: fi tibi non os oblitum eft fuligine, Plaut. Poen. V, 4, 23, *het welk* Douza *verklaart*: fi non derifus es: *van daar Tropisch, bij voorb.* argutiarum, Gell. I, 2.

FULIX, ĭcis, f. i. q. fulica, Cic. Div. I, 8 *als Dichter*.

FULLO, onis, m. *die de kleederen der* Romeinen *volde, zuiverde, en met krijt wit maakte, een voller*, Plin. H. N. XXVIII, 6. Martial. VI, 93, 1. XIV, 51, 2. 2) *een foort van Kevers*, Plin. H. N. XXX, 11 med.

FULLONICUS, a, um, *het vollen of de vollers betreffende, bij voorb.* pila, Cato R. R. 10 *en* 14: *van daar* fullonica, fcil. ars, *het vollers handwerk*, Plaut. Afin. V, 2, 57: *en* fullonica, fcil. officina, Pandect. XXXIX, 3, 3, *de werkplaats van den voller. Ook* fullonica, orum, i. e. officinae fullonum, Pandect. VII, 1, 13 extr.

FULLONĬUS, a, um, i. q. fullonicus, *bij voorb.* ars, Plin. H. N. VII, 56: creta, Ibid. XVII, 8: cortinae, Ibid. XXIV, 13: faltus, Senec. Ep. 15, i. e. *fprong, zoo als de vollers bij het vollen doen*: fructus, Plaut. Pfeud. III, 1, 15, i. e. *het vollen of treden met de voeten*.

FULMEN, inis, n. *voor* fulgimen, *van* fulgeo, *gevolglijk eigenlijk het geen dient, om te blikfemen, het werktuig tot den blikfem enz.: van daar de blikfem in 't gemeen; die nederfchiet, en infloat, donderbijl, bij voorb.* ictu fulminis deflagravit, Cic. Off. III, 25: vi fulminis icta conciderunt, Cic. Div. III, 20: Jupiter hunc fulmine percuffit, Cic. Nat. D. III, 38: Jupiter jacit fulmina, Cic. Div. II, 19: *of* jaculatur, Ovid. Faft. V, 41: *of* emittit, Cic. Nat. D. II, 19: *of* torquet, Virg. Aen. IV, 208, i. e. *flingert*: *of* fpargit in terras, Ovid. Met. I, 253: Jovi fulmen fabricatos effe Cyclopes, Cic. Div. II, 19: fulmen fictile, Ovid. Faft. I, 202, *donderbijl uit klei*: Aetnaeum, Ovid. Art. III, 490, i. e. *van de* Cyclopen *in den berg* Aetna *gefmeed*: cf. Fulguratio. *Van de verfcheiden foorten der blikfemen, zie* Senec. Nat. Quaeft. II, 39, 40 *en* 41: *de Ouden fchreven den blikfem aan* Jupiter *toe, en deelden hem in* 3 manubias, Senec. Nat. Quaeft. II, 41: *anderen fchreeven hem ook aan de elf overige Goden toe*, Serv. ad Virg. Aen. I, 42 (46): *van daar* 1) *Tropisch, blikfem, d. i. verbrijzelende kracht, bij voorb.* fortunae, Cic. Tufc. II, 27: tuo de fulmine pattem deme *zegt* Ovidius Trift. V, 2, 53 *tot* Augustus, *die hem de ftraf der ballingfchap aangedaan hadt: ook kan het, ftraffe zijn, zie hier na: van daar van elk hevig, te neder ftaande ongeluk, bij voorb.* duo fulmina domum perculerunt, Liv. XLV, 41 in.: *dus ook van wilde zwijnen*, fulmen habent in dentibus i. e. *doodende kracht*, Ovid. Met. X, 550: cf. Stat. Theb. II, 70: *dus ook blikfem, d. i. harde ftraffe*, Juvenal. VIII, 92. Ovid. Trift. V, 2, 53, *zie hier voor*: 2) *van alles, waar van men het geweld niet kan wederftaan, blikfem, donderbijl, onwederftaanbare kracht of perfoon, bij voorb.* fulmina verborum, Cic. ad Div. IX, 21: cf. Cic. Or. 6: *van daar van helden, die alles te nederflaan, bij voorb.* Cic. Balb. 15 *noemt de beide* Scipio's *in* Spanje, duo fulmina imperii noftri. *Ook van vuurige oogen, en een fchriklijk, eerbiedvol, voorkomen, bij voorb.* fulmina viri, quae vertice fundit, Sil. XI, 341, *alwaar men ook blikfem in de vertaling behouden moet*.

FULMENTA (*voor* fulcimenta), ae, f. 1) *een fteun, ftut, fchraag in huis, voet van het bed enz.*, Cato R. R. 14: 2) *de zolen onder aan de fchoenen*, Plaut. Trin. III, 2, 94. Lucil. ap. Non. 3. n. 98.

FULMENTUM (*voor* fulcim.), i, n. i. q. fulcrum, Vitruv. V, 1 extr.: *van daar* fulmenta fcandunt lectum, Varr. ap. Non. 3. n. 98, *een fpreekwoord van eene verkeerde zaak, wanneer die geen wil gebieden, die behoort te gehoorzamen*.

FULMĬNĀTĬO, onis, f. *het nederwaards blikfemen, nederflingeren van den blikfem*, Senec. Nat. Quaeft. II, 12: cf. Fulguratio.

FULMĬNĀTRIX, icis, f. i. e. *blikfemend, blikfemfter, bij voorb.* Leg. XII Fulminat., Infcript. ap. Gruter. p. 547. n. 6 *en* p. 567. n. 10, *het welk waarfchijnlijk* Fulminatrix *gelezen dient te worden*.

FULMĬNĔUS, a, um, 1) *den blikfem betreffende, daar toe behoorende, hem eigen, bij voorb.* Ovid. Pont. II, 2, 118, i. e. *het vuur des blikfems*: ictus, Horat. Od. II, 16, 10, *donderflag*: fragor, Valer. Flacc. II, 501: 2) *den blikfem gelijk, blikfemend, d. i. alles wat verbrijzelt, doodt, bij voorb.* os apri, Ovid. Art. II, 374: fulminei rictus lupi, Ibid. Met. X, 367: Sil. XI, 99: enfis, Virg. Aen. IX, 441: Mneftheus fulmineus, Ibid. 811: dextra, Valer. Flacc. IV, 167.

FULMĬNO, avi, atum, are, 1) *blikfem nederflingeren, blikfemen, donderen, bij voorb.* minore vi ad fulgurandum opus eft quam ad fulminandum, Senec. Nat. Quaeft. II, 23: Jupiter fulminans, Plin. H. N. II, 7. Hor. Od. III, 3, 6: *ook* Imperfon., *bij voorb.* Fulminat, Virg. Georg. I, 370, *het dondert of de blikfem fchiet neder: van daar* a) *Tropisch*, Caefar fulminat bello, Virg Georg. IV, 561: Aeneas fulminat armis, Ibid. Aen. XII, 654: fulminat illa oculis, Prop. IV, 8, 55: fortuna fulminat per totum orbem, Auct. confolat. ad Liv. (*achter* Ovidius) 374: folo Marte fulminante, Plin. H. N. XXX, 1 med.: b) fulminare ignes i. e. *als 't ware, blikfemend werpen, voort blikfemen, of laten blikfemen*, Sever. in Aetna 342: 2) *door den blikfem dooden, daar mede treffen, nederblikfemen, neder donderen, bij voorb.* omnes, Claudian. Epift. I. ad Hadrian. V, 40: Aefculapius mortem habuit clariorem, quod a deo meruit fulminari, Lactant. I, 10: quidquid fuit tibi fulminandum, Senec. Herc. Oet. 6: *van daar* fulminati, *door den blikfem geraakten*, Plin. H. N. II, 54: *van daar Tropisch, neder blikfemen, neder donderen, bij voorb.* fulminatus pronuntiatione cet., Petron. 80, i. e. *verfchrikt, ontfteld*.

FULTŪRA, ae, f. 1) *de fteun, fteunzel*, Vitruv. lib. ult. c. ult. Plin. H. N. XXXVI, 15 in. Colum. I, 5 extr.: 2) *Tropisch, de verfterking, bij voorb. van het ligchaam door het eten, bij voorb.* corporis, Plin. Ep. I, 9: ni cibus atque ingens accedat ftomacho fultura ruenti, Horat. Sat. II, 3, 154. Not. *Men vindt ook* fulctura.

FULTUS, a, um, *zie* Fulcio.

FULVASTER, a, um, *iet geelächtig, bij voorb.* radix, Apulej. de herb. 109.

FULVUS, a, um, *geel of geelächtig, het zij donkergeel of bleekgeel of goudkleurig, leeuwenkleurig, roodächtig, rosch, bij voorb. van leeuwen*, Horat. Od. IV, 4, 14. Virg. Aen. VIII, 552: tegmen lupae fulvum, Virg. Aen. I, 275 (279): arena, Ibid. XII, 741: caefaries, Ibid. XI, 642: bos, Plin. H. N. XXII, 5: cera, XXI, 14: color vini, Ibid. XIV, 9: aurum, Virg. Aen. VII, 279: *dus ook* moneta i. e. *gouden*, Martial. XIV, 12, 1: fubtemen fulvum i. e. *gouden*, Sil. VII, 80: fidera, Tibull. II, 1, 88: *van daar* Olympus fulvus i. e. *gefternd, gouden*, Valer. Flacc. VII, 158: nubes, Virg. Aen. XII, 792, i. e. *roodächtig, rosch*: *ook* fulva nubes, Lucret. VI, 460, *alwaar ftaat* nubis fulvae caligine craffa i. e. *donker, ten zij men* furvae *lezen moet*: lumen, *bij voorb.* fumida lumine fulvo involvi ac totis Vulcanum fpargere tectis, Virg. Aen. VII, 76, i. e. *donker of rosch, het eerfte fchijnt beter: ook wordt het aan den Arend toegekend, bij voorb.* fulva aquila, Virg. Aen. XI, 751. XII, 247. Cic. Leg. I, 1, *als Dichter, misfchien wegens zijne geelächtige oogen, ten zij men het graauw, donkerverwig wil vertaalen: ook misfchien groen, bij voorb.* jafpide fulva, Virg. Aen. IV, 261, *of groenächtig, geelächtig*: oliva fulva, Ibid. V, 309, *zoo als* Servius ad Virg. Aen. IV, 261 *leest, d. i. groen: doch de* Ed. Heyn. *heeft* flava. Conf. Gell. II, 26 ante med., *alwaar* Fronto *zegt*: fulvus videtur de rufo atque viridi miftus in aliis plus viridis in aliis plus rufi habere.

FUMĀRĬUM, i, n. *eene plaats, waar de rook opgevangen wordt of uitgaat: bijzonder de rookkamer der* Romeinen, *waar zij door den rook de wijnen zachter en duurzamer maakten*, Colum. I, 6 poft med. §. 19 feq. Martial. X, 36, 1. *Het is, gelijk andere woorden van dezen uitgang, waarfchijnlijk eigenlijk een* Adjectivum, *alwaar* ftabulum *of iets dergelijks bij gedacht kan worden*.

FUMĔUS, a, um, *vol rook, rookend, dampend, bij voorb.* lumina, Virg. Aen. VI, 593: Acheron, Valer. Flacc. IV, 495: *ook berookt, bij voorb.* vina, Martial. XIII, 123, 2: cf. Fumarium.

FUMĬDUS, a, um, 1) *vol rook of damp, rookend, dampend, waasfemend, bij voorb.* taeda, Virg. Aen. IX, 75: amnis, Ibid. VII, 465: lux, Plin. H. N. II, 25: fumida caligo exhalatur, Ibid. 42: vortex, Ibid. 43: tecta, Ovid. IV, 405: cautes, Plin. H. N. V, 9 poft med.: 2) *rookkleurig, als 't ware, berookt, bij voorb.* chryfolithus, Plin. H. N. XXXVII, 7: topazius, Ibid. 8: 3) *rookerig, naar den rook riekend, bij voorb.* virus, Plin. H. N. XIV, 20.

FUMĬFER, a, um, *rook of damp makend, rookend, dampend, bij voorb.* ignes, Virg.

Aen. IX, 522: nox, Ibid. VIII, 255: Aponus, Lucan. VII, 193.

FUMIFICO, are, *rooken*, Plaut. Mil. II, 5, 2.

FUMIFICUS, a, um, *rook of damp makend, rookend, dampend, bij voorb.* mugitus, Ovid. Met. VII, 114: cocus, Plaut. Fragm. ap. Varr. L. L. VI, 7.

FUMIGO, are, 1) *rook maken, d. i. rooken, bij voorb.* fumigans leviter, Varr. R. R. III, 16 ante med.: *ook* seq. Accusat., *rooken, berooken, van daar* Passive, *bij voorb.* pulli fumigentur, Colum. VIII, 5 post med.: alvi fumigandae, Colum. IX, 14 ante med.: parietes fumigatos, Apul. in Apolog. post med. p. 312 Elm.: 2) *rook maken, d. i. rooken*, Gell. XIX, 1.

FUMO, avi, atum, are, *rook of damp van zich geven, rooken, dampen, wasemen, bij voorb.* agger, Caes. B. G. VII, 24: cruor, Virg. Aen. VIII, 106: Troja, Ibid. III, 3: loca sulfure fumant, Ibid. II, 698: thure fumant, Ovid. Met. X, 273: aqua fumat de sulfure, Ovid. Art. I, 256: ara fumat odore, Horat. Od. III, 18, 7: me fumantem vidistis, Cic. Harusp. 21: fumantes pulvere campos, Virg. Aen. XI, 909: pocula fumantia tabo, Valer. Flacc. I, 816: *van daar Tropisch*, domus fumabat, Cic. Sext. 10, i. e. *daar werdt braaf in gegastereerd.*

FUMOSUS, a, um, 1) *vol rook, d. i. rookend, dampend, bij voorb.* ligna, Cato R. 130: flamma, Ibid. 38 extr.: fax, Petron. 97: December, Martial. V, 31, 5, *dewijl er dan veel vuur gestookt wordt*: 2) *vol rook, berookt, bij voorb.* cadus, Ovid. Fast. V, 518: *zie* Fumarium: Paries, Petron. 135: Imagines, Cic. Pis. 1, i. e. *de beelden der vooröuderen*: magistros equitum, Juvenal. VIII, 8, *alwaar ook de vooröuders verstaan worden*: 3) *vol rook, d. i. berookt, bij voorb.* perna, Horat. Sat. II, 2, 117: 4) *rookerig, naar rook riekend, bij voorb.* defrutum, Plin. H. N. XVIII, 31 extr.

FUMUS, i, m. *rook, damp*, Cic. Verr. I, 17. Caes. B. G. V, 46. Terent. Ad. V, 3, 60: it fumus ad auras, Virg. Aen. XII, 592: fumus ad auras erigitur, Ib. IX, 239: flamma fumo est proxima, Plaut., *zie* Flamma: pernas in fumo suspendere, Cic. R. R. 162: cucurbitas fumo siccare, Plin. H. N. XIX, 5: fumo veteratum vinum, Ibid. XXIII, 1 med., a fumo vinum tingere, Ib. XIV, 6 post med., *zie* Fumarium; *hier toe behoort ook* Massiliae fumos, Martial. XIV, 118, 1, i. e. vinum fumo inveteratum: *ook is het rook, wasem, bij voorb. der spijzen, bij voorb.* ganearum, Cic. Pis. 6: *van daar Tropisch*, vertere omnia in fumum, Horat. Ep. I, 15, 39, *verdoen*: vendere fumum, *of* fumos *rook verkopen, een spreekwoord, zoo als bij ons, wind maken of verkopen, d. i. met ijdele beloften afzetten, misleiden, te leurstellen enz.*, Apul. in Apolog. post med. p. 313 Elm. Martial. IV, 5, 7. Lamprid. in Alex. Sev. 36: *dus ook* aliquid vendere per fumum, Capitol. in Anton. Pio 11, *of* fumis, Lamprid. in Heliog. 10, i. e. *onder den schijn, als of men alles bij den keizer vermag, den menschen groote beloften doen, die naderhand niet vervuld worden, gevolglijk wind maken.*

FUNALE, *zie* Funalis, e.

FUNALIS, e, 1) *uit een zeil, touw of strik bestaande, bij voorb.* cereus funalis, Valer. Max. III, 6, 4, i. e. *eene flambouw, eigenl. eene waschkaars uit eenen strik: dus ook* candela, Serv. ad Aen. XI, 143: *van daar* Funale, Substantive, a) *een strik, een riem, bij voorb.* funda duo funalia habebat, Liv. XLII, 65, *misschien kan men er* vinculum *bij verstaan: van daar* b) *een fakkel, uit werk, gevolglijk een zeel of strik, bestaande, een flambouw, bij voorb.* crebro funali delectabatur, Cic. Senect. 3: *dus ook* funale praeferretur, *van deze zelfde zaak*, Liv. Epit. 17, *waartegen*, Val. Max. loc. cit. cereum funalem *heeft*. *Men zou ook* lumen *kunnen verstaan. Dus ook* Plural. funalia, Virg. Aen. I, 727 (731). Horat. Od. III, 26, 6. Silv. VI, 667: c) *ook schijnt het een lichtkroon te betekenen, bij voorb.* Ovid. Met. XII, 246 Lampadibus densum funale coruscis: *het welk goed schikt, te weten* funale, *scil.* candelabrum i. e. *eigenlijk, een kandelaar met waschkaarsen verzien: dus ook misschien* Claudian. de nupt. Honor. & Mar. 206 funalibus ordine ductis plurima venturae suspendite lumina nocti: 2) *aan een lijn gaande of gebonden, of geleid, bij voorb.* equus funalis, Suet. Tiber. 6. Stat. Theb. VI, 462, *is het paard, dat op de wildbaan loopt, d. i. bij een wagen van drie of vier span niet aan het juk gespannen is, maar van buiten nog met een riem aan den wagen gespannen is, riempaard.*

FUNAMBULUS, i, m. *koorddanser*, Terent. Hec. Prol. I, 4. Suet. Galb. 6.

FUNCTIO, onis, f. *verrichting, bij voorb.* muneris, Cic. Verr. III, 6: laboris & muneris, Cic. Tusc. II, 15: *van daar* functionem recipere *eene verrichting op zich nemen: van daar Tropisch, bij voorb.* quia in genere suo functionem recipiunt per solutionem cet., Pandect. XXII, 1, 2, i. e. *dienen tot betaaling, kunnen daar toe gebruikt worden.*

FUNCTUS, a, um, *zie* Fungor.

FUNDA, ae, f. *een slinger*, Liv. XXVIII, 37. XXXVI, 18. XXXVIII, 29. Terent. Eun. IV, 7, 16. Cic. ap. Quintil. VIII, 6 extr. Virg. Georg. I, 309. Aen. IX, 586. Ovid. Met. IV, 517 Plin. H. N. VII, 56 med. *zegt, dat die eene uitvinding is der* Feniciërs, *maar* Servius ad Virg. Georg. I, 309 *van de inwoners der* Baleärische *Eilanden: van daar wegens eenige gelijkheid*, 1) *een soort van vischnetten, misschien sleepnet*, Virg. Georg. I, 141: 2) *de kast aan een ring*, Plin. H. N. XXXVII, 8 extr. *en* 9.

FUNDAMEN, inis, n. i. q. fundamentum, *de grond, bij voorb.* fundamina rei ponere, Virg. Georg. IV, 161, Ovid. Met. XV, 433: *of* jacere, Ovid. Fast. IV, 835, i. e. *leggen*: magnum, Ovid. Met. XIV, 808.

FUNDAMENTUM, i, n. *het geen, waar iet op gegrond is, de grond, grondslag, bij voorb.* fundamenta agere, Cic. Mil. 27, *den grond leggen*: locare in lubrico, Plin. H. N. XXXVI, 14: fodere delubro, Ibid. XXVIII, 2 post in., *voor* delubri: *ook* jacere domus, Suet. Calig. 22, *en* urbi, Liv. I, 12, *voor* urbis (*dus ook* delubro, *zie hier voor*: *en* fundamina favis ponunt, Virg. Georg. IV, 161), i. e. *grond leggen*: *en* jacere pacis, Cic. Phil. I, 1, *den grond tot vrede leggen*: arcem a fundamentis disjecit, Nep. Timol. 3, i. e. *van den grond af, tot den grond toe*: villa a fundamentis inchoata, Suet. Caes. 48: movere mare usque a fundamento, Plaut. Rud. II, 6, 55: *Tropisch, bij voorb.* fundamenta pacis jacere, *zie hier voor*: pietas fundamentum est omnium virtutum, Cic. Planc. 12: haec sunt firmissima fundamenta libertatis, Cic. Balb. 13: virtutum fundamenta in voluptate ponere, Cic. Fin. II, 22: hoc utor initio ac fundamento defensionis, Cic. Cluent. 10: senectus, quae fundamentis adolescentiae constituta est, Cic. Senect. 18: disciplina nixa fundamento veritatis, Gell. XIV, 1 med.: fidentia fundamenta imperii, Plin. H. N. V, 18 extr.

FUNDATIO, onis, f. *gronding, grondlegging*, Vitruv. V, 12. VI, 11.

FUNDATOR, oris, m. *die den grond tot iet legt, gevolglijk het opbouwt, de grondvester, grondlegger, stichter, bouwer*, Virg. VII, 673.

FUNDITO, are, 1) *heenschudden*: *van daar* verba, Plaut. Poen. I, 2, 61, i. e. *spreken, wanneer men veel of louter spreekt, babbelen, snateren.* 2) *naar iemand slingeren, of te nederslingeren*: aliquem, Plaut. Poen. II, 35.

FUNDITOR, oris, m. *een slingeraar*, Caes. B. G. II, 7. Sallust. Jug. 94 (90). Liv. XXVII, 38 *en meermaalen*: *de slingeraars behoorden voormaals mede tot de ligte troepen, en dan waren de* Baleärische *bijzonder beroemd.*

FUNDITUS, Adv., *van grond af, tot den grond toe, bij voorb. een gebouw verwoesten enz., bij voorb.* monumenta Scipionis funditus sustulit & delevit, Cic. Verr. IV, 36: templum funditus destruere, Sueton. Vesp. 9: funditus busta eruere, Senec. Troad. 663: urbes funditus periere, Horat. Od. I, 16, 20: aestus belli (*gevolglijk tropisch*), Lucret. V, 1434: *van daar* a) *Tropisch, tot den grond toe, volkomen, geheellijk, bij voorb.* evertere amicitiam, Cic. Fin. II, 25: rempublicam funditus interire, Cic. ad Div. VI, 2: b) *geheellijk, gantsch en gaar, bij voorb.* Ne spondeus quidem funditus est repudiandus, Cic. Or. 64: perdidisti me funditus, Plaut. Bacch. III, 6, 31: me bonorum judicium funditus perdidisse, Cic. Att. XI, 7 ante med.: neque sic deleri hominem, ut funditus interiret, Cic. Tusc. I, 12: neque earum rerum funditus expertem, Cic. Or. III, 50 extr.: Lacedaemonios funditus vicit, Cic. Invent. I, 33: funditus victus, Justin. XXV, 3: res funditus perspicere, Lucret. I, 479: tollit funditus veritatem, Cic. Or. 62.

FUNDO, avi, atum, are, 1) *gronden, den grond tot iet leggen, bij voorb.* arces, Virg. Aen. IV, 260: sedem, Ibid. V, 760. VIII, 478: *Tropisch, bij voorb.* disciplinam, Cic. Fin. IV, 1: nihil veritate fundatum, Cic. Flacc. 11, 2) *iet vast, duurzaam, maken, bevestigen, bij voorb.* naves ancora, Virg. Aen. VI, 4: *van daar Tropisch, bij voorb.* imperium, Cic. Balb. 13: urbem legibus, Virg. Aen. VI, 811: libertatem, salutem, securitatem, Plin. Paneg. 8: opes, Curt. X, 10: vacuos penates prole, Stat. Sylv. IV, 7, 3: thalamos nympha Tritonide, Sil. II, 65, i. e. *trouwen*: jus civile, Pandect. I, 2, 2 post med.: *van daar* fundatus a, um, Adjective, *duurzaam, goed, gesteld, bij voorb.* fundata amicitia, Q. Cic. petit. cons. 7: opes, Cic. Rab. post. 1: nihil veritate fundatum, Cic. Flacc. 11: reip. status bonorum conjunctione fixus & fundatus, Cic. Att. I, 16 extr.: securitas, Justin. XLIII, 5: pecus fundata villis nitidis, Ep. I, 15, 46, i. e. *wel besteed*: quo fundatior erit ea arenato directura, eo firmior erit soliditas tectorii. Vitruv. VII, 3 ante med.: fundatissima familia, Cic. Dom. 36: 3) *iet met*

eenig

Digitized by Google

genen grond ... , bij voorb. navem, Plaut. ... III, 3, ... : puppim carina, Ovid. Pont. IV, 3, 5.

FUNDO, fudi, fufum, 3. *gieten of uitgieten, bij voorb.* fanguinem e patera, Cic. Div. I, 23: fanguinem de (i. e. ob) regno, Curt. X, 5, i. e. *vergieten:* vitam cum fanguine, Virg. Aen. 532: merum humi, Ibid. V, 78: pateram inter cornua vaccae, Ibid. IV, 61: vina in aras, Ovid. Met. IX, 160: liquorem de patera. Horat. Od. I, 31, 2: Myrrha lacrymas arbore fundit odora, Ovid. Art. I, 287: lacrymas inter verba, Virg. Aen. IV, 61: *van daar* fundi, *zich uitgieten, bij voorb.* imber fufus, Liv. VI, 8 *en* 32: Strymon in feptem lacus funditur, Plin. H. N. IV, 10 extr., i. e. *giet zich uit of verbreidt zich: ook ertz,* Plin. H. N. XXXIV, 2. Ibid. 7 extr. *en* 8 extr.: *ook fchudden, uitfchudden of ergens heen fchudden, bij voorb.* fegetem in Tiberim, Liv. II, 5: odores in pectora, Ovid. Met. II, 626: *van daar* 1) *gieten, d. i. door gieten maken, bij voorb. loden kogelen,* Auct. B. Afric. 20: ipfe fe ex aere fudit, Plin. H. N. XXXIV, 8 extr.: *dus ook* vitrum, *glas maken of blazen,* Ibid. 14 extr.: *ook in 't gemeen maken of trekkend maken, bij voorb.* circuitum, Varr. L. L. IV, 22: *van daar* 2) *in 't gemeen voortbrengen, van zich geven, wanneer het vooral op eene ligte, fchielijke wijze, of in menigte gefchiedt, bij voorb.* fetum, Cic. Nat. D. II, 51: terra fruges fundit, Cic. Nat. II, 62: femen aut flores aut fruges fundit, Cic. Tufc. V, 13: Africa multitudinem afinorum — fundit, Plin. H. N. VIII, 30: cum centefimo Leontini campi fundunt, Ib. XVIII, 10: quo maturius vites putantur, eo plus materiae fundunt, Ibid. XVII, 22 poft med.: quem Maja fudit i. e. peperit, Virg. Aen. VIII, 138: preces a pectore, Ibid. VI, 55: fonos inanes, Cic. Tufc. V, 26: oracula, Cic. Nat. D. I, 24: orationem numerofe, Cic. Or. 62: convicia in aliquem, Ovid. Met. XIII, 306: mendacia, Plaut. Pfeud. IV, 1, 53: verba, Terent. Ad. V, 1, 7: dicta, Virg. Aen. VIII, 584: loquelas ore, Ibid. V, 842: jocularia, Liv. VII, 2: verfus ex tempore, Cic. Or. III, 50: *van daar* fundere fe *zich uitgieten, d. i. uitftorten, fnel of bij menigte uitgaan, bij voorb.* carcere, Valer. I, 611: ratibus, Ibid. II, 652: *of zich uitgieten, Tropisch, d. i. ergens heen komen of dringen, bij voorb.* luna per feneftras fe fundebat, Virg. Aen. III, 152: 3) *verwijden, uitftrekken, uitrekken, uitbreiden, bij voorb.* comam, Senec. Oed. 440: umbras, Ibid. 154: litera fundit fe in charta, Plin. H. N. XIII, 12 extr.: fe latius fundet orator, Cic. Or. 36: vela, Valer. Flacc. IV, 679: habenas fluvium i. e. *den teugel laten fchieten, (den vrijen loop laten),* Valer. Flacc. VI, 391: *van daar* fundi *zich uitbreiden, bij voorb.* virtutes & vitia, Cic. Fin. III, 15: Strymon funditur in feptem lacus, Plin. H. N. IV, 10: ne vitis fundatur, Cic. Senect. 15, i. e. *zich uitbreide:* latiffime fundi, Cic. Fin. V, 29: *van daar* fufus, a, um, *dikwijls* Adjective, *uitgebreid, wijdlopig, bij voorb.* crines, Virg. Aen. X, 137: fanguis in corpore, Cic. Or. II, 77 in.: fufa late cauda, Plin. H. N. VIII, 54: cupreffus, Ibid. XII, 17 poft med.: campi, Virg. Aen. VI, 440: fufus barbam i. e. habens barbam fufam, Ibid. X, 835: *ook Tropisch, bij voorb.* genus facetiarum, Cic. Or. II, 54: quam late fufum fit decorum, Cic. Off. I, 28: cf. Cic. Or. II, 77 in. Nat. D. II, 56 extr.: 4) *heenftrekken, te gronde werpen, vijandlijk of niet, bij voorb.* corpora (cervorum) humi, Virg. Aen. I, 193 (107): aliquem, Ovid. Met. XIII, 86. Sil. IV, 533: aliquem arcu, Valer. Flacc. I, 446: fundi in alga, Valer. Flacc. I, 253, i. e. *zich heenftrekken, heenleggen: van daar* Fundere hoftes *de vijanden flaan, (eigenlijk, hen of een deel van hun op den grond flaan),* Cic. Mur. 9. Liv. XXXV, 1, *gelijk ook* fufus *dikwijls zoo flaat, bij voorb.* Cic. Phil. XIV, 1. Caef. B. G. I, 44: *ook flaat er dikwijls* fugare *bij, bij voorb.* Salluft. Jug. 58 (62). Vellej. II, 46: *van daar* fufus *met* fugatus, Cic. Off. III, 31. Liv. XXIV, 15 extr.: 5) *werpen, flingeren, bij voorb. op de belegeraars,* Caef. B. G. VII, 24: fagittam, Sil. VII, 647: tela, Valer. Flacc. III, 243: fundere veftes de jugis, Liv. IX, 43: 6) *maken, dat iet vloeit, vlietend of vloejend maken, bij voorb.* corpus, alvum cet., *of* aliquem i. e. *maken, dat iemand losfiivig is, bij voorb. afgang van zich geeft,* Celf. Praefat. poft med. p. 17. Almelov.: *dus ook* aes i. e. *fmelten,* Plin., *zie boven: van daar* fufus, a, um, *vloejend, vlietend, bij voorb.* alvus, Celf. I, 3 ante med. p. 28. Almelov.: alvus fufior, Ibid. prope fin.: *van daar* corpus Gallorum, Liv. XXXVIII, 21: *vlietend, vloejend, d. i. week, tot zweeten geneigd, gevolglijk bros: van daar Tropisch, van fpreken en fchrijven, bij voorb.* genus orationis fufum, Cic. Or. II, 15: i. e. *niet hortende, waar men zonder aanftoot voort kan lezen enz.: dus ook* genus fermonis, Ibid. 38: Herodotus, Quintil. X, 1: Aefchines, Ibid.: cf. IX, 4 extr.

FUNDŬLAE, arum, *ftraatjens of ftegjens, die geen uitgang hebben,* Varr. L. L. IV, 32. *Het is een* Deminut. *van* funda.

FUNDŬLUS, i, m. 1) *de blinde darm,* Varr. L. L. IV, 22 extr.: 2) *in de waterwerktuigen een foort van beweegbare, ftop of prop, of een zuiger,* Vitruv. X, 13.

FUNDUS, i, m. 1) *de grond of bodem van een vat enz., bij voorb. van een kist,* Cic. Cluent. 64: *van een put,* Plin. H. N. XV, 17 in.: *van eene rivier,* Plin. H. N. III, 16 extr.: *van de zee,* Virg. Aen. II, 419: *van den* Aetna, Ibid. III, 577: *van daar* largitio fundum non habet, Cic. Off. II, 15 extr., i. e. *maat, grens, einde; dewijl de menfchen niet te verzadigen zijn: van daar een huisraad, bij voorb. een drinkgereedfchap,* Martial. VIII, 6, 9: *van daar* vertere fundo i. e. evertere, Virg. Aen. X, 88: 2) *grond en bodem, akker, veld, bij voorb.* fodere in fundo, Terent. Heaut. I, 1, 16: fundi calamitas, Terent. Eun. I, 1, 34: cf. Plaut. Afin. V, 2, 24. Truc. I, 2, 83: *ook famen met het huis, gevolglijk een goed, landgoed, bij voorb.* fundos noftros obire, Cic. Or. I, 58: fe tibi Privernatem fundum reliquiffe, Cic. Or. II, 55: *van daar* inductae fundis i. e. pretio fundorum venditorum, Plaut. Epid. II, 2, 42: *ook noemt* Cicero *het veld (den akker) van* Kapua, fundum populi Rom., Cic. Agr. II, 29: 3) *die iet billijkt, goedkeurt, gevolglijk aan de zaak daar door vastigheid geeft, bij voorb.* ei rei fundus pater fit potior, Plaut. Trin. V, 1, 6: Nifi is populus fundus factus effet, Cic. Balb. 8, i. e. *het ook aangenomen en gebillijkt hadt:* cf. Ibid. 11 in. 18 *en* 21. Gell. XVI, 13. XIX, 8 extr. 4) fundus coenae, Gell. XVII, 8, *hoofdgerecht.*

FUNĔBRIS, e, 1) *de lijken betreffende, bij voorb.* epulum, Cic. Vatin. 12 extr., *een lijkmaal, doodmaal:* veftimentum, Cic. Leg. II, 23, *treurkleed, rouwkleed:* jufta funebria, Caef. B. G. VI, 18, *of enkel* funebria, Plin. H. N. VII, 52, *lijkftaatie, lijkplegtigheden: dus ook* concio, Cic. Or. II, 84: laudatio, Quintil. III, 7: pompa, Tacit. Hift. III, 67: cupreffus, Horat. Epod. V, 18: lectus, Petron. 114: 2) *lijken veroorzakend, doodlijk, treurig voor iemand, ongelukkig, bij voorb.* bellum, Horat. Ep. I, 19, 49: ligna, Ovid. Am. I, 12, 7, *van eenen brief, die aan* Ovidius *een liefdefamenkomst afſloeg, en gevolglijk treurig voor hem was:* elephantiafis, funebre populis malum, Plin. H. N. XXVI, 1: vulva funebris eft, quoties verfa fpiritum includit, i. e. letalis, Ibid. XI, 37. Sect. 84: facra funebria, Ovid. Trift. IV, 4, 85, *van menfchen-offers, in het* Cherfonefus Taurica cet.

FUNĔRĀRIUS, a, um, *de lijken betreffende, zich daarmede bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* actio, Pandect. XI, 7. Leg. 14, 16, 20 *en* 21, *wegens de lijkkosten.*

FUNERATICIUS *of* **FUNERATITIUS**, a, um, *de lijken betreffende, bij voorb.* actio funeraticia *of enkel* funeraticia fcil. actio, Pandect. XI, 7, 30. Ed. Torrent. *Maar de* Ed. Haloand. *heeft* funeraria.

FUNERĔPUS, i, m. i. q. funambulus, Apul. Flor. 1. p. 342 Bhn. *en* 4 in. p. 359. *Men fchrijft ook* Funirepus. *Maar de* Ed. Elmenh. & Vulcan. *hebben* funerepus.

FUNĔRĔUS, a, um, 1) *de lijken betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* faces, Virg. Aen. XI, 143, *lijkflambouwen:* fronde funerea, Ibid. IV, 503: 2) *lijken veroorzakend, doodlijk, treurig voor iemand, ongelukkig, bij voorb.* dextra, Valer. Flacc. VII, 468: bubo funereo edidit ore fonos, Ovid. in Ibin 224: bubo, Ibid. Met. X, 453.

FUNĔRO, avi, atum, are, 1) *ter aarde beftellen,* Plin. H. N. XI, 18. XXXIII, 10. Sueton. Calig. 15 *en* Ibid. Domit. 17: 2) *tot een lijk maken, dooden,* Horat. III, 8, 7.

FUNESTO, avi, atum, are, *door lijken of door moord en op dergelijke treurige wijze bezoedelen of verontreinigen, ontheren, bij voorb.* aras ac templa hoftiis humanis, Cic. Font. 10: concionem contagione carnificis, Cic. Rab. perd. 4: curiam incendi, funeftari, Cic. Mil. 33: fi emtor veneni frangenda miferam funeftat imagine gentem, Juvenal. VIII, 18, i. e. *bezoedelt, onteert.*

FUNESTUS, a, um, 1) *doodlijk, den dood of groot verderf en ongeluk aanbrengend; ongelukkig voor anderen, treurig voor anderen, gevaarlijk, verfchrikkelijk, bij voorb.* tribunatus, Cic. Dom. 1: latrocinia, Ib. 5: fax, Ibid.: venenum, Ovid. Met. III, 49: morfus lupi, Ibid. XI, 373: arma, Ibid. Faft. I, 521: fcelus, Phaedr. III, 10, 50: Funeftior dies Allienfis pugnae, Cic. Att. IX, 5: fecuris (Verris), Cic. Verr. V, 47: *ook* feq. Dativo, *bij voorb.* funefta reip. peftis, Cic. Dom. 13: o nox illa funefta nobis, Cic. Flacc. 41: victoria funefta orbi terrarum, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8: aquilam illam argenteam tibi ac tuis — perniciofam effe confido & funeftam futuram, Cic. Cat. I, 9: 2) *door lijken ontreinigd, lijken bevattende, bij voorb.* familia, Cic. Leg. II, 22. Liv. II, 47 extr., i. e. *die een lijk heeft:* das

Digitized by Google

dus ook domus, Auct. consol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 474. Ovid. Met. VII, 575: capilli, Ovid. Fast. VI, 493: funestos reddidit agros, Lucret. VI, 1137: annales funesti, Liv. IV, 20, i. e. *lijken bevattend*, *lijkchroniek*: 3) *iets kwaads aanduidend*, *treurig*, *schriklijk*, *bij voorb.* epistola, Vellej. II, 117: omen, Prop. II, 21, 38: nuntius, Claudian. in Eutrop. II, 474: volucris funesta querela, Prop. II, 16, 5.

FUNETUM, i, n. *als een boog gebonden wijnstok*, *eene soort van wijnloof*, Plin. H. N. XVII, 22.

FUNGINUS, a, um, *van spons*, *zwam*, *bij voorb.* genus funginum, Plaut. Trin. IV, 2, 9, *soort van zwam*, *spons*.

FUNGOR, ctus sum, 3. 1) *doen*, *verrichten*, *waarnemen*, *bewijzen*, *gadeslaan enz.*, a) *doen*, *verrichten*, *bij voorb.* officiis justitiae, Cic. Off. II, 13: muneribus corporis, Cic. Amic. 6, *de diensten des lighaams doen*, *verrichten*: militia, *krijgsdiensten doen enz.*, *bij voorb.* militiae fungendae, Liv. XXIV, 21: caede alicujus i. e. *hem vermoorden*, *eenen moord begaan*, Ovid. Her. XIV, 19: voto, *een gelofte doen*, Justin. IX, 2: lacrymis pro somno, *weenen*, Ovid. Her. VIII, 109, *doch*, *hier kan het ook zijn*, *genieten*. Ook *met den* Accusativus, *bij voorb.* officia servorum, Terent. Heaut. I, 1, 14: officium hominis frugi, Ibid. III, 3, 19: parasitus octo hominum munus fungitur, *eet voor acht persoonen*, Plaut. Men. I, 4, 4: b) *verrichten*, *waarnemen*, *bij voorb.* munere aedilicio, Cic. Off. II, 16, i. e. *het ambt van eenen* Aedilis: praetura, Sueton. Gramm. 7: honoribus, Nep. Them. 7: vice cotis i. e. *vervangen de plaats enz.*, Horat. Art. 304: vice ministrorum, Suet. Claud. 35: missa legatio, quae gaudio fungeretur, i. e. *de gelukwensching overbrengen*, *de vreugde in hunne plaats betoonen en bekend zou maken*, Tacit. Hist. II, 55: *van daar* pro fultura fungi, Colum. I, 5 extr., i. e. *dienen tot of voor enz.* *Ook met den* Accusativus, *bij voorb.* munus militare, Nep. Dat. 1: munus senatorium, Sueton. Aug. 35: c) *bewijzen*, *bij voorb.* munere *eenen dienst*, Cic. Off. II, 20: d) *gadeslaan*, *bij voorb.* more barbarorum, Nep. Con. 3: *ook* obsequium, Apul. Met. VI ante med. p. 178, i. e. *gehoor geven*, *gehoorzaamheid bewijzen*: *van daar van praestatiën*, *bezorgen*, *bij voorb.* duplici numero militum, Vellej. II, 15: contributionibus, *contributie geven*, Pandect. L, 1, 22 extr.: quid muneris fungi cet., Cic. Verr. III, 86: focus fungitur igne, Ovid. Fast. IV, 824, i. e. *heeft of bevat het vuur*: *andere* Edd. *hebben* funditur: 2) *genieten*, *bij voorb.* dapibus, Ovid. Fast. II, 791, i. e. *eten*: fortunas meas, Plaut. Most. I, 1, 44: lacrymis, Ovid., *zie hier voor*: *van daar* functus sepulcris i. e. *begraven*, *bij voorb.* corpora functa sepulcris, Ovid. Fast. II, 565: simulacra functa sepulcris, Ib. Met. IV, 435: *van daar* monumentum functum, Pandect. VI, 1: 43 Ed. Torrent., i. e. *eene grafplaats*, *waar in reeds een doode gelegd is*: 3) *doorstaan*, *bij voorb.* fato, Val. Max. I, 8, ex. 5. Quintil. III, 7, 10, i. e. *sterven*: *dus ook* vita, Pandect. XLVIII, 5, 11 extr. XLIX, 17, 14: diem i. e. *sterven*, Justin. XIX, 1: *dus ook* morte, Ovid. Met. XI, 583. Vellej. II, 49: *ook enkel* fungi: *van daar* functus, a, um, absolute i. q. mortuus, *bij voorb.* omnia functa aut moritura vides, Stat. Sylv. II, 1, 209: adde, quod est absens functus, Auct. Consol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 393: ne tegat functos humus, Senec. Thyest. 749: cf. Stat. Theb. II, 15. IV, 483 *en* 511. VIII, 11: stipendio octavo i. e. *doorstaan*, Hirt. B. G. VIII, 8: 4) *lijden*, *bij voorb. zonder* Casus, *bij voorb.* facere & fungi sine corpore nulla potest res, Lucret. I, 444: fungi cum corpore, Ibid. III, 169: *deels met een* Casus, *bij voorb.* Accusat., *bij voorb.* mala multa, Ibid. III, 734: neque ab ictu fungitur hilum, Ibid. V, 359. Not. *dewijl* fungor *ook eenen* Accusativus *heeft*, *zoo komt dikwijls* fungendus, a, um *voor*, *bij voorb.* ad munus fungendum, Cic. Tusc. III, 7: in munere fungendo, Cic. Att. I, 1: militiae fungendae, Liv. XXIV, 21.

FUNGOSUS, a, um, *sponsig*, *vol gaten*, *gatig als een spons of zwam*, *bij voorb.* caro, Plin. H. N. XVI, 6 extr.: lingua, Ibid. XXIII, 1 post med.: rapinamus, Ib. XIX, 5 post med.: medulla, Colum. IV, 29: fungosior arundo, Plin. H. N. XVI, 36.

FUNGUS, i, m. 1) *een aardzwam*, *spons*, Horat. Sat. II, 4, 20. Plin. H. N. XXII, 23: *van daar een scheldwoord*, *spons*, *d. i. domoor*, Plaut. Bacch. V, 1, 2: 2) *het lemmet van een kaars*, Virg. Georg. I, 392: 3) *eene soort van ziekte der boomen*, Plin. H. N. XVII, 24.

FUNICULUS, i, m. 1) *een klein touw*, *koord*, *snoer*, Plin. H. N. XVII, 21. Gell. V, 3 in.: 2) *een koord of touw*, Cic. Invent. II, 51.

FUNIREPUS, i. q. funambulus, *zie* Funerepus.

FUNIS, is, m. *elk koord*, *strik*, *touw*, *waar toe het zijn mag*, *bij voorb.* funem exordiri, Cato R. R. 135: funes, qui antennas ad malos destinabant, Caes. B. G. III, 14: junco funes nectere, Plin. H. N. XVI, 1: demissum lapsi per funem, Virg. Aen. II, 262: adductaque funibus arbor corruit, Ovid. Met. VIII, 775: cf. Ovid. Fast. IV, 325. Horat. Sat. II, 7, 20: *hier merke men de spreekwoorden op*: funem reducere, Pers. V, 118, *te rug trekken*, *d. i. zijn gevoelen veranderen*: ducere funem, Horat. Epist. I, 10, 48, i. e. *kommanderen*, *bevelen*: Funem ex arena facere, Colum. X Praef. extr., *van eene onmogelijke zaak*. Not. Funis *staat ook* Gener. Fem., *bij voorb.* aurea funis, Lucret. II, 1153, *zoo als ook* Gellius XIII, 20 extr. *leest*.

FUNUS, ĕris, n. 1) *een lijk*, *een dood ligchaam*, *bij voorb.* funus nullius ex suis vidit, Nep. Reg. 2: victoria tristis duobus tam claris funeribus, Liv. II, 47: funus lacerum, Virg. Aen. IX, 492: parva meum funus arena teget, Prop. I, 17, 2: paterno funeri justa solvere, Cic. Rosc. Am. 8: quam carus fuerit, moerore funeris indicatum est, Cic. Amic. 3: 2) *de beëerdiging*, *naar alle derzelver ceremoniën*, *lijkceremoniën of plegtigheden*, *lijkstaatsie*, *het welk wij ook het lijk noemen*, *bij voorb.* adjutare funus, Terent. Phorm. I, 2, 49, *bij het lijk iets mede helpen*, *de hand bieden*: Funus alicui facere, Cic. Cluent. 9, *lijkstaatsie aanrichten*: ducere i. e. *houden of bezorgen*, Cic. Quintil. 15. Liv. II, 47: venire in funus, Cic. Att. XV, 1 post med., *te lijke komen*: in funus prodire, Terent. And. I, 1, 88, *mede te lijke gaan*: *ook* alicui in funus prodire *voor* alicujus, *bij voorb.* ut ei in funus prodeamus, Varr. R. R. I, 69: *dus ook* funus celebrare, Liv. VIII, 10. X, 29. XXV, 17: cf. Nep. Timol. 5: funere efferri, Cic. Or. 85, *begraven worden*: funere ampliore efferri, Liv. III, 18, *aanzienlijker begraven worden*: regio funere efferre, *koninglijk begraven*, Suet. Ner. 50: honesto funere humare, Nep. Eum. 13: funus indicere, Cic. Dom. 16: ornare, Suet. Aug. 100: funeri operam dare, Cic. Att. XV, 1: rogare in funus, *te lijke bidden*, Petron. 72: *van daar* [illegible] *tend*: fecisti funus, absente me, prandio, Plaut. Men. III, 2, 27, i. e. *hebt het verteerd*, *opgegeten*: 3) *de brandstapel*, *bij voorb.* Suet. Domit. 15 extr.: 4) *de dood*, *bij voorb.* exstinctum crudeli funere, Virg. Ecl. V, 20: funeris heu! tibi causa fui, Virg. Aen. VI, 458: & funere mersit acerbo, Ibid. XI, 28: *van daar* a) *de vermoording*, *bij voorb.* patrios foedasti funere vultus, Virg. Aen. II, 539: funus edere *moorden*, *dooden*, *bij voorb.* quae funera ediderit! *hoe hij gemoord heeft!* Ibid. IX, 527: talia per campos edebat funera, Ibid. X, 602, *zoo moordde hij*: *doch* edere funera *zou ook kunnen zijn*, *lijken maken*, *gevolglijk moorden enz.*: *bij slot zou de zin dezelfde zijn*: b) *de ondergang eener zaak*, *bij voorb.* pudoris, Lucan. IV, 231: casum illum meum funus esse reipublicae, Cic. Provinc. 19: c) *die dood of den ondergang maakt*: *van waar* Cicero Provinc. 1 *van* Gabinius *en* Piso *zegt*: paene funera reipublicae cet., i. e. *de doodslagers*, *verwoesters*. 5) *de schimmen der dooden*, *bij voorb.* cum semel infernas intrarunt funera leges, Propert. IV, 11, 5, *of ook lijken*, *dooden*.

FUO, fui *of* fuvi, futum, 3. *zijn*. *Dit* Verbum *is*, *gelijk het schijnt*, *ten tijde van* Cicero *weinig in gebruik geweest*: *waarom men menigmaal dit* fui *tot* sum *getrokken heeft*, *zoo als van het ongewone* futum *het* Particip. Futurus, a, um, *komt*. *In* Plautus, Terentius, Lucretius, *ook in* Virgilius (*alwaar* Jupiter *slechts zoo spreekt*,) *komt* fuam, fuas, fuat *voor*, *bij voorb.* Fors fuat, Terent. Hec. IV, 3, 4, i. e. sit, Ne capti praedones fuant, Plaut. Pseud. IV, 3, 11: caveto, mihi iratus fuas, Ibid. Capt. II, 3, 71: ne illis fortito fuam, Ibid. Mil. II, 6, 112: Tros Rutulusve fuat, Virg. Aen. X, 108: aliis fuat acre venenum, Lucret. IV, 64: Praetor, qui nunc est quique posthac fuat *in een oud* Plebiscitum ap. Censorin. 24: cf. Pacuv. *en* Turp. ap. Non. 2. n. 330: *ook* fueret *voor* esset, *bij voorb.* in dubio fueret, Lucret. III, 848, *doch de* Ed. Creech. *heeft* in dubioque fuit: *verders* Ferreus ille fuat, qui cet., Tibull. I, 1, 67 (Ed. Heyn. I, 2, 65), *doch de* Ed. Heyn. *heeft* fuit: *dus ook* fuvimus *voor* fuimus, Enn. ap. Cic. Or. III, 42, *alwaar staat*: Nos sumu' Romani qui fuvimus ante Rudini, *zoo heeft de* Ed. Pearc. *Maar* Ernesti *heeft* fuimus *laten drukken*: *beter schijnt* fuvimus, *opdat de eerste syllabe lang zij*: *dus ook* Partem fuvisset, de summis rebu' agendis, Enn. ap. Gell. XII, 4, *alwaar echter de* Ed. Longol. *ook* fuisset *heeft*, *schoon de eerste syllabe lang dient te zijn*.

FUR, furis, m. & f. (φώρ) 1) *een dief*, *bij voorb.* nocturnus, Cic. Mil. 3: fur magnus ex Sicilia i. e. *repetundarum reus*, Cic. ad Div. IX, 21 extr.: *fures* estis ambae, Plaut. Poen. V, 4, 67: fur priscorum verborum, Sueton. Gramm. 15, *dief*, *als men uit andere boeken neemt*, *en het voor het zijne uitvent*: *dus ook* Ibid. 67, 1. Terent. Eun. prol. 23: *van daar heet zoo de roofbije*, *hommel*, *bij voorb.* fur, qui vocatur ab aliis fucus, Varr.

Varr. R. R. III, 16 med. *Ook is het een ſcheldwoord, dief, ſpitsboef, ſchurk,* Plaut. Aul. II, 4, 47: 2) *een bediende, ſlaaf,* Virg. Ecl. III, 16, audent cum talia fures; *doch, met een verächtlijk bijdenkbeeld: miſſchien kan men het vertaalen, ſchurk, kerel.* 3) *van Soldaten, bij voorb.* ubi eſt manipulus furum? Terent. Eun. IV, 7, 6: *doch, het kan ook verächtlijk gemeend zijn, kerels.*

FURACĬTAS, atis, f. *de neiging tot ſteelen, dieſächtigheid, dieſächtig beſtaan, bij voorb.* cui avi (monedulae) furacitas auri argentique mira eſt, Plin. H. N. X, 29.

FURACĬTER, *dieſächtig, op eene dieſächtige wijze, bij voorb.* ſcrutari furaciſſime, Cic. Vatin. 5.

FURATRĪNA, ae, f. i. q. furtum, 1) *het ſteelen, een dieſſtal, bij voorb.* facili furatrina, Apul. Met. VI ante med. p. 178. Elm.: pulcherrime mihi procedebat furatrinae artificium, Ibid. X ante med. p. 245: 2) *elke geheime handeling, bij voorb.* furatrina conjugalis i. e. adulterium, Ib. VIII poſt init. p. 202.

FURAX, acis, *tot ſteelen geneigd, die ligt ſteelt, dieſächtig, bij voorb.* ſervus, Cic. Or. I, 61: furaciſſimae manus, Cic. Piſ. 30: nihil eſt furacius illo, Martial. VIII, 59, 3.

FURCA, ae, f. 1) *een tweetakkige vork, bij voorb. hooivork, bij voorb.* furcasque bicornes, Virg. Georg. I, 264. II, 359: Naturam expellas furca, (i. e. ſummo ſtudio), tamen usque recurret, Horat. Ep. I, 10, 24: *ook* furcas ferreas, Cato R. R. 10, *volgends ſommige* Edd.: *doch,* furcas *ontbreekt in* Edit. Gesner., *maar het ſchijnt nodig te zijn:* 2) *alles, wat de gedaante van eene vork heeft, bij voorb.* a) *een ſtut, in de gedaante van eene vork, bij voorb. van de zitplaatzen in de Schouwſpelen,* Liv. I, 35 extr.: *ook tot andere gebruiken, elders, bij voorb.* piſcatores circumdant retia furcisque ſublevant, Plin. H. N. IX, 8: furcas ſubdere vitibus, Ibid. XIV, 2 extr.: *ook bij huizen, bij voorb.* furcas ſubiere columnae, Ovid. Met. VIII, 700, *in plaats van ſtutten, waren er pijlaaren: doch, het ſchijnt veel meer de ſpitzen in gedaante van vorken, die boven uitſteken, bij boerenhuizen te betekenen: want er ſtaat: zuilen ſchikten zich onder enz., d. i. droegen deze ſtutten, gevolglijk, het geheele dak. Verders om de boomen te ſtutten,* Ovid. Nuc. 14: b) *uitſtekende ſpitzen aan de hutten, in de gedaante van vorken,* Ovid. Met. VIII, 700, *zie hier voor:* c) *ſtangen in de gedaante van vorken, of met twee ſpitzen, bij het mineeren, om de aarde te ſtutten, gevolglijk ſtutten: zoo ſtaat* furculae, Liv. XXXVIII, 7: *insgelijks, om de ladders der belegeraaren af te houden,* Liv. XXVIII, 3 med., *zie* Lipſ. Poliorc. V, 1: d) *een draagbalk, waarſchijnlijk (ten minſten in het eerst) in de gedaante van een vork, of met twee punten, of aan de V gelijk, bij voorb.* mittam virum cum furca tanquam carbonarium, Plaut. Caſ. II, 8, 2, *gevolglijk, om er koolen in te dragen: bijzonder voor de ſlaaven, die dergelijke (miſſchien hier en daar wat veränderd) met daar aan vastgebonden handen tot ſtraffe en pijn moeſten ronddragen, de* Furca, *bij voorb.* tu furcam feras, Plaut. Caſ. II, 6, 37: poſt dabis (manus) ſub furcis, Ibid. Rud. V, 2, 27: *ook werden zij daar onder gegeeſſeld,* Liv. II, 36 in.: *van daar* ire ſub furcam, Horat. Sat. II, 7, 66, *doch, alwaar het ook enkel dragen kan zijn: doch, dit geheurde ook ſomtijds aan andere lieden, bij voorb.* quem victoria decoratum vidiſtis, eum ſub furca vinctum inter verbera & cruciatus videre poteſtis? ſcil. Horatium, Liv. I, 26: nudi hominis cervicem inſeri furcae, corpus virgis ad necem caedi, *als eene ſtraffe, die* Nero *als* hoſtis reip. *te vreezen had,* Sueton. Ner. 49: *en zoodanige ſlaaf heette* furcifer, *alhoewel dit vervolgends een laag ſcheldwoord tegen de ſlaaven in het gemeen was, ſchurk, hondsvot, galgendief,* Terent. And. III, 5, 12. Eun. V, 2, 23. V, 5, 19. Plaut. Amph. I, 1. 129: *ja éénś zegt er zelfs één* trifurcifer, i. e. *aartsgaauwdief,* Plaut. Aul. II, 4, 4: *ook wel tegen andere lieden, bij voorb.* Cicero, Piſ. 7 *en* Vatin. 6, *noemt* Piſo *en* Vatinius *zoo. Ook was het eene ſoort van galgen, om er ſlaaven, ſtruikroovers enz., aan op te hangen, bij voorb.* latrones furca figendos, Pandect. XLVIII, 19, 28 extr.: furcae ſubjicere, Ibid. Leg. 9: in furcam ſuſpendere, Ibid. XLVIII, 13, 6: in furcam damnare, Ibid. XLIX, 16, 3: canes vivi in furca, ſambucea arbore fixi, Plin. H. N. XXIX, 4: e) cancrorum furcae i. e. *ſcheeren,* Apul. in Apolog. ante med. p. 297. Elm.: f) *een enge pas, in de gedaante van de letter V, waar voor anders* Furcilla *ſtaat, bij voorb.* furcae Caudinae, Valer. Max. V, 1, 5. (extern.) VII, 2, 17. (extern.).

FURCĬFER, a, um, i. e. furcam ferens, *een ſcheldwoord, zie* Furca *op het einde: ook zegt er één ſcheldend* furciferam *voor* penis, Petron. 132.

FURCILLA, ae, f. i. q. furca, *eene vork, bijzonder, als men verkleinend ſpreekt, vorkjen, bij voorb.* herbam verſare furcillis, Varr. R. R. I, 49, *hooivork:* ſubjiciuntur (uvae) furcillae, i. e. *ſtutten,* Ibid. 8 extr.: furcillis aliquem ejicere, Catull. 105, 2: faſciculos fabarum bacillis furcillisve contundere, Colum. II, 10, 13: *van daar* aliquem furcilla ejicere, Catull. 105, 2, i. e. vi: *dus ook* quoniam furcilla extrudimur, Cic. Att. XVI, 2 poſt med.

FURCILLO, are, 1) *in de gedaante van eene vork maken, bij voorb.* furcillata bacilla, Varr. L. L. IV, 24, i. e. *in de gedaante van eene vork met twee punten.* 2) fidem furcillare, *zie* Forcillo.

FURCŬLA, ae, f. 1) i. q. furcilla, *bij voorb. ſpitzen of punten, in de gedaante van eene vork, bij voorb. bij het mineeren,* Liv. XXXVIII, 7: 2) *een enge pas, in de gedaante der letter V: van daar* furculae Caudinae, Liv. IX, 2. ſeq. Flor. I, 16. Valer. Max. V, 1, 5. (extern.). VII, 2, 17. (extern.), *noemt ze* furcas Caudinas.

FURENTER, *woedend, raazend, bij voorb.* iraſci, Cic. Att. VI, 1 poſt med.

FURFUR, ŭris, m. 1) *de zemelen,* Plaut. Capt. IV, 2, 27. Plin. H. N. XVIII, 30. XXII, 5, *alwaar overäl de* Singular. *ſtaat: de* Pluralis *is ook niet zeldzaam, bij voorb.* hordeacei, Varr. R. R. II, 6. Colum. XII, 43, 3: a farina excreti, Colum. VIII, 4 in.: cf. Phaedr. IV, 16, 4: *van daar wegens de gelijkvormigheid.* 2) *de ſchubben op het hoofd, in het gezicht en op de huid, bij voorb.* foedo cutis furfure, Plin. H. N. XXVI, 1: Furfures in facie, Plin. H. N. XXII, 21: furfures capitis, Ibid. XX, 9 poſt med.

FURFURĔUS, a, um, *uit zemelen, bij voorb.* panis, Gell. XI, 7.

FURFURŌSUS, a, um, 1) *vol zemelen,* 2) *in de gedaante van zemelen, als 't ware, met zemelen gemengd, bij voorb.* color, Plin. H. N. XII, 25 extr.

FURĬA, ae, f. 1) *woede, raazernij, dolligheid, bij voorb. van honden,* Grat. Cyneg. 392: *van ſchaapen, bij groote hitte,* Apul. Met. VI ante med. p. 178. Elm., *alwaar te vooren* rabies *gezegd was: ook van menſchen, bij voorb.* malis furiis actus, Horat. Sat. II, 3, 135: furiis ſcelerum agitatur, Virg. Aen. III, 331: furiis accenſos & ira, Ibid. XII, 946: Ergo ubi concepit furias evicta dolore, decrevitque mori, Ibid. IV, 474, i. e. *in woede geraakte enz. Sommigen houden hier* Furiae *voor de* Furiën: *maar zonder noodzake: verders* populis furias immiſit honeſtas, Stat. Sylv. IV, 6, 84, i. e. *eerlijke woede, een roemrijk* Enthuſiäsme: *dus ook* omnis furiis ſurrexit Etruria juſtis, Virg. Aen. VIII, 484, *woede, d. i. toorn: ook van levenloze dingen, bij voorb.* tranare ſonoras torrentum furias, Claudian. de III. Conſul. Honor. 45: *van daar* a) *van hevige liefde, drift, bij voorb.* in furias ruunt, Virg. Georg. III, 244: b) *hevige toorn, woede, bij voorb.* furias tauri, Martial. II, 43, 5: furiae juſtae, Virg., *zie hier voor:* c) *hevige begeerte, bij voorb.* furias auri, Sil. II, 500: 2) *het geen woedend of raazend maakt, of zeer plaagt, bij voorb.* a) *een hevig ſchrikken, bij voorb.* cujus vix ſuſtinetis furias, Cic. Mil. 33: b) *het aanhitzen, bij voorb.* muliebribus inſtinctus furiis, Liv. I, 47: *bijzonder* c) *eene* Furie, *d. i. eene ſtraf- wraak- of plaaggodin, bij Dichters en in de Fabelkunde, die moord en andere ſnoode daaden wreekte, den daader plaagde en dol maakte, en verders oorlog en alle kwaad veroorzaakte, dat de menſchen plaagt. Daar waren drie* Furiën, Alecto, Megaera, Tiſiphone: Furiae deae ſunt ſpeculatrices, credo, & vindices facinorum & ſcelerum, Cic. Nat. D. III, 18: videtisne, ut eos (parricidas) agitent Furiae cet., Cic. Roſc. Am. 24: eos (improbos) agitari — Furiarum taedis ardentibus, Ibid.: cf. Cic. Leg. I, 14 in.: *van daar* furiae hominis i. e. *die om iemand (bij voorb. eenen vermoorden) te wreeken, iemand plaagen, bij voorb.* agitantibus furiis ſororis ac viri (ſcil. interfectorum), Liv. I, 48: invocantibus furias parentum (i. e. patris occiſi), Liv. I, 59, i. e. *de* Furiën, *welke, als 't ware, de verſlagen ouders tot plage zenden:* Furias fraternas concita, Liv. XL, 9 extr., *wek de* Furiën *op, die ons Broeders ſtraffen zullen, d. i. vervloek ons, uwe Zoonen! van daar Tropisch, van woedende, zinnelooze menſchen, zoo noemt, bij voorb.* Cicero Clodius *eene* Furie, *bij voorb.* furia religionum cet., Cic. ad Div. I, 9: ad illam Furiam reſcriberet, Cic. Q. Fr. III, 1, 4, *alwaar ook* Clodius *bedoeld wordt: dus ook* ab illa Furia ac peſte patriae, Cic. Sext. 14, *het welk insgelijks* Clodius *is.*

FURIĀLIS, e, 1) *op de wijze der* Furiën, *woedend, onzinnig, bij voorb.* inceſſus, Liv. VII, 17: arma, Ovid. Met. VI, 591, i. e. arma Bacchantum: vox, Cic. Planc. 35. Haruſp. 18: caedes, Ovid. Met. VI, 657: auſa, Ibid. 84: menſae Atrei, Ibid. Am. III, 12, 39: leo furiali dente peremit duo corpora, Martial. II, 75, 7: caput Cerberi furiale, Horat. Od. III, 11, 17, *ten zij men hier liever* furiale, Adverbii*ſ*iter, *moet nemen:* Erichtho, Ovid. Her. XV, 139, i. e. *onzinnig, verrukt in den geest enz.: doch, het kan ook zijn onzinnig, zinneloos makende z*

Digitized by Google

de: 2) in woede en raazernij zettende, bij voorb. Erichtho, Ovid., zie hier voor: vestis, Cic. Tusc. II, 8, (in de vertaaling van Sofokles), scil. van Nessus, waar door Herkules woedend werd, en zich zelven verbrandde: dus ook aurum, Valer. Flacc. VI, 670: oscula, Ib. VII, 254: exitium, Ibid. II, 102. Not. furiale, Adverbialiter, voor furialiter, bij voorb. furiale minatur, Stat. Theb. VI, 429: leo tacitus per altas incedit furiale nives, Claudian. B. Get. 326: caput Cerberi furiale, Horat., zie hier voor: 3) verrukt in den geest, bij voorb. Erichtho, Ovid. Her. XV, 139, doch, het kan ook zijn, zinneloos makende. Zij was voor het overige eene Toovereesse.

FURIALITER, op de wijze der Furiën, zinneloos, raazend, bij voorb. odisse, Ovid. Fast. III, 637.

FURIBUNDUS, a, um, woedend, raazend, dol, bij voorb. homo, Cic. Sext. 7: taurus, Ovid. Met. XIII, 871: impetus latronis crudeles & furibundos, Cic. Phil. XIII, 9: Junonem tacitam furibunda silentia torquent, Stat. Theb. X, 891: van daar verrukt, Enthusiastisch, bij voorb. hariolorum & vatum furibundae praedictiones, Cic. Div. I, 2.

FURINUS, a, um, de dieven betreffende, bij voorb. forum, Plaut. Pseud. III, 2, 2, i. e. alwaar dieven te koop of te bekomen zijn.

FURIO, avi, atum, are, woedend, raazend, dol maken, verrukken in den geest, bij voorb. matres, Horat. Od. I, 25, 14. Stat. Theb. XI, 487: mentes in iram, Sil. XVII, 298: cf. XIV, 281: van daar Furiatus, a, um, woedend, raazend, dol, bij voorb. mens, Virg. Aen. II, 407: juventus furiata exemplo laudis, Sil. VII, 617: intortam furiatis viribus hastam, Ibid. XIII, 209: ignes concipere furiatos i. e. amorem insanum, Ovid. Fast. II, 761.

FURIOSE, woedend, raazend, dol, bij voorb. aliquid facere, Cic. Att. VIII, 5.

FURIOSUS, a, um, eigenlijk, vol woede of razernij, gevolglijk woedend, raazend, dol, het zij dat men werklijk van zijn verstand beroofd is, of als zoodanig handelt, bij voorb. dormientium & vinolentorum & furiosorum somnia imbecilliora esse quam vigilantium, siccorum, sanorum, Cic. Acad. IV, 27: mulier jam non morbo sed scelere furiosa, Cic. Cluent. 65: furiosus, mente captus cet., Cic. Pis. 20: cupiditas, Cic. Cat. I, 10: homo vesanus & furiosus, Cic. Dom. 2: inceptum, Liv. XXXVI, 34: genus dicendi, Cic. Brut. 68: vota, Ovid. Met. X, 370: tibia scil. matris magnae deum, Ovid. Fast. IV, 341, i. e. in geestverrukking brengende, geestverrukking verwekkende: peccatum furiosius, Horat. Sat. II, 3, 83: amor furiosior, Ovid. Met. IX, 736: homo furiosissimus, Cic. Dejot. 5: furiosissimae conciones, Cic. Att. IV, 3: ook wordt het van die genen gebruikt, die tegen hun Vaderland vechten, rebelleeren enz., bij voorb. pars exercitus furiosa est, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 11, i. e. kwalijk gezind, niet patriotisch enz.: van daar vol geestverrukking, geestverrukkend, bij voorb. tibia, Ovid., zie hier voor.

FURNACEUS, a, um, den bak-oven betreffende, daar in gebakken, bij voorb. panis, Plin. H. N. XVIII, 11.

FURNARIUS, a, um, den bak-oven betreffende, zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. Furnarius, scil. homo of artifex, een bakker. Pandect. XXXIX, 2, 24 post med.: Furnaria, scil. ars, het bakkershandwerk, bij voorb. furnariam exercere, Suet. Vitell. 2, i. e. een bakker zijn.

FURNUS, i, m. een bak-oven, fornuis, Plaut. Cas. II, 5, 1. Plin. H. N. XIX, 1. XX, 9 post med.: fructus marcescit non retostus furnis, Ibid. XIII, 4 extr.: aliquid in furno torrere, Ibid. XXVIII, 8 post med.: praefacere, Ibid. XXXII, 7 extr.: urere, Ibid. XXIII. Prooem.: furnis torrere farra, Ovid. Fast. VI, 313.

FURO, ui, ĕre, 1) raazen, zijn verstand niet magtig zijn, bij voorb. Orestem furere, Cic. Tusc. III, 5: vitio valitudinis, Cic. Div. I, 37: ut insanire & furere videretur, Cic. Verr. IV, 18: furere & bacchari, Cic. Brut. 80: furere luctu filii videbatur, Cic. Or. II, 46: van daar verrukt, bezeten zijn, bij voorb. van waarzeggers, bij voorb. furens, Virg. Aen. VI, 100 en 202. Ovid. Her. V, 121: 2) raazen, d. i. als een raazende handelen, woeden, tobben, uitgelaten zijn, dol handelen, bij voorb. uit toorn, begeerte enz.; zoo wel van bezielde als onbezielde schepzels en zaken, bij voorb. Clodius furebat, Cic. Q. Fr. II, 1 extr.: acerrime furere, Cic. Pis. 21 extr.: furit pro conjuge Turnus, Ovid. Met. XIV, 451: dolore, Ib. XII, 428: amore, Valer. Flacc. V, 427: ense furens, Ibid. I, 144: linguae intemperantia, Curt. VIII, 1 post med.: belluae in suos acrius furunt, Ib. 14: fera contra arma furit, Virg. Aen. IX, 552: tempestas furit, Virg. Aen. V, 694: furit ardor edendi, Ovid. Met. VIII, 828: ignis, Virg. Georg. III, 100: aether mugitibus, Ibid. 150: dolor, Ib. 457: furit aestus arenis, Ibid. Aen. I, 107 (111): fulmen in sua templa furit, Lucan. I, 155: fretum acrius furit, Curt. IV, 2 post med.: dus ook furens, bij voorb. Catilina, Cic. Cat. II, 1: cf. Cic. Harusp. 1 en 22: furens animis, Virg. Aen. VIII, 228: quis belluarum corde furentior? Claudian. in Fescenn. 26: ook seq. Genit., bij voorb. furens animi i. e. in animo, Virg. Aen. V, 202: ook seq. Infinit., bij voorb. fastigia muri exsuperare furens, Stat. Theb. XI, 356: van daar van de liefde, bij voorb. in aliqua i. e. hevig verliefd zijn, Quintil. declam. 289: of aliqua, bij voorb. Inachia, Horat. Epod. XI, 6: furentem, Virg. Aen. IV, 548: ook met den Accusativus, bij voorb. hunc furorem, Virg. Aen. XII, 680: opus caedis, Stat. Theb. IX, 5, i. e. woedend doen: furere id i. e. propter id, Liv. VIII, 31: bijzonder gebruikt Cicero het van de genen, die het tegen den Staat houden, deszelfs vrijheid willen omkeeren enz.: alwaar het insgelijks raazen, dol of onnozel zijn, moet vertaald worden, bij voorb. Catilina furens, Cic. Cat. II, 1: sin fureret, Cic. Att. VII, 8 med.: cf. Furiosus en Furor: 3) somtijds is het alleen, een beetjen uitgelaten zijn, niet al te schrander handelen, zotheid pleegen enz., bij voorb. dulce mihi furere est, Horat. Od. II, 7, 28, i. e. recht drinken, een weinig uitgelaten zijn, boven de maat drinken of dweepen.

FUROR, atus sum, ari, steelen, heimlijk ontnemen: aliquid, Cic. Verr. I, 22: aliquid alicui, Cic. Off. II, 11: aliquid ab aliquo, Cic. Att. II, 1: pecuniam ex templo, Quintil. III, 6: aurum e Capitolio, Sueton. Caes. 54: arenas litore vacuo (i. e. incustodito) scil. ex, Ovid. Am. II, 19, 45: in furando manibus uti, Cic. Verr. IV, 15: ad furandum venire, Plaut. Pseud. III, 2, 61, of furatum venire, Ibid. Rud. I, 2, 23. Trin. IV, 2, 22: van daar 1) steelen, d. i. in 't geheim en ongemerkt iet aan zich trekken, bekruipen, bij voorb. civitatem, Cic. Balb. 2: van daar speciem alicujus i. e. iemands gedaante op eene ongemerkte wijze aannemen, daar voor doorgaan, bij voorb. Iacchi, Phoebi, Prop. IV, 2, 31: 2) in 't geheim onttrekken, of enkel onttrekken, bij voorb. se, zich wegsteelen, wegsluipen, Apul. Met. VII ante med. p. 191. Elm.: oculos labori, Virg. Aen. V, 845: van daar 3) bedekken, bij voorb. vultus veste, Senec. Agam. 914.

FUROR, oris, m. razernij, wanneer men zijn verstand verloren heeft, Cic. Harusp. 18. Tusc. III, 5: van daar 1) bezetenheid, geestverrukking, bij voorb. van eenen waarzegger, Dichter enz., Cic. Div. I, 2, 31 en 37, dewijl men dan zoo schijnt te spreken, als of men zijn verstand verloren hadt. 2) zinneloos, zot gedrag, onzin, woede, razernij, uitgelatenheid, te groote hitte, te groote hevigheid in zijne driften en begeerten: wanneer men zoo handelt of spreekt, als of men geen verstand hadt enz., bij voorb. Cic. Cat. IV, 6. Harusp. 1. Cael. B. C. I, 41, en meermaalen: caeci furore in vulnera ruerent, Liv. XXVIII, 22 extr., i. e. woede in het vechten, hevigheid enz.: impendiorum, razernij in verspillingen, Sueton. Ner. 31 extr.: dus ook van hevige liefde, Virg. Aen. IV, 101: van daar bijzonder van de genen, die tegen hun Vaderland vechten of rebelleeren enz., bij voorb. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 11. Liv. XXVIII, 25. Vellej. II, 60: ook van levenloze dingen, woede, razernij, bij voorb. coeli, Catull. XLVI, 2: 3) de hevige begeerte, in goede en kwaade zaken, bij voorb. decoris, Sil. II, 324: laudum, Ibid. III, 146: impendiorum, Sueton. Ner. 31: impius lucri furor, Senec. Hippol. 540.

FURTIFICUS, a, um, diefstal begaande, diefachtig, bij voorb. sum furtificus, Plaut. Epid. I, 1, 10: manus, Ibid. Pseud. III, 2, 97.

FURTIM, steelswijze, in 't geheim, ongemerkt, bij voorb. ut furtim traditur! Cic. Agr. II, 16: furtim exsiccare lagenas, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 26: Hic clam furtim esse vult, ne qui sciant, Plaut. Poen. III, 3, 49, alwaar clam of furtim kan wegblijven: furtim lutere, Ovid. Met. XIV, 275: quies furtim subrepit ocellis, Ibid. Fast. III, 19: loqui, Ibid. Trist. III, 1, 21: pulsare limina, Ibid. Am. II, 19, 39: furtim magis quam bello Mursacos incursabat, Tacit. Hist. IV, 56.

FURTIVE i. q. furtim, Plaut. Poen. V, 2, 62. Ovid. Am. II, 5, 6. Senec. Benef. II, 23.

FURTIVUS, a, um, 1) gestolen, bij voorb. virgines furtivae, Plaut. Curc. V, 2, 22: lana, Horat. Ep. I, 13, 14: cornicula nudata furtivis coloribus (i. e. pannis), Ibid. I, 3, 20: 2) het geen steelswijze geschiedt of geschied is, geheim, heimlijk, bij voorb. iter, Cic. Pis. 40: amor, Virg. Aen. IV, 171: libertas, Ovid. Am. II, 2, 15: furtivus partu i. e. die in het geheim geboren wordt, bij voorb. furtivum partu edidit, i. e. furtim peperit, Virg. Aen. VII, 660: doch, hier kan furtivum voor furtim staan, zoo als dikwijls Adjectiva voor de Adverbia staan: dus ook furtiva componere terra voor furtim, Sil. IX, 95: victoria, Justin. XI, 6, i. e. eene overwinning, die men steelswij-

wijze door krijgslist behaalt: vir furtivus *verborgen*, Ovid. Art. III, 640: celent furtivos balnea viros, *alwaar* furtivos *ook voor* furtim *staan kan: van daar* 2) *verborgen, geheim, bij voorb.* mens, Ovid. Her. XVII, 265: scriptum, Gell. XVII, 9 extr., i. e. *een geschrift, dat zoo ingericht is, dat het van elk niet gelezen kan worden:* b) *geheim, d. i. voor de heimelijkheden gunstig, bij voorb.* nox, Ovid. Am. I, 11, 3: c) *in 't geheim iets doende, bij voorb.* vir, Ovid. Pont. III, 3, 56, i. e. *liefhebber, minnaar, hoereerder.*

FURTUM, i, n. *staat* contracte *voor* furatum (*het* Particip. *van* furari, Passive, *genomen*) i. e. *het geen gestolen is, gevolglijk* 1) *eene gestolen zaak, bij voorb.* furta exportata, Cic. Verr. II, 70: furtum reddere, Cic. Verr. II, 24: dum furta ligurrit, Horat. Sat. II, 4, 79: *ook de diefstal, het zij die geld, huisraad enz. betreft, of dat het een geleerde diefstal is, wanneer men uit de schriften van anderen steelt, en dit voor het zijne uitgeeft, bij voorb.* furtum facere, Cic. Cluent. 64, *begaan, d. i. stelen: dus ook* furtum facere, *van geleerde diefstallen*, Terent. Eun. Prol. 28: *ook* furtum facere alicujus rei, *iets stelen*, Cic. Rosc. Com. 9: *ook* furtum alicui facere, *iemand bestelen*, Cels. in Pandect. XLVII, 2, 67: Pompon. Ibid. Leg. 76: duo furta facere, Cels. Ibid. XLVII, 2, 67: agere furti cum aliquo, Ibid. *en* Leg. 76: furti actionem habere, *kunnen klagen over enz.*, Ibid. 76: furti teneri, Ibid.: furti se adligare, Terent. Eun. IV, 7, 39, *of* adstringere, Plaut. Rud. IV, 7, 24, i. e. *zich schuldig maken, begaan: dus ook* alicujus rei furtum admittere, Pandect. Ibid. Leg. 71: furti damnari, Cic. Flacc. 18: furti condemnare, Gell. XI, 18 extr.: in furto comprehendi, Caes. B. G. VI, 16, *of* deprehendi, Plin. H. N. Prooem. post med.: furto abactae fues, Ibid. VIII, 51: oves furto perire, Horat. Ep. I, 7, 86: jocoso furto aliquid condere, Ibid. Od. I, 10, 7: quod furto calcis sine ferrumine suo caementa componuntur, Plin. H. N. XXXVI, 23, i. e. *daar de behoorlijke kalk niet toegenomen wordt:* 2) *alles, wat steelswijze of in 't geheim geschiedt, elke geheime handeling, bij voorb.* furto laetatus inani, Virg. Aen. VI, 568: fugam abscondere furto, Ibid. IV, 337, *doch, het kan hier ook heimelijk beteekenen:* furtum facere, *iets heimelijks doen, bij voorb.* mihi furtum fecisse licebit, Martial. V, 51, 5, i. e. *heimlijk spijzen: van daar* furto *in 't geheim, steelswijze*, Virg. Aen. VI, 24. Valer. Flacc. VIII, 228: parere furto, Plin. H. N. VIII, 30: furto creatus pontifex, Vellej. II, 63: *bijzonder* a) *de gestolen liefde of heimelijke samenkomst der gelieven, bij voorb.* dulcia furta, Virg. Georg. IV, 346: celari vult sua furta Venus, Tibull. I, 2, 34: praecepta furti, Ovid. Trist. II, 46: e furto genitus, Sil. VII, 487: b) *geheim bedrog, streek, bij voorb.* haud furto melior, Virg. Aen. X, 735: *ook* furto & fraude agere, Liv. XLIII, 10: furta belli i. e. insidiae, Virg. Aen. XI, 515: furtis decipit hostem, Ovid. Met. XIII, 104: furto, non proelio, opus esse, Curt. IV, 13: c) *een geheim voorwendsel, bij voorb.* cessationis, Q. Cic. in Epist. Cic. ad Div. XVI, 26.

FURUNCULUS, i, m. 1) *een kleine dief, diefjen, spitsboefjen*, Cic. Pis. 27 med.: 2) *zekere spitze zweer, met pijn en ontsteking*, Cels. V, 28. Sect. 8, *alwaar die beschreven wordt: ook staat het* Plin. H. N. XX, 13 ante med. XXVI, 12 ante med.: 3) *een bijspruitzel aan den wijnstok nevens andere uitspruitzels*, Colum. IV, 22 *en* 24. Plin. H. N. XVII, 22, *misschien, omdat het aan de loten de sappen ontsteelt.*

FURVUS, a, um, *zwart of donkerbruin, donker of donkerkleurig, bij voorb.* Proserpina, Horat. Od. II, 13, 21: Ex Acheronte suo furvis peperisse sub antris, Ovid. Met. V, 541: hostia, scil. *voor de onderaardsche Goden*, Valer. Max. II, 4, 5: *dus ook boven* furvum i. e. nigrum, Fest.: dies, Senec. Controv. I, 1 extr., scil. propter impias epulas Thyestae, *wanneer de zon niet geschenen heeft: ook zegt* Gellius I, 18: veteres Romani furvum atrum adpellaverunt: *ook zwart, d. i. in het zwart gekleed, bij voorb.* furvum funere, Prop. IV, 7, 27, *alwaar anderen* curvum *lezen.*

FUSCATOR, oris, m. *een verdonkeraar, verduisteraar, zwartmaker, bij voorb.* Corus fuscator coeli Eoi, Lucan. IV, 66.

FUSCINA, ae, f. *een driepuntig werktuig, drietandige vork, drietand, bij voorb. van* Neptunus, Cic. Nat. D. I, 36: *van den netvechter* (retiarii), Juvenal. II, 143.

FUSCITAS, atis, f. *zwartheid, donkerheid, duisternis, bij voorb.* quem (ὄλυμπον) ab omni fuscitate vident liberum, Apul. de Mundo prope fin. p. 73. Elm.

FUSCO, avi, atum, are, 1) *donkerbruin maken, of zwartachtig maken, zwarten, bij voorb.* corpus, Ovid. Art. I, 513: cutem olivo, Stat. Theb. VI, 576: pocula sanguine, Lucan. X, 155: diem nube, Valer. Flacc. I, 396: ne fuscet inertia dentes, Ovid. Art. III, 197, *als zij niet schoon gemaakt worden:* 2) *zich zwart maken, zwart* (*of donkerkleurig*) *worden, bij voorb.* ne — pulchrae fuscaret gratia formae, Stat. Sylv. III, 4, 65.

FUSCUS, a, um, 1) *donker, van kleur, donkerbruin, zwartachtig, zwart, vaal, bij voorb.* purpura plebeja ac paene fusca, Cic. Sext. 8: cornix, Cic. in Prognost. Div. I, 14: fuscis notus imminet alis, Valer. Flacc. VI, 494: nubila, Ovid. Met. V, 286: Andromede, patriae fusca colore suae, Ibid. Her. XV, 36: comites fusci, quos India torret, Tibull. II, 6, 37: Syene fusca i. e. cujus incolae sunt fusco colore, Martial. IX, 36, 7: Falerna, Ibid. II, 40, 6: vestis, Ib. XIV, 127, *in het opschrift:* fuscior laterna, Ibid. 62, 1, i. e. *niet doorschijnend, donker:* nigra aut fusca pecora, Plin. H. N. XXXI, 2 med.: fraxini duo genera: — altera durior fusciorque, Ibid. XVI, 13: *bijzonder wordt het van den nacht gezegd, bij voorb. van zijne vleugelen:* nox ruit & fuscis tellurem amplectitur alis, Virg. Aen. VIII, 369: *dus ook* cum te fusco Somnus velavit amictu, Tibull. III, 4, 55: *van daar* fusca avis, i. e. *ongelukkig, omdat de zwarte kleur ongelukkig is, bij voorb.* fuscis avibus Larissam accessi, Apul. Met. II post med. p. 124. Elm., i. e. *ter ongelukkiger uur:* 2) *donker, van stem en klank, dof, bij voorb.* vox, Cic. Nat. D. II, 58. Plin. H. N. XXVIII, 6 in. Quintil. XI, 3. §. 15 *en* 171, i. e. *niet helle, dompig, dof, onzuiver, heesch.*

FUSE, *uitgebreid, wijdlopig, bij voorb. spreken*, Cic. Tusc. IV, 26: cf. III, 8: fusius disputare, Cic. Nat. D. II, 7.

FUSILIS, e, 1) *gegoten of gesmolten, bij voorb.* aurum, Ovid. Met. XI, 126, *van* Midas. 2) *gegoten of gevormd: hier toe behoort waarschijnlijk* argilla fusilis, Caes. B. G. V, 43, *alwaar staat:* ferventes fusili ex argilla glandes fundis — in casas — jacere coeperunt, i. e. (*misschien*) *aardenkogels of kleivormen:* Lipsius Poliorc. V, 2, *verklaart het* vasa argillacea.

FUSIO, onis, f. *het gieten, uitgieting: van daar Tropisch, uitgieting, d. i. uitbreiding, bij voorb.* animi, Cic. Nat. D. I, 15: stellarum, Vitruv. IX, 7.

FUSTERNA, ae, f. (*voor* Fusterina, scil. pars), *het bovenste deel van den dorschvloer, omdat hij hobbelig is*, Plin. H. N. XVI, 39 post med. Vitruv. II, 9.

FUSTIS, is, m. *een langwerpig stuk houts, een stok, knuppel, rotting, bij voorb.* cum fusti ambulare, Plaut. Asin. II, 4, 31: recisos portare fustes, Horat. Od. III, 6, 41: adligare fasces, incisos fustes, Varr. L. L. IV, 31. *Bijzonder diende het om te slaan, bij voorb.* mulcari fustibus, Cic. Verr. IV, 43: non opus est verbis sed fustibus, Cic. Pis. 30: fustem alicui impingere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8 extr.: caput alicujus fustibus implere, Plaut. Aul. III, 3, 6: verberare, Ibid. Mil. V, 8: animadvertere, Pandect. XLVIII, 19, 8: castigare, Ib. I, 15, 3: fustibus pugnare, Horat. Sat. I, 3, 101: proelium Afri contra Aegyptios primi fecere fustibus, quos vocant phalangas, Plin. H. N. VII, 56: Not. Ablat. fusti, Plaut. Asin. II, 4, 31. Capt. IV, 2, 115. Sallust. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. II, 201. Vellej. II, 78. Valer. Max. VI, 3, 9. Tacit. Ann. III, 21. XIV, 8.

FUSTUARIUS, a, um, *tot kloppen behoorende, daar toe behoorende, bij voorb.* fustuarium, scil. supplicium, *het slaan, priegelen, op de dood af; was bijzonder eene straf voor de Soldaten, die de vaandels verlieten, of zich anders schandelijk gedragen hadden. Zij werdt van hunne Makkers zelven uitgeoefend, bij voorb.* fustuarium merere *of* mereri, Cic. Phil. III, 6. Liv. V, 6 extr.: fustuario necare aliquem, Liv. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 825. *Ook staat er* supplicium *bij*, Inscript. ap. Gruter. p. 1114. n. 6. Not. *Niet al het slaan met* fustes *kostte het leven: van daar* fusti *of* fustibus subjici, fustibus caedi cet., Pandect. XLVII, 10, 45. XLVIII, 19. Leg. 10 *en* 28, i. e. *geklopt worden* (*niet op de dood af*), *en dit was voor vrijgeborenen, integendeel het geesselen voor de slaaven, zoo als in de* Pandect. loc. cit. *gezegd wordt.*

FUSORA, ae, f. *gieting, smelting, bij voorb.* plumbi, Plin. H. N. XXXIII, 6 post med.

FUSUS, a, um, *zie* Fundo, ere.

FUSUS, us, m. *het gieten, bij voorb.* aquae, Varr. L. L. IV, 26.

FUSUS, i, m. 1) *het spinrokken om te spinnen, of de spil, bij voorb.* teretem versabat pollice fusum, Ovid. Met. VI, 22: fusus cum stamine, Plin. H. N. VIII, 48: lanam tenuari in fila junceo fuso, Ibid. XI, 28: cf. Virg. Georg. IV, 348: *het wordt daarom aan de* Parcen *toegekend*, Virg. Ecl. IV, 46: Tunc sorores (i. e. Parcae) debuerant fusos evolvisse meos, Ovid. Her. XII, 4, i. e. *toen had ik moeten sterven, de Parcen hadden mijn leven moeten eindigen, eigenlijk, zij hadden het spinrokken mijns levens moeten laten afloopen: van daar* 2) *wegens gelijkvormigheid zeker draatwerktuig of machiene*, Vitruv. X, 6 extr.

FUTATIM i. e. *hoopswijze, menigvuldig*, Plaut. Truc. IV, 4, 29.

FUTĬLE, Adv., flecht, niet recht, niet goed, bij voorb. provenisti futile, Plaut. Stich. II, 2, 73: ut, quod factum est futile, nos feramus fortiter, Enn. ap. Non. 11. n. 39.

FUTĬLIS, e, misfchien, van fundo voor fufilis, zoo als pulto van pello voor pulso cet., wanneer het dan voorėerst zou zijn, ligt gietend, of enkel, gietend, bij voorb. futile fcil. vas: vervolgends Passive, het geen ligt geflort wordt, of het geen verdient weggegoten of geflort te worden, gevolglijk, flecht enz. In 't gemeen heeft het 1) wat in zijn' foort niet deugt, flecht, nietswaardig, bij voorb. haruspex, Cic. Div. I, 19: auctor, Virg. Aen. XI, 339: fervus, Terent. And. III, 5, 8: compositor, Gell. IV, 8: locutor, Ibid. I, 15: quis non odit fordidos, vanos, leves, futiles? Cic. Fin. III, 11, fcil. homines: dus ook est futilium, fcil. hominum, Enn. ap. Non. 11. n. 16: canes futiles, Phaedr. IV, 17, 33, i. e. nietswaardig, dewijl zij hunnen drek in Jupiters tegenwoordigheid lieten vallen: lingua, Ibid. V, 2, 8: res, Gell. XVI, 12: caufa, Plin. H. N. XXXIII, 2: laetitia, Cic. Tusc. V, 8: alacritas, Ibid. IV, 17: fententia, Cic. Nat. D. I, 8: glacies, Virg. Aen. XII, 740, i. e. dat niet houdt. 2) onnut, vergeefsch, ijdel, bij voorb. ictus, Sil. XV, 794: votum, Ibid. X, 340: 3) die niets bij zich kan houden, bij voorb. canes, Phaedr., zie hier voor: doch, dit is niet nodig. Ik kan elk, die te babbelächtig is, en niets bij zich kan houden, eenen nietswaardigen flechten mensch noemen: vas, zie boven: 4) vergangl ijk, niet duurzaam, bij voorb. tempus, Plin. Ep. III, 7 extr.: glacies, Virg., zie hier voor: laetitia, Cic., doch, zie hier voor: Not. futile, Adverbialiter, voor futiliter, zie dit bijzonder.

FUTĬLITAS, atis, f. nietswaardigheid, ondeugendheid, Cic. Nat. D. II, 28.

FUTĬLITER, onnut, bij voorb. blaterare, Apulej. Apol. post init.: cf. Non. 11. n. 39.

FUTIO, ire, waar van effutio komt, heeft Priscian. 4, maar zonder voorbeeld van eenen fchrijver.

FUTO, are, i. e. arguo, Fest.

FUTUM, i, n. een watervat, Varr. L. L. IV, 25, waarfchijnlijk van fundo van fusum: cf. Futire.

FUTŬO, ui, utum, 3. i. e. bij eene vrouw flapen, echtelijk bijwonen, bij voorb. aliquam, Martial. XI, 21. V, 3, 4, 5: van daar mulier fututa, Ibid. 41, 5. III, 85, 1: en zonder Accufativus, Horat. Sat. I, 2, 127. Catull. 97, 9. Martial. VI, 91, 2. IX, 42, 1, en meermaalen aldaar. Not. est verbum proprium in hac re, ac propterea pro obfcoeno habetur; dit Verbum is waarfchijnlijk met φύω, φυτεύω cet. verwant, en niet met fundo.

FUTURUS, a, um, Particip. van fum.

FUTUTĬO, onis, f. de bijflaap, Martial. I, 107, 6. Catull. 32, 8.

FUTUTOR, oris, m. i. q. qui futuit, futuens, die bij eene vrouw flaapt, hoereerder, Martial. I, 91, 6. VII, 29, 3. XII, 43, 6.

FUTUTRIX, ĭcis, f. i. e. quae futuit, bij voorb. manus i. e. futuens, Martial. XI, 23, 4: dus ook lingua, Ibid. XI, 62, 10.

FUTUTUS, a, um, zie Futuo.

G.

GABĂLUS, i, m. 1) eigenlijk, een vork of een tweepuntig ding: van daar 2) een kruis, galg, Varr. ap. Non. 2. n. 373: 3) een galgen-aas, een fcheldwoord, Macrin. ap. Capitol. in Macrin. 11.

GABĂTA, ae, f. een foort van huisraad voor het eten, bij voorb. eene fchotel, Martial. VII, 47, 3. XI, 32, 18.

GAESUM, i, n. fchijnt een foort van ligt fchietgeweer of werpfpies te zijn, het wordt aan de Galliërs, Romeinen, en anderen toegefchreven, Caef. B. G. III, 4. Virg. Aen. VIII, 662. Liv. VIII, 8. XXVI, 6. Men fchrijft ook gefum, en dus heeft Festus.

GALBANĀTUS of **GALBINĀTUS**, a, um, i. e. galbano indutus, Martial. III, 80 (82) 5.

GALBANĔUS, a, um, als Galban, Galbanisch, bij voorb. odores, Virg. Georg. IV, 264: nidor, Ibid. III, 415.

GALBĂNUM, i, n. Galben of Galbangom, een welriekende hars, Plin. H. N. XII, 25 extr. XXIV, 5 extr. Lucan. IX, 916.

GALBĂNUS of **GALBĪNUS**, a, um, waarfchijnlijk geel of geelächtig, bij voorb. galbino fuccincta cingillo, Petron. 64: tunica galbina, Vopisc. in Aurel. 34: van daar galbanum of galbinum, fcil. vestimentum, een geelächtig kleed, Juvenal. II, 97, hoedanig kleed of kleur toen voor hoflijk of verwijfd gehouden werd: van daar Tropisch, galbani mores, Martial. I, 97, 9.

GALBĔUS, a, um, 1) fchijnt het zelfde te zijn, als galbanus i. e. geelächtig, bij voorb. galbeum, (misfchien fcil. ornamentum) i. e. genus ornamenti, zegt Festus: galbeas lineas, Cato ap. Fest. in Rufcum: doch, fommigen willen galbeos (voor calbeos), lineas lezen. Vervolgends 2) verwijfd, bij voorb. galbeum, fcil. vinculum, Sueton. Galb. 3, i. e. tedere, zachte banden.

GALBINATUS, zie Galbanatus.

GALBĪNUS, a, um, zie Galbanus.

GALBŬLA, ae, f. zekere kleine vogel, Martial. XIII, 67, 1, alwaar er ales bij ftaat; maar in 't opfchrift ftaat alleen galbula, fcil. ales, avis, want het fchijnt een Adjectivum te zijn, galbulus, a, um, geelächtig: Not. Plin. H. N. XXX, 11 in., heet hij Galgulus, naar het fchijnt.

GALBŬLUS, i, m. een cijpresfenoot, Varr. R. R. I, 40 in. Not. Galbulus, a, um, geelächtig: van daar fcil. avis, zie Galbula.

GALBUS, a, um, 1) geel: van daar galbineus cet. 2) voor calvus, bij voorb. avellanas (nuces) & galbas Praenestinas, Plin. H. N. XV, 22, voor calvas, zoo als Hard. gelooft, zie Calvus: ook hebben bij, Caton. R. R. 8, fommige Edd. nuces galbas voor nuces calvas.

GALĔA, ae, f. een helm, d. i. bedekking van het hoofd in den krijg, Cic. Verr. IV, 44. Virg. Georg. II, 142. Aen. VIII, 620: fub galea, in een helm, een helm ophebbende, Ovid. Trist. V, 10, 25: galeam induere, opzetten, Caef. B. G. II, 21. Virg. Aen. IX, 365: molles galeae habenae, Valer. Flacc. VI, 365: galea ferina i. e. van beestenhuiden of daar mede bedekt, Ibid. 379. De helm zal eene uitvinding der Lacedemoniërs zijn, volgends Plin. H. N. VII, 56. Nopends het onderfcheid van cadis, zie Cassis. Ook bedekten veele helmen bijna het aangezicht, bij voorb. abfcondunt galeis ora, Sil. XIV, 637: claufam galea faciem, Quintil. Declam. III, 12: cf. Stat. Theb. IV, 20. Ook dienden zij fomtijds voor een lotbus (urna), om de loten in te doen en uit te haalen, Virg. Aen. V, 491 en 498. Ook dronken er de Krijgslieden fomtijds uit, Prop. III, 10, 8. Tibull. II, 6, 7. Van daar Tropisch, de kam of kuif op de Afrikaanfche hoenders, bij voorb. Africana rutilam galeam & cristam capite gerit, Colum. VIII, 2.

GALEĀRIS, e, den helm betreffende, daar toe behoorende, daar te vinden, bij voorb. galearia reticula, Quadrigar. ap. Non. 3. n. 188: het welk ook van galearius, a, um, zijn kan.

GALEARĬUS, a, um, zich met helmen bezig houdende, den helm betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. galearii bij het leger, Veget. de re Milit. III, 6 post med., alwaar het heet ex ipsis calonibus, quos galearios vocant, idoneos — legebant, quos non amplius quam decemis fagmariis praeficerent; gevolglijk waren het Calones: maar, waarom zij zoo heeten, of zij helmen droegen enz., kan men niet zeggen. Ook zegt Festus: Galearia a galearum fimilitudine dicta: doch, alwaar men Galerita voor Galearia lezen wil.

GALENA, ae, f. 1) lood-erts, lood-aarde, Plin. H. N. XXXIII, 6. XXXIV, 18: 2) het geen bij het loodfmelten overblijft, Plin. H. N. XXXIV, 16.

GALĔO, avi, atum, are, met den helm verzien of bedekken, Auct. B. Afric. 12. Cinna ap. Non. 2. n. 145: van daar Galeatus, a, um, daar mede verzien of gedekt, gehelmd, bij voorb. Minerva, Cic. Nat. D. I, 36: cf. Juvenal. I, 169.

GALEŎLA, ae, f. 1) een helmpje of helm: 2) zeker diep huisraad, in gedaante van een helm, bij voorb. ubi erat vinum in menfa pofitum aut galeola aut fini? Varr. ap. Non. 15. n. 34.

Gale-

GALEOTAE, arum, m. *zekere waarzeggers in Sicilië*, Cic. Div. I, 20.

GALEOTES, ae, m. *een soort van hagedissen*, Plin. H. N. XXIX, 4 post med.

GALERA, ae, f. i. q. galerus, Gracch. ap. Charis. 1.

GALERICULUM, i, n. *zeker dekzel van het hoofd, bij voorb. muts, huive*, Suet. Oth. 12. Martial. XIV, 50, *in het opschrift.*

GALERITUS, a, um, *met eene hoofdbedekking, bij voorb. muts, huive, gedekt*, Propert. IV, 1, 29: *van daar* Galerita avis, *eene leeuwerk*, Plin. H. N. XI, 37. XXX, 7: *ook staat daar voor masculi.* galeritus, *misschien* scil. ales, *bij voorb.* galeritus & motacilla, alter, quod in capite habet plumam elatam cet., Varr. L. L. IV, 11.

GALERUS, i, m. *ook* **GALERUM**, i, n. *een rond hoofddekzel, muts, huive enz., hoedanig de Priesters droegen. bij voorb. de* Flamen dialis, Varr. ap. Gell. X, 15 extr.: *de* Pontifices, Apul. in Prolog. ante med. p. 288. Elm.: cf. Serv. ad Virg. Aen. II, 683: *ook anderen, bij voorb. in het veld*, de pelle galeros, Virg. Aen. VII, 688: tectus galero, *van den Landman*, Virg. Moret. 121: *bij het uitgaan op straat*, Sueton. Ner. 26. Juvenal. VI, 120: *van* Mercurius, Stat. Theb. I, 305: cf. Juvenal. VIII, 207. Calpurn. Ecl. I, 6.

GALGULUS, *zie* Galbula.

GALLA, ae, f. 1) *eik-appel, gal-appel*, Plin. H. N. XVI, 6 extr. Colum. IX, 13, 7. *Hij heeft een wrangen smaak en diende om zwart te verwen*, Plin. H. N. XXIV, 4, *en om leder te bereiden*, Ibid. XVI, 6 extr.: *ook tot medicijn*, Ibid. XXIV, 4: *van daar een wrange, slechte wijn*, Lucil. ap. Non. 5. n. 97: 2) *een Priester van* Cybele, *anders* Gallus *genoemd, omdat deze Priesters ontmand waren*, Catull. 62. V. 12 *en* 34.

GALLEOTAE, *zie* Galeotae.

GALLIAMBUS, *zie* Gallijambus.

GALLICINIUM, i, n. *dat deel van den nacht, als de haanen kraajen: dat is, tegen den morgen*, noctis gallicinio venit quidam, Apul. Met. VIII in.

GALLIJAMBUS *of* **GALLIAMBUS**, **GALLIAMBOS**, i, m. *een lied, het welk de Priesters van* Cybele, Galli *genoemd, zongen; het bestondt uit een bijzonder jambisch* Metrum, Martial. II, 86, 5, *alwaar* mollem Galliambon *staat, misschien* scil. versum: metrum Gallijambum, Diomed. 3.

GALLINA, ae, f. *eene hen, het wijfjen van den huishaan*, Plaut. Pseud. I, 1, 28. Varr. R. R. III, 9: villa abundat porco, haedo, agno, gallina i. e. gallinis, Cic. Senect. 16: *ook is het een liefkozend woord, hoendjen, bij voorb.* dic me tuum passerculum, gallinam cet., Plaut. Asin. III, 3, 76. Not. Gallina cecinit, i. e. *heeft gekraaid, als een voorteken*, Terent. Phorm. IV, 4, 27. Not. albae gallinae filius, Juvenal. XIII, 141, *een spreekwoord, d. i. een gelukskind*: ad Gallinas *noemde men zekere* Villa *bij* Rome, Sueton. Galb. 1. Plin. H. N.

GALLINACEUS, a, um, *de hoenders betreffende, van hoenders, bij voorb.* pullus, Varr. R. R. III, 9, 10. Colum. VIII, 11, 3, *een hoendjen*: ova, *hoendereieren*, Varr. R. R. III, 9, 10: genus, Colum. VIII, 5, 10: gallus, i. e. *de haan, huishaan*, Cic. Mur. 29. Lucil. ap. Non. 3. n. 24: *ook enkel* gallinaceus scil. gallus, *bij voorb.* cristae gallinaceorum, Plin. H. N. VIII, 16 post med.: locutum gallinaceum, Ibid. X, 21 extr.: in ventriculis gallinaceorum inventas, Ib. XXXVII, 10 post init.: victor gallinaceus pyctes, Colum. VIII, 2, 5: *dus ook* mares gallinacei, *haanen*, Ibid. VIII, 2, 9: *van daar* salacitas gallinacea, *zie hier na.* Not. lac gallinaceum *hoendermelk, als een spreekwoord, bij voorb.* ut vel lactis gallinacei sperare possis haustum, Plin. H. N. Prooem. post med., i. e. copiam omnium rerum. 2) *de haanen betreffende, hun eigen, bij voorb.* masculus pavo gallinaceam salacitatem habet, Colum. VIII, 11, 5, i. e. *is zoo geil als een huishaan.*

GALLINARIUS, a, um, *de hoenders betreffende, naar haar genoemd, daar mede omgaande enz., bij voorb.* curator, Varr. R. R. III, 9, *waar voor eenvouwig staat* gallinarius, Cic. Acad. IV, 26 extr., scil. curator *of* homo, i. e. *hoenderman, kippenmelker*: scala, *hoendertrap*, Cels. VIII, 15: vasa, Colum. VIII, 8 *en* 10, i. e. *waar de hoenders uit drinken*: *van daar* 1) gallinarium, scil. stabulum, *hoenderhok*, Colum. VIII, 3 in. Plin. H. N. XV, 9 post init.: 2) insula Gallinaria, Varr. R. R. III, 9, 17. Colum. VIII, 2, 2, *een eiland in de Etrurische zee; van de menigte der hoenderen zoo genoemd, hoender-eiland*: *dus ook* 3) sylva Gallinaria, Cic. ad Div. IX, 23, *was bij* Cuma: *daar voor staat* Gallinaria pinus, Juvenal. III, 307.

GALLO, are, *dweepen, zoo als de* Galli i. e. *Priesters van* Cybele, Varr. ap. Non. 2. n. 386.

GALLULASCO, ere, *van de stem van manspersonen, als zij manbaar klinkt, bij voorb.* puer, cujus vox gallulascit, Naev. ap. Non. 2. n. 368.

GALLUS, i, m. 1) *een huishaan, hoenderhaan of haan*, Varr. III, 9. Colum. VIII, 2: cur ante lucem galli canant, Cic. Div. II, 26: sub galli cantum, Horat. Sat. I, 1, 10. Not. *In deze beteekenis is het met het* Hoogduitsch gällen, *met* geschal, καλεῖν cet. *verwant: en heet dus eigenlijk een zanger, roeper, schreeuwer, klinker enz.* 2) *een inwoner van* Galliën, *een* Gallier, Cic. Harusp. 9: 3) *eene rivier in* Frygië, Ovid. Fast. IV, 364. Plin. Hist. Nat. V, 32. VI, 1. XXXI, 2 ante med., *in welke laatste plaats* Plinius *schijnt aan te duiden, dat het te veel drinken daar uit verrukt of dweepachtig maakt*: *van daar misschien* 4) *een Priester van* Cybele. *Deze Priesters plagten zich zelven te ontmannen, en allerhande geestdrijvende daaden te ondernemen*, Ovid. Fast. IV, 361. Lucan. I, 567. Phaedr. III, 20, 4. *Ook een Priester van* Isis: *van daar* gallica turba, Ovid. Am. II, 13, 18. Not. Gallum *voor* Gallorum, Varr. ap. Non. 8. n. 32.

GALLUS, a, um, i. q. gallicus, *bij voorb.* credulitas, Martial. V, 1, 10: duae Gallae mulieres, Sallust. Fragm. ap. Non. 8. n. 76: *doch,* Nonius *leest* Galliae (Adjective *van* Gallius, a, um), *en zoo heeft* Korte *in de* Ed. Sallust. p. 990, *laten drukken*: *van daar misschien* gallus, scil. sacerdos, *zie* Gallus, n. 4.

GAMMA, ae, f. 1) *eene* Grieksche *letter, die, wanneer hij groot geschreven wordt, er dus uitziet* Γ, Auson. in Technopaegn. (*of* Idyll. XII.) de literis monosyll. V, 21, *alwaar staat*: Praevaluit postquam Gammae vice functa prius C.: *van daar* 2) *bij de schrijvers van het veldmeten*, ap. Goes. p. 278 *en* 309, *deze rechthoekige gedaante der akkers*: *van daar* gammatus, a, um, *deze gedaante hebbende, bij voorb.* limes, Ibid. p. 228, 255 *en* 271.

GANEA, ae, f. i. q. ganeum, 1) *eene plaats, waar openlijk voor geld gegeten wordt, gaarkeuken, bij voorb.* ganeas & adulteria obiret, Sueton. Calig. 11: incola sordentium ganearum, Gell. IX, 2: *was in oude tijden onëerbaar, dewijl er tevens hoeren gehouden werden; zuip- en hoereplaats, liederlijke plaats, bordeel.* 2) *het slempen zelve, het goede eten, lekkere spijze, bij voorb.* stetisti in nidore ganearum tuarum, Cic. Pis. 6: cf. Sallust. Cat. 13. Plin. Paneg. 49. Plin. H. N. VIII, 51. Tacit. Ann. III, 52. Hist. II, 95. Not. *misschien is het een* Adject. ganeus, a, um, *wellustig enz.*, scil. taberna: cf. Ganeum.

GANEO, onis, m. *een slemper*, Cic. Cat. II, 4. Cic. Sext. 52. Cic. Red. Sen. 5. Terent. Heaut. V, 4, 10. Juvenal. XI, 58. Varr. ap. Non. 2. n. 387.

GANEUM, i, n. i. q. ganea, *eene plaats, waar voor geld gegeten, of gesmuld, of anders liederlijk geleefd wordt, gaarkeuken, zuip- of hoerhuis, bordeel*, Terent. Ad. III, 3, 5. Plaut. Men. V, 1, 3. Varr. ap. Non. 3. n. 107. *Is waarschijnlijk, zoo als* ganea *een* Adject. ganeus, a, um, *wellustig, aan de wellusten gewijd enz., wanneer* stabulum *of een ander* Substantivum *er bij gedacht wordt.* Donatus ad Terent. Ad. III, 3, 5, *noemt het eene* taberna meritoria, *en leidt het af* ἀπὸ τᾶς γᾶς (i. e. γῆς), quod ipsa sit in terra, non, ut coenacula, superius. *Ik geloof liever, dat het denkbeeld van het wellustig leven enz. in dit woord ligt, misschien van* γάνος; cf. Fest. ibique Interpp.

GANGRAENA, ae, f. *de kanker of (koud) vuur, dat maakt, dat het lijdende deel des ligchaams versterft, gevolgelijk doodlijk is, wanneer het niet spoedig geholpen wordt*, Cels. V, 26, 34. Lucil. ap. Non. 2. n. 375. Varr. Ibid.: *van daar Tropisch, bij voorb.* per omnes articulos populi hanc mali gangraenam sanguinolentam permeasse, Varr. Ibid.

GANNIO, ire, 1) *bellen, blaffen, of dikwijls bellen, bij voorb. van honden, bij voorb.* Varro asinos rudere, canes gannire, pullos pipire dixit, Non. 6. n. 101 2) *bellen, Tropisch, van menschen, wanneer men verächtelijk spreekt van iemands spreken, bij voorb.* quid ille gannit? Terent. Ad. IV, 2, 17: gannit & obloquitur, Catull. 83, 4: cf. Juvenal. VI, 64. *Ook enkel zwetzen, bauwelen, beuzelen, bij voorb.* sic nobis gannientibus *voor* garrientibus, Apul. Met. III post med. p. 138. Elm. *Sommigen lazen* garr.

GANNITIO, onis, f. *het blaffen, bij voorb. van honden*, Festus: *welke het verklaart door* canum querula murmuratio.

GANNITUS, us, m. *het bellen of blaffen, bij voorb. der honden, wanneer zij vleijen*, Lucret. V, 1069: *van daar* 1) *Tropisch, het bellen van een kijvend mensch*, Martial. V, 61, 2: 2) *ook van anderen, bij voorb. het tjilpen der musschen, bij voorb.* gannitu lascivitunt passeres, Apul. Met. VI ante med. p. 175. Elm. *Ook van menschen, bij voorb. het pogchen, babbelen, behaaglijke redenen, toespreken, bij voorb.* me placitis gannitibus ab impetu revocatum, Ibid. prope fin. p. 185: *het klaaglijk weenen van een zeewijf*, Plin. H. N. IX, 5.

GARGARIDIO, are, i. q. gargarizo, Varr. ap. Non. 2. n. 371.

GARGARIZATIO, onis, f. *het gorgelen*, Celf. V, 22 extr. Plin. H. N. XXIII, 8 extr.: lactis i. e. *met melk*, Ib. XXX, 4.

GARGARIZATUS, us, m. *het gorgelen*, Plin. H. N. XXVIII, 12.

GARGARIZO, are, 1) *gorgelen*, *bij voorb.* re *of* ex re i. e. *met iet*, *bij voorb.* medicamentis, Celf. VI, 10 in.: ex fico, Ibid., i. e. *met vijgen*: mulso calido, Ibid.: ex lenticula, Ibid. IV, 6. Sect. 26: ex finapi, Ibid. Sect. 29: his, quae falivam movent, Ibid. IV, 2. Sect. 1. 2) *met iet gorgelen*: aliquid, *bij voorb.* ea i. e. eas res, Celf. IV, 4: finapi gargarizatur, Plin. H. N. XX, 22: fuccus gargarizandus, Ibid. 9: fimum gargarizatum, Ibid. XXX, 4: cum melle gargarizatum, Ibid. XX, 17.

GARRIO, ivi, itum, 4. 1) *babbelen*, *praaten*, *bij voorb.* *van goede vrienden*, *die met elkander snappen*, Cic. Att. XII, 1. Petron. 55: *ook* feq. Accufat., *bij voorb.* cupiebam plura garrire fcil. fcribendo *babbelen*, *praaten*, *d. i. schrijven*, Cic. Att. VI, 2 extr.: fabellas, Horat. Sat. II, 6, 77: libellos, Ibid. I, 10, 41, i. e. *schrijven*: alicui aliquid in aurem, Martial. V, 62, 3: *ook van de Filosofen*, *bij voorb.* in gymnafiis, Cic. Or. II, 5, i. e. *praaten*, *redenen*. 2) *zwetzen*, *babbelen*, *beuzelen*, *verächtelijk*, *d. i. nuttelooze dingen spreken*, *beuzelachtig voortbrengen*, *bij voorb.* garri modo, Terent. Phorm. III, 2, 11, *praat maar*: nugas garris, Plaut. Curc. V, 2, 6: *dus ook* garris, Terent. Eun. II, 3, 86, *gij praat vergeefs*, *uwe woorden zijn potzen*, *of gij zijt een beuzelaar*, *gek*: garris, *zegt een flaaf*, Ibid. Heaut. III, 2, 25, i. e. *gij beuzelt enz.*: 3) *ook van beesten*, *bij voorb. van de kikvorschen*, *bij voorb.* melius garriant ranae, Martial. III, 91 (93) 8: *en van den nachtegaal*, *bij voorb.* lufciniae canticum garriunt, Apulej. Florid. 3. p. 358. Elm.

GARRULITAS, atis, f. *de praatächtigheid*, *beuzelächtigheid*, a) *van menschen*, *het zij al of niet behaaglijk*, *bij voorb.* *van kleine kinderen*, *die stamelen*, *het welk den ouderen aangenaam is*, Senec. ad Helv. 16 extr. Sueton. Aug. 83: extemporalis, Quintil. II, 4, 15: auctoris pereunt garrulitate fui, Martial. V, 53, 8: Horum placita Chryfippus ingenti garrulitate mutavit i. e. *wijdlopigheid*, Plin. H. N. XXIX, 1 in.: cf. Ovid. Met. V, 678: b) *van beesten*, *bij voorb. van vogelen*, Ovid. Met. V, 678: cornix inaufpicatae garrulitatis, Plin. H. N. X, 22.

GARRULUS, a, um, 1) *snappend*, *babbelächtig*, *beuzelend*, a) *van menschen*, *op een bevallige wijze*, *bij voorb.* *zoo als kleine kinderen*, Tibull. I, 5, 26: b) *van menschen*, *op eene mishagende wijze*, *zwetzende*, *bij voorb.* hujus infantiae garrulam difciplinam, Auct. ad Her. II, 11 extr.: *dus ook* forum, Ovid. Trift. III, 12, 18: vadimonia, Ibid. Am. I, 12, 23: lingua, Ibid. II, 2, 44: fama, Senec. Herc. IV, 193: hora i. e. *dat verpraat wordt*, Prop. III, 22, 18: *bijzonder praatächtig in het uitbabbelen*, *bij voorb.* garrula, Terent. Ad. IV, 4, 14: garrulus, Horat. Ep. I, 18, 69: c) *van vogelen*, *bij voorb.* hirundo, Virg. Georg. IV, 307: noctua, Plin. H. N. XVIII, 39 extr.: cantus lufciniae, Ibid. X, 29: cicada, Phaedr. III, 16, 10. 2) *van onbezielde dingen*, *kirrend*, *lispelend*, *murmelend*, *ruisschende enz.*, *bij voorb.* rivus, Ovid. Faft. II, 316: lyra, Tibull. III, 4, 38: fiftula, Ibid. II, 5, 30: plectra, Martial. XIV, 167, 2: fiftra, Ibid. 54, 2: annulus, Ibid. 169, 2: vento garrula pinus, Nemef. Ecl. I, 30: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen*, cantus lufciniae, forum cet. 3) *het zal ook schrander betekenen*, *bij voorb.* Dionyfius homo garrulus & acer, Varr. ap. Non. 4. n. 22.

GARUM *of* GARON, i, n. *een heerlijke vischsoepe*, *bestaande uit de sap en ingewand van zekere in zout gewaterde of gemarineerde visschen*, *bijzonder van den visch*, *die* fcomber *heet*. *Voortijds nam men daar toe alleen den visch* garus: *van daar komt de naam*. *Deze soepe was kostbaarer dan* muria, Plin. H. N. XXXI, 7 extr. *en* 10. Horat. Sat. II, 8, 46. Martial. VII, 26, 8. XIII, 101 (102) *en* 102 (103). Senec. Ep. 95 ante med. *Daar staat* garum fociorum, Plin. H. N. XXXI, 8 in. Senec. Ep. 95, i. e. *misschien*, quia ab fociis populi Rom. mittebatur.

GARUS, i, m. *zekere visch*, Plin. H. N. XXXI, 8. XXXII, 11, *zie* Garum.

GAU *voor* GAUDIUM, Enn. ap. Aufon. Idyll. 12 in Grammaticom. 3: *dus staat ook* Ibid. cael *voor* caelum.

GAUDEBUNDUS *of* GAUDIBUNDUS, a, um, *zich verheugende*, Apulej. Met. VIII poft init., *alwaar* Ed. Elm. *en* Vulc. gaudibundus *hebben*.

GAUDEO, gavifus fum, 2. 1) *zich verheugen*, *verblijden*, *vreugde hebben*, *vrolijk zijn*, *bij voorb.* aliqua re, *bij voorb.* bono, Cic. Marc. 6: liberatione, Cic. Fin. I, 11, *en meermaalen*: *ook* homine, *bij voorb.* hero, Catull. 31, 12: *ook somtijds met den* Accufativus, *bij voorb.* gaudere gaudium alicujus, Terent. And. V, 5, 8. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 2, i. e. *zich verheugen over de vreugde enz.*, fcil. ob: *dus ook* id gaudeo, Terent. Andr. II, 2, 25: aliud eft, quod gaudeamus, Ibid. Eun. V, 8, 11: alicujus dolorem, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 14: lituos, Stat. Theb. IX, 724: fata alicujus, Ibid. IV, 231. *Ook met* de, *wanneer dit het zelfde is*, *als ten aanzien*, *bij voorb.* de Burfa gaudere, Cic. ad Div. VII, 2: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* voti, Apul. Met. I extr. p. 113. Elm.: *ook met* in, *bij voorb.* in funere fratris, Lucret. III, 72, i. e. *bij of over*, *wegens*: *ook* fibi, i. e. *voor zich*, *bij voorb.* & fibi gaudet, Ibid. 146: *dus ook* tibi gratulor, mihi gaudeo, Cic. ad Div. VI, 15: *ook zeer dikwijls met* quod, *bij voorb.* Cic. Leg. III, 1: *of met* Accufat. feq. Infinit., Cic. Att. IX, 7 extr. Rofc. Am. 47: *ook* gaudere (χαίρειν) *voor groetenisse*, *of geluk*, *heil*, *vreugde*, *als een woord van gelukwensching*, Horat. Ep. I, 8, 1. *Ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* myrrha gaudet raftris, Plin. H. N. XII, 15: humore omnia hortenfia gaudent, Ibid. XIX, 8: folum gaudet aquari, Ibid. XVIII, 17 extr.: poftquam oleo gavifa cutis, Stat. Theb. VI, 847: cf. Colum. V, 6, 16. Not. in finu gaudere, Cic. Tufc. III, 21: *of* in tacito finu gaudere, Tibull. IV, 13, 8, i. e. *zich in stilte verheugen*, *eene heimelijke vreugde hebben*. 2) *ergens vreugde of vermaak in vinden*, *zich vermaken*, *bij voorb.* genere doctrinae, Cic. Off. III, 33 extr.: praeda, Liv. XXII, 9: equus camousque cet., Horat. Art. 162: cf. Ibid. Od. IV, 8, 11. Ovid. Met. I, 235: *ook* feq. Infinit., *bij voorb.* illudere, Horat. Sat. II, 8, 62: *ook Tropisch*, humore omnia hortenfia gaudent, Plin., *zie hier voor*: *van daar* gaudet equo, Virg. Aen. IV, 157, i. e. *reeds vergenoegd*. 3) *over eene zaak in zijn schik zijn*, *aangenaam uit daar van hebben*, *genieten*, *bij voorb.* ingenio fuo, Liv. II, 60 in. Not. gavifi *voor* gavifus fum, *bij voorb.* quoniam audivi paucis, gavifi, Liv. in Odyff. 12. Prifc. 9: idque admiratum effe gavifi, Caff. Hemina Ibid.

GAUDIALIS, e, *vrolijk*, *vreugdevol*, *bij voorb.* dapes, Apul. Met. VIII prope fin. p. 215. Elm.: animus, Ibid. XI extr. p. 272: ritus, Ibid. II extr. p. 128.

GAUDIBUNDUS, *zie* Gaudebundus.

GAUDIMONIUM, i, n. *vreugde*, Petron. 61.

GAUDIUM, i, n. 1) *de vreugde*: Cicero, Tufc. IV, 6, *onderscheidt het van* laetitia, *te weten*, *dat* laetitia *eene uitgelaten*, *te groote vreugde is*: *maar gemeenlijk wordt het in het gebruik niet onderscheiden*; *ook worden somtijds deze beide woorden saamgevoegd*, *bij voorb.* prae gaudio, ubi fim, nefcio, Terent. Heaut. II, 3, 67, *van vreugde enz.*: gaudio aliquem adficere, Cic. Fin. V, 24, *iemand vreugde maken*, *iemand verheugen*: gaudium percipere, Ovid. Pont. II, 1, 60. Senec. Ep. 59 in., *genieten*: gaudio cumulari, Cic. ad Div. IX, 14: *of* compleri, Cic. Fin. V, 24: gaudio lacrymare, Terent. Ad. III, 3, 55, *van vreugde weenen*: alicujus animum gaudio explere, Ibid. And. II, 2, 8: gaudio effe alicui, Plaut. Poen. V, 4, 47: in gaudio effe, *bij voorb.* fcin', in quibus fim gaudiis? Terent. Eun. V, 9, 5: gaudio triumphare, Cic. Cluent. 5: nimio gaudio paene defipere, Cic. ad Div. II, 9: gaudio exfilire, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 16: *of* gaudiis exfultare, Cic. Cat. I, 6, *van vreugde als opspringen*: gaudio efferri, Cic. ad Div. X, 12, *zich boven mate verheugen*: Gaudium periculofi faltus fuperati, Liv. XLII, 55, *voor* quod faltus fuperatus erat. Not. Plur. Gaudia, Cic. Mil. 28, *en dus meermaalen*: aliquem laetitiis & gaudiis adficere, Plaut. Poen. V, 4, 105: plebes — gaudium atque laetitiam agebant, Salluft. Cat. 48 (49): *van daar gelukwensching*, *bij voorb.* gaudio fungi, Tacit. Hift. II, 55. *Ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* flos (eft) gaudium arborum, Plin. H. N. XVI, 25 in., i. e. *zij verheugen zich*, *als 't ware*. 2) *het vergenoegen*, *de vermaaklijkheid*, *bij voorb.* dediti gaudiis corporis, Salluft. Jug. 2, i. e. *wellusten*: *van daar* de ufu Veneris, *bij voorb.* mutua inter fe nectunt gaudia, Lucret. V, 852: cf. Horat. Od. III, 6, 28: gaudium abftulit, Liv. I, 58: gaudia adire i. e. concubitum, Tibull. I, 6, 3 (1, 5, 39). 3) *het vermaak*, *Tropisch*, *d. i. het geen vreugde of vermaak geeft*, *bij voorb.* adamas gaudium opum, Plin. H. N. XX. Praefat.: gaudia amorum, Ibid. XVI, 25 in., *voor* tempus veris.

GAVIA, ae, f. *zekere vogel*, *dien sommigen Meeuw noemen*, Plin. H. N. X, 32 *en* 74. Apul. Met. V poft med. p. 171 Elm.

GAVISUS, a, um, *zie* Gaudeo.

GAULUS, i, m. 1) *een vast rond vaartuig*, Gell. X, 25 *en* Feft.: *van daar* 2) *wegens de gelijkheid*, *zeker drinkgereedschap*, Plaut. Rud. V, 2, 32.

GAUNACUM, i, n. *of* GAUNACE, es, f. *een pluisvolle of [illegible] deken of bekleding*, Varr. L. L. IV, 35: *van daar misschien* Gauncarius *voor* Gaunacarius fcil. artifex, Infcript. ap. Don. claff. 8, n. 69, i. e. artifex gaunacarum.

Digitized by Google

GAUSĂPE, is, n. GAUSAPA, ae. f.

GAUSĂPUM, i, n. *ook* GAUSĂPES, is, m. *een ſoort van dik en gedeeltelijk draadig gewerkt doek, deels tot kleding, deels tot dekens, bij voorb. op tafel enz., bij voorb.* Gauſapa ſi ſumſit, Ovid. Art. II, 300: Gauſape quadratum, Martial. XIV, 152 *in het opſchrift:* Gauſape purpureo menſam perterſit, Horat. Sat. II, 8, 11: cf. Lucil. ap. Priſc. 9: involutus coccina gauſapa, Petron. 28: lutea gauſapa captas, Perſ. VI, 46: gauſapa patris mei memoria coepere, Plin. H. N. VIII, 48: *van daar* gauſape balanatum, Perſ. IV, 37, i. e. barba *of* coma: *van daar* 1) Gauſapātus, a, um, Senec. Ep. 53, *met zulk doek of laken gekleed*, 2) Gauſapĭnus, a, um, *uit zulk doek of laken, bij voorb.* paenula, Martial. XIV, 145 *in het opſchrift: ook* Gauſapina *eenvoudig*, ſcil. paenula *of* veſtis, Ibid. VI, 59, 8. Petron. 21.

GĀZA, ae, f. 1) *de ſchatkamer, de ſchat, of het geld van eenen Koning, bij voorb.* gaza regia, Nep. Dat. 5. Liv. XLV, 41: Gaza, ſic Perſae aerarium vocant, Mela I, 11: pecunia regia, quam gazam Perſae vocant, Curt. III, 13 poſt init.: *het is een Perſiſch woord: van daar heet eene ſtad in* Palaeſtina Gaza, *omdat Koning* Kambijzes *daar zijnen ſchat of zijn geld bergde*, Mela I, 11. 2) *een ſchat in 't gemeen, of het tijdelijk vermogen, bij voorb.* Troia, Virgil. Aen. II, 763: theſauros antiquiſſimae gazae ſpecubus conditos, Suet. Ner. 31: gazam & paratus regios, Tacit. Ann. VI, 37: incubas gazae, ut draco, Martial. XII, 53: cf. Virg. Aen. V, 40. Valer. Flacc. VI, 562. *Ook* Plur. Lucret. II, 37. Horat. Od. I, 29, 1. II, 16, 9. Senec. Phoen. 504. Ibid. Herc. fur. 167 *en* Med. 485.

GELASCO, avi, 3. *tot ijs worden, bevriezen, bij voorb.* vinum non gelaſcit, Plin. H. N. XIV, 21: vultus gelaſſent, Lucan. IX, 681: ante quam gelaverit, i. e. *eer het gevrozen heeft*, Plin. H. N. XIV, 3, *ten zij dit beide van* Gelo *is.*

GELASINUS, i, m. *misſchien boerterij, ſchimperij, ſtekende en bijtende ſcherts*, Martial. VII, 24, 6.

GELATĬO, onis, f. *het bevriezen, bij voorb.* magna gelatio conſecuta eſt, Plin. H. N. XVII, 24 poſt med., i. e. *vorst:* artuum, Scrib. Larg. 179.

GELICIDĬUM, i, n. *de vorst, d. i. het bevriezen van het water*, Cato R. R. 65. Varr. R. R. I, 55: nocturna *nachtvorst*, Colum. XI, 2, 6: cf. III, 1, 7. XI, 3, 62. Vitruv. II, 7.

GELĬDE, *ijskoud, d. i. zonder vuur en werkzaamheid, bij voorb.* rem adminiſtrare, Horat. Art. 171.

GELĬDUS, a, um, 1) *vol ijskoude, ijskoud of koud, wanneer het hetzelfde is als ijskoud, bij voorb.* fontium gelidas perennitates, Cic. Nat. D. II, 39: nox, Virg. Georg. I, 287: ros, Ibid. 202: valles, Ibid. 488: pruina, Ibid. II, 263: ſudor, Ibid. Aen. III, 175: artus gelidos in vivum revocare calorem, Ovid. Met. IV, 247: nemus, Horat. Od. I, 1, 30: aqua, Cic. Cat. I, 13: *ook enkel* gelida ſcil. aqua, Hor. Sat. II, 7, 91: aqua gelidiſſima, Ovid. Art. III, 385. Plin. H. N. XXXI, 2: amnis gelidus, Virg. Aen. VIII, 597: *dus ook* Fibrenus praecipitat in Lirem & multo gelidiorem facit, Cic. Leg. II, 3: coelum eſt hyeme frigidum & gelidum, Plin. Ep. V, 6 in.: loca gelida, Liv. XXXVIII, 27 extr.: cum gelidus humor liquitur, Virg. Georg. I, 43, i. e. *ijs:* gelidis aſtris, Ibid. IV, 409, *doch de Ed. Heyn. heeft* antris: December, Ovid. Triſt. I, 10, 3. 2) *Tropiſch, koud, ijskoud, d. i. het geen koud of ijskoud maakt, bij voorb.* horror, Ovid. Her. XVI, 67: metus, Ibid. XI, 82: mors, Horat. Od. II, 8, 11: pallor, Ovid. Triſt. I, 4, 11: tremor, Virg. Aen. II, 120: gelidum ſubito frigore pectus erat, Ovid. Faſt. I, 98: metus, Ib. Met. III, 100: ſanguis *bij eenen grijsäart*, Virg. Aen. V, 395: gelidi conjux Actaea tyranni i. e. Boreae, Ovid. Met. VI, 711.

GELO, avi, atum, are, 1) *maken, dat iet bevriest, doen bevriezen, bij voorb.* ſi gelent frigora, ſcil. oleum, Plin. H. N. XV, 6: fluvius ferrum gelat, Martial. I, 50, 12: *van daar* gelari *bevriezen, bij voorb.* alvearia gelantur hyemis frigoribus, Colum. IX, 6: *van daar* gelatus, a, um, *bevrozen, bij voorb.* amnes, Plin. H. N. VIII, 28: manus, Martial. V, 9, 3: lac, Colum. X, 397: caſeus, Ibid. VII, 8 extr.: *van daar Tropiſch, bij voorb.* gelat ora pavor, Stat. Theb. IV, 49: *dus ook* gelari, *bij voorb.* timent pavidoque gelantur pectore, Juvenal. VI, 595, i. e. *verſtijven van angst, het bloed verſtijft in hun enz.: van daar* gelatus *ijskoud, bij voorb. van ſchrik, vreeze enz., bij voorb.* cor, Lucan. VII, 339: vultus, Stat. Theb. IV, 404: orbes gelatos effodere i. e. mortuos, Lucan. VI, 541: 2) *bevriezen, bij voorb.* venae gelant, Stat. Theb. IV, 728: vultus gelaſſent, Lucan. IX, 681, *ten zij dit van* gelaſco *is: ook* Impersonaliter, *bij voorb.* ante quam gelaverit, *eer het gevrozen heeft, eer er vorst gekomen is.*

GELU, n. indecl. GELUM, i, n. GELUS, us, m. 1) *de ijskoude, vorst, d. i. de hevige koude, als het vriest, bij voorb.* ſaevo gelu duramus, Virg. Aen. IX, 604: rura gelu claudit hyems, Ibid. Georg. II, 317: gelu flumina conſtiterint, Horat. Od. I, 9, 3: gelu rigens colubra, Phaedr. IV, 18, 2: venenum enim gelum radicibus tenellis (eſt), Varr. R. R. I, 45: ne gelus noceat, Cato R. R. 40: gelum emittit glaciem, Lucret. VI, 176. 2) *bevrozen water, d. i. ijs, bij voorb.* alto terra gelu adſurgit, Virg. Georg. III, 355, *alwaar het ook ſneeuw kan zijn:* Vis magna geli, Lucret. VI, 529: gelu flumina conſtiterint acuto, Horat. Od. I, 9, 3, *alwaar het ook vorst kan zijn:* rura gelu claudit hyems, Virg. Georg. II, 317: *zie hier voor:* obſervatum, eam (vulpem) aure ad glaciem adpoſita conjectare craſſitudinem gelus, Plin. H. N. VIII, 28: *ook ſneeuw, bij voorb.* meſſis amaro ſtrata gelu, Stat. Theb. V, 392: cf. *hier voor* Virg.: *van daar voor hagel, bij voorb.* geli fragor, Lucret. VI, 155. 3) *Tropiſch, de koude of ijs, d. i. gebrek aan warmte, bij voorb. bij oude lieden*, Virg. Aen. VIII, 508: *bij den dood*, Lucan. IV, 653: *bij het ontſtellen enz.*, Senec. Troad. 624. Not. *Van* gelu *vindt men alleen den* Ablativus: *daarom zou men dit ook tot* gelus *kunnen brengen.*

GEMELLAR, aris, n. (*voor* gemellare, ſcil. vas) *zeker vat, bij voorb. om de uitgeperſte olie in te laten*, Colum. XII, 50 med. *Of het eene dubbele gedaante gehad heeft, dan of het denkbeeld van dubbel daar in ligt, kan men niet zeggen.*

GEMELLIPĂRUS, a, um, *tweelingen baarende, bij voorb.* dea, Ovid. Faſt. V, 542, i. e. Latona.

GEMELLUS, a, um, *dubbel, naar de geboorte, te gelijk geboren, wordt van tweelingen gezegd, bij voorb.* gemelli fratres, Ovid. Her. VIII, 77: proles, Ibid. VI, 121: fetus, Ibid. 143: partus, Ibid. Met. VI, 712: *van daar* gemelli *tweelingen, bij voorb.* gemellos eniti, Ovid. Met. XI, 316: Gemelle Caſtoris, Catull. 4 extr.: *ook van beeſten*, Virg. Ecl. I, 14: *van daar* 1) *gelijkvormig of gelijk, bij voorb.* Par fratrum amore gemellum, Horat. Sat. II, 3, 244: ad cetera paene gemelli, Ibid. Ep. I, 10, 3: uniones, Martial. XII, 49, 12: pinus, Ibid. X, 92, 3. 2) poma gemella, Plin. H. N. XV, 14, i. e. *twee vruchten op eenen ſteel: dus ook* vites gemellae, Colum. III, 2, 10. Plin. H. N. XIV, 2 in., i. e. *die twee druifiroſſen op éénen ſteel hebben.* 3) legio gemella, Caeſ. B. C. III, 4, *als 't ware, tweelings-legioen, d. i. die uit twee gemaakt is.*

GEMINATĬO, onis, f. *verdubbeling, bij voorb.* verborum, Cic. Or. III, 54: vocalium, Quintil. I, 4 (6): vitii, Ibid. 5 (9): facit quasdam ſententias geminatio, Ibid. VIII, 5 med.: an Tullius inani — geminatione junxerit manubias & praedam, Gell. XIII, 24 in.

GEMINĬTUDO, ĭnis, f. *het onderſcheid tusſchen tweelingen, bij voorb.* habeo iſtam, qui diſtinguam inter vos, geminitudinem, Pacuv. ap. Non. 2. n. 366.

GEMĬNO, avi, atum, are, 1) *verdubbelen, bij voorb.* favos, Varr. R. R. III, 16 poſt med.: aeſtum, Ovid. Met. III, 586: honorem, Ibid. Pont. III, 4, 99: genus nobilitate animi, Ibid. I, 2, 21: decem annos, Ibid. Triſt. IV, 10, 31: geminabit ſcil. plagam *of* pugnam, Terent. Ad. II, 1, 19: aera, Horat. Od. I, 16, 8, i. e. *den klank of het ſlaan derzelven: dus ook* geminatus, a, um, *bij voorb.* ſol, Cic. Nat. D. II, 5: victoria, Liv. I, 25: vulnus, Ovid. Met. XII, 258: verba, Cic. Partit. 6. Ovid. Met. XV, 681, i. e. *herhaald:* nec aliud pomum ingenioſius geminatum eſt, Plin. H. N. XV, 13, ſcil. *door de enting.* Not. geminatus gaudia ductor cet., *voor* geminatis gaudiis, Sil. X, 514: *van daar* 2) *twee dingen vereenigen, bij voorb.* agnos tigribus, Horat. Art. 13: caſtra legionum, Suet. Dom. 7: *hier toe kan men ook brengen* nec aliud pomum ingenioſius geminatum eſt, Plin., *zie hier voor.*

GEMĬNUS, a, um, 1) *dubbel naar de geboorte, te gelijk met elkander, of met een' ander geboren, tweeling, bij voorb.* gemini pueri, Virg. Aen. VIII, 631: proles, Ibid. 274 (278): *ook* fratres gemini, Horat. Ep. I, 18, 41. Cic. Div. II, 43: cf. Frater: hic eſt geminus frater, Plaut. Perſ. V, 2, 49: *ook enkel* gemini, Liv. I, 6. Cic. Div. II, 43: *dus ook* frater germanus geminus, Plaut. Men. II, 1, 7, i. e. *lijflijke tweeling broeder: van daar* Gemini *tweelingen, een geſtarnte*, Plin. H. N. XVIII, 29 in., i. e. Caſtor *en* Pollux, *zoo als men gelooft; volgends anderen* Hercules *en* Apollo, Varr. R. R. II, 1, 7: *volgends anderen* Triptolemus *en* Jaſon, Hyg. Aſtron. II, 22: *het heet ook* geminum aſtrum, Colum. X, 312: *dus ook* geminus Caſtor, Ovid. Art. I, 746: *of* geminus Pollux, Horat. Od. III, 29, 64, i. e. Caſtor & Pollux. *Ook zegt er één van eenen tweelingbroeder, om het te overdrijven*, geminiſſimus, Plaut. Perſ. V, 2, 49: *van daar gelijkvormig, gelijk, aan eene andere zaak of perſoon, bij voorb.* geminus audacia, Cic. Roſc. Am.

Digitized by Google

Am. 40: faepe gemina facie mala negamus effe fimilia cet., Varr. L. L. VIII, 52: geminus & fimillimus nequitia, Cic. Verr. III, 66 extr.: ook met den Genitivus en Dativus, bij voorb. illud geminum confiliis Catilinae cet., Cic. Pif. 7: focietas eft fimillima & maxime gemina hereditatis, Cic. Rofc. Com. 18: memoria eft gemina literaturae, Cic. Partit. 7 extr. 2) dubbel naar de natuur of leden, bij voorb. Chiron geminus, Ovid. Met. II, 630, i. e. een centaur, half mensch en half paard: Cecrops geminus, Ibid. 555, i. e. half mensch en flang, of half man en half vrouw, of half Griek en half Egyptenaar, d. i. beide. 3) dubbel in 't gemeen, tweevouwig, twee, bij voorb. nuptiae geminae, Terent. And. IV, 1, 50, twee bruiloften: geminae portae, Virg. Aen. VI, 894: lumen lucernae, Cic. Div. II. 58 extr.: tripodes, Virg. Aen. IX, 265: as, Martial. II, 53, 7, i. e. duo affes: mare, Ovid. Her. XII, 104. 4) beide, bij voorb. pes geminus, Ovid. Art. II, 644: gemini pedes, Ibid. Faft. III, 154: Huc geminas nunc flecte acies, Virg. Aen. VI, 789: cf. V, 416. Ibid. Georg. IV, 300 en 371. 5) dubbel, naar het aanzien, d. i. dik, fterk van perfoon, vierkant, Lucret. IV, 1162. Not. legio gemina, Infcript. ap. Gruter., i. e. (waarfchijnlijk) uit twee Legioenen faamgefteld.

GEMISCO, ĕre, zuchten, of beginnen te zuchten, Claudian. Proferp. III, 130.

GEMITORIUS, a, um, i. q. gemonius, bij voorb. gradus, Plin., zie Gemonius.

GEMĬTUS, us, m. 1) het zuchten, een zucht, bij voorb. gemitus fit, Cic. Rofc. Am. 9. Virg. Aen. VI, 220: obviam civitas cum lacrymis gemituque proceffe-rat, Cic. Sext. 31: dum conticefceret gemitus, Cic. red. Sen. 7: gemitum dare a pectore, Virg. Aen. I, 485 (489): of tollere aanheffen, Ibid. X, 37: of ciere, Ibid. Georg. III, 517: of de pectore ducere, Ibid. Aen. II, 288: of edere, Ovid. Her. XI, 51. Met. II, 623, i. e. zuchten voortbrengen, zuchten: gemitus agere maken, veroorzaken, Virg. Aen. VI, 874: petere de alto corde, diep halen, Ovid. Met. II, 622: dus ook trahere, Valer. Flacc. VIII, 400: ook van beeften, bij voorb. ciere, Virg. Georg., zie hier voor: gemitu taurus acerbo implevit avia, Valer. Flacc. II, 458. 2) zuchten of zucht, Tropisch, van onbezielde dingen, wanneer zij eenen klank geven, die naar zuchten gelijkt, of als zij geflagen worden, of andere geweld lijden, knakken, knerfsen, getier enz., bij voorb. dat tellus gemitum, Virg. Aen. IX, 709, voor gedruis: gemituinque dedere cavernae, Ibid. II, 53: gemitus pelagi, Ibid. III, 555: plaga facit gemitum, ceu corpore marmoris icti, Ovid. Met. XII, 487. Not. Genit, gemiti voor gemitus, Plaut. Aul. IV, 9, 11.

GEMMA, ae, f. 1) een juweel, edelgefteente, Cic. Verr. IV, 27: ook een huisraad daar uit, bij voorb. gemma miniftrare, Senec. de provid. 3 extr.: bibere e gemma, Prop. III, 3, 26: of gemma, Virg. Georg. II, 506: bijzonder in een ring, bij voorb. zegelring, Ovid. Met. IX, 565. Pont. II, 10, 7: cylindros ex iis (beryllis) facere malunt quam gemmas, i. e. zegelfteenen, zegel-edelgefteenten, Plin. H. XXXVII, 5 extr.: cf. Ibid. 1: van daar fub gemma abftrufos habeo tuam matrem & patrem, Plaut. Curc. V, 2, 8. Men maakte ze vooraf nat met fpeekzel, eer men zegelde, Ovid. Met. IX, 566. Ook een parel, Prop. I, 14, 12. Martial. VIII, 18, 14: van daar Tropisch, voor fieraad, opfchik, tooi, bij voorb. gemmae in carmine, Martial. V, 11, 3, alwaar ftaat: multas in digitis, plures in carmine, gemmas invenies: 2) een bot, knop aan den wijnftok, boomen, enz., Virg. Georg. II, 335.

GEMMASCO, ĕre, knoppen, botten krijgen, Colum. V, 10. Plin. H. N. XXVII, 5.

GEMMATUS, zie Gemmo.

GEMMESCO, ĕre, i. e. fio gemma, tot een edelgefteente, juweel worden, Plin. H. N. XXXVII, 10.

GEMMĔUS, a, um, 1) uit edelgefteenten, bij voorb. trulla gemmea, Cic. Verr. IV, 27: fupellex, Senec. Ep. 110 med., doch, het zou hier ook kunnen zijn, met edelgefteente bezet enz. 2) met edelgefteenten opgefierd, bij voorb. juga, Ovid. Faft. II, 74: fupellex, zie hier voor: ook Tropisch, bij voorb. pavo, Martial. III, 57 (58), 13: prata florida & gemmea, Plin. Ep. V, 6, 11: rumor alba gemmeus penna, Martial. X, 3, 10. 3) aan edelgefteente gelijk, bij voorb. rotunditas gemmea, Plin. H. N. XVIII, 7, i. e. rond als een edelgefteente: van daar 4) glinfterend, fchitterend, als juweelen, bij voorb. euripus, Plin. Epift. I, 3 in.: prata, Ibid., zie hier voor: rumor, Martial., zie hier voor.

GEMMĬFER, a, um, edelgefteente met zich voerende, in zich hebbende, bij voorb. Ganges, Plin. H. N. XXXVII, 13: mare, Prop. III, 3, 2: corona, Valer. Fl. V, 448.

GEMMO, are, 1) met juweelen bezetten of verfieren: van daar gemmatus, a, um, bij voorb. annuli, Liv. I, 11: monilia, Ovid. Met. X, 113: potoria, Plin. H. N. XXXVII, 2: ook met edele fteenen bezet zijn, daar van flonkeren, bij voorb. fceptra gemmantia, Ovid. Met. III, 264: litora gemmantia, Manil. IV, 654. 2) aan edele fteenen of juweelen gelijk zijn, zoo flonkeren, glinfteren, als juweelen, bij voorb. alae gemmantes pavonis, Martial. XIII, 69 (70), 1. Colum VIII, 11, 8: herbae gemmantes rore recenti, Lucret. II, 319: nitidis gemmantem floribus hortum, Manil. V, 256: lapis gemmantis naturae, Plin. H. N. XXXVI, 7: purpureis gemmavit pampinus uvis, Enn. ap. Charil. 1: candidus aether — gemmavit, Solin. Fragm. ap. Pithoeum. 3) botten of knoppen fchieten of zetten, bij voorb. vitis, Cic. Or. III, 3. Or. 24: id fit, ante quam gemmare aut florere quid incipit, Varr. R. R. I, 40: ante quam gemment, Colum. IV, 27: dus ook gemmans, bij voorb. vinea, Plin. H. N. XVII, 22 poft med.: farmenta, Pallad. Febr. 32: furculi rofarum gemmantes, Ibid. Nov. 11: gemmantem oculum caecare, Colum. IV, 24 poft med. Ook heet het, met knoppen bezetten: van daar gemmatus, a, um, knoppen, botten hebbende, bij voorb. fi ramus ponendus gemmata jam matre fumatur, Pallad. Mart. 10 poft init.

GEMMOSUS, a, um, vol edelgefteenten, met juweelen bezet, bij voorb. monilia, Apul. Met. V ante med. p. 162 Elm.

GEMO, ui, ĭtum, 3. 1) zuchten, bij voorb. defiderio, Cic. Pif. 11: cf. Plaut. Amph. V, 1, 47: multum, Phaedr. V, 7, 10: of multa, Virg. Georg. III, 226, i. e. zeer: ook feq. Infin., bij voorb. gemit inire imperia, Stat. Achill. I, 281: gemis te effe fervum, Martial. IX, 94, 3: talia voce gemit i. e. tali modo, Valer. Flacc. V, 37: ook bezuchten, met den Accufativus, bij voorb. virtutem, Cic. Att. II, 19: malum, Cic. red. fen. 5: Ityn, Horat. Od. IV, 12, 5: multa gemens ignominiam, Virg. Georg. III, 226: talia voce gemit, Valer. Flacc., zie hier voor: van daar ftatus gemitur, Cic. Att. II, 18, wordt bezucht: mors, vita gemenda eft, Ovid. Met. XIII, 464. 2) Tropisch, a) van beeften, wanneer zij eenen klagenden toon van zich geven, bij voorb. nec gemere ceffabit turtur, Virg. Ecl. I, 59, i. e. klagen, kirren enz.: noctua, Prop. IV, 3, 59. b) van levenloze dingen, wanneer zij eenen zuchtenden toon van zich fchijnen te geven, of zulk geweld lijden, dat een mensch zuchten zou, indien hij dat leedt; zuchten, d. i. knerfsen, kraaken enz., bij voorb. feneftra gemuit, Ovid. Pont. III, 3, 10: gemuit fub pondere cymba, Virg. Aen. VI, 513, i. e. kraakte: rota gemens, Ibid. Georg. III, 183: robur adactis cuneis, Valer. Flacc. III, 164: ager rotis, Ibid. VI, 168: ftridunt funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt, Plin. Ep. IX, 26: gementia litora Bospori, Horat. Od. II, 20, 14.

GEMONĬUS, a, um, bij voorb. Gemoniae fcalae, Valer. Max. VI, 3, 3: ook enkel Gemoniae, Sueton. Tiber. 61. Tacit. Hift. III, 74, fcil. fcalae, was eene fchuinfche plaats te Rome, van welke de lijken der in de gevangenis gedoode misdadigers met een haak afgefleept werden, nadat zij er te voren met een haak heen gefleept waren: ook heeft men daar voor gradus gemonii, bij voorb. gradibus gemoniis, Plin. H. N. VIII, 40 ante med. Ed. Elzev.: doch Hard. heeft uit MSS gemitoriis laten drukken, hetwelk misfchien hetzelfde betekent: te weten gemonius, a, um, fchijnt, gelijk gemitorius te betekenen, klaaglijk, zuchtenswaardig enz.

GEMŬLUS, a, um, zuchtend, bij voorb. carmen bubonis, Apul. Florid. 2. p. 349 Elm.

GEMURSA, ae, f. een klein gezwel tusfchen de teenen der voeten, misfchien een lijkdoorn, Plin. H. N. XXVI, 1 en Feftus.

GENA, ae, f. en meermaalen Plur. GENAE, arum, 1) het ooglid, ooglein, bij voorb. pandite genas, Enn. ap. Feft., alwaar het ook oogen kan zijn: nec genae quidem omnibus, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 57: columbae utraque gena connivent, crocodili inferiore tantum: Extremum ambitum genae fuperioris antiqui cilium vocavere, Ibid.: van daar een oog, de oogen, Ovid. Her. XX, 206. Ibid. Pont. II, 8, 66. Prop. III, 10, 26. IV, 5, 16, alwaar overál de Plural. ftaat. 2) de wang, kaak, bij voorb. jeciffe in faciem ejus, ut genam non leviter perftrinxent, Sueton. Claud. 15 extr. Doch, veel meer de Plural. genae de wangen, kaaken, bij voorb. infra oculos malae, quas prifci genas vocabant, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 58: genae oculos ab inferiore parte tutantur, Cic. Nat. D. II, 57: cf. Horat. Od. IV, 1, 34. Ovid. Her. XI, 92. Ibid. Art. II, 452. Ibid. Trift. III, 8, 51. Tibull. I, 9 (8), 11: humentes genas, Tibull. I, 10 (9), 38, i. e. wangen of oogen: genas ofculari i. e. kusfen, Valer. Flacc. III, 99.

GENEALŎGUS, i, m. die het geflachtregister verhaalt of maakt, befchrijft, bij voorb. der Goden, Cic. Nat. D. III, 17.

GENER, i, m. 1) dochtersman, fchoonzoon, Cic. Off. I, 35 extr. Ovid. Faft. III, 202. Ibid. Met. I, 145. Martial. IX,

72,

Digitized by Google

72, 3: ook als bruidegom heet hij reeds zoo, Virg. Aen. II, 344. Pand. XXVIII, 10, 6: *ook heet zoo* maritus neptis & proneptis, Ulpian. Pandect. L, 16, 136. 2) *de zustersman*, Juſtin. XVIII, 4: *ook* Nep. Pauſ. 1, *alwaar* Mardonius gener regis *heet; doch deze hadt de dochter van* Darius. Not. generibus *voor* generis, Acc. ap. Non. 8. n. 33.

GENĔRĀBĬLIS, e, 1) *het geen geteeld kan worden, bij voorb.* opus, Manil. I, 143, *ten zij het liever tot* n. 2. *behoort.* 2) *het geen de kracht heeft, om iet te teelen of voort te brengen*, Plin. H. N. II, 45: *ook waarſchijnlijk* Manil. I, 143, *zie hier voor.*

GENĔRĀLIS, e, 1) *algemeen, allen betreffende, bij voorb.* decorum generale, Cic. Off. I, 27: pactum, Pandect. II, 14, 40: definitio, Ibid. XXVIII, 5, 4. 2) *de aart of ſoort betreffende, bij voorb.* conſtitutio, Cic. Invent. I, 8: genus, Senec. Ep. 58: maculae, Lucret. I, 58.

GENĔRĀLĬTER, Adv., *algemeen, hoofdzaaklijk, bij voorb. verklaaren, als men zich in geene bijzonderheden inlaat*, Cic. Invent. I, 26: adnotare, Plin. Ep. I, 8: generaliter & ſpecialiter accipitur (tempus), Quintil. V, 10 ante med.

GENERASCO, ĕre, i. q. generari, *bij voorb.* generaſcunt, Lucret. III, 745: *doch de* Ed. Creech. *heeft* ingeneraſcunt.

GENĔRĀTIM, 1) *algemeen, over het geheel, bij voorb. ſpreken, als men zich in geen bijzonderheden inlaat, bij voorb.* loqui, Cic. Verr. V, 55: quaerere, Cic. Or. II, 10: non nominatim, ſed generatim, Cic. Att. XI, 6: amplecti omnia, Cic. Invent. II, 5: praecipere de re, Colum. III, 9 extr.: generatim diligitur, Cic. Verr. II, 69. 2) *naar de ſoorten, naar elk geſlacht, bij voorb.* generatim componere, Cic. Or. I, 41: exponere argumenta alicujus, Cic. Acad. IV, 15: generatim homines, ut aratores, ut mercatores, Cic. Verr. II, 55, *alwaar 't ook zijn kan, in 't gemeen:* quae generatim immolabantur per ſingulos dies, Suet. Calig. 22, i. e. *elke dag een ſoort*, generatim animale genus in lumina vitae reducit, Lucret. I, 228, i. e. *naar haare ſoorten:* proprios generatim diſcite cultus, Virg. Georg. II, 35, i. e. *van elk ſoort;* cf. Colum. II, 5. 10. II, 15, 7. 3) *naar de volken, bij voorb.* copias educere generatim, Caeſ. B. G. I, 15.

GENĔRĀTĬO, onis, f. *teeling, voortbrenging van een levend ſchepzel, bij voorb.* piſcium, Plin. H. N. IX, 50: avium, Ibid. X, 52: generationes impediri hoc cibo (ſcil. ruta), Ibid. XX, 13 extr.: cf. VIII, 47.

GENĔRĀTOR, oris, m. *teeler, voortbrenger, vader, ſtamvader, bij voorb.* generatores ſuos noſſe, Cic. Univ. 11, *ſtamvaders, ſtam-ouders:* indomito animo. Sed generator (i. e. admiſſarius *een hengst*) onagro & aſina genitus cet., Plin. H. N. VIII, 44 Ed. Hard.: generator equorum, Virg. Aen. III, 704.

GENĔRĀTRIX, icis, f. *teelſter, voortbrengſter, bij voorb.* Aegyptus hominum aliorumque animalium generatrix, Mela I, 9.

GENĔRO, avi, atum, are, 1) *een levendig of ook levenloos ſchepzel voortbrengen, het zij dit geſchiede door ſcheppen, teelen of baaren, ſcheppen, teelen, baaren, bij voorb.* deus hominem generavit, Cic. Leg. I, 9: Quem generaſſe Telon ferPtur, Virg. Aen. VII, 734, i. e. *geteeld:* aliam ex alia generando ſuffice prolem, Ibid. Georg. III, 65: quale portentum nec Jubae tellus generat, Horat. Od. I, 22, 13: ſemina limus habet generantia ranas, Ovid. Met. XV, 375: terram animalia generare coepiſſe, Juſtin. II, 1: Quae non primo initu generare coeperit, Plin. H. N. VIII, 44, i. e. *baaren: dus ook* generatus, a, um, *geteeld, voortgebracht, ontſproten, geboren, bij voorb.* ſemina, unde eſſent omnia orta, generata, Cic. Tuſc. V, 24: ita generati a natura ſumus, Cic. Off. I, 29: Mars, a quo populum Rom. generatum accepimus, Cic. Phil. V, 2: ab origine ultima ſtirpis Rom. generatus, Nep. Att. 1: Troia generatus Aceſtes, Virg. Aen. V, 61: generatus Alemone Myſcelos, Ovid. Met. XV, 19: arbor ex ſua radice generata, Curt. IX, 1: gramine, quod in eo loco generatum eſſet, Gell. V, 6: exemplum generatum, Cic. Univ. 2, *wordt tegen over* aeternum *geſteld, gevolglijk geſchapen, niet van eeuwigheid af enz.* 2) *in 't gemeen voortbrengen, maken, uitvinden, bij voorb.* ignes, Juſtin. IV, 1: Nihildum ipſae ex ſe generare queunt, Quintil. I, 1 (2) extr., i. e. *voortbrengen of uitvinden:* verba, quae literas generant, Ibid. VII, 3: nihil ei ex hoc praejudicii generari, i. e. oriri, Pandect. XXV, 3, 7: amor florum & generandi gloria mellis, Virg. Georg. IV, 205: ſpecies generata Naturae, Cic. Div. I, 12 (*als dichter*).

GENĔRŌSE, *adel, op eene edele wijze, bij voorb.* generoſius perire, Horat. Od. I, 37, 21.

GENĔRŌSĬTAS, atis, f. 1) *adel, edelheid, d. i. edele gezindheid, grootmoedigheid, bij voorb.* tauri, Plin. H. N. VIII, 45. 2) *adel, d. i. voortreflijkheid, uitmuntendheid, goedheid, bij voorb.* vini, Plin. H. N. XIV, 6: *bijzonder ten aanzien der vruchtbaarheid, of vruchtbaarheid in het gemeen, bij voorb. van een ſchaap*, Plin. H. N. VIII, 48 extr.: *van eene geite*, Ibid. 50: *van den wijnſtok*, Colum. Arb. 1. §. 3: Adſerit Columella explorari fecunditatem uno anno non poſſe, ſed quatuor: quo numero cognoſcitur vera generoſitas ſurculorum, Pallad. Octob. 3.

GENĔRŌSUS, a, um, 1) *edel, d. i. van eene edele, verhevene, voorname geboorte, bij voorb.* virgo: Cic. Parad. III, 1: ſtirps, Cic. Brut. 58: cf. Ovid. Triſt. IV, 4, 1. Ibid. Met. XIV, 698: generoſior, Horat. Sat. I, 6, 1: generoſiſſimus, Salluſt. Jug. 85 (88): *van daar Tropisch*, generoſus ortus amicitiae, Cic. Amic. 9. 2) *edel, d. i. van edele gezindheid en denkwijze, edel gezind, grootmoedig, verheven denkend, bij voorb.* rex, Cic. Off. III, 22: virtus, Cic. Tuſc. II, 6: Alexander generoſi ſpiritus imperator, Plin. H. N. VIII, 40 poſt med.: indoles, Senec. Phoen. 334: leones ferarum generoſiſſimi, Plin. H. N. X, 21: pecus, Virg. III, 75. 3) *edel, d. i. van eene uitmuntende aart en natuur of geſteldheid, voortreflijk, anderen overtreffende in hoedanigheden enz., bij voorb.* forma dicendi generoſa, Cic. Brut. 75: ſues generoſae, Plin. H. N. XI, 40: mala generoſiſſima, Plin. H. N. XV, 17: opionium, Ibid. XV, 29: oſtrea, Ibid. XXXII, 6: vinum generoſum, Horat. Ep. I, 15, 18: vitis, Colum. III, 2 extr.: vitis generoſior, Ibid. 2 med.: flos, Ovid. Faſt. V, 211: *doch het kan ook deels zijn, vruchtbaar,* 4) *edel, d. i. voortreflijk ten aanzien der vruchtbaarheid, of vruchtbaar, bij voorb.* ſues, Plin., *zie hier voor:* vitis, Colum., *zie hier voor, zoo als dan ook het één en ander uit* n. 3. *hier toe gebracht kan worden.*

GENĔSIS, is, f. 1) *teeling, geboorte.* 2) *de nativiteit, geboorteſtond, conſtellatie, geſtarnte, onder het welk iemand geboren is, waar van zijn lot en dood afhangen*, Suet. Veſp. 14. Juvenal. VI, 578. XIV, 248.

GENESTA, *zie* Geniſta.

GENETHLĬĂCUS, a, um, *de geboorte of geboortedag, of nativiteit betreffende: van daar* Genethliacus *een horoscoop trekker*, Gell. XIV, 1 in.: *en* Genethliace, es, *deze kunst. Zij heet ook* Genethliologia, Vitruv. IX, 7 poſt med.: *verders* genethliacum *of* genethliacon ſcil. carmen, i. e. *gedicht op de geboorte, verjaardicht, bij voorb.* genethliacon Lucani, Stat. Sylv. II, 7 *in het opſchrift.*

GENETRIX, *zie* Genitrix.

GENETYLLIS, idis, f. i. q. genitalis, Horat. Carm. Saecul. 16 Bentl., *alwaar andere* Edd. genitalis *hebben.*

GENĬĀLIS, e, 1) *van* genius, *alles, wat ſtrekt, om des menſchen hart en zin te vermaken, het zij het beste in eten, drinken, in uiterlijke pracht en ſchoone gedaante, of in andere ſoort van vrolijk leven, aangenaam, lustig, vermaaklijk, vrolijk, wellustig: ook ſomtijds feestelijk, ſtaatlijk, bij voorb.* rus, Ovid. Her. XIX, 9: praeda, Ibid. Art. I, 125: Muſa, Ibid. Am. III, 15, 9, i. e. *die van de liefde of min zingt:* uva, Ibid. Met. IV, 14: platanus, Ibid. X, 95, i. e. *aangenaam, vermaaklijk:* ſerta, Ibid. XIII, 929, *bij het wijn drinken:* feſtum, Ibid. Faſt. III, 523, i. e. *aangenaam, lustig of plegtig:* tori geniales, *bedden bij het eten of ſmullen:* dies, Juvenal. IV, 66: hyems, Virg. Georg. I, 302, i. e. *waar in braaf geſmuld wordt:* bella, Stat. Achill. I, 113, i. e. *bij het ſmullen:* flos, Apul. Met. IV in. p. 143, i. e. *aangenaam:* naulia, Ovid. Art. III, 327: pulvinar divae (Thetidis), Catull. 63, 47, i. e. *plegtig of prachtig of bruilofts:* vultus, Apul. Met. XI ante med. p. 263 Elm., i. e. *vriendelijk: van daar* divi geniales, Stat. Theb. XII, 618, i. e. Ceres & Bacchus: *van daar* lectus genialis, Cic. Cluent. 5, i. e. *het praal of bruidsbed, het feestelijke, plegtige, bed, ten zij dit is van* gigno: *van daar gelukkig, voorſpoedig, bij voorb.* abundantia geniali copia pecudum, Plin. H. N. XVII, 9 med.: ſors genialis & fecunda, Ibid. XVIII, 24 poſt in. 2) *van* gigno, i. e. ad gignendum pertinens; *gevolglijk huwelijksch of bruilofts, bij voorb.* jura genialia, Stat. Sylv. II, 3, 108, i. e. *echtelijke:* torus, *echtebed, bruiloftsbed*, Liv. XXX, 12 extr.: lectus, Cic., i. e. *huwelijksbed, bruiloftsbed, zie hier voor:* bella, Stat. Achill. I, 113, i. e. *bij de bruiloft: van daar* genialis (ſcil. lectus): *van daar voorſpoedig, vruchtbaar, gelukkig, bij voorb.* copia pecudum, ſors, Plin. H. N., *zie hier voor.*

GENĬĀLĬTER, *vermaaklijk, met vrolijk leven, feestlijk, bij voorb.* agere feſtum, Ovid. Met. XI, 95: *dus ook drinken, bij voorb.* exhaurire calicem, Apul. Met. X ante med. p. 246 Elm.

GENĬĀNUS, a, um, i. q. genialis *of* geniatus, *bij voorb.* ſaleta, Helv., Cinna ap. Gell. XIX, 13 extr.: triclinium genianum, Varr. R. R. III, 9, 18, *gelijk* Scaliger *leest in plaats van* gancarium.

Not.

Not. *Dewijl de uitgang* ... *ris en* ... *rius gemeenlijk dezelfde is, kan men ook wel* geniarium *lezen: dus ook* geniaria falicta ap. Gell.

GENICULĀTIM, Adv., *knoestgewijze*, Plin. H. N. XXI, 11 extr.

GENICŬLO, avi, atum, are, 1) *met knoesten, (aan de halmen) verzien: van daar* geniculatus, a, um, *daar mede verzien, knoestig, knoesten hebbende, bij voorb.* culmus, Cic. Senect. 15: arundo, Plin. H. N. XVI, 36: herba totidem geniculata nodis, Ibid. XXIV, 16: vites — geniculato curſu ſcandentes, Ibid. XIV, 1: nodi ſcaporum, Ibid. XVII, 21 in. 2) *de knie of de knieën buigen: van daar* geniculatus *met gebogen knieën*, ſcil. Hercules, *is een geſtarnte, anders* Engonaſi *genoemd*, Vitruv. IX, 6.

GENICŬLUM, i, n. 1) *de knie, als men verkleinend ſpreekt, bij voorb. bij kinderen*, Varr. L. L. VIII, 5: *van daar wegens de gelijkheid*, 2) *de afdeeling, of knoest in de halmen, bij voorb. van het graan*, Plin. H. N XVIII, 7: verbenaca a tertio geniculo inciſa, Ibid. XXVI, 11 poſt med.

GENICŬLUS, i, m. *eene kromming, in de gedaante van eene knie, bij voorb. aan het waterriet*, Vitruv. VIII, 7.

GENISTA *of* GENESTA, ae, f. *geniste, eene plant, den bijën aangenaam*, Virg. Georg. II, 12 *en* 434. Plin. H. N. XXI, 12. XXIV, 9 med. *Ook diende zij om te vlechten of iets gevlochtens daar uit te maken, om wat te binden enz.*, Martial. I, 44, 5. Plin. H. N. XVI, 37. XIX, 1. XXIV, 9.

GENĪTĀBĬLIS, e, i q. genitalis, *geſchikt tot teeling of voortbrenging van dingen, bij voorb.* aetheris & terrae genitabile quaerere tempus, Lucret. ap. Varr. L. L. IV, 3: genitabilis aura favoni, Lucret. I, 11, *alwaar echter de* Ed. Creech. genitalis *heeft*.

GENĪTĀLIS, e, 1) *tot teeling, baaren of voortbrenging van een levend of levenloos ſchepzel geſchikt of dienſtig, of behoorende, bevruchtend, vruchtbaar enz., bij voorb.* femina, Virg. Georg. II, 324: corpora i. e. elementa, e quibus omnia gignuntur, Lucret. II, 61. Ovid. Met. XV, 239: cauſae, Plin. H. N. IX, 2: ros, Ibid. II, 8 extr.: hora anni, i. e. tempus, quo cuncta gignuntur, Ibid. IX, 35 poſt init.: menſes, Gell. III, 16 in., i. e. *waar in menſchen, na de ontvangenis geboren worden, of kunnen worden:* partes trunci, quae & genitales ſunt & maxime feraces, Colum. III, 6: vulvae ſuum exulcerantur, ne genitales ſint, Ib. VII, 9: genitale profluvium ſcil. mulieris i. e. *maandſtonden*, menſtruum, Plin. H. N. VII, 14, *of* ſcil. viri i. e. gonorrhoea, Ibid. XX, 13 extr.: dii genitales, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI 764, i. e. *de Oppergoden, omdat van hun alles afkomt: van daar* genitale foedus, Stat. Theb. III, 300 *en* 689, *echtverbond:* partes genitales, Lucret. IV, 1038. Colum. VI, 26: *of* membra genitalia, Ovid. Am. II, 3, 3: *of* loca genitalia, Colum. VI, 36, *teelleden, geboorteleden: ook enkel* Genitalia, ſcil. membra, Plin. H. N. IX, 49: *en* Genitale, ſcil. membrum, *bij voorb.* ſexus utriusque, Ibid. XXXVII, 10: cervi, Ibid. XXVIII, 8, vulpis maſculae, Ibid. 11 ante med.: *ook ſtaat* membra genitalia *van gewasſen, bij voorb. van wijnſtokken*, Colum. III, 10. §. 12: *dus ook* locus genitalis, Ibid. §. 14. 2) *voortbrengend, teelend, baarend, of daar toe behoorende: van daar* dies genitalis *geboortedag*, Tacit. Ann. XVI, 14.

GENĪTĀLĪTER, *geſchikt tot voortbrenging van een levendig ſchepzel, vruchtbaar*, Lucret. IV, 1252.

GENĪTĪVUS, a, um, 1) *aangeboren, bij voorb.* imago, Ovid. Met. III, 331: nota, Sueton. Aug. 80: *van daar aangeboren, het geſlacht eigen, bij voorb.* nomen, Ovid. Pont. III. 2, 107. 2) *voortbrengende, teelende, baarende, bij voorb.* Phoebus, Macrob. III, 6 e Catone vel Varrone. 3) Genitivus caſus *in de* Grammatica, Suet. Aug. 87. Gell. IV, 16. XX, 6. Quintil. I, 5. §. 62 *en* 63.

GENĪTOR, oris, m. 1) *die een levendig ſchepzel voortbrengt, teeler, vader, voortbrenger, oorzaak, bij voorb.* imitantes genitorem & effectorem ſui i. e. deum, Cic. Univ. 13: quo nihil ab optimo — genitore melius procreatum i. e. deo, Ibid. 8: dubio genitore creatus i. e. *vader*, Ovid. Met. V, 145: deum genitor i. e. Jupiter, Ibid. Am. I, 13, 45: genitor profundi i. e. Neptunus, Ib. Met. XI, 202: genitor mundi, Colum. Praef. in.: Saturnius genitor i. e. Jupiter, Cic. Div. II, 30 in verſione Homeri: genitor univerſi, Colum. III, 10, 10, i. e. *God*. 2) *Tropisch, elk voortbrenger, oorzaak, bij voorb.* vitiorum, Plin. H. N. XV, 4: frondum, Sil. III, 738: adſciſcet nova, quae genitor produxerit uſus, Horat. Ep. II, 2, 119.

GENĪTRIX *of* GENĔTRIX, icis, f. 1) *voortbrengſter van een levend ſchepzel, moeder*, Horat. Sat. II, 3, 113. Virg. Aen. I, 590 (594). Valer. Max. I, 8, 5 (extern.): ciconiae educant ſenectam genitricum, Plin. H. N. X, 23: *van daar heet* Cybele *zoo*, Virg. Aen. IX, 117. X, 234, *omdat zij de moeder aller Goden is: ook* Venus *heet* genitrix, *en hadt onder dezen naam eenen Tempel te* Rome, *door* Jul. Caeſar *geſticht*, Sueton. Caeſ. 61, 78 *en* 84: *ook als ſtandbeeld*, Plin. H. N. XXXV, 12 ante med. 2) *Tropisch, voortbrengſter, oorzaak, moeder, bij voorb.* frugum genitrix, Ovid. Met. V, 490, i. e. Ceres: Genitrix virtutum frugalitas, Juſtin. XX, 4: nox ſomni genitrix, Sil. XV, 612: genitrix primae roſcida lucis i. e. aurora, Senec. Thyeſt. 816.

GENĪTŪRA, ae, f. 1) *de voortbrenging van een levend ſchepzel, teeling, baaring, bij voorb.* alitum quadrupedumque, Plin. H. N. XVIII, 24: conchae, Ibid. IX, 35 in. 2) *het geen deze kracht in zich heeft: van daar* i. q. ſemen, *bij voorb.* facit geniturae abundantiam, Plin. H. N. XX, 23 med.: ſemen ejus (cannabis) exſtinguere genituram virorum dicitur, Ibid.: datur & contra profluvia geniturae viris, Ibid. XXII, 22 med. 3) *geboorte of geboorteſtond, bij voorb. in zoo verre daar uit de lotgevallen voorzegd worden*, Suet. Aug. 94 extr. Apul. Flor. 2. p. 351 Elm.

GENĪTUS, a, um, Particip. *van* Geno *of* Gigno, *zie* Gigno.

GENĪTUS, us, m. i. q. generatio, *bij voorb.* animalium, Apul. Apolog. ante med. p. 297 *en* 298 Elm.

GENĬUS, i, m. 1) ſcil. deus, *de beſchermgeest van een mensch, die met den mensch, zoo als ſommigen gelooven, te gelijk geboren wordt, en ook ſterft*, Horat. Ep. II, 2, 187. *elk mensch hadt er één, of gelijk ſommigen geloofden, twee*, Cenſorin. 3. *Van deze twee geloofden ſommigen, was de één* bonus genius, *de ander* malus genius *die tot het kwaad aanſpoorde. Men offerde hem met wijn, wierook enz.*, Horat. Ep. I, 144. Ovid. Am. I, 8, 94. Plin. H. N. XVIII, 8: *ook met offerkoeken*, Liv. XXI, 62 extr. Horat. Od. IV, 11, 7. *Men zwoer bij den Genius van iemand*, Senec. Ep. 12: *bizonder van den Keizer*, Sueton. Calig. 27. Pandect. XII, 2, 13 extr. Tertull. Apol. 32: *ook badt men iemand om zijns* Genius *wil*, Tibull. IV, 5, 6: *van daar* ignoſcet mihi genius tuus, Petron. 37: ſi mentior, genios veſtros iratos habeam, Ibid. 62 extr. *Ook hadden plaatzen, ſteden, volken, bronnen, ſchuuren enz., hunnen* Genius, *bij voorb.* loci, Virg. Aen. VII, 136: coloniae, Inſcript. Grut. p. 9. n. 4: exercitus, Ibid. p. 109. n. 3: horreorum, Ibid. n. 6 *en* 7: ſacri fulcri i. e. tori conjugalis, Juvenal. VI, 22: *ook hadden Godheden er éénen, bij voorb.* Priapi, Petron. 21: Plutonis, Inſcript. Gruter. p. 1073. n. 8. 2) *de neiging tot vrolijk leven, lust of appetijt tot goed eten en drinken, bij voorb.* defraudare genium ſuum, Terent. Phorm. I, 1, 9, i. e. *zich niets te goede doen, zijn maal onttrekken; integendeel* indulgere genio, Perſ. V, 151, i. e. *zich wat te goede doen, zich koeſteren: dus ook* genio meo multa bona faciam, Plaut. Perſ. II, 3, 11: genium curare, Horat. Od. III, 17, 14: hic meliorem genium tuum non facies, Plaut. Stich. IV, 2, 42, i. e. *zult u zelven niet zeer koeſteren, zult niet heerlijk leven.* 3) *die iemand iets te goed doet, iemand koeſtert: van daar noemen de tafelſchuimers hunne weldoeners* genios, Plaut. Capt. IV, 2, 99. Curc. II, 3, 22. Men. I, 2, 29. 4) *de goede ſmaak in eten en drinken, bij voorb.* ſapis ad genium, Plaut. Perſ. I, 3, 28: *van daar* habes nec cor nec genium, Martial. VII, 77, 4: *van daar Tropisch, ſmaak, verſtand, bij voorb.* victurus genium debet habere liber, Martial. VI, 60, 10: cf. Juvenal. VI, 561, *moet ſmaak of verſtand hebben.* Not. Geni, Vocat., Tibull. IV, 5, 9. Not. *Dit woord komt van* geno (i. e. gigno) *af, en is waarſchijnlijk eigen een* Adjectivum, genius, a, um, ſcil. deus cet.

GENO, ui, itum, 3. i. q. gigno, *bij voorb.* ſi mihi filius genitur, Cic. Or. II, 32 extr.: totum poſſe durare genique, Lucret. III, 798: haec loca aliquid genunt, Varr. ap. Priſcian. 10: antequam genit ſiliquas, Varr. R. R. I, 31, 4: ſemen, quod eſt principium genendi, Ibid. I, 40 in.: ad genendum, Ibid.: genit lac, Ib. V, 2, 19: genuntur ſimiles parentum, Ib. II, 6, 8: ſi qua filia mihi genitur, Ulp. in Pandect. XXX leg. 17: ſi quis filius aut filia genitur, Julian. Ibid. XXXIV, 5, 13 extr. *Het* Perfectum *en* Supinum, *gevolglijk het* Particip. genitus *brengt men gemeenlijk tot* gigno, *om dat dit menigvuldiger voorkomt, en meer bekend is.*

GENS, tis, f. *is waarſchijnlijk uit* genus *door contractie ontſtaan, wanneer het vervolgends anders gedeclineerd is enz.* 1) *het geſlacht, de vermaagdſchapte menſchen, die denzelfden geſlachtnaam voeren, ons familie, ſtam, geſlacht. Het heeft gemeenlijk uitgebreider betekenis dan* familia *en* ſtirps: *te weten* familia *of* ſtirps *is er een deel van, en bevat de bloedverwanten, die denzelfden toenaam* (cognomen) *hebben, bij voorb. de familie van* Sylla, Scipio *enz. zijn* familiae (ſtirpes) *en deelen van het geſlacht der* Corneliën (gentis Corneliae): *en* gens Cornelia *bevat alle bijzondere familiën en agnaten,*

bij voorb. van Sylla *enz. in zich, zie* Sigon. ad Liv. IV, 1 in., *bij voorb.* gens Claudia, Liv. III, 58: diſcrimina gentium, Ibid. V, 14: cf. 1 in.: cum Marcelli ab liberti filio ſtirpe, Claudii patricii ejusdem nominis, hereditatem gente ad ſe rediiſſe dicerent, Cic. Or. I, 39 in., ut homines deorum — gente teneantur, Cic. Leg. I, 7. Not. *in 't eerst geloofde men, dat de* Patriciën *alleen* gentem *hadden, maar niet de* plebeii, Liv. X, 8 poſt med.: *van daar* homo ſine gente i. e. ignobilis, Horat. Sat. II, 5, 15: *gevolglijk is het adel: van daar* Patricii majorum gentium *en* minorum gentium i. e. *der ouder en jonger familiën: de eerſten heetten zoo, omdat zij van de Raadsheeren afſtamden, die* Romulus *gemaakt hadt, en de laatſten heetten zoo, omdat zij van de Raadsheeren afſtamden, die* Tarquinius Priſcus (i. e. *de oude*) *gemaakt hadt, bij voorb.* minorum gentium *ſtaat* Liv. I, 35 *en* 47. Cic. ad Div. IX, 21. Tacit. Ann. XI, 25. *Deze benaming heeft men op de Goden toegepast, wanneer de Oppergoden* dii majorum gentium, *de laagere* dii minorum gentium *heeten, bij voorb.* dii majorum gentium, Cic. Tuſc. I, 13: *ook op anderen, bij voorb.* Cleanthes, qui quaſi majorum eſt gentium Stoicus, i. e. *van de uitmuntendſte ſoort*, Cic. Acad. IV, 41 in. Not. a) gens, *een geſlacht van beesten, bij voorb. bijën, paarden enz., bij voorb. van bijën*, totae gentes conſumuntur, Colum. IX, 9: *van paarden*, in ſpem gentis, Virgil. Georg. III, 73: *van vosſen*, haec gens cet., Ovid. Faſt. IV, 711: *van honden, bij voorb.* Spartana gente Melampus, Ovid. Met. III, 208. b) *één van het geſlacht, bij voorb.* Tirynthia gens *heet* Fabius, Sil. VII, 35, *en* Aeneas *heet* gens divûm, Virg. Aen. X, 228. 2) *een volksgeſlacht, d. i. natie, volk, de geheele natie, die kleine volken of volksgemeenten* (populos, nationes) *of ſteden, als 't ware, familiën in zich bevat, bij voorb. de Duitſchers zijn het* gens *der* Saxen, Ooſtenrijkers, Zwaben *enz. anderen zijn* populi *van de Duitſche natie* (gentis), *bij voorb.* non ex iisdem populis — quanquam ſemper eadem gens cet., Liv. VI, 12: Bolanis, ſuae gentis populo, Liv. IV, 49 in.: gens illi triplex, populi ſub gente quaterni, Virg. Aen. X, 202: gentis, nationis cet., Cic. Off. I, 17: deum non curare ſingulos homines, nec civitates, nec nationes, nec gentes, Cic. Nat. D. III, 39: ita nationis nomen, non gentis, evaluisſe, Tacit. Germ. 2: *doch dikwijls wordt het in 't gemeen voor elke natie of volk gezet, en dikwijls ſtaat* natio *voor* gens *of* populus *en omgekeerd, bij voorb.* gens Cilicum, Cic. ad Div. XV, 1: gens Bocotorum, Liv. XXXV, 47 in.: validiſſimae gentes (Britanniae), Tacit. Agric. 12: cf. Ovid. Her. XVII, 7 *en meermaalen: ook zou men hier toe kunnen brengen* gentis, nationis, Cic. Off. I, 17, *zie hier voor. Ook van eene enkele ſtad, d. i. volk, inwoners daar in, bij voorb.* oppidum: quae gens — miſerat cet., Caeſ. B. C. III, 80. *Ook ſtaat het voor een gewest, bij voorb.* Cataoniam, quae gens jacet ſupra cet., Nep. Dat. 4. Not. (1) gentium *ſtaat met een nadruk bij veele* Adverbia, a) *van plaats, bij voorb.* ubinam gentium ſumus? Cic. Cat. I, 4, *waar zijn wij dan in de wereld?* cf. Plaut. Merc. II, 3, 97: longe gentium, Cic. ad Div. XII, 22: ad Att. VI, 3 in., *heel ver verwijderd*: nusquam gentium, Terent. Ad. IV, 2, 1, *nergens:* usquam gentium, Plaut. Poen. IV, 2, 3, *ergens:* ubi gentium eſſet, Salluſt. Jug. 54 (58): ubicunque erit gentium, Cic. Nat. D. I, 44, *hij zij, waar hij wil:* ubicunque terrarum & gentium, Cic. Verr. V, 55: Quoquo hinc abducta eſt gentium, Plaut. Men. V, 2, 17: b) *bij* minime, *bij voorb.* minime gentium, Terent. Eun. IV, 1, 11. Ibid. Ad. III, 2, 44. Plaut. Poen. III, 3, 77, i. e. *gantsch en gaar niet, om 's hemels wil niet, in de wereld (Gods) niet.* (2) gentes *noemen de* Romeinen *ook uitlandſche natiën, die gevolglijk geene burgers zijn, bij voorb.* Auct. B. Hiſp. 17.

GENTĬCUS, a, um, *aan eene natie eigen, nationaal, bij voorb.* mos, Tacit. Ann. III, 43. VI, 33.

GENTILICĬUS *of* GENTILITIUS, a, um, 1) *tot de bloedverwandſchap behoorende, de familie betreffende, de familie* (genti) *eigen, bij voorb.* ſacrificia, Cic. Haruſp. 15: *of* ſacra, Liv. V. 52, i. e. *familie-offers:* nomen, Suet. Claud. 25: hereditas, Ibid. Caeſ. 1: adjectae mortuo notae: publica —; gentilicia altera, ne quis deinde M. Manlius vocaretur, Liv. VI, 20, i. e. *familie-ſchande:* in Serranorum familia gentilicium eſt, feminas linea veſte non uti, Plin. H. N. XIX, 1: gentilicium hoc illi, Plin. Ep. VI, 15. 2) *de natie eigen, nationaal, bij voorb.* vocabulum, Gell. I, 19.

GENTĪLIS, e, 1) *uit hetzelfde geſlacht, ſtam of familie*, (*zie* gens): *van daar* gentiles, Subſtantive, Cic. Top. 6, *bloedverwandten, d. i. allen, die denzelfden geſlachtnaam voeren, bij voorb.* tuus gentilis, Cic. Brut. 28. Verr. II, 77 extr. *bloedverwant: van daar* gentiles deorum, Cic. Univ. 11: Marcellus & Marcellinus inter ſe gentiles ſunt, Aſcon. ad Cic. in Caecil. 4: meo regnante gentili, *zegt* Cicero Tuſc. I, 16, i. e. Serv. Tullio, *omdat hij denzelfden naam*, (Tullius) *voerde: van daar ook de ſlaven, als zij den naam van hunne Heeren voeren*, gentiles dominorum *heeten*, Plin. H. N. XXXIII, 1 extr.: *van daar* gentiles *meer in zich bevatten dan* agnati, Cic. Invent. II, 50. Auct. ad Her. I, 13. 2) *eene familie eigen, daar toe behoorende, bij voorb.* ſtemma, Suet. Ner. 37: monimentum, Ibid. 50: nomen, Ibid. 31: copia, Ibid. Vitell. 1, i. e. *een heir, dat uit volk van dezelfde familie beſtaat: dus ook* gentiles manus *van de* 300 Fabiën, *die alleen voor* Rome *vochten*, Ovid. Faſt. II, 198: odia, Sil. II, 277, i. e. *familiehaat:* Quod gentile in illo videbatur, Suet. Tib. 68. 3) *uit dezelfde natie of volk, landsman, bij voorb.* gentile metallum, Sil. XVI, 464: lina, Ibid. IV, 223: gurges, Stat. IX, 297: *van daar* gentilis, Subſtant., *een landsman, bij voorb.* quam ſi gentilis ejus eſſet, Gell. XVII, 17, *alwaar de* Ed. Longol. gentis *heeft*. 4) *de* Romeinen *noemden uitlandſche natiën, die geen* Romeinen *waren*, gentes *en* gentiles, *bij voorb.* vocarem Germanicum, deditione gentilium, Auſon. in grat. act. 4.

GENTILĪTAS, ātis, f. 1) *de naverwantſchap der genen, die denzelfden naam voeren*, Cic. Or. I, 38 *en* 39. Plin. Paneg. 37: *van daar Tropisch, de verwantſchap van planten en gewasſen, die denzelfden naam voeren, bij voorb.* herba, quam Graeci erineon vocant, reddenda in hoc loco propter gentilitatem ſcil. *met den wilden vijgeboom* (caprificus), Plin. H. N. XXIII, 7 poſt med.: *want* caprificus *heet in 't Grieksch* ἐρινεός: *dus ook* Ibid. XII 13 extr.: cinnamomo proxima gentilitas, (ſcil. *met* cardamomum). 2) *de bloedverwandten, die denzelfden naam voeren, die wij ook de bloedverwantſchap of namaagſchap noemen, bij voorb.* omnes Tarquinios ejicerent, ne quam reditionis per gentilitatem ſpem haberent, Varr. ap. Non. 3. n. 192: laceras gentilitates colligere cet., Plin. Paneg. 39.

GENTILITIUS, *zie* Gentilicius.

GENU, 4. Indecl. n. *de knie*, Cic. Tuſc. II, 24: genu utriusque commiſſura, Plin. H. N. XI, 45: genuum orbis, *knieſchijve*, Ovid. Met. VIII, 807: genua flectere, Plin. H. N. XI, 45: *of* inclinare, Ovid. Met. XI, 355, *de knieën buigen: dus ook* genua ponere, *bij voorb.* alicui, Curt. VIII, 7 extr., *voor iemand de knieën buigen:* de genu pugnare i. e. *op de knieën*, Senec. Provid. 2: in genua ſe excipere, *op de knieën vallen*, Senec. Ep. 66 extr.: aliquem a genibus ſuis repellere, Cic. Red. Sen. 7: per tua genua te obſecro, Plaut. Curc. V, 2, 32, genua prenſare, Tacit. Ann. XII, 21: amplecti, Virg. Aen. III, 607: genibus Jovis procumbere, Ovid. Met. XIII, 585: ad genua ſe projicere, Auct. B. Afric. 89: adcidere ad genua alicujus, Senec. Troad. 691: *of* adlabi genubus, Ibid. Hippol. 664, *of* adcidere genibus alicujus, Liv. XLIV, 31 extr., *voor of aan iemands knieën nedervallen: dus ook* provolvi genibus alicujus, Tacit. Ann. XII, 18, *of* genua alicujus advolvi, Tacit. Ann. I, 13. Not. 1) genubus *voor* genibus, *bij voorb.* Senec. Hippol. 664. 2) *voor* genu *ſtaat ook* genus, n. *bij voorb.* laevum genus, Cic. in Arat. 45, 46 *en* 403. Lucil. ap. Non. 3. n. 203. 3) genuorum *voor* genuum, Vitruv. IX, 6. 4) genua *ſtaat in gedichten ook van twee Lettergreepen, bij voorb.* Virg. Aen. V, 432. XII, 905.

GENUALIS, e, *tot de knie behoorende, aan de knie: van daar* genuale, ſcil. vinculum, Ovid. Met. X, 593, *een knieband, kousſenband.*

GENUINE, *oprecht, bij voorb.* reſcribam, Cic. Q. Fr. II, 15 poſt med.

GENUĪNUS, a, um, 1) *misſchien van* gena *of* genae; *op de kaaken te vinden, daar toe behoorende, bij voorb.* dens, Cic. Nat. D. II, 54. Plin. H. N. XI, 37: *ook enkel* genuinus, Juvenal. V, 70, ſcil. dens, i. e. *baktand, kies: anderen leiden het af van* gigno (*of* geno) *omdat zij het laatst groeien* (gignuntur), *en zoo verſtaat het* Plinius H. N. XI, 37. Sect. 63, *alwaar hij ze van de* maxillares *onderſcheidt, en zegt:* maxillares nullum animal mutat. Homini noviſſimi, qui genuini vocantur, circiter viceſimum annum gignuntur, multis & octogeſimo cet., *dit zijn dan de zoogenoemde verſtandskiezen: doch anderen leiden ze af van* genae, *bij voorb.* Feſtus *zegt:* genuini dentes, quod a genis dependent: *en* Cicero *ſchijnt ze daar ook van afgeleid te hebben: van daar Tropisch*, genuinum (ſcil. dentem) in aliquo frangere, Perſ. I, 115, i. e. *aanſteken, bijtend aantasten.* 2) *van* geno *of* gigno, genus, a) *aangeboren, door geboorte of teeling ontſtaande, natuurlijk, bij voorb.* pietas *tusſchen vader en zoon*, Ulp. in Pand. XLIII, 29, 3 ante med.: *dus ook* honores genuinos ac naturales (ſcil. inter patrem & filium), Gell. II, 2: nequitia, Apul. Met. IX poſt med. p. 230. Elm., i. e. *aangeboren, natuurlijk, van geboorte af eigen:* b) *echt, werklijk, bij voorb.* genuina Plauti fabula (i. e. comoedia), Gell. III, 3 med.

GENUS, ĕris, n. 1) *het geſlacht, d. i. de famenvatting van allen, die door geboorte en gelijkvormigheid bij een behooren, bij voorb.* hu-

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

geritur i. e. *voortſpruit : evenwel kon het ook ſtaan in plaats van* genimen (*van* geno.

GERMĬNĀTĬO, onis, f. 1) *voortſpruiting*, Plin. H. N. XVII, 2 *en* 14. Colum. IV, 24 poſt med. 2) *het geen voortſpruit, een ſpruitjen, bij voorb.* adcumuletur germinatio terrae, Plin. H. N. XVII, 17 extr.

GERMĬNĀTUS, us, m. i. q. germinatio, Plin. H. N. XV, 8. XVI, 25 poſt med.

GERMĬNO, avi, atum, are, 1) *voortſpruiten*, Plin. H. N. XIII, 24. XIX, 8 ante med. 2) *active, uitlaten, uitſchieten, bij voorb.* vermicula pennas germinant, Plin. H. N. XXX, 11 poſt med.: capillum germinans partus, Ibid. VII, 6.

GERO, geſſi, geſtum, 3. 1) *dragen, bij voorb.* terram, Liv. VII, 6: ſacra manu, Liv. V, 47 in.: ſaxa in muros, Liv. XXVIII, 19: Vulcanum (i. e. ignem) in cornu, Plaut. Amph. I, 1, 185: oves gerunt partum diebus centum cet., Plin. H. N. VIII, 47: canes gerunt uterum ſexagenis diebus, Ibid. 40, i. e. *zijn dragtig: bijzonder dragen, van klederen, wapenen enz., wanneer het ſomtijds met hebben of voeren verwisſeld wordt, bij voorb.* veſtem, Nep. Dat. 3: galeam in capite, Ibid. 3. Ovid. Art. III, 222: haſtam, Virg. Aen. XII, 97: gerens (pſittacus) roſtra, Ovid. Am. II, 6, 22: capella gerit diſtentius uber, Horat. Sat. I, 1, 110: nec tales humeros pharetramque gerebat Apollo, Valer. Flacc. II, 492: quorum (ſimulacrorum) alterum Beli gerebat effigiem, Curt. III, 3, i. e. *verbeeldde*: centum oculos gerebat Argus, Ovid. Am. III, 4, 19: virginis os habitumque gerens, Virg. Aen. I, 315 (319): ſqualentem barbam & concretos ſanguine crines vulneraque illa gerens, quae cet., Ibid. II, 277: umbrata gerunt civili tempora quercu, Ibid. VI, 772: *van daar* a) *dragen, van de aarde, boomen enz., wanneer het bijkans hetzelfde is, als voortbrengen; maar daar van eigenlijk het gevolg is, bij voorb.* arboribus, quas geſſerat Oete, Ovid. Met. IX, 230: violam nullo terra ſerente gerit, Ovid. Triſt. III, 12, 6: quidquid herbarum Theſſala terra gerit, Tibull. II, 4, 56: platani malos geſſere, Virg. Georg. II, 70: lucos gerit India, Ibid. 122: inſula Empedoclem geſſit, Lucret. I, 718: cf. VI, 790: b) *dragen, Tropiſch, d. i. bij zich hebben of voeren, bij voorb.* in dextris libertatem, ſpem, Curt. IV, 4 extr.: mixtum gaudio ac metu animum, Liv. XXXII, 11: fortem animum, Salluſt. Jug. 107 (115): mores, quos ante gerebant, nunc quoque habent, Ovid. Met. VII, 655: & nos aliquod nomenque decusque geſſimus, Virg. Aen. II, 89: odium in aliquem, Liv. XXVIII, 22: *dus ook* curam, Virg. Aen. XII, 48, *zorge dragen.* c) prae ſe gerere i. q. prae ſe ferre *voor zich heen dragen, d. i. uiten, ontdekken, toonen, zich openlijk zien laten, bij voorb.* utilitatem, Cic. Invent. II, 62: conjecturam, Ibid. 9: d) perſonam gerere, *eigenlijk eene mom of maske dragen, d. i. een perſoon verbeelden, bij voorb.* perſonam civitatis, Cic. Off. I, 34: quam perſonam gerere velimus, Ibid. 32: *dus ook* civem patremque, *eenen burger en vader verbeelden, d. i. zich zoo gedragen*, Claudian. de IV Conſul. Honor. 294: *dus ook* gere captivum, Senec. Troad. 713, i. e. *gedraag u als een' gevangenen, verbeeld eenen gevangenen*: gerere aedilem, Apul. Met. I extr. p. 113 Elm., *eenen Aedilis verbeelden, Aedilis zijn.* 2) *gedragen, met* ſe, me cet., *zich gedragen, bij voorb.* honeſte, Cic. Att. VI, 1 med.: perdite, Ibid. IX, 2 poſt med.: ſubmiſſius, Cic. Off. I, 26: contumacius, Nep. Cim. 2: turpiter, Plin. Ep. II, 12: ſine crimine, Ovid. Her. IV, 31: pro cive, Cic. Arch. 5, *zich als burger gedragen*: ſe regem, Juſtin. XXXII, 3, *als Koning*: natura docet, non negligere, quemadmodum nos adverſus homines geramus, Cic. Off. I, 28: quemadmodum ſe tribuni geſſiſſent, — ſic patres — gerebant, Liv. III, 11 in.: quo pacto me geram? Cic. Att. XV, 5 extr.: *ook zonder* ſe, *bij voorb.* captivum, Senec.: civem patremque, Claudian., *zie beiden hier voor. Ook behandelen, bij voorb.* ut ſe & exercitum more majorum gereret, Salluſt. Jug. 55 (60): Egomet — adero, meque voſque in omnibus rebus juxta geram, Ibid. 85 (90) extr. 3) *voeren, van den oorlog, bij voorb.* bellum gerere cum aliquo, i. e. contra aliquem, Cic. Sext. 2. Div. I, 46: in tecta, Liv. V, 43: *ook heet* bellum gerere cum aliquo *met of nevens iemand, d. i. in gezelſchap, vereeniging met iemand, oorlog voeren, bij voorb.* cum Aegyptiis adverſum regem, Nep. Chabr. 3. 4) *doen, verrichten, maken, bij voorb.* quae geſſimus, Cic. ad Div. V, 7: ut iis, qui audiunt, tum geri illa fierique videantur, Cic. Or. II, 59: haec dum Romae geruntur, Cic. Quint. 6: quid negotii geritur? Ibid. 13: factum gerere i. e. *doen, verrichten*, Cic. Dom. 34: neque enim obſcure gerebantur, Cic. Agr. II, 4: gratias gerere *voor* agere, Apul. Met. XI. p. 270 Elm.: ne quid eo die feriae rei ageret, Liv. XXIII, 7: morem alicui gerere, Cic. Tuſc. I, 9. Terent. Eun. I, 2, 108. Ad. II, 2, 6, i. e. *den wil doen, te wille zijn, inwilligen: van daar* rem gerere *een zaak, handeling of daad doen of verrichten, bij voorb.* a rebus gerendis ſenectus abſtrahitur, Cic. Senect. 6: in re gerenda, Ibid.: dabo operam, ut, res quemadmodum geſta ſit, cognoſcatis, Cic. Quintil. 3: *van daar* rem gerere bene *zijne zaken goed doen, gelukkig zijn*, Horat. Ep. I, 8, 1. Cic. Att. V, 20: male, *ſlecht, d. i. ongelukkig zijn*, Nep. Milt. 3: *bijzonder van de krijgsdaaden is zeer menigvuldig, bij voorb.* Caſſius hoſtes inſecutus rem bene geſſit, Cic. Att. V, 20 ante med., i. e. *deedt zijne zaak wel, hieldt zich wel, was gelukkig: integendeel* male rem gerere, Nep. Milt. 3, *ongelukkig zijn*: Exercitui praefuit, resque magnas geſſit, Nep. Hamilc. 3, *deedt groote daaden*: gladiis geri res coepta eſt, Liv. XXVIII, 2, i. e. *het vechten: van daar* res geſtae *daaden, bijzonder oorlogsdaaden*, Nep. Epam. 1. Ibid. Reg. 2. Cic. Manil. 2. *Ook* geſta, orum, *bij voorb.* Nep. Dat. 1: *ook zijn* res geſtae *enkel daaden of handelingen*, Cic. Off. I, 19 extr.: *dus ook* geſta i. q. acta. *In 't bijzonder bezorgen, verrichten, waarnemen, bij voorb.* negotium, Cic. ad Div. XIII, 5: rem mandatam, Plaut. Bacch. III, 3, 73: rem gero, Ibid. Perſ. IV, 3, 34: rem male, Cic. Senect. 7, i. e. *zijne bezitting ſlecht bezorgen, waarnemen*: rempublicam, Cic. Fin. III, 20. ad Div. II, 7. Roſc. Am. 45, i. e. *het beste van den ſtaat; of ook eene zaak van den ſtaat*: magiſtratum, Liv. V, 41. Cic. Sext. 37: *of* honores, Nep. Att. 6: *of* poteſtatem, Cic. Verr. II, 55, i. e. *een Overheids-ambt*: *dus ook* imperium, Nep. Epam. 7: conſulatum, Ibid. Cat. 2. 5) *hebben, d. i. bij zich hebben of dragen, voeren, bij voorb.* veſtem, haſtam, galeam, *zie* n. 1. b) i. e. *houden, onderhouden, bij voorb.* amicitiam, Cic. ad Div. III, 8 poſt med. Nep. Dat. 10: inimicitias, Caeſ. B. C. I, 3. Nep. Attic. 11: ſimultatem cum aliquo, Anton. in Cic. Ep. ad Attic. XIV poſt Ep. 13. c) i. e. *verrichten of dragen, bij voorb.* curam i. e. *zorgen*, Virg. Aen. XII, 48, *zie* n. 1: tutelam alicujus, Pandect. XXIII, 2, 68. XXVII, 1, 22: tutelam corporis, Senec. Ep. 14 in. d) i. e. *waarnemen, zie* n. 4. 6) *doorbrengen, bij voorb.* aetatem cum aliquo, Sulpic. in Cic. Epiſt. ad Div. IV, 5, i. e. *leven, het leven doorbrengen*: tempus adoleſcentiae, Suet. Domit. 1: vitam, Petron. 63: juventam ſterilem, Valer. Flacc. VI, 695: *van daar* exſtinctus eſt annum gerens aetatis ſexageſimum cet., i. e. *in zijn zestigſte jaar*, Sueton. Veſp. 24: *doch de* Edd. Graev. *en* Erneſt. *hebben* agens, *het welk ook gebruiklijker is. In het gemeen ziet men uit het aangehaalde, dat* gero *hetzelfde is als* fero *en* ago.

GERO, onis, m. *een drager, bij voorb.* foras gerones, Plaut. Truc. II, 7, 1, i. e. *gij uitdragers, voortdragers.*

GERRAE, arum, f. *onnutte dingen, beuzelingen, potzen*, Plaut. Epid. II, 2, 45. Ibid. Poen. I, 1, 9. Auſon. in Gripho in. *Ook als een uitroep, bij voorb.* gerrae! *gekheid!* Plaut. Aſin. III, 3, 10. Trin. III, 3, 31. Not. *eigenlijk zal* gerrae *zijn* i. q. crates vimineae, Feſt. (cf. Graec. γέῤῥον). Feſtus *zegt hier bij*: Athenienſes cum Syracuſas obſiderent & crebro gerras poſcerent, irridentes Siculi, gerras clamitabant. Unde factum eſt, ut gerrae pro nugis & contemtu dicantur. *Van daar komt het misſchien, dat er in* Auſon. loc. cit. gerris Siculis *ſtaat.*

GERRES, is, m. *ſlechte, misſchien ſtinkende zeevisch*, Plin. H. N. XXXII, 11. Martial. III, 75 (77), 7. XII, 32, 15.

GERRO, onis, m. *een nutteloos mensch, die alleen nuttelooze dingen, narrenpotzen, bedrijft*, Terent. Hec. V, 4, 10.

GERŬLA, *zie* Gerulus.

GERULIFIGŬLUS, i, m. *bij voorb.* flagitii, Plaut. Bacch. III, 1, 14, i. e. *die daar toe bevorderlijk is.*

GERŬLO, onis, m. i. q. gerulus, *een drager, bij voorb.* numerus gerulonum, Apul. Met. III extr. p. 141 Elm.

GERŬLUS, a, um, *dragende: van daar* gerulus, Subſtant., *die iet ergens heen draagt, een drager, bij voorb.* argenti, Plaut. Bacch. IV, 9, 70: lignorum, Apul. Met. VI med. p. 180 Elm.: deae, Ibid. VIII propre fin. p. 215: verborum, Ib. Apol. poſt med. p. 323: *verders* ex gerulorum quaeſtibus, Sueton. Calig. 40: cf. Horat. Ep. II, 2, 72. Colum. X, 310: *ook waren de dragers in* Decuriën *verdeeld: van daar* geruli decuriales, Inſcript. ap. Gruter. p. 1085. n. 11: Gerula, Subſtantive, *die iet draagt, drageresſe, bij voorb.* formoſitatis divinae, Apul. Met. VI med. p. 181, i. e. *van eene ſchoone zaak in een bus.*

GERUNDĬUM, *in de* Grammatica, Priſcian. 8. *Het is van* gerundus, a, um, (*voor* gerendus), i. e. *het geen moet of behoort gedaan te worden. Van daar* Gerundium ſcil. verbum i. e. *dat deel van het* Verbum, *dat aantoont, dat iet moet of behoort gedaan te worden.* Not. a) *men heeft daar voor ook* modus gerundivus, Serv. b) Chariſius *zegt daar voor* ſupinum, *en* Diomedes *noemt het* participialis modus.

GERUSĬA, ae, f. (Grieksch) *het raadhuis*

huis bij de Grieken, Plin. Epist. X, 42. Plin. H. N. XXXV. 14. Vitruv. II, 8.

GESEORETA, ae, f. zeker vaartuig, Gell. X, 25.

GESTĀMEN, inis, n. 1) alles, wat men draagt, bij voorb. op, aan, of bij zich, als wapenen, kleederen, scepter, last, dragt enz., bij voorb. clypeum magni gestamen Abantis, Virg. Aen. III, 268, i. e. dien Abas droeg: ista decent humeros gestamina nostros, Ovid. Met. I, 457, i. e. arma: gestamina longe diversa: nam dextera ferebat crepitaculum cet., Apul. Met. XI post init. p. 258. Elm.: gestaminum modus i. e. de menigte van dingen, die weggedragen moeten worden, Ibid. III extr.: zoo heet het pak of de last van eenen ezel gestamen, Ibid. VII post med. p. 197: de zweep of geesfel, Ibid. VIII post med. p. 214: een schild, Sil. V, 350: een halsband, Valer. Flacc. VI, 671: peerlen, Plin. H. N. XXXII, 2 post med.: 2) alles, waar mede of waar in men iets draagt of gedragen wordt, bij voorb. in eodem gestamine, Tacit. Ann. XI, 33, i. e. in dezelfde koets of wagen. 3) het dragen, bij voorb. gestamen sellae, Tacit. Ann. XIV, 4: lecticae, Ibid. II, 2: vehitur gestamine conti, Valer. Flacc. VI, 72.

GESTĀTĬO, onis, f. 1) het dragen, bij voorb. van kinderen, Lactant. III, 22 extr.: bijzonder het dragen, Passive, of het zich rond dragen of ook rijden laten, beweging, die men zich door ronddragen of rijden maakt, het welk tot gezondheid diende, Senec. Ep. 55. Cels. II, 15. Sueton. Claud. 33. Ibid. Vesp. 21: van daar 2) de plaats, waar in men zich, om zijne gezondheid, laat ronddragen, wanneer men zijne beweging maakt, door zich rond te laten dragen, bij voorb. hortum & gestationem videt, qua hortus includitur, Plin. Ep. II, 17, 13: ab his gestatio in modum circi cet., Ibid. V, 6 ante med. §. 17: cf. Ibid. I, 3. IX, 7.

GESTĀTOR, oris, m. 1) die iet draagt, een drager, bij voorb. puerorum, Plin. Epist. IX, 33. 2) die zich laat dragen of rijden, of daar door eene beweging neemt, Martial. IV, 64, 18.

GESTĀTORĬUS, a, um, het dragen betreffende, tot dragen dienstig, daar toe behoorende, bij voorb. sella, Suet. Ner. 26. Vit. 16, i. e. draagstoel.

GESTĀTRIX, icis, f. draagster, bij voorb. monstri, Valer. Flacc. IV, 605.

GESTĀTUS, us, m. het dragen, bij voorb. ut gestatum non tolerent, Plin. H. N. XV, 25.

GESTĬCŬLARĬUS, a, um, allerhande gebaarden makende, eene Pantomime spelende, of daar toe behoorende: Gesticularia, Gell. I, 5, scil. femina i. e. eene vrouw, die pantomime speelt.

GESTĬCŬLATĬO, onis, f. is, wanneer men allerhande gebaarden of zonderlinge bewegingen met het ligchaam maakt, bij voorb. digitorum, Suet. Tiber. 68: inaffectata, Apul. Met. X post med. p. 254. Elm.

GESTĬCŬLĀTOR, oris, m. een kunstig of pantomimisch beweger van zijn ligchaam, Pantomimist, bij voorb. corporis, Colum. Praefat. §. 3.

GESTĬCŬLOR, atus sum, ari, 1) allerhande gebaarden of pantomimische bewegingen met zijn ligchaam maken, Sueton. Dom. 8. Petron. 36. Apulej. Flor. 4 in. 2): et pantomimisch uitdrukken, bij voorb. carmina, Sueton. Ner. 42.

GESTĬO, onis, f. 1) het dragen, bezorgen, verrichten, bij voorb. negotii, Cic. Invent. I, 26. II, 12. 2) het gedragen, bij voorb. gestio pro herede i. e. wanneer men zich als erfgenaam gedraagt, zich daar voor uitgeeft, zoo handelt, Ulpian. in Pandect. XI, 7, 14 med.

GESTĬO, ivi en ii, itum, 4. 1) dragen, bij voorb. in oculis, Terent. Eun. III, 1, 18, i. e. zeer beminnen, achten, zoo als de meeste Codd. hebben: doch, Bentley leest daar voor uit drie Codd. gestare, wanneer de zin dezelfde blijft. 2) gebaarden maken, allerhande gebaarden maken met handen, hoofd, met springen enz., bij voorb. wanneer men zeer vrolijk, begeerig is; moedwillig of dartel, vrolijk handelen enz., zijne begeerte of vreugde of anderen gemoedstoestand vertoonen enz., wanneer zeer dikwijls past, uitgelaten zijn, bij voorb. voluptate nimia, Cic. Off. I, 29, i. e. zijn genoegen door gebaarden vertoonen, uitgelaten zijn, uitgelaten handelen: dus ook insolenti alacritate, Cic. Fin. V, 14: alacritate futili, Ibid. IV, 17 in.: dus ook laetitia, Cic. Fin. II, 4: ook enkel gestire, bij voorb. quid gestiam? Terent. Eun. III, 5, 7, waarom ik mij zoo gedraag, zoo vrolijk ben of handel, zoo uitgelaten ben: dus ook quid est, quod sic gestis? Ibid. 10: laetitia (Nominat.) effcratur ac gestiat, Cic. Tusc. IV, 6: laetitia gestiens, Ibid., i. e. die zich door gebaarden ontdekt, uitgelaten vreugde: dus ook animus gestiens rebus secundis, Liv. XLV, 19: otio, Liv. VI, 36: deducere perterritos a timore, gestientes comprimere, Cic. Nat. D. II, 59, i. e. die uitgelaten zijn van vreugde enz.: van daar anni ad patiendum gestientes i. e. uitgelaten, te dartel, te hevig, te begeerig enz., Petron. 87. Ook van beesten, bij voorb. aves gestiunt, Colum. VIII, 15, zijn vrolijk, lustig: aper, Valer. Flacc. III, 634: cf. Virg. Georg. I, 386: van daar a) Tropisch, bij voorb. dialogorum libertate gestiendum, Quintil. X, 5, 15, i. e. vrij uitzwerven, wijdloopiger zijn: b) zich ergens over verheugen, iet geern zien, wenschen, bij voorb. ipsum gestio dari mihi in conspectum, Terent. Phorm. II, 1, 30. c) begeerig zijn, zich daar over verheugen, bij voorb. parietes tibi gratias agere gestiunt, Cic. Marc. 3: gestio scire omnia, Cic. Att. IV, 11: gestit animus aliquid agere, Ibid. II, 7: mutari, Gell. XVI, 13: adipisci, Vellej. II, 7: ook met den Ablativus studio (i. e. cupiditate), bij voorb. lavandi, Virg. Georg. I, 386, zie hier voor: ook seq. Accusat. & Infinit., bij voorb. gestiunt se praebere cet., Apul. Met. II. p. 118. Elm.: van daar gestiunt pugni mihi, Plaut. Amph. I, 1, 67, i. e. ik heb lust, om te kloppen, mijn vuisten jeuken mij: gestiunt mihi scapulae, Plaut. Asin. II, 2, 49, de schouders jeuken mij, verlangen naar slaag.

GESTĬTO, are, i. q. gesto dragen, voornamelijk, wanneer het dikmaal geschied, bij voorb. crepundia, Plaut. Cist. IV, 2, 84: pater annulum istum gestitavit, Ibid. Curc. V, 2, 4: quasi ostreatum tergum ulceribus gestito, Ibid. Poen. I, 2, 186.

GESTO, avi, atum, are, 1) dragen, bij voorb. puerum in manibus, Terent. Ad. IV, 2, 24: caput in pilo, Cic. Phil. XI, 2: aliquem lectica, Horat. Sat. II, 3, 214: coronam capite, Suet. Tiber. 69: onera dorso, Plin. H. N. IV, 2: gemmam digito, Ibid. II, 63 post med.: van daar gestare in utero scil. partum, zwanger of dragtig zijn, Ibid. VIII, 10: van daar a) Tropisch, bij voorb. in sinu, Terent. Ad. IV, 5, 75, op den schoot, d. i. zeer lief hebben: dus ook in oculis, Terent. Eun. III, 1, 12 e lect. Bentlej., voor gestire, zeer lief en waard hebben, zie Gestio: gestas meum animum, Plaut. Merc. III, 3, 11, i. e. gij kent mijne gezindheid: b) dragen, toedragen, bij voorb. tijdingen en allerhande berichten, bij voorb. crimina, Plaut. Pseud. I, 5, 14: verba, Senec. Ep. 123: vitia (aliorum), Ibid.: 2) dragen, het zij dit te paard, scheep, wagen enz. geschiede, d. i. vaaren, rijden enz., bij voorb. gestatus bijugis equis, Martial. I, 13, 8: nunc exerceamur, nunc gestemur, Senec. Ep. 122 med., i. e. nu willen wij ons laten dragen of rijden, en daar mede eene beweging nemen: 3) zich laten dragen of voeren, bij voorb. ad gestandum, Suet. Galb. 8: gestanti simul, Ibid. Domit. 11.

GESTOR, oris, m. 1) een drager, bij voorb. van berichten, tijdingdrager, die alle nieuwe maaren, alle nieuwtjens aanbrengt, Plaut. Pseud. I, 5, 14: 2) bezorger, bij voorb. negotiorum, Scaev. in Pandect. XLIX, 1, 24.

GESTUOSUS, a, um, vol gebaarden, vele gebaarden makende, gesticuleerende, bij voorb. manus Hortensii, Gell. I, 5: puelli incessu gestuosi, Apulej. X post med. p. 251. Elm.: gressus, Ibid. X ante med. p. 262.

GESTUS, a, um, zie Gero.

GESTUS, us, m. 1) het dragen: van daar het dragen van 't ligchaam, de wijze, op welke men het ligchaam draagt, en de leden beweegt, gebaarden, houding, bij voorb. corporis, Cic. Nat. D. II, 58: edendi, bij het eten, Ovid. Art. III, 755: aliquid gestu conficere (i. e. indicare), Cic. Acad. IV, 47: gestu aliquid significare, Ovid. Trist. V, 10, 36: in gestu peccare, Cic. Or. I, 27: nescire gestum, Ibid.: nunquam agit hunc Roscius eo gestu, Ibid. III, 26: quo quaeque in gestu deprenditur, haesit in illo, Ovid. Met. IV, 559: cf. V, 183: gestus modestissimus, Quintil. XI, 3 post med.: jactantior, Cato ap. Quintil. XI, 1 post med.: distortus, Quintil. VI, 3: inurbanus, Ibid.: ridiculus, Ibid.: gestum manu facere, Ibid. XI, 3 post med.: gestum componere, Quintil. I, 11 (19) extr., of ponere, Valer. Max. VIII, 7, 7, i. e. maken: tardiore & consideratiore gestu uti, Auct. ad Her. III, 15: in gestu convenit cet., Ibid.: ore durissimo esse, qui praesente eo (Roscio) gestum agere conaretur, Cic. Quintil. 24: ook Plural., bij voorb. histrionum nonnulli gestus, Cic. Off. I, 36: alternis gestibus contendebant, Quintil. VI, 3, 65: 2) de bezorging, verrichting, bij voorb. ex eo gestu, quem administravit, Ulpian. Pandect. XXVI, 10, 3 med.: an duret tutor vel an gestus illi commissus sit, Ibid. 7, 23.

GESUM, zie Gaesum.

GIBBA, ae, f. een bult, bogchel, Sueton. Domit. 23.

GIBBER, is, m. i. q. gibba, bij voorb. gibber in dorso, Plin. H. N. VIII, 45: erat aucto gibbere, Apulej. Flor. 2. p. 350. Elm.: Not. Gibber, i, bij voorb. subsimisve, gibberi spina leviter remissa, Varr. R. R. II, 5, 7, doch, welke plaats zonder zin schijnt te wezen. Gesner slaat voor, om te lezen sublimis, ne gibber

beris (ſcil. naribus) pinna leviter cet.; *dan zou het een* Adjectivum *zijn.*

GIBBER, a, um, *bultig, hobbelig, bij voorb.* gallinae gibberae, Varr. R. R. II, 9 extr.: gallinarum genus gibberum, Plin. H. N. X, 26: Cteſippus gibber, Ibid. XXXIV, 3: *van daar Tropisch, bultig, d. i. als een bult uitſtekende, bij voorb.* tuber, Maecen. ap. Senec. Ep. 101: tragici prodeunt capite gibbero, Varr. ap. Non. 6. n. 24.

GIBBEROSUS, a, um, *bultig, hobbelig,* Orbil. ap. Sueton. Gramm. 9. Pandect. XXI, 1, 3. Ed. Torrent. *Maar de* Ed. Holoand. *heeft* gibboſi *voor* gibberoſi.

GIBBOSUS, a, um, i. q. gibberoſus, *zie* Gibberoſus.

GIBBUS, i, m. i. q. gibba, Juvenal. VI, 109. X, 294 *en* 309.

GIBBUS, a, um, *hoogten hebbende, bultig, bij voorb.* calvaria, Celſ. VIII, 1 in.

GIGERĬA, ae, f. *de maag en ingewand van gevogelte,* Lucil. ap. Non. 2. n. 390: habuimus porcum — & gigeria optime facta, Petron. 66: gigeria pullorum coques, Apic. IV, 2.

GIGNŎ, genui, genitum, 3. (γίγνω, γίγνομαι), 1) *een wezen of eene zaak het beſtaan en aanwezen geven, teelen, baaren, voortbrengen, bij voorb.* Herculem Jupiter genuit, Cic. Nat. D. III, 16: piſces ova genuerunt, Cic. Nat. D. II, 51: Deus animum ex ſua divinitate genuit, Cic. Univ. 8: quae terra gignit, Cic. Nat. D. I, 2, i. e. *voortbrengt:* ad majora quaedam natura nos genuit, Cic. Fin. I, 7: e captiva geniturus, qui — imperaret, Curt. VIII, 4 extr.: Corycium nemus, ubi crocum gignitur, Ibid. III, 4 poſt med.: multa hedera vitisque toto gignitur monte, Ibid. VIII, 10: plurimum aurum Aſturia gignit, Plin. H. N. XXXIII, 4: beryllos India gignit, Ibid. XXXVII, 5 extr.: Hecuba Alexandrum genuit, Cic. Fat. 15, i. e. *gebaard:* me filium alium genituram, *zegt* Venus, Apul. Met. V extr.: *dus ook* gravidae — periclitantur: hae vero, quae gignunt, imbecillos edunt, Celſ. II, 1 poſt med.: *dus ook* in capita gignunt, Plin. H. N. X, 64: capite hominem gigni, *geboren worden,* Ibid. VII, 8 extr.: *dus ook* genitus, a, um, *bij voorb.* genite diis, Virg. Aen. IX, 642: noſtro genitus de ſanguine, Ovid. Her. XVI, 117: vaccam e terra genitam mentitur, Ib. Met. I, 615: ſeptimo menſe genitis ſaepe foramina aurium — defuere, i. e. natis, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 59: *van daar Tropisch, teelen, baaren, voortbrengen, veroorzaken, bij voorb.* perturbationes ex intemperantia gignuntur, Cic. Tuſc. IV, 9: Plato ideas gigni negat, Cic. Or. 3 in.: multa blandimenta nobis natura genuit, Cic. Coel. 17: permotionem animorum, Cic. Or. III, 30: iram, Horat. Ep. I, 19, 48: ſapientiam, Gell. XXI, 13: praeceptiones, Auct. ad Her. IV, 3: mel gignit inſaniam, Plin. H. N. XXI, 13: Baccharis odor ſomnum gignit, Ib. 19 extr.: allium ſitim gignit, Ibid. XX, 6 extr.: 2) *voortgebracht worden, bij voorb.* gignentia, *gewasſen, ſchepzels, bij voorb.* loca aequalia & nuda gignentium, Salluſt. Jug. 79 (81), i. e. *gewasſen, boomen, planten enz.:* ilex — aucta in altitudinem, quo cuncta gignentium natura fert, Ibid. 93 (98): animam vero animantium omnium non corpoream eſſe — omniumque gignentium eſſe ſeniorem, Apulej. de doctr. Plat. 1. p. 6. Elm., i. e. *wezens.*

GILVUS, a, um, *geelachtig, vaal, bij voorb.* equus, Virg. Georg. III, 83. Varr. ap. Non. 2. n. 87. *Ook ſtaat daar voor* gilbus, Pallad. Mart. XIII, 4.

GINGERIATOR, oris, i. e. tibicen, Feſt. *Doch, ſommigen willen daar voor* gingrinator *of* gingritor *lezen.*

GINGĪVA, ae, f. *het tandvleesch,* Juvenal. X, 200. Catull. XXXIX, 19. Celſ. V, 12. Plin. H. N. XXX, 3 extr.: *ook ſtaat de* Plural., *bij voorb.* gingivas meas, Apul. Met. VIII poſt med. p. 212. Elm.: cf. Celſ. VII, 12. Plin. H. N. XXIX, 2. Catull. 95, 5.

GINGIVŬLA, ae, f. *het tandvleesch,* Apulej. in Apol. poſt init. p. 277. Elm. Veget. de re vet. II, 22 in.

GINGRINA, ae, f. *een ſoort van pijpen of fluiten,* Solin. 5 (11) *en* Feſt. in Gingrire, *is misſchien een* Adjectivum, ſcil. tibia. *Waarſchijnlijk is het met* Gingrio *vermaagdſchapt.*

GINGRĪO, ire, *ſnateren, van ganzen,* Feſt.

GINNUS, i, m. i. q. hinnus, Martial. VI, 77, 7: *ook ſtaat het,* Plin. H. N. VIII, 44. Ed. Hard.: *doch, alwaar het een paardjen is, dat geteeld is van eene merrie en een muil-ezel.*

GITH *of* GIT, Indecl., *zeker zaad, van ſommigen zwarte komijn genoemd,* Plin. H. N. XIX, 8 extr. XX, 17. Celſ. II, 33 extr. Colum. VI, 13. Scrib. Larg. 131. Pallad. Sept. 13.

GLABELLUS, a, um, i. q. glaber, *bijzonder, als men verminderend, berispend of teder ſpreekt, of van de jeugd ſpreekt, bij voorb.* corpus (Cupidinis), Apulej. Met. V poſt med. p. 168. Elm.: feminal, Ibid. 2 poſt med. p. 22: Apollo corpore glabellus, Ibid. Flor. 1 poſt init. p. 341.

GLABER, bra, brum, *glad, d. i. niet ruw, zonder haair, of wol, of draaden, of vederen, bij voorb.* aliquem facere glabrum, Varr. R. R. I, 2, 26: oves ventre glabro, Ibid. II, 2: colla boum, Colum. VI, 14 extr.: tapete, Turpil. ap. Non. 14. n. 34: gallum glabriorem facere, Plaut. Aul. II, 9, 6: hordeum glabrum, Turran. ap. Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: maritum cucurbita glabriorem, Apul. Met. V ante med. p. 163. Elm.: cf. Martial. XII, 38, 3.

GLABRARĪUS, a, um, *glad of kaal makend: van daar Tropisch,* glabraria, Martial. IV, 28, 7, i. e. *die zich van haar vermogen berooft.*

GLABRĒO, ēre, *glad of kaal zijn, bij voorb.* loca glabrentia, Colum. II, 9, i. e. *zonder planten of gewasſen.*

GLABRESCO, ĕre, *glad worden, bij voorb.* area glabreſcit, Colum. II, 20.

GLABRETUM, i, n. *eene gladde, kaale plaats, waar niets groeijen wil,* Colum. II, 9.

GLABRO, are, *kaal maken, van haair berooven, bij voorb.* ſuem, Colum. XII, 53.

GLACIĀLIS, e, *vol ijs, met ijs bezet, bij voorb.* oceanus, Juvenal. III, 1, *ijszee:* hyems, Virg. Aen. III, 285. Ovid. Met. II, 30: frigus, *ijskoude,* Ovid. Met. IX, 581: regio, Colum. III, 1 in.: coelum, Ibid., *op het einde.*

GLACĪES, ei, f. 1) *het ijs,* Liv. XXI, 36. Virg. Ecl. X, 40. Ovid. Pont. IV, 7, 7. Plin. H. N. VIII, 28 extr. Not. Plur. glacies, Virg. Georg. IV, 517: glacierum, Sidon. Ep. IV, 6 extr.: 2) *Tropisch, hardigheid, bij voorb.* aeris, *bij voorb.* Tum glacies aeris flamma devicta liqueſcit, Lucret. I, 494.

GLACĬO, avi, atum, are, 1) *tot ijs maken, bij voorb.* nives, Horat. Od. III, 10, 7: humor glaciatus in grandines, Plin. H. N. II, 39: glaciatae moles (vini), Ibid. XIV, 21: 2) *Tropisch, hard of dicht maken, bij voorb.* caſeus glaciatus, Colum. VII, 8: Lyncum humor glaciatur areſcitve in gemmas, Plin. H. N. VIII, 38: ſtupet anxius, alto corda metu glaciante, Stat. Theb. X, 621.

GLADIĀTOR, oris, m. i. e. *die zich met degens of zwaarden bezig houdt: van daar* 1) *een vechter in de Romeinſche Schouwſpelen,* Cic. Tuſc. II, 17. Sext. 37 cet. *De* Gladiatores *waren gemeenlijk ſlaaven, en moeſten zich in de openbare Schouwſpelen* (ludis gladiatoriis) *tot vermaak der aanſchouweren dood vechten: ook gebeurde dit veelvuldig bij lijkbegravenisſen, ter eere der overledenen, en tot geruſtſtellen van derzelver ſchimmen* (manium), Valer. Max. II, 4, 7: *ook bij gastmaalen,* Liv. IX, 40. Sil. XI, 51. *Zij hadden verſcheiden namen, naar hunne verſcheiden wapenen en handelingen, bij voorb.* ſecutores, Threces, Mirmillones, Retiarii, Samnites, Provocatores: *verders* beſtiarii, *die met beeſten vochten,* eſſedarii cet. *Ook deeden het ſomtijds vrije lieden, bij voorb. voor geld: ja vrouwlieden,* Sueton. Dom. 4. Stat. Sylv. I, 6, 53. Tacit. Ann. XV, 32. *De* Gladiatores, *wier leermeeſter of kommandeur voords* laniſta *heette, (want zij werden in het vechten onderwezen en geoëfend, ook kregen zij goede en voedzame kost enz.), werden door den Keizer* Konſtantijn *afgeſchaft.* Not. a) gladiatores *voor* ludi gladiatorii, *bij voorb.* eunti mihi Antium & gladiatores Metelli relinquenti, Cic. Att. II, 1 in.: qui gladiatores contemſeris, Cic. ad Div. VII, 1: *van daar* unus gladiator, Cic. Sext. 64 extr., i. e. (*misſchien*) *een enkel zoodanig ſchouwſpel van vechters: van daar* Gladiatoribus i. e. *ten tijde van deze kampvechtersſpelen,* Cic. Att. II, 1 med. II, 19 ante med. VI, 3 extr. Phil. IX, 7. Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 32, *voor* ludis gladiatoriis. b) Gladiator *was dikwijls een ſcheldwoord, bandiet, ſpitsboef,* Cic. Phil. VII, 6, *alwaar* Cicero Antonius *zoo noemt: ook in het gemeen bandiet, ſpitsboef, roover, bij voorb.* quis veneficus, gladiator cet., Cic. Cat. II, 4: inter tot — latrones & horrendum gladiatorum populum cet., Apulej. Met. IV poſt med. p. 153. Elm., *alwaar van daadlijke roovers geſproken wordt:* 2) *een zwaard- of degenmaker, zwaardveger,* Pandect. L, 6, 6.

GLADIATORĪUS, a, um, *de* Gladiatoren *of Romeinſche ſchouwſpel-vechters betreffende, daar toe behoorende, gladiātorisch, bij voorb.* ludus, Cic. Cat. II, 5, i. e. *ſchool:* certamen, Cic. Or. II, 78, i. e. *het vechten der* Gladiatoren: nomen, Cic. Sext. 64, i. e. *zoo als de* Gladiators *hebben, bij voorb.* Samnis, Provocator cet.: familia i. e. *derzelven benden,* Ibid. *en* Salluſt. Cat. 30 (31): iracundia, Cic. Tuſc. IV, 22: conſeſſus, Cic. Sext. 58, i. e. *vergadering, om deze ſchouwſpelen te zien:* locus, Cic. Mur. 35, i. e. *plaats daar in om te kijken:* animus, Terent. Phorm. V, 7, 71, i. e. *voor* Gladiatoren *voegende:* firmitas corporis, Cic. Phil. II, 25: *van daar* venus gladiatoria i. e. concubitus, Apul. Met. II ante med. p. 121. Elm.: *van daar* Gladiatorium, ſcil. praemium, Liv. XLIV, 31 extr., *de loon, ſoldij der kampvechters.*

GLADIATŪRA, ae, f. *het vechten der kampvechters, of hunne handteering, bij voorb.*

voorb. destinati gladiaturae, Tacit. Ann. III, 43.

GLADICLUM, i, n. *voor* gladiolus, Messala ap. Quintil. I, 6 (11) extr., *alwaar* gladiola *staat*.

GLADIOLUS, i, m. 1) i. q. gladius, *wanneer men verkleinend spreekt*, *een klein zwaard of degen*, *zwaartjen*, *degentjen*, *ook in 't gemeen*, *een degen*, *zwaard*, *bij voorb.* gladiolo solito cinctus, Apul. Met. II med. p. 122. Elm.: gladiolo armatus, Ibid. III ante med. p. 131: 2) *zeker kruid*, *lis*, *waterlis*, Plin. H. N. XXI, 11 *en* 17. XXV, 11. Pallad. I, 37.

GLADIUS, i, m. 1) *een zwaard*, *degen*, *bij voorb.* gladium destringere, Cic. Off. III, 31, *of* stringere, Cic. Phil. II, 9. Caes. B. C. III, 93, i. e. *trekken*: gladium in vaginam recondere, Cic. Invent. II, 4: gladium conjicere in aliquem, Caes. B. C. III, 99, *steeken of houwen*: e vagina educere, Cic. Invent. II, 4, *of enkel* educere, Cic. Att. IV, 3 med.: comminus gladiis pugnare, Caes. B. C. II, 35: gladio latus cingi, Petron. 82: gladium nudare *ontblooten*, Ovid. Fast. II, 693: *van daar* a) gladii potestas, Capitol. in Gordian. 9, *of* jus, Ulpian. in Pandect. I, 18, 6 extr. II, 1, 3, i. e. *magt over leven en dood*: b) damnari ad gladium i. e. ad ludum gladiatorium, Pandect. XXIX, 2, 25: *dus ook* ad gladium locare, i. e. ad ludum gladiatorium, Senec. Ep. 87 ante med.: c) *Tropisch*, *bij voorb.* suo sibi hunc gladio jugulo, Terent. Ad. V, 8, 35, i. e. *met zijn eigen wapenen*: *dus ook* tuo gladio — conficiatur defensio cet., Cic. Caecin. 29: plumbeo gladio jugulare aliquem, Cic. Att. I, 16: gladiorum licentia, Cic. ad Div. IV, 9 extr., i. e. *moordenaars of moorddaaden*: *dus ook* gladiorum impunitas, Cic. Phil. I, 11: scrutari ignem gladio, Horat. Sat. II, 3, 276, *als een spreekwoord van een onnozel mensch*: 2) gladius vomeris, Plin. H. N. XVIII, 18, *ploegijzer*, *kouter*. 3) *zekere visch*, *misschien zwaardvisch*, Plin. H. N. IX, 2 *en* 15. XXXII, 11. Not. gladium (Neutr.), Lucil. ap. Non. 3. n. 106: cf. Varr. L. L. VIII, 49.

GLAESUM, GLAESARIUS, *zie* Glessum cet.

GLANDARIUS, a, um, *van glans*, *bij voorb.* sylva, *eikenbosch*, Cato R. R. 1. Varr. R. R. I, 7 extr.

GLANDIFER, a, um, *eikels dragende*, *bij voorb.* quercus, Cic. Leg. I, 1.

GLANDIONIDA, ae, f. i. q. glandium, *bij voorb.* suilla, Plaut. Men. I, 3, 27.

GLANDIUM, i, n. *zeker lekker*, *klierächtig*, *stuk vleesch aan zwijnen*, *bij voorb.* suis, Plaut. Curc. II, 3, 44, *en zonder* suis, Ibid. Capt. IV, 4, 7: quibusdam (arboribus) sunt tubera, ut in carne glandia, Plin. H. N. XVI, 38. *In de leges censoriae waren deze* glandia *op de maaltijden verboden*, Ibid. VIII, 51. XXXVI, 1 extr.

GLANDULA, ae, f. 1) *een kleine eikel*, *eikeltjen*: *van daar* 2) *de klieren of mandelen aan den hals*, *bij voorb. van menschen*, Cels. IV, 1: *ook in beesten*, *bij voorb. in verkens*, *bij voorb.* tonsillae in homine, in sue glandulae, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 66: *ook derzelver zwelling*, Cels. II, 1 extr. VIII, 4 post med.: 3) *misschien* i. q. glandium, *bij voorb.* apri glandulas *als eene lekkere spijze*, Martial. III, 80 (82), 20. VII, 19, 4: *om zij het klieren zijn*, *d. i. klierächtig vleesch* (glandium).

GLANDULOSUS, a, um, *vol klieren*, *klierächtig*, *bij voorb.* cervix (suis), Colum. VII, 9.

GLANIS, is, m. *of* GLANUS, i, m. *zekere visch*, *het eerste staat*, Plin. H. N. IX, 43, *het laatste*, Ibid. XXXII, 10 med.

GLANS, dis, f. *eikel*, *aker*, *die den menschen in de alleroudste tijden tot spijze zal verstrekt hebben*, Cic. Or. 9. Plin. H. N. XVI. Prooem. Virg. Georg. I, 148. Ovid. Fast. IV, 399. Ibid. Met. I, 106: cf. Lucret. V, 937: *ook bevat* glans, *volgends het gevoelen van* Javolenus, *alle vruchten* (fructus) *in zich*, *gelijk* Cajus *zegt*, Pandect. L, 16, 236: *van daar wegens de gelijkheid*, 1) *een kogel*, *bij voorb. van lood*, *zoo als*, *bij voorb. de slingeraars in den oorlog op de vijanden slingerden*, Caes. B. G. V, 43. Liv. XXXVIII, 20, 21 *en* 29. Sallust. Jug. 57 (61). Lucret. VI, 178. Ovid. Met. XIV, 826. Virg. Aen. VII, 686: 2) summa pars penis, Cels. VII, 25.

GLAREA, ae, f. *kezel*, *d. i. grof*, *steenächtig zand*, *kezelzand*, Cic. Q. Fr. III, 1, 2. Liv. XLI, 27. Virg. Georg. II, 212.

GLAREOSUS, a, um, *vol kezels*, *kezelächtig*, *bij voorb.* terra, Varr. R. R. I, 9: arva, Colum. II, 10 extr.: arva, Ib. de arb. 21: rivi, Plin. H. N. XXVI, 8 extr.: flumen saxa glareosa volvens, Liv. XXVI, 8 extr., *alwaar echter* J. F. Gronovius saxa glareasve *lezen wil*.

GLASTUM, i, n. *zeker verwkruid*, *dat sommigen weide willen noemen*, Plin. H. N. XXII, 1: *ook* Caes. B. G. V, 14. Ed. Junt., *doch de* Ed. Oudend. *heeft* vitro.

GLAUCINUS, a, um, 1) i. e. glaucum colorem habens, *bij voorb.* pallia, Martial. IX, 27, 2: 2) *voor* gleucinus, *zie* Gleucinus.

GLAUCOMA, ae, f. *en* GLAUCOMA, atis, n. 1) *een groene vlek in den oogappel*, *of anders misschien een gebrek van het oog*, *wanneer iemand alles groen en blaauw voor de oogen schijnt te zijn*, Plin. H. N. XXVIII, 8 ante med. XXIX, 6: *van daar* 2) *Tropisch*, *een rad*, *dat men iemand voor de oogen draait*, *blindhokken*, *bij voorb.* glaucomam ei ob oculos objiciemus, Plaut. Mil. II, 1, 70.

GLAUCUS, a, um, *druks*, *zoo als* caeruleus *eene onbepaalde kleur uit*: *misschien* 1) *graauw of graauwächtig*, *bij voorb.* oculi, Plin. H. N. VIII, 21. XI, 37. Sect. 53: *van daar misschien graauwe of graauwächtige oogen hebbende*, *bij voorb.* equus, Virg. Georg. III, 82: 2) *groen of groenächtig*, *bij voorb. van alle dingen*, *die zich in of aan het water bevinden*, *bij voorb.* amictus, Virg. Aen. XII, 885: ulva, Ibid. VI, 416: salix, Ibid. Georg. IV, 182: frons (salicum), Ibid. II, 13: frondes, Valer. Flacc. III, 436: sorores, Stat. Theb. IX, 351, i. e. Nereides.

GLEBA *of* GLAEBA, ae, f. 1) *een stukjen of brokjen aarde*, *een aardkluit*, *aardklomp*, Cic. Caecin. 21. Cic. Leg. II, 22. Virg. Georg. I, 94. II, 261. Horat. Od. III, 6, 18. Varr. R. R. I, 27. Colum. II, 2, 18: *ook voor den aardbodem*, *akker*, *bij voorb.* terra potens ubere glebae, Virg. Aen. I, 531 (535): ager uberi gleba, Colum. I, 2: a) *Tropisch*, *als stuk van een geheel*, *of stukjen of beetjen*, *klompjen*, *kluitjen*, *bij voorb.* thuris, Lucret. III, 328. Stat. Theb. VI, 60: picis, Caes. B. G. VII, 25: sevi, Ibid.: lac cogere in niveas glebas i. e. caseos, Nemesian. Ecl. III, 69: marmoris, Plin. H. N. XXXVI, 6: *ook van gegraven zout*, Ibid. XXXI, 7. *Not. men schrijft ook* gleva.

GLEBARIUS, (GLAEBAR.), a, um, *de aardkluiten of klompen betreffende*, *zich daar mede bezig houdende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* bos, i. e. *sterk*, *de aardkluiten goed doorploegende*, Varr. L. L. VI, 4.

GLEBOSUS, (GLAEBOS.), a, um, *vol klompen en kluiten*, *kluitächtig*, *bij voorb.* sulphur, Plin. H. N. XXXV, 15 in.: terra glebosior, Ibid. 16 in.

GLEBULA, (GLAEBUL.), ae, f. 1) *een klompjen*, *bij voorb.* a) *aarde*, Colum. I, 6, i. e. *kleine aardkluit*: *van daar* glebulae i. e. *akker*, *veld*, *of eikeltjen*, *bij voorb.* glebulis (eum) exterminare gestiebat, Apul. Met. IX post med. p. 232. Elm., i. e. *wilde hem van zijnen akker berooven*: b) *van andere dingen*, *bij voorb.* myrrhae, Vitruv. VIII, 3: nivis, Scrib. Larg. 199: glebula ex metallo, Plin. Ep. X, 16: 2) *een eikeltjen*, *akertjen*, Juvenal. XIV, 166: cf. Apul. n. 1.

GLEBULENTUS, (GLAEBUL.), a, um, *klompig*, *kluitig*, *uit aarde bestaande*, *bij voorb.* animalia, Apulej. de deo Socr. ante med. p. 46. Elm.

GLESSUM, GLESUM *of* GLAESUM, i, n. *amber-*, *bernsteen*, Tacit. Germ. 45. Plin. H. N. XXXVII, 3 in., *in welke beide plaatzen gezegd wordt*, *dat bij van de Duitschers dus genoemd wordt*: *waarom dit woord vermaagdschapt schijnt te zijn met* glas: *van daar* Glessarius, a, um, *bij voorb.* insula *zeker noordelijk eiland van* Duitschland *in den* sinus Codanus, Plin. H. N. IV, 13 extr.

GLEVA, *zie* Gleba.

GLEUCINUS, a, um, *bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XV, 7. Colum. XII, 51, *met most vermengd*. *Ook staat daar voor* gleucinum, Pompon. Pandect. XXXIV, 2, 21. Veget. de re Vet. III, 26. IV, 22, *ten zij men* gleucinum *lezen moet*.

GLIRARIUS, a, um, *de rotten*, *bijzonder de eetbare*, *of hazelmuizen*, *of relmuizen betreffende*: *van daar* Glirarium, scil. stabulum, Varr. R. R. III, 15, i. e. *een hok*, *daar zij in gemest werden*.

GLIS, gliris, m. *eene rot of muis*: *bijzonder dat soort*, *het welk wegens zijnen langen winterslaap bekend is*, *te weten*, *de hazel- of relmuis*, *die bij de Romeinen voor eetbaar*, *en voor een lekkernij gehouden werdt*, Varr. R. R. III, 2, 14. Plin. H. N. VIII, 57. Martial. XIII, 59, *alwaar het opschrift* Glires *luidt*, *die men in zekere hokken*, glirarla *genoemd*, *ordentlijk*, *voor de tafel plagt vet te mesten*, Varr. R. R. III, 15. Plin. H. N. loc. cit.

GLISCERAE MENSAE i. e. crescentes, per instructionem epularum scil., Fest.

GLISCO, ere, *eigenlijk*, *glimmen*, *d. i. beginnen te branden*, *bij voorb.* ignis, Lucret. I, 475: *van daar* 1) *Tropisch*, *glimmen*, *d. i. ontstaan*, *zich verheffen*, *wassen*, *groeien*, *een aanvang nemen*, *bij voorb.* proelium, Plaut. Amph. I, 1, 62: rabies, Plaut. Capt. III, 4, 26: accenso gliscit violentia Turno, Virg. Aen. XII, 9, *doch*, *het laatste kan ook tot n. 2. behooren*: bellum per aliquot annos gliscens, Liv. II, 19, i. e. *smeulende of glimmend*. 2) *toenemen*, *wassen*, *is menigvuldig*, *bij voorb.* seditio, Liv. VI, 14.

Digitized by Google

14. XLII, 2: invidia, Liv. II, 23: vento gliſcenti, Salluſt. Fragm. ap. Non. I. n. 83. *of* p. 966. Ed. Salluſt. Cort.: fama gliſcit, Sil. IV, 6: gliſcere numero, Tacit. Ann. IV, 5: multitudo, Ibid. 27: adfectio gliſcens, Apulej. Met. VIII in. p. 202. Elm.: *ook ſtaat* in occulto gliſcens, Liv. XXVII, 3: *gevolglijk heet het niet, in het gemeen toenemen, zoo als* Servius *zegt. Van daar* a) *opzwellen, zich verheffen, bij voorb.* cutis, Stat. Theb. I, 107: *van daar Tropisch, bij voorb.* poſtquam (reſpublica) eo magnificentiae venerit, gliſcere ſingulos i. e. *werden de ambteloze lieden ook prachtiger ten aanzien van verkwisting enz.*, Tacit. Ann. II, 33: b) *vet worden of toenemen, dik en vet worden, wel gedaan van ligchaam worden, bij voorb.* aſellus paleis etiam gliſcit, Colum. VII, 1: turtur difficulter gliſcit, Ibid. VIII, 9 in.: terra ſtercore, quaſi pabulo, gliſcit, Ib. II, 5: 3) *Tropisch, ontbranden van vreugde, zich hevig verheugen, bij voorb.* gliſcetque videns cet., Stat. Theb. VIII, 756: cum te ſalvum video, gliſco gaudio, Turpil. ap. Non. 1. n. 83: 4) *ontbranden van begeerte, zeer begeerig zijn, bij voorb.* regnare, Stat. Theb. III, 73: ferro dulci, Ibid. XII, 649, i. e. *door begeerte om te vechten.* Not. Paſſiv., *bij voorb.* ut major invidia Lepido gliſceretur, Sempron. ap. Non. 7. n. 107.

GLITTUS, a, um, *zie* Glutus.

GLOBO, avi, atum, are, 1) *kogelvormig maken, ronden, van daar* globari *gerond worden, zich ronden, bij voorb.* guttae globantur parvis orbibus, Plin. H. N. II, 65: rapa in rotunditatem globari, Ibid. XVIII, 13: 1) *op éénen hoop vergaderen, van daar* globari *zich op een hoop vergaderen, zich op een hoopen, bij voorb.* ſi nubes globabuntur, Ibid. 35: examen totum — circa eum globatur, Ibid. XI, 17: *van daar* globatus, a, um, (1) *gerond, rond, bij voorb.* forma mundi, Plin. H. N. II, 2: (2) *op éénen hoop vergaderd, bij voorb.* coturnices globatae — propetant, Solin. 11 (18).

GLOBOSUS, a, um, *kogelrond en tevens dicht, kogelvormig, bij voorb.* mundus, Cic. Univ. 6: forma, Cic. Nat. D. II, 19: terra, Ib. 39: ſaxum, Liv. XXXVIII, 29: ſtellae globoſae & rotundae, Cic. Somn. Scip. 3.

GLOBŬLUS, i, m. 1) *elke dichte kogelvormige zaak, eene kleine kogel, kogeltjen, klootjen, bij voorb.* chryſocollae, Plin. H. N. XXXIII, 5 ante med.: *van daar* 2) *eene kogelvormige ſpijze, oliekoek*, Cato R. R. 79. Varr. L. L. IV, 22: *van daar* melliti globuli verborum, Petron. 1.

GLOBUS, i, m. 1) *elk dicht rond ligchaam (of zaak), bij voorb. een kogel, kloot*, Cic. Nat. D. II, 18: *de loode kogel in een' ſlinger*, Plaut. Poen. II, 35: *dus ook* globus farinae, Varr. L. L. IV, 22: flammae, Virg. Georg. I, 473, *klompen vuur:* ſanguinis, Ovid. Met. XII, 238: telorum, Valer. Flacc. VI, 381: undarum, Senec. Hippol. 1031: nubes denſos involvere globos, Lucan. IV, 74: *van daar* 2) *een hoop menſchen, die om iemand vergadert, of bij een is*, Liv. VIII, 32. Tacit. Ann. IV, 50. XII, 443. Sil. VII, 53: *bijzonder kogelvormig, bij voorb.* ſive opus ſit cuneo ſive globo aut forcipe cet., Cato ap. Feſt. in Serra: *vervolgends elke hoop menſchen, bij voorb. die het met elkander houden enz.*, Nep. Att. 10. Liv. I, 9 *en* 12. Vellej. II, 58.

GLOCĬDO, are, i. q. glocire, Feſt., *doch ſommigen willen glocitare lezen.*

GLOCĬO, ire, *klokken, van broedſche hennen*, Colum. VIII, 5 *en* Feſt.

GLOCĬTO, are, *zie* Glocido.

GLOMERĂBĬLIS, e, 1) *het geen ſaamgerold kan worden.* 2) *ſamen gerond, rond*, Manil. I, 221. IV, 520.

GLOMERĂMEN, ĭnis, n. *de ronding, ronde gedaante*, Lucret. II, 453 *en* 685. V, 725. Seren. Samm. c. 53.

GLOMERARIUS, i, m. *bij voorb.* detrahere illum operibus ſuis glomerarium, ſanguinarium, Senec. Controv. I, 8 extr., i. e. *in de dikſte hoopen, met hoopen Soldaten omringd.*

GLOMERĂTĬO, onis, f. 1) *de opwinding, ronding, van daar het werpen der pooten in eene ronding, van paarden*, Plin. H. N. VIII, 42: 2) *ſamenhooping.*

GLOMĔRO, avi, atum, are, *op een kluwen winden of wikkelen, op één winden, dat het een kluwen wordt, opwinden, bij voorb.* lanam in orbes, Ovid. Met. VI, 19: *ook in 't gemeen, ſamenrollen, bij voorb.* viſcera glomerata, Ibid. VIII, 401: *van daar* ubi venae inter ſe implicatae glomerantur, Celſ. VII, 22, i. e. *zich als 't ware, rond winden:* atra favilla volat glomerataque cet., Ovid. Met. XIII, 604: *van daar* 1) *iet op één hoopen, dat het rond wordt, rond maken, ronden, bij voorb.* offas, Varr. R. R. III, 5: *van daar* a) annus glomerans, *ſcil. ſe*, Cic. Div. I, 12 *als Dichter, d. i. rond draajend.* b) glomerare greſſus, Virg. Georg. III, 117, *van paarden, de pooten cirkelvormig werpen.* 2) *op één hoopen, eenen hoop maken, ſamenbrengen of verzamelen, bij voorb.* tempeſtatem, Virg. Georg. I, 323: manum, Virg. Aen. II, 315: ſe, Virg. Aen. IX, 539: agmina, Ibid. IV, 155: *ook Tropisch, bij voorb.* cladem, Cic. Tuſc. II, 10 *in de vertaling van* Aeſchylus: *van daar* glomerari *zich op één hoopen, bij voorb.* legiones in orbem glomerabantur, Tacit. Hiſt. III, 31: apes, Virg. Georg. IV, 79: aves, Ibid. Aen. VI, 311: cf. IX, 689: *dus ook* glomeratus, a, um, *bij voorb.* nives, Sil. III, 523: pulvis, Lucan. VI, 296: anguillae, Plin. H. N. IX, 22: hoſtes, Virg. Aen. IX, 440: ſemina vocis, Lucret. III, 496: clades, Cic., *zie hier voor:* fruſta, Ovid. Met. XIV, 212.

GLOMĔROSUS, a, um, *rond, bij voorb.* apes, Colum. IX, 3.

GLOMUS, ĕris, n. 1) *een kluwen, bij voorb.* lanae, Lucret. I, 361: lini, Plin. H. N. XXXVI, 13 extr.: *ook heeft men* glomus, i, *te weten* glomos *ſtaat* Horat. Ep. I, 13, 14: *doch* Bentley *leest* glomus: 2) *al wat kogelvormig of rond is, bij voorb.* glomus in ſacris cruſtulum cybii figura & oleo coctum adpellatur, Feſt., *gevolglijk een ſoort van gebak, oliekoek enz.*

GLORĬA, ae, f. 1) *het roemen van een ander of eene zaak, de roem, d. i. het voordeelig gerucht, dat zich wijd en zijds uitbreidt, bij voorb.* gloria duci, Cic. Arch. 11: eſſe in ſempiterna gloria, Cic. Att. XIV, 11 *en* Catil. IV, 10: excellere gloria, Cic. Planc. 25: nomen Hannibalis magna erat apud omnes gloria, Cic. Or. II, 18: aliquem commendare gloriae ſempiternae, Cic. ad Div. V, 12: gloriam belli veterem recuperare, Caeſ. B. G. VII, 1: in ſummam gloriam venire, Cic. Att. II, 2: gloriam habere, Cic. Brut. 68: conſequi, Cic. Phil. II, 44: capere,

Cic. Amic. 7: adquirere, Cic. ad Div. III, 7: expetere, Cic. Or. II, 40: gloriam ſequi, Cic. ad Div. X, 26, *daar naar ſtreeven.* Not. ook Pluralis, Cic. Planc. 24. Tacit. Ann. III, 45. Gell. II, 27 extr.: 2) *de roem van zich zelven, roemzucht, pogchen*, Cic. Rab. Poſt. 14. Cic. Haruſp. 8. Nep. Ageſ. 5. Auct. B. Afric. 31. Horat. Ep. II, 18, 22. Virg. Aen. XI, 708: *ook misſchien* Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 15: 3) *eergierigheid, roemzucht, bij voorb.* quae tua gloria eſt, Cic. ad Div. VII, 13: *van daar voor begeerte, (ten goede), bij voorb.* tantus amor flŏrum & generandi gloria mellis, Virg. Georg. IV, 205.

GLORIĂBUNDUS, a, um, *zich beroemende, pogchende*, Gell. V, 5.

GLORIĂTĬO, onis, f. *het roemen, d. i. wanneer men zich over iet beroemt*, Cic. Fin. III, 8. IV, 18.

GLORIĂTOR, oris, m. *die zich over iet beroemt, pogcher*, Apulej. Florid. 3. p. 357 Elm.

GLORIŎLA, ae, f. *roem, wanneer men verkleinend of beſcheiden ſpreekt*, Cic. ad Div. V, 12 extr. VII, 5 extr.

GLORĬOR, atus ſum, ari, 1) *op iet roemen*, aliquid: *van daar* beata vita eſt glorianda, Cic. Tuſc. V, 17: *dus ook* eſt aliquid gloriandum, Ibid.: 2) *bijzonder iet van zich zelven roemen*, aliquid, *bij voorb.* idem, Cic. Senect. 10: *of, het geen hetzelfde is, zich met of over iet beroemen, het zij al of niet gegrond, bij voorb.* de re, *ook* re, i. e. *over of wegens, bij voorb.* de divitiis, Cic. Vatin. 12: de vita miſera aut beata, Cic. Fin. III, 8: de ſe ipſo aliquid, Cic. Senect. 23: nominibus veterum, Cic. Or. 50: ſua victoria, Caeſ. B. G. I, 14: *ook* circa aliquid *voor* de aliqua re, Quintil. XI, 2 med.: *ook* in re, *bij voorb.* in virtute, Cic. Nat. D. III, 36: in eo, quod cet., Cic. Tuſc. I, 21: in aliis, Liv. I, 28 extr., *doch, dit laatſte ſchijnt aan te duiden, dat men de zaak, waar op men roemt bezit, gevolglijk niet ten onrechte roemt: ook zonder* Ablativus *en zonder* Praepoſitie, *bij voorb.* dicitur glorians — dixiſſe, Caeſ. B. C. III, 45: nec mentibus in gloriando, Cic. Brut. 28: defendendi haec cauſa non gloriandi loquor, Cic. Coel. 19: *ook* ſeq. Accuſat. & Infinit., *bij voorb.* gloriabitur, ſe adſecutum, Cic. Piſ. 1: cf. Suet. Aug. 28.

GLORIOSE, 1) *met roem, roemrijk, bij voorb.* triumphare, Cic. ad Div. II, 12: res gerere, Naev. ap. Gell. VI, 8: glorioſius, Salluſt. Fragm. ap. Gell. 27: glorioſiſſime, Cic. Att. XIV, 4. Vellej. II, 27: 2) *met roem, roemend, het zij al of niet ten onrechte, pogchend, bij voorb.* mentiri, Cic. Mil. 27: proloqui, Plaut. Stich. II, 1, 4: exordiri, Cic. Or. II, 8 in.: oſtentare amicitiam alicujus, Salluſt. in Ep. Mithrid. ad Arſac.: glorioſius de ſe praedicare, Cic. Dom. 35: *ook prachtig of trotsch, praalend, bij voorb.* ſubnixis alis me inferam & amicibor glorioſe, Plaut. Perſ. II, 5, 6.

GLORIOSUS, a, um, 1) *roemvol, roemrijk, bij voorb.* mors, Cic. Div. I, 24: factum, Cic. Fin. I, 11: honores, Nep. Milt. 6: oſtentatio, Cic. Flacc. 22: princeps, Suet. Calig. 8: illud hominibus glorioſum, Cic. Div. II, 2: multo glorioſius duxit, Nep. Ageſ. 4: glorioſius alicui, Cic. red. ſen. 10 in. Cic. Phil. II, 11 extr.: factum glorioſiſſimum, Cic.

Phil.

Phil. II, 11: dies gloriosissimus, Tacit. Hist. V, 17: victoria gloriosissima, Suet. Tiber. 52: 2) vol roem, pogchend, grootsprekend, roemzuchtig, bij voorb. miles, Cic. Amic. 26: Nihil gloriosum, Nep. Timol. 4: homo, Liv. XXXV, 49: gloriosus fuisti i. e. hebt grootsch gesproken of willen spreken, Cic. Flacc. 32: facere se gloriosum, groot spreken, zich wat verbeelden, ook wind breken enz., Plaut. Pseud. II, 3, 8: epistola, Plin. Ep. III, 9 ante med.: 3) trotsch, opgeblazen, bij voorb. ut fastidit gloriosus! Plaut. Curc. V, 2, 24: pavo, gloriosum animal, Plin. H. N. X, 20: gloriosum se facere, zich wat verbeelden, groot spreken, Plaut., zie hier voor: miles, Cic., zie hier voor: nihil gloriosum, Nep., zie hier voor: 4) roemgierig, bij voorb. animus, Suet. Claud. 1.

GLOS, gloris, f. eene zweer, zwagerin, d. i. mijns mans zuster, wanneer eene echte vrouw spreekt, bij voorb. viri soror glos dicitur, Pandect. XXXVIII, 10, 4 en Fest.: van daar Andromachae glos i. e. Polyxena, Auson. in monosyll. 13: ook zal het heeten, eene zwagerin, d. i. mijns broeders vrouw, zegt Nonius c. ult. n. 4, maar hij voert geene plaats aan. Buiten den Nominat. komt het niet ligt voor. De Genitiv. gloris wordt van de Grammatici Charisius en Priscianus aangehaald, maar zonder plaatzen uit de Ouden.

GLOSSA, ae, f. (γλῶσσα) 1) de tong, 2) de spraak, 3) een duister woord, dat verklaring nodig heeft, Quintil. I, 1 (2) extr., alwaar het met Griekfche letters staat, 4) de verklaring van een duister woord, bij voorb. Glossae Philoxeni cet.

GLOSSARIUM, i, n. een boek, waar in duistere woorden verklaard worden, een Lexicon, woordenboek, Gell. XVIII, 7.

GLOSSEMA, ătis, n. een duister woord, dat eene verklaring nodig heeft, Quintil. I, 8 (14) post med. Varr. L. L. VI, 3 ante med. Asin. Gall. ap. Suet. Gramm. 22. Festus in Ocrem.

GLUBEO, ēre voor glubo, zie Glubo.

GLUBO, psi, ptum, 3. 1) afschellen, bij voorb. ramos, Varr. R. R. I, 55: salictum, Cato R. R. 33: ook zich afschellen, scil. se, bij voorb. quae materies semen non habet, cum glubet, tempestiva erit, Cato R. R. 31: deze zelfde woorden staan Ibid. 17, alleen heeft de Ed. Gesn. in de laatste plaats glubebit (van Glubeo), vijf ouder Edd. hebben glubet: van daar 2) Tropisch, bij voorb. glubit Remi nepotes, Catull. 58, 4, i. e. spoliat: Alii sensum obscoenum inesse volunt: cf. Deglubo.

GLUMA, ae, f. (waarschijnlijk van Glubo) de peul, schaal, schil, bij voorb. van het graan, Varr. R. R. I, 48: cf. Fest.

GLUTEN, ĭnis, n. en **GLUTINUM**, i, n. lijm, leem, bij voorb. gluten, Virg. Georg. IV, 40 en 160: in glutinis compage, Plin. H. N. XVI, 40 post med.: glutinum, Vitruv. VII, 10. Varr. ap. Charis. 1. Sallust. Fragm. Ibid. Plin. H. N. XI, 39 post med.

GLUTINAMENTUM, i, n. een saamgelijmde plaats, bij voorb. bij papier, Plin. H. N. XIII, 12.

GLUTINATIO, onis, f. samenlijming, Tropisch, bij voorb. vulneris, Cels. VII, 27.

GLUTINATIVUS, a, um, samenlijmend, samentrekkend, bij voorb. virtus (foliorum) glutinativa vulnerum, Apul. de herb. 71: cf. 75.

GLUTINATOR, oris, m. een samenlijmer, bij voorb. van de bladeren der boeken enz., het geen bij ons de boekbinders doen, Cic. Att. IV, 4. Inscript. Grut. p. 594. n. 6. Lucil. ap. Non. 8. n. 68.

GLUTINO, are, 1) lijmen, samen of aan één lijmen, bij voorb. chartas, Plin. H. N. XXII, 25: ovi candidum admixtum calci vivae glutinat vitri fragmenta, Ibid. XXIX, 3: 2) Tropisch, maken, dat iet vast aan een sluit, bij voorb. orae vulneris se glutinarunt, Cels. VII, 27 extr., i. e. hebben zich gesloten: nervos, Plin. H. N. XXV, 5: cicatrices, Ibid. XXIII, 6: orae naturalium glutinatae, Cels. VII, 28, i. e. concretae, arcte conjunctae.

GLUTINOSUS, a, um, vol lijm: van daar lijmig, taai, bij voorb. terra glutinosissima, Colum. III, 11 post med.: pus glutinosius & sanguine & sanie, Cels. V, 26. n. 20: cibus valens esse debet & glutinosus, maximeque caro, Ibid. III, 21 post med.

GLUTINUM, zie Gluten.

GLUTIO of **GLUTTIO**, ire, opslokken, verslinden, nederslokken, bij voorb. spijze, Plaut. Pers. I, 3, 14. Juvenal. IV, 28: ook vocem i. e. als 't ware, opslikken, Plin. H. N. X, 12, van de raven, d. i. wanneer de stem als opgeslokt wordt.

GLUTO of **GLUTTO**, onis, m. i. q. gulosus, Isidor. en Fest. in Ingluvies, ook bij eenen ouden Dichter in Catalect. Pithoei.

GLUTUS, i, m. de slokdarm, Pers. V, 112.

GLUTUS, a, um, glad, effen, van den grond, bij voorb. locus bipalio subactus beneque glutus fiet, Cato R. R. 45, welke woorden Plinius H. N. XVII, 18 in. herhaalt, alwaar Harduinus het woord verklaart unitus, aequatus, complanatus. Men schrijft ook gluttus: ook glittus. Van daar zegt Festus: Glittis i. e. subactis, levibus, teneris. Het woord schijnt van glus, gluten, af te stammen.

GLYCYRRHIZA, ae, f. of **GLYCYRRHIZON**, i, n. eigenlijk zoete wortel, is het bekende zoethout; het eerste staat Plin. H. N. XXII, 9, het laatste Ibid. XI, 54. Bij Celsus V, 23 heet het dulcis radix.

GNARIGAVIT voor narravit ap. Liv., zegt Festus. Doch Vossius wil gnarurávit lezen. Kort daar op zegt Festus gnaruisse i. e. narrasse.

GNARITAS, ătis, f. kennis, bij voorb. locorum, Sallust. ap. Non. 2. n. 367.

GNARURIS, e, i. q. gnarus, kundig ergens in, bij voorb. rem in eene zaak, Plaut. Most. I, 2, 15.

GNARUS, a, um, 1) kundig, kennis hebbende van eene zaak, vernuftig, bij voorb. reipublicae, Cic. Brut. 64: temporis, Plin. H. N. IX, 8 post med.: artis, Justin. XI, 7: loci, Sallust. ap. Priscian. 6: armorum & militiae, Colum. Praef.: ook zonder Genitivus, bij voorb. gnarus, quibus modis — pellerentur, Cic. Or 41: concha operit opes suas, gnara, propter illas se peti, Plin. H. N. IX, 35: si vinitor gnarus est, Colum. IV, 25: 2) bekend, bij voorb. palus gnara vincentibus, Tacit. Ann. I, 63: id nulli magis gnarum quam Neroni, Ibid. XV, 61: cuique gnara, Apul. Apolog. ante med. p. 281 Elm.

GNATULA, ae, i. e. filiola, Acc. ap. Non. 4, si lectio certa.

GNATUS, a, um, i. q. natus, geboren, Plaut. Poen. V, 2, 87: ook geschapen, bij voorb. res, Ibid. Truc. V, 30: van daar Gnatus een zoon, Terent. And. I, 1, 71. III, 2, 48. III, 4, 17. V, 2, 28: Gnata eene dochter, Terent. And. I, 1, 13. I, 5, 7. Ibid. Hec. I, 2, 49. Ibid. Phorm. V, 34. Not. dit is de eigenlijke spelling; natus is nieuwer: de Ouden hebben gezegd Gnascor, gnatus, (van γεννάω cet.) dan nascor, natus.

GNAVE i. q. gnaviter, bij voorb. gnave facerant, Sallust. Jug. 77 (79) extr., volgens sommige Codd., doch de Ed. Cort. heeft navi.

GNAVITER i. q. nave, naarstiglijk, vervaarends enz., Horat. Epist. I, 1, 14. Apul. Met. VI ante med. p. 177 Elm.

GNAVUS, a, um, i. q. navus, naarstig, greetig, werkzaam, bij voorb. homines, Cic. Manil. 7: cf. Horat. Epist. I, 6, 20. I, 18, 50. Het eerste (gnavus) houde ik voor ouder dan navus.

GNEPHOSUS of **CNEPHOSUS** i. e. obscurus, Fest.

GNOBILIS, e, voor nobilis, Acc. et Liv. ap. Fest.

GNOMON, ŏnis, m. 1) elk, die iet toont of aanwijst: van daar 2) de stift of wijzer op de zonnewijzer, Vitruv. I, 6. IX, 8. Plin. H. N. II, 72.

GNOMONICUS, a, um, den zonnewijzer betreffende, bij voorb. rationes, Vitruv. IX, 3 extr.: res, Ibid. I, 1 extr.: van daar 2) gnomonica, scil. ars, of naar het Grieksch, gnomonice, es, de kunst, om zonnewijzers te beoordeelen en te maken, Vitruv. I, 3. Gell. I, 9. Plin. H. N. X, 76: Gnomonici i. e. ervarenen daar in, Solin. 37 (50).

GNOSCO, ēre, ([illegible]) voor nosco, Caecil. ap. Diomed. 1: van daar gnotu i. e. cognita, Fest.: gnotus i. e. notus, Prisc. De spelling gnosco is ouder dan nosco, dit is ligt te gissen, wanneer men het Grieksch bedenkt: van daar ignotus voor ingnotus (niet voor innotus) staat: ignosco voor ingnosco cet. De g is derhalven niet ingevuld.

GOBIUS, i, en **GOBIO**, onis, m. een visch, dien sommigen voor den grondeling of grondel houden, het eerste (Gobius) staat Ovid. Halieut. 128. Martial. XIII, 87 (85). Plin. H. N. IX, 57: het laatste (gobio), Plin. loc. cit. Juvenal. XI, 37. Ook heeft men Cobio, Plin. H. N. XXXII, 11 post init.

GOMPHUS, i, m. een nagel, spijker, paal, of eenig ander middel van vastigheid, Stat. Sylv. IV, 3, 47.

GONGYLIS, idis, f. eene raap, knol, Colum. X, 421.

GOSSAMPINUS of **GOSSYMPINUS**, i, een boom, die boomwol of katoen draagt, katoenboom, Plin. H. N. XII, 1, alwaar het heet, arbores vocant Gossampinos (Elzev.) of Gossympinos, (Hard.).

GOSSYPION, i, n. of **GOSSYPIOS**, i, m. katoenplant, Plin. H. N. XIX, 1 ante med., alwaar staat, fruticem, quem aliqui gossypion (gossipion) vocant, plures xylon.

GRABATULUS, i, m. i. q. grabatus, wanneer men verkleinend spreekt, eene kleine legerplaats, bedjen of rustbankjen enz., bij voorb. breviculus & uno pede mutilus ac putris, (scil. daar Lucius op gelegen hadt), Apul. Met. I ante med. p. 107 Elm., en even te voren grabatulo pone cardines supposito, super eum me recipio: verders grabatulum — grabatule, Ibid. med. p. 109: adcubantem exiguo grabatulo & — coenare incipientem, Ib. post

Digitized by Google

post med. p. 121, *gevolglijk diende het bed, om te eten:* grabatulum meum adsistit mensa, Ibid. II prope med. p. 121.

GRABĀTUS, i, m. *eene laage legerplaats met voeten, een bed, rustbank, kanapée, matras,* Cic. Div. II, 63. Martial. VI, 39, 4. Senec. Ep. 18 *en* 20. Pandect. XXXIII, 7, 20 extr.: vilis, Virg. in Moret. 5: tripes, Martial. XII, 32, 11. *Het was voor rijken en armen, gevolglijk of kostbaar, of slecht. Zij waren met strikken of banden* (institis) *verzien, daar de kussens of peluws op lagen, bij voorb.* grabati restibus tenti, Lucil. ap. Non. 2. n. 868: grabatum subiret adnecteretque pedes institis, quibus sponda culcitam ferebat, Petron. 97: cf. Martial. V, 63, 6.

GRACĪLENS, i. q. gracilis, Naev. ap. Non. 2. n. 364.

GRACILENTUS, a, um, i. q. gracilis, *bij voorb.* filum, Enn. ap. Non. 2. n. 364: equus, Gell. IV, 12.

GRACILĪPES, ĕdis, *schraalpoot, bij voorb.* ciconia, Syr. ap. Petron. 55.

GRACĪLIS, e, *rank, schraal, tenger, deels met, deels zonder, het denkbeeld van magerheid, bij voorb.* virgo gracilis, Terent. Eun. II, 3, 22, *teder, dun, spigtig:* cf. Ovid. Remed. 327: puer, Horat. Od. I, 5, 1: Ganymedes, Martial. XI, 44, 4: pes araneae, Ovid. Am. I, 14, 7: crura gracillima, Suet. Ner. 51: *van daar* 1) *dun, smal, bij voorb.* glans gracilior, Plin. H. N. XVI, 6: arbor, Ibid. 10: folium, Ibid. VIII, 19 extr.: umbra, Ovid. Trist. IV, 10, 86: vinculum auri, Petron. 126: comae, Ovid. Am. I, 14, 23: pes, Ibid. 7: rima, Apul. Met. IV: fluvius, Senec. Herc. Oet. 589: via, Martial. II, 86, 7: libellus, Martial. VIII, 24, 1: 2) *mager, bij voorb.* eques, Liv. XXXV, 11: ager, Plin. H. N. XVII, 22 post med.: resina, Ibid. XXIV, 6: *en Tropisch, bij voorb.* materia, Ovid. Pont. II, 5, 26: vindemia, Plin. Ep. VIII, 15. IX, 20: pauperies, Apul. IX ante med. p. 219 Elm.: vivere gracili lare, Ibid. Apolog. ante med. p. 287: orator, Quintil. XII, 10. §. 36: cf. §. 66. Gell. VII, 14: Not. gracilus, a, um, *voor* gracilis, Lucil. ap. Non. 8. n. 48.

GRACILĪTAS, ātis, f. 1) *teêrheid, schraalheid, bij voorb.* corporis, Cic. Brut. 91: cervicis & crurum, Suet. Calig. 50: 2) *magerheid, bij voorb. Tropisch,* corporis gracilitates consectantur, Cic. Brut. 16 extr.: Lysiaca, Quintil. XII, 10, 24, i. e. *gebrek van redenkundigen sieraad: dus ook* narrationis, Ibid. IV, 3 in.: cf. I, 9. Gell. VII, 14.

GRACILĪTER, *teêr, dun, bij voorb.* vasculum graciliter fistulatum, Apul. Met. III in. p. 130 Elm.

GRACILITŪDO, ĭnis, f. i. q. gracilitas, Acc. ap. Non. 2. n. 364.

GRACULUS *of* GRACCULUS, i, m. *kraai of kaauw,* Plin. H. N. XI, 37. Sect. 70. XI, 47. VIII, 27. Quintil. I, 6 (10). Not. 1) *zij werden op het eiland* Lemnos *vereerd, omdat zij de springhanen verdreven,* Ibid. XI, 29: 2) nihil cum fidibus graculo, Gell. Praef., *als een spreekwoord, van menschen, die tot iet niet passen:* 3) graculus Aesopi, *als een spreekwoord, van iemand, die met eens anders goed pronkt, gelijk de kraai in de Fabel* (Phaedr. I, 3) *met de paauwenvederen.* Not. *de spelling* gracculus *staat* Plin. H. N. Ed. Elzev. *en* Hard. *ook in* Fest.

GRADARĪUS, a, um, i. q. gradalis *stap voor stap gaande of geschiedende, bij voorb.* equus, Lucil. ap. Non. 1. n. 60: pugna, Diomed. 3: *van daar Tropisch,* Cicero gradarius fuit, Senec. Ep. 40 extr., scil. in dicendo.

GRADĀTIM, 1) *stap voor stap, voetjen voor voetjen, bij voorb.* pedetentim & gradatim adcessum ad caussam facere, Cic. ad Div. IX, 14: te gradatim istuc pervenire, Cic. Nat. D. I, 32: fossae cavantur: eae sternuntur gradatim, Plin. H. N. XXXIII, 4 med.: cum aliquid minutatim & gradatim demitur, Cic. Acad. IV, 16, i. e. *allengskens, van lieverlede: doch dit laatste kan ook tot n. 2. behooren:* 2) *trapswijze, bij voorb.* honores adsequi, Cic. red. Quir. 2: adscendere gradatim ab humilioribus verbis ad superiora, Cic. Partit. 15: universitatem — gradatim ad pauciores deducere, Cic. Nat. D. II, 66: gradatim habere amicos, Plin. Ep. II, 6: quos distincte gradatimque tractavi, Ibid. VIII, 2 extr.: cf. Cic. Acad. IV, 16. *somtijds past ook hier, voetjen voor voetjen.*

GRADĀTIO, onis, f. 1) *oprichting der trappen,* Vitruv. V, 3: 2) *het trapswijze voortgaan van eenen Redenaar, wanneer gestadig iet sterkers op iet zwakkers volgt,* Cic. Or. III, 54. Auct. ad Her. IV, 25. Quintil. IX, 3, 54.

GRADĀTUS, a, um, *met trappen verzien, trapswijze gemaakt, bij voorb.* maceriam gradata buxus operit, Plin. Ep. V, 6 ante med. §. 17: densis gradatisque corticum pollicibus, Plin. H. N. XIII, 4 in. *Eigenlijk is het het* Particip. *van* Grado, avi, atum, i. e. *met trappen verzien enz.*

GRADĪOR, gressus sum, 3. 1) *stappen doen, voortgaan, bij voorb.* gradiendo ad pastum adcedunt, Cic. Nat. D. II, 47: bestias nantes — serpentes — gradientes, Cic. Tusc. V, 13, *alwaar het ook kan zijn, gaan:* longe gradiens i. e. *die lange stappen doet,* Virg. Aen. X, 572: lente i. e. *langzame stappen doen, langzaam gaan of voortgaan,* Ovid. Met. XI, 179: 2) *voortgaan, gaan, bij voorb.* ad mortem, Cic. Tusc. V, 13: si gradere tantum, quantum loquere, jam isses ad forum, Plaut. Pseud. IV, 7, 138, i. e. *als gij zoo veel toegingt, als gij zwetst enz.:* si quo hic gradietur, Ibid. III, 2, 70: Caesar gradiebatur Hispalim, Auct. B. Hisp. 39: mulus recte viam graditur, Colum. VI, 37 extr., i. e. *gaat zijnen weg enz.:* prima gradiere Suburra, Martial. XII, 3, 15: gressi per opaca viarum, Virg. Aen. VI, 633: cf. I, 312 (316): *ook Tropisch, bij voorb.* foras gradiens clamor, Lucret. IV, 532.

GRADIVICOLA, ae, m. *een vereerer van* Mars, Sil. IV, 222.

GRADIVUS, i, *een bijnaam van* Mars, a) Substantiv., magnus Gradivus, Ovid. Met. VI, 427. b) Adjectiv., *bij voorb.* rex Gradivus, Virg. Aen. X, 542: pater, Ibid. III, 35: Mars Gradivus, Liv. I, 20. *Doch, men kan niet zeker zeggen, van waar deze naam komt, en gevolglijk wat hij betekent. Sommigen gelooven, dat hij staat voor* gravis divus (i. e. deus): *anderen leiden hem af* a gradu, *namenlijk,* quia pugnantes gradum inferunt: *anderen van* gradiendo *of van* κραδαίνειν i. e. (*den werpspiets*) *zwaaijen: of* a gramine, *te weten* quia gramine sit ortus (cf. Ovid. Fast. V, 229), Fest.

GRADO, are, *met trappen verzien enz.,* zie Gradatus.

GRADUS, us, m. 1) *een stap, bij voorb.* gradum facere *eenen stap doen,* Cic. Or. II, 61: inferre in hostes, Liv. XXXV, 1. XXX, 34, i. e. *losgaan:* conferre *samenkomen, bij voorb. om te vechten,* Liv. VII, 33: *of om te spreken,* Plaut. Pseud. II, 4, 17. Virg. Aen. VI, 488: ingentes ferre gradus i. e. *doen,* Ovid. Art. III, 304: modico gradu ire, Plaut. Poen. III, 1, 19: celeri gradu ire, Ibid. Trin. III, 1, 22: esse grandibus gradibus *groote stappen doen,* Ibid. Epid. I, 1, 11: gradum celerare, Virg. Aen. IV, 641: *of* corripere, Horat. Od. I, 3, 33: *of* addere, Liv. III, 27, i. e. *spoeden:* referre *te rug gaan,* Liv. I, 14. Ovid. Fast. II, 502: *dus ook* vertere, Ovid. Met. IV, 338. Stat. Theb. VIII, 138, *of* revocare, Virg. Aen. VI, 128, *of* reducere, Petron. 136, i. e. *te rug gaan:* sistere, Virg. Aen. VI, 460, *of* sustinere, Ovid. Fast. VI, 398, i. e. *halte houden, staan blijven:* componere gradum ad procliandum, Petron. 80: cf. Virg. Georg. III, 191: paucis gradibus ante, quam cet., Nep. Paus. 5, i. e. *weinige stappen, eer, dan enz.:* citato gradu se proripere i. e. *snel,* Liv. VIII, 6: pleno gradu, *in volle marsch, snel of ordenlijk opmarscherend, of met sterke schreden,* Liv. IV, 32. XXXIV, 15 *en* 16: *en Tropisch* ingressum pleno gradu, Trebon. in Cic. Ep. ad Div. XII, 16: *van daar Tropisch, een stap, bij voorb.* gradus imperii factus est, Cic. Verr. II, 1, *is de eerste stap gedaan; ons Rijk is voortgegaan, heeft zich uitgebreid: dus ook* ex aedilitate gradum ad censuram fecit, Liv. XXVII, 6 extr.: interim ad ea, quae sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti, Quintil. III, 6: spondeus habet stabilem gradum, (*gang, stap*), Cic. Or. 64: gradus ad remp., Cic. Harusp. 20: gradus laborum fieri, i. e. *dat het allengs en van stap tot stap geleerd wordt,* Petron. 4, *alwaar het ook trap kan zijn: dus ook* gradus reditus mei, Cic. Att. VII, 23: *dus ook stap, d. i. daad of handeling, waar op eene andere volgt, bij voorb.* graduque eo via ad consulatum facta, Liv. VI, 42, *door dezen stap, d. i. daad, zoo als bij ons. Ook staat* gradum jacere, Cic. Agr. II, 15: *voor* facere. *Bijzonder is* Gradus *de stap van eenen vechtende, bij voorb. in den oorlog,* (*of in de kampspelen*), *waar in de vechtende staat, stand, het staan, postuur, omstandigheid, bij voorb.* stare in gradu, Ovid. Met. IX, 43, i. e. *stil staan,* de gradu, Liv. XXXIV, 39, *staande voets, bij voorb. vechten:* gradu movere, Liv. VII, 8, *of* demovere, Liv. VI, 32, i. e. *daar uit verdrijven: van daar Tropisch, de voordeelige omstandigheid van iemand, voordeelige toestand, goede gedoente, bij voorb.* de gradu dejicere, Cic. Off. I, 23, *of* gradu depellere, Nep. Themist. 5, i. e. *iemand van dit voordeel berooven, uit zijne voordeelige omstandigheid en goeden gedoente brengen.* 2) *een trap, bij voorb.* primus gradus adscenditur, Vitruv. III, 3: gradu post me sedet uno, Horat. Sat. I, 6, 40: templorum gradus completi erant, Cic. Att. IV, 1: multis gradibus adscendere, Cic. Fin. IV, 14: per quaternos itur in illa gradus, Ovid. Pont. III, 2, 50: cf. Virg. Aen. I, 448 (452). II, 443: *van daar* a) *Tropisch, een trap, rang, graad, bij voorb. van bloedverwandschap, eereposten, jaaren enz., waarbij men altijd denkt, dat de één hooger of nader is, dan de ander, bij voorb.* honoris vel aetatis, Cic. ad Div. III, 11: honorum, Cic. Cat. I, 11: tem-

Digitized by Google

temporum, Cic. Partit. 4: peccatorum, Cic. Verr. III, 74: sonorum, Cic. Or. 18: ad istum gradum sapientiae non pervenisse, Mat. in Cic. Ep. ad Div. XI, 28: altiorem dignitatis gradum esset consecutus, Cic. Cluent. 55: in altissimo dignitatis gradu collocati sumus, Cic. red. Sen. 1: mortis, Horat. Od. I, 3, 17, i. e. *aart:* officiorum, Cic. Off. I, 45: Neroni Galba successit, nullo gradu contingens Caesarum domum, Suet. Galb. 2: nostri sanguinis auctor Jupiter est, totidemque gradus distamus ab illo, Ovid. Met. XIII, 143: oratorum aetates & gradus persequi, Cic. Brut. 32, i. e. *rang, of verscheidenheid van hunne voorrechten: van daar* gradibus ire, Cic. Nat. D. I, 32, *trapswijze gaan: van daar* gradus *rang, post, ereplaats, karakter, bij voorb.* secundum gradum imperii tenebat, Nep. Conon. 3: eodem gradu fuit apud Alexandrum, Ibid. Eum. 1: suum cuique honorem & gradum redditum, Cic. Rosc. Am. 47: quis est civis, praesertim hoc gradu, quo vos me esse voluistis, Cic. Phil. VI, 7: b) *de graad van een' cirkel bij de Wiskundigen,* Manil. I, 579: c) *in den veldbouw is* gradus *de soort der diepte in het graven, d. i. zoo diep als op ééns gegraven wordt, een spit,* Colum. III, 13. §. 9 *en* 10. IV, 1, 3. XI, 3, 10. d) *de* Superlativus, *bij voorb.* Ovid. Fast. I, 605: e) *ook zijn* gradus *de rimpels op het gehemelte van een paard, waar van er bij* Veget. IV, 2 *twaalf geteld worden: van daar* gradu tertio, Ibid. I, 22, 11. I, 32.

GRAECATUS, a, um, *zie* Graecor.

GRAECISSO, are, *de* Grieken *nabootzen, bij voorb.* argumentum graecissat, Plaut. Men. Prol. 11.

GRAECOR, atus sum, ari, *de* Grieken *navolgen, op de* Griekfche *wijze leven,* Horat. Sat. II, 2, 11: *van daar* graecatior epistola, Apul. in Apolog. post med. p. 329 Elm.

GRAECOSTĂSIS, is, f. i. e. *de stand der* Grieken: *zoo heette in* Rome *voor het raadhuis de plaats, alwaar de* Griekfche *en andere afgezanten zich onthielden, en bij voorb. op besluiten wachten,* Cic. Q. Fr. II, 1. Varr. L. L. IV, 32. Plin. H. N. XXXIII, 1 med.

GRALLAE, arum, *stelten,* Varr. ap. Non. 2. n. 361.

GRALLATOR, oris, m. *die op stelten loopt,* Varr. ap. Non. 2. n. 361 *en* Festus, *welke aldaar benevens meer* Grammatici *uit* Plaut. Poen. III, 1, 27 grallatorem *aanhaalt: maar de* Ed. Grunov. *heeft* clavatorem.

GRAMEN, inis, n. 1) *gras,* Plin. H. N. XXIX, 19 med. Horat. Od. I, 15, 30. IV, 7, 1. Epod. II, 24: herba graminis, Liv. I, 24. Virg. Ecl. V, 26. Ovid. Met. X, 87, i. e. *grashalm, of gras te gelijk met den wortel:* gramen floreum, Martial. IX, 92, 1, i. e. *met bloemen gemengd, gebloemd:* 2) *een plant, het kruid, bij voorb.* Cerinthae, Virg. Georg. IV, 63: gustu cujusdam apud Lotophagos graminis, Quintil. V, 8 in., i. e. *de lotusplant: zoo heet* dictamnus Virg. Aen. XII, 415 gramina. *Dus noemt* Ovid. Met. VII, 137 gramina, *het geen hij* v. 98 herbas *genoemd hadt: van daar* gramen Isidum, Stat. Sylv. II, 1, 187, i. e. Costum.

GRAMIA, ae, f. i. e. *de etter in de oogen, of hokken der oogen,* Plin. H. N. XXV, 13 ante med.: cf. Fest. & Non. 2. n. 389.

GRAMĬNĔUS, a, um, 1) *van gras, waar toe ook gedeeltelijk de kruiden mede behooren, bij voorb.* caespes, Ovid. Am. II, 15, 10: *van daar* corona, *anders ook* obsidionalis *genoemd, die de genen, welke van eene belegering ontzet waren, aan hunne verlossers schonken,* Liv. VII, 37: *bijzonder handelen daar van* Plin. H. N. XXII, 3 seqq. Gell. V, 6: *het gras (benevens de kruiden) werdt van die plaats genomen, waar het ontzet geschied was. zie* Gell. *en* Plin. loc. cit: *dus zullen* gramineae hastae, Cic. Verr. IV, 56, *zeer groote grashalmen zijn: doch a)* hasta *is iet harts, b) men vindt van dergelijke verschrikkelijke groote grashalmen nergens iet meer: doch, dat zij zeer groot en sterk moeten geweest zijn, dewijl* Verres *er naar geslaan heeft, is natuurlijk.* 2) *vol gras, bij voorb.* campus, Virg. Aen. V, 287: palaestra, Ibid. VI, 642: sedile, Ibid. VIII, 176: arae, Ibid. XII, 119.

GRAMĬNOSUS, a, um, *vol gras, bij voorb.* ager, Colum. I Praef. med. *en* V Praef.

GRAMIŌSUS, a, um, *vol etter in de oogen, etterachtig, bij voorb.* oculi, Caecil. ap. Non. 2. n. 389.

GRAMMĂTĬCA, ae, *en* GRAMMATĬCE, es, f. (scil. ars) *de* Grammatica, *spraakwetenschap, spraakkunde,* Philologie, *letterkunde,* Cic. Fin. III, 2. Quintil. I, 4, 4. II, 1, 4.

GRAMMATĬCE, Adv., grammatisch, *naar de regelen der* Grammatica, *bij voorb.* loqui, Quintil. I, 6, 27.

GRAMMĂTĬCUS, a, um, grammatisch, *letterkundig, bij voorb.* ars, Auct. ad Herenn. IV, 12. Quintil. I, 5. II, 1, *ook enkel* Grammatica, Cic. Fin. III, 2, scil. ars, *of met den* Griekschen *uitgang,* Grammatice, Quintil. I, 4, 4. II, 1, 4, i. e. *spraakkunde, spraakwetenschap:* tribus grammaticas adire, Horat. Ep. I, 19, 40, i. e. Grammaticos: disciplinae, Quintil. I, 1, 12: figurae, Ibid. I, 1, 13: *van daar* 1) Grammaticus *een spraakkundige, letterkundige, of leeraar der spraakkunde,* Cic. Tusc. II, 4. Cic. Div. I, 55. Senec. Ep. 95 post med. Nep. ap. Suet. Gramm. 4. Quintil. I, 4 in. I, 8 extr. *Bijzonder* Suet. Gramm. 4, *alwaar* Grammaticus *van* Grammatista *onderscheiden wordt:* 2) Grammatica, orum, grammatische *of letterkundige zaken, d. i. de* Grammatica, *letterkunde,* Cic. Or. I, 42.

GRAMMATISTA, ae, m. *een onderwijzer in de eerste gronden der taal,* Suet. Gramm. 4.

GRAMMATOPHYLACĬUM, i, n. *het Archief,* Pandect. XLVIII, 19, 9.

GRAMMĬCUS, a, um, *in lijnen bestaande, daar toe behoorende, bij voorb.* deformatio grammica, Vitruv. III Praef. extr., *een schets, ontwerp:* rationes, Ibid. IX, 1.

GRANĀRĬUS, a, um, *het koorn of het graan betreffende: van daar* granarium, Substantiv., scil. stabulum, *bewaarplaats van graan, koornzolder,* Varr. R. R. I, 57. Colum. I, 6. Plin. H. N. XVIII, 30. Pallad. I, 19. Cic. Fin. II, 26. Horat. Sat. I, 1, 53.

GRANĀTIM, Adv., *koornsgewijze, korrel voor korrel, bij voorb.* acervum granatim digerere, Apul. Met. VI ante med. p. 177 Elm.

GRANĀTUS, a, um, *met korrels of kernen verzien: van daar* malum granatum, Colum. XII, 41 *en* 44 in.: *ook enkel* granatum, scil. malum, Plin. H. N. XV. 28 ante med. XX, 14 ante med., *een granaatappel, omdat hij vol kernen is.*

GRANĀTUS, us, m. *de inzameling der graanen,* Cato R. R. 60.

GRANDAEVĬTAS, atis, f. *de bejaardheid, hooge ouderdom,* Acc. ap. Non. 2. n. 365. Pacuv. Ibid.

GRANDAEVUS, a, um, *bejaard, oud, bij voorb.* Aletes, Virg. Aen. I, 121 (125): patres, Ovid. Met. VII, 160: deos alios esse grandaevos, alios juvenes, Plin. H. N. II, 7: senes, Tacit. Hist. III, 33: *van daar* consilia grandaeva i. e. hominis grandaevi. Valer. Flacc. VIII, 348.

GRANDESCO, ere, *groot worden, wassen, groeijen, bij voorb.* lentiscus folia grandescere fetu cet., Cic. Div. I, 9 e Prognost.: pabula nostro grandescunt aucta labore, Lucret. II, 1159: lignum intus grandescat, Plin. H. N. XV, 3: ut potius in area quam in agro grandescant frumenta, Colum. II, 21: quia fertur hoc modo (hordeum) grandescere, Pallad. in Jun. 2.

GRANDICŬLUS, a, um, *redelijk groot, bij voorb.* globi, Plaut. Poen. II, 35.

GRANDILŎQUUS, a, um, 1) *groots van eene zaak sprekende,* Cic. Tusc. V, 31 extr. 2) *verheven sprekende,* Cic. Or. 5 extr.

GRANDĬNO, are, *hagelen:* grandinat, *het hagelt,* Senec. Nat. Quaest. IV, 4.

GRANDINOSUS, a, um, i. q. grandineus, *vol hagel, bij voorb.* qualitas coeli, Colum. III, 1, 6.

GRANDĬO, ire, 1) *groot maken, vergrooten, bij voorb.* gradum, Plaut. Aul. I, 1, 10, i. e. *maken, dat iemand sterker aangaat:* fruges, Pacuv. ap. Non. 2. n. 358, i. e. *maken, dat zij groeijen, of groot worden, doen groeijen: dus ook* cum humus semina recipere non possit, aut recepta non edat, aut edita grandire nequeat, Varr. Ibid.: 2) scil. se, *toenemen, groeijen, wassen, groot worden, bij voorb.* fruges, frumenta, vineta virgultaque grandire sinas, Cato R. R. 141.

GRANDIS, e, 1) *groot, bij voorb. graankorrels, zaad enz., bij voorb.* nihil olerum calamitas adtigerat: ita quidquid erat, grande erat, Plaut. Cas. V, 2, 29: frumenta, Virg. Aen. IV, 405: hordea, Ib. Ecl. V, 36: lilia, Ibid. X, 25: ager iteratus, quo majores fetus possit & grandiores edere, Cic. Or. 30: grandissimum alicae genus, Plin. H. N. XVIII, 11 post med.: *dus ook* grandissima seges, Varr. R. R. I, 52: epistola, Cic. Att. XIII, 21: vas, Cic. Verr. IV, 21: saxum, Virg. Georg. IV, 26: coena, Quintil. X, 1 med.: vitium, Cic. Invent. I, 47: exercitus, Justin. XLI, 4: cothurni, Horat. Art. 80: vox grandior, Cic. Brut. 84: dicam impingam grandem, Terent. Phorm. II, 3, 92: dicere de rebus grandioribus, Cic. Fin. III, 5: exemplis uti grandioribus, Cic. Div. I, 20: grande vitae emolumentum, Plin. H. N. XVIII, 24 extr.: pecuniam alicui grandi foenore occupare, Cic. Flacc. 21 extr.: grande aes alienum, Plin. H. N. VII, 31: grande pondus argenti alicui legare, Cic. Caecin. 4: literae, Cic. Verr. IV, 34, *groote letters:* pecunia, Cic. Rab. Post. 2, *veel geld:* apes grandiores, Plin. H. N. XI, 16: grandissimae olivae, Ib. XV, 3: phalangia grandissimo capite, Ibid. XXIX, 4 post med.: naves, Ibid. IX, 44: *bijzonder a) groot van stature, op*

gewassen, *bij voorb.* puer, Cic. Pis. 36: alumnus (i. e. Achilles), Horat. Epod. XIII, 11: grandior aetas, Cic. Phil. V, 17, *groote ouderdom*, *hooge jaaren. En dewijl de grootte der statuur of lengte ook het aanwassen der jaaren aanwijst: van daar* b) *bij jaaren*, *bejaard*, *en dus kunnen die plaatzen verstaan worden*, *alwaar het heet*, *groot van statuur*; *doch de Ouden zetteden*, *wanneer zij het stipt van den ouderdom wilden verstaan hebben: duidelijkheids halven den* Ablativus aevo, aetate cet. *er bij*, *bij voorb.* non admodum grandis natu, Cic. Senect. 4, *d. i. niet zeer oud*: natu grandior, Cic. Invent. I, 24: grandior aevo, Ovid. Met. VI, 321: grandis aevo pater, Tacit. Ann. XVI, 30: *ook enkel* grandis, *bij voorb.* bella gerebat ut adolescens, cum plane grandis esset, Cic. Senect. 4: 2) *groot in uitdrukkingen*, *d. i. verheven*, *bij voorb.* oratio, Cic. Or. III, 43: genus dicendi grandius, Cic. Or. II, 82: oratores grandes verbis, Cic. Brut. 7: causidicus amplus atque grandis, Cic. Or. 9: Thucydides rerum gestarum pronuntiator sincerus & grandis, Cic. Brut. 83: Not. grande *en* grandia *staan ook* Adverbialiter, *bij voorb.* grande fremens, Stat. Theb. XII, 694, i. e. *sterk of zeer enz.*: grandia ingrediens, Gell. IX, 11, i. e. *groote stappen doende.*

GRANDISCAPIUS, a, um, *groot of hoog van stam*, *bij voorb.* arbor, Senec. Ep. 86 extr.

GRANDITAS, atis, f. 1) *de grootte*, *bij voorb.* aetatis, Sisenn. ap. Non. 2. n. 359: 2) *de verhevenheid*, *het verhevene*, *bij voorb.* verborum, Cic. Brut. 31 extr.: cf. Plin. Ep. VI, 21.

GRANDIUSCULUS, a, um, 1) *vrij groot*, *vrij oud*, *vrij opgeschoten*, *bij voorb.* virgo, Terent. And. IV, 5, 19: 2) *wat grooter of ouder enz.*

GRANDO, inis, f. *hagel*, *hagelbui*, Cic. Nat. D. II, 5. III, 35. Liv. XXVIII, 37. Ovid. Met. V, 158. VI, 692. Horat. Od. III, 1, 29. Virg. Georg. I, 449. Plin. Ep. IV, 6: *ook* Plural., *bij voorb.* grandines ruunt, Plin. H. N. II, 38. Not. grandine albo (mascul.) *voor* alba, Varr. ap. Non. 3. n. 105.

GRANEA, *zie* Graneus.

GRANEUS, a, um, *van graan of korrels*: *van daar* granea, Substantive, scil. puls, *een brij van gestooten graan*, *bij voorb.* granea triticea, Cato R. R. 86, i. e. *een brij van gestooten tarwengraan*, *tarwenbrij*.

GRANIFER, a, um, *koorn- of kernendragende*, *bij voorb.* agmen, *van de mieren*, Ovid. Met. VII, 638

GRANOSUS, a, um, *vol koornen of kernen of korrels*, *bij voorb.* folliculi, Plin. H. N. II, 31.

GRANUM, i, n. *een graankorrel*, Varr. R. R. I, 48 in., *die het woord van gero afleidt*, Colum. II, 9, 13: grana tritici, Cic. Div. I, 36: *van daar alles*, *wat daar aan gelijkvormig is*, *bij voorb.* 1) granum thuris, Plaut. Poen. II, 3: *dus ook* thurea grana, Ovid. Fast. IV, 408: piperis, Scrib. Larg. 36: *ook* mannoreum, Pallad. I, 15, i. e. *brokjen*: salis, Plin. H. N. XXIII, 8, *zoo als wij ook zeggen*, *een korrel*, *korreltjen*. 2) *een kleine kern in de vruchten*, *bij voorb.* *van wijndruiven*, Ovid. Trist. IV, 6, 10. Pallad. Febr. 29: *vijgen*, Plin. H. N. XXIV, 5: *knapbollen*, Ovid. Trist. V, 2, 24: *van granaat-appelen*, Ovid. Pont. IV, 15, 8: Assyrii mali, i. e. *oranje-appel*, *citroen*, Plin. H. N. XI, 53 in., *zoo als bij ons ook koorns en korrels verwisseld worden.*

GRAPHIARIUS, a, um, *tot schrijven behoorende*, *bij voorb.* theca, Suet. Claud. 35, *schrijftuig*: *dus ook* Graphiarium, Substantive, Martial. XIV, 21, i. e. *schrijftuig*, scil. instrumentum.

GRAPHICE, Adv., 1) *geschilderd*, *of als geschilderd*, *d. i. schoon*, *fraai*: *van daar* 2) *aartig*, *fijn*, *schoon*, *bij voorb.* graphice facetus fiam, Plaut. Pers. II, 5, 5: hanc hospitam crepidula graphice decet, Ibid. IV, 2, 3: Is homo exornetur graphice, Ibid. Trin. III, 3, 38: oculis obunctis graphice, Apul. Met. VIII post med. p. 214 Elm.: membrorum voluptatem graphice liciniaret, Ibid. X ante med. p. 254.

GRAPHICUS, a, um, 1) *eigenlijk*, *geschilderd of als geschilderd*: *ook tot schilderen of tekenen behoorende*, *bij voorb.* graphice scil. ars, *tekenkunst*, *bij voorb.* ut pueri ante omnia graphicen — docerentur, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med., *zoo als* Hard. *leest*: *van daar aartig*, *fijn*, *schoon*, *fraai*, *bij voorb.* delectatio graphicotera, Vitruv. IV, 4 extr. (Not. Compar. graec.). 2) *die schilderen kan*: *van daar*, *aartig*, *fijn*, *listig*, *uitvindend*, *vernuftig*, *bij voorb.* fur, Plaut. Trin. IV, 3, 17: nugator, Ibid. IV, 2, 91: mortalis, Ibid. Stich. IV, 1, 64.

GRAPHIS, idos, f. *werktuig om te tekenen*, *tekenpen*, Seren. ap. Diomed. 3: *van daar* 1) *tekening*, *bij voorb.* vestigia graphidis, Plin. H. N. XXXV, 10 post in. 2) *de tekenkunst*, *bij voorb.* graphidos scientiam habere, Vitruv. I, 1.

GRAPHIUM, i, n. scil. instrumentum, *het werktuig*, *om te schrijven op de waschtafelen*, *de* (*ijzeren*) *schrijfgriffie*, Ovid. Am. I, 11, 23. Suet. Caes. 82.

GRASSATIO, onis, f. 1) *het gaan.* 2) *het omzwerven op straat*, *bij voorb.* nocturna, Plin. H. N. XIII, 22 extr.

GRASSATOR, oris, m. 1) *eigenlijk*, *iemand*, *die gaat of omgaat*: *bijzonder* 2) *een omzwerver op straat*, *bijzonder 's nachts*, *die de lieden aanrandt*, *berooft of vermoordt*. Cic. Fat. 15 extr. Suet. Caes. 72 *en* Aug. 32: nocturnus, Gell. XX, 1: *zie* Grassor. *Ook noemde men dus de Dichters*, *en die op tafelschuimen lopen*, Cato ap. Gell. XI, 2.

GRASSATURA, ae f. i. q. grassatio, Suet. Tiber. 37.

GRASSOR, atus sum, ari, (*van* gradior), 1) *gaan*, *bij voorb.* hoc grassabimur gradu, Plaut. Poen. III, 1, 9: non vides, ut palantes (oves) solae libere grassentur, i. e. *gaan*, *omgaan*, Ibid. Bacch. V, 2, 19: cum veste uvida, Ibid. Rud. I, 4, 31: saepe hac eadem grassatus via, Nov. ap. Non. 4. n. 219: grassari pedibus, Titinn. Ibid.: discolor ut recto grassetur limite miles, *in het schaak- of dergelijk spel*, Ovid. Trist. II, 477: *en Tropisch* vitia in pueris grassari, Plin. H. N. XXVI, 1: mala quae grassantur corporibus, Ibid. 11: per nervos humore grassante, Justin. XXIII, 2: pediceae, Plin. H. N. XI, 24: *van daar* grassari in aliquem, *op iemand losgaan*, *bij voorb.* *om hem weg te rooven*, *aanvallen*, Plaut. Rud. III, 3, 22: in possessionem agri publici, Liv. VI, 5: *van daar* a) *gaan*, *Tropisch*, *bij voorb.* ad gloriam virtutis via, Sallust. Jug. 1: ad clara i. e. claras res, *roemrijke daaden*, *roem*, Sil. I, 570: in possessionem agri publici, Liv. VI, 5: b) *gedragen jegens iemand*, *handelen*, *bij voorb.* jure, non vi, Liv. III, 44: adsentando multitudini, Liv. XLV, 23: consilio, Liv. X, 14: conjuravimus, ut in te hac via grassaremur, Liv. II, 12 extr., i. e. *zoo tegen u gedragen of u aanvallen willen*: *dus ook* cupidine atque ira, Sallust. Jug. 64 (68): avaritia atque licentia, Tacit. Hist. I, 37: veneno, Ibid. III, 39, *vergif gebruiken*, *iemand met vergif aantasten*: dolo, Ibid. IV, 16: dissimulatione & artibus, Ibid. 56: grassare fortiter scil. in concubitu, Apul. Met. II med. p. 122 Elm., i. e. *houd u dapper*: Obsequio, Horat. Sat. II, 5, 93: *bijzonder hard gedragen*, *hard handelen*, *tegen iemand woeden*, *bij voorb.* in senatum, Justin. XVI, 4: adsentando, Liv. XLV, 23, *zie hier voor*: *dus ook* in te, Liv. II, 12, *zie hier voor*: veneno, *zie hier voor*: in aedificia grassari, Justin. II, 12: adversus deos, Ibid. I, 9: accusatorum vis grassabatur in dies, Tacit. Ann. IV, 66: *dus ook* vitia, mala, Plin. H. N., *zie hier voor*: humor, Justin., *zie hier voor*: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* turmas cuspide, Stat. Theb. VIII, 570. 2) *rond gaan*, (a) *zonder geweld te maken*, *bij voorb.* sunt, qui mendaci specie grassentur amoris, Ovid. Art. III, 441, i. e. *van het ééne vrouwspersoon tot het ander sluipen*: cum veste uvida grassabimur, Plaut. Rud. I, 4, 31: cf. Ibid. Bacch. V, 2, 19, *zie hier voor*: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* celat pedicas in scutulato reti grassantes, Plin. H. N. XI, 24 in., *van een spinneweb*, *d. i. gaat om*, *in plaats van wordt getrokken*: (b) *geweld maken*, *d. i. omlopen*, *bij voorb.* in Subura, Liv. III, 13: Silurus, Plin. H. N. IX, 14 in.: *bijzonder*, *omlopen op alle straaten*, *om de menschen te plunderen en te dooden*, *bij voorb.* grassantibus, Petron. 117: *van daar* Grassator.

GRATE, 1) *geern*, *met genoegen*, *op eene bevallige wijze*, *bij voorb.* meminisse, Cic. Fin. I, 19: satisfacit grate, Varr. L. L. VI, 1 extr.: munificentia gratius excepta, Justin. XII, 11: *van daar* grate facere, *bij voorb.* liberti pupillorum grate faciunt, si tutores eorum male gerentes rem patronorum suspectos fecerint, Pandect. XXVI, 10, 3, i. e. *zullen bevallig of met dank te erkennen te werk gaan*, *zullen recht handelen enz.* 2) *dankbaarlijk*, *bij voorb.* facere, Cic. Planc. 41: beneficium excipere grate, Senec. Benef. II, 31: natales grate numeras, Horat. Ep. II, 2, 210: gratissime adcipere aliquid, Plin. H. N. VII, 60.

GRATES, Plur. f. *de dank*, *bij voorb.* grates tibi ago, Cic. Somn. Scip. 1: *dus staat ook* grates alicui agere, *bij voorb.* diis cet, Liv. V, 23. VII, 36. XXIII, 11 extr. XXX, 17 *en* 21. Curt. IX, 6: *en zoo als wij zeggen*, *lof en dank*, *dus ook* laudes & grates agere, Liv. XXVI, 48: laudes & grates alicui habere, Tacit. Ann. I, 69, i. e. *lof en dank zeggen*: grates alicui dicere, Virg. Aen. XI, 508: referre, Ovid. Pont. II, 11, 25, *of* rependere, Stat. Sylv. III, 3, 155, *of* persolvere, Virg., *zie hier na*: superis decernere grates, i. e. *dankfeest*, Ovid. Pont. IV, 9, 49: laudibus gratibusque venerari, Tacit. Ann. XII, 37. *Behalven* grates *en* gratibus (*in de aangehaalde plaats van* Tacitus) *schijnt geen andere* casus *voor te komen.* Not. a) deberi tibi multas grates gratias, Plaut. Poen. I, 1, 6, *alwaar eene overtolligheid is*; *ten zij* grates *eigenlijk een* Adject. *is*. b) *ironisch*, *bij voorb.* Dii pro scelere tibi

bi persolvant grates dignas, Virg. Aen. II, 537.

GRATIA, ae, f. 1) *de bevalligheid, bij voorb. van eene zaak, het bevallig wezen, bij voorb.* in vultu, Quintil. VI Procem.: varietatis, Ibid. IX, 4 ante med.: *in beeldende kunsten, bij voorb. schilderkunst, de gratie*, Ibid. XII, 10, 6: verborum, Ibid. §. 38: gratiam addere, Ibid. VIII, 3, 20: gratiae plurimum dictis severitas adfert. VI, 3, 26: sermonis, Ibid. X, 1, 65: morum, Ibid. §. 129: gratiam rei perdere, Ibid. VI, 1, 40. XI, 2, 46: vinis gratiam adfert fumus, Plin. H. N. XIV, 1 post med.: in quandam gratiam mutare, Ibid. XVII, 9: & lapidi Asio gratia est ad juvandum, Cels. IV, 24 post med.: *van daar de bevalligheid als eene persoon, de Gratie, godin der bevalligheid: daar waren drie* Gratiën (*anders* Charites *genoemd*), *d. i. die alles aangenaam en bevallig konden maken*, Horat. Od. I, 4, 6. III, 21, 21. Quintil. X, 1, 84: 2) *de gunst, wanneer* gratia hominis *zoo wel kan zijn de gunst van iemand jegens anderen, als ook de gunst, in welke hij bij anderen staat; dus ook* mea, tua cet., i. e. *die ik jegens anderen heb, en ook in welke ik bij anderen sta:* a) *die men jegens iemand heeft, bij voorb.* non gratiis paucorum consul factus, Cic. Agr. II, 3: sibi alicujus gratiam conciliare, Cic. Manil. 24: gratia — hominum florere, Cic. Sext. Rosc. 6: teneri gratia alicujus *iemand gunstig zijn*, Cic. Nat. D. I, 44: *van daar* gratiam inire ab aliquo, Cic. Att. VII, 9. Haruſp. 23. Terent. Eun. III, 5, 9. Plaut. Stich. IV, 1, 10, *of* apud aliquem, Liv. XXXVI, 5, *of* ad aliquem, Liv. XXXIII, 46, i. e. *zich bemind maken, zich dank verdienen, zich in de gunst wikkelen, insinuëeren: ook zonder* ab, apud *of* ad; *bij voorb.* inire eam gratiam, quam cet., Cic. Att. I, 14 post init.: *ook* alicujus, Curt. V, 9 post init.: b) *in welke men bij anderen staat, het bemind zijn, de bevalligheid van zijn persoon, het goed geloof bij anderen, bij voorb.* in gratia esse, Cic. Verr. Act. I, 17, *in gunst staan, geliefd zijn enz.:* nostram gratiam exstinguit hominum suspicio, Cic. ad Div. I, 1: summus gradus gratiae, Cic. Planc. 13: *doch, het eerste kan ook tot n. 3. behooren:* cum aliquo esse in gratia *bij iemand in gunst of vriendschap staan*, Cic. Att. II, 9: *dus ook* bona gratia, *bij voorb.* sibi aliquam bonam gratiam quaerere, Cic. Manil. 24: Murenae provincia multas bonas gratias cum optima existimatione adtulit, Cic. Mur. 20: *van daar* c) *de vriendschap, bij voorb.* in gratiam recipere, Cic. Rab. post. 8, *in zijne gunst of vriendschap opnemen:* redire in gratiam, *bij voorb.* cum aliquo, Cic. Att. I, 14 extr. Nep. Att. 17, *weder vriend worden:* ponere in gratia, Cic. Att. V, 21. VI, 1 post med. VI, 6 extr. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6, *en* in gratiam, Cic. Att. V, 3, i. e. *in gunst of vriendschap zetten:* esse in gratia cum aliquo, Cic. ad Div. I, 9. Cic. Att. II, 9: habere aliquem in gratia, Suet. Domit. 11, i. e. *als eenen vriend behandelen:* in gratiam reducere, Terent. And. V, 4, 45, *of* restituere, Ibid. Hec. III, 1, 11, *of* redigere, Ibid. Phorm. V, 7, 73, i. e. *weder tot vriend maken, verzoenen:* gratiam alicujus sequi, i. e. *zoeken, naar naar streeven*, Caes. B. C. I, 1: cum hominibus his mihi & gratia & necessitudo est, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 14: componere gratiam, *vriendschap stichten*, Terent. Hec. III, 5, 29: *ook staat* cum bona gratia, Terent. Phorm. IV, 3, 17, *of* per bonam gratiam, Plaut. Mil. IV, 3, 33, *met goede vriendschap, d. i. in 't goede:* cum mala gratia, Terent. Ibid., *met slechte, d. i. met misnoegen, met verdriet, met vijandschap:* facere alicui malam gratiam cum aliquo, *vijandschap stichten, in ongunst zetten*, Senec. Controv. I, 5 extr.: *van daar* in gratiam alicujus *uit gunst (ten gevalle), zie n.* 4: *van daar* 3) *de magt, het aanzien, dat men door de vriendschap van anderen, en door zijn geliefd zijn, of door den aanhang van vermogende vrienden heeft, bij voorb.* in hac summa tua gratia, Cic. ad Div. XIII, 29 post med.: gratiam nostram exstinguit suspicio cet., Cic. ad Div. I, 1: senatus consultum faciendum per gratiam curavit, Gell. V, 6. 4) *de gedienstigheid, die men aan iemand bewijst, de aangename dienst, gunstbetuiging, dienst, gunst, bij voorb.* nullam esse gratiam, quam non capere animus meus posset, Cic. ad Div. III, 6: aliquid in gratia (Ed. Cort. gratiam) habere, *voor eenen dienst achten, in dank aannemen*, Sallust. Jug. 111 (119): petivit in beneficii loco & gratiae, i. e. *verzocht als een' dienst, als eene gunst*, Cic. Verr. II, 81: dare alicui gratiam, *eenen dienst bewijzen*, Terent. Hec. III, 22, 30, *of* facere, Plaut. Cas. II, 6, 21: *of* gratificari gratiam, *bij voorb.* perversam alicui, Sallust. ad Caes. de rep. ordin. I, 7: *van daar* (a) in gratiam alicujus, Liv. XXVIII, 39 med. XXXV, 2 med. XXXIX, 26 extr. Vellej. II, 41. Suet. Tiber. 49, *iemand ten gevalle, ten gunst of vermaak:* in praeteritam judicii gratiam, Liv. VIII, 22 in., i. e. *dewijl het volk hem vrij gesproken hadt, gevolglijk wegens de gedienstigheid, bij het vonnissen betoond:* (b) gratia (Ablat.) *wegens, eigenlijk, uit gunst of gedienstigheid jegens een persoon of zaak, bij voorb.* hominum gratia, Cic. Nat. D. II, 63, i. e. *wegens enz.:* ea gratia, Terent. And. II, 6, 2. III, 4, 8. Heaut. IV, 5, 20. Sallust. Jug. 54 (58), *deswegens: dus ook* hac gratia, Plaut. Stich. V, 1, 5: istac gratia, Ibid. Pseud. I, 5, 138: qua gratia, Plaut. Curc. III, 1, 84. Terent. Eun. I, 2, 19, *weswegens:* Hujus accusandi gratia, Nep. Con. 3: dolorum effugiendorum gratia, Cic. Fin. I, 10: mea gratia, *mijnen wege*, Plaut. Pseud. V, 2, 3: nostra gratia, Ibid. Mil. III, 1, 60: brevitatis gratia, Plin. H. N. XVIII, 25 post med.: exempli gratia, *bij voorbeeld*, Ibid. II, 17 post med.: (c) *het ontslag van eene zaak, bij voorb.* facere alicui gratiam rei *iemand uit inschikkelijkheid van iets ontslaan, kwijtschelden, bij voorb.* jurisjurandi, Plaut. Rud. V, 3, 58: omnium, quae cet., Liv. III, 56: edicti, Suet. Domit. 14: conjurandi, Ibid. Aug. 17: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* de coena facio gratiam, Plaut. Most. V, 2, 9, *ik ontsla u van het eten, d. i. ik bedank u, ik kan niet komen.* (d) *hier toe behoort* gratia, *wanneer het dank, verstaald wordt, bij voorb.* agere, referre: *van daar* 5) *de dank voor eenen dienst of weldaad, bij voorb.* gratiam persolvere diis, Cic. Planc. 33: gratia debetur diis, Cic. Fin. III, 22: gratiam negligere, Cic. Planc. 33: repetere, Liv. I, 47: gratias agere, *dank afleggen of zeggen, danken, mondelijk of schriftelijk*, Cic. Phil. I, 1. Cic. ad Div. XIII, 28: immortales, Ibid. X, 11: mirificas i. e. magnas, Ibid. 43: magnas, Terent. Eun. III, 1, 1: ingentes, Ibid. III, 1, 21 gratiarum actio, *dankzegging*, Cic. ad Div. X, 19: *ook* gerere gratias *voor* agere, Apul. Met. XI post med. p. 270 Elm.: gratiam habere alicui, Cic. ad Div. V, 11. Cic. Off. II, 20. Planc. 28, *dank weten, er in 't hart voor danken:* maximam, Terent. Eun. V, 9, 61: magnam, Cic. Cat. I, 5: *ook* habere gratias *staat* Terent. And. IV, 4, 31: maximas gratias agere & habere. Cic. Phil. III, 10: *ook* meminisse, *dank weten, bij voorb.* gratas gratias memini asino, Apul. IX ante med. p. 223 Elm.: Gratiam referre (*eigenlijk, de gedienstigheid weder vergelden of beäntwoorden*), *d. i. door de daad bedanken, zich door daden dankbaar betoonen, iets weder vergelden, beäntwoorden*, Cic. Off. I, 15. Nep. Them. 8: praeclaram, Cic. Cat. I, 11: meritam debitamque, Cic. Or. III, 4: parem, Cic. Rosc. Com. 20: bonam, Cic. Att. II, 9 in. *Ook somtijds ironisch, d. i. het iemand, (door wraak), weder laten ontgelden of beäntwoorden, zich wreeken, bij voorb.* Nunc referam gratiam, Terent. Eun. II, 3, 93. Cic. Q. Fr. II, 3 in. Cic. Amic. 15. Cic. Sull. 16 extr.: *ook* gratias referre, Cic. Phil. III, 15 extr.: cf. Cic. Off. II, 20. Planc. 28. Red. Quir. 9, *alwaar* gratiam referre *en* habere *met een schuldenaar vergeleken wordt, die betaalt, of betaalen moet: ook zegt men* gratiam rependere, Ovid. Met. II, 693, *maar niet* reddere, *zoo als* Seneca *verzekert* Ep. 81 ante med., *en evenwel staat het bij* Sallust. Jug. 110 (118). *Ook* referre gratiam *Tropisch, bij voorb. van eenen akker, wanneer hij behoorlijke vruchten draagt*, Colum. II, 2, 7: *dus ook* reddere gratiam *van den wijnberg*, Ibid. IV, 3, 5: *van daar* a) gratia est, *ik dank, bij voorb.* est diis gratia, Terent. Ad. I, 2, 58, *en zonder* est, Ibid. 41. Ovid. Pont. III, 5, 48: *van daar* gratia est scil. tibi *een formulier van beleefdheid in het gemeene leven*, Plaut. Men. II, 3, 36, i. e. *ik bedank, bij het aanbieden van eenen dienst, het zij men dien al of niet aanneemt, wanneer het in het laatste geval, (en zoo is het bij* Plautus*) hetzelfde is als, ik moet het afslaan, ik verzoek verschoning enz.:* b) gratiam inire apud aliquem, Liv.; *of* ab aliquo, Cic., *bij iemand dank verdienen, zich aanbevelen, bemind maken, zie n.* 2. c) cum bona gratia, cum mala gratia, Terent., *met goeden of slechten dank, d. i. met goedheid of met geweld, zie n.* 2. d) Ablat. Plural. gratiis, *eigenlijk, enkel om des danks wille, d. i. zonder betaling, zonder vergelding, zonder beloning, om niet*, Terent. Ad. IV, 7, 26. Phorm. III, 2, 15. Plaut. Asin. Prol. 5. Ibid. I, 3, 38, *ook* Plaut. ap. Charis. 2: *ook staat er* dono *overtollig bij*, Ibid. Asin. I, 3, 42. Ibid. Epid. III, 4, 38: *en daar uit is door* Contractie *geworden* gratis (*voor* gratiis), i. e. *om niet, zonder vergelding, zonder loon, bij voorb.* habitare, Cic. Off. II, 23: cogere fabros, Cic. Verr. V, 19: navis tibi gratis constat i. e. *kost u niets*, Ibid.: polliceri, Cic. Q. Fr. III, 1, 3: virtutes per se ipsas gratis diligant, Cic. Fin. II, 26: gratis & sine mercede aliquid facere, Suet. Gramm. 13: servire resp., Cic. Cluent. 26: cf. Cic. Rosc. Com. 10. *Van daar heeft ook* gratis *de laatste lettergreep lang, omdat het eigenlijk de* Ablativus *is.*

GRATIAE, *de* Gratiën, *zie* Gratia.

GRATIFICATIO, onis, f. *gedienstigheid, inschikkelijkheid*, Cic. Agr. III, 2. Plin. H. N. XXI, 3 post med.

Digitized by Google

GRATIFICOR, atus ſum, ari, *dienst bewijzen, te wille zijn, inſchikken:* alicui, Cic. Fin. V, 15. Cic. Balb. 6: odiis alicujus, Tacit. Ann. IV, 19: *ook* aliquid i. e. in aliqua re, *bij voorb.* nihil alicui, Cic. Nat. D. I, 44, i. e. *niets inſchikken, niets ten gevalle doen:* cur tibi hoc non gratificer, Cic. ad Div. I, 10: ne quid — gratificari poſſet, Liv. XXI, 9 extr.: jus *voor* in jure, *bij voorb.* in gratificando jure, Cic. Fragm. pro Cornel. ap. Aſcon.: alicui perverſam gratiam *eenen verkeerden, onrechten, dienst doen,* Salluſt. ad Caeſ. de Ordin. Rep. I, 7: *van daar kan men het ook vertaalen, ſchenken, overlaten, opöfferen, bij voorb.* decus atque libertatem alicui, Salluſt. Jug. 3 extr.: campum populo, Plin. H. N. XXXIV, 6 in., *uit oude Jaarboeken.*

GRATIIS, *om niet, is de* Ablativus *van* Gratia, *zie* Gratia, *op het einde.*

GRATIOSE, *uit gunst*, Ulpian. Pandect. XXVI, 7, 7: gratioſius, Aſcon. Ped. in Verr. I, 4 extr.

GRATIOSUS, a, um, 1) *vol bevalligheid, aangenaam, geliefd, bij voorb.* umbra, Plin. H. N. XVI, 39: conditiones, Gell. IV, 18: 2) *in gunst ſtaande, geliefd, bij voorb.* homo gratioſus, Cic. Mur. 23: homo gratioſus alicui, Cic. Planc. 19, *of* apud aliquem, Cic. Planc. 18. Cic. Off. III, 14. Cic. ad Div. I, 3: homo gratioſior, Cic. Verr. IV, 20: gratioſiſſimus adverſarius, Cic. Quint. 1: 3) *het geen uit inſchiklijkheid of gunst geſchiedt, bij voorb.* miſſio, Liv. XLIII, 14 extr.: ſententia (judicis), Ulpian. Pandect. III, 6, 5 conditiones, Gell., *zie hier voor:* 4) *gunst genietende, begunſtigd, begenadigd, bij voorb.* colonia Berytenſis, Ulpian. in Pandect. L, 15, 1: 5) *inſchiklijk, gunst bewijzende, bij voorb.* ſcribae, Cic. Brut. 84.

GRATIS *voor* **GRATIIS**, *zie* Gratia, *op het einde.*

GRATOR, atus ſum, ari, *zijne vreugde betoonen, geluk wenſchen, gratuleeren:* alicui, Virg. Aen. IV, 478. Ovid. Met. VI, 434: *ook zonder* Dativus, *wanneer men het vertaalen kan, zich verheugen, zijne vreugde bewijzen, bij voorb.* gratatus reduces, Virg. Aen. V, 40: Jovis templum gratantes ire, Liv. VII, 13: cf. Tacit. Ann. VI, 21. XIV, 6. Ibid. Hiſt. II, 29: *ook* ſibi *zich zelven geluk wenſchen, d. i. zich over iet verheugen,* Ovid. Met. IX, 244. Ibid. Her. XI, 65.

GRATUITO, Adverb., *zie* Gratuitus, *op het einde.*

GRATUITUS, a, um, 1) *eigenlijk, het geen bloot om danks wille, of om zich behaaglijk te maken, geſchiedt: van daar* 2) *het geen om niet, zonder betaaling, beloning, en zonder bedoeling van loon, zonder vergelding, zonder nut geſchiedt of gegeven wordt, bij voorb.* ſuffragia, Cic. Planc. 22: furor, Liv. II, 42: probitas, Cic. Fin. II, 31: comitia, Cic. Q. Fr. II, 15 extr., i. e. *alwaar de ſtemmen niet gekocht worden:* navis, Senec. Benef. VI, 19: liberalitas, Cic. Leg. I, 18: hoſpitium, Plin. H. N. XXXV, 9: examina vel aere parta vel gratuita, Colum. IX, 8: gratuitam pecuniam dare alicui, Plin. Ep. III, 11: *van daar* Ablat. Neutr. Gratuito, *ſtaat* Adverbialiter, *om niet, zonder vergelding of nut,* Cic. Off. II, 19. Salluſt. Cat. 16. Sueton. Tiber. 48: *ook zonder oorzaak,* Senec. Ep. 105 in. Not. *De laatſte lettergreep op* *ſtaat kort,* Stat. Sylv. I, 6, 16: *maar lang,* Horat. Od. II, 15, 17.

GRATULABUNDUS, a, um, *gelukwenſchende,* Liv. VII, 33 extr. Juſtin. VI 8 extr.

GRATULATIO, onis, f. 1) *vreugdebetuiging jegens iemand, bij voorb.* gratulationes habere, Cic. Mil. 35 extr.: *bijzonder door woorden, d. i. gelukwenſching,* Cic. Verr. Act. I, 7 *en* 8: tantam iſti gratulationem factam, Ibid. 8: gratulatione mutua fungi, Curt. VII, 2: *ook ſtaat er* laetitia *bij, bij voorb.* ſumma cum gratulatione civium & laetitia, Cic. Verr. IV, 34 in., i. e. *wanneer zij elkanderen deswegens gelukwenschten of met vreugdebetuiging:* quanta laetitia populi Romani, quanta gratulatio conſecuta, Cic. Flacc. 39: *ook* rei i. e. propter rem, *bij voorb.* tes, quarum gratulationem exſpectavi, Cic. ad Div. V, 7: *dus ook* laudis noſtrae gratulatio tua, Cic. Att. I, 17 med.: *zoo ſtaat* ſupplicatio mortuorum, Cic. Phil. I, 6, *en* ira belli, Salluſt. Fragm. Hiſt. IV. p. 982. Ed. Cort.: *dus ook, wanneer* gratulatio *een dankfeest is, zie beneden:* 2) *de vreugde, bijzonder openbare, bij voorb.* parenti ſuo gratulationi in victoria fuit, Cic. Mur. 5: imaginem quam — laureatam in ſua gratulatione conſpexit, Cic. Mur. 41: *doch, het kan ook zijn, vreugdedag of gelukwenſching, dien men hem toebracht: van daar* a) *een vreugdedag, vreugdefeest, bij voorb.* hunc diem, tuis maximis & innumerabilibus gratulationibus jure antepones, Cic. Marc. 4, *alwaar het ook overwinning kan zijn:* in ſua gratulatione, Cic. Mur. 41, *zie hier voor:* b) *een openlijk dankfeest, want dit was een vreugdefeest, bij voorb.* hac recenti gratulatione, quam Diis ad omnia templa fecimus, Cic. ad Div. XI, 18: gratae noſtrae Diis gratulationes, Cic. Phil. XIV, 3: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* reip. bene geſtae *en* conſervatae, Cic. Catil. IV, 10, i. e. propter remp. bene geſtam cet.: c) *de overwinning,* Cic. Marc. 4, *doch, zie hier voor.*

GRATULATOR, oris, m. *een gelukwenſcher,* Cic. Fin. II, 33.

GRATULOR, atus ſum, ari, 1) *iemand zijne vreugde betuigen over zijn geluk, gelukwenſchen, gratuleeren:* alicui, Cic. ad Div. XV, 14: de re, *ook* rem, *wegen iet, bij voorb.* quod mihi de filia — gratularis, Cic. ad Div. I, 7 extr.: tibi de reditu gratularer, Cic. Att. IV, 1 in.: adventum, Terent. Eun. II, 2, 28: ei recuperatam libertatem eſt gratulatus, Cic. Phil. II, 12: gratulantur eam rem, Plaut. Capt. III, 2, 3: *ook* in re, *bij iet, of wegen iet, bij voorb.* tibi in hoc gratulor, Cic. Planc. 37 extr.: Qua in re tibi gratulor ita vehementer, ut cet., Cic. ad Div. VI, 11 (12): *ook met den bloten* Ablativus (ſcil. de), *bij voorb.* gratulor tibi adfinitate, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 13: *dus ook* mihi gratulatus es illius diei celebritate, Cic. Att. V, 20 in. Ed. Plantin., *doch, anderen lezen, bij voorb.* Erneſt., celebritatem: *ook* ſeq. quod, *bij voorb.* tibi gratulor, quod te — proſecuta eſt, Cic. ad Div. XV, 14: *ook* ſeq. Accuſat. cum Infinit., Ovid. Triſt. I, 8, 54: *ook* apud aliquem, Sueton. Claud. 6. *Ook volgt er geheel niets, bij voorb.* ad me venerint gratulatum, Cic. Piſ. 22: vos — laeto vultu gratulantes, Cic. Att. VIII, 9. Not. ſibi gratulari, Cic. ad Div. III, 11, *zich zelven gelukwenſchen, d. i. zich verblijden.* Not. videbar tibi gratulari, Cic. ad Div. III, 11, ſcil. debere, *het welk meermaalen ontbreekt, bij voorb.* putavi — ad te ca— perſcribi ſcil. debere, Ibid. VI, 12 poſt med.: eſſe eum oratorem (debere) — eundem eſſe juriſconſultum (debere), Cic. Or. I, 55. 2) *zijne dankbaarheid aan den dag leggen, bijzonder jegens God of de Goden, bij voorb.* deſine deos gratulando obtundere, Terent. Heaut. V, 1, 6: Jupiter tibi ſumme gratulor, Enn. ap. Non. 2. n. 369: gratulor divis, Afran. ap. Non. Ibid. & ap. Priſcian. 8: eamus Jovi — gratulatum, Scipio African. ap. Gell. IV, 18.

GRATUS, a, um, 1) *aangenaam, bij voorb.* officia, Cic. ad Div. V, 11: gratae in vulgus leges fuere, Liv. II, 8: convivia, Horat. Sat. II, 2, 119: ſapor, Plin. H. N. XIII, 4: gratae ſapore aves, Ibid. X, 49: gratum odore jucundo, Ib. XII, 17: radicula grata adſpectu, Ibid. XIX, 3 extr.: multa dictu grata, Ibid. XXVI, 3: quid eſt, quod populo gratius eſſe debeat, Cic. in Caecil. 3: gratior it dies, Horat. Od. IV, 5, 7: gratior tellus, Virg. Aen. V, 28: gratior in pulchro corpore virtus, Ibid. 344: gratiſſimus comitum, Ovid. Met. XIV, 221: vates diis gratiſſima, Ibid. Faſt. I, 585: eſt apud te — quam gratiſſimum (e lect. Bentlej.) *of* gratiſſima (ſcil. mulier) *voor* tibi, Terent. Heaut. II, 3, 127: aliquid habere gratum, *voor aangenaam houden, belangen er in hebben,* Terent. Ad. II, 4, 6: *dus ook* gratum acceptumque habere, Cic. Tuſc. V, 15: non ſolum rata mihi erunt, ſed etiam grata, Cic. ad Div. VII, 23. *Ook zegt* Cicero gratum Subſtantive, *de inſchiklijkheid, welbehaagen enz., bij voorb.* gratum facere alicui, Cic. Att. VI, 1 poſt med. XIII, 47. Caeſ. B. G. I, 44, *een dienst doen: dus ook* gratius *een grooter dienst,* Cic. ad Div. XIII, 44: gratiſſimum *een zeer groote dienst,* Cic. ad Div. XIII, 36, 38, 40, 44: *van daar* a) *gunst verſchaffende, aangenaam of geliefd makend, bij voorb.* Cum gratum mihi eſſe potuit, nolui, Terent. Heaut. II, 3, 21: quam ſit beneficio gratum, fama glorioſum, tyrannum occidere, Cic. Phil. II, 46: eſt iſtuc datum (a diis), ut grata mihi ſint, quae facio omnia, Terent. Eun. III, 1, 6: arbitratur (Jupiter) eſſe id a vobis (*bij u*) gratum ſieri, Plaut. Amph. Prol. 48: *doch, men kan het ook ten deele vertaalen, dank verſchaffend, verdienend.* b) *dank verdienende, met dank te erkennen, bij voorb.* cum ita ſit (jucundum), gratum eſſe neceſſe eſt, Cic. ad Div. XIII, 18: ut grata mihi ſint omnia, Terent., *zie hier voor:* gratum arbitratur id eſſe ſibi, Plaut., *zie hier voor.* 2) *dankbaar, bij voorb.* erga aliquem, Cic. ad Div. V, 5: gratior erga aliquem, Brut. in Cic. Ep. ad Div. X, 11: gratiſſimus animo, Cic. ad Div. X, 19: memoria, Cic. Phil. IV, 11: animus gratus, Cic. ad Brut. Ep. 4, *dankbaar gemoed of dankbaarheid:* animus gratiſſimus, Cic. Phil. IV, 1. Not. grati in te bene merito, Cic. ad Div. III, 8. §. 8, *voor* meritum: *ten zij* merito *van* meritum *is: wegens uwe enz.; of* in *ook door bij, ten aanzien, te verklaaren.*

GRAVASTELLUS, i, *grijsächtig, donkerkleurig of oud,* Plaut. Epid. V, 1, 14. *Is van* gravus *voor* ravus.

GRAVATE, *met zwaarigheid, zwaar aan iet gaande, of tillende,* Cic. Off. III, 14: monſtrare viam, Cic. Balb. 16: cf. Plaut. Bacch. III, 6, 3. Ibid. Stich. V, 6, 2. Sueton. Aug. 24.

GRAVATIM, i. q. gravate, Liv. I, 2. Lucret. III, 388.

GRAVEDINOSUS, a. um, 1) *aan ziekte gen dikwijls gekweld*, Cic. Tusc. IV, 12. 2) *zinkingen verwekkende*, bij voorb. ... Plin. H. N. XVIII, 15.

GRAVEDO, inis, f. i. q. gravitas, *de zwaarheid*, bij voorb. *der leden*, ... *men daar eene loomheid en lamrigheid in gevoelt*, bij voorb. gravedine ... Apulej. Met. X post med. p. 211. Ibid.: *dat ook* Ibid. ... 243: dedi non venenum sed somniferum ... mandragorae illud gravedinis ... funesum & morti simillimi soporis efficax: *van daar* 1) *zinkingen*, Cels. IV, 2. Sect. 4. Cic. Att. X, 16 extr. Catull. XLIV, 13: gravedinis ... Art. XVI, 14 extr. ... tare, Cels. I, 2: ... *maken*, Plin. H. N. XXV, ... uvae gravedinem capiti faciunt, Ibid. XIII, 1. 2) *bezwaarlijkheid*, ... crapulae, Plin. H. N. XX, ...

GRAVEOLENS, tis, *kwaad riekende*, ... *lende*, bij voorb. Avernus, Virg. Aen. VI, 201. *Eigenlijk zijn ...* ... *den, en zou niet verkeerd* ... *worden*, van grave (voor ...) ... *bezwaarlijkheid*, ... en olens.

GRAVEOLENTIA, ae, f. ... *stank*, bij voorb. malorum, ... XX, 9: ... Ibid. ... ... oris, Ibid.

GRAVESCO, ere, *zwaar* ... *den*: van daar 1) *bezwaard* ... *den*, bij voorb. ... gravescit i. e. impletur, V... 49. *doch, het kan ook zijn* ... *ger; het laatste van* ... *erger, slimmer, heviger* ... *men*, bij voorb. ... 1063: malum, Tac. A... vulnere Augusti, Ibid. ... *ger worden*, Plin. H. N. ... *Tropisch*, bij voorb. ... *hier voor*.

GRAVIDITAS, atis, *zwangerschap*, Cic. Nat. D. II, 46.

GRAVIDO, avi, atum, ... bij voorb. ... 2. 310. 2) *bezwangeren*, ... vidati ex aliquo, ... *van daar Tropisch*, bij voorb. ...

[illegible]

6, ... *zwangere* ... *zij* ... gravida, ... Virg. ... *van daar Tropisch*, ... Virg. Georg. I, 111 ...

[illegible]

CRAVIS, e, *hetz in 't gemeen* 1) *zwaar* ... 2) *bezwaard* ...

[illegible]

graves utero, Plin. H. N. IX, 6: cf. Ovid. Faft. II. 615. III, 23: *van daar Tropisch*, nubes graves imbre, Liv. XXVIII, 15, *ten zij men dit eigenlijk nemen moet: dus ook* equus, *van het Trojaansche paard*, Virg. Aen. VI, 516: *dus ook* rami, Ovid. Faft. III, 32. Not. grave *voor* graviter, *bij voorb.* grave fifit, Stat. Theb. IV, 213: vociferari, Valer. Flacc. V, 170: cf. Stat. Theb. VI, 120. XII, 248.

GRAVĬTAS, atis, f. 1) *de zwaarte, bij voorb.* terrae, Cic. Nat. D. II, 45: armorum, Caef. B. G. V, 16: navium, Ibid. B. C. I, 58: nequeunt gravitate moveri, Ovid. Met. II, 821: *dus ook* Tendebat gravitas uterum, Ovid. Met. IX, 287. *Ook Tropisch, bij voorb.* soporis, Ovid. Met. XV, 21: capitis, Plin. H. N. XXVII, 12 extr.: *alwaar de Plur. ftaat*, Celf. IV, 2, 4, i. e. *wanneer het hoofd zwaar is, d. i. als men daar in eene zwaarte, wegens verdikte vochten, ondervindt, bij voorb. bij zinkingen: dus ook* gravitas in eo (capite) fentitur, Celf. Ibid.: capitis vel praecordiorum, Ibid. V, 3 in.: membrorum, Cic. Fin. IV, 12, *doch, het kan hier ook zijn, onpaslijkheid: dus ook* corporis, Cic. Tufc. III, 1 in.: in fenfibus, Cic. Acad. IV, 17 in.: linguae, *in de uitfpraak*, Cic. Or. III, 11: *verders* auditus, Plin. H. N. XXIII, 4: *of* aurium, Ibid. XX, 11: *of* audiendi, Ibid. XXVIII, 1 med., i. e. *zwaar gehoor: ook zwarigheid*, Ovid. Met. VII, 308: *van daar* audiendi, Plin., *zie hier voor: van daar* a) *de zwaarte of langzaamheid, bij voorb.* in fenfibus, Cic. Acad. IV, 17: linguae, Cic., *zie hier voor:* b) *de zwaarte of bezwaarlijkheid of zwakte, bij voorb.* corporis, Cic. Tufc. III, 1 in., i. e. *onpaslijkheid:* membrorum, Cic. Fin. IV, 12, *zie hier voor:* aurium, auditus, audiendi, Plin. H. N., *zie hier voor:* c) *de zwaare of te wrange uitfpraak, bij voorb.* linguae, Cic. Or. III, 12: *zie hier voor:* d) *de gewigtigheid, nadruk; bij voorb.* fententiarum, Cic. Or. II, 17: verborum & fententiarum, Cic. ad Div. X, 12: e) *de gewigtigheid of magt, bij voorb.* civitatis, Caef. B. G. IV, 3. 2) *de incommodeerende, of lastige, bezwaarlijke, gefteldheid eener zaak, bij voorb.* (a) *ongezondheid, bij voorb.* coeli, Cic. Att. XI, 22: loci, Liv. XXV, 26 extr. (b) *kwaade reuk, bij voorb.* animae, Plin. H. N. XX, 9: oris, Ibid. XXVIII, 12: halitus, Ibid. XXX, 6. (c) *hevigheid of fterkte, bij voorb.* odoris, Plin. H. N. XXI, 7 in. XXII, 18: (d) *hevigheid of hevige grootte, bij voorb.* morbi, Cic. Nat. D. III, 31: belli, Liv. XXXI, 6: injuriae, Salluft. in Orat. Licin. trib. pl.: *ook hevigheid, wreedheid, ftrengheid, bij voorb.* injuria gravitate tutior eft, Ibid. § 13. (e) *duurte, bij voorb.* annonae, Tacit. Ann. VI, 13. (f) *nadruk, nadruklijkheid of nadruklijke gefteldheid, bij voorb.* verborum & fententiarum, Cic. ad Div. X, 12. Or. II, 17: Demofthenes utitur gravitatis locis, Cic. Or. 31. 3) *de vastigheid, onbeweeglijkheid, ftandvastigheid, bij voorb.* cum gravitate & conftantia vivere, Cic. Off. I, 21: cf. Prop. II, 16, 14: *bijzonder in wederwaardigheden*, Cic. ad Div. V, 16 extr. *tweemaal: van daar* a) *de ernsthaftigheid, bij voorb.* comitate condita gravitas, Cic. Senect. 4: judiciorum, *ernsthaftigheid, ftrengheid*, Cic. in Caecil. 3: cf. Nep. Att. 3. Cic. Att. IX, 9 med. X, 1 poft med. b) *bedachtzaamheid, bij voorb.* Lacedaemoniorum, Nep. Pauf. 4. c) *grootmoedigheid, als men het ongeluk verdraagt, zich niet wreekt enz., of ftandvastigheid*, Cic. ad Div. V. 16 extr. *tweemaalen:* gravitatem in dolore adhibere, Cic. Q. Fr. III, 8. d) *de aanzienlijkheid, aanzienlijke gefteldheid, welvoeglijkheid, bij voorb.* fententiae, Cic. Tufc. V, 12 in.: oris, Liv. V, 41 extr.: haec genera dicendi in fenibus gravitatem non habent, Cic. Brut. 95, i. e. *aanzien, aanzienlijkheid, deftigheid:* imperii, Cic. Agr. II, 32 in.: paucis diei horis pingebat: id quoque cum gravitate. quod femper togatus, Plin. H. N. XXXV, 10 extr.: facere aliquid cum gravitate, Cic. Q. Fr. III, 9 in.: *dus ook in het redenen, wanneer men met redenkundigen fieraad fpreekt*, Cic. Or. I, 13 med.

GRAVĬTER, Adv., 1) *zwaar, met gewigt, bij voorb.* graviter cadere, Ovid. Pont. I, 7, 49: *of* concidere, Virg. Aen. V, 447, *eenen zwaaren val doen:* ferire, Virg. Aen. XII, 295: hafta graviter presfa i. e. *diep, met gewigt*, Ibid. X, 347: *van daar* a) *hevig, fterk, bij voorb.* pellere fores, Terent. Ad. V, 3, 2: fores crepuerunt, Ibid. Heaut. III, 3, 52: naves graviffime adflictae, Caef. B. G. IV, 31: b) *hevig of zeer, bij voorb.* aegrotare, Cic. Off. I, 10: amare, Plaut. Cift. I, 1, 87: iratus, Terent. Hec. IV, 4, 1: fufpectus, Cic. Cat. I, 7: premi ab hoftibus, Caef. B. G. IV, 16: inftare territis, Curt. IV, 15: irae graviter ultae, Liv. II, 17: fpirare, Virg. Georg. IV, 31. Aen. VII, 352: placere, Caecil. ap. Non. 4. n. 218: dicere in aliquem, Terent. Ad. I, 2, 60: gravius adcufare, Terent. Hec. IV, 4, 95: gravius aegrotare, Cic. Senect. 19: graviffime diffentientes, Cic. Phil. XII, 11: graviffime terreri, Caef. B. G. V, 30: graviffime dolere, Ibid. 57: *van daar* graviter advertunt, Terent. Heaut. III, 3, 9, *merken naauwkeurig op, geven zeer naauw acht:* c) *nadruklijk of welvoeglijk, deftig, bij voorb.* judicare de aliquo, Caef. B. C. II, 32: aliquid tractare graviter & copiofe, Cic. Fin. IV, 2, i. e. *op eene voegzame wijze: ook nadruklijk of hevig, bij voorb.* dicere in aliquem, Terent. Ad. I, 2, 60: vindicare, Caef. B. G. III, 16: graviffime decernere, Ibid. B. C. I, 5: d) *grof of diep van klank*, Cic. Somn. Scip. 5: *ook enkel diep, bij voorb.* hafta graviter preffa, Virg. Aen. X, 347: e) *ernftig, bij voorb.* fcribere, Cic. ad Div. II, 4: *ook ernsthaftig of ftreng, bij voorb.* utrum fevere & graviter ac prifce agere cet., Cic. Coel. 14. 2) *bezwaard, met bezwaar: van daar* a) *met verdriet, ongeern, met bezwaarlijkheid, met ongeduld, droevenisse enz., bij voorb.* audire, Terent. Heaut. I, 1, 61: adcipere, Cic. Or. II, 52. Tacit. Ann. XIII, 36: ferre, Cic. Harufp. 22, i. e. *ongeern, verdrietelijk, iets dragen:* b) *ziekelijk, bij voorb.* fe habere, Cic. Att. VII, 2 poft init. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 17, i. e. *zich ziekelijk bevinden.*

GRAVITŪDO, inis, f. i. q. gravitas, gravedo, *bij voorb. zinkingen*, Vitruv. I, 6.

GRAVIUSCULUS, a, um, 1) paulo gravior, *wat zwaarer, heviger, erger, nadruklijker, ernsthaftiger, ftrenger, met wat meer bezwaarlijkheid of verdriet, wat dieper of doffer (klinkend enz.):* 2) i. q. aliquantum gravis, *bij voorb.* fonus, Gell. I, 11 poft med., i. e. *wat dieper toon.*

GRAVO, avi, atum, are, *bezwaaren, drukken, belasten, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* membra gravabat onus, Ovid. Her. XI, 38: poma gravantia ramos, Ib. Met. XIII, 812: ne unda gravet pennas, Ibid. VIII, 205: aliquem farcinis, Tacit. Ann. I, 20: aliquem enfe, Stat. Theb. X, 257: caput, Plin. H. N. XXI, 10: fortunam i. e. *zwaarer maken*, Ovid. Trift. V, 11, 30: mala me gravant, Ib. IV, 6, 28: officium, quod me gravat, Horat. Ep. II, 1. 264: *van daar* gravare fyllabam *bij de* Grammatici, *d. i. eenen* accentus gravis *daar op zetten: van daar* Paffiv. Gravor, ari, 1) *bezwaard worden enz.: van daar* gravatus, a, um, *bezwaard, belast enz., bij voorb.* vulneribus, Liv. XXV, 24: vino fomnoque, Liv. XXV, 24: militia longinqua, Juftin. XX, 2: pondere, Claudian. Proferp. III, 351: *ook zwaar, bij voorb.* caput, Colum. VI, 9: oculi morte gravati, Ovid. Met. IV, 145: 2) *verdrietlijk worden, bij voorb.* gravatus Vitellius, Tacit. Ann. V, 8. 3) *zwaar aan iets tillen, verdrietig zijn, bedenking maken, er niet geern aan willen, bij voorb.* homo gravari coepit, Cic. Cluent. 25: cf. Cic. Amic. 5. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* gravare literas dare, Cic. ad Div. VII, 14, *zwaar aan het fchrijven gaan, daar van last hebben, het niet geern doen:* ne graveris exaedificare, Cic. Or. I, 35 extr.: cf. Cic. Invent. II, 51 extr. *Ook met den* Accufativus, *bij voorb.* Bellerophontem, Horat. Od. IV, 11, 27, fcil. ferre, i. e. *afwerpen:* aquam, fcil. dare, Plaut. Rud. II, 4, 21, i. e. *er zwaar aan gaan: om water te geven:* quod cupiam ne gravetur fcil. dare, Ib. Mil. IV, 6, 15: quod voce gravaris, fcil. dare, Virg. Aen. X, 628: terrae gravantur tuum pedem fcil. ferre, Senec. Thyeft. 105: illum gravantur ftipatores fui, fcil. ferre, Senec. Clem. I, 12: *dus ook* matrem, Sueton. Ner. 34: hunc, Ibid. Vitell. 12: praetoria gravabatur i. e. *beminde hij niet*, Ibid. Aug. 72. *Overal kan men* dare, ferre, tolerare, *of ook* ob, propter, *verftaan.*

GREGĀLIS, e, 1) *van de kudde, tot de kudde behoorende, bij voorb. paarden*, Plin. H. N. X, 63 extr.: *van daar* gregales, Subftantive, *van ééne kudde, als 't ware, makkers, kameraads, bij voorb.* equi boni fignum, fi cum gregalibus cet., Varr. R. R. II, 7: *van daar van menfchen, kameraads, makkers of bekenden, met welken men geftadig omgaat en verkeert, bij voorb.* gregalibus illis (meis) amiffis, Cic. ad Div. VII, 33: gregalesque (eum) requirerent, Cic. Or. II, 62: *ook* feq. Genit., *bij voorb.* gregales Catilinae, Cic. Dom. 28: Clodii, Cic. Harufp. 25. 2) *van gemeene foort, gemeen, niet bijzonder, bij voorb.* poma, Senec. Benef. I, 12: filigo, Plin. H. N. XVIII, 9: tectorium, Senec. Ep. 86: fulphur, Stat. Sylv. I, 6, 74: *ook gemeen, d. i. aan gemeene lieden of Soldaaten eigen of gewoon enz., bij voorb.* amiculum, Liv. VII, 34: *en* habitus, Tacit. Ann. I, 59, i. e. *van eenen gemeenen Soldaat.*

GREGĀRĬUS, a, um, 1) *tot de kudde behoorende, bij voorb.* paftor, Colum. VI. Praefat.: *en enkel* gregarius fcil. paftor, Apul. Met. VII med. p. 194. Elm. 2) *gemeen, van Soldaaten, bij voorb.* milites gregarii, Cic. Planc. 30. Salluft. Cat. 37 (38). Liv. XXVIII, 24. Curt. VII, 2. Tacit. Hift. V, 2, *gemeene Soldaaten, d. i. die geene Officiers zijn: dus ook* eques, Tacit. Hift. III, 51: militia, Juftin. XXII, 1.

GREGĀTIM, 1) *bij kudden, hoopsgewijze, bij voorb.* elephanti gregatim ingrediun-

d'untur, Plin. H. N. VIII, 5: van kraaijen, Quintil. I, 6 (10): van bijen, Plin. H. N. XI, 5: van visschen, bij scholen, Ibid. IX, 15: ook van menschen, bij hoopen, bij voorb. cives gregatim conjectos in lautumias, Cic. Verr. V, 57: retiarii — gregatim dimicantes, Sueton. Cal. 30: ad Perdiccam gregatim profugiebant, Just. XIII, 8: deorum cultus viritim gregatimque, Plin. H. N. IV, 12 post med. 2) onder de gemeene lieden, bij voorb. adcidit saepe, ut nova genera morborum gregatim sentirentur, Plin. H. N. XXVI, 1 post init.

GREGO, are, tot ééne kudde vergaderen, of enkel vergaderen, bij voorb. gregatae aves, verzameld, Stat. Achill. I, 373.

GREMIUM, i, n. de schoot, bij voorb. der moeder, waar het kind op zit enz., Cic. Div. II, 4. Virg. Aen. I, 685 (689). IV, 84. V, 31. Flor. II, 6, en meermalen: van daar de schoot, Tropisch, bij voorb. de schoot der aarde, Cic. Senect. 15. Virg. Aen. III, 509: abstrahi e gremio patriae, Cic. Coel. 24: In gremio sepulta consulatus tui, Cic. Pis. 5: Aetolia medio fere Graeciae gremio continetur, Ibid. 3: in gremio Thebes i. e. midden in Theben, Sil. III, 679: e gremio Capuae egredi, Ibid. XII, 204: fluminis, Ibid. VIII, 191: Nec Troiam Ausonios gremio excepisse pigebit, Virg. Aen. VII, 233: fortunam — pono in vestris gremiis, Ibid. IX, 261: soror in fratris gremio moerore consenescit, Cic. Cluent. 5.

GRESSIO, onis, f. een stap, Pacuv. ap. Macrob. Sat. VI, 5.

GRESSUS, us, m. 1) het stappen, gaan, de gang, Cic. Off. I, 36. 2) een stap, schrede, bij voorb. gressum tendere ad moenia, Virg. Aen. I, 410 (414): recipere, Ibid. XI, 29, i. e. terug gaan: inferre, Ibid. Georg. IV, 360, i. e. binnen gaan: glomerare, Ibid. 117: ferre i. e. gaan, Senec. Herc. Oet. 579. Ovid. Her. XVI, 333: agere richten, Valer. Flacc. III, 8: tenere, Ibid. VI, 348: of comprimere, Virg. Aen. VI, 389, i. e. stilstaan, ophouden.

GRESSUS, a, um, zie Gradior.

GREX, gregis, m. 1) eene kudde, bij voorb. paarden, Cic. Verr. II, 7: olijfanten, Plin. H. N. V, 1: runderbeesten, Ovid. Art. I, 326. Cic. Phil. III, 12: ezelen, Varr. R. R. II, 6: schapen, Virg. Aen. III, 287: geiten, Ib. Ecl. VII, 7: zwijnen, Juvenal. II, 80: paauwen, Varr. R. R. III, 6: ganzen, Ib. 10: eenden, Ib. 11: vogels, Horat. Ep. I, 3, 19. Ook zegt Cicero, Phil. III, 12, greges armentorum. Somtijds wordt armentum en grex onderscheiden, het eerste van groot, het laatste van klein, vee, bij voorb. armenta gregesque, Ovid. Met. I, 513. IV, 634. 2) een gezelschap menschen, bij voorb. die met elkander verkeeren, bij een komen of zich anders saam voegen, bij voorb. hominum honestissimorum, Cic. Sull. 28 in.: philosophorum, Cic. Or. I, 10: amicorum, Cic. Att. I, 18: regum, Senec. Troad. 138: virorum i. e. Fabiorum manus, Sil. VII, 58: scribe tui gregis hunc, Horat. Ep. I, 9, 13, i. e. neem hem onder uwe vrienden of gezellen op: natorum, Senec. Herc. fur. 1149: oro, ut me in vestrum gregem recipiatis, Terent. Eun. V, 8, 54, i. e. gezelschap; bijzonder van Acteurs, bende, gezelschap, troep, Terent. Heaut. Prol. 45. Ibid. Phorm. Prol. 32. Plaut. Cas. Prol. 22. Ibid. Asin. Prol. 3. Petron. 80: ook van de Mathematici i. e. starrenverklaarers, starrenkijkers, bij voorb. grex Chaldaeus, Juvenal. IV, 94: gregem ducere, Suet. Ner. 22, scil. aurigarum circensium: van daar grege facto, Sallust. Cat. 50 (49). Jug. 58 (62). Liv. VIII, 24, i. e. na dat zij eenen hoop gemaakt hadden, of in eenen hoop, d. i. bij een: dus ook uno grege, Curt. X, 2 post med. 3) de hoop, verächtelijk, de gemeene hoop, bij voorb. ego in grege adnumerer, Cic. Rosc. Am. 32, i. e. onder den gemeenen hoop van Advokaten: Epicuri de grege porcus, Horat. Ep. I, 4, 16: turpium virorum, Ibid. Od. I, 37, 9: venalium, Plaut. Cist. IV, 2, 67: flagitiosi greges hominum desperatorum, Cic. Cat. II, 5: grex indoctus i. e. vulgus, Horat. Ep. XVI, 37: Hostia, nate, jaces ceu mutus & e grege sanguis, Stat. Theb. XI, 284. 4) ook van levenloze dingen, bij voorb. virgarum, i. e. hoop, bundel, Plaut. Pseud. I, 3, 99, maar wel boertend, dewijl er adegero bij staat: ook van starren, Apul. de Mundo post init. p. 58. Elm. Not. grex gen. femin., Lucret. II, 661. Lucil. ap. Charis. 1. Inscript. ap. Maffeum in Mus. Veron. p. 127. n. 4.

GRICENEA, i. e. funis crassus, Fest.

GRIPHUS, (γρῖφος), i, m. 1) een net: van zaan 2) een ingewikkeld voorstel, een raadzel, Gell. I, 2. Apul. Flor. 2. p. 347. Elm.

GROCCIO, ire, drukt het geschreeuw van de rave uit, bij voorb. corvus groccire adortus, Apul. Florid. extr. Ed. Elm., alwaar sommige Edd., zoo als Elmenhorst zegt, grocitare en crocitare hebben.

GROMA of GRUMA, ae, f. 1) een werktuig, om de velden te meeten, Fest. en Non. 1. n. 316. 2) het middelpunt van het leger, alwaar dit werktuig opgerigt werdt, om het leger in vier rechte straaten te verdeelen, Hygin. de Limit. p. 164. Goes.: cf. Non. loc. cit.

GROSSULUS, i, m. i. q. parvus grossus, Colum. V, 10.

GROSSUS, i, m. & f. de onrijpe vijg, Plin. H. N. V, 12. XVII, 27. XXIII, 7.

GRUIS, zie Grus.

GRUMA, zie Groma.

GRUMULUS, i, m. een hoopjen, bij voorb. aarde, Plin. H. N. XIX, 6 post med.: commixtis confusisque in unum grumulum hordeo, milio, papavere, cicere, lente cet., Apul. Met. VI ante med. p. 177. Elm.

GRUMUS, i, m. een hoopjen of hoop, bij voorb. aarde, heuvel, bij voorb. exaggerant supra habitationes maximos grumos è terra, Vitruv. II, 1: tumuli grumorum, Ibid. VIII, 3: grumos — dissipabimus ita, Colum. II, 18: ex grumo excelsum tumulum capiebat, Auct. B. Hisp. 24: grumus est excellens natura, Ib. 8.

GRUNDILIS of GRUNDULIS, e, bij voorb. lares, Arnob. 1. Hemina ap. Diomed. 1. Zij zullen, zoo als Nonius, c. 2. n. 357, en Diomedes 1. en Hemina, Ibid., zeggen, ingevoerd zijn ter eere der zeuge, die 30 jongen geworpen heeft. Doch, anderen gelooven, dat het zielen van kinderen waren, die niet ouder waren geworden dan 40 dagen, en die in de suggrundaria begraven werden.

GRUNNIO, ivi en ii, itum, 4. grunniken, knorren, van verkens, Plin. Hist. Nat. XXXII, 2. Juvenal. XV, 22. Varr. ap. Non. 2. n. 356. Not. Grundio, ire, voor grunnio cet., haalen de Grammatici ook aan, bij voorb. grundibat uit Quadrigarius en Caecilius.

GRUNNITUS, us, m. het grunniken of knorren van een zwijn of verken, Cic. Tusc. V, 40.

GRUO, ĕre, drukt den toon der kraanvogels uit, Fest.

GRUS, gruis, f. en m. 1) een kraanvogel, bij voorb. Nominat. grus staat, Cels. II, 18: de overige casus staan, Cic. Nat. D. II, 49. Plin. H. N. XI, 37 in. X, 23. Lucret. IV, 182. Horat. Sat. II, 8, 87. Virg. Georg. I, 120. Aen. X, 265. Stat. Sylv. IV, 6, 2. Zij werden als een lekkerbeetjen opgedischt, Gell. VII, 16. Stat. loc. cit. Plin. H. N. X, 23 e Nepote. Not. gruis voor grus, Phaedr. I, 8, 7. 2) zeker werktuig, Vitruv. X, 19.

GRYLLUS, i, m. 1) de grille, graskriek, krickjen, Plin. H. N. XXIX, 6 prope fin. Valer. Cato in Diris 74. 2) allerhande belagchelijke groteske figuuren heeten Grylli, Plin. H. N. XXXV, 10 extr.

GRYPS, phis, en GRYPHUS, i, m. een grijp of grijpvogel, een fabelächtige viervoetige vogel, die de gedaante van een' leeuw, maar het gezicht en vleugel van eenen arend heeft, bij voorb. gryphes, Virg. Ecl. VIII, 27: gryphas (Accusat.), Plin. H. N. X, 49: grypha, Claudian. de VI. Consul. Honor. 30: Gryphi (Plural.), Mela II, 1 in.: gryphorum, Ibid. III, 7: gryphis (Ablat.), Plin. H. N. VII, 2 in. Zij groeven het goud uit de aarde, bewaakten het tegen de roovers, en hadden daaröm altijd krijg met de Arimaspi, Plin. H. N. VII, 2 in. Mela II, 1.

GRYPUS, i, m. die een' krommen neus heeft, bij voorb. alter, cui propter nasi magnitudinem cognomen Grypo fuit, Justin. XXX, 1 extr.

GUBERNACULUM, i, n. het stuurroer, het roer, Cic. Invent. II, 51. Plin. H. N. XI, 50: ook staat daar voor gubernaclum, Lucret. II, 902. Virg. Aen. V, 176 en 859. VI, 349: van daar Tropisch, het roer, de regeering, bestuuring, richting, bij voorb. reipublicae, Cic. Rosc. Am. 18. Cic. Sext. 9. Plin. Ep. X, 1: civitatum, Cic. Or. I, 11: imperii, Valer. Max. VII, 6, 11: in alle deze plaatzen staat de Plural.: dus ook recedere a gubernaculis, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 27: arteriarum pulsus — gubernacula vitae temperat, Plin. H. N. XI, 37 extr.: cum exercitum majorem, quam ut temperari posset, neque habilem gubernaculo cerneret, dimittere statuit, Vellej. II, 113: aquila — velifi catis alis, quo libuit, advertens modo caudae gubernaculo cet., Apul. Flor. in. p. 341. El.

GUBERNATIO, onis, f. 1) het sturen of regeeren van een schip, Cic. Fin. IV, 27. 2) Tropisch, in 't gemeen, regeering, bestuuring, directie, richting, bij voorb. tantarum rerum, Cic. Cat. III, 8: continentia est, per quam cupiditas consilii gubernatione regitur, Cic. Invent. II, 54: magnam gubernationem tui consilii tuaeque auctoritatis res desiderabit, Cic. ad Brut. Ep. 14.

GUBERNATOR, oris, m. 1) die het schip stuurt, stuurman, bij voorb. gubernator clavum tenens, Cic. Senect. 6: cf. Quintil. V, 10, 48. XII, 11, 5. Ovid. Trist. I, 10, 21: ook zonder dat er van het schip of van de scheepvaart iet bij staat, bij voorb. medici, gubernatores, agricolae, Cic. Div. I, 50: van daar tranquillo quilibet gubernator est, een spreekwoord, Senec. Ep. 85, alwaar dit woord dikwijls staat. 2) in 't gemeen, een regeerder, bestuurer, bij voorb. reipublicae, Cic.

Cic. Rab. perd. 9: poli, Senec. Hippol. 903: equorum, Quintil. VIII, 6, 9.

GUBERNATRIX, tcis, f. 1) quae navem gubernat: 2) bestuurster van eene zaak, bij voorb. civitatum, Cic. Or. I, 9: cf. Terent. Eun. V, 9, 16.

GUBERNIUS, i, m. voor gubernator, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

GUBERNO, avi, atum, are, 1) een schip regeeren, stuuren, bij voorb. quis gubernaret, Cic. Off. I, 25: e terra gubernare, Liv. XLIV, 22 extr., als een spreekwoord, te land stuuren of stuurman zijn, gelijk wij zeggen: de beste stuurlieden staan aan land, d. i. te huis blijven zitten, en geen gevaar op zich nemen, en tevens anderen, die het beter weten, zeggen, wat zij buitens huis zullen doen. 2) in het gemeen, iets of iemand regeeren, bestuuren, bij voorb. vitam, Cic. Fin. II, 13. Lucret. V, 1116: aliquem consiliis, Cic. ad Brut. 10: equum, Martial. IX, 23, 14: orbem terrarum, Cic. Rosc. Am. 45: petitionem, Cic. Mil. 9: motum fortunae, Cic. Att. VIII, 4: rem docte, Plaut. Mil. IV, 2, 99: currus, Senec. Hippol. 1075: te horror, ut omnia gubernes cet., Cic. ad Div. II, 7: iter meum reip. — ratio gubernabit, Ib. 17 in.: tormenta gubernat dolor, Cic. Sull. 28: digiti vocem gubernantes, Petron. 127: deus, qui regat, qui gubernet, qui cet., Cic. Nat. D. I, 20.

GUBERNUM, i. q. gubernaculum, Lucret. II, 553. Lucil. ap. Non. 8. n. 59, alwaar overäl de Plural. staat.

GULA, ae, f. de slokker, keel, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 66. XXIV, 15: van daar a) als gantsche hals, waar voor men ook somtijds keel zegt, bij voorb. obtorta gula in vincula abripi, Cic. Verr. IV, 10: gulam laqueo frangere, Sallust. Cat. 65 (58), i. e. worgen, stranguleeren: cf. Plaut. Aul. II, 4, 23: b) de keel, Tropisch, d. i. de vraatächtigheid, vraatzucht, eetzucht, lekkerheid, bij voorb. irritamenta gulae, Sallust. Jug. 89 (94): gulae parere, Horat. Sat. II, 7, 111: temperare, Plin. Ep. II, 6: profundam alicujus gulam explere, Sueton. Vit. 7: homo intempestivae ac sordidae gulae, Ibid. 13: ingenua, Martial. VI, 11, 6, i. e. goede smaak, lekkerbek: quanta gula est, Juvenal. I, 140: subtilior, Colum. VIII, 16, 4: insulsa, Cic. Att. XIII, 31: van daar proceres gulae, Plin. H. N. IX, 17, i. e. de hoofdpersonen in de lekkerheid of in de eetlust.

GULLIOCAE, arum, de groene nootenschaalen, Fest.

GULO, onis, m. een vraat, slemper, lekkerbek, bij voorb. gulones, Apulej. in Apolog. ante med. p. 295. Elm.: cf. Fest. in Ingluvies.

GULOSE, lekkerlijk: gulosius, Colum. Praefat. Martial. III, 22, 5.

GULOSUS, a, um, die zijne keel geern voldoet, d. i. vraatächtig, vratig, lekker, Senec. Nat. Quaest. III, 18: nihil est gulosius Sanetra, Martial. VII, 19, 1: gulosum fictile (vas), Juvenal. XI, 19. 2) Tropisch, lector, Martial. X, 59, 5, i. e. die veel lezen wil.

GUMIA, ae, m. een lekkerbek, vraat, slemper, Lucil. ap. Cic. Fin. II, 8. Apulej. Apol. post med. p. 311. Elm.

GUMMI, n. Indecl. en GUMMIS, is, f. gom of hars, Plin. H. N. XII, 9. XIII, 11 en 12. Colum. XII, 50: ook gummium, Plin. H. N. XII, 8.

GUMMINOSUS, zie Gummosus.

GUMMITIO, onis, f. het bestrijken of besmeeren met hars, Colum. XII, 50.

GUMMOSUS, a, um, vol gom of hars, harstig, bij voorb. humor, Plin. H. N. XVI, 38: folia, Ibid. XXII, 8: Indicum humidius ac gummosum, Ibid. XII, 9: alwaar Hard. zegt, dat de Codd. MSS. hebben gumminosum.

GURDUS, a, um, dom, lomp, plomp, Laber. ap. Gell. XVI, 7: ook Quintil. I, 5, 57, welke zegt, gehoord te hebben, dat dit woord uit Spanje gekomen is.

GURGES, itis, m. 1) eene groote diepte van water, dat in eenen kring draait, en de dingen naar zich trekt, een draaikolk, bij voorb. amnis — pluribus simul neque iisdem alveis fluens, nova semper vada novosque gurgites faciens, Liv. XXI, 31 extr., doch, het kan ook enkel diepte, kolk, zijn: van daar Tropisch, ut divitias in profundissimum libidinum gurgitem profundat, Cic. Sext. 43: vorago est aut (Ed. Ernest. ac) gurges vitiorum turpitudinumque omnium, van een ten uitersten ondeugend, schandelijk mensch, Cic. Verr. III, 9: van daar een verkwister, verspiller, bij voorb. patrimonii, Cic. Sext. 52: ook zonder Genit., bij voorb. tu gurges atque heluo, Cic. Pis. 17: ille gurges, Cic. Dom. 47: Apicius, nepotum omnium altissimus gurges, Plin. H. N. X, 48: zoo heet ook Gallonius, van wien, Cic. Fin. II, 28. Horat. Sat. II, 2, 47, gewag gemaakt wordt, gurges, Cic. Fin. II, 8 e poëta: dus kreeg ook zekere M. Fabius, wegens zijne jeugdige verkwisting, den bijnaam Gurges, Macrob. Sat. II, 9, doch, die zich naderhand beterde, en princeps senatus werdt, Plin. H. N. VII, 41, alwaar hij M. Fabius Gurges heet. 2) elke diepte in het water, een kolk, bij voorb. Rheni fossam gurgitibus redundantem, Cic. Pis. 33: exhaurire gurgites, Cic. Harusp. 27: van daar Tropisch, bij voorb. in imo gurgite turpitudinis suae jacere patiar, Valer. Max. III, 6 in.: van daar 3) in 't gemeen, diep of opgehoopt water, bij voorb. in zee of in een meir of rivier, het water der zee, van een meir of rivier; of de zee, een meir of rivier zelve, bij voorb. van eene rivier of derzelver water, Ovid. Her. XVI, 714. Virg. Aen. VI, 296: van de zee, Ponti, Cic. Div. I, 8, als Dichter: alterno gurgite Pontus cet., Virgil. Aen. XI, 624: Iberus, Ibid. IX, 816: Carpathius, Ibid. Georg. IV, 387: Euboicus, Ovid. Met. IX, 226: Atlanteus, Stat. Achill. I, 223: dus ook gurgite ab alto, Virg. Aen. VI, 310. VII, 704: van een meir (poel, moeras enz.), bij voorb. Lernaeus, Avien. Arat. 380: dus ook qui gurges, quae flumina — quod mare cet., Horat. Od. II, 2, 33, alwaar het een meir kan zijn: van daar Tropisch, bij voorb. in gurgite turpitudinis cet., Valer. Max., zie boven: libidinum, Cic., zie hier voor: van daar verkwister, Cic., zie hier voor: pecuniam prandiorum gurgitibus proluere, Gell. II, 24, i. e. in spijzen verkwisten.

GURGULIO, onis, m. 1) luchtpijp, gorgel, Varr. R. R. II, 32. 2) i. q. Curculio de koornworm, Pallad. I, 19. Ibid. Jun. 3. Ed. Gesner.: ook staat het anders voor curculio in Varr. lect., bij voorb. Virg. Georg. I, 185. Varr. R. R. I, 63. Cato R. R. 92: van daar 3) i. q. penis, Pers. IV, 38.

GURGUSTIOLUM, i, n. i. e. parvum gurgustium, Apul. Met. I prope fin. p. 112. Elm. Ibid. IV ante med. p. 147.

GURGUSTIUM, i, n. is de benaming van een geheel slecht, laag, huisjen of woning, zoo als wij zeggen, een gat, hoek, winkel, bij voorb. nescio quo e gurgustio prodire, Cic. Pis. 6: deus in gurgustio habitaverat, Cic. Nat. D. I, 9: abditus modico gurgustio, Sueton. Gramm. 11.

GUSTATIO, onis, f. is, wanneer men iet eet, na dat men vooräf nog niet gegeten heeft, bij voorb. vroeg: van daar ook het eerste gerecht, voorgerecht, Petron. 21 en 31.

GUSTATORIUS, a, um, het geen daar toe dient, om een ontbijt of een ander eten, behalven en bij de maaltijd te gebruiken: van daar gustatorium, Plin. Ep. V, 6. §. 37, scil. vas, i. e. een eetgereedschap, schotel: hoedanig stuk huisraad dikwijls bestondt uit een schildpadsschaal, Martial. XIV, 88, alwaar het opschrift gustatorium is: gustatoria, scil. vasa, Petron. 34, het eetgereedschap, tafelservies.

GUSTATUS, us, m. 1) het proeven, 2) de smaak eener zaak, bij voorb. jucundus pomorum, Cic. Nat. D. II, 63. 3) de smaak, als eene eigenschap des menschen, en als één van de vijf zinnen, Ibid. 56. Plin. H. N. X, 71.

GUSTO, avi, atum, are, 1) proeven, een weinig van eene spijze of drank gebruiken, wanneer het dikwijls, gebruiken, eten of drinken, kan vertaald worden, bij voorb. aquam, Cic. ad Div. VII, 26: totum, Ovid. Trist. IV, 1, 31: sanguinem, Plin. H. N. VIII, 16 post med.: herbam, Ib. XXI, 29: dus ook Alypon acre gustatu, Ibid. XXVII, 4 med.: leporem & gallinam gustare fas non putant, Caes. B. G. V, 12: de potione, Sueton. Tit. 2: nos in essedo panem & palmulas gustavimus, August. ap. Sueton. Aug. 76: post solem lavabatur, deinde gustabat, dormiebatque minimum, Plin. Ep. III, 5: in cubiculum se, quasi gustaturus, contulit, Senec. ad Marc. 22 post med.: Cretes, quorum nemo gustavit unquam cubans, Cic. Mur. 35: van daar Tropisch, proeven, d. i. een weinig van eene zaak hooren, leeren, zien, of andere daar in ondernemen of genieten, bij voorb. sanguinem civilem, Cic. Phil. II, 29: partem reip., Cic. ad Div. XII, 23: partem voluptatis, Cic. Fin. I, 18: physiologiam primis labris, Cic. Nat. D. I, 8: quaedam brevia praecepta de actione, Cic. Or. I, 32: amorem vitae, Lucret. V, 180, i. e. genieten, smaaken: lucellum, Horat. Sat. II, 5, 82: rerum causas summatim, Cic. Or. II, 36: sermonem alicujus, Plaut. Most. V, 1, 15, i. e. luisteren, iet afluisteren of hooren: Metrodorum, Cic. Or. III, 20, i. e. zijn voorstel een poosjen aanhooren: studia literarum sensu gustare, Cic. Arch. 7, i. e. leeren genieten, smaaken. 2) eten of drinken, het zij buiten of over de maaltijd, bij voorb. leporem, aquam cet., zie boven: ook zonder Accusativus, Cic. Mur. 35: bijzonder buiten de maaltijd, Plin. Epist. III, 5 cet., zie boven.

GUSTULUS of GUSTULUM, i, een klein gerechtjen of eten, buiten de maaltijd, bij voorb. dus meent, Apul. Met. IX post med. p. 232. Elm., een eij: te weten, daar zegt er één tot zijne hen, die veel eijeren legt: multo jam tempore nos partubus (i. e. ovis tuis) saginasti: nunc etiam cogitas, ut video, gustulum nobis praeparare, i. e. gerechtjen, eten: van daar Tropisch, dulcem gustulum carpis, Apul. Met. II ante med. p. 119, voor osculum.

GUSTUS, us, m. (*voor* guſtatus, contr.) 1) *het proeven, bij voorb.* panis potionisque bonitatem guſtu explorare, Colum. I, 8, 18: cf. II, 2, 20: epulas explorare guſtu, Tacit. Ann. XII, 66: utrum adulteratum guſtu deprehendere, Plin. H. N. XXXI, 10: guſtu libata potio, Tacit. Ann. XIII, 16: cum ille ad primum guſtum (veneni) concidiſſet, Sueton. Ner. 33: *van daar* a) *het eten, het genot eener zaak, wanneer men niet te veel gebruikt, bij voorb. van ſpijze, drank, bij voorb.* ſine crebro ſalis guſtu, Plin. H. N. XXXI, 6 poſt init., i. e. *wanneer men wel dikwijls, maar telken reize een weinig gebruikt:* b) *het voorgerecht*, Martial. XI, 32, 4. XI, 53, 12: *van daar Tropisch*, minimum veluti guſtum hauſeram ſomni, Petron. 22, i. e. *had weinig geſlapen:* c) *alles, wat men eet of drinkt, wanneer het weinig is, en men alleen proeft, of als 't ware proeft, bij voorb.* guſtus ex amphora, Petron. 77, *een dronk: van daar Tropisch*, ſomni, Petron. 22, *zie hier voor: van daar* d) *eene proeve, bij voorb.* guſtum tibi dare volui, Senec. Ep. 114 poſt med.: *dus ook* dedit enim nobis guſtum (ſcil. amicus tuus), ad quem reſpondebit i. e. cui convenienter vivet, Ibid. 11 in. Ad hunc guſtum, Plin. Ep. IV, 27: *van daar* haec jactura guſti (guſtui) fuit, Petron. 76, *tot een proefjen gediend.* 2) *de ſmaak van eene zaak, bij voorb. van wijn enz., bij voorb.* guſtus vini auſterior, Plin. H. N. XIV, 1: herba guſtu adſtricto, Ibid. XXVII, 12 poſt med.: radix guſtu acri mordet, Ibid. 13: folium ſalſo guſtu, Ib. XXVI, 8 poſt med.: donec in ore guſtus ejus (ſucci) ſentiatur, Celſ. VI, 8: vina probi guſtus, Colum. III, 2, 7: guſtus nobilis pretioſusque (vini) fluit, Ib. §. 5: vites pretioſi guſtus celeberrimae, Ibid. §. 18: graeculae vites habent probabilem guſtum, Ibid. §. 24: guſtus (vini) ſordidus, vilis, Ibid. §. 5: ſint pretioſi ſaporis, velut Aminei, vel certe non procul ab eo guſtu, Ibid. III, 7: *van daar Tropisch, bij voorb.* urbanitas ſignificat ſermonem prae ſe ferentem in verbis & ſono & uſu proprium quendam guſtum, Quintil. VI, 3, 18. 3) *de ſmaak van den mensch, bij voorb.* guſtu explorare *of* deprehendere, Colum. *en* Plin. H. N., *alwaar ook* proeven *past, zie* n. 1: *van daar Tropisch, de ſmaak in iets, bij voorb.* laudis, Cic. Phil. II, 45: *ook in redenen, verkeering*, cf. *hier voor*, Quintil. VI, 3, 18.

GUTTA, ae, f. 1) *een druppel, droppel, bij voorb.* ſanguinis, Plaut. Moſt. II, 2, 76: cf. Virg. Aen. III, 28: vini, Plaut. Caſ. III, 2, 31: guttae imbrium, Cic. Nat. D. II, 5: guttae cadentes, Cic. Or. III, 48: cf. Ovid. Pont. IV, 10, 5: *ook van traanen*, Ibid. II, 3, 90: *van daar het geen uit druppels beſtaat, of nederdruipt, bij voorb.* gutta Phaëthontis, Martial. IV, 32, 1: *of* ſuccina gutta, Ib. VI, 15, 2, i. e. *barnſteen:* guttae Arabicae i. e. (*misſchien*) *mijrrhen-olie, bij voorb.* capillus obunctus guttis Arabicis, Apulej. Met. II ante med. p. 118. Elm.: 2) *het geen aan een druppel gelijkvormig is, bij voorb.* a) guttae puncta *zijn punten of vlekken, daar een beest of eene zaak mede gevlekt is, bij voorb. bijën*, Virg. Georg. IV, 99: *hagedisſen*, Ovid. Met. V, 461: *ſlangen*, Ibid. IV, 577: *ſpinnen*, Plin. H. N. XXIX, 4 poſt med., *alwaar ſtaat:* guttis albis diſtinguentibus: *verders* Lapis interſtinctus auteis guttis, Ibid. XXXVI, 8: b) *zeker ſieraad in de doriſche pijlaar-orde*, Vitruv. IV, 3. 3) *het geen klein is, een drupjen, een beetjen, bij voorb.* conſilii, Plaut. Pſeud. I, 4, 4: dulcedinis, Lucret. IV, 1054. Not. Guttai *voor* guttae, Lucret. VI, 614.

GUTTATIM, *druppelswijze*, Plaut. Merc. I, 2, 92. Enn. ap. Non. 2. n. 363. Apul. Met. III in.

GUTTO, are, 1) *druipen, druppelen, bij voorb.* folia — guttantia adſtringunt, Plin. H. N. XX, 8 ante med., *doch*, Hard. *leest uit* MSS. guttantium os adſtringunt. 2) *bedruipen: van daar* guttatus, a, um, *met punten of vlekken bont gemaakt, gevlekt*, Martial. III, 58, 15. Pallad. Mart. 13.

GUTTŬLA, ae, f. *een druppeltjen, drupjen*, Plaut. Epid. IV, 1, 27.

GUTTUR, ŭris, n. 1) *de gorgel, keel, krop*, Plaut. Aul. II, 4, 25. Ibid. Mil. III, 2, 22. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 68. Vitruv. VIII, 3 extr. Juvenal. XIII, 162. Perſ. I, 17. Ovid. Met. VI, 134: guttur parentis frangere, Horat. Epod. III, 11: fodere guttura cultro, Ovid. Met. VII, 314: liquidum tenui gutture cantat avis, Ovid. Am. I, 13, 8: ne quid heſterni habeant in gutture, Colum. VIII, 5, 17, i. e. *in den krop:* cont. VIII, 7. 2) *Tropisch, d. i. vraatzucht, bij voorb.* vitium ventris & gutturis, Cic. Coel. 19: rarum exemplum magni gutturis, Juvenal. II, 114. Not. Accuſat. Gutturem, Plaut. Aul. II, 4, 25. Ibid. Mil. III, 2, 2. Ibid. Trin. IV, 3, 7.

GUTTURNIUM i. e. vas, ex quo aqua in manus datur: ab eo, quod propter oris anguſtiam guttatim fluat, Feſtus.

GUTTURŌSUS, a, um, *die een krop heeft*, Ulpian. in Pandect. XXI, 1, 12.

GUTTUS, i, m. *ſchijnt zeker huisraad of vat te zijn, waar uit men het vocht druppelswijze kon uitgieten, bij voorb.* a) *om te waſchen of te baaden*, Juvenal. III, 263. XI, 158. Martial. XIV, 52, *in het opſchrift:* b) *om te offeren*, Plin. H. N. XVI, 38: c) *voor olie*, Gell. XVII, 8: cf. Varr. L. L. IV, 26, *alwaar het* a guttis *afgeleid wordt.*

GYMNAS, ădis, f. 1) *de oefening, bij voorb. in het worſtelen enz.*, Stat. Sylv. III, 1, 43. IV, 2, 47. Ibid. Achill. I, 357. 2) *het kampen, worſtelen*, Ibid. Theb. IV, 106.

GYMNASIARCHA, ae, m. i. q. gymnaſiarchus, Valer. Max. IX, 12, 7 (extern.). Inſcript. ap. Gruter. p. 465. n. 2.

GYMNASIARCHUS, i, m. *de opziener van een* Gymnaſium, Cic. Verr. IV, 42.

GYMNASIUM, i, n. 1) *eene openbare plaats in* Griekenland, *alwaar jonge lieden zich in het worſtelen, werpen met de ſchijf- of werpſpies, balſlaan enz., oefenden, en bezig hielden*, Plaut. Bacch. III, 3, 22. ſeq. Ibid. Amph. IV, 1, 3. Ibid. Epid. II, 2, 4: *van daar boertend*, totus doleo: ita me ſenex habuit gymnaſium, Plaut. Aul. III, 1, 5, i. e. *heeft mij geklopt, eigenlijk zich bij mij in het kloppen geöefend:* gymnaſium flagri, Ibid. Aſin. II, 2, 31, i. e. *die geſtadig gegeesſeld wordt: anders wordt* gymnaſium *en* palaeſtra *onderſcheiden, bij voorb.* perreptavi gymnaſia: — palaeſtra atque in foro, Ibid. Amph. IV, 1, 3: abero foro, palaeſtra, ſtudio & gymnaſio, Catull. LXII, 60: ſigna, quae palaeſtrae gymnaſiique cet., Cic. Att. I, 10. *Men vondt er ook Filoſofen, om, bij gelegenheid, met de jeugd van allerhande nuttige dingen te ſpreken, en haar te onderwijzen: van daar* 2) *eene openbare plaats, alwaar de jeugd in de* Filoſofie *enz. onderwezen wordt, een* Collegie *of ſchool;* Gymnaſium, *hoedanigen er te of liever bij* Athenen *drie geweest zijn*, Academia, Lyceum *en* Cynoſarges, Cic. Div. I, 5. Cic. Or. I, 13. Cic. Parad. Praefat. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12 extr., *onder welken de* Academia *de aanzienlijkſte was: doch, er waren er ook elders, bij voorb. in* Syrakuzen, Nep. Timol. 5: Gymnaſiis indulgent Graeculi, Trajan. in Plin. Ep. X, 49. *Ook begreef men er ſomtijds aanzienlijke perſonen in*, Nep. *en* Sulpic. loc. cit.

GYMNASĬUS *of* GYMNESIUS, a, um, *de oefening (in het worſtelen, werpen, ſpiesſen enz.) betreffende, of daar naar benoemd, bij voorb.* inſulae gymnaſiae, Plin. H. N. III, 5 extr.: *of* gymneſiae, Liv. Epit. 60, i. q. Baleares, *te weten, de* Grieken *noemden ze dus, gelijk er in de aangehaalde plaatzen bijgevoegd wordt; van daar ook* Gymnaſium, ſcil. aedificium *of* templum, *zie hier voor.*

GYMNASTĬCUS, a, um, *de bezigheid met ligchaams-oefeningen, of de ligchaamsoefeningen betreffende, bij voorb.* exercitus (i. e. exercitium), Plaut. Rud. II, 1, 7: ars, Ibid. Moſt. I, 2, 72.

GYMNESIUS, a, um, *zie* Gymnaſius.

GYMNĬCUS, a, um, i. q. gymnaſticus, *bij voorb.* ludi, Cic. Tuſc. II, 26. Plin. H. N. VII, 56 poſt med., i. e. *kampſchouwſpelen, in welken de jeugd zich in het loopen, worſtelen enz., vertoonde: dus ook* certamina, Sueton. Ner. 53. Lykaön *zou ze in* Arkadië *uitgevonden hebben*, Plin. loc. cit.

GYMNOSOPHISTAE, arum, i. e. *naakte geleerden: zoo heeten de* Indiäanſche *Filoſofen, dewijl zij naakt gingen: zij plagten met ondſgebroken oogen de zon aan te zien, en op eenen voet beurteling te ſtaan*, Plin. H. N. VII, 2 poſt med.: *ook* Apulej. Flor. 2. p. 351. Elm., *alwaar zij als een ſoort van* Brachmanen *aangehaald worden.*

GYNAECĒUM *of* GYNAECIUM, i, n. i. e. *het vertrek der vrouwen: van daar het binnenſte deel van het huis bij de* Grieken, *waar de vrouwen woonden: de zoogenoemde* Harem, Terent. Phorm. V, 6, 25. Plaut. Moſt. III, 2, 72. Cic. Phil. II, 37: *want, bij de* Grieken *mogten de vrouwen niet met de mannen eten of verkeering hebben, maar woonden bijzonder.*

GYNAECONĪTIS, ĭdis, f. i. q. Gynaeceum n. 1. Nep. Praefat. *en* Vitruv. VI, 10.

GYPSATUS, *zie* Gypſo.

GYPSO, avi, atum, are, *met gyps overtrekken, gypſen, bij voorb.* opercula, Colum. XII, 39: vas, Ibid. 42: lagenam, Ibid. 41: vinum, Ibid. 26: *van daar* Gypſatus pes, Ovid. Am. I, 8, 64, i. e. ſervilis; *omdat de gevangenen, die als ſlaaven verkocht zouden worden, met krijt* (Creta) *of gyps geteekend moeſten zijn, zoo als* Plinius *van het krijt zegt*, H. N. XXXVI, 17, *alwaar hij ook zegt, dat de* Grieken *gyps, in plaats van* terra Cimolia *gebruikten.* Not. manibus gypſatiſſimis, Cic. ad Div. VII, 6, *vertaalen ook ſommigen, met gyps overtrokken, dewijl de Barbaarſche volken zich plagten te beſchilderen: de woorden zijn:* quom (matronis Corinthiacis) illa (Medea) gypſatiſſimis manibus perſuaſit, ne ſibi vitio verterent, quod abeſſet a patria cet., *welke woorden, ten minſten gedeeltelijk, uit eenen ouden Dichter ontleend genomen te zijn. Anderen lezen* Ill. (i. e. tribus) anibus *voor* manibus. *Deze*

deren houden de plaats voor onverſtaanbaar.

GYPSUM, i, n. 1) *gyps*, Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 24: Africa gypſo mitigat vini aſperitatem, Ibid. XIV, 19: mala generoſiſſima cruſtare gypſo vel cera, Ibid. XV, 17: gypſo oblitus cadus, Ibid. XX, 9 poſt med.: exemplar e gypſo factum, Ibid. XXXV, 12: gypſi, quod flos adpellatur, uncias ſingulas, item ad tertias, decocti deſruti ſextarios binos — miſcere oportebit cet., Colum. XII, 50 extr. 2) *een beeld van gyps*, Juvenal. II, 4.

GYRINUS, i, m. *de vrucht der kikvorſchen*, Plin. H. N. IX, 51.

GYRO, avi, atum, are, *in eenen kring ronddraajen*, *bij voorb.* ſe, Veget. de re Veter. II, 5: *van daar* Gyratus, a, um, *rond gevormd*, *bij voorb.* chlamys orbe gyrato lacinioſa, Plin. H. N. V, 10.

GYRUS, i, m. *de kring*, *dien men door ronddraajen*, *rondloopen*, *rijden*, *vliegen*, *of op eene andere wijze maakt*, *bij voorb.* gyros trahere *van eene ſlang*, Virg. Aen. V, 85: ducere, *bij het vliegen*, Ovid. Am. II, 6, 33: *of* peragere, Plin. H. N. X, 23: *of* edere, Ibid. XI, 20, i. e. *maken*: piſcis agitat gyros, Senec. Agam. 425: gyro claudere *in eenen kring insluiten*, Plin. H. N. XVI, 13 extr.: euripo in gyrum addito, Sueton. Caeſ. 39, i. e. *rondom*: *van daar* 1) *een kring*, *in welken men een paard rondjaagt*, *om het te dreſſeeren en af te richten*, *bij voorb.* equum in gyrum ducere, Cic. Off. I, 26, *alwaar ſtaat*: homines effrenatos tanquam in gyrum rationis — duci oportere, *alwaar het dus wel Tropisch ſtaat*, *maar de toeſpeling op een paard openbaar is*: in gyros ire coactus eques, Ovid. Art. III, 384: nec equi variare gyros in morem noſtrum docentur, Tacit. Germ. 6: gyros dedere (Lapithae) i. e. equum in gyrum duxere, Virg. Georg. III, 15: *ook de plaats*, *waar het geſchiedt*, *het perk*, *bij voorb.* gyrum pulſat equis, Prop. III, 12, 11: *van daar Tropisch*, *kring*, *perk*, *loopbaan*, *bij voorb.* oratorem in exiguum gyrum compellere, Cic. Or. III, 19, *voor beperken*: parvo decurrere gyro, Colum. X, 226: gyro curre, poëta, tuo, Ovid. Rem. 398: cur tua praeſcriptos evecta eſt pagina gyros? Prop. III, 2, 21: homines ſecundis rebus effrenatos tanquam in gyrum rationis & doctrinae duci oportere, Cic. Off. I, 26, *zie hier voor*: in dialecticae gyris atque maeandris conſeneſcas, Gell. XVI, 8: ſeu bruma nivalem interiore diem gyro trahit, Horat. Sat. II, 6, 25: menſis arctiore (quam annus) praecingitur circulo, anguſtiſſimum habet dies gyrum, Senec. Ep. 12, i. e. *loopbaan*, *omloop*: nocturnas agitare bigas (lunae) diſcit & gyro breviore flecti, Senec. Hippol. 312: Tuae prius ſunt partes, aliorum dein, ſimilique gyro (*voor* ordine) venient aliorum vices, Phaedr. IV, 25, 26. 2) *de omloop*, *bij voorb. van den dag*, Horat. Sat. II, 6, 25. Senec. Ep. 12, *zie hier voor*: *van de maand*, Senec. Hippol. 312, *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, ſimili gyro, Phaedr., *zie hier voor.*

H.

Ha! i. e. *ha of ah!* Plaut. Capt. I, 2, 45. Trin. IV, 3, 53: Ha ha he! *drukt het lagchen uit*, Terent. Heaut. V, 1, 13.

HABENA, ae, f. *waarſchijnlijk van* habeo, *gevolglijk eigenlijk het geen*, *daar men iet mede houdt enz.* 1) *elke riem*, *daar men iet mede houdt*, *bindt*, *aantrekt enz.*, *bij voorb. van een werpſpies*, Lucan. VI, 221: *van een ſlinger*, *of de ſlinger zelve*, *bij voorb.* tortor habenae, Lucan. V, 609: ſaxiferae imber habenae, Valer. Flacc. V, 609: *verder de ſchoenriem*, Gell. XIII, 21: *van den helm*, Valer. Flacc. VI, 365. 2) *bijzonder de riemen of teugels*, *waar de paarden mede geleid worden*, *teugel*, *toom*, *bij voorb.* nec audit currus habenas, Virg. Georg. I, 514: habenas effundere, Virg. Aen. V, 818. Sil. VII, 696: *of* immittere, Valer. Flacc. V, 507, *en* (*alhoewel Tropisch*) Ovid. Met. I, 280: *of* admittere, Valer. Flacc. VI, 903: *of* dare, Virg. Aen. XI, 623: *ook* dare laxas (*Tropisch*), Ibid. I, 63 (67), i. e. *laten ſchieten*: adducere, Virg. Aen. XII, 622, *en* (*alhoewel Tropisch* amicitiae), Cic. Amic. 13: *of* premere, Virg. Aen. XI, 600: *of* (*alhoewel Tropisch*) ſupprimere, Ovid. Art. III, 467, i. e. *aantrekken*: *en* remittere, Cic. Amic. 13. (*alhoewel Tropisch* amicitiae), i. e. *loslaten*: regere, Ovid. Faſt. I, 25: flectere, Virg. Aen. IV, 471: detorquere, Ibid. XI, 765: colligere, Ibid. 670: molli manibus, Ibid. XII, 327: equus habenis flectere, Ibid. X, 576: *van daar* a) *Tropisch*, *bij voorb.* amicitiae habenas adducere, remittere, Cic. Amic. 13, *zie hier voor*: legum, Cic. Or. III, 41 e poëta: *verders* fluminibus immittere totas habenas, Ovid. Met. I, 280: irarum omnes effundit habenas, Virg. Aen. XII, 499: furit immiſſis Vulcanus habenis, Ibid. V, 662: fluviorum fundere habenas, Valer. Flacc. VI, 391: b) *teugel*, *Tropisch*, *d. i. beſtuur*, *regeering*, *bij voorb.* populi, Ovid. Met. XV, 481: rerum, Virg. Aen. VII, 600, i. e. *van den Staat*: Latia habena i. e. imperiorum Romanorum, Sil. XIII, 34: Caucaſus tuis miteſcit habenis, Valer. Flacc. V, 518: c) *van ſchepen of vaartuigen*, immittit habenas claſſi, Virg. Aen. VI, 1, *laat den teugel ſchieten*, *d. i. vaart met alle zeilen bij*: *dus ook* permiſſis habenis fundere vela, Valer. Flacc. IV, 679: nec moderator (navis) habenis utitur, Ovid. Faſt. III, 593. 3) *elke riem*, *bij voorb. van een zweep*, Horat. Ep. II, 2, 15. Ovid. Her. X, 81. Virg. Aen. VII, 380: id negotium quaſi habena quadam de coelo vinctum gubernari, Gell. XIV, 1 in.: *van daar Tropisch*, *een ſmalle ſtreep*, *bij voorb. vleesch*, *dat uitgeſneden wordt*, Celſ. VII, 17 extr.

HABENTIA, ae, f. *de bezitting*, *have*, *tijdelijk vermogen*, *dat men heeft*, Plaut. Truc. Prol. 21. Quadrigar. ap. Non. 2. n. 393.

HABENŬLA, ae, f. *een riempjen*: *van daar een ſmal ſtreepjen*, *bij voorb. vleesch*, *dat uit eene wond geſneden wordt*, Celſ. VII, 7. Sect. 8 extr. VII, 20 extr. *en* 28.

HABĔO, ui, itum, 2. 1) *iet hebben*, *het moge dan in of buiten ons zijn*, *d. i. bij*, *in*, *aan zich hebben*, *bezitten*, *of ook genieten*, *op zich hebben*, *bij voorb.* ſpem de aliquo, Cic. ad Div. VI, 4: amorem erga aliquem, Cic. ad Div. X, 3: *maar ook* amorem omnium, Nep. Timol. 3: adpetitum, Cic. Div. I, 32: bonum animum, Plaut. Moſt. II, 1, 40: miſericordias, *barmhartigheid hebben*, *d. i. barmhartig zijn*, Ibid. III, 2, 115: aliquid formae, aetatis (*jeugd*), artificii, Cic. Verr. V, 25: febrem, Cic. ad Div. VII, 26: poenam, *zijne ſtraffe hebben*, Liv. IV, 14. VI, 10: aliquid commune cum aliquo, Cic. ad Div. X, 3: diſſimiles naturas, vitas & caſus habere, Cic. Div. II, 45: expurgationem, Plaut. Merc. V, 3, 4, *ontſchuldiging hebben*, *d. i. ontſchuldigen*: edictionem, *bevel hebben*, *d. i. bevelen*, Ibid. Pſeud. I, 2, 39: fiduciam alicui, Trajan. in Plin. Ep. X, 8: aliquid in ore atque in animo, Cic. ad Div. V, 16: habere in animo, *in gedachten hebben*, *bij voorb.* aliquid, Varr. L. L. V, 7: *of enkel* animo, Salluſt. Jug. 11: *ook* ſeq. Infinit. i. e. *willens zijn*, *alwaar zoo wel* in animo *ſtaat*, *bij voorb.* Cic. Att. I, 17 extr. *en meermaalen*, *zie* Animus; *als* animo, Cic. Att. I, 6. Liv. XLIV, 25: *ook heet* habere in animo, *gelooven*, *zich voorſtellen*. Cic. ad Div. XIII, 62: poteſtatem, Cic. Dom. 29: auctoritatem, Cic. Phil. XI, 10: exitum vitae, Nep. Eum. 13: timorem, Nep. Alcib. 3, i. e. *vreezen*: *dus ook* metum, Prop. III, 10, 6: *maar* timorem habere *heet ook*, *vrees veroörzaken*, Cic. ad Div. V, 12. §. 11: malum habebis i. e. accipies, Plaut. Amph. II, 2, 89: invidiam, Cic. Or. II, 70, i. e. *blaam*: odium in aliquem, Cic. Cluent. 55, i. e. *haaten*, *maar ook* odium *gehaat zijn*, Cic. Q. Fr. III, 9 ante med.: ſuſpicionem, *in vermoeden ſtaan*, Nep. Epam. 5: rem habere, *te doen hebben met enz.*, *zie* Res, *maar* res ſuas ſibi habere juſſit, Cic. Phil. II, 28, i. e. *zeide*, *zij zou haar zaken tot zich nemen*, *en heengaan*, *bij voorb. bij ſcheiding van echte lieden enz.*: *van daar* habere, ſcil. facultates, *vermogen hebben*, *bij voorb.* habere in nummis, *vermogen van geld hebben*, *d. i. geld hebben*, *bezitten*, Cic. Att. VIII, 10: in Bruttiis, Cic. Roſc. Am. 46 in., *alwaar er ook* praedia *bij gedacht kan worden*: cf. Virg. Aen. VIII, 327. Cur. in Cic. Ep. ad Div. VII, 29. *Ook met de* Participia, a) Perfect. Paſſiv., *wanneer het tot omſchrijving dient*, *bij voorb.* habeo perſpectum, cognitum cet., *ik heb ingezien enz.*, Cic. ad Brut. Ep. 1, *voor* perſpexi: bellum diis indictum habuit, Cic.

Digitized by Google

beo aliquem, *voor* aliquis eft, *bij voorb.* eo die acerbum habuimus Curionem, Cic. ad Div. I, 4: Trebatium nobiscum habemus, Cic. Att. XIII, 9: cum haberem Dolabellam fcil. mecum, Ibid. Not. 1) habeffit *voor* habuerit *of* habeat, Cic. Leg. II, 8 e Legg. XII. Tabb. 2) *Het* Particip. habitus, a, um, *ftaat ook* Adjective, a) (*wel*) *van ligchaam*, *bij voorb.* fi qua eft habitior, i. e. *wel in 't vleesch*, *dik*, Terent. Eun. II, 3, 23: cf. Plaut. Epid. I, 1, 8: habitiffimus, Sabin. Maffur. ap. Gell. IV, 20: male habitus i. e. *mager*, *flecht in 't vleesch*, Ibid. b) *befchapen*, Terent. Heaut. II, 4, 22.

HABESSIT, *zie* Habeo, *op het einde.*

HABĬLIS, e, *het geen zich goed aanvatten, of behandelen of dragen laat*, *bij voorb.* arcus, Virg. Aen. I, 318 (322): habilem filiam circumligat haftae, Virg. Aen. XI, 555: papillae, Ovid. Am. I, 4, 37: exercitus, Vellej. II, 113: non habiles Colchi, Valer. Flacc. VII, 231: *van daar* 1) *pasfend*, *gefchikt*, *bekwaam tot iets*, *bij voorb.* calcei, Cic. Or. I, 54: figura corporis, Cic. Leg. I, 9: bos feturae habilis, Virg. Georg. III, 62: ingenium habilius ad res diverfiffimas, Liv. XXI, 4: materia ad hoc habilis, Senec. Nat. Quaeft. I, 7: habilior ad inveniendum, Quintil. VI, 3 poft init.: terra frumentis habilis, Colum. II, 2 poft med.: funt quidam in iisdem rebus habiles, Cic. Or. I, 25: habilis nulli publico muneri, Sueton. Claud. 2: Aegyptus habilior annonae urbicae, Ibid. Aug. 18: *ook* feq. Infinit., Stat. Theb. IV, 225. 2) *aangevoegd*, *gepast*, *bij voorb.* habilis lateri clypeus, Virg. Aen. XII, 432. 3) *buigzaam*, *beweegbaar*, *fnel*, *bij voorb.* currus, Ovid. Met. II, 531: framea, Tacit. Germ. 6: naves velis habiles, Ibid. Ann. II, 6: aratrum, Tibull. I, 10 (9) 7: parma ob magnitudinem nulli habilis, Mela I, 5 in.: corpus habiliffimum eft quadratum, Celf. II, 1: dic habilem (puellam) quaecunque brevis; quae turgida, plenam, Ovid. Art. II, 661: vigor habilis membris venit, Virg. Georg. IV, 418, i. e. *buigzaam makende*, *vlug makende*.

HABĬLĬTAS, ātis, f. *de gefchiklijkheid eener zaak*, *buigzaamheid*, *bij voorb.* corporis habilitates, Cic. Leg. I, 9.

HABILĬTER, *fchiklijk*, *pasfende*, *buigzaam*, *behendig*, *bij voorb.* elephantis uti, Mela III, 7: gemmas gerere, Paul. in Pandect. XXXIV, 2, 21: fcutum parvum ferre, Liv. Epitom. 57.

HABITABĬLIS, e, 1) *woonbaar*, Cic. Tufc. I, 20. Ovid. Met. I, 49. Ibid. Faft. IV, 611. Ibid. Trift. III, 4, 51. 2) *bewoond*, Sil. I, 541.

HABĬTACŬLUM, i, n. *woonplaats*, *wooning*, Gell. V, 14 poft med. Pallad. I, 23.

HABĬTATĬO, ōnis, f. 1) *het woonen*. 2) *de wooning*, Cic. ad Div. XIII, 2. Cato R. R. 128. Colum. I, 6: impia, Plaut. Moft. II, 2, 73: annua, Sueton. Caef. 38: fumtus habitationis, Cic. Coel. 7: mercedes habitationum annuas conductoribus donavit, Caef. B. C. III, 21, i. e. *huishuur*.

HABITATOR, ōris, m. *bewooner*, *inwooner*, *bij voorb.* mundi, Cic. Q. Fr. II, 3 extr.: cf. Cic. Nat. D. II, 56: Carine, Mela I, 16.

HABITĬO, onis, f. *het hebben*, Gell. I, 4.

HABĬTO, avi, atum, are, *hebben*, *bijzonder*, *dikwijls*, *bij voorb.* comas, Varr. ap. Non. 4. n. 227: & epicrocum quoque viri habitarunt, Varr. Ibid.: *ook zich bevinden*, (*zie* Habeo): *van daar komt het*, *dat het woonen of bewoonen*, *in 't gemeen*, *betekent*: *dus woonen*, *bij voorb.* apud aliquem, Cic. Acad. IV, 36: *of* cum aliquo, Cic. Verr. I, 25. Att. XIV, 20, i. e. *bij iemand*: in Sicilia, Cic. Verr. III, 41: Lilybaei, Ibid. IV, 18: in aediculis, Cic. Coel. 7: in urbe, Cic. Dom. 37: fub terra, Cic. Nat. D. II, 37: aves, quae habitant in arboribus, Plin. H. N. XVIII, 35 extr.: ad litora, Virg. Aen. III, 643: habitabant vallibus imis, Ibid. III, 110: lucis opacis, Ibid. VI, 673: cafa framinea, Prop. II, 13, 20: bene, Nep. Att. 13, *goed woonen*, *eene goede wooning hebben*: *dus ook* laxe & magnifice, Cic. Dom. 40: triginta millibus habito fcil. aeris (i. e. Affium), Cic. Coel. 7, i. e. *mijne wooning kost mij* 30000 *enz.*: populus habitabat duabus urbibus, Liv. VIII, 22, *alwaar hij ook zeggen kon* duas urbes: *van daar* habitari in luna, Cic. Acad. IV, 39: *of bewoonen*, *bij voorb.* urbes, Virg. Aen. III, 106: cafas, Ibid. Ecl. II, 29: fylvas, Ibid. VI, 2: terras, Ovid. Her. I, 66: pruinas Sarmaticas, Valer. Flacc. II, 177: *van daar* urbs habitatur, Cic. Verr. IV, 53: nobis (i. e. a nobis) habitabitur, Ovid. Trift. I, 1, 127: nec patria eft habitata tibi, Ibid. V, 3, 21: *en dus meermaalen* habitatus, a, um, *bij voorb.* Virg. Georg. III, 340. Horat. Ep. I, 14, 2. Tacit. Hift. V, 71: *van daar* 1) *Tropisch*, *woonen*, *zich ophouden of bewoonen*, *bij voorb.* metus in vita beata, Cic. Fin. II, 28: animus cum curis habitans, Cic. Tufc. V, 24: mens in corde habitat, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 69: pectora habitata Gradivo, Sil. XV, 337. 2) *bijzonder*, *als 't ware*, *ergens woonen*, *d. i.* a) *op ééne plaats zich lang ophouden*, *bijna altijd zijn of blijven*, *als 't ware*, *ergens te huis zijn*, *bij voorb.* in foro, Cic. Mur. 9: in oculis, Cic. Planc. 27, i. e. *altijd in het oog zijn*: in roftris, Cic. Brut. 89: Theophraftus habitabat in eo genere, Cic. Leg. III, 6, i. e. *was daar te huis*, *of hield zich eenig en alleen daar mede bezig*: quorum in vultu habitant oculi mei i. e. quos perpetuo adfpicio, Cic. Phil. XII, 1: animus hujus non habitavit in nequitia, Valer. Max. VI, 9, 1 (extern.): tecum habita, Perf. IV, 52, i. e. *onderzoek u zelven*: b) *bij eene zaak blijven*, *bij voorb.* in una ratione tractanda, Cic. Or. II, 38, i. e. *die alleen behandelen*. c) *bij eene zaak in het fpreken blijven*, *d. i. zich daar lang bij ophouden*, *bij voorb.* in re, Cic. Or. II, 72: in bonis fuis, Cic. Or. 15.

HABITŪDO, ĭnis, f. *de* (*uiterlijke*) *gefteldheid*, *gedaante*, *bij voorb.* corporis, Terent. Eun. II, 2, 11. Auct. ad Her. IV, 10. Apulej. Apol. poft init. p. 276. Elm.: explorat ejus (puellae) habitudinem, Apul. Met. II ante med. p. 118, i. e. *gedaante*, *geftalte*, *taille*, *poftuur*: quidam procerus, &, ut indicabat habitus atque habitudo, miles e legione, Ib. IX poft med. p. 235.

HABITURĬO, ire, *willen hebben*, Plaut. Truc. I, 2, 43.

HABĬTUS, us, m. *elke gefteldheid*, *gefchapenheid eener zaak*, *inwendige of uitwendige*, *gedaante*, *geftalte*, *bij voorb.* 1) *van het ligchaam*, *bij voorb.* oris, Cic. Nat. D. I, 35: diverfus eft adfcendentium & defcendentium, Senec. Ep. 123 extr., i. e. *geftalte*, *figuur*, *gedaante*, *die zij in het gaan maken*: virginalis, Cic. Verr. IV, 3: auguftior, Liv. I, 8: *van daar het bevinden*, *bij voorb.* optimo habitu, Cic. Coel. 24, *bij het beste bevinden*, *d. i. gezondheid*. 2) *de kleeding*, *habijt*, *d. i. de dragt*, *bij voorb.* virginalis habitus atque veftitus, Cic. Verr. IV, 5: habitus veftis, Liv. XXIV, 5: cf. XXIX, 17: mendicus habitus & habitudo, Apul. Met. I poft med. p. 112; cf. Habitudo. 3) *van de ziel en andere dingen*, *bij voorb.* naturae habitus divinus, Cic. Arch. 7, *een godlijk vernuft*, *of bekwaamheid van vernuft*: animi, Cic. Invent. II, 53: pecuniarum, Liv. I, 42: Italiae, Liv. IX, 17, i. e. *gedaante*: domicilii, Colum. IX, 15 med.: urbs in habitum pulveris redacta, Valer. Max. IX, 3, 3 (extern.). 4) *ftand*, *karakter*, Phaedr. I, 3, 2.

HABĬTUS, a, um, *zie* Habeo.

HAC, 1) *hier*, *hier langs*, *voor* in hac parte *of* via, Terent. Eun. IV, 7, 46. Cic. Leg. I, 4. Nep. Hann. 3. Virg. Aen. I, 467 (471): hac (atque) illac, Terent. Eun. I, 2, 25. Heaut. III, 2, 1. 2) *voor* huc *hier heen*, Terent. Eun. V, 8, 35. Ibid. Ad. II, 4, 16. IV, 3, 8. Plaut. Men. II, 3, 54.

HACTĔNUS *zijn twee woorden* HAC TENUS, fcil. parte, *waarom* Virgilius, Aen. V, 603, *het fcheidt*: Hac celebrata tenus: cf. VI, 62. *Het betekent* 1) *in zoo verre*, Cic. Att. XI, 4, *zie hier na*, *wanneer er dikwijls* ut, fi, quod, quoad, ne, *op volgt*, Cic. Or. II, 27. Senec. Ep. 88. Plin. Ep. IX, 15. Cic. ad Div. IV, 5. Cic. Att. V, 4: *ook* quatenus, Pandect. XV, 3, 10. 2) *zoo ver*, *d. i. zoo veel hier in*, *bij voorb.* Hactenus mihi videor de amicitia potuiffe dicere: fi quae praeterea cet., Cic. Amic. 7 extr. *Doch*, *het kan ook heeten*, *tot hier toe*; *bijzonder*, *wanneer men haaftig in het fpreken afbreekt*, *bij voorb.* fed haec hactenus, Cic. Div. II, 24. Att. V, 13 poft med., *zoo veel daar van*; *zoo ver*: *ook enkel* hactenus, Cic. Att. V, 13 ante med. Ovid. Faft. V, 661. Sueton. Domit. 16. 3) *wat dit punt aanbelangt*, *in deze zaak*, *hierbij*, *hier*, *bij voorb.* Nunc autem hactenus admirabor, Cic. Nat. D. I, 10: *dus ook* Hactenus ftationes quietae fuerunt, Liv. VII, 26, *hierbij enz.*, *doch*, *het kan ook heeten*, *tot hier toe*. 4) *tot heden*, *tot dato*, *tot hier toe*, *tot op dit tijdftip*, Tacit. Agric. 10. Ovid. Met. V, 332. *Ook misfchien* Cicero, *bij voorb.* Hactenus fuit, quod caute a me fcribi poffet, Cic. Att. XI, 4: *dus ook* Hactenus mihi videor, potuiffe dicere, Cic., *zie n.* 2: *ook behoort hier toe*, Virg. Georg. II, 1. Aen. V, 603: *ook kan men hier toe brengen*, Plin. H. N. XIV. Prooem. in., *en dewijl* hac *hier*, *en* tenus *tot*, *toe*, *heet*, *waarom zou* hactenus *niet tot hier toe*, *tot hier*, *kunnen betekenen?* 5) *hier*, Ovid. Her. XVII, 265: cf. n. 3: 6) *ondertusfchen*, Ovid. Her. XV, 156: *wanneer achter* hactenus *geen onderfcheidingsteken behoeft te ftaan.* 7) *flechts*, *bloot*, *meer niet*, *dan enz.*, *bij voorb.* hactenus refpondit, Tacit. Ann. XIV, 51: *dus ook* Ovid. Her. XV, 156: Hactenus, ut media cet. *Men kan het één en ander*, *dat boven bijgebracht is*, *hier toe brengen.*

HAEDILLUS, i, m. *een bokjen*, Plaut. Afin. III, 3, 77.

HAEDĪNUS, a, um, *van een jongen geitenbok*, *of van jonge geitenbokken*, *bij voorb.* pelliculae, Cic. Mur. 36: coagulum, Varr. R. R. II, 11.

HAEDULĔA, ae, f. *eene kleine geite, geitjen*, Horat. Od. I, 17, 9.

HAEDŬLUS, i, m. *een bokjen*. Juvenal. XI, 65. *Sommigen ſchrijven* Hoed.

HAEDUS *of* HOEDUS, i, m. 1) *een jonge geitenbok*, *bij voorb.* villa abundat porco, haedo, Cic. Senect. 16: cf. Ovid. Met. XIII, 791. XV, 461. Virg. Georg. IV, 10: 2) haedi, *twee ſtarren in den Wagenaar*, Virg. Aen. IX, 668. Ovid. Triſt. I, 11, 13. Prop. II, 20, 56. Varr. R. R. II, 1, 8. Colum. XI, 2, 73: *ook misſchien zekere vuurige luchtverhevelingen* (ignes), Senec. Nat. Quaeſt. I, 1. Not. a) oedos *zeide men oudtijds voor* hoedos, Quintil. I, 5 (9), 20: b) *de ſpelling* haedus *ſchijnt beter dan* hoedus: *en* Varro L. L. IV, 19 *zegt, dat men het op het land* hedus *en in de ſtad* haedus *uitſprak, met een bijgevoegde* a.

HAEMIOLA, ae, f. *eene ſoort van vaartuigen*, Gell. X, 25 Ed. Longol.

HAEMORRHAGĬA, ae, f. *bloedvloejing, bijzonder uit den neus*, Plin. H. N. XXIII, 6 poſt med.

HAEMORRHŎIS, ĭdis, f. 1) *het bloedvloejen, dat men de gulden ader noemt*, Plin. H. N. XXII, 7. Celſ. VI, 18. Sect. 9: 2) *zekere ſoort van ſlangen*, Plin. H. N. XXIII, 1. Lucan. IX, 806.

HAEREDITAS cet., *zie* Hered.

HAEREO, ſi, ſum, 2. *aan of in iet hangen, ſteeken, kleeven of vast aanſluiten, of aangevoegd zijn of zitten enz., of ook ſteeken, hangen blijven, bij voorb.* pugnus in mala, Terent. Ad. II, 1, 17: claſſis in vado, Curt. IX, 10: currus voraginibus haerebant, Ib. VIII, 14: in equo, Cic. Dejot. 10, *of* equo, Horat. Od. III, 24, 54, *op het paard vast zitten*: os devoratum fauce cum haereret lupi, Phaedr. I, 8, 4: terrane defixa ſit & quaſi radicibus ſuis haereat, Cic. Acad. IV, 39 in: haeret pede pes, Virg. Aen. X, 361: ſcalae haerent parietibus, Ibid. II, 442: male laxus in pede calceus haeret, Horat. Sat. I, 3, 32: male haerentes ſcalarum gradus, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: in ejusdem naturae motum incurrentia in eoque haerentia, Cic. Univ. 9: in complexu alicujus, Quintil. VI, 1 poſt med.: *of* amplexibus, Ovid. Met. VII, 143: foliis ſub omnibus haerent, Virg. Aen. VI, 284: *dus ook* perf. haeſi, *bij voorb.* vox faucibus haeſit, Ib. XII, 868: flamma poſtibus haeſit, Ibid. IX, 537: unguibus haeſit, Ibid. XI, 752: *doch deze drie plaatzen ſchijnen nevens dergelijken tot* Haereſco *te behooren: van daar* 1) *Tropisch, ſteeken, kleeven, blijven hangen of ſteeken, of hangen blijven, bij voorb.* dolor animo infixus haeret, Cic. Phil. II, 26: in animo, Curt. VI, 2: in medullis & viſceribus, Cic. Phil. I, 15: in oculis, Ibid. XIII, 3: memoria periculorum in hoc populo — haerebit i. e. manebit, Cic. Cat. IV, 10: *dus ook* fides in omne tempus mihi haeſura, Ovid. Triſt. III, 4, 36: in memoria, Cic. Acad. IV, 2: haerere in parte apud aliquam, Terent. Eun. V, 9, 25, i. e. *eeniger mate deel nemen aan de vrouwen, of bij haar blijven*: haerere in terga hoſtium i. e. *den vijand ſteeds op den rug zijn, ſcherp vervolgen, achtervolgen*, Liv. I, 14: *dus ook* viſceribus (cervi), Virg. Aen. X, 726: comes haeſerat obtinenti Africam, Plin. Ep. VII, 27, i. e. manſerat, perpetuo fuerat: cf. Virg. Aen. X, 780: hic haereo i. e. maneo, Cic. V, 64: in jure, Cic. Or. I, 38: in acerba injuria diu haerere i. e. manere, Cic. ad Div. VI, 5: circa libidines, Suet. Aug. 71: circa muros urbis, Curt. IV, 4: facetum dictum haerere debet, Cic. Or. II, 54: in hoc caſu haerent (inimici), Liv. XXXVIII, 49, i. e. *zich daar lang bij ophouden, aandringen enz.*: quod — dedecus non haeret infamiae? Cic. Cat. I, 6, *alwaar beter gelezen wordt* in fama *of* famae tuae: haerere in amorem apud aliquam, Plaut. Epid. II, 2, 7, *voor* amore: *bijzonder* crimen, Cic. Coel. 7, *eene beſchuldiging, als zij niet wederlegd wordt: dus ook* peccatum poteſt haerere homini? Cic. Roſc. Com. 6, i. e. *bij hem hangen blijven? d. i. hem werklijk toe te ſchrijven zijn?* haerere homo, verſari, miſere, Cic. Verr. III, 76, *hij ſtootte, ſtotterde, draaide zich, werdt rood enz.*: in nominibus i. e. *ſtooten, onzeker zijn*, Cic. Nat. D. III, 24: valde in ſcribendo haereo, Cic. Att. XIII, 39: ſubvenies, ſi me haerentem videbis, Cic. Fin. III, 4: *dus ook* in libris, Cic. Att. XIII, 4: in eadem ſententia, Cic. Or. 40, i. e. *lang daar bij blijven: dus ook* in poenis, Cic. Mil. 21, i. e. *blijven ſteeken of hangen, als een vogel in een ſtrik, een visch aan den angel enz.* 2) *hangen blijven, d. i. de laatſte zijn, bij voorb.* ne in turba quidem haerere plebejum cet., Liv. V, 2: *dus ſtaat* adhaereſcere, Cic. Vatin. 5: 3) *blijven ſteeken, ſtooten, niet voortkomen enz., bij voorb. als men niet weet, wat men ſpreken of doen zal, bij voorb.* haerebat nebulo, Cic. Phil. II, 29: lingua haeret metu, Terent. Eun. V, 5, 7: Negotium haeret, *ſtoot*, Plaut. Pſeud. I, 5, 8: amor haeſit, Ovid. Rem. 430, i. e. *ſtootte, hieldt op*: res, Plaut. Amph. II, 2, 182: victoria, Virg. Aen. XI, 290: Not. Particip. haeſus *wil* Diomed. 1 *gevonden hebben.* Not. perf. haeſi *met de daar uit ontſtaande* Tempora *ſchijnt meestäl tot* haereſco *te behooren.*

HAERES, *zie* Heres.

HAERESCO, haeſi, 3. *blijven hangen, blijven ſteeken*, Lucret. II, 476. IV, 746: tela cum in ſcuto haeſiſſent, Liv. II, 10: tergo haeſere ſagittae, Virg. Aen. XII, 415: cf. Haereo. Not. *wanneer* haeſi *heet, blijven hangen of blijven ſteeken enz., dan ſchijnt het van* haereſco *af te komen.*

HAERĔSIS, is *en* eos, f. *eene ſecte, gezindte, partij, bij voorb. Wijsgeerige*, Cic. Parad. Prooem. Cic. ad Div. XV, 16. Cic. Att. XIV, 14. Vitruv. V Praef.

HAESITABUNDUS, a, um, i. q. haeſitans, Plin. Ep. I, 5 poſt med.

HAESITANTĬA, ae, f. *het ſtotteren, bij voorb.* linguae, Cic. Phil. III, 6.

HAESITĀTIO, ōnis, f. 1) *het ſtooten, ſtotteren, bij voorb. in het ſpreken, als men niet weet, wat men zeggen zal*, Cic. ad Div. III, 12 in. Cic. Or. II, 50: 2) *in het handelen, beſluiteloosheid, bedenklijkheid*, Plin. Ep. X, 54. Trajan. Ibid. 78. Tacit. Hiſt. I, 39.

HAESITĀTOR, ōris, m. *die ſtoot of ſtottert, die beſluiteloos is*, Plin. Epiſt. V, 11.

HAESĬTO, avi, atum, are, 1) *blijven ſteeken of hangen, blijven ſteeken, blijven, bij voorb.* in vadis, Liv. II, 6: milites haeſitantes ſcil. in palude, Caeſ. B. G. VII, 19, i. e. *daar in ſteeken, geen vasten voet of gang hebben*: in eodem luto, Terent. Phorm. V, 2, 15, *een ſpreekwoord, d. i. in gelijk gevaar.* 2) *ſtooten, ſtotteren, d. i. beſluiteloos of onzeker ergens in of onërvaren zijn, bij voorb.* non haeſitans reſpondebo, Cic. Acad. I, 2: lingua haeſitare, Cic. Or. I, 10: in novis rebus, Cic. Acad. IV, 5: dubitant, haeſitant, Ibid. 17: cum haeſitaret, cum teneretur, quaeſivi, Cic. Catil. II, 6: haeſitavit ob eam rem, quod neſciret, Cic. Or. I, 51: *diu* haeſitavi, quid facere deberem, Plin. Ep. X, 40: de mutando reip. ſtatu haeſitatum erat, Suet. Claud. 11: interdum haeſitare, an potius — torqueret cet., Curt. IV, 13: inter ſpem & deſperationem haeſitare, Ibid. 15 extr.: in majorum inſtitutis, Cic. Or. I, 10 in., i. e. *onërvaren zijn.*

HALCEDO, HALCYONE, *zie* Alcedo, Alc. cet.

HALEC, HALEX, *zie* Alec cet.

HALIAEĔTUS *of* HALIAEETOS, i, m. *de zee-arend, visch-arend*, Plin. H. N. X, 3. Niſus, *de vader van* Scylla, *is daar in veränderd*, Ovid. Met. VIII, 145, *en voert daarom met den vogel* Ciris (*zijne dochter*), *altijd krijg*, Virg. in Ciri 536.

HALĬCA, *zie* Alica.

HALĬTO, are, i. q. halare, *bij voorb.* flammam halitantes, Enn. ap. Diomed. 1.

HALĬTUS, us, m. *de adem, ademtocht, geblaas, bij voorb.* efflavit graviter extremum halitum, Cic. Tuſc. II, 9 e Sophocle: commendandi halitus gratia, Plin. H. N. XII, 3, i. e. *om den adem welriekend te maken*: mero colluere ora propter halitus, Ibid. XXVIII, 4 extr.: graveolentia halitus, Ibid. 12 extr., i. e. *ſtinkende adem*: poſtera die ex ore halitus cadi (i. e. vini) ſcil. venit, Ibid. XIV, 22, *van dronkenen, doch het kan hier ook zijn wijndamp: bij ſlot is het hetzelfde. Ook is het de ſtinkende adem, bij voorb.* halitus abolere, Ibid. XXI, 10. *Ook het kugchen, bij voorb.* crebrior, Claudian. de Conſul. Prob. & Olyb. 118, *doch, het kan ook enkel zijn, ademhaalen: van daar damp, waasſem, uitwaasſeming, bij voorb.* terrae, Plin. H. N. XI, 12: terrae noxius, Quintil. VII, 2 (3) in.: maris, Plin. H. N. XVII, 4: plumbi fornacium peſtilens, Ibid. XXXIV, 18: candi, Ibid. XIV, 22, *zie hier voor*: Averni, Valer. Flacc. IV, 494: cf. Virg. Aen. VI, 240: ſolis, Colum. II, 5. IV, 22, i. e. *hitte*: caloris, Ibid. IX, 13, 4: *ook van ooſt*, Ibid. XII, 43, 8: halitus niger exit ore Stygio (ſerpentis), Ovid. Met. III, 75.

HALLEX, ſcis, *de groote teen van den voet, bij voorb.* hallex viri, Plaut. Poen. V, 5, 31, i. e. *kaboutermannetjen.*

HALLUCINATIO, HALLUCINOR cet., *zie* Aluc. cet.

HALLUS *of* ALLUS, i. q. Hallex, Feſt. in Allus & Hallus. *Sommige oude* Edd. *hebben* Allex.

HALO, avi, atum, are, 1) *ademen, dampen, waasſemen, uitdampen, bij voorb.* arae ſertis halant, Virg. Aen. I, 417 (421): croceis halantes floribus horti, Ibid. Georg. IV, 109: auras, quae de gelidis halabant vallibus, Ovid. Met. VII, 809: 2) *met den* Accuſativus, *uitwaasſemen, uitdampen, uitademen, bij voorb.* nectar, Lucret. II, 847: auras graves ſulphuris, Ibid. VI, 220: nimos prior hora vapores halat, Martial. X, 48, 4.

HALO, ōnis, m. 1) *de zoogenoemde hal of hof of kring aan zon of maan*, Senec. Nat. Quaeſt. I, 2: 2) i. q. halfamo vino languens, quem ἅλως vocant graeci, *zegt* Feſtus *in* Elucus.

HALOPHANTA, ae, m. *een uitvaarig mensch, een aartsleugenaar*, Plaut. Curc. IV, 1, 2.

HA-

HALŌSIS, is, f. verövering, Petron. 89.

HALTER, ĕris, m. een klomp lood, dien men met beide handen hield, om des te beter te ſpringen, Martial. XIV, 49 (47), 1.

HALYSIS, is, i. q. halo, Apul. de mundo ante med. p. 64 Elm.

HAMA, ae, f. een ſoort van vat of puts, bij voorb. om te ſcheppen, bij voorb. emmer, kruik, bij voorb. in een wijnkelder, Plaut. Mil. III, 2, 42: om vuur te dooven, Plin. Epiſt. X, 42. Juvenal. XIV, 305. Met zulke hamae moest de praefectus vigilum 's nachts door de ſtraaten gaan, Pandect. I, 15, 3: cf. Ib. XXXIII, 7, 12 ante med., alwaar ſommige Edd. amas voor hamas hebben.

HAMATILIS, e, met haaken of angels, bij voorb. piſcatus, Plaut. Rud. II, 1, 10, i. e. die met den angel of hengel geſchiedt.

HAMATUS, zie Hamo.

HAMAXAGŌGA, ae, m. die iet met den wagen uitvoert, Plaut. Truc. II, 7, 1.

HAMAXO, are, aan of voor den wagen ſpannen, Plaut. Truc. II, 2, 21.

HAMIŌTA, ae, m. die met den angel viſcht, Plaut. Rud. II, 2, 5. Varr. ap. Non. 1. n. 97.

HAMO, avi, atum, are, 1) met haaken of angels verzien, haakig maken, Claudian. in Rufin. II, 358: van daar hamatus, a, um, a) met haaken of angelen verzien, haakig, haak- of angelvormig, bij voorb. corpora, Cic. Acad. IV, 38: enſis, Ovid. Met. V, 8: arundo, Ibid. V, 384: ungues, Ibid. XII, 563: ſentes ſcil. curarum, Ibid. II, 799: ſagittae, Ib. Triſt. III, 10, 66: tegulae hamatae, Vitruv. VII, 4, i. e. waar van de randen aan elkander ſluiten, doch Salmaſ. ad Vopiſc. Prob. 21 leest animatae: b) Tropiſch, als 't ware met eenen angel verzien, bij voorb. munera, Plin. Epiſt. IX, 30, i. e. lokkende, bekoorende. 2) naar iet hengelen, d. i. trachten, Petron. 5.

HAMOTRAHONES i. e. zegt Feſtus 1) piſcatores, 2) qui unco cadavera trahunt.

HAMŬLA, ae, f. een klein potjen, bij voorb. om te ſcheppen enz., Colum. X, 387.

HAMŬLUS, i, m. 1) een haak of werktuig in de gedaante van een haak, Celſ. VII, 7. n. 4 en 7: 2) een angel, bij voorb. piſcarius, Plaut. Stich. II, 1, 17.

HAMUS, i, m. elke haak, Caeſ. B. G. VII, 73, alwaar dergelijke haaken, (ſtimuli aldaar genoemd) in den grond gegraven worden: ſtupa pectitur ferreis hamis i. e. eene kam, Plin. H. N. XIX, 1: loricam conſertam hamis auroque trilicem, Virg. Aen. III, 467, i. e. ringen: Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo ſcil. van het zeisſenvormig zwaard, (harpe), Ovid. Met. IV, 719: ook Celſ. VII, 7. n. 15, alwaar het een heelkundig werktuig is: van daar 1) een angel, Cic. Senect. 13. Horat. Sat. I, 7, 74. Ovid. Met. III, 586. Ibid. Pont. II, 7, 9. Ib. Her. XIX, 13: piſcem hamo ſuſpendere, Ibid. XV, 101: van daar Tropiſch, een angel, van hinderlagen, als men iet liſtig na zich zoekt te halen, bij voorb. ſemper tibi pendeat hamus, Ovid. Art. III, 425: cf. Horat. Sat. II, 5, 23: munera mittere in hamo, Martial. VI, 63, 5: meus eſt: hamum vorat, Plaut. Curc. III, 62: 2) haak, d. i. alles wat aan een haak gelijkvormig is, bij voorb. van de klaauwen van een havik, Ovid. Met. XI, 342: obunci hami i. e. ſtekelige doornen, Ibid. Nuc. 115: ook een ſoort van gebak, bij voorb. panis cruſtula, lucunculos, hamos, lateres & complura ſcitamenta mellita, Apul. Met. X ante med. p. 245 Elm.

HANŬLA i. e. parva delubra quaſi fanula, Feſt.

HAPHE, es, f. de beſprenging met zand, daar de worstelaars zich mede beſtrooiden, Martial. VII, 66, 5: van daar met toeſpeling van ſtof, dat men bij het gaan moet doorſlaan, Senec. Ep. 57 in.

HAPSUS, i, m. een wiek of bundel, bij voorb. wol, Celſ. IV, 6. VII, 26. n. 5.

HARA, ae, f. een klein hok of ſtalletjen voor beeſten, bij voorb. ganzen, Varr. R. R. III, 10. Colum. VIII, 13 en 14 tweemaal, Pallad. I, 30: bijzonder zwijnen, eene verkenskot, Cic. Piſ. 16. Varr. R. R. II, 4, 14. Colum. VII, 9, 9. Ovid. Her. I, 104: van daar hara ſuis als een ſcheldwoord; gij zwijn! gij zwijnskot! Plaut. Moſt. I, 1, 39.

HARENA, zie Arena.

HARIOLA, ae, f. waarzegſter, Plaut. Mil. III, 1, 98.

HARIŎLATĬO, (ARIOL.) onis, f. waarzegging, Acc. ap. Cic. Div. I, 31.

HARIŎLOR of ARIŎLOR, atus ſum, ari, 1) waarzeggen, Cic. Div. I, 58. Att. VIII, 11: van daar boertend mirabar, quid dudum ſcapulae geſtibant mihi, hariolari quae occeperunt ſibi eſſe in mundo malum, Plaut. Aſin. II, 2, 50: 2) dweepen, zot ſpreken, Terent. Phorm. III, 2, 7. Plaut. Aſin. III, 2, 33. Ib. Ciſt. IV, 2, 80. Dus ſtaat ook vaticinari, Cic. Sext. 10.

HARIŎLUS of ARIŎLUS, i, m. een waarzegger, Cic. Nat. D. I, 20. Cic Div. I, 2. Terent. Phorm. IV, 4, 27. Plaut. Amph. V, 2, 2.

HARMŎGE of ARMOGE, es, f. 1) ſamenvoeging, 2) geſchikte menging der kleuren, Plin. H. N. XXXV, 5.

HARMŎNĬA, ae, of HARMONIE, es, f. harmonie, d. i. overeenſtemming van verſcheiden, ook ongelijke zaken onder elkander, bij voorb. van verſcheiden toonen of klanken, Cic. Tuſc. I, 10: cf. Quintil. I, 10, 12, alwaar het in het Grieksch ſtaat: harmoniam ex intervallis ſonorum noſſe poſſumus, quorum varia compoſitio etiam harmonias efficit plures, Cic. Tuſc. I, 18: ad harmoniam canere mundum, Cic. Nat. D. III, 11: van deze Harmonie handelt, Vitruv. V, 4. Ook der ziel en des ligchaams, Lucret. III, 101: cf. Cic. Tuſc. I, 10.

HARMONĬCE, es, f. de kunst om eene Harmonie, bij voorb. van toonen, te bekomen, Vitruv. V, 3 extr.

HARMONĬCUS, a, um, harmoniſch, bij voorb. ratio, Plin. H. N. II, 109: cf. Varr. L. L. IX, 3 poſt med.

HARPĂGA, ae, of HARPĂGE, es, f. i. q. harpago, bij voorb. harpagis, Siſenn. ap. Non. 18. n. 29: doch dit kan ook zijn van den Nominat. harpagum of harpagus: meermaal zal het miſſchien niet voorkomen.

HARPĂGO, onis, m. 1) een gehaakt werktuig of haak, of harpoen, om iet na zich, of neder te trekken, Caeſ. B. G. VII, 81. Ibid. B. C. I, 57. Liv. XXX, 10. Curt. IV, 2. Plin. H. N. VII, 56 extr. Auct. B. Hiſp. 16. Ulp. in Pand. XXXIII, 7, 12 med.: 2) een roofzuchtig mensch, Plaut. Trin. II, 1, 33.

HARPĂGO, avi, atum, are, rooven, Plaut. Aul. II, 2, 24. Ibid. Bacch. IV, 4, 11. Ibid. Pſeud. II, 2, 6. IV, 2, 2.

HARPAGUM of HARPAGUS, zie Harpaga. Ook ſtaat de Vocat. Harpage, Plaut. Pſeud. II, 2, 70, ſchoon de Nominativus te voren Harpax is.

HARPASTUM, i, n. ſcil. genus pilae, eene ſoort van bal, Martial. IV, 19, 6. VII, 66, 4, van ἁρπάζω i. e. rapio, dewijl onder het ſpelen hem verſcheidenen zoeken te vangen.

HARPAX, ăgis, roofzuchtig, roovend, na zich ſlepend, bij voorb. van den barnſteen ſtaat Plin. H. N. XXXV, 2 extr. in Syria feminas — vocare (ſuccinum) harpaga, quia folia & paleas veſtiumque fimbrias rapiat. Van daar is het een mansnaam, Plaut. Pſeud., bij voorb. II, 2, alwaar echter op het einde v. 70. Vocat. Harpage ſtaat, als of de Nominativus Harpagus was.

HARPE, es, f. 1) een gehaakt of ſikkelvormig zwaard, waar van zich Merkurius tegen Argus, en Perſeus tegen Meduſa enz. bediend heeft, Lucan. IX, 664. Valer. Flacc. 388. Ovid. Met. V, 69 en 176: 2) een vogel, uit het gierengeſlacht, Plin. H. N. X, 74.

HARPYIA (van drie lettergrepen), ae, f. (eigenlijk roofzuchtig), ſcil. avis, Plur. Harpyiae, de Harpyen; waren zekere lelijke roofvogels met maagdenwezens, of roofgeesten in gedaante van vogelen, Virg. Aen. III, 212 en 365. Horat. Sat. II, 2, 40. Valer. Flacc. IV, 428. Senec. Med. 702 Haar vader zal Thaumas (of Pontus, Tiphon enz.), en de moeder Electra zijn; zij heeten Aëllo, Ocypete, Celaeno, volgends anderen, Celaeno, Ocypete, Podarge of Aëllopus (of Alopie) Acholoe en Ocypete, Hyg. f. Praef. en Fab. 14. Serv. ad Virg. Aen. III, 209. Zij hebben haare woning aan den ingang der onderäardſche wereld, Virg. Aen. VI, 289: van daar Tropiſch, van eenen roofzuchtigen mensch, Rutil. I, 9.

HARUGA, HARVIGA, zie Arviga, cet.

HARUNDO, zie Arundo.

HARŬSPEX of ARŬSPEX, ĭcis, m. een wichelaar of waarzegger in Rome, die niet alleen de ingewanden van het offerbeest beziet en daar uit waarzegt, maar die ook uit den blikſem en andere zonderlinge gebeurtenisſen waarzegt, Cic. Div. I, 89 en 41. Cic. Cat. III, 8: cf. Or. de Haruſp. reſp. Virg. Aen. XI, 739. Sil. V, 163. Terent. Phorm. IV, 4, 28: ook Cic. Acad. IV, 33, en vervolgends elke waarzegger, profeet, voorzegger, Prop. III, 11, 59. Not. 1) de Haruſpices hooren eigenlijk in Etrurië te huis, van daar kwamen zij naar Rome: en de Romeinen zonden hunne jeugd daar heen, om deze kunst te leeren, Cic. Div. I, 41. Valer. Max. I, 1, 1: 2) dit woord leiden ſommigen af van haruga (aruga).

HARUSPĬCA of ARUSPĬCA, ae, f. ſcil. femina, waarzegſter, Plaut. Mil. III, 1, 98: ook ſcil. ars, de waarzeggers kunst, bij voorb. Plin. H. N. VII, 56, alwaar de Edd. hebben haruſpicium invenit Delphus, hebben ſommige Codd. bij Hard. haruſpicam ſcil. artem.

HARŬSPĬCINUS, a, um, het waarzeggen uit de ingewanden enz. betreffende, bij voorb. liber, Cic. Div. I, 33: van daar haruſpicina, ſcil. ars, deze waarzeggingskunst, Cic. Div. II, 23, bij voorb.

Digitized by Google

voorb. haruſpicinam facere, Cic. ad Div. VI, 18. *handelen, of een* haruſpex *zijn.*

HARUSPICIUM *of* ARUSPICIUM, i. n. *de waarzegging, waarzegkunst.* Catull. 40, 2. Plin. H. N. VII, 56 poſt med.

HASTA, ae. f. I) *eene ſpies*, 1) *om te werpen, bij voorb. in den oorlog, een werpſpies, bij voorb.* haſtas torquere, Cic. Or. I, 57, *of* vibrare, Ibid. II, 80, i. e. *ſlingeren: dus ook* quatere, Flor. I, 17: dirigere in aliquem, Ovid. Met. VIII, 88: coruſcare, Virg. Aen. XII, 431: conjicere, Valer. Flacc. VI, 270, *of* jactare, Cic. Or. II, 78, *of* jacere, Virg. Aen. X, 783. Tacit. Ann. IV, 49, *of* mittere, Ovid. Met. X, 8. Tacit. Ann. II, 20, i. e. *werpen:* Miſenus haſta inſignis, Virg. Aen. VI, 167: donatus eſt torquibus & haſta, Tacit. Ann. III, 21. *Ook was zij een teken van den oorlog: met dezelve kondigde men den oorlog aan: bij voorb.* Fabius ad Carthaginienſes — (ſcripſit) populum Romanum miſiſſe ad eos haſtam & caduceum, ſigna duo belli & pacis, e quibus, utrum vellent, eligerent, Gell. X, 27: *ook wierp de* Fetialis *bij de aankondiging des oorlogs eene ſpies over de grenzen der vijanden*, Liv. I, 32 extr., *alwaar ſtaat* Fetialis haſtam ferratam aut ſanguineam praeuſtam ad fines eorum ferret cet.: *ook gebruikte men ze bij de* gymnaſtiſche *oefeningen*, Plaut. Bacch. III, 3, 24. Moſt. I, 2, 73: haſta pura, Sueton. Claud. 28. Plin. H. N. VII, 28, i. e. *niet met ijzer beſlagen: van daar Tropisch, bij voorb.* a) *van de bewijzen der redenaaren, bij voorb.* haſta amentata, *zie* Amento. b) haſtam abjicere, Cic. Mur. 21 in., *den moed verliezen.* 2) *ook tot andere gebruiken, bij voorb.* a) *bij auctiën of veilingen, en verpachtingen ſtondt eene ſpies, bij voorb.* haſta poſita, Cic. Off. II, 8. Phil. II, 26: haſtam in foro ponere & bona civium voci ſubjicere praeconis, Cic. Off. II, 23 extr.: ad haſtam locare, Colum. I Praef. poſt med.: ſub haſta vendere, Liv. XXIII, 38: ſub haſta venire, Flor. III, 21, 27: haſta venditionis, Cic. Phil. II, 40: *van daar* haſta *voor verkoping, veiling of verpachting ſtaat, bij voorb.* ad haſtam publicam nunquam acceſſit, Nep. Att. 6, i. e. *veiling:* emtio ab haſta, Cic. Att. XII, 3: jus haſtae, Tacit. Ann. XIII, 28: *dus ook* haſta Pompeji, Cic. Phil. IV, 4, i. e. *van zijn vermogen: dus ook* haſta *van de* Cenſoren, Liv. XXIV, 18, i. e. *verpachting.* b) *bij het gerecht der* Centumviri *ſtondt ook eene ſpies*, Martial. VII, 62, 7: *van daar* centumviralem haſtam cogere i. e. centumviros, Suet. Aug. 36: c) *tot opſiering van de hairen der bruid, die* haſta Caelibaris *zal geheeten hebben*, Arnob. 2: *deze was krom:* haſta recurva, Ovid. Faſt. II, 560: *men deelde daar de hairen der bruid mede van elkander. Het zal eene ſpies geweest zijn, die in het ligchaam van eenen* Gladiator *geſtaan heeft, gelijk* Feſtus *met meer andere dergelijke zeldzame dingen zegt:* d) *in plaats van een ſcepter, want oudtijds droegen de Koningen ſpiesſen in plaats van ſcepters*, Juſtin. XLIII, 3: II) *een ſoort van kometen*, Plin. H. N. II, 25. III) *voor* mentula, Priap. XLIV, 4: IV) haſtae gramineae, Cic. *zie* Gramineus.

HASTATUS, a, um, *met eene werpſpies verzien, het is derhalven eigenlijk het* Particip. *van* haſto, are i. e. haſta armare, *bij voorb.* milites, Curt. III, 3 poſt med.: acies, Tacit. Ann. I, 14: Bellona, Stat. Theb. II, 708. *In 't byzonder waren* Haſtati, ſcil. milites, *een deel des* Romeinſchen *voetvolks, die in eenen veldſlag het eerſte gelid uitmaakten (want de* Velites *ſtonden niet in reijen of gelederen) het tweede maakten de* Principes, *en het derde de* Triarii *uit*, Liv. VIII, 8. XXII, 5. Veget. de re mil. I, 20. *Deze* Haſtati *waren in tien* Ordines *of kompagniën verdeeeld*, Ovid. Faſt. III, 128: *van daar* 1) primus haſtatus, ſecundus haſtatus cet., ſcil. ordo, *de eerſte, tweede kompagnie der* Haſtati, *bij voorb.* primum haſtatum prioris centuriae alicui adſignare, Liv. XLII, 34: ſignifer ſecundi haſtati, Liv. XXVI, 5 extr.: *ook ſtaat er* ordo *bij, bij voorb.* decumum ordinem haſtatum alicui adſignare, Liv. XLII, 34: 2) primus haſtatus, ſecundus haſtatus, ſcil. centurio, Veget. de re mil. II, 8, i. e. *de hoofdman, hopman, die de eerſte, tweede enz. kompagnie der* Haſtati *kommandeert:* haſtatus quartae legionis, Flor. I, 18 ante med.

HASTILIS, e, *tot eene ſpies behoorende, daartoe geſchikt enz.: van daar* Haſtile, ſcil. lignum, 1) *de ſchacht der ſpies, d. i. het houten deel der werpſpies*, Nep. Epam. 9: *dus ook* bina manu lato criſpans haſtilia ferro, Virg. Aen. I, 313 (317): gerebat praefixa haſtilia ferro, Ib. V, 557, i. e. *ſtokken met ſtaal verzien, d. i. werpſpies, ten zij men* haſtilia *alleen door werpſpies verklaaren wil:* 2) *de geheele werpſpies, bij voorb. bij het werpen enz., want, indien men de ſchacht niet werpt, dan werpt men ook het ijzeren deel, of de punt niet, bij voorb.* torquere haſtilia, Ovid. Met. VIII, 28: *dus ook* haſtili nixus, Cic. Rab. perg. 7, i. e. *op de ſpies ſteunende; om dezelfde reden, dewijl de punt en ſchacht bij een is:* cf. *hier voor* Virg. Aen. I, 313 (317). V, 557. XII, 489: 2) *een ſchacht of ſpiesvormig hout, of een hout, daar een ſchacht van gemaakt kan worden, bij voorb. een uitſteekende lange tak:* denſis haſtilibus horrida myrtus, Virg. Aen. III, 23: *een paal of ſtaf tot onderſteuning van den wijnſtok, een ſtut, bij voorb.* gracilitatem vitium firmare circumligatis haſtilibus, Plin. H. N. XVII, 23 extr.: cf. Virg. Georg. II, 358.

HASTO, avi, atum, 1. i. e. haſta armare: *van daar* Haſtatus, a, um, *zie* Haſtatus.

HASTŬLA, ae, f. *eene kleine ſpies, ſpiesjen: van daar* 1) *een kleine tak, takjen, bij voorb.* arboris, Senec. Nat. Quaeſt. II, 31: 2) haſtula regia, Plin. H. N. XXI, 17 extr. Apul. de herb. 32, *een kruid, anders* aſphodelus *genoemd.*

HAU! i. e. *au!* Terent. Eun. IV, 6, 20. *Doch*, Bentleij *wil lezen* ah! *anders ſtaat daar voor* au!

HAUD, Adv., *niet; is bekend, bij voorb.* haud longe, Nep. Dat. 4: haud ſtulte, Terent. Heaut. II, 3, 32: haud paulo plus, Cic. ad Div. VII, 1: rem haud ſane difficilem, Cic. Senect. 2: haud dubium eſt, Terent. And. III, 2, 49: haud diu eſt, Ibid. Eun. II, 3, 67: haud minus gaudent, Liv. II, 60: haud ſcio, Plaut. Bacch. V, 2, 15: haud otium eſt, Ibid. Poen. IV, 2, 36: haud poteſt gravioribus cet., Cic. Haruſp. 1: *van daar* hauddum *of* haud dum i. e. *nog niet*, Liv. X, 6 *en* 25. XXXIII, 11: haudquaquam *of* haud quaquam ſcil. ratione, *op geenerleie wijze, d. i. volſtrekt niet*, Terent. Heaut. I, 2, 1. Cic. Or. I, 9 extr. Salluſt. Cat. 3. Liv. VII, 26. Virg. Georg. IV, 454. Not. 1) haud ſeq. quam *voor* haud tam — quam, *bij voorb.* haud truccem, — quam aequiorem, Tacit. Ann. II, 8: 2) haud vidi magis *ſtaat ironisch; niets minder, de hemel bewaare!* Plaut. Capt. III, 4, 29. Ibid. Poen. I, 2, 11: cf. Ibid. Amph. II, 2, 47: *daar voor ſtaat* nihil vidi magis, Cic. Sext. 52: 3) haud ſcio an, *heet dikwijls, ik weet niet, of niet, mijns bedunkens, naar mijn gevoelen, waarſchijnlijk, misſchien; het ſtaat voor* haud ſcio an non, *zoo als wij ook menig een zegt, ik weet niet, of ik ſchrijf, ga, drink enz., voor, ik weet niet, of ik niet ſchrijf enz., ik zou wel haast ſchrijven enz. En dan volgt er deels een* Conjunctivus *op, deels niet, bij voorb.* Eſt id magnum, atque haud ſcio maximum, Cic. ad Div. IX, 15 in.: vir ſapientiſſimus, atque haud ſcio an omnium praeſtantiſſimus, Cic. Nat. D. II, 4: ut tibi tanti honores haberentur, quanti haud ſcio an nemini, Cic. Q. Fr. I, 1, 10: atque haud ſcio, an ſatis ſit, eum, qui laceſſierit, injuriae poeniteat (i. e. puniatur ad poenitentiam usque), Cic. Off. I, 11 in.: nihilo minus —, haud ſcio an magis — adhibenda ſit, Ibid. 21 poſt med.: non mediocrem, ſed haud ſcio an graviſſimum, Ibid. III, 29: cum omnibus, tum haud ſcio an nemini, Ibid. 2 in.: haud ſcio an poſſint eſſe, Ibid. II, 37: quem haud ſcio an recte dixerim principem, Cic. Fin. V, 3: *ook* ſeq. ne quidem, *bij voorb.* haud ſcio an ne opus quidem ſit cet., Cic. Amic. 14, i. e. *ik houde het niet eens voor dienſtig, voor goed enz.: doch* non *behoeft er niet altijd bij gedacht te worden, bij voorb.* haud ſcio an malim cet., i. e. dubito, an cet., Cic. Piſ. 27: haud ſcio an ulla beatior eſſe poſſit, Cic. Senect. 12 Ed. Graev.: *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* nulla: haud ſcio an quidquam melius cet., Cic. Amic. 6. Ed. Graev., *doch de* Ed. Erneſt. *heeft* an nihil quidquam cet.: haud ſcio, mirandumne (*voor* an mirandum ſit), Caeſ. B. G. V, 54: 4) haud erit, ut poſſit *voor* non poteſt, Lucret. III, 715, *zie* Sum: 5) haud *ſtaat overtollig, bij voorb.* haud non velles dividi? Plaut. Aul. II, 4, 7: neque ille haud objiciet mihi, Ib. Epid. V, 1, 57: haud nihil ambigam, hiccine cet., Liv. I, 3, *ik wil niet twisten, gevolglijk, als zeker beweeren enz.*

HAUDDUM, HAUDQUAQUAM, *zie* Haud.

HAVE, HAVEO, *zie* Aveo.

HAURĬO, ſi, ſtum *en ſomtijds* ſum, *ook* rivi, ritum, 4. *ſcheppen, putten, bij voorb.* a fontibus, Cic. Acad. I, 2: e fonte, Cic. Off. I, 2. Cic. Arch. 6: eodem fonte, Cic. ad Div. VI, 6 poſt med.: de dolio, Cic. Brut. 83: de faece, Ibid. 69: *ook Tropisch, ſcheppen, putten, bij voorb.* alveus (navis) haurit aquas, Ovid. Faſt. III, 592, *ſchept, (d. i. bekomt) water: dus ook* voluptates, dolorem cet., *zie hier na; van daar* 1) *ergens uitnemen, wegnemen, bij voorb.* ſumtum ex aerario, Cic. Agr. II, 13: pariter pallorque ruborque purpureas hauſere genas, Stat. Theb. I, 538, i. e. *namen de purperkleur weg; ten zij het heete, verſlonden het purperrood, d. i. de wangen werden dan bleek dan rood: of wegnemen, uitrukken, bij voorb.* arbuſta ab imis radicibus, Lucret. VI, 140: *van daar genieten, bekomen enz., zie n.* 3: 2) *vergieten, bij voorb.* ſanguinem, Cic. Sext. 24. Liv. IX, 1. XII, 51. XXV, 13 poſt med.: cruorem, Ovid. Met. VII, 330: *van daar* a) *wonden of kerven, ſteeken, dat het bloed er uitkomt, doorboren, doorſteeken, bij voorb.* pectus, Ovid. Met. VIII, 439: ventrem atque inguina, Liv. VII, 10: latus, Virg. Aen. X, 314:

pect-

Digitized by Google

pedirem, Valer. Flacc. VI, 554: b) corda, Virg. Georg. III, 105, i. e. *zet het bloed in het hart in eene kloppende beweging, als of het uitberſten wilde.* 3) *verſlinden*, a) *met den mond of keel, d. i. eten of drinken, bij voorb.* cibos hauriunt integros, Colum. VIII, 17, 11, i. e. *verſlinden ze geheel: dus ook* cervos ſolidos, Plin. H. N. VIII, 14: pateram, i. e. *drinken, uitdrinken*, Virg. Aen. I, 738 (742): *dus ook* pocula, Ovid. Met. XIV, 277: *van daar Tropiſch*, cogitatione, Cic. Phil. XI, 5, *in gedachten verſlinden: van daar* A) *Tropiſch, verſlinden, d. i. verteeren, bij voorb.* multos flamma hauſit, Liv. XXX, 5 extr.: aggerem incendium hauſit, Liv. V, 7: ſua, Tacit. Ann. XVI, 18: patrias opes, Martial. IX, 84, 4, i. e. *verdoen: ook Tropiſch, verſlinden, d. i. zich meeſter maken, bemagtigen, bij voorb.* pariter palIorque ruborque purpureas hauſere genas, Stat. Theb. I, 538: corda haurit pavor pulſans, Virg. Georg. III, 105, *zie hier voor: van daar doorbrengen, doorlopen, ten einde brengen, bij voorb.* iter, Stat. Theb. I, 369: orbem, Virg. Georg. IV, 427: B) *genieten, bekomen, verkrijgen, het zij goed of kwaad, bij voorb.* voluptates, Cic. Tuſc. V, 6: ſupplicia, Virg. Aen. IV, 383: luctum & dolorem, Cic. Sext. 29: dolorem, Cic. Coel. 24: plus mali ex re, Horat. Sat. I, 2, 78: guſtum ſomni, Petron. 22: aliquid ex hac indole, Curt. V, 5 extr.: animi hauſti ex divinitate, Cic. Div. II, 11: amor hauſtus, Stat. Achil. I, 303: ſpem animo, Virg. Aen. X, 648: animo expugnationes, Tacit. Hiſt. I, 51, i. e. *er op denken, voornemen:* coelum, Virg. Aen. X, 899, i. e. *adem haalen, of den hemel aanzien:* lucem, Ibid. Georg. II, 340, i. e. *leeven, of het licht (der wereld) aanſchouwen:* libertatem meram velut ex diutina ſiti, Liv. XXXIX, 26: *van daar uitſtaan, bij voorb.* calamitates belli, Cic. Tuſc. I, 35: cf. Cic. Dom. 11 extr.: b) *met oogen en ooren, bij voorb.* his auribus hauſi, Virg. Aen. IV, 359: oculis, *zien*, Ibid. 661: lucem, coelum, i. e. *zien*, Virg., *zie hier voor:* oculis auribusque gaudium haurire, Liv. XXVII, 51, *doch, het kan hier ook heeten, genieten: ook hooren, vernemen, zonder* auribus, Virg. Aen. VI, 559. Valer. Flacc. I, 262: c) *met de ziel, d. i. zoo wel verſtand, geheugen, als het hart, bij voorb.* animo hauri, Virg. Aen. XII, 26, i. e. *neem het ter harte: dus ook* haurire voluptates, Cic. Tuſc. V, 6, *doch, het kan ook heeten, genieten, nemen: dus ook* luctum, dolorem, *zie hier voor:* d) *ook op eene andere wijze verſlinden, bij voorb.* arbores in profundum hauſtae, Liv. XXX, 38, i. e. *geſtort:* aqua haurit hominem, Liv. V, 38, i. e. *verdronken:* duobus in praerapidum gurgitem hauſtis, Liv. XXIX, 32: profundo limo hauſti ſunt, Liv. XXXI, 37: hauriri urbes terrae hiatibus, Plin. H. N. XXXVI, 15 poſt med.: Not. hauſurum *ſtaat* Virg. Aen. IV, 382: Haurivi, Varr. ap. Priſc. 10, *alwaar ſtaat* cum inde hauſerint: *verders* hauritu, *bij voorb.* facilis hauritu, Apul. Met. II ante med. p. 121 Elm.: rorem hauritum iſta, Ibid. VI ante med. p. 178, *alwaar echter* Elmenh. *de woorden* hauritum iſta *in haakjens geſloten heeft:* hauribant *voor* hauriebant, Lucret. V, 1323.

HAUSTOR, oris, m. *bij voorb.* aquae, Lucan. IX, 521. i. e. *drinker.*

HAUSTRUM, i, n. ſcil. vas, inſtrumentum, *een ſchepvat of ſchepwerktuig*, Lucret. V, 517: cf. Non. 1. n. 43.

HAUSTUS, us, m. 1) *het ſcheppen, putten*, Colum. I, 5 in.: *van daar het drinken, een dronk, ſlok, bij voorb.* aquae, Ovid. Met. VI, 356: fontium, Curt. III, 10 extr.: bibere exiguis hauſtibus, Ovid. Faſt. III, 274: Bacchi ſumimus hauſtus, Ibid. Met. VII, 450: *ook Tropiſch, bij voorb.* juſtitiae hauſtus bibere, Quintil. XII, 2 extr.: Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus i. e. imitationem, Horat. Ep. I, 3, 10: Catulus ſe ignis hauſtu ludibrio hoſtis exemit, Flor. III, 21 med.: hauſtum omnem lucis illo regerat (luna), unde adceperit, Plin. H. N. II, 9 extr.: hauſtus coeli, Curt. V, 5, 19. *ſcheppen der lucht, inädemen*, aetherios hauſtus, Virg. Georg. IV, 220, i. e. *hemelſche (godlijke) zielen:* 2) *het recht, om water te putten*, Cic. Caecin. 26. Ulpian. in Pandect. VIII, 3, 1.

HAUSTUS, a, um, *zie* Haurio.

HEAUTONTIMORUMĔNOS ἑαυτὸν τιμωρούμενος, i. e. *zich zelven beſtraffende, heet eene komedie van* Terentius, *welke* Cicero *aanhaalt* Tuſc. III, 27.

HEBDOMĂDA, ae, f. *een getal van zeven zaken, bij voorb.* annorum, Gell. III, 10 extr.: librorum, Ibid.: *van daar eene week, bij voorb.* primam hebdomadam & ſecundam, Ibid.: *doch, het kan ook heeten, de eerſte, tweede, kritiſche dag bij ziekten, en aldaar wordt van deze kritiſche of beſliſſende dagen geſproken:* cf. Hebdomas.

HEBDŎMAS, ădis, f. i. q. hebdomada, *een getal van zeven zaken, bij voorb. dagen, d. i. eene week, bij voorb.* deinde quarta hebdomade — informatus (homo in utero): ſeptima autem hebdomade, id eſt, nono & quadrageſimo die totus homo in utero abſolvitur, Varr. ap. Gell. III, 10: conviviis, quae agitare Athenis hebdomadibus lunae ſolenne nobis fuit, Gell. XV, 2 in., i. e. *alle zeven dagen der maand, alle weeken:* hebdomas Muraei, Auſon. in Moſell. 307, i. e. *de zeven wonderen der wereld*, e lect. & explic. Scalig. *Anderen lezen* Marci ſcil. Varronis, *van wiens* hebdomades, *zie* Gell. III, 10: *van daar* quarta hebdomas, Cic. ad Div. XVI, 9, *de vierde week, welke bij ziekten voor een beſliſſend tijdſtip gehouden wordt: ook kan het heeten, de vierde zevende beſliſſende dag, dewijl het zevental beſliſſend was, en aldaar van eene ziekte geſproken wordt.*

HEBENUS, HEBENUM, *zie* Ebenus cet.

HEBĔO, ere, 1) *ſtomp zijn, bij voorb.* ferrum, Liv. XXIII, 45: 2) *Tropiſch, ſtomp zijn, d. i. niet meer zoo werkzaam, levendig, zijn, bij voorb.* tardante ſenecta ſanguis hebet, Virg. Aen. V, 395, i. e. *ſtolt, is mat, traag:* temporis adverſi mihi ſenſus hebet, Ovid. Triſt. IV, 8, 48: ardor, Valer. Flacc. I, 53: corpus hebet ſomno, Ibid. IV, 41: irae hebent, Stat. Theb. XI, 386: delegata domus cura feminis — ipſi hebent, Tacit. Germ. 15.

HEBES, ĕtis, *ſtomp, niet ſcherp, niet ſpits of puntig, bij voorb.* tela hebetiora, Cic. Haruſp. 1: gladius hebes, Ovid. Art. III, 589: machaera, Plaut. Mil. I, 1, 53: ictus hebes, Ibid. Met. XII, 85, i. e. *die niet indringt:* cornua lunae alias hebetiora alias acutiora videntur, Cic. Fragm. ap. Non. 2. n. 408: angulus *een ſtompe hoek*, Frontin. de form. agr. p. 32. Goeſ.: *van daar* 1) *ſtomp, Tropiſch, d. i. niet ſcherpzinnig, niet ſcherp of ver ziende, bij voorb.* ingenium, Cic. Phil. X, 8: *dus ook* ratio, Plin. H. N. II, 17: homo i. e. *dom, van een zwak verſtand, niet ſcherpzinnig, bij voorb.* Epicurus, Cic. Div. II, 50: hebes ad intelligendum, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 13: quis adeo hebes inveniretur, ut crederet? Tacit. Ann. XIV, 11: exercitus hebes, Salluſt. Jug. 54 (58), i. e. *dom, onbekwaam, ongeoefend:* oculus, Plin. H. N. IX, 15: oculi hebetiores, Suet. Ner. 51: 2) *ſtomp, d. i. niet recht gevoelig, zonder aandoening, bij voorb.* os, Ovid. Pont. I, 10, 7, i. e. *zonder eetluſt:* puer ſenſu hebes, Plin. H. N. VIII, 16 extr.: animalia hebetiſſima, Ibid. IX, 30 in.: cunnus, Ovid. Art. III, 799: *van daar* caro, Celſ. VII, 6, i. e. *afgeſtorven, dood.* 3) *niet levendig, laf, mat, bij voorb.* color, Ovid. Faſt. V, 365: dolor, Cic. Att. III, 3 med.: lampas, Stat. Achill. II, 288: hebetiores carbunculi, Plin. H. N. XXXVII, 7: ſpondeus hebetior videtur, Cic. Or. 64: rhetorica paullo hebetior, Cic. Fin. II, 5: Bibulus lingua hebes i. e. *niet wel kunnende ſpreken*, Salluſt. Or. ad Caeſ. II poſt med. cap. 9. Cort.: miles hebes ad ſuſtinendum laborem, Tacit. Hiſt. II: 99: *dus ook* exercitus, Salluſt. Jug. 54 (58), *zie hier voor:* ictus, Ovid. Met. XII, 85, *zie hier voor:* 4) *ſtomp, d. i. niet ſcherp hoorende, bij voorb.* aures hebetiores, Cic. Planc. 27: 5) *zonder reuk of ſmaak, bij voorb.* crocum, Plin. H. N. XI, 21 extr.: uva, Colum. III, 2, 24. Not. hebem *voor* hebetem, Caecil. ap. Chariſ. 1.

HEBESCO, ĕre, *ſtomp worden, d. i. zijne ſcherpte, werkzame of levendige, kracht verliezen, moede worden, het zij van zinnen, verſtand, van kleuren, van ſchijnzel, of vuur enz., geſproken wordt, bij voorb.* ſenſus, Plin. H. N. VII, 50: acies mentis, Cic. Tuſc. I, 30: acies auctoritatis ſenatus, Cic. Catil. I, 2, in otio, Cic. Acad. IV, 2 extr.: illi hebeſcunt, Tacit. Hiſt. II, 77: berylli, Plin. H. N. XXXVII, 5 poſt med.: ſidera, Tacit. Ann. I, 30, i. e. *donker worden:* virtus, Salluſt. Cat. 12.

HEBETĀTĬO, ōnis, f. 1) *het ſtompmaken:* 2) *het ſtomp zijn, ſtompheid, bij voorb.* oculorum, Plin. H. N. XXVIII, 6.

HEBETĀTRIX, icis, f. *ſtompmaakſter, bij voorb.* lunae, Plin. H. N. II, 13, i. e. *verduiſtereſſe.*

HEBETESCO, ĕre, i. q. hebeſco, *bij voorb.* acies in cultris, Plin. H. N. XXVIII, 7 med.: dolor, Scrib. Larg. 56.

HEBĔTO, avi, atum, are, *ſtomp, bot maken, bij voorb.* haſtas, Liv. VIII, 10: tela, Sil. XVI, 105: dentem, Plin. H. N. VIII, 30: *van daar Tropiſch, ſtompmaken, d. i. verzwakken, bij voorb.* aciem oculorum, Plin. H. N. XX, 6: pectora, Ovid. Pont. IV, 1, 17: viſus, Virg. Aen. II, 605: aures, Celſ. II, 1: ſenſus, Plin. H. N. XVIII, 12: flammas, Ovid. Met. VII, 210: gemmas vitium frigore hebetari, Plin. H. N. XVII, 22: oleum venena omnia hebetat, Ibid. XXIII, 4: odorem, Ibid. XXI, 7: triſtitiam & curam vino, Ibid. XXIII, 1 poſt med.: primores dentes — hebetantes verba, Ibid. VII, 16: vipereum dentem herbis, Sil. VIII, 499, i. e. *onſchadelijk maken, van kracht berooven:* ſidera, Ovid. V, 444, i. e. *verduiſteren, bleek maken:* amaritudines, Plin. H. N. XXIV, 11 extr.: *dus ook* hebetatus, a, um, *bij voorb.* hebetata adſpectu ſpecula recipere nitorem, i. e. *nadat zij dof, duiſter geworden waren, de gladheid verloren hadden.*

den, Plin. H. N. XXVIII, 7 post med.: animo simul & corpore hebetato, Suet. Claud. 2: reipublicae vires hebetatae, Justin. VI, 8: hebetatum ingenium, Plin. Ep. VIII, 14.

HECATOMBE, es, f. *een offer van duizend stuks ossen, of in 't gemeen, duizend stuks vee van hetzelfde soort, als ossen, zwijnen enz. Hoedanig offer wel plaats hadt bij groote vreugdebetuigingen, bij voorb.* hecatomben facere, Capitol. in Maxim. & Balb. 11, *alwaar het verklaard wordt*, Varr. ap. Non. 2. n. 482.

HECYRA, ae, f. i. e. socrus, *eene komedie van* Terentius.

HEDĔRA *of* **EDĔRA**, ae, f. *klimōp*, Virg. Ecl. VII, 38. Plin. H. N. XVI, 34: *daarmede bekroonden de wijndrinkers zich, ook was de staf van* Bacchus (thyrsus) *daarmede omwonden*, Ovid. Fast. III, 767. Plin. loc. cit.: *ook werden er de Dichters mede bekransd*, Virg. Ecl. VIII, 13. Ovid. Met. V, 338. Ibid. Fast. V, 79. Ibid. Art. III, 411. Horat. Od. I, 1 29.

HEDERACĔUS *of* **EDERACĔUS**, *of* **HEDERACIUS** (**EDER.**), a, um, *uit of van klimōp, bij voorb.* materia, Cato R. R. 111: folia, Plin. H. N. XVI, 24.

HEDERĬGER, a, um, *klimōp dragende, bij voorb.* Maenades, Catull. LXII, 23.

HEDERŌSUS, a, um, *vol klimōp, bij voorb.* antrum, Propert. IV, 4, 3.

HEDYCHRUM, (ἡδύχρουν) 1) *iet van aangenaame kleur, aangenaam van gedaante.* 2) *misschien in 't gemeen iet, dat aangenaam is voor de zinnen, bij voorb.* hedychrum incendamus, Cic. Tusc. III, 19 extr., *zoo als* Davisius *en na hem* Ernesti *volgends de gissing van* Victorius *in den Tekst heeft aangenomen. Anders las men* hedrychum, *misschien zonder zin.*

HEDYSMA, ătis, n. *het geen iet aangenaam maakt, van daar het bijvoegzel bij eene zalve, dat in eene sap of olie bestondt; het overige* (corpus) *heet* stymma, Plin. H. N. XIII, 1.

HEI! *ach! helaas! bij klaagen, bij vrees enz., bij voorb.* hei! vereor cet., Terent. And. I, 1, 46: hei! metuo cet., Ibid. Phorm. III, 2, 6: hei! perii miser! Plaut. Amph. II, 2, 36: hei! numnam ego obolui? Ibid. I, 1, 65: Hei mihi! i. e. *help God! ik ongelukkige! bij voorb.* Terent. And. II, 1, 22. Ibid. Ad. IV, 7, 35. Ovid. Met. I, 523. Plaut. Amph. II, 2, 166: hei mihi! qualis erat! Virg. Aen. II, 274: *ook dubbel, bij voorb.* hei mihi! hei mihi! Plaut. Bacch. III, 3, 7: *ook staat* Hei mihi misero! Terent. Ad. II, 1, 19.

HEIA, *zie* Eia.

HELCIĀRĬUS, i, m. *die eenen last trekt, die iet trekt, bij voorb. een schip tegen den stroom optrekt, bij voorb.* nauticum celeusma, clamor helciariorum, Martial. IV, 64, 22.

HELCĬUM, i. n. *het geen aan de paarden, en andere beesten, ook menschen vastgemaakt wordt, wanneer zij eenen last zullen trekken, paardentuig, juk of halsjuk, bij voorb.* me, helcio sporteo dimoto, nexu machinae liberatum adplicant praesepio, *zegt* Lucius *als ezel, bij* Apul. Met. IX ante med. p. 222. Elm.: helcio tandem absolutus, Ibid. post. med. p. 227.

HELEPŎLIS, is, f. *zeker belegerings gereedschap, of werktuig, om steden te dwingen*, Vitruv. X, 22.

HELICON, ōnis, m. *een berg in* Beŏtiën, *aan* Apollo *en de* Musen *heilig*, Ovid. Met. II, 219. Ibid. Fast. IV, 193: *van daar* 1) Heliconias, ădis, f. Heliconisch, *aldaar te vinden enz* Plural. Heliconiades i. e. Musae, Lucret. III, 1050: 2) Heliconis, ĭdis, i. q. Heliconias, *bij voorb.* sylva, Stat. Sylv. IV, 4, 90: Plural. Heliconides *de* Musen, *of Zanggodinnen*, Pers. in Prooem. 4. 3) Heliconius, a, um, Heliconisch, *aan of op den* Helicon *te vinden, bij voorb.* tempe, Ovid. Am. I, 1, 15: collis, Catull. LX, 1: mella, Claudian. de laud. Seren. 10.

HELIOCAMĪNUS, i, m. *eigenlijk* zonneoven, *d. i. eene plaats, die enkel door de zon gestookt wordt*, Plin. Epist. II, 17. Ulpian. Pandect. VIII, 2, 17.

HELIOSCOPĬOS, i, m. 1) *zeker kruid, en eene soort van het* tithymali, Plin. H. N. XXVI, 8 post med.: 2) Helioscopion *of* Helioscopium *eene soort van het* Heliotropium, Plin. H. N. XXII, 21 med.

HELIOTROPĬUM, i, n. 1) *een plant, gemeenlijk zonnewende of zonnebloem, genoemd*, Plin. H. N. II, 41. XXII, 21. Varr. R. R. I, 46. 2) *zeker edelgesteente*, Plin. H. N. XXXVII, 10.

HELIX, ĭcis, f. 1) *eene soort van klimōp*, Plin. H. N. XVI, 34: 2) *een dergelijk sieraad aan het kapiteel der* Korinthische *pilaaren*, Vitruv. IV, 1 extr.

HELLEBOROSUS (**ELLEB.**) a, um, 1) *vol nieskruid*, 2) *niet recht bij verstand*, Plaut. Rud. IV, 3, 67.

HELLEBŎRUS (**ELLEB.**), i, m. *of* **HELLEBŎRUM** (**ELLEB.**), i, n. *nieswortel, nieskruid. De Ouden geloofden, dat het de schadelijke vochten van de menschen afleidende, zotte en miltzieke lieden genas: van daar zeide men van zodanig mensch, dat hij nieskruid nodig hadt*, Plaut. Pseud. IV, 7, 89. Plin. H. N. XXV, 5: *het is van twee soorten, zwart en wit; het laatste wordt voornaamlijk voor heilzaam gehouden*, Plin. loc. cit. Gell. XVII, 15. Colum. VII, 5, 7. Virg. Georg. III, 451. Plin. H. N. XXV, 13.

HELLUO, **HELLUOR**, *zie* Heluo cet.

HELOPS, **ELOPS** *of* **ELLOPS**, ŏpis, m. *zekere zeer smaaklijke visch*, Ovid. Halieut. 96. Varr. R. R. II, 6. Colum. VIII, 16. Plin. H. N. IX, 17. XXXII, 11.

HELUĀTĬO *of* **HELLUĀTĬO**, ōnis, f. *zwelgerij, het slempen*, Cic. Red. Sen. 6.

HELVACEA i. e. genus ornamenti Lydii dictum a colore boum, qui est inter rufum & album, adpellaturque helvus, Fest.

HELVELLA *of* **HELVĔLA**, ae, f. *elk klein kruid, of keukenkruid*, Cic. ad Div. VII, 27. *Het zal van* olus *afkomen, waar voor de Ouden, volgends* Festus, helus *geschreven zullen hebben. Anders zou het ook kunnen afstammen van* herba. *In* Festus *staat* helvela, *in* Cicero helvella.

HELVENACUS *of* **HELVENACĬUS**, a, um, *van bleekroode kleur, bij voorb.* vinum Helvenacum, Plin. H. N. XXIII, 1 post med.: vitis Helvenaca, Ibid. XIV, 9 extr.: palmites generis Helvenaci, Colum. V, 5, 16: vites helvenaciae, Colum. III, 2, 35. Ed. Gesn., *alwaar andere* Edd. helvenacae *hebben: gevolglijk zou het komen van* helvus *geel enz.: doch het kan ook komen van* Helvii, *eene* Gallische *natie, d. i.* Helvisch, *of aan den* Helvischen *wijn gelijk, en dus schijnt het* Hard. ad Plin. H. N. IX, 9 *te nemen*.

HELVEOLUS, a, um, i. q. Helvolus, *bij voorb.* vinum, Cato R. R. 6 *en* 24. Varr. R. R. I, 25.

HELŪO *of* **HELLŪO**, ōnis, m. *die onmatig is in het verkwisten, een slemper, brasser, bij voorb.* patrimonii, Cic. Sext. 11: *ook zonder* Genitivus, Cic. Agr. I, 1. Cic. Dom. 10. Cic. Pis. 17. Terent. Heaut. V, 4, 10. Gell. VII, 16: *van daar Tropisch, bij voorb.* quasi heluo librorum, Cic. Fin. III, 2 post med. *doch de nieuwer* Edd., *bij voorb.* Ernest. *hebben* heluari libris.

HELVŎLUS, a, um, *bleekrood, geelachtig, bij voorb.* vites *of* uvae, Colum. III, 2, 23. III, 21, 3. Plin. H. N. XIV, 2 med. Columella III, 2, 23 *vermoedt, dat het van* helvus (color) *afstamt*.

HELŪOR *of* **HELLŪOR**, atus sum, ari, 1) *onmatig verkwisten, verbrassen, bij voorb.* sanguinem reip., Cic. Dom. 47: 2) *slempen, brassen, onmatig verkwisten, zonder* Accusativus, Cic. Sext. 52. Cic. Provinc. 6: *van daar Tropisch*, heluari libris, Cic. Fin. III, 2 post med., *onmatig in het lezen van boeken, onverzadelijk zijn in het lezen*.

HELUS *en* **HELŪSA**, *zeiden de Ouden voor* olus *en* olera *volgends* Fest.

HELVUS, a, um, *roodachtig, geel, bij voorb.* color, Varr. R. R. II, 5. Colum. III, 2, 23.

HEM! 1) *eh! ei! hem! o! ach! bij verwondering, vreugde, droefheid, en andere gelegenheden*, Terent. Andr. IV, 4, 47. Eun. IV, 7, 35. Phorm. I, 4, 35. Plaut. Poen. V, 2, 86. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5. 2) *he! wanneer men antwoordt, bij voorb.* hem, quid est? Terent. Ad. II, 4, 17, *alwaar ook* ei! *voegt*. 3) *kijk eens, of ei zie toch, zie eens! bij voorb.* hem Davum tibi, Terent. And. V, 2, 1, i. e. *ei zie* Davus *eens! of ei! daar is daar* Davus: cf. Ib. Eun. IV, 2, 8. Plaut. Curc. I, 3, 39. Ibid. Pseud. I, 2, 22.

HEMERESĬOS, i, *van éénen dag, bij voorb.* tabella, Plin. H. N. XXXV, 11.

HEMEROBĬOS, *maar éénen dag levende, bij voorb.* animal quadrupes, Plin. H. N. XI, 36.

HEMEROCALLES, i. e. *maar éénen dag fraai, zoo heet eene soort van lelie*, Plin. H. N. XXI, 10 *en* 21.

HEMERODRŎMUS *of* **HEMERODROMOS**, i. *een snelle looper, snelle postbode, renbode*, Liv. XXXI, 24: *ook* Nep. Milt. 4, *alwaar* hemerodromoe (Plural. Nom.) *voor* hemerodromi *staat in* Ed. Bos *en andere* Edd. *Zij konden eenen geheelen dag door loopen. Een voorbeeld van hunne gezwindheid is* Philonides, *de looper van den grooten* Alexander, *die in negen uuren twaalf honderd stadiën afliep*, Plin. H. N. II, 71.

HEMICYCLĬUS, a, um, *het geen de figuur van een halven cirkel heeft, halfrondvormig: van daar* Hemicyclium, Substantive, *alles wat de halfronde vorm heeft, bij voorb. een stoel*, Cic. Amic. 1: *eene soort van uurwerken*, Vitruv. IX, 9: *ook voor* hemicyclus, *bij voorb.* describantur hemicyclia duo, Ibid. 8.

HEMICYCLUS, i, m. *een halve cirkel*, Plin. Epist. V, 6 post med. §. 33.

HEMICYLINDRUS, i, m. *een halve cylinder*, Vitruv. IX, 3.

HEMINA, ae, f. 1) *eene maat, bij voorb. van wijn, bedraagt de helft van een kan*, (sextarii): Rhemn. Fann. de ponder. 68, *bij voorb.* heminas octo exprompsit in urceum, Plaut. Mil. III, 2, 18: talis Cels.

Celf. IV, 15 extr. : tritici, Ib. 19 extr. *Twaalf* Heminae *maken eenen* Congius, Cato R. R. 57: 2) *een vat van deze maat, het welk wij ook een halve kan noemen, bij voorb.* propinare heminam alicui, Senec. de ira II, 33: frangere heminas iniquas (i. e. *die te klein zijn*), Perf. I, 130, *het welk de* aediles plebis *plagten te doen.*

HEMINARĬUS, a, um, i. e. heminam continens *van eene halve kan*, Quintil. VI, 3 med. §. 52.

HEMIOLĬUS *of* HEMIOLIOS, a, um, *anderhalf, bij voorb.* numerus, Gell. XVIII, 14. *Ook* hemioliae (naves) *een foort van fchepen of vaartuigen*, Gell. X, 25: *doch de* Ed. Longol. *heeft* Haemiolae.

HEMISPHAERĬUM, i, n. *de helft van een bol of kogel, halfkogel*, Varr. R. R. III, 5 extr. Vitruv. V, 10 extr.

HEMISTICHĬUM, i, n. *een half vers*, Afcon. Ped. in Cic. Verr. I, 18.

HEMITHĔUS, i, m. *een halve God:* Caefari hemitheo, Baebius Macer. ap. Serv. ad Virg. Ecl. IX, 47.

HEMITONĬUM, i, n. i. q. femitonium *een halve toon*, Vitruv. V, 4.

HEMITRIGLYPHUS, i, m. *een halve driefirik*, Vitruv. IV, 3.

HEMITRITAEUS *of* HEMITRITAEOS, a, um, *anderhalf: van daar* hemitritaeus *of* hemitritaeos, 1) fcil. πυρετός i. e. febris, *de dubbele derdendaagfche koorts, of de derdendaagfche koorts, die binnen den derden dag komt*, Martial. II, 40, 1. XII, 91, 2. Seren. Samm. 52: cf. Celf. III, 3, *alwaar het in 's Grieksch ftaat:* 2) fcil. homo *die deze koorts heeft*, Martial. IV, 81, 3.

HEMO, ōnis, *voor* homo *zeiden de Ouden, bij voorb.* hemonem, Feft.: *ook* Enn. ap. Prifc. 6: *doch hier leest* Prifcianus homonem. *Dus ook* hemona *voor* humana, Feft.

HENDECASYLLĂBUS, a, um, *van elf lettergrepen, bij voorb.* verfus hendecafyllabi *ook enkel* hendecafyllabi fcil. verfus, Plin. Ep. IV, 14. VII, 4. Catull. XII, 10: *dergelijken zijn de* Phalaecifche *en* Sapphifche *verzen.*

HENDIADYS, *zie* End.

HENIŎCHUS, i, *een voerman, wagenaar: van daar zeker gefternte, anders* auriga, Manil. I, 361. Plin. H. N. XVII, 31. Hygin. Aftron. III, 12.

HEPAR *of* EPAR, ătis, n. 1) *de lever*, Marcell. Emp. 32: 2) *zekere visch*, Plin. H. N. XXXII, 11.

HEPATARĬUS (EPAT.), a, um, *de lever betreffende, bij voorb.* morbus, Plaut. Curc. II, 1, 24.

HEPATĬCUS (EPAT.), a, um, *eene leverziekte hebbende*, Celf. IV, 8. Plin. H. N. XX, 14 poft med. XXVII, 12 extr.

HEPATITES (EPAT.), ae, m. fcil. lapis, *of* HEPATITIS, idis, f. fcil. gemma, *zeker edelgefteente, naar de lever genoemd, misfchien leverfteen*, Plin. H. N. XXXVII, 11.

HEPATĬUM, i, n. *de lever, als men verkleinend fpreekt, levertjen, ook in 't gemeen de lever*, Petron. 66. Apul. in Apolog.

HEPATIZON, tis, (Particip.) *leveraehtig, levervormig, leverkleurig*, Plin. H. N. XXXIV, 2 extr.

HEPSEMA, ătis, n. i. q. fapa, Plin. H. N. XIV, 9.

HEPTACHORDOS (*of* us), a, um, *zeven fnaaren hebbende, zevenfnaarig, bij voorb.* lyra cet.: *van daar een bijnaam, bij voorb.* L. Valerius Heptachordos (us), Valer. Max. VII, 8, 7.

HEPTAPHŌNOS, i, *zevenmaal klinkend, zevendubbel* Echo *of weêrklank gevende, bij voorb.* porticus, Plin. H. N. XXXVI, 15 in.

HEPTAPYLOS, (mafc. & fem.) Heptapylon (neutr.) i, *of* Heptapylos (us), a, um (on), *zeven poorten hebbende*, vix Thebas Heptapylos adceffimus, Apul. Met. IV ante med. p. 146 Elm.: Cadmus Thebas Heptapylas (condidit), Hygin. Fab. 275.

HEPTĒRIS, is, f. *met zeven riemen*, navis, Liv. XXXVII, 23, 24 *en* 30, *eene zevenriemige galei.*

HERA, ae, f. 1) *de vrouw van het huis, met betrekking tot de bedienden*, Terent. Andr. IV, 2, 4. IV, 3, 2. Ibid. Ad. III, 1, 8: *van daar* hera major *en* minor, Plaut. Truc. IV, 3, 22 *en* 23, *de eerfte is de vrouw en de laatfte de dochter van het huis:* 2) *de meefteresfe, beheerfcheresfe, bij voorb.* hera fors, Enn. ap. Cic. Off. I, 12: Noctis hera, Valer. Flacc. VII, 313: tergemina, Ib. I, 780: *ook* feq. Dativo, *bij voorb.* quae hera eadem es hominibus, Plaut. Merc. III, 4, 12. V, 2, 1, *alwaar het geluk genoemd wordt: van daar de gebiedfter, als een titel van eene minnaresfe*, Ovid. Her. IX, 78. Catull. LXVII, 136.

HERBA, ae, f. *alles, wat met halmen, of teder en groen, uit de aarde uitfpruit en de aarde bedekt, bij voorb.* 1) *gras, bij voorb.* in herba recumbere, Cic. Or. II, 71: abjicere fe in herbam, Ibid. I, 7: immemor herbae (equus) *wil niet eten*, Virg. Georg. III, 498: *fommigen verklaren het* victoriae, *maar zonder noodzaak:* cf. Ibid. 216: 2) *kruid, plant, bij voorb.* vivere herbis, Horat. Ep. I, 12, 8: herbas ita condiunt, Cic. ad Div. VII, 26: herbae medicae, Plin. H. N. II, 63: herba veneni i. e. *een vergiftig kruid*, Virg. Ecl. IV, 24: herba graminis, Liv. I, 24. Ovid. Met. X, 87. Virg. Ecl. V, 26, i. e. *gras met den wortel, of enkel gras of grashalm:* 3) *elke groene, grasfoortige, groene ftengel of halm van een tuin- of veldgewas: van daar de groene halm van het graan, het jonge zaad, het groene van het zaad, bij voorb.* frumenti, Virg. Georg. I, 134: Ceres dominum primis fallebat in herbis, Ovid. Faft. IV, 645: primis fegetis moriuntur in herbis, Ovid. Met. V, 482: fegetes in herba, Ibid. VIII, 290: in herbis non fallacibus fructus, Cic. Amic. 19, i. e. *groene zaad: van daar* Tropisch, tua meffis in herba eft, Ovid. Her. XVII, 263, i. e. *in de hoop:* herbam dare, Varr. ap. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 128, *of* porrigere, Plin. H. N. XII, 4, i. e. *zich voor overwonnen houden, iemand voor zijnen overwinnaar erkennen.*

HERBACĔUS, a, um, *grasfoortig, graskleurig, bij voorb.* color, Plin. H. N. XX, 13, i. e. *groen:* genus porri, Ibid. XIX, 6: flos, Ibid. XXVI, 8: oleum, Ibid. XXIII, 4 extr.: chryfocolla, Ibid. XXXIII, 5.

HERBARĬUS, a, um, *zich met kruiden bezighoudende, daar toe behoorende, bij voorb.* ars herbaria, Plin. H. N. VII, 56, i. e. *kruidkunde*, Botanie: Herbarius, Subftantive, Plin. H. N. XX, poft med. XXV, 13 extr., *een kruidkenner.*

HERBĔO, ēre, *vol groen gras zijn, bij voorb.* prata herbentia, Apul. Met. VII med. p. 194 Elm., i. e. *beemden.*

HERBESCO, ĕre, *tot gras of groene halmen worden, bij voorb.* viriditas herbefcens, Cic. Senect. 15, *het voorfpruitende groen van graan.*

HERBĔUS, a, um, 1) *uit gras.* 2) *grasaartig, grasgroen, bij voorb.* oculi, Plaut. Curc. II, 1, 16.

HERBĬDUS, a, um, 1) *vol gras, bij voorb.* campus, Liv. IX, 2. Varr. R. R. II, 1, 16. Colum. VI, 27, 3: Epirus, Ovid. Met. VIII, 282: feges, Colum. I, 6, 22: 2) *grasfoortig, grasgroen, bij voorb.* color, Plin. H. N. XII, 14: 3) *uit gras geworden, bij voorb.* lac, Plin. H. N. XXIV, 6.

HERBĬFER, a, um, *gras dragend, bij voorb.* colles, Ovid. Met. XIV, 9: mons, Plin. H. N. XXV, 8: cf. Ovid. Faft. IV, 468.

HERBIGRĂDUS, a, um, *in het gras gaande*, Pacuv. ap. Cic. II, 64.

HERBĬLIS, e, *met gras gevoederd, bij voorb.* anfer, Feft. *en* Lucil. ap. Serv.

HERBŌSUS, a, um, 1) *vol gras, bij voorb.* campus, Horat. Od. III, 18, 9: flumen, Virg. Georg. II, 199: cf. Tibull. II, 5, 25. Prop. I, 3, 6: caefpes, Plin. H. N. XXXIII, 4 med.: ftramenta herbofiffima, Cato R. R. 54. 2) *vol groene kruiden, bij voorb.* moretum, Ovid. Faft. IV, 367.

HERBŬLA, ae, f. *een kruid, wanneer men verminderend fpreekt, kruidjen*, Cic. Nat. D. II, 50. Senec. de vita beata 9.

HERCĔUS, i, *een bijnaam van Jupiter, bij voorb.* Jupiter, Ovid. in Ibin 284. Serv. ad Virg. Aen. II, 469: *misfchien in zoo ver hij in het binnenfte van het huis vereerd werdt: van daar* arae Herceae, Lucan. IX, 979.

HERCISCO *of* ERCISCO, ĕre, *onderling iet verdeelen, bij voorb.* familiam, Cic. Or. I, 56. Cic. Caecin. 7. Pandect. X tit. 2. Apul. Met. IX poft med. p. 228 Elm., i. e. *onderling het huis en boedel deelen: doch het kan ook heeten, eene zaak uit elkander zetten, bij voorb.* familiam, *zie hier voor* Cic., Pandect. *en* Apulej.: *van daar* viam, i. e. *aanvatten, verkeeren, bij voorb.* nos diverfa tendentes & de proprietate foli imo viae hercifcundae contendentes, Apul. Met. VI extr. p. 186 Elm., i. e. *nademaal wij beiden ftreeden, welken weg wij nemen zouden.*

HERCLE, *zie* Hercules.

HERCTUM *of* ERCTUM, i, n. *het onverdeelde erfgoed, of het goed (erfgoed) in zoo ver het nog bij een of onverdeeld is, bij voorb.* herctum ciere, Cic. Or. I, 56, i. e. *den boedel verdeelen, fcheiden, bij voorb. onder de erfgenamen:* herctum non citum, Gell. I, 9 extr., i. e. *onverdeeld goed of erfgoed.*

HERCŬLE, *zie* Hercules.

HERCŬLES, is, m. *een Halfgod en zoon van* Jupiter *bij* Alcmena. 1) *de* Vocativus Hercules *of* Hercule *en* Contr. Hercle *komt menigmaal als een vloek of eed voor: bij* Hercules! *bij voorb.* Hercules *ftaat* Cic. Brut. 16. Cic. Rofc. Am. 11. Liv. III, 68 med. Vellej. II, 52. Apul. Met. V ante med. p. 163 Elm.: Hercule, Cic. Quint. 3 extr. Cic. Att. II, 7 ante med. Cic. ad Capiton. in Ep. ad Attic. XVI poft Ep. 16. Cic. Flacc. 20 in.: Hercle, Cic. Or. III, 22. Terent. Eun. II, 3, 13. III, 5, 58. Plaut. Mil. IV, 2, 8. Ibid. Merc. II, 1, 40. Ibid.

Men.

Men. V, 9, 33 feq. en meermaalen. Ook ftaat daar voor mehercules, bij voorb. Cic. Rofc. Am. 48 extr. Cic. Verr. IV, 14 extr. Cic. Planc. 26. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18 poft med. Planc. Ibid. 20 med., of mehercule, bij voorb. Cic. Agr. II, 9 in. Cic. ad Div. II, 11. Cic. Att. IV, 18. V, 16. Cic. Q. Fr. II, 1 poft med., of mehercle, Terent. Eun. I, 1, 22. III, 1, 26: men verklaart het zoo, dat het ftaan zou, voor ita me Hercules adjuvet! Doch nadien Hercules of Hercule (Hercle) beter de Vocativus is, zoo fchijnt me voor mi (Vocat.) te ftaan. Cicero zegt Or. 47, dat hij liever mehercule dan mehercules wil zeggen: en evenwel ftaat mehercules in zijne fchriften, gelijk de bovenftaande plaatzen aanwijzen. Gellius zegt XI, 6, dat de eed bij Herkules geen vrouwen eed is, en dat men dus niet bij goede fchrijvers vindt, dat de vrouwen, bij voorb. mehercle gezegd hebben. Evenwel Plaut. Truc. II, 1, 1 zegt eene dienstmaagd Hercle: Phaedr. III, 17, 8 zegt Minerva mehercules en Apul. Met. V ante med. p. 163 Elm. zegt eene zuster van Pfyche Sic eft Hercules. Men vindt ook bij hercle nog anders woorden van verzekering, bij voorb. hercle certe, Plaut. Merc. I, 2, 74. Terent. And. II, 2, 10, of certe hercle, Terent. And. III, 2, 15: hercle fane, Plaut. Trin. III, 3, 53, of fane hercle, Terent. Eun. III, 5, 59. Ibid. Hec. III, 5, 9: hercle vero, Plaut. Trin. III, 3, 23. Terent. Ad. V, 9, 18: hercle certo, Plaut. Stich. IV, 1, 55: hercle nae, Plaut. Rud. III, 5, 41: waar uit blijkt, dat de eed bij Herkules, zoo als bij Pollux, Castor enz. van geringer betekenis en verbindenis geweest is: 2) Genitiv. Herculi voor Herculis, Cic. Acad. IV, 34 in.: ook Genit. Herculei, Catull. LV, 13.

HERE voor HERI gisteren, komt dikwijls voor, bij voorb. Plaut. Amph. I, 3, 16. Capt. I, 2, 2. Mil. I, 1, 59 en 60. Truc. II, 6, 28. Ovid. Faft. III, 852. Juvenal. III, 23. Horat. Sat. II, 8, 2. Martial. I, 44, 2. III, 12, 2. IV, 7, 2: ook Cic. Att. X, 13: ook zegt Quintil. I, 7, 22, dat men in zijn tijd here gezegd heeft: cf. I, 4, 7.

HEREDIŎLUM, i, n. een klein erfgoed, erfgoedjen, Colum. I Praef. ante med. §. 13. Gell. XIX, 7.

HEREDIPĒTA, ae, m. die naar erveniffen tracht, Petron. 124.

HEREDITĀRĬUS, a, um, 1) de ervenis betreffende, erflijk, bij voorb. auctio, Cic. Caecin. 5: controverfia, Cic. ad Brut. Ep. 6 extr.: 2) erflijk, d. i. door ervenis verkregen, geërfd, erflijk, bij voorb. agri, Plin. Epift. VII, 11: cognomen, Cic. Somn. Scip. 2: imperium, Curt. X, 7 extr.: gaza, Juftin. XXXVI, 4: jure hereditario poffidere, Flor. III, 13 extr.: ook Tropisch, erflijk, bij voorb. bellum, Flor. III, 17: odia, Quintil. Decl. IX, 14: paupertas urbis, Valer. Max. IV, 3, 8.

HEREDĬTAS (of HAERED.), atis, f. 1) de ervenis, bij voorb. hereditate poffidere, Cic. Invent. I, 45: aliquid mihi hereditate venit, Ibid., of obvenit, Plin. H. N. XVII, 1, i. e. ik verkrijg het door ervenis: hereditate relinqui, Nep. Hann. 1: ook ervenis, d. i. het geen men erft, bij voorb. hereditatem confequi, Nep. Att. 21: adire, Cic. II, 16, of cernere, Cic. Att. XI, 2. Cic. ad Div. IX, 14. Agg. II, 15; i. e. aanvaarden, overnemen: obire, Cic. Agr. I, 3: tenere, Cic. Att. XII, 48: capere, Cic. Caecin. 35: tradere, Cic. Off. I, 33, of hereditatem concedere alicui, Cic. Flacc. 36: venit mihi hereditas, Cic. Flacc. 31, of obtingit, Plaut. Truc. II, 3, 23, of obvenit, Plin. Ep. VII, 11, i. e. ik verkrijg eene enz. 2) Tropisch, bij voorb. gloriae, Cic. Off. I, 22: fcientiae paternae, Juftin. XXXVI, 2. Not. Genit. hereditatium, Infcript. Gruter. p. 590. n. 10.

HEREDĬUS, a, um, erflijk, bij ervenis verkregen: van daar heredium, Subftantive, fcil. praedium, een erfgoed, Nep. Cat. 1. Varr. R. R. I, 10: voormaals (in Leg. XII Tab.) een tuin of hof, Plin. H. N. XIX, 4 in.

HERES of HAERES, ēdis, m. & f. een erfgenaam, bij voorb. heres fum alicui, Cic. ad Div. XIII, 26, voor alicujus: dus ook bonis, Cic. Caecin. 4, voor bonorum: heredem relinquere, Cic. Quint. 4: fcribere, Cic. Off. III, 24. Or. I, 38 extr., of facere, Cic. Caecin. 6 tweemaal. Cic. Or. I, 38, of inftituere, Cic. ad Div. XIII, 61. Verr. I, 4, tot erfgenaam aanftellen: heres fecundus, de gefubftitueerde erfgenaam, d. i. die na den eerften erfgenaam volgt, Cic. ad Div. XIII, 61: van daar 1) Tropisch, erfgenaam, d. i. opvolger in iet, bij voorb. academiae, Cic. Brut. 97: criminis, Ovid. Art. III, 459: fraudis, Ibid. Her. II, 78: laudis, Ibid. IX, 110: artis, Plin. H. N. XVI, 4. 2) boertend, voor bezitter, eigenaar, Plaut. Men. III, 2, 12: aan boomen als zij afgehouwen worden, en weder uitfpruiten: dan is heres i. q. ftolo, tak, fpruit, Plin. H. N. XVI, 37 in.

HERI, 1) gisteren, Cic. ad Div. XI, 1. Att. XIII, 47. Ovid. Faft. II, 76. Ook ftaat er dikwijls here voor, zie Here. 2) voor, onlangs, voor weinige dagen, Pandect. XLVII, 10, 7 med.

HERIFŬGA, ae, m. die voor zijnen Heer vlugt, bij voorb. famuli herifugae, Catull. LXII, 51.

HERILIS, e, i. e. van den heer of huisheer, bij voorb. filius, Terent. And. III, 4, 23, de zoon van het huis, de jonge heer: menfa, Virg. Aen. VII, 490: imperium, Plaut. Aul. IV, 1, 13: negotium, Ibid. Mil. II, 6, 2: peccatum, Horat. Sat. II, 7, 60: natus, Ibid. Ep. II, 2, 6: penfum, Ibid. Od. III, 27, 63.

HERMA, ae, zie Hermes. Van daar.

HERMAPHRODĪTUS, i, m. 1) een hermafrodiet, manwijf, Plin. H. N. VII, 3. Not. Adjective, bij voorb. equae hermaphroditae, Plin. H. N. XI, 49. 2) volgends de fabel, een zoon van Merkurius (van daar heet hij Atlantius, Hyg. f. 271 en Atlantiades, Ovid. Met. IV, 368) en Venus. Hij baadde zich in eene bron, en daar omhelsde hem Salmacis, die op hem loerde; en zij wiesfen beiden aan een: hij werd dus te gelijk man en wijf, Ovid. Met. IV, 285 — 388. Martial. V, 68, 9. X, 4, 6. van daar zou het komen, dat Hermaphroditus eenen tweeflagtigen, eenen manwijf, betekene.

HERNĬA, ae, f. eene breuk, in de Chirurgie, bij voorb. een liesbreuk enz., Celf. III, 24, 9. Martial. III, 24, 9.

HERNIOSUS, zie Hernia.

HEROĬCUS, a, um, 1) de zoogenoemde heroës of Godenzoonen of oude helden betreffende, daar toe behoorende, Heroïsch, bij voorb. tempora, Cic. Div. I, 1: aetates, Cic. Tufc. V, 3: Medea & Atreus, heroïcae perfonae, Cic. Nat. D. III, 28: quid quaeris? heroïca, Cic. Att. XIV, 15, i. e. dat zijn heldendaaden, dingen, (daaden) zoo als de heroës deeden: van daar 2) carmen heroïcum, Serv. ad Virg. Aen. I in., en verfus heroïcus, Quintil. I, 5 (9), i. e. waar in men de daaden der Godenzoonen bezingt. En dit zijn gemeenlijk Hexameters.

HEROĪNA, ae, f. is de vrouw of dochter van eenen Godenzoon, of eene die daarmede vermaagdfchapt is, of eenige andere doorluchtige perfoon uit de oude Heldentijden (Heroïfche tijden), Prop. I, 13, 31. I, 19, 13.

HEROĬS, idis, f. fcil. femina, i. q. heroina, Ovid. Am. II, 4, 33. Suet. Ner. 21. Not. 1) Heroïfin (volgends de Griekfche Declinatie) voor Heroïdibus, Ovid. Trift. V, 5, 43. 2) epiftolae Heroïdum, i. e. die zij aan hunne minnaars gefchreven of van hun gekregen hebben, een werk van Ovidius.

HEROS, ois, m. 1) die van vaders of moeders kant van eene Godlijke geboorte is, of van de Goden afftamt, en na zijnen dood onder de Goden geteld wordt, een Halfgod, Godenzoon, bij voorb. Herkules, Kastor, Pollux, Achilles, Aeneas, enz.; ook wel in 't gemeen elk groot man, door groote daaden beroemd, hoedanigen de bovengemelden verricht hebben, bijzonder van doorluchtige geboorte, een held, of doorluchtig held, Horat. Od. I, 12, 1. Virg. Ecl. IV, 15: zoo heet Aeneas, Virg. Aen. VI, 103: Mifenus, Ib. 169: Ajax, Plin. H. N. XXXV, 10 poft init.: Troius heros i. e. Aeneas, Virg. Aen. VI, 451: Laertius i. e. Ulyffes, Ovid. Trift. V, 5, 3, i. e. held: dewijl deze mannen door buitengewoone daaden uitmuntten: van daar 2) een Godenzoon, d. i. een groot, buitengemeen man, held, zoo noemt Cicero Kato, Att. I, 17 extr.: heroïbus noftris i. e. Casfius en Brutus, Ibid. XIV, 6: doch fomtijds kan men de vertaling, Halfgod, Godenzoon, behouden. Not. Cicero noemt Klodius Att. IV, 3 extr. fpottend heros eenen Godenzoon, held.

HEROUS, a, um, 1) i. q. heroïcus, de Godenzoonen of oude Helden betreffende, bij voorb. labores, Stat. Sylv. IV, 7, 21: chelyn tollas heros ad robora, Ibid. I, 3, 102: van daar pes herous, i. e. een voetlid uit een Heroïsch vers, Cic. Or. III, 47. Ovid. Faft. II, 126. Quintil. IX, 4, 88, welke kort te vooren zegt: & herous, qui eft idem dactylus: van daar verfus herous i. e. uit zulke verzenvoeten beftaande, of waar in de heroës of de oude Helden bezongen werden, Cic. Leg. II, 27: ook enkel, herous fcil. verfus, Ovid. Am. II, 17, 22. Martial. III, 20, 6: van daar heroum fcil. monimentum, een gedenkteken van eenen Held, ook in 't gemeen, een gedenkteken, Plin. H. N. X, 5. 2) een Heros betreffende, daar toe behoorende, Heroïsch, bij voorb. Heroas turres, Lucan. IX, 955, alwaar Ed. Cort. Eroas, maar in dezelfde betekenis heeft.

HERPES, ētis, kruipend: van daar het dus 1) eene zweer, die zich uitbreidt, en het vleesch tot het gebeente toe afknaagt, Plin. H. N. XXVI, 14. Lucil. ap. Non. 2. n. 375: ook Celf. V, 28. Sect. 3, maar in 't Grieksch. 2) een beest, quo innectitur, quaecunque ferpunt, Plin. H. N. XXX, 12.

HERPESTĬCUS, a, um, zich uitbreidende, voortetende, bij voorb. gangraena, Lucil. ap. Non. 2. n. 375.

HER-

HERUS, i, m. 1) de heer van het huis, huisvader, bijzonder met betrekking tot de dienenden, Terent. Heaut. III, 2, 26. Ibid. And. I, 2, 4. I, 3, 3. II, 5, 1 en 12. V, 2, 5. Cic. Off. II, 7. Virg. Georg. III, 124. Not. herus maior en minor, Plaut. Asin. II, 2, 63, de oude en jonge heer, d. i. de heer en de zoon: dus major herus, Ibid. Capt. III, 5, 50: ook herus voor herus minor, Ibid. 49: 2) elke heer, beheerscher of eigenaar, bij voorb. telluris, Horat. Sat. II, 2, 120: coelestes heros, i. e. deos, Catull. LXVII, 75.

HESPĔRIS, ĭdis, 1) van den avond, bij voorb. herba, Plin. H. N. XXI, 7 med., i. e. dat bij avond voornamelijk riekt, misschien ons Nachtviöoltjen. 2) tegen den avond gelegen, westelijk, bij voorb. insulae, Plin. H. N. VI, 31, i. e. bij Afrika: aquae, i. e. Italische, Virg. Aen. VIII, 77, want Italiën lag voor de Grieken ten westen: en van hun kwam het, dat Italiën Hesperia heette.

HESPERĬUS, a, um, 1) na den avond toe gelegen, westelijk, bij voorb. Latium, Virg. Aen. VII, 601: amnes, Ovid. Met. II, 458: fretum, Ibid. XI, 258, i. e. westerzee: axis, Ibid. IV, 214, i. e. avond-oord, het westen: fluctus, Horat. Od. I, 28, 25: rex, Ovid. in nuce 111, i. e. Hesperus of Atlas: terra, Virg. Aen. II, 781. Ook eenvouwig Hesperia, scil. terra: dit is somtijds Spanje, bij voorb. Horat. Od. I, 36, 4, somtijds Italiën, te weten met betrekking tot de Grieken, welke deze benoeming in zwang gebracht hebben, Virg. Aen. I, 530 (534) en 569 (573). VIII, 148. Lucan. I, 224: van daar 2) Italiäansch, bij voorb. Latium, Virg., zie hier voor: terra, Virg., zie hier voor: van daar Hesperia, Italiën, zie hier voor.

HESPERŪGO, ĭnis, f. avondstar, Senec. Med. 877.

HESPĔRUS of **HESPĔROS**, i, m. 1) (scil. αστηρ i. e. stella) de avondstar, anders Lucifer of Venus genoemd, Cic. Nat. D. II, 20. Virg. Ecl. VIII, 30. X, 77. Ovid. Met. V, 441. Ibid. Fast. II, 314: in sommigen dezer plaatzen kan men het ook door, het westen, verklaaren: van daar ad Hesperum jacentes terrae, i. e. tegen het westen enz., Plin. H. N. XVIII, 25 post med.

HESTERNUS, a, um, van gisteren, of het geen gisteren geweest, geschied, gedaan of genoten is enz., van gisteren, bij voorb. dies, Cic. Nat. D. II, 29: nox, Ovid. Her. XIX, 72: disputatio, Cic. Tusc. II, 4: ignis in hesterno stipite parvus erat, Ovid. Fast. V, 506, i. e. hout, dat gisteren op het vuur gelegd was: panis, brood, dat éénen dag oud is, Cels. I, 3 (de vomitu): Jacchus, Virg. Ecl. VI, 15, of merum, Justin. XXIV, 8, i. e. wijn, die daags te vooren (gisteren) gedronken is: excitat aras hesternumque Larem, Virg. Aen. VIII, 543, i. e. het vuur van gisteren, (dat gisteren aangestooken was): corolla, Prop. II, 25, 59, van gisteren, d. i. die gisteren opgezet zijn: hesternos componere crines, Ibid. I, 15, 5, i. e. die gisteren in de war waren: jus, Terent. Eun. V, 4, 17: reliquiae, Plaut. Pers. I, 2, 25: coena, Plin. Paneg. 63: saepe jacere hesternam ex odas scil. comam, Ovid. Am. III, 154, nog van gisteren, d. i. zoo als zij gisteren (gekapt) geweest zijn: Quirites, Pers. III, 106, i. e. gisteren vrij geworden. Not. Hesterno, scil. die, gisteren, Sisenn. ap. Charis. 2. Auson. Epigr. LXXIII, 1: ook Cic. Vatin. 1 hesterno pro testimonio esse mentitum, ten zij men hesterno tot testimonio wil brengen, doch, het eerste schijnt voegzamer.

HETAERĬA, ae, f. vriendelijke of bijzondere bijëenkomst, gezelschap, Plin. Epist. X, 9. §. 7. Trajan. Ibid. 43: cf. Sodalitium.

HETAERĬCE, es, f. (scil. ala) i. e. vriendelijk, broederlijk, zoo heette eene vleugel der Macedonische Ruiterij, Nep. Eum. 1.

HETTA, i. e. res minimi pretii, quasi hieta, id est hiatus hominis, oscitatio: alii pusulam dixerunt esse, quae in coquendo pane solet adsurgere: a qua adcipimus rem nullius pretii, cum dicimus, non hette te facio, Fest.

HEU! is ons o! of ach! of ook somtijds he! 1) bij verwonderen, bij voorb. heu hercle mortalem catum! Plaut. Poen. V, 2, 147, i. e. ei, kijk eens enz. ei! welk een een enz.: heu specie lepida mulier, Plaut. Rud. II, 4, 2, i. e. ei! heden! o! 2) bij klaagen, bij ongenoegen enz., bij voorb. heu me miserum o mij enz., Cic. Phil. VII, 4. Terent. And. IV, 1, 22: heu me infelicem! Terent. Hec. III, 1, 2, i. e. o mij enz.: heu, edepol mortales malos, Plaut. Poen. III, 2, 26: heu me! quanta fabula fui! Horat. Epod. XI, 7: heu, quam impari — dominaris! Enn. ap. Cic. Off. I, 39: heu! heu! quam perdidi, — quod dedi! Plaut. Pseud. I, 3, 26: heu vanitas humana! Plin. H. N. XXXII, 1: heu dementiam existimantium cet., Ibid. VII Prooem.: heu stirpem invisam cet., Virg. Aen. VII, 293, i. e. he! (o! of ach!) het verwenschte volk: heu pietas! Virg. Aen. VI, 879.

HEVRĒTES, ae, m. een uitvinder, vindingrijk mensch, Plaut. Pseud. II, 4, 9.

HEUS! bij roepen, of als men anders wil, dat iemand naar iets luisteren zal, het is ons hoor eens, of luister! he! bij voorb. heus puer, Terent. And. I, 1, 57: hoor eens enz.: Heus tu, quid agis? hoor gij enz., Cic. ad Div. VII, 11: heus tu, videsne cet., Cic. Att. I, 16 extr.: heus! heus! Aeschinus ego sum, aperite aliquis — ostium, Terent. Ad. IV, 4, 24: heus! heus! Syre, Ibid. Heaut. II, 3, 107: heus! heus! tibi dico, Chaerea, Ibid. Eun. II, 3, 45: heus! ecquis hic est? Plaut. Poen. V, 2, 158: heus! age, responde, Pers. II, 17: heus! juvenes, monstrate viam, Virg. Aen. I, 321 (325): heus! etiam mensas consumimus, Ibid. VII, 116: heus aliquis, heus exite, Plaut. Merc. V, 2, 49, i. e. hei! holla! of hoor toch!

HEXACHORDŎS, i, m. en f. zessnarig, Vitruv. X, 13.

HEXACLĪNON, i, n. of **HEXACLINOS** scil. lectus, een sofa of kanapé, daar zes personen op kunnen zitten, een sofa van zes plaatzen, Martial. IX, 60, 9, alwaar de Accusat. hexaclinon staat, waar bij men heel wel lectum denken kan, gevolglijk zou de Nominat. hexaclinos (van zes plaatzen) zijn scil. lectus.

HEXAGONUS, a, um, zeshoekig, Colum. V, 2 extr.

HEXAMĔTER of **HEXAMĔTRUS**, a, um, van zes leden of voeten, zesvoetig, van verzen, bij voorb. versus, Cic. Or. III, 50. Gell. XVIII, 15: de Nominat. Hexameter en Hexametrus staat Terentian. de metris.

HEXAPHŎROS, i, 1) dat van zes personen gedragen wordt, bij voorb. hexaphoros scil. lectica, Martial. II, 81, 1. VI, 77, 10: 2) hexaphori, Vitruv. X, 8, post med., scil. homines, i. e. zes dragers, die samen iet dragen.

HEXASTĬCHUS, a, um, zes reijen of regels hebbende, zesregelig, bij voorb. hordeum, Colum. II, 9, 14: carmen, i. e. van zes verzen.

HEXASTYLOS, i, zeszuilig, Vitruv. III, 2.

HEXĔRIS, is, f. zesriemig: van daar scil. navis, Liv. XXIX, 9. XXXVII, 23, 24 en 30, i. e. eene zesriemige galei, galei met zes riemen.

HIASCO, ĕre, i. q. hisco zich openen, bij voorb. nux, Cato R. R. 17.

HIĀTUS, us, m. eene opening, bij voorb. terrae, Cic. Nat. D. II, 5. Plin. H. N. XXXVI, 15 post med.: cum terra discessisset imbribus, in illum hiatum descendit, Cic. Off. III, 9: coeli, Plin. H. N. II, 26 extr.: aperitur picea — vulnere — bipedali hiatu, Ibid. XVI, 12: spelunca vasto hiatu, Virg. Aen. VI, 237, i. e. keel, mond: bijzonder oris, Cic. Nat. D. II, 47, van den mond; ook zonder oris is het dikwijls de opening van den mond of de keel, of de openstaande mond of kaaken, Virg. Aen. VI, 576. Ovid. Met. VII, 557: personae pallentis, Juvenal. III, 175: serpentium, Plin. H. N. XXVIII, 4: Cleonaeus i. e. leonis Cleonaei, Valer. Flacc. I, 34: ook van den wind, bij voorb. quos sicco asper hiatu persolidat Boreas, Stat. Theb. I, 352: ook met oris, kaaken, met opene kaaken, (van den wolf), Virg. Aen. XI, 680: van daar 1) het openblijven of gaapen van den mond in het spreken, wegens de samenkomst van twee vokaalen, van twee woorden, bij voorb. si illi erunt res, dewijl de mond daar openblijft, het welk sommigen bij ons ook een hiatus, noemen, bij voorb. ille tanquam hiatus, concursu vocalium cet., Cic. Or. 23. 2) de groote begeerte naar iet, bij voorb. praemiorum, Tacit. Hist. IV, 42, want die ergens hevig begeerig naar zijn, houden dikwijls den mond open. 3) het spreken, bijzonder van iemand, die groote dingen voortbrengt, of meent voort te brengen, als het ware, het mond opsperren, bij voorb. quid dignum tanto feret hic promissor hiatu, Horat. Art. 138: Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu, Juvenal. VI, 63.

HIBERNA, zie Hibernus.

HIBERNACŬLUM, i, n. eene plaats, waar men zich des winters onthoudt, bij voorb. een vertrek, Vitruv. I, 2 extr. VII, 4 extr. Plin. Ep. II, 17, 7: bijzonder zijn hibernacula a) de tenten voor de winterkwartieren, bij voorb. aedificare, Liv. V, 2. XXIV, 39: lignea exaedificare, Liv. XXX, 3: communire, Liv. XXII, 32. XXIV, 39: men kan het ook gedeeltelijk winterkwartieren vertaalen: gevolglijk b) winterkwartieren, bij voorb. pervenire ad adversariorum hibernacula, Nep. Eum. 8: legiones remittere in hibernacula, Tacit. Ann. II, 23: cohortes novis hibernaculis locatae, Ib. XIV, 38: cf. n. 1.

HIBERNO, avi, atum, are, overwinteren, den winter ergens door brengen, 's winters ergens zijn, het zij waar van het wille, bij voorb. furcillae, Varr. R. R. I, 8 extr.: thynni, Plin. H. N. IX, 15: bijzonder van soldaaten of een leger; 's winters verblijven, winterkwartieren houden, bij voorb. in oppidis, Liv. XXVI, 1: Pellae, Ibid. 25: cf. XXII, 16: ubi sis hibernaturus, Cic. ad Div. VII, 17: quemadmodum milites hibernent, Cic. Manil. 15: i. e. zich daar gedragen: van daar Tropisch mare meum hibernat, Pers. VI, 7, i. e. is zonder schepen, tus-

derhalven, om dat het Rever is, *Sarmat*: van daar *Sarmen*, bij voorb. mare, Pers., als hier voor.

HIBERNUS (HYBERN.), a, um, 1) *het geen den winter betreft, door betrekking op heeft, het geen in den winter is, geschiedt, geboren wordt, of tegen den winter gemaakt wordt*, winterach, winter-, bij voorb. tempus, mensis, Cic. Verr. V, 10, *wintertijd, wintermaand*: cubiculum, Cic. Q. Fr. III, 1, 1, *wintervertrek, winterkamer*: vicissim aut sol aut ipsis hibernus, Cic. Senect. 14: pulvis, Virg. Georg. I, 101, *het volk Plinius*, II. N. XVII, 2, *herfstbeurtkerheid*, d. i. *wanneer het in den winter droog is, droge winter*: navigatio, Cic. Att. XV, 25: nix, Horat. Od. IV, 12, 3: annus, Ibid. Epod. II, 29, i. e. *winter, wintertijd*: Lycia, Virg. Aen. IV, 143, i. e. *alwaar Apollo, om Godspraken te geven, 's winters zijn verblijf heeft, om dat het Sarmatisch is (ten aanzien der zee) of koud, omdat het bergachtig is*: Borysthenidae, Prop. II, 6, 18, i. e. *winterig, koud*: dus ook Caucasus, Valer. Flacc. VI, 692: calciatus, *winterschoenen*, Plin. H. N. XVI, 8: agni, Ibid. VIII, 47: hibernus folis exortus, Ibid. VI, 17: hiberni occasus plaga, Ibid. V, 5: Alpes, Horat. Sat. II, 5, 41, i. e. *winterig, koud*: tunica, *winterrok*, Plaut. Mil. III, 1, 90: pirum, Plin. H. N. XVI, 26, *winterpeer*: legio, Sueton. Calig. 8, i. e. *die in de winterkwartieren ligt*: dus ook, Cic. Att. IV, 18 extr., hibernum legionum eligendi cet., *doch*, Ernesti *heeft, alhoewel zonder Codd., verbeterd en laten drukken* hiberna legionum: van daar hibernum, scil. cubiculum *of* aedificium, *winterverblijf*, bij voorb. hiberna, Cic. Att. XIII, 29: neque saturnica in hibernis erant, Caef. B. C. I, 43, i. e. *in schuuren, bijzonder* castra hiberna, Liv. XXIX, 35, *winterlager, winterkwartieren*: *ook staat dikwijls* hiberna *alleen*, scil. castra, *bij voorb.* exercitum in hiberna dimittere, Cic. ad Div. XV, 4 med.: *of* deducere, Caef. B. G. I, 54: *of* reducere, Liv. XXXVII, 19: *of* locare, Tacit. Agric. 38: *of* dividere, Justin. XXVIII, 10: *of* collocare in hibernis, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 33: in hiberna concedere, Liv. XXVI, 20: Castingiem ad hiberna exercitus reddit, Liv. XXI, 23: hiberna agere, Liv. IX, 16, i. e. *houden, doorbrengen*. 2) *stormachtig*, bij voorb. mare, Horat. Epod. XV, 8: ventus, Virg. Aen. V, 126: procella, Ibid. VI, 355: Lycia, *als hier voor*. Nos. hibernum i. e. hiberno more *stormachtig*, bij voorb. increpui hibernum, Plaut. Rud. Prol. 69, i. e. *tab storm verwekt*.

HIBISCUM *of* IBISCUM, I, n. *zekere plant*, bij voorb. Plin. H. N. XIX, 5 post med. XX, 4 extr. Virg. Ecl. X, 71: *van daar* compellare hibisco, Virg. Ecl. II, 30, i. e. virga ex hibisco: *anderen verklaaren het verkeerd* ad hibiscum, *bij voorb.* Serv.

HIBRIDA, HIBĬDA *of* HYBRĬDA, ae, m. *&c.* *van tweederlei afkomst, geboren of oorsprong*, bij voorb. 1) *van menschen*, bij voorb. *wanneer de vader een Romein, de moeder eene vreemdeling is, of wanneer de vader een vrijgeborene, de moeder eene slavin is, of omgekeerd*: *dit komt bijna overeen met den naam* Mulus, Plin. H. N. VIII, 53. Auct. B. Afric. 19. Martial. VI, 39, 20. VIII, 22, 2. Horat. Sat. I, 7, 2. Valer. Max. VIII, 6, 4. Sueton. Aug. 19. 2) *van dieren*, bij

voorb. *van eene tamme zeuge en een wild zwijn*, Plin. H. N. VIII, 53.

HIC, HAEC, HOC, 1) *deze*, *deze*, *dit*, a) *wanneer men iets, als 't ware, aanwijst*, *deze hier*, *dat hier*, bij voorb. Haec ea est. Terent. Eun. IV, 6, 24: haec illa est misericordia, Ibid. Andr. I, 1, 99: hoc est folum esse? Ibid. Ad. IV, 5, 75: hoc munus, Virg. Aen. V, 535: hic ego fum, *dat ben ik*, Horat. Ep. I, 15, 42: hic tamen vivit, Cic. Cat. I, 1: hoc tendo, Cic. Invent. I, 41: putaremus accidere posse, ut nihil verba deessent neque solum illa (i. e. B. b.) vestra oratoria sed haec etiam levia *nostra* Cic. ad Div. II, 11, i. e. *dezen hier*, *zoo als gij ze in dagen betit ziet*: hoc illud esse, Liv. V, 9 le., *dit zou dit zijn cet.*: *van daar* post *of* post haec scil. tempora, negotia, *hierna*, Cic. Div. II, 54: Hic vir, hic est cet., Virg. Aen. VI, 791. *Ook staat er niet meer nadruk* Ille hic, *bij voorb.* Hunc illum cet., Virg. Aen. VII, 255: *dus ook* Ibid. 279, i. e. *eigenlijk* hunc esse illum, *qui et* quem cet. *Ook staat het bij meer* *pronomina, alwaar het dezelfde bewegbijven*, bij voorb. hujus libros fecit, Cic. Rab. Post. 9: hos eosdem motus perturbationes dicimus, Cic. Tusc. IV, 4: ad hunc eum ipsum, Cic. Acad. I, 1: *ook bij* talis, *bij voorb.* huic tali legato, Cic. Flacc. 22: hunc talem, Cic. El. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: b) *wanneer het op het voorgaande betrekking heeft*, bij voorb. haec omnium, Cic. Tusc. III, 4 in.: his doctoribus, Cic. Dom. 5: hanc causam, Ibid.: haec facito ut feratur, Cato R. R. 8: *dus ook* haec, *wanneer* illa (i. e. *separatio*) *volgt*, bij voorb. haec de universo genere dicta sunt: illa — praecipue cet., Colum. VI, 35: haec (*het voorgaande*) ergo — perceptionis —: illa (i. e. *het geen nu volgen zal*), ô singulas, Ibid. VII, 5, 4: *dus ook* Ibid. VII, 12, 8: *van daar* hoc est, *dat is*, *bij verklaring*, *bij voorb.* solam vertam, hoc est, *solam* — mutare, Cic. Caecin. 34: cf. Cic. in Caecil. 4. Cic. Mil. 9. Phil. II, 28: *van daar*, *wanneer twee personen of zaken zijn voorgegaan, dan heeft* hic *betrekking op het naaste*, ille i. e. *die of gene*, *op het verst afstaande*, *wanneer men* hic *ook de laatste, en* ille *de eerste of eerstgenoemden kan vertaalen*: *dit is bestendig, verstaat zich van zelve*: *doch*, *de Ouden vergissen zich hier dikwijls, en* hic *staat dikwijls op het* *op het verste*, ille *op het naaste*, *bij voorb.* Cic. Rosc. Com. 2, adversaria — tabulas: quia haec (adversaria) sunt menstrua, illae (tabulae) sunt aeternae: Stoici & Peripatetici, — illi (Peripatetici) — hi (Stoici), Cic. Fin. IV, 40. Et comitatum & missa — harum facit: non illis (missis) — & hi (amicitiis), Liv. XXIV, 29: melior tutiorque est certa pax, quam sperata victoria: haec (pax) in tua, illa (victoria) in deorum manu est, Liv. XXX, 30: cf. Ovid. Met. I, 697. Ibid. Trist. I, 2, 24. Colum. IV, 27, 2. VI, 20. Quintil. VI, 1, 9. VI, 2, 21: *ook wanneer* ille, *bij voorb.* nostra argumenta cum adversariorum argumentis conferantur, & modo, haec (i. e. nostra) ut valentiora videantur, effici poterit, Quintil. V, 13, 12: cf. Horat. Ep. I, 17, 15. *Ook staat in andere gevallen* hic *voor* ille *die*, *bij voorb.* hunc taurum, haec patet, Virg. Ecl. IV, 55, *voor* hoc — illi: cf. Stat. Theb. VIII, 455. Cic. ad Div. IX, 16. Virg. Aen. VI, 612: *dus ook* haec, & haec *der* en *die*, *voor die en das*, bij voorb. cum hi-

nec hunc & hunc, Quint. VI, 1 la. 5, 41 quid respondit sine his & his, Ib. 5, 5. c) *deze* (*deze*, *dit*) d. i. *de* (*die*, *dat*) *volgende*, bij voorb. dico eadem, quae Atticus de ovibus: hoc (i. e. *naar het volgende*) aliter. Varr. R. R. II, 3, 11 *hier toe behoort* hoc, *wanneer het den eersten weg den blijven, en wanneer men het ook door een vast hoe vertaalen*, bij voorb. sup. Angelus. & Inhalt., bij voorb. hoc continens, ce — esse, Cic. ad Div. VI, 5. 5. 6: hoc solum, hoc me animo esse, Ibid. XIII, 77, *zie* besides n. 6. d) *deze*, d. i. *die zich hier bevindt, die hier zit*, bij voorb. si hos bene novi, Cic. Rabir. Att. 20: cf. Cic. Arch. 1 in. Ligar. 12 extr. Rabir. Att. 1 in. e) *tegenwoordig*, *heden*, *thans gewoon*, bij voorb. haec oratione, Plaut. Trin. II, 4, 83: *de tegenwoordige zeden* cet.: hi mores, Cic. Or. I, 1. Q. Fr. I, 1: ad hanc inlaboratam, Cic. ad Div. IX, 20: in hoc tempore, Cic. Quintil. 8: ad hanc disciplinam, Cic. Verr. II, 31: hanc Resonia, Ibid. III, 90: hanc vindemia, Plaut. Curc. I, 2, 16: hanc magnificentia, Liv. VI, 4: *dus ook de thans levende*, *ten onzen tijde*, bij voorb. Cato hujus Catonis pater, Cic. Off. III, 16: horum hinaris, i. e. *der tegenwoordige lieden*, Varr. R. R. I, 13, 6: *dus ook* quo hi laborem, Ibid. 5, 7: *ook kan men hier toe brengen* hunc Carbonem, Cic. ad Div. IX, 21, i. e. *in mijn tijd*, *dien ik gekend heb*. 3) *dezelfde voor* is, bij voorb. quam quisque norit artem, in hac se exerceat, Cic. Tusc. I, 18: his ipsis verbis, quibus cet., Cic. Nat. D. I, 40, *ofschoon het ook de gene is*: non quod hic auctor fuit ea, fed quod his honesta esse fit, Quintil. III, 7, 13: in his locis, Caef. B. G. V, 7: his temporibus, Nep. Hann. 2: *van daar* hoc (*Nihil*) *voor om dat te staan*; *uit bevinden*. 4) *zoodanig*, *zoo gesteld*, *zulk*, bij voorb. hoc autem est detrimentum, ut cet., Cic. ad Div. II, 1 extr.: & Insfans haec laborem, ut cet., Cic. Off. III, 5: honorem hac lege generali, quid (*voor* ut) cet., Cic. Nep. 5: non his ceta parentibus, Horat. Od. III, 6, 33: ne fuerit hic te, Ibid. Ep. I, 6, 40: haec & adjecit, Virg. Aen. IX, 481: hi ambi redire, Ibid. XI, 51: non hi fama, de optimam cet., Brut. ad Cic. Ep. 16 post med.: hanc ego qui esse velim, Horat. Art. 37. 5) *die gene*, *bij voorb.* de his, qui thanati cet., Nep. Them. 9: quam hi patienter, qui cet., Ibid. nos hac fedes, e quibus cet., Cic. Top. 11: ex his locis, ex quibus cet., Ibid.: ex his rebus, quae cet., Ibid. Nat. 1) *voor* hic, haec, hoc, *staat dikwijls* hicce, haecce, hocce cet., bij voorb. hocce, Terent. Andr. III, 5, 17: hisce, Ibid. Heaut. III, 3, 5. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 med.: haece i. e. hae, Plaut. Mostl. III, 1, 117: hujusce rei, Cic. in Caecil. 14: ejusce modi, Cic. Rab. 31 hocce i. e. hi, Terent. Eun. II, 2, 38: haece, Plaut. Pseud. III, 2, 34: *voor* haec haece *voor* haecce, Plaut. Cist. I, 1, 53. Poen. III, 2, 48: *dus ook* hocce, Ibid. Mil. IV, 2, 25. *En wanneer er het vraagwoordje* ne *aangevoegd wordt, wordt daar uit* hiccine, *hocine* cet., *voor* hiccene cet., *of* hicine cet. Cic. Mil. 38. Terent. And. IV, 1, 1. V, 4, 4. Ad. II, 1, 29. Phorm. V, 8, 29. 2) hic, haec, hoc, *staat voor* *eens Praedicatum*, *bij voorb.* hic est hoc, Cic. Somn. Scip. 8, *dat is* zon, *voor* hoc: *dus ook* hoc labor est, *dit is* en, Virg. Aen. VI, 129: haec ea est, quae cet.,

Digitized by Google

cet., Terent. Eun. IV, 6, 14, i. e. dat is die, welke enz.: haec illa est misericordia, dit is dat medelijden enz., Ibid. And. I, 1, 99: hic ego sum, dat ben ik, Horat. Ep. I, 15, 42. 3) het staat bij de Substantiva, dikwijls voor hujus rei, de hac re, propter hanc rem, bij voorb. hac ira, Liv. II, 22 in., i. e. uit toorn hier over: hac fama i. e. hujus rei, Terent. And. I, 1, 72: ook bij het verkeerde Substantivum, bij voorb. hac fiducia virium, voor harum, Liv. I, 30 ante med. 4) Hoc staat dikwijls Substantive met eenen Genitivus, bij voorb. hoc commodi voor commodum, Cic. Rosc. Am. 32: copiarum, Liv. XLII, 18: cf. Terent. Eun. II, 1, 10. Ad. V, 2, 11, en meermaalen. 5) Ablat. hoc beteekent dikwijls a) deswegens, daarom, daardoor, Plaut. Pseud. II, 3, 19. III, 2, 33. Ib. Mil. II, 3, 26. Amph. I, 1, 11 en 12. Horat. Sat. I, 1, 46: dus ook Hoc Pansa, Cic. ad Div. VI, 12 (13) med.: ook dikwijls bij de Comparat., wanneer men het gemeenlijk des te overzet, bij voorb. Cic. Or. I, 3: ook staat daar voor hac re, Lucret. I, 173. Varr. ap. Non.: ook in hoc deswegens, met dat oogmerk, Vellej. II, 41 extr. Phaedr. V. Prol. 2: b) des te bij een Comparativus, bij voorb. hoc libentius, Cic. Att. XIII, 36: hoc curiosior, Cic. ad Div. IV, 13 med., en meermaalen. 6) Hoc Nominat. en Accusat. staat dikwijls overtollig voor ut, dat, en den Accusativus met den Infinitivus, zoo als bij ons dat, bij voorb. hoc ut tui necessarii sciant; hoc me animo esse, Cic. ad Div. XIII, 77: hoc quaerendum videtur, haec — esse, Cic. Quintil. 1: cf. Cic. ad Div. V, 12 med. VI, 5. §. 6. Ligar. 12. Ook hoc (Ablat.) staat bij den Comparat. seq. quam overtollig, bij voorb. quid hoc fieri turpius potest, quam cet., Cic. Or. I, 37 in.: quid hoc est clarius, quam cet., Cic. Verr. IV, 35: quid hoc turpius, quam, quod cet., Cic. Div. I, 39: quid hoc miserius, quam cet., Cic. Att. IV, 8 med.: ook staat hoc (Nominat.) overtollig in het volgende: lucescit hoc jam, Plaut. Amph. I, 3, 45. Terent. Heaut. III, 1, 1: dus ook lucet hoc, Plaut. Mil. II, 2, 63, i. e. het is dag: cf. Ibid. Curc. I, 3, 26. 7) Hoc voor huc, bij voorb. Hoc descendit, Virg. Aen. VIII, 423: cf. Varr. L. L. V, 9. Plaut. Amph. I, 1, 11. Capt. III, 1, 20, en meermaalen. 8) Haec staat dikwijls in Cicero a) voor haec tempora, bij voorb. ad Div. V, 13. §. 5. b) voor haec res publica of haec urbs, bij voorb. haec relinquentem, Cic. Catil. I, 8. 9) Haec voor hae, Plaut. Aul. III, 5, 58. Terent. Eun. III, 3, 34: maar eigenlijk staat het voor haece: ook wil Bentley zoo gelezen hebben, Terent. Hec. V, 2, 24. Phorm. V, 8, 23. 10) Hisce voor hice, Plaut. Rud. II, 1, 5. 11) Hac scil. parte of via i. e. a) hier, Terent. en Cic., zie boven Hac: b) hier heen, Terent., zie boven Hac bijzonder: van daar Hactenus i. e. hac tenus scil. parte, zie boven Hactenus. 12) hujus (Neutr.) voor hujus rei, bij voorb. hujus non facio i. e. ik maak er het minste werk niet van, ik acht er in het minst niet op, Terent. Ad. II, 1, 9, eigenlijk, ik schat het niet zoo hoog (of geef er zoo veel niet om) als het geen ik in de hand heb, of met de hand eene beweging maak: zoo als velen met de vingers een geluid maken, een knip geven, en dan tegen iemand zeggen: ik geve er zoo veel niet om. 13) hae rei voor huic rei, Cato R. R. 14 med.

HIC of **HEIC**, Adv., 1) hier, d. i. op deze plaats, bij voorb. waar de spreker of schrijver is, of waar van gesproken wordt, staat overal, bij voorb. hic tui omnes valent, Cic. ad Div. VI, 20 extr.: hic adsum, Terent. Eun. IV, 6, 5: hic ubi tribuni pleb. sunt, Cic. Verr. V, 55: cf. Terent. Eun. V, 6, 5. Ad. II, 1, 15: fenus hic, fenus illic, Plaut. Most. III, 1, 76, rente hier, rente daar, d. i. niets dan renten (verlangt hij): van daar staat het voor ibi, wanneer er van eene zoo even genoemde plaats gesproken wordt, bij voorb. Athenas se contulit: hic ita vixit, Nep. Att. 2, i. e. hier, daar: hic illius arma cet., Virg. Aen. I, 16 (20): cf. Plaut. Mil. I, 1, 28. Verders Tropisch, tu si hic sis, aliter sentias, i. e. in mijn plaats, Terent. And. II, 1, 10. Anderen houden hier hic voor het Pronom., dan zou het staan voor talis, i. e. als gij in zulke omstandigheden waart, als ik. Ook met den Genitivus, bij voorb. hic viciniae, Terent. Phorm. I, 2, 45. Plaut. Mil. III, 2, hier in de nabuurschap. Ook staat het bij verdeelingen, bij voorb. hic — illic, hier, daar, d. i. op de eene plaats, op de andere, bij voorb. hic segetes, illic uvae, Virg. Georg. I, 54: cf. Vellej. II, 49: dus ook hic — alibi, Plin. H. N. X, 50. 2) hier, d. i. hierin, hierbij, voor hac in re, bij voorb. hic si quid erit offensum, Cic. Verr. Act. I, 16 extr.: hic nos Stoicus nihil adjuvat, Cic. Or. II, 38: cf. Terent. And. IV, 1, 14. Plaut. Bacch. I, 2, 4. Cic. Manil. 9 med. 3) hier, daar, d. i. hierop, alsdan, bij voorb. Hic regina poposcit, Virg. Aen. I, 728 (732): Hic reddes omnia, Terent. And. II, 3, 15: Hic Philodamus — laborabat, Cic. Verr. I, 26 in.: Hic tum alius ex alia parte, Ib. 4) daar, d. i. bij die omstandigheden, bij die gelegenheid enz., bij voorb. hic me insimulas, Cic. ad Div. VII, 13 med., daar beschuldigt gij enz.: Hic miramur cet., Cic. Manil. 13: Hic nunc de praetore — nihil dicam, Cic. Planc. 41: Hic dubitatis, Cic. Verr. II, 44: cf. Caes. B. G. VI, 39, en meermaalen.

HICCE, **HAECCE**, **HOCCE**, i. q. hic, haec, hoc, zie Hic, haec, hoc.

HICCĬNE, **HAECCĬNE**, **HOCCĬNE**, i. e. hicne cet., bestaat uit hicce en het vraagwoordjen ne, voor hiccene; gevolglijk dient het om te vragen, zie Hic, haec, hoc.

HIEMĀLIS of **HYEMĀLIS**, e, 1) van den winter, of den winter betreffende, hem onderworpen, daar in geschiedende enz., winterächtig, bij voorb. tempus, Nep. Dat. 6, wintertijd: vis, Cic. Tusc. V, 27: dies, Colum. XI, 2, 21, i. e. winterdag: provinciae, Plin. H. N. XVIII, 7 post med., i. e. koud: loca, i. e. waar men zich in den wintertijd ophoudt, Pallad. I, 9: circulus, Hyg. Astron. III, 26, i. e. tropicus capricorni: luna — hyemalis toto mense erit, Plin. H. N. XVIII, 35 ante med., i. e. zal koude dagen of storm aanbrengen: faba, Plin. H. N. XVIII, 23, die tegen den winter gezaaid wordt: van daar hiemalia scil. castra winterleger, Valerian. ap. Vopisc. in Aurel. 11: 2) stormächtig, voor stormen bloot gesteld, stormächtig weder betreffende, bij voorb. navigatio, Cic. ad Div. VI, 20: nimbus, Ovid. Met. IX, 105: luna, Plin., zie hier voor: aquae, Sallust. Jug. 37 (41), i. e. water, dat van den regen jaamgelopen is.

HIEMĀTIO (**HYEM.**), onis, f. het uitharden in den winter, overwintering, uitwintering, Varr. R. R. III, 16 extr.

HIĔMO of **HYĔMO**, avi, atum, are, 1) den winter ergens doorbrengen, overwinteren, bij voorb. mercator in undis, Horat. Ep. I, 16, 71: in urbe, Sueton. Aug. 72: bijzonder van Soldaten, die winterkwartieren houden, Cic. ad Div. VII, 9. Nep. Ages. 3. Caes. B. G. III, 1, 2 en 6. 2) winterweder zijn, bij voorb. hyemat, Colum. XI, 2. §. 4, 20, 78 en 84, het is winterweder: non hyematurum ostendit, Plin. H. N. XVIII, 35: van daar stormächtig zijn, zoo als in den winter, bij voorb. dies hyemant, Plin. H. N. XVIII, 26: mare hyemat, Horat. Sat. II, 2, 17: sternitur mare; reliquum tempus hyemat, Plin. H. N. II, 47: tempestas, aquae, Arrunt. ap. Senec. Ep. 114 post med. 3) aquas, i. e. koud laten worden, laten bevriezen, of voor den winter opleggen, bij voorb. aquas decoquunt, mox illas hyemant, Plin. H. N. XIX, 4 med.: van daar hyemato lacu, Ibid. IX, 22.

HIEMS of **HYEMS**, ĕmis, f. 1) stormächtig weder, storm, bij voorb. navem ex hyeme servat, Nep. Att. 10: cf. Virg. Georg. III, 470. Aen. V, 11. IX, 671. Stat. Sylv. V, 1, 36. Valer. Flacc. II, 22. III, 151: van daar Tropisch, storm, d. i. hevigheid, hevig geweld enz., bij voorb. flammea montis (i. e. Vesuvii) hyems, Stat. Sylv. III, 5, 72: cf. Valer. Flacc. IV, 508: ferrea hyems telorum, Stat. Theb. V, 385: amoris mutati pessima hyems, Ovid. Her. V, 34: rerum (i. e. belli), Claudian. B. Get. 152. 2) de winter, Cic. Verr. IV, 40. Rab. Post. 15. Cic. Planc. 40. Caes. B. G. III, 7. VII, 32. Horat. Od. I, 4, 1, en meermaalen: van daar hyeme, in den winter, Cic. Pis. 24: hyems anni, wintertijd, Sueton. Caes. 35. Not. de winter begon bij de Romeinen met het ondergaan van het zevengestarnte (vergiliarum), gevolglijk III. Id. Novemb., Plin. H. N. II, 47. XVIII, 25. Varr. R. R. I, 28. Colum. X, 2, 84, en eindigde VII. Id. Febr., Varr. Ibid.: van daar de koude, Ovid. Met. II, 827. Martial. II, 46, 7. Not. Hyems als persoon en godheid, Virg. Aen. III, 120.

HIERABOTĀNE, es, f. voor hiera botane i. e. heilig kruid: anders verbena, het welk de gezanten, bij voorb. als zij bij den vijand voldoening elschten, mede namen, Plin. H. N. XXII, 2. XXV, 9.

HIERACĬA, zie Hieracius.

HIERACIUS, a, um, i. e. den havik betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. hieracia, een soort van lactuce, Plin. H. N. XX, 7 ante med., dewijl de havikken zich met het sap daar van de oogen smeeren, en daar door de duisterheid der oogen genezen zouden, zoo als Plinius zegt: hieracium collyrium, Plin. H. N. XXXIV, 7 in.: het heet ook collyrium Hieracis, Cels. VI, 6. Sect. 28, ten zij men hier misschien den naam van zekeren ouden Geneesheer Hierax te verstaan heeft.

HIERATICUS, a, um, heilig, tot een godsdienstig gebruik, bij voorb. charta, de naam van een papier, dat vervolgends den naam van Keizer Augustus bekwam, Plin. H. N. XIII, 12.

HIĔRAX, acis, m. 1) i. e. accipiter, van daar een bijnaam van eenen Antiŏchus, Justin. XXVII, 2. 2) misschien de naam van eenen Geneesheer, bij voorb. collyrium Hieracis, zie Hieracius.

HIERONICAE, arum, overwinnaars in de heilige Kampspelen, bij voorb. de Olijmpische enz., Sueton. Ner. 25.

HIEROPHANTA, ae, en HIEROPHANTES, ae, m. een Priester en uitlegger van den Godsdienst bij de Grieken en Egyptenaren, Nep. Pelop. 3. De vrouw, die dit waarneemt, heet Hierophantria, Inscript. ap. Orell. p. 309. n. 2.

HIEROPHANTRIA, ae, zie Hierophanta.

HIEROPHYLAX, acis, i. e. sacrorum custos, aedituus, Scaev. in Pand. XXXIII, 1, 20.

HIĔTO, are, i. q. hio, 1) den mond opsperren, bij voorb. dum hieto, Plaut. Men. III, 1, 3, i. e. terwijl ik den mond opsper, sta te gaapen: oscitans hietansque, Caecil. ap. Diomed. 1: cum hietare, Plaut. ap. Diomed. 1: ille hietans herbam moribundo tenuit ore, Cn. Matius, Ibid. 2) in 't gemeen openen, bij voorb. fores hietantur, Laber. Ibid.: ook heeft men hiato voor hieto voormaals gezegd, volgends Diomed. 1.

HILĀRE, Adv., vrolijk, opgeruimd, vergenoegd, op eene vrolijke en opgeruimde wijze, bij voorb. vivere, Cic. Fin. V, 30: aliquem adcipere, Cic. Or. II, 71: amplexari, Cic. ad Div. I, 9 post med.: esse apud aliquem hilare & libenter, Ib. XVI, 10: tractare res serias, Cic. Or. III, 8: epulari, Tacit. Ann. XI, 3: agitare Saturnalia, Gell. XVIII, 2 in.: hilarius loqui, Cic. Tusc. III, 27.

HILARESCO, ĕre, vrolijk worden, Varr. ap. Non. 2. n. 404.

HILARICŬLUS, a, um, i. q. hilaris, bij voorb. soluto vultu — & hilariculo, Senec. Ep. 23 post med. Doch anderen, bij voorb. de Ed. Lips., lezen hilari oculo.

HILĂRIS, e, en HILĂRUS, a, um, vrolijk, opgeruimd, vol lust, vergenoegd, bij voorb. animus hilaris, Cic. Q. Fr. II, 13: esse vultu hilari atque laeto, Cic. Tusc. I, 42: hilara vita, Cic. Fin. V, 30: convivis hilaris, Cic. Att. XVI, 3: hilara Saturnalia, Ibid. V, 20 med.: fronte hilāro, Caecil. ap. Gell. XV, 9: hilaro adauctu, Lucret. II, 1121: hilaro eventu, Apul. Met. IV in. p. 143. Elm.: fac te hilarum, Terent. Ad. IV, 7, 38. V, 3, 56, i. e. helder u zelven op, wees opgeruimd: homo hilarissime, Plaut. Men. I, 2, 39: fac nos hilaros, Ibid. Stich. V, 4, 56: dii hilari pietate colantur, Ovid. Pont. II, 1, 9: vox hilaris, Quintil. XI, 3: color hilarior, Plin. H. N. XXIII, 8: marmor hilarius, Ib. XXXVI, 7: abies hilarior, Ibid. XVI, 10: hilariores oculi, Cic. Att. VII, 25: hilariores literae, Cic. Pis. 5.

HILĂRĬTAS, ātis, f. vrolijkheid, opgeruimd bestaan, bij voorb. van een mensch, Cic. ad Div. IX, 11. Att. XII, 40. Or. I, 57. Tusc. IV, 7. Quintil. IV, 2 post med. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 77. XXI, 3. Senec. Ep. 23: van daar Tropisch, bij voorb. diei, i. e. een schoone, heldere, vrolijke dag, Colum. IX, 14 extr.: arboris, Plin. H. N. XVII, 26.

HILARĬTER, i. q. hilare, Auct. ad Her. III, 14.

HILARITUDO, inis, f. i. q. hilaritas, Plaut. Mil. III, 1, 83. Ibid. Rud. II, 4, 8.

HILĂRO, avi, atum, are, vrolijk maken, verheugen, opgeruimd maken, aliquem, Cic. Brut. 11 extr. Nat. D. II, 40. Ovid. Pont. IV, 4, 37: sensum, Cic. Fin. II, 3: vultum, Plin. H. N. XXXVI, 5: cf. Stat. Sylv. III, 3, 24. Plin. H. N. X, 43.

HILARŌDOS, i, i. e. lascivi & delicati carminis cantor, Fest.

HILARŬLUS, a, um, i. q. hilaris, wanneer men verminderend of ook teder spreekt, Cic. Att. XVI, 11 extr.

HILĂRUS, a, um, zie Hilaris.

HILLA, ae, f. 1) de kleinste of voorste darm van menschen en beesten, behalven de schaapen, volgends Plin. H. N. XI, 37. Sect. 79, alwaar staat: Ab hoc ventriculo lactes in homine & ove, per quas labitur cibus: in ceteris hillae: a quibus capaciora intestina cet. Maar ook in 't gemeen, een darm, bij voorb. lambit hillam cocus, Laber. ap. Non. 2. n. 410: adolescenti nostro caedis hillas, Laber. Ibid., i. e. nates: van daar 2) eene soort van worst, misschien gerookt, Horat. Sat. II, 4, 60.

HILUM, i, n. het minste of iet, staat altijd met nec of neque, en nec hilum, neque hilum is het Fransche ne point, niets, of niet het minst, bij voorb. neque proficit hilum, Cic. Tusc. I, 5 e poëta: neque dispendii facit hilum, Enn. ap. Varr. L. L. IV, 22: neque inter se contendant — hilum, Lucret. III, 784: nec desit ponderis hilum, Ibid. 221: Nil — mors est, ad nos neque pertinet hilum, Ibid. 842: neque ab ictu fungitur (i. e. patitur) hilum, Ibid. V, 359: neque hilo majorem — capiunt — fructum, Ibid. 1408. Uit dit neque (nec) hilum is vervolgends nihilum en nihil geworden. Sommigen gelooven, dat het eigenlijk betekent id, quod fabae adhaeret, Fest. Het kan staan voor filum (zoo als forda en horda cet.), of voor ullum cet.

HINC, Adv., 1) van hier, bij voorb. via — hinc in Indiam, Cic. Fin. III, 14: aufer te hinc, Terent. Phorm. III, 326: civem esse hinc, eene burgeres, burgersdochter, van hier, Ibid. Andr. V, 1, 14, en meermaalen: ook seq. a of Ablat. van eene stad, bij voorb. a nobis hinc profecti, Cic. Tusc. I, 13: nos, hinc Roma qui veneramus cet., Cic. Agr. II, 34. Ook van hier, d. i. van daar, Caes. B. G. VI, 39. 2) i. q. ex hac parte, van deze zijde, wanneer dan illinc i. e. aan gene (op de andere) zijde, daar gaarn bij staat, Cic. Cat. II, 11. Ovid. Met. I, 619: van daar hinc illincque, Cic. Univ. 14: of hinc atque illinc, Liv. XXXII, 12, op deze en gene zijde, d. i. op beide zijden: ook staat voor illinc ook nog éêns hinc of inde, bij voorb. hinc-hinc, Liv. I, 13 in. III, 23 extr. XXX, 19. XLIV, 11: of hinc atque hinc, Virg. Aen. I, 162 (166), op deze en die zijde, gevolglijk op beide zijden: dus ook hinc — hinc — inde, Tacit. Hist. II, 70: van daar hinc inde van die en gene zijde, van beide zijden, Sueton. Ner. 27. Plin. Ep. IX, 13: ook leest Bentley, Terent. Ad. IV, 5, 38, hinc illinc. 3) voor ex hac re, hier uit, bij voorb. hinc — effingis cet., Cic. Nat. D. I, 23: hinc sicae, hinc venena cet., Cic. Off. III, 8: hinc dona fieri, Plin. H. N. XXIII, 12: of van daar, bij voorb. hinc illae lacrymae, Terent. And. I, 1, 99. Cic. Coel. 25: hinc sicae, hinc venena cet., Cic. Off. III, 8, zie hier voor: hinc jam non cet., Liv. XLV, 23. 4) voor ex hoc homine, van dezen, van deze, Terent. Ad. III, 3, 7. 5) hierop, vervolgends, Tacit. Ann. III, 13. Ibid. Agric. 14. Valer. Flacc. III, 672: hinc pari cet., Plin. H. N. VII, 52 post in.: cf. IX, 62 extr. 6) voor abhinc, voor, zedert, bij voorb. hinc ducentos annos mortuus, Plaut. Truc. II, 3, 20: dus ook septimo hinc anno — inventa, Plin. H. N. XIV, 3 extr. Ed. Hard.

HINNA, ae, i. e. femina hinni, Non. 2. n. 409.

HINNIBĬLIS, e, hinnekende, Apul. doct. Plat. post med. p. 30. Elm.

HINNIBUNDE, Adv., hinnekend, Quadrig. ap. Non. 2. n. 411.

HINNIENTER, hinnekend, Non. 2. n. 411.

HINNILĬTO, are, hinneken, Lucil. ap. Varr. VI, 8 extr.

HINNĬO, ire, hinneken, Lucret. V, 1076. Quintil. I, 5 extr. VII, 3. Apul. doct. Plat. post med. p. 30. Elm.: van daar hinnientes i. e. paarden, Apulej. Apol. ante med. p. 294: ook Ibid. de deo Socr. post med. p. 44.

HINNĪTUS, us, m. het hinniken der paarden, Cic. Div. I, 33. Virg. Georg. III, 94. Ovid. Met. II, 154: equa hinnitum tollit, Horat. Od. I, 16, 34: edere hinnitus, Ovid. Met. II, 669: hinnitus canori, Sueton. Ner. 46.

HINNULĔUS, i, m. een jong hert of reebok, Horat. Od. I, 23, 1. Plin. H. N. XVIII, 9 extr.

HINNUS, i, m. een paard, dat van een paard en eene ezelin geteeld is, gelijk Varr. R. R. II, 8. en Colum. VI, 37, 5: cf. Plin. H. N. VIII, 44 e lect. Hard. zegt: gelijk een muil-ezel integendeel van eenen ezel en een merrie geteeld wordt.

HIO, avi, atum, are, 1) zich van een doen, zich openen, bij voorb. de aarde, Sallust. Fragm. ap. Non. 4. n. 228. Colum. V, 9, 12: flos, Prop. IV, 2, 45: undae, Lucan. V, 641: vasti specus, Plin. H. N. XXXIV, 7 post med.: femina hiant aestibus, Colum. II, 9, 18. 2) den mond openen of opsperren, Virg. Aen. VI, 493. X, 726. Horat. Sat. II, 2, 32: invitat ad hiandum, Plin. H. N. VIII, 25: perdices hiantes, Ibid. X, 23 post med.: van daar a) met opgesperden mond iet bewonderen, bij voorb. plausus, Virg. Georg. II, 508. Horat. Sat. I, 2, 8. b) naar iet begeerig trachten, Cic. Verr. II, 54. III, 4. Senec. Ep. 72 post med. Tacit. Hist. I, 12. Horat. Sat. I, 2, 88. I, 5, 56. c) geeuwen, Sil. XI, 35. d) uit den mond iet voortbrengen, bij voorb. carmen, Propert. III, 23 (29) 6: fabulam, Pers. V, 3: cruores ex ore, Valer. Flacc. VI, 708: e) in het spreken en schrijven, woorden, die op Vocalen uitgaan en beginnen, verbinden, eenen zoogenoemden hiatus maken, bij voorb. qui accolitis cet., bij voorb. poëtae — saepe hiabant, Cic. Or. 45. 3) gaapen, openstaan, bij voorb. oculi hiantes, Plaut. Merc. I, 2, 71. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 52: concha hians, Cic. Nat. D. III, 48: fauces hiantes, Plin. Hist. Nat. VIII, 25: venas terrae hiantes, Virg. Georg. I, 91: os hians, Curt. IV, 6: hiare rimis, Colum. IX, 8, 11: hiat podex, Horat. Epod. VIII, 5: van daar Tropisch, gaapen, niet behoorlijk saamgevoegd zijn, bij voorb. hiantia loqui, Cic. Or. 9 extr., i. e. kwalijk saamgevoegd: bijzonder, wanneer woorden, die met Vokalen eindigen of beginnen, verbonden worden, het welk hiatus heet, bij voorb. oratio hiat, Quintil. IX, 4: dus ook oratio hians, Ibid. VIII, 6 post med. Auct. ad Her. IV, 12: hians compositio, Auct. dialect. de Orat. (achter Tacitus) 21: concursus disjuncti atque hiantes, Cic. Partit. 6.

HIPPĂCE, es, f. 1) kaas van paardenmelk,

melk, Plin. H. N. XXVIII, 9: *ook ſtaat*, Ibid. 14 ante med., equini (lactis) coagulum, quod aliqui hippacem vocant, *het welk misſchien ook kaas is: ook ſtaat het*, Ibid. XI, 54, *alwaar het misſchien ook paardenkaas is.* 2) *eene plant, goed voor de paarden*, Ibid. XXV, 8.

HIPPACO, are, i. e. celeriter animam ducere, ab equi halitu, qui eſt ſupra modum acutus, Feſt.

HIPPAGĬNES, i, q. hippagogi, Gell. X, 25. *en* Feſt.

HIPPAGŌGI (naves), Liv. XLIV, 28, i. e. *van paarden getrokken.*

HIPPĂGUS, i, (navis) *een ſchip, dat van paarden getrokken wordt*, Plin. H. N. VII, 56 extr.

HIPPEUS (*van twee ſijllaben*), i, m. *een komeet, aan een paardenſtaart gelijk*, Plin. H. N. II, 25.

HIPPĬAS, ădis, ſcil. ſtatua, i. e. equeſtris, Plin. H. N. XXVI, 5 poſt med.

HIPPĬCE, *zie* Hippace.

HIPPIUS, a, um, i. e. equeſter: *van daar* Hippius: 1) *een bijnaam van* Neptunus, Feſt. 2) *een versvoet of lid, anders* epitritus *genoemd*, Diomed. 3. 3) i. q. Hippeus (*een komeet*), Serv. ad Virg. Aen. X, 272.

HIPPOCAMPUS *of* HIPPOCAMPOS, i, *zekere visch of zeeſchepzel*, Plin. H. N. XXXII, 9 in. *en* 11 med. *en* XXXVI, 5 med.: *ook* XXXII, 7 in., hippocampi cinis: *van daar* Hippocampinus, a, um, *bij voorb.* Hippocampinus cinis, Ibid. XXXII, 7 in. *Doch de* Ed. Elzev. *heeft* Hippocampi, *en dus leest ook* Harduin.

HIPPOCENTAURUS, i, m. *een fabelächtig wezen, beſtaande uit een paard en mensch*, Cic. Nat. D. II, 2: *doch ſommigen geloofden het*, Plin. H. N. VII, 5.

HIPPOCOUM (vinum) i. e. vinum ex inſula Coe dictum ab agro generoſo, cui nomen eſt Hippo, Feſt.

HIPPOCRĒNE, es, f. i. e. *paardebron* (ἵππου κρήνη); *zoo heet eene bron in* Beötiën, *bij den* Helikon, *die het Muſenpaard* Pegaſus *met de hoef gemaakt zal hebben*, Ovid. Faſt. V, 7. Solin. 7 (12): *van daar* Hippocrēnis, ĭdis, f. *daar toe behoorende, bij voorb.* Hippocrenides ſcil. virgines, i. e. Muſae, Serv. ad Virg. Ecl. VII, 21.

HIPPODĂMUS, i, i. e. *een rijder*, Martial. VII, 56, 2.

HIPPODRŎMOS, i, m. *eene plaats, alwaar een paardenwedloop gehouden wordt, paardenrenbaan*, Martial. XII, 50, 5. Plaut. Bacch. III, 3, 27: *ook* Plin. Ep. V, 6. §. 19 *en* 32. Ed. Gesner., *alwaar andere* Edd. hypodromus *hebben, d. i.* (*misſchien*) *waar in men met rijden eene beweging maakt, rondjaagt enz.*

HIPPOMĂNES, n. 1) i. e. virus (*zeker vergif*) deſtillans ab inguine equarum, Virg. Georg. III, 281. 2) *een ſtukjen vleesch, dat de veulens voor aan den kop mede ter wereld zullen brengen*, Plin. H. N. VIII, 42. XXVIII, 11 extr. Juvenal. VI, 132: *daar op doelt* Virg. Aen. IV, 515.

HIPPOPĒRA, ae, f. *mantelzak*, Senec. Ep. 87.

HIPPOPOTĂMUS, i, m. *Rivierpaard, Nijlpaard*, Plin. H. N. VIII, 25 extr. Mela I, 9, *is een dier, dat in het water leeft, gelijk aan een zwijn, van grootte als een wild verken of beer, onthoudende zich voornaamlijk in den* Nijl.

HIPPOSELĪNUM, i, *een ſoort van eppe* (apii). Plin. H. N. XIX, 8 in. Pallad. in April. 3: cf. Colum. XI, 3, 36, *alwaar het ook* olus atrum *heet, d. i. lavas.*

HIPPOTOXŎTA, ae, m. *een boogſchutter te paard*, Caeſ. B. C. III, 4. Auct. B. Afric. 19.

HIR, i. e. *de hand* (χείρ): *van daar de hand, waar mede men iets ſchept, de holle hand*, Cic. Fin. II, 8 poſt init. e Lucil.

HIRA, ae, f. *een darm*, Plaut. Curc. II, 1, 22. Feſtus *verſtaat daar onder* inteſtinum jejunum: cf. Macrob. Somn. Scip. I, 6 extr.

HIRCĪNUS *of* HIRQUINUS, a, um, 1) *van een bok of bokken, bij voorb.* barba, Plaut. Pſeud. IV, 2, 12, i. e. *boksbaard*: ſanguis, Plin. H. N. XX. Prooem. extr.: pellis, Ibid. XII, 17 extr.: folles, Horat. Sat. I, 4, 19. 2) *een bokkenſtank hebbende, bij voorb.* alae, Plaut. Poen. IV, 2, 51, *alwaar* hirquinae *ſtaat.*

HIRCIPILI i. e. duorum (leg. durorum) pilorum homines, Feſt.

HIRCŌSUS, a, um, *ſtinkend als een bok, bij voorb. mensch*, Plaut. Merc. III, 3, 14. Senec. Fragm. ap. Gell. XII, 2 poſt med. Martial. X, 98, 10. Perſ. III, 77: oſculum, Martial. XII, 59, 5.

HIRCŬLUS, i, m. 1) *een kleine bok, een bokjen*, Catull. XIX, 19. 2) *zeker kruid*, Plin. H. N. XII, 12 extr.

HIRCUS *of* HIRQUUS, i, m. 1) *de bok voor de geiten, een geitenbok*, Virg. Georg. III, 312. Ibid. Ecl. III, 9. Horat. Epod. XVI, 34: olere hircum, Horat. Sat. I, 2, 24, *naar den bok rieken of ſtinken, een boksſtank hebben: doch, dit kan ook tot n. 2. behooren: van daar een ſcheldwoord tegen een onzinlijk, havenloos mensch*, Plaut. Moſt. I, 1, 38. Ibid. Caſ. II, 3, 10. 2) *de bokſtank, bij voorb. het ſtinkende zweet onder de armen*, Horat. Epod. XII, 5: olere hircum, Horat., *zie hier voor.* 3) *ook zal het beteekenen den hoek van het oog, bij voorb.* novimus & qui te transverſa tuentibus hircis, ſcil. futuerit cet., Virg. Ecl. III, 8: *maar* hirci *zijn hier de bokken, ik weet wel, wie u — (d. i. met u gebœleerd heeft), toen de bokken zijdelings loerden.* Not. hircus *is misſchien met* vir *vermaagdſchapt* (cf. Hirquitallio), *voor* viricus (caper); *en de* Sabijnen *zeiden* fircus *voor* hircus, Varr. R. R. IV, 19.

HIRNĔA, ae, f. *zeker huisraad of pot, bij voorb.* fictilis, Cato R. R. 81: vini, Plaut. Amph. I, 1, 276: cadus erat vini plenus: inde implevi hirneam, Ibid. 273. *Men vindt ook* Irnea.

HIRNELLA *of* IRNELLA, ae, i. e. vaſis genus in ſacris, Feſt., *alwaar* Irnella *ſtaat: waarſchijnlijk is het het* Deminut. *van* Hirnea.

HIRPEX, *zie* Irpex.

HIRPUS, i, m. *een wolf, in de taal der* Sabijnen, *volgens* Serv. ad Virg. Aen. XI, 785: *of der* Samniten, *volgens* Feſt. in Irpini.

HIRQUĪNUS, *zie* Hircinus.

HIRQUITALLĬO, ire, *eene ſterke, manlijke ſtem krijgen, van opſchietende jongens*, Cenſorin. 14. *Zulk een knaap heet* hirquitallus, Cenſorin. 14 *en* Feſt., *welke gelooft, dat hij dus genoemd wordt,* a libidine hircorum, *zie* Hircus, *op het einde.*

HIRQUITALLUS, *zie* Hirquitallio.

HIRQUUS, *zie* Hircus.

HIRRIO, ire, *knorren of grommen, van honden, wanneer zij niet luid baffen*, Feſtus *zegt:* Hirrire i. e. garrire, quod genus vocis eſt canis rabioſae.

HIRRITUS, *zie* Hirrio.

HIRSŪTUS, a, um, 1) *ruig, ſtoppelig, bij voorb.* beſtiae ſpinis hirſutae, Cic. Nat. D. II, 47: caſtaneae, Virg. Ecl. VII, 53: frondes, Ibid. Georg. III, 231: vepres, Ibid. 444: rubus, Prop. IV, 4, 26: ſepes, Colum. X, 373: herbam adpellant hirſutam, quoniam veſtibus adhaereſcat, Plin. H. N. XXIV, 19 ante med., *van de kladde: dus ook van hairen, wolle enz.*: comae hirſutae, Curt. IX, 10. Ovid. Faſt. III, 332. Ibid. Art. I, 108, i. e. *ſtoppelig, niet gekapt, nederhangend:* capilli, Ovid. Her. IX, 63: glacialis hyems canos hirſuta capillos, Ibid. Met. II, 30: barba, Ibid. XIII, 766: ſetis hirſuta leonis vellera, Ibid. Faſt. II, 339: ſupercilium, Virg. Ecl. VIII, 34: Et galea hirſuta comta lupina juba, Prop. IV, 10, 20: criſtaque hirſutus equina, Virgil. Aen. X, 869: duo genera ſunt ovilli generis, molle & hirſutum, Colum. VII, 2 extr.: ferae, Prop. I, 1, 12: Herculis hirſutum pectus, Ib. IV, 9, 49: hirſutis cruribus geniſque, Martial. X, 65, 9: imagines hirſutae, Ibid. IX, 48, 2, i. e. *oud, uit de oude tijden, wanneer men hairen en baard liet waſſen: dus ook* hirſutos ſperneret procos, Sil. XIII, 812, i. e. *de oude* Romeinen, *onder* Romulus, *als zij trouwen wilden:* folia hirſutiora, Plin. Hiſt. Nat. XXII, 22. 2) *Tropisch, bij voorb.* annales i. e. *lomp, onöpgeſierd, bij voorb.* nihil eſt hirſutius illis ſcil. annalibus, Ovid. Triſt. II, 259.

HIRTUS, a, um, i. q. hirſutus, *en is waarſchijnlijk uit* hirſutus *door* Contractie *ontſtaan:* 1) *ruig, ſtoppelig, bij voorb.* oves, Varr. R. R. II, 11, 7: *dus ook* pecus, Colum. Praefat. §. 26: hirta plumis femora, Ibid. VIII, 2, 10: capillus, Apul. Apolog. poſt init. p. 276. Elm.: comae, Curt. V, 6 extr.: Scythis hirta ora i. e. barbata, Ibid. IV, 13: frons, Sil. XVI, 121: barba viros hirtaeque decent in corpore ſetae, Ovid. Met. XIII, 850: hirto corde quosdam homines naſci, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 70: hirta dumis ſaxa, Stat. Sylv. III, 1, 13: ſepes, Colum. X, 27: hirtiora folia, Apul. de Herb. 71: toga, Lucan. II, 386: tunica, Nep. Dat. 3. 2) *Tropisch, ruw, plomp, bij voorb.* ingenium, Horat. Ep. I, 3, 22: Marius hirtus atque horridus vitaque ſanctus, Vellej. II, 11.

HIRŪDO, ĭnis, f. *egel, bloed-egel, bloedzuiger*, Plaut. Epid. II, 2, 4. Plin. H. N. VIII, 10. XXXII, 10 ante med. Colum. VI, 18. Horat. Art. 476: *Tropisch, bij voorb.* aerarii, Cic. Att. I, 16 poſt med.: cf. Horat. Art. 476, *alwaar het echter eigenlijk ſtaat, als men* ut, velut, tanquam, *er bij denkt, gelijk het dikwijls uitgelaten wordt, bij voorb.* piſcis *voor* ut piſcis, Ibid. I, 7, 74: *dus ook* Ibid. I, 2, 34 *en* 42.

HIRUNDININUS, a, um, *tot de zwaluwen behoorende, bij voorb.* nidus, Plaut. Rud. III, 1, 12. Martial. XI, 19, 20, *zwaluwennest*: ſanguis, Plin. Hiſt. Nat. XXX, 14 extr.

HIRUNDO, ĭnis, f. 1) *eene zwaluwe*, Virg. Georg. I, 377. Aen. XII, 474. Lucret. III, 6. Horat. Ep. I, 7, 13. Ovid. Faſt. II, 853. Plin. H. N. X, 24 *en* 33. Progne *zal daar in veranderd zijn: van daar als een liefkozingswoordjen*, Plaut. Aſin. III, 3, 104. 2) *zekere* zee-

zeevisch, Plin. H. N. IX, 26, misſchien zeezwaluwe.

HISCO, ĕre, (voor hiaſco, contract.), 1) zich opendoen, zich openen, bij voorb. aedes, Plaut. Pſeud. IV, 1, 42: rima, Plin. H. N. XVII, 14 poſt med.: tellus, Ovid. Met. I, 546: venae tabularum, Lucret. VI, 1068. 2) den mond opendoen om te ſpreken, kikken, gapen, bij voorb. hiſcere audebis? Cic. Phil. II, 43: nec — hiſcere audebant, Liv. VI, 16: cf. Ibid. XXXIX, 12 med. Virg. Aen. III, 314. Gell. XV, 9: van daar iet mondelijk voortbrengen, ſpreken, Ovid. Met. XIII, 231. Acc. ap. Non. 2. n. 400: cf. Virg. Aen. III, 314: van daar reges & regum facta, Prop. III, 2, 4, i. e. bezingen.

HISPĬDUS, a, um, ruw of ruig, bij voorb. facies, Horat. Od. IV, 10, 5: frons, Virg. Aen. X, 210: mater, Martial. III, 58, 37, i. e. capella: verders corpus Nereidum ſquamis hiſpidum, Plin. H. N. IX, 5: herba, Ibid. XXII, 6 extr.: urſi hiſpida proelia ineunt cet., voor hiſpidi, Stat. Theb. VI, 867: Eurus crinem procellis hiſpidus, Valer. Flacc. I, 612: ager, i. e. ruw, ruig, niet bebouwd, vol ontuig, Horat. Od. II, 9, 1: Tropisch, bij voorb. auris, Gell. X, 3 poſt med., i. e. ongevoelig voor het ſchoone.

HISTER, tri, m. i. q. hiſtrio, in de Etruriſche taal, Liv. VII, 2.

HISTON, onis, m. de weeverij, Varr. R. R. I, 2, 21.

HISTŌRĬA, ae, f. 1) geſchiedenis, d. i. verhaal van gebeurde zaken en daaden, bij voorb. hiſtoria eſt teſtis temporum cet., Cic. Or. II, 36: hiſtoriam ſcribere, Ibid. II, 12: tractare, Cic. Leg. I, 2: inſtituere, Ibid. 3: componere, Plin. Ep. I, 1: mandare aliquid hiſtoriae, Cic. Div. II, 32: conditor hiſtoriae, Ovid. in Ibin 520, i. e. geſchiedſchrijver. 2) elke bijzondere geſchiedenis, Ovid. Am. II, 4, 44. Prop. IV, 1, 119. Horat. Sat. I, 3, 89. Quintil. II, 4 in.: hiſtoriam ſcribere, Plaut. Men. II, 1, 23. 3) ook ieder verhaal, Prop. II, 1, 16: cf. Quintil. II, 4 in.: naturalis, natuurgeſchiedenis, een boek van Plinius: hiſtoria dignum, verhaalenswaardig, gevolglijk merkwaardig, gedenkwaardig, Cic. Att. II, 8. 4) kennis, bij voorb. hiſtoria dignum, Cic. Att. II, 8, zie n. 3.

HISTŌRĬCE, Adv., hiſtorisch, geſchiedkundig, bij voorb. proſequi deſcriptiones locorum, Plin. Ep. II, 5.

HISTŌRĬCE, es, f. ſcil. ars, i. e. de verklaring der Ouden, Quintil. I, 9 in.

HISTŌRĬCUS, a, um, de geſchiedkunde betreffende, hiſtorisch, bij voorb. genus, Cic. Brut. 83: fides, Ovid. Am. III, 12, 42: ſermo, Cic. Or. 36: van daar hiſtoricus, Subſtantive, ſcil. ſcriptor, Cic. Top. 20. Cic. Mur. 7. Quint. VIII, 6. X, 1.

HISTRĬCUS, a, um, de Toneelſpelers betreffende, bij voorb. imperator, Plaut. Poen. Prol., i. e. directeur van het Toneelſpelers gezelſchap: dus ook imperium, Ibid. 44.

HISTRĬO, onis, m. 1) een Acteur, Toneelſpeler, die dansſende of met gebaarden iet uitdrukt, waar bij gemeenlijk een ander ſprak, bijzonder in het Canticum i. e. in de zoogenoemde Monologue, Liv. VII, 2, alwaar gezegd wordt, dat de Theātraalſche Toneelſpelen uit Etruriën gekomen zijn, alwaar Hiſter (Valer. Max. II, 4, 4, ſtaat hiſtrio) zoo veel zal zijn als ludio i. e. Toneelſpeler: Feſtus leidt ze af van Hiſtria i. e. Iſtriën (Iſtria). 2) elke Acteur of Toneelſpeler, zoo wel in Blij- als Treurſpelen, Cic. Fin. III, 7. Parad. III, 3. Or. II, 46: hiſtrio comoediarum, Plin. H. N. VII, 53: tragoediarum, Ibid. XXXV, 12 extr.: van daar Tropisch, van eenen grootſpreker, Celſ. V, 26. n. 1.

HISTRIONĀLIS, e, 1) op de wijze van Komediānten of Toneelſpelers, bij voorb. ſtudium, Tacit. Ann. I, 16. 2) Toneelſpels, de Toneelſpelers betreffende, bij voorb. modi, favor, Auct. Dialect. de Orat. (achter Tacitus) 26 en 29.

HISTRIONĬCUS, a, um, i. q. hiſtrionalis, bij voorb. operas locare hiſtrionicas, Pandect. XXXII, 71.

HISTRIONĬUS, a, um, i. q. hiſtricus: van daar hiſtrionia, ſcil. ars, de Toneelkunst, bij voorb. hiſtrioniam facere, Plaut. Amph. Prol. 8, i. e. ze drijven, een Toneelſpeler verbeelden.

HISTRIX, zie Hyſtrix.

HIULCE, open, niet ſaamgevoegd: Tropisch, hiulce loqui, Cic. Or. III, 12, i. e. zoo ſpreken, dat de mond ſteeds open blijft: dit geſchiedt, wanneer er te veel Vokalen voorkomen, of woorden, die met Vokalen ſluiten en beginnen, ſaamgevoegd worden.

HIULCO, are, van een doen, openen, ſplijten, bij voorb. aeſtus hiulcat agros, Catull. LXVII, 62.

HIULCUS, a, um, 1) gapend, van een geſpleten, open, bij voorb. arva, Virg. Georg. II, 353, i. e. gapende: dus ook Aegyptus, Stat. Theb. IV, 709: venae fluminis, Ibid. IX, 450: nubes, Claudian. de Conſul. Prob. & Olyb. 206: dus ook nimbi, Ibid. Proſerp. II, 230: fulmen, Stat. Theb. I, 26, ten zij het hier is, alles ſplijtend, verbrijzelend: van daar 2) den mond open hebbende: van daar a) zeer begeerig naar iet trachtende, Plaut. Trin. II, 2, 6. b) van woorden, wanneer zij zoo ſaamgevoegd worden, dat er Vokalen op Vokalen volgen, wanneer de mond open blijft, het welk anders hiatus heet, bij voorb. hi igitur cet., bij voorb. concurſus verborum, Cic. Or. III, 43: dus ook voces (i. e. verba) hiulcae, Cic. Or. 44, i. e. gapend: dus ook hiulca (verba), bij voorb. non nunquam hiulca decent, Quintil. IX, 4, 36: cf. Hiatus en Hio. 3) openend, bij voorb. fulmen i. e. alles verbrijzelend, Stat. Theb. I, 26, zie hier voor.

HODIDŎCOS, i. e. latro atque obſeſſor viarum, Feſt.

HODĬE, is uit hoc die ſaamgetrokken, 1) op dezen dag, heden, bij voorb. qui dies hodie eſt, Cic. Phil. XIV, 5: hodie mane, heden vroeg, Cic. Att. XIII, 9: Nonae ſunt hodie, Cic. Verr. Act. I, 10: hodie venturum, Terent. Eun. I, 2, 125: qui non eſt hodie, cras minus aptus erit, Ovid. Remed. 94. Not. ook heden of in dezen nacht, Ovid. Faſt. II, 76. 2) tot op den huidigen dag, tot dato, bij voorb. quae fuit hodie ancilla, Plaut. Perſ. IV, 3, 2: dus ook hodie ſtat Aſia cet., Cic. Acad. IV, 1 extr.: is hodie ſaltus Grajus adpellatur, Nep. Hann. 3: habitam ſemper, hodieque haberi, i. e. nog tot heden enz., Cic. Coel. 2: In deze drie plaatzen kan men het ook vertaalen, hedendaagsch of nog heden: dus ook hodieque en tot heden, tot op den huidigen dag, bij voorb. hodieque haberi, Cic. Coel. 2, zie hier voor: hodieque omnes ſic habent, Cic. Verr. V, 25 extr.: hodieque uſurpatur idem jus, Liv. I, 17: voluerunt hodieque cet., Liv. V, 4 extr.: in quo natus — ſum: hodieque ibi habito, Liv. XLII, 34 in. In alle deze plaatzen is que en, of en ook. 3) hedendaags, Cic., zie n. 2. Not. Hodieque i. e. ook hedendaags, ook tot den huidigen dag, tot heden, bij voorb. & hodieque reliquiae cet., Plin. H. N. VIII, 45 in.: ut hodieque cet., Ibid. XXX, 1 in.: vires — hodieque magnitudo oſtentat cet., Vellej. I, 4: quae hodieque adpellatur Jonia, Ibid., in deze plaatzen ſtaat que voor adhuc, of voor quoque, dan is et en. Bij ſlot is het hetzelfde. Men haalt ook Cicero en Livius aan, doch daar kan men het deels verklaaren, en hedendaags, deels ſtaat daar thans voor hodie quoque, zie de boven aangehaalde plaatzen, Cic. Coel. 2. Verr. V, 25. cet. Ook wil J. F. Gronovius, Liv. I, 26 extr., voor id hodie quoque lezen id hodieque, dan zou que i. q. quoque zijn. Maar de Edd. hebben quoque.

HODIERNUS, a, um, heden, van heden, bij voorb. edictum, Cic. Phil. IV, 3: dies, Cic. Or. III, 21 extr.: ante hodiernum diem, Cic. Cat. III, 8: hodierno die, Cic. Marc. 2: hodierno die mane, Cic. Cat. III, 9: ad hodiernum diem, tot op den huidigen dag, Cic. Brut. 10: daar voor ſtaat ook in hodiernum ſcil. diem, Plin. H. N. XXXIII, 1 extr.

HOEDUS cet., zie Haedus.

HOI! i. e. 1) o! wanneer men zich verbaast, Terent. Phorm. IV, 3, 58. 2) o! wanneer men klaagt, o wee! Terent. Eun. IV, 4, 48. Sommigen lezen oi.

HOLOSERĬCUS, a, um, geheel van zijde, bij voorb. ſtola, Varr. ap. Non. 14. n. 6. Not. de Keizer Heliŏgabalus is de eerſte Romein, die zoodanigen kleed gedragen heeft, volgends Lamprid. in Heliog. 26. Not. te weten, ik onderſtel, dat Sericus, a, um, zijden, van zijde is, het welk zekerlijk nog niet is uitgemaakt, zie Sericus.

HOLOSPHYRĀTUS, a, um, heel dicht beārbeid, geſlagen, bij voorb. ſtatua, Plin. H. N. XXXIII, 4 poſt med.

HOLUS of OLUS, zie Olus.

HOMELIUM, i. e. pilei genus, Feſt.

HOMICĪDA, ae, m. & f. 1) een menſchenmoorder of moordenaar, Cic. Phil. II, 12 en 13. Quintil. VII, 3. 5. 7 en 34. Juvenal. II, 26: van vrouwen ſtaat het Senec. Controv. 2. 2) Hector heet homicida, Horat. Epod. XVII, 12, i. e. die veelen in gevechten gedood heeft, menſchendooder, heldendooder (ἀνδροφόνος).

HOMICIDĬUM, i, n. het dooden van een mensch, doodſlag, moord, Plin. H. N. XVIII, 3 ante med. Sueton. Claud. 26. Valer. Max. I, 7, 4 (extern.): van daar homicidium facere, Quintil. V, 9, 9. Petron. 137, i. e. begaan.

HOMO, inis, m. 1) de mensch of een mensch, van het manlijk of vrouwlijk geſlacht, gevolglijk homines, menſchen, lieden, bij voorb. animal hoc — plenum rationis, quem vocamus hominem, Cic. Leg. I, 7. Not. homines Romani, Cic. Manil. 14: hominibus priſcis Latinis, Liv. I, 32: dus ook homo ſenex, Terent. Ad. IV, 2, 23: homo adoleſcens, Ibid. Phorm. V, 8, 52: homo ſervus, Ib. II, 1, 62: homo amicus, Ibid. Ad. III, 4, 70, alwaar homo en homines kan wegblijven: dus ook homo hiſtrio, Cic. Or. II, 46: homo maſculus, Varr. ap. Non. 4. n. 45: homines mares, Plaut. Poen. V, 5, 32: ook van eene vrouw, bij voorb.

lac hominis, Plin. H. N. XXVIII, 9: cf. Ovid. Fast. V, 620. Juvenal. VI, 282. Cic. Cluent. 70: *van daar* Quoniam homo nata fuerat, Sulpic. in Cic. Epist. ad Div. IV, 5 post med.: Esse perpaucorum hominum, Terent. Eun. III, 1, 18, *met weinige menschen omgang hebben*: Inter homines esse, Cic. Rosc. Am. 28, *onder de menschen zijn, d. i. met menschen verkeeren, omgang met de menschen hebben, niet eenzaam leven, zoo als bij voorb. iemand, die niet op een dorp leeft*: *dus ook* filium ab hominibus relegasset & ruri habitare jussisset, Cic. Off. III, 31, i. e. *uit het gezelschap der menschen, of uit de groote wereld; want men kan het in de beide plaatzen ook vertaalen de groote wereld*: cf. Horat. Sat. II, 6, 92: *ook heet* inter homines esse *leven*, Cic. Tusc. I, 14: *van daar* Inter homines esse desinere, Pandect. XXXI, 59: *of* ab hominibus eripi, Ibid. 58: *of* homines relinquere, Apul. doctr. Platon. in. p. 2 Elm., i. e. *sterven*: *verders* monstrum hominis, *een monster van een mensch, d. i. verfoeilijk mensch*, Terent. Eun. IV, 4, 29: odium hominis, Cic. ad Div. XII, 1, i. e. *gehaat mensch (kerel)*: quid illic hominis est? Terent. Eun. V, 1, 17, i. e. *wat is dat voor een mensch? wie is de kerel?* quid hoc hominis sit? Plaut. Amph. II, 1, 26, *wat mag dat voor een mensch zijn? d. i. het is een slecht mensch*: cum nihil hominis esse, Cic. Tusc. III, 32, i. e. *slecht mensch, die naauw den naam van een mensch verdient.* Not. *dikwijls is het* a) *een mensch van wellevende levenswijze, bij voorb.* homines visi sumus, Cic. Att. XIII, 52: *dus ook* inter homines esse, Cic. Rosc. Am. 28: ab hominibus relegare cet., *zie hier voor*: cf. Juvenal. II, 167: b) *een mensch van menschlijk gevoel, van smaak, wellevend mensch, bij voorb.* si homo esset, Cic. Att. II, 2: si vis homo esse, Ibid. XIII, 52: nox te hominem reddidit, Cic. Or. II, 10: virum te putabo, hominem non putabo, Cic. Q. Fr. II, 11 extr.: cf. Terent. Ad. V, 8, 11: c) *een mensch van overleg, van verstand, of menschlievendheid, een braaf mensch, bij voorb.* si homo esses, Terent. Ad. I, 2, 27: cf. V, 8, 11. Plaut. Epid. III, 4, 57: si vis homo esse, Cic., *zie hier voor*: d) *een mensch, d. i. een zwak, dwaalend schepzel, bij voorb.* Demosthenes & Homerus summi sunt, sed homines tamen, Quintil. X, 1: cf. Terent. Ad. IV, 2, 40. Petron. 130 in.: homo nata fuerat i. e. *sterflijk enz.*, Sulpic., *zie boven.* 2) *een manspersoon, een man of de man, bij voorb.* illustres homines, Cic. Acad. IV, 24: magni, Quintil. XII, 4: in domo clarissimi hominis, Cic. Off. I, 32, *gevolglijk van voorname mannen*: magnus homo, Nep. Paus. 1: salve, mi homo & mea mulier, Plaut. Cist. IV, 2, 57: homo pereruditus, Cic. Att. IV, 15 *en meermaalen.* 3) *dezelve, hij, bij voorb.* imperasti, ut homini venas incideres, Cic. Pis. 34, i. e. ei: prendo hominem, Terent. Phorm. IV, 3, 15, i. e. eum: mittit homini i. e. ei (Verri), Cic. Verr. IV, 27: cf. Terent. Eun. II, 2, 30. Ad. I, 2, 63. Nep. Eum. 2 *en meermaalen*: 4) *de huisvader met samenvoeging van het huisgezin, bij voorb.* in colonias deducti sunt treceni homines in singulas, Liv. XXXIV, 45, i. e. *huisgezinnen.* 5) *de bedienden, bij voorb.* hominem Quintii, Cic. Quint. 19, i. e. servum: homines arcesse, Plaut. Men. V, 5, 49, *haal de bedienden, het volk hier enz.*, i. e. servos: in singulos homines i. e. servos, *voor elken persoon*, Cato R. R. 57: *gelijk wij zeggen, mijn volk, d. i. mijne bedienden, mijne lieden, dus ook de* Romeinen, *bij voorb.* a tuis hominibus abesse, Cic. Att. IV, 15 in.: 6) capti homines equitesque, Caes. B. C. II, 39, *verklaaren sommigen* pedites equitesque: *maar* homines *kunnen over het gemeen* volk *zijn, want daar wordt niet van eenen veldslag gesproken: evenwel is het niet onmogelijk, dat er ook voetvolk verstaan wordt, zoo als bij voorb.* Liv. IX, 19 triginta millibus hominum & quatuor millibus equitum: 7) *voor* bona hominis, *bij voorb.* hominis manceps fit Chrysogonus, Cic. Rosc. Am. 8 in.: 8) *voor een vrij man, bij voorb.* hominem inter homines fecit, Petron. 37: 9) *een geleerde, of met fijne kundigheden versierde mensch, bij voorb.* hominem me inter homines esse volunt, Petron. 39: 10) *mensch, d. i. een braaf, recht, ordenlijk mensch, die zich naar behooren gedraagt, bij voorb. dat is een man, hij is geen mensch, iemand tot een mensch (man) maken enz., bij voorb.* si homines haberet, Petron. 45: *hier toe kan men ook n.* 1. a, b, c, *en* 9 *brengen, ook n.* 8: *want een vrij man is toch in het oog van anderen een rechtschapen man.* Not. hemonem *voor* hominem, Enn. ap. Prisc., *zie boven* Hemo. Not. *dikwijls ontbreekt* homo, homines, *bij voorb.* est, qui dicat cet., sunt, qui dicant cet.: multi sunt, qui cet.: multos vidi, qui cet.

HOMOEOMERÍA, ae, f. *gelijkvormigheid der deelen*, Lucret. I, 830. Serv. ad Virg. Aen. IV, 625.

HOMONYMUS, a, um, *eenen gelijken naam hebbende, gelijknaamig, bij voorb.* homonyma, Quintil. VIII, 2, 13, i. e. *die gelijke naamen voeren, bij voorb.* taurus *is een* homonymum, *dewijl* taurus *zoo wel een berg als een beest is. Van daar* homonymia *gelijknamigheid, d. i. wanneer twee dingen of personen denzelfden naam voeren*, Ibid. VII, 9 (10) in.: *alwaar het met* Grieksche *letters staat.*

HOMOTÓNUS, a, um, *op gelijke wijze gespannen*, Vitruv. I, 1 med.

HOMULLUS *of* HOMŬLUS, i, m. 1) *een klein mensch, menschjen, wanneer men verminderend, berispend of verächtelijk spreekt, bij voorb.* homullus, Cic. Pis. 25 in. Ed. Ernest.: homullus, Lucret. III, 927 Ed. Creech.: cf. Varr. ap. Non. 2. n. 873: 2) *een* Romeinsche *bijnaam, bij voorb.* Titius Homullus, Plin. Ep. IV, 9 post med. V, 20.

HOMUNCIO, onis, m. i. q. homullus, Cic. Acad. IV, 43 post med. Senec. Ep. 116. Petron. 34. Apul. Met. IX ante med. p. 220 Elm. *Dus noemde* Augustus Horatius homuncionem lepidissimum, ap. Suet. in vita Horat.

HOMUNCŬLUS, i, m. i. q. homullus, Cic. Tusc. I, 9. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5. Plaut. Capt. Prol. 51. Ibid. Rud. I, 2, 66. Apul. Met. IX ante med. p. 222 Elm.

HONESTAMENTUM, i. n. *het geen, waar door iemand vereerd of aanzienlijk wordt, opschik, sieraad, welvoeglijkheid, bij voorb.* honestamenta pacis, Sallust. de rep. ord. ad Caes. Or. II. c. 13: nullo honestamento eget virtus, Senec. Ep. 66: gratiam corporis morum honestamentis ornare, Apul. Apolog. post init. p. 276, i. e. *sieraad, welvoeglijkheid*: translationes sunt honestamenta orationis, Gell. X, 26 extr.

HONESTAS, atis, f. 1) *de eere of achting of aanzien bij de wereld, bij voorb.* nihil esse expetendum, nisi laudem & honestatem, Cic. Arch. 6: honestatem omnem amittere, Cic. Rosc. Am. 30: quas (familias) honestatis gratia nomino, *eershalven*, Cic. Rosc. Am. 6: honestate spoliatus, Cic. Rab. post. 16: vitae, Cic. Off. I, 2: cf. Ibid. 5 extr. Phil. VII, 5. Top. 24: 2) *de eere, d. i. eene eervolle zaak, bij voorb.* ante partis honestatibus privare, Cic. Mur. 40: 3) *eerlijkheid, aanzienlijkheid, bij voorb.* vitae, Cic. Off. I, 2, *alwaar het ook eere zijn kan: gelijk het dan ook meermaalen te gelijk eere zijn kan, bij voorb.* Cic. Rab. Perd. 8 extr.: ab honestate remota, Nep. Praef.: honestas famae, Gell. I, 3: *ook eerlijkheid, rechtschapenheid, deugdzaamheid, bij voorb.* tanta honestate praeditum, ut — sine mercede in disciplinam receperit, Suet. Gramm. 13: *van waar* Cic. Fin. II, 15 in. *ook de deugd* honestas *noemt, d. i. de waare eerlijkheid.* 4) *de aanzienlijkheid of welstand, schoonheid, bij voorb.* in rebus, *bij eenen redenaar*, Cic. Or. III, 31 prope fin.: testudinis, Cic. Q. Fr. III, 1, 1: 5) honestates *voor* homines honesti, Cic. Sext. 51.

HONESTE, 1) *op eene eerbare, eerlijke wijze, welvoeglijk, eerlijk, met welvoeglijkheid, met eere, bij voorb.* honeste se gerere, Cic. Att. VI, 1 med.: Ea fiunt honestissime, Cic. Amic. 16: Quo honestius caderet, Suet. Caes. 82: in patria honeste pauper vivere cet., Terent. And. IV, 5, 2: honeste abire, Terent. Eun. IV, 4, 45: honeste natus, Suet. Aug. 43: honestissime se intra munitiones recipere, Auct. B. Afric. 51: 2) *enkel met welvoeglijkheid, voegzaam, welpassende, bij voorb.* honeste ferre aquam, Plaut. Rud. II, 5, 8: Fastigium non honeste vergit in cet., Cic. Q. Fr. III, 1, 4: gallinaceus cum victor gallus se honeste sustulit in digitos, Lucil. ap. Non. 5. n. 24.

HONESTITUDO, inis, f. i. q. honestas, Acc. ap. Non. 2. n. 401.

HONESTO, avi, atum, are 1) *eeren, eere en aanzien of fatzoen bezorgen, aanzienlijk maken, versieren, opschikken, bij voorb.* aliquem honore, Plaut. Capt. II, 2, 106. Sallust. Cat. 35 (36): aliquem laude, Cic. Cat. IV, 10 in., *alwaar het ook vereeren is*: aliquem, Cic. Off. II, 6: rem, Auct. ad Her. II, 18: formam pudor honestabat, Curt. VI, 2: caput plumeo apice honestante, Plin. H. N. X, 2: dicta factis *voor vervullen*, Plaut. Stich. II, 1, 7: domum, Cic. Off. I, 39: currum, Cic. Cat. IV, 10, i. e. *aanzien bezorgen*: Et arma honestabant, Liv. XXVI, 5 extr.: cf. Curt. VIII, 23, i. e. *gaven hem aanzien, stonden hem wel*: se sanguine (i. e. caede) alicujus (civis improbi), Cic. Cat. I, 12: decretis senatus honestati, Cic. red. Sen. 1: 2) *vereeren, beschenken, onthaalen, begiftigen, bij voorb.* aliquem beneficiis, Apul. VII med. p. 194 Elm.: honore, *zie hier voor*: aliquem laude, Cic., *zie hier voor*: *van daar* dicta factis, Plaut., *zie hier voor*: decretis senatus honestati, Cic., *zie hier voor.*

HONESTUS, a, um, 1) *eerlijk, d. i. eere en aanzien gevende, aanzienlijk, fatzoenlijk, voegzaam, bij voorb.* honestius est de amicorum pecunia laborare, quam de sua, Cic. ad Div. XIII, 14, *geeft meer eere enz.*: dies honestissimus, Cic ad Div. I, 2: honestius judicium, Cic. Quint. 13: res, Auct. ad Her. III, 3: postulatio, Cic. Rosc. Am. 2: omnium honestarum rerum egens, Sallust. Jug. 14 (16): convivium, Cic. Mur. 6: vita virtute

tuor honesta fr. Cic. Att. VIII, 21: ornor, Quintl. I, 6 in.: van daar Honestum, Substantive, het eerlijke, fatsoenlijke, fatsoenlijkheid, eerlijkheid, Cic. Fin. II, 14. V. 23. Offic. I, 4. Lucret. II, 389: van daar 2) aanzienlijk, in gedaante, d. i. schoon, welgevormd, wel aanziende, met fatsoen gepaard, bij voorb. facies, Terent. Eun. IV, 4, 15: Ganymedes, Ibid. III, 2, 20: os, Virg. Georg. IV, 232: pectus, Ibid. Aen. XII, 155: caput, Virg. Georg. II, 392. Aen. X, 133: dignitate fuit honesta (Emaenes), Nep. Eum. 11, i. e. weer, als mansperson, zeer schoon: equus, Virg. Georg. III, 81: ulmus, Varr. R. R. II, 6: tuor honestior, Ibid. I, 4: ora rigantur honestis imbribus (lacrymarum), Stat. Theb. II, 234: van daar honestum, de schoonheid, het schoone, Horat. Sat. I, 2, 84: b) aanzienlijk of eerlijk, voor den schijn, schijnbaar, bij voorb. nomen, Cic. Caecin. 25: caussae abeundi, Lucret. IV, 1175: oratio honesta, Terent. And. I, 2, 114, i. e. schijnbaar, schoon, d. i. de woorden laten zich hooren. 2) in eere en aanzien staande, aanzienlijk, eerbaar, bij voorb. familia, Cic. Mur. 7: homo honestus, Cic. ad Div. XVI, 9 extr.: honestiorem se fore putavit, Cic. Mur. 40: parentibus honestis natus, Cic. ap. Quintl. XI, 1 extr.: honesto loco natus, Cic. Tusc. V, 20: viri, Cic., zie beroo: testimonio hominum honestissimorum non credere, Cic. Verr. I, 49: summe honestis, Horat. Sat. II, 3, 57: liberi honestiores, Quintl. XI, 1, 82: van daar honestiori aanzien staande, lieden van distinctie, aanzienlijke, fatsoenlijke, geërde lieden, Quintl. I, 1, 28. Suet. Aug. 46: dus ook men te honesti, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med.: of aanzienlijk door verdiensten, Horat. Sat. I, 6, 96: van daar mensus honestus, Plin. H. N. XVIII, 3 post med., voorname handen, d. i. handen van fatsoenlijke lieden, die bij voorb. overwinnen behaald hebben: Not. 2) Cicero geeft gaarne aan de Romeinsche Ridders den titel vir honestus en honestissimus i. e. aanzienlijk, zeer aanzienlijk, of volgends onze wijze weigeboren, hooggeboren enz., bij voorb. Cic. Verr. II, 2. Manil. 7: ad Div. XIII, Ep. 14, 51, 62 extr. 3) honestissimo, Cic. Att. IX, 7 ante med., verklaart Ernesti Adverbialiter: maar dat woord voegt veeleer als het voorgaande periculo bij verstaan, gelijk als te voren est impendens scil. periculo.

HONOR of HONOS, oris, m. alles, waar door een persoon of zaak aanzien bekomt, aanzienlijk of aanzienlijker gemaakt wordt: van daar 1) de eere, die men van anderen geniet of aan anderen bewijst, eerbewijs, waar het dan ook in bestaat, bij voorb. honorem alicui habere, Cic. ad Div. V, 20, of tribuere, Cic. Pis. III, in in., of praestare, Ovid. Fast. VI, 57. Plin. Paneg. 86: of aliquem honore (bij voorb. amplissimo) adficere, Cic. Dejot. 5, i. e. eere bewijzen: dus ook aliquem honore augere, bij voorb. honore auctus of auctiores (Ed. Oudend.), Caes. B. G. I, 43: habere aliquem in honore, Cic. Att. VII, 5 extr.: of honore praecipuo, Caes. B. G. V, 52: esse aliquo numero & honore, Ibid. VI, 14: esse in honore apud aliquem, Cic. Rosc. Am. 26: honorem potius non fuisse, Cic. Tusc. I, 2: honori summo Milonis fuisse etc., Cic. Off. II, 17: in honorem adducere aut aere brengen, om hoog (in aanzien brengen, Cic. ad Div. VII, 26: honore ampullione ornatum, Cic. Dejot. 5: aliquem honore dignari, Virg. Aen. I, 335 (339):

in honorem Jovenis, Horat. Od. I, 7, 8: in honorem Clodiae, Plin. H. N. XXXIV, 6 post med.: in honorem famae, Quintl. I, 1, 6, i. e. tot eere der enz.: honos dicatur, wordt voor eene eere gehouden, Sallust. Jug. 11: eloquentia in summo honore adducenda, Cic. Or. 36: honoribus amplissimis decorari, Cic. Or. I, 14: honores decernere, Cic. ad Brut. Ep. 15: neo est quo nisi adnumerem honoribus quaerere, Cic. Manil. 21, zegt Cicero van zich zelven, die alreen het Consulaat te Rome had, gevolglijk met men alle soorten van eere verstaan, bij voorb. Consulaat, dankfeest, triomf enz.: honos medico i. e. eenvoud, Liv. XXXIX, 49: honoris caussa, Cic. Quint. 2. Rosc. Com. 6. Verr. Act. I, 7, eerehalven: van daar 2) eere, achting, waarde, die men toekent, bij voorb. vino honos datur, Plin. H. N. XIV, 4: fuit in honore Croticae caepae, Ibid. XIX, 6: cf. XXXVI, 26 extr.: in honorem adducere, Cic. ad Div. VII, 26, zie hier voor: adducere in honorem eloquentia, Cic., zie hier voor: cf. Horat. Art. 71: b) eelring gepaard hemand, bij voorb. 6 quis Ancus taugit honos animum, Virg. Aen. XII, 57: c) corpus, eer-ambt, bij voorb. honore ecto, Liv. IX, 46, i. e. dilimara iterus honorem illum datum, Cic. Verr. V, 14, i. e. quaesturam: honorem non petit, Nep. Att. 6: Honoribus amplissimis perfunctus, Cic. ad Div. I, 8: ad honores adscendere, Cic. Brut. 68, of pervenire, Liv. XXII, 26: honores alicui mandare, Cic. Verr. IV, 37: honores capere, Suet. Aug. 26: idem, Ibid. Caes. 20: honore abire, Ib. Aug. 26: tribunicias, Caes. B. C. I, 77: honoris gradus, Cic. Sall. 29: cf. Cic. Flacc. 1 in. en meermalen: d) verdienste, bij voorb. militum honore tribunos militum appellari, Liv. III, 51 in.: e) de dankbare eere, d. i. belooning, douceur enz., bij voorb. medico honorem habere, Cic. ad Div. XVI, 9: dus ook Terent. Eun. V, 7, 28. Cic. Rosc. Am. 37 extr. Ibid. 47 med.: cf. Virg. Aen. V, 365. Ovid. Met. XI, 216. Liv. II, 16: van daar een vereering of legaten, Cic. Quint. 4 in. Pandect. XXXVII, 5, 3: cf. Ulp. Pand. XXXIII, 11: f) offerande, en wat verders den Goden ter eere gedaan wordt, Virg. Aen. I, 49 (53) en 632 (636). III, 118. Georg. II, 436. Ovid. Met. VIII, 740. Fast. IV, 409. Liv. VIII, 33 extr. Sil. III, 417: g) ook van anderen, bij voorb. van de triomf, bij Cicero, zie hier voor: van begrafenis, Ovid. Trist. III, 3, 45. Virg. Aen. VI, 333. Valer. Flacc. III, 357: h) lof, bij voorb. Bacchi laus dicemus honorem, Virg. Georg. II, 393, i. e. lof een loflied zingen: 3) alles, wat eene zaak opluistert en aanzienlijker maakt, sieraad, schoonheid, welvoeglijkheid, opschik, bij voorb. ruris honorem, Horat. Od. I, 17, 16, i. e. fruges etc.: cinctus honore caput, Ovid. Art. III, 392, i. e. coronae: oculis laetos adflarat honores, Virg. Aen. I, 592 (595), i. e. schoonheid, bevalligheid: dus ook honores formae, Sil. XII, 243: sylvis decussit honorem i. e. loof, bladeren, Virg. Georg. II, 404: ook verwe, kleur, bij voorb. croceus, Sil. VIII, 443: Not. honorem praefari, Cic. ad Div. IX, 22. Plin. II, 10 in., of dicere, Plin. H. N. VIII, 8, i. e. te zeggen, eer men het onwelvoeglijk noemt, de woorden gebruiken: met verlof, met eerbiedigheid: van daar honos (honorabilis), Curt. V, 1 post med. §. 38. i. e. met eerbied te melden enz.; of tuus honos

&c habitus eorum, Quintl. decl. 3 bij Not. 2) Honor, als een Godheid, Cic. Leg. I, 11. Verr. IV, 54. Sen. 54. b) Nomin. honos is zeer gewoon, bij voorb. Cic. Tusc. I, 2. Cic. ad Div. V, 12. §. 6. Brut. 81. Ovid. Art. II, 3 post med. c) malo honor, eene slechte eere, d. i. beschimping, bij voorb. habere aliquem honorem, Maull. ap. Gell. XII, 9: d) honos tuus, Tacit. Hist. I, 31, i. e. wanneer iemand onder schijn van eer uit de stad verwijderd wordt.

HONORABILIS, e, eerwaardig, achtbaar, eerwel, Cic. Senect. 18.

HONORARIUM, zie Honorarius.

HONORARIUS, a, um, 1) het geen eerehalven geschiedt, d. i. om iemand daar door te eeren, bij voorb. tumulus, Suet. Claud. 1: ludi, Ibid. Aug. 32. frumentum, Cic. Pis. 35, i. e. dat de Provintie voor den Stadhouder opbrachten: arbiter, Cic. Tusc. V, 41. Pis. 17, i. e. eerhalven verkozen: van daar arbitria, Cic. Rosc. Com. 5: opera, Cic. Caecin. 2: dus ook tutor, Pandect. XXIII, 2, 60. XXVI, 7, 3: van daar honorarium est, i. e. het geschenk eerehalven, (schenk de Turksavers), of, het dat eere aan, Cic. opt. gen. or. 1: van daar Honorarium, Substantive, scil. donum aan eergeschenk, een douceur, bij voorb. voor Advocaten enz., Pandect. XI, 6, 1. XXVI, 7, 9 post med. L. 12, 1 med. Dat kan men Plin. Ep. uit v. 2. hier toe brengen: 2) het geen eerehalven, d. i. om een eerampt geschiedt: van daar Honorarium, Substantive, scil. donum, bij voorb. decurionatus, Plin. Epist. X, 114, i. e. een geschenk, douceur, dat men voor dat ambt geeft. 3) het geen een eerampt of eerposten betreft, bij voorb. jus honorarium, Pandect. I, 1, 1. §. 10, i. e. van den Praetor, dat van de wet, afkomstig: dus ook edicto, Ibid. XXX, legat: obligatio, Ibid. XX, 1, 5: Successio, Ibid. XLVI, 1, 15: vinum, Gell. XVI, 13, i. e. eer-ambt, dat de inwoners van een municipium te Rome bekomen konden; dus ook eene tot stemmen honorarium kunnen gebruikt worden.

HONORATE, met eere, op eene eerlijke wijze, Vellej. II, 129 extr.: aliquem custodire, Tacit. Hist. IV, 63: honoratius, Julius V, 4: honoratissime excipere aliquem, Valer. Max. II, 10, 2.

HONORATIO, onis, f. de eere, Fest. in Gradivus.

HONORATUS, a, um, zie Honoro.

HONORIFICE, met eere, op eene wijze, die eere aanbrengt, op eene eerlijke wijze, bij voorb. consulere, Cic. Verr. IV, 62: respondere, Cic. Phil. VII, 8: proficere, ib. 11: pronuntiare, Q. Cic. petit. consul. 11: honorificentius, Cic. ad Div. XIII, 27. Fil. 15: honorificentissime, Cic. ad Div. VI, 6 post med.

HONORIFICUS, a, um, het geen eere en aanzien aanbrengt, aanzienlijk, fatsoenlijk, bij voorb. senatus de aliquo honorifica, Cic. Phil. II, 15: imperium illi senatus honorificum, Cic. ad Brut. 15 med.: & quid honorificum, Martial. X, 45, 21: orationem meam in te honorificam fuisse, Cic. ad Div. V, 2: urbes ornatissimae & honorificentissimae ornatum, Ibid.: quod multo apud Graecos honorificentius est, etc., Nep. Eum. 1: sub honorificentissimo nomine tradit, Vellej. II, 129.

HONORIPETA, ae, m. de naar (heerlijke) eere streeft, Apulej. Dogm. Plat. 2, p. 20 Elm.

Digitized by Google

HONŌRO, avi, atum, are, 1) *eeren, eere bewijzen:* aliquem, Cic. Div. I, 40. Cic. Phil. IX, 2 in.: virtutem, Ibid.: mortem non monimentis sed luctu publico, Cic. Phil. IX, 3: *van daar beloonen, bij voorb.* virtutem, Liv. II, 13: 2) *vereeren, met iet, d. i. beschenken, bij voorb.* donis, Curt. VII, 1 post med.: aliquem sella curuli, toga praetexta, Liv. X, 7: mortem alicuius monimentis cet., Cic. Phil. IX, 3, *zie hier voor:* aliquem equestri statua, Vellej. II, 61: *van daar beschenken, bij voorb.* populum congiariis, Vellej. II, 129. *Ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* nisi se honorari passi sunt, Pandect. III, 1, 1, *alwaar het ook beloonen is: van daar van erfenis of legaat, bij voorb.* legato honorari, *een legaat krijgen*, Pandect. XLVIII, 10, 15: honorare aliquem testamento, Inscript. ap. Grut. p. 817. n. 12: 3) *versieren, opschikken, aanzienlijk maken, verheerlijken, bij voorb.* lyram flore, Petron. 89: diem, Liv. V, 23. *Het* Particip. Honoratus, a, um, *staat ook* Adjective, (1) *geëerd, in eer en aanzien staande, bij voorb.* honoratior, Cic. Att. IX, 12. Liv. IV, 35: honoratior militia, Liv. XXXII, 23: honoratissimus locus, Vellej. II, 76: honoratissimum genus, Plaut. Capt. II, 2, 27: (2) *die een eerpost bekleedt of bekleed heeft, bij voorb.* homo, vir, Cic. Leg. I, 11. Ovid. Pont. IV, 5, 2: *ook* comae honoratae i. e. viri honorati, Ovid. Pont. II, 2, 92: honoratior, Vellej. II, 54, *een groot eerämbt bekleedende:* honoratissimus, Liv. V, 14: familia imaginis honoratissimae, Vellej. II, 99: (3) *eerlijk, aanzienlijk, bij voorb.* honoratissimum decretum, Liv. XXVII, 10: *dus ook* rus, Ovid. Met. XV, 617: militia, Liv., *zie hier voor:* genus Plaut., *zie hier voor.*

HONŌRUS, a, um, 1) *eere aanbrengende, aanzienlijk, fatsoenlijk, bij voorb.* fama, Ovid. Rem. 393: mors, Stat. Theb. IV, 230: cf. II, 629. Valer. Fl. IV, 342. Tacit. Ann. III, 5: 2) *eerwaardig, aanzienlijk*, Stat. Theb. V, 40.

HONOS i. q. honor, *zie* Honor.

HONUSTUS, a, um, *zeiden de Ouden voor* onustus *volgends* Gell. II, 3.

HOPLITIS, Idis, f. *gewapend, bij voorb.* hoplitides, scil. picturae, Plin. H. N. XXXV, 10 post init., *alwaar staat:* sunt & duae picturae ejus (Parrhasii) nobilissimae, Hoplitides: alter — alter cet. *Maar* Hard. *leest* Hoplitites, e, *te weten*, Hoplitites alter cet.

HOPLOMĂCHUS, i, *in de wapens vechtende*, scil. gladiator, Suet. Calig. 35. Martial. VIII, 74, 1, *was eene soort van gladiatoren.*

HŌRA, ae, f. 1) *een uur, bij voorb.* hora nona, Cic. ad Div. IX, 11, *te negen uuren: dus ook* hora secunda, *te twee uuren*, Cic. Quint. 6: hora fere undecima, Cic. Mil. 10: ternas epistulas in hora darem, *in één uur*, Cic. ad Div. XV, 16: in horam vivere, Cic. Phil. V, 9, i. e. *zich om het toekomende niet bekommeren, als 't ware, slechts (voor) een uur leeven:* hora ante venit, *een uur te vooren, (eer)*, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13: hora amplius — moliebantur, Cic. Verr. IV, 43, i. e. *meer dan een uur:* quartana ad horam venit, Senec. Nat. Quaest. III, 16, i. e. *op het uur, op het gewoone uur:* in horas, *elk uur, van uur tot uur, bij het uur*, Horat. Sat. II, 7, 10. Ibid. Ed. II, 1, 189. Ib. Od. II, 13, 13. Ib. Art. 160. Plin. Ep. III, 17: amicus (*dus ook* homo) omnium horarum, Suet. Tiber. 42, i. e. *die te aller uure tot verkeering deugt: dus ook* esse omnium horarum, Quintil. VI, 3 extr.: una hora, Liv. I, 29, *of* in una hora, Plaut. Pseud. V, 2, 10, *of* in hora, Cic. ad Div. XV, 16, i. e. *in één uur:* hora quota est, Horat. Sat. II, 6, 44, *hoe laat is het?:* horae legitimae, Cic. Verr. I, 9, i. e. *de voorgeschreven uuren, boven welke de Redenaar niet spreken mogt:* hora natalis, Horat. Od. II, 17, 18, *of enkel* hora scil. natalis, Senec. Apocoloc. post init., i. e. *geboorte-uur of stond: van daar* horae, Plur., *de uuren, d. i. het horlogie, bij voorb.* mittere ad horas, Cic. Brut. 54, i. e. *op het horlogie enz.: dus ook* moveri horas, i. e. horologium, Cic. Nat. D. II, 38: quaerere horas ab aliquo, Plin. H. N. VII, 53, *na de klok vragen, of vragen, hoe laat het is. Ook rekenden de Ouden de hemelstreek naar de uuren, op welken de zon daar en daar staat, bij voorb.* in horam diei quintam vel octavam spectare, Plin. H. N. XVII, 11 post med., i. e. *tusschen oosten en westen:* hora quinta *is het uur voor den middag, (want* sexta *is de middag,) en* octava *is twee uuren namiddag: dus ook* Fortunatas (insulas) esse contra laeva Mauretaniae in nonam horam solis, Ibid. VI, 32 Hard., i. e. *tusschen middag en avond:* 2) *de stond, d. i. tijd, bij voorb.* quam deus fortunaverit horam, Horat. Ep. I, 11, 22: cf. Ibid. Od. II, 31, 31. III, 13, 9. Virg. Georg. I, 425: *van daar* a) *de tijd, d. i. zeker tijdpunt, bij voorb.* Hora formosam quamlibet illa facit, Ovid. Art. I, 250: genitalis anni hora i. e. ver, Plin. H. N. IX, 35: verni temporis hora, Horat. Art. 302: *van daar* b) *het jaargetijde, bij voorb.* arbor omnibus horis pomifera est, Plin. H. N. XII, 3: cf. Horat. Od. I, 12, 15: *dus ook* hora temporis verni, Hor.: genitalis anni hora, Plin., *zie hier voor:* 3) *de schoonheid, jeugd: van daar heet dus de gemaalin van* Quirinus Enn. ap. Non. 2. n. 394: *ook* Ovid. Met. XIV, 851, *alwaar* Ora *staat met eene korte* paenult.: cf. Gell. XIII, 22 in.

HORAEUS, a, um, 1) i. e. *het geen in de lente te bekomen is, bij voorb.* horaeum, scil. salsamentum, Plaut. Capt. IV, 2, 71, i. e. *de kuit van jonge tonijnvisschen:* 2) i. q. tempestivus s. aestivus, *bij voorb.* mel horaeum, Plin. H. N. XI, 14 Elz., *alwaar de* Ed. Hard *vernier heeft.*

HORCTUM *en* **FORCTUM** i. e. bonum, Fest.: cf. Herctum.

HORDA, *zie* Hordus.

HORDEACĔUS (*of* ORD.), a, um, 1) *de gerst betreffende, in gerst bestaande, daar van gemaakt of benoemd, bij voorb.* farina, Plin. H. N. XX, 13 post med.: panis, Ibid. XVIII, 11 in. XXII, 25: messis, Plin. H. N. XVIII, 29: farrago, Colum. II, 11 in. XI, 2 extr.: pira, Colum. V, 10, 18, *gerstenpeeren, d. i. die bij den gersten-oogst rijp worden.*

HORDEARIUS (ORD.), a, um, 1) *van gerst levende, bij voorb.* gladiatores, Plin. H. N. XVIII, 7 post med.: 2) *van de gerst benoemd, bij voorb.* pruna, Plin. H. N. XV, 13, *en* pira, Ibid. 15, i. e. *die in den gersten-oogst rijp worden.* 3) *gerst gelijk, opzwellende, bij voorb.* rhetor, Suet. Rhet. 2. Not. Hordiarius *voor* hordearius, *bij voorb.* aes Hordiarium i. e. quod pro hordeo equiti Romano dabatur, Fest.

HORDEIA, ae, f. *misschien een soort van visch*, Plaut. Cas. II, 8, 58.

HORDĔUM *of* **ORDĔUM**, i, n. *gerst*, Plin. H. N. XVIII, 7 *meer dan éëns: ook* Plur. hordea, Ibid. ante med. Hordea vero cum tardissime septem: Quintilianus *dwaalt derhalven* I, 5 (9), *wanneer hij zegt, dat de* Plural. *in* Prosa *niet goed gezegd wordt: anders staat de* Plural. Virg. Ecl. V, 36. Georg. III, 317. *De* Singul. *staat ook* Liv. XXVII, 13. Suet. Aug. 24 cet.

HORDIARIUS, a, um, *zie* Hordearius.

HORDICĀLIS, e, *bij voorb.* hordicalia scil. sacra *of* festa i. e. in quibus hordae boves mactantur, Varr. R. R. II, 5.

HORDICIDIUM, i. q. Fordicidium, Fest.

HORDUS, a, um, *voor* fordus, *dragtig, bij voorb.* vacca, Varr. R. R. II, 5.

HORĬA *of* **ORĬA**, ae, f. *een klein vaartuig, bij voorb. een visschersbootjen*, Plaut. Rud. IV, 2, 1. IV, 3, 81. Gell. X, 25.

HORIŎLA, ae, f. *of* ORIOLA i. q. Horia, Plaut. Trin. IV, 2, 100. Gell. X, 25.

HORITUR *voor* HORTATUR *heeft* Ennius *tweemaal gezegd, volgends* Diomed.

HORIZON, ontis, m. (ὁρίζων i. e. finiens), 1) scil. circulus i. e. *de cirkel, (kring) die den Hemel in twee deelen deelt, en dus bepaalt, het geen wij zien en niet zien kunnen*, Hyg. Astron. I, 4. Manil. I, 663: *des noods kan men het* Horizon *behouden, of gezicht-einder vertaalen:* Cicero Div. II, 44 *zegt daar voor* finiens (scil. circulus); *andere* finitor, Senec. Nat. Quaest. V, 17: 2) *de lijn, die den cirkel op den zonnewijzer in twee deelen deelt*, Vitruv. IX, 8.

HORNO, *zie* Hornus.

HORNOTĬNUS, a, um, *jaarig, van dit jaar, bij voorb.* frumentum, Cic. Verr. III, 18: nuces, Cato R. R. 17: virgae, Colum. V, 6 extr.: planta, Colum. de Arb. 30.

HORNUS, a, um, *jaarig, van dit jaar, bij voorb.* vinum, Horat. Epod. II, 47: horna fruge, Ibid. Od. III, 23, 3: palea, Ibid. Sat. II, 6, 88: agnus, Propert. IV, 3, 61: *van daar* horno, scil. tempore, *jaarig*, Plaut. Most. I, 3, 3. Lucil. *en* Varr. ap. Non. 2. n. 403.

HOROLOGĬUM, i, n. *een uurwerk, het zij een zonne- of water uurwijzer*, Cic. ad Div. XVI, 18. Varr. R. R. III, 5 extr. Vitruv. IX, 8 *en* 9. Anaximenes *uit* Miletus *heeft het eerst den zonnewijzer in* Lacedemon *bekend gemaakt*, Plin. H. N. II, 76. *Te Rome zal* Papirius Cursor *elf jaaren voor den oorlog met* Pyrrhus, *bij den Tempel van* Quirinus, *door hem gebouwd, het eerst een zonnewijzer gesteld hebben. Doch,* Varro *zegt, dat* M. Valerius Messala *de eerste zonnewijzer van* Catina *in* Siciliën, *na het bemagtigd te hebben, naar* Rome *gebracht, en dien bij de* Rostra *gesteld heeft, in den eersten* Punischen *oorlog. Negen en negentig jaaren daarna heeft* Marcius Philippus *eenen verbeterden daar naast geplaatst: vijf jaaren daarna* (a. u. c. 595) *heeft* Scipio Nasica *den eersten wateruurwijzer onder een dak geplaatst*, Plin. H. N. VII, 60: cf. Censorin. 23.

HŎROSCŎPO, are, *het geboorte-uur aanwijzen*, Manil. III, 296.

HOROSCŎPUS, a, um, *de uuren aanwijzende, bij voorb.* vasa, Plin. H. N. II, 72: *van daar* Substantive, Horoscopus *of* Horoscopos, *de nativiteit, of astrologische aanwijzing der geboorte-uur, of de geboorte-uur*, Manil. III, 190, 200, 207, 293 cet. Pers. VI, 18.

HOR-

Digitized by Google

HORREARIUS, I, i. e. custos horrei, Pandect. IX, 3, 5. X, 4, 5. §. 6. custos: want eigenlijk is het een Adjectiv.

HORREO, ui, 2. een schrik of rilling ondervinden, het zij die geschiedt door koude, van vrees, ontsteltenis, angst, schrik enz., waarvan de huid begint te rillen, en de hairen op te rijzen, bij voorb. horreo, Terent. Eun. I, 2, 4. ik ijze: corpus horret, Plaut. Cist. II, 1, 9. i. e. ijzt, rilt: cf. Ovid. Met. XV, 516. Att. I, 651: horrere animo, Cic., zie hier na: ook in 't gemeen, sidderen, zich sidderend bewegen, bij voorb. canes horrere fluctibus, Acc. ap. Non. 5, n. 7: dracohorruit, Valer. Flacc. VIII, 82, i. e. sidderde, schudde zich: van daar a) een schrik, ijzing ondervinden, ijzen, d. i. zich ontstellen, bij voorb. qui non horreret animo, Cic. Dom. 55: ook met den Accusativus, bij voorb. crudelitatem Ariovisti, Caes. B. G. I, 32, i. e. voor enz.: crimen, Cic. Att. IX, 2 post med.: dolorem, Cic. Tusc. V, 32: judicium & crimen, Cic. Verr. V, 29: vulnera horrent summus, Ovid. Pont. I, 3, 16: onus, Horat. Ep. I, 17, 39: cf. Plin. Paneg. 27: b) grillen van koude, d. i. zeer koud zijn, van koude beven, Ovid. Art. II, 213. Juvenal. I, 93. Petron. IV, 5, 68: c) schrikken, ijzen, d. i. met ijzing vrezen, bij voorb. horreo, quemadmodum acceperit illa, Cic. Phil. VII, 3: adspicere non horruit, Cic. Harusp. 17: non horrui progredi, Cic. Agr. II, 37: ut, quorum cruptura fit, horreamus, Cic. Att. II, 21: ook seq. Accus. bij voorb. crimen, dolorem, Cic., zie hier voor: ook seq. Accus. cum Infinit., Liv. XXVIII, 25 in.: ook seq. ne, Liv. XXXIV, 4: d) zeer verbaasen, bij voorb. quae, cum a te tractantur, horrere soleo, Cic. Or. II, 45: virgo horrenda, Virg., zie beneden: e) een ijslijk gezicht maken, schrikkelijk uitzien, slordig zijn, bij voorb. possitne terra uno tempore florere, deinde vicissim horrere, Cic. Nat. D. II, 7: quaedam loca hyeme intolerabiliter horrent, Colum. I, 4 extr.: horrebit Aquarius Euris, Germanic. Prognost. Fragm. II, 106: tempestas sine fronde in anno, Ovid. Fast. I, 495: horrebant saevis verba minis, Ibid. Remed. 664: arma horrentia, Virg. Aen. I, 4 (in sommige Edd.), schittering, ijslijk: horrens vultus, Ibid. 165 (169): horrentes Marte Latinos, Ibid. X, 237. Dewijl bij het schrikken de hairen oprijzen, te berge rijzen: van daar van levenloze dingen, 1) wanneer de daar op te vinden spitse, punten of dergelijke, gelijk de hairen van een mensch, om hoog staan, de punt om hoog heffen, van daar opstaan, bij voorb. ager horret hasta, Virg. Aen. XI, 602. i. e. staat stijf van ens.: phalanx horrens hastis, Liv. XLIV, 41: cf. Juven. Sat. II, 1, 13: terga horrentia setis, Ovid. Met. VIII, 428: horrebant crura pilis, Ibid. Fast. II, 348: barba horrens, Petron. 99: rubi horrentes, Virg. Georg. III, 315: horrebat regia culmo, Virg. Aen. VIII, 654: colla horrere colubris, Ibid. VI, 419: van daar knoppig, ruw, ostsen, niet gepolijst, niet glad zijn, bij voorb. draco horrens squamis, Ovid. Met. XII, 10: corpora horrent setis, Ovid. Met. XIII, 850: mare horret fluctibus, Acc. ap. Non. 5, n. 7: horrebat regia culmo, Virg. Aen. VIII, 654: Quaedam loca hyeme intolerabiliter horrent, Colum. I, 4 extr.: florere, deinde vicissim horrere terra, Cic. Nat. D. II, 7: barba horrens, Petron. 99: horrebant crura pilis, Ovid. Fast. II, 348: qui hier voor: doch dit kan ook gedeeltelijk luiden, een schrikkelijk, ijslijk, gezicht geven. 2) om hoog staan, bij voorb. van een mooye hairen, stekelig, ruw enz., bij voorb. crines, Ovid. Fast. II, 500: capilli, Tibull. II, 3 25: cum valde timerat, in corpore pili, ut arista in spica hordei, horrent, Varr. L. L. V, 6: crinis, Senec. Herc. Oet. 797: horrentibus per totum corpus villis, Plin. H. N. VIII, 40 post med.: hastas horrentis, Virg. Aen. X, 178: Particip. Horrendus, a, um, (1) ijslijk, het geen ijzingen schrik verwekt, bij voorb. monstrum, Virg. Aen. III, 26. IV, 181: nox, Ovid. Fast. VI, 149: res, Ibid. Met. XV, 298: odor, Pallad. I, 18 on 37: diluvies, Horat. Od. IV, 14, 27: carmen, Liv. I, 26: imagines, Plin. Paneg. 52: vox, Valer. Flacc. I, 233: ook staat horrendum Adverbialiter, bij voorb. arma horrendum sonuere, i. e. schrikkelijk, Virg. Aen. IX, 732: cf. VI, 288. XII, 700. Senec. Herc. Fur. 981: (2) het geen men niet zonder verbazing zien kan, verbazenswaardig, bewonderingswaardig, bij voorb. Virgo, Virg. Aen. XI, 507: (3) het geen eene heilige ontsteltenis verwekt, eerwaardig, bij voorb. Sibylla, Virg. Aen. VI, 10: tectum horrendum sylvis cet., Ibid. VII, 172.

HORREOLUM, i, n. i. e. parvum horreum, Valer. Max. VII, 1 extr.

HORRESCO, ere, een schrik, ijzing, ondervinden, zich van ontstellen, dat men sidderd, en dat de hairen te berge rijzen, sidderen, bij voorb. ferae injecto terrore mortis horrescunt, Cic. Pis. V, 11: Horresco semper, ubi pulsare forem incipio, Terent. Ad. IV, 4, 23: horresco referens, Virg. Aen. II, 204: horrescunt corda agricolis, Ibid. XII, 453: cf. VI, 710: ook in 't gemeen sidderen, bij voorb. segetes, Virg. Georg. III, 198: ook aliquid voor iets ijzen, sidderen, of vreezen, bij voorb. morsus futuros, Virg. Aen. III, 394: tutorem, Stat. Theb. III, 70: visa nudos, Valer. Flacc. VI, 453: van daar 1) stapelsch, de punten om hoog heffen, van de om hoog staande dingen stijf staan, ruw of ruig of ostsen worden, bij voorb. horrescit telis exercitus, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 4: tenebris corporum horrescere villis, Ovid. Met. II, 478: setis, Ibid. XIV, 279: seges (i. e. acies) horrescit ensibus strictis, Virg. Aen. III, 198: doch, het kan ook zijn uitzien, te weten, grauw (als 't ware) van getrokken zwaarden: mare coepit horrescere, Cic. ap. Non. 5, n. 7: van daar een ijslijk gezicht geven, schitteren, verwijlt worden, bij voorb. tempestas horrescit caudis, Sil. I, 134: mare coepit horrescere, Cic., zie hier voor: 2) uitsteken, van eene menigte, bij voorb. ensis, Senec. Agam. 712: seges stricto ensibus, Virg., zie hier voor.

HORREUM, i, n. elke voorraadplaats, bij voorb. 1) van granen, schuur, magazijn, Cic. Agr. II, 33. Virg. Georg. I, 49: horrea publica magazijnen aanleggen, Liv. XLIV, 22: dat ook condiuntur, Caes. B. C. III, 42, i. e. oprichten, aanleggen: 2) van wijn, Pandect. XVIII, 1, 76. Horat. Od. IV, 12, 18, i. e. kelder: 3) van koopwaren, d. i. magazijn, pakhuis, Pandect. X, 4, 5: ook van andere dingen, bij voorb. lectum, Senec. Ep. 45: standbeelden, Plin. Ep. VIII, 18 extr.: stijven, Colum. XII, 50: zilver, bij voorb. argentum — intra horreum, Paul. XXXIV, 2, 32: pinacium, Ib. XXXIII,

2, 3 extr.: 4) ook van Bijen, Virg. Georg. IV, 250: en muizen, Ovid. Trist. V, 6, 39.

HORRIBILIS, e, 1) het geen dat schrikken, schrikkelijk, ijslijk, Cic. Quint. 31 in. Fin. I, 19. Brut. Scrip. 4. Caes. B. G. VII, 36. Sallust. Jug. 92 (95) en 101 (108): horribilior, Caes. B. G. V, 14: 2) schrikkelijk, d. i. zeer groot, verbazend, bij voorb. celeritas, Cic. Att. IX, 7: 3) schrikkelijk of eerwaardig, bij voorb. sacerdos, Petron. 21.

HORRICOMIS, e, met opstijvende hairen, stekelig, ruig, bij voorb. caput, Apul. Met. IV med. p. 151 Elm.: hircus, Ibid. VII ante med. p. 192.

HORRIDE, 1) ruw, d. i. zonder sieraad, opsmuk, bij voorb. vivere, Cic. Quint. 18: dicere, Cic. Or. 9: dat ook ornamenta horridius utuntur, Ibid. 25 extr., i. e. niet zeer bedrieklijk: 2) ruw, hard, bij voorb. confrecken, Tacit. Hist. I, 12.

HORRIDITAS, atis, f. i. q. horror, staat in Naevius, zegt Perottus in Corn. Cop.

HORRIDULUS, a, um, 1) ijzende, bij voorb. van koude klappertandende, Pers. I, 54: 2) stekelend, sluitende, bij voorb. papillae, Plaut. Pseud. I, 1, 66: 3) ruw, ongepoetst, bij voorb. puer, Martial. X, 98, 9: oratio, Cic. Or. I, 45: caput, Lucil. ap. Non. 5, n. 7: res horridula nihil visi fuit, Cic. Att. II, 1.

HORRIDUS, a, um, 1) schrikkelijk, ijslijk, wat aan te zien, om te hooren enz., bij voorb. grando, Virg. Georg. I, 449: procella, Ibid. II, 180: face, Ibid. Aen. XI, 96: December, Martial. VII, 35, 5. alwaar het ook koud kan zijn: jussa, Virg. Aen. IV, 378: tempestas, Plin. H. N. XVIII, 35 ante med.: fagus, Ibid. XIII, 4: flatus, Horat. Epod. X, 3: horridior locus, Ovid. Pont. I, 3, 84, alwaar het ook ruwer, kan zijn: van daar standvastig, d. i. heerig, sterk, bij voorb. ista sylvestria horrida ad effectum eft, Plin. H. N. XX, 13 ante med.: 2) sidderend, bij voorb. van koude, gevoelig klappertandende, Ovid. Art. II, 16, 19: December, Martial., zie hier voor: cf. Virg. Georg. III, 442. Ovid. Met. XV, 212, alwaar het ook ruw, kan zijn: 3) het geen de punt om hoog steekt, ruig, borstelig, stekelachtig, stijfstaande, bij voorb. hastatum horrida agmina, Virg. Aen. III, 23: barbula, Cic. Coel. 14: sus, Virg. Georg. IV, 407: catillus, Ovid. Met. X, 139: pluma, Ibid. Art. II, 6, 3: horrida spinis arbor, Plin. H. N. XII, 15: cf. Virg. Ecl. VII, 41: van daar 4) ruw, d. i. ongepoetst, bij voorb. modus, Liv. II, 32: oratio, Cic. Or. 5: Tubero, ut vita, sic oratione — horridus, Cic. Brut. 31: miles, Liv. IX, 40: virgo, Terent. Phorm. I, 2, 58: vita horridiora Catonis, Cic. Brut. 7: campus, Cic. Verr. III, 18, i. e. ruw: locus horridior, Ovid. Pont. I, 3, 84, i. e. niet bebouwd, zie hier voor: b) ruw, ten aanzien van levenswijze, d. i. zeer streng en wederwaardig, recht en slecht, bij voorb. vita, Cic. Quint. 30: gens, Virg. Aen. VII, 746: vel paulo horridior & durior, Plin. Ep. III, 3: cf. Horat. Od. III, 21, 10: c) ruw, rauw, van smaak, bij voorb. liquor, Plin. H. N. XXXIV, 13: d) ruw, van smaak, bij voorb. jecur, Cic. Div. II, 13, i. e. van smaak: campus, Cic. Verr. III, 18, zie hier voor.

HORRIFER, a, um, schrik of ontsteltenis aanbrengend,

verborzakende, schrikkelijk, ijslijk, bij voorb. boreas, Ovid. Met. I, 65: stridor horrifer Aquilonis, Cic. Tusc. I, 28 e poëta: nix, Valer. Flacc. V, 306: vox, Lucret. V, 994: Erinnys, Ovid. Met. I, 725: cf. Lucret. III, 1025. V, 219. Not. prodigium horriferum *voor* prodigiorum horriferorum, Pacuv. ap. Cic. Or. 46.

HORRIFICALIS, e, i. q. horrificus, *bij voorb.* luctus, Acc. ap. Non. 3. n. 231.

HORRIFICE, *met fidderen of ontstellen, met schrikken*, Lucret. II, 609. IV, 40.

HORRIFICO, avi, atum, are, 1) *doen ontstellen*, Virg. Aen. IV, 464: 2) *schrikkelijk maken, bij voorb.* galeas, Sil. III, 389: dignitatem, Flor. III, 21 ante med.: 3) *ruw maken, bij voorb.* mare, Catull. LXIII, 269, i. e. *stormachtig maken*.

HORRIFICUS, a, um, 1) *doende schrikken en ontstellen, verschrikkelijk, ijslijk, bij voorb.* bellum, Cic. Dom. 23: poena, Gell. XX, 1 extr.: letum, Virg. Aen. XII, 851: bustum, Lucret. III, 919: horrificis tonat Aetna ruinis, Valer. Flacc. II, 79: cf. III, 423: 2) caesaries, Lucan. II, 371, *ongehavend, niet gekamd, gevolglijk ijslijk om te zien*.

HORRIPILO, are, *van hairen stijf staan, bij voorb.* aures immodicis horripilant auribus, Apul. Met. III post med. p. 140. Elm.

HORRISONUS, a, um, *ijslijk klinkend of ruischend, een ijslijk gedreun van zich gevende, bij voorb.* fretum, Cic. Tusc. II, 10, ex Aeschylo: fremitus, Virg. Aen. IX, 55: cardo, Ibid. VI, 573: fragor, Lucret. V, 1101: flagellum, Valer. Flacc. VII, 149: buxus, Ibid. II, 584: flatus, Lucan. II, 454.

HORROR, oris, m. *het schrikken, ijzen, wanneer men met het ligchaam siddert en trilt, het zij van ontsteltenis of van koude, de schrik, ijzing, het trillen, bij voorb.* frigidus horror membra quatit, Virg. Aen. III, 29: ciet horrorem in membris i. e. *ijzing of koude*, Lucret. III, 292: *ook van de koorts*, Cels. III, 3. III, 14 *en* 15. Cic. Att. XII, 6 extr.: *ook in 't gemeen koude, bij voorb.* Boreae, Valer. Flacc. VII, 563: *waar toe men ook te vooren*, Lucret. III, 292, *brengen kan: van daar* 1) *het ijzen, ontstellen, bij voorb.* horror me perfudit, Cic. Att. VIII, 6: horrore perfusus, Liv. I, 16: res me horrore adficit, Plaut. Amph. V, 1, 16: horror est, spectare feras in arena, Plin. H. N. XXVIII, 1, i. e. *het is ijslijk, maakt schrik, ontsteltenis: van daar het ijslijk wezen, de schrikkelijkheid eener zaak, bij voorb.* horror multifidus ruptis e nubibus, Valer. Flacc. IV, 662: *of de ijslijke, verbaazende klank, bij voorb.* ferrae stridentis, Lucret. II, 411: e nubibus, Valer. Flacc., *zie hier voor*: 2) *het verbaazen, bewondering, bij voorb.* voluptas atque horror, Lucret. III, 29: 3) *schrik, d. i. het geen doet schrikken en ontstellen, bij voorb.* Scipiades Carthaginis horror, Lucret. III, 1047: 4) *de trillende beweging, het trillen, fidderen, bij voorb.* soli, Flor. II, 6 ante med.: tremulo ramos horrore moveri, Ovid. Met. IX, 345: Pontus non horrore tremit, Lucan. V, 446: 5) *de oprijzing, het stijfstaan, bij voorb.* comarum, Lucan. V, 154. Valer. Flacc. I, 229: *van daar het stijfstaan, d. i. de stijfheid, hardheid, bij voorb.* ferri, Lucret. VI, 1009: 6) *de ruwheid, bij voorb.* dicendi, Quintil. VIII, 5 extr.: 7) *godsdienstige huivering, verëering, godsdien-*

stige vreeze, bij voorb. numinis, Valer. Flacc. II, 433.

HORSUM, Adv., contracte *voor* huc (*of* hoc i. e. huc) versum *of* versum, i. e. *herwaards of hier heen, wanneer het hetzelfde is, als hier, herwaards*, Terent. Eun. II, 1, 13. Hec. III, 4, 36. Plaut. Rud. I, 2, 83. Mil. II, 3, 33.

HORTAMEN, inis, n. 1) *vermaningsmiddel, opwekkingsmiddel, of opwekking, aansporing, wanneer het hetzelfde is, als opsporingsmiddel, bij voorb.* Decii eventus, hortamen ad omnia — audenda, Liv. X, 29: hortamina viris, Valer. Flacc. VI, 93: hortamina gestant pugnantibus, Tacit. Germ. 7: 2) *vermaning, opwekking, aansporing, bij voorb.* longum, Ovid. Met. 277: clamoris & verberis, Pallad. Mart. 11.

HORTAMENTUM, i, n. *het geen, waar door iemand tot iet vermaand of aangespoord wordt, opwekkingsmiddel of opwekking, opsporing, wanneer het hetzelfde is, als opwekkingsmiddel, bij voorb.* animi, Liv. VII, 11: victoriae, Tacit. Hist. IV, 18: virtutis, Justin. III, 5: ea Romanis magno hortamento erant, Sallust. Jug. 98 (103): cf. Sil. V, 154. Gell. XIII, 24.

HORTATIO, onis, f. *vermaning, opwekking*, Cic. Fin. V, 2 extr. Cic. Q. Fr. I, 1, 14. Sallust. Jug. 60 (64): *ook schreef* Augustus Hortationes ad philosophiam, Sueton. Aug. 8.

HORTATIVUS, a, um, *tot vermaning dienstig, bij voorb.* genus, Quintil. V, 10 post med.

HORTATOR, oris, m. 1) *een vermaner, opwekker tot iet, bij voorb.* studii, Cic. Or. I, 55, i. e. ad studium: *dus ook* pugnae, Ovid. Trist. IV, 2, 32: scelerum, Virg. Aen. VI, 529: hortatores ad me restituendum fuerunt, Cic. Red. Quir. 4: hortator Cupido, VIII, 232: 2) *een opsporer tot iet, bij voorb.* animorum, Ovid. Met. III, 618, *der roeijers*, Plaut. Merc. IV, 2, 5: cf. Valer. Flacc. VIII, 232.

HORTATRIX, icis, f. *vermaanster, opspoorster, bij voorb.* leti, Stat. Theb. IX, 717.

HORTATUS, us, m. *vermaning, aansporing tot iet*, Cic. Arch. 1. Ovid. Trist. V, 14, 46: *ook Plural., bij voorb.* Ovid. Met. III, 242. Valer. Flacc. III, 550. IV, 81.

HORTENSIS, e, *den hof of tuin betreffende, daar in wassende of te vinden, bij voorb.* lira, Colum. IX, 4: Crethmus species est batis hortensis, Plin. H. N. XXVI, 28 post med. Ed. Elzev., *doch*, Hard. *leest* hortensiae.

HORTENSIUS, a, um, i. q. hortensis, *in tuinen wassende, bij voorb.* hortensii bulbi, Plin. H. N. XX, 9 extr.: batin hortensiam, Ibid. XXI, 15: omnium hortensiorum, Ibid. XIX, 8: cf. 6: omnibus hortensiis abstinere, Ibid. XXVI, 4 extr.

HORTO, avi, atum, a. i. q. hortor, *zie* Hortor.

HORTOR, atus sum, ari, 1) *vermanen, opsporen, opwekken, tot iet zoeken te bewegen of te overreden, iemand toespreken, voorstel bij iemand doen*, aliquem, *deels* Absolute, *d. i. zoo dat er niets op volgt, waar toe men vermaand wordt, bij voorb.* ut te horter & cet., Cic. ad Div. XIII, 4: cf. IV, 9 in.: *deels volgt* ut, *bij voorb.* hortor te, ut legas, Cic. Off. I, 1: cf. Nep. Milt. 4, *en meermaalen*: *ook ontbreekt*

ut, *bij voorb.* Caes. B. C. I, 21. Liv. VI, 15 post med.: *ook volgt* ne, Caes. B. G. V, 37. B. C. I, 19: *ook* ad, *bij voorb.* ad laudem, Cic. Provinc. 4: ad perficiendum, Cic. Arch. 11: *ook* in, *bij voorb.* in amicitiam jungendam, Liv. XLIII, 19: *ook* de, Caes. B. C. I, 26: *ook* quare *voor* ut, Caes. B. G. I, 33: *ook staat het met den* Accusativus *der zaak, bij voorb.* pacem, Cic. Att. VII, 14 extr.: fugam, Charis. 4 e poëta: vias, Stat. Sylv. III, 5, 22: quod (i. e. ad quod) te hortor, Cic. Cat. I, 5: quod hortor (i. e. ad quod), Ovid. Her. XIX, 187. Not. pauca (i. e. paucis) hortatus milites, Sallust. Jug. 49 (53): *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* hortarentur accipere, Nep. Phoc. 1: sequi, Ovid. Met. VIII, 215: cf. Horat. Ep. I, 1, 69. Cic. Sext. 3: *ook met het* Supinum, *bij voorb.* neque ego vos ultum injuriam hortor, Sallust. in Orat. Macri Licin. post med. §. 17: 2) *opwekken, moed in spreken, aansporen, bij voorb.* milites, Caes. B. C. III, 94. Nep. Milt. 6. Sallust. Jug. 49 (53): aciem, Ovid. Art. I, 207: timentem, Ovid. Met. X, 466: remiges, Plaut. Merc. IV, 2, 5. Quintil. I, 10, 16: cf. Virg. Aen. V, 177: canes, Ovid. Her. IV, 42: equos, Ibid. Met. V, 421: *dus ook* vitulos, Virg. Georg. III, 164: cf. Quintil. X, 7, 26: *ook van levenlooze dingen, bij voorb.* multae res hortabantur cet., Caes. B. G. I, 33. III, 18: dignitas, Cic. Sext. 3 post med.: Not. *ook staat het* Passive, *bij voorb.* hortaretur ab amicis, Varr. ap. Priscian. Lib. 8: hoste hortato, Auct. B. Hisp. 1. *En zegt* Gellius XV, 13, *men zou even zoo wel kunnen zeggen* hortor te *als* abs te i. e. *ik word vermaand enz.*: *van daar* Horto, avi cet., *wel schijnt in gebruik geweest te zijn, gelijk dan*, Priscian. 8, *dit ook verzekert*. *Ook* Cic. Arch. 11, *staat in veele* Codd. hortavi *voor* hortatus sum.

HORTULANUS, a, um, *met tuinen zich bezig houdende: van daar* Substantive, *een tuinman, hovenier*, Apul. Met. IX post med. p. 235. Elm.: *ook* Ibid. IV *en* X.

HORTULUS, i, m. 1) *een tuintjen of tuin, als men verminderend spreekt*, Plin. H. N. XXXV, 10. Juvenal. III, 226. Catull. LXI, 91: *van daar* hortuli *een lusttuintjen* (*waarschijnlijk wegens de menigvuldige afdeelingen*), *bij voorb.* Platonis, Cic. Fin. V, 1, *ten zij het meer tuintjens zijn: van daar Tropisch*, Epicurus hortulos suos irrigavit, Cic. Nat. D. I, 43: 2) *de afdeeling van den wijnberg*, Colum. IV, 18 in.

HORTUS, i, m. *eigenlijk, elke omtuinde of anders bezette plaats: van daar* 1) *een tuin, hof*, Cic. ad Div. XVI, 18. Cic. Senect. 16. Plin. H. N. XIX, 4. Colum. XI, 3: hortos colere, Varr. R. R. I, 28: *van prachtige tuinen of van tuinen, tot vermaak, van lust- of bloemtuinen, zegt men gemeenlijk* horti i. e. *de tuinen, waarschijnlijk, omdat zij in veele afdeelingen of perken gedeeld zijn*, Cic. Off. III, 14, *driemaal*, Cic. Phil. II, 6. Plin. Ep. VIII, 18. Martial. V, 63, 1: a) *elke afdeeling of perk*, 2) *van eenen wijnberg*, Colum. III, 20. IV, 18: b) *van eenen tuin, bij voorb. waarop kool, boonen enz., staan, waar bloemen, waar boomen enz., gezet zijn: van daar staat zelfs vermoedelijk* horti *van eenen grooten, prachtigen tuin of lusthof, bloemtuin enz., bij voorb. van eenen voornamen Heer enz.*, Cic., *zie* n. 1. Not. *In de eu-*

oude tijden wist men van geen' tuin zonder eene villa: *van daar ſtaat* hortus in Leg. XII. Tab. *voor* villa, Plin. H. N. XIX, 4 in.: cf. Cic. Off. III, 14: 3) *het tuingewas, bij voorb. kool enz.*, Cato R. R. 8. Horat. Sat. II, 4, 16.

HOSPES, ĭtis, m. & f. 1) *elke vreemdeling, die ergens aangekomen is, of zich een tijd lang ergens ophoudt*, Terent. And. IV, 5, 15. Cic. Brut. 46 extr. Varr. ap. Non. 7. n. 105. Prop. IV, 1, 1: *van daar Tropisch, een vreemdeling, d. i. die in eene plaats of zaak onbekend of onërvaaren is, bij voorb.* hoſpes hujus urbis, Cic. Rab. Perd. 10: nulla in re hoſpes, Cic. Or. I, 15: 2) *bijzonder een vreemdeling, die eenen anderen op eenen tijd bezoekt of bezocht wordt, een gast of waard*, a) *de gast, bij voorb.* hoſpitem non multi cibi, Cic. ad Div. IX, 26: cf. Ibid. 20. Cic. Cluent. 59: b) *de waard*. Cic. Dejot. 3. Ovid. Met. I, 144. Horat. Sat. I, 5, 71. II, 6, 107: 3) *bijzonder iemand, die met een ander eene gastvriendſchap opgericht heeft, zoo dat deze, wanneer hij bij genen komt, bij hem inkeert, en zijn gast wordt, en de ander even zoo, gastvriend*, Cic. Or. I, 19. Cic. Div. I, 27. Cic. ad Div. VI, 6: 4) Adjective, *bij voorb.* honor, Claudian. de IV. Conſul. Honor. 650: tecta, Stat. Theb. XII, 479: cymba (Charontis), Ibid. Sylv. V, 1, 252: curia, Lucan. V, 11.

HOSPĬTA, *zie* Hoſpitus, a, um.

HOSPITACŬLUM, i, n. i. e. locus, ubi hoſpites deverſantur, hoſpitium, Ulpian. in Pandect. IX, 3, 5. Ed. Torrent.

HOSPITĀLIS, e, 1) *gasten of gastvrienden betreffende, hun bewezen of gegeven, of beſtemd enz., bij voorb.* cubiculum, Liv. I, 58, *gastvertrek: van daar* hoſpitalia, ſcil. cubicula i. e. *gastvertrek*, Vitruv. VI, 10: *ook waren er dergelijken op het Theäter*, Ibid. V, 7 extr.: deverſorium, Liv. XXI, 63 extr.: beneficia, Liv. II, 14 extr.: coena, Plin. H. N. XXXIII, 4 extr.: aves, i. e. *die eenen gast voorgezet worden, of geworden zijn*, Varr. R. R. III, 2, 3: ſedes i. e. *waar iemand als gast is*, Cic. Agr. II, 17: caedes, Liv. XXV, 18, i. e. *moord van den gastvriend:* teſſera, Plaut. Poen. V, 1, 25. V, 2, 88, i. e. *het kenteken, dat de gastvriend mede brengen en vertoonen moest, wanneer hij als gast zou ontvangen worden; te weten, indien hij niet reeds bekend was:* Jupiter, Cic. Q. Fr. II, 12. Apul. Met. VII poſt med. p. 195. Elm., i. e. *de beſchutter der gastvriendſchap:* fulmina hoſpitalia i. e. quae ſacrificiis ad nos Jovem arceſſunt & invitant, Senec. Nat. Quaeſt. II, 49: aquae hoſpitales, *bij voorb.* fluminis ſcil. *ten aanzien van het meir, waar door de rivier ſtroomt*, Plin. H. N. II, 103, i. e. *water, dat, als 't ware, als een gast daar in aan te zien is: van daar* hoſpitalis, Subſtantive, *een gast*, Plin. H. N. IX, 8 med.: 2) *gastvrij, geern vreemden opnemende, bij voorb.* in ſuos curiales, Cic. Off. II, 18 extr.: domus hoſpitalis, Cic. Verr. IV, 2: hoſpitaliſſimus, Ibid. I, 26: *van daar Tropisch, bij voorb.* tellus, Senec. Oedip. 259: adpulſus litorum, Plin. H. N. II, 46: ſolum hoſpitibus hoſpitale, Ibid. XVII, 10 poſt med.: nihil hoſpitalius mari ſcil. *bij* Kampanië, Flor. I, 16, i. e. *veele goede havens hebbende*.

HOSPITĀLĬTAS, ātis, f. *bereidwilligheid en geneigdheid, om vreemdelingen te onthaalen, gastvrijheid*, Cic. Off. II, 18. Martial. IV, 64, 28.

HOSPITALĬTER, *gastvrij, bij voorb. noodigen, onthaalen enz.*, Liv. I, 9. VI, 26. Juſtin. VIII, 3. Curt. VII, 6 poſt med.

HOSPITĀTOR, oris, i. e. *gast, bij voorb.* Apul. Met. IV ante med. p. 145. Elm., *zegt het oude wijf, dat voor de roovers, in wier hol zij mede woonde, eten gereed gemaakt hadt, als zij bij haar te huis kwamen*, fideliſſimi mei hoſpitatores: *zoo hebben de MSS., zegt* Elmenhorst, *d. i. haare gasten: het kon ook zijn, waarden, omdat zij bij hen woonde, doch, gasten voegt beter, dewijl er thans van eten geſproken wordt*, Ed. Vulc. *heeft* ſoſpitatores.

HOSPITIŎLUM i. e. parvum hoſpitium *of* i. q. hoſpitium, *wanneer men verminderend ſpreekt*, Pandect. IX, 3, 5.

HOSPĬTIUM, i, n. 1) *de plaats, waar men bij iemand inkeert, logis, herberg*, Cic. Senect. 23 med. Att. XIV, 2 extr.: adcipere aliquem hoſpitio agreſti, Cic. Att. II, 16 extr., *of* magnificentiſſimo, Cic. Div. II, 37: publicum, Liv. V, 28: nemoroſum, Plin. H. N. XXXV, 11: cf. Liv. II, 35 *en* 37. Plaut. Mil. III, 1, 146: *van daar* renuntiare hoſpitium, Cic. Verr. II, 36, *het logis opzeggen:* invitabit me (ſcil. familia Clodii) hoſpitio, Ironisch, Cic. Phil. XII, 9: *het laatſte kan ook tot* n. 2. *behooren: van daar van dieren, d. i. leger, herberg, rustplaats, verblijf*, Virg. Georg. III, 343: *van bijën*, Ibid. IV, 25. Pallad. April. 8: *ook van levenloze zaken, bij voorb.* aquae praebeatur hoſpitium (in ciſterna), Pallad. I, 17, i. e. *men late water in: ook boertend, bij voorb.* nec confidentiae hoſpitium eſt, Plaut. Capt. III, 3, 8: 2) *het inkeeren, bij voorb.* hoſpitio prohibemur arenae, Virg. Aen. I, 540 (544), i. e. *om te landen:* hoſpitio invitabit, Cic. Phil. XII, 9, *zie hier voor:* haec (militaris via) aſſiduis devertentium hoſpitiis infeſtat rem familiarem, Colum. I, 5, 7: 3) *de gastvriendſchap, bij voorb.* pro hoſpitio, quod ſibi cum eo eſſet, Cic. Verr. II, 8: facere cum aliquo hoſpitium, Cic. Balb. 18: conjungere cum aliquo, Cic. Dejot. 14: *of* jungere, Liv. I, 45: intercedit (i. e. eſt) mihi cum aliquo hoſpitium, Caeſ. B. C. II, 25: conſ. Cic. Roſc. Am. 6, Verr. IV, 65. Liv. XXXVII, 54. Nep. Lyſ. 1. Virg. Aen. III, 83. IV, 51: hoſpitium alicui renuntiare, *opzeggen*, Liv. XXV, 18.

HOSPĬTOR, ari, *een gast zijn bij iemand, bij iemand inkeeren, ſlaat alleen Tropisch, d. i. als 't ware, als gast of vreemdeling ergens inkomen, of zich ergens onthouden, verblijven, bij voorb.* veniant (ſcil. *geluksgoederen*), hoſpitentur, Senec. de vita beata 33: deum in corpore humano hoſpitantem, Ibid. Ep. 31 poſt med.: caſtanea translata neſcit hoſpitari pavetque novitatem, Plin. H. N. XVII, 20 poſt med.: Gangem in quodam lacu hoſpitari, Ibid. VI, 18.

HOSPĬTUS, a, um, i. q. hoſpes, 1) *vreemd, zich op eene vreemde plaats bevindende, bij voorb.* navis, Ovid. Faſt. I, 340: puppis, Ibid. Triſt. III, 12, 32: caſtra, Ibid. Her. VI, 52: aequora, Virg. Aen. III, 377: *van daar* hoſpita, ſcil. femina, *eene vreemde vrouw, die zich ergens ophoudt, gast*, Terent. And. II, 6, 7. Cic. Att. V, 1 med. Ovid. Met. V, 493. VI, 190: 2) *vreemdelingen ontvangende, gastvrij, bij voorb.* hoſpita, ſcil. femina, *de waardin*, Cic. Verr. II, 8 en 36. Ovid. Triſt. II, 398. Ibid. Her. II, 1. VII, 167: ſeq. Dativ., Virg. Aen. VI, 93: *dus ook* terra, Virg. Aen. III, 593: flumina, Stat. Theb. IV, 842: tecta, Valer. Flacc. II, 650: unda (ſcil. gelu concreta) — hoſpita plauſtris i. e. *daar wagens overgaan*, Virg. Georg. III, 362: *ook* inter vina hoſpita i. e. hoſpitalia, Valer. Flacc. I, 44.

HOSTĬA, ae, f. *een offerdier, ſlacht-offer, bij voorb.* hoſtias immolare, Cic. Div. I, 42. Nep. Hann. 2. Hirt. B. G. VIII, 51, *of* mactare, Virg. Georg. III, 489, *of* caedere, Sueton. Caeſ. 81, *een offerdier offeren: ook ſtaat* hoſtiis immolare (*bij voorb.* deo), Cic. Leg. II, 12, *of* ſacrificare, Liv. XLI, 19, *of* rem divinam facere, Liv. XXXI, 5: hoſtiae majores i. e. *ouder, grooter, worden tegen over de* lactentes *gezet*, Liv. XXII, 1. XXXI, 5. Cic. Leg. II, 12. Cic. Agr. II, 34: *dus ook* hoſtia maxima, Cic. Leg. II, 21, *zal een ſchaap zijn, zegt* Feſtus: humana, *menſchen-offer, d. i. een mensch, die geöfferd wordt*, Flor. I, 16. Plin. Hiſt. Nat. VIII, 22. Tacit. Germ. 9.

HOSTIĀTUS, a, um, *met offerdieren voorzien*, Plaut. Rud. I, 5, 12.

HOSTĪCUS, a, um, *aan den vijänd behoorende, vijändlijk, bij voorb.* manus, Plaut. Capt. II, 1, 49: tellus, Ovid. Pont. I, 3, 65: vindemia, Ibid. Faſt. IV, 893: clamor, Senec. Oedip. 737: moenia, Horat. Od. III, 2, 6: incurſiones, Colum. Praefat. §. 19: ager, Liv. XLIV, 13: *van daar* hoſticum, Subſtantive, *des vijänds land, bij voorb.* in hoſtico, Liv. VI, 31. VIII, 34 *en* 38 in.: ex hoſtico, Plin. Paneg. 29.

HOSTĬFER, a, um, *vijändlijk*, Manil. I, 420.

HOSTIFĪCE, *vijändlijk*, Acc. ap. Non. 3. n. 203.

HOSTIFĪCUS, a, um, *vijändlijk*, Acc. ap. Non. 3. n. 403.

HOSTĪLIS, e, 1) *vijändlijk, d. i. den vijänd behoorende, van hem afkomſtig, bij voorb.* terra, Cic. Invent. I, 65: pactiones, Cic. Off. III, 29: oppidum, Plaut. Truc. I, 2, 68: inſidiae, Ibid. Pſeud. IV, 4, 10: naves, Horat. Epod. IX, 19: aratrum, Ibid. Od. I, 16, 20: expugnatio, Cic. Manil. 5 extr.: metus, Salluſt. Jug. 41 (45), i. e. *voor den vijänd: van daar* pars hoſtilis, Lucan. I, 622, *of* latus hoſtile, Senec. Oedip. 363, i. e. *het deel der lever en andere ingewanden, dat eene betrekking tot de vijänden heeft, zie* Familiaris. 2) *vijändlijk, bij vijänden gewoon, bij voorb.* odium, Cic. Cluent. 5: animus, Brut. ad Cic. Ep. 4: hoſtilem in modum, Cic. Rab. Perd. 9. Provinc. 9: hoſtiles ſpiritus induere, Tacit. Hiſt. IV, 17: *van daar* hoſtile quid *iets vijändlijks, vijändlijkheid, bij voorb. in den oorlog enz.*, Salluſt. Jug. 88 (93): hoſtilia, *vijändlijkheden, vijändlijke zaken, bij voorb.* facere, Salluſt. Jug. 107 (115): audere, Liv. II, 12. Tacit. Hiſt. IV, 15, *of* induere, Tacit. Ann. XII, 40, i. e. *ondernemen:* coeptare, Tacit. Hiſt. III, 70: loqui, Ibid. II, 66: pati, Liv. III, 2: cf. Salluſt. Jug. 3. Liv. XXI, *in* Not. aranei vel maxime hoſtiles (*ſunt*) ſcil. apibus, Plin. H. N. XI, 19, i. e. *vijänden, vijändlijk enz.*

HOSTĪLĬTAS, ātis, f. *vijändlijkheid, bij voorb.* adverſus ſuos, Senec. de vita beata 32 extr.

HOSTILĬTER, *op eene vijändlijke wijze, vijändlijk, als vijänd, bij voorb.* ...

Digitized by Google

* leo*, Cic. Phil. V, 9. Liv. II, 14. IX, 38. Tacit. Hist. II, 85. Sueton. Aug. 26. Ibid. Caef. 54. Gell. IV, 8. Ovid. Met. XI, 372.

HOSTILIUS, a, um, *van* hostis, *bij voorb.* lares Hostilii, *bij voorb.* Hostiliis laribus immolabant, quod ab his hostes arceri putabant, Fest.: *van daar* Prop. III, 2, 11: Hannibalemque Lares Romana sede fugantes.

HOSTIMENTUM, i, n. i. q. *gelijkmaking*, *vergelding*, Plaut. Asin. I, 3, 20: cf. Fest. *en* Non. 1. n. 11.

HOSTĬO, ire, 1) *gelijkmaken*, *vergelden*, *beäntwoorden*, *herhaalen*, *bejegenen*, *bij voorb.* promitto hostire contra ut merueris, Plaut. Asin. II, 2, 110: ferociam, Pacuv. ap. Fest. in Redhostire, *maar*, *alwaar het ook zijn kan* i. q. coercere: 2) i. q. ferire, Fest. in hostia: *ook kan men*, Plaut. Asin. II, 2, 110, *hier toe brengen*, *want daar wordt gesproken van slaan en wederslaan.*

HOSTIS, is, m. & f. 1) i. q. peregrinus, *een vreemde*, *vreemdeling*, *gelijk men zeide*, *volgends de verzekering van* Cicero, Off. I, 12: cf. Varr. L. L. 4 in. *en* Fest., *en dus schijnt het te staan*, Plaut. Curc. I, 1, 5, si status condictus cum hoste intercedit (i. e. est) dies, tamen est eundum cet., *en* Ibid. Trin. I, 2, 65, hostesne an cives cet.: *ook kan men hier toe brengen*, Virg. Aen. IV, 424, hostem adfare superbum, *doch*, *alwaar een vijänd past*.. *Het is dus met* Hospes *vermaagdschapt*, *en met* Ostium, *gevolglijk eigenlijk uitheemsch*, *van buiten komende enz. Hier uit schijnt het denkbeeld van* vijänd *te volgen*, *te weten*, *eigenlijk iemand*, *die vreemd jegens ons handelt*, *en zoo als of hij ons niets aanging*, *en niet door de banden der natuur met ons verbonden was enz.*: 2) *een vijänd*, a) *d. i. die vijändlijk of haatlijk jegens ons gezind is en handelt*, *bij voorb.* nupta meretrici hostis est, Terent. Hec. V, 2, 23, *is vijänd*, *vijändin*: sibi inimicus atque hostis, Cic. Fin. V, 11: inimicus, hostis esset, Cic. Verr. II, 24: non inimicos, sed hostes, Cic. Phil. XI, 1: hostis omnium hominum, Ibid. 6: diis hominibusque hostis, Cic. Phil. II, 26: hostis est uxor cet., *eene formulier*, *waar bij men zich iet niet toewenscht*, Ovid. Am. IV, 10, 17. seq. Ibid. Her. XVI, 217. Fast. III, 494. Pont. IV, 6, 34: cf. Virg. Georg. III, 513: *van daar* hostem aliquem judicare, Cic. ad Div. XI, 7, *voor eenen vijänd* (*des Vaderlands*) *verklaaren*: *van daar ook van dieren en levenloze zaken*, *vijänd*, *vijändin*, *bij voorb.* Rhinoceros hostis elephanto, Plin. H. N. VIII, 20: cf. Ovid. Fast. I, 359: licentia studiorum perniciosissima hostis, Quintil. II, 2 post med.: b) *bijzonder*, *die de wapens tegen ons opvat*, *oorlog tegen ons voert*, *of die een van dat volk is*, *welk dit doet*, *hij moge voor het overige ons dan haaten of niet*, *bij voorb.* hostis populo Rom., Liv. XXI, 1: hostes *de vijänden*, Cic. Manil. 5 *en* 6. Liv. III, 15, *en ontallijke maalen*: *dus ook van vrouwen*, *bij voorb.* captam hostem, Liv. XXX, 14 in.: *ook worden* hostes *vijänden*, *d. i. die het recht hebben om oorlog te voeren*, *onderscheiden van* latrones, Liv. XXXV, 7. *Ook staat* hostis cet. *de* vijänd *voor de* vijänden, *zoo als bij ons*, *bij voorb.* confligere cum hoste, Cic. Manil. 10: ab hoste, Ibid. 5 extr.: *van daar Tropisch*, fac pereat vitreo miles ab hoste tuus, Ovid. Art. II, 208, i. e. *van de schijven in het schaakspel*: *dus ook* Ib. III, 358.

HOSTŬS, i, *zekere maat van boom-olie*, *bij het vervaardigen van dezelve*, Varr. R. R. I, 22, *alwaar het verklaard wordt*: cf. Cato R. R. 6.

HUC, Adv., 1) *hier heen*, a) *van de plaats*, *waar de sprekende is*, *of die hij aanwijst*, *bij voorb.* huc commeat, Terent. Hec. I, 2, 100: huc intro, Ibid. Eun. V, 6, 26: huc ades, Virg. Ecl. II, 45: cf. Terent. Eun. I, 2, 19. IV, 7, 4. Horat. Sat. II, 3, 80: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* huc viciniae, Terent. And. I, 1, 43, *hier in de buurt*. b) *van de plaats*, *van dewelke zoo gesproken was of is*, *hierheen of daarheen*, *bij voorb.* Huc contenderunt, Caef. B. G. III, 19: ubi arma esse sciam, huc veniam, Liv. XXXV, 19: cf. Horat. Od. III, 3, 20: *van daar* tum huc tum illuc, Cic. Div. I, 53: nunc huc nunc illuc i. e. *dan hier-*, *dan daarheen*, Virg. Aen. IV, 285. Not. huc & illuc, Cic. Coel. 6. Celf. II, 15. Virg. Aen. VIII, 229, *of* huc atque illuc, Cic. Fin. V, 28. Or. I, 40. Virg. Aen. IX, 755, *of* huc illuc, Cic. Att. IX, 9 med. Virg. Georg. II, 297. Aen. IV, 363. V, 408. XII, 764: *ook* huc illucve, Celf. VI, 6. Sect. 36. VII, 3, *of* huc illucque, Plin. H. N. XXXVII, 6: *ook* huc & huc, Horat. Epod. IV, 19, *of* huc & illo, Senec. Benef. V, 6, i. e. *hier en daar heen*, *aan dezen en dien kant*: *van daar* Hucusque *of* Huc usque *zoo ver*, *tot hier toe*, Plin. H. N., *zie* Hucusque: 2) *voor* ad hanc rem, *of* ad has res, *of* ad hos homines, *of* ad hoc i. e. a) *hier toe*, *tot dit*, *bij voorb.* huc te pares, Cic. ad Div. I, 7 post med., i. e. *maak u zelven hier toe gereed*: Accedat huc, Cic. Amic. 18: cf. Phil. XIII, 2 in.: Multa huc addunt, Caef. B. C. I, 56: adde huc, Cic. Nat. D. II, 39. Horat. Sat. I, 2, 83: emplastrum huc aptum est, Celf. V, 19. Sect. 21: Huc evasit, Terent. Eun. III, 3, 11, i. e. *liep eindelijk op dit of hier op uit*: omnia verba huc redeunt, Terent. Eun. I, 2, 78, *loopen daarheen of daarop eindelijk uit*: b) *hierheen*, *bij voorb.* huc pertinet, Plin. H. N. VII, 52: huc intendit, Tacit. Ann. II, 6: 3) *daarheen*, *hierheen*, *d. i. zoo ver*, *bij voorb.* huc libidinem prolapsam, Cic. Coel. 20: rem huc deduxi, Cic. Cat. II, 2: *ook met den* Genitivus *op de vraag*, *waarin? bij voorb.* huc confidentiae venisse, Tacit. Ann. VI, 24, i. e. *zoo ver in de enz.*: huc malorum ventum est, Curt. VII, 1. §. 35. Not. *wanneer achter* huc *het vraagwoordjen* ne *aangehecht wordt*, *dan wordt er* huccine *uit*, Cic. Verr. V, 63: huccine rerum venimus, Perf. III, 15.

HUCCĬNE, i. e. hucne, 1) *hierheen?* 2) *zoo ver? bij voorb.* huccine omnia reciderunt? Cic., *zie* Huc.

HUCUSQUE *of beter* **HUC USQUE**, *tot hier toe*, *tot zoo ver*, *bij voorb.* duxit exercitum, Plin. H. N. VI, 29 ante med.: huc usque provecta credulitas, Plin. H. N. XXVI, 4.

HUI! *bij verwondering en verbazing*, *het zij die ernstig of spottende is*: *en moet of* hui! *behouden*, *of door* ei! *of* zoo! *vertaald worden*: *het staat bij* Plaut. Perf. V, 2, 25. Rud. I, 2, 65. Ter. Eun. IV, 7, 35. Heaut. I, 1, 40. III, 1, 71. IV, 5, 28. Phorm. II, 1, 72. III, 3, 25. Cic. Att. V, 11 in. *en* 19 in. V, 6 med. XIII, 21 extr.

HUJUSCEMŎDI *of eigenlijk* **HUJUSCE MODI**, i. q. hujusmodi, *van deze wijze*, *aart*, *d. i. zoodanig*, *desgelijk*, *zoo gesteld*, *bij voorb.* hujusce modi crimen, Cic. Balb. 3: hujusce modi verba cet., Sallust. Jug. 9: atque hujusce modi cetera i. e. talia, Gell. IV, 1 ante med.: hujusce modi homunculum, Metell. Ibid. VI, 11: hic vester hujusce modi vestitus, Castric. Ibid. XIII, 21.

HUJUSMŎDI *of beter* **HUJUS MODI**, i. q. talis, *van dezen aart*, *natuur*, *wijze*, *d. i. zoodanig*, *dergelijk*, *zoo gesteld*, *is de* Genitivus *van* hic modus, *bij voorb.* ex hujusmodi (*of* hujus modi) principio, Cic. Verr. III, 82: ad hujusmodi casus, Caef. B. C. II, 22: hujusmodi genera obsonii, Nep. Agef. 8: multa hujusmodi i. e. talia, Terent. Eun. IV, 6, 8: hujusmodi aliquid reperit, i. e. *zoo iet*, Ibid. Heaut. II, 3, 98: me hujusmodi esse sciebat, Ibid. Phorm. III, 2, 43: *ook* seq. ut, Caef. B. G. III, 3. Caef. ap. Cic. Q. Fr. II, 12.

HUMĀNE, Adv., 1) *menschlijk*, *op menschlijke wijze*, *d. i. op eene met de menschlijkheid voegende of den menschen gewoone wijze*, *bij voorb.* vix humane patitur, Terent. Ad. I, 2, 56, i. e. *menschlijk*, *redelijk*: de provinciis non humane loquitur, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10 extr., i. e. *redelijk of schijnbaar*, *gematigd*: intervalla vides humane commoda, Horat. Epist. II, 2, 7, i. e. *op eene verstandige wijze ziet gij op een vrij goeden afstand*, *wanneer* humane *tot* vides *behoort*, *of het is eene* Ironie, *heel geschikte* (*d. i. onvoegzame*) *enz.*: *behoort het tot* commoda, *dan zou het* Ironisch *zijn*, *gij ziet afstanden*, *die niet menschlijk*, *voegzaam* (*d. i. voor eenen mensch moeilijk door te komen*) *zijn*: aliquid fecit humanius, aut dixit hilarius, Cic. Tusc. III, 27 in., i. e. *iet lustigs*, *opgeruimd*, *vrolijk enz.*: 2) *menschvriendelijk*, *liefstalig*, *bij voorb.* humanissime nobiscum jocatur, Cic. fil. in Epist. Cic. ad Div. XVI, 21: Fecit enim humane, Cic. Att. XII, 44: humanissime promisit, Petron. 8.

HUMĀNĬTAS, atis, f. 1) *de menschheid of menschlijkheid*, *d. i. menschlijke gesteldheid*, *d. i. het geen aan iemand het karakter van een mensch geeft*, *bij voorb.* humanitas corporis, Cic. Offic. III, 6 extr.: *de woorden zijn*: ista in hominis figura feritas & immanitas a communi tanquam humanitate corporis segreganda est, *alwaar het echter beter schijnt*, *dat men met* J. J. Gronovius *leest* humanitatis corpore, *dewijl men anders eene* Hypallage *moet aannemen*, *die wat hard is*: *hier toe kan men ook brengen* humanitatem exuere, Cic. Att. XIII, 2: 2) *de menschlijkheid*, *d. i. menschlijke aandoening of gevoel*, *met de daar uit voortvloeijende neigingen en afkeerigheden*, *bij voorb.* magna vis est humanitatis, Cic. Rosc. Am. 22: omnem vim humanitatis tenere, Cic. Or. I, 12: humanitatem exuere, Cic. Att. XIII, 2: studia humanitatis, Cic. Arch. 2, *zie hier na*: humanitatis rationem haberet, Cic. Quint. 31: natura tibi dedit, ut humanitatis non parum haberes, Cic. Rosc. Am. 16: 3) *menschlijkheid*, *d. i. menschenpligt*, *zoo jegens zich zelven*, *als jegens anderen*, *bij voorb.* om *voor zijne gezondheid te zorgen*, Cic. ad Div. XVI, 11: *om zich somtijds te vermaaken*, Cic. Orat. I, 8: 4) *menschlijkheid jegens anderen*, *menschlievendheid*, *menschlijk gedrag*, *gevolglijk liefstaligheid*, *beleefdheid*, *vriendelijkheid*, *beschaafdheid*, *aartigheid in gedrag*, *menschvriendlijkheid*, *bij voorb.* ab humanitate desciscere, Matius in Cic. Ep. ad Div. XI, 28 med.: humanitatis causa — eorum rationem habuimus, Lepid. Ibid. X, 34:

34: nato — humanitatis tuae causa, Cic. Ibid. XI, 22: humanitatis est, aliorum consulere commodis, Cic. Q. Fr. I, 1, 9: nisi condimentis humanitatis mitigarentur, Ibid. §. 7: clementiae, mansuetudinis, humanitatis, Ibid. §. 9: ea, quae multum ab humanitate discrepant, ut si quis in foro cantet cet., Cic. Off. I, 40 extr., i. e. *wellevendheid*, *beschaafdheid:* cf. Cic. Manil. 14. Plin. Ep. IX, 5: *van daar* humanitas edictorum, Cic. Att. XV, 1 ante med., i. e. in edictis. 5) *bij* Cicero *wordt ook het beschaafde, wellevende, aartige, in spreken (ook handelen), wanneer men allerhande kundigheden openbaart*, humanitas *genoemd; dewijl hij als een aanzienlijk, geleerd en wellevend man geloofde, dat dit voor een mensch voegde: van daar* 2) *het beschaafd gedrag in spreken, beschaafdheid, wellevendheid van een mensch, bij voorb.* inops humanitatis, Cic. Or. II, 10: *hier toe zou men ook kunnen brengen* studia humanitatis, Cic. Arch. 2. i. e. *de wetenschappen, die tot de fijner beschaafdheid behooren.* b) *de kennis van een beschaafd mensch, trouwens hij, naamlijk, den naam van mensch in het oog der groote wereld wil verdienen, kennis, letterkennis, geleerdheid, litteratuur, bij voorb.* politior humanitas, Cic. Or. II, 17: omne genus humanitatis, Cic. Or. I, 9: in omni parte humanitatis perfectum esse, Cic. Or. I, 16: in omni recto studio atque humanitate versentur, Cic. Or. I, 60: cf. Gell. XIII, 16: *ook zou hier toe kunnen gebracht worden* studia humanitatis, Cic. Arch. 2: *dus ook* artes, quae ad humanitatem pertinent, Ibid. 1: *doch, te gelijk kan men ook aan het beschaafde, aartige wezen van iemand daarbij denken:* 6) *de menschlijke maatschappij, het menschlijk geslacht, menschdom, bij voorb.* homines quidem pereunt: ipsa humanitas, ad quam homo effingitur, permanet, Senec. Ep. 65: *hier toe behoort ook de bovenstaande plaats*, Cic. Off. III, 6 extr., *te weten, indien men leest* a communi — humanitatis corpore segreganda est.

HUMANITER, i. q. humane, 1) *menschlijk, d. i. op eene menschlijke of voor menschen voegende wijze, bij voorb.* humaniter vivere, Cic. ad Div. VII, 9 extr., *menschlijk leven, d. i. zich somtijds ook vermaken enz.* 2) *menschlijk, op eene voor menschen voegende wijze, d. i. gelaten, bedaard, bij voorb.* ferre, Cic. Att. I, 2: 3) *menschlijk, hoflijk, wellevend, liefstalig, bij voorb.* humaniter fecit, Cic. Q. Fr. II, 11: literae humaniter scriptae, Cic. ap. Non. 11. n. 1. Not. humanius, humanissime, *zie in* Humane.

HUMANITUS, Adverb., 1) *menschlijk, op eene menschlijke wijze, d. i. zoo als het onder de menschen in gebruik is, bij voorb.* ursi coeunt humanitus, *op eene menschlijke wijze*, Plin. H. N. X, 63: si quid mihi humanitus accidisset, Cic. Phil. I, 4, *iets menschlijk bejegend was, d. i. als ik om 't leven geraakt was: daar voor zegt* Apulejus, Apol. prope fin. p. 337. Elm., si quid eam humanitus adtigisset i. e. si mortua, esset: 2) *menschlijk, d. i. menschen betamende, bij voorb.* ferre humana humanitus, Afran. ap. Non. 11. n. 40: *dus ook* coepi non humanitus tractare, Terent. Heaut. I, 1, 47, *niet menschlijk behandelen, maar onmenschlijk, onmanierlijk.*

HUMANUS, a, um, 1) *menschlijk, d. i. de menschen betreffende, hun eigen of gewoon, voor hen voegende, van hun te verwachten, of hun toe te vertrouwen, bij voorb.* species, Cic. Rosc. Am. 22: genus, i. e. *het menschlijk geslacht*, Cic. Fin. IV, 2: a fera vita ad cultum humanum deducere, Cic. Or. I, 8: casus, Ovid. Pont. III, 2, 92: ignes, Plin. H. N. II, 107, i. e. *vuur, dat de menschen dagelijks tot hun gebruik stooken, maken, bij voorb. om te kooken enz.:* voluptas humanissima, Cic. Acad. IV, 41: vita, Cic. Somn. Scip. 5: ratio, Cic. Verr. III, 97: *van daar* humanum est, Cic. Verr. V, 44. Terent. Ad. III, 5, 25, *het is iets menschlijks:* homo sum, humani nihil a me alienum puto, *niets, wat den mensch betreft, geen lot eens menschen, d. i. ik geloove, dat ik in alle lotgevallen der menschen (door raad enz.) deel moet nemen*, Terent. Heaut. I, 1, 25, *welke woorden* Cicero, Off. I, 9, *ook aanhaalt:* res humanae, Cic. Off. I, 4. Cic. Amic. 5. Plin. H. N. XXII, 5, *of* humana *menschlijke dingen (gebeurtenissen, lotgevallen enz.)*, Cic. Tusc. V, 6. Plaut. Capt. II, 2, 54: si quid mihi humanum contigerit i. e. si moriar. Pandect. XVI, 3, 26: humanum sacrificium, i. e. quod mortui causa fiebat, Fest.: *verders* cibi humani *menschenspijze, d. i. wanneer men menschenvleesch eet*, Flor. III, 5: *dus ook* humana dape pavit equos, Ovid. Her. IX, 68: *maar* humanae dapes, Plin. H. N. XVII, 9, i. e. excrementa hominum: 2) *menschlijk jegens anderen gezind, menschlievend, liefstalig, vriendelijk, beleefd, wellevend, liefderijk, aartig in zijn gedrag jegens anderen, bij voorb.* comem erga Lysandrum & humanum fuisse, Cic. Senect. 17: homo bellus & humanus, Cic. Fin. II, 31: ingenium, Terent. And. I, 1, 87: homo humanissimus, Cic. ad Capiton. i. in Ep. ad Att. XVI post Ep. 16: sensus humanissimus, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24: 3) *van beschaafder levenswijze, van beschaafdheid, gevolglijk van fraaije kundigheden, geleerd, geestig, bij voorb.* Syracusani homines periti & humani, Cic. Verr. V, 28: Scipio homo humanissimus, Cic. Verr. IV, 44: *dus ook* homo humanissimus, Cic. Or. II, 1: gens humana atque docta, Cic. Div. I, 1. 4) humanus *heet ook iemand van het menschlijk geslacht (zoo als* mundanus, Romanus cet.) i. e. *een mensch, bij voorb.* possum falli ut humanus, Cic. Att. XIII, 21 extr.: primus humanorum, Justin. XLII, 5: Romulus humano major, Ovid. Fast. II, 503: humanos i. e. homines, Lucret. III, 80: cf. Varr. ap. Non. 2. n. 98. 5) scelus humanum i. e. contra homines, Liv. III, 19 extr. XXIX, 18 extr.

HUMATIO, onis, f. *ter aarde bestelling*, Cic. Tusc. I, 43, *tweemaal.*

HUMATOR, oris, m. *die iemand begraaft, ter aarde bestelt*, Lucan. VII, 79.

HUMATUS, a, um, *zie* Humo.

HUMECTO, avi, atum, are, *bevochtigen, natten, nat maken, bij voorb.* rura, Sil. XIII, 85: *dus ook* culta, Virg. Georg. IV, 126: cf. Sil. VIII, 438: os agni pressis papillis, Colum. VII, 3, 17: humectat Lucifer agros, scil. rore, Claudian. Proserp. II, 121: *dus ook met traanen, bij voorb.* lacrymis ora, Lucret. I, 919: cf. Virg. Aen. I, 465 (469). XI, 90. Ovid. Met. IX, 655: *van daar* a) *traanen vergieten, traanende oogen hebben, bij voorb.* conniventem humectantemque (pullum), Plin. H. N. X, 31: oculi humectantes, Ibid. XI, 37. Sect. 54, *alwaar het ook zijn kan, vochtig zijn.* b) *vochtig zijn, bij voorb.* oculi, Plin., *zie terstond hier voor.*

HUMECTUS, a, um, *vochtig, bij voorb.* locus, Cato R. R. 6. Varr. R. R. I, 24: tenor humectus stomachi, Lucret. IV, 636.

HUMEFACTUS, a, um, *bevochtigd, (van* humefacio, humefio), *bij voorb.* spongia, Plin. H. N. XXXII, 10 extr.

HUMEO, ere, *vochtig zijn, nat zijn, bij voorb.* locus humet aqua, Ovid. Fast. IV, 146: paludibus hument (loca terrae), Ovid. Met. XV, 269: genae hument fonte (lacrymarum), Ibid. Her. VIII, 64: *van daar* humens *vochtig, nat, bij voorb.* terra, scil. inundationibus Nili, Plin. Paneg. 30: coelum, Flor. II, 4: nares, Sueton. Claud. 30: spongiis, Ibid. Vesp. 16: pugnabant humentia siccis, Ovid. Met. I, 19: tellus, Ib. 604. Not. fluvius humens, *alwaar het overtollig is* (cf. Humidus), Sil. XIII, 129: *ook van den nacht, wegens den dauw*, nox, Sil. II, 469, *of* umbra (noctis), Virg. Aen. III, 589: astra, Stat. Theb. III, 2: *van traanen, bij voorb.* oculi, Ovid. Met. XI, 464: genae, Tibull. I, 10 (9) 38: ora, Sil. IX, 30.

HUMERALIS, e, *tot den schouder behoorende: van daar* humerale, scil. integumentum, Pandect. XLIX, 16, 14.

HUMEROSUS, a, um, 1) *vol schouders.* 2) *aan den schouder te vinden: van daar* humerosus locus, Colum. III, 11, 5: (*in de taal van den landman*) *aan den schouder des wijnstoks, d. i. bijna in het midden van denzelven.*

HUMERUS, i, m. *eigenlijk de knokkel van den bovenarm*, Cels. VIII, 1 post med.: *van daar de bovenarm, of een deel van denzelven, de oksel, bij voorb.* exsertus, Prop. I, 20, 43: cf. Stat. Theb. IV, 235. V, 439. *In 't gemeen is het de schouder, ook oksel.* 1) *eigenlijk van menschen*, Cic. Senect. 10. Or. 53. Verr. IV, 34. Horat. Sat. I, 1, 47. Virg. Aen. XI, 644. Ovid. Fast. I, 565. V, 69. Met. XII, 281. Plin. Paneg. 24. Plin. H. N. XXXIII, 4: *van daar* Ovid. Met. X, 700, *van eenen mensch, die een leeuw wordt*, ex humeris armi fiunt, *en* Ibid. XII, 396, *van eenen Centaur*, ex humeris medios coma descendebat in armos: *van daar Tropisch*, comitia suis humeris sustinere, Cic. Flacc. 37: cf. Plin. Paneg. 10 *en* 57. 2) *van dieren, bij voorb. ossen*, Cic. Nat. D. II, 63: *van draken*, Colum. VIII, 2. §. 10. 3) *ook wordt het Tropisch toegeschreven* a) *aan boomen en wijnstokken*, Plin. H. N. XVII, 14. Colum. de arb. 3 *en* 20, i. e. *het middelste deel.* b) *ook aan bergen, landen enz., bij voorb.* virides humeros, Stat. Theb. VI, 714: montium flexus, crebrique vertices & confexa cubito aut contracta in humeros juga, Plin. H. N. II, 42: duo haec oppida — sita sunt utrinque parte velut in humeris Helladis, Ibid. IV, 7, *alwaar het bijvoegzel* velut *het verzacht:* oppidum (Rhegium) in humero Italiae situm, Plin. H. N. III, 5, *het welk ver hard is.*

HUMESCO, ere, *vochtig worden, nat worden*, Virg. Georg. III, 111: ... humescit, Plin. H. N. XVII, 14: ... humescens rore, Ibid. XVIII, 31: ... oculos humescentes, Plin. Paneg. 73.

HUMIDE, Adverb., *vochtig, met vochtigheid, bij voorb.* Haec ligna humide potent, Plaut. Most. I, 2, 57, *wegens de vochtigheid.*

HUMIDULUS, a, um, *vochtig of nat, de men verminderend spreekt*, Ovid. Art. III, 629.

HUMI-

HUMIDUS, a, um, 1) *vol vochtigheid of vocht, vochtig of nat, bij voorb.* terrena & humida suo pondere in terram & in mare feruntur, Cic. Tusc. I, 17: lectus humidus, scil. *van traanen*, Ibid. II, 14: naves ex humida materia factae, Caes. B. C. I, 58: montes, Curt. IV, 11: nox, Virg. Aen. II, 8: nubes, Ibid. 698: solstitia, Ibid. Georg. I, 100: dies, Quintil. XI, 3 post in.: regna, i. e. *de vloed* Peneus, Virg. Georg. IV, 362: ligna, Cic. Verr. I, 17: lumina (i. e. oculi) humida i. e. *vol traanen*, Ovid. Met. IX, 535: humidius solum, humidioresque venti, Colum. IV, 19: humidissimi venti, Vitruv. VIII, 2: humidissimum cerebrum, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 49: ager humidissimus, Varr. L. L. IV, 5: *van daar* Humidum *het vochtige, of eene vochtige, natte plaats of oord, bij voorb.* castra in humido locare, Curt. VIII, 4: pontes & aggeres humido paludum imponere, Tacit. Ann. I, 61: herba in humidis nascens, Plin. H. N. XXIV, 1: Not. maria humida, Virg. Aen. V, 594, *alwaar het overtollig schijnt te staan: ten zij het vloeijend betekent, zie n. 2: dus ook* vina humida, Virg. Georg. III, 364: mella, Ibid. Aen. IV, 486: imber, Enn. ap. Gell. IV, 17: 2) *vloeijend, vloeibaar, bij voorb.* mella, Virg. Aen. IV, 486: maria, Ibid. V, 594: vina humida caedunt securibus, scil. *dewijl zij bevrozen zijn*, Ibid. Georg. III, 364. i. e. *die te vooren vloeibaar waren; dus zou het dan niet overtollig zijn, zoo als,* Quintil. VIII, 6, 40, *meent: dus ook* regna, Virg., *zie hier voor: dus ook des noods* imber, Enn., *zie hier voor: van daar Tropisch*, verba, i. e. *snel uitvloeijende*, Gell. I, 15.

HUMIFER, a, um, *vochtig, bij voorb.* succus, Cic. Div. I, 9 e prognost.

HUMIFICUS, a, um, *vochtig makende, bevochtigend, nattende of nat makende*, Plin. H. N. II, 101.

HUMIGO, are, *bevochtigen: van daar* humigatus, a, um, *bij voorb.* caespes, Apulej. Florid. in.

HUMILIS, e, *waarschijnlijk van* humus, i. q. humo propior, 1) *laag, van hoogte, d. i. na bij den grond, zich niet hoog van den grond verheffende, niet hoog, bij voorb. van gewasjen*, Cic. Tusc. V, 13, *alwaar staat:* arbores & vites, & ea, quae sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt: *verders* ara, Valer. Flacc. III, 426: Ferentum, Horat. Od. III, 4, 15: Italia, Virg. Aen. III, 522: avis, quae humilis volat, Ibid. IV, 255: solum humillimum, Justin. II, 1: caveae humiliores (in) altitudine, Varr. R. R. III. 9, 6: vallus humiliore munitione, Caes. B. C. III, 63: casa, Virg. Ecl. II, 29: humilis statura, Nep. Agesl. 8, i. e. *klein van persoon: dus ook* homo humili corpore, Gell. XIX, 13: humile corpusculum, Senec. Ep. 66: *dus ook* neminem tam humilem esse cet., i. e. *klein van persoon*, Curt. VII, 4: *dus ook* humiles (homines) parvique, Mela III, 7 ante med. *Ook laag, d. i. niet diep, bij voorb.* fossa, Virg. Aen. VII, 157. Tacit. Ann. I, 61, i. e. *niet diep: dus ook* positio, Colum. IV, 1, 6: radix, Plin. Ep. VIII, 20 med. 2) *laag, in uitdrukking, bij voorb.* sermo, Cic. Or. 58: oratio, Ibid. 57: verbum, Cic. Brut. 79: poëta non humillimi spiritus, Petron. 83, *doch, het laatste kan ook tot n. 5. behooren.* 3) *laag of gering, van stand, geboorte, magt, aanzien, gevolglijk slecht, gering enz., bij voorb.* humiliores, Caes. B. G. VI, 21: humilibus potentibus natus, Cic. Amic. 19 extr.: humillimus de plebe, Liv. III, 19: humiles homines, Cic. Div. I, 40: cf. Cic. Amic. 9. Hirt. B. G. VIII, 51. Ovid. Art. II, 254: *van daar* satis superque humilis est, qui cet., Liv. III, 53 extr., i. e. *is laag of verlaagd genoeg, heeft aanzien genoeg verloren, te weten, daar wordt op de afgezette* Decemviri *gedoeld.* 4) *laag of klein van ziel, laagdenkend, kleindenkend, van kleinen geest, kleinmoedig, laaghartig, bij voorb.* quis adparitor tam humilis, Cic. Phil. II, 32: cf. Cic. Brut. 6: ut res dant sese, ita magni & humiles sumus, Terent. Hec. III, 3, 20: animus humilis, Cic. Fin. I, 15. Lucret. V, 51, *of* mens, Cic. Red. Sen. 4, *kleine geest, laage ziel.* 5) *laag, van gesteldheid, gering, slecht, bij voorb.* ars, Cic. Arch. 5: res, Cic. Amic. 9: vestitus, Nep. Agesl. 8: cf. Ibid. Praefat.: curae, Plin. Ep. I, 3: poëta non humillimi spiritus, Petron. 83: humilior multis rebus est homo bestiis, Cic. Invent. I, 4. 6) *laage lieden eigen; eenen laagen geest aanduidend, laag, laaghartig, bij voorb.* pavor, Virg. Georg. I, 331: metus, Valer. Flacc. III, 394: curae, Plin. Ep. I, 3. 7) *zich verlaagend, nederig, demoedig, bij voorb.* oratio humilis, Cic. Invent. I, 56: obsecratio, Ibid. 16: homo, Ovid. Her. IV, 149. Prop. III, 15, 1.

HUMILITAS, atis. f. 1) *laagheid, ten aanzien van ligchaamlijke of zichtbaare hoogte, de nabijheid aan den grond, bij voorb.* arborum, Sallust. Jug. 49 (53): navium, Caes. B. G. V, 1: animalium, Cic. Nat. D. II, 47, i. e. *haar kleine statuur:* siderum, Cic. Tusc. V, 24. 2) *de laagheid van stand, geboorte, magt, aanzien enz., bij voorb.* alicujus humilitatem despicere, Cic. Phil. XIII, 10: paupertas, ignobilitas, humilitas, Cic. Tusc. V, 10: propter humilitatem — in ignoratione versatur, Cic. Off. II, 13: humilitatem alicui objicere, Liv. XXVI, 31: generis, Sallust. Jug. 73 (76): natalium, Plin. H. N. XVIII, 6: cf. Cic. Rosc. Am. 47. Cic. Quint. 1 extr. Caes. B. G. V, 27. 3) *de laagheid van geest, van denkwijze, laaghartigheid, bij voorb.* habet humilitatem metus, Cic. Tusc. III, 13: *ook kan men uit n. 5. hier toe brengen*, Cic. Or. I, 53. Invent. I, 56. Liv. XXXVIII, 52. 4) *de laagheid of onvoegzaamheid eener zaak of persoon, bij voorb.* rerum, Plin. H. N. XIV. Praefat. extr.: asinorum, Plin. H. N. X, 63 prope fin.: *ook kan uit n. 2. het een en ander hier toegebracht worden.* 5) *de vernedering van zich zelven, laag, ootmoedig gedrag, ootmoed, bij voorb.* saepe magnificentia plus proficit quam humilitas & obsecratio, Cic. Invent. I, 56: dicentium caussam, Liv. XXXVIII, 52: huic humilitati cet., Cic. Or. I, 53: cf. Caes. B. C. I, 58: asinorum, Plin. H. N. X, 63 prope fin.

HUMILITER, 1) *laag, d. i. niet hoog van den grond, bij voorb.* humilius, Pallad. III, 13: *van daar diep, bij voorb. Tropisch*, humillime deprimere, Plin. Ep. VI, 24, i. e. *zeer diep nederdrukken.* 2) *laag van denkwijze, laaghartig, met kleinen geest, demoedig, bij voorb.* sentire, Cic. Tusc. V, 8: ferre infamiam, Senec. Ep. 120 ante med.: placare, Auct. ad Her. IV, 20: servire, Liv. XXIV, 25. XLV, 32.

HUMO, avi, atum, are, 1) *met aarde bedekken, of in de aarde begraven, bij voorb. planten, boompjens enz.*, Colum. V, 9, 4: *bijzonder dooden, d. i. ter aarde bestellen, begraven*, Cic. Div. I, 27. Nat. D. III, 22: *bijzonder* Cic. Leg. II, 22, *alwaar uitdruklijk gezegd wordt, dat de doode dan eerst* humatus *is, wanneer hij met aarde bedekt wordt: dus ook* Plin. H. N. VII, 54: cf. Martial. VI, 28, 4. Prop. III, 14, 29, *alwaar overäl de begraving aangeduid wordt.* Not. Nepos in Eum. 13 extr. *zet het voor verbranden, ten zij men liever voor* humaverunt *behoorde te lezen* cremaverunt. *De woorden zijn:* Hi honesto funere (Eumenem) humaverunt, ossaque ejus in Cappadociam ad matrem deportanda curarunt. *Sommigen gelooven, dewijl* sepelire *somtijds voor* cremare *staat, dat dus ook* humare *staat voor* cremare, *en beroepen zich op* Cicero, Leg. II, 22, *welke van de* sepulti *zegt, dat men ze gewoon is* humatos *te noemen. 't Is waar, men kan elken verbranden* (sepultum) *na eene poos* humatum (*eenen ter aarde bestelden*) *noemen, dewijl, na het verbranden van het lijk, terstond de ter aarde bestelling van de assche en gebeente volgde; zoo als wij eenen overledenen na eenigen tijd eenen begravenen kunnen noemen, omdat de dooden bij ons begraven worden. Maar daar volgt nog niet uit, dat* humare *het zelfde is als* cremare, *zoo als niet volgt, dat sterven en begraven worden, het zelfde is. Het is dus altijd beter, in* Nepos cremaverunt *te lezen, ten zij men zeggen wil, dat de bloedverwanten van* Eumenes *van zijn lijk de assche alleen ter aarde besteld, en de beenderen na* Kappadocië *gezonden hebben.*

HUMOR, oris, m. *elk vocht, het nat, het zij water, melk, wijn enz., bij voorb.* Nares humorem semper habent, Cic. Nat. D. II, 57: in corpore, Ibid. 6: in tectoriis, Cic. Div. II, 27: sidera marinis terrenisque humoribus aluntur, Cic. Nat. D. II, 16: humor durescit, Ib. 10: Massicus humor Bacchi i. e. vini, Virg. Georg. II, 153: musti, Ibid. 295: Humor aquae, Ovid. Am. II, 6, 32: paludis, Virg. Georg. I, 114: gelidus montibus humor liquitur, Ibid. 43: ranarum in humore vita i. e. in aqua, Plin. H. N. XVIII, 31: lacteus i. e. *melk*, Ovid. Met. XV, 79: roscidus, Catull. LX, 22, i. e. *daauw:* humor in genas labitur i. e. *traanen*, Horat. Od. I, 13, 6: caret os humore, Ovid. Met. VI, 354, i. e. *speekzel: dus ook* Ibid. IX, 566: Humor circumfluus, Ovid. Met. I, 30, i. e. mare: *van daar de* urine, *pis, bij voorb.* humorem reddere, Plin. H. N. VIII, 38, i. e. *pissen, wateren: daar voor staat* humorem saccatum corporis fundere, Lucret. IV, 1022: *dus ook* praesandi humoris e corpore effluvium, Plin. H. N. VII, 51, i. e. *wanneer de pis van den mensch afgaat.*

HUMUS, i, f. 1) *de aarde, grond, bij voorb.* humus injecta, Cic. Leg. II, 22: subacta, Cic. Senect. 17: humi natura — sterilitate adiecta, Colum. Praefat.: humi atque stupis laetitia, Ibid. IV, 24: quibus cibus erat caro ferina atque humi pabulum, uti pecoribus, i. e. *kruiden, wortelen, gras*, Sallust. Jug. 18 (21): fundit humus flores, Virg. Ecl. IX, 41: repere per humum, *op den grond*, Horat. Ep. II, 1, 251: mandare humo corpus, i. e. *ter aarde bestellen*, Virg. Aen. IX, 214: humo exire, Ovid. Met. XIII, 442: humo se movere, Ibid. IV, 264: se humo tollere, Virg. Georg. III, 9: oculos adtollere humo, Ovid. Met. II, 448: ab humo convellere sylvam, Virg. Aen. III,

25: surgere humo, Ovid. Fast. VI, 735: fundit humo (i. e. ex humo . victum — tellus (als persoon), Virg. Georg. II, 460: figere humo plantas, i. e. planten, Ibid. IV, 115: lumen figere in humo, Ovid. Trist. IV, 2, 29: adfligere humo, Horat. Sat. II, 2, 79, i. e. in humum: propter humum volitare, Ovid. Met. VIII, 258, aan den grond, nabij den grond. Not. a) op de vraag, waarheen? staat in humum, Ovid. Met. VI, 607: ook humi, zie c. b) op de vraag, waar? staat humi, zie c: en ook humo, bij voorb. sedere humo nuda, Ovid. Met. IV, 261, en in humo, bij voorb. arenosa, Ib. Rem. 596: graminea, Ibid. Her. IV, 44. c) humi staat op de vraag, waar? en waarheen? gevolglijk heet het op den grond en te gronde, bij voorb. humi jacere, Cic. Cat. I, 10: stratus humi, Cic. Or. III, 6. Liv. XXXV, 7: depressus, Sallust. Cat. 55 (58): abjicere, Curt. X, 5: projicere, Senec. Ep. 124 in.: procumbere, Virg. Aen. V, 81: prosternere aliquem humi, Ovid. Met. V, 197: cf. III, 105. Virg. Aen. X, 558. XV, 665, en meermaalen. Not. humi arenoso, Sallust. Jug. 48 ex Edit. Cort. voor in humo arenosa: men wil er solo verstaan: anderen lezen humo arenoso, wanneer dan humus Generis Mascul. of Neutr. zou zijn: ook hebben veele Codd. arenosa. 2) de aardbodem, gewest, land, bij voorb. Punica, Ovid. Her. VII, 140: Aonia, Ibid. Fast. I, 490: Ira me non misisset in istam humum, Ovid. Pont. I, 2, 90: Pontica, Ibid. III, 5, 56. Not. a) humum humidum, Gracch. en Liv. of Laev. ap. Priscian. 6: cf. boven Sallust. Jug. 48. b) humu voor humo, Non. 8. n. 36, welke twee plaatzen uit Varro aanvoert.

HYACINTHĬNUS, a, um, 1) de Hyăcinthen betreffende, bij voorb. flos, Catull. LX, 93, i. e. Hyăcinth. 2) Hijăcinthenkleurig, bij voorb. laena, Pers. I, 32.

HYACINTHĬUS, a, um, den Hyăcinth betreffende: van daar Hyacinthia, scil. solennia, Ovid. Met. X, 219, i. e. een feest hem ter eere.

HYACINTHĬZON, tis, i. e. colorem hyacinthi imitans, bij voorb. beryllii, Plin. H. N. XXXVII, 5 extr.

HYACINTHUS of **HYACINTHOS**, i, m. 1) een Hyăcinth, Plin. H. N. XXI, 11 en 26: rubens, Virg. Ecl. III, 63: ferrugineus, Ibid. IV, 183: mollis, Ibid. VI, 53: languens, Ibid. Virg. Aen. XI, 69: niveos vel caeruleos hyacinthos, Colum. X, 101. In deze bloem zal de schoone jongeling Hyăcinthus en Ajax ook, na zich doorstoken te hebben, veranderd zijn. 2) een hijăcinthkleurig edelgesteente, Hyăcinth (bij de Ouden), het welk misschien onze Amethist is, Plin. H. N. XXXVII, 9 med.: caesas hyacinthi rupe columnas, Claudian. in nupt. Honor. & Mar. 88.

HYĂDES, um, zie Hyas.

HYAENA, ae, f. 1) de Hyēne, een wild beest, het zal zonder mannetjen werpen, en beurtelings van beiderlei geslacht zijn, Plin. H. N. VIII, 30. Ovid. Met. XV, 409. Lucan. VI, 672. 2) zekere daar aan gelijkvormige visch, Plin. Hist. Nat. XXXII, 11 extr.

HYAENĬUS, a, um, van de Hyëne afkomstig of benoemd, bij voorb. gemma, Plin. H. N. XXVII, 10, dewijl hij in de oogen der Hyëne zal gevonden worden.

HYALUS, i, m. 1) glas, bij voorb. color hyali i. e. groene kleur, Virg. Georg. IV, 335: 2) groene kleur, bij voorb. hyalo virentem peplum, Auson. in Mosella (Id. XI.) 418: dus ook color hyali, Virg., zie hier voor.

HYAS, ădis, f. (i. e. regen brengende), scil. stella, Plural. Hyades, scil. stellae, (anders suculae en haedi genoemd) zijn zeven (Ovid. Fast. V, 165.) of vijf (Hygin. f. 192.) starren aan het hoofd van den stier, wier opgang met de zon regen aanduidde. Volgends de Fabelkunde zijn zij dochters van Atlas bij Aethra, (Ovid. Fast. V, 171.).

HYBRIDA, zie Hibrida.

HYDRA, ae, f. 1) eene waterslang: van daar hydra Lernaea i. e. in 't meir Lerna, die Herkules doodde: anders ook Echidna of Excetra genoemd, Hygin. f. 30 en 34. Horat. Od. IV, 4, 61. Lucret. V, 27. Zij hadt zeven hoofden (volgends anderen 8, 9, 50, 100 enz.), en als Herkules één hoofd afhieuw, wiesfen er zeven anderen aan enz.: cf. Ovid. Met. IX, 69. seq. Hygin. fab. Praefat.: van daar videto, ne — hydra sit tibi & pellis, Hercules autem cet., Cic. Or. II, 17, i. e. het geringer, ligter: zoo als Hercules het zwaarer en gewigtiger betekent.

HYDRAGOGĬA, ae, f. waterleiding, kanaal, Varr. ap. Non. 3. n. 114.

HYDRARGYRUS, i, m. een nagemaakt soort van kwikzilver, Plin. Hist. Nat. XXXIII, 8. en Ibid. 3 extr. Eenigen maken het tot een Neutrum (Hydrargyrum, i,), maar zonder grond, want in Plinius staat het maar in Accusat. en Ablat.

HYDRAULA, ae, of **HYDRAULES**, ae, m. die op een water-orgel speelt, Suet. Ner. 54. Petron. 36. Not. Hydraula, ae, f. zeker werktuig, dat door het water bewogen wordt, Vitruv. X, 10, alwaar sommigen lezen hydromyla i. e. watermolen, het welk voegzamer schijnt.

HYDRAULĬCUS, a, um, de kunstige beweging van het water betreffende, hydraulisch, bij voorb. machinae, Vitruv. IX, 9: organa, water-orgel, Plin. H. N. XVII, 33. Sueton. Ner. 41. Vitruv. X, 13.

HYDRAULUS, i, m. een water-orgel, die den Ouden in plaats van ons orgel diende, Cic. Tusc. III, 18. Plin. H. N. IX, 8: zie van denzelven Vitruv. X, 13. IX, 9.

HYDREUM, i, n. eene plaats, daar men water put, de drinkplaats, gevolglijk eene pleisterplaats voor de Karavanen, daar zij voor de kamelen water kunnen putten, bij voorb. prima (mansio) adpellatur Hydreum, Plin. H. N. VI, 23 post med. Ed. Hard., mox ad Hydreum Apollinis — novum Hydreum, — Hydreum vetus, Ibid.

HYDRĬA, ae, f. een watervat, waterkruik, ook vervolgends elk vat, kruik, kroes enz., bij voorb. argenteae, Cic. Verr. II, 19: om te looten, bij voorb. fortes conjicere in hydriam, Ibid. 51.

HYDROCELE, es, f. waterbreuk (in de Chirurgie), Martial. XII, 85, 3: van daar Hydrocelicus, a, um, daar aan laboreerende, Plin. H. N. XXX, 8 extr.

HYDROCHŎUS, i, m. watergieter, d. i. de Waterman, een gestarnte, Catull. LXV, 94.

HYDROMANTĬA, ae, f. voorzegging uit het water, Plin. Hist. Nat. XXXVII, 11 extr.

HYDROMĔLI, itis, n. mee, d. i. mee uit water en honig, Plin. H. N. XIV, 27. XXXI, 6 extr. XXII, 13. Pallad. Jun. 7.

HYDROMYLA, zie Hydraula.

HYDROPHOBĬA, ae, f. de watervrees, eene ziekte, Cels. V, 27, 2, maar in 't Grieksch: ook doelt er Ovid. Pont. I, 3, 24. op.

HYDROPHŎRUS, a, um, de waterschuw is, Plin. H. N. XXIX, 5.

HYDROPĬCUS, a, um, waterzuchtig, Horat. Ep. I, 2, 34. Aemil. Mac. de allio.

HYDROPĬSIS, is, f. waterzucht, Plin. H. N. X, 1 extr.

HYDROPS, ŏpis, m. waterzucht, Horat. Od. II, 2, 13. Cels. III, 21.

HYDRUS of **HYDROS**, i, m. 1) eene waterslang, d. i. slang, die ook in 't water leeft, Plin. H. N. XXIV, 4 med.: hydri marini, Ibid. VI, 23: cf. Virg. Georg. IV, 458. Aen. VII, 753. Ovid. Her. IX, 85, in welke drie plaatzen het in 't gemeen eene slang kan zijn: van daar a) elke slang, bij voorb. zoo als de Furiën in haare haairen hebben, Virg. Aen. VII, 447. Valer. Flacc. IV, 43: ook Medusa, Valer. Flacc. VI, 397. Ovid. Met. IV, 800: cf. Virg. Georg. IV, 458. Aen. VII, 753. Ovid. Her. IX, 85, zie hier voor. Not. Si Virgilio — deesset hospitium, caderent omnes a crinibus hydri, Juvenal. VII, 70, i. e. als Virgilius arm, en zonder de onderstenning van Maecenas enz., geweest was, zou hem de lust wel vergaan zijn, om de Furiën met slangenhairen te schilderen, dat is, zijn dichterlijk vuur. b) slangenvergift, Sil. I, 322. 2) het gestarnte, anders Hydra of Anguis genoemd, Germanic. in Arat. 429. Hyg. Astron. II, 40.

HYEMS, **HYEMALIS** cet., zie Hiems cet.

HYGREMPLASTRUM, i, n. i. e. emplastrum liquidum, Plin. H. N. XXXIV, 15 extr.

HYLE, es, f. materie of stoffe, bij voorb. die in eenig geschrift bearbeid wordt, bouwstoffen, Ateejus ap. Suet. Gramm. 10.

HYMEN, ĕnis, m. 1) de God der bruiloft, Ovid. Her. VI, 44. Ook staat Hymen Hymenaeus bij een, Catull. LXI, 5. Ovid. Her. XIV, 27. 2) het bruilofslied, bij voorb. cantatus Hymen, Ovid. Her. XII, 137, ten zij men het ook voor den God houden wil, de bezongen Bruiloftsgod, scil. door het bruiloftslied enz. bij fot is het toch het bruiloftslied. 3) i. e. membrana, qua est munita virginitas, quae primo dirumpitur coitu, Donat. ad Terent. Ad. V, 7, 7: cf. Serv. ad Virg. Aen. IV, 99.

HYMENAEUS of **HYMENAEOS**, i, m. scil. deus, de God der bruiloft, Ovid. Met. X, 2: cf. Stat. Sylv. II, 7, 87. Ook staat het bij een Hymen Hymenaeus, zie Hymen: van daar 1) het bruiloftslied, dewijl daar in deze God Hymenaeus dikwijls voorkwam, bij voorb. hymenaeum of hymenaeon canere, Terent. Ad. V, 7, 6. Ovid. Met. XII, 215, of occentare, Plaut. Cas. IV, 3, 8, ten zij men hier den God verstaan wil, hem zingen (gevolglijk een bruiloftslied zingen), of hymenaeum (hymenaeon) gen. neutr. scil. carmen aannemen wil: van daar 2) de bruiloft, Virg. Aen. I, 651 (655). III, 328. IV, 99 en 127. Stat. Theb. III, 283. Not. ook van dieren, Virg. Georg. III, 60, i. e. de bevruchting.

HYMNUS, i, m. een lofzang op God, Lucil. ap. Non. 4. n. 261.

HYOSCYAMĬNUS, a, um, uit bilzenkruid, bij voorb. oleum, Plin. H. N. XXIII 4 post med.

HYOSCYĂMUS, i, m. bilzenkruid, Plin. H. N. XXV, 4 extr. Cels. V, 27, 14:

Digitized by Google

eigenlijk zijn het twee woorden ὑὸς κύαμος i. e. fuis faba, *verkensboonen. Ook vindt men daar voor* Jusquiamus, Pallad. I, 35, 5. Veget. de re vet. II, 12.

HYPAETHRUS, a, um, i. q. fubdialis, *onder den blooten hemel te vinden, bij voorb.* locus, Vitruv. V, 9: ambulationes, Ibid. V, 9: aedificia, Ibid. I, 2.

HYPALLĂGE, es, f. i. e. *verandering, verdraaijing, woordverkeering: zoo noemt men in de* Grammatica *de zeldzame of verkeerde famenvoeging der woorden, bij voorb.* coelum ftellis fulgentibus aptum, Virgil., *voor*, cui ftellae aptae funt cet., *zie* Serv. ad Virg. Aen. III, 61: *ook voor* Metonimie, *overnaming*, Cic. ap. Quintil. VIII, 6, 23, *alwaar het in 't* Grieksch *ftaat.*

HYPĂTE, es, f. i. e. fumma, fcil. chorda, *de bovenfte fnaar*, Vitruv. V, 4. VI, 1 med.

HYPENEMĬUS, a, um, *bij voorb.* ovum, *windeij, daar niets van gebroed wordt*, Plin. H. N. X, 58 *en* 60.

HYPERBĂTON, i, n. i. e. *verplaatsing der woorden, bij voorb.* in duas divifam effe partes *voor* in duas partes cet., Quintil. VIII, 6 extr. IX, 4.

HYPERBŎLE, es, f. *en* HYPERBŎLA, ae, f. *de overdrijving eener zaak in het fpreken, grootfpraak*, Cic. Top. 10 extr. Quintil. VIII, 4 extr. *en* 6 extr. Senec. de Benef. VII, 23.

HYPERBOLAEUS, a, um, *overdreven*, Vitruv. V, 4 *en* 5.

HYPERBORĔUS, a, um, *wordt van de uiterfte gewesten van het Noorden gebruikt, als 't ware, aan gene zijde van den* Boreas *te vinden, boven noordelijk, of noordelijk, bij voorb.* glacies, Virg. Georg. IV, 517: orae, Ibid. III, 196: Hyperboreo feptem fubjecta trioni, Ibid. 381: urfa, Lucan. V, 23: triumphus, Martial. VIII, 78, 3, i. e. *dien* Domitianus *over de* Catti *en* Daci *gehouden heeft: van daar* Hyperborei *de* Hijperboreërs *of Noordfche volken, d. i. de volken aldaar, wier eigenlijke woning noch de Ouden noch de Nieuwen weten te bepaalen*, Cic. Nat. D. III, 23. Mela I, 2.

HYPERCATALECTICUS *en* HYPERCATALECTUS, a, um, i. e. *alwaar op het einde eene fijllabe of een voet te veel is, bij voorb.* verfus cet., *zoodanig is dit vers uit* Virg. Aen. V, 422. Et magnos membrorum artus, magna offa lacertosque Exuit cet., *alwaar* que *te veel is en met* Exuit *faamgetrokken wordt. Voorts ftaat* verfus fenarius hypercatalectus Afcon. in Verr. Act. I, 10: *dus ook* metrum hypercatalecticum, Serv. in Centimetr.

HYPERĪON, onis, m. i. e. fuper (nos) iens, *van daar is het dan de zon, dan de zonne vader*, Feft. *de vader der zon* (Solis), *der maan* (Lunae), *en des dageraads* (Aurorae), *en zoon der* Terra (*aarde*) *van* Aether *of* Coelum, Hygin. Fab. Praef. *en* Apollodor. *Ook haalt* Cicero Nat. D. III, 21 *hem als eenen vader der zon aan: van daar* natus Hyperione i. e. fol, Ovid. Met. IV, 192. 2) *de zon zelve*, Ovid. Met. VIII, 564. Ibid. Faft. V, 385. Stat. Sylv. IV, 4, 21. Laber. ap. Gell. X, 17.

HYPERIŎNIS, ĭdis, f. fcil. filia *de dochter der zon*, i. e. aurora, Ovid. Faft. I, 150, *alwaar ftaat* Poftera cum rofeam pulfis Hyperionis aftris in matutinis lampada tollit equis, *alwaer* poftera Hyperionis *misfchien bijeen hoort* i. e. aurora pofteri diei: *ten ware men bij* poftera *het woord* dies *moest verftaan, en den* Hyperionis *tot* aftris *brengen, zoodat* Hyperionis i. e. folis *de* Genitivus *was.*

HYPERIONĬUS, a, um, 1) *aan de zon behoorende, bij voorb.* currus, Valer. Fl. II, 34, *zonnewagen*: lampas, Sil. XV, 214. 2) Hijperion *of den vader der zon betreffende, daar toe behoorende*, Hijperionisch, *bij voorb.* fol, Avien. in Arat. 306.

HYPERTHYRIS, ĭdis, f. *en* HYPERTHYRUM, i, n. *een fieraad boven de deur*, Vitruv. IV, 6, *alwaar beide ftaat.*

HYPHĔAR, ătos, n. *boomvaren, waar uit vogellijm gemaakt wordt, bij voorb. op de dennen, eiken enz.*, Plin. H. N. XVI, 45 poft med., *alwaar ook* dryos Hyphear *ftaat: ook van den busboom*, Ibid. 30 in. *Dit woord is* Arcadisch, *d. i. de* Arcadiërs *noemden* Hyphear, *het geen anderen* vifcum *en* ftelis *noemen*, Plin. H. N. XVI, 45 poft med.

HYPOBOLIMAEUS, a, um, *ondergefchoven, onëcht, bij voorb.* Aefchinus, Gell. XV, 14, *en* Cherestratus, Feft. in Noxia, *zijn twee komediën van* Caecilius.

HYPOCAUSIS, is, f. i. q. hypocauftum, Vitruv. V, 10.

HYPOCAUSTUM *en* HYPOCAUSTON, i, n. *eene plaats of vertrek, dat van onder geftookt wordt: van daar een badvertrek*, Vitruv. V, 10. Plin. Epift. II, 17 poft med. §. 23: *ook* Plin. Ep. Ibid. §. 11. unctorium (unctuarium), hypocauston, Ed. Gefn., *alwaar andere* Edd. unctuarium hypocauston (Adjective) *hebben. Eigenlijk is het een* Adjectivum fcil. cubiculum: *van daar* diaetae hypocauftae, i. e. *kamers of badenvertrekken*, Pandect. XXXII leg. 55: unctuarium hypocauston, Plin., *zie hier voor.*

HYPOCRĬTA, ae, *of* HYPOCRITES, ae, m. *die anderen nabootst, bij voorb. in gebaarden, mienen, woorden enz.: van daar* 1) i. q. hiftrio, *tooneelfpeeler*, Sueton. Ner. 24. Quintil. II, 17, 12. XI, 3, 7. 2) *een huichelaar.*

HYPODIDASCĂLUS, i, m. *de ondermeester, d. i. die onder het opzicht van eenen anderen leeraar of meester leert*, Cic. ad Div. IX, 18 extr.

HYPOGEUM, i, n. *eene plaats of gewelf onder den grond*, Vitruv. VI, 11: *van daar van het graf, waar een doode ligt, of van eene groeve*, Petron. 11. Not. *Men fchrijft ook* hypogaeon, *bij voorb.* Infcript. ap. Gruter. p. 1114. n. 3: ap. Don. claff. 8. n. 14: ap. Murator. p. 692. n. 9.

HYPOMNĒMA, ătis, n. *het geen waar door men iet in het geheugen brengt, aanmerking, opftel*, Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21 extr.

HYPOMOCHLĬON, i, n. *onderlagen onder den hevel*, Vitruv. X, 8.

HYPOTHĒCA, ae, f. *het geen men op onderpand of tot zekerheid geeft, een pand*, Hypotheek, Cic. ad Div. XIII, 56: fundum dare hypothecae, Pandect. XX, 1, 16: hypothecam dare pro re, Ibid. Leg. 5: haec res eft hypothecae, Ibid. XX, 4, 11: res eft in hypotheca, Ibid. Leg. 12: hypothecam liberare, Ibid. tit. 6. Leg. 5. Not. pignori hypothecam accipere, Ibid. XX, 6, 8: *fomtijds is het onderfcheiden van* pignus, *bij voorb.* pignora vel hypothecas, Pandect. XX, 1, 2: *van daar* Hypothecarius, a, um, *bij voorb.* actio, Pandect. XX, 4, 11: creditor, Ibid. XLII, 7, 1.

HYPOTHĔSIS, is, *bij redenaren*, i. q. quaeftio finita i. e. *bijzonder* Thema, *bijzondere ftoffe, die van zekere perfoon of zaak handelt, het ftaat in 't* Grieksch, Cic. Top. 21. Quintil. III, 5.

HYPOTHETĬCUS, a, um, i. q. conditionalis, Apulej. doctr. Plat. 3.

HYPOTHYRUM, i, n. *de zoogenoemde deur, d. i. de opening der deur*, Vitruv. IV, 6.

HYPOTRACHELĬUM, i, n. *het onderdeel van den hals: van daar in de bouwkunde de hals van een pijlaar*, Vitruv. III, 2 *en* 3. IV, 3 *en* 7.

HYSGINUS, a, um, *naar zeker verfkruid*, Hysge (ὕσγη Suid.) *genoemd, dat donker rood verfde, naar het fchijnt: van daar* Hysginum, Subftantive, *deze donker roode kleur*, Plin. H. N. IX, 41. XXI, 26. XXXV, 6 extr. Vitruv. VII, 14. *Het was een middelkleur tusfchen fcharlaken en purper. Het Tijrisch purper met fcharlaken geverfd, wordt een* Hysginum.

HYSSOPĪTES, ae, m. *bij voorb.* vinum Hyffopites, Plin. H. N. XIV, 16 poft med. Colum. XII, 35, *Hijsfopwijn.*

HYSSOPUM, i, n. *Hijsfop*, Plin. H. N. XXV, 11. XXVI, 11 *en* 12. Celf. II, 21: *ook* hyfopum *met ééne* f, *en korte* paenult., Aemil. Macer de hyffopo.

HYSSOPUS, i, f. i. q. hyffopum, Colum. VII, 5 extr.

HYSTERĬCUS, a, um, *hijfterisch, d. i. met de zoogenaamde opftijging der moeder bezet*, Martial. XI, 8, 11 *en* XI, 72, 1, *alwaar fommige* Edd. hiftericam *of* ictericam *hebben, dat niet zoo goed voegt.*

HYSTEROLOGĬA, ae, f. *is, wanneer in het redenen het laatfte eerst gezet wordt: anders* hyfteron proteron *genoemd: beide gebruikt* Servius, *het eerfte* ad Virg. Aen. IX, 816: *die laatfte* ad Virg. Aen. III, 662: cf. Diomed. 2. *Ook ftaat het laatfte* Cic. Att. I, 16 in., *maar in het* Grieksch ὕστερον πρότερον

HYSTRIX, ĭcis, f. *een ftekelzwijn*, Plin. H. N. VIII, 35. Calpurn. Ecl. VI, 14. *Men vindt ook* Hiftrix *gefchreven.*

I.

JACCHUS, †, m. 1) *een bijnaam van* Bacchus, Ovid. Met. IV, 15. Virg. Ecl. VII, 61. Cic. Verr. IV, 60. 2) *de wijn*, Virg. Ecl. VI, 15. Colum. X, 309.

JACĔO, ui, ĭtum, ēre, 1) *liggen*, *het mogen dan menſchen*, *beeſten*, *zaken zijn*, *bij voorb.* a) *op den grond enz.*, humi, Cic. Cat. I, 10: ad pedes, Cic. Quint. 31: ſub arbore, Virg. Ecl. VII, 54: in limine, Cic. Verr. V, 45: per vias i. e. in viis, Ovid. in Ibin 304: ſuper corpus alicujus, Ibid. Faſt. II, 836: *ook met den blooten* Ablativus ſcil. in, *bij voorb.* ſylvis agrisque viisque, Ibid. Met. VII, 517: lecto, Ibid. Her. I, 7: antro, Valer. Flacc. V, 210: *van daar* piſces jacentes, *liggende*, *d. i. platte*, *breede*, *visch*, Colum. VIII, 17, 9, *anders ook* cubantes *genoemd*, Ibid. b) *aan tafel*, Sil. XI, 349. Petron. 38. c) *op het bed*, *om te rusten*, *of te lezen*, *bij voorb.* in lecto, Cic. Phil. II, 18: in triclinio (*ſlapende*), Petron. 85: ſomno *in ſlaap liggen*, *Tropisch*, Ibid. 119 extr.: ad quartam jaceo, Horat. Sat. I, 6, 122, i. e. *leze ik*, *ſtudeere ik*; *dewijl de Ouden gewoon waren te liggen*, *als zij lazen*, *aten enz.*: una, *bij een liggen*, *bij voorb.* propter concubitum, Petron. 112: *van daar Tropisch*, *ſlaperig*, *moede*, *mat zijn*, *bij voorb.* jacens, *ſlaperig*, *moede*, *mat*, *bij voorb.* auris, Gell. I, 7 extr.: oratio, Ibid. 11 extr. d) *als een zieke*, *ziek liggen*, *bij voorb.* te jacente, Cic. ad Div. IX, 20 extr.: graviter jacet, *ligt* (*is*) *zeer ziek*, Plin. Ep. V, 9: cf. Ovid. Triſt. III, 3, 5. Tibull. I, 5, 9. II, 5, 109. e) *als een doode*, *dood nederliggen*, *bij voorb.* pro patria, Ovid. Her. III, 106: cf. XIV, 2. Ibid. Faſt. III, 705. Phaedr. I, 24 extr. Valer. Flacc. II, 216. f) *liggen*, *d. i. ergens zich bevinden*, *als het eene poos duurt*, *bij voorb.* in aqua, Plaut. Pſeud. I, 2, 33: *van daar ergens liggen*, *d. i. zich ergens eene poos ophouden*, *bij voorb.* Brundiſii, Cic. Att. XI, 6, *zoo als bij ons liggen*: *van daar* jacere in oblivione, Cic. Verr. I, 39: in moerore, Cic. Att. X, 4, *voor* eſſe: in ſilentio i. e. ſileri, Cic. Or. II, 15: tempora in ruinis reip. jacuerunt, Cic. ad Div. V, 17. g) *liggen*, *d. i. ergens gelegen zijn*, *van plaatzen en oorden*, *bij voorb.* portus jacens inter cet., Nep. Agel. 8: Quae gens jacet ſupra Ciliciam, Nep. Datam. 4: *dus ook* locus jacet inter cet., Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13: urbes in planis campis jacent, Juſtin. XXII, 5: Aetne, Ovid. Faſt. IV, 491: aqua jacens infra libram maris, Colum. VIII, 17, 4: terrae jacentes ad Heſperum, Plin. H. N. XVIII, 25: cf. Ovid. Met. IV, 771. XV, 830. Pont. II, 7, 63. h) *liggen*, *d. i. in 't rond liggen*, *van ongeſchikt haair*, Ovid. Met. II, 623. Art. III, 236. Prop. II, 7, 22. i) *daar liggen*, *d. i. voor iemands oogen zijn*, *bij voorb.* verba jacentia ſuſtuli de medio, Cic. Or. III, 45, i. e. *bekende*. 2) *daar liggen*, *als een die op den grond geworpen is*, *nederliggen*: *van daar Tropisch*, a) *nederliggen*, *te grond geworpen zijn*, *van magt beroofd zijn*, *verloren zijn*, *bij voorb.* ſi jacens vobiscum ageret, Cic. Phil. XII, 2: cf. Cic. Haruſp. 24: *dus ook* juſtitia jacet omnesque virtutes, i. e. periit, Cic. Off. III, 33 poſt med.: virtutem jacere i. e. periiſſe, Cic. Acad. IV, 43 extr.: *dus ook* judicia, Cic., *zie beneden*: *van daar* jacet tota concluſio, Cic. Div. II, 51, *daar ligt enz.*, *d. i. is wederlegd*: *dus ook* ratio Peripateticorum, Cic. Fin. V, 28 extr. b) *nedergeſlagen zijn*, *moedeloos zijn*, *bij voorb.* animus amici jacens, Cic. Amic. 16: cf. Liv. X, 36 med.: Cnaeus ut totus jacet! Cic. Att. VII, 21: me ita dolere, ut non jaceam, Ibid. XII, 23: ne jaceam? Ibid. 40: c) jacere ſub aliquo, Ovid. Her. IV, 16: *of* infra aliquem, Plin. Ep. VIII, 6, *onderliggen*, *d. i. overtroffen worden*. 3) *liggen*, *nederliggen*, *d. i. niet behandeld worden*, *of ſlecht behandeld worden*, *in den loop blijven*, *bij voorb.* jacent ea ſemper, quae improbantur, Cic. Tuſc. I, 2: res jaceret, Liv. III, 31: Capua & delectus jacet, Cic. Att. VII, 23: juſtitia, virtutes, Cic., *zie hier voor*: Ara tua jacet, Ovid. Triſt. IV, 3, 77: judicia jacebant, Cic. Parad. IV, 1: omnia jaceant, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: *van daar in de loop gebleven zijn*, *niet tot ſtand gekomen zijn*, *bij voorb.* jacet beneficium Nuculae, Cic. Phil. VI, 5. 4) *daar liggen*, *als een hopeloze*, *d. i. niet ſlagen in zijn oogmerk*, *zijn doel niet bereiken*, *bij voorb.* cum ſeptimum annum poſt praeturam jaceret, Cic. Off. III, 20: jacet, diffidit, Cic. Mur. 21: Jacere Caeſarem offenſione populari, Cic. Att. X, 7: multis viris fortibus, qui jacebant, Cic. Mur. 8, i. e. *niet tot het ambt konden geraken*, *geheel hun oogmerk niet konden bereiken*: jacent ſuis teſtimoniis, Cic. Mil. 18: neque regem jacere pateremur i. e. *zonder hulp of hoop zijn*, Cic. ad Div. I, 5. 5) *liggen*, *d. i. werkeloos zijn*, *zich niet vertoonen*, *bij voorb.* in pace jacere, Cic. Phil. X, 5: *dus ook* judicia, virtutes, Cic., *zie hier voor*: *ook traag zijn*, *moede zijn*, *ſlaperig zijn*, *niet levendig zijn*: *van daar* jacens, *ſlaperig*, *traag*, *moede*, *mat*, *bij voorb.* auris, Gell. I, 7 extr.: oratio, Ibid. 11 extr. *Ook kan men hier toe rekenen* cum ſeptimum annum jaceret, Cic., *zie n. 4*: *van daar* 6) *liggen*, *d. i. niet tot behoorlijk gebruik beſteed worden*, *ledig liggen*, *bij voorb.* cur tam diu nomen jacet in adverſariis? Cic. Roſc. Com. 3, *ligt*, *d. i. wordt niet vertoond*: Quomodo tibi tanta pecunia jacet? Cic. Roſc. Com. 1, i. e. *wordt niet opgebracht? doch het kan ook heeten*, *wordt van u niet gedacht*: Vereor, ne otioſae (pecuniae) jaceant, Plin. Epiſt. X, 62, i. e. *niet uitgezet worden*: ne bona jaceant, i. e. *zonder eigenaar of bezitter zijn*, Pandect. XXXVII, 3, 1: 7) *nedergeſlagen zijn*, *bij voorb.* oculi jacentes, Ovid. Met. XI, 618: vultus, Ibid. IV, 144. Senec. Agam. 238: *ook Tropisch*, *nedergeſlagen zijn*, *d. i. moedeloos zijn*, *zie boven*. 8) *laag zijn*, *bij voorb.* jacentia loca urbis, Tacit. Hiſt. I, 86: domum depreſſam, caecam, jacentem pluris, quam te, — aeſtimaſti, Cic. Fragm. pro Scauro p. 1058. Ed. Ern. 9) *veracht zijn*, *in geen aanzien zijn*, *bij voorb.* pauper ubique jacet, Ovid. Faſt. I, 218: hederae ſine honore jacent, Ibid. Art. III, 412. 10) *gering zijn*, *in ſlechte omſtandigheden zijn*, *bij voorb.* pretia praediorum jacent, i. e. *de prijs is ſlecht*, *de goederen gelden niet veel*, Cic. Roſc. Com. 12: agri jacent, Petron. 44, i. e. *dragen niet veel*, *zijn onvruchtbaar*. 11) *zijn*, *wanneer er van eene verte*, *ſtreek of vlakte*, *geſproken wordt*, *uitgebreid liggen*, *zich uitſtrekken*, *bij voorb.* tantum campi jacet, Virg. Georg. III, 343: planities jacet, Ibid. Aen. XI, 527: valles, Ovid. Faſt. II, 392, *ten zij het in deze plaatzen enkel is*, *liggen*, *zoo als boven* in aqua, Plaut.: portus, Nep.: gens, terra cet.: *ook in 't gemeen*, *uitgebreid liggen of zijn*, *bij voorb.* *haairen*, *zie boven*: *dus ook* pallia, Ovid. Am. III, 2, 25: praeverrunt jactas veſte jacente vias, Ibid. III, 13, 24: *van daar van de zee*, *als hij bedaard is*, Juvenal. XII, 62. Lucan. III, 524. Valer. Flacc. IV, 712: *dus ook* ſtagna, Sil. V, 584. Stat. Sylv. II, 2, 29. Not. Particip. jaciturus, *bij voorb.* jaciture, Stat. Theb. VII, 777.

JACĬO, jeci, jactum, 3. *eigenlijk*, *maken*, *dat iet te liggen komt*, (*van* jaceo, *voor* facere, ut res jaceat), *het geſchiede door leggen*, *werpen enz.*: *van daar* 1) *leggen*, *nederzetten*, *oprichten*, *maken*, *bij voorb.* fundamenta urbi, i. e. *den grond leggen*, *bij voorb.* urbi, Liv. I, 12, *en* novae domus, Suet. Cal. 22, *en Tropisch*, cauſae, Cic. Flacc. 2: pacis, Cic. Phil. I, 1: impudentiae, Quintil. XII, 6 in.: futuro oratori, Ibid. I, 4, 5: *van daar* vallum jacere, Liv. XXX, 10 in. Lucil. ap. Non. 4. n. 243: aggerem, Caeſ. B. G. II, 12. Salluſt. Jug. 76 (79): molem, Caeſ. ap. Cic. Att. IX, 14, i. e. *oprichten*: *dus ook* muros, Virg. Aen. V, 631: *dus ook* gradum atque aditum ad rem, Cic. Agr. II, 15: pilam ponto, Virg. Aen. IX, 712, i. e. *oprichten*, *of nederlaten*: *Tropisch*, ſalutem in arte, Ibid. Georg. IV, 294, i. e. *zetten*. 2) *iet ergens heen laten vliegen*, *werpen*, *ſlingeren*, *bij voorb.* lapides, Cic. Mil. 15: ſcyphum de manu, Cic. Verr. IV, 10: tela manu, Virg. Aen. X, 264: ignem, Ibid. V, 643. Caeſ. B. C. II, 2: fulmen in mare, Cic. Div. II, 19: enſem fluctibus *voor* in fluctus, Virg. Aen. X, 683: talum *of* talos, Cic. Fin. III, 16. Plaut. Aſin. IV, 1, 35. V, 2, 54: *van daar* jacta alea eſt, *zie* Alea: ancoram, Plin. H. N. XXXII, 1. Virg. Aen. VI, *ook*: genu ad aliquem, Plaut. Capt. IV, 2, 17, i. e. *met de knie ſtooten*: pedes ante jaciunt (ciconiae), Plin. H. N. X, 38, i. e. *zetten ze ſchielijk voor aan*: *ook werpen*, *afſtooten*, *nederlaten*, *bij voorb.* ſe, Cic. Sext. 20. Quintil. VII, 2, 24. Tacit. Ann. IV, 22. Ovid. Faſt. III, 643.

Lu-

Digitized by Google

Lucan. VII, 166, i. e. *zich affſtooten : men zou hier uit het voorgaande toe kunnen brengen* pilam, Virg. : fundamenta, ancoram cet., i. e. *nederlaten : van daar* a) *Tropisch*, *werpen*, *bij voorb.* oſcula, Tacit. Hiſt. I, 16 : ſol arborum umbras jacit paribus intervallis, Plin. H. N. II, 11, i. e. *verbreidt.* b) *laten vliegen*, *Tropisch*, *of iet uit zich hervoortbrengen*, *of van zich laten*, *bij voorb.* odorem, Lucret. II, 845 : poma *ooftvruchten voortbrengen*, *dragen*, *van boomen*, Ovid. Art. I, 744 : *zoo zeggen wij*, *bij voorb. het paard heeft een ſchoon veulen geworpen : verders* igniculos, Cic. Att. XV, 26 med., i. e. *vonken laten vliegen*, *d. i. vertoonen : bijzonder mondeling voortbrengen*, *voortbrengen*, *ſpreken*, *zeggen*, *zich laten verluiden*, *bijzonder jegens iemand*, *bij voorb.* adulteria, Cic. Planc. 12 : crimen, Cic. Roſc. Com. 9 : injuriam, Cic. Parad. IV, 1, *onrecht voortbrengen*, *of ook onrecht aandoen :* ridiculum, i. e. *een boert*, *ſcherts*, bon mot, Cic. Or. 26 : ſuſpicionem, Cic. Flacc. 3 : illud, quod jacis obſcure, Cic. Att. II, 7 : jacit ad extremum, Cic. Partit. 13 : vera an falſa jaceret, Liv. VI, 14 : ſermonem, Quintil. IX, 2, 37 : ſermones, Tacit. Ann. IV, 68 : ſignificationes, Suet. Ner. 37 : conditiones pacis, Liv. XXXVIII, 25 : querelas, Cic. Div. I, 8 e prognoſt. : verba, Propert. III, 1, 87 : voces i. e. verba, Cic. Cat. IV, 7 : cf. Ovid. Faſt. II, 590. VI, 408 *en* 786 : contumeliam, Cic. Sulla 7, i. e. *ſcheldwoorden :* terrores, Cic. Att. II, 23, i. e. *ſchrikkelijke woorden en zaken :* vocem, Cic. Flacc. 3. *Ook ſtaat* jacta mentio, Vellej. II, 65, *voor* facta. *Verders* probra, Liv. II, 45. XXV, 10 : minas, Liv. II, 12. *Ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* de lacu Albano, Liv. V, 15, i. e. *zich laten verluiden*, *wegens enz. : dus ook* Tacit. Ann. I, 10 extr. : *ook* ſeq. Accuſ. cum Infin., *bij voorb.* jecit, oportere — reſcindi, i. e. dicebat, Salluſt. Jug. 11 : cf. Liv. VI, 14. c) *ſtrooijen*, *bij voorb.* flores, Virg. Aen. V, 79 : ſemen, Virg. Georg. I, 104, i. e. *zaaijen :* farra i. e. *zaaijen*, Ovid. Faſt. II, 519 : *van daar Tropisch*, *bij voorb.* odia i. e. *den grond tot haat leggen*, Tacit. Ann. I, 69 : probra, *zie hier voor.* 3) *wegwerpen*, *bij voorb.* ſcuta, Plaut. Trin. IV, 3, 17.

JACTĀBUNDUS, a, um, 1) *werpend*, *ook hier en ginds werpend*, *bij voorb.* mare, Gell. XIX, 1, i. e. *ſtormachtig.* 2) *pogchend*, *praalend*, *bij voorb.* in facundiae gloria, Gell. XV, 2.

JACTANTER, Adv., *praalend*, *pogchend :* jactantius, Tacit. Ann. II, 77. Hiſt. III, 53.

JACTANTĬA, ae, f. 1) *het openbaar toonen*, *laten zien*, *bij voorb.* ſui, Tac. Ann. II, 46, i. e. *pogcherij : van daar* 2) *pogcherij*, Quintil. I, 6 (10) ante med. *en* 8 (14) extr. IX, 2. Plin. Ep. I, 8 poſt med. Tacit. Agric. 25.

JACTĀTIO, onis, f. 1) *het werpen*, *of hier en ginds werpen*, *het ſchudden*, *ſlingeren*, *of eenige andere veelvuldige beweging*, *bij voorb. het ſlingeren in het ſchip*, Cic. Mur. 2 extr. : equi crebra jactatione cervicum jugum excuſſerant, Curt. IV, 15 med. : ubi primum ducta cicatrix, patique poſſe viſa jactationem, pergit ire, Liv. XXIX, 32 : maritima i. e. *het ſlingeren van het ſchip*, Liv. XXI, 26 : lapidum, corporis, Cic. Or. 25 extr., *de beweging van het ligchaam bij eenen Redenaar*, *als hij geſten maakt : dus ook* manus, *van eenen Redenaar*, *beweging der hand*, Quintil. X, 7 prope fin. §. 26 : vulnerum, Curt. VI, 1 in., i. e. *de* (*ſterke*) *beweging*, *het ſlingeren der wonden*, *bij het gaan enz. : dus ook* vulneris, Liv. XXI, 48 : *van daar Tropisch*, animorum, Cic. Tuſc. V, 6 in., i. e. *onrust ; woelen der hartstochten.* 2) *het openbaar toonen of laten zien van zich zelven*, *of van eene zaak van zich*, *bij voorb.* popularis, Cic. Haruſp. 20, i. e. *wanneer men zich voor het volk in het ſpreken vertoont*, *zich laat hooren ; gelegenheid*, *om zich openlijk voor het volk te laten zien of hooren : dus ook* eloquentia — habuit jactationem, Cic. Orat. 3 extr. : *dus ook* jactatio popularis, Cic. Cluent. 35, *doch*, *alwaar het ook de begeerte kan zijn*, *om zich aan het volk te vertoonen : dus ook* ex illa jactatione curſuque populari, Cic. Provinc. 16, *maar alwaar ook gedoeld kan zijn op het rondwerpen der zeegolven : van daar* 3) *het openlijk voortbrengen*, *bij voorb.* verborum, Brut. in Epiſt. Cic. ad XI, 20, i. e. *wanneer men zich iet laat verluiden.* 4) *wanneer men zich geern met iet bij anderen vertonen of zien wil laten*, *wanneer men het dikwijls vertaalen kan*, *pogchen*, *pogcherij*, *verwaandheid*, Coel. in Epiſt. Cic. ad Att. X poſt Ep. 9. Cic. Tuſc. IV, 9 in. : cultus, Tacit. Germ. 6 : eruditionis, Quintil. I, 5 (9) : cf. II, 4. IV, 1. Curt. IV, 10 in. VI, 8 in.

JACTĀTOR, oris, m. 1) *een werper*, *d. i. die werpt*, *bijzonder dikwijls ; ook die heen en wederwerpt*, *een ſchudder*, *ſlingeraar enz. : van daar* 2) *die iet voortbrengt*, *iet laat hooren of zien : bijzonder die zich*, *of iet van zich*, *geern openlijk vertoont*, *of laat zien of hooren*, *die daarmede praalt*, *bij voorb.* rerum geſtarum, Quintil. XI, 1 : civitatis, Suet. Claud. 85 : lectionis Salluſtianae, Gell. VIII, 4 : ſtirpis Cleonaeae, Stat. Theb. VI, 837. *Ook met den* Infinitivus, Sil. XI, 405.

JACTĀTUS, us, m. 1) *het werpen*, *bijzonder hier en ginds werpen*, *draagen*, *ſchudden*, *ſlingeren*, *bij voorb.* pennarum, Ovid. Met. VI, 703 : maris, Plin. H. N. XIV, 18. 2) *de voortbrenging eener zaak*, *bij voorb. woorden enz.*, *bijzonder wanneer men zich zelven of iet van zich zelven*, *geern laat zien of hooren*, *vertooning van zijn perſoon*, *pogcherij*, *verwaandheid enz.*

JACTĬTO, are, i. e. jacto, 1) *werpen*, *hier en ginds werpen*, *ſchudden enz.* 2) *voortbrengen*, *bijzonder openlijk met den mond voortbrengen*, *bij voorb.* ridicula, Liv. VII, 2.

JACTO, avi, atum, are, i. q. jacio, 1) *dikwijls werpen*, *of ook bloot werpen*, *bij voorb.* faces in tecta, Cic. Haruſp. 18 : haſtas, Cic. Or. II, 78 : fulmina, Ovid. Met. I, 308 : oſſa poſt tergum, Ibid. 383 : veſtem de muro, Caeſ. B. G. VII, 47 : ſe e muris in praeceps, Curt. V, 6 : rete, Pand. XIX, 1, 12 : ſemina per (i. e. in) undas, Ovid. Met. IV, 748, i. e. *werpen :* lumina in alicujus vultum, *de oogen werpen*, Ovid. Her. III, 11 : ſemen, Varr. R. R. I, 42, i. e. *zaaijen :* manus a facie, Juvenal. III, 106, i. e. *kusſen toewerpen :* numeros eburnos, *de dobbelſteenen*, Ovid. Art. II, 203 : cf. Plaut. Curc. II, 3, 79 : caeſtus, *den Caeſtus na iemand toewerpen*, *d. i. met hem vechten*, Cic. Tuſc. II, 23 : *van daar* a) *wegwerpen*, *afwerpen*, *bij voorb.* arma, Liv. I, 27 extr. : merces, Plaut. Rud. II, 3, 43 : ſe ſuaque omnia, Senec. de Clem. I, 3 : jugum, Juvenal. XIII, 22, i. e. *afwerpen : van daar* pecunias ſuas, Pandect. XXII, 3, 25, *wegwerpen*, *d. i. zonder reden betaalen :* b) *van zich geven*, *bij voorb.* lucem de corpore, Lucret. V, 576 : odorem late, Virg. Georg. II, 132 : *bijzonder met den mond voortbrengen*, *openlijk iet gewaagen of zich laten verluiden*, *zeggen*, *ſpreken*, *laten hooren*, *laten vliegen*, *bij voorb.* voces, Liv. I, 46 in. : *dus ook* verba mitiſſima, Ovid. Met. II, 816 : probra in aliquem, Liv. XXIX, 6 : querimonias, Liv. VII, 9 : convicia, Prop. III, 6, 11 : Talia jactanti i. e. dicenti, Virg. Aen. I, 102 (106) : jurgia, Ibid. X, 95 : neque haec incerta vulgo jactantur, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 1 : preces, Liv. IV, 42 : rem in ſenatu, Liv. III, 10. XXII, 23 extr. : rem ſermonibus, Liv. VIII, 29. XXXVIII, 28 : rem pluribus praeſentibus, Caeſ. B. G. I, 18 : adcuſationem i. e. *voortbrengen*, *voordragen*, Liv. X, 46 extr. : terrorem, Cic. Sext. 23, i. e. *van den ſchrik ſpreken :* rem in concione, Cic. Cluent. 47 in. : diſceptationes, Liv. XXXIV, 48 : cum haec jactarentur, Liv. III, 52 extr. : jactaris fabula, Ovid. Am. III, 1, 21 : minas, Cic. Quint. 14. Liv. II, 12 : verſus, Liv. IV, 53, i. e. *afzingen :* legem, Coel. in Epiſt. Cic. ad Div. VIII, 6 extr., i. e. *zich daar van laten verluiden :* promiſſa alicujus, Liv. II, 27, i. e. *voortbrengen*, *gewaagen :* munus iritum, Liv. II, 42, i. e. *gewaagen*, *daar van ſpreken*, *beloven : ook zonder* Caſus, *gewaagen*, *voortbrengen : van daar* Jactatum eſt in conditionibus cet., Liv. II, 13 : *ook kan men die plaatzen hier toe brengen*, *alwaar eene ſoort van roem bij is*, *bij voorb.* urbanam gratiam, Caeſ. B. C. III, 83 : genus & nomen, Horat. Od. I, 14, 13 : aliquem beatum, Ibid. Ep. I, 16, 18 : regna & virtutem, Ovid. Her. XVI, 81 : *bijzonder van iet roemend ſpreken*, *roemen*, *bij voorb.* gratiam urbanam, Caeſ. : genus & nomen, Horat. : aliquem, Horat : regna & virtutem, Ovid., *zie hier voor : dus ook* ſe, *zie beneden.* 2) *hier en ginds werpen*, *bij voorb. gelijk de zee de ſchepen*, *de vogels de vleugelen*, *de Redenaar zijne handen*, *de koorts de menſchen enz.*, *hier en daar bewegen*, *ſchudden*, *ſlingeren*, *beweegen*, *bij voorb.* jactari fluctibus, Cic. Roſc. Am. 26. Nep. Att. 6 : cerviculam, Cic. Verr. III, 19 : oculos *de oogen laten omſchieten*, Lucret. IV, 1132 : brachia, Ibid. 773 : brachium, Caeſ. B. G. I, 25 : pennas *de vleugels*, Ovid. Met. II, 835. Triſt. III, 8, 5 : ſiſtra, Ovid. Pont. I, 1, 38 : duras bidentes, Virg. Georg. II, 355, i. e. *er wakker mede arbeiden :* aeſtu febrique jactari, Cic. Cat. I, 13 : tempeſtate in alto jactari, Cic. Invent. II, 31 : *ook* caeſtus, Cic., *zie boven : van daar* ſe jactare, *van den Redenaar*, *ten aanzien der gebaarden*, Cic. Brut. 60 : *van daar* jactabatur, Cic. Off. III, 20, i. e. *ging uit de eene hand in de andere*, *of men wierp het hier en ginds*, *d. i. niemand wilde het geld nemen :* in via jactanti, Liv. XXI, 48, ſcil. vulnus *of* ipſum, *ſchudde*, *viel hem lastig : van daar* a) *Tropisch*, *bij voorb.* curas pectore, Virg. Aen. I, 227 (231), *als 't ware*, *hier en ginds werpen*, *d. i. zich daar mede bezighouden.* b) *hier en ginds flooten*, *bij voorb.* jactatur domi ſuae, Cic. Verr. I, 26 : cf. Cic. Planc. 7. c) *plaagen*, *ontrusten*, *bij voorb.* jactari morbis, Lucret. : clamore convicioque, Cic. ad Div. I, 5 : varietate fortunae, Curt. IV, 14 : aeſtu febrique, Cic., *zie boven :* cf. Plaut. Ciſt. II, 1, 14 : aequitas jactata, Cic. Quint. 2 : te quam ſit jactaturus, Cic. in Caecil. 14, *rondwer-*

melen, plaagen. d) *ronddragen in de stad, uitbrallen, bij voorb.* fabula jactaris in urbe, Ovid. Am. III, 1, 21. e) *bezig houden, bij voorb.* bidentes, Virg. Georg. 355, *zie boven:* se jactare in caussis centumviralibus, Cic. Or. I, 38: forensi labore jactari, Cic. Q. Fr. III, 5 post med., *zich bezig houden:* in qua tu non valde te jactas, Cic. ad Div. II, 15: se jactare actionibus cet., Liv. III, 1: *doch beide kan het ook zijn, zich vertoonen.* f) *bewegen, roeren, bij voorb.* te jactare non audebis, Cic. Tusc. II, 19 extr.: jactantibus se opinionibus, Ibid. IV. 10, *doch beide kan het ook zijn, zich vertoonen.* g) *dewijl, als men iet hier en ginds werpt, dit dikwijls een teken is, dat men het geern voor anderen wil laten zien, en het hun geern toonen wil: van daar (openlijk) vertoonen of laten zien, bij voorb.* verba, rem, genus & nomen, gratiam urbanam cet, *zie hier voor: van daar* se jactare *zich in eene zaak, kunst, kleed, plaats enz. (openlijk) laten zien of toonen, of vertoonen, zich een aanzien geven, of zoeken te geven, zich ergens moeite in geven enz., bij voorb.* in re, *of* de re, *of enkel* re cet., *en men moet juist niet altijd aan pogcherij en verwaandheid denken, bij voorb.* quam se jactare solebat, Cic. Dejot. 10: in urbe, Cic. Flacc. 26, i. e. *zich in de stad vertoonen, wijdsch handelen:* in bonis Roscii, Cic Rosc. Am. 9: in pecuniis, Cic. Cat. II, 9: actionibus, Liv. III, 1: in qua tu non valde te jactas, Cic. ad Div. II, 15, *zie hier voor:* te jactare non audebis, Cic. Tusc. II, 19: opinionibus se jactantibus, Ibid. IV, 10: *bijzonder als Redenaar,* in illo loco, Cic. Att. II, 21 ante med.: cf. Cic. Verr. V, 1 in. Fin. I, 10 extr. Rosc. Am. 32: *ook kan men hier toe brengen* in caussis centumviralibus, labore forensi, Cic., *zie hier voor:* supplicio levando, Cic. Cat. IV, 5 extr., *gelijk men dan ook het één en ander van boven hier toe brengen kan: bijzonder met welgevallen van anderen, bij voorb.* non ita se jactare potuit, Cic. Brut. 66, i. e. placere: in qua tu non valde te jactas, Cic. ad Div. II, 15: *bijzonder als Redenaar, zie de hier voor aangehaalde plaatzen,* Cic. Att. II, 21. Verr. V, 1. Fin. I, 10. Rosc. Am. 32: *of met eigen welgevallen, of met roemen en pogchen, wanneer het dikwijls vertaald wordt, verwaand pogchen, roemen, pogchen, zich verheffen op iet, zich veel laten voorstaan op iet enz., wanneer* in, de, *ook de bloote* Ablativus, *of geheel geen Casus staat, bij voorb.* se intolerantius jactare, Cic. Or. II, 52: se jactantem scorto retulisse, Liv. XXXIX, 43: de Calidio, Cic. Verr. IV, 21: in populari ratione, Cic. Sext. 53: in eoque se in concione jactasset, Cic. Att. II, 1 med.: in hac urbe, Cic. Flacc. 26 in.: in bonis Roscii, Cic. Rosc. Am. 9: lucus, quo se plus jactet Apollo, Virg. Ecl. VI, 74: supplicio levando, Cic. Cat. IV, 5 extr.: insperatis pecuniis, Ibid. II, 9, *alwaar de* Ed. Ernest. in insperatis cet., *alnewel tegen de* Codd., *heeft: maar beide is goed: ook zonder* se, *bij voorb.* jactavit, victoriam sui operis fuisse, Curt. VIII, 1 med.: *doch het zou ook kunnen zijn zeide, liet zich verluiden; bij slot is het hetzelfde: ook behoort het één en ander uit het voorgaande hier misschien toe, en omgekeerd: van daar* jactans, Adjective, *bij voorb.* sui jactans, Quintil. ap. Non. 3. n. 234: *of* jactans, Cic. ap. Non. Ibid., i. e. *roemend, pogchend:* epistolae jactantes, Plin. Ep. III, 9 ante med.: jactantior, Horat. Sat. I, 3, 49. Plin. Ep. IX, 23 extr.: *ook in eenen goeden zin, zich vertoonend, verheven, prachtig, wijdsch, bij voorb.* jactantior Roma, Stat. Sylv. IV, 1, 6: jactantior aula, Claudian. de IV Consul. Honor. 2.

JACTURA, ae, f. *eigenlijk, het werpen: van daar het werpen van waaren of andere zaken uit het schip in zee, om het te ligten, bij voorb.* de illis potissimum jactura fit, quia pretii minimi sunt i. e. *men werpt ze overboord,* Sallust. Or. II ad Caesar. de rep. ordin. post med. cap. 9: in mari jacturam facere, Cic. Off. III, 23, i. e. *in zee werpen, overboord werpen: van daar* 1) *de vermindering of verlies, bij voorb.* jacturam criminum facere, Cic. Verr. I, 12, i. e. *voorbijgaan:* caussae, Cic. Div. II, 15: dignitatis, Caes. B. C. I, 32. Cic. Planc. 2: juris, Cic. Att. XVI, 2 in. 2) *verlies of schade, nadeel, bij voorb.* rei familiaris jacturam facere, Cic. Fin. II, 24, *schade lijden aan enz.: dus ook* dignitatis, Cic. Planc. 2: suarum tribuum, Ibid. 22: jacturam pati, Colum. Praef. ante med.: *of* adcipere i. q. facere, Liv. III, 32, *lijden, bekomen:* temporis, Liv. XXXIX, 4: sepulcri, Virg. Aen. II, 646. Not. in unius mulierculae animula si jactura facta est, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5, *voor* animulae *zonder* in i. e. *wanneer eene vrouw verloren, d. i. gestorven is.* 3) *groote koste, of geschenken,* Cic. ad Att. VI, 1 in. Coel. 16. Manil. 23 med. Cluent. 8 in. Caes. B. G. VI, 12. B. C. III, 122 extr.

JACTUS, a, um, *zie* Jacio.

JACTUS, us, m. 1) *het werpen, slingeren, de worp, bij voorb.* fulminum, Cic. Cat. III, 8: tesserarum, Liv. IV, 17: talorum, Ovid. Art. III, 353: radiorum jactu flagellatus aër, Plin. H. N. II, 45: pulveris, Virg. Georg. IV, 87: aries jactum (Helles) in medio fecit ponto, Senec. Troad. 1035, i. e. *wierp ze midden in zee: doch het kan ook zijn, wierp ze in zee neder:* retis, Valer. Max., *zie beneden:* teli, *bij voorb.* intra teli jactum, Virg. Aen. XI, 608: *en* extra teli jactum, Curt. III, 10: ad teli jactum pervenire, Ibid. 11. 2) *de worp, van daar* retis *van het vischtuig of trek, vangst, d. i. allen door eenen worp gevangen visschen, bij voorb.* emere jactum retis, Pandect. XIX, 1 extr.: *en zonder* retis, Valer. Max. IV, 1, 7. 3) *het neder- of uitwerpen, bij voorb.* fecit jactum, Senec., *zie hier voor:* facere jactum mercium navis levandae gratia, Pandect. XIV, 2, 1, i. e. *de waaren over boord werpen: van daar verlies, bij voorb.* facere jactum *veroorzaken,* Senec., *zie hier voor.* 4) *het van zich geven, bij voorb. van een woord enz., bij voorb.* vocis, Valer. Max. I, 5, 9, i. e. *het spreken.*

JACULABILIS, e, *het geen men werpen, slingeren, kan, bij voorb.* telum, Ovid. Met. VII, 680: pondus, Stat. Theb. VI, 658.

JACULATIO, onis, f. *het werpen, slingeren, bij voorb.* equestris, Plin. H. N. VIII, 42: *van den bliksem,* Senec. Nat. Quaest. II, 12: cf. Apul. de mundo p. 64 Elm.: *Tropisch, bij voorb.* verborum, Quintil. VI, 3 ante med., *alwaar er echter* velut *bij staat.*

JACULATOR, oris, m. *die iet werpt, slingert, afschiet, bij voorb.* fulminis, Stat. Theb. XII, 562: Enceladus jaculator scil. truncorum arboris, Horat. Od. III, 4, 56: *in 't bijzonder,* 1) *een visscher,* Plaut. ap. Isidor. Orig. XIX, 5. 2) *een werpspiesschutter,* Liv. XXII, 21. XXXVI, 16, *dit waren ligte troepen, die alleen werpspiessen schooten.*

JACULATORIUS, a, um, *bij voorb.* campus, Pandect. IX, 2, 9 extr., i. e. *tot werpen of schieten dienstig.*

JACULATRIX, icis, f. *eene vrouw, die schiet, werpt, of slingert enz., bij voorb. jageresse,* Ovid. Met. V, 375, *alwaar Diana zoo heet.*

JACULOR, atus sum, ari, i. q. jacio, *werpen, slingeren, bij voorb.* silicem in hostes, Ovid. Met. VII, 139: saxa, Ib. XIV, 184: ignes, Virg. Aen. II, 276. Tac. Hist. II, 21: *bijzonder met den werpspies, bij voorb. zonder* Accusativus, Cic. Off. II, 13. Liv. XXII, 50 extr.: *van daar* se *zich werpen, bij voorb.* in ech, Flor. I, 14: *of springen,* Plin. H. N. VIII, 27: *of loopen, bij voorb. van Cometen,* Ibid. II, 25: *ook nederwaards stooten of werpen, bij voorb.* imbrem, Colum. X, 329: *ook van zich geven of werpen, bij voorb.* lucem, Plin. H. N. XI, 35. Sect. 55, i. e. *lichten:* umbram, Ib. XXVI, 3 post med. §. 120: verbum, Lucret. IV, 1130: *van daar* 1) *naar iet werpen, schieten, bij voorb.* cervos, Horat. Od. III, 12, 12: arces, Ibid. I, 2, 2, *naar de herten enz.:* aliquem ferro, Ovid. in Ibin 47: cf. 586: *van daar Tropisch,* probris in aliquem, Liv. XLII, 54, i. e. *met scheldwoorden aantasten:* sententiis in uxorem, Quintil. IX, 2 post med.: *ook* sententias, Quintil., *zie hier voor: bijzonder* 2) *doelen, naar het doel of wit werpen of schieten,* Cic. Divin. II, 59 in.: *van daar Tropisch, naar iet streeven, dingen, worstelen, bij voorb.* quid multa jaculamur, Horat. Od. II, 16, 17. Not. Jaculatus, a, um, *Passive, bij voorb.* ferro jaculato, Lucan. IV, 568.

JACULUS, a, um, *het geen geworpen wordt, bij voorb.* rete jaculum, Plaut. Asin. I, 1, 86. Ibid. Truc. I, 1, 14: *ook* jaculum *eenvoudig,* Ovid. Art. I, 763. scil. rete: *van daar* 1) jaculum, Substant., scil. telum, Cic. Tusc. I, 42. Caes. B. G. V, 44. XXVI, 4, i. e. *een werpspies:* jacula tormentis, aut manu emissa, Sallust. Jug. 57 (61). Not. murum jaculo trajicere, Cic. Fin. IV, 9, *met de werpspies over den muur werpen, voor den werpspies over den enz., voor* jaculum: *van daar heet dus een vlak langwerpig rond steentjen, dat de kinders uit vermaak over de oppervlakte des waters werpen of gooijen, wij noemen het kaas en brood werpen,* Minuc. Fel. in Octav. 3. Not. *de uitvinder van de werpspies zal* Aetolus, *zoon van* Mars *zijn,* Plin. H. N. VII, 56. 2) jaculus, Substant., scil. anguis, Lucan. IX, 720 *en* 823. Plin. H. N. VIII, 23, *een snel afschietende slang, schietslang: heet in 't* Grieksch *op dezelfde wijze* ἀκοντίας. 3) jaculus, Substant., scil. funis *of* laqueus, i. e. *strik, die over de hoornen der ossen geworpen wordt,* Colum. VI, 2, 4, *alwaar sommigen* laquei *voor* jaculi *lezen.*

JAM, Adv. 1) *reeds, nu,* Terent. And. I, 2, 19. Ad. IV, 5, 65: *ook* Cic. Or. 63 in., *alwaar 't echter beter, al, d. i. hier nu, vertaald wordt, zie beneden. Ook staat* jam nunc *bij een,* Terent. And. I, 1, 144. Phaedr. IV, 20, 6: *ook* Cic. Att. I, 8. Cic. in Caecil. 13 *zomwel,* Virg. Georg. I, 42, i. e. *reeds; gewoonlijk voor* jam *of* nunc: *evenwel in de plaatzen van* Cicero *en* Virgilius *schijnt het beter, al reeds, vertaald te worden: dus ook* Ovid. Art. III, 59: *dus ook* nunc jam *voor* nunc *of*

Digitized by Google

bij jam i. e. *reeds*, Terent. And. II, 1, 20. Ibid. Ad. II, 1, 14. Cic. ad Div. XIII, 41. Cic. Cat. I, 5 post med.: *ook gescheiden, bij voorb.* venio nunc non jam cet., Cic. Verr. IV, 27 in.: *van daar* jam *tweemaal, zoo, zoo, d. i. dra, dra, bij voorb.* jam secundae jam adversae res, Liv. XXX, 30 med.: cf. Horat. Sat. II, 7, 20. Virg. Aen. IV, 246. Flor. II, 17. *Ook staat* jam *dubbel bij een*, jam jam i. e. *zoo, zoo, of nu, nu, of enkel nu, reeds, of ook reeds, want dikwijls past dit alles tevens*, Cic. Or. III, 24. Terent. Ad. V, 3, 67. Salluft. Jug. 14 (17). Cic. Brut. 14. Plaut. Curc. V, 3, 20. Most. II, 1, 72. Horat. Epod. II, 68. Ovid. Trist. I, 2, 20. Cic. Verr. I, 30 med.: *ook* jam jamque, Cic. Tusc. I, 7 extr. Cic. Att. XIV, 22. in., i. e. *terstond of ten eersten, zoo zoo: ook heet* jam *alleen terstond, zie n. 4: ook nu of terstond, zie aldaar.* 2) *reeds, zoo wel van den tegenwoordigen, voorledenen, als toekomenden tijd, wanneer ook dikwijls thans, nu, of reeds, ook terstond, dra, vervolgends, éêns, past, bij voorb.* sunt duo menses jam, Cic. Rosc. Com. 3: jam transduxerant, Caes. B. G. I, 21: jam calesces, Terent. Eun. II, 2, 5: jam non longius aberant, cum cet., Caes. B. G. VI, 6: jam a prima adolescentia, Cic. ad. Div. I, 9 extr., i. e. *reeds: dus ook* jam tum, Terent. Eun. 11: *reeds zoo, d. i. éêns, terstond, dra, bij voorb. ik zal zoo komen, gij zult het zoo hooren, bij voorb.* jam videbimus; nunc — dicendum est, Cic. Or. 63 in., i. e. *dra, nu:* jam — anteponet, Cic. Brut. 17, i. e. *dra, terstond:* jam exstinguentur, Cic. Harusp. 25: jam intelliges, cum — veneris, Cic. Brut. 46, i. e. *eens, zoo, dra enz.: ook reeds, d. i. terstond, bij voorb.* jam dispecturi, Cic. Fin. IV, 23 extr.: jam — exstinguentur, Cic. Harusp. 25: cf. Terent. Heaut. IV, 6, 18: *van daar* jam ut i. e. *zoo dra als, eigenlijk als reeds, of reeds als, bij voorb. het geschied was enz.*, Plaut. Curc. V, 2, 46. Terent. Hec. III, 3, 18: *van daar* jam dudum, jam diu, jam pridem, *reeds lang enz., het verstaat zich van zelve: van daar* non jam *niet reeds, d. i. nog niet*, Nep. Eum. 12. 3) *verders, vervolgends, dra, boven dien enz., staat terstond in het begin, bij voorb.* Jam vero cet., Cic. Or. II, 19: Jam mensas, Cic. Nat. D. III, 34: cf. Cic. Phil. II, 8. Manil. 14, *en meermaalen: dan na een woord, bij voorb.* aut jam sine vi cet., Cic. ad Div. I, 4: Ergo jam dextro, Tacit. Germ. 45. 4) *terstond*, Terent. Eun. IV, 6, 27. Ibid. Heaut. IV, 6, 18: *ook staat daar voor dikwijls reeds, zie n. 3: van daar* jam jamque *terstond, op het oogenblik, zie n. 1.* 5) *meer, bij eene ontkenning, bij voorb.* non jam *niet meer*, Cic. Verr. III, 94 extr. Liv. XXX, 7 med.: *dus ook* neque jam *en niet meer*, Varr. R. R. II, 4, 16: jam nemo *niemand meer*, Cic. Cat. I, 2: cf. Terent. Heaut. IV, 3, 1. Phaedr. I, 8, 3. 6) *nu, d. i. diensvolgends, derhalven, alzoo, doch, bij voorb.* Jam primum, Liv. I, 1 in.: Jam vero, Cic. Manil. 11 in.: Jam hoc non potest, Cic. ad Div. V, 2 post init. 7) *zelfs, bij voorb.* jam mihi consuli, Cic. Cat. I, 8, *doch, het kan ook zijn, terstond.*

JAMBĒUS, a, um, Jambisch, Horat. Art. 252.

JAMBUS, i, m. 1) *een* Jambische *versvoet*, Horat. Art. 251, *bestaande uit eene korte en eene lange syllabe.* 2) *een* Jambisch *vers of een* Jambisch *gedicht*, Cic. Nat. D. III, 38. Horat. Od. I, 16, 2. Ibid. Art. 79. Ovid. in Ibin 521.

JANĀLIS, e, i. e. *van Janus bekomen, daar toe behoorende, bij voorb.* virga, Ovid. Fast. VI, 165: cf. 129.

JANĒUS i. e. janitor, Fest.

JANĬTOR, oris, m. *een poortier, deurwachter*, Cic. Verr. III, 4: carceris, Ibid. V, 45: cf. Plaut. Men. IV, 2, 110: Janitor coelestis aulae i. e. coeli, Ovid. Fast. I, 139: cf. 125 *en* 138, *is* Janus; *deze was de poortier des hemels: gelijk* Cerberus *der onderäardsche wereld*, Virg. Aen. VI, 400. VIII, 296. Not. 1) janitos *voor* janitor *zeide men eertijds volgends* Varr. L. L. VI, 3. 2) Cic. Agr. II, 13 *staat:* sumtum haurit ex aerario, suppeditat a sociis, janitores ex equestri ordine ducentos — stipatores corporis constituit; *het woord* janitores *mishaagt aan de Geleerden. Doch, dewijl wij het voorstel* (lex) *van* Rullus *zelve niet hebben, kan dit woord nog goed zijn, alleen zou ik de onderscheidingsteekenen* (Interpunctie) *veränderen, en achter* janitores *een* comma *zetten; te weten dus:* suppeditat a sociis janitores, ex equestri cet.

JANĬTRIX, tcis, f. *deurwachtster, poortierster*, Plaut. Curc. I, 1, 76. *Van daar Tropisch*, laurus janitrix Caesarum, i. e. *voor het huis staande*, Plin. H. N. XV, 30 in.

JANTHĬNUS, a, um, *violet, violierblaauw, bij voorb.* vestis, Plin. H. N. XXI, 6: color, Ibid. 8: *van daar* Janthina, Martial. II, 39, 1, *violette kleederen.*

JANŬA, ae, f. 1) *eene deur, ingang tot het huis, huisdeur*, Cic. Nat. D. II, 27, *alwaar gezegd wordt, dat de deuren van bijzondere huizen* januae *heeten:* januam occludere, Plaut. Aul. I, 2, 11: pultare, Ibid. Poen. III, 4, 80: *of* pulsare, Ovid. Trist. III, 2, 23. i. e. *aankloppen:* frangere, Horat. Sat. I, 2, 128: intrare, Petron. 139: reserare, Ovid. Her. IV, 141: aperire i. e. *open doen*, Ovid. Trist. III, 2, 24: *ook eene deur maken, bij voorb. na de straat toe*, Pandect. VIII, 2, 41. Not. a) *de deuren waren onder bescherming van* Janus, Ovid. Fast. I, 125: b) *aan veele huisdeuren waren bellen of schellen, zoo als bij ons*, Suet. Aug. 91. Senec. de ira III, 35. 2) *eene deur, Tropisch, ingang, toegang, bij voorb.* Ditis, Virg. Aen. VI, 127, *of* regis inferni, Ibid. 106, i. e. *na de onderäardsche wereld:* sepulcri, Ovid. Trist. III, 2, 24: *of* leti, Valer. Flacc. IV, 131. Ovid. Met. I, 662: laetitiae, Ovid. Pont. II, 7, 38: maris gemini, Ovid. Trist. I, 9, 32, i. e. Bosporus Thracicus: janua ingredi in causam, Cic. Planc. 3: facillime ad ea perventuros ab hoc aditu januaque patefacta, Cic. Or. I, 47: illa actio mihi januam famae patefacit, Plin. Ep. I, 18: janua animi frons est, Q. Cic. de petit. Consul. 11.

JANUĀRĬUS, a, um, *naar* Janus *benoemd: van daar* Januarius mensis, Cic. Agr. I, 2. Att. I, 2: *ook enkel* Januarius, scil. mensis, Caes. B. C. I, 5, i. e. January, *Louwmaand.* Not. *op den eersten* January *aanvaarden de Overheidspersonen hunne ambten ten tijde van* Cicero.

JASPĬDĒUS, a, um, *Jaspissoortig, bij voorb.* gemma, Plin. H. N. XXXVII, 10 ante med.

JASPIS, ĭdis, f. *de jaspis*, Virg. Aen. IV, 261. Plin. H. N. XXXVII, 8 *en* 9. Martial. V, 11, 1. IX, 60, 20: *ook als een liefkozend woord, bij voorb.* Augustus *zegt tot* Maecenas Macrob. Sat. II, 4 Vale mel gentium, Cilniorum smaragde, jaspi figulorum cet.

JATRALIPTA *of* JATRALIPTES, ae, m. *een zalvengeneesheer, d. i. die door zalven en tevens door wrijven geneest*, Cels. I, 1. Plin. H. N. XXIX, 1. Plin. Ep. X, 4: *ook waren er zulken in de baden*, Petron. 28. *Ook zegt men* Jatroleptes: *ook* Jatrolipta, Inscript. ap. Murator. p. 884. n. 4: *van daar* Jatraliptice *of* Jatraleptice, es, f. (scil. ars) *deze kunst of wetenschap*, Plin. H. N. XXIX, 1.

JATRONICES, ae, m. i. e. medicorum victor, Plin. H. N. XXIX, 1.

IBEX, ĭcis, m. *staat met* rupicapra *samen*, Plin. H. N. VIII, 53, *alwaar staat:* sunt rupicaprae, sunt ibices pernicitatis mirandae cet. Hard. *houdt* ibex *voor de* Gemse, *en* rupicapra *voor den steenbok.*

IBI, Adv., 1) *aldaar, of daar*, Cic. Tusc. V, 37. Cic. Caecin. 10 in. Ovid. Met. I, 316: *ook* seq. ubi, Cic. Dom. 46: *ook* Cic. ad Div. VI, 1 in. *in sommige* Edd.: *ook* seq. unde, Liv. I, 24. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* ibi loci, Plin. H. N. VI, 11, i. e. in eo loco. 2) *aldaar, daar, d. i. in dezelfde zaak, of in dezelfde zaken, daar in, bij voorb.* si quid est, quod reservet, ibi nos — reperiet, Cic. Rosc. Am. 29, i. e. in eo, in ea re: Ibique juventutem suam exercuit, Sallust. Cat. 5, i. e. in iis rebus: *van daar* ibi esse, Terent. Heaut. III, 1, 61, i. e. *daar op denken:* sum ibi, Ibid. V, 2, 29, *ik denk, peins daar op.* 3) *daar, als dan, dan, bij voorb.* ibi demum, *dan eerst*, Terent. Hec. I, 2, 53: cf. Ibid. And. II, 3, 4. Eun. II, 2, 29. Virg. Aen. II, 792: ibi infit, Liv. III, 71. *Ook staat het overtollig, bij voorb. bij* tum, *bij voorb.* ibi tum — postulasse, Cic. Caecin. 10 in., *zoo als bij ons, daar heeft dan enz.: dus ook* Cic. Mur. 12 unde tu me vocasti, inde ibi ego te revoco Ed. Graev., *van daar roep ik den enz., doch, het hadt kunnen wegblijven, en de* Ed. Ernest. *heeft het weggelaten.* 4) *voor* istuc, *daar heen, d. i. aan die plaats, op die zaak*, in locum, in rem *of* res, *bij voorb.* & cum ibi venerimus, Pandect. I, 2, 1 extr., i. e. *tot de zaak, het onderwerp enz.*

IBIDEM, Adv., 1) *aldaar*, Cic. Inv. II, 51. Nep. Milt. 2. Cato R. R. 37: *ook* seq. ubi, Justin. II, 2: hic ibidem i. e. in eodem hoc loco, *op deze zelfde plaats*, Cic. Rosc. Am. 5: demissae aures, ibidem cet. i. e. in iisdem auribus, Virg. Georg. III, 500. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* ibidem loci, Plaut. Cist. II, 1, 53, i. e. *op dezelfde plaats of toestand.* 2) *voor* in eadem re, Cic. Caecin. 9 in. 3) *juist daar heen, bij voorb.* trabo, Plaut. Trin. I, 2, 166. II, 4, 10. Not. *de* Paenult. *staat kort* Juvenc. III, 80. Paulin. Nol. Carm. XIX, 48.

IBIS, is *en* ĭdis, f. 1) *een* Egyptische *vogel, of ooijevaar, die slangen vreet, bij voorb.* ibes, Cic. Nat. D. I, 36: ibes Aegyptiae, Ibid. II, 50: ibidas, Mela III, 8 extr. *Deze vogel zal zich zelve klijsteeren, en tot de uitvinding van het klijsteeren aanleiding gegeven hebben*, Plin. H. N. VIII, 27 in. Cic. Nat. D. II, 50. 2) *een zeer bijtend en schimpend gedicht van* Ovidius *op eenen ons onbekenden vijand, in navolging van* Kallimachus, *die zijnen vijand*, Apollonius *van* Rhodus, *in een gedicht bijtend doorhaalde, en ibis noemde, bij voorb.* Ibide, Ovid. in Ibin, 57: Ibin, Ibid. 98.

IBISCUM, IBRIDA, *zie* Hibiscum, Hibrida.

IBUS i. e. iis, *zie* Is.

ICADION, *een wreede zeeroover*, Lucil. ap. Fest. *Hij heet ook* Icadius, Cic. Fat. 3.

ICAS, ădis, f. *het getal twintig*, Plin. H. N. XXXV, 2.

ICCIRCO *zie* Idcirco.

ICHNEUMON, ŏnis, m. 1) *een Indiaansche muis, een dier ter groote van eene kat, en gedaante van eene muis, wordt in Egypte gevonden*, Cic. Nat. D. I, 36. Martial. VII, 86, 5. Plin. H. N. VIII, 24 *en* 25, *in welke laatste plaats verhaald wordt, dat dit beest den krokodil in den muil en verders in de maag kruipen zal enz.* 2) *eene soort van kleine wespen of vliegen*, Plin. H. N. X, 74. XI, 21.

ICHNOGRAPHĬA, ae, f. *een ontwerp, schets*, Vitruv. I, 1.

ICHTHYOCOLLA, ae, f. *vischlijm*, Plin. H. N. XXXII, 7. VII, 56. Celf. V, 2.

ICHTHYOPHĂGI, orum, i. e. *vischeters, zoo heeten zekere volken, in* Arabië *en* Indië, Plin. H. N. VI, 23 *en* 28.

ICO, ici, ictum, 3. 1) *slaan, houwen, werpen, steken, stooten, bijzonder als men raakt of treft, waarom het ook somtijds is, dooden, doodsteeken, bij voorb.* femur, Plaut. Truc. II, 7, 42: corruit icta, Liv. I, 26, i. e. *doorstoken, gedood:* ibi in turba ictus Remus cecidit, Liv. I, 7, i. e. *doorstoken, gedood:* lapide ictus, Caes. B. C. III, 22, i. e. *geworpen of getroffen:* mordaci ferro icta pinus, Hor. Od. IV, 6, 9: emicat in partem sanguis, unde icimur ictu, Lucret. IV, 1044: exin corpus propellit & icit, Ibid. III, 161: neu conarere telis mi icere caput, Catull. CXVI, 4, i. e. *steeken:* pugno ictus, Liv. III, 13, i. e. *geslagen of getroffen: gelijk dan dikwijls treffen past: dus ook* fuscina ici vidulum, Plaut. fragm. ap. Non.: colaphum icere, *een kinnebakslag, een muilpeer geven*, Plaut. Perf. V, 2, 65: *van daar* a) *treffen, bij voorb.* fuscina ici vidulum, Plaut. ap. Non. 2. n. 424, *getroffen, of aangestoken:* fulmen lauri fruticem non icit, Plin. H. N. II, 55: *dus ook* fulmine laurus sola non icitur, Ibid. XV, 30: ictus vulnere, Liv. II, 47: fulmine ictus, Liv. I, 31: *of* e coelo ictus, Cic. Div. I, 10, i. e. *van den blikfem getroffen: dus ook Tropisch*, me ictum fumantemque, Cic. Harusp. 21: *dus ook* domus icta *Tropisch* Ovid. Trist. V, 4, 34, i. e. *ongelukkig, te gronde geworpen, in 't onheil gedompeld: van daar Tropisch bereiken, bij voorb.* magnitudinem, Senec. de Constant. 3. b) icere foedus *een verbond maken*, Cic. Balb. 15. Cic. Sext. 10. Cic. Pif. 12. Liv. I, 24, *dewijl daarbij een zwijn geslacht werdt, ten zij het enkel staat voor maken, zoo zeggen wij ook treffen, voor maken, bij voorb. een vergelijk, akkoord, afspraak, treffen; waarbij aan geen slachten of offeren gedacht wordt.* 2) *bewegen, ontrusten, roeren, treffen, doch hier is gemeenlijk slechts* ictus, a, um, *gewoon, bij voorb.* metu icta, Liv. I, 10, *getroffen, ontrust:* Consules nova re icti, Liv. XXVII, 9 post med.: conscientia ictus, Liv. XXXIII, 28 in.: Consul rebellione Bergistanorum ictus, Liv. XXXIV, 17: desideriis icta, Horat. Od. IV, 5, 15: caput ictum, Ibid. Sat. II, 1, 24, i. e. *dronken, vol wijn; of, gelijk wij zeggen, bezet.*

ICON, ŏnis, f. *een beeld, bij voorb.* fictas cera icones, Plin. H. N. VIII, 54. Ed. Hard., *van daar Tropisch, beeld, d. i. afbeelding, beschrijving enz.*

ICONĬCUS, a, um, *naar het leven geschilderd, bij voorb.* simulacrum, Suet. Cal. 22: iconicos duces pinxisse tradatur, Plin. H. N. XXXV, 8 extr.: similitudine expressa, quas (effigies) iconicas vocant, Ibid. XXXIV, 4.

ICTERĬAS, ădis, f. scil. gemma, *zeker juweel of edelgesteente, de kleur van den vogel* icterus *hebbende, ook tegen de geluw dienende*, Plin. H. N. XXXVII, 10.

ICTERĬCUS, a, um, *met de geelzucht bezet*, Juvenal. VI, 564. Plin. H. N. XX, 9 ante med.: cf. Hystericus.

ICTĔRUS, i, m. 1) *een kleine geelachtige vogel, welken* Plin. H. N. XXX, 11 in. *voor den* Galgulus *houdt.* 2) *de geluw, geelzucht*, Ibid. Plinius *noemt ze wel niet* icterus, *maar de naam ligt in zijn woord.*

ICTIS, ĭdis, *een soort van wezeltjen of marter*, Plin. H. N. XXIX, 4.

ICTUS, us, m. 1) *een houw, steek, slag, schoot, stoot, worp, bijzonder wanneer iemand daar door geraakt wordt, bij voorb.* gladiatorius, Cic. Mil. 24, i. e. *steek:* ictus suos, *hunne steeken met degens*, Ovid. Met. VII, 340: *dus ook der slang*, Plin. H. N. XX, 9 ante med.: *der wespen*, Ibid. X, 53: cf. Cic. Off. II, 6 in., *alwaar het steek of stoot kan zijn: dus ook* solis, Ovid. Met. VI, 49: cf. V, 389. Horat. Od. II, 15, 10: ictus enim fit, scil. *van het schreeuwen*, Auct. ad Her. III, 12, i. e. *steek in de borst, een steek:* Uno ictu i. e. *houw*, Plaut. Mil. I, 1, 53: sopitum subito ictu scil. securis, Liv. I, 41, i. e. *houw: dus ook* apri, Ovid. Met. VIII, 362: pilorum, Caes. B. G. I, 25: *en* cuspidis i. e. hastae, Virg. Aen. VII, 756, i. e. *worp, schoot: van daar* ictu primo, Plin. H. N. XXXVII, 8 ante med., *met den eersten worp, gevolglijk op éénmaal: dus ook* uno ictu contendere, *met eenen aanval, op éénmaal, zonder af te zetten*, Auct. B. Afric. 18: singulis velut ictibus bella transigere, Tacit. Hist. II, 38, i. e. *met enkele aanvallen, gevolglijk niet op éens, niet achter één voort: van daar* uno ictu temporis *op éénen tijd, op één oogenblik, op dezelfde stond*, Gell. XIV, 1 post med.: *van daar* sub ictum dari, Tacit. Ann. XIII, 39, *den vijanden onder de oogen komen, met hun handgemeen worden:* sub ictu habere, i. e. *nabij zijn, voor oogen hebben*, Senec. Ep. 72 extr.: extra ictum esse *buiten schoot zijn, Tropisch buiten gevaar zijn*, Ibid. Benef. I, 7: *integendeel* sub ictu nostro positum, *in onze magt*, Ibid. II, 29: sub ictu esse i. e. a) *in gevaar zijn*, Ibid. ad Marc. 9 extr. b) *voor oogen zijn*, Sil. IV, 42: *verders* fulminis, Cic. Off. III, 25, i. e. *slag:* alae i. e. *met den vleugel*, Plin. H. N. X, 3: pennarum i. e. *met de vleugelen*, Ibid. VI, 12: ictibus aëra rumpit, Ovid. Met. IV, 124, i. e. *stoot:* arietis *bij belegeringen*, Liv. XXXVI, 23: *dus ook* murorum, Plin. H. N. XXXV, 10 post med.: *van eenen stier*, Virg. Georg. III, 234: *dus ook* calcis, Suet. Ner. 35, i. e. *het stooten: van daar stampen met den voet in den tact of maat, bij voorb.* ictus *in het vers*, Hor. Art. 253, *anders* percussio *genoemd: dus ook* Quintil. IX, 4 ante med. §. 51, *alwaar* pedum & digitorum ictu *staat, gevolglijk werdt niet alleen de voet, maar ook de vinger gebruikt; wanneer dan, bij voorb. een vers van zes leden of voeten, zes tellen of op en nederslagen heeft: ook insgelijks, en wel eigenlijk, bij voorb.* ad ictus modulantium pedum moveri, Plin. H. N. II, 95: ictus pollicis, Horat. Od. IV, 6, 36, *bij het steeken der luit, d. i. tikken, slaan:* dracones — ad ictus citharae resonant, Ibid. XXXIV, 8 post med., i. e. *het slaan der luit.* 2) *Tropisch, bij voorb.* ictus calamitatis, Cic. Agr. II, 3, i. e. *slag:* non tribunicio sed consulari ictu concidissem, Cic. red. Sen. 7: Voluptas non habet ictum, quo pellat animum, Cic. Fin. II, 11, i. e. *als 't ware, stoot, d. i. kracht om in beweging te zetten: van daar* a) *magt over iemand, bij voorb.* non sub ictu nostro positum, Senec., *zie hier voor:* b) *gevaar, bij voorb.* sub ictu esse, Senec., *zie hier voor.* Not. Geolt. icti *voor* ictus, Quadrigar. ap. Gell. IX, 13 extr.

ICTUS, a, um, *zie* Ico.

ICUNCŬLA, ae, f. *een klein beeld of beeldjen, bij voorb.* puellaris, Suet. Ner. 56.

IDCIRCO *of* **ICCIRCO**, Adv., 1) *daarom, deswegens*, Cic. Or. II, 40. Invent. I, 8 *en* 48. Verr. IV, 4. Rosc. Com. 7. Caes. B. G. V, 3 *en meermaalen.* 2) *in zoo ver, daar in*, Cic. Nat. D. III, 27 extr.

IDĔA, ae, f. 1) *een beeld, gedaante.* 2) *de gedaante van eene zaak in 't hoofd, denkbeeld, begrip, idee*, Cic. Or. 3 in. Acad. I, 8 in. Tusc. I, 24 post med. 3) *een ideäal, voorbeeld, monster, origineel*, Senec. Ep. 58 ante med.

IDEM, EADEM, IDEM, 1) *dezelfde, dezelfde, hetzelfde, is bekend. Men kan het dikwijls door eenerlei vertaalen; bij voorb.* ejusdem generis, Cic. Amic. 21. Not. a) *daar volgt dikwijls op* qui quae quod, ac *of* atque, *ook* ut, quam, quasi (i. e. quam si), *ook somtijds de* Dativus, *als er bij ons* als *staat of* zoo als, *bij voorb.* eadem virtus, quae in suo proavo, Cic. Harusp. 11: cf. Cic. Fin. IV, 3 extr. Caecin. 20: *ook* quicunque, Caes. B. C. III, 13: Idem valere debet, ac cet., Cic. Sull. 18: Unum & idem videtur esse, atque id cet., Cic. Dom. 20: eisdem fere verbis, ut actum est, Cic. Tusc. II, 3 extr.: Eandem potestatem constituit, quam si lata esset lex, Cic. Agr. II, 12: cf. Colum. III, 2 extr.: Eodem loco res est, quasi ea pecunia legata non esset, Cic. Leg. II, 21: cf. Cic. Amic. 4: Invitum qui servat, idem facit occidenti, Horat. Art. 467, i. e. *hetzelfde even, als enz.: dus ook* Lucret. III, 1051. IV, 1168: *dus ook* Cicero, Fin. III, 4 post init. *Ook volgt* et, *bij voorb.* Cic. Top. 23, *doch men kan het door* en *vertaalen: ook* cum, *bij voorb.* eodem mecum patre genitum i. e. *als ik*, Tacit. XV, 2: *ook volgt meermaalen* cum, *doch, men kan het in andere plaatzen door met vertaalen, en behoort dus niet hier, bij voorb.* Cic. Cat. I, 8. Gell. XVIII, 11. *Ook staan er andere* Pronomina *bij, bij voorb.* hoc idem, Cic. Cat. I, 8: idem iste, Cic. Manil. 7: ejusdem illius, Cic. Sext. 50, *alwaar zij des noods konden wegblijven: en meermaalen.* *Ook staat* idem (Neutr.) Substantive *met eenen* Genitivus, *bij voorb.* ista habet juris idem, quod ceterae, Cic. Att. VI, 2 post med.: idem sporis, Ovid. Fast. II, 334, i. e. idem *spelt ook staat* eodem, scil. via, i. e. *op denzelfden weg, of aldaar, wanneer het ...veel is, bij voorb.* reverti, Liv. II, 70 in.: cf. Liv. V, 46 in. Cic. Div. I, 54: *ook even derwaards voor* eodem, *bij voorb.* eadem sequentes — impetus rapit, Liv. IV, 33 extr. Ed. Drak., *alwaar andere Edd.* eodem *hebben; ook* scil. ratione,

fpoiles, Plaut. Bacch. III, 4, 24. Ibid. Poen. III, 3, 3. Ibid. Capt. II, 2, 43: *ook* Trin. II, 4, 180, *alhoewel in de laatste plaats ook, aldaar, past:* Eodem *even daar heen*, *staat* Adverbialiter, *zie boven* Eodem *bijzonder;* b) isdem *voor* iisdem, Sallust. Cat. 39. §. 6. Ed. Cort.: *dus moet* eodem Virg. Aen. XII, 847. Uno eodemque tulit cet. *met twee sijllaben in de* Scansie *gelezen worden: even dus* eosdem Prop. IV, 7, 7 *van twee sijllaben: even dus* eidem (Dat.) *van twee sijllaben*, Lucil. ap. Lactant. V, 9: *even dus* idem oculi *voor* iidem, Ovid. Met. I, 239: *maar wil men* iidem *behouden, dan moet achter* idem *gestandeerd worden:* c) Nom. Plur. *is* iidem: *doch er staat ook* eidem, Inscript. ap. Gruter. p. 100. n. 8 *en* p. 128. n. 7: *ook erkent* Priscian. *in* eidem *voor* iidem: d) Nom. Sing. idem (masc.) *staat lang* Virg. Ecl. III, 44: *maar* idem neutr. *staat kort* Horat. Art. 467: e) *het staat somtijds overtollig, te weten, het wordt achter aan herhaald, waar het onnodig was, bij voorb.* uxorem Domitiam, ex qua — tulerat, — eandem — repudiavit, Suet. Domit. 3. *Even zoo staat* is, ea, id *dikwijls achter dan overtollig, bij voorb.* Liv. I, 58 extr.: *dus ook* eo, Liv. XXV, 37 in.: ex his regionibus, Caes. B. G. III, 20: f) *dus drukt het uit* et, que cet., *ons, en wel, uit (zoo als* et is, isque), *bij voorb.* Asiam refertam & eandem delicatam, Cic. Mur. 9: certissimi, iidemque acerrimi, Cic. Phil. X, 8: *doch men kan het in deze plaatzen, ook tevens vertalen,* (*zie n.* 2.) 2) *ook of insgelijks, tevens, wanneer het hetzelfde, of omtrent hetzelfde is als even dezelfde enz., wanneer het voor* item *of* simul *staat, bij voorb.* Atque idem ego contendo, Cic. Arch. 7, *beweer ook enz.:* Asiam refertam & eandem delicatam cet., Cic. Mur. 9: cibo, qui & suavissimus esset & idem facillimus cet., Cic. Fin. II, 20: idem contendit i. e. ille etiam, Cic. Att. VIII, 5: viros fortes — eosdem bonos esse, Cic. Off. I, 19: Musici, qui erant quondam iidem poëtae, Cic. Or. III, 44: beneficentia, quam eandem benignitatem adpellari licet, Cic. Off. I, 7 in.: quod idem nos cet., Cic. Fin. III, 7 *en dus dikwijls* idem *voor* ego etiam, tu etiam, ille etiam cet.: *ook staat het dubbel, tevens en enz. of zoo wel als ook, of tevens en tevens enz., bij voorb.* quod autem idem moestitiam meam reprehendis, idem jocum, Cic. Phil. II, 16: Caninius tuus idem & idem noster, Cic. ad Div. IX, 2 in.: fuisse quosdam, qui iidem ornate — iidem verfute dicerent, Cic. Or. 7 in. 3) *lenend, wanneer het dezelfde, tevens, er mede verbonden wordt, bij voorb.* ut nolint eundem pluribus rebus excellere, Cic. Brut. 16: de eodem & alio, Cic. Topic. 22 *tweemaal:* eundem numum, Liv. I, 58. Not. unus & idem, *alwaar* unus *overtollig was, bij voorb.* esse uno & eodem statu, Cic. Or. 2: uno eodemque tempore, Cic. Verr. IV, 42.

IDENTIDEM, Adv., *herhaalde keeren, meermaalen, vaak*, Cic. Dom. 55. Rab. Post. 12. Att. XIII, 26. Liv. I, 54. Catull. XI, 19 *en meermaalen.*

IDEO, Adv., *derwegens, ook daarom, als het hetzelfde is, als derwegens*, Cic. ad Div. I, 8 in. Att. II, 1. Verr. I, 42. IV, 4. Coel. 9. Caes. B. C. III, 11. Nep. Alcib. 9 *en meermaalen.*

IDIOGRAPHUS, a, um, *met eigene hand geschreven, bij voorb.* liber, Gell. IX, 14.

IDIŎTA, ae, m. *eigenlijk die geen openbaar ambt bekleedt, een gemeen man: van daar een onwetende ergens in, ongeleerde, onërvarene, onkundige, smaakloos mensch*, Idiöot, Ignorant, *weetniet*, Cic. Verr. IV, 2. Cic. Sext. 51. Pis. 26 *en* 27. Gell. I, 2. Lucil. ap. Non. 1. n. 177. Vitruv. VI extr.

IDIOTISMUS, i, m. 1) *eene gemeene wijze van spreken, doch zonder fout, of liever eene wijze van spreken, als men de taal van geringe lieden nabootst*, Senec. Controv. III Praef. 2) *eene eigene aart van spreken, bij voorb. van een mensch, een land, eene taal: of het voorkomt, weet ik niet.*

IDŎLUM *en* **IDŎLON**, i, n. *een beeld of gedaante van eene zaak of persoon, die voor onze oogen of in onze ziel komt*, Cic. Fin. I, 6. Lucil. ap. Non. 7. n. 83. *ook gedaante, verschijning, spook, bij voorb.* mox adparebat idolon, Plin. Ep. VII, 27, 5.

IDONĔE, Adv., 1) *geschikt, passende*, Cic. Invent. I, 15. 2) *genoegzaam, voldoende, geschikt, deugdlijk, behoorlijk, met behoorlijke zekerheid, bij voorb.* cavere, Pandect. V, 3, 41. XL, 5, 41: reficere parietem, Ibid. XXXIX, 2, 41.

IDONEUS, a, um, *geschikt, passende, deugdlijk, bekwaam tot iet, bij voorb.* tempus, Cic. Rosc. Am. 24. Nep. Att. 2: causa, Nep. Them. 6: verba, Cic. Or. I, 34: locus, Caes. B. G. II, 8 *en meermaalen; ook* seq. dativo, Cic. ad Div. VI, 19. Horat. Ep. II, 2, 7. Quintil. II, 3: seq. ad, Cic. Att. V, 6. Leg. II, 4. Cluent. 63: *ook* seq. in (rem), *bij voorb.* in hoc idoneas, Quintil. VI, 3: in nullam spem, Senec. Controv. V, 33 post med.: *met den Infinitivus, bij voorb.* dare, Horat. Ep. I, 16, 12. Not. idonea, scil. loca, *bij voorb.* provinciarum, Tacit. Ann. IV, 5: *van daar* 1) *waardig, bij voorb.* Pompejus idoneus non est, qui impetret, Cic. Manil. 19: res idonea, de qua quaeratur, Cic. Acad. IV, 6 post med., *en dus volgt meermaalen* qui quae quod *voor* ut, *bij voorb.* Terent. And. IV, 4, 18: *ook volgt* ut, *bij voorb.* Cic. Dom. 51 extr.: *ook zonder* qui *of* ut, *bij voorb.* saepe idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertiendum, Cic. Off. II, 15 extr., *alwaar* Ed. Heusing. indigentibus *weggelaten heeft. Ook met den* Ablativus, *gelijk* dignus, *bij voorb.* dignitate, Auct. ad Herenn. III, 3. 2) *duchtig, deugdelijk, zeker, vast, genoegzaam, bij voorb.* paries, Pandect. XXXIX, 2, 36: navis, Ibid. XIX, 2, 13: cautio, Ibid. XL, 4, 50: tutor, Ibid. XXVI, 1, 9: debitor, Ibid. IV, 4, 27 extr.: idoneis hominibus pecuniam collocare, Ibid. XXXVI, 2, 88: pignora, Ib. XXII, 1, 33: *ook kan het één en ander uit het voorgaande en volgende hier toe gebracht worden: van daar, duchtig, geloofwaardig, genoegzaam, voldoende, zeker, bij voorb.* idoneus, Cic. Brut. 15: homo, Pandect., *zie hier voor.* Not. Comparat. Idoneior, Ulpian. in Pandect. XVIII, 2, 4 extr. Paul. Ibid. XLVI, 22, 2.

IDUARIUS, a, um, *of* **IDUĂRIS**, e, i. e. ad Idus pertinens, *bij voorb.* iduaria, Inscript. ap. Gruter. p. 478. n. 9, scil. collegia.

IDULIS, e, *bij voorb.* ovis i. e. quae omnibus Idibus Jovi mactabatur, Fest.: cf. Ovid. Fast. I, 56. Macrob. Sat. I, 15 post med.

IDUO, are, *is in de Etrurische taal* i. q. dividere, *en daar van zal* Idus *afkomen*, Macrob. Sat. I, 15. *Ik geloof, dat ook* divido *daar van afkomt. Te weten, zoo als men zegt* Credo *en* Creduo, *zoo kan men gezegd hebben* Vido (*of* Ido) *en* Viduo (*of* Iduo): *van daar* Viduus, a, um. *Dus ook* divido *of* dividuo.

IDUS, uum, f. *de vijftiende dag in* Maart, Meij, Julij *en* October, *in de overige maanden de dertiende, bij voorb.* Iduum Martiarum, Cic. Att. XV, 4: postridie Idus, Ibid. 17: ante Idus, Idibus, Cic. ad Div. I, 1: cf. Hor. Od. IV, 11, 14. Not. 1) *de renten der kapitaalen worden voornaamlijk op de* Calendae *en* Idus *betaald, bij voorb.* modo numeret Idibus, Cic. Att. XIV, 20: cf. Cic. Cat. I, 6. Horat. Epod. II, 96. 2) *de* Idus *waren aan* Jupiter *heilig, gelijk* Calendae *aan* Juno, *zie* Idulis, *en* conf. Varr. ap. Macrob. Sat. I, 14. 3) *het woord komt waarschijnlijk van* Iduo, *dewijl het de helft is; zie* Iduo.

IDYLLIUM, *zie* Edyllium.

JECUR, jecŏris *en* jecinŏris *of* jocinŏris, n. *de lever, bij voorb.* jecur, Cic. Nat. D. I, 35. II, 55: jecorum, Cic. Liv. I, 52: jecinoris, Liv. VIII, 9. Gron., *alwaar de* Ed. Drak. jocinoris *heeft:* jocinori, Liv. XLI, 15. Drak., *alwaar de* Ed. Gronov. jecinori *heeft:* jocinore, Liv. XXV, 16. XLI, 14. Drak. & Gronov. Cels. II, 8 in.

JECUSCŬLUM, i, n. *lever, wanneer men verkleinend spreekt, levertjen, kleine lever, bij voorb.* musculorum jecuscula, Cic. Div. II, 14.

JEJŪNE, Adv., 1) *nuchteren, zonder eten: van daar* 2) *mager, droog in 't spreken, d. i. zonder sap en kracht, zonder sieraad, kort enz., bij voorb.* disputare, Cic. Or. I, 11: laudare, Gell. XIX, 3: cf. Plin. Ep. I, 20. §. 21: agere, Cic. Acad. IV, 35 in.: jejunius dicere, Cic. Fin. III, 5 extr. Att. XII, 21 post init.

JEJUNIŌSUS, a, um, *nuchteren, hongerig:* jejuniosior, Plaut. Capt. III, 1, 6.

JEJŪNITAS, atis, f. *de ledigheid, ledige maag, hongerigheid*, Plaut. Merc. III, 3, 13: *van daar* 1) *de dor- of droogheid*, Vitruv. VII, 2. 2) *de droogheid of dorheid, sappeloosheid, sierloosheid*, Cic. Brut. 55 *en* 82. Or. 6. Tusc. II, 1. *Ook de magerheid in voordragt, bij voorb.* bonarum artium, Cic. Or. II, 3.

JEJŪNIUM, i, n. *de onthouding van spijze, het vasten*, Liv. XXXVI, 37. Horat. Sat. II, 3, 291. Sueton. Aug. 76. Cels. III, 18 post med.: *ook* Ovid. Met. I, 312, i. e. *vasten of honger:* jejunia solvere, Ibid. V, 534, i. e. *afbreken:* ponere, Ibid. Fast. IV, 535, i. e. *nalaten, eindigen: van daar* 1) *de honger*, Ovid. Met. VIII, 820 *en* 831: jejunia pascere, Ibid. IV, 263: satiare, Ibid. XI, 37: sedare, Ibid. XV, 83: *of* placare, Ibid. 95, i. e. *stillen.* 2) *de dorst*, Lucan. IV, 332. 3) *de magerheid, bij voorb. van een beest*, Virg. Georg. III, 127: *van eenen akker*, Colum. III, 12.

JEJŪNUS, a, um, *nuchteren, wanneer men niet gegeten, ook wel niet gedronken heeft, bij voorb.* ita jejunus, ut ne aquam quidem gustarim, Cic. ad Div. VII, 26: ore jejuno, Plin. H. N. XXII, 25 ante med.: saliva, *nuchter speekzel*, Ibid. XXVIII, 4: venenum jejunum scil. scorpionis i. e. *uit den nuchteren mond*, Ibid. XI, 25 in.: jejuna fames, Ovid. Met. VIII, 790, *ten zij het hier is, hongerig:* Cerberus jejuno sono terreat, Prop. IV, 5,

5, 4, i. e. nuchteren of hongerig: van daar 1) ledig van iets, gebrek hebbende, bij voorb. corpora ſucco jejuna, Lucret. II, 841. Ook met den Genitivus, bij voorb. jejunas hujus orationis aures, Cic. Or. 40, i. e. gebrek hebbende aan enz.: van daar inteſtinum jejunum, de ledige darm in het ligchaam, dewijl hij het ontvangen terſtond weder voortzendt, Celſ. IV, 1 med. 2) hongerig, bij voorb. plebecula, Cic. Att. I, 16 poſt med.: aviditas, Plin. H. N. X, 3 poſt init.: Cerberus jejuno ſono, Prop., zie hier voor: Fames, Ovid., zie hier voor: dens, Hor. Ep. II, 2, 29: ook dorstig, bij voorb. vilem jejunae ſaepe negavit aquam, Prop. III, 14, 18: jejuna cupido i. e. dorst, Lucret. IV, 874. 3) mager, ſappeloos, droog, onvruchtbaar, bij voorb. humus, Colum. II, 4: ager, Cic. Verr. III, 37 in.: jejuna glarea ruris, Virg. Georg. II, 212: quid jejunius? ſcil. hoc ſaxo, Senec. ad Helv. 6: van daar Tropisch, a) mager, onvruchtbaar, krachteloos, bij voorb. cognitio, Cic. Off. I, 44 med., i. e. onvruchtbaar: calumnia, Cic. Caecin. 21: b) mager, droog, ſap- en krachteloos in het ſpreken, wanneer er geene redenkunstige kracht en ſieraad in is, arm, bij voorb. concertatio verborum, Cic. Or. II, 16: orationes, Cic. Brut. 30 in.: res jejunae, Cic. Or. III, 14 in., i. e. magere, kleine dingen, die geene zonderlinge ſtoffe tot redenkundigen ſieraad of tot wijdlopigheid aan de hand geven: ook van Redenaren, bij voorb. Antonium jejuniorem, Cic. Or. III, 4, i. e. magerer, armer, in ſieraad, artem eloquentiae, ut tenuem ac jejunam cavillari, Quintil. I, 4 (5), i. e. arm, ſlecht: neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut una de re bene dici, niſi ſemel, non poſſit, Ibid. X, 5, i. e. arm, mager. 4) klein, gering, ſlecht, laag, bij voorb. ſi non jejunum, quod ego geſſi, Cic. ad Div. XV, 4 poſt med. §. 35: ars eloquentiae, Quintil., zie hier voor: van daar animus jejunus, Cic. ad Div. II, 17 extr., i. e. een ſlecht mensch, ten aanzien der gezondheid, een kleine geest, bij voorb. die anderen benijdt enz.: nihil humile aut jejunum, Cic. ad Div. III, 10 poſt med., i. e. niets laaghartigs of klein, bij voorb. ten aanzien van nijd. 5) gering, weinig, bij voorb. ſanies, Virg. Georg. III, 493. Not. conſurgimus jejunis oculis, Varr. ap. Non. 6. n. 22, i. e. qui nihil aut parum viderunt.

JENTACŬLUM, i, n. het ontbijt, Plaut. Curc. I, 1, 71. Martial. XIV, 223, 1. Suet. Vit. 13. Apul. Met. I poſt med. p. 180 Elm.

JENTO, are, ontbijten, Varr. ap. Non. 2. n. 440. Suet. Vitell. 7 extr.

IGĬTUR, 1) dienvolgends, derhalven, deswegens, alzoo, daarom, wanneer het hetzelfde is als dienvolgends, is bekend. Not. a) het ſtaat dan heel voor aan, dan na één, dan achter meer woorden, bij voorb. Igitur primum, Nep. Att. 3: cf. Plaut. Merc. II, 3, 20: Habes igitur, Cic. Lig. 1: cf. Coel. 17: Pro his igitur cet., Cic. Cat. IV, 11: qui modum igitur cet., Cic. Tuſc. IV, 18: Ne nymphae quidem deae igitur, Cic. Nat. D. III, 17: b) wanneer de ſamenhang der reden afgebroken wordt, bij voorb. door eene Parentheſe, dan begint men weder met igitur, zoo als wij met derhalven, dan, zeg ik, bij voorb. quid mereri velis — quid mercaris igitur cet., Cic. Fin. II, 22 extr.: laetor — hanc igitur laetor, Ibid. V, 32: cum Metellus — cauſam diceret — hoc igitur cauſam dicente, Cic. Cic. Balb. 5 in.: ſcripſi etiam — ſcripſi igitur cet., Cic. ad Div. I, 9 poſt med. §. 67: Tu vero ſapienter — ſapienter igitur cet., Cic. Att. XVI, 3 in.: tuus ille Poenulus — homo igitur cet., Cic. Fin. IV, 20 in.: Quando & aliis locis de virtute diximus — quando igitur virtus eſt cet., Cic. Tuſc. IV, 15 in.: cf. Cic. Cat. IV, 11 in. 2) vervolgends, of dan (d. i. als dan), Plaut. Moſt., II, 1, 33. Rud. IV, 2, 25. Mil. III, 1, 177. Caſ. II, 2, 39. Amph. I, 1, 54: ook ſtaat het overtollig, bij voorb. igitur tum, Ibid. Moſt. I, 2, 51: igitur deinde, vervolgends dan, Ibid. Stich. I, 2, 29: dus ook poſt igitur, Ibid. Amph. III, 1, 16, alwaar ook demum er bij ſtaat: dus ook demum igitur, cum ſenex ſis, tunc in otium te colloces, Ibid. Merc. III, 2, 9, alwaar igitur of tunc weg kan blijven. 3) dan, Plaut. Moſt. V, 1, 53. 4) deswegens, uit dien hoofde, Plaut. Aſin. II, 1, 4. 5) eindelijk, bij voorb. igitur confirmato animo cet., Salluſt. Cat. 46 (47). Not. Ergo igitur, zie Ergo.

IGNARŪRIS, e, onwetend, Plaut. Poen. Prol. 47.

IGNĀRUS, a, um, 1) die iets niet weet, kent enz., onervaren, onwetend, onkundig, onbekend met iets, bij voorb. te me ignaro nec opinante, inſcio, notes cet., Cic. Planc. 16: non ſumus ignari, multos contra eſſe dicturos, Cic. Tuſc. II, 1: ignarus populus, qui ageretur, Cic. red. ſen. 7: ignarus ille, qui conſules eſſent, Cic. Haruſp. 1: pueri, ad quod pertineret, ignari, Cic. Top. 20: an neſcis? juxta cum ignariſſimis, Plaut. Pſeud. IV, 7, 62: ook met den Genitivus, bij voorb. orationis faciendae, Cic. Or. I, 14: juris, Ibid. 10: ignarus hominis, Tacit. Hiſt. IV, 50, i. e. die niet kent: alter alterius ignarus, Plin. H. N. XI, 30: puella ignara mariti i. e. innupta, Hor. Ep. II, 1, 132: navem agere ignarus navis timet, Ibid. Sat. I, 1, 35: eventus belli non ignarus, Caeſ. B. G. VI, 41: cf. Terent. Eun. I, 2, 56: van daar a) niet gedenkende, bij voorb. malorum, Virg. Aen. I, 198 (202): b) Tropisch, bij voorb. curarum ignara voluptas, Stat. Sylv. II, 2, 149, voor expers: dus ook mariti, Horat., zie hier voor. 2) onbekend, onbewust, bij voorb. proles ignara parenti, Ovid. Met. VII, 404: regio hoſtibus ignara, Salluſt. Jug. 52 (56): lingua, Ibid. 18 (21): vitere ignara (i. e. res ignotas), Ibid. 93 (98): fraus, Senec. de Ira III, 2: cf. Tacit. Ann. II, 13. III, 69. Virg. Aen. X, 706.

IGNĀVE, traag, zielloos, werkloos, vadzig, zonder moed, zonder geest, Cic. Tuſc. II, 23. Horat. Ep. II, 1, 67: ignavius, Virg. Georg. III, 465.

IGNAVĬA, ae, f. traagheid, vadzigheid, lafheid, moedeloosheid, zielloos wezen van iemand, Cic. Cat. II, 11. Rab. Perd. 7. Invent. II, 54. Tuſc. III, 7. Salluſt. Cat. 52 (56). Ibid. Jug. 2. Plin. H. N. XI, 14 en 16. Virg. Aen. XI, 733: ook ſtaat er inertia, deſidia, bij, Auct. ad Her. I, 5: van daar a) van lieden, die zich geene ligchaamsbeweging maken, Celſ. I, 1: b) odoris i. e. werkloosheid, Plin. H. N. XII, 25 med.

IGNAVĬO, ire, traag, moedeloos, maken, Acc. ap. Non. 2. n. 441.

IGNAVIO, onis, m. i. q. ignavus homo, bij voorb. ignavionis leest Lipſius Gell. XVI, 14 e Varr. Flacc., alwaar de Edd. in 't gemeen ignaviores hebben.

IGNĀVĬTER, i. q. ignave, Hirt. ad Cic. in Cic. Ep. ad Att. XV poſt Ep. 6. Lucil. & Quadrig. ap. Non. 11.

IGNĀVUS, a, um, 1) traag (vadzig) naar ligchaam of ziel, onwerkzaam, moedeloos, lui, bij voorb. ſenectus, Cic. ſenect. 11: apes, Virg. Georg. IV, [illegible]: pecus (i. e. fuci), Ibid. Aen. I, [illegible] (439): ignaviſſimus, Plaut. Bacch. II, 6, 27: ignaviam potis eſt facere ignaviorem, Ibid. Poen. IV, 2, 24: canis, Horat. Epod. VI, 2, alwaar het ook lui is: corpus, Ovid. Pont. I, 5, 5: homo ignavior, Cic. Verr. II, 78: anni, Ovid. Am. I, 15, 1: ook ſeq. Genit., bij voorb. legiones operum & laboris ignavas, Tac. Ann. XI, 18, doch de Edd. hebben gemeenlijk ignaras: van daar als een ſcheldwoord, ſlungel, luije vent, ſlechte kerel, Plaut. Caſ. II, 3, 23: dus ook ignaviſſime, Ibid. Men. V, 5, 25: van daar a) van ſoldaaten, moedeloos, lui, bij voorb. miles, Cic. Tuſc. II, 23. Caecin. 16. Liv. XXVI, 2: dus ook canis, Horat., zie hier voor: ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toegebracht worden: hoſtis ignaviſſimus, Liv. V, 28: dus ook ignaviſſimi hoſtium voor hoſtes, Liv. III, 67, eigenlijk de lafſten onder (alle) vijanden. b) van levenloze dingen, bij voorb. mora, Ovid. Art. I, 186: nemus, Virg. Georg. II, 208, i. e. onvruchtbaar: gravitas ignava, Ovid. Met. II, 821, i. e. onbeweeglijk: ignavo ſtopuerunt verba palato, Ibid. Am. II, 6, 47: ne convolutus aër ignavo globo torpeat, Plin. H. N. II, 8, i. e. onbeweeglijk: flos jucundus, reliquae partes ignavae, ut violae cet., Ib. XXI, 7, i. e. zonder kracht, zonder reuk: cornicula ignava, Ibid. XI, 28, i. e. zonder nut, zonder gebruik: ſuccus — opio ignavior, Ibid. XX, 18 extr., i. e. krachteloozer, werkloozer: ſtagna, Lucan. V, 443: otia, Ovid. Triſt. I, 6, 25: lux, Juvenal. XIV, 105, i. e. een dag, waar op men werkloos is en niets arbeidt, zoo als bij voorb. de ſabbath der Jooden. 2) traag makend, bij voorb. frigus, Ovid. Met. II, 763: aeſtus, Ibid. VII, 529: dolor, Plin. H. N. XI, [illegible]: dus ook otium, lux, Juvenal.: gravitas, Ovid., zie hier voor: van daar ignava ratio, Cic. Fat. 12 extr., een ſluitreden van het noodlot, dat de menſchen traag moet maken: dus ook genus interrogationis, Ibid. 13 in. Dit woord is uit in en gnavus (niet navus): van daar voor ingnavus (niet voor innavus), gelijk ignobilis, ignotus cet., welke allen de g reeds van oorſprong af hebben. Gnavus is ouder dan navus.

IGNESCO, ĕre, 1) tot vuur worden, vuurig worden, Cic. Nat. D. II, 45. 2) Tropisch, gloejen, d. i. hevig worden, ontbranden, bij voorb. irae, Virg. Aen. IX, 66: amor, Colum. X, 212: odia, Stat. Theb. XI, 525: tum virgo ignitior, Sil. IX, 461: ardore pari — [illegible] — igneſcunt, Ibid. XIII, 180. Ook van de kleur, branden, gloejen, Plin. H. N. XXXVII, 2 ante med. Not. [illegible] voor igneſcis, Labet. ap. Non. 7. n. 126.

IGNĔUS, a, um, vuurig, bij voorb. ſidera, Cic. Nat. D. II, 15: Sol, Virg. Georg. IV, 426: ardor, Auct. ad Her. IV, 33: arces i. e. aether, Hor. Od. III, 3, 10: aeſtas, Ib. I, 17, 2: [illegible], Ovid. Met. XV, 340: van daar 1) vuurig, Tropisch, d. i. ontvlamd, gloeiend, levendig, hevig enz., bij voorb. [illegible], Ovid. Met. IX, 540: vigor, Virg. Aen. VI,

Digitized by Google

VI, 730: Tarchon, Ibid. XI, 746: virtus, Lucan. IX, 7: gens ignea plantis, Sil. III, 306: igneus in pugnas. Ibid. VI, 208: corda, Stat. Theb. II, 411. 2) *gloeiend, brandend, d. i. het glinsterend, vuurächtig, vuurkleurig, bij voorb.* purpura, Valer. Flacc. I, 427: ignea gemmis cingula, Stat. Theb. XII, 537: color, *vuurkleur*, Plin. H. N. VIII, 38. XXXVII, 10 post init. *en* post med.

IGNIA i. e. vitia vasorum fictilium, Fest.

IGNIARĬUM, i. n. *het geen vuur voortbrengt*, Plin. H. N. XVI, 40, *vuurtuig.*

IGNĬCŬLUS, i, m. *een kleinvuur, vuurtjen, wanneer men verkleinend spreekt*, Plin. H. N. XXXV, 15 post med. Quintil. XII, 10 extr. Juvenal. III, 102: *van daar Tropisch*, 1) *van de hevigheid, bij voorb.* desiderii, Cic. ad Div. XV, 20. 2) *van vonken, d. i. het eerste begin, bij voorb.* Natura parvulos nobis dedit igniculos cet., Cic. Tusc. III, 1: virtutum igniculi, Cic. Fin. V, 7: ingenii igniculos ostendere, Quintil. VI. Procem.: jacit (pars epistolae) igniculos viriles, Cic. Att. XV, 26. 3) *van de schittering, bij voorb. van een edelgesteente*, Plin. H. N. XXXVI, 6 extr. *en* 7.

IGNĬFER, a, um, *vuur bij zich dragende, vuurig, bij voorb.* axis, Ovid. Met. II, 59, i. e. *de Zonnewagen: dus ook* orbis scil. solis, Lucan. III, 41: aether, Lucret. V, 499: tauri, Valer. Flacc. VIII, 342: *Tropisch, bij voorb.* hortatus, Sil. XVII, 298.

IGNĬFLŬUS, a, um, *van vuur vloeiende, vuur van zich gevende, bij voorb.* cavernae, Claudian. de IV. Consul. Honor. 196.

IGNIGĔNA, ae, m. *in het vuur geteeld, vuurkind, bij voorb.* Bacchus *heet zoo*, Ovid. Met. IV, 12, *omdat zijne moeder van den blikfem gedood werdt, toen* Jupiter *haar besliep.*

IGNIGĔNUS, a, um, *vuur verwekkend, zoo heet de ezel*, Apul. Met. VII post med. p. 197. Elm, *omdat hij vuur droeg: de woorden zijn:* quousque pascemus ignigenum istum.

IGNĬO, ire, *vuurig maken, gloeiend maken: van daar* ignitus, a, um, *vuurig, bij voorb.* aether, Apul. de Mundo post init. p. 57. Elm.: tela, Ibid. p. 61: vinum ignitius, Gell. XVII, 8.

IGNĬPES, ĕdis, *vuurige voeten hebbende, vuurvoetig, bij voorb.* equi, Ovid. Met. II, 392. Stat. Theb. I, 27: tauri, Martial. de Spect. 17, 7.

IGNIPŎTENS, tis, *magtig door 't vuur, beheerscher des vuurs*, Virg. Aen. VIII, 710, i. e. Vulcanus: *dus ook* deus ignipotens, Ibid. XII, 90.

IGNIS, is, m. 1) *het vuur, eigenlijk, d. i. het geen brandt, licht en rood maakt, bij voorb.* ignem concipere, Cic. Or. II, 45, *of* comprehendere, Caes. B. G. V, 43, i. e. *vuur vangen:* subdere ignem, Cic. Nat. D. II, 10. Liv. VIII, 30, *of* subjicere, Cic. Verr. I, 27, *onderleggen, aanstoken:* admovere *aanbrengen*, Cic. Or. II, 45: facere, Caes. B. C. III, 30: adcendere, Virg. Aen. V, 4: suscitare, Ibid. 743, i. e. *verwekken, aanblazen:* injicere, Cic. Pis. 11, i. e. *vuur inwerpen of aanleggen: dus ook* inferre, Caes. B. C. II, 14: igni cremare, Ibid. B. G. I, 4: aliquid inferre in ignem, Ibid. VI, 18: turdos versare in igne i. e. ad ignem, Horat. Sat. I, 5, 72: ignem restinguere, Cic. Rosc. Com. 6: ignem ab igne capere, Cic. Off. I, 16, i. e. *vuur (licht) dan vuur (licht) aansteeken:* igni dare aliquid, Valer. Flacc. I, 89: ignem elicere lapidum conflictu, Cic. Nat. D. II, 9, *vuur slaan, voortbrengen: van daar* a) *het wachtvuur, bij voorb.* ignibus exstinctis, Liv. XXVII, 47: b) *een fakkel of een brandende hoop houts*, Liv. IV, 33. Virg. Aen. V, 641 *en* 660: c) *het vuur van den brandstapel, de brandstapel, als hij brandt, bij voorb.* in ignem ponere, Terent. And. I, 1, 102: cf. 113: d) *het vuur van den blikfem, de blikfem*, Horat. Od. I, 34, 6. Virg. Aen. IV, 167: e) *door vuur wordt het goud beproefd: van daar* amicitia igne perspecta, Cic. Red. Sen. 9, *door de vuurproef kennen geleerd, d. i. beproefd, getoetst:* 2) *Tropisch*, a) *vuur, bij voorb.* huic ordini ignem novum subjici, Cic. Rab. post. 6, i. e. *grond tot blaam:* irarum concipit ignes, Valer. Flacc. I, 748: b) *een gesternte*, Horat. Od. I, 12, 47: *ook het zonnevuur, bij voorb.* siderei ignes i. e. *de zon*, Ovid. Met. I, 778: c) *het vuur, d. i. de glans, schittering, het flonkeren, bij voorb. van het gesternte*, Horat. Od. III, 29, 18: *van edelgesteenten*, Stat. Theb. II, 276. Martial. XIV, 109, 1. Claudian. in Stilich. II, 92: *van metaalen, bij voorb. van geld enz.*, Ibid. de VI. Consul. Honor. 52: *van de oogen*, Ovid. Met. XV, 674: *dus ook* ignis oculorum, Cic. Univ. 14: d) *het vuur, d. i. de hitte*, Sil. XVI, 99: *dus ook* siderei ignes, Ovid. Met. I, 778, *zie hier voor:* e) *het vuur op de wangen*, Stat. Achill. I, 526, i. e. *de roodheid: dus ook*, Cic. Univ. 14, ignis oculorum cum eo igne, qui est ob os suffusus: *van daar* sacer ignis, *de zoogenoemde Roos*, St. Anthonisvuur, *of andere hevige ontsteking des ligchaams*, Virg. Georg. III, 566, *en bijzonder*, Cels. V, 28. Sect. 4, *die het van de Roos* (erysipelas) *onderscheidt, en in twee soorten verdeelt, en aldaar beschrijft:* f) *de aanzin van eenen bezetenen*, Stat. Achill. I, 509: g) *het vuur der liefde, of de liefde zelve, het zij echte huwlijksliefde of onëchte*, Ovid. Met. XI, 445. Ibid. IX, 515 *en* 519. Virg. Aen. IV, 2. Horat. Od. I, 13, 8. III, 7, 10: *van daar* ebrietas ignis in igne fuit, Ovid. Her. XVI, 230, *was vuur (d. i. middel van bekoring) in vuur (d. i. liefde): van daar* castissimi ignes Porciae, Valer. Max. IV, 6, 5: *van daar noemt* Psyche, *als zij* Kupido *met heeten olie brandde, hem* deum ipsum totius ignis, Apul. Met. V post med. p. 169. Elm.: *ook de beminde persoon zelve, bij voorb.* meus ignis, Virg. Ecl. III, 66: h) *vuur, d. i. middel van bekooring, bij voorb.* ebrietas ignis in igne (amore) fuit, Ovid. Her. XVI, 230: i) *vuur, d. i. hevigheid, hitte, woede, toorn, begeerte enz.*, Virg. Aen. II, 575: irarum, Valer. Flacc. I, 748. Not. 1) ignis *met de lange ult. voor eene Vokaal*, Horat. Od. I, 15, 36. 2) Ablat. igni *is menigvuldig, bij voorb.* Horat. Od. I, 34, 6. Caes. B. G. I, 4 *en* 53. Cic. Or. II, 45 extr. Liv. IV, 33 in. Virg. Aen. IV, 2.

IGNISPICIUM, i, n. *het zien naar het vuur, om daar uit te voorzeggen: voorzegging uit het vuur*, Plin. H. N. VII, 56.

IGNITABŬLUM, i, n. *het geen vuur voortbrengt, vuurtuig, vuurslag*, Solin. 11 (18) *en* Fest.

IGNITUS, a, um, *zie* Ignio.

IGNOBILIS, e, 1) *onvermaard, onbekend bij de wereld, of bij iemand, bij voorb.* homo, Cic. Tusc. III, 2, 24: puerpera, Plin. H. N. VII, 36: facies, Plaut. Poen. IV, 2, 9: maritus, Apul. Met. V post init. p. 160. Elm., i. e. *de echteman, dien* Psyche, *zonder hem te kennen, getrouwd hadt, maar welke* Kupido *was:* dicendi magister, Cic. Brut. 91: ignobilius vinum, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med.: ignobilissimus artifex, Plin. H. N. XXXV, 4 extr.: 2) *van laage geboorte, bijzonder bij de* Romeinen, *die niet uit eene familie was, welke het* Consulaat, *de* Praetuur *of* Aediliteit *bekleed hadt, bij voorb.* virgo ignobilis, Terent. Phorm. I, 2, 70: familia, Cic. Verr. V, 11: 3) *die niet verdient, dat men hem leert kennen, slecht, gering, bij voorb.* non ignobilis magister, Cic. Brut. 91: agmen ignobile, Liv. X, 20: vulgus, Virg. Aen. I, 149 (153): *van daar een scheldwoord*, ignobilis, Plaut. Amph. I, 1, 284, *gij lomps, slechte kerel!*

IGNOBĬLĬTAS, atis, f. *de onvermaardheid, het onbekend zijn, gebrek van roem bij de wereld, bij voorb.* virorum, Ovid. Met. VI, 319: ignobilitas aut humilitas, Cic. Tusc. V, 36 in., *welk laatste ook tot n. 1. kan behooren:* artificum, Plin. Hist. Nat. XXXIV, 8 ante med.: *van daar* 1) *de laagheid van geboorte, bij voorb.* generis, Cic. Mur. 8: cf. *hier voor*, Cic. Tusc. V, 36: 2) *de geringe gesteldheid, laagheid, geringvoeglijkheid eener zaak, bij voorb.* vini, Colum. III, 21, 10.

IGNOMĬNIA, ae, f. *eigenlijk* privatio nominis (*van goeden naam, roep, eere*), *gevolglijk smaad, beschimping, bij voorb.* cum ignominia & dedecore, Cic. Div. II, 9, *met smaad en schande:* ignominiam adcipere, Caes. B. G. VII, 17. Justin. XXXII, 3, i. e. *schimp behaalen, beschimpt worden:* ignominiam alicui injungere, Liv. VIII, 32, *of* imponere, Lucil. ap. Non. 1. n. 31, i. e. *smaad aandoen, schandvlek aanwrijven, en* inurere, Cic. Provinc. 7, *wanneer de schande duurzaam is: ook* ignominia aliquem adficere, Cic. Tusc. IV, 20. Rosc. Am. 39, *schande of smaad aandoen, beschimpen:* ignominiae loco ferre, Caes. B. G. VII, 17, *voor den zot houden: dus ook* ignominia notare *beschimpen, smaad aandoen*, Cic. Cluent. 42. Phil. VII, 8: ignominiam habere, *smaad hebben*, Cic. Phil. VI, 3: depellere, Quintil. I, 2 (3): ignominiis concisus, Cic. Phil. XII, 5: ignominiae est, *het is schandelijk, eene schande*, Plin. H. N. XVIII, 3: per ignominiam *op eene schandelijke wijze, met smaad en schande*, Cic. Quintil. 20. Verr. III, 95. *de* Genitivus *daarbij kan* Active *en* Passive *staan, bij voorb.* Active, ignominia senatus, Cic. Provinc. 7, i. e. *de smaad, dien de Raad aandoet:* mortis, Cic. Rab. perd. 10: Passive, familiae, Nep. Timoth. 4, *dien de familie lijdt:* idoneorum, Cic. Cluent. 47. Not. *Van den smaad der* Censoren *wordt dit woord niet zelden gebruikt, bij voorb.* Cic. Cluent. 42, 46, 47.

IGNOMĬNIO, are, *beschimpen, smaad aandoen, bij voorb.* ignominiatus, Gell. VIII, 15, *in het opschrift.*

IGNOMĬNIOSUS, a, um, *vol smaad en schande, beschimpelijk, bij voorb.* dominatio, Cic. Phil. III, 14: fuga, Liv. III, 23: dicta, Horat. Art. 247: missio (militum) i. e. *loslating, ontslag*, Pandect. XLIX, 16, 3: *ook van menschen, beschimpt, gesmaad, in smaad en schande levende, bij voorb.* exsul eras & ignominiosus, Quintil. VII, 1: ignominiosissimum caput, Tertull. Apol. 23: filia, Pandect. XLVIII, 5, 24.

IGNORĀBĬLIS, e, *het geen men niet weten kan, onbekend, bij voorb.* Cic. Invent. II, 32. Plaut. Pseud. II, 1, 18. Apul. Met. XI post med. p. 268. Elm.: ignorabilius, Gell. IX, 12.

IGNORĀBĬLĬTER, *op eene onbekende wijze, bij voorb.* laminis literatis i. e. *met onbekende letters (karakters) geteekend,* Apul. Met. III post med. p. 137. Elm.

IGNORANTĬA, ae, f. *onwetendheid, onkunde van eene zaak, bij voorb.* literarum. Cic. Flacc. 20: loci, Caes. B. C. III, 68: rerum bonarum, Nep. Ages. 8: lectorum, Ibid. Pelop. 1: culpae, Ovid. Her. XX, 157: veri, Ibid. Met. VII, 92: recti, Tacit. Agric. 1: *ook zonder Genit., bij voorb.* mutua, Tacit. Hist. I, 75: sancta, Ibid. Germ. 40.

IGNŌRĀTĬO, onis, f. *onwetendheid, onkunde eener zaak, bij voorb.* sui, Cic. Cluent. 39: dialecticae, Cic. Fin. III, 12: rerum maximarum, Cic. Div. I, 1: regis visi, Curt. III, 12: facti, Pandect. XVI, 1, 7: causarum, Cic. Div. II, 12: eadem ignoratio, Ibid.

IGNŌRO, avi, atum, are, 1) *niet weten, niet kennen, d. i. geene kennis hebben, bij voorb.* an tu solus ignoras? Cic. Mil. 12: me ignoras, Terent. Heaut. I, 1, 52: se, Cic. Acad. IV, 8: parens ignoratur, Terent. Phorm. II, 3, 10: ignorante rege, uter eorum esset cet., Cic. Amic. 7: qua ferar, ignoro, Ovid. Fast. V, 6: Domitius ignorat de filio, Cic. Att. VIII, 14 extr.: regem, Liv. II, 12: nolo te ignorare, *ik wil het u niet verbergen, bij voorb.* id vos ignorare nolui, Nep. Att. 21: Non ignoro i. e. *ik weet, ken, of, ik weet wel, ken wel, bij voorb.* non ignoro, quanti cet., Cic. Nat. D. III, 31: non ignorabat, ea vere scripta, Nep. Dat. 5: *dus ook* nec ignorat, Horat. Ep. I, 7, 25: quod tu minime omnium ignoras, *gij het best weet,* Cic. Or. 68. Not. *achter* ignoro *volgt ook* quin *in plaats van den* Accusat. cum Infinit., *bij voorb.* quis ignorat, quin cet., Cic. Flacc. 27: *even zoo volgt het achter* dici, Cic. Tusc. V, 7 in.: *achter* negare, Liv. XL, 36 in.: *achter* suspicio, Caes. B. G. I, 4: *van daar* ignoratus, a, um, a) *het geen men niet weet of kent, onbekend, bij voorb.* ignoratum a Syracusanis sepulcrum, Cic. Tusc. V, 23: ars, Horat. Art. 262: ignoratiora *bij* quanto, Tacit. Ann. XII, 1: *doch, in de nieuwste Uitgaven staat* ignara, *in dezelfde beteekenis:* b) *onderkend, onopgemerkt, bij voorb.* ignoratus — adgreditur, Sallust. Jug. 54 (58): ignoratus evasit, Tacit. Hist. IV, 36: 2) *niet kennen, niet weten, d. i. niet willen kennen of weten, verkennen, miskennen, bij voorb.* aliquem, Plaut. Asin. I, 2, 18. Capt. II, 3, 74: causam, Cic. Phil. VIII, 2 extr.: *dus ook* ignoratur parens, Terent. Phorm. II, 3, 10: fluctus, Virg. Aen. V, 849: 3) *niet weten, d. i. niet kunnen, bij voorb.* dicere ignorat, Claudian. de nupt. Honor. 186, *hij weet niet te zeggen, kan niet zeggen.*

IGNOSCENTĬA, ae, f. *de vergeving, het vergeven, bij voorb.* Plur. ignoscentias, Gell. VII, 3 post med.

IGNOSCĬBĬLIS, e, *vergeeflijk,* Castric. ap. Gell. XIII, 21.

IGNOSCO, novi, notum (noscitum), 3. *van* in *en* gnosco (γνωσκω. γιγνωσκω), *waar uit vervolgends* nosco *geworden is (zoo als* natus, navus, narus *voor* gnatus, gnavus, gnarus), *gevolglijk voor* ingnosco, *eigenlijk iets, bij voorb. kwaads enz. niet weten: van daar* ignotus, a, um, *onbekend, zie beneden: van daar iets niet willen weten, bij voorb.* princeps, qui vult omnia scire, necesse habet multa ignoscere, Quintil. VIII, 5, 3: ignosco tristina furta tua, Prop. II, 2, 54, *alwaar anderen* ignoro *in dezelfde beteekenis lezen: van daar vergeven, met den* Dativus *der persoons en der zaak, bij voorb.* homini, Cic. Harusp. 17: mihi, Cic. Att. VII, 12. Agr. II, 18: *ook* sibi i. e. *zich vergeven, zich toegeven,* Quintil. X, 3, 29: delictis, Plaut. Merc. V, 4, 37: inscitiae alicujus, Ibid. Mil. II, 6, 62: festinationi, Cic. ad Div. V, 12: vitiis, Horat. Sat. I, 4, 131: *doch, het staat ook met den* Accusativus *der zaak, bij voorb.* factum istuc, Terent. Heaut. IV, 1, 34: alicui delicta, Plaut. Bacch. V, 2, 68: peccatum alicujus, Ib. Amph. I, 1, 101: humana discrimina, Quintil. decl. II, 6: peccatum, Virg. Cul. 293: hoc ignoscant dii populo, Cic. Phil. I, 6: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* ad ignoscendum, Cic. Pis. 41: cf. Cic. Partit. 37. Terent. Phorm. V, 8, 46, *en meermaalen: van daar ook in* Passivo, *bij voorb.* quae (culpa) sit ignoscenda, Terent. Phorm. V, 8, 25: dementia ignoscenda, Virg. Georg. IV, 489: causa ignoscenda, Gell. VII, 3 post med.: Not. ignoturus, Cic. & Cato ap. Prisc. 10, *en* ignosciturus, Piso ap. Priscian. 10. *Het* Particip. ignotus, a, um, *vergeven, bij voorb.* peccata ignota, Auct. B. Afric. 31: quibus non erat ignotum, Cic. Att. XI, 14: esse ignotum omnibus, Cic. Verr. IV, 63: ignotum est, tacitum est, Terent. Ad. III, 5, 28: *doch, het staat gemeenlijk* Adjective, a) *onbekend aan iemand,* Cic. Att. V, 15. IX, 5. Or. I, 59. Nep. Them. 8: ignotior, Quintil. VII, 3. Liv. V, 32: ignotissimus, Cic. Flacc. 17: *van daar van geringe afkomst of stand, bij voorb.* Horat. Sat. I, 6, 6 *en* 24: b) *onbekend met iemand of met iets; onwetend, ergens in onërvaaren, die iemand niet kent, bij voorb.* simulacra ignotis nota faciebant, Cic. ad Div. V, 12 post med.: Ignoti contemnebant, Nep. Ages. 8: ignotos fallit, Phaedr. I, 11, 2: ignotis probatam, Cic. Verr. I, 7: ignotae iteris (*voor* itineris) sumus, Naev. ap. Non. 2. n. 428: ignotus juris sui, Pandect. XLIX, 14, 2. Edit. Torrent., *alwaar andere* Edd. ignarus *hebben:* cf. Curt. V, 12 extr. Quint. decl. VI, 2. Not. 1) Ignoscens *heeft ook de* Gradus, *bij voorb.* ignoscentior, Terent. Heaut. IV, 1, 32: 2) ignosco *zal ook staan voor* nosco, disco, *zegt* Nonius 4. n. 243, *en hij haalt uit* Varro *aan:* adeste, adeste, quae feramque, ignoscite cet.: 3) ignotae situm urbis, Liv. V, 39, *voor* ignotum situm urbis: *zoodanige verwisselingen zijn menigvuldig.*

ILE, is, n. *een darm, komt niet ligt voor, behalven bij* Serv. ad Virg. Aen. VII, 499: Plural. ilia, 1) *de darmen,* Horat. Sat. II, 8, 30. Juvenal. V, 136. Martial. X, 45, 4: messorum, Horat. Ep. IV, 4, *alwaar het ook maag kan zijn:* cf. Ovid. in Ibin 169: 2) *het deel der ligchaams, waar in dezelven zijn, de lenden of het onderlijf, van de onderste ribben af tot aan de schaamte, de weeke darmen enz., bij voorb.* ilia ducere, Horat. Ep. I, 1, 9, *of* trahere, Plin. H. N. XXVI, 6, i. e. *de lenden sleepen:* rumpantur ut ilia Codro, Virg. Ecl. VII, 26, i. e. *hij mag berften (van nijd):* contra vitia jocinoris, — ilium cet., Plin. H. N. XX, 5: singultu ilia tendunt, Virg. Georg. III, 507: substricta gerens ilia, *van eenen jagthond,* Ovid. Met. III, 216: demittit in ilia ferrum, Ibid. IV, 119: per uterum, perque ilia venit arundo, Virg. Aen. VII, 499: *dikwijls is het onzeker, of het de weeke darmen of het onderlijf is:* Plinius, H. N. XI, 37. Sect. 83, *zegt, de* ilia *waren de* arteriae ad pubem tendentes, *doch, daar wil* Hard. qua *voor* quae *lezen.* Not. ilia *voor* ilibus, Cels. IV, 1 extr.

ILEOS *of* ILEUS, i, m. *darmjicht,* Plin. Hist. Nat. XX, 6 post med. XXI, 7. XXXII, 9, *ook* Cels. IV, 13, *uit het* Grieksch.

ILEX, ĭcis, f. *eene soort van eiken, steeneiken,* Plin. H. N. XVI, 6, 8, 21, 24 seq. Virg. Ecl. VII, 1. Aen. XII, 702. Horat. Epod. XV, 5. Ovid. Am. II, 6, 49. Art. III, 149: *ook voor eikels, doch, bij voorb.* porcus ilice pastus, Martial. XIV, 70, 2.

ILĬA, um, *zie* Ile.

ILĬCET *of* ILLĬCET *voor* ire licet i. e. *men kan gaan, wij kunnen gaan, gij kunt gaan enz., bij voorb. nadat de handeling voorbij is, bij voorb. zoo als na de begravenis enz., bij voorb.* seq. Dativ., Plaut. Capt. III, 1, 8: ilicet parasiticae arti in maximam malam crucem, i. e. *het panlikkers en schuimlopers werk mag na de galg loopen! van daar kan men het vertaalen,* 1) *wij willen gaan, ga! vaarwel! bij nutteloze handelingen, bij voorb.* Actum est, ilicet, Terent. Eun. I, 1, 9: cf. II, 3, 55, i. e. *ga maar!* ilicet, quid hic conterimus tempus, Terent. Phorm. I, 4, 31, i. e. *wij zullen maar gaan:* ilicet, ne te admisce, Terent. Heaut. V, 2, 21, i. e. *ga! dus ook* Tibull. II, 5, 114. (II, 6, 16.) ilicet! i. e. *ga! loop! pak u!* cf. Plaut. Cist. IV, 2, 17. Epid. V, 2, 19: *doch, het kan overäl ook heeten, het is te laat, het is uit, het is vergeefsch: of ook helaas! doch, dit past niet,* Virg. Aen. XI, 468, ilicet i. e. *gaat! alwaar sommigen het verklaaren, terstond.* 2) *het is uit, d. i. het ziet er slecht uit, helaas!* Plaut. Ep. V, 2, 19. Cist. IV, 2, 17. Amph. I, 1, 181, *doch, zie hier voor:* 3) *het is voorbij, het is te laat, het is vergeefsch, bij voorb.* ilicet, conclamatum est, Terent. Eun. II, 3, 54: actum est, ilicet! periisti, Terent. Eun. I, 1, 9: cf. II, 3, 55, *zie hier voor:* ilicet, quid hic conterimus tempus, Terent. Phorm. I, 4, 31, *doch, zie n. 1:* van daar 4) *helaas! bij voorb.* ilicet obruimur numero, Virg. Aen. II, 424 *en* 758: *ook* Tibull. II, 5, 114. (II, 6, 16.), *doch, zie n. 1.* ilicet mandata perierunt, Plaut. Amph. I, 1, 181, i. e. *helaas! ook kan men meer plaatsen uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* Plaut. Cist. IV, 2, 67. Epid. V, 2, 19: 5) *terstond,* Virg. Aen. XI, 468: *doch, zie n. 1 en 4.*

ILĬCETUM, i, n. *eikenwoud,* Martial. XII, 18, 12.

ILĬCEUS, a, um, *van eiken, bij voorb.* trabs, Stat. Theb. VI, 101.

ILIGNEUS, a, um, h. q. ilignus, *bij voorb.* frons, Colum. VIII, 3 extr.: Ibid. VII, 6.

ILIGNUS, a, um, *uit eiken, van eikenhout, bij voorb.* pedes, Terent. Ad. V, 2, 46: cf. Virg. Georg. III, 330.

ILIOSUS, a, um, *krank aan de darmen, darmjichtig,* Plin. H. N. IX, [illegible].

ILLA, scil. parte, via, *aldaar,* Plaut. Mil. II, 3, 16. Tacit. Ann. II, 17. Ibid. Hist. III, 8.

IL-

Digitized by Google

ILLABEFACTUS *of beter* INLABEFACTUS, a, um, *ongeſchud, niet wankelbaar gemaakt, bij voorb.* concordia, Ovid. Pont. IV, 12, 13; vincula adfinia, Ibid. IV, 8, 9.

ILLĀBOR *of beter* INLĀBOR, pſus ſum, i, 1) *na binnen vallen, binnen ſluipen, binnen vlieten of vloeijen, bij voorb.* in ſtomachum, Cic. Nat. D. II, 54: mari, Plin. H. N. V, 29: animos civium, Cic. Leg. II, 15 extr.: ad ſenſus adflueret & illaberetur, Cic. Fin. I, 11: da pater augurium, atque animis illabere noſtris, Virg. Aen. III, 89, i. e. *geef het ons in, verklaar het ons enz.:* 2) *inſtorten, bij voorb.* orbis, Horat. Od. III, 3, 7.

ILLABŌRATUS (*beter* INLABOR.), a, um, *onbearbeid, bij voorb.* terra, Senec. Ep. 90 extr.: fructus, Quintil. XII, 10 extr.: virtus, Ibid. 2: fluunt illaborata, Ibid. X, 1 extr.

ILLĀBŌRO (*beter* INLABORO), are, *ergens in arbeiden, bij voorb.* domibus, Tacit. Germ. 46.

ILLAC, Ablat. *van* illic, illaec, illoc, *bij voorb.* de illac pugna, Plaut. Merc. II, 25: cf. Amph. I, 1, 275: *van daar* illac ſcil. parte *of* via 1) *daar, bij voorb.* hac illac circumcurſa, Terent. Heaut. III, 3, 1: plenus rimarum ſum, hac atque illac perfluo, i. e. *daar en daar*, Terent. Eun. I, 2, 25: *doch, het kon hier ook zijn, hier en daar heen, her- en derwaards.* 2) *daar langs, daar heen, bij voorb.* forte revertebar illac, Ovid. Faſt. VI, 395: hac an illac eam, incerta — ſum, Plaut. Rud. I, 3, 30: cf. *hier voor*, Terent.

ILLĂCĔRABĬLIS (*beter* INLACER.), e, *onverſcheurbaar, bij voorb.* ſpolium, Sil. V, 138.

ILLACESSĪTUS (*beter* INLACESSIT.), a, um, *ongetergd, onaangevochten*, Tacit. Germ. 36 in. Ibid. Agric. 20.

ILLĂCRYMABĬLIS (*beter* INLACRYM.), e, 1) *onbeweend*, Horat. Od. IV, 9, 26: 2) *door tranen niet te bewegen, bij voorb.* Pluto, Ibid. II, 14, 6.

ILLACRYMO (*beter* INLACRYMO), avi, atum, are, 1) *weenen bij of over iet, beweenen, bij voorb.* malis, Ovid. Triſt. V, 8, 6. *bij de enz..* errori, Liv. XL, 56: ſuppliciis, Sueton. Veſp. 15: *ook zonder* Caſus, *wanneer men het ook enkel, weenen, vertalen kan, bij voorb.* illacrymaſſe gaudio cet., Liv. XXV, 24: *ook enkel weenen, bij voorb.* oculi illacrymant, Celſ. II, 6, *waar toe men ook de plaats*, Liv. XXV, 24, *brengen kan:* 2) *Tropiſch, druppelen, bij voorb.* fons, Colum. X, 25: ebur moeſtum illacrymat templis *voor zweet*, Virg. Georg. I, 480.

ILLĂCRYMOR (*beter* INLACR.), atus ſum, ari, i. q. illacrymo, 1) *weenen bij of over iet*, a) *met den* Dativus, *bij voorb.* morti, Cic. Nat. D. III, 33: b) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* mortem, Juſtin. XI, 12: c) *zonder* Caſus, *bij voorb.* ſi paulum potes, illacrymare, Horat. Sat. II, 5, 103, i. e. *ween daar over, of enkel, ween:* 2) *enkel weenen, zie hier voor*, Horat. Sat. II, 5, 103.

ILLAEC, *zie* Illic, Pron.

ILLAESUS (*beter* INLAES.), a, um, *ongekwetst*, Ovid. Her. XV, 168. Senec. Ep. 9 extr. Plin. H. N. XV, 30. XXIII, 1. Stat. Theb. VI, 99.

ILLAETABILIS (*beter* INLAETAB.), e, *onverblijdend, onaangenaam*, Virg. Aen. III, 707. XII, 619. Stat. Theb. III, 706. V, 633. Senec. Troad. 861.

ILLANC, *zie* Illic, Pron.

ILLAPSUS (*beter* INLAPSUS), us, m. *het binnenvallen, binnenſluipen, binnenvloeijen, bij voorb.* humoris, Colum. II, 2, 11.

ILLAPSUS, a, um, *zie* Illabor.

ILLAQUEATUS (*beter* INLAQ.), a, um, 1) Adjective, *niet verſtrikt, niet gevangen of gebonden*, Feſt.: 2) *het* Particip. *van* Illaqueo.

ILLAQUĔO (*beter* INLAQ.), avi, atum, *verſtrikken: van daar Tropiſch, bij voorb.* munera illaqueant duces cet., Horat. Od. III, 16, 15: aliquem periculis, Cic. Haruſp. 4.

ILLARGIO *of* INLARGIO, ire, i. q. largior, *bij voorb.* pecuniam inlargibo tibi, Cato ap. Non. 7. n. 19.

ILLĀTĀBĬLIS (*beter* INLATAB.), e, *dat geene breedte heeft*, Gell. I, 20 extr.

ILLATĔNUS *of beter* ILLA TENUS, ſcil. parte, *in zoo verre*, Gell. XVI, 19 med. Apul. in Apolog. poſt med. p. 326. Elm.

ILLATĔBRO (*beter* INLAT.), are, *in een hoek of winkel verbergen, verſteken, bij voorb.* ſe, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2. & ap. Non. 2. n. 466.

ILLĀTĬO (*beter* INLAT.), onis, f. 1) *het binnendragen, binnenbrengen, bij voorb.* mortui, ſepulturae cauſa, Pandect. XI, 7, 2 en 4. i. e. *begraving:* 2) *beſluit, concluſie*, Apulej. doctr. Plat. 3. p. 34. Elm., *meermaalen:* 3) *het aandoen, veroorzaken, toevoegen enz., bij voorb.* injuriam pati illatione ſtupri, Paul. Sentent. V. Tit. 4.

ILLATIVUS (*beter* INLAT.), a, um, *beſluitend, bij voorb.* rogamentum, Apul. doctr. Plat. 3. p. 34. Elm.

ILLĀTRO *of beter* INLĀTRO, are, *bij iet blaffen, aanblaffen, bij voorb.* manibus, Lucan. VI, 729: illatrat jejunis faucibus Orcus, Sil. XIII, 845. *Nopende de kwantiteit, zie* Adlatro.

ILLĀTUS (*beter* INLAT.), a, um, *zie* Infero.

ILLAUDĀBĬLIS (*beter* INLAUD.), e, *niet prijswaardig, onloflijk*, Stat. Sylv. V, 5, 33. Gell. II, 6 poſt med.

ILLAUDANDUS (*beter* INLAUD.), *onloflijk*, Tertull. *of* Cypr. Carm. 3. adv. Marcion. c. 6.

ILLAUDĀTUS (*beter* INLAUD.), a, um, 1) *niet geloofd, zonder lof, bij voorb.* gubernator — illaudatus — ſubit portum, Plin. Ep. IX, 26 poſt init.: anima, Sil. XIV, 613: facta non illaudata Tonanti, Stat. Theb. XI, 11: 2) *die nog nooit geprezen is, en gevolglijk niet verdient geprezen te worden: van daar niet prijzenswaardig, onloflijk, bij voorb.* Buſiris, Virg. Georg. III, 5: non illaudata ſeditio, i. e. *niet onloflijk*, Claudian. Rufin. II, 226: *zie van dit woord*, Gell. II, 6.

ILLAUTUS (*beter* INLAUT.), a, um, *ongewaſſchen*, Plaut. Poen. I, 2, 22: *daar voor ſtaat ook* Illotus, *zie* Illotus.

ILLE, ILLA, ILLUD, 1) *dezelve, diezelve, datzelve, of hij, zij, het, wanneer het op iet, dat voorgaat, ſtaat, bij voorb.* dum illum rideo, paene factus ſum ille, Cic. ad Div. II, 9: *ook wanneer men iemand niet wil noemen, bij voorb.* illum diſceſſiſſe nemo nuntiat, Cic. Att. XI, 17, *en meermaalen: van daar* a) ex illo, ſcil. tempore i. e. *zedert dien tijd*, Virg. Aen. II, 169. Prop. II, 22 (20) extr. Ovid. Met. III, 394: *dus ook* ex illo, quo *zedert dien tijd, dat enz., of zedert (dat)*, Ovid. Her. XIV, 85: b) Poſtille *of* poſt illa, ſcil. tempora *of* negotia, *naderhand, daarna*, Terent. And. V, 4, 33. Phorm. II, 2, 32. V, 8, 29. Plaut. Curc. IV, 2, 43. Enn. ap. Cic. Div. I, 20. Catull. 83, 9: *dikwijls ſtaat het overtollig, bij voorb. bij beſchrijvingen, te weten, wanneer er een* Adjectivum *met* quidem *bij ſtaat, bij voorb.* Philoſophi, non mali illi quidem, ſed non ſatis acuti, Cic. Off. III, 9: quae ſordidiſſima eſt illa quidem ratio, Ibid. II, 6: bellicae tuae laudes celebrabuntur illae quidem cet., Cic. Marc. 3: ceterae — ſunt magnae illae quidem ſed cet., Ibid. 4: amor tuus, non ille quidem mihi ignotus, Cic. ad Div. V, 15 in.: praeter rumores, ſatis quidem illos conſtantes cet., Ibid. XII, 9: aliquid excuſationis, non illius quidem juſtae cet., Cic. Senect. 18: cf. Cic. Amic. 19: *ook elders, bij voorb.* quem neque fides neque jusjurandum neque illum miſericordia repreſſit, Terent. Ad. III, 2, 8: quidquid illud eſt qualecunque tribuiſſet, Tacit. Ann. XIV, 55: agit nunc dextra ingeminans ictus nunc ille ſiniſtra, Virg. Aen. V, 457: Ac velut ille — lupus, Ibid. XI, 809: 2) *die of gene, wanneer het op een meer afſtaand woord ſtaat, bij voorb.* Tum ille, Cic. Or. I, 11 in. *en meermaalen: bijzonder, wanneer het met* hic *eene verdeeling maakt, gene — deze, d. i. de eene, de andere, of* hic — ille, *deze — die of gene, d. i. de laatſte, de eerſte of eerstgemelde, dit is bekend, bij voorb.* ut illud erat moleſtum, ſic hoc cet., Cic. ad Div. VII, 13, *gelijk gene (dat eerſte) — dus dit of dat laatstgemelde:* hujus radice —: alter ille, Plin. H. N. XXIV, 14, *alwaar* alter *kon wegblijven: doch, deze orde wordt van de Ouden dikwijls verwaarloosd, zie* Hic. *Ook ſtaat* ille *voor* hic *achter* alter, *wanneer* ille *de ander of gene heet, bij voorb.* alterum corporis aegritudo, illum metus & ignavia ſubduxiſſent, Flor. IV, 7: *dus ook* alter — ille non pavor, Liv. XXXV, 40 extr. *Ook ſtaat* Plural. hi, illi, *deze, die, d. i. eenigen, anderen, bij voorb.* Plin. H. N. XX, 23: *ook wordt* ille *herhaald bij voorb.* quid ad te — quid faciat ille vel ille, *die of die, d. i. deze of gene*, Martial. VII, 9, 2: quia in illis fructus eſt, in illis opera luditur, *voor* in his — in illis, Terent. Phorm. II, 2, 18. 3) *gene, d. i. de voormalige of bekende, vermaarde, bij voorb.* Medea illa, Cic. Manil. 9: magno illi Alexandro, Vellej. II, 41: ille Cato, Cic. Verr. II, 2: Pittacus ille, Nep. Thraſ. 4: *dus ook bij de eerſte of tweede perſoon, bij voorb.* ille ego, Ovid. Met. I, 757. Virg. Aen. I, 1: ille caſtus reſervas? Senec. Hippol. 913: ille canorus habes, Stat. Sylv. II, 4, 8: ille ades cet., Valer. Flacc. II, 485: 4) *die, d. i. die groote, bij voorb.* Jupiter, Plaut. Moſt. II, 1, 51: 5) *deze, deze, die, of die, die, dat, wanneer het hetzelfde is als deze enz., wanneer het op het volgende ſtaat, bij voorb.* unum illud dico, *dit (dat) eenige wil ik zeggen*, Cic. Quintil. 22: credo militem: illud eſt, *dat is het!* Plaut. Truc. II, 3, 16: illud volui dicere, Ibid. Mil. III, 2, 7: *wanneer dan ook* hic, haec, hoc *vooraf gaat, en op het voorgaande ſtaat, bij voorb.* haec dicta ſunt: illa (i. e. *het geen nu volgt*) *enz.*, Colum. VI, 35: cf. Ibid. VII, 5, 4. VII, 12, 8: *ook* ſeq. Accuſat. cum Infinit., *bij voorb.* illud quidem perlibenter audivi, te eſſe Caeſari familiarem, Cic. ad Div. VII, 14, *dat of dit heb ik enz., alwaar het des noods kon wegblijven, maar de duidelijkheid bevordert;*

ders; en dus staat illud meermaalen voor den Accusativus met den Infinitivus, bij voorb. illud moleste fero, me — habere, Cic. ad Div. II, 12 in.: illud absurdum est cet., Cic. Off. III, 6 post init.: 6) de gene, die gene, dat gene, bijzonder, wanneer er van voorleden zaken gesproken wordt, wanneer wij ook dikwijls die zeggen, bij voorb. illis, quibus debui, Terent. Phorm. V, 7, 30: illud, quod accepistis, Cic. Manil. 5: illorum sententiis, qui — sustulerunt, Cic. ad Div. I, 9 med. §. 34: illis promissis standum, quae — quis promiserit, Cic. Off. I, 10: si illum objurges, qui auxilium tulit, quid facias illi, qui dederit damnum! Terent. And. I, 1, 115. seq.: illius, pro quo laboraret, Cic. Ligar. 11 in.: beatiores illi videantur, qui fruantur, Ibid.: illorum orationi, qui dissentiunt, respondere posse videamur, Cic. Manil. 23 extr. Not. ille gelijk ons de, die enz., het welk in plaats van deze, dezelfde, gene, degene staat. Not. illi voor sibi, Sallust. Jug. 96 (101). §. 2. Petron. 38. §. 4. Not. illece voor ille, Plaut. Amph. prol. 97. Cato R. R. 132, en illemet, Cic. Leg. I, 3: illae voor illius, Lucret. IV, 1077, en illi voor illius, Cato ap. Priscian. 6: illi voor illic, zie Illi.

ILLECE, ILLACE cet., zie Ille.

ILLECĔBRA (beter INLECEB.), ae, f. 1) alles, wat tot iet lokt, lok-aas, lokspijs, aanlokster, bij voorb. es illecebra, Plaut. Truc. II, 2, 82: ad quam illecebram (i. e. het vee, dat om aantelokken heengedreven wordt) enz., Liv. X, 4 post init.: dus ook Ibid. II, 51 med.: illecebris excitari voluptatis, Cic. Senect. 12: 2) de aanlokking, bekooring, lokking, wanneer het hetzelfde is, als eene aanlokkende zaak, lok-aas, bij voorb. Maxima est illecebra peccandi, impunitatis spes, Cic. Mil. 16: illecebra juventutis, Cic. Cat. II, 4: illecebra voluptatis, Cic. Leg. I, 12: irretire aliquem corruptelarum illecebris, Cic. Cat. I, 6: delinitus illecebris voluptatis, Cic. ad Div. XV, 16: dedere se vitiorum illecebris, Cic. Sext. 66: cf. Horat. Art. 223. Plaut. Men. II, 3, 4, en meermaalen: 3) van de tooverij, bij voorb. frugum betoovering, beheksing van het graan, wanneer men het, bij voorb. van des buurmans veld op het zijne lokt, Apul. in Apolog. med. p. 304. Elm.: exercendas illecebras Magiae, Ibid. Met. III post med. p. 136, i. e. hekserij. 4) zeker kruid, anders Andrachne agria (wilde Portulac) genoemd, Plin. H. N. XXV, 13 post med. XXVI, 12.

ILLECEBRŌSUS (beter INLECEB.), a, um, vol aanlokkingen, verleidelijk, lokkend: illecebrosius, Plaut. Mil. III, 2, 36.

ILLECTAMENTUM (beter INLECT.), i, n. het geen aanlokt, middel van aanlokking, lokking, bij voorb. lenoniis patris illectamentis captus, Apul. in Apol. prope fin. p. 335. Elm.: magicis illectamentis adortus, Ibid., eenige zijden vervolgends.

ILLECTATĬO (beter INLECT.), onis, f. aanlokking, bij voorb. sermonum, Gell. XVIII, 2.

ILLECTUS of beter INLECTUS, a, um, 1) van illicio, aangelokt, zie Illicio. 2) voor non lectus, a) ongelezen, bij voorb. scriptum, Ovid. Art. I, 469: b) niet zaam- of opgelezen, bij voorb. stipula, Pandect. L, 16, 30.

ILLECTUS (beter INLECTUS), us, m. lokking, aanlokking, Plaut. Bacch. I, 1, 21.

ILLĔMET, ILLAMET, ILLUDMET, voor ILLĔ, ILLA cet., bij voorb. illummet cet., Cic. Leg. I, 3.

ILLEPĬDE (beter INLEP.), niet aartig, niet fijn, niet wellevend, Plaut. Bacch. V, 2, 50. Horat. Ep. II, 1, 76. Plin. H. N. VIII, 51. Gell. XVIII, 13.

ILLEPĬDUS of beter INLEPĬDUS, a, um, niet aartig, niet vriendelijk, niet wellevend, niet aangenaam, bij voorb. in zeden, in het spreken enz., bij voorb. parens, Acc. ap. Cic. Nat. D. III, 29: inamabilis, illepidus vivo, Plaut. Bacch. IV, 3, 3: stolidos vocari non tam stultos, — quam — illepidos, Gell. XVIII, 3 extr.: verba durae & illepidae novitatis, Ibid. XI, 7: deliciae, Catull. VI, 2: votum, Ibid. XXXVI, 16.

ILLEX of beter INLEX, 1) Genit. icis, van illicio, aanlokkende, bij voorb. oculi i. e. hoerächtige, Apul. in Apol. post med. p. 323. Elm.: van daar illex, scil. avis, Plaut. Asin. I, 3, 67, i. e. lokvogel, alwaar de Ed. Gronov. illix heeft, en dus leest Nonius 5. n. 101: dus willen ook sommigen, Plin. H. N. X, 33 post med., illicem voor indicem lezen, d. i. lokvogel: van daar Substantive, aanlokker, verleider, aanlokster, bekoorer, bekoorster, bij voorb. illex animi Venus, Apul. in Apol. ante med. p. 295. Elm.: qui illi malae rei tantae fuimus illices, Plaut. Poen. III, 4, 35: zoo zegt er een tegen den hoerenwaard (leno), Plaut. Pers. III, 3, 4: injure, illex, labes populi cet., i. e. gij verleider. 2) Genit. egis, van lex, zonder wet levende, zich niet naar de wetten schikkende, bij voorb. quid narras, barbare, cum indomitis moribus illiterate? illex es, Caecil. ap. Non. 1. n. 33: zoo verklaart men ook Plaut. Pers. III, 3, 4: maar de eerste betekenis vindt zeer wel plaats, zie n. 1. Not. inlices i. e. canales, in quos aqua confluit in viis lapide stratis, Fest.

ILLI voor ILLIC, Terent. Ad. I, 2, 35: ten zij het voor illius rei staat: doch, het gaat ook wel voor illic: verders dum fiedemus illi i. e. illic, Ibid. Phorm. I, 2, 42: ook wil Bentley, Ibid. Hec. II, 1, 19, illi voor illic lezen. En dus wil men meermaalen illi voor illic lezen. Illi zou dan misschien de oude Ablativus zijn, scil. loco. Ook verklaart Donatus (ad Terent. Ad. I, 2, 36.) dat illi, Virg. Aen. II, 548, door illic, maar zonder noodzaak.

ILLIBĀTUS (beter INLIBAT.), a, um, onäangeroerd: van daar 1) onverminderd, onverzeerd, bij voorb. divitiae, Cic. Sext. 43: quadrans (hereditatis), Pandect. X, 2, 20: robur, Colum. XII, 1: succus, Ibid. III, 10: magnitudo, Vellej. II, 48: imperium, Liv. III, 61: 2) onverzeerd, ongekwetst, bij voorb. imperium, Liv. III, 61: virginitas, Valer. Max. VI, 1, 4: gloria, Tacit. Ann. II, 46: foedera prisci tori, Lucan. II, 341. Not. Somtijds is n. 1 en 2. het zelfde.

ILLIBĔRALIS (beter INLIBER.), 1) onëdel denkende of handelende, bij voorb. servus non illiberalis, Terent. Ad. V, 5, 5: mens, Quintil. I, 3 (4): van daar niet gunstig, niet inschikkelijk, bij voorb. in aliquem, Cic. ad Div. XIII, 1 extr.: 2) eenen vrijgeboren of edelen mensch niet passende, onëdel, onvoegzaam, laaghartig, bij voorb. genus jocandi, Cic. Off. I, 29: facinus, Terent. Ad. III, 5, 3: servus, zie hier voor: quaestus, Cic. Off. I, 42: cibus, Plin. H. N. XIX, 5: labor, Cic. Fin. I, 1 extr.: res ad cognoscendum non illiberalis, Cic. Or. I, 39: mens, zie hier voor: van daar ↯ karig, zuinig, bij voorb. adjectio, Liv. XXXVIII, 14 extr.

ILLIBĔRĀLĬTAS (beter INLIBER.), atis, f. het onëdel, laaghartig gedrag: van daar karigheid, zuinigheid, vrekheid, Cic. Off. II, 18 extr. Att. VIII, 6 extr.

ILLIBĔRĀLĬTER (beter INLIBER.), onëdel, op eene onëdele, laage wijze, Terent. Phorm. II, 3, 24. Ibid. Ad. IV, 5, 30: ook Cic. Att. XVI, 3: van daar karig, vrekkig, Cic. Att. IV, 2 med.: ook XVI, 3 ante med.

ILLIC, 1) Adv. a) daar of aldaar, van eene plaats, Terent. Hec. II, 1, 20. Caes. B. C. III, 102: hic — illic, zie Hic: b) daar of aldaar, d. i. in die of dezelfde of gene zaak, Terent. And. IV, 1, 13: c) daar, d. i. vervolgends, hier op enz., bij voorb. Illic vero cet., Caes. B. G. V, 44: doch, de Ed. Oudend. heeft deze beide woorden niet: 2) Pronom. illic, illaec, illoc of illuc, voor ille of ille hic cet., bij voorb. illic est caput, Terent. And. II, 5, 27, i. e. ille: illoc homine, Terent. Eun. V, 8, 53: cf. And. IV, 4, 3, en meermaalen: illoc, Plaut. Aul. III, 5, 11. Asin. II, 1, 17. Mil. III, 1, 65. Terent. Eun. IV, 7, 12, i. e. illud. Not. ubi est illic scelus? voor scelestus homo, Terent. And. III, 5, 1: illanc i. e. illam, Plaut. Cas. I, 45. Cist. I, 2, 4, en meermaalen: illac scil. via cet., zie boven illac bijzonder: ook zeiden de Ouden daar voor illicce cet., volgends Priscian. 12: van daar in vragen illiccine of illicine, Plaut. Pseud. IV, 1, 54: illanccine of illancine, Terent. Heaut. IV, 5, 3. Not. illac daarheen, zie Illoc.

ILLICCĬNE, zie Illic, op het einde.

ILLICENTIŌSUS (beter INLICENT.), a, um, ongeöorloofd, onbehoorlijk, onmatig, bij voorb. cachinnus, Apul. Met. II post med. p. 123. Elm., i. e. een onmatig, uitgelaten lagchen.

ILLICET, zie Ilicet.

ILLICĬO of beter INLICĬO, lexi, lectum, 3. 1) lokken, aanlokken, bij of tot zich lokken, trekken, tot iet verleiden, vervoeren, bij voorb. conjugem in stuprum, Cic. Nat. D. III, 27: in fraudem, Terent. And. V, 4, 8. Plaut. Mil. V, 4. Truc. II, 2, 43: aliquem in dispendium, Plaut. Merc. I, 1, 13: ad bellum, Sallust. Cat. 57 (59): ad proditionem, Ibid. Jug. 47 (51): multitudinem lacessere & illicere, Vellej. II, 13: aliquem ad se i. e. tot zich lokken of trekken, Plin. H. N. XXVIII, 8 post init. Cic. Amic. 14. Ed. Graev., alwaar de Ed. Ernest. allíciat heeft: Not. populus illiciatur ad magistratus conspectum, Varr. L. L. V, 9, i. e. vocatur: ook seq. ut, Lucret. V, 170: 2) met netten verzien, bij voorb. saltus, Naev. ap. Non. 1. n. 18. Not. illexe voor illexisse, Cic. Nat. D. III, 27. Plaut. Merc. I, 1, 53.

ILLICITĀTOR of beter INLICITATOR i. e. emtor, Fest.: misschien eigenlijk die ergens op biedt of geboden heeft.

ILLICITE (beter INLICITE), 1) op eene ongeöorloofde wijze, Pandect. XXXII, 11 med. XLVIII, 5, 38. XLIX, 16, 9. 2) lokkende, aanlokkende, bijroepende, bij voorb. illicite illexit, Varr. L. L. V, 9 extr., het laatste is van illicio, Varr. L. L. IV, 9, (zie Illicio) en met Illicium n. 2. vermengt.

ILLICĬTUS (beter INLICITUS) a, um, ongeöorloofd, Cic. Cluent. 47. Tacit. Ann.

Digitized by Google

Ann. XV, 37: amor, Tacit. Ann. XII, 5: exactiones, Ibid. XIII, 51: undae, Valer. Flacc. I, 627: viae, Ibid. 197: ire per illicitum pelago, Stat. Theb. I, 2, 3: illicita coeli lampas, Stat. Theb. X, 470, *de ongeoorloofde bliksem, d. i. waar men, als zij treft, de plaats niet mag aanraken.*

ILLĬCIUM (*beter* INLICIUM), I, n. 1) *aanlokking, bij of tot zich trekking, bijlokking, middel, om iemand na zich te trekken, middel van aanlokking, bij voorb. van duiven*, Varr. R. R. III, 7, 6: *van bijën*, Ibid. III, 16. §. 22 *en* 31. 2) *zamenroeping van het volk*, Varr. L. L. V, 9 extr. *en* Fest.

ILLĪCO *voor* IN LOCO *door* Contractie, 1) *op ſtond, d. i. op de plaats, bij voorb.* illico habitato, Acc. ap. Non. 4. n. 242: his perſuadent, ut illico manerent: pars illico manent, Caſſ. Hemina ap. Non. Ibid.: ſeptimum decimum annum illico ſedent, Naev. ap. Non. Ibid.: *dus kan men verſtaan*, Terent. Phorm. I, 4, 18, ſta illico: *dus ook*, Ibid. Ad. II, 1, 2, illico hic conſiſte, *doch, het kan ook in deze beide plaatzen zijn, terſtond*: 2) *terſtond, zoodra, gevolglijk*, Cic. Mur. 10. Quint. 15: nec ſequetur illico, eſſe cauſas cet., Cic. Fat. 12: *ook* ſeq. ubi i. e. *zoodra als*, Plaut. Caſ. IV, 4, 6. Stich. IV, 1, 52. Not. *ook voor* in illum locum, *daarheen, derwaards heen, bij voorb.* ſed quam longe eſt, cum iſti illico? Turpil. ap. Non. 4. n. 242.

ILLĪDO *of beter* INLĪDO, ſi, ſum, 3. 1) *aanſlaan, aanſtooten aan iet, of ergens heen ſlaan, ſtooten, bij voorb.* manus ad vultus, Cic. Tuſc. III, 31, ex Aeſchylo: dentes labellis, Lucret. IV, 1074: dentem fragili, Horat. Sat. II, 1, 77: caeſtus in oſſa, Virg. Aen. V, 480: naves vadis, Virg. Aen. I, 111 (115): tela arbuſtis, Tacit. Hiſt. III, 23: caput foribus, Sueton. Aug. 23: linum illiſum in ſilice, Plin. H. N. XIX, 1 med., i. e. *geſlagen, geklopt*: gemma illiſa tinnitum reddit, Ibid. XXXVII, 10, i. e. *wanneer men daar tegen ſlaat*: fluctus ſe illidit in litus i. e. *aanſtooten*, Quint. X, 3 extr.: litoribus illidi, Valer. Max. I, 1, 1 (extern.), i. e. *aanſtooten, heengedreven worden*: illidi *aanſtooten, aanſlaan, d. i. aangeſlagen, aangeſtooten worden, bij voorb.* clypeo illiditur ignis, Valer. Flacc. VII, 565: algam illidi cautibus, Claudian. Proſerp. I, 255: *van daar ergens heenſtooten, drijven, jaagen, bij voorb.* aliquem pelago *na zee, d. i. tot de zeevaart dwingen*, Valer. Flacc. VII, 52: curſus in aliquem i. e. dirigere curſum, Stat. Theb. XI, 517: 2) *ſtukſtooten, ſtukſlaan, verbrijzelen, bij voorb.* ſerpens compreſſa atque illiſa morietur, Cic. Haruſp. 25 extr.: *maar de* Ed. Erneſt. *heeft* eliſa, *het welk meer gewoon is.*

ILLĪGO *of beter* INLĪGO, avi, atum, are, *aanbinden, bij voorb.* Metium in currus, Liv. I, 28: literas in jaculo, Caeſ. B. G. V, 44: aratra juvencis, Horat. Ep. I, 25: *van daar* 1) *binden, bij voorb.* manus poſt tergum, Liv. V, 27: faciem veſicis, Plin. H. N. XXXIII, 7 extr.: 2) *aanvoegen aan iet, bevestigen, bij voorb.* emblemata in poculis, Cic. Verr. IV, 24. Cymbia cruſtis, Pand. XXXIV, 2, 32, *verkeerd voor* cruſtas cymbiis: dolia aedibus ita, ut ibi perpetuo poſita ſint, Ibid. XXXIII, 7, 25: volucres viminibus viſcatis, Petron. 109: paeonem in ſolutam orationem, Cic. Or. 64: inque ligatus (*voor* illigatusque) ſcil. haſtae, Virg. Aen. X, 794: motus ſtellarum in ſphaeram, Cic. Tuſc. I, 25: lepores in oratione, Cic. Orat. 27: 3) *verbinden, bij voorb.* ſententiam verbis, Cic. Or. III, 44: lepores in oratione, Cic. Or. 27: *ook Tropisch, verbinden, d. i. verpligten, kluiſteren, bij voorb.* aliquem pignoribus, Cic. Phil. XIII, 4: aliquem conſcientia, Tacit. Ann. XV, 51: ſtupro, Ibid. XII, 25: pacem conditionibus, Liv. XXXIII, 12: 4) *inwikkelen, kluiſteren, bij voorb.* aliquem praeda, Tacit. Ann. III, 21: ſe & equeſtres copias locis impeditis, Ibid. XIII, 40: illigari bello, Liv. XXXII, 21: ſermonibus perſonas illigari, Cic. Acad. IV, 2: diſputationibus anguſtis illigatus liber, Cic. Or. II, 14: pacem iis conditionibus, Liv., *zie hier voor: ook kluiſteren, werkloos maken, bij voorb.* aliquem veneno i. e. *met vergif dooden*, Tacit. Ann. VI, 32: *dus ook* ipſe (Hercules) illigatus peſte interimor textili, Cic. Tuſc. II, 8 e Sophocle. Not. inque ligatus *voor* illigatusque, Virg., *zie hier voor.*

ILLĬMIS (*beter* INLIMIS), e, *zonder modder of ſlijk, bij voorb.* fons, Ovid. Met. III, 407, i. e. *zuiver.*

ILLINC, 1) *van daar, van dezelfde of van die plaats*, Cic. Haruſp. 20. Terent. And. IV, 5, 19. Eun. IV, 1, 14. Ad. II, 2, 18. IV, 7, 13, *en meermaalen*: 2) *van daar, d. i. van die perſoon of zaak, bij voorb.* amorem abjeciſſe illinc, Cic. Phil. II, 31, i. e. ab ea. 3) *van die zijde, op dien kant, bij voorb.* ſi illinc beneficium non fit, Cic. Att. IX, 7 med.: *van daar met* hinc i. e. *op deze en gene zijde, zie* Hinc.

ILLINĪO (*beter* INLINIO), ivi, ire, i. q. illino, 1) *er opſmeeren*, Plin. H. N. XX, 17 poſt med. XXXII, 10 extr. XXV, 12. Celſ. V, 26, 33: 2) *beſmeeren met iet*, Plin. Hiſt. Nat. XXX, 8. Colum. XII, 44, 5.

ILLĪNO *of beter* INLĪNO, levi, litum, 3. 1) *ſmeeren op iet, bij voorb.* collyria oculis, Horat. Sat. I, 5, 30: aliquid genis, Ovid. Medic. 100: ſemen illinitur igni ſacro, Plin. H. N. XXI, 19 ante med.: *dus ook* dentium dolori illinitur i. e. *bij* (*of tegen*) *de tandpijn*, Ibid. in.: cera illita ſociis Ulyſſis, Ovid. Art. III, 314: *evenwel is het wegens* illinitur (*bij Proſaſchrijvers*) *onzeker, of het van* illino *of* illinio *is: van daar ſmeeren of overtrekken over iet, bij voorb.* aurum marmori, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr., *of* tecto, Senec. Ep. 119 extr.: aurum veſtibus, Horat. Od. IV, 9, 14: bruma nives illinet agris, Horat. Ep. I, 7, 10: aliquid chartis, Ibid. Sat. I, 4, 36: 2) *beſmeeren met iet, bij voorb.* pedes odoribus, Curt. VIII, 9: ventrem ſanguine, Plin. H. N. XXVIII, 14: pocula ceris, Ovid. Met. VIII, 670: texta veneno, Ib. Her. IX, 163: veſtis purpura & auro illita, Senec. Hippol. 783: illita tela dolis, Lucan. VIII, 382: aliquid gypſo, Plin. H. N. XVIII, 30: color venuſtatis non fuco illitus, Cic. Or. III, 52: *Tropisch, bij voorb.* donum munerum veneno illitum, Liv. V, 2: vita illita macula, Sil. XI, 43: *ook in 't gemeen, met iet overtrekken, bij voorb.* aliquid gypſo, Plin., *zie hier voor*: pocula ceris, Ovid., *zie hier voor*: *van daar* braccatis illita Medis porticus, Perſ. III, 53, i. e. *waar in de* Perſen, *als zij met de* Grieken *vechten, afgebeeld zijn, vol* Mediſche (Perſiſche) *beelden of portraiten.*

ILLIQUEFACIO *of beter* INLIQUEFACIO, eci, actum, 1) *inſmelten of vloeijen laten*: 2) *ſmelten of vloeibaar maken, dus ook* illiquefactus, a, um, *geſmolten, vloeibaar gemaakt of vloeibaar, bij voorb.* voluptates tanquam illiquefactae, Cic. Tuſc. IV, 9.

ILLIQUEFACTUS (*beter* INLIQUEF.), a, um, 1) Adjective, *niet vloeibaar gemaakt, niet geſmolten, niet vloeibaar*: 2) *het* Particip. *van* Illiquefacio, *zie* Illiquefacio.

ILLISUS, a, um, *zie* Illido.

ILLISUS (*beter* INLISUS), us, i. q. illiſio, Plin. Hiſt. Nat. II, 48. Sil. XVII, 250.

ILLITĔRĀTUS (*beter* INLITERAT.), a, um, 1) *ongeleerd*, a) *van menſchen, ongeleerd, onbekwaam, onwetend, bij voorb.* vir, Cic. Or. II, 6 extr.: cf. Senec. Benef. V, 13: *ook die niet lezen of ſchrijven kan, gevolglijk in ſchool niets geleerd heeft, bij voorb.* villicus, Colum. I, 8, 4: b) *van zaken, ongeleerd, ongeſchikt enz., bij voorb.* ſcribo — illiteratiſſimas literas, Plin. Ep. I, 10: illiteratum — ac paene turpe eſt cet., Ibid. II, 3: multa, quae — nec illiterata — videantur, Cic. ad Div. IX, 16: 2) *niet ſchriftelijk opgeſteld, bij voorb.* conſenſus, Gell. XI, 18: *zoo zegt* Feſtus: illiterata pars (*misſchien* pax) eſt, quae literis comprehenſa non eſt.

ILLĪTUS (*beter* INLITUS), a, um, *zie* Illino.

ILLĪTUS (*beter* INLITUS), us, m. *het opſmeeren, beſmeeren, bij voorb.* nec (dictamnus) potu tantum ſed & illitu & ſuffitu valet, Plin. H. N. XXVI, 15 in.: ut poſſint eſſe illitu faciles, Ib. XXVIII, 15 poſt med., *alwaar men het ook voor het* Supin. *van* illino *kan houden; bij ſlot is het hetzelfde.*

ILLIUSMŎDI, *van zoodanige aart of natuur, zoodanig: eigenlijk* illius modi, *zoo als ook beter geſchreven wordt, van* ille *en* modus, *bij voorb.* aut illius modi quadruplatores, Cic. in Caecil. 21.

ILLIX, *zie* Illex.

ILLO, Adv., 1) *daarheen, derwaards, van eene plaats*, Cic. Verr. I, 56. Caeſ. B. G. IV, 20. Nep. Ageſ. 3. Plaut. Perſ. IV, 4, 26. Plin. H. N. VI, 23 ante med. *Ook lezen ſommigen dus*, Terent. And. II, 2, 25, *voor* illoc: *het welk in den grond het zelfde is*: 2) *daarheen, d. i. tot die zaak enz.*, Caeſ. B. G. IV, 11. Not. *dit woord is waarſchijnlijk de oude* Dativus, *gelijk* eo, quo cet.

ILLOC *is* 1) Ablat. *van* illic, illaec cet., Plaut. Bacch. II, 3, 77. Men. II, 1, 26. IV, 1, 10. Terent. Eun. V, 8, 53: *ook* Accuſat. neutr., Plaut. Bacch. IV, 8, 29: 2) Adverbialiter, *gelijk* illo *daarheen*, Terent. And. II, 2, 20, *alwaar ſommigen* illo *lezen.*

ILLOCABILIS (*beter* INLOCABIL.), e, i. e. qui non poteſt locari, *bij voorb.* virgo, Plaut. Aul. II, 2, 14, i. e. *die niet uitgehuwd, uitgezet worden, of wegens armoede niet aan den man komen kan.*

ILLORSUM, *daarheen, derwaards heen*, Cato ap. Feſt. in Alorſum: *ſtaat voor* illoverſum *of* illo verſum.

ILLOTUS *of beter* INLOTUS, a, um, *ongewaſſchen, ongereinigd, onrein, bij voorb.* manus, Plaut. Poen. I, 2, 103: faux vini, Plin. H. N. XXIII, 2: cochleae, Ibid. XXX, 6: toralia, Horat. Sat. II, 4, 84: echinos, Horat., *zie hier na*: *ook heeft men daar voor* illutus, a, um, *bij voorb.* vinaceos illutos, Cato R. R. 147: echinos illutos *of* illotos, Horat. Sat. II, 8, 52, i. e. *in haar ſlijm, gevolg-*

volgelijk niet afgewasſchen: doch, het kan ook zijn, genat, vochtig gemaakt enz., *zie* illuo: *van daar Tropisch, bij voorb.* ſermo i. e. *onvoorzaam, ſlordig*, Pseudo — Cic. in Salluſt. init.: *ook willen ſommigen* verſus illotus *lezen, bij* Rutil. V. 422. Not. *De Ouden zeggen, iet met ongewasſchen (onreine) handen of voeten doen, d. i. wanneer het niet met de behoorlijke zorg en voorbereiding geſchiedt, bij voorb.* illotis manibus, Gell. I, 9. Pandect. I, 2, 1: pedibus, Macrob. Sat. I, 24.

ILLUBRĬCO (*beter* INLUBRICO), are, *glibberig maken, glibberig bewegen, bij voorb.* membra ſua, Apul. Met. II ante med. p. 117. Elm.

ILLUC 1) Adv., a) i. e. in eum locum, *derwaards heen, daarheen*, Nep. Eum. 9. Plaut. Merc. III, 4, 64. Terent. And. I, 1, 54: *van daar* huc & illuc, Salluſt. Jug. 60 (64), *of* huc atque illuc, Cic. Or. I, 48 extr., i. e. *hier en daar (ginds) heen: dus ook* huc vel illuc, Terent. And. I, 1, 31: b) *daarheen, d. i. tot dezelve of die zaak*, Nep. Dion. 4. Ibid. Ageſ. 4. Horat. Sat. I, 2, 23. Plaut. Men. IV, 2, 53: *ook zou men hier toe kunnen brengen*, Terent. And. I, 1, 54: c) *daarheen, d. i. tot die menſchen, tot die partij, bij voorb.* illuc facere, i. e. *met die partij houden*, Cic. Att. VII, 3 med.: cf. Illac. 2) Pronom. *van* illic, illaec cet., *voor* illoc *of* illud, *zie* Illic, *op het einde.*

ILLŪCĔO *of beter* INLUCĔO, uxi, ēre, *lichten tot iet of bij iet, met den* Dativus *en* Accuſativus, *bij voorb.* atra pix capiti tuo illuceat! Plaut. Capt. III, 4, 65, *moge u lichten:* ſol, luna ſceleſtiorem hominem illuxere, Plaut. Bacch. II, 3, 21, i. e. *hebben beſcheenen, hem gelicht.* Not. Perfect. illuxi, *met de daar van afkomende* tempora, *is meest van* illuceſco.

ILLŪCESCO *of beter* INLUCESCO *of* ILLUCISCO (INLUC.), luxi, 3. *hel worden, licht worden, zijn licht vertoonen, beginnen te ſchijnen, bij voorb.* dies illuceſcet, Cic. Mil. 26, i. e. *zal aanbreken:* dies illuxit, Cic. Tuſc. I, 47: dies illuxiſſet i. e. *aangebroken was*, Cic. Div. I, 24: *ook* ſeq. Dativus, *bij voorb.* ea nocte, cui illuxit dies caedis, Suet. Caeſ. 81, i. e. *op welken de dag verſcheen:* ſol illuxiſſet, Cic. Nat. D. II, 38, *had beginnen te ſchijnen, was verſcheenen: van daar* illuceſcit Impersonaliter, *het wordt dag, het wordt licht, de dag breekt aan, bij voorb.* ubi primum illuxit, Liv. XXII, 51, i. e. *zoo dra het dag was geworden: misſchien ontbreekt* ſol: *en dus meermaalen, bij voorb.* ubi illuxit, *als het dag werdt*, Caeſ. B. C. I, 23. Liv. II, 65: *dus ook* ubi illuxit poſtero die, Liv. III, 2, i. e. *toen het den volgenden dag dag werdt enz.: ook voor* illuceo *lichten*, ſeq. Accuſat., *bij voorb.* nunc te, nox, mitto, ut mortales illuciſcas luce clara, Plaut. Amph. I, 3, 48: *van daar Tropisch, lichten, d. i. zich vertoonen, zichtbaar zijn, bij voorb.* in tenebris vox & auctoritas conſulis repente illuxerit, Cic. Agr. I, 8: clariſſimum Homeri illuxit ingenium, Vellej. I, 5.

ILLUCTOR *of beter* INLUCTOR, ari, *ergens in, of bij, of mede kampen of worſtelen, bij voorb.* puer — teneris meditans verba illuctantia labris, Stat. Theb. IV, 790, *van een ſtamelend kind, voor het welk het ſpreken zwaar is.*

ILLŪDO *of beter* INLUDO, ſi, ſum, 3. *ſchertzen, ſpeelen bij of met iet, zijn boert, zijn ſpel, ergens mede hebben, het zij het met een goed oogmerk, uit kortswijl, geſchiedt, of om iemand voor den zot te houden, bij voorb.* chartis, Horat. Sat. I, 4, 138: Fortuna, ut ſemper gaudes illudere rebus humanis, Ibid. II, 8, 62: illuſeras, quod dixeram, Cic. ad Div. VII, 22, i. e. *boertet daar mede of ſpottet:* in Albutium, Cic. Or. III, 43: *van daar iet tot vermaak doen, bij voorb. met iet verſieren, ſchilderen enz., bij voorb.* illuſas auro veſtes, Virg. Georg. II, 464, i. e. *verſierd: van daar* 1) *beſpotten, voor den zot houden, ſpotten, bij voorb.* auctoritati, Cic. Dom. 39: capto, Virg. Aen. II, 40: dignitati alicujus, Cic. Roſc. Am. 19: *ook* ſeq. Accuſat., *bij voorb.* aliquem, Terent. Phorm. V, 7, 22: praecepta, Cic. Or. I, 19: artes, Ovid. Met. IX, 66: virtutem, Virg. Aen. IX, 634: voces, Tacit. Ann. XIV, 52: *van daar* miſeros illudi, Cic. Or. II, 58: quod merito illudi poſſit, Ibid. 3 in.: *dus ook* illuſus, a, um, Cic. Quint. 16. Horat. Sat. II, 5, 26. Nep. Hann. 6: *ook met* in ſeq. Accuſat. & Ablat., *bij voorb.* in aliquem, Terent. Eun. V, 4, 20: videmur vobis idonei, in quibus ſic illudatis, Ibid. And. IV, 4, 18: *ook* Abſolute, *bij voorb.* illuſeras heri inter ſcyphos, quod dixeram cet., Cic. ad Div. VII, 22, *gij dreeft den ſpot, ſpottet, daar mede; doch, men kan ook* id *voor* quod *denken:* 2) *mishandelen, bij voorb.* capitibus feminarum, Sueton. Tiber. 45: pueritiae Britannici, Tacit. Ann. XIII, 17: corpus Vari, Ibid. I, 71: pecuniae, Ibid. Hiſt. II, 94: frondi, Virg. Georg. II, 375: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* ne — tum variae illudant peſtes (*ſchadelijke dieren, als muizen enz.*), Ibid. I, 181, *alwaar men zich een* Caſus *denken kan: doch, het kan ook zijn, haar kortswijl drijven, uitgelaten zijn enz.* 3) *verſpelen, d. i. als 't ware, kortswijlende en ſpelende iet te gronde helpen, bij voorb.* vitam filiae, Terent. And. V, 1, 3.

ILLŪMINĀTE (*beter* INLUMIN.), *verlicht, vol licht, bij voorb. ſpreken*, Cic. Or. III, 14, i. e. *met toepasſing der* Tropen *en* Figuuren.

ILLŪMĬNO *of beter* INLUMINO, avi, atum, are, 1) *verlichten, hel, licht maken, bij voorb. gelijk de zon enz., bij voorb.* luna illuminata a ſole, Cic. Nat. D. II, 46: puteum illuminari, Plin. H. N. II, 73: tabulata gallinarum feneſtris, Colum. VIII, 3: vias igni, Stat. Theb. XII, 275: purpura omnem veſtem illuminat, Plin. H. N. IX, 36, *alwaar het ook verſieren kan zijn: dus ook* corona aurea gemmis illuminata, Auct. ad Her. IV, 47: *verders* noctem facibus, Apul. Met. III extr.: 2) *verlichten, ophelderen, Tropisch, d. i. eene zaak in de reden recht in 't licht zetten, bij voorb. door* Tropen *en* Figuuren *enz., bij voorb.* orationem ſententiis cet., Cic. Cat. III, 54 extr.: concinnitas, quae verborum collocationem illuminat his luminibus cet., Cic. Or. 25: *doch, het kan ook zijn, opſchikken, verſieren:* fidem alicujus, Vellej. II, 18, i. e. *zichtbaar maken:* virtutem alicujus, Ibid. 35, i. e. *zichtbaar maken, in het licht zetten:* corpus rerum naturae eloquentia, Ibid. 66: *van daar opſchikken, bij voorb.* coronam gemmis, Auct. ad Her., *zie hier voor:* orationem ſententiis, Cic., *zie hier voor: en dus kan meer hier toegebracht worden: van daar* o generoſam ſtirpem (Scipionum) & tanquam in unam arborem plura genera, ſic in iſtam domum multorum inſitam atque illuminatam ſapientiam! Cic. Brut. 58, i. e. *opgeſchikt: doch,* illuminatam *ſchijnt niet wel te pasſen; misſchien eerder* innatam, cumulatam cet.: *ook aan het licht brengen, ontdekken, verklaaren, bij voorb.* arcana, Apulej. Met. II poſt med. p. 127. Elm.

ILLŪMĬNUS (*beter* INLUMINUS), a, um, *zonder licht, donker*, Apul. Met. VI in.

ILLUNC, Acc. *voor* illum, *van* ille cet., Plaut. Mil. IV, 9, 2. Poen. V, 3, 2. Perſ. IV, 9, 1, *en meermaalen. Zie* Illic.

ILLŪNIS (*beter* INLUNIS), e, *zonder maan, zonder maaneſchijn, bij voorb.* nox, Plin. Epiſt. VI, 20. Sil. XV, 616.

ILLŪNUS, a, um, i. q. illunis, *bij voorb.* illunae caliginis, Apulej. Met. IX poſt med. p. 232. Elm.

ILLŬO *of beter* INLŬO, ĕre, 1) *ergens in waſſchen, natten, natmaken, bij voorb.* piſces (muria) illutos, Horat. Sat. II, 8, 52, *zie* Illotus. 2) *aanſpoelen, bij voorb. van de zee, bij voorb.* mare Hiſpanum, quatenus Hiſpanias illuit, Plin. H. N. III, 5 extr.: *ook* Active, *bij voorb.* id, quod amnis fundo illuit i. e. fluendo intulit, Pandect. X, 2, 16 in.

ILLŪSĬO (*beter* INLUSIO), onis, f. *beſpotting, ſpotternij*, Quinctil. VIII, 6, 54. Cic. Or. III, 53 in.: cf. Or. II, 58.

ILLUSTRĀMENTUM (*beter* INLUST.), i, n. *het geen, waar door iet duidlijk gemaakt of opgeſchikt wordt*, Quint. XI, 3, 149.

ILLUSTRĀTĬO *of beter* INLUSTRATIO, onis, f. *verlichting: van daar het in het licht ſtellen van eene zaak in eene reden*, Quintil. VI, 2 extr.

ILLUSTRIS *of beter* INLUSTRIS, e, *eigenlijk in het licht te vinden: van daar hel, licht, lichtvol, bij voorb.* ſtella, Cic. Div. I, 57: lumen, Cic. Arat. 380: locus, Cic. Somn. Scip. 2. Auct. ad Her. III, 19: domicilia, Cic. Nat. D. II, 37: balnearia, Colum. I, 6: nox, Plin. H. N. IX, 16: radii ſolis, Ibid. XVIII, 35: coelum, Valer. Flacc. VI, 528: caput Phoebi, Ovid. Met. II, 50: lumen illuſtrius, Varr. R. R. III, 5, 5: candor ſolis eſt illuſtrior, Cic. Nat. D. II, 15: aedes illuſtriores, *lichter*, Plaut. Rud. I, 1, 6, ſcil. *dewijl de pannen of tegels ontbloot zijn: van daar* 1) *Tropisch, lichtvol, d. i. duidlijk, openbaar, zichtbaar, bij voorb.* factum, Cic. Verr. V, 13: oratio, Cic. Partit. 6: viſum (*of* uſum) illuſtrem habent, Cic. Nat. D. I, 5: exempla, Senec. Ep. 83: illuſtrior tibi animus, Cic. ad Div. I, 9: res, Cic. Acad. IV, 29 med.: ab illuſtrioribus cohibes adſenſum, Ibid. 2) *aanzienlijk, bij voorb.* cauſa, Cic. Senect. 11: agricola, Colum. VII, 2: illuſtriore loco natus, Caeſ. B. G. VI, 18: legationes illuſtriores, Nep. Dion. 1: quanto illuſtriora cet., Cic. ad Div. I, 7 extr.: ad laudem illuſtrius, Cic. Dom. 32: gratia, Cic. Dom. 18: illuſtriſſimus quisque, Varr. R. R. II, 1, 6. 3) *merkwaardig, beroemd, bij voorb.* illuſtriſſimum proelium, Nep. Pauſan. 1: nomen Themiſtoclis eſt illuſtrius, Cic. Off. I, 21: Xerxi maxime eſt illuſtre, Nep. Reg. 1: res illuſtrior i. e. *merkwaardiger, doorluchtiger*, Caeſ. B. G. VII, 3: *ook kan* n. 2 *en* 3 *ſomtijds ſamen pasſen.* Not. a) eques illuſtris, *zie* Eques: b) *ook vindt men* illuſtris: *ten minſten hebben het vijf* Codd., Valer. Max.

Max. IV, 1, 5. IV, 8, 11, *voor* illustris.

ILLUSTRĬTER *of* ILLUSTRE (*beter* INLUST.), Adv., *komt misschien niet voor; maar* illustrius *duidlijker*, Cic. ad Div. X, 19: illustrissime, Gell. IX, 13.

ILLUSTRO *of beter* INLUSTRO, avi, atum, are, *eigenlijk*, *iet in het licht zetten*, *hel maken*, *verlichten*, *bij voorb.* sol cuncta sua luce illustrat, Cic. Somn. Scip. 4: cf. Cic. Nat. D. II, 46 extr.: ergastulum angustum illustratum fenestris, Colum. I, 6, 3: *van daar* 1) *in het licht zetten*, *aan den dag brengen*, *bekend maken*, *bij voorb.* verum, Cic. Amic. 26 in.: consilia, Cic. Cat. III, 1: illustrantur omnia, Ibid. I, 3: omnia patefacta, illustrata, Ibid. 13: philosophiam veterem latinis literis, Cic. Acad. I, 1 extr.: jus obscurum, Cic. Or. I, 39: *in de beide laatste plaatzen kan het ook zijn*, *verklaaren*: 2) *in het licht zetten*, *d. i. duidlijk maken*, *verklaaren*, *ophelderen*, *bij voorb.* philosophiam veterem, Cic. Acad. I, 1 extr., *zie hier voor*: jus obscurum, Cic. Or. I, 39, *zie hier voor*: genus scriptionis latinis literis, Cic. Brut. 64: locum, qui totam philosophiam illustrat, Cic. Div. II, 1: aliquid ornate illustrare, Cic. Or. II, 33 med.: generibus illustrata, Ibid. I, 23 extr.: orationem, Cic. Invent. II, 15, *alhoewel dit ook tot het volgende kan behooren*: *bijzonder in het redenen door* Figuuren en Tropen, *wanneer men het wel kan vertaalen*, *door*, *opschikken*, *versieren*, *bij voorb.* orationem, Cic. Or. III, 36 in. Or. 27 in. Invent. II, 15. 3) *aanzienlijk of beroemd maken*, *verheerlijken*, *aan de wereld bekend maken*, *bij voorb.* aliquem laudibus, Luccej. in Cic. Ep. ad Div. V, 14: amplitudinem alicujus, Cic. ad Div. I, 6: qui libri non modo Lucullum verum etiam populi Roman. nomen illustrant, Cic. Arch. 9: quo factum est, ut brevi tempore illustraretur Nep. Them. 1: quem Brutus cognomine suo illustravit, Plin. H. N. XXXIV, 8: duae urbes illustrant litora, Ibid. IV, 11 post med.: opus versibus Graecis illustratum, Ibid. XXXV, 10 med.: Padus poena Phaëthontis illustratus, Ibid. III, 16: vina maxime illustrata Messalae potu & salute, Ib. XIV, 6 post med.: tecta hospitio suo, Stat. Achill. II, 65, i. e. *verheerlijken*, *versieren*: *van daar versieren*, *opschikken*, *bij voorb.* orationem, Cic., *zie hier voor*: tecta hospitio suo, Stat., *zie hier voor*.

ILLUSUS, a, um, *zie* Illudo.

ILLUTIBARBUS *of beter* INLUTIB.), a, um, *eenen smeerigen baard hebbende*, *smeerbaard*, Apul. Flor. post init. p. 341. Elm.

ILLUTIBĬLIS (*beter* INLUTIB.), e, *het geen niet uitgewasschen kan worden*, *bij voorb.* odor, Plaut. Men. I, 2, 57.

ILLUTUS *of beter* INLUTUS, a, um, 1) Adject. *onbevochtigd*, *ook ongewasschen*, *onrein*, *onzuiver*, Cato R. R. 147, *zie* Illotus. 2) *Het* Particip. *van* Illuo.

ILLUVĬES *of beter* INLUVĬES, ei, f. 1) *smeerigheid*, *vuiligheid*, *morsigheid*, *die*, *bij voorb. in lang niet afgewasschen is*, Terent. Heaut. II, 3, 52, *alwaar er* inmunda *bij staat*: cf. Cic. Tusc. III, 12 e poëta. Tacit. Ann. IV, 28. Ibid. Hist. IV, 46. Virg. Georg. III, 561: oris, Pandect. XXI, 1, 12. Not. suillum genus non est contentum potione aquae, nisi obesam illuviem atque distentam pabulis alvum demerserit cet., Colum. VII, 10, 6, i. e. *morsig lijf*, *alwaar* Cod. Lips. ingluviem *heeft*: *van daar* Illuvies, Plaut. Most. I, 1, 38, *een scheldwoord*: *gij kladde! morschpot!* 2) *het overloopen van het water*, *bij voorb.* Tacit. Ann. XII, 5. Justin. II, 1 *en* 6: *doch*, *hier dient*, *volgends de mening van* Gronovius, ad Liv. I, 4, *gelezen te worden* eluvies.

IM *voor* EUM, Lucret. III, 876. Cic. Leg. II, 24 e legg. XII. Tabb. Macrob. Sat. I, 4 e legg. XII. Tabb.

IMAGINABUNDUS, a, um, *zich voorstellende*, *verbeeldende*, Apul. Met. III in.

IMAGINARĬUS, a, um, *het geen alleen den schijn heeft*, *maar het niet wezenlijk is*, *dat alleen in de inbeelding en in den schijn bestaat*, *bij voorb.* fasces, Liv. III, 41: militia, Sueton. Claud. 25: venditio, Ulpian. in Pandect. XVIII, 1, 55.

IMĂGĬNATĬO, onis, f. *inbeelding*, *voorstelling in de gedachten*, Tacit. Ann. XV, 36: libidinum, Plin. H. N. XX, 7.

IMĂGĬNO, are, *afbeelden of beelden*, Gell. XVI, 18.

IMĂGĬNOR, atus sum, ari, *zich iet in de ziel verbeelden*, *inbeelden*, *voorstellen*, *het geschiede waakend of in den droom*, a) *waakend*, Plin. Ep. II, 10. Plin. H. N. IX, 35 post med. b) *slaapend*, *gevolglijk droomen*, *bij voorb.* per somnia, Plin. H. N. XX, 13: *ook enkel* imaginari, Suet. Caes. 81.

IMĂGĬNOSUS, a, um, *eigenlijk vol beelden*: *van daar vol verbeeldingen*, *inbeeldingen*, Fantasiën, *bij voorb.* solet haec imaginosum, Catull. XLI, 8, i. e. *de verbeelding pleegt zoo te handelen*; *gevolglijk* imaginosum i. q. imaginatio.

IMĀGO, inis, f. *is elk beeld of afgebeelde gelijkvormigheid van eene zaak of persoon*, *het zij geschilderd*, *gesneden*, *in gedachten enz.*: *van daar* 1) *een beeld of beeldenis van eene persoon of zaak*, *bij voorb.* ex aere, Cic. Or. 31: Epicuri, Cic. Fin. V, 1 extr.: cf. Ovid. Trist. III, 11, 43: picta, Cic. ad Div. V, 12 post med., i. e. *schilderijen*: ficta, Ibid., i. e. *standbeelden*, *bij voorb. uit marmer*, *metaal enz.*: *ook het beeld van eene persoon of zaak*, *die wij aanschouwen*, *verschijning*, Cic. Nat. D. I, 12. Div. II, 67. Not. *De* Romeinen, *die één van de drie hooge ambten*, Aedilitaat, Praetuur *of* Consulaat, *bekleedden*, *moesten zich in wasch laten afbeelden* (*of boetzeeren*) *om openlijk voorgesteld te worden*: *en*, *wie dergelijke afbeeldingen hadt*, *heette* nobilis. *Deze afbeeldingen werden in de voorzalen* (atriis) *op tafels bewaard*, *bij Feestdagen openlijk vertoond*, *en bij Lijkstatiën mede voorgedragen*, Plin. H. N. XXXV, 2. Horat. Epod. VIII, 11: *van daar* jus imaginis ad posteritatem prodendae, Cic. Verr. V, 14: qui imagines familiae suae consecuti sunt i. e. qui nobiles sunt, Cic. Agr. II, 1 in.: aperientur majorum insignia, Cic. Sull. 31: vir honoratissimae imaginis, Liv. III, 58: imaginis ornandae causa, Cic. Sext. 8, i. e. *een titel of opschrift er bij zetten*: *van daar* imagines *de beelden der voorvaderen of voorouderen*, *bij voorb.* fumosae i. e. antiquae, Cic. Pis. 1: nullae sunt imagines, quae deprecentur, Cic. Agr. II, 36: *dus ook* qui imagines familiae suae consecuti sunt, Cic. Agr. II, 1: cf. Cic. Planc. 7: *van daar in 't gemeen een ambt*, *bij voorb.* imaginis (i. e. tribunatus) titulum, Liv. IV, 16 med. 2) *een beeld in den zegelring*, Petschier, Plaut. Pseud. IV, 2, 29. 3) *een beeld*, *gelijkvormigheid*, *afbeelding eener zaak*, *voorstelling*, *bij voorb.* vitae, Cic. Rosc. Am. 16: temporum, Cic. ad Div. I, 6: *van daar beeld*, *gedaante*, *d. i. bloot het uiterlijke*, *de schijn*, *de uiterlijke gedaante*, *in zoo ver het tegen over de wezenlijkheid gesteld wordt*, *bij voorb. dit is maar een gedaante van een mensch*, *d. i. ziet er zoo uit enz.*, *bij voorb.* equitis, Cic. Rab. Post. 15: cf. Cic. Sext. 13. 4) *de voorstelling in de ziel*, *gedachten*, *inbeelding*, *bij voorb.* proconsularis, Liv. V, 2: tumidus genitoris imagine falsi, Ovid. Met. I, 754: cf. VI, 586: in imagine tua cet., Plin. Epist. VII, 5: *van daar* imagines somniorum, Sueton. Calig. 1, i. e. *droomen*: imago noctis, Ovid. Met. IX, 473: *of* somni, Ibid. 685, i. e. *droom*. 5) *afbeelding door woorden*, *schets*, *beeld*, *beschrijving*, *vergelijking*, *gelijkvormigheid*, Cic. Invent. I, 30. Auct. ad Her. IV, 49. Senec. Ep. 59 *en* 92. Horat. Sat. II, 3, 320. 6) *de echo*, Cic. Tusc. III, 2 med. Varr. R. R. III, 16, 12. Horat. Od. I, 12, 4. Valer. Flacc. VI, 597. scil. vocis, *dewijl dit een beeld of gelijkheid der stem is*: *ook staat daarbij* clamoris, Sil. XIV, 366. 7) *gedaante*, *aanzien*, *verschijning*, *bij voorb.* Turni venientis, Virg. Aen. X, 456: *van daar de schimmen in de onderaardsche wereld*, Virg. Aen. IV, 654. VI, 480.

IMAGUNCŬLA, ae, f. *een beeldjen*, Sueton. Aug. 7.

IMBALNITĬES (INBALNIT.), ei, f. *smeerigheid*, *vuil*, *dat door het baden niet is afgewasschen*, Lucil. ap. Non. 2. n. 437.

IMBECILLIS (*beter* INBECILLIS), e, *en meermaalen* IMBECILLUS (INBECILLUS), a, um, *of van* bacillum (i. e. *het geen op eenen staf leunen moet*, *bij voorb. een zwakke grijsäart*, *eene zwakke plant enz.*): *of van* vacillo (i. e. *waggelend*, *wankelend*): *zwak*, 1) *naar het ligchaam*, *bij voorb.* imbecillus filius Africani, Cic. Senect. 11: imbecilli senes, Ibid.: aetas imbecilla, Horat. Sat. II, 2, 85: homo imbecillus a valentissima bestia laniatur, Cic. ad Div. VII, 1: pulsus venarum imbecilli, Cels. III, 19 in.: vox imbecilla, Quintil. XI, 3, 13: imbecillior valetudine, Cic. Q. Fr. II, 10 post med.: imbecillissimus sanguis, Senec. Benef. IV, 18. 2) *naar de ziel*, *bij voorb.* animus imbecillus, Cic. Div. II, 60: imbecillimus, Senec. Ep. 85: consilium imbecillum, Cic. Flacc. 30 in.: ingenium imbecille, Plin. Paneg. 79: accusator imbecillus, Cic. Q. Fr. II, 6 post med.: res imbecilles, Cic. Amic. 13, i. e. *zwakte of moedeloosheid*. 3) *van andere dingen*, *bij voorb.* regnum imbecillum, Sallust. Jug. 10: vina imbecilla, Plin. H. N. XIV, 21: terra imbecilla, Ibid. XVII, 5: suspiciones imbecillae, Tacit. Ann. II, 76: simulacra vultus, Ibid. Agric. 46: frons imbecilla i. e. *die zich ligt schaamt*, Quintil. XII, 5: imbecillissima materia (i. e. *spijze*, *voedzel*), Cels. II, 18: res imbecilles i. e. *zwakke omstandigheden*, Cic. Amic. 13: imbecillior medicina, Cic. Att. X, 14.

IMBECILLĬTAS (*beter* INBEC.), atis, f. *de zwakheid*, *bij voorb.* generis humani, Cic. Tusc. V, 1: virium, Cic. Brut. 55: corporis, Cic. Att. XI, 6: valetudinis, Cic. ad Div. VII, 1 extr.: *ook enkel* imbecillitas, *zwakheid*, *onpaslijkheid*, Sueton. Tiber. 11: materiae, Caes. B. C. II, 15: magistratuum, Cic. ad Div. I, 4, scil. *na de ziel*: *dus ook* Tacit. Ann. IV, 8: consilii, Cic. Off. I, 32: ingenii, Plin. Ep. IV, 18: aetatis, Cic. ad

ad Brut. Ep. 10: [illegible]orum, Justin. II, [illegible]: animi, Caes. B. G. VII, 77.

IMBECILLITER (INBEC.), *zwak, niet [illegible]*, *bij voorb.* imbecillius horrent dolorem, Cic. Tusc. V, 30: imbecillius assentiri, Cic. Acad. IV, 17, *i. e. mat, niet levendig, of met onzekerheid.*

IMBELLIA (*beter* INBELLIA), ae, f. *is, als men niet tot den oorlog deugt, onbekwaamheid tot den krijg*, Gell. V. 5 extr.: *van daar weêrloosheid*, Senec. Benef. IV, 18.

IMBELLIS (*beter* INBELLIS), e, 1) *niet tot den oorlog of tot vechten geschikt, niet krijgszuchtig*, *bij voorb.* multitudo, Liv. V, 40, i. e. mulieres: pedes, Liv. XXIII, 46: *dus ook* lyra, Horat. Od. I, 6, 10: hasta, Virg. Aen. II, 544, i. e. *zwak, mat:* tres sumus imbelles, Ovid. Her. I, 97, i. e. *wij zijn drie weêrloze, zwakke, tot vechten niet geschikte personen:* dei imbelles i. e. Venus & Cupido, Ovid. Am. I, 10, 20: cervi, Virg. Georg. III, 265: fulgor auri, Quintil. X, 1 ante med., i. e. *niet tot vechten of ter verdediging geschikt: van daar niet dapper, laf*, *bij voorb.* hostes imbelles, Liv. IV, 32: imbelles timidique videamur, Cic. Off. I, 24: numerus imbellior, Tacit. Hist. IV, 33. 2) *zonder krijg, vreedzaam, gerust*, *bij voorb.* annus, Liv. X, 1: epulae, Claudian. de III. Consul. Honor. 80; qui permultos annos imbelles egissent i. e. sine bello, Liv. IX, 45: columba, Horat. Od. IV, 4, 31: oliva, Valer. Flacc. V, 562, i. e. *vrede met zich voerende:* Tarentum, Horat. Ep. I, 7, 4, i. e. *vreedzaam of wellustig: dus ook* lyra, Horat. Od. I, 6, 10: *en* cithara, Ibid. I, 15, 15, i. e. *vreedzaam: van daar gerust, stil*, *bij voorb.* fretum, Stat. Sylv. III, 5, 85: somnus, Ibid. Theb. III, 256.

IMBER, bris, m. (ὄμβρος), *een hevig nedervallende regen, een slagregen, stortregen, plasregen; ook wel in 't gemeen, regen*, *bij voorb.* magnus, Cic. Att. XIII, 16: maximus, Cic. Verr. IV, 40: in imbri, Ibid., *in den regen*, scil. *zich bevinden of staan:* densissimus, Virg. Georg. I, 333: cadunt largi imbres, Ovid. Met. XI, 516: per imbrem fieri, *gedurende den regen*, Cato R. R. 2: *van daar* 1) *Tropisch, regen, van alles, wat als een regen nederstort*, *bij voorb.* lactis, Cic. Div. I, 43, i. e. *melkregen: dus ook* lapidum, sanguinis, terrae, Ibid., *steen-, bloedregen enz., d. i. wanneer het melk, steenen, bloed, aarde, regent:* grandinis, Lucret. VI, 106: ruris, Pallad. Novemb. 13: Jupiter ut Danaae pretiosus fluxerit imber, Sever. in Aetna 89, i. e. *gouden regen:* ferreus, Virg. Aen. XII, 284, i. e. telorum. *Ook van traanen*, Ovid. Trist. I, 3, 18. Am. III, 6, 68. 2) *regenwater*, Tacit. Hist. V, 12. 3) *eene regenwolk*, supra caput astitit, Virg. Aen. III, 194. 4) *alle water*, *bij voorb. der zee*, Ovid. Her. XVIII, 104. Virg. Aen. I, 123 (127). Enn. ap. Serv. Ib. Valer. Flacc. IV, 665: *der traanen*, Ovid., *zie hier voor: ook in 't gemeen, water*, Virg. Georg. IV, 115. Lucret. I, 716: gelidus, *koud water*, Lucret. VI, 148: calidus, *warm water*, Ovid. Am. II, 15, 23: *ook alle vochtigheid*, *bij voorb.* sanguineus, Stat. Theb. I, 437: incanuit imbre Caucasus, Valer. Flacc. VI, 614: nectaris, Claudian. in Nupt. Honor. 101. Not. *Tropisch*, *bij voorb.* cessabit gravis crebrae porriginis imber, Seren. Samm. c. 8 extr., *voor* porrigo: *misschien is* imber *hier de sneeuw* (*Tropisch*).

IMBERBIS (*beter* INBERBIS), e, *zonder baard, baardeloos*, Cic. Nat. D. III, 34 med. *Ook* imberbem, Cic. Dom. 14 in. Ed. Ernest., *alwaar anderen* imberbum *hebben, zoo als* Charis. 1. *leest: ook hebben sommige* Edd., Horat. Ep. II, 1, 85, imberbes, *alwaar de betere* imberbi *hebben.*

IMBERBUS (INBERBUS), a, um, *zonder baard, baardeloos*, Horat. Art. 161. Cic. Dom. 14: *doch, zie* Imberbis.

IMBIBO *of beter* INBIBO, i, itum, 3. *in zich drinken, inzuigen*, *bij voorb.* nidorem, Plin. H. N. XXIV, 15: *van daar* 1) *Tropisch, inzuigen*, *bij voorb.* animo opinionem de aliquo, Cic. Verr. Act. I, 14: certamen animis, Liv. II, 58, i. e. *in zijn hart gevest.* 2) *zich voorstellen, voornemen*, *bij voorb.* quod imbiberat, Liv. II, 47 extr. *Ook met den Infinitivus*, *bij voorb.* perducere, Cic. Quint. 6 extr.: cf. Lucret. III, 1010. VI, 71.

IMBITO (INBITO), ĕre, *binnen gaan*, *bij voorb.* domum, Plaut. Epid. I, 2, 42.

IMBREX, icis, m. *en* f. 1) *een holle dakpan, of tegel, of vorst, daar de regen* (imber) *afloopt*, *bij voorb.* primus personas tegularum (*i. e. van het dak*) extremis imbricibus imposuit, Plin. H. N. XXXV, 12 in.: tempestas confringit tegulas imbricesque, Plaut. Most. I, 2, 28: meas confregisti imbrices & tegulas, Ibid. Mil. II, 6, 24: dissipatis imbricum fragminibus ac testis tegularum, Sisenn. ap. Non. 2. n. 433, *ten zij het hier overal een dak van tegels is: van daar* tegulae *en* imbrices *dikwijls gepaard worden, zie hier voor: en van daar in 't gemeen een holte of goot*, *bij voorb.* imbricibus infusum, Colum. IX, 13, 6. Pallad. in Mart. 15 in., *waar de bijen uit drinken zullen: waar toe men dan ook de voorgaande plaatzen brengen kan: verders* cupam destiere imbricibus ferreis, Cato R. R. 21: *verders* pomorum calamos servari inter duos imbrices juxta rivos vel piscinas cet., Plin. Hist. Nat. XVII, 14 extr., i. e. *holle tegel of dakgoot.* 2) *het geen naar een holle tegel of vorst gelijkt*, *bij voorb. de uit gevormde hand om te kloppen*, Sueton. Ner. 20: imbrex tecti, Virg. Georg. IV, 295: porci, Martial. II, 37, 2, *is zeker stuk haar van: waarschijnlijk van de gedaante van een holle tegel. Sommigen verklaaren het door oor, rib, of ook* vulva.

IMBRICATIM, *holtegelvormig*, Plin. H. N. IX, 33.

IMBRICITOR, oris, m. *plasregen* (*of regen*) *verwekkende*, Macrob. Sat. I, 17. Enn. Ibid. VI, 2.

IMBRICO, are, *in de gedaante van een holle tegel maken*, Vitruv. II, 8. Plin. H. N. XI, 1 *en* 45. XV, 30.

IMBRICUS, a, um, *regenächtig, regen aanbrengend*, *bij voorb.* auster, Plaut. Merc. V, 2, 35: tempestas, Fest.

IMBRIFER, a, um, *regen aanbrengend, regenächtig*, *bij voorb.* ver, Virg. Georg. I, 313: status coeli, Colum. V, 5, 4. VII, 6, 4.

IMBUBINO *en* IMBULBITO, are, *zal bezoedelen beteekenen*, Lucil. ap. Fest. in Bubinare.

IMBUO *of* INBUO, ui, utum, 3. *misschien eigenlijk iets nevochtigen; natmaken of indoopen, om het*, *bij voorb. een kleur, een reuk enz., te geven, ook vervullen*, *bij voorb.* lanam liquoribus, Colum. IX, 14, 15: tapetes, quos concha purpura imbuens venenavit, Matius ap. Gell. XX, 9: oscula nectare, Horat. Od. I, 13, 16: cados amurca, Plin. H. N. XV, 8, *alwaar het inwijën* (*Tropisch*) *te gelijk is:* phialam nectare, Martial. VIII, 51, 17, i. e. *natmaken, met wijn aanwijden of inwijën:* vestem sanguine, Ovid. Met. IX, 153: tela veneno, Ibid. Trist. IV, 1, 17: guttura lacte, Ovid. in Ibin [illegible]: sagittas, Ovid. Pont. II, 1, 65, i. e. *daar mede gewond worden: doch, dit kan tot n. 3. behooren:* odore imbuta testa, Horat. Ep. I, 2, 69: imbuti sanguine gladii, Cic. Phil. XIV, 3: *van daar* 1) *Tropisch, indoopen, natmaken, vervullen, bezoedelen, beslikken, aansteken*, *bij voorb.* gladium scelere, Cic. Phil. V, 7: [illegible] promissis i. e. implere, Curt. IV, 10: cf. Tacit. Hist. IV, 7: pectora pietate, Liv. I, 21: *dus ook* imbutus, a, um, *bij voorb.* caede, Ovid. Art. II, 714: macula sceleris, Cic. Font. 14: bellum odio imbutum i. e. plenum, Cic. Dom. 23: crudelitate, Cic. Phil. III, 2: religione, Cic. Div. I, 42, i. e. *vervuld of daar toe gewend:* superstitione, Cic. Fin. I, 42, i. e. *vervuld of besmet:* formidine, Horat. Ep. I, 6, 14: manus imbutae praeda, Tacit. Ann. I, 36: [illegible] civilibus aut domesticis discordiis, Ibid. XIII, 4: admiratione, Liv. XXI, 30: *of aanroeren*, *bij voorb.* mentem imbuit opinio, Cic. Tusc. I, 23, *de ziel krijgt vermoeden: alwaar het echter ook, vervullen, zijn kan: verders aanroeren of toetzen*, *bij voorb.* terras vomere, Valer. Flacc. I, 69: cursu prima imbuit Amphitriten i. e. *is 't eerst scheep gegaan*, Catull. LXIII, 15. 2) *iets tijdig aanbrengen, iemand tot iets gewennen, onderwijzen, iemand smaak tot iets inboezemen of trachten inteboezemen*, *bij voorb.* se studiis, Cic. Dejot. 10: bonis opinionibus, Cic. ad Anton. in Cic. Ep. ad Att. XIV. post 13: aliquem servilibus vitiis, Liv. XXVI, 2: socios ad officia legum, Tacit. Ann. XII, 32: aures honestis sermonibus, Tacit. Hist. IV, 7: juvencum cum domito, Plin. H. N. VIII, 45 med., i. e. *tot den arbeid gewennen, africhten:* militem licentia, Tacit. Hist. IV, 7: nec quidquam (i. e. nec ulla re) [illegible]tur, Ibid. V, 5: omnium pectora religione, Liv. I, 21, *zie hier voor: dus ook* imbutus, a, um, *bij voorb.* religione, Cic. Div. I, 42, *zie hier voor:* cogitationibus verborum, Cic. Fin. II, 5: praeceptis parentum, Cic. Off. I, 32: usu aliquo, Cic. Or. II, 39: ad quam legem non instituti sed imbuti sumus, Cic. Mil. 4: nos ita a majoribus instituti atque imbuti sumus, Cic. Phil. X, 10: *bijzonder staat het van die genen, die slechts een ligt onderwijs of geringe kennis verkregen hebben*, *bij voorb.* non perfectum literis sed imbutum, Suet. Gramm. 4, i. e. *als 't ware, alleen ingedoopt, besprenkeld:* an tu dialecticis ne imbutus quidem es? Cic. Tusc. I, 7: [illegible] leviter imbutus, Quintil. I, 2 (3) [illegible] imbutus adloquio [illegible], Plin. H. N. VI, 22, i. e. *bij* [illegible] *taal* (*eeniger* [illegible]) *enz.* 3) [illegible], *inwijën of toetsen*, *bij voorb.* [illegible] ipse imbue, Ovid. Trist. III, 11, [illegible] cf. Art. I, 654, *zoals* [illegible] *die den* [illegible] *had: kruip gij eerst in den* [illegible] *oven, probeer hem*, [illegible] *re, in:* sagittas, Ovid. Pont. II, 1, [illegible] i. e. *gewond worden, als* [illegible]: terras vomere, Valer. Flacc. I, 69, i. e. *het eerst ploegen:* Amphitriten, Catull. 63, 11, i. e. *het eerst scheep gaan.*

Digitized by Google

phialam nectare, Martial. VIII, 51, 17, i. e. *ingieten:* exemplum palmae primae, Prop. IV, 10 (11), 5, i. e. *iet het eerst doen:* dolia nova olearia ſic imbuito, Cato R. R. 59, *wijd ze zoo in, d. i. maak ze zoo klaar*, ſcil. amurca imbuenda: *dus zegt even daar van* Plinius cados amurca imbuere, XV, 8 in.: imbutus crudelitate hac, Cic. Phil. III, 2, i. e. *na dat hij een begin gemaakt hadt met deze enz.*

IMBORUM i. e. vas, quod furſum verſus redit, Varr. L. L. IV, 27.

IMBUTUS, a, um, *zie* Imbuo.

IMITĀBĬLIS, e, *navolgbaar*, Cic. Or. 23. Virg. Aen. VI, 590. Ovid. Pont. IV, 10, 77. Plin. Ep. VII, 20: imitabilior, Plin. H. N. XXXVII, 8.

IMITĀMEN, Inis, n. 1) *het geen nagevolgd of nagebootst wordt, een beeld*, Ovid. Faſt. IV, 211. 2) *nabootzing*, Ovid. Met. IV, 445. XI, 627. XV, 200.

IMITĀMENTUM, i, n. i. q. imitamen, *nabootzing*, Tacit. Ann. XIII, 4. XIV, 57. Gell. VII, 5.

IMITATĬO, onis, f. *nabootzing*. Cic. Or. II, 45 *en* 59. III, 12 *en* 57. Flacc. 11. Phil. XIV, 6. Off. III, 1. Tacit. Ann. XVI, 18: *van daar* 1) *een beeld van een perſoon enz., kopie, bij voorb.* imitationis imitatio, Plin. Ep. IV, 28, i. e. *kopie van de kopie of van het beeld.* 2) *uitdrukking van den eigenlijken toon of de eigendunklijke ſtem, door zekere woorden, bij voorb. bij ons hinneken, grommen enz., in 't* Latijn vagire, rudere, mugire, Auct. ad Her. IV, 31.

IMITĀTOR, oris, m. 1) *een navolger, nabootzer*, Cic. Or. II, 54. Leg. III, 14. Cic. Marc. 1. Vatin. 9. Nep. Att. 18. Ovid. Faſt. II, 717. 2) *een bloot navolger*, Horat. Ep. I, 19, 19.

IMITĀTRIX, icis, f. *navolgſter, nabootſter*, Cic. Tuſc. III, 2. Leg. I, 17: avis imitatrix ac paraſita, Plin. H. N. X, 23 extr.

IMĬTO, avi, atum, are, *navolgen, nabootzen*, Varr. ap. Non. 7. n. 46. Liv. *of* Laev. Ibid.: *van daar* imitatus, a, um, *nagebootst, nagemaakt, bij voorb.* ſimulacra, Cic. Univ. 3.

IMĬTOR, atus ſum, ari, *iet navolgen, nabootzen, gelijk zoeken te komen, of te evenaaren*, aliquem, Cic. Or. II, 22. Or. 19, *navolgen:* chirographum, *nabootzen*, Cic. Nat. D. III, 30: ſuctum, Cic. Phil. II, 44: antiquitatem, Cic. Brut. 36: *van daar* 1) *navolgen, gelijk zijn, evenaaren, bij voorb.* veritatem, Cic. Brut. 18: humor poteſt imitari ſudorem, Cic. Div. II, 27: cornua imitata lunam i. e. *de maan gelijk*, Ovid. Met. IX, 782. 2) *nabootzen, uitdrukken, afbeelden, voorſtellen, bij voorb.* veritatem, Cic., *zie hier voor:* aliquid penicillo, Cic. Or. 22: capillos aere, Horat. Art. 33: turpia, Ovid. Triſt. II, 515: cf. Pont. I, 2, 45. Met. II, 2: ſolum putre arando, Virg. Georg. II, 204, i. e. *een losſen grond maken, door enz.:* gaudia, Tibull. III, 6, 13: moeſtitiam, Tacit. Ann. I, 14. 3) *navolgen, d. i. het een voor het ander gebruiken, bij voorb.* pocula vitea — ſorbis i. e. ſorbis uti pro vino, Virg. Georg. III, 379: ferrum ſudibus i. e. uti ſudibus pro ferro, Ibid. Aen. XI, 893: Not. Imitatus, a, um, Paſſive, *zie* Imito.

IMĬTUS, Adv., *in het onderſte, in den grond, tot den grond toe, bij voorb.* commotas, Gell. II, 30: terra dehiſcente imitus, Apul. Met. IX poſt med. p. 233 Elm.

IMMACULĀTUS, a, um, 1) Adject. *onbevlekt*, Lucan. II, 736. 2) Particip. *van* Immaculo.

IMMADESCO, dui, 3. *nat worden, vochtig worden, bij voorb.* immaduiſſe, Ovid. Triſt. I, 9, 34: immaduit, Plin. H. N. N. XVII, 5. Stat. Sylv. III, 1, 73.

IMMĀNE, Adv., *ijslijk*, Virg. Georg. III, 239. Aen. VII, 510. X, 726: *van daar* immane quantum i. e. *zeer ijslijk, heel zeer*, Horat. Od. I, 27, 6. Tacit. Hiſt. IV, 34. Salluſt. Fragm.: *eigenlijk, hoe ijslijk! hoe zeer! zie* Immanis.

IMMĀNIS *of* INMANIS, e, 1) *monſterächtig, ten aanzien der wildheid, onmenschlijk, ijslijk wild, ijslijk, ſchriklijk, wreed, bij voorb.* hoſtis, Cic. Verr. II, 21: bellua, Cic. Tuſc. IV, 20. Acad. IV, 34 in.: audacia, Cic. Haruſp. 3: conſuetudo, Cic. Font. 10: facinus, Cic. Roſc. Am. 24: *ook* Auct. ad Her. II, 23 *uit* Plaut. Trin. I, 2, 1, *doch alwaar* immune *ſtaat:* ſcelere immanior, Virg. Aen. I, 347 (351). 2) *monſterächtig, ten aanzien der grootte, d. i. ijslijk, groot, bij voorb.* magnitudo, Caeſ. B. G. VI, 15: poculum, Cic. Phil. II, 25: pecunia, Cic. Roſc. Com. 8: praeda, Cic. Verr. III, 46: antrum, Virg. Aen. VI, 11: tegumen, Ibid. VII, 666: vulnus, Ibid. IX, 751: *ook in 't gemeen, groot, zeer groot, bij voorb. met roem of welvoeglijkheid, bij voorb.* acta Herculis, Ovid. Met. IX, 247: res (Caeſaris), Vellej. II, 46: victoria, Ibid. 105: templa, Virg. Aen. IV, 199: pecus (*van honden*), Grat. Cyneg. 265: *van daar* Immane, Adverbialiter, *verſchriklijk, hevig*, Virg., *zie* Immane: *en* immane quantum, Horat., *zie* Immane, *verſchriklijk, of boven mate zeer; eigenlijk hoe vreeslijk zeer! dus ook* immane quanto angori cet., Apul. in Apol. 3) *verbazend van voorkomen, of verſchriklijk, om aan te zien, ontzettend, bij voorb.* vates, Virg. Aen. VI, 77: ſpelunca vaſto immanis hiatu, Ibid. 237: antrum, *zie hier voor: of ook ijslijk, om te hooren, ſchriklijk enz.: hier toe kan men het één en ander van het bovenſtaande brengen.* Not. *dit woord is waarſchijnlijk van* in *en* manis, e, i. e. bonus *van waar* Manes *komt.*

IMMANĬTAS (*beter* INM.), atis, f. 1) *de monſterächtigheid of ijslijkheid, bij voorb. ten aanzien van wildheid; verſchriklijke, verbaazende, wildheid, wreedheid, onmenschlijkheid, ook in 't gemeen, ijslijkheid, bij voorb.* in animo, Cic. Tuſc. III, 6: in aſpernandis voluptatibus, Cic. Partit. 23: naturae, Cic. Amic. 23: gentium, Cic. Marcell. 1 *en* Nat. D. I, 23: agreſtis, Cic. Div. I, 29: verborum, Cic. Fin. IV, 9 extr., *afſchuwlijke redenen, afſchuwlijke uitdrukkingen* (ſcil. *naar het oordeel van den hoorer*): facici, Quadrig. ap. Gell. IX, 13: temporum priorum, Plin. Paneg. 47. 2) *monſterächtigheid van grootte, verbaazende grootte, bij voorb.* vitiorum, Cic. Coel. 6: frigoris, Juſtin. II, 1.

IMMANĬTER, *monſterächtig* i. e. 1) *ijslijk, wild, wreed.* 2) *onmatig, afſchuwlijk zeer, of ijslijk, d. i. zeer, bij voorb.* clamare, Gell. I, 26: arrogans, Ib. IX, 11: ſaevire, *zie hier voor.*

IMMANSUETUS (*beter* INMANSUETUS), a, um, *ongetemd, niet tam, wild, bij voorb.* bos, Senec. de ira I, 15: ingenium, Ovid. Met. XV, 85: Cyclops, Ib. XIV, 249: gens, Cic. Leg. I, 8: quid immanſuetius, Senec. ad Helv. 6: ventus immanſuetiſſimus, Ovid. Her. XVIII, 37.

IMMĀTŪRE (INMAT.), *ontijdig*, Colum. XI, 2 in. Vellej. II, 116. Senec. Suaſor. I extr.: immaturius, Apul. Met. VI med. p. 180 Elm.

IMMĀTŪRĬTAS (*beter* INMAT.), atis, f. 1) *ontijdigheid, onrijpheid, bij voorb.* ſponſarum, Suet. Aug. 34. 2) *ontijdigheid van overhaasten, ontijdig ſpreken*, Cic. Quintil. 26.

IMMĀTŪRUS (*beter* INMATURUS), a, um, *ontijdig, onrijp, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. peeren*, Celſ. II, 30: *eene plante*, Plin. H. N. XII, 13: fruges, Apul. Met. IX poſt med. p. 233 Elm.: *eene zweer*, Plaut. Perſ. II, 5, 14: virgo, i. e. *niet manbaar*, Pand. XLVII, 10, 25: mors, Cic. Phil. II, 46: conſilium, Liv. XXII, 38 extr.: filius immaturus obit, Horat. Sat. II, 8, 59.

IMMĒDĬCĀBĬLIS (*beter* INMED.), e, *ongeneeslijk, bij voorb.* vulnus, Ovid. Met. I, 190. X, 189: *dus ook* telum, Virg. Aen. XII, 958, i. e. *wiens wond ongeneeslijk is: van daar Tropisch, bij voorb.* ira, Sil. I, 147: poſtquam immedicabile viſum ſeditio, Ibid. XIV, 293.

IMMĒDĬCĀTUS (*beter* INMED.), a, um, 1) Adj. i. q. non medicatus. 2) Particip. *van* immedicor i. e. medicor, *gevolglijk* i. q. medicatus, a, um, *bij voorb.* Paſſive, *met artzenijën of zalven beſtreken, bij voorb.* os, Apul. Apolog. poſt med. p. 323 Elm. (*alwaar de Ed.* Elm. *door eene drukfout* medicatum *heeft, zoo als* Elmenhorst *in het Register aantekent*) *d. i. geblanket.*

IMMEDĬCOR, ari, i. e. medicor, *zie* Inmedicatus.

IMMEDITĀTE (*beter* INMED.), *zonder voorgaand overleg, zonder er op te denken of te ſtudeeren*, Gell. Praefat.

IMMEDITĀTUS *of beter* INMED., a, um, *daar niet op gedacht, gepeinsd, of geſtudeerd is, onoverlegd, ongekunſteld, natuurlijk, bij voorb.* inceſſus, Apul. Met. II in., i. e. *natuurlijke, ongemaakte gang:* ſonores animalium, Ibid. Flor. 3 extr. p. 357 Elm., i. e. *onbeſtudeerde.*

IMMĒJO *of beter* INMĒJO, ĕre, *ergens in pisſen, bij voorb.* vulvae, Perſ. VI, 73, *voor* rem habere cum femina.

IMMĔMOR *of beter* INMĔMOR, ŏris, 1) *ongedachtig, bij voorb.* mandati tui, Cic. Att. V, 16: rei, Cic. Phil. II, 22: *ook zonder* Genit., *bij voorb.* ingenium, Cic. Brut. 60: mens, Catull. LXIII, 248: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* tacere officium, Plaut. Pſeud. IV, 7, 3: *of* ſeq. Accuſ. cum Infin., *bij voorb.* Suet. Calig. 57: *ook onwetende, bij voorb.* rerum Romanarum, Cic. Brut. 47: *van daar ongedachtig, d. i. niet bedenkende, geene aandacht hebbende, niet zorgende, bij voorb.* officiorum, Liv. II, 22: rerum a me geſtarum, Cic. Sull. 30: ſepulcri, Horat. Od. II, 18, 18: praedae, Tacit. Ann. XIV, 36: ſalutis, Curt. VII, 9: pectore immemori, Catull. LXIII, 13, i. e. *met eene gevoelloze borst:* Alphene immemor, Ibid. XXX, 1, i. e. *die mij vergeet, gij gevoelloze:* herbae, Virg. Georg. III, 498, i. e. *mag niet eten, heeft geen etenslust.* 2) *vergetelheid makende*, Sil. XVI, 477: Lethe, Senec. Oct. 936: cf. Stat. V, 2, 96.

IMMĔMŎRĀBĬLIS (*beter* INMEM.), e, 1)

1) *het geen niet verdient gemeld te worden*, Plaut. Capt. Prol. 56. 2) *het geen niet verhaald kan worden, onuitspreeklijk*, Lucret. IV, 193. 3) *die iet niet verhaalen wil, bij voorb.* anus, Plaut. Cist. II, 2, 3.

IMMĔMŎRĀTUS (*beter* INMEM.), a, um, *niet gemeld, niet verhaald*, Horat. Ep. I, 19, 33.

IMMĔMŎRIS (*of beter* INM.) e. *ongedachtig*, Caecil. ap. Priscian. 6 *en* 7.

IMMENSĬTAS (*beter* INMENS.), atis, f. *onmeetbaarheid, bij voorb.* latitudinum cet., Cic. Nat. D. I, 20: camporum, Ib. II, 39.

IMMENSUS *of beter* INMENSUS, a, um, 1) *ongemeten, niet gemeten.* 2) *het geen niet gemeten kan worden, onmeetbaar, onmatig, of onmatig groot, bij voorb.* mare, Cic. Tusc. I, 30: magnitudo, Cic. Nat. D. I, 20: campus, Cic. Or. III, 19: res, Ib. II, 20: tempus, Cic. Div. I, 7: mons, Plin. H. N. IV, 13 post med.: pondus argenti & auri, Horat. Sat. I, 1, 41: domus, Ovid. Fast. VI, 640: via, Ovid. Pont. III, 3, 78: fletus, Ib. Met. X, 136: nox, Ibid. Trist. IV, 3, 25: series laborum, Ibid. Her. I, 82: difficultas, Plin. H. N. XXVIII, 1: differentia, Ibid. XXXVI, 5: vorago, Cic. Verr. III, 9: cupiditates, Auct. ad Her. II, 22: *van daar* Immensum, Substantive, scil. spatium (*hoewel men ook dikwijls niets behoeft te verstaan*), *de onmatige grootte of gesteldheid, verbazende uitgestrektheid, onmeetbare ruimte, bij voorb.* altitudinis, i. e. *verbazende diepte*, Liv. XXI, 33: loci, Liv. V, 37: vis animi — omne immensum peragravit, Lucret. I, 72: per immensum, *door eene onmeetbare streek of wijdte*, Ovid. Met. IV, 620. Tacit. Ann. XV, 40: mercari immenso (*misschien* scil. pretio) i. e. *boven maten duur koopen*, Plin. H. N. IX, 40: *van daar* in *of* ad inmensum *tot in 't oneindige, d. i. zeer, of zeer wijd, bij voorb.* ad immensum multitudinis speciem auget, Liv. XXIX, 25, i. e. *vergroot het voorkomen der menigte tot in 't oneindige of buitensporige, d. i. te zeer, ongemeen:* mons in immensum editus, Sallust. Jug. 92 (97), *tot in 't oneindige, d. i. ongemeen:* collis in immensum pertinens, Ibid. 48 (51), i. e. *ongemeen wijd:* ignes geminati in immensum i. e. *ongemeen*, Ovid. Met. II, 220: *van daar staat ook* immensum Adverbialiter scil. ad *of* in, i. e. *ongemeen, of ongemeen ver enz., bij voorb.* crescere, Ovid. Fast. V, 537: adtolli, Tacit. Ann. IV, 40: prorumpere, Ibid. III, 30: *van daar* immenso plus, *bij voorb.* laudare, Plin. H. N. XX, 9 post med., i. e. *meer dan te veel, d. i. ongemeen, boven mate: van daar* immensum est, *het is oneindig, bij voorb.* dicere, Ovid. Fast. IV, 573, i. e. *men kan daar niet mede klaar raaken: dus ook* persequi, Plin. H. N. VIII, 27: *van daar* immensum quantum i. q. immane quantum, Plin. H. N. IV, 20. XVI, 36 extr., i. e. *onmatig, ijslijk zeer.*

IMMĔO *of beter* INMĔO, are, *binnen gaan, bij voorb.* Nilo, Plin. H. N. VIII, 25: aquas immeare, Pallad. I, 17: immeans spiritus, Plin. H. N. XI, 39.

IMMĔRENS *of* INMĔRENS, tis, *onverdiend, onschuldig*, a) *van menschen, bij voorb.* homo, Nep. Dion. 10. Horat. Od. II, 13, 11. Suet. Tit. 10. Lucret. II, 1102. b) *van zaken, bij voorb.* immerentia *onschuldige dingen*, Valer. Max. IX, 12, 8, i. e. *die eigenlijk de kracht niet hebben, om te beschadigen enz.*

IMMERENTER, *onverdiend, onschuldig*, Valer. Max. VI, 1 (extern.)

IMMEREO, ere, *of* IMMEREOR, eri, i. q. mereo, *bij voorb.* immeritus, a, um, i. q. meritus: *van daar* immerito i. e. *billijk*, Apul. Met. I med. p. 109 Elm., *zie* Immeritus.

IMMERGO *of beter* INMERGO, si, sum, 3. *indoopen, indompelen, ergens insteeken, bij voorb.* manus in aquam, Plin. H. N. XXVIII, 6: aliquem unda, Virg. Aen. VI, 174: partem arboris terrae *voor* in terram, Colum. V, 6, 30: *dus ook* ferrum aquae, i. e. in aquam, Plin. H. N. XXXIV, 14 post med.: in flumen, Cic. Univ. 13: parum immersti (*voor* immersisti) scil. manus in pecuniam, Plaut. Bacch. IV, 4, 26: melle immergi cotonea, Plin. H. N. XV, 17 in.: *van daar* immergere se *zich neder duiken, nederlaten, versteken, of ergens heen begeven, bij voorb.* se in aquas, Plin. H. N. XI, 25: se alto, Curt. IV, 4: *dus ook* immergi, *bij voorb.* Ister amnis immergitur, Plin. H. N. IV, 11 ante med., i. e. *valt in zee:* stella in pectore Leonis immergitur, Ibid. XVIII, 28, i. e. *verbergt zich*, flumina immersa in fonte Aesculapii, Ib. II, 103: *van daar in 't gemeen, zich ergens in laten, verbergen, of begeven, bij voorb.* se in ganeum, Plaut. Men. V, 1, 3: inter hostium mucrones, Justin. XXXIII, 2: se in concionem, Plaut. Men. III, 1, 3: se in consuetudinem alicujus, Cic. Cluent. 13, i. e. *insluipen: of zich overgeven, bij voorb.* se studiis, Senec. ad Polyb. 37 in.: se praeceptis Pythagorae penitus, Valer. Max. IV, 1, 1 (extern.) Not. immergeri, *naar de tweede Conjugatie*, Colum. V, 9, 3.

IMMERITO, *zie* Immeritus.

IMMĔRĬTUS *of beter* INMERĬTUS, a, um, 1) *die iet niet verdiend heeft, onschuldig, bij voorb.* gens immerita, Virg. Aen. III, 2: vestis, Horat. Od. I, 17, 28: homo, Horat. Od. III, 2, 27. III, 6, 1. Ovid. Trist. II, 274: ungues, Prop. II, 2, 3: luna, Ibid. IV, 4, 21: arbor, Ibid. IV, 3, 19. 2) *het geen men niet verdiend heeft, onverdiend, bij voorb.* laudes haud immeritae, Liv. IV, 13 extr.: ope, Ovid. Fast. II, 42: opes, Martial. VII, 31, 6: querelae, Valer. Flacc. VIII, 158: *van daar* Substantive, Immeritum *de onverdienste, gebrek aan verdienste, onschuld, bij voorb.* immerito meo me morti dedere, Plaut. Asin. III, 3, 18, i. e. *tegen mijn schuld, of verdienste: van daar* Ablat. immerito i. e. *niet naar verdienste, zonder schuld, onbillijk, onschuldig, op eene onschuldige wijze, bij voorb.* adcusare immerito, Terent. Hec. II, 1, 11: cf. Cic. Or. II, 79. Senec. Ep. 11 extr. Lucan. VIII, 824. *Ook staat dus* immeritissimo, Terent. Phorm. II, 1, 59, *op de onschuldigste wijze.* Not. nae immerito cet., Apul. Met. I med. p. 109 Elm., i. e. merito, *tenzij men het Ironisch verstaan wil.*

IMMERSĀBĬLIS (*beter* INM.), e, *die niet verzinken kan, bij voorb. Tropisch*, Arnob. 2.

IMMERSUS, a, um, *zie* Immergo.

IMMĒTĀTUS (*beter* INM.), a, um, *onafgemeten, bij voorb.* jugera, Horat. Od. III, 24, 9.

IMMIGRO *of beter* INMIGRO, are, *binnentrekken, bij voorb.* Cic. Phil. XIII, 11: in aedes, Cic. Dom. 55: ubi illo immigrat homo cet., Plaut. Most. I, 2, 23: *van daar Tropisch, bij voorb.* in ingenium suum, Plaut. Most. I, 2, 55, i. e. *zijn eigen meester worden:* respublica, in quam avaritia luxuriaque immigraverint, Liv. Prooem. extr.: verba immigrarunt in suum locum, Cic. Brut. 79, i. e. *pasten goed, het was, of zij er eigenlijk hoorden.*

IMMINENTĬA (*beter* INM.), ae, f. *nabijheid, bij voorb.* fraudis, Nigid. ap. Gell. IX, 12.

IMMĬNĔO *of beter* INMINĔO, ere, *uitsteken bij iet, bij voorb.* nemus imminet, Virg. Aen. I, 165 (169): collis urbi imminet, Ibid. 420 (424): populus antro imminet, Ibid. Ecl. IX, 4: *doch, het kan ook heeten, hangt over: dus ook* quam super silex cadenti similis imminet, Ibid. Aen. VI, 603: imminet e celsis [illegible] virgo, Valer. Flacc. VI, 681: luna imminente, Horat. Od. I, 4, 5, i. e. *bij de maaneschijn:* coelum imminet orbi, Ovid. Met. II, 7: *bijzonder naar iet uitsteken, zich naar iet buigen, nederhangen over iet, bij voorb.* populus antro imminet, Virg. Ecl. IX, 4: silex, Ib. Aen. VI, 603, *zie hier voor:* coelum imminet orbi, Ovid. Met. II, 7: pinus villae imminens, Horat. Od. III, 22, 5: imbres imminentes, Ibid. III, 27, 10: in ore hominis imminens *voor* in os, Cic. Sext. 55 post med., i. e. *zich naar zijn gezicht heen boog, heen wendde:* gestus imminens, Cic. Or. II, 55, i. e. *wanneer men gebaarden tegen iemand maakt, als of men hem wilde aanpakken: van daar* 1) *aan iet aansluiten, aangrenzen, nabij zijn, bij voorb.* tumulus moenibus imminens, Liv. XXIX, 35: pinus, Horat., *zie hier voor:* imbres, *zie hier voor:* hostes imminentes, Hirt. B. Alex. 7: hostis muris imminet, Virg. Aen. V, 26: Italiae, Liv. XXIV, 40: mari, Liv. XXVIII, 6: *ook in 't gemeen, nabij zijn, op handen zijn, bij voorb.* imminentium nescius, Tacit. Ann. XV, 10: quae imminent, non videant, Cic. Cat. I, 12: mors imminet, Cic. Tusc. I, 38. 2) *naar iet trachten, met den Dativus, met in en met* ad, *bij voorb.* tori Asiae, Cic. Manil. 5: fortunis vestris, Cic. Mil. 15 in. Cic. Dom. 10: donis, Liv. XXXIII, 11 extr.: potestati, Liv. III, 5: exitio conjugis, Ovid. Met. I, 146: occasioni, Curt. V, 11: alieno, Senec. Ep. 2 extr.: in occasionem, Liv. XXII, 16. XXV, 20: in victoriam, Liv. XXX, 28: in fortunas nostras, Cic. Phil. V, 7. VII, 8: ad caedem, Cic. Dom. 6.

IMMĬNŬO *of beter* INMINŬO, ui, utum, 3. i. q. minuo *verminderen, verzwakken, bij voorb.* copias, Cic. ad Div. III, 3 extr.: animi magnitudinem, Nep. Eum. 5: tempus aestivorum comitiorum mora imminuerat, Sal. Jug. 44 (48): vires, Lucret. V, 625: bellum, Cic. Manil. 11: cupiditatem, Cic. Phil. XXII, 3: pretium, Plin. H. N. XXXVII, 1: laudem alicujus, Cic. ad Dolab. in Cic. Ep. ad Att. XIV post Ep. 17: auctoritatem suam, Cic. Att. I, 18 post med.: aliquid de volupeate, Cic. Or. I, 61: nihil ex consuetudine, Suet. Ner. 42: *van daar* verbum imminutum, Cic. Or. 47 in., *verminderd, d. i. wanneer er iet van weggelaten of wanneer het gecontraheerd wordt, bij voorb.* nosse, judicasse, *voor* novisse, judicavisse, *welke woorden Cicero aldaar aanvoert: van daar* 1) *verzwakken, krachteloos maken, ontzenuwen, bij voorb.* corpus otio, animum libidinibus, Tacit. Hist. II, 93: *dus ook* bellum, Cic., *zie hier voor:* opes plebis, Sall. Cat. 39

Digitized by Google

(40): vires, Lucret., *zie hier voor:* 2) *verdunnen, kwetzen, beledigen, te gronde helpen, verderven, achter uit zetten, bij voorb.* pudicitiam, Plaut. Cist. I, 1. 91: Nihil est tam sanctum atque integrum, quod non — imminuerit, Cic. Rosc. Am. 38: imperium, Lucil. ap. Non. 2. n. 209: auctoritatem, Cic., *zie hier voor:* majestatem summi ordinis i. e. senatus, Liv. III, 63: *dus ook* majestatem imminutam, Cic. Or II, 25, *doch de Ed. Pearc. heeft* minutam, *en zoo heeft ook de Ed. Ernest.:* *verders* libertatem, Cic. Caecin. 12 extr.: virginem, Apul. Flor. 2. p. 350 Elm. *en* Lactant. I, 10 extr., i. e. *verkrachten, schenden:* pacem, Sallust. Jug. 81 (83), i. e. *achter uit zetten:* id imminutum, Ibid. 110 (118), i. e. mutatum: Rufum imminuere i. e. *te gronde helpen, omstooten*, Tacit. Ann. XIV, 57.

IMMINŪTĬO (*beter* INMIN.), onis, f. *vermindering, verzwakking, verdunning, bij voorb.* dignitatis, Cic. ad Div. III, 8: corporis, Cic. Fin. V, 17, i. e. *zwakte of kwetsing:* criminis, Quintil. VII, 4: i. e. *ontzenuwing, wederlegging.*

IMMĬNŪTUS *of beter* INMINŪTUS, a, um, 1) Adj. *onverminderd, onverdund, ongekwetst, onbenadeeld, bij voorb.* jus suum habere imminutum, Pandect. XXIV, 2, 6. XXXVIII, 2, 44. 2) Particip. *van* Imminuo.

IMMISCĔO *of beter* INMISCĔO, scui, xtum *of* istum, 2. *inmengen, binnen mengen, bij voorb.* se mediis armis, Virg. Aen. XI, 815: se nubi, Ibid. X, 664: fugienda petendis, Horat. Sat. I, 2, 75: aliquem corpori militum, Curt. X, 2: immisti turbae militum togati, Liv. III, 50: manus manibus i. e. *vechten:* Virg. Aen. V, 429: vestis immiscet cutem, i. e. *kleeft aan de huid, en maakt met dezelve bijna een geheel uit*, Senec. Herc. Oet. 830: immisceríer *voor* immisceri, Virg. Georg. I, 454, i. e. *zich in mengen: van daar Tropisch, bij voorb.* se immiscere colloquiis, Liv. XXI, 32, *in mengen, inlaten:* sortem regni cum rebus Romanis, Liv. XLV, 40, i. e. *gemeen hebben:* se bello, Liv. V, 8: se negotiis alienis, Pandect. III, 5, 3.

IMMĬSĔRĀBĬLIS (*beter* INMIS.), e, *over wien zich niemand ontfermt, onbeklaagd*, Horat. Od. III, 5, 17.

IMMISERICORDĬTER (*beter* INMIS.), *onbarmhartig*, Terent. Ad. IV, 5, 28.

IMMĬSĔRICORS (*beter* INMIS.), dis, *onbarmhartig*, Cic. Invent. II, 36. Gell. XIV, 4.

IMMISSARĬUM (*beter* INM.), i, n. *eene plaats, daar het water ingelaten wordt, waterhouder*, Vitruv. VIII, 7.

IMMISSĬO (*beter* INMISSĬO), onis, f. 1) *de inlating, bij voorb.* aquae, Pandect. VIII, 5, 8. 2) sarmentorum, Cic. Senec. 15, i. e. *wanneer men ze laat wassen.*

IMMISSUS, a, um, *zie* Immitto.

IMMISTUS, a, um, *zie* Immixtus.

IMMĪTIS *of beter* INMĪTIS, e, *niet zacht, niet streelend, onzacht, streng, hard, ruw, wreed, wild*, a) *van menschen*, Liv. XXIII, 5: *dus ook* oculi, Ovid. Met. VI, 621: mandata, Tac. Ann. XV, 27: tyrannus, i. e. Pluto, Virg. Georg. IV, 492: Parcae, Prop. IV, 11, 13: b) *van beesten en levenloze dingen, bij voorb.* ventus, Tibull. I, 1, 39: claustrum, Ovid. Am. I, 6, 17: vulnera, Ibid. in race 69: coelum, Plin. Ep. VIII, 17: ara, Ovid. Pont. III, 2, 71, *wegens menschen-offers:* infula, Tacit. Ann. I, 69: raphanus, Plin. H. N. XIX, 5, i. e. *wild:* locus, Ibid. XVII, 6: serpens immitissimum animalium genus, Ib. X, 74 extr.: immitior hydro, Ovid. Met. XIII, 804: mors immitis, Tibull. I, 3, 55, i. e. acerba, immatura: c) *van gewassen, bij voorb.* fructus, Plin. H. N. XIII, 4, *rauw, onrijp:* uva, Horat. Od. II, 5, 10.

IMMITTO *of beter* INMITTO, isi, issum, 3. 1) *binnen zenden, of ergens binnen of in laten gaan, of ergens binnen of in laten, het geschiede hoe het ook wille, bij voorb.* servos, Cic. Verr. IV, 45: corpus in undam, Ovid. Her. II, 133: aliquem flammis, Ovid. Met. VI, 615: naves pice completas in classem Pompejanam, Caes. B. C. III, 101: caseum, Plin. H. N. XVIII, 14, i. e. *binnen laten of werpen*, tela in aliquem, Cic. Dom. 15, i. e. *werpen, afschieten:* corpus in aliquam valitudinem immittere, i. e. *in eene ziekte storten, ziek maken*, Pandect. XXI, 1, 14: equum, Galba in Cic. Ep. ad Div. X, 30, i. e. *met de paarden toejaagen, rennen:* aliquid in aures, Plaut. Epid. III, 1, 14, i. e. *aanhooren, ter ooren nemen:* se in hostes, Cic. Tusc. I, 48, *zich begeven: dus ook* immitti *voor* se immittere, *bij voorb.* undis, in undas, Ovid. Met. IV, 257: *van daar* a) *binnen voegen, binnen laten, bij voorb.* tigna trabibus, Caes. B. G. IV, 17: tignum in parietem, Pandect. VIII, 5, 8. XLIII, 25, 3: aurum filis, Ovid. Met. IV, 68. b) in bona, Cic. Verr. I, 54, i. e. *in het bezit zetten.* c) *zenden, tegen iemand, aanhitsen, aanstiften, aanblazen, bij voorb.* immissum a Cicerone, Sallust. Cat. 48 (49): cf. Justin. IX, 7: *dus ook* immissus in urbem, Cic. Cat. I, 11, i. e. *als 't ware, aangehitst (van honden):* canes, Virg. Georg. III, 351, i. e. *aanhitzen: van daar* injuriam in aliquem, Cic. Parad. IV, 1, i. e. *willen aandoen, als 't ware, op hem los werpen.* d) *aanleggen, omdoen, opzetten, bij voorb. een of ander stuk kleding enz., bij voorb.* mappam, Petron. 32. e) *ergens heen of in werpen, bij voorb.* tela, Cic., *zie hier voor:* ignes, Virg. Aen. XII, 521. f) *toezenden, bijbrengen, inboezemen, veroorzaken, bij voorb.* alicui fugam, Virg. Aen. IX, 719: vires, Valer. Flacc. VII, 353: amorem, Senec. Herc. Oet. 554. g) *inzetten, indanten, bij voorb.* plantas, Virg. Georg. II, 130. 2) *los laten gaan, zoo als het wil: zijnen gang laten gaan, naar eigen wil: van daar* a) jumenta, Nep. Hann. 5, i. e. *laten loopen: dus ook* equum, Galba in Cic. Epist. ad Div. X, 30, i. e. *toejaagen:* b) *laten schieten, nederlaten, bij voorb.* habenas, Ovid. Met. I, 280: *ook Tropisch, bij voorb.* classi immittit habenas, Virg. Aen. VI, 1: furit immissis Vulcanus, Ibid. V, 662: *dus ook* juga *voor* habenas, Ibid. 146: rudentes, Plin. Ep. VIII, 4. c) *laten wassen, d. i. het niet verhinderen, bij voorb.* arborem, *en wel* cupressum, Plin. H. N. XVI, 33: vitem, Varr. R. R. I, 31: *van daar* palmes laxis immissus habenis, Virg. Georg. II, 364, *die onverhinderd wassen kan: dus ook* barbam, Lucil. ap. Non. 4. n. 260: *van daar* immissus, a, um, *bij voorb. van hairen, lang neder hangende, bij voorb.* barba, Ovid. Met. XII, 352. Virg. Georg. III, 593: capilli, Ovid. Fast. I, 503: crines, Valer. Flacc. I, 412.

IMMO, *zie* Imo.

IMMŌBĬLIS (*beter* INMOB.), e, 1) *onbeweeglijk, bij voorb.* terra, Cic. Somn. Scip. 5: elephas paene immobile animal, Curt. VIII, 14: balaenae ad flexum immobiles, Plin. H. N. IX, 6: immobilis austro i. e. ad flatum austri, Lucan. IX, 484: immobilior scopulis, Ovid. Met. XIII, 801: *van daar* res immobiles *onbeweeglijke dingen, vaste goederen, bij voorb. huis enz.*, Pandect. II, 8, 15. XLI, 3, 23. 2) *Tropisch, onbeweeglijk, bij voorb.* princeps, Tacit. Ann. XVI, 10, i. e. *die zich door niets bewegen of roeren laat:* cf. Ibid. Hist. IV, 2. Gell. XIX, 12 extr.: stupor mentis, Lactant. VI, 17: Ardet inexcita Ausonia atque immobilis ante, Virg. Aen. VII, 623, i. e. *dat tot hier toe zonder oorlog geweest was, stilgezeten hadt: van daar onveranderlijk, bij voorb.* pietas, Suet. Vitell. 3.

IMMŌBĬLĬTAS (*beter* INMOB.), atis, f. *onbeweeglijkheid, bij voorb.* aquae, Justin. XXXVI, 3.

IMMŎDĔRĀTE *of beter* INMODERĀTE, 1) *zonder behoorlijke maat of zonder regel*, Cic. Univ. 13. Nat. D. II, 59 extr.: *van daar* 2) *onmatig, bij voorb.* vivere, Cic. Univ. 12: abuti alicujus facilitate, Cic. ad Div. XII, 1 extr.: jactari, Cic. Div. I, 29: immoderatius ferre casum, Cic. ad Div. V, 16 post med.

IMMŎDĔRĀTĬO (*beter* INMOD.), onis, f. *gebrek aan matigheid, onmatigheid, bij voorb.* verborum, Cic. Sull. 10.

IMMŎDĔRĀTUS (*beter* INMOD.), a, um, 1) *onmatig, d. i. niet de behoorlijke maat hebbende, of de rechte maat te buiten gaande, zonder matiging, bij voorb.* potus, Cic. Div. I, 29: homo, Cic. Att. XIII, 28: tempestates, Cic. Rosc. Am. 45: oratio, Cic. Or. 58, i. e. *niet de rechte maat hebbende, ten aanzien van den numerus, gevolglijk niet te veel daar van en niet te weinig enz.:* cupiditates, Auct. ad Her. II, 22: intemperantia, Cic. Acad. I, 10 extr.: res immoderata cupido est, Ovid. Pont. IV, 15, 31: motus animi cum immoderatiores fiunt, Gell. XIX, 12: luxuria immoderatissima, Sueton. Ner. 51: *van daar* 2) *oneindig, onafmeetlijk, bij voorb.* aether, Cic. Nat. D. II, 25 ex Eurip.: cursus, Cic. Ibid.: pateat immoderatum, Lucret. I, 1012.

IMMŎDESTE (*beter* INMOD.), 1) *zonder maat, onmatig, bij voorb.* amare, Plaut. Poen. I, 1, 25: dare, Plaut. Rud. I, 3, 10: *van daar* 2) *onmatig, onvoegzaam, onbescheiden, bij voorb.* gloriari, Liv. XXII, 27: postulare missionem, Suet. Aug. 24: proponere, Quintil. XII, 1, 13: immodestius, Senec. Nat. Quaest. I, 17 extr.

IMMŎDESTĬA *of beter* INMODESTIA, ae, f. 1) *onmatigheid in gedrag, onmatig gedrag, onregelmatig gedrag, bij voorb.* militum, Nep. Alcib. 8: publicanorum, i. e. avaritia, Tacit. Ann. XIII, 50: excors immodestia, Plaut. Merc. prol. 27: heri, Ibid. Amph. I, 1, 9: 2) *onbescheidenheid, bij voorb.* histrionum, Tacit. Ann. IV, 14: *ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden.*

IMMŎDESTUS (*beter* INMOD.), a, um, *onmatig in zijn driften, ongematigd, onbescheiden, bij voorb.* homo, Terent. Heaut. III, 3, 7: genus jocandi, Cic. Off. I, 29: mores, Plaut. Curc. I, 3, 41: fautor histrionum, Tacit. Ann. XIII, 28: largitio, Senec. Controv. I, 1.

IMMŎDĬCE (*beter* INMOD.), *buiten de be-*

behoorlijke maat, *onmatig*, *bij voorb.* gloriari, Liv. XXII, 27: ſendire tempeſtates, Pallad. I, 5: ferocire, Gell. I, 11: voluptatem capere ex re, Ibid. XIX, 2: arrogare ſibi eloquentiam, Quintil. XI, 1: frequenter potius quam immodice facere (i. e. ſtercorare), Colum. II, 16: ſanguis ex vulnere immodice fluat, Plin. H. N. XXX, 12: cf. Lucan. X, 137.

IMMŎDĬCUS (*beter* INMOD.) a, um, *de maat te buitengaande*, *onmatig*, *bij voorb.* frigus, Ovid. Pont. III, 1, 14: rixa, Horat. Od. I, 13, 10: lingua, Liv. IV, 49 poſt med., i. e. *die zich niet matigen kan* (*in het redenen*): faſtus, Ovid. Art. III, 511: roſtrum, Ibid. Met. VI, 673: Valerius Antias, qui magis immodicus in numero augendo eſſe ſolet, Liv. XXXVIII, 23 poſt med.: immodicus tum verbis tum rebus, Suet. Dom. 12: labor, Ovid. Pont. I, 4, 22: libido poſſidendi, Colum. I, 3 extr.: immodico Nerone (i. e. thermis Neronianis nimis calentibus) calet, Martial. X, 48, 4: oratio, Plin. Epiſt. IX, 4, i. e. *zoo lang*: immodicus in appetendis honoribus, Vellej. II, 32. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* gloriae, Vellej. II, 11: libidinis, Colum. VII, 6: laetitiae & moeroris, Tacit. Ann. XV, 23: irae, Stat. Theb. I, 41: fugae, Sil. XII, 268: animi, Tacit. Hiſt. I, 53.

IMMŎDŬLĀTUS (*beter* INMOD.), a, um, *niet naar de regelen van welluidendheid gemaakt*, *niet welluidend*, *bij voorb.* poëma, Horat. Art. 263.

IMMŎLĀTĬO (*beter* INM.), onis, f. *eene offering*, Cic. Div. I, 52. II, 16. Tacit. Ann. III, 13.

IMMŎLĀTOR (*beter* INM.), oris, m. *een offeraar*, Cic. Div. II, 15.

IMMŎLĬOR (*beter* INM.), itus ſum, 4. *iet ondernemen*, *bij voorb. bouwen: van daar* immolitus, a, um, Paſſive, *het geen te bouwen begonnen*, *of anders verricht is*, *bij voorb.* quae in loca publica inaedificata immolitave privati habebant, — demoliti ſunt, Liv. XXXIX, 44: ne quid in iis locis inaedificatum immolitumve habeto, Vet. Tab. Aen. ap. Murator. p. 582.

IMMŎLO *of beter* INMOLO, avi, atum, are, *eigenlijk het offermeel*, *offerkoek*, (mola ſalſa *genoemd*, *d. i. gezouten meel of deeg*) *op een offerbeest ſtrooijen*, *bij voorb.* boves immolatos, priusquam caederentur, profugiſſe in Siciliam, Cato ap. Serv. ad Virgil. Aen. X, 541: *van daar offeren*, *bij voorb.* bovem, Cic. Nat. D. III, 36: *want voor het offeren ſtrooide men dergelijk meel op den kop: dus ook* agnum, Horat. Od. IV, 11, 7: puerum, Plin. H. N. VIII, 22: homines, Cic. Font. 10: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* immolatur diis, Cic. Div. II, 17: cum de alia re immolatur, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: *ook ſtaat het offer in den* Ablativus, *met iet offeren*, *bij voorb.* deo hoſtiis majoribus, Cic. Leg. II, 12: *ook in 't gemeen*, *offeren*, *zonder dat dit offermeel daar op geſtrooid is*, *bij voorb.* Liv. I, 45 extr.: Interea Romanus immolat Dianae bovem: *van daar Tropiſch offeren*, *in plaats van dooden*, *bij voorb.* immolatos dentibus, Phaedr. IV, 5, 9: Pallas te hoc vulnere immolat, Virg. Aen. XII, 949: *bijzonder ten gevalle van iemand*, *of tot zijne voldoening of wraak*, *bij voorb.* juvenes, quos — inferias (i. e. tanquam inferias) immolet umbris, Ibid. X, 519.

IMMORDĔO *of beter* INMORDEO, orſi, orſum, 2. *er in bijten*: aliquid: *van daar* haſta immorſa, Stat. Theb. II, 628: immorſo collo, Prop. III, 6 (7), 21.

IMMŎRĬOR (*beter* INMORIOR), tuus ſum, 3. 1) *bij*, *aan*, *of in iet ſterven*, *bij voorb.* aquis, Ovid. Pont. III, 7, 40: ſorori, Ibid. Met. VI, 295: haſtae, Valer. Flacc. VI, 570: legationi, Quintil. IX, 3 poſt med.: tormentis, Juſtin. XLIV, 22: apes immortuae in melle, Plin. H. N. XXIX, 6 poſt med.: ſtellio immortuus vino, Ibid. 4 ante med.: *ook Tropiſch* manus deriguit immortua, Lucan. III, 613: aura immoritur velis *voor* quieſcit, deſinit, Stat. Theb. I, 48: ſtudiis, Horat. Ep. I, 7, 85, i. e. *tot den dood daar bij blijven*. 2) *enkel ſterven*, *bij voorb.* immortuus *voor* mortuus, Cic. Att. I, 14 med.: *hier toe kan men ook uit het voorgaande het één en ander brengen*, *bij voorb.* immortuae in melle, Plin., Lucan. III, 613: cf. Senec. Hippol. 709.

IMMŎRŎR (*beter* INMŎROR), atus ſum, ari, 1) *ergens of bij iet*, *of aldaar ophouden*, *vertoeven*, *bij voorb.* nidis, Colum. VIII, 5 med.: honeſtis cogitationibus, Plin. Epiſt. I, 8 ante med.: non arbitror mihi in hoc immorandum, Quintil. XI, 2: cum immorans i. e. *aldaar vertoevende*, Plin. H. N. IX, 8 ante med.: *doch het kan hier blootlijk voor* morans *ſtaan*. 2) i. q. morari *vertoeven of zich ophouden*, Plin. H. N., *zie hier voor*.

IMMORSUS, a, um, *zie* Immordeo.

IMMORTĀLIS (*beter* INMORT.), e, 1) *onſterflijk*, *eigenlijk en Tropiſch*, *gevolglijk ook onvergangklijk*, *eeuwig*, *oneindig*, *bij voorb.* dii, Cic. Senect. 21. Cat. I, 4: animi ſunt immortales, Cic. Senect. 23: gloria, Ibid.: immortali memoria retinere beneficia, Nep. Att. 11: alicujus memoriam immortalem reddere, Cic. Or. II, 2: fructus amoris, Cic. Piſ. 14: odium, Juſtin. XXIX, 1: tributa, Tacit. Hiſt. IV, 32: immortales ago tibi gratias, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 11, i. e. *oneindige of buitengewoone*: ignavia nemo immortalis factus eſt, Salluſt. Jug. 85 (90): Falernum (vinum), Martial. IX, 95, 1, i. e. *wiens roem eeuwig duurt*: opera edere immortalia, Liv. I, 16: Immortales i. e. dii, Varr. L. L. IV, 11: *van daar* 2) *godlijk*, *Gode gelijk*, *d. i. hoogstgelukkig*, *bij voorb.* immortalis ego, Prop. II, 11 (13), 10. II, 12 (14), 39. Not. immortale Adverbialiter, *bij voorb.* Virens, Valer. Flacc. VII, 362.

IMMORTĀLĬTAS *of beter* INMORTĀLITAS, atis, f. 1) *onſterflijkheid*, *eigenlijk en Tropiſch*, *gevolglijk ook oneindigheid*, *eeuwigheid*, *onvergangklijkheid*, *bij voorb.* animorum, Cic. Senect. 21: immortalitati commendare *of* tradere, Cic. Or. II, 9. III, 16, i. e. *vereeuwigen*. 2) *Godlijkheid*, *Godheid*, *bij voorb.* virtutibus hominum iſti honores habeantur, non immortalitatibus (eorum), Cic. Nat. D. II, 18, i. e. *niet omdat zij Goden zijn*, *of zijn zouden*: *van daar Godlijkheid Tropiſch*, *godlijk leven*, *d. i. hoogſte gelukzaligheid*, Terent. And. V, 5, 4.

IMMORTĀLĬTER (*beter* INM.), *onſterflijk*: *van daar oneindiglijk*, *bij voorb.* gaudeo, Cic. Q. Fr. III, 1, 3.

IMMORTĀLĬTUS (*beter* INM.), Adv., *van God*, *door godlijke ſchikking*, *bij voorb.* immortalitus obtulit ſe mihi facultas, Turpil. ap. Non. 11. n. 43.

IMMORTUUS, *zie* IMMORIOR.

IMMŌTUS *of beter* INMOTUS, a, um; 1) *onbewogen*, *onbeweeglijk*, *bij voorb.* arbor, Virg. Georg. II, 294: aquae, Ovid. Triſt. III, 10, 38: cf. Faſt. IV, 405. 2) *Tropiſch*, *onbewogen*, *onveranderd*, vast, *bij voorb.* mens, Virg. Aen. IV, 449: fata, Ibid. I, 257 (261): pax, Tacit. Ann. IV, 32: fides, Valer. Flacc. III, 398: dies i. e. *geruste*, *ſtille dag*, Tacit. Hiſt. I, 86: eſt *of* manet mihi immotum i. e. *ik blijve daar bij*, Tacit. Ann. I, 47. Virg. Aen. IV, 15.

IMMŪGĬO (*beter* INMUGIO), ire, *ergens of bij iet brullen*, *bulken*, *bij voorb.* cavernis, luctu, Virg. Aen. III, 674. X, 38: antennae, Sil. XVII, 261.

IMMULGĔO (*beter* INMULGĔO), ere, *ergens heen of in melken*, *bij voorb.* lac labris, Virg. Aen. XI, 571, i. e. *in de lippen*: in dolore aut epiphoris ſi immulgeatur, Plin. H. N. XXVIII, 7 in.

IMMUNDĬTĬA (*beter* INM.), ae, f. *onreinigheid*, Plaut. Stich. V, 5, 5. Plural. *ſtaat* Colum. I, 6, 11. XII, 3 poſt med.

IMMUNDUS (*beter* INMUNDUS), a, um, *onrein*, *onzuiver*, *morſig*, *bij voorb.* homo, Plaut. Moſt. I, 2, 24. Ciſt. I, 1, 115: immundiſſimus, Senec. Ep. 86: humus, Cic. ap. Quintil. VIII, 3: pauperies, Horat. Ep. II, 2, 199: cibus, Ibid. Art. 247: [illegible], Ibid. Sat. II, 4, 64: contactus, Virg. Aen. III, 228: ager, Pallad. Januar. 20: deciduo immundiore lapſu polluta, Plin. H. N. XIV, 19: cloaca turpis & immundiſſima adſpectu, Plin. Ep. X, 99.

IMMUNĬFĬCUS (*beter* INM.), a, um, *niet mildadig*, *karig*, Plaut. Trin. II, 2, 69.

IMMŪNĬO (*beter* INM.), ivi, itum, 4. *iet ergens opſluiten*, *bevestigen*, Tacit. Ann. XI, 19.

IMMŪNIS *of beter* INMŪNIS, e, *van in en* munus *of* munia, 1) *vrij van de dienſten*, *die men aan den ſtaat bewijzen moet*, *bij voorb.* a) *van laſten*, *ſchatting vrij*, *bij voorb.* ager, Cic. Verr. II, 69: praedia, Cic. Agr. III, 2: cf. Verr. V, 21 *en bijzonder* Off. III, 11 extr., *alwaar immunes en* vectigales *tegen elkander over ſtaan*: *dus ook* ab omni onere, Suet. Claud. 25: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* immunes [illegible] toriorum, Liv. XXXVIII, 44: b) *van het verbeteren der wegen*, Cic. Font. 4. c) *van krijgsdienſten*, *bij voorb.* immunis militia, Liv. I, 43: cf. Tacit. Ann. I, 36. 2) *vrij van de dienſten en bijſtanden*, *die de ééne menſch den anderen dient te bewijzen*, *of die anderen geen dienſt doet*, *ondienstvaardig*, *bij voorb.* virtus non eſt immunis, Cic. Amic. 14 Graev., *alwaar de Ed. Erneſt.* immunis *heeft*. 3) *die niets mede toebrengt tot het algemeene beſt*, *of bij eene maatſchappij*, *bij voorb.* immunis fucus, Virg. Georg. IV, 244: cf. Hor. Od. IV, 12, 23. 4) *die geen geſchenken geeft*, Horat. Ep. I, 14, 33. 5) *vrij van iet*, *niet deel nemend*, *bij voorb.* boni, Ovid. Triſt. IV, 8, 63: mali, Ovid. Met. VIII, 690: [illegible], Vellej. II, 100: vitiis, Ibid. 35: [illegible] nis ab omnibus arbitris, Ibid. 14: [illegible] immunes a dolore fiunt, Plin. H. N. XXXII, 4: non fit a vestris [illegible] ne coelum, Senec. Thyeſt. 48: [illegible] caedis, Ovid. Her. XIV, 8: [illegible] paternorum, Vellej. II, 7: [illegible] immunis raſtroque intacta nec ullis vomeribus per ſe dabat omnia tellus, Ovid. Met. I, 101, i. e. [illegible] *dwongen*: triſtitia, Senec. Ep. 63: [illegible], Senec. Hippol. 1055. 6) *vrij van* [illegible]

liefdheid te houden, *onaangenaam*; *bij voorb.* amicum castigare immune est facinus, Plaut. Trin. I, 1, 1, *welke plaats ook* Cic. Invent. I, 50 *en* Auct. ad Her. II, 13 *aangehaald wordt*, *alwaar de* Ed. Ernest. *in de eerste* immune *en in de tweede* immane *heeft*.

IMMUNĬTAS (*beter* INM.), ātis, f. *de vrijheid van de openbare diensten*, *bij voorb. contributie enz.*, Cic. ad Div. XII, 1. Font. 8. Phil. I, 1. II, 36. Suet. Aug. 40 *en* Galb. 15. Tacit. Ann. XII, 61. XIII, 51. Curt. V, 3: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* omnium rerum, Caes. B. G. VI, 13: *van daar de vrijheid van andere diensten en verrichtingen*, *bij voorb.* qui det isti deo immunitatem hujus muneris, Cic. Acad. IV, 38.

IMMUNĬTUS (*beter* INM.), a, um, 1) Adj., *niet versterkt*, *niet bevestigd*, *bij voorb.* castella, Liv. XXII, 11: homines, Apul. Met. VIII post init. p. 202 Elm.: *van daar*, *niet geplaveid*, *niet bestraat*, *bij voorb.* via, Cic. Caecin. 19. 2) Particip. *van* Immunio.

IMMURMŬRO (*beter* INMUR.), are, 1) *murmelen bij*, *in*, *of tegen iet of iemand*, *toemurmelen*, *bij voorb.* sylvis immurmurat auster, Virg. Georg. IV, 261: terrae, Ovid. Met. XI, 187, i. e. *in den grond*: illi sibi & sub lingua immurmurat, Pers. II, 9: tacita immurmurat aure *voor* in aurem, *of* scil. ei, cujus auris tacita erat, Stat. Theb. I, 532: totumque immurmurat agmen, scil. mihi, Ovid. Met. III, 646, i. e. *murmelt op mij toe*, *of enkel murmelt*: *in de laatste plaatzen kan het ook enkel murmelen zijn*. 2) *murmelen*, *zie hier voor*.

IMMUSCŬLUS, IMMUSSŬLUS, IMMUSTŬLUS, i, *zekere vogel*. Festus *zegt*: Immusculus avis genus, quam alii regulum, alii ossifragam dicunt: *verders* Immustulus ales ex genere aquilarum sed minorum virium quam aquilae: quae volucris raro & non fere, praeterquam vere, adparet cet. Plinius H. N. X, 7 *haalt de vogel* Sanqualis *en* Immussulus *aan*, *en zegt*: *sommigen zeiden*, *dat* Immussulus *was* pullus vulturis, *en* sanqualis *was* pullus ossifragae: *maar anderen*, sanqualis *was* ossifragus, *en* immussulus *was* pullus aquilae, priusquam albicet cauda.

IMMUSĬCUS (*beter* INM.), a, um, i. e. non musicus, Tertull. Apol. 1.

IMMUTABĬLIS (*beter* INMUT.), e, 1) *onveranderlijk*, Cic. Fat. 9 *en* 12. Univ. 2 *en* 3. Acad. I, 7. Stat. Theb. I, 212. 2) *veranderd*, *bij voorb.* vestitus, Plaut. Epid. IV, 2, 3.

IMMUTABĬLITAS (*beter* INM.), ātis, f. *onveranderlijkheid*, Cic. Fat. 9.

IMMUTABĬLITER (*beter* INM.), *onveranderlijk*, Apul. de mundo. Pandect. XLV, 1, 99.

IMMUTATĬO (*beter* INM.), onis, f. 1) *verandering*, *bij voorb.* verborum, Cic. Acad. IV, 6: ordinis, Cic. Or. III, 44. 2) *verwisseling*, *bij voorb.* verborum, Cic. Brut. 17 extr., i. e. *een* Tropus: *ook enkel* immutatio, scil. verborum, Cic. Or. 27. Or. III, 42: cf. Quintil. I, 5, 41, *alwaar staat*: Immutatio sine controversia est, cum aliud pro alio ponitur — ideoque — fiunt soloecismi cet.

IMMUTĀTUS (*beter* INMUT.), a, um, 1) Adj. *onveranderd*, Terent. And. I, 5, 7. Cic. Invent. II, 53 extr. 2) Particip. *van* immuto.

IMMŪTESCO (*beter* INM.), tui, 3. *verstommen*, Quintil. X, 3 med. Stat. Theb. V, 542.

IMMUTILĀTUS (*beter* INM.), um, 1) Adj. *onbeschadigd*, Cod. Theod. IV, 22, 1. 2) Particip. *van* immutilo, *beschadigd*, *bij voorb.* verberabatur aut immutilato corpore — adfigebatur, Sallust. Fragm. ap. Non. 4. n. 355.

IMMUTĬLO, are, i. q. mutilo, *van daar* immutilatus, a, um, *zie* Immutilatus.

IMMŪTO (*beter* INM.), avi, atum, are, 1) *veranderen*, *bij voorb.* ordinem verborum, Cic. Or. 63: ingenium moribus, i. e. *ten aanzien van zeden*, Plaut. Trin. I, 2, 35: aliquid de institutis priorum, Cic. Flacc. 14: nomen alicui, Plaut. Men. Prol. 40: homines me aliquando immutarunt tibi (i. e. erga te), Cic. ad Div. V, 8: *van daar* immutari *veranderd worden*, *en ook zich veranderen*, *bij voorb.* vulgi immutata est voluntas, Nep. Dion. 10. 2) *verruilen of door eene verruiling van het één voor het ander*, *bij voorb. het één woord voor het ander zetten*, *bij voorb.* Ennius immutat Africam pro Afris, Cic. Or. 27, i. e. *zet Afrika voor enz.*

IMO *of* IMMO, *heet ja*, *het mag dan ernstig of* ironisch, (*wanneer het zoo veel is als*, *neen*) *gemeend zijn*: *en is misschien de* Ablat. *van* Imum (*het onderste*, *de grond*) *d. i. in den grond*, *wanneer men het in den grond onderzoekt enz. Het beduidt dus* 1) *ja*, *bij antwoorden*, *wanneer men de vraag bevestigt*, *bij voorb.* Verum vis dicam? imo etiam, Terent. And. IV, 2, 25, i. e. *ook*, *ja* (*gemeenlijk*) *want Davus hadt geen langer tijd om te hooren*) *of ja ja*, *want* etiam *heet ook ja*: credin'? imo certe, i. e. *ja*, *zeker*, Ib. Eun. IV, 7, 41: hoc intellextin' — an nondum? imo callide i. e. *ja*, *heel wel*, Ibid. And. I, 2, 30: cf. Plaut. Cist. II, 3, 22: patria praestat omnibus officiis? imo vero, Cic. Or. 23 med., i. e. *ja ja*, *ja waarlijk*: Causa non bona est? imo optima, Cic. Att. IX, 7. 2) *ja*, *bij toestemming of toetreding in eene zaak*, *het zij dan geern of ongeern*, *bij voorb.* Imo habeat, Terent. And. V, 3, 18, *ja*, *hij mag ze hebben!* imo ita volo, Ibid. III, 3, 18, i. e. *ja ja ik wil zoo*, *ja ja*, *dat is mijn wil*: imo enim nemo satis cet., Ibid Phorm. II, 2, 24, i. e. *ja wel*, *niemand enz.*: sine respirem quaeso. Pe. Imo adquiesce, Plaut. Epid. II, 2, 20, i. e. *ja wel*, *rust eerst uit*: Imo ibo, Terent. Ad. IV, 3, 13, *ja*, *ik zal gaan* (scil. *zoo als gij begeerd hebt*): imo etiam, Ibid. And. IV, 1, 49, i. e. *ja ja* (ironisch) *voor neen neen*: cf. Phorm. III, 2, 43. Cic. Leg. II, 10 in. 3) *ja*, *wanneer men iemand*, *die spreekt*, *toestemt*, *of tusschen beide beantwoordt*, *alleen om iet te zeggen*, *gelijk wij meermaalen bij eene vertelling van iemand tusschen beide ja zeggen*, *bij voorb.* tanto melior Bacchis. Imo, Plaut. Bacch. II, 2, 33: *en de ander spreekt terstond daar op* Imo ego abiero potius, i. e. *ja ik wil liever gaan*: *ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden. Ook wanneer men het tegendeel of wel iet verschillends antwoordt*, *dan de vragende verwachtte*, *bij voorb.* non mea — culpa evenit; *daar op antwoordt de ander* imo vero maxime i. e. *o ja heel wel*, Terent. Hec. II, 1, 31: *of wanneer men iet sterkers antwoordt*, Ib. Eun. II, 3, 63: cf. Heaut. III, 3, 38. 4) *ja*, *d. i. ja zelfs*, *bij voorb.* vivit? imo in senatum venit, Cic. Cat. I, 1. 5) *ja*, *wanneer men het tegendeel meent*, *gevolglijk boertend spreekt*, *d. i. ja liever*, *ja veel meer*, *omgekeerd*, *au contraire*, *integendeel*, *wanneer het ook dikwils neen! of neen*, *maar*, *vertaalen kan*, *bij voorb.* concessit: imo obtrivit, Cic. Caecin. 7 in.: Imo nemo magis cet., Cic. Sull. 17 in.: *en terstond daar op* imo servitus est cet.: *verders* levem? imo gravissimum: mobilem? imo constantissimum: familiarem? imo alienissimum, Cic. Rosc. Com. 16: flebitne filius? imo vero obsecrabit cet., Cic. Off. III, 23: Imo, si vera cet., Liv. XLI, 23: Nempe ut modo. (Dav.) Imo melius, Terent. And. III, 5, 12, i. e. *neen*, *beter*: cf. Terent. And. I, 1, 3. Phorm. III, 2, 45. Plaut. Epid. III, 4, 80. Not. a) *er staat ook* certe, vero (*zeker*) *bij*: *ook* enim, *zie hier voor*. b) *het staat ook achter een woord*, *bij voorb.* nihil imo, Liv. XXXV, 49: deos imo, Liv. XXXVIII, 43 med.: Maneant imo, Liv. XXVI, 30 extr.: cf. Plaut. Aul. IV, 10, 34. Ibid. Capt. II, 2, 104. Tacit. Ann. XII, 6.

IMPĀCATUS (*beter* INPAC.), a, um, *niet vreedzaam*, *onrustig*, *bij voorb.* Iberi, Virg. Georg. III, 408: vita, Senec. de Ira III, 27 extr.: consanguinitas, Stat. Sylv. V, 1, 137: odia, Claudian. in Eutrop. II, 212: quies pelagi, Ibid. in Rufin. I, 70.

IMPACTĬO (*beter* INP.), onis, f. *aanslag*, *aanstoting*, Senec. Nat. Quaest. II, 12 extr.

IMPACTUS (*of* INP.), a, um, *zie* Impingo.

IMPĀGES (INP.), is, f. *het geen aan of ingeslagen wordt*, *bij voorb. een nagel*, *spijker*, Vitruv. IV, 6: cf. Fest.

IMPALLESCO (*beter* INP.), lui, 3. *bleek worden bij iet*, *bij voorb.* eventu, Stat. Theb. VI, 805: studiis, Pers. V, 62, i. e. *te veel studeeren*.

IMPAR (*beter* INPAR) ăris, 1) *ongelijk*, *niet recht*, *oneffen*, *bij voorb.* toga, Horat. Ep. I, 1, 96: numerus i. e. *een getal*, *dat men niet in twee gelijke deelen kan deelen*, Cic. Acad. IV, 10 extr. Virg. Ecl. VIII, 75: carmina facta imparibus modis i. e. Hexametris & pentametris, Ovid. Trist. II, 220: ludere par impar *even of oneven spelen*, Horat. Sat. II, 3, 148, *dat was een kinderspel*. 2) *ongelijk*, *d. i. verschillende*, *bij voorb.* benevolentia, Cic. ad Div. V, 8 post med.: forma, Horat. Od. I, 33, 10: modi, Ovid., *zie hier voor*: tibiae impares i. e. numero foraminum discretae, Fest.: cf. Tibia. 3) *ongelijk*, *in krachten*, *niet passende voor eenen hoogeren of magtigeren*, *bij voorb.* tibi miles impar, Horat. Od. IV, 6, 5: pugna impar, Virg. Aen. XII, 216: Thrax impar munerario, Suet. Dom. 10: Batavos numero impares, Tacit. Hist. IV, 20: *van daar* 4) *niet opgewassen tegen iemand of voor eene zaak*, *niet bestand*, *bij voorb.* honoribus, Sueton. Tib. 67: dolori, Tacit. Ann. XV, 57: sudori militum, Suet. Oth. 9: sumtui, Pandect. III, 5, 9: puer impar congressus Achilli, Virg. Aen. I, 475 (479). Not. Nec facies impar nobilitate fuit, Ovid. Fast. IV, 306, *voor* nobilitati.

IMPĀRATUS (*beter* INPARAT.), a, um, *niet bereid*, *ongereed*, *niet voorbereid*, *niet in behoorlijke gesteldheid staande*, *bij voorb.* homo, Terent. And. III, 1, 20. Cic. Sext. 37. Cic. Mil. 21. Caes. B. G. VI, 30. Hirt. B. G. VIII, 3: pectus, Senec. Hippol. 994. *Ook kan men het vertaalen*, *met de nodige zaken niet verzien*, *niet toegerust*, *bij voorb.* a militibus,

bus, Cic. Att. VII, 15: omnibus rebus imparatissimus, Caes. B. C. I, 30: *ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen.*

IMPARCO, *zie* Imperco.

IMPARENS (INPAR.), i. e. non parens, non obediens, Fest.

IMPARENTIA *of* IMPARIENTIA, ae, f. i. e. inobedientia. Gell. I, 13 in., *alwaar anderen* impatientiae *lezen.*

IMPARILITAS (*beter* INPAR.), atis, f. *ongelijkheid, verscheidenheid*, Gell. V, 20. XIV, 1 med.

IMPARITER (INPAR.), *ongelijk*, Horat. Art. 75.

IMPARTIO (*beter* INP.), ire, *en* IMPARTIOR (INP.), iri, i. q. Impertio, Impertior, Liv. XXXVIII, 36. Apul. Met. III post med. p. 139 Elm.

IMPASCO (*beter* INP.), ĕre, *ergens weiden, bij voorb.* pecus impascitur locis, Colum. VI, 5: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* fuem impasci scil. prato, *daar op weiden*, Ibid. II, 18 in.

IMPASTUS (*beter* INP.), a, um, *ongevoederd, hongerig, bij voorb.* leo, Virg. Aen. IX, 339: volucres, Lucan. VI, 628.

IMPATIBILIS (*beter* INPAT.), e, *onlijdelijk, onverdraaglijk, bij voorb.* dolor, Cic. Fin. II, 17 extr.: valitudo, Plin. H. N. XX, 15. Not. *Men heeft ook* Impetibilis.

IMPATIENS (*beter* INPAT.), tis, 1) *die iets niet verdragen of dulden kan, ongeduldig bij iets, bij voorb.* laborum, Ovid. Trist. V, 2, 3: vulneris, Virg. Aen. XI, 639: solis, pulveris, tempestatum, Tacit. Hist. II, 99: viri i. e. nuptias aversans, Ovid. Met. I, 479: quietis impatientissimus, Vellej. II, 23: impatientissimus famis, Colum. VII, 11: morae, Sil. VII, 4: somni, Valer. Flacc. I, 296: veritatis, Curt. III, 2: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* cera impatiens caloris, Ovid. Art. II, 60: mammae inpatientes lactis, Plin. H. N. XXIII, 2 extr.: aesculus impatiens humoris, Ibid. XVI, 40 extr.: pinum impatientissimum frigorum, Ibid. XVIII, 12 extr.: navis impatiens gubernaculi, Curt. IX, 4. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* cohibere, Sil. XI, 98. 2) *die zich in iets niet matigen kan, bij voorb.* irae, Ovid. Met. XIII, 3. cf. Remed. 123. 3) *die iets niet gevoelt, ongevoelig, gevoelloos, bij voorb.* animus, Senec. Ep. 9: *ook die niets ondervindt of lijdt, bij voorb.* qui in rebus prosperis agit, impatiens est: — impatientem dico, quia nihil patitur i. e. sentit, Lactant. V, 22 in.

IMPATIENTER (*beter* INP.), *met ongeduld, ongeduldig, bij voorb.* requiro, Plin. Ep. II, 7: indoluit, Tacit. Ann. IV, 17: impatientius carere, Plin. Epist. VI, 1: impatientius dolere, Justin. XII, 5: impatientissime, Plin. Epist. IX, 22.

IMPATIENTIA (*beter* INP.), ae, f. 1) *wanneer men iets niet uitstaan, niet verdragen kan, ongeduld, bij voorb.* frigorum, Plin. H. N. XI, 23: ad impatientiam, dilabi, Tacit. Ann. XV, 63: vitare impatientiam nauseae & molestiam navigandi, Sueton. Calig. 23 extr.: veneris i. e. concubitus, *voor* morae in concubitus, ut moram pati non possit, Apul. Met. II med. p. 101 Elm. 2) *onlandsoenlijkheid ongevoeligheid*, Senec. Ep. 9. 3) sensu obsceno, Arnob. 4.

IMPAVIDE (*beter* INPAV.), *onverschrokken, zonder angst*, Liv. XXXIX, 50.

IMPAVIDUS (*beter* INPAV.), a, um; *zich niet beängstigend, onverschrokken, moedig, bij voorb.* vir, Horat. Od. III, 3, 8: infans, Plin. H. N. XXVIII, 19 post med.: leo, Virg. Aen. XII, 8: pectora, Liv. XXI, 30: edidit impavidos sonos, Ovid. Fast. II, 840: impavidos ducere somnos, Senec. Herc. Oet. 645.

IMPECCABILIS (*beter* INP.), e, *die niet misdoet, zonder fouten, zonder zonden*, Gell. XVII, 19.

IMPECTO (INP.), ĕre *of* are, i. e. verberare, pulsare, *bij voorb.* Varr. R. R. III, 16, 8 *willen sommigen lezen* impectentes *of* impectantes (scil. apes) a se ejiciunt fucos, *anderen lezen* impetentes, *welk niet onvoegzaam is: de Ed. Gesn. heeft* infectantes.

IMPEDIMENTUM (*of beter* INPEDIMENTUM), i, n. 1) *het geen waar door men belet, of in zwarigheid gebracht wordt, bij voorb. om schielijk voort te gaan: van daar de pakkaadjen, wagens, vee enz. die een leger of een reizend gezelschap bij zich heeft*, Caes. B. G. I, 16 *en* 26. II, 17. V, 42. Nep. Thras. 2: nullis impedimentis (proficiscitur), Cic. Mil. 10: impedimentis interfectis, Frontin. Strateg. II, 1: *ook wordt het daar toe behoorende volk hier mede toegebracht, bij voorb.* vulgi magno impedimento, Cic. Mil. 10, *doch de Ed. Ernest. heeft* vulgi *weggelaten: dus ook* nullis impedimentis, Ibid. 2) *het geen in 't gemeen hindert, hindernis, hinderpaal, bij voorb.* naturae, Cic. Or. I, 61: legitimum, Cic. Agr. II, 9: crurum, Senec. Tranq. 10: impedimentum alicui rei facere, Pandect. XL, 5, 33: *of* inferre, Cic. Invent. I, 9: *of* adferre, Tacit. Ann. XV, 9: esse impedimenti loco, Caes. B. C. III, 17: *of* esse impedimento, Caes. B. G. I, 25. Cic. Rosc. Am. 51. Hirt. Alex. 23. Quintil. I, 8 (14) extr., i. e. *hindernis maken of in den weg leggen, hinderlijk zijn.*

IMPEDIO (*beter* INPEDIO), ivi *en* ii, itum, 4. *eigenlijk met de voeten verwarren: vervolgends in 't gemeen, verwarren, verstrikken, bij voorb.* se in plagas, Plaut. Mil. IV, 9, 11: Impediunt vincula nulla pedes, Ovid. Fast. I, 410: crura visceribus, Ibid. Met. XII, 392: dama impedita cassibus, Martial. III, 55, 28: cf. Phaedr. I, 12, 9: pisces reti, Plaut. Rud. I, 1, 17: *van daar* 1) *inwikkelen, Tropisch, verwarren, in zekere moeilijkheid brengen, bij voorb.* se nuptiis, Terent. Phorm. II, 4, 4: Te ipse impedies, Cic. Verr. II, 18: causam interrogationibus, Cic. Harusp. 1: mentem dolore, Cic. Coel. 24 extr.: tot me impediunt curae, Terent. And. I, 5, 25: cf. Plaut. Rud. Prol. 37. Terent. And. III, 5, 11. Cic. Sext. 45. Coel. 19: *van daar ongangbaar maken, verhouwen, tegen den vijand bevestigen, bij voorb.* juga montium, Curt. VI, 5. 2) *omgeven, omstrengelen, bij voorb.* aliquem amplexu, Ovid. Met. II, 433: caput myrto, Horat. Od. I, 4, 9: crus pellibus, Ibid. Sat. I, 6, 27: equos frenis i. e. *den toom aandoen*, Ovid. Fast. II, 736: pisces reti, Plaut., *zie hier voor:* hederae impediunt remos, Ovid. Met. III, 664: cornua sertis, Ibid. II, 868: vitta impedit comas, Ibid. Am. III, 6, 56. 3) *in elkander wikkelen, bij voorb.* orbes orbibus, Virg. Aen. V, 585. VIII, 449. 4) *verhinderen, afhouden; is bekend*, aliquem, Cic. ad Div. IX, 19 *en meermalen: ook* rem, *bij voorb.* profectionem, Ibid. VII, 5 ext.: *ook* aliquem ab aliqua re, *bij voorb.* a rep. bene gerenda, Cic. Balb. 20: cf. Cic. Mur. 19. Sallust. Jug. 30 (31). Plin. H. N. X, 63 extr.: *ook zonder* a, *bij voorb.* aliquem fuga i. e. a fuga, Tacit. Ann. I, 39: *ook* seq. quo minus, *is bekend, bij voorb.* Cic. Senect. 17. Fin. I, 10: *ook* seq. ne, Cic. Sull. 33 in. Fat. 1: *ook* Cic. Att. IV, 2 extr. impediret, quod ne cet., *alwaar* quod *niet wel past: misschien* [illegible] te lezen: *ook* seq. quin, Auct. ad Her. III, 1 extr.: *ook* seq. dativo, *bij voorb.* novitati inpedit — consuetudo, [illegible]vitatem, Varr. L. L. VIII, 14. [illegible] den Infinitivus, *bij voorb.* [illegible], Cic. Or. I, 35: cf. Cic. Off. II, 2 [illegible] Virg. Aen. XI, 21. Ovid. Pont. I, 1, 21. *Ook met* ad, *bij voorb.* [illegible] ad propulsanda pericula, Cic. Sull. 17. Het Particip. impeditus, a, um, *heeft* [illegible] *deze beteekenissen, en heet in 't gemeen alles, wat met zekere zwarigheden verbonden of ingewikkeld, verward, is, niet recht voort wil noch kan; en staat dikwijls* Adjective, *bij voorb.* miles i. e. *die zoo beladen is, dat hij niet vechten kan*, Liv. III, 3. Caes. B. G. III, 19: *ook die zijne handen niet vrij heeft*, Caes. B. G. II, 9 *en* 10: agmen impeditum, Liv. XLIII, 23 in., i. e. *dat bagagie bij zich heeft:* locus impeditus, *daar men niet wel door kan, onbruikbaar, bij voorb.* sylva, Hirt. B. G. VIII, 18: itinera impeditissima, Caes. B. C. III, 77: saltus impeditior, Liv. IX, 2: locus impeditissimus ad iter faciendum, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 3: tempora reip. impedita, Cic. Pis. 1: quid horum non impeditissimum? Cic. Mil. 20. Not. inque pediri *voor* impedirique, Lucret. III, 483: *dus ook* inque peditus *voor* impeditusque, Ibid. IV, 566 *en* 1143.

IMPEDITIO (*beter* INPED.), onis, f. *inwikkeling, verhindering*, Cic. Div. I, 51. Vitruv. I, 5.

IMPEDITO (*beter* INP.), are, *verhinderen*, Stat. Theb. II, 590.

IMPEDITUS (*of beter* INP.), a, um, *zie* Impedio.

IMPEDO (INP.), are, *bepeelen, met paelen verzien, door paelen ondersteunen, bij voorb.* vineam, Colum. IV, 16.

IMPELLO (*beter* INP.), puli, pulsum, 3. *eigenlijk stooten aan iets* (pellere in), *in beweging zetten, bewegen, drijven, of heendrijven, te voortschijn drijven, bij voorb.* navem remis, Virg. Aen. V, 119, i. e. *roeijen: dus ook* [illegible] (i. e. [illegible]re), Ibid. Georg. I, 254: *en* [illegible], Ibid. Aen. IV, 594: *dus ook* [illegible] (i. e. venti) impellunt lintea i. e. vela, Horat. Od. IV, 12, 2: arma, Virg. Aen. X, 3, i. e. *op het schild slaan (met de spies), welk voor den veldslag geschiedde, en hier tot aanmoediging* [illegible] *dient:* sues *de verkens heen of binnen drijven*, Plin. H. N. XVIII, 18 post med.: semen impellit urinam vehementius, *drijft de pis enz.*, Ibid. XXIV, 19 med.: [illegible] mugitibus, Ovid. Met. III, 21: [illegible] nervo, Ovid. Met. XI, 325, i. e. [illegible] *of drukte af:* cf. Virg. XII, [illegible] impulsae segetes Aquilonibus i. e. [illegible], Ovid. Her. X, 139: [illegible] i. e. *kwam ter ooren*, Virg. [illegible] 618: *dus ook* luctus impulit [illegible]nas, Ibid. Georg. IV, 349: [illegible] mone quovis, Horat. Sat. I, [illegible] movere: biremes vectibus, Caes. B. C. III, 40: florem, Plin. H. N. XXI, [illegible] med., i. e. *bloeijende* [illegible], Ovid. Met. X, 143, i. e. [illegible] sus, Lucret. I, 304: [illegible] Virg.

Virg. Aen. I, 82 (86): quempiam in fugam, Cic. Rab. Perd. 8: *van daar ergens heen brengen, bij voorb.* aliquem in hunc caſum (*ongeluk*), Cic. Att. III, 9: in periculum, Auct. B. Afric. 16: *van daar* 1) *over hoop werpen, bij voorb.* ilicem, Lucan. III, 440: praecipitantem, Cic. Cluent. 26. Rab. Poſt. 1: *van daar Tropisch, overhoop werpen, tot wijken brengen, bij voorb. de vijanden*, Liv. II, 20 poſt med. IX, 27 med. XXVI, 6 in.: *dus ook* aciem, Liv. IX, 40: frontem (aciei), Liv. VI, 13 in.: *van daar Tropisch*, animum labantem, Virg. Aen. IV, 22: bellum i. e. *het einde nabij brengen*, Lucan. V, 330: *van daar* mores, Plin. H. N. XXXIII, 11 extr., i. e. *te gronde helpen.* 2) *werpen, ſchieten, bij voorb.* ſagittam nervi, Ovid. Met. XI, 325. Virg. Aen. XII, 320 *en* 856: in meos ferrum flammamque penates impulit, Ovid. Met. XII, 552. 3) *ergens heen of toe beweegen, verleiden, brengen, aandrijven, bekooren, drijven*, ad aliquid faciendum, Cic. Brut. 5: ad perniciem alicujus, Nep. Dat. 5: ad ſcelus, Cic. Roſc. Am. 14: ad bellum, Cic. Sull. 13: ad artem, Cic. Or. I, 28: voluntates, quo velit, Ib. 8: in ſpem, Cic. ad Brut. Ep. 10: ad ſpem, Suet. Ner. 35: in fraudem, Cic. Piſ. 1: in ſermonem, Cic. Or. II, 89: ad loquacitatem, Ibid. 88 extr.: in eam mentem, Cic. Mil. 33: *ook ſtaat daar voor* in hac mente, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 26, *doch de Ed. Erneſt. heeft* in hanc mentem. *Dus ook* impulſus, a, um, *bekoord, bewogen enz., bij voorb.* in caedem, Juſtin. I, 9: ab aliquo, Caeſ. B. G. II, 14: *men kan het ook vertaalen, door uit, wegens enz., maar achter ook bewogen, bekoord, bij voorb.* impulſus ira *uit toorn*, Terent. Hec. III, 5, 34: occaſione, Caeſ. B. G. VII, 1: furore, Ibid. I, 40.

IMPENDĔO (*beter* INPENDĔO), ēre, *inhangen, aan of bij iet hangen, bij voorb.* cervicibus, Cic. Tuſc. V, 4, *aan den hals:* ſuper tegulas, Plaut. ap. Macrob. II, 14: ſaxum impendere Tantalo, Cic. Tuſc. IV, 16: montes impendentes, Cic. Nat. D. II, 39: arbor in aedes impendet, Pandect. XXXIV, 26, 1: *van daar Tropisch, op handen zijn, nabij zijn, zweeven (op of over iet) bij voorb. met* in *of met den* Dativus, *bij voorb.* omnes in me terrores impendeant, Cic. Roſc. Am. 11: ruinae in te impendent, Plaut. Epid. I, 1, 77: alia cura impendet pectori, Ibid. I, 2, 32: omnibus terror impendet, Cic. Dom. 16: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* formidines impendent, Cic. Verr. V, 60: ſcelus, Cic. Provinc. 17: quae partim impendent, Cic. ad Div. IV, 14: cf. Dom. 10: impendente vento, Virg. Georg. I, 365: pluvia, Ib. IV, 191. *Ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* tanta te impendent mala, Terent. Phorm. I, 4, 2, *wegens het* in *in* impendent: *dus ook* res me impendent, Lucil. ap. Feſt. in Me.

IMPĔNDIO, *zie* Impendium.

IMPENDIOSUS (*beter* INP.), a, um, *veel onkosten makende*, Plaut. Bacch. III, 2, 12.

IMPENDĬUM (*beter* INPEND.), i, n. *de kosten, die ergens aan beſteed worden, onkosten*, Cic. Quint. 3. Suet. Caeſ. 54. Liv. VII, 21. Quintil. I, 10 (16): facere impendia maxima, Plin. Ep. X, 52: *ook in 't gemeen kosten, d. i. beſteding, bij voorb.* operae, Plin. H. N. XVIII, 6: fodiendi *en* foſſarum, Ibid. XVII, 23 poſt init.: *van daar* 1) *de interesſen, renten, bij voorb.* fenus & impendium recuſare, Cic. Att. VI, 1 ante med.: cf. Varr. L. L. 4 extr.: *en Tropisch*, Cic. Brut. 4 extr. 2) *verlies, ſchade*, Curt. III, 11 extr. IX, 4 poſt med.: probitatis, Quintil. VI, 3: ovium, Plin. H. N. XVIII, 3. Not. Ablat. Impendio *voor* multo, *bij voorb.* impendio magis, Terent. Eun. III, 5, 39. Cic. Att. X, 4 poſt med., i. e. *veel meer: dus ook* impendio minus cet., Plaut. Aul. Prol. 18: impendio venuſtius, Gell. XVIII, 12: acerbior, Ib. XI, 18: *ook zonder* Comparativus, *d. i. zeer, bij voorb.* impendio excuſare, Apul. Met. II poſt med. p. 122 Elm.: commoveri, Ib. Apol. in. p. 275.

IMPENDO (*beter* INPENDO), di, ſum, 3. *daar aan beſteeden, bij voorb. geld, moeite, tijd enz., bij voorb.* pecuniam in res, Cic. Verr. IV, 30: ſumtum, Ibid. III, 98: laborem, Ibid.: operam in aliquid, Cic. Verr. IV, 30. V, 20: curam, Ibid. IV, 30: vitam uſui alicujus, Tacit. Ann. XII, 65: vitam, Stat. Sylv. V, 1, 63. *Ook* in re, *bij voorb.* pecuniam in obſonio, Pandect. XXIV, 1, 31 extr.: *van daar Tropisch, aanwenden, gebruiken tot iet, bij voorb.* tempeſtas atque tenebrae impenſa, Lucret. VI, 490: volumina in diſputationem, Quintil. III, 6 ante med.: ſtudia erudiendis juvenibus, Ibid. I Prooem.: *van daar* Particip. Impenſus, a, um, *dit ſtaat ook* Adjective, 1) *groot, bij voorb.* libido, Lucret. V, 962: voluntas, Liv. XXXV, 44, i. e. *groote neiging*: verba impenſiora, Valer. Max. IV, 3 (extern.): impenſiſſimae preces, Sueton. Tiber. 13: cura impenſior, Ovid. Met. II, 405. Tacit. Hiſt. I, I, 31: cf. Gell. XX, 1: *van daar* impenſo pretio, Cic. Att. XIV, 13. Caeſ. B. G. IV, 2. Liv. II, 9: *ook enkel* impenſo, Horat. Sat. II, 3, 245, *voor eenen hoogen prijs, d. i. duur.* 2) *kostbaar, ſchadelijk, bij voorb.* homine ingrato nihil impenſius eſt, Plaut. Bacch. III, 2, 10: ferrum, Senec. Herc. Oet. 1592, i. e. *misſchien ſchadelijk of zwaar, zie* Impenſus, a, um: *van daar* impenſa, ſcil. pecunia, a) *de beſteding van geld*, Cic., *zie* Impenſa: b) *in 't gemeen, koste, beſteding, bij voorb.* officiorum, *zie* Impenſa *bijzonder.*

IMPĔNĔTRABĬLIS (*beter* INP.), e, 1) *onbedwingbaar, bij voorb.* ſilex, Liv. XXXVI, 25: ſpecus, Plin. H. N. VIII, 36: tergus hippopotami, ſeq. ad, Ibid. 23: pars, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 2. 2) *onöverwinlijk, onbedwingbaar, bij voorb.* pudicitia, Tacit. Ann. IV, 12: mens, Sil. VII, 561: cf. VI, 413. Senec. Nat. Quaeſt. IV Praef.

INPENETRALIS (INP.), e, i. q. impenetrabilis, *bij voorb.* Impenetrale i. e. cujus ultimum penetrale intrare non licet, Feſt.

IMPENSA (*beter* INPENSA), ae, f. ſcil. pecunia, 1) *de beſteding van geld, de kosten, bij voorb.* impenſam facere in rem, Cic. Att. XIII, 25 poſt med. Varr. R. R. I, 2 ante med.: *of* imponere rei, Liv. XL, 51 in., i. e. *kosten maken enz.*: magna impenſa *met groote kosten*, Cic. Verr. III, 21: nulla impenſa, *zonder kosten*, Ibid. I, 55: nolo meis impenſis illorum ali luxuriam, Nep. Phoc. 1: parcere impenſae, Liv. XXXV, 44, *de kosten ſpaaren*: maximis impenſis onerare cet., Hirt. Alex. 50: facere modum impenſis publicis, Tacit. Hiſt. IV, 4: cf. Horat. Ep. I, 19, 37. Plin. H. N. XII, 14 extr.: *van daar Tropisch, kosten, d. i. beſteding, gebruik tot iet, bij voorb.* officiorum, Liv. XXXV, 53: operum, Virg. Aen. XI, 228, i. e. *der moeite*: cruoris ſui, Ovid. Met. VIII, 63. 2) *de koste, d. i. het geen te kost gelegd of gebruikt of beſteed wordt, wanneer men het dingen of ſtoffen kan vertaalen, bij voorb.* impenſa ſacrificii, Petron. 137, i. e. *dingen, die tot het offer nodig zijn.*

IMPENSE (*beter* INP.), i. e. *met kosten van geld, moeite enz.*: *van daar* 1) *met kosten*, impenſius, Perſ. VI, 163: impenſiſſime, Suet. Dom. 20, *ten zij men beide tot* n. 2. *wil brengen.* 2) *met moeite, zeer, hevig, bij voorb.* cupere, Terent. Ad. V, 9, 36: invidere, Ibid. Eun. III, 1, 22: retinere aliquem, Liv. XL, 35: impenſe improbus, Plaut. Epid. IV, 1, 39: doctus, Gell. XIII, 10: demirari, Gell. IX, 9: petere, Suet. Claud. 11: *dus ook* impenſius, *bij voorb.* venerari numina, Ovid. Met. VII, 314: inſtare, Ibid. VII, 323: gratias agere, Liv. XXXVII, 56 extr.: cf. Virg. Aen. XII, 20: impenſius id facio, Cic. ad Div. XIII, 64.

IMPENSUS (*of beter* INP.), a, um, 1) Adjective, *ongewogen, of het geen niet gewogen kan worden: van daar groot, kostbaar, ook ſchadelijk, zwaar, zie* Impendo; *alhoewel het eigenlijk daar niet toe ſchijnt te behooren.* 2) Particip. *van* Impendo.

IMPERABILĬTER, *zie* Imperiabiliter.

IMPĔRĀTIVE (*beter* INP.), *met bevel, bevelend*, Ulpian. Regular. tit. 24.

IMPĔRĀTOR (*beter* INPER.), ōris, m. 1) *elk (opperſte) bevelhebber, chef, kommandant, bewindsman, bij voorb.* populus eſt imperator omnium gentium, Cic. Dom. 33: binos imperatores ſibi facere, Salluſt. 6, i. e. conſules: vitae, Salluſt. Jug. 1: *dus ook* imperator vitae & necis, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med., *van den Geneesheer: van daar* uter eſſet induperator i. e. rex, Enn. ap. Cic. Div. I, 48, *alwaar* induperator *voor* imperator *ſtaat: bijzonder de opperbevelhebber bij de armée; was eigenlijk een eertitel, dien een veldheer na eene aanzienlijke overwinning van het leger en den Senaat ontving*, Cic. ad Div. I, 9 in. Varr. R. R. II, 4 in. Caeſ. B. C. II, 26. III, 71: *ook zal om dezen titel te bekomen zeker getal vijanden (dat wij niet weten) hebben moeten geſneuveld zijn; doch waar van in de aangehaalde plaatzen niets voorkomt: misſchien heeft men het (indien het eerſte waar is) in laater tijden niet zoo ſtipt genomen: doch, hij werdt eershalven, in 't gemeen dikwijls aan de Veldheeren gegeven, bij voorb.* Cic. Invent. I, 34. Or. I, 48, Liv. XXVII, 45, *wanneer het Veldheer vertaald wordt: ook* ſeq. Dativ. *voor* Genit, *bij voorb.* Scipionis, qui tum Romanis imperator (erat), Salluſt. Jug. 7: *ook ſtaat er* ſummus *bij, bij voorb.* ſummo imperatore, Cic. Manil. 10: cf. Plaut. Amph. I, 3, 6. 2) *ten tijde der Keizers was het een titel der Keizers, en werdt voor den naam gezet, bij voorb.* Imp. Auguſtus, *daar integendeel de titel* n. 1. *achter aan ſtondt, bij voorb.* M. Cicero Imp.: *dus ook* Imp. Aug. Imp. cet. *Dezen titel* (Imperator i. e. *Keizer*) *kreeg reeds* C. Julius Caeſar, *zie* Suet. Caeſ. 76, *alwaar* praenomen imperatoris — decerni ſibi paſſus eſt *ſtaat: en K.* Veſpaſianus *zeide bij zijn ſterven:* imperatorem ſtantem mori oportere, Suet. Veſp. 24. Not. a) *dat dit woord van* imperare *bevelen, afkomt, is klaar: van daar is bevelhebber de eerſte betekenis:* b) *voor* Imperator *zeiden de Ouden ook* Induperator *of* Endo-

doperator. dewijl zij ook indu of endo voor in zeiden.

IMPĔRĀTORĬUS (beter INP.), a, um, veldheerlijk, d. i. eenen veldheer toebehoorende, toekomende, betaamlijk of betreffende, bij voorb. jus, Cic. Verr. I, 21: laus, Cic. Acad. IV, 1: forma, Nep. Iphic. 3: manubiae, Cic. Or. III, 3: adpellatio, Vell. II, 125: navis, Plin. H. N. XIX, 1 extr., i. e. bevelhebberschip, admiraalschip: partes imperatorias sibi sumere, Caes. B. C. III, 51: habere genesin imperatoriam, Suet. Dom. 10, i. e. zulk eene constellatie hebben, als of men eens Keizer zou worden: edictum, Liv. X, 38.

IMPĔRĀTRĪX (beter INPER.), tcis, f. (opperste) bevelhebster, Cic. Coel. 28: Italia, Plin. H. N. XXVI, 3.

IMPĔRĀTUS (INP.), a, um, zie Impero.

IMPERCEPTUS (beter INP.), a, um, 1) niet te ontdekken, onbekend, bij voorb. mendacia, Ovid. Met. IX, 710. 2) onbegrijpelijk, bij voorb. imperceptiora, Gell. XIV, 1 post med.

IMPERCO (beter INP.), ĕre, spaeren, verschoonen, bij voorb. alicui, Plaut. Cas. IV, 4, 11.

IMPERCUSSUS (beter INP.) a, um, niet aangeslóten, bij voorb. pes, Ovid. Am. III, 1, 52, i. e. aan welken men zich niet gesloten heeft.

IMPERDĬTUS of beter INPERDĬTUS, a, um, i. e. non perditus, niet gedood, niet in den grond geholpen, bij voorb. Grajis (voor a Grajis) imperdita corpora (i. e. homines), Virg. Aen. X, 430, i. e. a Grajis non occisi viri: zoo staat het ook Sil. IX, 161. X, 417. Stat. Theb. III, 84.

IMPERFECTE (beter INPERF.), onvolkomen, onvolmaakt, Gell. II, 8.

IMPERFECTUS (beter INPERF.), um, 1) onvolmaakt, onvolledig, onvolkomen, nog niet voltooid, daar nog iet aan ontbreekt, bij voorb. verba, Ovid. Met. I, 526, i. e. die niet geheel uitgesproken worden: opus, Ibid. Pont. IV, 16, 15: sermo, Quintil. XI, 3 post med.: pars, Virg. Aen. VIII, 428: imperfecta loqui i. e. afgebroken spreken, Plin. H. N. XXIII, 1 post med.: imperfectius, Gell. I, 7. 2) onvolkomen, naar de ziel, Senec. Tranq. 11 in.

IMPERFOSSUS (beter INP.), a, um, niet doorgeboord, niet doorgestoken, Ovid. Met. XII, 496.

IMPERFUNDIES, ei, f. i. q. illuvies, squalor, Lucil. ap. Non. 2. n. 437.

IMPERIABILĬTER (beter INP.), i. e. imperiose, Cato ap. Charis. 2, alwaar sommigen imperabiliter lezen.

IMPERIĀLIS (beter INPER.), e, het Rijk of den Keizer betreffende, bij voorb. statuta, Pandect. XLVII, 12, 3 post med.

IMPERIŌSE (beter INP.), heerschzuchtig, dwingelandsch, tijrannick, bij voorb. praecipere, Gell. II, 29: imperiosius, Varr. ap. Non. 4. n. 138.

IMPĔRIOSUS (beter INPER.), a, um, 1) heerschende, de heerschappij hebbende, over anderen gebiedende, magtig, bij voorb. populus, Cic. Or. 34: dictatura, Liv. VII, 40: risus habet vim imperiosissimam, Quintil. VI, 3: eques Gelonis imperiosior, Claudian. in Fescenn. 2: virga i. e. fasces, Ovid. Trist. V, 6, 32: ook seq. Genit. & Dativo, bij voorb. sui i. e. over zich zelven, Plin. H. N. XXXIV, 8 ante med.: artes imperiosissimae humanae vitae, Ibid. XXX, 1: sibi, Horat. Sat. II, 7, 83, i. e. over zich zelven, 2) gebiedend, gaern gebiedend, tijrannick, bij voorb. cupiditas quam imperiosa, Cic. Parad. V, 3: philosophus, Cic. Fin. II, 32: cf. Senec. Benef. III, 28 extr.: imperiosi nobis ipsis & molesti sumus, Plin. H. N. XXIX, 1 post med.: familia imperiosissima, Liv. IX, 34: imperiosius aequor, Horat. Od. I, 14, 8, i. e. stormachtig. Van daar kreeg L. Manlius, die zijnen zoon op een landgoed bande, en als Dictator streng was, den bijnaam Imperiosus, Liv. VII, 3 en 4. Senec. Benef. III, 37: ook de zoon van dezen Titus, die zijnen zoon, omdat hij tegen zijne order gevochten hadt, liet onthoofden, kreeg dezen bijnaam, Cic. Fin. II, 19. Plin. H. N. XXII, 5: cf. Liv. IV, 29: van daar imperium Manlianum, eene strenge regeering, kommando, bevel, Liv. IV, 29. VIII, 7. Cic. Fin. II, 32, als een spreekwoord.

IMPĔRITE (beter INPER.), onbekwaam, onwetend, dom, bij voorb. dicere, Cic. Brut. 47: imperite factum, Cic. Phil. II, 32: imperitius, Cic. Balb. 8: imperitissime, Ibid. 11.

IMPĔRITĬA (beter INPER.), ae, f. onwetendheid, onërvarendheid, domheid, Sallust. Jug. 38 (42). Ibid. 85 (90) en 99 (104). Tacit. Ann. XIII, 36 en 42. Plin. H. N. XVII, 2 extr.: ook seq. Genit. van het voorwerp, bij voorb. verborum, Gell. Praefat. med. Plur. imperitiarum, Ibid. VII, 17 in het opschrift.

IMPĔRĬTO (beter INPER.), are, 1) bevelen, aliquid, Plaut. Capt. II, 1, 47: van daar 2) iemand te bevelen hebben, bevelen, heerschen, kommandeeren, bij voorb. oppido, Liv. I, 2: legionibus, Horat. Sat. I, 6, 4: equis, Ibid. Od. I, 15, 25: nemori, Virg. Aen. XII, 719: galli gallinacei imperitant suo generi, Plin. H. N. X, 21.

IMPĔRITUS (beter INPER.), a, um, onwetend, onërvaren in iet, bij voorb. imperitus belli, Nep. Epam. 7: consuetudinis, Caes. B. G. IV, 22: rerum, Ibid. I, 44: dicendi, Cic. Or. III, 44, alwaar er ook ignarus bij staat: foederis, Cic. Balb. 20: linguae, Plin. H. N. XXIX, 1 post med: ook zonder Genitivus, wanneer het onwetend, onërvaren, of dom, eenvoudig is, bij voorb. homo, Cic. Flacc. 7. Cic. Partit. 26. Rosc. Com. 7: ingenium, Plaut. Trin. III, 2, 39: in festinationibus faciendis, Quintil. XII, 3: imperitior, Cic. Rosc. Am. 46: imperitissimus, Cic. Amic. 25.

IMPĔRĬUM (beter INPER.), i, n. 1) het bevel van iemand, bij voorb. van eenen vader of eenigen anderen bewindsman, of Opperheer enz. eene ordre, bij voorb. imperium adcipere, Liv. XXV, 9, i. e. ordre krijgen: exsequi, Terent. Heaut. IV, 1, 28: of persequi, Plaut. Amph. I, 1, 75. i. e. voltrekken; imperiis patris obedientem esse, Plaut. Bacch. III, 3, 55: of servire, Ibid. Trin. II, 2, 22: Jovis, Virg. Aen. V, 726 en 747: jussa deum imperiis egere suis, Ibid. VI, 463, behoort hier niet toe, anders zou het Tautologie zijn: hier is imperiis voor imperio i. e. magt, recht om te gebieden: esse sub imperio matris, Terent. Heaut. II, 2, 4, i. e. bevel, magt, heerschappij: imperia capessere, Plaut. Trin. II, 2, 19, i. e. het bevel gehoorzamen, nakomen. Ook het voorschrift van eenen Geneesheer, Plin. Paneg. 22. 2) de magt, om over iemand of over meer te bevelen, magt, geweld, bij voorb. custodiae, Nep. Eum. 11, opzienersambt over de gevangenis: verder het opzienersambt van eenen Hofmeester, Plaut. Bacch. III, 3, 44: van anderen, de heerschappij over het huisgezin, en overäl enz., wanneer men het ook heerschappij kan vertaalen, bij voorb. domesticum, Cic. Caecin. 18: esse sub imperio matris, Terent. Heaut. II, 2, 4: jussa deum imperiis egere suis, Virg., zie hier voor: imperium inhibere, Plaut. Bacch. III, 3, 44: of exhibere, Ib. Cas. II, 6, 57, i. e. uitöefenen, gebruiken: habere in aliquem, Terent. Eun. III, 1, 25: dus ook est mihi imperium in te, Plaut. Men. V, 7, 41: cf. Pers. III, 1, 15: ook Tropisch, bij voorb. terra nunquam recusat imperium (agricolae), Cic. Senect. 15: van daar pro imperio i. e. uit hoofde der magt, van te bevelen, als gebiedende heer, als gebieder, gebiedende, Terent. Phorm. I, 4, 18. Liv. II, 56: bijzonder a) de (hoogste) magt in eene stad, in eenen staat en land, en overäl, wanneer het somtijds de regeeringe, bewind, heerschappij of opperheerschappij vertaald wordt, bij voorb. ob acerbitatem imperii, Nep. Cim. 2, i. e. de Regeering: sub populi Romani imperium redigere, Caes. B. G. V, 29: provinciae, Ibid. VII, 64: regere urbem imperio (als Koning), Liv. I, 6: dus ook Italiam, Ibid. VIII, 23: solus imperio potitus, Liv. I, 7: imperio Galliae potitus, Caes. B. G. I, 2: civitatis, Ibid. 3: cadere sub populi Rom. imperium, Cic. Font. 1: imperio ejus (regis) onder zijne regeering, Liv. V, 34 in.: van daar de imperio decertare, Cic. Amic. 8: of dimicare, Cic. Manil. 4, om de opperheerschappij met elkander strijden, d. i. wie den anderen onderdanig zal zijn; zoo als de Romeinen en Karthagers deeden enz.: bijzonder van eene overpost, die te bevelen heeft, bij voorb. van het Consulaat, Liv. II, 1. Cic. Cat. I, 5. Verr. Act. I, 13: van den Landvoogd, hij zij Proconsul of Propraetor, bij voorb. imperium praetorium, Cic. Pis. 10, i. e. van eenen Propraetor. Of men hier voords zegt in imperio esse, Cic. Fin. II, 20. Cic. Harusp. 17, of cum imperio esse, Cic. Verr. Act. I, 13. Cic. Q. Fr. I, 1, 10. Cic. ad Div. I, 1, dit is hetzelfde: b) de magt over een leger, het kommando, is zeer menigvuldig: ook summum imperium i. e. de opperste magt, is even zoo menigvuldig, bij voorb. Cic. Verr. Act. I, 13. Q. Fr. I, 1, 10. Fin. II, 20, zie hier voor: van daar summa (scil. pars) imperii de hoogste magt a) bij het leger, het opperkommando, het hoofdbevel, wanneer men over de gezamenlijke Officiers en Troepen te bevelen heeft, Caes. B. G. VII, 63. Nep. Milt. 3. Ook imperium van de krijgstribunen, Liv. XXVIII, 27. Not. aa) imperium i. e. de titel van eenen Imperator, Liv. XXVI, 2 in.: dus ook nomen imperii i. e. imperator, Cic. ad Div. II, 16 post init.: bb) imperia i. e. imperatores, Cic. Leg. III, 3 e legg. XII Tab. en Valer. Max. I, 1, 9: ook in 't gemeen kommandeerende Officiers, Bevelhebbers, Caes. B. C. I, 31. III, 32. b) ook elders, bij voorb. summa imperii custodiae, Nep. Eum. 11, i. e. opperopzienersambt over de gevangenis: van daar Tropisch, terra nunquam recusat imperium, Cic. Senect. 15, zie hier voor. 3) het rijk, d. i. een wijduitgestrekt rijk, zoo als bij voorb. het Romeinsche, Cic. Provinc. 12 in. Caes. B. G. IV, 16. Liv. XVII, 22. Hor. Od. III, 5, 3. Tacit. Hist. I, 16. Not. Tropisch en beeldend, imperium judiciorum tenere, Cic. Verr. II,

II, 32, i. e. *daar in, als 't ware, kommandeeren, van eenen Redenaar, die gelooft, alle Procesſen te moeten winnen.*

IMPERJURATUS (*beter* INPERJUR.), a, um, *niet valsch bezworen; waar bij men zwarigheid maakt, om valsch te zweeren*, *bij voorb.* aqua i. e. ſtyx, Ovid. in Ibin 76.

IMPERMISSUS (*beter* INPERMISSUS), a, um, *ongeoorloofd*, *bij voorb.* gaudia, Horat. Od. III, 6, 27.

IMPERMISTUS, a, um, *zie* Impermixtus.

IMPERMIXTUS (*beter* INPERM.), *of* IMPERMISTUS (INPERM.), a, um, *onvermengd*, Lucil. ap. Non. 3. n. 129.

IMPĔRO (*beter* INPĔRO), avi, atum, are, *bevelen, bevel geven, order geven*, alicui, Cic. Verr. III, 30 in. Liv. III, 8, *en meermaalen: ook zonder* Dativus, *bij voorb.* non domi imperaram, Cic. Or. II, 7, ſcil. de coena *of* coenam: impera *beveel*, Terent. Heaut. V, 5, 11: imperabat, quid opus eſſet cet., Ibid. And. III, 2, 20: *ook* ſeq. ut, *is bekend*, *bij voorb.* Cic. Verr. III, 30 in. *tweemaalen*, Liv. III, 28: *ook zonder* ut, *bij voorb.* imperat alant, Ovid. Met. XIII, 659: cf. I, 670: *ook* ſeq. ne *voor* ut non, Terent. Eun. III, 5, 30. *Ook met den* Infinitivus, *of* Accuſativus *met den* Infinitivus, *bij voorb.* impero otioſo eſſe animo, Terent. And. V, 2, 1: Nonne hunc in vincula duci imperabis? Cic. Cat. I, 11: imperavit — ſerpentes colligi, Nep. Hann. 10: ille vocari intra tecta imperat, Virg. Aen. VII, 168: imperavi egomet mihi omnia adſentari, Terent. Eun. II, 2, 21: *van daar* 1) *met den* Accuſativus *der zaak, iets bevelen of aanbevelen, ſchikken of bevelen, dat iets bezorgd, gemaakt, ſaamgebragt, toebereid wordt enz.*, *bij voorb.* bonam rem, Terent. Heaut. IV, 5, 26: num quid aliud imperas? Ibid. Eun. II, 1, 7: adcipite, quid imperaverit, Cic. Verr. III, 30 in.: coenam ſervo, Cic. Roſc. Am. 21, i. e. *den bedienden order wegens de maaltijd geven: dus ook* pecunias privatis, Nep. Att. 7: *en* naves civitatibus, Nep. Con. 4, i. e. *aanbevelen, opleggen:* frumentum ſibi in cellam, Cic. in Caecil. 10, ſcil. parari *of* dari, *bevelen, dat enz.: dus ook* obſides, Cic. Manil. 12, i. e. *aanbevelen, opleggen om te bezorgen: dus ook* denarios trecentos ſingulis ad ſtatuam, Cic. Verr. II, 55: tributum, Plaut. Epid. II, 2, 43: arma, Caeſ. B. C. I, 6: equites civitatibus, Ibid. B. G. VI, 4: *dus ook* exercitum, i. e. *het volk tot de* Comitia *laten bij een roepen*, Varr. L. L. V, 9: *van daar Tropisch*, Plaut. Ciſt. I, 1, 60. Capt. I, 2, 52, *volgends de verklaring van* Gronovius (Obſerv. I, 1.). *Van daar* imperatus, a, um, *bevolen, aanbevolen: van daar* imperatum, *het geen aanbevolen is, het aanbevolene, bevel, ordre*, *bij voorb.* venire ad imperatum, *op bevel, op ordre*, Caeſ. B. G. VI, 2: imperatum facere, Ibid. V, 36, *het bevolene doen, het bevel gehoorzamen: dus ook* imperata facere, Ibid. II, 3. V, 20. Ib. B. C. III, 81. Nep. Eum. 9. Plin. H. N. X, 42: *dus ook* imperata non detrectare, Sueton. Caeſ. 54. 2) *van Geneesheeren, verordenen, voorſchrijven*, aliquid, Senec. de Ira I, 16: *ook van de baker, die voor de kraamvrouw iets beveelt of voorſchrijft*, Terent. And. III, 2, 4 *en* 10. 3) *heerſchen over iemand, regeeren, kommandeeren*, *bij voorb.* liberis ſuis, Terent. Ad. I, 1, 52, i. e. *regeeren:* gentibus, Nep. Con. 3: illo imperante i. e. *onder zijn kommando*, Nep. Dat. 5: recuſabas imperare, i. e. *te heerſchen, te regeeren, Keizer te zijn*, Plin. Paneg. 5: *dus ook* quod bene erat imperaturi, Ibid.: cf. Senec. Phoeniſſ. 584: *van daar Tropisch*, ſibi, Cic. Tuſc. II, 21. Senec. Ep. 113 extr.: cupiditatibus, Cic. Amic. 22: amori ſuo, Petron. 25: lacrymis, Sil. II, 652: ingenio ſuo, Senec. Controv. I. Praefat. med.: dolori, Plin. H. N. VIII, 19: irae, Ovid. Met. IX, 28, i. e. *beteugelen:* animo (ſuo), Liv. XXXIV, 31 in., i. e. *over het hart brengen, zich zelven overwinnen.* 4) *aanbinden, of te zeer aanbinden*, *bij voorb.* voci (ſuae), Plin. Ep. V, 19: patrimonio ſuo, Senec. Tranq. 4, i. e. *te zeer aanvatten: dus ook* vitibus, Colum. III, 3, 6: agris, Senec. Tranq. 15: arvis, Virg. Georg. I, 99, i. e. *zeer of te zeer kweeken, en daar door, als 't ware, dwingen, dat zij zich overdragen moeten: doch, zie het volgende.* 5) *van den landbouw, bearbeiden*, *bij voorb.* arvis, Virg.: vitibus, Colum.: agris, Senec., *zie hier voor: van daar* tanquam neſcias, cui imperem, Senec. Ep. 29 extr., i. e. *wien ik dien, wiens leerſtelling ik volg, wiens leerling ik ben.* Not. 1) Ades ad imperandum, Cic. ad Div. IX, 29, i. e. parendum, *om te gehoorzamen; eigenlijk om te laten bevelen; ſtatt* Paſſive: *dus ook* cum ipſe ad imperandum — vocaretur, Salluſt. Jug. 62 (66). 2) imperor *voor* imperatur mihi, Horat. Ep. I, 5, 21. 3) imperandi declinatus i. e. conjugatio modi imperativi, Varr. L. L. IX, 1 extr. 4) *Indien* impero *van* paro *is, zoo als het ſchijnt, dan heet het eigenlijk toerusten, toebereiden enz.*

IMPERPĔTŬUS (*beter* INPERPET.), a, um, *niet beſtendig*, Senec. Ep. 72 extr.

IMPERSONĀLIS (*beter* INPERSON.), e, *onperſoneel*, *bij voorb.* verba *in de* Grammatica, Diomed. 1. Chariſ. 2.

IMPERSONĀLITER (*beter* INPERSON.), 1) *niet perſoonlijk*, *bij voorb.* ſive mihi ſive ſibi — ſive impersonaliter dari — ſtipuletur, Florent. Pandect. XLV, 3, 15, i. e. *zonder benoeming van perſoon.* 2) *in de* Grammatica, *is bekend.*

IMPERSONATIVUS, a, um, i. q. impersonalis, *bij voorb.* modus i. e. infinitivus, Diomed. 1.

IMPERSPICŬUS (*beter* INPERSP.), a, um, *onduidlijk, donker, niet in te zien*, *bij voorb.* ingenium, Plin. Epiſt. I, 20 extr.

IMPERTERRĪTUS (*beter* INPERT.), a, um, *onverſchrokken*, Virg. Aen. X, 770. Sil. XIV, 188: cf. Quintil. I, 5 (9) extr. §. 65.

IMPERTĪO (*beter* INPERTIO), ivi *en* ii, itum, 4. *voor* Impartio, *deel laten nemen, deelächtig maken, ook gedeeltelijk wijden, mededeelen*, alicui rem, *en* aliquem re, *bij voorb.* partem oneris nemini impertio, Cic. Sull. 3: aliquid temporis cogitationi, Cic. ad Cael. in Ep. Cic. ad Att. IX poſt Ep. 11: indigentibus de re familiari impertiendum, Cic. Off. II, 15, *alwaar het ook van het* Depon. impertior *zijn kan:* aliquid conſilii ſui alicui, Cic. ad Div. V, 2: laborem ſuum periculis hominum ſublevandis, Cic. Mur. 4: aures honeſtis ſtudiis, Tacit. Ann. XIV, 21: unum diem alicui impartire, Cic. Verr. II, 21: nihil impertiiſti prudentiae tuae ad meam ſalutem, Cic. Att. III, 15 extr.: candidus imperti, Horat. Ep. I, 6, 68: dolorem ſuum alicui, Cic. II, 23: ut te talem nobis impertias, Cic. Roſc. Am. 4, i. e. *bewijst:* Tullia impertit tibi multam ſalutem, Cic. Att. II, 12 extr., *groet u zeer: van daar* Paſſive, laus collegae meo impertitur, Cic. Cat. III, 6: Impertire aliquem ſalute, i. e. *groeten, zijn compliment maken*, *bij voorb.* plurima, Terent. Eun. II, 2, 40: *of* ſalva, Plaut. Epid. I, 2, 23: *ook zonder* ſalute, *bij voorb.* vicinos impertio ſcil. ſalute (*het welk waarſchijnlijk uit boert weggelaten wordt*), Plaut. Pſeud. I, 5, 40: *dus ook* aliquem nuntio, *tijding mededeelen*, Ibid. Stich. II, 1, 17: aliquem oſculo, Sueton. Ner. 37: *van daar* Paſſive, *bij voorb.* Doctrinis, quibus aetas puerilis impertiri debet, Nep. Att. 1, i. e. *onderricht worden:* Honore impertitus, Sueton. Claud. 4, i. e. donatus. Not. a) *men ſchrijft ook* Impartio: b) Depon. Impertior, *zie terſtond.*

IMPERTĪOR (*beter* INPERTĪOR), itus ſum, 4. i. q. impertio, *mededeelen:* alicui rem *en* aliquem re, *bij voorb.* civitatem multis, Cic. Arch. 5: heram hoc malo, Terent. Ad. III, 2, 22. Not. *Men ſchrijft ook* Impartior.

IMPERTITUS (*beter* INPERTITUS), a, um, *zie* Impertio *en* Impertior.

IMPERTURBĀTUS (*beter* INPERT.), a, um, *ongeſtoord*, Ovid. in Ibin 560. Senec. Ep. 73 poſt med.

IMPERVĪUS (*beter* INPERVĪUS), a, um, *alwaar geen weg is, waar men niet door kan, ongebaand, niet doorgaanbaar, niet te paſſeeren*, *bij voorb.* amnis, Ovid. Met. IX, 106: iter, Tacit. Ann. III, 31: tellus impervia populis, Valer. Flacc. II, 643: lapis ignibus, Tacit. Ann. XV, 43.

IMPES (*beter* INPES), ĕtis, m. i. q. impetus, 1) *de hevigheid, de hevige drift, om zich voorwaards te bewegen*, *bij voorb.* impete vaſto, Ovid. Met. III, 79: capere impetis auctum, Lucret. VI, 426: volat impete miro, Ibid. 327: corruit procurſus impete, Sil. XIII, 248: cf. Laev. ap. Gell. XIX, 17: ruunt impetibus crebris, Lucret. I, 294, *doch, het welk ook van* impetus *zijn kan.* 2) *hevige grootte, groote geſtalte*, Lucret. V, 911. Not. Impes *komt niet voor; ook meer* caſus *niet, behalven misſchien* impetis *en* impete.

IMPĔTE, *zie* Impes.

IMPĔTĪBĪLIS (*beter* INPĔTĪBĪLIS), *misſchien voor* impatibilis, *onverdraaglijk, onlijdelijk, onuitſtaanbaar*, *bij voorb.* ſcelus, Apul. in Apol. poſt med. p. 328. Elm.: valitudo, Plin. H. N. XX, 18, *alwaar de* Ed. Elzev. impatibilis *heeft:* impetibiles cruciatus, Ib. XXV, 5 extr., *alwaar de* Ed. Elzev. impatibiles *heeft.*

IMPĔTĪGĪNOSUS (*beter* INPETIG.), a, um, *met de kraauwagie, ſchurft, bezet, ſchurftig*, Pandect. XXI, 1, 6.

IMPĔTIGO (*beter* INPĔTIGO), ĭnis, f. *kraauwagie, eene huidziekte, aan de ſchurft gelijk;* a) *aan menſchen en beeſten*, Plin. H. N. XIII, 7. Colum. VI, 31: *bijzonder* Celſ. V, 28, 17: b) *aan boomen*, Plin. H. N. XVII, 24 ante med.

IMPĔTIX, i. q. impetigo, Feſt.

IMPETO (*beter* INPĔTO), ĕre, *losgaan op iemand, aanvallen:* aliquem, Stat. Theb. VIII, 523: os alicujus haſta, Sil. V, 174: cf. Lucan. VI, 223 *en* 394.

IMPĔTRABĪLIS (*beter* INPETRAB.), e, 1) *het geen te verkrijgen is, het geen ligt verkregen kan worden*, *bij voorb.* venia, Liv. XXXVI, 33: omnia impetrabilia apud Romanos, Liv. XXV, 29: re-

rum gestarum magnitudo impetrabilem faciebat (triumphum), Liv. XXXIX, 29: Junoni votum facite impetrabile, Prop. IV, 1, 97: pax impetrabilior, Liv. XXX, 16. 2) *die iet ligt verkrijgt*, Plaut. Most. V, 2, 60. 3) *die iet ligt mogelijk maakt*, *bij voorb.* impetrabilior qui vivat, nullus est, Plaut. Merc. III, 4, 18: *van daar* dies impetrabilis, Plaut. Epid. III, 2, 6, *op welken men zijnen wensch verkrijgt*, *d. i. volgends de wenschen*, *gewenscht*, *gelukkig*.

IMPETRASSERE, *zie* Impetro.

IMPETRĀTĬO (*beter* INPETRĀTĬO), onis, f. *verkrijging*, Cic. Att. XI, 22, *alwaar de* Plur. *staat*.

IMPETRĪO (*beter* INPETRĪO), ire, i. q. impetro, *iet uitrichten*, *gelukkig tot stand brengen*, *zijnen wensch verkrijgen*, *of ook goede voortekens verkrijgen*, *of zoeken te verkrijgen*, *bij voorb.* qui evenit, ut qui impetrire velit, convenientem hostiam ducat, Cic. Div. II, 15: *bijzonder door behulp der wichelvogels en offerbeesten*, *bij voorb.* magnae res avibus impetriri solebant, Cic. Div. I, 16: *ook kan de voorgaande plaats hier toe gebragt worden: daar voor staat ook* impetrare, Plin. H. N. II, 53. *tweemaal: van daar* impetritum est, Plaut. Asin. II, 1, 11, i. e. *het is zoo goed als verkregen; de* Auspiciën *geven goede voortekens: van daar* impetritum, Valer. Max. I, 1, 1, i. e. *de voorzegging uit de offerdieren of vogelen*, *of voortekens daar van*, *of*, *bij voorb. het geen men wenscht*, *wel afloopen zal*.

IMPĔTRO (*beter* INPĔTRO), avi, atum, are, 1) *tot stand brengen*, *uitvoeren*, *te wege brengen*, *bij voorb.* incipere multo est, quam impetrare facilius, Plaut. Poen. V, 2, 14: cf. Ibid. Epid. I, 1, 46. Terent. Hec. V, 1, 3: cf. *beneden* Liv. II, 46 extr.: *van daar iet verkrijgen of bekomen*, *te wege brengen*, *daar toe brengen*, *het zij het geschiede door moeite*, *door bidden*, *eischen enz.*, *bij voorb.* dignitate impetratus, Cic. Agr. II, 2: optatum, *zijnen wensch verkrijgen*, Cic. Off. I, 10 in. III, 25 in.: verbisne istis, ut pugnent, te impetratum credis? Dii impetrabunt, per quos juravere, Liv. II, 46: a me istam exceptionem nunquam impetrabunt: etenim cum ab Epicuro non impetrent, ut cet., Cic. Acad. IV, 30 med.: ab animo (suo), Liv. XLIII, 23 extr., i. e. *over het hart brengen: maar bijzonder het verkrijgen*, *het geen men eischte of verzocht*, *is menigvuldig: hier toe kan men de voorgaande plaatsen*, Liv. II, 46. Cic. Acad. IV, 30, *brengen: verders* impetrabis a Caesare, ut cet., Cic. Att. IX, 2: amicitiam, Sallust. Jug. 77 (79): reditum Augusti, Horat. Od. IV, 2, 42: pacem, Ibid. Ep. II, 1, 137: alicui civitatem, Cic. ad Div. XIII, 36: veniam, Tacit. Ann. XII, 8: aures alicui, Quintil. XI, 3 in., i. e. (*genegen*) *gehoor*: ab eo de sua — salute impetrari posse, Brut. ad Cic. Ep. 16, *en meermaalen*: *dus ook* impetrato Absolute, *bij voorb.* impetrato, ut manerent, i. e. postquam impetratum erat, Liv. IX, 30: cf. Vellej. II, 107: *van daar Tropisch*, *van de boomen*, *die verzet of voortgeplant dienen te worden*, Plin. H. N. XVI, 32 med.: mirum, arbores exorari, ut — transmigrent, aliquando & a solo impetrari, ut alienas alat: *en* Ibid. VII, 13 extr.: hoc blandimento impetratis radicibus, inter poma cet. Not. *dikwijls volgt* ut *achter* impetrare, *bij voorb.* Cic. Att. IX, 2. Acad. IV, 30. Caes. B. C. I, 1. Liv. IX, 30. Vellej. II, 107. Plin. H. N. XVI, 32 med.: *ook* ne, Valer. Max. IV, 3, 7. 2) *voor* impetrire, *een goed voorteken* (*bij voorb. door het offer enz.*) *zoeken te verkrijgen*, *of verkrijgen*, Plin. H. N. II, 53. Not. Impetrassere i. e. impetraturum esse, Plaut. Aul. IV, 7, 6. Cas. II, 3, 53. Stich. I, 2, 23.

IMPĔTUS (*beter* INPĔTUS), us, m. *de aanval*, *attak*, *aanzet of het toezetten*, *de inspanning der krachten tot iet*, *het uithaalen*, *bij voorb.* armatorum, Cic. Caecin. 15: impetum gladiatoris comprimere, Cic. Harusp. 1: facere inanes impetus, Cic. Dom. 25: *dus ook* impetum facere in aliquem, Cic. Att. II, 24 in.: in agros, Liv. I, 5: ad aliquem *voor* in aliquem, Ibid.: *dus ook* impetum dare *voor* facere, Liv. II, 19. IV, 28: *ook* capere, Liv. II, 65. VIII, 30. X, 5. Plin. H. N. IX, 13, i. e. *aanval doen*, *er op losgaan*: magno impetu oppugnare oppidum, Caes. B. G. II, 6: primo impetu hostium pulsos, Ibid. 24: hostes impetu facto nostros perturbaverunt, Ib. IV, 12: impetu aliquem percellere, Cic. Dom. 40: *ook* impetum sumere, *van daar* Impetum deinde sumit Hellespontus, Plin. H. N. V, 32 in., i. e. *begint*, *eigenlijk zet*, *als 't ware*, *aan* (*om te stroomen*): *van daar* tribus congiis epotis uno impetu, Ibid. XIV, 22 med., i. e. *met éénen aanval*, *in éénen adem*, *op ééne keer*: *van daar* 1) *Tropisch*, *aanval*, *aangreep*, *hevigheid*, *bij voorb. eener ziekte*, *wanneer het ook deels pijn*, *deels ontsteking*, *hitte*, *is*, *bij voorb.* febris, Cels. II, 15, i. e. *de* Paroxysmus: pituitae in facie, Plin. H. N. XXVIII, 12 in.: coeliacorum, Ibid. XX, 14 post init.: oculorum, Ibid. 3 med.: vulnerum, Ibid. XX, 21: farina ex hordeo collectiones impetusque discutit i. e. *ontstekingen*, Ibid. XXII, 25 in.: thymum tumores & impetus tollit, Ibid. XXI, 21 med. 2) *de drukking van eenen last na beneden toe*, *de drukkende last*, Vitruv. VI, 3. 3) *de hevige beweging of omdraaijing eener zaak*, *die zich*, *volgends haare natuur*, *voorwaards beweegt*, *bij voorb.* coeli impetus movetur, Cic. Nat. D. II, 38, i. e. *de zich omdraaijende kracht enz.*: carina volat super impetus undas, Enn. ap. Macrob. VI, 1 post med.: *dus ook* nocturnus impetus, Acc. ap. Cic. Div. I, 22, *de omdraaijing der nacht enz.* 4) *de hevigheid*, *aanspanning*, *hitte*, *bij voorb. der ziel*, *de drift*, *bij voorb.* animi, Cic. Att. XI, 5. Off. I, 15, *en meermaalen*: dicendi, Cic. Dejot. 2: in oratione, Cic. Or. 63 extr.: impetus defendi imperii extitit, Cic. Coel. 6: divinus, Cic. Div. I, 49, *godlijke drift*, *godlijke ingeving*: sacer, Ovid. Pont. IV, 2, 26, i. e. Enthusiasmus: si quid fert impetus, opta i. e. si quid vis, cupis, Ibid. Fast. V, 513: est impetus, *bij voorb.* currere, ire cet., i. e. *ik heb eenen drift*, *lust*, *ik wil enz.*, Ovid. Met. II, 662. Ibid. Am. II, 4, 46: *ook* belli, Cic. Manil. 12: impetus fert navem, Virg. Aen. V, 219: *van daar* impetum capere, seq. Genit., Sueton. Aug. 42. Ibid. Calig. 43. Ibid. Oth. 9, *den drift of den wil hebben*. 5) *de hevigheid eener zaak*, *in gedaante*, *de hevige*, *buitengewoone grootte*, *de omvang*, *bij voorb.* in magno impetu maris, Caes. B. G. III, 8: *dus ook* impetus biformatus Centauri, Acc. ap. Cic. Tusc. II, 8: *dus ook* coeli impetus ingens, Lucret. V, 201: *dus ook* impetus aulae, Stat. Sylv. IV, 2, 23.

IMPEXUS (*beter* INPEXUS), a, um, *ongekemd*, Virg. Georg. III, 366. Aen. VII, 666. Ovid. Met. I, 529. Horat. Sat. II, 3, 125: *van daar Tropisch*, *voor* incultus, *bij voorb.* antiquitas tristis & impexa, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus) 20.

IMPĪCO (*beter* INPĪCO), are, *bepikken*, Colum. XII, 29 *en* 43.

IMPĪE (*beter* INPĪE), *godloos*, *zijne pligt jegens God*, *bloedvrienden*, *ouders enz.*, *vergetende*, Cic. Nat. D. II, 16. Cic. Tusc. V, 2. Sueton. Dom. 10. Plin. Paneg. 35. Curt. V, 12.

IMPĬĒTAS (*beter* INPĬĒTAS), atis, f. 1) *de godloosheid*, *d. i. vergetenheid zijner pligten in 't gemeen*, Cic. Fin. IV, 24: 2) *in 't bijzonder het verwaarloozen van zijne pligten jegens God of het Vaderland*, *de Overheid*, *ouderen*, *bloedvrienden enz.*, *godloos*, *liefdeloos*, *pligtvergetend gedrag*, Ovid. Met. IV, 4. VIII, 477. Tacit. Ann. VI, 47: *dus ook* Cic. Fin. IV, 24, *uit* n. 1.

IMPĬGER (*beter* INPĬGER), gra, grum, *die den arbeid niet schroomt*, *die gaarn arbeidt*, *niet moeïe wordt*, *onverdroten*, *vlijtig*, *wakker*, *niet zuimachtig*, *spoedig*, *vaardig*, *bij voorb.* in scribendo, Cic. ad Div. II, 1. Ed. Ernest., *alwaar in andere* Edd. *dat in ontbreekt*: ad labores belli, Cic. Font. 15: in itineribus, Cic. Verr. V, 10: impiger manu, Tacit. Ann. III, 20: cf. Nep. Timol. 1: impiger hausit pateram, Virg. Aen. I, 738 (742): equus, Horat. Od. IV, 3, 4: ingenium, Sallust. Jug. 7: militia, Liv. III, 5: impiger fluminum Rhodanus, Flor. III, 2, *voor* impigrum *of voor* praecipue impiger inter flumina. Not. a) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* vexare, Horat. Od. IV, 14, 22. b) *met den* Genitivus *van het voorwerp*, *bij voorb.* militiae, i. e. in militia, Tacit. Ann. III, 48.

IMPĬGRE (*beter* INPĬGRE), *onverdroten*, *vlijtig*, *wakker*, *lustig in zijne bezigheden*, *snel*, *bij voorb.* se movere, Liv. I, 10, i. e. *spoedig*: *dus ook* promittere, Liv. III, 8: aliquem sequi, Liv. II, 47: exsurgere, Plaut. Rud. IV, 2, 10: adcendere res hostium, Sallust. Jug. 88 (93): exsequi, quod is imperabat, Curt. III, 11: praesto esse, Liv. II, 27, i. e. *spoedig*: Impigre militiam tolerare, Curt. X, 3, *onverdroten*.

IMPIGRĪTAS (*beter* INPIGRĪTAS), atis, f. *onverdrotenheid*, *wakkerheid*, Cic. Fragm. de Rep. ap. Non. 2 n. 434.

IMPILIA (INPILĬA), um, n. *vilten* scil. calceamenta, (*want het is eigenlijk een* Adject. Impilis *of* Inpilis, e,) i. e. *vilte schoenen*, Plin. H. N. XIX, 2 post med., *alwaar de* Ed. Elzev. impilia *heeft*: *ook* Ulpian. in Pandect. XXXIV, 2, 25.

IMPINGO (*beter* INPINGO), egi, actum, 3. *iet aan of tegen iet stooten*, *slaan*, *werpen*, *bij voorb.* pugnum in os, Plaut. Rud. III, 4, 6: caput parieti, Plin. Ep. III, 16: alicui calicem, Cic. Tusc. III, 19, *ten zij het hier staat voor dare*, *en tot* n. 1. *behoort*: lapidem alicui, Plaut. III, 5, 2: alicui compedes, Plaut. Capt. III, 5, 76. Pers. IV, 4, 24, i. e. *aandoen*: *dus ook* laqueum, Sueton. Tib. 10 in.: fustem alicui, Coel. in Cic. ad Div. VIII, 8 extr.: *ook alleen aan iet aanstooten*, *bij voorb.* navem, Quintil. IV, 1 post med.: clamam, Horat. Ep. I, 13, 8, i. e. *met dezelve aanstooten of vallen*: *van daar* [illegible] Ira I, 16, *zich aan iet stooten*, *aanstooten*: *dus ook* impingi *voor* impingere [illegible]

bij voorb. impingi faxo, Liv. VIII, 6, zich kwetzen tegen enz., aanflaan: van daar Tropisch, 1) iemand iets aanhangen, op den hals werpen, d. i. tegen zijn wil iets geven, aandoen enz., bij voorb. dicam alicui, Terent. Phorm. II, 3, 92, een Proces op den hals werpen: epiftolam alicui, i. e. ophangen, Cic. Att. VI, 1 med. Senec. Ep. 95: naturae munus fuum impingere, Senec. de Provid. extr.: beneficium, Ib. Benef. I, 1: alicui compedes, Plaut., of laqueum, Senec., i. e. aandoen: calicem mulfi, Cic., i. e. geven, zie hier voor. 2) ergens heen drijven, jagen, bij voorb. agmina muris, Virg. Aen. V, 804. Stat. Theb. VII, 28: hostes in vallum, Tacit. Hift. II, 41: en Tropisch illum libido in contraria impinget, Senec. Ep. 95 med.: aliquem in litem ac moleftiam, Ibid. 117: Catilinam patriae, Flor., zie beneden: populos in arma, Lucan. VI, 406. 3) impingi hoftibus, Tacit. Hift. III, 22, op de vijanden ftooten, hun bijkomen. 4) Egeftas Catilinam patriae impegit, Flor. III, 12, i. e. heeft hem tot den oorlog tegen het Vaderland aangehitst. 5) calcem impingere rei affcheid geven, bij voorb. literis, Petron. 46.

IMPĬO (beter INPĬO), avi, atum, are, met zonden bevlekken, bij voorb. fe impiare zondigen, Plaut. Rud. I, 3, 8: van daar impiatum eft i. e. daar is gezondigd, Minuc. Fel. in Octav. 25.

IMPĬUS (beter INPĬUS), a, um, 1) wanneer men zijne pligten niet waarneemt, booze daaden doet, godloos, gewetenloos, bij voorb. poenas in impios, Cic. Pif. 20: gens, Virg. Georg. II, 537: miles, Ibid. Ecl. I, 71: facta, Ovid. Her. X, 100: bellum, Cic. Cat. I, 13: doch, dit alles kan tot het volgende gebracht worden: bijzonder, wanneer de pligten jegens God, het Vaderland, Overheid, Echtgenoot, Ouders, Kinderen, Bloedvrienden en Weldoeners, verwaarloosd worden, wanneer het dan godloos of gewetenloos, ondeugend, vervloekt, dan liefdeloos vertaald wordt, bij voorb. civis, Cic. Phil. VI, 6: qui ad finem fpoliare conatus eft, impium fe effe fateatur, Cic. Quintil. 6: impius erga parentes, Suet. Rhet. 6: bellum (fcil. tegen het Vaderland), Cic. Cat. I, 13: facta, Ovid. Her. X, 100: faecula, Virg. Georg. I, 468: enfis, Ibid. Met. XIV, 802: verba impia in deos ect., Tibull. I, 3, 52: impia manu parentis guttura frangere, Horat. Epod. III, 1: thura, Ovid. Her. XIV, 26. Not. impii dii, Tacit. Ann. XVI, 31, i. e. die men bij de toverij aanroept: dus ook thura, i. e. bij godloze daaden gebruikt, Ovid. Her. XIV, 26: Tartara, Virg. Aen. V, 733, i. e. waar de godlozen woonen, of vervloekt, als een scheldwoord. 2) als een scheldwoord, godloos, wreed, boos, vervloekt, bij voorb. venenum, Ovid. Am. I, 8, 104: fama, Virg. Aen. IV, 298: habitatio, Plaut. Moft. II, 2, 73: Tartara, Virg., zie hier voor: pectora Thracum, Horat. Epod. V, 13: dus ook poëta of carmen vervloekt, d. i. flecht, ondeugend, bij voorb. qui tantum tibi mifit impiorum, Catull. XIV, 6, fcil. poëtarum of carminum: bij flot is het hetzelfde. 3) impia herba zeker kruid, Plin. H. N. XXIV, 19.

IMPLACĀBĬLIS (beter INPLACAB.), e, onverzoenlijk, bij voorb. homo, bij voorb. in aliquem, Cic. ad Div. III, 10, of alicui, Liv. VIII, 35 extr.: cf. Cic. Pif. 33: iracundia, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: odium, Nep. Dat. 9: caput fontis Stygii, Virg. Aen. XII, 816: coelum, Sil. XVII, 257.

IMPLACĀBĬLĬTER (beter INPLACAB.), onverzoenlijk: implacabilius, Tacit. Ann. I, 13.

IMPLĀCĀTUS (beter INPLĀCĀTUS), a, um, niet verzoend, niet gestild, bij voorb. gula, i. e. eetlust, Ovid. Met. VIII, 845.

IMPLĂCĬDUS (beter INPLĂCĬDUS), a, um, niet zacht, ruw, wild, bij voorb. ignis, Stat. Silv. I, 1, 216: genus, Horat. Od. IV, 14, 10: fores, Prop. IV, 9, 14: Mars divûm implacidiffime, Stat. Theb. IX, 4: cf. V, 199.

IMPLASTRUM, i, voor EMPLASTRUM, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

IMPLECTO (beter INPLECTO), xi, xum, 3. invlechten, in iets verwikkelen, vlechten, omwinden, famenvoegen, bij voorb. implectuntur dentibus hirudines, Apul. Apol. poft init. p. 278. Elm.: van daar implexus, a, um, ingevlochten, aangevoegd, gevlochten, omflingerd, omwonden, omwikkeld, bij voorb. implexa collo manibus, Ibid. Met. III ante med. p. 135: crinis implexus, Auct. Confol. ad Liv. (achter Ovid.) 223: circuli implexi zonis, Plin. H. N. II, 70 in.: dracones inter fe implexos, Ibid. VIII, 13: manibus implexis i. e. confertis, Senec. Benef. I, 3: aurum crinibus implexum, Plin. H. N. XXXIII, 1 ante med.: feries implexa caufarum, Senec. Benef. IV, 7: van daar implexae crinibus angues Eumenides, Virg. Georg. IV, 482: Tropisch, horrore implexus capillus, Apul. Apolog. poft init. p. 276.

IMPLĔO (beter INPLĔO), ēvi, ētum, 2. vol maken, vullen, bij voorb. gremium fruftis, Cic. Phil. II, 25: vela ventis, Virg. Aen. VII, 23: mero pateram, Ib. I, 729 (733): ook met den Genitivus, op de vraag, waarmede? bij voorb. ollam denariorum, Cic. ad Div. IX, 18: ook zonder Cafus, bij voorb. amphoram ad fummum, Colum. XII, 36: volumina de rebus iftis, Cic. Acad. IV, 27: van daar 1) Tropisch, vervullen, volmaken, als 't ware, volftoppen, overfchutten, d. i. zoo veel aan iemand toebrengen, geven, als hij vatten kan, bij voorb. aliquem temeritatis, Liv. I, 46: fpei animorumque, Liv. VII, 7: ook fpe, Juftin. XXIX, 4 extr.: aliquem religionis, Liv. V, 28: hoftes fugae & formidinis, Liv. X, 4: multitudinem exfpectatione vana, Liv. XXXVI, 29: populares laudibus Scipionis, Liv. XXVI, 50: aliquem hortatibus, Valer. Flacc. IV, 81: animos fuperftitionum, Liv. XXIX, 14: aliquem muneribus, Ovid. Met. VII, 428: aliquem fufpicione, Plaut. Merc. IV, 4, 55: mare fama nominis, Liv. I, 2: aliquem rumoribus, Liv. XXII, 7: urbem lamentis, Liv. V, 39: caput oleo, Celf. IV, 2. Sect. 1: en caput fucco expreffo, Ibid. III, 18 ante med., i. e. natmaken: van daar fuftibus aliquem, Plaut. Aul. III, 3, 6, vol houwen, wakker afrosfen: dus ook flagris, Ibid. Caf. I, 1, 35: ook zonder Cafus van het Object, bij voorb. Turnum implet nuntius, Virg. Aen. XI, 896, i. e. doordrong hem geheel, d. i. hij hoorde alles enz.: Demofthenes non femper implet aures meas, Cic. Or. 29, i. e. geeft genoegen, voldoet: vites fe implent fcil. uvis, Colum. III, 2, 14, i. e. zijn geladen met enz., zijn heel vol enz.: uvae fe implent, Ibid. XII, 39, i. e. worden vol. 2) verzadigen, verzadigen, tot genoegen te eten geven, met fpijs en drank opvullen, bij voorb. implentur Bacchi carnisque, Virg. Aen. I, 215 (219), zij verzadigen zich met enz.: fe coena, Petron. 16: fi quis interdiu fe implevit, Celf. I, 2 extr.: en Tropisch vifu fruitur implerique nequit, Valer. Flacc. VII, 121: dolorem fuum lacrymis, Tacit. Ann. I, 22. 3) zwanger maken, bezwangeren, aliquam, a) van menfchen, bij voorb. Ovid. Faft. V, 617. Ib. Met. IV, 697. Lucan. VIII, 409: ook met den Ablativus der ligchaamsvrucht, bij voorb. ingenti (illam) implet Achille, Ovid. Met. XI, 265. b) van beeften, bij voorb. feminas, Colum. VII, 6: muraenas, Plin. H. N. IX, 23. Not. uterus tanquam implens fcil. fe, als 't ware, zwanger, d. i. fterk, dik, vleefchig, Colum. VI, 1: is derhalven voor plenus, zoo als uvae fe implent, Colum. XII, 39, en vites fe implent fcil. uvis, Ibid. III, 2, 14. 4) vleefchig of vet maken, bij voorb. corpus, Celf. I, 3 ante med. 5) uitftrekken, bij voorb. flatus vela implet, Plin. H. N. XIX, 1 extr.: fi aqua inter cutem quem implevit, Celf. II, 8 poft med.: uvae fe implent, Colum., zie hier voor. 6) vervullen, d. i. voltooijen, voleinden, bij voorb. undenos Decembres, Horat. Ep. I, 20, 27: curfum vitae, Plin. H. N. VII, 16 extr.: implevit annum feptimum & fexagefimum, Plin. Ep. I, 12: implevit octavum & nonagefimum annum, Quintil. III, 1, 14: dus ook finem vitae, Tacit. Ann. II, 42: dus ook meffem, Pallad. Jun. 2, i. e. eindigen. 7) vol maken, voltallig maken, bij voorb. impleta ut effent fex millia, Liv. XXXIII, 14. 8) vervullen, d. i. bereiken, gelijk komen, evenaaren, behoorlijk navolgen, bij voorb. veftigia alicujus, Plin. Ep. VIII, 13: tiaram, Stat. Theb. VII, 293, den koninglijken hoofdwrong vervullen, d. i. voor den last der regeering opgewasfen zijn: nondum tela arcumque valebas implere, Ibid. IX, 721, i. e. houden, regeeren, en daar mede omgaan: praecordia capulo, Ibid. X, 530, i. e. den degen geheel tot het gevest inftooten: verders modius grani fexdecim libras implet, i. e. weegt, is gelijk, Plin. Hift. Nat. XXVIII, 10: dus ook arboris craffitudo quatuor ulnas implet i. e. aequat, Ibid. XVI, 40: verders vices alicujus, Plin. Ep. VI, 6, of vices pro aliquo, Claudian. de VI. Conful. Honor. 432: verders officii partes, Plin. Ep. X, 56: munia fua, Tacit. Ann. III, 53: locum principem, Ibid. IV, 38: verders cenforem i. e. het ambt van eenen Cenfor, Vellej. II, 95: dus ook oratorem i. e. officium oratoris, Solin. 1 (5). 9) vervullen, d. i. genoegen geven, bij voorb. non femper implet aures meas, Cic. Or. 29: van daar vervullen, d. i. vergenoegen, het verlangde of fchuldige verrichten, tot ftand brengen, bij voorb. non polliceri, quod non poffim implere, Cic. Cluent. 18, i. e. vervullen: fata, i. e. den wil der Goden vervullen, Liv. I, 7: dus ook prodigium i. e. tot vervulling brengen, Plin. H. N. X, 18: confilium, Tacit. Hift. I, 16: controverfiam, quaeftionem, Senec. Controv. 3. Prooem., i. e. uitpratten, er genoegzaam van fpreken: dus ook partes, Ovid. Met. I, 245, of partes officii, Plin. Ep. X, 56, i. e. zijnen pligt vervullen: dus ook fpem, Plin. Ep. I, 10, i. e. vervullen: non fidem advocati, fed inimici amaritudinem, Ibid. VII, 33: mandatum, Pandect. XVII, 1, 5: dus ook leges, Ovid. Am. III, 1, 30: promiffum, Plin. Epift. II, 12, de belofte

Digitized by Google

te vervullen. Not. Dikwijls komt voor implesti, implerunt cet.

IMPLĒTUS of INPLĒTUS, a, um, zie Impleo.

IMPLEXUS, a, um, zie Implecto.

IMPLEXUS (beter INPLEXUS), us, m. invlechting, inwikkeling, omslingering, samenvoeging, bij voorb. Polypus cavernam — brachiorum implexu claudit, Plin. H. N. IX, 52 extr.: ut terra & aqua mutuo implexu jungerentur, Ibid. II, 65 extr.

IMPLICĀTĬO (beter INPLIC.), onis, f. invlechting, vlechting onder een, bij voorb. nervorum, Cic. Nat. D. II, 55: van daar 1) Tropisch, bij voorb. locorum communium, Cic. Invent. II, 32, i. e. invlechting, (kunstige) inmenging. 2) inwikkeling, verwarring, bij voorb. rei familiaris, Cic. Sext. 40, i. e. schulden.

IMPLICĀTUS, a, um, zie Implico.

IMPLICISCOR (beter INPLIC.), Depon. 3. in verwarring geraken, bij voorb. ubi tibi sensisti implicifcier? scil. bilem, Plaut. Amph. II, 2, 97, dat de gal bij u in verwarring geraakte, d. i. dat gij eenen aanval van krankzinnigheid bekwaamt?

IMPLICĬTE (beter INPLICĬTE), ingewikkeld, Cic. Invent. II, 23.

IMPLICĬTO (beter INPLICĬTO), are, inwikkelen, bij voorb. orbes, Plin. Ep. IX, 13, i. e. den éénen kring in den anderen maken.

IMPLICĬTUS (INPLIC.), a, um, zie Implico.

IMPLĬCO of beter INPLĬCO, avi, atum, en ui, itum, are, inwikkelen, omslingeren, inrollen, inhullen, omvatten enz., bij voorb. equitem, Virg. Aen. X, 894: tempora ramo, Ibid. VII, 135: orbes, Ibid. XII, 743, i. e. den éénen kring in den anderen maken: comam auro, Ibid. IV, 149, i. e. vat de hairen in eenen gouden naald: pedes, i. e. de voeten rondslingeren, Ib. XI, 752: brachia collo, Ovid. Met. I, 762, of lacertos circum colla, Ibid. Am. II, 18, 9: implicari in complexum alicujus, Catull. LX, 108: hedera arborem implicat, Ibid. 34: implicat elabi volentem, Ovid. Met. IV, 362, i. e. omvat hem, slaat de armen om hem: dus ook implicitam sinu, Ibid. Art. I, 561: implicitus laqueis, Ibid. II, 561: se dextrae, Virg. Aen. II, 72, i. e. aankleven: ut te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit, Pompej. ad Domit. 3 in Ep. Cic. ad Att. VIII post Ep. 3: comam laeva, Virg. Aen. II, 552, i. e. vat hem bij de hairen: van daar implicari zich inwikkelen, zich omslingeren enz., re, aan iet, bij voorb. ancorale implicitum remis, Liv. XXXVI, 30 extr.: van daar 1) Tropisch, inwikkelen, bij voorb. implicari ingewikkeld worden, of zich inwikkelen, defensione sua, Cic. Verr. II, 18: erroribus, Cic. Tusc. IV, 27: aliquem bello, Virg. Aen. XI, 108: legibus implicatum teneri, Cic. Verr. III, 35: implicatus exspectatione supplicii, Cic. Harusp. 4: familiaritate, Cic. Pis. 29: muliere, Plaut. Merc. I, 1, 14: tyrannide implicatus, Nep. Dion. 1, i. e. ingewikkeld: se religionibus, Cic. Dom. 40, i. e. zich daar mede inwikkelen, zich inlaten: implicari occupationibus, Cic. Nat. D. I, 19 extr.: negotiis molestis, Ibid. 20: negotiis contrahendis, Cic. Off. II, 11: litibus implicitus, Horat. Art. 423: van daar implicari morbo en in morbum, in eene ziekte vallen, bij voorb. implicitus in morbum, Liv. XXIII, 34. Nep. Agesl. 8, of morbo, Liv. I, 31. VIII, 40. XXIII, 40. Caes. B. C. III, 18: ook enkel implicitus, Martial. I, 102, 6. 2) inwikkelen, d. i. verwarren, verwringen, bij voorb. aciem, Sallust. Jug. 59 (63): animos, Liv. XL, 46: aliquem incertis responsis, Liv. XXVII, 43: ook Absolute, verwarring maken, bij voorb. tanti errores implicant temporum, Liv. II, 21, ten zij men aan eenen Accusativus denken wil: van daar nihil implicatum, Cic. Fin. III, 1. 3) invoegen, met het denkbeeld van dichte of vastigheid, bij voorb. dii vim suam hominum naturis implicant, Cic. Div. I, 36: ignem ossibus, Virg. Aen. VII, 355: implicata in sensu, Cic. Leg. I, 17: doch, in deze plaatzen kan het ook zijn, verbonden, en gevolglijk tot n. 4. behooren. 4) nauw aanvoegen aan iet, nauw verbinden, vereenigen, bij voorb. se dextrae, Virg. Aen. II, 72, aankleeven: noctem propinquantis, Valer. Flacc. VII, 508: acies inter se, Virg. Aen. XI, 632: se societate civium, Cic. Fin. II, 14: inter se implicata, Cic. Off. I, 5: van daar comam implicat auro, Virg. Aen. IV, 149, i. e. voegt een gouden naald in de hairen. 5) in nauw verband zetten, maken, dat iet ergens nauw mede verbonden is, verbinden, bij voorb. implicari familiaritatibus, Cic. Balb. 27, in verband of verbindenis staan: se societate civium, Cic. Fin. II, 14: multarum aetatum oratoribus implicari, Cic. Brut. 47, i. e. met hun omgaan: habeo eos implicatos consuetudine, Cic. ad Div. VI, 12, i. e. conjunctos: inconstantia perjurio implicata i. e. conjuncta, Cic. Vatin. 1: implicata inter se sunt i. e. conjuncta, Cic. Off. I, 5: dus ook implicitum esse & cohaerere cum re, Cic. Manil. 7: van daar privato periculo publicum implicitum est, Liv. VI, 21, i. e. conjunctum. Het Particip. is Implicatus en Implicitus, a, um: ook staat het Adjective, ingewikkeld, verward: van daar implicatissimus, Gell. VI, 2 extr.

IMPLORĀBĬLIS (beter INPLORAB.), e, het geen om hulp aangeroepen wordt, Valer. Flacc. I, 574.

IMPLORĀTĬO (beter INPLORATĬO), onis, f. de aanroeping om hulp, bij voorb. met den Genitivus, a) des genen, die aanroept, bij voorb. illius, Cic. Verr. V, 63. b) des genen, die aangeroepen wordt, bij voorb. deorum & hominum & civium, Cic. Or. II, 47.

IMPLŌRO (beter INPLŌRO), avi, atum, are, 1) misschien tot of bij iet weenen, beweenen, bij voorb. nomen filii, Cic. Verr. V, 49: ten zij het heeten zal, tot getuigen aanroepen, aanhalen, zie n. 2. b: doch, het eerste schijnt beter: en dus staat in oude Edd., Liv. Epit. 54 extr., imploratus, alwaar de nieuwer Edd. comploratus hebben. 2) inweenen tot iemand bij zijnen nood, scil. opdat hij met bijstand of getuigenis ons te hulp kome: van daar aanroepen, a) om hulpe, smeeken, aanroepen, bidden, bij voorb. deos, Cic. Verr. V, 72. Catil. II, 13: aliquem, Cic. Flacc. 2: aliquem ad of in auxilium, Justin. XXII, 2. XXIII, 3: auxilium consulis, Cic. Rab. perd. 3: fidem alicujus, Cic. Mur. 40. Verr. III, 62: jura libertatis, Cic. Verr. I, 3: alicujus misericordiam, Cic. Mil. 34: sensus alicujus, Cic. Sull. 23: cf. Virg. Aen. X, 19: ook seq. ne, Caes. B. G. I, 51: auxilium ab aliquo, Ibid. 31. b) tot getuigen, of betuigen bij iet, bij voorb. memoriam Heracliti implorans, Cic. Acad. IV, 4: dus ook nomen filii implorans, Cic., zie n. 1. 3) afbidden, afsmeeken, van God afbidden, of bidden, begeeren, bij voorb. Cum me populus Romanus revocarit, respublica implorarit, Cic. Red. Senect. 15 extr.: aquas caelestes, Horat. Ep. II, 1, 135.

IMPLUMBO (beter INPLUMBO), are, met lood verlooden, Vitruv. X, 6.

IMPLŪMIS (beter INPLŪMIS), e, 1) zonder vederen, kaal, bij voorb. avis, Horat. Epod. I, 19: fetus columbarum implumes, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 62: dus ook conus (galeae) i. e. sine cristis, Sil. VIII, 420. 2) zonder hair, kaal, bij voorb. lepores implumes, Plin. H. N. VIII, 55.

IMPLŬO (beter INPLŬO), ui, 3. 1) inregenen, bij voorb. in cujus aram non impluit, Plin. H. N. II, 96, i. e. het niet regent: deorsum, quo impluebat, impluvium dictum, Varr. L. L. IV, 33: ook enkel regenen, bij voorb. impluet, Senec. Nat. Quaest. I, 6, het zal regenen: priusquam implueris, Colum. II, 8, 5, alwaar sommigen impluverit lezen: ook kan men de plaats, Varr. L. L. IV, 33, hier toe brengen: ook Tropisch, bij voorb. Malum cum impluit ceteros, non impluat mihi, wanneer het eene ongeluk op een ander regent enz., Plaut. Most. IV, 1, 15. 2) Active, regenen of laten regenen, beregenen of laten beregenen, bij voorb. Peneus — summas adspergine sylvas impluit, Ovid. Met. I, 573.

IMPLUVIĀTUS (beter INPLUVIĀTUS), a, um, bij voorb. vestis, Plaut. Epid. II, 2, 39, of van de gedaante van het Impluvium? of, als 't ware, beregend, d. i. gedruppeld?

IMPLUVĬUM (beter INPLUVĬUM), i, n. i. q. Compluvium, de binnen Hof der Romeinen, met gebouwen van alle vier de zijden omgeven, en ongedekt, waar in zij aan de Beschermgoden offerden, Cic. Verr. I, 23 en 56. Terent. Eun. III, 5, 40. Liv. XLIII, 13. Vitruv. VI, 4 extr. Hij heet zoo, omdat het er overal in regende.

IMPOENITENDUS (beter INPOENIT.), a, um, niet te berouwen, bij voorb. properies, Apul. Met. XI prope fin. p. 271. Elm.

IMPOENITUS (beter INPOENITUS), a, um, voor impunitus, ongestraft, Gell. XI, 18. XII, 7.

IMPOLITE (beter INPOLITE), zonder opschik, bij voorb. spreken, Cic. Or. I, 49.

IMPOLITĬA (beter INPOLITĬA), ae, f. nalating van netheid, bijzonder bij de Romeinsche Ridders, wanneer het paard te mager of niet heel fraai uitzag, het welk de Censors als eene fout aanrekenden, Gell. IV, 12, en Fest.

IMPOLITUS (beter INPOLITUS), a, um, niet gepolijst, niet gevijld, niet glad gemaakt, niet behoorlijk bearbeid, bij voorb. lapides impolitiores, Quintil. VIII, 6 post med.: van daar Tropisch, 1) niet behoorlijk bearbeid, niet gevijld, niet behoorlijk gevormd, bij voorb. forma ingenii, Cic. Brut. 85: compositio verborum, Cic. Or. 14: genus eorum, qui sibi credi videntur, hebes atque impolitum, Ibid. 2) niet voltooid, bij voorb. res, Cic. Prov. 14.

IMPOLLUTUS (beter INPOLLUTUS), a, um, onbevlekt, bij voorb. virginitas, Tacit. Ann. XIV, 35: cf. XVI, 26. Sil. XIII, 679.

IMPOMENTA, quasi IMPONIMENTA i. e. quae post coenam mensis imponebant, Fest.

IMPONO (*beter* INPONO), sui, situm, 3. i. e. pono in: 1) *binnen leggen, zetten, stellen, laden, of ergens inzetten, stellen, leggen, laden of heenleggen, heenzetten, opstellen, bij voorb.* custodem in hortis, Nep. Cim. 4: pedem in navem, Plaut. Rud. II, 6, 6: pedem in undam, Ibid. Most. II, 2, 4: aliquem sepulcro i. e. *begraven*, Ovid. Her. XI, 123: coloniam in agro Samnitium, Liv. VIII, 23: ubi telum erat impositum, Nep. Datam. 11, i. e. *opgelegd was of lag:* exercitum in naves, Caes. B. C. I, 56. Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 14, *inscheepen, te scheep brengen: dus ook* aliquem *of* homines in naves, Liv. XXVIII, 46, *of* in classem, Ibid.: *ook* nave, Sueton. Caes. 66, *en* carinae, Ovid. Met. VI, 511, i. e. navi: *ook enkel* imponere, Cic. Att. I, 10. Div. II, 40. Caes. B. C. III, 6. Ovid. Fast. I, 92. Liv. XXII, 19, i. e. *inscheepen: dus ook* in plaustrum, *of* axi i. e. currui, in equum, in rogum cet., *zie n.* 2.: praesidium, *bezetting in leggen, bij voorb.* arci, Curt. III, 7: castello, Justin. VI, 6: Medione (*eene stad*), Liv. XXXVI, 12: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* praesidium imposuit, Liv. XXIV, 7: se in praesidio impositum, Ibid. 37, i. e. *tot bezetting, ten zij het heet, over de bezetting gesteld; daar spreekt een Kommandant: verders* qui me in hanc perditam causam imposuit, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 17, i. e. *daar toe gebracht, daar toe verleid heeft: van daar* impositus, a, um, *in of opgezet enz.: van daar ergens te vinden of liggende, bij voorb.* manus imposita est dorso, Ovid. Met. II, 875, i. e. *ligt op den enz.* Not. Cic. Caecin. 25 in., *staat* fictus testis subornari solet & imponi tabulae falsae (scil. solent): *de laatste woorden houdt men voor onverklaarbaar, en heeft daarom* interponi *verbeterd: maar misschien past* imponi i. e. *opgelegd worden; valsche papieren (brieven, rekeningen enz.) plagten ook opgelegd of vertoond te worden; het welk wel voegt: of men kan het vertaalen, opgedrongen, opgehangen te worden* (scil. *aan de tegenpartij*), *wanneer het tot n.* 2. *zou behooren: doch, dit is misschien niet eens nodig.* 2) *op iet zetten, leggen, stellen, opzetten, opleggen, bij voorb.* coronam alicui, Cic. Flacc. 32: onus alicui, Cic. ad Div. XIII, 56: clitellas bovi, Cic. Att. V, 15: dextram in caput, Liv. I, 18. Ed. Drakenb., *alwaar de* Ed. Gronov. in capite *heeft:* frenos animo, Liv. XLV, 19: operi absoluto fastigium, Cic. Off. III, 7: pontes paludibus, Tacit. Ann. I, 61: sepulcrum, Virg. Aen. VI, 233: aliquem rogo, Ibid. 308, *of* in rogum, Cic. Tusc. I, 35: in equum, Liv. XXXV, 35: in plaustrum, Liv. V, 40: jumento, Gell. XX, 1: axi i. e. currui, Stat. Theb. VI, 321: *dus ook bij offeren, bij voorb.* dona aris, Virg. Aen. IV, 453: *ook* Absolute, *bij voorb.* libum Iano i. e. in honorem Iani, scil. arae *of* foco i. e. *offeren*, Ovid. Fast. I, 127: pedem super cervicem, Curt. IX, 7 extr.: *van waar van de bevruchtende beesten van het manlijk geslacht* imponi *staat, bij voorb.* equae, Colum. VI, 6 extr.: ovibus, Ibid. VII, 2 extr., i. e. *bespringen, eigenlijk zich er op leggen: van daar* impositum esse *daar op liggen, bij voorb.* manus imposita est dorso, Ovid. Met. II, 875, i. e. *lag op enz. Ook op wonden of op een beschadigd deel iet leggen, bij voorb.* in vulnera, Plin. H. N. XX, 6: vulneribus, Ibid.: super umbilicum cet., Ibid. 4: *van daar* a) *Tropisch, opleggen, bij voorb.* labores alicui, Caes. B. C. III, 74: vectigal agris, Cic. Verr. III, 6. Agr. I, 4: stipendium victis, Caes. B. G. I, 44: mulctam in civitates. Liv. X, 37: tributum in capita, Caes. B. C. III, 32: argentum in stipendium, Liv. XXXII, 2: servitutem fundo, Cic. Q. Fr. III, 1, 2: alicui negotium, i. e. *opleggen, opdringen*, Cic. Sext. 28: leges, Cic. Pis. 13. Mil. 12. Phil. II, 1. Or. I, 60: *van daar opdringen, te last leggen, bij voorb.* invidiam belli consuli, Sallust. Cat. 43 (44): falsas tabulas, Cic., *zie hier voor.* b) *zetten over iet, als opziener, bij voorb.* villicum, Cic. Planc. 25: regem Macedoniae, Liv. XL, 12: cf. Tacit. Ann. XIII, 29. c) *Tropisch, opzetten, d. i. misleiden, bedriegen*, alicui (*misschien* scil. fraudem), Cic. Q. Fr. II, 6. Nep. Eum. 5. Petron. 102: *ook* alicui aliquid (fraudis *misschien*), Cic. Att. XV, 26 extr., i. e. *opdringen, wijsmaken.* 3) *aan iet zetten of leggen, daar aan of toevoegen, bij voorb.* manum calathis, Ovid. Her. IX, 76: cf. Ibid. Trist. IV, 1, 28. Pont. IV, 8, 82: *van daar* extremam manum imponere rei, Virg. Aen. VII, 573: *of* summam manum, Plin. H. N. XXXV, 5: *of* manum supremam bello, Ovid. Remed. 114, *de laatste hand aanleggen, ten einde brengen:* claves portis, Liv. VII, 24: impensam rei, *kosten aan iet besteeden*, Liv. XL, 51: *van daar* (a) finem imponere rei, Liv. V, 4, *of* clausulam, Colum. III, 19, i. e. *een einde zetten, maken:* modum rei, Liv. IV, 24. Plin. Ep. IX, 13 post med. (b) *geven, toeleggen, bij voorb.* nomen alicui, Cic. Verr. III, 85. Liv. XXXV, 47, *eenen naam bijleggen:* majestatem verendam, i. e. *geven*, Ovid. Met. IV, 540. (c) *toevoegen, maken, veroorzaken, bij voorb.* vulnus alicui, Cic. Pis. IV, 24. Att. I, 16 med.: plagam, Cic. Sext. 19: injurias, Cic. Verr. IV, 9: vim, Ibid. II, 60: labem alicui, Liv. IV, 32. 4) *blootstellen, bij voorb.* aliquem periculo, Petron. 102. Not. a) Imposivit *voor* imposuit, Plaut. Rud. II, 3, 27: imposisse *voor* imposuisse, Ibid. Most. II, 2, 4: b) impostus *voor* impositus, Lucret. V, 544. Virg. Aen. IX, 716. Prop. IV, 2, 29. Stat. Theb. I, 227.

IMPORCITOR, oris, m. 1) qui porcas (*vooren*) facit in agro arando, Fest. 2) *zekere God, die daar over gesteld is, en deswegens aangeroepen wordt*, Serv. ad Virg. Georg. I, 21.

IMPORCO (*beter* INPORCO), are, *in de vooren brengen, invooren, bij voorb.* semen, Colum. II, 10.

IMPORTATICIUS *of* **IMPORTATITIUS**, (*beter* INPORT.), a, um, *het geen ingevoerd wordt of is, ingevoerd (uit vreemde oorden), bij voorb.* frumentum, Auct. B. Afric. 20.

IMPORTO (*beter* INPORTO), avi, atum, are, 1) *binnendragen, voeren of brengen, bij voorb. waaren in eene stad of land, invoeren, bij voorb.* vinum, Caes. B. G. IV, 2: commeatus in urbem, Ibid. B. C. III, 40: cf. Ibid. B. G. I, 1. V, 12: linguam graecam, Plin. H. N. VII, 30. 2) *veroorzaken, maken, bij voorb.* alicui detrimentum, Cic. Or. I, 9: calamitatem, Cic. Sext. 69: suspicionem, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: pestem alicui aut incolumem famam, Cic. Dejot. 15: aegritudines, Cic. Tusc. IV, 15: luctum alicui, Phaedr. I, 28, 6: fraudem aut periculum, Liv. XXXIX, 14: odium alicui, Horat. Ep. I, 13, 5: vinum, quod fecunditatem feminis importet, fieri, Plin. H. N. XIV, 18: incommodum, Cic. Off. II, 5 extr.: ignominiam, Pandect. L. 2, 5: grandines importat — Corus, Plin. H. N. II, 47.

IMPORTUNE (*beter* INPORTUNE), *onschiklijk, onhoflijk, ongestuimig, ontijdig, op eene onvoegzame, onwellevende, wijze, ten ontijde*, Cic. Acad. IV, 25 in. Gell. X, 16 extr. Justin. XLII, 1: repetere, Pandect. XIII, 6, 17, i. e. *ten ontijde:* importunissime, Gell. XX, 6 extr.

IMPORTUNITAS (*beter* INPORTUN.), atis, f. *onvoegzaamheid, bij voorb.* loci, Gell. III, 7, i. e. *slechte gesteldheid, onbekwame ligging; bijzonder van menschen, wanneer zij zich zoo gedragen, dat niemand geern bij hen wil zijn; de onvoegzaamheid van gedrag, onwellevendheid, ongestuimigheid, onbeschaafdheid, grofheid, lompheid, wreedheid*, Cic. Cluent. 69. Verr. II, 30. III, 16. III, 51. Senect. 3. Auct. B. Afric. 87. Terent. And. I, 4, 4: *dus ook* animi, Cic. Cluent. 61: scelerum, Cic. Pis. 9 extr.

IMPORTUNUS (*beter* INPORTUNUS), a, um, 1) *onschiklijk, niet passend, onbekwaam tot iet, bij voorb.* locus machinationibus, Sallust. Jug. 92 (97). Sil. III, 540: tempus, Cic. Or. II, 5: argutia, Gell. III, 1: locutor, Ibid. I, 15, i. e. *ongeschikte, ontijdige of lastige babbelaar:* Armenia, Tacit. Ann. XII, 12 extr.: *van daar* 2) *ongelegen, bezwaarlijk, bij voorb.* morbus importunior, Cels. IV, 2: pauperies, Horat. Od. III, 16, 35: volucres, Virg. Georg. I, 470: *bijzonder bezwaarlijk, lastig, door zijn gedrag, fataal, onwellevend, ongestuimig, onbeschaafd, hard, wreed, morrend, bij voorb.* mulier, Cic. Cluent. 63: uxor, Plaut. Asin. I, 1, 47: Cupido, Horat. Od. IV, 13, 9, i. e. *onbeschoft (boertend):* pauperies, Ibid. III, 16, 37: senex, Terent. Heaut. I, 1, 23: homo, Horat. Sat. II, 5, 96. Ibid. Ep. I, 6, 54. II, 2, 185: mors, Ovid. Am. III, 9, 19: aquae, Ibid. Met. XIV, 481. Tisiphone, Ibid. IV, 480: tyrannus, Cic. Verr. V, 40: decemviri, Liv. V, 2: hostis importunissimus, Cic. Cat. II, 6: tyrannus importunissimus, Liv. XXIX, 17: natura hominis, Cic. Verr. I, 3: plebeji quam fuerint importuni, Cic. ad Div. IX, 21: importunissimae libidines, Cic. Verr. IV, 50: vultus, Cic. Red. Sen. 6, *donker, norsch, lastig gezicht:* importunissima pestis, Cic. Verr. III, 54, i. e. Verres. Not. *Dit woord staat misschien voor* inopportunus, i. e. portu carens *of* non idoneus ad portum cet.

IMPORTUOSUS (*beter* INPORT.), a, um, *zonder haven, bij voorb.* mare, Sallust. Jug. 17 (20): litus, Plin. Ep. VI, 31 extr.: importuosissima insula, Plin. H. N. IV, 12 post med.

IMPOS (*beter* INPOS), otis, *voor* impotens, 1) *niet magtig over iet, geen heer daar over, niet in zijne magt hebbende, bij voorb.* animi sui, Plaut. Cas. III, 5, 7, *of enkel* animi, Ibid. Trin. I, 2, 92, *zijns verstands niet magtig: dus ook* sui, Senec. Agam. 117: *ook enkel* impos scil. sui, Apul. Doct. Plat. 2 post med. p. 22. Elm.: 2) *niet deelachtig, zonder iet, bij voorb.* veritatis, Apul. de deo Socr. post init. p. 43. Elm.

IMPOSITICIUS (*beter* INPOSITIC.) *of* IM-

IMPOSITITIUS (INPOSIT.), a, um, *bijgelegd, toegevoegd, bij voorb.* nomina, Varr. L. L. VII, 2, i. e. *die van anderen niet afgeleid worden:* canthari, Pandect. XXX, 41 extr., i. e. *niet aan het huis vastgemaakt, zoo dat zij afgenomen kunnen worden:* causa, i. e. cum quis servitutem aedibus suis imposuit, *zie* Ib. XXXIX, 1, 5.

IMPOSĬTĬO (*beter* INPOSĬTĬO), onis, f. 1) *het binnen- of opleggen, bij voorb.* succi, i. e. *oplegging*, Plin. Hist. Nat. XXVII, 13. 2) *bijlegging, bij voorb.* verborum, Varr. L. L. IV, 1. IX, 3, i. e. *stambenoeming*, scil. *van woorden, die niet afgeleid zijn.*

IMPOSITITIUS, a, um, *zie* Impositicius.

IMPOSITĪVUS (*beter* INPOSITĪVUS), a, um, i. q. impositicius, *bij voorb.* nomina, Varr. L. L. IX, 3. Plin. H. N. XXVIII, 4 in.

IMPOSĬTOR (*beter* INPOSĬTOR), oris, m. *een oplegger, bij voorb. van eenen naam*, Varr. L. L. VI in.

IMPOSĬTUS, a, um, *zie* Impono.

IMPOSĬTUS (*beter* INPOSĬTUS), us, m. 1) *het opleggen*, Plin. H. N. XXIV, 4: 2) *het heenleggen, zetten enz.*

IMPOSSĬBĬLIS (*beter* INPOSSĬBĬLIS), e, *onmogelijk, bij voorb.* impossibile, Quintil. V, 10 *en* 13. Justin. II, 4. Apulej. Met. I, *en* doctr. Platon.: *ook* seq. ut, *bij voorb.* impossibile est, ut — non fit, Pandect. XLIII, 11, 1 med.

IMPOSSIBILĬTAS (*beter* INPOSSIBIL.), atis, f. *onmogelijkheid*, Apulej. Met. VI ante med. p. 179. Elm.

IMPOSTOR *of beter* INPOSTOR (*voor* IMPOSITOR *of beter* INPOSITOR), oris, m. *een bedrieger*, Pandect. XXI, 1, 4.

IMPOSTURA *voor* IMPOSITURA, INPOSITURA, ae, f. *bedriegerij, vervalsching*, Pandect. XLVII, 20, 3.

IMPŎTENS (*beter* INPŎTENS), tis, 1) *niet magtig, onmagtig, zwak, bij voorb.* homo, Cic. Mur. 28 extr. Sallust. in Orat. Macri Licin. 2) *niet magtig ergens over, geen heer ergens over, bij voorb.* equi regendi, Liv. XXXV, 11, *die de paarden niet regeeren kan:* suarum rerum, Liv. IX, 14, *geen heer over zijn eigen belangen of vermogen:* irae, Liv. XXIX, 9, *die zich in toorn niet matigen kan:* laetitiae, Ibid. XXX, 42: doloris, Valer. Max. IV, 6, 2: amoris, Tacit. Hist. IV, 44, i. e. *zich in de liefde niet kunnende matigen:* animi, Curt. VIII, 7 extr.: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* sperare i. e. spei, Horat. Od. I, 37, 10: *van daar* 3) *in 't gemeen zijne driften niet matigende, vol driften, teugelloos, bij voorb.* homo, Cic. Phil. V, 9: animus, Cic. Harusp. 1: victoria impotentiores reddit, Cic. ad Div. IV, 9: homo impotentissimus, Cic. Phil. V, 16. 4) *waar in men zijne driften niet matigt, vol driften, teugelloos, overdreven, te hevig, bij voorb.* injuria, Liv. VIII, 28. XXVIII, 56: crudelitas, Liv. VIII, 31 in.: laetitia, Cic. Tusc. V, 7: postulatum, Cic. Att. VII, 41: dominatio, Nep. Lys. 1: rabies impotentior, Liv. XXIX, 9: cogitationes, Quintil. XII, 1, 6: regnum, Liv. VIII, 5: consilia, Liv. III, 36: dominatus impotentissimus, Cic. ad Div. X, 27. Not. impotens alicui i. e. erga aliquem, *bij voorb.* militibus erat impotens, Justin. XXVI, 3.

IMPOTENTER (*beter* INPOTENTER), 1) *zwak, bij voorb.* impotentius regi, Liv. XXVII, 48. 2) *vol driften, teugelloos, bij voorb.* regnare, Hirt. Alex. 33: flagitare, Justin. XVI, 4: dicere, Quintil. VI, 3 post med.: facere, Ibid. I, 3 (4): uti potentia, Senec. Ep. 42: impotentissime, Senec. Benef. IV, 17.

IMPŎTENTĬA (*beter* INPŎTENTĬA), ae, f. 1) *het onvermogen, armoede, lage stand*, Terent. Ad. IV, 3, 16. 2) *teugelloosheid, driftig gedrag, te groote hevigheid of hitte enz.*, Cic. Tusc. V, 7. Vellej. II, 29. Sueton. Caes. 77: animi, Cic. Tusc. IV, 15: militum, Tacit. Ann. XIV, 31: muliebris, Ibid. I, 4: libidinis, Plin. H. N. XXXIV, 3.

IMPRAESENTIĀRUM (*beter* INPRAES.) *of* IN PRAESENTIARUM, *thans of voor tegenwoordig, schijnt of voor* in praesentiarum (i. e. rerum praesentium) scil. tempore *of voor* in praesentium rerum scil. tempore *te staan. Het staat* Caton. R. R. 144. Nep. Hann. 6. Tacit. Ann. IV, 59. Pandect. XLIII, 5, 1. Fann. ap. Priscian. 13, *en dikwijls in* Apulejus, *bij voorb.* Flor. 3 extr. p. 358. Elm.: *ook staat* nunc impraesentiarum, Ibid. p. 355, *alwaar het één misschien weg kon blijven.*

IMPRANSUS (*beter* INPRANSUS), a, um, *die nog niet ontbeten of in 't geheel nog niet gegeten heeft*, Plaut. Amph. I, 1, 98. Horat. Sat. II, 2, 7.

IMPRĔCĀTĬO (*beter* INPRĔCĀTĬO), onis, f. *toewensching van eene goede of kwaade zaak*, 1) *van eene goede, toewensching.* 2) *van eene kwaade: van daar verwensching, bij voorb.* dira, Senec. Benef. VI, 35. Plin. H. N. VIII, 5.

IMPRĔCOR (*beter* INPRĔCOR), atus sum, ari, 1) *iemand iet toewenschen*, a) *goed, bij voorb.* alicui bene, Petron. 78: alicui salutem (*bij het niezen*), Apul. Met. IX post med. p. 228. Elm.: b) *kwaad, bij voorb.* litora litoribus contraria cet., Virg. Aen. IV, 628: debilitates, naufragia, morbos, Quintil. Decl. 15 extr.: hoc tibi pro — talibus ausis imprecor, Martial. VII, 23, 7: alicui diras poenas, Plin. H. N. VIII, 7. 2) *toebidden of aanroepen, bij voorb.* incrementa foliis, Apul. Met. II prope fin. p. 127. Elm.

IMPRENSIBILIS (*beter* INPRENSIB.), e, *onbegrijpelijk*, Gell. XI, 5.

IMPRESSĬO (*beter* INPRESSĬO), onis, f. *de indruk, d. i. het indrukken in iets, het indringen, bij voorb.* visorum, Cic. Acad. IV, 18: *van daar* 1) *het indringen in de vijanden, in het leger, in een land, aanval, inval, der vijanden, bij voorb.* impressionem facere in fines hostium, Hirt. B. G. VIII, 6, *eenen inval doen:* *van ook* in castra, Varr. R. R. II, 4: dant impressionem, Liv. IV, 28, *doen eenen aanval, dringen in enz.:* non ferentes impressionem Latinorum, Liv. VIII, 9: impressione pulsi, Liv. XXV, 37: cf. II, 70: *van daar Tropisch, attakke, aanval, d. i. geweld, gewelddadigheid, bij voorb.* vi & impressione evertere, Cic. ad Div. V, 2: non impressio, non vis cet., Cic. Flacc. 34. 2) *nadruk in het spreken, bij voorb.* habet quasdam impressiones, Cic. Or. III, 48: *dus ook misschien* vocum, Cic. Acad. I, 5, *ten zij men* expressio *behoort te lezen.* 3) *een afdruk, bij voorb.* ad instar cerae, formas — ex illa impressione signari, Apul. Doctr. Plat. post init. p. 4. Elm.: *van daar misschien* vocum explana impressio, Cic. Acad. I, 5, i. e. *gedaante, vorm, gevolglijk uitdrukking der woorden, zie hier voor.*

IMPRESSUS (*beter* INPRESSUS), a, um, 1) Adjective, *niet gedrukt, bij voorb.* missus — impressis haedus ab uberibus, Prop. II, 25, 70, i. e. *niet gemelkt, zoo als sommigen het verklaren:* cf. Stat. Theb. V, 403: *ten zij het liever onder tot n. 2. behoort.* 2) *Het Particip. van* imprimo, *zie* Imprimo.

IMPRIMIS, *zie* Primus.

IMPRĬMO (*beter* INPRĬMO), essi, essum, 3. *indrukken, binnendrukken, insteken of graven: ook op iets drukken, er op drukken, opdrukken, bij voorb.* literam humi, Cic. Div. I, 13: os cucurbitulae corpori, Cels. II, 11: vestigium, Cic. Phil. XIII, 15: orbitam, Cic. Att. II, 21: notam labeis dente, Horat. Od. I, 13, 23: vulnus i. e. *maken*, Colum. VII, 11. Plin. H. N. VIII, 16: morsum, Colum. VI, 17: signum pecori, Virg. Georg. I, 263: suavium, Martial. X, 42, 5: *of* basium, Apul. Met. II ante med. p. 11[illegible]. Elm., *een kus opdrukken of geven:* sigillum in cera, Cic. Acad. IV, 26: *ook* ceram *voor* in ceram: *van daar* imprimi quasi ceram animum, Cic. Tusc. I, 25. *Ook zegt men ongehoord* locum vestigiis *voor* vestigia loco, *bij voorb.* Italiam impressit vestigiis, Cic. Phil. II, 24: *dus ook* tabellae signo impressae, Liv. XXXVII, 10, *gedrukt, geteekend, d. i. verzegeld: dus ook* cratera impressum signis, Virg. Aen. V, 536, *voor cui signa impressa sunt, of voor* ornatum signis impressis: *van daar* 1) *Tropisch, indrukken, bij voorb.* visa in animos, Cic. Acad. I, 18: speciem in animo, Cic. Fat. 19: notionem deorum in animis omnium, Cic. Nat. D. I, 16: dedecus reipublicae, Cic. Phil. V, 6, i. e. *toevoegen, maar met eenige duurzaamheid: van daar* impressus, a, um, *ingedrukt, d. i. kenlijk, zichtbaar, duidelijk, bij voorb.* memoria tabulis publicis impressa, Cic. Mil. 27: quae cum viderem tot vestigiis impressa, Cic. ad Div. V, 20. §. 15. 2) *drukken, bij voorb.* impresso genu, Virg. Aen. XII, 303: *doch, het kan ook zijn, daar op gedrukt:* cippus imprimit ossa, Pers. I, 37: sigillum in cera, Cic., *zie hier voor.* 3) *aandrukken, aan zich drukken, bij voorb.* lanam, Propert. III, 4, 17: corpus, Plin. H. N. VIII, 26, *doch, voor het ook kan zijn, insteken:* tabulas parieti, Ibid. XXXV, 4 extr. 4) *ingraven, bij voorb. in metaal, bij voorb.* crater impressum signis, Virg., *zie hier voor:* [illegible] impressum, Ibid. X, [illegible]: *ook enkel graven, bij voorb.* puteum, Pallad. I, 34.

IMPROBABĬLIS (*beter* INPROBABĬLIS), e, 1) *verwerpelijk, geene goedkeuring waardig, bij voorb.* motus animi, Senec. Ep. 75: mos, Pandect. L, 14, 3: *dus ook* argumentum, Plin. H. N. IV, 13 [illegible]: rationes, Cels. Praefat. ante med. 2) *onwaarschijnlijk, bij voorb.* argumentum, Plin.: rationes, Cels., *zie hier voor.*

IMPROBATIO (*beter* INPROBATIO), onis, f. *verwerping, afkeuring*, Cic. Verr. III, 74. Cic. Invent. II, [illegible] ad Her. II, 6.

IMPRŎBATOR (*beter* INPRŎBATOR), oris, m. *een verwerper, afkeurder*, [illegible] de deo Socr. post med. p. [illegible]

IMPRŎBE (*beter* INPRŎBE), [illegible] *niet deugdzaam, onregt*, [illegible] qui, Gell. XV, 5. en 9: [illegible] probe dicantur, urbanae [illegible] *kegt*, [illegible] Plin. II, N. XV, [illegible]

van daar 1) godloos, onrecht, op eene godloze, onrechte, wijze, bij voorb. facere multa, Cic. Rosc. Am. 36, veel kwaad doen: de aliquo dicere, Cic. Sull. 10: parere praedam, Cic. Fin. I, 16: adcusare Neptunum, Gell. XVII, 14: improbius fieri, Cic. Verr. III, 60: improbissime respondere, Cic. Pis. 6: improbissime aliquem tractare, Cic. Att. XVI, 15. 2) boven mate, overmatig, de maat te boven gaande, te zeer, bij voorb. improbius nato, Sueton. Vesp. 23, i. e. van iet van te groote ligchaams-statuur: improbius labrati, Charis. 1, i. e. wat te groote lippen hebbende: 3) onbeschaamd, bij voorb. quas omnes, improbe quidem, tamen adcepi, Plin. Ep. VI, 28: doch, het kan ook zijn, niet recht, niet wel passend: ook is het dartel, bij voorb. rimam diducere, Petron. 26: improbius, Catull. LXVII, 126.

IMBROBITAS of beter INPRŎBITAS, atis, f. slechte gesteldheid, bij voorb. der wilde appelen, Plin. H. N. XV, 14 extr.: van daar 1) godloosheid, snoode ge[?]heid, onbillijkheid, bij voorb. hominis, Cic. Q. Fr. I, 1, 13. Caecin. 21 cf. Cic. Quintil. 17 in. Cic. Mur. 4. Cic. Att. I, 16 med. 2) stoutheid, onbeschaamdheid, bij voorb. cordis humani, Plin. H. N. II, 23: muscae, Ib. XXIX, 1 extr.: alitum semina depascentium, Ibid. XIX, 6 extr.: simiae, Cic. Div. II, 32 in.: improbitas judici invisa est, Quintil. VI, 4, 15.

IMPROBĬTER (beter INPROBĬTER), i. q. improbe, Petron. 66.

IMPROBĬTO, are, i. q. improbare, Gell. XX, 1 ante med.

IMPRŎBO (beter INPRŎBO), avi, atum, are, te kennen geven, dat iet niet goed is, of niet deugt, verwerpen, afkeuren, berispen: aliquid, Cic. Font. 4. Acad. IV, 38. Div. I, 72. Or. II, 37. Invent. II, 10. Ovid. Met. XIV, 521: dus ook judicium, Cic. Verr. II, 28, verwerpen, d. i. te niet doen, krachteloos maken.

IMPROBŬLUS (beter INPROBŬLUS), a, um, godloos, onbeschaamd, wanneer men verkleinend spreekt, wat godloos, wat onbeschaamd of stout, Juvenal. V, 74.

IMPRŎBUS (beter INPRŎBUS), a, um, 1) niet goed, niet recht gesteld, slecht, bij voorb. merces, Plaut. Rud. II, 3, 43: postes improbiores, Ibid. Most. III, 2, 139: panis, Martial. X, 5, 5: homo, Plaut. Cas. I, 31. Gell. XV, 13 e legg. XII. Tab., i. e. een slecht, eerloos mensch: defensio, Cic. Verr. II, 41, i. e. slecht, kwaad of onbeschaamd: bijzonder zedelijk slecht, snood, boos, godloos, onbillijk, onrecht, bij voorb. homo, Cic. Or. I, 46. II, 73. Att. IX, 15 extr.: lex improbissima, Cic. ad Div. XIV, 4: testamentum, Cic. Verr. I, 42: factum, Plaut. Truc. II, 7, 4: ook Cic. Fin. I, 16, alwaar de Ed. Ernest. zonder noodzake improbe heeft: defensio, Cic., zie hier voor: van daar is het dikwijls een scheldwoord van alle dingen, die in haar soort groot, hevig, snood, overdreven of ook onbeschaamd zijn, en bij ons ook somtijds godloos plegen genoemd te worden, bij voorb. een godloos wijf, godloze arbeid, godloze menschen: van daar improbus labor, Virg.: leo, Virg., zie hier na: 2) de gewoone maat te boven gaande, van daar a) groot, hevig, snood, overdreven, in eenen goeden en kwaaden zin, bovenmatig, bij voorb. labor, Virg. I, 145: rabies ventris, hondshonger, Ib. Aen. II, 356: somnus, Martial. XII, 18, 13: mons, Ibid. XII, 687: genua, Colum. VI, 1 extr.: lumen, Senec. Ep. 94: villus barbarum, Plin. H. N. XII, 17: patibulum improbum i. e. zeer hoog, Sallust. ap. Non. 4. n. 355: b) koen, stout, Virg. Aen. XI, 512: ook koen, onbeschaamd, bij voorb. facies, Quintil. XI, 3 post med.: adulatio, Senec. Nat. Quaest. IV. Praefat. ante med.: defensio, Cic., zie hier voor: ook wellustig, dartel, geil, bij voorb. verba, Ovid. Art. III, 795: carmina, Ibid. Trist. II, 441: Satureja, Martial. III, 73, 4, i. e. geil makende.

IMPROCĒRUS (beter INPROCĒRUS), a, um, niet hoog, Gell. IV, 19. Tacit. Germ. 5.

IMPROCREABĬLIS, e, niet te scheppen of voort te brengen, Apul. doctr. Plat. post init.

IMPROFESSUS (beter INPROFESSUS), a, um, die iet niet beleden of openlijk aangegeven heeft, Suet. Domit. 12. Pandect. XXXIX, 4, 16.

IMPROLUS of IMPROLIS i. e. qui nondum est adscriptus in civitate, Fest.

IMPROMISCŬUS (beter INPROM.), of IMPROMISCUS (beter INPROM.), a, um, ongemengd, Gell. I, 7. XII, 4.

IMPROMTUS (beter INPROMTUS), a, um, niet met eene zaak terstond bij de hand, niet vaardig ergens in, bij voorb. lingua inpromtus, Liv. VII, 4.

IMPROPERATUS (beter INPROPER.), a, um, niet haastig, niet snel, bij voorb. vestigia, Virg. Aen. IX, 798.

IMPROPĔRO, are, (beter INPROPĔRO), 1) binnen ijlen, spoeden, Varr. ap. Plin. H. N. XXXVI, 13 extr.: 2) verwijten, voorwerpen, Petron. 38.

IMPROPĔRUS (beter INPROPĔRUS), a, um, niet haastend, langzaam, Sil. III, 9.

IMPROPRĬE (beter INPROPRĬE), oneigenlijk, Plin. H. N. VIII, 10. Gell. VI, 6. XVII, 1.

IMPROPRIĔTAS (beter INPROPRIĔTAS), atis, f. oneigenlijkheid, oneigenlijk gebruik, bij voorb. verbi, Gell. I, 22 extr.

IMPROPRĬUS (beter INPROPRĬUS), a, um, oneigenlijk, niet eigenlijk toekomend, bij voorb. cognomen, Plin. Hist. Nat. XXXVII, 8 extr.: ratio, Quintil. XII, 10: van daar Improprium, Quintil. VIII, 2, i. e. i. proprietas, scil. in het spreken.

IMPROSPER (beter INPROSPER), a, um, ongelukkig, Tacit. Ann. IV, 44. XIV, 65.

IMPROSPĔRE (beter INPROSPĔRE), ongelukkiglijk, Tacit. Ann. I, 8. Colum. I, 1 post med. Gell. IX, 9.

IMPROTECTUS (beter INPROTECTUS), a, um, ongedekt, onverdedigd, Gell. VII, 3 post med. XIII, 27 extr.

IMPROVĬDE (beter INPROVĬDE), onvoorzichtig, Liv. XXVII, 27 extr. Colum. VI, 12.

IMPROVĬDUS (beter INPROVĬDUS), a, um, 1) niet vooruit ziende, bij voorb. futuri certaminis, Liv. XXVI, 39: mali, Plin. H. N. XXXVI, 3: van daar onvoorzichtig, bij voorb. dux, Cic. Att. VII, 20: senex, Cic. Amic. 26 extr.: hostis, Liv. XXII, 19: mens, Cic. Lig. 6: aetas, Cic. Tusc. V, 20: pectora, Virg. Aen. II, 200: ook seq. Genit., bij voorb. improvidus consilii i. e. ratione consilii, Tacit. Hist. III, 56: ook zou men hier toe kunnen brengen mali, Plin., zie hier voor: ook seq. Infinit., bij voorb. hasta improvida servasse spatium campi distantis, Sil. IV, 286: 2) het geen onverziens geschiedt, bij voorb. tela, Plin. Ep. IV, 22 post med.

IMPROVISO (INPROVISO), zie Improvisus.

IMPROVĪSUS (beter INPROVĪSUS), a, um, niet vooruit gezien, onverwacht, bij voorb. mala, Cic. Tusc. III, 14; amor, Cic. Agr. II, 21: cum hoc illi improvisum atque inopinatum adcidisset, Cic. Verr. II, 28: cum tot bella subito atque improvisa nascantur, Cic. Font. 15: sapienti nihil improvisum adcidere potest, Cic. Tusc. IV, 17: improvisi aderunt, Virg. Aen. II, 182: cunctisque repente improvisus ait, Ibid. I, 595 (599): pestis improvisior, Tacit. Ann. II, 47: improvisior ejus praecipitatio, Apulej. de Mundo post init. p. 61. Elm.: van daar improvisum, iet onverziens, onverwachts, Plur. improvisa, bij voorb. delectos — ad improvisa, Tacit. Hist. V, 16: van daar de improviso, Cic. Rosc. Am. 52. Terent. And. II, 2, 23. Caes. B. C. II, 6, of ex improviso, Cic. Verr. I, 43. Plaut. Rud. IV, 5, 2, of enkel improviso, Plaut. Asin. II, 2, 44. Cic. Div. I, 24. Caes. B. G. I, 13. B. C. I, 54. Virg. Aen. XII, 576, i. e. onverziens, onverwacht: ook staat er praeter opinionem bij, bij voorb. homini praeter opinionem improviso incidi, Cic. Verr. II, 74, alwaar het één kon wegblijven.

IMPRODENS (beter INPRODENS), tis, voor IMPROVIDENS, niet te vooren ziende, niet vermoedend, onverziens, bij voorb. omnes imparatos atque inprudentes offendit, Nep. Ages. 2: hostes inprudentes atque inopinantes adgredi, Caes. B. C. II, 38: horum facta imprudens depinxit, Terent. Phorm. II, 1, 38: Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens unquam, Ibid. Hec. V, 4, 40: imprudens Servilium praeterisse videris, Cic. Brut. 77: ne imprudentes suae naves in classem adversariorum inciderent, Auct. B. Afric. 11: nunquam imprudentibus imber obfuit voor incidit is overvallen enz., Virg. Georg. I, 373: van daar imprudente Sulla, Cic. Rosc. Am. 8, i. e. tegen vermoeden of ook weten: dus ook imprudentibus militibus, Caes. B. G. III, 29: van daar 1) onwetend, geene kennis ergens in hebbende, onkundig, met of zonder Genitivus, wanneer in het laatste geval ook somtijds onverziens past, bij voorb. rerum, Terent. Eun. I, 2, 56: legis, Cic. Invent. II, 31: religionis, Liv. XXXI, 14: maris, Liv. XXXIV, 9: antiquitatis imprudens consuetudo, Colum. III, 18: imprudens praeterisse videris, Cic. Brut. 77, tegen uw weten: imprudens depinxit, Terent., zie hier voor: plus boni feci imprudens, Ibid., zie hier voor: imprudente Sulla, Cic. Rosc. Am. 8, tegen weten van enz.: imprudente Tiribazo, Nep. Con. 5: ook met den Accusativus en Infinitivus, Curt. VIII, 8: van daar Tropisch, bij voorb. imprudens laborum, Virg. Georg. II, 372, van den wijnstok, d. i. nog niet ervaren: van daar onwetend, onwijs, bij voorb. ab imprudentissimis, Senec. Ep. 9 post med.: cf. Colum. III, 20 extr.: dus oo[?] ab imprudentioribus — ab imprudentibus, Senec. Constant. 19, doch, het kan hier ook zijn, onvoorzichtig: 2) onvoorzichtig, bij voorb. imprudentioribus — imprudentibus, Senec. Constant. 19, zie hier voor: consilium, Petron. 102.

IMPRŪDENTER (beter INPRUD.), niet voorziende: van daar 1) onvoorzichtig, Nep.

Nep. Hann. 2. Caeſ. ad Cic. in Cic. Ep. ad Att. VIII poſt Ep. 8: imprudentius, Terent. And. I, 1, 103: 2) *tegen weten, onwetend, uit onwetendheid, onverziens, bij voorb.* interemtus eſt, Vellej. I, 2: illud imprudenter, ſi alios eſſe Academicos alios Peripateticos arbitrantur, Cic. Acad. I, 6 in., i. e. *geſchiedt uit onwetendheid.*

IMPRUDENTĬA (*beter* INPRUD.), ae, f. 1) *onvoorzichtigheid*, Nep. Dion. 8 *en* Epam. 7: per imprudentiam, Cic. Verr. II, 23, *uit onvoorzichtigheid.* 2) *onwetendheid*, Cic. Invent. II, 31. Terent. Eun. prol. 27. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* eventus, Liv. IV, 39: *ook toevallige onwetendheid, wanneer men iet onverziens doet, toeval, dwaling, bij voorb.* teli emiſſi, Cic. Or. III, 39, i. e. *wanneer de ſchoot bij geval of onverziens uit de hand vliegt:* oculorum, Cic. Leg. II, 14: quo ne imprudentia quidem poſſit intrare, Cic. Haruſp. 17: per imprudentiam, Cic. Or. 56, i. e. *uit onwetendheid, onverziens.*

IMPŪBES, ĕris, *en* IMPŪBIS, e, (*beter* INPŪBES), *nog niet met eenen baard of baardhairen verzien, bij voorb.* malae (*wangen*), Ovid. Met. IX, 751: puer, *zie hier na: van daar* 1) *nog geenen baard hebbende, niet manbaar, bij voorb.* puer impubes, Ovid. Faſt. II, 239, *of* puer impubis, Plin. H. N. XXIII, 7 poſt med.: corpus impube, Horat. Epod. V, 13: impubem, Horat. Od. II, 9, 15: impubi, Sueton. Claud. 43: elegiſſe impubes (Accuſat. plur.) dicitur, Liv. II, 13. Drakenb.: annis impubibus, Ovid. Met. IX, 416: 2) *zich van het huwlijk of den bijſlaap onthoudende, bij voorb.* Caeſ. B. G. VI, 20: Not. Impuber, *waar van* impuberem *is, ſchijnt niet voor te komen.*

IMPŪBESCO (*beter* INPUBESCO), ĕre, *aanwaſſen, bij voorb.* corticem ejus (caprifici) impubeſcentem puer impubis ſi detrahat, Plin. H. N. XXIII, 7 poſt med., *alwaar echter* Hard. *liever wil lezen* intumeſcentem.

IMPŬDENS (*beter* INPŬDENS), tis, *onbeſchaamd, ſchaamteloos, bij voorb.* os, Terent. Eun. V, 1, 22: homo, Cic. ad Div. V, 12. Cic. Verr. II, 78: audacia, Terent. Heaut. II, 3, 72: mendacium, Cic. Cluent. 60: pecunia ſatis impudens, Ibid. I, 54, *onbeſchaamd veel geld, d. i. zeer veel:* impudentior, Cic. Verr. II, 8: impudentiſſima oratio, Terent. And. IV, 1, 10: impudentiſſimae literae, Cic. Att. VII, 2 poſt med.

IMPUDENTER (*beter* INPUDENTER), *ſchaamteloos, onbeſchaamd, bij voorb.* facere, Cic. ad Div. V, 12: cf. IX, 22. Cic. Verr. II, 54: impudentius, Cic. ad Div. IX, 22 poſt med.: impudentiſſime, Cic. Verr. IV, 7.

IMPUDENTĬA (*beter* INPUDENTĬA), ae, f. *onbeſchaamdheid, ſchaamteloosheid*, Cic. Flacc. 15: habere impudentiam oculorum, Cic. Dom. 38: impudentia impudica, Cic. Haruſp. 1: ſuſcipere impudentiam ſcribendi, Cic. Or. 71 extr.

IMPUDICĀTUS (INPUDIC.), a, um, i. e. ſtupratus, impudicus factus, Feſt. *Is het* Particip. *van* Impudico.

IMPUDICITIA (*beter* INPUD.), ae, f. 1) *ſchaamteloosheid, onbeſchaamdheid, bijzonder ten aanzien der kuiſchheid: van daar* 2) *ontuchtigheid*, Plaut. Amph. II, 2, 189. Ibid. Perſ. II, 2, 11. Quintil. VII, 2, 26. Tacit. Ann. V, 3. Gell. XVIII, 3.

IMPUDĬCO (INP.), are, i. e. pudicitia privare, impudicum reddere, ſtuprare, *zie* Impudicatus.

IMPUDĪCUS (*beter* INPUD.), a, um, *ſchaamteloos, onbeſchaamd, bij voorb.* facinus, Plaut. Rud. II, 3, 62: *dus ook misſchien* impudicior oſculando, Plaut. Curc. I, 1, 52: *van daar* 1) *ontuchtig, bij voorb.* homo, Cic. Cat. II, 10: impudiciſſimus, Cic. Phil. II, 28: impudicior oſculando, Plaut. Curc. I, 1, 52: impudica impudentia, Cic. Haruſp. 1: digitus i. e. *de middelſte vinger*, Martial. VI, 70, 5. Priap. LVI, 1: *ook* i. q. ſtupratus, *bij voorb.* impudicus ibid, Priap. LIX, 2: 2) *ſchandelijk, lelijk, vieſch, bij voorb.* odor, Martial. XII, 32, 16.

IMPUGNATĬO (*beter* INPUGN.), ōnis, f. *beſtorming*, Cic. Att. IV, 3.

IMPUGNĀTUS (INPUGN.), a, um, 1) Adjective, *onaangevochten, niet aangevallen, bij voorb.* turpe eſſe rhetori, ſi quid in mala cauſa deſtitutum atque impugnatum relinquat, Gell. I, 6. i. e. *niet betoogd enz.:* 2) Particip. *van* Impugno.

IMPUGNO (*beter* INPUGNO), avi, atum, are, *voor* pugnare in aliquid cet.: *gevolglijk* i. q. oppugnare, 1) *vechten tegen iet of iemand, vechtend aanvallen, bij voorb.* terga hoſtium, Liv. III, 70: *ook zonder* Accuſativus, Caeſ. B. G. III, 26: Syracuſae a cive — impugnatae, Juſtin. XXII, 2, i. e. *belegerd:* ab impugnanda patria, Cic. ad Brut. Ep. 15 poſt med.: *van daar aantasten, aangrijpen, (vijandlijk, met geweld enz.), bij voorb.* veneficiis impugnari, Suet. Calig. 3: 2) *Tropisch, aangrijpen, aanvechten, bij voorb.* aliquem, Cic. ad Div. III, 12. Salluſt. Jug. 29 (31): dignitatem alicujus, Hirt. B. G. VIII, 53: ſententiam, Tac. Hiſt. IV, 8: meritum & fidem, Ovid. Met. V, 151: morbus regius impugnatur centaurio majore poto, Plin. H. N. XXVI, 12.

IMPULSĬO (*beter* INPULS.), ōnis, f. *het aanſtooten: van daar* 1) *de uiterlijke aanleiding, inwerking*, Cic. Univ. 5: 2) *het aandrijven, opſporing tot iet, bij voorb.* ad hilaritatem, Cic. Or. III, 53: 3) *de drift, aandrift, ſchielijke inval op iet*, Cic. Invent. II, 5 in. *en* 6 in.

IMPULSOR (*beter* INPULS.), ōris, m. *die tot iet aandrijft, een aandrijver*, Cic. Provinc. 8. Tacit. Hiſt. IV, 68: *ook* ſeq. Genit. *van het* Object, *bij voorb.* itineris, Cic. Att. XVI, 7, i. e. ad iter: me impulſore, Terent. Ad. IV, 2, 21, *op mijne aanſporing.*

IMPULSUS (*beter* IMPULS.), us, m. 1) *het aanſtooten, aanſlaan aan iet, bij voorb.* ſcutorum, Cic. Caecin. 15: orbium, Cic. Somn. Scip. 11: dolor impulſu gravi anhelum pectus quatit, Senec. Herc. Oet. 1414: ventus, qui inferiora repentinis impulſibus quatit, Apul. de mundo: 2) *de aandrift, het aandrijven, aanſporing, bij voorb.* hominum, Caeſ. B. G. V, 25: libidinum, Cic. Somn. Scip. extr.: temeritatis, Valer. Max. IX, 8 in.: 3) *de inwendige drift, ſchielijke inval*, Cic. Invent. II, 5 extr.

IMPULSUS (*beter* INPULS., a, um, *zie* Impello.

IMPULVĔREUS (*beter* INPULV.), a, um, *zonder ſtof, bij voorb.* victoria, Gell. V, 6, i. e. *zonder moeite.*

IMPUNCTUS (*beter* INPUNCT.), a, um, 1) *niet geſtoken, gevolglijk zonder punt, of ſtip:* 2) *geſtoken, gevolglijk vol punten of ſtippen, bij voorb.* cryſtallum, Apul. Met. II poſt med. p. 123 Elm.: cf. Impictus. *In de laatſte beteekenis is het van het* verbum Impungo.

IMPŪNE (*beter* INPUNE), *ongeſtraft, vrij, zonder vrees van ſtraffe of verdrietlijkheid, bij voorb.* facere, Cic. Fin. II, 17. Terent. Ad. V, 3, 38: habere, Terent. Eun. V, 6, 18, *of* eſſe, Cic. Att. I, 16 poſt med.: *of* ferre, Cic. ad Div. XIII, 77, *iet ongeſtraft gedaan hebben, zonder ſtraf er afkomen:* occidere, Cic. Leg. I, 15: Impunius, Cic. Quint. 3. Dejot. 6. Div. II, 27: Impuniſſime, Plaut. Poen. I, 3, 2: 2) *zonder gevaar, bij voorb.* in otio eſſe, Cic. Agr. II, 4: lupinum impune jacet — ab omnibus animalibus tutum, Plin. H. N. XVIII, 14: facere, Cic., *zie hier voor: gelijk men dan ook het één en ander uit n. 1. hier toe brengen kan:* cf. Horat. Od. I, 31, 15. Virg. Georg. II, 32. Aen. VI, 239. XI, 134.

IMPUNGO, ere, i. q. pungo, *zie* Impunctus.

IMPŪNIS (*beter* INP.), e, *ongeſtraft, vrij, bij voorb.* impunem me fore, Apul. Met. III ante med. p. 132 Elm.: impune ſcelus eſſe ſinit, Ovid. Met. XI, 67: impune eſt viro, Plaut. Merc. IV, 6, 4, *ten zij beiden het* Adverbium *is: dus ook* maleficium impune habendum, Tacit. Ann. III, 70.

IMPUNĪTAS (*beter* INPUN.), ātis, f. 1) *wanneer iemand iet ongeſtraft blijft, de vrijlating van ſtraf, veiligheid voor de ſtraf, bevrijding of het vrij zijn van de ſtraf, bij voorb.* peccatorum, Cic. Tuſc. IV, 20: cf. Cic. Mil. 16. Liv. VIII, 7: impunitatem alicui dare, Cic. Phil. VIII, 11: habere, Cic. Mil. 31: *ook in 't gemeen, onbevreesde en ſtraffeloze veiligheid, of vrijheid, bij voorb.* a judicio, a ſermone, Cic. Rab. poſt. 10: *of teugelloze vrijheid, bij voorb.* gladiorum, Cic., *zie hier na:* ſtatuendi ſtyli, Tacit. Ann. III, 60: 2) *wanneer men zich alles veroorlooft, buitenſporigheid, vrijheid, losbandigheid, bij voorb.* gladiorum, Cic. Phil. I, 11: flagitiorum, Cic. Piſ. 9 extr.: *ook Tropiſch, bij voorb. in het ſpreken, wanneer men te veel ſieraads bijbrengt, te wijdlopig is*, Cic. Brut. 91 extr.

IMPUNĪTE (*beter* INPUN.), i. q. impune *ongeſtraft, vrij*, Matius in Cic. Ep. ad Div. XI, 28 med., *alwaar ſommige* Edd. impune *hebben:* impunitius, Feſt.

IMPUNĪTUS (*beter* INPUN.), a, um, 1) *ongeſtraft, onberispt, ſtraffeloos, bij voorb.* injuria, Cic. in Caecil. 16: injuriam inultam impunitamque dimittere, *heen laten gaan*, Cic. Verr. V, 58: ſi haec injuria impunita diſceſſerit, Ib. IV, 30: tibi — direptio — impunita fuit ac libera, Cic. Cat. I, 7: niſi multorum impunita ſcelera tuliſſemus, Cic. Off. II, 8: quo impunitior ſit (libido), Liv. III, 50: *van daar losbandig, overdreven, bij voorb.* mendacium, Cic. Planc. 12 extr.: *het komt wel misſchien zoo niet weder voor: maar dat hindert niet: anders kan men daar voor ook* inauditum *of* infrunitum i. e. ſtultum *lezen, het welk alles op het verband past:* 2) *vrij van gevaar, veilig, bij voorb.* libertas, Cic. Or. I, 52 extr. Not. *men vindt ook* Impocnitus, *zie boven bijzonder.*

IMPŪRE (*beter* INP.), *eigenlijk vuile, morsſig: van daar Tropiſch, vieſch, lelijk, ſchandelijk, bij voorb.* vivere, Cic. Fin. III, 11: multa facere impure, *vele ſchandelijke dingen doen*, Cic. Div. I, 29:

Digitized by Google

dus ook quae ipse — impure fecerit, Cic. Phil. II, 21 in., wat hij voor lelijke dingen gedaan heeft: impurissime despici, Cic. Att. IX, 12.

IMPURITAS (beter INPUR.), tis, f. morsigheid, schandelijkheid, Cic. Phil. II, 3.

IMPURITIA (beter INP.), ae, f. morsigheid, schandelijkheid, Plaut. Perf. III, 3, 7.

IMPURO (beter INP.), avi, atum, are, ontreinigen, onrein maken, bezoedelen, bij voorb. pecuniam, Senec. Ep. 87 med.: van daar Impuratus, a, um, bezoedeld enz., staat gemeenlijk Adjective voor impurus, schandlijk, lelijk, viesch, infaam, godloos enz. als een scheldwoord, bij voorb. impuratus ille cet., Terent. Phorm. IV, 3, 64, i. e. die infame, lelijke, godloze kerel: impurata bellua, Plaut. Rud. II, 6, 59: dus ook impuratissime, Ibid. III, 4, 46: dus ook impuratissima illa capita (voor homines), Apul. Met. IX ante med. p. 221 Elm.

IMPURUS (beter INPURUS), a, um, 1) onrein, morsig, Ovid. in Ibin 22: van daar Tropisch, onrein, bezoedeld, morsig, bij voorb. libidine omni, Petron. 81: doch het kan ook heeten, schandelijk: os, Cic. Phil. V, 7 med., doch, alwaar het ook viesch, schandelijk enz. zijn kan: 2) in 't gemeen, is het een scheldwoord, lelijk, viesch, schandelijk, infaam, godloos, verwenscht, vervloekt enz., deels op personen en dingen, die waarlijk schandelijk enz. zijn, deels op andere, die men alleen in toorn of ijver zoo noemt, bij voorb. homo, Cic. Cat. II, 10. Cic. Amic. 16. Terent. Ad. II, 1, 28. Plaut. Rud. III, 2, 38: dus ook impurior, Cic. Phil. III, 6, en impurissimus, Cic. Dom. 18: dus ook persona, Cic. Rosc. Com. 7: adulterium, Catull. LXV, 84: mores, Ibid. 108, 2: animus, Sallust. Cat. 15: historia, Ovid. Trist. II, 416: Not. homo haud impurus, Terent. Eun. II, 2, 3, een niet onaardig, geen slecht, mensch: dus ook amus haud impura, Terent. Heaut. IV, 1, 16, gelijk wij, geen onknap mensch, d. i. een heel aartig, hupsch mensch.

IMPUTATIO (beter INPUT.), onis, f. toerekening, Pandect. XXXV, 1, 18.

IMPUTATOR (beter INPUT.), oris, m. een toerekenaar, bij voorb. van eene weldaad, Senec. Benef. II, 17, i. e. die daar veel zich van voor laat staan, dat hij anderen weldoet, een pogcher.

IMPUTATUS (beter INPUT.), a, um, 1) ongesnoeid, bij voorb. buxus, Plin. H. N. XVII, 21 post med.: vinea, Horat. Epod. XVI, 44, i. e. niet besnoeid, vinea zijn de wijnstokken, gevolglijk niet opgepast, gekweekt (de wijnberg): ook niet gezuiverd: Festus zegt: imputatum i. e. nondum purgatum: putum enim est purum: 2) Particip. van Imputo.

IMPUTO (beter INPUTO), avi, atum, are, waarschijnlijk eigenlijk i. q. putare, besnijden, besnoejen, gevolglijk reinigen, van daar iet effen maken, bij voorb. eene rekening enz.: van daar toerekenen, in rekening brengen, bij voorb. longe plus seminis, quam quod severint, Colum. I, 3 extr.: sumtus alicui, Pandect. XVII, 2, 52: viatica & vecturas, Ibid.: nummos, Ibid. XXXV, 2, 57: quasdam res in partem hereditatis, Ib. 90: nec haec in numerum trium tutelarum imputantur, Ibid. XXIII, 2, 61: dus ook Fatum dies imputat, Senec. de Ira III, 42; cf. Martial. V, 21, 13: van daar 1) Tropisch, toerekenen, in rekening brengen, bij voorb. Hoc non imputo tibi in solutum, Senec. Ep. 8 extr., i. e. reken u dit niet toe als betaald: officia alicui, Senec. Tranq. 6: beneficium alicui, Phaedr. I, 22, 8: van daar zonder Dativus, iet eenen anderen, als 't ware, toerekenen, d. i. voor eene weldaad voor hem houden, iet, dat men doet, voor eene zonderlinge zaak of weldaad houden, zich veel iet laten voorstaan, pogchen, er veel ophef van maken, bij voorb. imputant, quod transeant, Plin. Ep. VIII, 21: copiam tui facis, non ut imputes, Ibid. Paneg. 24: materia imputandi, Ibid. 39: perfidiam, Tacit. Hist. III, 86: cf. V, 24. Germ. 21: 2) geven, schenken, bewijzen, wijden, bij voorb. quis mihi plurimum imputet, i. e. bewijzen, dienen, Tacit. Hist. I, 38: alicui otia, i. e. schenken, wijden, Martial. IV, 83, 2: nectar alicui, i. e. geven, schenken, Ibid. XII, 48, 13: 3) toerekenen, toeschrijven, toekennen, op iemand schuiven, de schuld geven, bij voorb. alicui natum, Ovid. Met. II, 400: culpam, Plin. H. N. XVIII, 1: audaciam, Ibid. I Praef.: alicui initium belli, Tacit. Hist. IV, 31: ambiguam fortunam, Ibid. 14: alicui moras belli, Ib. Agric. 34: caedem, Quintil. V, 10 post med.: tibi imputabis, si cet., Plin. Ep. VI, 20 extr.: sibi imputare, cur cet., Pandect. XLII, 7, 2: huic imputari victum Hannibalem, Justin. XXXVIII, 6: mortem senioribus annis, Ovid. Met. XV, 470.

IMPUTRESCO (beter INPUTR.), trui, 3. daar in verrotten, vergaan, Colum. VI, 7.

IMULUS, a, um, i. q. imus, wanneer men verkleinend, of van een kleine zaak spreekt, het geen onder is, de onderste, bij voorb. mollior cuniculi capillo — vel imula oricilla i. e. ima parte oricillae s. auriculae: even dus zegt Cicero Q. Fr. II, 15 med. auricula infima molliorem.

IMUS, a, um, 1) het geen onder is, de onderste, bij voorb. ab imis unguibus usque ad verticem summum, i. e. onder van den enz., Cic. Rosc. Com. 7: terra — ima sede — haeret, Cic. Somn. Scip. 5: in fundo imo, onder in enz., Virg. Aen. VI, 581: superis imisque deorum voor diis, Ovid. Fast. V, 665: voce modo summa modo hac, resonat quae chordis quatuor ima, Horat. Sat. I, 3, 8, alwaar ima tot chorda schijnt te behooren, dan zou chordis zijn voor in chordis of chordarum, sommigen brengen het tot voce: verders sonus summus, medius, imus, Plin. H. N. X, 29 med., i. e. diepe toon: imus conviva i. e. die onder of de onderste ligt, Horat. Sat. II, 8, 40. Martial. VI, 74, 1: van daar Imum, substantive, het onderste, de grond, bodem, bij voorb. ima maris, Plin. H. N. XXXII, 6: ima montis, Ibid. IV, 11: petere ima, Horat. Sat. II, 4, 51: aquas perspicuas imo (i. e. in imo), Ovid. Met. V, 588, i. e. onder in den grond: instabiles imo, Ibid. XI, 177, i. e. onder: ima summis mutare, Horat. Od. I, 34, 12, of miscere, Vellej. II, 2, het onderste boven keeren, d. i. alles verwarren: ab imo van onder, Auct. ad Herenn. III, 18: ab imo ad summum, Horat. Sat. II, 3, 308: suspirare ab imo, Ovid. Art. III, 675, i. e. diep zuchten, de zuchten diep ophaalen: ook voor imus, a, um, staat Imum of ima pars, bij voorb. gemitus promit imo de pectore, Martial. X, 80, 3, voor de imo (ima parte) pectoris: dus ook ab imo pectore, uit de diepte van het hart, Virg. Aen. I, 485 (489). VI, 55: dus ook sub imo corde, i. e. diep in 't hart, Ibid. X, 464: dus ook imis infixa medullis, Ovid. Trist. I, 5, 9: ad imam quercum onder aan den eik, Phaedr. II, 4, 3: in ima aure onder aan het oor, voor in ima auris parte, Plin. H. N. XI, 46: pes imus, i. e. ima pars pedis, Ibid.: 2) de laatste, mensis, Ovid. Fast. II, 52: van daar Imum het laatste, het einde, bij voorb. ad imum, Horat. Art. 126, i. e. tot het laatst, tot het einde: van daar ad imum, Horat. Ep. I, 18, 35, i. e. ten laatste, eindelijk: van daar fundus imus i. e. finis fundi, Ovid. in nuce 62: faber imus, Hor. Art. 32, i. e. die onder (in de straat) woont: doch anderen lezen unus i. e. aliquis.

IN, Praepos. 1) in of op, op de vraag waarheen? en waar? wanneer daar de Accusativus, en hier de Ablativus volgt, is voor eerstbeginnenden bekend, bij voorb. abire in terras, Cic. Cat. I, 8: mittere in Asiam, Nep. Milt. 4: Pompejo in hortos nuntiavit, Cic. Mil. 24, i. e. Pompejo, qui in hortis erat: esse in Sicilia, Cic. ad Div. VI, 8: sedere in solio, Cic. Fin. II, 21: dicere in senatu, Cic. Div. II, 54: doch a) het is dikwijls verkeerd, bij voorb. esse in amicitiam, Cic. in Caecil. 20 extr. Liv. VI, 2 Drak.: esse in potestatem, Cic. Verr. V, 30 in. Liv. II, 14: nullam lituram in nomen videtis, Cic. Arch. 5: mihi in mentem fuit, Plaut. Amph. I, 1, 25: in lustra jacuisti, Ibid. Cas. II, 3, 26: brassicam in aquam macerare, Cato R. R. 156: habere in animum, Liv. XXXIII, 10 en meermaalen: integendeel introrumpam in aedibus, Plaut. Amph. IV, 3, 14: venire in conspectu alicujus voor conspectum, Phaedr. V, 1, 15: cum venit in regione, Manil. V, 385: inferre in fundo, Cato R. R. 146: abigere equas in regionibus, Varr. R. R. II, 10 extr.: cives redigere ex urbe in agris, Ibid. III, 1: infundere in naribus, Colum. VI, 4: conjicere in urceo, Ibid. XII, 21 en meermaalen: b) bij de namen van steden valt deze praepositie geern weg, bij voorb. eo Romam, sum Carthagine, Athenis en Romae; want, bij de steden der eerste en tweede Declinatie Singul. Num. staat de Genitivus. Echter vindt men ook in, bij voorb. mulierem in Ephesum advehit, Plaut. Mil. II, 1, 35: advenis in Epidaurum, Ibid. Curc. IV, 4, 6: in Philippis, Suet. Aug. 96: in Epidauro, Plaut. Curc. II, 3, 62: in Syria — in Alexandria, Liv. XLII, 26: 2) in, bij eene mate, bij voorb. sex pedes in altitudinem, Caes. B. G. VII, 8, i. e. in de hoogte of hoog: pedes CC in longitudinem, Caes. B. G. VI, 29, i. e. 200 voet in de lengte, of lang: cf. I, 2: in latitudinem, Ibid. I, 2: 3) in, d. i. bij, bij voorb. in vino, Plaut. Truc. IV, 4, 1, i. e. bij het wijn drinken, onder den wijn: ferocia usus est in Liguribus, Liv. XLII, 9, i. e. bij of tegen: doch, het kan ook zijn, in het Liguriscb, d. i. in het gebied der Liguriërs, gelijk dikwijls het volk voor het land staat: dus staat ook in Liguribus, Ibid. in 't begin: dus ook in legendo, in audiendo cet., i. e. in of bij, of onder: 4) aan of bij, bij voorb. arbutus in antris, Propert. I, 2, 11: in Apidano, Ib. I, 3, 6: in vulgus probari, Cic. Parad. Prooem., bij het publiek, of van het publiek: coronam habebat in collo, aan den hals, Cic. Verr. V, 11: ook meermaalen bij, bij voorb. in tanta perfidia, bij eene zoo enz., Sall. Jug. 74 (77): in variis vo-

voluntatibus, Liv. I, 17: torpescent in amentia illa? Liv. XXXIII, 9: in prima conspectu, Ibid. XLII, 57: 5) tegen of waarts of heen, bij voorb. in coelum conspicis, Plaut. Cist. II, 3, 78: van daar in longitudinem, in latitudinem cet., zie hier voor: 6) tegen of jegens, te bekend, bij voorb. amor in patriam, Cic. Or. I, 44: merita in rempubl., Cic. Or. 38: cf. Cic. Leg. I, 15 extr.: impietas in deos, injuria in homines, Cic. Nat. D. III, 34: populum inflammare in aliquem, Cic. Or. I, 46: crimen in hunc, Cic. Rab. perd. 6: dicere in philosophos, Cic. Off. I, 9: ook staat somtijds de Ablativus, bij voorb. grati in te bene merito, Cic. ad Div. III, 8: in hoc odium fuit, Nep. Phoc. 4: pietas in conjuge, Ovid. Met. VI, 635: deae saevae in pellice, Ibid. IV, 546: quod in multis licet dicere, Cic. Off. I, 39: doch, men kan het in zulke gevallen ook dikwijls door bij, ook somtijds van vertaalen: 7) onder (inter), bij voorb. meer; met den Ablativus, bij voorb. In magnis viris non est habendus, Cic. Off. I, 19 extr.: nomen in barbaris erat obscurius, Caes. B. C. I, 61: esse in civibus clarissimis, Cic. Flacc. 19: numerari in septem vagantibus, Cic. N. D. II, 27: van daar in iis, Liv. XXVII, 12 extr., of in eis, Nep. Milt. 4, of in quibus, Liv. XXXVII, 23, i. e. daar onder. 8) tot, om de oorzaak of oogmerk aan te wijzen, bij voorb. vocare aliquem ad se in nuptias, Plaut. Cas. V, 8, 47: in luctum familiae, Cic. Div. II, 54, i. e. tot treurigheid enz.: dare pecuniam in rem familiarem, Cic. Rab. post. 12: somno in vitam non in voluptatem uti, Vellej. II, 41: in hoc, ut cet., Ibid., i. e. daartoe, derwegens: in haec obsides accepti, Liv. XXXIII, 10: vadit — in scyphum, Cic. Tusc. I, 40, i. e. om dien te drinken: cf. n. 12: 9) op of volgends, bij voorb. hostilem in modum, Cic. Verr. V, 28 extr., i. e. op enz.: judicium adciperet in ea ipsa verba, Cic. Quint. 20: 10) op, bij getallen of verdeelingen, of op de vraag: op wien? of hoe lang? op hoe veel? bij voorb. in pedites singulos dati octingenti cet., Liv. XXXIII, 37, i. e. op elken voetknecht, op elk man wordt gegeven enz.: centum assibus in modios, Liv. IV, 16, i. e. op de schepels in singulos annos, Cic. Att. VI, 3, i. e. op elk jaar: in proximum annum, Cic. Phil. II, 30, op het enz.: in unum diem, op eenen dag, Liv. III, 63: in posterum diem, Cic. Off. III, 14: van daar in dies of indies, Cic. Top. 16, dagelijks, d. i. op elken dag, zie dies: dus ook in horas, Cic. Att. XIV, 20 extr., i. e. elk uur: 11) tot aan, tot op, bij voorb. boves parium in decem annos, Varr. R. R. II, 5: aquam decoquere in partem dimidiam, Colum. XII, 24: durabit in noctem, Plin. H. N. XVIII, 34 extr.: somnus in horam primam, Horat. Ep. I, 17, 6: differ in annum, Ibid. I, 11, 23: 12) tot of wegens, bij voorb. pecuniam in stipendium pendere, Liv. XXXIII, 46: in haec obsides dati, Liv. XXXIII, 10, hier toe, derwegens: ook enkel wegens (waar tot niet past) met den Ablativus, bij voorb. in ea re gratias diis agere, Nep. Timol. 4, i. e. derwegens: doch het kan ook heeten, hier in, hier bij, of ten aanzien: ne qua in re plecteretur, Ibid. Att. 11: in quo facto domum revocatus, Ibid. Pauf. 2: 13) uit, bij voorb. bibere in ossibus, Flor. III, 4, waar voor Plin. H. N. VII, 2. enkel ossibus staat, zie bibo: 14) ten aanzien, bij voorb. In quo facto domum revocatus, Nep. Pauf. 2, i. e. wegens: ne qua in re plecteretur, Ibid. Att. 11: in ea re gratias diis egit, Ibid. Tim. 4, zie n. 12: 15) met, bij voorb. altercatio in pauciores, Plaut. Aul. III, 5, 12: processit in crepidis, Suet. Cal. 52: doch, het kan daar ook heeten, jegens, tegen, en past in, te weten in muilen: verders horridus in jaculis & pelle Libystidis, Virg. Aen. V, 37: verders Colchis in vittis, Valer. Flacc. V, 319: Neptunus in hasta, Ibid. I, 641: sive erit in Tyriis, Ovid. Art. II, 297: verders judicium adcipere in ea ipsa verba, Cic. Quint. 20, i. e. met enz.: potare in rosa, i. e. met rozen bekranst, Cic. Fin. II, 20: cf. Cic. Tusc. V, 26 in.: 16) voor super, op of over, bij voorb. in humeros efferre, Cic. Or. I, 53: pontem facere in flumine, Nep. Milt. 3: ludere in chlamydem, Plaut. Curc. V, 2, 13: dus ook ire in forum, esse in foro cet.: 17) tot, bij voorb. in populum perducere aliquem, Sisenn. ap. Non. 2. n. 470: vocare in nuptias, Plaut., zie boven: in stipendium, Liv., zie boven: 18) van, bij voorb. quod in servo bono dici solet, Cic. Or. II, 61: in philosophos dicere, Cic. Off. I, 9: quod in multis dici potest i. e. de, Ibid. 39: doch het kan deels ten aanzien, deels tegen, jegens, zijn: Not. a) in eo (homine, fratre), ubi praesidium esse oportebat, ibi exitium est, Liv. XL, 16, alwaar in eo of ibi weg kon blijven: b) esse in integro i. e. esse integrum, bij voorb. in integro res sit, Liv. III, 10: dus ook in facili esse ligt zijn, Liv. III, 8: in difficili esse zwaar zijn, Liv. III, 65: c) in is dikwijls overtollig, bij voorb. in Epidaurum, in Philippis cet., zie hier voor: in hoc tempore, Cic. Quint. 1. Terent. And. IV, 5, 24: in iis annis, Cic. Brut. 95: integendeel ontbreekt het bij de Dichters heel dikwijls, ook bij Prozaschrijvers, bij voorb. quod tum dicendo, tum cet., Cic. ad Div. I, 2, voor in dicendo, ten zij men dit er bij moet zetten: literae, quibus intellexi cet., Ibid. I, 8 in., voor in of e quibus cet.: literis, quibus erat scriptum, Cic. Q. Fr. II, 5 in., voor in quibus cet.: impiger scribendo, voor in scribendo, Cic. ad Div. III, 9, alwaar Ernesti in er bij gezet heeft: ook staat het eerst voor het tweede Substantivum, informi limo glaucaque exponit in ulva, Virg. Aen. VI, 416, voor in informi cet.: d) in eo est, ut cet., het is op het punt, dat enz., Nep. Pauf. 5: e) in ante diem cet., zie Ante.

INA, ae, f. i. q. vena, een ader of draad, bij voorb. aan het papier, Fest. in Ilia. Ook wil Salmasius Plin. H. N. XII, 13 extr. ina voor taenia lezen. Even dus wil Scaliger met anderen Varr. R. R. III, 9, 11 inas voor venas lezen.

INABRUPTUS, a, um, onafgescheurd, onafgebroken, Stat. Sylv. V, 1, 44.

INABSOLUTUS, a, um, niet voltooid, Apulej. Doctr. Plat. 1 post init. p. 3 Elm.

INACCENSUS (beter INADC.), a, um, niet aangestoken, niet ontstoken, bij voorb. ignes, Sil. I, 96: Tropisch pectus, Claud. Proserp. I, 227.

INACCESSUS (beter INADC.), a, um, waar men niet heen komt of komen kan, ontoegangelijk, bij voorb. lucus, Virg. Aen. VII, 11: mare scopulis inaccessum, Plin. H. N. XII, 14: montes, Ibid. VI, 28: aditus, Sil. III, 516.

INACESCO, cui, 3. zuur worden ergens in, of enkel zuur worden, Plin. H. N. XXVIII, 9 ante med.: cibus, Scrib. Larg. comp. 104: van daar Tropisch, Haec tibi inacescant, Ovid. Rem. 307, i. e. verdriete u! dus ook si tibi inacuit contumelia, Apul. Met. V ante med. p. 183 Elm., i. e. u verdroten, getroffen, heeft.

INACTUS, a, um, zie Inigo.

INADPARATIO, zie Inapparatio.

INADSCENSUS (INASC.), a, um, niet beklommen, bij voorb. locus, Plin. Paneg. 65.

INADSPECTUS (INASP.), a, um, niet gezien, Stat. Theb. I, 50.

INADSPECTUS, us, m. i. q. adspectus, bij voorb. inadspectu — aquilino, Apul. Met. II post init. p. 115 Elm.

INADSUETUS (INASS.), a, um, ongewoon, ongewend, Ovid. Fast. IV, 450. Ibid. Art. I, 300. Sil. III, 236.

INADTENUATUS (INATTEN.), a, um, onverminderd, onverzwakt, bij voorb. fames, Ovid. Met. VIII, 843.

INADULABILIS, e, die zich niet laat vleijen, Gell. XIV, 4.

INADUSTUS, a, um, niet aangebrand, niet verzengd, Ovid. Her. XII, 93.

INAEDIFICATIO, onis, f. het bouwen, Plaut. Mil. II, 2, 54.

INAEDIFICO, avi, atum, are, 1) aan, in, bij of op iets bouwen, bij voorb. sacellum in domo, Cic. Harusp. 14: moenia in muris, Caes. B. C. II, 16: aliquid in locum publicum, Liv. XXXIX, 44: parietes clivulo, Colum. VI, 37: super pilas, Pand. XLI, 1, 50 extr.: van daar Tropisch, multa solida multis inaedificata, Lucret. VI, 063, i. e. opgestapeld: van daar invoegen of leggen, bij voorb. lapidem nido, Plin. H. N. X, 3 post med.: ook enkel bouwen of opbouwen, bij voorb. celeriter — erant inaedificata, Hirt. B. G. VIII, 5: dus ook supra pilas, in locum publicum, in muris cet., zie hier voor: 2) bebouwen, verbouwen, a) bebouwen, bij voorb. locum, Pandect. [illegible] 7, 43: b) verbouwen, bij voorb. [illegible], Cic. Harusp. 15: portas, Liv. XXXI, 45: vicos plateasque, Caes. B. C. I, 27: castra colonis, Hirt. B. G. VIII, 9.

INAEQUABILIS, e, ongelijk, bij voorb. locus, Varr. R. R. I, 6 extr.: [illegible] venarum, Plin. H. N. VII, 51: [illegible], Cic. Partit. 4.

INAEQUABILITER, ongelijk, bij voorb. ova inaequabiliter maturescunt, Varr. R. R. III, 9 ante med.: regere provincias, Suet. Galb. 9.

INAEQUALIS, e, ongelijk, zich of onder zich ongelijkvormig, bij voorb. [illegible], Ovid. Met. I, 117: res inaequalissimae, Suet. Aug. 75: loca i. e. niet recht, niet effen, Tacit. Agric. 36: dus ook [illegible], Martial. I, 56, 11: procellae, Horat. Od. II, 9, 3, i. e. geheel verwekken, gevolgelijk die zee ongelijk en effen maken: calices siccare inaequales, Ibid. Sat. II, 6, 68, i. e. naar believen drinken, zijn glas dan vol, dan niet vol te schenken: gevolgelijk niet op de wijze der zuiphelden, die ze vol schenken, of anders willen eene gelijkheid van glazen by het drinken houden: nihil aequalius inaequalitate, Plin. Ep. IX, [illegible], i. e. die niet gelijk schiert, Horat. Ep. I, 1, [illegible]: van daar aan zich zelven ongelijk, d. i. onbestendig, bij voorb. [illegible], Horat. Sat. II, 7, 10.

INAEQUALITAS, atis, f. 1) ongelijkheid, ongelijkvormigheid, Varr. L. L. VII, 13. Colum. III, [illegible] coloris, Quintil. XII,

9 extr.: temporum, Plin. H. N. II, 70: 2) *ongelijkvormigheid*, *anomalie*, *bij voorb.* declinationum, Gell. II, 25: cf. Varr. L. L. 8 in.

INAEQUALĬTER, *ongelijk*, *op eene ongelijke wijze*, Liv. XXXVII, 53. Celf. II, 6. Colum. de arb. 7 post med.

INAEQUO, avi, atum, are, *gelijk maken*, Caef. B. C. II, 27.

INAESTIMĀBĬLIS, e, 1) *het geen niet geschat kan worden: van daar het geen men niet beoordeelen kan*, *bij voorb.* nihil tam incertum, nec tam inaestimabile, quam animi multitudinis, Liv. XXXI, 34, i. e. *men kan zich daar in niet vinden*, *er geen vaste rekening op maken*: homo, Liv. XXXV, 14 extr., i. e. *boven alle oordeelen verheven*, *buitengewoon*: *bijzonder het geen niet geschat kan worden*, *wegens zijne voortreflijkheid*, *onschatbaar*, *buitengewoon*, *bij voorb.* gaudium, Liv. XXIX, 32: monimentum, Valer. Max. IV, 8, 1: homo, Liv., *zie hier voor*: perjurium, Liv. XXXVII, 57, *alwaar* Gronovius inexpiabili *of* inexcusabili *lezen wil*: 2) *het geen niet verdient geschat te worden*, *niet hoog te achten*, Cic. Fin. III, 6.

INAESTIMĀTUS, a, um, *ongeschat*, *ongetaxeerd*, Pandect. XXV, 3, 10 *en* 75.

INAESTŬO, are, *ergens in bruisschen of golven*, Horat. Epod. XI, 15.

INAFFECTĀTUS (*beter* INADF.), a, um, *niet geäffecteerd*, *niet gemaakt*, Quintil. XI, 1 extr. Plin. Paneg. 67. Apul. Met. X post med. p. 254 Elm.

INAGITABĬLIS, e, *onbeweeglijk*, *bij voorb.* aër, Senec. Nat. Quaest. V, 5.

INAGITĀTUS, a, um, *niet in beweging gezet of gebracht*, *onbewegd*, Senec. Ep. 75 extr. Senec. Suasor. 1.

INALBĔO, ēre, *wit of helder zijn*, *bij voorb.* ut primum dies inalbebat, Apul. Met. VII in.

INALBESCO, ĕre, *wit worden*, Celf. II, 7 extr.

INALBO, are, *wit of helder maken*, *bij voorb.* cerei nocturnas tenebras inalbabant, Apul. Met. X post med. p. 248 Elm.

INALGESCO, ĕre, *koud worden*, Celf. III, 3.

INALIENĀTUS, a, um, *niet verdorven*, *bij voorb.* propolis, Scribon. Larg. 214.

INAMĀBĬLIS, e, *niet beminnenswaardig*, *onbeminlijk*, *haatenswaardig*, *gehaat*, *ondangenaam*, *strijdig*, *treurig voor anderen*, *bij voorb.* genus operis i. e. oratiunculae, Plin. Ep. IX, 10: feritas, Ovid. Pont. I, 6, 5: regnum scil. inferorum, Ibid. Met. XIV, 590: *ook* palus i. e. Styx, Virg. Aen. VI, 438: homo, Plaut. Bacch. IV, 3, 3: illa sonat raucum, quiddamque inamabile stridet, Ovid. Art. III, 289: nihil est inamabilius quam diligens stultitia, Senec. Controv. III, 20 post med.

INAMĀRESCO, ĕre, *bitter worden*, Horat. Sat. II, 7, 107.

INAMĀTUS, a, um, *niet bemind*, *gehaat*, Sil. XII, 527.

INAMBITIOSUS, a, um, *niet eerzuchtig*, *niet verwaand*, *bij voorb.* rura, Ovid. Met. XI, 765.

INAMBŬLĀTĬO, onis, f. 1) *het op en neder wandelen op eene plaats*, *het heen en weder gaan*, *bij voorb.* *van eenen redenaar*, Cic. Brut. 43 in. Auct. ad Her. III, 15. 2) *deze plaats zelve*, *d. i. wandelplaats*, Plin. H. N. XIV, 1. Vitruv. I, 3.

INAMBŬLO, are, *op- en neder wandelen*, Cic. Att. VI, 2 med. Cic. Leg. I, 5. Liv. XXIII, 45. Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 32.

INAMOENUS, a, um, *onvermaaklijk*, *niet liefelijk*, *om aan te zien*, *onaangenaam*, *afzichtelijk*, *treurig voor anderen*, *onliefelijk enz.*, *bij voorb.* regna scil. inferorum, Ovid. Met. X, 15: *dus ook* Cocytus, Stat. Theb. I, 89: feritas viae, Ibid. II, 2, 33.

INANĬA, ae, f. *de ledigheid*, Plaut. Aul. I, 2, 5.

INANILŎGUS, a, um, *vergeefs sprekende*, Plaut. Pseud. I, 3, 24.

INANIMĀLIS, e, *onbezield*, *levenloos*, Apulej. ad Asclep. post med. p. 88 Elm.

INANIMANS, tis, *levenloos*, *onbezield*, Senec. Ep. 58.

INANIMĀTUS, a, um, 1) Adjective, *levenloos*, *onbezield*, Cic. Top. 18. Cic. Nat. D. III, 16. 2) Particip. *van* Inanimo, *bezielen*, *levend maken*.

INANIMENTUM, i, n. *de ledigheid*, Plaut. Stich. I, 3, 19.

INANĬMIS, e, i. e. sine anima, i. q. inanimus, *zonder adem*, *ademloos*, *ontzield*, *zonder leven*, *bij voorb.* Ventus, Apulej. Met. I in., i. e. *die niet waait of waajen kan*: *ook Tropisch*, *zonder leven*, *ontzield*, *d. i. zonder gevoel*, *bij na dood*, Ibid. med. p. 108 *en* Ibid. II post med. p. 125 Elm.

INANĬMUS, a, um, i. e. sine anima, *onbezield*, *levenloos*, *zonder leven of ziel*, Cic. Acad. IV, 12. Cic. Tusc. I, 23. Liv. XLI, 18. Tacit. Ann. IV, 69. Quintil. VIII, 6.

INANĬO, ire, *ledig maken*, *uitledigen*, *bij voorb.* alvum, Plin. H. N. XX, 3: vesicam, Ibid. XXI, 20: corpora, Ibid. II, 99: cf. Lucret. VI, 1003 *en* 1023.

INĀNIS, e, 1) *ledig*, *ijdel*, *niets in zich bevattende*, *bij voorb.* vas, Cic. Fat. 11: domus, Cic. Verr. II, 84: pars subselliorum, Cic. Cat. I, 7: granum, Plin. H. N. XVIII, 17 post med.: navigium, Plin. Paneg. 31: inanes redierunt, Cic. Att. XIV, 3: *ook* seq. Ablat., *bij voorb.* aliqua re utili, Cic. Att. II, 8: ager 170 aratoribus inanior, i. e. *omtrent* (*bij*) *de 170 akkerbouwers armer*, Cic. Verr. III, 52. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* verborum, Cic. Or. I, 9: sanguinis, Ovid. Her. III, 60: inanissima prudentiae reperta sunt, Cic. Mur. 12: inania (i. e. res inanes) famae, Tacit. Ann. II, 76: *van daar* Inane, Substantive, a) *de ledigheid*, *ledige*, *ijdele*, *ruimte*, *bij voorb.* nullum inane, Cic. Nat. D. I, 23: infinitum, Cic. Fin. I, 6 in.: vacuum, quod inane vocatur, Lucret. I, 440: ars oceanum transgressa & ad Naturae inane pervecta, Plin. H. N. XXX, 1 extr.: magnum per inane, Virg. Ecl. VI, 31, i. e. *ledige ruimte*, *chaös*, *of lucht.* b) *de lucht*, *bij voorb.* vacuum per inane, Virg. Aen. XII, 906: pes per inane emicat, Plin. H. N. VIII, 43: per inane, Cic. Fat. 11, i. e. *lucht of ledige ruimte*: cf. Ovid. Met. IV, 717: *dus ook* Plural. inania i. e. *de lucht*, Ibid. II, 506. 2) *in 't bijzonder ledig van zekere zaak*, *ledig*, *zonder iets*, *bij voorb.* homo i. e. *ledig*, *zonder last*, Plaut. Amph. I, 1, 174: *ook zonder geld*, *arm*, *met ledige handen*, Ibid. Bacch. III, 4, 19. Ibid. Most. III, 4, 19. Ibid. Most. III, 1, 44. Cic. Att. XIV, 3: *ook met eene ledige maag*, *hongerig*, Plaut. Stich. I, 3, 78: equus, Cic. Verr. II, 66, i. e. *zonder berijder*: umbra, Ovid. Trist. III, 11, 25 (*van dooden*), *d. i. zonder ligchaam*, *lijfloos*: *dus ook* imago, Ibid. Fast. V, 463, i. e. *lijfloos*: *dus ook* vulgus, Ovid. Fast. II, 554. Stat. Theb. I, 93, i. e. *lijfloos*: *dus ook* tumulus, Virg. Aen. VI, 506, i. e. *zonder ligchaam*: *van daar heet de onderaardsche wereld of het rijk der dooden* inania regna Ditis, Virg. Aen. VI, 269: *of* inania Tartara, Ovid. Met. XI, 670: *ook enkel* Inane, Stat. Theb. IV, 477: *verders* corpus, Cic. Leg. II, 18. Ovid. Her. XV, 116. Ibid. Am. III, 9, 6. i. e. *zonder ziel*, *dood*: plenum, inane i. e. *niet rond*, *niet numereus*, Cic. Brut. 8 extr.: vultus, Senec. Phoen. 43, i. e. *zonder oogen*: *van daar* lumina inania, *van 't gezicht beroofd*, *blind*, Ovid. Art. I, 339: galea i. e. sine capite, Virg. Aen. V, 673: leo *en* tigris i. e. *afgevelde Leeuwen of Tijgerhuid*, Stat. Theb. I, 483. VI, 719: verba, Virg. Aen. X, 639, i. e. *zonder gedachten*: cogitatio, Cic. Mil. 29, i. e. *zonder zaken*, *d. i. vergeefsch*, *ijdel*: *van daar* 2) *ledig*, *d. i. ledig van nuttigheid*, *ijdel*, *vergeefs*, *nutteloos*, *bij voorb.* cogitatio, Cic. Mil. 34: contentiones, Cic. Or. III, 2: minae, Horat. Epod. VI, 3: decus, Ibid. V, 7: nomen, Ibid. Ep. I, 17, 41: tempus, Aen. IV, 433: spes, Ibid. X, 627: causae, Ibid. IX, 219: doli, Ibid. Georg. IV, 400: opera, Horat. Art. 443: cupiditates, Cic. Fin. I, 16. Tusc. V, 33, i. e. *ijdele onnutte*, *onnoodige*: *van daar* inania *ijdele*, *ongegronde dingen*, *bij voorb.* famae, Tacit. Ann. II, 76: (b) *ijdel*, *d. i. die van eene kleinigheid veel ophef maakt*, *verwaand*, *trotsch*, *opgeblazen*, *bij voorb.* superbia, Sallust. Jug. 64 (68): nihil in me inane, Cic. ad Brut. Ep. 3: homines, Lucret. I, 640. Horat. Sat. I, 4, 76: inaniora ingenia, Liv. XLV, 23: *of klein denkend*, *bij voorb. uit zijf*, *slecht denkend*, *bij voorb.* animus pusillus & inanis, Cic. ad Div. II, 17 extr.: homo, Lucret. *en* Horat., *zie hier voor*: c) *hol*, *bij voorb.* vulnus, Ovid. Fast. II, 849.

INANĬTAS, atis, f. *de ledigheid*, Cic. Fat. 9. Plaut. Caf. IV, 3, 5: *van daar* 1) *de uitholling*, *de holligheid*, *holte*, *bij voorb.* oris, Quintil. II, 11 (19). 2) *de nutteloosheid*, *ijdelheid*, *bij voorb.* circumcisa omni inanitate scil. cupiditatum, Cic. Fin. I, 13: verborum & imaginum, Gell. XIII, 8.

INANĬTER, *ledig*, *van daar* 1) *ijdel*, *op eene ijdele wijze*, *zonder grond*, *bij voorb.* exsultare, Cic. Tusc. IV, 6: angere, Horat. Ep. II, 1, 211. 2) *zonder nut*, *vergeefsch*, Ovid. Met. II, 618.

INANTE, *zie* Ante.

INAPERTUS, a, um, *niet open*, *niet blootgesteld*, *bij voorb.* fraudi, Sil. VII, 26.

INAPPARATĬO (*beter* INADP.), onis, f. *de niet toerusting*, *niet toebereiding*, *gebrek aan toebereiding*, Auct. ad Herenn. II, 4 extr.

INĀRĀTUS, a, um, 1) Adj. *ongeploegd*, Virg. Georg. I, 83. Stat. Theb. X, 506. 2) Particip. *van* Inaro.

INARCŬLUM, i, n. i. q. virgula ex malo punica incurvata, quam regina sacrificans in capite gestabat, Fest.

INARDĔO, si, 2. *ergens branden*, *of enkel branden*, *bij voorb.* inarsit humeris, Horat. Epod. III, 18, *ten zij dit liever tot* Inardesco *behoort*: ore inardente, Enn. ap. Cic. Or. II, 54 extr.: *doch de Edd.* Pearc.

arc. *en* Erneſt. *hebben* in ardente *als twee woorden.* Not. *het* Perfect. *ſchijnt gemeenlijk tot* Inardeſco *te behooren.*

INARDESCO, ſi, ĕre, 1) *ontbranden, zich ontſteken, bij voorb.* nubes, Virg. Aen. VIII, 622: arbuſculas ut ferrum inardeſcentes, Plin. H. N. XIII, 25 extr.: munus inarſit humeris, Horat. Epod. III, 18: *van daar Tropisch, bij voorb.* adfectus, Quintil. XI, 3 in. 2) *ontbranden, gloeijend worden, d. h. ſchaamrood worden, bij voorb.* genae, Senec. Herc. Oet. 251.

INAREFACĬO, ĕre, *droogen:* Inarefactus, a, um, *gedroogd, bij voorb.* ſanguis, Plin. H. N. XII, 10 poſt med.

INARESCO, rui, 3. *ergens droog worden, of enkel droog worden, bij voorb.* coelum ſole inareſcere, Plin. H. N. XXXI, 6: *of* in ſole, Ibid. XXVI, 8: paulum capiti inareſcant, Ibid. XXVIII, 11: fructum inareſcere, Colum. IV, 24: cum tectorium inaruerit, Ibid. I, 6 med.: opus inareſcere, Vitruv. VII, 3: medicamenta, Celſ. V, 17 extr.: nihil facilius quam lacrymas inareſcere, Quintil. VI, 1: *van daar Tropisch, bij voorb.* liberalitas ita temperanda eſt, ne nimia profuſione inareſcat, Plin. Ep. II, 4.

INARGENTĀTUS, a, um, *met zilver overtrokken, verzilverd,* Plin. H. N. XXII, 2: lecti, Pandect. XXXIII, 10, 3.

INARGŪTE, i. e. non argute, *niet ſcherpzinnig,* Gell. XI, 13 poſt med.

INARGŪTUS, a, um, i. e. non argutus, *niet ſcherpzinnig, bij voorb.* ſententia, Pandect. VII, 5, 5.

INĀRO, avi, atum, are, 1) *in akkeren, in ploegen,* Cato R. R. 37: ſimum, Colum. II, 5: ſemina, Plin. H. N. XVIII, 18: 2) *akkeren, beäkkeren, beploegen, bij voorb.* ſolum, Plin. H. N. XVIII, 14 extr.: agrum, Pandect. XLIV, 23, 9.

INARTIFICIĀLIS, e, *onkunſtiglijk, niet kunstmatig, kunſteloos, bij voorb.* probationes, Quintil. V, 1 *en* 5 extr.

INARTIFICIALĬTER, *onkunſtiglijk, niet kunstmatig, kunſteloos, bij voorb.* gerere, Quintil. II, 17 extr.

INASCENSUS, INASPECTUS, *zie* Inadſc., Inadſp.

INASSO, are, *braaden,* Plin. H. N. XXX, 8 poſt med.

INASSUETUS, *zie* Inadſuetus.

INATTENUĀTUS, a, um, *zie* Inadtenuatus.

INAUDAX, acis, *niet ſtoutmoedig, zonder moed,* Horat. Od. III, 20, 3.

INAUDĬO, ivi *en* ii, itum, 4. i. q. audio, *iet hooren of enkel hooren, bij voorb.* conſilia, Cic. ad Div. IV, 24: aliquid de aliquo, Cic. Att. VI, 1 poſt med.: aliquid de aliqua re, Plaut. Moſt. III, 1, 11: de aliqua re ex (*voor* ab) aliquo, Cic. Fragm. ap. Non. 2. n. 442: ſeq. Accuſ. & Infinit., Plaut. Mil. III, 2, 56. Ibid. Aul. II, 2, 88. Cic. Att. XV, 26 in.: *van daar* re inaudita, fore, ut cet., Cic. Balb. 18.

INAUDITIUNCŬLA, ae, f. i. q. auditio, *wanneer men verkleinend ſpreekt, bij voorb. eene kleine les, kollegie, voorlezing, bij voorb.* diſciplinae grammaticae, Gell. V, 21.

INAUDĪTUS, a, um, 1) Adject., a) *het geen nog niet gehoord is, ongehoord,* Cic. Or. I, 31. Cic. Sext. 39 extr. Cic. Balb. 5 extr. Cic. Caecin. 13. Vatin. 14. Manil. 14: *ook* ſeq. Dat., alicui, Cic. Manil. 11 in. Cic. Haruſp. 27: b) *niet gehoord, bij voorb. voor het gericht, niet aangehoord, onverhoorder zake, bij voorb.* aliquem punire inauditum, Suet. Vit. 14: aliquem inauditum damnare, Juſtin. XXII, 2 extr.: cf. Tacit. Ann. II, 77. Senec. Med. 199. c) *zonder ooren, bij voorb.* Nonius 2. n. 463 *leest* Gell. V, 6 inodora inauditave *voor* inora inauritave. 2) Particip. *van* Inaudio.

INAUGURĀTO, *zie* Inauguro.

INAUGURIUM, i, i. q. augurium (*gelijk* in *dikwijls niets betekent*), *ſchijnt niet voor te komen, maar in gebruik geweest te zijn: en* Liv. I, 36 med. cum ille in augurio rem expertus cet.: *ſchijnt de* Conſtructie (*woordvoeging*) experiri in re *voor* re *wat hard, gelijk dan ook* Florus I, 5 *van deze zelfde zaak zegt* ille rem expertus augurio cet.: *waarom in* Livius *beter ſchijnt gelezen te worden* inaugurio *als één woord.*

INAUGŪRO, avi, atum, are, 1) *de wichelvogels raadpleegen,* Plaut. Aſin. II, 1, 11. Liv. I, 7 in. *en* 36 med.: *van daar* Inaugurato (Ablat.), Liv. I, 36 *en* 44. V, 52 in., i. e. *na gedaane raadpleeging dezer vogelen: van daar* 2) *menſchen of plaatzen door de pleegtigheid van het raadpleegen der vogelvlucht zekere heiligheid geven, hen inwijden, bij voorb.* locum, Liv. III, 20: templum, Cic. Dom. 53. Flor. I, 7: centurias, Liv. *Bij eer-ambten kan men het vertaalen, inwijden en inhuldigen, bij voorb.* flaminem, *eenen* Flamen *d. i. eene ſoort van Prieſters,* Cic. Phil. II, 43 in. Liv. XXVII, 8 *tweemaal en* XL, 42: augurem, Liv. XXX, 26 extr.: apud quas (ilices) inauguratus dicitur Tiburtus, Plin. H. N. XVI, 44 poſt init.: *dus ook een hoofd of aanvoerer van eene Rooversbende,* Apul. Met. VII ante med. p. 191 Elm.

INAURĀTUS, a, um, 1) Adject., *niet verguld, zonder goud, niet met goud opgeſierd, bij voorb.* mulier, Titinn. ap. Chariſ. 2. 2) Particip. *van* Inauro.

INAURIS, is, f. *oorhangzels, pendenten,* Plaut. Epid. V, 1, 33. Plur. *ſtaat* Ibid. Men. III, 3, 17. Plin. H. N. IX, 55. XXXII, 2. *Het is waarſchijnlijk een* Adjectivum (*in 't oor te vinden, daar toe behoorende*), *wanneer men misſchien* gemma, margarita *of* res *verſtaan moet.*

INAURĪTUS, a, um, *zonder ooren, bij voorb.* inora inauritave, Gell. V, 6, *alwaar echter* Nonius 2. n. 463 inauditave *leest.*

INAURO, avi, atum, are, 1) *met goud overtrekken, of verſieren, of vergulden, bij voorb.* ſtatuam, Cic. Verr. II, 21: columnam, Cic. Div. I, 24: inaurata veſtis, i. e. *met goud gewerkt,* Ovid. Medic. 18: *dus ook* palla, Auct. ad Her. IV, 47: laquearia, parietes, vaſa, Plin. H. N. XXXIII, 3 extr.: cf. Vitruv. VII, 8. 2) *Tropisch, vergulden, d. i. rijk maken,* Cic. ad Div. VII, 13. Horat. Ep. I, 12, 9.

INAUSPICĀTUS, a, um, 1) *waarbij geene* Auſpicia *gehouden worden of zijn, bij voorb.* lex, Liv.: *van daar* Inauſpicato (Ablat.), Cic. Div. I, 17, *zonder het houden der Auſpiciën, d. i. zonder voorafgaande raadpleeging der voorzeggende vogelen: van daar* 2) *ongelukkiglijk voor anderen, bij voorb. ten aanzien der aankondiging of beduiding, bij voorb.* bos, Senec. Oedip. 723: nomen, Plin. H. N. III, 23: res inauſpicati exempli, Ibid. VII, 16: cornix eſt ales inauſpicatae garrulitatis, a quibusdam tamen laudata, Ib. X, 12 in.: inauſpicatarum animantium, Ibid. XVIII, 1: bibente conviva menſam tolli, inauſpicatiſſimum judicatur, Ibid. XXVIII, 2 poſt med.

INAUSUS, a, um, *niet gewaagd, ongewaagd,* Virg. Aen. VIII, 205. Valer. Flacc. I, 107: *ook* ſeq. Dativo, *bij voorb.* nihil inauſum eſſe fortunae, Senec. Ep. 91 poſt med.: quid inauſum — volis? Tacit. Ann. I, 42: fuerat hoc nefas Danais inauſum, Senec. Troad. 669: audere inauſa, Ibid. Thyeſt. 20.

INB. *De woorden die dus beginnen, zie in* Imb.

INCAEDŬUS, a, um, *het geen niet gehouwen of afgehouwen wordt, bij voorb.* ſylva, Ovid. Am. III, 1, 1: lucus, Ib. Faſt. II, 435.

INCALATIO, ōnis, i. e. invocatio, Feſt.

INCALATIVE, i. e. vocative, Feſt.

INCĂLESCO, lui, 3. *warm of heet worden, bij voorb.* tempus anni, Colum. II, 4: vino incaleſcere, Liv. I, 37: *van daar Tropisch, warm worden, ontgloeijen, d. i. zeker vuur in zich gevoelen, bij voorb. van liefde, bij voorb.* ipſa quoque incalui, Ovid. Her. XI, 25, i. e. *ben verliefd geworden: verders* acres incaluere animi (equorum), Ovid. Met. II, 87: ubi fatidicos concepit mente furores, incaluitque deo, Ibid. 641: populi favore ingenium quodvis incaluiſſe poteſt, Ibid. Pont. III, 4, 30.

INCALFACĬO, ĕre, *verwarmen, verhitten, bij voorb.* hoſtia icta incalfacit cultros, Ovid. Met. XV, 735: ſi culmos Titan incalfacit udos, Ibid. Faſt. IV, 919.

INCALLIDE, *onbekwaam, niet listig,* Cic. Off. III, 33 ante med.

INCALLIDUS, a, um, 1) *niet bekwaam, ongeſchikt, dom, bij voorb.* homines, Cic. Invent. I, 3 in. 2) *niet listig, bij voorb.* ſervus, Cic. Cluent. 16: cf. Tacit. Ann. III, 8.

INCALO, are, i. e. invocare, *bij voorb.* incalanto i. e. invocanto, Feſt.

INCANDESCO, dui, 3. *heet worden, ontvlammen, zich ontſteken, bij voorb.* incandeſcit eundo, Ovid. Met. II, 729: incanduit ignibus ara, Ib. XII, 12: tempeſtas — toto autumni incanduit aeſtu, Virg. Georg. III, 478, i. e. *de lucht ontgloeide, werdt heet.*

INCANESCO, nui, 3. 1) *wit worden, bij voorb.* ornus incanuit albo flore piri, Virg. Georg. II, 71: ſpumis incanuit unda, Catull. LXIII, 13: gelu magnoque incanuit imbre Caucaſus, Valer. Flacc. 613. 2) *grijs worden, d. i. wit worden, bij voorb. van haairen, bij voorb.* cum nigra incanuit aetas, Sil. III, 328.

INCANTAMENTUM, i, n. *toovermiddel, tooverij, bij voorb.* carminum, Plin. H. N. XXVIII, 2 in.: incantamentorum — Virgilii imitatio, Ibid. ante med.

INCANTO, avi, atum, are, 1) *ergens zingen, bij voorb.* ſepiculae, Apul. Met. VIII poſt med. p. 210 Elm., i. e. in ſepicula. 2) *een tooverformulier opzeggen, of mompelen, of zingen, bij voorb.* carmen malum, Plin. H. N. e legg. XII. Tabb. XXXIII, 2: *van daar* a) *tooveren, bij voorb.* quod mihi emolumentum fuerit incantandi? Apul. Apol. med. p. 305 Elm.: *doch, men kan ook* illam *verſtaan: dan zou het zijn, betooveren:* b) *betooveren, van daar* Incantatus, a, um, *betooverd, bij voorb.* vincula, Horat. Sat. I, 8, 49: mulier, Apul. Apolog. med. p. 305 Elm. *tweemaal.*

INCĀNUS, a, um, *wit of grijs, wanneer dit hetzelfde is als wit, bij voorb.* mentum, Virg. Georg. III, 311: crines,

Cic.

Digitized by Google

Catull. LXIV, 352: ſaecula. Ibid. 95, 5: barba. Colum. VIII, 2 poſt med.

INCAPISTRO, are, *de halſter, helſter of kaptoom aandoen: van daar Tropiſch, bij voorb.* erroribus, Apul. Met. XI poſt med. p. 266 Elm., i. e. *verſtrikken, vangen.*

INCASSUM *of* IN CASSUM, *vergeefsch,* Liv., *zie* Caſſus.

INCASTE, i. e. inceſte, *onrein*, Senec. Controv. II, 13 in.

INCASTIGATUS, a, um, *ongeſtraft, ongetuchtigd*, Horat. Ep. I, 10, 45.

INCAVILLATIO, onis, f. i. e. per deſpectum iniſſio, Feſt.

INCAVO, are, *hol maken*, Colum. IV, 25.

INCAUTE, 1) *onvoorzichtig*, Cic. Att. VII, 10. Liv. VII, 15: incautius, Liv. XXI, 7. 2) *niet terughoudend, bij voorb.* incautius, Plin. Epiſt. I, 15 extr.

INCAUTUS, a, um, 1) *onvoorzichtig, zich niet in acht nemende, niet voorkomende*, Cic. Phil. XI, 2. Cic. Planc. 22: ab (i. e. propter) ſecundis rebus incauti, Liv. V, 44: *ook* ſeq. a i. e. *ten aanzien, bij voorb.* a fraude fraterna, Liv. XL, 5: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* ſui, Stat. Theb. VI, 766: futuri, Horat. Sat. I, 1, 35: incautior, Liv. XXX, 13. 2) *waar in men zich niet in acht neemt, of nemen kan, bij voorb.* tenebrae, Lucan. IV, 500: *van daar* a) *onverhoedsch, niet voorzien, bij voorb.* ſic eſt incautum, Propert. II, 1, 80: ictus, Sil. II, 99: iter hoſtibus incautum, Tacit. Ann. I, 50. b) *niet bewaard, niet verhoed*, Liv. XXV, 38 poſt med.

INCEDO, eſſi, eſſum, 3. 1) *binnen gaan, of gaan, wanneer men alleen op het gaan ziet, bij voorb.* ſi pedes incedat, Liv. XXVIII, 9 extr., *te voet gaat:* molliter, Ovid. Am. II, 4, 23, *eenen ligten gang hebben:* durius, Ovid. Remed. 337, i. e. *eenen lompen, zwaaren gang hebben:* incedit habitu mendico, Apul. Met. I poſt med. p. 112 Elm.: incedunt per ora veſtra magnifice, *gaan voor u voorbij enz.*, Salluſt. Jug. 31 (34): *doch, het kan ook zijn, vertoonen zich, laten zich voor uwe oogen zien; bij ſlot is het hetzelfde:* cauta via, Plaut. Curc. I, 1, 32: ire pedibus *of* equis, *te voet of te paard gaan*, Juſtin. XLI, 3: *dus ook* pueri incedunt, Virg. V, 553, ſcil. equis, *rijden: doch, het kan ook zijn, laten zich zien, vertoonen zich: bijzonder langzaam of bedachtzaam (binnen) gaan, als 't ware, ſluipen, bij voorb.* non ambulamus, ſed incedimus, Senec. Nat. Quaeſt. VII, 31: *van daar ſtaat het voor, zijn, doch, met betrekking tot den gang, zich openlijk vertoonen, zich laten zien, bij voorb.* ego, quae divûm incedo regina, Virg. Aen. I, 46 (50), *die ik ben enz., die ik binnen ga, of mij vertoone als enz.:* per ora veſtra magnifice, Salluſt., *zie hier voor:* incedit (tanquam) vel Jove digna ſoror, Prop. II, 2, 58: matrona incedit cet., Ibid. III, 3, 11: inceſſi omnibus laetitiis, Cic. ad Div. II, 9, i. e. *verheugde mij.* 2) *in 't gemeen, gaan, op de vraag waar? of waarheen? gevolglijk gaan, marcheeren, ergens heen gaan, vriendlijk of vijändlijk, bij voorb.* bellum, quacunque incederet, Cic. Div. I, 24; *waar heen of waar ook enz.:* moeſtos locos, Tacit. Ann. I, 61: propius, *nader toegaan*, Ibid. 35: mutato agmine, Salluſt. Jug. 46 (50): cohortes paulatim incedere jubet, Ibid. Cat. 60 (63): inceſſit deinde, qua duceret —, exercitus, Liv. VIII, 36: ſeſſum *gaan zitten, gevolglijk zich zetten*, Plaut. Prol. 101: a foro domum, Ibid. Moſt. IV, 3, 6: per vias, Ibid. Merc. II, 3, 71: cf. Virg. Aen. V, 188: malitiae lenonis contra incedere, Plaut. Rud. III, 3, 31, *tegen gaan, d. i. zoeken te verijdelen:* inceſſit itineri & proelio ſcil. paratus, i. e. *tot beiden gereed*, Tacit. Ann. I, 51: ad portas urbis, Liv. II, 63: *van daar* a) *losgaan, bij voorb. op de vijänden, bij voorb.* in Romanos, Salluſt. Jug. 101 (107): cohortes paulatim cet., Ib. Cat. 60 (63), *zie hier voor:* in hoſtem, Liv. VIII, 8: b) *iets ondernemen, bij voorb.* ad inventionem, Cic. Invent. II, 14: c) *iemand voorkomen, toekomen, aankomen, komen, inkomen, bevallen, zich vertoonen van levenloze dingen, bij voorb.* licentia deterrimo cuique incedebat, Tacit. Ann. III, 36: pro modeſtia — vis incedebat, Ibid. 26: poſtquam tenebrae incedebant, Ibid. XV, 37: occultus rumor incedebat, Ibid. II, 55: ne timor in exercitu incederet, Liv. XXIX, 24, *doch* Drakenborch, *die zich daar aan ſtiet, heeft* in exercitum incideret *laten drukken, maar miſſchien zonder noodzake. Meermaalen komt hier* inceſſit *voor; maar het kan ook van* inceſſo *zijn, bij voorb.* ſterilitas annonae inceſſit hominibus, Colum. II, 10: ubi crepuſculum inceſſerit, Ibid. XI, 1 poſt med.: frigora inceſſerunt, Ibid. XII, 50: inceſſit in caſtra vis morbi, Liv. XXIX, 10: cura patribus inceſſit, Ibid. IV, 57: timor patres inceſſit, Ibid. I, 17: religio ſi te inceſſit, Terent. And. IV, 3, 15: tanta commutatio inceſſit i. e. venit, facta eſt, Salluſt. Jug. 13: laſcivia atque ſuperbia inceſſere, Ibid. 41 (45). 3) *binnen gaan*, Juſtin. XXXIV, 3. 4) *komen, bij voorb.* huc, Plaut. Moſt. I, 3, 152: nuntii, Tacit. Ann. XI, 32: *Tropiſch, bij voorb.* cura, timor, religio, ſterilitas, vis morbi cet., *zie hier voor:* cf. Inceſſo.

INCELEBRATUS, a, um, *niet bekend gemaakt*, Tacit. Ann. VI, 7 extr.

INCELEBER, bris, bre, *onbekend, onvermaard*, Gell. I, 22. V, 14. Sil. VIII, 678.

INCENDIARIUS, a, um, *brand verôorzakende, aanſtekende, bij voorb.* telum, Ammian. XX, 11 (29): avis, Plin. H. N. X, 13: *van daar* Incendiarius, ſcil. homo, *die vuur aanlegt, brandſtichter*, Tacit. Ann. XV, 67. Suet. Vitell. 17.

INCENDIUM, i, n. 1) *het brandende vuur, brand, bij voorb.* excitare, Cic. Mur. 25: conflare, Liv. XXVI, 27: *of* facere, Liv. XXVI, 27. Cic. Parad. 4 extr., i. e. *maken, verôorzaken, aanleggen, ſtichten:* incendio frumentum corrumpere, Caeſ. B. G. VII, 55: incendio conflagrare, Cic. Cat. I, 11. 2) *hitte, bij voorb. in de maag*, Lucret. IV, 870. 3) *het vuur of hitte, Tropiſch, bij voorb. der driften, liefde, begeerten enz., bij voorb.* cupiditatum, Cic. Fin. V, 24: animorum, Cic. Or. 8: excitare incendium i. e. amorem, Ovid. Art. II, 301. 4) *het geen aanſteekt, fakkel, vuur verôorzakende zaak, bij voorb.* incendia poſcit, Virg. Aen. IX, 71. 5) annonae, i. e. *verzwaring, duurte*, Manil. IV, 168. 6) *vuur, Tropiſch, d. i. het hoogſte gevaar, verderf, bij voorb.* incendium excitare, Cic. Mur. 25: belli civilis, Cic. Marc. 9: invidiae, Cic. Cat. I, 11: miſeriarum, Cic. Tuſc. IV, 32: civitatis, Cic. Dom. 50: incendio Praetoriano aduſtus eſt, Cic. Att. V, 20.

INCENDO, di, ſum, 3. *aanſteken, ontſteken, ontbranden, in vuur zetten, doen branden, af maken, dat het brande, bij voorb.* cupas pice refertas, Caeſ. B. C. II, 11: thus & odores, Cic. Verr. IV, 35: lychnos, Virg. Aen. I, 727 (731): *van daar* altaria, Ibid. VIII, 285, i. e. *er vuur op maken:* aras, Ibid. III, 279 (cf. Accendo): *ook Tropiſch, ontſteken, bij voorb.* febriculam, Celſ. III, 21 med., i. e. *erger maken: van daar* incenſus, a, um, *ontſtoken, ontvlamd, brandend, bij voorb.* aeſtus, *brandende hitte, bij voorb. van de koorts*, Virg. Georg. III, 459: *van daar* 1) *aanſteken, verbranden, bij voorb.* aliquem, Cic. Verr. I, 33 extr.: claſſem, Ibid. V, 35: naves, Cic. Att. IX, 6: vicos, oppida, Caeſ. B. G. I, 5: lucum, Nep. Milt. 7: *van daar* Ajax fulmine incenſus, Plin. H. N. XXXV, 9. 2) *Tropiſch, in vuur zetten, ontſteken, bekooren, bij voorb.* cupiditatem, Cic. ad Div. XV, 21: odia improborum, Cic. Att. IX, 1: lubidinem alicujus, Terent. And. II, 1, 8: animum dictis, Virg. Aen. IV, 147: aliquem, Salluſt. Jug. 25 (27). Terent. Phorm. I, 4, 9. Virg. Aen. IV, 260. Horat. Sat. II, 6, 47: proelia cautu, Valer. Flacc. VI, 92: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* me incendit facere pietas, Enn. ap. Non. 2. n. 696: *van daar* incendi *ontbranden, ontſtoken, bekoord worden, bij voorb.* amore, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: deſiderio, Cic. Or. 10: gloria ad ſtudia, Cic. Tuſc. I, 2: ira, Terent. Hec. IV, 1, 47: dolore, Nep. Lyſ. 2: odio, Salluſt. Cat. 49: dictis, Virg. Aen. V, 719: *dus ook* equus incenſus calcaribus, Hirt. B. O. VIII, 48: *ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* adeo erat incenſus, ut cet., Nep. Eum. 10, i. e. *ontvlamd, vertoornd: van daar* incendere Abſolute ſcil. amore, *ontſteken, verliefd maken*, Ovid. Met. III, 426. Virg. Aen. I, 660 (664). *Ook* incendere in aliquem, Cic. ad Div. I, 9. §. 10, *aanhitzen, toornig maken.* 3) *heller maken, glinſterend maken, verlichten, bij voorb.* luna incenſa radiis ſolis, Cic. Nat. D. I, 31: ſquamam incendebat fulgor, Virg. Aen. V, 88: ſol incendit aurum, Ovid. Pont. II, 1, 41: digitos incendere gemmis, Stat. Sylv. II, 1, 131: *hier toe zou men ook kunnen brengen* altaria, aras, Virg., *zie hier voor: van daar Tropiſch, bij voorb.* genus ſuum, Plaut. Trin. III, 2, 49, i. e. *beroemd, aanzienlijk maken, zoo als* Gronovius *het verklaart.* 4) *warm of heet maken, bij voorb.* fornacem, Colum. XII, 19. 5) *vergrooten, bij voorb.* annonam, Varr. R. R. III, 2 extr., *den prijs van het graan, d. i. duurte maken:* vires, Virg. Aen. V, 455: luctus, Ibid. IX, 500. 6) incendere coelum clamoribus, Virg. Aen. X, 895, *hyperboliſch, d. i. als 't ware, in vuur zetten, zoo ſchreeuwen, dat de lucht ontvlammen zou, d. i. met geroep vervullen: dus ook* urbem clamoribus incendunt i. e. implent *of* perturbant, Ibid. XI, 147: *dus ook* regia luctu incenderetur. Juſtin. XXXVIII, 8. 7) *verderven, te gronde helpen, bij voorb.* campos cet., Stat. Theb. I, 631: genus ſuum, Plaut. Trin. III, 2, 49, *gelijk ſommigen willen: doch zie hier voor.* Not. incenſit *voor* incendent, *heeft men voormaals gezegd, gelijk* Feſtus *verzekert.*

INCENSE, *met vuur, hevig, bij voorb.* aliquid facere, Gell. X, 3 med.

INCENSIO, onis, f. 1) *aanſteking, bij voorb.* Capitolii, Cic. Cat. III, 4: urbis, Cic. Sull. 11. 2) *ontſteking, bekooring enz.*

INCENSOR, oris, m. *een aanſteker, bij voorb.*

voorb. messium, Pandect. XLVIII, 19, 16 extr. Paul. Sentent. V. tit. 20: nuntii specularum incensores assidui, Apul. de mundo post med. p. 169 Elm., i. e. *aansteekers van het wachtvuur, wanneer dan* specularum *van* incensores *geregeerd wordt, en* speculae *wachtvuuren, zouden zijn:* si lectio & explicatio certa.

INCENSUS, a, um, 1) Adj. (*van* censeo), *die zich en zijn vermogen bij den* Censor *niet aangegeven heeft*, Cic. Caecin. 34. Liv. I. 44. IV, 8. 2) Particip. *van* incendo *ontstoken, zie* Incendo.

INCENTIO, onis, f. 1) *het blazen op een speeltuig, bij voorb.* tibiarum, Gell. III, 13. 2) *het opzingen van een tooverdeuntjen, tooverirg*, Gell. XVI, 11.

INCENTIVUS, a, um, *aanstemmend, bij voorb.* tibia, Varr. R. R. I, 2 med.

INCEPS i. e. deinceps, Fest.

INCEPTIO, onis, f. 1) *het aanvangen, bij voorb.* operis, Cic. Acad. IV, 38: patrociniorum, Apul. Apolog. post med. p. 347 Elm., i. e. *de op zich neming enz.* 2) *het ondernemen, voornemen*, Terent. And. I, 3, 12: patrociniorum, Apul., *zie hier voor.*

INCEPTO, are, 1) *aanvangen, beginnen, bij voorb.* loqui, Plaut. Trin. IV, 3, 23: facere facinus, Ibid. Curc. I, 1, 23: canere, Gell. I, 1: quid inceptas? Terent. Eun. V, 7, 1, i. e. *wat wilt gij beginnen? of beter, wat zijt gij voornemens? wat zijt gij van zins?* 2) *ondernemen, voorhebben, bij voorb.* facere, Plaut. Curc. I, 1, 23, *zie hier voor:* quo iter inceptas, Plaut. Truc. I, 2, 28, *waarheen gij gaan wilt:* quid inceptas? Terent. Eun. V, 7, 1, *wat hebt gij voor? wat wilt gij doen?* Ibid. Heaut. III, 3, 39.

INCEPTOR, oris, m. *de aanvanger eener zaak*, Terent. Eun. V, 8, 5.

INCEPTUM, *zie* Incipio.

INCEPTUS, us, m. i. q. inceptio. 1) *het aanvangen, beginnen, bij voorb.* foedum inceptu, Liv. Praef., *ten zij men dit voor het Supin. houdt, doch, het welk bij slot hetzelfde is.* 2) *ondernemen*, Nep. Iphic. 2. Valer. Flacc. VI, 124.

INCEPTUS, a, um, *zie* Incipio.

INCERNICULUM, i, 1) *het geen door gezeefd wordt, de zemelen*, Plin. H. N. VIII, 44 extr. 2) *een werktuig om te ziften, eene zeve, (een doorslag)*, Lucil. ap. Non. 2. n. 153. Cato R. R. 13, *alwaar het ook een doorslag zijn kan.*

INCERNO, crevi, cretum, 3. 1) *op iets of ergens in ziften, of enkel ziften, bij voorb.* eo terram incernito, Cato R. R. 48: ita cribro — terram incernemus, Colum. V, 6, 6: marmor super fricaturam, Vitruv. VII, 1. 2) *door het ziften bestrooijen, als 't ware, beziften, bij voorb.* liba farris femine, Varr. ap. Non. 2. n. 355.

INCERO, are, *met wasch bestrijken of overtrekken, bij voorb.* inceratus, a, um, Cels. VIII, 8: *van daar* genua deorum, Juvenal. X, 55, i. e. *zijne op wassehen tafeltjens geschreven geloften aan de knieen der Goden vasthechten, gevolglijk hun eene gelofte doen: sommigen verklaaren de plaats van* Juvenal. *dus: de standbeelden der Goden zoo lang kussen en omhelzen, tot zij eene korst van morsigheid, als 't ware, eene korst van wasch, verkrijgen; gevolglijk zeer bidden.*

INCERTE, *onzeker, twijfelächtig*, Enn. ap. Gell. XIX, 10. Pacuv. ap. Non. 7. n. 2.

INCERTO, Adv., *zie* Incertus.

INCERTO, are, *onzeker maken, bij voorb.* animum, Plaut. Epid. IV, 1, 18: alicui prospectum sui, Apul. Met. XI med. p. 265 Elm.: *van daar* sermonem singultu i. e. *onduidlijk, onverstaanbaar maken*, Apul. Met. V ante med. p. 164 Elm., *snikkend spreken, door snikken zijne woorden afbreken.*

INCERTUS, a, um, 1) *onzeker, d. i. in onzekerheid staande, twijfelende, bij voorb.* plebs, Cic. Agr. II, 25: cum incertus essem, ubi esses, Cic. Att. I, 9: incertus sum utrum cet., Terent. Phorm. IV, 3, 54: incertus sum, quid dicam, Ibid. Hec. III, 4, 36: cf. Sallust. Jug. 67 (71) *en* 101 (106). Virg. Aen. III, 7. *Ook met den* Genitivus, *op de vraag, waar in? bij voorb.* rerum suarum, Liv. XXIV, 30: veri, Liv. IV, 23: sententiae, Ibid. 57: animi, Tacit. Ann. VI, 46: salutis, Ovid. Trist. III, 3, 4: sui, Stat. Theb. V, 524: locorum, Auct. B. Afric. 7, 21 *en* 28: *van daar onzekere tijding hebbende*, Plaut. Epid. III, 4, 3. 2) *onzeker, niet vast, onbepaald, bij voorb.* iter, Caes. B. G. V, 36: nihil incertius vulgo, Cic. Mur. 17: spes incertissima, Cic. Sext. 22: aetas (puerilis) lubrica & incerta, Cic. Verr. V, 52: casus, Cic. Or. 28: tempora, Caes. B. G. VII, 16: responsum, Liv. XXVII, 43, i. e. *bij welke men niet recht weet, hoe men het heeft, onbepaald:* Amicus certus in re incerta cernitur, Enn. ap. Cic. Amic. 17, i. e. *in twijfelächtige omstandigheden, d. i. in den nood:* sol, Ovid. Met. II, 808, i. e. *de lente zon, die het ijs begint te smelten, en nog niet recht helder schijnt, maar met wolken bedekt is; gevolglijk niet recht zichtbaar: dus ook* luna, Virg. Aen. VI, 270: incertum est, *het is onzeker, men weet niet*, Liv. III, 27. Terent. Heaut. I, 1, 43: *van daar* a) *niet zeker genoeg treffende, bij voorb.* securis, Virg. Aen. II, 224. b) *niet zijnen vasten stand en orde hebbende, bij voorb.* crines, Ovid. Am. I, 11, 1, i. e. *onördenlijk:* acus, Martial. II, 66, 2, i. e. *niet vast:* vultus, Sallust. Jug. 106 (114), i. e. *bang, angstig, gezicht, geenen moed te kennen gevende enz. Ook staat* incertus, a, um, *voor* de quo incertum est, *bij voorb.* incertus infans, masculus an femina esset, Liv. XXXI, 12, i. e. *een kind, van het welk onzeker was, of het van het manlijk of vrouwlijk geslacht was: van daar* os incertum, Ovid. Her. VIII, 92, *stamelend, d. i. daar men niet recht van weet, wat zij spreekt; dien men niet verstaat: van daar* incerti, quidnam esset, Sallust. Jug. 49 (53), i. e. *men was bij hun onzeker, zij maakten iemand onzeker enz.* c) *onzeker ten aanzien der zichtbaarheid, gevolglijk donker, bij voorb.* sol, Ovid. Met. II, 808: lune, Virg. Aen. VI, 270, *zie hier voor:* tres soles incerti, Ibid. III, 203, i. e. *donkere dagen: van daar* Incertum *het onzekere, de onzekerheid, onzekere toevallen, bij voorb.* ne cujus incerti auctor esset, Liv. IV, 13: in incerto esse, Sallust. Jug. 38 (42). Liv. V, 28. Hirt. Alex. 16, *in onzekerheid zijn, onzeker zijn; dus ook* in incerto habere, *onzeker zijn*, Sallust. Cat. 41 (42): *dus ook* in incerto habebatur, Ibid. Jug. 46 (50), i. e. *men was onzeker, men wist niet zeker:* in incerto relinquere, Tacit. Hist. II, 33: ad incertum revocare, Cic. Caecin. 13: *of* in incertum revocare, Ibid. 27, i. e. *in onzekerheid brengen, onzeker maken:* in incertum creatus, Liv. IV, 13, *op het onzekere: dus ook Plur.* incerta, *bij voorb.* maris & tempestatum, Tacit. Ann. III, 54: incerta fortunae experiri, Plin. Ep. III, 19: legiones scriptae ad incerta belli, Liv. XXX, 2: *van daar Ablat.* Incerto (*het welk verkeerd voor een Adverbium gehouden wordt*) *met onzekerheid, bij voorb.* scio, Plaut. Pseud. IV, 2, 7. Ibid. Epid. III, 4, 68, i. e. *onzeker, niet zeker: dus ook* incerto [illegible], Ib. Epid. IV, 1, 18: *ook staat* incerto *Absolute, voor* cum incertum sit, esset, *bij voorb.* incerto, quid peterent, Liv. XXVIII, 36 extr., i. e. *terwijl men niet wist, terwijl zij niet wisten of zagen. Ook staat* incertum *Adverbialiter, onzeker, zoo als bij ons, d. i. zonder te weten, zonder dat men zeker weet, bij voorb.* Alexander, incertum qua fide, pacem fecit, Liv. VIII, 17 extr.: Adlapsa sagitta est, incertum, qua pulsa manu, Virg. Aen. XII, 320: confessus est quidem, sed incertum, utrum cet., Plin. Ep. IV, 11. 3) *onzichtbaar of niet recht zichtbaar, bij voorb.* sol, Ovid., *zie hier voor:* luna, Virg., *zie hier voor: van daar* incerto, Liv. XXVIII, 36 extr., i. e. *nadien zij niet zagen of zien konden, zie hier voor.* 4) *onzeker, verward, confus, of onzeker makende, bij voorb.* responsum, Liv., *zie boven: van daar* vultus i. e. *confus, verward, angstvallig enz.*, Sallust., *zie boven.* Nota 1) incertum *voor* incertorum, Pacuv. ap. Non. 9. n. 1. 2) ager incertus, Varr. L. L. IV, 4, i. e. *daar men niet van weet, of hij Romeinsch, Gabiniinisch, vreemd (peregrinus) of vijandlijk is.*

INCESSO, ivi en i, 3. i. q. incedo, 1) *op iemand ingaan, aantasten, indringen of gaan, bij voorb.* in erumpentes, Liv. IX, 21: aliquem, Liv. VIII, 25 extr. Colum. VIII, 11. Ovid. Met. XIV, 402: muros, Virg. Aen. XII, 596: feras noxii incessivere, Plin. H. N. XXXIII, 3 post med.: *ook zonder* Casus, Liv. XXXVII, 42 med. 2) *Tropisch, op iemand ingaan, aanvallen, bij voorb.* met woorden, Ovid. Met. XIII, 132. Suet. Claud. 12. Tacit. Hist. II, 23 *en meermaalen: dus ook* senex juvenes objurgatione justa incessivit, Gell. I, 2, *bijzonder van driften, wanneer het overvallen, aankomen enz. vertaald wordt, bij voorb.* admiratio incessit homines, Liv. IX, 8, i. e. *het dacht hun wonder:* cupido incessit eum, Liv. XXIV, 13, i. e. *hem kwam eene begeerte aan, hij kreeg lust: dus ook* Timor incessit patres, Liv. I, 17: *dus ook* metus, Liv. III, 59: Indignatio incessit aliquos, Liv. III, 60. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* cura patribus incessit, Liv. IV, 57: *ook* in aliquem, Terent. And. IV, 3, 15: *doch dit alles kan ook van* incedo *zijn, zie het één en ander in* Incedo. 3) *ook zonder* Casus, i. e. *komen, indringen, zich vertoonen enz., bij voorb.* timor incessit, Liv. II, 27. Caes. B. C. III, 101, i. e. *was, vertoonde zich: doch dit alles kan ook van* Incedo *zijn, zie* Incedo. 4) *gaan of binnen gaan, bij voorb.* mulier incessit, Ovid. Art. II, 4, 23, i. e. *heeft eenen ligten gang: te weten* incessit *hier het* Praesens *is, zoo als het schijnt: cf.* Incedo. 5) *binnen gaan of komen, bij voorb.* vis morbi in castra incessit, Liv. XXIX, 10 in., *doch, [illegible] het ook tot het bovenstaande brengen.*

INCESSUS, us, m. 1) *het binnen gaan, indringen, ingang*, Tacit. Ann. IV, [illegible] *van daar* a) *toegang*, Tacit. Ann. VI, 33: b) *inval in een land*, Tacit. Ann. XII, 50. 2) *het gaan, de gang*, Cic. Orat. 18: *bijzonder het gaan, de gang, d. i. de wijze van gaan, bij voorb.* [illegible] rus, incessus, Cic. Off. I, [illegible] [illegible], Cic. Fin. II, 24, *zijnen gang*

[illegible]

gaan: inceſſus citus, Salluſt. Cat. 15: tardus, Ibid.: fractus i. e. *een onmannelijke gang*, Quintil. V, 9: erectus, Tacit. Hiſt. I, 53: in inceſſu molliorem eſſe, Ovid. Art. III, 306: ſi ita ſe geret inceſſu, Cic. Coel. 20: exprimere inceſſus, Ovid. Met. XI, 636: & vera inceſſu patuit dea, Virg. Aen. I, 405 (409).

INCESTE, *onrein, bevlekt, zondig, het zij dit al of niet in hoererij beſtaat*, Cic. Coel. 14. Lucret. I, 99: ſacrificium facere, Liv. I, 45.

INCESTIFICUS, a, um, *zich verontreinigend, eene ſnoode daad begaande*, Senec. Phoeniſſ. 223.

INCESTO, are, *onrein maken, verontreinigen, bevlekken, bij voorb.* claſſem funere, Virg. Aen. VI, 150: diem, Stat. Theb. XI, 120: nomina inceſtant faſtos, Claudian. de Conſul. Mall. Theod. 267: *bijzonder door ontucht, bij voorb.* puellam, Plaut. Poen. V, 2, 136: filiam, Tacit. Ann. VI, 19: ſe, Suet. Tiber. 43.

INCESTUM, *zie* Inceſtus, a, um.

INCESTUS, us, m. *verontreiniging, bijzonder van zich zelven door ongeoorloofde hoererij, bij voorb. bloedſchande enz.*, Cic. Brut. 32. Cic. Mil. 22.

INCESTUS, a, um, i. e. non caſtus, *onrein, bij voorb.* aves, Stat. Theb. IX, 98, i. e. *die van doode lijken vreten*: conceſſa apud illos (Judaeos), quae apud nos inceſta, Tacit. Hiſt. V, 4, i. e. *ongeoorloofd, zondig: bijzonder door hoererij, hoerachtig, ontuchtig, onkuisch, bij voorb.* os, Cic. Phil. XI, 2: flagitium, Cic. Dom. 40: ſermo, Liv. VIII, 28: voces, Ovid. Triſt. II, 503: amor, Tacit. Ann. XII, 4: nuptiae, Ibid. XI, 25: praedo i. e. Paris, Stat. Achill. I, 45: Sic inceſta perit ſcil. Veſtalis, Ovid. Faſt. VI, 459, i. e. *die gehoereerd heeft: van daar* Inceſtum, Subſtantive, 1) *de onreinigheid, het zij die in beleediging van den Godsdienst of in hoererij beſtaat*, Cic. Leg. II, 10. 2) *bijzonder de onreinigheid ten aanzien der bij de Romeinen ongeoorloofde hoererij, bij voorb. van eene* Veſtaalsch *Non of met Nabloedverwanten, of met vrije perſonen (want met ſlavinnen te hoereeren heet bij de Romeinen geene hoererij of ontucht) onreine, hoerachtige, ſchandelijke daad, ontucht, bloedſchande enz.*, Cic. Tuſc. IV, 35. Cic. Invent. I, 40. Quintil. VII, 8. Pandect. XXIII, 2, 39.

INCHŎO, avi, atum, are, *den grond tot iet leggen, bij voorb.* delubrum, Cic. Dom. 51: initium, Liv. XXXIX, 23: oratorem, Cic. Or. 9 extr.: *van daar* 1) *aanvangen, beginnen, bij voorb.* res, Cic. Arch. 11: praelium, Liv. XXXVIII, 17: vindemiam, Plin. H. N. XI, 14: Favonius ver inchoans, Ibid. XVI, 25: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* fodere, Pallad. XIII, 2: producere, Lucan. X, 173. *Van daar* inchoare ſcil. ſe, *beginnen, aanvangen, een' aanvang nemen, bij voorb.* inchoante menſe, Pallad. III, 25 extr.: *van daar* inchoat i. e. *begint* ſcil. *te ſpreken (zoo als* infit*)*, Stat. Theb. VIII, 623. Paſſiv. inchoatus, a, um, *aangevangen, bij voorb.* multa praeclare inchoata, Cic. Brut. 33: *van daar Tropisch*, exaedificare (i. e. conſummare) ignaviam ſuam inchoatam, Plaut. Trin. I, 2, 95. 2) *oprichten, beginnen, opbouwen, maken, bij voorb.* aram, Virg. Aen. VI, 252: regem i. e. *maken*, Plin. H. N. XI, 16 extr., *alwaar het van de bijen ſtaat*: reges plures inchoantur, ne dedeſint: *van daar* inchoatus, a, um, *gemaakt, bij voorb.* Dindymi domina i. e. Cybele, Catull. XXXV, 14: *en* mater, Ibid. 18, i. e. *een gedicht van haar.* Not. (1) Inchoatus, a, um, *ſtaat ook* Adjective, *onvolledig, onvolkomen, bij voorb.* cognitio, Cic. Off. I, 43: comoedia, Plaut. Amph. III, 1, 8: rem tam praeclaram inchoatam relinquere, Cic. Nat. D. I, 20: inchoatae naturae, Ibid. II, 12, *die tegen over* perfectae *ſtaan*: officium inchoatum, Cic. Fin. IV, 6, *welke tegen over* perfectum *geſteld wordt.* (2) ab inchoato domum extruere, Colum. IV, 3 in., *van den grond op*: *dus ook* ſchola ab inchoato extructa, Inſcript. ap. Gruter. p. 169. n. 3: ſcholam ab inchoato refecerunt, Ibid. p. 170. n. 3: *gevolglijk is* inchoatum *hier de grond, de gelegde grond, van* inchoare *den grond leggen.*

INCĪCUR, ŭris *of* ŏris, *niet tam, wild*, Pacuv. ap. Feſt. in Incicorem.

INCĬDO, ĭdi, āſum, 3. 1) *ergens in vallen, bij voorb.* in foveam, Cic. Phil. IV, 5: ſaxum in crura ejus incidit, Cic. Fat. 3: turris ſuper agmina incidit, Virg. Aen. II, 466: portis, *ter poorten inſtorten*, Liv. V, 11 *en* 26: caſtris, Liv. II, 65: ad terram, Virg. Aen. XII, 926. *Ook met den* Dativus, *op de vraag, waar heen? of waar op? bij voorb.* capitibus, Liv. XXI, 10: arae, Ovid. Met. V, 104: cf. Stat. Theb. V, 233. *Ook met den* Accuſativus, *zie* n. 2. 2) *ergens heen vallen, Tropisch, d. i. geraken, iet of iemand bejegenen, ontmoeten, of bij toeval komen, bij voorb.* quocunque oculi inciderunt, Cic. Mil. 1: in manus alicujus, Cic. Cluent. 7: in inſidias, Cic. ad Div. VII, 3: inter catervas armatorum, Liv. XXV, 39: in mentem, Terent. Phorm. I, 3, 5: in vituperatores alicujus, Ibid.: in morbum, Cic. ad Div. XIII, 29: in ſermonem, Cic. Amic. 1: flamma in ſegetem incidit, Virg. Aen. II, 304: peſtilentia incidit in urbem agrosque, Liv. XXVII, 23 extr.: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* homini improviſo incidi, Cic. Verr. II, 74, i. e. *bejegende hem, kwam tot hem, verraschte hem*: alicui, Virg. Aen. XI, 699: tantus terror incidit exercitui, Caeſ. B. C. III, 13, i. e. *beving het leger, overviel het enz.*: incidit amori calamitas, Terent. Heaut. II, 4, 15: navigiis incidit Eurus, Virg. Georg. II, 107: portis, Liv., *zie hier voor*: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* periculum, Nep. Att. 10: deus animos incidit, Virg. Aen. IX, 721: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* velut caſu (pecora) incidiſſent ſcil. iis, Liv. II, 50, i. e. *overvielen, bejegenden. Ook vallen, geraken, vervallen, den inval hebben, bij voorb.* ad dignitatem tuendam, Cic. ad Div. V, 8. 3) *op iemand of iet vallen, ontmoeten, bejegenen, aanvallen, aangrijpen, bij voorb.* in milites, Cic. Roſc. Am. 52: in hoſtem, Liv. VIII, 8: ultimis i. e. in ultimos, Liv. XXVIII, 13: flamma in ſegetem, Virg.: peſtilentia in urbem cet., Liv.: Eurus navigiis, Virg.: terror exercitui, Caeſ.: amori calamitas, Terent., *zie hier voor. Ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* animos, Virg. Aen. IX, 721: coturnices vela incidunt, Solin. 11 (18): *van daar* a) *ergens heen vallen of treffen, van den tijd, bij voorb. dat valt in de tijden enz., bij voorb.* Quorum aetas in eorum tempora incidit, Cic. Or. 12: cum in III. Cal. Compit. dies incidiſſet, Cic. Piſ. 4: in quem diem incidant myſteria, Cic. Att. VI, 1 extr. b) *voorvallen, zich toedragen, gebeuren, paſſeeren, bij voorb.* incidit de uxoribus mentio, Liv. I, 57: cogitatio, Cic. Att. XIII, 32: aliud ex alio incidit, Terent. Heaut. III, 3, 37: quonam fato incidiſſet, ut cet., Liv. III, 40: incidit Caeſarianum bellum i. e. *viel de oorlog voor*, Nep. Att. 7: multis tales caſus incidiſſe, Cic. ad Div. V, 17 med.: forte inciderat, ne cet., Liv. I, 46: cf. XXVI, 23, *en dus meermalen voor* accidere. c) *wedervaren, bejegenen, bij voorb.* Quod ubi cui militi incideret, Liv. II, 27: certamen conſulibus inciderat, Ibid.: multis tales caſus incidiſſe, Cic. ad Div. V, 17 med. d) *invallen, inkomen, in de gedachten komen, bij voorb.* quae cogitatio ſi non incidiſſet ſcil. mihi, Cic. Att. XIII, 32 in., *zie hier voor*: mihi incidit ſuſpicio, Terent. And. II, 2, 22: in mentem Phormioni incidiſſet, Ib. Phorm. I, 3, 5. e) *zich aan iet ſtooten of aanſtooten, bij voorb.* in alterum genus juſtitiae, Cic. Off. I, 9. Nut. ne incidat in Diodorum *voor* in Diodori ſententiam, Cic. Fat. 8, i. e. *om* Diodorus *niet toe te ſtemmen.*

INCĪDO, īdi, īſum, 3. *inſnijden, eene inſnede (of meer) ergens in maken, bij voorb. in eenen boom, bij voorb.* arborem, Caeſ. B. G. II, 17, *alwaar het ook zijn kan, afſnijden*: *van daar* inciditur (arbor) vitro (*met glas*), lapide cet., Plin. H. N. XII, 25 in., i. e. *men ſnijdt in enz.*: venam, Plin. H. N. XXIX, 6 med. Tacit. Ann. XVI, 19, *aderlaten. Ook iet inſnijden, ſchrijven, graveeren, inetsen, bij voorb.* leges in aes, Cic. Phil. I, 10: nomina in tabula, Cic. ad Div. XIII, 36: verba ceris, Ovid. Met. IX, 528: amores arboribus, Virg. Ecl. X, 53: nomen non ſaxis, ſed monumentis, Plin. Paneg. 54: foedus in columna inciſum, Cic. Balb. 23: literas cortici, Plin. H. N. XVI, 9: *verders met den blooten* Accuſativus, *bij voorb.* dentes i. e. *tanden (in eene zage) inſnijden*, Ovid. Met. VIII, 245: leges (ſcil. in aes), Cic. Mil. 32: *van daar bij* Cic. Dom. 50: quid te audacius, qui in ejus nomen incideris, *alwaar in wel behoord weg te blijven, te weten* incideris, ſcil. in aes, *ten zij men achter* in *nog* aes *wil invullen*: *van daar* 1) *beſnijden of verſnijden, bij voorb.* pennas, Cic. Att. IV, 2 poſt med., *de ſlagpennen*: palmitem ad medullam, Plin. H. N. XIV, 9: vulnus, Celſ. V, 27. Sect. 3: vites falce, Virg. Ecl. III, 11. 2) *afbreken, ſtremmen, verhinderen, bij voorb.* ſermonem, Liv. XXXII, 37 extr.: ludum, Horat. Ep. I, 14, 36: actus, Sil. III, 78: deliberationem, Cic. Or. II, 82: lites, Virg. Ecl. IX, 14, i. e. *verhinderen, voorkomen.* 3) *ſtukſnijden, bij voorb.* poëma, Cic. Q. Fr. III, 1, 4, *doch, het kan ook zijn, afdanken*: funem, Virg. Aen. III, 667: *van daar verdeelen, bij voorb.* palmo inciſus, Cic. Div. I, 39: folia inciſa i. e. *inſnede hebbende, getand*, Plin. H. N. XXV, 6: *van daar* inciſum, Cic. Or. 62. Quintil. IX, 4 poſt med., i. e. *een klein lid der Rede, beſtaande uit drie, vier, tot zeven lettergrepen; en er is geene ſtelling ingelascht.* 4) *benemen, wegnemen, bij voorb.* ſpem, Liv. II, 16. III, 58. XLIV, 6: media, Cic. Phil. II, 19, i. e. *weglaten*: *ook afdanken, vernietigen, afſchaffen, bij voorb.* teſtamentum, Pandect. XXVIII, 4, 3 *en* 4: poëma, Cic., *zie hier voor*: horam, Senec. Ep. 101: ſpem, Liv., *zie hier voor.* 5) *ſnijden, d. i. ſnijdend maken, bij voorb.* faces, Virg. Ecl. VIII, 29: dentes, Ovid., *zie hier voor.* 6) *ſnijden, opſnijden, Anatomiseeren, bij voorb.* corpora mortuorum, Celſ.

Cels. Praefat. ante med.: alvum vivorum hominum, Ibid. Not. genus vocis — incidens. Cic. Or. III, 58 in., *als 't ware, insnijdend, d. i. afgebroken, hier en daar beteugelende.*

INCIDUUS, a, um, i. q. incaeduus, Stat. Theb. VI, 90.

INCIENS, tis, *zwanger, dragtig*, Varr. R. R. II, 2, 8. Ed. Gesner. Fest. in Gravida: *ook* Plin. H. N. XI, 37. Sect. 84. Ed. Hard.

INCIĔO (INCIO), ivi, ītum, 2 (4). *verwekken, gaande maken, in beweging brengen, bij voorb.* inciebat corpora, Lucret. V, 960, *doch, de* Ed. Creech. *heeft* jungebat: *van daar* Incitus, a, um, Virg., *zie* Incitus.

INCILIS, e, *bij voorb.* fossa incilis, Cato R. R. 155, i. e. *een gragt, om het water af te leiden: van daar* Incile, Substantive, i. q. fossa incilis, Cato Ibid. Colum. V, 9. Pandect. XLIII, 13, 1. XLIII, 21, 11: *van daar Tropisch*, in incili adhaeserunt, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 5. Not. *Sommigen leiden het af van* incido, *bij voorb.* Ulpian. Pandect. XLIII, 21, 1.

INCILĬO *of* INCILO, are, *schelden of bestraffen, bij voorb.* inciliet, Lucret. III, 976. Creech.: incilare probris, Acc. ap. Non. 2. n. 430: incilare factum alicujus, Acc. Ibid.: incilet, Pacuv. Ibid.: incilans, Lucil. Ibid.

INCINCTUS, a, um, 1) Adject., *ongegord*, Tibull. III, 2, 18, *alwaar het echter ook voor* cinctus *heel wel staan, en gevolglijk het* Particip. *van* Incingo *zijn kan.* 2) *Het* Particip. *van* Incingo, *gegord.*

INCINGO, xi, ctum, 3. i. q. cingo, *omgorden, omgeven, bij voorb.* urbes moenibus, Ovid. Am. III, 8, 47: aras verbenis, Ibid. Met. VII, 242: se serpentibus, Catull. LXIV, 259: incingi zona, Ovid. Her. IX, 66: cf. Ibid. Met. XIV, 720: *dus ook* incinctus, a, um, *bij voorb.* pallio, Petron. 135: Hispania pelago incincta est, Mela II, 6: incinctus cinctu Gabino, Liv. VIII, 9: Furiae incinctae igni, Cic. Acad. IV, 28 ex Eurip.: cf. Virg. Georg. IV, 342.

INCĬNO, ĕre, *zingende of blazende zich laten hooren; zingen, bij voorb.* modos, Prop. II, 18, 6: *blazen, bij voorb.* tibicen, Gell. I, 11. IV, 13.

INCIPESSO, *zie* Incipisso.

INCĬPIO, epi, eptum, 3. *van* in *en* capio, *eigenlijk iet aanvatten, iet ter hand nemen: van daar* 1) *aanvangen, beginnen, d. i. ondernemen, doen, bij voorb.* quid incipiam? Terent. Eun. V, 5, 25: hoc, Ibid. Ad. II, 2, 19: facinus pulcherrimum, Sallust. Cat. 20: iter, Plaut. Cas. IV, 4, 2: *van daar* Inceptum *een voornemen, onderneming*, Liv. XXXI, 26. Cic. Cat. II, 12, *en meermaalen.* 2) *aanvangen, eenen aanvang maken*, Cic. Off. I, 37 extr.: opus, Liv. VII, 34 extr.: amicitiam, Terent. And. III, 3, 7: oppugnationem, Caes. B. G. VII, 17: iter, Plaut. Cas. IV, 4, 2: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* gerere, Cic. N. D. II, 3: facere, Caes. B. C. I, 80: esse, Ibid. B. G. II, 2: canere, Virg. Georg. I, 5: *ook beginnen*, scil. *te spreken of te zingen*, Sallust. Jug. 109 (117). Virg. Ecl. III, 58. *Ook beginnen, d. i. eenen aanvang nemen, bij voorb.* febricula incipit, Cic. Att. VII, 8: annus incipit, Plaut. Capt. V, 3, 3: Idumaea incipit, Plin. H. N. V, 13: juventa incipiens, Ibid. VIII, 5: quies incipit, Virg. Aen. II, 260. 3) *aanvangen, d. i. inrichten, ondernemen, bij voorb.* quid si hoc nunc sic incipiam? Terent. Heaut. IV, 2, 9: *doch het zou ook doen kunnen zijn.* Not. incepsit *voor* inceperit *hebben de Ouden gezegd, gelijk* Festus *in* incepsit *zegt.*

INCIPISSO *of* INCIPESSO, ĕre, i. q. Incipio, *bij voorb.* aliquid, Plaut. Capt. III, 3, 17. Ibid. II, 1, 19. Ibid. Mil. II, 2, 73 *en* 82: *ook* seq. Infinit., Ibid. Capt. IV, 2, 22.

INCISE *en* INCISIM, Adv., *in korte afsnijdingen of kleine leden der Reden, van drie, vier tot zeven lettergreepen; het eerste staat*, Cic. Or. 63 *en* 67: *het laatste*, Ibid. 63.

INCISĬO, onis, f. *het wegsnijden, insnede*, Colum. de Arb. 8: *van daar in eene Reden een zeer klein niet periodisch lid der Reden, dat slechts drie of vier tot zeven lettergreepen in zich bevat*, Cic. Or. 61 *en* 64, *anders* incisum *genoemd: ook in de* Grammatica, i. q. caesura, Diomed. 3.

INCISUM, *zie* Incido.

INCISURA, ae, f. 1) *het insnijden, de insnede, die men maakt*, Plin. H. N. XI, 39. Colum. XII, 54. 2) *de insnede in eene zaak, d. i. de verdieping, die er uitziet, als of zij door insnijden gemaakt was, bij voorb. in de hand*, Plin. H. N. XI, 52: *in de bladeren*, Ibid. XXVI, 8: *in het ooft*, Ibid. XV, 11: *in de* Insecten, Ibid. XI, 1. 3) *in de Schilderkunst, de scheiding der schaduw van het licht*, Ibid. XXXIII, 13.

INCISUS, a, um, *zie* Incido.

INCISUS, us, m. i. q. incisio, *het insnijden, eene insnede*, Plin. H. N. XVI, 12.

INCITABŬLUM, i, n. *middel van aanprikkeling, bekooring*, Gell. XV, 2.

INCITAMENTUM, i, n. *middel van aanprikkeling, bekooring, bij voorb.* periculorum & laborum i. e. ad pericula cet., Cic. Arch. 10: ad honeste moriendum, Curt. IX, 5: irarum, Tacit. Ann. I, 55.

INCITĀTE, 1) *met hevige beweging, hevig:* incitatius, Cic. Or. 20. 2) *snel, bij voorb.* fluit incitatius, Ibid. 63 in.

INCITATĬO, onis, f. 1) *het zetten in beweging, opwekking, aansporing, aanprikkeling tot iet, bij voorb.* populi languentis, Cic. Or. II, 9: cf. 43 med. 2) *de opwekking, verheffing*, Passive, *d. i. hevigheid, heftige beweging eener zaak, wanneer het ook somtijds gezwindheid is, bij voorb.* animi, Caes. B. C. III, 92: mentis divina incitatio, Cic. Div. I, 40, i. e. Enthusiasmus, *geestvervoering:* orationis, Cic. Or. I, 35, i. e. *snelheid:* sol tanta incitatione fertur, ut celeritas ejus cet., Cic. Acad. IV, 26, i. e. *hevigheid, hevige beweging, snelligheid.*

INCITĀTUS, us, m. i. q. incitatio, *bij voorb.* assiduo mundi incitatu, Plin. H. N. II, 45. Ed. Hard., i. e. *hevige (snelle) beweging, alwaar de* Ed. Elzev. incitu *in dezelfde beteekenis heeft.*

INCITATUS, a, um, *zie* Incito.

INCITEGA, ae, f. i. e. machinula, in qua constituebatur in convivio vini amphora, de qua subinde deferrentur vina, Fest.

INCITO, avi, atum, are, *in snelle beweging zetten, bij voorb.* equum, Caes. B. C. II, 41: artus, Lucret. III, 744: *bij* [illegible] stas, Valer. Flacc. I, 410: saxa per pronum, Sallust. ap. Non. 18. n. 16: motus stellarum incitantur, Cic. Nat. D. II, 40, i. e. *gaan snel: van daar* se incitare *zich zelven in snelle beweging zetten, gevolglijk haasten, loopen, vliegen, snel gaan, snel vlieten, snel vaaren enz., bij voorb.* nostri ex castris se incitant, Caes. B. C. II, 14: scaphae se in hostes incitaverunt, Ibid. III, 24: cum ex alto se aestus incitavisset, Ibid. B. G. III, 12: *dus ook* incitari *in snelle beweging gezet worden, ook zich in snelle beweging zetten, spoeden, snel gaan, loopen, vliegen, snel vlieten of vaaren, bij voorb.* stellarum motus tum incitantur tum retardantur, Cic. Nat. D. II, 40: *van daar* Incitatus, a, um, Adject., *in snelle beweging gezet, snel loopend, snel gaande, snel vlietend, snel vaarend, vliegend, bij voorb.* lintres — incitatae, Caes. B. G. VII, 60: equi, Ibid. IV, 26 *en* 34: equo incitato se in hostes immittere i. e. *spoorslags*, Cic. Nat. D. III, 6: incitato gradu occurrere, Senec. Troad. 993: amnis aestate exiguus, hibernis idem incitatus pluviis, Liv. XLIV, 8, *alwaar het ook voor* auctus *staan, en gevolglijk tot n. 6. hooren kan: van daar* Incitatus *is de naam van een paard in de kamp- of renspelen*, Sueton. Calig. 55, *en van zulken kamprenner* (aurigae circensis), Martial. X, 16 extr. XI, 1 extr.: *van daar* incitatior, Cic. Or. 12 *en* 59: incitatissima conversio, Cic. Somn. Scip. 5: *van daar* 1) *snel maken, bij voorb.* ingenium, Cic. Or. II, 35: equos, Caes., *zie hier voor:* magistros navium, Caes., *zie hier voor.* 2) *aanprikkelen, aanzetten, verwekken, bij voorb.* studium, Cic. Div. II, 2: sitim, Ovid. Remed. 632: aviditatem, Plin. H. N. XX, 7: celeritatem, Cic. Or. I, 20: milites, Caes. B. G. IV, 14: civitatem, Ibid. I, 4: aliquem cupiditate imitandi, Cic. Brut. 92. 3) *bekoren, aansporen tot iet, bij voorb.* ad bellum, Caes. B. G. III, 10. Liv. XLIV, 30: aliquem ad studium & ad laborem, Cic. Or. I, 61: in aliquem, Ibid. 46: contra aliquem, Hirt. B. G. VIII, 35. Cic. Acad. IV, 47. 4) *verrukken, bij voorb.* mente incitatus, Cic. Acad. IV, 5: cf. Catull. LXIII, 93. 5) *bevorderen, doen wassen, of maken, dat iet wast, bij voorb.* celeritatem, Cic. Or. I, 20: arborem, vitem cet., *bij voorb.* vitem, Colum. III, 21, 7. IV, 22, 3. Pallad. Nov. 3: proceritatem castaneae, Ibid. IV, 33, 5. 6) *vergrooten, bij voorb.* poenas, Tacit. Ann. III, 25: amnis incitatur, Liv., *zie hier voor. Ook zou men hier toe kunnen brengen* celeritatem, Cic., *uit n. 5: en* proceritatem, Colum., *uit n. 5.*

INCĬTUS, a, um, 1) *verwekt, in snelle beweging gezet, hevig, snel: is het* Particip. *van* Incieo, *bij voorb.* vis venti, Lucret. I, 272: hasta, Virg. Aen. XII, 492: cf. Sil. I, 491. Valer. Flacc. I, 728. 2) Adject., *onbewogen of onbewegelijk; van daar* incita calx *een steen, dien men (op het speelbord) niet schuiven kan: van daar* incitae calces i. e. *de plaats op het speelbord, daar men niet meer schuiven kan, gelijk* tegulae (*eigenlijk de tegels*) *de plaats beteekenen, waar de tegels zijn, d. i. het tegeldak: van daar* ad incitas redigere *iemand zoo ver brengen, dat hij niet meer schuiven kan, en Tropisch, iemand zoo ver brengen, dat hij niet verder kan, d. i. iemand tot het uiterste, of in verlegenheid, brengen, dat hij niet weet, hoe hij zich redden zal*, Plaut. Poen. IV, 2, 8. Ibid. Trin. II, 4, 136. Ook [illegible]

men daar voor incita (*misschien* scil. loca), *bij voorb.* ad incita redire, Lucil. ap. Non. 2. n. 422: ad incita adigere, Lucil. Ibid.

INCIVILIS, e, *niet zoo gesteld, als men van eenen burger jegens zijnen medeburger verwachten zou, onbeleefd, onhoflijk*, Gell. X. 6. Pand. XXIII, 2, 67. XLVIII, 19, 9. L, 13, 8.

INCIVILITER, *onmanierlijk, onwellevend, hard*, Apul. Met. VII prope fin. p. 199. Elm. Pandect. IV, 2, 23. Ibid. L, 13, 2: incivilius, Sueton. Tit. 6. Flor. I, 26.

INCLAMITO, are, i. q. inclamo, *op iemand toeschreeuwen: van daar uitvaaren*, Plaut. Epid. V, 2, 46.

INCLAMO, avi, atum, are, i. q. clamare in aliquem, 1) *tegen iemand uitvaaren, tot iemand schreeuwen, toeschreeuwen, toeroepen, het zij het ten goede of kwaade geschiede:* a) *in het goede, bij voorb.* aliquem, Cic. Invent. II, 4: Valerium, Liv. VIII, 9: ut, si inclamaro, advoles, Cic. Att. II, 18 extr.: *doch het kan hier overäl zijn, roepen:* Curiatiis, Liv. I, 25: *van daar uitroepen tot of tegen iemand, of enkel uitroepen, bij voorb.* Nemo inclamavit patronorum, Cic. Or. I, 53: b) *ten kwaade, toeschreeuwen, tegen iemand uitvaaren, op iemand schreeuwen, bij voorb.* in aliquem, Gell. V, 9: aliquem, Plaut. Cist. I, 1, 110. Ibid. Stich. II, 2, 4. Ibid. Mil. IV, 2, 44. Ibid. Truc. III, 2, 4: alios, Liv. X, 4: alicui, Ovid. Am. I, 7, 45. 2) *roepen, bij voorb.* si inclamaro, Cic. Att. II, 18: comitem, Cic. Invent. II, 4: aliquem nomine, Liv. XXVI, 15: Valerium, Liv. VIII, 9: nomen alicujus, Coel. ap. Quintil. IV, 2, 124: cf. Plaut. Amph. V, 1, 16: *van daar* inclamatus, a, um, *geroepen, bij voorb.* Delphinus, Plin. H. N. IX, 18: inclamati, Ibid. 3) *aanroepen, bij voorb.* deum atque hominum fidem, Gell. XVII, 19.

INCLARESCO, ui, 3. 1) *helter worden.* 2) *bekend, beroemd worden*, Plin. Paneg. 82. Plin. H. N. VII, 37 extr. XXXIII, 12. XXXV, 11. Sueton. Gramm. 17.

INCLEMENS, tis, *onanschiklijk, ruw, hard, bij voorb.* dictator, Liv. VIII, 32: cf. Sil. VIII, 440: verbo inclementiori adpellare, Liv. IX, 34.

INCLEMENTER, *onzacht, ruw, hard, bij voorb.* in aliquem dicere, Plaut. Amph. II, 2, 110: alicui dicere, Ibid. Pseud. I, 1, 25: alicui loqui, Ibid. Poen. V, 5, 44: censere, Plin. H. N. XVIII, 6: inclementius, Liv. III, 48.

INCLEMENTIA, ae, f. *de onzachtheid, hardheid, ruwheid, ruw gedrag of gesteldheid, bij voorb.* divûm, Virg. Aen. II, 602: mortis, Virg. Georg. III, 68: fati, Stat. Sylv. I, 4, 50: maris, Claudian. B. Get. 210: formae dirae, Ibid. Proserp. I, 82 (*van* Pluto): coeli, Justin. IX, 2, i. e. *ruwe lucht, ruw klimaat.*

INCLINABILIS, e, *ligt zich neigend, bij voorb. tot iet, bij voorb.* animus in pravum inclinabilis, Senec. Ep. 94 med.

INCLINAMENTUM, i, n. *bij voorb.* verbi, Nigid. ap. Gell. IV, 9, i. e. *de buiging van een woord.*

INCLINATIO, onis, f. 1) *het neigen, de buiging, bij voorb.* ingressus, cursus, — inclinatio, Cic. Nat. D. I, 34: lateris unius, Plin. H. N. VIII, 51: alterna inclinatione scil. serrae, Ibid. XVI, 43: Eristalis (gemma) cum sit candida, ad inclinationes rubescere videtur, Ibid. XXXVII, 10: *van daar* 2) *Tropisch, de verändering eener zaak, bij voorb.* vocis, Quintil. XI, 3 extr. Cic. Brut. 43: coeli, Vitruv. I, 1. Gell. XIV, 1, i. e. *het klimaat, luchtsgestel: dus ook* mundi, Vitruv. VI, 1: temporum, Cic. Balb. 26: temporis, Cic. Agr. II, 29, i. e. *de omstandigheid.* 3) *het neigen, Tropisch, bij voorb.* ad meliorem spem, Cic. Sext. 31, i. e. *uitzicht daar op: van daar de neiging, genegenheid, bij voorb.* voluntatum, Cic. Mur. 26: voluntatis, Cic. Or. II, 29: principum inclinatio in hos, Tacit. Ann. IV, 20: crudelitas est inclinatio animi ad asperiora, Senec. Clem. II, 4. 4) *de afleiding eens woords van een ander en buiging van het zelve*, Varr. L. L. VIII, 1 *en* 63.

INCLINATUS, us, m. i. q. inclinatio, *bij voorb.* simili inclinatu, Gell. III, 12, i. e. *uitgang.*

INCLINIS, e, 1) *zich neigend, zich buigend, bij voorb.* cervix, Valer. Flacc. IV, 308: 2) *zich niet neigend, onveränderlijk*, Manil. I, 596.

INCLINO, avi, atum, are, *iet ergens heen neigen of buigen, of enkel iet neigen of buigen, bij voorb.* genua arenis, Ovid. Met. I, 355: *ook krommen, bij voorb.* cursus, Ibid. II, 720: *van daar* inclinari *zich neigen of buigen, bij voorb.* terra, Lucret. VI, 572: *van daar* acies inclinatur, Liv. I, 12: *of* inclinat scil. se, Liv. II, 20, i. e. *wendt links om, om te vluchten, zwenkt, deinst terug: dus ook* inclinare in fugam, Liv. XXXIV, 28: res inclinatur in fugam, Liv. VII, 33: *ook* acies inclinat in neutram partem i. e. *wijkt, deinst enz.*, Ibid.: maritos scil. concubitus causa, Juvenal. IX, 26: cf. X, 224. Pers. IV, 8: *van daar Tropisch*, inclinari timore, Cic. Att. III, 13: *van daar* 1) *Tropisch, neigen, en* inclinari, *ook* inclinare se *of enkel* inclinare, scil. se, *zich neigen, bij voorb.* sol se inclinavit, Liv. IX, 32, *neigde tot den avond:* meridies inclinat, Horat. Od. III, 28, 5: *van daar neigen, d. i. veränderen, bij voorb.* fortuna se inclinat, Caes. B. C. I, 52, i. e. *verändert zich:* opes inclinari ad Sabinos, Liv. I, 8: *van daar* inclinari *zakken, bij voorb.* domus, Virg. Aen. XII, 59: res inclinatae, Liv. IX, 12, i. e. *verzwakt, gedaald:* fortuna, Cic. ad Div. II, 16, *doch, het kan ook heeten, verändert: van daar* morbus inclinatus i. e. *wanneer zij afneemt*, Cels. III, 2 in. Plin. H. N. XXIII, 4 post in.: *dus ook* febris se inclinat, *neemt af*, Cels. III, 4 med.: *van daar* vox inclinata, *eene diepe stem, basstem*, Cic. Or. 8 *en* 17. 2) *eenen uitslag geven, bij voorb.* rem, Liv. III, 61. IX, 12, i. e. *aan de zaak enz.: van daar* res inclinata est, Cic. ad Div. I, 1, *de zaak is nabij den uitslag, d. i. het moet zich spoedig vertoonen, wat er van worden zal.* 3) *neigen, buigen, bij voorb.* aquas ad litora, Ovid. Met. XI, 208: *van daar Tropisch, bij voorb.* culpam in aliquem, Liv. V, 8: *schuiven:* rem in causam plebis, Liv. VI, 39: inclinavit animos (scil. suos *voor* animum suum) in hanc sententiam, Liv. VIII, 21, i. e. *hij neigde, was geneigd enz.: van daar* inclinari *zich neigen of buigen, bij voorb.* inclinato in pomeridianum tempus die, Cic. Tusc. III, 3: colore ad aurum inclinato, Plin. H. N. XV, 11, i. e. *goudkleurig; eigenlijk van kleur, die het goud nabij komt: dus ook* coloris in luteum inclinati, Ibid. XXIV, 15: *dus ook* inclinari in fugam, Liv., *zie hier voor:* opes inclinari ad Sabinos, Liv., *zie hier voor: bijzonder geneigd maken, bij voorb.* Haec animum inclinant, ut credam cet., Liv. XXIX, 33 extr.: *van daar* inclinare *zich neigen, zich ergens heen neigen, geneigd zijn, alwaar insgelijks* se *staat en ontbreekt, bij voorb.* inclinare se ad Stoicos, Cic. Fin. III, 3: inclinant ad nomina danda, Liv. IV, 26: Animus inclinat, Liv. VII, 6, i. e. *ik ben geneigd:* inclinare ad Romanos, Liv. XXIX, 6 extr.: ad fortunam, Liv. XXIII, 33, i. e. *zich tot de gelukkige partij neigen of voegen: dus ook* inclinari deterioribus *voor* ad deteriora, Liv. XLII, 30, i. e. *geneigd zijn: dus ook* pluribus, Horat. Sat. I, 3, 71: inclinare in (*voor* ad) stirpem regiam, Curt. X, 7: *dus ook* sententia inclinat *het gevoelen neigt zich, bij voorb.* ad aliquid, Cic. Senect. 6: *of* eo, Liv. XXVII, 46: *of* seq. Infinit., Liv. XXVIII, 25. XXXII, 13: *van daar* inclinatior ad aliquem, Liv. XXIII, 46. 4) *veränderen, bij voorb.* fraus rem inclinavit, Liv. IX, 12: inclinatae vires, Ibid.: eloquentiam, Quintil. X, 1 post med.: cum primum fretum aestu inclinatum est, naves mari secundo misit, Liv. XXIX, 7 in., i. e. *zoo dra de ebbe inviel, ten zij* aestu *de Dativus is, d. i. de straat tot de ebbe neigde:* fortuna se inclinat, *zie* n. 1: *van daar in de* Grammatica, *aan een woord zekere verändering geven, bij voorb. bij het afleiden, gelijk* vinum, vinosus: *of bij het declineeren*, Gell. X, 13. Not. inclinata rerum *voor* res inclinatae, Sil. VI, 119, i. e. *nood, ongeluk, wederwaardigheid, rampspoed.*

INCLITUS, *zie* Inclytus.

INCLUDO, si, sum, 3. 1) *insluiten, opsluiten, bij voorb.* aliquem in cella, Cic. Phil. III, 12: homines in custodias, Cic. Verr. V, 55: corpora furtim caeco lateri, Virg. Aen. II, 119: animal in mundo, Cic. Univ. 10: aliquem carcere, Liv. XXXVIII, 60: *of* in carcerem, Ib. 59: includi in ora (*kasten*) hostium vento (i. e. per ventum), Liv. XXXVII, 24: se in loco *of* in locum, *bij voorb.* se Heracleae, Liv. XXXVI, 17, *of* Heracleam, Ibid. 16: *ook Tropisch, insluiten, d. i. invoegen, bij voorb.* neminem in dialogos, Cic. Att. XIII, 19: verba versu, Cic. Or. III, 48: aliquid orationi suae, Cic. Att. I, 13 extr.: orationem in epistolam, Cic. Att. I, 16 post med.: *dus ook* orationem libro, Liv. XLV, 25: *van daar* a) *ergens invoegen, bij voorb.* emblemata in scyphis, Cic. Verr. IV, 24, i. e. *inleggen:* smaragdum auro, Lucret. IV, 1121, *in goud vatten:* typos in tectorio, Cic. Att. I, 10 med.: *hier toe behoort uit het voorgaande* neminem in dialogos, verba versu, aliquid orationi, orationem in epistolam cet.: *van daar* senatus consultum in tabulis inclusum, Cic. Cat. I, 2: periculum intus inclusum, Ibid. II, 5: sententiam versibus, *in verzen besluiten, vervatten*, Horat. Art. 76: gemmen includere i. e. *inënten*, Virg. Georg. II, 76: b) *bepaalen, bij voorb.* temporis inclusus angustiis, Liv. XXIV, 8: c) *insluiten, omringen, bij voorb.* suras auro, Virg. Aen. XI, 488. XII, 430. 2) *opsluiten, stremmen, verhinderen, bij voorb.* viam, Liv. XXVII, 6: vocem, Cic. Rab. Post. 17 extr. Liv. II, 2: spiritum, Liv. XXI, 58. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 84: dolor includit lacrymas, Stat. Theb. XII, 318. 3) *sluiten, d. i. eindigen, bij voorb.* fata, Propert. II, 12, 54: meditationem, Plin. H. N.

N. XI, 16: aevum, Sil. XIII, 686: tempora, Horat. Od. IV, 13, 16: omnes potiones aqua frigida, Celſ. I, 8. 4) *ſluiten, verſtoppen, bij voorb.* alicui os ſpongia, Senec. de Ira III, 19. 5) *beſtemmen, bepaalen, begrenzen, grenzen, perk en paal ſtellen, bij voorb.* Aſiam in duas partes — diviſit: unam incluſit ab (i. e. a parte) Oriente Phrygia, Plin. H. N. V, 27 extr. 6) *in zich vatten, innemen, beſlaan, omvatten, bij voorb.* locum, Pallad. Jun. 5.

INCLUSĬO, ōnis, f. *inſluiting, opſluiting, bij voorb.* hominis, Cic. Vatin. 10.

INCLŪSUS, a, um, *zie* Includo.

INCLYTUS, INCLŪTUS *of* **INCLĬTUS**, a, um, *bekend, beroemd, van perſonen en zaken, bij voorb.* Jupiter, Plaut. Perſ. II, 3, 1: inclytus armis, Virg. Aen. VI, 479: inclyta leti Lucretia, Sil. XIII, 821, *voor* leto: fluvius, Plin. H. N. VI, 1: judicium, Cic. Div. I, 50 e poëta: juſtitia, Liv. I, 18: cf. XXXIX, 36: moenia, Virg. Aen. II, 241: gloria inclyta fama, Ibid. 82: dux inclytiſſimus, Colum. I, 4: inclutiſſima claritudo, Cato ap. Gell. III, 7.

INCOACTUS, a, um, *ongedwongen*, Senec. Ep. 66 ante med.

INCOCTĬLIS, e, 1) *daar in gekookt*, 2) *met een metaal overtrokken of beſmeerd, bij voorb.* incoctilia, ſcil. vaſa, *vertinde*, Plin. H. N. XXXIV, 17.

INCOCTUS, a, um, 1) Adject., *ongekookt*, Plaut. Mil. II, 2, 53: caro, Pictor ap. Gell. X, 15. 2) *ergens in gekookt, het* Particip. *van* Incoquo.

INCOENATUS, a, um, *die niet gegeten heeft, zonder eten, ongegeten, bij voorb.* ſenex, Plaut. Caſ. IV, 2, 39: cf. Cato R. R. 156.

INCOENIS, e, i. q. incoenatus, Plaut. Caſ. IV, 1, 18.

INCOGITABĬLIS, e, *onbedachtzaam*, Plaut. Mil. II, 6, 63.

INCOGĬTANS, tis, 1) Adject., *onbedachtzaam, zonder overleg*, Terent. Phorm. I, 3, 3. III, 2, 14. 2) *Het* Particip. *van* Incogito.

INCOGITANTĬA, ae, f. *onbedachtzaamheid*, Plaut. Merc. I, 1, 27.

INCOGITATUS, a, um, 1) Adject., a) *het geen, daar men niet op gedacht of geſtudeerd heeft, onóverlegd, onbeſtudeerd enz., bij voorb.* opus, Senec. Benef. VI, 23 poſt med., alacritas, Ibid. Ep. 57: ſum dicturus incogitata, Apul. Flor. prope fin. p. 364. Elm. b) *onbedachtzaam, d. i. niet overleggend*, Plaut. Bacch. IV, 3, 1. 2) *Het* Particip. *van* Incogito.

INCOGĬTO, are, *op iet denken, zinnen, peinzen, uitdenken, bij voorb.* fraudem, Horat. Ep. II, 1, 122.

INCOGNĬTUS, a, um, 1) *het geen niet onderzocht is, bij voorb.* cauſa, Cic. Nat. D. II, 29: res, Cic. Caecin. 10. 2) *het geen men niet weet of kent, onbekend*, Cic. Red. Quir. 2. Cic. Off. I, 6. Liv. V, 16. Ovid. Met. II, 46. Nep. Cat. 3: *van daar* a) Incognito, Ablat., i. e. *zonder weten, zonder kennis*, Cic. Acad. IV, 43 med.: incognitus famae, Liv. XLII, 52, i. e. *van wien men nooit iet gehoord heeft, alwaar fama gemakliker zou zijn:* b) habere aliquem incognitum, Sueton. Aug. 94, *niet kennen.* 3) *het geen men niet voor het zijne erkend heeft, bij voorb.* incognita ſub haſta venire, Liv. V, 16, i. e. *dingen, daar men geen eigenaar voor vond.*

INCOGNOSCO, ĕre, i. q. cognoſco, *bij voorb.* ut etiam incognoſceret, Apulej. Flor. IV. p. 362. Elm.

INCOHIBĬLIS, e, *het geen niet bij een gehouden kan worden, bij voorb.* onere impedito ac tam incohibili, Gell. V, 3. Ed. Gronov.: *ſommige* Edd. *hebben* incoibili.

INCOIBĬLIS, e, i. e. quod non coire vel conjungi poteſt, *bij voorb.* onus, Gell., *zie* Incohibilis.

INCŎLA, ae, m. & f. 1) *een inwooner, bewooner*, a) *van menſchen, bij voorb.* peregrini & incolae, Cic. Off. I, 34 extr.: *ook ſtaat er* habitator *bij, bij voorb.* non ut incolae atque habitatores, Cic. Nat. D. II, 56: *ook ſeq.* Genit., *bij voorb.* mundi, Cic. Tuſc. V, 37: inſulae, Nep. Milt. 1: b) *van beeſten, bij voorb.* aquarum, Cic. Tuſc. I, 13: rana ſtagni incola, Phaedr. I, 7, 6: c) *van gewasſen, rivieren, winden enz., bij voorb.* incolas Padi, Plin. H. N. III, 19, *van rivieren, d. i. die in de Po vlieten:* incolis Aquilonibus, Horat. Od. III, 10, 3: arbor, Plin. H. N. XII, 3. 2) *een landsman, landsvrouw, inlandsch, bij voorb.* Pythagoreos, incolas paene noſtros, Cic. Senect. 21: incolis veſtris, civibus Romanis, Cic. Verr. IV, 11 extr., i. e. *medeinwoners, landslieden: dus ook* arbor incola, *inlandsch, inheemsch*, Plin. H. N. XII, 3: aquilo, Horat. Od. III, 10, 3, *zie hier voor.* Not. Adject., turba incola, Ovid. Faſt. III, 582, *voor* incolae.

INCOLATUS, us, m. *het woonen op eene plaats, bij voorb.* incola muneribus publicis deſtinatus, niſi perfecto munere, incolatui renuntiare non poteſt, Pandect. L, 1, 34: omnia per oppida incolatum evitant, Inſcript. ap. Reineſ. claſſ. 7. n. 32.

INCŎLO, colui, cultum, 3. 1) *zonder* Accuſativus, *op eene plaats woonen, zijne wooning hebben, bij voorb.* qui trans Rhenum incolunt, Caeſ. B. G. I, 1. II, 35: proxime Rhenum incolunt, Ibid. I, 54: qui inter mare Alpesque incolebant, Liv. I, 1: *dus ook* inter Apenninum Alpesque, Liv. V, 32: cf. Liv. XXI, 31. XXXVIII, 37. Plaut. Rud. IV, 2, 2. 2) *met den* Accuſativus, *bewoonen, bij voorb.* Delum, Cic. Verr. I, 17: urbem, Ibid. IV, 10: locum, Cic. Tuſc. I, 6: terras, Cic. Nat. D. II, 16: cf. Tibull. I, 11 (10), 18. Not. ſeceſſum incolere, inhabitare, *ſtaat bij een*, Plin. Epiſt. II, 17 extr.: *dus ook* incolere atque habitare, Sil. XIV, 674.

INCOLORATE, *zonder bijbrenging van eene reden*, Pandect. IV, 4, 18.

INCOLŪMIS, e, *ongeſchonden, onverzeerd, onverminderd, wel behouden, geene vermindering of verſlimmering lijdende, in zijnen ouden goeden ſtaat nog te vinden, bij voorb.* cives ſint incolumes, florentes cet., Cic. Mil. 34: ſe & ſalvum & incolumem velle, Cic. Fin. IV, 8: urbem & cives integros incolumesque ſervavi, Cic. Cat. III, 10: vitam famamque tueri incolumem, Horat. Sat. I, 4, 118: transducere incolumem exercitum, Caeſ. B. C. I, 32: qui incolumes reſiſtere non potuerunt, perditi reſiſtent, i. e. non victi, Ibid.: *dus ook* incolumis — victus, Cic. Manil. 9, i. e. non victus: dotem incolumem ſiſtere, Plaut. Trin. III, 3, 14: incolumiores, Quadrig. ap. Gell. XVII, 2. *Ook met* a, *bij voorb.* a calamitate, Cic. Planc. 5. Not. Ablat. incolume, Cic. Fragm. ap. Chariſ. 1.

INCOLUMĬTAS, atis, f. *it, wanneer men in zijnen goeden toeſtand blijft, de ongeſchonden toeſtand van eene zaak of perſoon, de veiligheid of het behoud draeden, bij voorb.* incolumitas eſt ſalutis tuta atque integra conſervatio, Cic. Invent. II, 56: ad incolumitatem pervenire, Nep. Att. 10, i. e. *veiligheid:* mundi incolumitas, Cic. Nat. D. II, 46, i. e. *behoudenisſe:* incolumitatem polliceri, Caeſ. B. C. III, 28: cf. Tacit. Hiſt. I, 66. III, 60: *ook ſeq.* a, *bij voorb.* ab aliquo, Brut. ad Cic. Ep. 16.

INCŌMES, itis, i. e. ſine comite, Feſt.

INCOMITĀTUS, a, um, *onverzeld, geen geleide hebbende, bij voorb.* virgines, Varr. R. R. II, 10 poſt med.: funera, Lucr. VI, 1223: ars, Cic. Or. I, 55: cf. Ovid. Pont. II, 3, 36: incomitata veſtigia ferre, Sil. IX, 101, i. e. *zonder geleide gaan.*

INCOMITĬO, are, *misſchien ſchimpen of openlijk beſpotten*, Plaut. Curc. III, 30: cf. Feſt.

INCOMMENDĀTUS, a, um, *niet aangeprezen: van daar niet aan het hart liggende, of ook prijs gegeven, bij voorb.* tellus (ſcil. ventis), Ovid. Met. XI, 434.

INCOMMĪNOR, ari, *toedreigen of dreigen, bij voorb.* incomminata novercae nece, Paſſive, Apulej. Met. X ante med. p. 241. Elm.

INCOMMOBILĬTAS, atis, f. *onbeweeglijkheid, bij voorb. der ziel, gevoelloosheid*, Apulej. doctr. Platon. 2. p. 19. Elmenh.

INCOMMŎDE, 1) *onbekwaam, ongeſchikt, niet voegende, niet wel, kwalijk, bij voorb.* venire ad me, Cic. Att. VII, 8: perſequi reliqua, Cic. Or. II, 16: dicere, Varr. R. R. I, 7: cf. Liv. XL, 51. Gell. IX, 15. XI, 4. Colum. I, 8: *ook kwalijk, ongelukkig, bij voorb.* accidere, Caeſ. B. G. V, 33: incommodius mecum actum eſt, Cic. Amic. 4: incommodiſſime navigare, Cic. V, 9. 2) *ongelegen, ten ongelegen, onbekwamen tijd*, Terent. Eun. II, 3, 37. Plaut. Trin. V, 1, 8: adverſari, Liv. IV, 8: *ten zij men het ook gedeeltelijk onſchiklijk wil vertalen.*

INCOMMODĬTAS, atis, f. *ongemaklijkheid, onvoegzaamheid, bij voorb.* rei, Terent. And. III, 3, 35: temporis, Liv. X, 11: alienati animi, Cic. Att. I, 17 med.: incommoditate abſtinere apud convivas, Plaut. Mil. III, 1, 49, i. e. *onvoegzaamheid, onwelvoeglijkheid, onbeleefdheid enz.:* Plur. incommoditates, Ibid. Aul. III, 5, 59.

INCOMMŎDO, avi, atum, are, *iemand ongemaklijkheid of verdrietelijkheid veroorzaken, bezwaaren, lastig vallen, incommodeeren, bij voorb.* alicui, Terent. And. I, 1, 135. Apul. Met. VIII poſt init. p. 202. Elm.: alicui nihil, Cic. Quint. 16: cui quid ab eo incommodari poteſt, Gell. VII, 17: *ook bezwaaren, incommodeeren, lastig maken, verhinderen, bij voorb.* rem, *bij voorb.* navigationem incommodet, difficiliorem faciat vel prorſus impediat, Pandect. XLIII, 11 (12), 1 poſt med.: *van daar* ſi incommodatur ad uſum manus, Ibid. XXI, 14.

INCOMMŎDUM, *zie* Incommodus.

INCOMMŎDUS, a, um, *onbekwaam, onvoegzaam, niet pasſende, bij voorb.* colloquium, Cic. Att. XIV, 6: *bijzonder ongelegen, verdriet makende, verdrietelijk, onaangenaam, bezwaarlijk, bij voorb.* valitudo, Cic. Brut. 34, i. e. *ongesteldheid:*

Digitized by Google

heid: rem incommodam pati, Terent. Hec. IV, 2, 27: iter, Ibid. III, 4, 1: pondus, Plin. H. N. VIII, 32 in.: pili oculorum, Ibid. XXXV, 15 ante med.: uxor, Plaut. Asin. I, 1, 47: vox, Liv. III, 14 extr.: severitas, Liv. XXVII, 31: in rebus ejus incommodis, Cic. Cluent. 59, i. e. *nood, ongeluk:* alicui esse incommodum, Plaut. Poen. I, 2, 180, *bezwaarlijk vallen:* incommodior exhibitio, Pandect. X, 4, 11: *van daar* Incommodum, Substantive, 1) *de ongemaklijkheid, bij voorb.* incommodo tuo, Cic. Att. XII, 47, *en enkel* incommodo, Cic. Brut. 4, i. e. *met uw ongemak.* 2) *alles, wat iemand ongelegen, lastig, verdrietlijk en onaangenaam is, onaangenaamheid, verdrietlijkheid, last, wederwaardigheid, wanneer het ook dikwijls schade, ongeluk, nadeel vertaald wordt, bij voorb.* incommodo valitudinis tuae, Cic. Att. VII, 7 in., i. e. *tot nadeel van uwe gezondheid:* incommodo adfici, Cic. Off. I, 7 extr. Cic. in Caecil. 3: suo incommodo dolere, Cic. Brut. 1: Ostiense, Cic. Manil. 12, i. e. *schade, ongeluk:* alicui incommodum ferre, Cic. Q. Fr. I, 2, 3, *of* adferre, Caes. B. C. III, 63, *of* dare, Cic. Fin. V, 19, *of* conciliare, Lucret. III, 877, *of* importare, Cic. Off. II, 5 extr., i. e. *veroorzaken:* capere, Cic. Verr. III, 46, *of* adcipere, Caes. B. C. III, 10 *en* 73, i. e. *bekomen of lijden:* sustinere, Caes. B. C. III, 9: rejicere, deminuere, devitare, Cic. Invent. II, 5: incommoda amicorum deprecari, Nep. Att. 12: *van daar* incommoda corporum, Plin. H. N. XXIV, 27 med., i. e. *onpasselijkheden, ziekten:* pulmonum, Ibid. XXVIII, 7 ante med.: vesicae, Ibid. XXVII, 12 post med.

INCOMMUTABĪLIS, e, *onveranderlijk*, Varr. L. L. VIII, 56.

INCOMPARABĪLIS, e, *niet te vergelijken, onvergelijkelijk, bij voorb.* sublimitas, Plin. Hist. Nat. VII, 25: magister, Quintil. I, 2 (3).

INCOMPERTUS, a, um, *waar van men geen bericht heeft, onbekend*, Liv. IV, 23. Plin. H. N. XXXIV, 13: qualis sit ea, incompertum habeo, Plin. H. N. XII, 8, i. e. *weet ik niet, kan ik niet zeggen, daar heb ik geen bericht van.*

INCOMPOSĪTE, *zonder orde, onördenlijk, bij voorb.* venire, Liv. XXV, 37: cf. Quintil. X, 2.

INCOMPOSĪTUS (INCONP.), a, um, *niet behoorlijk saamgevoegd, niet in orde zich bevindende, onördenlijk, bij voorb.* agmen, Liv. V, 28: cf. XLIV, 38 extr.: pes (versus), Horat. Sat. I, 10, 1: oratio, Quint. IX, 4, 32: cf. Ibid. init.: incompositus moribus, Ibid. IV, 5, 10.

INCOMPREHENSIBĪLIS (INCONP.), e, *het geen men niet aanvatten kan, niet vatbaar, bij voorb. met de hand, bij voorb.* zand, Colum. X. Praefat.: *van daar* 1) *Tropisch, dien men niet bijkomen kan, dien men niet vatten of wederleggen kan*, Plin. Ep. I, 20: 2) *niet vatbaar met het verstand, onbegrijpelijk, bij voorb.* natura, Cels. Praefat. ante med. 3) *onbedwingbaar, niet tembaar, bij voorb.* arbitrium consuetudinis, Senec. ad Helv. 11. 4) *oneindig, bij voorb.* opus, Senec. Ep. 94 ante med.

INCOMPREHENSUS (INCONP.), a, um, *niet begrepen, onbegrijpelijk*, Cic. Acad. IV, 29 extr.

INCOMTE *of* INCOMPTE, *onöpgesierd*, Stat. Sylv. V, 5, 34.

INCOMTUS, a, um, *onöpgesierd, niet wel opgemaakt, bij voorb.* caput, Horat. Epod. V, 16: incomtior capillus, Suet. Aug. 69: ut mulieres esse dicuntur nonnullae inornatae, quas id ipsum deceat: sic haec oratio etiam incomta delectat, Cic. Or. 23.

INCONCESSUS, a, um, *ongeöorloofd, bij voorb.* hymenaei, Virg. Aen. I, 651 (655): cum totum exprimere — paene sit homini inconcessum, Quintil. X, 2 extr.

INCONCILĬO, avi, atum, are, 1) *misschien kwalijk behandelen*, aliquem, Plaut. Trin. I, 2, 99. Ibid. Most. III, 1, 85: *ook zonder* Accusativus, Ibid. Pers. V, 2, 53, *alwaar het kwalijk handelen, slecht handelen, zwarigheden maken, zijn kan.* 2) *ook zegt* Festus, *dat het betekent* comparare, commendare: *ook* per dolum decipere; *de laatste betekenis past*, Plaut. Trin. I, 2, 99: *doch, het is misschien niet nodig.*

INCONCINNE, *ongeschikt, ongerijmd, bij voorb.* causificari, Apulej. Met. X ante fin. p. 242. Elm.

INCONCINNĪTAS, atis, f. *onschiklijkheid*, Apulej. Doct. Plat. 2. p. 14. Elm.

INCONCINNĪTER, *onschiklijk*, Gell. X, 17.

INCONCINNUS, a, um, *onschiklijk, ongerijmd, bij voorb.* homo, Cic. Or. II, 4. Horat. Ep. I, 17, 29: asperitas, Horat. Ep. I, 18, 6.

INCONCUPISCO, ĕre, i. q. concupisco, *begeeren, bij voorb.* amicitia mihi vestra inconcupiscenda, Apul. Flor. 3. p. 357. Elm.

INCONCUSSUS, a, um, 1) *ongeschud*, Plin. Paneg. 82. 2) *Tropisch, ongeschud, d. i. vast, standvastig, onveranderd, bij voorb.* homo, Senec. de Ira III, 25: sidera, Lucan. II, 268: penates, Stat. Sylv. V, 1, 142.

INCONDĪTE, *onördenlijk, ongeschikt*, Cic. Or. III, 44. Cic. Div. II, 21. Gell. Praefat. Ibid. XII, 14.

INCONDĪTUS, a, um, 1) *onördenlijk, verward, confuus, bij voorb.* res, Liv. XXVI, 40: acies, Liv. XLIV, 30 in.: ordo ramorum, Plin. H. N. XVI, 30: clamor, Plin. Ep. IX, 13. 2) *ongevormd, niet behoorlijk gesteld, wild, ongeördend, bij voorb.* libertas, Liv. XXIV, 24: incondita dicendi consuetudo, Cic. Or. III, 44: jus civile, Ibid. I, 44: fremitus, Plin. H. N. IX, 13: clamor, Plin. Ep. IX, 13: barbaria, Liv. XXX, 28: *van daar slecht gesteld, bij voorb.* verba, Cic. Or. 44: versus, Liv. IV, 53: carmina, Ibid. 20. 3) *niet uitgezocht, bij voorb.* fructus, Colum. I, 5. III, 2. 4) *niet begraven*, Lucan. VI, 101: cineres, Senec. Controv. III. Praefat. post med.

INCONFŪSUS, a, um, 1) *onverward*, Senec. Nat. Quaest. II, 45. Claudian. de VI. Consul. Honor. 624. 2) *niet betreden, niet van zijn stel gebracht*, Senec. Quaest. Nat. III. Prooem. extr. *en* de Ira I, 12.

INCONGELABĪLIS, e, *het geen niet bevriezen kan, bij voorb.* mare, Gell. XVII, 8 extr., *alwaar sommige* ingelabile *lezen.*

INCONGRŬENS, tis, *onvoegzaam, niet passende*, Plin. Epist. IV, 9 post med.: *ook* seq. Dat., Gell. XII, 5 ante med.

INCONGRŬUS, a, um, *onschiklijk, ongerijmd, niet passende, bij voorb.* propositiones inter se incongruae, Apul. Doctr. Plat. 3 post in. p. 31. Elm.: incongruum videbatur, militem — vacare cet., Veget. de re Milit. II, 19.

INCONNIVENS, tis, *de oogen niet toesluitende, niet ooglnikende*, Gell. II, 1.

INCONNĪVUS, a, um, i. q. inconnivens, *bij voorb.* oculi, Apul. Met. II post med. p. 124. Elm.: vigilia, Ibid. VI med. p. 179.

INCONSĔQUENS, tis, *niet of niet wel volgende, bij voorb.* locutio, Ascon. ad Cic. Verr. Act. I, 9: *van daar* per inconsequens, Gell. XIV, 1.

INCONSEQUENTĬA, ae, f. *wanneer dat niet volgt, dat volgen moest, het niet aaneenhangen, bij voorb.* rerum, Quint. VIII, 9 post med.

INCONSIDERANTĬA, ae, f. *onbedachtzaamheid*, Cic. Q. Fr. III, 9 post init. Ed. Ernest., *alwaar andere* Edd. considerantiam *hebben: ook* Sueton. Claud. 39, *alwaar één* Cod. inconsiderationem *heeft.*

INCONSIDERĀTE, *onöverlegd*, Cic. Off. I, 29: inconsideratius, Valer. Max. I, 5, 9.

INCONSIDERATIO, onis, f. i. q. inconsiderantia, *zie* Inconsiderantia.

INCONSIDERĀTUS, a, um, 1) *onöverlegd, d. i. waar geen overleg bij is, bij voorb.* cupiditas, Cic. Quint. 25: inconsideratissima temeritas, Cic. Harusp. 26. 2) *onöverlegd, d. i. zonder overleg handelende*, Cic. Div. II, 27: inconsideratior, Nep. Con. 5.

INCONSĪTUS, a, um, *onbezaaid, bij voorb.* ager, Varr. L. L. IV, 4.

INCONSOLABĪLIS, e, *ontroostbaar, niet te verzachten, bij voorb.* vulnus, Ovid. Met. V, 426.

INCONSPECTUS, a, um, 1) *niet beschouwd.* 2) *onbedacht, onbedachtzaam*, Gell. XVII, 21 in.

INCONSPICŬUS, a, um, *het geen men niet zien kan, dat niet in het oog loopt, onäanzienlijk, bij voorb.* mors, Flor. IV, 2 post med.

INCONSPRETUS, a, um, i. e. non improbatus, Fest.

INCONSTANS, tis, *zich zelven niet gelijk blijvende, dan zoo, dan anders gesteld, onstandvastig, onbestendig, veranderlijk, bij voorb.* literae, Cic. ad Div. X, 16: visus es esse inconstans, qui eundem & laederes & laudares, Cic. Rosc. Com. 6: venti, Plin. H. N. XVIII, 35 med.: medendi arte nulla inconstantior, Ibid. XXIX, 1 in.: populus in omnibus inconstantissimus, Senec. Ep. 99 med.: inconstantius deo, Cic. Div. II, 62: inconstantissimus vultus, Gell. XIII, 30.

INCONSTANTER, *zich zelven niet gelijk blijvende, bij voorb. in spreken of handelen: veranderlijk, niet standvastig, onbestendig, bij voorb.* loqui, Cic. Acad. IV, 17: prodire, Auct. B. Afric. 82: jactantibus se opinionibus inconstanter & turbide, Cic. Tusc. IV, 10: inconstantissime dicuntur, Cic. Fin. II, 27.

INCONSTANTĬA, ae, f. *is, wanneer men zich zelven niet gelijk blijft, onstandvastigheid, onbestendigheid, veranderlijkheid, van menschen en zaken, bij voorb.* fulgoris, Plin. H. N. XXXVII, 13: artis, Ibid. VII, 49: mensurae, Ibid. VI, 26 extr.: frontis ac luminum, Quintil. IX, 3 extr.: famam inconstantiae pertimescere, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: quid est inconstantia, mobilitate, levitate — turpius? Cic. Phil. VII, 3: fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget,

get, Cic. Nat. D. III, 14: inconſtantia mutabilitasque mentis, Cic. Tuſc. IV, 35: varietas & inconſtantia & crebra, tanquam tempeſtatum, ſic ſententiarum commutatio, Cic. Dom. 2: inconſtantiam tuam levitate implicatam, Cic. Vatin. 1: nemo doctus unquam mutationem conſilii inconſtantiam dixit eſſe, Cic. Att. XVI, 7.

INCONSUĒTUS, a, um, 1) *ongewoon*, *bij voorb.* ſermo, Vitruv. V Praef.: cf. I, 4 extr. 2) *ongewoon*, *iet niet gewoon*, *bij voorb.* menſae optimae, Sil. XI, 282.

INCONSULTE, *zonder overleg*, *onöverlegd*, *bij voorb.* dicere, Cic. Nat. D. I, 25: vivere, Senec. Benef. I, 1 in.: proelium incaute inconſulteque committere, Liv. IV, 57: inconſultius, Caeſ. B. C. I, 45.

INCONSULTUS, a, um, 1) *niet geraadpleegd*, *zal ſtaan* Varr. R. R. I, 10. *Maar ik heb het niet kunnen vinden.* 2) *die genen raad of genen bijzonderen raad gekregen heeft*, Virg. Aen. III, 452. 3) *onbedachtzaam*, *onöverlegd*, *van menſchen en zaken*, *bij voorb.* homo, Cic. Dejot. 6: turba (i. e. *het gemeen*), Liv. III, 21: ratio, Cic. Rab. Poſt. 1: aures (plebis), Senec. Ep. 40: motus, Gell. XIX, 1: largitio, Liv. V, 20: *ook* ſeq. Infin., Sil. VIII, 546: *van daar* Inconſultum, Subſtantive, i. e. *wanneer men iet niet overlegd heeft*, *onöverlegd gedrag*, *onbedachtzaamheid*, *bij voorb.* ſenatus, Sil. VIII, 217: *van daar* inconſulto (Ablat.) *onöverlegd*, *onbedachtzaam*, Auct. ad Herenn. III, 5. Pandect. XXVIII, 4, 1.

INCONSULTUS, us, m. 1) *wanneer men iet niet overlegt.* 2) *wanneer men iemand niet raadpleegt*, *bij voorb.* inconſultu meo, Plaut. Trin. I, 2, 130, i. e. *zonder mij raad te plegen.*

INCONSUMTUS, a, um, *onverteerd*, *onverminderd*, Ovid. Met. VII, 592. Ibid. Pont. I, 2, 41.

INCONTAMINĀTUS, a, um, *onbevlekt*, *onbedorven*, Liv. IV, 2: facies, Varr. R. R. III, 9, 16.

INCONTANTER, *zie* Incunctanter.

INCONTENTUS, a, um, *niet geſpannen*, *bij voorb. eene ſnaar*, Cic. Fin. IV, 27.

INCONTĪNENS, tis, 1) *niet bij een houdende*, *niet bij zich behoudende*, *bij voorb.* incontinens uterus urinam reddit, Plin. H. N. VIII, 43: *dus ook* ſui, Senec., *zie hier na.* 2) *zich niet matigende*, *niet matig*, *bij voorb.* homo, Plaut. Aſin. V, 2, 9. Horat. Od. III, 4, 77: manus, Horat. Od. I, 17, 26: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* nihil eſt tam violentum & incontinens ſui — quam magna vis undae, Senec. Nat. Quaeſt. III, 30.

INCONTINENTER, 1) *niet bij een houdende*, *niet bij zich behoudende.* 2) *zonder matiging van zich zelven*, *niet matig*, *onmatig*, Cic. Off. III, 8 extr. Celſ. I, 3.

INCONTINENTĪA, ae, f. 1) *het onvermogen om iet bij een*, *of bij zich te houden*, *bij voorb.* urinae, Plin. H. N. XX, 15. XXVIII, 8 med. 2) *het onvermogen*, *om zich in zijne begeerten te matigen*, *gebrek aan matiging van zich zelven*, *bij voorb. in wellust*, *in geldzucht enz.*, Cic. Coel. 11. Cic. Verr. IV, 15.

INCONVENĪENS, tis, 1) *niet overëenkomende*, Caſſ. in Cic. Epiſt. ad Div. XII, 13: inconvenientia inter ſe jungere, Senec. de vita beata 12: cf. Quintil. I, 9: *van daar ongelijkvormig*, *bij voorb.* corpus, Phaed. III, 13, 6. 2) *zich niet ſchikkende*, *onſchikkelijk*, *onvoegzaam*, *bij voorb.* multo magis deo inconveniens erit, Apul. de mundo poſt med. p. 70 Elm.

INCŎQUO, xi, ctum, 3. 1) *kooken in of met iet*, *bij voorb. in of met wijn enz.*, *bij voorb.* aliquid rei alicui *of* re aliqua, *bij voorb.* radices Baccho *in wijn*, Virg. Georg. IV, 279: cotonea melle, Plin. H. N. XV, 17: gleſſum adipe, Ib. XXXVII, 3: allium fabae, Ibid. XX, 6: cruorem herbis, Horat. Epod. III, 7: ſuccum incoqui ſole, Plin. H. N. XII, 16 med., i. e. *kook in de zon*, *ten zij het is*, *kook in door de zon*, *worde dus dichter*: *ook* Abſolute, *bij voorb.* ſi cruſta panis incoquatur, Ibid. XXIX, 4 med. 2) *in kooken*, *bij voorb.* ſuccum incoqui ſole, Plin. H. N. XII, 16, *zie hier voor.* 3) *kooken*, *bij voorb.* ſuccum cum melle, Celſ. III, 22 extr.: fructus incocti ſole, Gell. II, 26: *van daar* incocti corpora Maurum, Sil. XVII, 637, i. e. *van de zon verbrand*, *zwart*: mulieres incoctae, Feſt., i. e. quae plus aequo calamiſtris utuntur (*of* utuntur). 4) *indoopen*, *verwen*, *overtrekken*, *bij voorb.* vellera Tyrios incocta rubores, Virg. Georg. III, 307, i. e. *geverwd*: ſpicula ceraſtis (*voor* ceraſtarum veneno), Sil. XV, 681: *dus ook een metaal met een ander overtrekken of beſmeeren*, *bij voorb.* ſtannum aeris operibus, Plin. H. N. XXXIV, 17, i. e. *vertinnen*: *dus ook* argentum, i. e. *verzilveren*, Ib.: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* incoctum generoſo pectus honeſto *voor* imbutum, Perſ. II, 74.

INCORAM *of eigenlijk* IN CORAM, Adv., i. q. coram, 1) *in tegenwoordigheid*, *bij voorb.* incoram omnium, Apulej. Met. VII poſt med. p. 197 Elm. IX ante med. p. 221, i. e. *in tegenwoordigheid van allen*, *voor alle menſchen*: *dus ook* incoram ſui, Ibid. IX ante med. p. 223. X ante med. p. 241, i. e. *in zijne tegenwoordigheid.* 2) *zonder Genitivus*, *openlijk*, Apulej. Met. X poſt med. p. 249. *Zie* Coram.

INCORONĀTUS, a, um, *onbekranst*, *onbekroond*, Apujel. Met. IV poſt med. p. 155 Elm.

INCORPORĀLIS, e, *onligchaamlijk*, *geen ligchaam hebbende*, Senec. de brev. vit. 8. Ibid. Ep. 90 poſt med. Quintil. V, 10 extr. Not. nomina incorporalia i. e. *die iet onligchaamlijks aanwijzen*, *bij voorb.* virtus cet., Priſcian. 2.

INCORPORĒUS, a, um, *zonder ligchaam*, *onligchaamlijk*, Gell. V, 15.

INCORRECTUS, a, um, *onverbeterd*, Ovid. Triſt. III, 14, 23.

INCORRUPTE, *onbedorven*, *onvervalscht*, *behoorlijk*, *bij voorb.* judicare, Cic. Fin. I, 9: loqui, Gell. XIII, 21: incorruptius, Cic. Marc. 9.

INCORRUPTIBĪLIS, e, *onvergangelijk*, Lactant. I, 5. Tertull. de anim. 50.

INCORRUPTIBILĪTAS, atis, f. *onvergangelijkheid*, Tertull. Apol. 48 extr. Ib. adv. Marcion. II, 16.

INCORRUPTĪO, onis, f. *onvergangelijkheid*, *onbederflijkheid*, Tertull. de reſurr. carn. 51 ex 1 Cor. XV, 53. Auguſtin. de Trin. XIII, 7. Hieron. Ep. 152 ad Minerv.

INCORRUPTĪVUS, a, um, *onvergangelijk*, Hieron. Ep. 152 ad Minerv.

INCORRUPTUS, a, um, 1) *onbedorven*, *bij voorb.* ſuccus & ſanguis, Cic. Brut. 9: aqua, Plin. H. N. II, 103: materia (i. e. lignum), Ibid. XIII, 16: templa, Liv. XXXII, 31, i. e. *niet verſtoord*: lignum incorruptius, Plin. H. N. XVI, 6. 2) *Tropisch*, *onbedorven*, *onbezoedeld*, *onvervalscht*, *niet omgekocht*, *niet verleid*, *echt enz.*, *bij voorb.* ſenſus, Cic. Acad. IV, 7: animus, Cic. Tuſc. I, 19: fides, Tacit. Ann. XII, 41: integritas Latini ſermonis, Cic. Brut. 35: teſtis, Cic. Fin. I, 21: aquilarum genus — incorruptae originis i. e. *echt*, Plin. H. N. X, 3: judicium, Liv. IV, 6, i. e. *waar*, *echt*, *oprecht*: virgo, Cic. Or. 19: cuſtos incorruptiſſimus, Horat. Sat. I, 6, 81, i. e. *niet omgekocht*: incorruptus adverſus blandientes, Tacit. Hiſt. I, 35, i. e. *liet zich niet verleiden*: praeda, Ib. Ann. I, 68, i. e. *echt*, *of onverminderd*, *of vol eere*, *eerlijk*: quonam id modo incorruptum foret, agitabat, Ibid. II, 11, i. e. *hoe dit het zekerst te vernemen was.*

INCOXO, are *nederhukken*, *bij voorb.* tetus (nate), Pompon. ap. Non. 1. n. 116, i. e. ſuper nates.

INCRASSO, are, *dik maken*, Tertull. adv. Marcion. III, 6 ex Eſaiae 6. Ibid. de jejun. 6. ex Deuter. 32.

INCREBRESCO, brui, 3. *menigvuldig*, *ſterk*, *worden*, *toenemen*, *de overhand nemen*, *zich verbreiden*, *bij voorb.* ventus, Cic. ad Div. VII. 20 extr.: fama, Liv. VII, 12: numerus, Cic. Or. 20: conſuetudo, Cic. Phil. XIV, 5: nonnullorum ſermo increbuit, Cic. Opt. Gen. Or. 4, i. e. *heeft zich verſpreid*, *men heeft het hen dikwijls hooren zeggen*: murmur, Virg. Georg. I, 359: mores deteriores, Plaut. Merc. V, 1, 9. *Ook zonder* Subject, *bij voorb.* proverbio increbruit, Liv. VIII, 8, *is tot een ſpreekwoord geworden.* Not. *Sommigen ſchrijven* Increbeſco, bui.

INCREBRO, are, *iet menigvuldig doen*, *bij voorb.* ſin increbravit, Plaut. Truc. I, 1, 29, *indien hij het menigvuldig gedaan heeft*: *doch het kan ook heeten*, *indien het menigvuldig geſchiedt*: *dan kan het van* Increbraſco, avi, *zijn*, *het welk wel voor* Increbreſco *in gebruik kan geweest zijn.*

INCREDENDUS *of* INCREDUNDUS, a, um, *ongeloofelijk*, *bij voorb.* fabula incredenda, Apulej. Met. II ante med. p. 120 Elm.: incredenda potentia, Ib. Flor. 2. p. 351: *dus ook* incredundus, a, um, *bij voorb.* incredundas frugum illecebras, Ibid. Apol. prope med. p. 304.

INCREDĪBILIS, e, 1) *ongeloofelijk*, *bij voorb.* fides, Cic. ad Div. XIII, 54: vis ingenii, Cic. Or. I, 38: furor, Cic. Sull. 27. Vellej. II, 99: rem facere incredibilem, Cic. Invent. 13: praeter ſpem atque incredibile hoc mihi obtigit, Terent. Phorm. II, 1, 9: incredibilem in modum concurſus fiunt, Cic. Att. V, 16: incredibile eſt *het is ongeloofelijk*, Cic. Phil. II, 27. Cic. Att. XIII, 23. XV, 1: *ook ſtaat er bij* auditu i. e. *om te hooren*, *of als men het hoort*, Cic. Phil. VII, 3: *ook* dictu, Nep. Hann. 6. Juſtin. XXII. 9, *of* memoratu, Salluſt. Cat. 6 *en* 7, i. e. *als men het ziet.* *Ook kan men het dikwijls vertaalen*, *onbeſchrijflijk*: *omdat het ongeloofelijke onbeſchrijflijk is.* Compar. incredibilius, Senec. 92 [illegible]: *dus ook* incredibiliora, Senec. Nat. Quaeſt. III, 17. Not. incredibile quantum i. e. *op eene onbeſchrijflijke wijze*, [illegible], *bij voorb.* incredibile quantum [illegible] aluere, Juſtin. XXXVI, 2 extr. 2) *ongelovig*, *bij voorb.* incredibiles — [illegible] tur credere, Apul. ad Aſclep. [illegible] p. 93 Elm. 3) *die geen geloof verdient*, Plaut. Bacch. IV, 3, 3: [illegible] *ook heeten*, *wanneer men iet niet gelooft*, *of gelooven kan.*

INCREDIBILITAS, atis, f. 1) *ongeloofelijkheid*, *bij voorb.* praeteritis [illegible]

tis, Pandect. XLVIII, 5, 29, doch, alwaar het ook ongeloof, d. i. wanneer men iets niet gelooft, zijn kan. 2) het ongeloof, d. i. wanneer men iets niet gelooven wil, bij voorb. ignoratio aut incredibilitas, Apul. ad Afclep. poft med. p. 93 Elm.: cf. Pandect. uit n. 1.

INCREDĬBĬLĬTER, op eene ongeloofljke, onbefchrijfljke wijze, ongeloofljk, onbefchrijfljk, buitengewoonlijk, Cic. Senec. 15. Cic. Phil. I, 15. Cic. Att. VIII, 7.

INCREDĬTUS, a, um, ongeloofd, Apulej. de deo Socr. poft med. p. 52 Elm. Senec. controv. V, 30.

INCREDULĬTAS, atis, f. ongeloof, d. i. wanneer men iets niet gelooft, of gelooven wil, Apul. Met. I poft med. p. 111 Elm.

INCREDŬLUS, a, um, 1) ongeloovig, niet geloovende, of die iets niet gelooft, zich niet terftond overtuigd houdt, Horat. Art. 188: patronus, Quintil. XII, 8, 11: increduli quidam, Ibid. XIII, 3, 11, ongeloovigen, d. i. die altijd twijfelen of zij het goed doen. 2) ongeloofljk, bij voorb. res, Gell. IX, 4.

INCREDUNDUS, zie Incredendus.

INCRĔMO, are, verbranden, Flor. IV, 12 ante med.

INCREMENTŬLUM, i, n. wasdom, wanneer men verminderend fpreekt, bij voorb. uteri, Apul. Met. V ante med. p. 164 Elm.

INCRĔMENTUM, i, n. het geen waar door iets wast, bij voorb. dentes, populi incrementa futuri, Ovid. Met. III, 103, i. e. middel van voortbrenging of zaad: dus heeten de recruuten of versche foldaten incrementum i. e. aanwas, toewas, bij voorb. incremento novare exercitum, Curt. V, 8 prope fin.: en de jonge zoonen der aanzienlijken in Macedoniën heeten Ibid. incrementa praefectorum & ducum i. e. waar uit met den tijd officieren en foldaten worden; aanwas, toewas der enz. 2) de wasdom, toeneming van menfchen, beeften, planten en andere dingen, aanwas, grootte, bij voorb. van den wijnftok, Cic. Senect. 15: der rivieren, Pandect. XLIII, 12, 1. §. 6 en 7: animalia parvi incrementi, Colum. VIII, 15 poft med., i. e. grootte: pifces minuti incrementi, Ibid. 17 extr.: arbores non magni incrementi, Ibid. XI, 2, 28: herbae validioris incrementi, Ibid. II, 18 in.: virtus tua femper in incremento erit, Curt. IX, 3: fummo bono adferre incrementum, Cic. Fin. II, 27: illis incrementis (dignitatis) fecit viam cet., Vellej. II, 51: dus ook caufam incrementorum patri fuisfe, Suet. Vit. 3: urbis, Liv. I, 44 extr.: ingenti incremento rebus auctis, Ibid. 33 extr.: van daar capere incrementum wasfen, toenemen, bij voorb. priusquam luna incrementum capiat, Colum. II, 10 med. §. 24: ne foramina poffint capere plus unius apis incrementum, Ibid. IX, 7 extr., i. e. opdat er niet meer dan ééne bij door kan kruipen, alwaar incrementum de grootte is: van daar a) een kweekeling of kind, bij voorb. Jovis, Virg. Ecl. IV, 49. b) eene Figuur in de Rhetorika, wanneer telkens op een fterk woord nog een fterker volgt, Quintil. VIII, 4.

INCREPĬTO, avi, atum, are, i. q. increpo, een gedruis maken, een geluid maken, waar het dan ook mede gebeurt, 1) met woorden, op iemand toefchreeuwen, tot iemand fchreeuwen, fchreeuwen, tieren, bij voorb. verbis, Liv. I, 7: vocibus, Caef. B. G. II, 30: increpitare atque incufare Belgas, Ibid. 15, i. e. fchreeuwt

op hen toe: doch, het kan ook zijn, fcheldt hen enz.: quid increpitas? Virg. Aen. X, 900, wat fchreeuwt gij? of wat fcheldt, kijft gij enz.? aeftatem feram increpitans, Ibid. Georg. IV, 138, fchreeuwende, dat de zomer enz. of kijvende, fcheldende: quamvis increpitent focii, Ibid. Aen. III, 454, i. e. fchreeuwen, tieren, of ook kijven, gramftorig zijn: dedit increpitans, Ibid. I, 738 (742), i. e. fchreeuwende, toeroepende, fcil. dat hij toegrijpen en drinken zou: van daar fchelden, kijven, verwijten enz., bij voorb. aeftatem, Virg. Georg. IV, 138: tibi, Propert. II, 20, 15, i. e. kijven: rugas alicui, Propert. III, 13, 34, i. e. verwijten: hier toe kan het meefte uit het voorgaande getrokken worden, bij voorb. verbis, vocibus: bijzonder increpitare atque incufare, Caef.: verders aliquem fegnitie, Sil. VIII, 6: aliquem morae, Ibid. VIII, 264: alicui ignaviam, Valer. Max. III, 3, 2 (extern.). 2) flaan, bij voorb. pectora dextra, Stat. Theb. X, 132: increpitato, i. e. ferito, Feft.

INCREPĬTUS, a, um, zie Increpo.

INCREPĬTUS, us, m. i. q. increpatio, Apulej. de deo Socr. poft med. p. 52 Elm.

INCRĔPO, avi, atum, en meermaalen ui, itum, are, 1) een gedruisch of getier maken, waarmede het ook gefchiede, ruifchen, klinken, klapperen, knerffen, knippen enz., bij voorb. fimul ut difcus increpuit, Cic. Or. II, 5: corvorum increpuit exercitus alis, Virg. Georg. I, 382: canis increpuit malis, Ibid. Aen. XII, 755, i. e. bijt toe, of knerst op de tanden: verberis ictu, i. e. klappen, Ovid. Met. XIV, 821: manus, Prop. IV, 7, 12: increpui hibernum, Plaut. Rud. Prol. 69, i. e. heb ftorm verwekt, eigenlijk, heb ftormachtig geruischt of getierd: quidquid increpuerit, Cic. Cat. I, 7. Cic. Pif. 41, daar mag ruifchen (gebeuren) wat er wil, d. i. bij het minfte geruisch: clypeo, Virg. Aen. XII, 332, met het fchild een geruisch maken, d. i. daar op flaan: ook Tropisch, ruifchen, klinken, tieren, zich laten hooren, bij voorb. fufpicio, Cic. Mur. 10: terror, Liv. IV, 40: metus, Senec. Troad. 300. 2) een geruisch of getier maken tegen iemand, tegen of op iets, bij voorb. a) met de ftem: op iemand uitvaaren, fchreeuwen, toeroepen, roepen, bij voorb. aliquem, bij voorb. increpare (i. e. increpabat) omnes, Liv. II, 10, hij fchreeuwde tegen allen, op allen enz.: haec in regem increpans, Liv. I, 51 in.: ook feq. Accufat. cum Infinit., bij voorb. increpans, timeri hoftes, Liv. III, 3: infuper increpante, — habere, Liv. IV, 50: increpat ultro, Virg. Aen. IX, 127. X, 278, i. e. fchreeuwt enz., en dus kan men het meermaalen vertalen, wanneer het fchelden enz. vertaald wordt: cf. Liv. VI, 37 in.: wanneer het ook fchelden, openlijk kijven, tegen iemand uitvaaren, of iets verwijten enz. vertaald wordt, bij voorb. confules, Liv. IV, 13: mollitiem, Liv. XXV, 18 med.: perfidiam, Cic. Q. Fr. II, 3: fugam, Cic. Or. II, 48: moras, Ovid. Her. I, 82: arrogantiam, Cic. Acad. IV, 23: omnes, Liv. II, 10, zie hier voor: omnes bonos, Salluft. Cat. 21 (22): filium, Plaut. Moft. III, 2, 63, en meermaalen: dus ook increpor, Ovid. Met. III, 646: increpitus, a, um, Liv. IV, 53. XXIII, 26: increpatus, Juftin. XI, 3: van daar Tropisch, increpare boves ftimulo, Tibull. I, 1, 10, voor aanprikkelen: pectus, Horat. Epod. XVII, 28,

i. e. verfchrikken. b) door andere dingen, bij voorb. increpuit unda latus, Ovid. Trift. I, 4, 24, i. e. ruischt aan de zijde: fonitus aures increpat, Enn. ap. Non. 4. n. 63. 3) iets ruisfchend maken, ruifchen of klinken laten, laten hooren, bij voorb. minas, Propert. I, 17, 6: fonitum, Virg. Aen. IX, 503: fignum, Sil. V, 188: ignes, Sever. in Aetna 62: nubes, Ovid. Met. XII, 51: lyram, Ovid. Her. III, 118. Am. II, 11, 32, i. e. daar op fpeelen: hymenaeum, Turpil. ap. Non. 4. n. 62: nemus increpuere cicadae, Calpurn. Ecl. V, 56: manus, Ovid. in Ibin 228. 4) van iets klinken, zich met iets laten hooren, bij voorb. increpet Ityn, Propert. III, 8, 10.

INCRĒSCO, evi, 3. 1) aan of in iets wasfen, aanwasfen, bij voorb. fquamae cuti increfcunt, Ovid. Met. IV, 476: cf. Perf. III, 32. 2) wasfen, toenemen, bij voorb. arbor, Colum. III, 21 extr.: audacia, Liv. I, 33 extr.: morbus, Celf. III, 2: aequora ventis, Ovid. Trift. I, 3, 107: maxime cibo eget, qui increfcit, Celf. I, 3 extr.: quam fententiam quotidie increfcere & invalefcere videmus, Pandect. XXXIII, 7, 12 med.: dolor increvit, Ovid. Met. IX, 703.

INCRĒTO, are, met krijt (creta) befmeeren of wit maken, bij voorb. faciem, Petron. 102.

INCRĒTUS, a, um, 1) ongezift, bij voorb. furfures, Apulej. Met. VII med. p. 194 Elm., i. e. onzuiver. 2) onafgezonderd, ongefcheiden, bij voorb. piper album cum fale incretum, Horat. Sat. II, 4, 74: minium incretum candido pingui, Plin. H. N. XXXVII, 6 poft med.

INCRUENTĀTUS, a, um, onbloedig, niet bloedig gemaakt, Ovid. Met. XII, 497, alwaar inque cruentatus ftaat voor incruentatusque.

INCRUENTUS, a, um, 1) onbloedig, d. i. waar bij geen bloed vergoten wordt, of vergoten is, dat geen bloed koft of gekoft heeft, bij voorb. proelium, Liv. II, 56: victoria, Liv. II, 31. VII, 8 extr. Salluft. Cat. 61 (64). 2) onbloedig, d. i. die zijn bloed niet vergiet of vergoten heeft, zonder bloed, zonder bloed vergieten, bij voorb. miles, Liv. VIII, 29 extr.: exercitus, Salluft. Jug. 92 (97): Alexander Darium incruentus devicit, Liv. IX, 17 extr.

INCRUSTATĬO, onis, f. het overtrekken, bij voorb. met gijps, kalk, marmer enz., bij voorb. parietis, Pandect. VIII, 2, 13 extr., i. e. overfmeering: cf. Ibid. L, 16, 79.

INCRUSTO, avi, atum, are, iets met eene korst, of, als 't ware, met eene korst overtrekken, als 't ware, overkorsten, bij voorb. ollam fapa, Varr. R. R. III, 14 extr.: parietem, Pandect. VIII, 2, 12: van daar fincerum vas, Horat. Sat. I, 3, 56, i. e. de deugden met namen van ondeugden, als 't ware, overtrekken, overdoopen.

INCUBATĬO, onis, f. het liggen ergens op, bij voorb. op eijeren, het broeden, Plin. H. N. X, 54, 56 en 60.

INCUBĀTUS, us, m. het liggen op iets, bij voorb. broeden, bij voorb. incubatu, Plin. H. N. 54 Ed. Elzev. doch de Ed. Hard. heeft incubitu, in dezelfde betekenis, gelijk dan terftond daar op citra incubitum ftaat Ed. Elz. en Hard.

INCUBITIO, ōnis, f. i. q. incubatio, Plin. H. N. X, 54. doch de Edd. Elz. en Hard. hebben incubationi.

IN-

INCUBITO, are. *liggen in of op iet*, *bij voorb.* asini incubitant nonnisi spatiosa laxitate, Plin. H. N. VIII. 43: *dus ook op de eijeren*, *broeden*, Colum. VIII, 14 extr.: *dus ook* incubitari, *en* incubitatus, a, um, *daar iemand op gelegen heeft*, *bij voorb.* incubitatus es, Plaut. Perf. II, 4. 13.

INCUBITUS, a, um, *zie* Incubo.

INCUBITUS, us, m. i. q. incubatus, *het liggen ergens op*, *bij voorb.* lateris, Plin. H. N. XXVIII. 4 extr., *op zijde*: *van daar het liggen op eijeren*, *broeden*, Plin. H. N. X, 54.

INCUBO, onis, 1) *die op iet ligt*, *bij voorb. op eenen schat*, *om dien te bewaaren*, Petron. 38: *van daar* 2) *de zoogenaamde* Nachtmerrie, Scrib. Larg. 100.

INCUBO, avi, atum, *en* ui. itum. are, 1) *ergens liggen*, *ook enkel liggen*, *bij voorb.* in fano, Plaut. Curc. I. 1. 61: super tomentum, Senec. de vita beata 25. *Ook met den* Dativus. Accusativus *en* Ablativus, *bij voorb.* pellibus, Virg. Aen. VII. 88: cortici, Liv. V, 46: Jovi, i. e. *in den Tempel van* Jupiter, Plaut. Curc. II, 2, 16, scil. *om eene aankondiging of Godspraak te hooren*; *want de Ouden waren gewoon*, *zich in den Tempel eener Godheid neder te leggen*, *en te slaapen*. *om dus van dezelve eenig onderricht te krijgen*, *waar toe* Virg. Aen. VII, 88. Plaut. Curc. I, 1, 61 *behooren*: vesti, Justin. XVIII, 1: purpura atque auro, Senec. Thyest. 909: tabernulam i. e. *in de hut*, Apul. Met. VII ante med. p. 190 Elm.: jugum incubans mari, Plin. H. N. VI, 17 ante med.: humero incuba: hasta, Ovid. Met. VI, 593: haustus Palladios, Stat. Theb. VI, 575: in partes contrarias, Plin. H. N. II, 54, i. e. *liggen*: *bijzonder* a) *ergens liggen*, *een lange poos*, *bij voorb.* ovis, Colum. VIII, 8 in., *of* fetibus i. e. ovis, Ibid. VIII, 5, 10, *of* ova, Plin. H. N. IX, 10. Varr. R. R. III, 9 med., *op de eijeren*, *d. i. broeden*, *uitbroeden*: *van daar* ova, quae incubantur, Varr. R. R. III, 9: ova incubanda subjicere, Plin. H. N. X, 5: *en* 59: ova incubari utilissimum est, Ib. 54: ova coepere incubari, Ibid.: ova incubita, Ibid. XXIX, 3. *ook* incubare *enkel zonder* ovis *of* ova, *broeden*, Colum. VIII, 5, 5. Plin. H. N. X, 60 *eenige keeren*: *dus ook van de bijen*, *broeden*, *jongen voortbrengen*, Plin. H. N. XI, 16: *van daar Tropisch*, incubantem Italiae, Flor. II, 6 extr., *die lang in Italië lag*: pecuniae, Cic. Cluent. 26, *op het geld liggen*, *om het te bewaaren*, *of er zich in te vermaken*: auro defosso, Virg. Georg. II, 507: divitiis, Ibid. Aen. VI, 610: aureis follis, Apul. Met. IV: *bijzonder van de genen*, *die iet met onregt bezitten*, Ascon. ad Cic. Verr. I, 45: *ook van levenlooze dingen*, *bij voorb.* ponto nox incubat atra, Virg. Aen. I, 89 (93): incubat moestae dolor, Senec. Hippol. 99: incubat menti dolor, Ib. 268. macies & scabrum cohors incubuit terris, Horat. Od. I, 3, 31, *het welk echter van* Incumbo *schijnt te zijn*. b) *ergens liggen*, *d. i. zich ergens ophouden*, *woonen*, *bij voorb.* Erymantho, Ovid. Her. IX, 87: hoc genus bestiae lucos — & specus — incubare, Apul. Met. IV med. p. 150. c) *ergens liggen*, *d. i. nabij zijn*, *aan iet stooten*, *bij voorb.* coelum incubat urbi, Valer. Flacc. II, 494: jugum incubans mari, Plin. H. N. II, 54: incubuere maria, Ibid. III, 1 extr., i. e. *zijn gestooten* (*aan den oever*), *ten zij dit van* Incumbo *is*. 2) *ergens op vallen*, *bij voorb.* gladio, Senec. Hippol. 259, i. e. *zich doorsteken*. Not. *Het* Perf. Incubui cet. *kan dikwijls van* Incumbo *zijn*: *dit heet zich leggen*, Incubo *liggen*.

INCUDO, di, sum, 3. *smeeden*, *bearbeiden*, *bij voorb.* incusa auro dona, Perf. II, 52, i. e. *bearbeid of gewerkt*, *ten zij het is ruw*, *d. i. met gouden beelden bezet*. *Ook staat* incusus lapis, Virg. Georg. I, 275, *ten zij dit is*, *onbearbeid*, *ruw*, *niet glad*.

INCULCO, avi, atum, are, *nedertreden*, *intreden*, *of trappen*, *hard treden of slaan*, *bij voorb.* aream, Colum. II, 20: semen obrutum pavicula, Ibid. XI, 3, 34: foramen cinere, Pallad. I, 35, 8, i. e. *toetreden*, *bedekken*: *ook intreden of inpersen of stoppen*, *voegen*, *bij voorb.* lanam morsibus canis, Plin. H. N. XXIX, 2 in., i. e. *in de wond van een hondenbeet*: pannos scil. *in de wond*, *d. i. stoppen*, Colum. VI, 12, 2: solum lapidibus inculcatis — munire, Ibid. VIII, 15, 3: *ook dicht maken van iet*, *met iet dicht bedekken*, *bij voorb.* quidquid nimis inculcatum obstrinque aliqua re erat, — id squalere dicebatur, Gell. II, 6 extr.: *van daar Tropisch* 1) *instoppen*, *inmengen*, *invlechten*, *bij voorb.* verba Graeca, Cic. Off. I, 31: postrema, Cic. Or. 15 extr.: inania verba, Cic. Or. 69: *ook met bijvoegzels verrijken*, *door bijvoegzels verbeteren*, *bij voorb.* ἀρχέτυπον inculcatum crebris locis & refectum, Cic. Att. XVI, 3. 2) *als 't ware*, *intrappen*, *instampen*, *d. i. recht zaaken in te prenten*, *inprenten*, *instampen*, *bij voorb.* tradatur, vel etiam inculcetur, Cic. Or. I, 28: memoriae judicis, Quintil. VI, 4 in.: inculcarisne, ut — nominaret? Cic. Vatin. 11, i. e. *zoudt gij het hem ingeprent* (*bevolen*) *hebben*, *dat hij — moest?* *alwaar deze plaats dus eenen goeden zin geeft*. 3) *opdringen*, *bij voorb.* oculis imagines, Cic. Nat. D. I, 39: libertas inculcata, Brut. in Epist. Cic. ad Brut. 16 post med., i. e. *opgedrongen*: se alicujus auribus, Cic. Or. II, 5. i. e. *zich steeds laten hooren*, *bij voorb. met disputeeren enz.*, *gevolglijk tot een walg van anderen*: quibusdam non dabo: quibusdam offeram, quibusdam etiam inculcabo, Senec. de vita beata 24.

INCULPATUS, a, um, *onberispelijk*, Ovid. Met. IX, 671: inculpatissimus, Gell. XIV, 2.

INCULTE, *niet opgeschikt*, *niet wellevend*, *niet aartig*, *zonder sieraad*, *ruw*, *zonder smaak*, *zonder wellevendheid*, *bij voorb.* vivere, Cic. Quint. 18: partim in tuguriis, alios incultius vagos agitare, Sallust. Jug. 19 (22). procul a mari incultius agebant, Ibid. 89 (94): *dus ook in het spreken*, *bij voorb.* dicere, Cic. Brut. 28. Cic. Or. 9.

INCULTUS, a, um, *het geen de in de wereld gewoone beschaafdheid niet heeft*, *ruw*, *slecht uitziende*, *niet bearbeid*, *niet bebouwd*, *onbeschaafd*, *onopgeschikt*, *onwellevend*, *zonder smaak enz.*, *bij voorb.* ager, Cic. Rosc. Com. 12, i. e. *niet bearbeid*, *niet bebouwd*: via, Cic. Brut. 74, *ongebaand*: regio, i. e. *niet bebouwd*, Cic. Nat. D. I, 10: solum, Cic. Brut. 4: Quid incultius oppidis? Cic. Provinc. 12, i. e. *onbebouwd*, *of onwellevend of onbewoond of onopgepoetst*, *slecht gesteld*: incultus ut vita, sic oratione, Cic. Brut. 31, *onhoflijk*, *onwellevend*: parsimonia, Cic. Quint. 30: ingenium, Horat. Ep. I, 3, 22: comae i. e. *ongekapt*, *ongekamd*, *onordentlijk*, Ovid. Fast. III, 470: humeris incultae sparse pectore genae, Ibid. Her. VIII, 64, i. e. *morsig*, *een vuil aanzien gevende*, *onzuiver*: homo, Cic. red. Sen. 6, i. e. *in een ongehavenlijk kleed*: in picturis alios — inculta — delectant, Cic. Or. 11 in.: versus, Horat. Ep. II. 1, 233, *niet bearbeid*, *slecht*. cf. Tibull. IV, 1, 59.

INCULTUS, us, m. 1) *de verwaarloozing der zindelijkheid of kweeking eener zaak*, *bij voorb.* ingenii, Sallust. Jug. 2: *dus ook* honorum, Liv. XLII, 12 extr. 2) *morsigheid*, *onzindelijkheid*, Sallust. Cat. 55 (58).

INCUMBA, ae, f. *een stijl of pijlaar*, *waar op de boog van een gewelf rust*, Vitruv. VI, 11.

INCUMBO, ubui, ubitum, 3. 1) *zich op of aan iet leggen*, *buigen of steunen*, *bij voorb.* toro, Virg. Aen. IV, 650: remis, Ibid. V, 15: olivae tereti i. e. *op eenen staf van olijvenhout*, Ibid. Ecl. VIII, 16: ad aliquem, Ovid. Met. IX, 385, i. e. *zich heenbuigen*: super brachium, Petron. 54: in aliquem i. e. *steunen*, Curt. VI, 9 extr.: Herculi aether incubuit, Senec. Herc. Oet. 1764: convexitas cardini suo incumbit, Plin. H. N. II, 64: in gladium, Cic. Invent. II, 51, *of* gladium, Plaut. Cas. II, 4, 29. Lucil. ap. Non. 9. n. 19, *of* gladio, Auct. ad Her. I, 11, *of* ferro, Phaedr. III, 10, 33, i. e. *zich doorsteken*: arma sua, i. e. *op zijne wapenen steunen*, Sallust. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. IX, 229: *van daar* 1) *op iet vallen of storten*, *bij voorb.* armo, Virg. Aen. X, 849: illum sibi, Senec. Troad. 14, i. e. *stort in*. 2) *instorten*, *bij voorb.* trabes, Valer. Flacc. V, 162: luxuria, Juvenal. II, 292: febrium cohors incubuit, Horat. Od. I, 3, 30. 3) *aanleunen*, *d. i. daar aan staan*, *daar aan stooten*, *bij voorb.* laurus arae, Virg. Aen. II, 514: silex ad amnem, Ib. VIII, 236: Hellespontus — mare incumbit, Plin. H. N. V, 32 in., i. e. *stoot aan zee*, *vloeit in zee*: onera in parietem, Pandect. XXXIX, 2, 28. 4) *bijzonder Tropisch*, *zich aanleunen*, *om iet te bewerken*, *tot stand te brengen*, *d. i. zich eenige moeite in geven*, *zoeken te bewerken*, *zich bevlijtigen*, *groote vlijt aanwenden*, *zich inspannen*, *zich aan iet gelegen laten zijn*, *bij voorb.* in bellum, Caes. B. G. VII, 76: in aliquod studium, Cic. Or. I, 8: ad laudem, Cic. ad Div. X, 10: in causam, Cic. Phil. IV, 5: in remp., Cic. ad Div. X, 1: ad ulciscendas injurias, Cic. Phil. VI, 1: huc, Quintil. VI, 2: ceris & stilo, Plin. Ep. VII, 27: rogandis legibus, Flor. III, 16: cogitationi, Auct. Dial. de Orat. (echter Tacitus) 3: studiis, Claud. de consul. Mall. Theod. 64: labori, Sil. IV, 820: *dus ook* quocunque incubuerit, Cic. Or. III, 14: voluntatem inclinatam incubuit ad bonum virum, Cic. Mur. 26, i. e. *doels op enz.*, *tracht na enz.*: in Caesaris cupiditatem, Cic. Att. V, 13 extr.: ut mores ad nimiam lenitatem & ad ambitionem incubuerint, i. e. *zich bevlijtigen of geneigd zijn*, Cic. Q. Fr. I, 1, 3. *Ook* in illo incumbitur, Cic. Q. Fr. III, 8 extr., *alwaar* Ernesti [illegible] *wil hebben*: *doch*, *het zou ook wel kunnen blijven*, *te weeten* [illegible] *zich ten zijnen aanzien* [illegible] *Ook kan men het vertaalen*, [illegible] *zich neigen*, *bij voorb.* [illegible] Cic., *zie hier voor*: in [illegible] tatem, Cic., *zie hier* [illegible] virum, Cic., *zie hier na*. [illegible] Accusativus, haustus [illegible] Theb. V, 575. Not. [illegible]

voorb. incubuit, ut dicerent, Liv. X, 15, bemoeide zich enz. 5) aan eene zaak volkomen den druk geven, d. i. den uitslag, rei, Liv. III, 16: dus ook inclinato judici, Cic. Or. II, 79 extr.: fato, i. e. het bevorderen, verhaasten, Virg. Aen. II, 653. 6) op iet dringen, losgaan, bij voorb. in hostem, Liv. XXX, 34: in Macedoniam, Liv. XXXI, 31: tempestas sylvis, Virg. Geor. II, 300: dus ook Hellespontus incumbit mare, Plin. H. N., zie hier voor: onera in parietem, Pandect. XXXIX, 2, 28: II) liggen of op (aan) iet liggen, bij voorb. praeda, super quam solus recumbis (Tropisch), Petron. 80: op iemand liggen als eene pligt enz., d. i. gedaan moeten worden, bij voorb. judici incumbit officium cet., Pan. XXI, 1, 25 post med.: accusandi necessitas incumbit domino, Ibid. XLVIII, 2, 5: ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat, Ibid. XXII, 3, 2.

INCUNABULA, orum, n. 1) het geen in de wieg is, het kinderbed, bij voorb. fasciis opus est, pulvinis, cunis, incunabulis, Plaut. Truc. Truc. V, 13: doch het zou ook kunnen zijn de wiegeband: en zoo staat het Ibid. Amph. V, 1, 52: neque eum quisquam colligare quivit incunabulis, ten zij men wil lezen in cunabulis i. e. in de wieg: van daar 2) de wieg, Tropisch, d. i. de geboorteplaats, bij voorb. nostra, Cic. Att. II, 15: Jovis, Ovid. Met. VIII, 99: van daar Tropisch, de oorsprong of aanvang eener zaak, bij voorb. doctrinae, Cic. Or. I, 6: cf. Cic. Or. 13 extr. Quintil. Prooem. §. 6: ab incunabulis, Liv. IV, 36, i. e. ab initio.

INCUNCTABILIS (INCONTABILIS), e, onverwijld, zonder uitstel, Pandect. XXII, 5, 21.

INCUNCTANTER of **INCONTANTER**, zonder uitstel, onverwijld, Apul. Met. IX post med. p. 234 Elm. Pandect. XL, 5, 20.

INCUPIDUS, a, um, i. e. non cupidus, bij voorb. majores nostri incupidiores liberum fuere, Afran. ap. Non. 9. n. 1: doch, het kan ook zijn i. q. cupidus.

INCURATUS, a, um, ongenezen, Horat. Ep. I, 16, 24.

INCURIA, ae, f. gebrek aan zorg, onachtzaamheid, verwaarlozing, bij voorb. rei, Cic. Amic. 23: virtutis, Cato ap. Ammian. XVI, 5: ook zonder Genitivus, Cic. Provinc. 9. Horat. Art. 352: cf. Apul. Met. VI in. en Apol. post init. p. 273 Elm.

INCURIOSE, zonder zorgen, zorgeloos, nalatig, Liv. VIII, 38. Gell. I, 7 in. II, 6 in. II, 28. Tacit. Hist. I, 13 en meermaden: incuriosius, Tacit. Hist. IV, 28. Apul. in Apol. in. p. 274 Elm.

INCURIOSUS, a, um, 1) zonder zorg, onbezorgd wegens eenige zaak, zorgeloos, onbekommerd, bij voorb. in capite comendo, Sueton. Aug. 79: ook seq. Ablat., bij voorb. incuriosos serendis frugibus, Tacit. Ann. XIV, 38: cf. IV, 23: agnus incuriosus, Apul. Flor. in. p. 341 Elm., i. e. zorgeloos; alwaar sommigen het, misschien zonder noodzake, yet verklaren. Ook met den Genitivus, bij voorb. recentium, Tacit. Ann. II, 88, i. e. in rebus recentibus: imperii proferendi, Ibid. IV, 32: famae, Ibid. Hist. I, 49: dus ook proximorum, Plin. Epist. VIII, 20: rerum antiquarum, Gell. VI, 5. 2) zorgeloos, nalatig, d. i. niet met zorgvuldigheid gemaakt enz., bij voorb. finis, Tacit. Ann. VI, 17: historia, Suet. Galb. 8.

INCURRO, cucurri en curri, cursum, 3. op iemand of iet toelopen, het zij dit vijandlijk of niet vijandlijk geschiedt, bij voorb. in me incurrit, Cic. Att. II, 12 in., liep op mij toe; qui in me incurrit & incidit, Cic. Planc. 7, i. e. op mij toeloopt, of op mij aanrent: van daar 1) aangrijpen, aanvallen, seq. Dat. of Accus., ook in, bij voorb. cornibus, Liv. XXVIII, 15: muris, Sil. XIII, 179: armentis, Ovid. Met. VII, 546: Mauris, Sallust. Jug. 101 (107) Cort.: eos, Sallust. Fragm. ap. Rufin.: novissimos, Tacit. Ann. I, 51: latus, Ibid. II, 17: in Romanos, Liv. V, 49: in latus hostium, Liv. XXVII, 48: ook Absolute, Nep. Chabr. 1: ook in aliquem, Tropisch, d. i. doorhaalen, Trebon. in Epist. Cic. ad Div. XII, 16 extr. 2) eenen inval doen, bij voorb. in Macedoniam, Liv. XXVI, 25: cf. Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10. 3) aanlopen, aanstoten aan iet, bij voorb. in genus injustitiae, Cic. Off. I, 9: qui nusquam incurrat, Cic. ad Div. IX, 2: in me, Cic. Planc. 7, zie hier voor: in aliquem bene meritum, Cic. Att. V, 4 extr., i. e. treffen of beledigen. 4) op iet stoten of raken, komen, bij voorb. in 't schrijven, spreken, lezen enz., bij voorb. in aliquem, Cic. Sext. 6: in aliquid, Cic. Or. II, 42: in memoriam cet., Cic. Brut. 69: in annum, Cic. Leg. I, 3. 5) voorvallen, gebeuren, treffen, bij voorb. haesitatio incurrebat, Pandect. XXXIX, 6, 41: quaedam tempora incurrunt, Cic. Leg. I, 3: nec ullam esse disputationem, in quam non aliquis locus incurrat, Cic. Top. 21, i. e. passe, voege: casus, qui in sapientem potest incurrere, Cic. Tusc. V, 10. 6) vallen of treffen, bij voorb. op zekeren dag, bij voorb. in quem diem incurrat, Cic. Att. VII, 7: in Etesias, Cic. ad Div. XV, 11 extr.: natalem incurrentem Circensibus, Sueton. Tiber. 26. 7) aan iet stooten of aanstooten, d. i. grenzen, nabij zijn, bij voorb. agri, qui in publicum incurrebant, Cic. Agr. II, 30. 8) vallen of komen, geraken, bij voorb. in de oogen, in vermoeden enz., bij voorb. in oculos, Cic. Att. XII, 21 post med. Cic. ad Div. II, 16, of oculis, Senec. Benef. I, 5: in crimen, Cic. Planc. 38: in fraudem, Cic. Off. III, 13: in reprehensiones, Cic. Fin. I, 1: in morbos, Ib. 14: in odia, Cic. Off. I, 42: dus ook in crimen, i. e. begaan, Cic. Planc. 38; zie hier voor. 9) voorvallen of wedervaaren, betreffen, bij voorb. in sapientem, Cic., zie hier voor. Not. incurrere aliquam eerbaar voor concumbere cum aliqua (virgine), Apul. Met. X post med. p. 250 Elm.; de woorden zijn: verebatur mater, in quo casu — nescius nesciam sororem incurreret, eigentlijk, haar ontmoeten (eerbaar) of liever (onkuischer wijze) aantasten zou. Not. nopens de tempora merke men aan incucurrunt staat, bij voorb. Liv. XXXVIII, 15 in.: incucurrerat, Liv. XXVII, 18 extr.: incurristi, Cic. Or. 67 in.: incurrisse, Liv. I, 37. Cic. Sext. 6.

INCURSIM, lopend, snel, Caecil. ap. Non. 2. n. 448.

INCURSIO, onis, f. het aanlopen, bij voorb. atomorum, Cic. Nat. D. I, 41: van daar 1) een vijandlijke aanval, attake, Cic. Caecin. 15 extr.: van daar Tropisch, bij voorb. seditionis, Cic. Cluent. 37 in.: ook kan men n. 2. ten deele hier toe brengen. 2) vijandlijke inval, strooperij, bij voorb. in een land, bij voorb. incursionem facere in fines, Liv. I, 11, of in agrum, Ibid. 32: prohibere hostes ab incursionibus, Caes. B. G. VI, 10: cf. Hirt. B. G. VIII, 11. Plin. H. N. VI, 28.

INCURSITO, are, i. q. incursare, bij voorb. 1) aangrijpen, aantasten, losgaan, bij voorb. in aliquem, Senec. de vita beata 27: ook Absolute, Ibid. de ira II, 35. 2) aanstooten, aanrennen, Ibid. Ep. 110.

INCURSO, avi, atum, are, i. q. incurro, op iet of iemand toelopen, inlopen, aanlopen, bij voorb. incursant ramis, Ovid. Met. I, 303, i. e. aan de takken of op de takken: rupibus, aan de rotsen, Ibid. XIV, 190: van daar 1) vijandlijk op iet of iemand lopen, aangrijpen, aantasten, met in, met den Accusativus, ook met den Dativus, bij voorb. in agmen Romanum, Liv. XXXVI, 14: in hostem, Liv. IX, 38: in aliquem, Plaut. Bacch. V, 2, 29: in latera, Liv. XXV, 35: in aciem, Liv. III, 70: aciem, Tacit. Hist. III, 18: agros, Liv. V, 31, i. e. invallen, strooperijen doen: aliquem pugnis, Plaut. Rud. III, 4, 16: ubi vivos homines mortui boves (i. e. corium boum) incursant (voor verberant), Ibid. Asin. I, 1, 22: me bovns incursent, Ibid. Aul. II, 2, 57: dus ook mura incursat corpora, Sever. in Aetna 351: pauperiem alicujus, Apul. Met. IX post med. p. 233 Elm.: in cujusque fortunas, in amicos atque inimicos, Auct. ad Her. IV, 39: ook Absolute, bij voorb. quod si febris nondum incursat i. e. komt, aanvalt, Cels. III, 22 post med.: van daar Passive, Agmen incursatum ab equitibus, Liv. XXIV, 41: cf. Tacit. Ann. XV, 11 van daar Tropisch, bij voorb. incursabit in te dolor, Cic. Att. XII, 41: zal u aankomen, overvallen. 2) aanlopen, aanrennen, aanstoten, bij voorb. rupibus, Ovid. Met. XIV, 190. 3) ergens heen vallen of komen, geraken, bij voorb. oculis, Quintil. X, 3 post med., in de oogen: dus ook propter incursantia scil. in oculos of oculis, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 54. Hard.: van daar lana ovis nigrae, cui nullus alius color incursaverit, Plin. H. N. XXVIII, 8 post med., i. e. met geen andere verw vermengd: dus ook nigra, albis incursantibus — guttis, Ibid. XXIX, 4 post med.

INCURSUS, us, m. 1) het inlopen, bij voorb. eener rivier in het land, Plin. Ep. X, 73: van bloed in zee, Lucan. VII, 700: van daar 2) een aanval, attake, bij voorb. in het treffen, Liv. II, 25. Cic. Caecin. 8. Caes. B. G. VII, 36. Ibid. B. C. I, 71. Tacit. Hist. III, 9.

INCURVATIO, onis, f. het krommen, bij voorb. materiae, Plin. H. N. XVII, 23 med.

INCURVESCO of **INCURVISCO**, ere, zich krommen, Cic. Or. III, 38 e poëta.

INCURVICERVICUS, a, um, eenen krommen nek hebbende, kromhals, bij voorb. pecus, Pacuv. ap. Varr. L. L. IV, 1 & ap. Quintil. I, 5 (9) extr.

INCURVO, are, krommen, bij voorb. bacillum, Cic. Fin. II, 11: arcum, Virg. Aen. V, 500: robur & oleam, Plin. H. N. XVI, 42: remos lentos gurgite, Catull. LXIV, 183: membra incurvata dolore, Ovid. Met. VI, 246: van daar aliquem, Martial. XI, 44, 5, scil. ob concubitum: van daar Tropisch, a) buigen, krenken, nederslaan, ontrusten, bij voorb. non est magnus animus, quem incurvat injuria, Senec. de ira III, 5 extr.: laudatur is, quem non incurvat (paupertas), Ibid. Ep. 82 ante med. b) buigen, zwenken, Pers. I, 91.

INCURVUS, a, um, krom, gekromd, bij voorb.

voorb. homo, Terent. Eun. II, 3, 44: bacillum, Cic. Div. I, 17: ſtatua ſenilis, incurva, Cic. Verr. II, 35: aratrum, Virg. Georg. I, 494: carina, Ovid. Met. XIV, 534: agger, Ibid. XV, 690: jugum, Ibid. Triſt. IV, 6, 2: falx, Ibid. Am. I, 15, 12: litus, Lucret. II, 376: longae vitae eſſe (homines) incurvos humeris, Plin. H. N. XI, 52: herba incurvo folio, Ibid. XXI, 12.

INCUS, udis, f. *een ambeeld*, Virg. Georg. II, 540. Ibid. Aen. VII, 629. VIII, 419. Horat. Od. I, 35, 39. Ovid. Am. II, 27, 19. Plin. H. N. VII, 56. Cic. Nat. D. I, 20: *van daar Tropisch*, eandem incudem tundere, Cic. Or. II, 39, *daar op ſlaan, d. i. op iet geſtadig aanhouden, drijven:* incudi reddere verſus, Horat. Art. 441, i. e. *op nieuw beärbeiden:* juvenes in ipſa ſtudiorum incude poſiti, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 20, i. e. *zoo lang zij in ſchool leeren:* haec mihi incus eſt: procudam — hinc multos dolos, Plaut. Pſeud. II; 2, 20.

INCUSATĬO, onis, f. *beſchuldiging, berisping*, Cic. Or. III, 27.

INCŪSO, avi, atum, are, 1) *beſchuldigen, zich over iemand of iet bezwaaren, kijven, bij voorb.* aliquem probri, Plaut. Truc. I, 2, 58: aliquem ſuperbiae, Tacit. Ann. II, 78: aliquem, Caeſ. B. G. I, 12. Terent. Phorm. III, 1, 7. Virg. Aen. XI, 47: factum alicujus, Ovid. Rem. 479: ſterilitatem, Colum. III, 17: incuſatae liberorum mortes, Plin. H. N. VII, 45, *alwaar* Harduin *het verklaart* exprobratae ſcil. ei (Auguſto), *doch, het welk misſchien niet nodig is.* 2) *verwijten, bij voorb.* mortes incuſatae, Plin. H. N., *zie hier voor:* multa in aliquem, Tacit. Ann. V, 7.

INCUSSUS, us, m. *het ſlaan, aanſlaan aan iet, bij voorb.* arietis, Senec. de Conſtant. 6: armorum, Tacit. Hiſt. IV, 23.

INCUSSUS, a, um, *zie* Incutio.

INCUSTŌDĬTUS, a, um, 1) *niet bewaakt, niet opgepast, bij voorb.* ovile, Ovid. Triſt. I, 6, 10: limina, Martial. I, 35, 1: urbs, Sil. XV, 245: per noctem huc illuc curſaret incuſtoditus, Tacit. Ann. XV, 50, i. e. *zonder bedekking, zonder wacht: doch, het kan hier ook zijn, onvoorzichtig.* 2) *niet waargenomen, niet behouden, nagelaten, bij voorb.* obſervatione dierum, Tacit. Ann. XV, 55: *ook niet waargenomen, d. i. daar men geen acht op geeft, bij voorb.* ſecreti & incuſtoditi, Ibid. II, 12 extr., *alwaar het ook zijn kan, onvoorzichtig.* 3) *niet verheeld, bij voorb.* amor, Tacit. Ann. XII, 4, *alwaar het ook zijn kan, onvoorzichtig.* 4) *zich niet in acht nemende, onvoorzichtig*, Plin. Epiſt. VI, 29 extr.: amor, Tacit. Ann. XII, 4, *zie hier voor.*

INCŪSUS, a, um, 1) *niet beärbeid, van daar ruw, niet glad, bij voorb.* lapis, Virg., *zie* Incudo. 2) Particip. *van* Incudo.

INCŬTĬO, cuſſi, cuſſum, 3. *aan iet ſlaan, aanſlaan, bij voorb.* pollicem limini, Plin. H. N. VII, 53: pedem terrae, Quintil. II, 12: ſcipionem in caput, Liv. V, 41: alicui colaphum, Juvenal. IX, 5, i. e. *kinnebakſlag geven: van daar* incuſſi articuli, Plin. H. N. XXX, 9, *aangeſlagen, d. i. door aanſlaan gekwetst: dus ook* incuſſa ſcil. membra, Ibid. XX, 40. XXIX, 2: *van daar* 1) *ergens heen werpen, ſlingeren, bij voorb.* faces & haſtas, Tacit. Ann. XIII, 39: tela, Ibid. Hiſt. I, 31: imber grandinem incutiens, Curt. IX, 9. 2) *ontſtellen, bij voorb.* metum, Valer. Flacc. V, 551. 3) *bijzonder iet bij iemand veröorzaken, verwekken, bijbrengen, inboezemen, brengen, bij voorb.* alicui timorem, Cic. Or. II, 51: metum, Liv. II, 18. Ovid. Pont. II, 7, 14. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 4: errorem, Cic. Univ. 4: amorem, Lucret. I, 20 *en* 923: tremorem, Ibid. VI, 592: morbum, Ib. 712. Plaut. Trin. I, 2, 38: terrorem, Liv. III, 4: pavorem, Liv. XXVII, 42: odium, Juſtin. XXXVIII, 7: deſiderium urbis, Horat. Ep. I, 14, 22: pudorem, Ibid. I, 18, 77: aliquid negotii alicui, Ibid. Sat. II, 1, 80: minas, i. e. *bedreigingen uiten, dreigen*, Ovid. Triſt. I, 10, 42: vim ventis, Virg. Aen. I, 69 (73), i. e. *veröorzaken, geven, mededeelen:* foedum nuntium, Liv. II, 8, *eene droevige tijding, doodstijding brengen.*

INDĀGĀTĬO, onis, f. *opſporing, opzoeking, naſporing, onderzoeking, bij voorb.* veri, Cic. Off. I, 5: verbi, Gell. XVIII, 2.

INDĀGĀTOR, oris, m. *een naſporer, opzoeker, uitvorſcher, onderzoeker, bij voorb.* celati, Plaut. Trin. II, 1, 15: aquarum, Colum. II, 2 poſt med.: apum, Ibid. IX, 8 extr.

INDĀGĀTRIX, icis, f. *naſpoorſter, onderzoekſter, uitvorſcheresſe, opſpoorſter, bij voorb.* virtutis, Cic. Tuſc. V, 2.

INDĀGĀTUS, us, m. i. q. indagatio, i. e. *naſporing of omcingeling*, Apul. Met. VII ante med. p. 191 Elm.

INDĀGO, avi, atum, are, 1) *opſporen, van jagthonden*, Cic. Fin. II, 13: 2) *Tropisch; opſporen, opzoeken, uitvorſchen, bij voorb.* aliquid, Cic. Att. II, 4 poſt med. *en* 7: aliquid indagare & odorari, Cic. Verr. II, 54: vias inuſitatas, Cic. Or. 3: indicia, Cic. Mil. 37.

INDĀGO, inis, f. *een omcingeling of bezetting van een boſch, ten dienſte van de jagt, bij voorb.* ſaltus indagine cingere, Virg. Aen. IV, 121, *of* ligare, Claudian. in Rufin. II, 375: *dus ook* colles indagine claudere, Tibull. IV, 3, 7: quaſi per indaginem, Flor. IV, 2: velut indagine, Hirt. B. G. VIII, 18. Tacit. Ann. XIII, 42. Liv. VII, 37: *van daar* 1) *Tropisch elke omcingeling, inſluiting, omringing, bij voorb. linie van circumvallatie*, Lucan. VI, 42: *van daar* delatores mille poenarum indagine incluſos, Plin. Paneg. 35: 2) *opzoeking, uitvorſching, bij voorb.* cupediarum, Gell. VII, 16: *of uitvorſching, onderzoeking, bij voorb.* doctrinae, Plin. H. N. IX, 7, i. e. *geleerde onderzoeking.*

INDE, 1) *van daar of van dezelfde plaats, bij voorb.* nec inde venit, ubi cet., Cic. Att. XIII, 39: manſi Calibus: inde has literas dedi, Ibid. VII, 21: haud procul inde, unde cet., Liv. VIII, 22: cf. Caeſ. B. G. I, 33. B. C. III, 45: *ook ſtaat er* ibi *bij overtollig, bij voorb.* inde ibi te revoco, Cic. Mur. 12 in., *ten zij* ibi *voor* tum *of* tunc *ſtaat: doch de* Ed. Erneſt. *heeft het* ibi *weggelaten:* 2) *van daar, daar uit, daar van, d. i. uit of van dezelfde ſtad, bij voorb.* erumpat audacia: inde (i. e. ex ea) ſcelera gignuntur, Cic. Roſc. Am. 27: inde numeres originem, quia cet., Liv. II, 1, *alwaar* das quia *moet opgemerkt worden:* inde initium ſumetur, Cic. Invent. I, 20: inde tibi, quod imitere, capias, Liv. Praef.: quantum coeli, inde (i. e. ejus) partem, Lucret. V, 202: *ook ſtaat het voor* ab illa parte *op (van) die zijde*, Liv. VIII, 6 extr.: 3) *daar van, d. i. van denzelfden mensch, bij voorb.* ſibi duo, inde ego hunc adoptavi, Terent. Ad. I, 1, 22: 4) *hier op, van dien tijd*, Liv. I, 3. Caeſ. B. C. III, 9. Nep. Phoc. 4. Suet. Tiber. 9. Virg. Aen. VI, 201: *dus ook* deinceps inde, Cic. Brut. 90 extr.: *alwaar of* deinceps *bij vermijd is, of overtollig ſtaat, ook ſtaat* inde loci, Lucret. V. 789. Enn. ap. Feſt. in [illegible] — i. e. *hier op. Ook van daar, d. i. van dien tijd af, bij voorb.* inde usque repetens, Cic. Arch. 1: inde repetens, quod cet., Terent. Heaut. I, 1, 2: *ook zegt men* inde a, *alwaar* inde *niets of af beteekent, bij voorb.* inde a principio imperii, Cic. Provinc. 13, *van het begin af aan*: Jam inde a cunabulis, Liv. IV, 36: *dus ook* inde usque a pueritia, Terent. Heaut. I, 2, 9: *ook van de plaats, bij voorb.* inde a Stygia unda proſpexit, Virg. Aen. VI, 385.

INDEBĬTE, *tegen de betaamlijkheid, niet uit pligt*, Pandect. XXII, 3, 25.

INDEBĬTUS, a, um, *het geen men niet ſchuldig is, niet behoorende, onverpligt, bij voorb.* praemia, Ovid. Her. XVI, 19: cf. Valer. Flacc. V, 508: *ook het geen het vertaalen onbepaald (van God)*, Virg. Aen. VI, 66: *van daar* Indebitum, Subſtantive, *het geen men niet ſchuldig is; niet ſchuldig is te doen of te betaalen*, Pandect. XII, 6, 5 extr.: *van daar* indebito (Ablat.), *ongehouden, tegen den pligt*, Pandect. XII, 6, 25.

INDĔCENS, tis, *niet wel paſſend, onvoegzaam, lelijk, bij voorb.* motus, Martial. XI, 61, 15: naſus, Ib. II, 11, 4: homo, Ibid. V, 14, 7. Petron. 128: ſtatus [illegible], Vitruv. VII, 5 poſt med.: mora, Quintil. XI, 3 poſt med.: riſus, Sueton. Claud. 30: nihil indecentius, Senec. Controv. V Praefat.

INDECENTER, *onbetaamlijk, lelijk*, Quintil. I, 5 (9) extr. Martial. XII, 22, 1: indecentius, Senec. Ep. 27 med.: indecentiſſime, Quintil. VIII, 3.

INDECENTĬA, ae, f. *de misſtand, onbetaamlijkheid, lelijkheid*, Vitruv. VII, 5 poſt med.

INDECĔO, ui, 2. *onbetaamlijk zijn, lelijk ſtaan*, aliquem, *bij voorb.* [illegible] quaedam non indecent, Plin. Epiſt. II, 1.

INDĒCLINABĬLIS, e, *onbuigzaam, onveranderlijk, bij voorb.* animus, Senec. Ep. 66: juſtitia, Ibid. 74: [illegible], Gell. VI, 2.

INDECLINĀTUS, a, um, *onveranderd, bij voorb.* amicitia, Ovid. Triſt. IV, 5, 24: homo, Ibid. Pont. IV, 10, 83.

INDĔCOR, *zie* Indecoris.

INDĔCORABILITER, i. q. indecore, Acc. ap. Chariſ. 2.

INDĔCORE, *onbetaamlijk, op eene kwalijk voegende wijze, ongeſchikt*, Cic. Off. I, 4. Tacit. Hiſt. V, 23.

INDECŌRIS, e, *onbetaamlijk, tot ſchande ſtrekkende, ſchande aanbrengende, ſchandelijk, lelijk, bij voorb.* vita indecoris, Acc. ap. Non. 8. n. 43: non erimus regno indecores, Virg. Aen. VII, 231: [illegible] — nec indecores genus, Ibid. XII, 25: indecores obitus, Valer. Flacc. I, [illegible] decores expenſae, Claudian. de IV Conſul. Stilich. II, 145: *ook is* [illegible] tivus, *gebruikelijk geweest*, [illegible] ad Virg. Aen. VII, 231 [illegible] *zeggen: maar of hij* [illegible], [illegible] *niet.*

INDECŌRO, are, *ſchenden, ſchande aan*-*doen*

doen, aliquem, Horat. Od. IV, 4, 36. Acc. ap. Non. 2. n. 430.

INDECŌRUS, a, um, 1) *onbetaamlijk*, *kwalijk passende*, Cic. Off. I, 27. Cic. Fin. III, 4. Cic. Or. 21 extr.: indecora saeculo studia, Plin. Paneg. 46: gestus, Quintil. I, 10, 35 (I, 18 in.): cf. XI, 1. §. 60 *en* 91: 2) *lelijk*, *bij voorb. om aan te zien*, *bij voorb.* uva indecora visu, Plin. H. N. XIV, 2: charta indecoro visu, Ibid. XIII, 12: pecora exsultantia & indecora lascivia ludentia, Ib. XVIII, 35 extr.

INDEFATIGABĬLIS, e, *onvermoeidbaar*, Senec. de ira II, 12.

INDEFATIGĀTUS, a, um, *onvermoeid*, Senec. ad Marc. 18.

INDEFECTUS, a, um, *niet afnemende*, *niet ophoudende*, *niet vermoeid*, *niet verzwakt*, *bij voorb.* vivacitas dei, Apul. de deo Socr. post init. p. 44 Elm.

INDEFENSUS, a, um, *onbeschut*, *onverdedigd*, Liv. IV, 28. XXV, 15. Tacit. Ann. II, 77. XI, 34.

INDEFESSUS, a, um, *onvermoeid*, Virg. Aen. XII, 651. Ovid. Met. IX, 199. Tacit. Ann. XVI, 22. Apul. Flor. in. p. 341 Elm. Plin. Paneg. 14.

INDEFINITE, *onbestemd*, *onbepaald*, Gell. II, 24.

INDEFINĪTUS, a, um, *onbestemd*, *onbepaald*, Gell. I, 7. XVI, 4.

INDEFLETUS, a, um, *onbeweend*, Ovid. Met. VII, 611.

INDEFLEXUS, a, um, 1) *ongebogen*, 2) *onveranderd*, *bij voorb.* maturitas aetatis, Plin. Paneg. 4, i. e. *wanneer men in rijpen ouderdom*, *maar niet te oud is*, *dat men gemeenlijk het best van de jaaren noemt*: cursus stellarum, Apul. de deo Socrat. post init. Apul. Met. X extr.

INDEJECTUS, a, um, *niet nedergeworpen*, *bij voorb.* domus, Ovid. Met. I, 289.

INDELASSĀTUS, a, um, *onvermoeid*, Manil. V, 69.

INDELEBĬLIS, e, *onuitwischbaar*, *onvergangelijk*, Ovid. Met. XV, 876. Ib. Pont. II, 8, 25.

INDELECTĀTUS, a, um, *niet vermaakt*, *die zich niet vermaakt heeft*, *bij voorb.* re, Petron. 87.

INDELIBĀTUS, a, um, *onbezeerd*, *bij voorb.* opes, Ovid. Trist. I, 5, 28: virgo, Sil. XV, 271.

INDELICTUS, a, um, *niet misdaan*, *niet gezondigd*: Indelictum, Acc. ap. Fest. in Prooem., i. e. *geen misdaad*.

INDEMNĀTUS, a, um, 1) *onverdoemd*, *onveroordeeld*, Cic. Agr. II, 21. Plaut. Curc. V, 3, 17. Vellej. II, 45: 2) *onschuldig*, Apul. Met. X extr.

INDEMNIS, e, *zonder schade*, *schadeloos*, Senec. Ep. 9 extr. Pandect. XVII, 2, 23: *ook leest* Nonius 4. n. 367. *in* Cicero de Off. III, 16 med. emtorem indemnem damno praestari cet., *alwaar de* Edd. emtori damnum praestari *hebben*.

INDEMNĪTAS, ātis, f. *de schadeloosheid*, *d. i. wanneer men geen verlies heeft*, Pandect. III, 5, 31. XII, 4, 5.

INDEMONSTRABĬLIS, e, 1) *het geen niet aangetoond kan worden*: 2) *niet te bewijzen*, Apul. doct. Plat. 3. p. 37 Elm. *en meermaalen aldaar*.

INDENUNTIĀTUS, a, um, *onaangekondigd*, *bij voorb.* sors, arma, Senec. Suas. 2 *en* 5.

INDEPISCI *voor* INDIPISCI i. e. adsequi *zeggen de Ouden*, *gelijk* Festus *zegt*.

IMDEPLORĀTUS, a, um, *onbeweend*, Ovid. Trist. III, 3, 46.

INDEPRAVĀTUS, a, um, *onbedorven*, Senec. Ep. 76 med.

INDEPRECABĬLIS, e, *door bidden niet af te wenden*, *bij voorb.* poena, Gell. I, 13.

INDEPREHENSIBĬLIS, e, 1) *niet te grijpen*, *niet te vatten*: 2) *onbemerkbaar*, *bij voorb.* error, Quintil. decl. 4 post med.: indeprehensibile est, Ib. VIII, 11.

INDEPREHENSUS, *en* contracte INDEPRENSUS, a, um, *onbemerkt*, *onbemerkbaar*, *bij voorb.* error, Virg. Aen. V, 591: vestigia, Stat. Theb. VI, 565.

INDEPTO, are, i. q. consequi, Fest.: *gevolglijk* i. q. indipisci.

INDEPTUS, a, um, *zie* Indipiscor.

INDESCRIPTUS, a, um, 1) *onafgedeeld*, *bij voorb.* vites, Colum. III, 21, 4: 2) *onafgeschreven*: 3) *niet afgebeeld of afgeteekend enz.*

INDESERTUS, a, um, *niet verlaten*, Ovid. Am. II, 9, 52.

INDESES, idis, *niet traag*, *niet lui*, Gell. VII, 22.

INDESPECTUS, a, um, *ongezien*, Lucan. VI, 748.

INDESTRICTUS, a, um, *ongestroopt*, *onbezeerd*, Ovid. Met. XII, 92.

INDETONSUS, a, um, *ongeschoren*, *bij voorb.* Thyoneus, Ovid. Met. IV, 13.

INDEVITĀTUS, a, um, *niet vermijd*, *bij voorb.* telum, Ovid. Met. II, 605.

INDEX, ĭcis, m. & f. *alles*, *wat iet aanwijst*, *aantoont*, *verraadt*, *het zij een mensch of zaak*, 1) *van menschen*, *een aanwijzer*, *ontdekker*, *aangever*, *verrader*, Cic. Cat. IV, 3. Cic. Cluent. 7. Cic. Q. Fr. II, 3 post med. Justin. XXXII, 2. *Ook schijnt het ten tijde van* Cicero *een scheldwoord geweest te zijn*; *aanbrenger*, *spion*, *bij voorb.* Cic. Mur. 24. Sext. 44: *ook heet* Herkules index, *omdat hij den genen*, *die een schaal in zijnen Tempel gestolen hadt*, *aan* Sofokles *in den droom ontdekte*, *zie* Cic. Div. I, 25: 2) *van zaken*, *aanwijzer of wijzer*, *kenteken*, *ontdekker*, *verrader*, *verraderesse*, *bij voorb.* vocem, indicem stultitiae, Cic. Rab. perd. 6: imago animi vultus, indices oculi, Cic. Or. 18: auctoris annulus index, Ovid. Pont. II, 10, 3: non est opus indice causa, Ib. Fast. IV, 893: herbae horarum indices, Plin. H. N. XVIII, 27: *van daar* a) digitus index, *de wijsvinger*, Horat. Sat. II, 8, 26. Plin. H. N. XXVIII, 2 extr.: *ook enkel* index, *ten minsten boert* Cicero *met den naam* Pollex, Att. XIII, 46: sed plane pollex, non index, *en geen wijsvinger*, *d. i. van wien men niet veel verneemt*: b) *een register of lijst*, *bij voorb.* philosophorum, Senec. Ep. 39: poëtarum, Quintil. X, 1, 57: fungar indicis partibus, Plin. Ep. III, 5 in.: *ook staat er* liber *bij*, *bij voorb.* scribam tibi tres libros indices, Varr. R. R. I, 1, 4: *van daar* rem exponere per indicem i. e. *sommierlijk*, Ascon. ad Cic. Verr. I, 9: *of het titelblad*, *waar op de inhoud der schriften staat*, *titel*, *opschrift*, Cic. Att. IV, 4 *en* 15 extr. Cic. Or. II, 54. Suet. Cal. 49: *dus ook* orationis, Liv. XXXVIII, 36: cf. Gell. Praefat.: c) *zekere steen*, *in welken de praatzuchtige* Battus *veranderde*, *heet* index, Ovid. Met. II, 706, i. e. (*misschien*) *proefsteen enz.*: 3) *het opschrift op een schilderstuk of standbeeld*, Liv. XLI, 28. Tibull. IV, 1, 30.

INDICĀTIO, onis, f. *de aanwijzing*: *van daar de aanwijzing of bepaling van den prijs bij het koopen en verkoopen*, *de taks*, *taxering*, *het bieden*, Plaut. Pers. IV, 4, 37: mellis, Plin. H. N. XXII, 24 in., i. e. *prijs*, *taks*.

INDICATŪRA, ae, f. i. q. indicatio, *de taks*, *prijs*, Plin. H. N. XXXVII, 2 post in.: dolorum, Ibid. XXIX, 1 post med., i. e. *de taks*, *prijs*, (*der artzen*) *voor het genezen van ziekten*.

INDĬCENS, tis, 1) Adj., *die niet zegt*, *bij voorb.* me indicente, Terent. Ad. III, 5, 62. Liv. XXII, 39 in., i. e. *zonder mijn zeggen*: *dus wil ook* J. F. Gronovius (ad Liv. XXII, 39) *in* Cicero Fin. II, 3 extr. indicente te *voor* non dicente te *lezen*. 2) Particip. *van* Indico.

INDICĪNA, ae, f. *de aanwijzing*, Apul. Met. II ante med. p. 176 Elm. *en* Ibid. VII post med. p. 199. Not. *In de eerste plaats zou het ook de beloning der artzen kunnen zijn*.

INDĪCIUM, i, n. 1) *aanwijzing*, *aantooning*, *ontdekking eener zaak*, *bij voorb.* conjurationis, Cic. Div. II, 20: hominis, Sallust. Cat. 48 (49), *alwaar het ook tevens verklaring is*: *van daar* indicium edere, Lucret. II, 556, *of* dare, Varr. L. L. VIII, 13, *of* facere, Plaut. Cist. IV, 2, 9. Terent. Ad. IV, 4, 8, i. e. *aanwijzing doen*, *aanwijzen*: esse indicio, *aanwijzen*, Cic. Dom. 42. Terent. Ad. prol. 4 *en* Heaut. II, 4, 4. Nep. Lys. 3. Ibid. Timol. 2 *en* Att. 16: adferre ad aliquem judicium rei, Cic. Dom. 52, i. e. *aanwijzing doen*, *aanwijzen*. *Van daar aanwijzing voor de Overigheid of voor het gericht*, *gerichtelijke verklaring of aanbrenging der klagt*, *aanklagt*, *bij voorb.* indicium ad Fulcinium detulit, Tacit. Ann. II, 28: *ook brenge men hier toe* Cic. in Caecil. 11 in.: si tibi indicium postulas dari, quod tecum — fecerit, concedo cet. — sin autem de accusatione dicimus cet.; *maar hier wordt het tegen over* accusatio *gesteld*, *gevolglijk kan* indicium *niet zijn aanklagt*: *misschien is* indicium *de beloning der verklaring*, *waar van n.* 3. *gesproken is*, *of de verklaring zelve*, *maar dan schijnt* quod *niet te passen*, *ten minsten zou de* Accusativus *met den* Infinitivus (te — fecisse) *meer gewoon zijn*: 2) *eene verklaring*, *bij voorb. voor het gericht*, *bij voorb.* lege indicium, Cic. Sull. 13 in.: cf. Cic. Vatin. 10 extr.: indicium judicii corrupti, Ibid. 11: cf. Sallust. Cat. 52 (56): indicium profiteri, Sallust. 35 (39), i. e. *verklaring doen*, *verklaaren*: *dus ook* indicium offerre, Tacit. Ann. XI, 35, i. e. *zich van zelven tot eene verklaring aanbieden of vrijwillig verklaring doen*: *ook brengen eenigen hier toe* Cic. Att. II, 24 extr. erat indicium postulaturus: *maar hij hadt reeds verklaring gedaan*; *misschien is het hier beloning der verklaring*: Cic. Vatin. 11 promulgaris indicium Vettio, i. e. *beloning der verklaring*: *sommigen verklaren het van de vrijheid*, *om verklaring te doen*: *maar zij was reeds geschied*: *deze beide plaatzen handelen van dezelfde zaak en persoon*: 3) *de beloning der verklaring of aanwijzing*, *d. i. het geen iemand bekomt*, *die iet aangeeft of verklaart*, *bij voorb.* partem indicii adcipere, Cic. Rosc. Am. 37: alicui dare, Pandect. XII, 5, 4: cf. Petron. 97 post init.: *dus ook misschien* Cic. Off. III, 20 ante med., *alwaar de* Edd. *hebben* cum poena atque judicio, *alwaar gepaster schijnt* indicio i. e.

i. e. *beloning der verklaring: dus ook misschien in de boven aangehaalde plaatzen*, Cic. Att. II, 24 extr. Cic. Vatin. 11. Cic. in Caecil. 11 in.: 4) *een kenmerk, merkmaal of aanwijzing, bij voorb.* sceleris, Cic. Cat. III, 5: veneni, Cic. Cluent. 10: scelerum, Cic. Haruſp. 12: parricidiorum, Cic. Sull. 27: animi, Cic. Red. Sen. 4: benevolentiae, Cic. ad Div. VII, 6: *van daar* facere indicium i. e. indicare, Terent. Hec. IV, 1, 31: esse indicio i. e. indicare, *zie boven.*

INDĬCO, avi, atum, are, 1) *aanwijzen, ontdekken, verraaden, bekend maken, aanwijzing doen, verklaring doen, bij voorb.* vultus indicat mores, Cic. Leg. I, 9: dolorem lacrymis, Nep. Att. 4: rem patri, Terent. Ad. IV, 4: hoc res ipsa indicat, Ibid. Eun. IV, 3, 16: amnem indicantem iter, Liv. VIII, 24: nominatim, Plin. H. N. XV, 14: aliquid in vulgus, Cic. Univ. 2: alicui de epistolis, Cic. Flacc. 37: 2) *verklaring doen wegens eene misdaad, aanwijzen, verraaden, verklaren, bij voorb.* conſcios, Cic. Tuſc. II, 22: rem alicui, Cic. Cluent. 64: Catilina non ſe purgavit, ſed indicavit, Cic. Mur. 25: filium patri, Terent. Eun. V, 6, 13: de conjuratione, Salluſt. Cat. 30 (31) *en* 48 (49), i. e. conjurationem: *dus ook* de eo (homine) i. e. hominem, Ibid. 48 (49): 3) *een prijs op eene zaak zetten, die zoo of zoo hoog taxeeren, bieden, van een' verkoper, bij voorb.* cum poſtulaſſet, ut ſibi fundus indicaretur, Cic. Off. III, 15: modo ut ſciam, quanti indicet (ſcil. eam), Plaut. Perſ. IV, 4, 25: indica fac pretium, Ibid. 37: piſces magnis pretiis indicare *duur looven*, Apul. Met. I extr. p. 113. Elm. Not. indicaſſo *voor* indicavero, Plaut. Poen. IV, 2, 66: *dus ook* indicaſſis *voor* indicaveris, Ibid. Rud. IV, 3, 89. Not. indicare *schijnt eigenlijk te zijn* i. q. indicere.

INDĪCO, xi, ctum, 3. 1) *openlijk iets bekend maken, aanzeggen, aankondigen, bij voorb.* diem concilii, *aanzeggen*, Liv. I, 50: concilium, Caeſ. B. G. VII, 63: comitia, Liv. IV, 6: juſtitium, Liv. X, 21. Cic. Phil. V, 12: diem comitiis, Liv. XXXI, 49: ſupplicationem, Caeſ. B. G. VII, 90: funus, Cic. Domit. 16. Suet. Caeſ. 84: ſpectaculum finitimis, Liv. I, 9: ferias, Suet. Claud. 22: ſilentium, Ibid. Calig. 55: coenas alicui, Ibid. Ner. 27: iter, Virg. Aen. VII, 468: mercatum, Cic. Verr. II, 53: ſibi exſilium, Liv. XXXIX, 52: inimicitias, Cic. Verr. V, 31: *van daar* exercitum in aliquem locum, Liv. VI, 12, i. e. *ergens beſcheiden, ergens ſaam laten komen: dus ook* exercitum Aquilejam, Liv. XLIII, 1: exercitum ad portam, Liv. VI, 22: coetus in domos tribunorum, Liv. IV, 25: ſenatum, Sueton. Aug. 35: exercitum, Liv. XLI, 14: bellum populo Romano, Cic. Cat. II, 6, *aankondigen:* bellum indictum, Cic. Off. I, 11: mortem, Tacit. Ann. XII, 65: *van daar* 2) *aanzeggen, dat iets moet gegeven worden; opleggen, bij voorb. geld enz., bij voorb.* tributum, Liv. IV, 60. Tacit. Ann. II, 60, *contributie:* mulctam, Plin. H. N. XVIII, 3: ſervorum numerum & pondus argenti alicui, Tacit. Hiſt. III, 58. Not. *zonder* Accuſativus, ſeq. ut, Liv. I, 50 in. *en* 52 med. Not. a) Indice *voor* indic, Plaut. Pſeud. I, 5, 133: b) Indicens *ſtaat ook* Adjective *voor* non dicens, *zie* Indicens.

INDICTĬO, onis, f. *aanzegging, aankondiging, bekendmaking: van daar de aanzegging eener belasting, de belasting*, Plin. Paneg. 29. Pandect. XIX, 1, 13. XXXIII, 2, 28. Aſcon. ad Cic. Verr. II, 2.

INDICTĪVUS, a, um, *aangezegd, bij voorb.* funus, Varr. L. L. III, 53. VI, 3, *en* Feſtus.

INDICTUS, a, um, 1) Adiect. i. q. non dictus, a) *niet gezegd, ongezegd*, Terent. Phorm. V, 7, 58. Liv. V, 15. Gell. I, 22: *ook niet gewaagd, onbezongen, bij voorb.* carminibus, Virg. Aen. VII, 733: cf. Horat. Od. III, 25, 8: b) indicta cauſa, *onverhoorder zake, d. i. wanneer men eenen beſchuldigden zich niet laat verantwoorden, bij voorb.* indicta cauſa civem condemnare, Cic. Rab. Perd. 4: occidere, Cic. Leg. I, 15: cf. Cic. ad Div. V, 2 poſt med. Cic. Verr. II, 17. Cic. Phil. II, 23. Liv. III, 56 extr.: c) *onuitſpreeklijk, bij voorb.* deus, Apulej. Doctr. Platon. poſt init. p. 3. Elm.: 2) *het Particip. van* Indico i. e. *aangezegd, aangekondigd enz.*

INDĬDEM, 1) *juist van daar, d. i. uit dezelfde plaats, ſtad enz.*, Liv. XXVII, 19 in.: *doch, menigvuldiger ſtaat er de plaats bij, wanneer het insgelijks, ook, is, bij voorb.* indidem Ameria, *ook uit enz.*, Cic. Roſc. Am. 27: indidem Thebis, Nep. Epam. 5: indidem ex Achaia, Liv. XXV, 15: indidem ex Celtiberia, Liv. XXVIII, 1: indidem ex Aventino, Liv. XXXIX, 12: indidem Megaris, Gell. VI, 10: 2) *juist van daar, d. i. uit of van dezelfde zaak, bij voorb.* lavare, Cato R. R. 25: cf. Cic. Or. III, 40. Liv. XXXIX, 8 extr. Pacuv. ap. Cic. Div. I, 57 extr.: indidem praedicat, *juist van daar, d. i. uit dat boek*, Apul. Met. XI med. p. 268. Elm.: *doch, het kan hier ook dikwijls beteekenen:* 3) *voor* inde a) i. e. *van daar, bij voorb.* digredi, Ibid. p. 265: b) i. e. *hier uit, daar van, bij voorb.* indidem fumo, ſcil. *van kaas*, Ib. I poſt med. p. 110: *doch, het kan ook zijn juist van daar:* c) i. e. *hier op*, Apul. Met. VII extr.: 4) *dikwijls, bij voorb.* ſe commulcat ictibus, Ibid. VIII poſt med. p. 214: indidem praedicat, Ibid. XI, *zie hier voor.*

INDIFFĔRENS, tis, 1) *waar geen onderscheid bij is: van daar* a) *het geen goed noch kwaad is, alwaar het gevolglijk het zelfde is, of men het doet of nalaat, onverschillig: eene middelzaak*, Cic. Fin. III, 16: b) ſyllaba i. e. *die men kort en lang gebruiken kan*, Quintil. IX, 4 poſt med.: 2) *die geen onderſcheid maakt bij eene zaak, wien alles het zelfde is; onverschillig bij iets*, Sueton. Caeſ. 53.

INDIFFERENTER, 1) *zonder onderſcheid, bij voorb. woorden gebruiken*, Quint. XI, 3. Gell. X, 24: facere, Pand. XLVIII, 3, 10: 2) *onverſchillig, bij voorb. iets verdragen:* ferre, Sueton. Domit. 23.

INDIFFERENTĬA, ae, f. *gebrek van onderſcheid bij eene zaak, onverſchilligheid of gelijkheid derzelve, bij voorb.* vocabuli, Gell. XIII, 3.

INDIGĔNA, ae, 1) *een in het land geboren, ingeboren van het land, inlander, in het land geboren, inheemsch, bij voorb.* ne majores quidem eorum indigenas ſed advenas, Liv. XXI, 3: *ook ſtaat het* Adjective (*of door* appoſitie), *bij voorb.* colonos indigenas, Colum. I, 7: indigenas Latinos, Virg. Aen. XII, 823: indigenae Fauni Nymphaeque, Ibid. VIII, 314: 2) *ook van andere dingen, inlandsch, inheemsch: in het land geboren, gebouwd, ontſtaan, gemaakt enz., bij voorb.* bos, Ovid. Am. III, 13, 4. Colum. VI, 2, 12: aper, Ovid. Met. XIV, [illegible] patio, Flor. II, 18: fluvius, Claudian. in Conſul. Prob. & Olyb. 251: [illegible], Ibid. de VI. Conſul. Honor. 8: equus, Apul. Met. I in.: vinum, Plin. Hiſt. Nat. XIV, 6 extr.

INDIGENTĬA, ae, f. *behoefte, behoeftigheid*, Cic. Amic. 8. Cic. Tuſc. IV, 9.

INDIGĔNUS, a, um, i. q. indigena, *inheemsch, inlandsch, bij voorb.* mox in urbe Latia advena ſtudiorum Quiritium indigenum ſermonem [illegible] excolui, Apul. Met. I in. (*of in de vierzen, die in de Ed. Elm. als voorreden voor aan ſtaan*).

INDIGĔO, ui, 2. 1) *behoeven, noodig hebben, met den Genitivus en Ablativus, bij voorb.* artis, Cic. Or. I, 34: conſilii, Cic. Att. XII, 35: ingenii & virtutis, Cic. ad Div. VI, 4: patris, Terent. And. V, 3, 19: alienarum opum, Nep. Reg. 3: praeſidii, Auct. B. Hiſp. 17: alterius, Cic. Amic. 14: *dus* [illegible] lius, Ibid. 9: pabuli, Colum. VII, 11, 3: ciborum, Ibid. VIII, 14, 8: exiſtimatione, Cic. Roſc. Com. 5: aliis, Cic. Q. Fr. I, 3: rebus, Caeſ. B. C. II, 35: conſolatione, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: cohortatione, Caſſ. Ibid. XII, 11: medicina, Nep. Att. 21: cura, Gell. XIV, 2: cotes oleo indigentes, Plin. H. N. XXXVI, 22 poſt med.: pecunia, Nep. Ageſ. 7: potu, Varr. R. R. I, 31 extr., *alwaar* Nonius potui *heeft: ook* Paſſive, *bij voorb.* indigetur praeſidio carum, Plin. H. N. X, 27, i. e. *men behoeft enz.:* ſi indigetur hoc genere, Pallad. Jul. 4 in.: *ook* a) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* nihil, Varr. L. L. IV, 17: *dus ook* nihil rerum iſtarum indigemus, *niets van deze dingen*, Apul. Met. I prope fin. p. 113. Elm.: qui nos intempere indigent, Afran. ap. Non. 9, 8, 29: b) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* addiſcere, Gell. IV, 1: 2) *verlangen, begeeren*, non auri indigere, Cic. Sull. 8, *er niets meede op hebben.* 3) *arm zijn, behoeftig zijn: van daar* Indigens, *een behoeftige*, Cic. Off. II, 15.

INDĬGES, is, *behoeftig, bij voorb.* indigem, Pacuv. ap. Cic. Or. II, 46.

INDĬGES, etis, *een mensch, die na den dood vergod is*, Virg. Aen. XII, 794. Gell. II, 16 extr.: *misſchien heet hij zoo, dewijl hij eigenlijk de Schutsgod van het land is, als 't ware, de inheemſche, de Landsgod:* Plural. *ſtaat* Virg. Georg. I, 498. Liv. VIII, 9. Not. *Dit woord is misſchien uit* in (*waar voor ook indu gezegd is*) *en* ago i. e. vivo, verſor in loco. *Misſchien derhalven* i. q. *inheemsch, lands, inlandsch.*

INDIGESTE, *ongeordend*, Gell. Praefat.

INDIGESTUS, a, um, 1) *ongeordend, verward, bij voorb.* moles, Ovid. Met. I, 7: ſimplicitas, Plin. H. N. XIII, 13 extr.: turba, Ibid. XVII, 12 med.: 2) *onverteerd.*

INDIGĔTO *of* INDIGITO, are, 1) *aanwijzen, bekend maken, bij voorb.* [illegible], Varr. ap. Non. 4. n. 310: 2) *in het bidden, aanroepen, bij voorb.* Veſtales indigetant, Apollo Medice, Macrob. Sat. I, 17: *van daar* indigitamenta i. [illegible] cantio, Feſt. Not. *Dit woord komt van* indicere *of* indicare *of van* [illegible], *en voor* indicitare *enz.* [illegible] *dat de Ouden de* c *en* g *voor dezelfde letter gehouden hebben, is bekend. Sommigen leiden het af van* dignus. *Het eerste is waarſchijnlijker.*

INDIGITAMENTUM, i, n. *het geen, waar door men iet bekend maakt: van daar* Indigitamenta, *boeken, waar in de namen der Goden en de wijze, om die aan te roepen, opgetekend is, lijst der namen, naamlijst, register*, Arnob. 2. Serv. ad Virg. Georg. I, 21. Cenſorin. 3 (2): *ook zegt* Feſtus (*of* Paul. diac.) indigitamenta i. e. incantamenta vel indicia.

INDIGITO, *zie* Indigeto.

INDIGNABUNDUS, a, um, *onwillig*, Liv. XXXVIII, 57. Sueton. Aug. 40. Ibid. Calig. 35. Gell. XIX, 9.

INDIGNATIO, onis, f. *onwil, wanneer men iet voor onbetaamlijk of onvoegzaam houdt, bij voorb.* indignationem movere, *verwekken*, Liv. IV, 50: indignationem alicujus in ſe convertere, Plin. H. N. IX, 33: publicae indignationes, Liv. III, 48: equus indignatione adcenſus, Plin. H. N. VIII, 42: ſenatus, Ibid. XXXIII, 1 poſt med.: cf. Hirt. B. G. VIII, 44. Juſtin. XII, 4. Vellej. II, 66. Horat. Epod. IV, 10: 2) *de verwekking van onwil of ongenoegen tegen iemand, als een redenkundig kunstſtuk*, Cic. Invent. I, 53.

INDIGNATIUNCULA, ae, f. *een kleine onwil, bij voorb.* indignatiunculam, quam — cepi, apud te effundam, Plin. Ep. VI, 17.

INDIGNE, 1) *tegen verdienſten, bij voorb.* indigniſſime perire, Caeſ. B. G. VII, 38: indigne aliquem injuria adficere, Terent. Phorm. V, 1, 3, *welk laatſte ook tot* n. 2. *behooren kan*: 2) *onbetaamlijk, op eene onbetaamlijke wijze, bij voorb.* virgini vitium offerre, Terent. Ad. III, 2, 10: deperire meretricem, Plaut. Bacch. III, 3, 66: dotem quaerere corpore, Ibid. Ciſt. II, 3, 21: an quidquam factum eſt indignius? Terent. Phorm V, 8, 20: cervices in carcere frangebantur indigniſſime civium, Cic. Verr. V, 57: 3) *met onwil, onwillig, bij voorb.* pati, Cic. Verr. V, 12, *of* ferre, Nep. Eum. 1. Phaedr. I, 21, 10. III, 18, 1, *onwillig verdragen, kwalijk nemen, ongeern zien.*

INDIGNITAS, atis, f. 1) *de onwaardigheid*, Cic. Or. II, 52 in. Cic. in Caecil. 19: 2) *het onvoegzame bij een perſoon of zaak*, a) *bij de perſoon, d. i. de onvoegzaamheid van denzelven, het onbetaamlijk gedrag, laaghartigheid, ſlechtheid in gedrag, bij voorb.* hominum, Cic. ad Div. II, 16. §. 4: tua, Cic. Vatin. 1 in. en 6 med.: cf. Cic. Verr. IV, 50 extr. Piſ. 41 extr. Liv. III, 12 in.: *ook onbetaamlijkheid, onſchikkelijkheid, bij voorb.* alteſius (ſcil. accuſatoris) indignitate, Cic. Dejot. 1, *dewijl hij een ſlaaf was: ook de onwaardige, onbetaamlijke behandeling van iemand, de laagheid, die men uitſtaan moet, bij voorb.* indignitatem ferre, Liv. I, 34 med., *of* perferre, Caeſ. B. G. II, 14: indignitatibus compulſus, Liv. XLII, 15: b) *bij de zaak, onbetaamlijkheid, het onbetaamlijke, bij voorb.* rei, Cic. Mur. 25: calamitatis, Cic. Verr. V, 46 extr.: injuriae, Ibid. I, 55: cf. Liv. V, 48 extr. Caeſ. B. G. VII, 50: illius adeundi, Cic. ad Div. VI, 14, *het onbetaamlijke in zijn hof te maken bij* Caeſar. 3) *de onwil, het misnoegen*, Cic. Att. X, 8 poſt init. Liv. I, 40 in. V, 45 med. VII, 7. Juſtin. III, 5.

INDIGNOR, atus ſum, ari, 1) *iet voor onbetaamlijk houden, onwillig, gemelijk over iet zijn, bij voorb.* aliquid, Cic. Invent. I, 17: vicem ſuam, Liv. II, 31: id, Liv. XXXV, 8: factum, Nep. Dion. 4: caſum amici, Virg. Aen. II, 93: imperia, Quinct. I, 3 (4): *ook de re, bij voorb.* de jugulatione, Auct. B. Hiſp. 18 extr.: *ook* ſeq. quod, Caeſ. B. G. VII, 19: ſeq. quandoque, Horat. Art. 359: *ook volgt* ſi, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: *ook de* Accuſativus *en* Infinitivus, Caeſ. B. C. III, 108. Salluſt. Jug. 31 (34): *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* vinci, Ovid. Met. X, 604: cedere peritis, Quintil. I, 1: (id) non indignandum eſt diſcere, Ibid. 11 (19) extr.: timere, Lucan. X, 444: ſequi, Stat. Theb. I, 720: Indignandus, a, um, *daar men onvergenoegd over worden moet, ongenoegen verdienende, bij voorb.* factum, Cic. Invent. II, 18: veſtis non indignanda lecto, Ovid. Met. VIII, 659: vellera, Valer. Flacc. I, 548: 2) *Tropisch, bij voorb.* pontem indignatus Araxes, Virg. Aen. VIII, 728, i. e. *heeft niet willen dulden: dus ook* venti, Ibid. I, 55 (59): aequor, Ibid. Georg. II, 162: verba, Ovid. Met. VI, 584: liquor, Sil. V, 607: freta, Ovid. Met. XI, 491: pectus, Ibid. Faſt. IV, 896: *het Particip.* Indignans *ſtaat ook* Adjective, *bij voorb.* genus indignantiſſimum ſervitutis, Colum. VIII, 17, 7, i. e. *niet willende dulden.*

INDIGNUS, a, um, 1) *niet waardig, iet niet verdienende, met den* Ablativus, *met* qui, ut, *bij voorb.* honore, Cic. Vatin. 16: indigni, qui impetrarent, Cic. Roſc. Am. 41, i. e. *dat zij enz.*: ut redimeremur, Liv. XXII, 59 extr.: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* avorum, Virg. Aen. XII, 649: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* referri, Ovid. Art. I, 681: *ook* Abſolute, *bij voorb.* quamvis indignus, Cic. Tuſc. V, 16: digna atque indigna relatu vociferans, Virg. Aen. IX, 595, i. e. *goed en kwaad, gevolglijk allerhand.* Not. *ook in eenen goeden zin, d. i. die iet (bij voorb. een onrecht enz.) niet verdient, bij voorb.* homo, Plaut. Curc. IV, 2, 27. Cic. Tuſc. IV, 20: indignus injuria, Terent. Ad. II, 1, 12: genae, Ovid. Triſt. I, 3, 18: collum, Ib. Met. I, 631: cf. Horat. Ep. I, 16, 75, i. e. *tegen of zonder verpligt te zijn enz.*: 2) *het geen men niet verdient (goed of kwaad), onverdiend, bij voorb.* mors, Virg. Aen. VI, 162: indignis modis ſum adceptus, Terent. Ad. II, 1, 12: indignum in modum, Liv. XXIX, 9: indigna patienti, Liv. XXXI, 30 in.: digna indigna pati, Virg. Aen. XII, 811, i. e. *goed en kwaad*: amor, Virg. Ecl. X, 10, i. e. *onverdiend, wreed: men kan het één en ander ook vertaalen, onvoegzaam, onbetaamlijk enz.: van daar* a) *ruw, wreed, hard, onverdraaglijk, bij voorb.* hyems, Virg. Georg. II, 373: amor, Virg., *zie hier voor*: haec nobis gravia atque indigna fuere, Virg. in Ciri 310: b) *onbetaamlijk, geen eere aandoende, niet paſſende, onſchikkelijk, bij voorb.* genere, Terent. Ad. III, 4, 44: majeſtate populi, Caeſ. B. G. VII, 17: ipſis, Ibid. V, 35: vir legatione tua indigniſſimus, Cic. Piſ. 23: quidquam non vidit indignius, Cic. Off. II, 8: facinus indignum, Terent. And. I, 1, 118: exempla, Ibid. Eun. V, 4, 24: mors, Virg., *zie hier voor*: indignum in modum, Liv., *zie hier voor*: *van daar* indignum eſt *het is niet voegzaam, betaamlijk*, Cic. Quintil. 31: non indignum videtur — memorare, Salluſt. Jug. 79 (81), i. e. *niet ongepast: van daar* indignum! *als een uitroep, d. i. hoe onvoegzaam! o ſchande!* Ovid. Am. I, 6, 1. Ibid. Met. V, 37: 3) *voor wien iet niet past, bij voorb.* at tu indignus, qui faceres (injuriam), Terent. Eun. V, 2, 27, i. e. *zoo paste het toch voor u niet enz.*: *het ſtaat voor* indignum erat, ut tu faceres: legatione tua indigniſſimus, Cic. Piſ. 23: *zeldzaam ſtaat*, Terent. Hec. III, 5, 27, ſe eſſe indignam deputat matri meae, cui concedat, *zij houdt het voor onbetaamlijk, mijne moeder toe te geven, voor* indignum deputat, matri meae cedere.

INDIGUS, a, um, 1) *behoeftig, met den* Genitivus *en* Ablativus, *bij voorb.* opis, Virg. Georg. II, 428: noſtri, Lucret. I, 61: praeconii, Plin. H. N. IV, 7: ſtipendiorum, Ibid. VIII, 40: auxilio, Lucret. V, 224: refectione indigus, Apul. Met. IX. Vulc.: *doch de* Ed. Elmenh. p. 222. *heeft* indiguus: *ook zonder* caſus, *behoeftig, arm*, Stat. Sylv. III, 1, 102: 2) *begeerig, bij voorb.* ſervitii, Lucan. IX, 254.

INDIGUUS, a, um, i. q. indigus, Apul. Met. IX ante med. p. 222. Elm.: cf. Indigus.

INDILIGENS, tis, 1) *zorgeloos, onächtzaam, nalatig*, Terent. Ad. IV, 5, 50: Plaut. Bacch. II, 2, 23: indiligentiores, Caeſ. B. G. VII, 71: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* memoriae rerum, Gell. XV, 28, i. e. in memoria cet.: 2) *verwaarloosd, bij voorb.* hortus, Plin. H. N. XIX, 4 poſt med.

INDILIGENTER, *zorgeloos, onächtzaam, nalatig*, Cic. Att. XVI, 3. Plaut. Mil. I, 1, 28. Gell. IV, 12: indiligentius, Caeſ. B. G. II, 33.

INDILIGENTIA, ae, f. *zorgeloosheid, nalatigheid, onächtzaamheid, bij voorb.* hominis, Caeſ. B. G. VII, 17. B. C. III, 8: praedia per indiligentiam neglecta, Plin. H. N. XIV, 4: literarum, Cic. Q. Fr. I, 2, 2, i. e. in literis: *dus ook* vero i. e. in vero, Tacit. Hiſt. IV, 49, i. e. *in het onderzoek der waarheid.*

INDIPISCO, ĕre, i. q. indipiſcor, Plaut. Aſin. II, 2, 13: *ook leest* Nonius (2. n. 460.) Plaut. Aul. IV, 10, 45, indipiſces *voor* inde puſces.

INDIPISCOR, eptus ſum, 3. 1) *verkrijgen, inhalen, bereiken, bij voorb.* navem, Liv. XXVI, 39 med.: occaſionem quadrigis, Plaut. Aſin. II, 2, 13: ſimul atque hominem leti quies indepta eſt, Lucret. III, 213: nec indipiſci maritum quiens, i. e. *vinden*, Apulej. Met. VI poſt init. p. 175. Elm.: amoenitates verborum latina facundia vix indipiſci potuerit, Gell. XII, 1 extr., i. e. *bereiken, uitdrukken: van daar* 2) *verkrijgen, bekomen, bij voorb.* divitias, Plaut. Epid. III, 4, 15: largiter mercedis, Ibid. Rud. V, 2, 28: multum dolorem, Ibid. Trin. II, 1, 2: voluit indipiſci de cibo, Ibid. Stich. IV, 1, 57: b) animo, Gell. XVII, 2 in., i. e. *overdenken.* 3) *aanvangen, bij voorb.* pugnam, Gell. I, 11. Not. indeptus, a, um, *ſtaat ook* Paſſive, *bij voorb.* Cato repulſis tanquam honoribus indeptis gaudens, Plin. H. N. Praefat. ante med. Ed. Elzev., *alwaar echter de* Ed. Hard. ineptus *heeft: maar het eerſte ſchijnt voegzamer.* Not. *Men heeft ook* indepiſci *voor* indipiſci *gezegd, gelijk* Feſtus *verzekert.*

INDIRECTUS, a, um, *niet recht toe, bij voorb.* actio, Quintil. V, 13.

INDIREPTUS, a, um, *ongeplunderd*, Tacit. Hiſt. III, 71.

INDISCRETE, *zonder onderſcheid*, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 65. Hard.

INDISCRETUS, a, um, 1) *ongeſcheiden, niet afgezondert, niet geſcheiden, niet afgedeeld, in verband, bij voorb.* caput, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 46: ut nulli duo

duo indifcreti fint, Ibid. IX, 35 ante med.: arma, Sil. VIII, 578: agricultu-ra, Varr. R. R. III, 1: fuum cuique fanguinem (i. e. *kinderen of bloedverwantfchap*) indifcretum, Tacit. Hift. IV, 52, i. e. *ftaan met hun in verband, houden het met elkander: doch, het kan ook zijn, onfcheidbaar: van daar het geen niet gefcheiden wordt, zonder onderfcheid, bij voorb.* multos occidere & indifcretos, Senec. Clem. I, 26: indifcretis his nominibus utuntur, Celf. IV, 3 in., *zonder onderfcheid.* 2) *het geen men niet fcheiden of afzonderen kan, bij voorb.* fanguis, Tacit., *zie hier voor: van daar het geen niet te onderfcheiden is, bij voorb.* fimillima proles indifcreta fuis, Virg. Aen. X, 392: concolor (anguis) atque indifcretus arenis, Lucan. IX, 715: imagines indifcretae fimilitudinis pinxit, Plin. H. N. XXXV, 10: effigies hominum, Ib. VII, 1.

INDISCRIMINĀTIM, *zonder onderfcheid*, Varr. ap. Non. 2. n. 449.

INDISERTE, *onbefpraakt, onduidlijk, bij voorb.* orationem non indiferte collaudavit, Cic. Q. Fr. II, 1.

INDISERTUS, a, um, 1) *onbefpraakt, bij voorb.* homo, Cic. Nat. D. II, 1: prudentia, Cic. Or. III, 35: interpres, Cic. Fin. III, 4. 2) *onduidlijk, bij voorb.* interpres, *zie hier voor: doch, het kan ook ongefchikt zijn.* 3) *ongefchikt, zie hier voor.*

INDISPENSĀTUS, a, um, *niet behoorlijk verdeeld, onmatig, bij voorb.* nifus, Sil. XVI, 341.

INDISPOSĪTE, *onördenlijk*, Senec. Ep. 124 poft med.

INDISPOSĪTUS, a, um, *onördenlijk*, Tacit. Hift. II, 68.

INDISSIMĪLIS, e, *niet ongelijk*, Varr. L. L. VIII, 29.

INDISSIMULABĪLIS, e, *niet te ontveinzen, bij voorb.* veritas, Gell. X, 22.

INDISSOLUBĪLIS, e, *onlosmakelijk, bij voorb.* nodus, Plin. H. N. XI, 24: *Tropisch, bij voorb.* quoniam orti eftis, immortales effe & indiffolubiles non poteftis, Cic. Univ. 11.

INDISTINCTE, *zonder onderfcheid, zonder onderfcheid te maken of gemaakt te hebben, bij voorb.* adnotare, Gell. Praefat.: cf. Pandect. IV, 8, 32. XXXII, 73.

INDISTINCTUS, a, um, *niet onderfcheiden, geen onderfcheid hebbende, niet afgezonderd of gefchikt*, Quintil. VIII, 2 extr.: corollae, Catull. LXIII, 283: indiftincta & confufa, Gell. XII, 30 ante med.: *van daar* 1) *onduidlijk in het verftaan, bij voorb.* vocabulum, Gell. X, 20: indiftincta & confufa fient, Ib. XII, 30. 2) *onduidlijk fprekende*, Quintil. XII, 10 med. §. 39.

INDĪTUS, a, um, *zie* Indo.

INDIVIDŬUS, a, um, 1) *ondeelbaar, bij voorb.* corpora individua, Cic. Fin. I, 6 in., i. e. atomi: *ook enkel* individua, fcil. corpora, *bij voorb.* ex illis individuis, unde omnia gigni cet., Cic. Acad. IV, 17 extr. 2) *ongedeeld, ongefcheiden, bij voorb.* Rhodum fecuti & apud Capreas individui, Tacit. Ann. VI, 10, i. e. *waren altijd (bij hem) bij een:* contubernium, Apul. Met. IV poft med. p. 154. Elm.

INDIVISE, *ongedeeld*, Afcon. Ped. ad Cic. Verr. I, 55.

INDIVISUS, a, um, 1) *onverdeeld, ongefcheiden, onafgezonderd, bij voorb.* ungula equorum, Varr. R. R. II, 7: indivifaque magnis fratribus (Jovi, Neptuno, Plutoni), Stat. Theb. VIII, 312: *van daar* Indivifum *de commune, gemeenfchaplijkheid: van daar* pro indivifo *gemeenfchappelijk, bij voorb.* poffidere, Plin. H. N. XVII, 7 in.: cetera omnia pro indivifo, Cato R. R. 137: pectus, in quod omnes curae pro indivifo transferuntur, Senec. ad Helv. 17 in., i. e. *gemeenfchappelijk, of ook zonder onderfcheid.* 2) *niet onderfcheiden, van daar* pro indivifo, *zonder onderfcheid, even veel, op gelijke wijze, bij voorb.* jus temperatur aqua & pro indivifo humani potus excremento, Plin. H. N. IX, 39 extr., i. e. *en met urine tot gelijke deelen:* pro indivifo valere i. e. perinde, aeque, Ibid. XVI, 32 extr.: pectus, in quod omnes curae pro indivifo transferuntur, Senec., *zie hier voor.*

INDIVULSUS, a, um, *ongefcheiden, bij voorb.* comes, Macrob. Sat. I, 11 med.

INDO, Idi, Itum, 3. 1) *in doen, in maken, zetten of voegen, bij voorb.* guttam vini in os, Plaut. Caf. II, 3, 31: falem in aquam, Ibid. Merc. I, 2, 92: cicatrices in fcapulas, Ibid. Afin. III, 2, 7: cataplafmata in dentem, Celf. VI, 9 ante med.: verba Catonis huic commentario, Gell. I, 23: ferrum vifceribus, Senec. Troad. 584: aliquem lecticae, Tacit. Ann. III, 14: cervicem vinclo fafciae, Ibid. XV, 57: cupam in columella, Cato R. R. 21: aliquid (*bij voorb.* plumbi cet.) in aurum, argentumve, Pandect. XLVIII, 13, 1, i. e. *inmengen:* aliquid potioni, Curt. X, 10 extr.: feneftras, Plaut. Rud. I, 1, 6, *er venfters in maken: van daar* a) *invoeren, bij voorb. gebruiken*, Tacit. Hift. V, 4. b) *bijbrengen, inboezemen, veroorzaken, bij voorb.* alicui pavorem, Tacit. Hift. IV, 34. 2) *ergens in doen, zetten of leggen, op of aan iet doen, zetten, leggen, bij voorb.* ignem in aram, Plaut. Mil. II, 5, 1: alicui compedes, Plaut. Men. I, 1, 3, i. e. *aandoen: dus ook* vincula, Tacit. Ann. XI, 2: monti urbem, Flor. III, 1 extr., i. e. *opbouwen:* pontes, Tacit. Ann. XII, 57: *dus hebben ook*, Cic. Invent. II, 50, *alwaar thans gelezen wordt* foleae in pedes inductae, *twee* Codd. inditae *voor* inductae: *verders* cuftodes inditi i. e. additi, Tacit. Ann. III, 28: *van daar* a) *toekennen, geven, bij voorb.* alicui nomen, cognomen, *bij voorb.* puero ab inopia Egerio nomen inditum, Liv. I, 34, i. e. *de knaap kreeg den naam* Egerius: ubi nomen Epidamno inditum, Plaut. Men. II, 1, 38: *dus ook* Superbo ei Romae inditum cognomen, Liv. I, 50, i. e. *hij kreeg den bijnaam* Superbus: Imperiofo quoque Manlio cognomen inditum, Liv. IV, 29 extr., i. e. Manlius *kreeg den bijnaam* Imperiofus: puero — cognomentum inditum praetextatus, Gell. I, 23: *dus ook* vocabulum, Tacit. Ann. II. 50: b) *ergens op bouwen, bij voorb.* urbem monti, Flor. III, 1 extr., *zie hier voor.*

INDOCIBILĪTAS, ātis, f. *onleerzaamheid*, Apul. doctr. Plat. 2. p. 14. Elm.

INDŎCILIS, e, 1) *onleerzaam, moeilijk iet leerende, bij voorb.* homo, Cic. Nat. D. I, 5: hirundo, Plin. H. N. X, 45. *Ook met den* Genitivus, Dativus *of* Infinitivus, *bij voorb.* pacis, Sil. XII, 726: quieti, Ibid. XI, 11, *alwaar echter anderen* quietem *lezen, alwaar men dan den* Accufativus *moet opmerken:* imitandis turpibus, Juvenal. XIV, 40: pauperiem pati, Horat. Od. I, 1, 18: loqui, Lucan. V, 538: teneri, Stat. Theb. VI, 313: *van daar* a) *onwetend, onkundig, onërvaren, dom, bij voorb.* genus, Virg. Aen. VIII, 321: agricola indocilis coeli, Plin. H. N. XVIII, 25 poft med.: nos indociles lugere, Senec. Troad. 82: *Tropisch, bij voorb.* numerus, Ovid. Trift. IV, 1, 6: guttur, Ibid. III, 12, 8: b) *onbekwaam tot iet, bij voorb.* terra indocilis Cereri, Sil. I, 237: arbores indociles nafci alibi, Plin. H. N. XIV. Prooem. in. 2) *niet goed onderwijzend, bij voorb.* difciplina, Cic. Acad. IV, 1. 3) *ongeleerd, bij voorb.* via, Propert. I, 2, 12.

INDOCTE, *ongeleerd, onbekwaam*, Cic. Nat. D. II, 16. Plaut. Perf. IV, 4, 14: indoctius, Gell. XII, 5.

INDOCTOR, ōris, m. *voor* doctor, Plaut. Afin. III, 2, 6.

INDOCTUS, a, um, 1) *van menfchen, ongeleerd, onbekwaam*, Cic. Brut. 48. Cic. Partit. 25. Cic. Fin. I, 21: indoctior, Cic. Tufc. I, 2: indoctiffimus, Cic. Div. II, 63. *Ook met den* Genitivus, Infinitivus *of* Accufativus, *bij voorb.* pilae difcive, Horat. Art. 380: ferre juga, Horat. Od. II, 6, 2: pleraque alia, Gell. IX, 10. 2) *van zaken, onbekwaam, bij voorb.* manus, Quintil. I, 11 (10) extr.: indocta referens carmina fiftula, Senec. Herc. Oet. 129: canet indoctum, Horat. Ep. II, 2, 9, *voor* indocte, *of iet ongefchikts. Ook* loquacitas indocta, Cic. Or. III, 48, *volgends de oudfte Uitgaven; de nieuwe hebben* impolita.

INDOLENTĪA, ae, f. *het vrij zijn van fmart, fmarteloosheid, ongevoeligheid voor de fmart*, Cic. Fin. II, 4 in. Cic. Att. III, 3 in. Senec. Ep. 66 poft med. *en* 87.

INDŎLES, is, f. *van* in *en* olefco, 1) *de natuurlijke gefteldheid eener zaak, de wijze, gefteldheid of aanleg derzelve, bij voorb.* frugum, Liv. XXXVIII, 17: arborum, Gell. XII, 1: *bijzonder van menfchen, bij voorb.* bona indoles, Cic. Seneсt. 8, i. e. *de goede, natuurlijke aanleg, eigenfchappen, talenten: dus ook* laeta, Gell. XIX, 9: fegnis, Tacit. Ann. XII, 26: praeclara, Ibid. Hift. I, 15: indoles ad virtutem, Cic. Or. 13: virtutis, Cic. Coel. 17: virtutum ac vitiorum, Liv. XXI, 4: bonas animi indoles, Gell. XIX, 12, *alwaar de* Plural. *moet aangemerkt worden.* 2) *de goede aanleg, goede natuurlijke gefteldheid, voortreffelijkheid, bij voorb.* tanta indoles, Liv. I, 3, *zoo goede natuurlijke begaafdheden:* quae indoles in favio (i. e. ofculo) eft? Plaut. Rud. II, 4, 10. 3) *voor* incrementum, *zoo zal het, bij voorb. ftaan*, Gell. XX, 6 extr., ex quo — plures libros mendae iftius indoles indolevit; *maar het is misfchien de fout, geding: in den grond ftaat het overtollig voor* ifta menda.

INDOLESCO, lui, 3. *fmarten of droefheid ondervinden, fmarten, zich bedroeven, bij voorb.* Quis fuit, qui non indoluerit? Cic. Phil. II, 25: cf. Ovid. Trift. II, 570. V, 11, 3. Senec. de Ira I, 16 poft med.: locus indolefcit, Celf. VIII, 9, i. e. *fmart, doet wee: dus ook* ut oculi indolefcant, Plin. H. N. XXXI, 3 poft med. *Ook met den* Accufativus, *bij voorb.* id ipfum indoluit Juno, Ovid. Met. II, 468: tactum, Juftin. XII, 13 extr.

INDOMABILIS, e, *onbetembaar*, Plaut. Caf. IV, 3, 12.

INDOMĪTUS, a, um, 1) *ongetemd, teebandig, wild, eigenlijk en Tropisch, van dieren, menfchen en dingen, bij voorb.* bo-

Digitized by Google

boves, Varr. R. R. II, 5 post med.: equus, Auct. ad Her. IV, 46: mula indomito animo, Plin. H. N. VIII, 44: paftores, Caef. B. C. I, 57: ingenia Gallorum, Liv. XXI, 20: cupiditates, Cic. Rofc. Am. 24: adolefcens, Plaut. Trin. III, 3, 22: mulier, Ibid. Men. I, 2, 1: oculi, Ibid. Bacch. IV, 4, 92: mare, Tibull. II, 6, 27: libido, Cic. Cluent. 6: furor, Cic. Harufp. 24: mors, Horat. Od. II, 14, 4: rabies, Ibid. Ep. XII, 9: licentia, Ibid. Od. III, 24, 28: ingenium, Quintil. X, 2 post med.: amor: Ovid. Faft. II, 585. 2) *niet te betoomen, ontembaar, onbedwingbaar, onbedwinglijk*, *bij voorb.* ira, Virg. Aen. II, 594: Mars, Ibid. 440: vires, Ibid. V, 681: mula indomitae tarditatis, Plin. H. N. VIII, 44: vis indomita adamantis, Ibid. XXXVII, 4: aurum igni indomitum, Ibid. XXXIII, 3 prope fin.: indomita prela i. e. immenfa, Ibid. XVII, 30 extr.: Hercules indomitus i. e. *onöverwinlijk*, Plin. Paneg. 14: *dus ook* dextra, Ovid. Met. XIII, 355: mare, Tibull. II, 6, 27: Falernum, Perf. III, 3: mors, Horat. Od. II, 14, 4: *ook kan men het één en ander uit* n. 1. *hier toe brengen.*

INDORMIO, ivi, itum, 4. 1) *bij of over iets flapen, inflapen*, *bij voorb.* congeftis faccis indormis, Horat. Sat. I, 1, 70. 2) *Tropisch, inflapen over iets, het verflapen, d. i. onächtzaam behandelen*, *bij voorb.* caufae, Cic. Phil. II, 12: tempori, Cic. III, 14: animus fegnis fibi indormiens, Senec. de vita beata 10, *die over zich, als 't ware, inflaapt, d. i. ten uiterften traag: dus ook* defidiae longae, *over de traagheid, als 't ware, inflapen*, Plin. Ep. I, 3: in isto homine colendo tam indormivi diu, Cic. Q. Fr. II, 15, i. e. *ben zorgeloos geweest: ook bij iets flapen, d. i. zorgeloos, zeker zijn*, *bij voorb.* malis fuis, Curt. VI, 10 post med. *Ook inflapen, van een lid, d. i. flijf, ondienstbaar worden*, Veget. de re Vet. III, 24 *en* 47.

INDOTATUS, a, um, 1) *met geen huwlijksgoed verzien, een arm vrouwsperfoon*, Terent. Phorm. V, 7, 45. Horat. Ep. I, 17, 46. 2) *Tropisch*, *bij voorb.* ars, Cic. Or. I, 55, i. e. *arm, niet opgefierd:* corpora, Ovid. Met. VII, 609, *armzalig, d. i. niet verfierd met de gefchenken of eerbewijzen, bij het verbranden der dooden gewoon.* Not. praemia indotata, Ovid. Met. IV, 757, *misfchien geen huwlijksgoed behoevende.*

INDU *voor* IN, *bij voorb.* indu mari, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 2: indu foro, Lucil. ap. Lactant. V, 9. *Anders ook* Endo, *zie* Endo.

INDUBITABILIS, e, *waar aan men niet twijfelen kan, ontwijfelbaar*, Quintil. IV, 1, 55. IV, 5, 13. Pandect. XXVIII, 5, 9 med.

INDUBITANTER, *zonder twijfel*, Pandect. XXXVII, 11, 2.

INDUBITATUS, a, um, *buiten twijfel, ontwijfelbaar*, *bij voorb.* opes, Plin. H. N. XXXI, 3: conducere (vinum), indubitatum eft, *is buiten twijfel*, Ibid. XXIII, 1 med.: jus, Pandect. XLII, 1, 49: in iis ero, quae indubitata funt, brevior, Quintil. IX, 4: cf. Stat. Achill. II, 72.

INDUBITO, are, *ergens aan twijfelen*, *bij voorb.* tuis viribus, Virg. Aen. VIII, 404, i. e. *aan uwe enz.:* moribus tuis, Stat. Sylv. III, 5, 110.

INDUBIUS, a, um, *ontwijfelbaar, zeker*, *bij voorb.* innocentia, Tacit. Ann. XIV, 45.

INDUCIAE *of* INDUTIAE, arum, 1) *wapenftilftand*, *bij voorb.* inducias facere, Cic. Phil. VIII, 7: *of* inire, Plin. Paneg. 11, i. e. *maken:* dare, Liv. I, 15. X, 5: impetrare, Liv. IV, 30: petere, Nep. Agef. 2: confervare, Ibid.: dies induciarum praeteriit, Ibid. 3: induciae agitabantur i. e. erant, Salluft Jug. 29 (31): per inducias, Salluft. Cat. 51 (50). Liv. XXX, 37, i. e. *de tijd van den wapenftilftand, gedurende den ftilftand van wapenen: van daar Tropisch*, *bij voorb.* in amore — inimicitiae, induciae, Terent. Eun. I, 1, 15: poftulabam, ut tribus fententiis conftaret fuus numerus, nec fe brevibus inducils duae jungerent, Plin. Ep. VIII, 14 med. 2) *de ftilte*, *bij voorb.* noctis, Apul. Met. II post med. p. 126. Elm.: *men zou hier toe ook kunnen brengen* in amore — induciae, Terent., *zie hier voor.* Not. Induciae *is misfchien van* in *en* duco i. e. *verlangen* fcil. *den oorlog (of aanvoeren, voeren* fcil. exercitum cet.): *gevolglijk zou de fpelling* induciae *beter zijn.*

INDUCO, xi, ctum, 3. 1) *binnen voeren, ergens heen voeren, ergens heen brengen*, *bij voorb.* oves in arva, Varr. R. R. I, 2 ante med.: exercitum in Macedoniam, Liv. XXXI, 28: *ook zonder* in, *bij voorb.* Aegyptum, Liv. XLV, 11: aliquem in viam, Varr. R. R. III, 2 extr.: aquam in domos, Hirt. Alex. 5: mare urbi, Sueton. Ner. 16: milites in pugnam, Liv. XXX, 18: cohortem in medios hoftes, Salluft. Cat. 60 (63): in agrum, Liv. VI, 39: in faltum, Liv. VII, 34: mefforem arvis, Virg. Georg. I, 316: *ook Tropisch, bij voorb.* in errorem, *van daar* in errorem induci, *in dwaling geraken*, Cic. Pf. 24, *doch, het kan ook zijn, verleid worden:* in hanc confuetudinem induxit, Ibid. 29, i. e. *gebracht of verleid: verders* novum verbum in linguam latinam, Cic. Phil. XIII, 19: difcordiam in civitatem, Cic. Off. I, 25: aliquem in memoriam, Plaut. Perf. IV, 4, 91: *van daar* A) *toebrengen*, *bij voorb.* umbras terris, Horat. Sat. I, 5, 9: nubilum, Plin. Ep. II, 17 post init. §. 7: *van daar* filiae novercam, Plin. Ep. VI, 33 in., i. e. *eene ftiefmoeder geven; door dien men weder trouwt: dus ook* pellicem, *bij voorb.* Threffas, Valer. Flacc. II, 132: *van daar aanvoeren, voortbrengen enz., zie beneden: van daar aandoen, veroorzaken, maken*, *bij voorb.* injuriam adverfus liberos teftamento, Pandect. V, 2, 4. B) animum *of* in animum inducere, a) *zich voorftellen*, aliquem, Terent. Ad. IV, 3, 16, *zie* Animus. b) *over zijn hart brengen*, *bij voorb.* adfentari, Terent.: *ook met* ut, Liv.: *met* quin, Liv., *zie hier van voorbeelden in* Animus: *met* ne, Plaut. Afin. V, 1, 5: *met* quo minus, Plin. Ep. IX, 13 ante med. c) *zich iets in het hoofd zetten, gelooven*, Terent. d) *befluiten, zich voornemen*, Liv., *zie over het geheel* Animus: *dus ook* animum ad aliquid, Terent. Hec. IV, 4, 67. *Van daar* C) fpem cogitationemque, Cic. Amic. 16, fcil. in animum illius, i. e. *den vriend aan te brengen, in te boezemen: maar verftaat men* animum fuum, *dan heet het, bekomen enz., doch, dan zou er* ipfe *of* hic *bij* inducatque fpem *moeten ftaan.* D) *tot iets brengen, bewegen, aanleiding geven, bekooren*, *bij voorb.* aliquem ad bellum, Nep. Hann. 8: ad credendum, Ibid. Con. 3: ad mifericordiam, ad pudendum, Cic. Brut. 50: vide, quo me inducas, Terent. And. II, 3, 25: me Syri promiffa huc induxerunt. Ib. Heaut. IV, 4, 1: *ook* feq. ut, Liv. X, 18. Cic. Rofc. Com. 16: *ook* Abfolute, *bij voorb.* pretio, fpe, promiffis aliquem inducere, Cic. Rofc. Am. 28: *van daar* inductus, a, um, *bewogen, bekoord enz., is menigvuldig: bijzonder met* Ablativ. *bij voorb.* familiaritate, Cic. Quint. 3: odio, Cic. ad Div. V, 6: fpe, Cic. Planc. 42: cupiditate, Cic. Coel. 16: auctoribus certiffimis, Cic. Mur. 30, *wanneer het dikwijls ook door, uit, wegens enz., verstaan wordt: van daar* fermo inductus, Cic. Tufc. II, 4, i. e. *veroorzaakt, ontftaan.* 2) *aantrekken*, *bij voorb.* *muilen, pantoffels enz.*, *bij voorb.* foleas in pedes, Cic. Invent. II, 50: *of* pedibus, Auct. ad Her. I, 13: calceum fibi, Sueton. Aug. 92: humeros amictu, Stat. Sylv. V, 2, 67: *ook van alles, wat men om of aan zich neemt, om zich te bedekken*, *bij voorb.* pelliculam collo, Plin. Hift. Nat. XXVIII, 20: laurum capillis, Ovid. Art. II, 495. 3) *invoeren*, a) *iemand fprekende*, *bij voorb.* Tirefiam, Cic. Tufc. V, 39: Gyges inducitur, Cic. Off. III, 9: perfonam, Cic. Coel. 15 in.: *dus ook* fermonem, Cic. Att. XIII, 19, i. e. *eene famenfpraak fchrijven, en zekere perfonen daar in laten fpreken:* b) *d. i. opbrengen*, *bij voorb.* *eene gewoonte*, *bij voorb.* morem novum judiciorum in rempubl., Cic. Rab. Poft. 4: aliquid in noftros mores, Cic. Or. II, 28: verbum novum in linguam Latinam, Cic. Phil. XIII, 19: c) i. e. *inbrengen*, *bij voorb.* *iets vreemds*, Plin. Ep. IV, 3 extr.: verbum novum, Cic., *zie hier voor.* 4) *opvoeren*, *bij voorb.* *een Schouwfpel*, Sueton. Ner. 11. *Ook Schouwfpelers*, *bij voorb.* gladiatores, Cic. Opt. Gen. Or. 6: *of een perfoon*, *bij voorb.* perfonam, Cic. ad Div. VII, 11 extr.: *ook* elephantos in circum, Plin. H. N. VIII, 6. 5) *aanvoeren, d. i.* a) *kommandeeren*, Virg. Aen. XI, 620: b) *verleiden, bedriegen, misleiden, foppen*, Cic. Rofc. Am. 40. Cic. Pif. 1. Cic. Phil. II, 32. Cic. Att. III, 15 extr. IV, 5 in. Tibull. I, 7 (6), 1: *ook tot iets verleiden*, *bij voorb.* in errorem, Nep. Hann. 9. Cic. Off. III, 13: ad bellum, Nep. Hann. 8, *doch, het kan ook zijn, bekooren, zie hier voor: ook* feq. ut, Cic. Nat. D. II, 17 in. c) *voortbrengen, gewagen, verhaalen*, *bij voorb.* confuetudinem, Cic. Coel. 23 extr.: orationem, Cic. Coel. 11: adprobationem, Cic. Invent. I, 36: caufam, Cic. ad Div. XI, 22: rationem, Cic. Fat. 10 extr.: *ook voortbrengen of brengen, dragen*, *bij voorb.* *vruchten enz.*, *bij voorb.* nec fructum nec — frondem olea inducet, Colum. V, 9 extr. 6) *iets ergens over trekken, om het te bedekken*, *bij voorb.* aurum ligno, Plin. H. N. XXXV, 6 extr.: capiti plumas, Horat. Art. 2: ceram parieti, Plin. H. N. XXXIII, 7: cuti nitorem, Ibid. XXIV, 8: marmor & tectorium, Vitruv. VII, 3 extr.: ceram defuper, Juftin. XXI, 6: tectorium, Cic. Verr. I, 55: coria fuper lateres, Caef. B. C. II, 10: *van daar* pubem, Liv. I, 29: cicatricem, Plin. Ep. VIII, 5 extr.: pontem, Curt. V, 5, i. e. *er overflaan.* 7) *overtrekken met iets, om het te bedekken*, *bij voorb.* fcuta pellibus, Caef. B. G. II, 33: poftes pice, Plaut. Moft. III, 2, 142: brachia penna, Ovid. Met. IV, 408: *van daar* inducta cornibus aurum victima, Ovid. Met. VII, 161, i. e. *vergulde hoornen hebbende:* cf. VII, 80: *van daar* a) *recht of gelijk maken door overtrekken*, *bij voorb.* folum, Plin. H. N. II,

II, 80. b) uitstrijken, dewijl dit bij de Ouden op de wasschen tafeltjens geschiedde, door dien zij het wasch over de letters streeken, die niet gezien moesten worden, bij voorb. nomina, Cic. Att. XIII, 14: cf. Sueton. Ner. 52. Pandect. XXVIII, 4, 1: van daar afdanken, krachteloos maken, bij voorb. locationem, Cic. Att. I, 14 prope fin. Liv. XXXIX, 44: Senatusconsultum, Cic. Dom. 4 extr. Cic. Att. I, 20 post med. 8) inbrengen in rekening, in rationibus, Cic. ad Div. III, 10: pecuniam in rationem, in rekening brengen, Cic. Verr. I, 41: van daar in rekening brengen, aanrekenen, bij voorb. alicui agros pecunia ingenti, i. e. aanrekenen, Cic. Agr. II, 26: cf. Ibid. 36 in. 9) maken, bij voorb. pontem, Curt.: cicatricem, Plin.: spem, Cic., zie boven. 10) voor ducere i. e. a) aanvoeren, bij voorb. turmas, Virg. Aen. XI, 620, zie hier voor: b) ergens heen voeren, bij voorb. milites in pugnam, Liv., zie hier voor: c) heenleiden, afleiden: van daar induci afgeleid worden, ontspringen, afstammen, bij voorb. sermo inductus a tali exordio, Cic. Tusc. II, 4, zie hier voor. Not. 1) Induxti voor induxisti, Terent. And. V, 3, 11. Ibid. Hec. IV, 4, 67. 2) induce voor induc, Varr. R. R. III, 2 extr. Pompon. ap. Non. 14. n. 3. 3) het Particip. inductus, heeft alle de bovenstaande beteekenissen; ook heet het, van vreemde plaatzen of van elders afgehaald, of geleid, vreemd, niet inlandsch, bij voorb. sermo, Plin. Ep. IV, 3 extr.: ook vreemd, hier niet behoorende, Ibid. V, 6 extr.

INDUCTIO, onis, f. 1) het binnenleiden of voeren, bij voorb. juvenum, Liv. XLIV, 9: van daar het ergens heenleiden, bij voorb. aquae, Cic. Nat. D. II, 60. 2) de invoering, bij voorb. van een persoon als sprekende, Cic. Or. III, 53 extr. 3) het voorschuiven, bij voorb. velorum, Vitruv. X. Praefat., i. e. het voorschuiven der gordijnen tegen de zon. 4) het overtrekken, bij voorb. van kalk over den wand: witten, Pallad. I, 15. 5) het uitbluschen, te niet doen, afschaffen van eene zaak, Pandect. XXVIII, 4. Leg. 1 en 2. 6) animi, a) neiging, Cic. ad Div. I, 8. §. 5. b) voornemen, Cic. Q. Fr. I, 1. §. 11. 7) de aanvoering, bij voorb. erroris (scil. hominis), Cic. Or. III, 53 prope fin.: van daar de Inductie, d. i. bij de Redenaren en Wijsgeeren zekere behandeling van een argument, als men vele afzonderlijke dingen aanhaalt; wanneer, indien deze toegestemd worden, ook de voorgelegde vraag toegestemd moet worden, Cic. Invent. I, 31 in. Cic. Top. 10 in. Quintil. V, 10, 73. V, 11 in.

INDUCTRIX, icis, f. 1) verleidster, bedriegster, Apul. Florid. extr. 2) binnenleidster, uitleidster, overtrekster enz.

INDUCTUS, us, m. i. q. inductio, bij voorb. bekoring, verleiding, Cic. ap. Quintil. V, 10. Auct. ad Herenn. II, 17.

INDUCTUS, a, um, zie Induco.

INDUCULA, ae, f. zeker kleed, bij voorb. van een vrouwspersoon, Plaut. Epid. II, 2, 39.

INDUGREDIOR, essus sum, 3. voor ingredior, Lucret. IV, 319 en 368. Edit. Creech.

INDULCITAS, atis, f. onzoetigheid, Caecil. ap. Non. 2. n. 215.

INDULGENS, zie Indulgeo.

INDULGENTER, goedig, gunstig, teder jegens iemand, toegevend, bij voorb. loqui, Cic. Att. IX, 9 med.: habere captivos, Liv. XXXVI, 14: bestiae multa faciunt indulgenter vel cum labore, scil. erga pullos cet., Cic. Fin. II, 33 extr.: aliquem tractare indulgentius, Senec. Benef. IV, 32: omnia, quae fortuna in me indulgentissime conferebat, Ibid. ad Helv. 5.

INDULGENTIA, ae, f. groote toegevendheid en inschiklijkheid jegens iemand, als men alles voor hem doet, en in hem ook veel door de vingeren ziet, goedigheid, genade, inschiklijkheid, bij voorb. in Lepidum, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 23: homines naturali indulgentia & benevolentia contineri, Cic. Leg. I, 13: corporis, Ibid. 23: cf. Liv. XXXVII, 52 extr. Plin. Ep. X, 8 en 107. Vellej. II, 8: van daar coeli, Virg. Georg. II, 345. Plin. H. N. XVII, 2 med. XVIII, 21, i. e. milde, zachte lucht, zacht weder: van daar de tedere liefde, tederheid, bij voorb. jegens zijne kinderen, ouderen, broeders en zusters en andere lieden, Cic. Verr. I, 44 in. Cic. Red. Quir. 1. Cic. Or. II, 40. Nep. Att. 17. Quint. I, 2. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24 in.

INDULGEO, si, tum, 2. eigenlijk misschien zoet of aangenaam zijn, (van dulcis, misschien voor indulceo): van daar inschiklijk, teder zijn, in alles te wille zijn, toegeven, door de vingeren zien, met den Accusativus en Dativus, bij voorb. te, Terent. Heaut. V, 2, 34: dus ook me, Ibid. Eun. II, 1, 16: nos, Afran. ap. Non. 9. n. 19: sibi, Cic. Tusc. IV, 18: dus ook sic sibi indulsit cet., gaf zich zelven zoo veel toe enz., Nep. Lys. 1: ardori alicujus, Liv. IX, 43: amori, Plin. Ep. I, 14: precibus, Ibid. IV, 15: debitori, Nep. Att. 2: legioni, Caes. B. G. VII, 40: peccatis, Cic. Amic. 24: van daar 1) eene zaak aankleeven, toegeven, zich niet verzetten, genegen zijn, bij voorb. dolori, Nep. Reg. 1: amori, Plin. Epist. I, 14: precibus, Ibid. IV, 15: gaudio, Ibid. V, 15: lacrymis, Valer. Flacc. III, 371: ardori institum, Liv. IX, 43: Hannibalem non plus sextario vini indulsisse, Justin. XXXII, 4 extr., i. e. niet meer gedronken, dan enz., zich niet meer veroorloofd, dan enz.: indulge ordinibus i. e. laxa ordines vitium, Virg. Georg. II, 277: animo, Ovid. Met. XII, 597. Trist. I, 3, 57: genio, Pers. V, 151: amicitiis novis, Cic. Amic. 15: gymnasio, Trajan. in Ep. Plin. X, 49: somno, Tacit. Ann. XVI, 19: vino, Virg. Aen. IX, 165. Not. animus — laxari indulgerique potuisset, Gell. Praefat. in., i. e. recreari: eigenlijk moest het zijn indulgerique ei (animo). 2) oppassen, bezorgen, bij voorb. valetudini, Cic. ad Div. XVI, 8: labori, Virg. Aen. VI, 135: hospitio, Ibid. IV, 51, i. e. den gast onthaalen: choreis, Ibid. IX, 615: somno, Ibid. 165. 3) toestaan, vergunnen, aliquid alicui, bij voorb. alicui ornamenta, Sueton. Claud. 24: damnatis arbitrium moriendi, Ibid. Domit. 11: alicui usum pecuniae, Ibid. Aug. 41: nomen oratoris malis artibus, Quintil. II, 17 post med.: cf. Valer. Flacc. II, 256: patientiam flagello i. e. zich geduldig laten geesselen, Martial. I, 105, 3: ook seq. Infinit., Sil. XIV, 673. Stat. Theb. I, 500. 4) overlaten, bij voorb. se tribuno, Juvenal. II, 165: cf. Stat. Sylv. IV, 6, 37. Not. Indulgens staat dikwijls Adjective, teder, inschiklijk, bij voorb. pater, Nep. Att. 1: civitas indulgens in captivos, Liv. XXII, 16: indulgentior, Sueton. Vesp. 21: indulgentiae nomen maternum, Cic. Cluent. 5: indulgentissimus, Senec. ad Helv. 2.

INDULGITAS, atis, f. i. q. indulgentia, Sisenn. ap. Non. 2. n. 439. Coel. ap. Serv. ad Virg. Georg. II, 345.

INDULTUS, a, um, zie Indulgeo.

INDUMENTUM, i, n. kleeding, Gell. XVI, 19. Bassus Ibid. V, 7.

INDUO, ui, utum, 3. invoegen, inden, insteken of inhullen, ook in 't gemeen, ergens indoen, voegen of leggen, bij voorb. cum venti se in nubem induerint, Cic. Div. II, 19, i. e. gehuld: aliquid in mentes hominum, Gell. II, 29: amorem, Ibid. XII, 5, i. e. bijbrengen, zie hier na: induit ille toris (meis) lacertos suos, Ovid. Met. IX, 82, legde zijne armen aan mijne muskelen, vatte mij aan: scalam, Ovid. Met. XIV, 649, het hoofd door de sporten der ladder steken, om ze te dragen, eene ladder op het hoofd nemen: induere se in florem, Virg. Georg. I, 188, zich met bloessem bekleeden, d. i. bloeien: dus ook pomis se induit arbos, Ibid. IV, 143, i. e. toont (in den bloessem) het ooft: quos ex facie hominum induerat Circe in vultus ferarum i. e. converterat, Ibid. Aen. VII, 20: vites se induunt uvis, Colum. IV, 24 med., i. e. plenae sunt: dus ook Aegyptus segetibus induebatur, Plin. Paneg. 30: van daar 1) induere se ergens heen geraken, zich ergens in wikkelen, steken blijven enz., eigenlijk en Tropisch, bij voorb. in laqueum, Cic. Verr. II, 42. Plaut. Cas. I, 25: cf. Cic. Acad. IV, 6 extr. Verr. II, 43 in.: mucrone, Virg. Aen. X, 681, i. e. zich doorsteken: acutissimis vallis, Caes. B. G. VII, 73: cf. 82: hastis, Liv. XLIV, 41: in captiones, Cic. Div. II, 17: in fraudem, Lucret. IV, 815: se ipse, Senec. Clem. I, 4: dus ook indui, bij voorb. confessione sua, Cic. Verr. V, 64: indui in poenas legum, Quintil. XII, 1. 2) van alles, wat aan het ligchaam gedaan wordt, het zij het aangetrokken, omgehangen of aangelegd wordt; aantrekken, omhangen, aandoen enz.: aliquem (se) re of rem alicui (sibi), bij voorb. Herculi tunicam, Cic. Tusc. II, 8: torquem sibi, Cic. Fin. II, 22: vestem, Terent. Eun. IV, 4, 31: vestes humeris, Ovid. Her. XXI, 90: galeam, Caes. B. G. II, 21, i. e. opzetten: comas perversas, Ovid. Art. III, 246, i. e. opzetten: arma alicui, Liv. XXX, 31: crines, Virg. Aen. VII, 417: calceamentum, Plin. H. N. XXVIII, 4: soleas jumentis, Plin. H. N. XI, 33: annulum articulis, Ovid. Am. II, 15, 4, aansteken: non enkel annulum, Cic. Off. III, 9, i. e. aansteken: dus ook smaragdos & sardonychas, Plin. H. N. XXXVII, 6 med., i. e. aansteken (aan den vinger): induo veste, aantrekken, Terent. Eun. IV, 4, 40: soccis indutus, Cic. Or. III, 32: indutus vestem, Liv. XXVII, 37: indutus palla, Auct. ad Her. IV, 47: of pallam, Ovid. Met. XIV, 262: induere quidlibet, Horat. Ep. I, 17, 28: induere galea, Virg. Aen. V, 674: van daar Tropisch, indutus esse a natura duabus quasi personis, Cic. Off. I, 30 post in., met twee maskers bekleed, d. i. wij hebben twee rollen gekregen: dii induti specie humana, Cic. Nat. D. II, 24: induere [illegible] voor speciem avis, de gedaante van een vogel aannemen, Apul. Met. III [illegible] p. 139. Plin.: alicui speciem [illegible], Liv. XLII, 48: gramine indutus [illegible] tron. 127: van daar 2) Tropisch [illegible] den, met iet omgeven, bedekken, bij voorb. cratera corona, Virg. Aen. III, [illegible] kransen: vites se induunt [illegible] IV, 24: terra gramine [illegible]

Digitized by Google

zie boven: indutos nos esse duabus personis, Cic., *zie boven:* induti specie humana, Cic., *zie boven:* b) *mededeelen, geven, verschaffen, bijbrengen, verborgen, bij voorb.* sibi cognomen, Cic. Fin. II, 22: *dus ook* quod nomen (patroni) mihi cura mea & fides induit, Liv. VIII, 18: eloquentiam pueris, Petron. 4: alicui amorem sui, Gell. XII, 5: splendorem ferro, Sil. IV, 13: vino vetustatem, Plin. H. N. XXIII, 1 med.: sibi persuasionem falsam scientiae, Quint. I, 1, 8: orationem fictam personis, Ib. IV, 1, 28: causas personis, Ibid. §. 47: cunctis pavorem, Sil. XV, 726: *van daar aannemen, bij voorb.* sibi novum ingenium, Liv. III, 33: mores Persarum, Curt. VI, 6: simulationem ingenii, Liv. I, 56: personam judicis, Cic. Off. III, 10, *zie boven:* vultus severos, Martial. II, 41, 13: societatem — alicujus, Tacit. Ann. XII, 13: avem i. e. speciem avis, Apul. Met. III. p. 139. Elm.: proditorem & hostem i. e. personam proditoris & hostis, Tacit. Ann. XVI, 28: imaginem mortis (i. e. somnum), Cic. Tusc. I, 38, i. e. *zich bedienen:* c) *zich in iet inlaten, bij voorb.* seditionem, Tacit. Ann. II, 15: hostilia, Ibid. XII, 40: societatem alicujus, Ibid. 43: d) *opsluiten, bedekken, bij voorb.* quos scopulis induit, Valer. Flacc. II, 20: talibus induitur venenis, Ibid. VII, 372: e) *toeschrijven, bij voorb.* orationem personis, Quint. IV, 1 ante med.

INDUPEDIO, ivi, itum, 4. *voor* IMPEDIO, Lucret. II, 101. V, 874. Edit. Creech.

INDUPERATOR *voor* IMPERATOR, Lucret. IV, 964. V, 1226. Enn. ap. Gell. XVIII, 9. Juvenal. IV, 9. *Ook heeft men daar voor* Endoperator.

INDURESCO, rui, 3. *hard worden,* 1) *eigenlijk, bij voorb.* stiria, Virg. Georg. III, 366: antequam grana indurescant, Colum. II, 21: condyloma, Cels. VI, 18. Sect. 8. 2) *Tropisch, bij voorb.* corpus induruit usu, Ovid. Trist. II, 5: miles induruerat, Tacit. Hist. III, 61: quae in pravum induruerunt, Quintil. I, 3 (4).

INDURO, avi, atum, are, 1) *hard maken, harden, bij voorb.* nivem, Ovid. Trist. III, 9, 14: *van daar* ungulas jumentorum indurari, Plin. H. N. XXXI, 2: robora indurata flammis, Stat. Theb. IV, 64: palmes induratus, Plin. H. N. XVII, 23 med. 2) *Tropisch, bij voorb.* induratus timor, Liv. XXX, 18, *verhard:* indurare vultum, Tacit. Hist. II, 46: animum, Senec. Ep. 51: se (adversus mala), Ibid. 4 med.: frontem, Ib. Benef. VII, 28 extr., i. e. *schaamrood maken:* quid Germanis induratius? Ibid. de Ira I, 11.

INDUSIARIUS, i, scil. artifex, *die* indusia i. e. *onderkleederen of hemden, bij voorb. voor vrouwen, maakt,* Plaut. Aul. III, 5, 35.

INDUSIO, avi, atum, are, *bekleeden: van daar* Indusiatus, a, um, *bekleed, bij voorb.* pueri pulchre indusiati, Apulej. Met. II med. p. 123. Elm.: pulchre indusiatus adolescens, Ibid. X post med. p. 253: variis coloribus indusiati — prodeunt, Ibid. VIII post med. p. 214. Not. Indusiata, scil. vestis, Plaut. Epid. II, 2, 47, *eene soort van vrouwenkleeding; misschien hemden.*

INDUSIUM, i, n. *eene soort van kleeding, misschien onderkleed, en wel misschien van vrouwen; misschien een hemd,* Varr. L. L. IV, 30. *Het is of van* induo, *of van* intus, *zoo als* Varro *zegt, die* intusium *schrijft.*

INDUSTRIA, ae, f. *vlijt, naarstigheid, werkzaamheid, ijverig pogen,* Cic. Manil. 1 *en* 11. Cic. ad Div. XV, 13. Nep. Ages. 3. *en* Cat. 3, *en meermaalen:* ponere industriam in re, Cic. ad Div. III, 9 post med.: summis opibus atque industriis, Plaut. Most. II, 1, 1, *alwaar de* Pluralis *is op te merken, die ook,* Cic. Verr. III, 4 in., *staat:* itineris i. e. in itinere, Sueton. Aug. 18: *van daar* de industria, Cic. Off. I, 7 extr. Cic. Or. 44. Terent. And. IV, 4, 56: *of* ex industria, Liv. I, 56 med. XXVI, 51 extr. Quintil. I, 5, 8. VI, 3, 6. VIII, 3, 48. X, 1, 20 *en* 125: *of* industria, Plin. H. N. XVI, 1 extr.: *of* ob industriam, Plaut. Cas. IV, 3, 6, i. e. *met vlijt, opzet, opzetlijk.*

INDUSTRIE, *vlijtig, met vlijt, belangrijk, ijverig,* Caes. B. G. VII, 6. B. C. III, 95. Sueton. Galb. 3. Justin. XLIII, 5. Cato ap. Charis. 2: industrius, Cic. Dom. 11 in.

INDUSTRIOSE, i. q. industrie, Sueton. in vita Juvenal.: industriosissime, Cato ap. Charis. 2.

INDUSTRIOSUS, a, um, *vlijtig, naarstig,* Senec. de Provid. 2.

INDUSTRIUS, a, um, *vlijtig, naarstig, werkzaam, bij voorb.* homo, Cic. Verr. III, 21. Cic. Coel. 31. Cic. Tusc. V, 21. Cic. ad Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII post Ep. 11. Justin. XXIX, 3 extr. Tacit. Ann. XII, 12: gens, Justin. I, 7. Comparat. Industrior, Plaut. Most. I, 2, 71: *en* industrior, Cato ap. Priscian. 3 *en* C. Gracch. Ibid.

INDUTIAE, *zie* Induciae.

INDUTILIS, e, i. e. quod indui potest, *bij voorb.* 1) *het geen ingevoegd kan worden* (*van* Induo), *bij voorb.* vomis, Cato R. R. 135. 2) *het geen aangetrokken, aangedaan, omgehangen, aangestoken enz., kan worden.*

INDUTUS, a, um, *zie* Induo.

INDUTUS, us, m. 1) *het aantrekken, bij voorb. van een kleed,* Tacit. Ann. XVI, 4. 2) *de opschik, d. i. de kleeding,* Apul. Apolog. post med. p. 310. Elm.

INDUVIAE, arum, *opschik, d. i. kleeding,* Plaut. Men. I, 3, 9.

INEBRAE AVES i. e. quae in auguriis aliquid fieri prohibent: & prorsus omnia inebra adpellantur, quae tardant vel morantur agentem, Fest.

INEBRIO, avi, atum, are, 1) *dronken maken,* Plin. H. N. VIII, 12. XII, 22. 2) *Tropisch, iet met vochtigheid geheel aanvullen, daar mede verzadigen, bij voorb.* uvae vino suo inebriantur (*wanneer zij in den most gelegen hebben*), Plin. H. N. XIV, 1 extr.: inebriatae radices i. e. nimis rigatae, Ibid. XVII, 26: *bijzonder van verwen of kleuren, bij voorb.* amethystum absolutum inebriatur Tyrio, Ib. IX, 41: purpurissum fervente aheno medicamentis inebriatum, Ibid. XXXV, 6 post med.: *verders in 't gemeen vervullen: van daar* aurem, Juvenal. IX, 23, i. e. *vol praaten.*

INEDIA, ae, f. *wanneer men niet eet, onthouding van eten, en is dus van honger, d. i. eetlust, onderscheiden: doch, men kan het ook honger vertaalen, wanneer men daarbij enkel aan de onthouding van eten denkt, bij voorb.* vigiliis & inedia necatus, Cic. Fin. V, 27: inedia vitam finire, Plin. Ep. III, 7: inediam ferre, Ib. Paneg. 13: sustinere, Cels. III, 10: inedia mori, Gell. III, 10. Sueton. Tiber. 53. *Ook* Plur., *bij voorb.* Homini non utique septimo letale est inedias durasse, Plin. H. N. XI, 54. Ed. Hard.

INEDITUS, a, um, *niet bekend gemaakt, nog onbekend,* Ovid. Pont. IV, 16, 39.

INEFFABILIS, e, *onuitspreeklijk, bij voorb.* nomina, Plin. H. N. V. Praefat.: verba, Ibid. XXVIII, 2.

INEFFICACITER, *zonder werking, werkeloos,* Pandect. XLIX, 8, 2.

INEFFICAX, acis, *werkeloos, bij voorb.* ratio, Senec. de Ira I, 10: deos inefficaces, Ibid. de Benef. IV, 4: *ook* s. q. Genit., *bij voorb.* vox inefficax verborum, Senec. de Ira I, 3, i. e. *niet voortbrengende:* inefficacior, Plin. H. N. XXXIV, 11.

INEFFIGIATUS, a, um, *ongevormd, zonder gedaante, bij voorb.* fetus, Gell. XVII, 10.

INEFFUGIBILIS, e, *onontvliedbaar, onvermijdelijk, bij voorb.* necessitas ultionis, Apul. de Mundo extr.

INELABORATUS, a, um, *niet uitgewerkt, onbedreven, bij voorb.* oratio, Senec. Tranquill. 1: *dus ook* narrationi inelaboratae, Quintil. IV, 1, 60: *doch de* Edit. Gesner. *heeft* illaboratae.

INELEGANS, tis, 1) *smaakloos, niet fijn, niet wel gekozen, bij voorb.* copia orationis, Cic. Brut. 81. 2) *niet fijn, niet fraai, niet goed, d. i. slecht, bij voorb.* odor, Plin. H. N. XXI, 25: deliciae, Catull. VI, 2: copia orationis, Cic., *zie hier voor.*

INELEGANTER, *niet behoorlijk, niet fraai, niet welgekozen, smaakloos, gevolglijk slecht, bij voorb.* dividere, Cic. Fin. II, 9: scribere, Cic. Brut. 26: cf. Gell. XVII, 2 extr.

INELUCTABILIS, e, *waar men niet ontworstelen of zich uitredden kan, bij voorb.* coenum, Stat. Theb. IX, 502: *van daar Tropisch, bij voorb.* tempus, Virg. Aen. II, 324, i. e. *onvermijdelijk: dus ook* fatum, Ibid. VIII, 334, *en* vis fati, Vellej. II, 57.

INEMENDABILIS, e, *onverbeterlijk, d. i. voor geene verbetering vatbaar, bij voorb.* pravitas, Quintil. I, 1 (2) extr.: adfectus, Senec. de Ira III, 41.

INEMORIOR, tuus sum, 3. *sterven in of bij iet, bij voorb.* spectaculo, Horat. Ep. V, 34.

INEMTUS, a, um, *niet gekocht, ongekocht,* Virg. Georg. IV, 133. Pandect. XVIII, 3. Leg. 2 *en* 4. Tacit. Hist. II, 60.

INENARRABILIS, e, *onverhaalbaar, onbeschrijflijk, bij voorb.* labor, Liv. XLIV, 5: natura fluminum, Senec. Nat. Quaest. III, 22: misericordiam vulgi inenarrabili habitu quaerentes supplicavere (elephanti), Plin. H. N. VIII, 7.

INENARRABILITER, *op eene onbeschrijflijke wijze,* Liv. XLI, 15.

INENARRATUS, a, um, 1) *onverhaald,* 2) *onverklaard, bij voorb.* verba, Gell. XIX, 14: reliquimus inenarratum, Ibid. XII, 6.

INENODABILIS, e, 1) *het geen men niet ontwikkelen en van zijne verwarring bevrijden kan, verward, bij voorb.* capillus, Apul. Apol. post init. p. 276. Elm. 2) *Tropisch, niet te ontwikkelen, niet te verklaaren, bij voorb.* res, Cic. Fat. 9: cf. Acc. ap. Non. 1. n. 49.

Digitized by Google

INENORMIS, e, 1) *niet onregelmatig:* 2) *het onmatig, bij voorb. lengte,* Apul. Met. II post init. p. 115. Elm.

INEO, ivi *en meermaalen* ii, itum, 4. 1) *binnen gaan of ergens in gaan, bij voorb.* in urbem Liv. XXIV, 9: *of* urbem, Liv. III, 24. VII, 13: agrum Romanum, Liv. II, 43: domum, Cic. Dejot. 3: tectum i. e. domum, Ovid. Met. XIV, 752: *dus ook* penates i. e. domum, Ibid. Fast. IV, 531: convivia, Cic. Rosc. Am. 18. *op maaltijden: dus ook* pericula proeliorum, Cic. Div. I, 24: proelium, *zie hier na: ook* Passive, *bij voorb.* nemus initur nullis equis, Ovid. Fast. II, 266: cf. *op het einde: ook enkel gaan, bij voorb.* ad alterum, Gell. I, 25 extr.: neque iniit hac: hic stetit, Plaut. Cist. IV, 2, 29: *ook* Absolute, *bij voorb.* ut ovans iniret, scil. urbem, Tacit. Ann. III, 11: tecum inibitur, Plaut. Cas. III, 6, 25: *ook vijandlijk of geweldig op iemand losgaan, aantasten, bij voorb. Tropisch,* iniit te unquam febris? Plaut. Fragm. p. 484. Ed. Plaut. Gronov.: *van daar* a) *aanvangen, beginnen, d. i. den aanvang maken, bij voorb.* proelium, i. e. *vechten, zich in een gevecht inlaten,* Cic. Off. I, 11 extr.: *dus ook* cum aliquo proelium, Liv. II, 20: *dus ook* bellum, *oorlog aanvangen,* Liv. II, 16. XXXI, 5. XXXVI, 1: *ook brengt* Burman *hier toe,* Virg. Ecl. IV, 11. Teque adeo decus hoc aevi te consule inibit Pollio, *zoo dat naamlijk de orde deze zou zijn:* Apollo (i. e. Augustus) inibit hoc decus aevi (hanc praeclaram aetatem) te consule, Pollio, *en* Pollio *is de* Vocativus: *doch* decus aevi *zou ook de* Nominativus *kunnen zijn,* inibit i. e. incipietur, initium habebit, *het welk beter schijnt: van daar aanvaarden, bij voorb. een ambt, bij voorb.* magistratum, Cic. Phil. III, 1. Agr. II, 2. Liv. VIII, 20: consulatum, Liv. II, 54. XXIV, 9: honorem, Sueton. Calig. 1: imperium, Ibid. Tiber. 67: interregnum, Liv. VI, 1. *Ook beginnen, aanvangen, d. i. begin, aanvang nemen, bij voorb.* ab ineunte aetate, Cic. Or. I, 21, i. e. *van het begin enz.:* ineunte adolescentia, Nep. Alcib. 2: ineunte anno, Sueton. Tiber. 54: *dus ook* hoc decus (Nominat.) aevi inibit, Virg. Ecl. IV, 11, i. e. *zal aanvangen: en deze verklaring schijnt de beste te zijn:* cf. *hier voor.* b) *bevruchten, echtelijk bijwoonen, bespringen enz., gevolglijk van menschen en beesten;* (a) *van menschen,* aliquam, M. Anton. ap. Suet. Aug. 69: (b) *van beesten, bij voorb.* matrem, Varr. R. R. II, 7, 9: *en* Passive, *bij voorb.* ineuntur, Plin. H. N. X, 63: vaccam aeneam a tauro initam, Liv. XLI, 13: *van daar* velut inita arbor fecundo semine fertilior exstat, i. e. velut mare admisso gravida facta, Colum. V, 9 extr. c) *betreden, aantreden, bij voorb.* viam, Cic. Mur. 12. Valer. Flacc. III, 629, *of* iter, Curt. III, 4 extr.: *van daar* viam inire, *Tropisch, een middel uitvinden,* Liv. I, 23. XXXV, 7. 2) *iet voornemen, doen, bij voorb.* numerum inire, *bij voorb.* interfectorum, Liv. XXXVIII, 23, *tellen, samen tellen, opsommen:* cf. Caes. B. G. VII, 76: rationem, *overrekenen, rekening houden, overslaan, bij voorb.* operarum, dierum, Cato R. R. 2: quaestus, Cic. Agr. II, 25, i. e. *het voordeel overrekenen:* cf. Cic. ap. Non. 4. n. 436: *van daar Tropisch, middel uitvinden, overslaan, overleggen, op iet denken of peinzen, middelen of maatregelen nemen, of gebruiken enz.,* Cic. Verr. III, 46: ad aliquem interficiendum, Nep. Hann. 10: de re, Cic. Phil. V, 19: *ook volgt* ut, Cic. ad Div. V, 20: *of* quemadmodum, Ibid. XIII, 20: *of* unde, Liv. XXIII, 25 med. *Van daar* inita & subducta ratione, Cic. Nat. D. III, 29, i. e. *na gedaan overleg: ook heet* rationem inire *overslag maken, inzien, beöordeelen, afmeten, bij voorb.* vix ratio iniri potest, uter casus sit detestabilior, Liv. XXVII, 17 extr.: vix rationem iniri posse, utrum cet., Liv. XXVIII, fin.: *dus ook* aestimationem i. e. *schatten, waardeeren, beöordeelen,* Senec. Benef. III, 8 extr.: mensuram agrorum, Colum. V, 3, i. e. *meten:* societatem, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8, i. e. *maken:* inducias, Plin. Paneg. 11, i. e. *maken:* consilium, *besluit nemen, bij voorb.* contra aliquem, Cic. Cat. I, 7 extr.: seq. de, *bij voorb.* de sua salute, Caes. B. G. VII, 9: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* facinoris, Cic. Dejot. 2: *dus ook* reip. liberandae, Cic. ad Brut. 15 ante med.: interficiendi Caesaris, Vellej. II, 88: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* tollere reges, Nep. Lys. 3: *ook volgt er geen* Object *op,* Cic. Verr. V, 40. Ovid. Fast. III, 380: *ook overleggen,* Caes. B. G. II, 33. VII, 43: gratiam ab aliquo, *zich in gunst zetten, vriendschap maken, zich insinueren, dank verdienen,* Cic. Harusp. 23. Cic. Att. VII, 9 post med. Caes. B. G. VI, 43: *of* apud aliquem, Liv. XXXVI, 5: *ook* Absolute, *bij voorb.* magnam se (ab eo) initurum gratiam, Nep. Ages. 9, *alwaar* ab eo *in de beste* Codd. *ontbreekt:* plures ineuntur gratiae, Cic. Brut. 57 extr.: formam vitae, Tacit. Ann. I, 74, i. e. *zekere levenswijze aanvatten:* somnum, Virg. Ecl. I, 56, *slapen:* suffragia, Liv. III, 17 *en* 25, *stemmen:* munus alicujus, Virg. Aen. V, 846, *verrichten.* 3) *aan iet gaan, ondernemen, onderwinden, bij voorb.* imperia, Stat. Achill. I, 281: nexum, Liv. VII, 19. *Ook kan* munus, Virg. Aen. V, 846, *hier toe gebracht worden.* Not. *Dewijl het* Verbum *eenen* Accusativus *regeert, zoo heeft het een geheel* Passivum, *bij voorb.* inita aestate, Caes. B. G. II, 2, i. e. *in het begin van den zomer:* Hispania inita, Liv. XXVIII, 12: ratio inita, Cic. Nat. D. III, 29: beneficium initum i. e. inceptum, Terent. And. V, 1, 5, *en meermaalen: dus ook* nondum initis tribunis plebis, Cic. Leg. III, 19, i. e. factis, ortis, *alwaar net van personen wat hard schijnt.*

INEPTE, 1) *ongerijmd, niet passende, onvoeglijk, zot, mal,* Cic. Tusc. I, 6. Cic. Brut. 82. Horat. Sat. I, 10, 2: ineptissime, Quintil. XI, 3 post med. 2) *te onrechten, ongelegenen tijd, bij voorb.* nocere, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7 in.

INEPTIA, ae, f. 1) *ongerijmd gedrag, ongerijmdheid,* Plaut. Merc. Prol. 26. Terent. Ad. IV, 7, 31: *meermaalen staat de* Plural., Cic. Brut. 63 extr., *zie het volgende.* 2) ineptiae, *ongerijmde dingen, ongerijmdheden, potzen, narrenpotzen,* Cic. Or. I, 24. II, 4. Cic. Rosc. Am. 16: sententiarum, Sueton. Aug. 86: hominis, Terent. Eun. IV, 6, 3: aniles, Cic. Tusc. I, 39.

INEPTIO, ire, *ongerijmde dingen zeggen of doen, narrenpotzen bedrijven, beuzelen,* Terent. Ad. V, 8, 10. Catull. VIII, 1.

INEPTITUDO, inis, f. i. q. ineptia, Caecil. ap. Non. 2. n. 455.

INEPTUS, a, um, 1) *van dingen, het geen ten onrechten tijde, op eene onrechte plaats, of zonder welvoeglijkheid, zonder smaak, geschiedt, niet passende, onvoegzaam, ongerijmd, bij voorb.* [illegible], Cic. Tusc. I, 35: nihil insolens aut ineptum, Cic. Or. 9: causa, Terent. And. I, 5, 22: discursare ineptissime, Quintil. XI, 3: res ineptior, Catull. XXXIX, 16: risus, Ib.: via, Cic. Att. XVI, 13 post init., i. e. *onvoegzaam.* 2) *van menschen, wie iet ten onrechten tijde, op eene onrechte plaats, of zonder welvoeglijkheid en smaak doet, ongeregeld of zot, of beuzelachtig handelende, bij voorb.* quid est inepta? Terent. Eun. V, 7, 6, i. e. *zotinne:* homo, Cic. Leg. I, 21 cf. Horat. Ep. I, 17. 32. Ovid. Rem. 472.

INEQUITABILIS, e, *onrijdbaar, d. i. daar men niet op rijden kan,* campus, Curt. VIII, 14.

INEQUITO, are, *ergens of ergens op rijden, bij voorb.* coelum, Apul. Met. III in., *alwaar staat:* [illegible] phaleris Aurora roseum quatiens lacertum coelum inequitabat, *voor, de dageraad brak aan: dus ook* Ibid. VI ante med. p. 177 Elm. Sed aurora commodum inequitante i. e. *juist als de dageraad aanbrak, voor* adveniente.

INERMIS, e, 1) *ongewapend, zonder wapenen, weerloos, bij voorb.* Cic. Dom. 29. Cic. Caecin. 22: milites, Caes. B. G. III, 29: pedites, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10: cum paucis inermibus, Cic. ad Div. XI, 12, *alwaar de* Ed. Ernest. inermis (*voor* inermum) *heeft:* brachia, Ovid. Met. V, 175: *dus ook van andere levenloze dingen, bij voorb.* ager inermis ac nudus praesidiis, Liv. XXIX, 4: Nilus fama tantum, inermi quaesitu, cognitus, Plin. H. N. V, 9 ante med., i. e. *zonder oorlog enz.: van daar Tropisch, ongewapend, bij voorb.* in philosophia, Cic. Fin. I, 7, i. e. *niet toegerust, niet wel beslagen:* carmen, Ovid. in Ibin 2, i. e. *onkrijgzuchtig, niemand beledigend of scheldend:* carmen lyrae, Prop. IV, 6, 32, i. e. *onkrijgzuchtig, tot den krijg niet geschikt:* arcus, Stat. Silv. I, 2, 80, i. e. *geenen [illegible] pijl [illegible]:* gingiva, Juvenal. X, 200, i. e. *tandeloos:* Orion dextram miratur inermem, Claudian. in Consul. Prob. & Olyb. 27, i. e. *weinig licht van zich gevende.* 2) *bijzonder zonder schild,* Liv. XXXV, 11.

INERMO, are, *ontwapenen, bij voorb.* inermat i. e. armis spoliat, Fest.

INERMUS, a, um, i. q. inermis, Virg. Aen. XII, 131. Tacit. Hist. II, 61. Sallust. Jug. 107 (115). Sisenn. ap. Non. 2. n. 75: cum paucis inermis, Cic. ad Div. XI, 12 Ed. Ernest., *alwaar andere* inermibus *hebben.*

INERRABILIS, e, *niet dwalend, bij voorb.* meatus globorum coelestium, Apul. Dogm. Platon. I. p. 7 Elm.: orbis, Ib. de mundo.

INERRANS, tis, 1) Adject., *niet dwalend: van daar* stella, Cic. Nat. D. II, 21. III, 20, *een vaste ster: dus* orbis i. e. *waar de vaste sterren zijn,* Apul. de mundo post init. p. 57 Elm. 2) Particip. van inerro, *dwalende enz.*

INERRO, are, *ergens dwalen, ergens* [illegible] *dwalen of zwerven, bij voorb.* [illegible], Plin. Ep. I, 6: memoria [illegible] is, *zweeft in (voor) de oogen,* [illegible], 27 med.: ignis inerrat [illegible] I, 5, 58: necesse est in [illegible] re, in filios inerrare, i. e. [illegible] *ontmoeten,* Minuc. Fel. [illegible] *van daar van denkbeelden, denken,* [illegible]

Digitized by Google

voorb. incrrabant nunc in orbe cet., Apulej. Met. X post med. p. 253 Elm.

INERS, tis, *onbekwaam*, *geene kunst of ambacht verstaande*, Cic. Fin. II, 34 ex r. Lucil. ap. Serv. ad Virg. Aen. IV, 158: *ook onbekwaam*, *niet listig*, *bij voorb.* tendis iners docto retia nota mihi, Prop. II, 30 (23), 50: *van daar* 1) *werkeloos*, *traag*, *onwerkzaam*, *bij voorb.* senectus, Cic. Senect. 11: homo, Plaut. Bacch. III, 6, 13: gallina iners ad pariendum, Colum. VIII, 2 extr.: in venerem, Ibid. VI, 27, 10: homo inertior i. e. *trager of onnutter*, Cic. Verr. II, 78: otium inertissimum, Cic. Agr. II, 33: segnitia inertissima, Cic. Fin. I, 2: vulgus, Claudian. Proserp. I, 20, i. e. *de zielen in de onderaardsche wereld*: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* aqua, Ovid. Her. XVIII, 121. Senec. Nat. Quaest. V, 15, i. e. *zich niet of niet zeer bewegende*: stomachus, Ovid. Pont. I, 10, 14, i. e. *niet verteerende*: glebae, Virg. Georg. I, 94, i. e. *niet zonder bearbeiding voortbrengende*: somnus, Ovid. Am. II, 10, 19: lucus, Sil. VI, 146. Stat. Theb. X, 86, i. e. *waar heen niemand ligt komt*: terra, Horat. Od. III, 4, 45, i. e. *traag*, *zwaar*, *onbeweeglijk*: victoria i. e. *zonder moeite*, Quadrigar. ap. Non. 4. n. 452: nota censoria iners, Liv. XXIV, 18, i. e. *wegens de werkloosheid in den krijg*, *doch* Jac. Gronovius *leest* tam truci *voor* inerti *met goedkeuring van* Drakenborch, *maar die het niet in den tekst gezet heeft*: *van daar traag*, *d. i. waar in niets geschiedt*, *ledig*, *nutteloos* (*d. i. zonder bezigheid*) *doorgebracht*, *bij voorb.* horae, Horat. Sat. II, 6, 61: tempus, Ovid. Her. XVI, 312. Pont. I, 5, 44: *van daar* a) *mat*, *zonder krachten*, *zonder geest*, *zonder sterkte*, *bij voorb.* versus, Horat. Art. 445: *bijzonder van spijzen*, *wanneer zij geenen levendigen*, *prikkelenden enz.*, *smaak hebben*, *bij voorb.* caro, Horat. Sat. II, 4, 42: blitum, Plin. H. N. XX, 22 extr.: sal, Ibid. XXXI, 7 med.: *verders* ignis, Sil. V, 573: b) *niet moedig*, *niet dapper*, *bij voorb.* pecora, Virg. Aen. IV, 158: c) letum, Ovid. Met. VII, 544, i. e. *aan eene ziekte*. 2) *werkloos of gerust*, *bij voorb.* vita, Tibull. I, 1, 5. 3) *onnut*, *niets deugend*, *een deugniet*, Terent. Heaut. V, 4, 10. Ibid. Andr. III, 5, 2: *ook kan het een en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden*, *bij voorb.* inertior, Cic. Verr. II, 78: caro, Horat.: ignis, Sil.: versus, Horat.; *ook in 't gemeen*, *onnut*, *bij voorb.* tempus, Ovid., *zie hier voor*. 4) *traag of werkeloos makende*, *bij voorb.* genus interrogationis, Cic. Fat. 13: frigus, Ovid. Met. VIII, 790: aequalitas, Plin. H. N. XVI, 43.

INERTIA, ae, f. 1) *onschikkelijkheid van iemand*, Petron. 135: *ook Plur.*, Cic. Partit. 10. 2) *traagheid*, *werkeloosheid*, Cic. Or. I, 41. Cic. Cat. I, 2. Horat. Ep. I, 11, 28. Cato ap. Gell. XI, 2. Sallust. Cat. 52 (56): *ook seq. Genit. van het Object*, *bij voorb.* laboris, Cic. Rosc. Com. 8, *alwaar* laboris *des noods weg kan blijven*: *dus ook* operis, Liv. XXXIII, 45 extr.

INERTICULUS, a, um, *werkeloos*, *bij voorb.* vitis, Colum. III, 2 post med. Plin. H. N. XIV, 2 post med., i. e. *geen sterken wijn voortbrengend*.

INERUDITE, *ongeleerd*, *onbekwaam*, *onwetend*, Quintil. I, 10 post med. (17 extr.). Gell. VII, 3.

INERUDITUS, a, um, *ongeleerd*, *onbekwaam*, *onwetend*, *bij voorb.* homo, Cic. Fin. I, 21. Quintil. X, 1: ineruditissimus, Sueton. Gramm. 15: ne quis illud ineruditum absurdumque respondeat, Cic. Acad. IV, 43.

INESCO, avi, atum, are, 1) *door aas of lokspijze aanlokken*, *verlokken*, *Tropisch*, Terent. Ad. II, 2, 12. Liv. XXII, 41. XLI, 23. Petron. 140. Flor. III, 5. Senec. Ep. 74. 2) *met spijze opvullen of verzadigen*, *bij voorb.* canes inescator coenae reliquiis, Apul. Met. VII med. p. 194 Elm.: coenis, Ibid. X ante med. p. 245: *ook in 't gemeen*, *verzadigen*, *opvullen*, *bij voorb.* inescatus gravi odore sulphuris, Ibid. IX med. p. 228.

INEVITABILIS, e, *onvermijdelijk*, *bij voorb.* malum, Senec. Nat. Quaest. II, 50: cf. Tacit. Ann. I, 47. Curt. IV, 6. Auct. consol. ad Liv. 443: oculi, Apul. Met. VI p. 175 Elm.: sonus, Quintil. I, 5, 33.

INEVOLUTUS, a, um, *onöpgerold*, *bij voorb.* liber, Martial. XI, 4, 5, i. e. *niet geöpend*.

INEXCITABILIS, e, *niet op te wekken*, *onöpwekbaar*, *bij voorb.* somnus, Senec. Ep. 83 med., i. e. *diep*.

INEXCITUS, a, um, *niet in beweging gebracht*, *gerust*, *bedaard*, Virg. Aen. VII, 623.

INEXCOGITATUS, a, um, *onuitgedacht*, *bij voorb.* remedium, Plin. H. N. XXXVI, ante med.

INEXCULTUS, a, um, *onöpgeschikt*, *bij voorb.* villa, Gell. XIII, 22.

INEXCUSABILIS, e, 1) *niet te ontschuldigen*, *voor geene ontschuldiging vatbaar*, *bij voorb.* homo, Horat. Ep. I, 18, 58: tempus, Ovid. Met. VII, 511. 2) *geene ontschuldiging veroorloovende*, *bij voorb.* tempus, Ovid. Met. VII, 511, *zie hier voor*: onera, Pandect. V, 1, 50, i. e. *die men niet ontgaan kan*.

INEXCUSSUS, a, um, 1) *ongeschud*, Virg. in Culice 300. 2) *onönderzocht*, Pandect. XXXIII, 8, 23, *alwaar er het woord* ἀνεξέταστος *door vertaald wordt*.

INEXERCITATUS, a, um, 1) *ongeöefend*, *bij voorb.* homo, Cic. Or. II, 17. Brut. 36: miles, Cic. Tusc. II, 16: histrio, Cic. Senect. 18: eloquentia, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 5: *van daar* 2) *ongewoon aan eene zaak*, *bij voorb. aan den honger*, Cels. Praefat. extr.

INEXHAUSTUS, a, um, *onuitgeput*, *van daar onuitputlijk*, *bij voorb.* metalla, Virg. Aen. X, 174, i. e. *niet te ledigen*: aviditas legendi, Cic. Fin. III, 2, i. e. *onverzadelijk*.

INEXORABILIS, e, 1) *onverbidlijk*, *d. i. zich niet latende verbidden*, *bij voorb.* in aliquem, Cic. Sull. 31: adversus aliquem, Liv. XXXIV, 4: contra aliquem, Gell. XIV, 4: cf. I, 13: leges esse rem inexorabilem, Liv. II, 3: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* odium, Ovid. Met. V, 244: disciplina i. e. *waar in niets van de strengheid nagelaten wordt*, Tacit. Hist. I, 51: arcae inexorabilibus claustris obseratae, Valer. Max. IV, 8 extr. 2) *onverbidlijk*, *d. i. door bidden niet te bekomen*, Valer. Flacc. V, 321.

INEXPECTATUS, *zie* Inexspect.

INEXPERRECTUS, a, um, *niet opgewekt*, *niet wakker gemaakt*, Ovid. Met. XII, 317.

INEXPERTUS, a, um, 1) *die iet nog niet beproefd heeft*, Horat. Ep. I, 18, 86: puppis, Ovid. Her. XII, 23: *ook seq. Genit.*, *bij voorb.* lasciviae, Tacit. Ann. XVI, 5: *van daar ongewend aan eene zaak*, *geene ervaring ergens in hebberde*, *bij voorb. seq.* ad, *bij voorb.* animus ad contumeliam inexpertus, Liv. VI, 18: *ook seq. Dativo*, *bij voorb.* exercitus bonis (i. e. ad bona s. bonas res) inexpertus atque insuetus, Liv. XXVIII, 18: bellis, Tacit. Hist. I, 8: bello civili, Ibid. II, 75. 2) *onbeproefd*, *nog niet beproefd*, *nog niet geprobeerd*, *bij voorb.* fides, Liv. XXVIII, 18 extr.: genus quaestionis, Plin. Ep. VIII, 14 ante med.: inexpertos tentare austros, Valer. Flacc. I, 97: cf. Virg. Aen. IV, 415: *ook zou men uit het voorgaande hier toe kunnen brengen* Liv. VI, 18. XXVIII, 18. Tac. Hist. I, 8. II, 75: *van daar* carmen, Stat. Sylv. IV, 5, 11, *nog niet beproefd*, *d. i. nieuw*.

INEXPIABILIS, e, 1) *waar van men zich niet zuiveren*, *het geen men niet weder goedmaken kan*, *bij voorb.* religio, Cic. Tusc. I, 12, i. e. *onkwetsbaar*: scelus, Cic. Harusp. 57, i. e. *onvergeeflijk*: *dus ook* fraus, Cic. Tusc. I, 30. 2) *onverzoenlijk*, *hardnekkig*, *bij voorb.* homo, Cic. Pis. 33, *alwaar staat*: sese mihi implacabilem inexpiabilemque praeberet, *alwaar* implacabilem *of* inexpiabilem, *kan weg blijven*: *maar dergelijke* Pleonasmi *zijn bij* Cicero *en anderen menigvuldig*, *bij voorb.* videre & intelligere, Cic. ad Div. VI, 5: casus eventusque bellorum, Ibid. 6: renovata atque instaurata, Cic. Harusp. 10: pati & perferre, Terent. And. I, 1, 35 *en meermaalen*: *verders* bellum, Cic. Harusp. 2. Cic. Phil. XIV, 3. Liv. IV, 35: odium, Liv. XXXIX, 51.

INEXPLANATUS, a, um, 1) *niet duidlijk gemaakt*, *niet verklaard*. 2) *niet duidlijk*, *onverstaanbaar*, *bij voorb.* lingua, Plin. H. N. XI, 37. sect. 65, i. e. *niet duidelijk sprekende*.

INEXPLEBILIS, e, 1) *niet te vervullen*, *van daar onverzadelijk*, *bij voorb.* stomachus, Senec. Ep. 89 extr.: cupiditas, Cic. Tusc. V, 6: desiderium, Justin. XXXI, 8: vir inexplebilis virtutis, i. e. *van begaafdheden* (*of dapperheid*) *waar in hij nooit genoeg hadt*, Liv. XXVIII, 17: scorpiones inexplebiles (sunt) potu, Plin. H. N. XI, 25: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* colloquia, quorum inexplebilis eram, Senec. ad Helv. 15. 2) *niet verzadigend*, *bij voorb.* virtus, *bij voorb.* vir inexplebilis virtutis, Liv. XXVIII, 17, i. e. *die hem nooit verzadigde*.

INEXPLETUS, a, um, *onvervuld*, *onverzadigd*, *onverzadelijk*, *bij voorb.* lumen (*oogen*), Ovid. Met. III, 439: alvus, Stat. Theb. II, 518: questus, Ib. Sylv. III, 2, 8: amor, Ibid. Theb. VI, 703: mors, Ibid. IV, 473: ferrum, Ib. VIII, 482: caedes, Ibid. 667: curae, Valer. Flacc. VI, 762: *van daar* Inexpletum, Adverbialiter, *bij voorb.* lacrymans, Virg. Aen. VIII, 559, *onverzadelijk*.

INEXPLICABILIS, e, 1) *onöntwiklijk*, *daar men zich niet uit kan wikkelen kan*, *onöplosbaar*, *bij voorb.* laqueus, Quintil. V, 10 post med.: vinculum, Curt. III, 1 post med.: *van daar* 2) *onöntwiklijk*, *Tropisch*, *d. i. met onöplosbare zwarigheden verbonden*, *bij voorb.* res, Cic. Att. VIII, 3 extr.: via, Liv. XL, 33, i. e. *niet te passeeren*: *dus ook* iter ad Garamantas, Plin. H. N. V, 5 extr.: *dus ook* ambages itinerum occursusque & recursus inexplicabiles scil. *in het doolhof*, Ib. XXXVI, 13 in.: *en van hetzelve* Ibid.

erro-

Digitized by Google

errorem viarum inexplicabilem: *verders:* ambiguitas, Gell. XIV, 2 in.: bellum, Tacit. Ann. III, 73: facilitas, Liv. XXXVII, 52, i. e. *eene inſchiklijkheid, daar men zich niet in vinden kan, die zich niet wel verklaaren laat: van daar* a) *onverklaarbaar, onöploslijk*, Cic. Acad. IV, 20 extr.: facilitas, Liv., *zie hier voor:* b) *onmogelijk te verhaalen, ontellijk, bij voorb.* multitudo, Plin. H. N. XXIV, 7 ante med.: *van daar onmogelijk, met oneindige zwarigheden verbonden, bij voorb.* de generibus ſingulis differere immenſum & inexplicabile eſt, Ibid. XXIII, 1 ante med.: res, Cic., *zie hier voor.*

INEXPLICABILĪTER, *op eene onöploslijke, onverklaarbare wijze, bij voorb.* congruentia, Apul. Met. II in.

INEXPLĪCĪTUS, a, um, 1) *onverklaard.* 2) *onverklaarbaar, donker, bij voorb.* dicta, Stat. Theb. II, 511: Platones, Martial. IX, 48, 1.

INEXPLORĀTE, *zonder onderzoek*, Gell. V, 19.

INEXPLORATO, *zie* Inexploratus.

INEXPLORATUS, a, um, *niet onderzocht, niet beproefd, gevolglijk onbekend, bij voorb.* vada ſtagni, Liv. XXVI, 48: inventio inexplorata mihi, Plin. H. N. XXXV, 6 poſt med.: *van daar* inexplorato (Ablat.), Liv. XXI, 25. XXII, 4, i. e. *zonder voorāfgaand onderzoek, zonder voorāf kundſchap in te winnen.*

INEXPUGNABĪLIS, e, 1) *onöverwinlijk, niet te veröveren, bij voorb.* locus, Liv. II, 7: *van daar* 2) *Tropisch, onöverwinlijk, onbedwingbaar, d. i. alle aanvallen wederſtaande, bij voorb.* homo, Cic. Tuſc. V, 14: gramen, Ovid. Met. V, 486, i. e. *niet uit te roejen:* pectus amori, Ovid. Met. XI, 767: lapis undis inexpugnabilis, Plin. H. N. XXXV, 13: terra, Plin. H. N. XXXIII, 4 ante med., *onbedwingbaar, d. i. zoo hard, dat zij niet ſtuk geſlagen of uitgehold kan worden:* naturalis adfectio inexpugnabilis rationi, Senec. Ep. 57: verborum finitio, Quintil. VII, 3, 18: probatio, Ibid. V, 10, 44: via, Liv. XXXI, 39, i. e. *ontoegangklijk, niet te pasſeeren, niet door te dringen.*

INEXPUTABĪLIS, e, *niet te overrekenen, bij voorb.* numerus, Colum. IX, 4.

INEXSPECTĀTUS, a, um, *onverwacht*, Cic. Or. II, 15. Quintil. VIII, 3, 74. IX, 2. §. 22 *en* 24. Senec. Ep. 107. Ovid. Met. XII, 65.

INEXSTINCTUS, a, um, 1) *onuitgebluscht, onuitbluschlijk, bij voorb.* ignis, Ovid. Faſt. VI, 297. 2) *Tropisch, onuitgebluscht of onuitblusbaar, bij voorb.* nomen, Ovid. Triſt. V, 14, 36, i. e. *onvergangklijk:* fames, Ovid. in Ibin 422, i. e. *onverzadelijk:* libido, Ibid. Faſt. I, 413.

INEXSTINGUIBĪLIS, e, *onuitblusbaar: van daar Tropisch, bij voorb.* conſuetudo, Varr. ap. Non. 2. n. 497.

INEXSTIRPABĪLIS, e, *niet uit te roejen, bij voorb.* radices, Plin. H. N. XV, 20.

INEXSUPERABĪLIS, e, 1) *waar over men niet komen kan, niet te pasſeeren, bij voorb.* Alpes, Liv. XXI, 30, *onöverklimbaar:* quod inexſuperabile militi armato, Ibid.: ripa, Liv. XLIV, 35: munimentum, Liv. XLII, 54 in., i. e. *onöverkomelijk, onöverwinlijk:* altitudo, Liv. XLIV, 46, *diepte, die niet te pasſeeren is, ondoorgangklijk.* 2) *onöverwinlijk, bij voorb.* vis fati, Liv. VIII, 7: bonum, Senec. Ep. 85 med.: homo (ſapiens), Ibid. 111 poſt in. 3) *onövertreflijk*, Liv. XXXVII, 53 med.: bonum, Senec. Ep. 85 med., *zie hier voor.*

INEXTRICĀBILIS, e, 1) *onöntwiklijk, onöploslbaar, daar men zich niet uit winden of uitredden kan, bij voorb.* error, Virg. Aen. VI, 27. 2) *onlosmakelijk, bij voorb.* cortex, Plin. H. N. XVI, 39. 3) *ongeneeslijk, bij voorb.* vitia ſtomachi, Plin. H. N. XX, 21.

INEXTRICABILĪTER, *onöntwikkelbaar, onöploslijk, bij voorb.* contorta licia fatorum, Apul. Met. XI poſt med. p. 269 Elm.

INFĀBRE, 1) *niet kunstig, niet kunstmatig, niet fijn, niet fraai, van kunstzaken, bij voorb.* vaſa non infabre facta, Liv. XXXVI, 40: ſcalptum (ſculptum), Horat. Sat. II, 3, 22. 2) *ook* i. q. foede, *gelijk* Nonius 1. n. 192 *zegt, welke uit* Pacuvius *aanhaalt* peſtem navibus obtulit — commiſſam infabre, *doch, alwaar ſommigen* veſtem Sabinus *voor* peſtem navibus *lezen.*

INFABRICĀTUS, a, um, *niet bearbeid, bij voorb.* robora, Virg. Aen. IV, 400.

INFACĒTE, *op eene niet fijne, niet aartige, niet wellevende, niet vernuftige, wijze, bij voorb. iet zeggen enz.*, Sueton. Tit. 20. Vellej. II, 33 extr. Not. *Men heeft ook* inficete, *bij voorb.* inficetiſſime, Plin. H. N. XXXV, 4 poſt med., *niet wellevend, lelijk.*

INFACETĪAE *of* INFICETĪAE, arum, *onmanierlijkheden, potzen, plompheden*, Catull. XXXVI, 19.

INFACĒTUS, a, um, *niet fijn, niet vernuftig, niet aartig, onmanierlijk, bij voorb.* homo non infacetus, Cic. Off. III, 14, *een aartig, wellevend man:* dictum, Suet. Gramm. 23: cf. Martial. V, 79, 29. *Men heeft ook* inficetus, *bij voorb.* mendacium inficetum, Cic. Coel. 29, *onmanierlijk, plomp:* homo, Plaut. Truc. II, 4, 4: inficetior rure inficeto, Catull. XXII, 44: ſaeculum, Ib. XLIII, 8.

INFACUNDĪA, ae, f. *onbeſpraaktheid*, Gell. XI, 16 extr.

INFACUNDUS, a, um, *onbeſpraakt*, Liv. IV, 49 poſt med. Gell. XVIII, 3: infacundior, Liv. VII, 4 poſt med.

INFĀMĪA, ae, f. 1) *een kwaade naam, kwaad of boos geruchi: van eene zaak of perſoon, bij voorb.* judicii, Liv. IV, 11, i. e. *de uitſpraak, vonnis:* mendax, Horat. Ep. I, 16, 39: hominis, Plaut. Perſ. III, 1, 27: rei, Caeſ. B. G. VII, 56: infamiam ferre ſine dolore, Cic. Tuſc. IV, 20: contigerat noſtras infamia temporis aures, Ovid. Met. I, 211: minor fuit infamia vero, Ibid. 215: res eſt mihi infamiae, Terent. And. II, 6, 13, *brengt mij in een' kwaaden naam, doet mij ſchande aan:* in infamia eſſe, Terent. Heaut. II, 3, 18: infamia adſpergi, Nep. Alcib. 3, *in een een kwaaden naam, op de tong komen:* infamia flagrare, Cic. Att. IV, 18 in., *in een zeer kwaaden naam zijn:* infamiam capere, Hirt. B. G. VIII, 30, *krijgen:* habere, Caeſ. B. G. VI, 23: infamia notari, Pandect. III, 2, 1: laborare, Ib. 6: urgeri, Cic. Verr. Act. I, 12: *verders* infamiam alicui irrogare, Pandect. III, 2, 13: inferre, Cic. Coel. 18: *of* movere, Liv. XLIV, 25, i. e. *veröorzaken: ook* ferre alicui, Tacit. Ann. XIV, 22, i. e. *brengen, veröorzaken:* parare alicui, Ib. 56: in infamiam trahere aliquid, Ibid. XII, 4: infamiam refutare, Suet. Aug. 74: diſcutere, Ibid. Caeſ. 79: ſarcire, Caeſ. B. C. III, 74, i. e. *weder goed maken: of* expiare, Juſtin. XXX, 3. Not. *dikwijls kan men het vertaalen, ſchande, blaam, onëer, verlies van den goeden naam.* Not. a) Plur., *bij voorb.* infamias ſubire, Tacit. Ann. IV, 33: cf. Plaut. Perſ. III, 1, 19. b) quod [illegible] tarum rerum dedecus non haeret infamiae (tuae)? Cic. Cat. I, 6 in., *alwaar* infamiae *overtollig zou zijn: waarom* [illegible] *ge Geleerden daar voor willen lezen* [illegible] ma, *en zoo heeft* Lambinus *laten drukken: of* tuae famae, *of* famae tuae. 2) *blaam, ſchande, Tropisch, d. i. die iet in een kwaaden naam brengt, bij voorb.* Cacus [illegible] infamia ſylvae, Ovid. Faſt. I, 551: [illegible] *ook* noſtri infamia ſaecli, Ovid. Met. VIII, 97.

INFĀMIS, e, 1) *daar men kwaad van ſpreekt, in een kwaaden naam ſtaande, kwalijk of ten kwaade berucht, infaam, bij voorb.* homo, *bij voorb.* mulier, Cic. Cat. II, 4: non patiar flagitiis tuis me infamem fieri, Terent. Heaut. V, 4, 14: homines vitiis infames, Cic. Cluent. 47: homo [illegible] bus infamis, Liv. XLII, 5: transfugam — infame corpus eſſe, Liv. XXII, [illegible]: Carthaginienſes, Liv. XXXIV, 62 in.: familias infames flagitiis tuis feciſti, Cic. Verr. IV, 9: equus, Petron. 92: filius infamis in matrem (ſcil. ſtupro inferendo matri), Quintil. IX, 2, 79: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* cauſa, Quintil. IV, 1, 62: vita, Cic. Font. 11: annus, Liv. VIII, 28: domus, Plin. H. N. VII, 27: menſa, Horat. Sat. II, 2, 48: ſcopuli, Ibid. Od. I, 3, 20: legationes, Liv. XLIV, 24: nuptiae, Liv. XXXVI, 15 in.: carmen, Ovid. Remed. 254, i. e. *toverrijm:* tabella, Cic. in Caecil. 7: Alpes frigoribus infames, Liv. XXI, 31: 2) *in een kwaaden naam brengende, bij voorb.* materiae, Gell. XVII, 12, i. e. *die geene eer aandoen, bij voorb. wanneer men de koorts prijst enz.:* nuptiae, Liv., *zie hier voor: ook kan men het een en ander uit het voorgaande hier toe brengen: van daar misſchien* a) infamis digitus, Perſ. II, 33, i. e. *de middelſte vinger, misſchien, omdat men er een ander mede hoonde, zie* Digitus: b) infamis in [illegible], Quintil.: *doch het kan ook heeten, kwalijk berucht ten aanzien der* [illegible]: *zie hier voor.*

INFAMO, avi, atum, are, 1) *in een' kwaaden naam brengen, kwalijk van iemand of iet ſpreken, ſchenden, blameeren:* [illegible], Nep. Alcib. 11. Quintil. X, 2, 17: [illegible] aliorum, Cic. ad Div. IX, 16: [illegible], Liv. XL, 7: officia [illegible], Quintil. II, 15 in.: fidem alicujus, Ibid. X, 1, 74: ordinem dictionis, Petron. 6: [illegible] infamantia bellum, Stat. Theb. IX, [illegible]: infamos infamat mavita montes, Claudian. B. Gild. 512: ferrum infamare [illegible], Sil. III, 273, *alwaar ſommigen* [illegible] re i. e. armare cet. *lezen willen:* [illegible] degeneres non ſunt [illegible], & infament generoſas, Colum. IX, [illegible] fit, ut ager infametur, *i. e.* [illegible] *naam komt of beſchuldigd wordt,* [illegible] *moet dragen*, Ibid. I, 7: [illegible] (Auguſti), Ovid. Pont. III, 6, [illegible] *gaar beſchuldigen, berispen,* [illegible] aliquem apud aliquem [illegible] Ep. 22: ordinem dictionis, [illegible] agrum, Colum. I, 7: *ook* [illegible] *een en ander uit het voorgaande* [illegible] *brengen, bij voorb.* fidem, Quintil. X, 1, 74 cet. 2) *berucht,* [illegible], *van iemand een gerucht* [illegible], [illegible] *hem verhaalen, bij voorb.* [illegible]

Tacit.

Theb. VII, 417: infanos infamat navita montes, Claudian., *zie hier voor.*

INFANDUS, a, um. 1) *het geen niet uitgesproken kan worden, onuitspreeklijk, bij voorb.* labores, Virg. Aen. I, 597 (601): dolor, Ibid. II, 3: amor, Ibid. IV, 85: *doch, het kan ook zijn ongelukkig: van daar ongelukkig, treurig voor anderen, bij voorb.* labores, dolor, amor, *zie hier voor:* dies, Ibid. II, 132, i. e. *ongelukkig, afschuwelijk:* casus, Ib. VIII, 578: bellum, Ibid. VII, 583, i. e. *ongelukkig of ijslijk.* 2) *daar men niet van dient te spreken, het geen niet verdient, dat men er van gewaagt, ijslijk, vervloekt, ongehoord, bij voorb.* res, Cic. Or. II, 79: os, Cic. Sext. 55: epulae, Liv. XXIII, 5 extr., i. e. *menschenvleesch:* caput, Virg. Aen. IV, 613: mors, Ibid. X, 673: caedes, Ibid. VIII, 483: Cyclopes, Ibid. III, 644: *van daar* infanda *ijslijke dingen, bij voorb.* pati, Lucan. V, 307: timere, Senec. Oedip. 15: infandissima ferro, Varius ap. Quintil. III, 8, 45. Not. infandum, *op eene ijslijke wijze, bij voorb.* Navibus infandum amissis, Virg. Aen. I, 251 (255): *doch het kan ook dus staan:* Navibus (infandum!) amissis *wanneer het is, ijslijk, ongehoord: dus ook* Virg. Georg. I, 479. *dus ook* infanda furere, Virg. Aen. VIII, 489, *ijslijk woeden.*

INFANS, tis, i. e. non fans, 1) *die niet spreken kan, bij voorb.* cum infans esset, Cic. Div. I, 53, i. e. *stom: van daar* a) *van kinderen, die nog niet spreken kunnen jong of klein, d. i. in de kindsche jaaren te vinden, of daar toe behoorende, bij voorb.* filius infans, Cic. Cluent. 9: puer infans i. e. *een jonge knaap, of die nog een kind is,* Cic. Or. II, 39. Cic. Rosc. Am. 53. Cic. Sull. 6: pupilla infans, Cic. Verr. I, 58: *van daar in 't gemeen, een kind, dat nog niet spreken kan, een klein kind, bij voorb.* non mulieribus, non infantibus, pepercerunt, Caes. B. G. VII, 28: movet infantem, Cic. Fin. II, 21: infans natus, Liv. XXXI, 12: cf. Virg. Aen. VI, 427. *Ook een kind in moeders ligchaam,* Liv. XXIV, 10. Cels. V, 21. VII, 29. Not. *ook een kind van negen jaaren,* Inscript. ap. Gruter. p. 682. n. 9: *van daar* ab infante, Senec. de ira II, 5. Colum. I, 8 *en van meer* ab infantibus, Cels. VII, 7. Sect. 15, *van kindsbeen af: ook is* infans *kinderlijk, kinderächtig of jong, d. i. kinderen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* pectora infantia i. e. infantium, Ovid. Fast. VI, 145: infanti vagiat ore puer, Ibid. IV, 8, i. e. *kinderlijk, stamelend:* manus, Ibid. Her. IX, 86: umbrae, Ibid. XI, 119, i. e. manes infantium: *van daar* infans *kinderächtig, onnozel, bij voorb.* omnia fuere infantia, Cic. Att. X, 18. *Ook staat* infans *van jonge beesten en alles, wat jong of nieuw is, bij voorb.* infantes catuli, Plin. H. N. XXIX, 5: pulli infantes *van de ijsvogels,* Ibid. X, 33: geminos infantes *van de vledermuizen,* Ibid. 61: cf. Martial. XIII, 96, 2: infans boletus, Plin. H. N. XXII, 22 extr., *een jonge kampernoelje:* infans statua, Horat. Sat. II, 5, 40, i. e. *die niet lang gestaan heeft, die nog nieuw is: sommigen verklaaren het, stom:* b) *onbespraakt, bij voorb.* homo, Cic. Invent. I, 3 in. Cic. Brut. 23 extr.: historia, Cic. Brut. 26 extr.: pudor, Horat. Sat. I, 6, 57: accusatore nihil infantius, Cic. Q. Fr. III, 4: ne infantissimus existimarer, Cic. Cluent. 18 extr.; infantissimi reperiuntur, Auct. ad Her. II, 11: *van daar als een spreekwoord,* infantior quam meus est mulio, Varr. ap. Non. 1. n. 275. 2) *voor* infandus, *bij voorb.* infans facinus, Acc. ap. Non. 1. n. 175 *en* 4. n. 478. Not. homini infanti atque impotenti, Cic. Fin. I, 16 med., *schijnt zonder zin; Davis. leest* infami: *misschien behoort er* insano, insanienti *of* intemperanti cet., *gelezen te worden.*

INFANTARIUS, a, um, *gaarn met kinderen te doen hebbende, kindervriend, kindervriendin,* Martial. IV, 88, 3.

INFANTIA, ae, f. *het onvermogen, om te spreken, bij voorb.* linguae, Lucret. V, 1030: *van daar* 1) *de onbespraaktheid, onërvarenheid in het spreken, bij voorb.* accusatorum, Cic. Att. IV, 16 med.: cf. Cic. Or. III, 35. Suet. Gramm. 4. 2) *de kinderlijke leeftijd, alsmen nog niet of niet recht duidlijk spreken kan, kindsheid, die van sommigen tot het zevende jaar uitgestrekt wordt, bij voorb.* in infantia, Quintil. I, 1 (2): *van daar* ab infantia, Tacit. Ann. I, 4, *van de kindsheid af: van daar Tropisch,* a) *de jeugd der beesten, gewassen en andere dingen, bij voorb.* asini, Plin. H. N. VIII, 44: subjicedes in infantia scalpunt aures cet., Ibid. XI, 48: cervi ab infantia educati, Ibid. X, 63 extr., i. e. *van de jeugd af aan:* culices lacteum humorem, hoc est, infantiam pomi absumunt, Plin. H. N. XV, 19: semini posito arundo adnectitur, quae velut infantiam ejus tueatur, Colum. V, 5 post med. b) *de kinderen zelven, bij voorb.* surculi curalii infantiae (i. e. infantibus) adalligati cet., Plin. H. N. XXXII, 2 extr.; *zoo zeggen wij ook jeugd voor kinderen:* c) *het kinderächtig bestaan, de kinderlijke aart, bij voorb.* nasi madidi (*bij oude lieden*), Juvenal. X, 199, i. e. *het druipen der neus.*

INFANTILIS, e, 1) *kleine kinderen toebehoorende of gewoon, kindsch, kinderächtig, bij voorb.* vestis, Pandect. XXXIV, 2, 25: blandimenta, Justin. XVII, 3. 2) *jong, bij voorb.* uterus, Apulej. Met. V ante med. p. 164 Elm., i. e. *jong* (*d. i. van een zwangere jonge persoon*) *of klein; er staat* adhuc *bij, gevolglijk past beter nog klein, nog niet dik, als 't ware, nog in de kindsheid.*

INFANTULA, ae, f. *een klein kind, van het vrouwlijk geslacht, meisjen,* Apul. Met. X post med. p. 252 Elm.

INFANTULUS, i, m. *een klein kindjen, bij voorb.* gerebamus infantulos & mulieres i. e. *kindertjens*, Apul. Met. VIII ante med. p. 207 Elm.

INFARCIO *of* **INFERCIO**, si, sum *en* tum *of* ctum, 4. 1) *invullen of stoppen, bij voorb.* salem infarcito, Colum. XII, 53: inferciens verba, Cic. Or. 69: parietes, Plin. H. N. XXXV, 14 in. 2) *vol vullen, vol stoppen, bij voorb.* bracteas leviore materia, Ib. XXXIII, 3 prope fin.: *van daar* infertae malae *volgestopte kaaken,* Enn. ap. Donat. ad Terent. Phorm. II, 2, 25.

INFARSUS *of* **INFERSUS**, *zie* Infarcio.

INFATIGABILIS, e, *onvermoeidbaar*, Plin. H. N. XXVIII, 19 post med. Senec. Ep. 66 post med. Ib. de vita beata 7. Apul. de mundo post med. p. 68 Elm.

INFATUO, avi, atum, are, *iemand tot onnozelheid verleiden, tot een zot maken,* aliquem, Cic. Flacc. 20. Cic. Phil. III, 9. Senec. Ep. 59 post med. Senec. Suasor. 2 extr.

INFAVORABILIS, e, *ongunstig, onäangenaam,* Pandect. XXXVII, 6, 6: *dus ook* infavorabiliter, Pandect. L, 2, 2 extr.

INFAUSTUS, a, um, *ongelukkig, bij voorb.* homo, *bij voorb.* infaustus bellis, Tacit. Ann. XII, 10, *alwaar één Cod.* belli (i. e. in bello) *heeft: bijzonder van zaken, bij voorb.* castra, Ib. I, 30: amicitia, Ibid. IV, 74: introitus, Ibid. I, 6: dies, Ibid. II, 91: puppes, Virg. Aen. V, 635: nomen, Ibid. VII, 717: auspicium, Ibid. XI, 347: gradus, Ovid. Met. III, 36: Erinnys praefert infaustas faces, Ibid. Her. VI, 45: quod antiquitus infaustum habetur, Suet. Oth. 8. Not. quod notatum apud Chaeroniam infausto Atheniensium proelio, Plin. H. N. XVI, 36 post med. Elzev. *Maar de Ed. Hard. heeft* proelio *weggelaten: dan staat* infausto *Substantive,* i. e. *bij ongeluk; zoo dat dus* infaustum *het ongeluk, ongelukkige gebeurtenis is.*

INFECTIVUS, a, um, *tot verwen behoorende of dienstig, verwend,* Vitruv. VII, 14.

INFECTOR, oris, m. *een verwer, bij voorb.* lanarum, Plin. H. N. XX, 7 in.: cf. Plaut. Aul. III, 5, 42: *ook* Cic. ad Div. II, 16 extr., *alhoewel boertend,* Curtius dibaphum (*voor* sacerdotium) cogitat, sed eum infector (*voor* is, qui illud sacerdotium dabit, *bij voorb.* Caesar) moratur. Not. infector succus, i. e. *verwend,* Plin. H. N. XI, 3.

INFECTUS, a, um, 1) Adj., a) *voor* non factus, *niet geschied, niet gedaan, niet gemaakt, onverricht, onbeärbeid, onvoltaakt, bij voorb.* pro infecto habere, Cic. Invent. II, 27, i. e. *voor ongedaan, niet gebeurd houden: dus ook* omnia pro infecto sint, Liv. IX, 11, i. e. *alles zoo goed als niet geschied zijn, voor ongeschied doorgaan:* infecta dona facio, Plaut. Most. I, 3, 27: i. e. *houde ze voor ongedaan, laat ze niet doorgaan, neem ze te rug:* quae sunt facta infecta refert, Ib. Amph. III, 2, 3, i. e. *zegt hij, het is niet geschied, loochent het, als dingen, die niet gebeurd zijn:* accusando fieri infectum non potest, Terent. Phorm. V, 8, 45: ubi cognovit, opera quae facta infectave sient, Cato R. R. 2, *gemaakt en niet gemaakt:* bene cum lauta est — infecta est tamen (muller), Plaut. Stich. V, 5, 4, i. e. *eene vrouw, hoe zij ook opgesierd is, is nog niet gereed:* damnum infectum i. e. *een nadeel, dat nog niet gebeurd is, maar dat vooräf gevreesd wordt, gelijk* Cajus *zegt,* Pandect. XXXIX, 2, 3: cf. Cic. Top. 4: infecta pensa, Ovid. Met. IV, 10, i. e. *niet voltooid: dus ook* cursus, Prop. II, 19, 65: cf. Ovid. Met. VI, 202. Valer. Flacc. III, 117: verbum, i. q. imperfectum, Varr. L. L. VIII, 55, i. e. *dat de zaak als nog onvoltooid aantoont, bij voorb.* faciebam cet.: infecta re abire, Liv. IX, 32, *onverrichte zake enz.: dus ook* infecta re redire, Caes. B. G. VI, 12: infectis iis — proficiscitur, Ibid. B. C. I, 33: infectis rebus, Nep. Milt. 7: infecta victoria, Liv. IX, 23, *zonder overwonnen te hebben:* infecto bello, Liv. VIII, 12, *zonder den oorlog voort te zetten:* argentum infectum, Liv. XXXIV, 10. XXXVII, 46, i. e. *ongemaakt zilver, bij voorb. ongemunt, niet tot huisraad beärbeid enz.: dus ook* aurum, Virg. Aen. X, 728: reddere infectum *ongedaan maken, achter uit doen gaan,* Plaut. Most. IV, 3, 23. Horat. Od. III, 29, 47: facta atque infecta, Virg. Aen. IV, 190, *of* facta, infecta, Stat. Theb. III, 430, *geschied en ongeschied, waare en valsche dingen.* b) *niet*

niet doenlijk onmogelijk, *bij voorb.* rex nihil jam infectum Metello credens, Salluft. Jug. 76 (70): multa ufu venire mira & paene infecta, i. e. *onmogelijke dingen*, Apul. Met. I poft med. p. 111 Elm. 2) Particip. *van* Inficio, *geverwd enz.*, *zie* Inficio.

INFECTUS, us, m. *het verwen*, Plin. H. N. VIII, 48.

INFECUNDE (*of* INFOEC.), *onvruchtbaar*, *bij voorb. loven*, Gell. XIX, 3, i. e. *koel*.

INFECUNDĬTAS (INFOEC.) atis, f. *onvruchtbaarheid*, *bij voorb.* agrorum, Colum. Prooem.: terrarum, Tacit. Ann. IV, 6: apum, Plin. H. N. XI, 16 extr.

INFECUNDUS (INFOEC.), a, um, *onvruchtbaar*, Virg. Georg. II, 48: infecundior materia, Colum. II, 4.

INFELICĬTAS, atis, f. *ongelukzaligheid*, *ongeluk*, Terent. Ad. IV, 2, 5. Cic. Fin. II, 27. Plural. infelicitates, Apul. Doct. Plat. 2.

INFELICĬTER, *ongelukkig*, Terent. Eun. II, 3, 36. Liv. I, 45: infelicius, Senec. Controv. V, 33. Quintil. VIII, 6.

INFELICĬTO, are, *ongelukkig maken*, *bij voorb.* dii te infelicitent, Plaut. Caf. II, 3, 30. Caecil. ap. Non. 2. n. 443.

INFELICO, are, *ongelukkig maken*, *bij voorb.* dii illunc (illum) infelicent, Plaut. Merc. II, 3, 99. Poen. II, 1, 1.

INFELIX, icis, 1) *ongelukkig*, *d. i. in ongeluk zich bevindende*, *of met ongeluk gepaard*, *ellendig*, *betreurenswaardig*, *bij voorb.* homo, Cic. Quint. 30 extr., *alwaar er* mifer *bij ftaat:* Cic. Verr. V, 62 extr., *alwaar er* aerumnofus *bij ftaat:* infelicior domi, Liv. V, 12: homine miferrimo & infeliciffimo, Cic. Rofc. Am. 41: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* fama, Virg. Aen. XII, 608: patria, Ibid. IX, 786: ingenium, Plin. H. N. Praef. med. Not. *ook* feq. Genit., *bij voorb.* infelix animi, i. e. in animo, Virg. Aen. IV, 529, fidei, Sil. XII, 432: aufi, Ib. IX, 628. 2) *ongelukkig voor iemand*, *d. i. tot ongeluk ftrekkend*, *ongeluk aanbrengend*, *treurig voor iemand*, infelix reipublicae, Cic. Phil. II, 26, *alwaar de* Ed. Graev. *anders leest:* terra infelix Prometheo, Prop. III, 4, 7 (III, 3, 29): thalamus, Virg. Aen. VI, 521: exfilium, Ibid. X, 850: baltheus, Ibid. XII, 941: monftrum, Ibid. II, 245: vates, Ibid. III, 246: Aquilo, Prop. III, 6 (5), 29: tabulae, Claudian. in IV Conful. Honor. 496: lolium infelix i. e. *treurig* (*voor het zaad*), Virg. Ecl. V, 37: tellus cet., *zie hier na: dus ook mifschien* arbor, Cic. Rab. Perd. 13. Liv. I, 26, *zie beneden.* 3) *ongelukkig ten aanzien der vruchten*, *d. i. onvruchtbaar*, *bij voorb.* tellus frugibus infelix, Virg. Georg. II, 239: oleafter, Ibid. 314: lolium, Ibid. Ecl. V, 37: *van daar* arbor infelix *onvruchtbaar*, *bij voorb.* vulgus infelicem arborem eam adpellat, quoniam nihil ferat, nec feratur unquam, Plin. H. N. XXIV, 9 poft med.: fructum nullum ferunt. Infelices autem (arbores) exiftumantur damnataeque religione, quae neque feruntur — neque fructum ferunt, Ibid. XVI, 26 poft in.: *dus ook de boom*, *daar de misdadigers aan opgehongen worden* (*de galg enz.*), Cic. Rab. Perd. 13. Liv. I, 26: *doch het kan ook ten minften bij* Cicero *en* Livius, *heeten ongelukkig of treurig voor iemand*, *zie* n. 2.

INFENSE, *vijandlijk*, Tacit. Ann. V, 3: infenfius, Liv. XXXIV, 15: *dus ook* adverfarius infenfius, Cic. Or. 51 poft med. *volgens fommige* Edd. *andere* Edd., *bij voorb.* Erneft., *hebben* impenfius, *en nog andere* adverfarius infenfior.

INFENSO, are, *kwalijk bejegenen*, *vijandlijk behandelen*, *bij voorb.* Armeniam, Tacit. Ann. XIII, 37: pabula, Ibid. VI, 34: cf. XIII, 41.

INFENSUS, a, um, *vijandlijk*, *gehaat*, *verbitterd*, *bij voorb.* animus, Cic. Verr. II, 61: hoftis, Liv. II, 20. infenfus me fervat, Terent. And. I, 3, 7: Drances infenfus Turno, Virg. Aen. XI, 122: hafta, Ibid. X, 521: ignis, Ib. V, 641: infenfior, Tacit. Hift. IV, 25, *ook* Cic. Or. 51, *volgends fommige* Edd., *zie* Infenfe: *van daar* valitudo, Tacit. Ann. XIV, 56, i. e. *ziekte:* fervitium infenfius, Tacit. Ann. I, 81, i. e. *drukkende:* opes principibus infenfae, Tacit. Ann. XI, 1, i. e. noxiae.

INFER *of* INFĔRUS, a, um, Compar. Inferior, Superl. Infimus. I) Pofit. Infer *of* Inferus, a, um, *onder*, *beneden te vinden*, *de onderfte*, *bij voorb.* limen fuperum inferumque, Plaut. Merc. V, 1, 1: fulmina, Plin. H. N. II, 52, i. e. *die uit den grond komen zullen: waar van aldaar* ictus *ftaat:* partes inferae, Ibid. 78: *dus ook* loca infera, *onderfte plaatzen*, Cic. Arat. 352: infera in loca abire, Ibid. 474, i. e. *ondergaan van ftarren: ook enkel* infera i. e. *het geen onder is*, *de onderfte deelen enz.*, Cic. Tufc. I, 26: *van daar* infera lumborum, Cic. Arat. 444, i. e. *het onderlijf*, *of het geen onder de lendenen is:* aqua, i. e. *water*, *dat na beneden valt*, *regenwater*, Varr. ap. Non. 1. n. 221: *van daar* inferum mare, Cic. Or. III, 19. Cic. Att. IX, 3. Plin. H. N. III, 5, *de onder of beneden zee*, *d. i. de* Toskaanfche, *gelijk de* Adriätifche fuperum *heet: zij heet ook* mare infernum, Lucan. II, 400: infer vicinus, Cato R. R. 149: inferus deus, Liv. ap. Prifc. 5: *van daar onderäardsch*, *bij voorb.* dii, Liv. XXXI, 31: flumina, Ovid. Met. I, 189: *van daar* Inferi, *de overledenen in de onderäardfche wereld*, *de onderäardfche wereld*, *bij voorb.* ab inferis excitare, Cic. Cat. II, 9. Cic. Mil. 29, *of* revocare (evocare), Cic. Mil. 29, i. e. *van de dooden opwekken:* ab inferis exiftere, Liv. XXVI, 32, i. e. *van de dooden opftaan*, *uit de onderäardfche wereld komen:* inferorum animas elicere, Cic. Vatin. 6: Cerberus apud inferos, Cic. Tufc. I, 5, i. e. *in de onderäardfche wereld: dus ook* ad (i. e. apud) inferos, *bij voorb.* ad inferos poenas luent, Cic. Phil. XIV, 12, i. e. *in de onderäardfche wereld.* Not. Genit. inferum *voor* inferorum, Senec. de Ira II, 35. Varr. ap. Macrob. Sat. I, 16. Not. *van hier komt* infra, *dat voor een* Praepofitio *en* Adverbium *gehouden wordt: het ftaat voor* infera (contr. infra), fcil. parte, *eigenlijk op de onderzijde*, *d. i. onder*, *beneden: het ftaat* 1) Adverbialiter a) *onder*, *beneden*, *bij voorb.* exemplum infra fcripfi, *heb ik onder bijgevoegd*, Cic. ad Div. VI, 8 extr.: infra nihil eft, nifi mortale, Cic. Somn. Scip. 4: fupra, infra, dextra, Cic. Acad. IV, 40: fupra me Atticus, infra Verrius, Cic. ad Div. IX, 26 in.: *ook* feq. qua (i. e. *alwaar*), *bij voorb.* & infra, qua — committitur, Celf. III, 23 extr., i. e. *onder*, *alwaar enz. Ook met* quam, *bij voorb.* infra, quam ramı fuere, Plin. H. N. XVI, 30, *onder de plaats*, *alwaar enz.:* paulo infra, quam initium eft, Varr. R. R. I, 41: *van daar* Comparat. inferius, *laager*, *meer beneden*, *dieper*, *bij voorb.* currere, Ovid. Met. II, [illegible]: fidere, Horat. Epod. V, 79: adducere, Senec. Ep. 79 med.: cf. Ovid. Met. XII, 420: *ook onder*, *beneden*, *bij voorb. verhaalen*, Ovid. Trift. II, [illegible]: *oot* [illegible] *pisch*, infra i. e. *minder*, *geringer*, *bij voorb.* liberos ejus, ut multum infra, defpectare, Tacit. Ann. II, 43: [illegible] majeftate fua rati, Ibid. III, 3, i. e. *geloofden*, *dat het beneden* (*tegen*) [illegible] *hoogheid was: ten zij* inferius *hier het* Adjectivum *is.* b) *in de onderäardfche wereld*, *bij voorb.* non feges eft infra, Tibull. I, 11 (10), 35. 2) Praepof. *onder*, a) *van gewest*, *ligging of plaats*, *bij voorb.* infra oppidum, Cic. Verr. IV, 23: infra eum locum, Caef. B. G. VI, 35. b) *van grootte*, *bij voorb.* magnitudine infra elephantos, Caef. B. G. VI, 28, *beneden de enz.*, *d. i. kleiner.* c) *in waarde*, *achting*, *waardigheid enz.*, *bij voorb.* quem ego infra infimos omnes puto, Terent. Eun. III, 2, 36, *onder enz.*, *d. i. geringer:* res humanas infra fe pofitas arbitrari, Cic. Tufc. III, 7: omnia infra fe effe, Cic. Fin. III, 7. II) Comparat. Inferior *de onderfte*, *het onderfte*, a) *van plaats*, *bij voorb.* pars, Caef. B. G. VII, 35: locus, Caef. B. G. II, 25: fpatium, Ibid. VII, 46: cf. Ovid. Pont. IV, 14, 12: exercitus inferior i. e. Germaniae inferioris, Tacit. Hift. I, 61: *van daar* in inferius *naar onder*, *bij voorb.* in inferius feruntur, Ovid. Met. XV, 240, i. e. *zinken neder: van daar* inferior vultus dea vifa, Stat. Theb. IV, 332, *de oogen* (*het gezicht*) *nedergeflagen fcheen*, *gevolglijk treurig*, *mismoedig*, *fcheen: bijzonder* heet ex inferiori loco, *op de aarde*, *onder*, *beneden*, *in betrekking tot eene hooger plaats*, *bij voorb.* ex inferiori loco dicere, Cic. Att. II, 24 med.: *van daar beneden woonende*, *d. i. in de laage deelen der ftad*, Hirt. Alex. 6. b) *in orde*, *bij voorb.* verfus, i. e. *die er onder ftaat*, *zoo als de* Pentameter *onder den* Hexameter, Ovid. Am. I, 1, 3: inferiores quinque dies, i. e. pofteriores, Varr. L. L. V, 3, *laatften.* c) *in tijd*, *bij voorb.* erant inferiores, quam [illegible] aetas cet., Cic. Q. Fr. III, 5, *hij later*, *waren jonger: dus ook* [illegible] inferiores quam cet., Cic. Brut. [illegible], i. e. *jonger: dus ook* inferioris aetatis cet., Ibid. 64. d) *in getal*, *bij voorb.* inferior numero navium, Caef. B. C. I, 57, i. e. *zwakker.* e) *in geflacht of ftand*, *waardigheid of eere*, *krachten*, *magt*, *bij voorb.* indignius vinci ab inferiore, Cic. Quint. 31: non inferior, quam [illegible], Cic. Brut. 48: dignitate non inferior, Cic. Q. Fr. I, 3 poft med.: fupplices [illegible]que, Cic. Font. 11, i. e. *geringer: dus ook* ordines inferiores, Caef. B. C. I, 46: inferiorem effe fortuna, Cic. ad Div. XIII, 5: inferiores animo, Caef. B. G. III, 24: caufa inferior dicendo fieri fuperior poffet, Cic. Brut. 8: inferior velocitate, Juftin. XLIV, 4: [illegible] inferiores, Auct. ad Her. IV, 40: copia, Nep. Dat. 8: non inferiora [illegible], Virg. Aen. VI, 170, *niets geringer*, [illegible] *eenen even zoo grooten* [illegible] cf. Ovid. Art. I, 770: *van daar onder liggende*, *d. i. overwonnen*, *in het* [illegible] *of in het gericht*, *bij voorb.* [illegible] judice turpis eat (*voor* [illegible]), [illegible] 4, 9, i. e. *het proces verliezen* [illegible] caufa inferior, Cic. Brut. [illegible] *voor:* Alexandrum inferiorem [illegible], [illegible] IV, 9. III) Infimus, a, um, 1) *de onderfte*, *laagfte*, *bij voorb.* [illegible] infimam, Cic. Nat. D. I, 6: [illegible] [illegible] lem hanc infimam, Cic. Q. Fr. III, 1, 6, i. e.

i. e. *onderſte*, *laatſte:* ab infimo, *van onder*, Plaut. Moſt. III, 2, 14. *Ook ſtaat* Infimus, a, um, *voor* infima pars, *bij voorb.* ab infima ara, Cic. Div. I, 33, i. e. infima parte arae: *dus ook* collis infimus, Caeſ. B. G. II, 18: *dus ook* in foro infimo, Plaut. Curc. IV, 1, 41. 2) *de onderſte*, *Tropisch*, *d. i. ſlechtſte*, *geringſte*, *laagſte*, *bij voorb.* infima faex populi, Cic. Q. Fr. II, 6 poſt med.: infimo loco natus, Cic. Flacc. 11: infima conditio ſervorum, Cic. Off. I, 13: ſummos cum infimis (hominibus) — retinebat, Ibid. II, 12: *dus ook* adverſus infimos juſtitiam ſervandam, Ibid. I, 13: infima natalium humilitas, Plin. H. N. XVIII, 6: precibus infimis petere, Liv. VIII, 2, *of* impetrare, Liv. XXIX, 30 in., i. e. *ootmoedigst bidden.* Not. *Ook ſtaat* Imus *als* Superl. *voor* infimus, *zie boven* Imus.

INFERCIO, *zie* Infarcio.

INFÉRI, *zie* Infer.

INFERÏAE, *zie* Inferius, a, um.

INFERIÄLIS, e, *tot lijkſtaatiën behoorende*, *bij voorb.* officia, Apul. Met. VIII ante med. p. 204 Elm.

INFERIOR, *zie* Infer.

INFERÏUS, a, um (*van* Infero), *het geen opgebracht of geöfferd wordt: van daar* 1) vinum inferium, Cato R. R. 132 *en* 134: cf. Feſt., i. e. *de portie wijn*, *welke men aan de Goden wijdde of offerde*, *eer men den wijn zelve proefde; dit was een oud gebruik.* 2) inferiae ſcil. victimae *of* dapes *of* res, *het offer*, *dat men ter eere der overledenen bracht*, *dood- of lijk-offer*, *bij voorb.* alicui inferias adferre, Cic. Nat. D. III, 16, *of* ferre, Virg. Aen. IX, 215, i. e. *brengen: dus ook* dare, Ovid. Faſt. V, 422, *of* facere, Tacit. Hiſt. II, 95, *of* mittere, Ovid. Met. XI, 381, *ook* Cenotaph. Piſ.: *ook* referre, *zie hier na:* inſtituere, Sueton. Calig. 15: adcipite inferias, Ovid. Met. VIII, 490: munera tradita ad inferias, Catull. 99, 8: *ook met den* Accuſativus *van het geen als een offer gebracht wordt*, *bij voorb.* inferias Orphei Lethaea papavera mittes, Virg. Georg. IV, 545: juvenes quos inferias (i. e. *als een lijk-offer*) immolet umbris, Ibid. Aen. X, 519: quos mitteret umbris inferias, Ibid. XI, 82: mactare homines inferias alicui, Sil. IV, 232: nepotes retulit (i.e. tulit) inferias Jugurthae, Horat. Od. II, 1, 27.

INFERÏUS, 1) Adv., *zie bij* infra in Infer. 2 (Adject. Neutr. Compar., *zie bij* Inferior *en* Infer.

INFERNAS, atis, *van of uit het onderſte gewest*, *aldaar te vinden*, *bij voorb van een land*, *bij voorb.* arbor, Plin. H. N. XVI, 39 extr. Vitruv. II, 10, *die van den kant der onderſte of* Toskaanſche *zee is:* naviculariі infernates, Inſcript. ap. Gruter. p. 1086. n. 6, i. e. navigantes in mari infero.

INFERNE, *onder*, *op de onderſte zijde*, *in den onderſten oord*, Lucret. VI, 186, 596 *en* 764.

INFERNUS, a, um, 1) *de onderſte*, *onder te vinden*, *bij voorb.* mare, Lucan. II, 400, i. q. inferum: infernae partes, Cic. Nat. D. II, 44 ex Arat., *alwaar ſtaat* infernis de partibus ſe erigit i. e. *van onder:* ſtagna, Liv. VIII, 24, i. e. *die onder of beneden in het land zijn:* fulmina, Senec. Nat. Quaeſt. II, 49, i. e. *die uit den grond komen:* auſter infernus ex imo maris ſpirat, Plin. H. N. II, 47: dii ſuperi infernique, Liv. XXIV, 38, *dat ook tot n. 2. behoort: van daar* infera, Plin. H. N. XXV, 11. XXVI, 8 *en* 13, *de onderſte deelen des ligchaams*, *het onderlijf.* 2) *onderäardsch*, *het rijk der dooden betreffende*, *daar te vinden*, *bij voorb.* rex, i. e. Pluto, Virg. Aen. VI, 106: Juno i. e. Proſerpina, Ibid. 138: tenebrae, Ibid. VII, 325: dii, Liv., *zie hier voor:* rota i. e. Ixionis, Prop. I, 9, 20: ſorores i. e. Furiae, Claudian. in Rufin. I, 27: ara, Sil. II, 426, i. e. *den onderäardſchen Goden geheiligd:* velut infernum adſpectum, Tacit. Germ. 43, i. e. *helſchen aanblik:* palus, Ovid. Faſt. II, 610, i. e. Styx: ratis, Prop. III, 3, 36, i. e. Charons *boot: van daar* 1) Inferni, i. q. inferi, *die zich in 't Rijk der dooden bevinden*, *onderäardſche wereld*, Propert. II, 1, 37. II, 21, 49. b) Inferna, ſcil. loca, *de onderäardſche wereld*, Tacit. Hiſt. V, 5. Senec. Herc. Fur. 423.

INFÉRO, intŭli, inlatum *of* illatum, inferre, 3. *binnen dragen of brengen*, *of ergens heen brengen*, *werpen*, *gevolglijk ook op iet werpen*, *brengen*, *zetten enz.*, *bij voorb.* aliquid in ignem, Caeſ. B. G. V, 19, i. e. *brengen*, *werpen:* religionem in domum, Cic. Dom. 39. Mil. 27: ignes tectis, Cic. Cat. III, 9, i. e. *vuur aanleggen*, *ontſteken*, *brandſtichten:* ignem gentibus, i. e. ad gentes, Horat. Od. I, 3, 28: ignem in aram, Plaut. Poen. I, 2, 106: fontes urbi, Tacit. Ann. XI, 13: ſcalas ad moenia, Liv. XXXII, 24: ſpolia opima templo, Liv. IV, 20: bellum in Italiam, Nep. Ham 4, i. e. *na* Italië *brengen: doch*, *het kan zijn*, Italië *met oorlog overvallen: bij ſlot is het hetzelfde:* honores (i. e. ſacrificium) Anchiſae (mortuo), Virg. Aen. V, 652, i. e. *brengen:* ut vallum (ſcil. caſtrorum ſuorum) usque ad ſtationem Romanorum inferrent, Liv. VIII, 38 in., i. e. *brachten*, *naderden:* fuga infert pavidos in mediam caedem, i. e. *bracht*, Liv. IV, 33 med.: quae domum inferuntur, Colum. XII, 1: ſemina arvis, Tacit. Ann. XIII, 34: in equum, Caeſ. B. G. VI, 30, *op het paard brengen*, *zetten:* in ſcopulum, XXXVIII, 10, *aan de rots drijven: van daar* in pauperiem, Plaut. Truc. II, 7, 19, i. e. *brengen: van daar* 1) *ergens heen brengen*, *om te begraven*, *begraven*, *bij voorb.* alienum, Cic. Leg. II, 26: aliquem tumulis majorum, Juſtin. XI, 15 extr.: mortui corpus eodem inferri oportere, Nep. Pauſ. 5, i. e. *brengen.* 2) *op tafel brengen of zetten*, *opzetten*, *bij voorb.* menſam ſecundam, Plin. H. N. IX, 35 poſt med.: lancem, Ibid. XXXIII, 11 poſt med.: cf. Apic. 4. 3) *brengen of in dragen* (*van rekenen enz.*), *bij voorb.* rationes, Cic. Flacc. 9: pecuniam aerario, Plin. Ep. II, 11 poſt med.: in rationes, Pandect. XXXIV, 3, 12, *of* rationibus, Colum. I, 7 extr., *in rekening brengen: van daar aan- of toerekenen*, *bij voorb.* ſumtum civibus, Cic. Flacc. 19. 4) *bijdragen*, *of in de kas tellen*, *bij voorb.* vigeſimam, Plin. Paneg. 39: tributum alicui, Colum. I, 1, 11, *bijdragen*, *betaalen*, *Tropisch.* 5) ſigna, *de vaandels op den vijand aanvoeren*, *d. i. ordenlijk aantasten*, Liv. III, 18. IV, 18 *en* 33: *ook* in hoſtes, Caeſ. B. G. II, 26, *of* hoſtibus, Auct. B. Afric. 69. 6) bellum Italiae, Cic. Att. IX, 1, *of* in Italiam, Nep. Ham. 4, *of* alicui, Cic. Piſ. 34, i. e. *met oorlog overvallen*, *bekrijgen: dus ook* tectis, columnis cet., Cic. Dom. 23: *dus ook* contra patriam, Cic. Phil. II, 22, *het vaderland beöorlogen*, *met oorlog aanvallen: dus ook* inferre arma (i. e. bellum), Liv. I, 30, *den oorlog*

aanvangen, *met oorlog overvallen.* 7) pedem, *den voet ergens heen zetten*, *binnen of ergens heen gaan*, Cic. Caecin. 14: in aedes, Plaut. Men. V, 2, 67: *dus ook* greſſus, Virg. Georg. IV, 358: *dus ook* gradum, *zie hier na: dus heet* pedem inferre *losgaan op iemand*, *aantasten*, Liv. X, 33. Curt. VII, 9: *dus ook* gradum, Liv. XXX, 34. XXXV, 1: *dus ook* pugnam, Liv. X, 41 in., i. e. *aantasten: van daar Tropisch*, miſericordiam, invidiam cet., Cic. Or. II, 53, i. e. *bij de toehoorers zoeken te verwekken.* 8) ſe inferre *heet deels gaan*, *rijden*, *vlieten*, *zich laten zien of vertoonen*, *bij voorb.* viden', ut ſe inferat! Plaut. Mil. IV, 2, 54, i. e. *hoe hij gaat!* ut magnifice infert ſe! Ibid. Pſeud. IV, 1, 7: cf. Cic. Arat. 208: *deels binnen of ergens heen gaan*, *of zich begeven*, *het geſchiede dan langzaam of ſnel*, *gaande of rijdende enz.*, *bij voorb.* lucus, quo ſe inferebat i. e. ibat, Liv. I, 21: ſe per medios, Virg. Aen. I, 439 (443): ſe foribus, Ibid. XI, 36, i. e. *ter deur in komen:* ſe flammae, Vellej. II, 74, i. e. *ſtorten:* ſe in periculum capitis, Cic. Balb. 10: cf. Cic. Sull. 19 in. *Ook indringen*, *aantasten*, Liv. II, 14 *en* 30. IV, 33. VI, 12 extr.: *zich opdragen*, *aanbieden*, *opdringen*, *zich daar ſtellen*, *zich vertoonen*, *bij voorb.* ſe ipſe inferebat & intrudebat, Cic. Caecin. 5: *dus ook* viſa vi quadam ſua inferunt ſe hominibus, Gell. XIX, 1, i. e. *dringen zich op*, *verſchijnen*, *zonder dat de menſchen het verlangen.* *Even zoo ſtaat* inferri, *hetwelk dikwijls hetzelfde is als* inferre ſe, *gevolglijk binnen of ergens heen rijden*, *vlieten*, *zich vertoonen*, *indringen*, *bij voorb.* in urbem, Liv. VI, 6 in.: in ignes medios equo, Liv. IV, 34, i. e. *rijden*, *ſpringen*, *zich ſtorten*, *indringen: dus ook* illati, Ibid 39 in.: flumen mari infertur, Liv. XLIV, 31, i. e. *vliet*, *vloeit enz.* 9) *voortbrengen*, *bij voorb.* ſermonem, Cic. Off. I, 40. Liv. XXXIX, 11: *dus ook* mentionem, IV, 1, *gewag maken:* cauſam, Caeſ. B. G. I, 39, i. e. *oorzaak*, *reden voortbrengen*, *voorwenden*, *een voorwendzel voortbrengen: ook* alicui, Auct. B. Hiſp. 1, *een voorwendzel tegen iemand voortbrengen: van daar* alicui cauſam belli, Cic. Manil. 22, i. e. *een voorwendzel zoeken*, *om hem te beöorlogen:* crimina, Cic. Amic. 18. 10) *aanbrengen of offeren*, *bij voorb.* Veneri jentaculum, Plaut. Curc. I, 1, 72: cymbia, Virg. Aen. III, 66: cf. V, 652. 11) *toevoegen*, *aanleggen*, *tegen iemand gebruiken*, *bij voorb.* manus alicui, Cic. Cat. I, 8, *of* in aliquem, Ovid. in Ibin 611: vim alicui, Cic. Cat. I, 8. Cic. Mil. 19: cauſam alicui, *zie hier voor: dus ook* miſericordiam, invidiam, iracundiam, Cic. Or. II, 53, i. e. *zoeken te verwekken.* 12) *toevoegen*, *aandoen*, *veroorzaken*, *maken*, *bij voorb.* alicui terrorem, Caeſ. B. G. VII, 8: injuriam, Caeſ. B. G. VII, 54: turpitudinem, Cic. Phil. XIV, 3: injuriam ſtupri in aliquem, Cic. Haruſp. 18: calamitatem, Caeſ. B. G. I, 12: timorem alicui, Liv. XXVIII, 41: metum, Liv. XXVIII, 44: detrimenta, Hirt. B. G. VIII, 16: alicui infamiam, probrum, labem, Cic. Coel. 18: alicui mortem, Cic. Mil. 7: alicui rei moram & impedimentum, Cic. Invent. I, 9: exciſionem, inflammationem — vaſtitatem agris & tectis, Cic. Haruſp. 2: poenam, Hirt. B. G. VIII, 21: injurias in aliquem, Cic. Sext. 27: periculum alicui, Cic. Sext. 1: certamen alicui, Liv. IV, 43, *eenen twist aanvangen:* ſuſpicionem, Caeſ. B. G. III, 38, i. e. *ver-*

verkortzaken: vulneri alicui, Caef. B. C. II, 6. Liv. XXXVIII, 21: fpem alicui Caef. B. G. II, 25, *hoop geven:* *van daar* moram, Caef. B. C. III, 75, i. e. *vertraging, uitftel, vertoeving maken, d. i. talmen, vertoeven:* judicium, Pandect. V, 2, 4, i. e. judicare. 11) *fluiten, befluiten, een befluit maken,* Cic. Invent. I, 47 in. Apul. Dogm. Plat. III. p. 34 Elm.

INFERSUS en INFERTUS, *zie* Infarcio.

INFERVEFACIO, eci, actum, 3. *ergens in kokend koken of enkel laten kooken,* Cato R. R. 156. *dus ook* Pafliv. Infervefio, Scrib. Larg. ult.: *van daar* infervefactus, Colum. IX, 13.

INFERVĔO, bui, 2. *ergens in kooken of enkel kooken, d. i. zich verhitten, bij voorb.* facito bis aut ter inferveat, Cato R. R. 108, i. e. *kooken of opkooken:* mel infervere ter facito, Colum. XII, 38, i. e. *laat het driemaal kooken of opkooken:* cum eo humore mifceatur inferveatque, Celf. V, 25. Sect. 4, i. e. *kooken:* hoc ubi inferbuit herbis, Horat. Sat. II, 4, 67: mulfum, quod inferbuit, Celf. II, 30. Not. Perf. inferbui *kan ook tot* Infervefco *gebracht worden.*

INFERVESCO, ĕre, 3. *zich verhitten, ergens in kooken of bloot, kooken, bij voorb.* fabae tertia pars infervefcat, Cato R. R. 90. i. e. *kooken of inkooken:* ne infervefcat aqua fole, Plin. H. N. XIX, 12 in., i. e. *in de zon heet worden:* ook feq. Dat., *bij voorb.* obtendensque manum folem infervefcere fronti arcet, Sil. XIII, 341, i. e. *dat zij hem niet op het voorhoofd brandt: doch* fronti (*voor* a fronte) *kan tot* arcet *behooren, d. i. houdt de zonnehitte van het voorhoofd af.*

INFĔRUS, a, um, *zie* Infer.

INFESTĀTOR, oris, m. *aanvechter, ontruster,* Plin. H. N. VI, 28.

INFESTE, *vijandlijk,* Liv. XXVI, 13: infeftius, Liv. II, 55: infeftiffime, Cic. Quint. 21. Quintil. XI, 8 poft med.

INFESTIVITER, *niet aartig, niet fijn, bij voorb.* cetera vertit non infeftiviter, Gell. IX, 9.

INFESTIVUS, a, um, *niet aartig, niet fijn, bij voorb.* homo fubagrefti ingenio & infeftivo, Gell. I, 5.

INFESTO, avi, atum, are, 1) *aanvechten, vijandlijk zich gedragen, ontrusten, incommodeeren,* aliquem, *bij voorb.* Scylla latus dextrum, laevum Charybdis infeftant, Ovid. Met. XIII, 730: infulas infeftari belluis, Plin. H. N. VI, 32 extr.: mari infeftato latrociniis cet., Vellej. II, 73: clavorum, qui fere cervicem (boum) infeftant, Colum. VI, 14, i. e. *ontrusten, incommodeeren of aantasten.* 2) *aantasten, wanneer het ook fomtijds verderven, fchaden, vertaald wordt, bij voorb.* munitiones, Hirt. Alex. 3: vinum infeftat nervos, Plin. H. N. XXIII, 1 med.: vaporem, Ibid. XV, 23: aloë non infeftat ftomachum, Ibid. XXVII, 4: fons amaritudine infeftatur, Ibid. II, 103: materia carie non infeftatur, Colum. XI, 2 ante med.: harufpex & faga vana fuperftitione rudes animos infeftant, i. e. *verderven,* Ibid. XI, 1 poft med.: pecus leonum rabies aut populatrices infeftavere catervae, Claudian. Proferp. III, 167: rem familiarem, Colum. I, 5, 7, i. e. *aantasten, verzwakken.*

INFESTUS, a, um, 1) *onveilig, voor vijandlijkheden den haat van anderen blootgefteld, vijandlijk behandeld, ontrust, onrustig, bij voorb.* vita, Cic. Rofc. Am. 11: iter, Cic. Phil. XII, 10: via barbarorum incurfionibus infefta, Cic. Provinc. 2: civitas, Liv. III, 24: agrum infeftum reddere, *onveilig maken,* Liv. II, 11: alia omnia vafta, inculta, infefta ferpentibus, Salluft. Jug. 89 (91): fua tuta omnia, infefta hoftium (omnia), Liv. II, 49: *van daar* infeftum habere aliquid *ontrusten, bij voorb.* mare, Cic. Att. XVI, 1 in.: Macedoniam, Liv. XXVI, 24: infeftior falus, Cic. Planc. 1: infeftior fenectus, Liv. I, 47: infeftiffima pars Ciliciae, Cic. ad Div. II, 10 poft med. 2) *onveilig makende, vijandlijk of vijandlijk handelend, ontrustend, bij voorb.* Gallia, Cic. Phil. X, 10: provincia, Cic. Leg. 8: gens infeftiffima nomini Romano, Salluft. Cat. 52 (56): dii, Ibid.: peftis infefta reipublicae, Cic. Cat. I, 5: oculis infeftis confpici, Ibid. 7: homo, Cic. Verr. V, 56: exercitu infefto in agrum Sabinum profecti, Liv. II, 16: Sabinos femper infeftos, Ibid. 48, i. e. *vijandlijk of onrustig zich gedragende:* infeftus in cognatos, Auct. ad Her. IV, 40. Ernefti, *alwaar anderen* cognatis *lezen:* clamor, Cic. Verr. I, 5: regionibus fibi infeftis, Hirt. Alex. 61: tempora virtutibus infefta, Tacit. Agric. 1: fcelus, Cic. Cluent. 66: dicta, Catull. LXVI, 73: cum ei omnia inimica atque infefta fuerint, Cic. Quint. 2: animo infefto Romanis, Nep. Han. 3: animo infeftiffimo, Cic. Verr. V, 55: bellum, Liv. IX, 12. *Ook wordt het in een' hooger ftijl aan dingen toegekend, die tot aanval dienen, aanvallend, bij voorb.* fignis infeftis impetum facere, Caef. B. C. III, 93: *zoo ftaat meermaalen* infeftis fignis, *bij voorb.* Caef. B. G. VI, 7. VII, 52. Liv. II, 30. Cic. Font. 16: infeftis pilis procurrere, Caef. B. C. III, 93: Tarquinium infefto fpiculo petit, Liv. II, 20: tela infefta tulere, Virg. Aen. V, 582.

INFIBULO, are, *inhaaken, ingefpen, toehaken, bij voorb.* adolefcentulos valitudinis caufa, Celf. VII, 25. Sect. 3, i. e. glandem penis munire fibula.

INFICETUS, INFICETE cet., *zie* Infac.

INFICIALIS, INFICIAS, INFICIATIO cet., *zie* Infitialis cet.

INFICIENS, tis, 1) Adj., i. q. non f. nihil faciens, *werkeloos, niets doende, bij voorb.* homo, Varr. L. L. V, 8: neque ipfae (apes) funt inficientes, Varr. R. R. III, 16. 2) Particip. *van* Inficio.

INFICIO, ĕci, ectum, 3. *eigenlijk indoen, bij voorb.* hoc amnem inficit, Virg. Aen. XII, 418, i. e. *deedt het in het water, voor* fecit in amnem; *doch, het kan ook heeten, mengt het water daar mede: bij ftot is het hetzelfde: van daar indoopen, nat maken, bij voorb.* pocula infecta veneno, Juftin. XXI, 4: Alecto infecta venenis, Virg. Aen. VII, 341: enfes infecti, Claudian. in Nupt. Honor. & Mar. 329: *van daar Tropisch, bij voorb.* vitia quibus difficile eft: non enim inquinati fumus, fed infecti, i. e. pleni *of* corrupti, Senec. Ep. 59 med.: crimen infectum i. e. quo homines infecti funt, Virg. Aen. VI, 741: cf. Cic. Att. I, 13 med.: non animum coloravit, fed infecit, Senec. Ep. 71 extr., i. e. leviter tinxit, *van daar* 1) *verwen,* Caef. B. G. V, 14. Plin. H. N. VII, 56. Ovid. Met. VI, 64: infectae pallore genae, Claudian. in Rufin. II, 131: virgo inficitur ore rubente genas, Tibull. III, 4, 32: *van daar Tropisch, bij voorb.* diem, Ovid. Met. XIII, 601, *verwen, zwart maken:* enfes infecti, *zie hier voor: van daar* 2) *onderwijzen in iets, bij voorb.* aliquem artibus, Cic. Fin. III, 2 extr.: cf. Cic. Leg. I, 17. b) *aanmaken, bij voorb.* fapore infici, *een fmaak krijgen,* Plin. H. N. XV, 3 extr.: carnes lafere infectas, Apul. Met. X med. p. 246 Elm., i. e. *aangemaakt, fmakelijk gemaakt.* 2) *vermengen, bij voorb.* hoc amnem inficit, Virg. Aen. XII, 418, *zie in het begin.* 3) *bederven, befmetten, eenen invloed op eene zaak hebben, of verandering bij haar maken, bij voorb.* pabula tabo, Virg. Georg. III, 481: aër infectus, Manil. II, 357: coelum infectum, Claudian. in Rufin. I, 301: mel infectum fronde, Plin. H. N. XI, 13, i. e. *verdorven, naar de bladen fmakende: en Tropisch,* principum vitiis infici folet tota civitas, Cic. Leg. III, 14: animum deliciis — defidia, Cic. Tufc. V, 27: inficimur opinionum pravitate, Ibid. III, 1: fcelus infectum, Virg., *zie hier voor.* Not. a) Inficiens i. e. *werkeloos, zie* Inficiens. b) Infectus, a, um, i. e. *niet gedaan enz., zie* Infectus.

INFICIOR, *zie* Infitior.

INFIDĒLIS, e, *waar op men zich niet verlaten kan, die geen woord houdt, ongenoegzaam, ontrouw,* Cic. Off. III, 29. Horat. Epod. V, 50: infideliffimi focii, Cic. ad Div. XV, 4 extr.: infidelior, Plaut. Capt. II, 3, 83: *ook van levenlooze dingen, bij voorb.* filex ad ftructuram infidelis, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr.: infidelis recti magifter eft metus, Plin. Paneg. 45.

INFIDELĬTAS, atis, f. *ontrouw, verraderlijkheid, ongenoegzaamheid, trouweloosheid, bij voorb.* amicitiarum, Cic. Tufc. V, 22: cf. Cic. Mil. 26. Caef. B. C. II, 33.

INFIDIBULUM, *zie* Infundib.

INFĪDUS, a, um, *daar men niet op vertrouwen, zich niet verlaten kan, ongenoegzaam, ongetrouw, trouwloos, onzeker, bij voorb.* amicus, Cic. Amic. 15: focietas regni, Liv. I, 14: pax, Liv. IX, 45: fides, Juftin. XI, 1: civitas Rhodiorum infida, Salluft. Cat. 51 (50): promiffa, Valer. Flacc. II, 573: mare, Lucret. II, 557: fuga infida, Liv. XXXIV, 28 extr., i. e. *onzeker, alwaar echter Gron.* [illegible] *lezen wil:* federe aufi tam [illegible] lique fede, Plin. H. N. XXXVI, 15 poft med., i. e. *onzekere ftoel, daar men niet genoeg vast zit:* infido [illegible] amicus, Horat. Ep. I, 18, 4.

INFIGO, xi, xum, 3. 1) *inhechten, inflaan of fteken, bij voorb.* gladium hofti in pectus, Cic. Tufc. IV, 22: [illegible] portae, Virg. Aen. IX, 746, *zie* [illegible]: hamos, Caef. B. G. VII, 73: fignum (*het vaandel*), Cic. Div. II, 31: morfus, Nemef. Cyneg. 121, i. e. [illegible] *inbijten of [illegible]:* [illegible] matis, Sil. XII, 738, i. e. [illegible] *daar ook* vulnus i. e. [illegible], *bij voorb.* vulnus infixum, Virg. Aen. IV, 689: *van daar* infigi *ergens in* [illegible] *of geftoken worden, of ergens* [illegible] *ken, bij voorb.* hafta [illegible], Virg. Aen. IX, 699: [illegible] ta, Ibid. 746: infigitur [illegible], Ibid. V, 504, i. e. *bleef fteken:* [illegible] rum terga infixa [illegible] pilo, Liv. XXVI, 14: *van daar* infixa [illegible], Plin. H. N. XXVI, 12, i. e. [illegible] *lichaam fteekt.* 2) *Tropisch,* [illegible] *in vast maken, inprenten,* [illegible] *voorb.* fidera cordis infixa [illegible] Tufc. V, 24: aliquid animo [illegible] IX, 4 extr. §. 124: [illegible] *bij voorb.* aliquid [illegible] i. e. *inprenten:* aliquid [illegible] fibi *of* fuo animo), Ibid. IX, [illegible] [illegible] pectori dolor haeret, [illegible]

van daar cura erit infixa animo, Cic. red. Quir. 10: animus infixus est in patriae caritate, Cic. ad Brut. Ep. 15, i. e. gehecht, vast daar opgericht: res memoriae infixa, Liv. III, 71: haec mihi semper erunt imis infixa medullis, Ovid. Trist. I. 5, 9: quod in hominum sensibus — positum atque infixum est, non viderem, Cic. Cluent. 6: haereant infixi pectore vultus, Virg. Aen. IV, 4: quidquid infixum & ingenitum est, lenitur arte, non vincitur. Senec. Ep. 11: van daar infixum est, bij voorb. mihi cet., i. e. het is vast besloten, het is mijn vast opzet, voornemen, bij voorb. seq. Infin., Sil. IV, 332. X, 644: ook seq. Gerundio, bij voorb. vitandi, Tacit. Ann. XV, 5: alwaar het Gerundium moet opgemerkt worden, doch dus staat ook maneat — ostentandi voor ostentare, Ibid. 21.

INFĪMAS, atis, of INFIMĀTIS, e, één van de onderften, bij voorb. in ligging of stand, gevolglijk ook een van de geringsten, bij voorb. ego infimatis infimus scil. adcumbo, Plaut. Stich. III, 2, 36, alwaar infimatis de Nominativus is (cf. Cujatis); of infimas voorkomt, weet ik niet.

INFĪMO, are, laag maken, van de hoogte afzetten, vernederen, bij voorb. deos, Apul. Met. I ante med. p. 106 Elm.: ingenia ad miserias infimata, Ibid. de deo Socr. ante med. p. 44.

INFĪMUS, zie Inferus.

INFINDO, idi, issum, 3. ergens spleeten in maaken, fluk snijden, bij voorb. sulum, Valer. Flacc. I, 687, i. e. vaaren, zeilen. Ook klievend, of door klieven les maken, bij voorb. sulcos telluri, Virg. Ecl. IV, 33: sulcos (mari), Ibid. Aen. V, 142, i. e. roeijen, vaaren.

INFINIBILIS, e, oneindig, Apul. Doctr. Plat. I ante med. p. 4 Elm.

INFINĪTAS, atis, f. oneindigheid, oneindige gesteldheid, getal of wijdte, bij voorb. locorum, Cic. Nat. D. I, 26: ook zonder Genitivus, bij voorb. infinitatem omnem peregrinabatur, Cic. Tusc. V, 39, scil. locorum i. e. oneindige streek, de geheele wereld enz.

INFINITE, 1) zonder grenzen, zonder einde, bij voorb. concupiscere, Cic. Parad. VI, 3: dividere, Cic. Acad. I, 7: cf. Cic. Or. 36 extr. 2) onbestemd, algemeen, bij voorb. de rep. referre, Gell. XIV, 7 post med.

INFINITIO, onis, f. oneindigheid, Cic. Fin. I, 6 extr.

INFĪNITUS, a, um, door grenzen niet bepaald, onbepaald, grenzenloos, onbegrensd: bij voorb. potestas, Liv. III, 9. Cic. Agr. II, 13: imperium, Cic. Verr. III, 91: spes, Cic. Dejot. 5: odium, Cic. Balb. 27: ook kan het één en ander uit het volgende hier toe gebracht worden en omgekeerd: van daar 1) oneindig, bij voorb. multitudo, Cic. Off. I, 16: altitudo, Cic. Verr. IV, 48: odium, Cic. Balb. 27: tempus, Cic. Nat. D. I, 9: numerus, Gell. XIV, 1: labor, Cic. Or. I, 1: van daar Infinitum, Substantive, het oneindige, oneindig veel, oneindige menigte, van daar ad infinitum, in het (tot in het) oneindige, bij voorb. crescere, Plin. H. N. XLIV, 2: durescere, Ibid. XIII, 9: dus ook in infinitum i. q. ad infinitum, Pandect. XXXVIII, 6, 2: in infinitum ne abeamus, Plin. H. N. XVII, 25: dus ook in infinito, in het oneindige, d. i. overal, bij voorb. Pandect. VIII, 1, 9. VIII, 2, 24: infinitum quantum oneindig, d. i. boven alle mate, heel zeer, buitengemeen, Plin. H. N. XVIII, 28 extr.: van daar Ablat. infinito, oneindig, d. i. heel zeer, bij voorb. overtreffen enz., bij voorb. praestare, Plin. H. N. XXV, 8 post med.: antecedere, Senec. Controv.: infinito plus, Quintil. VIII, 4 extr. §. 125, of magis, Ib. XI, 3, 172, i. e. oneindig meer, veel meer. 2) oneindig, d. i. wijdlopig, groot, bij voorb. si cui nimis infinitum videtur, Cic. Or. I, 5: pretium, Pandect. XXXV, 2, 61, i. e. onmatig: dus ook potestas, Liv., zie hier voor. infinito plus, magis cet., zie hier voor. 3) onbepaald, bij voorb. infinitior distributio, Cic. Top. 8: bijzonder onbepaald, d. i. waar geen zekere persoon of tijd benoemd is of gedacht wordt, zonder aanzien van personen of tijden, bij voorb. res, Cic. Or. I, 31, of quaestio, Cic. Partit. 18, i. e. eene redenkundige stoffe, van welke men in 't gemeen spreekt, zonder tevens aan zekere personen of tijden te denken: dus ook res infinitior, Cic. Top. 8 in.: van daar verbum, Quintil. IX, 3, 9, i. e. de Infinitivus: dus ook Ibid. I, 6. §. 7. omnia (verba), si in infinitis literam acceperunt cet. scil. verbis, alwaar echter modis beter zou verstaan worden: Ib. §. 8. dummodo (Verba) in infinito exeant, alwaar ook modo beter verstaan wordt dan verbo: nomen i. e. dat eene onbepaalde zaak betekent, bij voorb. qualis, quantus, quot, wanneer zij zonder vraag staan, Priscian. 2: pronomen, Varr. L. L. IX, 1, i. e. waar geen persoon of onderwerp gedacht wordt, bij voorb. quis cet.: verders conjunctiones en connexa, Cic. Fat. 8, i. e. verbonden stellingen van eene onbepaalde zaak, of onbepaalde gevolgtrekking, bij voorb. si quis natus est oriente canicula, is in mari non morietur: van daar negationes infinitarum conjunctionum, i. e. wanneer er non voor staat, Ibid.

INFIRMATĪO, onis, f. de krachteloos making, verzwakking: van daar 1) de krachteloos of vruchteloos making, bij voorb. rerum judicatarum, Cic. Agr. II, 3 en 4. 2) krachteloos making, wederlegging, Cic. Invent. I, 3. II, 21

INFIRME, 1) zwak, niet sterk, niet zeer, bij voorb. animatus, Cic. ad Div. XV, 1: ook zwak, d. i. met zwakheid, bij voorb. spreken, d. i. niet met redenkundigen sieraad, Plin. Epist. I, 20. §. 21. 2) kleinmoedig, vreesächtig, bij voorb. expavescere infirmius, Sueton. Aug. 90.

INFIRMĪTAS, atis, f. de zwakte van eene zaak of persoon, bij voorb. 1) van ligchaam, Cic. Brut. 91: puerorum, Cic. Senect. 10: oculorum, Plin. Ep. VII, 21: aedificii, Pandect XXXIX, 2, 43: virium, Caes. B. G. VII, 26: hordeo contra tempestates maxima infirmitas, Plin. H. N. XVIII, 7 extr.: valitudinis, Cic. ad Div. VII, 1: van daar ziekte, onpaslijkheid, Suet. Tiber. 72. Justin. XXV, 3. Plin. Ep. X, 6. Pand. IV, 6, 38. 2) der ziel, bij voorb. animi, Cic. Rosc. Am. 4, i. e. van geest, van moed: memoriae, Pandect. XLI, 2, 44: mentis, Senec. Ep. 11: ook enkel infirmitas, zwakte van geest, onverstand, zwak verstand, Caecin in Cic. Ep. ad Div. VI, 7 ante med.: van daar a) Tropisch, haec infirmitas, Liv. XXXIV, 7 extr., voor zwakke vrouwen. b) onbestendigheid, ligtzinnigheid, ongenoegzaamheid, bij voorb. Gallorum, Caes. B. G. IV, 5: ook misschien ontrouw, oneerlijkheid, Colum. III, 10, 6: doch, het kan ook zijn, vreesächtigheid, ligtzinnigheid. 3) van wijn, Colum. XII, 20 extr., i. e. als zij niet lang goed blijft.

INFIRMO, avi, atum, are, verzwakken, krachteloos maken, bij voorb. alvus si vehementius fluit, hominem infirmat, Cels. II, 12: munimenta, Sallust. Fragm. ap. Non. 2. n. 534: legiones, Tacit. Ann. XV, 10, i. e. verzwakken, verminderen (door dien aan veelen verlof wordt gegeven): ook Tropisch, bij voorb. fidem testis, Cic. Rosc. Com. 15: ook fidem filio (of Silio) voor filii (of Silii), Cic. Att. XV, 26 in., si lectio certa: van daar Tropisch, 1) verzwakken, krachteloos maken, d. i. wederleggen: aliquid, Cic. Nat. D. II, 59. Cic. Or. I. 31 extr. Cic. in Caecil. 9: res leves, Cic. Rosc. Am. 15. 2) krachteloos maken, d. i. vruchteloos maken, bij voorb. legem, Liv. XXXIV, 3: testamentum, Pand. XXVIII, 4, 2: legatum, Ibid. XXX. leg. 105 med.: contractum, Ibid. XLIX. 14, 46: fidem testis, Cic., zie hier voor. 3) krachteloos maken, moedeloos maken: aliquem, bij voorb. infirmatus conscientia, Cic. Pis. 19.

INFIRMUS, a, um, zwak, niet sterk, 1) van ligchaam of zinlijke zaken, bij voorb. vires, Cic. Verr. IV, 45: caput, Horat. Ep. I, 16, 14: lumen solis, Lucan. V, 545: classis, Cic. Verr. V, 33: nervi, Plin. H. N. XXIII, 2: infirmi (homines) ad resistendum, Caes. B. C. III, 9: valitudo infirma, Cic. Brut. 48: valitudo infirmissima, Cic. Or. I, 45: panis infirmior, Cels. II, 18, i. e. zwakker, min voedzaam, vinum saporis infirmi, Colum. Arb. 3 extr.: pecus, Ovid. in Ibin 42, i. e. oves, famam, infirmissimum telum adversus fortes viros, Curt. IV, 14 med.: infirmissimae arbores, Plin. H. N. XVII, 24: nuptiae, i. e. die geen bestand heeft, niet duurzaam, Terent. Phorm. V, 1, 6: ook zwak, zieklijk, moede, bij voorb. sum enim admodum infirmus, Cic. Acad. I, 4 in., of onpaslijk, ziek, Plin. Epist. VII, 26 in. Van daar infirmum het zwakke: infirma lineae, het zwakke daar aan, zwakke deelen, Plin. H. N. IX, 43. 2) van geest en ziel, bij voorb. animus, Caes. B. C. I, 32, i. e. zwakke geest: infirmiores, Caes. B. C. I, 3, van zwakken moed, d. i. vreesächtigen: dus ook milites infirmiores, Ibid. 64, scil. naar lijf en ziel: van daar onbestendig, ligtzinning of oneerlijk, bij voorb. infirmissimi, Colum. III, 10, 6. 3) van andere dingen, zwak, geen gewigt of aanzien hebbende, niet veel uitrichtende of geldende, bij voorb. ad probandum res infirma, Cic. Caecin. 23: quod apud omnes leve & infirmum est, Cic. Rosc. Com. 2: cautiones, Cic. ad Div. VII, 18.

INFIT, voor incipit, 1) hij (zij) begint, seq. Infin., bij voorb. postulare, Plaut. Aul. II, 4, 38: praedicare, Ibid. Merc. II, 1, 25: laudare, Ibid. Rud. Prol. 51: cf. Ibid. Asin. II, 2, 76. Lucret. V, 1207. Virg. Aen. XI, 242. Not. solatus infit voor solari, Ibid. V, 708, doch, het is misschien niet nodig, wanneer men solatus voor solans of solandi causa aanneemt. 2) hij (zij) begint te spreken, scil. dicere, bij voorb. ibi infit, Liv. III, 71 med.: ita infit, Ovid. Met. IV, 475: talibus, Virg. Aen. X, 860: cf. Ib. 100: dus ook solatus infit, Virg., zie hier voor: infit dejerans cet., Apul. Met. VII prope fin. p. 199 Elm. Not. daar schijnt dicere verstaan te moeten worden. Not. infiunt staat Mart. Cap. 2 extr.: ook staat in Glossis infe ἄρξαι: en Priscian. 8 extr. zegt, dat Varro gezegd heeft infio. Not.

Dit

Dit Verbum *fchijnt niet van* fio *te komen: maar* incipit *kan van tijd tot tijd door de uitfpraak eindelijk in* infit *verbasterd zijn geworden.*

INFITERI i. e. non fateri, Feft.

INFITIAE *of* INFICIAE, arum, *het loochenen. Het komt alleen in den* Accufativus *voor, van* fateor, *met het* Verbum eo, (*zoo als* eo fuppetias cet.), *bij voorb.* infitias ire. *loochenen, bij voorb.* aliquid, Terent. Ad. III, 2, 41. Plaut. Cift. IV, 1, 9. Nep. Epam. 10: *ook zonder* Accufativus, *die daar bij te verftaan is, bij voorb.* infitias ire coepit filio (fcil. pecuniam), Plaut. Bacch. II, 3, 25: cf. Terent. Ad. III, 2, 41: *ook met den* Infinitivus, Liv. XXXI, 31 ante med. Quintil. III, 7. VII Praef.: *ook met beiden te gelijk, bij voorb.* alterum infitias eo nos — dediffe, Liv. VI, 40: *ook* feq. quin, Frontin. de Aquaed. Artic. 72. Gell. II, 26 ante med. Not. *Indien dit* Verbum, *zoo als het fchijnt, van* Fateor *is, dan is de fpelling* Infitias *de beste.*

INFITIALIS, e, i. q. negativus, *ontkennend, d. i. in ontkennen beftaande, bij voorb.* quaeftio, Cic. Top. 24.

INFITIAS *of* INFICIAS, *zie* Infitiae.

INFITIATIO, onis, f. 1) *het ontkennen*, Cic. Or. II, 25. 2) *het verloochenen of ontkennen van gekregen geld*, Senec. de ira II, 9. Pandect. XLVI, 7, 16. XLVII, 2, 69.

INFITIATOR, oris, m. 1) *een loochenaar*, *bijzonder* 2) *die het hem te bewaren gegeven of te betaalen geld loochent, een kwaade betaaler*, Cic. Or. I, 37. Cic. Cat. II, 10. Senec. de Benef. III, 27 extr. Martial. I, 104, 11.

INFITIOR *of* INFICIOR, atus fum, ari, 1) *loochenen, niet erkennen, bij voorb.* aliquid, Cic. Cat. III, 5: vitia, Cic. Off. III, 16 in.: praedam, quam promiferat, Flor. I, 22: de re, Varr. L. L. IV extr.: feq. Accuf. cum Infinit., Cic. Sext. 12. Nep. Hann. 1: *ook* Abfolute, Cic. Partit. 29: notitiam alicujus, Ovid. Pont. IV, 6, 42, i. e. *doen als of men hem niet kent, zich over kennis met hem fchaamen:* fama factis infitianda tuis, Ovid. Her. IX, 4, i. e. *waar over zich uwe daaden te fchaamen hebben, d. i. die uwe daaden geene eer aandoet: dus ook* Varro Sophocleo non infitiande cothurno, Martial. V, 31, 1, i. e. *daar zich de ftijl van* Sofokles *niet over te fchaamen heeft: bijzonder loochenen, dat men het geld fchuldig is*, Cic. Q. Fr. I, 2, 3, *of geld te bewaaren gekregen heeft*, Juvenal. XIII, 60, *verloochenen.* 2) *tot iets niet willen verftaan, bij voorb.* praedam, Flor., *zie hier voor:* vitia, Cic., i. e. *daar voor niet willen inftaan, zie hier voor.*

INFIXUS, a, um, *zie* Infigo.

INFLACCEO, ere, *verweikt. moede zijn, mat zijn, van daar Tropisch, bij voorb.* conditiones inflaccebant, Enn. ap. Non. 2. n. 323, i. e. *onnut, zwak zijn.*

INFLAMMANTER, *ontvlammend*, Gell. X, 3 med.

INFLAMMATIO, onis, f. *ontvlamming, ontfteking*, Flor. IV, 2: inferre inflammationem tectis, Cic. Harufp. 2, i. e. *de huizen aanfteken, brand veroorzaken: van daar* 1) *Tropisch, bij voorb.* animorum, Cic. Or. II, 46, *ontvlamming, van het dichterlijk vuur.* 2) *bij ziekten, ontfteking, inflammatie, bij voorb.* aurium, Plin. H. N. XXII, 25: nervorum, Ib.: ulcerum, Ib. XXVIII, 9: fedis (i. e. ani), Ibid. 4: ftomachi, Celf. IV, 5: oculos interdum inflammatio occupat, Ibid. VI, 6. Sect. 1: laterum inflammatio remittit, Ibid. IV, 6: inflammationem reprimere, Ibid. VII, 25: lenire, Ibid. VI, 6 extr.: folvere, Ibid. V, 26. n. 20: difcutere, Plin. H. N. XXI, 20: fedare, Ib. XXII, 25: refrigerare, Ibid. XXIV, 8: mitigare, Ibid. XXIII Prooem.

INFLAMMO, avi, atum, are, 1) *ontvlammen, aanfteken, ontfteken, in brand zetten, bij voorb. fakkelen*, taedas, Cic. Verr. IV, 48: *van daar* a) *Tropisch, ontvlammen, ontfteken, verwekken, bekooren, bij voorb.* populum in aliquem, Cic. Or. I, 46: cupiditates, Cic. Fin. I, 16: fenfus animorum, Cic. Or. I, 14: animos imperitorum, Cic. Harufp. 19: odium, Cic. Marcell. 10: invidiam fenatus, Cic. Verr. Act. I, 1: *van daar* inflammari feq. ad *of* in, *bij voorb.* ad cupiditates, Cic. Tufc. I, 19: ad gloriam, Cic. ad Div. I, 7 poft med.: in aliquem, Cic. Dom. 23 extr.: *ook* aliqua re *door iet, bij voorb.* cupiditate honorum, Cic. Amic. 23: fpe, Cic. Fin. I, 18: amore in patriam, Cic. Or. I, 44: fcelere & furore, Cic. Verr. V, 62. b) *bij ziekten, ontfteken, inflammeeren, in vuur zetten, bij voorb. een deel des ligchaams enz., te veel hitte veroorzaken, bij voorb.* vulnera ac morbos, Plin. H. N. XXV, 2 poft med.: lafer tauros inflammat, naribus illitis, Ibid. XXII, 23 extr.: bupreftis bovem ita inflammat, ut rumpat, Ibid. XXX, 4 ante med.: equi pafti inflammantur rabie, Ib. XXV, 8: *van daar* inflammatus, a, um, *ontftoken, geïnflammeerd enz., bij voorb.* inflammata omnia fedat fimi — cinis, Ibid. XXVIII, 26, i. e. *al het geïnflammeerde, alle geïnflammeerde deelen.* 2) *in vlamme zetten, aanfteken, verbranden, bij voorb.* claffem, Cic. Verr. V, 35: urbem, patriam, Cic. Att. VIII, 2: epiftolam, Ibid.: urbem, Cic. Cat. I, 13.

INFLATE, 1) *opgeblazen.* 2) *Tropisch, opgeblazen, trots, overdreven, bij voorb.* inflatius perfcribere, Caef. B. C. II, 17: cf. III, 79.

INFLATIO, onis, f. i. q. inflatus, 1) *het opblazen.* 2) *blazing, opblazing, bij voorb. van het ligchaam, gedarmte enz., bij voorb.* ventris, Colum. VI, 6: ftomachi & praecordiorum, Ibid. XII, 11: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* inflationem magnam habet cibus, Cic. Div. I, 30, i. e. *maakt opblazingen:* mala dulcia inflationes pariunt i. e. faciunt, Plin. H. N. XXIII, 6: *dus ook* facere, Colum. XII, 11: inflationes difcutere, *verdrijven, verdeelen*, Ibid. XXVII, 7: fedare, Ibid. XXIII, 4: levare, Celf. II, 26: ex cibo fit inflatio, *worden opblazingen*, Senec. Nat. Quaeft. V, 4. *Ook van het water, als het blazen of belletjens opwerpt, in de hoogte ftijgt*, Vitruv. VIII, 3.

INFLATUS, us, m. i. q. inflatio, 1) *het blazen op iet, bij voorb. op eene fluit*, Cic. Brut. 51. Cic. Acad. IV, 7. 2) *het inddemen, bij voorb.* divinus, i. e. *Goddlijke ingeving*, Cic. Div. I, 6.

INFLECTO, xi, xum, 3. *buigen, krommen, bij voorb.* bacillum, Cic. Div. I, 17: cum ferrum fe inflexiffet, Caef. B. G. I, 25: radices in nodum, Colum. V, 6: farmentum, Ibid. IV, 26 extr.: genu, Prop. III, 13, 14: colla ad theatrum, Ibid. IV, 8, 77. (IV, 9, 49): capillum leniter, Suet. Aug. 79: *van daar* inflecti, *gebogen worden enz.: ook zich buigen, krommen, bij voorb.* finus ad urbem inflectitur, Cic. Verr. V, 12: montes inflexi theatrali modo, Plin. H. N. IV, 8: *van daar Tropisch*, 1) *buigen, verzetten, roeren, bij voorb.* oculos, Cic. Red. Quir. 3, i. e. *medelijdend maken:* vocem, Cic. Or. 17. Or. II, 46, i. e. *zachter, treuriger, klaaglijker maken: gevolglijk is* vox inflexa *aldaar* [illegible] *nende, klaaglijke ftem: zoo* [illegible] fonus, Cic., *zie* Flecto: *dus ook* [illegible] cantu, Tibull. I, 8 (7), 37, [illegible] *hier is, veranderen, met wijzen en afwisfelende klanken of toonen verzien: dus ook* fonus inflexus, Cic. Or. 17 extr., i. e. *weenend, zacht, treurig: dus ook* [illegible] *fchien* orationem, Cic. Brut. 9, [illegible] *het tot n. 2. behoort:* aliquem lacrymis *door traanen roeren*, Stat. Theb. VIII, 716: inflectere, *laat u roeren, bewegen*, Virg. Aen. XII, 800: fenfus alicujus, Ibid. IV, 22. 2) *veranderen*, [illegible] *ren, bij voorb.* magnitudinem animi, Cic. ad Div. I, 7 poft med.: veftigium [illegible] curfus, Cic. Nat. D. II, 19, i. e. *veranderen:* jus i. e. *buigen, veranderen*, Cic. Caecin. 26: fenfus, Virg., *zie hier voor:* voces, Tibull., *zie hier voor.*

INFLETUS, a, um, *onbeweend*, Virg. Aen. XI, 372. Valer. Flacc. VI, 651.

INFLEXIBILIS, e, 1) *onbuigzaam, bij voorb.* dolor, i. e. opifthotonos, Plin. H. N. XXVIII, 12 extr. 2) *onveranderlijk, bij voorb.* judicium, Senec. Ep. 95 poft med.: obftinatio, Plin. Ep. X, 97.

INFLEXIO, onis, f. *het buigen, bij voorb.* laterum, Cic. Or. III, 59.

INFLEXUS, us, m. *buiging, kromming, bij voorb.* vicorum, Juvenal. III, 235: *van daar Tropisch*, vocem inflexu modulationis torquere, Senec. de Brevit. Vit. 12, i. e. *verandering, variatie.*

INFLEXUS, a, um, *zie* Inflecto.

INFLICTUS, a, um, *zie* Infligo.

INFLIGO, xi, ctum, 3. *iets aan iet flaan, bij voorb.* alicui fecurim, Cic. Planc. 29: *ook iet flaan, of aan iet flaan, bij voorb.* tergum, *van daar* terga inflicta i. e. impulfa, verberata, Valer. Flacc. IV, 281: *en Tropisch*, verbum, i. e. *tegen iemand laten vliegen, bij voorb.* cum (ex verbo adverfarii) aliquid in ipfum infligitur, Cic. Or. II, 63: *van daar* 1) *door flaan iemand iet toevoegen, bij voorb.* alicui plagam, Cic. Vatin. 8: vulnus, Cic. Phil. II, 21: *van daar* 2) *in 't gemeen, iet toevoegen, aandoen, bij voorb.* alicui turpitudinem, Cic. Pif. 26: damnum, Pandect. XLII, 9, 6 extr.: detrimenta alicui, Juftin. III, 5: *van daar* 3) *opleggen, bij voorb.* alicui [illegible], Pandect. XXII, 1, 11: pretium rei [illegible], Ibid. 5, 29.

INFLO, avi, atum, are, 1) *in iet ademen of blaazen, op iet blaazen, bij voorb.* tibiam, Cic. Brut. 51: buccinam, Ovid. Met. I, 340: calamos, Virg. Ecl. V, 2: *ook enkel* inflare, Cic. Acad. IV, 27 [illegible], i. e. *blaazen, op de fluit blaazen; ook* feq. Accufat. *van den toon, bij voorb.* fonum aliquem, Cic. Or. III, 60, [illegible] *zij het is, toeblaazen* [illegible]: *ook van andere dingen, blaazen, [illegible] heen blaazen, bij voorb.* aquam [illegible] plumbi, Cato R. R. 20: *van daar* [illegible] inflata, Cic. Or. III, 11, [illegible] *voortgebracht, uitgeblaazen:* [illegible] inflavit vehementius, Cic. [illegible] *lies fterker, d. i. liet zich* [illegible] *vertoonde zich beter.* 2) [illegible] *zwellen, bij voorb.* utrem, [illegible] II, 5, 98: ambas buccas [illegible] flet, Ibid. I, 1, 20, i. e. [illegible] *zicht van toorn opzwelle;* [illegible]

Digitized by Google

ftaan het vak de fpotternij van Jupiter! carbafus inflatur auftro, Virg. Aen. III, 357: *van daar* inflatus, a, um, *opgezwollen, opgeheind, zich verheffend, bij voorb.* collum, Cic. Vatin. 2: inflatum venas Iaccho, Virg. Ecl. VI, 15: amnis, Liv. XL, 33: capilli, Ovid. Art. III, 145, i. e. *vliegend: van daar Tropisch*, animus inflatus, Cic. Tufc. III, 9 in., *van een hartstocht, bij voorb. van toorn, opgezwollen: van daar* a) *verheffen, grooter maken, bij voorb.* animos, Cic. Pif. 36 extr. Liv. XLV, 31: fpem, Liv. XXXV, 42: locatio vectigalium, quae calor licitantis — inflavit, i. e. auxit, *hooger op gejaagd heeft*, Pandect. XXXIX, 4, 9. b) *blaazen, opblaazen, bij voorb.* corpus, Celf. II, 26: *van daar Tropisch*, Inflatus, a, um, a) *opgeblaazen, trotsch, verwaand, gemaakt, bij voorb.* feq. Ablat., *bij voorb.* inflatus laetitia atque infolentia, Cic. Phil. XIV, 6: fpe atque animis, Cic. Mur. 15: fpe (et) promiffis, Ibid. 24: errore, Cic. Acad. IV, 36: opinionibus, Cic. Off. I, 26: adfentationibus, Liv. XXIV, 6: jactatione, Liv. XXIX, 37: *dus ook* inflatior juvenis, Liv. XXXIX, 53. b) *gezwollen, bij voorb.* oratio, Auct. ad Herenn. IV, 10: Cicero, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus) 18: Afiani inflati, Quintil. XII, 10: Callimachus, Prop. II, 25, 32.

INFLORESCO, rui, 3. *ergens beginnen te bloejen, of enkel beginnen te bloejen, zijn bloesfem vertoonen, bij voorb.* infloruit aetas cet., Claudian. de Stilich. III, 124.

INFLŬO, xi, xum, 3. 1) *invloejen, instroomen, bij voorb.* in Pontum, Cic. Tufc. I, 39: in amnes, Cic. Nat. D. II, 55: cf. Cic. Div. I, 35. *Ook zonder* in, *bij voorb.* lacum, Caef. B. G. I, 8: *ook* feq. quo, huc, *bij voorb.* a mari, quo Rhenus influit, Ibid. IV, 1: huc Lycus, huc Sagaris influit, Ovid. Pont. IV, 10, 48: *ook* feq. Dativo, *zie beneden, alwaar het Tropisch zoo ftaat: van daar Tropisch*, a) *inftroomen, d. i. ongemerkt binnen komen, influipen, invliegen, indringen of komen, bij voorb.* in aures, Cic. Amic. 25: in animos, Leg. II, 15. Off. II, 9: paulatim fermone Graeco in proximas Afiae civitates influente, Quintil. XII, 10: dolor menti influit aegrae, Auct. Confol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 395. b) *inftroomen, d. i. bij hoopen of in een groot aantal komen, inflorten, indringen, komen, bij voorb.* influentes in Italiam Gallorum copias, Cic. Provinc. 13. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* influxit Italiae multitudo, Quintil. Decl. III, 13: *ook* feq. eo, *bij voorb.* influxisfe eo Scythas tradunt, Plin. H. N. VI, 7: *van daar Tropisch, nader bij komen, indringen, toeftroomen, bij voorb.* negotia influentia, Plin. Paneg. 81, i. e. *de toevloejende, voorvallende, menigvuldige bezigheden:* nobis tantum bonum influere, Senec. Ep. 50 med., i. e. *toevloejen, toeftroomen, ten deel worden, zich mededeelen: van daar zich mededeelen, bij voorb.* fortuna influens, Senec. Thyeft. 534, i. e. *gunftig.* 2) *ergens heen vloejen, bij voorb.* flumen per urbem influens, Juftin. XI, 8: in Pontum, Cic.: in oceanum, Caef., *zie hier voor: van daar ergens heen komen, bij voorb.* ex lenitate ad hanc vim influxit aliquid, Cic. Or. II, 53: in aures, in animos cet., *zie hier voor.*

INFODĬO, odi, offum, 3. 1) *ingraven, verbergen, begraven, weggraven,* aliquid *of* aliquem, *bij voorb.* farmenta, Cato R. R. 37: conchas, Virg. Georg. II, 348: fruges, Ibid. III, 535: libros, Plin. H. N. XIII, 13: hominem (mortuum), Nep. Pauf. 5: puerum, Horat. Epod. V, 33: taleas in terram, Caef. B. G. VII, 73: corpora terrae i. e. in terram, Virg. Aen. XI, 22: gemmas corpori, Plin. H. N. XII. Prooem.: *van daar* vulnera infoffa penitus cerebro, Stat. Theb. VIII, 531, i. e. *diep ingedrongen.* 2) *ingraven of graven, bij voorb.* campeftrem locum alte duos pedes, Colum. III, 13. §. 8, i. e. *diep graven:* fulcum, Ibid. §. 5: lacum, Ibid. IX, 1 in., *een meir graven, d. i. door graven maken.*

INFOECUNDUS cet., *zie* Infecundus cet.

INFORMĀTĬO, onis, f. 1) *de afbeelding, ontwerp, fchets, bij voorb. van een gebouw*, Vitruv. IV, 6 extr. 2) *afbeelding in de ziel, voorftelling, begrip, denkbeeld, bij voorb.* dei, Cic. Nat. D. I, 36: deorum, Ibid. 17: rei, Ibid. 16: fententiae, Cic. Or. II, 87 extr.: verbi, Cic. Partit. 29, i. e. *daarftelling van een denkbeeld, dat in het woord ligt.*

INFORMIDATUS, a, um, *ongevreesd*, Sil. XV, 241.

INFORMIS, e, 1) *ongebeeld, ongevormd, onvormlijk, d. i. nog geene gedaante, of niet de behoorlijke gedaante hebbende, bij voorb.* res, Auct. ad Herenn. IV, 53: alveus, Liv. XXI, 26: mola eft caro informis, Plin. H. N. XVII, 15: leaenae informia pariunt, poftea lambendo figurant, Ibid. X, 63. 2) *ongedaan, lelijk om aan te zien, vieseh, bij voorb.* cadaver, Virg. Aen. VIII, 264: color, Tibull. IV, 4, 6: hyems, Horat. Od. II, 10, 15: fitus, Ibid. Ep. II, 2, 118: nota, Prop. I, 5, 16: informes fanguine peltae, Stat. Theb. XII, 528: imbre cruento informis facies, Lucan. VI, 224: informem exitum elegit, Tacit. Ann. IV, 49: fors mea mihi informis, tibi magnifica eft, Ibid. XII, 37: letum, Virg. Aen. XII, 613, i. e. *het ophangen.*

INFORMO, avi, atum, are, *aan de zaak eene gedaante geven, vormen, beelden, ontwerpen, te recht maken, bij voorb.* clypeum, Virg. Aen. VIII, 447: Martem cera, Plin. Ep. VII, 9: quarta hebdomade caput & fpina informatur, Varr. ap. Gell. III, 10: arcam, Colum. XI, 3 ante med., i. e. *inrichten:* effigiem, Sil. XVII, 529: *dus ook* caufam, Cic. Quintil. 10: judicium, Cic. Sull. 18 extr.: profcriptionem non nominatim, fed generatim, Cic. Att. XI, 6 in.: animus bene a natura informatus, Cic. Off. I, 4 poft med., i. e. *wel gevormd, wel ingericht, goed befchapen: van daar Tropisch, beelden, vormen,* a) *door woorden, d. i. befchrijven, ontwerpen, afbeelden, vertoonen, hoe het is of diende te zijn, bij voorb.* oratorem, Cic. Or. 9 extr.: cf. 2. b) *door onderwijs, bij voorb.* aetatem puerilem ad humanitatem, Cic. Arch. 3, *vormen, aanvoeren.* c) *in de ziel, iets ontwerpen, vormen, bij voorb.* cogitationem, Cic. Att. I, 1 ante med.: informatum mentibus, Cic. Nat. D. I, 27, i. e. *ontworpen, afgebeeld in de ziel: of zich voorftellen, bij voorb.* ut eos ne conjectura quidem informare poffimus, Cic. Nat. D. I, 15.

INFORTUNATUS, a, um, *ongelukkig, bij voorb.* homo, Plaut. Bacch. V, 1, 20. Terent. Eun. II, 3, 7: nihil me infortunatius, Cic. Att. II, 24 extr.: infortunatiffima filia, Apul. Met. IV prope fin. p. 157. Elm.: infortunatiffimus maritus, Ibid., *kort te vooren*, p. 154.

INFORTŪNĬTAS, atis, f. *ongeluk*, Gell. VI, 1.

INFORTŪNĬUM, i, n. *ongeluk, onheil, bij voorb.* ferres infortunium, Terent. Ad. II, 1, 24, *zult er een ongeluk van hebben, d. i. klop:* habiturum infortunium effe, Liv. I, 50 extr., i. e. poenam: invenies infortunium, Plaut. Amph. I, 1, 130, i. e. *ongelukkig zijn:* infortunio aliquem mactare, Ibid. IV, 2, 14, *of* mulctare, Ibid. Merc. Prol. 21, *ongelukkig maken, ongeluk toebrengen.* Not. cavere infortunio *voor* infortunium, *zich voor onheil wachten*, Plaut. Rud. III, 5, 48: *dus ook* vitare infortunio, Ibid. Curc. II, 3, 19.

INFOSSUS, a, um, *zie* Infodio.

INFRA, *zie* Infer.

INFRACTĬO, onis, f. 1) *de verbreking: van daar* 2) *de verzwakking, bij voorb.* animi, *van den moed*, Cic. Tufc. III, 7, i. e. *kleinmoedigheid.*

INFRACTUS, a, um, 1) Adject., *ongebroken, onverzwakt.* Not. Servius *brengt hier ook toe*, Virg. Aen. XII, 1, infractos Latinos, *en verklaart het* antea femper non fractos, *het welk zeer gedwongen is:* infractos *is hier* i. q. fractos, *verzwakt enz.* 2) *Het* Particip. *van* Infringo, *gebroken, gebogen, verzwakt, zie* Infringo. *Ook gelooven fommigen, dat* infractus i. q. valde fractus *is, bij voorb.* Virg. Aen. XII, 1: *maar zonder noodzake. Hoe zou* in *aan de beteekenis komen, dat het voor* valde *zou ftaan? En het is niet eens nodig: overal, waar men het door* valde fractus *verklaart, kan men het even goed door* fractus *verklaaren.*

INFRAENO, INFRAENATUS cet., *zie* Infreno cet.

INFRAGĪLIS, e, 1) *onverbreekbaar, bij voorb.* adamas, Plin. H. N. XX. Prooem. 2) *Tropisch, fterk, onverzwakt, bij voorb.* vox, Ovid. Trift. I, 5, 53: animus, Auct. Confol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 351. Senec. de vita beata 9.

INFRĔMO, ui, 3. *een geruisch, klank van zich geven;* 1) *brommen, morren, van levende fchepzelen, bij voorb.* aper infremit, Virg. Aen. X, 711, i. e. *bromt.* 2) *van levenloze dingen, ruifchen, klinken enz., bij voorb.* bellum, Sil. III, 230.

INFRENĀTUS (INFRAENATUS), a, um, 1) Adject., *met geen toom verzien, zich van geen toom bedienende, bij voorb.* eques, Liv. XXI, 44. 2) *Het* Particip. *van* Infreno, *met een toom verzien, zie* Infreno.

INFRENDO, ĕre, *of* INFRENDĔO, ēre, *knersfen, bij voorb.* dentibus infrendens, Virg. Aen. III, 664: *van daar* infrendens aliis, Stat. Theb. VIII, 580, *knerfte met de tanden over anderen, d. i. ging toornig op hen los.*

INFRĒNIS (INFRAENIS), e, *en* INFRENUS (INFRAENUS), a, um, 1) *zonder toom, bij voorb.* equus infrenis, Virg. Aen. X, 750: Numidae infreni, Ibid. IV, 41, i. e. *ongetoomde paarden hebbende:* infreno curfu volitare equos, Colum. X, 215. 2) *onbetoomd, bij voorb.* lingua infrenis, Gell. I, 15 poft med.: infrenus manat de vulnere fanguis, Seren. Samm. Cap. 43. V, 804.

INFRĒNO (INFRAENO), avi, atum, are, 1) *met een toom verzien,* a) *eenen Ruiter! van daar* infrenati manipli, Sil. IV, 316: b) *een paard, optoomen, bij voorb.* equum, Liv. XXXVII, 20 extr.: *van daar* infrenatus equus, Ibid. init.

Not.

Not. *hard zegt* Virgilius, Aen. XII, 287, infrenare currus, *inspannen.* 2) *Tropisch, temmen, betoomen, stremmen, bevestigen, bij voorb.* navigia ancoris, Plin. H. N. IX, 31 extr.: impetus, Plin. Hist. Nat. XXXII, 1. Not. infrenatus i. e. non frenatus *behoort hier niet: zie boven* infrenatus.

INFRENUS, *zie* Infrenis.

INFREQUENS, tis, 1) *in gering getal, niet talrijk, bij voorb.* senatus, Cic. Q. Fr. II, 12, i. e. *wanneer de Senaat niet in behoorlijk getal vergaderd is, zoo dat iet besloten kan worden: en men gelooft, dat er ten minsten honderd tegenwoordig moesten zijn:* infrequentes videt hostes, Liv. XXXIV, 15, i. e. *weinigen:* infrequentiores copiae, Caes. B. C. III, 2, *in gering getal.* 2) *die niet dikwijls ergens is, of niet dikwijls iet doet, bij voorb.* sum Romae infrequens, Cic. Q. Fr. III, 9 med., i. e. *niet dikwijls:* cultor deorum infrequens, Horat. Od. I, 34, 1, i. e. *een zeldzaam: van daar* miles infrequens, Plaut. Truc. II, 1, 19, *en* Cinc. ap. Gell. XVI, 4 extr., *of met den* Genitivus rei militaris infrequens, Auct. ad Herenn. IV, 27, i. e. *die niet op zijn orde daar is, niet altijd bij zijn Vaandel verschijnt.* 3) *het geen niet talrijk bezocht, of bewoond wordt, of bezet wordt of is, eenzaam, niet volkrijk enz., bij voorb.* altera pars infrequens aedificiis, Liv. XXXVII, 22 in.: alvi, quae paucitate plebis infrequentes sunt, Colum. IX, 14 post med.: signa infrequentia armatis, Liv. X, 20, *of enkel* infrequentia signa scil. armatis *of* militibus, Liv. VII, 8, i. e. *Vaandels, die zwak bezet zijn, die zwak zijn, d. i. met niet veel Soldaten bezet of verzien:* infrequentissima urbis, Liv. XXXI, 23, i. e. *de wijken der stad, die het minst bewoond zijn: van daar* causa, Cic. Or. II, 479 in., *eene gerichtelijke zaak, daar weinig Toehoorers zijn, d. i. geringe.* 4) *het geen niet dikwijls geschiedt, voorkomt of gebruikt wordt, zeldzaam, niet zeer gebruikelijk, bij voorb.* vocabulum, Gell. II, 22: usus, Gell. IX, 12 extr.: interdictum, Pandect. XLIII, 31, 1. 5) *niet zeer bekend met iet, niet zeer gewend aan iet, onwetend, onërvaren, bij voorb.* vocum latinarum, Gell. XIII, 24.

INFREQUENTIA, ae, f. 1) *het gering getal, bij voorb.* senatus, Cic. Q. Fr. III, 2. Liv. II, 23 post med.: cf. Liv. XXXIX, 4 med., i. e. *wanneer het behoorlijk getal van Senatoren, om een besluit te nemen, niet tegenwoordig is, zie* infrequens senatus *in* infrequens: *dus ook van andere dingen, bij voorb. van de zwakte van een leger enz., bij voorb.* prodita infrequentia scil. legionum *of* signorum, Tacit. Ann. XV, 10, i. e. *zwakte, gering getal, weinig manschap.* 2) *wanneer eene plaats niet zeer bewoond is, het gering aantal menschen, op eene plaats, bij voorb.* locorum, Tacit. Ann. XIV, 27.

INFRICO, cui, ctum *en* catum, care, 1) *inwrijven, bij voorb.* fuliginem ulceri, Colum. VI, 32 extr., *alwaar* infricata *staat:* quadrantem amphoris singulis, Ib. XII, 30: cinerem, *de assche inwrijven, scil. op de zweer,* Plin. H. N. XXX, 3 extr.: *dus ook* sal infricatus, Ibid. XXXI, 9 extr.: muscae infricatae, Ibid. XXX, 12 in.: fuligo ulceri infricata, Colum., *zie hier voor.*

INFRICTIO, onis, f. 1) *het inwrijven.* 2) *het wrijven, bij voorb.* infrictionem admovere membro, Cels. VIII, 11 extr.

INFRICTUS, a, um, *zie* Infrico.

INFRIGESCO, xi, 3. *koud worden, bij voorb.* infrigescet, Veget. de re Vet. III, 28: cum infrixit, Cels. V, 25. Sect. 4.

INFRINGO, egi, actum, 3. i. q. frango, 1) *breken, verbreken, bij voorb.* lumbos postibus, Horat. Epod. XI, 22: infringitur unda, Valer. Flacc. V, 412: fluctus murmur dant infringendo (Passive *et* scil. se) graviter, Lucret. VI, 142: *van daar* infractus remus, Cic. Acad. IV, 25: radii infracti, Plin. H. N. II, 38: nuces digitis infractae, Colum. VIII, 17 extr.: caput colapho infractum, Plin. H. N. VIII, 36, *alwaar* colapho infracto exanimantur *staat, alwaar dus* colapho infracto *ook bij één kan hooren,* scil. iis (ursis), *dewijl men zegt* colaphum infringere alicui, Terent., *zie beneden. Overäl is* infringo, infractus *het zelfde als* frango, fractus. *Gevolgelijk dwaalen die genen, welke het door* valde frango, valde fractus *verklaaren. Ook heet* infringere *iet verbreken tegen iet, bij voorb.* aulas (i. e. ollas) in caput, Plaut. Fragm. ap. Non. 15. n. 1: *doch, het kan ook zijn, aanslaan, zie beneden: van daar* a) *Tropisch, breken, afbreken, stremmen, dempen, verzwakken, krachteloos maken, verminderen, te niet maken, bij voorb.* vim militum, Caes. B. C. III, 92: spem, Cic. Or. 2: improbitatem hominum, Cic. ad Div. I, 6: conatus adversariorum, Caes. B. C. II, 21: florem dignitatis, Cic. Balb. 6. Ed. Ernest., *alwaar anderen* restringere *lezen:* gloriam, Cic. Mil. 2: vires, Prop. I, 14, 17: potentiam, Tacit. Ann. XIV, 1: tribunatum alicujus, Cic. Or. I, 7: difficultatem, Colum. II, 4 extr.: jus consulis, Tacit. Ann. IV, 19: ferociam, Ibid. XI, 19: aliquem, Cic. Att. VII, 2, i. e. *nederslaan, moedeloos maken:* linguam (metu), Lucret. III, 156: testamentum, Pandect. XXXIV, 9, 5 extr.: animum, Liv. XXXVIII, 16, *den moed:* numerum, Cic. Or. 59, *of* ambitum verborum, Cic. Or. III, 48, *afbreken:* vocem, Senec. Controv. III, 9, *klaagelijker maken:* articulos, Quintil. XI, 3, 158, *of* manus, Petron. 23, i. e. *met de vingers knippen: dus ook* infractus, a, um, *bij voorb.* animus, Cic. Red. Quir. 8. Liv. II, 59. VII, 31: oratio, Liv. XXXVIII, 14, i. e. *moedeloos:* furor, Cic. Dom. 95: res, Attic. in Cic. Ep. ad Att. IX, 12 extr.: vires, Virg. Aen. IX, 499: Latini, Ibid. XII, 1: fama, Ibid. VII, 332. Tacit. Hist. II, 22: vox, Gell. III, 5, i. e. *verwijfd, laf, onmanlijk: dus ook* loquela, Lucret. V, 231, i. e. *gebroken, stamelend, zoo als eene minne met een kind spreekt:* infracta loqui, Cic. Or. 51, i. e. *afgebroken, niet goed samenhangende, niet numereus.* b) *afbreken, afplukken, bij voorb. bloemen,* Ovid. Met. X, 191. c) *verzachten, bij voorb.* deos, Stat. Achill. I, 144. d) *verscheuren, bij voorb.* vestes, Ovid. Met. IX, 208. e) *aanslaan aan of tegen iet, bij voorb.* cratera alicui, Ovid. Met. V, 83. Ed. Burm.: aulam in caput, Plaut., *zie hier voor:* lumbos postibus, Horat. Epod. XI, 22, *zie hier voor:* unda infringitur genibus, Valer. Flacc. V, 412, i. e. *slaat aan enz.: doch, het kan ook zijn, breekt:* digitos citharae, Stat. Achill. I, 575, i. e. *daar op spelen, ze aanslaan: van daar Tropisch,* alicui colaphum, Terent. Ad. II, 1, 46, *een kinnebakslag geven:* cf. *boven* Plin. H. N.

INFRIO, avi, atum, are, *inwrijven, binnenwrijven, inbrokken, klaar of klein gemaakt, ergens indoen of strooijen, bij voorb.* farinam in aquam, Cato R. R. 156: salem vulneribus, Colum. VIII, 5 extr.: papaverem seni, Varr. ap. Non. 3. n. 177. & ap. Charis. I: papaver, Cato R. R. 79: arida medicamenta, Cels. VII, 12: *dus ook* infriatus, a, um, *bij voorb.* aerugo aeris, Colum. VII, 5 [illegible]: dare rutam cum bitumine infriatam [illegible]ni, Plin. H. N. XX, 13 extr.

INFRONS, dis, *zonder loof, bladeloos, bij voorb.* ager, Ovid. Pont. IV, 10, 31, i. e. *zonder struiken en boomen.*

INFRUCTUOSUS, a, um, 1) *zonder vruchten, geene vruchten dragende, onvruchtbaar, bij voorb.* vitis, Colum. de Arb. 8: cultura hujusmodi rerum, Colum. XI, 2, 32: *doch, het kan ook tot n. 2. behooren.* 2) [illegible], *onnut, bij voorb.* preces, Plin. Ep. VIII, 23: epistola, Senec. Controv. III, 19 extr.: militia, Tacit. Hist. I, 54: cultura, Colum., *als hier voor.*

INFRUNITUS, a, um, [illegible], *zot, onverstandig, bij voorb.* animus, Senec. de vita beata 23: mulier, Senec. Benef. III, 16.

INFUCO, avi, atum, are, *blanketten: van daar* infucatus *geblanket, bij voorb.* oratio, Cic. Or. III, 25 extr., i. e. *te zeer opgeschikt.*

INFUDIBULUM i. q. infundibulum, *zie* Infundibulum.

INFULA, ae, f. 1) *zekere heilige band met nederhangende kwasten; het was een hoofdtooisel,* a) *der Priesteren,* Cic. Verr. IV, 50. Virg. Aen. X, 538. b) *der genen, die bescherming behoeften of die om genade baden,* Caes. B. C. II, 12. Liv. XXX, 36. Tacit. Hist. I, 66. c) *der offerdieren,* Virg. Georg. III, 487. Varr. L. L. VI, 3. Flor. IV, 2 extr.: *dus ook van menschen, als zij geöfferd zouden worden, bij voorb.* van Iphigenia, Lucret. I, 88. *Van daar* infularum loco [illegible], *in groote eere zijn of houden,* Senec. Ep. 14 med., *of* habere i. e. [illegible] *te eere houden,* Ibid. ad Helv. [illegible] 2) *Tropisch, elke opschik, sieraad, bij voorb.* (a) *de akkers van den Romeinschen staat heetten* infulae imperii Romani, Cic. Agr. I, 2: (b) *van het hair,* Lucr. II, 355, i. e. *[illegible], [illegible]* [illegible] *ieder band of lint, bij voorb.* in infulis rem depingere, Cic. Or. III, 41, i. e. *op banden of linten.*

INFULATUS, a, um, i. e. [illegible] tus, Sueton. Calig. 27.

INFULCIO, si, tum, 4. 1) [illegible], *bij voorb.* alicui cibum, Sueton. [illegible] 2) *Tropisch, invoegen of* [illegible], *bij voorb.* aliquid epistolae, Senec. Ep. 24: verbum ubique, Senec. Ep. 114: cf. Ep. 106, *en* de Benef. III, 26.

INFUMO, avi, atum, are, [illegible], *bij voorb.* cerebrum infumatum, Plin. H. N. XXVIII, 16: haec infumata, Ibid. [illegible] post med.

INFUMUS, i. q. Infimus, [illegible] mus *en* optumus, [illegible] cet., *gezegd is.*

INFUNDIBULUM, i, n. *een* [illegible] *gereedschap, om* [illegible] *schudden: van daar* 1) [illegible] Cato R. R. 10 in. *en* 11 in. [illegible] 18 extr. Pallad. in Jun. 7 [illegible] *ter in den molen, waar* [illegible] *geschud wordt, de molentrechter,* Vitruv. X, 10. Not. [illegible], *bij voorb. in* Cato R. R. [illegible]

Digitized by Google

In. Ed. Gesner., alwaar ook fommigen infudisula lezen.

INFUNDO, ūdi, ūfum, 3. 1) *ingieten of fchudden, uitgieten, laten vloejen*, *bij voorb.* vinum faucibus, Colum. VI, 6: aurum in os, Plin. H. N. XXXIII, 3: aliquid in nares, Ibid. XX, 17, *of* in naribus, Colum. VI, 4: *ook* per nares, Ibid. 5. Plin. H. N. XXXII, 7 extr.: aliquid clyftere, Plin. H. N. XXIV, 9 poft med.: *van daar* venenum alicui, Cic. Phil. XI, 6, *ingieten:* poculum alicui, Horat. Epod. V, 77, i. e. *ingieten, infchenken, zoo als wij zeggen: een glas fluiten, infchenken: dus ook* fibi nardum, Auct. B. Hifpan. 33: aves — velut fibi infundentes, Plin. H. N. X, 46: jumentis hordea, Juvenal. VI, 151, i. e. *te eten geven, voorfchudden: verders* tellus coelo fpiritum infundit, Plin. H. N. II, 38: mare in falinas, Ibid. XXXI, 7 med., *of* falinis, Ibid. 10, i. e. *in laten vloejen:* oceanus hoc (fcil. freto Gaditano) Atlanticum mare infundens, Ibid. III, 1, i. e. *laat door deze* Zond *de* Atlantifche *zee binnen ftroomen: van daar* infundi *zich uitgieten, ontlesten, bij voorb.* maria infufa terrae, Plin. H. N. XXXII, 11: *van daar Tropisch*, homines humiliores in alienum infunderentur genus, Cic. Brut. 16, *voor komen, indringen:* hinc agmina infufa in Graeciam, Curt. V, 6 in.: *dus ook* agmen urbi infundere, Flor. III, 21: infundi collo, Ovid. Met. XI, 386, i. e. *om den hals vallen:* populus infufus circo i. e. in circum (*doch* circo *kan ook van* decedere *afhangen, bij flot is het hetzelfde*), Virg. Aen. V, 552, i. e. *ingedrongen:* gremio infufus, Ibid. VIII, 406: fole infufo (fcil. terris), Ibid. IX, 461: nudos humeris infufa capillos i. e. habens capillos infufos humeris, Ovid. Met. VII, 183: *van daar* a) *Tropisch, ingieten, fchudden of brengen, verbreiden, mededeelen, bij voorb.* orationem in aures, Cic. Or. II, 87: vitia in civitatem, Cic. Leg. III, 14: lumen rebus, Senec. Hippol. 154: detrimenta alicui, Juftin. III, 5, *alwaar anderen* inffigere *lezen:* agmen urbi, Flor. III, 21: *van daar* fole infufo, Virg. Aen. IX, 461, *ingegoten, zich verbreid, medegedeeld hebbende:* conjugis gremio infufus, Virg. Aen. VIII, 406, *ingegoten in den fchoot, zich daar bevindende: zie hier voor:* b) *ergens heen werpen, fchudden, gieten, op iemand gieten, fchudden, bij voorb.* nimbum alicui, Virg. Aen. IV, 122: rores alicui, Ibid. Georg. 385: ceram tabellis, Ovid. Art. I, 437: pulverem, *er ftof op fchudden*, Catull. LXIII, 224: collo infundi *om den hals vallen, omhelzen*, Ovid. Her. II, 93. Met. XI, 386: merum fuper altaria, Sueton. Caef. 94: gemmas more litoribus infundit, Curt. VIII, 9: fagittas ratibus, Curt. VII, 9: 2) *begieten, natmaken, bij voorb.* olivas aceto, Colum. XII, 47: rapa aceto, Ibid. 54: fi uvam imber infuderit, Pallad. Octob. 9: foena pluviis infufa, Ibid. Major. 1.

INFUSCO, avi, atum, are, 1) *donker maken, en wel deels van kleur; donker maken, donkerverwig maken, zwartachtig, bruin, ook zwart maken, bij voorb.* aquam atramento, Plin. H. N. IX, 29: fulmina humida non urunt (res) fed infufcant, Ibid. II, 51: colorem rubrum nigro, Gell. II, 26: vellera maculis pullis, Virg. Georg. III, 389: cf. 493: vinacea jam infufcata & nonnulla propemodum nigra, Colum. XI, 2, 69: *deels van de ftem, bij voorb.* vox infufcata, *duifter, niet helder*, Senec. Controv. I. Praefat.: fonus (lufciniae) infufcatur, Plin. H. N. X, 29 med.: *van daar* 2) *verduifteren, bezoedelen, verderven, bij voorb.* gloriam, Juftin. XII, 5: militiam gloriofam, Ibid. 11: eos barbaries infufcaverat, Cic. Brut. 74: vicinitas infufcata malevolentia, Cic. Planc. 9: faporem, Colum. XII, 19, i. e. *bederven: van daar* a) merum, Plaut. Cift. I, 1, 21, i. e. *verzwakken, door water.* b) aliquid, Plaut. Mil. II, 6, 46, *bederven, d. i. niet goed maken, verwarring aanrichten.*

INFUSCUS, a, um, *donkerbruin, zwartachtig, bij voorb.* apes infufci coloris, Colum. IX, 3: quidam (reges apum) infufci, Ibid. 10.

INFUSĬO, onis, f. 1) *ingieting, infchudding, inftorting, bij voorb.* vulvas infufione mollit, Plin. H. N. XX, 21 med., i. e. *klijfteer, infpuiting: dus ook* ifchiadicorum, Ibid. XXVII, 13 med.: 2) *befproejing, bij voorb.* Theriacae, Pallad. Febr. 23: coeleftis, Ibid. 25. §. 25, i. e. pluvia.

INFŪSUS, us, m. i. q. infufio, *het ingieten*, Plin. H. N. XXIV, 6 in.

INFŪSUS, a, um, *zie* Infundo.

INGEMĬNO, avi, atum, are, 1) *verdubbelen, herhalen: rein, bij voorb.* voces, Virg. Georg. I, 411: ictus, Ibid. Aen. V, 457: terrorem, Ibid. VII, 578: *ook zonder* Accufativus, *bij voorb.* ingeminat me miferum i. e. *hij herhaalde de woorden: ik ongelukkige!* Ovid. Met. I, 613: vulnera lateri i. e. ad latus, Virg. Aen. V, 434: 2) fcil. fe, *zich verdubbelen, vermeerderen, bij voorb.* ignes, Virg. Aen. III, 199: curae, Ibid. IV, 531: clamor, Ibid. V, 227: aufti, Ib. Georg. I, 333. Not. ingeminant plaufu *voor* plaufum, Ibid. Aen. I, 747 (751).

INGEMISCO, ĕre, *ergens over of bij iet in zuchten uitbreken, zuchten, bij voorb.* ulli malo, Cic. Tufc. II, 8 e Sophocle: ad aliquid, Sueton. Aug. 65: in quo tu ingemifcis, Cic. Att. VII, 23: feq. Accufat. & Infinit., Cic. Phil. XIII, 10: ingemifcamus illis, quae patiebamur, Plin. Paneg. 53: pueri ingemifcunt, Cic. Tufc. V, 27.

INGĔMO, ui, 3. *ergens over of bij iet zuchten, bij voorb.* in re, Cic. Phil. II, 25: conditioni fuae, Liv. XXXVI, 20: laboribus, Horat. Epod. V, 30: exfiliis, Ovid. Pont. II, 5, 8: fuppliciis, Suet. Vefp. 15: aratro, Virg. Georg. I, 45: *ook met den* Accufativus, *bij voorb.* interitum, Virg. Ecl. V, 27: aliquem, Senec. Herc. Oet. 1785. Stat. Theb. IX, 2: *ook* feq. Accufat. cum Infinit., Martial. IX, 60, 10: *van daar Tropisch*, limen ingemuit, Ovid. Met. IV, 449: folum, Ibid. XIV, 407.

INGENĔRASCO, ĕre, *ingeplant worden*, Lucret. III, 745. Edit. Creech.

INGENĔRO, avi, atum, are, *inplanten, aangefchapen, door de geboorte of bij de geboorte, of terftond bij het ontftaan mededeelen:* alicui aliquid, *bij voorb.* ut foli cupiditas ingeneraretur, Cic. ap. Non. 2. n. 417: non ingenerantur hominibus mores, Cic. Agr. II, 35: *van daar* ingeneratus, a, um, *ingeplant, aangeboren, bij voorb.* ingenerata familiae frugalitas, Cic. Sext. 9: *ook zonder* Dativus, *bij voorb.* natura ingenerat amorem, Cic. Off. I, 4: fi haec aftro (i. e. per vim aftri) ingenerata, Cic. Div. II, 46: focietas, quam ingeneravit natura, Liv. V, 27: animum effe ingeneratum a deo, Cic. Leg. I, 8, *aan zij het hier is gefchapen enz.:* 2) i. q. generare, *teelen, fcheppen, voortbrengen, bij voorb.* animum, Cic. Leg. I, 8, *zie hier voor:* focietas, quam ingeneravit natura, Liv., *zie hier voor.*

INGĔNIĀTUS, a, um, *van natuur gefchapen, geäart, bij voorb.* bene, Gell. XII, 1 poft med.: lepide (i. e. bene) ingeniatus, Plaut. Mil. III, 1, 136: verfutus & ingeniatus ad aftutiam, Apulej. Florid. 4. p. 360. Elm., i. e. *daar toe een naturel hebbende enz.*

INGĔNĬCŬLO, are, *eigenlijk maken dat iemand de knie buigt: van daar* Ingeniculatus, fcil. Hercules, *een geftarnte*, Vitruv. IX, 6, i. q. Engonafi.

INGĔNĬCŬLUS *of* INGENICLUS, a, um, *knielend, bij voorb.* ingenicla imago, Manil. V, 646, *of* Ingeniculus, fcil. Hercules, Firmic. VIII, 17, *een geftarnte, anders* Engonafi *genoemd.*

INGĔNIOSE, *fcherpzinnig, vernuftig, vindingrijk, bij voorb.* res tractare, Cic. Acad. IV, 27: verba collocare, Cic. Invent. I, 6: ingeniofius, Plin. H. N. XV, 13: ingeniofiffime, Vellej. II, 48.

INGĔNIOSUS, a, um, 1) *met een goed vernuft voorzien, van een goed brein of vernuft, of geest, fcherpzinnig, vernuftig*, Cic. Tufc. I, 30. Fin. V, 13. Att. XIV, 20: ingeniofior, Cic. Rofc. Com. 11: ingeniofiffimus, Cic. Mur. 30: res eft ingeniofa dare, Ovid. Am. I, 8, 62, *het geven verraadt veel verftand, is eene zaak van verftand:* 2) *fcherpzinnig, geeftig, vindingrijk, bij voorb.* in poenas meas, Ovid. Trift. II, 342: in re, Martial. Praefat. 1: fimulatio, Plin. Paneg. 55: res, Ovid., *zie hier voor:* 3) *fcherpzinnig, d. i. fcherpzinnig uitgedacht of gemaakt, bij voorb.* argumentum, Plin. H. N. XXXV, 10: 4) *gefchikt tot iet, bij voorb.* ager ingeniofus ad fegetes, Ovid. Faft. IV, 684: terra ingeniofa colenti, Ibid. Her. VI, 117, i. e. *vruchtbaar:* vox ingeniofa fonis mutandis, Ibid. Am. II, 6, 18.

INGĔNĪTUS, a, um, *het* Particip. *van* Ingeno *en* Ingigno.

INGĔNĬUM, i, n. (*van* in *en* geno *of* gigno) *de natuurlijke, aangeboren of ingeplante aart en gefteldheid van eene zaak of perfoon:* 1) *van eene zaak, bij voorb.* arvorum, Virg. Georg. II, 177: campi, Tacit. Hift. V, 14: montis, Ibid. II, 4: ingenia foli, Plin. H. N. XIV, 1 in.: lactis, Gell. XII, 1: ligni, Ibid. III, 6: loci, Salluft. Fragm. ap. Non. 4. n. 235: portus, Sil. XIV, 284: crines ingenio fuo flexi, Petron. 126: ingenium velox igni, Sever. in Aetna 214: arbores fylveftres fui cujusque ingenii poma gerunt, *elk naar zijnen aart*, Colum. III, 1: arbufta ingenio nata funt, Naev. ap. Non. 4. n. 235, i. e. fponte fua: 2) *van een mensch*, a) *het naturël, gedartheid, temperament, natuurlijke aart of gefteldheid, bij voorb.* novi ingenium mulierum, Terent. Eun. IV, 7, 42: ingenium liberale, Terent. Ad. IV, 5, 49: inhumanum, Ib. Eun. V, 2, 41: lene in liberos, Ibid. Heaut. I, 1, 99: pium ac pudicum, Ib. Hec. I, 2, 72: durum atque inexorabile, Ibid. Phorm. III, 2, 12: mobile, Plin. Ep. II, 11 extr.: ingenio bono effe, Terent. Eun. IV, 7, 42: ingenium hominum eft proclive ad libidinem, Ibid. And. I, 1, 50: antiquum ingenium obtines i. e. *den ouden aart*, Ibid. Hec. V, 4, 20: etfi meum ingenium non moneret, Liv. III, 68: vivere fuo ingenio, Liv.

Liv. III, 36: redire ad ingenium, Terent. Ad. I, 1, 45, i. e. *op de oude kuren komen, d. i. zeden, die met zijne geäartheid overëenkomen:* b) *de aangeboren vatbaarheid, natuurlijk verstand, genie, geest, vernuft, natuurlijke bekwaamheid*, *bij voorb.* tardum, Cic. Or. II, 27: acerrimum, Cic. Or. 5: acutum aut retusum, Cic. Div. II, 36: eximium, Cic. Tusc. V, 24: magnum, Cic. Acad. IV, 1: illustre, Cic. Coel. 1: imbecillum, Quintil. II, 8: tenue, Ibid. X, 2 post med.: pulcherrimum, Plin. Ep. VIII, 12: acies ingenii, Cic. Or. III, 5: *van daar* cum ingenio, *met genie, met verstand*, *bij voorb.* versari in re, Cic. ad Div. XIII, 10: cf. Pandect. I, 16, 9: c) *bijzonder genie in den engen zin, d. i. de scherpzinnigheid en vermogen, om iet uit te vinden, geest van uitvinding, vernuft, dat zich in het uitdenken van allerhande dingen, grappen, en boert ontdekt*, *bij voorb.* ad fingendum, Cic. Font. 14: motus celeres ingenii, Cic. Or. I, 25. *vlugge invallen van 't verstand, scherpzinnigheid:* ingenio abundare, Cic. ad Div. IV, 8, i. e. *rijk zijn in scherpzinnigheid, in vindingrijken geest, in scherpzinnige invallen:* nec ingenio accusatoris res judicatur, Cic. Rosc. Am. 22, i. e. *naar de scherpzinnigheid, scherpzinnige, vernuftige invallen.* d) *een genie, d. i. een mensch van genie, geest*, *bij voorb.* certis ingeniis immorari, Senec. Ep. 2: Romana, Ibid. ad Polyb. 8 (27): e) *eene uitvinding, scherpzinnige uitdenking, gedachten*, *bij voorb.* coenarum, Plin. Paneg. 49 extr.: Homini, Tacit. Hist. III, 28: cf. Tacit. Ann. XIV, 3.

INGĔNO, ui, itum, 3. *door de geboorte en natuur bijbrengen, inplanten*, Lucret. III, 745, *alwaar* inque genuntur *staat voor* ingenunturque: *van daar* ingenitus, a, um, *aangeboren, ingeplant*, Sueton. Ner. 1. Plin. H. N. XXVII, 13 extr. Colum. III, 7. Senec. Ep. 11. Not. *Het* Perfectum *en* Supinum *wordt gemeenlijk met de daar uit ontstaande* Tempora *tot* ingigno *gebracht.*

INGENS, tis, *is meer dan* magnus; *dit ziet men uit* Terent. Eun. III, 1, 1: *daar vraagt* Thraso: magnas agere gratias mihi? *en* Gnatho *antwoordt er op:* ingentes. Cicero, Amic. 26, *zegt op deze plaats:* Satis erat respondere magnas: ingentes inquit: semper auget adsentator. *Alleen zou het te wenschen zijn, dat men het door één enkel woord kon uitdrukken, dan kon men* ingentior *ook met één woord vertaalen. Het beteekent, zeer groot, ongemeen groot, buitengewoon groot, of buitengemeen (als men een enkel woord hebben wil) enz.*, *bij voorb.* flagitium, Terent. Ad. IV, 7, 3: gratiae, Terent. Eun. III, 1, 1, *zie hier voor:* aquae, Liv. XXXV, 9, *groot water*, *bij voorb.* *overloping der rivieren, regen:* clamor, Liv. II, 23: acervus, Horat. Sat. II, 3, 111: praeda, Cic. Verr. III, 46: pecunia, Cic. Provinc. 3, i. e. *veel geld*, populi, Sallust. Cat. 10. Virg. Aen. VIII, 475: campus, Cic. Or. III, 19: numerus, Cic. Cat. II, 4: porta, Virg. Aen. VI, 552: Cerberus, Ibid. 417 *en* 423: ingentia polliceri, Liv. I, 47, *iets groots belooven, groote dingen belooven:* ingentior, Virg. Aen. XI, 125: ingentissimus, Veget. de re Milit. IV, 8: *van daar* 1) *groot, d. i. aanzienlijk, merkwaardig*, *bij voorb.* genus, Virg. Aen. XII, 225: ingens haberi coeptus, Liv. V, 17: vir, Senec. Herc. Fur. 441: vir fama ingens, ingentior armis, Virg. Aen. XI, 124: *ook seq. Genit.*, *bij voorb.* vir ingens rerum, Tacit. Hist. IV, 66: vir ingens animi, Ibid. Ann. I, 69: vir ingentis spiritus, Liv. XXI, 1: *verder* exitus, Virg. Aen. V, 523, i. e. *merkwaardig, gewigtig:* bellum, Ovid. Her. XVI, 351, i. e. *gewigtig, aanzienlijk, groot:* facta ingentia, Flor. IV, 12 extr.: 2) *groot, sterk*, *bij voorb.* ingens animis, Virg. Aen. XI, 641: ingens viribus, Liv. VIII, 8 extr.: eloquio, Stat. Sylv. I, 471: *ook* animi, Tacit. Ann. I, 60, *van geest, moed:* rerum, Tacit. Hist. IV, 66: *ook seq.* Infinit., *bij voorb.* ingens ferre mala, Sil. X, 216: *ook kan men het één en ander uit het bovenstaande hier toe brengen*, *bij voorb.* ira, Liv.: clamor, Liv.: bellum, Ovid.

INGĔNUE, 1) *op eene welvoeglijke, wellevende wijze, zoo als het voor een mensch van goede geboorte betaamt*, *bij voorb.* educatus, Cic. Fin. III, 11: 2) *oprecht, openhartig zijn, vrij uit*, *bij voorb.* confiteri, Cic. ad Div. V, 2: cf. Cic. Att. XIII, 27 in.: *ook* 3) *vrijmoediglijk, moediglijk*, *bij voorb.* ingenue pro suis dicere, Quintil. XII, 3, 3.

INGENUĬTAS, atis, f. *wanneer men van goede geboorte is, van vrije ouderen is, de stand van een vrijgeboren mensch, goede geboorte*, Cic. Verr. I, 44. Liv. VIII, 28. Sueton. Aug. 74: *van daar* 1) *edele denkwijze*, Cic. Acad. I, 9. Cic. Or. II, 59 extr.: 2) *oprechtheid, natuurlijkheid in handelen*, Plin. H. N. XXXV, 10.

INGENŬUS, a, um, *inlandsch, in het land of de plaats van verblijf geboren, gewassen of ontstaan*, *bij voorb.* fons, Lucret. I, 231, i. e. *inheemsch, niet vreemd:* tophus, Juvenal. III, 20, i. e. *daar gewassen, natuurlijk: dus ook misschien*, Liv. X, 8 extr., nihil ultra quam ingenuos i. e. *ingeborenen: doch, het kan ook heeten, vrijgeborenen: van daar* 1) *aangeboren, natuurlijk*, *bij voorb.* indoles, Plaut. Mil. III, 1, 38: color, Prop. I, 4, 13: tophus, Juvenal. III, 20, i. e. *natuurlijk, door de natuur gewassen:* 2) *van vrije ouderen geboren, d. i. van zulken, die geene slaven geweest zijn*, Cic. Cat. IV, 7. Liv. XL, 18. Plaut. Mil. III, 1, 189. IV, 1, 15. Horat. Sat. I, 6, 91. Ibid. Ep. I, 19, 33: *want in de eerste tijden waren de slaven vreemdelingen, en werden, deels gevangen buit gemaakt, deels gekocht, en de inboorlingen waren van eene vrije geboorte. Van daar* a) *voor een' vrijgeboren mensch voegende, edel, wellevend*, *bij voorb.* animus, Cic. ad Div. II, 6: vita, Cic. ad Div. V, 21: ars, Cic. Off. I, 42: artes, Cic. Or. III, 6: studia, Cic. Fin. V, 18: amor, Horat. Od. I, 27, 16: pudor, Juvenal. XI, 154: timiditas, Cic. Or. II, 3: dolor, Cic. Phil. X, 9: nihil ingenuum, Ibid. III, 11: jocus, Cic. Off. I, 29: oblectatio, Cic. Fin. V, 20: doctrinae, Cic. Or. III, 32: *van daar* vires invalidae ingenuaeque, Ovid. Trist. I, 4, 72, i. e. *zwakke, tedere krachten, die niet veel verdragen kunnen: zoo als vrijgeboren lieden zoo veel niet kunnen uitstaan, als grove slaven: dus ook* gula, Martial. VI, 11, 6, *lekkerbek, die geen iets goeds eet:* per gemitus nostros, Ibid. X, 82, 6, i. e. *van een vrijgeboren mensch, of oprechte (martelaars), die men gewillig overneemt:* b) *oprecht, openhartig*, *bij voorb.* homo, Cic. Amic. 18: fastidium, Cic. Brut. 67: leo, Horat. Sat. II, 3, 186.

INGĔRO, essi, estum, 3. *ergens in of op dragen, schudden, werpen, gieten of doen, ergens in dragen, gieten, schudden, werpen of doen*, *bij voorb.* aquam scil. in urnam i. e. *gieten*, Plaut. Pseud. I, 2, 24: aquam in salinas, Plin. H. N. XXXI, 7: stercus vitibus, Colum. II, 16: ligna foco, Tibull. II, 1, 22: lupinum novalibus, Colum. II, 10: [illegible] in pertusum dolium, Plaut. Pseud. I, 3, 135: nunc tela nunc saxa, Liv. IX, 35: insulam membris, Ovid. Met. V, 346, i. e. *daar op werpen: dus ook* humum, Ibid. in Ibin 462: hastas in tergus, Virg. Aen. IX, 763: manus capiti, Senec. Ep. 99: lapides contra aliquem, Plin. H. N. X, 11: saxa in subeuntes, Liv. II, 65: se, Justin. XI, 14. Sil. X, 4, *zich ergens heen begeven: van daar* Tropisch, pugnos in ventrem i. e. *kloppen*, Terent. Phorm. V, 9, 95: *dus ook* vulnera, Curt. VI, 11: supplicia i. e. *aandoen*, Senec. in Med. 461: *van daar* 1) *voortbrengen, zeggen*, *bij voorb.* probra, Liv. II, 45, i. e. *schelden, schelden:* convicia, Horat. Sat. I, 5, 11: multa mala, Terent. And. IV, 1, 16: verba, Liv. III, 68: dicta in aliquem, Plaut. Asin. V, 2, 77: alicui ingerere *zeggen*, Sueton. Aug. 54: 2) *geven, aanbrengen of brengen*, *bij voorb.* ocimum equis, Plin. H. N. XX, 12 extr.: alicui osculum, Sueton. Gramm. 23: aliquem oculis parentis, Valer. Flacc. VIII, 54: nomen alicui, Tacit. Ann. I, 72: *van daar* ingeri *zich vertoonen*, *bij voorb.* facies ingesta sopori, Claudian. Pros. 81: *ook aanleggen, aandoen*, *bij voorb.* ingesta vincula unguibus, Claudian. B. Gild. 365. 3) *opdringen*, *bij voorb.* *eenen richter aan partijen*, Cic. Verr. III, 28: se, Plin. Paneg. 86.

INGESTABĬLIS, e, *niet te verdragen, ondraaglijk*, *bij voorb.* onus, Plin. H. N. VII, 6.

INGESTO, are, *dragen*, *bij voorb.* vocem, Apul. Met. XI med. p. 264. Elm.

INGESTUS, a, um, *zie* Ingero.

INGĬGNO, gĕnui, genitum, 3. *door de geboorte of natuur bijbrengen, inplanten*, *bij voorb.* natura homini ingenuit cupiditatem, Cic. Fin. II, 14: *dus ook* ingenuit notitias, Ibid. V, 21: ingenuit animantibus custodiant cet., Cic. Nat. D. II, 48: herbas ingenuit [illegible] tellus, Lucan. VI, 438: *verder schijnt het niet voor te komen: doch, dit Perfect. kan ook van* Ingeno *zijn: van daar* ingenitus, a, um, *aangeboren, ingeplant*, Sueton. Senec. cet., *zie* Ingeno.

INGLOMĔRO, are, i. q. glomero, *bij voorb.* noctem, Stat. Theb. I, 350.

INGLORĬUS, a, um, *zonder roem, onvermaard*, *bij voorb.* homo, Cic. Leg. I, 11. Virg. Aen. IX, 548. Tacit. Agric. 9: vita, Cic. Tusc. III, 34 in.: imperium, Tacit. Ann. XII, 14: [illegible] inglorium arbitrabatur, Ibid. Agric. 9: *ook van beesten*, *bij voorb.* inglorius (rex apum), Virg. Georg. IV, 94, i. e. *onaanzienlijk: ook met den* Genitivus, *bij voorb.* militiae, Tacit. Hist. III, 59: [illegible] si, Sil. XII, 39: *van daar* [illegible], *bij voorb.* callis, Stat. Theb. II, [illegible], i. e. sine crista: rex apum, Virg. Georg. IV, 94, *zie hier voor.*

INGLUVĬES, ei, f. 1) *de krop, [illegible] darm, van beesten en menschen,* a) *van beesten*, *bij voorb.* *van* [illegible], Colum. VIII, 5 post med.: *van* [illegible], Virg. Georg. III, 430. Apul. Met. V [illegible] p. 166. Elm. *en* p. 170: b) *van menschen*, Apul. Met. I med. p. 109. Elm. 2) *vraatzucht*,

zucht, Horat. Sat. I, 2, 8. Gell. VII, 16: *ook* Terent. Eun. V, 4, 15, *hebben sommige* Edd. ingluviem, *alwaar andere* illuviem *hebben: ook Tropisch, bij voorb.* fenoris, Petron. 119.

INGLUVIŌSUS, a, um, *vraatzuchtig*, Fest.

INGRANDESCO, dui, 3. *groot worden*, *bij voorb.* lens, Colum. II, 10 med.: acinus, Ibid. III, 6: portum, si jam ingranduit, Ibid. XI, 3.

INGRĀTE, 1) *zonder bevalligheid*, Ovid. Art. II, 435: ingrate virens gemma, Plin. H. N. XXXVII, 5 post med.: *van daar niet gaarn*, Plin. H. N. XVIII, 3 extr.: 2) *ondankbaar, met ondankbaarheid*, Cic. ad Div. XII, 1 extr. Cic. Dejot. 11. Plin. H. N. XXVII, 2: ingrate ferre aliquid, Tacit. Hist. I, 52, i. e. *ondankbaar zijn jegens iet, iet in ondank aannemen.*

INGRATĬA, ae, f. *de ondank*, Tertull. de Poenit. 1 *en* 2: *van daar* Ingratiis, Ablat., *bij voorb.* alicujus, *met iemands ondank, d. i. tegen zijnen wil en dank, bij voorb.* ingratiis amborum, Plaut. Caf. II, 5, 7: tuis, Plaut. Merc. II, 4, 11, *tegen beider, tegen uwen wil: ook zonder* Genitivus, *tegen wil en dank, ongeern*, Terent. Eun. II, 2, 14. Ibid. Heaut. III, 1, 37: Phorm. V, 6, 48. Nep. Them. 4. Cic. Quint. 14. Plaut. Curc. I, 1, 6. Not. *voor* ingratiis *vindt men ook* (contracte) ingratis, i. e. *ongeern, tegen (mijnen, uwen enz.) wil*, Cic. Verr. IV, 9 in. Lucret. III, 1082. V, 45. VI, 215. *Even zoo is het met* Gratis.

INGRATIFĬCUS, a, um, *ongevallig, ondienstvaardig of ondankbaar*, Acc. ap. Cic. Sext. 57.

INGRATIIS, *zie* Ingratia.

INGRATIS, *zie* Ingratia.

INGRĀTUS, a, um, 1) *onaangenaam, bij voorb.* fuit haec oratio non ingrata Gallis, Caef. B. G. VII, 30: sin ingrata sententiam, Cic. ad Div. V, 5: Tiberio haud ingratum adcidit (i. e. fuit), Tacit. Ann. II, 5: superbia ingrata Veneri, Horat. Od. III, 10, 9: labor, Virg. Georg. III, 97: joci, Ovid. Fast. III, 738: sapor, Colum. VII, 8 extr.: 2) *ondankbaar, onërkentelijk, bij voorb.* homo, Terent. And. I, 5, 43: in aliquem, Cic. Nat. D. I, 33. Liv. XXXVIII, 50: contra aliquem, Pandect. IV, 2, 21: vir adversus merita Caesaris ingratissimus, Vellej. II, 69: animus, Cic. Att. IX, 2 post med.: nihil cognovi ingratius, Ibid. VIII, 4: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* salutis, Virg. Aen. X, 666, i. e. ob salutem. *Ook van levenloze dingen, bij voorb.* ingrato vocem prostituisse foro, Ovid. Am. I, 15, 6: ager non ingratus, Martial. X, 47, 4, *niet ondankbaar, d. i. vruchtbaar:* pauper colit amicitias ingratas i. e. amicos ingratos, Ibid. V, 19, 8, *doch, het kan ook zijn, die niet dankbaar erkend of beäntwoord wordt:* ingluvies, Horat. Sat. I, 2, 8: *ook leest* Bentley, Ibid. Ep. II, 1, 188, ingratos oculos *voor* incertos: *van daar* a) *geen dank behaalende, bij voorb.* humeri, Stat. Theb. I, 700: b) *daar niet voor gedankt wordt, dat niet met dankbaarheid erkend wordt, bij voorb.* & id erit ingratum, Terent. Heaut. V, 1, 60: amicitiae, i. e. *die niet beäntwoord wordt*, Martial. V, 19, 8, *zie hier voor:* 3) i. q. invitus, *bij voorb.* ingratum amas, Plaut. Perf. II, 2, 46: *doch, het kan ook zijn, ondankbaar, die de liefde niet beäntwoordt.*

INGRĂVESCO, ĕre, 1) *zwaar of zwaarder worden, bij voorb.* sal, Plin. H. N. XXXI, 7 ante med.: *van daar* a) *zwanger worden*, Lucret. IV, 1244, *alwaar* inque gravescunt *staat voor* ingravescuntque: b) *toenemen, grooter worden, bij voorb.* studium philosophiae, Cic. ad Div. IV, 4 extr.: aetas, Cic. Senect. 2: c) *drukkender, lastiger, slimmer worden, bij voorb.* Caesar, Cic. Att. X, 4: annona, Cic. Dom. 5: morbus, Cic. Div. II, 6: malum, Cic. ad Brut. Ep. 10: corpora, Cic. Senect. 11: 2) *bezwaard worden, lastig gevallen worden, bij voorb.* corpora, Cic. Senect. 11.

INGRĂVO, avi, atum, are, 1) *bezwaaren, lastig vallen, bij voorb.* puppem, Stat. Theb. V, 402: *ook* Absolute, *indringen, zijne zwaarte of last laten ondervinden, bij voorb.* annis ingravantibus, Phaedr. V, 10, 3: si non saevitia hyemis ingravat, Plin. H. N. XIX, 8 prope fin., i. e. *inbreekt of drukt:* 2) *slimmer maken, bij voorb.* aliquid, Virg. Aen. XI, 220: casus, Ovid. Trist. III, 4, 60.

INGRĔDĬOR, essus sum, 3. 1) *binnen gaan, bij voorb.* in locum *en enkel* locum, *bij voorb.* domum, Cic. Phil. II, 27: in vitam, Cic. Brut. 96: intra finem loci, Cic. Caecin. 8: intra munitiones, Caef. B. G. V, 9: pericula, Cic. Mur. 2: ad deos penates i. e. domum, Justin. VIII, 3: castris i. e. in castra, Virg. Aen. X, 148: in bellum, Cic. Cat. II, 6: *van daar* a) *betreden, bij voorb.* viam, Cic. Senect. 2 extr. Off. I, 32: *dus ook* iter, Cic. Senect. 10: pontem, Cic. Cat. III, 2 extr.: castris, Virg. Aen. X, 148: vestigia patris, Liv. XXXVII, 53, *of* vestigiis patriis, Cic. Somn. Scip. 8, i. e. *betreden, optreden:* mare, Cic. Nat. D. III, 20, *betreden, ter zee gaan.* b) *aantreden, aanvaarden, aanvangen, bij voorb.* consulatum, Quintil. VI, 1 post med.: viam, *zie hier voor:* cursus, Valer. Flacc. V, 70: annum aetatis decimum, Quintil. VI. Prooem.: annum (aetatis) XVIII. Vellej. II, 61: *ook in 't gemeen, aanvangen, beginnen, zich ergens inlaten, bij voorb.* in orationem, Cic. Phil. VII, 9. Or. I, 48: in sermonem, Caef. B. C. III, 18: rationem studiorum, Cic. Arch. 1: in bellum, Cic. Cat. II, 6: in spem, Cic. ad Div. XII, 25. Phil. VIII, 11: aliquid cum spe magna, Cic. Rab. post. 2: in causam, Cic. Planc. 3: vere ingresso, Lucan. X, 224, i. e. *bij het begin van de lente: ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* dicere, Cic. Att. XV, 11: mandare, Cic. Acad. I, 1 extr.: facere, Ib. IV, 6 post init.: describere, Cic. Senect. 15: scribere, Cic. Top. 1 in.: cf. Vellej. II, 119: *ook beginnen te spreken*, scil. dicere, Virg. Aen. IV, 107. VI, 867: c) *ergens heen gaan, iet ondernemen, zich ergens inlaten, bij voorb.* in rempublicam, Auct. B. Afric. 22, *beginnen den Staat te dienen:* in causam, Cic. ad Div. VI, 1. §. 10, *tot partij:* in sermonem, Caef., *zie hier voor, en meer kan hier toe gebracht worden:* 2) *gaan, ingaan, bij voorb.* tardius, Cic. Tusc. I, 30: si stas, ingredere (i. e. *gaat*): si ingrederis (*gaat*), curre, Cic. Att. II, 23: in arvis, Virg. Georg. III, 75: solo i. e. in solo, Ibid. Aen. IV, 173: *dus ook* campo, Ibid. X, 762: quacunque ingreditur i. e. *gaat*, Ovid. Fast. IV, 481: elephanti gregatim ingrediuntur, *gaan, bij troepen, troepsgewijze*, Plin. H. N. VIII, 5: vaccae in coitu ingrediuntur i. e. eunt, vadunt, Ibid. X, 63 post med.: per nivem, Curt. V, 6: intra finem loci, Cic., *zie hier voor:* intra munitiones, Caef., *zie hier voor:* proximus ingreditur donis. Virg. Aen. V, 545, *het welk men dubbel verklaaren kan, te weten, gaat bij de geschenken het naast, d. i. bekomt ze, of is de naaste, ten aanzien der geschenken; de laatste verklaaring schijnt de beste, gelijk dan dikwijls gaan* (ire cet.) *staat voor zijn.*

INGRESSĬO, onis, f. 1) *het binnen gaan, de ingang, bij voorb.* fori, Cic. Phil. V, 4: *van daar de ingang, d. i. begin*, Cic. Or. 3: 2) *het gaan, de gang*, Cic. Or. 59.

INGRESSUS, us, m. 1) *het binnen gaan, de ingang*, Caef. B. C. I, 34. Plin. Ep. X, 28: *van daar het begin, bij voorb.* in ingressu, Quintil. IX, 4 med.: causae, Ibid. VIII. Prooem.: operis, Ibid. X, 1: operum, Vitruv. I, 1 extr.: ingressus capere, Virg. Georg. IV, 316, *aanvang nemen, beginnen.* 2) *het gaan, de gang*, Cic. Nat. D. I, 94: celsior, Plin. H. N. XI, 15: animalis, Ib. XXVIII, 4: quaedam terrae ad ingressum tremunt, Ibid. II, 94.

INGRĔSSUS, a, um, *zie* Ingredior.

INGRŬO, ui, 3. *inbreken, instorten, bij voorb.* 1) *van menschen en beesten, bij voorb. vijanden*, Plaut. Amph. I, 1, 81: Aeneas ingruit Italis, Virg. Aen. XII, 628: fera ingruens. Plin. H. N. VIII, 16 post med.: 2) *Tropisch, van levenloze dingen, inbreken, d. i. aankomen, overvallen enz., bij voorb.* periculum ingruit, Liv. V, 21: *dus ook* vis, Ibid. 57: tela & saxa, Flor. IV, 2: terror, fuga, populatio agrorum, defectio sociorum, belli clades — ingruerunt, Liv. XXVIII, 44: morbi, Curt. V, 1: morbi ingruunt — in remiges, Liv. XXXVII, 23, *of* gentibus, Plin. H. N. VII, 50 extr.: metus, Ibid. IX, 30 extr.: frigus, Colum. IV, 29: imber ferreus, Virg. Aen. XII, 284: bellum, Virg. Aen. VIII, 535: aestas, Colum. XI, 3 ante med.

INGUEN, ĭnis, n. 1) *het voorste deel des ligchaams, aan de heupen, de lies, en* Plur. *de liezen, de schaamdeelen: van daar het zoo wel* Singul. *als* Plur. *voorkomt, bij voorb.* inguen, Celf. VII, 20. Virg. Aen. X, 786: inguen laevum, Virg. Aen. X, 589: *meermaalen* Plur. inguina, Ovid. Met. XIV, 60 *en* 67. Virg. Ecl. VI, 75. Celf. VII, 20, *en meermaalen, d. i. de lies, liezen enz.: doch, in sommige plaatzen kan ook het onderlijf te verstaan zijn: het staat* a) *voor het onderlijf*, Stat. Theb. VI, 897: cf. *hier voor:* b) *eerbaar, voor de schaamdeelen*, Ovid. Fast. II, 346. IV, 241. Horat. Sat. I, 2, 116: *alwaar ook de* Singular. *staat, bij voorb.* Horat. Sat. I, 2, 26. Virg. Georg. III, 283. Juvenal. VI, 300: c) *gezwel der schaamte*, Celf. II, 7. III, 5. Lucil. ap. Fest. in Tama: 2) *Tropisch, van gewassen, bij voorb. van het riet*, Plin. H. N. XVI. 36: *van den wijnstok*, Ibid. XVII, 21.

INGUINALIS, e, *of* **INGUINARIUS**, a, um, i. e. ad inguina pertinens, *bij voorb.* herba, Apul. de Herb. 60. Plin. H. N. XXVI, 9 in., *anders* argemone *genoemd.*

INGURGITO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk indoopen of storten, bij voorb. in een diep water, bij voorb.* sus se ingurgitat coeno, Lactant. IV, 17: *van daar* scil. se, *indringen*, Plin. H. N. XVII, 2 med., *van de sneeuw.* 2) *Tropisch, indoopen, bij voorb.* ingenium poculis, Gell. XV, 2, i. e. *zijn verstand laten drinken, in het*

het glas ſteeken, d. i. drinken: bijzonder ſe: i. e. zich zeer aan eene zaak overgeven of overlaten, zich verdiepen, bij voorb. a) ſe i. e. zich overladen door vreeten en zuipen, Cic. Fin. II, 8: ook Ingurgitari, Petron. 79, i. e. zuipen: b) ſe in philoſophiam, Gell. V, 16: ſe in flagitia, Cic. Piſ. 18: 3) binnen ſlorten, bij voorb. merum in ſe, Plaut. Curc. I, 2, 35: merum ventri ſuo, Apul. Met. IV ante med. p. 145. Elm.: ook aliquem, bij voorb. ſingulos poculis crebris, i. e. bezuipen, Ibid. VII ante med. p. 192: ſe in copias alicujus, Cic. Phil. II, 27, voor, zich meeſter maken, het verkrijgen.

INGUSTABILIS, e, niet tot eten dienſtig, Plin. H. N. XVI, 26.

INGUSTĀTUS, a, um, 1) Adject., ongeproefd, nog nooit te vooren gegeten, Horat. Sat. II, 8, 30: 2) het Particip. van ingusto.

INHĂBĬLIS, e, 1) het geen zich niet wel laat behandelen of buigen, onbuigzaam, bij voorb. navis, Liv. XXXIII, 30: telum, Liv. XXIV, 34. Curt. VIII, 9: inhabiles corporum moles, Curt. IX, 2, van den olijfant. 2) niet deugende tot iet, niet geſchikt, bij voorb. ad conſenſum, Liv. XXVI, 16: telum ad remittendum, Liv. XXIV, 34, zie hier voor: inhabilis ſtudiis, Senec. Ep. 15: progenerandis fœtibus, Colum. II, 1: boves labori non inhabiles, Ibid. VI, 1: ook ſeq. Infinit., bij voorb. tueri, Pandect. L, 2, 11.

INHABITĀBĬLIS, e, 1) van in (on) en habitabilis, onbewoonbaar, Cic. Nat. D. I, 10 med. Mela III, 7 extr.: 2) van inhabitare, bewoonbaar.

INHABITĀTOR, oris, m. bewooner, Pandect. IX, 3, 5 extr.

INHĂBĬTO, avi, atum, are, ergens in woonen, eene plaats bewoonen, daar in woonen, bij voorb. ſolum, Petron. 116: regio inhabitatur, Plin. H. N. VI, 17: in corio aſini, Apul. Met. VIII in. p. 213: formicae in ſtipite inhabitantes, Ib. poſt med. p. 211: van daar Inhabitantes de inwooners, Plin. Ep. VII, 27 ante med. Apul. Met. I in. p. 107.

INHAERĔO, haeſi, haeſum, 2. ergens in of aan hangen, ſteeken, zweeven, kleeven, of anders ergens zoo gevestigd zijn, dat men niet ligt weg kan, eigenlijk en Tropisch, bij voorb. ad ſaxa inhaerentes, Cic. Nat. D. II, 39: ſidera ſedibus ſuis inhaerent, Cic. Univ. 10: animi corporibus non inhaerent, Cic. Div. I, 50: inhaerere in viſceribus, Cic. Tuſc. IV, 11, en viſceribus, Ibid. II, 8: in mente, Ibid. I, 15: pectoribus, Ovid. Triſt. I, 6, 3: vultibus, Ibid. IV, 3, 19: alicui ſemper, Ibid. Art. III, 561, i. e. aanhangen, overgegeven zijn, daar bij blijven: lineamentis ſtatuae, Petron. 88, i. e. er op denken, oplettend zijn: opinio inhaerens, Cic. Tuſc. IV, 11: prioribus veſtigiis, i. e. optreden, Colum. IX, 8 med.: cervicibus patris, Plin. Ep. V, 16: in rei natura, Cic. Or. II, 39: ſtudiis, Ovid. Triſt. III, 7, 11: lingua inhaeret, Cic. Div. II, 46, i. e. kleeft aan, d. i. is aangewaſſen: virtutes virtutibus inhaerent, Cic. Fin. I, 20, kleeven aan enz., hangen aan enz.: Canis inhaeſuro ſimilis, Ovid. Met. I, 535, i. e. als of hij reeds aan den haas hangen bleef, d. i. hem grijpen wilde; ten zij dit liever van Inhaereſco is. Not. Inhaereo hangen, ſteeken enz. Maar Inhaereſco ik blijve hangen, ſteeken, kleeven enz. Van daar zijn vervolgends de Tempora Inhaeſi, Inhaeſum te beoordeelen, en zij zullen gemeenlijk tot Inhaereſco behooren.

INHAERESCO, haeſi, haeſum, 3. ik blijve ergens hangen, ſteeken, kleeven, bij voorb. in re, bij voorb. in ſordibus auribus, tanquam in viſco inhaereſceret, Cic. Nat. D. II, 57: ne quid emineret, ubi ignis hoſtium inhaereſceret, Caeſ. B. C. II, 9: ſuccum villis inhaereſcere, Plin. H. N. XII, 17: Poëtae leguntur, ediſcuntur, & inhaereſcunt in mentibus, Cic. Tuſc. III, 2: dextram amplexus inhaeſit, Virg. Aen. VIII, 124: inhaeſuro ſimilis, Ovid., zie Inhaereo: ook aliquid, bij voorb. inhaeſimus laqueos, Apulej. Met. VIII med. p. 209. Elm. Zie Inhaereo, op het einde.

INHALĀTUS, us, m. het aanädemen, de adem, bij voorb. oris, Apul. Met. II ante med. p. 119. Elm.

INHĀLO, are, willen aanädemen, ademen of dampen, bij voorb. cerae, Lactant. de Ira dei c. 10 ante med., i. e. dampen: ook rem i. e. aanädemen: van daar ſurculis & lapillis — inhalatis i. e. aangeädemd (tooverachtig), Apul. Met. II poſt init. p. 116. Elm.: ook aliquid i. e. iet (iemand) toeädemen, toedampen, bij voorb. nobis popinam inhalaſſes, Cic. Piſ. 6, voor nidorem popinae i. e. den reuk der genoten braſſerijen ons toedampteſt.

INHĬBĔO, ui, itum, 2. van habeo (i. e. ik houde ſcil. manum) in (aliquid), eigenlijk, de hand aan iet houden of leggen, om het of terug te houden, of te behandelen, en te verrichten: van daar 1) iet tegen of bij een perſoon uitöefenen, in het werk ſtellen, verrichten of gebruiken, bij voorb. imperium, Liv. III, 38 en 50. XXXVI, 28. Plaut. Bacch. III, 3, 43. Ibid. Stich. V, 4, 17: damnum (i. e. geldkosts enz.) aliamque coercitionem, Liv. IV, 53: ſupplicia alicui, Cic. Phil. XIII, 18: modum, maat ſtellen, Liv. III, 59: 2) aanhouden, ſtremmen, verhinderen, terug houden, bij voorb. navigium, Cic. Or. I, 33, i. e. aanhouden, terug houden of ook omkeeren (zie n. 3.), alwaar Pearce zonder noodzake ſuſtinebunt leest: tela, Liv. XXX, 10. Virg. Aen. XII, 693: frenos, Liv. I, 48: impetum victoris, Liv. XXXIX, 21: equos, Ovid. Met. II, 128: fugam, Ib. I, 611: cruorem, Ibid. VII, 849: manus, Petron. 105: mentem a probro, Catull. 90 (91) 4: aliquem, Cic. Verr. V, 63: curſum, Curt. IV, 16: lacrymas, Ibid. X, 6: facinus, Petron. 108: remos, Quinctil. XII. Praefat., i. e. niet voortroejen: alvum, Plin. H. N. XIX, 8 ante med. Ook met den Infinitivus, bij voorb. agere rectum curſum, Plin. H. N. II, 16 poſt med.: ook ſeq. quo minus, bij voorb. inhibere non potuit, quo minus cet., Ibid. XXXIV, 6 extr.: van daar 3) inhibere navem of puppes remis, Lucan. III, 659, of enkel inhibere remis, Curt. IV, 4, of enkel inhibere (ſcil. navem remis), Cic. Attic. XIII, 21, en Liv. XXXVII, 30 extr.: ook navem retro inhibere, Liv. XXVI, 39. XXX, 10, is een ſcheepsterm, het ſchip omwenden, om, bij voorb. in de haven in te loopen of om te vluchten, dewijl, wanneer het ſchip wendt, het te gelijk een weinig in zijne vaart terug gehouden, opgehouden of geſtremd wordt: men kan hier ook toe brengen, Cic. Or. I, 33, zie hier voor: cf. Juſtin. II, 12.

INHĬBĬTIO, onis, f. i. e. actus inhibendi, bij voorb. remigum, Cic. Att. XIII, 21, i. e. het wenden van het ſchip.

INHĬBĬTUS, a, um, zie Inhibeo.

INHĬO, avi, atum, are, 1) open ſtaan na iet, of enkel open ſtaan, bij voorb. ora ſicca inhiaſſe luporum, Stat. Theb. I, 616: 2) den mond naar iet opſperren, ſeq. Dativ. & Accuſat., bij voorb. uberibus, Cic. Cat. III, 8: hereditatem, quaſi eſuriens lupus, Plaut. Stich. IV, 2, 25, i. e. trachten: van daar a) naar iet begeerig trachten, bij voorb. aurum, Plaut. Aul. II, 2, 7: gazis, Senec. Herc. Fur. 166: poſtes, Virg. Georg. II, 463: b) begeerig naar iet vorſchen, bij voorb. pectoribus recluſis, Virg. Aen. IV, 63: c) begeerig luiſteren, bij voorb. dictis, Valer. Flacc. V, 469: 3) den mond opſperren, bij voorb. van verwondering, bij voorb. Cerberus inhians, Virg. Georg. IV, 483: Attonitis inhians animis, Virg. Aen. VII, 814.

INHŎNESTĀMENTUM, i, n. het geen tot ſchande ſtrekt, oneer, ſchande, bij voorb. adoleſcentiae, Gracch. ap. Iſidor. Orig. II, 21: aliquid — inhoneſtamenti in me admittam, Apul. Apol. poſt init. p. 275. Elm.

INHŎNESTE, met oneere, met ſchande, ſchandelijk, Terent. And. IV, 5, 2. Cic. Att. II, 1 extr. Vellej. II, 37. Gell. X, 19.

INHŎNESTUS, a, um, 1) oneerbaar, ſchandelijk, bij voorb. homo, Horat. Sat. I, 6, 36: homo inhoneſtiſſimus, Cic. Roſc. Am. 18: mors, Prop. II, 7, 89: nihil quod injuſtum atque inhoneſtum ſit, Cic. Dom. 41: omnia inhoneſta ſunt, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: id facere inhoneſtum non eſt, Gell. VII, 3 poſt med.: vulnus, Virg. Aen. VI, 497. Ovid. Faſt. II, 211: quid hoc joco inhoneſtius, Valer. Max. VII extr.: cupiditas inhoneſtiſſima, Cic. Q. Fr. I, 1, 6. 2) lelijk, afſchuwlijk, viesch, ſchandelijk om aan te zien, Terent. Eun. II, 3, 65. V, 4, 15: vulnus, Virg. Aen. VI, 497.

INHŎNŌRĀTUS, a, um, 1) zonder uiterlijke eere, ongeëerd, onaanzienlijk voor de wereld, bij voorb. vita, Cic. Tuſc. III, 34, i. e. zonder eereposten: inhonoratior triumphus, Liv. XXXIII, 23, i. e. niet zoo aanzienlijk, ma [illegible]: dea, Ovid. Met. VIII, 280: 2) onbeloond, onbeſchonken, bij voorb. aliquem inhonoratum dimittere, Liv. XXXVII, 54: omnium inhonoratiſſimi, Liv. XXXV, 12: ſocietas militiae, Flor. II, 8: cf. Ovid. Met. XIII, 41.

INHŎNŌRĬFĬCUS, a, um, onteerend, geene eere aandoende, bij voorb. factum dictumque, Senec. de Conſtant. 10.

INHŎNŌRUS, a, um, 1) ongeëerd, in kleine eere of aanzien ſtaande, bij voorb. civitas, Plin. H. N. V, 30: pomum, Ib. XV, 24: Hercules, Ib. XXXVI, 5 extr.: 2) lelijk, ſchandelijk om aan te zien, bij voorb. facies, Sil. X, 391, i. e. van een ſlecht aanzien, voorkomen of geſtalte: ſigna, Tacit. Hiſt. IV, 62, i. e. ſine ornamentis.

INHORRĔO, ui, 2. ſchrikken, ijzen, rillen, bij voorb. van koorts: inhorrui, Celſ. III, 12, ten zij het is van inhorreſco: dus ook inhorrui frigore, Petron. 17: ook ſchrikken, ontſtellen, bij voorb. dicitur inhorruiſſe civitas, Cic. ap. Non. 5 n. 7: domus principis inhorruerat, Tacit. Ann. XI, 28, ten zij dat beide is van inhorreſco: van daar 1) de punten om hoog laten ſtaan, ſtijfſtaan van ſpitzen of punten, bij voorb. acies vallo ſepta horrerent,

Liv.

Digitized by Google

Liv. VIII, 8: messis inhorruit, Virg. Georg. I, 314: ten zij het is van inhorresco: ook om hoog staan of stijfstaan van eene menigte, bij voorb. haairen, punten, bij voorb. aper pilis inhorrentibus, Apul. Met. VIII. p. 202: mihi pili inhorruerunt, Petron. 63: 2) sidderen, zich sidderend beweegen, bij voorb. inhorruit aër, Ovid. Pont. III, 3, 9: inhorruit aether, Valer. Flacc. III, 348: inhorruit aura, Stat. Theb. I, 309: ten zij het van inhorresco is: dus ook unda tenebris inhorruit, Virg. Aen. III, 195, ten zij het hier is, een schriklijk gezicht geven. 3) zich schudden, bij voorb. aper inhorruit armos, Virg. Aen. X, 711, ten zij het ook is van inhorresco. 4) pellis inhorrebat rictum, Lucret. VI, 1193, stondt stijf aan den mond, of gaf een schriklijk gezicht, of trilde.

INHORRESCO, rui, 3. i. e. horresco, en is bijna het zelfde als Inhorreo, alleen betekent het den aanvang: 1) eene ijzing ondervinden, bij voorb. gallinae inhorrescunt, Plin. H. N. X, 41: frigoris impatientia villis inhorrescunt, Ibid. XI, 28: bijzonder a) bij de koorts, trillen, bevriezen, sidderen, bij voorb. antequam inhorrescere possit, Cels. III, 12 post med.: ook in 't gemeen van koude, bij voorb. qui facile inhorrescunt, Ibid. I, 3: ook van levenloze dingen, bij voorb. aër inhorrescit nivibus & glacie, Apul. de Mundo, ten zij het is, staat stijf, wordt ruw, onvriendlijk enz. b) bij vreeze, Apul. Met. V extr.: inhorrescit vacuis, Tacit. Hist. III, 85. 2) zijne oppervlakte om hoog heffen, bij voorb. mare, Pacuv. ap. Cic. ad Div. I, 14, i. e. wordt stormächtig, of krijgt een vreeslijk voorkomen. 3) inhorruit unda tenebris, Virg. Aen. III, 195, was schriklijk om aan te zien. 4) sidderen, zich sidderend beweegen, bij voorb. trifolium inhorrescere, Plin. H. N. XVIII, 35 extr.: dus ook mare, Pacuv., zie n. 2: dus kan ook het één en ander uit n. 1. hier toe gebracht worden. 5) stijfstaan, bij voorb. aër nivibus, Apulej., zie hier voor.

INHORTOR, atus sum, ari, 1) ergens toe vermaanen, 2) ergens toe bekooren, aansporen, aanhitsen, bij voorb. canes alicui, Apulej. Met. VIII med. p. 209. Elm., i. e. tegen iemand: Inhortatus, a, um, Passive, bij voorb. canes in eorum exitium inhortatos immitti, Ibid. IX post med. p. 234.

INHOSPITALIS, e, geene vreemdelingen ontvangende, niet gastvrij, bij voorb. feritas, Plin. H. N. VI. Praefat.: van daar 1) Tropisch, duritia, Plin. H. N. XVII, 14, van eenen boom, die de inënting niet ontvangt. 2) onbewoond, onbewoonbaar, bij voorb. Caucasus, Horat. Od. I, 22, 6: litus, Plin. Paneg. 34: regnum, Senec. Troad. 215.

INHOSPITALITAS, atis, f. afkeerigheid, om vreemdelingen te herbergen, ongastvriendlijkheid, Cic. Tusc. IV, 11.

INHOSPITUS, a, um, i. q. inhospitalis, 1) niet gastvriendelijk, waar men niet herbergen kan, bij voorb. tecta, Ovid. Met. XV, 15: van daar Tropisch, terra inhospita Baccho i. e. waar geen wijn wast, Sil. I, 237: van daar 2) onbewoond, onbewoonbaar, bij voorb. Syrtis, Virg. Aen. IV, 41: saxa, Ibid. V, 627: tesqua, Horat. Ep. I, 14, 19. Not. inhospita, Substantive, scil. loca, Sil. IV, 753. VI, 308.

INHUMANE, onmenschlijk, tegen den menschenpligt, tegen de menschlievendheid, Cic. Off. III, 6. Terent. Heaut. V, 5, 1: inhumanius, Cic. Amic. 15.

INHUMANITAS, atis, f. 1) onmenschlijkheid, onmenschlijk gedrag, Cic. Verr. V, 44. Cic. Dejot. 12. 2) onmanierlijkheid, onwellevendheid, onbeleefdheid, Cic. Or. I, 22. Cic. Phil. II, 4.

INHUMANITER, onmanierlijk, onwellevend, Cic. Q. Fr. III, 1, 6.

INHUMANUS, a, um, voor menschen op zich zelven, en in betrekking tot andere niet passende, niet voegende voor menschen: van daar 1) onmenschlijk, bij voorb. homo, Cic. Verr. V, 46: vox, Cic. Fin. III, 19 extr.: barbaria, Ovid. Trist. III, 9, 2: via, Tacit. Hist. II, 70: securitas, Ibid. III, 83. 2) onmanierlijk, onwellevend, bij voorb. homo, Cic. Senect. 5. Cic. Off. I, 40 extr.: negligentia, Cic. Off. I, 36: ingenium, Terent. Eun. V, 2, 42: inhumanior, Cic. Verr. II, 78: inhumanissimus, Terent. Phorm. III, 2, 24. 3) onmenschlijk, d. i. bovenmenschlijk, buitengemeen, godlijk enz., bij voorb. inhumanae mensae lautitiis eas opipare reficit, Apul. Met. V ante med. p. 162. Elm.

INHUMATUS, a, um, onbegraven, niet ter aarde besteld, Cic. Div. II, 69. Virg. Aen. XI, 22. Lucan. VII, 820.

INHUMIGO, are, bevochtigen, natmaken, Liv. Andr. ap. Non. 1. n. 331.

INHUMO, are, in de aarde graven, met aarde bedekken, bij voorb. talcas, Plin. H. N. XVII, 18.

INIBI, 1) aldaar, daar in, d. i. in die plaats of in die zaak, Cic. Agr. I, 7. Cato R. R. 18. Plaut. Pers. I, 3, 45. Gell. XVII, 8. Not. inibi eisdem laudibus — lusit, Gell. XVII, 12, alwaar eisdem laudibus kon weg blijven, te weten, inibi i. e. in ea re (i. e. laude febris), of inibi staat voor in, doch, het welk hard schijnt. 2) bijna, bijkans, dra, op het punt, bij voorb. cum eum inibi mors occuparet, Gell. I, 3 in., i. e. toen hij op het punt stondt, om te sterven: van daar inibi est (res), eigenlijk, het (d. i. de zaak) is er aan toe, staat voor de deur, is op hand, zal dra geschieden, is op het punt of nabij, bij voorb. profecto aut inibi est, aut jam potiuntur cet., Pacuv. ap. Non. 2. n. 427: liberne es? non sum: verum inibi est, Caecil. Ibid.: dus ook, Cic. Phil. XIV, 2, quod sperare debemus aut inibi esse aut jam esse confectum. Sommigen verklaaren het hier, er op denken: dit past niet, wegens esse confectum.

INJECTIO, onis, f. 1) de aanlegging, bij voorb. der hand, bij voorb. manus, Quintil. VII, 7 extr. Ulpian. Pandect. II, 4, 10. Gell. XX, 1 post med. e legg. XII. Tab.: en Tropisch, bij voorb. vera bona, in quae non est manus injectio, Senec. Constant. 5, i. e. aan wien het geluk zijn magt niet gebruiken, de hand slaan mag. 2) inboezeming, bijbrenging, ingeving. 3) inwerping, instorting, invoeging. 4) veroorzaking.

INJECTO, are, i. q. injicio, aanleggen, aanvoegen, bijvoegen, bij voorb. dextram, Stat. Theb. IX, 133. Sil. III, 183. Lucan. III, 611.

INJECTUS, us, m. 1) het heenwerpen, bij voorb. pulveris, Plin. H. N. XI, 17 extr. 2) heenvoeging, invoeging, bij voorb. animi in corpus, Lucret. II, 739. 3) het over- of omwerpen, bij voorb. van een kleed, Plin. H. N. VIII, 16. 4) de aanlegging, bij voorb. der hand enz.; dus ook unguium, der klaauwen, bij voorb. trahebat (panthera) vestem unguium levi injectu, i. e. ligte aanraking, aanvatting, Plin. H. N. VIII, 17. 5) opwerping, bij voorb. van aarde, steenen enz., bij voorb. bij het pleisteren enz., bij voorb. novo injectu solidat graves arenas, Stat. Sylv. IV, 3, 22.

INJECTUS, a, um, zie Injicio.

INJEXIT voor INJICIET, Plaut. Pers. I, 2, 18.

INIGO, egi, actum, 3. 1) binnen drijven, ergens heen drijven, bij voorb. het vee, Varr. R. R. I, 52, 2. II, 2 post med.: dus ook capram in arcem, Ibid. I, 2 post med.: in stabula, Ibid. II, 2: van daar Tropisch, aandrijven tot iet, Senec. Ep. 103. 2) ergens heen werpen of storten, bij voorb. anus eum praeceps inegit i. e. stortte of stiet hem neder, Apulej. Met. IV ante med. p. 148. Elm.

INJICIO, jeci, jectum, 3. 1) binnen of heen werpen, storten, doen of laten, deels met den blooten Accusativus der zaak, bij voorb. semen, Plin. H. N. XVIII, 18 extr.: congios, Colum. XII, 22: calamum, Plaut. Pers. I, 3, 7: ignes scil. in domum, Cic. Pis. 11: deels met bijvoeging van het geen, waar in het geworpen, gestort, gelegd of gedaan wordt, wanneer dan in, den de Dativus staat, bij voorb. se in ignem, Terent. And. I, 1, 113: se flammae, Plin. H. N. VIII, 14: dus ook viscera flammis, Quintil. VI. Prooem.: ook se per ignem saltu, Virg. Aen. VIII, 257, i. e. sprong in 't vuur, doch, het kan ook zijn, door het vuur: se in agmen, Ibid. II, 408: se morti, Ibid. IX, 553: manum foculo, Liv. II, 12: se in hostes medios, Cic. Dom. 24: dus ook injici voor injicere se, bij voorb. libido ad id injecta, Cic. Tusc. IV, 6, i. e. zich instort enz. Ed. Ernest., doch, Davis. leest illecta: dus ook aliquem in crimen, bij voorb. injectum (gestort) in crimen, Cic. Verr. V, 9 extr., doch, de Ed. Graev. en Ernest. heeft electum: verders ignem castris, Liv. XL, 31: ignem sedibus, Cic. Div. I, 12, als Dichter: tela in elephantos, Auct. B. Afric. 83: tragulam in aliquem, Plaut. Epid. V, 2, 45. Pseud. I, 4, 14: animus se injiciens cet., Cic. Nat. D. I, 20, i. e. laat zich in, d. i. bedenkt: van daar Tropisch, ergens heen brengen, bijbrengen, inboezemen, veroorzaken, bij voorb. alicui formidinem, Cic. Verr. III, 28: spem, Cic. Att. III, 22: suspicionem, Nep. Eum. 9: curam, Liv. XXVII, 4: admirationem, Nep. Iphic. 3: terrorem, Cic. Fin. V, 11: tumultum, Cic. Cat. III, 3. Liv. XXXII, 30: mutationem animis, Liv. V, 27: metum, Plaut. Cas. III, 3, 26: religionem, Cic. Caecin. 37: scrupulum, Cic. Cluent. 28: studium pugnandi, Caes. B. G. I, 46: iras, Virgil. Aen. X, 728: alicui caussam — & moram, Cic. Caecin. 2: cunctationem, Liv. XXXV, 25: frustrationem i. e. frustrari, Plaut. Amph. III, 1, 15: alicui mentem, Cic. Mil. 31: cogitationem, Cic. Att. VII, 3: pavorem, Liv. IV, 19. XXVIII, 3: periculum, Cic. Caecin. 15: contentionem, Liv. III, 64: amentiam, Cic. Mil. 32: certamen, Liv. XXXIV, 4, i. e. aanleiding geven, veroorzaken: verba, Terent. Heaut. V, 1, 19, i. e. er in spreken, er op zeggen. 2) ergens heen of op, of aan iet werpen, bij voorb. securim alicui, Cic. Mur. 24: taedas ad fastigia, Valer. Flacc. II, 235: pontem, Liv. XXVI, 6, i. e. slaan, maken: terram alicui, i. e. op iemand enz.,

Virg. Aen. VI, 366: brachia collo, Ovid. Met. III, 389: inie&tus in hibernis, Cic. ad Div. VII, 16. heengeworpen in de enz. d. i. gerust daar in te vinden, zich werkeloos bevindende: van daar aanwerpen, aanleggen, overwerpen, bij voorb. sibi vestem, Ovid. Art. II, 618, i. e. aan trekken: dus ook pallium alicui, Cic. Nat. D. III, 34: of in aliquem, Plaut. Truc. II, 5, 26: togam, Quintil. XI, 3 extr.: cf. Ovid. Pont. III, 4, 101: frenos alicui, Cic. Phil. V, 9: alicui manicas, Plaut. Capt. III, 5, 1. kluisteren: dus ook vincula, Virg. Ecl. VI, 19: dus ook vincula animo, Cic. Fin. III, 22: manum alicui de hand aan iemand leggen, bij voorb. om hem tot stilstand te brengen, Petron. 115: en Tropisch, bij voorb. mihi veritas manum injecit, Cic. Rosc. Com. 16: sibi, Senec. Controv. 1: scribenti, Vellej. II, 41: of om daar door zijn recht van eigendom aan hem plegtig aan den dag te leggen, Liv. III, 44. Pandect. XVIII, 7, 9: ook seq. in, bij voorb. in sua jura, Ovid. Her. VIII, 16: ook Tropisch, bij voorb. injecere manum Parcae, Virg. Aen. X, 419: animo non possunt manus injici, Senec. ad Helv. 11: quieti ejus manus injeci, Plin. Epist. X, 19, voor usus sum ejus opera: of bij daging voor het gericht, Plaut. Pers. I, 2, 18. Truc. IV, 2, 49, alwaar injicere aliquem manum staat, gevolglijk een dubbele Accusativus: dus ook laqueum, Liv. I, 26, de strop aanleggen, over hem werpen, om hem te binden. 3) iets zeggen of zich laten verluiden, bij voorb. Bruto saepe injecissem, Cic. Att. XVI, 5 med.: imperitis injecerat meum nomen, Cic. Dom. 6: nuper injecit, Cic. Quintil. 21: cum mihi in sermone injecisset, Trebon. in Cic. Ep. ad Div. XII, 16. 4) enkel werpen of storten, bij voorb. ab arbore se injicit, Plin. H. N. VIII, 12: eo super ligna injiciunt, Caes. B. C. II, 10: taedas ad fastigia, Valer. Flacc. II, 235: ook kan het één en ander hier toe gebracht worden. Not. injectus vestem voor injecta veste, Apul. Met. IX: injexit voor injecit, Plaut. Pers. I, 2, 18: inicit voor injicit, Sil. X, 571.

INIMICE, vijandlijk, Cic. Phil. II, 14. Nat. D. I, 3. Quintil. XI, 1 post med.: inimicissime, Cic. Quintil. 21.

INIMICITER, i. q. inimice, Acc. ap. Non. 11. n. 41. Quadrigar. ap. Gell. III, 8. Tubero ap. Charis. 1. Enn. ap. Priscian. 15.

INIMICITIA, ae, f. vijandschap, bij voorb. intercedunt mihi inimicitiae cum aliquo, Cic. Coel. 13: of sunt mihi inimicitiae cum aliquo, Cic. Rosc. Am. 6, i. e. ik heb enz. Ook inimicitias gerere, Cic. Pont. 11: exercere cum aliquo, Sallust. Cat. 49: capere in familiam, Terent. Phorm. II, 3, 23: suscipere, Cic. ad Div. II, 18: subire, Cic. Verr. V, 71: donare, Cic. ad Div. V, 4: facere, Tacit. Ann. XI, 6: deponere, Anton. in Cic. Ep. ad Att. XIV, post 13: of ponere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: denuntiare alicui, Cic. Flacc. 1: contrahere, Quintil. VII, 1 post med. Not. De Pluralis is veel menigvuldiger, dan de Singularis: en in de aangehaalde plaatzen staat de Pluralis: doch, de Singul. staat, bij voorb. Cic. Tusc. IV, 9. Plaut. Stich. III, 1, 8. Enn. ap. Gell. XIX, 8. Ulpian. Pandect. V, 1, 15. Acc. ap. Charis. 1.

INIMICO, are, tot een vijand maken, vijandlijk maken, Horat. Od. IV, 15, 20. Stat. Theb. II, 419. Auson. Ep. XXIV, 13: van daar inimicari mijn vijand zijn, zich vijandlijk gedragen, Cic. Att. II 19, ex Edit. Ernest.

INIMICUS, a, um, 1) ongunstig, tegenstrijdig, vijandlijk, haatlijk, bij voorb. animus, Cic. Verr. II, 61: inimicus alicui, Cic. in Caecil. 13: Gallia, quam sibi — infestam inimicamque cognovit, Cic. Phil. X, 10: cum ei omnia inimica atque infesta fuerint, Cic. Quint. 10: qui mihi tam crudeliter inimici sunt, Cic. Att. XI, 10: inimicos in se omnes habent, Plaut. Bacch. III, 6, 18: consilia tum patriae tum sibi inimica, Nep. Paus. 2: nec quidquam inimicius, Cic. Or. 57: animorum motus inimicissimi, Cic. Tusc. IV, 15: ook van levenloze dingen, bij voorb. brassica stomacho inimicissima, Plin. H. N. XX, 9 post med., i. e. strijdig, schadelijk: dus ook raphani dentibus inimici, Ibid. XIX, 5: odor nervis inimicus, Horat. Sat. II, 4, 53: imber, Virg. Aen. I, 123 (127): lux, Ibid. IX, 355: utrumque ad corpus alendum inimicum, Varr. R. R. II, 2 extr., i. e. deugt niet, is schadelijk enz.: maritare ulmos, nisi validas, inimicum (est), Plin. H. N. XVII, 23, i. e. deugt niet. Ook kan men het vertaalen, Substantive, vijand, grooter vijand, de grootste vijand, bij voorb. est mihi inimicus, hij is mijn vijand (mij ongunstig): inimicior mihi, mijn grooter vijand (mij ongunstiger): inimicissimus, mijn grootste vijand, mijn zeer groote vijand: ja het staat ook dikwijls bij de Ouden Substantive, bij voorb. plenior inimicorum, Cic. Provinc. 8: inimicus, hostis, Cic. Verr. II, 24: aliquem insectari tanquam inimicum & hostem, Liv. XXXIX, 28: dus ook inimica, vijandin, bij voorb. cujusquam, Cic. Coel. 13: inimica libidinum, Cic. Off. III, 33: sit virtutis inimica, Ibid. 25 extr.: dus ook inimicissimus, bij voorb. inimicissimus suus, Cic. Mil. 9: inimicissimi Sthenii, Cic. Verr. II, 36. 2) ook van vijanden, met welken men oorlog voert, vijandelijk: terra inimica, Virg. Aen. X, 295: tela, Virg. Aen. XI, 809: numina, Ibid. 84: insigne, Ibid. XII, 944: ignes, Ibid. VIII, 375.

INIMITABILIS, e, onnavolgbaar, niet navolgen, bij voorb. sapor, Quintil. I, 10 (16): auctoritas, Ibid. VIII, 3 ante med.: quaedam sunt inimitabilia, Ibid. X, 2, 19: morum dulcedo, Vellej. II, 97.

INIQUE, 1) ongelijk, bij voorb. Nunquam vidi iniquius concertationem comparatam, Terent. And. II, 2, 3: iniquissime comparatum est, quod in morbis medicus nobilissimus quaeritur, in periculis capitis deterrimus patronus adhibetur, Cic. Cluent. 21: doch, het kan ook heeten, onbillijk. 2) onbillijk, bij voorb. comparo Castorem cum Domitio, Cic. Dejot. 11: expulsi inique, Cic. Dom. 33, zie ook n. 1. 3) niet met gelaten gemoed, niet gelaten, bij voorb. ferre, Sueton. Caes. 45.

INIQUITAS, atis, f. de ongelijkheid, bij voorb. ponderis, Apul. Met. VII med. p. 195. Elm. Ook de oneffenheid, bij voorb. loci, Caes. B. G. III, 2. VII, 45. Liv. XXXVIII, 22. Ook de hoogte, bij voorb. loci, Liv. II, 65: van daar 1) de bezwaarlijkheid, nood, hardheid, bij voorb. rerum, Caes. B. G. II, 22: boves iniquitate operis mulctantur, Colum. II, 4, 6, i. e. hardheid, bezwaarlijkheid: temporis, Cic. Rosc. Am. 29. Curt. VII, 7: temporum, Ibid. 1. Liv. XXXV, 16 extr.: 2) onbillijkheid, hardheid: hominis, Cic. ad Div. I, 2 post med. Cic. Quint. 2. Cat. II, 11. Verr. III, 89. Or. I, 48. Caes. B. G. VII, 19. Plin. H. N. XII, 19 post med.: exitii, Tacit. Ann. XVI, 7: ad iniquitates obtinendas, Ibid. Hist. II, 84.

INIQUO, are, i. e. iniquum facio, bij voorb. aequum animum, Laber. ap. Non. 2. n. 444.

INIQUUS, a, um, ongelijk, bij voorb. pugna, Virg. Aen. X, 889: passus, Valer. Flacc. III, 486: pensiones, Pandect. XXXIII, 1, 3: certamen, Sallust. Jug. 54 (58), maar, alwaar het ook zijn kan, bezwaarlijk, nadeelig, hard. Ook ongelijk, oneffen, bij voorb. dorsum, Virg. Aen. X, 303. Ook hoog, ten aanzien van een lager plaats, bij voorb. locus, Liv. II, 31 en 65, i. e. hoogte: van daar 1) onbekwaam, bezwaarlijk, bij voorb. locus, Liv. II, 31, zie hier voor: Ibid. VIII, 38. Caes. B. C. I, 45 en 47: adscensus, Liv. XXVIII, 16: palus, Tacit. Ann. I, 63: spatium, Virg. Aen. V, 203: iniquissimus locus, Caes. B. G. II, 27. V, 32: locus iniquior, Caes. B. G. II, 10. 2) de maat te buiten gaande, niet de rechte maat houdende, gevolglijk a) te groot, bij voorb. pondus, Virg. Georg. I, 164: sol i. e. te groote zonnehitte, Ibid. Aen. VII, 226: pretium, Pandect. XL, 5, 31: merum i. e. te rijklijk gedronken, Valer. Flacc. III, 66. b) te klein, bij voorb. hemina, Pers. I, 132: pondus, Pandect. XIX, 1, 32. 3) onbillijk, d. i. onbillijk gesteld, bij voorb. lex, Horat. Sat. I, 3, 67: causa, Terent. And. I, 5, 21: conditio, Cic. ad Pompej. 2, in Ep. Cic. ad Att. VIII post Ep. 11: van daar iniquum est, het is onbillijk, Cic. Harusp. 3: quid iniquius dici potest? Cic. Quint. 2: iniqua loqui, Terent. Ad. II, 1, 33: van daar Tropisch, d. i. te groot of te klein, bij voorb. pondus, pretium cet., zie hier voor. 4) onbillijk, d. i. onbillijk denkende of handelende, bij voorb. judex, Terent. Heaut. II, 1, 1. Ovid. Met. XIII, 190: iniquus es, Terent. Heaut. V, 3, 9. 5) afkerig, ongunstig, hard, kwalijk gezind, vijand, vijandlijk, bij voorb. homines omnibus iniqui, Cic. Planc. 16: oratio iniquum (i. e. iniquorum), Terent. Heaut. Prol. 27: sunt obscurius iniqui, Cic. ad Div. I, 5 extr.: Juno, Virg. Aen. VIII, 292: animo iniquissimo, Cic. V, 55: vultus, Ovid. Art. I, 313: iniquum esse in aliquem, Terent. Hec. III, 5, 25: ook Tropisch, bij voorb. vina iniqua capitis, Plin. H. N. XIII, 4 post med., i. e. ongunstig, schadelijk. Ook staat iniquus Substantive, een vijand, bij voorb. iniquos meos, mijne vijanden, Cic. Planc. 16. Cic. ad Div. XI, 27: iniqui nostri, Cic. Planc. 23. 6) niet gelaten, onwillig, bij voorb. iniquissimo animo mori, Cic. Senect. 2 in.: iniquo animo ferre, Cic. Tusc. II, 2: of pati, Terent. Eun. II, 1, 6, i. e. onwillig, ongeern, niet gelaten verdragen: mens, Horat. Sat. I, 9, 20: iniqua mente ferre rem, Ovid. Met. VIII, 634. 7) hard, treurig, ongelukkig, [illegible], bij voorb. tempus, Liv. II, 23: casus, Virg. Aen. VI, 475: sors, Ibid. 332. XII, 243.

INITIALIS, e, oorspronglijk, aanvanglijk, bij voorb. origo [illegible], Apul. Met. IV post med. p. 156. Elm.: origo causae rerum, Ibid. Apol. post med. p. 315: progenies saeculorum, Ibid. Met. XI post init. p. 259.

INITIAMENTUM, i, n. *inwijding of onderwijs*, *bij voorb.* sapientiae, Senec. Ep. 90 post med.

INITIATIO, onis, f. 1) *inwijding in den geheimen Godsdienst.* 2) *deelneming daar aan, of pleging van den zelven, of de Godsdienst zelve*, *bij voorb.* initiatione sacrorum Eleusiniorum submoveri, Suet. Ner. 34.

INITIO, avi, atum, are, 1) *aanvangen*, *bij voorb.* brassicam seremus vel irriguo loco vel pluvia initiante madefacto, i. e. quando post caniculam redit pluvia atque denuo incipit, Pallad. Jun. 4. 2) *inwijden*, *bij voorb. tot zekere geheime Godsdiensten, bijzonder van* Ceres, *bij voorb.* aliquem Cereri sacro Graeco, Cic. Leg. II, 9 e leg. XII Tab.: aliquem Cereri eo ritu cet., Ibid. 15: aliquem sacrorum solennibus, Justin. XI, 7: non initiati templum Cereris ingressi sunt, Liv. XXXI, 14: initiatus es (iis), quae tradantur mysteriis, Cic. Tusc. I, 13: laxamentum initiantibus adjecit, Vitruv. VII Praefat. extr.: *ook tot andere Godsdiensten*, *bij voorb.* Bacchis aliquam initiare, Liv. XXXIX, 9, 10, 14 *en* 15, i. e. *in de zamenkomsten der* Bacchanaliën *inwijden*, *haar als lid aannemen:* aliquem magicis coenis, Plin. H. N. XXX, 2: puerum, Ter. Phorm. I, 1, 11, i. e. *inwijden*, *bij voorb. tot eenen Godsdienst, of aan eene Godheid enz.: van daar Tropisch*, studiis, Quintil. I, 2 (3): aliis literis initiatus sum, Plin. Ep. V, 15, i. e. *ik heb andere studiën geleerd, en in deze plaats is* initiari i. q. operam dare. *Men zou ook hier toe kunnen brengen* Plaut. Cas. II, 3, 9 magis initio munditiis, munditiam antideo, *wanneer er een* Comma *achter* munditiis *gezet wordt* i. e. operam do munditiis, *gevolglijk zou* initio *zijn*, i. q. initior: *doch, dit is misschien niet nodig:* magis initio i. e. magis quam initio (Ablat.).

INITIUM, i, n. *het binnengaan, de ingang: van daar* 1) *aanvang, begin*, *bij voorb.* initium dicendi sumere, Cic. Leg. II, 1, i. e. *maken: dus ook* facere, *bij voorb.* caedis, Cic. Phil. V, 7: confligendi, Ib. XIV, 14: ponere, Cic. Att. X, 18, i. e. *maken:* dare, Quintil. III, 2, i. e. *maken: dus ook* ducere *maken*, *bij voorb.* initium belli ducere a fame, Cic. Att. IX, 9: initium rei ducere ex lectione, Quintil. I, 9 (15): ab inicio rerum cet., Cic. Or. II, 12: initio accusationis, *bij het begin der enz.*, Cic. Ibid. I, 26: ab initio *zonder* Genitivus, *van 't begin af*, Cic. ad Brut. Ep. 10: bonis initiis orsus tribunatus, Cic. Brut. 34: indagatio initiorum, Cic. Tusc. V, 24: primis initiis, *bij het enz.*, Justin. I, 2: inter initia regni, Ibid. XXI, 1: ab ultimo initio rem repetere, Auct. ad Her. I, 9: primum initium, Liv. VI, 12 extr.: *van daar* initio (Ablat.) *in 't begin, aanvanglijk*, Cic. ad Div. I, 7 post med. *tweemaal.* Nep. Timol. 3: *van daar* 2) *de aanvang, begin eener wetenschap*, *bij voorb.* initia mathematicorum, Cic. Acad. IV, 36 med., i. e. *de eerste beginzelen of de voorafgaande stellingen, die tot het bewijs leiden zullen.* b) natus obscurissimis initiis, Vellej. II, 76, *van geringen stand.* c) novis initiis opus est, Curt. V, 9. §. 4, *voor, een nieuwe Koning.* 2) Initia *een geheime godsdienst, waar niemand bij mogt komen, dan die er toe behoorde* i. q. mysteria, *bij voorb. bijzonder van* Ceres, *anders de* Eleusinische *genoemd*, Cic. Leg. II, 14. Varr. R. R. II, 4, 9. III, 1. Justin. II, 6: *ook van andere, bij voorb. van* Bacchus *of de* Bacchanaliën, Liv. XXXIX, 8: Samothracum, Curt. VIII, 1 med. *Misschien. van betreden, binnen gaan, of dewijl hij den aanvang gaf in eene zuiverer Godgeleerdheid en Wijsgeerte, of geven zou: misschien van* initius, a, um, *onbetreedbaar*, scil. sacra, *dewijl geen ongewijde ze betreden mogt. Ook de dingen, die in dergelijke godsdienstige bijeenkomsten gebruikt werden, heeten* Initia, Catull. 62, 9.

INITO, are, i. q. ineo, *binnen gaan, betreeden*, *bij voorb.* loca, Pacuv. ap. Diomed. 1.

INITUS, a, um, *zie* Ineo.

INITUS, us, m. *het binnen gaan: van daar* 1) *de aankomst*, Lucret. I, 13 Ed Creech., *alwaar anderen* initium *lezen.* 2) *bevruchtiging*, Plin. H. N. VIII, 44. X, 63 extr.

INJOCUNDE, *onäangenaam:* injucundius, Cic. Att. I, 20 in.

INJOCUNDITAS, atis, f. *onäangenaamheid*, Cic. Nat. D. II, 55.

INJOCUNDUS, a, um, 1) *onäangenaam*, *bij voorb.* labor, Cic. Fin. I, 1 extr.: rumor, Cic. Q. Fr. III, 8 post med.: odor, Plin. H. N. XXV, 7: sonus vocis, Gell. XIII, 20: auctor, Quintil. X, 1 extr. 2) *toornig, hevig*, Tac. Agric. 22.

INJODICATUS, a, um, 1) *onveroordeeld, niet pleggig voor het gericht gesteld*, *bij voorb.* homo, Cato ap. Gell. XIII, 23. 2) *onbeslist*, Quintil. X, 1 ante med.

INJUGIS, e, 1) *niet in het juk gespannen, die geen juk gedragen heeft*, *bij voorb.* boves, Fest. 2) i. e. *niet zaamgevoegd*, *bij voorb.* versus injuges, Diomed. 1, i. e. *zonder verbindingsparticulen, hoedanig bij voorb. dit vers is* (Virg. Aen. VII, 170) Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis.

INJUNGO, xi, ctum, 3. 1) *binnen voegen*, *bij voorb.* tignos in asseres, Liv. XLIV, 5, *insluiten, inwerken: van daar* arborem scrobi, Pallad. Febr. 10 in., i. e. *zetten, planten: van daar* Absolute *en zonder* scrobi, *inzetten of planten*, Pallad. I, 6, 5. 2) *aanvoegen, toevoegen*, *bij voorb.* aggerem muro, Liv. XXXVII, 26: vineas moenibus, Liv. V, 7: scandulas tenelellis, Colum. VIII, 3, 6: marem feminae, *voor* admittere, Ibid. VI, 37, 2: sarmenta, Pallad. I, 6, 9, i. e. *opbinden, gevolglijk niet afsnijden:* pondus injungere i. e. addere, Colum. VI, 2, 7: *dus ook* pollinem, Veget. III, 1, 8: *van daar* domus injuncta mari, Pandect. XIX, 1, 52 extr.: area injuncta domui, Ibid. XIX, 2, 57: *van daar Tropisch, toevoegen, aandoen, veroorzaken*, *bij voorb.* alicui injuriam, Liv. III, 65: ignominiam, Liv. VIII, 32: sibi tormentum, Plin. Paneg. 86, i. e. *zich geweld aandoen:* damnum, Pandect. L, 17, 135: detrimentum reipublicae, Brut. in Epist. Cic. ad Div. XI, 13 extr.: alicui poenam, Pandect. XLVII, 15, 2. 3) *opleggen, opdringen, te last leggen*, *bij voorb.* civitatibus servitutem, Caes. B. G. VII, 77. Liv. V, 2: alicui laborem, Liv. V, 4: leges, Liv. XXXIX, 37: onus, Liv. VI, 6. XXVI, 35 extr.: plebiscita patribus, Liv. III, 67: militiam alicui, Liv. XXXII, 3 in.: tributum, Tacit. Germ. 25: delectus, Ibid. Agric. 15: officia, Plin. Paneg. 95: nec sibi ullius rei moram necessitatemque injungebat, Hirt. Alex. 44, i. e. *hij talmde niet, verzuimde niet, liet zich nergens door ophouden:* poenam, Pandect., *zie hier voor: ook* seq. ut, *bij voorb.* injungo mihi, ut mittam, Plin. Ep. X, 55. *Ook opleggen, opdragen*, *bij voorb.* alicui munus comitiorum habendorum, Liv. III, 35: officia, Plin. Ep., *zie hier voor. Ook met* ut, *bij voorb.* mihi injunxerat, ut cet., Plin. Ep. IV, 9: injungo autem & — rogo, Ibid. 13 extr.: quid a te jucundius mihi potuit injungi, quam ut cet., Ib. II, 18.

INJURATUS, a, um, *die niet gezworen heeft, onbeëdigd*, *bij voorb.* homo, Cic. Caecin. 1. Cic. Font. 7. Liv. X, 41 post med. Plaut. Amph. I, 1, 281: mens, Cic. Off. III, 29 ex Eurip.

INJURIA, ae, f. (scil. res, *van* Injurius, a, um), 1) *alles, wat wederrechtelijk of ook tegen de billijkheid geschiedt, het zij het besta in woorden of daden, onrecht*, *bij voorb.* alicui injuriam inferre, Cic. Off. I, 7 extr.: *of* imponere, Cic. Verr. IV, 9: *of* immittere, Cic. Parad. 4: *en* jacere, Ibid.: *of* alicui facere, Cic. Fin. III, 21: *of* offerre, Terent. Hec. V, 1, 13, i. e. *aandoen: ook* injuria aliquem adficere, Terent. Phorm. V, 1, 3: injuriam adcipere, Cic. Caecil. 18: pati, Cic. Amic. 21: ferre, Terent. Hec. I, 2, 91: propulsare, Cic. Rosc. Am. 50: repellere, *afweeren*, Liv. III, 65 extr.: *of* defendere, Caes. B. C. I, 7, *afweeren:* persequi, Ibid. B. G. VII, 38: condonare, Ibid. I, 20: ulcisci, Ibid. 12: injuriis onerare, Terent. And. V, 1, 8: tibi a me nulla orta est injuria, Ib. Ad. II, 1, 35: judicii i. e. *van het vonnis*, Liv. IV, 10: injuriam facis, cum cet., Ter. Hec. IV, 4, 70, i. e. *gij doet verkeerd, handelt onrecht enz.:* injuria sua i. e. in se, Sallust. Jug. 51 (50). §. 11: sociorum i. e. in socios, Ibid. 52 (54): praetor injuriam decernit, Cic. Quint. 21, i. e. *iet onrechts: van daar* per injuriam, Cic. Verr. III, 97, *met onrecht, op eene wederrechtelijke wijze:* injuria, Cic. Cat. I, 7. Plaut. Poen. Prol. 37, *met onrecht:* non injuria, Terent. Eun. III, 1, 43. Cic. Nat. D. III, 37, i. e. *met recht: dus ook* haud injuria, Curt. III, 5 extr.: nec injuria, Cic. Q. Fr. III, 8 extr.: *of* neque id injuria, Terent. Heaut. III, 3, 20. 2) *onrechtmatig, wederrechtelijk gedrag*, *bij voorb.* praetoris, Cic. Quint. 2: tuae tibi occurrunt injuriae, Cic. Parad. 2 extr.: ut — tuam injuriam persequar, Cic. Caecin. 11: vestra factum est injuria, Plaut. Truc. I, 2, 66: praetor decernit injuriam, Cic. Quint. 21 prope fin., i. e. *iet onrechts: van daar* a) *de onteering, beschimping*, *bij voorb. van een ongehuwd vrouwspersoon door bijslaap*, *bij voorb.* me injuriam fecisse filiae, Plaut. Aul. IV, 10, 64: ex ejus injuria peperisse gnatam, Plaut. Cist. I, 3, 32: *dus ook* injuriam adcipere, Petron. 25: *en* pati, Ibid. 140: *dus ook* formae, Virg. Aen. I, 27 (31), i. e. *schimp, smaad, wegens de enz.* b) *elke wederrechtelijke beleediging, toegevoegde schaden, injurie*, *bij voorb.* actio injuriarum, Cic. Caecin. 12, i. e. *de beschuldiging deswegens:* injuriarum dicam alicui scribere, Terent. Phorm. II, 2, 15, *een proces van injurie aandoen:* agere injuriarum, Pandect. XLVII, 10, 6, i. e. *wegens injuriën aanklagen:* injuriam teneri, Ibid.: experiri, Ibid.: injuriarum mulctam alicui dicere, Plaut. Poen. V, 5, 57. c) *onbillijke strengheid, hardheid*, *bij voorb.* paterna, Terent. Heaut. V, 2, 39: cf. I, 1, 85: *van daar* d) *in 't gemeen, elke beleediging, elke schade*, *bij voorb.* frigorum, aestuum, Plin. H. N. XIII, 24 extr.: raphani — desinunt injurias sentire, Ibid. XIX,

Digitized by Google

XIX, 12 in.: opportuna injuriae, Ibid. XXXIII, 12 extr., i. e. voor schade, verbreking, blootgesteld: tales injurias (serpentium), nadeel, d. i. steek, beet, Ibid. XXII, 7: haerens injuria lumbis, Seren. Samm. 35. v. 452, schade, d. i. smart, pijn, ziekte enz.: ab injuria oblivionis aliquem adserere, Plin. Ep. III, 5 in., beledliging der vergetelheid, d. i. tegen de vergetelheid beschutten, der vergetelheid ontrukken: sub injuria pluviarum diuturnum est, Colum. IX, 1: sine injuria, zonder schade, Ib. III, 18. Sueton. Aug. 14: ex quorum (vinculorum) injuria decessit, Justin. XLIII, 2: ignis, Colum. XI, 3, 7: ut novae virgae ab injuria pecoris tutae sint, Colum. V, 6 ante med. 3) het onrechtmatig genomene, bij voorb. injuriam obtinere, Liv. XXIX, 1 post med., i. e. het wederkrijgen. 4) de wraak wegens een geleden onrecht, straffe daar voor, bij voorb. caedis, Virg. Aen. III, 256: consulis justa injuria, Liv. XLII, 1.

INJURIE, onrecht, wederrechtelijk, Naev. ap. Non. 2. 429.

INJURIOR, ari, onrecht aandoen, bij voorb. omne fortuitum circa nos saevit atque injuriatur, Senec. de Constant. 9.

INJURIOSE, wederrechtelijk, Cic. Q. Fr. I, 1, 7: injuriosius, Cic. Manil. 5.

INJURIOSUS, a, um, 1) wederrechtelijk handelende, onrechtvaardig, wrevelig, bij voorb. quod sint injuriosi in proximos, Cic. Off. I, 14: vita, Cic. Leg. I, 14: adpetitio, Auct. ad Her. IV, 25: adversus patrem injuriosior, Senec. Controv. II, 12 ante med.: genus hominum injuriosissimum, Hadrian. ap. Vopisc. in Saturn. 8: van daar Tropisch, ventus, Horat. Ep. XVII, 33, i. e. wrevelig. 2) beledigend, bij voorb. ictus, Plin. H. N. XVII, 24. Ook misschien Cic. Balb. 9. injuriosum est in socios.

INJURIUM, i, i. e. perjurium, Fest.

INJURIUS, a, um, wederrechtelijk handelende, onrechtvaardig, onrechtmatig, onbillijk, bij voorb. homo, bij voorb. ipsus sibi esse injurius videtur, i. e. sibi injuriam facere, Terent. And. II, 3, 2: multimodis injurius es, i. e. injuste agis, Ibid. Heaut. II, 3, 79: est injurium, Cic. Off. III, 23. Terent. Hec. I, 1, 14 en 15. Ibid. Ad. I, 2, 26, i. e. is onrechtmatig: van daar injuria, scil. res, het onrecht, zie Injuria. Not. Injurium i. e. perjurium, Fest.

INJURUS, a, um, i. q. injurius, bij voorb. in hoste injure, Plaut. Pers. III, 3, 4, alwaar sommigen injurie lezen.

INJUSSUS, a, um, zonder bevel, ongelast, ongeheten, van zelf, op zijn eigen houtjen, 1) van menschen, bij voorb. injussi desistant, Horat. Sat. I, 3, 3: cf. Virg. Aen. VI, 375. 2) van beesten, bij voorb. injussae veniunt capellae, Horat. Epod. XVI, 49. 3) van levenloze dingen, bij voorb. injussa virescunt gramina, Virg. Georg. I, 55: injussi consternitur (tellus) ubere mali, Colum. X, 16.

INJUSSUS, us, m. daar staat alleen de Ablativus van, injussu zonder bevel, zonder last, bij voorb. imperatoris, Cic. Senect. 20: injussu suo, Cic. Balb. 15: suo atque populi injussu, Sallust. Jug. 39 (43): populus injussu iit supplicatum, Liv. III, 63: ne injussu pugnam iniret, Liv. IV, 32 extr.: injussu ac temere progressi, Auct. B. Afric. 61.

INJUSTE, onrechtvaardig, onbillijk, onrechtmatig, bij voorb. facere, Cic. Flacc. 17. Nep. Them. 7: imperare alicui, Plaut. Capt. II, 2, 58: dicere in aliquem, Ib. Bacch. III, 3, 59: loqui injuste alicui, Ibid. Poen. V, 2, 77: injustissime, Sallust. Jug. 85 (90). §. 43: ook kan men het Substantive, ongerechtigheid, vertalen, bij voorb. multa injuste fieri possunt, Cic. Fin. II, 18 in., i. e. daar konden veele ongerechtigheden, onrechtmatige dingen, geschieden: dus ook multa facere injuste, veel onrecht doen, veel ongerechtigheden uitöefenen enz.: si quid injuste factum est, indien u onrecht, ongerechtigheid enz. Not. ook van levenloze dingen, bij voorb. morbus non injuste terret, niet ten onrecht, d. i. niet zonder grond, reden, Cels. VII, 30. Not. injuste facta i. e. injusta, Cic. Fin. I, 16.

INJUSTITIA, ae, f. 1) ongerechtigheid, onrechtvaardig gedrag, onbillijkheid, Cic. Off. I, 7. Not. Totius Injustitiae nulla capitalior est, Cic. Off. I, 13 extr., i. e. van alle onrechtvaardigheden is er geene enz., voor omnium injustitiarum cet., of voor totius injustitiae nullum genus (of nulla pars) est capitalius (capitalior). 2) hardigheid, hard gedrag, Terent. Heaut. I, 1, 82.

INJUSTUS, a, um, 1) onrechtvaardig, onbillijk, bij voorb. homo, Cic. Tusc. V, 20. Cic. Flacc. 38: iracundia, Cic. Or. II, 50: multa injusta fiunt, Terent. Heaut. IV, 7, 11: quidquam injustius homine imperito cet., Ibid. Ad. I, 2, 18: incommoda injustissima, Cic. ad Div. V, 17: id injustum in patriam, quam inutile cet., Cic. Off. III, 21: verders noverca, Virg. Ecl. III, 33: aures, Ovid. Her. XII, 176: regna i. e. onrechtmatiger wijze verworven, Ibid. Met. V, 277: est injustus dolor aestimator rerum, Senec. Troad. 545: dens (van den nijd), Ovid. Pont. III, 4, 74: van daar Injustum i. q. injustitia, Horat. Sat. I, 3, 111. 2) drukkend, zwaar, lastig, de krachten te boven gaande, bij voorb. onus, Cic. Or. 10 extr.: fascis, Virg. Georg. III, 346. 3) onbillijk, onredelijk, hard, streng, ongunstig, bij voorb. noverca, Virg. Ecl. III, 33: aures, Ovid. Her. XII, 176: dens (des nijds), Ibid. Pont. III, 4, 74: mare i. e. gruwzaam enz., Ib. Am. II, 11, 12. 4) niet behoorlijk, niet behoorlijk gesteld, ongelijk, bij voorb. vires, Stat. Theb. VI, 771: regna, Ovid., zie hier voor.

INL., de woorden die dus beginnen, zie in Ill.

INLAQUEO, zie Illaqueo.

INLARGIO, ire, i. q. largior, Cato ap. Non. 7. n. 19.

INM., de woorden die dus beginnen, zie in Imm.

INNABILIS, e, daar men niet op zwemmen kan, bij voorb. unda, Ovid. I, 16.

INNASCOR, natus sum, 3. ergens wassen of geboren worden, of ontstaan, aangeboren worden, aanwassen, ook wel enkel wassen, geboren worden, ontstaan, bij voorb. in hac elatione cupiditas innascitur, Cic. Off. I, 19: Invidia in me nunquam innata est, Plaut. Poen. I, 2, 87: non mihi avaritia innata est, Plaut. Mil. IV, 2, 71: filix innascitur agris, Horat. Sat. I, 3, 37: hedera innata in cornibus cervi, Plin. H. N. VIII, 32 extr.: eodem solo innati, Justin. II, 6: calvitium uni homini innatum, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 47: cupiditas belli innata est i. e. oriebatur, ontstondt, Caes. B. G. I, 41: van daar innatus, a, um, aangeboren, aangewassen, of ergens geboren of ontstaan, ergens gewassen, natuurlijk, bij voorb. cupiditas, Cic. Fin. IV, 2: [illegible] ra innata rupibus, Ovid. Her. VII, 37: Fauni innati silvis, Horat. Art. 245: carbunculi innati fulgore, Plin. H. N. XXXVII, 7: tectus murice innato, Ovid. Met. I, 332: animis insitum atque innatum, Cic. Verr. IV, 48: innata atque insita, Cic. Top. 18: temeritas — [illegible] minimum generi innata est, i. e. [illegible], aangeboren, Caes. B. G. VII, 42: [illegible] naturaliter innata omnibus, Ibid. B. C. III, 92: adfectatio innata, non arcessita, Quintil. IX, 3 post med., i. e. natuurlijk.

INNATO, avi, atum, are, 1) binnen zwemmen, ergens heen zwemmen, bij voorb. in concham, Cic. Nat. D. II, 48. 2) ergens of ergens in zwemmen, bij voorb. undam innatat alnus, Virg. Georg. II, 451: ubi non innatent, Colum. XII, 4 extr.: velut innatantes radices, Ibid. IV, 1 extr.: doch het kan ook staan voor natantes: homines flumini innatant, Plin. H. N. VIII, 25 post med.: lactuca innatat stomacho, Horat. Sat. II, 4, 59: ook enkel zwemmen, van daar bellum innatantes, Cic. Nat. D. II, 39: velut innatantes radices, Colum., zie hier voor: van daar 2) Tropisch, zwemmen, d. i. vloeijen, bij voorb. Nilus innatat terrae, Plin. H. N. V, 9: cf. Plin. Ep. VIII, 17 in.: Innatat unda freto (i. e. Ponto Euxino) dulcis, Ovid. Pont. IV, 10, 63, i. e. rivierwater vloeit in zee: b) Tropisch, innatans verborum facilitas, Quintil. X, 7, 28, als 't ware, boven zwemmende, op de oppervlakte te vinden, zichtbaar, openbaar: dus ook haec velut innatantia videbunt, Ibid. VII, 1, 45: dus ook radices, Colum., zie hier voor: c) Tropisch, zwemmen, bij voorb. crinis, golft, beweegt zich golvend, Valer. Flacc. III, 525.

INNAVIGABILIS, e, onbevaarbaar, bij voorb. Tiberis, Liv. V, 13.

INNAVIGO, are, ergens vaaren, Mela II, 1 in.

INNECTO, xui, xum, 3. aanknoopen, zamenknoopen of voegen, verknopen, bij voorb. comas, Virg. Aen. VII, [illegible]: fauces laqueo, Ovid. Met. X, 378: colla lacertis, Ibid. XI, 240: tempora [illegible], Ibid. Trist. V, 3, 3: palmas armis, Virg. Aen. V, 425: colla auro, Ib. VIII, 661: innecti cervicibus i. e. implecti cervices, Tacit. Hist. IV, 46: vincula gutturi, Horat. Epod. XVII, 72: alicui catenas, Sil. XI, 241: brachia collo, Stat. Theb. IV, 26: van daar Tropisch, a) causas morandi, Virg. Aen. IV, 51, i. e. de ééne na de andere voortbrengen: [illegible] moras, Stat. Theb. V, 743: fraus innexa clienti, Virg. Aen. VI, 609: b) verwikkelen, bij voorb. innexus conscientiae alicujus, Tacit. Ann. III, 10, 10: Hyrcanis innexus per adfinitatem, Ib. VI, 37: mentem i. e. veneficio ligare, Senec. Hippol. 416: motus animi [illegible] implicatique vigoribus mentium, Gell. XII, 12.

INNEXUS, a, um, zie Innecto.

INNISUS, a, um, zie Innitor.

INNITOR, nixus en nisus sum, 3. zich steunen, stutten, aanleunen, bij voorb. scutis, Caes. B. G. II, 27: in [illegible], Nep. Att. 21: of cubito, [illegible] cubito innixa, Virg. Aen. IV, [illegible] Ed. Heyn. heeft adnixa: [illegible], Ovid. Met. III, 599: templa [illegible], Ibid. Pont. III, 2, 49: in [illegible], Plin. H. N. VII, 55 med.: arbores [illegible] radicibus, Ibid. XVI, 31: [illegible], Ovid.

Ovid. Am. III, 1, 31: baculo, Ib. Met. XII, 4..: in humeris omnium nostrum, Cic. H rusp. 27 extr., *alwaar het Tropisch staat:* cannas ad innitendum circumdare, Plin. H. N. XVII, 22 post med., *alwaar het* Absolute *staat:* genu, Auct. B. Afric. 84: innisus patri, Tacit. Ann. II, 29: hasta, Liv. IV, 19: *of* hastae, Stat. Theb. XII, 144: avis innixa alis, Ovid. Met. VII, 401, *voor klapwiekend, vliegend: van daar Tropisch, bij voorb.* vix haec in omnium nostris humeris innixa cet., Cic. Harusp. 27: salutem suam incolumitate Pisonis inniti, Tacit. Ann. XV, 60: cui secreta imperatorum innitērentur, Ibid. III, 30: omnia curae tutelaeque unius innixa, Quintil. VI, 1 (2) §. 36: syllabae innituntur in b, Quintil. XII, 10 ante med. §. 32, i. e. *eindigen in* b.

INNIXUS, a, um, *zie* Innitor.

INNO, avi, atum, are, 1) *daar in of daar op zwemmen, ergens of ergens in zwemmen, bij voorb.* aquae, Liv. XXI, 19, *in het water:* fluvio, Virg. Aen. VIII, 93: pelago, Ib. 691: *ook* fluvium, Virg. Aen. VIII, 651: fluvios, Ibid. Georg. III, 142: *ook* seq. Abl., *bij voorb.* marina aqua immantibus belluis, Sueton. Ner. 12: *ook enkel zwemmen, bij voorb.* innabant, Virg. Aen. X, 22: *ook vaaren, bevaaren, bij voorb.* stygios lacus, Ibid. VI, 134: flumina — stygiamque paludem, Ibid. 369.

INNŎCENS, tis, 1) *die voor niemand schadelijk is, geen kwaad doet, niemand iet ontneemt, deugdzaam, eerlijk, onstraflijk; wanneer het ook somtijds onschuldig, kan vertaald worden, bij voorb. een onschuldig onnozel kind, een onschuldig leven enz., bij voorb.* praetor, Cic. Verr. Act. I, 4: homo, Cic. Tusc. V, 14. Verr. IV, 4. Brut. 48. Sallust. Cat. 54 (57): vita innocens & beata, Plin. H. N. XXXIII Praefat.: homo innocentissimus, Cic. ad Div. II, 18: *van daar onschuldig, bij voorb. van eene zaak enz., bij voorb.* homo, Cic. Rosc. Am. 20. Terent. Ad. II, 2, 1: sanguis innocens, *onschuldig, onnozel bloed,* Tacit. Agric. 45: innocentissimus, Cic. Verr. II, 32. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* factorum, Tacit. Ann. IV, 34, i. e. *ten aanzien der enz.:* parricidii, Flor. IV, 1. 2) *van andere dingen, onschadelijk, onschuldig, bij voorb.* epistola, Cic. ad Div. V, 18: innocentis pocula Lesbii ducere, Horat. Od. I, 17, 21: ruina, Martial. I, 83, 11: vinum innocentius, Plin. H. N. XXIII, 1 med.: uvae innocentiores, Ib. XXX, 1 in.: innocentiorem marem (scil. spinum, *zeker kruid*), Ibid. XX, 11: innocentior cibus, Plin. H. N. XXIII, 7 post med.

INNŎCENTER, *zonder nadeel van anderen, zonder ondeugd, onschuldig, onnozel, onstraflijk, eerlijk, bij voorb.* vivere, Quintil. VII, 4 med.: innocentius agere, Tacit. Ann. 44: Omnia caeduntur, conduntur innocentius, Plin. H. N. XVIII, 32, *van gewassen, d. i. onschadelijker, veiliger.*

INNOCENTĬA, ae, f. 1) *onschadelijkheid, bij voorb. van wild,* Plin. H. N. XXXVII, 13 extr.: fumi, Pallad. I, 35 post med.: *bijzonder van menschen, de onthouding van rooverij, en van de bezitting van anderen enz., eerlijkheid, onstraflijkheid,* Cic. Manil. 13. Cic. Tusc. III, 8. Phil. III, 10. Nep. Arist. 1 *en* 2. Sallust. Jug. 46 (50). Caes. B. G. I, 40 extr.: sylva thuris — mutua innocentia tuta est, Plin. H. N. XII, 14 med., i. e. *onthouding, wanneer niemand den anderen benadeelt: en zoo kan men het boven ook, onthouding, eerlijkheid, vertaalen: van daar* 2) *onschuld,* Cic. Or. 65. Sallust. Jug. 31 (33).

INNŎCŪE, *zonder schade, onschadelijk,* Suet. Domit. 19: vivere, i. e. *zonder beleediging van anderen, onbestraflijk,* Ovid. Art. I, 640.

INNŎCŪUS, a, um, 1) *onschadelijk, bij voorb.* herbae, Ovid. Met. XIV, 299: luporum genus innocuum hominibus, Plin. H. N. VIII, 34: imber leguminibus innocuus, Ibid. XVIII, 17: litus, Virg. Aen. VII, 229, i. e. *waar men veilig leeft; bijzonder van menschen, onstraflijk, eerlijk, onschuldig, vroom, onnozel, bij voorb.* innocuos ambos, Ovid. Met. I, 327: viximus innocuae, Ibid. IX, 373: innocuum perforat ense latus, Ib. Trist. III, 9, 26: agere causas innocuas, Ibid. II, 273, i. e. *der onschuldigen.* 2) *onbeschadigd, onbezeerd, bij voorb.* carinae, Virg. Aen. X, 301: turres, Claudian. de Consul. Mall. Theod. 330: iter, Ovid. Fast. IV, 800, i. e. *onbezeerd, zonder schade, veilig.*

INNOMINABĬLIS, e, *onnoembaar,* Apul. doct. Plat. 1 post init. p. 3 Elm.

INNŌTESCO, tui, 3. *bekend worden,* Ovid. Am. III, 12, 7. Phaedr. I, 10, 1. Suet. Ner. 42. Justin. XII, 2. Plin. H. N. XXXV, 11 post med. Valer. Max. VIII, 14, 3 (extern.). Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 10.

INNOTITĬA, ae, f. *onwetendheid,* Gell. XVI, 13 ext. e lect. Gron., *voor* ignorantia.

INNOVĀTĬO, onis, f. *vernieuwing, verandering, bij voorb.* rerum, Apul. ad Asclep. post med. p. 95 Elm.

INNŎVO, are, *vernieuwen, veränderen, bij voorb.* plurima, Pandect. I, 2, 2 extr.: *van daar* se ad suam intemperantiam, Cic. Pis. 36 extr., i. e. *tegen zijne vorige onmatigheid op nieuw beginnen.*

INNOXĬE, *onschadelijk, zonder schade, bij voorb.* sal emollit alvum — innoxie, Plin. H. N. XXXI, 9.

INNOXĬUS, a, um, 1) *onschadelijk, zonder schade, bij voorb.* animalia, Plin. H. N. VIII, 59: vitis viribus innoxia, Ibid. XIV, 2 post med.: medicamenta, Ibid. XXI, 31 extr.: vulnera, Ib. XXX, 37, i. e. *geneeslijk:* saltus, Ibid. III, 5, i. e. *zonder gevaar, veilig voor schadelijke beesten:* lapis deciderat innoxius, *zonder schade,* Apul. Met. IX ante med. p. 235 Elm.: iter, Tacit. Hist. IV, 20, i. e. *zonder iemands schade, veilig: van daar onschuldig, die geen kwaad doet,* Nep. Milt. 8. Liv. V, 29. Ovid. Met. IX, 627: *dus ook* innocentem servum atque innoxium, Plaut. Capt. III, 5, 7, *alwaar een* Pleonasmus *is:* animus innoxior, Cato ap. Prisc. 3, *alwaar sommigen lezen* innoxiior. 2) *onbeleedigd, onbeschadigd, bij voorb.* homo, Sallust. Cat. 39 (40): faba a curculionibus erit innoxia, Colum. II, 10 ante med.: innoxius ab injuria pecorum, Ibid. V, 9: gens a serpentum innoxia morsu, Lucan. IX, 892: quod non decoxeris, poterit innoxium durare bienno, Colum. XII, 38 extr., i. e. incorruptum: mel — corpus hominis per annos plurimos innoxium conservat, Ib. 45.

INNUBĬLUS, a, um, *zonder wolken, niet bewolkt, niet droef, bij voorb.* aether, Lucret. III, 21.

INNŪBIS, e, *zonder wolken, bij voorb.* dies, Senec. Herc. Oet. 238, i. e. *helder.*

INNŪBO, psi, ptum, 3. 1) *ergens in trouwen, bij voorb. in eene familie, bij voorb.* ea (Neutr. Plur.), quae (i. e. in quae *voor* in quam familiam cet.) innupsisset, Liv. I, 34: thalamis, Ovid. Met. VII, 856. 2) *ook zal het voor* transire *staan* Lucil., *zoo als* Nonius 2. n. 431. *het verklaart.* Not. innuptus, a, um, *ongehuwd, ongetrouwd enz., zie beneden op het woord.*

INNŪBUS, a, um, *ongehuwd, zoo het* Sibylla, Ovid. Met. XIV, 142: *ook* laurus, Ovid. Met. X, 92, *waarschijnlijk, omdat* Dafne, *die nooit getrouwd was, daar in veränderd is.*

INNŪMĔRABĬLIS, e, *ontallijk, ontelbaar, bij voorb.* multitudo, Cic. Red. Sen. 5: pecunia, Cic. Quint. 11. Cic. Agr. II, 25: mundi, Cic. Acad. IV, 17 extr.: homines, Cic. Fin. II, 9 extr.: series annorum, Horat. Od. III, 30, 4: numerus annorum, Gell. XIV, 1 ante med.: multiplicatio, Plin. H. N. II, 23 extr.

INNŪMĔRABĬLĬTAS, atis, f. *ontelbaarheid, ontallijke menigte, bij voorb.* mundorum, Cic. Nat. D. I, 26: atomorum, Ibid. 39.

INNŪMĔRABĬLĬTER, *ontallijke malen,* Cic. Div. I, 14 extr. Ed. David. & Ernest. Lucret. V, 275.

INNŪMĔRALIS, e, *ontelbaar,* Lucret. II, 1085.

INNŪMĔRUS, a, um, *ontelbaar, bij voorb.* numerus, Lucret. II, 1053: multitudo, Plin. H. N. VI, 17: cura, Ibid. XVIII, 26 med.: habet usus innumeros, Ibid. XXIX, 2: gentes, Virg. Aen. VI, 706: hostis, Ovid. Trist. V, 12, 20: miles, Ibid. Her. XVI, 366: leo, Martial. VIII, 55, 2: equi, Valer. Flacc. II, 130: numeri innumeri, Varr. ap. Gell. I, 24, i. e. *ontallijke gedichten; doch* Turnebus *verklaart het door* Prosa: monimenta innumera, Cic. Marc. 9 med. Ed. Ernest.: *ook hebben de oude* Edd. Cic. Or. II, 22 extr. innumeri principes; *maar de nieuwe hebben* meri.

INNŬO, ui, utum, 3. *iemand eenen wenk geven, toewenken, iemand wenken, bij voorb.* alicui, Terent. Eun. IV, 5, 9. Plaut. Rud. III, 4, 26. Juvenal. III, 318: *ook zonder* Dativus, *wenken, toewenken, een teken geven, te verstaan geven,* Terent. Ad. II, 1, 17. Auct. ad Her. IV, 26: aqua innuetur his signis esse tenus, Vitruv. VIII, 5 extr.

INNUPTUS, a, um, 1) *ongetrouwd, ongehuwd, enkel van vrouwen, bij voorb.* puella, Virg. Georg. IV, 476: Minerva, Ibid. Aen. II, 31: *ook Tropisch, bij voorb.* bos, Senec. Oedip. 373. *Ook* innupta, Substantive, *een ongehuwd vrouwspersoon, jonge dochter,* Catull. LXII, 6. LXIV, 78. 2) nuptiae innuptae, i. e. *eene bruiloft, die den naam van bruiloft niet verdient; een onregelmatig, niet behoorlijk gesloten huwelijk,* Cic. Or. III, 58 extr. e poëta.

INNUTRĬO, ire, *ergens of bij iet voeden of opvoeden, of opkweken, bij voorb.* castris innutriri, Sil. II, 286, *in het leger opgevoed worden:* homo innutritus mari, Plin. Ep. IX, 33: innutritus magnis opibus, Suet. Aug. 3: innutritus disciplinis, Senec. ad Polyb. 21 extr.: ingeniis certis innutriri oportet, Senec. Ep. 2. *Tropisch.*

IN-

Digitized by Google

INOBLITUS, a, um, *gedachtig*, Ovid. Pont. IV, 15, 37.

INOBRŪTUS, a, um, *niet bedekt, niet gefchud of ondergedompeld*, Ovid. Met. VII, 356.

INOBSCŪRO, are, i. q. obfcurare, *verduisteren, verdonkeren, bij voorb.* nulla ejus legationem inobfcurabit oblivio, Cic. Phil. IX, 5. Ed. Erneft., *alwaar de* Ed. Graev. obfcurabit, *heeft misfchien onnodig.*

INOBSĔQUENS, tis, *niet toegevend*, Senec. Hippol. 1068. Senec. Quaeft. Nat. Praef. extr.

INOBSERVABĪLIS, e, *onmerkbaar, niet waar te nemen, bij voorb.* curfus, Plin. H. N. II, 17: error, Catull. XLIII, 115.

INOBSERVĀTUS, a, um, *onwaargenomen, niet waargenomen, bij voorb.* fidera, Ovid. Faft. III, 111: tempus, Senec. Nat. Quaeft. III, 26 poft med.: columba, Martial. VIII, 32, 3.

INOCCĪDŪUS, a, um, *niet ondergaande, bij voorb.* axis i. e. *de Noordpool*, Lucan. VIII, 175: *van daar* ignes inoccidui i. e. *onuitbluschbaar*, Claudian. Proferp. III, 400: vifus, Stat. Theb. VI, 277, i. e. *altijd wakende.*

INOCCO, are, *ineggen, bij voorb.* femen, Colum. II, 8: *dus ook* id, quod fparferis, Ibid. XI, 2, 81: modios lupini, Ib. §. 60: paftinationem, Ibid. III, 15 in.

INOCULATĪO, onis, f. *het oculeeren*, Colum. V, 11. XI, 2, 59. Cato R. R. Plin. H. N. XVII, 14 *en* 16. Pallad. Mart. X, 32. Ibid. April. 5.

INOCULĀTOR, oris, m. *die oculeert*, Plin. H. N. XVIII, 33.

INOCŬLO, avi, atum, are, 1) *oculeeren, bij voorb.* arborem fici, Colum. XI, 2, 592: ficum, Pallad. Jul. 3: Perficum, Ibid. Jun. 5 *en* Novemb. 7: arboris inoculandae, Apul. Flor. 1. p. 343 Elm.: 2) *opfchikken, bij voorb.* bullis aureis inoculatus, Apulej. Met. VI prope fin. p. 185 Elm.

INODŌRO, are, *riekend maken, bij voorb.* halitum mandentium, Colum. XI, 3, 22.

INODŌROR, atus fum, i. q. odoror, 1) *rieken*: 2) *opfpooren, navorfchen, fchijnt niet voor te komen; maar bij* Cic. Att. II, 25 in. *wil* Manutius inodoratus eft *voor* moratus eft *lezen.*

INODŌRUS, a, um, 1) *zonder reuk, d. i. het geen geenen reuk geeft, bij voorb.* flos, Apul. Met. IV in.: offa, Perf. VI, 35. 2) *zonder reuk, d. i. die niet riekt, of den reuk eener zaak niet voelt of ontwaaren kan, bij voorb.* animalia inodora, Gell. VII, 6, *zoo als* Nonius 2. n. 463 *leest, alwaar de* Edd. inora *hebben.*

INOFFENSE, *zonder aanftoot, gevolglijk zonder hindernis, bij voorb.* inoffenfius, Gell. VI, 2 med.

INOFFENSUS, a, um, *daar men zich niet aan ftoot, zonder aanftoot, bij voorb.* pes, Tibull. I, 8 (7), 62 pedem inoffenfum referre, *zonder aanftoot, zonder hindernis, te rug komen*: meta, Lucan. VIII, 201: *van daar* 1) *het geen zonder aanftoot voortgaat, voortduurt, onafgebroken, bij voorb.* via, Martial. XIV, 209, 2: curfus honorum, Tacit. Hift. I, 48: valitudo, Gell. II, 2: conjunctio literarum, Quintil. I, 1, 31: copulatio vocum, Ibid. I, 10, 23: oratio, Senec. Ep. 52: lumen oculorum, *een goed gezicht*, Pallad. I, 3, *doch, het laatfte kan ook tot* n. 3. *behooren*: mare inoffenfum, Virg. Aen. X, 292, i. e. *zonder hindernis.* 2) *die zich aan iet niet ftoot, d. i. er zich niet aan kreunt, daar door niet vervoeren laat, bij voorb.* regionis abundantiam inoffenfa transmitteres, Plin. Ep. VI, 4. 3) *zonder aanftoot van ongeluk, d. i. gelukkig, bij voorb.* vita, Ovid. Trift. I, 9, 1: lumen oculorum, *een goed gezicht, goede oogen*, Pallad. I, 3.

INOFFĪCIŌSUS, a, um, 1) *niet gedienstig, bij voorb.* in aliquem, Cic. Att. XIII, 27 in. 2) *den pligt niet waarnemende, bij voorb.* libertus inofficiofus patrono, i. e. erga patronum, Pandect. XXXVII, 14, 1: in aliquem, Cic. Att. XIII, 27 in., *zie hier voor: ook* Abfolute, *bij voorb.* privignus, Apul. Apolog. poft med. p. 336 Elm. 3) *niet pligtmatig, bij voorb.* teftamentum, Cic. Verr. I, 42. Quintil. IX, 2, 9. Paul. Sentent. IV, 5. Pandect. V tit. 2 *en* Ibid. Leg. 1, i. e. *wanneer men aan zijne naafte bloedverwandten, kinderen enz. niets vermaakt.*

INŌLENS, tis, *niet riekende, bij voorb.* olivum, Lucret. II, 849.

INŌLESCO, levi, 3. 1) *in of aan iet groeijen, inwasfen of groeijen, aangroeijen, bij voorb.* udo, Virg. Georg. II, 77: tradux materno fuftinetur ubere, dum inolefcat, Colum. IV, 29 poft med.: duritiem lapidum inolefcere ramis, Sil. VIII, 582: cf. Virg. Aen. VI, 738. Colum. IV, 22, 5: *van daar Tropisch, bij voorb.* inoleverat linguae vox, Gell. V, 21, i. e. *was bijven fteken.* 2) *inplanten*, active, *bij voorb.* amorem alicui, Gell. XII, 5: *van daar* inolefcendus, a, um, *bij voorb.* mores, Gell. XII, 1 poft med.

INŌMINĀLIS, e, 1) *zonder goede aanwijzing.* 2) *ongelukkig, bij voorb.* dies, Gell. V, 17.

INŌMINĀTUS, a, um, i. q. inominalis, *ongelukkig, bij voorb.* cubilia, Horat. Epod. XVI, 38.

INOPĀCO, are, *befchaduwen*, aliquid, Colum. VIII, 15, 4.

INOPERTUS, a, um, *onbedekt, bloot, bij voorb.* caput, Senec. de vita beata 13: veritas, Ibid. (*of* de otio Sapient.) 30.

INŌPĬA, ae, f. *gebrek aan nodige dingen, armoede, bij voorb.* amicitiam ex inopia natam, Cic. Amic. 9: cf. Ibid. 8. Cic. Cat. II, 11. Cic. Invent. II, 47: aerarii, Liv. XXIX, 16: inopia laborare, Pandect. II, 4, 25: inopiam tolerare mercede manuum, Salluft. Cat. 37 (38): ad extremum inopiae venire, Tacit. Agric. 28: vixit in fumma paupertate ac paene inopia, Suet. Gramm. 11, *gevolglijk is het meer dan* paupertas; *van daar* 1) *elk gebrek, bij voorb.* argentaria, Plaut. Pfeud. I, 3, 65: *of* argenti, Ibid. Curc. II, 3, 55, i. e. *aan geld, geld gebrek*: loci, Liv. I, 33, i. e. *aan plaats, aan ruimte*: frumentaria, Caef. B. G. V, 24, *aan graan*: tecti, Cic. Dom. 50: frugum, Ibid. 7: rei frumentariae, Ibid. 3: laetus, Colum. V. 12: leguminum, Ibid. VI, 3: advocatorum, Tacit. Ann. XI, 7: remedii, Ibid. XIII, 57: veri, Ibid. Hift. I, 35: occafionis, Suet. Cal. 56: criminum, Cic. Refc. Am. 16: confilii inopia adducti, Cic. Att. VI, 3: rerum omnium, Caef. B. G. V, 2: illud, cujus inopia eft, Plaut. Afin. III, 3, 133, i. e. *daar ik gebrek aan heb.* 2) *in 't byzonder en zonder bijvoeglijk woord of* Genitivus, a) *gebrek aan levensmiddelen, bij voorb. in eene belegerde ftad*, Liv. XXIII, 19. XXVI, 39: *ook elders, bij voorb.* Cic. Off. III, 12. b) *gebrek aan vrienden*, Cic. Quint. 1 *en* 27. Cluent. 20. c) *gebrek aan uitdrukkingen, armoede en nooddruft in bewoordingen*, Cic. Brut. 55.

INOPĪNĀBĪLIS, e, 1) *het geen men niet vermoedde, niet te vermoeden of te verbeelden, onvermoedelijk, bij voorb.* libra, Gell. XVII, 9 extr.: materia, Gell. XVII, 12, i. e. *die men zich niet verbeelden zou*, fcil. *dat er iemand van fpreken zou: doch het kan ook zijn onprijswaardig.* 2) *onprijswaardig, onroemlijk, zie hier voor.*

INOPĪNANS, tis, *niet vermoedend, tegen vermoeden, wanneer men het dikwijls vertaalen kan, onverwachts, bij voorb.* aliquem inopinantem adgredi, Caef. B. G. I, 12. B. C. II, 38: opprimere, Ibid. B. G. IV, 4: inopinante Curione, Ibid. B. C. II, 3, i. e. *tegen verwachting van enz.*: cf. Ibid. B. G. VI, 36. Nep. Dat. 3. Liv. XXVII, 48 extr.

INOPĪNANTER, *onvermoed, onverwacht*, Sueton. Tiber. 60.

INOPĪNĀTE, *onvermoed, onverwacht*, Senec. ad Helv. 5.

INOPĪNĀTO, *zie* Inopinatus.

INOPĪNĀTUS, a, um, *het geen tegen verwachting gefchiedt, het geen niet verwacht wordt, ongedacht, bij voorb.* res, Cic. Dom. 4: malum, Caef. B. C. II, 12: praeda, Juftin. XIII, 1: fraus, Sil. VII, 134: finis vitae, Suet. Caef. 87: nec hoc — eft inopinatum, Cic. Parad. V, 1: cum hoc illi improvifum atque inopinatum accidiffet, Cic. Verr. II, 28: *van daar* Inopinatum *iet onverwachts, bij voorb.* nihil inopinati, Cic. Tufc. III, 31: nova tibi haec funt & inopinata, Cic. Verr. II, 8: plura inopinata, Plin. Paneg. 33: *van daar* ex inopinato, Cic. Nat. D. II, 48: *of* inopinato (Abl.), Liv. XXVI, 6 poft med., *tegen vermoeden, onvermoed, onverwacht.* Not. repente ex inopinato, Suet. Galb. 10, *alwaar een* Pleonasmus *is, maar die dikwijls voorkomt, zie* Repente.

INOPĪNUS, a, um, i. q. inopinatus, *onvermoed, onverwacht, bij voorb.* vifus, Ovid. Met. IV, 232: quies, Virg. Aen. V, 857: facies, Ibid. VI, 103: [illegible], Ib. VIII, 476: ficcitas, Plin. Paneg. 30: *ook van perfonen, bij voorb.* [illegible] — inopina labere cet. i. e. ex inopinato, Valer. Flacc. V, 638.

INOPIŌSUS, a, um, *gebrek hebbende, behoeftig, bij voorb.* confilii, Plaut. Poen. I, 1, 2.

INOPPORTŪNUS, a, um, *onbekwaam tot iet, bij voorb.* Eft in eo loco fedes huic noftro non inopportuna fermoni, Cic. Or. III, 5: inopportunum tempus, Ibid. II, 5 in. Ed. Pearc., *alwaar de* Ed. Erneft. importunum *heeft.*

INOPS, ŏpis, 1) *van* opis *hulpe, hulpeloos, bij voorb.* inopes relicti a duce, Cic. Verr. V, 34: folare inopem, Virg. Aen. IX, 290: turba, Ibid. VI, 325: fenecta, Ovid. Met. VII, 2, *alwaar het ook gedeeltelijk kan vertaald worden, ellendig.* 2) *van* opes *rijkdom, geen hebbende, aan tijdelijk vermogen, arm, behoeftig, bij voorb.* aerarium, Cic. [illegible] III, 70: homo, Suet. Ner. [illegible] 133. Clont. ap. Gell. XVI, [illegible] peres inopesque, Plaut. [illegible] i. e. *armzalige omftandigheden* [illegible] 3) *Tropisch, arm aan iet* [illegible] *hebbende, bij voorb.* inops [illegible], Cic. Dom. 22: *en* amicorum, Cic.: [illegible] & exiftimatione, Cic. Att. I, 11 [illegible]

Cic.

Cic. Brut. 70: *ook zonder* verbis, *bij voorb.* caufa, Cic. ad Div. IX, 17, i. e. *woord-arme, magere zaak, die niet veel uitlevert, waar men niet veel van zeggen kan: dus ook* animus, Horat. Sat. I, 4, 17: oratio, Cic. Brut. 67, i. e. *mager, armhartig: dus ook* difciplina, Ibid. 76: lingua latina, Cic. Fin. I, 3 extr.: carmen, Calpurn. Ecl. III, 60: *verders* feq. Genit., *bij voorb.* amicorum, *zie hier voor:* auxilii, Liv. III, 7: confilii, Liv. XXVI, 18: humanitatis, Cic. Or. II, 10: terra inops pacis i. e. fine pace, Ovid. Pont. I, 2, 96: Martis cupiti, i. e. *geen gelegenheid tot vechten hebbende*, Sil. IX, 334: tumuli i. e. *onbegraven*, Stat. Theb. X, 886: paterni laris & fundi, Hor. Ep. II, 2, 50: aeris, Juvenal. VII, 60: remedii, Plin. H. N. XVI, 1: iter inops aquarum, Ibid. VI, 29: fomni cibique, i. e. *die niet flaapt of eet, zonder flaap, zonder voedzel*, Ovid. Met. XIV, 424: faeculum inops oratorum & criminum, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 12: rationis, Stat. Theb. I, 373: *dus ook* mentis, Ovid. Met. II, 200. Faft. IV, 457, i. e. *zonder verftand, buiten zich: dus ook* animi, Virg. Aen. IV, 300: b) *zonder geld, bij voorb.* inopem iter ingreffum, Liv. XXIII, 28: aerarium, Cic., *zie boven, ook kan het één en ander hier toegebracht worden:* c) *armzalig, armhartig, arm, flecht, ellendig, gering, bij voorb.* fumus, Martial. IX, 55, 7: animus, Horat. Sat. I, 4, 17, i. e. *niet veel voor den dag brengende enz.:* oratio, caufa, difciplina, lingua, *zie boven:* fenecta, Ovid. Met. VII, 2, i. e. *ellendig.* 3) *van* opes *magt: onmagtig, geene magt hebbende, onvermogend, bij voorb.* Nihil cum potentiore juris humani relinquitur inopi, Liv. IX, 1: *van daar met den* Infinitivus, *bij voorb.* confcendere carmen, Prop. II, 8, 27.

INOPTĀBĬLIS, e, *niet te wenfchen, d. i. onaangenaam, bij voorb.* officina, Apul. Met. IX ante med. p. 222 Elm.

INOPTĀTUS, a, um, *ongewenscht, onaangenaam, bij voorb.* res, Senec. excerpt. Controv. VIII, 6.

INORĀBĬLIS, e, i. q. inexorabilis, *bij voorb.* animo — inorabili, Act. ap. Non. 8. n. 28, *zoo als* Lipfius *leest.*

INORĀTUS, a, um, *niet behoorlijk voorgedragen, bij voorb.* re inorata, Cic. Rofc. Am. 10, i. e. *zonder de zaak behoorlijk bij* Sylla *voortgebracht te hebben: dus ook* incerta re atque inorata, Enn. ap. Non. 2. n. 745.

INORDINĀTE, *zonder orde, onördenlijk, bij voorb.* agere, Celf. IV, 25: febres inordinate redire, Ibid. III, 3.

INORDINĀTĬO, onis, f. *wanörde, bij voorb.* hominum, Apulej. ad Afclep. poft med. p. 92 Elm.

INORDINĀTUS, a, um, 1) *onördenlijk, verward, zonder orde, bij voorb.* milites, Liv. XXII, 50: hoftes, Liv. XXXV, 29, ordo, Apul. de mundo poft init. p. 57 Elm.: inordinatiffimi, Plin. H. N. XXII, 22 poft med.: dicere inordinata aut indiftincta, Quintil. VIII, 2 poft med. *Van daar* inordinatum, *het geen niet geördend of onördenlijk is, wanörde, bij voorb.* idque ex inordinato in ordinem adduxit, Cic. Univ. 3, i. e. *uit die wanörde enz.* 2) Particip. *van* inordino, *geördend enz.*

INORDĪNO, are, i. q. ordino, *ordenen, in orde brengen, bij voorb.* folum, Colum. XI, 3, 9.

INORNĀTE, *onöpgefchikt*, Auct. ad Heren. IV, 31.

INORNĀTUS, a, um, 1) *onöpgefchikt, zonder fieraad, zonder opfchik, bij voorb.* mulier, Cic. Or. 23: comae, Ovid. Her. VIII, 10: orator, *bij voorb.* Lyfias, Cic. Or. 9: inventio, Auct. ad Her. IV. 56 in.: verba, Horat. Art. 234. 2) *ongeprezen, ongeroemd*, Horat. Od. IV, 9, 31. 3) Particip. *van* inorno, *opgefchikt, verfierd.*

INŌRUS, a, um, i. e. fine ore, *bij voorb.* animalia inora, Gell. VII, 6, i. e. *zonder mond, mondeloos, fpraakloos, alwaar* Nonius 2. n. 463. inodora i. e. *zonder reuk, leest: ook ftaat* Inori Feft.

INOTIŌSUS, a, um, *niet ledig, bij voorb.* actio, Quintil. XI, 3 extr.

INP., *de woorden, die dus beginnen zie op* Imp.

INPRIMIS, *zie* Primus.

INQUAM, *zie* Inquio.

INQUĬES, etis, 1) Adj., *onrustig, bij voorb.* hominem inquietem, Salluft. Hift. I. ap. Prifc. 6: humanum genus inquies, Salluft. Ibid.: vir inquies, Vellej. II, 68: animus inquies, Plin. H. N. Prooem.: cf. Tac. Ann. I, 68. III, 4. XVI, 14. 2) Subft. Fem. *onrust, bij voorb.* nocturna, Plin. H. N. XIV, 22 med.

INQUIETATIO, onis, f. *onrustiging*, Senec. Suafor. 2.

INQUĬETO, avi, atum, are, *onrusten, bij voorb.* aliquem, Sueton. Aug. 53: aliquem litibus, Ibid. Ner. 34: cf. Pandect. XXXI. Leg. 35: matrimonium, Ibid. XLVIII, 5, 26: mentem, Senec. de vita beata 12: victoriam, Tac. Hift. III, 84. *Dus ook* Paffive, *bij voorb.* inquietor, Plin. Ep. I, 9: inquietentur ab aliis avibus, Colum. VIII, 5: inquietatus, Suet. Calig. 26 *en* 59.

INQUIETŪDO, inis, f. *onrust*, Senec. Benef. II, 8.

INQUĬĒTUS, a, um, *zonder rust, onrustig, bij voorb.* animus, Liv. I, 46: Adria (i. e. mare Adr.), Horat. Od. III, 3, 5: ingenium, Liv. XXII, 21: fi aper fecerit fylvas inquietas, Senec. Herc. Oet. 1537: inquietiffimus, Senec. Benef. VII, 22.

INQUĬLĪNA, ae, f. *inwoneresfe, doch, zonder recht van eigendom, ook in 't gemeen, inwoneresfe, bij voorb.* in quarum locum fubierunt inquilinae, impietas, perfidia, impudicitia, Varr. ap. Non. 4. n. 444.

INQUĬLĪNUS, i, m. (*voor* Incolinus) 1) *die op eene plaats woont, daar hij geen eigendom aan heeft, inwoner van eene plaats, zonder het recht van eigendom, bewoner van eene vreemde plaats, huurer, bij voorb.* praediorum alicujus, Suet. Ner. 38: privatarum aedium atque infularum, Ibid. Ner. 44: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* vicinus five inquilinus i. e. *in dezelfde huis wonende*, Martial. I, 87, 12: qui nunc inquilini videntur, quandoque dominos regionum futuros, Juftin. XLIII, 4: te inquilino (non enim domino) perfonabant omnia cet., Cic. Phil. II, 41: *van daar wordt* Cicero *van* Catilina inquilinus civis Romae *genoemd*, Salluft. Cat. 31 (32), *omdat hij niet te* Rome *geboren was, alwaar het* Adjective *fchijnt te ftaan: van daar zegt* Seneca Ep. 108 *van de leerlingen der Wijsgeeren, als zij niet veel leeren:* quos non difcipulos philofophorum fed inquilinos voco i. e. *zijn flechts naar het lichaam bij hun:* cf. Pandect. XLI, 2, 37. XLIII, 31, 1, *alwaar* inquilinus *van* colonus, i. e. *die ook akkers heeft, onderfcheiden wordt.* 2) *een inwoner, in 't gemeen, zonder op het recht van eigendom acht te geven, bij voorb.* Padi, Plin. H. N. XXI, 12.

INQUĬNĀMENTUM, i, n. *het geen daar men zich mede bevuilt, vuiligheid, morsigheid*, Vitruv. VIII, 5 extr. Gell. II, 6 extr.

INQUĬNĀTE, *onrein, befmet, bezoedeld, Tropisch, bij voorb.* loqui, Cic. Brut. 37 *en* 74.

INQUĪNO, avi, atum, are, (*misfchien van* coenum, *voor* incoeno *of* incoino), 1) *ontreinigen, bezoedelen, bevlekken, bij voorb.* veftem, Plaut. Capt. II, 2, 17: aquas venenis, Ovid. Met. XIV, 55: fegetem (injiciendo lolio), Pandect. IX, 2, 27: inquinet arma fitus, Ovid. Faft. IV, 928: *dus ook* paffive, *bij voorb.* aqua cadaveribus inquinata, Cic. Tufc. V, 34: inquinari fanguine, Phaedr. I, 29, 11: merdis caput inquiner — corvorum, Horat. Sat. I, 8, 37: *van daar Tropisch, bij voorb.* agros turpiffimis poffefforibus, Cic. Phil. II, 17: fe vitiis, Cic. Tufc. I, 30: fe parricidio, Ibid. V, 2: famam alterius, Liv. XXIX, 37: fenatum libertinorum filiis lectis, Liv. IX, 46: faepe unus puer petulans — inquinavit gregem puerorum, Varr. ap. Non. 2. n. 757: amicitiam nomine criminofo, Cic. Planc. 19: urbis jura fua immanitate, Cic. Dejot. 12: tempus aureum aere, Horat. Epod. XVI, 64: *van daar* Inquinatus, a, um, *ftaat ook dikwijls* Adjective, *bezoedeld, bevlekt, onrein, morsfig, leelijk, fchandelijk, bij voorb.* adolefcentia vitiis inquinata, Cic. Rofc. Am. 24: comitia largitione inquinata, Q. Cic. petit. conf. 14: quid magis inquinatum cet., Cic. Harufp. 12: hominem ore, lingua, manu, vita omni inquinatum, Cic. Coel. 32: quis in voluptatibus inquinatior? Ibid. 6: nihil illo homine (eft) levius — inquinatius, Cic. Flacc. 22: ille inquinatior in accufando Pompejo, Cic. Harufp. 2: ratio inquinatiffima, Cic. Off. II, 6: fermo inquinatiffimus, Cic. Verr. III, 26. *Ook van woorden, als zij te gemeen, laag of verouderd zijn*, Cic. Or. 49. Cic. de opt. gen. or. 3. Auct. dial. de Orat. 20: 2) *verwen*, Martial. IV, 4, 6: *van daar onderwijzen, bij voorb.* literis, Petron. 46.

INQUĬO *en gemeenlijk* INQUAM, is, it, Verb. Def., *ik zeg, fpreek, wordt achter één of meer woorden gezet, die, als door iemand gezegd, aangehaald worden, en is gemeenlijk ons, zeide ik, zeide hij. Het ftaat* 1) *bij de aanhaling van iemands woorden, bij voorb.* Alcibiades, quoniam, inquit, victoriae repugnas, Nep. Alcib. 8, i. e. Alcibiades *fprak, dewijl gij enz.:* Eft vero, inquam, fignum, Cic. Cat. III, 5, *het is, zeide ik, een enz.:* Eccum me, inque, Terent. Heaut. IV, 7, 1, *fpreek, hier ben ik, of hier ben ik, zeg:* inque, *fpreek,* (*nadat hij hem het hadt voorgepreveld*), Ibid. Phorm. V, 7, 26: dabo, inque, Plaut. Pfeud. I, 5, 124, i. e. *zeg, ik zal het geven:* ita dii faxint, inquito, Ibid. Aul. IV, 10, 58: Tum ego huic Gripo dico, inquito, Ib. Rud. V, 2, 57, i. e. *zeg* fcil. *wat ik thans gezegd en u voorgepreveld heb:* ergo, inquiet aliquis, donavit, Cic. Verr. II, 18: quid amor? inquiet quispiam, Auct. ad Her. II, 21: *en dus ftaat* inquimus, Horat. I, 3, 66: inquiunt, Cic. Verr. IV, 14: inquibat, Cic. Top. 12: inquisti,

Cic.

Cic. Orat. II, 61: inquiit, Catull. X, 14: inquies, Ibid. XXIV, 7: *ook* feq. Dativo, *bij voorb.* inquit mihi, Cic. V. 1, inquii puellae, Catull. X, 27. 2) *bij herhalingen*, *bij voorb.* Hunc unum diem, hunc unum, inquam, diem defende, Cic. Phil. II, 44, *dezen eenigen dag*, *dezen eenigen dag*, *zeg ik*: per (i. e. valde) mihi, per, inquam, gratum mihi feceris, fi cet., Cic. Att. I, 20 extr.: delector enim: quamquam te non possum corrumpere; delector, inquam cet., Cic. Fin. II, 22: *van daar achter eene wat lange* Parenthefis *of tusschenzin*, *zoo als ons*, *zeg ik*, *bij voorb.* Nostra est enim (si nos — principes fumus), nostra est, inquam, omnis ista cet., Cic. Or. III, 31 in.: Idem ego ille (non enim mihi videor gloriari, cum de me apud te loquor), idem, inquam, ego cet., Cic. Att. I, 16 med. 3) inquit *ftaat bij tegenwerpingen*, *voor* inquis, inquitis, inquiunt; *wanneer het ook verstaald kan worden*, *zegt men*, *heet het*, *bij voorb. voor* inquis, Cic. Fin. I, 2 in.: *voor* inquitis, Cic. Cluent. 34: *voor* inquiunt, Cic. Flacc. 23. Fin. IV, 24 post med.: *dus ook* ut — fulgeamus, inquit, Liv. XXXIV, 3 extr., i. e. *fpreken zij* (*de vrouwen*), *of fpreekt men*, *heet het*, (*van haar*): *dus ook* inquit, D. Brut. ad M. Brut. & Caff. in Ep. Cic. ad Div. XI, 1, *voor* inquitis *of* inquietis, *zult gij zeggen*, *zal men zeggen*, *zal het wezen*, *en meermaalen*. *Dus wil* Bentley Hor. Sat. I, 4, 78 inquit *voor* inquis *lezen*. *Meer plaatzen zie bij* Gronovius ad Liv. XXXIV, 3 extr., *die*, *bij voorb. aanhaalt* Senec. de ira I, 3. II, 15. Ibid. Benef. II, 34. III, 29. IV, 2 cet. Not. inquit *ontbreekt dikwijls*, *als er woorden aangehaald worden*, *bij voorb.* Virg. Georg. IV, 356. Aen. XII, 807. Terent. Hec. I, 2, 73. Phaedr. I, 30, 7. V, 5, 38 cet.

INQUIRO, sivi, situm, 3. 1) *zoeken*, *opzoeken*, *zoeken te bekomen*, *bij voorb.* corpus, Liv. XXII, 7: honestas, quam natura maxime inquirit, Cic. Tusc. III, 2. 2) *onderzoeken*, *vorsschen of vragen naar iet*, *navorsschen*, *onderzoek doen nopens enz.*, *bij voorb.* in aliquem, Cic. Mur. 21. Verr. IV, 65 in.: *dus ook* in fe, Cic. Brut. 82: *dus ook* in fe atque Herculem inquiri i. e. de fe atque Hercule, Tac. Germ. 34: *dus ook* in annos, Ovid. Met. I, 148: in totum orbem, Ib. XII, 63: in ea, quae funt memoriae prodita, Cic. Leg. I, 1: aliquid, *bij voorb.* priusquam omnia inquisissent, Liv. XXII, 7 post med.: vitam alicuius, Horat. Sat. I, 3, 41: de rebus capitalibus, Curt. VI, 8 extr.: de opere, Quintil. III, 11 post med.: *ook zonder* Cafus *of* Praepofitie, *bij voorb.* vitia occulta erunt non inquirenti, Cic. Part. XI, 4: reperiebat Caefar inquirendo, Caef. B. G. I, 18: cum inquiritur, quid fequatur, Cic. Or. III, 29: primum inquiritur, quid fit fuere, Horat. Sat. I, 3, 41: *bijzonder van den beschuldiger*, *wanneer hij*, *om zijne beschuldiging recht aan te dringen*, *getuigen en andere hulpmiddelen*, *opzoekt en opspoort*, *bij voorb.* in aliquem, *waartoe de bovenstaande plaats zou behooren* Cic. Mur. 21. Verr. IV, 65 in.: *dus ook* Cic. Verr. Act. I, 2 extr. cum ego in diem in Siciliam inquirendi perexiguam postulavissem, *alwaar echter de* Ed. Ernest. in Sicilia *heeft*, *d. i. in Sicilië*, *nadien* in Siciliam *ten aanzien of wegens Sicilië beduiden zou*, *gelijk hier voor* in aliquem.

INQUISITIO, onis, f. 1) *opzoeking*, *famenzoeking*, *bij voorb.* der *foldaaten*, Curt. IV, 6 extr.: corporum, Plin. H. N. VIII, 30: *van daar* inquisitioni esse *gezocht worden of gezocht moeten worden*, *te zoeken zijn*, *bij voorb.* cave, (ne) inquisitioni mihi fis, Plaut. Caf. III, 1, 16, i. e. *wacht u*, *dat gij niet gezocht moet worden*, *laat u toch niet zoeken*, *d. i. blijf toch bij de hand of nabij*. 2) *onderzoeking*, *naarspooring*, *bij voorb.* veri, Cic. Off. I, 4. 3) *bijzonder van den beschuldiger wanneer hij den levenswandel des beschuldigden onderzoekt*, *en getuigen en allerhande middelen tegen hem opzoekt*, *beschuldigende naarspooring*, *onderzoek*, *opspooring*, *der tot de beschuldiging nodige dingen*, *bij voorb.* inquisitio candidati, Cic. Mur. 2 in., i. e. contra candidatum: *verders* accufatoris i. e. *van den beschuldiger tegen den beschuldigden*, Cic. Verr. II, 41 in aliquem, Plin. Ep. III, 9: alicui inquisitionem dare, Ib. V, 20: mandare, Plin. H. N. XXX, 2: agere, Ibid. XXIX, 1 post med.

INQUISITOR, oris, m. 1) *een opzoeker*, *der foldaaten*, Plin. Ep. X, 39: *bijzonder van den beschuldiger*, *die tegen den beschuldigden alles opzoekt*, *opzoeker*, *naarspoorer*, Cic. Verr. Act. I, 2. Plin. Ep. III, 9. §. 29. 2) *naarspoorer*, *onderzoeker*, *bij voorb.* rerum, Cic ap. Augustin. adv. Acad. II, 11: rerum naturae, Senec. Nat. Quaest. VI, 13: *dus ook van het wild*, Plin. H. N. VIII, 40: cf. Juvenal. IV, 49. Sueton. Caef. 1.

INQUISITUS, a, um, 1) Adject., i. q. non quaesitus, *niet onderzocht*, *bij voorb.* res, Plaut. Amph. II, 2, 217: quaestio, Ibid. IV, 1, 9. 2) Particip. *van* Inquiro.

INR., *de woorden*, *die dus beginnen*, *zie in* Irr.

INSALUBER, bris, bre, *of* INSALUBRIS, e, 1) *ongezond*, *d. i. voor de gezondheid niet dienstig*, *bij voorb.* fundus insalubris, Colum. I, 4 in.: agrum insalubrem, Plin. H. N. XVIII, 5 post init.: vinum — insaluberrimum, Ib. XXIII, 1 post med.: insalubrius, Gell. XIX, 5. 2) *ondienstig*, *onheilzaam*, *onnut*, *bij voorb.* meridiem vineas spectare colono insalubre est, Plin. H. N. XVII, 2 extr. Hard., i. e. *niet voordeelig*, *ten zij het ook tot* n. 1. *behoort*. Not. *Of de* Nominat. insaluber *voorkomt*, *kan ik niet zeggen*.

INSALUBRITAS, atis, f. *ondienstigheid*, *ongezondheid*, *bij voorb.* aquarum, Plin. H. N. XXXI, 3 *in het opschrift*, (*indien dit anders van Plinius is*).

INSALUTATUS, a, um, *ongegroet*, *zonder affcheid te nemen*, Virg. Aen. IX, 288, *alwaar* inque falutatam *voor* insalutatamque *ftaat*.

INSANABILIS, e, *niet te genezen*, *ongeneeslijk*, *bij voorb.* morbus, Cic. Tusc. V, 1: vulnus, Colum. VII, 5: venenum, Plin. H. N. VII, 15: infanabili leto perire, Ibid. XXIV, 17 in., *alwaar andere* infanabiles *lezen*: *van daar Tropisch*, *ongeneeslijk*, *voor geene verbetering vatbaar*, *bij voorb.* contumelia, Cic. Or. 26: ingenium, Liv. I, 28: homo, Curt. X, 2 post med.: caput, Horat. Art. 300: furore infanabili infanabilius, Liv. XXVIII, 25.

INSANE, 1) *raazend*, *onzinnig*, *zonder verstand*, *bij voorb.* amare, Plaut. Curc. I, 3, 20: infanius, Horat. Sat. I, 10, 34: 2) *raazend*, *d. i. hevig*, *bij voorb.* hongeren, Plaut. Mil. I, 1, 24.

INSANIA, ae, f. *raazernij*, *onzinnigheid*, *verstandeloosheid*, *woede*, *onzinnig gedrag*, *bij voorb.* in infaniam incidere, Cic. Pif. 20: aliquem ad infaniam adigere, Terent. Ad. I, 2, 31: belli, Virg. Aen. VII, 461: purpurae, Plin. H. N. IV, 36 in., i. e. *raazende begeerte daar naar*, *drift*: concupiscere aliquid ad infaniam, Cic. Verr. II, 35, i. e. *op eene raazende wijze*, *tot dolheid toe*, *d. i. hevig*, *verschriklijk*: *dus ook* favere alicui ad infaniam, Suet. Calig. 55: infania orationis, Cic. Brut. 82: *ook krankzinnigheid*, *wanneer men bij voorb.* [illegible] *enz.*, *anders* [illegible] *genoemd*, Celf. III, 18: *van daar* 1) *de poëtische* Enthusiasmus, *begeestering*, Horat. Od. III, 4, 5. 2) *de Tropische onzinnigheid bij let.*, *d. i. het overdrevene*, *overdrevene grootheid*, *overdrevene verspilling*, *welke wij ook raazend*, *onzinnig noemen*, *bij voorb.* libidinum, Cic. Sull. 25: villarum, Cic. Q. Fr. III, 1, 23: vestium, Plin. H. N. XIX, 1: [illegible] farum, Ibid. XIII, 15: res ad hanc infaniam venerit, Liv. VII, 2, i. e. *raazernij*, *buitenspoorigheid*. Not. Plural. *ftaat* Plaut. Aul. IV, 4, 15. Cic. ad Div. IV, 1. Plin. H. N. XXVI, 11 post med.

INSANIO, ivi en ii, itum, 4. 1) *onzinnig of raazend zijn*, *zonder verstand zijn*, *bij voorb. als eene ziekte*, Celf. III, 18: *ook van dieren*, Plin. H. N. XXVII, 11 prope fin.: *van daar* ex injuria i. e. *wegens geleden onrecht*, Terent. Ad. II, 1, 43: ex amore, Plaut. Merc. II, 2, 53, *of* amore, Plin. H. N. X, 37, i. e. *van liefde*: ut infanire ac furere omnibus videretur, Cic. Verr. IV, 18: nisi ego infanio, Cic. Att. VII, 10: infanire cum ratione, Terent. Eun. I, 1, 18, *of* certa ratione, Horat. Sat. II, 3, 271. 2) *Tropisch*, a) *raazen of onzinnig zijn*, *d. i. handelen*, *als een raazende*, [illegible] [illegible] *zijn*, *als 't ware*, *onzinnig zijn*, *bij voorb. in zijne begeerten*, *in de liefde enz.*, *of als men te veel* [illegible] *maakt*, *of anders alles overdrijft enz.*, *te hevig*, *te heet is enz.*, *bij voorb.* [illegible] infaniebat, Terent. Phorm. IV, 3, 37, *hij raasde*, *d. i. hij drukte te veel* [illegible]: infanire tibi videris, Cic. ad Div. IX, 21: in Tusculano coepi infanire, Auct. ad Her. IV, 50 extr., i. e. [illegible]: infanis veteres [illegible] emendo, Horat. Sat. II, 3, [illegible] visti scil. in [illegible], Plaut. Mil. III, 1, 160: ut nunc infanio scil. ex [illegible], Ib. Merc. II, 1, 40: ex injuria, Liv. VII, 39: ex amore, Plaut., [illegible] infaniturum illum puto, Cic. Att. XIII, 29: infanire tibi liber, Virg. Ecl. III, 36. *Ook met den* Accufativus, *bij voorb.* errorem, Horat. Sat. II, 3, 61, i. e. [illegible] *raazernij begaan*: [illegible], Horat. Ep. I, 1, 101, i. e. *op de gewone wijze*: *dus leest ook* Bentley Ibid. Sat. II, 3, 301 stultitiam infanire *voor* [illegible] titia cet.: infanit amicus [illegible] [illegible] *dezelfde perfoon*, [illegible], Prop. II, 25 (22), 25: [illegible] infanire ac per risum [illegible], Senec. de vita beata 12. b) [illegible], [illegible], *bij voorb.* in aliquem, Cic. Or. 67: venit post infaniens, Terent. Ad. IV, 2, 22, i. e. *raazend*, [illegible], [illegible] bosporus infaniens, Horat. Od. III, 4, 30: manu infanire, Stat. Theb. [illegible] i. e. *moedig vechten*: [illegible], Quintil. XII, 10 prope fin.

INSANITAS, atis, f. [illegible], *bij voorb.* infipientia [illegible] quaedam, Cic. Tusc. III, 5.

INSANITER, i. q. infane, [illegible] Non. II. [illegible] ap. [illegible]

Digitized by Google

INSĀNUS, a, um, *niet gezond, ziek naar 't lighaam: in 't gemeen, krank naar den geest, d. i. raazend, onzinnig, zijn verstand niet magtig*, *bij voorb.* quod idem continget insanis, Cic. Acad. IV, 17: cf. Cic. Parad. 4. Terent. Eun. II, 2, 23. V, 2, 22: *van daar* 1) *onzinnig, raazend, d. i. onzinnig handelende, of die zoo handelt of spreekt, als een onzinnige, onnozel, verstandeloos, krankzinnig*, *bij voorb.* homo flagitiis insanus, Cic. Sext. 7: homo insanissimus, Cic. Rosc. Am. 11: insanissima concio, Cic. Mil. 17: mens, Tibull. II, 5, 116: forum, Prop. IV, 1, 134, i. e. *alwaar raazend getierd wordt*: caeditur ad numeros insanos Phrygis h. e. ad sonum tibiae Berecyntiae, Ib. II, 18 (21), 16: amor Martis, Virg. Ecl. X, 44: cupiditas insanior, Cic. Verr. IV, 18: *van daar* vites triferae, quas ob id insanas vocant, quoniam in iis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent, Plin. H. N. XVI, 27: *van daar Tropisch, raazend, d. i. woedend, woedend*, *bij voorb.* fluctus, Virg. Ecl. IX, 43: sidera Caprae, Horat. Od. III, 7, 6: venti, Tibull. II, 4, 9: cupido, Virg. Aen. IX, 760. 2) *raazend, d. i. overdreven, hevig, erg, zeer groot, raazend groot, verschrikkelijk groot*, *bij voorb.* insanior cupiditas, Cic. Verr. IV, 18: amor, Virg. Ecl. X, 44: cupido, Ibid. Aen. IX, 760: insanae moles, Cic. Mil. 31, i. e. *groote gebouwen*: trepidatio, Liv. XXXII, 17 extr.: montes, Liv. XXX, 39: *van daar* insanum, Adverbialiter, *wonderbaar, ontzaglijk, d. i. zeer*, *bij voorb.* insanum magnus, Plaut. Bacch. IV, 5, 1: portitus insanum bona, Ibid. Most. III, 3, 5: insanum valde deamat, Plaut. Fragm. ap. Non. 2. n. 450. 3) *Enthusiastisch, begeesterd*, *bij voorb.* vates insana, Virg. Aen. III, 443. 4) *raazend makende*, *bij voorb.* aqua, Ovid. Fast. IV, 364: *dus ook* herba i. e. hyoscyamus, Seren. Samm. 20 extr.

INSĀTĬĀBĬLIS, e, 1) *onverzadelijk*, *bij voorb.* cupiditas, Cic. Tusc. I, 19: avaritia, Sallust. Cat. 11: crudelitas, Cic. Phil. XI, 3: gaudium, Cic. Tusc. V, 25: animus humanus est insatiabilis eo (i. e. in eo), quod cet., Liv. IV, 13 in.: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* sanguinis, Justin. I, 8: laudis, Valer. Max. VIII, 14, 3 (extern.). 2) *het geen niet verzadigt of dat men niet zat kan worden*, *bij voorb.* pulchritudo, Cic. ap. Non. 4. n. 441: varietas, Cic. Nat. D. II, 39: gaudium, Cic. Tusc. V, 25: insatiabilior species, Cic. Nat. D. II, 62.

INSĀTĬĀBĬLĬTER, *onverzadelijk, zonder verzadiging*, Lucret. III, 920. VI, 978. Plin. Ep. IX, 6. Tacit. Ann. IV, 38.

INSĀTĬĀTUS, a, um, *onverzadigd, onverzadelijk*, *bij voorb.* ardor eundi, Stat. Theb. VI, 305.

INSATĬĔTAS, atis, f. *onverzadelijkheid*, Plaut. Aul. III, 5, 13, *alwaar de* Pluralis *staat*.

INSATURABĬLIS, e, *onverzadelijk*, *bij voorb.* abdomen, Cic. Sext. 51.

INSATURABILĬTER, *onverzadelijk*, Cic. Nat. D. II, 25.

INSCALPO, psi, ptum, 3. i. q. insculpo, *ingraveeren, inzetten*, Plin. H. N. XXXVI, 5 extr.

INSCENDO, di, sum, 3. *binnen of ergens op of heen klimmen, bestijgen*, seq. Accus. *met en zonder* in, *bij voorb.* in currum, Plaut. Men. V, 2, 110: quadrigas, Plaut. Amph. I, 1, 294: in lectum, Ib. Asin. IV, 1, 31: scenam, Tacit. Ann. IV, 14: in arborem, Plaut. Aul. IV, 6, 12: supra pilam, Cato R. R. 127: equum, Suet. Ner. 48: *van daar* Passive, *bij voorb.* haud unquam inscendi sese ab alio, nisi a rege, passus est (bucephalus), Gell. V, 2: inscensum (asinum) ducebat, Apul. Met. VII: inscenso grabatulo, Ib. II med. p. 122 Elm.: inscenso equo, Suet. Tit. 4: *van daar* 1) *scheep gaan*, Plaut. Mil. II, 3, 37, scil. navim. 2) *ook van de bevruchting*, *bij voorb.* *der dieren*: *van daar* inscensus, us, *zie beneden*: *dus ook* mulierem, Apul. Met. VII post med. p. 197 Elm., *of* matronam, Ibid. X post med. p. 249, i. e. inire, concumbere, *van een ezel, die dit doen zou*. 3) *op iet treden*, *bij voorb.* pisces, *op de visschen*, Apul. Met. I extr. p. 113 Elm.

INSCENSĬO, onis, f. *het inklimmen of opklimmen, of ergens heen klimmen*, *bij voorb.* in navem, Plaut. Rud. II, 6, 19.

INSCENSUS, us, m. i. q. inscensio: *van daar het beklimmen, bespringen*, *bij voorb.* equarum, Apulej. Met. VII med. p. 194 Elm., i. e. initus, coitus.

INSCENSUS, a, um, *zie* Inscendo.

INSCĬE, *onwetend, zonder weten*, Apulej. de deo Socr. post init. p. 43 Elm.

INSCĬENS, tis, 1) *onwetend, tegen weten*, *bij voorb.* feci insciens, Terent. Heaut. IV, 1, 18, *tegen weten, onwetend*: te inscientem — dicere — omnia, Ibid. 20: utrum inscientem vultis contra foedera fecisse an scientem? Cic. Balb. 5: me insciente, Cic., *tegen mijn weten*: *dus ook* insciente Antigono, Nep. Eum. 11. 2) *onwetend, dom, eenvouwig*, *bij voorb.* abi, insciens, Terent. Phorm. I, 2, 9, *ga, eenvouwig mensch!* 3) *ook* i. q. sciens, *bij voorb.* quos terminos ejecerit — insciens dolo malo, Fragm. Leg. Manil. p. 340 Goes.: *ook verklaaren veelen de woorden* Pandect. XLI, 3, 34 insciente domino *met weten*; *maar wel onnodig. Doch, wanneer* insciens *voor* sciens *recht is, dan moet het het* Particip. *van* inscio, ivi, itum, ire i. q. scio *zijn*: *maar dat* in *in de* Compositio *dikwijls niets betekent, is bekend*.

INSCĬENTER, *onwetend*: *van daar dom, onbekwaam*, *bij voorb.* facere, Cic. Top. 8: inflare tibiam, Liv. XXV, 10.

INSCĬENTĬA, ae, f. 1) *onwetendheid, gebrek aan kennis, onërvarenheid*, *bij voorb.* mea, Cic. Or. I, 46: in tenebris inscientiae, Cic. Sull. 14: multa inscientia versaretur in vita, Cic. Acad. IV, 47: deo ne excusatio quidem est inscientiae, Cic. Nat. D. III, 37: *ook met den* Genitivus, a) Active, *bij voorb.* vulgi, Caes. B. G. VII, 43: medicorum, Plin. H. N. XXVI, 2. b) Objective, *bij voorb.* belli, Nep. Epam. 7, i. e. *in den oorlog*: locorum, Caes. B. G. III, 9: usus luni, Ibid. 13. 2) *wijsgeerige onwetendheid, d. i. wanneer men iet niet recht zeker weet, of bij onderzoek eener zaak zoo doet en zich gedraagt, dat men niet recht zeker weet, dewijl men ze anders niet onderzoeken zou*, Cic. Acad. I, 11 med., *dus ook* Cic. Nat. D. I, 1 in., *alwaar staat*: tam discrepantes sententiae, ut magno argumento esse debeat, causam, id est principium philosophiae, esse inscientiam, prudenterque Academicos cet., i. e. *onwetendheid, (geleerde, wijsgeerige), wanneer men, het geen men niet duidelijk weet en met gronden onderstennen kan, niet gelooft te weten, zoo als Socrates van zich zelven zeide, dat hij niets wist, d. i. dat hij het niet met gronden en klaarblijkelijkheid wist. De woorden* id est principium, *of ook* id est principium philosophiae, *schijnen eene* Glosse *te zijn*.

INSCĪTE, *onwetend*: *van daar ongeschikt, op eene ongeschikte, onbekwame wijze*, *bij voorb.* nugari, Cic. Div. II, 13: comparari, Cic. Fin. III, 7: naves inscite factas, Liv. XXXVI, 43: inscitissime, Gell. X, 16.

INSCĪTĬA, ae, f. 1) *onwetendheid, onërvarenheid, onbekwaamheid*, *bij voorb.* seq. Genit. a) Active, *bij voorb.* ceterorum, Tacit. Hist. I, 51: barbarorum, Cic. ad Div. IX, 3, *alwaar het ook domheid kan zijn*: *bij* ... *is het hetzelfde*. b) Objective, *bij voorb.* negotii gerendi, Cic. Provinc. 5: artis, Suet. Ner. 41: rerum, Cic. Or. I, 22. Horat. Ep. I, 3, 33: legum, Horat. Sat. II, 1, 81: veri, Ib. II, 3, 43: reipublicae, Tacit. Hist. I, 1: regendi, Ibid. Agric. 28: aedificandi, Ibid. Germ. 16: temporum, Plin. H. N. VII, 48: *ook* seq. erga, *in plaats van den* Genitivus, *bij voorb.* erga donum, i. e. *ten aanzien enz.*, Tacit. Ann. XI, 25. *Ook* Absolute, *bij voorb.* quo fidem inscitiae pararet, Ibid. XV, 58. 2) *domheid, eenvouwigheid, onbezonnenheid*, Terent. Eun. V, 8, 41. Heaut. IV, 1, 17. Phorm. I, 2, 27. Plaut. Curc. I, 3, 29. Ibid. Poen. IV, 2, 99. Cic. Sext. 48 e poëta, *dus ook* barbarorum, Cic. ad Div. IX, 3.

INSCĪTŬLUS, a, um, *niet aartig, niet wellevend*, *bij voorb.* ancillula, Afran. ap. Non. 1. n. 41.

INSCĪTUS, a, um, 1) *onwetend, ongeschikt*, *bij voorb.* ne inscitiores — discant, Gell. XIX, 10 extr.: *doch, dit kan ook tot* n. 3. *behooren*. 2) *onbekend*, *bij voorb.* indictum, inscitumque dicit, Ibid. I, 22 post med., *ten zij het ook tot* n. 3. *behoort*. 3) *dom, ongeschikt, ongerijmd, onnozel*, *bij voorb.* mulier, Plaut. Most. I, 3, 51. II, 3, 85: somnium, Plaut. Rud. III, 1, 5: jocus, Suet. Ner. 28: homo, Plaut. Mil. III, 1, 141. Merc. V, 4, 57: ancilla non inscito ministerio, Gell. II, 23: quid inscitius, Cic. Nat. D. II, 13: inscitissimus, Plaut. Most. V, 2, 14.

INSCĬUS, a, um, 1) *onwetend*, *bij voorb.* homo, Cic. Acad. IV, 7 extr.: pastor, Colum. VI Praef.: medicus, Cic. Leg. II, 5: inscii, quid gereretur, Caes. B. G. VII, 77: inscios oppresserunt, Ibid. IV, 4: quem inscii misistis, Cic. Phil. IX, 5, i. e. *zonder het te weten*: tu, me inscio, notes cet., Cic. Planc. 16, i. e. *zonder mijn weten*: *dus ook* omnibus insciis, Auct. B. Afric. 37: naturam usu inscio depravare, Varr. L. L. IX, 3 post med.: *ook* 2) *met den* Genitivus, *bij voorb.* omnium rerum, Cic. Brut. 85: *ook Tropisch*, *bij voorb.* culpae, Virg. Aen. XII, 648, i. e. *daar van vrij*: somni inscia lumina (i. e. oculi), Valer. Flacc. 36: humor Phoebi inscius, Senec. Oed. 545, i. e. carens lumine solis: haedulus inscius herbae, i. e. qui nondum herbam gustavit, Juvenal. XI, 66: equus inscius aevi, Virg. Georg. III, 189, i. e. *dat de krachten van zijne jeugd niet kent, gevolglijk niet moedig, dartel is*: *doch, het kan ook, jong, betekenen*. b) *met* de, *bij voorb.* inscius de eorum verbis, Plaut. Trin. I, 2, 178, *alwaar sommigen dit* inscius *tot* prosilui *willen brengen*: de malitia, Pandect. XVI, 3, 31. c) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* facere, Varr. ap. Non. 2. n. 760. d) *met den* Accusativus, *bij voorb.* quae fuisti inscius,

ſcius, Turpil. ap. Non. 9. n. 14. Not. Non inſcius *wetende, of wel wetende*. Cic. Fin. V, 19. Virg. Aen. X, 907. Valer. Flacc. II, 278. Salluſt. Or. 2. ad Caeſ. ante med. 2) *Tropisch, onbewust van eene zaak, daar geen deel aan hebbende, bij voorb.* culpae, Virg. Aen. XII, 648: aevi, Virg., *zie hier voor.* 3) *dat men niet weet, onbekend. bij voorb.* inſcio tramite, Apul. Met. V poſt med. p. 170 Elm.

INSCRIBO, pſi, ptum, 3. 1) *In, op of aan iet ſchrijven, bij voorb.* ſit inſcriptum in fronte, *op het voorhoofd*, Cic. Cat. I, 13: libris nomen ſuum, Cic. Arch. 11: aliquid in baſi, Cic. Piſ. 38: in ſtatua, Cic. ad Div. XII, 3: nomen ſuum monimentis, Cic. Haruſp. 27: monimento ſuo jatronicen ſe inſcripſerit, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med., i. e. *zich getituleerd heeft: Tropisch*, inſcribere in animo, Cic. Or. II, 87: alicui ſtigmata, Senec. Benef. IV, 37. 2) aliquid, *op iet ſchrijven of iet beſchrijven, met iet, bij voorb.* ſtatuas, Cic. Verr. II, 69, i. e. *er een opſchrift opmaken; eigenlijk daar aan of op ſchrijven: dus ook* aras, Suet. Cal. 8: *van daar* a) epiſtolam patri, Cic. Att. VI, 3, *eenen brief aan den vader ſchrijven; eigenlijk, het opſchrift aan den vader richten.* b) librum, *betitelen, eenen titel geven, bij voorb.* libros inſcripſi rhetoricos, Cic. Or. III, 31, *de boeken heb ik getiteld enz.*: oratorem meum, ſic enim inſcripſi, Cic. ad Div. XV, 2, i. e. *want dien titel heb ik aan dat geſchrift gegeven, te weten het den titel redenaar gegeven*: cogito meas nugas ita inſcribere, Hendecaſyllabi, qui titulus cet., Plin. Epiſt. IV, 14 extr.: libros, quos Muſarum inſcripſit. Gell. I, 25, i. e. *het opſchrift heet* Muſarum: liber, qui Oeconomicus inſcribitur. Cic. Off. II, 24 extr., i. e. *betiteld is, het opſchrift draagt enz.*: eo libro, qui eſt inſcriptus Hortenſius, Cic. Div. II, 1, *voert den titel*, Hortenſius, *eigenlijk, er is op geſchreven* Hortenſius, *gevolglijk, het heeft dit opſchrift gekregen*: oratio, quae inſcribitur, Pro Sardis, Suet. Caeſ. 55: oratio, inſcripta pro Metello, Ibid.: i. e. *met het opſchrift*: pro Sardis, pro Metello: deceptus indicibus librorum, quod ſunt inſcripti (ſcil. libri) de rebus notis, Cic. Or. II, 14, i. e. *dewijl op den titel ſtaat, dat zij van bekende dingen handelen. Van daar* inſcriptum, Subſtantive, *het opſchrift, de titel, bij voorb.* inſcripta nimis lepida, Gell. Praefat. ante med. c) aedes *op een huis ſchrijven, bij voorb.* aedes venales, Plaut. Trin. I, 2, 132, *een huis openlijk te koop bieden; eigenlijk, aan het huis ſchrijven, dat het te koop is: dus ook* aedes mercede, Terent. Heaut. I, 1, 92, *een huis te huur zetten.* d) *toeſchrijven, toekennen, toeëigenen, bij voorb.* ſibi nomen philoſophi, Cic. Tuſc. V, 26: aliquid ſibi, Senec. Benef. I, 25: vitiis ſuis ſapientiam, Ibid. de vita beata 12: *van daar* deos ſceleri, Ovid. Met. XV, 128, i. e. *de Goden ten voorwendzel der boosheid maken, d. i. de Goden bij de boosheid voorwenden, zeggen, dat zij den Goden ter eere geſchiedt*: Martem genti, Sil. X, 619, i. e. Martem auctorem generis facere. e) *aantoonen, bij voorb.* ſua quemque deorum inſcribit facies, Ovid. Met. VI, 74, i. e. indicat. f) *beteekenen, bij voorb.* verſa pulvis inſcribitur haſta, Virg. Aen. I, 478 (482): corpus virgis ulmeis, Plaut. Fragm. ap. Serv. ad Virg. loc. cit. g) *brandmerken*, Juvenal. XIV, 24. Plin. H. N. XVIII, 3 extr. Martial. VIII, 75, 9.

INSCRIPTIO, onis, f. *het ergens op ſchrijven, bij voorb.* nominis, Cic. Dom. 20: *van daar* 1) *de titel van een boek*, Cic. Top. 1. Cic. Att. XVI, 11 poſt med. Plin. Ep. V, 19. 2) *het opſchrift, bij voorb. van een ſtandbeeld, gebouw, grafzerk enz., bij voorb. van een ſtandbeeld*, Cic. Phil. XIII, 4: monimenti, Plin. H. N. XXIX, 1 poſt med.: opus refeci ſine inſcriptione, Monim. Ancyr. ap. Gruter. p. 232. n. 12: ſervilis, i. e. nominum ſervorum, Flor. III, 19 poſt med.: cf. Vellej. II, 104. Petron. 29. 3) *het brandmerken*, Petron. 103 *en* 106. 4) *eene beſchuldiging*, Pandect. XLVIII, 2, 3. XLVIII, 5, 2 extr.

INSCRIPTUS, a, um, 1) Adject., a) *niet geſchreven*, Quintil. III, 6 ante med. b) *niet ingeſchreven bij het Tol-ambt, niet vertold, bij voorb.* pecus, Varr. R. R. II, 1 med.: facit idem, quod illi, qui inſcriptum ex portu exportant clanculum, ne portorium dent, Lucil. ap. Non. 1. n. 169. c) *daar in de wetten niets van verordend is, bij voorb.* maleficium, Senec. Praeſ. excerpt. Controv. extr. Quintil. VII, 4 poſt med. §. 36 *en meermaalen.* 2) Particip. *van* Inſcribo.

INSCULPO, pſi, ptum, 3. *ingraveeren, inëtzen, inſnijden, bij voorb.* ſaxo, *in ſteen*, Horat. Sat. II, 3, 90: elogium tumulo, Suet. Claud. 1: formam poſtibus, Ovid. Met. XV, 621: literas tabellae, Quintil. I, 1 (2) poſt med.: ſortes in robore inſculptae, Cic. Div. II, 41: inſculpta monimentis, Plin. Epiſt. VIII, 6: *van daar Tropisch*, in mentibus, Cic. Nat. D. I, 17: res habere inſculptas in animo, Cic. Acad. IV, 1 poſt med.: omnibus innatum eſt & quaſi inſculptum, eſſe deos, Cic. Nat. D. II, 4 extr.

INSCULPTUS, a, um, *zie* Inſculpo.

INSECABILIS, e, *het geen niet ſtuk geſneden of verdeeld kan worden*, Senec. Ep. 118: corpora, i. e. atomi, Quintil. II, 17 extr.: cf. Vitruv. II, 2

INSECE, *zie* Inſeco.

INSĔCO, cui, ctum, are, 1) *inſnijden, ſtuk ſnijden, verſnijden, bij voorb.* aliquid dentibus, Auct. ad Herenn. IV, 49: corpora mortuorum ad ſcrutandos morbos, Plin. H. N. XIX, 5 poſt med.: corticem, Colum. IV, 29 med.: partem curvaturae usque ad medullam, Ibid. 15: olivam, Ibid. XII, 47: olivas, Ibid.: *dus ook* inſectus, a, um, *bij voorb.* caro, Varr. L. L. IV, 22: tota inſecta pectinum modo, Plin. H. N. XVI, 24: rapi, Colum. XII, 54: inſecti pectine dentes, Ovid. Met. VI, 57: *van daar* inſectum, ſcil. animal, *een inſect, d. i. een dier met inkerfzels voorzien, gekorven diertjen*: Plur. inſecta, Plin. H. N. XI, 1, 3, 4 *en* 28. 2) Inſeco *voor* inſequo *of* inſequor, *bij voorb.* inſece, Enn. *en* Liv. Andron. ap. Gell. XVIII, 9, i. e. dic: *dus ook* inſecendo, Cato Ibid. Not. *Een* Grammaticus *gelooft daar, dat men zeggen moest* inſeque cet.

INSECTANTER, *haatlijk, bij voorb.* vituperari, Gell. XIX, 3.

INSECTATIO, onis, f. 1) *het vervolgen, bij voorb.* hoſtis, Liv. XXI, 47. 2) *het vervolgen met woorden, doorhaalen, bekijven, bij voorb.* principum, Liv. XXII, 34. Suet. Gramm. 9: hominum inſectatio noſtri, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 1: ſtudiorum alicujus, Suet. Gramm. 19: fortunae, Quintil. XI, 1 extr.: aliquem petere inſectationibus, Tacit. Ann. II, 55: cf. XII, 14.

INSECTATOR, oris, m. *een vervolger, bij voorb.* plebis, Liv. III, 33: vitiorum, Quintil. X, 1 extr.

INSECTIO, onis, f. *verhaling*, [illegible] *Ouden gezegd volgends* Gell. XVIII, 9.

INSECTO, are, *vervolgen*, *bij voorb.* inſectabit nos lapidibus, Plaut. Capt. III, 4, 61: *dus ook* inſectans, Cic. Div. II, 70: inſectanti, Juſtin. XV, 3, [illegible] *beiden ook van* Inſector *zijn kan*: [illegible] inſectatus Paſſive, Auct. B. Afric. 71.

INSECTOR, atus ſum, ari, 1) *vervolgen, aantasten, bij voorb.* inſectans alias aves, Cic. Div. II, 70, *het welk ook van* Inſecto *zijn kan*: impios inſectantur furiae, Cic. Leg. I, 14: patrem [illegible], Plaut. Capt. III, 2, 17: *ook* inſectari Paſſive, Auct. B. Afric. 71: cf. Inſecto. *Ook met woorden vervolgen, doorhaalen, kijven, bij voorb.* aliquem maledictis, Cic. Fin. II, 25: contumeliis, Tacit. Ann. I, 20: criminibus, Pandect. I, 18, 6: aliquem vehementius, Cic. Amic. 16 in.: aliquem inimice, Cic. Nat. D. I, 1: audaciam improborum, Cic. Att. X, 1: injuriam alicujus, Ibid. V, 17 poſt med.: vitia, Plin. Ep. I, 10. VI, 21: invidia, bonos inſequeris atque inſectaris, Auct. ad Her. IV, 26: fortunam miſerorum, Brut. ad Cic. Ep. 4: dolores alicujus, Ibid. ad Att. 17: etiam atque etiam inſto atque urgeo, inſector, Cic. Planc. 19: inſector ultro & inſto accuſatori cet., Cic. Font. 1. 2) terram raſtris, Virg. Georg. I, 155, *doorzetten, d. i.* [illegible], [illegible]: [illegible] inſequi, Ibid. 104.

INSECTURA, ae, f. *eene inſnijding*, Senec. Nat. Quaeſt. I, 7.

INSECTUS, a, um, *zie* Inſeco.

INSECUTIO, onis, f. *de vervolging*, Apulej. Met. VIII ante med. p. 208 Elm.

INSECUTOR, oris, m. *een vervolger*, Apulej. Met. VII in.

INSEDABILITER, *onuitbluschbaar, aanhoudelijk, bij voorb.* ſitis [illegible] corpora merſans, Lucret. VI, 1174.

INSEMINO, avi, atum, are, 1) *bezaaijen of planten, bij voorb.* morbum [illegible], Gell. XIX, 5. 2) *bezaaijen, bij voorb.* terra inſeminata, Vitruv. VIII Prooem.

INSENESCO, nui, 3. *tot of bij iet oud worden, bij voorb.* malis, Ovid. Pont. I, 4, 48, libris, Horat. Ep. II, 2, 82: negotiis, Tacit. Ann. IV, 6: ſingulis partibus actionum, Quintil. X, 3.

INSENSIBILIS, e, *ongevoelig, d. i. die geen niet ondervonden wordt, bij voorb.* morbus, Seren. Samm. 3 [illegible]: *van daar, onbegrijpelijk, bij voorb.* inenarrabile eſſe ait & propemodum [illegible]bile, Gell. XVII, 10.

INSENSILIS, e, i. q. inſenſibilis, *ongevoelig*, Lucret. II, 865.

INSEPARABILIS, e, *onafſcheidbaar*, Senec. Ep. 85 *en* 102: [illegible] inſeparabilem, Gell. I, 9 extr.: [illegible] inſeparabilis aderat, Apul. Met. II ante med. p. 224, *voor* [illegible].

INSEPIO, pſi, ptum, 4. [illegible], *bij voorb.* inſeptum [illegible], Senec. Benef. IV, 19.

INSEPTUS, a, um, 1) i. q. [illegible] Feſtus: inſeptum i. e. [illegible] nitur tamen & pro non [illegible], [illegible] *dat* non *onderſcheiden te* [illegible] *ook* Salmaſius *meent.* 2) [illegible] Particip. *van* Inſepio.

INSEPULTUS, a, um, 1) *onbegraven, bij voorb.* inſepultos acervos civium, Cic. Cat.

Cat. IV, 6: insepultos projecit, Liv. XXIX, 9 extr.: membra, Horat. Epod. V, 99: mortem insepultam minori alicui, i. e. sine sepultura, Senec. Tranq. 14: *van daar* sepultura insepulta, Cic. Phil. I, 2, i. e. *niet met de behoorlijke plegtigheden bezorgd, gevolglijk den naam van eene begravenis niet verdienende.* Not. vestra virtus nec oblivione — insepulta esse poterit, Cic. Phil. XIV, 12. *Of het staat voor* sepulta, *zie* n. 2, *of daar staan twee ontkenningen voor ééne, zoo als dikwijls bij dit nec is: of men moet* sepulta *lezen, d. i. in vergetelheid begraven. Het eerste is het gemaklijkste. Sommigen verklaaren het, met een gedenkteken versierd, het geen hier hard en onvoegzaam schijnt.* 2) *begraven, dan zou het het Particip. van* insepelio i. e. sepelio *zijn, zoo als* insepio *voor* sepio, *bij voorb.* vestra virtus cet., Cic. Phil. XIV, 12, *zie hier voor.*

INSEQUE, i. e. dic, Enn. ap. Fest., *alwaar ook* insexit i. e. dixit *staat*: cf. Inseco.

INSEQUENTER, *zonder behoorlijk gevolg, d. i. niet samenhangende*, Gell. X, 29.

INSÉQUO, i. e. dico, *zie* Inseque *en* Inseco.

INSÉQUOR, quutus *of* cutus sum, 3. i. q. sequor, *volgen op iets of iemand, na iets of iemand volgen, bij voorb.* Hunc Themistocles insecutus est, Cic. Brut. 10: annus insequens, Liv. II, 18, *het daar opvolgende jaar*: dies insequens, Liv. XXVI, 14: anno insequenti, Plin. H. N. XVIII, 28: improborum facta suspicio insequitur, Cic. Fin. I, 16: mors insecuta Gracchum est, Cic. Div. II, 29, i. e. *bij stierf daar op, voor* mors Gracchi insecuta est: *verders* pinum (i. e. navem) lumine (i. e. oculis), Ovid. Met. XI, 468, i. e. *nazien, met de oogen volgen*: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* nisi vocalis insequebatur, Cic. Or. 48: insequitur clamor, Virg. Aen. I, 87 (91): proximus huic insequitur Salius, Ibid. V, 320: nox insecuta est, Phaedr. III, 2, 7: cf. Lucret. III, 173: *van daar* nocte insequenti, Hirt. B. G. VIII, 23: *dus ook* dies, annus cet., *zie boven*: *ook met den Dativus, bij voorb.* ecce tanto malo malum majus insequitur, Apul. Met. VIII med. p. 209 Elm. *Men zou hier ook toe kunnen brengen* proximus huic — insequitur cet., Virg. Aen. V, 320, *doch* huic *kan ook van* proximus *afhangen, zie hier voor*: *van daar* 1) *vervolgen, vijandlijk, bij voorb. in den oorlog*: agmen, Caes. B. G. I, 15, i. e. *vervolgen, najaagen*: aliquem gladio stricto, Cic. Phil. II, 9: hostem, Liv. XXVI, 6: aliquem bello, Virg. Aen. VIII, 146: ora alicujus manibus, Ovid. Met. XII, 234: morsibus, Ibid. XIII, 568: saevis dictis, Valer. Flacc. III, 638: aliquem clamore ac minis, Cic. Sext. 11: contumelia, Cic. Att. XIV, 14: Fortuna viros insequitur, Virg. Aen. I, 241 (245). 2) *vervolgen met woorden, d. i.* a) *doorstrijken, schelden, bij voorb.* contumelia, Cic. Att. XIV, 14 post med., *zie hier voor*: turpitudinem vitae, Cic. Sull. 29 in. b) *voortvaren in een onderwerp, dat voortzetten, bij voorb.* pergam & insequar longius, Cic. Verr. III, 20 in., i. e. *zal verder gaan*: *van daar* arva jacto semine i. e. *zonder ophouden bearbeiden*, Virg. Georg. I, 105: cf. Insector. 3) *iemand aanzetten, bij voorb. door vragen*, Cic. Nat. D. III, 17 med.: *van daar morite dien, bij voorb.* non te insequor ut cru-diam, Cic. Or. II, 3, *voor* non insequor, ut te cet.: *dus ook* convellere insequor, Virg. Aen. III, 32, i. e. *doe mijn best enz.*: *van daar* arva jacto semine, Virg. Georg. I, 105, i. e. *bearbeiden, zie hier voor.* 4) *doorgaan, verhaalen, aanvoeren, bij voorb.* laudes alicujus, *bij voorb.* cujus laudes insequendas cet., Senec. Suasor. 7 med.: *doch de* Ed. Gronov. *heeft nevens meer andere* sequendas: cf. Inseque.

INSEQUUTUS, a, um, *zie* Insequor.

INSERENUS, a, um, *niet helder, droevig, bij voorb.* Hyas, Stat. Sylv. I, 6, 21.

INSÉRO, sevi, situm, 3. *inzaaijen, bij voorb.* frumentum, Colum. V, 7 post med.: *ook inzetten, inplanten, bij voorb.* vitem, Cato R. R. 40 in., *ten zij het enten is*: *of inënten of enten, bij voorb.* pirum bonam in pirum sylvaticam, Varr. R. R. I, 40 post med.: omne genus surculi omni generi arboris, Colum. V, 11: sarmentum, Colum. Arb. 8 in.: hortos surculorum, Colum. III, 21 in: *ook* arborem, vitem, i. e. *enten, bij voorb.* vitem, Colum. Arbor. 8 in. Cato R. R. 40: arborem, *bij voorb.* inseritur arbutus fructu nucis i. e. fructus nucis inseritur arbuto, Virg. Georg. II, 69: *dus ook* insitus, a, um, *ingeënt of geënt, bij voorb.* mala, Ibid. 33: *dus ook* arbor, *bij voorb.* arbor insita fructuosior est quam non insita, *een geënte boom, d. i. op welken een andere geënt is*, Colum. Arb. 20: *dus ook* insita nucibus arbutus, malis platanus, cerasis ulmus, Plin. H. N. XV, 15, i. e. *waar op nooten, appelen, kersen geënt zijn*: *en van daar* Insitum *het geënte, de ente, planteling, bij voorb.* recenti insito, Varr. R. R. I, 41 in.: ex insito, Colum. IV, 29, 11: usque ad ipsum insitum, Ibid. V, 11 med. §. 8: *van daar* 1) *Tropisch, inplanten, bij voorb.* te concute, num qua vitiorum inseverit olim natura aut consuetudo mala i. e. tribuerit, Horat. Sat. I, 3, 35, *alwaar* num qua vitiorum *voor* num aliqua vitia *staat*: *sommigen lezen* infederit: *verders* in Catinos insitus, i. e. adscriptus, Cic. Sext. 33: insitus & adoptivus, Tacit. Ann. XIII, 14: *van daar* insitus, a, um, *ingeplant, d. i. door de natuur of oefening bijgebracht, ingelijfd, en tot eigen gemaakt, bij voorb.* virtus, Cic. Mur. 14: opinio, Cic. Cluent. 1: insitus menti cognitionis amor, Cic. Fin. IV, 7: insita homini libido, Liv. XXVIII, 24: notiones rerum insitae & quasi consignatae in animis, Cic. Nat. D. I, 24: notio quasi naturalis & insita in animis nostris, Cic. Fin. I, 9: Hoc natura est insitum, ut cet., Cic. Sull. 30: odium insitum, Cic. Harusp. 25: *ook met* innatus, *bij voorb.* Hoc Siculis tam persuasum est, ut animis eorum insitum atque innatum esse videatur, Cic. Verr. IV, 48: cf. Innatus: *doch, het wordt ook onderscheiden, bij voorb.* insita vel potius innata cupiditas, Cic. Fin. IV, 2: insitas deorum vel potius innatas cognitiones habemus, Cic. Nat. D. I, 17: *en* innatus *is meer dan* insitus: *van daar eigen, aan het hart liggende enz., bij voorb.* ut esset insitum militibus vincere, Cic. Off. III, 32: huic populo ita fuerat libertas insita, Cic. Pis. 7. 2) *invoegen of doen, bij voorb.* stirps alieni generis insita (utero mulae), Colum. VI, 36: *van daar* 3) *vereenigen, bij voorb.* corpora animis, Cic. Univ. 12. Not. inseris aures fruge Cleanthea *voor* frugem auribus, Pers. V, 63: *is als* arborem fetu cet.

INSÉRO, erui, ertum, 3. *invoegen, steken, doen of brengen, iets ergens heen steken, doen, brengen, bij voorb.* collum in laqueum, Cic. Verr. IV, 17: caput in tentoria, Liv. VIII, 36: oculos in pectora, Ovid. Met. II, 93: oculos alicui rei, Valer. Max. III, 3, 1 (extern.): ferrum pectori, Senec. Hippol. 1177: sensum medio sermone, Quintil. VIII, 2 post med.: cibum alicui in os, Cic. Or. II, 39: rostrum lagenae, i. e. in lagenam, Phaedr. I, 26, 8: caput astris, Senec. Herc. Oet. 498: gemmas soleis, Curt. IX, 1: alicui manum in sinum, Terent. Heaut. III, 3, 2: grana in acum, Quintil. II, 20: sera inserta posti, *aangelegd*, Ovid. Am. II, 1, 27: falces insertae atque adfixae longuriis, Caes. B. G. III, 14: pinna per transversas inserta pares, Plin. H. N. X, 57: insertae malae, Enn. ap. Donat. ad Terent. Phorm. II, 2, 25, *heeft geenen zin, beter is* infertae *voor* inseretae, i. e. *vol gepropt*: jus, quod innata vis inseruit scil. mentibus, Cic. Invent. II, 53: *van daar* 1) *inbrengen, invoegen, bij voorb.* duos rebus minimis, Liv. XXVII, 23: jocos historiae, Ovid. Trist. II, 3, 4: nuces, Colum. XII, 57: querelas, Tacit. Hist. I, 23: conciones operi, Justin. XXXVIII, 3: cf. Ovid. Met. XIII, 33: *van daar* se *zich in begeven, zich in mengen, bij voorb.* turbae, Ovid. Art. I, 605: bellis, Ib. Met. III, 117: viris, Valer. Max. VI, 2, 1 (extern.): *ook* Absolute, Tacit. Hist. II, 19. 2) aliquem vitae, Stat. Sylv. V, 5, i. e. *bij het leven behouden*: nomen famae, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 10, i. e. *beroemd maken, roem verwerven* 3) *inënten, bij voorb.* surculus insertus, Colum. de Arb. 8: *van daar* insertus familiae Liviorum, Suet. Tiber. 3, i. e. *ingelijfd*: *dus ook* civium numero inserti, Ibid. Aug. 42; Not. frugalitas inserta est rumoris, P. Syrus ap. Gell. XVII, 14 *en* Macrob. Sat. II, 7, i. e. *opschik*: *het schijnt eigenlijk* inserta *de krans, vervolgends opschik te zijn*, scil. res *of* corona: *wanneer dan* inserere *ook vlechten of invlechten, (in de hairen) zou heeten, het welk wel schikt.*

INSERPO, psi, ptum, 3. *ergens of ergens heen sluipen of kruipen, bij voorb.* somnus inserpit curis, Stat. Theb. I, 340, *overkruipt, voor overvalt*: lanugo malis inserpebat, Apulej. Met. VII post init. p. 189 Elm., i. e. *de baard kwam eerst te voorschijn*: inserpere murmur arenis, Claudian. Proserp. I, 256.

INSERTA, ae, Gell., *zie* Insero.

INSERTIM, *invoegend, bij voorb.* insertim fundere, Lucret. II, 114, *ingleichen*.

INSERTO, are, i. q. insero, *invoegen of steken, bij voorb.* sinistram clypeo, Virg. Aen. II, 672: arbor insertans caput nubibus, Sil. V, 483: secures commissuris, Petron. 97: manum leonibus, Senec. Ep. 85 extr., i. e. *in den muil der leeuwen.*

INSERTUS, a, um, *zie* Insero.

INSERVÍO, ivi, itum, 4. 1) *dienen, d. i. een slaaf zijn*: *van daar een* Vasal *zijn, bij voorb.* rex inserviens, Tacit. Hist. II, 81. 2) *dienen, d. i. aan iemand overgegeven zijn, ten dienste zijn, te wille zijn, dienst bewijzen, bij voorb.* amico, Terent. Heaut. III, 1, 8: alicui, Cic. Off. I, 15 extr.: plebi, Liv. II, 21: auribus, Gell. XIII, 29 post med.: equo, Sil. VII, 341, i. e. *koesteren, oppassen*: legibus definitionis, Gell. I, 25, i. e. *zich daar naar richten*: *ook* aliquem, *bij voorb.* unum amantem, Plaut. Most. I, 3, 33: illum solum, Ibid. 59: *van daar* Cic.

Cic. ad Div. VI, 12 in.: nihil eſt a me inſervitum temporis cauſa i. e. factum gratificandi cauſa. 3) *aan eene zaak overgegeven zijn, zich er moeite om geven, er moeite aan beſteeden, oppasſen, bij voorb.* commodis, Cic. Fin. II, 35: artibus, Cic. Or. I, 4 in.: honoribus, Cic. Off. II, 1 extr.: famae, Tacit. Ann. XIII, 8: hortorum amoenitati, Ib. XVI, 27: operibus fortiter, Colum. IX, 14: alicui rei ſtudere atque inſervire, Hirt. Alex. 12: omnibus rebus inſerviendum ſtatuit, quo celerius cet., Hirt. B. G. VIII, 8, i. e. *gaf zich alle moeite, gebruikte alle middelen enz.:* valitudo tua me ſollicitat, ſed inſervi, & fac omnia, Cic. ad Div. XVI, 15, i. e. *geef u moeite; men kan er ook ei bij denken:* nihil eſt a me inſervitum temporis cauſa, Cic., *zie hier voor:* inſerviendum eſt conſilium i. e. adjuvandum, Plaut. Poen. IV, 2, 105. *Ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* equo, Sil.: auribus, Gell.

INSERVO, are, i. q. ſervo, *waarnemen, achtgeven, bij voorb.* volucres, Stat. Theb. VIII, 194: piget inſervare ſcil. fata, *of ook* auguria, *of voor* ſervare de coelo, Ibid. VI, 935: inſervante noverca, Ibid. X, 886.

INSESSOR, oris, m. *die ergens zit of iet bezet houdt: van daar* inſeſſores i. e. latrones, qui circa vias inſidiantur ſedentes, Feſt.

INSESSUS, a, um, *zie* Inſideo *en* Inſido.

INSEXIT i. e. dixit, Enn. ap. Feſt., *zie* Inſeque.

INSIBĪLO, are, 1) *ergens of ergens heen ſisſen, fluiten of ſchoefelen, of enkel (voor* ſibilare*) ſisſen, fluiten of ſchoefelen, bij voorb.* membris inſibilat ignis, Sil. XII, 616: ubi inſibilat Eurus, murmura pinetis fiunt, Ovid. Met. XV, 603, i. e. ſibilat, *ten zij men* pinetis *of* in pinetis *bij* inſibilat *denken wil, dan zou het zijn, daar in fluiten of ſuizen:* inſibilat aër verberibus i. e. ſibilat, Stat. Theb. VI, 421. 2) *ſisſend inblaazen*, Sil. II, 626.

INSICCĀTUS, a, um, *ongedroogd, bij voorb.* vulnera, Stat. Theb. III, 364: cruor, Ibid. VIII, 246.

INSICĬA, ae, f. *of* INSICĬUM, i, n. *eene ſoort van worſten, of een ander gerecht van gehakt vleeſch*, Varr. L. L. IV, 22. *Men ſchrijft ook* Inſitia, Iſicium.

INSĬDĔO, ēdi, eſſum, 2. *ergens zitten, bij voorb.* equis, Liv. VIII, 38: equo, Liv. VII, 6. Gell. XVIII, 5: curru, Senec. Med. 29: currum, Varr. L. L. IV, 22: toro, Ovid. Her. XII, 134: *ook* equus inſidetur, *bij voorb.* equum, qui inſideretur, Gell. XVIII, 5 poſt med.: *van daar* 1) *zich eenigen tijd op eene plaats bevinden, eene plaats bezet houden, bij voorb.* locum, Liv. XXI, 54: partem, Liv. VIII, 25: fauces, Liv. XXXV, 11 in.: ad itinera inſidenda, Liv. XXIV, 31, i. e. *de wegen bezet te houden; doch, het kan ook zijn, te bezetten, dan behoort het tot* inſido: *dus ook* inſidere vias, Plin. Paneg. 26, *kan zijn, bezet houden en bezetten.* 2) *Tropiſch, ergens zitten, d. i. zich vast bevinden, hangen, kleeven, bij voorb.* voluptas in mente inſidet, Cic. Leg. I, 17: Inſidet mihi deſiderium, Lucret. III, 931: inſidebat in mente ſpecies, Cic. Or. 5: dolor pedibus inſidebat, Plin. Ep. I, 6 med.: Joppe inſidet collem, Plin. H. N. V, 13, i. e. *ligt op eenen heuvel.* Not. *Dit Verbum wordt gemeenlijk met* Inſido, edi, eſſum, *verwisſeld.* Inſido, *heet, zich ergens heen zetten, nederlaten, bezetten: maar* Inſideo *reeds ergens zitten, zijn, bezet houden enz.: van daar het* Perfectum *en* Supinum edi, eſſum, *met de daar af komende* Tempora *gemeenlijk tot* Inſido *behooren: hoewel het ſomtijds moeilijk te zeggen is, of een* Tempus *van* Inſideo *of* inſido *is, bij voorb.* ad inſidenda itinera, Liv. XXIV, 31, i. e. *te bezetten (van* inſido*) of bezet te houden (van* inſideo*):* macula inſedit, Cic. Manil. 3, i. e. *gezeten heeft (van* inſideo*) of zich gezet heeft (van* inſido*), welk laatſte ik verkieze.*

INSĬDĬAE, arum, f. (*waarſchijnlijk* ſcil. copiae, *van* Inſidius, a, um, i. e. *ergens zittende enz.*), *troepen of menſchen, die ergens zitten of zich heimelijk bevinden, om op anderen te loeren en die te overvallen, hinderlage, bij voorb.* ſuſtinuerant primos impetus inſidiarum, Hirt. B. G. VIII, 19: locum quaerere inſidiis, Liv. VIII, 24: equites procedere, — donec inſidiae coorirentur, Tacit. Hiſt. II, 24: locum inſidiis circumdare, Hirt. B. G. VIII, 18: inſidias diſponere, Ibid. 48: inſidias equitum collocare, Caeſ. B. C. III, 37: ero in inſidiis, Terent. Phorm. I, 4, 52: inſidias locare, Liv. II, 50: *van daar komen ook de ſpreekwijzen,* collocare, diſponere inſidias cet., *wanneer het list betekent, zie* n. 2: *van daar* 1) *hinderlage, d. i. de plaats, alwaar dergelijke lieden of troepen verborgen zijn, bij voorb.* trahere in inſidias, Liv. XXIII, 1: milites in inſidiis collocare, Caeſ. B. G. III, 20, *of* diſponere, Liv. XXIII, 1: inſtruere, Liv. VI, 23: intrare inſidias, Caeſ. B. C. III, 38: in inſidias praecipitare, Liv. II, 51: in inſidiis ſubſidere, Liv. I, 14: ex inſidiis prohibere Romanos commeatu, Hirt. B. G. VIII, 7: ex inſidiis conſurgere, Caeſ. B. C. III, 38: ſigna in inſidiis ponere, Cic. Dejot. 7: illum ex occultis inſidiis in apertum latrocinium conjecimus, Cic. Cat. II, 1: ex inſidiis invadere aliquem, Salluſt. Jug. 113 (121): *van daar* lupus inſidias explorat ovilia circum, Virg. Georg. III, 537, i. e. *onderzoekt de hinderlage, of de list der menſchen om de ſchaapsſtallen; doch, het kan ook zijn, beproeft lagen, om en tegen de ſchaapsſtallen,* ſcil. *om er binnen te komen.* 2) *de lage, list, bij voorb.* inſidias facere vitae, Cic. Q. Fr. II, 3: alicui parare, Cic. Roſc. Am. 9. Liv. I, 40: ponere alicujus vitae, Cic. Sext. 18: ponere contra aliquem, Cic. Agr. II, 18: opponere, Cic. Caecin. 29: tendere, Cic. Roſc. Com. 16. Salluſt. 113 (121): collocare, Cic. Mil. 10: locare alicui, Plaut. Rud. II, 5, 17: componere, Tacit. Hiſt. V, 22. Prop. II, 23, 69: ſtruere, Ovid. Met. I, 198: inſtruere, Cic. Cluent. 66. Liv. VI, 23: comparare, Cic. Cluent. 16: adhibere, Cic. Or. 51: adferre, *bij voorb.* ovilibus, Calpurn. Ecl. I, 40: diſponere, Quintil. IV, 2 poſt med.: dare, Plaut. Mil. II, 3, 32. Caſ. II, 7, 13, i. e. facere: Per inſidias, i. e. *liſtig, bij voorb. dooden enz.*, Cic. Dom. 13. Caeſ. B. G. I, 42: *dus ook* inſidiis, Cic. Att. XIII, 10. Virg. Ecl. III, 18, *of* ex inſidiis, Salluſt. Jug. 113 (121). Cic. Or. 12: *ook Tropiſch, bij voorb.* maris, Valer. Flacc. I, 416. Not. *Ook met den* Genitivus *van het* Objectum, *bij voorb.* inſidias caedis atque incendiorum depoſcere, Cic. Cat. II, 3, i. e. *de rol, om in de ſtad op eene geheime wijze moord en brand te veroorzaken enz.*

INSĬDĬĀTOR, oris, m. 1) *een Soldaat, die in een hinderlaag geleed wordt,* Hirt. B. G. VIII, 18, *zie* Inſidiae. 2) *die lagenlegger of loerer op iet, bij voorb.* imperii, Nep. Reg. 2: viae, Cic. Cat. II, 12: inſidiator in foro poſitus, Cic. Mil. 7: cf. Horat. Sat. II, 5, 25.

INSĬDĬO, avi, atum, are, 1. i. q. Inſidior, *bij voorb.* ſaluti dominorum [illegible] inſidiaverint, Pandect. XLVIII, 9, 28 poſt med. Ed. Torrent.

INSĬDĬOR, atus ſum, ari, *eigenlijk, in eene hinderlaag op iemand loeren: voorts in 't gemeen* 1) *lagen leggen, belagen, op iemand loeren, bij voorb.* alicui, Cic. Cat. I, 5. Mil. 14. Nep. Dat. 9: [illegible] Martial. XII, 14, 10: *ook zonder Caſus, bij voorb.* neque precibus neque inſidiando nec ſpeculando, Cic. Or. I, 30: *misſchien* aliquem, *dewijl* Cicero, Cat. 21 in., *zegt:* inſidiandis legatis. 2) *loeren op iet, daar op pasſen, bij voorb.* ſomno maritorum, Cic. Cat. I, 10: tempori, Liv. XXIII, 35: temporibus, Vellej. II, 21.

INSĬDĬOSE, *argliſtig, vol ranken,* Cic. Rab. Poſt. 12. Cic. Mil. 24: inſidioſiſſime, Cic. Q. Fr. I, 3 extr.

INSĬDĬOSUS, a, um, *argliſtig, vol ranken, vol treken, liſtig, gevaarlijk, bij voorb.* verba, Ovid. Her. XX, 210: O! facies oculis inſidioſa meis, Ibid. XV, 22: pocula Circes, Ibid. Met. XIV, 294: loca, Pandect. VI, 1, 36: Capraria inſidioſa naufragiis, Plin. H. N. III, 5: conditio inſidioſiſſima, Ibid. XXIX, 1: latro, Martial. XIV, 20: homo, *bij voorb.* quis inſidioſior? Cic. Verr. II, 78: clementia, Cic. Att. VIII, 16: inſidioſiſſimus princeps, Plin. Paneg. 95.

INSĪDO, edi, eſſum, 3. *zich ergens nederſlaan, zich ergens heen zetten, bij voorb.* apes floribus inſidunt, Virg. Aen. VI, 708: locum, Stat. Theb. II, 151: inſcia Dido, inſidat quantus miſerae deus, Virg. Aen. I, 719 (723): *ook van levenloze dingen, bij voorb.* quo tactus jugum cervicibus inſidat, i. e. *daar op zitte, ruste, zich, als 't ware,* [illegible], Colum. II, 2 poſt med.: *ook* [illegible], *bij voorb.* apex inſiditur aſtris, Stat. Theb. II, 36, i. e. [illegible]: humus inſeſſa, Ibid. Sylv. I, 1, 56: Capitolium inſeſſum avibus, Tacit. Ann. XII, 43, i. e. *er hebben zich vogels op gezet: van daar indringen, bij voorb.* digitos inſidere membris, Ovid. Met. X, 257, i. e. *zich indrukken: van daar* 1) *zich ergens nederſlaan, om daar te wonen, bij voorb.* jugis Etruſcis, Virg. Aen. VIII, 479: cineres, Ibid. X, 55: 2) *eene plaats bezetten of zich ergens nederzetten, bij voorb.* tres [illegible], Liv. VIII, 24: Aventinum, Liv. IX, 34: viam, Liv. XXI, 34: arcem, Liv. XXVI, 44: ad itinera inſidenda, Liv. XXIV, 31: fauces, Liv. XXXV, 11: *dus ook* [illegible] ab hoſte inſeſſus, Liv. VII, 34: [illegible] inſeſſi, Tacit. Ann. XIII, [illegible]: [illegible] bilia monſtris, Stat. Theb. XII, [illegible]: iniquis ſylvis, Virg. Aen. XI, [illegible]: *Tropiſch*, inſedit Apollo [illegible], Val. Flacc. IV, 445: ſemen in hoc [illegible], Cic. Nat. D. II, 51: [illegible] *zich nederſlaan, zetten,* [illegible] *vast hangen, blijven kleeven,* [illegible], *bij voorb.* in memoria, Cic. [illegible] factum crimen inſideret in [illegible], Cic. Dejot. 3: inſedit in [illegible], Cic. Tuſc. II, 4: in quibus [illegible] ret, Cic. Verr. III, 41: [illegible] ſuſpicio, Cic. Mil. 25: [illegible] nomine cet., Cic. Manil. 3: [illegible]

in venis inſederit, Cic. Tuſc. IV, 10: morbus, cum penitus inſedit, Celſ. III, 1: vapor inſedit Apuliae, Horat. Epod. III, 15: jugum cervicibus inſidat, Colum. II, 2 poſt med. Not. *Het onderſcheid tusſchen* Inſido *en* Inſideo, *zie in* Inſideo, *op het einde.*

INSIGNE, *zie* Inſignis.

INSIGNĪO, ivi, itum. 4. I) *met een kenteken verzien: van daar* pueros parere inſignitos, Plaut. Mil. III, 1, 127, i. e. *die alle geteekend zijn, d. i. zekere ligchaamsgebreken hebben, bij voorb. kromme voeten, ſcheel zien enz.: van daar* inſignita, orum, *kneuzingen*, Plin. H. N. XXVII, 4 poſt init. *en* 12 extr.: *van daar* 1) *tekenen, bij voorb.* aliquem triſti nota, Liv. IV, 29: annum morbis, Tacit. Ann. XVI, 13, i. e. *tekenen, merkwaardig maken: van daar* inſigniri *dikwijls uitſteeken, merkwaardig zijn, kenlijk worden, betekent, bij voorb.* multi inſigniuntur barba, Plin. H. N. IX, 17 poſt med., i. e. *ſteeken uit, munten uit, onderſcheiden zich:* nec inſigniri nec miſceri omnibus, Senec. Ep. 18, *niet uitſteeken, niet zonderling zijn, zich niet zonderling gedragen:* tempora nullis calamitatibus inſignirentur, Sueton. Cal. 31: annus funeribus inſigniretur, Tacit. Agric. 41, *onderſcheidde zich, was merkwaardig:* 2) *opſchikken, verſieren, bij voorb.* clypeum auro, Virg. Aen. VII, 790: agros tropaeis, Ibid. X, 385: oratorem veſtibus meretriciis, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus) 26: 3) *kenlijk maken, bekend maken:* aliquem, Plin. Epiſt. VIII, 22 extr.: *van daar* Inſignitus, a, um, a) *kenlijk, duidlijk, bij voorb.* conformatio, Cic. Top. 5: imago, Cic. Or. II, 87: cf. Liv. I, 30 extr.: b) *uitſteekend, in het oog lopend, bij voorb.* ignominia inſignitior, Liv. VII, 15: inſignitior infamia, Tacit. Ann. III, 70: inſignitius facinus, Ibid. IV, 51: inſignitae injuriae, Cato ap. Gell. X, 3 extr.: pueri, Plaut., *zie boven:* deformitate inſignitus, Petron. 110. II) *met een vaandel verzien, bij voorb.* milites inſigniti, Enn. ap. Priſcian. 1, i. e. *met vaandels verzien, onder vaandels afgedeeld.* Not. inſignibat, Virg. Aen. VII, 790.

INSIGNIS, e, 1) *met een kenteken verzien, kennelijk, uitmuntende, zich onderſcheidende, bij voorb.* maculis inſignis & albo, Virg. Georg. III, 56: *van daar* 2) *boven alle anderen of boven veelen uitmuntende, buitengemeen, uitſteekend, merkwaardig, ten goede of ten kwaade, bij voorb.* Phoebus inſignis crinibus, Ovid. Am. I, 1, 11: ſtudium inſigne, Cic. Fin. II, 22: impudentia, Cic. Verr. IV, 29: improbitas, Cic. Or. II, 58: vis, Cic. Nat. D. II, 31: virtus, Cic. Amic. 27 med.: gaudia, Liv. XXII, 7: veſtis, Liv. I, 20: puer inſignis facie, Virg. Aen. IX, 583: aliquid inſigne facere, Terent. Eun. V, 3, 31: annus, Liv. II, 21: inſignior contumelia, Liv. IV, 4: inſignis ad deformitatem puer, Cic. Leg. III, 8: ad laudem, Cic. ad Div. III, 11 in.: *van daar* Inſigne, Subſtantive, *het Teeken ergens aan kenlijk is, ergens uitſteekt: van daar* (1) *een kenteken*, Liv. XXIV, 5 in. Cic. Or. III, 33. Caeſ. B. G. II, 20: veri, Cic. Acad. IV, 11 extr.: fortunae, Cic. Verr. I, 58: gymnaſii, Cic. Att. I, 3: (2) *bijzonder een eereteken van een ambt, de* Inſigniën, *bij voorb. kleeding, wapen enz., bij voorb.* detractis imperatoris inſignibus, Caeſ. B. C. III, 96, i. e. Inſigniën: *dus ook* inſignia ſacerdotum, Liv. III, 29: pontificalia, Liv. X, 7: regia, Cic. Sext. 26: *van daar zegt* Cicero, Or. II, 9. diſtinguere orationem quaſi verborum & ſententiarum inſignibus i. e. *beelden, wapens:* in ornatu ſcenae, Cic. Or. 39: *van daar in 't gemeen, een openlijk ſieraad, eereteken, bij voorb.* virtutis, Cic. ad Div. III, 13: laudis, Cic. Sull. 3: *hier toe behoort* inſignia militaria, Caeſ. B. G. VII, 45: cf. I, 22. II, 21, *het welk zekere ſieraaden en* Inſigniën *waren, misſchien van Officieren, zoo als bij ons ringkragen enz., misſchien waren zij aan den helm:* cf. Virg. Aen. XII, 944. inſigne inimicum humeris gerebat, *alwaar het de gordel is, den gedoodden* Pallas *afgenomen, dien* Turnus, *als een ſieraad, droeg.*

INSIGNĪTE, *op eene uitſteekende wijze, buitengemeen, bij voorb.* impudens, Cic. Phil. III, 4: improbus, Cic. Quint. 23: laudare & vituperare, Cic. Or. II, 85 extr.: loqui, Gell. VI, 15: aliquid poſtulare, Plaut. Poen. III, 6, 14: mihi inſignite facta eſt magna injuria, Ibid. Caſ. V, 4, 31: inſignite injuria facta eſt, Ibid. Rud. III, 2, 29: fieri tam inſignite injuriam, Ibid. Mil. II, 6, 77: inſignitius, Liv. VIII, 13.

INSIGNĪTER, *op eene uitſteekende wijze, buitengemeen, uitmuntend, bij voorb.* diligere, Cic. 23: aliquid facere, Plin. Ep. IX, 29: dicere pro aliquo, Ibid. II, 11 poſt med. §. 18: accuſare aliquem, Gell. XVIII, 3: verba nove & inſigniter dicta, Ibid. XIX, 7: inſigniter hoc genus — blaterones dixerunt, Ibid. I, 15, i. e. *nadruklijk, treffend, als de zaak haaren rechten naam krijgt:* pullus inſigniter criſtatus, Sueton. Tib. 14: clarus, Juſtin. VII, 2: dimicare, Ibid. XXXIII, 2: inſignius ornare, Nep. Ageſ. 3.

INSIGNITUS, a, um, *zie* Inſignio.

INSĪLE, is, n. *zal de ſchabel of voettrede der wevers zijn, bij voorb.* inſilia, Lucret. V, 1352. Voſſ. ad Catull. *leest* enſilia, *anderen willen* inſubula *lezen enz.*

INSĪLĪO, ſilui (ſilivi, ſilii), ſultum, 4. *in of op iets ſpringen, ergens heen ſpringen, met* in, *met den* Accuſativus *en* Dativus, *bij voorb.* in ſcapham, Plaut. Rud. II, 3, 36: in equum, Liv. VI, 7: in phalangas, Caeſ. B. G. I, 52: Aetnam, Horat. Art. 465: undas, Ovid. Met. VIII, 142: fores, Apul. Met. III poſt med. p. 137. Elm.: aliquem, i. e. adgredi, Ibid. VIII: tauros inſiliunt, Sueton. Claud. 21: puppim, Lucan. III, 626: prorae puppique, Ovid. Triſt. I, 3, 109: arboris inſiluit ramis, Ibid. Met. VIII, 367: tergo Centauri, Ibid. XII, 345: *verders* huc inſilit, Ibid. XI, 731: ſupra tignum inſilit rana, Phaedr. I, 2, 23: *ook enkel ſpringen, bij voorb.* leo, dum ſequitur, inſilit ſaltu, quo in fuga non utitur, Plin. H. N. VIII, 16 med., i. e. *ſpringt*, Edit. Hard., *alwaar een* Pleonasmus *is*, Ed. Elzev. *heeft* inſilit, ſaltuque in cet., *ten zij* inſilit i. q. adgreditur *zijn zal, d. i. valt aan, gevolglijk* ſaltu *ſpringende, met een ſprong: doch,* inſilit ſaltu *blijft altijd* Pleonaſtiſch. *Ook Tropiſch, bij voorb.* palmes in jugum inſilit, Plin. H. N. XVII, 22 ante med., i. e. *ſpringt:* in malum cruciatum, Plaut. Mil. II, 3, 8, i. e. *komen, of in plaats van* in crucem adſcendere.

INSIMĪLO, are, *zie* Inſimulo.

INSĪMUL, *te gelijk*, Flor. Prooem. *en* II, 20. Stat. Sylv. I, 6, 36.

INSIMŬLO *of* **INSIMĪLO**, avi, atum, are, 1) *tegen iemand iets voorgeven of beweeren, bij voorb.* quod ego injuratus inſimulo, Cic. Caecin. 1: nolo inſimulari, Plaut. Perſ. III, 1, 30, i. e. *dat het voorgegeven, gezegd worde:* non iſtuc, quod tu inſimulas i. e. *voorgeeſt, zegt*, Plaut. Aul. II, 4, 9. *doch, het kan ook zijn, beſchuldigt*, ſcil. me: *dus ook* iſtuc facinus, quod tu inſimulas ſcil. me, Ibid. Amph. II, 2, 188, i. e. *tegen mij voorgeeſt of mij beſchuldigt:* collibitum eſt meo viro ſic me inſimulare falſum facinus tam malum, Ibid. 229: queruntur, quod eos inſimulemus omnia incerta dicere, Cic. Acad. IV, 10 extr., i. e. *voorgeven (zeggen) of hen beſchuldigen enz.:* quidquam in eas ſimulem, *voor* inſimulem eas, Plaut. Stich. I, 2, 19, *zie* Simulo: inſimulant hominem diſceſſiſſe, Cic. Verr. II, 24 extr., i. e. *zij wenden voor enz.: doch, het kan hier ook heeten, beſchuldigen: van daar* 2) *beſchuldigen, bij voorb.* aliquem flagitii, Cic. Att. X, 19: aliquem cupiditatis, Cic. Verr. IV, 15: aliquem probri, Plaut. Amph. I, 2, 15: avaritiae, Terent. Phorm. II, 3, 12: proditionis, Caeſ. B. G. VII, 20: peccati, Cic. Tuſc. III, 27: aliquem falſo, Cic. Verr. V, 41: aliquem criminibus falſis, Ovid. Her. VI, 21: *ook* Abſolute, *bij voorb.* quae inſontem inſimules, Plaut. Men. V, 2, 54: *ook* ſeq. Infinitivo, *bij voorb.* queruntur, quod eos inſimulemus — dicere, Cic. Acad. IV, 10, *zie hier voor:* inſimulant hominem diſceſſiſſe, Cic. Verr. II, 24, *zie hier voor:* quod illum inſimulat durum ſcil. eſſe, Terent. Heaut. I, 2, 30, *doch, het zou hier ook kunnen zijn, noemt. Ook met den* Accuſativus *der zaak, bij voorb.* collibitum eſt viro meo me inſimulare malum facinus, Plaut. Amph. II, 2, 229, *eigenlijk, eene misdaad tegen mij voortegeven:* iſtuc facinus, quod tu inſimulas, Ibid. 188, ſcil. me, *zie hier voor.*

INSINCĒRUS, a, um, 1) *verdorven, bedorven, niet in zijn natuurlijken goeden toeſtand, bij voorb.* cruor, Virg. Georg. IV, 285. 2) *niet eerlijk, niet oprecht*, Gell. V, 3 extr.

INSĪNUATĪO, onis, f. 1) *de ingang door eenen engen of krommen weg, bij voorb.* ponti, Avien. Perieg. 397: 2) *de ingang in de harten der menſchen, door allerhande fijne draajingen, het inwikkelen, het behaaglijk maken, bij voorb. van den Redenaar in 't begin zijner Reden*, Cic. Invent. I, 15. Auct. ad Her. I, 4 *en* 7. Quintil. IV, 1 med.

INSĪNŬO, avi, atum, are, *iets in eene plaats voegen, waar kromten zijn, bij voorb. in den boezem ſteeken, bij voorb.* manus, Apul. Met. IX ante med. p. 219: *van daar maken, dat iemand door allerhande krommingen en draajen ergens heen komt, iemand of iets ergens toe laten geraken of indringen, bij voorb.* terris ratem, Avien. Arat. 312, i. e. *landen:* cum ſol vix poſſit per ſepta domorum inſinuare ſuum aeſtum i. e. immittere, Lucret. VI, 860: ordines quacunque intervalla data eſſent, inſinuare, Liv. XLIV, 41 extr., i. e. *de gelederen in de openingen der vijanden voegen, d. i. laten indringen:* aliquem animo Caeſaris, Plin. Paneg. 62, i. e. *geliefd maken, in gunst zetten: dus ook* inſinuari i. e. *medegedeeld worden, indringen, ergens toe geraken, bij voorb.* tibi inſinuantur opes i. e. tribuuntur, accedunt, contingunt, Prop. III, 7, 28: inſinuatus eſt Auguſto i. e. amicus factus, Sueton. Gramm. 21: cf. Ibid. Oth. 2: anima inſinuata nobis i. e. ad-

tributa, Lucret. III, 698: vox in aures insinuata i. e. ingressa, Ibid. IV, 528: aedificatio insinuata flammis arduet, Gell. XV. 1: *van daar* 1) se insinuare, *ook enkel* insinuare scil. se i. e. *door allerhande krommingen en met veel list en moeite tot eene plaats geraken, zich doordringen. Insluipen, in bogten wringen, ergens heen geraken, doordringen, indringen enz.*, *bij voorb.* qua te insinuaveris, via repetenda, Liv. IX, 2: cf. Hirt. Alex. 52: Tigris mari se insinuat i. e. *vloeit in enz.*, Curt. V, 3: in forum, Cic. Phil. V, 3: *dus ook* se inter corpus & arma, Liv. VII, 10, *zich belgen, doorwikkelen, indringen:* se in equitum turmas, Caes. B. G. IV, 33, i. e. *zich inwikkelen, indringen: van daar Tropisch*, se insinuare alicui, Justin. V, 2, *of enkel* insinuare (scil. se) alicui, Cic. Or. I, 20: *of* se ad aliquem, Plaut. Mil. II, 1, 27, *of* se in familiarem usum, Liv. XL, 21 extr., *of* se in familiaritatem alicujus, Cic. Caecin. 5. *of* insinuare (*zonder* se) in consuetudinem alicujus, Cic. ad Div. IV, 13 extr.: *of* insinuare (*zonder* se) in familiaritatem alicujus, Cic. Verr. III, 68 in.: *of* insinuare (*zonder* se) in amicitiam cum aliquo, Plaut. Cist. I, 1, 94: *ook enkel* se insinuare, Cic. Amic. 26, *zich, bij iemand, door allerhande draagen en listige middelen in gunst wikkelen, zich inwikkelen, inkruipen, vleijend indringen:* in sermonem, Cic. Agr. II, 5, *zich op eene fijne wijze inlaten, als 't ware, invlechten:* se in causam, Cic. Or. II, 35, *of* se ad causam, Auct. ad Her., se in antiquam philosophiam, Cic. Tusc. V, 11: *dus ook* aliquem animo Caesaris, Plin. Paneg. 62, i. e. *in gunst zetten, zie hier voor:* 2) *iet of iemand ergens heen brengen, wanneer zulks met zwarigheden of veele omstandigheden geschiedt:* insinuari sacris, Apul. Met. XI, *voor* initiari. 3) *bekend maken, bij voorb.* voluntatem heredibus, Pandect. XXXII. Leg. 11.

INSIPIENS, tis, 1) *zonder smaak.* 2) *onwijs, dwaas*, Cic. Fin. II, 1?. Cic. Am. 15: insipientior, Cic. Div. II, 23: insipientissimus, Senec. Nat. Quaest. II, 59.

INSIPIENTER, *onwijs, dwaas*, Cic. Senect. 9. Plaut. Mil. II, 6, 78.

INSIPIENTIA, ae, f. 1) *smaakloosheid.* 2) *onwijsheid, dwaasheid, onnozelheid*, Cic. Tusc. III, 15 *en* 28. Plaut. Amph. Prol. 36. Ibid. Poen. V, 2, 130. Ibid. Mil. III, 3, 5.

INSIPO, ui, 3. *inwerpen, bij voorb.* ita insipito in aulam novam, Cato R. R. 85: facito, ut ignis fervat; ligna insipire, Pompon. ap. Non. 10. n. 3? partem insipui, Ibid. 1. n. 181: *van daar* Festus: insipere farinulam jacere pultis, (*sommigen willen* pullis *lezen*): *ook* insipo, are, i. q. injicere, Fest.

INSISTO, stiti, 3. *eigenlijk heenstellen: van daar* scil. se, 1) *zich ergens heenstellen, heentreden, bij voorb.* ad spolia legenda insistunt, Liv. XXII, 51 med., i. e. *stappen heen:* 2) *op iet treden, optreden, post vatten, bij voorb.* ubi quisque institerat, Plaut. Amph. V, 1, 11, i. e. *stondt:* firmiter insistere, Caes. B. G. IV, 26, *vasten voet vatten, d. i. stilstaan:* institerant ramis, Ovid. Met. V, 299, *waren op de takken getreden, d. i. stonden daar op: en dus kan men meermaalen* institi *ik sta*, institeram *ik stond enz., vertaalen: dus ook* huic Remus institerat, Ibid. Fast. V, 151, *was daar op getreden, of stond daar op:* jacentibus, Caes. B. G. II, 27: insisteret nequibat, Tacit. Ann. XV, 57, i. e. *optreden of staan:* in quo qui insistunt, Cic. Somn. Scip. 6, i. e. *optreden of staan:* in jugo insistere, Caes. B. G. IV, 33, i. e. *daar op treden of staan:* corvus super galeam insistit, Gell. IX, 11, i. e. *tredt daar op, zette zich daar op:* in sinistrum pedem, *op den linker voet treden of staan*, Quintil. XI, 3 post med. §. 125: alternis pedibus i. e. *dan op den rechten, dan op den linken*, Ibid. §. 128: *dikwijls kan men het ook vertaalen, treden, stappen enz., en ook tevens staan: ook* seq. Accusat., *bij voorb.* vestigia, Virg. Aen. XI, 573: plantam *op den voet*, Plaut. Cas. IV, 4, 21: Othrym, Stat. Theb. III, 318: *dus ook* viam, *zie hier na: van daar Tropisch, bij voorb.* jugo imperii, Cic. Or. III, 41: o poëta, i. e. *het bewind voeren: van daar* a) *Tropisch, voet vatten, bij voorb.* naturam, qua animus insistens cet., Cic. Div. II, 62: b) *betreden, bij voorb.* viam, Terent. Eun. II, 3, 8, *alwaar sommigen* via *lezen willen: ook* via, Ibid. Phorm. I, 4, 15, *alwaar de* Infinit. quaerere *er bij staat, en alwaar twee* Codd. viam *hebben:* iter, Plaut. Cist. IV, 2, 11. Liv. XXXVII, 7: limen, Virg. Aen. VI, 563: vestigiis, Cic. Or. III, 9. Liv. V, 30. Quintil. Procem., *en* vestigia, Virg. Aen. XI, 573: *van daar Tropisch*, viam insistere, Terent. Hec. III, 5, 34. Virg. Georg. III, 160, *eenen weg inslaan, d. i. zich gedragen, handelen, middelen ter hand slaan: dus ook* rationem pugnae, Caes. B. G. III, 14: honoribus alicujus, Plin. Ep. IV, 8, *iemands eerambt betreden, d. i. bekomen of hebben, het zelfde ambt bekleeden, dat hij bekleed heeft: van daar iet voornemen, verrichten, bedrijven, bij voorb.* munus, Cic. Or. III, 45: negotium, Plaut. Mil. III, 3, 54: rei, Liv. XXXVII, 60 in.: rebus magnis, Tibull. IV, 1, 135: perdomandae Campaniae, Tacit. Hist. III, 77: studiis, Quintil. I, 12, 10: in dolos, Plaut. Mil. II, 4, 4: *van daar met den Infinitivus, aanvangen, ondernemen, bij voorb.* institit flagitare, Cic. ad Div. X, 16: oppugnare, Liv. XXIV, 46: sequi, Liv. XXVII, 2 extr.: tueri, Nep. Att. 11: credere insistas i. e. credas, Plaut. Capt. III, 4, 52, *zoo als men dan dit insistere niet altijd nodig heeft, mede te vertaalen, bij voorb.* institit flagitare i. e. flagitavit cet.: tentare, Liv. XL, 5. c) *staan, bij voorb.* insistebat in manu Cereris simulacrum Victoriae, Cic. Verr. IV, 49: in quo qui insistunt, Cic. Somn. Scip. 6, *zie boven, met meer andere:* villae margini (fluminis) insistunt, *staan enz.*, Plin. Ep. VIII, 8 extr.: *van daar Tropisch, staan, d. i. zijn, zich bevinden, bij voorb.* in magna gloria, Cic. Sext. 67: jugo imperii, Cic., *zie hier voor:* villae cet., Plin. Ep. VIII, 8, *zie hier voor:* 3) *staan blijven, stil staan, halte houden, stil houden, bij voorb.* stellae insistunt, Cic. Nat. D. II, 20 in. *en* 40 extr.: insistet certe, Cic. Phil. XII, 3 extr.: Quae cum dixisset paulumque institisset, *stil gehouden had*, Cic. Fin. V, 25: *van daar stil staan, Tropisch, bij voorb.* oratio insistat interius, Cic. Or. III, 49, i. e. *te kort zij:* citius insistendum, Cic. Or. 66 in.: orationem insistere, Ibid. 51 in.: *van daar* a) *Tropisch, bij iet staan blijven, bij voorb.* singulis peccatorum gradibus, Cic. Verr. III, 47: vitiis alicujus, Ovid. Remed. 315, *daar bij staan blijven, d. i. ze beschouwen, er over peinzen:* arbori, Plin. H. N. XIII, 15 extr., i. e. *daar bij staan blijven, d. i. naauwkeurig overwegen:* b) *bij iet vertoeven, bij voorb.* [illegible] insistere, Cic. Acad. IV, 25: c) *twijfelen, bedenking hebben, bij voorb.* in reliquis rebus non poterit eodem modo insistere, Cic. Acad. IV, 33 [illegible], *het kan ook heeten, gedragen, handelen.* 4) *op iemand aanzetten, vervolgen, bij voorb.* acrius hostibus instinit, Nep. Eum. 4: effusis (hostibus), Liv. XXVI, 2?, *doch, het kan ook van insto zijn: iet toezetten, vervolgen, door woorden enz.*, Tacit. Ann. IV, 60. 5) *zich aan eene zaak gelegen laten zijn, zich [illegible], bij voorb.* in bellum, Caes. B. G. VI, 5: funeri, Plin. H. N. VII, [illegible] med.: curae rerum, Plin. H. N. XXVIII, 11: studiis, Quintil. I, 12, 10: [illegible], Tibull. IV, 1, 135: in dolos, Plaut., *zie boven:* 6) *binnen treden: van daar intreden, verschijnen, komen, bij voorb. van den tijd, bij voorb.* tempora insistant, Ovid. Met. IX, 769: *van daar intreden, bij voorb.* viam, *zie boven.*

INSITICIUS *of* INSITITIUS, a, um, 1) *het geen ingevoegd wordt: van daar* [illegible], Varr. R. R. I, 2, i. e. *tusschen den arbeid, bij voorb. den middag[illegible].* 2) *ingelast: van daar* [illegible], Varr. R. R. II, 8, *als 't ware, ingelast, d. i. niet uit het eigen geslacht gesproten: van daar* sermo, Plin. Epist. IV, 3 extr., *vreemde taal, niet inlandsch.*

INSITIO, onis, f. 1) *de inënting of enting, bij voorb. der boomen, wijnstokken*, Cic. Senect. 15. Colum. IV, 29 in. III, 9 post med. 2) *de tijd der enting of inënting*, Ovid. Remed. 195.

INSITITIUS, a, um, *zie* Insiticius.

INSITIVUS, a, um, i. q. insiticius, *bij voorb. geënt, bij voorb.* pira, Horat. Ep. II, 19: *van daar uit eene vreemde familie in eene andere gekomen, niet wettig uit die familie, van eenen anderen vader ontsproten, ondergeschoven, bij voorb.* Gracchus, Cic. Sext. 48: liberi, Phaedr. III, 3, 10: heres, Senec. Controv. [illegible] post med., i. e. per adoptionem [illegible] factus: alimentum lactis, Gell. [illegible] post med., i. e. *van eene andere persoon, dan de moeder.*

INSITOR, oris, m. 1) *een inënter*, Plin. H. N. XVIII, 35. Prop. IV, 2, 17. 2) *een inzaaijer, zaaijer, planter enz.*

INSITUS, a, um, *zie* Insero, evi etc.

INSITUS, us, m. *het inënten*, Plin. H. N. XV, 14 extr. XIV, 3.

INSOCIABILIS, e, *niet te vereenigen, bij voorb.* homines generi humano insociabiles, Liv. XXVII, 39, i. e. *niet mede te verkeeren:* gens, Liv. XXXVII, 1: natura arborum, Plin. H. N. XVII, [illegible] quaedam cum aliis insociabilia genera, Ibid. XVI, 41: mulier insociabilis [illegible], Tacit. Ann. IV, 12: regnum, Tac. Ann. XIII, 17. Curt. X, 9 in.

INSOLABILITER, *ontroostelijk*, Horat. Ep. I, 14, 7.

INSOLATIO, onis, f. *het zetten in de zon, bij voorb.* cerae, Plin. H. N. XXI, 14 extr., i. e. *blaking.*

INSOLENS, tis, 1) *tegen gewoonte, bij voorb.* quid tu Athenis insolens? Terent. Andr. V, 4, 4. 2) *die het niet gewoon is, ongewoond, bij voorb.* in dicendo, Cic. Sext. 56: cantalitur insolens, Horat. Od. I, 5, 8: *van hier Gr. Consr., bij voorb.* infamiae, Cic. Att. II, 21: belli, Caes. B. C. II, 36: malarum artium, Sallust. Cat. 3: vani colendi, Gell. XIX, 12 post

post med.: audiendi aliquid, Tacit. Ann. XV, 67: ea, quorum sum ignarus atque insolens, Cic. Or. II, 48: 3) *ongewoonlijk*, *bij voorb.* verbum, Cic. Or. 8. Quintil. IV, 1, 58. Gell. XI, 7: principium, Gell. VII, 3 ante med.: loca, Apul. de Mundo ante med. p. 165. Elm.: *ook ongewoon in gedrag*, *zeldzaam of ongewoon handelende*, *bij voorb.* ne in re nota multus & insolens sim, Cic. Or. II, 87 extr.: *van daar* 4) *die zich jegens anderen zoo gedraagt, als zij niet gewoon zijn, en in 't gemeen, die tegen de onder beschaafde menschen gewoone wijze handelt*, *onbescheiden*, *zich te zeer verheffend*, *onbeschoft*, insolent, *trotsch*, *bij voorb.* homo, Cic. Or. II, 84. Cic. Senect. 10: victoria, Cic. Marcell. 3: ostentatio, Cic. Parad. 6: fortuna, Plin. H. N. XXXV, 18: laetitia, Horat. Od. II, 3, 4: insolenti voluptate efferri, Hirt. Alex. 51: temperantia insolenti alacritate gestire non sinit, Cic. Tusc. V, 14 extr.: nihil — insolens ex ejus ore exiit, Nep. Timol. 4: Pannonia, Vellej. II, 110: homines insolentiores secundis rebus, Hirt. B. G. VIII, 13: homines insolentissimi, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 12 post med.: nomen sibi insolentissimum arrogare, Quintil. Prooem. §. 14: altercationes insolentissimae, Suet. Vesp. 15: spiritus insolentissimos Numantinae urbis contundere, Valer. Max. II, 7, 1.

INSŎLENTER, *ongewoonlijk*, *tegen de gewoonte*, Cic. Invent. I, 28. Gell. I, 21 extr.: insolentius hac figura usus est, Gell. X, 13, i. e. *ongewoonlijker*, *zeldzamer*: aestuare insolenter, Catull. XXV, 12, *tegen of buiten gewoonte*, *gevolglijk hevig*, *onmatig*: aliquid laete & insolenter ferre, *met onmatige vreugde hooren*, Cic. Phil. IX, 3: *van daar* a) *al te onmatig*, *te veelvuldig*, *bij voorb.* insolentius abutitur, Cic. Or. 52: insolenter aestuare, Catull., *zie hier voor*: b) *trotsch*, *zich verheffend*, insolent, *bij voorb.* gloriari, Cic. Att. I, 16 ante med. Caes. B. G. I, 14: hostem insequi, Caes. B. C. I, 45: insolentius, Ibid. III, 46. Cic. Cat. II, 9: auctorem senatus exstinctum laete & insolenter tulit, Cic. Phil. IX, 3, i. e. *heeft hem vrolijk en trotsch gemaakt, of hij heeft het met vreugde en trotschheid aangehoord*: insolentissime, Valer. Max. III, 2, 21: efferre se insolenter, Cic. Tusc. IV, 17, i. e. *trotsch*, insolent, *of te zeer zich verheffende*.

INSŎLENTĬA, ae, f. 1) *de ongewoonheid eener zaak*, *bij voorb.* fori, Cic. Rosc. Am. 31: loci, Cic. Dejot. 2: voluptatum, Cic. Coel. 31: rerum secundarum, Cic. Pis. 11: disputationis, Cic. Or. I, 22: itineris, Sallust. Jug. 94 (99): *ook zonder* Genitivus, Liv. XXX, 42 extr. 2) *de ongewoonheid*, *bij voorb.* verborum, Cic. Or. III, 13: peregrina, Ibid. 12: *van daar* mea insolentia, Horat. Epod. XVII, 75, i. e. *mijne ongewoone magt*, *ongewoone onderneming enz.*: *van daar* 3) *de ongewoonheid in gedrag*, *d. i. trotschheid*, *verheffing van zich zelven*, insolentie, *onmatigheid*, Cic. Or. II, 52. Cic. Agr. I, 6. Sallust. Jug. 4. Senec. Benef. III, 29. Cic. Phil. IX, 6. Cic. ad Div. IX, 20: *ook staat er* superbia *bij*, *bij voorb.* insolentia, superbia cet., Cic. Verr. IV, 41. Not. Plural. Gell. XIII, 20 extr. Phaedr. IV, 25, 31.

INSŎLĔO, ēre, *plegen*, *gewoon zijn*, *bij voorb.* insoletne parcre? Caecil. ap. Gell. III, 16.

INSŎLESCO, ĕre, *zich verheffen*, *trotsch worden*, Sallust. Cat. 6. Tacit. Hist. II, 7. Cato ap. Gell. VII, 3 ante med.

INSŎLĬDUS, a, um, *niet dicht*, *zwak*, *bij voorb.* herba, Ovid. Met. XV, 203.

INSŎLĬTUS, a, um, 1) *die iet niet gewend is*, *ongewend*, *bij voorb.* femina, Cic. Verr. I, 37: phocae, Virg. Georg. III, 543, i. e. *die dat niet gewend zijn*, *scil. op het land te leven*, *of tegen hunne gewoonte*: *ook met* ad *of den* Genitivus, a) *met* ad, *bij voorb.* ad laborem, Caes. B. C. III, 85. b) *met den* Genitivus, *bij voorb.* rerum bellicarum, Sallust. Jug. 39 (43): servitii, Sallust. Fragm. ap. Arusian.: 2) *ongewoon*, *bij voorb.* insolita mihi loquacitas, Cic. Or. II, 88 extr.: gestus non — insolitae adolescentibus gloriae, Cic. Brut. 81: verbum, Cic. Balb. 16: victoria, Cic. Manil. 15: labor, Quintil. XI, 3 ante med.: spectaculum, Tacit. Hist. IV, 62: paratu ante illum diem insolito, Ibid. II, 95: *van daar* insolitum *iet ongewoons*, *bij voorb.* audere, Ibid. IV, 23: *van daar* insolitum est, *het is ongewoon*, *of iet ongewoons*, seq. ut, Plin. Paneg. 60, *en* seq. Infinit., *bij voorb.* id insolitum esse fieri, Pandect. XLVIII, 19, 27.

INSŌLO, avi, atum, are, *iet in de zon zetten*, *bij voorb. om iet te warmen*, *te droogen enz.*, *in de zon zetten*, *de zon laten genieten*, *door de zon laten verwarmen*, *bij voorb.* uvas, Colum. XII, 39: uvae insolatae, Ibid. IV, 27: humus insolatur, Colum. IV, 17 extr., i. e. *verwarmt*: dies insolatus, Colum. XI, 3, i. e. *helle dag*, *als de zon schijnt*: vasa insolata, Ibid. XII, 18.

INSŎLŪBĬLIS, e, *niet losbaar*, *niet ontknoopbaar*: *van daar* 1) *niet te wederleggen*, *onwederleglijk*, *onbetwistbaar*, *bij voorb.* signum, Quintil. V, 9. 2) *niet te betaalen*, *onbetaalbaar*, *bij voorb.* creditum, Senec. Benef. IV, 12.

INSOMNĬA, ae, f. *slaapeloosheid*, *bij voorb.* insomniis fatigari, Sallust. Cat. 27 (28): insomniis carere, Cic. Senect. 13: incitabatur insomnia, Suet. Calig. 50: consequitur comes insomnia, Caecil. ap. Non. 3. n. 113: captivos insomnia cruciatos, Gell. VI, 4: perdita illuvie atque insomnia, Pacuv. ap. Charis. 1: Persen — insomniis occidere. Sallust. in Ep. Mithrid. ad Arsac.: *ook* Plaut. Merc. I, 1, 25: insomnia, aerumna, error cet., *alwaar sommigen droomen vertaalen*: *maar het eerste is gepaster*: *ook leest* Bentley, Terent. Eun. II, 1, 13, te adiget horsum insomnia *voor* te adigent cet.

INSOMNĬŌSUS, a, um, *die 's nachts niet slaapen kan*, *slaapeloos*, Cato R. R. 157.

INSOMNIS, e, *zonder slaap*, *slaapeloos*, *bij voorb.* nox, Virg. Aen. IX, 167: draco, Ovid. Met. IX, 190: insomnes oculos, Stat. Theb. III, 328: cf. Tacit. Ann. I, 65. Horat. Od. III, 7, 8. Lucan. II, 239: insomni dente creati i. e. dentibus draconis insomnis, Lucan. IV, 552.

INSOMNĬUM, i, n. 1) *een droom*, Arnob. 7: *meermaalen* Plural., Virg. Aen. VI, 897. Plin. H. N. V, 8. Tibull. III, 4, 1. Sil. X, 358. XI, 102: *ook*, Cic. Senect. 15, *staat* carent cruditate & insomniis, *alwaar het beter slaapeloosheid*, *gevolglijk van den* Nominat. insomnia, ae, *is*: horsum te adigent insomnia, Terent. Eun. II, 1, 13. *alwaar het ook beter slaapeloosheid is*: 2) *slaapeloosheid*, *bij voorb.* horsum te adigent insomnia, Terent. Eun. II, 1, 13. *Doch*, Bentley *leest* adiget. *Dan zou het de* Nominat. Singular., *zijn*, *d. i. slaapeloosheid*: *doch*, *men vraagt*, *of niet* insomnia Plur. *ook slaapeloosheid kan zijn*. Plin. H. N. XX, 9 ante med. *staat* (brassicam) insomnia etiam vigiliasque tollere decoctam, *alwaar slaapeloosheid beter past*, *dan droomen*, *ten ware men zwaare*, *onrustige droomen moest verstaan*: cf. insomniis, Cic. Senect. 15, *zie hier voor*.

INSŎNO, ui, itum, are, *ergens in een geruis maken*, *ook enkel een geruis maken*, *zich laten hooren*, *bij voorb.* calamis insonat, Ovid. Met. XI, 161: Boreae spiritus insonat Aegaeo, Virg. Aen. XII, 366: Unda insonuit, Ovid. Met. IV, 688: nervus insonuit ab arcu, Ovid. Met. VI, 286: insonuit flagello, *klapte met enz.*, Virg. Aen. V, 579: insonuere tubae, Lucan. I, 578: insonuere cavernae, Virg. Aen. II, 53: quasi faucibus aliquid obstiterit, insonare i. e. *rispen*, *uithoesten*, Quintil. XI, 3 post med. §. 121. *Ook met den* Accusativus, *in plaats van den* Ablativus, *bij voorb.* verbera i. e. *met de zweep klappen*, Virg. Aen. VII, 451.

INSONS, tis, 1) *onschuldig*, *die niets kwaads gedaan heeft*, *schuldeloos*, Horat. Sat. I, 6, 69. Plaut. Amph. III, 1, 9. Ibid. Bacch. III, 3, 70. Sallust. Cat. 16: *ook* seq. Genit. *of* crimine, *bij voorb.* probri, Plaut. Amph. III, 1, 9: culpae, Liv. XXII, 49, *alwaar* Gronovius culpa *lezen wil*: publici consilii, Liv. XXXIV, 32: sanguinis, Ovid. Met. XIII, 149: crimine regni, Liv. IV, 15 in. 2) *onschadelijk*, *onschuldig*, *bij voorb.* Cerberus, Horat. Od. II, 19, 29: casse, Ovid. Trist. III, 10, 66: aratrum, Valer. Flacc. I, 103: oliva, Stat. Theb. XII, 692.

INSŎNUS, a, um, *geen geruis of klank van zich gevende*, *niet klinkend*, *zacht*, *stil*, *bij voorb.* vestigium, Apul. Met. III post med. p. 138. Elm.: litera, Apul. de Mundo med. p. 66. Elm., i. e. muta.

INSŎPĪTUS, a, um, *niet ingeslaapen*, *niet in te slaapen*, *slaapeloos*, *bij voorb.* draco, Ovid. Met. VII, 36. Lucan. IX, 357: *van daar* ignis, Claudian. Proserp. III, 293, i. e. *onuitbluschbaar*.

INSPARGO, si, sum; 3. i. q. inspergo, Plin. H. N. XVIII, 11 extr. XXXIV, 20 extr.: *dus ook* insparsus, a, um, Plin. H. N. XXVI, 14.

INSPARSUS, a, um, *zie* Inspargo.

INSPECIOSUS, a, um, *lelijk*, *bij voorb.* puer, Petron. 74.

INSPECTĀTĬO, onis, f. *het aanzien*, *de beschouwing*, Senec. Nat. Quaest. VI, 4.

INSPECTĬO, onis, f. 1) *het inzien*, *binnen zien*, *bezichtiging*, *beschouwing met de oogen*, *blik*, *bij voorb.* tabularum, Quintil. V, 5: ager prima inspectione cet., Colum. I, 4: rationum, Trajan. in Plin. Ep. X, 57: speculi, Apulej. Apol.: 2) *beschouwing met de ziel*, *overleg*, *overweging*, *onderzoek enz.*, Quintil. II, 18 in. Pandect. XVI, 3, 31. XLI, 1, 63.

INSPECTO, avi, atum, are, *aanzien*, *toezien*, *bij voorb.* aliquid, Plaut. Poen. III, 3, 69. Brut. ad Cic. Ep. 4 extr. Stat. Sylv. III, 3, 1: *ook zonder* Accusativus, Plaut. Mil. II, 2, 18. Rud. III, 6, 31: me inspectante, *voor mijne oogen*, Cic. ad Div. I, 9 post med.: *dus ook* inspectante ipso, Caes. B. C. II, 20.

INSPECTOR, oris, m. *bekijker*, *bezichtiger*, *beschouwer eener zaak*, Plin. H. N. XXXVII, 7. Pandect. XIII, 6, 10.

INSPECTUS, us, m. i. q. inspectio, *het in-*

Digitized by Google

inzien, *aanzien*, *beschouwing*, Senec. Ep. 92. Apul. Met. X. p. 254.

INSPECTUS, a, um, *zie* Inspicio.

INSPERABĬLIS, e, *niet te hoopen*, *bij voorb.* pax, Gell. IV, 18.

INSPĒRANS, tis, *niet hoopende*, *niet vermoedende*, *buiten hoop*, *bij voorb.* insperanti mihi — cecidit, Cic. Or. I, 21, i. e. *toen ik het niet hoopte*, *buiten mijne hoop*: quibus tu salutem insperantibus reddidisti, Cic. Marc. 7: fierent nuptiae insperante — Pamphilo, Terent. And. III, 4, 24: optanti obtigit insperantique, Catull. 105, 2: *de* Nominativus insperans *staat* Inscript. ap. Gruter. p. 1133. n. 7.

INSPERĀTE, *onverhoopt*: insperatius, Valer. Max. III, 8, 2 (extern.).

INSPERATO, *zie* Insperatus.

INSPĒRĀTUS, a, um, *onverhoopt*, *onverwacht*, *van goede en kwaade zaken*, *bij voorb.* gaudium, Terent. Heaut. III, 1, 5: praesidium, Cic. Phil. X, 11: hoc insperatum omnibus consilium, Ibid. IV, 1 extr.: occasio, Terent. Eun. III, 5, 57: pecunia, Cic. Cat. II, 9: o salve insperate frater, Plaut. Men. V, 9, 72: insperata adcidunt magis saepe, quam quae speres, Ibid. Most. I, 3, 40: Hanno insperatissime mihi, salve, Ibid. Poen. V, 3, 8: *ook van onaangename dingen*, *bij voorb.* insperatum & nec opinatum malum, Cic. Tusc. III, 13: nihil tam nec opinatum nec insperatum adcidere potuit, Liv. III, 26: *van daar* ex insperato, Plaut. Stich. II, 1, 32. Liv. I, 25 med. II, 35 in. XXX, 10 extr. Plin. H. N. XXV, 2 extr., *of* Insperato (Ablat.), Plaut. Aul. Argum. I, 14. Lucil. ap. Non. 1. n. 150. Apul. Met. IX post med. p. 235. Elm., i. e. *onverhoopt*, *onverwacht*.

INSPERGO, si, sum, 3. 1) *in of op strooijen*, *of sprengen*, *bij voorb.* molam & vinum, Cic. Div. II, 16: farinam potioni, Plin. H. N. XXVI, 8 post med.: cinerem potioni, Ibid. XXVIII, 5: papaver panis crustae, Ibid. XIX, 8 extr.: Oenanthe vulneribus inspergitur, Ibid. XXIII. Prooem. extr.: stercoris partem oleis & ceteris arboribus, Colum. XI, 2 ante med.: Aron aridum in potione inspersum, Plin. H. N. XXIV, 16: siccata in farinae modum & inspersa vino albo, Ibid., *aan het einde: doch, het kan hier ook zijn*, *besprengd*, *natgemaakt*, *en gevolglijk tot* n. 2. *behooren*: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* naevos corpore inspersos, Horat. Sat. I, 6, 67: 2) *bestrooijen*, *besproeijen*, *besprengen*, *bij voorb.* oleam sale, Cato R. R. 65: inspersa vino albo, Plin. H. N. XXIV, 16 extr., *zie hier voor*. Not. *Men heeft ook* inspargo *en* insparsus, *bij voorb.* Plin. Hist. Nat. XVIII, 11 extr. XXXIV, 12 extr. XXVI, 14.

INSPERSUS, us, m. i. q. inspersio, *bij voorb.* inspersu cineris, Apul. Met. VII post med. p. 197. Elm. IX post med. p. 231.

INSPERSUS, a, um, *zie* Inspergo.

INSPĬCĬO, exi, ectum, 3. 1) *in of ergens heen zien*, *bij voorb.* in speculum, *bij voorb.* tanquam in speculum, in vitas omnium, Terent. Ad. III, 4, 51: intro inspice, Plaut. Bacch. IV, 4, 71: libros, Plaut. Stich. III, 2, 1. Liv. XXV, 12 post med.: cum Romam inspexerit Eos, Ovid. Fast. IV, 389, *ingezien of ook gekeken had*: *van daar inzien of aanzien*, *d. i. lezen*, *bij voorb.* leges, Cic. Balb. 14. Liv. III, 25: verba, Ovid. Fast. IV, 258: cf. Ibid. Art. III, 471: libros, *zie hier voor*: 2) *aanzien of zien*, *bezichtigen*, *beschouwen*, *betrachten*, *met de oogen*, *bij voorb.* candelabrum, Cic. Verr. IV, 28: equos, Horat. Sat. I, 2, 87: rem, Liv. IV, 36: aedes, Plaut. Most. III, 2, 65, i. e. *bezien*, *als iemand*, *die het huis koopen wil*: agrum, Colum. I, 3: domum venalem, Sueton. Galb. 8: exta, Ovid. Met. XV, 577: *ook enkel aanzien of zien*, *bij voorb.* inspice, quid cet., Ovid. Trist. III, 1, 9, i. e. *zie*, *wat ik enz.*: inspice, quam, Ibid. Art. III, 232: *van daar Tropisch*, *aanzien*, *beschouwen met de ziel*, *onderzoeken*, *overweegen*, *kennis van iet zoeken te krijgen*, *leeren kennen*, *inzien enz.*, *bij voorb.* aliquem a puero, Cic. Phil. II, 17: morbum alicujus, Plaut. Pers. II, 5, 15: ingenia Graecorum, Plin. H. N. XXIX, 1 extr.: rationes, Trajan. in Plin. Ep. X, 57: querelam judex inspiceret, Petron. 15: exta, *zie hier voor*: aliquem experimentis, Colum. I, 8: inspicere, quid deceat, Quintil. XI, 1: mores alicujus, Ibid. II, 2 in.: sententiam mulieris inspexi, Plaut. Mil. II, 1, 51, i. e. *heb ingezien*, *leeren kennen*: 3) *op iet zien*, *acht op iet geven*, *bij voorb.* mores, Quintil. II, 2 in., *zie hier voor*.

INSPĪCO, are, i. q. spico, *puntig maken*, *toespitzen*, *bij voorb.* faces, Virg. Georg. I, 292.

INSPĪRO, avi, atum, are, 1) *in of ergens heen blaazen*, *bij voorb.* foramen, Plin. H. N. X, 29 post med., i. e. in foramen: *verders* in ore abdita nuce, quam — stipaverat, leniter inspirans flammam — fundebat, Flor. III, 19: inspirantes ramis arborum aurae, Quintil. X, 3: nullus inspirat salo ventus, Senec. Hippol. 1008: aliquid gravitati aurium per fistulas, Plin. H. N. XXXIV, 12 extr.: medicamenta per calamum inspirabuntur, Cels. VII, 27: granaria aquilonibus inspirentur, Colum. I, 6 ante med.: *van daar op iet blaazen*, *bij voorb.* conchae, Ovid. Met. I, 334. 2) *inblaazen*, *inboezemen*, *bij voorb.* alicui ignem, Virg. Aen. I, 688 (692): venenum, Virg. Georg. IV, 36: *dus ook* sonum, *eenen toon*, *klank*, *geluid ergens in of toeblaazen*, Gell. I, 11 post med.: alicui animam, Colum. III, 10 post med.: *van daar Tropisch*, *op eene geestige of ongemerkte wijze bijbrengen*, *inboezemen*, *bij voorb.* mentem, Virg. Aen. VI, 11: amorem, Stat. Sylv. I, 2, 194: iram, misericordiam, Quintil. XII, 10 extr.: fortitudinem, Curt. IV, 13: 3) *bezielen*, *in verrukking brengen*, aliquem, *van daar* qui inspirari solent, Justin. XLIII, 1: vates inspirati, Ibid. XVIII, 5: *van daar Tropisch*, *van Redenaaren*, *d. i. ontvlammen*, *in vuur zetten enz.*, *bij voorb.* quibus viribus inspiret? Quintil. I, 5, 8, i. e. *hoe zeer moet dat verrukken*: conclusio non inspiret? Ibid. V, 14, 32, i. e. *zou zij niet verrukken*, *in vlam zetten*, *bekooren?* 4) Atticos inspirantes primae literae, Gell. II, 3, i. e. *zetten er een* h *voor*, *bij voorb.* *wanneer men* honder *voor* onder *zegt*: *andere* Edd. *hebben* inspirantis, *het welk voor* inspirantes *staat*, *als dit niet zoo was*, *dan zou* litera inspirans *ademletter zijn*, *d. i.* h: *maar de* Genitivus *zou hard wezen*: 5) *voor* spirare, *ademen*, *blaazen*, *bij voorb.* surge & inspira, Senec. Ep. 31 ante med., *Tropisch*, *d. i. haal adem*, *vat moed*; *zoo hebben de* Codd.: *doch*, *de* Edd., *bij voorb.* Gronov. *hebben* respira: *van daar* litera inspirans i. e. h, Gell., *zie hier voor*.

INSPOLIATUS, a, um, *ongeplunderd*, Quintil. VII, 1 med.

INSPŬO, ui, utum, 3. *ergens heen spuwen*, *spuigen*, *aanspuwen*, *bij voorb.* alicui in frontem, Senec. de Ir. III, 38 extr.: faciem, Senec. ad Helv. 11: cf. Suet. Vesp. 7: oculis jumentorum, Plin. H. N. XXXI, 9 extr.: *ook* aliquem, *bewijl*, Plin. H. N. XXII, 21, [illegible] spuatur (serpens).

INSPŪTO, are, *aanspuwen*: aliquem et alicui, *bij voorb.* ne inspuentur, Plaut. Capt. III, 4, 21: quibus insputari etc., Ibid. 23.

INSTĂBĬLIS, e, *het geen niet vast staat*, *bij voorb.* terra, Ovid. Met. I, 16: pedus, Curt. VIII, 11: pedes, Liv. XXI, 5: locus ad gradum instabilis, Tacit. Ann. I, 64: vomitiones instabili volutatione (scil. navis of hominis in mari) commotae, Plin. H. N. XXXI, 6 med.: *van daar Tropisch*, membrum (orationis) longius justo, tardum; brevius, instabile est, Quintil. IX, 4, 126, i. e. *als* [illegible] *van daar* 1) *niet vast staande*, *geen stand houdende*, *dan hier*, *dan daar te vinden*, *bij voorb.* *de vijand in het treffen*, *bij voorb.* hostis, Liv. XXVII, 18 post med.: acies, Liv. IX, 35 post med.: *van daar Tropisch*, motus avarae & instabiles *voor rapaces*, Curt. VII, 8 post med.: *afwisselende zich dan hier*, *dan derwaards uitstrekkende*, [illegible] *iet te roemen valt*: membrum, Quintil., *zie hier voor*: 2) *onbestendig*, *bij voorb.* motus, Caes. B. G. IV, 23: animus, Virg. Ecl. IV, 105: fortuna, Pacuv. ap. Auct. ad Her. II, 23: regnum, Senec. Thyest. 215: nihil tam instabile, quam fama cet., Tacit. Ann. XIII, 19.

INSTĂBĬLĬTAS, tatis, f. *onbestendigheid*, *bij voorb.* herbam comedi contra omnia corporum incommoda instabilitatemque mentis, Plin. H. N. XXIV, 17 med.

INSTANTER, *aanhoudend*, *hevig*, *bij voorb.* pronuntiare, Plin. Epist. V, 19: poscere, Ibid. VII, 22: dicere, Quintil. II, 4 extr.: instantius dicere, Ibid. 5 med.: instantius flagitare, Sueton. [illegible] instantius concurrere, *vechten*, Tacit. Ann. VI, 35: instantissime compelere, Apul. Met. III ante med. p. 233. Elm.

INSTANTĬA, ae, f. i. e. actio instandi: *van daar* 1) *de tegenwoordigheid*, Cic. Fat. 12 med., *tweemaal*: 2) *het indringen*, *toedringen*, *aanstaan*: *van daar* a) *naarstigheid*, *aanhoudende vlijt*, Plin. Ep. III, 5 extr. b) *hevigheid*, *bij voorb.* in *'t spreken*, Plin. Epist. V, [illegible] c) *het aanhouden in* [illegible], Pandect. XXXII, 1, 32. L. 17. [illegible] Apul. Met. XI post med. p. 257.

INSTAR (*waarschijnlijk voor* INSTARE), n. 1) *een schets*, *beeld*, *ontwerp*, [illegible] *bij voorb.* quod primum operis instar fuit, Plin. H. N. XXXIV, 7 [illegible]: proponatur instar quoddam & quasi [illegible] operis, Pandect. XXXIX, 1, 21: [illegible] sem tempestas tam foeda [illegible] vit, ut navalis belli instar [illegible], III, 5 post med.: terra — quasi [illegible] instar obtinet, Cic. Tusc. I, 17, i. e. *als een punt*, *ziet er als een* [illegible] est tanquam animi instar in [illegible] Cic. Or. 14, *is*, *als 't ware*, [illegible] *enz.*, *d. i. is als de ziel* [illegible] *is het zelfde*, *dat de ziel* [illegible] *is*: in quo instar omnium [illegible], Justin. IV, 4, i. e. *bij* [illegible] *alle hulptroepen*: Plato est [illegible] star omnium, Cic. Brut. 51, i. e. [illegible] *goed als alle*: legiones [illegible] (*van*

Digitized by Google

(*voor quae*) inſtar legionis videretur, Caeſ. B. C. III, 66: parvum inſtar eorum cet., Liv. XXVIII, 17, i. e. *ſlechts een ſchim, ſchaduw, alleen een ſlecht ontwerp enz.: dus ook* vix duarum legiuncularum inſtar, Liv. XXXV, 49: *van daar* a) ad inſtar *of* inſtar, ſcil. ad, *naar het beeld, d. i. gelijk, zoo als, bij voorb.* ad inſtar ſpeculi, Apul. Met. II ante med. p. 118. Elm.: ad inſtar oratorum, Ibid. poſt med. p. 124, i. e. *op de wijze der Redenaaren, zoo als de Redenaars (doen)*: ad inſtar ſcoparum, Ibid. IX poſt med. p. 232: ad inſtar montis, Ibid. X poſt med. p. 253: ad inſtar caſtrorum, Juſtin. XXXVI, 3: *dus ook* ad hoc inſtar i. e. *even zoo*, Apulej. de Mundo poſt med. p. 72. Elm.: *ook enkel* inſtar ſcil. ad, *bij voorb.* & tanquam inſtar animi in corpore, Cic. Or. 14, *zoo als de ziel in enz.:* Enanam, quae fuit non vici inſtar ſed urbis, Cic. ad Div. XV, 4 ante med., i. e. *dat niet als een dorp was, maar enz.:* inſtar muri, Caeſ. B. G. II, 7: inſtar montis equus, Virg. Aen. II, 15: epiſtola inſtar voluminis, *zoo groot (zoo goed) als een boek*, Cic. Att. X, 4 in.: b) inſtar, ſcil. ad, *ongeveer, bij voorb.* cohortium trium inſtar expoſuit, Hirt. Alex. 9, i. e. *ongeveer drie* Cohorten: Habet inſtar ſeptuaginta (epiſtolarum), Cic. Att. XVI, 5 extr., *ongeveer zeventig brieven: dus ook* demſit inſtar librorum octo, Varr. R. R. I, 1 extr.: 2) *de gedaante, het aanzien, bij voorb.* quantum inſtar in ipſo, Virg. Aen. VI, 866: navis urbis inſtar habere videretur, Cic. Verr. V, 34, i. e. *het aanzien, de gedaante enz.:* cohortes quaedam, quod (*voor* quae) inſtar legionis videretur, Caeſ. B. C. III, 66, *gedaante, d. i. zij ſcheenen een legiöen uit te maken:* terra quaſi puncti inſtar obtinet, Cic. Tuſc. I, 17: 3) *de waarde, bij voorb.* vix minimi momenti inſtar habeant, Cic. Off. III, 3: ad inſtar proprietatis — reſpicit *voor* ad proprietatem, Pandect. VI, 2, 7, *eigenlijke geſteldheid:* ſcelus hoc meriti pondus & inſtar habet, Ovid. Her. II, 30: habet inſtar innumeri militis, Ovid. Her. XVI, 366, i. e. *heeft de waarde, geldt zoo veel als enz., is zoo goed als enz.: van daar* inſtar, ſcil. ad, *voor* pro i. e. *voor of zoo als, of zoo goed als, bij voorb.* erat mortis inſtar, Cic. Rab. perd. 8 extr., *was zoo goed als de dood.* inſtar vitae, Cic. ad Div. IX, 6. §. 11, i. e. *zoo goed als enz.:* Plato eſt mihi inſtar omnium, Cic. Brut. 51, i. e. *is zoo goed als alle:* telique inſtar habet cornua cervi, Ovid. Met. XII, 266, i. e. *voor een geweer, in plaats van wapens.* Not. a) *het één en ander uit* n. 1 *en* 3. *behoort bij één: en het is moeilijk, alles naauwkeurig te onderſcheiden:* b) *de Etymologie van dit woord durve ik niet bepaalen: maar het ſchijnt voor* inſtare *te ſtaan, zoo als* calcar, cochlear, exemplar cet.

INSTAURATĬO, ōnis, f. *vernieuwing, d. i. herſtelling, herhaling, bij voorb.* ludorum, Cic. Haruſp. 11. Liv. II, 36: pugnae, Gell. XV, 18.

INSTAURATĪVUS, a, um, *vernieuwd of herhaald, bij voorb.* ludi, Cic. Div. I, 26.

INSTAURO, avi, atum, are, 1) *vernieuwen, herhaalen, bij voorb.* ſacrificium, Cic. Haruſp. 10: ſcelus, Cic. Verr. Act. I, 4: caedem, Cic. Dom. 3: bellum, Liv. XXXVII, 19: epulas, Virg. Aen. VII, 146: 2) *vernieuwen, d. i. weder in goeden ſtaat ſtellen, bij voorb.* vina, Plin. H. N. XIV, 20: 3) *iet oprichten, maken, bij voorb.* monimenta ſibi, Plin. H. N. XXXI, 2: ſibi tunicas, Ibid. XI, 28: 4) *vergelden, beäntwoorden*, Virg. Aen. VI, 530.

INSTERNO, ſtravi, ſtratum, 3. 1) *bedekken, bij voorb. een paard met een zadel, dek enz.*, Liv. XXXIV, 7. Virg. Aen. VII, 277: torum, Sueton. Aug. 73: palea cavernam, Plin. H. N. XIX, 5 poſt med.: pulpita tignis, Horat. Art. 279: cf. Virg. Aen. II, 722: 2) *er op dekken: van daar* inſtratum *een deken, dek, bij voorb. over het vee*, Cato R. R. 10. 3) *te gronde werpen, nederſtorten, bij voorb.* ſe ignibus, Stat. Theb. XII, 800.

INSTIGATĬO, ōnis, f. *aanhitzing, bij voorb.* auditorum, Auct. ad Herenn. II, 30.

INSTIGĀTOR, ōris, m. *aanhitzer*, Pandect. III, 2, 20.

INSTIGĀTRIX, īcis, f. *aanhitſter*, Tacit. Hiſt. I, 51.

INSTIGĀTUS, us, m. *aanhitzing*, Pandect. IX, 1, 1.

INSTĪGO, avi, atum, are, *aanhitzen, opſtoken, aanzetten:* aliquem, *bij voorb.* Romanos in Hannibalem, Liv. XXXIII, 47: in arma, Vellej. I, 12: me inſtigaſti, Terent. Phorm. V, 7, 76: inſtiga ſcil. illum, Ibid. And. IV, 2, 9: inſtigante te, Cic. Piſ. 11, *op uwe aanſpooring:* canem in aliquem, Petron. 95: mentes inſtigat furor, Senec. Thyeſt. 27: vires inſtigat virtus i. e. excitat, Stat. Sylv. IV, 33: neque anguis venenatus eſt, niſi per menſem luna inſtigatus, Plin. H. N. XXIX, 4 poſt med.: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* laedere, Lucret. IV, 1076.

INSTILLATĬO, ōnis, f. *indruiping*, Plin. H. N. XXIX, 6 poſt med.: urinae — cotylas circa truncum ſuffundi, ut inſtillatio ad radices deſcendat, Pallad. Novembr. 10.

INSTILLO, avi, atum, are, 1) *iet ergens heen- of indruipen, bij voorb.* oleum lumini, Cic. Senect. 11: oleum caulibus, Horat. Sat. II, 2, 62: merum in ignes, Ovid. Her. XIX, 153: acinos dentium dolori, Plin. H. N. XXIV, 20, i. e. *op de tanden, tegen de tandpijn:* auribus ſuccum braſſicae, Ibid. XX, 9: *dus ook* merum inſtillatum, Ovid. Triſt. III, 3, 21: vaſcula ſenſim inſtillatis complentur, Quintil. I, 1, 28: inſtillatus cinis ex oleo per aurem i. e. in aurem, Plin. H. N. XXX, 3 in.: *van daar Tropisch, inboezemen, bij voorb.* praeceptum auribus, Horat. Ep. I, 8, 16: aliqua inſtillavit ac tradidit, Senec. Benef. VI, 16 extr. *Ook hebben*, Cic. Att. IX, 7 in., literae — mihi quiddam animae reſtillarunt, *de* Ed. Ald. *heeft* inſtillarunt *voor* reſtillarunt: 2) *ergens heendruipen, d. i. droppelsgewijze nedervallen, bij voorb.* ſaxa, Cic. Tuſc. II, 10 extr., ex Aeſchylo, i. e. *op de rotzen.*

INSTĬMŬLĀTOR, ōris, m. *aanſpoorer, aanhitzer, veröorzaker, bij voorb.* ſeditionis, Cic. Dom. 5, *alwaar ſommigen* ſtimulator *lezen.*

INSTĬMŬLO, are, *aanſpooren*, aliquem, Ovid. Faſt. V, 508. Pandect. V, 2, 3.

INSTINCTOR, ōris, m. *die tot iet aanſpoort, aanſpoorer, bij voorb.* belli, Tacit. Hiſt. IV, 68: ſceleris, Ibid. I, 22.

INSTINCTUS, a, um, *zie* Inſtinguo.

INSTINCTUS, us, m. *aanſpooring, aandrift, drift, bij voorb.* divinus, Cic. Div. I, 18: extraneus, Gell. I, 11 poſt med.: dei, Ibid. XVI, 17: alicujus, Tacit. Hiſt. I, 70. Sueton. Veſp. 7 extr.: plura fecimus inſtinctu quodam, Plin. Paneg. 73.

INSTINGUO, xi, ctum, 3. *aanſpooren, bij voorb.* aliquem ad elegantiam adſectandam, Gell. XVII, 20: *van daar* Inſtinctus, a, um, *aangeſpoord, aangedreven, bij voorb.* furore & audacia, Cic. Verr. V, 72 extr.: vocibus, Liv. IX, 40: furiis, Liv. I, 47: amore, Lucret. I, 924: divino ſpiritu, Quintil. XII, 10 ante med.: oraculo, Ibid. X, 1 poſt med.: arrogantia, Valer. Max. I, 5, 1 (extern.): injuria, Sueton. Caeſ. 19: Achaia inſtincta in bellum, Vellej. I, 12: exercitus in ſacros dei ululatus inſtinctus — diſcurrit, Juſtin. XII, 7: cf. Ovid. Faſt. VI, 597.

INSTĪPO, are, *inſtoppen: van daar* vinum in culleum componere & inſtipare, i. e. *heel oprullen*, Cato R. R. 113.

INSTIPŬLOR, ari, i. q. ſtipulor, *zich iet plegtig laten belooven*, Plaut. Pſeud. IV, 6, 7. Rud. V, 3, 25.

INSTĪTA, ae, f. (*miſſchien* ſcil. faſcia, *miſſchien van* Inſtitus, a, um, *aangevoegd, van* Inſiſto), 1) *de ſleep of boord onder aan een vrouwenkleed, de* Falbela, Horat. Sat. I, 2, 29. *En, dewijl, ten tijde van* Ovidius, *alleen aanzienlijke vrouwen die droegen, van daar zet hij het voor eene juffer*, Art. I, 32. II, 600. 2) *elke band of lint, bij voorb. om handen en voeten te binden*, Petron. 20 *en* 97: ventrem conſtringere inſtita longa, Scrib. Larg. 133.

INSTITĬO, ōnis, f. *het ſtilſtaan, bij voorb.* ſtellarum, Cic. Tuſc. I, 25. Ed. Daviſ. *en* Erneſt.: *andere* Edd. *hebben* inſtitutiones.

INSTĪTOR, ōris, m. *is elk, die in den naam van een ander iet verkoopt, en deszelfs handel waarneemt, bij voorb. Koopmans-bediende, Factoor, of die anders in naam van den Eigenaar verkoopt, daar mede rondloopt bij de huizen, of beunhaast enz., zie* Ulpian. Pandect. XIV, 3, 3, *bijzonder* Leg. 5, *waar toe ook behoort, die gebak of andere waaren in iemands naam ronddraagt enz., neem eens, een Factoor, omloper, uitventer, of ook somtijds verkoper, kramer enz., bij voorb.* mercis, Liv. XXII, 25: cauponum, Pandect. IV, 9, 1, i. e. *hulpe, helpers, op onze wijze*, Markeur *enz.: dus ook* popinarum, Senec. Ep. 56 ante med.: cadurci, Juvenal. VII, 221: habet inſtitores aqua, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 13 poſt med.: veſtis, *zie hier na:* inſtitor ad dominam veniet, Ovid. Art. I, 421: cf. Horat. Epod. XVII, 20. Prop. IV, 2, 37. Liv. XXVI, 16: *en dewijl zulke handelaars hunne waaren zeer prijzen en aanprijzen: van daar* eloquentiae, Quintil. VIII, 3, 12. XI, 1, 50, i. e. *die zich daar mede zien laat, ze, als 't ware, uitlooft.* Not. Plin. H. N. XVIII, 25 propè fin. *ſtaat:* ſervant: quoniam id ſidus (Vergiliarum) etiam veſtis inſtitor eſt, *dus heeft, bij voorb. de* Ed. Elzev., i. e. *naar den droeven ondergang van dit geſtarnte richten zich de kleederkopers, en verhoogen de prijzen: maar* Hard. *leest uit* MSS. *dus:* ſervant id ſidus etiam veſtis inſtitores.

INSTITŌRĬUS, a, um, *de handelaars, uitventers* (inſtitores) *betreffende, bij voorb.* actio, Pandect. XIV. Tit. 3: *ook enkel* inſtitoria ſcil. actio, Ibid. Leg. 5 poſt med. *en op het einde.*

Digitized by Google

INSTĬTŬO, ui, ūtum, 3. 1) *heen ſtellen of zetten*, *bij voorb.* argumenta in pectus, Plaut. Moſt. I, 2, 2, i. e. *ingebracht*: turres, Caeſ. B. G. V, 50. i. e. *oprichten*: *dus ook* aras, Valer. Flacc. III, 427: arborem, Sueton. Galb. 1: exedria, Cic. ad Div. VII, 23. i. e. *aanleggen*, *oprichten*: aliquid in animum, Terent. Ad. I, 1, 13. *zich in het hoofd zetten*, *voornemen*: *van daar* a) *voornemen*, *bij voorb.* tempus quaerere, Nep. Alcib. 5: *ook behoort het één en ander hier toe*, *dat ook door aanvangen*, *beginnen*, *vertaald wordt*: *van daar* inſtitutum *het voornemen*, *oogmerk*, *bij voorb.* ad hujus libri inſtitutum illa nihil pertinent, Cic. Top. 6 in.: *van daar* b) *aanvangen*, *bij voorb.* hiſtoriam, Cic. Leg. I, 3: negotium, Plaut. Poen. IV, 2, 103: viam, Q. Cic. Petit. Conſ. 14: quaedam, Cic. Acad. I, 2: perge, ut inſtituiſti, Cic. Or. II, 28: ut ad id, quod inſtitui, revertar, Cic. Mur. 32: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* ſcribere, Nep. Cat. 3: oppugnare, Liv. XXVIII, 46: conſcribere, Cic. ad Div. VII, 19: c) *maken*, *dat iet zijn beſtaan krijgt*, *verrichten*, *maken enz.*, *bij voorb.* turres, *als boven*: ſibi quaeſtum, i. e. *oprichten*, *bezorgen*, Cic. Quint. 3: certamen ſibi cum aliquo, Cic. Acad. I, 12, i. e. *op zich nemen of aanvangen*: naves, Caeſ.: dapes, Virg. cet.: 2) *met eene zaak eene zekere inrichting maken*, *inrichten*, *invoeren*, *aanleggen*, *aannemen enz.*: a) *inrichten of maken*, *dat eene zaak zekere geſtalte of geſteldheid bekome*, *bij voorb.* turres, *zie boven*: naves, Caeſ. B. G. VIII: convivia, Sueton. Tit. 7: dapes, Virg. Aen. VII, 109, i. e. *ſchikken*, *ordenen*: actionem, Cic. Mur. 9: rationem operis, Caeſ. B. C. I, 42: ſi hanc rationem inſtituis, Plaut. Stich. III, 1, 26, i. e. *als gij het zoo maakt*: *ook dikwijls inrichten*, *vormen*, *bij voorb.* mores, Quintil. I, 2 in.: os, Ibid. I, 2, 6: *van daar* familia bene inſtituta, *welingericht*, *goed geſteld*, Ibid. X, 3, 9: *ook zonder* Accuſativus, *d. i. inrichten*, *de inrichting maken*, *bij voorb.* inſtituit, ut, Cic. Tuſc. V, 20: Arceſilas inſtituit, ut cet., Cic. Fin. II, 1, i. e. *heeft de inrichting gemaakt*, *dat enz.*: *ook zonder* ut, *maar* ſeq. Conjunct., Sueton. Caeſ. 41 extr.: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* quotannis facere inſtituerat, Caeſ. B. G. V, 1, i. e. *hadt de inrichting gemaakt*, *d. i. was gewoon*: *ook kan men het vertaalen*, *verördenen*, *reguleeren*, Virg. Aen. VI, 143. Sueton. Caeſ. 41 extr.: *van daar* Inſtitutum, Subſtantive, *eene inrichting*, *vastſtelling*, *gewoonte*, *bij voorb. in huis of in een gemeenebest*, *bij voorb.* eo inſtitutum manet, ut cet., Liv. VII, 2 extr., *alwaar* ut *moet aangemerkt worden*: meum, Cic. Att. IV, 18: meretricium, Cic. Coel. 20, i. e. *hoeren-ambacht*: inſtitutum vitae capere, *aanvatten*, Cic. Fin. IV, 15: majorum, Cic. Agr. II, 1. Cic. in Caecil. 2: patriae, Nep. Ageſ. 4: *ook is het een regel*, Cic. Off. I, 1. Quintil. I, 1: *ook afſpraak*, *voorſchrift*, Liv. VI, 10 extr. b) *invoeren*, *d. i. oprichten*, *bij voorb.* ſacros ludos, Ovid. Met. I, 446: ferias, dieſque feſtos, Plin. H. N. XVIII, 29 poſt init.: collegium figulorum, Ibid. XXXV, 12 poſt med.: cenſum, Liv. I, 42: dies feſtos, Liv. II, 21: c) *aanleggen*, *maken*, *oprichten*, *bij voorb.* metalla, Liv. XXXIX, 24, *bergwerken aanleggen*: vineas, Cic. Agr. II, 25, *wijnbergen*: porticum, Cic. Font. 5: ſegetes, *zaaivelden*, Varr. R. R. I, 37 poſt med.: plantaria, *boomkweekerijën*, Plin. H. N. XIII, 4 ante med.: officinam, Cic. Verr. IV, 24: mercatum, Cic. Phil. III, 12: bibliothecam, Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 2: munitiones, Caeſ. B. C. I, 83: turres, collegium, dies feſtos cet., *zie hier voor*: d) *aannemen*, *aanzetten of maken*, *bij voorb. tot den dienst*, *bij voorb.* remiges, Caeſ. B. G. III, 8: aliquem tutorem, Cic. ad Div. XIII, 61. Or. I, 53: e) *inſtellen of maken*, *bij voorb.* aliquem heredem, Cic. ad Div. XIII, 61. Plin. Ep. V, 1: tutorem, Cic., *zie hier voor*: *ook beſchikken*, *verördenen*, *vastſtellen*, *bij voorb.* tutorem, heredem, *zie hier voor*: legem, Cic. Mur. 28 extr.: poenam, Cic. Dom. 48: *ook zonder* Accuſativus, Virg. Aen. VI, 143. Sueton. Caeſ. 41 extr., *zie boven*: f) *aanſtellen*, *houden*, *bij voorb.* delectum, Caeſ. B. C. I, 16: ſermonem, Caeſ. B. G. V, 36. g) *maken*, *vervaardigen*, *oprichten*, *bij voorb.* naves, Caeſ. B. G. V, 11: pontem, Ibid. IV, 18: munitionem, Ibid. VII, 69: vineas, ſegetes cet., *zie boven*: amphoram, Horat. Art. 22: conditionem, Cic. Mur. 28: 3) *onderrichten*, *vormen*, *onderwijzen*, *bij voorb.* aliquem ad dicendum, Cic. Or. II, 39: aliquem ad omne officii munus, Cic. Verr. III, 69: aliquem artibus, lyra, Quintil. I, 3 *en* 10: boves ad aratrum, Colum. VI, 2: aliquem a puero, Cic. Quint. 21: *ook* ſeq. Infinit., *bij voorb.* latine loqui, Colum. I, 1 poſt med. Not. inſtituere atque erudire, Cic. Verr. III, 69, *alwaar een* Pleonasmus *is*: *dus ook* docere atque erudire, Cic. Div. II, 2.

INSTĪTUS, a, um, *het* Particip. *van* Inſiſto, *zie* Inſtita.

INSTITUTIO, onis, f. 1) *inrichting*, *bij voorb.* rerum, Cic. Nat. D. II, 13: *van daar gewoonte*, *bij voorb.* conſervans inſtitutionem noſtram, Cic. Att. I, 17 extr. 2) *aanvoering*, *onderwijs*, Cic. Off. I, 2 extr. Cic. Or. II, 1. Nat. D. I, 4. Q. Fr. I, 1, 6.

INSTITOTUM, *inrichting*, *zie* Inſtituo.

INSTITUTUS, a, um, *zie* Inſtituo.

INSTO, ſti, ſtatum, are, *eigenlijk*, *ergens of ergens in*, *of op iet ſtaan of treden*, *bij voorb.* viam, Plaut. Aſin. I, 1, 39, i. e. *betreden*: jugis, Virg. Aen. XI, 529: in triclinio, Sueton. Tiber. 72 extr.: alicui ſupra caput, Lucret. I, 66: *van daar* 1) *zeer nabij*, *op hand*, *voor de deur zijn*, *wanneer het het zelfde is*, *als dra of terſtond komen*, *want het is meer dan* adpropinquo, *bij voorb.* iter inſtat, Cic. Att. XIII, 23: *dus ook* inſtat nox, Salluſt. Cat. 55 (58): hyems, Liv. XXXVI, 10 extr.: poena, Cic. Cat. II, 5: partus prope, Terent. Ad. III, 2, 9: periculum, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 20: bellum, Liv. II, 48. XXXI, 43: bellum inſtitit, Liv. II, 51: quae inſtent in praeſentia, Cic. Invent. I, 26: nihil mihi inſtat, Liv. XXXV, 22: ludi, Cic. Pit. 27: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* tantum cum inſtat exitii, Plaut. Poen. IV, 2, 96: 2) *toezetten*, *op iemand dringen*, *indringen*, *aantasten*, *wanneer het ook ſomtijds nazetten*, *vervolgen*, *en voorkomen*, *kan vertaald worden*: a) *in den oorlog*, *bij voorb.* alicui, Liv. II, 65 init. III, 9 extr. XXVII, 14. XXXIII, 10: *ook zonder* Dativus, Liv. II, 59 *en* 64. III, 22. XXXVII, 42. Caeſ. B. G. V, 44: *ook* ſeq. Accuſat., *bij voorb.* hoſtes, Nep. Epam. 9. Ibid. Eum. 4: *ook buiten den oorlog*, *op gelijke wijze indringen*, *toezetten*, *vervolgen*, Cic. Verr. I, 26. Cic. Mil. [illegible] *van daar Tropisch*, *indringen*, *bij voorb.* clades inſtantes, Liv. III, 62. b) *zonder oorlog*, *d. i. op iemand dringen*, *bij voorb. dat hij iet zeggen of doen* [illegible] ut *of* ne, *ook zonder dat*, Cic. Quint. 10. Verr. II, 77 in. Terent. [illegible] 29. Cic. Font. 1. Liv. II, 4. III, 19 in.: *van daar* ſibi, Auct. ad Her. IV, 50 in.: 3) *een werk of zaak ondernemen*, *bij voorb.* currum, Virg. Aen. VIII, 433. i. e. *het maken van eenen wagen*: [illegible] turam, Naev. ap. Non.: 4) [illegible], *bij voorb.* de Milone, Cic. Q. Fr. III, 2: te inſtante, Cic. Att. III, 15 poſt init.: famae, Tacit. Agric. 18: [illegible] Virg. Aen. I, 504 (508): mercaturam, Naev. ap. Non. 3. n. 124: currum, Virg., *zie hier voor*: 5) *iet beweeren of zulks te beweeren*, *d. i. gelijk willen hebben*, *op zijn ſtuk ſtaan*, *bij een geraden blijven*, Terent. And. I, 1, 120: inſtat poſcere, Cic. Verr. III, 59: 6) *beginnen*, *bij voorb.* ſeq. Infinit.: *zie* Inſiſto, *want daar toe behoort het*.

INSTRAGŬLUM, i, n. *dek*, *deken*, *overdek* (*in het bed*), Cato R. R. 10 *en* 11.

INSTRĀTUS, a, um, *zie* Inſterno.

INSTRENŬE, *niet dapper*, *niet moedig*, Juſtin. XVII, 2.

INSTRENŬUS, a, um, *onwerkzaam*, *niet vlijtig*, *werkeloos*, *traag*, *bij voorb.* animus, Terent. Heaut. I, 1, 67: homo, Plaut. Moſt. I, 2, 23.

INSTRĔPO, ui, itum, 3. *ergens ruiſchen of eenig ruiſchen*, *klinken*, *geluid maken*, *ratelen*, *kraken enz.*, *of zich laten hooren*, *bij voorb.* ſub pondere axis inſtrepat, Virg. Georg. III, 173: dentibus horrendum, Claudian. de Conſul. Mall. Theod. 222, i. e. *knerſſen*: *ook haalt men uit*, Liv. IV, 43 extr., *inſtrepat aan*, *maar de* Edd., *bij voorb.* Gronov. *en* Drakenb. *hebben* increpet: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* [illegible] ſingultim inſtrepere, Apul. Met. II poſt med. p. 126. Elm., i. e. *laten hooren*, *laten klinken*.

INSTRICTUS, a, um, *zie* Inſtringo.

INSTRĪDO, ĕre, *ergens ſiſſen*, *bij voorb.* pelago, Sil. XIV, 457.

INSTRINGO, xi, ictum, 3. 1) *binden*, *bij voorb.* inſtrictus armillis [illegible], Apul. Met. X ante med. p. 244. Elm.: 2) *bekoren*, *bij voorb.* inſtricta, Apul. Met. VIII poſt med. p. 211: inſtrictus [illegible] inflammatus, Ibid. X ante med. p. 245.

INSTRUCTE, *toebereid*, *uitgerust*, inſtructius facere ludos, Liv. I, 35: inſtructius accuſare, Apul. Apolog. ante med. p. 296. Elm.

INSTRUCTĬO, onis, f. 1) *oprichting*, *opbouwing*, *inrichting*, *bij voorb.* [illegible], Trajan. in Plin. Epiſt. X, 95: [illegible] rum in cloacas i. e. [illegible], Vitruv. V, 9 poſt med.: 2) *het ordenen*, *het in orde ſtellen*, *bij voorb.* ſignorum, Cic. Caecin. 15: militum, Auct. ad Her. III, [illegible]

INSTRUCTOR, oris, m. *die iet inrigt*, *toebereidt*, *bij voorb.* convivii, Cic. Leg. Sen. 6 extr.

INSTRUCTUS, a, um, *zie* Inſtruo.

INSTRUCTUS, us, m. [illegible] *relling*, *toerusting*, *voorraad*, [illegible] oratio eodem eſt inſtructu [illegible] tritam, Cic. Or. III, 6.

INSTRUMENTUM, i, n. [illegible] *door men eene zaak uitrust*, [illegible] *ten ſtaat ſtelt*, *bekwaam of* [illegible]: *van daar* [illegible], [illegible] *werktuig*, *of de werktuigen* [illegible]

Digitized by Google

tuin, *bij voorb.* instrumentum villae, Cic. Dom. 24: *of* rusticum, Phaedr. IV, 4, 24: *ook enkel* instrumentum scil. rusticum, Cic. Verr. III, 21. Varr. R. R. I, 13 *en* 17, i. e. *het landbouwers gereedschap*: regium, Sueton. Aug. 71: in instrumento ac supellectili Verris, Cic. Verr. IV, 44: venatorium, Plin. Ep. III, 19: piscatorium, Pandect. XXXIII, 2, 17: instrumentum hibernorum, Caes. B. G. V, 31: litis, Quintil. XII, 8, i. e. *bij voorb.* tabulae cet.: *verders* militare, Caes. B. G. VI, 29. Liv. XLII, 1: *of* belli, Cic. Acad. IV, 1 post med., i. e. *alles, wat tot den krijg nodig is, als wapens, proviant enz.*: imperii, Sueton. Vesp. 8 extr., *instrumenten, d. i. hoofdsom der verordening van den Raad, volk enz.* Not. Pandect. XXXIII. Tit. 7, *heet* de instructo (scil. fundo) vel instrumento (fundi) legato: *zie* Ulpian. Ibid. Leg. 12: *ook is het een enkel werktuig*: *van daar* Plur. instrumenta, *bij voorb.* corporis, Colum. IV, 3: necis, Ovid. Met. III, 697: ciborum, Plin. H. N. VII, 50, *van daar* 1) *Tropisch*, *voorraad*, *bij voorb.* instrumentum oratoris, Cic. Or. I, 36: causarum, Ibid. II, 34. 2) *hulpmiddel of bevorderingsmiddel*, *bij voorb.* bonitati, Cic. Rab. post. 2, *tot de goeddadigheid*; regni, Cic. ad Brut. Ep. 15 med.: instrumenta virtutis, Cic. Cat. II, 5: instrumenta ad obtinendam sapientiam, Cic. Leg. I, 22: instrumenta vitae nitidioris, Plin. H. N. XIII, 15 extr.: instrumentum artium, Cic. Brut. 97: litis, *zie hier voor*: 3) *sieraad*, *opschik eener zaak*, *bij voorb.* Felices ornent haec instrumenta libellos, Ovid. Trist. I, 1, 9: 4) *kleeding*, *dragt*, *bij voorb.* anilia demit instrumenta sibi, Ovid. Met. XIV, 767.

INSTRUO, xi, ctum, 3. *iet ordenlijk en behoorlijk samenvoegen*, *ordenen*, *schikken*, *bij voorb.* in instruendo (scil. orationem) dissipatus, Cic. Brut. 59: *van daar* 1) *oprichten*, *opbouwen*, *bij voorb.* muros, Nep. Them. 6: aggerem, Tacit. Hist. II, 22: 2) *in slag-orde stellen*, *bij voorb.* legiones, Plaut. Amph. I, 1, 66: aciem, Cic. Mur. 9. Caes. B. G. I, 22: copias, Cic. Cat. II, 11: elephantos, Liv. XXX, 33: *dus ook* instructus, a, um, *bij voorb.* exercitus, Liv. IV, 18: ordines, Sallust. Cat. 59 (62): cf. Virg. Aen. XI, 449: Romanus instructus dimicationi, Liv. I, 15, *doch, het kan ook zijn, toegerust, gereed tot vechten enz.*: *ook* in ordines, Liv. VIII, 8 in.: *of* ordinibus, Ibid., i. e. *in gelederen*, *bij gelederen*: 3) *inrichten*, *toebereiden*, *gereed maken*, *te recht maken*, *bij voorb.* adparatum belli, Liv. VII, 14: legiones, copias, *ordenen*, *in orde of slag-orde stellen*, *zie hier voor*; *dus ook* instructi, Liv. X, 19 med.: tempus ad instruendum scil. se, Ibid., i. e. *om zich in orde te stellen*: fraudem, Liv. XXIII, 35: hortum, Colum. XI, 2: sycophantias, Plaut. Pers. II, 5, 24: insidias in aliquo loco, Liv. VI, 23: cf. Cic. Cluent. 66, i. e. *stellen*. 4) *te recht maken*, *inrichten*, *uitrusten*, *toerusten*, *met de nodige zaken verzien*, *bij voorb.* agrum, Liv. VI, 5: domum, Cic. Verr. IV, 5: convivium, Ibid. 27: classem, Justin. VI, 2: accusationem, Cic. Cluent. 7: se, Cic. Or. II, 7 in. Verr. IV, 19 *en* 26, i. e. *zich in postuur stellen*, *zich zoo inrichten enz.*: *van daar* instructus, a, um, *gereed gemaakt*, *van alles verzien*, *toegerust*, *behoorlijk ingericht*, *bij voorb.* consilia mihi sunt instructa, Terent. Phorm. II, 2, 7: venit instructus cum manu conjuratorum, Liv. I, 51, i. e. *toegerust*: *alwaar dat* cum armatorum cet. *niet daar toe moet gebracht worden, maar* cum *heet benevens enz.*: *dus ook* instructi paratique cum ingenti exercitu, Liv. III, 14: instructus dimicationi, Liv. I, 15: *ook* seq. in *of* ad, *bij voorb.* in tumultus, Liv. XXII, 12: ad caedem, Liv. XXIV, 24: fundus instructus scil. instrumento rustico, Pandect. XXXIII. Tit. 7: cf. Instrumentum: naves, Cic. Verr. V, 51: res scite instructae, Cic. Leg. I, 13: exercitus, Liv. I, 44 in.: domus, Cic. Dom. 34: hortuli, Cic. Off. III, 14: instructus ad mortem contemnendam, Cic. Fin. II, 17 extr.: in jure civili, Cic. Or. I, 58, i. e. *goed daar in geslaagd*, *ervaaren*: copiae instructiores, Liv. XXVII, 45: instructior a jure civili, ab historia, i. e. *ten aanzien van enz.*, Cic. Brut. 43: *dus ook* ad dicendum instructissimus a natura, Cic. Or. III, 8: *ook dikwijls met den* Ablativus, *bij voorb.* socios armis, Virg. Aen. VIII, 80: vitiis, Horat. Ep. I, 18, 25, *toerusten*, *verzien*: navigia armamentis, Colum. IV, 3: domicilia instructa omnibus rebus, Cic. Nat. D. II, 37: copiae omnibus rebus ornatae atque instructae, Cic. Manil. 8: Graecia instructa copiis, Cic. Phil. X, 4: convivium omnibus rebus instructum, Cic. Verr. IV, 27: cf. Ovid. Met. XI, 167: *van daar* instructior doctrinis, Cic. Fin. I, 7: instructissimus artibus, Brut. in Cic. Epist. ad Brut. 17 post med.: rebus instructissimus, Cic. Or. I, 60: *ook* seq. a, i. e. *ten aanzien*, *het welk zekerlijk bij slot het zelfde is*, *als met*, *bij voorb.* a jure, *zie hier voor*; *van daar met zekere kundigheden verzien*, *d. i. onderwijzen*, *bij voorb.* aliquem artibus, Cic. Coel. 30: dei ritibus, Ovid. Met. VI, 590: notitia rerum, Quintil. IV, 2 ante med.: scientia rei, Ibid. I. Prooem. extr.: aliquem praeceptis, Petron. 140: ignorantiam alicujus, Plin. Ep. X, 97 in.: *van daar* instructus, a, um, *bij voorb.* artibus, Cic. Or. III, 16: a jure, ab historia, Cic., *zie hier voor*: *doch, gemeenlijk kan men het, door, uitrusten, verzien enz., vertaalen.* 5) *bezorgen*, *geven*, *bij voorb.* alicui aurum, Plaut. Mil. IV, 1, 34. IV, 3, 34. 6) *invoegen*, *bij voorb.* contabulationem in parietes, Caes. B. C. II, 9: tubulos in parietibus, Vitruv. V, 9 post med.: parietes, Plin. H. N. XXXV, 14 in.: *van daar* exercitum in ordines *en* ordinibus i. e. *stellen*, Liv. VIII, 8 in., *zie hier voor*.

INSTUDIOSUS, a, um, *niet ijverig ergens in*, *geene moeite doende*, *bij voorb.* Medicinae, Apul. Apolog. ante med. p. 299. Elm.

INSTUPEO, ere, i. q. stupeo, *zonder gevoel*, *onaandoenlijk zijn*, *bij voorb.* membro instupente, Plin. H. N. XXVIII, 4 ante med.

INSUASUM, i, n. *zekere donkere kleur*, Plaut. Truc. II, 2, 16: cf. Fest.

INSUAVIS, e, *onaangenaam*, *bij voorb.* vita, Cic. Att. X, 4: odor, Colum. XII, 51 extr.: herba cibo non insuavis, Plin. H. N. XXIV, 16 extr.: aqua, Vitruv. VIII, 1: homo, Horat. Sat. I, 3, 85: voces, Gell. XVIII, 11: quid insuavius, quam cet., Auct. ad Her. III, 12: quod erat insuavius, Cic. Or. 47: litera insuavissima, Ibid. 49.

INSUAVITAS, atis, f. *onaangenaamheid*, *bij voorb.* dictionis, Gell. I, 24.

INSUBIDE, *onbekwaam*, *eenvoudig*, Gell. I, 2 in.

INSUBIDUS, a, um. *onbekwaam*, *eenvoudig*, *bij voorb.* homo, Gell. XII, 2. XIX, 9: scitamenta, Gell. XVIII, 8 in.: insubidius, Ibid. VI, 1. XIII, 20. Not. *In sommige plaatzen lezen eenige* insipidus cet.

INSUBTILIS, e, *niet fijn*, *bij voorb.* ratio, Pandect. XXX. Leg. 11.

INSUBTILITER, *niet fijn*, Pandect. II, 14, 7. XXVIII, 5, 1 extr.

INSUCCO, are, *indoopen*, *natmaken*, *bij voorb.* uvae — vino insuccatae, Colum. IX, 13: lanae oleo insuccatae, Ibid. VII, 5 post med.

INSUDO, are, 1) *ergens in of ergens door zweeten*, *bij voorb.* libellis insudat manus, *voor* teritur manus, Horat. Sat. I, 4, 72: 2) *zweeten*, *bij voorb.* corpus, Cels. II, 2.

INSUEFACIO, eci, actum, 3. *aan iet gewennen*, Pass. Insuefio: *van daar* Insuefactus, a, um, *aan iet gewend*, Caes. B. G. IV, 24.

INSUESCO, evi, etum, 3. 1) *zich aan iet gewennen*, *aan iet gewoon worden*, *bij voorb.* menkiri, Terent. Ad. I, 1, 30: corpori pellicum, Tacit. Ann. XI, 29: 2) *iemand aan iet gewennen*, *bij voorb.* Insuevit pater hoc me, Horat. Sat. I, 4, 105: pecus aqua insuescere, Colum. VI, 4 extr.: *van daar* insuesci debent, Colum. XI, 3, 6: *van daar* insuetus, a, um, *gewoon*, *gewend*, *bij voorb.* ita se insuetos, Liv. XXIV, 48.

INSUETUS, a, um, 1) Adject., a) *ongewoon*, *d. i. die iet niet gewend is*, *met den* Genitivus, Dativus, Infinitivus *en* ad, *bij voorb.* contumeliae, Cic. Att. II, 21: laboris, Caes. B. G. VII, 30: navigandi, Ibid. V, 6: operum, Ibid. B. C. III, 49: male audiendi, Nep. Dion. 7: moris, Liv. VI, 34 med.: moribus Romanis, Liv. XXVIII, 18: audire vera, Liv. XXXI, 18: vinci, Liv. IV, 31. X, 35: ad onera portanda, Caes. B. C. I, 78: ad tale spectaculum, Liv. XLI, 20 extr.: ad pugnam stabilem, Liv. XXXI, 35: *van daar ongewoon*, *onervaaren in iet*, *bij voorb.* rerum majorum, Auct. ad Her. IV, 4: b) *ongewoon*, *d. i. dat men niet gewend is*, *ongewoonlijk*, *bij voorb.* solitudo, Liv. III, 52: iter, Virg. Aen. VI, 16: limen, Ibid. Ecl. V, 56: pabula, Ibid. I, 50: sol, Ovid. Pont. III, 4, 49: studium, Sueton. Domit. 2: quibus insuetus liberalior victus esset, Liv. XLI, 2 extr., i. e. *welken een genoegzame spijsvoorraad ongewoon was*: hinnitus equorum, insueto equite, Liv. II, 64, i. e. *als er een ongewoone ruiter* (*een voetknecht*) *op zat*: *van daar* insueta (Accusat. Neutr.) Adverb., *bij voorb.* insueta rudentem, Virg. Aen. VIII, 248, i. e. *ongewoonlijk*. 2) *gewend aan iet*; *het* Particip. *van* Insuesco, *zie* Insuesco.

INSULA, ae, f. 1) *een stuk land*, *met water omgeven*, *een Eiland*, *bij voorb.* *in zee*, Cic. ad Div. XV, 16. Cic. Manil. 11 extr. Virg. Aen. III, 210 *en* 386: *of in eene rivier*, Liv. II, 5. Cic. Mil. 27. *Ook heet een gedeelte der stad* Syrakuze Insula, *dewijl het wezenlijk een Eiland was*, Cic. Verr. IV, 53. Liv. XXV, 24. Not. *Onder de Keizers was het eene gewoonte*, *menschen*, *tot straffe*, *op zekere* (*onaangename*) *Eilanden te bannen*, *het welk* deportatio *en* deportare *heette*, Plin. Paneg. 35: cf. Deportatio *en* Deporto.

Van

Van daar wegens de gelijkvormigheid 2) *een van alle andere gebouwen afgezonderd gebouw in* Rome, *of eene menigte zoodanige van andere huizen afgescheiden huizen, die éénen eigenaar hadden, welke een gedeelte of alles plagt te verhuuren:* (cf. n. 3.), *bij voorb.* Clodii, Cic. Coel. 7: cf. Cic. Off. III, 16 in. Cic. Fin. II, 26: insulas ac domos, Suet. Ner. 16: parietes insularum, Senec. de Ira III, 35: domuum & insularum pretiis, Tacit. Ann. VI, 46: cf. Martial. IV, 37, 4. Senec. Benef. VI, 15 extr.: Suet. Caes. 41: 3) *Ook schijnt het, ten tijde der Keizeren, elk huis, of wel zeker soort van huizen, bij voorb. gehuurde, te beteekenen, bij voorb.* insulas vel domos, Capitol. in Anton. Pio 9: domuum & insularum pretiis, Tacit. Ann. VI, 46: *ook kan het één en ander uit n. 2. hier toe behooren, of n. 2 en 3. verbonden worden, dewijl de geheele zaak nog niet recht bekend is.*

INSULĀNUS, a, um, *uit een eiland, daar op te vinden, daar toe behoorende, bij voorb.* homines, Pacat. in Paneg. Theodos. 23: *ook enkel* insulani, Cic. Nat. D. III, 20, i. e. *inwooners van een eiland.*

INSULĀRIS, e, 1) *een eiland betreffende:* 2) *daar in woonende, of den Tempel bewaakende, of bijzonder bij den Tempel woonende, bij voorb.* insulares (homines), Justin. XXXII, 2: ductor ferreus insularis, Priap. XXXII, 13, i. e. *die op een eiland (als verbannen,* deportatus) *is, of* Vulkanus.

INSULĀTUS, a, um, *tot een eiland gemaakt*, Apul. de mundo prope fin. p. 73 Elm.

INSULSE, 1) *ongezouten.* 2) *laf, onnozel*, Cic. Att. V, 10. XV, 4. Apul. Apolog. ante med. p. 296 Elm.: insulsius, Gell. XVI, 12: insulsissime, Ib. XII, 2.

INSULSĬTAS, atis, f. *lafheid, ongerijmdheid, onnozelheid*, Graecorum, Cic. Rab. Post. 13: orationis, Cic. Att. XIII, 29: harum rerum, Ib. V, 11 in.: orationis, Cic. Brut. 82.

INSULSUS, a, um, 1) *zonder zout, ongezouten, bij voorb.* amurca. Colum. II, 9 post med.: *van daar smakeloos, laf, onnozel, bij voorb.* adolescens, Cic. Coel. 29: homo, Plaut. Rud. II, 6, 33. Terent. Eun. V, 9, 94. Cic. Tusc. I, 8: efflagitatio, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24 extr.: multa (in sermone) — insulsa videantur, Cic. ad Div. IX, 16 ante med.: genus ridiculi, Cic. Or. II, 64: gula, Cic. Att. XIII, 31 extr.: insulsissimus, Catull. XVII, 12.

INSULTĀTĬO, onis, f. 1) *het springen aan of op iet, of enkel het springen*, Solin. 52 (65). 2) *dartel gedrag jegens iemand, dartele bespotting, of enkele bespotting, spotternij*, Flor. IV, 12 med. Quintil. VIII, 5, 11.

INSULTO, avi, atum, are, 1) *aan of in of op iet springen, ergens rond springen; ook enkel springen of rond springen, met den* Accusativus *en* Dativus, *bij voorb.* fores, Terent. Eun. II, 2, 54, *tegen de deur:* equitem (*voor* equum) insultare solo, Virg. Georg. III, 116: floribus *op de bloemen rond springen*, Ibid. IV, 11: busto insultet armentum, Hor. Od. III, 3, 40: fluctibus insultavere carinae, *in de golven* (scil. *om te zwemmen*), Ovid. Met. I, 124: aquis, *in 't water*, Tacit. Ann. II, 8: nemora insultant matres *voor* per nemora *of* nemoribus, Virg. Aen. VII, 580: juvenum coetus Bacchico insultans modo, Enn. ap. Charis. 2: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* cernis, ut insultent Rutuli? Virg. Aen. X, 20, *inspringen, moedig of trotsch (gevolglijk hoonend) zich gedragen.* 2) *zich dartel jegens iemand gedragen, mishandelen, spottend behandelen, bespotten, voor den zot houden, insulteeren, met* in, *met den* Accusativus, Dativus, *bij voorb.* in rempublicam, Cic. Mil. 32: alicui in calamitate, Cic. Verr. V, 50: in alicujus miserias, Auct. ad Her. IV, 39: jacenti, Ovid. Trist. II, 571: casibus alicujus, Ovid. Trist. V, 8, 4: patientiam alicujus, Tacit. IV, 59 extr.: aliquem, *bij voorb.* insultat te miserum, Lucil. ap. Non. 4. n. 262: multos bonos insultaverat, Sallust. Fragm. ap. Donat. ad Terent. Eun. II, 2, 54. Serv. ad Virg. Aen. IX, 643. *Ook met den* Ablativus, *bij voorb.* morte, Propert. III, 4, 24, i. e. *bij mijnen dood.*

INSULTŪRA, ae, f. *het springen aan of op iet*, Plaut. Mil. II, 3, 8.

INSUM, fui, esse, *ergens in of op zijn, of zich bevinden, bij voorb. met* in *en met den* Dativus, *bij voorb.* numi octingenti in marsupio infuerunt, Plaut. Rud. V, 2, 26: in superstitione inest timor, Cic. Nat. D. I, 42: severitas inest in vultu, Terent. And. V, 2, 16: in (qua) vita nihil insit cet., Cic. ad Div. V, 15 post med.: *en zoo staat het* Terent. Ad. V, 3, 35. Eun. I, 1, 14. Nep. Alcib. 1 *en meermaalen*, Auctoritas sermoni inesset, Sallust. Cat. 40 (41): nec digitis annulus inest, Ovid. Fast. IV, 658: comae insunt capiti, Ibid. Am. I, 14, 31: columbis inest intellectus, Plin. H. N. X, 36: solet rebus inesse fides, Ovid. Her. XVII, 130: imagines inesse universitati rerum, Cic. Nat. D. I, 43: patri meo torulus inerit sub petaso, Plaut. Amph. Prol. 144: omnia, ut insuere, — sistentur, Ibid. Rud. V, 3, 3: versamur ibidem & insumus usque, Lucret. III, 1093.

INSŪMO, msi, mtum, 3. 1) *nemen tot iet: van daar besteden, of besteden tot iet, bij voorb. geld tot iet, moeite, tijd enz., bij voorb.* teruncium in aliquem, Cic. Att. V, 17: sumtum in rem, Cic. Invent. II, 38: sestertios in coenam, Gell. II, 24 post med.: dies paucos reficiendae classi, Tacit. Ann. II, 53: operam insumere frustra, Liv. X, 18 extr.: operam in re, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 29: mercedem epulis, *den loon daar toe besteeden*, Apul. Doctr. Plat. 2. p. 26 Elm.: operam libellis, Tacit. Ann. III, 44: vitam versibus, Ibid. 9: curam ad speculandum, Plin. H. N. IX, 46 extr. 2) *tot zich nemen of nemen, bij voorb.* medium latus, Stat. Theb. II, 39, i. e. *innemen ter omhelzing:* mentes dignas coeptis, Ibid. XII, 653: *voor* capere, *vatten: dus ook* animum interficiendi domini, Tacit. Ann. XIV, 44, i. e. *de gedachten vatten, zich laten invallen, of moed grijpen, het hart hebben.*

INSŬO, ui, utum, 3. 1) *innaajen, binnen naajen, bij voorb.* aliquem in culeum, Cic. Q. Fr. I, 2, 2. Cic. Rosc. Am. 11: *ook* culeo, Senec. Clement. I, 23. Valer. Max. I, 1, 13: insutus pelle juvenci, Ovid. in Ibin 319: quae intra capita (clavulorum) insuitur pellis cet., Varr. R. R. II, 9, 15: *van daar borduuren, in borduuren, bij voorb.* aurum vestibus, Ovid. Art. III, 131. 2) *aannaajen of aanvoegen, of ergens in voegen, ergens heen voegen, bij voorb.* pilos vulneri, Plin. H. N. XXIX, 5: linea insuitur — purpura — vel alio colore, Colum. III, 15 in.: tergum boum insuto (i. e. adjecto) plumbo cet., i. e. caestus, Virg. Aen. V, 405.

INSŬPER, 1) *boven, bovenwaards, bij voorb.* cumulatis sarcinis [illegible] insuper, Liv. XXII, 2 extr., *leggen er zich boven op, alwaar* cumulatis sarcinis *de* Ablativi conseq. *zijn, ten zij men het voor den* Dativus *wil houden, zoodat* insuper *overtollig zou zijn:* humum insuper injicere, *aarde er op werpen*, Liv. XLIV, 5 in.: Aetnam insuper imponere, *er boven op*, Virg. Aen. III, 580: cum veniunt parietes & insuper (*bovenwaards*) camera (Nominat.), Sallust. Cat. 55 (58): cumulata insuper alia aliis, Lucret. VI, 191. *Ook met den* Accusativus, *bovenwaards, over, bij voorb.* insuper arbores imposito, Cato R. R. 18, *er boven over of over de enz., of op enz.:* insuper eam exaequationem cet., Vitruv. V, 12, *wanneer het voor* super *staat: dus ook met den* Ablativus, *bij voorb.* quibus insuper transtra cet., Ibid. V, 1 extr.: quo insuper collocata erat materies, Ibid. X, 21: *ook van boven af*, Lucan. III, 610. 2) *buiten dien, boven dien*, Plaut. Amph. III, 2, 8. Ib. Merc. IV, 1, 2. Terent. Ad. I, 2, 38. Liv. III, 67. Liv. XXI, 1 extr. Virg. Aen. II, 593. Sueton. Vitell. 2 med.: *ook met* quam i. e. *buiten dien, dat enz.*, Liv. XXIII, 7 in. 3) *buiten, bij voorb.* insuper his, Virg. Aen. IX, 274, i. e. *buiten deze.* 4) insuper habere, *niet achten, verachten, bij voorb.* amores, Apul. Met. I ante med. p. 107 Elm., *eigenlijk voor overtollig of voor eene bijzaak houden: dus ook* lacrymas, Ibid. IV post med. p. 154: constantiam, Gell. I, 19: cf. Pandect. XI, 7, 43: *ook seq.* Infinit., *bij voorb.* discere, Gell. IV, 1 extr. Not. insuper *gescheiden, bij voorb.* donec in navi super (esset), Plaut. Merc. I, 2, 82, *tot hij boven op het schip was; doch, dit is misschien niet nodig, dit aan te nemen:* super (*boven*) in navi cet.

INSŬPĔRĀBĬLIS, e, *daar men niet overkomen kan: van daar* 1) *niet te passeeren, niet beklimbaar of af te leggen, bij voorb.* transitus, Liv. XXI, 23: via, Ibid. 36. 2) *onoverwinlijk, bij voorb.* gens, Virg. Aen. IV, 40: nil insuperabile ab igni, Sever. in Aetna 535: *van daar onoverwinlijk, bij voorb.* valitudo, Plin. Ep. I, 12. 3) *onvermijdelijk, bij voorb.* fatum, Ovid. Met. XV, 807: necessitas fati, Gell. XIII, 1.

INSURGO, rexi, rectum, 3. 1) *zich ergens of ergens heen verheffen, of opklimmen, bij voorb.* jugum, Apulej. Met. I in.: remis, Virg. Aen. III, 560. V, 189, i. e. *sterk roeijen, zich daar bij inspannen; dus ook* transtris, Valer. Flacc. I, 450: *Tropisch, bij voorb.* [illegible] & insurgere, scil. [illegible], Plin. Paneg. 60, i. e. studere: *doch, het kan ook zijn, opstaan, moed vatten:* duris [illegible], Virg. Aen. VIII, 234, *op den rug enz.: van daar zich tegen iet verheffen, bij voorb.* regnis, Ovid. Met. IX, 445. 2) *zich verheffen, bij voorb.* a) *bij het aanvallen*, Virg. Aen. XII, 902, i. e. *aanvallen.* b) i. e. *rijzen, bij voorb.* [illegible], Virg. Aen. IX, 34: *ook van magtigen, bij voorb. van den grond, d. i.* [illegible], Tacit. Germ. 39: *van daar Tropisch, groot worden, toenemen, bij voorb.* [illegible], Tacit. Ann. I, 2: opes, Ibid. II, [illegible] c) *in de rede, d. i. verheven* [illegible] *zijn, bij voorb.* Horatius, Quinct. X, 1, 96: sententiae, Ibid. IX, 4, 23: oratio, Ibid. XII, 2. d) i. e. [illegible], *bij voorb.* aquilo, Horat. Epod. X, 7: tempestas, Valer. Flacc. II, 82. e) i. e. *zich* [illegible]

Digitized by Google

hoog vertoonen, *bij voorb.* anguis, Virg. Aen. XI, 754: fylva infurgit, *verheft zich*, *voor*, *is*, *verfchijnt*, *vertoont zich*, Tacit. Ann. II, 16. f) i. e. *moed vatten*, Plin. Paneg. 66, *zie hier voor.* g) i. e. *wasfen*, *toenemen*, *bij voorb.* opes, Tacit. Ann. I, 16, *zie hier voor.*

INSUSCEPTUS, a, um, *niet op zich genomen*, *bij voorb.* vota, Auct. Carm. ad Liv. 197.

INSUSURRO, avi, atum, are, *inluifteren*, *influifteren*, *ergens heen tfisfen of fluifteren*, *bij voorb.* alicui, Cic. Tufc. V, 36: alicui cantilenam, Cic. Att. I, 19 poft med.: in aures, Cic. Q. Fr. I, 1, 4: ad aurem, Cic. Verr. V, 41, i. e. *in 't oor*: vota diis, Senec. Ep. 10: nomen infufurratum, Ibid. de brev. vit. 14: *van daar Tropisch*, Favonius infufurrat, Cic. Acad. IV, 48, *luiftert ons toe*, *d. i. herinnert ons.*

INSUTICIUS *of* **INSUTITIUS**, a, um, 1) *ingenaaid.* 2) *waar in iets ingenaaid is*, *bij voorb.* afinus, *bij voorb.* afinum infuticium exponere, Apul. Met. VI extr., i. e. *nadat het meisjen ingenaaid zal zijn*; *want het moest nog eerst ingenaaid worden*; *de ezel leefde nog.*

INSUTUS, a, um, *zie* Infuo.

INTABESCO, bui, 3. *allengs vergaan*, *verteeren*, *bij voorb.* intabefcit (*de nijd als perfoon*) videndo, Ovid. Met. II, 780: tyranni intabefcant relicta (virtute), Perf. III, 38: cum femel intabuiffent pupulae, Hor. Epod. V, 40: *bijzonder door iets*, *bij voorb.* dolori, Senec. ad Polyb. 24: *van daar fmelten*, *vervlieten*, *bij voorb.* *wasch*, Ovid. Met. III, 487.

INTACTILIS, e, *het geen niet aangeroerd kan worden*, *onraakbaar*, Lucret. I, 438.

INTACTUS, a, um, 1) *onaangeraakt*, *onbeledigd*, *bij voorb.* caput intactum buxo (i. e. pectine) i. e. coma nullo pectine culta, Juvenal. XIV, 194: herbarum folia quadrupedum pabulo intacta, Plin. H. N. XXV, 1 extr.: vaftitas roborum fylvae Hercynae intacta aevis, Ib. XVI, 2: regio intacta i. e. bellum non experta, bello non vaftata, Curt. V, 9 extr.: intacta cervice juvencae, i. e. nondum jugum paffa, Virg. Georg. IV, 540: intacta juventus i. e. bello non debilitata, bellum nondum experta, Ibid. Aen. XI, 419: Scythae ab alieno imperio intacti, Juftin. II, 3: bellum intactum trahi i. e. non finitum, Salluft. Jug. 83 (85): nihil intactum neque quietum pati i. e. illaefum, Ibid. 66 (70): multi capiuntur: nemo intactus profugit, Ibid. 54 (58): integri intactique fugerunt, Liv. V, 38, i. e. illaefi: *dus ook* intactum aliquem inviolatumque dimittere, Liv. II, 12: Britannus intactus i. e. bellum non expertus, Hor. Epod. VII, 7: intactus infamia, Liv. XXXVIII, 51: cupiditate, Liv. X, 40: religione, Liv. V, 5: a fibilo, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 2: *van daar* intacta virgo, *bij voorb.* Pallas, Hor. Od. I, 7, 5, i. e. *aan geen' man fchuldig*: *dus ook* intactam dederat, Virg. Aen. I, 345 (349): *dus ook* intactior i. e. caftior, Juvenal. VI, 162. 2) *onaangeroerd*, *d. i. onbehandeld*, *onbeproefd*, *van eenen fchrijver of dichter*, *kunftenaaren enz.*, *bij voorb.* carmen, Horat. Sat. I, 6, 66: nova intactaque ratione, Plin. H. N. XXXIV, 8 ante med.: Agaven (i. e. *een dus genoemd treurfpel*) intactam vendere i. e. novam, a nullo tractatam vel lectam, Juvenal. VII, 87: faltus, Virg. Georg. III, 40, i. e. *niet betreden.*

INTACTUS, us, m. *onaanraakbaarheid*, *onaanroerbaarheid*, Lucret. I, 455, i. e. *de eigenfchap der zaak*, *als zij*, *wegens haare onligchaamlijkheid*, *niet kan betast worden.*

INTAMINATUS, a, um, *onbezoedeld*, *onbevlekt*, *bij voorb.* honores, Horat. Od. III, 2, 18: virgo, Infcript. ap. Ghezzium tab. 37. n. 12.

INTECTUS, a, um, 1) Adject., *ongedekt*, *bij voorb.* homo, Tac. Hift. V, 22. Ibid. Germ. 17: pedibus intectis, Ibid. Ann. II, 59: nudum & intectum corpus, Apul. Met. X. Tac. Hift. IV, 77: *van daar open*, *openhartig*, Tacit. Ann. IV, 1. 2) *bedekt*, *het* Particip. *van* Intego.

INTEGELLUS, a, um, i. q. integer, *als men verminderend of boertend fpreekt*, Cic. ad Div. IX, 10. Catull. XV, 4.

INTEGER, gra, grum, (Comp. grior, Superl. gerrimus) *heet in 't gemeen*, *het geen van zich of van zijne gefteldheid*, *en van zijnen toeftand niets verloren heeft*, *maar nog zoo is*, *als het geweest is*, *daar men dus nog mede doen kan*, *zoo als men wil*: *van daar* 1) *ongefchonden*, *onbefchadigd*, *onveranderd*, *in zijnen voorigen ftand blijvende*, *bij voorb.* ut integrum fe velit, Cic. Fin. II, 11: valitudo, Cic. Fin. II, 20, *doch*, *het kan ook zijn*, *wakker*, *levende*, *zijn*: jus integrum, Cic. Rofc. Am. 38: gens integra a cladibus belli, Liv. IX, 41: vectigalia, Cic. Manil. 4: pars fublicarum, Caef. B. G. VII, 83: reduco integrum omnem exercitum, Plaut. Bacch. IV, 9, 148: lupus integer & intactus, Liv. X, 27: cf. Cic. Agr. I, 10 med.: *van daar niet gewond*, *ongekwetst*, Liv. I, 25 med. 2) *onbedorven*, *onbezoedeld*, *niet verontreinigd*, *bij voorb.* fons, Horat. Od. I, 26, 6: ut anteponantur integra contaminatis, Cic. Top. 18: vinum, Colum. XII, 20: fapor, Ib. 49. Horat. Sat. II, 4, 54: aper, Hor. Sat. II, 2, 91, *alwaar het tegen over* vitiatus *gezet wordt.* 3) *onverminderd*, *bij voorb.* fames, Cic. ad Div. IX, 20: pericula integerrima, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8 extr. 4) *frisch*, *versch*, *krachtvol*, *wakker*, *levende*, *niet moede*, *niet verfleten*, *bij voorb.* vires integerrimae, Liv. X, 28: milites, Caef. B. G. V, 16. VII, 83. B. C. III, 94: integer fuit, Liv. I, 25 med., *zie hier voor*: *dus ook* corpora, Liv. II, 20: cohortes integrae a labore, Caef. B. G. III, 26: valitudo, Cic. Fin. II, 20, *zie hier voor*: *ook is* integer, *die zijne kracht weder gekregen heeft*, *wakker*, *levende*, *niet moede*, Liv. II, 65 in.: *verders* integrior exercitus, Nep. Eum. 9: *van daar* a) *die nog niet gevochten heeft*, Liv. V, 38. VIII, 10 in. XXXV, 29: b) *nog jong*, *bij voorb.* aetas, Terent. Andr. I, 1, 45: integer aevi, Virg. Aen. IX, 255, *in zijne bloeijende*, *krachtvolle jaaren*, *jong*: bis adhuc octonis integer annis, Ovid. Met. V, 50, i. e. *jong van zestien jaaren*: c) *niet met fpijze opgevuld*, *gevolglijk nog versch*, *levendig*, Cic. Div. I, 29: d) fententiae, Cic. Orat. II, 45, i. e. *levendig*; *of ook onopgefchikt*, *ongekunstelt.* 5) *geheel*, *volledig*, *bij voorb.* annus, Cic. Prov. 8: fames, Cic. ad Div. IX, 20, *geheel*, *d. i. als men nog niet gegeten heeft*: integro die, Horat. Od. IV, 5, 39: reduco integrum omnem exercitum, Plaut., *zie boven*: integer malas comasque, Stat. Theb. VIII, 486: *van daar* integer in voce, Auct. ad. Her. III, 12, i. e. *die zijne ftem geheel in zijne magt heeft*, *zie hierna.* 6) *onbevooroordeeld*, *d. i. die nog geene gevoelens pro en contra heeft*, *onpartijdig*, *bij voorb.* difcipulus rudis & integer, Cic. Nat. D. III, 3, i. e. *die zoo is*, *als hij van de natuur gekomen is*: integer laudo, Horat. Od. II, 4, 22, i. e. *onpartijdig*: integrum fe fervare, Cic. Att. VII, 26: *ook niet ingenomen voor iets*, *bij voorb.* integer urbis, Valer. Flacc. II, 374, i. e. *voor de ftad*: *ook kan men hier toe brengen* integer laudo, Hor. Od. II, 4, 22, *zie hier voor.* 7) *door ondeugden of vooroordeelen niet bedorven*, *eerlijk*, *rechtfchapen*, *bij voorb.* homo, Cic. Verr. IV, 3: teftis, Cic. Fin. I, 21: nemo integrior, Cic. Or. I, 53: vita integerrima, Cic. Planc. 1: *ook* feq. Genit., *bij voorb.* vitae i. e. in vita, Hor. Od. I, 22, 1. 8) *onoverwonnen*, Caef. B. C. II, 5. 9) *zich in goeden ftaat bevindende*, *vrij van alle nadeel en gevaar*, *bij voorb.* vectigalia, Cic. Manil. 8: valitudo, Cic., *zie boven*: fi Volaterranos omnibus rebus integros effe volueris, Cic. ad Div. XIII, 4: *ook* feq. Genit., *bij voorb.* mentis, Horat. Sat. II, 3, 65, i. e. *behoorlijk en rechtfchapen in verftande*: *dus ook* animi, Ibid. 201: *ten zij men het fchielijk*, *vaardig*, *wil vertaalen*: *dus ook* mens integra, Ibid. Od. I, 31, 18. *Ook zou men hier toe kunnen brengen* Auct. ad Her. III, 12 in. ut in omni voce integri fimus, i. e. *geen nadeel* (*van 't ligchaam*) *door het fpreken krijgen*; *ten zij het liever is*: *dat wij meefters van onze ftem blijven*, *d. i. dan fterk*, *dan zwak enz.*, *naar believen kunnen fpreken.* 10) *nieuw*, *nog niet gebruikt*, *bij voorb.* ut uti poffim caufa hac integra, Terent. Hec. I, 2, 5, i. e. *voorwendzel enz.*: miles, Liv. VIII, 10, *zie n.* 4: *van daar* de integro, Cic. Att. XIII, 27. Liv. III, 9. XXI, 8: *of* ab integro, Cic. Verr. I, 56. Virg. Ecl. IV, 5: *of* ex integro, Sueton. Aug. 16. Colum. IX, 13 med. Quintil. X, 3, i. e. *op nieuw.* 11) *waar in nog niets ondernomen of uitgevoerd is*, *daar men het dus nog mede houden kan*, *zoo als men wil*, *in zijnen voorigen toeftand blijvende*, *onbeflist*, *bij voorb.* rem integram ad reditum fuum juffit effe, Cic. Offic. II, 23: caufam integram alicui refervare, Cic. ad Div. XIII, 4: certamen, Liv. XXXIV, 64 extr., i. e. *onbeflist*: re integra, Cic. Mur. 21 in., i. e. *als de zaak nog bij het oude bleef*, *daar in nog niets veranderd was*: integram rem & caufam reliquerim, Cic. Att. V, 21 extr.: ut quam integerrima effent ad pacem omnia, Caef. B. C. I, 85, i. e. *dat niet de minfte verandering eene hinderpaal voor de vrede zijn mogt*; *dat gevolglijk niets ondernomen wierdt*, *het welk aan de zaak eene andere gefteldheid geven*, *en de vrede verhinderen kon*: *van daar* integrum, *de oude voormalige toeftand*, *bij voorb.* in integrum reftituere, *zie hier na*: *ook kan* confilium integrum, Cic. Att. XVI, 2, *hier toe gebracht worden*: *van daar* 12) *het geen nog in onze magt of ons vrij ftaat*, *daar men mede doen kan*, *wat men wil*, *in onze magt zich bevindende*, *bij voorb.* loca, Caef. B. C. I, 49, i. e. *plaatzen*, *die geheel in zijne magt*, *of ter zijner befchikking waren*: ut diutiffime integrum effet (confilium meum), Cic. Att. XVI, 2 med., i. e. *daar ik nog naar believen mede handelen*, *waar over ik*, *naar welgevallen*, *nog befchikken kon*: res, caufa, *zie hier voor.* *Ook heet* integer, *die de vrije magt heeft*, *bij voorb.* in voce, Auct. ad Her. III, 12 in., i. e. *dan fterk*, *dan zwak enz.*, *fpreken kan.* *Van daar* integrum *de vrije magt*, *bij voorb.* integrum fibi refervare de caufa (*voor* caufam integram), Cic. ad Div. I, 9.

I, 9. §. 19: de Caesare. Coel. ib. VIII, 6 extr., i. e. *zich vrije magt houden*: integrum dare, *vrije magt geven*, Cic. Partit. 38: *van daar* est integrum. *het staat (mij, u enz.) vrij*, Cic. Pis. 24. Cic. Att. XV, 13: *ook* alicui, *bij voorb.* mihi, i. e. *het staat in mijne magt, mij vrij, in mijn believen*, Cic. ad Div. V, 20. §. 22: ei, *in zijne magt enz.*, Cic. Tusc. V, 21: vobis, *in uwe*, Cic. Phil. I, 10: *ook volgt de* Infinitivus, Cic. Pis. 24: *of* ut, Cic. Tusc. V, 21: *dus ook* res est integro, Cic. ad Div. V, 20. §. 22, scil. nobis, *de zaak staat in onze magt, wij kunnen er mede doen, zoo als wij willen*: *dus ook* haec jam neque in integro nobis esse possunt, Cic. Or. III, 4 in.: cf. Liv. III, 10. 13) *het geen zoo is, of gemaakt wordt, als het geweest is, de voormalige toestand*: *van daar* in integrum restituere, *in zijnen vorigen stand stellen, bij voorb. menschen*, Cic. Cluent. 36. Caes. B. C. III, 1: *dingen*, Terent. Phorm. II, 4, 11. Cic. Flacc. 32 med. 14) *gezond, niet ziek, zich wel bevindende*, *staat dikwijls in* Celsus, *bij voorb.* si integer futurus esset aeger, Cels. III, 4 extr., i. e. *als de zieke gezond zou worden*: corpus, Ibid. *en* I, 2 in.: caput, Ibid. VI, 2 in. 15) *niet vluchtende*, Caes. B. C. II, 42.

INTÉGO, xi, ctum, 3. *bedekken*, Caes. B. G. VII, 22 *en* 73. Plaut. Rud. I, 2, 13. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 80. Stat. Theb. IV, 303. Liv. XXVII, 3. Prop. II, 15, 25: *van daar bestraaten, bij voorb.* viam, Inscript. ap. Gruter. p. 150. n. 1, 2 *en* 3.

INTEGRASCO, ĕre, 1) *zich vernieuwen, bij voorb.* malum integrascit, Terent. And. IV, 2, 5, *begint op nieuw*: *doch het zou ook kunnen zijn, wordt nu volkomen*. 2) *geheel, volkomen worden, zie hier voor.*

INTEGRĀTIO, onis, f. *vernieuwing of verversching, opwekking*, Terent. And. III, 3, 23.

INTĔGRE, 1) *niet vooringenomen, onpartijdig, bij voorb.* judicare, Cic. Fin. I, 9: mutare, Tacit. Hist. I, 52. 2) *eerlijk, rechtschapen, belangeloos, bij voorb.* versatus in amicorum periculis, Cic. Manil. 1: cf. Tacit. Ann. XIII, 46. Hist. I, 48: integerrime, Plin. VII, 5. Suet. Vesp. 4. 3) *geheellijk, bij voorb.* mutare, Tacit. Hist. I, 52, *zie n.* 1. 4) *onbedorven, onvervalscht, recht, bij voorb.* dicere, Cic. opt. gen. or. 4: loqui, Gell. VII, 11. XIII, 6: scribere, Ibid. XVIII, 9.

INTEGRĬTAS, atis, f. *de ongeschonden toestand, bij voorb.* valetudinis, Cic. Tusc. V, 34: mentis, Pandect. XXVIII, 1, 2: *van daar* 1) *de volledigheid, daar geen deel ontbreekt, bij voorb.* corporis, Cic. Fin. II, 11 *en* V, 28: unguiculorum, Cic. Fin. V, 27: cf. Phaedr. III, 11, 5. 2) *de levendigheid, wakkere, frissche toestand, bij voorb.* Cic. Acad. IV, 17 in. 3) *de onbedorvenheid, onvervalschte gesteldheid, rechtmatigheid, bij voorb.* sermonis latini, Cic. Brut. 35: *van daar Tropisch, de eerlijkheid, rechtschapenheid, onschuld*, Cic. Lig. 1. Cic. in Caecil. 9. Cic. Q. Fr. I, 1 extr. Cic. Att. VI, 2 post med. Nep. Phoc. 1: mulieris, Cic. Verr. I, 25. 4) *gezondheid*, Cels. III, 4 extr. *en* 5 post init.: *van daar* mentis, Pandect., *zie hier voor.*

INTĔGRO, avi, atum, are, 1) *vernieuwen, weder aanvangen, bij voorb.* lacrymas, Liv. I, 29: seditionem, Liv. V, 25: pugnam, Liv. VII, 7: inimicitiam, Pacuv. ap. Non. 2. n. 445: carmen, Virg. Georg. IV, 514: vulnera, Stat. Theb. V, 29: cf. Lucret. II, 1146. 2) *ververschen, verkwikken, bij voorb.* animum, Cic. Invent. I, 17. Gell. XV, 2. 3) *weder herstellen, genezen, bij voorb.* artus, Tacit. Hist. IV, 51. 4) *vervullen, vergoeden, bij voorb.* amnes integrant mare, Lucret. I, 1031: cf. II, 1146 *bij n.* 1.

INTEGUMENTUM, i, n. *het geen daar iet mede bedekt wordt, dekzel, deken, hulzel*, Liv. XL, 59: *van daar Tropisch, bij voorb.* nequitia frontis involuta integumentis, Cic. Pis. 6: dissimulationis, Cic. Or. II, 86: ornamenta ingenii per — involucra & integumenta perspexi, Ibid. I, 35: illius sum integumentum corporis, Plaut. IV, 2, 19, *de deken van zijn ligchaam, d. i. zijn beschermer of geleider*: *misschien voor* satelles.

INTELLECTĬO, onis, f. *het verstaan*: *voor* Synecdoche, Auct. ad Her. IV, 33.

INTELLECTUĀLIS, e, *tot het verstand behoorende, hetzelve betreffende, bij voorb.* philosophia, Apul. Doct. Platon. post init. p. 3 Elm.

INTELLECTUS, us, m. 1) *het verstaan, waarnemen, inzien eener zaak, kunde in iet, kundigheid, bij voorb.* queis neque boni intellectus (est), Tacit. Ann. VI, 36: elephantis (est) intellectus patrii sermonis, i. e. *zij verstaan enz.*, Plin. H. N. VIII Praefat.: animal minoris intellectus, Ibid. XXIX, 6, i. e. *heeft minder kunde, verstand*: equi — intellectum adhortationis & gloriae fatentur, i. e. fatentur se intelligere cet., Ibid. VIII, 42: rei intellectum amittere, Senec. Benef. III, 17: facere (*bezorgen*) multis intellectum sui, Ibid. Ep. 120 post med.: intellectus scriptorum facilior, Quintil. II, 5, 18: vim scriptoris intellectu consequi, Ibid. §. 21: dissimulare intellectum, Tac. Ann. XIII, 38, i. e. *zoo doen, als of men iet niet waarneemt*: *van daar* intellectum habere, Tac. Germ. 26, *verstaan worden*: intellectu carere, *niet verstaan worden, bij voorb.* ibius confusus caret intellectu, Quintil. I, 1. §. 28. 2) *het bemerken door de zuivere gewaarwording, zinlijke kennis, bij voorb.* saporis, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 65: acrimoniae, Ibid. XIX, 8 extr.: nec est ullus intellectus in odore vel sapore, i. e. venenum non sentitur ex odore cet., Ibid. XI, 53: intellectus in cortice peritis i. e. *de kenner kent den boom aan den schors*, Ibid. XVI, 39 post med.: Corinthiorum, Vellej. I, 13, *kennis*. 3) *het verstand, d. i. begrip, zin, van een woord, beteekenis, bij voorb.* literam alium — intellectum facit, Quintil. I, 7: Ἔμφασις altiorem intellectum praebet i. e. facit, Ibid. VIII, 3 extr.: sermo ad obscoenum intellectum detortus, Ibid. med.: verba diversos intellectus habent, Ib. VII, 9 in.: translata alium intellectum praebent i. e. habent, Ibid. I, 5 extr., *zoo als wij ook zeggen, een ander verstand, zin, geven*. 4) *verstand, d. i. het vermogen, om iet in te zien*, Senec. Ep. 120. Apulej. Doctr. Plat. 1. Pandect. XXIX, 2, 92: *ook behoort hier toe uit het bovenstaande* nullum animal minoris intellectus (est), scil. *dan de vliegen*, Plin. H. N. XXIX, 6.

INTELLECTUS, a, um, *zie* Intelligo.

INTELLĬGENTER, *met verstand, verstaanbaar, bij voorb.* audiri, Cic. Partit. 8 *tweemaal, d. i. verstaanbaar*: lectitare, Plin. Ep. V, 16, *met verstand.*

INTELLĬGENTĬA, ae, f. 1) *kunde, verstand, bij voorb. in den landbouw*, Cic. Rosc. Am. 17: *in kunstzaken en andere dingen*, Cic. Verr. IV, 21 *en* 42: habere intelligentiam ruris, Cic. Phil. IX, 5, i. e. *verstand of ook kennis*: in gustu, odoratu, Cic. Acad. IV, 7: popularis, Cic. Or. 33: *van daar kunde, verstand*, Cic. Invent. II, 53. Div. I, 31. Nat. D. I, 17 *en* 18 extr. Or. I, 3 extr. Quintil. VIII, 2, 23. XII, 1, 3: honestum est id, quod in nostram intelligentiam cadit, Cic. Off. III, 4: communis, Cic. Leg. I, 16, i. e. *gemeen menschen verstand*. 2) *begrip, kennis eener zaak, of van eene zaak, bij voorb.* animi, *van de ziel*, Cic. Tusc. I, 22: rerum, Cic. Leg. I, 9 *en* 22: communis i. e. *kennis, die elk heeft of hebben kan*, Cic. Or. I, 58 extr., *alwaar ook kunde past, dewijl kunde, begrip en kennis dikwijls hetzelfde is*: impressa, Cic. Top. 5.

INTELLIGĬBILIS, e, *het geen met het verstand te kennen is*, Senec. Ep. 124 in.

INTELLĬGO, exi, ectum, 3. 1) *inzien, waar voor ook dikwijls zien gezegd wordt, verstaan; kennis ergens in hebben, een begrip of verstand van iet hebben*, aliquid, Cic. Att. VIII, 12. Top. 5: difficile intellectu est, Nep. Att. 15: facile intellectu est, quam cet., Ibid. Dion. 9: magna ex parvis, Cic. Off. I, 41: de gestu intelligo, quid respondeas, Cic. Vatin. 15: intellexi ex tuis literis, te audisse cet., Cic. Att. VI, 9: acriter intelligens, Cic. Pis. 28, i. e. *die een scherp verstand heeft*: quid intelligit honestum? Cic. Fin. II, 15 extr., i. e. *wat verstaat hij door verhaal?* propositio ex se intelligitur, Cic. Invent. I, 39, *verstaat zich van zelve, is op zich zelve duidelijk*: videre atque intelligere, Cic. ad Div. VI, 5 in., *alwaar het eene mag kon blijven*: *ook van kunstzaken*, Cic. Verr. IV, 14 extr. *en* 43: *van daar* intelligens, *die iet inziet, kent, verstaat, een kenner gevolglijk* Substantive, *bij voorb.* Cic. Brut. 49. Verr. IV, 2: *ook* Adjective, *kundig enz.*, *bij voorb.* vir, Cic. Fin. III, 5: judicium, Cic. opt. gen. or. 4: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* principis, Plin. Ep. VI, 27: [illegible] generis ejus, Cic. Fin. II, 23: [illegible] tium, Tac. Ann. V, 9: [illegible] *bij voorb.* in rebus, Cic. Verr. IV, 15. 2) *zien, waarnemen, opmerken, het zij het geschiede met het verstand of met de zinnen, bij voorb.* a) *met het verstand*, Cic. Lig. 5. Cic. ad Div. XVI, 11. Caes. B. C. II, 42. Nep. Alcib. 4. Nep. Dat. 9 *en waarnemen*; b) *met de zinnen, bij voorb.* [illegible], Colum. XII, 21 extr.: frigus, Ibid. de arb. 13: [illegible] Met. IX, 430: vestigia, Plin. H. N. VIII, 16 extr. Not. Quintil. X, 1 [illegible] *dat het van de oogen hier gezegd geworden wordt*: *van daar* ex quo intelligitur, Cic. Off. I, 4, i. e. *hier uit ziet men enz.*: *van daar* a) intellexisse, *weten, bij voorb.* intellextin? Terent. And. III, 2, [illegible] *dus ook* Ibid. 20, [illegible] *zeggen wil, hebt gij het begrepen?* [illegible] *hebt gij het verstaan?* [illegible] IV, 6, 30: b) volo intelligi, *te verstaan geven, aanspreken*, Cic. Pis. 30 in. Nep. Att. 11. Not. [illegible] Intelligo, [illegible]

INTEMĔRANDUS, a, um, *niet [illegible] ken, niet te schenden*, Valer. Fl. V, 460.

INTEMĔRATUS, a, um, *onbevlekt, ongeschonden*, Virg. Aen. I, 143. III, 177. XI, 584. Tacit. Ann. 42 *en* 45. Apul. Met. II [illegible].

Digitized by Google

INTEMPĔRANS, tis, *die zich niet kan matigen, bij voorb. in zijne hartstogten en begeerten, geen maat houdende, zonder matiging, onmatig, bij voorb.* homo, Cic. Acad. I, 1. Att. XIII, 26. Suet. Cal. 45: intemperantior, Cic. Vatin. 1: *ook* animus, Liv. XXIV, 25: *dus ook* ferae intemperantiores, Senec. de Ira I, 3: licentia intemperans, Petron. 5: lingua intemperante, Apul. Met. I: *bijzonder in hoererij, geil, bij voorb.* viri intemperantes, Cic. Verr. III, 68: intemperantissimae pecudis coenum, Cic. Pis. 29, *alwaar Piso gemeent wordt.*

INTEMPĔRANTER, *zonder matiging, onmatig, bij voorb. iet doen enz.*, Cic. Phil. I, 5. Plin. Ep. I, 5: intemperantius, Cic. Phil. V, 8. Liv. XXXI, 37. Plin. Paneg. 68: intemperantissime, Apul. in Apolog. post med. p. 321 Elm.

INTEMPĔRANTĬA, ae, f. *onmatigheid, gebrek aan matigheid, onmatige gesteldheid, bij voorb. der hartstochten en driften, of begeerten, wanneer het zonder* Genitivus *staat, bij voorb.* Cic. Tusc. IV, 9. Cic. Agr. II, 36 extr. Cic. Coel. 11. Cic. Dom. 9. Nep. Eum. 8: *ook met den* Genitivus *der zaak, waar in men zich niet weet te matigen, bij voorb.* libidinum, Cic. Off. I, 34: risus, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 80: literarum, Senec. Ep. 106: linguae, Tacit. Ann. IV, 18: *van daar* coeli, Colum. Prooem. in. Senec. de Constant. 9 in., *van het weder, d. i. wanneer het te heet, te koud, is, geen goed, bekwaam, weder: ook* Plural. intemperantias *zonder* coeli, Cato R. R. 141: *doch de* Ed. Gesn. *heeft* intemperias *in dezelfde beteekenis.*

INTEMPERĀTE, *zonder mate, onmatig, bij voorb.* vivere, Cic. Univ. 12.

INTEMPERĀTUS, a, um, 1) *ongemengd, bij voorb.* vinum, Coel. Aur. Acut. III, 17 post med. 2) *onmatig, bij voorb.* benevolentia, Cic. Amic. 20: quid intemperatius? Senec. ad Helv. 6.

INTEMPĔRĬA, ae, f. i. q. intemperies, i. e. *onmatigheid, onmatige gesteldheid: doch, gemeenelijk staat er de* Plural., Intemperiae, *het stormachtig, of anders ongematigd, voor de veldvruchten enz. ongunstig weder*, Cato R. R. 141. Ed. Gesn.: *van daar* 1) *Tropisch, het weder, bij voorb.* quae te intemperiae tenent, Plaut. Mil. II, 5, 24, *welk weder houdt u enz., d. i. welke razernij enz., d. i. zijt gij gek? dus ook* nescio quae hominem intemperiae tenent, Ibid. Aul. I, 1, 32, i. e. *ik weet niet, welke razernij in hem gevaaren is*, scil. *dat hij zoo tiert, d. i. onrust: dus ook* larvae hunc atque intemperiae insaniaeque agitant, Ibid. IV, 4, 15. 2) *onrust, onrustig leven, bij voorb.* intemperiarum pleni, Gell. Praef. post med.: cf. *hier voor* Plaut. Aul. I, 1, 32. IV, 4, 15. 3) *het onmatig, stormachtig, zonderling, gedrag, bij voorb.* Xanthippes in maritum intemperias, Gell. I, 17, *zoo als* Nonius 8. n. 78 *leest; doch de* Edd. *hebben gemeenlijk* intemperies. *Bij slot is het hetzelfde woord.*

INTEMPĔRĬES, ei, f. i. q. intemperia, *onmatige gesteldheid, bij voorb.* 1) *van het weder*, solis aut anni, Colum. XI, 2 post med §. 67, i. e. *te groote zonnehitte, of onmatig weder van het jaar:* coeli, Liv. VIII, 18. Colum. Praefat. in., i. e. *de lucht of het weder, wanneer het te koud of te heet is:* aquarum, Liv. III, 31, *wanneer het niet regent, droog weder: van daar in 't gemeen, onweder*, Plaut. Capt. IV, 4, 3. 2) *van menschen, onmatig gedrag, zonderling gedrag, bij voorb.* amici, Cic. Att. IV, 6: mulierum, Gell. I, 23: cohortium, Tacit. Hist. I, 64: cf. Gell. XVIII, 7 med.: *van daar onmatigheid, bij voorb.* ebrietatis, Justin. XII, 13.

INTEMPESTĪVE, *ten ontijde, bij voorb.* accedere, Cic. Off. I, 25: cf. Ovid. Pont. IV, 11, 20. Tac. Ann. II, 23. Colum. X Praef. §. 14. XI, 2 post med. Phaedr. III, 19, 12.

INTEMPESTĪVĬTAS, atis, f. *ontijdigheid, niet de rechte tijd*, Gell. III, 16 extr.

INTEMPESTĪVĬTER, *ten ontijde*, Gell. IV, 20 *in het opschrift.*

INTEMPESTĪVUS, a, um, 1) *ontijdig, ten ontijde komende of geschiedende, bij voorb.* epistola, Cic. Att. IV, 14: amicitia nunquam intempestiva est, Cic. Amic. 6 extr.: cupido, Ovid. Met. X, 689: timor, Ibid. Trist. V, 6, 45: postes intempestivos excisos credo *voor* intempestive, Plaut. Most. III, 2, 141: convivium intempestivum, *eene gasterij, slempmaal, omdat dit boven den gewoonen tijd duurt; doch de Geleerden lezen hier liever overal* tempestivum, *zie* Tempestivus: intempestivius, Valer. Max. VII, 8 extr. 2) *ten ontijde iet doende, bij voorb.* anseres clamore intempestivi, Plin. H. N. XVIII, 35 extr.

INTEMPESTUS, a, um, 1) i. q. intempestivus: *van daar* nox intempesta, Cic. Pis. 38. Cic. Phil. I, 3. Virg. Georg. I, 247. Aen. III, 587. Varr. L. L. V, 2 *en* Fest., i. e. *de daalende nacht, de middernacht of een deel daar van.* 2) *ongezond, geen goed weder hebbende, bij voorb.* Graviscae, Virg. Aen. X, 184. *stormachtig, bij voorb.* tonans, Stat. Theb. II, 151.

INTEMPŎRĀLIS, e, *zonder tijd, d. i. eeuwig*, Apul. Doct. Plat. 2 post med. p. 23 Elm.

INTENDO, di, tum *en* sum, 3. 1) *uitrekken, uitstrekken, bij voorb.* cutem, Plin. H. N. VIII, 35: manus, Valer. Flacc. VIII, 68: dextram ad statuam, Cic. Att. XVI, 15: nervos, Plin. H. N. XXVI, 10 ante med.: brachia remis, Virg. Aen. V, 136: cf. 34: *van daar ergens op of heen leggen, of zetten, of voegen, bij voorb.* folia scarificationi, Colum. VI, 17: perticas eo (i. e. ibi), Cato R. R. 48: brachia tergo (i. e. corio) *voor* induere caestum, Virg. Aen. V, 403: vincula collo, Ibid. II, 237: *van daar Tropisch, bij voorb.* nox intenditur i. e. est, Liv. VII, 28: *van daar* a) *spannen, opspannen, bij voorb.* chordas, Cic. Or. III, 57: tabernacula velis, Cic. Verr. V, 12 *en* 31: arcum, Virg. Aen. VIII, 704. Ovid. Pont. I, 2, 31: sagittam, Virg. Aen. IX, 509: *ook bespannen, met iet spannende verzien, bij voorb.* sellam loris, Quintil. VI, 3: tabernacula velis, Cic., *zie hier voor:* brachia velis, Virg. Aen. V, 829, brachia tergo (*wanneer* tergo *de* Ablativus *is*), Virg., *zie hier voor:* locum sertis, Ibid. IV, 506: b) *inspannen, bij voorb.* corpus, Cic. Tusc. II, 23: latera, fauces, Ibid.: *ook Tropisch, bij voorb.* aciem (oculorum), Cic. Tusc. IV, 17. Acad. IV, 25: animum, Ibid. 15. Liv. Praef. Sallust. Jug. 43 (47). Plin. Ep. VII, 27: *doch, het kan ook zijn, ergens heen richten: van daar* intentus, a, um, *ingespannen, bij voorb.* vires, Valer. Fl. III, 103: labor, Ovid. Pont. I, 5, 60, *doch, het kan ook zijn, hevig:* c) *zijn best doen, bij voorb.* seq. Infinit., *bij voorb.* ire, Sallust. Jug. 107 (115): capere, Ibid. 92 (97): petere, Liv. XXXVII, 44 in.: cf. 45. XXXVIII, 2: *doch, het kan ook, gedeeltelijk, zijn, ondernemen: van daar* d) *voorgeven, zoeken te beweeren*, Cic. ad Div. I, 2: Cic. Quint. 29 in. Terent Eun. III, 3, 19: e) *vergrooten, vermeerderen, uitrekken, bij voorb.* se intendentibus tenebris, Liv. I, 57: *van daar* leges, Plin. Epist. IV, 9 post med., i. e. *scherpen:* syllabam, Gell. XIII, 22 extr., i. e. *lang uitspreken.* 2) *ergens heen richten, bij voorb.* iter, Liv. X, 43. XXI, 29 extr. *en* 30 in. XXII, 9 med.: *dus ook* bellum, Liv. XXI, 6. XXVIII, 41: pugnam, Liv. II, 50: hastas, Liv. XLIV, 41: aliquem ad curam rei, Liv. XXI, 49, i. e. *daar toe aanzetten:* telum in jugulum, Plin. Ep. III, 9: ballistam, Plaut. Bacch. IV, 4, 58: *ook* se intendere *of* intendi, *zich ergens heen richten of wenden, ergens heen gaan of trekken, bij voorb.* se intendisset, Liv. IV, 19: cf. Cic. Nat. D. I, 20: intentus in vallum, Liv. IV, 19: intendi animo in rem, i. e. adtendere, Liv. I, 25: *ook enkel* intendere, *ergens heen gaan*, scil. se *of* iter, *bij voorb.* quo intendit, Cic. Mur. 9 extr. Sallust. Or. 2 ad Caes. med.: quo intendam? Terent. And. II, 2, 6: *verders* aciem i. e. *de oogen*, Cic. Tusc. IV, 17. Acad IV, 15: ictus, Tacit. Ann. XVI, 9: *verders* cogitationes ad aliquid, Liv. XL, 5: fallaciam in aliquem, Terent. Heaut. III, 2, 2: considerationem in aliquid, Cic. Invent. II, 33: vim (animi) rebus, Quintil. X, 7 med.: *dus ook* animum ad aliquid, Cic. Verr. Act. I, 3. Cic. Acad. IV, 15. Cic. Fragm. ap. Non. 4 n. 256. Sallust. Jug. 43 (47). Liv. Praef. med.: animum in regnum alicujus, Sallust. Jug. 20 (23): animum studiis, Horat. Ep. I, 2, 35, i. e. *zijn gemoed ergens op richten, ergens op denken of opmerkzaam zijn, peinzen, acht geven: dus ook* intendi animo, Liv., *zie hier voor: ook* intendere se i. e. *ergens op denken, bij voorb.* in firmitatem, i. e. firmiorem fieri, Cic. Tusc. II, 23: in rem, Quintil. IV, 1 med.: in tribunatum, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 4: *ook enkel* intendere scil. se *of* animum, *bij voorb.* quo intendit, Cic. Mur. 9, *zie hier voor:* quo te dicis intendere, Cic. Or. II, 42: cf. Sallust. Jug. 74 (77): ad nuptias, Justin. XIII, 6: libro, Plin. Ep. VIII, 19: *ook* seq. Infin., *bij voorb.* ire, Sallust. Jug. 107 (115): cf. 92 (97). Liv. XXXVI, 44 *en* 45 cet.: *doch, het kan ook zijn, ondernemen, moeite aanwenden, zie boven. Ook* seq. Accus., *bij voorb.* aliquid *voor* in aliquid, *bij voorb.* neque, quod intenderat, efficere poterat, Sallust. Jug. 25 (27): quod animo intenderat, Cic., *zie hierna: ook heet* intendere *waarnemen, opmerken, bij voorb.* lumen, Pallad. I, 22: *van daar* intentus, a, um, *ergens heen gericht, bij voorb. op eene plaats enz., bijzonder in gedachten, d. i. opmerkzaam, op iet passende, bij voorb.* homo, *bij voorb.* in occasionem, Liv. II, 11: cf. 33: intentior ad cet., Ib. 18: rei, Liv. III, 26: animus intentus ad aliquid, Cic. Phil. XI, 9. Caes. B. G. III, 26: *ook* seq. quam, Liv. V, 45 in.: *ook* seq. sive — sive, Liv. VI, 6 prope fin.: *ook zorgvuldig, naauwkeurig, bij voorb.* silentia, Val. Flacc. IV, 257: intentissima cura, Liv. XXV, 22: custodia intentior, Liv. XXXIX, 19: intentissima conquisitio, Liv. XXIX, 35: *ook hevig, bij voorb.* febris, Cels. III, 18 ante

ante med.: cura, Liv., zie hier voor: conquifitio, zie hier voor: fermo intentior, Cic. Or. I, 60: impetus intenfior, Senec. de Ira II, 35: van daar a) iets voornemen, ten doel hebben, bij voorb. intendere animo, Cic. Phil. X, 4: van daar aliquid intendere, ergens op denken, bij voorb. quod animo intenderat, Cic. en Salluft., zie hier voor: ook feq. Infin., bij voorb. ire cet., Salluft.: capere, Ibid.: cf. Liv., zie hier voor: confilium, Terent. And. IV, 3, 18, i. e. een befluit nemen, aanvatten: fugam, Liv. VII, 37, de vlucht nemen; eigenlijk, tot de vlucht befluiten. b) iemand ergens mede dreigen, of hem iets zoeken toe te voegen of aan te wrijven, bij voorb. alicui periculum, Cic. Harufp. 1: of periculum in aliquem, Cic. Rofc. Am. 3: crimen in aliquem, Liv. IX, 26: probra alicui, Tacit. Ann. III, 36: alicui litem, Cic. Or. 10: alicui actionem, Cic. Mil. 14.

INTENSÍO, onis, f. i. q. intentio, uitrekking, bij voorb. aëris, Senec. Nat. Quaest. II, 6 tweemaalen: cf. 8: oculorum & maxillarum intenfio i. e. convulfio. Scribon. 255.

INTENSUS, a, um, zie Intendo.

INTENTĀTÍO, onis, f. 1) de heenrichting, heenhouding op iets, bij voorb. digitorum, Senec. de Ira II, 4, zie het volgende: 2) de proeve, om iemand iets toe te brengen of aan te wrijven, of aan hem te leggen, bij voorb. digitorum, Senec. de Ira II, 4, i. e. wanneer men iemand met de vingers in 't gezicht vaart.

INTENTE, met infpanning, gevolglijk opmerkzaam, zorgvuldig, ftipt, hevig, bij voorb. audire, Quintil. II, 2 poft med.: pronuntiare, Plin. Ep. V, 19: meermaalen ftaat intentius, bij voorb. petere aliquid, Auct. ad Her. IV, 56: delectum habere, Liv. VIII, 17: adparare bellum, Ibid. 1 extr.: cuftodias fervare, Ibid. XXV, 30: fe excufare, Tac. Ann. III, 75: adeffe alicui, Ibid. XI, 11.

INTENTÍO, onis, f. 1) uitrekking, bij voorb. corporis, Cic. Tufc. I, 10: nervorum, Colum. VI, 6: vocis, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.: aëris, Gell. V, 16: motus, Ibid. XVIII, 20 extr.: van daar a) infpanning, poging, bij voorb. animi, Cic. Tufc. II, 23 en 27: cogitationum, Cic. Invent. II, 14: haec intentio tua, Plin. Paneg. 78, i. e. poging of oogmerk: ook zorgvuldigheid, zorg, bij voorb. humanitatis, Ibid. 71: rei familiaris, Ibid. Ep. I, 3: rerum, Quintil. VI, 3: operis, Ibid. X, 3 poft med. b) vergrooting, Gell. VII, 7. XVI, 5: of ook hevigheid, bij voorb. doloris, Senec. Ep. 78: febris, Celf. III, 8 ante med. 2) de richting eener zaak op iets, bij voorb. der ziel: van daar a) de opmerkzaamheid, bij voorb. lufus, Liv. IV, 17, op het fpel: dus ook operis, Quintil., zie hier voor: auditorum, Plin. Ep. II, 19, i. e. der toehoorers. b) de eerfte ftelling in eenen Syllogismus, de zoogenoemde major, Quintil. V, 14, 6: c) de voortgebrachte klagt of ontfchuldiging, Cic. Invent. I, 10. II, 43. Auct. ad Her. I, 17: dus ook feq. Genit., facti, Cic. Invent. II, 29 in.

INTENTO, avi, atum, are, 1) iets aan iemand zoeken toe te brengen, of aan hem te brengen, toe te voegen, of tegen hem te gebruiken, bij voorb. manus in Appium, Liv. III, 47: of alicui, Auct. B. Hifp. 22, i. e. handen aan hem willen flaan: ardentes faces, Cic. Tufc. V, 27: arma Latinis, Liv. VI, 27: mortem alicui, Virg. Aen. I, 91 (95): crimen, Quintil. III, 10: verbera, Juftin. II, 5: terrorem alicui, Tacit. Ann. III, 28: tela ac manus in ora alicujus, Ibid. Hift. I, 70: ictus, Ibid. III, 31: ficam alicui, Cic. Mil. 14. 2) uitftrekken, heen richten, bij voorb. manus in Appium, Liv. III, 47: of alicui, Senec. Clem. I, 25. Auct. B. Hifp. 22, i. e. zoeken te flaan: manus ad fidera, Petron. 122: manus in oculos, Ibid. 9 en 108: veru in oculos, Ibid. 95: oculos in aliquem, Ib. 70: ficam alicui, Cic. Mil. 14: ardentes faces, Cic. Tufc. V, 27: arma Latinis, Liv. VI, 27: van daar Tropisch, mortem alicui, Virg.: crimen, Quintil.: terrorem cet., zie hier voor 3) aanvatten, bij voorb. intentantis loco, Cic. Invent. II, 43.

INTENTUS, a, um, zie Intendo.

INTENTUS, us, m. i. q. intentio, bij voorb. palmarum, Cic. Sext. 55, uitftrekking.

INTEPĔO, ui, 2. lauw zijn, Propert. IV, 1, 124. Stat. Theb. II, 376.

INTEPESCO, ui, 3. lauw worden, Ovid. Faft. V, 215. Senec. Ep. 67.

INTER, Praepof., 1) tusfchen of onder, wanneer het hetzelfde is als tusfchen, bij voorb. mons eft inter Sequanos & Helvetios, Caef. B. G. I, 2, i. e. tusfchen: inter quos eft contentio, Nep. Milt. 4, i. e. onder of tusfchen: inter fobrios furere, Cic. Or. 28: dies quadraginta — inter binos ludos tollerentur, Cic. Verr. II, 52: aqua inter cutem, Celf. II, 8 tweemaal, d. i. waterzucht: nihil intereft inter te & inter quadrupedem, Cic. Parad. 1 extr.: dus ook Cic. Amic. 25 en meermaalen: ook ftaat flechts éénmaal inter, bij voorb. inter — valere atque — aegrotare nihil intereffe, Cic. Fin. II, 13: tibicines inter exercitum pofiti, Gell. I, 11: quod inter nos liceat dicere i. e. onder ons (alleen), Cic. Att. II, 4 in.: cf. Senec. Ep. 12 in.: van daar Adverbialiter, daar tusfchen, bij voorb. inter divifo, Valer. Flacc. VI, 220. 2) onder, bij voorb. meer, bij voorb. inter homines effe, Cic. Rofc. Am. 28 en meermaalen: dus ook inter multitudinem fociorum — tres erant, Liv. XXII, 13, alwaar in gebruiklijker zou zijn: inter cetera, onder anderen, Liv. XXXVI, 38: bijzonder, wanneer het hetzelfde is als de, ex, bij voorb. inter omnes unus excellat, Cic. Or. 2: inter primores, Liv. II, 46: inter omnes, Plin. H. N. XXI, 7 en meermaalen: inter multitudinem, Liv., zie hier voor. 3) geduurende, alwaar er ook fomtijds, onder of ook bij, voor ftaat, bij voorb. inter coenam, Cic. Q. Fr. III, 1, 6. Auguft. ap. Suet. Auguft. 71, i. e. geduurende het eten, onder het eten: inter tumultum, Liv. I, 41: inter proelium, Liv. IV, 19: inter dimicationem, Ibid. 18: inter noctem, bij nacht, Liv. XXXII, 29: dus ook inter diem, bij dag, Gell. IX, 4: inter tot annos, Cic. Manil. 23. Liv. I, 10 extr.: inter agendum, Virg. Ecl. IX, 24: inter vapulandum, Gell. I, 26: inter bibendum, Juftin. XI, 8: inter initia, Celf. III, 8: of inter principia, Ibid. VII, 27, i. e. bij het begin: inter decem annos, Cic. Verr. Act. I, 13: inter vias, Terent. Eun. IV, 2, 1. Plaut. Poen. V, 3, 43: of inter viam, Cic. Att. IV, 3 extr., i. e. onder weg: van daar inter haec, Liv. I, 29. II, 23. VII, 25: of inter quae, Celf. IV, 2. Sect. 4. Tacit. Ann. II, 34: of inter id, Varr. L. L. V extr.: of het bekende inter ea of als één woord interea, hetwelk opertijd ftaat, d. i. ondertusfchen, geduurende den tijd. 4) onder in de volgende gevallen, alwaar wij zetten, onder elkander: gevolglijk voor invicem, bij voorb. quafi non norimus nos inter nos, Terent. Ad. II, 4, 7, i. e. als of wij elkander niet kenden, niet onder elkander bekend waren: fe colent inter fe, Cic. Amic. 22 poft init. Ed. Ern., doch in de Ed. Graev. ontbreekt het eerfte fe: en het is gewoon, dat inter fe voor fe invicem of fibi invicem cet. ftaat, bij voorb. amant inter fe i. e. zich onderling, onder elkander, Cic. Att. VI, 1 ante med.: dus ook amare inter fe, Ter. Ad. V, 3, 42: dus ook inter fe diligunt, Cic. Nat. D. I, 44: inter fe adfpiciebant, i. e. fe invicem, Cic. Cat. III, 5 extr.: dus ook colent inter fe, Cic. Amic. 22. Ed. Graev., zie hier voor: dus ook inter fe complecti, Liv. VII, 42: dus ook nos (Accuf. fubjecti) inter nos complexos, Cic. Div. I, 28: dus ook inter fe confalutare i. e. fe invicem, Cic. Or. II, 3 med.: dus ook fepeliunt inter fe i. e. fe invicem, Plin. H. N. XI, 30 extr. Hard.: dus ook inter fe contingere, Colum. XII, 44, 4: obtrectarunt inter fe i. e. fibi invicem, Nep. Arift. 1: dus ook repugnare inter fe i. e. fibi invicem, Cic. Tufc. III, 29. Cic. Nat. D. I, 12: dus ook pugnare inter fe, Varr. R. R. II, 3 extr. 5) voor bij, wanneer het hetzelfde is, als onder, bij voorb. inter omnes conftat, Cic. Invent. I: 36: inter augures conftat, Liv. X, 6 en meermaalen: dus ook inter coenam, Cic.: inter tumultum, inter multitudinem, Liv., zie hier voor. 6) door of tot, bij voorb. te inter praemia ducet, Virg. Aen. XII, 437. 7) voor in, alwaar fomtijds bij, in, op, onder, gezet wordt, bij voorb. inter manus auferri, Cic. Verr. V, 11. Liv. III, 13, onder de handen enz., op de handen: inter diem bij dag, Gell. IX, 4: cf. hier voor: inter noctem, zie hier voor: inter vias, Terent., bij het gaan, in het gaan, op weg, zie n. 3: inter multitudinem, Liv. XXII, 13, onder of in de menigte, zie hier voor: inter novam rem ufurpabo verbum vetus, Plaut. Cift. II, 1, 28: inter conventum, Suet. Galb. 5 extr. Ed. Burm., i. e. in conventu, zoo als andere Edd. hebben: inter initia, inter principia, zie boven. Not. 1) fomtijds ftaat het achter zijn Cafus, bij voorb. fi quos inter, Cic. Amic. 22: quos inter in plaats van inter quos, Cic. Verr. III, 20: haec inter, Phaedr. II, 8, 20: Scythas inter, Tacit. Ann. VI, 41: cf. Hor. Sat. I, 1, 116: of het wordt tusfchen twee Accufativi gezet, bij voorb. Faefulas inter Arretiumque, Liv. XXII, 3: verbera inter ac contumelias, Tac. Agric. 31: cf. Ibid. Ann. IV, 55: of het ftaat anders verplaatst, bij voorb. inter eram nuda leones, Hor. Od. III, 27, 51: cf. Ibid. III, 15, 5. Virg. Ecl. IX, 36. 2) Inter ficarios, bij voorb. defendere, Cic. Phil. II, 4, is eene fpreekwijze, d. i. wegens moord enz.: dus ook judicium inter ficarios, Cic. Rofc. Am. 5, i. e. wegens de enz.: dus ook inter ficarios quaeftionem exercere, Cic. Fin. II, 16 extr.: verders provincia inter peregrinos i. e. in praetura peregrina, Liv. XLI, 15: inter falcarios i. e. (misfchien) fmidsftraat enz., Cic. Cat. I, 4. Cic. Sull. 18: cf. Falcarius.

INTERAESTŬO, are, heen en weder golven of bruisfchen, of ziek uitgieten: van daar interaeftuans ftomachus, Plin. Ep. VI, 16 extr., misfchien den hik hebbende of benaauwd, vast toegefnoerd en daarnevens.

INTERALBĬCO, are, witachtig doorschijnen, Plin. H. N. XXXVII, 10 post med. Doch Hard. leest albicat cet.

INTERANĔUS, a, um, inwendig, innerlijk, bij voorb. vomica, Scribon. Larg. 69: tormina, Plin. H. N. XX, 10, doch Hard. leest torminibus & interaneis voor torminibus interaneis: van daar interaneum, een ingewand, darm, Plin. H. N. XXXII, 9 post med. en Plur. Ib. XXII, 25 post med. XXX, 7 extr. Colum. IX, 14 post med.

INTERARĔSCO, ĕre, verdroogen, Cic. Tusc. V, 14. Vitruv. VII, 8 en VIII Praefat.

INTERĀTIM, zie Interduatim.

INTERBĬBO, ĕre, indrinken, wegdrinken, uitdrinken, Plaut. Aul. III, 6, 22.

INTERBĬTO, ĕre, i. e. intereo te gronde gaan, Plaut. Most. V, 1, 47.

INTERCĂLĀRIS, e, 1) ingeschoven, bij voorb. dies, Plin. H. N. II, 8, i. e. de ingevulde dag, die alle vier jaaren ingeschoven wordt: mensis de ingelaschte (schrikkel) maand, d. i. die ingevoegd wordt, Liv. I, 19. Censorin. 20; zoodanige maanden schoof Numa in, zie hier van bij voorb. Liv. I, 19: zoodanige maand heet mensis intercalaris (of intercalarius), en de eerste dag van dezelve calendae intercalares, Cic. Quint. 25. Liv. XXXIII, 11 extr. Verders laschte Julius Caesar, ten einde het jaar weder in orde te brengen, twee maanden in, Suet. Caes. 40: van daar Intercalares calendae priores i. e. de eerste dag der eerste ingeschoven maand, Cic. ad Div. VI, 14: dus ook intercalares calendae posteriores i. e. van de tweede. 2) annus intercalaris, Plin. H. N. II, 47 extr., het ingeschoven (schrikkel) jaar, d. i. waar de ingevoegde dag ingeschoven wordt: van daar Tropisch, bij voorb. versus intercalaris i. e. die tusschen andere verzen ingeschoven wordt, hoedanig vers het is Incipe Maenalios cet., Virg. Ecl. VIII, 21, 25, 31 seq.

INTERCALARĬUS, a, um, i. q. intercalaris, bij voorb. mensis, Liv. XXXVII, 59. Suet. Caes. 40, i. e. ingevoegde (schrikkel) maand; dus ook intercalarium, Cic. Verr. II, 52, scil. mensem.

INTERCALĀTĬO, onis, f. de inlassching, bij voorb. van eene maand, dag enz., Plin. H. N. II, 47.

INTERCALĀTOR, zie Intercalo.

INTERCĂLO, avi, atum, are, eigenlijk, uitroepen (καλεῖν) of bekend maken, dat iet ingelascht is of zal worden: van daar 1) inlasschen, bij voorb. eene maand of dag, bij voorb. diem, Sueton. Caes. 40. Ook Impersonaliter, bij voorb. intercalatur, daar wordt iet (één of meer dagen) ingelascht: intercalatum est, daar is (iet) ingelascht enz., bij voorb. si intercalatum erit Cal. Majis, Cato R. R. 159: ut duodecim annis — non intercalaretur, Plin. H. N. XVIII, 25: cum scies, Romae intercalatum sit nec ne, Cic. Att. V, 21 extr.: pugnes, ne intercaletur, Ibid. 9: nec intercaletur, Ibid. 13: de intercalando, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6 extr. Not. eer Caesar den Romeinschen Kalender door het inlasschen der twee maanden (zie Intercalaris) in orde bracht, was het in Rome zeer gewoon, dat de Pontifices ten aanzien van het jaargetijde, ook dikwijls met bijzonder oogmerken, eenige dagen dan inlaschten, dan weglieten. Deze inlasschingen werden bekend gemaakt, 2) Tropisch, poenam, eene straffe inlasschen, d. i. ondertusschen iemand ergens mede straffen, eer de rechte straffe komt, bij voorb. poena intercalata, Liv. IX, 9 in., i. e. eene interims-straffe: doch, het kan ook zijn i. q. dilata. 3) uitstellen, bij voorb. poenam, Liv., zie hier voor.

INTERCAPĔDO, ĭnis, f. de afbreking eener zaak, onderlating voor eenen tijd, tusschenruimte, bij voorb. fastigii, Apul. de deo Socrat. post init. p. 44 Elm.: intercapedinem scribendi facere, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 21: intercapedo molestiae, Cic. Fin. I, 18 extr.: jurisdictionis, Suet. Vesp. 102: si longus est (morbus), intercapedinem habet, Senec. Ep. 70 post med.: post longam intercapedinem, Suet. Aug. 8: intercapedine & quasi remissione, Plin. Ep. IV, 9 med.: intercapedo amicitias rumpit, i. e. afbreking der verkeering, Turpil. ap. Non. 4. n. 279: intercapedo fumi faciundi cet., Turpil. Ibid. 8. n. 12. Not. De Nominativus intercapedo was bij sommigen aanstootlijk wegens eene daar in te vinden morsigheid, volgends Cic. ad Div. IX, 22 post med., het welk Quinctilianus herhaalt VIII, 3 med. §. 46, waarschijnlijk wegens de twee laatste lettergreepen pedo.

INTERCARDINATUS, a, um, ingevoegd, bij voorb. voeg-balken, Vitruv. X, 20, zie Cardo.

INTERCĒDO, essi, essum, 3. 1) er tusschen gaan of komen, bij voorb. luna, Plin. H. N. II, 11: dus ook van den tijd, tusschen beiden vergaan of verloopen enz., of daar tusschen of daar bij komen, bij voorb. intercessere pauci dies, Liv. II, 64, verliepen intusschen enz.; Nox nulla intercessit, Cic. Cat. I, 2: vix annus intercesserat, cum cet., Cic. Or. II, 21: nullus dies temere intercessit, quo non — scriberet, Nep. Att. 20: unus & alter dies intercesserat, Cic. Cluent. 20: saepe in bello magni casus intercedunt, Caes. B. C. I, 21, doch, het kan ook zijn, voorvallen: Si nulla aegritudo huic gaudio intercesserit, Terent. And. V, 5, 4: van daar 2) eene zaak tegenspreken, ze verhinderen, tegen iet protesteeren, bij voorb. rogationi, Cic. Or. II, 47 extr. Liv. XXXVIII, 54: auctoritati senatus, Cic. ad Div. I, 7 ante med.: legi, Cic. Att. I, 16 in.: alicui, bij voorb. praetori, Cic. Verr. II, 12: mihi, Cic. Leg. III, 8: casibus, Plin. Paneg. 25: ook zonder Dativus, bij voorb. intercedi de provinciis, Cic. Provinc. 8. Ook met quo minus, bij voorb. nihil intercedi, quo minus, Liv. VIII, 2, i. e. daar was niets in den weg, dat niet enz.: se praetori non intercedere, quo minus cet., Liv. XXXVIII, 60, i. e. hij verhinderde niet enz., was er niet tegen enz.: ook met ne, Auct. ad Her. II, 28 post med. Not. bijzonder deeden dit de Tribunen door het woord Veto; waar door zij de Raadsbesluiten enz. vruchteloos maakten, en in dit geval kan men het dikwijls door protesteeren, vertaalen: ook kon een Collegie tegen een ander protesteeren, en zijne uitvoering hinderen, bij voorb. de ééne volks-tribuun tegen den anderen, dus ook de ééne Praetor tegen den anderen, Cic. Verr. I, 46: van daar antwoorden, bij voorb. tum ego intercessi, Gell. XV, 9: placide intercessit, Ibid. IV, 1: doch, het kan ook zijn, toekomen, toetreden. b) zich in 't midden zetten, ten gevalle van iemand: voor hem tusschenspreken, borg staan, bij voorb. promisit, intercessit, dedit. Cic. Att. I, 16 ante med.: dus ook Pandect. XVI, 1. Leg. 3, 4 en 8: pro aliquo, Ibid. Leg. 2 en 6. Cic. Phil. II, 18. Ook met den Accusativus, bij voorb. intercessisse se pro iis magnam pecuniam, Cic. Att. VI, 1 ante med.: tantum enim se pro eo intercessisse, Cic. Phil. Phil. II, 18. 3) daar bij komen, bij voorb. bij iemand of bij meer, bij voorb. si tertius intercedat, Plaut. Most. V, 2, 57: si nulla aegritudo huic gaudio intercesserit, Terent., zie hier voor: placide intercessit, Gell. IV, 1: tum ego intercessi, Ibid. XV, 9: doch, het kan in deze beide plaatzen ook zijn, antwoorden: Etsi nemo intercedebat, qui se ei anteferret, Cic. Brut. 47: van daar Tropisch, a) daar bij komen, gegeven worden, bij voorb. Cum vestra auctoritas intercessisset, Cic. ad Div. XV, 2 ante med. b) voorvallen, bij voorb. nullum dictum pro Caesare intercessit, Cic. ad Div. I, 9 post med.: saepe in bello magni casus intercedunt, Caes. B. C. I, 21: inter bellorum curas res parva intercessit, Liv. XXXIV, 1: ook voorvallen, gedaan worden, geschieden, bij voorb. senatus auctoritas intercessit i. e. facta est, Cic. ad Div. I, 2 extr. 3) er tusschen zijn, bij voorb. sylva paludesque intercedebant, Caes. B. G. V, 52: palus intercedebat, Ibid. VII, 26: inter singulas legiones impedimentorum magnum numerum intercedere, Ib. II, 17: intercedente via, Plin. H. N. II, 83: etsi nemo intercedebat scil. inter illos duumviros & Philippum, Cic. Brut. 47, zie hier voor: van daar zijn, wanneer er tusschen bij staat, of er bij gedacht wordt, of de betrekking tusschen twee personen of zaken uitgedrukt wordt, bij voorb. inter nos vetus usus intercedit, Cic. ad Div. XIII, 23, i. e. est: intercedunt mihi inimicitiae cum viro, Cic. Coel. 13: magna inter nos officia intercedunt, Cic. ad Div. XIII, 65: quicum tibi adfinitas, societas — intercedebant, Cic. Quint. 15: ut ei cum humano genere jus intercederet, Cic. Fin. III, 20: huic cum reliquis — bella intercesserant, Caes. B. G. V, 11: obtrectatio tanta intercedebat i. e. erat, Nep. Att. 20: si status condictus cum hoste intercedit dies i. e. est, Plaut. Curc. I, 1, 5.

INTERCEPTĬO, onis, f. de wegneming eener zaak, die aan een' ander behoorde, of bestemd was, bij voorb. poculi, Cic. Cluent. 60.

INTERCEPTOR, oris, m. die 1) iet opvangt. 2) aan iemand iet onttrekt, en hem voor den mond wegneemt, bij voorb. praedae, Liv. IV, 40: litis alienae, Liv. III, 72: donativi, Tacit. Hist. III, 10.

INTERCEPTUS, a, um, zie Intercipio.

INTERCESSĬO, onis, f. 1) de tusschen- of bijkomst, bij voorb. tellium, Gell. XIV, 2. 2) de tegenspraak, het protesteeren, Cic. Agr. II, 2. Caes. B. C. I, 7. Liv. XXXVIII, 54 extr.: intercessionem facere, Gell. VII, 19 extr.: of interponere, Valer. Max. VI, 1, 10: cf. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 16 in. 3) bemiddeling, Cic. Att. I, 4: bijzonder in geldzaken, het borg staan voor iemand, Cic. Parad. VI, 2. Pandect. XVI, 1, 8.

INTERCESSOR, oris, m. 1) een tegenspreker, die protesteert, bij voorb. Cic. Agr. II, 12: legis, Liv. IV, 53: legi intercessorem fore, Cic. Sull. 23: en in 't gemeen, een verhinderaar, bij voorb. isto hortatore, auctore, intercessore, Cic. Rosc. Am. 38: rei, Cic. Leg. III, 4 en 19: dictaturae, Cic. Q. Pr. III, 8 extr. 2) die zich in 't midden stelt, middelaar

Digitized by Google

Cic. ad Div. VII, 27: *van daar een borg in geldzaken, door wiens bemiddeling iemand geld borgt*, Senec. Ep. 119, *alwaar het ook, makelaar, kan zijn: ook kan hier toe gebracht worden* Cic. ad Div. VII, 27, i. e. *een borg enz.*

INTERCESSUS, us, m. *bijkomst, tusschenkomst*, Valer. Max. V, 4, 2.

INTERCIDO, idi, isum, 3. 1) *van één snijden, stukfnijden, bij voorb.* venas, Hirt. B. G. VIII, 43. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 65: radices, Ibid. XVIII, 19: *bijzonder in het midden stukfnijden, of hier en daar stukfnijden of afsnijden, verfnijden, bij voorb. een dik rietgewas*, Colum. IV, 32: *een boek*, Plin. Epist. VI, 22. 2) *van een scheuren, afsnijden, afbreken, bij voorb.* colles intercisi vallibus i. e. *gescheiden*, Hirt. Alex. 72: jugum valle a castris intercisum, Hirt. B. G. VIII, 14: insula ab Italia freto intercisa, Senec. ad Marc. 17, i. e. *afgesneden, gescheiden:* montem, Cic. IV, 15 med., *doorsteken: dus ook* planitiem i. e. *doorsteken*, Plin. H. N. V, 20 post med.: pontem, *afbreken*, Liv. XXVI. 6: aedes vicinas incendii causa, Pandect. IX, 2, 49, i. e. *afbreken, neerwerpen: van daar* sententias intercidere & verba corrupte pronuntiare, Gell. XIII, 30: *dus ook* Intercisus: *van daar* dies intercisus, Varr. L. L. V, 4, i. e. *een halve vierdag.*

INTERCIDO, idi, 3. *er tusschen vallen*, Liv. III, 10. XXVI, 39: *van daar* 1) *voorvallen, bij voorb.* si quae interciderunt, Cic. ad Div. V, 8 med. §. 8. 2) *te gronde gaan, verloren gaan, bij voorb.* ova, Plin. H. N. IX, 51: oppida, Ibid. IV, 12: inimici, Cic. Dejot. 9 e poëta: gratia beneficii, Senec. Benef. III, 1: nomen, Ovid. Fast. II, 443: Quintil. X, 2: si tibi interciderit aliquid i. e. *ontvallen is, als gij het vergeten hebt*, Horat. Sat. II, 4. 6: credo, — (cum) memoria intercidisse, Liv. II, 8, i. e. *vergeten worden:* memoriam (scil. ejus) *zou gemakkelijker zijn.*

INTERCINO, ěre, *er tusschen zingen, bij voorb.* non quid intercinat actus, Horat. Art. 194.

INTERCIPIO, epi, eptum, 3. 1) *opvangen, bij voorb. met de handen, bij voorb. werpspiesen*, Caes. B. G. II, 27, aliquid fago, Plin. H. N. XXIX, 31: *van daar* a) *opvangen, wegvangen, wegnemen, bij voorb. brieven*, Cic. Att. I, 13. Cic. Q. Fr. III, 9. Cass. in Ep. ad Div. XII, 12: *dus ook* res scil. in literis, Cic. Att. X, 3 in.: *ook opvangen, gevangen nemen, bij voorb. menschen, vijanden; dieren enz.*, Plaut. Asin. I, 1, 93. Caes. B. C. 55. Hirt. B. G. VIII, 48. Tacit. Hist. IV, 75: *dus ook* intercepit, Nep. Iphic. 1, *alwaar andere Edd.* interfecit *hebben: van daar Tropisch, wegsnappen, voor den mond wegnemen, nemen, het geen aan anderen hoorde, of toegedacht was enz.: ook in 't gemeen, wegnemen, onttrekken, onttrekken, bij voorb.* honor interceptus, Cic. Agr. II, 2: quod nos capere oportet, haec (Thais) intercipit, Terent. Eun. I, 1, 35: commeatus, Hirt. B. G. VIII, 47: coenam, Apul. Met. IX post med. p. 220 Elm.: quaestus alicujus, Plin. H. N. IX, 8 post med.: agrum ab aliquo, Liv. III, 71 extr.: aliquid alicui, Ovid. Pont. IV, 7, 25: pecunias e publico, Tacit. Ann. IV, 45: venenum, Cic. Cluent. 60, i. e. *tot zich nemen, gevolglijk, drinken: van daar* intercepta colla, Ovid. Met. VI, 379, i. e. *de hals ontbreekt: ook wegnemen, uit de wereld nemen, te gronde helpen enz., bij voorb.* Cererem, Ovid. Met. VIII, 292: aliquem veneno, Tacit. Ann. III, 12: rex mortalitate interceptus, Plin. Ep. X, 50: interceptas urbes cum populis, Apul. de mundo post med. p. 73 Elm., i. e. *verslonden, verzonken:* si me fata intercepissent, Quintil. VI Prooem. in.: apes saepe morbis intercipiuntur, Colum. IX, 3: *van daar* interceptus *voor* mortuus, Quintil. X, 1, 12: cf. *hier voor* rex mortalitate interceptus, Plin.: b) *tegen wil en dank opvangen, d. i. bekomen, het geen aan een ander toegedacht was, bij voorb.* hastam, Virg. Aen. X, 402, i. e. *daar van doorschoten worden:* venenum, Cic. Cluent. 60, *zie hier voor:* c) *afbreken, verhinderen, bij voorb.* iter, Liv. XXV, 39. Curt. IV, 2: sermonem, Quintil. VI, 4 post med.: usum aurium, Curt. IV, 13 extr.: 2) *overvallen, bij voorb.* apes saepe morbis intercipiuntur, Colum. IX, 3, *zie hier voor:* si me fata intercepissent, Quintil., *zie hier voor.*

INTERCISE, *stukgesneden, afgebroken, niet samenhangend, niet in de behoorlijke orde, bij voorb. spreken*, Cic. Partit. 7, i. e. *met verzetting der woorden, bij voorb.* multos vidi homines cet.: ex libro Catonis sparsim & intercise, i. e. *hier en daar iet*, Gell. XI, 2: Autumno dictum interc se, quasi abaestimo, Ibid. XV, 3, i. e. per Syncopen.

INTERCISIO, onis, f. *het snijden, stukfnijden*, Varr. ap. Augustin. Civ. D. VI, 9.

INTERCISIVUS, *zie* Intersecivus.

INTERCISUS, a, um, *zie* Intercido.

INTERCLUDO, si, sum, 3. 1) *iemand iet afsluiten, afsnijden, d. i. den weg tot iet niet toestaan, verhinderen, benemen, bij voorb.* alicui fugam, Caes. B. G. VII, 11. Cic. Att. VII, 20: aditus alicui ad aliquem, Cic. Rosc. Am. 38: vias seditionum, Cic. Rab. Perd. 1: alicui commeatum, Plaut. Mil. II, 2, 68: animam, *den adem afsluiten, verstikken*, Liv. XXIII, 7: *dus ook* spiritum, Curt. VII, 5: alicui exitum, Liv. XXII, 13. 2) *iemand van iet afsnijden, afscheiden, d. i. hem daar heen niet laten komen, bij voorb.* aliquem ab exercitu, Caes. B. G. VII, 1: nostros commeatibus, Caes. B. G. III, 23: exercitum ab auxilio, Liv. VIII, 24: aliquem a castris, Liv. XXVII, 42: ab oppido & ponte & commeatu, Caes. B. C. I, 43: re frumentaria, Ib. 72: itinere, Ib. II, 20: ab exercitu, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 1 post med.: a praesidio, Caes. B. G. VII, 59: *dus ook* interclusus, *afgesneden, gescheiden*, Liv. IV, 39: itinere i. e. ab itinere, Caes. B. C. II, 20: Dyrrachio, Ibid. III, 42: angustiis intercludi i. e. *door enz.*, Ib. B. C. III, 69, *doch, het kan hier ook zijn, ingesloten enz.:* cervicibus interclusum suis sustinuerunt, Cic. Provinc. 4, i. e. *afgesneden van de zijnen of ingesloten: van daar in 't gemeen, verhinderen, bij voorb.* fugam, vitam, exitum cet., *zie hier voor:* intercludor dolore, quo minus cet., Cic. Att. VIII, 8: via interclusa frondibus i. e. impeditur, Cic. Coel. 18. 3) *insluiten, insperren, bij voorb.* ne angustiis intercluderentur, Caes. B. C. III, 69, *zie hier voor:* animam, spiritum, *zie hier voor:* interclusi capique sumus, Cic. Att. IX, 6 in.: libertatem suis praesidiis interclusam, Cic. Agr. II, 28: cervicibus interclusum cet., Cic., *zie hier voor: van daar dekken, bedekken, bij voorb.* intus pelta, Stat. Sylv. V, 1, 131.

INTERCLUSIO, onis, f. 1) *afsluiting, bij voorb.* animae, Cic. Or. III, 46, i. e. *gebrek van adem, bij voorb. bij veel spreken.* 2) *eene* parenthesis, Quintil. IX, 3 ante med. §. 23.

INTERCLUSUS, a, um, *zie* Intercludo.

INTERCOLUMNIUM, i, n. scil. spatium, *de ruimte tusschen twee pilaren*, Cic. Q. Fr. III, 1, 2. Cic. Verr. I, 19. Vitruv. III, 1 *en* 2. IV, 3. Not. *het is eigenlijk een* Adjectivum intercolumnius, a, um, scil. spatium.

INTERCONCILIO, are, 1. a. conciliare, *zich iemand gunstig maken*, Quintil. II, 10 post med. §. 59 *tweemaalen.*

INTERCULCO, are, *intreden, tusschen beiden intreden, bij voorb.* spinaces, Colum. XII, 43 extr.

INTERCURRO, cucurri en curri, cursum, 3. 1) *tusschen lopen, bij voorb.* freti intercurrentis, Plin. H. N. III, 11: *van daar* a) *Tropisch, tusschen lopen, er onder lopen, d. i. daar tusschen of er onder zijn, bij voorb.* intercurrit distantia formis i. e. intercedit, Lucret. II, 373: quibusdam — smaragdis intercurrit umbra, Plin. H. N. XXXVII, 5: gemmae candida intercurrentibus sanguineis venis, Ib. 10: folium intercurrentibus spinis, Ibid. XII, 3: b) *tusschen treden, tusschen beide komen*, Cic. Phil. VIII, 6. 2) *ondertusschen ergens heen lopen*, Liv. V, 19. 3) *mede onder lopen, d. i. zich inmengen, er zich onder vinden, bij voorb.* exercitationibus dolor intercurrit, Cic. Tusc. II, 15: alterum genus intercurrit nonnunquam, Auct. ad Her. I, 8, i. e. *loopt er mede onder, d. i. wordt ook somtijds mede gebruikt: ook kan het één en ander uit n. 1 a hier toe gebracht worden.* Not. inter plaga currere, *voor* plaga intercurr., Lucret. V, 1373.

INTERCURSO, avi, atum, are, *er tusschen lopen*, Liv. XXI, 5: *ook Tropisch, d. i. zich daar tusschen bevinden, bij voorb. een land loopt tusschen twee andere landen enz., bij voorb.* intercursantes cinguntque has urbes tetrarchiae, Plin. H. N. V, 18: acinos foliis intercursantibus, Ibid. XIV, 3 extr.: inter [illegible] sant primordia inter se, Lucret. III, [illegible], *alwaar men de scheiding moet [illegible].*

INTERCURSUS, us, m. *het tusschenlopen*, Liv. II, 29. XXXVII, 42.

INTERCURSUS, a, um, *zie* Intercurro.

INTERCUS, ŭtis, 1) *onder de huid te vinden, bij voorb.* aqua intercus, Petr. Men. V, 4, 3. Cic. Off. III, 24. Sen. Nat. 5 extr., i. e. *watervlucht. Ook Tropisch, bij voorb.* aquam te in animo habere intercutem, Lucil. ap. Non. 1. n. 166. 2) *innerlijk, inwendig, bij voorb.* vitia, Gell. XIII, 8 extr.: aqua, Lucil., *zie hier voor.* Not. *ook* [illegible], *bij voorb.* stupris intercutibus flagrantis, Cato ap. Prisc. 6: *van daar* intercutitus i. e. valde stupratus, Fest.

INTERCUSSUS, us, m. *het tusschenslaan: van daar* luminis, Senec. Nat. Quaest. III, 27 post med., i. e. *het tusschen bliksemen.*

INTERCUTITUS, a, um, *zie* Intercus *op het einde.*

INTERDATUS, a, um, *zie* Interdo.

INTERDICO, xi, ctum, 3. 1) *tusschen zeggen, verbieden, waar op gemeenlijk* ne *volgt*, Terent. Hec. IV, 1, [illegible] Caes. B. G. V, 22, *of* ut ne, Cic. Or. I, [illegible] extr.: *dus ook* principi [illegible], omnes petant, ne quis — [illegible], Caes. B. G. V, 58, *alwaar* ut *voor* ne *ontbreekt:* Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, Cic. Div. I, 30: *gedeeltelijk* aliud aliquid, *bij voorb.* [illegible]

Digitized by Google

feminis usum purpurae, Liv. XXXIV, 7: *dus ook* alicui usum coloris, Suet. Ner. 32: histrionibus scenam, Ibid. Domit. 7: alicui patriam, Justin. XVI, 4: feminis convivia, Ibid. XLI, 3: alicui admirationem rerum, Senec. Ep. 87 med.: *dus ook passive, bij voorb.* quod interdici non poterat socero gener, Nep. Hamilc. 3: nulli interdici misericordiam, Senec. Controv. I post med.: interdicitur vini potus, Plin. H. N. XXX, 10: religio interdicta civibus, Suet. Claud. 25: praemio interdicto, Cic. Balb. 10 extr. *en meermaalen: ook met den* Ablativus *der zaak, bij voorb.* omni Gallia Romanis interdixisset, Caes. B. G. I, 46: interdictis patribus commercio plebis, Liv. V, 3 extr.: male rem gerentibus, bonis interdici solet, Cic. Senect. 7: alicui domo & provinciis, Suet. Aug. 66: amoribus interdictum juventuti putet, Cic. Coel. 20: *van daar* alicui aqua & igni, Cic. Phil. I, 9. VI, 4. Caes. B. G. VI, 44, *iemand water en vuur verbieden, is eene spreekwijze, voor in ballingschap drijven.* Not. aliquem aliqua re *schijnt niet voor te komen: echter zegt* Brutus in Epist. Cic. ad Div. XI, 1. Edit. Ernest.: ut hostes judicemur aut aqua & igni interdicamur: *dus ook* philosophi urbe & Italia interdicti sunt, *voor* iis interdicta est urbs cet., Gell. XV, 11 extr. *Ook vindt men* de, *bij voorb.* interdixi tibi de medicis, Cato ap. Plin. H. N. XXIX, 1, i. e. *ten aanzien enz.* *Ook den* Infinitivus *of* Accusativus *met den* Infinitivus, *bij voorb.* interdixit commeatus peti, Sueton. Galb. 6: interdicere alicui arte sua uti, Pandect. XLVIII, 19, 43: *van daar* Interdictus, a, um, *verboden, bij voorb.* praemium, Cic. Balb. 10: voluptas, Hor. Ep. I, 6, 64: urbs, Suet. Aug. 27: religio interdicta civibus, Ibid. Claud. 25: amicitia, Plin. H. N. IX, 35: poma pauperibus interdicta, Ibid. XIX, 4: spes, Ovid. Met. X, 336: *van daar* Interdictum, *een verbod, bij voorb.* deorum, Cic. Pis. 21: interdictis meis, Plaut. Asin. III, 1, 1: *dus ook* praetorum, *zie hier na.* 2) *van den* Praetor, *eene verördening aan de twistende partijën wegens het bezit bekend maken, hoe het, naamlijk, zich daarmede voor 's hands, tot de zaak gerichtelijk uitgemaakt is, toedragen zal, eene tusschentijdsche schikking maken*, Cic. Caecin. 8, 13 *en* 28. Pandect. XLIII, 13, 1: *ook, in 't gemeen, verördenen, herinneren of bij gelegenheid zeggen, bij voorb.* in praesentiarum hoc interdicere non alienum fuit, Auct. ad Her. II, 11 extr.: *van daar* Interdictum, *de verördening van den* Praetor, *bij eene twistzaak voor 's hands, tot de zaak gerichtelijk beslist is; wanneer hij bij voorb. iemand, die uit het bezit eener zaak gestoten was, intusschen, tot de zaak gerichtelijk beslist is, in dezelve stelt; eene tusschentijdsche verördening*, Interdict, Cic. Agr. III, 3. Cic. Caecin. 3 extr. Cic. Or. I, 10: *van daar* venire ad interdictum, Petron. 13 *en* 83, i. e. in jus ad praetorem: *van daar* 3) *zich van dit* Interdict *van den* Praetor *bedienen, naar hetzelve zijne beschuldiging inrichten, bij voorb.* adversus aliquem interdicere, Pandect. XLIII, 18, 1 post med.: qui interdicit, Ibid. XLIII, 10, 1: jus projectionis interdico tecum, Ib. tit. 16 l. eg. 1 med. Not. interdixem *voor* interdixissem, Q. Catul. ap. Gell. XIX, 9.

INTERDICTÍO, onis, f. *verbod, verbieding, bij voorb.* aquae & ignis, Cic. Dom. 30, i. e. *drijving in ballingschap*: finium, Liv. XLI, 24 extr.: locorum, Pandect. XLVIII, 22, 5.

INTERDICTUM, *zie* Interdico.

INTERDICTUS, a, um, *zie* Interdico.

INTERDÍU, *bij dag, over dag*, Caes. B. G. VII, 69. Cato R. R. 124: interdiu an noctu, Liv. XXVII, 45, *of* nocte an interdiu, Liv. XXX, 4, *of* noctu (an) interdiu, Liv. VIII, 34. *Ook staat daar voor* Interdius, Plaut. Aul. I, 1, 31. Ib. Most. II, 2, 14. Ibid. Merc. V, 2, 21.

INTERDÍUS, *zie* Interdiu.

INTERDO, dědi, dătum, ăre, *verdeelen, bij voorb.* cibus interdatus, Lucret. IV, 866, i. e. *verdeeld door het ligchaam.* Not. *Men heeft ook* interduo, i. e. *daar voor of daar om geven, of enkel geven, bij voorb.* nihil interduo, *ik geve er niets om, d. i. ik acht het niet*, Plaut. Capt. III, 5, 36: *dus ook* Conjunct. interduim, *voor* interdem, *bij voorb.* ciccum non interduim, Plaut. Rud. II, 7, 22. Ibid. Trin. IV, 2, 152, i. e. *ik gaf er niets om, achtte het niet.*

INTERDUATIM *en* INTERATIM *zeiden de Ouden voor* interdum *en* interim, *zoo als* Festus *meldt.*

INTERDUCTUS, us, m. *eigenlijk, eene tusschenleiding of trek: van daar de interpunctie of zinsnijding, bij voorb.* comma, colon *enz., tusschen twee woorden*, Cic. Or. 68.

INTERDUM, 1) *somtijds, menigmaal*, Cic. Or. III, 54. Cic. Brut. 67. Cic. Or. 59. Terent. Eun. II, 3, 76. Cels. I, 1 *en meermaalen: ook staat er* soleo *bij*, Cic. ad Div. VI, 1 prope fin. 2) *ondertusschen*, Sil. IV, 493. VI, 30: *ook in Prosa, bij voorb.* quati fores interdum, Apul. Met. III in.: dum — emurcatur, nos interdum cet., Ibid. IV ante med. p. 149 Elm.: Interdum Psyche — circuibat, Ibid. V post med. p. 171: Interdum Philesitaerus cognito strepitu cet., Ibid. IX *bijna omtrent het midden*, p. 226, *ook* Pandect. XL, 5, 15: *ook brengen sommigen hier toe* Justin. XI, 9 in. Tacit. Ann. I, 5.

INTERDUO, *zie* Interdo.

INTERĔA, *eigenlijk en beter* inter ea scil. tempora *of* negotia (*alhoewel dit invoegzel juist niet noodzaaklijk is*), 1) *ondertusschen*, Cic. Quint. 6 extr. Cic. Cluent. 30. Cic. Verr. Act. II, 17. Cic. Or. I, 42 extr. Terent. Eun. V, 2, 55. Hec. I, 2, 82. Virg. Ecl. I, 58. Aen. VI, 212. Caes. B. C. I, 10 *en meermaalen: ook ondertusschen, d. i. echter, met dit alles, bij voorb. dit toch is ondertusschen niet te verwerpen*, Virg. Georg. I, 183: *ook kan men hier toe brengen* Cic. Cluent. 30. Cic. Verr. Act. II, 17, *zie* Inter. *Ook staat er* loci *bij, bij voorb.* interea loci, Terent. Eun. II, 2, 24. Plaut. Most. III, 1, 1, i. e. *ondertusschen.* 2) *somwijlen*, Sil. VII, 395.

INTEREMTOR, oris, m. *een in den grond helper, dooder*, Senec. Ep. 70 ante med. Valer. Max. VI, 1, 2.

INTEREMTUS, a, um, *zie* Interimo.

INTERĔO, ii, itum, 4. *eigenlijk, onder meer dingen gaan, gevolglijk, niet meer bemerkt worden, bij voorb. een droppeltjen water onder het zeewater; hier toe zou men kunnen brengen, bij voorb.* muriae stilla interit magnitudine maris Aegaei, Cic. Fin. III, 14: *doch, het kan ook heeten, vergaat:* saxa intereunt venis, Sever. in Aetna 450, i. e. unicentur venis: *dus ook* interire naufragio cet.: *van daar* 1) *vergaan, verloren gaan, te gronde gaan, bij voorb.* stilla muriae, Cic., *zie hier voor:* pecunia, Nep. Them. 2: sacra, Cic. Dom. 18: ira, Ovid. Art. I, 370: ignem interiturum esse, nisi alatur, Cic. Nat. D. III, 14: corpora intereunt, Ibid.: tabulas publicas, incenso tabulario, interisse, Cic. Arch. 4: intereunt segetes, Virg. Georg. I, 152: res frumentaria, commeatus — salus urbis interiit, Cic. Verr. III, 55: literae aut interire aut aperiri aut intercipi possunt, Cic. Att. I, 13: naves naufragio intereunt, Caes. B. C. III, 27: tormentorum usum interire i. e. *vergeefsch zijn*, Ib. II, 16: intereunt omnes res, Cic. Acad. I, 7: novae pergunt interire lunae, Horat. Od. II, 18, 16: aestas, Ibid. IV, 7, 9, i. e. *vergaat:* possessio i. e. *gaat verloren*, Pandect. XXVII, 3, 10: *van daar* interii, Terent. Hec. III, 1, 47, *ik ben verloren, d. i. ik ben ongelukkig, ook staat bij een* interii, perii, Plaut. Most. IV, 3, 36: *dus staat ook* vel te interisse vel perisse cet., Ibid. Capt. III, 5, 35, *alwaar deze woorden, die anders hetzelfde beteekenen, onderscheiden worden: doch, dit geschiedt misschien enkel uit boert of sporternij: verders* interearn *ik mag verloren zijn*, Horat. Sat. I, 9, 36. 2) *omkomen, d. i. sterven*, Nep. Paus. 5: fame aut ferro interire, Caes. B. G. V, 30: interearn, *ik wil sterven, zie hier voor.* Not. *men vindt ook het* Particip. Passiv. interitus, a, um, *verloren gegaan, omgekomen, bij voorb.* pugna acriter commissa & multis utrimque interitis, Quadrigar. ap. Priscian. 9.

INTEREQUÍTO, are, *er tusschen rijden*, Liv. XXXIV, 15. XXXV, 5: *ook* seq. Accus., *bij voorb.* ordines, Liv. VI, 7: agmina, Curt. IV, 13.

INTERFARIS, *zie* Interfor.

INTERFATÍO, onis, f. *het tusschen spreken, bij voorb.* brevis, Quintil. IV, 2 ante med. §. 50: *ook het inspreken, om te hinderen, het in de reden vallen*, Cic. Sext. 37 in.

INTERFECTÍO, onis, f. *het dooden, bij voorb.* Trebonii, Brut. in Cic. Epist. ad Brut. Ep. 3 (inter recentiores): Clodii, Ascon. in argum. Cic. Milon.

INTERFECTOR, oris, m. *een dooder, ombrenger, bij voorb.* alicujus, Cic. Mil. 27. Vellej. II, 58. Tacit. Ann. I, 9: *ook zonder* Genitivus, Senec. Ep. 7.

INTERFECTRIX, icis, f. *een doodster, ombrengster, bij voorb.* alicujus, Tacit. Ann. III, 17.

INTERFECTUS, a, um, *zie* Interficio.

INTERFEMINÍUS, a, um, *tusschen de schenkels: van daar* interfeminium, Substantive, scil. membrum i. q. cunnus, Apul. Apolog. ante med. p. 296 Elm. *tweemaal.*

INTERFÍCIO, ěci, ectum, 3. *eigenlijk misschien, iet onder meer dingen doen, en dus aan de oogen onttrekken, onzichtbaar maken, wegschaffen: van daar te gronde helpen, te niet doen, bij voorb.* usum, fructum, Plaut. Merc. V, 1, 4, i. e. *nemen:* messes, Virg. Georg. IV, 330: virginitatem, Apul. Met. V post init. p. 160 Elm.: herbas arescere & interfici, Cic. Fragm. ap. Non. 6. n. 9: aliquem vita, Gell. XII, 7, *of* aliquem & vita & lumine, Plaut. Truc. II, 6, 37, i. e. *dooden: van daar* 1) *dooden, ombrengen*, aliquem, Cic. Dom. 23. Cic. Att. XIII, 10. Caes. B. G. III, 6. Plaut. Most. I, 3, 35. Nep. Dion. 9: feras, Lucret. V, 1248. 2) *verteeren, bij voorb.* panem, Lucil. ap. Non. 6. n. 9: fati internecionem fore Meleagro, ubi torris interfectus flammeus i. e. *verteerd, verbrand*, Acc. ap. Non. 1. n. 51. 3) *afbre-*

breken, *bij voorb.* fermonem, Apul. Met. XI post med. p. 269 Elm.

INTERFIO, fĭeri, *te gronde geholpen worden*, *omkomen*, *vergaan*, Plaut. Trin. II, 4, 131. Lucret. III, 685.

INTERFLŬO, xi, xum, 3. *er tusfchen vlieten*, *bij voorb.* angusto freto interfluente, Plin. H. N. III, 5 extr.: *dus* feq. Accufat., *bij voorb.* medium, Plin. H. N. XXXIV, 14 in.: urbem, Curt. III, 1 in.: fretum, quod Naupactum & Patras interfluit, Liv. XXVII, 29: *van daar* infulae interfluuntur fcil. mari, Apul. de mundo ante med. p. 59 Elm.: *van daar Tropisch*, *tusfchen vervlieten*, *verlopen*, *van den tijd*, *bij voorb.* cum inter duos confulatus anni decem interfluxisfent, Cic. Senect. 6 in. ex Edit. Ernest. Not. inter datur ulla fluendi, Lucret. IV, 228, *voor* interfluendi datur ulla cet.

INTERFLŬUS, a, um, *er tusfchen vloejend*, *bij voorb.* humor, Pallad. Sept. 10 extr.: Euphrates, Plin. H. N. VI, 26.

INTERFŎDIO, odi, ossum, 3. *doorgraven*, *doorfteken*, *bij voorb.* pupillas, Lucret. IV, 720: radices, Pallad. Octob. 12.

INTERFOEMINIUS, a, um, *zie* Interfeminius.

INTERFOR, atus fum, ari, 1) *er tusfchen fpreken*, Liv. III, 47. VII, 36. Virg. Aen. I, 386 (390). 2) *iemand in de reden vallen*, *een fpreker door fpreken ftoren*, aliquem, Liv. XXXII, 34. Plin. Ep. I, 23: *ook kan men hier toe brengen* Virg., *als men er* eum *bij verftaan wil.*

INTERFOSSUS, a, um, *zie* Interfodio.

INTERFRINGO, ēgi, actum, 3. *verbreken*, Cato R. R. 44.

INTERFUGĬO, ĕre, *er tusfchen of in vlieten*, Lucret. VI, 331, *alwaar het gefcheiden ftaat*, *te weten* inter enim fugit cet.

INTERFULGĔO, ēre, *er tusfchen blikfemen of fchitteren*, *bij voorb.* aurum — cumulo aliarum rerum interfulgens, Liv. XXVIII, 23.

INTERFUNDO, ūdi, ūfum, 3. *er tusfchen gieten*: *van daar* interfundi, *er tusfchen vloejen of zich uitgieten*, *bij voorb.* quos novies Styx interfufa coercet, Virg. Georg. IV, 480. Aen. VI, 439: Sicilia — interfufo mari avulfa, Plin. H. N. III, 8: *van daar* maculis (fanguineis) interfufa genas, Virg. Aen. IV, 644, *voor* habens genas, quas interfufae erant maculae *of* maculis interfufis genas, *onderlopen met bloedige vlekken*: *van daar Tropisch*, *er tusfchen zijn*, *bij voorb.* nox interfufa, Stat. Theb. III, 677.

INTERFŬRO, ĕre, *er tusfchen woeden*, *doorwoeden*, *doorraazen of ergens raazen*, *bij voorb.* feq. Accufat., Stat. Achill. I, 395, & alternum Mavors interfurit orbem.

INTERFUSUS, a, um, *zie* Interfundo.

INTERGARRĬO, ivi, itum, ire, *er tusfchen babbelen*, *bij voorb.* pauculis verbis intergarrītus, Apul. Apol. ante med. p. 284. Elm.

INTERGERINUS *of* INTERGERĪVUS, a, um, *het geen ergens tusfchen gezet of gevoegd wordt*, *bij voorb.* paries, *een tusfchenmuur*, *fcheidsmuur*, *bij voorb.* intergerivi parietes dicuntur, qui inter confines ftruuntur & quafi intergeruntur (i. e. interponuntur), Fest.: paries — toleras: — nec intergerinorum ratio patitur, Plin. H. N. XXXV, 14 extr., *alwaar tusfchen parietum te verftaan is*, *ten zij men het voor het* neutrum (Subftantive) *houden wil*: *van daar van de bijën*, Ibid. XI, 10: ruentes ceras fulciunt pilarum intergerinis fic a folo fornicatis cet., i. e. *terwijl zij er*, *als 't ware*, *pijlaartjens tusfchen ftichten*, *die de celletjens in de tusfchenvakken fluiten.*

INTERGERĬUM, i, n. *het geen ergens tusfchen gezet wordt*, Plin. H. N. XIII, 12 extr., *alwaar de lijm of het kleverige*, *waarmede de dunne blaadjens papier faamgelijmd worden*, intergerium *genoemd wordt.*

INTERGĔRO, essi, estum, 3. *ergens tusfchen voegen*, *bij voorb.* intergeruntur, Fest., *zie* Intergerinus.

INTERJACĔO, ēre, *er tusfchen liggen*, *bij voorb.* interjacebat campus, Liv. XXXVII, 41: via, Plin. Ep. X, 42: *ook* feq. inter, *bij voorb.* interjacet inter eam & Rhodum, Plin. H. N. IV, 12: *ook* feq. Accufat., *bij voorb.* duas fyrtes interjacet, Ibid. V, 4: *ook* feq. Dativ., *bij voorb.* campus interjacens Tiberi ac moenibus, Liv. XXI, 30 extr.: fpatium quod fulcis interjacet, Colum. XI, 3, 6.

INTERJACIO, *zie* Interjicio.

INTERĪBI, *ondertusfchen*, Plaut. Perf. I, 3, 85. Ibid. Capt. V, 1, 31. Poen. III, 3, 3. Rud. IV, 6, 20. Apul. Apolog. post med. p. 310. Elm. Afran. ap. Non. 13. n. 14: *ook* Gell. III, 7, *alwaar* dum *volgt.*

INTERJECTĬO, onis, f. *het tusfchen werpen*, *tusfchen zetten*, *bij voorb.* verborum, Auct. ad Herenn. I, 6: *van daar* 1) *de* Interjectio *in de* Grammatica, Quintil. I, 4. 19. I, 5, 51. 2) *de* Parenthefis, Quintil. VIII, 2 post med. §. 15. 3) *tusfchenruimte*, *bij voorb.* *van tijd*, *bij voorb.* interjectionibus capere, Colum. III, 21, 6, *volgends fommige* Edd.: *doch de* Ed. Gesner. *heeft* interjectibus *met denzelfden zin.*

INTERJECTUS, us, m. *het tusfchen werpen*, *tusfchen zetten*, *bij voorb.* in maceria lapides temerario interjectu poni, Apul. Flor. extr.: *van daar*, *tusfchenkomst*, *bij voorb.* terrae (*tusfchen zon en maan*), Cic. Nat. D. II, 40: temporis, Tacit. Ann. III, 51 extr.: interjectu noctis, *na eenen nacht*, Ibid. VI, 39: petito paucorum dierum interjectu, Ibid. III, 67, i. e. *uitftel*: *van daar* interjectibus capere, Colum. III, 21, 6. Ed. Gesner., i. e. *op verfcheiden tijden*, *alwaar anderen* interjectionibus *lezen.*

INTERJECTUS, a, um, *zie* Interjicio.

INTERJICĬO, ēci, ectum, 3. 1) *er tusfchen werpen*, 2) *er tusfchen zetten*, Caef. B. C. I, 73. Cic. Univ. 7: *dus ook* interjectus, a, um, *er tusfchen gezet*, *gefteld of te vinden*, *bij voorb.* folitudines, Cic. Somn. Scip. 6: flumen, Tacit. Ann. II, 10: *ook* feq. inter, *bij voorb.* inter philofophos — & cet., Cic. Off. I, 26: inter haec, Cic. Fin. II, 5 extr.: inter perfonas, Cic. Phil. XII, 7 extr.: *ook* feq. Dativ., *bij voorb.* loca Alpibus Apenninoque interjecta, Liv. XXI, 54: nafus — oculis interjectus, Cic. Nat. D. II, 57: alios eis interjectos, Cic. Opt. Gen. Or. 1: *van daar* interjecta fcil. loca, Liv. IX, 13: *van daar* anno interjecto, *over een jaar*, *na verloop van een jaar*, Cic. Provinc. 8 in.: paucis interjectis diebus, *na weinige dagen*, Liv. I, 58: *dus ook* interjectis aliquot diebus, Caef. B. C. II, 14: interjecto fpatio, Ibid. B. G. III, 4, i. e. *na eenigen tijd*: interjecto longo fpatio, Cic. Off. I, 9 extr., i. e. *op eenen verderen afftand.* 3) *daar toe voegen of doen*, *bijvoegen*, *bij voorb.* preces & minas, Tacit. Ann. I, 23: moram, Ibid. Hist. III, 81: provocationem, *Infcript. ap.* Murator. p. 575. n. 2: dolum, Sueton. Dom. 17: *doch*, *anderen lezen* dolonem. 4) *van één werpen*, *verftrooien*, *bij voorb.* erat interjecta comas, Claudian. Epithal. Pallad. & Celer. 28. Not. inter enim jecta *voor* interjecta enim, Lucret. III, 872. Not. interjicere librum, *er tusfchen fchrijven of vervaardigen*, Cic. Div. I, 2. *Ook vindt men* interjacio, Tacit. Ann. II, 10.

INTĔRIM, Adverb., I) *ondertusfchen*, *d. i. onder den tijd*, Cic. ad Div. X, 12. Lig. 1. Or. II, 86. Terent. And. I, 1, 100. Eun. V, 2, 3: *ook ondertusfchen*, *d. i. met dit alles*, *evenwel*, Cic. Rosc. Am. 29. Quintil. IV, 1, 64. XII, 10, 67: *ook ondertusfchen*, *d. i. hier op*, Terent. Hec. I, 2, 102: *ook kan men hier toe brengen*, Ibid. And. I, 1, 100. 2) *fomwijlen*, Senec. de Ira I, 16. Senec. Herc. Oet. 481. Quintil. I, 1. §. 8 *en* 20. VI, 3, 32. IX, 3, 27. Colum. III, 10, 13, *ook misfchien* Plaut. Truc. IV, 4, 29. Terent. And. I, 1, 81: *van daar* interim — interim, *fomtijds — fomtijds of dra — dra*, Trajan. in Plin. Ep. X, 27. Gell. VII, 3 med. §. 47. Quintil. V, 10 post med.

INTERĬMO, ēmi, emtum, 3. 1) *eigenlijk wegnemen*, *benemen*, *wegfchaffen*, *te gronde helpen*, *uit de wereld fchaffen*, *vernietigen*, *bij voorb.* vitam, Plaut. Caf. III, 5, 29. Epid. II, 2, 24: fenfum, Lucret. III, 288: facra, Cic. Mur. 12: dilationem, Pandect. XL, 7, 3 extr.: *van daar* 2) *dooden*, *ombrengen*, Cic. Nat. D. I, 19. Liv. I, 3 extr. Plaut. Cist. III, 13. Horat. Od. IV, 4, 72. Sat. II, 3, 131: *van daar Tropisch*, me interimunt voces, Cic. Mil. 34: cf. Plaut. Merc. III, 4, 22: veprem, Colum. XI, 3, 7: ad nihilum, Lucret. I, 217, *het welk ook tot n. 1. behoort.*

INTERĬOR, INTERIUS, Compar. *van het ongebruikelijke* Interus, a, um, Superl. Intimus: I) Interior, 1) *de binnenfte*, *bij voorb.* pars aedium, Cic. Sext. 10: cf. Cic. Nat. D. I, 11: *van daar afgelegener*, fcil. *van ons of de zee*, *bij voorb.* nationes, Cic. Manil. 21: interiora regni, Liv. XLII, 39: cf. Varr. R. R. I, 2, 4: *van daar* periculo, Liv. VII, 10, i. e. *veilig voor gevaar*: ictibus, *fchootvrij*, Liv. XXIV, 34: *van daar* epistola, Cic. Q. Fr. III, 3, 5, i. e. *de laatfte.* 2) *nader*, *bij voorb.* periculo, Liv. VII, 10, i. e. ac me, *dan dat men nu fchade lijden kan*, *zie hier voor*: timor, Cic. Or. II, 51: focietas, Cic. Off. III, 17: *van daar* a) *bij het gaan met iemand*, *nader bij den muur of verder van de ftraat*, *d. i. de hoogere hand hebbende*, Ovid. Fast. V, 64. b) lectus interior *of* torus cet., Ovid. Am. III, 14, 32. Sueton. Caef. 49, i. e. *nader bij den wand van het vertrek.* c) *in het kampftrijden*, *nader bij de fpitze zuil of het doel*, *of links*, *aan de linkerhand rijdende*, *bij voorb.* rota, Ovid. Am. III, 2, 12: *want men reeds van de rechte af de linkerhand*: cf. Virg. Aen. V, 170. 3) *geheimer*, *onbekender*, *bij voorb.* literae, Cic. Nat. D. III, 16. Cic. ad Div. III, 10. §. 28. VII, 33, i. e. *diepe geleerdheid*, *welke ieder een niet heeft*: confilia, Nep. Hann. 2: cf. Cic. Div. II, 60. 4) *vertrouwde*, *bij voorb.* amicitia, Liv. XLII, 17: cf. Tacit. Hist. I, 2. 5) *korter*, *bij voorb.* curfus, Cic. Acad. IV, 20. Nat. D. II, 41, *als Dichter*: cf. Ovid. Art. II, 426. II) Superl. Intimus,

mus, a, um, 1) *de binnenste: van daar staat het dikwijls voor* intima pars, *bij voorb.* in intimam Macedoniam, Cic. ad Div. XIII, 29 med., i. e. *in het binnenste van Macedonien*: in eo sacrario intimo, Cic. Verr. IV, 45, *in het binnenste gedeelte dezer kapel: dus ook* ex intimo ventre, Plaut. Truc. II, 7, 41: ex intima philosophia, Cic. Leg. I, 5: *van daar de binnenste, geheimste, zeldzaamste, zwaarste, grootste, bij voorb.* artificium, Cic. Cluent. 21: disputatio, Cic. Or. I, 21: vis Scipionis, Cic. Dom. 34: vires, Tacit. Ann. XV, 2 extr., *doch, alwaar het ook de binnenste, d. i. afgelegenste, zijn kan, en ook denkelijk is: van daar* 2) *de vertrouwdste, geheimste, bij voorb.* familiaritas, Nep. Att. 12, *of* amicitia, Ibid. Alcib. 5: *van daar Substantive, de geheimste, vertrouwdste vriend, bij voorb.* alicujus, *bij voorb.* Catilinae, Cic. Cat. II, 5, *doch, alwaar* Catilinae *ook de Dativus zijn kan*: ex meis — intimis, Cic. ad Div. XIII, 27: in meis intimis, Cic. Att. IV, 16: *ook* alicui, Nep. Dion. 1: *ook* alicujus consiliis, Terent. Andr. III, 3, 44: *of* apud aliquem, Plaut. Mil. II, 1, 30: scis, quam intimum habeam te, Terent. Eun. I, 2, 74. Not. a) epistola interior, Cic. Q. Fr. III, 1, 5, i. e. *de laatste of middelste.* b) homo interior, Plaut. Asin. III, 3, 66, i. e. *misschien vriend: sommigen verklaren het, ziel.*

INTERITIO, onis, f. i. q. interitus, *ondergang, bij voorb.* aratorum, Cic. Verr. III, 54 in.: rerum, Vitruv. VIII. Praefat.

INTERITUS, us, m. i. q. interitio, *ondergang, vernietiging, bij voorb.* rerum omnium, Cic. Div. II, 16: individuorum corporum, Cic. Nat. D. I, 25: pravitatis, Cic. Fin. II, 9: legum, Cic. Cat. III, 8: reipublicae, Cic. Sull. 11: Thebas ab interitu retraxit, Nep. Epam. 8: exercitus, Cic. Div. I, 32: vitae, Gell. XV, 7: hominis, *bij voorb.* Gracchi immaturus interitus, i. e. mors, nex, Cic. Brut. 33: consulum, i. e. mors, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 12: ruere ad interitum voluntarium, Cic. Marc. 5.

INTERITUS, a, um, *zie* Intereo.

INTERJUNGO, xi, ctum, 3. 1) *onder elkander verbinden, vereenigen, bij voorb.* dextras, Liv. XXII, 30: equum equis, i. e. *mede daar bij spannen*, Stat. Theb. VI, 308. 2) *losspannen, uitspannen, bij voorb. paarden*, Martial. III, 66, 7: *van daar Tropisch*, Ibid. II, 6, 16, *voor rusten: dus ook* quasi interjungo, Senec. Ep. 83 post init.: *van daar Tropisch, rusten, bij voorb.* quidam medio interjunxerunt (scil. se), Senec. Tranq. 15 post med.: cf. *hier voor.*

INTERIUS, Compar. *van* Intra, *zie* Intra.

INTERLABOR, apsus, sum, 3. *er tusschen vallen, sluipen, vliegen of vlieten, bij voorb.* stellae, Stat. Theb. II, 649: *ook gescheiden, bij voorb.* inter enim labentur aquae, Virg. Georg. II, 349.

INTERLATEO, ere, *ergens tusschen verborgen zijn*, Senec. Nat. Quaest. VI, 16 extr.

INTERLEGO, egi, ectum, 3. *iets ergens tusschen of van lezen, of aflezen, of afplukken, bij voorb.* poma, Pallad. Febr. 25 med. Jun. 5 in. Jul. 3 in., i. e. *het eerst afplukken, als het te dicht op de takken zit: dus ook* frondes, *bij voorb.* frondes, interque legendae, Virg. Georg. II, 366, *alwaar het van een gescheiden staat.*

INTERLIGO, are, *er tusschen binden, onderbinden*, Stat. Theb. VII, 570.

INTERLINO, evi, itum, 3. 1) *er tusschen smeeren: van daar ergens tusschen schrijven: van daar verbeteren, corrigeeren, het een en ander uitwisschen, bij voorb.* testamentum, Cic. Cluent. 44: codicem, Cic. Cluent. 33: tabulas, Cic. Verr. II, 42 extr. 2) *besmeeren, bij voorb.* caseus oleo interlinitur, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 9 ante med.: caementa interlita luto, Liv. XXI, 11: murus bitumine interlitus, Curt. V, 1.

INTERLITUS, a, um, *zie* Interlino.

INTERLOCUTIO, onis, f. 1) *het tusschenspreken*, Quintil. V, 7 post med. Gell. XIV, 2 post med. 2) *een tusschenspreuk*, Pandect. I, 15, 3.

INTERLOQUOR, quutus *of* cutus sum, 3. 1) *tusschen spreken, in de reden vallen*, alicui, Terent. Heaut. IV, 5, 13: *ook zonder* Dativus, Gell. XIV, 2 post med. 2) *staande het Proces iet vonnissen, een interlocutoir vonnis geven*, Pandect. XXXVIII, 3, 6. XLVIII, 19, 32.

INTERLOCATIO, onis, f. *besnoeijing der nutteloze takken*, Plin. H. N. XVII, 27 post med.

INTERLUCEO, xi, 2. 1) *voortschijnen of glinsteren, bij voorb.* sol, Liv. XXIX, 14: *van daar* 2) *Tropisch, voortschijnen, d. i. gezien worden, zich vertoonen, bij voorb.* dignitas, Liv. I, 42: loci, Auct. ad Her. III, 19: rari per vias interlucent, Quintil. Decl. XII, 2: corona (scil. militum, i. e. *de Soldaten, die op den wal staan*), Virg. Aen. IX, 508, *doch, dit kan tot het volgende behooren. Ook Tropisch, doorschijnen wegens gebrek van dichtheid of menigte, bij voorb.* intervalla velitibus implevit, ne interluceret acies, Frontin. Strateg. II, 3 post med.: corona, Virg., *zie hier voor*: rari, Quintil., *zie hier voor.*

INTERLUCO, are, *den boom van onnodige takken en telgen berooven, om hem daar door lichter te maken, bij voorb.* arbores, Plin. H. N. XVII, 12 extr.: densitatem ramorum, Ibid. 23 extr.

INTERLUNIUM, i, n. (scil. tempus), *de nieuwe maan, tijd der nieuwe maan*, Plin. H. N. VII, 5. XVI, 39. Horat. Od. I, 25, 11.

INTERLUO, ere, 1) *ergens tusschen of bij wasschen, bij voorb.* manus, Cato R. R. 132. 2) *ergens tusschen vlieten*, Liv. XLI, 23 extr.: *ook* seq. Accusat., Virg. Aen. III, 418. Claudian. Proserp. I, 146.

INTERMANEO, 2. *er tusschen blijven*, Lucan. VI, 47.

INTERMEDIUS, a, um, *tusschen iet te vinden, de middelste, bij voorb.* porticus — intermediis arbusculis — ordinatae, Varr. R. R. III, 5 post med.

INTERMENSTRUUS, a, um, *tusschen twee maanden: van daar* luna intermenstrua, Plin. H. N. XVIII, 32, *of* intermenstruum, scil. tempus, Varr. R. R. I, 37, i. e. *de nieuwe maan.*

INTERMEO, are, *tusschen gaan, midden doorgaan, bij voorb. eene rivier, bij voorb.* seq. Accusat., Plin. H. N. V, 30 extr.

INTERMESTRIS, e, i. q. intermenstruus, *bij voorb.* luna, Cato R. R. 37. Plin. H. N. XVI, 39: cf. Varr. L. L. V, 2.

INTERMICO, cui, are, *tusschen of voortglinsteren*, Claudian. Proserp. I, 186. Stat. Theb. XII, 252. Apul. de deo Socrat. ante med. p. 43. Elm.: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* tenebras nimbosque intermicat ignis, Valer. Flacc. IV, 662.

INTERMINATUS, a, um, 1) Adject. *van* in *en* terminatus, *onbegrensd, eindeloos, grenzenloos, bij voorb.* magnitudo, Cic. Nat. D. I, 20: cupiditas, Vellej. II, 33: nec sit aliquid — interminatum, Apul. de Mundo extr. 2) *Het Particip. van* Intermino *of* Interminor, *verboden*, Horat. Epod. V, 39.

INTERMINO, are, 1) *dreigen*, Plaut. Mil. II, 3, 42. 2) *dreigend verbieden: van daar* interminatus cibus, Horat. Ep. V, 39.

INTERMINOR, atus sum, ari, 1) *dreigen, bedreigen*, Plaut. Asin. II, 2, 95: viro suo interminatur vitam, *dreigt hem het leven te benemen, alwaar waarschijnlijk* se ablaturam, erepturam cet. *te verstaan is*, Plaut. Cas. III, 5, 28. 2) *dreigend verbieden*, Terent. Andr. III, 2, 15. Eun. V, 2, 14. Plaut. Capt. IV, 2, 11. Not. *ook* Passive, *zie* Interminatus *en* Intermino.

INTERMISCEO, scui, stum *en* xtum, 2. *ondermengen, inmengen, bij voorb.* turbabant equites pedites intermixti, Liv. XXI, 46: his intermixtis, Scrib. Larg. 207: *ook* seq. Dativo, *op de vraag, waar onder? bij voorb.* quibus — semen intermiscendum erit, Colum. XI, 3 extr.: tibi — intermisceat undam, Virg. Ecl. X, 5: aliquem dignis, Liv. IV, 56: intermixti hostibus, Liv. X, 20.

INTERMISSIO, onis, f. 1) *onderlating, afslating, bij voorb.* officii, Cic. Amic. 2 extr.: literarum, Cic. Fil. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 25, *of* epistolarum, Cic. Ibid. VII, 13: consuetudinis, Ibid. V, 17: forensis operae, Cic. Div. II, 68: sine ulla intermissione, Cic. Nat. D. I, 41: a qua (actione) saepe fit intermissio, Cic. Off. I, 6 med. 2) *het nalaten in iet, het afleggen in iet, bij voorb. van den arbeid*, Liv. V, 5: *van daar* febris, Cels. II, 10 post med.: si furiosus habet intermissionem, i. e. *verstandige tusschenpoos: of* lucida intervalla, Pand. XXVIII, 1, 20 med., i. e. *ten tijde, als hij bij zinnen is: ook kan men het een en ander uit n. 1. hier toe brengen, bij voorb.* sine ulla intermissione, Cic.: a qua saepe fit intermissio, Cic. cet.: *van daar* verborum, Cic. Partit. 6 in., i. e. *als men geene periöden, maar korte stellingen maakt.*

INTERMISSUS, us, m. i. q. intermissio, *bij voorb.* cantus sine intermissu, Plin. H. N. X, 29.

INTERMISSUS, a, um, *zie* Intermitto.

INTERMISTUS, a, um, *zie* Intermisceo.

INTERMITTO, isi, issum, 3. *onderlaten, aflaten, nalaten, bij voorb.* studia, Cic. Or. 10: proelium, Caes. B. G. III, 5: iter, Ibid. I, 26. Ibid. B. C. III, 13: laborem, Ovid. Met. III, 154: sic canere, ut nihil (i. e. non) intermitterent, Cic. Div. I, 34: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* mittere, Cic. ad Div. VII, 12: mitescere, Cic. Tusc. I, 28: dare obsides, Caes. B. G. IV, 31: *dus ook* intermissus, a, um, *bij voorb.* verba ab usu intermissa, Cic. Or. III, 38: *van daar* 1) *voorbij laten gaan, bij voorb.* diem, Cic. Att. I, 16. Terent. Ad. III, 1, 6: tempus, Plaut. Bacch. II, 2, 31: *van daar* triduo intermisso, Caes. B. G. I, 26: brevi tempore intermisso, Ibid. IV, 34: nullo puncto temporis intermisso, Cic. Nat. D. I, 20. 2) *eene tusschenruim-*

ruimte laten, aflaten, afzetten, ophouden, bij voorb. in den arbeid, in het zingen, eten, drinken enz., bij voorb. qua flumen intermittit, waar de rivier ophoudt. Caef. B. G. I, 38: ita canunt, ut nihil (i. e. non) intermitterent. Cic. Div. I, 34 in., i. e. zonder af te laten: aves — intermittentes bibunt, Plin. H. N. X, 46, i. e. zetten af bij het drinken, of drinken bij poozen, d. i. niet in éèns voort: Marsi ad vicenos pedes intermittunt arationis gratia, Ibid. XVII, 22, i. e. laten eene tusfchenruimte: ook feq. Accufat., bij voorb. otium, Plin. Ep. VII, 31, i. e. afbreken, ten zij dit boven behoort: van daar Intermiffus, a, um, a) niet in éèns voortduurend, ophoudend, afgebroken, bij voorb. ventus, Caef. B. G. V, 8, i. e. ratatende: flamma, Ibid. V, 43: dus ook libertas, Cic. Off. II, 7: curfus, Ovid. Pont. I, 4, 16: ordo, Plin. Ep. II, 17 extr.: planities intermiffa collibus i. e. afgebroken, Caef. B. G. VII, 70: qua erat noftrum opus (vestingwerken) intermiffum, Ibid. 71, i. e. open: non certis fpatiis intermiffis, Caef. B. C. I, 21, i. e. terwijl er eene kleine tusfchenruimte gelaten wordt: intermiffis paffibus 400 i. e. op eenen afftand van 400 fchreden, Ibid. 41: moenia intermiffa, Liv. XXXIV, 37, i. e. de plaats, waar geen muur was: de ftad hadt eenen muur, maar alleen op fommige plaatzen. b) niet famen hangende, niet faamgevoegd, afgebroken, bij voorb. trabes paribus fpatiis intermiffae, Caef. B. G. VII, 23: non certis fpatiis intermiffis, Ibid. B. C. I, 21: libertas, Cic., zie hier voor: non imagines intermiffae, fed una longa, Senec. Quaeft. Nat. I, 3: moenia, Liv. XXXIV, 37, zie hier voor. c) niet geheel omringd, bij voorb. collibus, Caef. B. G. VII, 70: pars — a flumine intermiffa i. e. waar de rivier niet is, Ibid. 17: ook 3) verzuimen, verwaarlozen, bij voorb. intermiffa moenia, Liv. XXXIV, 37, i. e. niet bewaard, niet bezet enz., doch, zie hier voor: locum cuftodiis, eene plaats niet met eene wacht bezetten, Liv. VII, 36. XXIV, 35.

INTERMIXTUS of **INTERMISTUS**, a, um, zie Intermifceo.

INTERMÖRIOR, tuus fum, 3. 1) fterven, Sueton. Ner. 42. Plin. Hift. Nat. XXXVII, 7: van daar Tropisch, afsterven, d. i. te gronde gaan, bij voorb. een gewas, Cato R. R. 161: radices, Plin. H. N. XXI, 18: ignis, Curt. VI, 6 poft med.: candor — res intermortua, Ovid. Pont. II, 5, 5: officium, Bithynic. in Cic. Ep. ad Div. VI, 16: civitas, Liv. XXXIV, 49 in.: mores, Plaut. Trin. I, 1, 7: reliquiae Catilinae, Cic. Pif. 7: viae fine ullo exitu intermoriuntur i. e. eindigen, Ulpian. in Pandect. XLIII, 7, 3: memoria intermortua, Cic. Mur. 7: conciones intermortuae, Cic. Mil. 5, i. e. dood, zonder leven, d. i. krachteloos. 2) doodlijk ziek worden of in onmagt vallen, Celf. V, 26. Sect. 25: intermortuus paulo poft exfpiravit, Liv. XXXVII, 53: inftillatur naribus intermortuarum vulvae vitio i. e. der onmagtigen, der in zwijm liggenden, Plin. H. N. XXXII, 10 med.

INTERMUNDIUM, i, n. (fcil. fpatium), de ruimte tusfchen de wereldén, Cic. Fin. II, 23. Nat. D. I, 8, alwaar, volgends het gevoelen van Epikuur, de Goden gerust woonden.

INTERMURALIS, e, tusfchen de muuren te vinden, bij voorb. amnis, Liv. XLIV, 46.

INTERNASCOR, atus fum, 3. tusfchen groeien, Liv. XXVIII, 2. Plin. H. N. XVII, 27. XVIII, 16. Tacit. Hift. IV, 60. Colum. IV, 24.

INTERNATUS, a, um, zie Internafcor.

INTERNECINUS, zie Internecivus.

INTERNECIO, onis, f. doodíng, dood, ondergang, bij voorb. der vijanden, nederlage, bij voorb. civium, Cic. Cat. III, 10: improborum, Cic. Dom. 23: neque refifti fine internecione poffe, Cic. Att. II, 20: facere interneciones hoftium, Colum. I, 3, 11: folam internecionem gentis finem bello fore, Tacit. Ann. II, 21: van daar ad internecionem tot den ondergang, of met den ondergang, tot den dood toe, bij voorb. deleri, Liv. IX, 45, geflagen worden, d. i. groot verlies aan manfchap lijden: Lucerini ad internecionem caefi, Liv. IX, 26, totaliter geflagen: exercitus ad internecionem trucidatus, Vellej. II, 119: prope ad internecionem gente ac nomine Nerviorum redacto, Caef. B. G. II, 28: inter fe ad internecionem concurrerunt, Suet. Oth. 12: vochten tot den dood toe: perfequi aliquem ad internecionem, Curt. IV, 11 poft med.: van daar Tropisch, vineta ad internecionem perducere, Colum. IV, 22, 8: in gloria internecionem famemque confenimus? i. e. neglectum agriculturae, Plin. H. N. XVIII, 6 ante med.: memoriae, Ibid. XIV. Prooem., i. e. het uitdelgen (ophouden) der gedachtenis of aandenken. Not. Men fchrijft ook internicio, bij voorb. Colum. I, 3, 11. IV, 22, 8. Ed. Gesner.

INTERNECIVUS of **INTERNECINUS**, a, um, doodlijk, bij voorb. bellum, Cic. Phil. XIV, 3. Liv. IX, 25 extr.: odia interneciva bellorum, Juftin. VI, 6: genus morbi internecivum, Gell. II, 1: van daar internecivum teftamentum i. e. propter quod dominus ejus necatus eft, Feft.

INTERNÉCO, are, dooden, bij voorb. internecatus, Plaut. Amph. I, 1, 34.

INTERNECTIO, onis, f. i. e. vitae privatio, a nece denominato vocabulo, Feft., gevolglijk voor internecatio door Contractie.

INTERNECTO, xui, xum, 3. knoopen, verbinden, Virg. Aen. VII, 816. Stat. Theb. VIII, 168.

INTERNICIO, onis, zie Internecio.

INTERNIDIFÍCO, are, tusfchen nestelen, bij voorb. ripas excavant, atque ita internidificant, Plin. H. N. X, 33 ante med.

INTERNÍGRO, are, tusfchen zwart zijn, bij voorb. maculis internigrantibus, Stat. Theb. VI, 336.

INTERNITEO, ere, tusfchen blinken, fchitteren, voortglinfteren, bij voorb. fidera, Curt. V, 4 poft med.: gemmae, Ibid. III, 3 poft med.: fmaragdi internitent, Plin. H. N. XXXVII, 5 poft init.

INTERNODÍUM, i, n. (fcil. fpatium), de ruimte tusfchen twee gewrichten of knokkels aangewasfen, menfchen en dieren, a) aan gewasfen, bij voorb. wijnflokken, aan het riet enz., Colum. III, 2, 9. Ibid. de Arb. 3. Plin. H. N. VII, 2. Pallad. Mart. X, 23. Ibid. Apr. VIII, 3. b) van menfchen en dieren, bij voorb. aan fchenkelen, Ovid. Met. VI, 256. Varr. R. R. II, 9. Calpurn. Ecl. I, 26.

INTERNOSCO, ovi, otum, 3. van elkander onderfcheiden, bij voorb. geminos, Cic. Acad. IV, 18: cf. Cic. Or. II, 86: dignum atque indignum, Pacuv. ap. Auct. ad Her. II, 23: fecerni blandus amicus a vero & internofci poteft. Cic. Amic. 25: cernere ea, quae internofci a falfis non poffunt, Cic. Acad. IV, 7 extr.: ut internofcat, vifa vera illa fint, ane falfa, Ibid. 15 extr.: cf. Plaut. Amph. Prol. 142, alwaar internoffe ftaat, i. e. internofcere.

INTERNUNTÍO of **INTERNUNCIO**, are, van weêrskanten, over en weder, bode zenden, of over en weder tijding brengen, Liv. XLII, 39.

INTERNUNTÍUS of **INTERNUNCIUS**, a, um, het geen tusfchen twee perfonen als onderhandelaar of bode dient: van daar a) Internuntius, Subftantive, die tijding van den één tot den ander brengt, bode, onderhandelaar, wanneer menigmaal bode, menigmaal onderhandelaar, menigmaal bode past, Terent. Eun. II, 2, 56. Heaut. II, 3, 58. Plaut. Mil. IV, 1, 16: ambite per internuntios, Plaut. Amph. Prol. 71: internuntiis ultro citroque miffis, Caef. B. C. I, 20: vita carnifice internuntio redimeretur, Cic. Verr. V, 6: totius rei internuntius & minifter, Liv. XXXIII, 28: cf. Liv. XXXVII, 10 in.: van daar heetten de Augurs Jovis interpretes internuntiique, Cic. Phil. XIII, 5: dus ook b) internuntia, bij voorb. celox internuntia, Plaut. Mil. IV, 1, 39: aves internuntiae Jovis. Cic. Div. II, 34: columbae internuntiae in rebus magnis fuere, Plin. H. N. X, 37. c) internuntium, bij voorb. internuntia fentiendi, Apul. Doct. Plat. 1 extr. p. 10. Elm., i. e. de zinlijke werktuigen.

INTERNUS, a, um, inwendig, innerlijk, bij voorb. ignis, Senec. Nat. Quaeft. VI, 27: bellum, Tacit. Hift. II, 67: difcordia, Ibid. Ann. II, 26: certamina, Ib. 54: maria, Plin. H. N. II, 68: van daar interna het inwendige, binnenfte, bij voorb. mundi, Plin. H. N. II, 1: of het inwendige, inlandfche, Tacit. Ann. IV, 32. Not. internus is uit interus ontftaan, voor interinus, zoo als aeternus voor aeterinus, quernus voor quercinus en.

INTÉRO, trivi, tritum, 3. inwrijven, inbrokken, inkruimelen, Cato R. R. 156. Terent. Phorm. II, 2, 4. Plin. H. N. XXX, 9 in.: aliquid potioni i. e. in potionem, Plin. H. N. XXVIII, 19 extr.: van daar intritus, a, um, ingebrokt, ingekruimeld, bij voorb. panis in aquam, Varr. R. R. III, 9 extr.: hordeum in aqua, Varr. R. R. III, 10, 6, i. e. gewaterd: acetum intritum i. e. quod rebus contufis & intritis infunditur, Scrib. Larg. 201: van daar 1) intrita, fcil. res, al wat ingebrokt of ingewreven is in een vloeibaar ligchaam, bij voorb. a) brode fchaal, bij voorb. intrita panis e vino, Celf. III, 19 poft med. Plin. H. N. IX, 8 extr., i. e. wijnkoudefchaal. b) het deeg, bij voorb. uit kalk, leem enz., Plin. H. N. XXXVI, 23. XVII, 15: dus ook lateruum, Ibid. XXXV, 14, i. e. het deeg (maffa) klomp, van tichelfteenen: zo heet ook het deeg van gefloten mosterd, intrita, Colum. XII, 55. 2) Intritum, i. q. intrita, bij voorb. intritum lacte confectum, Apul. Met. XI med. p. 263. Elm.

INTERORDINIUM, i, n. (fcil. fpatium), de ruimte tusfchen twee gelederen, Colum. III, 13, 3. III, 15, 1. IV, 14, 2. V, 5, 3.

INTERPELLATIO, onis, f. 1) het tusfchenfpreken, in de reden vallen, Cic. Or. II, 19 in. Cic. Partit. 8 extr. Cic.

Digitized by Google

Provinc. 8 in. 2) *de ſtoornisſe*, *bij voorb.* ſine ulla interpellatione, Cic. ad Div. VI, 18 extr., i. e. *ſtoornis*, *verhindering*, *hindernisſe*. 3) *klagt voor het gericht*, Pandect. V, 1, 23. L, 17, 188.

INTERPELLĀTOR, ōris, m. 1) *die iemand in de reden valt*, Auct. ad Herenn. II, 12. 2) *een ſtoorer*, Cic. Off. III, 14. Cic. ad Div. VI, 19. §. 8: matrimoniorum, Pandect. XLVII, 11, 1, ſcil. *wegens hoererij*. 3) *die iemand aanſpreekt*, *bij voorb. wegens hoererij*, *gevolglijk een verleider*, *bij voorb.* matrimoniorum, Pandect., *zie hier voor.*

INTERPELLO, avi, atum, are, 1) *door ſpreken afbreken*, *ſtooren*. a) *eenen*, *die ſpreekt*, Cic. Tuſc. I, 8 extr. Cic. Q. Fr. II, 10. b) *eenen*, *die handelt*, Curt. IX, 4. §. 28: *doch*, *het kan ook zijn*, *aanſpreken: van daar* 2) *ſtooren*, *verhinderen*, aliquem *of* aliquid, *bij voorb.* aliquem in jure ſuo, Caeſ. B. G. I, 44: *dus ook* interpellatur, Ibid. B. C. III, 105: *ook* ſeq. quo minus, quin *of* ne, *bij voorb.* interpellent me, quo minus honoratus ſim: dum ne interpellent, quo minus cet., Mat. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10: Caeſar nunquam interpellavit, quin cet., Mat. Ibid. 28 extr.: interregem interpellantibus, ne cet., Liv. IV, 43: *dus ook* rem, Cic. Att. I, 19 ante med.: ſtuprum, Liv. III, 57: poenam, Liv. IV, 50: dulcedinem irae, Liv. IX, 14: comitia, Ibid. 42: victoriam, Caeſ. B. C. III, 73: otium bello, Curt. VI, 6: *ook zonder* Accuſativus, Cic. ad Div. IX, 6 extr.: interpellantibus inimicitiis, Cic. ad Anton. in Cic. Ep. ad Att. XIV poſt 13, *op het einde*: *ook* ſeq. Infinit., Horat. Sat. I, 6, 127. 3) *aanſpreken*, aliquem, Curt. VI, 10, 18: *waar toe men ook de volgende plaats*, Ibid. IX, 4, 28, *kan brengen: bijzonder* a) *wegens hoererij*, *hoererij verwijten*, *bij voorb.* mulierem, Pandect. XLVII, 11, 1. b) *wegens betaaling*, *maanen*, Pand. XXII, 1, 32. XXVI, 7, 44. 4) *tusſchen ſpreken*, *bij voorb.* quod & interpellavit Hortenſius, Cic. Verr. I, 28: *doch*, *het kan enkel ſpreken zijn*. 5) *ſpreken*, *zeggen*, *bij voorb.* interpella me, ut ſciam, Lucil. ap. Non. 4. n. 264: quod interpellavit Hortenſius i. e. dixit, Cic. Verr. I, 28, *zie hier voor.*

INTERPENSĪVUS, a, um, *misſchien het geen hangend of zwevend ergens tusſchen gevoegd is*, Vitruv. VI, 3.

INTERPLĬCO, are, 1) *tusſchen of invlechten*, *of voegen*, Stat. Theb. II, 282. 2) *doorvlechten of omgeven*, *bij voorb.* inſula interplicat ariſtas, Ibid. IV, 218.

INTERPOLATĬO, onis, f. *de hier en daar gemaakte verändering*, Plin. H. N. XIII, 21.

INTERPŎLIS, e, 1) *het geen anders gevormd wordt*, *zich blankettend*, *opſchikkend*, Plaut. Moſt. I, 3, 117. 2) *het geen hier en daar veränderd wordt*, *bij voorb.* ars, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med.: natura ſparti, Ibid. XIX, 2 ante med.

INTERPŎLO, avi, atum, are, *aan eene zaak eene nieuwe gedaante geven*, *anders vormen*, *anders beelden*, *veränderen*, *toeriehten*, *opſieren*, *bij voorb.* me interpolabit, os finget denuo, Plaut. Amph. I, 1, 161, ſcil. *door kloppen*: togam praetextam, Cic. Q. Fr. II, 12, *weder opverwen*, *vernieuwen*: thura, Plin. H. N. XII, 14 med.: albaria tectoriorum, Ibid. XXXV, 16: ex quo adparet antiquior materiae origo, vitri ſimilitudine interpolata, Ibid. XXXVI, 26 poſt med.: veteratores (i. e. *de oude ſlaaven*) interpolant & pro novitiis vendunt, Pandect. XXI, 1, 37, i. e. *opſchikken*, *als nieuw opſchikken enz.*: *van daar* 1) *verderven*, *vervalſchen*, *bij voorb.* opus nova pictura. Plaut. Moſt. I, 3, 105: *dus ook* tabulas, Cic. Verr. I, 61, *alwaar ſtaat*: ſemper aliquid (ſcil. in tabulis) demendo, mutando, curando, ne litura adpareat, interpolando. 2) *veränderen*, *afbreken*, *bij voorb.* ſatietatem epularum ludis, Curt. VI, 2.

INTERPŎLUS, a, um, *het geen eene nieuwe gedaante bekomen heeft*, *niet opgeſmukt*, Pandect. XVIII, 1, 45.

INTERPŌNO, ſui, ſitum, 3. *tusſchen zetten*, *leggen*, *ſtellen*, *doen*, *inmengen*, *bij voorb.* aliquid, Cic. Amic. 1: elephantos, Liv. XXXVII, 42: frigidam cibis i. e. bibere inter cibos, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.: equitatui praeſidia levis armaturae, Hirt. B. G. VIII, 17, *of* inter eos levis armaturae Numidas interpoſuerant, Auct. B. Afric. 13: verbum nullum, i. e. *tusſchen zeggen*, Cic. Quint. 4: gladiatores, Cic. Sull. 19, i. e. *mede in de beſchuldiging mengen*, *mede voortbrengen*: decretum, Liv. III, 46, i. e. *maken* (*tusſchen twee partijen*): libet interponere, Nep. Pelop. 3, i. e. *aanhaalen*: *dus ook* interpoſitus, a, um, *tusſchen gezet*, *gevoegd of te vinden*, *bij voorb.* ſpatio interpoſito, *na eenigen tijd*, Cic. Cluent. 2 in.: tridui mora interpoſita, Caeſ. B. G. IV, 11, i. e. *na verloop van een tijd van enz.*: interpoſita ſenatus auctoritate, Hirt. B. G. VIII, 52, i. e. *door middel eener raadsverördening*: ſuſpicione interpoſita, Caeſ. B. G. IV, 32, i. e. facta: diſcrimen, Celſ. III, 3 in.: *van daar* nox interpoſita *de tusſchen gekomen nacht*, Cic. Mur. 17. Liv. V, 41 in.: *van daar* 1) ſe in rem, Cic. ad Div. X, 27, *of* rei, *bij voorb.* ſcriptis Caeſaris, Hirt. B. G. VIII. Praefat. med.: bello, Liv. XXXV, 48 *en* 49 extr., i. e. *zich inmengen*, *zich inlaten*: *dus ook* homini, *bij voorb.* Romanis, Flor. III, 10 ante med.: *ook* Abſolute, *bij voorb.* nihil me interpono, Cic. Q. Fr. III, 4 extr.: te interponis, Cic. in Caecil. 6: *men zou hier ook toe kunnen brengen* ſe audaciae alicujus, Cic. Phil. II, 4: *doch*, *het kan hier ook zijn*, *zich tusſchen zetten*: cf. Cic. Mil. 9 poſt med.: ſe, Nep. Att. 2, *zich bij eene zaak in 't midden zetten*: *dus ook* nihil me interpono, Cic. Q. Fr. III, 4 extr., *zie hier voor*: *ook* ſeq. quo minus, Cic. Vatin. 15 extr., *doch*, *het kan hier ook zijn*, *zich tegen zetten*. 2) *tegen zetten*, *bij voorb.* exceptionem actioni, Pandect. XLIV, 1, 2: *van daar* ſe, *bij voorb.* audaciae alicujus, Cic. Phil. II, 4 extr.: *ook* ſeq. quo minus, Cic. Vatin. 15 extr. 3) *daar bij gebruiken*, *aanwenden*, *bij voorb.* laborem pro aliquo, Cic. in Caecil. 19: *van daar* moram, Cic. Phil. VI, 1, i. e. *vertoeven*: *dus ook* Caeſ. B. G. IV, 11: *dus ook* nullam moram interponere ſeq. quin, Cic. Acad. I, 1: jusjurandum, Liv. XXXIV, 25: querelas, Cic. Q. Fr. II, 3 in.: cunctationem, Tacit. Ann. XIII, 46: ſpatium, Caeſ. B. C. III, 74, *tijd laten*. 4) *toevoegen*, *bij voorb.* accuſatorem, Cic. Verr. I, 11: gladiatores, Cic. Sull. 19, *zie hier voor*: cauſam, Nep. Them. 7. Caeſ. B. G. I, 42: fidem, Cic. Roſc. Am. 39. Caeſ. B. G. V, 36. Hirt. B. Alex. 63, *zijne belofte van zich geven*, *borg ſtaan*: *van daar* Sueton. Ner. 22, *of* convivio, Ibid. Calig. 39, i. e. *ter*

tafel trekken. 5) *ergens bij voortbrengen*, *bij voorb.* verbum, Cic. Quint. 4: judicium ſuum, Cic. Div. II, 72 extr.: cauſam. Nep. Them. 7. Caeſ. B. C. I, 42: poſtulata, Cic. Att. VII, 15: *dus ook* accuſatorem, Cic.: gladiatores, Cic., *zie beide hier voor*: exceptionem actioni, Pandect., *zie hier voor*: querelas, Cic. Q. Fr. II, 3 in.: ſententiam ſuam, Quintil. V. Prooem.: interponens precibus quid reſpondebo, Ibid. VI, 3, 64, i. e. *die de woorden* quid reſp. *voortbracht*: *van daar ſpreken*, *zeggen*, *bij voorb.* verbum, Cic. Quint. 4, *zie hier voor*: interponens precibus, Quintil., *zie hier voor*. 6) *ergens bij maken*, *verördenen*, *bij voorb.* decreta, Cic. Verr. II, 48: poenas, Cic. Verr. V, 27: edicta, Ibid. 19: diſcrimen, i. e. *maken*, *bij voorb.* illo diſcrimine interpoſito, Celſ. III, 3 in., *met het onderſcheid*: *doch*, *dat kan ook boven behooren*. 7) *vervalſchen*, *met iets anders vermengen*, *bij voorb.* rationes, Cic. Verr. III, 75 extr., *alwaar* interpolare *gewoonlijker zou zijn.*

INTERPŎSĬTĬO, onis, f. *het tusſchen zetten*, *bij voorb.* columnarum, Vitruv. VI, 5: perſonarum, Cic. Invent. I, 6: *van daar* 1) *het tusſchen zetten of inlasſchen van eenige woorden in een boek*, *dat reeds klaar is*, Cic. ad Div. XVI, 22: cf. Quintil. X, 3 extr. 2) *eene* Parentheſis *of tusſchenreden*, Quintil. IX, 3 ante med. §. 23.

INTERPOSĬTUS, a, um, *zie* Interpono.

INTERPŎSĬTUS, us, m. i. q. interpoſitio, *het tusſchen zetten*, *de tusſchenkomst*, *bij voorb.* terrae (*tusſchen zon en maan*), Cic. Nat. D. II, 40: *dus ook* luna interpoſitu ſuo radios ſolis auferens terrae, Plin. H. N. II, 10.

INTERPRES, ĕtis, m. *en* f. 1) *elke middelperſoon*, *door welke iemand met een ander ſpreekt of onderhandelingen heeft*, *het zij het een koop*, *eene omkoping*, *eene vrede betreffe*, *of wat het wille*: *middelaar*, *onderhandelaar*, *bij voorb.* judicii corrumpendi, Cic. Verr. Act. I, 12: pacis, Liv. XXI, 12. Cic. Cluent. 36: utor adjutoribus interpretibus cet., Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 11 extr.: fallaces interpretes ac nuntii, Cic. ad Brut. Ep. 10, *bedrieglijke onderhandelaars*, *d. i. die*, *bij voorb. meer aan iemand verzekeren*, *dan een ander beloofd heeft*: *zoo heet* Mercurius interpres divum, Virg. Aen. IV, 377, i. e. *bode*: *dus heet* Juno interpres harum curarum (i. e. concubitus, qui pro nuptiis habebatur a Didone), Ibid. 608, i. e. *onderhandelaarſter*, *middelperſoon*, *ſtichtereſſe*, *dewijl* Juno *de ſtichtereſſe des huwelijks is*: cf. Plaut. Mil. IV, 1, 6. Curc. III, 64: *van daar* 2) *een tolk*, *uitlegger*, *verklaarer*, *bij voorb.* juris, Cic. Top. 1: poëtarum, Cic. Div. I, 18: coeli, Ibid. II, 44: interpres eſt mentis oratio, Cic. Leg. I, 10 extr.: *dus ook van de tong*, Horat. Art. 111: *van de vreeze*, Liv. XXVII, 44 extr.: *verders* portentorum, Cic. Div. II, 28: cf. Ibid. 35: *zoo heetten de* augures interpretes internuntiique Jovis, Cic. Phil. XIII, 5: divûm, Virg. Aen. III, 359, i. e. *waarzeggers*: *dus ook* interpres divum *waarzegſter*, Liv. I, 7 poſt med.: *zoo heetten de* Haruſpices interpretes comitiorum, Cic. Nat. D. II, 4 in., i. e. *die verklaaring kunnen geven*, *of de* comitia *wel of niet wel geſchikt zijn*: *en de* Augures *heetten* interpretes auſpiciorum, Cic. Phil. V, 4: *alwaar terſtond daar op ſtaat* armorum interpretes: *de woorden zijn*: auſpiciorum nos

cti-

Digitized by Google

erimus interpretes: — num ergo etiam annorum interpretes quaerimus? alwaar Lambin. crimus voor quaerimus leest, d. i. uitleggers, of de oorlog al of niet rechtmatig is: van daar a) eenvouwig een tolk, bij voorb. interpres meus, Cic. ad Div. XIII, 54: loqui fine interprete, Cic. Div. II, 64: cf. Cic. Fin. V. 20 extr. Caef. B. G. I. 19. Liv. XXVII, 43. Gell. XVII, 17. Plin. H. N. XXV, 2. b) een overzetter, vertaaler, Cic. Opt. Gen. Or. 5. Cic. Fin. III, 4 post med.

INTERPRETAMENTUM, i, n. verklaaring, uitlegging, Gell. VI, 2. Petron. 10.

INTERPRETATĬO, onis, f. 1) verklaaring, uitlegging. bij voorb. juris. Cic. Off. I, 10: fulgurum, Plin. H. N. II, 53: oftentorum & fomniorum, Ibid. VII, 56 post med.: nec interpretatio eft facilis, Liv. II, 8: fententiam fuam interpretatione lenire, Sueton. Caef. 14: van daar betekenis, bij voorb. van een woord, bij voorb. foederis, Cic. Balb. 6: nominis, Plin. H. N. III, 17: fingula habent magnas interpretationes, Ibid. XVIII, 5 in., i. e. elk vervat veel in zich, is van groote betekenis. 2) eene redenfiguur, wanneer men eene uitdrukking, door eene volgende uitdrukking, duidlijker maakt, Auct. ad Herenn. IV, 28.

INTERPRĔTOR, atus fum, ari, uitleggen, verklaaren, duiden, bij voorb. jus alicui, Cic. Leg. I, 4: nomen legis, Ib. II, 5: monftra aut fulgura, Cic. Div. I, 6: religiones, Cic. Dom. 1, i. e. uitflag daar in geven: fomnia, Cic. Div. I, 23: ook Paffive, bij voorb. an jure interpretatum fit, Pandect. XLIX, 1, 4: ook feq. in, bij voorb. quae nunc ex Etrufcis libris in te converfa atque interpretata dicuntur, Cic. Harufp. 17, i.e. uitgelegd, ten zij het is, vertaald. Ook feq. Infinit., bij voorb. pomoerium poftmoerium interpretantur effe, Liv. I, 44: van daar 1) overzetten, vertaalen, bij voorb. fi interpretari velis, Cic. Off. II, 2: fcriptores, Cic. Or. I, 34: cf. Cic. Fin. II, 81 in.: ook Paffive, bij voorb. graecum interpretatum nomen, Cic. Leg. II, 12: ook Liv. XXIII, 11 post init.: 2) verklaaren, d. i. dus of zoo verftaan of opnemen, op de goede of kwaade zijde, zich laten gevallen, erkennen, bij voorb. male, Cic. Nat. D. III, 31: in partem mitiorem, Cic. Mur. 31: me de tua liberalitate ita interpretaturum, Cic. ad Planc. in Cic. Ep. ad Att. XVI. post. 16: alicujus felicitatem grato animo, Cic. Brut. 1 extr., erkennen, zich laten gevallen: beneficia grate, Plin. Ep. II, 13 post med.: ook in 't gemeen verftaan, waar voor dikwijls verklaaren gezegd wordt, bij voorb. voluntatem alicujus, Cic. Invent. II, 47: fententiam alicujus, Cic. Tufc. III, 17: epiftolam, Cic. Att. XV, 28: vindemiarum maturitatem alii aliter interpretantur, Colum. XI, 2 post med. §. 67: ook feq. Accufat. & Infinit., bij voorb. fe liberatum effe, Cic. Off. III, 32: adtinuiffe, Liv. III, 36: cf. Plin. H. N. II, 25 extr.: ook befluiten, afleiden bij gevolgtrekking, bij voorb. iet uit iet, bij voorb. confilium ex neceffitate, voluntatem ex vi, Cic. Rab. Poft. 11 in., i. e. van de noodzaaklijkheid tot het voornemen, van het geweld op den wil. 3) interpretari memoriae alicujus, Plaut. Epid. IV, 1, 25, iemands geheugen te hulp komen, ergens op helpen: 4) befliffen, uitfpraak doen, bij voorb. neque, recte an perperam, interpretor, Liv. I, 23. Nos inter quaecunque pretantur voor quaecunque interpretantur, Lucret. IV, 830.

INTERPRĬMO, effi, effum, 3. toedrukken, bij voorb. alicui fauces, Plaut. Rud. III, 2, 46.

INTERPUNCTĬO, onis, f. de onderfcheiding of afdeeling der woorden door punten, Cic. Mur. 11.

INTERPUNCTUS, a, um, zie Interpungo.

INTERPUNGO, xi, ctum, 3. een punt met de griffie tusfchen twee woorden maken, door een punt onderfcheiden of afdeelen, Senec. Ep. 40 post med.: ook in 't gemeen, regelmatig afdeelen, onderfcheiden: van daar interpuncta narratio, Cic. Or. II, 80, i. e. wel afgedeeld, wel onderfcheiden: intervalla, Cic. Or. 16: van daar Interpunctum, i. q. interpunctio de onderfcheiding of afdeeling (van woorden) door punten, bij voorb. interpuncta verborum, Cic. Or. III, 46 extr.

INTERPURGO, are, afpoetzen, hier en daar zuiveren, bij voorb. ficus, Plin. H. N. XVIII, 26 post med.

INTERPŬTO, are, hier en daar befnoejen, bij voorb. oleam, Varr. R. R. I, 30: ficos, Cato R. R. 50: rofam, Colum. de Arb. 30.

INTERQUĔROR, eftus fum, 3. ergens bij klaagen, Liv. XXXIII, 35 extr.

INTERQUIESCO, evi, etum, 3. rusten, een tijd lang, of in 't gemeen, rusten, ftil houden, bij voorb. van menfchen, Cic. Brut. 23. Cato R. R. 159: dolor interquiefcit, Senec. Ep. 78 ante med.: Julio menfe, quo maxime lites interquiefcunt, Plin. Ep. VIII, 21.

INTERRĀDO, fi, fum, 3. 1) hier en daar befchaaven, polijsten, bij voorb. latera vaforum, Plin. H. N. XXXIII, 11 in., i. e. (misfchien) ze met doorgeflagen werk maken of met figuuren verfieren: marmor interrafum, Ibid. XXXV, 1, i. e. met figuuren verfierd. 2) hier en daar befnijden, bij voorb. arbores, Colum. de Arb. 19: oleas, Plin. H. N. XV, 1.

INTERRASĬLIS, e. hier en daar befchaafd of befneden: van daar coronas ex cinnamo, interrafili auro inclufas, Plin. H. N. XII, 19 post med., i. e. van doorgeflagen werk, of hier en daar glad, of met ingebogen figuuren verfierd.

INTERRĔGNUM, i, n. is, 1) wanneer er geen Koning is; de tijd tusfchen den dood van den laatften Koning en de verkiezing van eenen nieuwen, Liv. I, 17: wanneer dan die geen Interrex heet, die intusfchen de koninglijke waardigheid bekleedt: zoodanig was het na den dood van Romulus. Na dat de Romeinen de koninglijke waardigheid hadden afgefchaft, en daar voor Confuls en (behalven de Decemviri Leg. Scrib.) Tribunos militum confulari poteftate benoemd hadden, behielden zij den naam Interregnum en interrex; wanneer interregnum, 2) deels dit ambt, deels de tijd is, wanneer er geen hooge beftuurers, bij voorb. Confuls enz., zijn, bij voorb. wanneer zij geftorven of afwezend, of nog niet benoemd zijn, wanneer die geen Interrex heette, die de verkiezing der nieuwe Confuls enz. beftuurde, bij voorb. res ad interregnum venit, Cic. Att. IX, 9, of redit, Liv. VII, 21 in., i. e. het komt tot een Interregnum, het wordt een Interregnum, i. e. daar worden geene hooge Lands-Overigheden (Confules cet.) verkozen: dus ook rem adduci ad interregnum, Cic. Att. VII, 9: interregnum inire, Liv. III, 8, i. e. dit ambt aanvaarden: res fpectare videtur ad interregnum, Cic. Q. Fr. III, 2.

INTERREX, egis, m. Tusfchenkoning, Rijksbeftuurer, d. i. 1) die na den dood des Konings tot de verkiezing van eenen nieuwen die waardigheid bekleedt, bij voorb. interregem nominare, Liv. I, 32, i. e. benoemen. Zijne regeering duurde vijf dagen, zie Liv. I, 17. 2) die na den dood, of bij gebrek van opperfte Regenten (bij voorb. Confuls, Krijgstribunen, met confulare magt), ten tijde der vrijheid, te Rome verkozen werdt, om de verkiezing (Comitia) der nieuwe Regenten, bij voorb. der Confuls, te beftuuren; zijn beftuur duurde ook vijf dagen, gelijk Afconius zegt, ad Cic. Milon. 5: en hij moest uit de Patriciërs zijn, en door eenen Patriciër benoemd worden, volgends Cic. Dom. 14 extr.; doch, zoo als Afconius, Ibid., zegt, de eerfte Interrex kon deze verkiezing niet voltooijen, maar hij benoemde eenen tweeden Interrex, die dit deedt: ja, fomtijds deedt, bij verfchillen, het de derde eerst enz., bij voorb. Interregem prodere, Cic. Dom. 14 extr. Liv. III, 40. V, 31. VI, 41, of creare, Liv. V, 31 extr., i. e. maken, benoemen, verkiezen: ook nominare, zie n. 1.

INTERRĬTUS, a, um, onverfchrikt, onverfchrokken, bij voorb. van perfonen, Virg. Aen. XI, 837. Ovid. Met. V, 506. Vellei. II, 70. Quintil. V, 7. Senec. Ep. 41. Tacit. Ann. I, 64. Gell. XIX, 1: vultus, Quintil. I, 3 (4): claffis interrita fertur, Virg. Aen. V, 863, bedaard, zonder vreeze, voor, de menfchen op de vloot: of ook onverhinderd, zonder aanftoot. Ook met den Genitivus, bij voorb. mens interrita leti, Ovid. Met. X, 616.

INTERRŎGATĬO, onis, f. 1) eene vraag, ondervraging, raadpleging, bij voorb. van iemand, waar het dan ook om gefchiedt, bij voorb. mea, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 19: fententia per interrogationem, Quintil. VIII, 5: inftare interrogatione, Ibid. VI, 3 ante med., ermaalen: van daar het gerichtelijk verhoor, bij voorb. mea, Cic., zie hier voor: teftium, Tacit. Ann. VI, 47: van eenen misdaadiger, Pandect. XLVIII, 1, 6. Ook is het de vraag in de Rhetorica, die gemeenlijk onder de Reden-figuuren geteld wordt, Quintil. IX, 2 en 3 extr. §. 98. 2) een fluitreden, Syllogismus, Cic. Fat. 13 in. Cic. Acad. I, 2 in. Senec. Ep. 87 ante med. Ibid. Nat. Quaeft. II, 37. De reden hier van is waarfchijnlijk, omdat de oude Dialectici hunne fluitredenen, in vraagen en antwoorden, plagten voor te draagen.

INTERROGĀTIVE, vraagende, vraagwijze, bij voorb. fpreken, Afcon. Ped. in Cic. Verr. I, 42 en 56.

INTERRŎGĀTIUNCŬLA, ae, f. 1) eene vraag, als men verkleinend fpreekt, vraagjen. 2) een Syllogismus of fluitreden, als zij klein is, of men er anders verkleinend van fpreekt, Cic. Parad. Prooem. in. Senec. Ep. 82 extr.

INTERRŎGĀTIVUS, a, um, vraagende, de vraag betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. particula, Diomed. 1: adverbia, Prifcian. 17.

INTERRŎGĀTOR, oris, m. een vraager, Pandect. XI, 1, 11 med.

INTERROGATORIUS, a, um, vraagende, in vraagen beftaande: actio, Pandect. XI, 1, 1.

INTERRŎGO, avi, atum, are, 1) vraagen,

gen, ondervraagen, bevraagen, bij voorb. aliquem de re, Cic. Partit. 1: testes in reos, Plin. Ep. I, 5 ante med.: *ook* seq. quis, utrum, num, qualis, quantus cet., *bij voorb.* interrogabat suos, quis esset, Cic. Q. Fr. II, 3: cum interrogaretur, utrum cet., Nep. Iphic. 3: interrogas me, num cet., Cic. Cat. I, 5: interrogans, solerentne cet., Caes. B. G. III, 71: interrogavit, quale cet., Suet. Ner. 49: interrogavit, quanti cet., Ibid. Vesp. 23: *ook* interrogare aliquid *naar iet vraagen, of iemand om iet vraagen, bij voorb.* ordo interrogandi sententias, Suet. Caes. 21: hoc, quod te interrogo, responde, Plaut. Merc. I, 2, 70: illud interrogo, Liv. VIII, 32: quid haec interrogo? Ib.: *van daar zegt men, gelijk bekend is,* homo interrogatur: *ook* res interrogatur, *bij voorb.* sententiae interrogari coeptae, Liv. XLV, 25, i. e. *men vraagde naar de gevoelens: ook zegt men* interrogatus sententiam, Liv. XXXVI, 7. Vellej. II, 35, i. e. *om zijn gevoelen gevraagd: dus ook* interrogatus testimonium, Suet. Tib. 71: interrogatus causam, Tacit. Hist. II, 53: *van daar* interrogatum *het gevraagde, de vraag, bij voorb.* ad interrogatum respondere, Pandect. XLV, 1. Leg. 83 in. *en* 141: *dus ook* ad interrogata respondere, Cic. Or. 40: *van daar* a) *gerichtlijk ondervraagen, bij voorb.* testem, Cic. Flacc. 10, *uitvraagen, verhooren.* b) *gerichtelijk aanbrengen, verklaagen, alwaar er gemeenlijk* lege *of* legibus *bij staat, bij voorb.* lege, Cic. Dom. 39. Sallust. Cat. 31 (32). Vellej. II, 13: legibus, Sallust. Cat. 18. Liv. XXXVIII, 50: *ook zonder* lege *of* legibus, Tacit. Ann. XIII, 14. XIV, 46. 2) *besluiten, d. i. eene sluitreden of* syllogismus *maken,* Senec. Ep. 87 extr. Not. Casus interrogandi, Gell. XX, 6 ante med. *en* Nigid. ap. Gell. III, 25: *ook enkel* interrogandi scil. casus, *bij voorb.* si non scimus in nominibus, utrum (casus) interrogandi sint i. e. *of zij in den* Vocativus *staan.*

INTERRUMPO, upi, uptum, 3. 1) *van een scheuren of breken, verscheuren, verbreken, afbreken, bij voorb.* pontem, Liv. II, 10. Caes. B. G. VII, 34. B. C. I, 48: ut nihil interrumpat (scil. terram *of* partes terrae), Cic. Nat. D. II, 45: qua murus erat interruptus, Sisenna ap. Non. 4. n. 157: itinera interrupta & impervia, Tacit. Ann. III, 31: venae interruptae, Ibid. XVI, 15, i. e. *stuk- of opensnijden.* 2) *afbreken, bij voorb.* iter, Cic. Att. IV, 2: orationem, Caes. B. C. III, 19: ordinem, Colum. XI, 2, 25. Tacit. Hist. II, 27: sermonem, Plaut. Trin. V, 2, 25: somnos, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.: querelas, Ovid. Met. XI, 420: possessionem, Pandect. XLI, 3, 3: *ook afbreken, stooren, bij voorb.* ni medici adventus nos interrupisset, Varr. R. R. II, 1 in.: *en hier behoort meer toe, bij voorb.* querelas, Ovid., *zie hier voor: van daar* interruptus, a, um, *afgebroken, bij voorb.* juga interrupta transitu angusto, Plin. H. N. VI, 14: ignes interrupti, Virg. Aen. IX, 239, i. e. *niet samenhangende, niet in eens voortgaande, maar slechts dan hier, dan daar:* hos, qui incolunt terram, interruptos esse i. e. separatos, Cic. Somn. Scip. 6: *ook Tropisch,* voces, Cic. Coel. 24: opera, Virg. Aen. IV, 88: impetus actionis, Quintil. XI, 2 extr.: officium, Cic. ad Div. V, 8: consuetudo, Ibid. XV, 14: neque tam facile interrupta contexo, quam absolvo instituta, Cic. Leg. I, 3. Not. inter quasi rumpere, *voor* quasi interrumpere, Lucret. V, 288: *dus ook* ius inter quasi rupta *voor* quasi interrupta, Ibid. 300.

INTERRUPTE, *afgebroken, bij voorb.* narrare, Cic. Or. II, 80 extr.

INTERRUPTĬO, onis, f. *afbreking, bij voorb.* usucapionis, Pandect. XLI, 3, 2: *van daar in het spreken, het afbreken, midden in de reden, anders* Aposiopesis *genoemd,* Quintil. IX, 2 med. §. 14.

INTERRUPTUS, a, um, *zie* Interrumpo.

INTERSCALMĬUM, i, n. scil. spatium i. e. spatium in navi inter duos scalmos, Vitruv. I, 1.

INTERSCAPILĬUM, i, n. (scil. spatium) *de ruimte tusschen de schouderen,* Apul. Flor. 2. p. 350. Elm.

INTERSCINDO, idi, issum, 3. 1) *van één snijden of scheuren, inscheuren, bij voorb.* pontem, Cic. Leg. II, 4: aggerem, Caes. B. G. VII, 24: opera partim interscindunt, Hirt. B. G. VIII, 43: venas brachiorum, Tacit. Ann. XV, 35: *van daar* 2) *scheiden, afbreken, bij voorb.* Chalcis interscinditur freto, Liv. XXVIII, 7: ruina (terrae) interscindit aquas, Senec. Nat. Quaest. III, 11 in.: *en Tropisch,* vinculum animi, Gell. XII, 1 extr.: laetitiam, Senec. Ep. 72 med.

INTERSCRĬBO, psi, ptum, 3. *ergens tusschen schrijven,* Plin. Epist. VII, 9.

INTERSĔCO, cui, ctum, are, *van één snijden, bij voorb.* res in animis auditorum, Auct. ad Herenn. III, 14 in., i. e. *misschien, heel indringend maken.*

INTERSECTĬO, onis, f. *stuksnijding, van daar de ruimte tusschen de kalvertanden aan een pijlaar,* Vitruv. III. c. ult.

INTERSEMĬNO, are, *tusschen zaajen,* Apul. Apolog. ante med. p. 299. Elm.

INTERSEPĬO *of* **INTERSAEPIO**, psi, ptum, 4. *vertuinen, insluiten, bewaaren, toestoppen, bij voorb.* foramina, Cic. Tusc. I, 20: quaedam operibus, Liv. XXXIV, 40: legio densis arbustis intersepta, Tacit. Hist. III, 21: *van daar verhinderen, afsnijden, scheiden, benemen, bij voorb.* iter, Cic. Balb. 18: Insulam (*in* Syrakuze) munimento a cetera urbe, Liv. XXIV, 23: urbem vallo ab arce, Liv. XXV, 11: intersepta Germanorum auxilia, Tacit. Hist. III, 53: alicui conspectum exercitus, Liv. I, 27 extr.

INTERSEPTUS, a, um, *zie* Intersepio.

INTERSĒRO, evi, itum, 3. 1) *tusschen zaajen, planten of zetten, bij voorb.* numerum vitium jugerum duorum malleolis, Colum. III, 9, 7: malleolum ordinariis vitibus, Ibid. III, 16: aut vitis interseri, Pallad. I, 43: pomis intersita, Lucret. V, 1376: mons se interserit i. e. *is er tusschen, zet er zich tusschen,* Pallad. Aug. 11: intersitis fruticibus, Colum. VIII, 15, 5. 2) *er toe, of in, of tusschen voegen, of doen, bij voorb.* causam interserens, Nep. Milt. 4, i. e. *er toe voegen:* oscula interserit verbis mediis, Ovid. Met. X, 559: manibus interserit ictum, Stat. Theb. VI, 778: *ten zij dit, benevens het voorgaande, van* Intersero, ui cet. *is: van daar* intersitus, a, um, *er bij, of tusschen, of in te vinden, bij voorb.* peregrinatio, Plin. Epist. III, 19: nullis ossibus intersitis, Plin. H. N. IX, 15: quatuor venti intersiti, Gell. II, 22 ante med.: janua procul via est, area vacanti intersita, Ael. Gall. ap. Gell. XVI, 5: in isto intersitae aëris spatio, Apul. de deo Socrat. med. p. 45. Elm.: medias potestates intersitas, Ibid. Apol. med. p. 301, *ten zij dit alles van* situs, a, um, *afkomt.*

INTERSĔRO, erui, ertum, 3. *ergens tusschen of toevoegen of doen, bij voorb.* causam interserens, Nep. Milt. 4: interserit oscula verbis, Ovid. Met. X, 559: interserit ictum, Stat. Theb. VI, 778, *het welk alles ook boven onder* Intersero, evi cet., *aangehaald is. In 't geheel schijnt het beide het zelfde* Verbum, *en alleen in* Perfecto *onderscheiden te zijn.*

INTERSISTO, ĕre, *er tusschen, of binnen, of heen stellen, of ook laten staan: van daar* scil. se *in 't midden of tusschen stilstaan, afstellen of stilhouden, bij voorb. in het redenen, bij voorb.* homo, Quintil. VIII, 3 ante med. §. 45. X, 7, 10: oratio, Ibid. IX, 4, 83: clausulae, Ibid. §. 18: conatus, Ibid. §. 67: *dus ook* Passive, *bij voorb.* intersistitur clausulis, Ibid. §. 106: quasi intersistatur, Ibid. §. 36.

INTERSĪTUS, a, um, *er tusschen geplant, gezaaid, gesteld of te vinden, zie* Intersero, evi cet.

INTERSŎNO, are, *er tusschen klinken, ruischen, bij voorb.* remigiis, Stat. Theb. V, 344.

INTERSPERGO, ĕre, 1) *hier en daar besprengen, bij voorb.* interspersus canitie, Apul. Met. V ante med. p. 165. Elm. 2) *ergens tusschen, of hier en daar heen strooijen of sprengen, bij voorb.* sunt multa — naturae munere interspersa & interseminata, Ibid. Apol. med. p. 299.

INTERSPIRĀTĬO, onis, f. *het ademhaalen, te weten, intusschen, bij voorb. in het spreken, drinken enz.,* Cic. Or. III, 44: mustum sine interspiratione potum, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med.

INTERSPIRO, are, 1) *er tusschen ademhaalen.* 2) *misschien lucht hebben, bij voorb. een vat, d. i. niet geheel gesloten zijn,* Cato R. R. 112.

INTERSTERNO, stravi, stratum, 3. 1) *ergens tusschen strooijen, er tusschen of onder leggen of doen, bij voorb.* assulae interstratae, Plin. H. N. XXIX, 2 med.: bitumine interstrato, Justin. I, 2.

INTERSTINCTUS, a, um, *zie* Interstinguo.

INTERSTINGUO, xi, ctum, 3. 1) *uitblusschen, bij voorb.* ignem, Lucret. V, 760: *van daar dooden,* aliquem, Apul. Met. IV ante med. p. 147. Elm. 2) *met iet bezetten of bont maken, bij voorb.* facies medicaminibus interstincta, Tacit. Ann. IV, 57: spatia interstincta columnis, Stat. Sylv. III, 5, 90: candor interstinctus coloribus, Plin. Hist. Nat. XXXVII, 10: lapis interstinctus aureis guttis, Ibid. 36.

INTERSTITĬO, onis, f. *tusschenruimte, uitstel, vertoef, het stilhouden, bij voorb.* juris, Gell. XX, 1: negotiorum, Gell. Praefat.

INTERSTRĀTUS, a, um, *zie* Intersterno.

INTERSTRĔPO, ui, itum, 3. *er onder tusschen, klinken of geluid geven, bij voorb.* interstrepere anser olores, Virg. Ecl. IX, 36, *alwaar sommigen het laten drukken als twee woorden, te weten,* inter strepere cet., *het welk goed kan zijn: dus ook* interstrepis urbes, Claudian. Proserp. III, 103: *ook* seq. Dativo, *bij voorb.* mediis Nereus interstrepat undis, Ibid. in Rufin. II, 303.

INTERSTRINGO, inxi, ictum, 3. *toesnoeren, toehaalen, bij voorb.* gulam, Plaut. Aul. IV, 4, 31.

INTERSTRŬO, xi, ctum, 3. *samenvoegen, bij voorb.* qua spina interstruit artus, Sil. X, 150.

INTERSUM, fui, eſſe, 1) *ergens tusſchen zijn, bij voorb.* Tiberis inter eos intereſſet, Cic. Cat. III, 5: via intereſt perangusta, Liv. XXII, 4: regio, quae intereſt, Plin. H. N. VI, 30, i. e. *er tusſchen is of ligt: dus ook* quae intererant, Mela III, 5 extr. *Ook van den tijd, bij voorb.* inter primum & ſextum conſulatum ſex & quadraginta anni interfuerunt, Cic. Senect. 17: anni triginta interfuere, Liv. I. 3, *zijn intusſchen verlopen:* ni interfuerint decem anni, Cic. Leg. III, 3 e Leg. XII. Tab. 2) *af zijn, bij voorb.* pede, Cato R. R. 4: *van daar* a) *Tropisch, ver af zijn, d. i. onderſcheiden zijn, bij voorb.* Hoc pater ac dominus intereſt, Terent. Ad. I, 1, 51, i. e. *daar in enz.:* quod ab eo nihil interſit, *dat niet onderſcheiden zij enz.*, Cic. Acad. IV, 26 ante med.: qui illa viſa negant quidquam a falſis intereſſe, Ibid. 9, i. e. *niets of in niets:* neque rem ullam niſi tempus intereſſe, Nep. Eum. 8, i. e. *dat niets dan de tijd verſcheelt. Ook met den* Dativus, *op de vraag, waar van? bij voorb.* Satyris, Horat. Art. 232: intelligens ſtulto, Terent. Eun. II, 2, 2. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* intereſt τῶ φιλοσῖν, Cic. Att. V, 19. b) intereſt, *daar is een onderſcheid, bij voorb.* nihil intereſt, Cic. Acad. IV, 13 *en* 15, i. e. *daar is geen onderſcheid:* intereſt aliquid, Cic. Tuſc. II, 15, *daar is eenig onderſcheid:* nihil differat, nihil interſit, Cic. Acad. IV, 17 extr., *alwaar het één kon wegblijven:* tantum id intereſt, Liv. XXVI, 11 extr., i. e. *daar is ſlechts dit onderſcheid:* vide, quantum interfuturum ſit inter meam atque tuam, Cic. in Caecil. 11, i. e. *hoe groot een onderſcheid er zijn zal tusſchen enz.:* quid interfuiſſe inter Sempronium? ſcil. ſe & illum, Liv. XXVI, 2: Inter hominem & belluam hoc intereſt, Cic. Off. I, 4, *is dit onderſcheid:* in iis ne minimum quidem intereſt, Cic. Acad. IV, 17 extr., *is niet het minſte onderſcheid.* 3) *bij iet zijn, tegenwoordig bij iet zijn, eene zaak of handeling bijwonen, bij voorb.* ac ſi ipſe interfuiſſet, Cic. Invent. I, 54: *bijzonder met den* Dativus *of met* in, *bij voorb.* crudelitati, Cic. Att. IX, 5 extr.: negotiis, Cic. ad Div. I, 6: conſiliis, Cic. Att. XIV, 22 extr.: proelio, Caeſ. B. G. VII, 87: rebus divinis, Ibid. VI, 13: in convivio, Cic. Roſc. Am. 14: in rebus, Ib. 38: in teſtamento, Cic. Cluent. 59. Not. *Ook van zaken, bij voorb.* ratiocinatio dicitur interfuiſſe, Cic. Invent. II, 5 ante med., i. e. adfuiſſe: quibus in rebus tabulae aut alicujus firma auctoritas videbitur interfuiſſe, Auct. ad Her. I, 9 extr. 4) *er aan gelegen of dienſtig zijn, aangaan, betreffen,* a) *wien ligt er aan gelegen? hier ſtaat de* Genitivus, *bij voorb.* reipublicae, Cic. Q. Fr. II, 4: cujus interſit, Cic. Phil. I, 9: illius, Cic. Att. X, 4 prope fin.: rei familiaris, Cic. ad Div. IV, 10: *behalven* mea, tua, ſua, noſtra, veſtra (*dit zijn* Accuſat.) i. e. *mij, u enz., bij voorb.* mea, Cic. Att. XII, 22 extr.: mea & tua, Cic. ad Div. XVI, 4 poſt med.: veſtra, Cic. Sull. 28. Tacit. Hiſt. I, 30: noſtra, Brut. ad Attic. in Ep. Cic. ad Brut. 17: ſua, Cic. ad Div. XIII, 10: *ook ſomtijds* cuja *voor* cujus, *bij voorb.* ei, cuja nihil interfuit, Cic. Fragm. ap. Priſcian. 12: *ook* Abſolute, *bij voorb.* non tam intereſt, quo animo cet., Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: ſi quid erit, quod interſit me ſcire, Cic. Att. XI, 23 extr.: quantopere interſit, opprimi Dolabellam, Cic. ad Brut. Ep. 5: in philoſophia tantum intereſt, Cic. Or. 16: multum intereſt, Cic. ad Div. XII, 9. *Ook* ad, *bij voorb. bij zaken, d. i. ten aanzien, bij voorb.* intereſſe ad laudem civitatis, Cic. Nat. D. I, 4: ad properationem meam quiddam intereſt non te exſpectare, Cic. ad Div. V, 12. §. 6: magni ad honorem noſtrum intereſt me — venire, Ibid. XVI, 1: ad diſciplinam militiae plurimum intererat, militem inſueſcere cet., Liv. V, 6 in.: utrum ſit — nec ne, ad id, quod agimus, nihil intereſt, *gaat dat niet aan*, Cic. Fin. V, 16 extr.: ad rem nihil (intereſt), Cic. ad Div. III, 11 in., i. e. *ten aanzien der zaak.* b) *hoe veel? hier ſtaan de* Neutra multum, tantum, nihil cet., *en de* Adverbia, maxime, quantopere, Cic., *zie hier voor en hier achter:* vel minoris vel pluris, Pandect. II, 13, 8. *Ook de* Genitivi magni, parvi cet., ſcil. pretii, *bij voorb.* magni, i. e. *veel:* pluris *meer enz., zie hier voor en hier achter.* c) *waar aan? bij voorb. met den* Infinitivus, *of den* Accuſativus *en* Infinitivus, *ook met* ut, *bij voorb.* multum intereſt, te venire, Cic. ad Div. XII, 9: magni — intereſt, me venire, Ibid. V, 12: mea maxime intereſt, te valere i. e. *dat gij gezond zijt, of aan uwe gezondheid*, Ib. XVI, 4: quantum intereſſet Clodii, ſe perire, i. e. *aan zijnen ondergang (gelegen was)*, Cic. Mil. 21: quantum ſalutis communis interſit, duos conſules eſſe, Cic. Mur. 2: illud mea magni intereſt, ut te videam, Cic. Att. XI, 22 extr.: cf. Sueton. Caeſ. 86 extr.: *ook* ne, *bij voorb.* veſtra intereſt, ne — faciant, Tacit. Hiſt. I, 30. *Ook de woorden* qualis, quam cet., *bij voorb.* intereſt, qualis cet., Cic. ad Div. XIII, 30: intereſt, quo animo ſcribamus, Caecin. Ibid. VI, 7: ea vos (utrum) rata habeatis nec ne, reipubl. — intereſt, Liv. XXVI, 31 extr.: *doch, ook ſtaat de* Nominativus, *bij voorb.* non quo mea interſit loci natura, Cic. Att. III, 19 in.: veſtra — hoc maxime intereſt, i. e. *daar aan enz.*, Cic. Sull. 28: hoc vehementer intereſt reipubl., Cic. Q. Fr. II, 4: quid illius intereſt cet.? i. e. *wat ligt er hem aan gelegen?* Cic. Att. X, 4 poſt med.: *dus ook* nihil, *zie hier voor.*

INTERTEXO, xui, xtum, 3. 1) *in weeven, ergens onder of tusſchen weeven, bij voorb.* flores intertextos hederis, Ovid. Met. VI, 128, i. e. *in een geweeven: doch, het kan ook zijn, in een gevoegd.* 2) *weeven, bij voorb.* telas, Stat. Sylv. III, 5, 9. 3) *met iet tusſchen weeven, d. i. weevend daar mede verſieren of verzien, bij voorb.* veſtis intertexta notis i. e. cui intextae ſunt notae, Quintil. VIII, 5. §. 28.

INTERTEXTUS, a, um, *zie* Intertexo.

INTERTIGNIUM, i, n. ſcil. ſpatium, i. e. ſpatium inter tigna, Vitruv. IV, 2, *tweemaalen.*

INTERTRAHO, xi, ctum, 3. *onttrekken, bij voorb.* alicui aliquid, Plaut. Amph. II, 2, 41.

INTERTRIGO, ginis, f. *is, wanneer men zich open of een wond gewreven heeft, bij voorb. door rijden, gaan enz.*, Cato R. R. 159. Colum. VI, 32. Plin. H. N. XX, 40: cf. Varr. L. L. IV, 36.

INTERTRIMENTUM, i, n. 1) *verlies door afwrijven, bij voorb. van geld*, Liv. XXXIV, 7: *van zilver*, Liv. XXXII, 2: culleorum, Pandect. XIII, 7, 42. 2) *verlies, ſchade*, Cic. Verr. I, 50 extr. Terent. Heaut. III, 1, 35.

INTERTRITURA, ae, f. i. q. intertrimentum, *bij voorb.* culleorum, Pandect. XIII, 7, 42.

INTERTURBATIO, onis, f. *onrust, verwarring*, Liv. XXIII, 8 poſt med.

INTERTURBO, are, 1) *onrust of verwarring aanrichten*, Terent. And. IV, 1, 19. Plaut. Bacch. IV, 4, 81. 2) *ſtooren, ontrusten: dus zou men, bij voorb. de voorgaande plaats*, Plaut. Bacch. IV, 4, 81, *kunnen verſtaan, als men er me onder verſtondt.*

INTERVACO, are, *tusſchen ledig zijn*, Colum. IV, 32.

INTERVALLATUS, a, um, *geſcheiden, verpoozend, bij voorb.* febris, Gell. XVII, 12, i. e. *die weder komt, wisſelkoorts.*

INTERVALLUM, i, n. *eigenlijk, de ruimte tusſchen twee paalwerken of pallisſaden: van daar de tusſchenruimte in het gemeen, bij voorb. van eene plaats, de ruimte, afſtand, bij voorb.* pari intervallo, Caeſ. B. G. I, 43, i. e. *op gelijken afſtand: dus ook* paribus intervallis cet., Ibid. VII, 23: magnis intervallis ſequentes, Liv. I, 25: longius unius ſigni intervallo diſceſſit, Cic. Nat. D II, 20: ſonorum, Cic. Tuſc. I, 18: doliis intervalla dare, Plin. H. N. XIV, 21: per intervalla digitorum, Sueton. Domit. 19, i. e. *openingen:* locorum & temporum, Cic. ad Div. I, 7: ex intervallo *van verre*, Liv. XXVIII, 44: *van daar* 1) *de tusſchentijd, bij voorb.* literarum, Cic. ad Div. VII, 18: annuum regni, Liv. I, 17, i. e. *het Interregnum of de tusſchentijd, tusſchen den overleden en nieuwen Koning, duurde een jaar:* ſine intervallo loquacitas, Cic. Or. III, 48, i. e. *zonder aflaten, uitſtellen:* hoc intervalli datum, Liv. III, 25, i. e. *tijd, uitſtel:* ſine intervallo cibum dare, Varr. R. R. II, 1, 22, i. e. *zonder tijdverlies: dus ook* ne intervallo quidem facto, Liv. II, 2: niſi intervallo dixiſſet, Cic. Or. 66, i. e. *met uitſtel der woorden, niet in eens voort:* longo intervallo, Cic. Roſc. Am. 5. Arch. 4, i. e. *na langen tijd:* ex intervallo, Gell. XV, 12 extr., i. e. *kort daar op:* ex tanto intervallo, Liv. III, 38, *of* tanto intervallo, Cic. ad Div. XV, 14, i. e. *na zoo langen tijd:* ex intervallo non adparent, Liv. XXVIII, 44, i. e. *van verre, eer de zaak duidelijk geſchiedt.* 2) *de duuring des tijds, bij voorb.* intervallum populationibus haud [illegible] fuit, Liv. II, 49: *ten zij men dit ook tot* n. 1. *brengen wil.* 3) *onderſcheid, ongelijkvormigheid, bij voorb.* quantum intervallum interjectum inter cet., Cic. Agr. II, 33 in. Rab. Perd. 5: ſonorum, Cic., *zie hier voor.*

INTERVELLO, elli *en* elſi, ulſum, 3. *ergens tusſchen uittrekken of uitplukken, uitwieden, plukken, beſnoeijen, bij voorb.* arbores, Colum. V, 10, i. e. *beſnoeijen:* ſemina, Ibid. IV, 33, i. e. *wieden, dunner maken:* poma, Plin. H. N. XVII, 27 extr.: barbam, Senec. Ep. 124 poſt med.: cf. Quintil. X, 7, 5. XII, 9, 17.

INTERVENIO, eni, entum, 4. *tusſchen komen, er bij komen, van menſchen en zaken, bij voorb.* querelis alicujus, Cic. Q. Fr. I, 2, 1: nox proelio interveniſſet, Liv. XXIII, 18: deditioni, Liv. I, 48: interveniſ [illegible] malum avitum, Liv. I, 6 [illegible] quidam intervenit, Cic. ad Div. VII, 5: [illegible] interveniunt, Plaut. Amph. III, 2, 59: plangor [illegible], Ovid. Met. XI, 708: rem, quae inter vos intervenerit, Terent. Hec. III, 5, 16, i. e. voorgevallen.

ten. Not. seq. Accusat., Tacit. Ann. III, 23: *van daar* 1) *iemand in den weg komen, opstooten, ontmoeten, bij voorb.* neminem intervenire mihi, Terent. Eun. III, 3, 5. 2) *opstooten, ontmoeten, bejegenen, wedervaaren, bij voorb.* Nulla res mihi potest intervenire tanta, Terent. Heaut. IV, 3, 1: Fortunam exiguam intervenire sapienti, Cic. Fin. I, 19. Tusc. V, 9 extr.: *ook zonder* Dativus, *gebeuren, voorvallen, bij voorb.* casus quidam intervenit, Cic. ad Div. VII, 5: rem, quae inter vos intervenerit, Terent. Hec. III, 2, 16. 3) *zich verzetten, zich in den weg stellen, verhinderen, stooren, bij voorb.* vilicum intervenientem, Sueton. Claudian. 38: quis vestro deus intervenit amori, Calpurn. Ecl. III, 23: plangor intervenit verbo omni, Ovid. Met. XI, 708. 4) *in 's midden treden,* a) *door borg te staan, in te staan,* Pandect. XV, 1, 3. Ibid. L, 1, 17 extr. b) *als Overigheid, bij voorb. als* Praetor, *d. i. zijn aanzien gebruiken,* Pandect. IV, 4, 23: *dus ook* neque senatu interveniente, Sueton. Caes. 30 in.

INTERVENIUM, i, n. (scil. spatium), *de ruimte tusschen de aderen der aarde,* Vitruv. II, 6 *en* 7. VIII, 1, *en* cap. ult. Pallad. Aug. 8.

INTERVENTIO, onis, f. *tusschenkomst, bemiddeling,* Pandect. IV, 4, 7.

INTERVENTOR, oris, m. *die tusschen beiden komt: van daar* 1) *die tot ons komt, ons bezoekt,* Cic. Fat. 1 extr. 2) *die zich in het midden voegt, bij voorb. door borg te staan,* Pandect. XV, 1, 3 post med. XXXVII, 15, 7 extr.

INTERVENTUS, us, m. 1) *tusschenkomst, bij voorb.* hominis, Cic. Partit. 8 extr. Cic. Att. XVI, 11. Catil. III, 31. Liv. III, 45 med. XXVI, 19 med. Justin. XI, 1: *ook van zaken, bij voorb.* donec arceantur amnis interventu, Plin. H. N. XXIX, 3 post med.: dies interventu feriarum impeditus est, Pandect. IV, 6, 26 post med.: noctis, Caes. B. G. III, 15: articulorum (*in het ligchaam*), Plin. H. N. XI, 57 extr.: malorum, Cic. Nat. D. I, 40, *van het ongeluk:* lunae, Plin. H. N. II, 10, *bij zonsverduistering.* 2) *de bemiddeling, besteding zijner moeite, bijstand, bij voorb.* sponsorum, Sueton. Caes. 18: judicis, Pandect. XXXIII, 1, 7: tutorum, Ibid. XLVI, 3, 68: Principis, Trajan. in Plin. Ep. X, 68.

INTERVERSO, are, i. e. (*misschien*) *hier en daar wenden of keeren, bij voorb.* nisi interversando mares — adsperserint virus, Plin. H. N. IX, 50. Hard. *Men kan bij* interversando *ook* se *verstaan, of het van* interversor *afleiden, d. i. zich dan hier, dan daar wenden of keeren,* scil. *tot de te bevruchten eijeren.*

INTERVERSUS (INTERVORSUS), a, um, *zie* Interverto.

INTERVERTO *of* INTERVORTO, ti, sum, 3. 1) *wegleiden, ergens anders heen richten, bij voorb.* aquae ductum, Pandect. XLIII, 20, 8: in extremis partibus triglyphi semicanaliculi intervertantur, Vitruv. IV, 3: *van daar veranderen, bij voorb.* ingenia — interversa, Senec. ad Marc. 22 in.: *doch, het kan ook zijn, bederven:* aedilitate interversa, Cic. Dom. 43, i. e. *nagelaten: ook verhinderen, bij voorb.* querelas, Pandect. XXXI, 87. 2) *iets aan zich trekken, ontnemen, wegnemen, onttrekken, bij voorb.* donum regale, Cic. Verr. IV, 30: promissum, Cic. Phil. II, 32: vectigalia, Sueton. Vitell. 7: rem depositam, Pandect. XVI, 3, 32: possessionem alicujus, Ibid. XLI, 2, 20: alicui rem, Pandect. 3) *iemand van iets berooven, met list van iets ontzetten, bij voorb.* aliquem, Plaut. Asin. II, 1, 10: *ook* aliquem re, *bij voorb.* muliere, Plaut. Pseud. III, 2, 110: aliquem possessione, Gell. XI, 18 med. Pandect. XLI, 2, 20. 4) *te gronde helpen, verderven, bij voorb.* ingenia, Senec., *zie boven: van daar* a) *vernietigen, verhinderen, bij voorb.* querelas, Pandect., *zie hier voor.* b) *niet achten, verwaarloozen, bij voorb.* aedilitatem, Cic., *zie hier voor.* c) *verdoen, doorbrengen, verbrassen,* Tacit. Hist. II, 95. Ann. XVI, 10.

INTERVIREO, ēre, *tusschen iets groenen,* Claudian. Prosérp. II, 100. Stat. Theb. IV, 98.

INTERVISO, si, sum, 3. 1) *ergens naar zien, of heen gaan, om ergens naar te zien, bij voorb.* nunc interviso, omne — advenerit, Plaut. Stich. III, 2, 3: intervisam prius domum, si cet., Ibid. I, 2, 90, *ik wil naar huis zien:* intervisam, quid cet., *wil zien enz.,* Ibid. Aul. II, 7, 1: ipse crebro interviso, *zie er dikwijls naar,* Cic. Q. Fr. III, 1 ante med. §. 2. 2) *bezoeken,* aliquem, Cic. ad Div. VII, 1 extr.: *doch, het kan ook zijn, naar iemand zien: bij slot is het het zelfde.*

INTERULUS, a, um, *inwendig, innerlijk, wanneer men verkleinend, boertend, en van kleine dingen spreekt, bij voorb.* tunica, Apul. Flor. 2 in. p. 346. Elm.: *ook enkel* interula, scil. tunica, Apul. Met. VIII ante med. p. 205. Elm., *een onderkleed, bij voorb. kamizool, vest, borstrok, hemd.*

INTERVOCALITER, *luid, bij voorb.* clamare, Apul. Met. IX post med. p. 231. Elm.

INTERVOLITO, are, *ergens tusschen vliegen,* Liv. III, 10.

INTERVOLO, are, *ergens tusschen vliegen, bij voorb. van vogelen,* Colum. VIII, 10 in.: *ook Tropisch, van alles, wat zich snel ergens tusschen beweegt enz., bij voorb.* seq. Accusat. immittit ratem mediasque intervolat urbes, Valer. Flacc. II, 614: intervolat aures hasta, Stat. Theb. II, 539: *ook* seq. Dativ., *bij voorb.* oculis intervolat Idmon, Valer. Flacc. V, 27, i. e. *zweeft voor de oogen.*

INTERVOMO, ui, itum, 3. 1) *tusschen iets spuwen, spuigen.* 2) *tusschen uitgieten of overgeven, bij voorb.* aequor intervomit undas dulces inter salsas, Lucret. VI, 894.

INTERUS, a, um, i. q. internus, *innerlijk, inwendig enz., schijnt niet voor te komen: maar, van daar is* intro (*binnen*) intra, interior.

INTERUSURIUM, i, n. *het intusschen te genieten voordeel, interest, rente,* Pandect. XV, 1, 9 extr.

INTERVULSUS, a, um, *zie* Intervello.

INTESTABILIS, e, *eigenlijk, die, wegens zijn gedrag onbekwaam is, om getuigen te zijn, of om een Testament te maken,* Pandect. XXVIII, 1, 18 *en* 26. Leg. XII. Tab. ap. Gell. VI, 7. XV, 13 extr.: *van daar* 1) *infaam, onderlijk, bij voorb.* ne sis intestabilis, Plaut. Curc. I, 1, 30: *ook* Ibid. Mil. V, 24: *van daar* 2) *infaam, als een scheldwoord, vervloekt, afschuwelijk, schandelijk, bij voorb.* homo, Sallust. Jug. 71. Horat. Sat. II, 3, 181. Gell. VII, 18 extr. Tacit. Ann. VI, 40. XV, 55: saevitia, Tacit. Ann. 51: ars magica, Plin. H. N. XXX, 2 extr.: reliqua intestabilia, nefanda, Ib. XXVIII, 7 extr.: intestabilior, Sallust. in Orat. Lepid. *en* Tacit. Hist. IV, 42 extr.

INTESTATUS, a, um, 1) *die geen Testament of uitersten wil voor zijn dood gemaakt heeft, bij voorb.* si intestata esset mortua, Cic. Verr. II, 22: neque heres est cuiquam ist stato neque intestatae, Labeo ap. Gell. I, 12 extr.: cf. Pand. XXVIII, 4, 4. Trajan. ap. Plin. Ep. X, 88: *ook zegt* Paulus, Pandect. L, 16, 64, Intestatus est non tantum, qui testamentum non fecit, sed etiam cujus ex testamento hereditas adita non est, *welk laatste verdient aangemerkt te worden.* Not. intestato (Ablat.), *en* ab intestato, i. e. *zonder Testament, bij voorb.* intestato mori, Cic. Or. I, 40. Invent. I, 50: ab intestato heres, Pand. XXXVII, 7, 1 extr.: ab intestato succedere, Ibid. XXIX, 7, 8: possessor ab intestato, Ibid. XXXVI, 1, 17 extr.: ab intestato venire, Ibid. XXVIII, 4, 4. 2) *door geene getuigen overtuigd,* Plaut. Curc. V, 3, 17. 3) i. q. testiculis non privatus, Plaut. Mil. V, 24.

INTESTINA, *zie* Intestinus.

INTESTINUS, a, um, *binnen te vinden, inwendig, innerlijk, bij voorb.* bellum, Cic. Cat. II, 13: dolor, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: malum, Cic. Verr. I, 15: pernicies, Cic. Cat. I, 2: incommodum, Liv. IV, 52: discordia, Justin. XX, 5: fraus, Curt. IX, 6 extr.: intestino facinore peri, Ibid. VI, 7: neque quidquam interesset inter intestinum & oblatum, Cic. Acad. IV, 15 extr.: *van daar* 1) intestinum opus, *misschien ingelegd werk, fijnwerk,* Varr. R. R. III, 1 extr. Plin. H. N. XVI, 42. Vitruv. IV, 4. V, 2: *dus ook* intestina, Plaut. Pseud. I, 3, 109, scil. opera. 2) intestinum, scil. viscus, *een darm, en* Plur. intestina, *de darmen,* Cic. Nat. D. II, 55. Lucret. IV, 117. Plaut. Cas. IV, 3, 6. Ibid. Men. V, 5, 26: intestinum tenuius *en* crassius, jejunum, rectum (*mestdam*), Cels. IV, 1: ex intestinis laborare, Cic. ad Div. VII, 26, i. e. *de loop hebben:* intestinum medium, Cic. Nat. D. II, 55, i. q. mesenterium *het scheil gedarmte: ook staat daar voor* intestinus, scil. canalis, Varr. ap. Non. 3. n. 114. *ook* Plin. H. N. XI, 37. Sect. 58. Ed. Hard.

INTEXO, xui, xtum, 3. 1) *inweeven, bij voorb.* purpureas notas filis, Ovid. Met. VI, 577: diversos colores picturae, Plin. H. N. VIII, 48 post med.: aurum, Ibid. *en* Ovid. Met. VI, 165: *van daar invoegen, toevoegen, bij voorb.* aliquid in causa, Cic. Or. II, 116: parva magnis, Cic. Partit. 4: Varronem, i. e. Varro *sprekend invoeren,* Cic. Att. XIII, 12: purpuram vestimento i. e. *aannaaijen,* Pandect. X, 4, 7: facta chartis i. e. *beschrijven,* Tibull. IV, 1, 5: *ook invlechten, bij voorb.* lilia violis, Claud. Proserp. II, 128: cf. Virg. Ecl. II, 49: venae toto corpore intextae, Cic. Nat. D. II, 55. 2) *weeven, doorweeven, met iets al weevende verzien, bij voorb.* chlamys intexta coloribus, Auct. ad Her. IV, 47: stragula auro intexta, Sueton. Ner. 50: *ook vlechten, doorvlechten, met iets of bevlechten, samenvlechten, omgeven, samenvoegen, bij voorb.* hastas foliis, Virg. Ecl. V, 31: ulmos vitibus, Ibid. Georg. II, 221: antrum vitibus, Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. 2: opus (i. e. scutum) tribus tauris (i. e. coriis) intextum, Virg. Aen. X, 785: sidera in-

texentia mundum, Plin. H. N. II, 8 in., i. e. *omgeven:* hederae solent intexere truncos i. e. *omslingeren*, *omgeven*, Ovid. Met. V, 368: *van daar enkel samenvoegen*, *bij voorb.* nidum, Plin. H. N. X, 33.

INTEXTUS, us, m. *het inweeven*, *samenvoeging*, Plin. H. N. II, 8 in.

INTEXTUS, a, um, *zie* Intexo.

INTĪME, 1) *in 's binnenste*, *bij voorb.* uteris intime, Apul. Met. II ante med. p. 118 Elm.: summus deorum cuncta — intime regit, Ibid. Doct. Plat. 2. p. 24. 2) *vertrouwlijk*, *gemeenzaam*, *bij voorb.* utebatur intime Hortensio, Nep. Att. 5: arcto contubernio intime junctus, Apul. Apolog. post med. p. 320 Elm. 3) *hartelijk*, *innigiijk*, *nadruklijk*, *bij voorb. aanbevelen*, Cic. Q. Fr. II, 2, 1.

INTĪMUS, a, um, Superlat., *zie* Interior.

INTINCTUS, a, um, *zie* Intingo.

INTINCTUS, us, m. 1) *het indoopen.* 2) *een doop*, *sop*, *waar spijzen ingedoopt worden*, Plin. H. N. XV, 19. XX, 9: aceti, Ibid. XX, 7 post med.

INTINGO *of* INTINGUO, nxi, nctum, 3. *indoopen*, *bij voorb.* faces sanguine, Ovid. Met. VII, 260: aliquid in aqua, Vitruv. II, 5: sevum oleo, Plin. H. N. XXVIII, 17 post med.: digitum huc, Apul. Met. II ante med. p. 118 Elm.: sapor (aquae) & color intinctus cet., Vitruv. VIII, 2 extr.: calamum (*de schrijfpen*), Quintil. X, 3 extr.: *van daar van spijzen, die in eene jeu gelegd en zoo gegeten worden*, *bij voorb.* brassicam in acetum, Cato R. R. 156, i. e. *inleggen*, *inmaken:* quae condiuntur, quaeque intinguntur, Plin. H. N. XX, 17 med.

INTŎLĔRĀBĪLIS, e, 1) *onverdraaglijk*, *onuitstaanbaar*, *bij voorb.* frigus, Cic. Rosc. Am. 45: dolor, Cic. Acad. IV, 8: verba, Cic. Or. 8: vitium, Ibid. 65: tributa, Cic. ad Div. III, 7: odoris foeditas intolerabilis, Cic. Nat. D. II, 50: sumtus, Plaut. Aul. III, 5, 59: saevitia, Liv. I, 53: nihil est intolerabilius quam femina dives, Juvenal. VI, 459: mihi omnia sunt intolerabilia ad dolorem, Cic. Att. XI, 13: intolerabilior homo, Cic. ad Div. IV, 3 post init. 2) *ongeduldig*, Afran. ap. Non. 2. n. 435.

INTŎLĔRĀBĪLĪTER, *onverdraaglijk*, *op eene onverdraaglijke wijze*, Colum. I, 4 extr.

INTŎLĔRANDUS, a, um, *onverdraaglijk*, *onuitstaanbaar*, *bij voorb.* tyrannus, Cic. Vatin. 9: res, Cic. Verr. IV, 35 extr.: licentia, Cic. Agr. I, 5: potentia, Cic. Rosc. Am. 13: labor, Tacit. Hist. III, 26: multa intoleranda auribus, Gell. X, 22: factum, Sallust. Cat. 10: foeda atque intoleranda viris videbantur, Ibid. 58 (61). Not. Intolerandum, Adverbialiter, *onverdraaglijk*, *bij voorb.* olla intolerandum fervit, Gell. XVII, 8.

INTŎLĔRANS, tis, 1) *die iet niet verdragen kan*, *bij voorb.* seq. Genit., *bij voorb.* vir aequalium intolerans, Tacit. IV, 80: omnium, quae ultionem morarentur, intolerans, Ibid. Ann. II, 75: intolerantior rerum, Liv. IX, 18: corpora intolerantissima laboris, Liv. X, 28. 2) *onverdraaglijk*, *bij voorb.* curae intolerantes, Laev. ap. Gell. XIX, 7: intolerantior, Tacit. Ann. II, 45. XI, 10: intolerantius, Gell. XIII, 8. Flor. IV, 12 med.

INTŎLĔRANTER, *onverdraaglijk*, *zonder*

matiging, *onmatig*, *bij voorb.* dolere, Cic. Tusc. II, 9 extr.: intolerantius insequi, Caes. B. G. VII, 51: intolerantius se jactare, Cic. Or. II, 52: intolerantissime gloriari, Cic. Vatin. 12.

INTŎLĔRANTĬA, ae, f. 1) *onverdraaglijkheid*, *onverdraagzaamheid*, *onverdraagzame gesteldheid van eene persoon of zaak*, *of gebrek aan matiging*, *bij voorb.* regis, Cic. Agr. II, 13: superbia atque intolerantia, Cic. Cluent. 40 extr.: morum, Suet. Tiber. 51. 2) *ongeduld*, Gell. XVII, 19 extr.

INTOLLO, ĕre, i. q. tollo, *verheffen*, *opbeuren*, *bij voorb.* *geschreeuw*, Apul. Met. VIII post med. p. 213 Elm.

INTONDĔO, ondi, onsum, 2. i. q. tondeo, *bescheeren*, *besnoejen*, *bij voorb.* fibrarum summas partes, Colum. XI, 3 ante med. §. 31. Not. intonsus, a, um, *onbeschoren enz.*, *zie beneden in 't bijzonder.*

INTŎNO, ui (*zelden* avi, atum), are, 1) *donderen*, *bij voorb.* partibus intonuit pater sinistris, Cic. Div. I, 47 *als Dichter:* intonuere poli, Virg. Aen. I, 90 (94): fragor intonat ingens, Ibid. VIII, 527: *ook* Impersonaliter, intonat, *het dondert*, *bij voorb.* intonuit laevum, Virg. Aen. II, 693, i. e. *het donderde aan de linke hand: van daar* 2) *Tropisch*, *donderen*, *voor schreeuwen of zingen*, *zich laten hooren*, *bij voorb.* vox tribuni intonuit, Cic. Mur. 38: cf. Senec. Agam. 544: *ook met den* Accusativus, *uitdonderen*, *bij voorb.* *woorden*, *bij voorb.* Cum haec intonuisset, Liv. III, 48: minas intonuisse, Ovid. Am. I, 7, 46: Phlegraeos tumultus intonet Callimachus, Prop. II, 1, 39, i. e. *uit donderen*, *voor zingen.* 3) *in 't gemeen: geklank of gedruisch maken*, *klinken*, *zich laten hooren*, *bij voorb.* intonuit ingenti latratu canis, Plin. H. N. VIII, 40: silvae intonuere, Virg. Aen. VII, 515: Eurus intonat, Valer. Flacc. II, 366: chelys intonet, Senec. Agam. 328: servus intonuit, Petron. 78: vox, *zie hier voor:* clavaque intonat (ille), Valer. Flacc. III, 169: *doch anderen lezen* clavam. *Ook* seq. Accus., *iet opdonderen of laten opdaveren*, *bij voorb.* clavam, Valer. Flacc., *zie hier voor:* *van daar* intonata hyems, Horat. Epod. II, 51, *opgedonderd*, *d. i. met gedruisch zich verheffend of aangekomen.*

INTONSUS, a, um, I) Adjective, 1) *ongeschoren*, *bij voorb.* coma, Acc. ap. Cic. Tusc. III, 26: capilli, Horat. Epod. XV, 9: caput, Ovid. Fast. IV, 655: mentum, Curt. VIII, 22: oves, Colum. VII, 3: deus, Ovid. Trist. III, 1, 60. Prop. III, 11, 54: os, Virg. Aen. IX, 181: *van daar* 2) *van de aloude* Romeinen, *die den baard lieten wassen*, *bij voorb.* intonsi avi, Ovid. Fast. II, 30. Tibull. II, 1, 34, i. e. *de gebaarden:* *dus ook* Numa, Ovid. Fast. VI, 264. Not. *de eerste barbiers* (tonsores) *zijn in 't jaar 454 na de stichting van* Rome *derwaards gekomen*, *zoo als* Plin. H. N. VII, 59 *uit* Varro *aanmerkt:* ante, *voegt hij er bij*, intonsi fuere (Romani). b) *van menschen*, *die niet wellevend zijn*, *bij voorb.* homines intonsi, Liv. XXI, 32: Getae, Ovid. Pont. IV, 2, 2: Cilices, Tibull. I, 8 (17), 16. 2) *belommerd*, *lommerrijk*, *bij voorb.* quercus, Virg. Aen. IX, 681: myrtus, Stat. Sylv. IV, 7, 10: montes, Virg. Ecl. V, 63, i. e. *lommerrijk of met gras*, *kruiden en struiken versierd.* II) Particip. *van* intondeo, *beschoren enz.*, *zie* Intondeo.

INTORQUĔO, orsi, ortum, 2. *draajen*,

omdraajen, *bij voorb.* mentum, Cic. Or. II, 65: oculus ad aliquid, Virg. Georg. IV, 45, i. e. *heendraajen*, *toewenden:* caulem, Plin. H. N. XIX, 6 extr.: undas remis, Valer. Flacc. VIII, 327: paludamentum circum laevum brachium, Liv. XXV, 16 extr., i. e. *omslaan*, *omdoen:* procella se nubibus, Lucret. VI, 124: *van daar* 1) *ergens heen slingeren*, *draajen*, *bij voorb.* hastam equo, Virg. Aen. XI, 637, *en* tergo, Ibid. II, 231: cf. X, 323, *dewijl het geschut bij het uithalen er in gedraaid wordt:* telum in hostem, Senec. Ep. 45 post med. Virg. Aen. X, 882: *dus ook* μὴ μοι γοργείην κεφαλὴν intorqueat, Cic. Att. IX, 7 ante med.: procella nubibus, Lucret., *zie hier voor: van daar Tropisch*, *iet op iemand slingeren*, *d. i. zoeken toe te brengen of toe te voegen*, *bij voorb.* contumeliam, Cic. Tusc. IV, 36 in.: diram vocem, Sil. X, 342, i. e. *klinken of laten hooren.* 2) *verstuiken*, *bij voorb.* talum, Auct. B. Hispan. 38. 3) *kroes maken*, *bij voorb.* capilli intorti, Martial. VIII, 33, 9. 4) *Tropisch*, *verdraajen*, *verwarren*, *bij voorb.* orationem, Plaut. Cist. IV, 2, 63. 5) *verdraajen*, *verderven*, *bij voorb.* mores, Pers. V, 38. 6) *ook van de stem*, *bij voorbeeld*, *rekken*, *sleepen*, *treurig maken*, *bij voorb.* sonis (lusciniae) intortus, Plin. H. N. X, 29: carmen (noctuae) intortum, Apul. Flor. 3 p. 349 Elm., i. e. *gerekt*, *gesleept*, *treurig*, *klaaglijk.* Not. *Men zou het misschien* (*Tropisch*) *tot* n. 1. *kunnen brengen.*

INTORTE, *gedraaid*, *gewonden:* intortius, Plin. H. N. XVI, 16.

INTORTUS, a, um, *zie* Intorqueo.

INTRA *is eigenlijk de* Ablativus *van het ongewoone* Interus, a, um, *voor* intera (contract. intra) scil. parte *in het binnenste deel*, *d. i. inwendig*, *van binnen: zoo als* supra, infra, extra *voor* supera, infera, extera (scil. parte) *staat. Het staat* 1) Adverbialiter, *binnen*, *bij voorb.* pars, quae intra, Cels. VII, 15: viscus intra caro adparet, Ibid. V, 28. Sect. 13: vasa extrinsecus & intra diligenter picata, Colum. XII, 43 post med.: idem uterintra forisque familia fecerat, Petron. 22: deni in quadrum pedes, — intra centum (pedes) erunt, Quintil. I, 10 extr. §. 43: *van daar* Comparat., interius, *bij voorb.* interius cum duro lingua palato congelat, Ovid. Met. VI, 306, i. e. *inwendig:* duo maria, Jonium in prima parte, interius Adriaticum, Plin. H. N. III, 26: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* interius adtendere, *naauwer acht geven*, Juvenal. XI, 15: in his spatium [illegible] interius flectendum est, Senec. Tranq. 9, i. e. *den kortsten weg nemen*, *zich beperken:* ne insistat interius, Cic. Orat. III, 49, i. e. *te kort zijn.* Superlat. intime, *zie boven* Intime. 2) Praepos. *met den* Accusativus, a) *van eene plaats*, *of op de vraag*, *waar? bijvoorb.* intra muros, Cic. Sext. 27: locus intra Oceanum, Cic. Verr. III, 89: intra parietes conficere, Cic. Att. III, 10 post med.: iam intra navim (scil. vidi illam), Plaut. Merc. I, 2, 75: intra carceres [illegible], Auct. ad Her. IV, 3: intra Apenninum se tenuere, Liv. III, 35: [illegible] intra se consumunt Arabes, Plin. H. N. XII, 21, i. e. *onder elkander*, [illegible] *het niet buiten 's lands:* torpedo [illegible] parit ova i. e. *bij en in zich*, Ibid. IX, 51 extr.: pisce meditantes intra se, Ibid. X, 42, i. e. *bij zich:* quae [illegible] met ipsos componimus, Quintil. XI, 3, i. e. *onder ons:* adfirmatis, intra vos [illegible]

tura, Plin. Ep. III, 10, i. e. *bij (onder) zich 'n blijven, niet aan anderen bekend gemaakt, of te lezen, gegeven worden:* ſe intra ſilentium tenere i. e. *zwijgen*, Ibid. IV, 16 poſt med. VII, 6: *van daar* intra verba deſipere, Celſ. III, 18, i. e. *zijn enkel onnozel in woorden:* intra aquam manere, *enkel water drinken, bij water blijven*. Ibid. 24 extr.: *ook op de vraag, waar heen? wanneer het door in of binnen in, in eene plaats moet vertaald worden, bij voorb.* ingrediens intra finem ejus loci, Cic. Caecin. 8: regiones, intra quas venias, Cic. Or. II, 34: ſe recipere intra fines, Caeſ. B. G. II, 32: compulſus intra moenia, Liv. XXXIV, 33: cf. Plaut. Ciſt. III, 19. Truc. I, 1, 23: b) *binnen, van den tijd, bij voorb.* intra annos quatuordecim, Caeſ. B. G. I, 36: intra viginti dies. Plaut. Curc. III, 77: intra juventam, Tacit. Ann. II, 71: intra calendas i. e. *eer deze dag verloopt*, Plin. H. N. XVI, 25: *ook volgt* quam *daar op, d. i. als, wanneer, bij voorb.* intra decimum diem, quam Pheras venerat, Liv. XXXVI, 10: intra annum, quam cet., Senec. Tranq. 11: intra quartum diem, quam cet., Colum. XII, 23. c) *onder, beneden, d. i. minder dan enz., bij voorb.* intra centum, Liv. I, 43, i. e. *beneden honderd, gevolglijk minder dan honderd: van daar* Hortenſii ſcripta intra famam ſunt i. e. *niet beroemd*, Quintil. XI, 3 poſt in. §. 8: pulchritudo intra pudicitiam fuit i. e. minor erat quam pudicitia, Flor. IV, 11 extr.: facinus intra gloriam, Ibid. I, 3, i. e. facinus eſt minus quam gloria, vincitur a gloria: *van daar* intra legem epulari, Cic. ad Div. IX, 26 extr., i. e. *geringer ſmullen, dan naar de wetten geoorloofd is.* Not. intra *ſtaat ook, hoewel zelden, achter zijnen* Caſus, *bij voorb.* lucem intra, Tacit. Ann. IV, 48.

INTRABĬLIS, e, *daar men in gaan kan, gangbaar, toeganglijk, bij voorb.* os amnis, Liv. XXII, 19 extr.

INTRACTĀBĬLIS, e, *niet te behandelen, hard, van daar ruw, wild, bij voorb.* genus intractabile bello, Virg. Aen. I, 339 (343): intractabilis bruma, Ibid. Georg. I, 212: animus, Senec. Hippol. 229 *en* 271: ira, Grat. Cyneg. 159: aetas, Senec. Ep. 25: loca frigore intractabilia, Juſtin. XXIV, 4: Paſtinacae virus intractabile, Plin. H. N. XIX, 5: homo intractabilior, Gell. XVIII, 7.

INTRACTĀTUS, a, um, *niet betast: van daar ongedaan, onbeproefd, bij voorb.* ſcelus, Virg. Aen. VIII, 206: equus, Cic. Amic. 19, *onbeproefd, bij voorb. daar men nog niet op gereden heeft, onberaden:* decor intractatus, Grat. Cyneg. 134, i. e. *natuurlijk, niet gekunsteld.*

INTRĂHO, xi, ctum, 3. 1) *trekken, ſleepen, bij voorb.* greſſus, Apul. Met. V poſt med. p. 167 Elm., i. e. *langzaam gaan, ſleepen: ten zij het is, aan zich trekken, gevolglijk ſtil houden met gaan.* 2) *aan zich trekken, bij trekken, bij voorb.* greſſus, Apul., *zie hier voor:* ſol inclinatus intrahebat veſperam, Ibid. XI.

INTRAMURĀNUS, a, um, *binnen den muur, bij voorb. der ſtad te vinden, bij voorb.* magiſtratus, Aſcon. in Cic. Verr. II, 6.

INTREMISCO, ui, 3. *beginnen te zidderen*, Cell. VII Praef. poſt med. Plin. H. N. II, 79. VIII, 4.

INTRĔMO, ui, 3. i. q. tremo, *zidderen, bij voorb.* corpus intremit, Celſ. III, 3: Trinacriam intremere, Virg. Aen. III, 581: genua intremuere, Ovid. Met. II, 180: *ook* ſeq. Accuſat., i. e. *voor iets beeven of vreezen, bij voorb.* ſenectus (Fabii) intremit Hannibalem, Sil. XVI, 666, i. e. *vreest voor enz.:* quae intremuit regum eventus, Ibid. VIII, 60.

INTREPĬDE, *zonder beeven, onverſchrokken*, Liv. XXVI, 4. Gell. IX, 11.

INTREPĬDUS, a, um, *onvertzaagd, zonder vertzaagen, onverſchrokken, zonder vreeze. bij voorb.* homo, Tacit. Hiſt. I, 35. Juſtin. XXIV, 4. Gell. XIX, 12 extr. Valer. Flacc. I, 503: vultus, Ovid. Met. XIII, 478: verba, Senec. Hippol. 593: hyems intrepida i. e. hiberna quieta, Tacit. Agric. 22.

INTRIBŬO, ui, ūtum, 3. *bijdrage doen, lasten opbrengen, ſchatting betaalen*, Trajan. in Plin. Epiſt. X, 35.

INTRIBUTĬO, onis, f. *ſchatting, contributie*, Pandect. XLIX, 18, 4. L, 1, 21 extr.

INTRĪCO, are, *verwarren, in verwarring en verlegenheid brengen, inwikkelen, bij voorb.* hominem, Plaut. Perſ. IV, 1, 9. Cic. ap. Gell. VI, 2 extr.: rem, Afran. ap. Non. 1. n. 26: peculium, Pandect. XI, 3, 1 extr. XV, 1, 21.

INTRĪGO, i. q. intertrigo, Varr. L. L. IV, 36.

INTRIMENTUM, i, n. *het geen ingewreven wordt*, Apul. Met. X ante med. p. 214 Elm.

INTRINSECUS, Adv., *inwendig, innerlijk*, Varr. R. R. II, 11. Colum. VIII, 5. XII, 43. Lucret. VI, 1145. Suet. Aug. 95.

INTRĪTUS, a, um, Adject., i. e. non tritus, integer, *bij voorb.* oliva, Colum. XII, 49: cohortes intritae ab labore, Caeſ. B. G. III, 26 Ed. Oudendorp.: 2) *het* Particip. *van* Intero, *gewreven enz., zie* Intero.

INTRO, Adv., *is eigenlijk de* Ablativus *en* Dativus *van* Interus, a, um, *voor* Intero (contract. intro) ſcil. loco, 1) *inwendig, binnen*, Cato R. R. 157: ſtare, Pallad. I, 40: 2) *na binnen, bij voorb.* intro vocare, Cic. Verr. I, 26: intro ad nos venit, Terent. Eun. V, 7, 2: ad me intro domum ducturum, Plaut. Merc. II, 1, 20: ſequere intro me, Ibid. Truc. III, 2, 19: in haſce aedes pedem nemo intro tetulit, Ibid. Moſt. II, 2, 39: haud ibis intro, Ibid. Pſeud. II, 2, 59: ferrum intro clam in cubiculum tulit, Auct. B. Afric. 88: abi intro, Terent. And. III, 2, 43: iſtaec intro auferte, Ib. I, 1, 1.

INTRO, avi, atum, are, *binnen gaan, binnen treden, bij voorb.* regnum, Cic. Rab. poſt. 8: pomoerium, Cic. Nat. D. II, 4: januam, Petron. 139: limen, Cic. Phil. II, 27: Capitolium, Cic. Dom. 3: fumum & flammam, Hirt. B. G. VIII, 16: tot maria, Virg. Aen. VI, 59: amnis intrans aequora, Valer. Flacc. II, 11: galeas intrare i. e. induere, Stat. Theb. V, 355: *van daar* curia intratur, Tacit. Ann. XVI, 25: intratur mare, Ibid. II, 5: intrata eſt domus ſuperis, Ovid. Pont. II, 8, 56: intratae ſylvae, Liv. XXI, 25 *en meermaalen: ook met* eo, quo *en* Praepoſitiën, *bij voorb.* eo intravere, Plin. H. N. VI, 29 poſt med.: quo qui intraverant, Caeſ. B. G. VII, 73: in hortos, Ovid. Met. XIV, 656: in portus, Ibid. VII, 492: per rimas, Martial. XI, 99, 13: ad ſe, Auct. B. Afric. 79: ad monumenta, Liv. VI, 2: intra limen, Plaut. Men. II, 3, 63: intra praeſidia, Caeſ. B. G. VII, 8: *van daar* paſſive Imperſonaliter, *bij voorb.* quo intrari poſſet, Caeſ. B. G. II, 17: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* eis (ſcil. vadis) qui intraſſent, Hirt. Alex. 14 extr. Ed. Oudendorp., *alwaar andere* Edd. eo *hebben:* intrarent montibus undae, Valer. Flacc. I, 590: coelo, Sil. IX, 289: ponto, Ibid. XI, 472: ſeptis & turribus intres, Stat. Theb. I, 255: *ook* Abſolute, *bij voorb.* Vicentini intraverunt, Plin. Ep. V, 4, i. e. *traden binnen, of verſcheenen voor den Raad: dus ook* a parte heredum intraverunt duo, Ibid. VI, 31: *van daar* 1) *Tropiſch, binnen gaan, binnen dringen, bij voorb.* in rerum naturam, Cic. Fin. V, 16: in alicujus familiaritatem, Cic. Q. Fr. I, 1, 5, i. e. *een gemeenzaam vertrouwd vriend worden:* definitio in ſenſum & in mentem judicis intrare non poteſt, Cic. Or. II, 25 extr., i. e. *indringen:* nulla acies ingenii eſt, quae penetrare in coelum, terram intrare, poſſit, Cic. Acad. IV, 39 in., i. e. *naauwkeurige kennis daar van hebben of verkrijgen:* intravit mentes ſuperum i. e. exploravit & intellexit, Sil. I, 124: intravit animum gloriae cupido, Tacit. Agric. 5: cf. Ibid. Ann. I, 39. intrabo etiam magis, Cic. Flacc. 10, i. e. *ik wil nog meer indringen, nog nader komen* ſcil. *ter zake:* 2) *aanvetten, aantasten*, hoſtem, Stat. Theb. VI, 773: 3) *doorſteeken*, aprum, Martial. VII, 26, 3: urſos, Ibid. XIV, 30, 2: 4) *voor de Overigheid verſchijnen*, Plin. Epiſt. V, 4. VI, 31, *zie hier voor.*

INTROCĒDO *of* INTRO CEDO, eſſi, eſſum, 3. *binnen gaan of komen, bij voorb.* homo, Apul. Met. V poſt init. p. 160 Elm.: cf. Ibid. X.

INTROCURRO *of* INTRO CURRO, ĕre, *binnen loopen, bij voorb.* per fretum, Nov. ap. Non. 3. n. 92.

INTRODŪCO *of* INTRO DUCO, xi, ctum, 3. *binnen leiden, bij voorb. ſoldaten in een land*, Caeſ. B. G. II, 5: naves eo, Ibid. B. C. III, 26: milites, Sall. Jug. 12: aliquem huc. Plaut. Aul. III, 3, 4: aliquem in poſſeſſionem, Pandect. XXV, 5, 2: philoſophiam in domos, Cic. Tuſc. V, 4: *van daar* 1) *invoeren, d. i. opbrengen, gebruiklijk maken, bij voorb. eene gewoonte*, Cic. Fil. in Cic. Epiſt. ad Div. XVI, 21: id praetor introduxit, Pandect. IX, 4, 26: obligationem, Ibid. XIII, 2, 1: ſenatus conſultum, Ibid. XXIX, 5, 1: ambitionem in ſenatum, Cic. Phil. XI, 8: exemplum, Liv. IV, 16: philoſophiam in domos, Cic., *zie hier voor:* 2) *voortbrengen, opbrengen, beweeren, bij voorb.* ſeq. Accuſ. c. Infinit., Cic. Acad. IV, 42 extr.: mundum natum, Cic. Nat. D. I, 8: narrationem, Quintil. IV, 2, 19: ſermones, Ibid. IX, 2, 30.

INTRODUCTĬO, onis, f. *het invoeren, binnen leiden, bij voorb.* mulierum, Cic. Att. I, 16 ante med.

INTROĔO *of* INTRO EO, ivi *en* ii, itum, 4. *binnen gaan, bij voorb.* ad urbem venturum, introiturum, quotieſcunque vellet, Cic. Phil. V, 8: filius introiit videre, Terent. Hec. III, 2, 10, i. e. *om te zien:* introire porta, *ter poorte in gaan*, Cic. Piſ. 23 extr.: ut prius introieram ſcil. in vitam, in mundum, Cic. Amic. 4: *van daar* Paſſive, Imperſonaliter, *bij voorb.* cum periculo introitur, Varr. R. R. I, 63: *ook* ſeq. Accuſ. *met en zonder* in, *bij voorb.* in urbem, Cic. Att. VII,

7: in

7: in domum Sicae, Ibid. XVI, 11: in Thraciam, Nep. Alcib. 7: in tabernaculum, Sall. Jug. 71 (74): ad aliquem, Terent. Hec. IV, 1, 36. Sall. Cat. 28 (29): ad Proſerpinam, Apul. Met. VI med. p. 181 Elm.: in cellam introeatur, Cato R. R. 66: in caſtra introitum, Salluſt. ap. Serv. ad Virg. Aen. X, 628: in fundum introitum ſit, Pandect. XLVII, 10, 5: domum, Cic. Phil. II, 28: urbem, Sueton. Caeſ. 18: theatrum, Ibid. 80: curiam, Ibid. 81: *van daar* domum introitam, Pandect. XLVII, 10, 5: *ook met* in, *en den* Ablativus, *bij voorb.* in naſo, Cato R. R. 157 extr. Not. *ook ſtaat het verzet, bij voorb.* i intro, Terent. Ad. V, 3, 68: eamus intro, Ibid. And. I, 1, 144; *waar uit blijkt, dat het eigenlijk twee woorden zijn.*

INTROFĔRO *of* INTRO FERO, tŭli, latum, ferre, *binnen dragen*, Cic. Verr. V, 13. Liv. XLIII, 7.

INTROGRĔDĬOR, eſſus ſum, 3. *binnen gaan*, Virg. Aen. I, 520 (524).

INTROĬTUS, a, um, *zie* Introeo.

INTROĬTUS, us, m. 1) *de ingang, d. i. het binnen gaan, intrede, bij voorb.* aliquem introitu prohibere, Cic. Caecin. 13: medicamentorum, Plin. H. N. XX, 9 prope fin: *ook ſeq.* Accuſ. *der ſtad of in, bij voorb.* in urbem, Cic. Dom. 28: introitus Smyrnam, quaſi in hoſtium urbem, Cic. Phil. XI, 2: ſol introitum facit in Geminos, Colum. XI, 2 ante med. §. 43: ſol introitum facit in Cancro, Ib. §. 49: introitum avibus praebere, Ibid. VIII, 3, *of* dare, Ibid. IX, 7, i. e. *bezorgen, geven. Ook intrede in een ambt, of in een kollegie, aanvaarding van een ambt*, Plin. Ep. X, 113. Suet. Claud. 9: militiam comparare i. e. pecuniam pro introitu, Pandect. XXXII. Leg. 102 extr.: 2) *de ingang, d. i. der plaats, waar men binnen gaat, de toegang*, Cic. Caecin. 8. Verr. V, 31. Nat. D. II, 57. Caeſ. B. G. V, 9. Suet. Ner. 48. Plin. H. N. IV, 12 med. 3) *ingang, d. i. aanvang, bij voorb.* fabulae, Cic. Att. I, 18: cf. Cic. Coel. 2. Plin. H. N. VI, 27 extr.

INTROMISSUS, *zie* Intromitto.

INTROMITTO *of* INTRO MITTO, ſi, iſſum, 3. 1) *binnen laten komen, d. i. inlaten*, Terent. Eun. III, 1, 52. Cic. Sull. 18 extr. Plaut. Truc. IV, 2, 6 *en* 53. Aul. I, 2, 20: 2) *in of binnen laten gaan, zenden*, Caeſ. B. G. VII, 11. Auct. B. Hiſp. 34. Tacit. Ann. XV, 61. Varr. R. R. III, 12: 3) *binnen laten, inbrengen, bij voorb.* verba in uſum linguae, Gell. XIX, 13: exemplum, Ibid. I, 13.

INTRORĔPO *of* INTRO REPO, pſi, ptum, 3. *inkruipen, bij voorb.* muſtela, Apul. Met. II poſt med. p. 125 Elm.: cf. Ibid. IX. p. 225.

INTRORSUM *of* INTRORSUS (*voor* Introverſum cet.), Adv., 1) *inwaards, na binnen*, Liv. X, 33. Caeſ. B. G. II, 18. VII, 22. Tacit. Ann. II, 25. VI, 38: 2) *inwendig, van binnen*, Liv. XXV, 21. Horat. Ep. I, 6, 45. Liv. XXXVI, 21. Senec. de vit. beat. 3.

INTRORUMPO *of* INTRO RUMPO, upi, uptum, 3. *inbreken, d. i. indringen*, Caeſ. B. G. V, 49. Terent. Eun. V, 6, 26. Plaut. Mil. II, 5, 50. Gell. XV, 4 *en* 22.

INTROSPECTO, are, *inzien*, Plaut. Moſt. IV, 2, 27.

INTROSPĬCIO, exi, ectum, 3. 1) *in of binnen zien, bij voorb.* domum, Cic. Haruſp. 15: *van daar Tropisch, inzien, betrachten, beſchouwen, bij voorb.* in mentem, Cic. Fin. II, 25: *of* mentem, Cic. Sull. 27: in partes reipublicae, Cic. Font. 15: fortunam, Tacit. Ann. XI, 38: 2) *aanzien, betrachten, bij voorb.* felicitatem hominum aegris oculis, Tacit. Hiſt. II, 20: verba, Gell. XVII, 2: fortunam, Tacit., *zie hier voor:* mentem, Cic., *zie hier voor.*

INTROTRŪDO *of* INTRO TRUDO, ere, *inſtooten*, Cato R. R. 157.

INTROVERSUS *of* INTRŎ VERSUS, Adv., i. q. introrſus, Lucil. ap. Non. 4. n. 188.

INTROVŎCO *of* INTRO VŎCO, are, *inroepen*, Cic. Verr. I, 26. Liv. X, 24 extr.

INTRŪDO, ſi, ſum, 3. *in of ergens heen ſtooten:* ſe, Cic. Caecin. 5, i. e. *zich opdringen.*

INTUBACĔUS, a, um, *van endijvie, bij voorb.* folia, Plin. H. N. XXVII, 12.

INTŬBUS *of* INTYBUS, i, m. *of* f. *en* INTŬBUM *of* INTYBUM, i, n. *endijvie*, Virg. Georg. I, 120. IV, 120. Colum. X, 110. Plin. H. N. XIX, 8. Pompon. ap. Non. 3. n. 111.

INTUĔOR, itus ſum, 2. 1) *zijne oogen ergens heen richten, ergens heen zien, bij voorb.* huc atque illuc, Cic. Or. I, 40 extr.: ſolem, Cic. Somn. Scip. 5: nutum alicujus, Cic. Tuſc. V, 21: in aliquem, Cic. Brut. 97 in. Or. I, 2: aliquem, Cic. Planc. 1: *van daar Tropisch, op iet zien, d. i. op iet acht ſlaan, bedenken, voor oogen hebben, betrachten, bij voorb.* id ille intuens, Nep. Them. 7: voluntatem, Cic. Or. 8 in.: cauſam potius, Liv. IV, 24: bellum, Liv V, 6: potius intuebatur, quid ſe facere par eſſet, Nep. Att. 9: intuendum, quid adfectet orator, Quintil. V, 10: quo intuens, Cic. Or. I, 32: quid intueri cet., Cic. Sext. 45 extr.: 2) *zien, bij voorb.* oculis, Cic. ad Div. V, 17 extr.: *en zonder* oculis, Cic. ad Div. VI, 1 in.: *dus ook* huc & illuc, Cic. Or. I, 40 extr., *zie hier voor:* quo intuens, Ibid. 32, *zie hier voor:* in ſpeciem rerum, Cic. Univ. 10: *of aanzien, bij voorb.* Cic. ad Div. VI, 1 in.: in ſpeciem rerum, Cic. Univ. 10, *of* ſpeciem, Cic. Or. 2 extr.: tempeſtatem, Cic. Sext. 9; *van daar Tropisch,* a) *aanzien, betrachten, beſchouwen, bij voorb.* Pompejum, ſicut aliquem — de coelo delapſum, Cic. Manil. 14: tuens ſe ipſam intuens, Cic. Tuſc. I, 30: ſpeciem *of* in ſpeciem, Cic., *zie hier voor:* oratorem, Cic. Or. I, 34: veſtrum nomen juxta ac deos, Liv. XXXVII, 54: b) *ergens heen zien, d. i. ergens heen liggen, bij voorb.* cubiculum montes intuetur, Plin. Epiſt. V, 6 med. Not. *Men vecſt ook* Intuor: *zie* Intuor. Not. inque tueri *geſcheiden voor* intuerique, Lucret. IV, 716.

INTUĬTUS, us, m. 1) *het heen zien, het zien, aanzien.* 2) *beſchouwing, aanzien, bij voorb.* pietatis intuitu, Pandect. XXXIV, 1, 14: *dus ook* intuitu humanitatis, Ibid. XLVI, 1, 47: adiectionis intuitu, Ibid. XXIII, 2, 68.

INTUITUS, a, um, *zie* Intueor.

INTUMESCO, mui, 3. *opzwellen, bij voorb.* genas intumuiſſe, Ovid. Faſt. VI, 700: venter intumuit, Ibid. I, 215: fluctus, Plin. H. N. II, 81: ſi partes corporis in veſicas intumuerint, Ib. XX, 6: loco paululum intumeſcente i. e. ſurgente, i. e. *zich verheffen*, Colum. I, 4 extr.: *van daar* 1) *zich verheffen, bij voorb.* locus, Colum. I, 4 extr., *zie hier voor: van daar Tropisch, zich verheffen, bij voorb. van trotsheid*, Tacit. Hiſt. IV, 19: jure poteſtatis, Quintil. I, 1: cf. Senec. ad Polyb. 36: irae intumuere, Stat. Theb. I, 412: 2) *toornig worden*, Ovid. Faſt. II, 607. Ibid. Met. II, 508: *ook* alicui, Ovid. Pont. IV, 14, 34, i. e. *tegen iemand:* 3) *wasſen, toenemen, bij voorb.* motus (i. e. ſeditio), Tacit. Ann. I, 38: vox, Ibid. Germ. 3.

INTUMULĀTUS, a, um, *onbegraven, niet ter aarde beſteld*, Ovid. Her. II, 136.

INTUNDO, ĕre, i. q. tundo, *ſtooten*, Scribon. Larg. 71.

INTŬOR, 3. Depon. i. q. intueor, 1) *aanzien, bij voorb* aliquem, Terent. Heaut. II, 4, 23: 2) *zien, met de oogen gewaar worden, bij voorb.* cornicem, Plaut. Moſt. III, 2, 150: monſtrum, Senec. Hippol. 8, 8: Infinit. intui, Turpil. ap. Non. 7. n. 20.

INTURBĀTUS, a, um, *niet ontſteld, bedaard, bij voorb.* homo, Plin. Paneg. 64.

INTURBĬDUS, a, um, *niet ontrust, gerust, bij voorb.* annus, Tacit. Ann. III, 52: vir, Ibid. Hiſt. III, 39: inturbida juventute ſueretur, Ibid. Ann. XIV, 22.

INTUS, Adv., 1) *binnen, daar in of daar binnen, bij voorb.* quae ſunt intus in corpore, Cic. Fin. III, 5: intus ſunt inſidiae: intus eſt cet., Cic. Cat. II, 5: illum intus eſſe, Cic. Or. II, 68: relictus intus, Cic. Sull. 5: cf. Cic. Senect. 4 extr. Plaut. Rud. III, 3, 27. Terent. Ad. IV, 2, 30 *en meermalen:* intus canere, Cic. Verr. I, 20, *van den Aspendiſchen citherſpeler, die alleen inwaards, d. i. na zich toe ſpeelde; gevolgelijk naar binnen ſpelen, dat de ſpeler het beter hoort, dan de toehoorer, van daar Tropisch, voor, enkel op zijn eigen voordeel zien*, Cic. Agr. II, 26: *ook met den Accuſativus, bij voorb.* intus domum, Plaut. Mil. II, 6, 55, i. e. *in huis, binnen in huis:* intus ceſſant, Liv. XXVII, 11 in.: 2) *na binnen, bij voorb.* ire, Caeſ. B. C. III, 26: intus diſcedere, Lucan. II, 710: intus tendunt, Celſ. VII, 41 cf. Plaut. Caſ. V, 2, 7: *ook met den Accuſativus, bij voorb.* injicere intus [illegible] cochleae carnem, Scribon. 46: [illegible] equos intus agere, Ovid. Faſt. VI, 576, *Tropisch, naar binnen draaijen of keeren, d. i. naar de* Meta *toe.* 3) *van binnen, bij voorb.* ubi exierit intus, Plaut. Mil. IV, 2, 33, *van binnen uitgaan: dus ook* egreſſus intus, Ibid. Epid. III, 2, 44: intus prodeat, Ibid. Ciſt. III, 8: intus [illegible] rem proferre foras, Ibid. Amph. II, 2, 137: evocare, Ibid. Moſt. III, 1, 141: cf. Ibid. Bacch. I, 1, 63.

INTUSIUM, *zie* Induſium.

INTŌTUS, a, um, 1) [illegible] *bij voorb.* caſtra, Liv. V, 45: urbs, Liv. IX, 41: remp. intutam [illegible] Salluſt. in orat. Phil. contra Lepid. [illegible] med.: intuta moenium firmare, Tacit. Hiſt. III, 76: 2) [illegible] *bij voorb.* amicitia, Tacit. Ann. II, [illegible] urbs, Liv., *zie hier voor:* remp., Salluſt., *zie hier voor:* intutum eſt ſcribere, Plin. H. N. XXXIV, 14 [illegible] cf. Tacit. Hiſt. I, 33.

INTYBUS, *zie* Intubus.

INVĀDO, ſi, ſum, 3. *ergens heen gaan, bij voorb.* quocunque [illegible] invaſit, Cic. N. D. II, [illegible] [illegible] *het kan ook zijn, indringen; bijzonder, binnen gaan,* [illegible] *of geraken, het zij* [illegible]

Digitized by Google

het met of zonder geweld geschiedt, wanneer het ook dikwijls is, indringen, bij voorb. portum, Virg. Aen. III, 382: urbem, Ibid. II, 255: in eas urbes, Cic. Verr. I, 20: cubiculum, *in 't vertrek indringen*, Apul. Met. IV post med. p. 154 Elm.: Europam, Nep. in hostem cet., *zie hier na:* urbem, Liv. XXIV, 33: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* primo adeo acriter invaserunt, ut cet., Liv. XXXIII, 36: *van daar* terror invasit, *drong in, zie hier na: van daar* 1) *betreden, bij voorb.* viam, Virg. Aen. VI, 260: lutum invadere pedibus, Apul. Met. IX post med. p. 232, i. e. *daar optreden of gaan:* 2) *los gaan op iemand, aantasten, aanvallen, indringen, bij voorb.* in Asiam, Cic. Phil. XI, 2: Europam, Nep. Them. 2: in hostem, Cic. Caecin. 9: *ook* hostem, Acc. ap. Non. 4. n. 238: *van daar* hostis invaditur, Sallust. Jug. 87 (92) *en* 113 (121): *dus ook* canes aliquem invadunt, Colum. VII, 12 med.: in collum alicujus, Cic. Phil. II, 31, i. e. *om den hals vallen, omhelzen: dus ook* alicujus pectus amplexibus, Petron. 91: aliquem basiolis, Ibid. 85: *ook zonder* basiolis, *bij voorb.* aliquem invadere & osculari, Ibid. 74, i. e. *aanvatten, aangrijpen, er op los gaan: van daar Tropisch,* a) *aanvallen, d. i. aantasten, bij voorb.* in arcem causae, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 15: b) *aanvallen, d. i. zich meester maken, bij voorb.* in fortunas alicujus, Cic. Rosc. Am. 5: in praedia alicujus, Ibid. 8 extr.: in pecunias multas, Cic. Phil. II, 16: in nomen Marii, Ibid. I, 1: pallium, Petron. 15: dictaturam, Suet. Caes. 9: c) *aanvallen, zich meester maken, indringen, overvallen,* seq. Accusat. & Dativ., *bij voorb.* morbus eum invasit, Plaut. Asin. I, 1, 43: dolor in oculos invadit, Lucret. VI, 659: ne reliquos metus invaderet, Sallust. Jug. 35 (39): pestem in vitam invasisse, Cic. Off. III, 7: perfunctos atrox belli fama invaserat, Liv. VIII, 20: malum invaserat improbis, Cic. ad Div. XVI, 10: *alwaar de* Dativus *is aan te merken: dus ook* his mortis metus invaserit, Lucret. VI, 1210, *doch de* Ed. Creech. *heeft* incesserat: quibus invasit timor, Gell. XIX, 4: invaserunt misero in genua flemina, Plaut. Epid. V, 2, 5: tanta invasit cupiditas plerisque, Varr. ap. Non. 9. n. 7: *ook zonder* Casus, *bij voorb.* tantus terror invasit, Caes. B. C. I, 14, *was ingedrongen, hadt zich van hun meester gemaakt:* terrorque invaserat, Liv. XXVIII, 20 extr., *was ingedrongen, of* (scil. eos) *hadt hen bevangen: dus ook* dulcedo invasit — plebejos creandi, Liv. V, 13 in., i. e. *eene begeerte drong in, beving de* Romeinen: d) *iet of iemand aantasten, met of zonder geweld, bij voorb.* aliquid magnum, Virg. Aen. IX, 186, i. e. *ondernemen, voornemen:* Continuo invadit, Virg. Aen. IV, 265, i. e. *sprak aan.* 3) *gaan of doorgaan, afleggen, bij voorb.* tria millia stadiorum, Tacit. Ann. XI, 8.

INVALENTIA, ae, f. *zwakte, onvermogen, onpasselijkheid*, Gell. XX, 1 med. Apul. Doctr. Plat. 1 extr. p. 11 Elm.

INVALEO, ui, 2. i. q. valeo, *sterk zijn, bij voorb.* crescent inque valebunt, Lucret. II, 301, *voor* invalebuntque. *Het* Perf. *met de daar afstammende* Tempora *schijnt gemeenlijk tot* Invalesco *te behooren.*

INVALESCO, lui, 3. *sterk worden, toenemen, bij voorb.* tantum opibus invaluit, Cic. Mur. 15: prout invaluissent, Tacit. Hist. II, 98: amor, Plin., *zie hier na:* adfectus invaluit, Quintil. VI, 1, 44: *van daar toenemen, de overhand nemen, bij voorb.* libido atque luxuria invaluerat, Suet. Vesp. 11: adpellatio invaluit, Ib. Gramm. 4: amor invaluit, Plin. Ep. VI, 8: consuetudo quotidie magis invalescit, Quintil. II, 1 in.: verba invalescunt temporibus, Ibid. X, 2 ante med. §. 13: sententiam invalescere, Pandect. XXXIII, 7, 12 post med.: paulatim invalescentibus vitiis, Suet. Ner. 27.

INVALETUDO, *zie* Invalitudo.

INVALIDUS, a, um, 1) *zwak, geene kracht hebbende, onvermogend, ook deels onpasselijk, ziek, bij voorb.* invalidus senecta, Liv. VI, 8: milites, i. e. *invaliden, zieken*, Liv. XXIII, 16: *dus ook* homines graves aetate aut invalidos, Liv. X, 34, i. e. *zieken, kranken, zwakken:* corpus, Ovid. Her. XX, 207: invalidus ad ingrediendum, Gell. XX, 1 ante med.: invalidiores Parthi, Justin. XLI, 6: invalidissimum urso caput, Plin. H. N. VIII, 36: vires, Ovid. Trist. I, 4, 72: 2) *Tropisch, zwak, bij voorb.* statio, Liv. XLI, 2, *een zwakke post, niet sterk bezet:* venenum, Claudian. de Consul. Mall. Theod. 170: causa, Lucan. VII, 67: argumentum, Pandect. XLVIII, 18, 1: ignes, Tacit. Ann. I, 65: moenia invalida adversus irrumpentes, Ibid. XII, 16: herba, Colum. II, 11, 4: 3) i. q. validus *sterk, bij voorb.* Virg. Aen. VI, 114 ferebat invalidus ultra vires senectae i. e. *sterk: doch het kan ook zijn, alhoewel hij zwak was.*

INVALITUDO *of* INVALETUDO, inis, f. *onpasselijkheid*, Cic. Att. VII, 2 in.: *dus staat ook* invalitudinem, Cic. Amic. 2 med. Ed. Graev., *alwaar de* Ed. Ernest. valitudinem *heeft.*

INUBER, eris, *niet vol, bij voorb.* ostrea, Gell. XX, 8.

INVECTICIUS *of* INVECTITIUS, a, um, *van andere plaatzen ingebracht, niet inheemsch, niet inlandsch, bij voorb.* columbae, Plin. H. N. X, 29 med.: gaudium, Senec. Ep. 23 med., i. e. *eene ligte vreugde, niet hartlijk, niet uit het binnenste der ziel komende.*

INVECTIO, onis, f. 1) *het invoeren, invoering, inbrenging, bij voorb. van waaren*, Cic. Off. II, 3 post med.: 2) *de aanval met woorden, het uitvaaren, schelden op iemand, bij voorb.* Asconius ad Cic. Verr. Act. I, 10 in. *op de woorden:* Quid est, quaeso, Metelle cet. *zegt:* Invectio est ad Metellum: *dus ook* Cic. Invent. II, 54 med. animi in odium alicujus invectionis concitati — retinentur, *alwaar de* Ed. Ernest. invectio — retinetur *heeft.*

INVECTITIUS, a, um, *zie* Invecticius.

INVECTUS, a, um, *zie* Inveho.

INVECTUS, us, m. *in- of toevoering, bij voorb.* amnis insulam, adsiduo terrae invectu, continenti adnectens, Plin. H. N. IV, 1 extr.: terrae nascuntur fluminum invectu, Ibid. II, 85: habent invectus opportunos, Varr. I, 16, 2, scil. mercium, *alwaar de* Ed. Gesn. invectos *heeft, maar zonder zin:* invectus *past wel.*

INVEHO, exi, ectum, 3. 1) *in- of ergens heen voeren of brengen, het zij op den schouder, te scheep, te paard enz., bij voorb.* pecuniam in aerarium, Cic. Off. II, 22: frumenta (in horrea), Plin. H. N. XVIII, 30: limum non invehunt Euphrates Tigrisque scil. in agros, Ibid. XVIII, 17 post med.: victoria tabulas pictas invexit scil. Romam, Ib. XXXIII, 11 extr.: terrae motus mare fluminibus invexit, Liv. XXII, 5 extr.: vinum in Galliam, Liv. V, 33, *invoeren: dus ook* invehi merces peregrinas displicuit majoribus, Plin. H. N. XXIX, 1 post med.: *van daar* se *indringen, bij voorb. van vechtenden*, Liv. VI, 12. XXVIII, 15. XL, 39 extr.: *dus ook* Passiv. invehi, *dat hier dikwijls als een* Deponens *staat* (*waarom ook* invehens *zoo staat*), *indringen, bij voorb.* exsules invehi, Liv. II, 20, *en kort te vooren* Valerium invectum in exsulum aciem, *welk laatste ook rijden kan zijn:* utrinque invehi hostes, Liv. V, 8: *of ook inrijden, vaaren, vliegen enz. of ergens heen rijden, vaaren, vliegen enz., bij voorb.* vehiculo, curru cet., *bij voorb.* Tullia invecta carpento in forum, Liv. I, 48: invecta corpori patris nefando vehiculo filia, Ibid. 59: curru Capitolium, Cic. Somn. Scip. 2: curru per urbes, Virg. Aen. VI, 785: *ook zonder* vehiculo *of* curru cet., *bij voorb.* triumphans urbem invehitur, Liv. II, 31. IV, 29, *reeds in de stad:* per auras junctis invecta columbis, Ovid. Met. XIV, 597: aetherias arces, Ibid. Trist. V, 3, 19: *dus ook* equo, i. e. *ergens heen of binnen rijden*, Liv. VIII, 9. Ovid. Trist. III, 10, 54: *dus ook* equis invectus, Liv. XXII, 15: *ook zonder* equo *of* equis, *wanneer men het er onder verstaan kan, bij voorb.* equitibus invectis, Liv. I, 30 extr.: Valerium invectum in cet., Liv. II, 20 in., *doch, het kan in de beide plaatzen ook zijn, indringen:* delphinus in arenam invectus exspiravit, Plin. H. N. IX, 8 med., i. e. *gezwommen:* angues volucres invectas, Cic. Nat. D. I, 36, i. e. *gevlogen enz.:* invehi litori, Liv. XLIV, 2, *aan 't strand vaaren, landen: dus ook* flumine, i. e. *daar op vaaren*, Cic. Fin. V, 24: in portum, Cic. Mur. 2, *of* portum, Plin. H. N. VI, 22: nave ad ostium portus, Liv. XXXV, 39: *ook staat* invehens *voor* invectus, *bij voorb.* invehens belluis, Cic. Nat. D. I, 28, i. e. *daar op rijdende: van daar* invecta & illata, Pandect. XX, 2, 2: *of* invecta illata, *alwaar* et *te verstaan is*, Ibid. II, 14, 4, i. e. *het geen de huurer in het gehuurde huis mede ingebracht heeft, meubelen enz.: van daar Tropisch,* invehi in aliquem, *op iemand losgaan, hem met woorden aantasten*, Cic. Or. II, 75. Cic. Fragm. ap. Non. 4. n. 259: *ook zonder* in aliquem, Ovid. Trist. II, 133: *ook staat* invehens *als een* Deponens *of voor* invectus, *bij voorb.* invehens in te, Cic. Phil. II, 29: invehens in me, Ibid. III, 13: *ook met sommige* Accusativi Gen. Neutr., *bij voorb.* multa in aliquem, Nep. Epam. 6, i. e. *zeer enz.:* nonnulla in aliquem, Nep. Timol. 5, i. e. *eeniger mate:* si quid in te sum invectus, Liv. III, 48, i. e. *iet* 2) *Tropisch, in- of toebrengen, d. i. veroorzaken, bij voorb.* divitiae avaritiam, cupiditates desiderium, invexere, Liv. Praefat.: quemcunque casum fortuna invexerit, Cic. Tusc. IV, 17: quae (mala) tibi casus invexerat, Ibid. III, 12.

INVENDIBILIS, e, *het geen niet ligt verkocht kan worden, bij voorb.* merx, Plaut. Poen. I, 2, 128.

INVENDITUS, a, um, *niet verkocht, bij voorb.* praedia, Pandect. XVIII, 5, 10.

INVENIO, eni, entum, 4. i. e. venio in rem cet., *eigenlijk, op eene zaak of persoon komen of ontmoeten, het zij zulks gevallig of na zoeken gebeurt: van daar* 1) *vinden, aantreffen, ontmoeten*, aliquem, Terent. Andr. II, 2, 1. Nep. Dion. 8. Plaut. Amph. IV, 1, 2. Liv. III,

III, 4 *en* 7: oratores tolerabiles singulis aetatibus, Cic. Or. I, 2: naves, Caes. B. G. V. 5: pleraque inventu difficilia, Plin. H. N. XXVIII, 1 in.: *van daar* inveniri *gevonden worden, zich laten vinden, staat dikwijls voor, zijn, of voor handen zijn: ook staat* thesaurum inveniendum credunt, Cic. Div. II, 7 in., *voor* inventum iri: *van daar* 2) se i. e. *zich vinden, verschijnen, zichtbaar zijn, bij voorb.* dolor se invenit, Ovid. Her. XV, 113: non invenire se *zich niet vinden, niet vertoonen, bij voorb.* nec medici se inveniunt, Petron. 47, i. e. *laten zich niet zien, of kunnen er zich niet in vinden: dus ook* Senec. Benef. V, 12 extr. minusque se inveniunt i. e. *zijn er slechter aan, bevinden zich erger, of vinden er zich minder in enz.:* b) *vinden, zien, bij voorb.* nec, quid agam, invenio, Ovid. Pont. IV, 12, 45: ille, quomodo — confirmaret, non inveniebat, Cic. Rosc. Am. 15: apud auctores invenio, eodem anno descisse Antiates, Liv. III, 23: invenitur in Annalibus, locutum gallinaceum, Plin. H. N. X, 21 extr.: c) *vinden, bevinden, bij voorb.* aliquem in culpa, Terent. Hec. III, 1, 9: *bijzonder bevinden als, bij voorb.* Pamphilum inventam esse civem, Terent. Eun. V, 9, 6, i. e. *bevonden geworden, als een burgerdochter:* quae nos, quamlibet — exercitati sumus, tirones in foro inveniunt, i. e. *als eerstbeginnenden*, Quintil. II, 10, 9: *van daar* se minus, *zich erger bevinden*, Senec., *zie hier voor:* 2) *uitvinden, d. i.* (a) *uitdenken, uitvinden, bij voorb.* fallaciam, Terent. Heaut. III, 3, 35. (b) *opspooren, verschaffen, bij voorb.* pecuniam, *bij voorb.* argentum, i. e. *geld*, Plaut. Merc. II, 2, 24: cf. Ibid. Asin. I, 3, 90. Bacch. II, 2, 41. Pseud. II, 4, 43: placula, Liv. VI, 16 in.: multa inventa sunt, Cic. Dom. 1 in.: 3) *vinden, d. i. ervaaren, ontdekken, bij voorb.* ex captivis, Caes. B. G. II, 16: inveni gnatam nuptam cet., Terent. Phorm. V, 3, 34: conjurationem, Cic. Cat. III, 7: 4) *verschaffen, verwerken, te wege brengen, bij voorb.* curtium, Cic. Manil. 14: auspicia, Cic. Vatin. 9: alicui perniciem, Tacit. Ann. I, 74: *van daar zich verschaffen, zich verwerven of bekomen, bij voorb.* qui primus hoc cognomen invenit, Cic. Fin. I, 7. Varr. R. R. II, 4 in.: nomen, Plaut. Epid. II, 2, 45: infortunium, Ib. Amph. I, 1, 130: laudem, Terent. And. I, 1, 39: flammas, Ovid. Art. II, 442: 5) *uitvinden, uitdenken, verzinnen, bij voorb.* fallaciam, Terent. Heaut. III, 3, 35: initium, Ibid. V, 4, 21: multa, Cic. Dom. 1 in.: auspicia, Cic. Vatin. 9: *van daar* inventum est, *men heeft uitgevonden, of de uitvinding gemaakt*, seq. ut, Plin. H. N. XXVII, 11 in., *of* Infinit., Ibid. XXXVII, 12 extr. Not. Venus inveniet succumbere, Tibull. I, 9 (8), 35, *voor* inveniet facultatem succumbendi, *zal er middel, gelegenheid toe vinden of uitvinden.* Not. a) *het* Particip. Inventus, a, um: *van daar* Inventum, Substantive, *eene uitvinding*, Cic. Mur. 29. Terent. Heaut. IV, 6, 7. Virg. Georg. IV, 283. Ovid. Met. I, 521. Ibid. Fast. VI, 696: b) invenibit *voor* inveniet, Pompon. ap. Non. 7. n. 96: c) inventas dabit *voor* inveniet, Terent. Phorm. III, 3, 26.

INVENTIO, onis, f. *uitvinding*, Cic. Tusc. I, 25. Plin. Paneg. 72. Petron. 88: *bijzonder in de Redenkunst*, Cic. Invent. I, 7. Auct. ad Her. I, 2. Quintil. XII, 10.

INVENTIUNCULA, ae, f. *uitvinding, wanneer men er met verkleining van spreekt*, Quintil. VIII, 5 post med.

INVENTOR, oris, m. 1) *een uitvinder, bij voorb.* oleae, Cic. Nat. D. III, 18: artium, Caes. B. G. VI, 16: veritatis, Cic. Fin. I, 10: disputationum, Cic. Or. I, 11: voluptatum, Terent. Eun. V, 9, 5: *doch het één en ander hier van kan tot n. 2. gebracht worden. Ook wordt* Jupiter *van* Herkules, *wegens de wedergevonden koe, dus genoemd*, Solin. 1 (2). Inscript. ap. Gud. 2. n. 7: *van daar* 2) *de oorzaak, stichter, bij voorb.* legis, Liv. II, 56: Stoicorum, Cic. Acad. IV, 42 extr.: disputationum, Cic., *zie hier voor:* cf. Virg. Aen. II, 164.

INVENTRIX, ricis, f. *uitvindster, stichteresse, bij voorb.* doctrinarum, Cic. Or. I, 4: belli, Cic. Nat. D. III, 21: oleae, Virg. Georg. I, 18.

INVENTUM, *zie* invenio.

INVENTUS, a, um, *zie* Invenio.

INVENTUS, us, m. i. q. inventio, *uitvinding, bij voorb.* inventu novitio finditur malleolus, Plin. H. N. XVII, 21 post med. *Men zou hier toe ook kunnen rekenen* facilia inventu, Gell. XVII, 12: difficilia inventu, Plin. H. N. XXVIII, 1: *doch dit houdt men gemeenlijk voor het* Supinum: *alhoewel het* Supinum *in* u *niets anders is dan de* Ablativus *van een* Substantivum *in* us.

INVENUSTE, *niet aartig, niet hubsch, niet aangenaam, bij voorb.* ludere, Gell. XVII, 12: nec invenuste videbitur vivere, Apul. de mundo post med. p. 70 Elm.

INVENUSTUS, a, um, 1) *niet aartig, niet aangenaam, bij voorb.* actor, Cic. Brut. 67: scortum, Catull. X, 4: res, Ibid. XII, 5: 2) *van* Venus *verlaten, d. i. ongelukkig in de liefde*, Terent. And. I, 5, 10.

INVERECUNDE, *onbeschaamd*, Senec. Ep. 114: dicere, Quintil. VII, 4: postulare, Pandect. III, 1, 1 ante med.

INVERECUNDUS, a, um, *onbeschaamd, zonder schaamte, bij voorb.* ingenium, Cic. Invent. I, 45: frons, Quintil. II, 4 ante med.: animus, Sallust. ap. Sueton. Gramm. 15: vindicare, inverecundum est, *is wat onbeschaamds*, Pand. XXXII Leg. 23: quid illis inverecundius, Valer. Max. VII, 7, 1: homo inverecundissimus, Plaut. Rud. III, 2, 43: *van daar* inverecundus deus, Horat. Epod. XI, 13, i. e. Bacchus, *dewijl de wijn de schaamte doodt.*

INVERGO, ĕre, *ergens heen neigen of gieten, bij voorb.* vina fronti, Virg. Aen. VI, 244: *dus ook* vina pelago, Valer. Flacc. II, 611: liquores tuos in me, Plaut. Curc. I, 2, 12: *ook zonder* in *of* Dativus, *bij voorb.* super invergens carchesia Bacchi, invergens carchesia lactis, Ovid. Met. VII, 245 seq.

INVERSIO, onis, f. *verkeering, bij voorb.* verborum i. e. *als zij in eenen anderen zin genomen worden, d. i. een* Tropus, *en bijzonder wordt de* Ironie *dus genoemd*, Cic. Or. II, 65, *en* Quintil. VIII, 6 post med. *wordt de* Allegorie *daar mede vertaald.*

INVERSOR, ari, *zich ergens bevinden, zich ergens mede bezig houden, bij voorb.* queis inversamur, Lucil. ap. Lactant. VI, 7.

INVERSURA, ae, f. *wending, kromming, bij voorb.* aditus directus & sine inversuris, Vitruv. V, 3.

INVERSUS, a, um, *zie* Inverto.

INVERTO *of* INVORTO, ti, sum, 3. 1) *omdraajen, omkeeren, omwenden, bij voorb.* terram, Virg. Georg. I, 64. III, 525, i. e. *ploegen:* Boreas invertit ornos, Lucan. VI, 390: nox humida invertit coelum, Virg. Aen. XI, 202: mare, Horat. Epod. X, 5, i. e. *stormachtig maken:* invertunt vinariis sol. vasa, Ibid. Sat. II, 8, 39, i. e. *storten ze om, of ledigen ze:* si polypus invertatur, elanguescit vis, Plin. H. N. IX, 30: *van daar Tropisch, bij voorb.* se, Cic. Harusp. 24, i. e. *zich veranderen:* virtutes, Horat. Sat. I, 3, 55, i. e. *verdraajen:* a-lum, Apul. Flor. 3. p. 354 Elm., i. e. *verwrikken:* ordinem, Cic. Partit. 7, *omdraajen, omkeeren: van daar* inversus, a, um, a) *omgedraaid, verkeerd, bij voorb.* alveus navis, Sallust. Jug. 18 (21): manus, Plin. H. N. XII, 25 post med.: turbo, Ibid. II, 10: rana, Ibid. XXXII, 10 extr.: charta inversa i. e. aversa, Martial. IV, 87, 11: vomis, Horat. Epod. II, 63: annus, Ibid. Sat. I, 1, 36, i. e. *wanneer het jaar ten einde loopt, d. i. de winter:* b) *Tropisch, verkeerd, bij voorb.* mores, Horat. Od. III, 5, 7: consuetudo, Quintil. III, 9 extr.: verba, Terent. Heaut. II, 3, 131, *verkeerde woorden, zoo als somtijds de verliefden spreken.* c) *Tropisch gebruikt, bij voorb.* verba, Lucret. I, 643, *Tropische woorden: ook zijn* verba inversa *duistere woorden, als men niet recht uit komt in het spreken, bij voorb.* voluntatem meam verbis inversis periclitabundus, Apul. Apolog. post med. p. 320 Elm.: 2) *veranderen, bij voorb.* se, Cic. Harusp. 24: verba inversa, Apul., *zie hier voor:* quae invertere supersedeo, Tacit. Ann. XV, 63, i. e. *veranderd voordragen: van daar anders verwen, verwen, bij voorb.* lanas, Sil. XVI, 569: 3) *verwisselen, herscheppen, bij voorb.* Vertumnus deus invertendarum rerum, est, id est, mercaturae, Ascon. ad Cic. Verr. I, 69.

INVESPERASCO, ĕre, *avond worden, bij voorb.* invesperascebat, Liv. XXXIX, 50, *het werdt avond.*

INVESTIGATIO, onis, f. *opsporing, navorsching, onderzoeking, bij voorb.* rerum, Cic. Fin. V, 4: veri, Cic. Off. I, 4.

INVESTIGATOR, oris, m. *opspoorer, navorscher, onderzoeker, bij voorb.* rerum, Cic. Univ. 1: conjurationis, Cic. Sull. 50.

INVESTIGO, avi, atum, are, *eigentlijk opspooren, van honden*, Cic. Nat. D. I, 63: *van daar Tropisch, opspooren, d. i.* 1) *naspooren, uitvorschen, onderzoeken, bij voorb.* omnia, Cic. Verr. IV, 21: homines, Q. Cic. petit. cons. 8: ut investiges, sitne ita, Cic. Att. XII, 17: investigatum est, quod latebat, Cic. Ligar. 1, *welk laatste men ook tot n. 2. kan brengen:* 2) *opspooren, uitvorschen, vinden, vernemen, bij voorb.* certam viam, Cic. Verr. Act. I, 16: nihil, Terent. Heaut. IV, 2, 8: nihil de muliere, Plaut. Merc. IV, 5, 4: vidulum, Ibid. V, 2, 52: tecta barbarorum, Curt. VIII, 13: ubi Lentulus sit, investigare non possum, Cic. Att. IX, 11: nihil, quod investigari volunt, Liv. XXXIX, 51. Not. investigandum *voor* investigandorum, Pacuv. ap. Non. 9. n. 1.

INVESTIO, ire, *bekleeden, bedekken, bij voorb.* [illegible] picturа, Plin. H. N. XXXV, 7: [illegible] saxo, Enn. ap. Fest. in [illegible], Maecen. ap. Senec. Ep. 114, [illegible], antreden

IN-

INVESTIS, e, ongekleed: van daar zonder baard, bij voorb. puer, Apul. Moft. V poft med. p. 171 Elm. en Apol. prope fin. p. 336. Pallad. VIII, 7. XI, 14 extr. en Feft.

INVESTITUS, a, um, 1) Adject. ongekleed, onbedekt: 2) bekleed, bedekt enz. is het Particip. van Inveftio. Zie Inveftio.

INVETERASCO, ravi, 3. 1) oud worden, veröuderen, bij voorb. in Gallia, Caef. B. G. II, 1, i. e. zich daar nestelen: aes alienum, Nep. Att. 2, veröuden, te lang duuren: inveteraverant bellis, Caef. B. C. III, 110: ut fabulae novae inveterafcerent, Terent. Hec. Prol. II, 4: macula inveteravit, Cic. Manil. 3: opinio inveteravit, Cic. Verr. Act. I, 1: nomen & honos, Cic. Sull. 8: fi inveterarit, fcil. res (mea), Cic. ad Div. XIV, 4: van daar 2) de overhand nemen, inwortelen, bij voorb. confuetudo, Caef. B. G. V, 40: ulcus, Lucret. IV, 1062: res, Cic. Cat. III, 11: opinio, Cic. Verr. I, 1: nomen, Cic. Sull. 8: van daar inveteravit, Imperfonaliter, het is tot eene gewoonte geworden, het is eene oude gewoonte, bij voorb. intelligo inveterafle jam, ut cet., Cic. Off. II, 16 extr. Not. Sommigen brengen het één en ander hier van tot Invetero, are, maar zonder noodzake.

INVETERATIO, onis, f. de inworteling, bij voorb. van eene ziekte, Cic. Tufc. IV, 37 extr.

INVETERO, avi, atum, are, oud maken, aan eene zaak ouderdom of duurzaamheid bezorgen, bij voorb. caepam, Plin. H. N. XIX, 6 extr.: aquam, Ibid. XXIII, 2. Colum. XII, 12: novitatem, Curt. X, 3 extr.: van daar inveterari, oud worden, ouderdom of duurzaamheid verkrijgen, bij voorb. ad ea, quae inveterari volunt, Plin. H. N. XXXI, 10: vina inveterari, Ibid. XIX, 4: adeps inveteratur duobus modis, Ibid. XXVIII, 9: en inveteratus, a, um, het geen lang geduurd heeft, oud, bij voorb. amicitia, Cic. ad Div. III, 9 poft med.: malum, Cic. Phil. V, 11: conglutinatio, Cic. Seneft. 20: vinum, Plin. H. N. XIV, 2 poft med.: licentia, Nep. Eum. 8: virtus, Curt. III, 10: codex, Colum. IV, 8: Not. Inveterare voor inveterafcere, bij voorb. opinio inveterare potuiffet, Cic. Nat. D. II, 2; als deze plaats echt is, en men niet misfchien inveterafcere behoort te lezen, dus kan het Perf. inveteravi met de daar van afftammende Tempora, die ik in deze paffive beteekenis alle tot Inveterafco gebracht heb, ook tot Invetero gebracht worden.

INVETITUS, a, um, onverboden, onbelet, bij voorb. pecus invetitum penetrat faltus, Sil. II, 442.

INVICEM of beter IN VICEM, 1) beurtsgewijze, afwisfelend, bij voorb. defatigatis invicem integri fuccedunt, Caef. B. G. VII, 85: hi rurfus invicem anno poft in armis funt, illi domi remanent, Ibid. IV, 1: multis invicem cafibus victi victoresque, Liv. II, 44: cum timor atque ira invicem fententias variaffent, Ib. 57: bibenda alternis diebus modo aqua modo vinum, Celf. III, 2 poft med.: fimul eramus invicem, Cic. V, 10 extr., i. e. dan ik bij hem, dan hij bij mij. 2) onder elkander of onderling, bij voorb. invicem diligere, Plin. Ep. VII, 20 extr., i. e. elkander onderling beminnen: haec invicem obftant, Quintil. IV, 1 ante med.: cuncta invicem hoftilia, Tacit. Hift. III, 46. Not. inque vicem, Virg. Aen. XII, 502. Stat. Theb. II, 140, waar uit blijkt, dat het twee woorden zijn: zoo als het dan ook met den Genitivus ftaat, wanneer het is in plaats van, bij voorb. in vicem alicujus fuccedere, Liv. XXXVIII, 4: cf. 48 en Colum. IV, 26.

INVICTUS, a, um, niet overwonnen, nooit overwonnen: van daar 1) onöverwinlijk, niet te overweldigen, onbedwingbaar, bij voorb. animus, Cic. Off. I, 5: animus a civibus hoftibusque invictus, Liv. XXII, 26: in hoftem & in mortem invictus animus, Juftin. XII, 15: Hannibal invictus armis, Cic. Agr. II, 35: homo, Cic. Marc. 4 extr.: invictum fe a labore praeftare, Cic. Off. I, 20: invicti ambo certamine curfus, Ovid. Met. VII, 792: cutis contra ictus invicta, Plin. H. N. VIII, 25: corpus ad vulnera invictum, Ovid. Met. XII, 167: fpartum in aquis invictum, Plin. H. N. XIX, 1 i. e. onverderflijk: dentes invicti ignibus, Ibid. VII, 16: adamas, Ovid. Pont. IV, 12, 32: neceffitas, Senec. Ep. 30 med., i. e. onvermijdelijk, onveränderlijk: pietas invicta, Plaut. Poen. V, 4, 17: invictiffimus imperator, Cic. Verr. IV, 38: cf. Plaut. Mil. I, 1, 57: ook feq. Genit., Sil. III, 326 en feq. Infinit., Ibid. 327: van daar 2) het geen daar men niet tegen uitricht, onwederleglijk, bij voorb. invicta defenfio, Cic. Red. Sen. 2: adamas, dentes, zie hier voor: gelijk dan meer uit het voorgaande hier toe behoort, bij voorb. neceffitas cet.: invicta quaedam, Liv. VI, 16, i. e. onveränderlijk.

INVIDENTIA, ae, f. het benijden, de nijd op iemand, Cic. Tufc. III, 9 en 10. Ib. IV, 7 en 8.

INVIDEO, vidi, vifum, 2. 1) eigenlijk, naar iet of naar iemands geluk te zeer zien, het te zeer aanzien, zoo als Cicero zegt Tufc. III, 9, alwaar hij deze plaats van Accius aanvoert florem liberum invidit, en daar bij voegt, dat florem eigenlijk beter gezegd is, dan flori; alwaar echter invidit misfchien heet, heeft benijd: anders kon men liever zeggen, dat invidere eigenlijk is, naar iet niet gaarn heen zien, het welk een kenteken van den nijd is: en invidit voor non vidit ftaat Apul. Apolog. poft init. p. 276 Elm. extr.: van daar benijden, misgunnen, bij voorb. homini, Cic. Or. II, 52. Acad. IV, 2 extr. Plaut. Truc. IV, 2, 30. Ovid. Faft. II, 591: en rei, bij voorb. honori, Cic. Agr. II, 37 extr. Virg. Aen. V, 541: commodis alicujus, Plaut. Moft. I, 3, 149: virtuti, Cic. Balb. 6. Salluft. Cat. 58 (61): cui (laudi & gloriae) invideri folet: ook alicujus, Horat. Sat. II, 6, 84: ook aliqua re, volgens Quintil. IX, 3 in.: ook alicui aliquid, bij voorb. alicui naturam, Cic. Tufc. III, 2 in.: honorem alicui, Horat Sat. I, 6, 50: laudes fuas mulieribus, Liv. II, 40: cf. Valer. Flacc. V, 508: ook feq. Infinit. of Accufat. cum Infinit., bij voorb. invidere aliis bene effe, Plaut. Truc. IV, 2, 31: nullus eft, cui non invideant, rem fecundam obtingere, Ibid. Bacch. III, 6, 14: ook feq. ut, Virg. Aen. XI, 270, zie hier na: ook invidere alicui in re, Cic. Flacc. 29 in. Cic. Or. II, 56 in., i. e. bij of wegens iet: ook rem, bij voorb. florem, zonder Dativus des perfoons, Acc. ap. Cic. Tufc. III, 9, zie hier voor: ook ftaat invideor, Horat. Art. 56, voor invidetur mihi, dus ook invidendus, a, um, Horat. Od. II, 10, 7. III, 1, 45: ook ftaat invideo zonder Cafus, bij voorb. qui invidet, Cic. Planc. 3: qui invident, Plaut. Moft. I, 3, 149: ne invideris, Plin. Ep. VI, 17: 2) Tropisch a) voor niet willen, ergens ongeern aangaan, bij voorb. invidens deduci, Horat. Od. I, 37, 30: jungere, Lucan. II, 550: b) verhinderen, weigeren, bij voorb. quae invideant pure adparere, Horat Sat. I, 2, 100: vinum Africae natura invidit, Plin. H. N. XV, 2: Liber invidit collibus umbras pampineas, Virg. Ecl. VII, 57: ne hoftes quidem fepulturae invident, Tacit. Ann. I, 22: ook feq. ut, Virg. Aen. XI, 270, en feq. ne, Ibid. 43. Not. Particip. invifus, a, um, ftaat gemeenlijk Adjective, gehaat, Cic. Manil. 16. Rofc. Com. 7. Terent. Hec. III, 1, 48. Horat. Od. II, 14, 23. Ep. I, 14, 17: invifior, Cic. Off. II, 9 extr. Suet. Tiber. 13. Martial. VII, 20, 3: invififfimus, Plin. Ep. II, 20: voluptates invififfimas, Senec. Ep. 51 extr. maar invifus ongezien, zie beneden in het bijzonder.

INVIDIA, ae, f. 1) de nijd, Cic. Phil. XIV, 6. Nep. Eum. 10. Quintil. VI, 2: van daar a) fine invidia, Martial. III, 64, 10, i. e. geern. b) abfit verbo invidia! Liv. IX, 19 extr. XXXVI, 7 in. i. e. zonder roem gefproken. 2) de haat, waar in iemand zich wegens zijn gedrag bevindt, of liever de kwaade naam, achterklap, blaam, fmaad, het kwaadfpreken der menfchen van iemand, hij mag het verdienen of niet, bij voorb. Cic. Cat. I, 11. Liv. XXIX, 9 extr.: facere alicui invidiam, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 1 extr. Ovid. Met. IV, 547. Senec. Herc. Oet. 1863, of conflare, Cic. Cat. I, 9. Cic. Cluent. 35, i. e. blameeren, een blaam veröorzaken: dus ook in invidiam adducere, Cic. ad Div. I, 1 extr.: alicui effe invidiae, Liv. IV, 49: habere invidiam, Cic. Agr. II, 26, i. e. in den blaam zijn: Effe in invidia ulla, Cic. Att. II, 9 in.: effe invidia, Salluft. Jug. 25 (27): effe magna invidia, Plin. H. N. Praef. extr.: en effe minori invidia, Nep. Eum. 7: invidiam fubire, Cic. in Caecil. 14: fedare, Cic. Cluent. 33. Verr. Act. I, 1: exftinguere, Cic. Balb. 6: cumulare alicujus, Liv. III, 12: pati, Ovid. Her. XX, 67: lenire, Salluft. Cat. 22 (23): venire in invidiam, Suet. Tiber. 8: invidia aliquem onerare, Ibid. Ner. 34: invidia rumpi, Martial. IX, 99, 1: opprimi, Quintil. VII, 2 poft med.: invidiam a fe removere, Ovid. Met. XII, 626. Not. Plural., Cic. Cluent. 56. Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 9.

INVIDIOSE, op eene gehaat makende, haatlijke of lasterende wijze, bij voorb. dicere, Cic. Acad. IV, 47: criminari, Cic. Mil. 5: vivere, Auct. ad Her. IV, 20 extr.: aliquid poffidere, Senec. Ep. 87: invidiofius expulfus, Vellej. II, 45.

INVIDIOSUS, a, um, 1) vol nijd, nijdig, bij voorb. vetuftas, Ovid. Met. XV, 234: ook alicui, tegen iemand, bij voorb. dea invidiofa formofis, Prop. II, 27 (21), 12: 2) het geen nijd verwekt, benijdenswaardig, bij voorb. fpes, Prop. II, 1, 83. Ovid. Met. IV, 794. XI, 88; turba non invidiofa, i. e. klein, gering, Ovid. Faft. III, 434: pecunia non invidiofa, Cic. Balb. 25 in.: doch, het laatfte kan ook tot n. 3. behooren: 3) het geen iemand den haat der menfchen, of een' blaam, of kwaadfpreken op den hals haalt, gehaat of gehaat makende, blameerend, bij voorb. poffeffiones, Cic. Agr. II, 26: pecunia, Cic., zie hier voor: homo, Cic. Cluent. 58 in.: homo invidiofus a (i. e. ten aanzien, van wegen) fupe-

ſuperiore vita, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 14 in.: Ante Jovem paſſis ſtetit (Ceres) invidioſa capillis, Ovid. Met. V, 513. i. e. *tot een blaam voor* Jupiter, *dat hij niet beter voor de wereld zorgt, en voor* Pluto, *die den roof begaan heeft*: lectio ſenatus, Liv. IX, 29: agri, Cic. Agr. II, 36: damnatio invidioſior, Cic. Verr. II, 17: hoc fuit in illo judicio invidioſiſſimum, Cic. Cluent. 27: crimen invidioſiſſimum, Cic. Font. 5: Invidioſum vobis eſt, Liv. III, 9, i. e. *maakt u eenen blaam*: arbitratus eſt, invidioſum fore, Cic. Agr. III, 2: triumphum adcipere invidioſum (ſit) ad (i. e. apud) bonos, Cic. Att. VIII, 3 extr.: neque id dico, ut invidioſum ſit in eos, Cic. Coel. 9.

INVĬDUS, a, um, *nijdig*, *bij voorb.* homo, Cic. Tuſc. IV, 11. Horat. Ep. I, 2, 57: tabes invidum *voor* invidorum, Varr. ap. Non. 9. n. 1: dente mordeor invido, Hor. Od. IV, 3, 16: *ook* ſeq. Dativo, *bij voorb.* potentiae, Nep. Timoth. 3, i. e. *tegen de enz.*: viris fortibus, Senec. Herc. Fur. 524. Not. 1) *het ſtaat* Subſtantive, *een nijder*, *benijder*, *bij voorb.* invidis meis, Cic. ad Div. VII, 2 poſt med.: a tuis invidis, Ibid. I, 4: *van daar met den* Genitivus, *bij voorb.* invidus laudis, Cic. Flacc. 1: *ook kan men uit het voorgaande hier toe brengen* potentiae, Nep. Timoth. 3: *want wie weet zeker, of* Nepos *hier bij aan den* Genitivus *of* Dativus *gedacht heeft?* 2) *Tropiſch van zaken, die ons iet onttrekken of verhinderen*, *bij voorb.* aetas, Horat. Od. I, 11, 7: cura, Horat. Ep. I, 10, 18: taciturnitas, Ibid. Od. IV, 8, 24: fatum, Phaedr. V, 6, 5: natura, Lucret. I, 322: paupertas, Calpurn. Ecl. IV, 156: nox coeptis invida noſtris, Ovid. Met. IX, 485: jura, Ib. X, 330.

INVĬGĬLO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk waaken bij, in, of om iet*, *bij voorb.* malis, Ovid. Faſt. IV, 530, i. e. *bij eene ziekte*: rati invigilans, Valer. Flacc. II, 374: *van daar* 2) *Tropiſch, in, wegens, of bij iet waakzaam zijn*, *bij voorb.* cura invigilat animo, Stat. Theb. III, 4: cura invigilat quieti, Ibid. VIII, 624: mens invigilat curis, Sil. X, 331: *van daar* 3) *op iet bedacht zijn, groote zorg aan iet beſteeden*, *bij voorb.* venatu, Virg. Aen. IX, 605: victu, Ibid. Georg. IV, 158, *misſchien voor* venatui, victui: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* invigilate viri, Colum. X, 159: *ook* ſeq. pro, *bij voorb.* pro caſibus noſtris, Ovid. Triſt. I, 5, 43. *Ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* prohibere, Valer. Flacc. II, 257. Not. carmina invigilata lucernis, Iſidor. VI, 12 *uit den ouden Dichter* Cinna, i. e. *daar bij gemaakt enz.*

INVINCIBĬLIS, e, 1) *onverwinlijk*. 2) *onwederleglijk*, *bij voorb.* invincibilia dicerentur, Apulej. Apolog. ante med. p. 297 Elm.

INVINCIBILĬTER, *onverwinlijk*, *onwederleglijk*, *bij voorb.* ratio concluſa invincibiliter videbatur, Apul. Flor. 4. p. 360 Elm.

INVINCIO, ire, i. q. vincio, *bij voorb.* invinctum habuerit, Pandect. XLVIII, 16, 6. Ed. Torrent., *alwaar* Ed. Haloand. in vinculis *heeft*.

INVINCTUS, a, um, 1) Adj., *ongebonden*. 2) *gebonden*, Particip. *van* Invincio.

INVINĬUS, a, um, *zich van wijn onthoudende*, *bij voorb.* invinius eſſem, Apul. Met. XI poſt med. p. 268 Elm.

INVIOLĀBĬLIS, e, *onſchendbaar*, Lucret. V, 306: caput inviolabile telis, Sil. XVI, 16.

INVIOLĀTE, *onbezeerd*, *ongekwetst*, *bij voorb.* ſervare memoriam alicujus, Cic. Seneᶜt. 22 extr.: ſervare jusjurandum, Gell. VII, 18.

INVIOLATUS, a, um, 1) *ongeſchonden*, *onbezeerd*, *bij voorb.* homo, Cic. Sext. 67: amicitia, Cic. Sull. 17: corpus, Cic. Rab. Perd. 4: terra, Varr. R. R. II, 1, 4, i. e. *ongeploegd*: vita, Sil. XIII, 875: mens, Ibid. XI, 309: nihil rerum divinarum — inviolatum vobis eſt, Liv. XXVIII, 28 poſt med.: cf. Ovid. Nuc. 52: aliquid integrum atque inviolatum praeſtare, Cic. Coel. 5. 2) *onſchendbaar*, *bij voorb.* templum, Liv. II, 1: ſolum, Liv. XLV, 5 in.: tribunus plebis, Liv. III, 55: vita, Sil., *zie hier voor*.

INVISCĔRO, are, *in de ingewanden voegen*, *diep invoegen*, *bij voorb.* canibus aliquid, Nemeſ. Cyneg. 214.

INVISIBĬLIS, e, *onzichtbaar*, *bij voorb.* foramen, Celſ. Praefat. ante med.

INVISĬTĀTUS, a, um, *ongezien*, *bij voorb.* Galli inviſitati ante alienigenis, Liv. XXVII, 39: erumpit acies inaudita ante id tempus inviſitataque, Liv. IV, 33 in. Drakenb.: cum formas hominum inviſitatas (i. e. nondum viſas) cernerent, Liv. V, 35 Drak.: inviſitato inauditoque hoſte, Ibid. 37 in. Drakenb.: *dus ook* genacem inviſitatam, Ibid. 17 Drak.: forma inviſitata, Cic. Div. II, 67 Ern.: omnia viſitata & inviſitata, Vitruv. IX, 4.

INVĪSO, ſi, ſum, 3. 1) *ergens heen zien*, *d. i. ergens heen gaan, om daar te zien, hoe het ſtaat*, *bij voorb.* ad me inviſam domum, Plaut. Merc. III, 2, 12: nunc ad eum inviſo, Ibid. Men. I, 1, 32: *van daar kan men het vertaalen*, a) *gaan, om iemand te bezoeken of te zien*, *bij voorb.* ad meam filiam inviſam domum, Plaut. Stich. I, 2, 9: ad eum inviſo, Ibid. Men. I, 1, 32, *zie hier voor*: b) *bezoeken*, *bij voorb.* ut inviſas nos, Cic. Att. I, 20 extr. c) *naar iet zien, iet bezoeken of bezien*, *bij voorb.* res ruſticas, Cic. Or. I, 58: ſacrificium, Cic. Dom. 40: Delum inviſit Apollo, Virg. Aen. IV, 144: urbes, Ibid. Georg. I, 25: ad fratrem mundo captivos inviſo, Plaut. Capt. II, 3, 98, i. e. *wil bezien*: domum noſtram inviſas, Cic. Att. IV, 6 extr. 2) *zien*, *beſchouwen*, *bij voorb.* ſimulac noſtros inviſent lumina colles, Catull. LXIII, 533: *of ergens heen zien*, *bij voorb.* ſpeculum, Apul. Apolog. ante med. p. 284 Elm.

INVĪSOR, oris, m. *een nijder*, *benijder*, *bij voorb.* ex illis inviſoribus meis, Apul. Flor. 1 prope fin. p. 345 Elm.

INVĪSUS, a, um, 1) Adj., a) *het geen niet of nooit gezien is*, *ongezien*, *bij voorb.* ſacra maribus non inviſa ſolum ſed etiam inaudita, Cic. Haruſp. 27, i. e. *nooit gezien van enz.*, *alwaar het ook zijn kan, niet mag gezien worden*: *doch, dit is misſchien onnodig*: res, Caeſ. B. C. II, 4: morbos viſos inviſosque prohibeſſis, Cato R. R. 141, i. e. *onbekende*: aut inviſum aut inauditum, Cic. Parti. 6: quidam cantavit inviſus, Apul. Met. V poſt init., i. e. *ongezien*, *onzichtbaar*: b) *onzichtbaar*, *bij voorb.* Apulej., *zie hier voor*: morbi, Cato, *zie hier voor*: c) *het geen niet gezien mag worden*, *bij voorb.* ſacra maribus inviſa, Cic., *zie hier voor*. 2) *Het Particip. van* Invideo *gehaat*, *zie* Invideo.

INVĪTĀBĬLIS, e, *bekoorlijk*, *aanlokkend*, *bij voorb.* ſermones, Gell. XIII, 11.

INVĪTĀMENTUM, i, n. *het geen, waar door men tot iet gelokt wordt*, *lokaas*, *aanlokking*, *bij voorb.* matris, Apul. Apolog. poſt med. p. 322: filiis, Ibid. Met. I in.: ſceleris, Vellej. II, 67: invitamentum ad tempus, Cic. ad Div. X, 10. Plural. invitamenta, *bij voorb.* naturae, Cic. Fin. V, 6: ad res neceſſarias, Cic. in Hortenſ. ap. Non. 4. n. 232.

INVĪTĀTĬO, onis, f. *nodiging*, *bij voorb.* in Epirum, Cic. Att. IX, 12: quae (vaſa) compararat — ad invitationes — hoſpitum, Cic. Verr. II, 34, i. e. *om zijne gasten te onthaalen*: *van daar* 1) *de bekooring*, *uitnodiging*, *bij voorb.* ad dolendum, Cic. Tuſc. III, 34: fit ſermo inter eos & invitatio, ut graeco more biberetur, Cic. Verr. I, 26, i. e. *men daagde hen uit*, *vermaande er hen toe enz.* 2) *wanneer men zich in eten en drinken wat te goed doet*, *een ſmulpartij*, *bij voorb.* invitatio benigna, Liv. XL, 7, i. e. *een rijke ſmulpartij*: invitatio vini largior, Gell. XV, 2, i. e. *ſterk wijn drinken*, *wijn of zuippartij*.

INVĪTĀTIUNCŬLA, ae, f. i. q. invitatio, *wanneer men verkleinend ſpreekt*, *bij voorb.* vini, Gell. XV, 2 *in het onderſchrift*, *d. i. wijn drinken, als het niet ſterk geſchiedt*.

INVĪTĀTOR, oris, m. *die ergens toe nodigt*, *bij voorb. tot eene maaltijd*, Martial. IX, 93, 2: *dit was zeker ambt aan het Keizerlijk Hof, zoo als de plaats van Martialis leert*: cf. Cod. Juſt. XII, 60, 10: *van daar* Agathopus Aug. lib. invitator, Inſcript. ap. Gruter. p. 598. n. 6.

INVĪTĀTUS, us, m. *uitnodiging*, Cic. ad Div. VII, 5.

INVĪTE, *ongeern*, *bij voorb.* cepi Capuam, Cic. Att. VIII, 3 med.: invitius, Cic. Or. II, 89 poſt med.

INVĪTO, avi, atum, are, 1) *nodigen*, *bij voorb.* in legationem, Cic. Att. II, 18 poſt med.: aliquem in alicujus locum ſcil. obtinendum *of* accipiendum, Ibid. 19 extr.: hoſtes ad deditionem, Hirt. B. G. VIII, 19: ad dimicandum, Auct. B. Afric. 73: aliquem ad audiendum, Suet. Cal. 53: ad ſpectaculum, Ibid. Ner. 12: *ook* ſeq. Infinit., Virg. Georg. IV, 23. Aen. V, 486: *ook* ſeq. ut, *zie hier na*: *bijzonder tot eten, tot drinken*, *onthaalen*, *bij voorb.* ad coenam, Cic. ad Div. VII, 9: aliquem hoſpitio, Cic. Phil. XII, 9: *of* in hoſpitium, Liv. XXVIII, 18: invito eum per literas, ut apud me deverſetur, Cic. Att. XIII, 2: aliquem domum ſuam, Cic. Verr. II, 36: hoſpitaliter per domos i. e. in domos, Liv. I, 9: *of* domo *en* tecto, Cic. Verr. V, 11, i. e. in domum, in tectum: *ook het* [illegible] *eenvouwig te gast nodigen*, *bij voorb.* ad conſulem invitatur, Liv. XLV, 7 extr.: cum me aliquoties invitant, Cic. ad Div. VII, 16: *van daar* 2) *iemand onthaalen*, *op een* [illegible] *of gastmaal onthaalen*, Caeſ. B. C. I, [illegible] *van daar Tropiſch en boertend*, *bij voorb.* aliquem gladio *op den degen onthaalen*, *d. i. doorſteken of willen doorſteken*, [illegible] *den of willen dooden*, Plaut. Cas. III, 5, 21: *dus ook* aliquem [illegible] Ibid. Bacch. III, 5, 31, i. e. *duchtig kloppen*: *bij* aliquem poculis, Plaut. [illegible] II, 3, 33, *iemand friſch toedrinken*, *opdat hij dronken zou worden*: *van daar* ſe *zich te* [illegible]

Digitized by Google

drinken wat te goed doen, zich zat eten en drinken, smaaklijk eten en drinken, bij voorb. pulsculum, Plaut. Amph. I, 1, 126: cum se cibo vinoque largius invitarent, Sallust. ap. Non. 4. n. 232: Largissime se invitare, Suet. Aug. 77. 2) *Tropisch, nodigen, d. i. bekooren, lokken, op eene aangename wijze aanleiding geven, uitdagen, bij voorb.* aliquem praemiis ad aliquid, Cic. Ligar. 4: Ingenia, quae gloria invitantur, Cic. ad Brut. Ep. 15 post med.: Invitare & adlicere adpetitum animi, Cic. Fin. V. 6 extr.: senectus invitat ad agrum fruendum, Cic. Senect. 16 extr.: fides me invitat, ut faciam, Plaut. Trin. I, 1, 5: hyems invitat, Virg. Georg. I, 302: spes invitat, Plin. H. N. XXXIII, 4 post med.: *van daar* aliquid i. e. *tot iets nodigen, lokken, bekooren, bij voorb.* adsentationem, *tot vleijerij*, Cic. Amic. 26: *dus ook* luxuriam, Vellej. II, 129: somnos, Horat. Epod. II, 28. Ovid. Met. XI, 604: culpam. Ovid. Her. XVII, 183: vomitiones, Plin. H. N. XXII, 24 med. 3) *voor, van het leven berooven, boertend, bij voorb.* gladium habere, qui (*voor* quo) me inviteet, Plaut. Caf. III, 6, 21, *gevolglijk van* vita: *doch, dit is misschien niet nodig, zie boven.*

INVITUS, a, um, 1) *tegen wil en dank iets doende, ongeern, bij voorb.* ut nihil faciat invitus, Cic. Parad. V, 1, i. e. *ongeern, tegen wil en dank*: feci invitus, ut — ejicerem, Cic. Senect. 12: cum invitissimus dimisi, Cic. ad Div. XIII, 63: pecunia coacta ab invitissimis, Cic. Verr. II, 62: statuas inviti dederunt, Ib. 67: Pamium invitum — dicere cogo, Cic. Rosc. Com. 13: verba non invita sequentur, Horat. Art. 311: vobis invitis, Plaut. Caf. II, 5, 7, *tegen uwen wil: dus ook* me invito *tegen mijnen wil:* te invito *tegen uwen enz.:* patre invito, *tegen vaders wil enz.:* si, se invito, conarentur, Caes. B. G. I, 8: ut invito Eumene nihil non posset, Nep. Eum. 4: Pompejus, diis hominibusque invitis, *tegen wil en dank enz.*, Cic. Q. Fr. III, 2 in.: me invitissimo, Cic. Att. V, 21 post med., *tegen mijnen wil, of dat ik hoogst ongeern zag: dus ook* non invitus, *niet ongeern, d. i. geern*, Cic. Am. 1: non inviti, Cic. Fin. I, 2. Not. invitus seq. Genit., *bij voorb.* credidit, dominum non invitum fore hujus solutionis i. e. *de betaaling niet ongeern zien zal*, Pandect. XVI, 3, 11. 2) *dichterlijk, het geen ongeern geschiedt, bij voorb.* invita ope, Ovid. Pont. II, 1, 16: invito sanguine, Valer. Flacc. III, 391.

INVIUS, a, um, 1) *zonder weg, ongebaand, bij voorb.* saltus, Liv. IX, 14: regna invia vivis, Virg. Aen. VI, 154: Invia virtuti nulla est via, Ovid. Met. XIV, 113: maria invia Teucris, Virg. Aen. IX, 130: lustra, Ibid. IV, 151: gens invia circumfusis fluminibus, Ovid. Fast. V, 582: regio rupibus invia, Plin. H. N. XII, 14: exitus, Flor. III, 20: nil virtuti invium, Tacit. Agric. 27. *Ook met den Infinitivus, bij voorb.* renavigari, Senec. Herc. Fur. 715: *van daar* Invia, Substantive, scil. loca, *ongebaande plaatsen*, Liv. XXI, 35. XXXVIII, 23. Sil. IV, 306. Lucan. IX, 386. 2) *Tropisch, bij voorb.* tecta bellis invia, Sil. XIV, 640: lorica invia Sarmaticis sagittis, Martial. VII, 1, 5, i. e. *ondoordringbaar.*

INULA, ae, f. *eene plante, Alant genoemd*, Colum. XI, 3, 35. XII, 46. Plin. Hist. Nat. XIX, 5 prope fin. Horat. Sat. II, 8, 51: inulae tristes, Colum. X, 118.

INULTUS, a, um, 1) *ongewroken, bij voorb.* Marius ne inultus esset, Cic. Sext. 23: ne inultos imperatores jacere fineerent, Liv. XXV, 27: cavete, inulti animam amittatis, Sallust. Cat. 58 (61): cf. Virg. Georg. III, 227. Aen. X, 739: preces inultae i. e. inauditae scil. ultionis causa, Horat. Od. I, 28, 33: *van daar veilig, bij voorb.* unde inultus subeuntem prohibere potuisset, Curt. III, 4: cf. Horat. Od. III, 3, 42. 2) *ongestraft, bij voorb.* Asellius, Cic. Cluent. 62: hostes, Sallust. Jug. 70 (73): injuriae, Cic. in Caecil. 16: id inultum nunquam auferet, Terent. And. III, 5, 4: scelus curia inultum habuit i. e. non ulta est, Valer. Max. IX, 7, 2: facinus inultum ferre, Senec. Agam. 220.

INUMBRO, avi, atum, are, 1) *met schaduw bedekken, beschaduwen, bij voorb.* toros obtentu frondis, Virg. Aen. XI, 66: forum velis, Plin. H. N. XIX, 1 extr.: terra inumbratur, Lucret. V, 290: amnis riparum amoenitate inumbratus, Curt. III, 4: spelunca frondibus inumbrata, Apul. Flor. in.: cf. Virg. Georg. IV, 20: *van daar* a) *bedekken, bij voorb.* ora coronis, Lucret. III, 926: colla obtentu pallae, Claudian. Proserp. II, 25: ante quam genas flos juvenilis (i. e. *de eerste baard*) inumbret, Ibid. de Consul. Prob. & Olyb. 69: *dus ook* juvenem barbitio genas inumbrantem, Apul. Met. V ante med. p. 162. Elm.: tenui pallio inumbrabat pubem, Ibid. X post med. p. 254. Elm. b) *verduisteren, bij voorb.* sidera, Plin. Paneg. 19. c) *schaduw of donkerheid veroorzaken: van daar* vespera inumbrante, Tacit. Hist. III, 19, *als de avond viel.* 2) *met schaduwen verzien, bij voorb.* solarium, Varr. L. L. V, 2, *een zonnewijzer tekenen.* 3) *een schets van iet maken, ontwerpen, bij voorb.* solarium, Varr., *zie hier voor: van daar* inumbratus, a, um, *schijnbaar, bij voorb.* quies, Pandect. XLI, 2, 18.

INUNCO, avi, atum, are, *met haaken aanvatten, inhaaken, bij voorb.* aquila unguibus inuncet agnum, Apulej. Flor. in. p. 341. Elm.: lana rubis velut hamis inuncata, Colum. VII, 3 ante med.: *van daar Tropisch, aangrijpen, na zich trekken, bij voorb.* nimios, Lucil. ap. Non. 2. n. 425.

INUNCTIO, onis, f. 1) *bezalving, bestrijking met eene zalve, bij voorb.* vitiorum, Plin. H. N. XXIX, 6 med.: felle glaucomata — corrigi tridui inunctione, Ibid. XXII, 8 post med.: *het laatste kan ook tot n. 2. behooren.* 2) *opsmeering, bij voorb. van eene zalve enz., op iet, bij voorb.* medicamentorum, Cels. VII, 7. Sect. 14 extr.: dolor oculorum inunctione succi — levatur, Colum. VI, 33: tridui inunctione scil. fellis, Plin. H. N. XXII, 8, *zie hier voor.*

INUNCTUS, a, um, *zie* Inungo.

INUNDATIO, onis, f. *overstrooming, overvloeijing van het water*, Suet. Aug. 28 *en* 30: terrarum, Plin. H. N. V, 13: fluminum, *bij voorb.* valles, quae fluminum adluvie & inundationibus concreverint, Colum. III. 11 extr.

INUNDO, avi, atum, are, 1) *overstroomen, met den* Accusativus *en* Dativus, *bij voorb.* terram inundet aqua, Cic. Nat. D. I, 37: campis inundantes imbres, Liv. VIII, 24: Tiberis agros inundavit, Liv. XXIV, 9: Tiberis campum inundavit, Liv. XXVIII, 28: *van daar* in agris inundatis, Liv. XXXV, 21: *van daar hyperbolisch*, Cilicia inundata cruore Persarum, *voor natgemaakt*, Curt. IX, 2 med.: vestro sanguine Enna inundabitur, Liv. XXIV, 38. *Ook overlopen, van rivieren, zonder Casus, bij voorb.* qua fluvius inundaverat, Liv. XXII, 2 in.: aestus maris inundantes, Plin. H. N. II, 97 in.: *van daar Tropisch, voor bedekken, vervullen enz., bij voorb.* Enna inundata sanguine cet., *zie hier voor:* Cilicia, Curt., *zie hier voor:* inundatus invidia i. e. obrutus, Petron. 101: mens inundata flumine literarum, Ibid. 118: lacrymae pectus inundavere, Ibid. 113: Cimbros inundasse Italiam, Justin. XXXVIII, 3: inundant sanguine fossas, Virg. Aen. X, 24, *zie hier na:* vino inundamur, Petron. 21: Troes inundant, Virg. Aen. XII, 280, *lopen, als 't ware, over, d. i. storten bij hoopen uit, of overstroomen*, scil. campum. 2) *overstroomd worden, bij voorb.* urina ejus omnes gentes inundasse, Valer. Max. I, 7, 5 (extern.), *alwaar sommigen* inundatas *willen lezen:* Inundant sanguine fossae, Virg. Aen. X, 24. *Doch, de Ed. Heyn. heeft* fossas. *Maar de Heer* Heyne *verkiest* fossae. 3) i. q. undare, *golven, baaren opwerpen, of al golvend zich bewegen, bij voorb. van den gang van een vrouwspersoon*, spinam mobilem quatiens, placide, decenter inundabat, Apul. Met. II ante med. p. 117. Elm.

INUNGITO, are, i. q. inungo, *bezalven, bestrijken, bij voorb.* capillum cinere inungitabant, Cato ap. Charis. 1. Not. Servius ad Virg. Aen. IV, 698, *alwaar hij dit zelfde aanhaalt, heeft* unctitabant.

INUNGO *of* INUNGUO, nxi, nctum, 3. *met eene zalve of dik vocht bestrijken, bezalven, bij voorb. met medicamenten, bij voorb.* lippus inungi, Horat. Ep. I, 1, 29: oculos, Varr. L. L. IV, 8: cinere inungi caligines, Plin. H. N. XXIX, 6 ante med.: inungendum lenibus cet., Cels. VII, 7, 3: *ook van andere dingen, bij voorb.* herbas oleo, Plin. Hist. Nat. XVIII, 30 extr.: signa, Ibid. XIII, 3.

INVOCATIO, onis, f. *aanroeping, bij voorb.* deorum, Quintil. X, 1 ante med.: deorum, Ascon. ad Cic. in Caecil. 13.

INVOCATUS, a, um, 1) Adject., a) *ongeroopen*, Cic. Nat. D. I, 38. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8 in. b) *ongenodigd*, Nep. Cim. 4. Terent. Eun. V, 8, 29. Plaut. Capt. I, 1, 2. Vitruv. VI, 8. 2) *Het* Particip. *van* Invoco *aangeroopen, genoemd enz.*

INVOCO, avi, atum, are, *roepen, bij voorb.* alium invocat, cum alio cantat, Enn. ap. Isidor. Orig. I, 25: neque quisquam te ad crudeles poenas — invocat, Sallust. Or. 1. ad Caesar. cap. 6: *ook bijroepen, bij voorb.* deos testes, Curt. IV, 10 extr. V, 12. Liv. XXXV, 31: *doch, het kan ook zijn, aanroepen: van daar* 1) *noemen, bij voorb.* hoc sublime, quem invocant Jovem, Enn. ap. Cic. Nat. D. II, 2: Persae justissimum dominum invocantes cet., Curt. X, 5: quoquo nomine te fas est invocare, Apulej. Met. XI in.: *doch, alwaar het ook aanroepen kan zijn.* 2) *aanroepen, bij voorb. tot getuigen, bij voorb.* deos testes, Liv. *en* Curt., *zie hier voor: ook enkel* deos iratos, Liv. II, 45 extr.: *bijzonder te hulp, bij voorb.* Junonem Lucinam in pariendo, Cic. Nat. D. II, 27: deos in auxilium, Quintil. IV. Prooem.: ibi deos, Plaut. Amph. V, 1, 9: deos precibus, Tacit. Ann. XVI, 31: invoco vos, Lares, ut me — juvetis, Plaut. Merc.

Digitized by Google

Merc. V, 2, 23: opem deorum, Liv. XXII, 14: aliquem ad communem fortunam defendendam, Cic. Or. II, 47: arma alicujus adversus aliquem, Tacit. Ann. II, 46: leges, Ibid. 71: auxilia libertati, Ibid. XV, 56: fidem militum, Ibid. Hist. II, 9.

INVOLĀTUS, us, m. *het vliegen, de vlugt, bij voorb.* non ex aliis involatu, nec e cantu ofcinis cet., Cic. ad Div. VI, 6 med.

INVOLGO, are, *zie* Invulgo.

INVŎLĪTO, are, 1) *ergens, of ergens heen vliegen.* 2) *Tropisch, bij voorb.* comae involitant humeris, Horat. Od. IV, 10, 3, *op de schouders heen en weder vliegen, of zich vliegend bewegen, golven.*

INVŎLO, avi, atum, are, 1) *in of ergens heen vliegen, bij voorb.* in villam, Varr. R. R. III, 7: nidis, Colum. VIII, 3, 5. 2) *ergens heen, als 't ware, vliegen, d. i. zich spoeden, rijden, aantasten, er op los gaan, bij voorb.* in capillum, Terent. Eun. V, 2, 20, *iemand in de hairen:* oculis, Lucil. ap. Non. 1. n. 139: *of* alicui in oculos, Terent. Eun. IV, 3, 6: ad aliquem, *bij voorb.* ad Longinum involat & fauciat, Hirt. Alex. 52, i. e. *springt heen, tast hem aan: ook* in aliquem, *bij voorb.* Venus involat in eam (Psychen), vestemque diloricat, Apul. Met. VI ante med. p. 177. Elm.: *ook* aliquem, *bij voorb.* piscator singulos (pisces) involat verius quam capit, Plin. H. N. IX, 59: *ook* Absolute, *bij voorb.* equites involant scil. in hostes, *aantasten,* Plaut. Amph. I, 1, 89: in possessionem, Cic. Or. III, 31, i. e. *zich meester maken:* castra, Tacit. Hist. IV, 33: *van daar* a) *zich meester maken, bij voorb.* animos involat cupido eundi, Tacit. Ann. I, 49, i. e. *overvallen, aankomen.* b) *wegnemen, bij voorb.* pallium, Catull. XXV, 6: plus ex hereditate, Petron. 43: alicui annulum, Ibid. 56: puerum, Ibid. 63: ancorae involantur de mari, Pand. XLVII, 9, 6, i. e. abripiuntur.

INVOLŪCRIS, e, *tot omslaan, inrollen, dienstig: van daar* Involucre, scil. linteum, Plaut. Capt. II, 2, 17, *een doek, dien men omdoet, om zich niet vuil te maken, bij voorb. bij het scheeren. Sommigen willen* involucrum *lezen.*

INVOLŬCRIS, e, *nog niet kunnende vliegen, niet vlug, bij voorb.* pulli, Gell. II, 29.

INVOLŪCRUM, i, n. *het geen, daar men iets in rolt of bedekt, hulzel, deken, voering, bij voorb.* clypei, Cic. Nat. D. II, 14: candelabri, Cic. Verr. IV, 28: chartarum, Plin. H. N. XIII, 12: *van daar Tropisch, bij voorb.* ingenii, Cic. Or. I, 35, *alwaar staat* divitias ingenii per quaedam involucra atque integumenta perspexi: *verders* simulationum, Cic. Q. Fr. I, 1, 5.

INVOLVO, vi, utum, 3. 1) *ergens in rollen, wentelen of daar heen rollen, bij voorb.* cupae involutae labuntur, Caes. B. C. II, 11: fluctus involutos Leucas frangit opposita, i. e. *heengerold,* Senec. Herc. Oct. 173: montem monti, *bij voorb.* Olympum Ossae, Virg. Georg. I, 282, i. e. *er op wentelen:* saxa trabesque super — involvite, Ovid. Met. XII, 507: fertur in abruptum mons, sylvas — involvens secum, Virg. Aen. XII, 689: miser oppositis — involvitur aris in caput, Ibid. 292. 2) *inwikkelen, inrollen, bedekken, bij voorb.* sinistras sagis, Caes. B. C. I, 75: manum ad digitos usque, Liv. I, 21: poma argilla, *in klei,* Pallad. Febr. XXV, 17: mustela se involvit farina, Phaedr. IV, 1, 12: caput flammeolo, Petron. 26: libellum membrana, Tibull. III, 1, 9: aliquid corpori, Plin. H. N. XI, 28: os tela, Ibid. 24: vestimenta pellibus, Pandect. XXXIII, 10, 5: vulpem stipula foenoque, Ovid. Fast. IV, 705: aliquem nube, Senec. Thyest. 624: nemus flammis, Virg. Georg. II, 308: crinem casside, Sil. VII, 461: nimbus involvit diem, Virg. Aen. III, 198: nox involvit umbra diem, Ibid. II, 251: *dus ook* involutus, a, um, *bij voorb.* candelabrum involutum, *ingerold, met een dek voorzien, bedekt,* Cic. Verr. IV, 28: caput, Ibid. V, 60: lodicula involutus, Sueton. Aug. 83: sal in linteolo involutus, Plin. H. N. XXXI, 9: *van daar Tropisch,* a) *inwikkelen, inrollen, bij voorb.* se literis, Cic. ad Div. IX, 20 extr., i. e. *zich aan het studeeren overgeven:* se virtute, Horat. Od. III, 29, 54: i. e. *zich daar mede dekken:* se otio, Plin. Ep. VII, 3: se laqueis interrogationis insidiosae, Ibid. I, 5. *zich inwikkelen, inlaten:* bellum pacis nomine involutum i. e. latens in pace, Cic. Phil. VII, 6: homo fraudibus involutus i. e. plenus, Tacit. Ann. XVI, 32 extr.: res multis involuta miraculis, Plin. H. N. II, 15. b) *inwikkelen, inhullen, d. i. duister maken, verwarren, bij voorb.* res involutas explicare, Cic. Or. 29, i. e. *duister zaken: dus ook* occulta quaedam & quasi involuta aperire, Cic. Fin. I, 9: res omnium involutissima, Senec. Nat. Quaest. VI, 5: cf. Cic. Acad. I, 4 ante med. Virg. Aen. VI, 100. Not. dii, quos superiores & involutos vocant, Senec. Nat. Quaest. II, 41.

INVOLVŎLUS, *zie* Involvulus.

INVOLŪTIO, onis, f. *inwikkeling, of het geen ingewikkeld, ingerold is, bij voorb.* tabulae pertegant involutionem, Vitruv. X, 11.

INVOLŪTUS, a, um, *zie* Involvo.

INVOLVŬLUS *of* INVOLVŎLUS, a, um, *zich inwikkelende, inrollende: van daar* Involvolus, scil. vermis, Plaut. Cist. IV, 2, 63, *een worm of rups, die zich in de bladeren rolt.*

INURBĀNE, *onwellevend, niet aartig, niet hubsch, bij voorb. zeggen,* Cic. N. D. III, 19: *of noemen,* Plin. Ep. II, 14: emendare, Quintil. VIII, 3 post med.

INURBANUS, a, um, *onwellevend, niet aartig, niet hubsch, bij voorb.* homo, Cic. Or. II, 90: habitus orationis, Cic. Brut. 63: dictum, Horat. Art. 273: adspectus & habitus oris & gestus non inurbanus, Quintil. VI, 3 ante med.

INURGĔO, si, 2. 1) *dringen, stooten, bij voorb.* vitulus inurget cornibus, Lucret. V, 1034. 2) Active, *indringen: van daar onophoudelijk iets voortbrengen, bij voorb.* susurros linguae, Apul. Met. VIII ante med. p. 20[illegible]. Elm., *iemand gestadig iets van iets in[illegible] of voorzeggen, dat een ander niet hooren mag:* foramen (*met een boor*), Colum. IV, 29 extr., i. e. *ongelijk uitboren, zoo als het vuur doet.*

INURINO, are, *ergens te water gaan, zich daar indompelen, bij voorb. van ganzen,* lacubus & piscinis, Colum. VIII, 14 in.

INŪRO, ussi, ustum, 3. 1) *inbranden, bij voorb.* picturas, Plin. H. N. XXXV, 7, *van Encaustisch schilderwerk: dus ook* Nicias scribit se inussisse, Ibid. 4 extr.: *bijzonder* notam, Virg. Georg. III, 158, *een merk inbranden: dus ook* signa [illegible], Lucret. VI, 219: *van daar Tropisch, inbranden, d. i. iemand iets aanhangen, toevoegen, indrukken, dat van langen duur is, bij voorb.* alicui leges, Cic. [illegible] 12 extr.: *dus ook* lex inusta per [illegible], Cic. Pis. 13 in., *is hevig en vleesch[illegible] gesproken, als 't ware, als [illegible] gebrandmerkt worden:* notam turpitudinis generi ac nomini alicujus, Cic. Sull. 31: notam turpitudinis vitae alicujus, Cic. Cat. I, 6: alicui dolorem, Cic. Phil. XI, 15: plurima mala reipubl., Ibid. II, 46: maculam Claudiae genti, Liv. III, 58: si quid nostrae tibi bilis inusserit ardor, Martial. VI, 64, 24: alicui ignominiam, Cic. Provinc. 7: alicui famam (*voor infamiam*) superbiae & crudelitatis, Cic. Mur. 4: *van daar* odium [illegible] tum penitus & inustum animis hominum, Cic. Harusp. 25, i. e. *ingeprent, die daar in te vinden: dus ook* motus, quos orator adhibere vult judici, in ipso oratore impressi esse atque inusti videbuntur, Cic. Or. II, 45. *Ook* aliquem nota *kenmerken, teekenen, voor* alicui notam, *bij voorb.* is cuiuswise severitatis nota non inuretur, Cic. Cluent. 46: *dus ook* signa probitatis — inusta notis veritatis, Cic. Planc. 12. 2) *aanbranden, verbranden, bij voorb.* sanguinem valuere, Ovid. Met. XII, 272: calcaris ferro candenti, Colum. VIII, 2, 3: quidquid vitiosi est, inurere, i. e. *wegbranden,* Ibid. VI, 17, 6: *van daar* inusta, *verbrande leden,* Plin. H. N. XXII, 14: ros — inustus solo acri i. e. *verdroogd,* Ibid. XVIII, 28 extr. 3) *branden, d. i. op iets branden, verhitten, heet maken enz., gevolglijk in plaats van* uro, *bij voorb.* sol inurens, Cels. I, 3 ante med.: solum frigoribus & pruinis inurendum, Colum. XI, 3, 13: urinam testis candentibus, Ibid. VII, 5, 5: axis inustus solis equis, Lucan. IX, 852: pars, quae curriculis solis inuritur, Apulej. de Mundo post init. p. 23. Elm., i. e. uritur. Not. inustus i. e. non ustus, *zie dit bijzonder.*

INUSITĀTE, *op eene ongewone wijze, ongewoonlijk, bij voorb.* loqui, Cic. Brut. 75: scribere, Cic. Q. Fr. I, 2, 3: inusitatius, Cic. Or. 46.

INUSITĀTO, *zie* Inusitatus.

INUSITĀTUS, a, um, *ongewoonlijk, bij voorb.* magnitudo, Cic. Off. III, 9: ratio belli, Caes. B. C. III, 47: [illegible] inusitatus nostris oratoribus, Cic. Or. II, 13: species, Acc. ap. Non. [illegible] 231: species navium inusitatior, Caes. B. G. IV, 25: gloria, Plin. Paneg. 3: *van daar* Inusitato (Ablat.) [illegible] *woonte, op eene ongewone wijze,* [illegible] Paneg. 5 in.

INUSQUE *of beter* IN USQUE, *voor* usque in, *bij voorb.* audeat in usque [illegible]nus, Stat. Theb. I, 440.

INUSTUS, a, um, 1) Adject., *onverbrand,* Lucan. VIII, 787. 2) *Het* Particip. *van* Inuro, *ingebrand enz., zie* Inuro.

INUTĬLIS, e, 1) *onbruikbaar, [illegible], ondeugend, bij voorb.* homo, Cic. Off. [illegible], 6: Ad usus civium non inutilis, Cic. [illegible] I, 4: ramos inutiles amputans, [illegible] Epod. II, 13: inutilissimus [illegible] mo), Colum. III, 10: [illegible] bello, Caes. B. G. VII, [illegible] pugnam, Ibid. II, 16: [illegible] ad navigandum, Ibid. IV, [illegible] inutilis ad capiendum [illegible], [illegible] VII, 27. 2) *schadelijk, bij voorb.* [illegible], Cic. Invent. I, 49. Off. II, 14: [illegible]

Uit-

Digitized by Google

Liv. V, 5 extr.: oratio inutilis fibi, Liv. XXII, 14 extr.: aqua, Senec. Nat. Quaest. VI, 27: fungus, Celf. V, 27, 17: inutile eft, Cic. Off. III, 13: fibi inutilior, Ovid. Met. XIII, 37: trucidatio (arborum) inutiliſſima, Plin. H. N. XVII, 27 poſt med. Not. *Wij zeggen ook onnut voor kwaad, ſchadelijk enz., bij voorb. mensch, daad enz. Het is eene* Litotes.

INUTĬLĬTAS, atis, f. 1) *onbruikbaarheid, nutteloosheid*, Lucret. V, 1273: facti i. e. *nutteloosheid of ondeugendheid, ſchadelijkheid.* 2) *ſchadelijkheid of ondeugendheid*, Cic. Invent. II, 52 extr.: facti, Ibid. 26.

INUTĬLĬTER, 1) *onnuttelijk, bij voorb.* refpondere, Liv. III, 51: fubjungere, Quintil. II, 18: cf. XI, 3 extr. 2) *ſchadelijk*, Hirt. Alex. 65: inutilius, Varr. R. R. III, 5.

INVULGO *of* **INVOLGO**, avi, atum, are, 1) *in 't publiek brengen, bekend maken, bij voorb.* difciplinas, Gell. XX, 5: quam invulganda, Ibid. IV, 9 poſt med.: *van daar* invulgatus, a, um, *bekend, gemeen, bij voorb.* verba, Gell. XI, 7: nova invulgataque, Gell. Praefat. poſt med. §. 14. 2) *verklaaring afleggen, verklaaren, bij voorb.* quo die Allobroges involgarunt, Cic. Att. II, 1 ante med.

INVULNERĀBĬLIS, e, *niet te wonden, onkwetsbaar, bij voorb.* hoftis, Senec. Benef. V, 5 in.: animus, Ibid. ad Helv. 13 in. *en* Ep. 9 in.

INVULNERĀTUS, a, um, *ongewond, ongekwetst*, Cic. Sext. 67.

JO! *is zeker geluid, bij voorb. bij vreugde en bij zingen*, Ovid. Art. II, 3. Plaut. Caſ. IV, 3, 5. Virg. Aen. VII, 400. Tibull. II, 5, 83 *en* 121. Martial. VIII, 41. XI, 2, 5. Plin. Ep. III, 9. §. 13. Sueton. Galb. 13, i. e. *o! ho! hoezee enz.: bij droefheid*, Ovid. Met. III, 442. Ibid. Her. V, 118. Tibull. II, 46: *bij het roepen*, Tibull. I, 1, 25. II, 5, 121. Ovid. Met. V, 625. Martial. V, 26, 3. Plin. Ep. III, 9, 13. Sueton. Galb. 13, *is hier misſchien ons o! of ah! ho!*

JOCABUNDUS, a, um, *ſchertſend, boertend*, Valer. Max. II, 4, 4. III, 2, 6 (extern.).

JOCATĬO, onis, f. *het ſchertſen, ſcherts, boert*, Cic. ad Div. IX, 16 poſt med. Cic. Att. II, 8.

JOCO, are, *ſchertſen, boerten, bij voorb.* jocabo, Plaut. Caſ. IV, 20.

JOCOR, atus, fum, ari, *ſchertſen, boerten, bij voorb.* duplex jocandi genus, Cic. Off. I, 29 poſt med.: cum aliquo de re, Cic. ad Div. VII, 11: cum aliquo per literas, Cic. ad Div. II, 4: permulta in morbum, Horat. Sat. I, 5, 62: mimi jocantes, Ovid. Trift. II, 497: cf. Cic. Nat. D. II, 17. Or. I, 7. Terent. Heaut. IV, 4, 7: voluit fortuna jocari, Juvenal. III, 40: *ook iets boertend zeggen, in boert voortbrengen, bij voorb.* haec jocatus fum, Cic. ad Div. IX, 14: permulta, Horat., *zie hier voor.*

JOCŌSE, *boertend*, Cic. Q. Fr. II, 12. Nep. Alcib. 2: jocoſius, Cic. ad Div. IX, 24.

JOCŌSUS, a, um, *vol boert, boertig, ſchertſend, kortswijlig, bij voorb.* res, Cic. Off. I, 37 extr.: lis, Ovid. Met. III, 332: ludi, Ibid. Faſt. V, 183: furtum, Horat. Od. I, 10, 7: fermo, Ibid. Sat. I, 10, 11: verba, Ovid. Faſt. VI, 692: *of* dicta, Liv. XL, 7, i. e. *jok, boert*: homo, Varr. R. R. II, 5. Horat. Epiſt. I, 18, 89: *dus ook* Maecenas, Horat. Epod. III, 20: Muſa, Ovid. Trift. II, 354: *van daar Tropisch, bij voorb.* imago (vocis) jocoſa, Horat. Od. I, 12, 3, *de boertende, kortswijlige* Echo: Nilus jocoſus, Ovid. Trift. I, 2, 89, i. e. *vol boert, dewijl de* Egyptenaars *een vrolijk leven leiden.*

JOCŬLĀRIS, e, *het geen men uit jok doet, of om anderen te vermaken, kortswijlig, belagchlijk, beſpotlijk, bij voorb.* audacia, Terent. Phorm. I, 2, 84: licentia, Cic. Fat. 8: convicium, Senec. Conftant. 12: refponfum, Gell. XII, 12: jocularia ridens percurram, Horat. Sat. I, 1, 23: inconditis verſibus jocularia fundere, i. e. *boertige dingen, kortswijl, boert*, Liv. VII, 2: joculare iftuc quidem, Cic. Leg. I, 20.

JOCŬLĀRĬTER, *op eene kortswijlige, boertige, vrolijke wijze, bij voorb.* canere carmina, Sueton. Caeſ. 49: celebrare feftos dies, Ibid. Aug. 75: objicere alicui aliquid, Plin. H. N. XXII, 22 med.: irridere, Afcon. ad Cic. in Caecil. 11.

JOCŬLĀRĬUS, a, um, i. q. jocularis, *kortswijlig, belagchlijk, beſpotlijk, bij voorb.* malum, Terent. And. IV, 4, 43.

JOCŬLĀTOR, oris, m. *die boert of kortswijl pleegt, een ſpotter, boertend, ſchertſend, bij voorb.* huic joculatorem fenem illum — intereſſe nolui, Cic. ad Attic. IV, 16 ante med. Ed. Erneſt.

JOCŬLOR, ari, i. q. jocor, *boerten, kortswijl drijven, ſpotten, iet tot boert of uit jok zeggen, bij voorb.* inter carminum incondita quaedam joculantes — auditum, Liv. VII, 10 extr.

JOCŬLUS, i, m. *ſcherts, boert, bij voorb.* oblectare aliquem per joculum, Plaut. Truc. I, 2, 11: *van daar* joculo *in boert, bij voorb.* dicere aliquid, Plaut. Merc. V, 4, 33: fallere, Ibid. Moft. III, 3, 20: cf. Ibid. Rud. III, 4, 24.

JOCUNDUS, a, um, i. q. Jucundus, *zie* Jucundus.

JOCUS, i, m. (Plur. Joci *en* Joca, orum), *ſcherts, boert, jokkernij, kortswijl, bij voorb.* joca tua, Cic. Att. XIV, 15: joca multa, Cic. Phil. II, 4: fuavis jocus, Cic. Or. II, 54: hiftoriae turpes inferuiſſe jocos, Ovid. Trift. II, 444: provocare aliquem ad jocos, Sueton. Calig. 27: cachinnum fuftulit atque in jocos effuſus eft, Ibid. Aug. 99: immifcere frigidos jocos, Ibid. Claud. 21: jocus non infenus, Ibid. Ner. 28: ambiguus, Ibid. Cal. 27: hofpes multi joci, Cic. ad Div. X, 26, i. e. *die zeer boert*: jocos agitare cum aliquo, Ovid. Met. III, 320, *ſpot drijven, ſchertſen*: *dus ook* joca agere cum aliquo *ſpot drijven, boerten, bij voorb.* joca atque feria cum humillimis agere, Salluft. Jug. 96 (101), *boertend en ernſtig ſpreken, d. i. gemeenzaam omgaan*: *dus ook* quicum joca, feria, ut dicitur, fcil. agimus, agitamus *of* aguntur cet., Cic. Fin. II, 26, i. e. *een vertrouwd vriend, met wien men ook boerten kan*: dare alicui riſus & jocos, i. e. *aanleiding tot ſpotternij geven*, Horat. Sat. I, 5, 98: ut nemini jocus fim, *tot kortswijl ſtrekke*, Petron. 57: *dus ook* neu jocus fis, Horat. Sat. II, 5, 37: *dus ook* jocum eſſe alicui, Prop. II, 18, 64: religionem facere riſum jocumque, *tot kortswijl maken, er een ſpelletjen van maken, voor den gek houden*, Petron. 17: movere jocum, Salluft. Cat. 25 (26), *een boerternij maken*: movere alicui jocum, Horat. Ep. I, 19, 20, *iemand vermaken*: *van daar* joco, Terent. Heaut. III, 2, 30. Plaut. Amph. III, 2, 29. Nep. Epam. 3: *of* per jocum, Cic. ad Div. IV, 4. Plaut. Pfeud. IV, 7, 126, i. e. *in boert, boertig*: *ook* per ludum & jocum, Cic. Verr. I, 60: *of* per ludum ac jocum, Plin. Ep. V, 14 extr., i. e. *uit jok, uit boert*: extra jocum, Cic. ad Div. VII, 16 *en* 32: *of* remoto joco, Cic. ad Div. VII, 11, *zonder boert, ſcherts aan eene zijde, d. i. in ernst*: *van daar* 1) *ſcherts, boert, d. i. kleinigheid, bij voorb.* ludus jocusque, Terent. Eun. II, 3, 8: *of* ludus & jocus, Liv. XXVIII, 42 in., i. e. *een ſpel, kleinigheid.* 2) i. e. *ſpel, bij voorb.* utile facefie jocos, Ovid. Art. III, 367. 3) *kortswijl, eerbaar, voor geile aanraking*, Juftin. VII, 3: *of voor bijſlaap, bevruchting*, Ovid. Art. III, 796. Plin. H. N. VIII, 40 poſt init.

JOGALIS, *zie* Jugalis.

JOHIA, *een geluid, bij voorb. bij het ſpotten*, Plaut. Merc. IV, 3, 31.

JON, i, n. 1) *een viöoltjen*, Plin. H. N. XXI, 11. Plur. ja, Ibid. 6. 2) *een edelgeſteente van deze kleur*, Plin. H. N. XXXVII, 10.

JŌTA, n. Jota, *is eene* Griekſche *letter*, Cic. Or. III, 12. Martial. II, 92, 4. *Ook heeft men* Jota, ae, f. Auſon. in Monofyll. de literis V, 7 *en* 23.

JOVIS, is, m. *voor* Jupiter, Varr. L. L. VII, 38 extr. Hygin. f. 54. Petron. 47 *en* 58. Apul. Met. IV prope fin., *in een gedicht.* Caecil. *en* Acc. ap. Priſcian. 6. *Ook zegt* Gellius V, 12, Jupiter *is uit* Jovis pater. Plur. Joves, Plaut. Caſ. II, 5, 26.

JOVISJURANDUM, i, n. *vloek of eed bij* Jupiter, Enn. ap. Apulej. de deo Socr. ante med. p. 45. Elm.

IPSE, a, um, 1) *zelve, is bekend, bij voorb.* flos ipſe, Terent. Eun. II, 3, 27: ego ipſe cum eodem ipſo erraverim, Cic. Tuſc. I, 17: me, illum ipſum vindicem aeris alieni, aere — circumforaneo obruerunt, Cic. Att. II, 1 extr.: ipſe ille dicet, Cic. Div. II, 28: Ipſe ille Gorgias, Cic. Or. III, 32: Tute ipſe — praefcripſiſti, Terent. And. I, 1, 124: *ook ſtaat* ipſe *en* ipſi *voor* ego ipſe, tu ipſe, ille ipſe, nos ipſi cet., *bij voorb.* ipſe interviſo, Cic. Q. Fr. III, 1, 2: ipſos (nos) erubeſcere decet, Quintil. XI, 2: ipſum ludere — permiſit, Virg. Ecl. I, 10, i. e. me. Not. *Het ſtaat dikwijls met* me, mihi, tibi, te, fibi, fe, nos, nobis, *te weten, in eenen verſchillenden* Caſus, *bij voorb.* agam per me ipſe, Cic. ad Div. VI, 10: mihi ipſe adfentor, Cic. ad Div. III, 11, *niet* mihi ipſi: de fe ipſe, Terent. Ad. Prol. 4: fe ipſa non poſſit cet., Varr. R. R. II, 4: medici ipſi fe curare non poſſunt, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5: fibi ipſos dediſſe, Senec. Benef. III, 23: *maar, ook dikwijls in denzelfden* Caſus, *alhoewel er geene tegenſtelling in is, bij voorb.* mihimet ipſi tulerim (legem), Cic. Mur. 3 in.: in me ipſo probavi, Ib. 20 med.: neque exaudimus nosmet ipſos, Cic. Agr. II, 56: nolite vosmet ipſos conſolari, Ibid. 28 med.: ne me ipſum irrideam, Cic. Or. III, 12 extr.: fe ipſos diis devoverent, Cic. Nat. D. II, 3 extr.: niſi nosmet ipſos — amabimus, Cic. Partit. 82 in. *Sommige geleerden hebben eenen regel willen maken, dat de* Caſus *altijd verſchillend behoorden te zijn, behalven in eene tegenſtelling, en hebben zelfs de Ouden daar naar verbeterd. Dit komt wel dikwijls bij de Ouden te pas, bij voorb.* per te ipſum — per nos — voluiſti, Cic. Or. II, 3 in.: vobismet ipſis — civitati,
Cic.

Cic. Caecin. 14: in vobis — in me ipso, Cic. Or. I, 26: *maar niet altijd*, *bij voorb.* non modo superiores sed etiam se ipse correxerat, Cic. Or. 52 extr.: ceteris omnibus satis facio, mihi ipse nunquam satis facio, Cic. ad Div. I, 1 in., *alwaar echter* Ernesti, *om den gemelden regel* ipsi *heeft laten drukken*. Not. *Ook staat er* per se *bij*, *dat weg kon blijven*, *bij voorb.* per se ipsa maxima est, Cic. Leg. II, 17: facere ipsa per se laetitiam, Cic. Fin. I, 7: moventur ipsa per se, Cic. Acad. IV, 15 extr.: *en terstond daar op* exalbescerent ipsi per se, i. e. *aan en voor zich zelven*: *bijzonder* a) *zelve*, *d. i. in eigen persoon*, *bij voorb.* Ego ipse erraverim, Cic. Tusc. I, 17: ipse veni, *kom zelve*, *d. i. in persoon*, Ovid. Her. I, 2: qui ipse miser esset, Cic. Mur. 25: quales ipsi esse non possunt, Cic. Amic. 22: *en ontallijke plaatzen kan men hier toe brengen*. *bij voorb.* te ipsum pluris feci, Cic. ad Div. III, 4: omnia in te ipsum summa — studia deberem, Cic. ad Div. I, 9 ante med. b) *ik zelve*, *hij zelve*, *zij zelve enz.*, *wanneer het de hoofdpersoon is*, *en er voorbij van het gevolg*, *of van de troepen*, *of andere bijpersonen*, *en andere dingen van deze hoofdpersoon gesproken is*, *bij voorb.* Caesar *zondt den eenen daar heen*, *een' ander zette hij over enz. Maar hij zelve* (*d. i.* Caesar) *ging enz.*, Caes. B. G. VI, 29 extr. B. C. III, 89 med., *en meermaalen in* Caesar: cf. Terent. Eun. III, 4, 5: cf. n. 2. *Men zegt hier ook*, *maar hij*, *maar zij enz.* c) *zelve*, *of voor mijn*, *uw*, *zijn*, *onze enz. persoon*, *bij voorb.* te ipsum pluris feci, Cic. ad Div. III, 4: in te ipsum studia — deberem, Ibid. I, 9 ante med.: in se ipsis reficiendis, Cic. Or. 42 in.: *dus ook bij zaken*, *aan en voor zich*, *bij voorb.* res ipsa, Terent. Eun. IV, 4, 38, *en meermaalen*: id ipsum, Cic. Div. I, 46 extr.: *dus ook* per se ipsa, Cic. Leg. II, 17. Fin. I, 7. Acad. IV, 15: ipsi per se, Cic. Acad. IV, 15 extr., *alwaar het één kon wegblijven*: *zie hier voor*. 2) *hij*, *zij enz.*, *wanneer het de hoofdpersoon is*, *bij voorb. de heer of vrouw heet* ipse *of* ipsa, *bij voorb.* ego eo, quo me ipsa misit, Plaut. Cas. IV, 2, 10, i. e. hera: *dus ook* ipse *hij*, *d. i. de leeraar*, *bij voorb. van de* Pythagoreërs, ipse dixit, Cic. Nat. D. I, 5 in.: *dus ook* ipsi i. e. *de scheepslieden*, *in tegenstelling van het schip*, Liv. XXX, 25: *dit behoort* n. 1. b. 3) *zelfs*, *of even*, *juist*, *waar voor ook dikwils zelfs staat*, *bij voorb.* eaque ipsa causa belli fuit, Liv. I, 57, *en dat was juist de oorzaak enz.*: illo ipso tempore, Cic. Red. Sen. 2: illo ipso die, Cic. Att. IV, 1: ea ipsa hora, Cic. ad Div. VII, 23 post med.: ad hunc ipsum, Cic. Acad. I, 1: ejus ipsius liberos, qui cet., Cic. Manil. 12: hoc ipsum, Cic. Tusc. V, 9. Or. II, 6, *en meermaalen*: *ook* in his ipsis rebus, Cic. Verr. IV, 14 extr., *doch*, *alwaar het ook* zelfs *kan zijn*: in tempore ipso, Terent. And. V, 6, 10. 4) *juist*, *even of zelfs bij nauwkeurige bepaling van tijd of getal*, *bij voorb.* Triginta erant dies ipsi, Cic. Att. III, 21, i. e. *het waren juist dertig dagen enz.*, *d. i. niet meer en niet min*: cum Athenis decem ipsos dies fuissem, Cic. ad Div. II, 8: ipso vicesimo anno, Cic. Verr. II, 9: mortuus est annis LXXX ipsis ante cet., Cic. Brut. 15 extr.: ipsas undecim esse legiones, Cic. ad Div. VI, 18. Ernesti.: ipsis Nonis, Cic. Sext. 63: *van daar* nunc ipsum, Cic. ad Att. VII, 3 post init. XII, 16 med. *en* ap. i. e. *juist thans*. 5) *juist*, *wanneer het zoo veel is*, *als zelfs*, *bij voorb.* in his ipsis rebus aliquem sensum habere, Cic. Verr. IV, 14 extr.: Neque enim ipse Caesar cet., Cic. ad Div. VI, 10: ipsa virtus contemnitur, Cic. Amic. 23 in.: hoc est, ipsum esse cet., Cic. Div. II, 40, *en meermaalen*. 6) *zelf*, *van zelve*, *bij voorb.* valvae se ipsae aperuerunt, Cic. ad Div. I, 34: valvae tantum ipsum, Cic. Coel. 19, i. e. *van zelve of voor zich zelven*: non ipse promisisse, Cic. Or. I, 24: delapsa arma ipsa ceciderunt, Cic. Off. I, 22 extr.: *ook met* sponte, *bij voorb.* ipse sponte sua cet., Liv. X, 25 med., *alwaar het één kon wegblijven*. 7) *ook hij*, *zij*, *het*, *bij voorb.* habent ex ipsis vocabula, Terent. Eun. II, 2, 32, i. e. illis: *verders* adducerent, tanquam ab ipsis corruptum i. e. a se, Nep. Hann. 2: *dus ook* ab ipsis docti professi sunt i. e. se, Senec. Benef. III, 23: medicinam Aegyptii apud ipsos (i. e. se) volunt repertam, Plin. H. N. VII, 56 ante med.: ipsorum esse tormenta i. e. sua, Curt. VIII, 12 extr. Not. (1) *Men vindt ook* ipsus *voor* ipse, Terent. And. II, 3, 3. III, 2, 15 *en* 47. Cato R. R. 70. Plaut. Pseud. IV, 7, 43: *ook* Cic., *zoo als* Diomed. 1. *zegt*: ipsi *voor* ipsius, Afran. ap. Priscian. 6, *en* Sever. in Aetna 218. (2) Superlat. ipsissimus, *in kortsingen en om te vergrooten*, *bij voorb.* ipsissimus (sum), Plaut. Trin. IV, 2, 146, i. e. *ja zeker*, *ik ben het zelve*. (3) *de i na de laatste lettergreep in* ipsius *staat ook kort*, *bij voorb.* Virg. Georg. I, 452. Aen. I, 114 (118).

IRA, ae, f. 1) *de toorn*, *bij voorb.* iram concire, Terent. Hec. III, 1, 33: acuere, Virg. Aen. XII, 590: conciliare, Ovid. Pont. IV, 14, 41: evomere in aliquem, Terent. Ad. III, 2, 14: excitare, Virg. Aen. II, 594: adtollere, Ibid. 381: sibi induere, Sil. I, 38: ponere, Horat. Art. 160: irae indulgere, Liv. XXIII, 3: alicui esse irae, Virg. Aen. X, 714, i. e. *gehaat zijn*: irae sunt inter aliquos, Terent. And. III, 3, 20: ira inter eas intercessit, Ibid. Hec. III, 1, 254: ira defervescit, Cic. Tusc. IV, 36: ira deflagrat, Liv. XL, 8: ira decessit, Terent. Hec. III, 5, 55: irae coelestes, Liv. IX, 1 in., *de toorn van God*. Not. Ira *met den* Genitivus, a) Active, i. e. *de toorn van iemand*, *is bekend*: b) Objective, *de toorn wegens*, *bij voorb.* ira fugae, Liv. XXVII, 7, i. e. *over of wegens de vlucht*: *dus ook* belli, Sallust. Ep. Mithrid. ad Arsac. init.: praedae amissae, Liv. I, 5: *dus ook* dictatoris creati i. e. ob creatum cet., Liv. IV, 58: domini interfecti, Liv. XXI, 2: provinciae ereptae, Liv. XXXVII, 51: *van daar* irae suae *en* paternae, Liv. II, 61, *de toorn of haat tegen zich en den vader*: *de woorden zijn*: plenus suarum, plenus paternarum irarum i. e. *haatlijkheid*. 2) *de toorn*, *Tropisch*, *bij voorb.* belli, Sallust. ap. Priscian. 10: ventorum, Sil. XVII, 256: maris, Valer. Flacc. I, 37: flagelli, Ibid. VII, 149: morbi, Grat. Cyneg. 418. 3) *oorzaak*, *om te toornen*, *bij voorb.* die aliquam, quae te commoverit, iram, Ovid. Pont. IV, 3, 21. Not. Irai *voor* irae, Lucret. III, 304.

IRACUNDE, *toornig*, *hevig* (*in toorn*), *bij voorb.* agere cum aliquo, Cic. Phil. VIII, 5: aliquid agere aliquid, Justin. XII, 6: iracundius dicere, Cic. Rosc. Com. 11.

IRACUNDIA, ae, f. 1) *wanneer men ligt kwaad wordt*, *natuurlijke neiging tot toorn*, *heet temperament*, *gramstorigheid*, *het opvliegend bestaan of* (*iemands*) *drift*, *wanneer het het zelfde is als gramstorigheid*, Cic. Tusc. IV, 12, *alwaar hij het van* ira *onderscheidt*, *zoo als* iracundus *en* iratus: *van daar* iracundiae conscius, Sueton. Claud. 38 in. 2) *de hevigheid van den toorn*, *de drift*, *toorn*, *als hij hevig is*, *of tot wraakzucht overgaat*, *bij voorb.* prae iracundia vix sum apud me, Terent. Heaut. V, 1, 47: iracundia ardere, Ibid. Ad. III, 2, 12: exardescere, Cic. Verr. II, 20: efferri, Cic. Or. II, 75: inflammari, Cic. Tusc. IV, 22: iracundiam reprimere, Terent. Ad. V, 3, 8: continere, Ibid. IV, 7, 37: remittere, Cic. Phil. VIII, 6: cohibere, Cic. Marc. 3: irritare aut mitigare, Curt. X, 5 extr.: esse summa iracundia, Caes. B. C. III, 16: iracundias domitas habere, Apulej. Doctr. Plat. 2: suam iracundiam reipublicae dimittere, Caes. B. C. I, 8, *aan den Staat opofferen*, *uit liefde voor het Gemeenebest laten vaaren*: iracundiam fortitudinis esse cotem, Cic. Acad. IV, 44 med.

IRACUNDITER, i. q. iracunde, Caecil. ap. Non. 11. n. 45. Enn. ap. Priscian. 15.

IRACUNDUS, a, um, *tot toorn geneigd*, *gramstoorig*, *toornig*, *d. i. ligt toornig*, *driftig*, *heet in toorn*, *opvliegend*, *bij voorb.* in se, Cic. Planc. 26: Senes sunt morosi & iracundi, Cic. Senect. 18: homo, Cic. Phil. V, 9. Caes. B. G. I, 31: iracundior, Horat. Sat. I, 3, 29: iracundior adversus hostes, Justin. VII, 6: iracundissimus, Senec. de Ira II, 6 extr.: tigres iracundique leones, Ovid. Met. XV, 86: iracunda Jovem ponere fulmina, Horat. Od. I, 3, 40.

IRASCENTIA, ae, f. i. q. iracundia, Apulej. Doctr. Plat. 1 post med. p. 9, *en op het einde*, p. 11. Elm.

IRASCOR, 3. Depon. 1) *toornig zijn*, *bij voorb.* nunquam sapiens irascitur, Cic. Tusc. III, 9: noli irascier (*voor* irasci), Plaut. Capt. IV, 2, 60: cf. Cic. Brut. 95. Ovid. Met. VI, [illegible]. Prop. III, 22, 12. Not. taurus irasci in cornua tentat, Virg. Aen. XII, 104: cf. Ibid. Georg. III, 232, i. e. *om met de hoornen te vechten*, *en zijnen toorn uit te laten*. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* amicis, Cic. Phil. VIII, 5, *op de vrienden toornen*, *kwaad op hen zijn*: inimicis, Caes. B. C. I, 8: alicui de aliquo, Cic. Att. XV, 17: alicui ob aliquid, Plaut. Merc. Prol. 37: admonitioni alicujus, Quintil. II, 6: votis suis, Ovid. Her. I, 48. *Ook met den* Accusativus, *bij voorb.* id irascimini, Cato ap. Gell. VII, 3 post med., i. e. *daarover*, *daarom*: nostram vicem, Liv. XXXIV, 32, i. e. *op ons*: nihil irascitur i. e. ob nihil, Gell. XIX, 12 extr. 2) *Tropisch*, *bij voorb.* ventus irascitur, Petron. 103: color irascenti similis est, Plin. H. N. IX, 36. Not. [illegible] *voor* irasci, Pompon. ap. Non. 2. n. [illegible] *volglijk hebben de Ouden ook* irasco *gezegd*. Not. Iratus, a, um, *is een Adjectivum*, *en behoort niet tot* irascor, *zie dus beneden*.

IRATE, *toornig*, Phaedr. IV, 21. iratius, Colum. VII, 12.

IRATUS, a, um, 1) *toornig*, [illegible], *bij voorb.* habere aliquem [illegible], Cic. Att. XIV, 19: iratus de judicio & de villico, Cic. Flacc. 41 [illegible], Nep. Cat. 31 iratus, quod cc., Vo[illegible]

Ep. III, 9 post med.: *ook* seq. Dativo, *bij voorb.* alicui. *op iemande* sum tibi iratus, *ik ben toornig op u*, Terent. Hec. IV, 4, 11 es mihi iratus, Plaut. Pseud. V, 2, 30: matern irata est patri, Ibid. Merc. V, 2, 87: judicem facere iratum adversario, Cic. Or. I, 51: iratior alicui, Cic. Tusc. IV, 36: iratissimus alicui, Cic. Phil. VIII, 8: iratis diis natus, Phaedr. IV, 19, 15. 2) *Tropisch, bij voorb.* mare, Horat. Epod. II, 6, i. e. *stormächtig*: venter, Horat. Sat. II, 8, 5, i. e. *hongerig*: sitis, Prop. IV, 9, 62: ventus, Ibid. IV, 6, 28: fluctus, Petron. 114: manus, Prop. III, ult. 30: ocelli, Ovid. Am. II, 8, 15.

IRĒNARCHA *of* IRENARCHES, ae. m. *een Overigheids-persoon, die in de Provintiën rust en vrede bewaaren moest, vrederichter*, Pandect. XLVIII, 3, 6. L, 4, 18.

IRĪNUS, a, um, *van de plant* Iris (*een soort van* Lelie), *bij voorb.* oleum, Scribon. Larg. 189: unguentum irinum, *ook enkel* irinum, scil. unguentum, Plin. H. N. XIII, 1 post init. XX, 17 ante med. XXI, 7 post med. Cels. II, 33 extr.

IRĪO, onis, m. *zeker soort van zomergraan, struikächtig, en aan den* Sesamum *gelijk*, Plin. H. N. XXII, 25 post med.: *ook* XVIII, 7 *en* 10.

IRIS, is *en* Idis, f. 1) *de regenboog*, Apulej. de Mundo med. p. 64. Elm: *wordt bij de Dichters dikwijls als eene persoon en bodin van* Juno *beschouwd, bij voorb.* Iris mille trahens varios adverso sole colores devolat, Virg. Aen. IV, 700: cf. V, 606. Ovid. Met. I, 270. XIV, 838: *ook zendt* Jupiter *haar af*, Virg. Aen. IX, 803, *wanneer zij de dochter is van* Thaumas *en* Electra. *Andere schrijvers noemen den regenboog* arcus, Cic. Nat. D. III, 20. Senec. Nat. Quaest. I, 30: cf. Arcus. Apulejus, de Mundo med. p. 64. Elm., *zet beide bij elkanderen; hij zegt*: fallunt imagine Irides & arcus. 2) *eene plante, misschien* Zwaard-lelie, Plin. H. N. XXI, 7 *en* 20. Colum. XII, 27 *en* 51. Cato R. R. 107. Not. Pallad. I, 37, *staat*: hyacinthus, qui Iris vel gladiolus dicitur similitudine foliorum. 3) *zeker edelgesteente*, Plin. H. N. XXXVII, 9 extr.

IRNEA, *zie* Hirnea.

IRONIA, ae, f. *is, wanneer men het tegendeel denkt, van het geen men zegt, en niet ernstig meent, het geen men spreekt, de* Ironie, Cic. Q. Fr. III, 4. Cic. Or. II, 67. Cic. Brut. 85 *en* 87. Quintil. VIII, 6, 54. IX, 1 in. IX, 2, 97.

IRONICE, *ironisch, spottend, bij voorb.* dicere, Ascon. Ped. in Cic. Verr. Act. 1, 13.

IRPEX, icis, m. *een boeren-ijzeren werktuig met tanden, dat van ossen getrokken wordt, om het onkruid uit den grond uit te roeijen*, Varr. L. L. IV, 31. Serv. ad Virg. Georg. I, 95. Not. Cato R. R. 10. Ed. Gesner. *zegt daar voor* urpex, *ten zij dit iets anders is, het welk echter niet waarschijnlijk is.*

IRRADIO (*of beter* INRADIO), are, *bestraelen, bij voorb.* hoc undique gemmae irradiant, Stat. Theb. VI, 64: Romanis floribus artes irradias, i. e. latino eloquio illustras, Claud. de Consul. Mall. Theod. 84.

IRRĀDO (*beter* INRĀDO), si, sum, 3. 1) *inschaven, bij voorb.* eodem silphium irradito, Cato R. R. 187. 2) i. q. rado, *schaven, krabben, glad maken, bij voorb.* caput irrasum, Plaut., *doch, zie* Irrasus.

IRRĀSUS (*of beter* INRĀSUS), a, um, 1) Adject., *niet geschaafd, niet gepolijst, niet glad, bij voorb.* clava, Sil. VIII, 585: *dus ook* caput irrasum, Plaut. Rud. V, 2, 16, *ongeschoren: doch, sommigen verklaaren het, geschoren.* 2) *het* Particip. *van* Irrado.

IRRATIONABĪLIS, e, (*of beter* INRATIONABILIS), *onredelijk, redeloos, bij voorb.* animal, Cels. Praefat. post med.: irrationabilia vocantur, Quintil. II, 16 extr.

IRRATIONĀLIS, e, (*of beter* INRATIONALIS), *redeloos, bij voorb.* in hoc est aliquid irrationale, Senec. Ep. 92 in.: quid stultius, quam bonum rationalis animi ex irrationalibus nectere, Ibid.: adjicimus rationali irrationale, Ibid.: omnia animalia aut rationalia sunt aut irrationalia, Ibid. 113 med.: usus irrationalis, Quintil. X, 7, 11: irrationalia, Ib. VIII, 6, 13.

IRRAUCESCO (*of beter* INRAUCESCO), rausi, 3. *heesch worden, bij voorb.* si irrauserit, Cic. Or. I, 61.

IRREDIVĪVUS (*of beter* INREDIVIVUS), a, um, *onherstelbaar, niet weder te herstellen, bij voorb.* ponticulus, Catull. XVII, 3.

IRRĔDUX (*of beter* INREDUX), ucis, *niet terug brengend, bij voorb.* via, Lucan. IX, 408.

IRRELIGĀTUS (*of beter* INRELIG.), a, um, *ongebonden, bij voorb.* nuda pedem, irreligata comas, Ovid. Art. I, 530: irreligata ratis (*vaartuig van* Charon), Albinov. In obitum Maecenat. 5, i. e. *niet vastgebonden*, scil. *aan den oever.*

IRRELIGĪO (*of beter* INRELIGIO), onis, f. *ongodsdienstigheid, godloosheid*, Auct. ad Herenn. ex Edit. Ernest. *en* Apul. ad Asclep. post med. p. 91. Elm.

IRRELIGIOSE (*of beter* INRELIGIOSE), *godloos, bij voorb.* si qua de Augusto irreligiose dixisset, Tacit. Ann. II, 50.

IRRELIGIOSUS (*of beter* INRELIGIOSUS), a, um, *niet volgends den godsdienst, godloos, bij voorb.* irreligiosum ratus, sacerdotes sacraque — pedibus ire cet., Liv. V, 4 extr.: templi dedicationem differre irreligiosum est, Plin. Ep. IV, 1.

IRREMEABĪLIS (*of beter* INREMEABILIS), e, *waar van men niet terug keeren kan, niet weder te begaan, bij voorb.* unda, Virg. Aen. VI, 425, i. e. Styx: error, Ibid. V, 591: litus, Sil. V, 41: ire vias irremeabiles, Senec. Herc. Fur. 548.

IRREMEDIABĪLIS (*of beter* INREMED.), e, *ongeneeslijk, daar geen middel voor is, bij voorb.* cicuta in vino pota irremediabilis est, Plin. H. N. XXV, 13 ante med.: factio irremediabilis i. e. implacabilis, Maecen. ap. Senec. Ep. 114 ante med.

IRREMUNERABĪLIS (*of beter* INREM.), e, *niet te vergelden, onvergeldbaar, bij voorb.* beneficium, Apul. Met. III post med. p. 139. Elm. *en* XI post med. p. 269.

IRREPĀRABĪLIS (*of beter* INREPAR.), e, *onherstelbaar, niet weder te herstellen, bij voorb.* tempus, Virg. Georg. III, 284. Aen. X, 467: fuga temporis, Colum. XI, 1 extr.: fluunt dies & irreparabilis vita decurrit, Senec. Ep. 123 post med.

IRREPERTUS (*of beter* INREPERTUS), a, um, *niet gevonden, bij voorb.* aurum, Horat. Od. III, 3, 49: puer, Senec. Med. 648.

IRRĔPO (*of beter* INRĔPO), psi, ptum, 3. 1) *in of ergens heen kruipen of sluipen, van menschen, beesten of levenloze dingen, bij voorb.* salamandra arbori irrepsit, *op den boom*, Plin. H. N. XXIX, 4 ante med.: draconem irrepsisse ad eam, Sueton. Aug. 94: cum alia minatus alia irrepsisset, Flor. II, 12: irrepentibus aquis, Colum. III, 18 extr.: nec (terra) repellat irrepentes radiculas, Ibid. IV, 1: *ook* seq. Accusat., *bij voorb.* irrepit cubiculum, Apulej. Met. III post med. p. 139. Elm., *en* Ibid. VIII: caveam, Ibid. IV: hospitium, Ibid. IX. 2) *Tropisch, ergens heen of in komen of dringen, wanneer het op eene ligte, zachte of welvoeglijke wijze; geschiedt, insluipen, zich indringen, bij voorb.* in mentes hominum, Cic. Or. III, 51: in testamenta locupletium, Cic. Off. III, 19 in.: in tabulas municipiorum, Cic. Arch. 5: in opinionem gratiae, Cic. Harusp. 24 extr.: eloquentia irrepit in sensus, Cic. Or. III, 53: dolor irrepet animo, Senec. ad Polyb. 26 extr.: irrepsit villicae cura, Colum. XII. Prooem. extr.: ad movendos animos hominum astu irrepere, Gell. I, 6: lento irrepunt agmine poenae, Stat. Theb. V, 50: irrepsit haec lues in Italiam, Plin. H. N. XXVI, 1: quot laetitias insperatas irrepserunt mihi in sinum, Pompon. ap. Non. 9. n. 11, *voor* laetitiae insperatae: vereor, ne tacitis suffragiis impudentia irrepat, Plin. Ep. III, 20: *van daar zonder* in, *ergens insluipen, bij voorb. als vriend enz., bij voorb.* adolescentuli irrepserant per luxum & — secreta, Tacit. Ann. XIII, 12: irrepentibus dominationis magistris, Ibid. Hist. II, 63.

IRREPOSCIBĪLIS (*of beter* INREP.), e, *het geen niet weder geëischt kan worden*, Apul. Apol. post med. p. 332. Elm.

IRREPREHENSUS (*of beter* INREP.), a, um, *zonder berisping, onberispelijk*, Ovid. Met. III, 340. Ibid. Trist. V, 14, 22.

IRREPTO (*of beter* INREPTO), are, i. q. irrepo, *in of ergens heen kruipen of sluipen, bij voorb.* humeris, Stat. Sylv. III, 1, 177: pampineum nemus irreptare Lycurgo i. e. circumfundi, circumdare, Stat. IV, 386: *ook met den* Accusativus, *bij voorb.* Mycenas, Stat. Theb. XI, 731.

IRREQUIEBĪLIS (*of beter* INREQ.), e, *niet te bedaaren, bij voorb.* sitis, Scribon. Larg. 105.

IRREQUIETUS (*of beter* INREQ.), a, um, *onrustig, bij voorb.* circuitus mundi, Plin. H. N. II, 5: charybdis, Ovid. Met. XIII, 730: sors mea fuit irrequieta ab aevi principiis, *zegt* Febus, *als verbreider van den zonneschijn op de wereld*, Ibid. II, 386: gerere bella irrequieta, Ibid. Trist. II, 236.

IRRESECTUS (*of beter* INRESECTUS), a, um, *niet afgesneden, bij voorb.* pollex, Horat. Epod. V, 47.

IRRESOLUBĪLIS (*of beter* INRESOL.), e, *onlosmaaklijk, bij voorb.* nexus, Apul. Doctr. Plat. 2. p. 19. Elm.

IRRESOLUTUS (*of beter* INRESOLUTUS), a, um, *niet losgemaakt, bij voorb.* vincula, Ovid. Pont. I, 2, 22.

IRRESTINCTUS (*of beter* INRESTINCTUS), a, um, *onuitgebluscht, bij voorb.* altaria, Sil. III, 29.

IRRETĬO (*of beter* INRETĬO), ivi, itum, 4. 1) *in het net vangen, verstrikken, bij voorb.* quid ad illum, qui te captare vult, utrum tacentem irretiat te an loquentem? Cic. Acad. IV, 29: vitis inferius folum quasi cancellavit atque irretivit, Colum. IV, 2: folum pluribus radicibus impeditum & quasi irretitum, Ibid. III, 11. 2) *Tropisch, bij voorb.* se erratis, Cic. Tusc. V. 21 extr.: aliquem illecebris corruptelarum, Cic. Cat. 1, 6: homines judiciis iniquissimis, Cic. Vatin. 5: me irretivit veste furiali, *klaagt* Herkules, Cic. Tusc. II, 8, ex Sophocle: *verders* si laqueis, manicis, pedicis mens irretita est, Lucil. ap. Non. 4. n. 313: irretitus odio bonorum, Cic. Harusp. 4: si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur, Cic. Fin. V, 18 extr.: loquacitas interrogationibus irretita, Cic. Vatin. 1: Stoici disputationum suarum atque interrogationum laqueis te irretitum tenerent, Cic. Or. I, 10 post med.

IRRETITUS, a, um, *zie* Irretio.

IRRETORTUS (*of beter* INRETORT.), a, um, *niet terug gedraaid, niet weggewend, bij voorb.* oculo irretorto, Horat. Od. II, 7, 23, *met onafgekeerde oogen, d. i. die strak recht uit zien.*

IRREVĔRENS (*of beter* INREVERENS), tis, *niet schroomende, geen schroom of eerbied hebbende,* seq. Genit., *bij voorb.* operis, Plin. Ep. VIII, 21.

IRREVERENTER (*of beter* INREVER.), *zonder schroom, zonder eerbied,* Plin. Epist. II, 14. VI, 13.

IRRĔVĔRENTĬA (*of beter* INREVER.), ae, f. *gebrek van schroom jegens hoogeren, jegens God enz., stoutheid,* Tacit. Ann. III, 31. XIII, 26. Ibid. Hist. III, 51.

IRRĔVŎCĀBĬLIS (*of beter* INREV.), e, *onherroepelijk, bij voorb.* aetas, Lucret. I, 469: verbum, Horat. Epist. I, 18, 71: vulgus, Lucan., I, 509: *ook van levenloze dingen, het geen men niet (of niet gemakkelijk) terug brengen kan, bij voorb.* ancorae pondere irrevocabili jactae, Plin. H. N. XXVII, 1 in.: *dus ook* hamus, Ibid. XVI, 36 in.: *van daar* 1) *onherroepelijk, d. i. niet te veranderen, bij voorb.* casus, Liv. XLII, 62: constantia, Plin. Ep. III, 7. 2) *onherroepelijk, d. i. onbetembaar, bij voorb. van hooftigen toorn, bij voorb.* Domitiani natura irrevocabilior, Tacit. Agric. 42: constantia, Plin. Ep. III, 7, *zie hier voor:* pondus, Plin. H. N. XXXII, 1, *zie hier voor:* hamus irrevocabilis i. e. *onbetembaar,* Ibid. XVI, 36, *zie hier voor.* 3) *onherroepelijk, niet te herdoen of te veranderen, bij voorb.* donatio, Pandect. XXXIX, 5, 35.

IRREVOCANDUS (*of beter* INREV.), a, um, i. q. irrevocabilis, *bij voorb.* error, Claudian. B. Get. 123.

IRREVOCATUS (*of beter* INREVOC.), a, um, *niet herroepen: van daar* 1) *niet verzocht, om iet nog eens te lezen of op te zeggen,* Horat. Ep. II, 1, 223. 2) *niet te herroepen, niet terug te houden, bij voorb.* lupus, Ovid. Met. XI, 401.

IRRIDENTER (*of beter* INRIDENTER), *schimpend, spottend,* Laber. ap. Charis. 1.

IRRIDĔO (*of beter* INRIDĔO), si, sum, 2. 1) *bij, of op, of over iet lagchen, of misschien enkel lagchen, bij voorb.* in re tanta, Terent. Heaut. V, 2, 29, *doch, waar het ook spotten, kortswijl houden, boerten, zijn kan:* Cynici irrident, quod — ducamus, Cic. Off. I, 35 med.: Caesar mihi irridere visus est, Cic. Att. XII, 6: Tunc illa irridens (ait), Phaedr. V, 3, 3: illi irridentibus, Tacit. Ann. I, 8: illi irridentes responderunt, Nep. Milt. 1: *van daar spotten, kortswijl hebben, schertsen, boerten enz.: hier toe kan men alles uit het voorgaande brengen.* 2) *uitlagchen, beschimpen, bespotten, voor den gek hebben:* aliquem, Cic. Nat. D. II, 3. Acad. IV, 39 post med. Plaut. Amph. II, 1, 40: *en* in aliquem, *bij voorb.* in philosophum, Cic. ad Div. IX, 26. Ernest., *doch, andere* Edd. *hebben als in niet:* aliquid, *bij voorb.* Romam, Cic. Agr. II, 35: res alicujus malas, Plaut. Trin. II, 4, 45: *van daar* irrisus, a, um, *bij voorb.* ratis, Virg. Aen. V, 272: ad vana & toties irrisa revolutus i. e. res irrisas, Tacit. Ann. IV, 9. Not. Stoicos Epicureis irridendi sui facultatem dedisse, Cic. Div. II, 17, *voor se (Plural.): zoo staat* pungendi sui *van meer,* Caes. B. G. IV, 13. Not. habere aliquem irrisum, Plaut. Epid. III, 4, 81, i. e. *bespotten, voor den gek houden.*

IRRĬDĬCŬLE (*of beter* INRIDICULE), *belagchlijk, onvernuftig, bij voorb.* dicere, Caes. B. G. I, 42.

IRRĬDĬCULUS (*of beter* INRIDIC.), a, um, *belagchlijk, ten spot dienende: van daar* Irridiculum *de spot, beschimping, bij voorb.* irridiculum esse *een spot zijn, bij voorb.* irridiculum sumus ambae, Plaut. Cas. V, 2, 3: habere aliquem irridiculo, Plaut. Poen. V, 4, 8, *ten spot, voor den gek houden.*

IRRĬGĀTĬO (*of beter* INRĬGĀTĬO), onis, f. *de bewatering, bij voorb. door eene beek enz., bij voorb.* seq. Genit., a) Active, *bij voorb.* fluminis, Plin. H. N. XXXVI, 12 post med. b) Passive, *bij voorb.* agrorum, Cic. Off. II, 4.

IRRĬGO (*of beter* INRĬGO), avi, atum, are, *water of eenig ander vocht ergens heen leiden, bij voorb.* aquam in areas, Cato R. R. 151: amurcam ad arbores, Cato R. R. 36: *dus ook* imbres (i. e. aquam) scil. plantis, Virg. Georg. IV, 115: *van daar Tropisch,* quietem per membra, Lucret. IV, 905. Virg. Aen. I, 691 (695): *van daar* 1) *bewateren, bij voorb.* hortulos fontibus, Cic. Nat. D. I, 43: Aegyptum, Cic. Nat. D. II, 52: circus Tiberi superfuso irrigatus, Liv. VII, 3: foenum irrigatum aquis elicitur, Colum. II, 14: *van daar Tropisch, bij voorb.* fons liquidi luminis sol irrigat coelum candore, Lucret. V, 283, *voor implet:* *verders* fessos sopor irrigat artus, Virg. Aen. III, 511: aetatem vino Coo irriges *voor* recrees, Plaut. Poen. III, 3, 86: *ook boertend,* aliquem plagis, *als 't ware, met slagen doorweeken, d. i. kloppen,* Ibid. Epid. I, 2, 18. Not. ligno florea nunc domum irrigat, Acc. ap. Serv. ad Virg. Aen. XII, 605, *misschien voor* advenit, addit. 2) *bevochtigen, natmaken, bij voorb.* genas fletu, Senec. Phoeniss. 441: irrigat terram cruor, Ibid. Thyest. 44: circus Tiberi superfuso irrigatus i. e. madefactus, Liv., *zie hier voor.*

IRRĬGŬUS (*of beter* INRĬGŬUS), a, um, 1) *gewaterd, bij voorb.* hortus, Horat. Sat. II, 4, 16: herba, Plaut. Trin. I, 1, 9: regio irrigua fontibus, Plin. H. N. V, 14: *van daar Tropisch,* corpus irriguum mero, Horat. Sat. II, 1, 9. 2) *om te bewateren afgeleid, bewaterend, bij voorb.* fons, Virg. Georg. IV, 32: aqua, Ovid. Am. II, 16, 2. Tibull. II, 1, 44: *van daar Tropisch,* a) [illegible], Pers. V, 56: b) ignis *het uit de aarde voortvloejende vuur, de Lava,* Sever. in Aetna 28: c) carmen, Sever. in Aetna 295, i. e. *de toonen, door het water-orgel voortgebracht: uit deze Scaliger,* Manil. III, 4, irriguus — carmen *voor* indignos. Not. irriguum, [illegible], *de watering, het bewaterende water, waterleiding, bij voorb.* propter aquarum irrigua, Plin. H. N. V, 4 in. Hard., *alwaar de* Ed. Elzev. rigua *heeft: men kan ook* loca *verstaan, d. i. plaatzen, alwaar water heengeleid wordt, plaatzen, die bewaterd worden:* fluvius distrahitur in irrigua, Ibid. VI, 26 extr. Ed. Elzev. *Doch, de* Ed. Hard. *heeft* distrahitur in rigua.

IRRIMOR (*of beter* INRIMOR), ari, *opzoeken, bij voorb.* [illegible], Pacuv. ap. Non. 4. n. 395.

IRRĪSĬO (*of beter* INRISIO), onis, f. *beschimping, bespotting,* Cic. Off. I, 38 extr. Cic. Or. I, 12. Cic. Acad. IV, 39 post med.

IRRISOR (*of beter* INRISOR), oris, m. *beschimper, uitlagcher, spotter,* Cic. Parad. I, 2. Prop. I, 9, 1.

IRRĪSUS (*of beter* INRISUS), us, m. *eigenlijk, het lagchen over iet: van daar beschimping, spot, spotternij, bij voorb.* suam virtutem irrisui fore, Caes. B. C. II, 15, *ten spot enz.:* ab irrisu, *uit spot, uit schertz,* Liv. VII, 10: audientium, Tacit. Ann. XIII, 15: non sine irrisu generis humani, Plin. H. N. XXXVII, 9 post med.: irrisu coarguere aliquid, Ibid. XXVIII, 8 post med.: irrisui habere *ten spot, voor den gek houden, bij voorb.* (ego) irrisui habita, Apul. Met. V extr. p. 172. Elm.

IRRĪSUS (*of beter* INRISUS), a, um, *zie* Irrideo.

IRRĪTĀBĬLIS (*of beter* INRITAB.), e, *ligt aan te hitzen, ligt in toorn te brengen, bij voorb.* animus hominis, Cic. Att. I, 17 ante med.: genus irritabile vatum, Horat. Epist. II, 2, 102.

IRRITABILĪTAS (*of beter* INRITAB.), atis, f. *aanlokkelijkheid,* [illegible], *bij voorb. ligt in toorn gebracht* [illegible], Apul. Doctr. Plat. 1 extr. p. 11. Elm.

IRRĪTĀMEN (*of beter* INRITAMEN), inis, n. *bekoorings-middel, middel ter aanhitzing,* Ovid. Met. XII, 103. Ibid. 434.

IRRĪTĀMENTUM (*of beter* INRITAM.), i, n. i. q. irritamen, *het geen, waar door men tot iet bekoord of aangehitzt wordt, middel van bekooring, van aanhitzing, bij voorb.* quibuscumque irritamentis poterat, iras militum acuebat, Liv. XL, 27: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* certaminum, Liv. XXX, 11: gulae, Salust. Jug. 89 (94): luxuriae, Valer. Max. II, 6, 1: irarum, Plin. Paneg. 8: belli, Justin. XXXI, 6 extr.: invidiae, Tacit. Ann. III, 9: pacis i. e. ad pacem, Ibid. Agric. 20: malorum, Ovid. Met. I, 140. *Ook van levenloze dingen, bij voorb.* Siris (i. e. Nilus) subinde [illegible] fissis impactus, totidem incitatus irritamentis, Plin. H. N. V, 9 med.

IRRĪTĀTĬO (*of beter* INRITATIO), onis, f. *bekooring, aanhitzing, bij voorb.* naturalis irritatio scil. ad amicitiam, Senec. Ep. 9 post med.: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* animorum, Liv. XXXI, 14: conviviorum, Tacit. Germ. 10: irritationis [illegible], Gell. VII, 16.

IRRITATOR (*of beter* INRITATOR), oris, m. *aanhitzer, aanstoker,* Senec. Ep. 101.

IR-

IRRITO (*of beter* INRITO), avi, atum, are, 1) *aanhitzen, aanzetten tot iets, opwekken, bij voorb.* ad certamen, Liv. VI, 27: ad delendam memoriam, Liv. VI, 28: hostem ad iram, Ovid. Met. VIII, 418: infantiam ad discendum, Quintil. I, 1 post med.: *ook* aliquid i. e. *aanhitzen, verwekken, veroorzaken, bij voorb.* voluptatem, Ovid. Art. II, 681: amores, Ib. Am. II, 4, 9: vitia, Ib. III, 4, 11: suspiciones, Tacit. Hist. III, 4: exitium, Ibid. Ann. XIII, 1: virtutem animi, Lucret. I, 71: sibi simultates, Liv. XXXIII, 46: bellum, Sall. Fragm. ap. Non. I, n. 131: *van daar Tropisch, bij voorb.* diluvies — irritat amnes, Horat. Od. III, 29, 40: iram, Liv. XXIX, 15. 2) *bijzonder tot toorn aanhitzen, toornig maken:* aliquem, Cic. Mil. 31: hostem ad iram, Ovid. Met. VIII, 418: canem, Plaut. Capt. III, 1, 25: animum, Gell. XIX, 9. Justin. IX, 2. Varr. ap. Non. I. n. 131: *dus ook Tropisch,* amnes, Horat., *zie hier voor: van daar* Irritatus, a, um, *vergramd, tot toorn aangezet,* Terent. And. III, 4, 18. Ad. II, 4, 18. Phorm. II, 1, 10: *van daar* irritatior, Gell. XV, 9.

IRRITUS (*of beter* INRITUS), a, um, *van in en ratus, gevolglijk voor* inratus, 1) *ongeldig, onwaardig, bij voorb.* testamentum facere irritum, Cic. Phil. II, 42: testamentum pro irrito habere, Sueton. Tiber. 51: alicujus injurias irritas facere, Cic. Verr. II, 26: ea, quae gessisti, sustulit atque irrita jussit esse, Ibid. 27: irrita infectaque sunto, Cic. Leg. II, 8 extr.: quod erat ratum, irritum est, Terent. Phorm. V, 7, 58: cf. Plaut. Asin. I, 2, 10: Remus aves irritas habuit, Gell. XIII, 14, i. e. *zij golden niet: van daar* 2) *vergeefsch, zonder nut of uitwerking,* a) *van zaken, bij voorb.* inceptum irritum, Liv. XXIX, 35 extr.: preces, Plin. Paneg. 26: labor, Ovid. Met. I, 273. Quintil. XII, 1, 13: praeda, Tacit. Hist. III, 31: lingua, Prop. III, 11 extr.: Remus aves irritas habuit, Gell. XIII, 14: remedium, Tacit. Hist. IV, 81: cuspis non irrita adhaesit, Ovid. Met. V, 38: dona, Virgil. Georg. IV, 519: promissa, Catull. LXIII, 59: tela irrita, Virg. Aen. II, 459: *van daar* ova irrita, Plin. H. N. X, 58 en 60, i. e. hypenemia *wind-eijeren, daar niets van gebroeid wordt: van daar* Irritum, Substantive, *het vergeefsche, vruchteloosheid, bij voorb.* spes ad irritum cadens, Liv. II, 6, i. e. *mist: dus ook* spes ad irritum redacta i. e. *gemist, verijdeld,* Liv. XXVIII, 31: *dus ook* victoria ad irritum revolvebatur, Tacit. Hist. III, 26: labores cecidere in irritum, Ibid. 53, i. e. facti sunt irriti: b) *van personen, vergeefsch, of zonder nut en werking, of vergeefsch iets doende, bij voorb.* irritus urget, Virg. Aen. V, 442: Legati irriti remittuntur, Tacit. Ann. XV, 25: domum irritus rediit, Senec. Benef. VI, 11: venit e templis irrita turba domum, Tibull. II, 5, 22. *Ook met den Genitivus, bij voorb.* legationis, Tacit. Hist. IV, 32, i. e. in legatione: *dus ook* consilii, Vellej. II, 63: spei, Curt. VI, 5 extr.: incepti, Sil. VII, 131: *van daar* homo irritus i. e. nequam, inutilis, Cato ap. Gell. XI, 2.

IRROBORASCO (*of beter* INROBOR.), ravi, 3. *sterkte krijgen, inwortelen, zich vastmaken, bij voorb.* verbi significatio irroboravit, Gell. I, 2. *Meer komt het niet voor. Anderen leiden het af van* Irroboro, scil. se.

IRROBORO (*of beter* INROBORO), are, s. q. roborare, *sterken enz.: van daar* scil. se, Gell., *zie* Irroborasco.

IRROGATIO (*of beter* INROGATIO), onis, f. *de oplegging, toewijzing, bij voorb.* mulctae, Cic. Rab. Perd. 3: tarditatem solvendi dupli vel quadrupli irrogatione mulctaret, Plin. Paneg. 40 extr.

IRROGO (*of beter* INROGO), avi, atum, are, 1) *eigenlijk, bij het volk, wegens iets of tegen iemand, raadplegen, of een voorstel doen, bij voorb.* legem alicui, Cic. Dom. 17: privilegium, Cic. Dom. 22. Cic. Sext. 30, i. e. *maken, een voorstel doen:* mulctam alicui, Cic. Mil. 14. Cic. Dom. 17 extr. en 22. Liv. V, 11 extr. XXXVII, 58 in. Gell. VII, 19 extr., *alwaar het opleggen of toewijzen kan vertaald worden; doch, altijd in die betrekking, dat het aan het volk overgelaten werde.* 2) *ten tijde der Keizers, toen men het volk niet meer vraagde, heet het in 't gemeen opleggen, aandoen, bij voorb.* mulctam, Horat. Sat. I, 3, 118: tributum, Plin. Paneg. 37: supplicium, Tacit. Ann. XVI, 5: exsilium, Ibid. XIII, 23: poenam, Ibid. XIII, 28: imperium in aliquem, Plin. H. N. II, 7, i. e. *gebruiken, uitoefenen:* alicui religionem i. e. injicere, imponere, Quintil. Decl. X, 15: plagas alicui, Apul. Met. IX ante med. p. 223. Elm., i. e. *klop geven, kloppen, slaan: van daar* mortem sibi, Tacit. Ann. IV, 10: *zich aandoen: ook* plus labori irrogare i. e. *daar op aanwenden, toepassen,* Quintil. X, 3, 26. Not. irrogassit *voor* irrogaverit, Cic. Leg. III, 5 e Legg. XII. Tabb.

IRRORO (*of beter* INRORO), avi, atum, are, 1) *met daauw bevochtigen, bedaauwen, bij voorb.* flores irrorati, Colum. IX, 14 med., *bedaauwd:* noctibus vas tegendum erit, ne irroretur, Colum. XII, 24: *van daar in 't gemeen bevochtigen, bedruipen, natmaken, bij voorb.* crinem aquis, Ovid. Met. VII, 190: oculos lacrymis, Sil. II, 123: plusculum mellis adjiciunt oleoque viridi irrorant, Colum. XII, 47: *en Tropisch,* Zephyrus irrorat flatibus annum, Claudian. Proserp. II, 75. 2) *ergens heen druppelen,* a) Adjective, *bij voorb.* liquores vestibus & capiti, Ovid. Met. I, 371: primitiis plantae modicos praebeat imbres (i. e. aquam) irrorans olitor, Colum. X, 148: liquorem mensis, Sil. XI, 304: *ook van groote zaken, bij voorb.* piper patinae (i. e. in patinam), Pers. VI, 21, i. e. *weinig, enkel, als 't ware, droppelswijze er in doen: en Tropisch,* quietem oculis, Sil. X, 356. b) Intransitive, *bij voorb.* lacrymae irrorant foliis, Ovid. Met. IX, 369: saepe (Jupiter) irrorat undis, Colum. X, 331: Africus, interdum Auster, irrorat i. e. mittit rorem, Colum. XI, 2, 93, *ten zij het liever* Impersonaliter *staat, d. i. het daauwt:* vultur rostro irrorat aperto i. e. mittit guttas sanguinis, Valer. Flacc. VII, 360. *Ook* Impersonaliter, *bij voorb.* irrorat, i. e. *het daauwt,* Colum. XI, 2, 93, *zie hier voor.*

IRRUBESCO (*of beter* INRUBESCO), bui, 3. *rood worden,* Stat. Theb. VI, 231. Ibid. Sylv. III, 32.

IRRUCTO (*of beter* INRUCTO), are, *ergens heen rupsen, bij voorb.* in os alicui, Plaut. Pseud. V, 2, 6.

IRRUGO (*of beter* INRUGO), are, *rimpelen, samen rimpelen, bij voorb.* aequor ventris, Gell. XII, 1 ante med.: sinum, Stat. Theb. IV, 266.

IRRUMO (*of beter* INRUMO), are, *ze-*

kere ten uitersten schandelijke hoererij of ontucht bedrijven, Martial. II. 47, 4. Catull. XVI, 16. *Dus ook* Irrumatio, onis, *deze handeling,* Catull. XXI, 8: *en* Irrumator, oris, Catull. X, 12, *die ze pleegt.*

IRRUMPO (*of beter* INRUMPO), upi, uptum, 3. 1) *inbreken, indringen, invallen, eenen inval doen, bij voorb.* intro, Terent. Eun. V, 7, 26: in castra, Cic. Div. I, 24: in partem hostium, Caes. B. G. V, 44: mare in terras irrumpit, Plin. H. N. VI, 23 extr.: mare irrumpit e Scythico oceano in aversa Asiae, Ibid. 13: libertos suos orabat, (ut) grege facto ad sese irrumperent, Sallust. Cat. 50 (49): irrumpere intra tecta, Senec. Octav. 732: *ook zonder* Praepositie, *bij voorb.* portam, Sallust. Jug. 58 (62): domum alicujus, Caes. B. C. III, 111: stationes hostium, Tacit. Hist. III, 9: convivium, Ibid. I, 82: Italiam, Ibid. IV, 13. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* thalamo, Virg. Aen. VI, 528: templo, Sil. II, 378: hostis irrupit trepidis, Ibid. IX, 365: muris, Ibid. X, 368: *ook* Absolute, *bij voorb.* ne qua minima bestiola conaretur irrumpere (*in het oor*), Cic. Nat. D. II, 57. Not. a) tellurem irrumpentem in sidera, Sil. XV, 167, *voor, zich tot aan de starren verheffen.* b) irrumpere se *voor* irrumpere, Varr. ap. Non. 4. n. 76. 2) *Tropisch, indringen, bij voorb.* atrocitas in academiam irruperit, Cic. Acad. IV, 44: imagines in animos per corpus irrumpunt, Cic. Acad. IV, 40, *dringen in, geraken:* in patrimonium, Cic. Or. III, 27: luxuries in domum irrupit, Ib. 42: quomodo istas calamitates removeam, quae ad me irruperunt & ad quas ego irrupi? Senec. Ep. 117 post med.: irrumpet adulatio, Tacit. Hist. I, 15: irrumpunt curae, Ovid. Trist. V, 1, 78: fama irrupit animos populi, Lucan. I, 470: Grammatici ad prosopopoeias usque — irrumpunt, Quintil. II, 1, i. e. *dragen voor, matigen zich ook dit aan:* Phoebe, saepe hanc dignare irrumpere mentem, i. e. intrare, *bezielen, in geestverrukking brengen,* Stat. Theb. X, 341: deos, Stat. Achill. I, 508, i. e. scrutari deorum mentem. Not. irrumpere in fletus alicujus, Cic. Ligar. 5, i. e. *aantasten, het zoeken te verhinderen, het beledigen.* Not. Irruptus, a, um, *ongescheurd, onafgebroken enz., behoort hier niet toe, zie het beneden afzonderlijk.*

IRRUO (*of beter* INRUO), ui, 3. 1) *instorten, invallen, bij voorb.* se, Terent. Ad. IV, 2, 11: *ook zonder* se, *instorten, indringen, inrennen, bij voorb.* in mediam aciem, Cic. Fin. II, 19: in aedes, Terent. Ad. I, 2, 8: in aliquem, Cic. Dom. 45 extr.: *ook* seq. Dativo, *bij voorb.* irruet flammis, Claudian. de Consul. Mall. Theod. 194: *ook* Absolute, *bij voorb.* quam mox irruimus? scil. in aedes, Terent. Eun. IV, 7, 18: Irruit Aeneas, Virg. Aen. X, 579: cf. III, 222. 2) *Tropisch, bij voorb.* in alienas possessiones, Cic. Or. I, 10: verecunda debet esse translatio, ut deducta esse in alienum, non irruisse videatur, Cic. Or. III, 41: cladibus irruimus nocituraque poscimus arma, Lucan. VII, 60: in odium alicujus, Cic. Verr. Act. I, 12, *inrennen, invallen.*

IRRUPTIO (*of beter* INRUPTIO), onis, f. *het invallen, indringen, de inval, bij voorb.* irruptionem facere, Cic. Manil. 6, *eenen inval doen, invallen in een land:* irruptionem facere in popinam, Plaut.

Poen.

Poen. Prol. 42: subita belli irruptio, Flor. II, 12: irruptio ferarum, Plin. Paneg. 81.

IRRUPTUS (*of beter* INRUPTUS), a, um, *ongescheurd, onafgebroken, bij voorb.* copula, Horat. Od. I, 13, 18.

IRTIOLUS, a, um. *bij voorb.* vitis, Colum. III, 2, 28. Plin. H. N. XIV, 3 in., *zeker soort van wijnstokken.*

IS, EA, ID, 1) *die, die, dat of die geen, die gene, dat geen, wanneer er* qui, quae, quod *op volgt, is bekend, bij voorb.* ea, quae pertinerent cet., Caes. B. G. I, 3: si is, qui erit adductus cet., Cic. Verr. III, 89: se eum esse dixit, qui — cogeret, Nep. Ages. 5. *Ook met den eersten en tweeden persoon, bij voorb.* haec omnia is feci, qui — sodalis eram, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 14 extr.: *alwaar het voor* ego *staat, of, als die geen: dus ook* haec tibi scribo, is, qui — flevi, Senec. Ep. 63 extr.: ego is in illum sum, quem tu me esse vis, Cic. Att. VII, 8 in., i. e. *die geen, of zulk een, zoo gesteld: dus ook* is tu vir es & cum me esse cupio, ut — speterem, Cic. ad Div. V, 8 med. 2) *dezelve, dezelve, datzelve of hij, zij, het of dat, is bekend, bij voorb.* is mihi literas reddidit, Cic. Att. II, 1: is obiit mortem, Terent. Andr. I, 5, 16: is est, an non est? Ibid. Eun. III, 4, 7, i. e. *is hij het, of is hij het niet?* eo pacto, *op die (deze) wijze*, Ibid. And. I, 1, 22: Helvetii in Aeduorum fines pervenerant, eorumque agros populabantur, Caes. B. G. I, 11, *hunne, d. i. derzelver (der Aeduën) akkers:* saxo sonus ejus inhaesit, Ovid. Met. VIII, 16. *Ook van den eersten en tweeden persoon, bij voorb.* credidi homini docto mandare: is lapidi mando, Plaut. Merc. III, 4, 47, i. e. *en ik enz.:* qui magister equitum videtere, is per municipia cucurristi, Cic. Phil. II, 30 extr.: *doch, het kan hier ook heeten, als zulk een man.* Not. a) *het voegt zich gewoon naar zijn* praedicatum, *bij voorb.* eaque ipsa causa belli fuit, Liv. I, 57, i. e. *en dit was de enz.*, *voor* id ipsum: *dus ook* is censendo finis factus, *voor* id (lustrum): is denique honos mihi videri solet, qui cet., i. e. *dat schijnt mij eerst eene enz.*, Cic. ad Div. X, 10: eas divitias, eam bonam famam — putabant, *voor* id, Sallust. Cat. 7, i. e. *dat hielden zij voor rijkdom, dat hielden zij voor enz.:* cf. Virg. Aen. VI, 153, *en meermalen.* b) *het staat met het* Substantivum *in gelijke* genus, numerus *en* casus, *wanneer het tot een ander voorgaand woord betrekking heeft, bij voorb.* quae vectigalia locasset, ea rata locatio, *voor* eorum, Liv. XXIII, 11: quae pars major erit, eo stabitur consilio, Liv. VII, 35, *voor* ejus: Ea libera conjectura est, Liv. IV, 20 extr., *voor* de hac re: quod boni mihi dii dant, vobis vestraeque matri, eas est aequum nos diis gratias agere, Plaut. Poen. V, 4, 84, *alwaar* eas *voor* de eo (bono) *of* de iis rebus (bonis) *staat. Ook voegt het zich dikwijls naar het eerstvolgend* Substantivum, *dat met* qui, quae, quod *verbonden is, bij voorb.* exsilit ea, quae gemma dicitur, Cic. Senect. 15 med., i. e. *dat, het geen men — noemt:* tum vero ea, quae [illegible] dicitur, Cic. Div. II, 54, i. e. *dat, het geen men — noemt.* c) *het staat voor* qui, quae, quod *dikwijls overtollig: doch, dit treft bijna alleen* id quod, *het welk dikwijls voor* quod *staat, bij voorb.* id quod [illegible], Cic. Off. I, 20 in.: id quod [illegible], Ibid. 44: id quod cet., Cic. Planc. 14: id quod fecerunt, Cic. ad Div. I, 2: cf. Nep. Timol. 1. Cic. Sext. 13 *en* 17: *ook heet* id quod *daarom, dewijl (want* id *heet daarom) of enkel dewijl*, Terent. Heaut. V, 3, 17. Ibid. Hec. III, 3, 8: *doch,* is qui *staat voor* qui, Cic. Or. II, 12 med. Ed. Ernest., *alwaar de* Ed. Pearc. hique *voor* ii qui *heeft. Ook staat het elders overtollig, bij voorb.* quorum eorum unus, *voor* quorum unus, Plaut. Trin. IV, 3, 16: quorum eorum ope cet., Liv. VIII, 37: qui eorum cet., Liv. XXIII, 25: quod ne id facere posses, Cic. Acad. IV, 25 in.: *dus ook* quid est, quo non eodem progrediatur cet., Cic. Tusc. IV, 36: *bijzonder, wanneer het achter* qui *of eene andere stelling wat laat volgt, bij voorb.* urbem novam, conditam vi & armis, jure eam condere parat, Liv. I, 19: cultrum, quem — habebat, eum — defigit, Ibid. 58 extr.: Nescire, quid — acciderit, id est semper esse puerum, Cic. Or. 34: quod ne id cet., Cic. Acad. IV, 25 in., *en dus meermalen* id, *zie beneden: daar tegen ontbreekt het dikwijls voor* qui, quae, quod, *vooral, wanneer beiden in denzelfden* Casus *staan, bij voorb.* laudatur (is), qui ita agit cet.: *maar, harder is het volgende*, Cic. Att. V, 11 med. Nunc redeo ad quae mihi mandas *voor* ad ea, quae cet. d) Id *staat dikwijls* Substantive, *gevolglijk met eenen* Genitivus, *bij voorb.* id rei *voor* ea res: ad id locorum, Liv. IX, 45 in. XLIII, 5, i. e. *tot heden, tot dato: daar voor staat ook* ad id scil. tempus cet., Liv. III, 22, i. e. *tot dato, tot heden:* ad id dici, Gell. XVII, 8, i. e. *tegen (tot) dien tijd des dags*, scil. *als het avond was: bijzonder, wanneer het met zoodanig verwisseld kan worden, bij voorb.* id temporis, Cic. Att. XIII, 33. Cic. Cat. I, 4, i. e. *op dien tijd, op zulken tijd:* id aetatis, *in dien ouderdom, voor* ea aetate *of* ejus aetatis, *is menigvuldig, bij voorb.* hominibus id aetatis i. e. *van dien leeftijd*, Cic. Or. I, 47 extr.: homo nobilis atque id aetatis, Cic. Verr. II, 37: filius id aetatis, Cic. Cluent. 51 post med.: duo filii id aetatis, Cic. Rosc. Am. 23 in.: & id aetatis jam sumus, Cic. ad Div. VI, 20 (21) extr.: *ook staat het voor* tantum *zoo veel, of wordt voor* quod (i. e. quantum) *geheel weggelaten, bij voorb.* misit homini tritici (id), quod satis esset, Cic. Verr. IV, 27, i. e. *zoo veel tarwe, als genoeg enz.:* vastatur agri (scil. id), quod inter urbem ac Fidenas est, Liv. I, 14 med. *Ook staat* id *voor* propter id, *deswegens, daarom, bij voorb.* id prodeo, ut cet., Terent. Eun. V, 6, 4: id misera moesta est, sibi cet., Plaut. Rud. II, 3, 66: id ego gaudeo, Cic. Q. Fr. III, 1, 3: *ook voor* in eo *daar in, bij voorb.* id percupio obsequi gnato meo, Plaut. Asin. I, 1, 61. *Hier toe kan men brengen* idne estis auctores mihi? Terent., *zie hier na: van daar* id quod *deswegens, dewijl, of enkel dewijl*, Terent. Heaut. V, 3, 17. Ibid. Hec. III, 3, 18: *ook voor* ad id *of* ejus rei, *bij voorb.* idne estis auctores mihi? Terent. Ad. V, 8, 16: *dus ook* id cyathum sumito *voor* ejus scil. vini, Cato R. R. 122: id plus comedito, i. e. ejus rei, earum rerum cet., Ibid. 44: quaedam id genus *voor* ejus generis, Gell. IX, 12 post med. *Ook staat het voor* ut *of den* Accusativus *met den* Infinitivus *overtollig, bij voorb.* Caesari cum id nuntiatum esset, eos per provinciam iter facere, Caes. B. G. I, 7: nisi tu id volueris, vos — exsequi, Plaut. Capt. II, 1, 1: callidus id sectabat, Bocchi pacem imminuere, Sallust. Jug. 81 (83): id modo dic, [illegible] Dorum, Terent. Eun. IV, 4, 57: *even zoo staat* hoc, illud, ita, sic *overtollig: ook in andere gevallen, bij voorb.* Quod ne id facere posses, Cic. Acad. IV, 25, *zie hier voor:* id adjuta me, quo id fiat facilius, Terent. Eun. I, 2, 70. *Verders* in id *daar toe of deswegens, bij voorb.* in id fide a rege adceptus, Liv. XXVIII, 17 med. *Verders* ex eo *daar uit, van daar enz., bij voorb.* ex eo est, quod cet., Cic. Or. II, 28 ante med., i. e. *komt daar van enz. Verders* id est, *dat is, bij verklaringen, bij voorb.* Hodie, id est, Calend. Octob., Cic. Att. IV, 16 med.: adsentior Pompejo, id est, Pomponio, Ibid. VII, 7 fin.: maximam multitudinem, id est, totam Italiam, Cic. Agr. II, 28. *Verders* idque *voor* id quoque (*want* que *staat dikwijls voor* quoque, *zie* Que), Tacit. Ann. IV, 74. e) et id *of* atque id *of* idque *en dat, d. i. en wel, bij verklaringen: dus ook* et ii, et ea cet. *of* isque cet., i. e. *en wel: integendeel* nec is, nec ea cet. *en wel niet enz., bij voorb.* cum una legione, eaque vacillante, Cic. Phil. III, 12: certa flagitii merces, nec ea parva, Cic. Phil. II, 18: Vincula, eaque sempiterna, Cic. Cat. IV, 4: imprimis nobis sermo, isque multus de te fuit, Cic. Att. V, 1: a te vero bis terve summum, & eas perbreves (scil. literas) accepi, Cic. ad Div. II, 1 in.: erant in eo plurimae literae, nec eae vulgares, Cic. Brut. 76: exspectabam tuas literas, idque cum multis, Cic. ad Div. X, 14, i. e. *en wel enz.:* te annum jam audientem Cratippum, idque Athenis, abundare cet., Cic. Off. I, 1 in.: satis esse duo (canes), & id marem & feminam, *en wel enz.*, Varr. R. R. II, 9 extr., *voor* & eos: *dus ook* plurimis, idque angustis, illustratum fenestris, Colum. I, 3 post init.: [illegible] causas & eas tenues, Cic. ad Div. IX, 21: una atque eo facili bello, Liv. IV, 57: quoddam genus, idque — [illegible], Cic. Tusc. V, 3 extr.: cf. Cic. Or. 3 post in. Liv. V, 33 extr. f) *het staat overtollig voor* quidem, *wanneer er* [illegible] *op volgt, bij voorb.* tuus dolor, [illegible] is quidem, sed magnopere [illegible], Cic. Att. XII, 10: *even dat staat* [illegible] quidem. g) *van dit* id *merke men nog* [illegible] *den Ablat., vooreerst* eo i. e. [illegible], *bij den* Comparativus, *bij voorb.* Cic. Rosc. Am. 9. Cic. Att. XI, 11: [illegible], *dat is bekend: dus ook* eo magis [illegible], Cic. Off. II, 14. III, 22 extr. Att. X, 8 extr. *en* 11: *verders deswegens, daarom, bij voorb.* eo vereor, Cic. Div. II, 21: non eo dico, Cic. Quint. 2. Plaut. Trin. II, 2, 60: eo maxime, Liv. IX, 21: eo custodias cet., Liv. XXIII, 19: cf. Terent. Eun. III, 1, 25. Vellej. II, [illegible] 67. Tacit. Ann. I, 64: [illegible] ter, *daar heen of* [illegible], [illegible] Tropisch, *bij voorb.* eo se recipere, Caes. B. G. I, 25: apes eo [illegible], Varr. R. R. III, 16 post med.: eo [illegible], Liv. I, 7: eo reverti, Cic. Att. II, [illegible] post med.: eo pervenire, Cic. [illegible] eo imponere, Caes. B. G. I, 42: [illegible] debat eo, Cic. Att. I, 21: [illegible] ut cet., Cic. ad Div. X, 21: [illegible] vit, ut cet., *zoo ver of* [illegible] Praefat.: eo rem adducam, [illegible] Cic. Rosc. Am. 34: eo [illegible] ducta est, *zoo ver tot* [illegible], Liv. XXV, 8: eo usque desper[illegible] Spartanos i. e. ad eam [illegible], Justin. III, 5: hoc eo valeret, ut cet. [illegible]

Nep. Them. 4, i. e. doelde daar op, of gold (werkte) zoo veel enz.: ook eo usque zoo lang, seq. dum, Cic. Nat. D. II, 49. Liv. XXIII, 19. of seq. donec, Liv. XL, 8 extr.: ook zoo ver, zoo zeer, seq. dum, Colum. IV, 30: of seq. ut, Colum. Arb. 6. Tacit. Ann. III, 13. Ook eo (scil. loco misschien) voor ibi, bij voorb. cum tu eo quinque legiones haberes, Cic. ad Brut. Ep. 2 in.: ook is eo deswegens of daarom, Liv. VII, 2 extr. Verders in eo op dat punt, daar op, bij voorb. cum in eo esset, ut cet., als het op het punt was, dat enz., Liv. II, 17: dus ook si viderent, in eo esse, ut cet., Liv. XXVIII, 22: cum jam in eo esset, ut cet., Nep. Milt. 7: ook staat daar voor in eo loco, bij voorb. in eo enim loco sunt res nostrae, Liv. VII, 35: verders non est in eo, Cic. Att. XII, 40 extr., i. e. zoo is het niet daar mede: ook heet in eo est, bestaat (berust) daar in, bij voorb. totum in eo est, ut cet., Cic. Q. Fr. III, 1 in.: cf. Cic. ad Div. XV, 14 extr.: verders cum eo, met die bepaling, onder die voorwaarde, Liv. VIII, 14 cet., zie Cum. h) Somtijds staat het voor het Pronom. reciprocum, bij voorb. diligitur propter summam ejus humanitatem, Cic. ad Div. XV, 14 in., voor suam, alhoewel ook suam kon wegblijven; de Edit. Ernest. heeft ejus weggeworpen: cum viderent, de eorum virtute non dubitari, Nep. Milt. 4: se meruisse, ut ei cet. voor sibi, Cic. Or. I, 54: ultus est, quod ejus soceri avum cet. voor sui, Caes. B. G. I, 12: liberi eorum i. e. sui, Ibid. 11: Helvetii persuadent Rauracis, ut cum iis proficiscantur, voor secum, Ibid. 5: ut eum sisterent, orabat voor se, Tacit. Hist. II, 9: ei dii dedissent voor sibi, Liv. I, 54 med.: si quid ei cet. voor sibi, Liv. XXXI, 11 post med. i) eum postulare, ut sibi dedatur, Liv. XXIII, 10 in., voor postulare (se), ut is sibi dedatur. k) is, ea, id heeft somtijds betrekking op een Substantivum, dat niet voorafgegaan is, maar nogthans in het voorafgegane Verbum ligt, bij voorb. Cic. ad Div. II, 3 in.: equidem, quid sentiam — ne ad eam meditere, alwaar men sententiam bij eam denken moet, dewijl quid sentiam zoo veel is als sententiam meam: echter hebben de oude Edd. gemeenlijk meam quidem sententiam voor equidem quid sentiam: wanneer dan die kunstige Figuur, die altijd eene onachtzaamheid der Schrijvers verraadt, wegvalt. l) ea, scil. via of parte, voor ibi, i. e. aldaar, daar, Nep. Hann. 3. Liv. XXI, 32 post med.: ook voor ideo, Plaut. Pers. V, 1, 4. Cic. ad Div. XIII, 26 in. 3) zulke, zulke, zulks, bij voorb. in eum jam res rediit locum, ut cet., Terent. Heaut. II, 3, 118: est is vir iste, Cic. Flacc. 15: is in illum sum, Cic. Att. VII, 8: Neque enim tu is es, qui, quid sis, nescias, Cic. ad Div. V, 12: ea aetate, Terent. Hec. V, 2, 10. Liv. X, 3: id aetatis cet., zie boven: neque is es, ut cet., Cic. Cat. I, 9: doch, men kan het ook, door, die, die geen, vertaalen. Men merke nog, nopens de declinatie, een, (a) dat ce er somtijds aangehecht wordt, bij voorb. iisce, Plaut. Merc. Prol. 91. (b) eji voor ei (Dat.), Plaut. Casin. Prol. 35 en 37. Lucret. II, 1135: dus ook eae (Dat.) voor ei, Cato R. R. 46. (c) iibus en ibus, Plaut. Curc. IV, 2, 20. Mil. I, 1, 74. Rud. Prol. 73. Truc. I, 2, 14, voor iis. Ook eabus (Femin.) voor iis, Cato R. R. 152: eapse i. e. ea ipsa; Plaut. Curc. IV, 3, 2. Truc. II, 6, 15: eopse i. e. eo ipso; Ibid. Curc. IV, 3, 6: eampse i. e. eam ipsam, Ibid. Cist. I, 3, 21.

ISCHIĂCUS, a, um, heuppijn hebbende, Cato R. R. 123. Gell. IV, 13.

ISCHIADĬCUS, a, um, i. q. ischiacus, Plin. H. N. XXVIII, 2. XXX, 8: ischiadici dolores, Ibid. XXVI, 7 extr., i. e. heupwee, heuppijn, heupjigt.

ISCHĬAS, ădis, f. 1) heupwee, heupjigt, Plin. H. N. XXVII, 5. 2) scil. herba, zeker kruid, anders Leucacantha genoemd, Ibid. XXII, 16.

ISELASTĬCUS, a, um, (van het inrijden genoemd), bij voorb. certamen, Plin. Epist. X, 119, of agon, Ibid., i. e. een openbaar wedspel of wedrijden in de Schouwspelen (bij voorb. de Olijmpische), wanneer de overwinnaars heerlijk en zegepraalend hunne stad inreden: van daar iselasticum, scil. praemium of opsonium, Trajan. in Plin. Ep. X, 120, de beloning of het geschenk, dat hun van den Keizer gegeven werdt.

ISĬCIUM, zie Insicia.

ISITĬA, zie Insicia.

ISODŎMOS, i, gelijk gebouwd, bij voorb. genus isodomon, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr.: cf. Vitruv. II, 8.

ISTAC, scil. via, daar of daar heen, Terent. Heaut. III, 3, 27.

ISTACTĔNUS of ISTAC TENUS, i. e. istac tenus parte, tot hier toe, in zoo ver, Plaut. Bacch. I, 2, 58.

ISTAEC, zie Istic.

ISTE, a, ud, 1) dezelve, diezelve, datzelve, bij voorb. idem iste sapiens, Cic. Tusc. V, 25: istum posse facere videbat i. e. eum, dat hij het enz., Cic. Quint. 5 in.: Tum iste vir optimus, Ibid.: ne istius quidem rei, Cic. Att. VII, 3 in.: istud faciam, Nep. Epam. 4: ab isto officio, quod cet., Cic. Amic. 2: istius ipsius facultatis, Cic. Or. II, 29: necesse est — timere permultos: quos istos? i. e. wie zijn zij (dezelve)? Auct. ad Her. IV, 16: doch, dit alles kan in 't gemeen, ook deze, deze, die, ook deels die geen, die gene enz., betekenen: ook staat er hic, haec, hoc bij, bij voorb. scio ista haec facta proinde (i. e. perinde), ut proloquor, Plaut. Amph. II, 2, 125, ten zij ista en haec het zelfde zijn, en voor istaec (isthaec) staan. 2) deze, deze, die, bij voorb. nec ab isto officio abduci debui, Cic. Amic. 2: non erit ista amicitia, voor istud non erit amicitia, Cic. Nat. D. I, 42: in isto genere, Cic. Dom. 6: in eodem isto Aegypto, Cic. Rab. Post. 9: en dus kan men veel uit n. 1. hier toe brengen. Ook heet het die, die, dat, bij voorb. ista — haec, Cic. ad Div. II, 11 in.: Critolaum istum, Cic. Or. II, 38: ab isto Aristotele, Ibid. Dikwijls kan het deze en gene te gelijk zijn, bij voorb. Stoicus iste, Ibid.: ab officio isto deduci, Cic. Amic. 2, zie hier voor: cf. Ovid. Fast. V, 188. 3) zulke, zulke, zulk, bij voorb. quare cum ista sis auctoritate, Cic. Mur. 6. 4) in brieven drukt het, zoo als de Adverbia istic, istuc, istinc, de oord of plaats uit, waar hij woont, aan wien geschreven wordt, en heeft in 't gemeen betrekking op de plaats van den genen, met wien men mondelijk of schriftelijk spreekt, wanneer het dikwijls daar of van daar, kan vertaald worden, bij voorb. petier istam militum, Cic. ad Div. VII, 11, i. e. in Gallië; den krijgsdienst aldaar: [illegible] istis inepiora, Ibid., i. e. de omstandigheden aldaar: de istis municipiis, Ibid. IX, 17 in., die daar zijn, zich in dien oord bevindende: ex tua provincia omnique isto imperio, Ibid. XIII, 65. 5) somtijds dient het tot verachting, zoo als bij ons die, bij voorb. istius decreta, Cic. Phil. II, 25: ab isto, Cic. Dom. 26: scripto istius, Ibid.: idem iste, Ib.: cf. Stat. Theb. XI, 287: bijzonder staat het ontallijke maalen in Cicero's Redenvoering tegen Verres: en zeker geleerde gelooft, dat Cicero van Verres altijd iste, en nooit, bij voorb. is zet, maar hij zet het, bij voorb. quem is cet., Cic. Verr. V, 7 med.: de militari ejus cet., Ibid. 10 in. Somtijds staat het bij meer Pronomina, wanneer men het niet altijd wel vertaalen kan, bij voorb. tuus iste frater, Petron. 9: iste tuus vates, Ovid. Am. I, 8, 57: Quis iste arcuit? Stat. Theb. I, 455, i. e. wie is hij, welke enz.: cf. ista haec, Plaut., zie hier voor. 6) die geen, die gene, dat geen, bij voorb. probare ista, quae sunt a te dicta, Cic. Fin. V, 26: ab isto officio abduci, quod cet., Cic. Amic. 2, zie hier voor. Not. iste, a, ud, schikt zich, zoo als hic, is cet., naar zijn onderwerp, bij voorb. non erit ista amicitia sed mercatura, voor istud non erit amicitia cet., Cic. Nat. D. I, 42, i. e. dat zal gene vriendschap zijn, maar enz. Not. a) istius (neutr.) voor istius rei, bij voorb. nihil me istius facturum, Terent. Heaut. III, 3, 10, i. e. zoo iet. b) somtijds wordt er ook ce aangehecht, bij voorb. istisce, Plaut. Rud. III, 4, 40. c) Genit. isti voor istius, Cato ap. Priscian. 6: van daar istimodi, Plaut. Truc. V, 38. d) Dativ. istae voor isti, Plaut. Truc. IV, 3, 16. e) isto, Ablat., i. e. ista re, ob istam causam, deswegens, daarom, Plaut. Rud. IV, 7, 8: ook daarheen, zie Isto.

ISTIC (of ISTHIC), aec, oc of uc, i. q. iste, ista cet., dezelve, deze enz., bij voorb. istic labor, Plaut. Truc. II, 6, 40: istic servus, Plaut. Pseud. II, 4, 47: istaec miseria, Ibid. Amph. II, 1, 43: malum istoc, Ibid. Bacch. III, 1, 15: isne istic fuit, quem cet., Ib. Capt. V, 3, 10: quid istic narrat? Terent. Phorm. V, 8, 6: quid istuc est verbi? Plaut. Curc. I, 1, 32: homo istuc aetatis, Ibid. Mil. III, 1, 34. Terent. Heaut. I, 1, 58, i. e. in dien leeftijd, voor ista aetate: Istuc considerabo, Cic. Acad. I, 4: Cum istoc ornatu, Plaut. Curc. I, 1, 2: istoc magis — vapulabis i. e. hoc magis, eo magis, Ibid. Amph. I, 1, 222: quisquam istuc negat? Cic. Nat. D. III, 28: dicitur quidem istuc, Cic. Div. I, 5: istuc humile, Cic. Pis. 26 in.: non posse istaec sic abire, Cic. Att. XIV, 1: si istuc ita est, Varr. R. R. I, 2 post med.: istaec loca, Pompej. ad Domit. Ep. 2 in. Cic. Ep. ad Attic. VIII post Ep. 12. Not. Men hecht ook de lettergreep ce, en bij eene vraag cine daar aan, bij voorb. istaecce ridicularia, Plaut. Truc. III, 2, 16: Istuccine interminata sum? Terent. Eun. V, 1, 14: istoccine pacto? Plaut. Pseud. I, 1, 85: istaccine causa tibi — dabo? Ibid. III, 2, 58: istoccine? Ibid. Asin. V, 2, 82. Ook vindt men Istaec (Plur. Gen. Fem.) voor istaece, Plaut. Most. I, 3, 117. Terent. Hec. IV, 2, 17, alwaar de e weggelaten wordt.

ISTIC of ISTHIC, Adv., 1) daar of aldaar, bij voorb. ibi malis esse, — quam istic, ubi cet., Cic. ad Div. I, 10: doch, dit kan ook tot het volgende behooren; quocumque istic loco seu volens seu invitus constiteris, Liv. VII, 40 extr., i. e. daar,

Digitized by Google

daar, aldaar: bijzonder drukt het de plaats uit, alwaar die geen is, aan wien men schrijft, of tot wien men spreekt, bij voorb. te istic invitum non esse, Cic. ad Div. VII, 15: scribite, quid istic agatur i. e. Romae. Ibid. XIV, 14 extr.: prius hic, quam istic, Ibid. VI, 16 extr., i. e. daar bij u, in uw land: cum hic tibi satisfecerimus, istic quoque cet., Ibid. III, 10. §. 11, i. e. daar te Rome. waar gij zijt: ibi malis esse, quam istic, ubi, Ibid. I, 10, zie hier voor: intelligo te istic prodesse, Cic. Att. III, 12: Quid tibi istic negotii est? Terent. And. V, 2, 8, alwaar ook hier voegt. 2) daar of hier, bij voorb. istic mane, wacht hier, Terent. Eun. V, 2, 70: dus ook quid tibi istic negotii est? Ibid. And. V, 2, 8, zie hier voor: van daar Tropisch, daar of hier, d. i. in deze of bij deze of dezelfde zaak, bij voorb. Neque istic neque alibi tibi usquam erit in me mora, Terent. And. II, 5, 9: quid istic? scil. faciendum est, Ibid. Eun. II, 3, 96, i. e. wat is hier (hier bij) te doen? wat moet ik hier doen? van daar istic sum ik luister al (scil. wat gij zegt), ik geve acht, ik heb er mijne gedachten op, Cic. Fin. V, 26 extr. Terent. Hec. I, 2, 39. Not. 1) istoc i. e. daarheen, van hier of van daar enz., zie istoc. b) in 't vraagen wordt er cine aangehecht, bij voorb. Isticcine vos habitatis? woont gij daar (hier)? Plaut. Rud. I, 2, 22.

ISTIMŎDI voor ISTIUSMODI, Plaut., zie iste.

ISTINC of ISTHINC, 1) van daar, bij voorb. istinc excludere, Terent. Hec. III, 2, 4: se subterducat istinc, Plaut. Mil. II, 3, 72: alter istinc, alter hinc adsistite, Ibid. Rud. III, 5, 28: bijzonder van de plaats, waar de geen is, aan wien men schrijft, of met wien men spreekt, uit uwe plaats, uit uw land, bij voorb. qui istinc veniunt, Cic. ad Div. I, 10: istinc enim emanant, Cic. Att. VII, 21 in.: istinc clamor incipiet, Liv. VII, 40: istinc loquere, Plaut. Capt. III, 4, 71, i. e. van daar, waar gij zijt: cf. Virg. Aen. VI, 389. 2) daar van, d. i. van die zaak, bij voorb. dimidium istinc dare, Plaut. Pseud. IV, 7, 78, de helft daar van: dus ook neque partem posco mihi istinc de istoc vidulo, Ibid. Rud. IV, 4, 33, alwaar het kan wegblijven.

ISTIUSMŎDI of ISTIUS MODI, van die natuur, zoo gesteld, gevolglijk i. q. talis, bij voorb. ratio istiusmodi, Cic. Verr. Act. I, 11 extr.: nihil istiusmodi suspicabuntur, niets dergelijks, Cic. Verr. IV. 5: istiusmodi virtutes, Plaut. Rud. II, 2, 15: clientes istiusmodi, Ib. Most. III, 2, 59: vos esse istiusmodi, Terent. Heaut. II, 4, 7. Not. Het is de Genitivus van iste en modus, en wordt dus ook beter als twee woorden geschreven. Men heeft ook daar voor istimodi, zie boven.

ISTO, Adv., I) (eigenlijk de Dativus, scil. loco i. e. in istum locum), 1) bijzonder daar heen, waar gij (gijlieden) zijt, op uwe plaats, in uw land, gevolglijk na die plaats heen, waar die is, met wien man mondeling of schriftelijk spreekt, bij voorb. venire, Cic. ad Div. IX, 16 extr.: proficisci, Ibid. X, 17: properare, Coel. Ibid. VIII, 15: isto usque penetrasse, Plin. Ep. IV, 12 extr., tot bij u, tot in uw land. 2) daar heen of daar, in, bij voorb. mengen, bij voorb. Trebatium isto admisceas, Cic. Q. Fr. III, 1, 3. II) ook Ablat. van daar, of het zoo voorkomt, weet ik niet.

ISTOC, Adv., i. q. isto, 1) daar heen, bij voorb. intromittere, Plaut. Truc. IV, 2, 8: istoc intro iturum, Ibid. Mil. II, 5, 45. Not. in dit geval is het eigenlijk de oude Dativus, 2) van hier, van daar, Terent. Ad. II, 1, 15, alwaar het eigenlijk de oude Ablativus is van Istic, istaec cet. Not. Istoc, Neutr., zie Istic, aec, oc.

ISTORSUM, Adv., derwaards heen, daar heen, Terent. Heaut. III, 3, 27. Phorm. V, 1, 14.

ISTUC of ISTHUC, 1) Adv., a) daar heen, derwaards heen, d. i. aan die plaats, bij voorb. ire, Plaut. Merc. IV, 1, 26, of concedere i. e. gaan, Ibid. Asin. III, 3, 56. Terent. Eun. IV, 4, 39: reverti, Plaut. Poen. III, 3, 1: bijzonder aan die plaats, of dat land, waar gij zijt, met wien ik mondeling of schriftelijk spreek, Cic. ad Div. VII, 14. b) daar heen, d. i. tot die zaak, (in verhaalen), bij voorb. post istuc veniam, Terent. Heaut. II, 3, 33: istuc ibam, Ibid. Ad. V, 3, 35, i. e. ik wilde juist daar van spreken, of daar op komen. 2) Neutr. voor istoc van Istic, zie Istic, aec cet.

ISTUCCĬNE, i. e. Istuc en het vraagwoordjen ne, zie Istic, aec cet.

ITA, Adv., 1) dus, zoo, alzoo, waar voor men ook dikwijls, zoodanig, zeggen kan, bij Verba, Adjectiva en Adverbia, als een lid woordjen van vergelijking, waar op ut dat, ut gelijk, als, quasi, quemadmodum, quomodo cet. volgt, bij voorb. ita, ut judicari non possit cet., Caes. B. G. I, 12: hoc tibi ita mando, ut dubitem cet., Cic. Att. V, 9, en dus volgt, gelijk bekend is, meermaalen ut dat: verders Coepit studiose educere, ita, ut si esset filia, i. e. als of het de enz., Terent. Eun. I, 2, 36: ita praesto fuit, ut si a me manumissus esset, Cic. ad Div. XIII, 21: ita, ut fit, Terent. Eun. IV, 2, 1: ejus rationem ita haberi, prout cet., Cic. Phil. V, 17: neque ita se gessit, tanquam —, sed ita, quasi — esset cet., Cic. Verr. IV, 22: ita, quemadmodum cet., Cic. ad Div. XIII, 14: ita, veluti cet., Justin. XII, 2: ita, tanquam, Pandect. XXXV, 2, 1, 1: Me consulem ita fecistis, quomodo pauci facti sunt, Cic. Agr. II, 1 extr. Ook volgt quam voor ut zoo als, bij voorb. non ita variant, quam facile cet., Prop. II, 4, 11: ook lezen sommigen quam achter ut, Lucret. II, 1037: doch de Ed. Creech. heeft quom i. e. quum (cum): ook volgt atque voor ut gelijk, bij voorb. ita judicandum, atque in propriis servis cet., Pandect. XXIX, 1, 1: ita condemnatur, atque si possideret, Ibid. V, 3, 6 extr. Not. non ita aegram esse civitatem, Liv. III, 20, i. e. zoo min ziek enz.: pax ita convenit, Liv. I, 3, zoodanig, d. i. onder die voorwaarde enz. Not. a) ita staat dikwijls voor hoc dit, bij voorb. ita ajunt, Terent. And. I, 2, 20: ita te mandasse ajebat, Cic. ad Div. VII, 18 extr.: ita praedicant, dus (i. e. dit) zeggen zij, Terent. And. V, 3, 4 en 5: van daar quid ita? hoe zoo? hoe dus? d. i. hoe komt dat? of waarom dat? Cic. Leg. II, 19. Cic. Rosc. Am. 12. Liv. XXVII, 34. XXXII, 21: van daar staat het dikwijls overtollig, bijzonder voor den Accusativus met den Infinitivus: doch, men kan ook, dit, of zoo veel, of dat vertaalen, bij voorb. ita statutum habeas, me tui memoriam tenere, Cic. ad Div. VI, 2, i. e. ik verzoek dit (zoo veel) te gelooven, dat enz.: dus ook cum ita sibi persuasisset, meas literas — habiturus

cet., Ibid. XIII, 10: Is ita sibi persuadet, se — habiturum, Ibid. 56, hij gelooft heel zeker, dat hij enz., hij gelooft dat heel zeker, dat enz., in confirmatem, se cet., Cic. Ligar. 1, dit (dat of zoo veel) belijdt enz.: ita censuit, fortiter esse agendum, Cic. Cluent. 19: ita in animum inducant, consulatum captum esse, Liv. II, 54. Ook volgt de Accusativus met den Infinitivus, wanneer ita alleen dus of zoo beteekent, en niet voor hoc staat, bij voorb. id omen ita acceptum est, non motam — portendere, Liv. I, 55. b) quid ita? hoe zoo, d. i. waarom? Cic. en Liv., zie hier voor. 2) zoo, dus, d. i. zoo gesteld, gevolglijk voor talis, bij voorb. ita est homo, Terent. Ad. I, 2, 63: ita sunt res nostrae, Cic. Att. IV, 1 extr.: ita plerique ingenio sumus omnes, Terent. Phorm. I, 3, 20: illi ita sint —: ego ita ero, ut cet., Plaut. Men. V, 6, 18 en 19: ita est amor, Ib. Trin. III, 2, 42: ita est ingenium muliebre, Ibid. Stich. V, 5, 3: quin ita putaret calamitatem illorum cet., i. e. talem, Cic. Verr. V, 46 in.: ita est vita hominum, Terent. Ad. IV, 7, 21 en meermaalen. 3) zoo, dus, d. i. zoo gesteld, bij voorb. est ita, Terent. And. I, 1, 27. Cic. Att. IX, 13 in., i. e. het is zoo, d. i. het is waar: est ita, ut dicitur, Cic. Verr. IV, 52: investiges, sitne ita, Cic. Att. XII, 17: non est ita, Cic. Off. I, 44 extr.: van daar dat bekende Quae cum ita sint, Cic. Rab. perd. 3 en meermaalen: van daar itane? i. e. zoo? of waarlijk? Cic. Div. I, 13 med. Nadien in deze plaatzen ita omtrent hetzelfde is als, waarlijk, zoo zou men hier toe kunnen brengen itane censes cet., Cic. Div. II, 32: doch, het kan ook enkel zijn: zoo: ook zou men het bevestigings formulier uit n. 6. hier toe kunnen brengen: van daar bij antwoorden: ita ja, d. i. het is zoo, bij voorb. mihin'? ita, Terent. And. V, 2, 9: ita, inquit Antonius, Cic. Or. II, 11 in., i. e. ja, zeide Antonius: dus ook ita vero, i. e. ja waarlijk, Plaut. Men. V, 9, 37: ita Davus, Horat. Sat. II, 7, 2, i. e. ja, Davus is het: ita loquor, i. e. ik zeg ja, of enkel ja, Plaut. Most. IV, 2, 31: ita prorsus, Cic. Tusc. II, 27 extr.: dus ook ita profecto, Ibid. 214: ita enim vero, Ibid. 254. 4) alzoo, aldus, d. i. op deze wijze, bij voorb. ita fit, ut cet., Cic. Off. I, 45: ita ne beatus quidem, Cic. Nat. D. I, 40: ita nobis finitima cet., Cic. Div. II, 39: ita quidquid est cet., Cic. Or. I, 25: ita dimissi cet., Liv. IV, 7 med. 5) even, even zoo, d. i. bezonderheid, met non of neque, bij voorb. non ita diu, Cic. Brut. 66, niet heel lang, niet juist zoo lang, niet bijzonder lang: non ita lato mari, Cic. Or. 6, niet heel breed, niet zonderling enz.: non ita diversa, Cic. Brut. 36: non ita molesti, Cic. Or. II, 19: non ita antiqua, Cic. Verr. IV, 49: non ita probabili, Cic. Fin. II, 31: non ita valde moventur, Cic. Nat. D. I, 30: haud ita multum datum, Liv. II, 20 extr.: nec ita multo post, Cic. Off. 4: dus ook Post, neque ita multo, Nep. Cim. 3. 6) zoo waar, als ik wensch, dat, met den Conjunctivus, bij voorb. ita mihi frui liceat, zoo waar ik wensch, dat het mij vergund moge zijn —, waar op ut of met den Indicativus, als eene verzekering, of met den Conjunctivus, als een nieuwe wensch, volgt, bij voorb. ita deos mihi velim propitios, ut — perhorresco, Cic. in Caecil. 13, zoo waar ik wensche, dat mij God enz., zoo waar is het ook, dat ik beve: ita mihi — com-

Digitized by Google

probet, ut — adcepi, Cic. Verr. V, 14 in.: ita mihi rep. perſrui liceat, ut — moveor, Cic. Cat. IV, 6: ita vivam, ut — facio, Cic. Att. V, 15, i. e. *zoo waar ik mij het leven wenſche, of zoo waar ik leve enz.:* cf. Terent. Heaut. V, 4, 7. Plaut. Curc. I, 3, 52: *ook zonder* ut, *bij voorb.* ſaepe, ita me dii ament! te — deſiderari, Cic. Att. I, 16: ſollicitat, ita vivam cet., Cic. ad Div. XVI, 20, i. e. *bij mijn leven! zoo waar ik leve!* ita me dii ament, honeſtus eſt, Terent. Eun. III, 2, 21: cf. IV, 1, 1. Prop. I, 7, 3. Not. *Doch, dit* ut *ſtaat ook met den* Indicativus *van het* Futurum, *bij voorb.* ita me amabit. Plaut. Aul. IV, 10, 31. Merc. IV, 4, 22. Curc. II, 3, 47. 7) *zoo of zelfs, of zoodanig, of zoo zeer, wanneer het eene oorzaak van het voorgaande aanwijst, en ook dikwijls, door dan of want zeer, kan vertaald worden, bij voorb.* ſed ne non habeas, quae cures: ita ſunt omnia debilitata, Cic. ad Div. II, 7, i. e. *zoo zeer is alles enz.; of zoo verzwakt is alles, of, want alles is enz.:* ita eſt homo — prudens, Cic. ad Div. III, 1 in.: ita inſtruxit aciem loco, Liv. VIII, 36 in., i. e. *zoo goed ſtelde hij enz.* 8) *zoo, zoodanig, d. i. met dat gevolg, uitſlag, werking, bij voorb.* Etenim ita veſtri cum illo rege contenderunt imperatores, ut ab illo — reportarent, Cic. Manil. 3: ita triumpharunt, ut regna, Ibid.: Carthaginienſibus ita pax negari poſſit, ut non bellum cet., Liv. XXIV, 28 extr., i. e. *zoodanig enz.:* ita ſum locutus, ut cet., Cic. ad Div. I, 2. 9) *onder die voorwaarde, bij voorb.* hoc ita juſtum eſt, ſi eſt voluntarium, Cic. Off. I, 9: *dus ook* ita, ſi, Cic. ad Div. XV, 20. Liv. XXI, 17. 1) *in zoo verre, zoodanig, met die bepaling, bij voorb.* tibi imponam (onus), ita tamen, ut tibi nolim moleſtus eſſe, Cic. ad Div. XIII, 56: vobis ita — concedunt, ut (tamen) cet., Cic. Cat. IV, 7: ita gratiam ineunt, ut (tamen) cet., Liv. I, 17: ita clarus, ut nullum ferox verbum excideret, Liv. XXVI, 19 extr.: ita irae indulgere, ut cet., Liv. XXIII, 3 in.: ita admiſſi, ne tamen cet., Liv. XXII, 61: ita fama variat, ut tamen omnes tradant, Liv. XXVII, 27, *wanneer men het in ſommige plaatzen ook door, wel — maar, vertaalen kan:* Cic. Roſc. Am. 20 *en* 26. 11) *dikwijls kan men het gevoeglijk door* wel *vertaalen, wanneer er* ut (*d. i. maar*) *opvolgt, bij voorb.* quod ita libenter adcipio, ut tibi tamen non concedam cet., Cic. ad Div. V, 21 in.: ita utile, ut cet., Cic. Roſc. Am. 20: ita vivurat, ut cet., Ibid. 26: ita concedunt, ut cet., Cic. Cat. IV, 7: ita fama variat, ut tamen cet., Liv. XXVII, 27: ita admiſſi, ne cet., Liv. XXII, 61: *eigenlijk heet het, in zoo verre, zie* n. 10. 12) *dikwijls kan men het met het voorâfgaande* ut (*als*) *door zoo wel, als ook, of, niet alleen maar ook, vertaalen, bij voorb.* Dolabellam, ut Tarſenſes, ita Laodiceni adceperunt, Caſſ. in Cic. Ep. ad Div. XII, 23: *maar eigenlijk heet het, gelijk als — alzoo:* ut — Titanis, ita — Gigantibus, Cic. Nat. D. II, 28: *ook kan men* ut — ita *door wel — maar, vertaalen, bij voorb.* ut credere, ita malle, Liv. III, 65 extr.: cf. Ut. 13) *deswegens, bij voorb.* ita interceſſit, quod cet.; Cic. Verr. I, 46 med.: *doch, het kan ook heeten, in zoo ver:* ita per ſe ipſum cet., Liv. I, 10, i. e. *deswegens, daarom:* 14) *hierop, van daar, bij voorb.* ita nectitur, Liv. I, 5 extr.: ita regem cet., Ibid.: ita per ipſum, Ibid. 10.

ITAQUE, 1) *uit* ita *en* que, *gevolglijk voor* & ita, a) i. e. *en alzoo, bij voorb.* fuiſſem, itaque — diſceſſiſſem, Cic. in Caecil. 1: itaque hoſtes, Caeſ. B. G. I, 52: itaque feci, Cic. Att. XV, 20 extr. Cic. Cluent. 19: itaque feciſti, Cic. Dejot. 7: itaque fecimus, Cic. ad Div. III, 3: itaque fecerunt, Nep. Alcib. 4: itaque faciam, Cic. ad Div. V, 11: itaque tractes, Ibid. XIII, 30: itaque cautum eſt, Liv. III, 30: cf. Terent. Hec. IV, 2, 28: b) i. e. *en zoo waar ik wensch, dat enz.*, Terent. Hec. II, 1, 10. IV, 3: 2) *dienvolgends, daarôm, derhalven, alzoo, wanneer het zoo veel is als derhalven, is bekend.* Not. a) *het ſtaat dan in 't begin van eene ſtelling, dan niet, bij voorb.* Itaque etiam cet., Cic. Partit. 6 extr.: Itaque ipſe cet., Cic. Amic. 6: Itaque rem cet., Caeſ. B. G. I, 9: Itaque quoniam cet., Nep. Milt. 7: eſt itaque cet., Cic. Partit. 7 in.: omnium ſententiis abſolutus itaque eſt, Plin. H. N. XVIII, 6 poſt med.: b) *het ſtaat achter de* Parentheſis, *zoo als ons* alzoo, *of zeg ik, of dan, om den afgebroken ſamenhang weder te herſtellen, bij voorb.* deinde homo acutus — itaque adtulit cet., Cic. Fin. I, 6 med.: *zoo ſtaat ook* ergo *en* igitur: c) Itaque ergo *ſtaat dikwijls bij een, en daarôm alzoo, of daarôm dan*, Liv. III, 31. IX, 31 extr. Terent. Eun. II, 3, 25: cf. Ergo.

ITEM, Adv., 1) *even zoo, op gelijke wijze, op dezelfde wijze, bij voorb.* item nos ſumus, Plaut. Poen. I, 2, 35, *wij zijn even zoo:* ut item — habeat, Terent. Ad. I, 1, 24: ipſe armatus, — item milites cogebat ſcil. eſſe, Sall. Jug. 100 (105), i. e. *even zoo* (*gewapend enz.*) *te zijn, als hij: ook voor* ejusdem generis *of* ſimilis, talis, *bij voorb.* lapides ſubſternendi aut quid item, Varr. R. R. II, 5, 16, i. e. *of iet dergelijks:* ſubſternitur eis acus aut quid item aliud, Ibid. 9. § 12, i. e. *of anders iet dergelijks:* item ſumus, Plaut., *zie hier voor: van daar* non item i. e. *niet op gelijke wijze*, Varr. R. R. II, 7, 15. *Ook volgt* (*of gaat voorâf*) ut, quaſi, quemadmodum, atque (*als*), tanquam cet., *bij voorb.* item — ut in verſu, Cic. Or. 60: feciſti item, uti praedones ſolent, Cic. Verr. IV, 9 extr., *heeft het even zoo gemaakt, als enz.:* ut — item, Cic. Leg. II, 5 in.: item — quaſi, Liv. XXXIX, 19 poſt med.: quaſi — item, Plaut. Capt. I, 1, 14: item — quemadmodum, Cic. Verr. II, 22: tanquam — item, Terent. Eun. II, 2, 33: non item ea — atque illa cet., Varr. L. L. IX, 4: 2) *insgelijks, ook, bij voorb.* Romulus augur cum fratre item augure, Cic. Div. I, 48: placuit Scaevolae itemque ceteris, Cic. Leg. II, 21: itemque lunae, Cic. Div. II, 6: cf. Terent. And. I, 1, 49 *en meermaalen: van daar* non item *niet ook, wordt in de tegenſtelling gemeenlijk enkel door niet of maar niet vertaald, bij voorb.* ſpectaculum uni Craſſo jucundum, ceteris non item, Cic. Att. II, 21 med., i. e. *den overigen niet, maar den overigen niet:* radices non item, Cic. Or. 43: quod in Libera ſervant, in Libero non item, Cic. Nat. D. II, 24 in.: hebetes non item, Cic. Tuſc. IV, 14: 3) *de tweede keer, of daarna, bij voorb.* parentes bis prodidit; ſemel, cum a nutricis ubere; item, cum a ſinu matris auferretur, Suet. Tiber. 6, *alwaar* Oudend. iterum *in den tekst genomen heeft: maar misſchien zonder reden.*

ITER, Gen. itĕris *en meermaalen* itinĕris (*van het woord* itiner, *het welk eenige maalen voorkomt*, Plaut. cet.), 1) *het gaan, of de weg, de gang, wanneer het hetzelfde is als het gaan, ook wanneer het niet lang duurt, bij voorb.* dicam in itinere, Terent. Phorm. III, 3, 34, *onder weg, d. i. op den gang naar* Parmeno: cf. Ibid. Heaut. II, 3, 30: *in de beide plaatzen leest* Bentley in itere: *verders* iter in forum, Plin. Paneg. 77: iter pergere, Terent. Hec. I, 2, 119: *of* peragere, *vervolgen* (*zijnen weg*), Virg. Aen. VI, 384: iter hac habui, Terent. Eun. V, 9, 35, i. e. *mijn weg bracht mij hier heen: ik had eenen gang hier heen:* iter ire, *zijn weg gaan* (*vervolgen*), Auct. B. Afric. 6 *en* 75: *van daar* in diverſum iter equi concitati, Liv. I, 28 extr.: *bijzonder het gaan na eene afgelegen plaats, d. i. reize, weg, en bij een leger, de marsch, bij voorb.* committere ſe itineri, Cic. Phil. XII, 10: iter facere *eene reize doen, d. i. reizen, is bekend, bij voorb.* in Apuliam, Cic. ad Pompej. a. in Ep. Cic. ad Att. VIII poſt 11: in Santones, Caeſ. B. G. II, 10, *en dus ſtaat meermaalen* iter facere *reizen, marcheeren, gaan enz.:* habere iter Capuam, Cic. ad Pomp. loc. cit., *eene reize ergens heen voor hebben of reizen:* cf. Caeſ. B. C. I, 14. III, 11 *en* 106: intendere, Liv. XXI, 29, *of* contendere, Cic. Roſc. Am. 34, i. e. *verhaasten of voortzetten:* movere aliquo, Liv. X, 20, *of* convertere, Caeſ. B. G. VII, 56, *of* dirigere, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 11, i. e. *ergens heen richten:* maturare, Caeſ. B. C. I, 63, *verhaasten: dus ook* iter properare, Tacit. Ann. XV, 12: iter agere *zijnen weg ergens heen richten, bij voorb.* in rectum, Ovid. Met. II, 715: *of enkel gaan, reizen*, Pandect. XLVII, 5 extr.: iter petere *zijnen weg nemen, d. i. ergens heen gaan, marcheeren, bij voorb.* iter petere Brundiſium terra, Cic. Planc. 40, *zijnen weg te land na Brunduſië nemen:* ignarus, quod iter petiturus eſſet, *welken weg hij enz.*, Liv. XLIV, 2: *even dus ſtaat* viam petere, Ibid.: *verders* iter inceptum ire, Auct. B. Afric. 6 *en* 78, i. e. *gaan, voortzetten, zie hier voor:* iter eſt alicui Lanuvium, Cic. Mil. 12: iter comparare, Nep. Alcib. 10: conficere via pulverulenta, Cic. Att. V, 14: avertere, Liv. XXI, 23, i. e. *ergens anders heen richten:* tendere ſeq. ad, Virg. Aen. I, 656 (660), *of* intendere ſeq. in, Liv. X, 43, i. e. *ergens heen richten:* flectere, Virg. Aen. VII, 35: *dus ook* frangere, Stat. Theb. XII, 232: urgere, Ovid. Faſt. VI, 520: cum illi iter inſtaret, Cic. Att. XIII, 23: iter continuare die ac nocte, Caeſ. B. C. III, 36: committere ſe itineri infeſto, i. e. *aanvaarden*, Cic. Phil. XII, 10: pergere, Salluſt. Jug. 79 (81): extendere, Liv. XXX, 19, i. e. *toemarcheeren, ſpoeden:* eſſe in itinere, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13: iter ingredi, Cic. Senect. 10. Liv. XLIII, 1: *of* inire, Curt. III, 4 extr., i. e. *den weg* (*reize, gang*) *aanvaarden:* ex itinere redire, Cic. Att. XV, 24, *of* venire, Cic. Invent. I, 30, *of* reverti, Cic. Div. I, 15: ſeptem millia (paſſuum) itineris erant, Liv. XXX, 5, i. e. *daar waren zeven mijlen te marſcheeren, of het was een weg van zeven mijlen:* facere iter feſtinatum, Ovid. Pont. IV, 5, 8: in itinere, Caeſ. B. G. I, 3, *en* itinere, Liv. XXV, 19. Salluſt. Jug. 88 (93), i. e. *op reize, op marsch: dus ook* ex itinere, *bij voorb. vechten enz.*, Liv. XXIV, 24. Caeſ. B. G. II, 12: ingens iter agminis, Liv. XXXII, 13. Not. me antece-

teceffit, itinera multo majora fugiens, quam ego fequens, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13 Ed. Erneft., *doch de Ed. Graev. heeft* itinera fecit multo cet. *uit eenige Codd., welk bijvoegzel nodig fchijnt:* Not. iter viae, *bij voorb.* quemadmodum & maris & viae confeceris iter, Apul. Met. II ante med. p. 120 Elm., *alwaar viae te land heet:* fternunt iter omne viarum, *voor* omnes vias, Lucret. II, 626: *van daar* 2) *eene reize, d. i. zoo veel men te reizen heeft, bij voorb.* Cum ab Amano abeffem iter unius diei, Cic. ad Div. XV, 4, i. e. *eene dagreize:* feptem millia itineris erant, Liv., *zie hier voor:* latitudo fylvae patet expedito novem dierum iter, i. e. *is tien dagreizen breed*, Caef. B. G. VI, 25: cum dierum iter fexaginta proceffiffet, Ibid.: b) *eene marsch, als eene maat befchouwd, bij voorb.* magnis itineribus contendere, Caef. B. G. I, 7 *en* 31, i. e. *met fterke marfchen:* ingens, Liv. XXXII, 13, *zie hier voor:* 2) *de plaats, waar men gaat, reist, marfcheert: van daar* (a) *de gang of weg, bij voorb. uit de eene kamer in de andere*, Vitruv. VI, 9: *van daar* iter aquae, Colum. VIII, 17: vocis, Virg. Aen. VII, 734: urinae, Celf. VII, 25 *en* 26, i. e. *pisgang:* (b) *de gang in eene afgelegen plaats, weg, ftraat, bij voorb.* Erant omnino duo itinera, Caef. B. G. I, 6: patefacere alicui iter in locum, Cic. Manil. 11: itinera devia, Cic. Att. XIV, 10: iter facere, *eenen weg maken*, Liv. XLV, 7. Ovid. Her. XX, 144. Pandect. VIII, 1, 10: *ook Tropisch* facere iter fceleri, Ovid. Met. XV, 106: ferro iter aperire, Salluft. Cat. 58 (61): claudere, Liv. XXXIX, 49, *of* fepire, Liv. XLIV, 8, *of* obfepire, Liv. IX, 43: dare iter alicui per provinciam, Caef. B. G. I, 8: *van daar* itinera *de ftraaten of ftegen der ftad*, Liv. XXVI, 10 extr.: (c) *het recht, om ergens te gaan, bij voorb.* aquae ductus, hauftus, iter, actus, Cic. Caecin. 26: 3) *Tropisch, de gang, de weg, de loop van eene zaak of perfoon, bij voorb.* interrumpat iter amoris noftri, Cic. Att. IV, 2: patiamur illum ire noftris itineribus, Cic. Q. Fr. III, 3 extr., *op onzen weg, d. i. naar onze methode, gewoonte:* iter pronum ad honores, Plin. Ep. VIII, 10: fortuna falutis monftrat iter, Virg. Aen. II, 387: iter facere fceleri, Ovid., *zie hier voor:* naturam fuo quodam itinere ad ultimum pervenire, Cic. Nat. D. II, 13, i. e. *allengs, trapswijze: doch, het kan ook zijn, door hare gewoonte (en deze is, dat zij trapswijze gaa):* iter hujus fermonis quod fit, vides, Cic. Leg. I, 13, *gang, d. i. oogmerk, aanleg, plan:* Not. a) Ablat. itere *voor* Lucret. V, 652. Prop. II, 20, 40. Acc. ap. Non. 8. n. 2: *ook wil Bentley* Terent. Heaut. II, 2, 30. Phorm. III, 3, 34 itere *voor* itinere *lezen:* b) Itiner *komt ook voor, bij voorb.* inceptum itiner perficere volo, Plaut. Merc. V, 2, 72: itiner fequuntur, Lucret. VIII, 336: itiner longum, Varr. ap. Non. [illegible] n. 2. *en meermalen.*

ITERATĬO, onis, f. *is, wanneer men iets ten tweedenmaal doet, herhaling, verdubbeling, bij voorb.* verborum, Cic. Or. 25: reditus ad propofitum & iteratio fcil. dictorum, Cic. Or. III, 53: arationis, Colum. XI, 2, 64: *ook zonder* arationis, Colum. II, 4 in., *het tweede ploegen:* iteratio farritionis, Ibid. II, 12 extr.: occatio & iteratio fcil. occationis, Plin. H. N. XVIII, 20: primae preffurae (olivarum) — mifcere iterationem, fcil. olei *of* olivarum, Colum. XII, 50, i. e. fecundam preffuram.

ITERATO, *zie* Itero.

ITĔRO, avi, atum, are, 1) *iets ten tweeden maal doen, herhaalen, bij voorb. een woord, bij voorb.* itera dum eadem mihi; non enim fatis intellexi, Cic. Tufc. II, 19. Acad. IV, 27 extr. Att. XIV, 14 in., *alwaar de eerfte woorden* itera dum (dum *is overtollig, zie* Dum) eadem mihi, *uit Ennius zijn, zoo als uit* Acad. IV, 27 *blijkt: dus ook* verba, Cic. Or. 39. Partit. 6 *en* 15: farrituram, Colum. XI, 2, 27: quae audiftis, fi eadem iterem, Plaut. Poen. IV, 2, 99: iterabat eheu, Ovid. Met. III, 495: mella i. e. *op nieuw bezingen*, Horat. Od. II, 19, 11: curfus, Ibid. I, 34, 3: pugnam, Liv. VI, 32: agrum, *nog éens ploegen*, Cic. Or. II, 30: cf. Colum. II, 4. §. 4. *en* 8: locum foffione, Ibid. XI, 3, 12: fegetes i. e. iterum farrire, Plin. H. N. XVIII, 27: januam, *de deur weder vinden, weder tot haar buiten komen*, Ovid. Met. VIII, 172: lanam i. e. *tweemaal verwen*, Horat. Epod. XII, 21: vitam morte, *weder levend worden*, Plin. H. N. VII, 55: ubi Phoebus iteravit ortus, Ovid. Faft. VI, 199, i. e. *na twee morgens of dagen:* tumulum, *weder oprichten*, Tacit. Ann. II, 7: catenas, i. e. duplicare, Stat. Theb. XII, 735: aequor, Horat. Od. I, 7, 31, i. e. *weder fcheep gaan: ook* iterare *feq.* Particip. i. e. *nog eens, bij voorb.* iterant jactata i. e. iterum jactant, Ovid. Met. IV, 748: *van daar* Iteratus, a, um, *herhaald: van daar* iterato (Ablat.), *nog éens*, Juftin. XVI, 3. XXII, 7. XLIII, 4. Pandect. XLIX, 16, 3 med., — *eigenlijk, met gedaane herhaaling.* 2) *iets achter brengen, verhaalen, zeggen, omdat daar, eeniger maten, eene herhaling is*, Plaut. Amph. I, 1, 56. Ibid. Caf. V, 2, 5: *Ook zegt* Plautus iterum iterare, Rud. IV, 8, 1, *en* bis iterare, Pfeud. I, 3, 154, i. e. *herhaalen, verhaalen.*

ITĔRUM, Adv., 1) *wederom, ten tweeden maal, bij voorb.* legere, Cic. Brut. 18: Flaminius conful iterum, Cic. Div. I, 35: *en zoo ftaat het dikwijls in* Livius, *bij voorb.* confules — Sergius iterum, Liv. IV, 30: confules — Pennus iterum cet., Ibid.: *van daar* vina iterum (confule) Tauro diffufa, Horat. Od. I, 5, 4: femel, atque iterum, Caef. B. G. I, 31: femel, iterum cum cet., Cic. Dom. 52: primo — iterum — tertio, Cic. Invent. I, 39: iterum — tertium, Plaut. Men. II, 3, 58: iterum ac tertium, Cic. Div. II, 59. Liv. III, 19: iterum ac tertio, Cic. Rofc. Am. 22: iterum ac faepius, Cic. ad Div. XIII, 42: femel iterumque, Cic. Div. I, 25: femel atque iterum, Cic. Font. 8: iterum tertioque, Cell. IV, 4 extr.: iterum tertiumque, Plin. H. N. XIV, 22 in.: iterum & tertio, Varr. R. R. I, 18 extr.: iterumque iterumque, Virg. Aen. II, 770. Quintil. II, 13: iterum atque iterum, Horat. Sat. I, 10, 39: 2) *wederom, daartegen, voor* viciffim, *bij voorb.* ut non oporteret — fic iterum nos effe iniquos, Caef. B. G. I, 44.

ITHYPHALLUS, i, m. Priapus, Colum. X, 31: *van daar* Ithyphallicus, a, um, *bij voorb.* carmen, *een foort van gedichten*, Serv. in Centim.

ITIDEM, i. q. item, *even zoo, op dezelfde wijze, insgelijks, op gelijke wijze*, Cic. Partit. 22 poft med.: deorum liberos non itidem, Varr. L. L. VIII, 38: itidem populum cet., Caef. B. G. I, 36, *doch de Ed. Oudend. heeft* item: *Ook volgt er* ut *op, of* quafi, *bij voorb.* ut doleret tibi itidem, ut mihi dolet, Terent. Eun. I, 2, 13: ita [illegible] itidem, uti catapultae folent, Plaut. Curc. V, 3, 12: itidem olent, quafi cum multa jura confudit cocus, Ibid. Moft. I, 3, 120.

ITĬNER, ĕris, *zie* Iter *op het einde.*

ITĬO, onis, f. *het gaan, bij voorb.* obviam itio, Cic. Att. XI, 16 in. XIII, 50: reditum ac domum itionem dari, Cic. Div. I, 32: itiones, Terent. Phorm. V, 8, 23.

ITĬTO, are, *gaan, bij voorb.* [illegible] ititant, Naev. ap. Calpurn. Pif. MS. ap. Merulam ad Fragm. Enn. p. 417.

ITO, are, *gaan, het zij het al of niet dikwijls gefchiedt, bij voorb.* ad legionem i. e. *te veld*, Plaut. Moft. I, 2, 48: ad coenas, Cic. ad Div. IX, 24: poftibus in curiam, Gell. III, 18: in ludos, Suet. Rhet. 1 ex edicto cenfor.

ITUS, us, m. i. q. itio, 1) *het gaan, de gang*, Cic. Att. XV, 5 extr. Lucret. III, 389. Sueton. Tiber. 38. Titian. ap. Non. 2. n. 419. Inferip. ap. Gruter. p. 63. n. 9. *en* p. 739: Plural., Pallad. in Jun. 2 extr.: 2) *het recht om te gaan, bij voorb. op eene plaats, bij voorb. bij een graf, bij voorb.* ad id monimentum itum, aditum, ambitum atque hauftum, Infcript. ap. Gruter. p. 1081. n. 1.

JUBA, ae, f. 1) *de nederhangende hairen der dieren, de manen, bij voorb. van het paard*, Cic. Div. I, 33. Virg. Georg. III, 92. Aen. XI, 497. Ovid. Am. III, 4, 16. Met. II, 674. XII, 89: *van den leeuw*, Plin. H. N. VIII, 16 in. Catull. LXIII, 83: *van daar de hairen, in 't algemeen*, Senec. de brevit. vit. 12. Martial. XI, 32, 6: *ook van den komeet, die pogonias heet*, Plin. H. N. I, 25 in.: *ook der honden (krulhair)*, Valer. Flacc. VI, 111: *ook van de takken der boomen*, Plin. H. N. VI, 22: 2) *de kam, vederbosch, en alles, wat op of aan het hoofd op dergelijke wijze uitfteekt, bij voorb. van den haan*, Colum. VIII, 2 [illegible]: *van de flang*, Virg. Aen. II, 206. Valer. Flacc. VIII, 88: *ook de [illegible] of vederbosch der foldaten op den helm*, Virg. Aen. II, 412. VII, 785. Valer. Flacc. III, 196: *van daar Tropisch*, [illegible] (materiam) offa, — nervi, [illa] ([illegible]) tori quidam & quafi jubae [illegible], Plin. Ep. V, 8 poft med.

JUBAR, ăris, n. 1) *de ftraalen, het ftraalend licht der hemelligchaamen, bij voorb. der zon, der ftarren enz.: ook de ftraalend licht of enkel licht, glans, bij voorb.* jubar extulit Lucifer, Ovid. Faft. II, 149: jubar hoc radiis infigne, Ovid. Met. II, 768, fcil. *der zon, doch, het kan ook de zon zelve zijn: dus ook van het vuur*, Ovid. Faft. I, 78: *de glans van het goud*, Valer. Flacc. V, 411: *dus ook* [illegible] galeae jubar, Stat. Theb. III, 22: *van den dageraad*, Ovid. Faft. IV, [illegible]: *van een komeet*, Plin. H. N. II, [illegible]: *van daar elk lichtend hemelligchaam, bij voorb.* jubare exorto, Virg. Aen. IV, 130, i. e. fole: *dus ook* [illegible] tat ignis i. e. fol, Lucret. V, [illegible] *hier voor* Ovid. Met. II, [illegible] i. e. ftellam, Ovid. Met. XV, [illegible] *zonder de Morgenftar*, (Lucifer), [illegible] L. L. VI, 4. V, 2. *en* [illegible] *pisch, bij voorb.* [illegible] jubar, Martial. VIII, 54, [illegible] Claudian. in Rufin. II, [illegible] Troad. 448, *van Hektor* [illegible] gen. mafc., *bij voorb.* [illegible]

Digitized by Google

Aetna 332, i. e. sol: albus, Enn. ap. Priscian. 5.

JUBATUS, a, um, *met eene maan of kam verzien*, *bij voorb.* leo, Plin. H. N. VIII, 16: cervix Lycaonis, Ibid. 34: anguis, Liv. XLI, 21 extr. Plaut. Amph. V, 1, 56: *van daar Tropisch*, stella, Varr. L. L. V, 2.

JUBEO, jussi, jussum, 2. *heet*, *zeggen, dat iet behoort te geschieden, of mag geschieden, of dat iemand iet behoort te doen, het zij dat dit, zeggen, bestaat in wenschen, bidden, verzoeken, raaden, of beveelen: waarom men het dikwijls door wenschen, geern willen hebben, verlangen, beveelen, heeten en gebieden, zeggen (dat iet geschieden moet), laten geschieden, of enkel, laten, kan overzetten, bij voorb.* jubesne? Terent. Eun. II, 3, 97, i. e. *wilt gij het hebben? verlangt gij het? en daar op antwoordt* Chaerea, jubeo, cogo atque impero i. e. *ik verlang het, wil het zoo hebben:* Hoc volo, sic jubeo, Juvenal. VI, 222, i. e. *verlang, beveel:* jubes renovare dolorem, Virg. Aen. II, 3, *zegt (beveelt ge) dat ik enz.:* an, quae jubeam, faciat? Terent. Eun. IV, 7, 20, i. e. *verlang:* fecisse, quod jusseram, Ibid. Heaut. IV, 1, 48, i. e. *bevolen had:* factum est, quod jussi (jussisti), Ibid. Ad. V, 9, 11 quis te istaec jussit loqui? i. e. *geheten, bevolen*, Ibid. Phorm. IV, 4, 3: tantum jussus sum (scil. agere), Ibid. IV, 4, 2: quod jussi ei (scil. puerperae) dare (*anderen lezen* dari) bibere, date, *zegt de vroedvrouw*, Ibid. And. III, 1, 4, i. e. *verordend, bevolen, geraden, gezegd heb:* hunc jubet sine cura esse, Cic. Verr. Act. I, 7: Jubeto, habere bonum animum, Plaut. Pers. II, 5, 2, i. e. *zeg hem, dat hij goeden moed moet hebben:* Caesar te sine cura jussit esse, Cic. Att. XII, 6 extr., *heeft gezegd, gij moest enz.:* sperare nos amici jubent, Cic. ad Div. XIV, 1, i. e. *zeggen, dat wij hoop moeten hebben:* valde jubeo, gaudere te, Ibid. VII, 2 extr., i. e. *ik zie het geern, wil het hebben enz.: raade u enz.:* Iphigenia duci se immolandam jubet, Cic. Tusc. I, 48, i. e. *laat zich heen voeren, om geöfferd te worden, laat het geschieden, laat het toe enz.: dus ook* sacra precare, ne jubeant capiti vina nocere tuo, i. e. patiantur, *niet laten schaden enz.*, Ovid. Art. I, 368: campos jubet esse patentes, Virg. Aen. V, 552, *beval, zeide, dat zij moesten enz.:* Dionysium jube salvere, Cic. Att. IV, 14, *zeg hem, dat hij gezond, of van mij gegroet moet zijn, d. i. groet hem?* cf. Plaut. Asin. II, 2, 30. Terent. Ad. III, 4, 15. Horat. Ep. I, 10, 1: *dus ook* jubeo Chremetem, Terent. And. III, 3, 1, scil. salvere, *ik groete enz., of wees gegroet:* jussi valere illum, Cic. Att. V, 2, *ik zeide, hij mogt welvaaren, d. i. ik wenschte hem wel te vaaren, of ik nam afscheid:* Eos exspectare jussit, Caes. B. G. I, 27, *zeide, zij moesten enz., d. i. beval enz.* Not. 1) *daar volgt op*, a) *gemeenlijk de* Accusativus *van het* Subject *met den* Infinitivus, *bij voorb.* eos exspectare jussit, Caes. B. G. I, 27, *zie boven meer plaatzen, en dus ontallijke maalen: ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* caste jubet lex adire deos, *alwaar men misschien* homines *te verstaan heeft*, Cic. Leg. II, 10, *alwaar ook* adiri *goed zou geweest zijn.* Not. *wanneer van eene persoon of zaak gesproken wordt, met welke iet gedaan moet worden, dan diende, gelijk bekend is, er de* Infinit. Passivi *te staan*, jussit homines occidi, vocari cet., *hij beval de menschen te dooden.: doch somtijds staat er ook het* Activum, *bij voorb.* urbem alii referare jubent, Virg. Aen. XII, 584, *alwaar de een en ander geern* referari *zou lezen, als het vers het veröorloofde: dus ook* caedere jubet solvique funem, Ibid. V, 773, *alwaar* Activ. *en* Passiv. *gemengd is: hier toe kan men ook brengen* caste jubet lex adire deos, Cic. Leg. II, 10, *zie hier voor:* jubet quidvis facere & pati, Horat. Od. III, 24, 42: *ook de* Accusativus *van het onderwerp dat iet doen moet, zonder* Infinitivus, *bij voorb.* Jube famulos, rem divinam adparent, Plaut. Stich. II, 2, 71, *alwaar* esse *ut verstaan moet:* Aegrum jubet, ut sit bono animo, Apulej. Flor. 3: legatos jussit, ut ponerent, Suet. Vesp. 23: *doch anderen lezen* jussit ponere: Literae, non quae te aliquid juberent, Cic. ad Div. XIII, 26, i. e. *die u iet beveelen zou enz.*, *doch men kan ook* facere *verstaan:* jussisses Eurysthea, Martial. IX, 67, 7, i. e. *zoudt gij* Eurystheus *bevel gegeven, hem geboden hebben? van daar zegt men* jubeor, juberis, pater jubetur, jussus sum cet., *men beveelt mij, u enz., ik word bevolen enz., zie beneden: van daar* jubere, *van het volk, iet verordenen, tot een ambt verkiezen, toestemmen, staat dikwijls met den* Accusativus, *bij voorb.* legem, Cic. Balb. 17. Liv. IX, 34: *dus ook* rogationem i. e. legem (*voorstel*), Sallust. Jug. 40 (44): societatem, i. e. *het verbond goedkeuren, besluiten*, Liv. XXXII, 22 extr.: *dus ook* quod plebs jussisset i. e. decrevisset, Liv. III, 55 in., *of* quod populus jussisset, Liv. IX, 34: *dus ook* populus jussit de bello, Liv. XXXVIII, 45: quod bellum Senatus Perseo jussisset, Liv. XLII, 23, *alwaar het dus ook van den Senaat staat: verders* regem, Liv. I, 22, i. e. *verkiezen: dus ook* duumviros, Liv. IX, 30, *en* tribunos, Liv. III, 30, i. e. *verkiezen, maken: of men* fieri *te verstaan heeft weet ik niet; wanneer het ook* Passive *staat, bij voorb.* de legibus jubendis, Cic. Or. I, 14: *ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* de bello, Liv., *zie hier voor:* senatus decrevit, populus jussit, ut cet., Cic. Verr. II, 67: velitis jubeatis *was de formulier van een voorstel* (legis) *aan het volk, bij voorb.* ut sit cet., Gell. V, 19: *dus ook* vellent, juberent cet., Liv. XXXI, 6: *Ook van andere dingen, bij voorb.* volucres regna jubentes i. e. decernentes, portendentes, Ovid. Fast. V, 461: *verders met den* Accusativus *der zaak, en* Dativus *des persoons, bij voorb.* ei provinciam Numidiam populus jussit, Sallust. Jug. 84 (86): *of* dari *ontbreekt, weet ik niet. Ook staat meermaalen de* Accusativus *der zaak met den* Dativus *des persoons, bij voorb.* Drusus iis tributum jusserat, Tacit. Ann. IV, 72, i. e. *aanbevolen, opgelegd; alwaar geen* Infinitivus *plaats vindt: dus ook* pacem omnibus i. e. *aanbevelen of beveelen, vrede te houden*, Stat. Theb. VII, 32: alicui silentia, Ibid. 373: *ook zonder* Dativus, *bij voorb.* caedem, Tacit. Ann. XIII, 15, i. e. *beveelen: dus ook* scelera, Ib. Agric. 45: bella, Lucan. VIII, 684, i. e. *verlangen of beveelen:* classica, Ibid. II, 528, i. e. *beveelen, dat het teken tot den optogt gegeven wordt, den optogt beveelen, bekend maken:* fistra jubentia luctus, i. e. denuntiantia, Ibid. 832: b) ut *dat, bij voorb.* jussit, ut peterent, Liv. XXXII, 16: juberentque, ut cet., Liv. I, 17 extr.: jube e, ut cet., Cic. Verr. IV, 22 med.: senatus decrevit, populus jus-

sit, ut cet., Ibid. II, 67: velitis jubeatis, ut cet., Gell. V, 19 e formula arrogationis: jube famulos, ut cet., Plaut., *zie boven:* dii jubeant, ut cet., Ovid. Her. I, 101: cf. Plaut. Amph. I, 1, 50. Liv. XXVIII, 36 in. Hor. Sat. I, 4 121: *ook volgt* ne, Hirt. B. G. VIII, 52 extr., *alwaar voor* jusserunt *eenige* Edd. intercesserunt *hebben:* cf. *hier achter* Caes. B. G. III, 98. *Ook ontbreekt* ut, *bij voorb.* Jube, mihi respondeat, Terent. Eun. IV, 4, 24, *laat hem mij toch antwoorden, zeg, beveel het hem enz.:* jubet adsideam, Apul. Met. I prope fin. p. 112 Elm.: cf. Ovid. Am. I, 11, 29. Art. I, 567. Liv. XLIV, 2: c) *de* Dativus, *bij voorb.* Militibus suis jussit, Caes. B. C. III, 98: *doch* Oudendorp *heeft* commendavit *uit* Codd. *in den tekst genomen:* hae mihi literae jubent reverti, Cic. Att. IX, 13: quibus jusserat, ut resisterent. Tacit. Ann. XIII, 40: Britannico jussit, exsurgeret, Ibid. 15: Sulla mihi jussit. Ascon. in Verr. I, 16: interroganti scribae — jussit, Liv. XXVII, 16: *van daar* cui jussum erat creare cet., Liv. XLII, 28: queis legati — se sequi jusserunt. Ibid. 43: coelicolis excitis defendere jusserat, Sil. XII, 608, *alwaar het echter ook de* Ablativus *zijn kan. Veele Geleerden willen den* Dativus *niet geern dulden, en veränderen daarom geern, of maken gedwongen verklaringen: doch, waarom zou men niet kunnen zeggen* jubere aliquem *en* alicui, *zoo als* aemulare cet., *zoo als* deficit res mihi *en* res me cet.? 2) Passiv. Jubeor i. e. *het wordt van mij verlangd iet te doen, mij wordt gelast, men beveelt mij, of ik word bevolen, bij voorb.* quod jussi sunt, faciunt, Caes. B. G. III, 6: tantum jussus sum, Terent. Phorm. IV, 4, 3: Consules jubentur scribere exercitum, Liv. III, 30, i. e. *worden bevolen, krijgen bevel of last, men beveelt hun enz.:* opto, ut ea jubear, quae cet., Plin. Ep. VI, 29 extr., scil. facere: jubemur premere pollices, Plin. H. N. XXVIII, 2 post med.: jubentur sperare, Petron. 120: cf. Horat. Ep. I, 7, 75. Justin. XIX, 1. Tacit. Hist. IV, 76: *integendeel zegt men ook* jubetur *daar wordt iet bevolen, verördend, bij voorb.* lex, *bij voorb.* de legibus jubendis, Cic. Or. I, 14: lautia jussa dari, Liv. XXVIII, 39: *van daar het* Particip. jussus, a, um, (1) *wien iet bevolen, gelast is, van wien iet begeerd is te doen, bevolen, bij voorb.* jussus arma abjicere, Caes. B. G. V, 36: aliis — jussis venire, Liv. I, 5: cf. Virg. Aen. III, 236 *en meermaalen: ook Tropisch, van levenloze zaken, bij voorb.* cera, Plin. Ep. VII, 9 *als dichter:* rivi, Colum. X, 48: gutta, Prop. IV, 1, 144. (2) *bevolen, verördend, aanbevolen, bij voorb.* fuga, Ovid. Trist. IV, 10, 90: poena, Horat. Epod. XVII, 37: locus, Ovid. Her. XVI, 362, i. e. *waar het geschieden moest: van daar* Jussum, Substantive, *een bevel, verördening, last, bij voorb.* deorum, Cic. Rosc. Am. 24: jussa efficere, Sallust. Jug. 24 (25): jussis vestris obediens, Ibid. 31 (35): capessere, Virg. Aen. I, 77 (81), i. e. *aannemen, opvolgen:* exuere, Tac. Ann. XI, 19: jussa dira tyranni, Valer. Flacc. V, 660: cf. Tacit. Ann. III, 17. Virg. Aen. IV, 295 *en* 538. Ovid. Met. IV, 509. Sil. IX, 603: *bijzonder, verördening van het volk, wet, bij voorb.* singul., Cic. Caecin. 33. Gell. XI, 18. Sisenn. ap. Non. 2. n. 472: Plural., Cic. Leg. II, 5. Cic. Balb. 18: Not. jussi *voor* jussisti, Terent. Eun. V, 1, 15. Ad. V, 9, 1: jusso *voor* jussero,

Virg.

Virg. Aen. XI, 467. Sil. XII, 175: jusfitur voor jubetur, bij voorb. parietes omnes, uti jussitur, calce cet., Cato R. R. 14, ten zij hier in Cato jusso liever een bijzonder Verbum is.

JUBILATĬO, onis, f. het juichen, d. i. een wild geschreeuw, bij voorb. canes rabidos — jubilationibus solitis — inhortantur, Apul. Met. VIII med. p. 209 Elm.

JUBĬLO, are, juichen, een wild geschreeuw aanheffen, bij voorb. zoo als de boeren, Varr. L. L. V, 7: van daar roepen, naar iemand schreeuwen, toeschreeuwen, bij voorb. quis me jubilat, Acc. Ibid. Festus zegt: jubilare est rustica voce inclamare.

JUBĬLUM, i, n. een wild geschreeuw, gejuich, of ook het zingen van een herder, herderslied, bij voorb. Cyclops sedavit jubila, Sil. XIV, 476, i. e. zijn wild geschreeuw: anderen lezen audivit, dan is jubila scil. Daphnidis herderszangen: dus ook montana jubila, Calpurn. I, 30: & tua moerentes exspectant jubila tauri, Ibid. VII, 3.

JUCUNDE, aangenaam, met genoegen, met vermaak, bij voorb. vivere, Cic. Coel. 6: cantare, Suet. Tit. 3: agere (leven), August. ap. Sueton. Aug. 7: herba jucunde olet, Plin. H. N. XX, 17: jucunde lepideque fictum, Gell. XX, 9: condire jucundius, Cic. Mur. 31 extr.: jucundius bibere, Cic. Tusc. V, 34, met grooten appetijt drinken: jucundissime loqui, Valer. Max. VII, 2, 8 (extern.)

JUCUNDĬTAS, atis, f. aangenaamheid, vermaaklijkheid, vergenoegen, bij voorb. vitae, Cic. Fin. I, 18. Off. I, 3: agri, Cic. Agr. II, 29: vocis, Quintil. VI Praef. post med.: epistola plena jucunditatis, Cic. Q. Fr. II, 10: suaviloquens, Cic. ap. Gell. XII, 2: dus ook delectatio & jucunditas, scil. audiendi, Cic. Or. III, 38: ex quo — est jucunditas sapienti, Cic. Marc. 6: jucunditate perfundi, Cic. Fin. II, 3: dare se jucunditati, Cic. Off. I, 34, zich aan het genoegen, vermaak, overgeven: Erat in homine jucunditas, Cic. Or. I, 7, — i. e. een vergenoegd, opgeruimd gestel, vrolijkheid: Plural. jucunditatibus tuis, Cic. Att. X, 8 extr.

JUCUNDUS, a, um, aangenaam, verfrolijkend, behaaglijk, vergenoegen gevende, bij voorb. amor, Cic. ad Div. V, 15: comes alicui jucundus, Cic. Cat. IV, 6: jucunda in malis & grata in dolore vestra voluntas, Ibid. 1: patriae solum dulce & jucundum, Ibid. 7: militibus fuit pergratum & jucundum, Caes. B. C. I, 86: ista veritas, etiamsi jucunda non est, mihi tamen grata est, Cic. Att. III, 24 extr.: agri, Cic. Agr. II, 16: odor, Cic. Verr. III, 9 extr.: aqua potui jucunda, Plin. H. N. VI, 32: verba ad audiendum jucunda, Cic. Or. I, 49: convivia, Justin. II, 10: dies, Valer. Flacc. VII, 236: tempus, Ovid. Trist. III, 3, 24: aurae Zephyri, Catull. XLVI, 3: homo alicui jucundus, Cic. Arch. 3: homo alicui jucundissimus, Nep. Att. 16: ludi, Plaut. Poen. I, 1, 78: jucundum in modum canere, Gell. XIX, 9: nihil visum illo pane jucundius, Cic. Tusc. V, 43: officia jucundiora, Cic. ad Div. IV, 6: conspectus jucundissimus, Cic. Manil. 1. Not. 1) dit woord schijnt van juvare, vermaken, af te stammen: en zoo geloofde ook Cicero Fin. II, 4 extr.: 2) men schrijft ook jocundus: 3) quibus nihil potest esse jucundius, Cic. Leg. I, 2: hier past jucundius niet: beter voegt injucundius of jejunius.

JUDEX, ĭcis, m. en f. 1) een Richter, in gerichtszaken, bij voorb. apud judicem caussam agere, Cic. Or. II, 48 extr.: esse judicem de re, Cic. Cluent. 43: ook inter aliquos, Cic. ad Div. IX, 10: ook staat sedere judicem voor esse judicem, Cic. Cluent. 38: judices nullos habemus, Cic. Q. Fr. III, 2 med., i. e. slechte, gevolglijk zoo goed als geene: aliquem habere judicem de re, Cic. Caecin. 17: constituere, Cic. Dom. 13: sumere, Cic. ad Brut. Ep. 6 extr.: judex pronuntiavit, videri cet., Plin. H. N. XIV, 13: cf. Hor. Ep. I, 16, 42: van daar a) dare judicem geven, Cic. Verr. II, 12. Plin. Ep. II, 11 in.; dit deed de Praetor: petere judices, Plin. Ep. II, 11 in., zich richters verzoeken, d. i. verzoeken, dat de zaak niet voor den Senaat, maar voor de gewoone Richters bepleit wordt: b) judicem ferre alicui, Cic. Or. II, 65 en 70. Rosc. Com. 15. Liv. III, 24 en 57, iemand eenen Richter opdragen of voorslaan: dit deed de geen, welke iemand wilde beschuldigen. c) dicere judicem, Liv. III, 56, den Richter benoemen, gevolglijk zich in het pleidooi inlaten: dit deed de beschuldigde of aangeklaagde, of die te beschuldigen was. d) Judex quaestionis, Cic. Brut. 76. Cluent. 54 in., i. e. de post van den Praetor, die het gerichtelijk onderzoek bestuurde: van hem staat ook quaestioni judex praeest, Cic. Rosc. Am. 4. Not. De Richters, die, onder voorzitten van eenen Praetor het recht te Rome handhaafden, werden eerst uit den Senaat, vervolgends door C. Gracchus toedoen uit de Ridders, toen, door toedoen van Sulla, weder uit den Senaat, eindelijk door de Aurelische wet uit de drie standen te samen, te weten, uit den Senaat, de Ridders, en het volk verkozen. Zij waren in zekere Decuriën verdeeld: wanneer dan deze, dan gene aan het ambt kwam. De Richters werden bij het lot verkozen: dit heet sortitio. Daar op stondt het den beschuldigers en beschuldigden vrij, de hun verdachte of gehaatte Richters te verwerpen: dat heet rejectio: vervolgends werdt door het lot het afgekeurde getal weder aangevuld: dat heet subsortitio, en daar bleef het bij. Not. Doch, dit is alles van die tijden te verstaan, toen er reeds Praetors waren. In de oudste tijden was ook het volk of ook de hoogste Overigheid, bij voorb. Consul, Decemvir legibus scrib. of Tribunus militum consul. potest, de Richter, bij voorb. van den Decemvir Appius staat het Liv. III, 44. Not. alteniu judices, Cic., zie Alternus. 2) een Richter in 't gemeen, in elke zaak, ook buiten het gerecht, d. i. die ergens over oordeelt, zijn oordeel zegt, die iet beslist of beslissen moet, bij voorb. studiorum, Cic. Fin. III, 2: multarum rerum, Cic. Planc. 13: ut aequum te judicem dolori meo praebeas, Cic. ad Div. V, 2 extr.: vos eritis judices, laudine an vitio duci id factum oporteat, Terent. Ad. Prol. 2: cf. Ovid. Met. II, 428. Fast. IV, 322: 3) weller heette de Consul ook Judex, Liv. III, 55 extr.: vitite huc ad judices i. e. consules, Varr. L. L. V, 9: dus ook ite huc ad judices, Ibid.

JUDICATIO, onis, f. 1) onderzoek, bij voorb. longi subsellii, Cic. ad Div. III, 9: de re, Inscript. ap. Gruter. p. 242 extr.: cf. Quintil. III, 6, 70. V, 11, 36. VI, 5, 11. VII, 5, 3: van daar in gerichtelijke redenen, de onderzoeking der

voortgebrachte ontschuldiging, Cic. Invent. I, 13 med. en 14 in. Quintil. III, 11 in. Auct. ad Her. I, 16. 2) beoordeeling, oordeeling.

JUDICATO (Ablat.), zie Judico.

JUDICĀTRIX, icis, f. Richteresse, beoordeelaarster, Quintil. XI, 15 med. §. 21, alwaar hij de woorden aanhaalt der genen, die Theodorus definitie van de Rhetorica vertaald hebben: gevolglijk moet men het niet als een woord van Quintilianus aannemen.

JUDICĀTUS, us, m. het Richter-ambt, Cic. Phil. I, 8.

JUDĬCIALIS, e, het gericht betreffende, daar te vinden, daar toe behoorende, gerichtelijk, bij voorb. consuetudo, Cic. Arch. 12 extr.: molestia, Cic. Att. XIII, 6: jus, Cic. Verr. IV, 47: caussa, Cic. Div. II, 26: annus ille, Cic. Brut. 67 in., i. e. waar in Pompejus door lege aan de Gerichtshoven eene andere gedaante gaf: genus dicendi, Cic. Invent. I, 5.

JUDĬCIĀRIUS, a, um, i. q. judicialis, het gericht betreffende, gerichtelijk, bij voorb. lex, Cic. Pis. 39, i. e. de judicia: quaestus, Cic. Cluent. 26: controversia, Cic. Verr. I, 2.

JUDĬCIUM, i, n. 1) het gericht, d. i. gerichtelijk onderzoek, bij voorb. exercere, Cic. Q. Fr. II, 16, of agere, Plin., als hier uit, d. i. aanstellen: van daar qui judicium exercet, Cic. Arch. 12, i. e. praetor: judicium accipere, Cic. Quint. 20, zich in de richterlijke uitspraak of Proces inlaten: dus ook suscipere, Pandect. V, 3, 7: dare, Cic. Verr. II, 27. Flacc. 36, of reddere, Cic. Quint. 22, i. e. gerichtelijk onderzoek toestaan, verlof geven: van daar qui judicia dant, i. e. praetores, Cic. Verr. II, 12: judicium inter sicarios (wegens moord) committitur, Cic. Rosc. Am. 4, i. e. werd aangesteld: crimen versatur in judicio, Cic. Coel. 11: in judicium vocare, in een gerichtelijk onderzoek trekken, beschuldigen, Ibid. en Balb. 28 extr.: caussam in judicium deducere, Cic. de Opt. Gen. Or. 7: aliquem in judicium adducere, Ibid., voor het gericht brengen, beschuldigen: dus ook aliquem judicio arcessere, Cic. Flacc. 6, i. e. beschuldigen: dus ook revocare in judicium, Cic. Rosc. Am. 39: pati, Cic. Quint. [illegible], zich laten welgevallen: de zaak (of mensch) of de misdaad staat, deels met Praepositiën, deels in den Genitivus, bij voorb. de fide mala, tutelae, mandati, pro socio, fiduciae, Cic. Nat. D. III, 30: inter sicarios i. e. wegens moord, Cic. Rosc. Am. 4: injuriarum, Cic. Verr. II, 27: judicium consulis [illegible], Cic. Mur. 2, i. e. propter consulem [illegible]: judicium publicum i. e. wegens misdaad, die den Staat betreffen, bij voorb. [illegible], Cic. in Caecil. 1. Brut. [illegible]: ook in andere gevallen, die betrekking op den Staat hebben, bij voorb. Cic. Arch. 2 [illegible] gens het burgerrecht van Archias, [illegible] zij het hier ook wegens [illegible], te weten, dat Archias zich [illegible] dragen had, daar hij, volgens [illegible] dachten van den aanklager, [illegible] was: integendeel privatum i. e. [illegible] en dijn betreffende, Cic. [illegible] vum, Cic. Mil. 1: turpe i. e. [illegible] [illegible]

adipisci, Terent. Phorm. II, 3, 57 *en* 59, i. e. *verlof tot gerichtelijk onderzoek, doch, het kan in beide plaatzen vonnis zijn.* Not. conscripserunt edictum — cum poena & judicio, Cic. Off. III, 20, i. e. *dat hij voor het volk beschuldigd en in een gerichtelijk onderzoek veröordeeld zou worden: ten zij men* indicio *moet lezen, d. i. belooning van de aanklagt: ook elk onderzoek, bij voorb.* judicium (censorum) cum re conjunctum, i. e. *waar, treffend*, Cic. Cluent. 44: judicium agere, *aanstellen*, Plin. H. N. IX, 35 prope fin. Not. judicium nullum habuit, Nep. Att. 6, i. e. (*misschien*) nunquam fuit judex *of* nunquam accusatus est: *van daar* a) *een Proces, bij voorb.* in familiarissimi tui judicio, Cic. ad Div. V, 7. §. 3: turpe, Cic. ad Div. IX, 25: *van daar* judicium adcipere, *zie hier voor: van daar* judicia contraria, Cic. Off. III, 17 med., i. e. *wederzijdsche Processen, wanneer, bij voorb. de minderjaarige den voogd, en de voogd weder den minderjaarigen beschuldigt: ook kan men het een en ander uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* judicio arcessere, Cic.: nunquam habuit judicium, Nep., *wanneer het het zelfde is, als* accusatus est: *zoo staat ook* judicium fortunarum habere, Cic. Verr. I, 53, *een Proces enz. hebben, d. i. beschuldigd worden: ook in 't gemeen, een Proces hebben, van den beschuldiger en beschuldigden*, Ibid. II, 29 post med.: *van daar* judicium vincere, Cic. Verr. I, 53, *het Proces winnen.* b) *elk vonnis, bij voorb. van eenen Opziener, bijzonder van den Richter, gerichtelijk vonnis, bij voorb.* multis optimis viris injustis judiciis tales casus incidisse, Cic. ad Div. V, 17. §. 5: judicia domi conflabant (decemviri), Liv. III, 36: judicium reddere *en* adipisci, Terent., *zie hier voor:* infamia judicii (scil. populi), Liv. IV, 10 post med.: *dus ook* judicium populi, Ib. III, 7 in.: *van daar richterlijk vonnis of veroordeeling, bij voorb.* magis me hoc judicio laetatum, Cic. ad Div. VII, 2. §. 4. c) *het gericht, d. i. de plaats, waar het gericht gehouden wordt, bij voorb.* vocare aliquem in judicium, *voor het gericht dagen, d. i. beschuldigen*, Cic. Coel. 1. Balb. 28, *zie hier voor: dus ook* in judicium adducere *en* revocare, Cic., *zie hier voor:* Pompejus judicium militibus clauserat, Quintil. IV, 2 ante med.: venire in judicium, Nep. Epam. 8. d) *de Richter, bij voorb.* judicium sortiri, Cic. Verr. II, 18: circa judicium, Val. Max. II, 10, 1. 2) *elk oordeel, uitspraak, meening, bij voorb.* meo judicio, Cic. Brut. 8. Quint. IX, 3, *naar mijn oordeel:* judicium facere, Cic. ad Div. I, 7 med. XIII, 29. Caes. B. G. I, 41, *oordeelen, uitspraak doen:* meum semper fuit judicium, Cic. Tusc. I, 1, seq. Accusat. & Infinit., i. e. *mijne meening (oordeel) is altijd geweest, ik heb altijd geloofd enz.: van daar* a) *de magt om te oordeelen, oordeel, vermogen, bij voorb.* est mei judicii, *ik ben daar van oordeelen*, Cic. Fin. II, 12: *dus ook* neque sui judicii esse, — discernere, Caes. B. C. I, 35, i. e. *zij konden het niet beöordeelen, zij mogten daar niet over oordeelen enz.:* habere intelligens judicium, Cic. Opt. Gen. Or. 4: subtile, Horat. Ep. II, 1, 242: quidquid judicii habuerim, Cic. ad Div. VI, 18: b) *de handeling, gedrag, dewijl men daar uit ziet, wat iemand oordeelt, bij voorb.* ex Chrysogoni judicio, Cic. Rosc. Am. 27: ut judicium nostrum metus videatur, Brut. & Cass. in Cic. Epist. ad Div. XI, 3: ex vestro judicio fructum cet., Cic. Manil. 1, i. e. *de benoeming van* Cicero *tot* Praetor: *van daar* judicium, Justin. V, 11, *of* judicium supremum, Sueton. Aug. 66. Valer. Max. VII, 7, 4, i. e. *Testament, vermaking, uiterste wil:* c) *inzicht, kunde, overleg, bij voorb.* judicio aliquid facere, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: judicio fugere, Nep. Att. 15: est mei judicii, Cic., *zie hier voor: gelijk men dan meer hier toe brengen kan.*

JUDĬCO, avi, atum, are, 1) *gerichtelijk onderzoeken of Richter zijn, bij voorb.* hi homines non judicabunt, Cic. Verr. Act. I, 10, i. e. *zullen geen Richter zijn:* qui judicarent i. e. judices, Cic. Verr. II, 12 in.: qui judicet, Ibid. 13 in., i. e. *Richter zij, of de zaak onderzoeke:* turpe sibi existiment, non judicare, Ibid. I, 9 extr., i. e. *de zaak onderzoeken of uitspraak doen:* qui recte possint judicare, Ibid. 8 med.: severus in judicando, Cic. Manil. 13, *alwaar het ook zijn kan, vonnis vellen: ook* rem, *bij voorb.* in rebus judicandis, Cic. Verr. I, 10, *ten zij dit tot n. 3. behoort: ook Praetor zijn, bij voorb.* qui judicarat i. e. Verres, Praetor, Cic. Verr. V, 6 ante med. 2) *uitspraak doen, veroordeelen, beslissen, van den Richter, bij voorb.* falsum, Cic. Flacc. 21: reum, i. e. *in eene zaak uitspraak doen, bij voorb.* contra aliquem, Cic. Flacc. 20 extr.: judicium, Cic. Div. I, 50 e poëta: *van daar* rem judicandam, Cic. Fin. II, 16: in rebus judicandis, Cic. Verr. I, 10, *zie hier voor: ook* seq. Accusat. cum Infinit., *bij voorb.* judicare, deberi dotem, Cic. Caecin. 25 extr.: judica, hoc factum esse, Ibid.: *ook* Absolute, *bij voorb.* turpe sibi existiment, non judicare, Cic. Verr. I, 9 extr.: vel judicari poterat vel amplius pronuntiari, Ibid., i. e. *men kon enz., ten zij men* reus *uit het voorgaande er onder verstaan wil: dan zou het zijn, veröordeeld worden: bij slot is het dezelfde zin: ook behoort hier toe* magistratus judicassit, Cic. Leg. III, 3. e Legg. XII. Tab., *voor* judicaverit: *ook* alicui, *bij voorb.* alicui perduellionis, Liv. I, 26: alicui capitis vel pecuniae, Liv. XXVI, 3 extr., i. e. *tot lijf- of geldstraffe: ook* alicui perduellionem, Liv. XLIII, 16 med.: *ook* aliquem: *van daar* ut judicetur, qui — incenderit, Cic. Nat. D. III, 30, *op dat die veröordeeld worde, welke enz.: doch, het kan ook zijn, op dat een vonnis geveld of beslist worde, wie enz.: van daar* judicatus, a, um, a) *van personen, veröordeeld, bij voorb.* pecuniae, Liv. VI, 14. XXIII, 14, i. e. *wegens geld, tot eene geldboete:* judicatum duci, Cic. Or. II, 63 in.: cf. Plaut. Asin. V, 2, 87: ad Menaechmum eo, quo jam diu sum judicatus, Ibid. Men. I, 1, 20, i. e. *waar heen (tot wien) ik gaan moet, ik ben, als 't ware, daar toe verwezen, veröordeeld:* b) *van zaken, waar in een vonnis geveld, wat door vonnis en recht beslist is, beslist, bij voorb.* caussa, Cic. Rab. Post. 4: res, Cic. Verr. II, 43. Flacc. 21. Phil. XI, 5: *van daar* judicatum, *het geen door vonnis en recht of door richterlijke uitspraak beslist is, eene besliste zaak, bij voorb.* aliquod, Cic. Invent. I, 44: id, Ibid.: rarum aliquod, Ibid.: judicatum facere, Cic. Flacc. 20: cf. 21. Auct. ad Her. II, 13: solvere judicatum, Pandect. XXXI, 80. Cic. Quint. 8: *ook kan men het beslissing, vonnis, oordeel, vertaalen, bij voorb.* rarum, Cic., *zie hier voor:* cf. Gell. XIV, 2 extr.: *van daar in 't gemeen beslist, uitgemaakt enz., zie n. 7.* 3) *oordeelen, zonder* Accusativus, *bij voorb.* recte, Cic. Rosc. Am. 48: de aliquo, Cic. Manil. 1. Amic. 2, *en meermaalen: of beöordeelen, met den* Accusativus, *bij voorb.* ex re *of* re, i. e. *naar eene zaak, bij voorb.* ex aequo, Cic. Caecin. 23, *naar billijkheid:* aliquem ex aliorum ingeniis, Terent. Eun. I, 2, 118: aliquid sensu oculorum, ratione, Cic. Div. II, 43: aliquid non numero sed pondere, Cic. Off. II, 22 extr.: si utilitate judicandum est, Nep. Att. 13: *ook* seq. a, *bij voorb.* a vero sensu, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10: *van daar* judicato (Ablat.) *met oordeel, met overleg, bedachtzaam*, Gell. XIV, 1. 4) *oordeelen, d. i. met oordeel of overleg gelooven, wanneer het ook gelooven, daar voor houden, vertaald wordt, bij voorb.* quod — antea judicaram, Cic. ad Div. III, 4: sic statuo & judico, neminem habuisse cet., Cic. Or. II, 28: cf. Caes. ad Cic. in Ep. Cic. ad Att. X post Ep. 8. 5) *besluiten, een besluit nemen, voor goed vinden, bij voorb.* ab eorum consiliis abesse judicasti, Caes. ad Cic. in Ep. Cic. ad Att. X post Ep. 8. 6) *te verstaan geven, aanwijzen, openlijk verklaaren, bij voorb.* aliquem hostem, Nep. Hann. 7, *voor eenen vijand:* judicetur — hostis, Cic. Phil. III, 6: ipse judicavit, quam cet., i. e. indicavit, *heeft te verstaan gegeven, ontdekt*, Cic. Tusc. V, 20 extr.: *dus ook* Vitruvium judicasse, Liv. VIII, 19 post med.: *dus ook* judicavit Bibulus, Cic. ad Div. XV, 1 extr. 7) *beslissen, uitspraak doen, bij voorb.* victoria belli judicavit, Cic. Phil. XI, 3: differere malui quam judicare, Cic. Nat. D. III, 40: cui liceat judicare, Cic. Agr. II, 15: *van daar* Judicatus, a, um, *beslist, uitgemaakt, ontwijfelbaar, zeker, bij voorb.* si judicatum est cet., Cic. Att. I, 1: *van daar* judicatum, *eene besliste, uitgemaakte zaak*, Cic. Invent. I, 30.

JUGA JUNO, *zie* Jugus, a, um.

JUGĀLIS, e, (*ook* Jogalis, *zie beneden*) 1) *aan het juk gevoegd, saamgespannen, bij voorb.* equi jugales, Curt. IX, 10 post med.: *ook enkel* jugales scil. equi, Virg. Aen. VII, 280. Sil. XVI, 400, i. e. *die samen voor éénen wagen gespannen zijn: van daar Tropisch, echtelijk, bij voorb.* vinculum, Virg. Aen. IV, 16: lectus, Ibid. 496: ignes enixa jugales, Ibid. VII, 319, *voor* filium faces instar incendentem Asiam: dona, Ovid. Met. III, 309: amor, Senec. Agam. 239: taeda, Catull. LXIV, 303: foedus, Valer. Flacc. VIII, 222: anni, Martial. X, 38 2. 2) *aan den weversboom gevoegd, bij voorb.* tela jugalis *of* jogalis, Cato R. R. 10 *en* 14, *misschien* i. q. *een weversstoel.* 3) os jugale, Cels. VIII, 1, i. e. *een beentjen van het hoofd, boven het oor, bij de slaapen.*

JUGAMENTO, JUGAMENTUM, *zie* Jugumento cet.

JUGARĬUS, a, um, *bij voorb.* 1) jugarius scil. servus, Colum. I, 6, i. e. *die de ossen oppast, voedert:* 2) vicus jugarius, *in* Rome, *alwaar* Juno juga *eenen altaar hadt*, Fest.

JUGATĬO, onis, f. i. e. adligatio ad jugum: *van daar het aanbinden (bij voorb. van den wijnstok) aan dwarslatten*, Cic. Senect. 15 extr. Varr. R. R. I, 8 in.

JUGĀTUS, a, um, *zie* Jugo.

JUGERĀTIM i. e. per singula jugera, *van bunder tot bunder*, Colum. III, 3.

JU-

JUGĔRUM, i, ook is (van het oude Jugus), n. een morgen lands, een bunder, eene hoeve van 28,800 voeten, of 240 voeten in de lengte en 120 in de breedte, Varr. R. R. I, 10. Colum. V, 1. Plin. H. N. XVIII, 3. Quintil. I, 10 extr. Cic. Verr. III, 47 extr. Att. XII, 32. Q. Fr. III, 1, 2. Plaut. Men. V, 5, 15. Tibull. II, 6, 24. Juvenal. IX, 60.

JUGIS, e, 1) saam gevoegd: van daar juge auspicium, Cic. Div. II, 36, i. e. wanneer een gespan (bij voorb. ossen) mest maakt, gelijk Festus zegt: doch, misschien is dat mest maken (stercus facere), dat zonder dit in juge niet ligt, juist niet volstrekt nodig, maar alleen les toevallige: misschien is juge auspicium in 't gemeen, wanneer iemand een gespan ossen ontmoet: dit past ook op de plaats van Cicero: ook zegt Festus: juges i. e. ejusdem jugi, pares: unde conjuges & sejuges: 2) steeds duurend, bij voorb. puteus, Cic. Nat. D. II, 10: aqua, Sallust. Jug. 89 (94). Horat. Sat. II, 6, 2: concordia, Gell. XII, 8 extr.: pluvia, Apul. de Mundo ante med. p. 61. Elm.: furor, Ibid. Met. IX post init. p. 218. Elm.: thesaurus, Plaut. Pseud. I, 1, 82.

JUGĬTER, 1) in één weg, bestendig, Apul. post med. p. 71. Elm.

JUGLANS, dis, f. (zal staan voor Jovis glans, zoo als Varro, L. L. IV, 21, en Bassus, ap. Macrob. Sat. II, 14, zeggen) walnoot, Plin. H. N. XVII, 2: ook nux juglans, Plin. H. N. XIV, 21 extr. XV, 22: putamina juglandium, Cic. Tusc. V, 20, nootenschaalen.

JUGO, avi, atum, are, eigenlijk i. q. ad jugum adligare: van daar 1) van den wijnstok, aan wijnlatten of dwerslatten binden, bij voorb. vites of vineam (i. e. vites), Colum. IV, 26. Ibid. de Arbor. 4. Varr. R. R. I, 8: ook in 't gemeen, op dergelijke wijze, aanbinden, bij voorb. palos perticis, Colum. XII, 39. 2) in den echt verbinden, Virg. Aen. I, 345 (349). Catull. LXIV, 21. Stat. Sylv. I, 2, 183. Senec. Troad. 362. 3) samen knoopen of voegen, verbinden, bij voorb. virtutes inter se jugatae sunt, Cic. Tusc. III, 8: sol igneas habenas immittit propius & jugat (i. e. jungit) terrae, Naev. ap. Macrob. Sat. I, 18: van daar verba jugata i. q. conjugata, Quintil. VI, 3 post med., die van elkander afstammen, als justus, juste cet.

JUGO, ĕre, drukt de stem van den gier of kuikendief (milvus) uit, volgends Festus: ook Varr. ap. Non. 2. n. 846, e Lect. Scalig.

JUGOSUS, a, um, i. e. jugis praeditus, bergachtig, bij voorb. sylvae, Ovid. Am. I, 1, 9.

JUGŬLA, ae, f. of Plural. JUGŬLAE, arum, f. een gestarnte, anders Orion genoemd: Singul. staat Varr. L. L. VI, 8 post med. en Fest., de Plural. staat Plaut. Amph. I, 1, 119. Not. jugulae, Manil. V, 175, zijn twee starren in den Kreeft, anders aselli genoemd. Not. waarschijnlijk ontbreekt stella of stellae: en Jugulus, a, um, i. q. junctus, en in Festus staat er stella bij.

JUGŬLATIO, onis, f. het doorsteeken, dooden, vermoorden, Auct. B. Hispan. 16 en 18: facere jugulationem alicujus, Ibid. 16 en 22.

JUGŬLO, avi, atum, are, 1) doorsteeken of dooden, bij voorb. suem, Cic. Tusc. V, 40: hominem, Cic. Phil. III, 2. Nep. Eum. 12. Horat. Ep. I, 2, 32: dus ook ova proceum, Valer. Flacc. VII, 277: ook in 't gemeen, dooden, bij voorb. quartana neminem jugulat, Cels. III, 15 extr.: en men kan het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen, bij voorb. Cic. Phil. III, 2. Nep. Eum. 12: se ipsum, Plaut. Stich. IV, 2, 3: van daar 2) Tropisch, iemand, als 't ware, nedervellen, d. i. te schande maken, dat hij niets zeggen of zich niet herhaalen kan, bij voorb. aliquem factis decretisque, Cic. Verr. II, 26: aliquem plumbeo telo, Cic. Att. I, 16: jugularas hominem (scil. dictis), Terent. Eun. III, 1, 27: jugulari sua confessione, Cic. Verr. V, 64: his literis te jugulatum esse, Ibid. III, 54: reviviscat Pompejanorum causa toties jugulata, Anton. ap. Cic. Phil. XIII, 18: suo sibi gladio hunc jugulo, Terent. Ad. V, 8, 35: dus ook curas, Martial. VIII, 51, 26: Falernum, i. e. verderven, Ibid. I, 19, 5.

JUGŬLUS, a, um, verbinden of verbindend: van daar A) jugula scil. stella, zie Jugula: B) Jugulum, scil. os, ook somtijds jugulus, scil. locus, 1) het sleutelbeen aan den hals, waar door de schouder met de borst saamgevoegd wordt: het is dubbel, aan elke zijde een, Cels. VIII, 1 post med. p. 504. Almel. en Ibid. 8 in.: van daar jugulum dextrum en sinistrum, Ibid. 8: ook Plur. jugula of juguli, bij voorb. uni homini juguli, Plin. H. N. XI, 43 Hard., alwaar Ed. Elzev. jugula heeft: van daar ook Plur. van de keel, zie beneden: 2) in 't gemeen, de holligheid boven deze beide beenen aan de keel, en de keel zelve, bij voorb. jugula concava, Cic. Fat. 5. Dit is de plaats, waar men een mensch doodsteeken kan: van daar staaken de overwonnen Gladiators het jugulum toe, om zich van de overwinnaars te laten doorsteeken enz.: van daar jugulum resolvere, Ovid. Met. I, 227, of persodere, Tacit. Ann. III, 15, i. e. doorbooren, er in steeken: dus ook ferrum jugulo mergere, Senec. Agam. 973: of condere, Ovid. Met. XIII, 458, of gladium demittere in jugulum, Plaut. Merc. III, 4, 28: jugulum dare, Cic. Mil. 11, of porrigere, Horat. Sat. I, 3, 89, i. e. toereiken, toehouden, scil. om zich te laten doorsteeken: dus ook praebere, bij voorb. praebendus est jugulus, Quintil. IX, 21: dus ook offerre alicui jugulum, Tacit. Hist. I, 41, of ostentare pro aliquo, Cic. Att. I, 10 ante med.: crudelitatem a jugulis vestris avertit, Cic. Phil. XIV, 9: van daar in jugulum dabit fructus i. e. ad necem of ad exitum, Manil. IV, 128: verders jugulum petere, Cic. Mil. 11, i. e. er op losgaan: verders voces per jugulum redituras, Plin. H. N. XIV, 22: tenui jugulos aperire susurro, Juvenal. IV, 110, voor jugulare: verders hic dabit pacem jugulus, Lucan. II, 317: van daar jugulum petere, Quintil. VIII, 6 post med. §. 51, Tropisch, d. i. de hoofdzaak in de wederlegging aantasten, als 't ware, iemand het mes op de keel zetten: dus ook jugulum video scil. causae, Plin. Ep. I, 20 med., i. e. hoofdpunt; hoofdbewijs.

JUGUM, i, n. (waarschijnlijk scil. aliquid of lignum, instrumentum cet., van jugus, a, um, verbindend, verbonden), dat, waar door eene zaak met eene andere verbonden wordt: van daar 1) scil. lignum of instrumentum, het juk, d. i. het houten kromme werktuig, dat op den hals van twee ossen (om te ploegen) gelegd wordt, en ze dus samen koppelt, bij voorb. nos juga imponimus, Cic. Nat. D. II, 60: bos juga detrectans, Virg. Georg. III, 57: colla jugo [illegible] rus didicit, Tibull. IV, 1, 170: juga [illegible] ris solvere, Virg. Ecl. IV, 41, of demere, Horat. Od. III, 6, [illegible] juga ferre, Ovid. Her. Ep. VI, 97. Ook het juk of haam, van paarden, ezels enz., dat van een ossenjuk eenigzins onderscheiden was, dewijl daar treklijnen of strengen tevens aan de wagen vast gemaakt waren, bij voorb. demere juga equis, Ovid. [illegible] XXI, 86. Fast. II, 74: equi — colla jugo eripiunt, Ovid. Met. II, 318: colla jugo — equos cet., Ibid. XII, 77: frena ferre jugo, van paarden, Virg. Aen. III, 542: equi jugum quaerere, Curt. III, 11: equi — jugum excusserant, Ibid. IV, 15: jugum adstrictum nodis cet., Ibid. III, 1, 15: distinguebant gemmae jugum, Ibid. III, 3, 16, [illegible] plaatzen de disselboom is: dus ook plaustri, Justin. XI, 7: verders van den ezel, bij voorb. jugum asinarium, Cato R. R. 11: van muilezels, Phaedr. III, 6, 6: dus ook leones jugo subdere & ad currum jungere, Plin. H. N. VIII, 16 post med.: leones jugum subeunt, Ibid. X, 45: leones praebent ad juga curva jubas, Ovid. Fast. IV, 216: collo tigres jugi [illegible], Horat. Od. III, 3, 14: van daar a) een gespan, een koppel, bij voorb. ossen, bij voorb. uno jugo boum, Plin. H. N. XVIII, 3 in.: juga boum tria cet., Plin. H. N. XXXIII, 10: ook zonder boum, bij voorb. multa juga, Cic. Verr. III, 51 en 52: juga quinque, Ovid. Fast. I, 364: dus ook jugum boum, Colum. II, 13, en even te vooren staat duobus jugis boum: dus ook [illegible] modii decem conferuntur quatuor jugis, Ibid., en [illegible] tribus jugis coluntur, Ibid., i. e. hebben vier of drie [illegible] nodig, gevoeglijk even zoo veel [illegible], Not. Cic. Verr. III, 11, staat: qui in singulis jugis arant; men vraagt, of in niet diende weg te blijven, d. i. met [illegible] gespan: maar blijft in, dan behoort het tot b: het eerste zou beter zijn: van daar een span, gespan, Tropisch, d. i. een paar, bij voorb. aquilarum, Plin. H. N. X, 41 ook van [illegible], bij voorb. sororium, Apulej. Met. V [illegible] p. [illegible] Elm., het zusterlijke paar, d. i. de beide zusters: dus ook fraternum, i. e. twee broeders, Valer. Max. V, 5, 1: dus ook jugum impiorum nefarium, Cic. Phil. XI, 2 extr., van Antonius en Dolabella: b) zoo veel akkers, als een span of koppel ossen op éénen dag beploegen kan, zoo als Varro, R. R. I, 10, zegt, [illegible] Plin. H. N. XVIII, 3 in. e Lect. Hard.: van daar qui in singulis jugis arant, Cic. Verr. III, 11, zie hier voor: c) een span paarden, Virg. Aen. V, 147: ook de wagen, bij voorb. juga deserta, Virg. Aen. X, 594: cf. XII, 374: d) het juk, Tropisch, bij voorb. servile, Cic. Phil. I, 2, i. e. slavernij: dus ook [illegible] jugo, Horat. Sat. II, 7, 91: [illegible] subtrahere, Ovid. Rem. [illegible] jugum excutere, Plin. Paneg. 11: [illegible] XXXV, 17. Tacit. Agric. 31: [illegible] Justin. XLIV, 5: [illegible] mere, Senec. Octav. [illegible] het huwelijksjuk, d. i. [illegible] jugum ferre, Horat. Od. II, 5, 1: van daar jamne ea (virgo) fert jugum? i. e. concubuit cum viro, Plaut. [illegible] 50: ook van den [illegible] bij voorb. ferre jugum doloris, [illegible] 35, 26: nec jactare jugum [illegible] Juvenal. XIII, 22, i. e. [illegible] den. Not. pari jugo [illegible] inspanning (van twee), [illegible] Plin. Ep. III, 9 post in. §. 9: cf. [illegible]

Digitized by Google

nec. Ep. 109 extr. II) *wegens de gelijkheid, elk dwershout, dat twee andere zaken verbindt: 1) de dwerslat of dwersbalk, die horizontaal aan de twee* perpendiculair *ſtaande latten of paalen gevoegd wordt, om den wijnſtok daar aan te binden; gemeenlijk het juk of de haam genoemd*, Varr. R. R. I, 8 in. Colum. IV, 16 extr. 17 *en* 19. Plin. H. N. XVII, 21 extr.: vineam ad jugum perducere, Plin. H. N. XVII, 22: palmes in jugum inſilit, Ib.: vineam (i. e. vites) ſub jugum mittere, Colum. IV, 22 in., i. e. *aan dit juk aanbinden: van daar in den oorlog zekere figuur, wanneer op twee ſtaaken een dwersbalk gelegd werdt; daar men dan de overwonnen vijanden ſomtijds tot ſchande onder door liet kruipen; het welk* ſub jugum mittere *heet*, Cic. Off. III, 30. Liv. IX, 4, 6 *en* 15. X, 36: *ook* ſub jugo mittere, Liv. III, 28 extr., *alwaar er eene beſchrijving van ſtaat: van daar Tropiſch, bij voorb.* ſub jugum mittere calamitates, terroresque, Senec. de Provid. 4, i. e. *onder 't juk brengen, bedwingen: 2) het dwershout aan de evenaar, daar de weegſchaalen aan hangen: van daar de weegſchaal, een geſtarnte*, Cic. Div. II, 47: *dus ook* juga Chelarum (ſcil. Scorpionis), i. e. *de weegſchaal*, Manil. I, 609: cf. Chele: *ook de evenaar aan den diſſelboom van den wagen, bij voorb.* circa temonem ab jugo, Liv. XXXVI, 41 med.: jugum adſtrictum nodis, Curt. III, 1, 15: gemmae intermitebant jugum, Ibid. III, 3, 16: plauſtri, Juſtin. XI, 7, *zie hier voor*: cf. Ovid. Met. II, 109: *van daar de wagen*, Virg., *zie hier voor*: 3) *het dwershout, waar op het weefzel gerold wordt, weversboom*, Ovid. Met. VI, 55. 4) *de dwersbank in het ſchip, daar de roejers op zitten, roeibank*, Virg. Aen. VI, 411: 5) *de hoogte of top van een berg, dewijl de zijden daar door verbonden worden: of ook uit* n. 1. *wegens het uitſteeken, bij voorb.* montis, Virg. Ecl. V, 76: collis, Liv. XXXI, 39: Alpium, Liv. XXI, 35: Iſthmi, Liv. XLII, 16: Idaeum, Ovid. Faſt. IV, 264: cf. Her. V, 139: *ook zonder* montis, collis cet., *hoogte, bij voorb.* in jugo conſiſtere, Caeſ. B. C. VI, 40: ſummum jugum nacti, Ib. VII, 67: ſylvarum, Virg. Aen. VI, 256: frondoſis jugis, Ovid. Remed. 202: *van daar* ut ex Apennino fluminum, ſic ex ſapientum jugo — doctrinarum divortia cet., Cic. Or. III, 18: *ook vervolgends het aan een hangend gebergte*, Caeſ. B. C. I, 70, *alwaar het ook hoogten kunnen zijn*: omnibus ejus collis jugis, Caeſ. B. G. VII, 36.

JUGUMENTO, are, *over dwers ſamenvoegen, met dwersbalken ſamenvoegen, of enkel ſamenvoegen, bij voorb.* parietes, Vitruv. II, 1: angulos, Ibid. Not. *Sommigen lezen* jugamento.

JUGUMENTUM, i, n. *het geen, daar men iets mede ſamenvoegt, of ook over dwers ſamenvoegt, bij voorb. dwersbalk, bovendrempel enz.*, Cato R. R. 14. Ed. Geſner. *Sommige Edd. hebben* jugum.

JUGUS, a, um, 1) i. q. conjunctus, *ſamen behoorende, bij voorb.* ſex juga vaſa, Cato R. R. 146, *het welk* Varro, R. R. I, 22, 3, *herhaalt: dus ook* vaſa juga quinque, Cato R. R. 10: 2) *verbindend, zie* jugum *in 't begin: verders* Juno juga, Feſt., i. e. dea matrimonii.

JUM, *zie* jon.

JUMENTARIUS, a, um, i. e. ad jumenta pertinens, *bij voorb.* mola, i. e. quae movetur a jumentis; Pandect. XXXIII, 7, 27: contubernium, Apul. Met. X ante med. p. 222: jumentarii, ſcil. homines cet., *bij voorb.* collegium jumentariorum, Inſcript. ap. Fabrett. cap. 10. n. 276.

JUMENTUM, i, n. 1) *een beest, dat tot trekken of dragen gebruikt wordt, trekvee, lastdier, bij voorb. paarden, oſſen enz., bij voorb.* jumentis junctis vehi, *rijden*: cum curru vehi jus eſſet, morarenturque jumenta cet., ſcil. *om te rijden*, Cic. Tuſc. I, 41: undique conquiſitis jumentis, frumentum in caſtra deportant, Caeſ. B. C. I, 60: jumenta ſarcinis levare, Salluſt. Jug. 75 (78): ſarmenta in cornibus jumentorum deligata, Nep. Hann. 5: ſcabiem pecori & jumentis caveto, Cato R. R. 5 extr.: eo miſſa plauſtra jumentaque alia ab urbe cet., Liv. IV, 41: qui jumenta agebat, Liv. I, 48, i. e. *de koetzier, voerman*: jumenta oneraria, Liv. XLI, 4 in.: ut jumenta — educeret, Nep. Eum. 5, i. e. *paarden (om te rijden)*: eram ſine equitibus, ſine jumentis, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 13 in., i. e. *paarden*: jumento nihil opus eſt, i. e. equo, Cic. Att. XII, 32 extr.: ut jumenta praeſto eſſent, Liv. XLII, 1. Not. *Somtijds wordt het zoo gebruikt, dat het alleen paarden, muildieren en ezels betekent, gevolglijk oſſen en olijfanten niet, bij voorb.* non jumenta ſolum, ſed etiam elephanti, Liv. XXI, 37 extr.: jumenta boveſque, Colum. VI, 19: jumenta capiſtrantur, vel boum cornua cet., Ibid.: bos aut jumentum, Ibid. I, 6, 6: ploſtra bubus jumentiſque juncta, Inſcript. ap. Murat. p. 582: jumentis legatis, boves non continentur; Pandect. XXXII, 63 extr.: jumentorum appellatione non contineri boves, verius eſt, Ibid. XXI, 1, 38. Not. *als een ſpreekwoord* homo a me ſibi malam rem arceſſit i. e. ſua culpa, Plaut. Amph. I, 1, 171: 2) *dus het oudtijds een voertuig zou betekend hebben, zegt* Gellius XX, 1 med. Not. Jumentum *is waarſchijnlijk ſaamgetrokken uit* jugamentum *of* juvamentum, *gevolglijk van* jugum (jungo) *of* juvo.

JUNCETUM, i, n. *een oord vol biezen*, Varr. R. R. I, 8.

JUNCĔUS, a, um, 1) *van biezen, bij voorb.* vincula, Ovid. Faſt. IV, 178: ſporta, Colum. XII, 6: cratis, Plin. H. N. XXI, 14 extr.: fuſus, Ibid. XI, 28. 2) *aan biezen gelijkvormig, bij voorb.* herba caule junceo, Plin. H. N. XXV, 8 ante med.: virgo, Terent. Eun. II, 3, 23.

JUNCĪNUS, a, um, *uit biezen, bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XV, 7 poſt med.

JUNCŌSUS, a, um, *vol biezen, bij voorb.* ager, Plin. H. N. XXVIII, 6 extr.: litora, Ovid. Met. VII, 231.

JUNCTIM, 1) *vereenigd, d. i. bij een, bij voorb. zitten enz.*, Gell. XII, 8. 2) *vereenigd, d. i. achter een, bij voorb.* gerere conſulatus, Sueton. Claud. 14.

JUNCTĬO, onis, f. *verbinding, vereeniging*, Cic. Tuſc. I, 29: benevolentia, Cic. Amic. 7 in. Ed. Graev.

JUNCTŪRA, ae, f. *verbinding, bij voorb.* verborum, Horat. Art. 47 *en* 242: junctura eſt in verbis, Quintil. IX, 4: verticis, Ovid. Met. XII, 288: generis, Ibid. Her. IV, 135, i. e. *bloedverwantſchap*: genuum, Ovid. Met. II, 823: boum, Colum. II, 2 poſt med., i. e. *ſamenſpanning*: laterum juncturas fibula mordet, Virg. Aen. XII, 274, i. e. *de beide ſamenvoegende einden van den gordel: van daar de riemen of tengels van de paarden*, Capitol. Ver. 51. *ook de voegen of de plaats, waar twee zaken verbonden worden, bij voorb.* menſa — latente junctura, Plin. H. N. XIII, 15: ut humor teneat juncturas, Ibid. XVI, 40 poſt med.

JUNCTUS, a, um, *zie* Jungo.

JUNCTUS, us, m. i. q. junctio, Varr. L. L. IV, 8.

JUNCUS, i, m. *van* jungo, 1) *eene bies, biezen*, Plaut. Rud. III, 4, 27. Tibull. II, 3, 15. Virg. Ecl. I, 49. Ovid. Met. IV, 299. VIII, 336. Colum. X, 306: *bijzonder*, Plin. H. N. XXI, 18, *die daar wijdlopig van handelt*: 2) *elk biesachtig takjen, bij voorb.* Apios iſchas junceos duos — ſpargit in terra rubentes, Plin. H. N. XXVI, 8 poſt med.

JUNGO, nxi, nctum, 3. 1) *verbinden, vereenigen, ſamenvoegen, knoopen, bij voorb.* res inter ſe, Cic. Tuſc. V, 2. Or. I, 51 extr.: amicitiam cum aliquo, Cic. Dejot. 9: jungi cum impari, Liv. I, 46: juncta inter ſe i. e. ſecum, Liv. V, 4: cum aliquo pacem, adfinitatem, Liv. I, 1: dextram dextrae, Virg. Aen. I, 408 (412): vulpes, Ibid. Ecl. III, 91: aliquem ſecum in matrimonio, Curt. X, 3 poſt med., *of* matrimonio, Ibid. V, 3. Liv. XXX, 14: *dus ook* taedas, Stat. Sylv. III, 4, 54: ſomnum morti, Petron. 79: noctem diei, Juſtin. XII, 3: oſcula, *elkander kuſſen*, Petron. 67: aliquid cum re, Cic. Brut. 97 in.: juncta facere, Cic. Fin. II, 6 extr., i. e. *verbinden: van daar* a) fluvium ponte jungere, Liv. XXI, 45. Curt. IV, 9, *eene brug over de rivier ſlaan: ook* pontem, Tacit. Ann. I, 49, *ten zij dit tot het volgende behoort: dus ook* flumen rate, Liv. XXI, 47: *ook* urbem ponte, Plin. H. N. V, 24 extr.: cum Danubius ripas gelu jungit, Plin. Paneg. 12: foſſas ſaltu i. e. *er over ſpringen*, Stat. Achill. II, 423: b) *ſamenvoegen, d. i. maken, bij voorb.* foedus, Liv. VII, 30: *dus ook* pontem, Tacit. Ann. I, 49: pontes & propugnacula, Virg. Aen. IX, 170: pacem, adfinitatem cum aliquo, Liv. I, 1. c) vulnera, Stat. Theb. X, 732, i. e. *geneezen*: d) verba i. e. *ſamenvoegen*, Quintil. I, 5 extr. IX, 4: *van daar* verba juncta, Cic. Or. 56 in. *en* Partit. 15, i. e. *ſaamgeſtelde* (Compoſita) *of ſpreekwijzen* (Phraſes): *ook hier* verba jungere, *ſpreken, bij voorb.* tria verba, Martial. VI, 51, 2: *van daar* colloquium, *een geſprek houden*, Sil. XIII, 734: e) gradus, Sil. IV, 374, i. e. congredi, *ſamen gaan*: oſtia, Juvenal. IX, 105, i. e. *ſluiten, toedoen*. 2) *toevoegen of verbinden met iet, bij voorb.* ſapientiam eloquentiae, Cic. Or. III, 35: ſe ad aliquem, Cic. Roſc. Am. 47: ſocia arma alicui, Liv. I, 2: alicui populos, Virg. Aen. VIII, 476: *ook kan men* n. 1. *hier toe brengen: verders* equos curru (*voor* currui), Virg. Aen. VII, 724, *en* ad currum, Plin. H. N. XXXIII, 3 med., i. e. *aanſpannen: ook met den enkelen* Accuſativus, *bij voorb.* equos, Virg. Georg. III, 113: pares, Ibid. 169: vulpes, Ibid. Ecl. III, 91. 3) *aan een rijgen, voortzetten, geene tuſſchenruimte laten, niet afbreken, bij voorb.* laborem, Plin. Ep. IV, 9 med.: junge puer cyathos, Stat. Sylv. I, 5, 10: ſomnum morti, Petron. 79: noctem diei pervigilem, Juſtin. XII, 13: fundos, Petron. 77, i. e. *die alle ſamen te koopen, die alle te bezitten*: longos fines agrorum, Lucan. I, 167. Not. Particip. junctus, a, um, *bij voorb.* oratio, Cic. Or. III, 43, i. e. *wel ſaamgevoegd, numereus*: verba, Cic., *zie hier voor*: indignatio juncta conque-

stioni, Cic. Invent. II, 11: religio juncta cum cognitione, Cic. Div. II, 72: *ook zonder* cum, *bij voorb.* improbitas scelere juncta, Cic. Or. II, 58 extr.: defensione juncta laudatio, Cic. Brut. 44: *verders* juncta vehicula, Liv. XLII, 65, i. e. *aangespannen:* rheda equis juncta, Cic. Att. VI, 1 extr.: *van daar* junctis scil. equis *of* animalibus i. e. *te wagen*, Plin. Ep. II, 17 in. Ed. Gesn.: *doch, andere lezen* jumentis: *het heeft ook de* Gradus, *bij voorb.* junctior cum exitu, Cic. Fat. 16: junctior Haemonia est ponto, Ovid. Pont. I, 4, 31, i. e. *nader:* junctissimus, Tacit. Hist. IV, 52: tibi sit junctissima, Ovid. Met. IX, 548.

JUNICULUS, i, m. *een oude wijnrank*, Plin. H. N. XVII, 22.

JUNIOR, *zie* Juvenis.

JUNIPĔRUS, i, f. *jeneverstruik*, Virg. Ecl. X, 76. Plin. H. N. XVI, 21, 25 *en* 26.

JUNIX, icis, f. *eene jonge koe, kalf, veerze, pink*, Plaut. Mil. II, 3, 33. Pers. Sat. II, 47.

JUNO, onis, f. *dochter van* Saturnus, *zuster en gemaalin van* Jupiter. Not. 1) *zij was de beschermgodin der vrouwen*, Plin. H. N. II, 7: *daarom zwoeren de vrouwen bij haar*, Petron. 25: *ook manspersonen*, Juvenal. II, 98. 2) i. q. dea: *van daar* Juno inferna, Virg. Aen. VI, 138, *of* infera, Stat. Sylv. II, 1, 147, *of* profunda, Claudian. Proserp. I, 2, *of* Averna, Ovid. Met. XIV, 114. Sil. XIII, 601, i. q. Proserpina: *van daar kan men verklaaren, hoe* Juno Lucina, *zoo wel* Juno *als* Diana *kan heeten: te weten, het zou zijn* i. q. dea parturientium. 3) *voor gade of echtgenote* (*uit boert*), *bij voorb.* mea Juno, Plaut. Cas. II, 3, 14. 4) urbs Junonis i. e. Argos, Ovid. Her. XIV, 28, *alwaar zij bijzonder vereerd werdt, en ook naar sommiger gevoelen geboren zou zijn.* 5) Stella Junonis i. e. *de Planeet* Venus, *zoo als sommigen dien noemden*, Plin. H. N. II, 8: *ook* stella Junonia, Apul. de Mundo post init. p. 58. 6) Juno i. e. vis Junonis, Virg. Aen. V, 679.

JUPITER *of, hoe wel onnodig*, **JUPPITER** (Genit. Jovis cet.), m. 1) Jupiter, *een zoon van* Saturnus, *de opperste God der Romeinen, of het geen wij eenvouwig God noemen: misschien uit* Jovis pater (i. e. *vader* Jovis *of vader* Jupiter): *doch, er worden meer* Jupiters *geteld*, Cic. Nat. D. III, 21. *Volgends de Fabel is hij een broeder van* Neptunus *en* Pluto, *en gemaal van zijne zuster* Juno. Not. Felix in culpa quo Jove dicor ego? Ovid. Her. XVII, 50, i. e. *zijt gij ook een* Jupiter, *zoo als mijne moeder eenen* Jupiter *tot minnaar hadt, opdat ik mij, wegens uwe liefde, gelukkig kan noemen?* Jupiter lapis, Cic. ad Div. VII, 12. Gell. I, 21, i. e. (*misschien*) *het steenen standbeeld van* Jupiter: cf. Juro: Jovis ales, i. e. aquila, Ovid. Art. III, 420. 2) i. q. deus, *bij voorb.* Jupiter stygius, Ovid. Fast. V, 448. Virg. Aen. IV, 638, *of* niger, Senec. Herc. Oet. 1705, i. e. Pluto. 3) Jupiter, *een Planeet*, Cic. Nat. D. II, 20. Plin. H. N. II, 18. Lucan. X, 207. 4) *de lucht of de hemel, zoo als* Juno *eigenlijk de wolken beteekenen zal: van waar het schijnt te komen, dat* Juno *en* Jupiter *vrouw en man zijn, dewijl lucht en wolken vereenigd zijn: van daar* sub Jove, *onder den blooten hemel*, Ovid. Fast. II, 299. III, 527: sub Jove frigido, *in de koude lucht*, Horat. Od. I, 1, 25: Jupiter malus, Ibid. I, 22, 19: metuendus i. e. pluvius, Virg. Georg. II, 419:

uvidus, Ibid. I, 418: vernus, Juvenal. V, 78: hibernus, Stat. Theb. III, 26: aethera, quem homines Jovem adpellant, Cic. Nat. D. I, 15: adspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Jovem, Enn. Ibid. II, 25. Not. Juppiteres *voor* Joves, Tertull. Apol. 14, *alwaar staat:* Varro trecentos Joves (sive Juppiteres dicendum) introducit. *Ook zegt*, Priscian. 6, *de Genitivus van* Jupiter *zou eigenlijk zijn* Jupiteris *of* Jupitris: *daartegen zijn de* Casus Jovis, Jovi cet. *van den* Nominat. Jovis, *die ook voorkomt.*

JURAMENTUM, i, n. *een eed*, Pandect. XXII, 3, 25.

JURANDUM, i, n. *een eed*, *zie* Juro.

JURĀTO, *zie* Juro.

JURĀTOR, oris, m. 1) *een zweerer.* 2) *die anderen zweeren laat: van daar de* Censor, Plaut. Trin. IV, 2, 30, *en* Tropisch, Censor, *d. i.* Richter, *beoordeelaar*, Plaut. Poen. Prol. 58.

JURECONSULTUS, *zie* Jurisconsultus.

JUREJŪRO, avi, atum, are, *zweeren*, *bij voorb.* in eadem verba jurejurarent, Liv. XLI, 15 extr.

JUREPERITUS, *zie* Jurisperitus.

JURĔUS, a, um, *uit sop bestaande, of vol sop*, *bij voorb.* jurea, Plaut. Pers. I, 3, 15, scil. placenta.

JURGĀTIO, onis, f. 1) i. e. juris actio, Fest. 2) *het kijven.*

JURGIOSUS, a, um, *kijfachtig*, *bij voorb.* mulier, Gell. I, 17: facundia, Ib. XIX, 9 med.

JURGĬUM, i, n. *gekijf: ook past somtijds misnoegdheid, twist*, *bij voorb.* ex inimicitiis jurgia, maledicta, — gignuntur, Cic. Amic. 21: maledicta jurgii petulantis, Cic. Coel. 13: litibus & jurgiis se abstinere, Cic. Div. I, 45: in jurgio alicui respondere, Cic. Senect. 3: per jurgia aliquid dicere i. e. *in 't kijven*, Ovid. Trist. V, 11, 1: jurgio uxorem abegi, Plaut. Men. I, 2, 18: jurgio aliquem corripere, Sueton. Galb. 5: vixit cum uxore sine jurgio, sine offensa, Plin. Ep. VIII, 5: jurgium de possessione, Ascon. in Cic. Verr. I, 45, i. e. *gekijf, twist, misnoegen, proces:* jurgia irrita jactare, Virg. Aen. X, 95, i. e. *vergeefsch kijven:* jurgio aliquem lacessere, Sallust. Cat. 31 (52). Tacit. Ann. XIV, 49: furens in jurgia dictis saevis, Valer. Flacc. III, 638: erumpere in jurgia, Justin. X, 2: jurgia primum, mox rixa cet., Tacit. Hist. I, 64: fori jurgia, Senec. Herc. Fur. 172: jurgia fiunt, i. e. *ontstaat*, Plin. H. N. XVI, 44: jurgio contendere non solum cum adversario sed etiam cum judice, Cic. Brut. 70, i. e. *kijven:* jurgia nectere cum aliquo, Ovid. Am. II, 2, 35, i. e. *kijven.*

JURGO, avi, atum, are, *en* **JURGOR**, atus sum, ari, 1) *kijven*, *bij voorb.* cum aliquo jurgare, Terent. And. II, 3, 15: ne jurgares, quod cet., Horat. Ep. II, 2, 22: haec jurgans, querens — cum lacrymis agebat, Liv. VIII, 33 extr.: equiti jurganti liberius cet., Suet. Ner. 5: Trausius his jurgatur verbis, Horat. Sat. II, 2, 100. 2) *gerichtelijk twisten*, *bij voorb.* apud aediles adversus lenones jurgari, Justin. XXI, 5. Not. Jurgo *staat voor* jure ago, *door eene Contractie, zoo als* purgo cet., *dewijl elk kijver, twister enz., gelooft gelijk te hebben.*

JURIDICIALIS, e, *het recht betreffende*, *bij voorb.* constitutio *of* quaestio, Cic. Invent. I, 14. II, 22 extr. *en* 23 in. Topic. 24 extr. Auct. ad Her. I, 14, i. e.

wanneer de vraag is, of het met recht of onrecht geschiedt.

JURIDĬCUS, a, um, 1) *het recht handhaavende: van daar* juridicus, Substantive, *een Richter, gerichtsheader*, Senec. Herc. Fur. 581. Pandect. I, 20, 1: *bijzonder heette dus de geen, die in* Egypte *of te* Alexandrië *het recht handhaafde*, *bij voorb.* juridicus Aegypti, Inscript. ap. Gruter. p. 372. n. 4: Juridico, qui Alexandriae agit cet., Pandect. I, 20, 1. 2) *de handhaaving van het recht betreffende, gerichtelijk*, *bij voorb.* conventus, Plin. H. N. III, 1, i. e. *gerichtsstad of kreitsstad.*

JURISCONSULTUS *of* **JURECONSULTUS**, a, um, *zijn twee woorden*, consultus juris *of* jure, *in het recht ervaren, een Rechtsgeleerde*, Cic. Mur. 11, 12 *en* 13. Gell. IV, 2 cet., *zie* Consultus.

JURISDICTĬO *of* **JURIS DICTĬO**, onis, f. *voor* dictio juris, 1) *de handhaaving des Rechts*, 2) *in* Rome *is het, ten minsten voor de regeering der Keizers, alleen de handhaaving van het burgerlijk Recht, d. i. het betreft alleen private Processen, het mijn en dijn*, *bij voorb. inzetting in een goed, erfenisse enz., gevolglijk betreft het alleen de beide* Praetores, urbanum *en* peregrinum: *van daar* jurisdictio urbana & peregrina, Liv. XXXVIII, 35 extr., i. e. praetura urbana & peregrina: *dus ook* jurisdictio utraque i. e. urbana & peregrina, Liv. XXXIX, 39 extr.: *dus ook* jurisdictio urbana & inter peregrinos, i. e. peregrina, Liv. XLII, 31, *of* inter cives & peregrinos i. e. peregrina, Liv. XLV, 22: jurisdictione (scil. peregrina) tradita, Liv. XXVIII, 10: jurisdictionem intermitti, Cic. Haruſp. 26: in omni mea jurisdictione (scil. praetoria), Gell. X, 15 extr.: ex edicto praetor: cf. Colum. XII, 5 extr. Not. *Zij bestondt in twee stukken, in een* Edicto i. e. *Edict, Bevelschrift, dat de* Praetor *bij zijne aanvang bekend maakte, waar in de wijze stondt, hoe de Processen moesten behandeld worden enz., en in* decretis i. e. *Decreten of Vonnissen van denzelven.* [illegible] *de Provintiën betreft zij, naar het schijnt, zoo wel de private Processen als de openbare, d. i. de misdaaden, en bestondt uit de beide stukken* edicto *en* decretis, *zie hier voor*, *bij voorb.* jurisdictionem confeceram, Cic. ad Div. II, 13 extr.: ut jurisdictionem absolverem, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: Atratius, Cic. Flacc. 40 in. *Sommigen gelooven, dat ook voor de Keizers de* juris dictio *in de Provintiën enkel het* jus civile, *naar niet de misdaaden betroffen heeft.* [illegible] *het bezwaerlijk bewijzen.* Not. [illegible] *plaats, waar het recht gehandhaafd wordt, gerichtsstad*, *bij voorb.* medio[illegible], Plin. H. N. V, 28 extr. 2) *van daar rechtsgebied, magt*, *bij voorb.* sub [illegible], jurisdictionem — urbes subjungeret, Cic. Agr. II, 36: quae tuam urbem, quae oriantur, jurisdictio mea est, Senec. Clem. I, 1, i. e. *dat staat in mijne magt.* Not. *dat het twee woorden zijn, ziet men daar uit, dat ook voorkomt* juris[illegible]dictio, Liv. XLI, 9.

JURISPERITUS *of* **JUREPERITUS**, *zijn twee woorden* juris *of* jure peritus, (*gevolglijk ook zoo te schrijven*), *in het recht ervaren*, *bij voorb.* juris & literarum bene peritus, Cic. [illegible]: in libris veterum juris peritorum of jurisperitorum, Gell. IV, 2 extr.: *van daar* jurisperitia, Cic. Claud. 38.

Digitized by Google

JURISPRUDENTIA *of* **JURIS PRUDENTIA**, ae, f. *Rechtsgeleerdheid*, *Rechtswetenfchap*, *Rechtskunde*, Pandect. I, 1, 10.

JURO, avi, atum, are, *zweeren*, *bij voorb.* Qui fi juraret, crederet nemo, Cic. Flacc. 36: qui non juraverit, in fe — fciat. Liv. XXII, 53 extr.: juratus fum, & nunc jurabo, Plaut. Rud. V, 3, 16: jurare ex fui animi fententia, Cic. Acad. IV, 47 extr.: fallum, Cic. Off. III, 29 extr., i. e. *valsch zweeren*. *Met den* Accufativus *en* Infinitivus *is het menigvuldig*, *bij voorb.* me ea fentire, Cic. Acad. IV, 20: jurent, fe victores redituros, Liv. II, 45: jurat, fe cum non defertúrum, Caef. B. C. III, 13: juravit, fe — non reverfurum, Ibid. 87: cf. Cato R. R. 144. Horat. Ep. II, 1, 114: *dus ook* flammis urere gentem jurabat, *voor* fe ufturum effe, Sil. II, 351: cf. Claudian. B. Get. 81. *Ook met den* Nominativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* jurabo bis fex integer effe dies, Propert. III, 4 (5), 40: *ook* feq. ut, *bij voorb.* ex animi fententia, inquit, ut rempublicam non deferam, Liv. XXII, 53 extr., *alwaar* juro *ontbreekt*, *het welk moet opgemerkt worden: ook* alicui, *bij voorb.* fcis, tibi ubique jurari, cum ipfe juraveris omnibus, Plin. Paneg. 68: *ook* alicui aliquid, i. e. *onder eede verzekeren*, *bij voorb.* cineri bella, Sil. III, 23: tibi furorem, Stat. Theb. IV, 6, 96, *zie hier na: van daar* jurandum, i, *een eed*, Plaut. Cift. II, 1, 26, *of* jus jurandum, *zie* Jusjurandum: jurato (Ablat.) *onder eede*, Pandect. II, 16. Not. 1) jurare jusjurandum, *eenen eed zweeren*, *bij voorb.* veriffimum, Cic. ad Div. VII, 2: *dus ook* facramentum, Sil. X, 448. Lucan. IV, 228, *en* facramentum in verba alicujus, Petron. 117: falfum *valsch zweeren*, Cic. Off. III, 29 extr.: quod ita juratum eft, ut cet., Ibid. 2) jurare per Jovem, Cic. Acad. IV, 28, *bij* Jupiter: *dus ook* per cineres patroni, Quintil. IX, 2 prope fin. §. 95: per propugnatores Marathonis, Ibid. XI, 3, 168: juro per mala mea, per infelicem confcientiam, per illos manes cet., Ibid. VI. Prooem.: *ook zonder* per, *bij voorb.* deos, Ovid. Her. XXI, 2, *bij de Goden: dus ook* numina quaevis, Ibid. XVI, 319: Tellurem, Sil. VIII, 105: ftygiam paludem, Virg. Aen. VI, 323: maria afpera, Ibid. 351: *dus ook* haec — Junonis numina juro, Tibull. IV, 13, 15: haec eadem — terram, mare, fidera juro, Janumque cet., Virg. Aen. XII, 197: Jovem lapidem, Cic. ad Div. VII, 12. Gell. I, 21, i. e. *bij het fteenen ftandbeeld van Jupiter*, *volgends de verklaaring van* Ryckius *en anderen. Anderen verklaaren het zweeren*, *terwijl men daar bij eenen fteen* (filicem) *in de hand houdt en zegt:* fi fciens fallo, tum Jupiter — me bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem; *van welk gebruik*, Liv. XXI, 45, *gewaagt*, *en bij* Feft. *in* Lapidem *verklaard wordt*, *alhoewel noch* Livius *noch* Feftus *van het formulier zelve* Jovem lapidem jurare *daar bij gewag maakt: van daar* Juratus, a, um, *bij wien men gezwooren heeft*, *bij voorb.* jurata numina, Ovid. Her. II, 25: unda fuperis jurata i. e. Styx, Senec. Agam. 756: diis juranda palus i. e. Styx, Ovid. Met. II, 46. 3) aliquid, *iets bezweeren*, *door eenen eed verzekeren*, *bij voorb.* tibi furorem, Stat. Theb. IV, 396: bella cineri patrio, Sil. III, 83: bella & lituos, Ibid. II, 351: *dus ook* haec eadem (per) terram, mare, fidera juro cet., Virg. Aen. XII, 197: idem — tacitus — in fe jurat, Liv. II, 45: morbum juravit, i. e. fe morbo laborare, Cic. Att. I, 1 in.: *dus ook* morbum perpetuum, Ibid. XII, 13: id in litem, Cic. Rofc. Com. 1: quod juraris, id non facere, Cic. Off. III, 29 extr.: falfum, Ibid.: *van daar* juratum foedus, Sil. I, 9: bellum, Ibid. XI, 145: barba, Stat. Sylv. II, 1, 53: quod juratum eft, id fervandum eft, Cic. Off. III, 29. 4) jurare calumniam, Liv. XXXIII, 47. Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8 ante med., *den eed wegens laster afleggen*, *d. i. dat men niet chicaneeren zal.* 5) jurare in verba alicujus, *op iemands woorden zweeren*, *of die bezweeren*, Liv. XXVIII, 29. Horat. Ep. I, 1, 14: *ook* in verba, (*bij voorb.* certa cet.), Cic. Invent. II, 45. Liv. VII, 5 med. XXII, 11 extr.: *ook* in verba follita excufandae valetudini, Liv. VI, 22, i. e. *woorden* (*of formulieren*) *bezweeren*, *die hier bij gebruikelijk zijn:* in nomen alicujus, Sueton. Claudian. 10: *dus ook* in rem, Pandect. XLIV, 5, 1, *iets bezweeren*, *ergens op zweeren: van daar* in litem, Cic. Rofc. Com. 1. Pandect. III. Tit. 12. IV, 3, 18, i. e. *eene twistzaak bezweeren*, *d. i. zweeren*, *bij voorb. dat iemand ons zoo of zoo veel geld fchuldig is:* in legem, Cic. Sext. 16. Cluent. 33 *en* 34 in., i. e. *bezweeren*, *daar op zweeren:* in fe, Liv. II, 45 extr., i. e. *zich onder eede iets toewenfchen:* 6) morbum jurare, Cic. Att. I, 1. XII, 13, *zweeren*, *dat men ziek is*, *de ziekte bezweeren*, *zie hier voor.* 7) *zich verzweeren*, *bij eede verbinden*, *bij voorb.* inter fe, Cato ap. Plin. H. N. XXIX, 1 med.: *dus ook* in facinus, Ovid. Met. I, 242: in aliquem, Ibid. Her. X, 117. Not. a) Juratus, a, um, *die gezwooren heeft*, *zie in* Juror. b) Paffiv., *bij voorb.* juror i. e. *daar wordt bij mij gezwooren*, *bij voorb.* jurabere, Stat. Theb. VII, 102: juratus Honorius, Claudian. de IV. Conful. Honor. 447. c) verba jurantia, Ovid. Her. XXI, 143.

JUROR, atus fum, ari, i. q. juro, *zweeren*, *bij voorb.* qui mihi juratus eft, Plaut. Perf. III, 3, 2: judici demonftrandum eft, quid juratus fit, Cic. Invent. II, 43 extr.: ex lege, in quam jurati fitis, Ibid. 45 poft init., i. e. *gezwooren hebt: van daar* juratus *die gezwooren heeft*, *beëedigd*, Cic. Sull. 11 extr. Cic. Verr. Act. I, 10 extr. Cic. Off. III, 16. Liv. XXVI, 33 extr. Horat. Ep. I, 17, 60: in leges, Cic. Fin. II, 17: in arma, Ovid. Met. XIII, 50: *ook* feq. Accufat. cum Infinit., *bij voorb.* juratus, fe cum interemturum perviceт cet., Liv. XXXII, 22: *van daar* jurato mihi crede, Cic. Att. XIII, 28 in., i. e. *geloof mij op mijnen eed: van daar* juratiffimus auctor, Plin. H. N. Praefat. poft med., i. e. *de zekerfte*, *geloofwaardigfte*. Not. *Het* Praefens *met de daar af komende* Tempora *fchijnt niet voor te komen.*

JURULENTUS, a, um, *met eene fop voorzien*, *bij voorb. de fpijze*, Celf. II, 18 poft med.

JUS, juris, n. 1) *fop*, *foupe*, Terent. Eun. V, 4, 17. Cic. ad Div. IX, 20 poft med. Cic. Tufc. V, 34, *alwaar* nigrum jus *ftaat:* Plaut. Moft. I, 3, 120: *van daar* jus Verrinum, (*dubbelzinnig*), *verkensfoupe*, *en het recht van* Verres, Cic. Verr. I, 46. 2) *ook van een onëetbaar vocht of fop*, *bij voorb. der purperflak*, *bij voorb.* addita creta in jus idem fcil. purpurae, Plin. H. N. XXXV, 6 poft med.

JUS, juris, n. *het recht*, *d. i. het geen met de wetten overëenkomt*, *bij voorb.* jus fuum tenere. Cic. Caecin. 11, *of* obtinere, Cic. Quint. 9: imperitus juris, Cic. Caecin. 11: *dus ook* Juris confultus, peritus: *van daar* jus confulere i. e. de jure, Liv. XXXIX, 40: jus publicum vanum, Liv. XLV, 18, i. e. *het recht*, *dat allen toekomt:* cf. Cic. Div. I, 6: jus fuum amittere, Cic. in Caecil. 18: eripere, Cic. Quint. 28: fummum jus, *het ftrenge recht*, *de ftrenge waarneming van het recht*, Cic. Quint. 11. Cic. Caecin. 23. Cic. Off. I, 10: jus civile, Liv. IX, 46, i. e. *de Formulieren*, *naar welke men het Proces aanlegt en uitvoert: van daar* jus reddere, Liv. III, 33 *en* 36. Ovid. Faft. I, 252, *of* jus dare, Ovid. Faft. I, 207. Liv. XLII, 24, *of* jus dicere, Caef. B. G. VI, 23. Liv. VI, 18 extr. *en* 31 med., i. e. *het recht handhaaven*, *het recht fpreken*, *richterlijke uitfpraak doen: van daar* Juris dictio, *zie* Jurisdictio: *dit* jus dicere (*of* juris dictio) *komt alle Overigheden toe*, *die dit doen. Na dat er* Praetors *in* Rome, *en Landvoogden in de Provinsiën verkozen waren*, *zoo werdt* jus dicere *hun in 't bijzonder toegekend*, *bij voorb.* a) *in* Rome, *van den* Praetor urbanus & peregrinus, *bij voorb. van den* urbanus, Cic. Verr. I, 47. V, 14. Mur. 20, *alwaar* jus dicere *gedeeltelijk ftaat voor* praetorem effe: *van beiden*, Liv. XLII, 28. b) *van den Landvoogd*, *bij voorb. in* Afië, Cic. Flacc. 3. Cic. Q. Fr. I, 1, 7. 1) *het recht*, *d. i. de hoofdfom der wetten*, *verördeningen*, *en van ouds hergebrachte coftumen en gebruiken*, *bij voorb.* jus civile, Cic. Sext. 42: gentium, Cic. Off. III, 5. Liv. V, 36: pontificium, Cic. Dom. 13: praediatorium, Cic. Balb. 20: cf. *van de verdeeling van het recht*, Pandect. I. Tit. 1: *ook ftaat het voor wet*, *zoo als wij ook zeggen*, *de rechten voor wetten*, *bij voorb.* quod cuique privatim officiet jus, Liv. XXXIV, 3 in.: *van daar* jura dare, i. e. *wetten geven*, Liv. I, 8: legum atque jurium fictor, conditor, Plaut. Epid. III, 4, 85. 2) *het recht*, *d. i. alles*, *wat recht en geoorloofd is*, *iemand toekomt of behoort*, *of ook billijk is*, *past*, *bij voorb.* Jus eft adponi pernam frigidam, Plaut. Perf. I, 3, 26: quid cum illis agas, qui neque jus neque bonum neque aequum fciunt, Terent. Heaut. IV, 1, 29: jus hominum fitum eft in generis humani focietate, Cic. Tufc. I, 26: jus tenere, Cic. Caecin. 11, *of* obtinere, Cic. Quint. 9. Verr. I, 26: amittere, Cic. in Caecil. 18: poftulare, Liv. V, 36. Cic. Phil. II, 29: petere, Plaut. Pfeud. V, 2, 16, *of* orare, Ibid. Trin. V, 2, 37: fi iftuc jus eft, ut tu iftuc excufare poffies, Ibid. Aul. IV, 10, 17: jus publicum i. e. omnibus commune, Terent. Phorm. II, 3, 65: jus eft, pugnare cet., Cic. Off. I, 11 extr.: *integendeel* jus non eft depellere, Ibid. III, 10: jus dicere, *zeggen*, *wat recht is*, Plaut. Epid. I, 1, 23: jure fuo decedere, Liv. III, 33 *en* 46, *of* de fuo jure decedere, Cic. Rofc. Am. 27, *of* de jure fuo cedere, Cic. Off. I, 18, i. e. *affiaan van zijn recht: van daar* jure *met recht*, Cic. Verr. V, 8. Sext. 63: merito ac jure, Cic. Cat. III, 6, *of* jure ac merito, Juvenal. II, 34, *of* jure meritoque, Senec. Clem. I, 12: *dus ook* jure optumo, merito incufes, Plaut. Moft. III, 2, 24: jure an injuria, Cic. Verr. II, 61: quo jure quaque injuria me in piftrinum dabit, Terent. And. I, 3, 9, i. e. *het zij met recht of onrecht: ook is* jure i. q. *met recht*, *billijk*, *natuurlijker wijze*, *bij voorb.* jure eras femper idem cet.,

cet., Cic. Tusc. III, 15 in. 3) *de plaats, waar recht gesproken wordt, of waar het recht gehandhaafd wordt*, *bij voorb.* in jus ire, Nep. Att. 6, i. e. *voor het gericht gaan:* ambula in jus, Terent. Phorm. V, 7, 43. *kom voor 't gericht:* in jus vocare, Cic. Quint. 19 extr.: statim de jure aliquis cucurrerit, Ibid. 25 extr.: quandoquidem te in jure conspicio, Cic. Caecin. 1, in.: illum in jure — relinquo, Cic. Verr. II, 77: ad praetorem in jus adire, Ibid. IV, 65 extr.: *dus ook* in jus adire, Cic. Red. Sen. 9. 4) *de rechte gesteldheid eener zaak, derzelver gerechtigheid*, *bij voorb.* causae, Liv. I, 26 extr. 5) *het recht, d. i. de magt, die uit de wet ontspringt: ook in 't gemeen geweld, magt, rechtmatige of niet rechtmatige*, *bij voorb.* cum jus retinendi creditori non esset, Liv. II, 24: jus agendi cum plebe, Cic. Leg. II, 12 extr.: jus caedendae materiae — fecerunt, Liv. V, 55: sub jure & imperio consulis esse, Cic. Phil. IV, 4: jus patrium, Liv. I, 26, scil. *over leven en dood der kinderen:* ager juris sui, Liv. XXIX, 31: alicui jus de aliquo dare, Liv. III, 9: homines recipere in jus ditionemque, Liv. XXI, 61: quae juris aut ditionis eorum fuissent, Liv. XXXII, 33 med. Ed. Gronov. *Doch*, Drakenborch *heeft uit élêen enkelen* Cod. ac *voor* aut *laten drukken, dewijl* jus *en* ditio *niet zeer onderscheiden is:* Athamaniam sub jus judiciumque regis venisse, Liv. XXXIX, 24: rogat equos — inque diem alipedum jus, Ovid. Met. II, 48: si compascuus est ager, jus est compascere, Cic. Top. 3: Zephyrus — arbores ferendi jus dabit, Plin. H. N. XVIII, 34: *van daar* (homo) sui juris, Cic. Verr. I, 7. Senec. Ep. 11, i. e. *zijn eigen meester, die zich niet naar anderen richt of behoeft te richten:* jus ad mulieres i. e. *over de vrouwen*, Plaut. Cas. II, 2, 22: jus de tergo vitaque, Liv. II, 29, *het recht (magt) over een rug en het leven.* 6) *het recht, d. i. het gerechtelijke of Privilegiën, Voorrechten: of de hoofdsom van het gerechtelijke, der Privilegiën of Voorrechten, of de omstandigheden, gesteldheid, toestand*, *bij voorb.* qui optimo jure rex Romae creatus sit, Liv. IX, 34, *met het heerlijkste recht, Voorrechten: dus ook kort te voren* optimo jure censor creatus cet.: *dus ook* domus jure optimo, Cic. Harusp. 7: *zoo staat* optimo jure *van grondstukken*, Cic. Agr. III, 2: *van Siciliën*, Cic. Verr. III, 91: sit pro praetore eo jure, quo qui optimo, *voor* — jure optimo, Cic. Phil. V, 16 extr.: provinciam optimo jure obtinere, Ib. XI, 12: jura muliebria, *vrouwelijke voorrechten*, Liv. XXXIV, 3 in.: ut eodem jure essent, quo fuissent, Cic. Verr. III, 6: provincias uno calamitatis jure comprehenderet, Cic. Off. II, 8 med., i. e. statu, si lectio certa. 7) *recht, d. i. verpligting*, *bij voorb.* jura conjugialia, Ovid. Met. VI, 536: necessitudinis, Sueton. Cal. 26: cognationis, Pandect. I, 1, 12: sanguinis, Ibid. L, 17, 8. 8) *recht, d. i. geldend*, *bij voorb.* quod is imperassit, jus ratumque esto, Cic. Leg. III, 3 e Leg. XII. Tab.: non ambigitur, senatum jus facere posse, Pandect. I, 3, 9, *ook zij het hier is, verordening, wet.* Not. Genit. jurum *voor* jurium, Cato ap. Charis. 1.

JUSCULUM, i, n. *sop, jeu*, Cato R. R. 156 extr.

JUSJURANDUM, (Genit. JURISJURANDI,) n. *of wel beter* JUS JURANDUM, *een eed*, *bij voorb.* dare jus jurandum alicui, Terent. Hec. IV, 4, 74. Plaut. Most. V, 1, 36. Cic. Off. III, 31. Cato R. R. 148: *dus ook* dare inter se, Caes. B. G. I, 3: alicui deferre, Quintil. V, 6: offerre, Ibid.: recipere *en* exigere ab aliquo, Ibid.: remittere, *ontslaan*. Pandect. XII, 2, 6: concipere, i. e. *opstellen, of naar een formulier afleggen*, Tacit. Hist. IV, 41: negligere, Cic. Invent. I, 29 extr.: jusjurandum pulcherrimum jurare, Cic. ad Div. V, 2: adcipere, *verkrijgen, d. i. zich laten zweeren*, Caes. B. C. III, 28: interponere, *ergens bij gebruiken*, *bij voorb.* jurejurando interposito — collocutus, Liv. XXXIV, 25, i. e. *door middel of tusschenkomst van eenen eed:* patrare (*van* Pater Patratus), Liv. I, 24, *voltrekken, gevolglijk het verbond maken:* condere i. e. *invoeren*, Plaut. Rud. V, 3, 18: servare, Nep. Ages. 2, *en* conservare, Nep. Hann. 2 Cic. Off. III, 27 *en* 28, *of* jurejurando stare, Quintil. V, 6, i. e. *houden, waarnemen:* gratiam facere jurisjurandi i. e. *ontslaan*, Plaut. Rud. III, 5, 58: adigere aliquem ad jusjurandum. Caes. B. G. VII, 67. Sallust. Cat. 22, *of ook enkel* jusjurandum, scil. ad, Liv. XLIII, 15. Caes. B. C. I, 76, *of* jure jurando, Liv. X, 38. XXII, 38. XXIV, 16, *of* aliquem jusjurandum in verba (haec), Cinc. ap. Gell. XVI, 4. *of* aliquem per jusjurandum in verba alicujus, Caes. B. C. II, 18, i. e. *iemand laten zweeren, in den eed nemen, beëdigen: van daar* adactio jurisjurandi, Liv. XXII, 38, *beëdiging, in eed neming:* jurejurando aliquid sancire, Caes. B. G. I, 30. VII, 2. Not. 1) *gescheiden*, *bij voorb.* jurisque jurandi, Cic. Coel. 22: jurandi formula juris, Ovid. Her. XXI, 133: *en omgekeerd*, *bij voorb.* jurando jure, Plaut. Pseud. I, 2, 63: *gevolglijk zijn het openbaar twee woorden.* 2) Plur. jurajuranda *of* jura juranda, Pacuv. ap. Fest. in Manticularum.

JUSSIO, onis, f. *bevel, last, verordening*, Pandect. XL, 4, 44 extr.

JUSSO, ĕre, *bevelen*, *bij voorb.* jussitur i. e. jubetur, Cato R. R. 141 cf. Jubeo, *op het einde.*

JUSSULENTUS, a, um, *voor* jurulentus, *bij voorb.* piscis, Apulej. in Apol. ante med. p. 299. Elm.

JUSSUM *en* JUSSUS, a, um, *zie* Jubeo.

JUSSUS, us, m. *bevel, last, verordening*, *bij voorb.* jussu vestro coactus, Cic. Manil. 9 extr.: tuo jussu profectus sum, Plaut. Curc. II, 3, 50: *dus ook* jussu populi, Nep. Timoth. 4. Liv. III, 63 in.: jussu senatus atque populi Romani, Sallust. Jug. 116 (120): *ook staat* jussu (Dativ.) *voor* jussui, *bij voorb.* ejusque nutu (i. e. nutui) & jussu parerent, August. de vita sua ap. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 696.

JUSTE, *recht, met recht, billijk, behoorlijk*, *bij voorb.* juste & legitime imperare, Cic. Off. I, 4 post med.: clementer, mansuete, juste, sapienter facere, Cic. Marc. 3: facile justeque agebat, Tacit. Agric. 9: postulare, Hirt. B. Alex. 25: timere, Ovid. Her. XVII, 168: aestimare aliquid, Curt. X, 5 post med.: justius reprehendi, Horat. Sat. II, 4, 86: quo justius peto, ut errori des veniam, Plin. Ep. VIII, 14 ante med.: quanto justius innocenti debet dari? (scil. venia). Phaedr. IV, 25, 23: justissime tacere, Brut. in Cic. Epist. ad Brut. 4.

JUSTIFICUS, a, um, *recht doende*, *bij voorb.* mens, Catull. LXIV, 407.

JUSTITIA, ae, f. 1) *gerechtigheid*, Cic. Fin. II, 23. Cic. Off. II, 10. Petron. 22 extr. Flor. I, 2 extr. Virg. Aen. I, 523 (527). 2) *goedheid, gunst, rechtmatigheid*, *bij voorb.* ut meae [illegible] in justitia tua sit aliquid praesidii, Terent. Heaut. IV, 1, 33: sperare se [illegible] ejus justitia impetraturos, Caes. B. G. V, 41: justitia & aequitate, Ibid. B. C. I, 32 extr.: cf. Ovid. Pont. III, 6, 24: *ook kan* n. 3. *gedeeltelijk hier toe gebracht worden.* 3) *billijkheid, billijk gedrag*, *bij voorb.* intemperantia Pausaniae & justitia Aristidis cet., Nep. Arist. 2: cum justitia & lenitas. Cic. Marc. 4: *ook kan men* n. 2. *daar mede verbinden.* 4) *de hoofdsom der wetten*, *bij voorb.* ordinata erat in XII. Tabulis tota justitia, Flor. I, 24.

JUSTITIUM, i, n. (*voor* jurisstitium, *van* jus *en* sisto), *de plegtige stilstand der gerichtshoven, wanneer daar niets in mogt verhandeld worden, gerichtsstremming, gerichtsstilstand, vakantie*, *bij voorb.* justitium edicere, Cic. Harusp. 25. Phil. VI, 1. Planc. 14. Apul. Met. IV extr., *of* indicere, Cic. Phil. V, 12. Liv. III, 3 *en* 27. X, 21. Sueton. Cal. 24, i. e. *schikken, bekend maken: dit geschiedde bij buitengewoone bedenkelijkheden en treurige gevallen: wanneer ook de winkels en huizen gesloten werden: alle handteering en ambtsverrichting plagt stil te staan:* justitium servare per aliquot dies, Liv. III, 5: remittere, Liv. X, 21: sumere, Tacit. Ann. II, 82, i. e. usurpare: cf. Gell. XX, 1, *alwaar staat:* justitium, id est juris inter eos quasi interstitionem quandam & cessationem, quibus diebus nihil agi cum his jure posset. *Ook in 't gemeen stilstand, stremming*, *bij voorb.* prope justitium omnium rerum (*doch, misschien* scil. publicarum) futurum videbatur, Liv. XXVI, 26: *van daar lands-rouwe, openlijke of algemeene rouwe: men zou hier toe ook kunnen brengen*, Tacit. Ann. I, 16 (ob justitium aut gaudium cet.) *en* 50, *en de aangehaalde plaatsen*, Tacit. Ann. II, 82. Sueton. Calig. 24. Apul. Met. IV extr. *Doch, het kan ook hier in de bovenstaande beteekenis genomen worden.*

JUSTUS, a, um, 1) *rechtvaardig*, a) *van menschen*, *bij voorb.* vir justus & bonus, Cic. Off. II, 12: justius [illegible] — visus, Cic. Planc. 26: justus in [illegible], Ibid.: justissimus, Cic. [illegible] b) *van zaken*, *bij voorb.* supplicium, Cic. Cat. I, 8: timor, Hirt. B. G. VIII, 48: bellum, Liv. IX, 1: querela, Ovid. Pont. IV, 3, 22: bellum, Ibid. Met. VIII, [illegible]: aequa & justa dicere, Cic. Phil. II, [illegible] 2) *rechtmatig, recht*, *bij voorb.* imperium, Caes. B. G. I, 45: causa, Ibid. IV, 16. Cic. in Caecil. 18: [illegible], Cic. Tusc. I, 35: *dus ook* [illegible], Liv. XXXIX, 53, *alwaar er* [illegible] *staat:* heres, Justin. XV, 2: [illegible], Sallust. in Ep. Mithrid. extr.: [illegible], i. e. *die recht heeft*, [illegible] *te voeren*, Cic. Off. III, 29: [illegible], timor, bellum, *als hier voor.* 3) [illegible], *bij voorb.* servitus, Terent. And. I, 1, 9. Ut justioribus [illegible], Cic. Fin. I, 1: jure justo, Liv. XXI, [illegible] *plegtig, ordentlijk, behoorlijk*, [illegible] bellum, Cic. Cat. II, 1. Liv. XXII, [illegible] proelium, Liv. XXXVII, [illegible], 2, *of* pugna, Liv. XXII, [illegible], 13, i. e. *een ordentlijk* [illegible]: victoria, Cic. ad Div. II, [illegible] arma, Liv. XXXVIII, [illegible]: acies, Liv. XXII, 28: iter, i. e. *reis, marsch*, [illegible]

Cic.

Digitized by Google

Cic. Att. V, 2. Caeſ. B. C. I, 23. III, 76. 5) *behoorlijk, d. i. wat iemand toekomt, toekomend, bij voorb.* ſupplicium, Cic. Cat. I, 8: jus, Liv. XXI, 3: juſta tua, Terent. Phorm. II, 1, 50, *uwe voorrechten:* juſta praebere, Cic. Off. I, 13, *geven, wat iemand toekomt:* juſta percipere, Colum. I, 8. IV, 3, i. e. *het geen ons toekomt, verkrijgen:* jumenta ad juſta perducere, Ibid.: juſta hoſpitalia i. e. *het geen men aan gastvrienden plegt te bewijzen, bij voorb.* juſtis omnibus hoſpitalibus privatisque & publicis funguntur officiis, Liv. IX, 6, *ten zij er officiis mede toebehoort; doch, bij ſlot verliest de zin niets: van daar* juſta *de behoorlijke gebruiken, bij voorb.* militaria, Liv. XXIV, 48: Indorum, Cic. Haruſp. 10: omnia juſta perficere, Liv. IX, 8, i. e. *gebruiken: bijzonder bij lijken, bij voorb.* funebria, Liv. I, 20. Caeſ. B. G. VI, 18, *of* exſequiarum, Cic. Leg. II, 17, i. e. *lijkgebruiken: daar voor ſtaat ook enkel* juſta, *bij voorb.* juſta facere alicui *of zonder* alicui, Cic. Flacc. 38. Leg. II, 22. Salluſt. Jug. 11: ſolvere funeri paterno, Cic. Roſc. Am. 8 extr., *of* perſolvere, Curt. VI, 6: praeſtare, Ibid. X, 8: peragere, Plin. H. N. II, 109: dare Manibus alicuius, Flor. IV, 2: ferre alicui, Ovid. Faſt. V, 480. 6) *behoorlijk, genoegzaam, recht, behoorlijk geſteld, bij voorb.* numerus, Liv. XLII, 35: victoria, Cic. ad Div. II, 10: exercitus, Liv. XXIII, 28: cauſa juſtiſſima, Caeſ. B. G. IV, 6, *zie boven:* iter, *zie hier voor:* arma, Liv. XXII, 48, *ook* XXXVIII, 22, *alwaar zij tegen over de wapenen der* velites *ſtaan:* magnitudo, Hirt. Alex. 44: curſum juſti amnis, Liv. I, 4: altitudo, Caeſ. B. G. VII, 23. 7) Juſtum, Subſtantive, *het geen recht is, de gerechtigheid, bij voorb.* colere, Cic. Leg. II, 5: cf. Horat. Sat. I, 3, 98. Not. plus juſto, *meer dan recht, d. i. al te zeer*, Horat. Od. III, 7, 24: *dus ook* dolere gravius juſto, Ovid. Met. III, 333: rogare ulterius juſto, Ibid. VI, 470: juſto longior, Quintil. IX, 4 poſt med.: juſto ferocior, Vellej. II, 49: *dus ook* praeter juſtum i. e. *al te zeer*, Lucret. IV, 1235.

JUTUS, a, um, *zie* Juvo.

JUVENĀLIS, e, i. q. juvenilis, *jeugdig, jong, bij voorb.* corpus, Virg. Aen. V, 475. XII, 221: pubertas, Apul. de Mundo p. 67: cf. Liv. XLI, 4 in. Ed. Drakenb.: *van daar* Juvenalia, ſcil. ſolennia, *een Feest voor de jeugd*, Tacit. Ann. XIV, 15. XV, 33: *dus ook* ludi Juvenales, Sueton. Ner. 11: *en* dies juvenalis, Ibid. Calig. 17.

JUVENCA, *zie* Juvencus.

JUVENCUS, a, um, (*voor* Juvenicus), *jong, bij voorb.* equus, Lucret. V, 1073: gallinae, *jonge hoenders, bij voorb.* juvencae (gallinae) plura quam veteres (ova) pariunt, Plin. H. N. X, 53: *van daar* juvencus, ſcil. homo *of* filius, *een jong mensch*, Horat. Od. II, 8, 21: *ook een jonge ſtier*, ſcil. bos, *of ſtier, wanneer hij nog niet oud is, het zij hij reeds tot den ploeg gebruikt is of niet*, Varr. R. R. II, 5, 6. Colum. VI, 2 in. Virg. Ecl. II, 66. Georg. III, 50. Aen. IX, 609, *en meermaalen: dus ook* juvenca, a) *een meisjen*, Ovid. Ep. V, 117. b) ſcil. bos, *jonge koe*, Virg. Georg. III, 219: *dus ook* juvencae ſcil. gallinae, *jonge hoenders*, Plin. H. N. X, 53: *zie hier voor: van daar* juvencus *voor osſenleder, bij voorb.* emerito clypeum veſtiſſe juvenco, Stat. Theb. III, 591. Not. Juvencum *voor* juvencorum, Virg. Aen. IX, 609. Stat. Theb. IV, 409.

JUVENESCO, nui, 3. 1) *jong worden, de jongelingsjaaren bereiken, opwasſen, opgroeien, bij voorb.* vitulus juveneſcit, Horat. Od. IV, 2, 55, i. e. *groeit op.* 2) *weder jong worden, zich verjongen, bij voorb.* homo, Ovid. Am. III, 7, 41: roſa reciſa juveneſcit, Plin. H. N. XXI, 11 extr.: glires aeſtate juveneſcunt, Ibid. VIII, 57 extr.: alia arbore ex eadem juveneſcere, Ibid. XVII, 18: *van daar Tropisch, bij voorb.* corpus juveneſcere regni i. e. *zich weder herhaalen*, Claudian. de Laud. Stilich. II, 20: coegit ſeptem montes juveneſcere, Ibid. de IV Conſul. Honor. VI, 537: horrenteſque ſitu gladios in ſaeva recurvant vulnera & adtrito cogunt juveneſcere ſaxo, Stat. Theb. III, 583.

JUVENĪLIS, e, 1) *jeugdig, bij voorb.* dicendi impunitas & licentia, Cic. Brut. 91: redundantia, Cic. Or. 30: anni, Ovid. Met. VIII, 631: caput, Ibid. I, 564: ſignum, Ibid. XIV, 314: laeta & juvenilia luſi, i. e. *jeugdige boertgedichten (minnedichten)*, Ibid. Triſt. V, 1, 7: juvenile opus, Ibid. Remed. 399, i. e. concubitus: juvenilior annis, Ibid. Met. XIV, 639: in juvenili armorum certamine, Liv. XL, 14 in. Ed. Gronov.: *doch, de* Ed. Drakenb. *heeft* juvenali, *het welk het zelfde is:* dum juvenilem famam aucupatur, Plin. H. N. XXXIII, 2 m., *alwaar* Hard. juvenalem *uit* Codd. *leest:* tui, ſidus juvenile, nepotes, Ovid. Triſt. II, 167, *voor* juvenes inſtar ſideris elucentes. Not. Juvenile, Adverbialiter, Stat. Sylv. III, 5, 23. 2) *jeugdig, Tropisch, d. i.* a) *vrolijk, dartel enz., bij voorb.* juvenilia luſi, Ovid., *zie hier voor:* juvenile opus, Ovid., *zie hier voor:* juvenilior, Ovid., *zie hier voor.* b) *d. i. hevig, ſterk, bij voorb.* ſubiti praeceps juvenile pericli i. e. ingens periculum, Stat. Sylv. I, 4, 50.

JUVENILĪTAS, atis, f. *jeugd*, Varr. ap. Non. c. 2. n. 418. *en* c. 5. n. 42.

JUVENILĪTER, *jeugdig, op de wijze der jeugd, bij voorb.* exſultare, Cic. Senect. 4: venatum in ſylvas juveniliter ire, Ovid. Met. VII, 805: jecit juveniliter aurum, Ibid X, 675, i. e *boertend of met drift:* ingenio videor nimium juveniliter uſus, Ibid. Triſt. II, 117, i. e. *onbedachtzaam.*

JUVĔNIS, is, *jong, jeugdig, bij voorb.* anni, Ovid. Met. VII, 295: ovis, Colum. VII, 3 ante med.: deus, Calpurn. Ecl. VII, 6: Cornelia eſt juvenis, Plin. H. N. VII, 36, i. e. *is nog jong; doch, het kan ook hier* Subſtantive *ſtaan, d. i. is nog eene jonge dochter.* Compar. *is* juvenior *en* (contracte) junior, *bij voorb.* multo juvenior quam cet., Plin. Ep. IV, 8: aetate juvenior, Apul. Met. VIII poſt med. p. 210. Elm.: toto eſt junior anno, Horat. Ep. II, 1, 44: juniores patrum (*Raadsheeren*), Liv. III, 4: ſeniorum ac juniorum (civium), Liv. I, 43, i. e. *die nog buiten 's lands met den vijand vechten kunnen:* cf. III, 41: *van daar* Subſtantive, *die in zijn beste jaaren is, bij voorb. van twintig tot veertig jaaren ongeveer, ook wel wat daar onder en daar over, een jong man, jongeling, jong mensch, bij voorb.* puerorum — juvenum, Cic. Senect. 10: prima aetas — ſimul ac juvenes eſſe coeperunt, Cic. Off. II, 13: adulti pueri — juvenes etiam facti, perſeverant, Quintil. II, 2: *zoo heet* Curio juvenis, Cic. Att. II, 12, *wiens ouderdom* adoleſcentia *heet*, Cic. ad Div. II, 1 extr.: *bijzonder zijn* juvenes, Liv. I, 43, *of* juniores, Ibid. *en* III, 41, *die burgers, welke tot krijgsdienst bruikbaar zijn. Ook is* juvenis *een jong vrouwsperſoon*, Ovid. Art. I, 63: pulchra juvenis, Phaedr. II, 2, 5: *dus ook* Cornelia eſt juvenis, Plin. H. N. VII, 36, *zie hier voor: van daar* juvenis *voor* juventus, *bij voorb.* differ in juvenem, i. e. in tempus juventutis, Claudian. de IV. Conſul. Honor. 385: *ook voor* juvenes, *of* juventus i. e. juvenes, *bij voorb.* trahit undique lectum divitis Auſoniae juvenem, Sil. IV, 219. Not. juvenis adſlatus telis avitis, Ovid. Faſt. VI, 735, i. e. Aeſculapius, *als ſlangehouder* (Ophiuchus, *een geſtarnte*), *dewijl hij van* Jupiter *met den blikſem geſlagen is.*

JUVĔNOR, ari, *jeugdig handelen, buitenſporig zijn, bij voorb.* verſibus, Horat. Art. 246.

JUVENTA, ae, f. i. q. juventus, 1) *de jeugd, jeugdige ouderdom, jongelingsjaaren*, a) *van menſchen, bij voorb.* a juventa, Liv. XXXV, 42: robur juventae, Liv. XL, 6: citra juventam, *van de jongelings-jaaren*, Ovid. Met. X, 84: cf. Plin. H. N. VII, 2 extr. X, 55. b) *van beesten, bij voorb. olijfanten*, Plin. H. N. VIII, 10: *ſlangen*, Virg. Georg. III, 437. c) *van boomen*, Plin. H. N. XVI, 23. 2) *de jeugd, d. i. jonge lieden, bij voorb.* moderator juventae, Martial. II, 90, 1.

JUVENTAS, atis, f. i. q. juventus, 1) *de jeugd, jeugdige leeftijd*, Lucret. V, 886. Virg. Aen. V, 398. Horat. Od. II, 11, 6. 2) *de jeugd als eene Godin, of de Godin der jeugd, anders* Hebe *genoemd*, Liv. V, 54. XXXVI, 36. Cic. Tuſc. I, 26. Cic. Nat. D. I, 40. Cic. Brut. 18. Cic. Att. I, 18 med., *zij heet ook* Juventus, Hygin. Fab. Praefat.

JUVENTUS, utis, f. 1) *de jeugdige ouderdom of leeftijd, of de jeugd van twintig tot veertig jaaren of daar omtrent, de jongelings jaaren*, Cic. Senect. 6. Salluſt. Cat. 6. 2) *de jeugd, d. i. de jonge lieden, van twintig en meer jaaren, de jongelingen of (van Soldaaten) jonge manſchap, jonge mannen, tot den krijgsdienst bruikbare perſonen enz., bij voorb.* juventus dediſceret, Cic. Or. III, 24: juventus — convenerant, Caeſ. B. G. III, 16: lecta, Liv. XXVIII, 46: robur in juventute, Liv. XXXV, 38: *van daar* princeps juventutis, a) *ten tijde der Republiek, de eerſte onder de Ridders, of die het eerst op de lijst der Ridders ſtond; zoo als ſommigen gelooven; ook in 't gemeen een uitmuntend jongeling*, Cic. Vatin. 10. Cic. ad Div. III, 11 med.: *van waar de Ridders* principes juventutis *heeten*, Liv. XLII, 61. b) *ten tijde der Keizers, de zoon des Keizers*, Tacit. Ann. I, 3. 3) *de jeugd als Godin, anders* Hebe *genoemd*, Hygin. Fab. Praefat.

JŬVO, juvi, jutum (vavi, vatum), juvare, 1) *helpen, onderſteunen, nuttig zijn, baaten, het zij met raad, daad enz., bij voorb.* aliquem in re, Cic. Att. XVI. Ep. ult.: cf. Ovid. Am. III, 6, 23. Catull. LXVIII, 41: aliquem auxilio, Ovid. Met. IX, 780: aliquem omni ſtudio in petitione, Cic. ad Div. XI, 17: aliquem, quibuscunque rebus poſſis, Ib. XIII, 22: aliquem auxilio laboris, periculo ſuo, Cic. Balb. 9: portu locoque, Ovid. Her. II, 55: conſolando aut conſilio, Terent. Heaut. I, 1, 34: hoſtes frumento, Caeſ. B. G. I, 26: facundia ju-

Digitized by Google

juvit caussam, Ovid. Met. VII, 505: disciplinam vitae, Cic. Fin. I, 2, *en meermaalen: ook* Impersonaliter, *bij voorb.* juvat — conferere, Virg. Georg. II, 37, i. e. *het baat:* juvante deo, Cic. Nat. D. II, 66, i. e. *met Gods hulp: dus ook* diis juvantibus, Cic. ad Div. VII, 20, *of* diis bene juvantibus, Liv. XXV, 38 extr., i. e. *met Gods hulp. Ook bij ziekten, van de geneesmiddelen enz., bij voorb.* decoctum — dysentericos juvat, Plin. H. N. XXIII, 1: graveolentiam halitus butyrum juvat, Ibid. XXVIII, 12 extr.: cf. Horat. Carm. Saec. 63. Ovid. Art. II, 9, 8. Ibid. Trist. II, 270. *Ook kan men het dikwijls vertaalen, bevorderen, d. i. ondersteunen:* aliquid, *bij voorb.* disciplinam beatae vitae, Cic. Fin. I, 21. Not. quod juvet, curiosus, i. e. *in zoo verre het dienstig en goed is*, Cic. ad Div. III, 1 in., *alwaar de oude hand.* quod vidi *hebben, dat mij beter bevalt:* quod juvet, *zegt men, zal beteekenen, dat* curiosus *hier in eenen goeden zin staat:* cf. Curiosus. Passiv. Juvor, *ik word geholpen, ik word ondersteund, bij voorb.* proscriptum juvari vetat, Cic. Verr. I, 47: ad homines juvandos, Cic. Tusc. I, 14: cf. Ovid. Pont. II, 7, 71. IV, 12, 49: *van daar* jutus, a, um, Tacit. Ann. XIV, 4. 2) *vermaken, vergenoegen, bevallen,* aliquem, *wanneer het voorstaande onderwerp dan een* Nominativus, *dan een* Infinitivus *is, bij voorb.* Nec me vita juvaret, Liv. XXVIII, 27: Juvit me tibi profuisse, Cic. ad Div. V, 21 extr.: castra juvant, Horat. Od. I, 1, 23: quantum juvat, Cels. IV, 25, i. e. *zoo veel, zoo lang het believt, behaagt:* cf. Horat. Ep. I, 16, 39. Virg. Aen. I, 203 (207). VI, 135. IX, 615. Cic. Fin. II, 4 extr. Ovid. Art. II, 159. Plin. Ep. VIII, 6 extr. Passiv. juvari *vermaakt worden*, Cic. Or. 48. *Van daar* juvat *het believt, het vermaakt, ik (gij, hij enz.) heb er vermaak in, bij voorb.* sin autem me astutum juvat fingere, Cic. ad Div. III, 10. §. 23, *wanneer het u believt enz., wanneer gij wilt enz.:* quantum juvat, Cels. IV, 25, i. e. *zoo veel, zoo lang, het believt.* Not. juvaturus *voor* juturus, *bij voorb.* Plin. Ep. IV, 15 extr.: jutura, Colum. X, 121. Not. juverint, *met eene korte* Antepaenult., Catull. LXVI, 18.

JUXTA, 1) Adv., i. e. *zonder* Accusativus, 2) *daar nevens, daar bij, na (bij iets, of dicht daar bij)*, *bij voorb.* quae juxta constitit, Caes. B. G. II, 26: cf. Virg. Aen. VI, 605: qui juxta erant, Sueton. Calig. 10, i. e. *er bij of verwant:* accedere juxta, Ovid. Met. VIII, 809, i. e. *na er aan te komen.* b) *op gelijke wijze, even zoo, gelijk, bij voorb.* ceteri juxta insontes, Liv. XXIV, 5 extr.: literis graecis atque latinis juxta atque (i. q. *en wel*) doctissime eruditus, Sallust. Jug. 95 (100): cuncti suae hostiumque vitae juxta pepercerunt, Sallust. Cat. 61 (64): juxta periculosum, seu ficta seu vera promeret, Tacit. Ann. I, 54: secundis adversisque juxta famosis, Ibid. Hist. I, 10: eorum vitam mortemque juxta aestimo, Sallust. Cat. 2, i. e. *houde beide voor gelijk, beide voor het zelfde: ook met den* Dativus, *bij voorb.* rem parvam ac juxta magnis difficilem, Liv. XXIV, 19, i. e. *en toch even zoo moeilijk als groote dingen; ten zij het de* Ablativus *is*, scil. cum, *wanneer het tot het volgende zou behooren: bijzonder met de* particulae ac, atque, et, quam, cum: *wanneer het het zelfde is, als op gelijke wijze, even zoo of gelijk, bij voorb.* qui me omnibus rebus, juxta ac si meus frater esset, sustentavit, Cic. Red. Sen. 8: juxta invia ac devia — discurrere, Liv. XXI, 33: in re manifesta juxta atque atroci, Liv. III, 33 extr.: juxta hyeme atque aestate, Liv. V, 6 in.: Absentium bona juxta atque interemtorum divisui (divisa) fuere, Liv. I, 54 extr.: Juxta obsidentes obsessosque inopia vexavit, Liv. IX, 13 post med.: Juxta bonos & malos interficere, Sallust. Cat. 51: Juxta eam rem aegre passi patres, quam cum cet., Liv. X, 6, *even zoo als enz.:* Juxta mecum omnes intelligitis, Sallust. Cat. 58 (60): juxta eam curo cum mea, Plaut. Trin. I, 2, 160: juxta tecum aeque scio, Ibid. Pers. IV, 3, 75, *alwaar* aeque *of* juxta *kan wegblijven: ook met den* Ablativus, scil. cum, *bij voorb.* Rem parvam ac juxta magnis difficilem, Liv. XXIV, 19, i. e. *even zoo zwaar als de groote: doch, zie hier voor:* avum & qui juxta erant, Sueton. Cal. 10, i. e. *die, naar den grootvader, met hem vermaagdschapt waren, zie boven.* 2) Praepos. a) *nevens, bij voorb.* juxta murum, Caes. B. C. I, 16: Pars Ciliciae juxta Cappadociam, Nep. Dat. 1: dies juxta focum atque ignem agunt, Tacit. Germ. 17: sepultus est juxta viam Appiam, Nep. Attic. 22: *het staat ook achter, bij voorb.* Hanc juxta, Nep. Paus. 4: cubiculum Caesaris juxta, Tacit. Ann. XIII, 15: urbem juxta, Ibid. VI, 39: vitis, quam juxta cet., Plin. H. N. XIV, 19: cf. Virg. Aen. III, 506. b) *bijna zoo, gelijk, bij voorb.* velocitas juxta formidinem, Tacit. Germ. 30: juxta se conjuges vexari, Liv. XLI, 6 extr., i. e. *bijna zoo als zij:* apud quos juxta divinas religiones fides humana colitur, Liv. IX, 9, i. e. *bijna even zoo, ten naasten bij enz., ten zij het, ten minsten in deze beide plaatzen van Livius, even zoo wel als, heet.* c) *terstond daar op of daar na, naast, bij voorb.* Neque convenit juxta inediam protinus satietatem esse, Cels. II, 16: juxta deos in tua manu positum est, Tacit. Hist. II, 76, *naast de Goden:* Figulus juxta Varronem doctissimus, Gell. IV, 9: juxta divinas leges fides humana colitur, Liv., *doch, zie hier voor. Ook zonder* Casus, *bij voorb.* quae deinde Cato juxta dicit, Gell. VII, 3 ante med., i. e. *zoo terstond daar op.* Not. gravitate annonae juxta seditionem ventum, Tacit. Ann. VI, 13, i. e. *werdt bijna een oproer.* d) *te gelijk met, bij voorb.* faceret juxta ancillas lanas, Varr. ap. Non. 4. n. 233: *doch, het zou ook kunnen zijn, nevens of even zoo:* Periculosiores sunt inimicitiae juxta libertatem, Tacit. Germ. 21, i. e. *mede of onder vrije lieden.* e) *naar, d. i. volgens, overeenkomstig, bij voorb.* juxta praeceptum Themistoclis, Justin. II, 12 extr. Not. juxta *heeft de laatste sillabe lang*, Virg. Aen. IV, 480. Ovid. Met. XII, 235 cet., *maar kort*, Catull. LXVI, 66.

JUXTIM, i. q. juxta, 1) *daar nevens*, Liv. ap. Non. 2. n. 451. 2) *in de nabijheid, nabij ons*, Lucret. IV, 504. 3) *nabij, nevens, bij voorb.* juxtim flumen, Sisenn. ap. Non. 2. n. 451: juxtim se ut adsideret, effecit, Apulej. Met. II med. p. 120. Elm.

JYNX, gis, f. *zekere vogel, die den kop altijd draait, draaihals; hij zal tot minnetooverijen gebruikt geworden zijn, bij voorb.* Philtra omnia — eruunt: Trochisci, jynges, taeniae, Laevius poeta ap. Apulej. in Apol. ante med. p. 295. Elm.

K.

KALENDAE, KARTHAGO cet., *zie* Calendae, Carthago cet.

Digitized by Google

L.

L. 1) *het teken, van het getal vijftig, is bekend.* 2) *met een punt is het de* Romeinsche *voornaam* Lucius, *bij voorb.* L. Sulla i. e. Lucius Sulla. 3) LL i. e. duae librae. 4) LLS *of* HS i. e. sestertius, sestertii, sestertium, sestertios, sestertia cet.

LABASCO, ĕre, *wankelen, dreigen te vallen*, Lucret. IV, 1280: *van daar Tropisch*, labascit victus, Terent. Eun. I, 2, 98, i. e. *hij wankelt, geeft toe:* cf. Ibid. Ad. II, 2, 31: leno labascit, Plaut. Rud. V, 3, 38, i. e. *krijgt ongelijk. Men heeft ook het* Depon. labascor, Varr. ap. Non. 7. n. 41. *en* Acc. Ibid.

LABASCOR, i. q. labasco, *zie* Labasco.

LABDA, ae, m. *eene soort van ontuchtige menschen, het zelfde als* irrumator, Varr. ap. Non. 2. n. 13: cf. Auson. Epigr. LXXVI (CXX) 8.

LABĔA, ae, f. i. q. labia *of* labium, Gell. XVIII, 4. Pompon. ap. Non. 6. n. 43: *ook van de olieпers* (trapetum), Cato R. R. 20.

LABECŬLA, ae, f. *vlek, schandvlek, als men verkleinend spreekt*, *bij voorb.* alicui adspergere labeculam, Cic. Vatin. 17.

LABEFACĬO, feci, factum, 3. (Pass. LABEFĬO, factus sum), i. q. labefacto, *maken, dat iets vallen moet, schudden, los, wankelend of waggelend maken, bij voorb.* dentes, Terent. Ad. II, 2, 36: partem muri, Caes. B. C. II, 22: aedes, Tacit. Ann. I, 75: arborem, Ovid. Met. VIII, 774: cf. Ibid. III, 69. XII, 380: *van daar* epistolam a vinculis suis, Ibid. Pont. III, 7, 5, i. e. *een' brief van één doen of openmaken: van daar* 1) *Tropisch, doen wankelen, bij voorb.* aliquem, Cic. Sext. 47, i. e. *in zijnen geest, in zijne grondregels:* fidem suam, Sueton. Vesp. 4, *zijn* credit: *van daar opruijen, bij voorb.* classiarios, Tacit. Ann. XV, 51. 2) *schudden, in beweging brengen, bij voorb.* ossa labefacta, Virg. Aen. VIII, 390, *van de liefde: dus ook* membra voluptatis vi labefacta, Lucret. IV, 1108: *dus ook* jugera labefacta movens, Virg. Georg. II, 264, *voor* labefaciendo movens, *alwaar een* Pleonasmus *is.* 3) *doen wankelen, schudden, te gronde helpen of zoeken te helpen, nederstorten, bij voorb.* vix haec, si undique fulciamus, labefacta cet., Cic. Harusp. 27: *men haalt ook aan* leges & jura, Cic. Caecin. 25, *maar gemeenlijk hebben de Edd., bij voorb.* Ernest., labefactare: segregandi morbidi, ne quis contagione ceteros labefaciat, i. e. perdat, Colum. VI, 5: corpora aestus impatientia labefecit, Tacit. Hist. III, 93: *van daar* a) *nederstorten, ongelukkig maken, bij voorb.* aliquem, Ibid. Ann. VI, 29: b) *verzwakken, bij voorb.* ignes, Lucret. V, 652. 4) *bederven, bij voorb.* ceteros contagione, Colum. VI, 5, *zie hier voor. Even zoo* labefactus, a, um, *bij voorb.* respublica, Cic. Senect. 6: animus, Ovid. Met. X, 375: animum labefactus amore, Virg. Aen. IV, 395: *van daar* nix labefacta, Senec. Nat. Quaest. IV, 5, i. e. *losser, week.* Not. labefieri *staat* Senec. de Constant. 6.

LABEFACTATĬO *of* LABEFACTĬO, ōnis, f. *schudding*, Quintil. VIII, 4 ante med.: dentium, Plin. H. N. XXIII, 1 extr., *het waggelen.*

LABEFACTĬO, *zie* Labefactatio.

LABEFACTO, avi, atum, are, i. q. labefacio, *maken, dat iets vallen of te gronde moet gaan, waggelend, wankelend of los maken, schudden, bij voorb.* signum vectibus, Cic. Verr. IV, 53: horrea machinis bellicis, Sueton. Ner. 38: urbem, Cic. Harusp. 4: hujus (phalangii) morsu genus labefactantur, Plin. Hist. Nat. XXIX, 4 post med.: *van daar* 1) *Tropisch, doen wankelen, bij voorb.* fidem, Cic. Cluent. 68: aliquem munere, Catull. LXIX, 3: cogitationem, Cic. ad Div. V, 13: societatem, Ibid. 2: *ook kan men het één en ander uit n. 2. hier toe brengen: van daar* labefactari *wankelen, bij voorb.* causam labefactari animadvertisset, Cic. Rosc. Com. 4 extr. 2) *Tropisch, schudden, nederstorten, te gronde helpen, te schande maken, verderven, uit zijne plaats of goede omstandigheden brengen, verzwakken, bij voorb.* aliquem, Cic. ad Div. XII, 25. Cic. Dom. 11. Verr. III, 18 extr. Terent. Eun. III, 3, 3: amicitiam aut justitiam, Cic. Fin. III, 21: jura ac leges, Cic. Caecin. 25: opinionem, Cic. Cluent. 2: conspirationem, Cic. Cat. IV, 10: orationem alicujus, Cic. Fin. I, 3: rempublicam, Ibid.: colla boum, Colum. II, 2 post med., i. e. *te schande maken, bederven:* onus gravidi ventris, Ovid. Am. II, 3, 1, i. e. *de ligchaamsvrucht kwetsen of afdrijven:* sensus, Lucret. I, 695: animam, Ibid. VI, 798: vitas hominum, Cic. Invent. I, 2 extr., i. e. *vervolgen, ontrusten:* dignitatem, Cic. Rab. Post. 16: societatem, Cic. ad Div. V, 2 in.

LABEFACTUS, a, um, *zie* Labefacio.

LABEFĬO, *zie* Labefacio.

LABELLUM, i, n. 1) *een lip, als men verkleinend spreekt*, Cic. Div. I, 36. Virg. Ecl. II, 34. Prop. II, 16, 29. Ovid. Art. I, 575: *van daar als een liefkozend woordjen, bij voorb.* meus ocellus, meum labellum, mea salus, Plaut. Poen. II, 1, 53. 2) *een klein waterkruikjen*, Colum. XII, 28 *en* 43. Cato R. R. 88: *ook zette men zulken op den grafheuvel*, Cic. Leg. II, 26 extr.

LABĔO, ōnis, m. *die groote lippen heeft*, Charis. 1. ex Verr. Flacc.

LABES, is, f. 1) *een val, instorting, bij voorb.* terrae, Liv. XLII, 15: agri Privernatis, Cic. Div. I, 43: dare labem *instorten*, Lucret. II, 1145: labes factae sint, Cic. Div. I, 35. Pandect. XIX, 2, 15: montis, Inscript. ap. Fabrett. p. 400. n. 292: motus terrae civitates multas ruinarum labe concussit, Justin. XXX, 4: si rivum labes corrupit, Pandect. XIX, 2, 62: *van daar Tropisch, instorting, bij voorb.* prima labes mali, i. e. *het begin van het ongeluk*, Virg. Aen. II, 97. Justin. XVII, 1, *alwaar het voor begin, oorsprong, schijnt te staan: van daar* a) *instorting, Tropisch, verderf, ondergang, bij voorb.* innocentiae, Cic. Flacc. 10: labes larido (venit)? Plaut. Capt. IV, 3, 3: regnorum, Valer. Flacc. V, 237: frumenti, Quintil. Decl. XII, 4. *Ook heet een schadelijk mensch* labes, *bij voorb.* provinciae, Cic. Verr. I, 1: reip., Cic. Dom. 1: illa labes, Cic. Harusp. 22. b) *ziekte, krankheid, besmetting*, Grat. Cyneg. 468: *van daar het begin, oorsprong van eene kwaade zaak, bij voorb.* mali, *zie hier voor.* 2) *een vlek, bij voorb. van inkt*, Horat. Ep. II, 1, 235: *op een kleed*, Ovid. Art. I, 514: *ook aan een dier*, Ibid. 292: *ook van andere dingen, bij voorb.* purum & sine labe salinum, Pers. III, 25: concretam labem, Virg. Aen. VI, 746: senio vel aliqua corporis labe insignes, Sueton. Aug. 38: victima labe carens, Ovid. Met. XV, 130: *van daar Tropisch, een vlek, schandvlek, bij voorb.* civitatis, Cic. Dom. 20 extr.: conscientiae, Cic. Off. III, 21 extr.: imperii, Cic. Pis. 34: animi, Cic. Leg. II, 10: hujus seculi, Cic. Balb. 6: reipubl., Cic. Manil. 12: vita sine labe peracta, Ovid. Pont. II, 2, 49: mores labe carent, Ibid. IV, 8, 20: carere labe adulterii, Ibid. Am. III, 5, 44: labem turpitudinis sustinere, Cic. Dom. 38: abolere labem ignominiae, Tacit. Hist. III, 24: labem in familia relinquere, Cic. Sull. 31: labem alicujus dignitati adspergere, Cic. Fat. 6, *aanhangen, toevoegen:* *of ook* inferre, Cic. Coel. 18, *of* imponere, Liv. IV, 32. Curt. VII, 7 post med., i. e. *toevoegen, aanwrijven: ook van een schandelijk mensch*, Cic. Sext. 8. Not. labi *voor* labe, Lucret. V, 928.

908. Plural. labes, Cic. Off. III, 21 extr.

LABĬA, ae, f. i. q. labium, een lip, bij voorb. Singul. postrema labia, Apulej. Met. X med. p. 246. Elm.: cf. Ibid. III: meermaalen staat de Plural., bij voorb. Ibid. X post med. p. 252. Plaut. Stich. V, 4. 41. Nigid. ap. Gell. X, 4. Gell. XIX, 11 e poëta. Men heeft ook labea, bij voorb. Gell., zie Labea.

LABĬDUS, a, um, i. q. in quo facile labimur, lubricus, bij voorb. iter, Vitruv. VI. Prooem.

LABIO onis, i. q. labiosus, Verr. Flacc. ap. Charis. 1.

LABIOSUS, a, um, die groote lippen heeft, Lucret. IV, 1163.

LABUĬM, i, n. de lip, bij voorb. labia demissa, Terent. Eun. II, 3, 44, i. e. nederhangende: labiorum fissuris mederi, Plin. H. N. XXIX, 3: trementia, Sil. VIII, 115: salivosa, Apul. Apolog. post med. p. 313. Elm.: Labiis ductare aliquem, Plaut. Mil. II, 1, 15, met de lippen plaagen, d. i. met scheef getrokken lippen enz., een bek trekken enz. De Singul. staat Seren. ap. Non. 3. n. 120.

LABO, are, 1) wankelen, zinken of beginnen te zinken, willen vallen, waggelen, nabij den val zijn, bij voorb. signum lababat, Cic. Verr. IV, 43 extr.: labat ariete crebro janua, Virg. Aen. II, 492: genua labant, Ibid. V, 432: vestigia, Ibid. X, 283: si ex icta — labant dentes, Cels. VII, 1, 1, i. e. waggelen: naves, Ovid. Met. II, 163: pedes labant, Ibid. Fast. VI, 678: litera labat, Ibid. Her. X, 140, wanneer er met eene bevende hand geschreven wordt: Sylva labat, Valer. Flacc. III, 163: vincula labant, Ovid. Art. II, 85, van Ikarus, d. i. beginnen te vallen. 2) Tropisch, wankelen, a) wankelen in zijne gezindheden, in zijne standvastigheid enz., niet vast staan, niet standvastig zijn enz., bij voorb. cum ei Antonius labare videretur, Cic. Phil. VII, 1, i. e. zijn gevoelen veranderen: fides labat sociorum, Liv. XXXII, 30, de trouw wankelt: socii labant, Liv. XXII, 61 extr., scil. in hunne trouw: labamus mutamusque sententiam, Cic. Tusc. I, 32: pectora labant, Ovid. Her. XVII, 178: cf. Ibid. Met. VI, 692: spes labat, Ovid. Trist. IV, 3, 12: labat consilium, Cic. Att. VIII, 14: labasse sermone, van eenen dronkenen, d. i. in het spreken stamelen, met spreken niet wel voort kunnen, Plin. H. N. XIV, 22 post med. b) wankelen, d. i. nabij den val zijn, beginnen te vallen of te gronde gaan, zinken, bij voorb. labante causa decem virorum, Liv. III, 60: cum res Trojana labaret, Ovid. Met. XV, 438: pars multa est, quae labet, imperii, Ibid. Trist. II, 232: Ut non, si unam literam moveris, labent omnia, Cic. Fin. III, 22, i. e. vervallen, te gronde gaan. c) memoria labat, Liv. V, 18, wankelt, d. i. is niet genoegzaam, wordt zwak, neemt af: dus ook labans spiritus, Apul. Met. VIII ante med. p. 203. Elm., van eenen stervenden, d. i. de adem, die zwak is, en steeds zwakker wordt, en op het punt is om op te houden.

LABOR, bsus of psus sum, 3. wordt van elke snelle beweeging gezegd: van daar 1) vallen, ook invallen, bij voorb. proclive labuntur, Cic. Tusc. IV, 18: naufragum in rivo esse lapsum, Cic. Fat. 3: humor in genas labitur, Horat. Od. I, 13, 7: per genas lacrymae labuntur in ensem, Ovid. Her. VII, 185: labitur ex oculis gutta, Ibid. Trist. I, 3, 4: lapsus ab arbore ramus, Ibid. Met. III, 410: stellas praecipites coelo labi, Virg. Georg. I, 366: labitur exsanguis, labuntur frigida leto lumina, Ibid. Aen. XI, 818: morbis Idmon labitur, Valer. Flacc. VII, 3, i. e. sterft: labi super terram, Ovid. Met. XIII, 477: labentibus super corpus armis, Liv. II, 20: stella de coelo lapsa, Virg. Aen. II, 693: lapsuram domum subire, Ovid. in Ibin 511: lapsos formare capillos, Prop. I, 3, 23, i. e. in wanorde geraakte, eigenlijk, als 't ware, ingevallen. Not. lapsa cadunt folia, Virg. Aen. VI, 310, schijnt een Pleonasmus, ten zij in lapsa enkel het denkbeeld van snelheid ligt, schielijk, slippend: dus ook lapsa capillis decidit vitta, Ovid. Fast. III, 29: cf. Cado: ook ingevallen, Tropisch, bij voorb. genae, Senec. Hippol. 364: van daar a) vallen, d. i. te gronde gaan, ten einde lopen, zinken, bij voorb. homo, Cic. Rab. Post. 16: eo citius lapsa res est (decemvirorum potestas), Liv. III, 33 in.: disciplina, Liv. IV, 38. Plin. Paneg. 15: aetas, Ovid. Am. I, 8, 49: mores lapsi sunt, Liv. Praefat.: cetera labi, Cic. Or. 3 in.: fides lapsa, Ovid. Her. II, 102: lapsum genus, Virg. Aen. IV, 249: labi spiritum, nec ultra biduum duraturum, Tacit. Ann. VI, 50: van daar labi spe in de hoop bedrogen worden, Caes. B. G. V, 55: facultatibus, arm worden, Pandect. XXVII, 8, 1: ook Absolute, homo labitur, Cic. Rab. Post. 16: labentem & prope cadentem remp., Cic. Phil. II, 21 in., alwaar gepaster zou zijn labantem: van daar lapsus, a, um, ongelukkig, Ovid. Pont. II, 9, 11. Prop. I, 1, 25. b) ergens heen of op vallen, d. i. vervallen, geraken, komen, bij voorb. mores lapsi ad mollitiem, Cic. Leg. II, 15: Ne labar ad opinionem, Cic. Acad. IV, 45 in.: in segnitiem, Justin. XXI, 2: in luxuriam, Ibid. I, 7: in vitium, Horat. Ep. II, 1, 93: in adulationem, Tacit. Ann. IV, 60: in gaudia, Valer. Flacc. VI, 662: in cineres i. e. tot assche worden, Ovid. Met. II, 628: labi ad illos, qui cet., Cic. Att. IV, 5: in somnum, in slaap geraken, inslaapen, Petron. 22: dus ook in soporem, Ibid. 100: dus ook somno, bij voorb. somno lapsos ocellos, Prop. II, 12 (14), 7: doch, anderen lezen lassos: Labor eo, ut adsentiar, Cic. Acad. IV, 45, geraak daar heen, neig mij daar heen enz.: Labor longius, Cic. Leg. I, 19 extr., i. e. te ver gaan, in het spreken, d. i. te veel zeggen, zich te ver inlaten. c) missen, dolen, dwaalen, een fout begaan, bij voorb. consilio, Cic. Agr. II, 3. Phil. VII, 6: casu, Cic. Agr. II, 3: ambitione, Cic. Brut. 69: opinione, Cic. Phil. XIII, 4: errore, Pandect. XXXIII, 2, 19, of per errorem, Cic. Q. Fr. III, 9 extr.: propter imprudentiam, Caes. B. G. V, 3: in officio, Cic. Tusc. II, 4: mente, Cels. V, 26, 13, i. e. krankzinnig, verstandeloos zijn, dwaalen in zijn verstand: in verbo, Ovid. Am. II, 8, 7. of verbo, Plin. Ep. II, 3: van daar labi spe, Caes. B. G. V, 55, i. e. missen in zijne hoop: ook seq. a, bij voorb. a vera ratione, Lucret. II, 176. d) ontvallen, bij voorb. nostro illius labatur pectore vultus, Virg. Ecl. I, 64: vox lapsa i. e. ontvallen, ontsnapt, Tacit. Ann. XI, 11. e) dwaalen, van de stem, d. i. niet gehoord worden, bij voorb. voces adjectae laberentur, Cic. Nat. D. II, 57, dwaalen of verloren gaan. f) oculi labuntur i. e. vallen toe, bij voorb. in den slaap, bij den dood enz., Ovid. Trist. III, 3, 45. Prop. I, 10, 7. II, 12, 7. Virg. Aen. VIII, 818. g) heenvallen, sterven, Valer. Flacc. III, 218, cf. boven. h) invallen, bij voorb. domus, zie boven: capilli, zie boven: genae, zie boven: dus ook malae, Suet. Aug. 99. 2) snel of ongemerkt, of eenvouwig zich ergens heen beweegen, loopen, vlieten, vliegen, zwemmen, slippen, bij voorb. sidera labentia coelo, Virg. Aen. III, 515: cf. Georg. I, 366, i. e. loopen, snel zich beweegen: labi per funem demissum, Virg. Aen. II, 262. Petron. 102, zich nederlaten, nederslippen: labere polo, Virg. Aen. XI, 588: flumina labuntur in caput (bron), d. i. vlieten, vloeien, Ovid. Trist. I, 7, 1: lapsi de fontibus amnes, Ibid. Met. XIII, 954: flumina labentia, Apul. Met. I, 180. Virg. Georg. IV, 366. i. e. vlieten: labi per aequora rate, Ovid. Her. X, 65, i. e. vaaren: labitur uncta abies, Virg. Aen. VIII, 91, i. e. zwemt: dus ook medio labitur amne, Ovid. Met. XI, 51: cf. Ibid. Her. XXI, 84: verba labuntur, Cic. Or. 57: quia convenienter laberentur & fluerent omnia, Cic. Acad. I, 8, i. e. zich beweegen: serpens labitur, Ovid. Am. II, 2, 13, i. e. slipt: lapsus montibus anguis, Valer. Flacc. V, 254: cf. Virg. Aen. VII, 374: van daar dolor lapsus ad ossa, Virg. Georg. III, 374, i. e. slipt, komt, dringt: ignis lapsus in porticus, Tacit. Hist. III, 71: somnus labitur in artus, Ovid. Met. XI, 631: van daar Tropisch, a) snel of ongemerkt komen, geraken, bij voorb. illico res foras labitur, Plaut. Trin. II, 1, 16, slipt buiten, d. i. gaat voort, gaat te gronde: dus ook dolor, ignis, somnus, zie hier voor: labi ad illos, Cic., zie hier voor: labor longius, Cic.: labor eo, Cic., zie beide n. 1. b) daar heen slippen of spoeden, vergaan, bij voorb. labitur aetas, Ovid. Am. I, 8, 49, slipt weg, d. i. verloopt: dus ook annus, Virg. Georg. I, 6. Aen. II, 14: lapsa tempora, Pandect. III, 2, 6: tacito pede lapsa vetustas, Ovid. Trist. IV, 6, 17. c) ontslippen, ontsnappen, bij voorb. e manibus custodientium, Curt. III, 13: custodia, Tacit. Ann. V, 10: van daar vox forte lapsa i. e. ontvallen, Ibid. XI, 31: van daar aetas, annus, tempora cet., zie hier voor.

LABOR of LABOS, ōris, m. 1) arbeid, werk, poging met inspanning der krachten, bij voorb. corporis, Cic. Coel. 17: laborem sibi sumere, Cic. Mur. 18, zich werk geven, d. i. op zich nemen: Laborem insumere in rem, Cic. Invent. II, 38, of impendere ad incertum casum, Cic. Verr. III, 98, of alicui rei, Virg. Georg. II, 61, i. e. aanwenden, besteden: ook consumere, Cic. Or. I, 55: laborem alicui imponere, Cic. Mur. 18, of injungere, Quintil. 1. Prooem. rei est magni laboris, Cic. Or. I, 33: hoc est

Digitized by Google

est mihi labori, Plaut. Rud. I, 3, 71 lethargicos excitare labor est i. e. *is zwaar*, Plin. H. N. XXVI, 11 post med., in labore esse, Ibid. XI, 17: laborem exantlare, Cic. Acad. IV, 34, *of* sustinere, Cic. Att. I, 17 med.: *of* ferre, Nep. Eum. 18, i. e. *verdragen*: laborem adire, Virg. Aen. I, 10 (14), *of* capere, Cic. Rosc. Com. 16, *of* suscipere, Cic. opt. gen. Or. 5, *of* excipere, Cic. Brut. 69, *of* laborem subire, Cic. Att. III, 15 extr., *of* obire, Liv. I, 54, *op zich nemen*: nullo labore, *zonder moeite*, *ligt*, Plin. H. N. II, 63. Not. si discendi labor potius est *voor* discere (*het leeren*), Cic. Off. III, 2 ante med.: *van daar* 2) *de arbeid*, *bij voorb. van eenen kunstenaar*, *bij voorb.* operum laborem miratur, Virg. Aen. I, 455 (459): cf. VI, 27 Val. Fl. II, 40. b) *eene daad*, *bij voorb.* labores belli, Virg. Aen. XI, 126. Val. Fl. V, 133, *krijgsdaden*. 2) *moeilijkheden*, *ongemakken*, *bij voorb.* labor militiae, Cic. ad Div. VII, 8: cf. Cic. Manil. 14 in. Caes. B. G. V, 11. 3) *arbeidzaamheid als eene deugd*, Cic. Manil. 11 in. 4) *de nood*, *ongemak*, *ramp*, *ongeluk*, *moeite*, *bij voorb.* in labore meo, Cic. ad Div. XV, 8: cf. Terent. Hec. III, 1, 6. Heaut. I, 1. 30. Virg. Aen. II, 11. IV, 78. Nep. Hann. 12: *van daar* solis i. e. *zonsverduistering*, Virg. Aen. I, 742 (746), *dus ook* lunae, Virg. Georg. II, 478, i. e. *maanverduistering*: *van daar* a) *van de ziekte*, Plaut. Curc. II, 1, 4. Colum. IX, 13 in Vitruv. VIII, 3. b) *smart*, Plaut. Cas. II, 6, 65. Scrib. Larg. 227 extr.: c) *zwaarte*, *last*, *bij voorb.* laborem tolerare, Plin. H. N. XXXVI, 22 post med.: *dus ook* saxa — sustinent laborem, Vitruv. II, 7. d) labores uteri i. e. filii, Claudian. Proserp. I, 193. Not. Labos *als een persoon in de onderaardsche wereld*, Virg. Aen. VI, 277, i. e. *nood*, *ongemak enz.* Not. Labos *komt dikwijls voor*, *bij voorb.* Terent. Hec. III, 1, 6. Virg. Aen. VI, 277. Plaut. Merc. Prol. 72. Ibid. Trin. II, 1, 35. Catull. LV, 13. Sallust. Jug. 100 (105). Val. Fl. VII, 361: *ook haalt* Quintilianus I, 4 (6) *het aan*: *ook zegt* Serv. ad Virg. Aen. I, 253 (257), *dat* Sallustius *overal* labos *gebruikt heeft*.

LABORIFER, a, um, *arbeid of ongemakken verdragende*, *bij voorb.* Hercules, Ovid. Met. IX, 285: juvencus, Ibid. XV, 129: cf. Stat. Theb. VI, 25. Auson. Idyll. IV, 6, *alwaar overal* laboriferi, laboriferis *of* laboriferos *staat*.

LABORIOSE, *met arbeid en moeite*, *met bezwaarlijkheid*, *ter nauwernood*, *bij voorb.* conterere aliquid, Cels. V, 17, 2: male est tuo Catullo & laboriose, Catull. XXXVIII, 2: laboriosius docere, Cic. Rosc. Com. 11: laboriosissime, Cic. Verr. Act. I, 21 extr.

LABORIOSUS, a, um, 1) *vol arbeid*, *vol moeite en ongemak*, *bezwaarlijk*, *bij voorb.* deambulatio, Ter. Heaut IV, 6, 2: rus durum & laboriosum, Gallus ap. Non. 2. n. 491: tribus explicare chartis doctis & laboriosis, Catull. I, 6: utrum laboriosius an gloriosius, Nep. Att. 12: provincia nihil laboriosius, Cic. Leg. III, 8: opus laboriosissimum, Liv. V, 19 extr. 2) *arbeidzaam*, *bij voorb.* homo, Cic. Tusc. II, 15 Nep. Timoth. 1: bos laboriosissimus, Colum. VI prooem. extr. 3) *nood uitstaande*, *geplaagd*, *bij voorb.* quid nobis laboriosius? Cic. Mil. 2: homo, Cic. Phil. XI, 4 in. *en* Fin. II, 28, *alwaar dit in de beide laatste* *plaatsen van miser onderscheiden*, *en als iet minder aangezien wordt*: *ook van levenloze zaken*, *bij voorb.* ramus, Auct. Priap. LXI, 14. 4) *door den arbeid geplaagd*, Cic. Coel. 1.

LABORO, avi, atum, are, 1) *arbeiden*, *d. i. met moeite vervaardigen*, *bearbeiden*, *bij voorb.* aliquid, Horat. Epod. V, 60: arma alicui, Stat. Theb. III, 279: haec a me laborata, Cic. Coel. 22: actio laborata studio, Quintil. XI, 6: antrum laboratum arte nulla, Ovid. Met. III, 158: laborati libri, Martial. IV, 33, 11 laboratas artus tollit aquas i. e. labore haustas, Ibid. IX, 19, 4: laborata Herculi & Perseo, Plin. H. N. V, 1 med.: vestes auro laboratae, Virg. Aen. I, 639 (643): *van daar vol rampen en nood*, *bij voorb.* vita laborata, Stat. Theb. I, 341: aevum laboratum, Val. Fl. V, 225. 2) *arbeiden*, *zijn best doen*, *zich moeite geven*, *bij voorb.* sese (i. e. aratores) sibi (*voor zich*, *tot hun voordeel*) laborare, Cic. Verr. III, 52: ne familiares — laborarent, Cic. Phil. V, 6 extr., i. e. *hun bestdoen*: *doch*, *het kan hier ook zijn*, *in verlegenheid zijn* (scil. *wegens het gedrang*): sudare me jam diu laborantem, quomodo cet., Cic. ad Div. III, 12: laboro idem quod tu i. e. *wegens dezelfde zaak*, Cic. Att. XIII, 9: de re, Cic. ad Div. XIII, 26: *ook* seq. ut, Ibid.: *en* seq. ne, Cic. Verr. III, 57 extr.: *ook* seq. infinit., *bij voorb.* amari ab eo laboravi, Plin. Ep. I, 10: quaerere, Nep. Pelop. 3: cf. Horat. Od. II, 3, 11. Ovid. Met. XIII, 285: *ook in* re, Cic. Nat. D. III, 24. 3) *kommer hebben*, *zich bekommeren*, *zorge dragen*, *bezorgd zijn*, *bij voorb.* alienis malis, Cic. ad Div. IV, 3 in.: noli laborare, Ibid. VII, 26: *van daar* non laboro, Cic. Rosc. Am. 34. Rosc. Com. 15, *ik bekommer mij niet*, *heb geen zorg*: *dus ook* de se nihil laborat, Cic. Phil. VIII, 9: nihil laboro nisi ut salvus sis, Cic. ad Div. XVI, 4: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* quaerere, Nep. Pelop. 3 *en meermalen*, *wanneer het hetzelfde is*, *als zorgen*, *zorge dragen*, *moeite doen*. 4) *nood hebben*, *wegens iets*, *zich in nood*, *verlegenheid*, *moeilijkheid bevinden*, *geplaagd worden*, *gedrukt worden*, *bij voorb.* te prorsus laborare scil. morbo, Cic. Att. VII, 2 in.: ex intestinis, Cic. ad Div. VII, 26, *de loop hebben*: morbo, *wegens eene ziekte*, *d. i. ziek zijn*, Cic. Fin. I, 18: ex pedibus, Cic. ad Div. IX, 23, *aan de voeten*, *bij voorb. het voeteuvel* (podagra) *hebben*: ex renibus, Cic. Tusc. II, 25, *nierenpijn hebben*: podagra, Martial. I, 99, 1: e dolore, Terent. And. I, 5, 34: *of* utero, Horat. Od. III, 22, 2, i. e. *geboortewéën hebben*: frigore, Colum. II, 10: *of* a frigore, Plin. H. N. XXXII, 10 post med.: torminibus, Ibid. XXIV, 10: fame, Ibid. XVII, 24: a re frumentaria, Caes. B. G. VII, 10: magnitudine sua, Liv. praefat.: vitiis, Liv. XXXIV, 4: ex inscientia, Cic. Invent. II, 2: ob avaritiam & ambitione, Hor. Sat. I, 4, 26: annona, Liv. III, 31: ex invidia, Cic. Cluent. 71, i. e. *in kwaaden naam zijn*: *dus ook* odio, Liv. VI, 2, i. e. *gehaat zijn*: *ook* absolute, *d. i. zonder* ablativus *enz.*, *d. i. in nood zijn*, Caes. B. G. IV, 26. VII, 67. B. C. II, 6: ex aere alieno, Caes. B. C. III, 22, i. e. *in schulden steeken*; *ook van levenloze zaken*, *bij voorb.* triremes laborarent, Caes. B. C. II, 6, i. e. *zich in droevige omstandigheden bevinden*: aquilonibus laborant querceta, Horat. Od. II, 9, 6: Nec jam sustineant onus (nivis) sylvae laborantes, Horat. Od. I, 9, 3: oleis laborantibus, Colum. XI, 2, 29: vitas laborat, Liv. XXII, 30. digitorum contractio — nullo in motu laborat, Cic. Nat. D. II, 60 in., i. e. *in nood of verlegenheid zijn*.

LABOS, *zie* Labor.

LABOSUS, a, um, i. q. laboriosus, *bij voorb.* iter, Lucil. ap. Non. 8. n. 46: poema, Lucil. Ibid.

LABROSUS, a, um, *groote lippen hebbende*, Cels. VII, 26. Sect. 2. extr.

LABRUM, i, n. 1) *de lip*, *bij voorb.* apes in labris Platonis consedisse, Cic. Div. II, 31: primoribus labris gustasse aliquid, *bij voorb.* physiologiam, Cic. Nat. D. I, 8. Coel. 12: cf. Or. I, 19, *alleen van buiten met de lippen geproefd hebben*, *d. i. geene groote kennisse verkregen hebben*: labrum superius, Caes. B. G. V, 14, *en meermalen*: *van daar* labra labris conserere, Mat. ap. Gell. XX, 9: *of* ferruminare, Plaut. Mil. IV, 8, 25: *of* labra ad labella adjungere, Ibid. Pseud. V, 1, 14, i. e. *kussen*: *van daar Tropisch*, *de rand*, *bij voorb. van een vat*, Caes. B. G. VI, 27. Cato R. R. 107: *van een graf*, Caes. B. G. VII, 72. Liv. XXXVII, 37 extr.: 2) *een vat*, *bekken*, *ketel*, *bij voorb. om te baden*, Cic. ad Div. XIV, 20. Colum. XII, 50 med. Cato R. R. 10, 11 *en* 13. Virg. Georg. II, 6.

LABRUSCUS, a, um, *bij voorb.* vitis, Plin. H. N. XII, 13: *ook enkel* Labrusca, scil. vitis, Virg. Ecl. V, 7, *een soort van wilde wijnstok*: *dus ook* uva Labrusca, Colum. VIII, 5 extr.: *van daar* Labruscum, *de vrucht daar van*, Virg. in Culic. 52.

LABUNDUS, a, um, *voor* labens, *vallende*, *bij voorb.* unda, Acc. ap. Non. 10. n. 4.

LABYRINTHUS, i, m. *een Labyrinth*, *doolhof*, *d. i. eene plaats of gebouw*, *met veele doolpaden verzien*, *zoodat men er niet ligt uit komen kan*: *zoodanig een heeft* Daedalus, *op bevel van* Minos, *in Kreta aangelegd*, Virg. Aen. V, 588. Ovid. Met. VIII, 159 seqq.: *ook was er één in* Egypte, *in de stad Heliopolis*, Mela I, 9: *ook één in het Eiland* Lemnos, *en in Italië*, *van Koning* Porsena, *tot zijne grafplaats*, *aangelegd*; *zie van deze Doolhoven*, Plin. H. N. XXXVI, 13: *van daar* Labyrintheus, a, um, *bij voorb.* flexus, Catull. LXIV, 114.

LAC, lactis, n. *melk*, *bij voorb.* neque lac lacti magis est simile, quam cet., Plaut. Amph. II, 1, 54: femina quaeque, cum peperit, dulci repletur lacte, Lucret. V, 812: bubulum, Plin. H. N. XI, 41. XXXI, 10, i. e. *koemelk*: caprinum, Ibid. XI, 41: camelinum, Ibid. XXVIII, 10: humanum, Ibid. 9: asininum, Ibid.: equinum, Ibid. 10: ovillum, Ibid. 9: vaccinum, *koemelk*, Ibid. XXV, 8: suillum, Ibid. XXVIII, 9: muliebre, Cels. VI, 6: maternum, Ibid. XI, 41: lac recens, Ovid. Art. III, 627: *of* novum, Virg. Ecl. II, 22, i. e. *versche*, *jonge melk*: lacte atque pecore vivunt, Caes. B. G. IV, 1: lac dare alicui, *melk geven*, *heet ook*, *zoogen*, *bij voorb. een kind*, Ovid. Fast. III, 414: cum lacte nutricis errorem suxisse, Cic. Tusc. III, 1, *met de voedstermelk*, *moedermelk enz.* *Ook gebruikte men melk om te offeren*, Virg. Ecl. V, 67. Georg. I, 344. Aen. III, 66. V, 78. Horat. Ep. II, 1, 143. Not. lac gallinaceum, Petron. 30. Plin. H. N. praef., *als een spreekwoord*, *van eene zeldzame zaak*: *van daar* 1) *de melk*,

melk, of het melkvocht, witte sap, bij voorb. van planten en gewassen, enz. bij voorb. herbarum, Ovid. Met. XI, 606: ficulneum, Colum. VII, 8: caprifici, Celf. V, 7. 2) *melkkleur*, Ovid. Art. I, 292. 3) *Tropisch, bij voorb.* satiari velut d[illegible] pliniae lacte, Quintil. II, 4: in melle sunt linguae sitae vostrae atque orationes lacteque; corda felle sunt lita, Plaut. Truc. I, 2, 71. Not. a) *men vindt het ook in het* Masculinum, *bij voorb.* aeque unum lactem biberunt, Petron. 71: nec lactem nec caseos habent, Plaut. Bacch. V, 2, 16: & lactem & caseos donare, Apulej. Met. VIII prop. fin. p. 215 Elm., *en even te voren* hominum lactem. b) *Men heeft ook* lacte *voor* lac, Plaut. Men. V, 9, 30. Ibid. Mil. II, 2, 85. Enn. *en* Varr. ap. Non. Cato ap. Charif. 1: *dus ook* haberetne venui lacte, Apul. Met. VIII med. p. 210 Elm.: *ook heet het sap van peeren* lacte, *bij voorb.* lacte hoc vocatur, Plin. H. N. XV, 15 in Ed. Hard. c) Lactes, *zie beneden in* Lactis.

LACER, a, um, 1) *gescheurd, bij voorb.* corpus, Liv. I, 28: currus, Ovid. Met. II, 8: homo, Ibid. III, 522: puppes, Ibid. Her. II, 45: laceras aries concu[illegible] arces, Ibid. XI, 509: vestis, Tacit. Hist. III, 10: tectorum vestigia lacera, Ibid. Ann. XV, 40 extr.: *van daar Tropisch*, gentilitates, Plin. Paneg. 39: urbs, Rutil. I, 631: fundus, Ibid. 29: domus, Senec. Thyest. 432: *van daar verwrikt, bij voorb.* caput lacerum cornu, Ovid. Met. IX, 97: homo lacer ora, Virg. Aen. VI, 495: *van daar Tropisch*, castra, Sil. XV, 9, *van een leger, dat zijn aanvoerer verloren heeft.* 2) *verscheurend, bij voorb.* morsus, Ovid. Met. VIII, 878.

LACERATIO, onis, f. *verscheuring, bij voorb.* corporis, Cic. Pif. 18. Liv. VII, 4: genarum, Cic. Tusc. III, 36.

LACERNA, ae, f. *een dik opperkleed der* Romeinen; *het werdt bijzonder, tegen de koude, in den regen, en in den oorlog, gedragen*, Cic. Phil. II, 30. Ovid. Fast. II, 745. Prop. IV, 3, 18. Vellej. II, 70. *en* 80: *ook bij een Schouwspel*, Martial. XIV, 137. *in het opschrift: gevolglijk t'huis, ten minsten, in* Rome, Suet. Aug. 40: *ook waren zij van purper, en met goud belegd*, Martial. V, 8, 5. XIII, 86, 1. XIV, 131 *in het opschrift.* Juvenal. I, 27. X, 212: *van daar* Lacernatus, a, um, *een dergelijk opperkleed aanhebbende*, Vellej. II, 80. Petron. 169. Juvenal. I, 69.

LACERO, avi, atum, are, *verscheuren, bij voorb.* genas, vestem, Ovid. Trist. III, 3, 51: ora, comas, vestem, Ibid. Met. XI, 726: navem, Ibid. Pont. II, 6, 19. Liv. XXIX, 8. Curt. IV, 3: alicui os, Suet. Tiber. 60: oculos unguibus, Senec. Oedip. 968: tergum virgis, Liv. III, 58. XXVI, 13: cf. Ovid. Fast. II, 695: cornu monstri ferro, Hor. Od. III, 27, 46: viscera morsu, Cic. Tusc. II, 8 e Sophocle: *ook snijden, verdeelen, bij voorb. spijze*, Petron. 36, 40 *en* 74: *van daar Tropisch*, reliquias vitae, Cic. Quint. 15, *voor verauctioneeren*: urbes, Lucan. X, 44, i. e. *verdeelen: dus ook* lacerantes (regnum) viribus, Liv. XLV, 9, *alwaar* Gronovius laceratis viribus *leest, het welk beter schijnt: van daar* 1) *Tropisch, met woorden verscheuren, d. i. nederscheuren, vernederen, doorhaalen*, Cic. Brut. 42. Phil. XI, 2. Liv. XXXI, 6. 2) *stuk kloppen*, Liv. XXIX, 9: tergum, *zie hier voor.* 3) *ruïneeren, te gronde helpen, bederven, bij voorb.* patriam, Cic. Off. I, 17: rem suam i. e. *doorbrengen*, Plaut. Merc. Prol. 48: bona, Sallust. Cat. 14: homines fenore, Plaut. Curc. IV, 2, 22: haec te lacerat oratio, Cic. Phil. II, 34: terram, Cato ap. Serv. ad Virg. Ecl. VI, 76: remp. largitionibus, Sallust. in orat. Philippi contra Lepid.: pecuniam, Cic. Verr. III, 70, i. e. *mishandelen, te gronde helpen, of verdoen*: diem, *voor, doorbrengen*, Plaut. Asin. II, 2, 25. Ibid. Stich. III, 1, 45.

LACERTA, ae, f. *en* LACERTUS, i, m. 1) *eene hagedis; het eerste staat*, Plin. H. N. VIII, 39. X, 65. Horat. Od. II, 23, 6. Martial. XIV, 172, 1. Ovid. Met. V, 458: *het laatste* Virg. Ecl. II, 9. Georg. IV, 13. *van daar, als een spreekwoord.* Est aliquid quocunque recessu unius sese dominum fecisse lacertae, Juvenal. III, 231, i. e. *heer van een hand vol land, (een klein landgoedjen,) waar naauwlijks, eene hagedis woonen kan.* 2) *een arm, zie* Lacertus. 3) *een zeevisch, bij voorb.* lacertas captandas, Cic. Att. II, 6 in. *doch de* Ed. Ernest. *heeft* lacertos captandos, *zie* Lacertus.

LACERTOSUS, a, um, *muskuleus, met muskelen of spieren wel verzien, gespierd, vleeschig, gevolglijk krachtig, sterk, bij voorb.* equus, Varr. R. R. II, 7: gallus, Ibid. III, 9: centurio, Cic. Phil. VIII, 9: vir, Colum. I, 9: colonus, Ovid. Met. XI, 33.

LACERTUS, i, m. 1) *het gespierde bovendeel van den arm, van den schouder tot den elleboog, bij voorb.* lacertorum tori, Cic. Tusc. II, 9 e Sophocle, *doch, alwaar het ook arm kan zijn:* brachio vel — lacerto, Plin. H. N. XXXII, 10 extr.: laudat digitosque manusque brachiaque & — lacertos, Ovid. Met. I, 500: adspexisse lacertos suos, Cic. Senect. 9: *het wordt dikwijls voor den arm gebruikt, omdat, bij het bewegen van den bovenarm, de geheele arm in beweging gebracht wordt, bij voorb.* lacertos circum colla implicare, Ovid. Am. II, 18, 8: *of* lacertis colla innectere, Ibid. Met. XI, 240: *of* complecti, Ibid. X, 407: *of* amplecti, Ibid. Am. III, 8, 11: *of* cingere, Ibid. Art. II, 457: lacertos imponere collo alicujus, Ibid. Her. XVI, 219: lacertum excutere, Ovid. Her. IV, 43. Senec. Benef. II, 6, i. e. *zwaaijen, tot uithollen uitstrekken: dus ook* adducere lacertum, i. e. *uithollen*, Virg. Aen. XI, 561: *van daar* lacertus *een worp*, Sil. I, 262. XVI, 561: lacertis tenere, Prop. II, 18, 37: adspexisse lacertos suos, Cic. Senect. 9: *van daar* lacerti, *Tropisch, de gespierde armen, de spieren, krachten, bij voorb.* in Lysia sunt lacerti, Cic. Brut. 16, i. e. *krachten, spieren, zenuwen:* hastas — maioris lacertis viribusque torquere, Cic. Or. I, 57: quid prodest vestris lacertis Ilios? Ovid. Her. I, 47: imperium movet lacertos, Flor. prooem. extr.: *ook van de bijen*, aptantque lacertos, Virg. Georg. IV, 74. 2) *eene hagedis, zie* Lacerta. 3) *zekere zeevisch*, Juvenal. XIV, 131. Martial. X, 48, 11. Plin. H. N. XXXII, 11. Colum. VIII, 17, 12. Celf. II, 18: *ook* Cic. Att. II, 6 in. ad lacertos captandos, Ed. Ernest., *alwaar andere* Edd. lacertas captandas *hebben, en zoo staat in de* Codd.; *en het is niet onmogelijk, dat de Ouden dezen visch even zoo wel* lacerta *als* lacertus *genoemd hebben: ook gen. neutr., bij voorb.* tribuit verubus lacerta in focos, Acc. ap. Non. 3. n. 121.

LACESSO, ivi *en* ii, itum, 3. *is waarschijnlijk van* lacio i. e. *lokken, trekken, van waar* elicio, illicio cet. *Is uitdaagen, tergen of lokken, bij voorb. met vechten; iemand eerst beledigen of tegen zich aanhitzen, iemand iets eerst bewijzen of aandoen, en hem daar door aanleiding geven, om ook zoo te doen, het eerst aantasten, bij voorb.* aliquem ferro, Cic. Mil. 31: sponsione, Cic. Pis. 23: injuria, Brut. & Cass. in Cic. Ep. ad Div. XI, 3 *en* Cic. Manil. 6 in Caes. B. G. I, 35: proelio, Caes. B. G. IV, 11: bello, Ibid. VI, 5: ad pugnam, Liv. II, 45: dictis & carminibus, Suet. Ner. 39: jocis petulantibus, Ibid. Aug. 56: jurgiis, Liv. XXXVIII, 33: *ook* aliquid, *bij voorb.* pugnam i. e. *aanvangen, beproeven*, Virg. Aen. V, 429: *dus ook* bella, Ibid. XI, 254: *dus ook* ferrum i. e. pugnam, Ibid. X, 9: *verders* fores lacessit equus, Ovid. Trist. V, 9, 30. i. e. *stoot er tegen, wil er uit: dus ook* Nilus spuma astra lacessit i. e. ferit, Lucan. X, 320: taurus lacessit campum, Stat. Theb. XII, 604: clamore lacessunt sidera, Sil. XVII, 391: clypeus Titana lacessit lumine, Claudian. de Consul. Prob. & Olybr. 94, i. e. *kampt, als 't ware, met de zon over den glans:* aera fulgent sole lacessita i. e. percussa, tacta, Virg. Aen. VII, 526: *verders* apes i. e. *aanhitzen*, Colum. IX, 15: *van daar* 1) *Tropisch, uitdaagen, bij voorb.* aliquem scripto, Cic. ad Div. XII, 20, i. e. *door schrijven maken, dat de ander ook schrijft:* ad scribendum, Cic. Att. I, 10: cf. Cic. Tusc. V, 41. Cic. Att. XIII, 18: aliquem magno cratere lacessere i. e. invitare, Val. Fl. V, 572. 2) *aantasten, aanvallen, iet aanpakken, bij voorb.* fores carceris pede, Ovid. Trist. V, 9, 30, *zie hier voor:* aliquem injuria, Cic.: dictis cet., *zie hier voor:* aliquem insidiis, Catull. XV, 16: aliquem capitaliter i. e. *aanklagen*, Plin. Ep. I, 5: pulsante dente lacessat, Colum. X, 320: spes solent caeli novitate lacessiri, Ibid. IX, 8: campum, Stat.: fores, Ovid.: astra, Lucan., *zie hier voor: van daar* lacessere deos, Horat. Od. II, 18, 12, scil. precibus i. e. *door bidden aangaan, als 't ware, aantasten: van daar* vindemia pluviis lacessita, Colum. III, 21, 5, i. e. *aangetast.* 3) *beproeven, zich ergens aan wagen, iet aanpakken, bij voorb.* pelagus carina, Horat. Od. I, 35, 7: pugnam; *zie hier voor.* 4) *aanhitzen, tergen, bij voorb.* aures, Lucret. IV, 601: visum, Ibid. 695: nares, Ibid. 690: aliquem injuria, bello cet., *zie boven: van daar* manibus lacessunt pectora plausa cavis, Virg. Aen. XII, 85, i. e. *kloppen de paarden op de borst, en tergen ze daar door, als 't ware, tot moed.* 5) *aanleiding geven, bij voorb.* sermones, Cic. ad Div. III, 8 post med. Not. Lacessiri *voor* lacessi, Colum. IX, 8 *en* 15.

LACHANIZO *of* LACHANISSO, are, *zou Augustus voor* languco *gezegd hebben*, Sueton. Aug. 87.

LACHRYMA, *zie* Lacryma.

LACINIA, ae, f. *de slip van het kleed, waar bij men bij voorb. iemand vasthoudt, bij voorb.* togae, Suet. Cal. 15 *en* 35: lacrymantem lacinia tenet, Plaut. Asin. III, 2, 41: ei laciniam obtulit, Suet. Ner. 19: sume laciniam atque absterge sudorem tibi, Plaut. Merc. I, 2, 16, *alwaar het ook een doek of neusdoek kan zijn: van daar* obtineat laciniam, Cic. Or. III, 28. *bij de slippe, d. i. naauwlijks,*

Digitized by Google

lijks, ter naauwer nood: want, het geen men alleen bij de flippe houdt of vat, vat men naauwlijks of ter naauwer nood: van daar id oppidum velut in lacinia erat, Plin. H. N. V, 32 post med., i. e. *flip of landtong:* excrescente in medio folio parvulo veluti lacinia folii, Ibid. XV, 30: *van daar* 1) *elk lapjen, of elk kleed, daar men iets in pakt, bij voorb.* allium in lacinia colligatum, Plin. H. N. XIX, 7. *Hier toe zou men ook kunnen brengen,* in lacinia servantem ex mensa secunda, Cic. Fil. in Ep. Cic. ad Div. XVI, 21 extr., *doch het kan ook de flippe zijn. Ook een doek om af te droogen, neusdoek, zakdoek, bij voorb.* sume laciniam, Plaut., *zie hier voor. Van daar Tropisch, een lap, d. i. het geen aan een lap gelijk is, bij voorb. het neerhangende vleeschige deel aan het vee, de kossem,* Plin. H. N. VIII, 50. 2) *een kleed, zoo als misschien ook sommigen onder ons, hoewel spottend kunne kleederen, vodden, lappen enz. noemen; staat dikwijls in Apulejus van elk, zelfs een prachtig kleed, bij voorb.* me arrepta lacinia detrahens, Apul. Met. I prope fin. p. 112 Elm., *trok mij bij den rok; alwaar het ook rokflippe kan zijn:* sacerdos praecipit mihi linteam dari laciniam, Ibid. XI p. 263: lacinias omnes exuunt, Ibid. II ante med. p. 118: omnibus laciniis se devestit, Ibid. III p. 138: lacinias auro literatas cet., Ibid. VI p. 174: unam e duabus laciniis meis exuo cet., Ibid. I p. 105. 3) *elke kleine afdeeling, elk klein stuk of deel, bij voorb.* grex in lacinias distribuatur, Colum. VII, 5, 3: *dus ook* melius est unum gregem totum quam ex pluribus partibus mercari, ut nec in pastione separatim laciniae (i. e. partes) diducantur cet., Ibid. VII, 6, 5: *dus ook* brevis lacinia, Plin. H. N. XXXVI, 13 in., i. e. *een kleine streek lands, een klein vlek:* ager in laciniis est adsignatus, Frontin. de colon. p. 103 Goel., i. e. *stukswijze.*

LACINIATIM, *stukswijze, deelswijze, niet bij een, bij voorb. gaan enz., bij voorb. van een gezelschap, dat niet bij een blijft, bij voorb.* ut non laciniatim — sed cuneatim — transabiremus, Apul. Met. VIII med. p. 208 Elm.

LACINIO, are, 1) *bedekken of afbeelden, bij voorb.* voluptatem membrorum graphice laciniaret, Apul. Met. X prope fin. p. 254 Elm., *doch de Ed. Elm. heeft* liciniaret *in dezelfde beteekenis: Elmenhorst verklaart* liciniare *bedekken: maar het zou ook kunnen zijn, afbeelden.* 2) *verdeelen, verbrokkelen, bij voorb.* vitam diducimus in particulas ac laciniamus, Senec. Ep. 32, *doch andere Edd., bij voorb.* Gronov., *hebben* lancinamus.

LACINIOSE, *flippachtig, bij voorb.* vena laciniose crispa, Plin. H. N. XVI, 43 in Ed. Hard.

LACINIOSUS, a, um, 1) *vol flippen, met kreukels, vouwen, d. i. niet recht, niet vlak, bij voorb.* ad effigiem Macedonicae chlamydis orbe gyrato laciniosa, Plin. H. N. V, 10: olusca spondylo brevi — nec fibris laciniosio, Ibid. XXXII, 6: folia, Plin. H. N. XXV, 10: *van daar* 2) *wijdloopig, met wijdloopigheden aangevuld, bij voorb.* imbecillitas (est) laciniosa, Apulej. in Apol. ante med. p. 287, i. e. *de ziekte maakt veel omstandigheden, omslag.*

LACIO, ĕre, *lokken, bij voorb.* Lucret. IV, 1200: cf. Fest.

LACIO, are, *zie* Lacinio.

LACOTOMUS, i, *een rechte lijn, die den* Aequator *of Evenachtslijn doorfnijdt*, Vitruv. IX, 8 extr.

LACRYMA *of* **LACRĬMA** *of* **LACRŬMA**, ae. f. 1) *eene traan, d. i. de vochtigheid, die uit de oogen vloeit, bij voorb.* cito arescit lacryma, Cic. Partit. 17: Homini illico lacrymae cadunt gaudio, Terent. Ad. IV, 1, 20. *vallen neder:* prae lacrymis loqui non possum, Cic. Mil. 38: lacrymam dare alicui i. e. *beweenen*, Ovid. Met. XI, 720: lacrymis contici, Cic. ad Div. XIV, 4: *of* abluni, Val. Fl. IV, 169: effundi in lacrymas, Tacit. Ann. III, 23: lacrymam adspexisti, Cic. Mil. 34: lacrymis oculos suffusa nitentes, Virg. Aen. I, 228 (232), *met traanen die haare schoone oogen besproeiden:* manantibus prae gaudio lacrymis, Curt. VII, 8: lacrymis venientibus, Ovid. Her. XVI, 23, *met uitberstende traanen, met traanende oogen:* fatiscere in lacrymas, Val. Fl. III, 395: lacrymas siccare cadentes, Prop. I, 19, 23: supprimere, Ibid. II, 8, 8: dolorem in lacrymas effundere, Justin. I, 8: diu cohibitae lacrymae prorumpunt, Plin. Ep. III, 16: cogere aliquem in lacrymas, Ovid. in Ibin 206: lacrymas luctusque remittite, Lucan. VII, 707: lacrymis indulgere, Ovid. Met. IX, 142: lacrymas non tenere, Cic. Verr. V, 67, *de traanen niet terug houden, zich van traanen niet onthouden:* tradere se lacrymis, Cic. ad Div. V, 14: multis cum lacrymis obsecrare, Caes. B. G. I, 20: Lacrymas effundere, Cic. Planc. 42: *ook* effusis lacrymis gaudio, *van vreugde,* Liv. XXVII, 19: *of* profundere, Cic. Font. 17. Hirt. Alex. 24: *of* demittere, Virg. Aen. VI, 455: *of* emittere, Ovid. Met. XI, 458: *of* projicere, Hirt. Alex. 24: *of* dare, Virg. Aen. IV, 370: *of* ciere, Ibid. VI, 468, i. e. *vergieten, laten vloeijen: dus ook* Ire in lacrymas, *weenen*, Virg. Aen. IV, 413: lacrymas movere, Quintil. IV, 2: concitare, Ibid. XI, 3: commovere, Curt. V, 5: elicere alicui, Auct. Consol. ad Liv. (*achter* Ovidius) 466. 2) *eene traan, d. i. de afdruipende vochtigheid aan boomen, planten enz., bij voorb.* arborum, Plin. H. N. XI, 6: vitium, Ibid. XXIII prooem.: lacryma medica panacis, Colum. X, 103: Not. *Men schrijft ook* lachryma, *hoewel zonder noodzake: alhoewel* Gellius II, 3 *zegt, dat de Ouden zoo geschreven hebben.*

LACRYMABILIS, e, 1) *beweenenswaardig*, Ovid. Met. II, 796: bellum, Virg. Aen. VII, 604, *welk laatste ook tot n. 2 behooren kan.* 2) *beklaaglijk, bij voorb.* gemitus, Virg. Aen. III, 39: bellum, *zie hier voor.*

LACRYMABUNDUS, a, um, *traanend, weenend*, Liv. III, 46 extr.

LACRYMATIO, onis, f. *het traanen, d. i. het afvloeijen der traanen*, Plin. H. N. XI, 37 sect. 54 *en* XXIII prooem. extr.

LACRYMO (Lacrimo), avi, atum, are, *ook somtijds* **LACRYMOR** (Lacrimor), atus sum, ari, *traanen, d. i. traanen laten vloeijen,* 1) *uit de oogen, d. i. weenen, bij voorb.* te lacrymasse, Cic. Att. XV, 27. quum lacrymaretur, Cic. Verr. V, 46: lacrymo gaudio, Terent. Ad. III, 4, 46, i. e. *van vreugde:* lacrymo, cum in mentem cet., Ibid. Hec. III, 3, 45: quid lacrymas? Ibid. III, 2, 20: lacrymans, Virg. Aen. II, 790: multa (i. e. valde) lacrymans, Ibid. VII, 358: lacrymans gaudio *van vreugde*, Liv. XXVII, 17: oculis lacrymantibus, Cic. Sext. 69, i. e. *met traanende, (weenende) oogen: dus ook* tersit lacrymantia lumina (i. e. oculos), Ovid. Met. XIII, 132: lacrymandum est, Senec. Ep. 63. *Ook met den* Accusativus, *over iets weenen, of iets beweenen, bij voorb.* num id lacrymat virgo? Terent. Eun. V, 1, 13: casum alicuius lacrymare, Nep. Alcib. 6: *van daar* lacrymandus est, Stat. Theb. IX, 100. 2) *traanen, d. i. druipen, van planten, boomen enz., bij voorb.* calamus lacrymans, Plin. H. N. XVII, 14, i. e. *traanend, eene vochtigheid afdruipende: ook* aliquid, *van daar* lacrymatas cortice myrrhas, Ovid. Fast. I, 339, i. e. *afgedropen, afgevloeid.*

LACRYMOSE (Lacrim.), *met traanen*, Gell. X, 3.

LACRYMOSUS (Lacrim.), a, um, 1) *vol traanen, traanvol, traanend, bij voorb.* oculi, Plin. H. N. XXVIII, 6 med.: *of* lumina (i. e. oculi), Ovid. Am. I, 8, 111, i. e. *traanend, druipend, weenend:* mater, Apul. Met. VII prope fin. p. 199 Elm.: singultus, Ibid. V ante med. p. 164: voces i. e. *weenend, klaaglijk*, Virg. Aen. XI, 274: *ook van gewassen, traanend, d. i. druipend, bij voorb.* vitium radicibus aquam falsam adfundi, si fint lacrymosae, Plin. H. N. XVII, 28. 2) *traanen wekkend, bij voorb.* fumus, Ovid. Met. X, 6. Horat. Sat. I, 5, 8: caepis odor lacrymosus, Plin. H. N. XIX, 6: flebile caepe simul, lacrymosaeque ordine thallae, Lucil. ap. Non. 3. n. 67: carmen i. e. *klaaglijk*, Ovid. Trist. V, 1, 35: *dus ook*, funera, Horat. Od. I, 8, 14: bellum, Ibid. I, 21, 13: jussa, Ovid. Fast. II, 387.

LACRYMULA (Lacrim.) ae, f. *een traan, als men verkleinend, spottend, boertend of teder spreekt, traantjen*, Cic. Planc. 31. Terent. Eun. I, 1, 22. Catul. LXVI, 16.

LACTARIUS, a, um, 1) *melk in zich hebbende, melkachtig, bij voorb.* herba, Plin. H. N. XXVI, 8 ante med.: *van daar zoogend, bij voorb.* boves, Varr. R. R. II, 1 post med., *doch het kan ook lacten zuigend.* 2) *uit melk gemaakt, bij voorb.* opus, Lamprid. II Heliog. 27 *en* 32: *zoo wil ook* Casaubonus Cels. II, 28 *en* 29 lactaria *voor* lactentia *lezen, d. i. melkspijzen.*

LACTE, *zie* Lac.

LACTEO, ēre, 1) *zuigen, d. i. melk zuigen, bij voorb.* Romulus parvus & lactens, Cic. Cat. III, 8: hostiae lactentes, Cic. Leg. II, 12: *dus ook* lactentibus rem divinam facere, Liv. XXXVII, 3, i. e. *zoogende dieren offeren*, scil. hostiis *of* animalibus: *verders* porci lactentes, Varr. R. R. II, 4 post med.: agni lactentes, Ibid. 11: lactens catulus, Colum. X, 343: *van daar* viscera lactentia i. e. infantium lactentium, Ovid. Fast. VI, 137. *Doch, het laatste kan tot het volgende behooren.* 2) *melk in zich hebben, melkig zijn, bij voorb.* verno tempore, cum lactent novella virentia, Pallad. Febr. 26: dum adhuc lactent (*scil.* legumina), Colum. VII, 9 med. Ed. Gesn., *alwaar andere* Edd. lactant *hebben: van daar* lactens, *bij voorb.* viscera, Ovid., *zie hier voor:* lactuca lactens, Plin. H. N. XX, 7 extr.: sata lactentia, Ovid. Fast. I, 351. Plin. H. N. XVII, 2 med.: ficus lactens, Ovid. Fast. II, 263: metae lactentes i. e. metae lactis, Martial. I, 44, 7. *alwaar andere* Edd. lactantes *hebben: ook van levende schepzels, bij voorb.* quaecun- e (fan

(femina) lactens eſt, adhibere ſolet, Gell. XII, 1 poſt med., i. e. *die melk (in de borſten) heeft*, *alwaar ſommige* Edd. lactans *hebben*: frumenta lactentia, Virg. Georg. I, 315: *van daar uit melk gemaakt zijn*, *van ſpijzen*, *bij voorb.* lactentia, Celſ. II, 28 *en* 29. i. e. *melk-ſpijzen.*

LACTEŎLUS, a, um, i. q. lacteus, *wit als melk*, *wanneer men verminderend of boertend ſpreekt*, *bij voorb.* puellae, Catull. LV, 17.

LACTES, *zie* Lactis.

LACTESCO, ĕre, 1) *tot melk worden*, *bij voorb.* omnis cibus matrum lacteſcere incipit, Cic. Nat. D. II, 51: aquam, radice ea addita, lacteſcere, Plin. H. N. XX, 21 med. 2) *zoogend worden*, *melk krijgen*, *om te zoogen*, *bij voorb.* aſinae lacteſcunt, Plin. H. N. XI, 41.

LACTĔUS, a, um, 1) *uit melk beſtaande*, *bij voorb.* humor, Ovid. Met. XV, 79. Lucret. I, 259, i. e. *melk.* 2) *vol melk*, *bij voorb.* ubera, Virgil. Georg. II, 525: *van daar* 3) *zuigend*, *melk drinkend*, *bij voorb.* porcus, Martial. III, 47, 12: verna, Ibid. 58, 22. 4) *wit als melk*, *melkkleurig*, *bij voorb.* cervix, Virg. Aen. X, 137: colla, Ibid. VIII, 660: gemma, Martial. VIII, 45, 2: cf. Colum. X, 189: *van daar* via lactea, Ovid. Met. I, 169: *of* orbis lacteus, Cic. Somn. Scip. 3 extr. *en* Arat. 286: *of* circulus lacteus, Plin. H. N. XVIII, 29 in., *de zoogenoemde melkweg aan den hemel.*

LACTIS, is, f. *misſchien* ſcil. canalis *of* hilla, *van* lactis, e, i. e. *melkig*, *melk bevattend*) *eigenlijk*, *misſchien een melkvat in het ligchaam*, *vervolgends een der dunne darmen of kanalen*, *die de ſpijze uit de maag in de groote darmen*, *en zoo in het bloed leiden. Gemeenlijk ſtaat de* Pluralis, lactes, *darmen*, *te weten*, *voornaamlijk de dunne*, Plin. H. N. XI, 37 ſect. 79: *of wel de tedere*, *bij voorb. van gevogelte*, Suet. Vitell. 13: *ook wel darmen*, *ingewanden in 't gemeen*, *bij voorb.* laxis lactibus, *van een hongerig mensch*, Plaut. Curc. II, 3, 40: *der offerdieren*, Perſ. II, 30. *van daar als een ſpreekwoord*, canem fugitivum adligare agninis lactibus, Plaut. Pſeud. I, 3, 85, *van eene vergeefſche zaak. De* Singularis lactis *komt ook voor*, *bij voorb.* lactis agnina, Titinn. ap. Priſc. 6.

LACTĪTO, are, *i. q.* lacto, *zoogen*, Martial. VII, 101, 3.

LACTO, avi, atum, are, 1) *van* lac, a) *melk bevatten*, *of zoogen*, *bij voorb.* ubera lactantia, Ovid. Met. VI, 342. VII, 321: femina lactans, Gell. XII, 1: *doch anderen lezen* lactens, *zie* Lacteo: *van daar* deus lactans i. e. *die het zaad melkig en ſappig maakt*, Serv. ad Virg. Georg. I, 315. b) *melk (uit de borſten) drinkend*, *zuigend*, *bij voorb.* infans lactavit, Auſon. Epitaph. XXXII, 3. *alwaar het* Verbum lacteo, *dat men er anders gaarn voor leest*, *niet in het vers paſſen zou*: dum adhuc lactant (porci): viridia pabula cet., Colum. VII, 9 med., *doch de* Ed. Geſn. *heeft* lactent viridia cet.: usque quo (i. e. quoad usque, *zoo lang*) erunt lactantes, i. e. *zuigend*, Varr. R. R. II, 7, 11, *doch de* Ed. Geſn. *heeft* lactentes: *van daar* lactantes anni, *de zuigende jaaren*, *d. i. als een kind zuigt*, Auſon. Idyll. IV, 68. c) *uit melk beſtaande*, *bij voorb.* metae lactantes *i. e.* metae lactis, Martial. I, 44, 7, *alwaar andere* Edd. lactentes *hebben*: lactantia, *melkſpijzen*, Celſ. II, 28 *en* 29, *alwaar de* Ed. Almelov. lactentia *heeft.* 2) *van* lacio, *iemand tot zich lokken*, *om hem*, *bij voorb. te misleiden en te bedriegen*; *iemand bij den neus hebben*, *voor den zot houden*, *wanneer men hem iet aangenaams belooft*, *en evenwel geen woord houdt*, aliquem, Terent. And. IV, 1, 13. Plaut. Ciſt. II, 1, 9: animos adoleſcentulorum, Terent. And. V, 4: 9: aliquem dictis lenibus, Acc. ap. Non. 1. n. 54: aliquem ſperibus (i. e. ſpe), Varr. Ibid. Not. ubi (canes) eos (catulos) lactant pedibus, Lucret. V, 1067, i. e. (*misſchien*) *met iemand ſpeelen*, *als 't ware voor den gek houden*, *doch de* Ed. Creech. *heeft* jactant.

LACTŪCA, ae, f. (*waarſchijnlijk van* lactucus, a, um, *melkig*, ſcil. herba) *latuwe*, *lature*, *of zoogenoemde keuken of kopſalade*, Plin. H. N. XIX, 8. Colum. X, 79. Pallad. Januar. 14. Martial. XI, 53, 5. XIII, 13: lactuca ſeſſilis, *laage latuwe*, Ibid. X, 48, 9: lactucam ponere, pangere, differere cet., i. e. *pooten*, *planten enz.* Colum. XI, 3. §. 25 ſqq.

LACTŪCŬLA, ae, f. i. q. lactuca, *wanneer men verkleinend ſpreekt*, *kleine jonge latuwe*, Sueton. Aug. 77. Colum. X, 111. Pallad. I, 30.

LACŪNA, ae, f. *een graf*, *groeve*, *verdieping*, *afgrond*, *bij voorb.* orci, Lucret. I, 116: caecas luſtravit luce lacunas, Cic. Arat. 431: aratrum facit lacunam ſtriam, Varr. R. R. I, 29, 5: *bijzonder*, *daar water in ſtaat*, *of geſtaan heeft*, *of pleegt te ſtaan*, *bij voorb.* aquae, Lucret. VI, 551: ſudant humore lacunae, Virg. Georg. I, 117: ſiccant lacunas, Stat. Sylv. IV, 3, 54: palus ſiccae lacunae, Martial. IV, 4, 1: lacunam ſurnare, ſcil. *om de ganzen te drenken*, Pallad. I, 30, i. e. *kuilen of putten*: *van daar* lacunae ſalſae, Lucret. III, 1044. V, 792: *of* Neptuniae, Auct. ad Her. IV, 10, i. e. *de zee*: *van daar* 1) *elke verdieping*, *holte*, *gaping*, *opening*, *bij voorb. de gapingen in een gebouw*, *bij voorb.* pavimenta ſunt exigenda, ut non habeant lacunas, Vitruv. VII, 1 med.: ſupercilia cana & ſub ea lacunae, *als het kenteken van een paard van 16 jaaren*, Varr. R. R. II, 7, 3: *dus ook van een éénoogigen* lippa ſub adtrita fronte lacuna patet, Martial. VIII, 59, 2: *van daar het kuiltjen in de wangen*, Ovid. Art. III, 283: *van daar* 1) *Tropiſch*, *gaping*, *d. i. verlies*, *gebrek enz. bij voorb.* lacunam rei familiaris explere, Cic. Verr. II, 55: lacunam duplicem explere, Varr. R. R. II, 1 extr.: labes & quaſi lacuna famae, Gell. I, 3 poſt med.: Vide, ne qua lacuna ſit in aere, Cic. Att. XII, 6. Not. *dit woord is a) met* lacus *vermaagdſchapt*: b) *waarſchijnlijk een* Adject. *van* lacuinus (i. e. ſimilis lacui), contracte lacunus, a, um, *ſcil.* res, foſſa cet.

LACŪNAR, aris, n. (*waarſchijnlijk voor* lacunare, *of* lacunaris, e, i. e. ſimilis lacunae *of* lacunarum plenus, ſcil. tectum *of* opus) *was eene zekere uit beſchotwerk beſtaande en gemeenlijk vergulde zoldering of dak van een niet gewelfd vertrek of kamer* (*want in gewelfde gebruikte men het niet*), Cic. Tuſc. V, 21. Vitruv. VII, 2 extr. Horat. Od. II, 18, 2: doctus ſpectare lacunar, Juvenal. I, 56, i. e. *na om hoog*, *na de zolder zien*, *gevolglijk zich niet bekommeren*, *om het geen voor oogen geſchiedt*, *daar niet heen zien of willen heen zien. De naam komt waarſchijnlijk van* lacuna, *misſchien wegens*

de verdiepingen of diepe vakken, *daar tot ſieraad ingebracht. Men noemt het ook* laquear, *misſchien van de* (laquei) *invattingen van deze verdieptevakken. Not.* Genit. lacunariorum *voor* lacunarium, Vitruv. IV, 3. VI, 4. Dativ. lacunaribus, Ibid. VII, 2 extr., *en* lacunariis, Ibid. V, 2. VI, 7 *en* 10.

LACUNARĬUS, a, um, i. e. ad lacunas pertinens: *van daar* lacunarium, ſcil. opus, Vitruv. IV, 3. i. q. lacunar.

LACŪNO, are, 1) *verdiepen*, *bij voorb.* nucleos lacunatis includit toris, Plin. H. N. XV, 10. 2) *opſchikken op de wijze van een beſchoten zolder* (lacunaris), *bij voorb.* ſumma lacunabant alterno murice conchae, Ovid. Met. VIII, 563.

LACUNŌSUS, a, um, 1) *vol kuilen of putten*, *bij voorb.* convallis, Apul. Met. I ante med. p. 105 Elm.: via lacunoſis incilibus voraginoſa, Ibid. IX ante med. p. 221. 2) *vol openingen of verdiepingen*, *bij voorb.* nihil eminens, nihil lacunoſum, Cic. Nat. D. II, 18: intervalla, Vitruv. VIII, 6 extr.

LACUS, us, m. *ſtaande water*, *meir*, *vijver*, *moeras*, *put*, *kom*, *bij voorb.* aedificia, lacus, ſtagna, Cic. Agr. III, 2: deae, quae Bonenſes lacus lucosque coluits, Cic. Verr. V, 72 extr.: lacus Albanus, Liv. V, 15 *en* 16: reddita forma lacu (*voor* lacui) eſt, Ovid. Met. III, 476, i. e. *het water aan de bron*: *ook van den Styx*, Virg. Aen. VI, 134. 238, 393: *van daar* 1) *een groote waterkom*, *daar water in bewaard of opgevangen wordt*, *een kuil*, *vervalgat*, *riool*, Liv. XXXIX, 44. Frontin. de aquaeduct. 3. Varr. R. R. I, 11: *zulke riolen of kuilen*, *of vervalgaten waren zeer veelen in* Rome, *zoo als* Agrippa *alleen er 700 heeft aangelegd*, Plin. H. N. XXXVI, 15 extr.: *van daar* redeuntes a ſurno lacuque, Hor. Sat. I, 4, 37: malevoli ſupra lacum, Plaut. Curc. IV, 1, 16, i. e. *eene plaats in* Rome, *waarſchijnlijk*, *daar te vooren een vijver geweest was*, *die daarna uitgedroogd is*: *van daar* ſiccus lacus, *van eene nutteloze zaak*, Prop. II, 11, 11: *van daar een vakje der ſmeeden*, Virg. Georg. IV, 173. 2) *elk groot vat voor vloeibare dingen*, *een kuip*, *tobbe enz.*, *bij voorb. waar in de olieduesſem* (amurca) *wordt opgevangen*, Colum. XII, 50 ante med.: *verder*, *daar de kalk in geroerd wordt*, *kalk-bak of kuip*, Vitruv. VII, 2: *bijzonder daar de geperſte wijn in loopt*, Ovid. Faſt. IV, 888. Cato R. R. 25. Colum. XII, 18: *van daar* a) *zoo veel als in éénen keer geperst wordt*, Plin. H. N. VIII, 31 poſt med. b) oratio de muſto ac lacu fervida, Cic. Brut. 83, i. e. *nog jong*, *nog niet gegist.* 3) *elke bewaarplaats*, *bij voorb. van peulvruchten*, Colum. I, 6, 14: Not. 1) *ook voor* lacunar, *bij voorb.* reſultant aedesque lacusque, Lucil. ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 726 (730). 2) *ook heeft men* lacus, i, *gezegd*, *bij voorb.* fundit & October vina Falerna lacis, poëta in Catalect. II.

LACUSCŬLUS, i, m. 1) *een klein ſtaande water*, *bij voorb. een put*, Colum. IV, 8. 2) *eene bewaarplaats of vat tot bewaaring*, *bij voorb. van olijven*, Colum. XII, 50.

LADA, ae, *of* LEDON, LEDUM, i, *zekere plant of kruid*, *daar een harſt of lijmig vocht uit zweet*, Ladanum (Ledanum) *genoemd*, Plin. H. N. XII, 7 ante med. XXVI, 8 poſt med. *Ook noemden ſommigen het* leda, *en van daar het*

deze herst ledanum, Plin. H. N. XII, 17 ante med.

LADANUM, i, *zie* Lada: *het staat* Plin. H. N. XII, 17 ante med. XXVI, 8 post med. Celf. V, 26. fect. 32. *Het heet ook* Ledanum, *zie* Lada.

LAEDO, fi, fum, 3. *tegen iet slaan*, *bij voorb.* naves ad faxa, Lucret. V, 999: *van daar* 1) *kwetsen*, *schade*, *nadeel aanbrengen*, *bij voorb.* brachia, Plaut. Curc. IV, 3, 9: fidem, Cic. Rofc. Am. 38: herbas umore, Ovid. Met. XIII, 926: frondes laedit hyems, Ibid. Post. VI, 150: teneros laedunt juga prima juvencos, Ibid. Her. IV, 21: aliquem ludibrio, Metell. in Cic. Ep. ad Div. V, 1: aliquem perjurio fuo, Cic. Caecin. 10: *dus ook* laefus, a, um, *bij voorb.* nulla laefus injuria, Cic. Verr. III, 1 . . : pietas, Nep. Timol. 1: dignitas, Cic. Cluent. 42: jus, Pandect. IV, 6, 1: fylva, Ovid. Met. II, 408: laefus nube dies i. e. *verdonkerd*, Lucan. V, 456: res laefae, Sil. XI, 6. i. e. *ongeluk*, *ramp*: *ook is* laefus *die onrecht of schade geleden heeft*, *in rechten*, Pandect. IV, 6, 44. 2) *beledigen*, aliquem, Nep. Att. 10: univerfos, Salluft. Jug. 84 (86): Nulli os laedere, Terent. Ad. V, 4, 10, i. e. *niemand in zijne tegenwoordigheid beledigen*. 3) *bedroeven*, *smarten*, *bij voorb.* tunc tua me infortunia laedunt, Horat. Art. 103. 4) *aantasten*, *bij voorb.* *met woorden*, *als getuigen*, *bij voorb.* Pifonem, Cic. Or. III, 70: univerfos, Salluft. Jug. 84 (86).

LAENA, ae, f. *een gevoederd opperkleed*, *bijzonder tegen de koude*; *het werdt van allerhande perfonen gedragen*, *rijken*, *armen*, *aanzienlijken*, *en geringen*; *het was dus ook naar mate van hun vermogen*, *slechter of prachtiger*, Sil. XV, 421. Martial VIII, 59, 10. XIV, 136. Perf. I, 30. Juvenal. V, 131: *ook van Priesteren*, *bij voorb. bij het offeren*, Cic. Brut. 14 extr.

LAESIO, onis, f. 1) *kwetsing*, Pandect. X, 3, 28 extr.: animi, Infcript. ap. Gruter. p. 422. n. 10 *en* p. 428. n. 10, i. e. *beleediging*. 2) *de redenkunstige aanval op de tegenpartij*, Cic. Orat. III, 53 extr.

LAESUS, a, um, *zie* Laedo.

LAETABILIS, e, *heuglijk*, *bij voorb.* laetabile, Cic. Tufc. I, 22. IV, 17. Ovid. Met. IX, 255. Val. Fl. VI, 606.

LAETABUNDUS, a, um, i. q. laetans, *vrolijk*, *zich verheugend*, Gell. XI, 15 extr.

LAETAMEN, inis, n. 1) *het geen daar men iemand mede verheugt*, 2) *het geen vruchtbaar maakt*; *mest* (quia facit fegetes laetas), *bij voorb.* ipfum pro laetamine eft, Plin. H. N. XVIII, 16: anferum laetamen fatis omnibus inimicum eft, Pallad. I, 23, i. e. *ganzenmest*.

LAETASTER, tri, *iet vreugdigs of vrolijk schijnende*, Titian. ap. Feft. in Obftrudant.

LAETATIO, onis, f. *vreugde*, *vrolijkheid*, Caes. B. G. V, 52 extr., *alwaar sommige Edd.* laetitia *hebben*.

LAETE, 1) *vrolijk*, *met vreugde*, *blijde*, Cic. Phil. IX, 3. Quintil. VIII, 3 med.: laetiffime gaudere, Gell. III, 15: laetius, Vellej. II, 45. 2) *vruchtbaar*, *bij voorb.* feges laete virens, Plin. H. N. XXXIII, 5: laurus recifa laetius fruticat, Ibid. XVI, 31: truncus laetius frondet, Colum. V, 9 poft med.

LAETIFICO, avi, atum, are, 1) *verblijden*, aliquem, *bij voorb.* non illum gloria — laetificat, Lucan. III, 48: fol laetificat terram, Cic. Nat. D. II, 40: *van daar* laetificari, Plaut. Aul. IV, 9, 15, *zich verblijden*: laetificans, Plaut. Perf. V, 1, 8. *blijde*, *vrolijk*. 2) *vruchtbaar maken*, *mesten*, *bij voorb.* Indus agros laetificat, Cic. Nat. D. II, 52: faba folum laetificat ftercoris vice, Plin. H. N. XVIII, 12.

LAETIFICUS, a, um, *vreugde veroorzakend*, *heuglijk*, *bij voorb.* foetus, Lucret. I, 194: vites, Cic. Tufc. I, 28 e poëta, Edit. Erneft., *alwaar anderen* laetificae *hebben*: tumultus laetificus i. e. laetus, jucundus, Stat. Theb. VIII, 261: plaufus, Ibid. XII, 531, i. e. *vrolijk*, *blijde*: laetifica referre alicui, *heuglijke tijding brengen*, Senec. Troad. 597.

LAETISCO, ĕre, *zich verheugen*, Sifenn. ap. Non. 2. n. 494: *Tropisch*, vites laetifcere, Cic. Tufc. I, 28: *doch andere Edd.*, *bij voorb.* Erneft. *hebben* laetificae.

LAETITIA, ae, f. 1) *vreugde*, *blijdschap*, *vrolijkheid*, *zie* Cic. Tufc. IV, 6 *en* 7, *alwaar hij van dit woord eene bepaling geeft*; *hij schijnt het ook* Ibid. 6 *en* 31 *van* gaudium *te onderscheiden*, *te weten*, *dat* laetitia *eene grooter*, *uitgelatener vreugde zij*; *maar in 't gemeen drukt het ons woord*, *blijdschap*, *vreugde*, *vrolijkheid uit*, *bij voorb.* laetitiam percipere ex re, Cic. Or. I, 44, *genieten*, *bekomen*: *dus ook* laetitia perfrui, Cic. Cat. I, 10: laetitiam capere oculis, Cic. Att. XV, 14, i. e. *genieten*: laetitia efferri, Cic. Tufc. IV, 32, *zich zeer verblijden*: *van daar* aliquem laetitia efferre, *zeer verheugen*, Cic. ad Div. II, 10: exfultare, Cic. Att. XIV, 6, *van vreugde*, *als 't ware opspringen*: Adficere aliquem laetitia, Cic. Mil. 28, *vreugde veroorzaken*, *verblijden*: *gevolglijk* laetitia adfici *zich verblijden*: Laetitiam alicui dare, Cic. Planc. 42: *of* offerre, Terent. Hec. V, 3, 18: *of* objicere, Ibid. Heaut. I, 2, 12: *of* parere, Plaut. Merc. Prol. 72: *of* facere, Liv. IV, 40. Cic. Fin. I, 7: *of* adferre, Cic. Mil. 28. Plin. H. N. XV, 30, i. e. *maken*, *veroorzaken*: *dus ook* in laetitiam conjicere aliquem, Terent. Heaut. II, 3, 51, *in vreugde brengen*: res eft mihi laetitiae, Nep. Timoth. 2, *geeft mij vreugde*: *dus ook* mihi laetitia eft, *het is mij eene vreugde*, *bij voorb.* magna nobis Laetitia (eft), cum te cet., Salluft. Jug. 102 (109): prae laetitia lacrymae prociliunt mihi, Plaut. Stich. III, 2, 13: diem perpetuum in laetitia degere, Terent. Ad. IV, 1, 6: totus in laetitiam effufus, Juftin. XII, 13. Not. a) laetitiae, Plur., *bij voorb.* repente (ego) inceffi omnibus laetitiis, Cic. ad Div. II, 9: laetum effe omnibus laetitiis, Caecil. ap. Cic. Fin. II, 4: b) Plautus *zegt* Poen. V, 4, 105 laetitia tanta & tantis adfeceftis gaudiis. 2) *vrolijke gedaante*, *vrolijk wezen*, *blijmoedigheid*, *aanminnigheid*, *schoonheid*, *bij voorb.* membrorum, Stat. Theb. VI, 572: *dus ook* laetitia & pulchritudo orationis i. e. *liefelijkheid*, *bevalligheid*, *sieraad*, Auct. dial. de orat. (*achter* Tacitus) 20: *van daar de vruchtbaarheid*, *bij voorb.* loci, Colum. IV, 21: trunci, Ibid. 24 med.: *dus ook* pabuli, Juftin. XLIV, 4, i. e. *vruchtbaarheid*, *rijkdom*, *overvloed*.

LAETITUDO, inis, f. *voor* laetitia, Acc. ap. Non. 2. n. 487 *tweemaal*.

LAETO, are, 1) *verheugen*, *bij voorb.* oculos fpecie optabili, Liv. ap. Non. 2. n. 494: aliquem triplici bono, Acc. Ibid.: frontem alicujus, Apul. Met. III ante med. p. 134 Elm.: quas laetabunt nutrimenta cet., Ibid. V med. p. 165: *van daar* laetari *verheugd worden*, *zich verheugen*, *zie* Laetor. 2) *vruchtbaar maken*, *mesten*, *bij voorb.* in laetandis arboribus, Pallad. I, 6 extr.: loca fterilia laetantur beneficio incendii, Ibid. poft med.

LAETOR, atus fum, ari, 1) *zich verheugen*, *blijde zijn*, *bij voorb.* de re *of* re, i. e. *wegens*, *over enz.*, *bij voorb.* de falute omnium, Cic. Marc. 11: tribus triumphis, Cic. Div. II, 9: dignitate, Cic. ad Div. II, 9: *ook* feq. in, *bij voorb.* laetaris tu in omnium gemitu, Cic. Verr. V, 46, i. e. *bij enz.*: in hoc eft laetatus, quod cet., i. e. *daar over*, *dat enz.*, Cic. Phil. XI, 4: *ook* aliquid i. e. *over iet*, *bij voorb.* quod, Ovid. Pont. I, 8, 64: utrumque laetor, Cic. ad Div. VII, 1, *waar op ook bijzonder de* Accufativus *te met eenen dubbelen* Infinitivus *staat*, *wanneer dan* utrumque *der noods weg kon blijven*: *van daar* laetandum magis quam dolendum puto cafum tuum, Salluft. Jug. 14 (17): illud mihi laetandum video, Cic. Manil. 1. *Ook met den* Accufativus *en* Infinitivus, Cic. Rofc. Am. 47: cf. Cic. ad Div. VII, 1. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* nec veterum memini laetorve malorum, Virg. Aen. XI, 280, *doch de* Genitivus *schijnt alleen van* memini *af te hangen*, *en* laetor *alleen tot gezelschap daar bij te staan*. Not. non laetari, *als eene* litotes, *bij voorb.* non laetatus fum me — adcepiffe, Virg. Aen. VI, 392, i. e. *het is mij niet wel bekomen*, *heeft mij geen blijdschap gedaan*, (*maar verdriet*): cf. X, 740. 2) *zich vermaken*, *genoegen ergens in vinden*, *bij voorb.* Afturcone, Suet. Ner. 46: *Tropisch*, *bij voorb.* vitis laetatur tepore, Colum. III, 9 extr., i. e. *heeft ze gaarn*, *zij bekomt hem wel*, *bevindt er zich wel bij*, *wast er wel bij*: *dus ook* frumenta maxime laetantur patenti campo, Pallad. I, 6 poft med.

LAETUS, a, um, 1) *blijde*, *vrolijk*, *bij voorb.* homo, Cic. Mur. 24. Font. 11: laetus omnibus laetitiis, Caecil. ap. Cic. Fin. II, 4: laetus eft nefcio quid, Terent. And. II, 2, 3: laetus eft de amica, Ibid. Ad. II, 2, 45: laeta eft? — non tam ipfo dono, quam abs te datum effe, Ibid. Eun. III, 1, 2: laetus fum, fratri obtigiffe, quod vult, Ibid. Phorm. V, 4, 1: fronte laetus, pectore anxius, Tacit. Agric. 39: oratio non laeta crimine, Liv. IV, 41: vultus, Cic. Att. VIII, 9: frons, Virg. Aen. VI, 863: clamor, Ibid. III, 524: laeto ore adloqui, Ovid. Met. IX, 242: convivia, Sil. XI, 270: diem laetum ducere, Senec. Herc. Oet. 1675: vir feveritatis laetiffimae, Vellej. II, 127: res laetae, Quintil. XI, 3 *tweemaal*: luctum laeto cultu mutare, Tacit. Ann. II, 75: pax repente laeta, Liv. I, 13. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* animi, Vellej. II, 93. Tacit. Ann. II, 26: laborum, Virg. Aen. XI, 73: incepti, Sil. VII, 338: tumultus, Ibid. XIV, 280: laetiffimus irae, Ibid. XVII, 312. Not. neutra acies laeta ex certamine abiit, Liv. I, 2 (litotes: cf. Laetor), i. e. *geen van beiden hadt reden*, *om zich te verheugen*, *elk hadt reden tot mistroegen*, *van daar* a) *iet met blijdschap doende*, *d. i. gewillig*, *bij voorb.* fenatus fupplementum laetus decreverat, Salluft. Jug. 84 (86): laetum defcendere regno, Stat. Theb. II, 396, i. e. *gaarn*, *gewillig*, *zelfs*: laeta dedi, Virg. Aen. IX,

Digitized by Google

IX, 88: cf. Hor. Epist. I, 7, 39. b) *zich vermakende*, *bij voorb.* laetus equino sanguine, Horat. Od. III, 4, 34: gens laeta saevis, Sil. I, 170: *ook seq.* infin., *bij voorb.* vivere ferro, Ibid. IX, 223. c) *vergenoegd met iets*, *te vrede*, *bij voorb.* mo, Martial. IV, 77, 2. i. e. *met het minste*: annual pabulo laetum, Senec. Ep. 92 ante med., i. e. *vergenoegd*, *of zeer vermakend*. [illegible] laeta ex certamine [illegible], Liv. I, 2, *zie hier voor*: *ook* seq. genit., Val. Fl. I, I, 650. 2) *verblijdend*, *vrolijkmakend*, [illegible], *waar voor wij ook somwijlen bliide*, *vrolijk zeggen*, *bij voorb.* omnia erant laetiora, Cic. Att. VII, 26: memoria, Tacit. Ann. II, 48: laetum militibus nomen, Ibid. Hist. IV, 68: laeta posteritas salus, Ibid. I, 71: laetum rata, Ibid. Ann. XII, 8: virtus haud laeta tyranno, Val. Fl. I, 30: cf. Grat. Cyneg. 8: *van daar begunstigend*, *gelukkig makende*, *ook gelukkig*, *bij voorb.* me laetum laetis adficere, *zegt* Mercurius Plaut. Amph. Prol. 2: venti, Valer. Fl. IV, 31: sors, Ibid. 540: omnia laeta, Sallust. orat. I ad Caes.: cf. Sil. X, 552: prodigium, Plin. H. N. XI, 37 sect. 77: alterum meruisse laetum est, Ibid. VIII, 46: extra laetiora, Sueton. Caes. 77. 3) *een vrolijk wezen hebbende*, *vrolijk*, *of levendig*, *of schoon uitziende*, *aangenaam*, *bij voorb.* color, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med.: Vite quid potest esse laetius? Cic. Senect. 15: laeta segetes, Virg. Georg. I, 1: laetissima farra, Virg. Ibid. 101: laeta boum armenta, Virg. Aen. III, 220: cf. Georg. II, 520, i. e. *wel uitziende*, *doorvoed*, *wel in 't vleesch*: laetus oculis adflavit honores, Virg. Aen. I, 591 (595): *van daar* a) *vruchtbaar*, *vet*, *bij voorb.* ager, Varr. R. R. I, 3. Cato R. R. 6: *ook* Cic. Verr. III, 47 in agros laetos [illegible], *d. i. als* Ed. Ernesti *heeft* latos: *ook* seq. genit., *bij voorb.* pabulique laetus ager, Sall. ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 441 (445): lucus laetus umbra, Virg. Aen. I, 441 (445). b) *rijkelijk*, *bij voorb.* flumina manabunt [illegible] laeta manabunt, Virg. Georg. III, 310. c) *schoon*, *of zich schoon hoorende houden*, *aangenaam*, *bij voorb.* genus orationis, Cic. Or. I, 38 in.: *of* dicendi, Quintil. IX, 4: copia dicendi [illegible] laeta, Ibid. VIII, 3 extr.: Homerus laetus ac pressus, jucundus & gravis, Ibid. X, 1. d) *levendig*, *wakker*, *of* [illegible], [illegible], *bij voorb.* laetos [illegible] honores, Virg. Aen. I, [illegible], *zie hier voor*: *dus ook* tempora [illegible], Ibid. VIII, 682. Not. laetum Adverb. [illegible], *bij voorb.* laetum [illegible], Stat. Achill. I, 323.

LAEVE. 1) *links*. 2) *onrecht*, *ongeschikt*, *verkeerd*, *bij voorb.* accipere jussa, Horat. Ep. I, 7, 52.

LAEVIGATIO, LAEVIGO, *zie* Levigatio enz.

LAEVORSUM of LAEVORSUS, *ter linkerhand heen*, *links heen*: Apul. Florid. post init. p. 340 Elmenh. in Fest. in Laeva.

LAEVUS, a, um, *links*, *linke*, *bij voorb.* manus, Cic. Acad. IV, 47 med.: oculus, Lucret. IV, 302. Plaut. Mil. IV, 7, 24: pes, Ovid. in Ibin 101: humerus, Ibid. Her. IX, 62: auris, Ibid. Met. XIII, 356: latus, Ibid. 415. Hor. Ep. I, 16, 6: habena, Hor. Ep. I, 15, 12: plaga Ponti, Ovid. Her. XII, 28: Pontus laevus i. e. *links liggend*, Ibid. Pont. IV, 9, 119: laevo numina missa polo i. e. laeva coeli parte, Ibid. Fast. IV, 314: tradit iter laevum, Virg. Aen. V, 170: *van daar* laeva scil. manus, *de linke hand*, Virg. Aen. I, 611 (615). Ovid. Met. XV, 163: laevam pete, scil. manum *of* partem, Ovid. Met. III, 642, i. e. *ga links*: cf. Virg. Aen. III, 563: *van daar* ad laevam, Cic. Univ. 13, *aan de linke zijde*, scil. manum *of* partem: *dus ook* in laevum *links*, *op de linke zijde*, *linkehand*, *bij voorb.* si in laevam detorserit, Plin. H. N. XXVIII: 8: *ook* ad laevum scil. latus, *bij voorb.* fleximus in laevum cursus, Ovid. Trist. I, 9, 17: *dus ook* laeva, scil. parte *of* manu, *links*, Liv. IV, 32. XXI, 43. Plin. H. N. XIV, 6 in. Virg. Aen. VI, 486: *van daar* laeva, scil. loca, *links liggende*, *bij voorb.* laeva Propontidis intrat, Ovid. Fast. V, 257: Insulae Fortunatae contra laeva Mauritaniae, Plin. H. N. VI, 32: laeva tenent Thetis & Melite, Virg. Aen. V, 825, i. e. *houden zich links*, *bevinden zich aan de linke zijde*. Not. boves laevi i. e. quorum cornua terram spectant, Serv. & Philarg. ad Virgil. Georg. III, 55. *Dewijl de linkehand tot den arbeid niet zoo geschikt is, als de rechte*: *van daar* 1) *ongeschikt*, *dom*, Horat. Art. 301. Virg. Aen. II, 54. 2) *ongeschikt*, *onbekwaam*, *bij voorb.* tempus, Horat. Sat. II, 4, 4. 3) *een gelukkig voorteken gevende*, *gelukkig*, *begunstigend*, *in de waarzeggingskunst*, *bijzonder van den bliksem*, *want bij de Romeinen was de bliksem aan de linke zijde een gelukkig teken*, *bij voorb.* intonuit laevum (*aan de linke zijde*), Virg. Aen. II, 693. IX, 631: tonitru dedit omina laevo Jupiter & laevo fulmina missa polo, Ovid. Fast. IV, 834, *alwaar het overal*, *linke is*: omnia laeva i. e. felicia, laeta, Phaedr. III, 18, 12: *en zegt* Plin. H. N. II, 54 laeva prospera existimantur, quoniam laeva parte mundi ortus est: *van daar* laeva numina, i. e. propitia, Virg. Georg. IV, 7, *ten zij het liever ongelukkig*, *ongunstig is*, *zoo als* Gellius V, 12. extr. *verklaart*. *Maar het betekent ook* 4) *een ongelukkig voorteken gevende*, *ongelukkig*, *niet begunstigend*, *bij voorb.* picus, Horat. Od. III, 27, 15: omen, Val. Fl. VI, 702: ignis laevus i. e. pestilentus, Stat. Theb. I, 634: numen, Martial. VI, 85, 3: cf. Senec. Thyest. 674: [illegible] *zie* n. 1. Not. laevum Adverbialiter, *of voor* ad laevum latus i. e. ad laevam partem, *bij voorb.* intonuit laevum, Virg. *zie hier voor*.

LAGANUM, i, n. *zeker gemakkelijk te kauwen*, *en misschien uit meel en andere dingen bereid*, *gerecht*, Cels. VIII, 7 extr. *ook* Hor. Sat. I, 6, 115, *alwaar sommigen* lachanum (i. e. olus) *lezen*.

LAGENA, ae, f. *een vat met een hals en handvatsels*, *een flesch*, *bouteille*, *bij voorb.* voor wijn, Hor. Sat. II, 8, 41. Colum. X, 387. Quintil. VI, 3. Martial. VII, 60: per lagenae collum, Plin. H. N. XVIII, 11: *zij dienden ook tot meer dingen*, *bij voorb.* om er ooft enz. in te bewaren, Colum. XII, 45 en 11: *zij waren van aarde*: *van daar* lagenam frangere, Petron. 22: *ook van andere dingen*, *bij voorb.* e fictilibus — illa [illegible] spectabiles lagenas (nectunt, Plin. H. N. XVI, 31. nam Syra defruti lagena, i. e. vitrea, *zoo als sommigen verklaaren*, Martial. IV, 46, 9. *De fleschen plagten toegezegeld te worden*, Hor. Ep. II, 2, 134. Martial. IX, 89, 7: *ook somtijds de ledige*, Q. Cic. in Cic. Ep. ad Div. XVI, 26. Not. *Men schrijft ook* Lagoena, *bij voorb.* Cato R. R. 122 Ed. Gesn. Colum. X, 387. XII, 12 en 45 Ed. Gesn.: *en* lagona, *bij voorb.* Phaedr. I, 26, 8 en 10: *ook in sommige* Edd. Colum. *ook* Laguna.

LAGEOS, a, on, *de benaming van zekeren wijn*, *bij voorb.* vitis Lagea, Plin. H. N. XIV, 3. *Ook staat* Lageos *in* Femin., *bij voorb.* Lageos, Virg. Georg. II, 93, scil. vitis.

LAGOENA, LAGONA, *zie* Lagena.

LAGOIS, idis, f. *zal zekere zeevisch zijn*, Hor. Sat. II, 2, 22, *volgends anderen een gevogelte*.

LAGUNA, *zie* Lagena.

LAGUNCULA, ae, f. *eene kleine flesch*, *fleschjen*, Colum. XII, 38 extr. Plin. Ep. II, 6.

LAGUNCULUS, i, m. *eene soort van gebak*, Stat. Sylv. I, 6, 17, *alwaar sommigen* lucunculi *voor* lagunculi *willen lezen*.

LALISIO, onis, m. *een jonge woud-ezel*, Plin. H. N. VIII, 44. Martial. VIII, 96, 1, *is een Afrikaansch woord*.

LALLO, are, *lallen*, *lollen*, *of van kinderen*, *of van de baker*, *neuriën*, *bij de wieg zingen*, *bij voorb.* lallare recusas, Pers. III, 18, *wilt u niet laten in slaap zingen*. *Dergelijk lollen of zingen heet* Lallus *of* Lallum, *bij voorb.* lalli somniferos modos, Auson. Epist. XVI, 91.

LALLUM, LALLUS, *zie* Lallo.

LAMA, ae, f. *moerassige plaats*, *moeras*, *modder*, Hor. Ep. I, 13, 10: *ook zegt* Festus: Lacuna i. e. aquae collectio, quam alii lamam, alii lustrum dicunt. 2) *Mastix*, *of eene soort daar van*, *of mastijboom*, Plin. H. N. XII, 17 in.

LAMBERO, are, *zal betekenen*, *verscheuren*, Fest., *welke zegt*: lamberat i. e. scindit & laniat: *van daar misschien Tropisch*, *bij voorb.* lepide me meo ludo lamberas, Plaut. Pseud. II, 4, 53, i. e. *misschien spot met mij*, *tergen*, *of naar mijnen aart*: *of steekt uw voeten in mijn schoenen*, *d. i. treedt in mijn pad*.

LAMBO, bi, bitum, 3. *likken*, *belikken*, aliquid, *bij voorb.* tribunal, Cic. Verr. III, 11 extr.: cibos, Colum. VII, 17 post med.: collum lagonae, Phaedr. I, 26, 10: manum, Martial. IV, 30, 41 prandia, Ibid. XIV, 67, 1: puer, qui lamberat ore placentas, Lucil. ap. Prisc. 10: *van daar Tropisch*, [illegible] (i. e. Domitianus) lamberet sanguinem, Plin. Paneg. 48: *van daar Tropisch*, *likken*, *d. i. aanroeren*, *als 't ware likken*, *of bekken*, *bij voorb.* flamma [illegible] lambere tectum, Horat. Sat. I, 5, 73: lambere flamma comas (est vis), Virg. Aen. II, 684: Aetna [illegible] & sidera lambit, [illegible], Ibid. III, 574: quorum [illegible] hederae sequaces i. e. circumdant, Pers. Prol. 5: tunc insula [illegible], Claudian. de Consul. Prob. & Olyb. [illegible], i. e. *werpt zich aan de voeten*, *en als 't ware*, *de voeten kussen*: Quae loca lambit Hydaspes, Horat. Od. I, 22, 8.

LAMELLA, ae, f. *een plaatje van metaal*, *blik*, *als men voorkieend*, *bij voorb.* tenuis (scil. argenti), [illegible] VII, 3 post med.: aerugineae [illegible] brev. vit. 12: paucae [illegible], Ibid. de vita beata 21, i. e. [illegible].

LAMELLULA, ae, f. i. e. [illegible], *bij voorb.* lamellulas paravi, [illegible] argenti, Petron. 57, i. e. [illegible] *geld*.

Digitized by Google

LAMENTA, ae, f. *het huilen, bij voorb.* lamentas, fletus facere, Pacuv. ap. Non. 2. n. 403.

LAMENTABILIS, e, 1) *beklaaglijk, beweenenswaardig, bij voorb.* regnum, Virg. Aen. II, 4: tributum, Ovid. Met. VIII, 262. 2) *klaaglijk, d. i. het geen treurig klinkt, of met weenen verbonden, bij voorb.* vox, Cic. Tusc. II, 13: gemitus, Ibid. 24. Ed. Ernest.: carmen, Stat. Sylv. V, 3, 1: funera sumtuosa & lamentabilia, Cic. Leg. II, 25.

LAMENTARIUS, a, um, *klaaglijk, tranen verwekkend, bij voorb.* Plaut. Capt. I, 1, 28.

LAMENTATIO, onis. f. *het huilen, weenen, weeklagen, klaaglijk geschrei*, Cic. Tusc. IV, 8. Verr. IV, 21. Or. 38: lugubris, Cic. Tusc. I, 13 extr.: lamentatio & gemitus urbis, Cic. Red. Sen. 7: cum gemitu & lamentatione, Cic. Invent. II, 26: lacrymae, lamentatio, Plaut. Merc. V, 2, 29: cum multis lacrymis & lamentatione flebili, Justin. XVIII, 6: moesta, Senec. Hippol. 852: inutili lamentatione complorare fortunam suam, Liv. XXXVII, 7: lamentationem sedare, Liv. XXV, 37: elephanti quadam sese lamentatione complorantes, Plin. H. N. VIII, 7.

LAMENTATRIX, icis, f. i. e. *weenster, weeklaagster, bij voorb.* Lamen color tatrici mutat, Pompon. ap. Calpurn. Pis. ap. Merulam ad fragmenta Ennii p. 368, *alwaar het gescheiden staat.*

LAMENTOR, atus sum, ari, *klaaglijk handelen, weeklagen, huilen, weenen, bij voorb.* flere ac lamentari, Cic. Or. I, 57 extr.: lamentari ac plangere, Suet. Ner. 49, *en* Oth. 8: lamentari, cruciari, Plaut. Mil. IV, 2, 41: quod lamentare, non esse argentum tibi cet., *dat gij klaagt, dat gij geen geld hebt enz.*, Ibid. Pseud. I, 3, 79: cum lamentamur, non adparere labores, Horat. Ep. II, 1, 224: matrem lamentantem, Gracch. ap. Cic. Or. III, 56: ejulans atque lamentans, Gell. XII, 5 post med., *het welk beiden ook van* lamento *zijn kan: van daar* lamentatur, Passive, Impersonaliter, *bij voorb.* fletur, lamentatur diebus cet., Apulej. Met. IV extr. p. 157. Elm., i. e. *men klaagt of weeklaagt: ook met den* Accusativus, *over het weenen, beweenen, bij voorb.* vitam, Cic. Tusc. I, 31: caecitatem, Cic. Tusc. V, 38: fortunam adversam, Pacuv. ap. Cic. Tusc. II, 21: aliquem pro adflicto, Sueton. Vit. 3: matrem mortuam, Terent. Phorm. I, 2, 46: te ipsum, Plaut. Pers. IV, 9, 7: minas sexaginta, Ibid. 5. Not. Lamentatus, a, um, *staat ook* Passive, 1) *beweend, bij voorb.* fata, Sil. XIII, 712. 2) *met huilen opgevuld, bij voorb.* Didyma, Stat. Theb. XII, 224.

LAMENTUM, i, n. *het huilen, weenen, weeklagen, bij voorb.* lamentis vacare, Cic. Senect. 20: lamentis se lacrymisque dedere, Cic. Tusc. II, 21: in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti, Cic. Pis. 36: lamentis, gemituque cet., Virg. Aen. IV, 667: luctu atque lamentis, Gell. VII, 5: planctum & lamenta, Tacit. Hist. IV, 45: lacrymas ac lamenta cito ponunt, Ibid. Germ. 27: casum — per lamenta ac moerorem muliebriter ferre, Ibid. Agric. 28: lamentis & ploratibus ejulare, Apul. de Mundo prope fin. p. 74. Elm.: parcere lamentis, Liv. VI, 3, *ophouden te weenen: ook Tropisch, bij voorb.* lamenta gallinarum, Plin. H. N. X, 55 extr. Not. *overal komt alleen de Pluralis voor.*

LAMIA, ae, f. 1) *eene tooveresse, heks*, Horat. Art. 340: *dus ook* lamiae illae cet., Apulej. Met. I post med. p. 110. Elm.: *ook heks, tooveresse, als een scheldwoord, bij voorb.* pessimae illae lamiae *heeten de zusters van* Psyche, Ibid. V ante med. p. 164. 2) *zekere visch*, Plin. H. N. IX, 24.

LAMINA *en* **LAMNA**, ae, f. *elk dun gesmeden of op eene andere wijze bereid stuk metaal, hout, marmer, hoorn enz., elk dun stukjen metaal, marmer, hoorn enz., wanneer het ons blad, blik, schijf (of schijfjen, bij voorb. iet in schijfjens snijden) of bord (bordjen) enz., uitdrukt, bij voorb.* cum lamina esset inventa, Cic. Leg. II, 23: tigna laminis clavisque religant, Caes. B. C. II, 10: ardentes laminae, *gloeijend blik, als een instrument van pijniging of soort van pijnbank voor misdadigers*, Cic. Verr. V, 63. Horat. Ep. I, 15, 36: *ook enkel* laminae, scil. ardentes, Plaut. Asin. III, 2, 4. Lucret. III, 1030: laminae ferreae, Tacit. Hist. I, 79: lamina argenti, Ovid. Fast. I, 209, i. e. *veelligt zilveren halsraad:* fulva, Ibid. Met. XI, 224, i. e. *stuk goud:* argentum factum definierit, quod — neque in lamina cet., Pandect. XXXIV, 2, 28: tenuem laminam ducere i. e. facere, Quintil. II, 4: lamina plumbi pectori imposita, Plin. H. N. XXXIV, 18 in.: *ook* lumborum renumque parti, Ib.: *het eerste deed* Nero, *om de stem, het laatste deeden velen, om de venerische opwellingen te beteugelen: verders* doliorum laminas scabendo purgare, Ibid. XVIII, 26 ante med., i. e. *duigen:* cornua in laminas secta translucent, Ibid. XI, 37 post init.: ossa in laminas secare, Ibid. VIII, 3: aes in laminas tenuare, Ibid. XXXIV, 8 extr.: ex argento ducere laminas, Plin. H. N. XXXIII, 9: lamna aenea, Liv. XXIII, 19: *van daar een degenkling*, Ovid. Met. V, 172: *het blad of blik der zaag*, Virg. Georg. I, 143: *van daar 1) eene zage*, Senec. Benef. IV, 6. 2) *eene buigzame schaal of schil eener vrucht, bij voorb. notenschaal, als zij nog week is*, Ovid. in Nuce 95. Not. lamna *voor* lamina *staat niet alleen bij de Dichters, bij voorb.* Horat. Od. II, 2, 2. Ibid. Ep. I, 15, 36: *maar ook in* Prosa, *bij voorb.* Liv. XXIII, 19 extr. Vitruv. VII, 9, *tweemaal.*

LAMNA, *zie* Lamina.

LAMPADIAS, ae, m. scil. cometes, *eene soort van kometen*, Plin. H. N. II, 25.

LAMPADION, i, n. i. e. parva lampas, Lucret. IV, 1159, *doch, alwaar het met* Grieksche *letters staat.* Not. haec lampadion? Varr. ap. Non. 2. n. 906, scil. puella.

LAMPAS, adis, f. *elk lichtend ligchaam, een licht: van daar 1) een kaars, fakkel*, Acc. ap. Cic. Nat. D. III, 16. Virg. Aen. IX, 535. Ovid. Pont. III, 3, 60. Valer. Flacc. III, 124. Petron. 124: *men gebruikte ze op bruiloften* (cf. Fax), Stat. Sylv. I, 2, 5: *dus ook* lampadas, Terent. Ad. V, 7, 9: *van daar* prima lampade i. e. primis nuptiis, Stat. Sylv. IV, 8, 59: *van daar a) een kandelaar, bij voorb.* ferreae lampades ardentes, Colum. XII, 18: aenea, Juvenal. III, 285: ignifera, Lucret. II, 25: cf. Ovid. Her. XIV, 24: b) *glans, schijn, luister*, Stat. Theb. X, 115. 2) *de fakkel der zon, d. i. het zonnelicht of de zon*, Virg. Aen. VII, 148. Phoebea, Ibid. III, 637: *van daar de dag, bij voorb.* nona lampade i. e. die, Lucret. VI, 1196: *ook van de maan: van daar a) de nacht, bij voorb.* decima, Valer. Flacc. VII, 366: b) *de maand, bij voorb.* bina, Nemes. in Cyneg. 130: 3) *fakkel aan den hemel of in de lucht, luchtverheveling*, Senec. Quaest. Nat. I, 15. Plin. H. N. II, 26. Lucan. I, 532. X, 502: 4) *In* Athene *was het gewoon, dat in zekere kamploopen de loopende een fakkel houden moest, die niet uitmogt gaan, en die hij, na volbrachten loop, aan den volgenden overgaf: van daar* lampada cursu tibi trado. Varr. R. R. III, 16 ante med., *als een spreekwoord, d. i. nu is de beurt aan u, ik sta u nu mijne verrichting af:* cf. Auct. ad Her. IV, 46: *van daar Tropisch*, vitai lampada tradunt, Lucret. II, 78, *hun loopbaan is uit, d. i. zij sterven: van daar van eene verkeerde zaak*, qui prior es, cur me in decursu lampada poscis? Pers. VI, 61: *want de fakkel gaf men aan den volgenden niet over in het loopen, maar na den loop volbracht te hebben.*

LAMYRUS, i, m. *zekere zeevisch*, Ovid. Halieut. 120. Plin. H. N. XXXII, 11.

LANA, ae, f. 1) *het haair der schapen, d. i. wolle, bij voorb.* lanam ducere, Ovid. Met. IV, 34, *of* trahere, Juvenal. II, 54, i. e. *spinnen:* carere, Plaut. Men. V, 2, 46: cogitat de lana sua i. e. *aan haar spinnen*, Ovid. Art. II, 686: *van daar wol-arbeid, bij voorb.* lanam facere, Lucret. V, 1353. Ovid. Met. VI, 31. Varr. ap. Non. 4. n. 233, *of* tractare, Justin. I, 3, i. e. *wol-arbeid doen, d. i. spinnen: dus ook* lanae dedita, Liv. I, 57: lana ac tela victum quaeritans, Terent. And. I, 1, 47: 2) *ook de weeke haairen van andere dieren, ook vederen, bijzonder de binnenste en weekste, bij voorb.* lana leporina, anserina, caprina, Pandect. XXXII, 68: cycni, Martial. XIV, 161, 2: *van daar* rixari de lana caprina, Horat. Ep. I, 18, 15, *een spreekwoord, d. i. over eene kleinigheid.* 3) *de wolle aan de vruchten, bladeren, bij voorb. aan kweeën*, Martial. X, 42, 3: *aan de boomen, boomwolle*, Virg. Georg. II, 120. Plin. H. N. XII, 10 *en* 11. 4) *het draadige aan de planten*, Martial. XIII, 56, 1: 5) vellera tenuia lanae, Virg. Georg. I, 397, i. e. *eene dunne wolle.*

LANARIS, e, *met wolle verzien, wolle dragende, bij voorb.* pecus, Varr. R. R. II, 9.

LANARIUS, a, um, *de wolle betreffende, daar toe behoorende, daar zich mede bezig houdende: van daar* herba lanaria, Plin. H. N. XXIV, 18, *zeepkruid: dit diende, om de wolle daar mede te wasschen, en gaf ze een grooter witheid en zachtheid: het heet ook* radix lanaria, Colum. XI, 2, 35: *ook enkel* radicula, Plin. H. N. XIX, 3 extr.: lanaria scil. officina, Inscript. ap. Gruter. p. 173. n. 4, i. e. *waar in wol-arbeid gedaan wordt:* lanarius, scil. artifex, Plaut. Aul. III, 5, 34, *een bereider van wolle, wolwerker.*

LANATUS, a, um, 1) *met wolle verzien, wolle aan zich dragende, bij voorb.* pellis, Colum. VI, 2, 4: soleae, Martial. XIV, 65, *in het opschrift:* lanata animalium stultissima, Plin. H. N. VIII, 49: ovis, Colum. VII, 3, i. e. intonsa: *van daar* lanatae i. e. oves, Juvenal. VIII, 155. Not. in pelle lanata nova nupta considere solet cet., Fest. in In pelle cet., *van daar 2) Tropisch, met wolle, d. i. met iets wolligs verzien, bij voorb.* vitis, Colum. III, 2. §. 12 *en* 17. Plin. H. N. XIV, 2 in.: mala, Plin. H. N. XV, 14: lupus, (cf. laneus). Ibid. IX, 17: folia molliora & lanatiore canitie, Ibid.

Ibid. XXI, 20 post med. Not. dii pedes lanatos habent. Petron. 44, i. e. *komen ongemerkt tot wraak.*

LANCEA, ae, f. *een lans, spies, piek, bij voorb. in den oorlog*, Virg. Aen. XII, 375. Hirt. B. G. VIII, 48. Lucan. VII, 472. Flor. III, 3 post med. Tacit. I, 79. II, 27. Justin. XXIV, 5. Curt. VI, 5, *en meermaalen: ook waren de trawanten daar mede gewapend*, Sueton. Claud. 35, *en* [illegible] 18: *ook gebruikte men die op de jagt, bij voorb.* ego sumo lanceam, Apulej. Met. VIII ante med. p. 203. Elm.: *van daar Tropisch (of boertend)* mihi formidinem [illegible] cussisti — injecto non scrupulo sed lancea, ne — cognoscat, Ibid. I ante med. p. 105, *voor groote vreeze, angst:* Not. Varr. ap. Gell. XV, 30, *gelooft, dat dit woord* Spaansch *is:* Sisenna ap. Non. 18 n. 26, *zegt, dat het een geweer is der* Suevi.

LANCEOLA, ae, f. *een kleine lans of lantsjen als men verkleinend spreekt*, Capitol. in Maxim. Jun. 4: *ook heeft men* lanciola, *bij voorb.* in modum lanciolarum, Apul. Met. VIII post med. p. 214. Elm.

LANCINO, avi, atum, are, 1) *verscheuren* aliquem, Plin. H. N. IX, 6. Senec. Thyest. 778: alium ira lancinavit, Senec. de Ira I, 2: *van daar* 2) *Tropisch, verscheuren, bij voorb.* bona, Catull. XXIX, 18, i. e. *verspillen:* vitam diducimus in particulas ac lancinamus, Senec. Ep. 32: tot sinus Peloponnesi oram lancinant, Plin. H. N. IV, 5 extr.

LANCIOLA, *zie* Lanceola.

LANCULA, ae, f. 1) *een schoteltjen.* 2) *een weegschaaltjen*, Vitruv. X, 8. Not. Varr. L. L. IV, 25 extr. *staat daar voor* langula.

LANERUM (scil. vestimentum) i. e. vestimenti genus ex lana succida confectum, Fest., *gevolglijk van* Lanerus, a, um, *voor* Laneus, a, um.

LANEUS, a, um, 1) *wollen, uit wolle, bij voorb.* pallium, Cic. Nat. D. III, 34: infula, Virg. Georg. III, 487: vitta, Prop. III, 4, 30: thorax subuculae, Sueton. Aug. 82: coma flaminis i. e. filum laneum in capite flaminis, Stat. Sylv. V, 3, 183. Not. laneae effigies compitalibus noctu dabantur in compita, quod lares, quorum is erat dies festus, animae putabantur esse hominum redactae in numerum deorum, Fest. 2) *wollen, d. i. met wolle of iet wolligs verzien, bij voorb.* pira corio laneo, Plin. H. N. XV, 15: *van daar wollen, d. i. als wolle, bij voorb.* latusculum, Catull. XXV, 10: lupus, Martial. XIII, 88, 1, cf. lanatus. Not. Dii habent pedes laneos, Macrob. Sat. I, 8, i. e. *komen tot wraak langzaam en ongemerkt:* cf. Lanatus.

LANGA, ae, f. *ook* languria *genoemd, zeker dier uit welks pis barnsteen zal worden*, Plin. H. N. XXXVII, 2 post med.: *waarom de barnsteen van sommigen* Langurium, *anders* lyncurium *genoemd is*, Plin. Ibid.

LANGUEFACIO, eci, actum, 3. *moede, traag, slaperig maken, zacht maken, van vlugheid berooven, bij voorb.* excitatos, Cic. Leg. II, 15.

LANGUEO, gui, (*van drie lettergreepen*), 2. [illegible], *moede zijn, bij voorb. van de reize enz. bij voorb.* de via, Cic. Phil. I, 5: brachia mihi languent, Ovid. Her. X, III, [illegible]: nostri languentes, Cael. B. C. II, 14: *van daar* 1) *mat of traag zijn, van ziekte, of ziek zijn, bij voorb.* morbo, Virg. Georg. IV, 252: *en zonder* morbo, *krank, onpaslijk, ziek zijn, bij voorb.* sub natale suum plerumque languebat, Sueton. Aug. 81: ter omnino languit, Ibid. Ner. 51: cf. Tibull. III, 5, 28. Martial. V, 9, 1: *van daar* languens *onpaslijk, ziek*, Petron. Sat. 101. 2) *mat of slaaperig zijn, d. i. traag, werkeloos, zwak, krachteloos, laf, onmanlijk zijn, nalaten, bij voorb.* languet juventus nec — in laudis cupiditate versatur, Cic. Pis. 33: languere otio, Cic. Nat. D. I, 4: in otio hebescere & languere, Cic. Acad. IV, 2 extr.: vos languere, Sallust. Cat. 52 (56): *ook van levenloze dingen, bij voorb.* solitudo, Cic. Off. III, 1: amor, Ovid. Art. II, 436: gratia, Sil. XVII, 361: vires, Ovid. Pont. I, 4, 3: flos, Prop. IV, 2, 46: jubar lunae, Stat. Theb. XII, 305: ignis, Valer. Flacc. VII, 466: *van daar* lapis languet in ignes i. e. dilabitur in cinerem, Sever. in Aetna 427: *van daar* languens, *moede, zwak, krachteloos, werkeloos, niet werkzaam, bij voorb.* senatus, Cic. ad Div. X, 28: commovere languentem, Cic. Or. II, 44: cf. Leg. II, 15: stomacho languenti esse, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 18: aevum, Phaedr. IV, 25, 15: vox, Cic. Off. I, 37: cor, Catull. LXIV, 99: languenti lumina somno, Valer. Flacc. IV, 388: hyacinthus, Virg. Aen. XI, 69: ictus, Lucan. III, 691: aristae, Valer. Flacc. VII, 24: ramus, Suet. Aug. 92: aeger aut languentior, Auct. Priap. 83, 33, *doch, anderen, bij voorb.* Ed. Anton. *lezen* aeger, angue lentior: 3) *zich niet bewegen, bij voorb.* mare, Martial. X, 30, 11, i. e. *is stil.*

LANGUESCO, gui, 3. *moede, mat, zwak, krachteloos of traag worden, bij voorb.* senectute, Cic. Senect. 9: corpore, Cic. Fin. IV, 24: *ook van levenloze zaken, bij voorb.* flos, Virg. Aen. IX, 436: fluctus, Ovid. Fast. II, 775: vites, Plin. H. N. XVIII, 15: color, Ibid. XXVII, 13: luna, Tacit. Ann. I, 28: languescunt frigore cursus, Valer. Flacc. III, 236: languescunt lumina morte, Catull. LXIV, 188: justitia & severitas, Plin. Ep. III, 9 med.: cupido rerum, Ibid. VIII, 20: studia, Ibid. Paneg. 18: adfectus, Quintil. XI, 3: rabies languit, Lucan. VII, 245: *van daar* 1) *ziek worden, krank worden*, Ovid. Trist. III, 3, 39: 2) *zachter worden, leniger worden, bij voorb.* Bacchus (i. e. vinum) languescit, Horat. Od. III, 16, 34: 3) *nalaten, bij voorb.* studia, Plin. Paneg. 18: justitia, cupido, Plin.: adfectus, Quintil., *zie hier voor.*

LANGUIDE, *mat, zwak, traag, langzaam, zonder vuur en werkzaamheid, bij voorb.* procedere, Colum. XI, 1 med.: agere, Petron. 98: versari languidius in opere, Caes. B. G. VII, 27: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* cacumine languide nutante, Plin. H. N. XVIII, 7: palmae languide dulces, Ibid. XIII, 4 ante med., i. e. *van eene lafe, zwakke, zoetigheid:* carbunculi languidius lucent, Ibid. XXXVII, 7: *van daar teder, verwijfd, bij voorb.* languidius dictum, Cic. Tusc. V, 9.

LANGUIDULUS, a, um, 1) *vol matheid, moede, of van matheid, moedigheid oorsprongelijk, bij voorb.* somnus, Catull. LXIV, 332. 2) *laf, verwelkt, bij voorb.* corona, Cic. ap. Quintil. VIII, 3.

LANGUIDUS, a, um, *geen vuur of werkzaamheid hebbende, mat, langzaam, traag, bij voorb.* pecus, Cic. Fin. II, 13: languidus vino, Cic. Cat. II, 5. Verr. III, 15: senectus, Cic. Senect. 8: frons, Horat. Epod. V, 55: collum, Ibid. II, 63: flumen, Ib. Od. II, 14, 17: aqua, Liv. I, 4: carbasa i. e. *wanneer de wind ze niet opblaast*, Lucan. V, 421: ventus, Ovid. Pont. II, 1, 2. IV, 10, 44: vultus, Quintil. XI, 3 post med.: [illegible] & quasi languidus dies, Plin. Ep. VI, 20 ante med., i. e. *niet recht helder:* auctoritas patrum, Plin. H. N. XV, 29: homo languidior, Cic. Q. Fr. I, 2 extr.: languidius studium, Cic. Ligar. 9: ignes languidos fatigare, Plin. H. N. XXXIV, 8 post med.: *van daar* a) *flaauw, d. i. niet frisch, niet versch, bij voorb.* color, Plin. H. N. XII, 12: folia [illegible] & languidiora, Ibid. XXII, 20: arborum foliorum amissione languidae, Ibid. XVII, 2: b) *mat, d. i. zwak, bij voorb.* [illegible] ictus, Plin. H. N. XI, 37. Sect. [illegible]: ignes, *zie hier voor:* senectus, Cic., *zie hier voor:* ventus, *zie hier voor:* c) *ziek, krank, bij voorb.* homo, Martial. IX, 87, 1: lumina, Laurea Tull. ap. Plin. H. N. XXXI, 2: arbor, Pallad. Febr. 25: d) *zacht, van wijn, die zijne scherpte verloren heeft, bij voorb.* vina languidiora, Horat. Od. III, 21: 8: e) *zacht vlietend, bij voorb.* aqua, Liv. I, 4, *zie hier voor:* f) *teder, wellustig, verwijfd, bij voorb.* philosophus, Cic. Or. I, 52: voluptates, Cic. Tusc. V, 6: *dus ook* gressus, Phaedr. V, 1, 13: g) otia languida, *traage ledigheid*, Tibull. IV, 1, 181, *is dichterlijk: dus ook* quies, i. e. somnus, Virg. Aen. XII, 909.

LANGUNCULA, *zie* Lagguncula.

LANGUOR, oris, m. *de matigheid, moedigheid, bij voorb.* haec deambulatio me ad languorem dedit, Terent. Heaut. IV, 6, 3, i. e. *heeft mij moede gemaakt: dus ook*, Plaut. Asin. III, 2, 28, ad languorem dare i. e. *vermoeijen*, [illegible] languoribus perefus, Catull. LV, 31: molli labore solutus scil. *de Slaapgod* (Somnus), Ovid. Met. XI, 648: *doch, het kan ook zijn, traagheid: van daar* 1) *de traagheid of zwakheid van het ligchaam, of de loomheid bij eene ziekte, of de ziekte en krankheid zelve, bij voorb.* corporis, Cic. Div. II, 68, i. e. *moedigheid, zwakte of krankheid: van daar krankheid, onpaslijkheid, ongesteldheid*, Ovid. Met. IX, 766. Ibid. Her. XX, 5. Martial. IX, 87, 3: aquosus, *waterzucht*, Horat. Od. II, 2, 16: faucium, Sueton. Ner. 41: incidere in languorem, Ibid. Tiber. 72: 2) *de flaauwheid der kleuren, d. i. wanneer zij niet levendig en frisch zijn*, Plin. H. N. XXXVII, 9 post med.: 3) *traagheid der ziel, [illegible], [illegible], bij voorb.* languori se dare, Cic. Off. I, 34: otium & solitudo languorem adferunt, Ibid. III, 1: video languorem bonorum, Cic. Att. XIV, 6: [illegible] mentes in languorem vertit, Tacit. [illegible] II, 42: 4) *de stilte of rust der zee*, Senec. Agam. 160.

LANGURIUM, *zie* Langa.

LANIARIUS, a, um, *bij voorb.* [illegible] scil. homo, Inscript. ap. Grut. p. [illegible] n. 4, i. e. *een slachter, vleeschhouwer: van daar* laniarium *de vleeschhal, vleeschbank, bij voorb.* ab laniario, Varr. L. L. II, 4 post init.: *doch, het kan ook zijn* laniarius *des vleeschhouwers*, [illegible] *verliest de zin niets.*

LANIATIO, onis, f. *verscheuring, uitenhouwing, slachting, bij voorb.* [illegible], Senec. Clement. II, 4.

LANIATUS, us, m. *[illegible], verscheuring, slachting, bij voorb.* [illegible], Cic.

Digitized by Google

Cic. Tusc. I, 43: sepultura vulgo (*bij de Parthen*) aut avium aut canum laniatus est, Justin. XLI, 3: avium ferarumque laniatibus objectus, Valer. Max. I, 6, 11: laniatui esse animalibus i. e. laniari ab cet., Ibid. I, 6, 11: quodcunque esui animatum vel sors obtulit laniatui, Apul. Flor. post init. p. 341. Elm.: *van daar Tropisch*, posse adspici laniatus, scil. animi, Tacit. Ann. VI, 6, i. e. *kwelling des geestes*.

LANICIA *of* LANITIA, ae, f. i. q. Lanicium, Laber. ap. Non. 3. n. 133.

LANICIUM *of* LANITIUM, i, n. *wolle*, Virg. Georg. III, 384: Seres lanicio sylvarum nobiles, Plin. H. N. VI, 17: cujus coloris arietes sub lingua habuere venas, ejus & lanicium est in fetu, Ib. VIII, 47.

LANICUTIS, e, *wolle op de huid hebbende*, *bij voorb.* aries, Laber. ap. Tertull. de Pallad. 1 post med.

LANIENA, ae, f. *eene vleeschbank*, Plaut. Epid. II, 2, 15. Liv. XLIV, 16 extr. Varr. ap. Non. 2. n. 881: *misschien* scil. taberna, *zie hier na*. Not. tabernae lanienae *of* lanignae, Varr. ap. Non. 12. n. 55, i. e. *vleeschhouwerswinkel: wanneer het een* Adject. *zou zijn*. *Sommigen lezen* ligneae, *anderen lezen* lanignae *en gelooven*, *dat het staat voor* larignae i. e. *van den lorkenboom* (larix).

LANIFER, a, um, *wolle dragende*, *bij voorb.* arbor, Plin. H. N. XIII, 14.

LANIFICIUM, i, n. *wol-arbeid*, *d. i. spinnen*, *weeven enz.*; Vitruv. VI, 10. Colum. XII. Praefat. post med. Justin. II, 6.

LANIFICUS, a, um, *met wolle zich bezig houdende*, *bij voorb.* *spinnende*, *weevende*; *bij voorb.* lanificae sorores, Martial. VI, 58, 7, i. e. *de* Parcen *of Schikgodinnen*: mulier, Pandect. XXXIII, 7, 12 post init.: manus, Tibull. II, 1, 10: ars lanifica, Ovid. Met. VI, 6. Claudian. Eutrop. II, 382, *de kunst van spinnen en weeven*.

LANIGER, a, um, *wolle dragende*, *met wolle bedekt*, *bij voorb.* bidentes, Virg. Aen. VII, 93: pecus lanigerum, Acc. ap. Cic. Div. I, 22, i. e. *schaapen*: grex, Virg. Georg. III, 287: arbores, Plin. H. N. XII, 10: fertilitas lanigera, *van de spin*, Ibid. XI, 24: *van daar* laniger, scil. agnus, Phaedr. I, 1, 6, i. e. *het lam*: laniger, scil. aries, Ovid. Met. VII, 312: *van daar* laniger *voor* aries, i. e. *de ram aan den hemel*, *staat dikwijls bij* Manilius, *bij voorb.* I, 672. II, 220 *en* 279. IV, 512 *en* 742, *en meermaalen*.

LANIGNUS, a, um, *zie* Laniena.

LANIO, avi, atum, are, 1) *slachten*, *nederhouwen*, *verscheuren*, *bij voorb.* hominem, Cic. ad Div. VII, 1 med. Liv. XXVII, 37: viscera, Liv. IX, 1 post med. Ovid. Met. IV, 465: artus, Virg. Georg. III, 514: crura brachiaque, Tacit. Hist. I, 41: ora digitis, Ovid. Art. III, 670. Not. laniatus corpore, Virg. Aen. VI, 494: laniata genas, Ibid. XII, 606, *voor* laniatas habens genas *of* laniatis genis: 2) *verscheuren*, *bij voorb.* vestem, Tacit. Hist. III, 85: crinem manibus, Ovid. Art. II, 350: venti mundum laniant, Ibid. Met. I, 60: classis laniata, Ibid. Her. VII, 136: Not. laniata comas *voor* laniatis comis. Ibid. Met. IV, 139: *dus ook* laniata sinus, i. e. laniatis sinibus *of* postquam laniaverat sinus suos, Ibid. II, 335: *dus ook* laniata crines, Virg. Aen. XII, 605.

LANIO, onis, m. *een vleeschhouwer*, *slachter*, Petron. 39. Pandect. I, 2, 2 ante med. XXXIII, 7, 18.

LANIONIUS, a, um, *tot den slachter behoorende*, *hem betreffende*, *bij voorb.* mensa, Sueton. Claudian. 15, *vleeschbank*.

LANIPENDIUS, a, um, *wolle wegende*, *bij voorb.* *tot spinnen uitdeelende*: *van daar* lanipendia, Substantive, scil. mulier, Pandect. XXIV, 1, 31: *daar voor staat ook* lanipenda, Inscript. ap. Reines. Class. 11. n. 38, *en* ap. Donium Class. 8. n. 57: *dus ook* lanipendius scil. homo *of* vir, *bij voorb.* Cratinus lanipendius de suo, Inscript. ap. Grut. p. 648. n. 5.

LANISTA, ae, m. *is de leermeester of schermmeester der* Gladiatoren, *bij voorb.* clemens lanista, Cic. Att. I, 6. Juvenal. VI, 215. XI, 8: *van daar* 1) *een opruikenaar tot vechten of tot oorlog*, Cic. Phil. XIII, 9. Liv. XXXV, 33 med.: *van daar heeten de menschen*, *die vogels aanhitzen en leeren om te vechten* (*bij voorb.* *haanen enz.*), lanistae avium rixosarum, Colum. VIII, 2, 5: 2) *wanneer* gladiatores *dikwijls als een scheldnaam voor moordenaaren*, *banditen*, *staat*, *zoo is ook* lanista *de opperste bandiet*, *de aanvoerer van struikroovers en moordenaaren*, *kaptein der gaauwdieven*, Cic. Rosc. Am. 6 *en* 40.

LANISTICIUS *of* LANISTITIUS, a, um, *den schermmeester der* Gladiatoren *toebehoorende*, *hem betreffende*, *van hem gekocht*, *bij voorb.* familia, Petron. 45.

LANITIA, *zie* Lanicia.

LANITIUM, *zie* Lanicium.

LANIUS, i, m. *een vleeschhouwer*, *slachter*, Terent. Eun. II, 2, 26, *en uit hem*, Cic. Off. I, 42. Liv. III, 48. XXII, 25 extr.: ad lanium pendere i. e. apud lanium, Phaedr. III, 4, 1: lanii, qui ad cultrum bovem emunt i. e. *om te slachten*, Varr. R. R. II, 5: verres pervenit ad lanium, Ibid. II, 4, 8, *komt bij den slachter*, *gevolglijk wordt geslacht*.

LANO, are, *met wolle bedekken enz.*: *van daar* lanatus, *zie* Lanatus.

LANOCULUS, i, i. e. qui lana tegit oculi vitium, Fest.: *van daar* lanam ob oculos habebat, Plaut. Mil. V, 37. cf. IV, 4, 42. IV, 7, 23.

LANOSUS, a, um, *vol wolle*, *wollig*, *bij voorb.* uterus (ovis), Colum. VII, 3, 7: vellus, Apulej. Met. VIII post med. p. 214. Elm.

LANTERNA, LANTERNARIUS, a, um, *zie* Laterna cet.

LANUGINEUS, a, um, i. q. lanuginosus, Apul. de Herb. 62.

LANUGINOSUS, a, um, i. e. plenus lanuginis, *wollig*, *een wollig beslaan of voorkomen hebbende of bezittende*, *bij voorb.* folia, Plin. H. N. XXV, 8 post init.: herba lanuginosior, Ibid. XXII, 20: araneus, Ibid. XXIX, 4 post med.: vermiculus, Ibid. XXX, 15.

LANUGO, inis, f. *de wolle*, *of het wollige of wol-gelijke zachte hoedanigheid*, *bij voorb.* linea, i. e. *van het linnen*, Plin. H. N. XXXII, 10 ante med.: cornua cervorum molli plenata lanugine, Ibid. VIII, 32: *van hairen*, *bij voorb.* comae graciles & lanuginis instar, Ovid. Am. I, 14, 23: *van bladeren*, *bij voorb.* folia araneosa lanugine obducta, Plin. H. N. XXIV, 12: *van kruiden*, *boomen*, *vruchten enz.*, *bij voorb.* arundinum, Ibid. 11: gossypion — defert fructum, e cujus bombyce lanugo netur, Ibid. XIX, 1: herba lanugine abundans, Lucret. V, 815: vitis — canescit lanugine, Colum. III, 2 ante med.: cana lanugine mala, Virg. Ecl. II, 51, i. e. *kweeën of andere appelen met wolachtige schillen*: *van daar* 1) *de wolachtige eerste baard*, *de melkbaard*, Virg. Aen. X, 324. Ovid. Met. XIII, 754. Sueton. Ner. 34 extr.: *van daar* a prima lanugine, Ibid. Oth. 12, i. e. *van den tijd des eersten baards*, *gevolglijk van de jongelingschap*, *van jongs af*. 2) *zaagzel of spaantjens*, *die door het booren voortkomen*, Colum. IV, 29 extr.

LANULA, ae, f. *een weinig wolle*, Cels. VI, 9 extr. VII, 27.

LANX, cis, f. 1) *een breed en tevens eenigzins hol huisraad*, *om*, *bij voorb.* *eten op te zetten*, *eene schotel*, *schale*, Plaut. Curc. II, 3, 45. Horat. Sat. II, 2, 4. Juvenal. V, 80: fictilis, Cic. Att. VI, 1 med.: caelata, Ovid. Pont. III, 5, 19: rotunda, Horat. Sat. II, 4, 41: cava, Martial. XI, 32, 19: lanx ostendat tibi te, Horat. Ep. I, 5, 23, i. e. *hel (blank) zij*, *zoo dat gij er u in spiegelen kunt*: *ook tot wierook-offer en andere offers*, Ovid. Pont. IV, 9, 33. Virg. Georg. II, 194 *en* 394. Aen. VIII, 284. Not. per lancem liciumque furtum concipere, Gell. XI, 18, *een spreekwoord*: *misschien het zelfde als op eene geheime wijze*, *of in 't geheim steelen*: *dus ook* furtum cum lance & licio, Ibid. XVI, 10: Festus *verklaart het zeldzaam*, *hij zegt*: lance & licio dicebatur apud antiquos: quia qui furtum ibat quaerere in domo aliena licio cinctus intrabat, lancemque ante oculos tenebat propter matrum familiae aut virginum praesentiam: Not. *ook waren er vierkante* lances, *bij voorb.* lances quadratae, Ulpian. Pandect. XXXIV, 2, 19 in.: lanx quadrata, vel rotunda cet., Paul. Ibid. VI, 1, 6: 2) *wegens de gelijkheid*, *de schale aan een weegschaal*, *weegschaal*, *bij voorb.* in altera librae lance ponere: ea lanx & maria deprimet, Cic. Fin. V, 30: libra — in alteram lancem — in alteram cet., Cic. Tusc. V, 17 extr.: cf. Cic. Acad. IV, 12 med.: *van daar van* Jupiter duas lances sustinet cet., Virg. Aen. XII, 725: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* justum suspendere gemina lance ancipitis librae, Pers. IV, 10: vitam aequa lance pensitare, Plin. H. N. VII, 7: quod & in persona mulieris aequa lance servari aequitatis ratio suggerit i. e. pari modo, Pandect. XLII, 1, 20.

LAPATHIUM, i, n. i. q. *zuurbitter*, Varr. ap. Non. 17. n. 3.

LAPATHUM, i, n. *zuurbitter*, Plin. H. N. XX, 21 post med.

LAPATHUS, i, m. *en* f. *zuurbitter*, Lucil. ap. Cic. Fin. II, 8. Colum. X, 373: Not. Genit. (Masc. Fem. *of* Neutr.), Horat. Epod. II, 57.

LAPICIDA, ae, m. *een steenhouwer*, Varr. L. L. VII, 33.

LAPICIDINA, ae, f. *eene steengroeve*, *steenhouwerij*: *doch*, *gemeenlijk staat de* Pluralis, Cic. Div. I, 13. Plin. H. N. III, 56. XXXVI, 7. Plaut. Capt. V, 1, 24: servus a lapicidinis, Inscript. Grut. *als eene bediening*.

LAPIDARIUS, a, um, *steenen betreffende*, *bij voorb.* latomia lapidaria, Plaut. Capt. III, 5, 65, *steenhouwerij*: literae lapidariae, Petron. 58, *die op steenen geschreven worden*: navis, Petron. 117, i. e. *dat steenen geladen heeft*; *van daar* lapidarius, scil. faber, Petron. 65. Pandect. XIII, 6, 5 ante med., *een steenhouwer*.

LAPIDATIO, onis, f. *het werpen van steenen op iemand, steeniging, steenregen*, Cic. Verr. IV, 43 extr. Flor. III, 8.

LAPIDATOR, oris, m. *die steenen werpt, steeniger*, Cic. Dom. 5.

LAPIDESCO, ĕre, *tot steen worden*, *bij voorb.* spongiae lapidescunt, Plin. H. N. XXIV, 13 extr.: ajunt tactu lapidescere, Ibid. XXXII, 2 post med.: glans — extrema lapidescit duritia, Ibid. XVI, 6.

LAPIDĔUS, a, um, 1) *uit steen of steenen bestaande, van steen, bij voorb.* imber, Cic. Nat. D. II, 5, *en* Div. II, 28. Liv. XXX, 38: murus, Liv. I, 38 extr.: duritia, Plin. H. N. XXVII, 11: mortarium, Ibid. XXXIV, 18: columna, Ibid. XXXV, 14 post med.: ignes lapideos i. e. gemmas ignei coloris, P. Syrus ap. Petron. 55: suggestus, Colum. IX, 7 in.: *van daar Tropisch*, lapideus sum, Plaut. Truc. IV, 3, 44, *ik ben versteend* (*van ontsteltenis*). 2) *vol steenen, bij voorb.* campus, Mela II, 5, *of* campi lapidei, Plin. H. N. III, 4. XXI, 10, *was eene landstreek in* Gallia Narbonensi.

LAPIDO, avi, atum, are, 1) *steenen werpen: van daar* lapidat, *het werpt steenen, d. i. het regent steenen, daar vallen steenen neder, bij voorb.* Reate imbri lapidavit, Liv. XLIII, 13: quia Vejis de coelo lapidaverat, Liv. XXVII, 37: *dus ook* lapidatum esset, Liv. XXIX, 14: cf. 10. 2) *iemand met steenen werpen, steenigen*, aliquem, Auct. B. Hisp. 22. Flor. I, 22. Petron. 93: templa, Sueton. Calig. 5.

LAPIDŌSUS, a, um, 1) *vol steenen, steenachtig, bij voorb.* terra, Varr. R. R. I, 9: mons, Ovid. Met. I, 44: ager, Ib. VIII, 799: fluvius, Ibid. XV, 23: rivus, Ibid. Fast. III, 273: *dus ook misschien* corna, Virg. Georg. II, 34: poma pruni, Colum. X, 15: pira lapidosi generis, Pallad. Febr. 25 in., *ten zij men het in deze drie plaatzen hard* (*steenachtig*) *vertaalen en tot het volgende brengen wil: van daar Tropisch*, chiragra lapidosa, Pers. V, 58. 2) *hard als steen, steensoortig, bij voorb.* panis, Horat. Sat. I, 5, 91. Senec. Benef. II, 7: Aromatites gemma lapidosa, Plin. Hist. Nat. XXXVII, 10: sory splendescit ut misy & est lapidosius, Ibid. XXXIV, 12: *dus ook* corna, Virg.: poma pruni, Colum.: pira lapidosi generis, Pallad., *zie hier voor.*

LAPILLUS, i, m. 1) *een steentjen*, Ovid. Met. XI, 604. Plin. H. N. X, 23, *van den kraanvogel: ook de steen in de nieren, in de blaas, niersteen, blaassteen, bij voorb.* lapillus ejectus calculoso, Ibid. XXVIII, 4. *Zekere volken, bij voorb. de* Thraciërs, *plagten de gelukkige dagen met witte, de ongelukkige dagen met zwarte steenen te tekenen*, Plin. H. N. VII, 40: *van daar* diem signare melioribus (i. e. albis, faustis) lapillis, Martial. IX, 53, 5, *of* numerare diem meliore lapillo, Pers. II, 1, i. e. *onder de gelukkige tellen:* cf. Calculus *en* Lapis: Not. *Ook gebruikte men, zoo als*, Ovid. Met. XV, 41, *zegt, de zwarte en witte steenen in het vonnisfen in het gericht: de witten spraken vrij, de zwarten veroordeelden.* 2) *het wordt ook van peerlen en juweelen gebruikt, bij voorb.* niveos viridesque lapillos, Horat. Sat. I, 2, 80, i. e. *peerlen en* Smaragden: Indici, Martial. I, 110, 4, *of* Erythraei, Ibid. V, 39, 4, *of* Evi, Prop. I, 15, 7, i. e. *peerlen of ook edelgesteenten: dus ook* peregrini, Ovid. Nuc. 141: caris aures onerare lapillis, Ibid. Art. III, 129, i. e. *peerlen, zoo als het dan meestentijds peerlen zijn:* Not. Servius, ap. Ulpian. Pandect. XXXIX, 2, 19, *onderscheidt* gemmas *en* lapillos, *te weten*, gemmae *zouden zijn* pellucidae materiae, lapilli *niet enz.* *Ook van het marmer, bij voorb.* lapilli Libyci, Horat. Ep. I, 10, 19, i. e. tessrulae e marmore Numidico, *marmerbrokjens, marmer.*

LAPIO, ivi, itum, 4. 1) *als 't ware, tot steen maken, harden, hard maken, bij voorb.* lapit cor cura, Pacuv. ap. Non. 1. n. 87: Festus *verklaart het ook* dolore adficere, *hij zegt* lapit i. e. dolore adficit: 2) *versteend worden, bij voorb.* lapit cor cura, *zie hier voor. Dit past ook.*

LAPIS, ĭdis, m. 1) *elke steen*, Cic. Or. 47. Cic. Dom. 5. Nep. Reg. 2. Plaut. Stich. IV, 2, 32: quadratus, Curt. V, 1 post med.: bibulus i. e. *zandsteen, puimsteen*, Virg. Georg. II, 348: vivus, Plin. H. N. XXXVI, 19, i. e. *die vuur geeft, vuursteen:* Hoc ducis, ubi lapis lapidem terit, i. e. in pistrinum *of* molam, Plaut. Asin. I, 1, 16: lapis silex *voor* silex, *zie* Silex: facer, Liv. XLI, 13, i. e. *die heilig vereerd wordt, of aan eene Godheid geheiligd was, grenssteen:* ardentes lapides coelo decidisse, Liv. XXII, 1, *alwaar* Drakenborch *liever* lampades *wilde lezen.* Lapis *is het genus van marmor*, Plin. H. N. XXXVI, 1: *maar wordt daar van onderscheiden*, Ibid. 6 *en* 22: *ook van* saxum, *bij voorb.* lapis, non saxum, est, Ibid. 22 post med.: lapide candidiore diem notat, i. e. albo calculo, Catull. LXVIII, 148, *zie* Calculus *en* Lapillus: Not. lapis albus *voor* mensa e marmore candido, Horat. Sat. I, 6, 116: *van daar* verberare lapidem, Plaut. Curc. I, 3, 41, *voor vergeefsch zijn best doen:* lapides loqui, Plaut. Aul. II, 1, 29, i. e. *verdrietelijke dingen spreken: van daar Tropisch, van een ongevoelig, dom mensch, bij voorb.* quid stas, lapis? Terent. Heaut. IV, 7, 3, *gij steen!* cf. Ibid. V, 1, 4. Tibull. I, 11 (10) 59. 2) *in 't bijzonder* a) *een grenssteen*, Tibull. I, 3, 43: *zij heet ook* facer, Liv. XLI, 13. Senec. Hippol. 528: b) *grafsteen*, Tibull. I, 3, 54. Prop. III, 1, 37: *ook* ultimus, Prop. I, 17, 20: c) *edelsteen of peerel*, Catull. LXIX, 4. Tacit. Ann. III, 53. Ovid. Art. I, 432. Senec. Herc. Oet. 661, *en* Hippol. 391. Sil. XI, 231, *alwaar het misschien meestal peerel is:* Phrygius, Horat. Od. III, 1, 41, i. e. *marmer:* d) *een molensteen, die op den bestraaten weg stondt, en eene Italiaansche mijl of duizend schreeden aanwees, en gevolglijk een opschrift hadt*, Rutil. II, 8: *waarom het dikwijls voor eene* (*Italiaansche*) *mijl staat, bij voorb.* ad quintum lapidem, Nep. Att. 22, *bij den vijfden molensteen, gevolglijk vijf mijlen:* ad vicesimum lapidem, Varr. R. R. III, 2 post med.: cf. Liv. V, 4. Plin. Ep. IV, 24 extr.: *ook zonder* lapidem, Tacit. Hist. II, 24. III, 15: e) *een steenen of marmeren tafel*, Horat. Sat. I, 6, 116, *zie hier voor:* f) *een steen of steenen hoogte, waar op de* Praeco (*uitroeper*) *stondt, als er slaaven verkocht werden, bij voorb.* lapide, ubi praeco praedicat, Plaut. Bacch. IV, 7, 17: de lapide comparare i. e. emere, Colum. III, 3, 8: *van daar* duos de lapide emtos tribunos, Cic. Pis. 15, *met eene bijtende toespeling.* g) *een steenen standbeeld, bij voorb.* Jovem lapidem jurare, Cic. ad Div. VII, 12, *bij het steenen standbeeld van* Jupiter *zweeren: ten minsten, dit is de draaglijkste verklaaring, zie* Juro: Not. *voor de zen declineerde men.* lapis, is, *bij voorb.* lapi, Enn. ap. Priscian. 6. *Ook is het* Gen. Femin., *bij voorb.* sublatae lapides, Enn. ap. Non. 3. n. 123: Not. lapiderum *voor* lapidum, Gell. ap. Charis. 1.

LAPPA, ae, f. *een kladde of klis*, Virg. Georg. I, 153. Ovid. Pont. II, 1, 14. Plin. H. N. XVIII, 17. XXI, 17: canaria, Ibid. XXIV, 19: boaria, Ib. XXVI, 11.

LAPPACĔUS, a, um, *in de gedaante van eene kladde of klis*, Plin. H. N. XXII, 17 in.

LAPSĂNA, ae, *wilde kool, of eene soort van wilde kool*, Varr. R. R. II, 16 post med. Colum. IX, 4 extr. XII, 7. Plin. H. N. XX, 9 extr.: *van daar* lapsana vivere *voor slecht, gering leven, slecht, ruw voedzel hebben*, Plin. H. N. XIX, 8 med. Not. *Men vindt ook* Lampsana, *bij voorb.* Cels. II, 25 *en* 31. Ed. Almelov., *alwaar andere* Edd. Lapsanum *hebben.*

LAPSĬO, onis, f. *het vallen, het feilen*, Cic. Tusc. IV, 12.

LAPSO, are, 1) *wankelen, waggelen*, Virg. Aen. II, 551. Flor. II, 10. Tacit. Ann. I, 65. Sil. III, 632: 2) *vallen*, Stat. Theb. V, 223: 3) *Tropisch, bij voorb.* verba lapsantia, Gell. I, 15, i. e. *heengehabbeld.*

LAPSUS, a, um, *zie* Labor.

LAPSUS, us, m. 1) *het vallen, een val, bij voorb.* sustinere se a lapsu, Liv. XXI, 36 extr.: equi, Virg. Aen. X, 750: nullo lapsu franguntur, Plin. H. N. IX, 35 post med.: lapsu scalarum exanimatus, Ibid. VII, 37: herba medetur vomicae: & contra ulcera, rupta, lapsusque & praecipitia aut vehiculorum eversiones (est) singularis i. e. *is buitengemeen dienstig, doet buitengemeene diensten*, Ibid. XXII, 17: lapsus terrae, Liv. XXI, 36. Not. ea, quae lapsu tandem cecidere vetusto, Cic. ad Div. I, 11 extr., *als Dichter, alwaar* vetusto *voor* ob vetustatem *staat, en* lapsus vetustus *voor* vel vetustas *of* ob vetustatem *schijnt hard: het zou gemaklijker zijn* vetusta (Gen. Neutr.), *het welk op* quae *slaan zoude: van daar Tropisch, een val, d. i. het feilen, feil, misslag*, Cic. Acad. I, 12 med. Or. II, 83. Plin. H. N. V, 1 post med. 2) *elke snelle of ongemerkte beweeging, loopen, vlieten, zwemmen enz., bij voorb. der starren, de loop, beweeging*, Cic. ad Div. I, 11. (*als Dichter*). Virg. Aen. IV, 524: *des waters, der rivieren, de loop, gang, bij voorb.* rapidos fluminum lapsus, Horat. Od. I, 12, 10: aqua pigro lapsu repit, Colum. I, 5: lacus emissus lapsu & cursu suo ad mare profluxisset, Cic. ad Div. I, 44: cf. Ovid. Met. VIII, 163: volucrum, *de vlugt*, Cic. Nat. D. II, 39: *dus ook* deae celeri per aethera lapsu diversas petiere vias, Valer. Flacc. I, 91: castos animos — facili lapsu ad deos pervolare, Cic. Fragm. ap. Lactant. III, 19, i. e. *vlugt: voorders van slangen, d. i. het sluipen*, Virg. Aen. II, 225: vitis, Cic. Senect. 15, i. e. *het schieten, d. i. de uitbreiding der ranken.* Not. lapsus rotarum (*agenstie het rollen der raderen*) subjiciunt, Virg. Aen. II, 235, *voor* simul volvendas rotas

LAQUĔAR, is, n. *of* LAQUEARE, idem. tectum *of* opus *van* laqueatus, *is het zelfde als* Lacunar, *zie* Lacunar. *De Singularis is zeldzaam: maar de Pluralis is menigvuldig, bij voorb.* Virg. Aen. I, 726 (730). VIII, 25. Senec. Ep. 90 ante

Digitized by Google

te med. Plin. H. N. XII, 1. XXXIII, 3 poſt med. Claudian. B. Get. 223. Apul. Met. V poſt init. *Men vraagt, hoe de* Singul. Nominat. *heet?* Priſcianus, Lib. 6, *zegt* laquear; *anderen* laqueare; *anderen* laquearium: *van allen komt misſchien alleen* laqueare *voor, bij voorb.* ſub laqueare (Accuſat.), Virg. Cul. 62.

LAQUEATUS, a, um, 1) i. q. laqueo captus, *verſtrikt*, Colum. VI, 19 extr.: 2) laqueati ornatus *met eene kunſtige zoldering of hemel* (laquear *of* lacunar *genoemd*) *verſierd, bij voorb.* tecta, Cic. Verr. I, 51. Enn. ap. Cic. Tuſc. I, 35. Horat. Od. II, 16, 11: templa, Lucret. II, 28: coenationes, Sueton. Ner. 31: antra tophis laqueataque pumice vivo, Ovid. Faſt. II, 315.

LAQUEUS, i, m. 1) *een ſaamgeſtingerde band, draad of ſtrik, om iemand daar mede te vangen, of hem de keel dicht te haalen enz., een ſtrik of band met een ſtrop, valſtrik, ſtrop, bij voorb.* collum inſerere in laqueum, Cic. Verr. IV, 17, *in de ſtrop ſteeken, d. i. zich willen verhangen of worgen:* implicare laqueo tenaci corpus i. e. *in de riemen*, Senec. Hippol. 1086: laqueo gulam alicujus frangere, Salluſt. Cat. 35 (58): cf. Lucan. II, 154, *of* premere, Horat. Epiſt. I, 16, 37: laqueum nectere, Ibid. I, 19, 31, i. e. *ophangen of tot ophangen (worgen) opkitzen:* laqueo vitam finire, Senec. Hippol. 259: claudere animam, Ovid. Met. VII, 604: innectere fauces, Ibid. X, 378: ligare guttura, Ibid. VI, 132: aliquem interimere, Horat. Sat. II, 3, 132: aliquem ad laqueum compellere i. e. *tot den ſtrop, om zich zelven te verhangen*, Plin. H. N. XXXVI, 5 in.: laqueum cervicibus injicere, Sueton. Vitell. 17, *en zonder* Dativus injicere laqueum, Liv. I, 26, *over iemand werpen:* laqueis captare feras, Virg. Georg. I, 139: mus, qui ſaepe laqueos & muſcipula effugerat, Phaedr. IV, 1, 17: laqueos ponere, diſponere, *zie hier na:* in laqueos cadere, Ovid., *zie hier na:* laqueos metuit accipiter, Horat. Ep. I, 16, 51: haerere in laqueis, Prop. II. el. ult. 48: laqueis falces avertere, Caeſ. B. G. VII, 22: 2) *Tropisch, valſtrik, ſtrop, bij voorb.* rivali laqueos diſponere, Ovid. Art. II, 599: *dus ook* ponere, Ib. I, 648: in laqueos cadere, Ibid. I, 648. III, 591: *of* incidere, Quintil. V, 10 poſt med.: laqueis interrogationum irretire, Cic. Or. I, 10: verbi, Cic. Caecin. 29: laqueos judicii declinare, Cic. Mil. 15: legum, Cic. Cluent. 55.

LAR, laris, m. Plur. LARES (Genit. um *en* ium), *zijn eene ſoort van Beſchermgoden, van ſteden, wegen enz.: van daar* lares viales, Plaut. Merc. V, 2, 24: lares vicini i. e. vicorum, *dewijl daar hunne ſtandbeelden ſtonden, en men hun daar offerde, zoo als* Meurſius, ad Plaut. Bacch. II, 1, 3. (*in* Ed. Gronov.), *meent en verklaart, alwaar* vicine Apollo *ſtaat, dien hij, benevens* Bacchus, *voor* lares vicinos *houdt:* permarini, Liv. XL, 52, i. e. *die men mede ſcheep nam, zullen, zoo als ſommigen gelooven*, Neptunus, Thetis, Glaucus *zijn:* praeſtites, Ovid. Faſt. V, 129, i. e. *opzieners:* compitales i. e. *die op de* Compita *ſtonden, en vereerd werden*, Sueton. Aug. 31: *ook waren er* rurales *veld-lares, bij voorb.* pauperis agri cuſtodes, Lares, Tibull. I, 1, 20 (26): *bijzonder der huizen, en elk huis had zijnen* Lar, *bij voorb.* Ego ſum Lar familiaris, ex hac familia, Plaut. Amph. Prol. 2: penates parentum, familiaeque lar pater, Plaut. Merc. V, 1, 5, *alwaar hij dus aan ééne Familie en het zelfde huis eigen was: hij ſchijnt één van de voorvaderen der Familie geweest te zijn. De* Lares *hadden in* Rome *eenen Tempel*, Ovid. Faſt. VI, 591. *Daarënboven offerde elk hun, in zijn huis in den voorhof, met wierook, op of in een* focus, i. e. *vuurplaats, haard of komfoois*, Horat. Od. III, 23, 4. Sat. II, 3, 164 cet.: *ook bekranſte men ze*, Plaut. Aul. II, 8, 16. Trin. I, 2, 1. Sueton. Aug. 31. *Ook vereerde men ze in eene kapelle, in huis* (lararium *of* ſacrarium *genoemd*), *alwaar hunne beelden ſtonden: zij kreegen ook ſpijze, maar welke men verbrandde: van daar ſtaat* lar *of* lares *voor het woonhuis, wooning, huis, bij voorb.* noſtro juncta fuere Lari, Ovid. Triſt. I, 3, 30, i. e. *ſtiet tegen mijn huis aan:* reſpiciens larem ſuum, Ibid. III, 10, 62: frons januae ſpectat Larem, Ibid. Faſt. I, 136, *gaat binnen, eigenlijk ziet naar den* Lar *of het huis heen:* lare certo gaudentem, Horat. Ep. I, 7, 58: fundus cum apto lare, Ibid. Od. I, 12, 43: deſerit Parrhaſium larem, Ovid. Faſt. I, 478: lar conductus, Martial. XI, 83, 2: alumnus laris Antenorei i. e. *der ſtad* Padua, Ibid. I, 77, 2: niſi ad larem ſuum (reverti) liceret, Cic. Att. XVI, 4 med., i. e. *naar huis: van daar* larem, *zoo als* domum, *naar huis, bij voorb.* larem reveni meum, Apul. Met. IX poſt med. p. 229. Elm.: *ook* lar familiaris i. e. domus, *bij voorb.* nobis larem familiarem nusquam ullum eſſe, Salluſt. Cat. 20 (21): ad ſuum larem familiarem redirent, Cic. Verr. III, 54 med.: *dus ook* Plur. lares, Ovid. Remed. 302, i. e. *huis.* Not. a) *ook van het neſt der vogelen*, Ovid. Faſt. III, 242. Valer. Flacc. IV, 45. b) *er ſtaat ook* tectum *bij, bij voorb.* urbe, tecto, menſa, lare, reciperet, Liv. XXVI, 25, *alwaar* lare *of* tecto *te veel is: ten zij het eene oude wijze van ſpreken is: dus ook* larem ac penates tectaque, in quibus natus quisque eſſet, relinquentes, Liv. I, 29, *alwaar echter de Godheid* Lar *eigenlijk verſtaan kan worden.* Not. Genit. *is* Larum, Cic. Nat. D. III, 25 in. Cic. Leg. II, 8 in. *en* 11 ante med. Varr. L. L. IV, 8, *en* Larium, Liv. XL, 52 in.

LARALIS, e, i. e. ad Lares pertinens, *van daar* Laralia ſcil. ſacra, Feſt. in popularia ſacra.

LARDUM, *zie* Laridum: *van daar* lardarius, a, um, *met ſpek zich bezig houdende, daar toe behoorende: van daar* lardarius, Subſtantive, ſcil. negotiator, Inſcript. Gruter. p. 647. n. 4, i. e. *een ſpekhandelaar, ſpekkooper.*

LARES, *zie* Lar.

LARGE, 1) *rijklijk, bij voorb.* dare, Cic. Mur. 4: praebere, Hirt. Alex. 1: promittere, Q. Cic. Petit. Conſul. 11: donare, Cic. Roſc. Am. 8: dividere, Phaedr. II, 6, 15: ligna reponere, Horat. Od. I, 9, 5: convivari, Sueton. Domit. 21: aeſtimare, Cic. Verr. III, 88: bibere, Colum. VIII, 14 extr. Plin. H. N. X, 34. adorare deos, i. e. *met veel wierook enz.*, Plin. H. N. XII, 14 poſt med.: locum frequentare, Ibid. V, 17, i. e. *talrijk:* thymum large floreſcens, Io. XXI, 10: large blandus, Plaut. Aul. II, 2, 19: comparare paſtum, Cic. Nat. D. II, 47: facultates illi large ſuperſunt, Plin. Ep. III, 2: ſenatus conſultum large factum, Tacit. Ann. VI, 15, i. e. *wijdloopig, uitgeſtrekt:* largius, Terent. Eun. V, 8, 48. Salluſt. Cat. 16: largius aequo, Horat. Ep. II, 2, 215: literam largius pronuntiare, Gell. IV, 17 extr., i. e. *ſterker, ſcherper:* largiſſime, Cic. Verr. I, 61. Plin. H. N. VII, 50. 2) *rijklijk, d. i. goed, genoegzaam, ligt, bij voorb.* aanraken, Plin. H. N. XVII, 9: 3) *voor late wijd, bij voorb.* amplecti, Plin. H. N. II, 11: transmittere, Ibid. XXXVI, 15: vagari, Pallad. I, 30.

LARGIFICUS, a, um, *rijklijk, bij voorb.* largifica ſtipe ditantes, Lucret. II, 627.

LARGIFLUUS, a, um, *rijklijk vloeijend*, Pacuv. ap. Cic. Or. III, 39: fons, Lucret. V, 597.

LARGILOQUUS, a, um, *rijklijk ſprekende, babbelachtig, bij voorb.* Plaut. Ciſt. I, 2, 2. Ibid. Mil. II, 3, 47.

LARGIO, ire, i. q. largior, *bij voorb.* largito, Acc. ap. Non. 7. n. 19: *dus ook* largi, Lucil. Ibid.: *van daar* largitus, Paſſive, Tibull. IV, 1, 129.

LARGIOR, itus ſum, 4. *rijklijk geven, of in 't gemeen geven, ſchenken of mededeelen, wanneer het rijklijk geſchiedt, en er geene kleinigheid geſchonken wordt, bij voorb.* civitatem, Cic. Balb. 22: Hortenſio ſummam copiam dicendi natura largita eſt, Cic. Quint. 2: Utrisque fortuna regnum eſt largita, Cic. Haruſp. 25: libertatem populo, Cic. III, 17: ex alieno, Cic. ad Div. III, 8 extr., *of* de alieno, Liv. III, 1: cf. Cic. Roſc. Com. 1: *van daar* 1) *ſchenken, d. i. inruimen, toeſtaan, ten gevalle doen, bij voorb.* amori pluſculum largiare, Cic. ad Div. V, 12: inertiae aliquid, Cic. Or. I, 15: mores, Plaut. Aſin. V, 1, 85: *ook* ſeq. ut, Cic. Senect. 23: cf. Virg. Aen. X, 94. 2) *geven, mededeelen, bij voorb.* alicui laetitiam, Plaut. Capt. IV, 2, 49: ſe ultro, Plaut. Mil. IV, 6, 28, i. e. *zich te zeer mededeelen, zijn perſoon niet zeldzaam of kostbaar maken:* habenas equo, Sil. XV, 724, *laten ſchieten:* alicui occaſionem impudentiae, Plin. H. N. II, 23: rationem homini, Cic. Nat. D. III, 27 extr., *en het één en ander uit* n. 1. *kan hier toe gebracht worden.* Not. largibor, eris *voor* largiar cet., Plaut. Bacch. IV, 7, 30: largibar, Propert. I, 3, 25. Not. Paſſive, *bij voorb.* largitus, a, um, *zie* Largior.

LARGITAS, atis, f. *rijklijkheid, rijklijke mededeeling of ſchenking, mildaadigheid, bij voorb.* nimia, Terent. Heaut. III, 1, 31: quae iſta ſubita eſt largitas? Ibid. Ad. V, 9, 28: ut impendiis augere posſimus largitatem muneris tui, Cic. Brut. 4: terra fruges cum maxima largitate fundit, Cic. Nat. D. II, 62.

LARGITER, i. q. large, *rijklijk, bij voorb.* opus nutrici (eſt), utrem ut habeat veteris vini largiter, Plaut. Truc. V, 11, *ten zij men* largiter vini veteris *bij een wil nemen, en als eene* Appoſitie *bij* utrem *aanzien, of ook dus onderſcheiden wil,* opus nutrici utrem (eſt), ut cet., *dan zou* largiter Subſtantive *ſtaan, en* opus *met den* Accuſativus *ſtaat even te vooren* opus eſt cibum: epulari largiter i. e. *rijklijk of zeer*, Suet. in vita Lucani extr.: *van daar* 1) *zeer, bij voorb.* peccatum largiter, Plaut. Epid. III, 4, 49: in quibus (diſciplinis) praeſtabat largiter, Sueton. Aug. 89, *munte hij zeer uit: doch, het zou ook kunnen zijn, deed hij veel af:* epulari, Suet. in vita Lucani extr.: largiter poſſe, *zeer magtig zijn*, Caeſ. B. G. I, 18, *doch, het kan ook zijn, zeer veel vermogen: bij* ſtoi *is het het zelfde:* diſtare, *zeer onderſcheiden zijn,* Lu-

Lucret. VI, 111: 2) *veel, bij voorb.* largiter posse, Caes. B. G. I, 18, *veel vermogen: ook* Substantive, *veel, wat veel, wat overvloedig, bij voorb.* largiter consequi, Auct. B. Afric. 72, *veel verkrijgen, d. i. groot voordeel stichten:* de voluntate nihil esse remissum, de judicio largiter, Cic. in Ep. ad Brut. 17 extr.: istinc largiter abstulerit aetas, i. e. multum, multa, Horat. Sat. I, 4, 132: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* auri largiter inesse *veel goud*, Plaut. Rud. IV, 4, 144: largiter mercedis indipiscar, Ibid. V, 2. 28.

LARGĪTIO, onis, f. 1) *het rijklijk schenken, wanneer men het ook dikwijls milddaadigheid kan vertaalen, bij voorb.* in milites, Hirt. Alex. 4: largitione redemit voluntatem militum. Caes. B. C. I, 39: maximas largitiones facere, Ibid. III, 31: latronum, Auct. B. Hisp. 1: largitione benevolentiam Macedonum consectetur, Cic. Off. II, 15: largitioni (tribunorum) resistere i. e. *uitdeeling van graan, van landerijën enz.*, Cic. Mur. 11: *van daar* a) *als men iet in het gelag schenkt, bij voorb.* largitio non fundum habet, Cic. Off. II, 15, *wanneer het verkwisting is:* b) *wanneer men schenkt, om daar door een voordeel of iemands gunst te bekomen, het* spendeeren, *bij voorb. om aan een ambt te komen, waar toe ook de uitdeelingen van landerijën en koorn, door de* Tribunen, *onder het volk, ook andere omkopingen, behooren enz., bij voorb.* tribum turpi largitione corrumpere, Cic. Planc. 15: cf. Cic. Or. II, 25. Caes. B. G. I, 9. Liv. IV, 48. Sallust. Cat. 3. Ibid. Jug. 15 (18). Nep. Milt. 6 *en* Hamilc. 3, *en meermaalen:* c) *verkwisting, verspilling, bij voorb.* beneficiorum, Senec. Benef. I, 2: largitio non fundum habet, Cic., *zie hier voor:* 2) *de mededeeling, schenking, vergunning, bij voorb.* civitatis, Cic. Balb. 13, i. e. *van het burgerrecht:* aequitatis, Cic. Mur. 20, i. e. *bezorging der billijkheid.*

LARGITOR, ari, i. q. largior, *schenken*, Plaut. Trin. III, 3, 14.

LARGITOR, oris, m. 1) *die rijklijk schenkt of uitdeelt, een schenker, die veel geeft, milddaadige schenker of uitdeeler, bij voorb.* praedae, Liv. IX, 42: cf. VI, 16: a minime largitore duce, Ibid. 2, *alwaar het* Adjective *of als eene* Appositie *staat, d. i. juist niet milddaadigen, niet tot wegschenken en uitdeelen genegen veldheer: zoo heet* Bacchus largitor sacri laticis i. e. vini, Sil. VII, 164: 2) *een verspiller, d. i. die slechts schenkt, om een voordeel te bekomen, bij voorb. om om te kopen enz.*, Cic. Cat. IV, 5. Cic. Off. I, 19.

LARGITŪDO, ĭnis, f. i. q. largitas, Nep. ap. Charil. 1.

LARGĪTUS, Adv., i. q. largiter, Afran. ap. Non. 11. n. 44.

LARGUS, a, um, 1) *rijklijk, het geen in menigte of met overvloed geschiedt, veel, menigvuldig, bij voorb.* cum sol terras larga luce compleverit, Cic. Nat. D. II, 19: imber, Virg. Georg. I, 23: lac, Ibid. III, 308: largo pubescit vinea fetu, Ibid. II, 390: fletus, Ibid. Aen. VI, 699: odores, Ovid. Met. IV, 758: stipendia largiora, Tacit. Ann. I, 31: largior ignis ardet, Horat. Sat. I, 8, 44: largiore cibo excitare vires, Petron. 82: sermo, Lucret. V, 156: vino largiore uti, Liv. XL, 14, *rijklijk wijn drinken, wat te veel drinken:* largissimum munus edere, Sueton. Tit. 7, i. e. *met alle pracht en overvloed: van daar rijk, bij voorb.* largus opum, Virg. Aen. XI, 338: folia larga succo. Plin. H. N. XXV, 13 post med.: homo largior lingua, i. e. *praatachtig*, Plaut. Asin. II, 2, 24: 2) *milddaadig, geern of veel schenkende of anders tot iet gewillig en geneigd, bij voorb.* duo genera sunt largorum, — alteri prodigi, alteri liberales, Cic. Off. II, 16: largissimus. Cic. Verr. III, 50: *met den* Ablativus, *bij voorb.* homo largus opera, Plaut. Asin. III, 3. 8: animo, Tacit. Hist. II, 59: promissis. Ibid. III, 58: *met den* Genitivus, *bij voorb.* rapinae, i. e. largiens de alieno, Sil. VIII, 249: animae, Stat. Theb. III, 603: eques largus habenae, Lucan. VII, 225, *en* habena, Sil. VII, 696, i. e. *die den teugel laat schieten, viert: met den* Infinitivus, *bij voorb.* donare, Horat. Od. IV, 12, 19.

LARĪDUM *en* Contr. LARDUM, i, n. *spek*, Plaut. Capt. IV, 3, 6. Ovid. Fast. VI, 169. Plin. H. N. XXVIII, 15 post med. Juvenal. XI, 84. Martial. V, 79, 3. Horat. Sat. II, 6, 85.

LARIFŪGA, ae, m. *en* f. *die zijn huis verlaat, een omlooper*, Petron. 57.

LARIGNUS, a, um, *van den lorkenboom*, (larix), *bij voorb.* materies, Vitruv. II, 9 extr.

LARIX, icis, m. *en* f. *de lorkenboom*, Plin. H. N. XVI, 10. Vitruv. II, 9. Lucan. IX, 920. Mascul. *staat het* Vitruv. *en* Femin. Plin. H. N. *Van daar* Larignus, a, um, *zie boven in 't bijzonder.*

LARVA, ae, f. 1) *een spook*, Plaut. Amph. II, 2, 145. Aul. IV, 4, 15. Capt. III, 4, 66. Senec. in Apocoloc. med. Plin. H. N. Praefat. prope fin. Apul. de Deo Socr. med. p. 50. Elm. Ibid. Met. IX post med. p. 230. *Ook een scheldwoord, bij voorb.* loquere, larva? Plaut. Merc. V, 4, 20, *gij spook! leelijkert!* cf. Ibid. Cas. III, 4, 2. 2) *een momaanzicht, maske*, Horat. Sat. I, 5, 64. 3) *een geraamte*, sceletus, *bij voorb.* argentea, Petron. 34: *dus ook misschien* hiccine est sceletus? haeccine est larva? Apul. Apolog. post med. p. 315. Elm. Not. *Dit woord schijnt van* Lar *te zijn*, i. q. Larinus, a, um.

LARVĀLIS, e, 1) *op de wijze van een spook, bij voorb.* habitus, Senec. Ep. 24 post med.: forma, Apul. in Apol. post med. p. 314. Elm.: *ook heeft men* larvialis, *bij voorb.* macies, Auct. Priap. XXXII, 12. 2) *als een momaanzicht.* 3) *als een geraamte.*

LARVIALIS, *zie* Larvalis.

LARVO, are, *behekßen, betooveren*, Firmic. III, 14 post med.: *van daar* larvatus, a, um, *behekst, betooverd*, Plaut. Men. V, 4, 1: larvatus ad inferos demeasset, Apulej. Met. IX post med. p. 231. Elm.: ipse est larvatus, Ibid. Apol. med. p. 315: pro larvato te circumferam, Plaut. Fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. VI, 229.

LASĀNUM, i, n. *nachtstoel*, Horat. Sat. I, 6, 109. Petron. 41.

LASCIVE, *moedwillig, dartel, bij voorb.* loqui, Martial. VIII, 1. Praefat.: versus amatorios fecit mulier Lesbia, lascive quidem cet., Apul. Apolog. ante med. p. 278. Elm.

LASCIVĬA, ae, f. 1) *moedwil, d. i. dartelheid, bij voorb.* piscium, Pacuv. ap. Cic. Div. I, 14: nec lascivia nec risu, Cic. Fin. II, 20, *alwaar het ook stoutheid, ongelatenheid, baldaadigheid, kan zijn:* cf. Plin. Ep. IX, 33 extr. Tacit. Germ. 24. Lucret. V, 1398. Senec. ad Helv. 16 post med.: per lasciviam, Tacit. Hist. III, [illegible] i. e. *uit dartelheid, stoutheid:* [illegible] *bij voorb.* naturae. Plin. H. N. XI, 37 post init.: [illegible] Plaut. Asin. II, 2, 32, [illegible] *rug de slagen hun lust boeten* [illegible] *wil oefenen, d. i. die dikwijls slagen krijgt.* 2) *moedwil, d. i. stoutheid,* [illegible] *heid, bij voorb.* maledicendi, Quinctil. IX, 2 post med.: theatralis, Tacit. Ann. [illegible] 13: per lasciviam, Ibid. Hist. III, [illegible] i. e. *uit moedwil, uitgelatenheid,* [illegible]*heid:* lasciviam a vobis prohibetote, Liv. XXIII, 11, ex oraculo: *dus ook* nec lascivia nec risu, Cic., *zie hier voor.* 3) *moedwil, d. i. geilheid, bij voorb.* [illegible] viae notis, Sueton. Calig. 36.

LASCIVIBUNDUS, a, um, *moedwillig*, Plaut. Stich. II, 1, 16.

LASCIVĬO, ii, itum, 4. *moedwillig zijn of handelen, bij voorb. spotten,* [illegible] *en springen, bij voorb.* agnus lascivit fuga, Ovid. Met. VII, 321, i. e. [illegible] *voort:* pecudes, Colum. VI, 24: capellae lasciviunt, Apul. Met. V post med. p. 169: Pan lascivit cet., Sil. XIII, [illegible] *van daar* plebs lascivit, Liv. II, 29, [illegible] *dartel, d. i. weet van dartelheid niet,* [illegible] *het doen zal: van daar* Tropisch, *bij voorb.* apex ferratus, Claudian. Proserp. II, 145: pedes in oratione — licentia lasciviunt, Quinctil. IX, 4: *dus ook* lasciviunt [illegible] syntonorum cet., Ibid., *op het einde:* corruptum dicendi genus — puerilibus sententiolis lascivit, Ibid. XII, 10 extr.: venena, Apul. Met. X post med. p. 25[illegible]. Elm.

LASCIVĬTER, *moedwillig, dartel, bij voorb.* ludere, Laev. ap. Charis. 2.

LASCIVŬLUS, a, um, *moedwillig, dartel, bij voorb.* [illegible], Laev. ap. Priscian. 10.

LASCIVUS, a, um, 1) *moedwillig, dartel, d. i. als men spot, springt,* [illegible] *enz., van menschen en beesten, bij voorb.* homo, Varr. R. R. I, 14: Malo me Galatea petit, lasciva puella, Virg. Ecl. III, 4, *dat dartel meisjen:* capella, Ibid. [illegible] 64: pueri, Horat. Sat. I, [illegible] pisces, Rutil. I, 379: lascivior [illegible] Ovid. Met. XIII, 791: *dus ook* [illegible] Horat. Art. 107. Plin. H. N. X, [illegible] tas, Horat. Ep. II, 2, 216: [illegible] *onbeschoft*, Cic. Attic. II, [illegible] *daar van levenloze dingen, bij voorb.* hedera, Horat. Od. I, 36, 20, i. e. [illegible] *zich zoo omvlecht, als of zij* [illegible] *dartelde:* acus, Martial. XI, [illegible] VIII, 78, 9. Prop. IV, [illegible] 2) *moedwillig, geil, bij voorb.* puella, Ovid. Art. I, 523: femur, Ibid. Am. III, 7, [illegible] libelli, Martial. V, 2, 5: lascivissimas picturas, Suet. Tiber. 43. 3) oratio, [illegible] *al te opgeschikt*, Gell. XII, 2 post med.

LASER, ĕris, n. *het sap der plant* [illegible] *of Laserpitium*, Plin. H. N. XIX, [illegible] XXII, 23. Colum. de Arbor. 23. [illegible] Met. X med. p. 24[illegible]. Elm. [illegible] *plant zelve*, Plin. H. N. XIX, [illegible] med. Scribon. Larg. 192 *en* 196.

LASERPITIĀTUS, a, um, i. e. Laserpitio mixtus, *bij voorb.* acetum, Cato R. R. 116. Plin. H. N. XVIII, 30 extr.

LASERPITIFER, a, um, i. e. Laserpitii ferax, *bij voorb.* Cyrenae, Catull. VII, 4.

LASERPITIUM *of* LASERPICIUM, i, n. *eene plant of kruid,* [illegible] *genoemd,* [illegible] *de sap Laser vloeit;* [illegible] Laserpitium *genoemd*, Plin. H. N. XIX, 3. XX, 13 extr. Plaut. Rud. III, 2, 10.

Digitized by Google

LASES *voor* LARES *zeiden de Ouden, volgends* Quintil. I, 4. §. 13.

LASSESCO, ĕre, *moede worden*, ne laſſeſcat fortuna, Plin. H. N. VII, 40: vitem laſſeſcentem, Ibid. XIV, 2 extr.

LASSITŪDO, ĭnis, f. *mattigheid, moeijelijkheid, bij voorb.* Ex laſſitudine dormire, Cic. Invent. II, 4: A laſſitudine adquieſcere, Nep. Datam. 11: Laſſitudinem ſedare, Nep. Eum. 9. Plaut. Bacch. I, 1, 75, *of* reficere, Plin. H. N. XXXI, 11, *of* recreare, Plin. H. N. XXII, 13. *of* mulcere, Ibid. XXXVII, 5 in.: *dus ook* levare, Ibid. XXVIII, 9 poſt med.: ſolvere, Ibid. XXXVII, 10: diſſolvere, Ibid. XXIV, 9: auferre, Ibid. XXIII, 1 poſt med.: eximere, Plaut. Merc. I, 2, 17: nulla laſſitudo impedire officium debet, Cic. ad Div. XII, 25: laſſitudine confici, Caeſ. B. C. III, 92 *en* 95: laſſitudinem alicui addere, *veroorzaken*, Plaut. Merc. I, 2, 45: *ook* ſeq. genit. objecti, *bij voorb.* armorum equitandive i. e. ex armis & equitando oriens, Plin. H. N. XXIII, 1 poſt med.: itinerum laſſitudines & fatigationes levare, Ibid. XXVIII, 9 poſt med.: laſſitudo conſervum (*voor* conſervorum) i. e. *die zijne medeſlaaven vermoeit*, Titinn. ap. Feſt. in Redivia. Not. laſſitudo *is minder dan* fatigatio, *volgends* Celſ. I, 2 poſt med., *alwaar ſtaat:* laſſitudo, quae citra fatigationem ſit: *Het ſtaat beide bij een in de aangehaalde plaats* Plin. H. N. XXVIII, 9.

LASSO, avi, atum, are, *moede maken, vermoeijen*, aliquem, Tibull. I, 10 (9), 65. Celſ. I, 3 ſect. 1: aliquem libellis, Martial. VIII, 31, 3: corpus, Ovid. Her. XX, 241: *dus ook* artus (i. e. corpus), Ibid. XXI, 245: numina (ſcil. precibus), Lucan. V, 695: brachia, Ovid. Pont. III, 7, 28: *dus ook* laſſatus, a, um, *bij voorb.* ala, Ovid. Met. I, 308: vires, Manil. II, 852: *ook Tropiſch, bij voorb.* ventus laſſatur, Lucan. IX, 453: aſtra laſſata i. e. quae deficiunt & abſconduntur, Manil. IV, 853: laſſatum fluctibus aequor, Lucan. V, 703: laſſata cum ſiderum vi — montium deficiunt juga, Plin. H. N. VI, 13 in. Not. alterius (aedificii) fundamenta laſſarunt ſcil. ſe, Senec. Ep. 52 ante med., i. e. *zijn gezonken*, Ed. Gronov.: *van daar uithouden, dulden, bij voorb.* ſidus Bootae, Martial. IV, 3, 5.

LASSŬLUS, a, um, *moede, mat*, Catull. LXIII, 35.

LASSUS, a, um, 1) *mat, moede, loof, naar ligchaam of naar geest, bij voorb.* opere faciendo, Plaut. Aſin. V, 2, 23: gaudio, Plin. H. N. XXXVII, 1: laſſus lacrymis, Lucret. VI, 1246: laſſus ab equo domito, Hor. Sat. II, 2, 10: ab hoſte, Ovid. Art. II, 712: de via, Plaut. Pſeud. II, 2, 66: miles, Juſtin. XXVIII, 4: verba encrantia laſſas auras, Hor. Sat. I, 10, 10: acres ubi pervellunt laſſum ſtomachum, Ibid. II, 8, 8: animus laſſus, Terent. And. II, 1, 4. *Ook met den Genitivus, bij voorb.* animi, Plaut. Ciſt. II, 1, 8: maris & viarum, Hor. Od. II, 6, 7: *ook met den Accuſativus, bij voorb.* laſſus pondus Atlas, Senec. Herc. Oet. 1599, *voor* pondere. *Met den Infinitivus, bij voorb.* vocare, Propert. II, 30, 28: cf. II, 12, 46. II, 24, 25. 2) *Tropiſch, bij voorb.* humus laſſa fructibus aſſiduis, Ovid. Pont. I, 4, 14: laſſa & effeta natura, Plin. Ep. VI, 21: laſſo papavera collo, Virg. Aen. IX, 436: laſſum inclinat ad aequora montem, i. e. *lit declive*, Stat. Theb. I, 330: & res laſſa labat, itidem amici collabaſcunt, Plaut. Stich. IV, 1, 16, i. e. *wanneer het met het vermogen (den rijkdom) ten einde loop: enz.*

LASTAURUS, i. m. *een ſcheldwoord op een liederlijk onoodig mensch, misſchien verhoerde kerel, hoereerer*, Suet. Gramm. 15.

LATE, 1) *breed, in de breedte, bij voorb.* longe lateque, diffuſus, Cic. Leg. I, 12, *in de langte en breedte, d. i. wijd en breed:* longe lateque incenſis aedificiis, Caeſ. B. G. IV, 35: vagabitur nomen longe atque late, Cic. Marc. 9. 2) *wijd of wijd en breed, wanneer* longe *er mede in ſchuilt, bij voorb.* late patere *zich ver uitſtrekken, eenen wijden omvang hebben, bij voorb. een dal*, Hirt. B. G. VIII, 9: *dus ook* ars late patet, Cic. Or. I, 55, *ſtrekt zich wijd uit, is van eenen wijden omvang: dus ook* hoc dictum latiſſime patet, Cic. Fin. II, 15: hoc genus latius patet, Cic. Invent. I, 46: *dus ook* nomen latiſſime manat, Cic. Off. III, 17, *breidt zich zeer wijd uit: verders* odorem late ſpargere, *wijd, of wijd en breed*, Phaed. III, 1, 3: late vagari, Caeſ. B. G. I, 2: rami late diffunduntur, Ibid. VI, 25. i. e. *wijd, of wijd en breed:* latius poſſidere agros, Ovid. Met. V, 130: murus latius, quam caederetur, ruebat, Liv. XXI, 11, i. e. *ſtortte wijder in, dan men er in hieuw:* latius vagari, Caeſ. B. G. VII, 45: nemora vocem late remittunt, Virg. Aen. XII, 929: ingenii dolorisque velis latiſſime vectus es, i. e. indulſiſti valde ingenio & dolori, Plin. Ep. IV, 20: populus late rex, Virg. Aen. I, 21 (25), i. e. regnans. 3) *wijdlopig, uitgebreid, uitvoerig, bij voorb.* latius loquuntur rhetores, dialectici compreſſius, Cic. Fin. II, 6: latius perſcribere, Caeſ. B. C. II, 17: ſtipulatori liberum fuit, verba late concipere, Pand. XLV, 1, 19, i. e. *in eenen wijder zin.*

LATĔBRA, ae, f. *eene plaats, waar iet ſchuilt, of waar men zich verſteken of verſchuilen kan, een hoek, ſluiphoek*, Cic. Manil. 3. Cic. Coel. 26. Rab. Perd. 8. Plaut. Aul. IV, 2, 2. Ovid. Met. I, 216. Virg. Georg. III, 544, *en meermaalen:* latebras animae mucrone reſolvit, Virg. Aen. X, 601, i. e. *borst, zitplaats des adems: ook het ſchuilen, verborgen zijn, bij voorb.* lunae, *maanverduiſtering*, Lucret. V, 750: *van daar.* 1) *Tropiſch, bij voorb.* tabellae, Cic. ad Div. III, 12 in.: in animis hominum latebrae ſint, Cic. Marc. 7: conjuratio ex latebris erupiſſet, Cic. Sext. 4: ſuſpicionum, Cic. Coel. 22: adhibere latebram obſcuritatis (*in het ſpreken enz.*), Cic. Div. II, 54. 2) ſcribendi, Gell. XVII, 9, *verborgen wijze van ſchrijven.* 3) *behulp, ontſchuldiging, bij voorb.* latebram haberes, Cic. Fin. II, 33: quaerere latebram perjurio, Cic. Off. III, 28: ſe in latebram conjicere, Cic. Div. II, 20: cf. Ovid. Art. III, 754.

LATEBRICŎLA, ae, *die in hoeken en gaten, (d. i. in hoerhuizen enz.) woont, bij voorb.* homo, Plaut. Trin. II, 1, 14.

LATEBROSE, *in een ſchuilhoek, bij voorb. zich verbergen*, ſe occultare, Plaut. Trin. II, 2, 2.

LATEBROSUS, a, um, 1) *vol ſluiphoeken, bij voorb.* via, Cic. Sext. 59: locus, Liv. XXI, 54: pumex, Virg. Aen. XII, 587: flumen, Ibid. VIII, 713: colles, Sil. V, 192: tempora noctis, Lucan. VI, 120: frondes, Claudian. in Stilich. III, 313. 2) loca latebroſa, Plaut. Bacch. III, 3, 26, *in hoeken en gaten, d. i. hoerhuizen en dergelijke.*

LATENTER, *in 't verborgen, in 't geheim*, Cic. Top. 17 in Gell. II, 18 extr. Ovid. Pont. III, 6, 60.

LATĔO, ui, ĭtum, 2. *verborgen zijn, ſchuilen, verſteken zijn of liggen, bij voorb.* latet in occulto, Cic. Rab. Perd. 7. Cic. Acad. I, 12: abdite, Cic. Verr. II, 73: clam, Ovid. Rem. 437: occulte, Cic. Agr. II, 16: latebat apud Volumnium, Nep. Att. 10: ſub nomine pacis bellum lateret, Cic. Phil. XII, 7: intra labra latuit, Plaut. Trin. III, 2, 35: tibi ſcelus inter tot flagitia, Cic. Roſc. Am. 40: virtutem latere in tenebris, Cic. Q. Fr. I, 1, 2: in convallibus, Auct. B. Afric. 66: latens poſt tabulam, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med.: poſt carecta, Virg. Ecl. III, 20: latet anguis in herba, Ibid. 93: *ook zonder* in, *bij voorb.* coluber latet herba, Ovid. Met. XI, 775: latens tenebris, Ibid. in Ibin 623: navis latet portu, Hor. Epod. IX, 19: cf. Virg. Aen. X, 805: *van daar* in latenti *in 't verborgen, in 't geheim, heimlijk*, Pandect. I, 2, 2 poſt med.: *van daar* 1) *verborgen zijn, zich verſchuilen, om bij voorb. niet voor het gericht te verſchijnen, bij voorb.* latuiſſe, Cic. Quint. 22, *ten zij het hier van lateſco is.* 2) *verborgen zijn, d. i. onbekend zijn;* a) *met den* Accuſativus, *bij voorb.* ſacculum noſtrum, Varr. R. R. I, 140: illum, Ovid. Pont. IV, 9, 126: Eumenem, Juſtin. XIII, 8: latet pleroſque, Plin. H. N. II, 20: fratrem, Virg. Aen. I, 130 (134): cf. Val. Fl. VI, 703. Ovid. Faſt. IV, 211. b) *met den* Dativus, *bij voorb.* mihi, Cic. Cat. I, 6: nobis, Cic. red. Sen. 6: mihi lates, Lucan. I, 419: oculis & auribus, Varr. L. L. VIII, 51: hoſti, Sil. XII, 615: *van daar* latens *verborgen, onbekend, bij voorb.* res, Cic. Brut. 41: junctura, Plin. H. N. XIII, 15: cauſa, Virg. Aen. III, 32: cf. Ovid. Faſt. II, 701: *ook enkel* latet, i. e. *het is onbekend, men weet niet*, Nep. Lyſ. 1: cauſa latet, Virg. Aen. V, 5, cf. *hier voor.* 3) *verborgen leven, d. i. in ſtilte leven, geen ambt aannemen, zich bij de wereld niet vertoonen, bij voorb.* bene qui latuit, bene vixit, Ovid. Triſt. III, 4, 25. 4) *veilig zijn voor het ongeluk enz., bij voorb.* ſub umbra amicitiae Rom., Liv. XXXIV, 9: cf. Phaedr. IV, 5, 13. Not. *of het* Supinum *voorkomt, weet ik niet.*

LATER, eris, m. 1) *een tegel- of tigchelſteen*, Cic. Div. II, 47. Caeſ. B. C. II, 10. Plaut. Truc. II, 2, 49: coctiles, Varr. R. R. I, 14: crudi, Ibid.: later crudus, Colum. IX, 1: lateres ducere, Vitruv. II, 3. Plin. H. N. XXXV, 14, *maken;* coquere *bakken*, Vitruv. I, 5 extr., *van daar* laterem lavare, Terent. Phorm. I, 4, 9, *van eene nutteloze zaak, d. i. den tijd verkwisten.* 2) later aureus, argenteus, Plin. H. N. XXXIII, 3 poſt med. Varr. ap. Non. 2. n. 481, i. e. *goudplaat, zilverplaat.* Not. later, gen. neutr., *bij voorb.* aureum later, Varr. ap. Non. 2. n. 481 *en* 12. n. 9. Not. *De* Nominativus later *ſtaat, bij voorb.* Vitruv. I, 5 extr. *en* Varr. ap. Chariſ. 1.

LATERĀLIS, e, *de zijde betreffende, daar te vinden, bij voorb.* cingula, Calpurn. Ecl. VI, 40: dolor, Lucil. ap. Maxim. Victorin., *zijdewee: van daar* lateralia, Pandect. XXXII leg. 102, *reiszak.*

LATERĀMEN, ĭnis, n. *bij voorb.* vaſis, Lucret. VI, 232, *misſchien het kleiwerk.*

LATERARIUS, a, um, 1) *de tigchelſteenen betreffende, daartoe behoorende, zich daar*

daar mede bezig houdende, bij voorb. terra Plin. H. N. XIX, 8 post med., i. e. kleiächtig, daar de tegels van gemaakt worden: van daar lateraria, scil. officina, tegelhut, Plin. H. N. VII, 56: van daar laterarius scil. artifex, i. e. die tegels maakt of bakt, tegelbakker, Non. 5. n. 97. 2) de zijden betreffende, bij voorb. lateralia, scil. tigna, Vitruv. X, 20, i. e. zijdebalken.

LATERCŬLUS, i, m. tegel, of tigchelsteen, Caes. B. C. II, 9. Plin. H. N. VII, 56. XXX, 7 extr. Colum. VIII, 14: sal, qui in laterculis adfertur cet., Plin. H. N. XXXI, 7 med., i. e. in patinis aut tabulis latericiis: van daar het geen daar naar gelijkt, bij voorb. 1) eene soort van bakwerk, Plaut. Poen. I 2, 112. Cato R. R. 109. Apul. Met. X ante med. p. 245 Elm.: hier mede schijnt ons bakwerk Plint (Gr. πλίνθος, Plinthus i. e. later vermaagdschapt te zijn. 2) eene gedeelte van den akker, die zekere maat van morgen bevat, Sicul. Flacc. de condit. agror. p. 2. Goes.: cf. Plinthus.

LATERICĬUS of LATERITĬUS, a, um, uit tigchelsteenen gemaakt, bij voorb. murus, Caes. B. C. II, 15: urbs, Suet. Aug. 28: van daar latericium Substantive, scil. opus, Caes. B. C. II, 9, werk, (d. i. let dat gemaakt is) uit tigchelsteen: ook staat er opus bij, Colum. IX, 6 ext.

LATERITĀNUS of LATERITIĀNUS, a, um, bij voorb. pira, Colum. V, 10, 18. XII, 10, 4, eene soort van peeren; bij Plinius H. N. XV, 15 Lateriana: zij heeten ook lateresiana, Cloat. ap. Macrob. Sat. II, 15.

LATERITĬUS, a, um, zie Latericius.

LATERNA of LANTERNA, ae, f. eene lantaarn, Cic. Att. IV, 3 post med. Plaut. Amph. Prol. 149. Ibid. Aul. III, 6, 30. Martial. XIV, 61, 1.

LATERNARĬUS of LANTERNARĬUS, a, um, de lantaarn betreffende, daar toe behoorende, zich daar mede bezig houdende: van daar laternarius, scil. servus, een lantaarndrager, die iemand verlicht, de lantaarn voordraagt, Cic. Pis. 9.

LATESCO, ĕre, 1) van latus, a, um, breed worden, bij voorb. napi in ventrem latescunt, Colum. II, 10 extr.: ossa latescentia, Cels. VIII, 1 post med.: cf. Manil. I, 680. 2) van lateo zich verbergen, Cic. Arat. 385: misschien behoort hier toe latuisse, Cic. Quint. 22 ante med.

LATEX, ĭcis, m. elke vochtigheid, al wat vloeibaar is, het nat: 1) water, bij voorb. latex marinus, Ovid. Pont. III, 1, 17: Averni, Virg. Aen. IV, 512: cf. VI, 715: desilit in latices, Ovid. Met. IV, 353: in laticem mutor i. e. in fontem, Ibid. V, 636: cupido laticum frugumque, Lucret. IV, 1086, dorst en honger: van daar copia laticum, Ovid. Pont. IV, 10, 59, i. e. fluviorum. 2) van den wijn, bij voorb. latex meri, Ovid. Met. XIII, 653: latices deorum, Ibid. Pont. I, 10, 11: laticum libravit honorem i. e. vinum, Virg. Aen. I, 736 (740): dus ook latex liquoris vitigeni, Lucret. V, 15, i. e. wijn: latex Lyaeus, Virg. Aen. I. 686 (690), i. e. wijn. 3) Palladii latices, Ovid. Met. VIII, 274, i. e. olie. 4) Absinthii latex, Lucret. IV, 16, i. e. alsemsap. Not. het is ook Femin. bij voorb. calida latice, Acc. ap. Priscian. 5. Not. latex fontis lacteus, Apul. Met. I post med. p. 111 Elm., i. e. zuiver, helder water.

LATIBŬLOR, ari, i. q. lateo, Naev. en Acc. ap. Non. 2. n. 496.

LATIBŬLUM, i. n. eene plaats, waar men zich verbergt, een sluiphoek, geheim verblijf. 1) van dieren, bij voorb. ferae latibulis se tegant, Cic. Rab. Post 15: serpens e latibulis, Cic. Vatin. 2, i. e. uit het hol: cf. Cic. Off. I, 4 in Catull. LXIII, 54. Phaedr. I, 3, 9. II, 8, 1. 2) van menschen, bij voorb. latibulis locorum occultorum, Cic. Flacc. 13: praedam absconditam latibulis aedium dati, Apul. Met. VIII prope fin. p. 215 Elm.: van daar Tropisch, latibulum doloris mei, Cic. Att. XII, 13 extr.: quaerere occepit ex diffidentia latibulum aliquod temeritati, Apulej. Apol. p. 274 Elm.

LATICLĀVIUS, a, um, met eenen breeden purperen streep voorzien of bezet, bij voorb. tunica laticlavia, Valer. Max V, 1, 7: van daar laticlavius die een dergelijk vest draagt, bij voorb. tribunus, Suet. Domit. 10: ook staat laticlavius dus Substantive, Ibid. Aug. 38 en Ner. 26. Not. Eigenlijk droegen de Raadsheeren alleen zulken breeden purperen streep, en de Ridders eenen smallen: maar ten tijde der Keizeren droegen de Ridders ook grootendeels den zelven, zie Clavus.

LATIFŎLIUS, a, um, breede bladen hebbende, breed van blad, bij voorb. laurus, Plin. H. N. XV, 7.

LATIFUNDĬUM, i, n. scil. praedium, een groot landgoed, Plin. H. N. XVIII, 6 ante med. Flor. III, 19 in. Petron. 77. Val. Max. VIII, 6, 1. Senec. Ep. 89.

LATINE, 1) op de wijze der Latijnen, Latijnsch, bij voorb. loqui, Liv. XL, 42 extr. Cic. Brut. 28: ook heet latine loqui a) goed Latijn spreken, Cic. Brut. 37 en 45. Cic. de opt. gen. Or. 2. Quintil. I, 6, 27. b) voor de vuist uitspreken, zie n. 2: ook latine dicere, Cic. Brut. 36 extr.: verders vendere, Liv. XL, 42 extr.: latine reddere, Cic. Or. I, 34, in 't Latijn vertalen: latine scire, Cic. Caecin. 19 en Brut. 37, i. e. Latijn kennen, of Latijn kunnen spreken, of ook deze taal verstaan. 2) Latijnsch, d. i. in den eigenlijken zin; of duidelijk, voor de vuist uit, bij voorb. latine loqui, Cic. Phil. VII, 6. Verr. IV, 1. zoo als wij zeggen, iet in 't Hollandsch zeggen.

LATĪNĬTAS, atis, f. 1) de Latijnsche taal, Latijnsche uitdrukking, Cic. Att. VII, 3 post med. Auct. ad Her. IV, 12. 2) het Latijnsche regt, voorrecht (Jus Latii), Cic. Att. XIV, 12 in Suet. Aug. 47, het welk minder was dan het Romeinsche, en voortreffelijker dan het Italiaansche: want die dit recht hadden, konden, als zij in hunne stad eereposten bekleed hadden, het Romeinsche Burgerrecht, en gevolglijk ook magistraat, ambten in Rome, verkrijgen.

LATĪNUS, a, um, Latium betreffende, daar te vinden, Latijn, of Latijnsch, bij voorb. genus (i. e. gens), Virg. Aen. I, 6 (10): magistratus Latini, Tacit. Ann. XI, 24, i. e. het recht aan de Latijnen medegedeeld, om Overigheids-ambten in Rome te bekleeden: riolcen, Quintil. VII, 1, 51: praeceptor, Ibid. II, 4 extr.: verba, Quintil. VIII prooem.: van daar lingua, Cic. Fin. I, 3 extr., de Latijnsche taal: dus ook sermo, Quintil. XII, 10, 33: ook staat er consuetudo voor, bij voorb. Cicero, qui cum (Xenophontem) latinae consuetudini tradidit, Colum. XII praefat., i. e. in de Latijnsche taal overgezet heeft: dus ook vertere in latinum, Quintil. X, 5 in., i. e. in 't Latijn vertalen: van daar Latinus, een Latijner, in Latini, de Latijnen, d. i. a) inwoners van Latium, Liv. I, 2. Virg. Aen. XII, 823. Justin. XX, 1. b) allen, die het jus Latii hadden, het zij zij in Gallië of elders woonden: zoo moet men verstaan [illegible] Latini, Tacit., zie hier voor. c) allen, die Latijn spreken, waar toe dus ook de Romeinen, Hetruriërs enz. behooren, bij voorb. conversio (vertaaling) ex Latinis, Quintil. X, 5 in.: hier toe behoort lingua latina, sermo latinus cet. Not. 1) feriae latinae, Liv. XXII, 1. XXXII, 1, of enkel Latinae, scil. feriae, Cic. Plant. 9. Cic. Q. Fr. II, 6 med. Liv. V, 17 en 19. XXI, 63. Lucan. I, 550. V, 402, was een jaarlijks feest, dat vier dagen duurde, wanneer de Burgerijen in Latium aan Jupiter Latialis op den mons Albanus een offer brachten. Somtijds herhaalde men ze (Latinae instauratae sunt), wanneer er te vooren een misslag bij begaan was, zoo als de aangehaalde plaatzen, Cic. Q. Fr. II, 6. Liv. XXXII, 1, toonen: Tarquinius de hovaardige, stelde dit feest op éénen dag: na het verdrijven der Koningen kwam er de tweede bij, de derde na de overgang des volks op den Aventynschen berg, de vierde, na dat de eendragt tusschen den Raad en het volk door den Dictator Camillus herstel was. Dit feest werd op geenen vast bepaalden dag, maar dan op dezen, dan op dien dag gevierd, zie hier van voorbeelden, Liv. XLI, 16. XLIV, 22. XLV, 3. Buiten dien plagten de Burgerijen van het oude Latium, de Albanen en Rutuliërs, een Congres of bijeenkomst op den mons Albanus ad lucum Ferentinae te houden, maar dit omtrent A. U. C. 441 ophield, Liv. VIII, 2 en 3 en Festus. 2) via latina, Cic. Cluent. 59, ook enkel Latina, scil. via, Juvenal. I, 171, de Latijnsche weg, d. i. voor de Latijnsche poort te Rome (a porta latina incipiens). 3) porta Latina, op den mons Coeliolus nabij de porta Capena. 4) Caius Latinus i. e. Geslivus, Varr. ap. Diomed. I.

LATĬO, onis, f. beteekent alles, wat ferre heet, bij voorb. 1) legis latio, Cic. Att. III, 26. Cic. Dom. 20 extr., de voorslag van eene wet of verordening. 2) suffragii, Liv. XXXVIII, 36, het stemmen. 3) auxilii, Liv. II, 33, hulpbieding. 4) expensi, de optekening van het geld, dat aan iemand betaald is, Gell. XIV, 2.

LATITATĬO, onis, f. is, wanneer iemand zich verschuilt, Quintil. VII, 2 post med.

LATĬTO, avi, atum, are, i. q. lateo, verscholen zijn, zich verscholen houden, verborgen zijn, Cic. Dom. 32. Lucret. I, 889. Petron. 116. Ovid. Met. IV, 405: alicui, Plaut. Trin. IV, 2, 81, i. e. zich voor iemand verschuilen of verborgen houden: bijzonder om niet voor het gericht te verschijnen, Cic. Quint. 17, 19 en 23. Pandect. XLII, 4, 7. Not. met den Accusativus, latitare aliquem, Pandect. XXXV, 1, 8, i. e. iets voor iemand verschuilen. Not. ook heeft men Latito, are, van fero gehaal, gevolglijk i. q. ferre of saepe ferre, bij voorb. [illegible] taverunt heeft Cato gezet, voor [illegible] tulerunt, zoo als Festus [illegible].

LATĬTŪDO, inis, f. 1) de breedte, Cic. Nat. D. I, 20: in latitudinem [illegible], Colum. de arb. 17: patere, Plin. H. N. III prooem.: fundi, Ibid. XVIII, [illegible] ook met bevatting der lengte, gevolglijk grootte, ruimte, omvang, bij voorb. possessionum, Cic. Agr. II, 26. 2) de [illegible]

Digitized by Google

de uitspraak, bij voorb. verborum, Cic. Or. II, 22. 3) *rijkdom in voordragt en uitdrukking, bij voorb.* Platonica, Plin. Epist. I, 10.

LATOMIAE, *zie* LAUTUMIA.

LATOR, oris, m. *beteekent alles, wat* fero *beteekent*, 1) *een drager.* 2) legis of rogationis (i. e. legis), Cic. Nat. D. III, 38. Cic. Cat. IV, 5. Liv. III, 9 *en* 31 extr., i. e. *die in voorslag brengt, een voorsteller.*

LATRATOR, oris, m. 1) *een die blaft, een hond*, Martial. XII, 1, 1: *van daar* latrator Anubis, Virg. Aen. VIII, 698, *om dat deze God met een hondskop afgebeeld werdt.* 2) *een mensch, die slechts schreeuwt, een schreeuwleelijk*, Rabulist, Quintil. XII, 9 med.

LATRATUS, us, m. *het blaffen. De Singularis staat* Virg. Georg. III, 411. Colum. VII, 12. Plin. H. N. VIII, 40. Ovid. Met. VII, 362. Plural. *staat* Virg. Aen. XII, 751. Ovid. Met. VII, 414: *van daar* latratus edere, *blaffen*, Ovid. Met. IV, 450.

LATRINA, ae, f. *voor* Lavatrina contracte, 1) *een bad*, Lucil. ap. Non. 3. n. 131. 2) *de afleiding of samenvloeijing der onreinheden, het sekreet, riöol*, Colum. X, 85. Apul. Met. I post med. p. 110 Elm. Ibid. IX ante med. p. 223: *dus ook* ancilla, quae latrinam lavat, Plaut. Curc. IV, 4, 24, *alwaar echter* Turnebus *het bad verstaat.*

LATRINUM, i, n. *het bad*, Laber. *en* Lucil. ap. Non. 3. n. 131.

LATRO, avi, atum, are, 1) *blaffen, bij voorb.* si canes latrent, Cic. Rosc. Am. 20: cf. Virg. Ecl. III, 18: scis, cui latretur, Ovid. Trist. II, 459: aeternum latrans (Cerberus), Virg. Aen. VI, 401: nulla latrantia canis, Prop. III, 18, 23: *van daar* latrans *een hond*, Ovid. Met. VIII, 412. Petron. 72. Phaedr. V, 10, 7: Plur. latrantes i. e. canes, Ovid. Met. VIII: 344: *van daar Tropisch* a) *blaffen, bellen, van menschen, voor schreeuwen, bij voorb.* interrogatus, quid latraret, furem se videre respondit, Cic. Or. II, 54: cf. Hor. Sat. I, 3, 136: *bijzonder van ellendige redenaren en* Rabulisten, Cic. Brut. 15 *en* Or. III, 34, i. e. *schreeuwen, bellen.* b) *ruisschen, een geruisch van zich geven, raazen, tieren, bij voorb. de golven*, Sil. III, 471. V, 398: *dus ook* Gaetula Thetis latrat, Claudian. Proserp. I, 148: fluctibus insula latrat, Ibid. in Epithal. Pallad. & Celer. 61: *dus ook van den kommer, angst enz., bij voorb.* animus cum pectore latrat, Enn. ap. Varr. L. L. VI, 5 extr., curae latrantes, Petron. 119: stat luctus — & praecordia latrant, Stat. Sylv. II, 1, 13: *ook seq. accus., bij voorb.* magnas latrantia pectora curas, Ibid. Theb. II, 338 Ed. Gronov., *alwaar andere* Edd. jactantia *hebben.* c) *eischen, vorderen, bij voorb.* nil aliud sibi naturam latrare, Lucret. II, 17: *van daar* stomachus latrans Hor. Sat. II, 2, 17, i. e. *hongerig.* 2) *aanblaffen*; aliquem, Plaut. Poen. V, 4, 64. Horat. Epod. V, 57: nobilia, Stat. Theb. I, 551: pellem, Horat. Epist. I, 2, 66: *van daar passive, bij voorb.* homo latratur, *bij voorb.* hanc habentes negant latrari a canibus, Plin. H. N. XXV, 10 post med.: *ook zou men hier toe kunnen brengen* aeternum latrans (Cerberus), Virg. Aen. VI, 401, semiumbras: *doch, het kan ook enkel zijn, blaffende: van daar Tropisch, bij voorb.* aliquem opprobriis dignum latraverit, i. e. male dixerit cet., Horat. Sat. II, 1, 85, *alwaar* Bentley laceraverit *leest.*

LATRO, onis, m. 1) *misschien eigenlijk, die iemand voor geld dient, bij voorb. een trouwant*, Varr. L. L. VI, 3, *die het van* latus, eris *afleidt, te weten* latrones (*zegt hij*) i. e. qui circum latera erant regi atque ad latera habebant ferrum cet. *Anderen leiden het af van* λατρεύειν i. e. servire, *en* λάτρις i. e. servus, Serv. ad Virg. Aen. XII, 7: Latrones, *zegt* Festus, antiqui dicebant, qui conducti militabant: *van daar* Haec effatus ubi, latrones dicta facessunt, Enn. ap. Non. 4. n. 196: *van daar* 2) *een Soldaat, die voor geld aangeworven is, en na het einden van den oorlog weder naar huis gaat*, Plaut. Poen. III, 3, 50. Mil. IV, 1, 2: cf. *hier voor* Fest. *dewijl dezen op hunne terug reize geern rooven willen: van daar* 3) *een roover, een gaauwdief*, Cic. Mil. 21. Off. II, 11. Horat. Ep. I, 2, 31: *waarom de wolf zoo heet*, Phaedr. I, 1, 4. *Ook noemt men de genen, die tegen de bevoegdheid, als zij geen recht hebben om oorlog te voeren, (bij voorb. een ingezeten tegen den Staat enz.) nogtans oorlog voeren, of anders tegen den Staat en de wetten wederspannig zijn, ook* latrones *roovers, gaauwdieven, dewijl zij hun gelijk zijn, als een scheldwoord*, Cic. Off. II, 11 extr. Caes. B. C. III, 109. Auct. B. Hisp. 1. Pandect. L, 16, 118. 4) *een stuk op het schaakbord*, Ovid. Art. III, 357. Martial. VII, 71, 8. XIV, 20, 1: *dewijl het eenen Soldaat verbeeldt: want het schaakspel is, als 't ware een oorlogsspel.* 5) *een jager*, Virg. Aen. XII, 7.

LATROCINALIS, e, *de roovers of struikroovers betreffende, daar toe behoorende, roofzuchtig, struikrooversch, bij voorb.* manus, Apul. Met. II ante med. p. 121 Elm., i. e. *rooverbende*: capto noctis latrocinali momento prorepit (latro), Ibid. IV med. p. 150.

LATROCINATIO, onis, f. *Rooverij, struikrooverij*, Plin. H. N. XIX, 4 post med.

LATROCINIUM, i, n. 1) *Krijgsdienst, bij voorb.* apud regem in latrocinio fuisti, Plaut. ap. Non. 2. n. 508: *van daar van het schaakspel*, Ovid. Art. II, 207. 2) *rooverij, struikrooverij, straatschenderij, bandieterij*, Cic. Dejot. 8. Cic. Q. Fr. I, 1, 8. Caes. B. G. VI, 15 *en* 34: magis latrocinia quam bella faciebat, Flor. II, 3: pugna latrocinio magis quam proelio similis, Sallust. Jug. 97 (102): *waar toe ook* Cicero *het onrechtvaardig oorlogvoeren rekent, bij voorb.* Catil. I, 10 extr. II, 1: cf. Latro n. 3: *wanneer het dikwijls een scheldwoord is tegen burgers, die hunnen pligt vergeten enz.: ook zeerooverij, bij voorb.* latrocinio maris, Justin. XLIII, 3: *dus ook* latrociniis infestatum mare, Vellej. II, 73: *van daar* a) *Tropisch, streeken, spitsboeverij, bij voorb.* quod putares, hic latrocinium, non judicium, futurum, Cic. Rosc. Am. 22, *doch, het kunnen ook zijn spitsboeven, roovers enz.* per latrocinia, Sallust. Jug. 4, *op eene roofzuchtige wijze, door streeken, spitsboeverij.* b) *een rooversbende, of gezelschap van gaauwdieven, of van andere personen, die tegen den staat handelen, als een scheldwoord, bij voorb.* si ex tanto latrocinio unus tolletur, Cic. Cat. I, 13: cf. *hier voor* Cic. Rosc. Am. 22. Cic. Pis. 12.

LATROCINOR, atus sum, ari, 1) *krijgsdienst doen, Soldaat zijn, bij voorb.* quia latrocinamini, Plaut. Mil. II, 6, 19: ibat latrocinatum in Asiam, Ibid. Trin. II, 4, 98: qui regi latrocinatur annos decem Demetrio, Plaut. fragm. ap. Varr. L. L. VI, 3: 2) *rooverij of straatschenderij plegen*, Cic. Cat. II, 7 extr. Cic. Mil. 7 Hirt. B. G. VIII, 32, *waar toe ook het onbevoegd oorlogvoeren behoort: van daar Tropisch* a) *van roofdieren, bij voorb. roofvisschen, bij voorb.* Pastinaca latrocinatur ex occulto, Plin. H. N. IX, 42. b) *van de ontleding der Geneesheeren*, viscus omne in conspectum latrocinantis medici dari, Cels. Praef. post med.

LATRUNCULARIUS, a, um, *het schaakspel betreffende, bij voorb.* tabula, Senec. Ep. 117 extr., *schaakspel of schaakbord.*

LATRUNCULATOR, oris, m. *die het onderzoek tegen de roovers heeft*, Pandect. V, 1, 61 extr.

LATRUNCULUS, i, m. 1) *een struikroover*, Cic. Provinc. 7. Pandect. XXXIX, 5, 35: *waar toe ook de onbevoegde krijgvoerer behoort*, Vopisc. in Firmo 1. Pandect. XLIX, 15, 24: cf. Cic. Provinc. 7. 2) *een stuk in het schaakspel*, Senec. Ep. 106 extr.

LATUMIAE, *zie* Lautumia.

LATUS, a, um, 1) Adj., *breed, bij voorb.* mare, Cic. Verr. IV, 46: via, Ibid. 53: fossa quindecim pedes lata, Caes. B. G. VII, 72: palus non latior pedibus quinquaginta, Caes. B. G. VII, 19: flumen latissimum, Caes. B. G. II, 27: hastilia lato ferro, Virg. Aen. XII, 165: subnixus latis humeris, Ibid. IX, 725: In latum crescere, Ovid. Met. I, 336, i. e. *in de breedte*: latum aurum *breed goud, bij voorb. aan den gordel*, Virg. Aen. V, 312: cf. Ovid. Met. VI, 567: latus Clavus, *zie* Clavus: *ook breed in de uitspraak*, verbum latum, i. e. *dat te breed, te ruw, met al te vollen mond uitgesproken wordt, bij voorb.* lata (verba) Cottae, Cic. Or. III, 12: *van daar* a) *breedschouderig, d. i. sterk van persoon, bij voorb.* hostis, Sil I, 499: vir, Colum. I, 9. b) *breed, bij voorb. ingaan*, Horat. Sat. II, 3, 183. i. e. *met de armen in de zijde, of met een gezelschap, of trotsch.* c) *wijdlopig, uitvoerig in voordragt en woorden, bij voorb.* oratio Academicorum. Cic. Brut. 31 post med.: genus orandi, Tacit. Hist. I, 90: sermo, Quintil. V, 14 extr., Aeschines latior, Ibid. XII, 10 ante med.: disputationes, Cic. Or. 27: *ook wijdlopig, d. i. van grooten omvang, bij voorb.* disputationes, Cic. Or. 27, *zie hier voor*: quaestio latior, Liv. IX, 26: regnum, Liv. XXIV, 49: ager, Liv. XXIII, 46: locus, Cic. Acad. IV, 12: species latior, Ibid. 20: lata & confusa sunt, Cic. Partit. 30. d) *wijd, van grooten omvang, groot, bij voorb.* moenia, Virg. Aen. VI, 549: ager, Liv. XXIII, 46: *ook* Cic. Verr. III, 51 Ed. Ern. *staat* latos agros, *alwaar andere* Edd. laetos *hebben*: quaestio, Liv. IX, 26: regnum, Liv. XXIV, 49: locus Cic.: disputatio, Cic., *zie hier voor*: fines, Caes. B. G. VI, 22: solitudines, Ibid. 23: fundus, Virg. Georg. II, 468: humerus, Ibid. Aen. V, 576. Sil. II, 454: pectus, Sil. IV, 417. artus, Tacit. Ann. II, 21: lato dedit ore fenestram, Virg. Aen. II, 482: latissima taeda, Juvenal. XII, 59: *van daar* gloria lata juvat magis quam magna, Plin. Ep. IV, 12 extr.: *van daar, groot, bij voorb.* lati incesserunt, Senec. Ep. 76 extr., *van de Tooneelspelers, d. i. op de* Cothurnen; *doch de* Ed. Gronov. *heeft* elati: lata culpa, Pandect. L, 16, 213: cf. XI, 6, 1 extr. XLIII, 29, 8 extr., i. e. *te groot of openbaar: dus ook* negligentia, Ibid. XXVI, 7, 6: fuga,

ga. Ibid. XLVIII, 22, 5. i. e. *eene soort van het exfilium, wanneer den bal- ling alle plaatzen, behalven eene enkele bepaalde plaats verboden wordt.* c) lata interpretatio, Pandect. XXII, 1, 1. *als men het niet te nauw neemt, het meer naar billijkheid uitlegt.* 2) Particip. *van* fero, *zie* Fero.

LATUS, ĕris, n. *eene zijde, bij voorb. van eenen mensch of beest*, Cic. Cluent. 62. Virg. Aen. II, 393. VI, 53. Suet. Ner. 13: *van daar* dolor lateris *of* laterum, Cic. Or. III, 2. Horat. Sat. I, 9, 32. Cels. II, 7 *en* 8: insontes — ab latere tyranni, Liv. XXIV, 5, i. e. familiares: *verders van een leger*, Caes. B. G. II, 5: *van een Eiland*, Ibid. V, 13: *van een heuvel*, Ibid. II, 8: *en andere dingen, bij voorb. de zijde of flank van eene armée*, Liv. XXVII, 48. Caes. B. G. I, 25. III, 29. VI, 7: *van kristal*, Plin. H. N. XXXVII, 2 med.: a fronte, a tergo, a lateribus, Cic. Phil. III, 13, *van ter zijden*: ex alio latere est cubiculum, Plin. Ep. II, 17 ante med.: *van daar* 1) latus praebere, *van vechtenden, die de zijde of het ligchaam niet dekken, zich bloot geven: van daar* Tropisc., Tibull. I, 4, 46 (52): adulatoribus, Senec. Nat. Quaest. IV praef. in.: *dus ook* imperii nudum latus ostendere, Flor. III, 5. 2) artifex lateris, Ovid. Art. III, 351, *is misschien een kunstig danser of Balletmeester.* 3) *dikwijls de borst, bij Redenaren, wanneer er gesproken wordt van schreeuwen of sterk aanhoudend spreken, bij voorb.* legem Voconiam bona voce & bonis lateribus suasissem, Cic. Senect. 5. *met eene goede borst of long, omdat, bij het inspannen der borst, de zijde steekt: dus ook* non ingenii, sed laterum & virium, Ibid.: *doch, het kan ook in deze beide plaatzen zijn, sterkte, kracht*: nunquam, ut Cotta, lateribus aut clamore contenderent, Cic. Or. I, 60: vocis sonus, latera, vires, Ibid. 25: quae vox? quae latera? quae vires cet., Cic. Verr. IV, 30 in., i. e. *borst, long; of ook sterkte, kracht van het ligchaam: van daar de kracht van het ligchaam, ligchaams sterkte, bij voorb. om braaf te kunnen zuipen*, Cic. Phil. II, 25: non ex te es nobilitatus, sed ex lateribus & lacertis tuis, Cic. Senect. 9: *dus ook* sed laterum & virium, Ibid.: *ook kan men het voorgaande hier toe brengen, bij voorb.* bonis lateribus, Cic.: lateribus aut clamore, Cic.: vocis sonus, latera, vires, Cic.: vox, latera, vires, Cic.: latus & vires adserte pueritis, Ovid. Art. II, 673. 4) *het ligchaam, lijf, bij voorb.* latus submittit in herba, Ovid. Met. III, 23: latus fessum militia deponere cet., Horat. Od. II, 7, 18: forte, Ibid. Ep. I, 7, 26: voce, laterique consulerem, Plin. Epist. II, 11 med.: *doch, het kan hier ook zijn, borst, long: van daar* artifex lateris, Ovid., *zie hier voor. bijzonder, het ligchaam, voor zoo ver het sterk is, een sterk forsch ligchaam, of ligchaams sterkte, kracht van ligchaam, bij voorb.* voce & bonis lateribus, Cic.: vox, latera, Cic., *zie benevens meer boven* n. 3. 5) *zijde, d. i. bloedverwantschap, bij voorb.* a meo utroque latere, Plin. Epist. VIII, 10: *van daar de zijd linigsche maagschap, bij voorb.* Tuti & ex lateribus cognati, ut fratres sororesque, Pandect. XXXVIII, 10, 10: qui ex latere eam (uxorem) duxerit, quam vetatur, Ibid. XXIII, 2, 68: latus omne divinae domus, Stat. Sylv. Praefat.: *ook van vertrouwde vrienden, die altijd bij en om ons zijn, bij voorb.* cum ab latere sollicitaret hostis *voor* familiarissimos, qui essent circa latus (a latere) Alexandri, Curt. III, 5 extr.: insontes ab latere tyranni (regis) i. e. familiares regis, Liv. XXIV, 5. *zie hier voor*: ille tuum dulce latus, Martial. VI, 6, 4, i. e. familiarissimus tuus. 6) adhaerere lateri, Liv. XXXIX, 25. *iemand nabij zijn*: *dus ook* ab latere alicujus, Liv. XXIV, 5, *bij iemand, rond om hem, zie hier voor.* 7) latus alicujus tegere, Hirt. Alex. 52. Horat. Sat. II, 5, 18. Suet. Claud. 24, *of* claudere, Juvenal. III, 131, *of* dare alicui, Senec. Nat. Quaest. VII, 32, i. e. *aan iemands linke hand gaan, hem de rechte hand geven: doch*, tegere latus *heet ook de zijde (gevolglijk het ligchaam) dekken, van daar* tecto latere abscedere, Terent. Heaut. IV, 2, 6, *er heels huids afkomen, behouden en onbeschadigd er afkomen.* 8) *in 't gemeen, voor* pars, *bij voorb. van een leger, eiland enz., zie boven: ook anders, bij voorb.* ex uno latere constat contractus, Pandect. XIX, 1, 13 extr., *op de ééne zijde, op het ééne deel*: nulla ex utroque latere nascitur actio, Ibid. III, 5, 6 ante med., i. e. ab utraque parte.

LATUSCULUM, i, n. *de zijde, als men verkleinend, teder of berispend spreekt, zijdjen*, Catull. XXV, 10: latuscula speculorum, Lucret. IV, 312.

LAVACRUM, i, n. *een bad*, Gell. I, 2. Claudian in Eutrop. II, 410.

LAVANDRIA, orum, *het geen gewasschen moet worden, de wasch*, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

LAVATIO, onis, f. 1) *het wasschen, baden, of het bad, wanneer het het zelfde is als baden*, Plaut. Most. I, 3, 4. Cic. ap. Colum. XII, 3 in. Plin. H. N. VIII, 45: calida, Cels. I, 3 post med.: *men zou hier toe ook kunnen brengen*, Cic. ad Div. IX, 5 ut lavatio parata sit, i. e. *het bad; doch, het kan ook zijn, het badgereedschap.* 2) *het badgereedschap*, Phaedr. IV, 4, 21. Pandect. XXXIV, 2, 25. Inscript. ap. Grut. p. 181. n. 2: ut lavatio parata sit, Cic., *zie hier voor.* 3) *een bad, d. i. de plaats om te baden*, Vitruv. V, 11. Pandect. XIX, 2, 30. Inscript. ap. Gruter. p. 444. 8: *dus ook* ut lavatio parata sit, Cic., *zie hier voor.* 4) *een bad, d. i. alles, wat tot baden behoort, plaats, gereedschap, water enz., bij voorb.* ut lavatio parata sit, Cic., *zie hier voor.*

LAVATRINA, ae, f. 1) *het bad*, Varr. L. L. VIII, 41. Non. 3. n. 131. 2) *de plaats, waar de vuiligheid samen loopt, riool enz.*, Varr. L. L. IV, 25.

LAUDABILIS, e, 1) *prijzenswaardig, lofwaardig, loflijk, bij voorb.* orator, Cic. Brut. 97: carmen, Horat. Art. 408: fides, Ovid. Trist. V, 14, 35: honestum est laudabile, Cic. Off. I, 4: cf. Auct. ad Her. III, 4 in.: *ook* seq. ab aliquo, Ibid.: laudabilior, Cic. Parad. 1 extr. Liv. XXXVI, 21. 2) *goed in zijn soort of dierbaar, bij voorb.* mel, Plin. H. N. XI, 15: terra, Ibid. XVII, 4: vinum laudabilius, Ibid. XIV, 3.

LAUDABILITER, *loflijk*, Cic. Tusc. V, 5. Inscript. ap. Grut. p. 414. n. 6: laudabilius, Valer. Max. V, 1, 2 (extern.). V, 4, 3.

LAUDATE, *loflijk*: laudatissime, Plin. H. N. XXXVI, 6: nusquam laudatius, Ibid. XIV, 17, *ten zij het hier liever het Neutrum is.*

LAUDATIO, onis, f. 1) *het loven, prijzen, bij voorb.* qui collaudasse: quae laudatio, Cic. Pis. 29. *ook* seq. Genit. *van hem*, a) *die prijst: hier van ik geen voorbeeld; maar zoo staat* tua laudatio i. e. a te profecta, Cic. ad Div. XV, 6. b) *van hem, die geprezen wordt, bij voorb.* eorum, qui sunt ab Homero laudati, Cic. Pis. II, 35. 2) *in 't gemeen, eene lofreden, bij voorb. voor 't gericht, of eene loflijk getuigenis, dat vreemden, bij voorb. in eene Provintie enz. aan eenen beschuldigden te Rome gaven, om hem daar door te hulpe te komen*, Cic. Verr. IV, 6. Cic. Font. 2. Cic. Coel. 2: *na den dood, lijkreden*, Cic. Senect. 4 extr. Cic. Mil. 13: *ook* seq. Genit. *van hem die geprezen wordt, bij voorb.* [illegible], Liv. V, 50: *het heet anders* laudatio funebris, Quintil. III, 7 in.: *ook staat het voor* Liv. II, 61. [illegible]

LAUDATIVUS, a, um, *lovend, het loven, prijzen, betreffende, bij voorb.* genus orationis, Quintil. II, 15 med. III, 4 post med.

LAUDATOR, oris, m. *die looft of prijst, een lover, lofredenaar, bij voorb.* rerum gestarum, Cic. red. Quir. 6: integritatis, Cic. Att. VI, 2 post med.: tuus, i. e. qui te laudat vel laudavit, Cic. Div. I, 41: cf. Horat. Art. 433. Ovid. Her. XXI, 33: *bijzonder* 1) *voor het gericht; dan zonden somtijds onder anderen de Provintiën na Rome, en lieten iemand, bij voorb. die Landvoogd bij hun geweest was enz., en die beschuldigd was, prijzen, om hem daar door te hulp te komen*, Cic. Verr. V, 22. Cic. Flacc. 16. Cic. Balb. 18. 2) *na den dood, lofredenaar, lijkredenaar*, Liv. II, 47 extr. Plin. Ep. II, 1 med.

LAUDATRIX, tricis, f. *eene vrouw die lof prijst, prijster, lofredenaarster*, Cic. Tusc. III, 2. Ovid. Her. XVII, 126.

LAUDICOENUS, i, *misschien een schotelloper*, Plin. Ep. II, 14.

LAUDO, avi, atum, are, 1) *loven, prijzen*, aliquem, Cic. Or. II, 9. Phil. IV, 3: sententiam, Cic. Sext. 34: rationem, Cic. ad D. V, 20 med. [illegible] *ook* sequente accus. & Infinit., *bij voorb.* depositum (esse) pudorem, Hor. Ep. I, 9, 12: *ook* seq. genit. objecti, *bij voorb.* aliquem leti i. e. ob letum, *gelukkig prijzen of roemen*, Sil. IV, 267. Sic laudato ingentia rura, exiguum colito, Virg. Georg. II, 412, i. e. *prijs ze (scil. boven anderen) berispt ze juist niet (openlijk), maar bezit ze zelve niet*: *ook* [illegible] quem *iemand na zijn dood openlijk prijzen, loven, eene lof of lijkreden houden*, Cic. Mur. 36. Cic. Q. Fr. III, 8 extr. Plin. Ep. II, 1. Not. 2) laudare aliquem alicui, Terent. Eun. V, 8, 13, i. e. *bij iemand of in iemands oogen*: *ook* laudari alicui *voor* ab aliquo, *bij voorb.* viris laudata est, Cic. ad Div. I, 9 post med. §. 60: *en dus staan meermalen bij het* Passivum *de* Dativus, *bij voorb.* Plin. H. N. XXII, 22. Tacit. Ann. IV, 9 extr. b) laudare laudibus, Plaut. Capt. II, 3, 62. Cic. Leg. III, 1, [illegible] laudibus *te veel schijnt.* 3) [illegible], *d. i. goedvinden, bij voorb.* [illegible], Plin. H. N. XXVIII, 12. XXIX, [illegible] med. 4) *iemand aanhalen, d. i. noemen, bij voorb.* auctorem, Cic. [illegible] extr. Cic. Or. III, 18 circ. [illegible] Jovem testem, Plaut. Capt. II, 2, [illegible] Gell. II, 6 post med. [illegible] Particip. laudatus, a, um, [illegible] jective, *loflijk, voortreffelijk, bij voorb.* virgo laudatissima, Ovid. Met. IX, 715: Saccharum laudatissima, Plin. H. N. XII, 8: olus laudatum in cibis, Ibid. XXII, 22 [illegible]

Digitized by Google

laudatissimus caseus, Ibid. XI, 42: foeniculum pulmonibus laudatissimum, Ibid. XX, 23: *hier toe behoort ook* laetus sum me laudari abs te, pater, laudato viro, Cic. ad Div. V, 12. XV, 6. Tusc. IV, 3 e Naevio: *dus ook* artium omnium laudatarum procreatrix, Cic. Or. I, 3.

LAVERNĬO, onis, m. *een dief*, Fest.

LAVĪTO, are, i. q. lavo, Pompon. ap. Calpurn. Pis. ap. Merulam ad fragm. Ennii p. 308.

LAVO, lavi (lavavi), lavatum, *en* contract. lautum *en* lotum, lavare *en* lavĕre, 1) *wasschen of baden, bij voorb.* manus lava, Cic. Or. II, 60: lavis amne crines, Horat. Od. IV, 6, 26: lavaturas petebat aquas, Ovid. Fast. III, 12: *van daar* lavari, Cic. Off. I, 35 extr. Caes. B. G. IV, 1. Ovid. Her. XXI, 177, *zich baden: dus ook* lavitur, Val. Fl. IV, 229: *dus ook* lavare *of* lavĕre scil. se, *zich baden, bij voorb.* lavant — lavat, Plaut. Truc. II, 3, 1: lavavit, Ibid. I, 2, 95 Ed. Taubm., *of* Ed. Gron. *heeft* lavabat: *verders* si jam laverit, Terent. Heaut. IV, 1, 5: ubi nos laverimus, lavato, Ibid. Eun. III, 2, 48: it lavatum, Ibid. Heaut. IV, 1, 42: rex lavans, Liv. XLIV, 6, lavisset, Sueton. Ner. 35: 2) *van daar Tropisch*, a) *wasschen, baden, d. i. nat maken, besproeijen, bevochtigen, bij voorb.* tabellas lacrymis, Plaut. Pseud. I, 1, 8: vultum lacrymis, Ovid. Met. IX, 679: ora, Virg. Aen. X, 727: favillam vino, Ibid. VI, 227: mare lavit arenas, Ovid. Met. VII, 267: b) *wegwasschen, bij voorb.* peccatum i. e. *ontschuldigen, bij voorb.* venias precibus lautum peccatum tuum, Terent. Phorm. V, 7, 80: mala vino, Horat. Od. III, 12, 2. Not. *een voorbeeld van de derde* Conjugatie, lavis, Plaut. Pseud. I, 1, 8: lavit, Virg. Aen. X, 727: lavite, Titinn. ap. Non. 10. n. 2: lavito, Cato R. R. 65: lavĕre, Lucret. V, 948. Horat. Od. III, 12, 2: lavitur, Val. Fl. IV, 229: lavi (Infinit.), Pompon. ap. Non. 10. n. 2. Particip. Perf. Passiv. *heet* lavatus, lautus, lotus, *gewasschen, gebaad:* a) lavatus, *bij voorb.* oves lavatas, Colum. VII, 3 in., *doch de* Edit. Gesn. *heeft* lanatas: b) lotus, a, um, Petron. 30. Plin. H. N. XXIV, 11 post med. XXVIII, 9 post med. Martial. X, 11, 6. Juvenal. VI, 463. Stat. Sylv. IV, 5, 61: *bijzonder merkwaardig is* c) lautus, a, um, *gewasschen, gebaad*, Cic. Dejot. 7. Or. I, 7. Hor. Sat. II, 3, 281. Terent. Phorm. II, 2, 25. Plaut. Pers. I, 3, 10 Gracch. ap. Gell. X, 3: *van daar* (1) *net, prachtig, heerlijk, bij voorb.* supellex, Cic. Or. I, 36: coena lautissima, Plin. Ep. IX, 17. Martial. XII, 48, 5: epulae lautiores, Stat. Sylv. I, 6, 32: opera lautiora, Plin. H. N. XVI, 15: nihil lautum, Cic. Pis. 27 extr.: sit lautum, Cic. ad Div. IX, 16 extr. (2) *aanzienlijk, groot, bij voorb.* patrimonium, Cic. Rab. post. 14: lautior liberalitas, Cic. Off. II, 15: negotium, Cic. Att. VI, 1 med.: res, Terent. Heaut. IV, 5, 50: cura lautissima i. e. maxima, Plin. H. N. XIX, 8 med.: homo, Cic. Verr. I, 6: civitas, Cic. ad Div. XIII, 32. (3) *die zoo leeft als de aanzienlijke lieden, kostlijk, aanzienlijk, bij voorb.* valde jam lautus es, Cic. ad Div. VII, 14, *gij zijt reeds zeer aanzienlijk, d. i. gemaklijk:* lautiores liberti, Cic. Att. XIII, 52: homo, Cic. Verr. I, 6: *ook seq. Infinit., bij voorb.* ponere, Pers. VI, 23.

LAURĔA, ae, f. *lauërkrans, zie* Laureus.

LAUREATUS, a, um, *met laurieren bekranst, met een laurierak of laurierkroon versierd of verzien, bij voorb.* fasces, Cic. Div. I, 28: lictores, Cic. Att. VII, 10: literae, Liv. XLV, 1: *ook enkel* laureatae scil. literae, Tacit. Agr. 18: plebs, Suet. Aug. 58: navis, Vitruv. II, 8 post med.: fores, Senec. ad Polyb. 35: *dit gebeurde bij de zegepraal, en was een zegeteken, zie* Laurus: *ook bij andere vrolijke gebeurtenissen, bij voorb.* imago, Cic. Mur. 41, *bij gelegenheid, toen* Murena Consul *wierdt.* Not. laureatus *is het* Particip. *van* Laureo, are.

LAUREO, avi, atum, i. e. laurea instruere vel ornare; *van daar* laureatus, a, um, *zie* Laureatus.

LAUREŎLA, ae, f. *een laurierak, lauërkrans*, Cic. ad Div. II, 10, *dit was een eereteken van iemand, die zegepraalde, het staat dus voor de zegepraal:* Laureolam in mustaceo quaerere, Cic. Att. V, 20 ante med., *een spreekwoord, d. i. in kleinigheden roem zoeken. Het is eigenlijk een* Adject. scil. frons *of* corona, *van* Laureolus, a, um.

LAURETUM *of* LORETUM, i, n. *eene plaats met laurierboomen beplant, laurierbosch: ook heette eene plaats in* Rome, *zoo op den* Aventynschen *berg, alwaar voor dezen een laurierbosch geweest was*, Varr. L. L. IV, 32. Plin. H. N. XV, 30 extr.: *zij was in twee straaten verdeeld*, Lauretum majus *en* minus; *doch, naderhand is hier weder een laurierboschjen ontstaan.*

LAURĔUS, a, um *van den laurierboom, laurier, of daar toe behoorende, bij voorb.* folia, Cato R. R. 76: vectes, Ibid. 31: nemus, Martial. X, 92, 11, *laurierbosch:* serta, Ovid. Trist. II, 172: virga, Ibid. Fast. IV, 728: oleum, Plin. H. N. XX, 13 post med.: pira, Ibid. 15. Colum. XII, 10, i. e. habentia odorem lauri: *verders* rosa, *laurierroos*, Apul. Met. IV in. p. 143 Elm.: cerasa, Plin. H. N. XV, 25, i. e. *op laurieren geënt: van daar* 1) laurea, scil. arbor, Liv. XXXII, 1. Ovid. Met. I, 566. Horat. Od. II, 15, 9. Plin. H. N. XV, 30 extr. Phaedr. III, 17, 3, *laurierboom.* 2) laurea corona, Liv. XXIII, 11, *alwaar er* coronatus *bij staat.* Cic. Pis. 24 extr.: *of eenvouwig* laurea, scil. corona *of* frons, Cic. Provinc. 12 *en* 14. Offic. I, 22. Liv. II, 41. Plin. H. N. XV, 30, *een laurierkrans of lauërtak, daar de triumfeerende de handen mede omwonden. Zij hadden er ook één in de hand, dien zij, vervolgends, in den schoot van* Jupiter *op het* Kapitool *nederlegden*, Plin. H. N. XV, 30. Plin. Paneg. 8. Suet. Domit. 6: *ook werden de daar toe behoorende brieven, de* Lictoren, *deuren enz. daar mede versierd, zie* Laureatus: *waarom het voor triümf of voor eene gewigtige overwinning staat, bij voorb.* quam lauream cum tua laudatione conferrem, Cic. ad Div. XV, 6, i. e. *laurierkrans of triümf:* cf. Cic. Pis. 26 med. Ovid. Pont. II, 7, 67. Plin. Paneg. 8: *ook kan men hier toe brengen uit het voorgaande*, Cic. Off. I, 22. Liv. II, 41: *van daar Tropisch*, linguae lauream merite, Plin. H. N. VII, 30 extr.: *ook versierde men daar mede bij feesttijden of vrolijke omstandigheden de beelden der vooroûderen*, Cic. Mur. 41. *Ook droeg* Apollo *den laurier, en uit achting voor hem de Dichters*, Ovid. Remed. 75. Ibid. Pont. II, 5, 67. Hor. Od. IV, 2, 9: *ook droegen hem de genen, die het* Delfisch *orakel raadpleegden*, Liv. XXIII, 11, *uit achting voor* Apollo: *ook de* Flamines *op zekere feestdagen*, Ovid. Fast. III, 137.

LAUREX *of* LAURIX, icis, m. *een jong konijntjen, dat uit moeders lijf gesneeden en de moeder bij tijds ontrukt wordt; als een delikaat gerecht*, Plin. H. N. VIII, 55.

LAURICŎMUS, a, um, *laurierhairig, bij voorb.* mons, Lucret. VI, 151, i. e. *met laurier bezet.*

LAURĬFER, a, um, i. q. lauriger, 1) *laurierboomen dragende, bij voorb.* terra, Plin. H. N. XV, 30. 2) *een laurierkroon dragende, bij voorb.* currus, Lucan. V, 332: juventa, Ibid. VIII, 25.

LAURĬGER, a, um, i. q. laurifer, 1) *een lauërkrans dragende, met een lauërkrans of laurierak omwonden, bij voorb.* Phoebus, Ovid. Art. 389: manus, Prop. IV, 6, 54: avi, Sil. V, 413: fasces, Martial. X, 10, 1: cuspis (i. e. hasta), Ibid. VII, 5, 6. 2) *laurierboomen dragende, bij voorb.* terra cet., *schijnt niet voor te komen.*

LAURĪNUS, a, um, *van laurier, bij voorb.* folium, Plin. H. N. XII, 8: oleum, Ibid. XXIII, 4.

LAURUS, i *en* us, f. *een laurier of laurierboom*, Plin. H. N. XV, 30. Hor. Od. II, 7, 19. Not. 1) *deze boom was aan* Apollo *heilig*, Phaedr. III, 17, 3: *en hij was met een laurierak versierd*, Ovid. Met. I, 559. Ibid. Remed. 75: *van daar werdt hij aan de Dichters toegeschreven, bij voorb.* Ovid. Pont. II, 7, 67. Horat. Od. IV, 2, 9: cf. II, 7, 19: *ook was hij bij de waarzeggerij gebruiklijk, bij voorb. die het* Delfisch *orakel raadpleegden, zetten laurierkransen op*, Liv. XXIII, 11: *ook kaauwde men er aan, om daar door de gave der voorzegging te bekomen*, Tibull. II, 5, 63. Juvenal. VII, 19: *ook legde men een' lauërtak op het vuur, wanneer het kraaken een gelukkig voorteken was*, Tibull. II, 5, 81. Prop. II, 21, 36: *van daar heet zij* praescia futuri, Claudian. Proserp. II, 109. *Ook schijnt hij tegen de dronkenschap gediend te hebben*, Martial. V, 4, 2. 2) *de* Flamines *bekransten zich bij zekere feesten met lauërtakken*, Ovid. Fast. III, 137. 3) *op feestdagen of vrolijke omstandigheden bekranste men daar mede de beelden der ouders en voorouders*, Cic. Mur. 41. 4) *bijzonder was na het behaalen eener overwinning, en bij de triumf de lauërtak en laurierkrans in gebruik: de brieven werden daar mede versierd: de* Fasces *der* Lictores *waren er mede versierd, en de triumfeerende Veldheer mede bekroond enz., zie* Laurea *en* Laureatus. *Van daar* laurus *voor* laurea (*zoo als* laurea *voor* laurus *staat*), i. e. *de lauërtak, laurierkrans, triumf of overwinning, bij voorb.* nostra laurus incurrit in oculos, Cic. ad Div. II, 6 ante med.: *dus ook* Sarmatica, Martial. VII, 5, 10: Indica, Stat. Sylv. IV, 1, 41: Parthica, Plin. Paneg. 14. Not. *de* Casus *der vierde* Declinatie *zijn niet zeldzaam, bij voorb.* genit. laurus, Plin. H. N. XV, 30. Martial. VII, 5, 10: ablat. lauru, Hor. Od. II, 7, 19. Tacit. Hist. II, 55: accus. Plur. laurus, Tibull. II, 5, 63.

LAUS, dis, f. 1) *lof, prijs, bij voorb.* in laude vivere, Cic. ad Div. XV, 6: esse in laude, Cic. Verr. Act. I, 17: laudem sibi parĕre, Cic. Off. II, 13: adferre, alicui, Virg. Aen. XII, 321: alicujus laudes dicere i. e. *lof bezingen, prijzen, loven*, Ibid. Ecl. VI, 6: laudes dixi de Caesare, Ovid. Pont. IV, 13, 26: aliquem laude canere, Stat. Theb. VIII,

Digitized by Google

VIII, 553. Val. Fl. I, 105: haec dicuntur in laudem i. e. laudandi caussa, *tot lof*, Gell. IV, 9 extr.: laus est, seq. infin., *het is een lof*, Horat. Ep. I, 17, 34: *of* est laudis, Senec. Herc. Oet. 1561, i. e. *het is loflijk, een lof*: Augusti laudes agnoscere, i. e. laudes Augusto dignas *of* convenientes, Horat. Ep. I, 16, 29: laude celebrari, Cic. Mur. 7: neque hoc in tua laude pono, Cic. Verr. III, 91, i. e. *reken het u niet tot lof*: aliquem laudibus ad coelum efferre, Cic. ad Div. IX, 14: laudibus ornare aliquem, Ibid. II, 15 *en* Phil. II, 11, *versieren*: *dus ook* laudibus celebrare, Plin. H. N. V, 1 extr. XV, 8: miris laudibus praedicare, Ibid. XXV, 5 in. *of* magnis laudibus ferre, Ibid. XV, 3 extr.: habere laudes de aliquo, Cic. Att. XIII, 38, i. e. *prijzen*, *of eene lofreden houden enz.*: habere laudem de aliquo *heet ook lof hebben wegens enz.*, *zich over iemand beroemen of kunnen beroemen*, Ovid. Her. XVII, 18: laudes & gratias habere alicui, Tacit. Ann. I, 69, i. e. *lof en dank wijten*: *dus ook* laudes & grates alicui agere, Liv. XXVI, 48, i. e. *lof en dank zeggen*: *ook* laudem habere, *lof hebben, loflijk zijn*, Cic. Brut. 13: laude aliquem adficere, Cic. Off. II, 13 extr.: *of* laudem alicui tribuere, Cic. ad Div. V, 2, i. e. *lof toeschrijven*, *loven*, laudem consequi, Cic. Marcell. 2: laudes alicujus celebrare, Cic. Planc. 39: laudibus implere aliquem, Liv. XXVI, 50. Valer. Flacc. V, 83: *ook* onerare, Liv. IV, 13. Cic. Phil. II, 11, *wanneer het boven maate groot is*: laudi ducitur adolescentulis, Nep. praefat., i. e. *wordt voor een lof gehouden*, *strekt tot lof*: *dus ook* laudi est mihi, Ovid. Fast. V, 290. Horat. Sat. II, 3, 99. Plin. H. N. XI, 42 in., i. e. *strekt tot lof*: *dus ook* dare alicui aliquid laudi *iemand iets, als een lof toerekenen*, *iets aan iemand prijzen*, *bij voorb.* Fabio laudi datum est, Cic. Tusc. I, 2. 2) *eene loflijke zaak of handeling*, *bij voorb.* abundans bellicis laudibus Pompejus, Cic. Off. I, 22: sunt hic etiam sua praemia laudi, Virg. Aen. I, 461 (465): merui laude coronam, Ibid. V, 355: praemia pro laudibus, Ibid. IX, 252: aemulus laudum mearum, Cic. Phil. II, 12: nostras laudes in astra sustulit, Cic. Att. II, 25: a laude aliquem deterrere, Plin. Paneg. 70: quarum laudum gloriam adamaris, Cic. ad Div. II, 4: praemia laudis, Cic. Mil. 30: Tiresia laude, Ovid. Met. VIII, 263: *van daar* a) *van de welsprekendheid*, *bij voorb.* hac laude clarissimus, Cic. Brut. 7, *ten zij men* hac laude *door* laude hujus (scil. eloquentiae) *verkiezen wil*, *het welk gaan kan*: b) *de overwinning*, *bij voorb.* de me laudem nullus adulter habet, Ovid. Her. VII, 18, i. e. *kan zich van geene overwinning over mij beroemen*: *doch, het kan ook zijn*, *kan zich over mijn persoon* (scil. *als of hij mij overwonnen had*) *niet beroemen*, *bij slot is het het zelfde*. 3) *de waarde eener zaak*, *bij voorb.* conchum in laude est, Plin. H. N. IX, 41: Cois amphoris laus maxima, Plin. H. N. XXXV, 12 extr.: Pegmatis laus ejus, quod cet., Ibid. XXII, 22 med.: Creticae cotes diu maximam laudem habuere, Ibid. XXXVI, 22 post med. Not. laudibus laudare, *zie* Laudo.

LAUTE, *gewasschen*: *van daar zuiver, net*: *van daar* 1) *prachtig*, *heerlijk*, *koftlijk*, *bij voorb.* vivere, Nep. Chabr. 3: Laute munus tuum adduxisti, Terent. Ad. V, 1, 2: res domesticas lautius tueri, Cic. Tusc. I, 1: villam lautius aedificare, Cic. Leg. II, 1: *doch de* Edd. David. *en* Ernest. *hebben* latius: laute exornatus, Plaut. Cas. IV, 1, 10: lautius invitati adciperentur, Suet. Calig. 55. 2) *Tropisch*, i. e. *voortreflijk*, *schoon*, *bij voorb.* aliquem lautissime ludere, Cic. Amic. 26 e poët., i. e. *zeer*: *dus ook* aliquem laute ludificari, Plaut. Mil. IV, 2, 11, i. e. *voortreflijk*, *heerlijk*, *zeer*: nos lautius fecisse, quam orationis severitas exigat, Plin. Ep. II, 5, i. e. pulchrius, elegantius, Edit. Gesn., lautius tueri, Cic., *zie hier voor*: administrare, Terent., *zie hier voor*: Facete! lepide! laute, Terent. Eun. III, 1, 37, i. e. *prachtig*, *heerlijk*, *voortreflijk*, *schoon*, scil. *gezegd*.

LAUTIA, orum, n. (*waarschijnlijk* scil. dona) *is het gewoon geschenk*, *dat men te* Rome *aan de vreemde gezanten of andere aanzienlijke vreemde gasten gaf*, Liv. XXVIII, 39 extr. XXX, 17 extr. XXXV, 23. XLII, 26. XLIV, 16. XLV, 20: *het bestondt in spijze en andere behoeften*: *misschien van* lavo, *als 't ware een badgeschenk*: *en het schijnt overeen te stemmen*, *met het geen wij heden eerewijn enz. noemen. Het baden was voor de gasten het eerste onthaal. En geschenken hebben gemeenlijk eenen geringen naam, bij voorb. drinkgeld*, *biergeld enz. van daar zegt de Ezel boertend*, Apul. Met. III prope fin. p. 140 Elm. equum illum hospitium loca ac lautia mihi praebiturum: *en* Ibid. IX sed mihi — novus dominus loca & lautia — praebuit. Not. Plutarchus *schrijft het* λαυτια: *indien deze spelling grond heeft*, *dan is op één na de laatste lettergreep in* Lautia *lang*.

LAUTITIA, ae, f. *de praal in levenswijze*, *in eten*, *drinken*, *meubelen*, *woning enz.*, *prachtige levenswijze*, Cic. ad Div. IX, 16. Plaut. 21 *et* 34. Plin. H. N. IX, 35 post med. XXXV, 12 extr. XXXVI, 6. Senec. Ep. 114: esse in lautitiis, Petron. 32: *ook* [illegible] Plur. Ibid. 34. Suet. Caes. 48 *en* Aug. 71. Not. Lautitia (Lautitia) farina i. e. ex tritico aqua conspersa.

LAUTIUSCULUS, a, um, 1) *wat prachtig*, *heerlijk enz.* 2) *vrij prachtig*, *bij voorb.* vestis, Apul. Met. VII ante med. p. 191 Elm.

LAUTULAE, arum, (*misschien* scil. aquae), 1) *eene plaats in* Rome, *alwaar een warm bad was*, Varr. L. L. IV, 32. Serv. ad Virg. Aen. VIII, 361. 2) *eene plaats in* Latium *tusschen* Rome *en* Fundi, Liv. VII, 36. IX, 23: cf. Fest. *Dit woord is waarschijnlijk van* lavare, *gelijk ook* Festus *en* Varro *te kennen geven*.

LAUTUMARIUS, i, i. e. incola lautumiarum, *zoo hebben sommige* Codd. Cic. Pis. 9, *voor* laternarius.

LAUTUMIA *of* LATOMIA, ae, f. 1) *eene steengroeve*; *daar werden de slaaven ter straffe heen gebracht*, Plaut. Capt. III, 5, 65. Ibid. Poen. IV, 2, 5: *van daar* 2) *een steenen of van steen gehouwen gevangenis*, a) *in* Syracuse, Cic. Verr. I, 5. V, 27: b) *in* Rome, Liv. XXVI, 27. XXXII, 26. XXXVII, 3: *ook zullen in deze* Lautumiis *twee* atria *geweest zijn*, Maenium *en* Titium, Liv. XXXIX, 44. *ten zij men lezen moet* in Carinis, *dewijl* Cod. Voss. in Latinis *heeft*.

LAUTUS, a, um, *zie* Lavo.

LAX i. e. fraus, Fest. in Lacit.

LAXAMENTUM, i, n. 1) *verwijding*, *het wijd maken*, *de wijde ruimte of ruimte*, *bij voorb. van een huis*, *een vertrek enz.*, *bij voorb.* choragium habeant laxamentum, ad chorum capiendum, Vitruv. V, 9: efficiunt amplum laxamentum cellae, Ibid. IV, 7 extr.: ventus — laxamentum sibi parat, Senec. nat. quaest. VI, 18: 2) *de verligting*, *ruiming*, *verzachting*, *bij voorb. van den nood*, *verzachting*: *want*, *wanneer het geen te eng aangehaald is*, *los gemaakt wordt*, *krijgt men verzachting*, *ruimte*, *bij voorb.* laxamentum dare legi, Cic. Cluent. 33: hostibus, Liv. XXII, 37: cogitationibus, Liv. VII, 38 extr.: *dus ook* dato laxamento, Justin. XLI, 5: legem — esse rem inexorabilem, nihil laxamenti nec veniae habere, Liv. II, 3: si quid laxamenti a bello esset, Liv. IX, 41: laxamento plebi sumto i. e. dato, Liv. VI, 31: nactus in navigatione pusillum laxamenti, concinnavi tibi cet., Trebon. in Cic. Ep. ad Div. XII, 16: laxamentum atque etiam prolixe laudandi habere, Gell. V, 1. Not. Liv. II, 24 nec, si sit laxamenti aliquid, aut plebi honestum esse: *hier past* aut *niet*: *misschien dient daar voor* tamen *of* datum *gelezen te worden*, *ten zij men er misschien* haut illud *voor lezen wil*: *als dan zouden er twee ontkenningen voor ééne zijn*.

LAXATIO, onis, f. *de verwijding of de wijdte van eene zaak*, Vitruv. IV, 7.

LAXE, 1) *wijd*, *ruim*, *bij voorb.* habitare, Cic. Dom. 44: ne hiscat nimis rima (in insitione) laxeque capiat (scil. surculum), aut ne parum, Plin. H. N. XVII, 14 post med.: *van daar van den tijd*, *bij voorb. van betaling*, volo laxius (scil. pecuniam curari), Cic. Att. XV, 20 extr., i. e. *niet terstond op éénś*, *van tijd tot tijd*. 2) *wijd*, *bij voorb. ver afzijn*, Plin. H. N. XIII, 4: vis sideris laxe grassantis, Ibid. II, 97 post med.: aurum laxius dilatatur, Ib. XXXIII, 3 extr.: laxius proferre diem, Cic. Att. XIII, 14, *verder verschuiven*, *uitstellen*: laxissime vagatur Mercurii stella, Plin. H. N. II, 16: *men zou hier ook toe kunnen brengen* laxius curare, Cic. Att. XV, 20, i. e. *verder heen*, *laater*, *zie hier voor*. 3) *onbeperkt*, *vrij*, *bij voorb.* in hostico laxius rapto vivere, Liv. XXVIII, 24: laxe fluitare, Lucan. IV, 450: Romanos laxius licentiusque futuros, Sallust. Jug. 87 (92), *alwaar het adjective staat*. 4) de numero pastorum alii angustius alii laxius constituere solent, Varr. R. R. II, 10 extr., i. e. *min of meer enz.*

LAXITAS, atis, f. *de wijdte*, *ruimte*, *bij voorb. van een huis*, Cic. Off. I, 39: maris, Plin. H. N. IV, 12 post med.: mundi, Ibid. XIV, prooem.: spatiosa, Ibid. VIII, 43: loci, Sallust. fragm. ap. Non. 2. n. 492: hac fenestrae opportunam laxitatem praebent, Colum. IV, 18: vallis cum aëris laxitate submissa, Pallad. I, 5 extr., i. e. *met vrije lucht*.

LAXO, avi, atum, are, *wijd maken*, *verwijden*, *ruim maken*, *bij voorb.* forum, Cic. Att. IV, 16 extr.: manipulos, Caes. B. G. II, 25: foros, Virg. Aen. VI, 412: custodias, Liv. XXI, 32: foramina retis, Ovid. Halieut. 27: granaria, Pers. V, 110: maculas retis, Plin. H. N. XXXII, 2: fores, Ibid.: lilium in latitudinem se laxat, Ibid. XXI, 5: arva laxant sinus, Virg. Georg. II, 331, i. e. *verwijdt haren schoot*, *of ook opent dien*: *van daar* a) *uitstrekken*, *bij voorb.* ferrum, Stat. Achill. I, 429. b) *verminderen*, *verdunnen*, *bij voorb.* tenebras, Ibid. Theb. XII, 254: noctem, Sil. XIII, 550, i. e. *verlichten*. c) *aan eene zaak de uitkomst verschaffen*, *bevorderen*, *bij voorb.* victum, Plin. H. N. XIX, 5 extr.: victum,

Juſtin. XLII, 4. d) *uitſpannen*, *orb.* rudentes, Virg. Aen. III, 567: *aar* 1) *ſlap maken*, *bij voorb.* ar- Phaedr. III, 14, 11: *dus ook* cor- Auct. Carm. ad Piſon. 131: int ſti- Plin. H. N. VIII, 36: nervos, Plin. , XIII, 3 extr.: corpora laxantur i. e. *rimpelig worden*, Ovid. Art. 3: *van daar* membrana laxatur, H. N. XIX, 1. 2) *openmaken*, *ont-* *n*, *openen*, *bij voorb.* vincula epi- , Nep. Pauſ. 4: clauſtra, Virg. II, 259: ſinus, Ibid. Georg. II, *zie hier voor*: ora, Lucan. VI, Alpes, Claudian. in Conſulat. Prob. lyb. 74: *van daar* a) *te niet maken*, *delen*, *verwijderen*, *bij voorb.* tene- , Stat., *zie hier voor*: noctem, Sil. , 550: ti..iculas, Valer. Max. III, (extern.): jugum, Sil. XI, 17: iam, Liv. XXI, 59, i. e. *het vechten ten of daar mede ophouden.* b) *ope-* *ontdekken*, *openbaren*, *bij voorb.* fa- Stat. Achill. I, 508. 3) *verligten*, *igting of rust bezorgen*, *bij voorb.* num, Cic. Or. III, 61. Brut. 93 extr.: ſeq. a, *bij voorb.* ab abſiduis labori- , Liv. XXXII, 5: *dus ook* animum la- : ſcil. ſuum, *bedaarder worden*, *de* *de verliezen*, Apulej. Met. VI ante d. p. 178. Elm.: laborem, Liv. IX, : quies laxaverat artus, Virg. Aen. V, : cf. 835. 4) *verligten of nalaten*, *bij* *rb.* ut laxari aliquid velim, Cic. Att. , 2: pugnam, *bij voorb.* pugna laxata : remiſſa *of* intermiſſa, Liv. XXI, 59: m i. e. *matigen*, Stat. Theb. VI, 831. tron. 108: *dus ook* temeritatem i. e. *rminderen*, *laten vaaren*, Petron. 82: *k* laxare *voor* laxari *of* laxare ſe, *bij* *orb.* annona laxaverat, Liv. XXVI, 20, e. *de duurte was opgehouden.* 5) *be-* *rijden*, *bij voorb.* ſe moleſtiis, Luccej. Cic. Epiſt. ad Div. V, 14 poſt med., *ch*, *het kan ook heeten*, *verligten*: *dus* *k* animum ab adſiduis laboribus, Liv., *ie hier voor.* 6) *uitſtellen*, *verſchuiven*, *j voorb.* tempus, Senec. Med. 420: eceſſitatem dicendi, Quintil. X, 5 extr. XUS, a, um, *wijd*, *ruim*, *bij voorb.* gmen laxius, Salluſt. ap. Non. 4. n. 3: alceus, Horat. Sat. I, 3, 32: miceo rre ſinu laxo, Ibid. II, 3, 171: toga, ibull. I, 7, 46. (I, 6, 40.): ſpatium, enec. Ep. 68: domus laxior, Vellej. I, 81: annulus i. e. *als hij niet meer an den vinger is*, Ovid. Am. II, 15, 4: *ook wijd*, *ruim*, *groot*, *bij voorb.* alles, Virg. Georg. IV, 247. Ovid. Art. , 392: ſpatium, *zie hier voor*: *ook in* *t gemeen groot*, *bij voorb.* opes, Martial. II, 30, 4: *ook wijdlopig*, *bij voorb.* verbis laxioribus aliquid dicere, Gell. XVI, 1: *van daar* 1) *open*, *geopend*, *bij voorb.* janua, Ovid. Am. I, 8, 77: compages, Virg. Aen. I, 122 (126): cutis, Martial. V, 8, 4, i. e. *zweetend*, *gevolglijk de zweetgaten open hebbende*: *van daar* vox laxa, Gell. XIII, 20, i. e. *met open mond.* 2) *ſlap*, *niet knap aangetrokken*, *bij voorb.* arcus, Virg. Aen. XI, 874. Horat. Od. III, 8, 23. Ovid. Remed. 704: funis, Horat. Sat. II, 7, 20: frena, Ovid. Am. III, 4, 16: habenae, Virg. Aen. I, 63 (67): *van daar Tropiſch*, laxiſſimas habenas habere amicitiae, Cic. Amic. 13: laxior negligentiae locus eſſet, Liv. XXIV, 8, i. e. major: *dus ook* milites laxiore imperio habere i. e. leniore, *hun meer hun wil laten*, Salluſt. Jug. 64 (68): annona laxior, Liv. II, 52, i. e. *rijkelijke voorraad*, *rijkelijke* (*wijd*) *toevoer van graan of verminderde duurte.* Not. caput laxum, Perſ. III, 30, i. e. *vol ſlaap.* 3) *wijd*, *van den tijd*, *d. i. lang of ver af*, *ver uitgeſteld*, *bij voorb.* diem ſtatuo ſatis laxam, Cic. Att. VI, 1 poſt med., i. e. *ſtel den termijn ver genoeg uit*: tempus laxius, Plin. Ep. IV, 9 poſt med.: dare diem laxiorem, Pand. XLV, 1, 113. Liv. XXXIX, 17.

LEA, ae, f. *eene leeuwin*, Ovid. Met. XIV, 255. Faſt. IV, 102. V, 176. Lucret. V, 1317. Varr. ap. Philarg. ad Virg. Ecl. II, 63, *en meermaalen.*

LEAENA, ae, f. *eene leeuwin*, Cic. ap. Philarg. ad Virg. Ecl. II, 63. Ovid. Faſt. V, 177 *en* 371. Gell. XIII, 7. Virg. Georg. III, 245. IV, 408. Plin. H. N. VIII, 16, *en meermaalen.*

LEBER *voor* LIBER *ſchreven de Ouden*, Quintil. I, 4.

LEBES, ētis, m. *een metalen waterpot*, *bij voorb. om te kooken*, *om de handen te waſchen*, *een ketel*, *handbekken*, Ovid. Her. III, 31. Met. XII, 243. Virg. Aen. III, 466. V, 266.

LECTE, *met keuze*, Varr. L. L. V, 5: lect iſſime, Cic. Or. 68, *alwaar* Erneſti *echter* lectiſſimis *heeft laten drukken*: lectius, Varr. R. R. I, 54, §. 2. Edit. Geſner.

LECTICA, ae, f. 1) *was een bed of draagſtoel*, *waar in hij*, *die gedragen werd*, *lag*; *gevolglijk was het van onze draagſtoelen onderſcheiden*, Cic. Phil. II, 24. Cic. Q. Fr. II, 10. Sueton. Tiber. 27: aliquem lectica geſtare, Horat. Sat. II, 3, 214: *of* portare, Cic. Phil. II, 24: aliquem lecticae imponere, Petron. 28: *of* indere, Tacit. Ann. III, 14. XII, 69: *zij plagten gordijnen te hebben*, Martial. XI, 99, 11: *ook miſſchien venſters*, Juvenal. IV, 21: *het werdt van ſlaaven gedragen*, *welke* lecticarii *heeten*: *en wel bij de armen van twee*, *maar bij de rijken van vier*, *zes*, *ook acht ſlaaven*: *van daar* lectica octophoros, Cic. Verr. V, 11, i. e. *die van acht ſlaaven gedragen wordt.* Not. *Deze draagbedden dienden in de oudſte tijden alleen om te reizen*, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: *en voor zieken*; *zoo liet zich de gekwetſte* Scipio *in den veldtog dragen*, Liv. XXIV, 42: *ook tot begraven van dooden*, Nep. Att. 22: *of anders*, *om dooden weg te dragen*, *bij voorb. naar huis*, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: Sueton. Caeſ. 82: *In later tijden werden zij ook in de ſtad tot gemak gebruikt*: *en ten tijde van* Caeſar *waren zij zoo gewoon*, *dat derzelver gebruik van* Caeſar *bepaald werdt*, Sueton. Caeſ. 43. *Ook hadt men* lecticas *of* lecticulas lucubratorias, *om t' huis daar in te zitten of te ſtudeeren*, Sueton. Aug. 78: *anders* lectuli *genoemd*, Plin. Ep. V, 5. Ovid. Triſt. I, 10, 38. Not. lectica ſeq. Genit. *van het geen daar in is of gedragen wordt*, *bij voorb.* lecticas ſcutorum, Cic. Phil. II, 42, i. e. *met ſchilden opgevuld*; *doch*, *het zou beter zijn*, *als er* plenas *bij ſtondt.* 2) *Tropiſch*, *bij voorb.* arboris, Plin. H. N. XVII, 14 in., i. e. *dat deel van den boom of ſtam*, *waar de takken oprijzen.*

LECTICARIŎLA, ae, f. ſcil. amica, *eene draagſtoeldragers liefſte*, Martial. XII, 58, 2. (*een ſpotnaam*).

LECTICARIUS, i, m. ſcil. ſervus, *een draagſtoeldrager*, Cic. Roſc. Am. 36. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12. Suet. Calig. 58: *dit waren in oude tijden de ſlaaven. In later tijden deeden dit ook andere geringe lieden*; *en waren dan in* corpora *verdeeld*, *bij voorb.* ex corpore lecticariorum Caeſaris, Inſcript. ap. Gruter. p. 599. n. 11: decurio lecticariorum, Ibid. p. 600. n. 1: caſtra lecticariorum, P. Victor de region. urb. Rom.

LECTICŬLA, ae, f. 1) i. q. lectica, *wanneer men verkleinend ſpreekt*, *ook wel enkel* i. q. lectica, *een bed*, *waar op hij*, *die gedragen werdt*, *lag*, *bij voorb.* lecticula in curiam eſſe delatum, Cic. Div. I, 26: lecticula in aciem illatus, Liv. XXIV, 42: Elatus eſt in lecticula, Nep. Att. 22, i. e. *is* (*ter begraavenis*) *uitgedragen*: cf. Cic. ad Div. VII, 1 extr. 2) *een rustbed*, *waar op men*, *bij voorb. over dag ligt*, *bij voorb. om te lezen*, *te ſtudeeren*, Suet. Aug. 78, *alwaar het* lucubratoria lecticula *heet*: *anders ſtaat er voor* lectulus, Ovid. Triſt. I, 10, 38. Plin. Ep. V, 5: *of* lectus, Senec. Ep. 72. Perſ. I, 52. 3) *huwlijksbed*, Martial. X, 38, 7, *alwaar echter andere* Edd. lectulus *hebben.*

LECTĬO, ōnis, f. 1) *het lezen*, *d. i. ſamenlezen*, *verzamelen*, *bij voorb.* lapidum, Colum. II, 2 ante med.: florum, Arnob. 5. 2) *het lezen met de oogen*, *bij voorb. van een boek*, Cic. Acad. IV, 2. Nep. Att. 14: *van daar* a) lectio ſenatus, Liv. IX, 29 *en* 30. XXVII, 11: *of* ſenatorum, Sueton. Aug. 35, *het oplezen van den Senaat*; *het welk de* Cenſor *voor dezen deed*, *als de waardigſten het eerst gezet*, *maar de ſlechten voorbijgegaan*, *en gevolglijk uit den Raad geſloten werden*: *men kan dit eenigermate*, *verkiezing*, *vertaalen.* b) *de keuze*, *verkiezing*, *bij voorb.* ſenatus, ſenatorum, *zie* n. 2: ſenatus, Sueton. Aug. 54.

LECTISTERNIATOR, ōris, m. *die de diſchbanken met kuſſens belegt en in orde zet*, *gevolglijk*, *naar onze wijze van ſpreken*, *die de tafel dekt*, *en de ſtoelen aanzet*, Plaut. Pſeud. I, 2, 29.

LECTISTERNĬUM, i, n. (*miſſchien* ſcil. epulum), *eigenlijk eene gasterij of onthaal aan eene plegtig gedekte tafel*, *en diſchbanken met kuſſens*; *zoo noemde men ook het onthaal of de maaltijd*, *die men aan de Goden gaf*: *wanneer hunne beelden op etensbanken* (lectis, *naar onze wijze*, *op ſtoelen*) *aan de met ſpijze gedekte tafel gezet werden*, *bij voorb. bij paaren*, *om*, *als 't ware*, *te eten*, Liv. V, 13. VII, 2 *en* 27. XXI, 62. XXII, 1 *en* 10. XXIX, 14. XL, 59. XLII, 30: *Deze dag werdt tevens van de ingezetenen plegtig gevierd. Men deedt zulks*, *om zich de gunst der Goden te verwerven*, *bij voorb. bij grooten nood enz. Het eerſte werdt gewaagd*, Liv. V, 13: *dit gastmaal bezorgden zeven Prieſters*, Epulones *genoemd*, *die het ook gebruikten*: *voor dezen ook de* Duumviri ſacris faciundis, Liv. V, 13: *of* (*zoo als zij naderhand heeten*) Decemviri: *ook de Raadsheeren zelven*, lectum ſtraverunt, Liv. XXII, 1.

LECTĬTO, avi, atum, are, 1) *lezen of dikmaal lezen*, *d. i. verzamelen*, *bij voorb.* conchulas, Valer. Max. VIII, 8, 1: 2) *lezen of dikwijls lezen*, *bij voorb. een boek*, Cic. ad Div. IX, 25: auctores, quos nunc lectito, Cic. Att. XII, 18: libros non legendos ſed lectitandos, Plin. Ep. II, 17 ante med. §. 8, i. e. *de noodzakelijkſte*, *die men dikwijls leest.*

LECTIUNCŬLA, ae, f. *het lezen*, *bij voorb. van een boek*, *wanneer men verkleinend of teder ſpreekt*, *of enkel lezen*, *bij voorb.* tempora matutina lectiunculis conſumſeris, Cic. ad Div. VII, 1.

LECTOR, ōris, m. 1) *een lezer of de lezer*, *bij voorb. van een boek*, *bij voorb.* nihil eſt aptius ad delectationem lectoris quam

Digitized by Google

quam fortunae vicissitudines, Cic. ad Div. V, 12 ante med.: cf. Nep. Pelop. 1. Horat. Ep. II, 1, 214. Ovid. Trist. IV, 10, 132. Virg. Ecl. III, 85. 2) voorlezer, Plin. Ep. I, 15. IX, 17, deze was een slaaf.

LECTULUS, i, m. alles, wat gemaakt is, om daar op te liggen, legerstede, bed, canapée, sofa enz., bij voorb. 1) het bed, om te slapen, Cic. Cat. I, 4. Cic. Fin. II, 30: liber i. e. echteloos, Cic. Att. XIV, 13 extr. 2) het bed, om er bij dag op te liggen, om te studeeren enz., rustbed, rustbank, sofa, canapée, Ovid. Trist. I, 10, 38. Plin. Epist. V, 5: cf. Lectica. 3) etensbank, etens-sofa, d. i. daar men aan tafel op lag, Cic. Mur. 36. Plaut. Perf. V, 1, 16. 4) legerstede of bed voor de dooden, lijkbed, Tacit. Ann. XVI, 11.

LECTUM, i, voor lectus, zie Lectus, i, op het einde.

LECTUS, i, m. alles, wat gemaakt is, om er op te liggen, legerstede, bed, canapée, sofa enz., bij voorb. 1) de legerstede, om te slapen, bed, slaapbed, bij voorb. lectus cubicularis, Cic. Div. II, 65, i. e. slaapbed: ook slaap, Cic. Tusc. V, 20, cum fossam latam cubiculari lecto circumdedisset, doch, alwaar tecto i. e. gebouw, daar het slaapvertrek in was, beter voegt, en dus schijnt men waarschijnlijk te lezen: en enkel lectus, bij voorb. in lecto esse, Cic. ad Div. IX, 13: in lecto cubare, Nep. Dion. 9: recipere se lecto, zich te bed begeven, Prop. II, 24, 41: lecto surgere, Ibid. II, 18, 31: of descendere, uitklimmen (andere Edd. decedere), Tibull. I, 2, 19: lecto desilire, Horat. Sat. I, 2, 119: casus te lecto adfixit, Ib. I, 1, 81: lecto teneri, Cic. Verr. V, 7, het bed houden: van daar lectus jugalis, Virg. Aen. IV, 496, huwelijksbed: ook enkel lectus, bij voorb. temerati foedera lecti, Ovid. Her. V, 101: lectus genialis, Cic. Cluent. 5 extr. Horat. Ep. I, 1, 87, bruidsbed, dat na de bruiloft adversus heette, Prop. IV, 11, 81. Laber. ap. Gell. XVI, 9, dewijl het dan voor de kamerdeur in de voorzaal gezet werdt: en daar op plagt de huisvrouw te zitten, zoo als er dan iedere in de aangehaalde plaatzen bij staat: lectus caelebs, Ovid. Her. XIII, 107, echteloosbed, d. i. bed van eenen ongehuwden: dus ook vacuus lectus i. e. ongehuwd, zonder bijslaap, Prop. II, 2, 5. 2) legerstede aan tafel, etensbank, etens-sofa, Cic. Verr. II, 74 extr. Cic. Tusc. V, 21. Horat. Sat. II, 6, 103, op welke men aan tafel lag te eten: gemeenlijk lagen er drie personen op zoodanig sofa, die een kussen hadt: van daar lecto recumbere, Horat. Ep. I, 5, 1: in uno lecto adsidere, Sueton. Aug. 64 extr.: torus (kussen) impositus lecto sponda pedibusque salignis, Ovid. Met. VIII, 656. 3) legerstede of bed, om bij dag op te rusten of te lezen, Senec. Ep. 72, want de Ouden lazen liggende: het heet ook lectulus, Ovid. Trist. I, 10, 38. Plin. Ep. V, 5: of lecticula lucubratoria, Sueton. Aug. 78. 4) legerstede van lijken, het bed, daar het lijk op ligt, paradebed, lijkbed, bare, wanneer er funebris bij staat, bij voorb. Petron. 114: of niet, bij voorb. Prop. II, 8 extr. III, 11, 17. Pers. III, 104. Tibull. I, 1, 75 (61). Not. Men heeft ook a) lectus naar de vierde Declinatio, bij voorb. locum lectus concaluit, Plaut. Amph. I, 3, 15, voor lecti: ipsis lectus sternuntur, voor lecti, Cornific. ap. Priscian. 6. b) lectum Genit. Neutr., bij voorb. argenteum, Ulpian. Pand. XXXIV, 2, 19. §. 8: ut lectum legatum contineat & fulcra, Ibid. XXXII. Leg. 19 extr.

LECTUS, us, m. zie Lectus, i, op het einde.

LECTUS, a, um, zie Lego, ěre.

LEDANUM, i, zie Ladanum.

LEGALIS, e, de wet betreffende, daar toe behoorende, wettelijk, bij voorb. genus quaestionis, Quintil. III, 5: tractatus, Ibid. 8 (10).

LEGARIUM, i, n. i. q. legumen, zoo als sommigen, bij voorb. Galliërs, spraken, volgends Varr. R. R. I, 32.

LEGATARIUS, a, um, in het Testament bedacht, bij voorb. legatarius, Substantive, wien iets gemaakt is, Sueton. Galb. 5. Pandect. XLI, 3, 14: dus ook legataria, van eene vrouw, bij voorb. mulier legataria, Pandect. XXXIII, 4, 2: en enkel legataria, Ibid. XIX, 1, 43.

LEGATIO, onis, f. 1) afzending van eenen gezant, bij voorb. crebris legationibus sollicitari, Caes. B. G. VI, 2: doch, het kan ook gezanten heeten. 2) gezantschap, d. i. het ambt van eenen gezant, bij voorb. legationem suscipere, Caes. B. G. I, 3, i. e. op zich nemen: obire, Nep. Dion. 1, i. e. waarnemen, verrichten: administrare, Nep. Dion. 1: peragere, Liv. XLV, 10: of gerere, Quintil. VII, 4 post med., i. e. verrichten: dus ook sumere, Cic., zie beneden: dus ook fungi legatione, Quintil. III, 2. Tacit. Ann. XV, 22: legationem adcipere a suis civibus, Cic. Flacc. 29: in legationem proficisci, Liv. XXI, 63: esse in legatione, Quintil. VII, 1 post med. §. 50: legationis officium, Caes. B. C. III, 103: of munus, Ibid. I, 3, gezantschaps-ambt of ambt van eenen gezant: doch, dit kan ook tot n. 4. behooren: van daar legatio libera, Cic. Att. XV, 11 extr. Cic. ad Div. XII, 21. Pandect. L, 7, 14, eigenlijk, eene vrije, d. i. aan geen bepaalde plaats en aan geen bepaalde handeling gebonden gezantschap, was een bloote titel of titulair gezantschap; waar mede somtijds Raadsheeren, als zij in eene Provintie om hunne eigen zaken, bij voorb. om eene erfenis enz., reisden, van den Senaat vereerd werden, opdat zij daar meer aanzien zouden hebben: zij heet ook enkel legatio, Cic. Leg. III, 8: legationes liberas sumere i. e. obire, Cic. Flacc. 34 extr. Zij heet ook legatio votiva, Cic. Att. IV, 2 extr. XV, 8, wanneer de zelve eene gelofte ten doel hadt. 3) de inhoud van een gezantschap of de last, dien een gezant krygt, of ook het antwoord, dat hij brengen moet, verslag, rapport: van daar legationem renuntiare, Cic. Phil. IX, 1 in. Liv. XXIII, 6: of referre, Liv. VII, 32 in. XXIV, 48, heet zoo wel, het geen door den Principaal gelast is, voordragen, den last openen, als ook antwoord daar op brengen, verslag doen: legationem perficere i. e. zich van den last van eenen gezant ontslaen, het volbrengen, daar men het gezantschap om ondernomen heeft, bij voorb. legationibus perfectis aut rejectis, Cic. ad Div. I, 4, alwaar men het vertaalen kan, het gezantschap afgevaardigd zijnde: mitis legatio, nisi praeferoces legatos habuisset, Liv. V, 36. 4) het gezantschap, d. i. de gezanten, bij voorb. legationem mittere, Caes. B. G. III, 8. Liv. XXIV, 6 extr.: cujus legationis princeps fuit, Ibid. I, 13: quas legationes reverti jubet, Ibid. II, 35: quibus consulibus — ea legatio Romam venerit, Cic. Att. XII, 23: legationes venere, Justin. VIII, 4: legationes audire, hooren, gehoor (audiëntie) verleenen, Cic. Vatin. 15: [illegible] benigne legatio audita est, Liv. I, 9: legatio Vejentium obviam fuit, Ibid. IV, 58: clusam suam legationem [illegible], Ibid. V, 37: legationes ceterae in [illegible] introductae, Ib. XXVIII, 39: legatio [illegible] minime cet., Ibid. XXXVI, 5: [illegible] plexae legationi — dixit, Ibid.: legatio venit, Ibid. XLV, 13: legationem [illegible]tere, Phaedr. IV, 17, 28. 5) de post van eenen Legaat (legati), zoo wel van eenen Veldheer, als van eenen Stadhouder, in eene Provintie, het zij van den Proconsul of Propraetor, Cic. Verr. I, 16, tweemaal, wanneer het, in de twee eerste gevallen, ook de post van Luitenant-Generaal vertaald wordt: van daar legationem obire, Cic. Acad. IV, 2.

LEGATIVUS, a, um, het gezantschap betreffende: van daar viaticum legativum, Pandect. L, 4, 18: of enkel legativum scil. viaticum of donum, Ibid. L, 7, 2, i. e. gezantschapskosten: epulum, Inscript. ap. Gruter. p. 421. n. 1.

LEGATOR, oris, m. 1) die zendt. 2) die iemand tot Legaat maakt. 3) die iets in zijn Testament legateert of maakt, Sueton. Tiber. 31.

LEGATORIUS, a, um, i. e. ad legatum pertinens, bij voorb. provincia, Cic. Att. XV, 9 in., i. e. die aan iemand als Legaat (legato) gegeven wordt.

LEGATUM, LEGATUS, zie Lego, are.

LEGIFER, a, um, wetten gevende, bij voorb. Minos, Ovid. Am. III, 10, 41: bijzonder heet Ceres dus, Virg. Aen. IV, 58: Graec. Θεσμοφόρος: waarom haar Feest Θεσμοφόρια heet.

LEGIO, onis, f. I) een Legiöen, d. i. zeker Corps, of aantal Soldaten, te voet, schaare, lighaam, Corps, Brigade of Regiment: 1) der Romeinen, Cic. Tusc. I, 42. Caes. B. G. I, 43. Sil. VII, [illegible] Liv. VI, 9. Horat. Sat. I, 6, 48, en meermaalen: dit bestondt uit 10 Cohorten, elk gerekend op 420 man; gevolglijk uit 4200 man, waar bij nog 300 Romeinsche Ruiters gevoegd werden. Doch, dit getal is niet bestendig geweest; somtijds grooter, somtijds kleiner: ook werden bij een legiöen nog meer dan eens 300 [illegible] Soldaten der Bondgenooten toegevoegd, die meestäl Ruiters waren; wanneer men derhalven leest, dat iemand een legiöen gekommandeerd heeft, kan men dit altijd voor een Corps van meer dan 9 of 10000 man rekenen, bij voorb. 4000 man Voetvolk (Romeinen) wordt opgegeven, Liv. VI, 22: 4200, Ibid. VII, 25: 400[illegible], Ib. XXI, 17: 5000 Voetknechten en 300 Ruiters, Ibid. XXIII, 34 extr.: 5000 Voetknechten en 300 Ruiters, Ibid. XXVI, [illegible]: 5000 Voetknechten en 200 Ruiters, Ibid. XLII, 31: 5400 Voetknechten, Ibid. XXXVII, 39: 5200 Voetknechten en [illegible] Ruiters, Ibid. XL, 36: 6200 Voetknechten, Ibid. XXIX, 24. De Legiöenen werden genoemd: het eerste, tweede, derde enz., te weten, naar den rang der aanwerving, bij voorb. [illegible], Liv. XXX, 18: undevicesima, Liv. XXVII, 14: vicesima, Ibid. [illegible] 18. Tacit. Hist. II, 86: [illegible] somtijds nog andere namen, [illegible] hunnen oprichter of [illegible] Claudiana, Galbiana, Tacit. [illegible] en 86: van de plaats, waar zij [illegible] of gediend hadden, bij voorb. [illegible], Campensis, Actiaca, Liv. IX, [illegible] XXIX, 24. Tacit. Ann. I, 42: of van Godinnen, bij voorb. Martia, Minervia, [illegible]

Cic.

Digitized by Google

Cic. Phil. IV, 2. Infcript. ap. Gruter. p. 561. n. 10: of van vogels, bij voorb. Alauda, Cic. Att. XVI, 8. Plin. H. N. XI, 37 in.: of van den uitflag of hun gedrag, bij voorb. Victrix, Adjutrix, Fulminatrix, Tacit. Hift. II, 43. Infcript. ap. Gruter. p. 391. n. 4, en p. 547. n. 6. Not. a) de Soldaten van een Legiöen, waren Romeinfche burgers; doch, men nam er, in den grootften nood, ook fomtijds flaaven bij, bij voorb. Liv. XXII, 57 extr. Ook mogt de Soldaat niet beneden de 17 jaaren oud zijn: hoe wel men, in nood, ook jongelingen beneden de 17 jaaren nam, bij voorb. Liv. XXV, 5. b) hun hoofdvendel was een zilveren arend, zie Aquila: terwijl integendeel de Manipuli beeldenisfen van andere dieren tot hunne vaanen hadden. c) een Conful kommandeerde eigenlijk een leger van twee Legiöenen, een Praetor van één: doch, dit is in laater tijd vermeerderd. 2) ook van andere volken, bij voorb. der Bondgenooten, bij voorb. focium & latini nominis (i. e. Latinorum), Liv. XXXVII, 39: dus ook Latinae legiones, Liv. VI, 32: Bruttiae Lucanaeque, Ibid. VIII, 24: der Samniten, Liv. X, 17 en 36: der Galliërs, Liv. XXII, 14. XXXVIII, 17: der Karthaginenzen, Liv. XXVI, 6: Teleboae legiones educunt fuas, Plaut. Amph. I, 1, 62. Not. legiones Macedonicae, Liv. XLIV, 1, zijn geene Legiöenen van Macedoniërs, maar Romeinfche Legiöenen in Macedoniën, waar zij krijgsdienften deeden. II) ook het heir of leger, bij voorb. Cetera dum legio campis inftructa manebat, Virg. Aen. VII, 681. IX, 368: dus ook de legione militum, Liv. XXVII, 38 extr., ten zij men dit van één Legiöen verklaaren moet: bijzonder in Plautus, bij voorb. A legione omnes remisfi funt, Epid. IV, 2, 22: ipfe ad me ab legione epiftolas mittebat, Ibid. I, 1, 56: alterum ab legione abduxit, Ibid. 83: cf. Ib. Moft. I, 2, 48: doch, men kan het ook, des noods, van zijn Corps of Legiöen verklaaren. III) Tropisch, bij voorb. legiones parat, Plaut. Caf. Prol. 50, i. e. hulpmiddelen.

LEGIONARIUS, a, um, tot een Legiöen behoorende, bij voorb. cohors, Caef. B. C. I, 73. Liv. X, 43: milites, Caef. B. G. I, 42. Afin. Poll. in Cic. Ep. ad Div. X, 32 extr.: Centurio, Plin. Ep. X, 82: equites, Liv. XXXV, 5.

LEGIRUPA, ae, m. een overtreder der wetten, Plaut. Pfeud. I, 3, 130. Ibid. Perf. I, 2, 16.

LEGIRUPIO, onis, m. i. q. Legirupa, Plaut. Rud. III, 4, 4.

LEGISLATOR of beter **LEGIS LATOR**, zijn twee woorden, zie Lex en Lator.

LEGITIME, 1) met de wetten overëenkomftig, rechtmatig, Cic. Caecin. 20: imperare, Cic. Off. I, 4: cf. Cic. Dom. 29: nubere, Juvenal. X, 338. 2) behoorlijk, bij voorb. faex legitime cocta, Plin. H. N. XXIII, 2 poft med.: ftudere, Auct. Dialect. de Orat. (achter Tacitus) 32: cf. Juvenal. XII, 100.

LEGITIMUS, a, um, 1) door de wet bepaald of verordend, wetmatig, rechtmatig, bij voorb. dies, Cic. Verr. II, 52: controverfia, Cic. Or. 34: impedimentum, Cic. Agr. II, 9: horae, Cic. Verr. I, 9: aetas legitima ad petendam aedilitatem, Liv. XXV, 2: conjux, Ovid. Met. X, 437: theatrum non eft locus concionis legitimae, Cic. Opt. Gen. Orat. 7: quaeftio, Cic. Arch. 2: fcriptum, Cic. Invent. II, 41: jure Quiritium legitimo tutelarum cet., Cic Dom. 13: poteftas, Cic. Tufc. I, 30: imperium (van den Koning), Salluft. Cat. 6: of in de Republick, Cic. Phil. XI, 10 extr.: ritus, Gell. XIV, 2: verba, Ibid. XI, 1: menfura, Frontin. Aquaeduct. 112: equo legitimo merere i. e. publico, Ovid. Faft. III, 130: poena, Nep. Arift. 1. Sueton. Claud. 14: crimen, Pandect. XLVII, 20, 3: van daar legitima, zekere wettelijke gebruiken, bij voorb. legitimis quibusdam confectis, Nep. Phoc. 4. 2) het geen zoo is, als het behoort te zijn, het zij van natuur, of door gewoonte of billijkheid, recht, behoorlijk, betaamlijk, voegzaam, bij voorb. numerus, Cic. Verr. V, 21: foedus, Ovid. Trift. II, 530: finis (orationis), Quintil. IX, 2: poëma, Horat. Ep. II, 2, 100: adcesfio commendationis, Cic. ad Div. VII, 10: verba, Ovid. Faft. II, 527: collegia, Sueton. Aug. 32: infamia, Plin. H. N. XXI, 31: oratorum propria & quafi legitima tractavit, Cic. Brut. 21: nil nifi legitimum canemus, Ovid. Trift. II, 249: vox, Ibid. Art. II, 293: van daar legitimum eft, Plin H. N. XIX, 8 ante med. XXXI, 6. XXXIII, 3 extr., i. e. het is recht, het betaamt, het voegt enz. 3) echt, d. i. werklijk, wezenlijk, echt, bij voorb. fonus, Horat. Art. 274: olus, Plin. H. N. XXII, 22 poft med.: gladiator, Petron. 117.

LEGIUNCULA, ae, f. een Legiöen, als men verkleinend fpreekt, Liv. XXXV, 49 poft med., een Legiöentjen.

LEGO, avi, atum, are, 1) iemand tot een gezant maken, of als gezant ergens heen zenden, afzenden, bij voorb. aan een' Vorst of aan eene Republick, of aan iemand anders, bij voorb. Andronem ad Apronium legarunt, Cic. Verr. III, 48: aliquem Romam ad fenatum, Gell. VII, 14: tres in Africam legantur, qui reges adeant, Salluft. Jug. 21 (24): ipfa fuum Zephyritis eo famulum legarat, Catull. LXVI, 57: (eos) privatae rei caufa legari, Cic. ad Div. III, 8 med.: Amphitruo eos (viros) legat: Teleboïs jubet fententiam ut dicant fuam, Plaut. Amph. I, 1, 50: van daar legatus, Subftantive, een gezant, Ambasfadeur, Cic. Vat. 15: legatos legare, Ibid.: of mittere, Cic. Or. II, 37. Cic. Manil. 4 en 12. Liv. XII, 18 extr. XXXI, 8. Salluft. Jug. 28 (30), i. e. afgezanten zenden. 2) iemand tot een Legaat of Ambtshelper van eenen Veldheer of Stadhouder (zie zoo even Legatus) maken, bij voorb. fibi aliquem legare, Cic. Att. XV, 11 extr. Salluft. Jug. 28 (30), i. e. iemand tot zijnen Legaat maken: dus ook cum Caefari legarat Appius, Cic. Att. IV, 15 extr.: ego me a Pompejo legari fum pasfus, Ibid. 2 extr.: ne legaretur Gabinius Pompejo, Cic. Manil. 19: van daar Legatus, Subftantive, een Legaat, d. i. a) de opperfte Ambtshulp van eenen Veldheer, Luitenant-Generaal: daar waren er gemeenlijk twee, die gemeenlijk de beide vleugels kommandeerden, hoe wel Caefar in Galliën er wegens zijne menigvuldige oorlogen meer had, zie Caef. B. Gall. Het woord ftaat, bij voorb. Cic. Manil. 19. Cic. Cluent. 36. Caef. B. C. II, 17. Liv. XXVI, 5 en 6: ook waren er in later tijd legati legionum, die geringer waren, bij voorb. Tacit. Ann. IV, 73. XV, 28. b) de opperfte Ambtshulp van eenen Stadhouder, met wien hij in de Provintie ging, om hem in alle zijne verrichtingen bij te ftaan: was de Provintie Confulariseh, en de Stadhouder gevolglijk een Proconful, die een leger plagt te hebben, dan hielp hij de armée als Luitenant-Generaal kommandeeren en ook de rechtsöefening waarnemen; en dan kan hij Luitenant-Generaal genoemd worden: maar was het eene praetorifche Provintie, dat is, waar geen leger was, en de Stadhouder gevolglijk Praetor heette, (zie Provincia), dan hielp hij alleen de rechtspleeging waarnemen; dan blijft de naam Legaat, Nep. Att. 6. Sueton. Tiber. 63: legatum aliquem fibi legare, Cic. Sext. 14, alwaar een Pleonasmus is. Not. Ten tijde der Keizers heeten ook legati de Stadhouders, die van de Keizers naar de Provintiën gezonden werden, Tacit. Ann. XII, 40 in. Ibid. Agric. 33: zij heeten ook legati confulares of praetorii, Tacit. Agric. 7. Sueton. Vefp. 4. Spartian. Hadrian. 3: de eerften waren aanzienlijker. 3) iemand iet opdragen: alicui negotium, Plaut. Cafin. I, 12. 4) iemand iet bij Testament nalaten of vermaken: alicui aliquid, bij voorb. pecuniam, Cic. Top. 3. Cic. Cluent. 12: ufum fructum bonorum omnium, Cic. Caecin. 4: uxori mundum, Lucil. ap. Gell. IV, 1: cf. Sueton. Aug. 101. Cic. Phil. II, 42 extr.: van daar legatum, Subftantive, fcil. donum, een Legaat, d. i. een door het Testament bepaald, gemaakt, gefchenk, bij voorb. Hortenfii legata cognovi, Cic. Att. VII, 3 poft med.: alicui dare legata, Sueton. Tiber. 76: jus capiendi legata alicui adimere, Ibid. Domit. 8: legatum alicujus irritum facere, Ibid. 9: qui in meo teftamento legata habent (i. e. accepturi funt), Petron. 141 in.: legata praeftare, Pandect. XXXII. Leg. 103. Not. Legare alicui aliquid ab aliquo, bij voorb. a filio, Cic. Cluent. 12. Cic. Top. 4, iemand iet zoo vermaken, dat dit gemaakte door den erfgenaam, bij voorb. door den zoon, betaald moet worden: dus ook ab Hordeonio, Cic. Att. XIII, 46: a me, Ibid.: dus ook fi a fervo mihi legetur, Pandect. XXXV, 2, 20.

LEGO, legi, lectum, 3. lezen, bij een lezen of verzamelen, bij voorb. nuces, Cic. Or. II, 66: fpolia caeforum, Liv. V, 39: flores, Virg. Ecl. III, 92: flores in calathos, Ovid. Faft. V, 218: poma ab arboribus, Tibull. I, 8 (7) 32: offa, Ovid. Her. X, 150: oleam, Cato R. R. 144: herbas collibus, Ovid. Met. XIV, 347: nox legit de herbarum lacte fOporem, Ibid. XI, 606, i. e. verzamelt: Arabes oduris quidquid arboribus legunt, Senec. Herc. Fur. 910: ore fpiritum morientis, Ibid. Herc. Oet. 1341, i. e. verzamelen, opvangen, (daar voor zegt Cicero, Verr. V, 45, excipere): ficus non erat apta legi, Ovid. Faft. II, 254, i. e. was nog niet rijp. Dewijl de geen, die iet bij een leest, a) het geen hij leest, tot zich neemt, b) dezelfde plaats voet voor voet doorgaat, c) eene keuze van zaken maakt, die hij bij een leest: van daar drie hoofdbeteekenisfen: 1) tot zich nemen, aan zich trekken, bij voorb. ancoras, Senec. Troad. 759, i. e. de ankers ophaalen, ligten: funem, Valer. Flacc. I, 315, het touw, daar het fchip aan vast was, na zich trekken, gevolglijk te voorschijn maken: van daar (a) opwinden, famenrollen, bij voorb. vela, Ovid. Her. XV, 216. Virg. Georg. I, 373. Valer. Flacc. II, 13, i. e. famenrollen: fila van de fpinnende Parcen, bij voorb. extrema Lauso Parcae fila legunt, Virg. Aen. X, 815, winden den laatften draad op, gevolglijk zij fpinnen zijn laatften levensdraad. Dus is ook fila legere van Thefeus, Ovid. Faft. III, 462, en ftamen leg

Digitized by Google

legere, Prop. IV, 4, 40, te verstaan, te weten, op het kluwen winden: doch, het kan ook heeten, volgen, zie n. 2. (b) aan zich nemen of trekken, diefswijze, steelen, bij voorb. legere sacrum, Auct. ad Her. II, 30 extr.: of sacra, Horat. Sat. I, 3, 117, i. e. een heiligdom besteelen, kerkroof begaan: omnia viscatis manibus leget, Lucil. ap. Non. 4. n. 271: dus ook soceros, Virg. Aen. X, 79, i. e. aan een ander ontnemen, wegkaapen, wanneer men, naamlijk, de dochter als bruid wegneemt: doch, het kan hier ook zijn, verkiezen, uitzoeken; het past beide: van daar Tropisch, sermonem, Plaut. Pseud. I, 4, 21, een gesprek wegsteelen, d. i. heimlijk toeluisteren. 2) eene plaats doorgaan, doorwandelen, a) met de voeten, bij voorb. saltus, Ovid. Met. V, 578, doorgaan, doorloopen: dus ook orbes, Virg. Aen. XII, 481, doch, alwaar het ook voor sequi staan kan: of op rijtuig, bij voorb. luna coelum fraeno propiore legit, Senec. Med. 791: van daar vestigia alicujus, Virg. Aen. IX, 392. Ovid. Met. III, 17. Valer. Flacc. I, 712, i. e. in de voetstappen treden, die, als 't ware, doorgaan: doch, het kan ook heeten, volgen, en dus zou men stamen legere en fila legere van Theseus kunnen verklaaren, Prop. en Ovid. n. 1. b) met scheepen, doorzeilen, doorvaaren of voorbij vaaren, bij voorb. aequor, Ovid. Fast. IV, 289: Jonium rapax (scil. mare cet.), Ibid. 566: freta, Virg. Aen. III, 127: pontum, Ibid. II, 207: capreas, promontoriumque Minervae, Ovid. Met. XV, 709: oram Italiae, Liv. XXI, 51 extr.: van daar oram litoris primi, Tropisch, Virg. Georg. II, 44, zich nabij den oever houden (in het schrijven) d. i. zich niet te ver, gevolglijk niet in bijzonderheden of in eene naauwkeurige beschrijving en verhaal inlaten. c) met de vuist, bij voorb. aliquem pugno, Plaut. Amph. I, 1, 160, i. e. kloppen. d) bijzonder met de oogen doorloopen, d. i. A) beschouwen, betrachten, bij voorb. omnes adversos, Virg. Aen. VI, 755. B) lezen, bij voorb. een boek enz., bij voorb. libros, Cic. Top. 1: volumen, Cic. Brut. 51: dus ook lectus liber, Cic. ad Div. VI, 5: lecti versus, Ovid. Pont. II, 5, 20: dumque legar, mecum tua fama legetur, Ibid. Trist. V, 14, 5: ook zonder Accusativus, bij voorb. legi apud Clitomachum, Cic. Acad. IV, 45, i. e. in ejus scriptis: ook lezen, ten aanzien van den Accent enz., bij voorb. male legere, slechts lezen, d. i. niet met den behoorlijken toon enz., bij voorb. versus, orationes, carmina, Plin. Ep. V, 19. IX, 34: ook zonder Accusativus, bij voorb. male legere, Ibid. IX, 34: van daar a) lezen, als een Leeraar, d. i. met verklaaringen, voorlezen, eene voorlezing ergens over houden, bij voorb. legendo commentandoque, Sueton. Grammat. 2: quas (Satyras Lucilii) legisse se apud Archelaum — praedicant, Ibid.: Cato grammaticus, qui solus legit ac facit poëtas, Ibid. e vet. poeta. b) oplezen, aflezen, voorlezen, bij voorb. orationes, historias, carmina, Plin. Ep. V, 19: male legere slechts lezen, Plin. Ep., zie hier voor: van daar legens i. q. lector, de lezer, bij voorb. van een boek enz., bij voorb. quaeso, ut legentes boni consulant, Plin. H. N. VIII, 16: legentum ora cet., Ovid. Trist. I, 7, 26: van daar legere senatum, Cic. Cluent. 46, en Liv. XL, 46 en 51. XLIII, 15, van den Censor, den Senaat, d. i. deszelfs leden openlijk bij de rol af op- of aflezen, om aan te wijzen, wie de Princeps senatus e..

i. e. de eerste zij op de lijst der Raadsheeren, verders, wie van de tegenwoordige Senatoren in den Senaat al of niet blijven zal, en wie onder het getal der Senatoren op nieuw aangenomen zijn, wanneer dan die mede opgelezen werdt, Raadsheer werdt of bleef: dus ook prava lectione senatus, qua potiores aliquot lecti praeteriti essent, Liv. IX, 30: senatum libertinorum filiis lectis inquinaverat, Ibid. 46: van daar Princeps in senatu lectus est, Liv. XXXVIII, 28: of enkel princeps lectus est, Ibid. XLIII, 15, is als de eerste afgelezen: van daar aliquem legere in senatum, Cic. Dom. 31. Liv. XXIII, 23: of in bulen (i. e. senatum), Plin. Ep. X, 113: of in patres, Liv. II, 16, i. e. iemand in den Senaat aannemen, tot Senator maken, eigenlijk, zijn naam mede onder de naamen der overige Senatoren oplezen. Not. Gevolglijk heet het hier niet eigenlijk verkiezen: doch, men kan het somtijds, te weten, wanneer het eenen nieuwen Raadsheer betreft, verkiezen vertaalen; want, die afgelezen is, is Raadsheer: van daar potiores lecti, Liv., zie hier voor: libertinorum filiis lectis, Liv., zie hier voor: van daar princeps in senatum lectus, Gell. IV, 10. XIV, 7. 3) uitlezen, uitzoeken, verkiezen, bij voorb. vir virum legit, Virg. Aen. XI, 632, i. e. elk zoekt zijn man uit, te weten, om met hem te vechten: ook staat deze spreekwijze elders van het krijgswezen, en heet zoo veel, als elk verkiest (bij de werving) zich den besten, opdat het een uitgelezen leger werde, Tacit. Hist. I, 18: van daar staat deze zegswijze ook van de verkiezing des Raads, opdat er enkel uitgelezen Raadsheeren zijn, Sueton. Aug. 35 en 54: judices, Cic. Phil. V, 6, uitlezen, verkiezen: dus ook omnia, quae leget, Cic. Fin. IV, 15: milites, Liv. XXXVII, 51. Pompej. in Ep. Cic. ad Att. VIII post Ep. 12, i. e. uitzoeken, uitkippen, werven: biremes, Virg. Aen. VIII, 79: sibi locum, Ovid. Met. I, 27: capillos alicui, Phaedr. II, 2, 7, i. e. uitzoeken, uitlezen, uitplukken: viros ad bella, Ovid. Met. VII, 669: cives in patres, Liv. XXIII, 22: aliquem in senatum, Cic. Dom. 31: of in patres, Liv., zie hier voor: aliquem in judices, Gell. XIV, 2: feminam, Cic. Cluent. 45: soceros, Virg., zie boven: ook dictatorem en magistrum equitum, bij voorb. consulares legere (i. e. legerunt) scil. dictatorem & magistrum equitum, Liv. II, 18, alwaar consulares de Accusativus is, d. i. men verkoos ze uit de gewezen Consuls: wanneer men er een Nominativus (bij voorb. ii, qui jus legendi habebant) bij denken moet: conditiones nubendi, Cic. Coel. 15: van daar lectus, a, um, uitgelezen, uitgezocht, bij voorb. pueri, Cic. Rosc. Am. 41, en meermaalen: van daar verba, Cic. Or. III, 37: lectissima verba, Cic. Orat. 68, ex Edit. Ernest.: van daar a) Tropisch, uitgelezen, d. i. voortreflijk in zijn soort, bij voorb. vir lectissimus, Cic. Verr. I, 6: juvenum lectissime, Stat. Sylv. V, 1, 247: te in dicendo iam videtis lectissimum, Cic. Or. II, 73, volgends de oude Edd., alwaar de nieuwe Edd. spectatissimum hebben: femina lectior, Cic. Invent. I, 31: Massicum (vinum) lectum, Horat. Od. III, 21, 5. b) uitgelezen, d. i. goed, zoo als het dient te zijn, bij voorb. lectum argentum, Terent. Phorm. I, 2, 8, goed geld: minae lectae, Plaut. Pseud. IV, 7, 50.

LEGULEJUS, i, m. (scil. jureconsultus), die niets dan de wetten verstaat, en daar altijd van spreekt, en gevolglijk tevens geen redenaar is: wordt in eenen verachtelijken zin van Cicero gebruikt, een wetuitventer, een louter jurist, Cic. Or. I, 55 extr.

LEGULUS, i, m. die het leest, bijzonder afgevallen olijven, Varr. L. L. IV, 16. Cato R. R. 64 en 144: of wijndruiven, Calpurn. Ecl. III, 49: of beide, Varr. L. L. V, 7, gevolglijk een lezer of oplezer.

LEGUMEN, inis, n. elke peulvrucht, de erwten, boonen enz., Cic. Nat. D. II, 62. Caes. B. C. III, 47. Varr. R. R. I, 23 en 32. Plin. H. N. XVIII, 17 extr. Colum. II, 7 en 10, dewijl zij afgelezen, geplukt, niet gemaaid worden: bijzonder van de Faba (gemeenlijk boonen), Virg. Georg. I, 74.

LEGUMENTUM, i, n. i. q. legumen, Gell. IV, 11.

LEMA, ae, f. de etter in de hoeken van het oog, Plin. H. N. XXIII, 1 post med.

LEMBUS, i, m. een seer klein vaartuig, 1) bij voorb. een fregat, Felouque, kotter, Liv. XXXIV, 35. XLV, 10. 2) een boot, een kanoe, Plaut. Merc. I, 2, 81. II, 1, 35. Virg. Georg. I, 201: van daar een visschersboot, Acc. ap. Non. 13. n. 5.

LEMMA, atis, n. eigenlijk, het geen men neemt, om te verklaaren of te bewijzen: van daar 1) materie, stoffe, inhoud, bij voorb. lemma sibi sumsit, Plin. Epist. IV, 27: van daar a) de inhoud, boven een hoofdstuk of gedicht, opschrift, Martial. XIV, 2, 1. b) een gedicht of zindicht, Martial. X, 59, 1: ex hoc ipso lemmate versus occurrerit, Plin. Ep. IV, 27. 2) een van de voorafgaande stellingen van eene sluitreden (Syllogismus), Gell. IX, 16 extr.: ook staat het, Cic. Div. II, 53, maar in het Grieksch.

LEMNICOLA, ae, m. en f. i. e. een inwooner (inwoonderesse) van Lemnos: zoo heet, bij voorb. Vulkanus, Ovid. Met. II, 755, Lemnicolae stirps i. e. Erichthonius, zoon van Vulkanus.

LEMNISCATUS, a, um, met een nederhangend lint opgeschikt, zoo als men, bij voorb. bij kransen deed, bij voorb. corona, Serv. ad Virg. Aen. V, 269. VI, 772: van daar palma lemniscata, Cic. Rosc. Am. 35, eigenlijk, een palmtak met een lint versierd (d. i. zegeteken, prijs), dien men aan eenen buitengewoonen overwinnaar gaf. Cicero verstaat het van zegeteren of uitnemenden in moordeni; gevolglijk is het een buitengemeene woord.

LEMNISCUS, i, m. (λημνίσκος), 1) een soort van linten, die om de kranse of kroon gewonden werden, en dus afhingen, sieraadshalven. Een krans was reeds een zegeteken en belooning; maar hij was veel grooter, wanneer er zulk een lint aan was, bij voorb. lemniscis coronarum, Plin. H. N. XVI, 4: Crassus [illegible] coronas dedit, adcessumque & [illegible], quos adjici ipsarum coronarum [illegible] erat, propter Etruscas, [illegible] nisi aurei, non dederunt, Ibid. XXI, [illegible] coronas, lemniscis [illegible]; Capitol. in Vero 5: gevolglijk [illegible]. Ook schijnen er dergelijke linten [illegible] te zijn aan de palmtakken, die er als zegeteken gegeven werden: [illegible] rona lemniscata, Serv., en palma lemniscata, Cic., zie Lemniscatus. [illegible] werden deze linten als [illegible] der, gegeven of toegeworpen [illegible] coronas lemniscosque. [illegible] XXXIII, 33: incedenti [illegible] catiae — ingestaeque aves ac [illegible] & bellaria, Sueton. Ner. 25.

LEMURES, um, *de ſchimmen der overledenen, nachtgeeſten, ſpooken*, Ovid. Faſt. V, 483. Perſ. V, 185: nigri Lemures, Horat. Ep. II, 2, 209. Not. *De* Singul. Lemurem *ſtaat* Apul. de Deo Socr. poſt med. p. 50. Elm.: quibus temporibus in ſacris fabas jactant noctu & dicunt, ſe Lemures domo extra januam ejicere, Varr. ap. Non. 2. n. 513: *om hen te verzoenen en uit de huizen te bannen, werdt jaarlijks een Feest met veele plegtigheden (welke* Ovidius, Faſt. V, 42. ſeqq., *beſchrijft) gehouden*, Lemuria (um) *genoemd; Ovidius ſpreekt, dat dit ſtaat voor* Remuria, *en dat het eigenlijk een Feest was ter eere van* Remus, *door* Celer *omgebracht, wiens geest men daar door zocht te verzoenen. Dit Feest werdt jaarlijks* VII Id. Maj. *aangeſteld, en geduurende drie dagen, gevierd:* cf. Calendar. Vet. ap. Gruter. p. 133.

LEMURIA, um, *zie* Lemures.

LENA, ae, f. 1) *een vrouwsperſoon, dat, of hoeren houdt, of verboden minnehandel bevordert, eene koppelaarſter*, Ovid. Am. I, 15. 17. Prop. IV, 5, 1. Tibull. I, 6, 12. (I, 5, 48.): *van daar* 2) *eene koppelaarſter, Tropisch, d. i. veroorzaakſter van liefde, bij voorb.* natura eſt quaſi ſui lena, Cic. Nat. D. I, 27, *voor vereenigſter, aanſpoorſter:* vox ſua lena fuit, Ovid. Art. III, 316. *Ook met een* Subſtantivum *in denzelfden* Caſus, *gevolglijk* Adjective *of als eene* Appoſitie, *bij voorb.* lena anus, *oude koppelareſſe*, Ovid. Am. III, 5, 40: *en Tropisch*, pictura lena, Claudian. de Nupt. Honor. & Mar. 24.

LENAEUS, a, um, *misſchien den wijn betreffende, in wijn beſtaande, bij voorb.* latex, Virg. Georg. III, 510, *of* honor, Ibid. Aen. IV, 207, *of* dona, Stat. Sylv. IV, 6, 80, i. e. *wijn: van daar* Lenaeus Pater, Virg. Georg. II, 7, *ook enkel* Lenaeus, Ibid. 529, i. e. Bacchus.

LENE *voor* LENITER, *bij voorb.* aqua lene ſonans, Ovid. Faſt. II, 704: lene fluens fons, Nemeſ. Ecl. IV, 47: clivi lene jacentes, Calpurn. Ecl. VII, 25.

LENIMEN, inis, n. *middel van verzachting, verzachting, ſtreeling, bij voorb.* ſenectae, Ovid. Met. VI, 500: dedit illis lenimen, Ibid. XI, 450: laborum, Horat. Od. I, 32, 15.

LENIMENTUM, i, n. i. q. lenimen, Tacit. Hiſt. II, 67. Plin. H. N. XX, 5 extr.

LENIO, ivi *en* ii, itum, 4. 1) *zachter maken, verzachten, ſtreelen, ſtillen, van menſchen en dieren, bij voorb.* te dies leniet, aetas mitigabit, Cic. Mur. 31: ſe conſolatione, Cic. Q. Fr. III, 5: animum, Cic. Fin. I, 14: animum ferocem, Salluſt. Jug. 11: multitudinem (i. e. plebem) epulis, Cic. Phil. II, 45: Antigonus adeo erat incenſus, ut, niſi magna ſpe, leniri non poſſet, Nep. Eum. 10: odium ſuum bonitate, Cic. Marc. 10: dolentem aliquem ſolando, Virg. Aen. IV, 393: ſuperos rogando, Ovid. Pont. IV, 8, 3: ſomno curas, Virg. Aen. IV, 528: timorem, Ibid. I, 451 (455): fluvium, Ibid. VIII, 86: latrantem ſtomachum, Horat. Sat. II, 2, 17: inopiam frumenti, Salluſt. Jug. 91 (90): atrocitatem facti, Ibid. 27 (29): miſeriam alicui, Terent. Heaut. I, 1, 75: iras, Liv. II, 45: ſeditionem, Liv. VI, 16: deſiderium crebris epiſtolis, Cic. ad Div. XV, 21: invidiam, Nep. Dion. 6: dedecus, Tacit. Hiſt. III, 61: crimina, Ibid. Ann. II, 29: vulnera, Prop. III, 20, 32: moras, Ovid. Her. XIX, 210, i. e. *zachter, verdraaglijker maken:* nuces leniunt ſaporem caeparum, Plin. H. N. XXIII, 8 ante med.: morbum, Plin. H. N. XX, 17 extr.: dolores capitis, Ibid. XX, 8. dyſpnoeas, duritias, Ib. XXIII, 4 poſt med.: tumores, Ibid. XXXIII, 6 extr.: clamorem, Horat. Od. I, 27, 7: lenito fervore, Varr. R. R. II, 4: aliquem lenitum reddere i. e. lenire, Plaut. Bacch. V, 2, 31: 2) *ook voor* ſtudeo lenire, *zoeken te verzachten*, Virg. Aen. VI, 486. Not. a) leniunt *voor* leniuntur, Plaut. Mil. II, 6, 99: b) lenibant *voor* leniebant, Virg. Aen. IV, 528: *dus ook* lenibat, Ibid. VI, 468: lenibunt, Propert. III, 20, 32, *voor* lenient.

LENIS, is, *zeker huisraad*, Afran. *en* Laber. ap. Non. 15. n. 13. *Sommigen brengen hier ook toe* Martial. I, 50, 9: *doch, misſchien zonder noodzake.*

LENIS, e, *zacht, ſtreelend, week, langzaam, d. i. het geen niet ruw, hard, ſtreng, ſchielijk of haaſtig is, bij voorb.* ſenſus judicat dulce & amarum; lene & aſperum, Cic. Fin. II, 12: fricatio vehemens ſpiſſat, lenis mollit, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.: lenes (res *of* cibi) ſunt ſorbitio, pulticula cet., Celſ. II, 22, i. e. *zachte ſpijzen:* tormentum, Horat. Od. III, 21, 13: volatus, Ovid. Met. XII, 527: leni igne coquere, Plin. H. N. XXI, 18 extr.: leni ſole ſiccare, Ibid. XXI, 17: Nilus lenis, Ibid. V, 9 poſt med.: laterum lenis motus, Quintil. XI, 3 poſt med.: jocus, Quintil. VI, 3 ante med., i. e. *niet bitter, niet gevoelig:* color lenior, Plin. H. N. IX, 41: vinum lenius, Terent. Heaut. III, 1, 50, *zachte wijn: dus ook* lene vinum, Horat. Ep. I, 15, 18: venenum, Cic. Att. II, 21, *zacht vergif, niet hevig werkende:* ventus leniſſimus, Cic. Att. VII, 2, i. e. *zachte wind, niet ſterk waajende: dus ook* leni vento, Caeſ. B. G. IV, 28: ſomnus, Horat. Od. III, 1, 21: clivus, Liv. VI, 24, *een heuvel, die zachtjens of allengs opwaard gaat: dus ook* lene faſtigium, Liv. XXV, 36. Plin. H. N. XVI, 36, *en* lenius faſtigium, Caeſ. B. C. II, 24: vita, Cic. Off. I, 31, *een zacht leven:* gradus, Liv. XXXVIII, 17, *een langzame, zachte tred:* ſtagnum, Liv. I, 4, *zacht vlietend:* ſonus, Plin. H. N. XVI, 35: ingenium lene, *zachte inborst*, Terent. Heaut. I, 1, 99: *dus ook* animus, Ibid. III, 1, 29: ſermo, Auct. ad Her. I, 7, *of* oratio, Cic. Or. II, 43: cf. 13, *zacht, niet hevig:* lenis in hoſte, Ovid. Triſt. V, 2, 36, *zacht:* lenior ſententia, Caeſ. B. C. I, 2, *zachter, ſchijnbaarer:* lenis & fluens contextus orationis, Quintil. IX, 4 poſt med.: homo lenis & facilis, Cic. ad Div. V, 2 poſt med.: obtrectatoribus lenis, Sueton. Calig. 3: ſe leniſſimum praeſtare, Caeſ. in Cic. Ep. ad Att. IX poſt Ep. 8: populus in hoſtes leniſſimus, Cic. Roſc. Am. 53: pronuntiatio, Quintil. XI, 3 poſt med.: ſpiritus lenis *een zachte, ſtille adem, bij voorb.* ſpiritum lenem agere, Tibull. I, 9 (8) 58, i. e. *ſtil, zacht ademen: van daar* ſpiritus lenis *in de* Grammatica, *die tegen over den* ſpiritus aſper *ſtaat*, Priſcian. 2. Not. lene, Adverbialiter, *zie boven, in 't bijzonder.*

LENITAS, atis, f. 1) *de zachtheid, d. i. wanneer iets niet ruw is, bij voorb. om te voelen, bij voorb.* lini, Plin. H. N. XIII, 12 extr.: vini, Plin. H. N. XIV, 19, i. e. *het zachte, ſtreelende:* differentia (herbarum) intelligitur lenitate guſtus, Ibid. XXVII, 8 poſt med.: 2) *de zachtheid, d. i. wanneer iets niet hevig is; de zachtheid, weekheid, bij voorb.* vocis, Cic. Or. II, 43: orationis, Ibid. 29 extr.: genus orationis cum lenitate quadam aequabili profluens, Ibid. 15: ex orationibus lenitas oratoris (Lelii) perſpici poteſt, Cic. Brut. 48: (praetoris) lenitas audiendi *voor* in audiendo, Cic. Mur. 20 in., i. e. *wanneer hij gelaten toeluiſtert, gewillig is, om aan te hooren:* verborum, Cic. Opt. Gener. Or. 2, i. e. *zachtheid, aangenaamlijkheid:* animi, Cic. Sull. 6, *zachtheid: ook zonder* animi, *bij voorb.* patris, Terent. Ad. III, 4, 26, i. e. *zachtheid: dus ook* dare ſe lenitati, Cic. ad Div. XIII, 1: non eſt jam lenitati locus, ſeveritatem res flagitat, Cic. Cat. II, 4: cf. Cic. Or. I, 12. Auct. B. Afric. 54, 56, 92: legum, Cic. Rab. Perd. 3 extr. 3) *zachtheid, d. i. wanneer iets niet te ſterk in de zinnen valt, bij voorb. van kleuren, bij voorb.* Smaragdi, Plin. H. N. XXXVII, 5: *dus ook* ſunt & in quibus decocti mellis lenitas placet ſcil. in ſuccino, Ibid. 3 med., i. e. lenis color melleus cet.: 4) *zachtheid, d. i. wanneer iets niet ſchielijk is, bij voorb. van eene rivier, bij voorb.* influit incredibili lenitate, Caeſ. B. G. I, 12, i. e. *langzaamheid.*

LENITER, *zacht, langzaam, allengs, d. i. niet hevig, driftig, ſnel, ruw enz., bij voorb.* adridere, Cic. Somn. Scip. 2 extr., *zacht:* nox leniter illuſtrans, Plin. H. N. II, 18: pampinos leniter adligare, Ibid. XVIII, 22: ventus leniter pluvius, Ibid. 34 poſt med.: torrens lenius decurrit, Ovid. Met. III, 568: leniter ire per excubias, Ibid. Am. I, 6, 7, i. e. *zacht, zoetjens:* cf. Auct. B. Afric. 70: agere verſum, Cic. Or. III, 26: folia leniter hirſuta, Plin. H. N. XXVII, 9: ſtacte guſtu leniter amara, Ibid. XII, 16: color adſpectu leniter blandus, Ibid. XXXVII, 9: leniſſime ſentire, Cic. ad Div. V, 2 extr., *het zachtst, ſchijnbaarst, gezind zijn of ſtemmen:* lenius agere, Caeſ. B. C. I, 1, i. e. *langzaam:* collis leniter editus, Liv. II, 50, i. e. *allengs, zachtjens: dus ook* collis leniter adclivis, Caeſ. B. G. VII, 19, *of* declivis, Ibid. 83: leniter adcedere, i. e. *op zijn gemak*, Auct. B. Afric. 41: leniter dicere, Cic. Brut. 44. Quintil. IX, 4. X, 2 poſt med., *zoetjens, zachtjens:* leniter traducere vitam, Horat. Ep. I, 18, 97: ferre aliquid, Ovid. Her. V, 7, i. e. *gelaten, geduldig:* petere aliquid, Plaut. Amph. Prol. 25: tentem leniter an minacìter? Ibid. Stich. I, 2, 20.

LENITUDO, inis, f. i. q. lenitas, 1) *de zachtheid, zoetheid, gemaklijkheid eener zaak, bij voorb.* orationis, Cic. Tuſc. V, 16: 2) *het zacht, zoet gedrag tegen iemand, zachtheid, bij voorb.* in aliquem, Cic. Verr. IV, 61 in.: abundare lenitudine, Turpil. ap. Non. 2. n. 486: lenitudo animi, Cic. Off. I, 25 poſt med., *volgends ſommige* Codd.: *doch, de meeſte* Codd. *en* Edd. *hebben* altitudo.

LENO, onis, m. 1) *een ſlaavenhandelaar, die bijzonder in ſlaavinnen handelt, en die deels verkoopt, deels aan wellustige mansperſonen, bijzonder jongelingen, tot hoererij verhuurt; en ten dien einde niet alleen op ſtreeken denkt, hoe hij dergelijke ſlaavinnen meeſter kan worden, maar ook, hoe hij de jongelingen van hun geld berooven kan. In dat geval kan het ook hoerenwaard vertaald worden*, Plaut. Perſ. IV, 6, 4. Terent. Ad. II, 1, 34. Phorm. III, 2, 23. Cic. Roſc. Com. 7. Horat. Epiſt. II, 1, 172. 2) *een koppelaar, d. i. die ongeoorloofden minnenhandel drijft, en hoererijen bevordert; zoo is het misſchien,* Cic.

Cic. Red. Sen. 5. ad lenonis impuriſſimi pedes i. e. Vatinii: *van daar* a) *een koppelaar*. *Tropisch*. *bij voorb.* vendibilis culpa facta puella mea eſt: me lenone, placet, Ovid. Am. III, 12, 10, i. e. *ik heb mijn meisjen* (*door mijne gedichten*), *als 't ware, te koop geſteld, en ze dus, als 't ware, verkoppeld enz.*: b) *een onderhandelaar, middelperſoon, in het kwaade*, Cic. Catil. IV, 8: *van daar in 't gemeen een gezant*, Juſtin. II, 3: *misſchien is de betekenis middelperſoon, onderhandelaar, gevolglijk een gezant, de eerſte betekenis van het woord, zoo als koppelaar, koppelen, ook eigenlijk eerbaar is, van* copulare.

LENOCINIUM, i, n. *het handwerk van een hoerenwaard of koppelaar, hoerenhandel, koppelarij*, Cic. Red. Sen. 5. Quintil. V, 10, 47: *van daar* lenocinium facere, i. e. *dit handwerk drijven*, Plaut. Merc. II, 3, 76. Pand. III, 2, 4. Suet. Calig. 40: uxori praebere lenocinium, i. e. *zijne eigene vrouw verkoppelen, haar aanleiding geven tot hoererij*, Pandect. XXIV, 3, 47: *van daar* 1) *de groote bekooring tot iet, bij voorb. van zinnelijke dingen, bekooring, middel van bekooring*, *bij voorb.* cupiditatum, Cic. Sext. 66: lenocinium a grege — petebas? Cic. Mur. 35, i. e. *middel van bekooring*: 2) *alles, wat aangewend wordt of dient, om eene zaak ſchooner en aangenamer te maken, dan zij op zich zelve of van natuur is, gekunſtelde bekooring, toegevoegde groote of overdreven opſchik eener zaak*, *bij voorb.* corporum, Cic. Nat. D. II, 58: formae, Manil. V, 516: omni lenocinii negligens, in capite comendo cet., Sueton. Aug. 79: metus antecedens eſt lenocinium muneris i. e. *maakt het geſchenk aangenamer, bekoorlijker*, Senec. Benef. I, 11: in lenocinio commendationis dolor eſt, i. e. dolor addit operi gratiam, Plin. H. N. XXXV, 11 poſt med.: *dus ook in woorden, bij voorb.* non ornamenta (ſcil. verborum *of* in dicendo) quaerimus ſed lenocinia, Quintil. VIII. Praefat. poſt med.: 3) *bekooring, aanlokking door woorden, vleijerij, listige inkleding der woorden*, *bij voorb.* nihil non fraudis aut lenocinii (verborum) adhibuit, Sueton. Calig. 39: orationi addit lenocinium, Tacit. Hiſt. I, 18.

LENOCINOR, atus ſum, ari, *eigenlijk, hoerenhandel of koppelarij drijven*: *van daar* 1) *vleijen, ſtreelen*, alicui, Cic. in Caecil. 15: gloriae alicujus, Senec. Controv. I, 1 poſt med.: alicui captatione teſtamenti, Plin. H. N. XX, 14 extr.: *van daar dienen, bevorderen, bevorderlijk zijn, ten dienſte komen, begunſtigen, onderſteunen, vergrooten*, *bij voorb.* formae puerorum, Quintil. V, 12, 17, i. e. *zoeken te vergrooten*: feritati arte, Tacit. German. 43: voluptati, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus) 6: gloriae alicujus, Senec., *zie hier voor*: etiam cum illi neceſſitas lenocinatur, Plin. Ep. I, 8 ante med.: libro novitas lenocinatur, Ibid. II, 19 poſt med.: 2) *gunst bezorgen, bemind maken*, *bij voorb.* libro novitas, Plin. Ep., *zie hier voor*.

LENONIUS, a, um, *den Leno of hoerenwaard betreffende, hem toebehoorende, op hem betrekking hebbende*, *bij voorb.* aedes, Plaut. Truc. I, 1, 30: genus, Plaut. Curc. IV, 2, 13: fides, Ibid. Rud. V, 3, 30: lex, Ibid. ap. Feſt. in Muneralis: illectamenta, Apulej. in Apol. prope fin. p. 335. Elm.: ſervitus, Plaut. Perſ. III, 1, 1, i. e. apud lenonem: *van daar* coenum lenonium, Plaut. Perſ. III, 3, 2, *een ſcheldwoord op hem*.

LENS, dis, f. *een neet, het ei van een luis in de hairen*: Plur. Lendes *deze eitjens of neten*, Plin. H. N. XXIX, 6 ante med. Seren. Sammon. c. 5 v. 72.

LENS, tis, f. *linze, een peulvrucht*, Plin. H. N. XVIII, 12, *alwaar bijzonder de Egyptiſche rondom Peluſium geprezen wordt*, Virg. Georg. I, 228. Martial. XIII, 9, 1. Gell. XVIII, 8: Plur. lentes, Senbon. Larg. 114. Not. Accuſat. lentim, Cato R. R. 35 *en* 116. Ablat. lenti, Titian. ap. Non. 3, n. 117.

LENTE, 1) *langzaam*, *bij voorb.* procedere, Caeſ. B. C. I, 18: lentius ſubſequi, Ibid. II, 40: agere, Liv. I, 10: currere, Ovid. Am. I, 13, 40: definere, Ibid. Remed. 649, i. e. *langzaam, allengs*: corpora lente augeſcunt, Tacit. Agric. 3: Nilus evagari incipit, lente primo, deinde vehementius, Plin. H. N. XVIII, 18: aſinus lentiſſime mandit, Column. II, 13: 2) *lang*, *bij voorb.* niſi lente probaviſſem, Cic. Att. II, 1: 3) *zonder vuur, gelaten*, *bij voorb.* agere, Liv., *zie hier voor*: lente ferre, Cic. Or. II, 45. Cic. ap. Non. 4. n. 281. Suet. Ner. 40: dicere, Cic. ap. Non. 4. n. 281: cf. Gell. I, 26: cum haec lentius diſputantur, Cic. Parad. I, 3: *van daar Tropisch*, unda ligna lentius ferrae cedunt, Plin. H. N. XVI, 43.

LENTEO, ere, *langzaam zijn of langzaam voortgaan*, *bij voorb.* Lentet opus, Lucil. ap. Priſcian. 8.

LENTESCO, ere, 1) *naldten, het vuur verliezen, bedaard worden*, *bij voorb.* curae, Ovid. Art. II, 357: 2) *taai worden*, *bij voorb.* ſalix, Colum. XI, 2 poſt med. §. 92, i. e. *buigzaam worden*: (cicer) aqua maceratur, dum lenteſcat, Ibid. II, 11 extr., i. e. *week worden*: gemma — cerae modo lenteſcit, Plin. Hiſt. Nat. XXXVII, 10 extr.: tellus, Virg. Georg. II, 250, i. e. *kleverig worden*.

LENTICULA, ae, f. 1) *linze*, Celſ. II, 18 ante med. Pallad. Febr. 4: 2) *linzengedaante van eene zaak*, Plin. Hiſt. Nat. XXXVII, 12: *van daar* a) *een vat, in gedaante van linzen, een linzengedaante hebbend vat*, Celſ. II, 17 extr.: b) *gedaante van linzen op de huid, zomerſproetels*, Celſ. VI, 5. Plin. Hiſt. Nat. XXVI, 1 poſt med.

LENTICULARIS, e, *linzen betreffende, of op de wijze van linzen, in de gedaante van linzen*, *bij voorb.* forma, *gedaante van linzen*, *bij voorb.* ampulla olearia lenticulari forma, Apul. Florid. 2 m. p. 346. Elm.

LENTIGINOSUS, a, um, *vol zomerſproeten, zomerſproetig*, *bij voorb.* os, Valer. Max. I, 7, 6 (extern.).

LENTIGO, inis, f. *vlakken in de gedaante van linzen*, *bij voorb. zomerſproeten*, *bij voorb.* lentiginem habere, Plin. H. N. XXX, 2: faciem lentigine obducit, Ibid. XXIX, 4 ante med.: lentigines e facie tollere, Ibid. XX, 2: corrigere, Ibid. XXII, 25 poſt med.: emendare, Ibid. XXIII, 1 ante med.: ſanare, Ibid. XXIV, 9: *ook van andere vlekken*, *bij voorb.* lentigo chartae, Plin. H. N. XIII, 12 poſt med.: ſtellio plenus lentigine, Ibid. XXIV, 4.

LENTISCIFER, a, um, *Mastixboomen dragende of voortbrengende*, Ovid. Met. XV, 713.

LENTISCINUS, a, um, *uit Mastix of Mastixboom*, *bij voorb.* oleum, Plin. H. N. XXIII, 2 extr.: reſina, Ibid. XXIV, 6 extr.

LENTISCUS, i, f. *en* LENTISCUM, i, n. *Mastixboom*, Cic. ad Div. I, 9, *als Dichter* (ex prognoſtic.), *welks verzen herhaald worden*, Plin. H. N. XVIII, 25 extr.: *daar uit werdt* 1) *een hars of een olie, die heet ook* Lentiſcus *of* Lentiſcum, Cato R. R. 7. Varr. R. R. I, 60. Plin. H. N. XV, 6: 2) *men maakte er gaarn tandenſtokers van*: *van daar* lentiſcus *of* lentiſcum, Martial. III, 80, 9. VI, 74, 3. XIV, 22, 1, i. e. *een tandenſtoker daar uit*.

LENTITIA, ae, f. 1) *taaiigheid, buigzaamheid*, *bij voorb. van een tak*, Plin. H. N. XVI, 37 *en* 40 med.: 2) *taaiigheid, d. i. kleverigheid*, *bij voorb.* plantae, Plin. H. N. XX, 7 poſt med.

LENTITIES, ei, f. i. q. lentitia, *taaiigheid*, Sever. in Aetna 540.

LENTITUDO, inis, f. i. q. lentitia, 1) *taaiigheid*: *van daar* 2) *de langzaamheid, werkloosheid*, *bij voorb.* conjuratorum, Tacit. Ann. XV, 51: Metelli, ſcil. in bello gerendo, Vellej. II, 11: moris, Tacit. Ann. XV, 64: *ook in het ſpreken of ſchrijven, gebrek aan vuur*, *bij voorb.* libros ejuſdem lentitudinis ac teporis, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus) 21: *bijzonder* 3) *de langzaamheid in affekten*, *bij voorb. toornig worden, ongevoeligheid tegen beledigingen, gelatenheid of onverſchilligheid daar bij*, Cic. Q. Fr. I, 1, 13. Cic. Tuſc. IV, 19.

LENTO, avi, atum, are, *iet week, taai, buigzaam maken*: *van daar buigen*: *van daar* arcum, Stat. Theb. I, 703. Achil. I, 436, i. e. *ſpannen, dewijl de boog dan gebogen wordt*: *dus ook* cornua i. e. arcum, Ibid. Theb. III, 587: remos, Virg. Aen. III, 384. Senec. Agam. 437, i. e. *roeijen, dewijl de riemen bij het roeijen zich wat buigen*: *dus ook* lentandis tonſis, Claudian. de Conſul. Mall. Theod. 42: *van daar Tropisch, iet in de lengte trekken, langzaam behandelen, talmen*, *bij voorb.* bella, Sil. VIII, 11, *van* Fabius Cunctator.

LENTOR, oris, m. 1) *taaiheid, buigzaamheid*, *bij voorb.* ad rotarum [illegible] fraxinus utilis, Plin. H. N. XVI, 43: 2) *taaiheid, kleverigheid*, *bij voorb.* picis, Plin. H. N. XVI, 11. Colum. XII, 23 in.: malagmatis, Colum. VI, 17: reſinoſus, Plin. H. N. XIII, 6: [illegible] arenam fimumque bubulum [illegible] que ita usque ad lentorem [illegible] jubet, Ibid. XVII, 14 poſt med.

LENTULUS, a, um, *iet, dat taai, buigzaam is*: *van daar Tropisch, taai, buigzaam*, *bij voorb.* in [illegible], Cic. Att. X, 11 med.

LENTUS, a, um, (*misſchien van* [illegible] tus), *eigenlijk*, [illegible], *gevolglijk week*, *bij voorb.* [illegible], Virg. Georg. IV, 170: [illegible] *zijn, buigzaam*: lentis [illegible] chus, Horat. Epod. XV, 6, [illegible] *buigzaam, of ook* [illegible] brachia lentiſſima, Horat. Sat. I, [illegible] *van daar taai, d. i.* a) [illegible] *voorb.* vimen, Virg. Georg. IV, [illegible] tni, Ibid. 558: verbera, [illegible] vitis, Ibid. Ecl. III, [illegible] ramis, Ovid. Met. XIII, [illegible] Ovid. Faſt. IV, 608: [illegible] lento argento, Virg. [illegible] maſſae, Virg., *zie* [illegible] *men het ſomwijlen* [illegible] *taai*, *bij voorb.* vitis, Virg. [illegible] *voor*: Nais, Ovid. Am. I, 7 [illegible]

Plaut. Men. I, 1, 18: b) *kleverig*, *bij voorb.* gluten pice lentius, Virg. Georg. IV, 41: *van daar* 1) *langzaam*, *traag*, *zich lang bedenkende*, *bedachtzaam*, *niet behendig*, *bij voorb.* in dicendo, Cic. Brut. 48: lentus amnis, Plin. H. N. XXXVI, 26: marmor (i. e. mare) lentum, i. e. *gerust*, *onbeweeglijk*, Virg. Aen. VII, 28: lento igne torrere bovem, Ovid. Trist. III, 11, 40, i. e. *langzaam vuur*: *dus ook* coquere aliquid lento igne, Plin. H. N. XVI, 11: lento vapore decoctus, Ibid. XXIV, 14 extr.: *dus ook* carbones lenti i. e. *langzaam braadende koolen*, Ovid. Trist. III, 11, 47: color lentior, Plin. H. N. XVI, 10 ante med., i. e. *laffer*, *zwakker*, *niet recht levendig*: pugna lentior, Liv. X, 28, i. e. *langzaam*: ut lenta materies fuit! Plaut. Mil. IV, 5, 4, i. e. *hoe langzaam ging de zaak voort!* Spes lenta, Liv. VI, 8. Ovid. Her. II, 9. XVII, 108, *en* spes lentior, Liv. V, 5, i. e. *die langzaam vervuld wordt*, *of die lang aanhoudt*: amor, Ovid. Met. VII, 82, i. e. *lang aanhoudend*, *verkoeld*, *verzacht of gelaten*: *ook* amor, Tibull. I, 4, 8, i. e. *lang aanhoudend*: *dus ook* militia, Ibid. I, 3, 82: taedium lentissimum, Senec. Ep. 70: *van daar langzaam in 's betaalen*, *bij voorb.* infitiator, Cic. Cat. II, 10: *dus ook* Teucris illa lentum negotium (*Teucris is een onbekend persoon*), Cic. Att. I, 12 in. en 13 extr., i. e. *is een langzaam ding* (*mensch*) *in het betaalen*, *een langzaam betaaler*: *daar voor staat* nihil — lentius vidi, Ibid. 12 in.: *ook met den Genitivus*, *ook Infinitivus*, *bij voorb.* lentus coepti, Sil. III, 176: lenta incaluisse, Ibid. V, 19: Not. *ook bij Dichters*, *het geen langzaam maakt*, *zwaar*, *bij voorb.* pondera, Propert. III, 1, 56: tellus lenta gelu, *met ijs bezwaard*, *vol ijs of koude*, Ibid. IV, 3, 39: 2) *langzaam tot toorn*, *tot liefde en andere hartstochten*, *gelaten*, *ontaandoenlijk*, *ongeroerd*, *onverschillig bij iet of bij alle dingen*, *bij voorb.* Hannibalem lenti spectamus? Liv. XXII, 14, *zien hem zoo bedaard*, *zoo zonder aandoening?* Adulteria vidisti lentus, Ovid. Trist. II, 514, i. e. *gelaten*, *bedaard*: nihil est illo lentius, Cic. Att. I, 18 med., *ontaandoenlijker*: judex lentus & consideratus, Cic. Fragm. ap. Ammian. XIX. c. paenult.: ridiculi genus patientis ac lenti, Cic. Or. II, 69: patiens & lentus existimor, Ibid. 75: lentus in ira, Ovid. Her. XVII, 249: in dolore, Tacit. Ann. III, 70: ventos audirem lenta sonantes, Ovid. Her. XIX, 81: lentissima pectora, Ibid. XV, 169: lento pectore ferre mala, Tibull. IV, 11, 6: *van daar gelaten*, *d. i. zonder vreeze*, *bedaard*, *bij voorb.* tu Tityre lentus in herba cet., Virg. Ecl. I, 4. *Hier toe kan ook gebracht worden*: Hannibalem lenti spectamus, Liv. XXII, 14, *en het één en ander uit het voorgaande*: 3) *taai*, *d. i. niet toegevend*, *stijf*, *bij voorb.* herba in coquendo lentior, Plin. H. N. XXIV, 16: lentus fastus, Ovid. Met. XIV, 76, i. e. *stijve*, *niet toegevende trotsheid*: *van daar taai*, *d. i. niet ligt te breken*: *van daar Tropisch*, vivacitas lenta, Plin. H. N. VIII, 27 post med., *een taai leven*, *d. i. dat niet zoo schielijk uit het ligchaam wijkt*: *doch*, *het kan ook heeten*, *lang*: *van daar lang*, *d. i. langdurend*, *lang zich bevindend*, *bij voorb.* amor, Ovid. en Tibull., *zie hier voor*: *dus ook* spes, *die lang aanhoudt*, Ovid. en Liv., *zie hier voor*: militia, Tibull., *zie hier voor*: lentissimum taedium, Senec. Ep. 70: *van daar* lentus abesto, Ovid. Remed. 243, *blijf lang weg*. 4) *ligt tot iet te brengen*, *bereidwillig*, *inschikkelijk in iet*, *bij voorb.* solvere nulli lentus, Lucil. ap. Non. 1. n. 85, *ten zij men misschien achter* nulli *een Comma moest zetten*, *d. i. hij betaalde niemand*, *de langzame*.

LENULLUS, i, m. *voor* leno, *als men verkleinend of boertend spreekt*, Plaut. Poen. II, 24. Not. Priscian. 3, *heeft* Lenulus.

LENUNCULARIUS, a, um, *zich met barken* (lenunculis) *bezig houdende*, *daar toe behoorende*: *van daar* lenuncularius, Substantive, *bij voorb.* lenuncularii, Inscript. ap. Gruter. p. 398. n. 7. *en* p. 1077, scil. homines i. e. *zich van zulke barken bedienende*, *een schipper op een bark of schuit*.

LENUNCŬLUS, i, m. 1) *voor* leno, *als men verkleinend of boertend spreekt*, Plaut. Poen. V, 5, 7: cf. Priscian. 3: 2) *een klein vaartuig*, *een bark*, Felouque *enz.*, Caes. B. C. II, 43. Tacit. Ann. XIV, 5. Gell. X, 25. Sallust. ap. Non. 13. n. 8.

LEO, onis, m. 1) *een leeuw*, *een bekend dier*, *bij voorb.* fulvus leo, Ovid. Her. X, 85: magnanimus, Ibid. Trist. III, 5, 33: cf. Plin. H. N. VIII, 16. Not. a) *voor* leaena, Stat. Sylv. II, 1, 9. Valer. Flacc. VI, 346: *ook* leo femina *voor* leaena, Plaut. ap. Philarg. ad Virg. Ecl. II, 63: b) *een leeuwenhuid*, Valer. Flacc. VIII, 126: c) *een stout*, *dapper mensch*: *van daar het spreekwoord*, domi leones, foris vulpes, Petron. 44, i. e. *stout binnen 's huis*, *en vreesachtig in gevaar*. 2) *de Leeuw*, *een bekend gesfarnte*, Horat. Ep. I, 10, 16. Hygin. Astron. III, 23: cum sol in Leone est, Plin. H. N XXIV, 17: in pectore Leonis, Ibid. XVIII, 26. 3) *een soort van kreeft*, *volgends* Plin. H. N. IX, 31. XXXII, 11: 4) *zeker kruid*, Colum. X, 260, *misschien leeuwenmuil*, *daar voor staat* ora leonis feri, Ibid. 98.

LEO, levi cet. 2: *van daar* deleo, evi cet. Not. *het* Praesens, *met de daar afkomende* tempora, *schijnt niet voor te komen*. *Het* Perfect. levi cet. *wordt gemeenlijk tot* Lino *gebracht*, *zie* Lino. *Het kan het zelfde als* lino, *te weten*, *strijken*, *smeeren of wisschen*, *uitwisschen*, *blusschen*, *beteekenen*.

LEONINUS, a, um, *leeuwen betreffende*, *daar toe behoorende*, *van leeuwen*, *bij voorb.* species, Varr. R. R. II, 9 ante med., i. e. *leeuwengedaante*: pellis, Plin. H. N. XXXVII, 10, i. e. *leeuwenhuid*: *dus ook* juba, Ibid.: adeps, Ibid. XXIV, 17 extr.: *van daar* leonina societas, *als een spreekwoord*, *d. i. wanneer één van beiden het voordeel*, *en de ander het nadeel heeft*, Cassius ap. Ulpian. Pandect. XVII, 2, 20.

LEPAS, ădis, f. (scil. concha), *eene soort van mossel*, *die vast aan de rotzen zal hangen*, Plaut. Cas. II, 8, 57. Ibid. Rud. II, 1, 8: *ook* Ibid. Fragm. in Parasito: *ook heeft men daar voor* lopas, *bij voorb.* lopadas genus conchae marinae, Non. 17. n. 9.

LEPIDE, 1) *aartig*, *d. i. aangenaam*, *hubsch*, *fraai*, *goed*, *wel*, *bij voorb.* mihi omnia lepide eveniunt, Plaut. Pseud. II, 1, 1, i. e. *goed*, *wel*, *aangenaam*: lepide stratus lectus, Plaut. Poen. III, 3, 84: lepide ornata, Ibid. I, 2, 84: lepide ludificari, Ibid. Cas. III, 2, 21. Mil. III, 3, 53: hoc effectum lepide tibi tradam, Ibid. Curc. III, 15: lepide reperi, Ibid. Cas. II, 8, 44: lepide facis, Ibid. Truc. III, 1, 22: nimis lepide fabulare: eo poterit lepidius fieri, Ibid. Mil. III, 3, 50: res procedit lepide & ex sententia, Ibid. IV, 1, 1: lepide mihi est, *het is mij aangenaam*, *het behaagt mij*, *bij voorb.* ubi lepide voles esse tibi, mihi dicito, Ibid. Bacch. I, 1, 50: nos in prandio lepide accepisti, Plaut. Cist. I, 1, 12: *dus ook* lepidissime, Plaut. Mil. III, 3, 66: *dikwijls kan het ook enkel goed of wel*, *vertaald worden*, *bij voorb.* ego loquar? B, lepide licet, Plaut. Bacch. I, 1, 1, i. e. *goed of ja*: lepide intellexisti, i. e. bene, Ibid. Truc. III, 2, 13: 2) *aartig in 't spreken*, *d. i. fijn*, *met vernuftige boert*, *bij voorb.* in quo lepide lusit, Cic. Or. III, 43: facete, lepide, Terent. Eun. III, 1, 37.

LEPIDĬUM, i, n. *een zeker kruid*, *misschien kers*, Plin. H. N. XIX, 8 post med. XX, 17. Colum. XII, 8.

LEPĬDUS, a, um, 1) *aartig*, *d. i. aangenaam*, *fijn*, *wellevend*, *fraai*, *goed*, *bij voorb.* pater lepidissime, Terent. Ad. V, 7, 13, *aangenaamste*, *allerliefste vader*: *dus ook* pater lepidus, Ibid. Andr. V, 4, 45: Neptune lepide, salve! Plaut. Rud. II, 3, 28: puella, Terent. Haut. V, 5, 16: dies, Plaut. Aul. IV. 8, 4: mores, Ibid. Most. I, 3, 12: cantio, Ib. Stich. V, 5, 19: facinus, Ibid. Poen. I, 2, 95: eo pacto addideris nostrae lepidam famam familiae, Ibid. Trin. II, 2, 98: forma, Plaut. Epid. I, 1, 41: locus, Plaut. Bacch. I, 1, 51, i. e. *een goede*, *aangename*, *behaaglijke plaats*: pueri lepidi, Cic. Cat. II, 10: homo lepidior ad omnes res, Plaut. Mil. III, 1, 66: capitulum lepidissimum, Terent. Eun. III, 3, 25, i. e. *allerliefste man!* quae lepida & concinna (sint), cito satietate adficiunt aurium sensum cet., Auct. ad Her. IV, 23: itane lepidum tibi visum est, nos irridere? Terent. Eun. V, 7, 17: 2) *bijzonder in woorden*, *aartig*, *minzaam enz.*, *bij voorb.* dictum, Horat. Art. 273: versus, Catull. VI, 16.

LEPIS, ĭdis, f. i. e. squama, Plin. H. N. XXXIV, 11.

LEPISTA, ae, f. *een schale of vlak stuk huisraad*: Festus *verklaart het* genus vasis aquarii: *van daar* lepistae — aut fictiles sunt aut aeneae, Varr. ap. Non. 15. n. 35: cf. Depesta.

LEPOR *of* LEPOS, oris, m. 1) *bevalligheid*, *bij voorb.* lepos Liberi, Plaut. Curc. I, 2, 4, i. e. vinum: Inest lepos in nuntio tuo, Plaut. Rud. II, 3, 22: ludi ne id quidem leporis habuerunt, Cic. ad Div. VII, 1 post init., i. e. *bevalligheid*: dicendi, Cic. Acad. IV, 6: lepores sententiarum, Cic. Or. 27: de fonte leporum surgit amari aliquid, Lucret. IV, 1127: laevis lepos (metallorum, *bij voorb.* auri cet.), Ibid. V, 1258: omnis vitae lepos, Plin. H. N. XXXI, 7 post med.: *ook de bevalligheid in gedrag*, *aartigheid*, *wellevendheid*, *bij voorb.* lepore ac venustate adfluens, Cic. Verr. V, 54 extr.: *bijzonder* 2) *bevalligheid in het spreken*, *in boert enz.*, *aartigheid*, *bij voorb.* magnus in jocando lepos, Cic. Or. I, 7. *En dewijl vernuft hier bij de hoofdzaak is*: *van daar* 3) *vernuft*, *voor zoo ver het tot boert*, *en gevolglijk tot vermaak van anderen verstrekken zal*, *bij voorb.* in utroque genere leporis, Cic. Or. II, 54: scurrilis, Cic. Brut. 38 extr.: insit lepos, Cic. Off. I, 37 extr.

LEPORARIUM, i, n. (*misschien* scil. stabulum), *eene plaats*, *waar niet alleen haazen*, *maar ook andere beesten*, *bij voorb.* om te mesten, *bewaard worden*, *zoo als* Varro, R. R. III, 3 in. *en* 12 in., *zegt*, *eene diergaarde*: *van daar* in leporario apri fuere, Ibid. 3 extr.: cf. Gell. II, 20.

LE-

LEPORINUS, a, um, van een haas, bij voorb. coagulum, Varr. R. R. II, 11: cinis, Plin. H. N. XXVIII, 11.

LEPOS, zie Lepor.

LEPRA ae, f. of in 't gemeen Plur. Leprae, arum, zekere kraauwaadje of uitslag, waar door de huid, met eene korst bezet wordt, melaatsheid, Plin. H. N. XX, 17 en 21 extr. XXIV. 8. XXXII, 9 Singular staat Scribon. Larg. 250.

LEPUS, ŏris, m. 1) een haas, Plaut. Perf. III. 3. 31. Virg. Georg. I, 308: van daar leporem aliis excitare, Petron. 131, of exagitare, Ovid. Art. III, 662. een haas voor anderen opstooten, als een spreekwoord, d. i. het voordeeligs uitvinden, om het anderen te laten genieten: lepus tute es & pulpamentum quaeris, zegt een grappenmaker, Terent. Eun. III, 1, 36, gij zijt zelve een haas, en zoekt, (elders) een lekkerbeetjen, welke slag wat duister is: ook van het vrouwlijk geslacht, bij voorb. Lepus, cum praegnans sit, Varr. R. R. III, 12: lepus solus — superfetat, Plin. H. N. VIII, 55: doch, het staat ook Gen. Fem., bij voorb. Fecundae leporis, Horat. Sat. II, 4, 44, alwaar echter andere Edd. fecundi (foecundi) hebben: ook als een liefkoozend woordjen, mi lepus, Plaut. Caf. I, 50, mijn haasjen! 2) zekere zeevisch, Plin. H. N. IX, 48. XXXII, 1; of het de zeehaas is, weet ik niet. 3) de haas, een gestarnte, Hygin. Astron. II, 33. III, 22. Cic. Arat. 121. en 276. Cic. Nat. D. II, 44.

LEPUSCŬLUS, i, m. een haasjen: ook in 't gemeen een haas, Cic. Nat. D. I, 31 extr. Colum. IX, 1 extr.

LERIA, i. e. ornamenta tunicarum aurea, Fest.

LESSUS, i of us, (zeker is het niet, dewijl alleen de Accusat. voorkomt) m. een treurig geschrei, een gehuil, bij voorb. bij eenen dooden, Cic. Leg. II, 23 extr.: van daar lessum facere alicui, Plaut. Truc. IV, 18, of lessum funeris causa habere, Cic. Leg. II, 23 e legg. XII Tabul., een dooden treurig beweenen.

LETALIS (**LETHALIS**), e, doodlijk, bij voorb. vulnus, Virg. Aen. IX, 580. Suet. Caes. 82: ensis, Ovid. Met. XIII, 392: hyemis, Ibid. II, 827: arundo, Virg. Aen. IV, 73: serpens, Stat. Theb. VI, 40: dapes, Val. Fl. II, 155: venenum, Plin. H. N. XI, 35: lac guttatim letale est, Ibid. 41: Not. Letale voor letaliter, Stat. Sylv. IV, 4, 48. Ibid. Theb. XII, 760.

LETALITER (**LETHALITER**), doodlijk, op eene doodlijke wijze, Plin. H. N. XI, 37 sect. 81.

LETHALIS cet., zie Letal.

LETHARGIA, ae, f. i. q. lethargus, Plin. H. N. XXIV, 9 med.

LETHARGICUS, a, um, 1) met de slaapziekte bezocht, Horat. Sat. II, 3, 30. Plin. H. N. XXIV, 6. XXVI, 11: 2) daar toe behoorende, bij voorb. morbus lethargicus, Plin. H. N. XXIII, 1 in., i. e. slaapziekte.

LETHARGUS, i, m. de slaapziekte, d. i. eene onöverwinlijke begeerte, om onöphoudelijk te slapen, Horat. Sat. II, 3, 145. Sulpic. ap. Quintil. IV, 2 post med. Plin. H. N. XXX, 11. XXXII, 10: ook Plural., bij voorb. ocimum facit lethargos, Ibid. XX, 12: lethargos resolvere, Ibid. XXVIII, 8 post med.

LETHE, es, f. 1) vergetelheid, (λήθη): 2) in de Fabelkunde eene rivier der onderäardsche wereld, uit welke alle heengaande Schimmen drinken, en het voorledene vergeten zullen, bij voorb. non, secure biberes si pocula Lethes, excidere haec credam pectore posse tuo, Ovid. Pont. II, 4, 23: da mihi hebetantem pectora Lethea, oblitus potero non tamen esse tui, Ibid. IV, 1, 17: soporiferae si biberem pocula Lethes, Ibid. Trist. IV, 1, 47: alicui immittere Stygiam Lethen in viscera i. e. oblivionem, Lucan. V, 221: stabo ante ripas, immemor Lethe, tuas, Senec. Herc. Oet. 936: placido quieta labitur Lethe vado, demitque curas, Ibid. Herc. fur. 680: van daar Lethaeus, a, um, a) tot vergetelheid en tot den slaap eene betrekking hebbende, slaperig of vergetelijk makende, bij voorb. Lethaeo perfusa papavera somno, Virg. Georg. I, 78: ramus Lethaeo rore madens, Ibid. Aen. V, 854: Lethaei gramina succi, Ovid. Met. VII, 152: victaque Lethaea lumina nocte prement, Ibid. Art. III, 648: Lethaeus Amor i. e. amoris oblivionem faciens, Ibid. Remed. 551: Lethaei quassare silentia rami, Val. Fl. VIII, 84: vates Lethaea, Senec. Oedip. 230, i. e. verrukt, buiten zich, geweldig van zich zelven onbewust, doch, Gronovius wil repleta lezen: b) de rivier Lethe, en tevens de onderäardsche wereld betreffende, bij voorb. amnis, Virg. Aen. VI, 705. i. e. de rivier Lethe: dus ook gurges, Catull. LXV, 5: stagna, Prop. IV, 7, 91: ratis, Tibul. III, 3, 10. III, 5, 25, i. e. de boot van Charon; janitor, i. e. Cerberus, Stat. Sylv. III, 2, 112: tyrannus i. e. Pluto, Colum. X, 271: dii, Lucan. VI, 685: van daar vincula Lethaea rumpere alicui, Horat. Od. IV, 7, 27, i. e. den doodslaap vernietigen, van de dooden opwekken.

LETIFER (**LETHIFER**), a, um, den dood aanbrengende, doodlijk, bij voorb. arcus, Virg. Aen. X, 169: annus, Ibid. III, 139, i. e. pestelijk: ictus, Ovid. Met. VIII, 262: anguis, Stat. Theb. V, 628: certamen belli, Catull. LXIV, 395: locus (corporis); Ovid. Met. V, 133, gemeenlijk, wanneer de wond doodlijk is: morbus letifer alicui, Colum. VII, 12 extr.

LETO (**LETHO**), avi, atum, are, dooden: aliquem, Ovid. in Ibin 503. Ibid. Met. III, 55. Virg. Culic. 324.

LETUM (**LETHUM**), i, n. 1) de dood, bij voorb. consciscere sibi letum, Plaut. Mil. IV, 6, 26. Lucret. III, 81, zich dooden: pari leto esse affectis, Nep. Reg. 3: Eodem sibi leto esse pereundum, Cic. Div. I, 26. insanabili leto perire, Plin. H. N. XXIV, 17: mortem sibi parere, zich zelven dooden, Virg. Aen. VI, 434: emortuum mavelim malo leto, Plaut. Aul. IV, 5, 1: quam turpi leto pereamus, Cic. Att. X, 10 extr.: aliquem leto adimere, aan den dood ontrukken, Horat. Od. III, 22, 3: mortem ferre, den dood brengen, of met zich brengen, of veroorzaken, Virg. Aen. XI, 872: aliquem leto dare, aan den dood overgeven, d. i. dooden, Virg. Aen. V, 806. Ovid. Her. II, 147. Phaedr. III, 16, 18: van daar leto datus gedood, dood, verstorven, Cic. Leg. II, 9 extr. e legg. XII tab.: cf. Varr. L. L. VI, 3: dus ook aliquem demittere leto, Val. Fl. VII, 314: Not. motus letique potitum, Lucret. IV, 770, alwaar het één te veel schijnt. Not. Letum als persoon in de onderwereld, Virg. Aen. VI, 277: 2) de ondergang, vernietiging, bij voorb. Teucrum res eripe leto, Virg. Aen. V, 609, ten zij dit de eerste beteekenis is. Wanneer het van λήθη is, dan schrijft men beter lethum: is het van letum, het Supinum van leo, dan is letum zekerlijk beter.

LEVAMEN, ĭnis, n. i. q. levamentum, een middel van verligting, verligting, Cic. Att. XII, 16: curae, Virg. Aen. III, 709: cf. Ovid. Her. III, 62. Tac. Ann. XII, 5. Martial. VI, 68, 5.

LEVAMENTUM, i, n. i. q. levamen, middel van verligting, verligting, bij voorb. miseriarum, Cic. Fin. V, 19: doloris, Plin. Ep. VIII, 19: tributi, Tacit. Hist. I, 8: sine levamento, Ibid. Ann. IV, 66: levamentum praestare, Plin. H. N. XXX, 3: res est mihi levamento, Cic. Att. XII, 43.

LEVATIO, onis, f. 1) verligting, alicui esse levationi, Cic. ad Div. VI, 4 extr., verligting bezorgen: dus ook habere levationem aegritudinum, Cic. Tusc. I, 49 extr., i. e. verligting bezorgen: dus ook levationem invenire molestiis voor molestiarum, Ibid. V, 41 extr.: doloris, officii debiti, Cic. Att. XII, 23: periculis, Vellej. II, 130: van daar vermindering, bij voorb. vitiorum, Cic. Fin. IV, 24: aegritudinum, Cic., zie hier voor: 2) de opheffing in de hoogte, bij voorb. onerum facere levationes, Vitruv. X, 8.

LEVATOR, oris, m. 1) een verligter: van daar een verminderaar: 2) die het in de hoogte heft: van daar wegnemer, dief, Petron. 140 extr.

LEUCASPIS, idis, f. met witte schilden verzien, bij voorb. phalanx, Liv. XXXIV, 41.

LEUCE, es, f. (eigenlijk wit), 1) witte populier: 2) zeker kruid, met eene witte streep, Plin. H. N. XXVII, 11 extr.: ook een soort van wilde uijen, Plin. H. N. XIX, 5 med.: 3) eene soort van witte vlakken op de huid, Cels. V, 28 sect. 19.

LEUCOION, i, n. eigenlijk, witte viooltjens, (violier), Colum. IX, 4. X, 97, is misschien witte Leucoja.

LEUCOPHAEATUS, a, um, zwartkleurig of donkerkleurig gekleed, bij voorb. amator, Martial. I, 97, 5.

LEUCOPHAEUS, a, um, zwartkleurig, donkerkleurig, bij voorb. vellera, Vitruv. VIII, 3 post med.: pannus, Plin. H. N. XXXII, 10.

LEVENA of **LEVINNA** homo, Laber. ap. Gell. XVI, 7, voor levis.

LEVICULUS, a, um, i. q. levis, ligt: van daar 1) ijdel, bij voorb. Demosthenes, Cic. Tusc. V, 36: 2) gering, slecht, bij voorb. res, Gell. XIII, 30 ver.

LEVIDENSIS, e, 1) ligt geslagen of gewerkt, dun, bij voorb. vestis, Isidor. Orig. IX, 23: 2) Tropisch, slecht, gering, bij voorb. munusculum, Cic. ad Div. IX, 12.

LEVIFIDUS, a, um, van slechte geloofwaardigheid, die men niet vertrouwen kan, Plaut. Perf. II, 2, 61.

LEVIGATIO (**LAEVIG.**) onis, f. het glad maken, Vitruv. VII, 1.

LEVIGO of **LAEVIGO**, avi, atum, are, glad maken, bij voorb. [illegible], Varr. R. R. III, 11: [illegible] Colum. II, 7: eurom, Plin. H. N. XX, [illegible] falce, Ibid. XVII, 14: [illegible] aeque levigat (scil. [illegible]) [illegible] XXXVI, 6 extr. van daar 1) [illegible] maken, bij voorb. alvum, [illegible] 2) tot poeder wrijven, [illegible] na, Colum. VI, 17: [illegible] Ibid. VII, 5 med.: contrita [illegible], Ibid. XII, 41 extr.: omnia in [illegible], Ibid. IX, 13, 50 [illegible]

LE-

Digitized by Google

LEVĬPES, ĕdis, *ligtvoetig*, *d. i. ſnel te voet*, *bij voorb.* lepus, Cic. Arat. 121: *ook zegt* Varro R. R. III, 12 extr. *de haas* (lepus) *heeft daar van den naam*, *omdat hij* levipes *is*.

LEVIR, i, m. *een zwager*, *d. i. mans broeder*, Pandect. XXXVIII, 10, 4, *of de vrouws broeder*, Feſt.

LEVIS *of* **LAEVIS**, e, *glad*, *d. i. niet ruw of hard*, *bij voorb.* locus, Cic. Partit. 15: corpuſcula levia, alia aſpera cet., Cic. Nat. D. I, 24: marmor, Virg. Ecl. VII, 31: braſſica, Cato R. R. 157: levior detritis conchis, Ovid. Met. XIII, 792: leviſſima corpora, Lucret. IV, 663: pharetra, Virg. Aen. V, 558, *glad gewerkt: van daar* 1) *glad*, *blank*, *bij voorb.* pocula, Virg. Aen. V, 91. 2) *glad*, *ongebaard*, *zonder baard*, *bij voorb.* juventas, Horat. Od. II, 11, 6: crura, Juvenal. VIII, 115: canis, Ibid. 35: os, Tibull. I, 9 (8), 31: *van daar glad*, *jeugdig of teder*, *fraai*, *bij voorb.* pectus, Virg. Aen. XI, 40, i. e. *jeugdig*: *dus ook* humeri, Ibid. VII, 815: ſenex, Ovid. Faſt. III, 745, i. e. *kaal*. 3) *glad*, *glibberig*, *bij voorb.* ſanguis, Virg. Aen. V, 328: *van daar*, *glibberig makend*, *bij voorb.* malvae, Horat. Od. I, 31, 16. *Ook miſschien* 4) *wel gewreven of geweekt*, *bij voorb.* quae teri debeant, dum levia habuerint mellis ſpiſſitudinem, Scrib. Larg. 201: haec terere oportet, donec levia paſſi habeant temperamentum, Ibid. 204. 5) *glad*, *d. i. heel galant*, *zeer opgeſchikt*, *bij voorb.* cum vir ſit levior ipſa, Ovid. Art. III, 437: cf. Perſ. I, 82. 6) *wel ſamenhangend of gevoegd*, *goed vloeijend*, *van de woorden eener reden of van een gedicht*, *bij voorb.* ſectantem levia, Horat. Art. 26: *doch*, Bentley *leest* lenia: *dus ook* concurſus verborum, Cic. Or. III, 43: oratio, Cic. Or. 5 extr., *alwaar er* aspera *tegen geſteld wordt*.

LĔVIS, e, *ligt*, *d. i. niet zwaar*, *bij voorb.* levior quam pluma, Plaut. Men. III, 2, 23: ſtipulae, Virg. Georg. I, 289: corytus, Ibid. Aen. X, 169: pondus leve, Ovid. Met. II, 261: pondus levius, Plin. H. N. XII, 9: piper leviſſimum, Ibid. 7: arma, Ovid. Triſt. III, 12, 19. *Ook ligt*, *d. i. niet bezwaard*, *bij voorb.* filius levior compedibus, Plaut. Capt. V, 4, 22: fixis in terram pilis, quo leviores in ardua evaderent, Liv. II, 65: levis armatura *ligte wapenrusting*, Caeſ. B. G. II, 10, *en ligt gewapende Soldaten*, Cic. Phil. X, 6. Brut. 37 cet., *zie* Armatura, *ook heeten zij* leves milites, Liv. VIII, 8, *alwaar zij beſchreven worden. Verder* terra levis, *in tegenſtelling van vette aarde*, Virg. Georg. II, 92, i. e. *ligte*, *magere*, *aarde*. *Ook ligt*, *ten aanzien der beweging*, *ſnel*, *behendig*, *gezwind*, *vlugtig*, *bij voorb.* curſus, Phaedr. I, 12, 8: concurſus, Nep. Iphic. 1: equus, Val. Fl. VI, 240: cervus, Virg. Ecl. I, 60, apes, Ibid. Georg. IV, 55: Parthi, Ibid. 314: Somnus (*God van den ſlaap*), Ib. Aen. V, 838: cf. 819: *ook* ſeq. *infinit.*: *bij voorb.* levis exſultare, Sil. X, 605: ire, Ibid. XVI, 487: *van daar ligt*, *boertig enz.*: *van de ligte*, *boertende Dichtkunst*, *bij voorb.* *van minnedichten enz.*, *bij voorb.* muſa, Ovid. Pont. IV, 16, 30: calamo levi ludimus, *van fabelen*, Phaedr. IV, 1, 1: *ook vlugtig*, *Tropisch*, *bij voorb.* auditio, Caeſ. B. G. VII, 42, *een vliegend gerucht*, *d. i. dat geen grond heeft*: *van daar* 1) *ligt*, *d. i. ligt te verteeren*, *bij voorb.* levior cibus, Celſ. II, 18: leviſſima ſuilla (caro eſt), Ibid.: levior piſcis cet., Ibid.: omne ferum animal domeſtico levius, Ibid.: 2) *ligt*, *gering*, *klein*, *ſlecht*, *bij voorb.* dolor, Cic. Fin. I, 12: praeſidium, Liv. XXII, 24: periculum levius, Caeſ. B. C. III, 26: merita, Ibid. II, 32: auditio, Caeſ. B. G. VII, 42, *vliegend gerucht*: genus ſcripturae, Nep. Praef.: ſuſurrus, Virg. Ecl. I, 56: pretium, Val. Fl. III, 627: numerus, Sil. X, 592: noxia, Terent. Hec. III, 1, 30: cauſa, Ibid. III, 4, 12: labor levis, Ibid. Heaut. II, 4, 19: levior labor, Plaut. Curc. II, 1, 2: praelium, Caeſ. B. G. VII, 36: Liv. XXII, 9: *van daar* leve, *eene kleinigheid*, *bagatelle*, *bij voorb.* in levi habere *voor eene kleinigheid houden*, *niet zeer achten*, Tacit. Hiſt. II, 21: *van daar van gedichten van ligten aart*, *boertend*, *bij voorb.* *minnedichten*, *fabelen*, *boertgedichten enz.*, *bij voorb.* muſa, Ovid. Pont. IV, 16, 30: calamo levi ludimus, Phaedr. IV, 1, 1. 3) *ſlecht*, *klein gewigt of gezag hebbende*, *niet veel geldende*, *bij voorb.* levia conquirere, Cic. Planc. 26: cauſa levior, Caeſ. B. G. VII, 4: auditio, Ibid. 42, *zie hier voor*: apud omnes leve & infirmum eſt, Cic. Roſc. Com. 2: auctor levis nec ſatis fidus, Liv. V, 15 extr.: judex levis, Cic. Cluent. 28, i. e. *een ſlecht richter*; *doch het kan ook ligtzinnig zijn*: levior erga aliquem, *zich ſlecht gedragende*, Plaut. Trin. V, 2. 28; *doch*, *het kan ook zijn onbeſtendig*: pecunia leviſſima, Cic. Roſc. Com. 5. 4) *ligt*, *d. i. ligt om te maken*, *bij voorb.* eo, quod leviſſimum videbatur, decurſum eſt, Liv. V, 23 extr. 5) *ligt*, *niet drukkende*, *zacht*, *bij voorb.* terra, Tibull. II, 4, 50, *te weten*, *aan den begravenen wenschte men* terram levem: *ook in 't gemeen zacht*, *teder*, *bij voorb.* aura, Sil. XV, 162: reprehenſio levior, Cic. Acad. IV, 32: umbra, Ovid. Met. V, 336: levius nomen, Cic. Tuſc. I, 40. Cic. Roſc. Am. 32: ſomnus, Horat. Epod. II, 27: *van daar van de Dichtkunst*, muſa, Ovid.: calamus, Phaedr., *zie boven*: *dus ook* vinum leviſſimum, Plin. H. N. XXIII, 1 poſt med., i. e. *niet ſterk*, *niet verveelend*, *niet dronken makende enz.*: *van daar* a) *niet ongezond of gezond* (ſalubris), *bij voorb.* terra *of* loca, Varr. R. R. I, 4 *en* 6. b) *inſchikkelijk*, *bij voorb.* alicui, Plaut. Trin. III, 2, 78. 6) *ligt in het veranderen van zijn gevoelen*, *ligtzinnig*, *onbeſtendig*, *bij voorb.* homo, Cic. Amic. 17: amicitiae, Ibid. 26: animus, Ovid. Art. 159: ſententia, Terent. Hec. III, 1, 32: cf. Caeſ. B. G. V, 28 extr.: *van daar ijdel*, *leugenächtig*, *niet waar ſprekende*, Tibull. I, 7, 62 (I, 6, 56): verba, Petron. 1, i. e. *ijdele*, *losſe woorden*. 7) *ligt*, *d. i. niet ſterk*, *zwak*, *bij voorb.* vinum, Plin. H. N. XXIII, 1, *zie hier voor*: praeſidium, Liv. XXII, 24.

LEVISOMNUS, a, um, *een' ligten ſlaap hebbende*, Lucret. V, 862.

LEVĪTAS *of* **LAEVĪTAS**, atis, f. 1) *de gladheid*, *de gladde geſteldheid eener zaak*, *bij voorb.* *van een ſpiegel*, Cic. Univ. 14: cf. Cic. Or. III, 25 poſt med. Plin. H. N. II, 3: *van daar Tropisch*, verborum, *de goede ſamenvoeging der woorden*, *de gelijkheid daarin*, *het wel vloeijende*, Quintil. X, 1 ante med. 2) *de gladheid of glibberigheid*, *bij voorb.* inteſtinorum, Celſ. II, 8 poſt med. IV, 16.

LĔVĪTAS, atis, f. *de ligtheid*, *d. i. gebrek van zwaarte*, *bij voorb.* armorum, Caeſ. B. G. V, 34: plumae, Lucret. III, 388: cf. Plin. H. N. XIII, 22: *van daar* 1) *ligtheid*, *d. i. ſnelheid*, Lucret. IV, 204 *en* 740: *van daar* 2) *Tropisch*, *de vlugtigheid*, *bij voorb.* amatoriae levitates, Cic. Fin. I, 18 extr., i. e. *in liefde*. b) *veränderlijkheid*, *onbeſtendigheid*, *vlugtigheid*, *bij voorb.* in populari ratione, Cic. Brut. 27: levitas comica, Cic. Nat. D. III, 19: inconſtantia, mobilitate, levitate — turpius? Cic. Phil. VII, 3: Et tantum (Fortuna) conſtans in levitate ſua eſt, Ovid. Triſt. V, 8, 18: mobilitate & levitate animi, Caeſ. B. G. II, 1. c) *ligtzinnigheid*, *bij voorb.* videre levitatem hominis, Cic. Phil. II, 31 in: ſecundas res immoderate ferre levitatis eſt, Cic. Off. I, 26: *van daar boertächtigheid*, *moedwil*, *bij voorb.* poëtica, Petron. 117 in. d) *de beweeglijkheid van zijne plaats of veränderlijkheid*, *bij voorb.* Termine, poſt illud levitas tibi libera non eſt, Ovid. Faſt. II, 673. 2) *ligtheid*, *onwigtigheid*, *ongegrondheid*, *geringvoegelijkheid*, *bij voorb.* opinionis, Cic. Nat. D. II, 17. 3) *ſlechte geſteldheid*, *bij voorb.* judiciorum, Cic. in Caecil. 3: Eadem levitate eſt cupiditas, Cic. Tuſc. IV, 31.

LEVITER, *ligt*, *d. i. niet zwaar*, *bij voorb.* armati, Curt. IV, 13. VIII, 11: *van daar* 1) *ligt*, *d. i. niet drukkend*, *niet bezwaarlijk*, *zonder nadeel*, *bij voorb.* levius caſura pila, Caeſ. B. C. III, 92, i. e. *met geringer ſchade*: Omnia levius caſura, Cic. Div. II, 10, *ligter*, *d. i. gelukkiger*, *beter*. 2) *ligt*, *d. i. zonder bezwaarlijkheid*, *zonder moeite*, *bij voorb.* ferre i. e. *ledaard verdragen*, *bij voorb.* levius ferre, Cic. ad Div. IV, 3: leviſſime ferre, Cic. Provinc. 20: leviter capi, Plin. H. N. IX, 10, i. e. *ligt*, *zonder zonderlinge moeite*. 3) *ligt*, *d. i. weinig*, *gering*, *niet zeer*, *een weinig*, *bij voorb.* ſaucius, Cic. Invent. II, 51, *ligt gewond*: leviter eminentes, Cic. Nat. D. II, 57: leviter aegrotare, Cic. Off. I, 24: leviter eruditus, Cic. Or. III, 6: leviter inflexum bacillum, Cic. Div. I, 17: collis leviter faſtigatus, Caeſ. B. G. II, 8 Ed. Cellar.: *doch de* Ed. Oudend. *heeft* leniter: leviter recreata mens, Suet. Ner. 41: quae libro quinto leviter in tranſitu attigeram, Quintil. VII, 3 poſt med.: leviter agnoſcere, Cic. Fin. II, 11: non leviter lucra ligurriens, Cic. Verr. III, 76: ſtudia non leviter attigerat, Suet. Gramm. 9: tundere baccas, Plin. H. N. XVII, 10 ante med., *ligt*, *d. i. niet zeer*: *van daar* ut leviſſime dicam, Cic. Cat. III, 7, i. e. *op dat ik het op het zachtſte uitdrukke*: *van daar* levius *minder*, *bij voorb.* miſer. Horat. Sat. II, 7, 19: levius dolere, Ovid. Pont. I, 9, 30: *van daar*, *zacht*, *zoetjens*, *bij voorb.* dicere Ovid. Her. III, 80: *dus ook* Cic. Sull. 10 med. *Doch de* Ed. Erneſt. *heeft* leniter, *in gelijken zin*: *van daar* ut leviſſime dicam, Cic. Cat. III, 7, i. e. *op het zachtſte enz.* 4) *ſlecht*, *d. i. niet zeer*, *niet zonderling*, *bij voorb.* hoſpitium hoc leviter laudabitis, Plaut. Poen. V, 3, 35, *ſlecht prijzen*, *d. i. berispen*: *dus ook* bene volumus leviter lenonibus, Ibid. III, 3, 9, i. e. *wij zijn hun juist niet gunſtig*: porta levius cuſtodiebatur, Curt. IV, 10 poſt med.

LĔVO *of* **LAEVO**, avi, atum, are, *glad maken*, *polijsten*, *gladden*, *bij voorb.* tigna, Lucret. V, 1266: os, Celſ. VIII, 3 extr.: menſas, Stat. Theb. I, 529: vitem — reſecato & plagam levato, Co-

lum.

lum. de arb. 8: vultum, Cic. fragm. ap. Non. 6. n. 98: *dus ook* levatus, a, um, *bij voorb.* cubilia tectorio levata, Varr. R. R. III, 6: orbes menfarum, Senec. ad Helv. 11: fpecula, Virg. Aen. V, 306: homines vulfi levatique & multas comas acu comentes, Quintil. II, 5 med.: faciliora ad coeuntium videntur, quae levatiora levioraque funt, Gell. XVII, 8 extr.: *van daar Tropisch, in gefchriften, bij voorb.* afpera levabit, Horat. Ep. II, 2, 123.

LEVO, avi, atum, are, 1) *ligter maken, verligten, bij voorb. iemand iet, wanneer men zegt* alicui aliquid *en* aliquem re, *bij voorb.* alicui paupertatem, Plaut. Epid. IV, 1, 19: moleftias, Cic. ad Div. IV, 3: curam, Cic. Att. I, 18: injurias, Caef. B. C. I, 9: viam fermone, Virg. Aen. VIII, 309: morbum alicui, Plaut. Mil. IV, 6, 57: metum alicui, Cic. Tufc. II, 24: curam levaffo *voor* levavero, Enn. ap. Cic. Senect. 1: fe infamia, Cic. Verr. III, 61: fe aere alieno, Cic. Att. VI, 2 ante med.: *van daar* a) aliquem. *iemand verligting ergens in bezorgen, of gedeeltelijk ergens van ontlasten, bij voorb.* te fafce, Virg. Ecl. IX, 65: *van daar* [illegible], *zuiveren, bij voorb.* dentes, Martial. XIV, 22, 2: fe aere alieno, Cic.: fe infamia, Cic., *zie hier voor: van daar* b) *ontlasten of bevrijden, bij voorb.* aliquem opinione, Cic. Amic. 20: aliquem metu, Liv. III, 22: animos religione, Liv. XXI, 62: fe vita, Varr. ap. Non. 4. n. 279. Not. *met den Genitivus, bij voorb.* me omnium laborum levas, Plaut. Rud. I, 4, 27. c) *verkwikken, oprichten, te hulp komen, bij voorb.* vulnus, Hor. Epod. XI, 17: artus feffos, Prud. Carm. faec. 63: me levarat tuus adventus, Cic. Att. XII, 50: animi exercitatione levantur, Cic. Senect. 11. d) *ligter maken, d. i. geringer maken, verminderen, verzwakken, verzachten, bij voorb.* inconftantia levatur auctoritas, Cic. Acad. IV, 22: fufpicionem, Cic. Verr. III, 59: invidiam, Liv. III, 21: pretia rerum, Tacit. Ann. II, 59: fitim, Ovid. Trift. IV, 8, 26: ora aqua, Ibid. Remed. 230: omen, Virg. Aen. III, 36, i. e. *verzachten, afwenden*: annonam, Liv. IV, 12. Cic. Mil. 27 in., *de prijs der granen*: [illegible], *het kan hier ook heeten, verligten, het welk het zelfde is.* e) *ondersteunen, bij voorb.* vitus auxilio, Virg. Aen. II, 452. Juftin. V, 2 extr.: membra cubito, Virg. Aen. IV, 690. *op den elleboog leunen: dus ook* levare membra gramine, Ovid. Faft. VI, 328. 2) *in de hoogte heffen of oprichten, bij voorb.* fuperpofitum capiti decus, Liv. I, 34, i. e. *den hoed*: De caefpite virgo fe levat, Ovid. Met. II, 427: cf. Ibid. Faft. IV, 528. Trift. I, 3, 94. Virg. Aen. IV, 690. Liv. XXI, 58: levare fe alis, *omhoog vliegen*, Liv. VII, 26: *ook zonder* alis, *bij voorb.* apis fe levat fublimius, Colum. IX, 12: levari i. e. levare fe, Ovid. Met. III, 440: levatus, a, um, i. e. fublatus, Plin. H. N. XXXII, 2 in.: manus, Quintil. II, 12 poft med.: *van daar* a) *wegnemen, bij voorb.* furca levat ille bicorni fordida terga fuis, Ovid. Met. VIII, 647, i. e. *neemt de schinken weg*: vincla, Virg. Aen. II, 146: decus capiti, Liv., *zie hier voor*: omen, Virg. Aen. III, 36: cultum, Cic., *zie hier voor*: *van daar verheffen, bekomen, bij voorb.* tributum, Pandect. I., 15, 4. b) *vermaken, verhaugen, opwekken, verkwikken, bij voorb.* me levarat tuus adventus, Cic. Att. XII, 50: animi levantur, Cic. Senect. 11:

van daar levari *zich vermaken, bij voorb.* luctu alicujus, Ovid. Met. V, 21.

LEVOR *of* LAEVOR, oris, m. i. q. levitudo, *de gladheid, gladde gesteldheid*, chartae, Plin. H. N. XIII, 12: cf. XXX, 12. Cic. Univ. 13: vocis, Lucret. IV, 547.

LEX, legis, f. *elk voorschrift*, 1) *dat men voor anderen maakt, en wel* 1) *van de hoogste Landsoverigheid, bij voorb. Koningen; of in de Republieken van den Senaat of van de volksvergadering, bij voorb. in Atheenen, Sparta enz.: dus ook in Rome, bij voorb.* leges regiae, i. e. *van de Koningen afkomstig: vervolgens kwamen de* leges XII tabul., *het welk XII tafelen met wetten waren, waar van de Romeinen er X uit Atheenen haalden, en de twee overigen werden in Rome vervaardigd, ten welken einde er ook* Decemviri legum fcrib. *in plaats van* Confuls *verkozen werden*, Liv. III, 33 feqq.: *bijzonder die plegtiglijk van het Romeinsche volk in de* Comitia *gemaakt en goedgekeurd werds, na dat zij hun te vooren van een Magistraatspersoon, voor de* Roftra, *voorgedragen en aangeprezen was; wanneer het van den kant des volks, dan wet, dan verordening; en van den kant des genen, die ze in voorslag bracht, een voorgeslagen wet of verordening, een* Bill *vertaald werds, bij voorb.* legem ferre, Cic. red. Sen. 5. Cic. Dom. 30, en Off. II, 21. Liv. III, 11. *of* rogare, Cic. Phil. II, 29, i. e. *een wet of volksverordening, voor het volk brengen, het zelve voordragen, of er een voorslag toedoen* (*ook heet* ferre legem *een wet of verordening maken, bij voorb. van het volk, bij voorb.* legem tulere comitiis, Liv. III, 55 in.: *ook van personen, die den voorslag doorzetten*, Cic. Agr. II, 12. Sext. 25, *wanneer men het insgelijks vertaalen kan, maken*: cf. Cic. Att. XIV, 12): promulgare, Cic. Dom. 27. Liv. III, 9, i. e. *openlijk bekend maken, openlijk aanslaan, opdat elk het lezen kan*: fcifcere, Cic. Planc. 14 extr., *van het volk goedkeuren, eene wet verordenen: dus ook* jubere, Cic. Balb. 17. Or. I, 14, i. e. *goedkeuren, verordenen: verders* accipere, Cic. Off. III, 30: repudiare, Cic. Amic. 25, i. e. *verwerpen*: *ook* antiquare, Cic. Leg. III, 17. Off. II, 21. Liv. V, 15, i. e. *verwerpen*: abrogare, Cic. Phil. V, 6. Brut. 62. Liv. IV, 35, *afschaffen; voorts* leges imponere alicui, Cic. Phil. VII, 5 Acad. IV, 8, *opleggen*: dare, Cic. Leg. I, 22. Cic. Agr. II, 19 en 20. Ovid. Met. II, 556, i. e. *geven*: facere, Cic. Phil. V, 3, *of* conftituere alicui, Cic. Caecin. 14, *of* ponere, Horat. Sat. I, 3, 105, i. e. *maken: ook* fancire, *maken, als er straffen in vervat zijn*, Cic. Amic. 12: *ook* condere, Liv. III, 34: *ook* ftatuere fibi, Cic. Verr. III, 2 extr.: *ook* fcribere alicui, Cic. Dom. 18, i. e. *voorschrijven: ook* figere, *aanslaan*, Cic. Att. XIV, 12: *ook* dicere, Ovid. Her. XII, 39. Virg. Aen. XI, 322, *het welk tot* n. 2. *behoort; verders* perferre, Liv. XXXIII, 46. II, 56. Cic. Att. III, 1 extr., *een voorslag doorzetten, waar voor* ferre *staat*, Cic. Agr. II, 12. Sext. 25. Att. XIV, 12: *dus ook* negligere, evertere, perfringere, Cic. Cat. I, 7: negligere, perrumpere, Cic. Leg. I, 15: legibus aliquem folvere, *iemand daar van ontslaan*, Cic. Phil. XI, 5: legibus cedere, Cic. Mil. 23. *van daar* lege *wettmatig, volgends de wet*, Terent. And. IV, 5, 3: legibus *naar de wetten, of wettmatig*, Terent. Phorm. IV, 3, 21. Nep. Chabr. 1. Ibid. Phoc. 3: *van daar* lege agere *wettmatig handelen, bij voorb.* lictor lege agit, Liv. XXVI, 15. *wanneer hij het vonnis van den Richter volvoert: dus ook* lege agere, Cic. Or. I, 36 en 58. Terent. Phorm. V, 7, 90. Plaut. Mil. II, 5, 43. Nep. Timol. 5. Ovid. Faft. I, 48, i. e. *wettmatig of geregtelijk bestaan*, *waar voor ook staat* legibus experiri, Nep. Timol. 5: aliquid fub legis vincula conjicere, Liv. IV, 4, *aan de wet onderwerpen, tot eene wet maken*: per legem ire, Ovid. Her. XVI, 267, i. e. *zich onderwerpen, op zich nemen, zich laten gevallen. Ook volgt* ut *achter* lex, *bij voorb.* lex eft, ut oct., Cic. Invent. II, 31 en 32. Not. lex *is niet alleen de wet, verordening, voor onderdanen, maar ook elk voorschrift*, (*wet*) *voor elk een, gelijk dan boven eenige plaatzen daar toe hooren, bij voorb.* legem ftatuere fibi, Cic. cet. 2) *elke regel of voorschrift, bij voorb. in eene kunst of wetenschap, bij voorb.* verfibus eft certa lex, Cic. Or. 58: Hanc ad legem formanda oratio eft, Cic. Or. III, 49: in certando legi obediebat, Suet. Ner. 24: lex grammatica, Gell. XIII, 20 poft med.: legem fibi ftatuere, Cic., *zie boven*: legem dare i. e. *bevelen*, Ovid. Met. II, 556, dicere alicui legem, Ovid. Her. XII, 39, *voorschrift geven*: vitae lex, Cic. Tufc. III, 16 in., *een regel, waar naar wij altijd dienen te leven, of die aan ons leven wordt voorgeschreven*: *van daar* a) *de regel of voorgeschreven wijze, bij voorb.* qua fidera lege mearent, Ovid. Met. XV, 71: *doch het kan ook zijn orde: bij* [illegible] *is het het zelfde.* b) *de aart en wijze, dewijl deze eene soort van voorschrift is, gesteldheid, bij voorb.* fub lege loci, Ovid. Halieut. 32: cf. Ibid. Am. III, 4, 20. c) *omstandigheid, gesteldheid eener zaak, bij voorb.* optima lege, Cic. Agr. II, 11 extr. Cic. Harufp. 7 extr., i. e. *met de beste omstandigheden of voordeelen.* d) *regelmatigheid, orde, van daar* fine lege *zonder regel, onregelmatig, ordelijk, niet naar de behoorlijke orde, bij voorb.* jacent fparfi fine lege capilli, Ovid. Her. XV, 73: equi — fine lege ruunt, Ibid. Met. II, 204: cf. XI, 489. Val. Fl. VI, 445: legem dare rudibus capillis, Senec. Hippol. 319. i. e. *ordenen, in orde brengen.* 3) *elk Contract, omdat die een voorschrift is, bij voorb.* in mancipio lege, Cic. Or. I, 39, i. e. *in het koopcontract: van daar* lex cenforia, Cic. Verr. I, 55. III, 7: *ook enkel* lex, Cic. Verr. I, 51 en 55 in. III, 7. [illegible], Cato R. R. 146, *is het Contract, dat de Censors of ook andere lieden aan de* [illegible] *of pachters voorlegden, en met hun [illegible], wanneer het [illegible] [illegible], verhuringscontract enz. moet [illegible] worden: van daar* legem edicere, *dit Contract bekend maken*, Cic. Verr. III, 7 [illegible] *wijls is het alleen een punt, of een voorwaarde daar in, of voorwaarde in 't gemeen, bij voorb.* accipiunt legem, Ovid. Met. IV, 170, i. e. *voorwaarde*: [illegible] legea perlego, Plaut. Mil. IV, 1, 9, i. e. *lees de punten van het Contract*: pacem his legibus: [illegible], Nep. Timoth. 4: pax data Philippo his legibus, Liv. XXXIII, 30, [illegible] *voorwaarde*: pacunt compofitam lege [illegible] [illegible], Virg. Aen. XII, 315: [illegible] rus dicere, Ibid. XI, 322, [illegible] *ten, voorwaarde*, [illegible] lex, Ovid. Her. XII, 39 [illegible] *voorwaarde of voorschrift*: [illegible] propofuit partibus, Plaut. III, 15, 5, i. e. *voorwaarde, voorslag*: [illegible]

Digitized by Google

te dedam, ea lege atque omine, ut si te — exemerim, pro te molam, Terent. And. I, 2, 18: van daar Tropisch, voorwaarde, bij voorb. homines ea lege natos, Cic. ad Div. V, 16, met die voorwaarde: dus ook lex vitae, Cic. Tusc. III, 16 in., de voorwaarde des levens, d. i. die wij, als 't ware, bekomen hebben, toen wij geboren werden, dat wij ons naamlijk de menschlijke lotgevallen zouden laten gevallen. II) een voorschrift, dat men zich zelven geeft, bij voorb. legem sibi statuere, Cic. zie boven: van daar de gewoonte, de wijze, die iemand heeft en daar hij naar leeft, als naar eene wet, bij voorb. mea lege utar, Terent. Phorm. III, 2, 48: van daar in 't gemeen, wijze, gesteldheid, bij voorb. loci, optima lege, zie n. 2, b en c.

LEXIDIUM, i, n. een woordjen, Gell. XVIII, 7.

LEXIS, is, f. een woord, Lucil. ap. Cic. Or. III, 43. Or. 44 en ap. Quintil. IX, 4 post med. §. 113: non lexis magna, sed phrasis, Senec. Controv. III praef. ante med.

LIBAMEN, inis, n. i. q. libamentum, 1) het geen, bij de offeranden, ter eere van de Goden uitgegoten of gestrooid werdt, eene offering, offerände, bij voorb. cumulat libamine flammam, Valer. Flacc. I, 204: libamina prima, Virg. Aen. VI, 246: patera libamina Bacchi ferens, Val. Fl. V, 193: caespes libamine humigatus i. e. vino effuso, Apul. Flor. I in: ook het alles, wat mede op den brandstapel geworpen werdt, libamen, Stat. Theb. VI, 224: cf. Ovid. Fast. III, 733, welke dit woord a Libero i. e. Baccho afleidt. 2) de eerste vermindering van eene zaak, bij voorb. capies libamina famae, Ovid. Her. IV, 27, zult mijne eere het eerst verminderen.

LIBAMENTUM, i, n. i. q. libamen, 1) het geen, bij het offeren, ter eere van de Goden uitgestort, of gestrooid werdt, offering, offerände, bij voorb. sacrificiorum, Cic. Leg. II, 12, i. e. daarbrenging der offerände: libamenta Veneri solvere, Justin. XVIII, 5: Oceano libamenta dare, Ibid. XII, 10: libamenta ad aras tuli, Stat. Sylv. III, 1, 164. 2) Tropisch, eene eerste proeve, proefstuk, bij voorb. hoc breve ex Dialectica libamentum dedisse nunc satis erit, Gell. XVI, 8 extr.: primitias quasdam & quasi libamenta ingenuarum artium dedimus, Gell. praef. post med.

LIBARIUS, a, um, zich met koeken (liba) bezig houdende, daar toe behoorende: van daar libarius scil. negotiator, die koeken verkoopt, koekhandelaars, Senec. Ep. 56: men kan ook artifex verstaan, d. i. koekenbakker.

LIBATIO, onis, f. het uitstorten of uitstrooijen ter eere van eene Godheid, het offeren, Cic. Harusp. 10.

LIBELLA, ae, f. i. q. libra: gevolglijk 1) een pond; van daar i. q. as, een as, een kleine munt, het tiende deel van een Sestertie, Varr. L. L. IV, 16: villam locare libellis in pedes quinque, Cato R. R. 15: librales (unde etiam nunc libella dicitur) adpendebantur asses, Plin. H. N. XXXIII, 3: van daar wordt het als een spreekwoord, van een kleine munt gebruikt, een duit, een penning, bij voorb. quis unam libellam dedisset? Cic. Verr. II, 10: una libella liber possum fieri, Plaut. Capt. V, 1, 27: van daar ad libellam, Cic. Rosc. Com. 5, op een penning na, d. i. naauwkeurig. Not. Cicero zegt, Attic. VII, 2, Fecit te (heredem) ex libella, me ex teruncio i. e. misschien, u ten erfgenaam van het geheel, doch, dat gij mij een vierde afstaat: of u ten erfgenaam voor drie vierde, mij voor een vierde: sommigen verklaaren het anders. 2) een werktuig, om de horizontaalvlakte te onderzoeken; paslood, Lucret. IV, 518. Plin. H. N. VII, 56: structuram (parietis) ad normam & libellam fieri, Plin. H. N. XXXVI, 22 extr.: materia ad regulam & libellam exigitur. Ibid. 25 post med.: collocare & expolire aliquid ad regulam & libellam, Vitruv. I, 6 ante med.: van daar locus ad libellam aequus, Varr. R. R. I, 6, i. e. volkomen, lijnrecht.

LIBELLIO, onis, m. 1) een boekhandelaar, Stat. Sylv. IV, 9, 2. 2) quem libellionem esse sciebant, Varr. ap. Non. 2. n. 499.

LIBELLUS, i, m. is 1) elk klein geschrift of boekjen, al bevatte het slechts weinig bladen, bij voorb. 2) een boekjen voor het geheugen, journaal, lijst, opstel, bij voorb. memoriae causa retulit in libellum, Cic. Phil. I, 8: libellum ipsius habeo, Cic. Att. VI, 1 ante med., en te voren: mandatorum mihi libellum dedit: verders hoc libellis non continetur, Quintil. VI, 2: dus ook libelli gladiatorum, i. e. lijst, Cic. Phil. II, 38: cf. Cic. Verr. II, 74 extr. Vellej. II, 67: significent id libello manu sua subscripto, Pandect. XXXIX, 4, 4, i. e. lijst: doch, het kan ook zijn een getuigschrift, dat alles waar is: ook staat er liber memorialis voor, Suet. Aug. 56: dus ook ut ex libellis suis animadverti, Brut. in Cic. Epist. ad Div. XI, 11, i. e. uit zijne papieren, uit zijn journaal: sommigen verklaren het, Brieven, maar, misschien verkeerd. b) een gedicht, Cic. Arch. 10: van daar hos libellos i. e. gedichten, Stat. Sylv. I praefat. c) een dagvaardingsbrief, Plaut. Curc. I, 3, 6, alwaar libellus Venerius boertend staat: ook een klaagschrift, schriftlijke aanklagt, Juvenal. VI, 243. Pand. XLVIII, 2, 3. Plin. Ep. IX, 15. d) een geschrift, waar bij een huis te koop geveild wordt, Cic. Quint. 6 extr. Senec. Benef. IV, 12. e) een request, verzoekschrift, bij voorb. libellum composuit — ut darem Caesari, Cic. Att. XVI, 16: libellis ceteris, Suet. Caes. 81 extr.: ook staat er supplex bij, bij voorb. supplicibus libellis, Martial. VIII, 31, 3: van daar libellos signare, Suet. Aug. 50, of subnotare, Plin. Ep. I, 10, i. e. ondertekenen; gevolglijk beäntwoorden: libellos agere, daar over gesteld zijn, om de verzoekschriften aan te nemen, Requestmeester zijn, Pandect. XX, 5, 22: a libellis (scil. homo of servus) i. e. een beambde hier toe, die ze aanneemt, overgeeft, beantwoordt, bij voorb. Epaphroditum a libellis — condemnavit, Suet. Domit. 14. f) een uitnodigingsschrift, bij voorb. tot het aanhooren eener redenvoering, Auct. Dial. de Orat. (achter Tacitus) 9 med. g) een brief, Brut. in Cic. Epist., zie hier voor. 2) een geschrift of boek, wanneer men verkleinend, bescheiden, of spottend spreekt, boek of boekjen, bij voorb. scripsi in libello, Cic. Or. I, 21: libellis, Horat. Ep. I, 13, 4: libellis operam daret, Liv. XXIX, 9 extr., i. e. hij studeerde, hield zich met boeken op. 3) een boekwinkel, bij voorb. in libellis, Catull. LV, 4.

LIBENS of **LUBENS**, zie Libet.

LIBENTER of **LUBENTER**, gaarn, met vermaak, bij voorb. audire, Cic. in Caecil. 12. Terent. Phorm. III, 2, 3: libenter id homines, quod volunt, credunt, Caes. B. G. III, 18: miserum esse libenter, Horat. Sat. I, 1, 63: non lavi magis libenter, Plaut. Most. I, 3, 11: eoque libentius, Nep. Ages. 6, i. e. liever, met des te meer genoegen: cum illa libenter vivis: etenim bene libenter victitas, Terent. Eun. V, 8, 44, i. e. eet gaarn goed en lekker: libenter coenare, Cato R. R. 156, i. e. met graagte: Nusquam se libentius coenasse, Cic. ad Div. IX, 16, i. e. met meer graagte: libentissime dare, Cic. Off. IV, 27 extr., met het grootste vermaak: loco libentissime uti, Cic. Leg. II, 1.

LIBENTIA of **LUBENTIA**, ae, f. 1) vrolijkheid, genoegen, Plaut. Stich. II, 1, 3. Not. Plural., Gell. XV, 2 extr. 2) als eene Godin of persoon, Plaut. Asin. II, 2, 2.

LIBENTINA of **LUBENTINA**, ae, f. een bijnaam van Venus, Cic. Nat. D. II, 23. Varr. L. L. V, 6.

LIBER, ĕri, m. 1) Bacchus, de uitvinder van den wijn, Cic. Nat. D. II, 24. III, 21. Virg. Georg. I, 7: hij heet ook Liber pater, Varr. R. R. I, 2 post med. Horat. Ep. II, 1, 5. Plin. H. N. IV, 10 extr. Curt. VIII, 2 en 5. IX, 2. Not. Cicero Nat. D. II, 24 zegt, dat hij heet Liber (i. e. filius), omdat hij een zoon van Ceres is: alwaar hij ook eenen dubbelen Liber aanhaalt: terwijl hij Ibid. III, 23 van eenen vijfvuldigen Bacchus gewaagt. 2) de wijn zelve, bij voorb. sine Cerere & Libero friget Venus, Terent. Eun. IV, 5, 6: welke woorden ook Cicero Nat. D. II, 23 aanhaalt, na vooräf gezegd te hebben: cum fruges Cererem adpellamus, vinum autem Liberum: dus ook Liberum & Cererem pro vino & pane licentius dicimus, quam ut fori severitas patiatur, Quintil. VIII, 6 ante med.: verax Liber, Horat. Sat. I, 4, 89: Flos Liberi, Plaut. Cist. I, 2, 8: lepos Liberi, Ibid. Curc. I, 2, 4.

LIBER, ĕri, m. een zoon, Cod. Just. III, 28, 33 in. V, 9, 8 extr. Quintil. Decl. II, 3. gemeenlijk komt voor de Pluralis Liberi, orum, de kinderen, d. i. zoons of dochters, gevolglijk alleen kinderen met betrekking tot de ouders; maar niet tot de jaaren. Gevolglijk, zegt men wel: de kinderen van Cicero: maar niet; zij zijn nog kinderen, (en geene mannen), bij voorb. cum conjugibus & liberis, Cic. Att. VIII, 2: cum ex Fadia filia liberos habuisse, Ibid. XVI, 11: liberos suscipere, verwekken of krijgen, Cic. Verr. III, 69: liberos procreare, Cic. Tusc. V, 37, of gignere ex aliqua, Tacit. Ann. IV, 3: dus ook liberis operam dare, Cic. Off. I, 35, kinderen teelen. Jus trium liberorum, het regt van drie kinderen, d. i. zeker privilegie, dat een vader van drie kinderen genoot, en dat een ander, die geene kinderen, of min dan drie hadt, miste, bij voorb. in het verzoeken, om een ambt, hadt hij den voorrang, hij kon ook voor zijn 25 jaar tot eer-ambten komen enz. Doch, somtyds schonken de Keizers dit jus trium liberorum aan zulken, die geene drie kinderen hadden, Plin. Ep. II, 13. X, 2 en 95, 96. Suet. Galb. 14: het heet ook jus trium natorum, Martial. II, 91, 6. III, 95, 6: of jus tergeminae prolis, Stat. Sylv. IV, 8, 21: van daar boertend, jus trium petit a Caesare discipulorum, Martial. X, 60, 1. Not. 1) Liberi wordt dikwijls van één kind gebruikt, maar gemeenlijk in hartstogt,

Digitized by Google

toegt of redenerkundig, *wanneer men het* genus *voor de* species, *het geheel voor een deel, zet*, *bij voorb. men zegt tot iemand, die maar één kind heeft, gij weet, wat het is, kinderen op te voeden enz.: dus ook de Ouden*, *bij voorb.* liberi inventi (sunt) invito patre, Terent. And. V, 3, 20, *zegt een vergramd vader tegen den zoon, die tegen den wil des vaders getrouwd was, en een kind verwekt hadt. Doch, somtijds staat* liberi *voor één kind*, *bij voorb.* Vellej. II, 58. Cic. Phil. I, 1, *alwaar van den zoon van* Antonius *gesproken wordt, ten zij men zeggen wil, dat* Cicero *hier als Redenaar gesproken heeft, en dat* Vellejus Cicero *heeft nagevolgd. Verders:* liberum est tibi generum deligere, cujus fidei liberos tuos (i. e. Tulliam) te tuto committere putares: an ut ea liberos — pareret? *zegt* Sulpicius *tot* Cicero *in* Ep. Cic. ad Div. IV, 5, *ten zij men zeggen wil, dat hij, door* liberos *den zoon van* Cicero *mede verstaat, voornaamlijk, dewijl er* ea, *en niet* ii *op volgt:* habitus sis in liberum loco, Cic. Verr. I, 15: meos perditum ires liberos i. e. filiam meam, Plaut. Aul. IV, 10, 6: *ook zegt* Cajus, Pandect. L, 16, 148, non est sine liberis, cui vel unus filius unave filia est. 2) liberi *voor kleinkinderen, kindskinderen enz.*, *bij voorb.* liberi vocantur usque ad trinepotem, Pandect. XXXVIII, 8, 10: liberorum appellatione nepotes & pronepotes ceterique — continentur, Ibid. L, 16, 220. 3) *Ook staat* liberi *van beesten*, Plaut. Capt. IV, 2, 38. 4) liberum *voor* liberorum, *is menigvuldig*, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 15. Liv I, 13. Acc. ap. Cic. Tusc. III, 9. Tacit. Ann. II, 38. III, 25 *en* 35: *in* liberum *was meer gewoon*, *volgens* Cic. Or. 46 in. 5) progenies liberum (i. e. liberorum), Liv. I, 13, *voor* liberi.

LIBER, bri, m. 1) *de bast, de weeke of binnenste schors van den boom*, Cic. Nat. D. II, 20. *Ook in 't gemeen de bast van eenen boom*, Virg. Georg. II, 77. Aen. XI, 554, *dewijl de Ouden op de bast of schors schreven*, *volgends* Plin. H. N. XIII, 11: *van daar* 2) *elk geschrift, dat uit verscheiden bladen bestaat*, *bij voorb.* a) *een boek*, *d. i. de hoofdsom van alle de bladen van een geschrift*, *bij voorb.* Demetrii liber de concordia, Cic. Att. VIII, 12: dixit in eo libro, quem — scripsi, Cic. Senect. 15: libros pervolutare, Cic. Att. V, 12: evolvere. Cic. Tusc. I, 11. volvere, Cic. Brut. 87: legere, Cic. ad Div. VI, 5: edere. Cic. Fat. 1. emittere, Quintil. Ep. ad Tryph.: componere, Ibid.: conficere, Cic. Senect. 1. Nep. Att. 18: conscribere. Nep. Lys. 4, *of* scribere, Cic. Senect. 15: exarare, Phaedr. III. Prol. 29: *zoo heet* Horat. *gedicht* de arte poëtica liber, Quintil. VIII, 3, 60: *ook staat het van eene Komedie*, Ibid. I, 10, 18: *van eene redenvoering*, *bij voorb.* Cicero pro Caecina — & alia in eodem libro i. e. oratione pro Caecina, Ibid. V, 10, 98: Cicero in libro de haruspicum responsis, Ibid. V, 11, 42: cf. IX, 3, 46: cf. Cic. Att. II, 1 post init. Plin. Ep. V, 20 in. *Het heet ook een boek*, *d. i. eene afdeeling van een boek of van een geschrift*, *bij voorb.* tres libri de natura deorum, Cic. Div. II, 1: quinque in Verrem actionis secundae libri, Quintil. XI, 2, 25: *bijzonder noemen de Sibyllijnsche boeken* — *in tijd van nood*, *bij voorb.* libros adire, Liv. III, 10. XXI, 62, *of* ad libros ire, Cic. ad Div. I, 43, *ook staat* Sibyllinae *er bij*, Ibid., *op het einde. Ook*

van dergelijke boeken, *bij voorb.* in libris habemus scil. auguralibus, Cic. Att. IX, 9 post med.: *dus ook* cum legeret libros scil. augurales, Cic. Nat. D. II, 4. b) *eene lijst*, *Catalogus*, *register*, *bij voorb.* literarum, Cic. Verr. III, 71. c) *een aanprijzingsbrief*, *of enkel een brief*, Nep. Lys. 4. d) *een bevel van een Vorst*, *rescript*, *bij voorb.* liber principis, Plin. Ep. V, 14 post med.

LIBER, ĕra, ĕrum, *vrij*, *in allen opzichte*, 1) *vrij*, *d. i. geen slaaf*, *of van vrije ouders geboren*, Cic. Nat. D. III, 18. Pers. V, 83. Plaut. Capt. I, 2, 10: *van daar* aliquem non liberum putare, Cic. Verr. I, 48 extr., i. e. *voor een' schurk, slecht mensch houden*, *niet achten*. 2) *vrij*, *d. i. vrijmoedig*, *dapper*, *bij voorb.* homo, Cic. Nat. D. I, 44. Varin. 10. Verr. Act. I, 9. Planc. 3. ad Div. XII, 28: liberrimus, Horat. Ep. I, 18, 1: animus, Cic. Sull. 31: cor, Plaut. Epid. I, 2, 43: lingua, Ibid. Cist. I, 2, 9: fastidium, Cic. Brut. 67: vocem liberam mittere, Liv. XXXV, 32: liberiores literae, Cic. Att. I, 13: liberrima indignatio, Horat. Epod. IV, 10. 3) *vrij van iets*, *d. i. geene verhindering hebbende*, *niet aan iets gebonden*, *bij voorb.* liberum senatus judicium, Cic. Dom. 4 extr.: Hoc liberiores sumus, Cic. Acad. IV, 3: loca ab arbitris libera, Cic. Att. XV, 56: liberi a delictis, Cic. Agr. I, 9: libera ab observando homine, Cic. Att. I, 13: libera a ferro crura, Ovid. Pont. I, 6, 32. *Ook met den* Ablativus, *bij voorb.* domus liberae religione, Cic. Harusp. 6: liber religione animus, Liv. II, 36: liber cura, Cic. Fin. I, 15: liber metu, Liv. VII, 34: liber carcere equus, Ovid. Am. II, 9, 20: jure belli, Liv. II, 12. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* laborum, Horat. Art. 212: fati, Virg. Aen. X, 154: curarum, Lucan. IV, 384: liberior campi i. e. majus spatium campi habens, Stat. Sylv. IV, 2, 24. 4) *vrij*, *d. i. niet aan keten gebonden*, Plaut. Capt. I, 2, 7: *ook vrij in eenen zedelijken zin*, Cic. Parad. 5, *meermaalen*. Horat. Ep. I, 16, 63 *en* 66: *van daar vrij*, *d. i. nergens aan gebonden*, *niet bepaald*, *in eenen goeden of kwaaden zin*, *bij voorb.* sit adolescentia liberior, Cic. Coel. 18: consuetudo libera peccandi, Cic. Verr. V, 76: adolescens, Terent. Eun. III, 1, 40: aqua liberior *vlietend water*, *d. i. zee*, Ovid. Met. I, 42: liberiore frui coelo, Ibid. XV, 301: Tiberis campo liberiore natat i. e. ampliore, Ibid. Fast. IV, 292: otia liberrima, Horat. Ep. I, 7, 36: libera fide (*iets doen*), Liv. XXX, 4, i. e. *zonder aan eene belofte verbonden te zijn*: libero mendacio abuti, Liv. XXXV, 12, i. e. *naar believen liegen*: libero conclavi servare, Liv. XXXIX, 14, i. e. *willekeurig*: colloquium liberum fingenti, Liv. XXX, 32, i. e. *dat men*, *naar believen anders verhaalen*, *en er iets bijvoegen of er in veranderen kan*: hyemem liberam habere in adparatus, Liv. XXXVII, 8: spei liberam — sociorum relinquere fidem, Liv. XXVI, 38, scil. *der steden*, *die geheel weder van* Hannibal *afvallen*, *en het met de Romeinen houden wilden*: liber lectulus, Cic. Att. XIV, 13 extr., *een eenslaapers bed*, *d. i. het bed van eenen ongehuwden*: quaestio, Cic. Or. II, 16, i. e. infinita, *aan geen persoon gebonden enz.*: *van daar* liber, *die zijn eigen meester is*, *die doen kan*, *wat hij wil*, Cic. ad Div. VII, 1. §. 14: liber populus, i. e. *dat geenen Koning heeft*, Liv. II, 1: cf. XXXVII, 54 extr.: liberum tempus, Cic. ad Div. V, 20. §. 20, Cic. Fin. I, 10,

i. e. *vrije*, *willekeurige*, *onbepaalde tijd*: liberum habere aliquid, *iets in zijne vrije magt hebben*: *daar mede handelen*, *zoo men wil*, Liv. XXII, 34 extr. *ubi vid.* Gronov.: liberum fenus, Liv. XXXV, 7, *niet bepaalde renten*, *d. i. wanneer men de renten eischen kan*, *zoo veel men wil*: Liberum est mihi, *bij voorb. met den* Infinit., Cic. Phil. I, 5. Plin. Ep. I, 1, *het staat in mijne magt*: *dus ook* sibi omnia libera servare, Plin. Ep. I, 5. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* liber revertendi, Ovid. Her. I, 80, *die de vrijheid heeft om terug te keeren*: *dus ook* quam liber harum rerum sit (scil. Jupiter) i. e. in adulteriis, Plaut. Amph. Prol. 104: liberior campi, Stat., *zie hier voor*: libera mandata, Liv. XXXVII, 56. XXXVIII, 8, i. e. *waar niets voorgeschreven is*: arbitrium, Liv. XXXI, 11. XXXVII, 1: *van daar* toga libera, Ovid. Fast. III, 771, *of* liberior, Ibid. Trist. IV, 10, 28, *of* libera vestis, Ibid. Fast. III, 777, *het manlijke kleed hoet*, *draagt iemand dan meer vrijheid geniet*, *en zijn eigen meester wordt*: *dus ook* custodia libera, *vrij arrest*, *d. i. ruim arrest*, Sallust. Cat. 47 (48). Liv. XXIV, 45. Vellej. I, 11. *Van daar* a) *vrij van belastingen*, *van betaaling*, *van diensten enz.*, *bij voorb.* agri, Cic. Verr. II, 49: civitates, Liv. XXXVII, 55 extr.: Mamertini — liberi fuerunt ab omni sumtu, molestia, munere, Cic. Verr. IV, 10: *dus ook* b) liberae aedes, Liv. XXX, 17 extr. XXXV, 23. XLII, 6, i. e. *vrije woning*. c) liberae aedes, Plaut. Mil. III, 1, 84, *en* liber locus, Ibid. Cas. III, 2, 4. Poen. I, 1, 49. III, 2, 25, *vrij*, *d. i. ongestoord*. Not. legatio libera, *zie* legatio. d) *niet verschuldigd*, *bij voorb.* tantum abest, ut meae rei familiaris liberum quidquam sit, ut amicos aere alieno obstrinxerim, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10 extr. Not. Cic. Or. II, 62 in.: non solum non foro digna, sed vix convivio liberorum, *alwaar* liberorum *niet wel past*: *misschien* [illegible] *te worden* Lupercorum. e) *vrij*, *bij voorb.* *van verpligting door geschenken enz.*, *niet vooringenomen*, *bij voorb.* liberi solutique ad causas (agendas) veniebant (oratores). Cic. Verr. II, 76 extr., i. e. *zonder geschenken bekomen te hebben*, *gevolglijk zonder verpligting*.

LIBERA, ae, f. *Dus heet* 1) Proserpina, Cic. Nat. D. II, 24. Verr. IV, 48, 49. V, 14. Liv. XXXIII, 25. XLI, 21: *haar Tempel was bij den* circus maximus, Tacit. Ann. II, 49. *De* [illegible] *verdeelden haar*, *om* [illegible] *te worden*, *en hielden haar voor* Venus, Augustin. Civ. D. VI, 9. Not. *Zij heet* Libera, *omdat zij de zuster van* Bacchus (Liber) *of omdat zij de dochter van* Ceres *is*, *volgends* Cic. Nat. D. II, 24. 2) Ariadne, Ovid. Fast. III, 512, *omdat zij de gemaalin van* Bacchus *was*.

LIBERALIS, e, Bacchus [illegible] *van daar* Liberalia, scil. [illegible], Cic. ad Div. XII, 25 in. Cic. Att. VI, 1 med. XIV, 10, [illegible] *deezen dag ontvingen de* [illegible], Cic. Att. VI, 1 med. Ovid. Fast. III, 771: *waarin de* [illegible] *volgende tevens kan zijn*. [illegible] *op den 17. Maart* (XV. Cal. Apr.), Ovid. Fast. III, 713. [illegible] liberales ludi, Naev. [illegible] *schijnlijk*, *omdat op het* [illegible] *speelen gehouden werden*.

LIBERALIS, e, 1) *de vrijheid*, *d. i. den vrijgeboren staat van iemand betreffende*,

Digitized by Google

bij voorb. caufa liberalis *eene zaak of Proces, de vrijheid betreffende, bij voorb.* aliquem liberali caufa adferere manu, Terent. Ad. II, 1, 40. Plaut. Poen. IV, 2, 84, *plegtig verzekeren, dat iemand vrijgeboren is: dus ook* in caufa liberali, qui adferebatur cet., Cic. Flacc. 17, *zie* Adfero: *dus ook* judicium liberale, i. e. in caufa liberali, Quintil. VI, 5 ante med.: nomina liberalia i. e. liberorum hominum, Varr. L. L. VII, 18 extr.: Nuptiae liberales, Plaut. Caf. Prol. 74, i. e. *tusfchen vrijgeboren menfchen: dus ook misfchien* conjugium, Terent. And. III, 3, 28: *doch, het kan hier ook zijn, welvoeglijk.* 2) *wat eenen vrijgeboren past, edel, van edelen aart of gezindheid, welvoeglijk, bij voorb.* ingenium, Terent. Ad. IV, 5, 50, i. e. *edele inborst:* mens, Cic. Coel. 21: vir liberalis, i. e. *edeldenkend,* Terent. Ad. III, 4, 18: artes, Cic. Invent. I, 25, *of* doctrinae, Cic. Or. III, 32, *wetenfchappen, die voor vrijgeboren menfchen passen: daarom zegt* Ulpianus, Pandect. L, 13, 1, ftudia liberalia, *waar toe hij de redenkunst,* Grammatica *en* Geömetrie *rekent:* liberalisfima ftudia, Cic. Arch. 3: fortuna liberalior, Liv. XXII, 26: forma, *bij voorb.* virginis, Plaut. Mil. IV, 1, 20. Terent. And. I, 1, 90. Eun. III, 2, 20, i. e. *edel gelaat, gevolglijk fchoon: doch, het kan ook zijn, fchoon, gevolglijk fchoone gedaante. Dewijl lieden van goede, vrije geboorte, goedaardig, mild, wellevend enz., zijn: van daar* a) *goed, gunftig, bij voorb.* refponfum, Cic. Att. III, 15 med.: liberalis voluntas gratificandi, Cic. Off. II, 15 in. b) *milddadig,* liberalisfimus, Cic. Rofc. Com. 8: liberales (homines), Cic. Off. II, 16 in. Salluft. Cat. 52 (55): in aliquem, Suet. Vefp. 17. Cic. Off. I, 14. II, 18: largus, beneficus, liberalis, Cic. Dejot. 9, *doch, het kan hier ook zijn, gunftig. Ook met den Genitivus, bij voorb.* pecuniae, Salluft. Cat. 7. c) *rijklijk, d. i. niet met zuinigheid gepaard, bij voorb.* fumtus, Cic. Off. II, 12: viaticum, Cic. Flacc. 6: potio, Celf. III, 6 extr.: liberalius alimentum, Ibid. VIII, 10. Sect. 7: victus liberalior, Liv. XLI, 2 extr. *Dewijl lieden van eene vrije, edele, voorname geboorte, gemeenlijk betere gelaatstrekken en blanker huid hebben en behouden, dan flaaven of lieden van eene lange geboorte: van daar* d) *fchoon, bij voorb.* forma, *zie hier voor.*

LIBERALITAS, atis, f. *is, wanneer men zoo gezind is, als iemand van vrije en goede geboorte plagt te denken, edele gezindheid, edele denkwijze, dus is het misfchien,* Cic. Qu. Fr. I, 1, 4, a quibus videtur potuisse decipi liberalitas tua. *Dewijl dergelijke menfchen geern gunftig, liefftalig en milddadig zijn: van daar* 1) *goedheid, gunftig, liefftalig gedrag, bij voorb.* liberalitate liberos retinere fatius eft quam metu, Terent. Ad. I, 1, 32: Homo non liberalitate fed triftitia (*duifter gelaad*) popularis, Cic. Brut. 25 extr. 2) *milddadigheid,* Cic. Off. I, 7 en 14. II, 15. Salluft. Cat. 52 (55): *van daar een mild gefchenk,* Tacit. Hist. I, 20: *dus ook* Plur. liberalitates, Suet. Claud. 29.

LIBERALITER, *op eene voor iemand van eene vrije of edele geboorte voegende wijze, wellevend, edel, bij voorb.* educatus, Cic. Fin. III, 12: eruditus, Cic. Tufc. II, 2 extr.: liberaliter fervire, Terent. And. I, 1, 11, i. e. *edel, wanneer men alles geern en zonder vrees voor ftraffe doet:* cf. Liv. I, 34 extr.: *van daar* 1) *gunftig in het behandelen van anderen, bij voorb. in woorden, bij voorb.* refpondere, Caef. B. G. IV, 18: cf. II, 5: polliceri, Nep. Lyf. 4: benigne ac liberaliter, Cic. Verr. III, 85: *doch, het kan hier ook zijn* (*ironisch*) *rijklijk, of ook genereus.* 2) *gunftig of genereus, d. i. wanneer men ten gevalle van iemand kosten doet; milddadig, bij voorb.* nec potui adcipi liberalius, Cic. Att. XVI, 6, i. e. *heerlijker, genereufer, getracteerd worden:* benigne ac liberaliter, Cic. Verr. III, 85, *zie hier voor:* large & liberaliter aeftimasset, Ibid. 88: *doch, het kan hier ook zijn, rijklijk.* 3) *rijklijk, bij voorb.* inftructus, Caef. B. C. III, 61: large & liberaliter aeftimasset, Cic. Verr. III, 88: indulgere fibi liberalius, Nep. Chab. 3, i. e. *heerlijker, prachtiger leven:* vivo liberalius, Cic. Q. Fr. II, 6 ante med., i. e. *laat er wat op los gaan:* dotem liberalisfime largiri, Apul. Met. X post med. p. 250. Elm.

LIBERATIO, onis, f. *de bevrijding van iets, bij voorb.* culpae, Cic. Lig. 1, *van de fchuld:* cum privamur dolore, ipfa liberatione & vacuitate moleftiae gaudemus, Cic. Fin. I, 11, *alwaar men bij* liberatione *of* doloris *denken, of* moleftiae *daar toe brengen kan; bij ftat is het het zelfde: van daar* a) *vrijfpreking, bevrijding voor het gerigt, bij voorb.* libidinosisfimae liberationes, Cic. Pif. 36. b) *bevrijding, in vrijheid ftelling, bij voorb. van eenen ftaat,* Juftin. V, 8 extr. c) *bevrijding van de fchuld, het zij dit gefchiede door betaling of door kwijtfchelding der fchuld, bij voorb.* liberationem debitori legare, Pandect. XXXIV, 3, 3, i. e. *de fchuld door eene erfmaking of Testament kwijtfchelden: van daar* legata liberatio, Ibid. XXXIV. Tit. 3, *in het opfchrift:* cf. Ibid. L, 16, 47.

LIBERATOR, oris, m. *een bevrijder, bij voorb.* patriae, Cic. Phil. I, 2: terrarum orbis, Curt. III, 10. Not. 1) *als een bijnaam van* Jupiter, Tacit. Ann. XV, 64. XVI, 35. 2) liberator ille populi Rom. animus, Liv. I, 56.

LIBERE, 1) *vrij, niet flaafsch, op eene voor vrijgeborenen voegende wijze, bij voorb.* libere educere (*opvoeden*), Terent. And. V, 4, 7. 2) *vrij, d. i. ongebonden, onbepaald, zonder verhindering, bij voorb.* vivere liberius, Terent. And. I, 1, 24, *vrij leven, als zijn eigen meefter:* refpirare libere, Cic. Quintil. 11: animus fomno relaxatus folute moveatur ac libere, Cic. ad Div. II, 48: libere ingredi oratio videatur, Cic. Or. 23. 3) *vrij, zonder vreeze, vrijmoedig, dapper, bij voorb.* loqui, Cic. Att. IV, 16 med. Cic. Manil. 5, *of* dicere, Cic. Verr. II, 72: liberius loqui, Cic. Planc. 13: conftanter & libere me gefli, Cic. Att. IV, 16. 4) *milddadig, rijklijk, bij voorb.* ipfa tellus omnia liberius ferebat, Virg. Georg. I, 128.

LIBERI, *kinderen, zie* Liber, eri.

LIBERO, avi, atum, are, *losmaken, het geen gebonden of vast aangevoegd was, ontbinden, bij voorb.* linguam, Cic. ad Div. II, 40: enfem vagina, Ovid. Met. VI, 551: *van daar* 1) *van de flavernij losmaken, bevrijden, in vrijheid ftellen:* aliquem, Cic. Or. I, 40. Caef. B. C. III, 9. Plaut. Moft. I, 1, 21. Plin. Ep. VII, 16: familiam i. e. fervos, Cic. ad Div. XIV, 4: *ook iemand, die ergens opgefloten was, bij voorb.* pullus cavea, Cic. Nat. D. II, 3: panthera falto fovea fefe liberat, Phaedr. III, 2, 10: 2) *in 't gemeen, van iets bevrijden, losmaken, ontwikkelen, bij voorb.* aliquem ab erratione, Cic. Univ. 6: multos ex incommodis, Cic. Verr. V, 9: liberari a terrore, Auct. B. Afric. 48: liberatus a fcelere, Cic. Marc. 5: a quartana, Cic. Att. X, 15 extr. *Ook zonder* Praepofitie, *bij voorb.* aliquem culpa, Cic. Att. XIII, 22: invidia, Cic. Nat. D. I, 6: fufpicione, Cic. ad Div. I, 2: follicitudine, Cic. Att. VI, 1 med.: periculo, Caef. B. C. III, 83: obfidione, Ibid. B. G. IV, 19: metu, Ibid. B. C. I, 9. Terent. And. II, 2, 14: damno & fame, Curt. VIII, 4: aliquem aere alieno, Salluft. Cat. 40 (42): fe aere alieno, Cic. Att. VI, 2 ante med.: *dus ook* liberari, *bij voorb.* aere alieno, Cic. Att. VI, 2 ante med.: febri, Plin. H. N. VII, 50: culpa, Cic. Rofc. Am. 50: dominatu regio, Cic. Tufc. IV, 1: periculo, Suet. Aug. 29. *Ook met den Genitivus, bij voorb.* culpae, Liv. XLI, 19: voti, Liv. V, 28: *ook zegt men* obfidionem urbis liberare, Liv. XXVI, 8. XXXVI, 25, *de belegering opbreken, voor* urbem obfidione: *men zou hier toe kunnen brengen* promisfa, Cic., *zie beneden. In 't bijzonder* a) *van belastingen bevrijden, bij voorb.* Byzantios, Cic. Verr. II, 31: *dus ook* loca publica (i. e. agros publicos) liberare fcil. vectigalibus, Cic. Agr. II, 21. b) domum, Cic. Harufp. 8, fcil. religione, *van de daar aan klevende heiligheid.* c) *van zekere verordening, bij voorb.* ut eos ad facultatem aedificandi liberarem, Cic. ad Div. III, 7, fcil. *van het gemeen verbod.* d) Caefar cum Buthrotios liberavisset, Cic. ad Capit. in Ep. Cic. ad Att. XVI post Ep. 16, fcil. *van de* Profcriptie *en uitdeeling hunner landerijen.* e) *van zekere verpligting, bij voorb.* Volusfi liberandi, Cic. ad Div. V, 20, fcil. *van de borgtogt en betaaling: dus ook* fundum alicui obligatum, Pandect. XVIII, 1, 41, fcil. *van de* Hypotheek *enz.: dus ook* res pignoratas vel — obligatas, Ibid. XXXIII, 4, 15: *van daar* fidem, Cic. Flacc. 20. Sueton. Claud. 9, *de belofte vervullen:* promisfa, Cic. Off. I, 10 post med., i. e. *krachteloos maken, onverpligtend maken: van daar* debitor liberatus, *als hij betaald heeft,* Pandect. XLVI, 3, 68: *van daar* liberare *betaalen: van daar Tropisch, bij voorb.* cum ea res omnem impenfam — fuo pretio liberet, Colum. III, 3, 11, *betaalt, d. i. vergoedt, weder opbrengt.* f) *van zwarigheden, bij voorb.* nomina, *fchulden,* Liv. VII, 21 extr., i. e. *in orde brengen, reguleeren.* g) *van de befchuldiging van eene misdaad, gevolglijk van de veroordeeling, vrijfpreken, voor onfchuldig verklaaren, bij voorb.* aliquem, Cic. Cluent. 22: *van daar* Milo liberatur non profectus esfe, Cic. Mil. 18, *wordt daar van vrijgefproken, dat hij enz., d. i. zijne onfchuld blijkt, dat hij, te weten, niet enz.; alwaar men de* Conftructie *moet opmerken.* h) templa liberata, Cic. Leg. II, 8 extr. e Legg. XII. Tabb., fcil. *van de betimmerde uitzicht.* 3) *ergens over heen gaan, voorbijgaan:* necdum liberaveram cellulae limen, Petron. 136. Not. liberasfo *voor* liberavero, Plaut. Moft. I, 3, 66.

LIBERTA, *zie* Libertus.

LIBERTAS, atis, f. 1) *de vrijheid, d. i. de toeftand van eenen vrijen mensch, die zijn eigen meefter is, en gevolglijk doen kan, wat hij wil,* Cic. Parad. V, 1. Rab. Post. 9: republica capesfendi, Cic. ad Div. I, 8 med.: *van daar vrijheid, d. i. toeftand van een mensch,* a) *die geen flaaf is,*

Digitized by Google

is, Cic. Rab. Perd. 11: van daar in libertatem se vindicare zich in vrijheid stellen, Cic. Or. II, 33 extr., alwaar het Troisch staat. b) die niemand gehoorzaamt, Cic. Off. I, 20 extr.: doch, dit kan tot n. 1. behooren. c) bijzonder de vrije toestand van iemand, die in eenen vrijen Staat leeft, wanneer het de hoofdsom van alle de voorrechten en rechten van zulk iemand is, bij voorb. mede in Comitiis te stemmen, wetten te maken en Overigheidspersoonen te benoemen enz., bij voorb. ad usurpandam libertatem vocare, Cic. Agr. II, 7, voor stemmen laten: libertatem eripere, Liv. XLV, 15, i. e. het recht, om te stemmen, bij voorb. imminuta libertas, Cic. Caecin. 12 extr. Manil. 5 in.: mulieris libertatem defendere, Cic. Caecin. 33, i. e. de voordeelen van dezen vrijen toestand. d) van eenen Staat, d. i. wanneer die geenen enkelen Opperheer, bij voorb. Koning enz., voor altijd heeft, maar zich zelven bestuurt, of uit zijn midden, persoonen daartoe, als Repraesentanten, verkiest, Liv. II, 1, eenige reizen: non posse Graeciam in libertate esse, Liv. XLII, 42: libertatem retinere scil. reipubl., Cic. Att. XV, 13: largiri populo, Cic. Leg. III, 17: asserere libertatem reipublicae, Quintil. VI, 5: cf. Tacit. Ann. I, 1. 2) de vrijheid, d. i. het vermogen, om dat te doen, dat men wil, verlof, bij voorb. tabella dat populo libertatem, ut, quod velint, faciant, Cic. Planc. 6: praecidere sibi libertatem vivendi, Cic. Verr. III, 1: fandi, Virg. Aen. XI, 346: ook met den Infinitivus, bij voorb. loqui, Propert. I, 1, 28: tollere, Valer. Flacc. I, 601: ook seq. Genit. van een Substantivum, bij voorb. omnium rerum, Liv. XXXIV, 2 extr.: ook in re, bij voorb. in plorando non est concessa libertas, Cic. Planc. 14. 3) de vrijheid in 't spreken, vrijmoedigheid, onverschrokkenheid, bij voorb. mea, Cic. Planc. 38 in.: libertatem requirere, Ibid. en 39: dimittere i. e. amittere, Ibid. 39: cf. Liv. II, 56 med. VI, 25. XLII, 14. Ovid. Her. XV, 68. Justin. XV, 3. 4) de vrijheid, of het vrij zijn van belastingen, Pandect. VIII, 2, 6. VIII, 6, 18. 5) als eene persoon of Godin, Cic. Nat. D. II, 23: zij hadt eenen Tempel te Rome, van eenen Gracchus gebouwd, Liv. XXIV, 16 extr., met een plein, een atrium, het welk atrium Libertatis heet, Cic. Mil. 22. Liv. XXV, 7. XLV, 15. Sueton. Aug. 29. Tacit. Hist. I, 31. Not. Plur. libertates, Plaut. Cas. II, 8, 68. Pandect. XLIX, 14, 45: libertatium, Pandect. XXXVIII, 1, 13.

LIBERTINITAS, atis, f. de stand der vrijgelatenen, Pandect. IV, 8, 32. XXII, 3, 14.

LIBERTINUS, a, um, onder het getal der vrijgelatenen behoorende, uit den stand der vrijgelatenen, bij voorb. plebs, Plin. H. N. XIV, 4: conditio, Pandect. I, 3, 21: opes libertinas, Martial. V, 13, 6: patre libertino natus, Horat. Sat. I, 6, 6, alwaar het Adjective of Substantive als eene Appositie staat: dus ook libertino initio bis usus est, Sueton. Aug. 25: van daar homo libertinus, Cic. Verr. I, 47, ook enkel libertinus, Cic. Phil. III, 6. Liv. X, 21, een vrijgelatenen; met betrekking tot zijnen stand: want, met betrekking tot zijnen Heer, heet hij libertus, bij voorb. Tiro est libertus Ciceronis: Tiro est libertinus i. e. is één van de vrijgelatenen: dus ook libertina, Horat. Sat. I, 2, 48. Doch, somtijds staat ook libertinus, alhoewel het woord patronus, i. e. de Heer, daar bij staat, Plaut. Pers. V, 2, 56, ita pars libertinorum est; nisi patrono qui adversatus est, nec satis liber sibi videtur cet., Pandect. Florent. XXXVIII, 2, 28: si in libertinum animadversum est, patronis ejus eripiendum non est: in beide deze plaatzen wordt echter de stand in aanmerking genomen; en niet de betrekking op den Heer; gevolglijk hinderen deze plaatzen den regel niet. De Libertini stemden in tribubus urbanis. Doch, P. Clodius maakte eene lex, dat zij ook in rusticis tribubus stemmen konden, Ascon. in Cic. Milon. 32. Not. Ten tijde van Appius Claudius heetten libertini ook de nakomelingen van eenen vrijgelatenen, alhoewel zij anders voor vrijgeborenen (Ingenui) te houden waren; gelijk Suetonius verhaalt, Claud. 24.

LIBERTUS, a, um, eigenlijk Contr. voor liberatus, a, um, uit den slaavenstand in vrijheid gesteld: van daar libertus, Substantive, scil. homo, een vrijgelatene, d. i. die uit den slaavenstand in vrijheid gesteld is, Terent. And. I, 1, 10. Cic. ad Div. XIII, 23. Verr. I, 47. Sext. 35. Mil. 33. Horat. Sat. II, 3, 122: dus ook liberta, eene vrijgelatene, Horat. Sat. I, 1, 99: van daar Veneris, Cic. in Caecil. 17, i. e. die zich van Venus vrij gekocht heeft, d. i. vrij geworden is van zekere diensten of onkosten bij haaren Godsdienst. Not. 1) doch, alleen met betrekking tot den Heer, zie Libertinus. 2) van liberta heet de Dativus en Ablativus somtijds libertabus, ter onderscheiding van libertus, bij voorb. libertis libertabusque, Pandect., anders libertis, Plin. Epist. X, 4 en 22.

LIBET of LUBET, buit of bitum est, 2. het lust, believt, behaagt, bij voorb. mihi libet (lubet) of enkel libet (lubet) scil. mihi het belieft mij, ik wil enz., gelijk dan de Dativus dikwijls ontbreekt, bij voorb. poterit id, quod libet & ei libebit, quod non licet, Cic. Quint. 30: cetera, quae cuique libuissent, dilargitus est, Sueton. Caes. 20: ubicunque libitum erit animo meo, Plaut. Asin. I, 1, 97: quodcunque homini accidit libere, posse retur, Ibid. Amph. I, 1, 17: mihi id ne licere quidem, non modo non libere, Cic. Att. XIV, 19 post med.: cur id ausus facere? B. lubuit (scil. mihi), Plaut. Pseud. I, 3, 114: non libet plura scribere, scil. mihi, ik mag niet enz., Cic. Att. II, 18: non lubet mihi deplorare vitam, Cic. Senect. 23: ut libet scil. tibi, Terent. Heaut. IV, 4, 16. IV, 5, 38, i. e. naar believen: ook seq. Accusat. & Infinit., bij voorb. lubet scire ex hoc (servo) me, ut sim certior, Plaut. Merc. I, 2, 19, i. e. ik wil van dezen vernemen enz. Not. libet is van het oude Verbum libeo, ere, en zoo als wij zeggen, mij belieft, en ik believe, believt gij? en belieft het u? even zoo hebben de oude Romeinen ook zoo wel gezegd libeo, libes cet., als libet mihi, tibi cet.: maar de eerste persoonlijke buiging is van de andere verdrongen. Maar, dat zij in gebruik geweest is, ziet men nog uit libens: van daar komen twee Participia. 1) Libens of lubens, staat Adjective, a) gaarn iets doende, willende, gaarn, gewillig, vergenoegd bij iets, bij voorb. animo libenti, Cic. Att. II, 4, gaarn, met een gewillig hart: libentissimis Graecis, Cic. ad Div. XIII, 65, met vermaak, met een gewillig hart der Grieken: res nostras, quae tum libenti senatu laudabantur, Cic. Att. I, 14 ante med.: frequentissimo senatu & libentissimo utente, Ibid. 17 extr.: me libente eripies mihi hunc errorem, Ib. X, 4 post med.: lubens faxim, Terent. Ad. V, 6, 7: fugin' hinc? Ego vero ac lubens, Ibid. And. II, 1, 37, i. e. heel gaarn: me lubente feceris, Plaut. Men. II, 1, 47: ook staat er laetus bij, bij voorb. laetus libens, Plaut. Trin. IV, 1, 1: ook merito, Plaut. Pers. II, 3, 1: ook laetus libens merito, Inscript. ap. Gruter. p. [illegible] n. 6, 7, 8. Not. concursus Italiae [illegible] illius gloriam libens agnovisset (voor homines cet.), Cic. Mil. 14 extr. b) vergenoegd, vrolijk, vreugdig, bij voorb. faciam illos lubentiores, Plaut. Asin. II, 2, 1: Fac te lubentem in nuptiis, Terent. Ad. IV, 7, 37, i. e. wees vergenoegd, vrolijk: cf. Plaut. Pers. V, 1, 8. 2) Libitus (Lubitus), a, um: doch, libitum of lubitum (Neutr.) komt slechts voor, a) believd geweest: van daar libitum tibi fuit, Terent. Phorm. V, 7, 77, het heeft u believd, is u believd geweest: doch, libitum kan wegens fuit enkel believd zijn; beter hoort hier toe passus est me, quae meo cunque animo lubitum est, facere, Terent. And. I, 5, 28. b) believd: van daar libitum (lubitum) est mihi, het belieft mij, Cic. Or. II, 89 post med. Terent. Ad. V, 1, 4: libitum erit, Plaut. Asin. I, 1, 97: lubitum fuit, Terent., zie hier voor: van daar libitum Substantive, het believen, bij voorb. sua libita exercebant, Tacit. Ann. VI, 1: ad libita Caesarum, Ibid. XII, 6: ad libita Pallantis, Ibid. XIV, 2.

LIBIDINITAS (LUBID.), atis, f. i. q. libido, Laber. ap. Non. 8. n. 61.

LIBIDINOR (LUBID.), ari, moedwil, dartelheid bedrijven, bij voorb. geilheid oefenen, Sueton. Ner. 28 extr. Martial. VII, 66, 13.

LIBIDINOSE (LUBID.), naar bloot believen, met moedwil, moedwillig, bij voorb. aliquid facere, Cic. in Caecil. 12: aliquid facere aut cogitare, Cic. Off. I, 4 extr.: interficere, Sallust. Cat. 51: consulere in aliquem, Liv. III, 36.

LIBIDINOSUS (LUBID.), a, um, 1) die alleen naar zijn believen, naar zijnen lust en begeerte handelt, die alles doet, wat hem in 't hoofd komt, moedwillig, eigenzinnig, ook wellustig, bij voorb. nihil sit esse libidinosius, Cic. Pis. 27: homo libidinosissimus, Cic. Verr. II, 78: homo dissolutus, libidinosus, Nep. Alcib. 1: caper, Horat. Epod. X, 23: fortuna libidinosa, Senec. ad Marc. 10 extr.: in eenigen van deze plaatzen schijnt ook op geilheid gedoeld te zijn, wanneer het ook geil vertaald wordt. 2) het geen, wat bij men enkel naar believen, naar zijnen lust en begeerte, handelt, zonder eerst te overwegen of het recht is, moedwillig, wellustig, bij voorb. libidinosissima liberatio, Cic. Pis. 36: sententia, Cic. Dom. 2: fictio, Arnob. 4: dapes, Colum. X. Praefat.: eloquentia, Quintil. V, 12 post med.: amor libidinosus, geile liefde, Cic. Tusc. IV, 34.

LIBIDO of LUBIDO, inis, f. het believen, d. i. wanneer men iets wil of tot iets lust heeft, het zij dit al of niet met grond geschiede: waarom het ook lust, wil, verlangen, begeerte, vertaald wordt, bij voorb. ad libidinem, Cic. Fin. I, 6 med., naar believen: dus ook ad libidinem aliorum, Cic. Flacc. 12: ad libidinem militum, Liv. XXV, 28: ad libidinem suam vexare aliquem, Cic. Rosc. Am. 49: dus ook ex libidine, Sallust. Cat. 8. Tacit. Ann. IV, 40, of libidine, Cic. Quint. 4.

Digitized by Google

i. e. naar enkel believen: lubido est scire, Plaut. Epid. II, 2, 56, i. e. ik wil, het believt mij enz.: irridere lubido est, Plaut. Perf. V, 2, 26: dum libido maneret, Terent. Phorm. IV, 5, 4, terwijl de lust nog bij hem is: amisi omnem lubidinem, Plaut. Mil. IV, 8, 50, heb allen lust verloren: Juventus magis in armis lubidinem habebat, Sallust. Cat. 7, i. e. had haar believen, haaren lust in de wapenen: bona lubido tibi fuerit, Ibid. Or. 2, ad Caes. extr.: libido & laetitia, Cic. Tusc. IV, 6: iracundia pars est libidinis, de begeerte, Ibid. III, 5: in libidine esse, Cic. Fin. III, 9: ratio, quae in mentem aut in libidinem venit, Cic. Invent. II, 45, i. e. daar men believen in heeft: quod cuique libido venit, i. e. daar elk lust, begeerte toe heeft, Lucret. IV, 780: ferri libidine, Cic. Tusc. III, 5. Ook met den Genitivus en Infinitivus, bij voorb. scire, irridere, Plaut., zie hier voor: ulciscendi, Cic. Tusc. III, 5: virginis stuprandae, Liv. III, 44: honoris, Auct. ad Her. III, 3: non citharae tragicique cantus libido Neroni major fuit, Plin. H. N. XXXI, 2 in., i. e. had geen grooter lust of begeerte enz.: aliquem urinae libido lacessit, Gell. XIX, 4, i. e. hem komt de lust aan, om te wateren, hem komt het wateren, pissen, over: dus ook ubi libido veniet nauseae, Cato R. R. 156, de lust tot braken, d. i. wanneer hem het braken overkomt, wanneer hij braken moet: verders suffragandi, Cic. Leg. III, 15: ulciscendi, Cic. Tusc. III, 5: ook staat quod voor cujus, bij voorb. quod cuique libido venit, Lucret. IV, 780, i. e. het geen, daar elk lust toe krijgt, elk begeerte naar heeft: bijzonder 1) onrechtmatige, tomelooze begeerte, d. i. moedwil, caprice, als men iet wil, enkel omdat men wil, bij voorb. judicium, Cic. Cluent. 22. Cic. Rab. Post. 5 med., i. e. wanneer men iemand veroordeelt of vrijspreekt, enkel omdat men er lust toe heeft: in jure dicundo, Cic. Verr. I, 46. Hier toe kan men ook ad libidinem boven brengen, Cic. Fin. I, 6, naar believen, naar zijn moedwil: en het een en ander uit het bovenstaande: voluntate, ne dicam libidine, Cic. ad Div. IX, 16: van daar libidines de begeerten, lusten, d. i. booze begeerlijkheden, Cic. Fin. I, 14 in. Offic. III, 33 ante med. Manil. 22 post med. 2) begeerte naar het andere geslacht, bij voorb. begeerte, lust of liefde, bij voorb. ut adcendatur tua libido, Terent. And. II, 1, 8: cf. III, 3, 25: bijzonder geilheid, wellust, Liv. I, 57. III, 44 in. VIII, 28 in. Terent. And. I, 1, 51. Cic. Provinc. 4 post med. Sueton. Claud. 33: ook kan men de aangehaalde plaats, Cic. Manil. 22, mede hier toe brengen.

LIBITINA, ae, f. de Lijkgodin, d. i. Godin, in wier Tempel alles, wat tot eene begravenis behoorde, gekocht of gehuurd werdt: waar uit doodgravers en alles gehaald, waar ook een lijst der overledenen gehouden werdt: van daar funera in rationem Libitinae venerunt, Suet. Ner. 39, i. e. zijn opgeteekend: quaestus Libitinae acerbae, Horat. Sat. VI, 19: van daar 1) alle voorraad van zaken en menschen, die tot eene begravenis behooren, bij voorb. pestilentia tanta erat, ut Libitina vix sufficeret, Liv. XL, 19, i. e. dat zij niet allen konden begraven worden, dat er geen doodgravers genoeg waren: dus ook ne liberorum quidem funeribus Libitina sufficiebat, Liv. XLI, 21. 2) de doodbaar of brandstapel, bij voorb. laevis arsura struitur Libitina papyro, Martial. X, 97, 1: Arma & Libitina erat ex succino, Plin. H. N. XXXVII, 3: fasces ex lecto Libitinae raptos, Ascon. in Argum. Cic. Orat. Milon. 3) het lijkbezorgers-ambt, doodgravers-ambt, bij voorb. Libitinam exercere, Valer. Max. V, 2, 10: of facere, Inscript. ap. Mazoch. p. 415. n. 415 en 420, i. e. dit ambt of handwerk waarnemen. 4) de dood, bij voorb. si Libitinam effugerit aeger, Juvenal. XII, 122: multaque pars mei vitabit Libitinam, Horat. Od. III, 30, 7.

LIBITINARIUS, i, m. scil. homo, die de begravenis te bezorgen en te beschikken heeft, lijkbezorger, Senec. Benef. VI, 38. Petron. 38 en 78: want, eigenlijk is het een Adjectivum, libitinarius, a, um, zich met begravenissen bezig houdende, daar toe behoorende enz.

LIBITUS, a, um, en **LIBITUM**, i, zie l. bet.

LIBO, avi, atum, are, 1) iet weinigs van eene zaak afnemen, bij voorb. libas ex omnibus, Cic. Tusc. V, 29: a natura deorum libatos animos habemus, Cic. ad Div. I, 49, i. e. onze zielen zijn uit het wezen van God: amnem, Virg. Georg. IV, 54: est boni oratoris — multa — libasse, Cic. Or. I, 50 extr.: nomini suo ex aliorum laboribus laudem libare, Auct. ad Her. IV, 3: ex variis ingeniis excellentissima libavimus, Cic. Invent. II, 2. Bijzonder a) om het te proeven, of te eten, te drinken, proeven, iet van spijze of drank genieten, bij voorb. cibos, Ovid. Am. I, 4, 34: amnem, Virg. Ecl. V, 26: flumina, Ibid. Georg. IV, 54: gramina, Calpurn. Ecl. V, 51: jecur, Liv. XXV, 16, i. e. iet daar van eten: potionem gustu, Tacit. Ann. XIII, 16: pocula, Virg. Aen. III, 354: van daar aanroeren, bij voorb. cibos digitis, Ovid. Art. I, 577: arenam pede, Ibid. Met. X, 653: oscula natae i. e. kussen, Virg. Aen. I, 256 (260): van daar natmaken, besproejen, bij voorb. pateris altaria, Ib. XII, 174: ore libato, Ib. I, 737 (741): doch, libato kan ook tot honore gebracht worden, voor libato laticum honore: ook kan het Gen. Neutr., en gevolglijk de Ablat. absolutus zijn, i. e. postquam libatum erat: scil. a Didone: b) om het ter eere der Goden uit te storten: van daar iet storten, plengen, ter eere van eene Godheid, bij voorb. in mensam laticum libavit honorem i. e. vinum, Virg. Aen. I, 736 (740): libans Carchesia Baccho, Ibid. V, 77: van daar Tropisch, uitgieten, vergieten, ter eere van iemand, bij voorb. Celso lacrymas, Ovid. Pont. I, 9, 41: doch, het kan ook zijn, offeren (Tropisch): van daar in 't gemeen, uitgieten, plengen, bij voorb. rorem in tempora pati, Valer. Flacc. IV, 17. c) om het eene Godheid te offeren of te heiligen, bij voorb. dapes diis, Liv. XXXIX, 43: van daar in 't gemeen aan eene Godheid iet, bijzonder als het eerste in die soort, offeren of heiligen, ook in 't gemeen offeren, wijden, heiligen, bij voorb. uvam, Tibull. I, 11 (10) 21: frugem Cereri, Ovid. Met. VIII, 274: exta canum Triviae, Ibid. Fast. I, 389: thura diis, Ib. Pont. IV, 8, 39: ovis viscera flammis, Ibid. Fast. I, 588: diis dapes, Liv., zie hier voor: cum Jovi libaretur, Gell. XII, 8: corpora libata sens sal ifero i. e. geheiligd, Ovid. Fast. V, 627: van daar Tropisch, bij voorb. offeren, heiligen, wijden, bij voorb. lacrymas Celso, Ovid. Pont. I, 9, 41: carmina aris, Prop. IV, 6, 8. 2) van daar verminderen, bij voorb. nil de corpore, Lucret. V, 569: terra libatur, Ib. 261, alwaar de Ed. Creech, limatur heeft, maar Creech houdt libatur voor beter: vires, Liv. XXI, 29: ne quid cnis libet ab ore dies, Prop. IV, 5, 57: virginitatem, Ovid. Her. II, 115. XVI, 159: doch, het kan ook deels zijn, beproeven, beledigen. 3) beproeven, beledigen, bij voorb. vires, virginitatem, zie hier voor. 4) vochtig maken, bij voorb. altaria pateris, Virg., zie boven.

LIBONŌTUS of **LIBONŌTOS**, i, m. i. q. Austroafricus, Senec. Nat. Quaest. V, 16 extr. Plin. H. N. II, 47.

LIBRA, ae, f. 1) een pond, het welk, gelijk As, twaalf Unciae i. e. 24 lood houdt, bij voorb. as est librae pondus, Varr. L. L. IV, 36: libra radicis in vini congio decocta, Plin. H. N. XXVI, 8 extr.: pinguescens ad mille libras, Ibid. IX, 15: mulli binas libras ponderis raro exsuperant, Ibid. 17: zoo staat er ook pondo bij, bij voorb. coronam auream libram pondo, Liv. III, 29. IV, 20, i. e. een gewigt, alwaar het weg kan blijven (gelijk saepe numero, decem numero cet.), ten zij men wil zeggen, om het van libra eene weegschale, en libra eene maate, te onderscheiden; doch, dewijl het er niet dikwijls bij staat, zoo schijnt het mij toe, een Pleonasmus te zijn. Ook woeg men, zoo als bij ons, het geen vloeibaar was, bij voorb. libra olei, Sueton. Caes. 38, alwaar het gevolglijk juist niet nodig is, libra als eene maat te nemen: echter zegt Galenus, libra is ook eene maat van vloeibare dingen, wanneer het ook twaalf deelen hadt, en men zette er ook bij pondo of mensura, om het beide te onderscheiden, en dat dit (gemeenlijk) eene maat van hoorn was, (cf. Horat. Sat. II, 2, 61.). Galen. de Composit. med. per gen. I, 17. VI, 38: waarom men, Sueton. Caes. 38, ook eene maate verstaan kan. 2) het werktuig, om te wegen, eene wage of weegschaal, bestaande uit twee schaalen, Cic. Tusc. V, 17. Plin. H. N. X, 33. Pers. IV, 11: van daar libra & aere i. e. door betaling of plegtige betaling, Liv. VI, 14. Horat. Ep. II, 2, 158: van daar per aes & libram, door schijnkoop, als de koper een as (aes) aan de waag sloeg, en zeker formulier sprak, zie Mancipium: dus ook libra & aere, zie hier voor: doch, het is ten minsten in Livius waarschijnlijk eene daadlijke betaling: van daar Tropisch, libra animi cunctantis, Claudian. de Stilich. I, 75. Van daar a) de waag of weegschaal aan den hemel, een gesternte, Virgil. Georg. I, 208. Plin. H. N. XVIII, 25. b) eene waag, om den horizontalen of waterpasse gelaante, of stand eener zaak te vernemen, pasload, Vitruv. VIII, 6, alwaar er aquaria bij staat: van daar ad libram i. e. recht, juist, net even hoog, of in evenwigt. Caes. B. C. III, 4: dus ook pari libra cum aequore maris, Colum. VIII, 17, 4: modus aquae jacentis infra libram maris, Ibid. 3) evenwigt, bij voorb. contra flatus pervicax libra, Plin. H. N. XVI, 36.

LIBRĀLIS, e, een pond bevattend, van een pond, bij voorb. pondus, Plin. H. N. XIX, 2 extr.: ossa, Colum. VI, 2. Pallad. Mart. 12 post med.

LIBRĀMEN, inis, n. i. q. libramentum, de zwaajing, zwaajingskracht, Liv. XLII, 65.

LIBRĀMENTUM, i, n. i. q. libramen, 1) het evenwigt, dat men in de weegschaal legt, om te weegen: van daar alles, waar door eene zaak een nederdrukken van gewigt verkrijgt; het gewigt, bij voorb. plumbi, Liv. XXIV, 34. XXXVIII, 5, lood,

ledgewigt: van daar de kracht eener zaak, waar door zij zich fnel ergens heen beweegt, bij voorb. aquae, Plin. H. N. XXXI, 6, i. e. kracht om op of neer te te dalen, het vallen van het water: dus ook rivi, Vitruv. VIII, 7: cf. Plin. Ep. IV, 30 extr. Plin. H. N. XI, 37 fect. 65: van daar het geen aan eene zaak eene draaikracht geeft, bij voorb. van aangemaakte riemen, bij voorb. tormentorum, Tacit. Hift. III, 23. 2) de door dit gewigt verkregen evenwigt, gelijkheid, of gelijken ftand der weegfchaal, of gelijke, heel rechte vlakte, bij voorb. quafi libramentum, Cic. Acad. IV, 36: ook in 't gemeen, gelijkheid, gelijke toeftand, gelijke gefteldheid, bij voorb. ventorum hyemalium & aeftivorum, Colum. I, 5: recto libramento inter folem terrasque media (luna) fucceffit, Senec. Benef. V, 6 poft med.

LIBRARIA, zie Librarius.

LIBRARIÖLUS, i, m. i. q. librarius, fc. fervus, affchrijver van boeken, en andere fchriften, het zij voor zijnen heer, of om te verkopen, waaröm het een boekäffchrijver kan vertaald worden, ook wel, een Secretaris, Kopiist, Cic. Att. IV, 4. XV, 7. Cic. Balb. 6: of boekverkoper, boekhandelaar, Cic. Leg. I, 2.

LIBRARIUM, zie Librarius.

LIBRARĬUS, a, um, 1) van liber, de boeken betreffende, bij voorb. fcriba, Varr. R. R. III, 2: of fcriptor, Horat. Art. 354, i. e. een boekäffchrijver, het welk bij de Ouden, toen er geene boekdrukkerijën waren, nodig was: dit deeden de flaaven: ook fchreven zij andere fchriften af, deels voor hunne meesters, deels om te verkopen: ook fchreven zij voor hunne meesters nog meer, bij voorb. brieven enz., waaröm het ook Secretaris, Schrijver, of Kopiist kan zijn: van daar Librarius, fubftantive, a) fcil. fervus of fcriba, Cic. Agr. II, 5 en Phil. II, 4. Cic. fil. in Cic. Ep. ad Div. VI, 21 extr. Liv. XXXVIII, 55, een boekäffchrijver, Secretaris, Kopiist. Not. Cic. Agr. II, 13. ftaat decemviros ornat adparitoribus, fcribis, librariis cet., alwaar dus fcribae en librarii onderfcheiden worden, de eerften in openlijke ambtszaken, de anderen in bijzondere zaken: doch, dewijl zij beiden op kosten van den Staat gehouden werden, zoo fchijnen librarii ook fchrijvers in ambtszaken te zijn: maar waaröm fcribae bijzonder? Ik geloof, dat men het Comma tusfchen fcribis en librariis moet uitwisfchen: fcribae librarii zijn volledig, het geen anders librarii heeten, zie hier voor: als het Comma blijft, dan blijft ook het bovengemelde onderfcheid: en dus ftaat & fcribas & librarios, Frontin. de aquaeduct. 100. b) fcil. venditor, een boekverkoper, boekhandelaar, Senec. Benef. VII, 6. Gell. V, 4. XVIII, 4: te weten, zij fchreven de boeken af, en deeden er handel in: van daar Librarium, fubftantive, een bewaarplaats voor boeken of andere fchriften, Cic. Mil. 12. van daar libraria, fcil. taberna, Gell. V, 4. XIII, 30, i. e. boekwinkel. 2) van libra, a) afwegend, bij voorb. libraria, fubftantive, fcil. ancilla, Juvenal. VI, 475, i. e. die de wolle aan de flavinnen toeweegt. b) een pond bevattend, een pond zwaar, bij voorb. fruftum, Colum. XII, 53. Not. foramen librarium, Cato R. R. 21, fchijnt zondering; misfchien een opening of gat in een ftuk ijzer, dat een pond weegt, of het ijzer zelve.

LIBRATIO, onis, f. het weegen, afweegen, de waterpas zijnde plaatzing, het waterpas, gelijkheid, Vitruv. VIII, 6 poft med.

LIBRĀTOR, oris, m. 1) een afweeger, bijzonder met het pasload, bij voorb. van de helling der aarde, val van het water enz., Plin. Epift. X, 50: ook Frontin. de aquaeduct. 105. 2) die een fchot zwaait of flingert, bij voorb. libratores, Tacit. Ann. II, 20: libratoribus, Ibid. XIII, 39.

LIBRILIS, e, van daar 1) librile fcil. faxum, Caef. B. G. VII, 81, i. e. een pond zwaar. 2) librile, fcil. inftrumentum, Gell. I, 1 poft med., i. e. eene waage: dus ook is librile i. q. fcapus librae, Feft.

LIBRĪPENS, dis, m. die het zilver en ander metaal toewoog, voor het invoeren van gemunt geld: vervolgends werdt dus genoemd, die de Soldaten hunne foldij toewoog, of betaalde, Plin. H. N. XXXIII, 3 ante med.: die bij fchijn koopen (per aes & libram) de weegfchaal hieldt, daar de koper de as aanfloeg, Plin. H. N. Ibid.: bijzonder Boeth. in Topic. Ciceron. e Caji inftitut. 1.

LIBRO, avi, atum, are, weegen, afweegen: van daar Tropisch, bij voorb. crimina in antithetis, Perf. I, 86, i. e. naauwkeurig inrichten, dat de Antitheta elkander gelijk zijn: van daar 1) gelijk maken, recht maken, bij voorb. pavimenta, Cato R. R. 18: en Tropisch, orbem horis, Colum. X, 42: van daar libratus, a, um, recht, horizontaal, bij voorb. aquam non effe libratam, fed fphaeroides habere fchema, Vitruv. VIII, 6 poft med. 2) aquam, Vitruv. VIII, 6, het water afweegen, d. i. door het waterpas deszelfs vaalen, bepalen. 3) in evenwigt houden, bij voorb. terram: van daar terra librata, Cic. Tufc. V, 24, i. e. in evenwigt te vinden of gehouden: ftat librata dies, Lucan. IX, 528, fcil. op den middag: ire veftigiis libratis, Plin. H. N. VIII, 2, i. e. met zoo afgemeeten, gelijke ftappen gaan, dat men niemand traps of hinder doet: cf. Ovid. Met. I, 13. 4) door heen en weêr bewegen, of uitholien van iet, bij voorb. van een fchoot enz., een grooter zwaai of kracht geven, in zwaai brengen, zwaajen, bij voorb. telum, Virg. Aen. IX, 417: robur praefixum ferro, Ibid. X, 479: jaculum, Ovid. Met. VII, 787: dus ook de vogels librant fe, zwaajen zich of vliegen, Plin. H. N. X, 3: dus ook curfum in aëre, Ovid. Am. II, 6, 11: dus ook van de bijën, librant fe, zwaajen zich, of houden zich in evenwigt, of vliegen, Virg. Georg. IV, 196. Plin. H. N. XI, 10 poft med.: dus ook van den vliegenden Daedalus, corpus in alas, Ovid. Met. VIII, 201: of corpus in iter, Ovid. Art. II, 68: dus ook corpus in herba, Ovid. Faft. I, 429, i. e. zich allengs of op eene zachte wijze in het gras nederleggen: van daar libratus, a, um, in zwaai gebracht, of met groote kracht begaafd, bij voorb. glans, Liv. XXXVIII, 29: of met meer fterkte begaafd, bij voorb. pondere ipfe libratior, Liv. XXX, 10: van daar iter librare, Senec. Oedip. 899, van vliegenden. 5) hangen, of maken, dat iet hangt of zweeft, iet in zweeven of hangen houden, of enkel in zijnen ftand houden, bij voorb. Et fluctus fupra, vento librante, pependit, Sil. XVII, 278: vela librantur ab aura, Ovid. Faft. III, 585: acerv um illum — ratione quadam quafi geometrica librari contineri que, Gell. V, 3: pondus tenui pediculo libratur (van de watwoorde), Plin. H. N. XIX, 5 ante med., i. e. fuftinetur, hangt, werdt gehouden: terram — pendentem, libratam (er), per quae pendeat (i. e. aëra & aquam), Plin. H. N. II, 5: aëris vi fuftinetam librari medio fpatio tellurem, Ibid.: van daar librari zweeven, bij voorb. librari medio fpatio tellurem, Plin. H. N. II, 5, zie onmiddlijk hier voor: terra libratis ponderibus, Cic., zie hier voor: cf. Ovid. Met. I, 13: aquila librata per nubes, Sil. XV, 426. b) afweegen, Tropisch, d. i. overweegen, bij voorb. metus, Stat. Theb. IX, 166.

LIBS, libis, uit Libyën of Africa, een Libyër enz., van daar Libs, fcil. ventus, i. q. Africus, Plin. H. N. II, 47. zuidwestenwind: cf. Gell. II, 22, alwaar het in 't Grieksch ftaat.

LIBUM, i, n. een koek, vlade, Cato R. R. 75. Ovid. Faft. III, 670 en 761. Martial. III, 75, 3: adorea, Virg. Aen. VII, 110: bijzonder eene foort van koeken, die aan de Goden gegeven en geheiligd werden, offerkoek, Varr. R. R. II, 8. Ovid. Faft. III, 735. Virg. Ecl. VII, 33. Ibid. Georg. II, 394. Horat. Ep. I, 10, 10. Tibull. I, 8 (7), 54. Juvenal. XVI, 39: zulke bakte men bijzonder op verjaardagen, Ovid. Am. I, 8, 94. Art. I, 429. Trift. III, 13, 17. IV, 10, 12. Martial. X, 24, 4, alwaar het dus een verjaardagskoek was. Not. Libus, voor libum, Nigid. ap. Non. 5. n. 127.

LIBURNĬA, ae, f. een landjen in Illyriën tusfchen Iftrië en Dalmatië, Plin. H. N. III, 22: van daar Liburna, fcil. navis, zeker ligt, fnel vaartuig, een Brigantyn, bark, Felouque enz., Caef. B. C. III, 9. Horat. Epod. I, 1. Tacit. German. 9. Ook waren er veele Liburniërs in Rome als flaaven en bedienden, bij voorb. Juvenal. IV, 75. VI, 476: bijzonder als draagftoeldragers, bij voorb. Ingenti curru fuper ora Liburno, Ibid. III, 240, alwaar anderen een draagftoel verftaan; dan zou het zijn van Liburnum, i, fcil. vehiculum. Liburnicus, a, um, i. q. Liburnus: van daar Liburnica, fcil. navis, i. q. Liburna. Plin. H. N. X, 23. Sueton. Aug. 17 en Calig. 37, zeker fnel vaartuig, zie hier voor.

LIBUS, zie Libum.

LICENS, Particip. 1) van Liceo. 2) van liceor.

LICENTER, vrij, d. i. zonder vreeze, zonder bedenken, naar believen, bij voorb. iet zeggen, wanneer het ook fomtijds flout, driest, moedig, kan vertaald worden, bij voorb. licenter errare, Cic. Or. 23: quam licenter? Cic. Nat. D. I, 39: fcribere, Horat. Art. 265: aliquid facere, Liv. XXVI, 10: licentius peragere indicium, Val. Max. V, 4, 3: licentius aliquid efflagitare, Tacit. Ann. VI, 13: licentius vivere cum aliqua, Cic. Coel. 23.

LICENTĬA, ae, f. 1) vrijheid of verlof, als men doen kan, wat men wil, bij voorb. deteriores fumus licentia, Terent. Heaut. III, 1, 74: dare alicui licentiam infinitam pecuniarum eripendarum, Cic. Verr. III, 94: Pueris non omnem licentiam ludendi damus, Cic. Off. I, 29: Nobis noftra Academia magnam licentiam dat, ut, quodcunque — occurrat, liceat defendere, Ibid. III, 4 extr.: tantum licentiae dabat gloria, Cic. Senect. 13: in ea (voce poëtarum) licentiam — ftatuo majorem effe quam in nobis, Cic. Or. 20 extr.: dare licentiam abfolvendi, Tacit. Ann. XIV, 40: licentia bene faciendi, Ibid. I, 20: mulier habet licentiam ad alias migrare nuptias, Pandect. XXIV,

Digitized by Google

8, 61 si quo abire est animus, est licentia? Non plane est, inquit, Phaedr. III, 7, 25: licentiam habere, Tacit. Hist. I, 84: licentiam concessam habere. Cic. Mur. 9: *dus zegt men ook* concedere licentiam: *dus ook* licentiam permittere, ut cet., Cic. Verr. III, 12: libertatem & licentiam largiri, Cic. Acad. IV, 10. 2) *die vrijheid, die men zelve neemt, het zij gepast of ongepast, wanneer het ook stoutheid is, bij voorb.* licentiam sibi sumere, *zich nemen*, Liv. VI, 40: *bijzonder in het spreken en schrijven, bij voorb.* poëtarum, Cic. Or. III, 38: dicendi, Cic. Brut. 91: nec libertate verborum nec licentia figurarum, Quintil. X, 1 ante med.: *van daar heet het* licentia, *wanneer de Redenaar aan de toehoorers wat stout de waarheid zegt*, Auct. ad Her. IV, 36: *bijzonder onbehoorlijke, wanneer men het dikwijls vertalen kan, stoutheid, uitgelatenheid, koenheid, losbandigheid, buitensporigheid, bij voorb.* hujus saeculi, Cic. Coel. 20: *dus ook* temporum, Plin. Ep. III, 3: cupiditatum suarum, Cic. Att. X, 4: militum, Nep. Eum. 8: habere magnam licentiam ad maledicendum, Cic. Font. 14: habere licentiam sempiternam, Cic. Mil. 31: nunquam ad unum pervenisset licentia, Cic. Off. II, 8: existimant, peccatorum omnium patere in amicitia licentiam, Cic. Amic. 22.

LICENTIATUS, Laber. ap. Non. 3. n. 130.

LICENTIŌSUS, a, um, *al te vrij, d. i. wanneer men zich te veel veroorlooft, uitgelaten, moedwillig, bij voorb.* ebor dicere licentiosum est, Quintil. I, 6 (10): cachinnus, Apul. Met. II post med. p. 123 Elm.: lamentationes, Ibid. IV post med. p. 154: temeritas, Ibid. V ante med. p. 165: Fortuna, Ibid. IX: licentiosior conversatio cum viris, Senec. excerpt. controv. VI, 8.

LICĒO, ui, itum, 2. 1) *aangeboden, geveild worden, veil zijn, zoo en zoo hoog getaxeerd worden, bij eene verkoping of* Auctie, *of geboden worden op iet, bij voorb.* quiqui licebunt, Plaut. Men. V, 9, 97, *zullen openlijk geveild worden, of er zal op geboden worden:* quanti licuisse tu scribis, Cic. Att. XII, 23 post med., i. e. *hoe veel er op geboden is:* pluris cet., Horat. Sat. I, 6, 14: parvo pretio cum diu liceret, Martial. VI, 66, 4, *daar weinig op geboden wordt.* 2) *voor* liceri *ergens op bieden, bij voorb.* quanti liceret opera effecta, Plin. H. N. XXXV, 10 *omtrent het midden*, e lect. Hard., *alwaar de* Ed. Elzev. licitaretur *heeft.*

LICĒOR, itus sum, 2. *bieden op iet, bij voorb. op eene verkoping, bij voorb.* Liciti sunt usque eo, Cic. Verr. III, 33, *zij boden zoo lang of zoo veel daar op enz.:* digito liceri, Cic. Verr. III, 11: illo licente (Particip. *van* liceor), contra liceri, Caes. B. G. I, 18: *dus ook* nec, qui contra licetur, emtor adpunat, Cic. Off. III, 15 Not. liceri de pretio, Apul. Met. II post med. p. 124 Elm., i. e. *zeggen, hoe veel men er voor begeert:* hortos liceri, Cic. Att. XII, 38. Plin. Paneg. 50, *op den tuin bieden: de prijs staat in den* Ablativus, *bij voorb.* centusse, Pers. V, 191: *van daar Tropisch, bij voorb.* matronam, Plin. H. N. XIV, 22, scil. *in gedachten.*

LICESSIT, *zie* Licet *op het einde.*

LICET, it *of* itum est, 2. 1) *vergund, geoorloofd zijn, vrij staan, bij voorb.* alicui, *is bekend, bij voorb.* licet nemini ducere cet., Cic. Phil. XIII, 6 *en meermaalen: ook dikwijls zonder* Dativus, *d. i. het is mij, u enz. of anderen geoorloofd enz. ik, gij, hij, of men mag enz., bij voorb.* licet rogare? i. e. *mag ik?* Cic. Or. II, 66: licet consulere? Cic. Mur. 13: licetne? scil. loqui, Terent. Heaut. V, 2, 20: dum licet. Hor. Od. II, 11, 16. Sat. II, 6, 96: *doch, in plaats van den* Dativus *van het onderwerp, staat ook de* Accusativus, *met den* Infinitivus, *bij voorb.* non licet hominem esse cet., Ter. Heaut. IV, 1, 53, *dat de mensch enz. of den mensch te zijn enz.:* licet me abscedere, Ibid. IV, 2, 5: nos — sui liceret, Cic. ad Div. VII, 1 extr.: praescripta servantem licet magnifice vivere, Cic. Off. I, 26: neminem ire liciturum, Liv. XLII, 36: licet me id scire? Plaut. Pseud. I, 1, 14: cf. Virg. Ecl. I, 41. Cic. Verr. III, 96 in. Not. a) *de zaak, die geoorloofd is, staat gemeenlijk in den* Infinitivus, *daar dan bij* esse *dikwijls de* Dativus *van het* Praedicatum *volgt, bij voorb.* Themistocli licuit esse otioso, Cic. Tusc. I, 15: mihi negligenti esse non licet, Att. I, 16: quibus licet esse fortunatissimis, Caes. B. G. VI, 30: cf. Hor. Sat. I, 2, 51. Lucan. III, 32: *doch, ook de* Accusativus *van het* Praedicatum, *bij voorb.* civi Romano licet esse Gaditanum, Cic. Balb. 12: nam medios esse non licebit, scil. nobis *of* nos, Cic. Att. X, 8 med.: liceat esse miseros, Cic. Ligar. 6: cf. Quintil. VII, 1, 19: *ook bij* fieri *staat de* Accusativus, *bij voorb.* consulem, Caes. B. C. III, 1: *en bij* vivere *de* Dativus, *bij voorb.* si ei (Virginae) liberae vivere licitum fuisset, Liv. III, 50. *Ook staat dikwijls de* Nominativus, *bij voorb.* non quantum liceat vobis, Cic. Rab. Post. 5: quid nemini debet nimium licere, Quintil. I, 3 extr.: quid liceat, Cic. Manil. 19. Senec. Controv. IV, 25 med.: quae licent, Senec. Ibid.: in servum omnia liceant, Senec. Clem. I, 18: id ei licet, Cic. Phil. XIII, 6. *gevolglijk is het geen onpersoonlijk* Verbum. *Ook staat de* Conjunctivus *met* ut *en meermaalen zonder* ut, *bij voorb.* neque mihi licet, neque est integrum, ut — non impertiam, Cic. Mur. 4, amet licet, Ovid. Met. III, 405, i. e. *hij moge beminnen:* sis licet felix, Hor. Od. III, 27, 13: fremant omnes licet, Cic. Or. I, 44, i. e. *zij mogen allen morren enz., of alhoewel allen enz.* sequatur licebit, Cic. Invent. I, 51, *hij mag enz.* b) *ook staat er* per *bij, om de persoon aan te wijzen, wegens wien het geoorloofd is, of die het verlof geeft, bij voorb.* si per vos licitum erit, Cic. Rosc. Am. 44: cf. Terent. Heaut. Prol. 36. Cic. Flacc. 29. Plin. H. N. XI, 6. c) *Ook volgt er* posse *op*, Cic. Verr. IV, 20 med., *het welk overtollig is: ja er gaat voor* permissum est, *bij voorb.* Neque enim permissum est, ut vobis impune liceat cet., Cic. Verr. II, 18. d) liciturum esset *staat* Cic. Att. II, 1 med.: liciturum est, Liv. XXXII, 21: liciturum, Liv. XLII, 36. e) Particip. Licens *staat* adjective, *en heet van menschen vrij, d. i. eenigzins uitstekend*, Gell. XV, 9: *ook vrij, moedwillig, uitgelaten, bij voorb.* Lupercus, Prop. IV, 1, 26: turba licens, Naides improbae, Senec. Hippol. 777: *van zaken vrij, onbeperkt, bij voorb.* jocus, Stat. Sylv. I, 6, 93: timet gressu ire licenti, Martial. IV, 8, 11: imperium, Val. Max. V, 4, 2: licentior vita, Ibid. IX, 1, 3: licentior dithyrambus, Cic. Or. III, 48. f) Particip. Licitus, a, um, *heet deels, geoorloofd geweest: van daar* licitum est, *het is geoorloofd geweest*, Terent. And. II, 6, 12. Hec. V, 3, 30. Cic. red. Sen. 7: si licitum esset, *als 't geoorloofd geweest was*, Cic. Verr. III, 48. Cic. ad Div. XIV, 4 post med.: idque jure licitum (esse), Tacit. Ann. III, 24, i. e. *geoorloofd geweest; doch, het kan ook zijn, geoorloofd: deels geoorloofd, bij voorb.* nunquam licitum est, Plaut. Amph. II, 1, 17, *het is niet geoorloofd:* licitus sermo, Virg. Aen. VIII, 468: licitus torus, Petron.: licitae acies, Stat. Theb. XI, 123: licita negotiatio, Pandect. XXXVII, 14, 2: liciti contractus, Ibid. L, 14, 3: licita *geoorloofde dingen*, Tacit. Ann. XV, 37: 2) *Dikwijls kan men, voor, het is mij geoorloofd, zeggen, ik mag, ik kan, men kan, wanneer dit kunnen gebrek aan verhindering aanduidt, bij voorb.* Licuit Themistocli esse otioso, Cic., (*zie boven*). *d. i. hij kon:* intelligi licet, Cic. Tusc. I, 12. Cic. Or. 4 *en* 60, *men kan zien:* licet repleri, Cic. Or. I, 42: licuit cognosci, Caes. B. C. III, 28, (*waar uit tevens blijkt, dat de* Infinit. Passivi *even zoo wel er bij kan staan, als van het* Activum.) *Ja, dikwijls voegt het beter te vertaalen, ik kan, gij kunt, hij kan, men kan enz., bij voorb.* Haec praescripta servantem licet magnifice vivere, Cic., i. e. *die kan enz., dus ook* licet videre, intelligere cet., *men kan zien: ook heet* licet *men of ik moet, bij voorb.* licet mirari, Cic. Div. I, 7: cernere, Cic. Off. I, 29 in.: requiescere, Propert. II, 13, 71: pugnare, Ibid. II, 8, 3: *dus ook* licebit sis ignotus, i. e. *gij moet onbekend blijven*, Ibid. 31. *Ook wordt* 3) licet *of* licebit *door mag, of mogen vertaald, bijzonder bij den* Conjunctivus, *bij voorb.* licet terreat — servet cet., Virg. Aen. VI, 401 seq.: fremant omnes licet, Cic., *zij mogen morren:* sequatur licebit, Cic., *hij mag (mijnentwegen) volgen, zie deze beide plaatzen boven:* cf. Ovid. Trist. V, 14, 3. Ibid. Met. II, 58 *en meermaalen: ook staat er* quantumvis *bij, d. i. nog zoo zeer enz., dat des noods weg kon blijven, bij voorb.* quantumvis licet excellas, Cic. Amic. 20, i. e. *men mag zoo groote voorrechten hebben, als men wil, men mag nog zoo groote voorrechten hebben:* quantumvis i. e. tantum, quantum tu vis: *dus ook* quamvis, *bij voorb.* praeter eos quamvis enumeres licet, Cic. Leg. III, 10 extr., *voor* tam multos, quam (multos) vis, *gij moogt nog zoo veel bijbrengen, of zoo veel als gij wilt. Men kan dit* licet *in de eerste plaats ook met alhoewel, vertalen, de zin is dezelfde.* Not. Ernesti *hield dit* quantumvis *voor eenen* Pleonasmus, *en dewijl het in* 2 Codd. *ontbrak, wischte hij het uit; maar andere* Edd. *hebben het: van daar komt het, dat* licet *ook door, offchoon, alhoewel, vertaald en voor eene* Conjunctie *gehouden wordt: want het is het zelfde, of ik zeg: zij alle mogen brommen, ik wil het toch zeggen: dan alhoewel zij alle brommen (of brommen mogten) ik wil het toch zeggen. Zoo zegt* Cicero *in de boven gewaagde plaats* Fremant omnes licet: dicam quod sentio i. e. *zij mogen enz. of alhoewel zij enz. Meermaalen staat het dan voor aan; evenwel moet men aanmerken: a) dikwijls kan men het bloot vertaalen door, alhoewel, offchoon, bij voorb.* Licet tibi significarim, ut ad me venires, tamen intelligo, Cic. Att. III, 12, *alhoewel ik enz.:* Licet omnes in me terrores impendeat, succurram atque subibo, Cic. Rosc. Am. 11: licet patrem adpellet, tamen cet., Cic. ad Brut. Ep. 17 post med.: licet saepius — mittam, sed

tam

tamen cet., Cic. ad Div. XIII, 27, *alwaar* fed *wegens de* Parenthefis *ftaat: ook ftaat er bij* quantumvis, *bij voorb.* quantumvis licet excellas, Cic. Amic. 20, *alwaar het ook zijn kan, gij moogt, men mag enz., bij ftot is het het zelfde, zie hier voor* b) *ook volgt er de* Indicativus, *bij voorb.* Licet imperator refcripfit, Pandect. XXX leg. 73: licet — fubjecta transactio eft, Ibid. II, 15, & extr.: licet libertates deficiunt, attamen cet., Ibid. XXIX, 7, 2.

LICET, *alhoewel, zie* Licet *het is geoorloofd, op het einde.*

LICHEN, ēnis, m. 1) *een zweer, met kleine blaasjens van de huid gepaard: puist, windpuist*, Martial. XI, 99, 5. Plin. H. N. XXIII, 7. XXVI, 1. 2) *zeker kruid*, Plin. H. N. XXVI, 4 poft med.

LICITĀTIO, ōnis, f. *het uitloven, of aanbieden van zekeren prijs voor iet, het bieden op iet, bij voorb. op verkopingen enz.*, Cic. Verr. II, 23. Cic. Att. XI, 15 extr.: praedam dividere ad licitationem, Suet. Ner. 26, i. e. *aan de meestbiedenden*: licitatione maxima comparare rem, Ibid. Calig. 22, *door het hoogfte bod, d. i. die het meest boodt, kreeg het*: penes quem licitatio remanfit, Pandect. X, 3, 19, i. e. *die het hoogfte bod gedaan, het meest geboden heeft*: ad licitationem rem deducere, ut, qui licitatione vicerit cet., i. e. *die het hoogfte bod gedaan, het meest geboden heeft*, Ibid. X, 2, 6: accipere per licitationem aliquid, Ibid. IV, 7, 12.

LICITĀTOR, ōris, m. *die op iet biedt, bij voorb. bij eene verkoping enz., bij voorb.* apponere licitatorem, Cic. ad Div. VII, 2. Offic. III, 15.

LICĪTE, *met verlof, op eene geoorloofde wijze, met recht*, Pandect. XXX leg. 111 ante med.

LICĪTOR, atus fum, ari, i. q. liceor, *op iet bieden*, Plaut. Merc. II, 3, 104: capita hoftium, Curt. IV, 1, *geld bieden voor de hoofden enz., ook voor ftrijden, vechten, bij voorb.* inter fe, Enn. ap. Non. 2. n. 505: machaeras licitari adverfum cum coepifti fciens, Caecil. Ibid. *Ook zegt* Feftus: licitati i. e. in mercando five pugnando contendentes.

LICĪTUS, a, um, *zie* Licet.

LICĪUM, i, n. 1) *de trom, d. i. de weeversdraad, of de draad van 't oude weefzel, daar de draad van het nieuwe opzetzel of weefzel aangeknoopt wordt, bij voorb.* licia telae addere i. e. incipere telam, Virg. Georg. I, 285: plurimis liciis texere, Plin. H. N. VIII, 48, *waar het ook enkel, weeversdraaden, d. i. draaden van het weefzel zijn kan: ook weeversdraad, d. i. elke draad van het weefzel, bij voorb.* plurimis liciis texere, Plin., *zie hier voor: van daar van de fpin*, derelicta laffo praetendi arbitrere licia, Plin. H. N. XI, 24. 2) *elke draad*, Ovid. Faft. III, 267. Plin. H. N. XXIII, 7 ante med. Petron. 135. Tiro ap. Gell. XII, 3. Not. a) *ook diende hij tot tooverij*, Virg. Ecl. VIII, 74. Ovid. Faft. II, 575. Am. I, 8, 9. Petron. 131. Plin. H. N. XXVIII, 4 poft med. b) per lancem & licium furta concipere, *zie* Lanx.

LICTOR, ōris, m. (contr. *voor* ligator, *dewijl binden het eerfte werk was*) *een* Lictor, *d. i. een openbaar dienaar van Overheidsperfoonen. Het ambt der* Lictoren *was onder anderen* 1) *voor zekere Overheidsperfoonen, een voor een met de* Fasces *op de fchouderen, te gaan, en het volk toe te roepen, dat het plaats maken* (*welke daad der* Lictoren fubmovere *heet*, Liv. VIII, 33. Horat. Od. II, 16, 10) *en de aankomende Overheidsperfoon een compliment maken moest, welke daad der* Lictoren animadvertere *heet*, Liv. XXXIV, 44, *wanneer de menfchen, bij voorb. van 't paard of wagen klimmen, en het hoofd ontblooten moesten enz., bij voorb. voor den* Dictator *gingen* 24, *voor den* Conful (*dus ook* decemviri, trib. milit. conf. poteft.) 12, *voor den* Praetor 6, *en even zoo veel voor den* Magifter equitum, *en voor eene* Vestaalfche Non, *één. De eerstgaande* lictor *heet* lictor primus, Cic. Q. Fr. I, 1, 7, *wien het* fubmovere *en* animadvertere *bijzonder toekwam: maar de laatfte of de naaste voor de Overheidsperfoon heette* lictor proximus, Liv. XXIV, 44 extr. Val. Max. II, 2, 4. *Ook hadden de Koningen voor dezen* 12 lictores, *en wel* Romulus *eerst*, Liv. I, 8: *ook hadt de* Flamen Dialis *er een om hem op te passen, die* lictor Flaminius *heette*, Fest. Not. *Tropisch, bij voorb.* lictorem feminae in publico unionem effe debuit i. e. propter unionem (*peerlen*) decedi, adfurgi, & reverentiam conciliari feminis, Plin. H. N. IX, 35 med. 2) *om hunne bevelen te volbrengen, bij voorb. de misdadigers te binden, met de roeden of ftaven* (ex fafcibus) *te flaan, te onthoofden enz.*, Liv. I, 26. II, 5 ext. *Doch, dit deeden zij alleen bij vrije lieden, of* Romeinfche *burgers.* 3) *in de* curiatis comitiis *moesten* 30 lictores *de voormalige* 30 curias *verbeelden, en in plaats derzelven ftemmen*, Cic. Agr. II, 12. Gell. XV, 27: *van daar* lictor curiatus a) i. e. *die de* Curiën *tot ftemmen bij een roept*, Gell. XV, 27. b) i. e. *die* in comitiis curiatis *ftemt.*

LICTORĪUS, a, um, i. e. ad lictorem pertinens, *bij voorb.* fafces lictorios, Plin. H. N. VII, 30 ante med., *doch de* Ed. Hard. *heeft* literarum: *doch* lictorius *ftaat* Infcript. ap. Gruter. p. 651. n. 2.

LIEN, ēnis, *en* LIENIS, is, m. *de milt*, Plaut. Merc. I, 2, 14. Plin. H. N. XI, 37 fect. 80. XXVI, 6. Cels. IV, 9. Plur. lienis *ftaat* Cato R. R. 157. Plin. H. N. XXVI, 15. Not. Nominat. lienis *ftaat* Cels. IV, 9 *tweemaal, en* V, 25 fect. 3. Not. lien *zal* gen. neutr. *zijn, volgends* Serv. ad Virg. Aen. VI, 646.

LIENŌSUS, a, um, *miltzuchtig, miltziek*, Plaut. Cas. II, 6, 62. Plin. H. N. VII, 2 ante med.

LIGĀMEN, Inis, n. *een band*, Ovid. Met. XIV, 230. Prop. II, 22, 15. Colum. VI, 6. XI, 2, 92. XII, 8.

LIGAMENTUM, i, n. *een band*, Tacit. Ann. XV, 54. Quintil. XI, 3 poft med.

LIGĀTĪO, ōnis, f. *het binden*, Scrib. Larg. 255.

LIGNARĪUS, a, um, *het hout betreffende, daar toe behoorende, daar mede zich bezig houdende, bij voorb.* negotiatio, Capitol. in Pertin. 1, *houthandel*: lignarius, fcil. faber, Pallad. I, 6, *timmerman, fchrijnwerker: ook houthandelaar*, fcil. negotiator: *van daar* inter lignarios, Liv. XLI, 35, fcil. negotiatores, *was eene plaats in* Rome, *misfchien de houtmarkt*: Lima, Scrib. Larg. 141, i. e. *houtfchaaf*.

LIGNATĪO, ōnis, f. 1) *het houthalen, houtvellen*, Caef. B. G. V, 38. Vitruv. V, 9 extr. 2) *plaats, waar het hout geveld of gehaald wordt*, Colum. I, 5.

LIGNĀTOR, ōris, m. *die hout haalt of aanvoert, houthaaler*, Liv. X, 25. XXXVIII, 25. Caef. B. G. V, 26.

LIGNEŎLUS, a, um, *van hout, houten, als men van kleine zaken fpreekt, bij voorb.* lychnuchus, Cic. Q. Fr. III, 7: figurae, Apul. de mundo poft med. p. 70 Elm.: cf. Lucil. ap. Prifcian. 3 extr.

LIGNĔUS, a, um, 1) *van hout, houten, bij voorb.* ponticulus, Cic. Tufc. V, 20: turris, Caef. B. C. III, 9 *en meermaalen*: *van daar Tropisch, houten, d. i. fapIoos, dor, bij voorb.* conjux, Catull. XXIII, 6. Lucret. IV, 1155. 2) *het hout gelijk, houten, bij voorb.* putamen, Plin. H. N. XV, 22: femen (arboris), Ibid. XVI, 26 prope fin. Not. lignea falus i. e. in tabella fcripta, Plaut. Pfeud. I, 1, 45. i. e. *eene groetenis in een brief, (op eene met wasch overtrokken houten tafel)*: lignea cuftodia i. q. codex (*zie* Codex), Ibid. Poen. V, 6, 28.

LIGNICĪDA, ae, m. *een houthouwer, is niet in gebruik geweest, gelijk* Varro L. L. VII, 33 *zegt.*

LIGNOR, atus fum, ari, *houthalen, bij voorb. in het leger*, Caef. B. C. III, 15. Liv. X, 25. Auct. B. Hifp. 27.

LIGNŌSUS, a, um, 1) *vol hout*, 2) *als 't ware vol hout, d. i. hout gelijk, houtachtig, bij voorb.* fructus, Plin. H. N. XXIV, 9 poft med.: nucleus, Ibid. XIII, 19: caules, Ibid. XXV, 6: glutinum, Ibid. XXVIII, 37 extr.: lignofiora funt reliqua, Ibid. XIX, 5 poft med.

LIGNUM, i, n. 1) *hout: van daar* ligna, *als men van meer dan eene foorde of ftuk houts fpreekt, bij voorb. van brandhout*, Cic. Verr. I, 27. Cato R. R. 130. Horat. Od. I, 9, 5: *van daar wordt* lignum (*brandhout*) *tegen over timmerhout* (materiae) *gezet*, Pandect. XXXII, 53: *van daar* nec materia eum pro ligno ufurum, Ibid. VII, 1, 12: ligna, materiae — devehuntur, Plin. Ep. X, 50. Not. ligna ferre in fylvam, *als een fpreekwoord, water in zee dragen*, Horat. Sat. I, 10, 34. 2) *het geen van hout gemaakt is, bij voorb. een fchrijfftaft*, Juvenal. 3) Plin. H. N. *noemt het harde aan of in het ooft* lignum, *te weten, de bolsterfchil, of ook de pit, bij voorb. eene notenfchaale, de pit in perfikken, kerfen, pruimen, olijven*, XV, 3 *en* XV, 28: *de pitten van druiven*, Ibid. XVII, 22 extr.: *het zaad (gevolglijk de pitten) in den dadel*, Ibid. XIII, 4: *ook noemt hij zeker gebrek aan eene tafel, te weten, als het hout niet gefchaafd of gefleept, maar recht en dicht is*, lignum; *te weten, hij zegt* XIII, 15 extr. Menfae vitia: lignum, ita vocatur materia furda, & indigefta fimplicitas cet.

LIGO, onis, m. *een fchop, of fpade, om bij voorb. wortels en kruyden* [illegible] *roejen, en de aarde om te fpitten*, Ovid. Pont. I, 8, 59. Ibid. Am. III, 10, 31. Horat. Epod. V, 30. Ibid. Od. III, 6, 38: incurvas, Stat. Theb. III, 589: tracta dente ligonis, Colum. X, [illegible] *alwaar* fracti *voor* flexi *of* curvi *ftaat, indien de lezing goed is: van daar voor* agricultura, *bij voorb.* & palari [illegible] atque ligonis, Juvenal. VII, 33.

LIGO, avi, atum, are, 1) *binden*, [illegible] guttura laqueo, Ovid. Met. VI, [illegible] manus poft terga, Ibid. III, [illegible] vitta, Tibull. I, 7, 73 [illegible] crura & manus, Gell. [illegible] vinculo, Tacit. Germ. [illegible] vi nodo, Plin. H. N. II, [illegible] filium ligatum — mittam Cic. [illegible] IV, 6 *ftaan, maar daar ftaat* legatum [illegible]

Digitized by Google

den, aanbinden, vastmaken aan iet, bij voorb. funem litoribus, Lucan. VIII, 61: ligato circum collum fudario, Suet. Ner. 51: cornu ad crus ligato, Plin. H. N. XVIII, 28: cornua capitibus, Phaedr. V, 7, 36: vineae palatae & ligatae, Colum. XI, 2 ante med. §. 11: mulam, Horat. Sat. I, 5, 13: *ook binden, knoopen, bij voorb.* nodos, Senec. Hippol. 1087. 2) *verbinden, toebinden, bij voorb.* vulnera veste, Ovid. Met. VII, 849: guttura laqueo, Ovid., *zie hier voor.* 3) *verbinden, Tropisch, d. i. vereenigen, vastmaken, omwenden, omgeven, bij voorb.* balteus loricam ligat, i. e. *omgeeft*, Val. Fl. IV, 94: vitis ligat carchefia, Senec. Oedip. 455: digitos ligat junctura, Ovid. Met. III, 375: caementa in tectis ligantur, Plin. H. N. XXXVI, 27: nimbi ligati i. e. *ijs*, Petron. 123: pifces in glacie ligatos, Ovid. Trift. III, 10, 49: vinclo propiore ligari, Ibid. Met. IX, 548: argumenta Graeci in catenam ligant, Quintil. V, 14 post med., fluvium legibus alvei, Stat. Sylv. IV, 3, 74: conjugia artibus magicis, Senec. Herc. Oet. 452: pacta, Prop. IV, 4, 80: dissociata locis concordi pace ligavit, Ovid. Met. I, 25.

LIGŬLA *of* **LINGŬLA**, ae, f. *eene kleine tong, tongetjen: van daar heeten veele dingen zoo, om de gelijkvormigheid, bij voorb.* 1) *eene landtong, d. i. een smalle strook lands tusschen water, bij voorb.* in lingulis, Caef. B. G. III, 12. 2) *de riemen aan de schoenen*, Martial. II, 29, 7. Juvenal. V, 20: *van daar een scheldwoord, gij schoenriem!* Plaut. Poen. V, 5, 30. 3) *een lepel, bij voorb. om af te schuimen*, Colum. IX, 5 extr. XII, 21, 2: *ook* Martial. VIII, 33, 23, *alwaar het echter van* cochleare *onderscheiden wordt: ook staat* lingula *en* ligula argentea, Ibid. XIV, 120, *wat dit zij, kan men niet zeker zeggen; misschien een lepeltjen, of een zilveren figuurtjen in de gedaante van een tong of lepel; ook een werktuig, om zalven uit de doos te nemen, lepeltjen, spatel enz.* Plin. H. N. XXI, 14 post med.: *van daar, als eene maat beschouwd, een lepelvol*, Plin. H. N. XX, 5 med. 4) *een kleine degen*, Varr. L. L. VI, 6 Gell. X, 25. 5) *de punt van een paal, die in eene staak ingevoegd wordt*, Colum. VIII, 11 ante med. 6) *het uiterste deel van een hevel, of hefboom* (vectis), *die onder den last gelegd wordt*, Vitruv. X, 8. 7) *het spitze deel der rieten, daar zij mede in één gevoegd kunnen worden*, Ibid. VIII, 7. 8) *het blaadjen op de fluit*, Plin. H. N. XVI, 36 extr. 9) tabulatio ligulae i. e. *in de gedaante van een tong*, Apul. Flor. 2 post init. p. 346 Elm. 10) loliginum ligulas, Apulej. Apol. p. 297 in. Elm.

LIGŬRĬO *of* **LIGURRĬO**, ivi *en* ii, itum, 4. *belekken, belikken, bij voorb.* (apes) non, ut muscae, ligurriunt, Varr. R. R. III, 16 ante med.: qui ligurrierit jus, Horat. Sat. I, 3, 81: furta, Ibid. II, 4, 79: *ook* sensu obscoeno, *bij voorb.* capteis naturam, Sueton. Tiber. 45: *waar op ook* Cicero Dom. 18 (hoc quoque ligurris) *volgends sommiger gevoelen, zinspeelt:* homines, Plaut. Capt. I, 1, 14. i. e. eorum cibos: *van daar* 1) *lekken, likken, d. i. lekker, kiesch zijn, slechts hier en daar wat proeven*, Terent. Eun. V, 4, 12. 2) *Tropisch, lekken, of belikken, d. i. iet aanvatten, ondernemen, om het te leeren of te behandelen, bij voorb.* & hoc quoque ligurris, Cic. Dom. 18. 3) *naar iet hunkeren, Tropisch, d. i. belust zijn, bij voorb.* lucra, Cic. Verr. III, 76: curationem agrariam, Cic. ad Div. XI, 21 extr.

LIGŬRITĬO *of* **LIGURRITĬO**, onis, f. 1) *het likken, belikken.* 2) *lekkerächtigheid*, Cic. Tusc. IV, 11.

LIGUSTRUM, i, n. *zekere ons niet recht bekende plant of boom, met zwarte bessen, Liguster enz.*, Plin. H. N. XVI, 18 extr.: *ook spreekt hij er van* XII, 24. XXIV, 10 in., *alwaar hij zegt, dat deze boom* (arbor) *dezelfde is, als* cypros: *van daar* Alba ligustra, Virg. Ecl. II, 18, i. e. *misschien de witte bloessem:* candidior nivei folio ligustri, Ovid. Met. XIII, 789: candidior puella nive, lilio, ligustro, Martial. I, 116, 3: alba (ingreditur) ligustris, Claudian. Proserp. II, 130: cana ligustra colono dare, *als een spreekwoord, water in zee dragen*, Martial. IX, 27, 3, *waar uit blijkt, dat de* ligustra *menigvuldig geweest zijn, (ten zij het misschien een andere plant is):* nigro permixto ligustro, Colum. X, 300, *alwaar* Parrhasius niveo *wil lezen, ten zij er op de zwarte bessen gedoeld wordt.*

LILĬUM, i, n. 1) *eene lelie, eene bekende bloem; van haar handelt*, Plin. H. N. XXI, 5: *bijzonder, is bekend de witte, bij voorb.* album, Plin. Ibid. Virg. Aen. XII, 68. Tibull. III, 4, 34: *of* candida, Virg. Aen. VI, 709. Prop. I, 20, 37: *of* candentia, Ovid. Met. XII: 411: *of* argentea, Prop. IV, 4, 23: *ook van andere kleuren, bij voorb.* rubens, Plin. Ibid.: purpureum, Ibid. 2) *wegens de gelijkheid, noemt* Caefar, *zekere stammen, die om den vijänd af te weeren, in den grond geslagen waren, en maar vier duimen uitstaken* lilia, B. G. VII, 73.

LIMA, ae, f. 1) *eene vijl, eene schaaf*, Plaut. Men. I, 1, 9. Phaed. IV, 7, 5. Plin. H. N. XXVIII, 9 post med. XXXIII, 11. XXXVII, 8. 2) *eene vijl, Tropisch, bij voorb. tot beschaving van zijne schriften*, Ovid. Pont. I, 5, 19. II, 4, 17. Horat. Art. 291. Vellej. II, 9: lima ultima defuit scriptis meis, Ovid. Trift. I, 7, 30: libellum momorderit docti lima Secundi, Martial. V, 81, 13, carmina rafa lima recenti, Ibid. X, 2, 3.

LIMĀTE, *beschaafd naauwkeurig, bij voorb.* limatius scriptum, Cic. Fin. V, 5.

LIMATULUS, a, um, i. q. limatus, *wanneer men verminderend of teder spreekt: of enkel voor* limatus, *beschaafd, naauwkeurig, bij voorb.* judicium, Cic. ad Div. VII, 33.

LIMATUS, *zie* Limo.

LIMAX, acis, m. *en* f. *een slak of slek op het land, bij voorb. in eenen tuin, die aan de gewassen knaagt*, Colum. X, 324. Varr. L. L. VI, 3. Plin. H. N. XVIII, 17 med. XIX, 10. *van daar Tropisch, van hoeren*, Plaut. ap. Varr. L. L. VI, 3.

LIMBOLARĬUS, i, scil. artifex, *die het boordzel of franje aan de kléderen der Dames maakt*, Plaut. Aul. III, 5, 45. Inscript. ap. Donium claff. 8. n. 27.

LIMBUS, i, m. 1) *een streep, of strook, of zoom, waar mede iet bezet wordt, bij voorb.* a) *een kleed; gevolgelijk de zoom, boordzel, fimbria*, Virgil. Aen. IV, 137. Ovid. Met. V, 51. Stat. Achill. I, 330. b) *een weefzel, gevolgelijk, de zoom, zelfkant*, Ovid. Met. VI, 127. 2) *elke streep, lint, of gordel* a) *streepen, strooken, bij voorb.* limbus XII fignorum, Varr. R. R. II, 3, 7, i. e. *van den dierenkring.* b) *banden, linten*, Claudian. in Conful. Mall. & Theod. 118. c) *gordel*, Stat. Theb. VI, 367.

LIMEN, ĭnis, n. *drempel, dorpel, deurdorpel, d. i. het dwarshout aan eene deur; hij is dubbel, boven en onder, bij voorb.* limen superum, Naev. ap. Non. 4. n. 278: limen superum inferumque salve, Plaut. Merc. V, 1, 1: imponere limen foribus, Plin. H. N. XXXVI, 14: pedes superadtollere limen, Plaut. Caf. IV, 4, 1: superare limen, Virg. Georg. III, 317: cupidos liminum meorum, Cic. Dom. 23 extr.: *van daar* a limine salutare, *zie beneden: van daar* 1) *de deur of ingang van een gebouw, bij voorb.* fores in liminibus profanarum aedium cet., Cic. Nat. D. II, 27, i. e. *ingang:* ad valvas templi limenque convertisse, Caef. B. C. III, 105, i. e. *deur, ingang:* penetrare limina regum, Virg. Georg. II, 504: mussant limina circum, *van de bijën*, Ibid. IV, 188: miratus limen Olympi, Ibid. Ecl. V, 56: fidus ad limina custos, Ibid. Aen. IX, 647: in limine primo, *voor aan den ingang*, Ibid. VI, 427: limina pandit, Ibid. 525, i. e. *deur of ook vertrek, kamer, huis:* hanc tetulero intra limen, Plaut. Cift. III, 19, i. e. *in huis:* cohibere se intra limen, Ibid. Mil. III, 1, 1, i. e. *deur of huis:* intrare intra limen, Ibid. Men. II, 3, 63: *of* limen, Juvenal. II, 88, i. e. *in huis gaan:* submoveri limine, Juvenal. III, 124, i. e. *deur of huis:* limina subire *in huis gaan*, Ibid. XIV, 220: *van daar Tropisch*, a limine leti ad vitam reverti, Lucret. II, 959, i. e. *weder levend worden: van daar* a limine salutare, Senec. Ep. 49 med., *aan de deur of in 't voorbijgaan groeten, d. i. enkel aanraken, aanroeren.* 2) *het huis, woning, behuizing, verblijf, bij voorb.* se limine pelli, Virg. Aen. VII, 579: limina mutant, Virg. Georg. II, 511: limen alienum expetere, Senec. Med. 22: tua limina adirem, Virg. Aen. VI, 115: intrare intra limen, *of* limen, *zie hier voor:* limina subire, *zie hier voor, en dus kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen:* nostro in limine pendes, Virg. Aen. VI, 151: sceleratum insistere limen, Ibid. 563, i. e. *de woning der goddeloozen (in de onderäardsche wereld) betreden: ook een vertrek, bij voorb.* intrare limen, Ovid. Met. VII, 33, i. e. *in de kamer gaan:* licet patrui servet Proserpina limen, Virg. Aen. VI, 402, *doch, het kan hier ook zijn, huis, woning:* limina pandit, Ibid. 525, i. e. *vertrek, of ook huis, of deur.* 3) *het begin, of het einde, omdat de dorpel eenigermate, beiden is:* a) *het begin, bij voorb.* belli, Tac. Ann. III, 74: in primo limine vitae, Senec. Herc. fur. 1132: in limine mortis, Sil. V, 424: ab ipso limine leti reverti ad vitam, Lucret. II, 959: *van daar de perken in de schouwspelen, waar de kampvijders of loopers het begin van den loop namen, bij voorb.* limenque relinquunt, Virg. Aen. V, 316. b) *Einde, bij voorb.* in ipso finitae lucis limine, Apul. Met. XI post med. p. 267 Elm.: Not. limen maris interni *hebben veelen de straat van* Gibraltar *genoemd*, Plin. H. N. III praef.

LIMENARCHA, ae, m. *opziener van de haven, Havenmeester*, Pandect. XI, 4, 4. L. 4, 18. §. 10.

LIMES, ĭtis, m. 1) *de grenzen, bij voorb. tusschen twee akkers, die door eene ruimte of weg, of steen, tusschen beiden gemaakt wordt*, Virg. Georg. I, 126. Ovid. Met. I, 136: saxum, limes agro positus, Virg. Aen. XII, 897, i. e. *grensteen: ook linie of weg door den akker of wijnberg*, Plin. H. N. XVIII, 33 en 34: cf.

cf. Cardo en Decimanus. Van daar Tropisch, grenzen, bij voorb. carminis, Stat. Theb. I, 16: benignitati minus laxum limitem aperire, Senec. Benef. I, 14, i. e. grenzen of weg (Tropisch): van daar a) de gemaakte grenzen, bij voorb. eene hoogte, bij voorb. limitem fcindere, Tacit. Ann. I, 50: refcindere, Stat. Sylv. IV, 3, 40: b) onderfcheid, affland, bij voorb. brevi limite, Ovid. Remed. 326. 2) de weg zelve, die tusfchen de akkers loopt, en elke veldweg of weg buiten de ftad, fteeg enz., Liv. XXII, 12 in. XXXI, 34 en 39: latus limes, Liv. XXXIV, 28: acclivis, Ovid. Met. II, 19: limite recto fugere, Ibid. VII, 782: cf. Ovid. Met. XIV, 371. Trift. V, 6, 40: femitas novosque limites fieri in agro, Colum. I, 8, 7: limites lutofi, Varr. R. R. II, 4, 8: van daar a) een weg, dien men zich maakt, bij voorb. met den degen, Virg. Aen. IX, 323: limitem agere, zich een weg baanen (met geweld), Sil. IX, 380. b) Tropisch, een weg, ftraat, bij voorb. aquarum, Ovid. Her. XVIII, 133: dus ook folito dum currant flumina limite, Ibid. Met. VIII, 518, i. e. rivierbed: verders quafi limes ad coeli aditum, Cic. Somn. Scip. 8: bijzonder van eenen Komeet en andere luchtverfchijnzelen, bij voorb. flammiferum trahens fpatiofo limite crinem ftella micat, Ovid. Met. XV, 849: longo limite fulcus dat lucem, Virg. Aen. II, 697: bolis — longiorem trahit limitem, Plin. H. N. II, 26: van daar fectus limes, Ovid. Met. II, 130, i. e. de dierenkring: van daar Tropisch, eundem limitem agere, Ovid. Art. III, 558, denzelfden weg houden, d. i. eenerlei middelen gebruiken: veftro gradiar limite, i. e. zal doen, als gij lieden, Plaut. Poen. III, 3, 18: minus laxum limitem aperire beneficentiae, Senec. Benef. I, 14. c) eene lijn of ftreep, bij voorb. op een juweel, bij voorb. albus, Plin. H. N. XXXVII, 10 extr.: ook eene lijn door eenen akker of wijnberg, bij voorb. decumanus cet., Plin. H. N. XVIII, 33 en 34, zie boven.

LIMINĀRIS, e, tot den dorpel behoorende, bij voorb. trabs, Vitruv. VI, 4.

LIMITĀRIS, e, i. q. limitaneus, bij voorb. iter, Varr. L. L. IV, 4, i. e. tusfchen de grenzen, een grens- of fcheidweg.

LIMITĀTĬO, onis, f. 1) de vastftelling der grenzen. 2) vastftelling, bepaling, bij voorb. terrae vinealis, Colum. III, 12 in.: fic limitatione cognita, Vitruv. X. c. ult.

LIMĬTO, avi, atum, are, 1) in grenzen influiten, door grenzen afdeelen, begrenzen, bij voorb. vineas, Plin. Hift. Nat. XVII, 22: agri limitati, Pandect XLIII, 12, 1. §. 6: cf. Feft. 2) bepalen, vastftellen, bij voorb. quaeftionem, Varr. R. R. II, 2.

LIMNE, es, f. (λίμνη), een meir, Vitruv. VIII, 3 ante med.

LIMO, Adv., zie Limus, a, um.

LIMO, avi, atum, are, I) van lima, veilen, bij voorb. gemmas, Plin. Hift. Nat. XXXVI, 7: van daar 1) wrijven, bij voorb. cornua ad faxa, Plin. H. N. VIII, 50: ook enkel limare cornua fcil. ad arborem, Ibid. XVIII, 1: van daar caput cum aliquo, Plaut. Merc. III, 1, 40. Poen. I, 2, 79, i. e. vereenigen of elkander kusfen: cf. Plaut. ap. Non. 4. n. 274 en Caecil. Turpil. en Liv. in Tereo ap. Non. Ibid., alwaar ook limaffis voor limaveris ftaat. 2) veilen, Tropisch, d. i. van het overtollige zuiveren, polijsten, net maken, bij voorb. quae a me limantur politius, Cic. Acad. I, 1: ut ars aliquid limare non poffit, Cic. Or. I, 25: ftylus — hoc maxime ornat & limat, Ib. III, 49: tenui cura limare tela linguae, Ovid. Pont. IV, 6, 37: van daar limatus, a, um, fijn, naauwkeurig, bij voorb. limatus moribus, Cic. Nat. D. II, 29: oratione, Cic. Or. I, 39: limatius dicendi genus, Cic. Brut. 24: limatius judicium, Plin. Epift. I, 20 extr.: Lucilius fuerit limatior, Horat. Sat. I, 10, 65: limatus in ufu vario rogae, Martial. VII, 50, 5: van daar fo limare ad cet., Cic. Opt. Gen. Or. 3 extr., zich tot iet bekwaam maken: limatus in ufu rogae vario i. e. peritus, exercitatus, Martial. VII, 50, 5. 3) afveilen, bij voorb. plumbum, fcobem: van daar limatum plumbum, Plin. H. N. XXXIV, 18 poft init., i. e. loodvijlzel: dus ook limata fcobs, Ibid.: van daar afveilen, Tropisch, d. i. wegnemen, verminderen, bij voorb. de altero limavit, Cic. Or. III, 9 extr.: de tua prolixa natura limavit aliquid pofterior annus, Cic. ad Div. III, 8 extr., i. e. verminderd: commoda alicujus oculo obliquo (i. e. invido), Horat. Epift. I, 14, 38. 4) naauwkeurig onderzoeken, bij voorb. veritatem, Cic. Off. II, 10: mendacium, Phaedr. III, 10, 48. II) van Limus, met kei bezoedelen, bij voorb. caput alicui, Plaut. Poen. I, 2, 80.

LIMŌSUS, a, um, vol flijk of modder, modderig, bij voorb. lacus, Virgil. Aen. II, 135: juncus, Ibid. Ecl. I, 49: rivus, Celf. II, 21 extr.: flumen, Frontin. Aquaeduct. 15: arena, Ovid. Trift. IV, 1, 7: ripa, Ibid. Am. III, 6, 1: radix, Plin. H. N. XXVII, 5: van daar limofa (loca) eene modderige ftreek, modderige plaatzen, bij voorb. nafcitur in limofis, Ibid. IX, 42.

LIMPĬDUS, a, um, hel (als zuiver water), klaar, bij voorb. vinum limpidiffimum, Colum. XII, 28: lacus limpidus, Catull. IV, 24: aqua limpidior, Vitruv. VIII, 7: limpidum alumen, Plin. H. N. XXXV, 15: limpidae chryfolithi, Ibid. XXXVII, 9: vox limpida, Plin. H. N. XXXIV, 18 extr., helle ftem: limpido tegmine crines madidos obvolutae, Apulej. Met. XI ante med. p. 261. Elm.

LIMPITŪDO, inis, f. de helderheid eener zaak, bij voorb. maris of aquae, Plin. H. N. XXXII, 11 extr., i. e. wanneer de zee helder is.

LIMŬLUS, a, um, i. q. limus, a, um, bij voorb. limulis, Plaut. Bacch. V, 2, 12, fcil. oculis, van ter zijde, met fcheele oogen.

LIMUS, i, m. 1) modder, flijk, Virg. Georg. I, 115. II, 188. IV, 45. Aen. VI, 476. Horat. Sat. I, 1, 59. II, 4, 80. Cic. Fragm. ap. Non. 3. n. 132: van daar Tropisch, limus malorum, Ovid. Pont. IV, 2, 16. 2) drek, in 't gemeen, Ovid. Faft. III, 769: van daar de drek of vuiligheid der darmen, Pallad. Febr. 31.

LIMUS, i, m. zeker kleed of gordel, bij voorb. der Lictoren, Tiro ap. Gell. XII, 3, alwaar het heet: licio transverfo, quod limum adpellatur, qui magiftratibus praeminiftrabant, cincti erant, alwaar het dus Gen. Neutr. is: limus eft veftis, qua ab umbilico usque ad pedes teguntur popae, Serv. ad Virg. loc. cit. En dus willen fommigen lezen, Virg. Aen. XII, 12, limo cincti. Not. Het zal van limus, a, um, zijn.

LIMUS, a, um, 1) fcheef, fchuinsch, van ter zijde, fcheel, bij voorb. oculi, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 54. Quintil. XI, 37. Sect. 54. Quintil. XI, 3, 76: van daar adfpicere oculis limis, Plaut. Mil. IV, 6, 2: of enkel limis, Terent. Eun. III, 5, 53, van ter zijde heen zien, loeren, fcheel zien: dus ook intueri oculis limis, Plin. H. N. VIII, 16 poft med.: hoc fubrifit ocellis, Ovid. Am. III, 1, 33. 2) van ter zijde ziende, bij voorb. homo, Varr. ap. Non. 2. n. 500. Not. fidere limo navigia, Pedo ap. Senec. Suafor. I, 1, i. e. finiftro, infaufto, wanneer fidere van fidus is; maar is fidere de Infinitivus, dan zou limo zijn, i. q. in obliquum.

LINAMENTUM, i, n. draadwerk van linnen, bij voorb. linamenta adcenfa, Plin. H. N. XXXII, 10 med.: bijzonder carpet, Celf. V, 26, 23. VIII, 9. Colum. VI, 11 en 12.

LINCTUS, us, m. het lekken, likken, Plin. H. N. XXXI, 9. XXXVI, 17.

LINĔA, ae, f. (misfchien voor linea res van lineus, a, um, iet van linnen, ook zou er funis (dat ook Gener. Femin. is) onder verftaan kunnen worden), een draad van linnen, een fnoer, bij voorb. nectere lineas, reftes, funes, Varr. R. R. I, 23 extr.: ligato pede longa linea gallina cuftoditur, Colum. VIII, 11 extr.: linea longinqua per os religata, Plin. H. N. IX, 17 in.: linea margaritarum, een fnoer peerlen, Pandect. XXXV, 2, 26: dus ook lineae duae e margaritis, Ibid. XXXIV, 2, 40: margaritis in linea uti, Ibid. IX, 2, 27 extr.: van daar misfchien linea dives, Martial. VIII, 78, 7, i. e. peerelfnoer, ter verdeeling onder het volk; want dat peerlen onder het volk verdeeld werden, ftaat Sueton. Ner. 21: ook in de netten heeten de draaden, die de gaten of maazen bevatten, lineae, Plin. H. N. XI, 24 med.: ook het net zelve, Ibid. IX, 43. Senec. Hippol. 46: van daar 1) een hengelfnoer of tuig, Martial. III, 57, 27. X, 30, 18: van daar Tropisch, mittam lineam, Plaut. Moft. V, 1, 21, ik zal den angel uitwerpen, d. i. hem zoeken te vangen. 2) een fnoer, waar naar de werklieden eene zaak recht maken, richtfnoer, bij voorb. linea uti, Cic. Q. Fr. III, 1, 1. Vitruv. V, 3: ad regulam & lineam, Vitruv. VII, 3 ante med.: cf. Pallad. Februar. 9 poft med. Not. alba linea van nalatige handelingen, bij voorb. fignat alba linea, Lucil. ap. Non. 4. n. 450, i. e. handelt onachtzaam, doch, Turnebus leest neque fignat cet.: alba, ut dicitur, linea, fine cura discriminis cet., Gell. Praefat. med., i. e. onachtzaam, niet zorgvuldig, zonder keuze enz. 3) elke ftreek of trek, het zij met de pen of penfeel enz. gehaald; een lijn, bij voorb. in de Geometrie, Varr. ap. Gell. I, 20. Quintil. I, 10: linea circumcurrens, Quintil. Ibid., i. e. cirkellijn: lineae quae emittuntur e centro, Plin. H. N. II, 65 extr.: lineas producere, Ibid. XXXIII, 3 en 6: fecare, Ib. XXXV, 10 ante med.: lineae currunt per eundem umbilicum, Ibid. XVIII, 34: in de Schilderkunst, bij voorb. primas lineas ducere, Quintil. II, 6: aliquid velut primis lineis defignare, Ibid. IV, 2 extr.: lineas facere, Gell. VII, 20 extr.: van daar linea recta, Cic. Tusc. I, 17. Caef. B. G. VII, 23. Lucan. X, 7 ... rechte lijn: van daar ad lineam (rectam), Cic. Fin. I, 6. Cato R. R. ... Plin. H. N. XIX, 8 med., ... lijn, perpendiculair, loodrecht: van daar a) elke lijn, linie, reijë, rols, bij voorb. een grenslijn, Hygin. de Limit. p. 151

an 152. Goes.: *van daar de grenzen, zie hier an: de lijn, linie of rei van bloedverwantschap, bij voorb.* clara generis lineа, Stat. Sylv. III, 3, 44: ſtemmata cognationum directo limite in duas lineas ſeparantur. — transverſae lineae cet., Pandect. XXXVIII, 10, 9: b) *eene rei of lijn, die tot richtſnoer dient, bij voorb. in den* Circus, *bij voorb.* cogit nos linea jungi, Ovid. Am. III, 2, 19, i. e. *de beperking houdt ons bij een; even dit ſtaat* Ibid. Art. I, 141: cf. Quintil. XI, 3, 133. *Ook was in den* Circus *eene* linea alba (*anders* calx *genoemd*) *voor de* carceres: *van daar elke grenslijn of grens, einde, doel, bij voorb.* mors ultima linea rerum eſt, Horat. Epiſt. I, 16, 79: admoveri lineas (i. e. ad lineas) ſentio i. e. *dra ſterven zal*, Senec. Ep. 49: *van daar* lineas tranſilire, Cic. Parad. III, 1. Varr. L. L. VIII, 1 poſt med., *het doel te buiten gaan:* extrema linea amare, i. e. *van verre beminnen, d. i. zijne beminde alleenlijk mogen zien*, Terent. Eun. IV, 2, 12.

LINEAMENTUM, i, n. *een lijn of trek met de pen of met krijt enz., pennestreek, pennetrek, pennetekening, lijn, bij voorb.* omnes pilas — notaverat creta, quae lineamenta cet., i. e. *ſtreepen, lijnen*, Petron. 70: in geometria lineamenta, Cic. Or. I, 41, i. e. *lijnen: van daar* extrema lineamenta *bij een ſchilderſtuk*, Plin. H. N. XXXV, 10 in., i. e. *de uiterſte lijnen, die aan het ſtuk de waare gedaante geven, omtrek, of ook uitwerking van dezelve: van daar Tropisch*, numerus quaſi — extrema lineamenta orationi adtulit, Cic. Or. 56, i. e. *volkomenheid: van daar zijn* lineamenta 1) *gezichts- of gelaatstrekken*, Lineamenten, *bij voorb.* alicujus, Cic. Verr. II, 36: deorum, Cic. Nat. D. I, 27: oris, Cic. ad Div. I, 13: corporis, Cic. Fin. III, 22 extr.: *en* 2) *Tropisch, de trekken of* lineamenten *der ziel, bij voorb.* animi, Cic. Fin. III, 22 extr.: 3) *ook van het werk van eenen kunſtenaar, bij voorb.* operum, Cic. Verr. IV, 44, i. e. *de trekken daar in: ook van ſchriften, bij voorb.* Catonis lineamentis nihil niſi pigmentorum — colorem defuiſſe, Cic. Brut. 87, i. e. *afbeelding, ontwerp, ſchets, d. i. magere, maar goede voordragt der dingen.*

LINEĀRIS, e, *in lijnen beſtaande, bij voorb.* pictura, Plin. H. N. XXXV, 3: *van daar* geömetrisch, *bij voorb.* ratio i. e. Geömetrie, Quintil. I, 10, 36: probatio, Ibid., *op het einde.*

LINEATĬO, onis, f. *de trekking van eene lijn, lijntrek, lijn, bij voorb.* ſolis radii paribus lateribus — lineationibus extenduntur, Vitruv. IX, 4 med.

LINĔO, avi, atum, are, 1) *met lijnen afteekenen, ontwerpen, bij voorb.* carinam, Plaut. Mil. III, 3, 42: 2) *naar de rechte lijn richten, na het* perpendikel *inrichten, bij voorb.* radios, Vitruv. IX, 4 med.

LINEŎLA, ae, f. i. q. linea, *wanneer men verminderend ſpreekt*, Gell. X, 1 extr.

LINĔUS, a, um, *uit linnen, uit vlasch, uit lijnwaad, bij voorb.* vincula, Virg. Aen. V, 510: terga ſcil. ſcuti, i. e. tegumentum lineum, Ibid. X, 784: amictus, Tacit. German. 17: pannus, Celſ. VIII, 10. Sect. 1: veſtis, Plin. H. N. XII, 6: lanugo, Ibid. XXXII, 2.

LINGO, nxi, nctum, 3. *lekken, likken*, Plaut. Caſ. II, 8, 21: ſalem, Plin. H. N. XXXI, 9 extr.: ſulphur linctum, Ib. XXXV, 15: cf. Catull. 96, 4.

LINGUA, ae, f. 1) *de tong*, Cic. Nat. D. II, 59: inexplanata, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 65: ejecta, Cic. II, 66: linguae haeſitantes, Ibid. I, 25: linguam tenere, *zwijgen*, Ovid. Faſt. II, 602: continere, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: *van daar* a) *de tong, het ſpreken, de woorden, bij voorb.* commercia linguae, Ovid. Triſt. III, 11, 9: lingua adſtricta mercede, Cic. Piſ. 13: homo melior lingua, Virg. Aen. XI, 338: dicere aliena lingua, Plin. H. N. XXXII, 6, i. e. *eens anders woorden:* linguam tenere, Ovid., *en* continere, Cic., *zie hier voor:* moderari, Salluſt. Jug. 82 (84): mala lingua, Virg. Ecl. VII, 28, i. e. *toverij, begoocheling:* ut vitemus linguas hominum, Cic. ad Div. IX, 2: b) *de taal, bij voorb.* latina, Cic. Fin. I, 3: graeca, Ibid.: utraque, Horat. Od. III, 8, 5. Sat. I, 10, 23, i. e. Latijnſche *en* Griekſche: Gallica, Caeſ. B. G. I, 47: cf. 1: *ook* Dialect, Cic. Flacc. 26: c) *de toon der tong, klank, geluid, gezang, bij voorb.* linguae volucrum, Virg. Aen. III, 361. X, 177: canis, Phaedr. I, 23, 5: 2) *wegens de gelijkvormigheid*, a) *een kruid, anders* lingulaca, Plin. H. N. XXIV, 19: b) *een kruid, osſentong*, Cato R. R. 40. Plin. H. N. XVII, 1, poſt med.: c) *eene landtong*, Caeſ. B. G. III, 12. Liv. XXXVII, 31 extr. XLIV, 11: promontorii, Pacuv. ap. Gell. IV, 17: *ook een voorgebergte*, Ovid. Met. XIII, 724: d) *een lepel*, Plin. H. N. XXVI, 11 poſt med., *of lepelvol:* e) *het blaadjen op de fluit*, Plin. H. N. X, 29 extr.: f) *het bovenſte deel van den heſboom, anders* ligula, Vitruv. X, 8, *zie* Ligula.

LINGUARĬUS, a, um, *bij voorb.* linguarium, ſcil. pretium *of* ſupplicium, *tongengeld*, Senec. Benef. IV, 36, i. e. *boete, omdat men onbezonnen geſproken heeft.*

LINGULA, *zie* Ligula.

LINGULĀCA, ae, f. 1) *praatächtig, een babbelaarſter, bij voorb.* ea (uxor) eſt lingulaca, Plaut. Caſ. II, 8, 62: blaterones & lingulacas dixerunt, Gell. I, 15 extr.: lingulacae obtrectatores, Varr. ap. Non. 1. n. 105: *gevolglijk is het ook* Gen. Maſcul. Feſtus *zegt:* lingulaca i. e. mulier auguratrix, *alwaar men waarſchijnlijk* argutatrix *voor* auguratrix *lezen moet:* 2) *zekere visch, tong*, Varr. L. L. IV, 12. Plaut. Caſ. II, 8, 61 *en* Feſtus. 3) *zeker kruid*, Plin. H. N. XXV, 11.

LINGULĀTUS, a, um, *op de wijze van eene tong gemaakt, bij voorb.* tubi, Vitruv. VIII. c. ult.

LINGUŌSUS, a, um, *babbelächtig*, Petron. 43 *en* 63.

LINĬGER, a, um, 1) *linnen of vlasch dragende, bij voorb.* ager cet., *ſchijnt niet voor te komen:* 2) *in linnengewaad gekleed, wordt gemeenlijk van de Prieſters van* Iſis *gebruikt, die linnenkleederen droegen, en van het geen daar toe behoort, dewijl* Iſis *het linnen of vlasch uitgevonden, of het gebruik daar van het eerst aangetoond zal hebben, bij voorb.* turba, Ovid. Met. I, 747, *of* grex, Juvenal. VI, 532, i. e. *Prieſters van* Iſis: *ook van* Iſis, *bij voorb.* Iſis linigera, Ovid. Pont. I, 1, 51: juvenca, Ibid. Art. I, 77, i. e. Iſis, *omdat zij te vooren eene koe zal geweest zijn.*

LINĬO, ivi, itum, 4. *voor* lino, *ere* 1) *ſmeeren, ergens op ſmeeren, bij voorb.* calcem latebris vermium liniunt, Pallad. in Mart. X, 20: 2) *beſmeeren, bij voorb.* plagas terra linire, Colum. IV, 24, 6: *en dus ſtaat* linire, Ib. VI, 17 poſt med. *en* 26 extr.: liniunt, Ibid. XII, 44 extr. *en* 45 in.: liniuntur, Ibid. VI. 30. Vitruv. VII, 3 extr.: liniendae aures, Colum. VII, 13: liniri, Plin. H. N. XVII, 28: linit mappam placenta, Martial. VII, 19, 8, *het welk ook van* lino *zijn kan:* linito capite, Plin. H. N. XXIX, 6.

LINITUS, a, um, *zie* Linio.

LINO (lini *of*) livi *en* levi, litum, 3. 1) *ſmeeren, opſmeeren, bij voorb.* medicamenta per faciem, Ovid. Medic. 81: 2) *beſmeeren of ſmeeren, wanneer het het zelfde is, als beſmeeren, bij voorb.* ſpiramenta cera, Virg. Georg. IV. 39: opercula gypſo, Colum. XII, 16 extr.: dolia craſſa gummi, Ibid. 50. §. 17: ſpicula felle, Ovid. Pont. I, 2, 18: plantas (*voetzool*), Martial. VII, 38, 4: vinum levi, Horat. Od. I, 20, 3, ſcil. pice, *heb hem bepekt: dus ook* dolia muſto victuro, Juvenal. IX, 58: labra alicui, Martial. III, 42, 2, *iemand den mond ſmeeren, d. i. bedriegen: van daar* ſcicum, Juvenal. VI, 480, i. e. *blanketten: dus ook* mater lita, Martial. X, 68, 3: *van daar* a) *overtrekken, bedekken, bij voorb.* tecta auro, Ovid. Medic. 7: bractea linit pecus Heſperium, Martial. IX, 62, 4: cuncta auro lita (in domo Neronis), Sueton. Ner. 31: apes coruſcant auro, & paribus lita corpora guttis, Virg. Georg. IV, 99, i. e. *geſprenkeld, gelipt.* b) *uitſtrijken, bij voorb. het geſchrevene*, Ovid. Pont. I, 5, 15: c) *beſmeeren, d. i. bezoedelen, bij voorb.* ſplendida facta carmine foedo, Horat. Ep. II, 1, 237: ora luto, Ovid. Faſt. III, 760: lutulenta linat Tyrias mula lacernas, Martial. IX, 23, 13. Not. *omtrent het* Perfectum: liverunt *ſtaat* Colum. XII, 50, 17: liveris, Cato R. R. 69: levi, Horat. Od. I, 20, 3: lini (Perfect.) *voor* levi *haalt* Priſcianus 10. *als gewoon aan, benevens eene plaats van* Varro R. R., *alwaar* oblinerunt vaſa *ſtaan zal. Het* Particip. litus, a, um, *is boven aangehaald.*

LINQUO, liqui, lictum, 3. i. q. relinquo, 1) *verlaten, bij voorb.* terram, Cic. Planc. 10: urbem, Cic. ad Div. I, 50. Plaut. Moſt. III, 1, 69: limina, Prop. IV. 9, 51: cf. Horat. Od. I, 28, 33: *van daar* linqui animo, Sueton. Caeſ. 45, *ook enkel* linqui, Ovid. Her. II, 130, i. e. *in zwijm vallen: dus ook* me liquit animus, Senec. Troad. 623: trepidantem liquerunt poplites, Ovid. Met. VIII, 364: quaſi exanimes relinquebantur, Tacit. Ann. III, 46: linquente ſpiritu, Curt. VI, 1: 2) *laten, overlaten; bij voorb.* me linque meae menti, Sil. XI, 327: promiſſa procellae, Catull. LXIV, 59: regimen magiſtro, Senec. Med. 618: 3) *laten of laten zijn, laten blijven, voorbijgaan, bij voorb.* linquamus igitur haec, Cic. Or. III, 10: ſevera, Horat. Od. III, 8, 28. nil intentatum, Ibid. Art. 285. 4) *iemand ergens laten, d. i. op zekere plaats, bij voorb. ergens ſtecken laten, bij voorb.* aliquem in obſidione, Plaut. Aſin. II, 2, 14: *of ergens elders laten, bij voorb.* lupum apud oves, Plaut. Pſeud. I, 2, 8: aliquem domi cuſtodem, Ibid.: ubi linquam habenas (regnorum), Valer. Flacc. I, 561. 5) *nalaten of achterlaten, bij voorb.* monimentum, Valer. Flacc. V, 230: vacuos cultoribus agros, Lucan. IX, 162. Not. ignotae ſocios linquere terrae, Virg. Aen. V, 795, i. e. *aan het onbekende land overlaten*,

een, *gevolglijk* terrae ignotae *de* Dativus: *maar het kan ook de* Genitivus *zijn*, *voor* in terra, *zoo als* humi.

LINTEAMEN, inis, n. *een linnen laken*, Apul. Met. XI ante med. p. 261. Elm.

LINTEARIUS, a, um, *lijnwaad of linnen lakens betreffende*, *daar zich mede bezig houdende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* negotiatio, *handel daar mede*. Pandect. XIV, 4, 5 post med.: ars, Inscript. ap. Gruter. p. 649. n. 4: *van daar* Lintearius. Pandect. XIV, 4, 5, i. e. *die het maakt of verkoopt*, *naar maate dat men* artifex *of* negotiator *daar onder verstaat*.

LINTEATUS, a, um, *in linnen gekleed*, *bij voorb.* legio, Liv. X. 38 extr.: senex, Senec. de vita beata 27.

LINTEO, onis, m. *linnenweever of linnenkooper*, Plaut. Aul. III, 5, 58. Inscript. ap. Gruter. 38. n. 15: *in den eersten zin staat het openlijk* Serv. ad Virg. Aen. VII, 14.

LINTEOLUM, i, n. *een linnen doekjen*, Plaut. Epid. II, 2, 46. Colum. VI, 16. Plin. H. N. XIV, 16. XXXI, 8 post med. *en* 9.

LINTER, tris, f. 1) *een klein vaartuig*, *boot*, *schuitjen*, *pontjen*, Liv. XXI, 26 *en* 27. Ovid. Fast. VI, 779. Caes. B. G. I, 12. VII, 60. Cic. Mil. 27: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* utere, dum licet: in liquida nat tibi linter aqua, Tibull. I, 7, 38. (I, 1, 56.), i. e. *gij hebt thans goede gelegenheid*: *even dus staat* cymba, Prop. II, 3, 11: Naviget hinc alia jam mihi linter aqua i. e. incipiamus alium (novum) librum, Ovid. Fast. II, 864. Not. loqui ex lintre, *van eenen waggelenden mensch*, *als 't ware*, *uit een bootjen*, Cic. Brut. 60. 2) *een stuk huisraads*, *aan een bootjen gelijk*, Cato R. R. 11 extr. Virg. Georg. I, 262. Tibull. I, 5, 23. Not. linter, Genit. Masc., Tibull. II, 5, 34.

LINTEUM, *zie* Linteus.

LINTEUS, a, um, *uit lijnwaad*, *linnen*, *vlasch*, *bij voorb.* vestis, Cic. Verr. V, 56: liber, Liv. X, 43: tunica, Liv. IX, 4: thorax, Liv. IV, 20: lorica, Nep. Iphic. 1: *van daar* Linteum, Substantive, 1) *een linnen doek*, Plaut. Most. I, 3, 109. Catull. XII, 3. Plin. H. N. XXI, 18 extr. XXV, 13 post med. XXVIII, 16. Sueton. Calig. 26: merces linteis & vitro delatae, Cic. Rab. Post. 14: *van daar* a) *een zeil*, Ovid. Am. II, 11, 41. Ibid. Art. II, 432. Virg. Aen. III, 686. Valer. Flacc. IV, 83. Sever. in Aetna 243. b) *een gordijn van linnen*, *bij voorb.* sella recens linteis lorisque, Martial. II, 57, 6. Not. lintea *staat ook van andere doeken*, *bij voorb. uit katoen*, *bij voorb.* lintea ea Indicis praestantiora, Plin. H. N. XII, 11. 2) *lijnwaad*, *bij voorb.* lintea in vela, Liv. XXVIII, 45: *ook kan men het één en ander uit het bovenstaande*, *bij voorb.* Plin. H. N., *hier toe brengen*, *want*, *of ik zeg*, *bij voorb. iet in linnen inpakken*, *of in een linnen doek enz.*, *is het zelfde*: *dus ook* linteis & vitro delatae, Cic. Rab. Post. 14, i. e. *linnen doeken of linnen*.

LINTRARIUS, a, um, *zich met booten* (*of eene boot*) *bezig houdende*, *daar toe behoorende*: *van daar* lintrarius, Substantive, *een schuitevoerer*, *d. i. die anderen in een schuit overhaalt*, Pandect. IV, 9, 1. Inscript. ap. Gruter. p. 345. n. 4, *en* Murator. p. 1096. n. 2.

LINTRICULUS, i, m. *een kleine boot*, *bootjen*, Cic. X, 10 extr.

LINUM, i, n. 1) *linnen*, *vlasch*, *bij voorb.* tenuissimo lino, Cic. Verr. V, 11, i. e. *vlasch*: Urit lini campum seges, Virg. Georg. I, 77. Pandect. XXXII. Leg. 68. Plin. H. N. XIX. Prooem. *en* cap. 1: *van daar* 2) *het geen*, *daar uit gemaakt wordt*, *bij voorb.* a) *een draad*, *een snoer*, *bij voorb. daar de brieven mede toegebonden en zoo verzegeld werden*, Cic. Cat. III, 5. Plaut. Bacch. IV, 4, 64 *en* 96. Ibid. Pseud. I, 1, 40: *dus ook bij Testamenten en andere instrumenten*, Sueton. Ner. 17. Paul. Sentent. V. Tit. 25: *ook bij andere gevallen*, *bij voorb. om te naaijen*, *bij voorb.* acu trajectatur duo lina ducente, Cels. VII, 14 post med.: duo lina acu trajiciunt, Ibid. 21: cf. Juvenal. III, 151. b) *angelsnoer of tuig*, Ovid. Met. XIII, 923. c) *linnen doek*, *laken*, *lijnwaad*, Ovid. Fast. V, 519: vina lino vitiata i. e. colata, Horat. Sat. II, 4, 54: velati lino i. e. linea vitta, Virg. Aen. XII, 120, *alwaar echter misschien beter* limo (i. e. [illegible] enz.) *gelezen wordt*. d) *zeil*, Senec. Med. 320. e) *een zeel*, *touw*, Ovid. Fast. III, 587. f) *een net*, *tot de jagt*, Ovid. Met. III, 148 *en* 153. VII, 807: *dus ook* lina plagarum, Ibid. VII, 768: *om te visschen*, Virg. Georg. I, 142. Ovid. Met. XIII, 931. Juvenal. V, 102, *alwaar overal de* Plur. *staat*: Singul. *staat* Sil. VII, 503: *van daar* cymbae linique magister i. e. *een visscher*, Juvenal. IV, 45.

LIPPIO, ivi, itum, 4. *druipende oogen hebben*, *leepoogig zijn*, Cic. Att. VII, 14. Plin. H. N. XXIX, 6 post med.: *ook* Passive impersonaliter, *bij voorb.* ne omnino lippiatur, Ibid. XXVIII, 8 ante med. *Ook van oogen*, *die niet druipen*, *maar alleen etter zetten*, *bij voorb.* lippientes (*oculi*), Cels. I, 9: *van daar Tropisch en* [illegible], lippiunt fauces fame, Plaut. Curc. II, 3, 39.

LIPPITUDO, inis, f. *het druipen der oogen*, *leepoogigheid*, Cic. Tusc. IV, 37 extr. Att. VIII, 12. Plin. H. N. XXVIII, 4: *ook is er eene drooge* lippitudo, i. e. *wanneer de oogen niet druipen*, *maar nogtans etter bevatten*, *bij voorb.* arida, Cels. VI, 6. Sect. 29: sicca, Plin. H. N. XXVIII, 11: *gevolglijk kunnen de bovenstaande plaatsen van Cicero ook misschien hier toe gebragt worden*. Not. Plur. lippitudines, Plin. H. N. XXVIII, 4. XXIX, 6 in.

LIPPUS, a, um, 1) *druipende of etterende oogen hebbende*, *leepoogig*, *bij voorb.* mulier, Plaut. Mil. IV, 3, 15: Ego lippus, Horat. Sat. I, 5, 30. Ibid. Epist. I, 1, 29: *ook in 't gemeen niet wel ziende*, *half blind*, *bij voorb.* fuligine lippus, Juvenal. X, 130: lippa lacuna, Martial. VIII, 59, 2, *van eenen eenoogigen*, *d. i.* *de holligheid van het oog*; *doch*, *alwaar* lippa *ook druipend kan zijn*: *van daar* omnibus lippis & tonsoribus notum est *als een spreekwoord*, Horat. Sat. I, 7, 3, *van eene algemeen bekende zaak*: *van daar Tropisch*, *niet wel ziende*, *blind* (*bij voorb. omtrent zijne gebreken*), Horat. Sat. I, 3, 25: cf. Pers. I, 79. V, 76. 2) *druipend*, *bij voorb.* oculus, Plaut. Bacch. IV, 6, 72: ficus, Martial. VII, 19, 12.

LIQUABILIS, e, *wat zich smelten laat*, *bij voorb.* cera, Apul. Apolog.

LIQUAMEN, inis, n. *eene sop of saupe*, Colum. VI, 2. VII, 4. Pallad. Febr. 25 ante med.

LIQUEFACIO, feci, factum, 3. (Passiv. liquefio, factus sum), 1) *smelten*, *vloeibaar maken*, *bij voorb.* ceram, Plin. H. N. XXI, 14 extr.: omentum in flammis, Catull. 88, 6: glacies liquefacta, Cic. Nat. D. II, 10: legum aes liquefacta, Cic. Cat. III, 8: saxa liquefacta, Virg. Georg. I, 473: plumbum liquefactum, Ibid. Aen. IX, 588: liquefacta coagula, Ovid. Met. XIII, 830: viscera boum liquefacta i. e. *in verrotting komen*, Virg. Georg. IV, 555: thura liquefiunt flammis, Ovid. Met. VII, 161: sevum liquefieri, Plin. H. N. XXVIII, 9 post med.: liquefacta glacies, Cic. Nat. D. II, 10. 2) *Tropisch*, *bij voorb.* quos nullae laetitiae liquefaciunt voluptatibus, Cic. Tusc. V, 6, *smelten*, *d. i. ontzenuwen*: liquefacta viscera, i. e. *verrot*, Virg., *zie hier voor*: carmina liquefacta Pinnis lyra, i. e. *week gemaakt*, Sil. XI, 417: pectora liquefiunt curis, Ovid. Pont. I, 2, 87. Not. *De tweede lettergreep* que *staat gemeenlijk kort*, *maar ook lang*, Catull. 88, 6. Ovid. Met. VII, 161. Sil. I, 178.

LIQUEFIO, factus sum, *zie* Liquefacio.

LIQUENS, Particip. 1) *van* Liqueo, *met eene korte* paenult. 2) *van* Liquor, *met eene lange* paenult.

LIQUEO, liqui of licui, 2. 1) *vloeibaar zijn*: *van daar* liquens *vloeibaar*, *bij voorb.* Lac omnium rerum liquentium est maxime alibile, Varr. R. R. II, 11 in.: campi, Virg. Aen. VI, 724, i. e. *zee of water*: flumina, Ibid. IX, 679: fluvius, Ibid. Georg. IV, 442: mella, Ibid. Aen. I, 432 (436), *wanneer men het in sommigen dezer plaatzen door helder kan vertaalen*: *doch*, *dewijl bij* flumina, mella, *de eerste lettergreep in* liquentia *lang is*, *zoo schijnt het tot* liquor (Depon.) *te behooren*, *zie dit* Verbum. *Dewijl het vloeibaare van onreinheden vrij en klaar is*: *van daar helder*, *klaar zijn*, *bij voorb.* flumina, Virg.: mella, Virg., *zie hier voor*: *wanneer zij*, *naamlijk* (*wegens de quantiteit*), *hier toe gebracht kunnen worden*: *van daar* 2) *klaar*, *hel*, *duidelijk of blijkbaar zijn*, *d. i. zoo gesteld*, *dat men er geenen twijfel bij heeft*, *bij voorb.* liquet mihi, i. e. *ik heb geen twijfel*, *geen bedenken*, *het is bij mij uitgemaakt*, *bij voorb.* liquet mihi illum dejerare, Terent. Eun. II, 3, 39: dixit sibi liquere, Cic. Caecin. 10: efficiam, ut omnia liqueant, Plaut. Most. II, 1, 70: (id) nunc liquet, Ibid. Pseud. II, 4, 69: cui neutrum liquerit, nec does esse, nec cet., Cic. Nat. D. I, 42: negas habere, quod liqueat, Ibid. 12: cum, quid liqueret, non habuisset, Cic. Caecin. 11: [illegible] satis liquebit nobis cet., Liv. XXXVII, 45. Non liquet, *de zaak is nog niet recht klaar*; *daar zijn nog bedenkingen bij*: *zoo zeiden de Richters*, *wanneer zij de beschuldigden noch veroordeelen*, *noch vrijspreken wilden of konden*, Cic. Cluent. 28: *ook elders*, *bij voorb.* hoc non liquet, Plaut. Trin. II, 1, 31: de me re mihi satis haud liquet, Ibid. 7: [illegible] mihi non liquere, Gell. XIV, 2 [illegible]. Not. Perfecto is liqui, *van daar* liquerit, Cic. Nat. D. I, 41. Pandect. XXII, 3, 2. Not. fides liquens i. e. nota, Gell. XVIII, 5 extr.

LIQUESCO, ĕre, *vloeibaar of* [illegible] *worden*, *smelten*, *bij voorb.* [illegible], 36: cera, Virg. Ecl. VIII, [illegible] fornace, Ibid. Aen. VIII, [illegible] in ore liquescere, Plin. H. N. XXVII, 10: *van daar* 1) *Tropisch*, [illegible] a) *week worden*, *bij* [illegible], Cic. Tusc. II, 22. b) [illegible] fortuna liquescit, Ovid. [illegible]

mens liquefcit more aquae de nive manantis, Ibid. Pont. I, 1, 68: incommodum fummum eft minui & deperire, &, ut proprie dicam, liquefcere, Senec. Ep. 26: corpora, Ovid. Met. VII, 550, *vergaan, verteeren, verrotten.* 2) *hel of klaar worden, bij voorb. van water*, Hirt. Alex. 5. Not. confonantes, l, m, n, r liquefcunt, quando aliis confonantibus poftpofitae ab iis quodammodo molliuntur & tenuantur, Valer. Prob. I. p. 1389. Putfch.

LIQUET, *zie* Liqueo.

LIQUIDE, 1) *vloeibaar.* 2) *zuiver, klaar, helder, bij voorb.* liquide ferenum, Gell. II, 21. 3) *met zekerheid, zonder bedenking, gerust, gewis, bij voorb.* obfervatio haudquaquam liquide confiftit, Gell. XIV, 1: liquidius negare, Cic. ad Div. XI, 27: liquidius faciet, Cic. Fin. II, 12: liquidius de tuo fenfu judicavi, Cic. ad Div. X, 10: aquilae clarius cernunt, liquidius audiunt talpae, Plin. H. N. X, 69, i. e. *zekerer, duidlijker, beter.*

LIQUIDĬTAS, atis, f. *vloeibaarheid, bij voorb.* aëris, Apulej. de Mundo p. 57. Elm.

LIQUIDIUSCŬLUS, a, um, 1) *wat vloeibaar, zacht, bij voorb.* liquidiufculus ero quam ventus Favonius, Plaut. Mil. III, 1, 70. 2) *wat vloeibaar enz., fchijnt niet voor te komen.*

LIQUĬDO, *zie* Liquidus.

LIQUĬDUS, a, um, 1) *vloeibaar, als het tegen hard, dicht, gefteld wordt, vloejend, bij voorb.* coelum, Ovid. Met. I, 23: odores i. e. unguenta, Horat. Od. I, 5, 2: plumbum, Ibid. I, 35, 20: ignis liquidum facit aes, Lucret. VI, 966: moles i. e. mare, Ibid. 404: pes, Ibid. V, 273: alvus, Celf. II, 6 poft med., *of* venter, Ibid. 8 med., *lelijvigheid:* Nymphae i. e. fontium, Ovid. Met. I, 704: flumina nunc rigentia gelu, nunc liquida, Plin. Paneg. 82: color, Horat. Od. IV, 8, 7: aër, Virg. Georg. I, 404: aether, Ibid. Aen. VII, 65: lumen, Lucret. V, 282: ignis, Ibid. VI, 204. Virg. Ecl. VI, 33: *ook Tropisch, bij voorb.* genus fermonis, Cic. Or. II, 38, i. e. (*mis-fchien*) *op eene ligte en aangename wijze, vloejend of voortgaande, of ook duidlijk: van daar* Liquidum, Subftantive, *het vloeibaare, bij voorb. water*, Ovid. Met. V, 454. Lucret. IV, 1252. Horat. Sat. I, 1, 54: iter liquidum, i. e. *door de vloeibare lucht*, Virg. Aen. V, 217: *of door het water* (*zee*), Prop. III, 20, 14: Palaeftra, Lucan. IX, 661, *dewijl men zich met olie zalfde:* confonantes i. e. *die vloejend uitgefproken moeten worden; zij zijn* l, m, n, r, Diomed. 2. Prifcian. 2. *Omdat, het geen vloeibaar is* (*bij voorb. water*), *hel of klaar is: van daar* 2) *hel, klaar, bij voorb. wijn*, Horat. Ep. I, 14, 35. Martial. XII, 61, 2. Colum. XII, 38: fons, Virg. Ecl. II, 59: mella, Ibid. Georg. IV, 102: lux liquidior, Curt. VII, 11 poft med.: lumen, aër, aether, ignis, *zie hier voor:* anima i. e. vox, Varr. ap. Non. 4. n. 2: vox, Virg. Georg. I, 410. Lucret. II, 145. V, 1378. Horat. Od. I, 24, 3: *dus ook* carmen citharae, Lucret. IV, 978: *van daar Tropisch*, ut purum liquidumque te haurire fentias, Cic. Caecin. 27: oratio ita pura, ut nihil liquidius, Cic. Brut. 79: fides liquida i. e. fincera, vera, Ovid. Pont. I, 9, 10. Valer. Max. VI, 5, 1: voluptas, Cic. Fin. I, 18. Lucret. III, 40: *van daar* a) *heller, klaar, bij voorb.* nox, Virg. Aen. X, 272: aeftas, Ibid. Georg. IV, 59: aër, aether, *zie hier voor:* liquidiffima tempeftas, Lucret. IV, 169. Plaut. Moft. III, 2, 64. b) *zuiver, heller, bij voorb.* voluptas, Cic. Fin. I, 18. Lucret. III, 40: animus, Ib. Epid. V, 1, 36: mens, Catull. 61, 46. c) *heller, bedaard, bij voorb.* homo, Plaut. Moft. III, 2, 64: fomnus, Valer. Flacc. IV, 16, *of ook bevochtend.* d) *Tropisch, heller, klaar, d. i. zonder bedenking, heel zeker, bij voorb.* aufpicium, Plaut. Epid. II, 2, 1. Pfeud. II, 4, 72: *fommigen verklaaren het, bij een hellere lucht, gewoonlijk gelukkig: of dit bewezen kan worden, twijfel ik: van daar* Liquidum, Subftantive, *de zekerheid, vastheid, wanneer er geheel geene bedenking of twijfel meer is: van daar* ad liquidum veritas explorata effet, Liv. XXXV, 8 extr., i. e. *met zekerheid:* ad liquidum perducere aliquid, Curt. IX, 2 ante med., *of* redigere, Senec. Ep. 71 extr.: *dus ook* ad liquidum confeffumque perducere aliquid, Quintil. V, 14 poft med. §. 18: *van daar* Liquido (Ablat.), *met volle zekerheid, zonder de minfte bedenking of twijfel, ook fomtijds met een goed geweten, bij voorb.* dicere, Cic. Verr. III, 59: confirmare, Ibid. IV, 56: jurare, Terent. And. IV, 3, 14. Senec. Benef. VII, 9: *dus ook* liquido juratus dicere cet., Ovid. Pont. III, 2, 49: negare, Cic. ad Div. XI, 27: difcere (*vernemen*) ab aliquo, Liv. XXXIX, 47: liquido patet, Plin. H. N. VI, 23: fi liquido adpareat, Pandect. XLIV, 5, 1 med.: fi liquido conftiterit, Ibid. XXIX, 4, 4, *wanneer men het ook vertaalen kan, openbaar:* cognofcere caufam i. e. *zeker, vast*, Ovid. Faft. V, 2. Not. Compar. liquidius, *en* Superl. liquidiffime *behoort tot* Liquide.

LIQUO, avi, atum, are, 1) *vloeibaar maken, bij voorb.* aes, Plin. H. N. XXXVI, 26. *fmelten:* vitrum, Ibid.: lapidem igni, Ibid. 8: Anchufa non poteft liquari in aqua, Ibid. XXII, 20: alvum, Celf. IV, 4. Sect. 2: *omdat het vloeibare niet wel vloeit, als het vol onzuiverheden is: van daar* 2) *het vloeibaare van het ontuig doorzijgen bevrijden, doorzijgen, doorfijpelen, bij voorb.* vinum, Horat. Od. I, 11, 6. Colum. IX, 15 extr.: *en in 't gemeen zuiveren, bij voorb.* filicem rivo fahente, Manil. V, 534: aquam, Frontin. de Aquaed. 15. *Van daar* liquatus, a, um, 1) *vloeibaar gemaakt, bij voorb.* guttae, Cic. Tufc. II, 10, *uit* Aefchylus: mella, Ovid. Faft. IV, 152: aes, Plin. H. N. XXXIV, 10: fuccus, Colum. XI, 13, 8: acetum, Ibid. XII, 17. 2) *doorgezeefd, bij voorb.* vinum, Plin. H. N. XV, 29 extr.: aqua, Ibid. XXXI, 3: fuccus per colum liquatus, Colum. XII, 38 extr.: *van daar zuiver gemaakt, bij voorb. Tropisch*, quae (dicta Ciceronis) deterbuiffe tempore & annis liquata fermo idem fatetur, Quintil. XII, 6, i. e. *gelouterd, van de nuttelooze woorden gezuiverd: van daar zuiver, heller, bij voorb.* vox, Hoftus ap. Macrob. Sat. VI, 3.

LIQUOR, ōris, m. 1) *de vloeibaarheid eener zaak, bij voorb. van water*, Cic. Nat. D. II, 10. Lucret. I, 454, *en elke andere zaak*, Cic. Univ. 14. Plin. Hift. Nat. XXXIII, 6. 2) *vloeibare vochtigheid, bij voorb. water, honig, melk enz., bij voorb.* amnium, Cic. Nat. D. II, 39: mellis, Lucret. I, 937, *waar voor enkel* liquor i. e. mel *ftaat*, Colum. IX, 13 extr.: lactis, Senec. Oedip. 565: liquor albus ovorum, *wit van een ei*, Colum. VI, 38: ftactae, Lucret. II, 846: latex liquoris vitigeni i. e. vinum, Ibid. V, 14: oleacens, Plin. H. N. XXXV, 15: falis (i. e. maris), Cic. ad Div. I, 7 e Prognoft.: Stygius, Ovid. in Ibin 592: virgineus i. e. aquae virginis, Ibid. Pont. I, 8, 30: fluidus i. e. tabes, Virg. Georg. III, 484: Affyrius i. e. amomum. Stat. Sylv. III, 3, 217: e naribus, Scrib. Larg. 8: oculi, Senec. Oedip. 955: *van daar de zee, bij voorb.* medius liquor, Horat. Od. III, 3, 46.

LIQUOR, 3. Depon. 1) *vloeibaar zijn, fmelten, vlieten, bij voorb.* humor, Virg. Georg. I, 44: fudor, Ibid. Aen. IX, 813: liquuntur fanguine guttae, Ibid. III, 28: mufculus omnis femorum, Lucan. IX, 772: imber lactis in vulnera liquitur, Stat. Theb. V, 618: liquitur ut glacies, Ovid. Met. II, 808: amurca, Plin. H. N. XV, 6: *van daar* liquens, (*met een lange* I) *vlietend, vloeibaar, heller, bij voorb.* mella, Virg. Aen. I, 432 (436): flumina liquentia, Virg. Aen. IX, 679: *zie* Liqueo, *alwaar het één en ander ftaat, dat wij hier niet tot duiven brengen, omdat de eerfte lettergreep daar kort is: alhoewel het in den grond dezelfde woorden fchijnen te zijn.* 2) *Tropisch, bij voorb.* aetas, Lucret. II, 1131: res, Plaut. Trin. II, 1, 17, i. e. *vergaan enz.* *Dus ook* liquier, Acc. ap. Cic. ad Div. I, 22, i. e. defluere.

LIRA, ae, f. 1) *de aarde, die tusfchen twee vooren opgeworpen is, eene voore*, Colum. II, 4, 8: neque in lira, fed fub fulco, Ibid., *op het einde.* 2) *eene voore, d. i. de verdieping door ploegen*, Colum. XI, 3, 21: fulci lirarum, Ibid.: Satum in liram redigere, Ibid. II, 4, 8: lirae patentes, Ibid. II, 8, 3.

LIRATIM, *vooren wijze*, Colum. XI, 3, 20.

LIRO, avi, atum, are, *vooren maken, of liever, het zaad in de vooren werpen, ineggen*, Varr. R. R. I, 29. Plin. H. N. XVIII, 20: jugera lirantur, Colum. XI, 2, 47: *van daar Tropisch, voor* lacerare, *bij voorb.* alicui labia, *opkrabben*, Pompon. ap. Non. 1. n. 62.

LIROE (λῆροι), i. e. *potzen*, Plaut. Poen. I, 1, 9.

LIS, litis, f. 1) *elke twist, twistigheid, gekijf, bij voorb. tusfchen twee menfchen, bij voorb.* lites factae funt inter eos, Terent. Eun. IV, 5, 8: litem componere, *bijleggen*, Virg. Ecl. III, 108: *dus ook* difcernere, *beflisfen*, Ibid. Aen. XI, 878: *dus ook* diducere, i. e. dirimere, Colum. III, 13 extr.: incidere, *voorkomen, verhinderen*, Ibid. Ecl. IX, 14: Grammatici certant & adhuc fub judice lis eft, Horat. Art. 78: in litem ire, *twisten, kijven, jouwen*, Ovid. Faft. VI, 89: *van daar* 2) *een gerechtelijke twist, Proces, bij voorb.* privatae lites, Cic. Fin. II, 12: litem alicui intendere, Cic. Or. I, 10, i. e. *tegen iemand beginnen, voeren: dus ook* inferre in aliquem, Cic. Cluent. 41. Rab. Poft. 4: conteftari, Cic. Att. XVI, 15: obtinere aut amittere, Cic. Rofc. Com. 4: perdere, Horat. Sat. I, 9, 37. Plaut. Caf. III, 3, 6: inftruere, Pandect. XLVIII, 10, 20: inftituere, Ibid. V, 2, 22: in judicium deducere, Ibid. III, 5, 30: fufcipere, Quintil. IV, 2 poft med.: agere adverfus aliquem, Ibid. VI, 1 extr.: orare, Cic. Off. III, 10 poft med., i. e. *voeren* (*door redenen*): fcire, quid litem faciat i. e. conftituat, Quintil. III, 11 extr.: liti (*voor* lite) cadere, *verliezen*, Feftus: lites fequi, Terent. Ad. II, 2, 40, *of* fectari, Ibid. Phorm. II, 3, 61, i. e. *willen hebben:*

ben: habere cum aliquo, Horat. Sat. I, 7, 5: litem fuam facere, Cic. Or. II, 75, *van een Advokaat, als hij zich zelven verdedigt, en tevens de zaak van zijn Cliënt vergeet: ook van den Richter, d. i. een onbillijke uitfpraak doen, bij voorb. uit gunst, omkoping enz.*, Pandect. V, 1. 15 XLIV. 1. 5 post med., *en Tropisch*, Gell. X, 11 *ook van partijën, d. i. den Termijn niet afwachten*, Titius ap. Macrob. Sat. II. 12. b) *Tropisch, twist, bij voorb.* lis eft cum forma pudicitiae, Ovid. Her. XVI, 288: cf. Ibid. Faft. I, 107. 2) *het geen, waar over het Proces gevoerd, of een gerechtlijk onderzoek gedaan wordt, bij voorb.* litem in rem fuam vertere, Liv. III, 72, i. e. *den akker, waar over twist was, (als Richter) zelve behouden: dus ook* interceptor litis alienae, Ibid.: *van daar* litem aeftimare i. e. *taxeeren, wat de befchuldigde te betalen heeft, het zij eene vergoeding of geldboete*, Cic. Muren. 20. Cic. Verr. IV, 10. Cluent. 4. Rab. Poft. 4. Nep. Milt. 7. Caef. B. G. V, 1: *ook* alicui, Cic. Rab. Poft. 1 extr. *en* 4 in.: *ook* alicujus, Cic. Verr. IV, 10: *dus ook mis-fchien* litem inferre, Cic. Rab. Poft. 4, *is misfchien de fom, waar over een Proces is, berekenen, zie hier voor:* fumma litium, Cic. Rab. Poft. 4: *van daar* litem voluntatis aeftimare, Liv. XLV, 24, i. e. *taxeeren, hoe veel iemand voor den wil te betalen heeft.* Not. litem lite refolvere, Horat. Sat. II, 3, 103, *eene betwiste (duiftere) zaak door eene even betwiste (duiftere) zaak verklaaren.* Not. *voor* lis *hebben de Ouden ook* ftlis *gezegd, zoo als* Quintilianus I, 4, 16. Not. liti *voor* lite, Feft., *zie hier voor.*

LITĀMEN, inis, n. *het offer*, Stat. Theb. X, 610.

LITĀTIO, onis, f. *het gelukkig offeren*, Liv. XXVII, 23. XLI, 15. Plaut. Pfeud. I, 3, 100.

LITĔRA *of* **LITTĔRA**, ae, f. 1) *één letter en* LITERAE *de letters, ftaat overäl, bij voorb.* fus fi A literam impreflerit, Cic. ad Div. I, 13: notae literarum prifcarum infculptae, Ibid. II, 41: maximis literis incifum, Cic. Verr. II, 33: literarum ordine explicare i. e. *volgends het Alphabet*, Plin. H. N. XXXVII, 9 extr.: *dus ook* digerere in literam, *volgens het Alphabet fchikken*, Senec. Ep. 6? poft med.: literam ducere in pulvere, Ovid. Met. I, 649: lenis adpellatio literarum, Cic. Brut. 74: litera fe fundit, Plin. H. N. XIII, 12 extr., i. e. *ftaat door, dringt door (door het papier) of vloeit, vloeit zoo uit, zoo dat men het niet lezen kan:* ad me literam nunquam mifit, Cic. ad Div. II, 17 poft med., *geen letter, d. i. geen brief of briefjen: dus ook* neque ullam literam ad me (mifit), Cic. Att. XIII, 39: *van daar* litera triftis i. e. *de letter* C, *en* falutaris *de letter* A, Cic. Mil. 6 extr., *dewijl op het tafeltjen der Richters* C condemno *betekende, en* A abfolvo: Homo trium literarum, *in boert*, Plaut. Aul. II, 4, 46, i. e. fur: literam ex fe longam facere, Plaut. Aul. I, 1, 38, *een lange* I *van zich maken, d. i. zich ophangen. Van daar* ad literam *naar de letter*, Quintil. X, 1 poft med., i. e. *woordlijk:* Facere literam, Cic. Acad. IV, 2 extr., *en* literas, Plaut. Afin. IV, 1, 22, i. e. *fchrijven:* Nefcire literas, Sueton. Ner. 10. Senec. Clem. II, 1, *niet kunnen fchrijven, anders heet het ook ongeleerd zijn*, Cic. Brut. 74. *Dus ook* nefcius literarum, Colum. I, 8, 4, i. e. *die niet fchrijven (ook wel te gelijk, niet rekenen) kan:* fcientia literarum i. e. fcribendi, Pandect. XXIX, 2, 93: fine literis idoneus non eft magifter paftorum, Varr. R. R. II, 10 extr., i. e. *kennis van het fchrijven. Ook is* litera *de wijze, hoe iemand fchrijft, zijne hand, bij voorb.* accedebat ad fimilitudinem tuae literae, Cic. Att. VII, 2 poft init., i. e. *kwam uwe hand, uw fchrift, nabij:* Verba ac literae legis, *letters*, Cic. Partit. 39, i. e. *wanneer men zich flipt naar elk woord richt: van daar* fine literis i. e. fine lege fcripta, Ibid. 37. *Ook het woord, bij voorb.* ea litera (i. e. *het woord* praevaricator) folet dari judici, Ibid. 36: *van daar* ad literam, Quintil., *woordlijk, zie hier voor:* liber non parum continet literarum i. e. *is wijdloopig, bevat niet weinig woorden*, Cic. Invent. II, 59 extr. 2) Literae *zijn niet alleen de letters, maar* a) *alles, wat fchriftlijk opgefteld wordt, elk fchrift of fchriften, elk fchrijven, papieren, bij voorb.* literae publicae, Cic. Verr. IV, 63: libros omnes literasque deferret, Liv. XXV, 1 extr., i. e. *papieren, fchriften:* literae graecae de philofophia, i. e. fcripta, libri, Cic. ad Div. II, 2: literis illuftratum, Cic. Brut. 64: nullam autem literis — percipi poffe, Cic. ad Div. VII, 19, *alwaar* e literis, i. e. e libris, *gemaklijker zou zijn:* literis mandare, Cic. Tufc. I, 3. Caef. B. G. VI, 14, *of* configuare, Cic. Acad. I, 1, *fchriftlijk optekenen: dus ook* cuftodire literis, Cic. Or. II, 2: quod literis exftet, Cic. Tufc. I, 16: hiftoria abeft literis noftris, Cic. Leg. I, 2, *ontbreekt aan onze fchriften, boeken, d. i. is nog niet in gefchrift gefteld (van Romeinen): van daar elke lijst, opftel, rekenboek enz., bij voorb.* omnes literae, Cic. Quint. 11: publicanorum, Cic. Verr. III, 71: in Verrem, Cic. in Caecil. 9: literae factae funt, Cic. Verr. IV, 16: publicae, Cic. Verr. IV, 6. Leg. III, 20: literis pepercifti! Cic. Verr. IV, 12: rerum decretarum, Ibid. V, 22, i. e. *lijst of order daar toe: in 't bijzonder, een brief of brieven, waar voor men ook fomtijds fchrijven zegt, bij voorb.* literas dare alicui, *overgeven*, Cic. ad Div. V, 5, *of* reddere, *overgeven, ter hand ftellen*, Ibid. VII, 23. X, 6: *ook* dare literas ad aliquem, *iemand eenen brief fchrijven of zenden*, Ibid. IX, 10, *en meermaalen: waar voor ook* alicui *ftaat*, Ibid. XVI, 3 in.: *ook* dare alicui literas, *een' brief aan iemand (om te bestellen) mede geven, bij voorb.* ad aliquem, Cic. Catil. III, 4 *en* 5: exarare, Cic. Att. XII, 1: mittere, Ibid. V, 21, *en* ad Div. VII, 6: unis literis, Ibid. III, 7: binis literis, Plaut. Ibid. X, 18: plures literas conficere, Cic. Att. XI, 5: per literas i. e. *fchriftlijk, in eenen brief, is menigvuldig, bij voorb.* queri, Cic. Att. V, 21 extr.: invitare, Ibid. XIII, 2. Not. Cic. Q. Fr. III, 1, 3, *onderfcheidt* literas *en* epiftolas, *hij zegt:* venio ad tuas literas, quas pluribus epiftolis (i. e. Couverts, *paketten*) accepi: *doch, daar voor ftaat ook dikwijls* litera, Ovid. Her. III, 1. VI, 9. XXI, 26. Trift. IV, 7, 23. Martial. X, 73, 1: *ook zou men hier toe kunnen brengen* ad me literam nunquam mifit, Cic. ad Div. II, 17. Att. XIII, 39: *doch, het kan ook zijn, letter, zie boven.* b) *de gedenkfchriften, omdat zij fchriftlijk opgefteld zijn, bij voorb.* expertus graecarum literarum, Nep. Praefat.: cf. Ibid. Pelop. 1: qui literis delectantur, Cic. Leg. I, 2. c) *de geleerdheid, fraaien, wetenfchappen*, Cic. Or. I, 3, *dewijl de geleerdheid en wetenfchappen uit boeken geleerd en daar in voorgedragen worden:* literarum ftudium, Cic. [illegible] 51: literarum fcientia, Cic. Or. III, 10: literis ac ftudiis doctrinae, Cic. [illegible] 1: philofophiae, poëticae, geometriae, literarum (fcil. ceterarum), Cic. Invent. I, 25: *dus ook* non philofophia folum, fed literis (ceteris), Cic. Pif. 29 in.

LITERĀRĬUS (**LITTER.**), a, um, i. e. ad literas pertinens, *bij voorb.* ludus, Quintil. I, 4 poft med. Sueton. Calig. 45. Tacit. Ann. III, 66. Plin. H. N. IX, 8, i. e. *eene fchool, waar in men in talen en geleerdheid onderwezen wordt.*

LITERĀTE (**LITTERATE**), *geleerd, op eene geleerde wijze, bekwaam, bij voorb.* belle & literate dicta, Cic. Or. II, 62: antiquitatis literate peritus, Cic. Brut. 56: funt perfcriptae (rationes) fcite & literate, Cic. Pif. 25: perbene latine loqui putabatur literatiusque quam cet., Cic. Brut. 28. Not. literate refpondiffem, Cic. Harufp. 8 extr., i. e. *geleerd (met ironie) d. i. eenvouwig:* Ernefti *verklaart het letterlijk.*

LITERĀTĬO (**LITTERATIO**), onis, f. *onderwijs of kennis in lezen, fchrijven enz.*, Varr. ap. Auguftin. de Ord. II, 12.

LITERĀTOR (**LITTERATOR**), oris, m. *elk, die een' ander in eene taal onderwijst, leermeefter, leeraar, taalleeraar*, Catull. XIV, 9. Gell. XVIII, 9 in., *het onderwijs mogt dan beftaan in lezen en fchrijven, bij voorb.* rudimus literatoris, fecunda Grammatici cet., Apul. Flor. 4. p. 363. Elm., *alwaar hij van den Grammaticus onderfcheiden wordt: of in het verklaaren der Dichters, gevolglijk in eene grondiger verklaaring der taal, waar het gevolglijk een Grammaticus, Criticus is*, Sueton. Grammat. 4. Nep. Ibid., *en zoo is het in de aangehaalde plaatzen*, Catull. *en* Gell.: *ook ftaat er* linguae *bij, bij voorb.* latinae linguae literator, Gell. XVI, 6 in.

LITERĀTŌRĬUS (**LITTERAT.**), a, um, i. e. ad literatorem pertinens, *bij voorb. grammatisch: van daar* literatoria *voor* Grammatica, *Spraakkunst*, Quintil. II, 14, *maar, die dit woord fchijnt te laken, hij zegt:* Grammatice literatura eft, non literatrix, quemadmodum oratrix (fcil. rhetorice eft): nec literatoria, quemadmodum oratoria (fcil. rhetorice).

LITERĀTRIX (**LITTERAT.**), icis, f. *taalleerdaarfter*, Quintil. II, 14, *die dit woord fchijnt te laken, zie de plaats in* Literatorius.

LITERĀTŪRA (**LITTERATURA**), ae, f. 1) *het fchrijven der letteren*, Cic. Partit. 7 extr. 2) *Spraak-onderwijs*, *het zij het betreffe de eerfte beginzelen, bij voorb. het lezen enz.*, Senec. Ep. 88 med.: *of zwaarer dingen, bij voorb. het lezen der Dichters enz., wanneer het ook zoo veel is, als Spraakkunst, Grammatica*, Quintil. II, 1. II, 14. 3) *geleerdheid*, Cic. Phil. II, 45.

LITĔRĀTUS (**LITTERATUS**), a, um, i. e. literis (i. e. *letteren of* [illegible]) inftructus: *want het is eigenlijk het Particip. van* litero, are: 1) *met letters getekend, bij voorb.* enficulus, Ibid. [illegible] IV, 4, 112: fecuricula, Ibid. [illegible] Ibid. II, 5, 21: laminae, [illegible] med. p. 137. Elm.: [illegible] tae, Ibid. VI poft init. [illegible] *gouden letters getekend* [illegible] *brandmerks*, Plaut. Caf. II, 6, [illegible] Apul. Met. IX ante med. p. [illegible] 2) [illegible]

2) *bekwaam in 't ſchrijven, bij voorb.* ſervus literatus, *die ſchrijven kan*, Cic. Brut. 22 poſt med.: *doch, het zou ook kunnen heeten, geleerd: want, geleerde ſlaaven kunnen ook ſchrijven.* 3) *geleerd, d. i. met geleerdheid, bijzonder ſpraakkunde*, Grammatica *en* Philologie *verzien, bij voorb.* homo, Cic. Mur. 7. Brut. 21. Off. III, 14: literatior, Senec. Nat. Quaeſt. IV, 13: literatiſſimus, Cic. Or. III, 11. Cic. ad Div. IX, 16 ante med.: *dus ook* quanquam (Catuli) erant literati; ſed alii, Cic. Off. I, 37 ante med., i. e. *hoewel (het is eene tegenwerping, die Cicero zich maakt) zij waren geleerd, en verſtonden gevolglijk de rechte uitſpraak en den rechten toon.* Not. *Bijzonder noemde men de* Grammatici *en* Critici literati i. e. *geleerden (eenvouwig)*, Suet. Gramm. 4 *en* N. p. Ibid.: *van daar* quod literatum eſt, id eſt melius, quam quod non literatum eſt, Cic. Nat. D. III, 9 med., *wat geleerd is, is enz. Anderen verklaren het: wat lezen kan, bij voorb. een boek enz., wijl er te vooren ſtaat* literum optime legere: *maar daar toe behoort zeker ook het verſtaan: zoo als wij zeggen*, Homerus *lezen.* 4) *geleerd, d. i. de geleerdheid betreffende, daar in beſtaande, bij voorb.* otium, Cic. Tuſc. V, 36, i. e. *geleerde ledigheid.*

LITĔRO (LITTERO), avi, atum, are, i. e. literis (i. e. *met letters of met geleerdheid*) inſtruere: *van daar* literatus, a, um, *zie boven* Literatus *in 't bijzonder.*

LITEROSUS (LITTER.), a, um, i. q. literatus, *geleerd, bij voorb.* homo, Caſſ. Hem. ap. Non. 2. n. 495.

LITERŬLA (LITTER.), ae, f. 1) *een letter, wanneer men verkleinend, boertend, of minzaam ſpreekt, letter'jen, of ook enkel voor* litera: *dus ook* literulae, *bij voorb.* literulis vacillantibus, Cic. ad Div. XVI, 15: σύγχυσις literularum, Cic. Att. VI, 9. 2) Literulae, Plur. i. q. literae, a) *een brief, wanneer men verkleinend of beſcheiden ſpreekt, briefjen, bij voorb.* hoc literularum exaravi, Cic. Att. XII, 1. b) *het ſtudeeren, de ſtudiën, geleerdheid, wanneer men verkleinend of beſcheiden ſpreekt, bij voorb.* propter literularum neſcio, quid, Cic. Att. VII, 2 extr., i. e. *weegens zijn beetjen geleerdheid:* literulae meae oblanguerunt, Cic. ad Div. XVI, 10, i. e. *mijn ſtudeeren, mijne ſtudiën:* utor eodem perfugio, literulis noſtris, Ibid. V, 21, *ſtudiën, ſtudeeren:* imbutus literulis Graecis, Hor. Ep. II, 2, 7.

LITHOSTRŌTUS, a, um, *eigenlijk met ſteenen geplaveid: van daar* Muſiv *of* Moſaïk, *d. i. uit allerhande kleuren van ſteenen of marmerſtukken beſtaande; het geen wij* Moſaïk-*werk* (Moſaïque) *noemen, bij voorb.* pavimentum lithoſtrotum, Varr. R. R. III, 1 extr., *een grond, of vloer, van* Moſaïk-*werk: van daar* Lithoſtrotum, ſubſtantive, ſcil. pavimentum *of* opus, Varr. R. R. III, 2, 4. Plin. H. N. XXXVI, 25. i. i. Moſaïk-*werk.*

LITĪCEN, ĭnis, m. i. e. lituo canens, *die op den* lituus, *d. i. den hoorn blaast*, Varr. L. L. IV, 16 extr. Cato ap. Gell. XX, 2. liticen notus Hectoris armis i. e. Miſenus, Stat. Sylv. IV, 7, 19: M. Aurelius M. Aur. L. Creſtus Liticen Leg. III, Inſcript. ap. Don. claſſ. 6. n. 118.

LITIGATOR, oris, m. *die een twiſt heeft, bij voorb. voor het Gericht*, Sueton. Aug. 33. Tacit. Ann. XIII, 42. Quintil. II, 21. X, 1 ante med.

LITĬGIŌSUS, a, um, 1) *vol twiſt en gekijf, bij voorb.* diſputatio, Cic. Fin. V, 26: *van daar vol twiſt, vol Proceſſen, bij voorb.* forum, Ovid. Faſt. IV, 188. 2) *twiſtig, bij voorb.* praediolum, Cic. Or. III, 27. 3) *twiſten of Proceſſen minnende, geern twiſtend, procedeerend, kijfachtig, bij voorb.* homo minime litigioſus, Cic. Verr. II, 14 extr.

LITĬGIUM, i, n. *twiſt, gekijf, het zij voor het Gericht of niet, bij voorb.* cum viro, Plaut. Men. V, 2, 15: litigium inter eos, Plaut. Caſ. III, 2, 31.

LITĬGO, avi, atum, are, (*voor* litem ago), *twiſten, kijven, het zij, waar men het wil.* a) *buiten het Gericht, bij voorb.* cum aliquo, Cic. Att. XIII, 37: cum ventis, Petron. 83: cum corde ſuo, Ibid. 132: inter ſe de re, Plaut. Rud. IV, 4, 16: quare quereris litigasque? Martial. XI, 36, 3. b) *voor het Gericht, bij voorb.* fratres litigare, Cic. ad Div. IX, 25: *van daar* litigans, *een kijver, twiſter*, a) *voor het Gericht*, Plur. litigantes *de procedeerenden*, Plin. H. N. XIX, 1 extr. Gell. XIV, 2 poſt med. b) *buiten het Gericht*, Gell. II, 12 extr.

LITO, avi, atum, are, 1) *gelukkig offeren, d. i. zoo offeren, dat men een goed voorteken bekomen heeft*, Plaut. Poen. II, 41. Liv. XXVII, 23 in. Suet. Caeſ. 81: *dus ook* ſi ab collega litatum eſt, Liv. VIII, 9 in.: egregie litaſſe, Ibid. *terſtond te vooren, ten zij het hier wegens* egregie *enkel, offeren, is: ook* alicui deo, Cic. Div. II, 17. Plin. H. N. X, 28: *ook ſtaat er* ſacra *bij*, Virg. Aen. IV, 50, *ten zij het enkel, offeren, is: ook met den* Ablativus *van het offer, bij voorb.* proxima hoſtia ſaepe litatur, Cic. Div. II, 15 extr.: *ook heet het goede voortekens geven, van het offer, bij voorb.* victima (Nominat.) litat, Martial. X, 73: 6: *dus ook* ſacrificio non litante, Suet. Aug. 96. 2) *offeren, bij voorb.* ſacra, Virg. Aen. IV, 50. Stat. Theb. X, 332. Lucan. I, 632, *alwaar* ſacra *weg kon blijven: dus ook met den* Ablativus *van het offer, bij voorb.* ſacra foeda bove, Ovid. Faſt. IV, 630: exta ovis, Prop. IV, 1, 24: ſanguinem diis, Hor. III, 4: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* egregie litaſſe, Liv. VIII, 9 in., *zie boven: of met den blooten* Ablativus *van het offer, bij voorb.* anima, Virg. Aen. II, 118: *van daar Tropiſch, offeren, een offer brengen, d. i. bevredigen, verzachten, genoegdoen, wreeken enz., bij voorb.* Literatus Lentulo, Cic. Flacc. 38: doloribus, Senec. Med. 1019: ſuo, Ibid. Agam. 577: legibus, Apul. Met. III, p. 132 f.: injuriae ſuae, Ibid. V extr. p. 172 Elm.: gaudio publico, Plin. Paneg. 52: *ook met den* Accuſativus, *bij voorb.* ſepulcrum mei (mariti) Tlepolemi cruore tuo (i. e. *den moordenaar van mijnen man*) litabo, Apul. Met. VIII ante med. p. 206 Elm., i. e. *verzachten, bevreugen, inwijden, enz., of wil het bloed aan het graf van mijnen echtgenoot offeren.* Not. litato (Ablat. abſol.) i. e. poſtquam litatum eſt (erat) *na gelukkig volbrachte offerande*, Liv. V, 38 in.

LITŎRĀLIS, e, *het ſtrand der zee betreffende, daar te vinden, bij voorb.* dii, Catull. IV, 22, i. e. *die het ſtrand beſchermen:* piſces, Plin. H. N. XIX, 17 poſt med.: Indi, Juſtin. XII, 10.

LITŌRĔUS, a, um, *het zeeſtrand betreffende, daar te vinden, bij voorb.* arena, Ovid. Met. XV, 725: aves, Virg. Aen. XII, 248: ilex, Ibid. VIII, 43: cancer, Ovid. Met. X, 127. XV, 369: domus, Martial. X, 58, 2: Salonae, Ibid. 78, 1.

LITŌROSUS, a, um, *voor* litoreus, *bij voorb.* mare Plin. H. N. XXXVII, 10, i. e. *zeewater aan het ſtrand:* ager macerrimus & litoroſiſſimus, Fab. Max. ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 3 (7).

LITTERA, *en het geen daar van afſtamt, zie* Litera, cet.

LITTUS, oris, *benevens de daar van afgeleide woorden, bij voorb.* littoreus cet., *zie* Litus cet.

LITŪRA, ae, f. *het ſmeeren, beſmeeren*, Colum. IV, 24 ante med. §. 6: *bijzonder het overſmeeren of ſmeeren van het waſch op de waſſchen-ſchrijftafeltjens, op eene letter of woord, dat men daar door toeſmeert, of, naar onze wijze van ſpreken, doorhaalt: het uitwisſchen van het geſchrevene, bij voorb.* unius nominis litura, Cic. Arch. 5: mendum ſcripturae litura tollit, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: multa litura, Horat. Art. 293, i. e. *het menigmaal uitſtrijken of verbeteren: van daar* 1) *Tropiſch, bij voorb. de verandering eener zaak*, nec ulla in decretis ejus litura ſit, Senec. de vita beata 8: *of vlek, bij voorb.* corpus nulla litura notet, Martial. VII, 17, 2, 2, i. e. *vlek, rimpel.* 2) *de plaats van een geſchrift, die zoo beſmeerd, of, op onze wijze te ſpreken, doorgehaald en uitgewiſcht is: de uitgewiſchte plaats, uitgewiſcht woord of letter, het uitgewiſchte, bij voorb.* reliquae (literae) eſſent in litura, Cic. Verr. II, 76, i. e. *ſtonden, daar te vooren iet anders geſtaan hadt, maar dat uitgewiſcht was: dus ook* totum nomen eſſe in litura, Ibid. 46, i. e. *ſtaat op een uitgewiſchte plek; dus ook* caudam Verris (i. e. *de uitgang* utius *in het woord* Verrutius) demerſam eſſe (i. e. jacere, eſſe) in litura, Ibid. 78: *dus ook* nomen fecit (i. e. poſuit, ſcripſit) in litura, Ibid. I, 36: nullam lituram eſſe in nomen *voor* nomine, Cic. Arch. 5. 3) *een vlek, die men, onder het ſchrijven, op het papier maakt, bij voorb. door traanen, wanneer de geſchreven letters uitgewiſcht of onleesbaar worden*, Ovid. Triſt. III, 1, 15. Prop. IV, 3, 4. *Ook in 't gemeen, een vlek, bij voorb.* corpus nulla litura notet, Martial., *zie hier voor.*

LITUS *of* **LITTUS**, ŏris, n. 1) *het ſtrand of oever der zee*, Cic. Roſc. Am. 26. Catull. XI, 4. Virg. Ecl. IX, 43: curvum, Horat. Epod. X, 21: ſinuoſum, Val. Fl. II, 451: litus praetervolare, Horat. Epod. XVI, 40, *of* legere, Val. Fl. II, 451: petere, Ovid. Met. II, 844: intrare litus, Ibid. XIV, 104, i. e. *landen, in de haven binnen loopen:* exire in litus, Ibid. VI, 520: *dat het eigenlijk van de zee ſtaat, gelijk* ripa *van rivieren, ſchijnt te blijken uit*, Ovid. Met. I, 42, *van de rivieren, die in zee ſtroomen*, pro ripis litora pulſant: *doch ook van rivieren, zie beneden: van daar als een ſpreekwoord* litus arare, Ovid. Triſt. V, 4, 48, *vergeefſche moeite doen: en* arenas in litus fundere, Ovid. Triſt. V, 6, 44, i. e. *water in zee dragen: van daar Tropiſch, bij voorb.* Metellus litus atque aër & ſolitudo mera, Cic. Att. I, 18, *ongevoelig onverſchillig, mager en trots: enz. Ook is het ſomtijds eene plaats, of oord, of verblijf aan het ſtrand, bij voorb.* cui litus arandum dedimus, Virg. Aen. IV, 212, i. e. *landſtreek aan den oever:* electione litorum, Tacit. Hiſt. III,

III, 63. 2) *het strand of de oever van een meir*, *bij voorb.* Trasimena litora, Ovid. Fast. VI, 765. Sil. XV, 815: Larium, Catull. XXXV, 4. 3) *de oever van eene rivier*, *bij voorb.* in litore conspicitur sus, Virg. Aen. VIII, 83, scil. fluminis: *zoo staat er boven van* sus sub litoreis ilicibus, Ibid. 43 *en* III, 390: Not. *Men vraagt, waar dit woord van daan komt.* Celsus Pandect. L, 16, 96 *zegt* litus est quousque maximus fluctus a mari pervenit, *en beroept zich op* Cicero. *Of Cicero dit ergens zegt, weet ik niet. Maar* Cic. Top. 7 *staat, dat* Aquilius litus *dus had bepaald*, qua fluctus eluderet (Ed. Ern.), *alwaar misschien* adluderet *of* adlideret *beter zou zijn* (*even dus* Cic. Nat. D. II, 39).

LITUS, a, um, *zie* Lino.

LITUS, us, m. *het smeeren*, *besmeeren*, Plin. H. N. XXXIII, 6 extr. Cels. VI, 6. sect. 20.

LITŬUS, i, m. *de van boven kromme staf*, *daar de* Augurs *zich van bedienden*, Augurs-staf, Cic. Div. I, 17. Liv. I, 18. *Ook bediende* Romulus *er zich van*, (*voor de opkomst der* Augurs), Cic. Div. I, 17. Ovid. Fast. VI, 375: *van daar hij* Quirinalis *heet*, Virg. Aen. VII, 187, *alwaar ook* Picus, *lang voor* Romulus, *daar mede afgebeeld wordt*: cf. Gell. V, 8: *van daar* 1) *wegens de gelijkheid*, *het even dus gekromde blaasinstrument*, *de hoorn*, *of waldhoorn*, Virg. Georg. III, 183. Horat. Od. I, 1, 23. Ovid. Fast. III, 216. Stat. Theb. VI. 228. Lucan. I, 237: cf. Gell. V, 8: *ook* Cic. Div. I, 17 in., *alwaar echter* Lipsius *de woorden* id est incurvum — invenit *voor eene glosse houdt. Van daar* 2) *een aanleidinggever*, *aandrijver*, *bij voorb.* profectionis, Cic. Att. XI, 12. *Dit woord schijnt*, (*zoo als* irriguus, mutuus cet.) *een Adjectivum te zijn*, scil. scipio: *wanneer* lituus, a, um, *i. e. dat gekromd is*, *betekenen zou*; *ten zij het met* lito, are *vermaagdschapt is.*

LIVEDO, inis, f. *het blaauwe*, *bij voorb. van drukken*, *slooten*, *slaan*, *bij voorb.* homunculi vibicibus livedinis totam cutem depicti, Apul. Met. IX ante med. p. 222 Elm.

LIVĔO, ere, 1) *loodkleurig zijn*, *blaauwachtig zijn*, *bij voorb.* livent rubigine dentes, Ovid. Met. II, 776: *bijzonder*, *van drukken*, *slooten*, *slaan*, *bij voorb.* catenis, Prop. IV, 7, 65: cf. Ovid. Am. V, 7, 41. 2) *van daar*, *nijdig zijn*; *omdat de nijd bleek en loodkleurig maakt*, Martial. VIII, 60, 1. Stat. Theb. XI, 211. *Ook benijden*, alicui, Auct. dial. de Orat. 25. Tacit. Ann. XIII, 42. Martial. VI, 86, 6. IX, 24, 5. Stat. Sylv. I, 2, 351. Particip. Livens, 1) *loodkleurig*, *blaauwachtig*, *bij voorb.* plumbum, Virg. Aen. VII, 687: pruna, Ovid. Met. XIII, 817: uva liventibus racemis, Prop. IV, 2, 13: liventes coeno aquas, Sil. VIII, 382: compedibus liventia crura, Ovid. Am. II, 2, 47: liventia colla catenis, Auct. Consol. ad Liv. (*echter* Ovidius) 273: liventes in morte oculi, Stat. Theb. I, 617. 2) *nijdig*, Martial. I, 60, 8.

LIVESCO, ĕre, 1) *blaauwachtig of loodkleurig worden*, *bij voorb.* digiti, Lucret. III, 527: *van daar* 2) *nijdig worden*, Claudian. Proserp. III, 27.

LIVIDULUS, a, um, 1) *wat*, *eenigzins*, *loodkleurig*, *blaauwachtig.* 2) *eenigzins nijdig*, Juvenal. XI, 110.

LIVIDUS, a, um, 1) *loodkleurig*, *blaauwachtig*, *bij voorb.* racemi, Horat. Od. II, 5, 10, *blaauwe wijndruiven*: lividissima vorago, Catull. XVII, 11: vada livida (*de* Styx *in de onderwereld te verbeelden*), Virg. Aen. VI, 320: dens, Horat. Epod. V, 47, *alwaar het ook geelachtig*, *zwartachtig*, *zijn kan*: *bijzonder loodkleurig of blaauw van slooten*, *drukken*, *slaan*, *kneuzen*, *wanneer er geronnen bloed onder de huid loopt*, *bij voorb.* brachia livida armis, Horat. Od. I, 8, 10, i. e. *van het drukken*: ora livida facta digitis suis, Ovid. Her. XX, 82, i. e. *van slaan*: colla, Ibid. Am. I, 8, 98: *van daar*, *uit hoofde van de loodkleure*, *bleeke kleur*, *aan de nijd gewoon*, 2) *nijdig*, *afgunstig*, *handelende of openbaar nijdig*, *zijnen nijd zichtbaar verradende*, *want* Cicero *zet* invidi *en* lividi *bij een*, Tusc. IV, 12, *zoo als* livere *en* invidere *bij een staat*, Auct. dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 25, *waarin het openbaar nijdig*, *of wel af- of wangunstig*, *moet vertaald worden*, *opdat het van* invidus *onderscheiden worde*: *dus ook* livide, Martial. I, 41, 2: cf. Horat. Ep. II, 1, 89: lingua livida, Ovid. Fast. I, 74, *alwaar het ook*, *kijfachtig kan zijn*: lividus & mordax Horat. Sat., I, 4, 93, i. e. *wangunstig of kwaadaardig. Ook van levenlooze dingen*, *bij voorb.* lividiorem sententiam dixit, Senec. Controv. II, 14 extr.: *van daar* obliviones lividae, Horat. Od. IV, 9, 33, i. e. *wanneer men*, *uit wangunst*, *iemand den behoorlijken lof niet geeft*, *gevolglijk hem*, *als 't ware*, *vergeet.*

LIVOR, oris, m. 1) *de loodkleurige gedaante*, *blaauwachtige kleur*, *bij voorb.* uva livorem ducit ab uva, Juvenal. II, 81, *ten zij dit tot het volgende behoort*: livorem scapulis concinnas tuis i. e. *slagen*, Plaut. Truc. IV, 3, 19, *ten zij het tot het volgende behoort*, *blaauwe plek*, *van daar*, *in 't gemeen*, *elke plek*, *of vlak*, *die men aan de huid krijgt*, *van slooten*, *slaan*, *drukken*, *bij voorb.* niger livor in pectore, Ovid. Am. III, 5, 26, *zwarte vlak van slooten*: uva, quae contusione livorem contrahit, Colum. XII, 47, i. e. *vlak of plek*: Livor, impresso li[illegible] qui solet ore, Ovid. Trist. II, 455, i. e. *door kussen*, *gevolglijk drukken*; *een roode plek*: [illegible], pressis venit [illegible] livor in artus, Ovid. Met. X, 258: si [illegible] contusa livor [illegible] est, Cels. V, 18 sect. 24: illinitur & livoribus [illegible], Plin. H. N. XX, 22: *van daar*, *wegens de loodkleurige*, *bleeke*, *of wel veranderlijke kleur van den nijd* 2) *de nijd*, *inzonder de zichtbare*, *wangunst*, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 10. Suet. Calig. 34. Ovid. Am. I, 15, 39. Ibid. Pont. III, 4, 74. IV, 16, 47. Ibid. Remed. 389. Tacit. Hist. I, 1. Phaedr. II Epilog. v. 10.

LIX, *asche*, Varr. ap. Plin. H. N. XXXVI, 27, *alwaar* Varro *zegt*: lix est cinis foci: *maar*, *volgens* Nonius i. n. 309 *is het asche* (cinis) *of* humor cineri admixtus i. e. *loog*: *het laatste schijnt het best.*

LIXA, ae, m. 1) *een zoetelaar*, *marketenter*, *die*, *bij het leger*, *brood*, *vleesch enz. verkoopt*, Liv. XXIII, 16, XXXIX, 1. Val. Max. II, 7, 2. Auct. B. Afric. 75. Sil. V, 92: *ook* Justin. XXXVIII, 10, *alwaar onder de* lixae *de* coqui, pistores, *en* scenici *medegeteld worden*; *gevolglijk zou het zijn de tros enz. of oppassers bij het leger.* 2) *een dienaar of gerechtsdienaar*, *bij voorb.* lixas & virgas & habitum prorsus magistratui congruentem ibi te video, Apul. Met. I extr. p. 113 Elm.: *van daar oppasser bij het leger*, *Marketenter*, *zie* n. 1.

LIXABUNDUS i. e. iter libere ac prolixe faciens (scil. more lixarum), Festus.

LIXIVIUS, a, um, *uitgeloogd*, *bij voorb.* cinis lixivius, Plin. H. N. XIV, 20 extr. XV, 18 extr. XXVIII, 18 extr., i. e. *loog*: *van daar* Lixivia cinis *loog*, *bij voorb.* cineris lixiviae congios, Colum. XII, 12: *want* cinis *is ook gener. fem.*: *dus* [illegible] *er voor* cinis lixiva, Scribon. Larg. 18 *en* 230: *ook enkel* lixivia (scil. cinis of aqua) *loog*, Colum. XII, 22 in. *tusschen*: lixivium cineris sarmenti, Ibid. 16, lixivia calidissima, Ibid. 50 §. 14.

LIXIVUS, a, um, i. q. lixivius, *uitgeloogd*, *bij voorb.* lixivum, *loog*, Pallad. Januar. 15 extr. Colum. XII, 50 med.: *ook* cinis lixiva, *loog*, Scrib. Larg. 216 *en* 230: *van daar* mustum lixivum, Cato R. R. 23, i. e. *als 't ware*, *uitgeloogd* i. e. *die van zelve*, *voor het persen*, *afvloeit*: *dus ook* oleum, *bij voorb.* oleum, quod — quasi lixivum defluxerit, Colum. XII, 50 med.: *evenwel schijnt hier* lixivum *substantive te staan*, *d. i. loog*, *gevolglijk*, *als loog.*

LOCARIUS, a, um, *de verhuuring van eene plaats*, *of meer*, *betreffende*: *van daar* 1) Locarius, substantive, *die plaatsen of landen verhuurt*, *bij voorb. in de Schouwspelen*, Martial. V, 25, 9. 2) Locarium, substantive, *huur*, *huurprijs*, scil. pretium, Varr. L. L. IV, 2.

LOCATĬO, onis, f. 1) *verhuuring*, *verpachting*, Cic. Att. IV, 3 in. Colum. I, 7. Gell. XI, 17 e vet. edict. Praetor. 2) *plaatzing*, *het plaatzen of schikken*, *bij voorb.* vitiosa verborum, Quintil. IX, 4: cf. VII, 1.

LOCATITIUS, *zie* Locaticius.

LOCATOR, oris, m. 1) *een plaatser*, 2) *een verhuurer*, *verpachter*, *aanbesteder*, *bij voorb.* funeris, Plin. H. N. VII, 52: domus, Pandect. XIX, 2, 60: insulae & fundi, Ibid. Leg. 35.

LOCELLUS, i, m. i. q. loculus, 1) *een plaatsjen*, 2) *een vak*, *of lade*, *waarin iets weggelegd of opgesloten wordt*, *bij voorb. de lade van een koffertjen of kasjen*, *bij voorb.* omnes praetorum loculi, Martial. X, 88, 1, *ten zij het zijn als koffers*, *kasten*; *wanneer het tot n. 3 zou behooren.* 3) *van daar het kastjen zelve*, Martial. XIV, 13, 1: annulos in loculum repositos, Val. Max. VII, 8 ext.: locellos mittere, Petron. 140 extr.: *dus ook* loculi i. e. *kastjens*, *zie* Loculus.

LOCITO, are, *verhuuren*, *verpachten*, Terent. Ad. V, 8, 26.

LOCO, avi, atum, are, *ergens stellen*, *plaatzen*, *leggen*, *zetten*, [illegible], *bij voorb.* Castra ad Cybistra, Cic. ad Div. XV, 2: cf. Liv. I, 14. II, [illegible] i. e. *opslaan*: fundamenta urbis, Virg. Aen. IV, 266: urbem Patavi sedesque, Ibid. I, 247 (251): vicos locant, non in nostrum morem, Tacit. Germ. 16: ad oppidum, ubi [illegible] & [illegible] locaverat, Sallust. Jug. 90 (93): [illegible] super vallum, Ibid. 120 (105): [illegible] primos & extremos i. e. [illegible], Ibid.: equites pro collibus, Quintil. [illegible], 13: [illegible] locari [illegible], Caes. B. C. III, [illegible]: [illegible] loco, Cic. [illegible], 57: [illegible], Plaut. Curc. I, 1, 23. Ibid. II, 3, 15: aliquem in [illegible], Virg. Aen. II, 525: aliquem [illegible], Ibid. VIII, 176: [illegible], Ibid. IV, 40: [illegible] in [illegible], Cic. Coel. [illegible]. Justin. II, [illegible]: jam [illegible] regna [illegible] locavit, Virg. Aen. I, [illegible]

Digitized by Google

I, 698 (702), i. e. *plaatfte zich enz.* *Ook Tropisch*, *bij voorb.* homines in amplissimo gradu dignitatis, Cic. Mur. 14: inter recte factum atque peccatum media locabat quaedam, Cic. Acad. I, 10: vitam e fluctibus in tranquillo & luce, Lucret. V, 12: eo loco locati fumus, ut profpicere oporteat futuros cafus rei publicae, Cic. Amic. 12, i. e. *wij zijn op zulken post gefteld*, *of wij bevinden ons enz.*: *van daar* civitas in fide Bruti locata, Cic. Att. VI, 1 ante med., i. e. *bevindt zich in de befcherming enz.*: prudentia locata eft in delectu, Cic. Offic. III, 17, i. e. *berust*, *beftaat*, *van daar* 1) locare in matrimonium, Plaut. Trin. III, 3, 53: *of* in matrimonio ftabili, Cic. Phil. II, 18: *ook* aliquam in familiam luculentam, Plaut. Cift. II, 3, 18: *ook enkel* locare *uithuwlijken*, *bij voorb.* aliquam alicui, Plaut. Aul. II, 2, 14, *of* virginem alicui nuptum, Terent. Phorm. V, 1, 25, *of* aliquam alicui nuptiis, Enn. ap. Auct. ad Her. II, 24. 2) *verhuuren*, *verpachten*, *bij voorb.* portorium, Cic. Invent. I, 30: tabernas civitatibus, Suet. Ner. 37: fundum, Cic. Caecin. 6: vectigalia, Cic. Agr. I, 3: *ook met den* Ablativus, *op de vraag*, *waar voor? bij voorb.* agrum frumento i. e. *het graan daar voor gegeven wordt*, *te weten de tienden*, Liv. XXVII, 3: praedia locare non numo fed partibus fcil. reditus, Plin. Ep. IX, 37, i. e. *niet voor gangbaar geld in 't gemeen*, *maar*, *dat men met den pachter of huurer deele*. *Van daar* locatum, i, *het*, *dat verhuurd*, *verpacht is*, *de verhuuring*, *verpachting*, *bij voorb.* judicia, quae fiunt ex emto aut vendito, aut conducto aut locato, Cic. Nat. D. III, 30 extr.: ex locato agere cum aliquo, i. e. *klagen over enz.*, Pandect. XIV, 2, 2 in. *tweemalen*: *van daar heet* Ibid. XIX tit. 2 *het opfchrift* locati (&) conducti: *dus ook* fe locare, *zich verhuuren*, *d. i. zijnen dienst*, Cic. Rofc. Com. 10: fe pro manduco, Plaut. Rud. II, 6, 51: *dus ook* operam fuam tribus numis, Ibid. Trin. IV, 2, 2: *of* operam alicui, Gell. III, 33 extr.: vocem, Juvenal. VIII, 165: noctes (*van de hoeren*), Ovid. Am. I, 10, 30: verba, Senec. Herc. Fur. 173. 3) *befteeden*, *aanbefteeden*, *bij voorb. om iet te bouwen*, *weg te haalen*, *een lijkbegravenis enz.*, *bij voorb.* incipit locare, Cic. Verr. I, 54: aliquid ƆCLX millibus, Ibid. 56: funus, Ibid. V, 45. Plin. H. N. VII, 52: columnas aedificandas, Cic. Verr. I, 59: ftatuam faciendam, Cic. Phil. IX, 7: monimentum faciendum, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: cibaria anferibus fcil. danda, Cic. Rofc. Am. 20: veftimenta exercitus (fcil. facienda), Liv. XXVII, 10. 4) *aanleggen*, *befteeden*, *bij voorb.* pecuniam, Plaut. Moft. I, 3, 144: *van daar* a) *uitleenen*, *bij voorb.* argentum, Plaut. Moft. IV, 1, 4: b) *Tropisch*, *befteeden*, *aanwenden*, *bij voorb.* operam pulchre, Plaut. Amph. I, 1, 122: beneficium in gratos, Liv. VII, 20: benefacta male locare, Enn. ap. Cic. Off. II, 18: operam locare in re, Cic. ad Div. II, 6: ftudia, curam, induftriam, cogitationem, mentem in re, Ibid. 5) nomen locare, *geld borgen*, Phaedr. I, 16, 1. Not. locaffim, *voor* locaverim, Plaut. Aul. II, 2, 51: locaffint *voor* locaverint, Cic. Leg. III, 4 extr. e legg. XII Tabb.

LOCULAMENTUM, i, n. *elk vak of lade*, *of bergplaats*, *daar iet in weg gelegd wordt*, *bij voorb. voor de boeken*, Senec. Tranquill. 9 extr.: *voor de duiven*, Colum. VIII, 8 *en* 9: *ook voor andere dingen*, Vitruv. X, 14.

LOCULĀTUS, a, um, *met vakken of laden verzien*, *bij voorb.* arcula, Varr. R. R. III, 17.

LOCULŌSUS, a, um, *vol vakken*, *bij voorb.* putamen, Plin. H. N. XV, 22.

LOCŬLUS, i, m. *eene plaats*, *wanneer men verkleinend fpreekt*, *een plaatsjen*, *oordjen*, *vlekjen*, Plaut. Mil. III, 2, 28: *bijzonder* 1) *waar iet in bewaard en opgefloten wordt*, *bij voorb. een lijk*, *gevolglijk een doodkist*, *bij voorb.* argenteus, Juftin. XXXIX, 1: pollicem (Pyrrhi) conditum loculo in templo, Plin. H. N. VII, 2 med.: *ook* Plural., *bij voorb.* & ipfi vidimus (eos) in loculis affervatos, Ibid. 16 poft med.: 2) *eene afgedeelde plaats*, *vak*, *hok*, *bij voorb. voor elk ftuk vee*, Veget. de re vet. I, 56: *bijzonder eene lade ter bewaring*, *bij voorb. van geld enz.*: *van daar* loculi *eene bewaarplaats met vakken of laden*, *bij voorb. een kistjen*, *kastjen*, *koffertjen*, *bij voorb.* numum in loculos demittere, Horat. Epift. II, 1, 175: *dus ook* loculis comitantibus itur ad cafum tabulae cet. i. e. *met het geldkistjen*, Chatoulle, Juvenal. I, 89: gemma — loculis cuftoditur eburnis, Ibid. XIII, 139: gramina loculis depromit eburnis, Ovid. Faft. VI, 749: excuffi loculos facculumque, Martial. V, 41, 7: quod loculos, in quibus erant claves cellae vinariae, refignaffet, Plin. H. N. XIV, 13, i. e. *kistjen*, *kastjen*: pulpae ficorum in ciftellis fervantur aut loculis, Pallad. in Mart. 10 extr.: Laevo fufpenfi loculos tabulamque lacerto, Horat. Sat. I, 6, 44, *is misfchien een kistjen met rekenpenningen*: *van daar* puncta & loculos i. e. largitionem pecuniae, Aufon. in grat. act. 5: *ook* Singul., Martial. XIV, 13, 1 feq.

LOCŬPLES, etis, *gegoed*, *rijk*, *met veel goederen verzien*, *van* locus *en* pleo *of* plenus, *bij voorb.* homines locupletes & pecuniofos, Cic. Rofc. Com. 15: quod tunc res erat in pecore & in locorum poffeffionibus, ex quo pecuniofi & locupletes vocabantur, Cic. ap. Non. 1. n. 20; : locuples dictus ex compofitis vocibus, qui pleraque loca, hoc eft, qui multas poffeffiones teneret, Nigid. ap. Gell. X, 5: hinc (fcil. ab agris) locupletes dicebant, loci, hoc eft agri, plenos, Plin. H. N. XVIII, 3 in.: cf. Cic. Cat. II, 8: *van daar* 1) *in 't gemeen*, *rijk*, *bij voorb.* mulier, Cic. in Caecil. 17: homo, Cic. Rofc. Com. 8. Plaut. Rud. II, 1, 4. Sall. Jug. 83 (86): locuples mancipiis, Horat. Ep. I, 6, 39, i. e. *rijk in flaaven*: locuples pecuniae, *in geld*, Apul. Met. VIII in.: dominus locupletior, Hirt. Alex. 2: urbes locupletiffimae, Caef. B. C. III, 31: *van daar* a) *rijk*, *rijkelijk*, *bij voorb.* munera, Nep. Thraf. 4: copiae, Auct. ad Herenn. IV, 33 *en* 47: in locuplete penu, Perf. III, 73: annus locuples frugibus, Horat. Ep. II, 1, 137: aquila (i. e. munus primipili), Juvenal. XIV, 197, i. e. *rijk makende*. b) *rijk*, *rijkelijk verzien*, *bij voorb.* locupletior hominum natura ad bene vivendum eft, Cic. Nat. D. I, 40: Lyfias oratione locuples, Cic. Fin. V, 5, i. e. *rijk in uitdrukkingen*: annus locuples frugibus, Hor. Ep. II, 1, 137: domus, Cic. Or. I, 35: regio locupletiffima, Nep. Agef. 3: urbes, Caef., *zie hier voor*: latina lingua locupletior quam Graeca, Cic. Fin. I, 3 extr.: provincia locuplete, Cic. Verr. III, 19, *alwaar* Prifc. locupleti *leest*: *van daar* 2) *geloofwaardig in het borgftaan*, *in de borgtogt*, *dewijl een gegoed*, *rijk man*, *eer borg kan ftaan*, *dan een arm*, *omdat hij betalen kan*: *van daar* reus locuples, Liv. IX, 9 extr., i. e. *die voor zijne beloften kan inftaan*: *van daar in 't gemeen*, *geloofwaardig*, *geldig*, *bij voorb.* teftis, Cic. Off. III, 2. Partit. 34. Flacc. 17: auctor, Cic. Div. II, 58, i. e. *borg*: tabellarius, Cic. Q. Fr. III, 9 extr. Not. Genit. Plural. locupletium, Cic. Att. I, 19 ante med. VII, 7 extr. Parad. VI, 2 Ed. Erneft., *en* locupletum, Caef. B. C. III, 110.

LOCUPLĒTO, avi, atum, are, *rijk maken*, *verrijken*, *bij voorb.* homines fortunis, Cic. Agr. II, 26: vefte, Cic. Verr. V, 31: mancipiis, Ibid.: domum auro, Acc. ap. Gell. XIV, 1 extr.: celeriter locupletari poffet, Colum. VI praef.: milites praeda, Nep. Agef. 3: equis, armis, pecunia locupletavit Africam, Nep. Hamilc. 4: *van daar Tropisch*, *bij voorb.* fapientem locupletat ipfa natura, Cic. Fin. II, 28: eloquentiam inftrumento artium, Cic. Brut. 97: templum picturis, Cic. Invent. II, 1.

LOCUS, i, m. (Plur. loci *en* loca), 1) *elke oord*, *plaats*, *bij voorb.* qui ea loca incolerent, Caef. B. G. II, 4: in loca tuta evadere, Liv. XXVIII, 11 extr. *en dus ftaat meermaalen* loca, *zoo als bekend is*: proximos locos occupavere, Salluft. Jug. 18 (21): *aus ftaat* locus, Ibid. 30 (32). Liv. V, 35. XXIV, 2. Tacit. Ann. I, 61. II, 20 *en* 54. Virg. Aen. I, 306 (310) *en* 365 (369). Plaut. Trin. IV, 2, 81: *gevolglijk is er tusfchen* loca *en* loci (locos) *geen onderfcheid*: *verders* ad id loci i. e. ad eum locum, *plaats*, Salluft. Cat. 45 (46): ubicunque locorum, Horat. Ep. I, 3, 34: locum facere (alicui) in turba, Ovid. Art. II, 210, *plaats maaken*: in unum locum convenire, Pompej. 11 Cic. Ep. ad Attic. VIII, 6: *van daar* ex *of* de loco fuperiore dicere, agere, i. e. *van eene hoogte*, *ten aanzien van iemand*, *die laager ftaat*: *van daar zoo wel van den* Tribunal, *of rechterftoel*, Cic. Verr. II, 42, *als van het fpreekgeftoelte* (Roftra), Cic. Verr. I, 5. Or. III, 6. Tufc. I, 49. ad Div. III, 8 in. *Van daar* locum dare alicui, *plaats geven*, *d. i. wijken*, *toegeven*, Terent. Phorm. III, 2, 37: *dus ook* fortunae, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 1, i. e. *wijken*, *toegeven*: *dus ook* confilio, Cic. Quint. 16: loco cedere, *wijken*, *zijne plaats verlaten*: Salluft. Cat. 9: *ook heet* dare locum, *plaats geven*, *toelaten*, Cic. Or. I, 26: loco movere, Terent. Phorm. Prol. 32. Cic. Q. Fr. II, 3 poft in. Horat. Ep. II, 2, 113: cf. Cic. Cat. II, 1, *doch*, *zie* c: *van eene plaats wegdrijven*, *verdrijven*: *dus ook* loco dejicere, Horat. Ep. II, 2, 30: *van daar* loco *en* in loco *op de rechte plaats*, *te rechter tijd*, *behoorlijk*, *zie* n. 2: *van daar* a) *Tropisch*, *plaats*, *bij voorb.* locum dare, *plaats geven*, *d. i. plaats laten vinden*, Cic. Quint. 16, *zie hier voor*: locum habere, *plaats hebben*, *of vinden*, *bij voorb.* quid habet ars loci? Cic. Or. II, 54: *dus ook* locus eft nemini, Cic. Planc. 33, *niemand vindt er plaats*, *d. i. niemand kan er toe geraken*: Homero eft locus in poëtis, Cic. Or. 1: maledicto nihil loci eft, *vindt geene plaats*, Cic. Mur. 5 extr.: cf. Terent. And. I, 3, 1. Cic. Fin. III, 20 med. Liv. XXIV, 8 *en meermaalen*: *dus ook* locum non relinquere, *geene plaats laten*

ten vinden, bij voorb. preci, Terent. And. III, 4, 21: honestae morti, Cic. Quint. 15: anders heet het ook geene ruimte laten, d. i. het onnodig maken, bij voorb. nec precibus nostris relinquit locum, Cic. ad Div. I, 1: van daar locum aperire hosti ad occasionem, Liv. IV. 31, i. e. plaats geven tot eene gelegenheid. Not. quo loci esset, voor quo loco, Cic. Att. VIII, 10: dus ook quo loci nasceretur, Cic. Div. II, 66: dus ook eo loci i. e. eo loco, Tacit. Ann. XV. 74. Cic. Sext. 31: eodem loci, Suet. Cal. 53: ook staat loci of locorum overtollig, bij voorb. ubicunque locorum, Hor. Ep. I, 3, 34: ubi loci res summa nostra est? Plaut. Merc. V, 4, 26: ibidem loci, Ibid. Cist. III, 1, 53: dus ook adhuc locorum, tot daar toe, Ibid. Capt. II, 3, 25: interea loci, Terent. Eun. I, 2, 46. Plaut. Men. III, 1, 1: postea loci, Sallust. Jug. 102 (108): inde loci, Lucret. V, 438, voor inde: b) Tropisch, plaats of post, bij voorb. summus locus civitatis, Cic. Cluent. 55, i. e. het [illegible] ambt: quem locum apud Caesarem [illegible] Cic. Phil. II, 29, welke post, d. i. [illegible], gezag: secundum locum obtinere, Cic. Fin. III, 16: tua dignitas suum locum obtinebit, Cic. ad Div. III, 9: ut tenerent oratorum locum, Cic. Brut. 36: van daar loco met den Genitivus, i. q. pro, in plaats, voor, zoo als, bij voorb. filii loco tibi esse potuerit, Cic. Dom. 14: habere aliquem patris loco, Brut. in Cic. Ep. ad Brut. 27: van daar aliquem amare in fratris loco, Terent. And. I, 5, 57, i. e. als een broeder: van daar staat [illegible] loco rei voor pro re, bij voorb. [illegible] loco putant esse, Cic. ad Div. VII, 3 extr., houden het voor eene misdaad: suum sibi praemium loco deposcit, Cic. Invent. II, 49, prodigii ea res loco habita, Liv. VIII, 18 extr., i. e. voor een enz.: van daar habeo loco voor schatten, achten, bij voorb. honestatem eo loco habet, Cic. Fin. II, 15. i. e. schat ze zoo enz., Socrates voluptatem nullo loco numerat, Cic. Fin. II, 28, i. e. schat het niet: dus ook in locum patris successisse, Brut. in Cic. Ep. ad Brut. 13: sum in ejus locum invitatus, Cic. Att. II, 19 extr., in zijne plaats, in plaats van hem: vocari in locum mortui, Ibid.: si eo loco esset, Cic. ad Div. IV, 4, indien hij op zijnen post was: doch, het kan ook zijn, in dien staat was: cf. Plaut. Bacch. IV, 9, 116. c) plaats, Tropisch, d. i. eerpost, ambt, bediening, bij voorb. majorem locum huic restituit, Caes. B. G. V, 25, i. e. regnum: de loco contendebant, Ibid. 44, streden om de plaats, rang, scil. wie aan anderen in de [illegible] voorgetrokken zou worden: loco movit signiferos, Ibid. B. C. III, 74, ontnam hun hunne posten, rang: apud Alexandrum eundem ordinem obtinuisset. Nep. Eum. 13: loco pelli, Liv. X, 6: in loca vacua cooptarentur, Liv. V, 10 extr.: sex locis — plebeji — crearentur, Liv. IV, 16: loca centuriata, Liv. X, 15: ut tibi primum locum (praetorum) concederem, Cic. in tragm. Orat. in toga candida p. 1053 Ed. Ernesti.: summus locus civitatis, Cic. Cluent. 55, zie hier voor b. d) secundo loco ten tweeden, Cic. ad Div. I, 6: priore loco dicere, i. e. het eerst spreken, Cic. Quint. 9: posteriore loco dicere, het laatst spreken, Ibid.: aliquot locis significavit, Cic. Or. III, 6 i. e. eenige keeren (scil. in 't geenen) of op eenige plaatsen van zijne verhandeling. e) de oord of plaats, den een vechtende moet bewaren, als hij wil zegevieren, zijn post, stand: van daar loco movere, Cic. Catil. II, 1, iemand uit zijn post, of uit zijne (voordeelige) ligging brengen: virtutis locum deseruit, Horat. Ep. I, 16, 167. f) loci of loca lijfmoeder, baarmoeder, bij voorb. semen in locis insedit, Cic. Nat. D. II, 51: penetrare locos, Lucret. IV, 1240: uterus, quod alio nomine locos adpellant, Plin. H. N. XI, 37 sect. 84: mulier lotio locos fovebit, Cato R. R. 157 post med.: quae (mulier) locis laborat, Cels. II, 8 ante med.: ook bij beesten, waar toe de plaats van Cicero Nat. D. II, 51 behoort: dus ook van paarden, Colum. VI, 17: van paauwen, Ib. VIII, 11 med. g) plaats, Tropisch, d. i. plaats of stuk van een boek of wetenschap, stoffe, onderwerp, bij voorb. non te exspectare, dum ad locum venias, Cic. ad Div. V, 12 post init., i. e. plaats, stoffe; doch het kan ook zijn, punt, bij sim is het het zelfde: philosophiae locos, Cic. Or. 33 extr.: locus de natura — verborum, Ibid. 48: perpurgatus est is locus, Cic. Div. II, 1: magnus locus philosophiaeque proprius, Ibid.: quintus cum locum complexus est cet., Ibid. atque hic locus [illegible] est a me, Cic. Att. I, 16 med. Doch, hier [illegible] ook, punt. h) plaats, of onderwerp, stoffe, waar uit bewijzen ontleend worden, bewijsplaats, bij voorb. locum esse argumenti sedem, Cic. Top. 2: locos nosse, Ibid.: cf. Cic. Or. I, 31 med. Cic. Or. 35: van daar loci communes, Cic. Parad. prooem., algemeene bewijsbronnen, d. i. waar van het Genus der zaak gesproken wordt, het welk dus bij elk soort te gebruiken is. i) een stuk van een landgoed, Pandect. L, 16, 60: cf. XLI, 2, 26: van daar per loca fundi, Ibid. VIII, 5, 2: of in 't gemeen een stuk, stuk gronds, bij voorb. loca, hoc est, possessiones, Nigid. ap. Gell. X, 5: in locorum possessionibus, Cic. ap. Non. 1. n. 204: cf. Locuples: van daar loca, possessiones, Cic. Agr. III, 2. k) plaats ter bewoning, gevolglijk woning, woonplaats, huizing, het zij huis, dorp, stad, landstreek enz. aa) woning, logis, huis, bij voorb. loca tueri, Liv. XLII, 3: loca & lautia, Liv. XXVIII, 29 extr. XXX, 17 extr. XXXIII, 24, i. e. woning, verblijf, van daar in de onderaardsche wereld loca tacentia, Virg. Aen. VI, 265. bb) plaats, d. i. stad, bij voorb. opportunitas loci, Cic. Off. I, 11 med.: dus ook van een vlek, bij voorb. non ut oppido sed ut loco, Cic. Att. VII, 3 post med.: bijzonder van steden (vlekken, dorpen) die niet meer voor handen zijn, bij voorb. locus Cleonae, — Patrae: locus Pherae, Plin. H. N. IV, 5: oppidum Olenum, colonia Dyme: loca Buprasium, Hyrmine, Ibid. van daar ubi nunc urbs est, tunc locus urbis erat, Ovid. Fast. II, 280. cc) een graf, Inscript. ap. Grut. p. 807. n. 12, en ap. Reinet. class. 17. n. 259. 2) tijd, ruimte, bij voorb. cognoscendi & ignoscendi datur locus, Terent. Heaut. II, 1, 6: van daar inde loci voor inde, hier op, Lucret. V, 438: post id locorum i. e. postea, daar na, Plaut. Cas. I, 32: ad id locorum, Liv. IX, 45. XXII, 38. Sallust. Jug. 63 (67), tot op dezen tijd: van daar (a) de rechte tijd, bij voorb. in loco, Cic. ad Div. XI, 16. Terent. Ad. II, 2, 8. Horat. Od. IV, 12, 28, i. e. te rechter tijd: ook loco, van daar loco dicere, Cic. Leg. III, 18, van Raadsheeren, te rechter tijd spreken, d. i. wanneer zij gevraagd worden: van daar in loco behoorlijk, bij voorb. in loco ponere, Cic. Verr. V, 14, wel bestelen: dus ook loco behoorlijk, op behoorlijke wijze, bij voorb. ponere versus, Cic. ad Div. IX, 16 med.: adjungere, Cic. Tusc. II, 11: quaerere, Cic. Partit. 3. (b) gelegenheid, aanleiding, bij voorb. si est ullus gaudendi locus, Cic. Att. IX, 7 extr.: nactus locum resecandae libidinis, Ibid. I, 18 ante med., expostulandi tecum, Cic. ad Div. V, 17 med.: van daar dare locum, gelegenheid geven, bij voorb. existimandi, Cic. ad Div. III, 6 extr.: spondendi, Cic. Nat. D. III, 8: suspicioni, Cic. Coel. 4: dubitationi, Cic. Balb. 6: ook seq. ad, bij voorb. ad incendenda opera, Liv. V, 11 med. 3) ligging, gesteldheid, omstandigheid, toestand, bij voorb. pejore loco non potest res esse, Terent. Ad. III, 2, 46, in slechter staat, omstandigheid enz.: Meliore loco erant res nostrae, Cic. Att. XI, 13 post med.: perbono loco res erat, Ibid. VI, 1 post init.: res erat eo loci (voor loco), Cic. Sext. 31: si eo loco esset, Cic. ad Div. IV, 4, in dien toestand, in dien post: dus ook si ego in istoc sim loco, Plaut. Bach. IV, 9, 116, i. e. toestand of post: cf. Virg. Aen. IX, 723. Hor. Ep. I, 12, 25. 4) de staat van iemand, rang, bij voorb. quorum in locum ac numerum pervenire velis, Q. Cic. Petit. cons. 1, in wier stand enz.: isto loco femina, Cic. ad Div. XIV, 18: summo loco nata, Liv. I, 34: homines inferiore loco, auctoritate, ordine, Cic. Verr. I, 48 extr.: natus haud obscuro loco, Sallust. Cat. 23 (24): infimo loco natus, Cic. Flacc. 11: locus, quem honestissime obtinuit, Cic. Quint. 13. 5) een punt, d. i. zaak, stuk, bij voorb. cui loco consulite, Cic. Verr. Act. I, 15, voor dit punt zorgt: Loci, in quos honesti naturam divisimus, Cic. Off. I, 6 in., punten, zaken, stukken enz.: Alter locus cautionis, Cic. Off. I, 14, het andere punt enz.: Est uno loco melior, Cic. Cat. IV, 10, is in één punt, in één stuk, in één ding, beter enz.: dus ook ad locum venias, Cic. ad Div. V, 12, zie boven n. 1 g, alwaar het één en ander staat, dat men hier toe brengen kan. 6) ex hoc loco, Plaut. Truc. II, 4, 89, terstond, waar voor wel e loco of eloco i. e. illico gebruikelijk kan geweest zijn, en dus wil Gronovius eloco lezen, Plaut. Epid. I, 2, 41: eigenlijk, op stond, zoo als illico voor in loco i. e. op stond, op de plaats: dus ook ad locum, Liv. XXVII, 27 in., terstond.

LOCUSTA, ae, f. 1) sprinkhaan, Plaut. en Plin. H. N. XI, 29: zij [illegible] vogjeden, gevolglijk zeer harde oogen hebben, Plin. H. N. XI, 37 sect. 55: van daar is de plaats Plaut. Men. V, 5, 14 verstaanbaar. Not. prius locusta pariet lucam bovem, als een spreekwoord Enn. ap. Varr. L. L. VI, 3 van eene onmogelijke zaak. 2) zekere schaaldier of zeekreeft, Plin. H. N. IX, 30 extr.

LOCUTIO of LOQUUTIO, onis, f. 1) het spreken, d. i. wanneer men spreekt, Cic. Off. I, 41 in., alwaar er reticentia tegen over gesteld wordt; pulchra, Quintil. II, 4, 32. 2) het spreken, d. i. wanneer men spreekt, bij voorb. [illegible] tuo locutio est, Cic. Or. [illegible], [illegible] mo est locutio remissa, [illegible] III, 13; in de laatste plaats kan het ook zijn, wijze van spreken: pulchra, Quintil. II, 4, 32. 3) het spreken, d. i. de wijze, om de woorden uit te spreken, bij

voorb. latina, Cic. Brut. 74: sermo est locutio remissa, Auct. ad Her., *zie hier voor.* 4) *eene spreekwijze*, *bij voorb.* copiam talium locutionum offendimus apud scriptores, Gell. I, 7 extr.: *dus ook* locutiones *voor* verba, Quintil. I, 5 (9) in.

LOCUTOR, oris, m. 1) *die spreekt*, *bij voorb.* leves & futiles — locutores, Gell. I, 15 in., *alwaar men het ook*, *babbelaar*, *kan vertalen: ook* seq. Genit., *bij voorb.* sermonis exotici, Apul. Met. I *in 't begin*, *in de verzen*, *die* (*in Ed.* Elmenh.) *voor aan staan.* 2) *een babbelaar*, Gell., *zie hier voor.*

LOCUTULEJUS, i, m. *een babbelaar*, *wauwelaar*, Gell. I, 15 extr.

LOCUTUS of LOQUUTUS, us, m. *het spreken*, *bij voorb.* soluto locutu, libera oratione, Apulej. Flor. 2 extr. p. 352 Elm.

LOCUTUS, a, um, *zie* Loquor.

LODICULA, ae, f. *Beddeeken*, *bedlaken*, Suet. Aug. 83. Petron. 20.

LODIX, icis, f. *Beddeeken*, *bedlaken*, Juvenal. VI, 194. Not. hos lodices, [illegible] lio ap. Quintil. I, 6 extr., *gewoonlijk* gener. fem.

LOEBESUM en LOEBERTATEM *zeiden de Ouden*, *voor* Liberum *en* Libertatem, *volgens* Fest.

LOGARIUM, i, n. i. q. ratiuncula, *kleine rekening*, *d. i. eene rekening*, *kleinigheden betreffende*, *bij voorb.* chartas ad ratiunculam vel ad logarium pertinentes, Pandect. XXXIII, 9, 3 ext.

LOGEUM of LOGIUM, i, n. *de spreekplaats op het tooneel*, *waar de* Acteurs *spraken*, Vitruv. V, 8.

LOGICE, es, f. *de* Logica, *redeneerkunde*, Cic. Fat. 1.

LOGICUS, a, um, *de* Logica *betreffende*, *logisch*, *redeneerkundig*, *bij voorb.* quae logica adpellant, Cic. Tusc. IV, 14. *het geen zij logische zaken*, logica, *noemen.*

LOGOGRAPHUS, i, m. *een rekeninghouder*, Pandect. L, 4, 18.

LOGOS of LOGUS, i, m. (λόγος). 1) *een woord: van daar* logi, Terent. Phorm. II, 2, 7, scil. sunt, *woorden*, *het zijn maar woorden*, *d. i. niets wezenlijks*, *potzen*, *kuuren: van daar woorden of redenen*, *bij voorb.* non longos logos, Plaut. Men. V, 2, 29, *niet veele woorden*, *geene lange redenen:* procedentibus longius logis i. e. verbis, Petron. 120. 2) *boert*, bon mot, *bij voorb.* logos ridiculos vendo, *zegt een panlikker* Plaut. Stich. I, 3, 68: dabuntur dotis tibi sexcenti logi, *zegt een panlikker tot zijne dochter*, Ibid. Pers. III, 1, 66: Ego certe scio, omnes logos, qui ludis dicti sunt, animadvertisse, Cic. fragm. ap. Non. 1. n. 348. 3) *fabel*, *bij voorb.* Aesopei logi, Senec. ad Polyb. 27: *hiertoe kan men ook de bovenstaande plaats uit* Terent. *brengen*, *d. i. sprookjens.*

LOLIACEUS, a, um, i. e. ex lolio, *bij voorb.* farina, Varr. R. R. III, 9 extr.

LOLIARIUS, a, um, i. e. ad lolium pertinens, *bij voorb.* cribrum, Colum. VIII, 5 post med.

LOLIGIUNCULA (LOLLIG.) of LOLIGUNCULA (LOLLIG.) ae, f. i. q. Loligo, Plaut. Cas. II, 8, 58.

LOLIGO of LOLLIGO, inis, f. *de inktvisch*, Horat. Sat. I, 4, 100. Cic. Div. II, 70. Varr. L. L. IV, 13. Plin. H. N. IX, 28, 29 *en* 30. XI, 37 sect. 87: *en bij vliegt*, Plin. H. N. IX, 29. XXXII, 11.

LOLIUM, i, n. *lolijk*, *een onkruid*, *anders veebokkruid*, *genoemd*, Virg. Georg. I, 154. Plin. H. N. XVIII, 17. *Men geloofde*, *dat het gebruik van het meel daar van de oogen verzwakte*, Plaut. Mil. II, 3, 50. Ovid. Fast. I, 691.

LOMENTUM, i, n. 1) *voor* lavimentum, *een waschmiddel: van daar boonenmeel* (farina fabae), *omdat men dat tot wasschen gebruikte*, Martial. III, 42, 1: lomento, hoc est farina fabacea, Veget. de re vet. III, 63: *ook staat er voor* lomentum fabae, Ibid. I, 56. 19: *dus ook* lomentum ex faba factum, Pallad. Octob. XIV, 9: *van daar Tropisch*, censuram lomentum aut nitrum esse, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 14 extr., i. e. *dat het een goed middel is*, *om te wasschen.* 2) *zekere verwe*, Plin. H. N. XXXIII, 35.

LONGAEVUS, a, um, 1) *van hoogen ouderdom*, *oud*, *bedaagd*, *bejaard*, *bij voorb.* parens, Virg. Aen. III, 169: longaevum, *de grijsheid*, Ibid. II, 528: conjux, Ibid. V, 620: senex, Ibid. 715: sacerdos, Ibid. VI, 321: caput, Prop. IV, 1, 52: capilli, Martial. XIV, 27, 1: vetustas, Ibid. de spectac. 5, 3: senectus, Prop. II, 20, 47: pons, Stat. Theb. X, 864. 2) *ook schijnt het te betekenen*, *dood*, *overleden*, *wijlend*, *bij voorb.* Anchisae longaevi, Virg. Aen. V, 535: *[illegible]*, *dit is niet nodig: het is enkel van den* (*wijlen*, *toen hij nog leefde*,) *ouden* Anchises, *den grijzen* Anchises: postuma proles, quem tibi longaevo serum Lavinia conjux educet, Ibid. VI, 764, *alwaar* Apollinaris Sulpic. ap. Gell. II, 16 *het verklaart* deo tacto: *doch misschien is dit ook onnodig*, *wanneer* postuma proles *hetzelfde is*, *als* ultima proles, *gelijk het schijnt.*

LONGANO, LONGANON, LONGAO *en* LONGABO, onis, m. 1) *de aarsdarm*, Veget. de re vet. I, 42. *omdat daar van*, *bij beesten*, *worsten gemaakt werden*, *volgens* Apic. IV, 2 ante med.: *van daar* 2) *een worst*, Varr. L. L. IV, 22 extr., *alwaar* longabo *staat.*

LONGE, 1) *wijd*, *d. i. wijd af; in de wijdte*, *wijd heen*, *of verre*, *bij voorb.* longe absum, Cic. ad Div. II, 7: illic (habito) longe usque in campis ultimis, Plaut. Rud. IV, 3, 95: longe videre, *wijd zien*, Cic. Acad. IV, 25: *dus ook* longius videre, Ibid.: longe audire *wijd of verre hooren*, Virg. Aen. III, 556: *verders* longe abire, Terent. Eun. IV, 2, 6. longe et retro ponenda censeat, Cic. Tusc. V, 31, i. e. *verre weg*, *ten zij men das et moet uitdoen:* longe a Tiberi ad Caicum, Cic. Flacc. 29: longe mihi obviam processerunt, Cic. Verr. II, 27: longe retro abducere, Virg. Aen. V, 428: longe fugere, Ovid. Her. XV, 217: longius meare, Colum. IX, 8 post med.: longius discedam, Cic. ad Div. XIV, 2 extr.: longius progredi, Nep. Them. 3. *Ook met een* Genitivus, gentium, *bij voorb.* abes longe gentium, Cic. Att. VI, 3, *gij zijt ver af in de wereld:* Quam longe est hinc in saltum? Cic. Quint. 25, *hoe ver is het van hier enz.:* longe est hinc, *het is ver van hier*, *bij voorb.* hinc longiter esse, Terent. Heaut. II, 2, 10, i. e. *dat het wat ver van hier* (*een verre weg*) *is*, *doch*, *andere en betere* Edd. *hebben* longule: *verders* longe est mihi, *het is ver van mij*, Martial. I, 87, 6: oppidum est non longe a Syracusis, Cic. Verr. II, 22: longe a suis aedibus, Cic. Leg. I, 1: longissime conspectum oculi ferebant, Liv. I, 18. abfit longissime a vero, Cic. Acad. IV, 11: Longe lateque, Cic. Nat. D. I, 20, II, 15. Div. I, 36. i. e. *wijd en breed:* *ook staat* longe esse *ver af zijn*, *Tropisch*, *voor niet helpen*, *bij voorb.* longe ab his fraternum nomen absuturum, Caes. B. G. I, 36: *dus ook* longe illi — mater erit, Virg. Aen. XII, 52: cf. Ovid. Her. XII, 53. Sil. XVII, 80. Plin. Paneg. 49. *Ook ontbreekt achter* longius, quam, *bij voorb.* longius ab urbe mille passuum, Liv. III, 20, *meer dan* 1000 *enz.: van daar* a) *wijd*, *ver*, *d. i. van verre*, *bij voorb.* longe videre, Ovid. Pont. II, 7, 11: audire, Virg. Aen. III, 556: adcurrit ad me longe, Terent. Eun. II, 3, 43: longe subsequi, Quintil. I, 1, 14, i. e. *lang daar na:* strepitus longius — reddebatur, Plin. Ep. VII, 27: longe ante videre, Cic. Tusc. III, 14, *ver te voren enz. of lang te voren: van daar* longe repetere, Cic. ad Div. XIII, 29, *wijd*, *of van verre ophalen:* longe prospicere, Cic. Amic. 12: *doch*, *het kan hier ook heeten*, *lang.* b) *wijd*, *ver*, *d. i. op eenen afstand van*, *bij voorb.* locum castris delegit ab Avarico longe millia passuum sedecim, Caes. B. G. VII, 16, 16000 *schreden ver van de stad*, *of op eenen afstand van* 16000 *enz.: van daar Tropisch*, studiis par — sed robore longe, Stat. Achill. I, 176, *voor* longe inferior erat robore. c) *wijd*, *d. i. met wijde schreden*, *bij voorb.* gradi, Virg. Aen. X, 572, *ten zij het heet van verre [illegible]*. 2) *wijd of lang*, *lang geleden*, *van den tijd*, *bij voorb.* longe ante videre, Cic. Tusc. III, 14, *zie n.* 1: *verders* vitam Naevii producit longius, Cic Brut. 15 extr., *stelt het verder uit*; aetate: longius provectus, Cic. Brut. 34: longe subsequi, *lang naderhand*, Quintil., *zie hier voor:* longius vivere i. e. diutius, Albinov. in Maecenat. obitum 4: neque longe post Aristoteles vita functus est, Gell. XVII, 21 post med.: longe prospicere i. e. *lang te voren zien*, Cic. Amic. 12, *zie hier voor:* longius debere, Nep. Att. 2, *langer schuldig blijven:* longissime (veni in portum), Plaut. Stich. IV, 1, 24, i. e. *zeer lang ben ik enz.*, *d. i. zedert langen tijd:* quid longissime meministi in patria tua? Ibid. Men. V, 9, 52, i. e. *het langst.* 3) *wijd*, *d. i. zeer*, *bij voorb.* errat, Terent. Ad. I, 1, 40: longe recusare, Virg. Aen. V, 406: *bijzonder* (a) *bij de* Comparativi, *bij voorb.* longe melior, Virg. Aen. IX, 556. longe tumultuosior, Vellej. II, 74: longe magis properam, Ibid. 51 longe [illegible] tior, Phaedr. III, 7, 6: longe major, Petron. 9: blandior, Ibid. 98. (b) Superlativi, *en [illegible]*, *die eene uitmuntendheid of onderscheid beteekenen*, *wanneer het*, *of wijd*, *[illegible]*, *vertaald wordt*, *of [illegible] uitdrukt*, *bij voorb.* longe maxumae, Cic. Verr. V, 72 post med.: longe nobilissimus, Caes. B. G. I, 2: longe plurimum, Cic. Brut. 14: principi longe omnium gravissimo, Cic. Or. I, 11. potens longe omnium longissima, Plaut. Most. III, 3, 8: longe primus civitatis, Cic. Verr. II, 22: longe ante alias specie insignis, Liv. I, 9: longe praestabilis, Apul. de deo Socrat. post med. p. 52: longe princeps, Cic. ad Div. XIII, 13. Liv. I, 49: longe anteponere, Cic. Or. I, 21: longe praestare, Cic. Brut. 64: longe antecellere, Cic. Verr. IV, 53: superare, Cic. Verr. V, 44: longe dis-

diſſentire, Cic. Amic. 9: longe diſſimilis, Cic. Sull. 17: longe diverſae, Cic. Or. I, 49: longiſſime voluntas abhorrebat, Cic. Verr. II, 4: Longe ſecus eſt, Cic. Amic. 9: longe aliter ſe habet, Cic. Acad. IV, 31: longe aliter judico eſſe, Liv. XXXIX, 28: longe alia conditione ſum ac ceteri, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 10: longiſſime diverſa ratio eſt, Cic. Phil. V, 18: *ook ſtaat er multum bij, bij voorb.* longe omnes multumque ſuperare, Cic. Verr. V, 44, *alwaar het één kon weg blijven: dus ook* longe multumque praeſtare, Cic. Fin. V, 14 extr.: longe & multum antecellere, Cic. Mur. 13: *ook wordt het herhaald, bij voorb.* plurimum & longe longeque plurimum tribuere voluptati, Cic. Fin. II, 21: ſed longe cunctis longeque potentior illis, Ovid. Met. IV, 325: longe longeque remotos, Horat. Sat. I, 6, 18: & ſupra longe atque longe per infinitum, Gell. XIV, 1 med. Not. Par ſtudiis — ſed robore longe ſcil. inferior (erat), Stat. Achill. I, 176: *doch, deze Ellipſis is hard: misſchien behoort het boven tot* 1 b, *waar het ook geplaatst kan worden.* 4) *wijdlopig, bij voorb.* dixi longius, Cic. Or. 48 extr.: longius circumduxerunt, Quintil. X, 2 poſt med.

LONGINQUE, 1) *wijd, ver, bij voorb.* a domo, Acc. ap. Non. 4. n. 440 *en* 11. n. 49. 2) *wijd, lang, bij voorb.* longinquius diutiusque adſit, Gell. 1, 22 poſt med., i. e. *langen tijd.*

LONGINQUĬTAS, ātis, f. 1) *de lengte of wijdte, verte, bij voorb.* viae, Flor. IV, 12 extr.: navigandi, Plin. H. N. XXXI, 6 ante med., *doch, het een en ander kan ook zijn, langwijligheid, lange duur: bij ſlot is het hetzelfde.* 2) *de lengte, d. i. langwijligheid, langduurigheid, bij voorb.* temporum, Cic. Div. I, 7: bellorum, Liv. X, 31: morbi, Cic. Phil. X, 8: dolores longinquitate producti, Cic. Tuſc. V, 40: vitae, *zie hier voor:* aetatis, Terent. Hec. IV, 2, 20, i. e. *lange ouderdom.* 3) *de wijdte, verte, d. i. verre afſtand, bij voorb.* propter longinquitatem, Cic. ad Div. II, 9.

LONGINQUUS, a, um. 1) *lang, wijd, ver, bij voorb.* tempora, Claudian. Proſerp. III, 363: [illegible], Plin. H. N. IX, 17 in. 2) *lang, d. i. langwijlig, langdurig, bij voorb.* obſervatio, Cic. Div. I, 49: tempus, Cic. Partit. 22: tempus longinquum, Nep. Them. 4: dolor, Cic. Fin. II, 29: oppugnatio, Caeſ. B. C. III, 8: conſuetudo, Ibid. I, 47: amor, Prop. I, 6, 27: victoria tempore longinqua, Liv. IX, 24: morbus, Liv. I, 31. V, 5 extr.: legatio, *gezantſchap*, Liv. III, 33, i. e. *langduurig, of als men ver heen gezonden wordt:* ſpes longinqua & ſera, Tacit. Ann. XIII, 37, i. e. *die laat vervuld wordt, daar het langwijlig mede uitziet:* vita, Plaut. Mil. III, 1, 36: *van daar* longinquum, Adv., *bij voorb.* loqui, Plaut. Merc. III, 4, 23, *langwijlig ſpreken:* Longinquum eſt amanti, Plaut. Merc. V, 2, 55, i. e. *is te langwijlig.* 3) *wijd af, bij voorb.* hoſtis, Cic. Cat. II, 13: locus, Cic. Manil. 16: locus longinquior, Caeſ. B. G. IV, 27: Lacedaemon, Cic. Att. XV, 9: gens, Liv. V, 32: natio, Caeſ. B. G. VII, 77: militia, Tacit. Ann. XI, 10: *ook* Liv. IV, 18, *in welke laatſte plaats het ook langwijlig zijn kan:* vulnera, Lucan. III, 568, i. e. e longinquo accepta: civitas longinquior, Caeſ. B. C. I, 60: homo, *bij voorb.* in longinquos, in propinquos, Cic. Mil. 28 in.: nos longinqui ſumus, Cic. ad Div. XV, 9: *van daar* e longinquo, *uit de verte, van verre, bij voorb.* intueri, Plin. H. N. XXXV, 10 poſt med.: venire, Ibid. X, 23: nobilitas e longinquo, Ibid. 42: cui major e longinquo reverentia, Tacit. Ann. I, 47: *dus ook* ex longinquo, *bij voorb.* ſuadere alicui, Senec. Ep. 22 in.: *van daar* a) *verwijderd levende, buiten 's lands levende, uitheemsch, vreemd, bij voorb.* homo, Cic. Dejot. 3 extr.: piſcis, Ovid. in Ibin 148. b) *oud, d. i. naar den tijd ver af, het geen reeds voor langen tijd geſchied is, bij voorb.* monimenta, Plin. H. N. XIII, 12 extr.

LONGĬPES, ĕdis, *langvoetig, lange voeten hebbende*, Plin. H. N. XXX, 4.

LONGISCO, ĕre, *lang worden, bij voorb.* corpus, Enn. ap. Non. 2. n. 506.

LONGĬTER, i. q. longe, *wijd, ver, bij voorb.* abeſſe, Lucret. V, 134: cf. III, 676.

LONGITŪDO, ĭnis, f. *de lengte, bij voorb.* agminis, Caeſ. B. G. V, 33: itineris, Cic. Phil. IX, 1: noctis, Cic. Verr. V, 10: longitudines in ſonis, Cic. Orat. 51 extr.: orationis, Cic. Partit. 17: in longitudinem diffindere, Cic. Univ. 7, *in de lengte: van daar* in longitudinem, *in de lengte, bij het bepalen der grootte, bij voorb.* 200 *voeten in de lengte*, Caeſ. B. G. VI, 29: in longitudinem patere, Ibid., i. e. *in de lengte zich uitſtrekken:* Helice adoleſcit in longitudinem, Plin. H. N. XVI, 34 poſt med., *wast in de lengte: ook* longitudine, Ibid. III, 5. Auct. B. Afric. 29: *of* per longitudinem, Plin. H. N. III, 1, i. e. *in de lengte, naar de lengte: dus ook* in longitudine, Caeſ. B. G. VII, 46, *doch de* Edit. Oudend. *heeft* in longitudinem: *van daar* conſulere in longitudinem, Terent. Heaut. V, 2, 10, *ver vooruit denken, het toekomende overwegen.*

LONGIUSCŬLUS, a, um, *wat lang, vrij lang, bij voorb.* verſus, Cic. Arch. 10.

LONGŬLE, *wijd, ver, of wat ver, bij voorb.* hinc longule eſſe, Terent. Heaut. II, 1, 10, *dat het vrij ver van hier is:* longule diſſita, Apul. Florid. in.: haud longule ex hoc loco, Plaut. Rud. I, 5, 8.

LONGŬLUS, a, um, *lang, of wat lang, bij voorb.* iter, Cic. Att. XVI, 13.

LONGURĬO, onis, m. *een lange kerel*, Varr. ap. Non. 2. n. 484, *het ſchijnt een ſchildwoord te zijn.*

LONGURIUS, i, m. *een lange ſtaak*, Caeſ. B. G. III, 14. IV, 17. Varr. R. R. I, 14. II, 7 poſt med.

LONGUS, a, um, 1) *lang, van tijd, ruimte, plaats enz., bij voorb.* epiſtola longiſſima, Cic. Att. XVI, 11: agmen longiſſimum, Caeſ. B. G. V, 31: menſis longior, Cic. Verr. II, 52: ſpatium, Caeſ. B. G. IV, 9: horae, Cic. Att. XVI, 11: intervallum, Cic. Off. I, 9 extr.: mora, Caeſ. B. C. III, 69: homo longior quam tu, Plaut. Trin. IV, 2, 58: via, Virg. Aen. III, 382: longae terrae, Ibid., i. e. *zich in de lengte uitſtrekkende; doch, het kan ook zijn, groot:* morbus, Celſ. III, 1. Liv. XXVII, 23: tempus, *bij voorb.* longo tempore, Ovid. Faſt. VI, 670, i. e. *lange tijd, zedert langen tijd:* dies longiſſimus, Plin. H. N. VI, 34 extr.: navis longa, Liv. XXIV, 36. XXVIII, 22. Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15 poſt med., *een lang ſchip, d. i. eene ſoort van oorlogſchepen. Ook met den* Accuſativus, *op de vraag, hoe lang, bij voorb.* menſis 45 *dies longus;* Cic. Verr. II, 52: umbilicus *ſeptem pedes longus*, Plin. H. N. VI, 34 *in.:* ferrum (Accuſat.) tres longum habebat (ſcil. falarica) pedes, Liv. XXI, 8 Ed. Drakenb., *alwaar ouder* Edd. in longum, i. e. *in de lengte, hebben; dan is* ferrum (falaricae) *de* nominativus. *Ook met den* Genitivus *of* Ablativus *der lengte, bij voorb.* longus pedum ſex, Colum. V, 6 med.: areas longas pedum quinquagenum facito, Ibid. II, 11: ſcrobes tribus pedibus longas, Pallad. Januar. 10: *ook met* in, *bij voorb.* ſulcum in quatuor pedes longum, Colum. de arbor. 16. Not. quam longus (a, um) eſt *voor* totus, a, um, *bij voorb.* hyemem, quam longa (eſt), fovere, i. e. totam, Virg. Aen. IV, 193: nocte, quam longa eſt, Ibid. VIII, 86, i. e. tota: *van daar* a) longum *de lengte, bij voorb.* in longo, *in de lengte, bij voorb.* vitis quatuor pedes in longo conſtat, Plin. H. N. XVII, 23: in longum, Plin. H. N. II, 81, *in de lengte: dus ook* ferrum tres in longum habebat pedes, Liv. XXI, 8 Ed. Gronov., *doch de* Ed. Drak. *heeft* longum *zonder* in, *zie de plaats hier voor:* per longum, ſcil. tempus, Sil. II, 465. XII, 295. XV, 785, i. e. diu, ex longo, Virg. Aen. IX, 64, ſcil. tempore, *zedert langen tijd: ook* Longum, Adv., *lang, d. i. lange tijd, bij voorb.* nec longum laetabere i. e. diu, Virg. Aen. X, 740. Ovid. Met. V, 65: clamare, Horat. Art. 172: longum vale, Virg. Ecl. III, 79: nec longum, & editus cet., Stat. Theb. VII, 300: *dus ook* Plur. longa, Stat. Theb. II, 240. b) longus verſus i. e. hexameter, Enn. ap. Cic. Leg. II, 27. c) longus homo *een lang mensch of kerel, ſomtijds met verachting, bij voorb.* Catull. LXVII, 47. d) longa ſyllaba. Cic. Or. III, 47, *zie* Grammat. e) *ſomtijds is de breedte mede ingeſloten, gevolglijk wijd, groot, bij voorb.* pontus, Horat. Od. III, 3, 37: fluctus, Ibid. III, 27, 43: freta, Ovid. Her. VII, 46, i. e. *zee of zeeën.* 2) *lang, d. i. langwijlig, langduurig, bij voorb.* ſpes, Horat. Od. I, 11, 7, i. e. *die laat vervuld wordt:* ſocietas, Liv. VI, 32: oratio, Liv. XXVIII, 41 extr.: longus annos i. e. *lange (hooge) ouderdom*, Virg. Aen. X, 549: *van daar* nihil opus eſt ſe facere longius, Cic. Fin. V, 6: non faciam longius, Cic. Leg. I, 7: Nihil mihi eſt longius, *niets is mij langwijliger, d. i. ik kan het niet afwachten, bij voorb.* nihil ſibi longius fuiſſe, quam ut me videret, Cic. ad Div. XI, 27: nihil ei longius videbatur, quam dum — videret cet., Cic. Verr. IV, 39: nec mihi longius quidquam eſt, quam videre, Cic. Rab. Poſt. 12 extr.: nec longius quidquam nobis, quam dum cet., Lucil. ap. Cic. Tuſc. IV, 21: *van daar* a) *dikwijls te lang of te langwijlig, of te wijdlopig, bij voorb.* longum eſt dicere, Cic. Verr. I, 60. Sext. 5, *het is te wijdlopig om:* longum eſt, ſi tibi narrem, Terent. Heaut. II, 3, 94: longum eſt [illegible], Nep. Hann. 5: longum eſt, [illegible] lum exſpectare, Terent. And. V, 6, 13: non eſt longum, Ibid. Phorm. II, 2, 10: *van daar* ne longum ſit, Cic. [illegible] III, 6: ne longum fiat, Cic. [illegible] 10: ne longum faciam, [illegible] 3, 137: *dus ook* dicere [illegible], Ovid. Met. V, 463, i. e. [illegible]lig: *ook van perſoonen, bij voorb.* in cetera verborum nimius & [illegible] nunquam longior, Quint. X, 1 extr.: nolo eſſe longus, Cic. [illegible] D. I, 35.

ik wil niet te wijdloopig zijn, het niet te lang maken. b) *langzaam in iet, bij voorb.* spe longus, Horat. Art. 172, i. e. *die niet ligt aan het hoopen gaat, omdat hij weet, hoe weinig de hoop vervuld wordt. Sommige verklaren het: noch lange hoopende te leven.* 3) *wijd af, bij voorb.* militia tam longa a domo, Justin. XVIII, 2: mapalia, Sil. IV, 376: spes longa auxiliorum, Sallust. fragm. ap. Serv. ad Virg. Aen. XI, 544.

LOPAS, ădis, *zie* Lepas.

LOQUĀCĬTAS, ātis, f. *praatāchtigheid, babbelāchtigheid, wauwelen*, Cic. ad Div. VI, 4 extr. Plin. H. N. X, 42.

LOQUĀCĬTER, *praatāchtig, babbelāchtig*, Cic. Mur. 12. Horat. Ep. I, 16, 4.

LOQUĀCŬLUS, a, um, *praatāchtig, babbelāchtig*, Lucret. IV, 11, 59.

LOQUAX, ācis, 1) *praatāchtig, babbelāchtig, veel snaps hebbende, geern en veel sprekende, bij voorb.* homo loquacissimus, Cic. Flacc. 20: senectus loquacior, Cic. Senect. 16: fama, Ovid. Pont. II, 9, 8: nunquam mihi tua epistola loquax visa est, Cic. Att. XIV, 14: ars in judicandis argumentis nimium loquax, Cic. Or. II, 38: loquacem esse de aliquo, Prop. III, 23, 22: Acilius loquax magis quam facundus, Sallust. fragm. ap. Quintil. IV, 2 *en* ap. Gell. I, 15. 2) *Tropisch, bij voorb.* rana, Virg. Georg. III, 431: avium loquaciores, quae minores, Plin. H. N. XI, 51: stagna, Virgil. Aen. XI, 458: *dus ook* nidus, Virg. Aen. XII, 475, i. e. *waar in de jongen als 't ware babbelen:* vultus, Ovid. Am. I, 4, 17. Tibull. I, 2, 21, i. e. *sprekend:* oculi, Tibull. II, 7, 25: puer manu loquaci, Petron. fragm. II, 4: lymphae, Hor. Od. III, 13, 15, i. e. *murmelend.*

LOQUĒLA, ae, f. 1) *het spreken, de woorden, bij voorb.* nutricis blanda loquela, Lucret. V, 231: commoda loquelam tuam scil. mihi, Plaut. Cist. IV, 2, 75, i. e. *spreek tot mij, of met mij.* 2) *het woord, bij voorb.* hinc quidam loquelam dixerunt verbum, quod in loquendo efferimus, Varr. L. L. V, 5: *van daar* fundit has ore loquelas i. e. verba, Virg. Aen. V, 842. 3) *de spraak, taal, of wijze van spreken, bij voorb.* Graja, Ovid. Trist. V, 2, 68.

LOQUĒLĀRIS, e, *bij voorb.* Praepositiones, *zijn, die men anders* inseparabiles *noemt*, Valer. Prob. 1: *van daar* Am, praepositio loquelaris, Fest. in Am.

LOQUENTĬA, ae, f. *praatāchtigheid, bij voorb.* satis loquentiae, Sallust. Cat. 5, *alwaar vele* Codd. eloquentiae *hebben, en ook voor dezen zoo gelezen is, zie* Gell. I, 15, *alwaar gezegd wordt, dat de* Grammaticus Valerius Probus loquentiae *gelezen heeft:* aliud esse eloquentiam, aliud loquentiam, Plin. Ep. V, 20.

LOQUĬTOR, ātus sum, ari, i. q. loqui, *spreken, bij voorb.* alicui male per sermonem, Plaut. Bacch. IV, 7, 5: cf. Apul. Flor. 2 extr. p. 352 Elm.

LOQUOR, cutus *of* quutus sum, 3. 1) *spreken, redenen, zeggen, bij voorb.* male, Cic. Rosc. Am. 48: vere ac libere, Ibid.: pure & Latine, plane & dilucide, ornate, Cic. Or. I, 32: quid tu loquare? Cic. Acad. IV, 39: cum loquimur *terni*, nihil flagitii dicimus, Cic. ad Div. IX, 22, i. e. *wanneer wij het woord terni zeggen, spreken:* quae fueramus inter nos locuti, Cic. Att. V, 1: de aliqua re, *of* de homine, Cic. ad Div. I, 8 extr. Terent. And. I, 5, 30: *dus ook* se missurum legatos, qui de iis, quae — pertinerent, loquerentur i. e. agerent, Liv. XXXVI, 5 extr.: cum aliquo, Terent. And. I, 5, 30. Cic. ad Div. I, 8 extr.: *ook* alicui *met iemand spreken*, Plaut. Poen. IV, 2, 53: *dus ook* aliquot amicis locutus sum, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 12, *alwaar echter de* Edit. Ernest. cum *er bij heeft: dus ook* equis, Stat. Theb. XII, 26. Sil. XV, 322: alicui male, Plaut. Truc. II, 2, 10, i. e. *kwaadspreken van iemand, schelden, schimpen: dus ook* male alicui absenti, Terent. Phorm. II, 3, 25, i. e. *kwaad van hem spreken, schelden enz.: verders* adversum aliquem i. e. coram aliquo, Terent. And. I, 5, 30: pro aliquo, i. e. a) *ter verdediging van hem*, Cic. Att. III, 1: b) i. e. *in den naam van iemand*, Cic. Marcell. 10 extr.: apud aliquem, Cic. Fin. II, 22: apud populum aut in senatu, Cic. Or. I, 11: alia lingua, Ibid. II, 14 extr.: ad Augustum voce supplice, Ovid. Pont. IV, 6, 10: ad aliquem, Virg. Aen. IX, 5, i. e. *tot hem spreken. Ook met den* Accusativus, *van iet spreken, zich laten verluiden, in den mond hebben, bij voorb.* classes & exercitus, Cic. Att. IX, 2 extr.: Multi Catilinam loquebantur, Cic. Mil. 23, i. e. *noemden hem, hadden hem in den mond enz.*, merum bellum, Cic. Att. IX, 13 extr.: urbes singulas, Liv. V, 54: aliquem absentem, Ovid. Trist. III, 3, 17: mera scelera, Cic. Att. IX, 12 extr.: mulieres, parasitos, Plaut. Men. II, 2, 47: marmora, Senec. Ep. 90 med.: proelia, Hor. Od. III, 15, 1, i. e. *bezingen. Ook spreken, zeggen, uitzeggen, bij voorb.* loquere mihi tuum nomen, Plaut. Men. V, 9, 7: verba alicui, Ovid. Art. I, 584: *dus ook* pugnantia, Cic. Tusc. I, 7: rem, Terent. And. I, 2, 31: deliramenta, Plaut. Amph. II, 2, 64: falsa, Ovid. Her. XIV, 45: *van daar* loquuntur, *men zegt, de lieden zeggen*, Virg. Aen. I, 731 (735): *dus ook* loquebantur, *men zeide*, Cic. Att. XVI, 10: *dus ook* loquerentur, Cic. Verr. V, 50: aliquem dare chartis, famae populisque loquendum, Martial. V, 26, 5. Not. non loquens, *die niet spreekt, niet spreken kan, stom*, Gell. V, 9. 2) *Tropisch, spreken, d. i. als 't ware zeggen of spreken, of duidelijk aanwijzen, bij voorb.* oculi loquuntur, quemadmodum adfecti simus, Cic. Leg. I, 9: annales & monumenta loquuntur, Cic. Dom. 32: de viro — lex tantum loquitur, Pand. XXIV, 3, 64 extr.: edictum loquitur de his, qui cet., Ibid. IV, 6, 14: rescriptum Divi Marci sic loquitur, Ibid. II, 14, 10: tuum interitum (i. e. de tuo interitu) montes sylvaeque loquuntur, Virg. Ecl. V, 28: ut consuetudo loquitur, Cic. Fin. II, 15 fin., i. e. *zoo als men, gemeenlijk, plegt te zeggen:* res ipsa loquitur, Cic. Mil. 20. Cic. ad Div. XV, 11. Cic. Att. III, 1: Arbores loquentes, Catull. IV, 11, i. e. *suizend, zacht ruisschend: dus ook* pinus loquentes, Virg. Ecl. VIII, 22. Not. *het staat ook* passive, *bij voorb.* de damnatione loqui est coeptum, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8: ambulatur, loquitur, Varr. L. L. V init. Not. a) loquier *voor* loqui, Naev. ap. Gell. I, 24. b) *ook heeft men* loquo, *bij voorb.* tu, qui potes loquere, non loquis, Petron. 46.

LORA, ae, f. 1) *slechte wijn, nawijn, dunne sporting*, Varr. R. R. I. 54. Cato R. R. 57. Plin. H. N. XIV, 10. Colum. XII, 40. 2) *een lederzak, wijnzak, waar voor gemeenlijk* lura *staat.*

LORAMENTUM, i, n. *een riem, of riemen*, Justin. XI, 7.

LORARĬUS, i, (*misschien* scil. servus), *die anderen met riemen slaat of geesselt*, Gell. X, 3: *ook* Plaut. Capt. I. scen. 2 *als een stomme persoon.*

LORĔA, ae, f. i. q. Lora, Cato R. R. 25. Gell. X, 23.

LORĒTUM, *zie* Lauretum.

LORĔUS, a, um, 1) *als riemen, bij voorb.* funes, Cato R. R. 3, 12 *en* 63. 2) vestra faciam latera lorea, Plaut. Mil. II, 2, 2, i. e. *wil u geweldig houwen; eigenlijk zoo houwen, dat uw huid tot riemen zal worden, aan riemen snijden.*

LORICA, ae, f. 1) *borstharnas, panzier*, Cic. Mur. 26 *en* Flacc. 17. Liv. V. 38. Virg. Aen. III, 467. VII, 707. VIII, 621: *ook maakte men het van lijnwaat*. Suet. Galb. 19: *of hoorn*, Ammian. XVII, 12 (23): *van daar* libros mutare loricis Iberis, Horat. Od. I, 29, 15, i. e. studia cum militia Hispaniensi: *van daar* 2) *Tropisch, elk dergelijk maaksel om iet, om het te beschutten, bij voorb.* a) *borstwee-ring aan vestingen, schanssen*, Caes. B. G. V, 39. Tacit. Ann. IV, 49. Ibid. Hist. IV, 37. Flor. II, 18. III, 10 extr.: *ook buiten den oorlog, elk beschutsel, omtuining*, Apul. Met. VIII extr. b) *aan gebouwen, bij voorb. het pleisterwerk*, Vitruv. II, 8 extr. VII, 1, 9. Plin. H. N. XXXI, 10 post med.

LORĪCATĬO, onis, f. *beharnassing, overtrekking der wanden met pleisterwerk*, Vitruv. VII, 1: *dus ook* lorications picturae, Pandect. L, 16, 79.

LORĪCO, avi, atum, are, 1) *beharnassen, bij voorb.* loricatus, a, um *geharnast*, Liv. XXIII, 19. XXXVII, 40. Auct. B. Afric. 72: *van daar* Ichneumon se coenis loricavit, Plin. H. N. VIII, 24, *geharnast* scil. *met slijk.* 2) *met pleisterwerk overtrokken*, Varr. I, 57: *van daar* Ichneumon se coenis loricavit, Plin. H. N. VIII, 24, *zie hier voor.*

LORĪCŬLA, ae, f. *een klein panzier, eene kleine borstweering*, Hirt. B. G. VIII, 9.

LORĬŎLA, ae, f. i. q. lora, Varr. ap. Non. 17. n. 17.

LORĬPES, ĕdis, *kromvoetig*, Plaut. Poen. III, 1, 7. Juvenal. III, 24. Plin. H. N. V, 8. VII, 2 post med.

LORUM, i, n. *een riem, lederen riem*, Cic. Harusp. 11. Plaut. Epid. V, 2, 18. Liv. IX, 10 extr. Ovid. Met. X, 114. Prop. III, 12, 9. Martial. II, 37, 6. IV, 6 extr.: *van daar* 1) *de gordel van Venus*, Martial. VI, 21, 9. 2) *een teugel*, Liv. XXXV, 34 extr. Virg. Aen. V, 156. Ovid. Am. III, 2, 72, *bij voorb.* dare lora, Virg. Georg. I, 106. Aen. I, 156 (160). Ovid. Art. II, 433, i. e. *laten schieten:* lora supprimere, Ovid. Am. I, 13, 10: remittere, Ibid. Met. II, 200. 3) *de zoogenoemde Bulla van leder, die de kinderen om den hals droegen*, Juvenal. V, 166, *zie* Bulla. 4) *een geesel of zweep, karwats*, Plaut. Pseud. I, 2, 12. Cic. Phil. VIII, 8. Martial. X, 62, 10: loris operiri, Terent. Ad. II, 1, 28: *of* uri, Horat. Ep. I, 16, 46, i. e. *duchtig geslagen, gehouwen worden:* servum loris rumpere, Pandect. XLVII, 10, 15 post med. 5) *een dunne tak of scheut van een wijnstok*, Plin. H. N. XIV, 1. Not. lorus, i, masc., *bij voorb.* lorum quaeso, Apul. Met. III in initio. p. 135 Elm.: *en terstond daar op* lorus iste: lorus in aqua, Petron. 57.

LO-

LOTIO, onis, f. *het wasfchen, baden*, Vitruv. VII, 9.

LOTIOLENTE, i. e. foede, impure, Titinn. ap. Non. 2. n. 45.

LOTIUM, i, n. *pis*, Cato R. R. 122, 127 *en* 186. Suet. Vefp. 23: *van daar* non valet fuum lotium, Petron. 57, *als een fpreekwoord, van een flecht mensch.* Not. *De Spanjaards plagten hunne tanden met pis te wasfchen, om wit te worden*, Catull. XXXIX, 17. Apul. in Apolog.

LOTOS *of* **LOTUS**, i, f. 1) *zekere boom in Afrika, met zeer zoete vruchten*, Lotusboom, Plin. H. N. XIII, 17 *en* Fest.: *ook* Cic. ad Div. VII, 20 Ed. Ernest. *zijn hout diende tot fluiten*, Plin. H. N. XVI, 36 extr., *en andere dingen: ook was er zulk een boom* lotos *in* Italië, *wiens vruchten aan kersfen gelijk waren*, Plin. H. N. XVI, 30 XXIV, 2, *welke waarfchijnlijk onze elsbesfen zijn, het gewas heet anders ook* faba Graeca, Plin. Ibid.: *van daar* a) *de vrucht daar van*, Ovid. Pont. IV, 10, 18. Hyg. fab. 125. b) *eene fluit daar uit*, Ovid. Fast. IV, 190. Met. IV, 759. Sil. VIII, 505. XI, 432. Not. *ook* Martial. VIII, 51, 14: *alwaar het* gen. masc. *staat.* 2) *eene plant van gelijke natuur, een* Lotusplant, *of, gelijk sommige zeggen, fteenklaver*, Plin. H. N. XIII, 17. Virg. Georg. I, 84. III, 394.

LOTORA, ae, f. *het wasfchen, baden*, Plin. H. N. XXXIV, 13.

LOTUS, us, m. *het wasfchen, baden*, Celf. I, 7.

LOTUS, a, um, *zie* Lavo.

LUBET, **LUBIDO** cet., *zie* Libet cet.

LUBRICO, avi, atum, are, 1) *glibberig maken*, Juvenal. XI, 173. 2) *glibberig zijn*, *bij voorb.* limo coenofo ripae fupercilio lubricantes, Apul. Met. VII post med. p. 196 Elm.

LUBRICUS, a, um, *glibberig*, *d. i. zoo gefteld, dat de voet zonder gevaar van vallen, er niet op ftaan kan, bij voorb.* loculus, Plaut. Mil. III, 2, 36: lapis, Martial. IV, 18, 2: via, Cic. Flacc. 42 *en* Coel. 17 (*alhoewel Tropisch*): Lubricum *het glibberige, bij voorb.* in lubrico fundamenta locare, Plin. H. N. XXXVI, 14: lubrico paludum lapfantes, Tacit. Ann. I, 65: in lubrico verfari, Cic. Or. 28. (*Tropisch*): lubrica vallium, Apul. Met. I in.: *van daar* 1) *glibberig, Tropisch, bij voorb.* aetas puerilis lubrica, Cic. Verr. V, 52, i. e. *bedenklijk, gevaarlijk*: dominandi, Cic. Phil. V, 18: ratio defenfionis, Cic. Planc. 2: conjectatio, Gell. IV, 1 extr.: locus, Plin. Ep. I, 8: obfervatio, Quintil. I, 5: via vitae, Cic. Flacc. 42: adolefcentiae, Cic. Coel. 17: vultus lubricus adfpici, Hor. Od. I, 19, 8: puer vultu lubricus, Martial. IX, 57, 11: *van daar* lubricum, fubftantive, *bij voorb.* in lubrico verfari, Cic. Or. 28: lubricum linguae, Pandect. XLVIII, 4, 7: tutelae, Pandect. XXII, 1, 3: aetatis, Ibid. IV, 4, 11. Plin. Ep. III, 3: confilii, Pandect. XXII, 5, 3 extr. 2) *glibberig, glad, bij voorb.* anguis, Virg. Aen. V, 84: pifcis, Plin. H. N. IX, 20: corpus, Ibid. II, 3: exta, Tibull. II, 5, 14: *ook enkel glad, bij voorb.* fplendor genarum, Apul. Met. IX med. p. 227 Elm., i. e. *gladde wangen, zonder baard.* 3) *glibberig, d. i. wegens vochtigheid beweeglijk, of ligt te bewegen, bij voorb.* oculi, Cic. Nat. D. II, 57: *dus ook* anguis, pifcis, *zie hier voor: ook enkel ligt te bewegen, bij voorb.* motus, Apul. Met. VIII post med. p. 214 Elm., *doch*,

het kan hier ook enkel fnel zijn. 4) *van daar fluipend, vlietend, fnel, vluchtig, bij voorb.* amnis, Ovid. Am. III, 6, 81. Horat. Epod. XIII, 14: umbra, Ovid. Fast. V, 476: annus, Ibid. Art. III, 364: motus, Apul. *zie hier voor: ook* feq. infin.. *bij voorb.* capi, Sil. V, 18: *van daar Tropisch, bij voorb.* historia — lubrica est ac fluit, Quintil. IX, 4 post med. 5) *glibberig, bedrieglijk*, Virg. Aen. XI, 716. Val. Fl. II, 555.

LUCAR, aris, n. (fcil. aes) *het geld voor de Schouwfpelers, hun inkomen*, Tacit. Ann. I, 77.

LUCARIS, e, *misfchien het woud, of de wouden betreffende: van daar misfchien* Lucaris pecunia, Fest., *dat uit de wouden inkomt: van daar* Lucar *voor* Lucare, fcil. aes, *het inkomen van een* Acteur; *dewijl de inkomsten der wouden tot de kosten van het Toneel fchijnen besteed te zijn, zie* Lucar: Lucaria, fcil. folennia *of* festa, *zeker feest, dat de* Romeinen *ter gedachtenis vierden, dat zij, van de* Galliers *geflagen zijnde, op hunne vlucht in het woud tusfchen de* via Salaria *en den* Tiber *geweken waren, zoo als* Festus *zegt: maar* Varro *leidt het af* a luce. *De feest viel op den* XIV Cal. Aug.: cf. Calendar. vet. ap. Gruter. p. 133. Mafur. ap. Macrob. Sat. I, 4. Not. *De* Nominativus *kan hier ook* Lucarius, a, um, *zijn: dan zou* Lucarium Macrob. loc. cit. *ftaan, voor* Lucariorum.

LUCARIUS, a, um, *zie* Lucaris.

LUCELLUM, i, n. *gewin, voordeel, profijt, als men verkleinend fpreekt, een winstjen, profijtjen, bij voorb.* lucelli aliquid dare, Cic. Verr. III, 30: facere aliquid lucelli, Ibid. 44: cf. Hor. Sat. II, 5, 102. Catull. XXVIII, 6. Senec. Ep. 5.

LUCEO, xi, 2. 1) *licht zijn, helder zijn, bij voorb.* ftella lucet, Cic. Somn. Scip. 3 extr.: lucet via ordine flammarum, Virg. Aen. XI, 143: luceat igne rogus, Ovid. Her. XI, [illegible]: lucent aurea tufcea, Virg. Aen. VI, 603: lucent fagulis, Ibid. VIII, 660: niveo lucet in ore rubor, Ovid. Am. III, 3, 6: lucent oculi, Ibid. Met. I, 239: lilia lucent per flores, Val. Fl. VI, 492. Not. a) active, *bij voorb.* facem alicui, Plaut. Caf. I, 30, *iemand met een flambouw lichten.* b) impersonaliter, Lucet, *het is licht, het is dag*, Plaut. Mil. III, 1, 115: fi luxerit, Catull. XIV, 17: meridie non lucere, Cic. Att. I, 1 in.: nec fatis lucebat, Cic. Att. XVI, 13 in., *was nog niet recht dag*: cum autem luceret, Ibid.: Nondum lucebat, Cic. Rofc. Am. 34, *het was nog geen dag. Ook ftaat er* hoc *bij, bij voorb.* hoc lucet, Plaut. Mil. II, 2, 63, *dat is reeds dag, voor, het is enz., zie* Lucefco: *dus ook* hoc haud multo post luce lucebit, Ibid. Curc. I, 3, 26, *alwaar* luce *weg kon blijven.* 2) *voor den dag komen, zichtbaar zijn, bij voorb.* corpus per bombycina, Martial. VIII, 68, 7: vitalia lucent i. e. nuda patent, Stat. Theb. VIII, 525: puella lucet bombyce, Prop. II, 2, 25, i. e. *vertoont zich, of glinftert, fchittert; van daar Tropisch, uitfchijnen, in de oogen vallen, zichtbaar zijn, duidelijk zijn, bij voorb.* res lucet argumentis, Cic. Mil. 23, i. e. *het is klaar, duidelijk*: virtus, Cic. Sext. 28: fplendor imperii, Cic. Manil. 14: mea officia — luxerunt, Cic. Att. III, 15 ante med.

LUCERENSES, i. q. Luceres, Fest.

LUCERES, um, *Dus werd van* Romulus, *eene Centurie Ruiters*, (Liv. I, 13

extr.), *of een* Tribus *genoemd*, Varr. L. L. IV, 9: *ook ftaat het woord* Ovid. Fast. III, 132. Prop. IV, 1, 31.

LUCERNA, ae, f. 1) *een brandend licht, een brandende kaars, licht*, Cic. Fin. IV, 12. Cic. Att. VII, 7. Horat. Od. I, 27, 5: lumen lucernae, Cic. Div. II, 58: lumen lucernae obfcuratur luce folis, Cic. Fin. III, 6: eadem lucerna epistolam fcripfisfem, *bij hetzelfde licht, voor* ad eandem lucernam, Cic. Att. VIII, 1 extr., *gelijk fommigen ook onder ons zeggen, met dat licht kan ik niet fchrijven enz.*: ancilla lucernae, Martial. XIV, 40, 1, i. e. candela, *dewijl* lucerna *misfchien aanzienlijker was, dan* candela: lucernam adcendere, Phaedr. III, 15, 4: lucerna ardens, Plin. H. N. XXXI, 3 post med.: lucerna olei defectu restincta, Ibid.: fungi lucernarum ac fuligo, Ibid.: ante lucernas, Juvenal. X, 339: adcesfit numerus lucernis, Hor. Sat. II, 1, 25, i. e. *bij de dronkenfchap, dewijl dronkelieden alles dubbel zien: dus ook* geminis lucernis, Juvenal. VI, 304: *van daar* Haec non credam Venufina digna lucerna, Juvenal. I, 51, i. e. lucubrationibus Horatii. 2) *zekere visch, die bij ftille nachten licht*, Plin. H. N. IX, 27.

LUCESCO *of* **LUCISCO**, ěre, *licht, helder worden, beginnen te lichten, bij voorb.* fol lucefcit, Virg. Ecl. VI, 37: nonne lucefcunt, Ovid. Fast. V, 417, i. e. *breken aan: van daar* hoc lucifcit jam, Plaut. Amph. I, 3, 45. Terent. Heaut. III, 1, 1, i. e. *het wordt reeds licht, het wordt al dag: dus ftaat ook* hoc lucet, *alwaar insgelijks* hoc *weg kon blijven, zie* Luceo: *ook zonder* hoc, *bij voorb.* cum lucifceret, Cic. ad Div. XV, 4 ante med., *toen het dag werdt*: Et jam lucefcebat, Liv. IV, 28.

LUCETIUS, a, um, *misfchien licht aanbrengend, of aan het licht brengend: van daar heet* Jupiter Lucetius, Naev. ap. Gell. V, 12 *en* Festus: cf. Serv. ad Virg. Aen. IX, 570: *en* Juno *heet* Lucetia, Martian. Cap. 2.

LUCI *voor* luce, *over dag*, Cic. Phil. XII, 10 extr. Plaut. Caf. IV, 2, 7. Amph. I, 1, 10, *is de* Ablativus *van* lux i. e. *de dag: daar voor ftaat ook* luce.

LUCIDE, *licht, hel, klaar, duidelijk, bij voorb.* definire verbum, Cic. Or. II, 25: quo lucidius intelligi posfit, Pandect. XLIV, 4, 1: animus lucidius & tranquillius inter divina manfurus, Senec. Ep. 71 med.: lucidisfime oftendere caufam, Quintil. IV, 5 ante med.

LUCIDUS, a, um, *licht, helder, bij voorb.* fidera, Horat. Od. I, 3, 2: [illegible], Ibid. III, 26, 6: aër, Lucret. IV, 341: gemma, Ovid. Her. XV, 74: [illegible], Ibid. Met. II, 365. Quintil. XII, 10: veftis, Plin. H. N. XXXV, 9 in., i. e. *doorfchijnend*: lucidiae domus, Ovid. Fast. I, 94: lucidisfima ftella, Vitruv. IX, 6. Not. lucidum adverbialiter, *bij voorb.* lucidum fulgens, Horat. Od. II, 12, 14. *van daar* 1) *helder, wit, bij voorb.* vellus ovis, Tibull. II, 1, [illegible] puella, Ovid. Her. XIX, 113: [illegible], Prop. III, 11, 30: faca i. e. [illegible], Stat. Sylv. III, 3, 22. 2) *helder, [illegible] d. i. duidelijk, bij voorb.* res [illegible], Quintil. VII, 3 post med.: [illegible] lucida ratio, Ibid. IV, 5: [illegible] tator Thucydidis, — [illegible] 1 post med.: oratores [illegible] cantes, Ibid. XII, [illegible] do, Hor. Art. 41.

LUCIFER, a, um, *licht brengend, bij voorb.*

voorb. equi, Ovid. Her. XI, 46, i. e. de paarden der maan: dus ook pars lucifera lunae, Lucret. V, 527, i. e. dat verlicht is: ook in het licht brengend, bij voorb. ut tibi luciferas adferat illa (Lucina, Godin der geboorte) manus, Ovid. Her. XX, 192, i. e. in het licht brengend (het kind) door het baaren: d. i. het kan ook zijn, helpende (bij de geboorte): van daar Diana Lucifera, Cic. Nat. D. II, 27, misschien i. q. homines in lucem ferens pariendo: van daar Lucifer, substantive, (scil. ...), 1) de planeet Venus, de Morgenstar, (ook Avondstar) genoemd, Cic. Nat. D. II, 20. Plin. H. N. II, 8 post med. Tibull. I, 10 (9), 62. Ovid. Trist. I, 3, 71: volgends de Fabel is hij een zoon van Aurora, en vader van Ceyx en Daedalion, Ovid. Met. XI, 271 en 295: van daar Lucifero genitus, Ibid. 346, i. e. filius Luciferi, i. e. Ceyx: voor het overige verricht hij zijn ambt aan den hemel te paard (equo), zoo als de maan op bigae en de zon op quadrigae, Stat. Theb. VI, 239. Claud. Proserp. II, 121: van daar 2) de dag, staat dikwijls in Ovidius, bij voorb. Lucifer omnis, Ovid. Fast. I, 46: tot de mense superfint luciferi, Ibid. II, 568: tres Luciferos, Ibid. III, 877: Lucifero tuo, Bacche, Ibid. 772: paucis Luciferis, Prop. II, 15, 28.

LUCIFUGA, ae, m. *die het licht vliedt, lichtschuw, eigenlijk en Tropisch, bij voorb.* humilitate abditus & lucifuga, Apul. Apolog. ante med. p. 284 Elm.: maritum incerti status & prorsus lucifugam, Ibid. Met. V med. p. 167 Elm.: *van daar heet* lucifuga *die van den nacht den dag maakt*, Senec. Ep. 122.

LUCIFUGUS, a, um, *die niet gern in het licht is, lichtschuw*, 1) *eigenlijk, bij voorb.* blatta, Virg. Georg. IV, 243. 2) *Tropisch, bij voorb.* homo, Cic. Fin. I, 18 extr.: nebulo, Lucil. ap. Non. 1. n. 67.

LUCIPOR, i. e. Lucii puer s. servus, Plin. H. N. XXXIII, 1 post med.

LUCISCO, *zie* Lucesco.

LUCRATIVUS, a, um, 1) *gewonnen, bij voorb.* opera, Quintil. X, 7. §. 25 Ed. Jenson., i. e. *de arbeid, die men bij zijnen naarstigen arbeid, als 't ware, gewint, d. i. overig houdt*, si lectio certa: Ed. Gesn. *heeft* lucri. 2) *met gewin of voordeel verbonden, bij voorb. bij vermeerderingen enz., bij voorb.* causa, Pandect. XXXI leg. 87 *en* 89. XL, 1, 4 extr. possessio, Ibid. XXIX, 4, 2: adquisitio, Ibid. XLIV, 4, 4 extr.

LUCRIFACIO, feci, factum, 3. *eigenlijk en beter* Lucri facio *als twee woorden (dus ook Passiv.* Lucrifio, factus sum cet. *of beter* lucri fio), 1) *winnen, voordeel, winst doen, bij voorb.* pecuniam, Cic. Verr. III, 75: pallium, Petron. 15: lucri fecit, Martial. VIII, 10, 2: lucri fieri tritici modios centum, Cic. Verr. III, 46: aqua lucrifit ab eo, qui ducit, Pandect. XLII, 19, 3. 2) *Tropisch, winnen, winst doen, bij voorb.* nomen, Varr. R. R. III, 4, i. e. *bekomen of alleen bekomen:* maleficium, Auct. B. Hisp. 36, i. e. *ongestraft gedaan hebben, er ongestraft afkomen: dus ook* injuriam, Plin. H. N. VII, 39: traduc equum ac lucrifac censoriam notam, Val. Max. IV, 1, 10, i. e. *reken het voor winst, dat gij van mij, als Censor, niet bijzonder gemerkt en gehoond wordt.* Not. *Dat het eigenlijk twee woorden zijn, ziet men hier uit, dewijl zij ook omgekeerd voorkomen, bij voorb.* facere lucri, Plaut. Poen. III, 5, 26: facere argenti lucrum, Ibid. Most. II, 1, 7: cf. Nep. Thras. 1. Plaut. Pers. IV, 4, 117. Truc. III, 2, 22: *dus ook* lucri dotem faciat, Pandect. XI, 7, 29: *verder zegt* Cicero Flacc. 37 minus lucri facit, *alwaar* lucri *van* minus *schijnt geregeerd te worden.*

LUCRIFACTUS, *zie* Lucrifacio.

LUCRIFICABILIS, e, *winst aanbrengend, bij voorb.* dies, Plaut. Pers. IV, 7, 2.

LUCRIFICUS, a, um, *winst aanbrengend, bij voorb.* facula, Plaut. Pers. IV, 3, 46.

LUCRIFIO, factus sum, *zie* Lucrifacio.

LUCRIFUGA, ae, m. *winst vliedend*, Plaut. Pseud. IV, 7, 33.

LUCRIO, onis, m. i. e. lucrari cupiens, Fest. in Cercopa, *gevolglijk* i. q. lucripeta.

LUCROR, atus, sum, ari, 1) *iet als winst of voordeel bekomen, winnen, winst doen, bij voorb. geld*, Cic. Parad. III, 1. Off. II, 24: stipendium, Cic. Verr. V, 24, i. e. *niet betaalen, in zijn zak steeken:* plus mendacio, Suet. Calig. 41: marina aqua subigi (panem) occasione lucrandi salis, Plin. H. N. XVIII, 7 post med.: talentum, Hor. Art. 238: nomen ab Africa domita lucratus i. e. adeptus (Scipio Africanus), Ibid. Od. IV, 8, 19. 2) *Tropisch, winst doen, bij voorb.* lucretur indicia infamiae, Cic. Verr. I, 12, *hij mag er voordeel mede doen, d. i. ik wil ze hem schenken, niet verwijten, niet aanhaalen:* iniram fati, Stat. Theb. IX, 779, i. e. *het noodlot, (den dood) ophouden, gevolglijk, niet sterven.*

LUCROSUS, a, um, *voordeelig, bij voorb.* voluptas, Ovid. Am. I, 10, 35: donec paucis lucrosum fieret, Tacit. Agric. 19: nec est ulla fraus vitae lucrosior, Plin. H. N. XXXVII, 12: id peraeque etiam lucrosissimum, Ibid. XVIII, 31 extr.

LUCRUM, i, n. 1) *winst, profijt, voordeel bij eene zaak, bij voorb. in koopen, verkoopen enz., bij voorb.* vendendi quaestu & lucro ducerentur, Cic. Tusc. V, 3: lucri causa, Cic. Phil. II, 42: ponere in lucro, Cic. Flacc. 17: *of* deputare esse in lucro, Terent. Phorm. II, 1, 16 *en* 21: *of* putare esse de lucro, Ibid. Ad. V, 3, 30, i. e. *voor winst rekenen: dus ook* ponere in lucris, Cic. ad Div. VII, 23: diem lucro adponere, Horat. Od. I, 9, 17, i. e. *voor winst rekenen:* aliquid revocare ad lucrum praedamque, Cic. Phil. III, 12 in., i. e. *zich iet te nutte maken, tot zijn voordeel aanwenden:* frumentaria lucra exigere, Cic. Verr. III, 37: plus lucri auferre, Ibid. 38: plus lucri addere, Ibid. 39: numerare coguntur lucri H. S. XXX millia, Ibid. 37: dat de lucro, Cic. Flacc. 37: lucrum facere, Plaut. Pers. IV, 3, 3. Phaedr. I, 23, 3, *voordeel doen, profiteeren, winnen: dus ook* ex vectigalibus tanta lucra facit, Cic. Verr. III, 38: minus igitur lucri fecit, Cic. Flacc. 37: ut quam plurimum lucri faciant, Brut. in Cic. Ep. ad Div. XI, 20: lucrum facere magnum, Cic. Verr. III, 46: quid mihi lucri est te fallere? Terent. Phorm. I, 2, 11, *wat win ik daarbij enz., wat voordeel brengt het mij aan? van daar* lucro esse alicui, *voordeelig zijn*, Auson. ap. Cic. Phil. XIII, 19. Plaut. Asin. I, 3, 40. Ibid. Cist. I, 1, 52. Ibid. Men. II, 3, 5: *daar voor staat* in lucro esse, Ovid. Trist. I, 3, 68 *en* Terent. Phorm. II, 1, 16 *en* 21. *van daar* a) lucri *bij* dare, facere cet., *als profijt, als winst, bij voorb.* jube H. S. XXX lucri dari, Cic. Verr. III, 31, i. e. *als voordeel, tot voordeel:* lucri facere aliquid *zich iet als een profijt verkrijgen, d. i. profiteeren, winnen, bij voorb. geld, graan, bij voorb.* Cic. Verr. III, 46 *en* 75. *zie boven* Lucrifacio: *en Tropisch, bij voorb.* quae ille universa naturali quodam bono fecit lucri, Nep. Thras. 1, *geprofiteerd, d. i. verkregen heeft; of, het welk hij aan zijnen inborst te danken heeft.* b) de lucro vivere, Cic. ad Div. IX, 17. Liv. XL, 8 in., i. e. *zijn leven aan de verschooning van een ander te danken hebben; door eens anders barmhartigheid leven: gevolglijk, zijn leven voor winst houden of moeten houden:* lucro est, quod vivis, Plaut. Merc. III, 2, 9, *uw leven is een winst, d. i. thans geniet men het leven eerst recht.* c) *winzucht, bij voorb.* lucri pallida tabes, Lucan. IV, 96: *dus ook misschien* omne lucrum tenebris alta premebat humus, Ovid. Am. III, 8, 35: vitavi lucrum, Phaedr. V, 4, 8: *ook zou men uit het bovenstaande hier toe kunnen brengen* quaestu & lucro ducerentur, Cic. Tusc. V, 3.

LUCTAMEN, inis, n. 1) i. q. lucta, *het worstelen.* 2) *het worstelen, d. i. moeite doen*, Virg. Aen. VIII, 89. Val. Fl. II, 234: lentum (Fabii), Claudian. B. Get. 133.

LUCTATIO, onis, f. *het worstelen, d. i. kampen met bloote armen*, Cic. Fat. 13. *van daar* 1) *het worstelen, Tropisch, d. i. rechten, strijden, bij voorb. met woorden, bij voorb.* cum Academicis Cic. Fin. II, 14: una velut luctatio civitatis, Vellej. II, 124, i. e. *vriendschappelijke strijd.* 2) *het worstelen, Tropisch, d. i. (groote) moeite en pogingen*, Liv. XXI, 36: spiritus, Senec. nat. quaest. V, 13.

LUCTATOR, oris, m. *een worstelaar, d. i. een kamper, die enkel met de armen kampt, en zijn partij op den grond zoekt te werpen*, Ovid. Trist. IV, 6, 31. Ibid. in Ibin. 393. Senec. Benef. V, 3. VII, 1. Gell. III, 15: *waarom deze worstelaars bij de Grieken zich met olie plegen te bestrijken, om het ligchaam glad te maken, opdat het niet wel aangevat zou kunnen worden. Van daar boertend van den wijn:* pedes captat primum: luctator dolosus est, Plaut. Pseud. V, 1, 5.

LUCTATUS, us, m. i. q. luctatio, Plin. H. N. VIII, 12. XXIX, [illegible]

LUCTIFER, a, um, *droefheid aanbrengende, of aankondigende, [illegible] treurig, bij voorb.* annus, Val. Flacc. III, 454: bubo, Senec. Herc. fur. 687.

LUCTIFICABILIS, e, *treurig, bedroefd, bij voorb.* cor, Pers. I, 78 e Pacuv.

LUCTIFICUS, a, um, *droefheid makende, beklaaglijk, bij voorb.* clades, Cic. Tusc. II, 10 *uit* Aeschylus: jubar, Val. Fl. III, [illegible]: clangor (tubae), Stat. Theb. X, 552: Alecto, Virg. Aen. VII, 324. pavor, Sil. VI, 557: verba, Senec. Phoen. 132: vox, Ibid. Hippol. 995: *van daar* luctifice, *adverbialiter, treurig, beklaaglijk, bij voorb.* luctificum clangente tuba, Val. Fl. III, 348.

LUCTISONUS, a, um, *droevig luidend, treurig, klaaglijk, bij voorb.* mugitus, Ovid. Met. 733.

LUCTO, are, *voor* Luctor, Terent. Hec. V, 3, 31. Enn. ap. Non. 7. n. 31. Plaut. fragm. Ibid. n. 6. Particip. luctans, *bij voorb.* luctantes viri i. e. luctatores, Prop. III, 12, 4: luctantem animam, Virg. Aen. IV, 695: oscula luctantia

Digitized by Google

tia carpere, Ovid. Met. IV, 358: glacies luctans ferro i. e. resistens, Sil. III, 520: lumina luctantia somnus composuit, i. e. quae nolebant claudi, Ibid. VII, 204: doch, dit Particip. kan ook van luctor, ari, zijn.

LUCTOR, atus sum, ari, worstelen, d. i. met bloote handen kampen, elkander kloppen, zoo als in Griekenland, als een openbaar kampen, in gebruik was, (zie Luctator), Cic. Fat. 13. Nep. Epam. 2. Virg. Aen. VI, 643: van daar 1) worstelen, Tropisch, d. i. kampen, strijden, bij voorb. cum aliquo, Cic. Sull. 16: inter se luctantur cornibus haedi, Virg. Georg. II, 538: polypus luctatur (cum homine), Plin. H. N. IX, 30: malus est ager, cum quo dominus luctatur, Ibid. XVIII, 5, i. e. niet kan bedwingen. Ook alicui voor cum aliquo, bij voorb. luctantem fluctibus Africum (ventum), Horat. Od. I, 1, 15: funera luctantia plaustris, Ibid. Ep. II, 2, 74, i. e. kunnen wegens de wagens niet door: tenebris, hiemique, frigique, Stat. Theb. XI, 522: pelago, Sil. XIV, 455: morti, Ibid. X, 296: cf. Luctans in Lucta: ook met den blooten Ablativus, bij voorb. ignis viridi luctetur robore, Lucan. III, 503: luctatur caespite, Sil. IV, 585: doch, dit kan ook, in plaats van in caespite staan, en gevolglijk tot n. 2. behooren. 2) worstelen, Tropisch, d. i. zeer groote pogingen doen, zeer arbeiden, zich zeer inspannen, zijn uiterste best doen, bij voorb. in arido solo, Liv. VII, 38: boves luctari, Plin. H. N. XVIII, 19: putri luctatur caespite, Sil. IV, 585: luctari in turba, Horat. Sat. II, 6, 18: in lento luctantur marmore tonsae, Virg. Aen. VII, 28: non luctor de nomine, Ovid. Fast. VI, 69: remis, Ibid. Trist. IV, 5, 19: est & illud vitium nimium sollicitae & circa omnia momenta luctantis, Quintil. V, 13 post med. Ook met den Infinitivus, bij voorb. eripere, Virg. Aen. XII, 387. Senec. Hippol. 1083: deducere versum, Ovid. Pont. I, 5, 13: compescere risum, Ibid. Her. XVII, 161: luctantur frustra mugire juvenci, Sil. VII, 359.

LUCTUOSE, vol droefheid, klaaglijk, bij voorb. canere, van de nachtegaal, Varr. L. L. IV, 11: imperatores vestri luctuosius nobis prope quam vobis perierunt, Liv. XXVIII, 39.

LUCTUOSUS, a, um, 1) vol droefheid of treurigheid, d. i. droefheid veroorzakende, klaaglijk, bij voorb. dies reip. luctuosus, Cic. Sext. 12: est hoc luctuosum suis, acerbum patriae cet., Cic. Or. III, 2: luctuosum est tradi alteri; luctuosius, inimico, Cic. Quint. 31 in.: preces, Cic. Att. XIII, 19: tempora, Cic. ad Div. V, 14: victoria, Sallust. Cat. 58 (61): praeconi ipsi luctuosam & acerbam praedicationem futuram, Cic. Agr. II, 18: luctuosissimum bellum, Cic. Phil. II, 22: luctuosissimum exitium, Cic. Sull. 11. 2) vol treurigheid of droefheid, d. i. in treurigheid of droefheid te vinden, treurig, bij voorb. Hesperia, Horat. Od. III, 6, 8.

LUCTUS, us, m. 1) droefheid, treurigheid, rouwe, d. i. droefheid, zich door kleeding en gebaarden vertoonende, over het verlies a) van een overleden beminde persoon, Cic. Tusc. IV, 10, doch, alwaar het ook enkel droefheid des harten kan zijn, zoo als dit in veele plaatzen is, bij voorb. in luctu vivere, Cic. Tusc. III, 31, scil. over den dood van een echtgenoot: in luctibus maximis esse scil. over den dood van eenen zoon, Cic. Off. III, 25: dus ook in luctus maximos incidere, Ibid.: luctum alicui importare, Phaedr. I, 28, 6: filius luctu perditus i. e. dood van den vader, Cic. Rosc. Am. 8: Telamon iratus furere luctu filii videbatur, Cic. Or. II, 46: luctum & moerorem deponere, Cic. Phil. XIV, 13: of luctum finire, Liv. XXII, 56 extr., de treurigheid, den rouw afleggen: luctum amissae sororis — laetiore cultu mutavit, Tacit. Ann. II, 75: privatus, publicus, Liv. IV, 40 in.: deformis luctu laures, Liv. II, 47: domesticus, Cic. Tusc. III, 27, huis- of familierouw. b) van een geliefd persoon, die in ballingschap gaat, Cic. Red. Quir. 3 extr. Cic. Flacc. 42, want dan trokken de Romeinen ook rouwkleederen aan: ook wanneer iemand openlijk beschuldigd is, of bij dergelijke treurige gelegenheden, bij voorb. in luctu & squalore sum, Metell. in Cic. Ep. ad Div. V, 1. 2) de hooge graad van droefheid en rouwe over het verlies van eene gewigtige zaak of persoon, of over eenig ander gewigtig ongeluk, bij voorb. tantus luctus excepit, Caes. B. C. II, 7: omnium nationum luctum, Cic. Verr. III, 89: moestus luctus over eenen dood, bij voorb. moesto immugit regia luctu, Virg. Aen. XI, 38: luctum ex re percipere, Cic. ad Div. XIV, 1: haurire, Cic. Sext. 29: deponere, Cic. Phil. XIV, 13: abstergere, Cic. Tusc. III, 18: tollere, Cic. ad Div. V, 16 extr.: levare, Ovid. Met. XIII, 515: minuere, Ibid. XV, 639: dus ook in luctu vivere of esse, Cic., zie hier voor: in luctus incidere, Cic., zie hier voor: videt omnia plena luctus scil. ob mortuum, Ovid. Fast. IV, 537. Not. a) Genit. lucti voor luctus, Acc. ap. Non. 8. n. 17, tweemaalen. b) Luctus, als persoon in de onderaardsche wereld of helle, Virg. Aen. VI, 274: cf. Stat. Theb. III, 126.

LUCUBRATIO, onis, f. 1) het arbeiden bij licht, nachtwerk, bij voorb. lucubrationes detraxi, Cic. ad Div. II, 68: ista sunt commenticia, vix digna lucubratione anicularum, Cic. Nat. D. I, 34: per hyemem lucubratione haec facito: ridicas cet., Cato R. R. 37: van daar aliquid agere in lucubratione, bij het licht, Colum. XI, 2. §. 90: dus ook ad lucubrationem bij het licht, Ibid. §. 91: of per lucubrationem, Ibid. §. 92: dus ook ad lucubrationem vespertinam 's avonds bij het licht, Ibid. §. 12: en per antelucanam lucubrationem, Ibid., i. e. vroeg bij 't licht. 2) de nachtarbeid, d. i. wat men 's nachts gearbeid of vervaardigd heeft, bij voorb. lucubrationem meam perire nolui, Cic. ad Div. IX, 2, i. e. epistolam noctu scriptam: dus heet een boek van Bibaculus lucubratio, Plin. H. N. Praefat. post med.

LUCUBRATIUNCULA, ae, f. i. q. lucubratio, wanneer men verkleinend of bescheiden spreekt, 1) het nachtwerken, nachtzitten. 2) nachtwerk, d. i. het geen men bij nacht vervaardigd heeft, Gell. Praefat. post med.

LUCUBRATORIUS, a, um, tot nachtzitten (bij voorb. bij nacht studeeren) dienstig, bij voorb. lecta, Sueton. Aug. 78.

LUCUBRO, avi, atum, are, 1) bij nacht arbeiden, bij voorb. ancillae lucubrantes, Liv. I, 57: cf. Cels. I, 2. Plin. Ep. III, 5. 2) bij nacht iets maken of vervaardigen, bij voorb. opusculum lucubratum, Cic. Parad. Praefat.: sarcinam, Apulej. Met. IX ante med. p. 221. Elm.: haec dat nocturnis nox lucubrata Camenis, Martial. IV, 90. 9: viam, Apulej. Met. VI extr. p. 186. Elm., i. e. bij nacht reizen.

LUCULENTE, 1) misschien eigenlijk lichtvol. 2) voortreflijk, heerlijk, bij voorb. scribere, Cic. Brut. 19. Gell. XIII, 10: dicere, Cic. Off. III, 18 extr.: vendere, voortreflijk, d. i. met voordeel, Plaut. Merc. II, 3, 88. Ook ironisch, bij voorb. calefacere, Cic. Q. Fr. III, 2, i. e. heerlijk, zeer: Diem luculente habere, Plaut. Epid. I, 2, 51. heerlijk doorbrengen. Not. Somtijds schijnt het, duidlijk, te zijn, maar, overäl past: heerlijk, voortreflijk.

LUCULENTER, i. q. luculente, heerlijk, voortreflijk, goed, bij voorb. graece luculenter scire, Cic. Fin. II, 5: sane luculenter respondit i. e. praeclare, Cic. Offic. III, 14 extr.: texebatur opus luculenter, Cic. Q. Fr. III, 5 in. Not. Somtijds schijnt het, duidlijk, te zijn, maar, overäl past ook heerlijk, voortreflijk, schoon, goed.

LUCULENTITAS, atis, f. voortreflijkheid, Caecil. ap. Non. 2. n. 510, en Laber. Tucca Ibid.

LUCULENTUS, a, um, eigenlijk, lichtvol, hel, bij voorb. caminus, Cic. ad Div. VII, 10: vestibulum, Plaut. Most. III, 2, 132: doch, zie beneden: van daar 1) voortreflijk in zijn soort, heerlijk, schoon, bij voorb. forma, Terent. Heaut. III, 2, 12, i. e. schoon: dus ook mulier, Plaut. Mil. IV, 1, 12: Atys, Martial. II, 86, 4: facies, Apul. Met. IV post med. p. 153. Elm., i. e. voortreflijk, schoon: deversorium, Ibid. V in.: corpus, Ibid. post med. p. 168: vehiculum, Ibid. X med. p. 247: scriptor, Cic. Brut. 26 extr. en Att. VII, 17 in.: homo (Dicaearchus, als geschiedschrijver), Cic. Att. II, 12 extr.: auctor, Cic., zie hier na: familia, Plaut. Cist. II, 3, 17: patrimonium, Cic. Phil. XII, 8: divitiae, Plaut. Cist. II, 3, 17: hereditas, Ibid. Truc. II, 3, 24: conditio, Ibid. V, 3, 51. Ibid. Mil. IV, 1, 6: facinus, Ibid. Men. I, 2, 32: of factum, Cic. Att. X, 12 extr.: auspicia, Macer. ap. Non. 1. n. 317: verba luculentiora, Cic. Att. XII, 21: caminus, Cic. ad Div. VII, 10, heerlijk, goed, wel brandend, heller: vestibulum, Plaut. Most. III, 2, 132: oratio, Sallust. Cat. 31 (32): legio, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24 ante med.: dies, Plaut. Epid. III, 2, 5: patronus, Cic. Brut. 34: praeclara & luculenta reclamatione vestra, Cic. Phil. IV, 2 extr.: ook ironisch, bij voorb. luculentam plagam adcepit, Cic. Phil. V, 6, heerlijk, d. i. groot: van daar a) voortreflijk, heerlijk, d. i. geloofwaardig, bij voorb. auctor, Cic. Att. X, 12 in. en 14. b) heerlijk, d. i. aanzienlijk, bij voorb. familia, Plaut. Cist. II, 3, 17: patrimonium, Cic. Phil. XII, 8: hereditas, conditio, zie hier voor, ook kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden: dus ook lucrum homines luculentos reddidit, Plaut. Capt. II, 2, 76, i. e. aanzienlijk. 2) het zal ook beteekenen, (a) heller, bij voorb. caminus luculentus, Cic. ad Div. VII, 10: vestibulum, Plaut. Most. III, 2, 132. Maar ook hier past misschien heerlijk, voortreflijk, goed. (b) duidlijk, bij voorb. oratio, Sallust., zie hier voor: verba luculentiora, Cic., zie hier voor: plaga, Cic., zie hier voor. Maar, overäl past even goed, voortreflijk, goed, schoon; en zonder noodzake behoort men de beteekenis-

ſen niet te vermenigvuldigen, cf. Luculente, Luculenter cet.

LUCULUS, i, m. *een woudjen, boschjen*, Sueton. in vita Horat. extr.

LUCUNCULUS, i, m. *eene ſoort van gebak*, Apulej. Met. X ante med. p. 245. Elm. Petron. 66. Afran. ap. Non. 2. n. 483.

LUCUNS, tis, f. *eene ſoort van gebak*, Varr. ap. Non. 2. n. 483. *In Feſtus ſtaat daar voor* Lucuntere, *waar voor de geleerden* Lucunter *lezen.*

LUCUS, i, m. 1) *een boſch, dat aan eene Godheid geheiligd is, een woud, bij voorb.* lucus Veſtae, Cic. ad Div. I, 45: lucus frequenti ſylva ſeptus, Liv. XXIV, 3: luci Albani, Cic. Mil. 31: virtutem verba putes, ut lucum ligna, Horat. Epiſt. I, 6, 32, i. e. *voor bloot (gemeen) hout?* lucus fecerat nemus, Prop. IV, 9, 24: nemora ſacros imitantia lucos, Tibull. III, 3, 15: nemoris ſacri lucos tenetis, Senec. Herc. Oet. 956: lucos ac nemora deorum cet., Tacit. Germ. 9: in lucos *voor* in lucum, Virg. Aen. VI, 195. 2) *een boſch, woud, in 't gemeen*, Virg. Ecl. VIII, 86. Georg. II, 122. Aen. VII, 29 *en* 697. XI, 456: *van daar voor hout, bij voorb.* nec quidquam poſitum ſine luco, auro, ebore cet., Plaut. Fragm. ap. Chariſ. 2.

LUDIA, ae, f. ſcil. femina, *eene Actrice, Tooneelſpeelſter, voornamelijk, die danst, dansſeres, op het tooneel*, Martial. V, 25, 10. Juvenal. VI, 103 *en* 265.

LUDIBRIOSUS, a, um, *vol ſpot, ſpottiſch, bij voorb.* probra, Gell. VII, 11.

LUDIBRIUM, i, n. 1) *ſpot, kortswijl, die men met iet drijft, bij voorb.* alicui eſſe ludibrio, Cic. ad Brut. Ep. 2. Salluſt. Cat. 13, *ten ſpot dienen:* habere aliquem (aliquam) ludibrio, Terent. Hec. I, 2, 74. IV, 1, 11. Plaut. Caſ. III, 5, 19, *ten ſpot, voor den gek houden:* ad ludibrium caſuum humanorum, Liv. XLV, 11: ludibrium caſus (Genit.) ediderit fortuna, Liv. XXX, 30 in., i. e. *het geluk (noodlot) laat ons een kortswijlig geval beleven:* ludibrio aliquem laedere, Metell. in Cic. Ep. ad Div. V, 1: in ludibrium favoris, Juſtin. XXXVI, 1: ad usque ludibria ebrioſus, Gell. XV, 2: ad ludibrium pudicitiae, Cic. Dom. 51. Ed. Erneſt.: debere ludibria ventis, Horat. Od. I, 14, 16, *Tropisch, d. i. een ſpel der winden zijn.* 2) *ſpot, kortswijl, d. i. die of dat, daar men zijn ſpot mede drijft, ſpel, ſpeelwerk, bij voorb.* Is ludibrium verius quam comes, Liv. II, 56 extr.: ludibria fortunae, Cic. Parad. I, 2: amoto inani ludibrio, Liv. XXXVII, 42 extr., i. e. *narrenſpel, potzenſpel*, ſcil. *de ſtrijdwagens:* ludibria ventis, Virg. Aen. VI, 74, i. e. *ſpel der winden: dus heeten de droomen* ludibria, Petron. 104.

LUDIBUNDUS, a, um, *voor* ludens, 1) *ſpeelend, ſchertſend, boertend*, Plaut. Pſeud. V, 1, 49. Liv. XLII, 16 poſt med. 2) *ſpeelend, d. i. zonder moeite, ongemerkt, bij voorb. ergens heen komen, iet doen enz.*, Cic. ad Div. XVI, 9. Verr. III, 67. Gell. III, 5.

LUDICER *of* **LUDICRUS** (*want het komt geen van beiden voor*) a, um, *het geen tot kortswijl, d. i. tot vermaak der oogen en ooren dient, kortswijlig, tot vermaak geſchiedende, bij voorb.* certamen ludicrum, Liv. XL, 7 in. XLII, 63 in., i. e. *uit vermaak:* ſermo, Cic. Acad. IV, 2: exercitatio, Cic. Nat. D. I, 37: artes ludicrae i. e. *die tot vermaak dienen*, Senec. Ep. 88 med.: praemia, Virg. Aen. XII, 764: hiſtoria, Gell. IX, 7, *was een boek van* Suetonius: nox epulis ludicra, Tacit. Ann. I, 50: tibia, Plin. H. N. XVI, 36 extr., i. e. *tot vermaak of ook in Schouwſpeelen:* ars ludicra armorum, Cic. Or. II, 20: *van daar* ludicra, *kortswijlige dingen, d. i. die mij tot vermaak dienen*, Horat. Epiſt. I, 1, 10: *bijzonder van Schouwſpeelen:* ars ludicra, *eigenlijk, een metier of kunst, die tot vermaak dient, van de Tooneelſpeelerskunst*, Liv. VII, 2: *en* Ludicrum, Subſtantive, *een Schouwſpel, hoedanigen de* Romeinſche, Circenſiſche, *of de* Griekſche, Olympiſche, Iſthmiſche *enz., de Komedien enz., waren*, Liv. I, 9 poſt med. *en* 35 extr. XXVII, 27. XXVIII, 7 poſt med. XXXIII, 32 in. Tacit. Ann. I, 54. Juſtin. VII, 2 extr. Plin. H. N. XXI, 3: *van daar* ludicrus (ludicer), a, um, *daar toe behoorende, Tooneelſpeelend, Tooneelſpeelachtig, bij voorb.* in modum ludicrum, Tacit. Ann. XIV, 14, i. e. *op de wijze der Tooneelſpeelers:* tibiae ludicrae, *fluiten bij het Tooneelſpel*, Plin. H. N. XVI, 36 extr., *zie hier voor.*

LUDICRE, *uit kortswijl, uit jok, bij voorb.* jactare ſaxa, Enn. ap. Non. 2. n. 505: mantum ſuum aſtu meretricio tractabat ludicre, Apul. Met. IX ante med. p. 220. Elm., i. e. *hield haaren echtgenoot voor de gek.*

LUDICRUS, *zie* Ludicer.

LUDIFACIO, feci, factum, 3. *voor de gek houden, den ſpot houden*, aliquem, Plaut. Epid. V, 2, 41.

LUDIFICABILIS, e, *daar men iemand mede voor den gek houdt, bij voorb.* ludi, Plaut. Caſ. IV, 1, 2.

LUDIFICATIO, onis, f. *is, wanneer men iemand voor den gek houdt, beſpotting, kwelling, het voor den gek houden*, Cic. Sext. 35. Liv. VI, 27. XXXVIII, 14: *ook* ſeq. Genit., *bij voorb.* hoſtis, Liv. XXII, 18 extr.: ludificatio veri in verum vertit, Liv. XXVI, 6 extr., i. e. *de ſpotternij met iet, dat waar en getroffen is.*

LUDIFICATOR, oris, m. *die iemand voor den gek houdt, bij voorb.* meus, Plaut. Moſt. V, 1, 18.

LUDIFICATUS, us, m. *het voor den gek houden, ſpot, bij voorb.* aliquem habere ludificatui, Plaut. Poen. V, 5, 2, *ten ſpot houden.*

LUDIFICO, avi, atum, are, i. q. ludificor, *iemand ten ſpot maken of houden, voor den zot houden, bij de neus omleiden, bedriegen, bij voorb.* aliquem, Plaut. Amph. II, 1, 38. Ibid. Mil. II, 6, 18 *en* 15: conſulem pacis mora, Salluſt. Jug. 36 (40): *dus ook* ludificari, Paſſive, Plaut. Capt. III, 1, 27. Bacch. IV, 4, 3. Mil. II, 6, 10. Truc. I, 1, 5. II, 8, 6. Salluſt. Jug. 50 (54): *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* latitare ac diutius ludificare, Cic. Quint. 17: *van daar boertend*, cujus ludificabo corium, *voor* caedam, verberabo, Plaut. Moſt. V, 1, 19.

LUDIFICOR, atus ſum, ari, 1) *met iemand of iet den ſpot drijven, hem of dat voor den zot houden:* aliquem, Plaut. Moſt. V, 2, 25. Mil. III, 3, 53. Terent. Eun. IV, 4, 49. Tacit. Ann. I, 46: aliena mala, Plin. Ep. VI, 20 extr.: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* aperte ludificari & calumniari, Cic. Roſc. Am. 20, i. e. *den ſpot, als 't ware, drijven*, of ſcil. nos *of* homines: *van daar mishandelen, uit moedwil en dartelheid, bij voorb.* virginem, Terent. Eun. IV, 3, 3, i. e. *verkrachten.* 2) *Tropisch, ten ſpot houden, d. i. door allerhande treken en kunſtige middelen verijdelen of bedriegen, bij voorb.* locationem, Liv. XXXIX, 44: ea, quae hoſtes agerent, Liv. XXIV, 34: roſtra fuga, Flor. II, 2: vim Hannibalis cunctationibus pugnae, Valer. Max. VII, 3, 8 (extern.): *dus ook* hoſtis Romanum impune ludificabatur, Tacit. Ann. III, 21.

LUDIMAGISTER *of* **LUDI MAGISTER**, ſtri, m. *een ſchoolmeeſter, waar bij ook in onderwijst*, Cic. Nat. D. I, 26. Juſtin. XXI, 5. Martial. X, 62, 1. *Het zijn eigenlijk twee woorden, ook worden zij beter van een geſcheiden, geſchreven, zoo als zij dan ook in eene andere orde ſtaan, bij voorb.* magiſter ludi, Cic. in Caecil. 14.

LUDIO, onis, m. i. q. ludius, Liv. VII, 2. XXXIX, 6.

LUDIUS, i, m. *een Tooneelſpeeler*, Acteur, *bijzonder, die tevens danst of door gebaarden alles uitdrukt, een danſer op het Tooneel of ook Pantomimus; zoo als dan de oude Tooneelſpeelers als ns tevens dansſers of Pantomimisten ſchijnen geweest te zijn:* (cf. Salto). Cic. Sext. 54. Haruſp. 11. Ovid. Art. I, 112. Suet. Aug. 74: ſi ludius conſtitit ſcil. repente, praeter tempus, Cic. Haruſp. 11, i. e. *haaſtig, ijlings ſtaan blijft of ophoudt. Zij plagten gaern glad te zijn: van daar* glabriorem gallum, quam volſus ludius eſt, Plaut. Aul. II, 9, 6. Not. *Zij ſtammen uit Hetrurien af*, Liv. VII, 2. *Waarom ſommigen gelooven, dat* Ludius *ſtaat voor* Lydius: *want de Hetruriërs zijn oorſpronglijk uit Lydië. Doch, het kan ook zijn van* ludo, ere, *ten zij men dit ook daar van wil afleiden.*

LUDO, ſi, ſum, 3. *ſpeelen, d. i. zeker ſpel tot tijdverdrijf ſpeelen, bij voorb.* teſſeris, Terent. Ad. IV, 7, 21: talis, Horat. Sat. II, 3, 248: trocho, Ib. Od. III, 24, 56: pila, Cic. Or. I, 50: nucibus, Martial. XIV, 1, 12: folle, Ibid. 47, 2: alea, Cic. Phil. II, 23: *ook* ſeq. Accuſat., *bij voorb.* aleam, Suet. Claud. 33. Ner. 30: ducatus & imperia, Suet. Ner. 35: proelia latronum, Ovid. Art. III, 357, i. e. *ſchaken, ſchaakſpeelen: van daar* alea (Nominat.) luditur, Ovid. Triſt. II, 471: *ook* ad latrunculos, Vopiſc. in Proc. 13, i. e. *ſchaaken, ſchaakſpeelen. Ook* in alea, Pandect. XI, 5, 1: *ook* in pecuniam, Pandect. XI, 5, 2, i. e. *om geld: van daar* ludere ludum, Terent. Eun. III, 5, 39. Horat. Od. III, 29, 50, *Tropisch, een ſpel ſpeelen:* ludo, Plaut. Moſt. V, 2, 36: *van daar* 1) *ſpeelen, d. i. ſpeelend of tot tijdverdrijf iet doen, bij voorb.* illa ipſa ludens conjeci in locos communes, i. e. *ſpeelend, tot tijdverdrijf*, Cic. Parad. Prooem.: verſibus, Virg. Georg. II, 386: cf. Catull. L, 2 *en* 5: in numerum, Virg. Ecl. VI, 28, i. e. *danſen:* carmina, Virg. Georg. IV, 565: cf. I, 10. Ovid. Triſt. II, 491: *van daar* a) *ſpeelen, d. i. jokken, boerten, ſchertſen, potzen maken, bij voorb. zoo ſpeelen en dartelen de visſchen in het water*, Terent. Ad. III, 4, 13: *vogels*, Virg. Georg. I, 363: cymba, Ovid. Triſt. II, 330: *en Tropisch*, jubae ludunt, Virg. Aen. XI, 497, i. e. *vliegen in 't rond: van daar van hoererij of verliefde boert, bij voorb.* Luſiſti ſatis, Horat. Epiſt. II, 2, 214. Ovid. Art. II, 389. Her. XVII, 17. b) *ſpeelend of jokkend voortbrengen, of bij het ſpeelen of jokken, bij voorb.* otium, Martial. III, 66, 9: *van daar Tropisch*, operam, Terent. Phorm. III, 2, 18. Plaut. Pſeud.

I, 3, 135, i. e. *vergeefs besteeden, als 't ware, alleen tot kaart aanwenden.* c) *speelend of tot tijdverdrijf zich ergens in oefenen, bij voorb.* armis, *bij voorb.* videant, ad ludendumne an ad pugnandum arma sint sumturi, Cic. Or. II, 20 in.: suppeditant & campus & studia venandi honesta exempla ludendi. Cic. Off. I, 29 extr.: Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis. Horat. Art. 379: palaestra, Ovid. Her. XVI, 149: catenis, Lucret. II, 630, i. e. (*misschien*) *een* [illegible]: versibus, Virg.: carmina, Virg., *zie hier voor*: pericula, i. e. pericula per ludum expertus, Martial. IX, 39, 1: *ook door tijdverdrijf of uit spotternij iet voortbrengen of maken, bij voorb.* convicia, Ibid. VII, 7, 7: carmina, Virg., *zie hier voor*: *ook* [illegible] *spelen, bij voorb.* ludis circensibus ursos & elephantos [illegible], Liv. XLIV, 18. d) *speelend of* [illegible], *bij voorb.* magistratum, Apul. Met. XI ante med. p. [illegible] Elm.: bonum civem, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 9, [illegible] *den burger spelen*: [illegible] decantans & [illegible], Sueton. Ner. 25, [illegible] Cic. Fin. V, 11 med.: [illegible] *zijn spel met iemand of iet hebben, d. i. kwellen,* [illegible] Cic. Or. I, 12. Cic. Q. Fr. II, 12 en 15 ante med. Terent. Ad. IV, 5, 3 (163): [illegible] aliquid, [illegible] verbis aliquod, i. e. *er over spotten,* [illegible], Cic. ad Div. VII, 2 post med.: [illegible] *ben, d. i. misleiden, bedotten, bedriegen,* [illegible] quam [illegible], Ovid. Am. I, 3, [illegible] I, 12, 4: [illegible], Horat. Od. III, 4, 5: senectus falsa vatem [illegible] ludit, Virg. Aen. VII, 442: aliquem dolis, Terent. Eun. II, 3, 94: cf. Ovid. Art. III, 332. Fast. II, 357. Her. XVII, 45.

LUDUS, i, m. *het of een spel, bij voorb.* ad tesseras conferunt, aut etiam novum sibi excogitant ludum, Cic. Or. III, 15, *doch, het kan ook zijn, tijdverdrijf*: ludo campestri (i. e. in Campo Martio), Cic. Coel. 5: ludus ad judices, *het rechterspel* (*bij voorb. bij kinderen*), Spartian. Sever. 1: *van daar* ludi *Schouwspeelen*, Cic. Arch. 6. Q. Fr. III, 8 extr. Nep. Reg. 2, *hoedanigen er in Rome drieërlei waren, te weten,* Circenses, [illegible] *kampspelen enz. bestonden*, Scenici [illegible] *op het Tooneel, bij voorb.* Komediën, Tragediën *enz.*, *en* Gladiatorii, *waar in de* [illegible] *ter dood toe vochten: dus ook* ludi gymnici, Cic., *zie* Gymnicus: *verders* ludi Osci, *eene soort van* Komediën, Cic. ad Div. VII, 1: votivi, Cic. ad Div. I, 26, i. e. *om eene gelofte te houden: ook zijn er* [illegible], *bij voorb.* Cereales, Florales, Apollinares, [illegible] Romani [illegible] Nep. [illegible] Florana [illegible], Quintil. I, 5, 52, *en* ludi Megalesii, Suet. *en* Ovid. Fast. IV, 357, *voor* Megalensia [illegible] *van daar* ludos facere, Cic. Brut. 20. Cic. Sext. 54 en 55. [illegible] 12. Liv. V, 19, *of* dare, Ascon. in Cic. Verr. Act. I, 10, i. e. *aanstellen, houden,* [illegible], *een* [illegible], Cic. Q. Fr. III, 4 extr. Liv. II, 37: instaurare, Liv. XXV, 2: [illegible] compote [illegible], Cic. Phil. [illegible] Cic. Att. I, 16 med. Liv. II, [illegible] Plaut. Cas. Prol. 27, *ten tijde der* [illegible]: *van daar* 3) *spel, tijdverdrijf, vermaaklijkheid, bij voorb.* dare alicui ludum, Cic. Coel. 12. Plaut. Bacch. IV, 10, 7, *het speelen, een tijdverdrijf veroorloven*: *dus ook* dare ludum Amori, Horat. Od. III, 12, 1: desidiae, Plaut. Bacch. IV, 10, 9: posthabui illorum mea seria ludo, Virg. Ecl. VII, 17: ludum incidere, Horat. Ep. I, 14, 36: ludo campestri, Cic. Coel. 5: tali ludo ludere, Plaut. Most. V, 2, 36: ludos sibi facere, *zich een tijdverdrijf maken*, Petron. 73. Varr. ap. Non. 1. n. 7[illegible]: 2) *een spel of vrolijkheid, d. i. wat speelend geschiedt, geene moeite geeft, bij voorb.* illa perdiscere ludus esset, Cic. Fin. I, 8, i. e. *was maar een spel, d. i. kostte geene moeite*: oratio ludus est homini non hebeti, Cic. Or. II, 17: cf. Sil. XVI, 573: *ook staat er* jocus *bij, bij voorb.* illum fuisse ludum jocumque praeut cet., Terent. Eun. II, 3, 8: ludus & jocus fuisse Hispaniae videbuntur, Liv. XXVIII, 42 in.: cf. Martial. IV, 49, 2: *van daar* per ludum i. e. *speelend, d. i. zonder moeite*, Cic. Verr. V, 70 extr.: 3) *spel, boert of scherts, boerten, d. i. het geen niet ernstig is, bij voorb.* amoto ludo, Horat. Sat. I, 1, 27: ad ludum & jocum facti esse videamur, Cic. Off. I, 29: ludo & joco uti, Ibid.: per ludum & jocum, Cic. Verr. I, 60 ante med. Plin. Ep. V, 14 extr., *speelend, uit jok, of enkel om tijdverdrijf, uit boertery*: ludos facere, Terent. Phorm. V, 7, 52, i. e. *spel maken, schertzen: van daar* ludum insolentem ludere pertinax (fortuna), Horat. Od. III, 29, 50: *van daar de* res venerea, *bij voorb.* continuum ludum (Jupiter) scil. *met* Danae, Terent. Eun. III, 5, 39: si frui liceret ludo aetatis, *zegt* Scipio, Liv. XXVI, 50, *voor* voluptate venerea frui: *bijzonder* 2) *spel, spot, ironisch of in eenen ernstigen zin, d. i. waarbij men iemand beet heeft, of hem een pots speelt, wanneer gemeenlijk spel, spot, potzen, jok, gezegd wordt, bij voorb.* ludos alicui reddere, Terent. Andr. III, 1, 21: *en* facere alicui, Plaut. Most. II, 1, 80. Merc. II, 1, 1. Rud. III, 1, 1. Truc. IV, 2, 46: *ook* praebere, Terent. Eun. V, 7, 9, i. e. *een schoone pots speelen, d. i. potzen, domme handeling enz. Ook bij spot,* [illegible] *met iemand* [illegible], *bij voorb.* facere aliquem ludos, Plaut. Capt. III, 4, 47. Aul. II, 2, 75. Bacch. V, 1, 4. Pseud. IV, 7, 78, *ten spot maken, hem beet hebben, voor den zot houden, den spot met hem drijven: dus ook* aliquem ludos dimittere, Plaut. Rud. III, 5, 11, i. e. *beet hebben*: *van daar* operam ludos facere, Plaut. Rud. IV, 1, 9, *zijne moeite ten spot maken, d. i. vergeefsch aanwenden*, cf. Ludo: *ook* aliquem facere ludo *voor* ludos, *bij voorb.* hunc faciamus ludo suppositicium, Plaut. Pseud. IV, 7, 7, [illegible] *men* ludos *moet lezen, wanneer de* [illegible] *wegens de volgende* s *ligt verloren heeft* [illegible]; *en* Plautus *anders* ludos *zegt, en terstond daar op gaat* lese ludos fieri: *verders* si ille tibi ludus fuit, Cic. Dom. 48, i. e. *als hij u maar een spot geweest was, gij niets van hem gemaakt hebt: doch, het kan ook zijn,* [illegible], *spot, en gevoeglijk tot n. 2.* [illegible]: 4) *een school, wijl daar in oefeningen, tot tijdverdrijf, gehouden worden,* [illegible], *bij voorb.* a) fidicinus, Plaut. Rud. Prol. 43, *Muzijkschool*. b) gladiatorius, Sueton. Caes. 31, *dat ook* [illegible] ludus *was*, Caes. B. C. I, 14: c) ludus literarum, Liv. III, 44. VI, 25, *of* literarius, Quintil. I, 4 extr. Plin. H. N. VIII, 9, *of* discendi, Cic. Q. Fr. III, 4 extr., *of enkel* ludus; Cic. Or. II, 22 extr. Nep. Att. 10, i. e. *een school, waar lezen, schrijven, rekenen en geleerdheid behandeld wordt: van daar* in ludum literarium ire *te school gaan*, Plin. H. N. VIII, 9 [illegible]: ludum habere, *school houden*, Cic. [illegible] Quintil. VI, 3 med., *spottend, van een vrouwspersoon, dat anderen in hoererij onderwees*: ludum aperire *beginnen school te houden*, Cic. ad Div. IX, 18: *van daar* magister ludi *of* ludi magister *een schoolmeester, zie* Ludimagister: d) ludus militaris, Liv. VII, 33 in., *krijgsschool, of oefening in de krijgskunst, of plaats om te oefenen.* 5) *een boek, waar in vrolijke kortswijlige dingen staan, bij voorb.* in Naevii ludo, Cic. Senect. 6 extr., *sommigen willen het werk van* Naevius Erotopaegnia *verstaan, dat anderen aan* Laevius *toekennen, zie* Gell. II, 24: cf. Fest. in Redhostire. *Ook wordt het vrolijke werk van* Seneca *op den dood van* Klaudius, *dat anders* Apocolocyntosis *heet,* ludus *benoemd.* Not. ludus Gen. Fem., *bij voorb.* haec ludus *hebben de Ouden gezegd, gelijk* Festus *verzekert, doch,* Scaliger *wil* lupus *lezen.*

LUELA, ae, f. *boete, straffe, bij voorb.* sceleris, Lucret. III, 1028.

LUES, is, f. *ziekte, besmetting, d. i. eene ziekte, die zich uitbreidt en aansteekend is*, Ovid. Met. XV, 626. Virg. Aen. III, 139. Martial. I, 79, 1: coeli, Lucan. II, 200: lues sparsura pestis, Senec. Thyest. 88: *ook heeten de* lichenes, Plin. H. N. XXVI, 1 in., lues *van daar Tropisch*, 1) *een scheldwoord op een boos, schadelijk mensch, pest, besmetting, verderf*, Cic. Harusp. 12: *ook van andere dingen, bij voorb. de* Harpijën *heeten zoo*, Valer. Flacc. IV, 431: *de* Sphinx *heet* lues Thebarum, Senec. Phoen. 131: lues morum i. e. *verderf*, Plin. H. N. XXIX, 1 extr. 2) *elk zich uitbreidend kwaad, euvel of ongeluk, verderf, bij voorb. oorlog, brand, aardbeving enz.*, Tacit. Hist. III, 15. Ibid. Ann. II, 47. Petron. 124. Sil. XVII, 97. Senec. Troad. 583. 3) *gesmolten sneeuw*, Petron. 123. 4) *het water, bij voorb.* reluant [illegible] lue, Licin. Macer. ap. Non. 1. n. 259.

LUGEO, xi, ctum, a. 1) *in rouw zijn, wegens eenen overledenen, d. i. in rouwkleederen zijn enz., bij voorb.* Luget senatus, Cic. Mil. 8: annum feminis ad lugendum constituere majores, Senec. Ep. 63 post med.: genera lugendi, Cic. Tusc. III, 26: *ook wegens eenig ander verlies van eenen vriend, bij voorb. die in Exilio is, of daar in gaat, bij voorb.* [illegible] lugere, Cic. Planc. 42, *doch, die kan tot n. 2. behooren: ook* seq. Accusat., *over een overledenen rouwen, droevig zijn, d. i. rouwkleederen dragen*: aliquem, Liv. II, 7: mortem alicujus, Cic. Phil. IX, 25: *van daar* lugentes lanae [illegible], Martial. XIV, 157, 1, i. e. [illegible] *wolle tot rouw,* [illegible]: 2) *in 't geheel treuren over iet, betreuren, bij voorb.* pro aliquo, Cic. Planc. 42: vitam hominis, Cic. Tusc. I, [illegible] interitum reip., Cic. Phil. [illegible] minimum lugere videatur, Cic. Verr. III, 18. Not. a) luxi *voor* luxit, Catull. LXVI, 21: b) campi lugentes, *in de onderaardsche wereld*, Virg. Aen. VI, 441, *treurvelden, d. i. waar de* [illegible] *onthouden.* c) seq. Accusat. [illegible], Cic. Cat. II, 1 extr. [illegible] Eutrop. II. Prooem. v. 4.

LUGUBRIS, e, 1) *die tot* [illegible] *overledenen of dergelijk* [illegible]

bij voorb. lamentatio, Cic. Tusc. I, 13, i. e. *over eenen dooden:* sordes, Cic. Red. Quir. 3, i. e. *over het verlies van een' broeder:* cantus, Horat. Od. I, 24, 2, *lijkzang:* vestis, Terent. Heaut. II, 3, 45, *treurkleed: dus ook* cultus, *rouwdragt, rouwkleeding*, Tacit. Ann. XIII, 32: *van daar* lugubria, scil. vestimenta, *rouwkleederen, bij voorb.* lugubria induere, Ovid. Met. XI, 669: ponere, Ib. Trist. IV, 2, 73, *of* exuere, Senec. ad Helv. 16: cf. Senec. Herc. Fur. 626. Prop. IV, 11, 67: 2) *in treurigheid of rouw te vinden, treurig, bij voorb.* domus, Liv. III, 32 in., *rouwhuis, d. i. daar lijken zijn:* Clymene lugubris, Ovid. Met. II, 334: genitor, Ibid. IV, 690: Pectora, Ibid. Her. X, 145: vultus, Ibid. Trist. I, 7, 23. Senec. Hippol. 990. 3) *treurig, d. i. eene droefheid aanwijzende of veroorzakende, bij voorb.* bellum, Horat. Od. II, 1, 33: sidus, Valer. Flacc. VIII, 58: ales, Horat. Od. III, 3, 60: palla, Senec. Oedip. 533: verba, Ovid. in Ibin 97: officium, Senec. Hippol. 1262: vestis, *zie hier voor:* 4) *treurig, klaaglijk, bij voorb.* vox, Lucret. IV, 552: verba, Ovid., *zie hier voor: van daar* lugubre, Adverbialiter, Virg. Aen. X, 273. Sil. XII, 140. Plaut. Cist. I, 1, 47.

LUGUBRĬTER, *klaaglijk, op eene treurige wijze, bij voorb.* ejulare, Apul. Met. III ante med. p. 132. Elm.: fratrem lugubriter ciere, Ibid. VIII, p. 204.

LUITĬO, onis, f. *betaaling*, Pand. XLIX, 15, 15.

LUMA, ae, f. *een doorn*, Fest.

LUMARĬUS, a, um, *de doornen betreffende, bij voorb.* falx, Varr. L. L. IV, 31, i. e. *om de doornen af te snijden.*

LUMBĀGO, ĭnis, f. *lendenverlamming*, Fest.

LUMBIFRAGĬUM, i, n. *het breken der lendenen*, Plaut. Amph. I, 1, 293.

LUMBRICUS, i, m. *een worm, die zich in den grond en in de ingewanden onthoudt, spoelworm, regenworm*, Plaut. Aul. IV, 4, 1. Cels. IV, 17. Colum. VI, 25 *en* 30 extr. VII, 9. Cato R. R. 126. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 52.

LUMBŬLUS, i, m. *de lenden, wanneer men verkleinend spreekt, lendentjens, ook enkel lenden*, Plin. H. N. XXVIII, 11.

LUMBUS, i, m. 1) *de lenden*, Cic. in Arat. 83. Martial. XIII, 5, 1. Horat. Sat. I, 5, 22. Not. *ook eerbaar voor* locus libidinis venereae, *nieren of schaamdeelen*, Juvenal. IX, 59. Pers. I, 20. IV, 35: 2) *Tropisch, zeker dergelijk deel aan den wijnstok*, Colum. III, 10 med. Plin. H. N. XVII, 13 post med.

LUMECTUM, i, n. *eene plaats vol doornen*, Varr. L. L. IV, 31.

LUMEN, inis, n. *voor* lucimen, *alles, wat dient om te lichten: van daar* 1) *het licht, bij voorb.* solis, Cic. ad Div. II, 43. Lucret. II, 161, *of* solare, Ovid. Trist. V, 9, 37: lucernae, *bij voorb.* offunditur luce solis lumen lucernae, Cic. Fin. III, 14: *uit welke plaats sommigen het besluit gemaakt hebben, dat* lux *van* lumen *onderscheiden is, te weten, dat* lux *van de zon,* lumen *van lantaarnen en dergelijke lichten, gebruikt is: maar het voorgaande weerlegt dit:* lumen de lumine accendere, Enn. ap. Cic. Off. I, 16: lumine coelesti solem fulsisse, Ovid. Pont. II, 1, 27: aurora spargebat lumine terras, Virg. Aen. IV, 584: lumen diurnum, *het daglicht of zonnelicht*, Ovid. Fast. IV, 450: tabulas bene pictas collocare in bono lumine, Cic. Brut. 75, i. e. *op eene plaats, alwaar het licht en goed is, om te zien: van daar* a) *het licht, d. i. de lichten, kaars, lantaarn, fakkel, bij voorb.* lumine adposito, Cic. ad Div. I, 36: lumini oleum instillare, Cic. Senect. 11: lumina in navibus, Liv. XXIX, 25: trium luminum, Ibid.: luminibus adcensis, Plin. H. N. XI, 19: lumina ferre, Prop. II, 23, 40: ad lumina, *bij fakkels of lantaarnen*, Sueton. Caes. 37, *en* Calig. 45, *anders kon het ook heeten, bij den avond, tegen den nacht, als men licht brandt: of het zoo voorkomt, weet ik niet:* Clitus sine lumine exibat, Curt. VIII, 1 extr.: *ook Tropisch, bij voorb.* animi, Colum. Praefat. §. 23: mentis, Cic. Rab. Post. 16, *zie hier na:* b) *het daglicht of de dag, bij voorb.* secundo lumine, Enn. ap. Cic. Rab. Post. 11: quarto, Virg. Aen. VI, 356: c) *het levenslicht of het leven, bij voorb.* adimere, Ovid. Trist. IV, 3, 45. Lucret. III, 1036: lumen linque, Plaut. Cist. II, 12: d) *ook van de oogen, oogenlicht, bij voorb.* lumina oculorum, Nep. Timol. 4, *de oogen: ook zonder* oculi *of* oculorum, *bij voorb.* luminibus amissis, Cic. Tusc. V, 39: lumina amisit, Cic. Dom. 40: caecitas luminis, Cic. Harusp. 18: lumina inania, i. e. *ledige, uitgestoken, blinde oogen*, Ovid. Art. I, 335: fodere lumina, Ibid. 339, i. e. *uitsteeken:* lumine torvo, Virg. Aen. III, 677: cf. VI, 156 *en* 300. Ovid. Met. V, 232 *en* 248. Trist. III, 2, 20. Pont. II, 8, 66. Valer. Flacc. I, 300. V, 341, *en meermaalen: ook is* lumen *de oog-appel, bij voorb.* membranula, quae continet lumen, Veget. de re Vet. II, 16, i. e. pupillam vel humorem crystallinum. Not. in tot lumina (oculos) lumen habebas, Ovid. Met. I, 720, i. e. vim cernendi: e) *het licht in gebouwen, d. i. vrije lucht of daglicht, bij voorb.* obstruere luminibus alicujus, Cic. Dom. 44, *iemand het licht betimmeren; alwaar sommigen vensters verstaan, dat onnodig is: dus ook* luminibus officere, Pandect. VIII, 2, 15: *dus ook* arborem ponit, ut lumini officiat, Ibid. 17, i. e. *het licht (in de wooning) verhindert:* Paulus, Ibid. 16, *onderscheidt* lumen *van* prospectus *en zegt,* lumen *(in gebouwen) is, dat men den hemel ziet: doch, dit is misschien te bepaald: dus ook* lumina recepit — mutari lumina, Cic. Or. I, 39: *van daar Tropisch,* Catonis luminibus obstruxit — oratio i.e. *verduisterde zijnen roem*, Cic. Brut. 17: nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunae, Cic. Rab. Post. 16: f) *glans, schittering, bij voorb.* ferri, Stat. Theb. IX, 802. Valer. Flacc. III, 100: *van een schild*, Claudian. de Consul. Prob. & Olyb. 14: *van daar glans van bloemen, schoonheid, bij voorb.* calthae, Colum. X, 97: loti, Ibid. 258: hyacinthus coelestis luminis, Ibid. IX, 4, *doch, het kan ook zijn, bloem, bloesjem:* g) *Tropisch, licht, d. i. bescherming, bij voorb.* gentium, Cic. Sull. 11: cf. Liv. I, 39 in.: h) *licht in de Schilderkunst, d. i. de meer zichtbare voorstelling, waar tegen schaduwing wordt overgesteld*, Plin. Epist. III, 13. Plin. H. N. XXXV, 5 *en* 11 ante med.: *van daar* i) *Tropisch, een licht, d. i. het voornaamste, zichtbaarste, uitmuntendste in elk soort, hoofdpersoon, hoofdzaak, sieraad, opschik, bij voorb.* lumina civitatis, Cic. Cat. III, 10, *lichten van den Staat, d. i. hoofdpersonen, sieraden:* hoc vestrum lumen est, Cic. Fin. II, 22, i. e. *dat is uw hoofdpersoon:* lumen consulatus, Cic. Red. Sen. 4, *hoofdzaak, hoofdwerk van*

het Consulaat: lumina vestra, Cic. Acad. IV, 33: illi hoc (naevus) lumen videbatur, Cic. Nat. D. I, 28: lumen virtutis, Cic. ad Div. XII, 5 extr.: eloquentiae, Cic. Brut. 17: Graeciae, Cic. Manil. 5 in.: praediorum lumen, Cic. Q. Fr. II, 10: *dus ook in de reden en redenkunst*, certa dicendi lumina, Cic. Or. II, 27: lumina verborum & sententiarum, *anders σχήματα of Figuuren genoemd*, Cic. Brut. 79 extr.: cf. Quintil. IX, 2 extr., *alwaar ook op het licht in de Schilderkunst gedoeld kan zijn: van daar bloesjem, bloem, bij voorb.* calthae, loti, hyacinthi, Colum., *zie hier voor:* k) *Tropisch, licht, d. i. helderheid, duidlijkheid, bij voorb.* ordo est, qui memoriae lumen adfert, Cic. Or. II, 86: 2) *elke opening, waar licht kan indringen*, Vitruv. IV, 6. Frontin. Aquaed. 36: *van daar* (a) *eene scheur*, Valer. Flacc. I, 128. (b) *luchtgat*, Plin. H. N. XXXI, 6. (c) *venster, bij voorb.* obseratis luminibus, Apul. Met. II post med. p. 125. Elm.: coenaculi, Pandect. XIX, 2, 25: stabula non egeant septentrionis luminibus, Pallad. I, 21: lumina immittere (scil. aedibus), Pandect. VII, 1, 13 extr.: jus luminis immittendi, Ibid. VIII, 2, 40: *sommigen rekenen hier toe ook* obstruere luminibus, Cic., (*zie e*), *maar het is niet nodig.*

LUMINĀRE, is, n. *het geen dient, om te lichten*, 1) *een licht:* 2) *eene opening in den wand*, Cato R. R. 14. Not. *dit woord is eigenlijk een* Adjectivum, scil. aliquid cet. *van* luminaris, e, *lichtend, het licht betreffend enz.*

LUMĬNO, avi, atum, are, 1) *met licht verzien, verlichten, licht maken, bij voorb.* Tu (Isis) — luminas solem, Apul. Met. XI post med. p. 260. Elm.: me luminasti lumine cet., Ibid. ad Asclep. post med. p. 96: *van daar* 2) male luminatus, Apul. Met. IX ante med. p. 222. Elm., i. e. *slecht aan de oogen gesteld, niet goed ziende.*

LUMINŌSUS, a, um, 1) *lichtvol, helder, bij voorb.* aedificium, Vitruv. VI, 9 extr. 2) *Tropisch, lichtvol, uitsteekend, uitmuntend, bij voorb.* maxime luminosae & actuosae partes (orationis) duae, Cic. Or. 36.

LUNA, ae, f. *de maan*, Cic. Nat. D. II, 19 *en* 40, *waarschijnlijk* Contr. *voor* lucina i. e. *lichtend*, scil. stella: *van daar* luna pernox, Liv. V, 28, *den geheelen nacht schijnende:* duas lunas visas, Liv. XXII, 1: habitari ait Xenophanes in luna, Cic. Acad. IV, 39: bicornis, Horat. Carm. Saec. 35: aurea, Ovid. Met. X, 448: nivea, Ibid. XIV, 367: argentea, Ibid. Her. XVIII, 71: tertia, quarta, quinta cet., i. e. *de dag na de nieuwe maan*, Colum. II, 10. Plin. H. N. XVIII, 35: extrema & prima (*ἔνη καὶ νέα*), Varr. R. R. I, 37, *of* novissima primaque, Plin. H. N. II, 17 extr., i. e. *de laatste dag der maand:* plena, Caes. B. G. IV, 29. Plin. H. N. XI, 30: dimidiata, Cato R. R. 37, *of* dimidia, Plin. H. N. XVIII, 32: nova, Ibid. VIII, 54. Horat. Od. II, 18, 16: crescens, Colum. II, 11 extr.: decrescens, Ibid. 5: senescens, Varr. R. R. I, 37: crescit, decrescit, Ibid.: deficiens, Plin. H. N. XXXVII, 10 med., *of* laborans, Juvenal. VI, 442, *of* lunae defectus, Liv. XXVI, 5, i. e. *Maansverduistering.* Not. *de Maan of* Luna (Diana) *zal de dochter van* Latona *zijn, en haar wordt een wagen met paarden toegeschreven, daar zij op rijdt*, Ovid. Fast. IV, 374: *haar Tempel te* Rome *wordt gewaagd*, Liv. XL, 2:

van

van daar 2) *eene maand*, *bij voorb.* centesima, Plin. H. N. XVIII, 25 ante med. b) *de maan*, *d. i. de gedaante van eene halve maan of de letter* C, *die*, *bij voorb. de Raadsheeren op hunne schoenen lieten naaijen*, Juvenal. VII, 192.

LUNARIS, e, 1) *de maan betreffende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* cursus, Cic. Somn. Scip. 5, i. e. *de loop van de maan*: equi, Ovid. Fast. V, 17: dies, Varr. I, 37: cornua, Ovid. Met. X, 296: ratio, Plin. H. N. XVI, 39: 2) *de maan gelijk*, *bij voorb.* increant lunaria fronti (scil. *van* Ino) cornua, Ovid. Met. IX, 687.

LUNATICUS, a, um, *maanziek*, Pand. XXI, 1, 43.

LUNATUS, *zie* Luno.

LUNO, avi, atum, are, *in de gedaante van eene maan of zeissen krommen*, *bij voorb.* arcum, Ovid. Am. I, 1, 23, *bij het spannen*: acies in geminos arcus, Prop. IV, 6, 25: *van daar* lunatus, a, um, *in de gedaante der halve maan*, *naar eene halve maan of zeissen gelijkende*, *bij voorb.* pelta, Virg. Aen. I, 490 (494). XI, 663, scil. *der* Amazonen: agmen, i. e. *der* Amazonen, Stat. Theb. V, 145: cauda (delphini), Senec. Oedip. 465: ferramentum, Colum. XII, 54: concha, Plin. H. N. IX, 33: cornua, Plin. H. N. VI, 13. Pallad. Mart. 11: frons juvenci, Claudian. Proserp. I, 129: *ook met de maan of de figuur der maan verzien of opgeschikt*, *bij voorb.* pellis i. e. calceus luna ornatus, Martial. I, 50, 31: *dus ook* planta, Ibid. II, 29, 7.

LUNULA, ae, f. *eene kleine maan*, *maantien*, *is waarschijnlijk een vrouwen-opschik in de gedaante eener halve maan*, Plaut. Ep. V, 1, 33.

LUO, lui, luitum *of* lutum, 3. (*waarschijnlijk voor* lavo) 1) *wasschen*, *bij voorb.* Graecia luitur Ionio, Sil. XI, 22, i. e. *de zee stoot tegen* Griekenland: *van daar* a) *reinigen*, *zuiveren*, *bij voorb.* insontes errore, Valer. Flacc. III, 407: *van daar Tropisch*, *zuiveren*, *boeten*, *weder goed maken*, *bij voorb.* libidinem alicujus sanguine innocentium, Cic. Verr. I, 30: stuprum morte, Cic. Fin. V, 22: scelera parentum poenis filiorum, Cic. ad Brut. Ep. 12: noxam pecunia, Liv. XXXVIII, 37: caedem piaculo, Liv. I, 26: temeritatem morte, Ibid. V, 18: temeritatem temeritate alia, Ibid. XXX, 15: petulantiam patroni, Quintil. XII, 9 ante med.: sponsionem, Liv. IX, 9 extr., i. e. *daar voor boeten*, *ontgelden*: augurium malis, Plin. H. N. VII, 8: facta luisses impia funeribus, Ovid. Her. X, 99: commissa, Virg. Georg. IV, 454: perjuria sanguine, Ibid. I, 502: aliquid capite, Cic. Mil. 3. Liv. IX, 5: *dus ook* peccata, Liv. XXXVIII, 48. Virg. Aen. X, 32, *boeten*, *d. i. er straffe voor lijden*. b) *boeten*, *d. i. iet afwenden door straffe of offers*, *bij voorb.* pericula, Liv. X, 28: exposita, Valer. Flacc. II, 370. 2) *betaalen*, *bij voorb.* aes alienum, Curt. X, 2: cautum est, ut — lueret in singulas (arbores Caesar) XX aeris, Plin. H. N. XVII, 1 extr.: *dus ook* pignus, Pandect. XXX. Leg. 83: fundum, Pandect. XXXVI, 1, 78 ante med., *betaalen*, *d. i. van schulden bevrijden*: *van daar Tropisch*, *betaalen*, *d. i. lijden*, *boeten voor iet*, *bij voorb.* poenas peccati, Cic. Att. III, 9: poenas reip., Cic. Sull. 27: poenas parricidii ad (i. e. apud) inferos, Cic. Phil. XIV, 12: poenam pro caede, Ovid. Met. III, 625: supplicia, Justin. II, 5. VIII, 1. Not. luitura, Claudian. de VI. Consul. Honor. 140: *gevolglijk is het* Supin. luitum *goed*: *of* lutum, luturus cet. *voorkomen*, *weet ik niet*.

LUPA, ae, f. 1) *eene wolvin*, Liv. I, 4. X, 23. Ovid. Art. III, 8. 2) *eene openbare hoer*, *misschien wegens de rooverijen jegens haare minnaars*, Plaut. Epid. III, 3, 22. Cic. Mil. 2: *ook* Liv. I, 4, *alwaar hij tevens zegt*, *dat* Larentia, *de opvoedster van* Romulus *en* Remus, *eene* lupa (*hoer*) *genoemd is*, *en daar door*, *na sommiger gevoelen*, *gelegenheid gegeven heeft tot de fabel*, *als of zij van eene wolvin gezoogd waren*.

LUPANAR, aris, n. (*voor* lupanare, scil. stabulum *of* aedificium), 1) *plaats*, *waar openbare hoeren zich onthouden*, *openbaar hoerhuis*, *bordeel*, Juvenal. VI, 121: in lupanari, Plaut. Bacch. III, 3, 50. Quintil. VII, 3: 2) *als een scheldwoord*, *bij voorb.* lutum, lupanar, Catull. XLII, 13, *ten zij men* lutum lupanar *bij één moet nemen*; *dan zou* lupanar *een* Adjectivum *zijn*, *d. i. gij drek van het hoerhuis*, *bordeeldrek*!

LUPANARIS, e, *hoerächtig*, *bij voorb.* infamia, Apul. Met. IX post med. p. 229. Elm.: *van daar* lupanar *voor* lupanare, *bij voorb.* lutum, Catull. XLII, 13, *hoerendrek*, *een scheldwoord op eene hoer*, *bordeeldrek*: *van daar* lupanar (*voor* lupanare), scil. stabulum, i. e. *bewaarplaats*, *plaats der openbare hoeren*, *openbaar hoerhuis*, *zie* Lupanar *bijzonder*.

LUPANARIUS, a, um, *bij voorb.* lupanarium, scil. stabulum, *openbaar hoerhuis*, *bordeel*, Pandect. IV, 8, 21 extr. V, 3, 27. XXIII, 2, 43: *van daar* lupanarius scil. negotiator i. e. *die een bordeel of openbaar hoerhuis houdt*; *komt niet voor*: *maar* Casaubonus *wil*, Lamprid. Alex. Sever. 33, lupanariorum *voor* lupinariorum *lezen*.

LUPATUS, a, um, *met wolfstanden* (*d. i. met ijzeren prikkels*, *in gedaante van wolfstanden*) *verzien*, *bij voorb.* frena, Horat. Od. I, 8, 6: *van daar* Lupati, scil. freni, *of* lupata, scil. frena, i. e. *een paardenbit met ijzeren bouten of tanden bezet*, *die men*, *wegens de gelijkheid*, *wolfstanden noemde*, *bij voorb.* lupata, Martial. I, 105, 4: lupatis, Virg. Georg. III, 208. Ovid. Am. I, 2, 15.

LUPERCAL *voor* LUPERCALE, *zie* Lupercalis.

LUPERCALIS, e, Pan, *die ook* Lupercus *heeten zal*, *of zijne Priesters*, Luperci *genoemd*, *betreffende*: *van daar* lupercale sacrum, Sueton. Aug. 31, *het feest van* Pan, *dat van zijne Priesters*, *de* Luperci, *gevierd werdt*: *van daar* lupercalia, scil. sacra *of* solennia, Cic. Phil. II, 34. Q. Fr. II, 13 extr. Justin. XLIII, 1, *is het zelfde feest*. *Dit feest viel op den* 15 February: *op het zelve liepen de* Luperci *naakt*, *met geitenvellen om het lijf*, *door de stad*, *dreven allerhande kortswijl*, *en sloegen met riemen van geitenvellen*, *de menschen*, *die hun tegen kwamen*: *en veele vrouwen lieten zich geern van hen slaan*, *omdat zij geloofden*, *dat zij daar door vruchtbaar werden*, *zie* Ovid. Fast. II, 267. seq. 284. seq. 425. seq. Liv. I, 5. Evander *zal het mede na* Arkadië *gebracht hebben*, Liv. I, 5: *anderen zeggen*, *dat* Romulus *en* Remus *dit feest het eerst gevierd hebben*, Valer. Max. II, 2, 9. *Voor* Lupercale *zeggen de Ouden ook verkort* Lupercal, *bij voorb.* a) Lupercal ludicrum, Liv. I, 5, i. e. *het aartele* Lupercische *feest*, *alwaar het* Adjective *staat*, *ten zij men* Lupercal *voor het* Substantivum, *en* ludicrum *voor het* Adjectivum *wil houden*. b) Lupercal *voor* lupercale, scil. antrum, Ovid. Fast. II, 381. Virg. Aen. VIII, 343. Cic. ad Div. VII, 20, *was zeker soort van holen*, *op den Palatijnschen berg*, *aan* Pan *heilig*.

LUPERCUS, i, m. *misschien* i. q. lupos arcens, *van daar* 1) *de God* Pan, Justin. XLIII, 1, *misschien*, *omdat hij de wolven afweerde*, *en* Lyceus *schijnt het zelve te zijn*. 2) *deszelfs Priester*, Cic. Phil. II, 34. Virg. Aen. VIII, 663. Juvenal. II, 142. *Deze Priesters waren reeds*, *ten tijde van* Romulus, *in twee klassen verdeeld*, *welke* Fabiani *en* Quintiliani (*ze* Fest. in Fabiani *en* Quintiliani) *of* Fabii *en* Quintilii (Ovid. Fast. II, 375. seq.) *heetten*: *daar* Jul. Caesar *de derde heeft bijgevoegd*, *welke naar hem* Luperci Julii *heeten*.

LUPILLUS, i, i. q. lupinus, *eene Lupine*, *wanneer men verkleinend spreekt*, Plaut. Stich. V, 4, 9.

LUPINARIUS, a, um, *de Lupinen betreffende*, *zich daar mede bezig houdende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* labrum, Cato R. R. 10 *en* 11: *van daar* Lupinarius scil. negotiator, i. e. *die daar mede handelt*, *bij voorb.* lupinariorum, Lamprid. Alex. Sever. 33, *alwaar* Casaubonus *daar voor* lupanariorum *wil lezen*.

LUPINUS, a, um, *van wolven*, *daar toe behoorende*, *of daar aan eigen*, *bij voorb.* ubera lupina, Cic. Cat. III, 8, i. e. luporum: pellis, Plin. H. N. XXVIII, 19, *wolfsvel*, *wolfshuid*: impetus, Enn. ap. Donat. ad Terent. Phorm. II, 2, 25: & galea hirsuta comta lupina juba, Prop. IV, 10, 20.

LUPINUS, i, m. *en* LUPINUM, i, n. *Lupine*, *boonen*, *zekere peulvrucht*, Virg. Georg. I, 75. Colum. II, 10. Plin. Hist. Nat. XVIII, 14. Cato R. R. 34. Ovid. Medic. 69. Martial. V, 79, 21. Not. *Men gebruikte ze in de Komediën in plaats van geld*: *van daar* quid distent aera lupinis, Horat. Ep. I, 7, 23.

LUPOR, ari, *met openbare hoeren hoererij plegen*, Turpil. ap. Non. 2. n. 497.

LUPULA, ae, f. *eene wolvin*, *als men verkleinend spreekt*, *staat Tropisch*, *bij voorb.* perfidae lupulae, Apulej. Met. V ante med. p. 164. Elm., *van twee gevaarlijke zusters*, *als een scheldwoord*, *toovenheksen*, *gelukzegsters enz.*: ne vix a lupulis conservo Thessalis, Ibid. III post med. p. 139, i. e. (*misschien*) *toovenheks*.

LUPUS, i, m. 1) *een wolf*, Virg. Ecl. II, 63. Georg. III, 264 *en* 537. Aen. VII, 18. Plin. H. N. VIII, 22. X, 63: *hij heet ook* Martius, Virg. Aen. IX, 566, *of* Martialis, Horat. Od. I, 17, 9, i. e. *aan* Mars *heilig*. *De Ouden geloofden*, *dat het zien van een wolf nadeelig is*, *en als hij den mensch eer ziet*, *dan de mensch hem*, *dan zou de mensch de spraak verliezen*, Plin. H. N. VIII, 22 in.: *van daar* lupi Moerim videre priores, Virg. Ecl. IX, 53, i. e. Moeris *kan niet spreken enz.*: *ook staat* lupus gen. fem., *bij voorb.* lupus feta, Enn. ap. Fest. in lacto: *en* Festus in Masculino *zegt*, *dat de Ouden* hanc lupum *gezegd hebben*: *of er staat* femina *bij*, *bij voorb.* Enn. ap. Non. 4. n. 385. Varr. ap. Quintil. I, 6 (10): lupus femina feta, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. II, 355. *Van daar komen eenige spreekwoorden*, *bij voorb.* a) lupus in fabula, Cic. Att. XIII, 33. Terent. Ad. IV, 1, 21, *de wolf in 't verhaal*, *d. i. komt*, *als men van hem spreekt*; *dit wordt gezegd*, *wanneer iemand*, *daar men*

Digitized by Google

men van ſpreekt, juist op dat pas komt: even dus ſtaat eccum tibi lupum in ſermone, Plaut. Stich. IV, 1, 71. b) lupum auribus tenere, Terent. Phorm. III, 2, 21. Sueton. Tiber. 25, *bij de ooren houden, d. i. niet weten, of men iet behouden of laten vaaren, iet aanvatten of nalaten zal, wanneer beide bedenklijk is: dus ook* hac lupus urget hac canis, Horat. Sat. II, 2, 64, *van eene zaak, die van weêrskanten bedenklijk en moeilijk is:* c) ovem lupo committere, Terent. Eun. V, 1, 16, *den bok tot tuinman maken: dus ook* o praeclarum cuſtodem ovium, ut ajunt, lupum! Cic. Phil. III, 11: credis ovile lupo, Ovid. Art. II, 363. d) lupo agnum eripere, Plaut. Poen. III, 3, 31, *van eene moeilijke zwaare zaak.* e) lupus non curat numerum (ovium), Virg. Ecl. VII, 52, *vraagt niet naar 't getal, d. i. vreet ook de getelde ſchaapen:* f) lupus fugit oves, Ibid. VIII, 52, *van eene onmogelijke zaak.* 2) *wegens eenige gelijkheid van den wolf of zijne tanden,* (a) *zekere verſlindende visch, misſchien ſnoek,* Plin. H. N. IX, 54. Colum. VIII, 16. Horat. Sat. II, 2, 32. Varr. R. R. III, 3. (b) *eene ſoort van ſpinnen,* Plin. H. N. XI, 24. XXIX, 4 poſt med. (c) *een bit of zeker bit met wolfstanden van ijzer,* (i. q. frenum lupatum): *doch, de Pluralis ſtaat alleen,* Ovid. Triſt. IV, 6, 14. Stat. Achill. I, 281. (d) *eene kleine handzage,* Pallad. I, 43. 3) *eene egge,* Liv. XXVIII, 3. 4) *een kruid, misſchien hoppe,* Plin. H. N. XXI, 15.

LURA, ae, f. *een lederen zak,* Feſt.

LURCABUNDUS, a, um, *vreetend,* Cato ap. Quintil. I, 6 extr.

LURCO, are, *en* **LURCOR**, ari, *vreeten, bij voorb.* lardum, Pompon. *en* Lucil. ap. Non. 1. n. 34.

LURCO, onis, m. *een vreeter, een gulsdart, een wellusteling,* Lucil. ap. Non. 1. n. 34: *gemeenlijk is het een ſcheldwoord, ſleupewper, ſlecht mensch, liederlijke kerel, ſchurk,* Plaut. Perſ. III, 3, 16. Sueton. Gramm. 15: lurconem tractabat dicacule, Apul. Met. VIII poſt med. p. 213. Elm., i. e. *wellusteling (te vooren heette hij* cinaedus) *of ſchurk.*

LURĬDUS, a, um, *ſchijnt bleek of geelächtig te zijn,* 1) *bleek, bij voorb.* braſſica, Colum. X, 325: pallor, Ovid. Met. IV, 267: ſol, Plin. Ep. VI, 20 extr.: membra, Ovid. Met. XIV, 747: pellis, Horat. Epod. XVII, 21: *van daar bleek of bleek makend, bij voorb.* horror, Ovid. Met. XIV, 198: Orcus, Horat. Od. III, 4, 74: aconita, Ovid. Met. I, 147, i. e. *bleek makend:* mors, Sil. XIII, 560: imago mortis, Petron. 124. 2) *geelächtig, bij voorb.* dens, Horat. Od. IV, 13, 10: ſulphur, Ovid. Met. XIV, 791: bilis, Senec. Ep. 95.

LUROR, oris, m. 1) *geel of geelächtige kleur van eene zaak,* Lucret. IV, 333: lurore deformes, Apulej. Met. IX ante med. p. 222. Elm., *alwaar het ook bleekheid kan zijn:* 2) *bleeke kleur, bij voorb.* Luror permanat in herbas, Claudian. Proſerp. III, 238, *ten zij het ook geelächtige kleur is:* lurore deformes, Apulej., *zie hier voor.*

LUSCĬNIA, ae, f. *nachtegaal,* Horat. Sat. II, 3, 245. Plin. H. N. X, 19. *De uitgang* cinia *ſchijnt van* cano *te zijn: maar wat* lus *betekent, kan men niet gisſen: ſommigen zeggen* quia lugens canit, *anderen* in luce cet. *Even min kan men zeggen, of het met* Luſcus *en* Luſcinus *vermaagdſchapt is: ook ſtaat* Luſcinius, Phaedr. *en* Senec.

LUSCINIŎLA, ae, f. *nachtegaal, bij voorb.* metuo, luſciniolae ne defuerit cantio, Plaut. Bacch. I, 1, 4, *als een ſpreekwoord, d. i. het zou den nachtegaal eer aan zingen, dan u aan ſpreken ontbreken.*

LUSCINĬUS, i, m. *nachtegaal,* Phaedr. III, 18, 2 *en* 11. Senec. Ep. 76 ante med. Ed. Gron.

LUSCĪNUS, a, um, *die niet goed ziet, zwak van gezicht,* Plin. H. N. XI, 37. Sect. 55, *of éénöogig, wanneer dit gebrek niet van geboorte, maar door eenig ongemak ontſtaan is:* Plinius *zegt* luſter, Luſcini injuriae cognomen habuerunt, *alwaar het dus een toenaam is.*

LUSCIŌSUS, a, um, *die niet goed ziet, zwak van gezicht,* Plin. H. N. XXVIII, 11 ante med. *Sommigen gelooven, dat het iemand betekent, die niet bij licht zien kan. Ook vindt men* Luſcitioſus, *bij voorb.* Plaut. Mil. II, 3, 51. Pandect. XXI, 1, 10 extr.

LUSCITIO, onis, i. e. vitium luſcitioſi, *i. e. als men niet recht ziet,* Pandect. XXI, 1, 10 extr.

LUSCITIŌSUS, *zie* Luſcioſus.

LUSCUS, a, um, *éénöogig,* Cic. Or. II, 60. Martial. IV, 65, 2. Juvenal. X, 157 *en* 228.

LUSĬO, onis, f. *het ſpeelen, bij voorb.* pilae, Cic. Or. I, 16: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* ex multis luſionibus, Cic. Senect. 16 extr.: in ludum diſcendi, non luſionis, Cic. Q. Fr. III, 4 extr.: pueri luſionibus delectantur, Cic. Fin. V, 20.

LUSĪTO, are, *ſpeelen, voornaamlijk dikwijls,* Plaut. Capt. V, 4, 6. Gell. XVIII, 13.

LUSOR, oris, m. *een ſpeeler,* Ovid. Art. I, 451. Senec. Benef. II, 17: cum luſore catello, Juvenal. IX, 61: *van daar* 1) *Tropisch, d. i. die iets tot tijdverdrijf en tot vermaak doet, bij voorb.* luſor amorum, Ovid. Triſt. IV, 10, 1, i. e. *die minnedichten maakt.* 2) *die den ſpot met een ander drijft, iemand voor den zot houdt,* Plaut. Amph. II, 2, 62.

LUSORIĒ, *ſpeelend, bij voorb.* heredem non cauſam agentem, ſed luſorie agentem, Pandect. XXX. Leg. 50, i. e. *met de partij onder eenen deken liggende.*

LUSORĬUS, a, um, 1) *tot het ſpel behoorende, bij voorb.* alveus, Plin. H. N. XXXVII, 2: pila, Plin. H. N. VII, 56: *van daar* Luſorium (*misſchien* ſcil. aedificium), Lamprid. in Heliog. 25, *eene plaats, waar geſpeeld wordt: van daar, als 't ware, ſpeelende, d. i. hier en daar vaarend, bij voorb.* naves, Ammian. XVII, 2, 4: *ook enkel* luſoriae ſcil. naves, Vopiſc. in Bonoſ. 15. 2) *tot kortswijl, tot tijdverdrijf, tot ſpeelen dienende, kortswijlig, bij voorb.* quaeſtio, Plin. H. N. VII, 53: ſpectaculum, Senec. Ep. 80: arma, Ibid. 117 poſt med.: triremes, Ibid. Benef. VII, 20: fulmina, Ibid. Nat. Quaeſt. II, 44: 3) *het geen tot jok of boert geſchiedt, bij voorb.* nomen, Senec. Benef. V, 8: fulmina, *zie hier voor: van daar zonder uitwerking, niet geldende, bij voorb.* imperium, Pandect. XLIII, 11, 7: minae, Ibid. XXXV, 3, 4.

LUSTRĀLIS, e, 1) *de zuivering van zondenſchuld of de verzoening der Goden betreffende, bij voorb.* ſacrificium, Liv. I, 28, *zoen-offer, zuiverings-offer:* aqua, Ovid. Pont. III, 2, 73, *wijwater:* exta, Virg. Aen. VIII, 183: hoſtiae, Apul. in Apol. p. 304: ſaliva, Perſ. II, 33: vota, Valer. Flacc. III, 414: caput, Senec. Agam. 163: 2) *een tijd van vijf jaaren betreffende, alle vijf jaaren geſchiedende, bij voorb.* certamen, Tacit. Ann. XVI, 4: *dus ook* aurum, Inſcript. Gruter. p. 347. n. 4, i. e. *het geld, dat alle vijf jaaren van de Kooplieden betaald wordt:* cenſus, Ulpian. regular. tit. 2.

LUSTRĀMEN, inis, n. i. q. luſtramentum, *zuiveringsmiddel,* Valer. Flacc. III, 442.

LUSTRĀMENTUM, i, n. i. q. luſtramen, *zuiveringsmiddel, bij voorb.* ſi quis luſtramenti cauſa dederit cantharides, Pandect. XLIX, 8, 3, i. e. *zuiveringsmiddel bij hoererij enz., ten zij het is middel van aanprikkeling tot geilheid.*

LUSTRĀTĬO, onis, f. 1) *zuivering door offer,* Colum. II, 22: ſacro luſtrationum peracto, Liv. XL, 6. *Omdat dergelijke offers rondöm de genen, voor welke het geſchiedde, rond gedragen werdt: van daar* 2) *doorwandeling, bereizing, bij voorb.* municipiorum, Cic. Phil. II, 23: ſolis, Cic. Nat. D. I, 31, i. e. *zonneloop:* ferarum, Cic. Tuſc. V, 27.

LUSTRĀTOR, oris, m. 1) *een zuiveraar,* 2) *een doorreizer, bij voorb.* orbis, Apul. Apol. ante med. p. 288. Elm.

LUSTRĬCUS, a, um, *zuiverend, bij voorb.* dies, Sueton. Ner. 6, *is de achtſte of negende dag na de geboorte, wanneer het kind door offers gezuiverd werdt en eenen naam kreeg: het geen bij de* Jooden *de dag der beſnijdenis, bij de* Christenen *de doopdag is.* Feſtus *zegt, dat het bij meisjens de achtſte, bij jongens de negende dag na de geboorte is:* cf. Arnob. 3. Macrob. Sat. I, 16 poſt med.

LUSTRIFĬCUS, a, um, i. q. luſtralis, *zuiverend, bij voorb.* cantus, Val. Flacc. III, 448.

LUSTRO, avi, atum, are, I) *van* luo *of* lavo, *met zekere godsdienſtige plegtigheden, bijzonder, door het ronddragen van een offer, zuiveren of wijden, bij voorb. de landerijën,* Cato R. R. 141, *alwaar er eene beſchrijving van ſtaat:* oves, Ovid. Faſt. IV, 735: Capitolium, Liv. III, 35: juvencos vitula caeſa, Tibull. I, 1, 25: aliquem taedis, Ibid. I, 2, 61: aliquem flammis, aqua, ſulphure, Ovid. Met. VII, 265: Jovi luſtrari i. e. ſe luſtrare, Virg. Aen. III, 279: cf. Ibid. VI, 229. ſeq., *alwaar er eene beſchrijving van ſtaat:* exercitum ſuovetaurilibus, Liv. I, 44: *dus ook bij de* Macedoniërs, Liv. XL, 6, *alwaar eene beſchrijving ſtaat:* cf. Curt. X, 9: populum, Cic. ad Div. I, 45: coloniam, Ibid.: urbem, Liv. XXI, 62. XXXV, 59. XLV, 16: *van daar wegens de zuivering wegdoen, dooden, bij voorb.* multa alia, Cic. Tuſc. II, 9 extr. e Sophocle, *ten zij het is, verrichten: van daar* 1) *monſteren, bij voorb.* exercitum, Cic. Att. V, 20. Hirt. B. G. VIII, 52, *dewijl de monſtering met dergelijke zuiverings-offers gepaard ging: van daar Tropisch, monſteren, d. i. bezien, betrachten, waarnemen, bij voorb.* oculis, Petron. 11, *of* lumine, i. e. *met het oog,* Virg. Aen. VIII, 153, *en zonder* oculis *of* lumine, *bij voorb.* animas, Ibid. VI, 681: veſtigia alicujus, Ib. XI, 763: luſtro, quae ſit circum me copia, Ibid. II, 564: *ook met de ziel, bij voorb.* omnia ratione animoque, Cic. Off. I, 17, i. e. *beſchouwen, overwegen:* 2) *rondgaan, doorloopen, doorwandelen, bereizen: dewijl het offer, gelijk gezegd is, rondgedragen werdt, bij voorb.* Aegyptum luſtravit, Cic.

Cic. Fin. V, 29: terras, Cic. Tusc. IV, 19: montes, Plin. H. N. VI, 27: Rhodopen, Horat. Od. III, 25, 12: aequor navibus, Virg. Aen. III, 385: muros equo, Ibid. IX, 58: pericula, Ibid., i. e. *in gevaar gaan*: aliquem choreis, Ibid. X, 224, i. e. *om iemand rond dansen, dansend omringen*: omnia eundo, Ovid. Met. V, 464, *alwaar* eundo *te veel is*, *ten zij het is*, *beschouwen*, *betrachten*: stella Mercurii anno signiferum lustrat orbem, Cic. Nat. D. II, 20, *doorloopt*: sidera lustrant alia majorem orbem alia minorem, Cic Univ. 9: *ook zou men hier toe kunnen brengen* Postera Phoebea lustrabat lampade terras Aurora, Virg. Aen. IV, 6: Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras, Virg. Aen. IV, 607: Cynosura verticem coeli lustrat, Cic. Nat. D. II, 41 ex Arat. *en meer, doch, alwaar het ook verlichten kan zijn: ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* signa lustrantia, Cic. Arat. 225: cf. Virg. Aen. XII, 467: *van daar verrichten, op zich nemen, doen, bij voorb.* pericula, Virg., *zie hier voor*: multa alia, Cic. Tusc. II, 9 extr. e Sophocle, *zie hier voor*. II) *van* lux (*van daar* illustris cet.), *verlichten, licht maken, bij voorb.* delphinus haud nimio lustratus nitore, Cic. Arat. 92: lustrantes lumine furas, Ibid. 445: partibus stellis — coeli verticem lustrat cynosura, Cic. Nat. D. II, 41, *alwaar het ook kan zijn, doorwandelen, doorloopen: dus ook* Postera Phoebea lustrabat lampade terras aurora, Virg. Aen. IV, 6: lustrabat lampade terras orta dies, Ibid. VII, 148: terrarum flammis opera omnia lustrans, Ibid. IV, 607. *Van daar zichtbaar maken, aantoonen, laten zien, bij voorb.* Alvum, crura, humeros — lustrans, Cic. Arat. 460: *van daar verrichten, doen, gevolglijk laten zien, bij voorb.* multa alia, Cic. Tusc. II, 9 e Sophocle, *zie hier voor*.

LUSTROR, atus sum, ari, *openbare hoerhuizen bezoeken, zich daar bevinden*, Plaut. Pseud. IV, 7, 6. Ibid. Cas. II, 3, 29: *dus ook* lustrans, *bij voorb.* quem fumum facis in lustris, circum oppida lustrans, Lucil. ap. Non. 4. n. 277.

LUSTRUM, i, n. *van* luo *of* lavo, 1) *eene plaats, waar men zich baadt: van daar de plaats, waar in de zwijnen, als 't ware, om zich te baden, wentelen, mestput, mesthoop, vuilte*, Varr. R. R. II, 4. §. 8: cf. Fest. 5, *die zegt* Lacuna, quam alii — lustrum dicunt: *van daar* 2) *in 't gemeen, het verblijf der beesten in het woud, wildhol, wildbaan, bij voorb.* lustra ferarum, Virg. Georg. II, 471. Aen. III, 646: *ook enkel* lustra, Ibid. IV, 151. XI, 570, *doch, alwaar het ook bosch, woud, kan zijn: van daar* lustra *voor bosch, woud, bij voorb.* Narcissum per devia lustra vagantem, Ovid. Met. III, 146 *en* 370. Virg. Aen. IV, 151. XI, 570, *zie hier voor*: 3) *verblijf op hoerenplaatsen, hoerhuis, hoerenwinkel, liederlijke plaats, zuip- en hoerengelag, bij voorb.* in lustris tempus aetatis contumere, Cic. Phil. XIII, 11: cf. Cic. Red. Sen. 6. Lucret. IV, 1130. Horat. Sat. I, 6, 68. Plaut. Asin. V, 2, 17. Curc. IV, 2, 22: jacere in lustra (*voor* lustris), Plaut. Cas. II, 3, 26: *van daar het leven, dat men daar in leidt, hoerenleven, liederlijk leven, bij voorb.* vino lustrisque confectus, Cic. Phil. II, 3 extr.: domus, in qua lustra — versantur, Cic. Coel. 23. 2) *het zuiverings- of zoen-offer, het welk van der Censors bij het einde van zijn ambt, en gevolglijk alle vijf jaaren, voor het geheele volk offerde, wanneer het offer, om het geheele bij een vergaderde volk, rond gedragen werd: van daar* lustrum condere, Cic. Or. I, 41. II, 66. Liv. III, 24 extr. XXXV, 9, i. e. *dit offer verrichten: het welk de eigenlijke en bestendige uitdrukking is, die bij slot zoo veel zeggen wil, als dat de Censuur ten einde is: ten tijde der Koningen deeden dezen dit, zie* Liv. I, 44 extr., *alwaar het tevens kortelijk verklaard wordt, en er bij staat* eo lustro millia 80 civium censa dicuntur: *van daar* sub lustrum censeri, Cic. Att. I, 18 extr., i. e. *bij het einde der Censuur: van daar komen de volgende beteekenissen*, (a) *elk zoen-offer, bij voorb.* lustra sacrificavi, Liv. XLV, 41 in., *alwaar* Gronovius *echter* lustra *bedenklijk vindt*: (b) *een tijd van vijf jaaren, vijfjaarige tijd, zoo als* Varro, L. L. V, 2 extr., *het verklaart: dus ook* hoc ipso lustro cet., Cic. Att. VI, 2 ante med.: quique annorum — —: o lustrum cet., Eumen. in Grat. Act. ad Constant. 13: Troja fuit lustris obsessa duobus, Ovid. Am. III, 6, 27: lustris errante duobus (Ulyss:), Ibid. Art. III, 15: cf. Ovid. Pont. IV, 9, 45. Plin. Ep. IX, 37. Horat. Od. IV, 1, 6. *Alhoewel somtijds maar vier jaaren verstaan worden, wanneer het een tijdperk is, d. i. wanneer er van iet gesproken wordt, dat alle vier jaaren gebeurt*, Ovid. Fast. III, 163, (*zie* c): *dus ook* per singulas intercalationes uno die anticipantibus, rursumque lustro sequenti ordinem servantibus, Plin. H. N. II, 47: & est principium lustri ejus semper intercalari anno cet., Ibid.: *van daar een schouwspel, dat alle vijf jaaren gehouden wordt*, Stat. Sylv. IV, 2, 62: lustro sexto coronatus est, Inscript. ap. Gruter. p. 332. n. 3. (c) *zeker tijdperk van jaaren, bij voorb. van vier, van honderd jaaren enz., bij voorb.* in lustrum accedere debet una dies, Ovid. Fast. III, 163, i. e. *de schrikkeldag moet telkens bij de vier jaaren, of bij het vierde jaar gerekend worden: hier toe behoort* Plin. H. N. II, 47, *zie hier voor: van daar* ingens lustrum, Martial. IV, 1, 7, *een tijd van honderd jaaren, wanneer telkens de* ludi saeculares *gehouden worden*.

LUSUS, a, um, *zie* Ludo.

LUSUS, us, m. 1) *het speelen, een spel, bij voorb.* calculorum, Plin. Epist. VII, 24: aleae, Sueton. Calig. 41: alii lusus, Ovid. Trist. II, 485: liberalis in lusu, Sueton. Aug. 34: lusus Trojae, Ibid. Claudian. 21: Troicus, Senec. Troad. 778: regnum lusu sortiri i. e. talis, Tacit. Ann. XIII, 15: *van daar* lusum ludere *een spel speelen, bij voorb.* qui cum lusum luserant, Gell. XVIII, 13: in lusu duodecim scriptorum, Quintil. XI, 2, 38. 2) *het speelen, schertsen, boerten, en alles, wat men tot vermaak en tijdverdrijf doet, bij voorb.* fuit apti lusibus anni, Ovid. Am. II, 3, 13, *alwaar op de minnevermaken gedoeld wordt*: catulos [illegible] — ad matris lusus ac lasciviae causa, Colum. VII, 12 extr.: virgineis exercent lusibus undas Naides, Ovid. Met. XIV, 556: tantum lusus ista (epigrammata) jocosque putas, Martial. IV, 49, 2: carmine — angusto & brevi lusus vocantur, sed hi lusus non minorem gloriam, quam seria, consequuntur, Plin. Ep. VII, 9: dant de se respondentibus venustissimos lusus, Quintil. V, 13, 46, i. e. *gelegenheid tot boert geven, zich belagchelijk maken*: per lusum atque lasciviam, Liv. I, 5, *uit boert, tot tijdverdrijf enz.* 3) *het onderwijs in de school, d. i. les, schooltoonen, bij voorb.* ut lusum dimittat, Varr. ap. Non. 2. n. 490, i. e. *dat hij de les sluit*.

LUTAMENTUM, i, n. *het geen men met klei of leem besmeert, leemwerk*, Cato R. R. 128.

LUTARIUS, a, um, 1) *in klei of modder te vinden, zich onthoudende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb.* testudo, Plin. H. N. XXXII, 4: 2) *van modder levend, bij voorb.* mullus, Plin. H. N. IX, 17.

LUTENSIS, e, *in den modder levende, of te vinden, bij voorb.* genus purpurarum, Plin. H. N. IX, 27.

LUTEOLUS, a, um, *geelachtig, bij voorb.* caltha, Virg. Ecl. II, 50: viola, Colum. IX, 4.

LUTESCO, ere, *tot modder worden, kleiachtig worden, bij voorb.* quae lutescunt (scil. loca *of* litora), Colum. VIII, 17, 9: terra, Furius Antias ap. Gell. XVIII, 11.

LUTEUM, *zie* Luteus.

LUTEUS, a, um, 1) *met het verwkruid of plant* Lutum, *dat geelachtig verwen zal, geverwd, bij voorb.* chrysocolla, Plin. H. N. XXXIII, 5: *in zoo ver zij het enkel geelachtig heet. Plinius zegt, dat* luteum *een bijnaam is van het berggroen* (chrysocollae): *van daar* 2) *geelachtig, goudgeel, saffraangeel, oranjegeel, bij voorb.* aurora, Virg. Aen. VII, 26: pallor, Hor. Epod. X, 16: palla, Tibull. I, 8 (7), 46: sulfur, Ovid. Met. XV, 351: panis, Plaut. Men. V, 5, 19: gallinae luteo rostro, Plin. H. N. X, 56: *van daar* Luteum, substantive, *het geele, bij voorb. de dooier in een ei, bij voorb.* lutea ex ovis quinque, Plin. H. N. XXX, 15 med. *en elders, bij voorb.* color in luteum languescens, Ibid. XXVII, 13: color in luteum inclinatus, Ibid. XXIV, 15. Not. luteum i. q. lutum, *zie* Lutum.

LUTEUS, a, um, 1) *als klei, of leem, bij voorb.* hirundo luteum sub trabe fingit opus, Ovid. Fast. I, 158: aedificium Plin. H. N. VII, 57: defungit Rheno luteum caput, Hor. Sat. I, 10, 37: *ook als potaarde*, Martial. IV, 49, 16: *van daar Tropisch, slecht, ondeugend, niets waardig, bij voorb.* negotium, Cic. Verr. IV, 14: meretrix, Plaut. Truc. IV, 4, 1: 2) *vol klei, modderig, bij voorb.* pes, Plin. H. N. XXX, 11: *van daar, besmeerd, waar mede het wil, bij voorb.* ceromate, Martial. XI, 48, 5: Vulcanus luteus, Juvenal. X, 132, i. e. *vol roet, berookt*.

LUTO, avi, atum are, 1) *met klei of leem besmeeren, bij voorb.* granaria, Cato R. R. 92: nidos — lutabit hirundo, Calpurn. Ecl. V, 17. 2) *in 't gemeen, besmeeren, bij voorb.* ne lutet [illegible] nitidos ceroma capillos, Martial. XIV, 50, 1: lutatus amomis i. e. delibutus, Pers. III, 104: Not. *Iets anders is* Luo *van* Luo, Varr.

LUTOSUS, a, um, *vol klei, modderig, bij voorb.* terra, Plin. H. N. XVIII, [illegible]: ager, Colum. II, 4: [illegible], Ibid. II, 54.

LUTRA, ae, f. *visch-otter*, Plin. H. N. VIII, 30 extr. XXXI, 11. [illegible] Lytra, Varr. L. L. IV, 13.

LUTULENTUS, a, um, 1) *vol slik, met klei besmeerd, modderig, bij voorb.* [illegible] lus, Ovid. Met. I, 434: [illegible] Met. VII post med. p. [illegible], Ovid. Am. III, 6, 95: [illegible] 2, 75: mala, Martial. IX, [illegible] *in 't gemeen, besmeerd, bij voorb.* [illegible]

zalf, Ibid. VII, 66, 7: 2) *modderig*, *kleiächtig*, *Tropisch*, *d. i. onrein*, *onzuiver*, *bezoedeld*, *leelijk*, *bij voorb.* homo, Cic. Pif. 11. Rofc. Com. 7: vitia, Cic. Pif. 1: lenone iftoc non lutum eft lutulentius, Plaut. Poen. I, 1, 29: *van daar van woorden*, *bij voorb.* Lucilius fluit lutulentus, Horat. Sat. I, 4, 11. I, 10, 50, i. e. *vol flechte woorden.*

LŪTŬLO, are, *met klei befmeeren*; *Tropisch*, *bezoedelen*, Plaut. Trin. II, 2, 15.

LŪTUM, i, n. *eene verfplant, om geel te verwen*, Vitruv. VII, 14, *alwaar anderen* luteum *daar voor in dezelfde beteekenis lezen*, *en* Plin. H. N. XXXIII, 5 Hard. mutabit vellera luto, Virg. Ecl. IV, 44, *alwaar het de kleur daar van is*: *van daar deze kleur*, *bij voorb.* croceum, Virg. Ecl. IV, 44, *zie hier voor*: luto corpora tangit amor, Tibull. I, 9 (8), 52, i. e. *verwt ze geelächtig*: cf. Virg. Cir. 317.

LŬTUM, i, n. (*misfchien van* lutus, a, um, *gewasfchen*, *aangefpoeld enz. de kwantiteit der fijllaben*, *zal hier niet hinderen*: *want deze is van de Dichters dikwijls overtreden*): 1) *vochte of weeke aarde*, *klei*, *bij voorb.* in luto volutari, Cic. Verr. IV, 24: aliquem in luto pervolvere, Terent. And. IV, 4, 38: luto aliquem opplere, Suet. Vefp. 5: tabulationibus, lateribus, lutoque conftraverunt, Caef. B. C. II, 9: crates luto contegere, Ibid. 15: in Narnienfi agro ficcitate lutum fieri, imbre pulverem, Cic. ap. Plin. XXXI, 4: imbre lutoque adfperfus, Hor. Ep. I, 11, 11: luto perfufa porticus, Juvenal. XIV, 66. Not. Plur. luta, Cic. fragm. ap. Non. 3. n. 132: lutum Punicum, Colum. IX, 7, 4, *zekere*, Afrikaanfche *vette klei-aarde*: *van daar* a) pro luto effe, Petron. 44, i. e. *niet geacht worden*, *als klei zijn*: pro luto habere, Petron. 67, *voor klei houden*, *d. i. gering achten.* b) in luto effe, Plaut. Pfeud. IV, 2, 27, *of* haerere, Plaut. Perf. IV, 3, 66, *of* haefitare, Terent. Phorm. V, 2, 15, *in de klei fteken*, *niet voort kunnen*, *in nood zijn.* c) *een laag fcheldwoord*, *gij klei! drek! ftront!* Cic. Pif. 26. Plaut. Moft. V, 2, 45: *dus ook* lutum lenonium, Plaut. Perf. III, 3, 2: lutum, lupanar, Catull. XLII, 13: cf. Lupanar: 2) *ton*, *of pot-aarde*, Tibull. I, 1, 32. Martial. VIII, 6, 2: *van daar Tropisch*, meliore luto finxit praecordia Titan, Juvenal. XIV, 35: cf. Perf. III, 23: 3) *ftof*, *daar de worftelaars zich mede beftrooiden*, Senec. Ep. 88 ante med.: Not. *Men heeft ook* lutus, *bij voorb.* malleus, Claud. Quadrig. ap. Non. 3. n. 132: cf. Infcript. ap. Gruter. p. 903. n. 1.

LŪTUS, i, *klei*, *zie* Lutum *op het einde.*

LUX, cis, f. *alles*, *wat licht of glinftert*, *licht*, *glans*, *bij voorb.* folis, Cic. Fin. III, 14: folis & lychnorum, Cic. Coel. 28: auctor lucis, i. e. Phoebus (*als zon*), Ovid. Met. IV, 258: *en de zon zelve heet* lux publica mundi, *het algemeene wereldlicht*, Ibid. II, 35: fub luce maligna (lunae), Virg. Aen. VI, 270: *verders* viridis lux Smaragdi, Lucret. IV, 1130: gemmae, Plin. H. N. XXXVII, 7: purpurae, Val. Fl. I, 426: ferri, Stat. Theb. VIII, 124: genarum, Ibid. Achill. I, 305: luce coruleus aëna, Virg. Aen. II, 470: aeftatis, Virg. Georg. IV, 52, i. e. *zonnelicht*, *d. i. zomertijd*: *dus ook* brumalis, *wintertijd*, Ovid. Trift. I, 10, 39, *doch*, *het kan ook zijn*, *dag*, *dagen*, *het welk denzelfden zin geeft*: *van daar* luce clarius, Cic. Cat. I, 3. Cic. Coel. 9 extr., *of* luce folis clariora, Cic. Div. I, 3 extr., *van opeubare dingen*: *van daar* 1) *een ftar*, Cic. Arat. 90: 2) *het daglicht*, *de dag*, *bij voorb.* ante lucem, Cic. Or. II, 64. Liv. VIII, 38, *voor dag*: usque ad lucem vigilare, Terent. Eun. II, 2, 47: mortuum ab orco in lucem reducem facere, Ibid. Hec. V, 4, 12, *weder in het daglicht brengen*, *d. i. levend maken*: *doch*, *het kan ook zijn*, *weder in 't levenslicht brengen*: *bij flot is het dezelfde zin*: ad lucem reperto *tegen den morgen*, Suet. Caef. 31: ubi prima lux cet., Liv. V, 28 extr., i. e. *de aanbrekende dag*, *begin van den dag*: *van daar* cum prima luce, Cic. Off. III, 31 *en* Att. IV, 3 poft med., *of* prima luce, Liv. I, 44. Caef. B. G. I, 22. V, 50, *of* cum primo luci, Plaut. Cift. II, 1, 49 (Not. mafcul.), *met het aanbreken van den dag*: *dus ook* cum luci fimul, Ibid. Merc. II, 1, 31, *of* luce claro, Ibid. Aul. IV, 10, 18: luce, Cic. Off. III, 24. Cic. Pif. 10. Virg. Aen. IX, 153, *over dag*, *bij klaaren*, *lichten*, *dag*: *en dus ftaat* luce *of* luci *meermaalen*, *d. i. over dag*, *bij dag*: in lucem quiefcere, Curt. VII, 11 poft med., i. e. *tot aan den morgen*: multa luce revecti, Tacit. Hift. V, 22, i. e. multo die, *als reeds een groot deel van den dag verlopen was*: *ook de dag zelve*, *bij voorb.* centefima lux eft, Cic. Mil. 35: craftina, Virg. Aen. X, 244: natalis, *geboortedag*, Ovid. in Ibin 217: noviffima, Ibid. Met. I, 772, *alwaar het eigenlijk het zonnelicht*, *daglicht is*: his lucibus, Ibid. Faft. III, 398: *van daar* luce, Auct. ad Her. IV, 36. Ovid. Her. XIII, 104. Cic. Off. III, 24, *zie hier voor*: *of* luci, Cic. Phil. XII, 10. Plaut. Caf. IV, 2, 7, i. e. *over dag*, *zie hier voor.* 3) *het levenslicht*, *bij voorb.* negant intueri lucem fas effe, Cic. Mil. 3, i. e. *leven*: *dus ook* videre, Ovid. Met. IX, 778: haec lux hujus vitae, Cic. Cat. I, 6: in lucem fufcipi, Cic. Harufp. 27: lucem adfpicere, luce privare, Cic. Rofc. Am. 22: lucis ufuram dare, Cic. Verr. V, 29: *van daar*, *het leven zelve*, *bij voorb.* corpora luce carentia, Virg. Georg. IV, 231: cf. Aen. IV, 31. Sil. XVI, 539: lucem propriam adcipere, Cic. Cluent. 11, fcil. *door de geboorte*: *te vooren leeft het kind*, *door toedoen der moeder*: *van daar Tropisch*, lucem adferre, Cic. Manil. 12, *of* porrigere, Cic. Or. I, 40, i. e. *hulp*: *doch*, *dit kan ook beneden behooren*: *van daar misfchien* lux mea, *in liefkozingen*, *mijn leven*, *mijn engel*, Cic. ad Div. XIV, 2. Ovid. Trift. III, 3, 52. Plaut. Mil. IV, 8, 34: 4) *het zien of de oogen*, *bij voorb.* damnum lucis adimtae, Ovid. Met. XIV, 197: ficca luce, *met drooge oogen*, Rutil. I, 165: effoffa lux, Stat. Theb. XI, 585: 5) *het licht*, *Tropisch*, *d. i.* a) *het gezicht van ellen of van het publiek*, *de zichtbaarheid*, *het publiek*, *de groote wereld enz.*, *bij voorb.* benefacta in luce collocari volunt, Cic. Tufc. II, 26, i. e. *willen gezien worden*: in luce atque in oculis civium magnus, Cic. Senect. 4: Ifocrates luce forenfi caruit, Cic. Brut. 8, i. e. *heeft geen deel aan de groote wereld genomen*, *zich niet openlijk vertoond*, *bij voorb. in het fpreken tot het volk enz.*: lucem non adfpicere, carere publico, Cic. Harufp. 23. i. e. *zich achter houden*, *ingetogen houden*, *zich niet openlijk vertoonen*: res occultas in lucem proferre, Cic. Acad. IV, 19: virtutem non latere in tenebris neque effe abutam, fed in luce Afiae, in oculis clariffimae provinciae — pofitam, Cic. Q. Fr. I, 1, 2, i. e. *in het oog van Afië*, *voor de groote wereld in* Afië, *enz.*: commentatio in veritatis lucem proferenda eft, Cic. Or. I, 34, i. e. *in 't publiek*, *in de groote wereld*, (*bij voorb. richters*, *volk enz.*): *want* veritas *is hier de wezenlijkheid*: Dejotarus veftram familiam e tenebris in lucem vocavit, Cic. Dejot. 11, i. e. *in de groote wereld*, *in opzien.* b) *licht*, *d. i. verlichting*, *verklaring*, *opheldering*, *bij voorb.* fententiae auctoris lucem defiderant, Cic. Nat. D. I, 5: hiftoria lux veritatis, Cic. Or. II, 9: ratio quafi quaedam lux lumenque, Cic. Acad. IV, 8 poft med.: c) *licht*, *d. i. opwekking*, *verheuging*, *leven*, *bij voorb.* lux immortalitatis & fapientiae tuae mihi oboritur, Cic. Ligar. 3: lux adfulfit civitati, Liv. IX, 10 in.: lux veniffe quaedam & fpes — videretur. Cic. Phil. X, 6: lucem adferre reip., Cic. Manil. 12: lux videbatur oblata, Cic. Phil. I, 2: d) *licht*, *d. i. heldere*, *vrolijke*, *omftandigheden*, *hulpe*, *bij voorb.* ex tenebris lucem in republica difpicere coepiftis, Cic. red. Sen. 3: lux veniffe quaedam & fpes reipublicae videbatur, Cic. Phil. X, 6: lucem adferre reip., Cic. Manil. 12: lucem ingenii porrigere civibus, Cic. Or. I, 40 extr.: lux videbatur oblata, Cic. Phil. I, 2 in.: e) *licht*, *d. i. fieraad*, *opfchik*, *bij voorb.* hanc urbem, lucem orbis terrarum, Cic. Cat. IV, 6: Cicero lux doctrinarum altera (*naast* Homerus), Plin. H. N. XVII, 5: *ook fieraad*, *aanzienlijkheid*, *bij voorb.* genus fine luce, i. e. *onaanzienlijke*, *onvermaarde familie*, Sil. VIII, 248: *van daar* in luce Afiae, i. e. *in Afië*, *een zoo aanzienlijk gewest*, Cic. Q. Fr. I, 1, 2, *zie hier voor.* 6) mea lux, Cic. ad Div. XIV, 2. Ovid. Trift. III, 3, 52. Plaut. Mil. IV, 8, 34, *mijn licht! een liefkozend woordjen*, *waarfchijnlijk*, *mijn leven*: *mijn engel!* *gevolglijk behoort het tot* n. 3. Not. (a) lux, gen. mafcul., *bij voorb.* cum primo luci, Plaut. Cift. II, 1, 49: luce claro, Plaut. Aul. IV, 10, 18: (b) Abl. luci *voor* luce, i. e. *over dag*, *bij dag*, *bij het licht*, Cic. Phil. XII, 10. Plaut. Caf. IV, 2, 7: *dus ook* cum luci, *zie boven*: *dus ook* in luce, *bij 't licht*, *of over dag*, Lucret. V, 3, 55: *ook leest* Bentley Terent. Ad. V, 3, 55 cum primo luci *voor* cum primo lucu: (c) *de Ouden hebben ook* lucu *voor* luce *gezegd*, (*zoo als* diu *voor* die) *van het oude* Lucus, us, *bij voorb.* cum primo lucu, Terent. Ad. V, 3, 55, *met het aanbreken van den dag*: *doch*, Bentley *leest* luci.

LUXO, are, *verwrikken*, *bij voorb.* luxatum fi quod eft, fanum faciet, Cato R. R. 157: corpora luxata, Plin. H. N. XXXI, 6 extr.: articulus luxatus, Ibid. XXX, 9: cornua luxata, Ibid. VIII, 45: cf. Senec. Ep. 104 med.: *van daar Tropisch*, *d. i. uit zijnen ftand brengen*, *bij voorb.* vitium radices, Plin. H. N. XVI, 24 med., fcil. *in het ploegen*: ne luxetur calamus, Ibid. 14: machinas, Plin. H. N. XXXVI, 15 poft med.

LUXOR, ari, i. q. luxuriari, *bij voorb.* luxantur i. e. luxuriantur, Feft.

LUXURĬA, ae, f. *en* LUXURIES, ei, f. *de geilheid der boomen*, *gewasfen en des gronds*, *d. i. de te groote vruchtbaarheid*, *en het te rijklijk voedingfap derzelven*, *bij voorb.* in oratione, ut in herbis, — eft luxuries, Cic. Or. II, 23: fegetum, Virg. Georg. I, 621: luxuria foliorum exuberat umbra, Ibid. 191: fi vitis luxuria fe confumferit, Plin. H. N. XVII: 22 &

22: van daar humoris luxuria, Plin. H. N. IX, 1, i. e. overvloed: van daar 1) de moedwil, dartelheid, bij voorb. wanneer men rond springt enz., het welk van de overvloedige goede sappen des ligchaams ontstaat, bij voorb. taurorum, Valer. Flacc. VII, 65: 2) zwelgerij, d. i. bovenmatige verspilling in eten, drinken, kleeding enz., bij voorb. in urbe luxuries creatur, ex luxuria cet., Cic. Rosc. Am. 27: luxuries Hannibalem corrupit, Cic. Agr. I, 7: Lucullus luxuriae auctor, Vellej. II, 33: luxuriam, Cic. Mur. 36. Caes. B. G. II, 15. Nep. Cat. 2 en Phoc. 1: luxuria omni aetate turpis, Cic. Off. I, 34: diffluere luxuria, Ibid. 30: a perdita luxuria revocare, Nep. Dion. 6: domus, in qua lustra, libidines, luxuries, omnia denique cet., Cic. Coel. 23: Not. luxurii voor luxuriei, Gracch. ap. Gell. IX, 14.

LUXURIO, avi atum, are, en LUXURIOR, atus sum, ari, geil zijn, van de aarde, gewassen, enz. d. i. te vruchtbaar zijn, te veel voedzelsappen hebben, overvloed hebben, bij voorb. luxuriat pinguis humus, Ovid. Her. I, 54: seges luxuriabit, Ovid. Art. I, 360: virgae (arborum) luxuriantur, Colum. de arbor. 11: ne (caules) in frondem luxurient, Plin. H. N. XIX, 6 post med.: dus ook in comas, Ovid. in nuce 20: ager adsidua luxuriabat aqua, Ovid. Fast. IV, 644: van daar iets in menigte, of overvloed, hebben of gebruiken, bij voorb. faciem decet deliciis luxuriare novis i. e. valde ornatam esse, Ovid. Her. XVI, 192: Ook van grooten wasdom van menschen en dieren; van menschen, bij voorb. cujus corpus in tam immodicum modum luxuriasset i. e. crevisset, Gell. VII, 22: van paarden, bij voorb. luxuriatque toris animosum pectus, Virg. Georg. III, 81: van daar 1) Tropisch, geil zijn, d. i. te vruchtbaar, en buitensporig zijn, bij voorb. ingenium luxurians, Plin. H. N. XVIII, 2: luxuriantia compescet, Horat. Ep. II, 2, 122: 2) Tropisch, geil zijn, d. i. moedig zijn, dartel of vrolijk zijn, springen, huppelen, bij voorb. ut serpens luxuriare solet, Ovid. Met. IX, 267: luxuriant membra, Ovid. Met. VII, 292, i. e. geven groote vlugheid te kennen: ludit & in pratis luxuriatque pecus, Ovid. Fast. I, 156: equus luxurians, Virg. Aen. XI, 496: dus ook ventus, zie beneden: van daar Tropisch, dartel zijn, te zeer in vreugde en vermaak uitspringen, buitensporig zijn, zwelgen, bij voorb. Animi otio luxuriarentur, Liv. I, 19: Capuam luxuriantem felicitate, Liv. XXIII, 2: vereor, ne haec laetitia luxuriet, Liv. XXIII, 12: laeta principia magistratus ejus nimis luxuriavere, Liv. III, 33 in.: fauces (leonis) luxuriata i. e. luxuriose faturata, Stat. Theb. II, 676: ventus luxurians, Apul. Met. X post med. p. 254 Elm., i. e. dartel, uitgelaten: sic (litera mea) tecum meo luxuriata malo, Ovid. Trist. V, 1, 44: Luxuriant animi rebus plerumque secundis, Ovid. Art. II, 437: nimia gloria luxuriare & evanescere vividum Caesonis ingenium, Liv. II, 48: ook seq. Accusat. verzwelgen, bij voorb. lanuli — luxuriantur opes, Petron. fragm. XXI, 4.

LUXURIOSE, 1) dartel, uitspoorig, bij voorb. neve haec laetitia nimis luxuriose eveniat, i. e. in buitensporigheid veranderen, Cato ap. Gell. VII, 3 ante med. 5. 14: exercitum luxuriose habuerat, Sallust. Cat. 11, i. e. alle buitensporigheid, allen moedwil, veroorloofde; doch, het kan ook zijn losbandig: vivere luxuriose cum libidinosis, Cic. Coel. 6: doch, het kan ook zijn losbandig, bij slot is het geen groot onderscheid. 2) overdadig, zwelgend, bij voorb. vivere, Cic. Coel. 6, zie hier voor: exercitum habere, Sallust., zie hier voor: luxuriosius fercula struere, Colum. prooem.: luxuriosius epulari, Nep. Paus. 3.

LUXURIOSUS, a, um, geil, d. i. te vruchtbaar, buitensporig in wasdom, bij voorb. frumenta, Cic. Or. 24: seges luxuriosa, Ovid. Fast. I, 690: vitis, Colum. V, 6 extr., i. e. te zeer in het hout wassend: van daar, overmatig, zeer rijklijk, bij voorb. otium, Sallust. Jug. 95 (100): doch, het kan ook zijn, zwelgend, of rijk, met alle voorraad rijklijk verzien, bij voorb. oppida Asiae luxuriosissima, Memmius ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 165; doch, het kan ook zijn, zwelgend: van daar 1) Tropisch, geil, d. i. buitensporig, dartel, bij voorb. laetitia, Liv. II, 21: dictum luxuriosissimum, Colum. VIII, 16, 3: amor, Ovid. Remed. 746, i. e. wanneer men van dartelheid niet weet, hoe men den minnaar behandelen zal, preutsch tegen hem is enz. 2) buitensporig in levenswijze, en verkwisting, zwelgend, wellustig, bij voorb. homo, Cic. Phil. II, 27. Fin. II, 7 extr. Nep. Alcib. 1: nihil luxuriosius (scil. illo homine), Cic. Pis. 27: dea, Ovid. Fast. VI, 172: otium, Sallust. Jugt. 95 (100): oppida Asiae, Memmius ap. Serv., zie hier voor: vestitus delicatior & luxuriosus, Varr. ap. Non. 14. n. 33: convivium, Justin. XI, 10.

LUXUS, us, m. 1) verwrikking, Apulej. Flor. 3. in. p. 354 Elm. 2) de geile vruchtbaarheid, der aarde en der gewassen: van daar a) moedwil, dartelheid, bij voorb. in hoererij, Tacit. Hist. IV, 14. avaritia ac luxu. b) bovenmatige verkwisting, en pracht, in eten, drinken, kleeding, Cic. Verr. III, 25 post med. Terent. Ad. IV, 7, 42. Virg. Aen. IV, 193. Sallust. Cat. 53 (57): solutus luxu, Quintil. III, 8 ante med.: per luxum & ignaviam agere, Sallust. Jug. 2: se luxu (voor luxui) — dare corrumpendum, Sallust. Just. 6. Ook Pluralis, Sil. XI, 402. Lucan. X, 110. c) pracht, bij voorb. regalis, Virg. Aen. I, 637 (641), en regificus, Virg. Aen. VI, 605, koninglijke pracht: eruditus, Tacit. Ann. XVI, 18.

LUXUS, a, um, verwrikt, verstuikt, bij voorb. pes, Sallust. ap. Prob.: membra, Fest.

LYAEUS, i, m. waarschijnlijk van λύω solvo, gevolglijk i. q. solvens curas, zorgen ontnemend, de zorgenlozer, zorgentreker; gevolglijk schijnt het eigenlijk een Adject. te zijn, scil. deus cet. 1) een toenaam van Bacchus, Ovid. Am. III, 15, 17. Met. IV, 11: ook pater Lyaeus, Virg. Aen. IV, 58, alwaar het adjective staan kan. 2) de wijn, bij voorb. curam dulci Lyaeo solvere, Horat. Epod. IX, 38: cf. Ibid. Od. I, 7, 22. Ovid. Am. II, 11, 49: Latius, Sil. III, 370: het schijnt ook hier een Adject. te zijn, scil. latex. Not. Adject., bij voorb. latex Lyaeus, Virg. Aen. I, 686 (690), het Bacchische vocht, d. i. wijn: cf. hier voor.

LYCHNITES, ae, m. lichtend, bij voorb. lapis, Plin. H. N. XXXVI, 5 post init., een soort van marmer, omdat hij bij licht gebroken werd (ad lucernas caederetur), gelijk Varro aldaar zegt.

LYCHNITIS, idis, f. lichtend, scil. herba, Plin. H. N. XXV, 10, eene plant, die tot lemmetten gebruikt werd.

LYCHNOBIUS, i, m. die bij licht, of kaarsen, lampen enz. leeft, gevolglijk van den nacht den dag maakt, Senec. Ep. 122 extr.

LYCHNOCHUS, i, m. een werktuig, om licht te bevatten, kandelaar, Cic. Q. Fr. III, 7. Suet. Caes. 37 en Dom. 4. Plin. H. N. XXXIV, 3.

LYCHNUS, i, m. i. q. lucerna, een brandend licht, een licht, kaars, fakkel, lamp enz., Cic. Coel. 28 extr. Virg. Aen. I, 726 (730). Stat. Theb. I, 521. Enn. en Lucil. ap. Macrob. Sat. VI, 4. Lucret. V, 296.

LYCOPHOS, i. e. het aanbreken, lichten van den dag, Fest. en Macrob. Sat. I, 17.

LYGDINUS LAPIS, zekere witte steen, die in Tauro i. e. op den berg Taurus, of op Paros (want Hard. leest in Paro) gevonden werd, Plin. H. N. XXXVI, 8. Isidor. Orig. XVI, 5. Daar voor staat, (naar het schijnt) Lygdos, i, f., Martial. VI, 13, 3. VI, 42, 21: van daar schijnt Lygdinus het Adjectivum daar van te zijn.

LYGDOS of LYGDUS, i, f., zie Lygdinus.

LYMPHA, ae, f. water, bij voorb. fluvialis, Virg. Aen. IV, 635: putealis, Lucret. VI, 1172: lymphae loquaces desiliunt, Horat. Od. III, 13, 16: abite lymphae, vini pernicies, Catull. XXVII, 5: sancta fontis lympha Castalii, Senec. Oedip. 229: cf. Ovid. Met. II, 459. Val. Fl. III, 428: ook het water, dat met allerhande sappen bezwangerd is, Virg. Aen. XII, 420: Lympha intercus, Seren. Sammon. c. 27 v. 501, waterzucht. Not. 1) lymphum voor lympharum, Varr. ap. Non. 2. n. 857. 2) Varro R. R. I, 1, 6. roept, onder de Godheden van den Akkerbouw ook Lympha mede aan, hij zegt: Nec non etiam precor Lympham ac Bonum Eventum, quoniam sine aqua omnis arida ac misera agricultura cet., gevolglijk, beschouwde hij Lympha als eene Godin: de zin is; ik wensch water: en misschien is precor hier, ik wensch; gevolglijk zou het niets bijzonders zijn.

LYMPHATICUS, a, um, 1) i. q. lymphatus, ontsteld, buiten zich zelven, krankzinnig, begeest, verstandeloos, bij voorb. van schrik enz., bij voorb. homo, Plin. H. N. XXV, 5 extr.: vidui lymphaticus, Apul. Met. VIII post med. p. 213: lymphatico ritu, Ibid. IV post med. p. 153: pavor, Liv. X, 28: metus, Senec. Ep. 13: helleboro purgatur lymphaticus error, Seren. Samm. c. 27 v. 507, i. e. krankzinnigheid: of ook waterzucht: van daar boertend nummi lymphatici, Plaut. Poen. I, 2, 132, onzinnig, d. i. die gaarn uit de zak willen. 2) waterig, bij voorb. error, Seren. Samm., zie hier voor, d. i. waterzucht, al waar sommigen humor voor error lezen.

LYMPHATIO, onis, f. krankzinnigheid, onzinnigheid, verstandeloosheid, Plin. H. N. XXXIV, 15. XXXVII, 5 extr.

LYMPHATUS, us, m. i. q. lymphatio, Plin. H. N. XXXVII, 10.

LYMPHATUS, a, um, zie Lympho.

LYMPHO, avi, atum, are, [illegible] stellen, maken dat hij uit zich zelven raakt, tot den hoogsten trap van [illegible] brengen, zoo dat hij zijn verstand niet magtig is, krankzinnig maken: [illegible]

Digitized by Google

quem, bij voorb. urbem, Val. Fl. III, 47. Stat. Theb. VII. 113 en 662: van daar lymphari, krankzinnig worden, het verstand verliezen, bij voorb. hac herba pota lymphari homines, Plin. H. N. XXIV, 17 post med. van daar lymphatus, a, um, buiten zich zelven gebragt, tot den hoogsten trap van ontsteltenis gebragt, zich zelven niet bewust, verstandeloos, zinneloos, krankzinnig, zoo als bij voorb. iemand is, die van een spook gejaagd zal zijn, bij voorb. homo Liv. VII, 17. Curt. IV, 12. Virg. Aen. VII, 377: animus, Tacit. Hist. I: 82: mens, Horat. Od. I, 37, 14: pectora, Ovid. Met. XI, 3: metus, Lucan. VII, 186: cursus, Sil. I, 459: corpora boum, Ibid. VII, 357: urbs, Stat. Theb. X, 5, 77: lymphatum aliquem agere (i. e. reddere), Plin. H. N. XXXI, 2 ante med.: ook staat ook lymphans i. q. lymphatus, bij voorb. corum religione lymphantes, Apul. de mundo med. p. 65 Elm.: animus lymphans, Plin. H. N. XXVII, 12 post init. Van daar men lymphor, ari (Depon.) kan aannemen, d. i. krankzinnig zijn.

LYMPHOR, oris, m. i. q. lympha, water, Lucil. ap. Non. 3. n. 109.

LYNCURIUM (i. e. uit de pis van den lochs bestaande), een edelgesteente of barnsteen, die uit de pis van de lochs verhard zal zijn, Plin. H. N. VIII, 38. XXXVII, 3 extr.: cf. Ovid. Met. XV. 413 seqq. en Solin. 2 (8).

LYNX, cis, f. & m. een lochs, Virg. Ecl. VIII, 3. Georg. III, 264. Plin. H. N. XXVIII, 8 extr. Ovid. Met. III, 668. IV, 25. V, 660. Horat. Od. IV, 6, 23.

LYRA, ae, f. 1) het snaartuig of de Lier der Ouden, naar onze wijze, cither, luit, harp, Ovid. Her. III, 118. Fast. V, 105. Am. III, 12, 40: lyra canere laudes, Ibid. Art. III, 50. Mercurius zal ze uitgevonden, en aan Apollo vereerd hebben, Horat. Od. I, 10, 6: daarom draagt Apollo haar, Ovid. Remed. 705. Zij wordt dikwijls aan de Dichters, bijzonder aan de Oden-Dichters toegekend, als of zij hunne gedichten daar op speelden, of er naar schikken, bij voorb. Pindaricae fidicen lyrae, Ovid. Pont. IV, 16, 28: Aeoliae Lesbis amica lyrae, Ibid. Am. II, 18, 26: cf. Pont. III, 4, 45: imbellis, Horat. Od. I, 6, 10: jocosae, Ibid. III, 3, 69: inferiore lyra, Stat. Theb. X, 440: van daar Lierdichten, d. i. Oden: een Lierdichter, d. i. Oden-Dichter. 2) de Lier, een gesternte, anders, Fides genoemd, Ovid. Fast. I, 315. Colum. X, 79. Hygin. Astron. III, 6: cf. Varr. R. R. II, 5, 12, alwaar in 't Griekesch λύρας staat Ed. Gesn.

LYRICEN, inis, m. i. e. qui lyra canit, die op de Lier (der Ouden) of cither, speelt, bij voorb. Stat. Sylv. IV, 7, 19, i. e. Misenus.

LYRICUS, a, um, lierisch, d. i. de Lier der Ouden of de cither, luit, betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. soni, Ovid. Fast. II, 94: modi, Ibid. Her. XV, 26, regnator cohortis Lyricae i. e. Pindarus, Stat. Sylv. IV, 7, 5: vates, Horat. Od. I 1, 35, i. e. een Lierdichter, Oden-dichter: senex, Ovid. Trist. II, 364, i. e. Anacreon: van daar Lyrici, Quintil. IX: 4 ante med., scil. poëtae, Lierdichters, d. i. Oden-dichters: dus ook in 't Griekesch, bij voorb. poëtarum, qui λυρικοὶ a Graecis nominantur, Cic. Or. 55: Lyrica, scil. carmina, Plin. Epist. III, 1. VII, 17, Lierzangen, d. i. Oden, zie Lyra.

LYRISTES, ae, m. die op de Lier (der Ouden) speelt, citherspeler, luitspeler, Plin. Ep. I, 15. IX, 17 en 36.

LYSIS, is, f. i. e. solutio, ontbinding, opening, Vitruv. VI: 1: ook in de bouwkunst een lid van het kornis i. q. sima, Ibid. III, 3. V, 7.

LYTRA, zie Lutra.

LYTRUM of **LYTRON**, i, n. losgeld, rantzoen, Enn. ap. Non. en Fest. Te weten Nonius en Festus haalen dikwijls aan Ennium in Hectoris lytris.

LYTTA, ae, f. de hondworm, d. i. de worm op de tong der honden, waar door zij dol zullen worden, Plin. H. N. XXIX, 5.

M.

M. is de voornaam Marcus, bij voorb. M. Cicero i. e. Marcus Cicero: maar M' is de voornaam Manius. Ook betekent M duizend, bij voorb. M HS. i. e. duizend Sestert. Doch men vindt daar voor meermaalen CIↃ of ook ∞.

MACCUS, a, um, eenvouwig, dom, Apulej. Apol. post med. p. 325 Elm.

MACELLARIUS, a, um, het vleesch en andere levensmiddelen betreffende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb. taberna, Valer. Max. III, 4, 4: ars, Inscript. ap. Gruter. p. 647 n. 5: van daar macellarius, scil. venditor of negotiator, die vleesch, of andere levensmiddelen, te koop heeft, en verkoopt, bij voorb. vleeschhouwer enz., Varr. R. R. III, 2 post med. en 4. Suet. Caes. 26 en Vesp. 19.

MACELLUM, i, n. 1) eene plaats in Rome, waar vleesch, gevogelte, visch, keukengroenten, en andere levensmiddelen verkocht werden, spijsmarkt, Plaut. Aul. II, 8, 3. Liv. XXVII, 11 extr. Cic. Div. II, 27. Varr. L. L. IV, 32: cetariorum, Varr. R. R. III, 17: barathrum macelli, Horat. Epist. I, 15, 31: forum olitorium: hoc erat antiquum macellum, Varr. L. L. IV, 32. 2) het geen daar verkocht wordt, vleesch en andere levensmiddelen, Manil. V, 371: ex horto plebi macellum, Plin. H. N. XIX, 4. in.: barathrum macelli, Horat. Ep. I, 15, 31, zie hier voor. Not. op het macellum stonden de koks te huur, Plin. H. N. XVIII, 11. Not. Macellus voor macellum, Martial. X, 96, 9.

MACELLUS, a, um, wat schraal, of enkel schraal, mager, bij voorb. homo, Lucil. ap. Non. 2. n. 521. Not. Macellus i. q. macellum, zie Macellum.

MACEO, (ui), ēre, schraal of mager zijn, bij voorb. ita cura macet, Plaut. Aul. III, 6, 28: meermaalen schijnt het niet voor te komen.

MACER, cra, crum, 1) mager, bij voorb. taurus, Virg. Ecl. III, 100: solum, Cic. Agr. II, 25 extr.: ostreae macrae, Gell. XX, 8: quem macra subisti, Horat. Ep. I, 7, 33: macerrimae corporis partes, Senec. Ep. 78 ante med.: macerrimi agri, Colum. II, 18: macerrimae stirpes, Colum. III, 10: loca maciora, Ibid. II, 8: ager macrior, Varr. R. R. I, 24. 2) Tropisch, mager, bij voorb. libellus, Martial. II, 6, 10, i. e. klein, dun: si me palma negata macrum reducit, Hor. Epist. II, 1, 181, mager, d. i. misschien, kommervol, treurig.

MACERATIO, onis, f. het inweeken, bij voorb. van de kalk, Vitruv. VII, 2.

MACERESCO, ēre, week worden, murw worden, Cato R. R. 92.

MACERIA, ae, f. een muur, ergens om, bij voorb. om een tuin, wijnberg enz., in te sluiten, het zij uit steen, uit klei enz., en Varro haalt er R. R. I, 14 vier soorten van aan, te weten e lapide, e lateribus coctilibus, e lateribus crudis, ex terra & lapillis: van daar maceriam in horto diruere, Terent. Ad. V, 7, 10: villarum, Sisenna ap. Non. 2. n. 560: sepulcrorum, Pandect. XVIII, 1, 73: herba in maceriis nascens, Plin. H. N. XXV, 5: septa e maceriis ita esse oportere, ut tectorio tacta sint, Varr. R. R. III, 12: sylva tota septa maceriis altis, Ibid. 5 post med.: velut in maceria lapides cet., Apul. Florid. p. 365: cf. Caes. B. G. VII, 69.

MACERIES, ei, f. bekommering, Afran. ap. Non. 2. n. 536.

MACERO, avi, atum, are, iet door vochtigheid week, teder, of murw maken, inwateren, inweeken, pekelen, bij voorb. gezouten visch, Terent. Ad. III, 4, 17: vleesch, Plin. H. N. XIX, 1 med., i. e. roosten: kool, bij voorb. brassicam in aquam, Cato R. R. 156: kalk, Vitruv. VII, 2: fimum adsiduo liquore, Colum. I, 6 post med.: lupinum, vimina in piscina, Ibid.: ova in aceto, Plin. H. N. XXIX, 3: panem, Ibid. XVIII, 11: ramos genistae aqua marina, Ibid. XXIV, 9: intestina piscium sale, Ibid. XXXI, 7 extr.: adeps anseris — frigore gelido maceratus, Ibid. X, 22: van daar 1) murw maken, d. i. verzwakken, krachteloos maken, zeer plagen, uitmergelen, bij voorb. multos iste morbus macerat, Plaut. Capt. III, 4, 22: aliquem macerare fame, Liv. XXVI, 13: cor solum non maceratur, Plin. H. N. XI, 37 sect. 49: muscae crura vitium macerat, Colum. IV, 24 ante med.: Hannibalem, Flor. II, 6: macerare ignibus lentis, Hor. Od. I, 13. 8. 2) murw maken, plagen, bekommeren, uitmergelen, bij voorb. se Terent. And. V, 3, 13. Plaut. Capt. V, 1, 8. Trin. II, 1, 2: aliquem desiderio, Liv. V, 54: mentem, Lucret. III, 838: macerari, Ovid. Her. II, 125. Horat. Od. I, 13, 8, zich plagen, kwellen, beängstigen: cf. n. 1.

Digitized by Google

MACESCO, ĕre, *mager worden, bij voorb. menſchen en beesten*, Plaut. Capt. I, 2, 30. Varr. R. R. III, 16 poſt med. *en* II, 1: *het veld*, Colum. II, 9 poſt med.

MACHAERA, ae, f. *een zwaard*, Plaut. Curc. III, 54. Ibid. Mil. I, 1, 53. II, 5, 51. Suet. Claud. 15. Senec. Benef. V, 24 extr. Not. *boertend voor* mentula, Plaut. Pſeud. IV, 7, 85.

MACHAERIUM, i, n. *een zwaard*, Plaut. Rud. II, 2, 9. Not. Ibid. Aul. II, 9, 1 *kan* Machaerio *ook een naam, en gevolglijk de* Nominativus *zijn: maar is het de* Ablativus, *dan is het een mes, keukenmes.*

MACHAEROPHŎRUS, i, m. *een zwaarddrager, d. i. ſoldaat, trauwant*, Cic. Q. Fr. II, 10.

MACHĪNA, ae, f. *eene machiene, d. i. een kunſtig ſaamgeſteld werk, bij voorb.* machina mundi, Lucret. V, 79: *van daar van een* Amphitheater, Plin. H. N. XXXVI, 15 poſt med., in machina pendens (*voor* ſedens): *en* luxatis machinis, Ibid.: *bijzonder eene machiene, of werktuig tot bereiking of verligting van zeker oogmerk, bij voorb. om ſteenen voort te voeren*, Liv. XXIX, 50 in Cic. Verr. I, 56: *zullen neder te werpen*, Cic. Verr. I, 55: *ſchepen te water te laten*, Horat. Od. I, 4, 2: cf. Ibid. Ep. II, 2, 73. Vitruv. X, 1 ſeqq.: *van daar* 1) *eene ſchouwplaats, waar ſlaven op te koop geſteld werden, bij voorb.* emere amicam de machinis, Q. Cic. de petit. conſ. 2. 2) *een ſtellaadjen, bij voorb. aan een huis, daar de werklieden op ſtaan, bij voorb.* aedificationum, Plin. H. N. XIX, 2 med.: cadere de machina, Pandect. XIII, 6, 5 med.: *dus ook van ſchilders, de ezel*, Plin. H. N. XXXV, 10 extr. 3) *in den oorlog, eene machiene, krijgswerktuig, bij voorb. voor grof geſchut* (balliſta, catapulta), *toorens enz. tot belegeringen*, Salluſt. Jug. 20 (24). Liv. I, 43. Vitruv. X, 19. Virg. Aen. II, 46. Plin. H. N. VII, 56 poſt med. Flor. II, 9: *van daar Tropisch*, a) Iisdem machinis ſperant me poſſe labefactari, Cic. Dom. 11: cf. Agr. II, 18 extr. b) *elke ſtreek, rank, list, listige kunstgreep, bij voorb.* moveo machinas, Plaut. Mil. III, 2, 1: machinabor machinam, Ibid. Bacch. II, 2, 51: ut omnes adhibeam machinas, Cic. ad Brut. Ep. 18: dolum aut machinam commoliar, Cic. Nat. D. III, 29.

MACHINALIS, e, *de machienen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* ſcientia, Plin. H. N. VII, 37.

MACHINAMENTUM, i, n. 1) *machiene*, Liv. XXIV, 34. Tacit. Hiſt. IV, 30. Senec. Ep. 24 med. 2) *Tropisch, d. i. werktuig*, Apulej. dogm. Plat. I p. 9 Elm., *van de werktuigen der zinnen.*

MACHINARIUS, a, um, *de machiene betreffende, daar mede zich bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* mola, Apulej. Met. VII med. p. 194 Elm., i. e. *die van een ezel of paard door hulp eener machiene rond gedraaid wordt:* aſinus, Pandect. XXXII leg. 60 extr. XXXIII, 7, 12 ante med. §. 10, i. e. *deze ezel zelve:* menſor i. e. qui per machinam agros metitur, Pandect. XI, 6, 7: *van daar* machinarius ſubſtantive, *die machienen maakt, of die er op ſtaat en arbeidt, in den laatſten zin ſchijnt het te ſtaan*, Pandect. IX, 2, 31.

MACHINATIO, onis, f. 1) *het vermogen, om iet kunſtigs te ondernemen, of in 't werk te ſtellen, kunſtige onderneming, ſtelling eener zaak in beweging door kunſtige middelen, of op eene kunſtige wijze, bij voorb.* machinatione quadam moveri aliquid videmus, ut ſphaeram, horas cet., Cic. Nat. D. II, 38: Data eſt beſtiis machinatio quaedam, Cic. Nat. D. II, 48: plauſtrorum, navicularum, Vitruv. X, 1 poſt med.: *van daar Tropisch, kunſtige, listige onderneming, kunſtig, listig, middel, list, rank,* (*in 't goed en kwaad*), Cic. Or. II, 17. Pandect. IV, 3, 1 *en* 13. XLV, 1, 36. 2) *eene machiene, bij voorb. in belegeringen*, Caeſ. B. G. II, 30. Liv. XXXVII, 5 extr.: *ook tot andere dingen, bij voorb.* navalis, Caeſ. B. C. II, 10, *ſcheepsmachiene, d. i. daar de ſchepen mede getrokken worden: verders om water aan te leiden*, Hirt. Alex. 6: *om iet in eene rivier vast te maken*, Caeſ. B. G. IV, 17.

MACHINATOR, oris, m. 1) *die eene machiene maakt of uitvindt, bij voorb.* tormentorum, Liv. XXIV, 34: *ook zonder* Genitivus, Senec. Ep. 88 med. Inſcript. ap. Gruter. p. 642. n. 4. 2) *Tropisch, die iet listigs uitvindt, en uitdenkt, een listige uitvinder, bij voorb.* rerum, Cic. Agr. I, 5 extr.: ſcelerum, Cic. Cat. III, 3: omnium, Cic. Roſc. Am. 45: doli, Tacit. Ann. I, 10: fraudis, Senec. Troad. 750: accuſationis, Apul. Apolog. in.: tormentorum, Liv., *zie hier voor.*

MACHINATRIX, tcis, f. *uitvindſter, bij voorb.* [illegible], Senec. Med. 266.

MACHINATUS, us, m. i. q. machinatio, *kunſtige, listige, onderneming, en poging, listige inrichting eener zaak, rank, ſtreek, bij voorb.* ſuo machinatu, Apulej. Apol. poſt med. p. 321 Elm.

MACHINOR, atus ſum, ari, *iet kunſtig uitdenken, of uitvinden, bij voorb.* opera, Cic. Nat. D. II, 59: verſum, Cic. Or. III, 44: haec, Cic. Univ. 3: quod machinata natura eſt, Cic. Nat. D. II, 51: Tritonem aereum, Vitruv. I, 6 ante med.: *van daar* 1) *op iet listigs denken, ergens op bedacht zijn, uitvinden, uitdenken, bij voorb.* aſtutiam, Plaut. Capt. III, 3, 16: *dus ook* machinam (i. e. dolum, aſtutiam), Ibid. Bacch. II, 2, 54: machinare quod lubet, Ibid. Caſ. II, 4, 22: Nihil aliud machinabare, Cic. Dom. 21. 2) *op iet kwaads denken, iemand iet zoeken toe te brengen, bij voorb.* peſtem ſibi, Cic. Nat. D. III, 2[illegible]: peſtem in aliquem, Cic. Cat. I, 1: necem alicui, Liv. I, 51: calamitatem alicui, Auct. ad Her. IV, 8: alicui exitium, Juſtin. XXXIV, 4 *tweemalen*: alicui perniciem, Salluſt. Cat. 18: adverſus hoſtem latronemve, Pandect. IV, 3, 1.

MACHINOSUS, a, um, *kunſtig ſaamgevoegd, bij voorb.* machinoſum alvud obtulit, Suet. Ner. 3.

MACHINULA, ae, f. i. e. parva machina, Feſt. in Inetega *en* Muſticola.

MACHLIS, *zie* Achlis.

MACIES, ei, f. *magerheid*, 1) *van menſchen en beesten*, Cic. Phil. VII, 4 *en* Agr. II, 34. Caeſ. B. C. III, 58. Virg. Georg. IV, 255. Aen. III, 590. Horat. Od. III, 27, 53. Ovid. Met. XIII, 397. Tibull. IV, 4, 5. Colum. VI, 14: hoc facit maciem, Plin. H. N. XXX, 7. 2) *van landerijen en gewasſen, bij voorb.* terrae, Juſtin. XLIV, 3: ſoli, Colum. I, 4: ſeges macie deficiat, Ovid. Faſt. I, 689: corticis, Plin. H. N. XVII, 27 in. Pallad. in Mart. 10 poſt med. 3) *der reden, van uitdrukking*, Auct. Dial. de Orat. (*achter* Tacitus) 21.

MACILENTUS, a, um, *mager, bij voorb.* os Plaut. Capt. III, 4, 114: macilentis malis, Ibid. Aſin. II, 3, 20: *van daar van de aarde, bij voorb.* ſolum, Pallad. Mart. 10.

MACOR, oris, m. *magerheid*, Pacuv. ap. Non. 2. n. 525. *ſommige lezen* Macror.

MACRESCO, ĕre, *mager worden*, Varr. R. R. II, 5 poſt med. Colum. VI, 3. Feſt. in Curionem.

MACRĬTAS, atis, f. *magerheid, bij voorb. van den grond, van den akker*, Pallad. XI, 1: arenae, Vitruv. II, 4.

MACRITŪDO, inis, f. *magerheid, bij voorb. van een mensch*, Plaut. Capt. I, 2, 32.

MACROCŌLUM *of* **MACROCOLLUM**, i, (ſcil. genus chartae), *papier van heel groot formaat, royaal papier*, Cic. Att. XVI, 3 in. XIII, 25 extr. Plin. H. N. XIII, 12: *daar ſchreef men op, als men iet in het net ſchreef, om het aan aanzienlijke lieden te laten lezen. De eerſte ſpelling ſtaat* Cic. Ed. Erneſt.: *de laatſte* Plin. H. N. Ed. Hard., *en* Harduinus *houdt de laatſte ſpelling voor de beste, van* κόλλα i. e. gluten, *omdat de papierblaadjens door lijm plagten ſaamgevoegd te worden. De eerſte ſpelling zou zijn van* κῶλον i. e. membrum.

MACROR, *zie* Macor.

MACTĀBILIS, e, *doodlijk, bij voorb.* plaga, Lucret. VI, 805.

MACTĀTOR, oris, m. *een dooder, bij voorb.* ſenum, Senec. Troad. 1002.

MACTĀTUS, us, m. *het offeren, dooden*, Lucret. I, 100.

MACTE, **MACTI**, *zie* Mactus.

MACTEA, *zie* Mattea.

MACTO, avi, atum, are, *iet ter eere van de Goden ſlachten, offeren, bij voorb.* bidentes, Virg. Aen. IV, 57: hoſtiam, Hor. Od. I, 19, 16: trecentos hoſtiarum modo, Suet. Aug. 15: cf. Ovid. Triſt. IV, 2, 35: placet Achilleos mactata Polyxena Manes, Ovid. Met. XIII, 443. *van daar* 1) *Tropisch, offeren, bij voorb.* aliquem Orco, Liv. IX, 40, i. e. *wijden, beſtemmen, of ſchenken*: pulcam diis, Varr. ap. Non. 4. n. 291. 2) *Tropisch, offeren, d. i. dooden, of enkel dooden, bij voorb.* aliquem ſummo ſupplicio, Cic. Cat. I, 11: aliquem crudeliſſima morte, Cic. Haruſp. 20: damas & apros, Martial. I, 50, 23: cf. Virg. Aen. X, 413: *van daar Tropisch, dooden, d. i. plagen, bekommeren, bij voorb.* quod me mactat, Plaut. Rud. I, 2, 8. 3) *Tropisch, opöfferen, d. i. te niet doen, verdelgen, te gronde helpen, bij voorb.* jus civitatis, Cic. Verr. IV, 11 extr.: aliquem teſtimonio, Cic. Planc. 22. *Dewijl, bij het offeren, de Goden er[illegible] mede beſchonken of vereerd werden: van daar* 4) *beſchenken, vereeren, bij voorb.* aliquem honoribus, Cic. ap. Non. 4. n. 292: Manes extis puerorum, Cic. Vatin. 6: Latinas lacte, Cic. Div. I, 11: Livius reddit magno mactatu[illegible], Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. IX, 6[illegible]: *van daar ironisch, iemand met iet kwaads beſchenken, d. i. iet kwaads [illegible], bij voorb.* aliquem infortunio, [illegible] Poen. III, 1, 14. Terent. [illegible] 8, 39: damno, Plaut. Aul. III, 5, [illegible] malo, Ibid. *en* Enn. ap. Non. [illegible] 5) *verzachten, te vrede [illegible], bij voorb.* Manes, Cic., *doch* [illegible] *ook* 6) *ſtorten of werpen, bij voorb.* [illegible] ves uram aut caſtra [illegible], Acc. ap. Non. Ibid., [illegible] 3 *behoort, d. i. vernietigen, te gronde helpen.*

MACTUS, a, um, 1) *van Goden, vergenoegd, te vrede, bij voorb. met het offer; en hier ſtaat zoo wel* Mactus *als* Macte *voor* mactus, *bij voorb.* mactus ferćto ſis, Cato R. R. 134: macte dape eſto, Cato R. R. 132, i. e. *wees te vrede, laat het u in gunst behagen: dus ook* macte hoc porco piaculo immolando eſto, Ibid. 139. 2) *van menſchen, wanneer meestäl* macte, *ook ſomtijds* mactus, Plur. macti, *ſtaat, vergenoegd, gelukkig wegens enz. of gelukkig gepreзen, gelukkig te roemen, bij voorb.* macti virtute eſſe, Liv. VII, 36: juberem, macte virtute eſſe, Liv. II, 12: macte virtute diligentiaque eſto, Liv. X, 40: macte fortiſſimam civitatem! i. e. o quam felicem cet., Flor. II, 18: macti ingenio eſte, coeli interpretes, Plin. H. N. II, 12 Ed. Hard., *alwaar de Ed. Elzev.* macte *heeft. In 't gemeen is het een gelukwenſchingswoord, geluk, heil u wegens enz. of brave! bij voorb.* macte virtute, Cic. Tuſc. I, 17 *en* Att. XII, 6. Virg. Aen. IX, 641: *of* macte virtute eſto, Senec. Ep. 66 extr.: *dus ook* macte virtute ſimulque his verſibus eſto, Lucil. ap. Serv. ad Virg. loc. cit.: macte virtute diligentiaque eſto, Liv. X, 40: macti ingenio eſte, Plin., *zie hier voor:* macte animo, Stat. Theb. VII, 280: macte toris, Ibid. Sylv. I, 2, 201: macte bonis animi, Ibid. I, 3, 106: macte hac gloria, Plin. Paneg. 46: macte uterque ingenti merito, Ibid. 89. *Ook met den* Genitivus *in plaats van den* Ablativus, *bij voorb.* macte animi, Martial. XII, 6, 7. Stat. Theb. II, 49. *Ook zonder* Caſus, *bij voorb.* macte! Cic. Attic. XV, 29 extr., i. e. *bravo! dat was ſchoon! of, verheug u daar over!* macte o noſtrum genus, Val. Fl. VI, 552. Not. Macte *ſchijnt eigenlijk de* Vocativus *te zijn, en in plaats van den* Nominativus Mactus *te ſtaan. Het zou ook wel het* Adverbium *kunnen zijn, gelijk* bene eſt i. e. bonum, *indien de laatſte ſijllabe lang was. Maar wat eigenlijk* mactus *zij, is moeielijk, om te zeggen.* Servius *gelooft, dat het ſtaat voor* magis auctus: *en dat men, zoo dikwijls men wierook of wijn op het offeraltaer ſprengde, gezegd hebbe:* mactus eſt taurus vel vino vel thure i. e. immolatus eſt. *Veel meer ſchijnt het met* magis, magnus, *vermaagſchapt, en het* Particip. *van een oud* Verbum, mago, maxi, mactum cet., *te zijn, dat misſchien* augere *of zoo iets kan betekend hebben.*

MACULA, ae, f. 1) *elke vlak, of vlek, d. i. een ſtip of iets dergelijks op eene vlakte, waar door deze vlakte bont of gevlekt wordt, gevolglijk* a) *van vlakken, die niet lelijk maken, bij voorb.* equus maculis albis, Virg. Aen. IX, 49: maculis auro ſqualentibus ardens, Ibid. IV, 91: bos maculis inſignis & albo, Ibid. Georg. III, 56: gemma purpurea nigris interpellantibus maculis, Plin. H. N. XXXVII, 10: in ipſis quaſi maculis (terrae), ubi habitatur, Cic. Somn. Scip. 6, i. e. *op de vlakken, ſtippen enz.* b) *van vlakken, die vuil maken, bij voorb.* maculatur corpus maculis luridis, Plaut. Capt. III, 4, 63: Maculas auferre de veſtibus, Ovid. Faſt. III, 821: extrahere, Plin. H. N. XX, 3: in veſte facere, Ibid. XII, 25 poſt med.: e veſte abluere, Ibid. XXVIII, 7 extr.: maculas e facie tollit, Ibid. XX, 2: ruta maculas toto corpore emendat, Ibid. 13 extr.: medetur maculis corporis, Ibid. XXXVI, 19: aquae adſpergo maculam imponit i. e. facit, Petron. 102: combibit (i. e. adſipit) os maculas, Ovid. Met. V, 455: eſt corporis macula, naevus: illi tamen cet., Cic. Nat. D. I, 28: *van daar Tropiſch, een vlek, een ſchandvlek, bij voorb.* Delenda vobis eſt illa macula, bello ſuſcepta, Cic. Manil. 3: maculas furtorum eluere, Cic. Verr. V, 46: vitae ſplendorem adſpergere maculis, Cic. Planc. 12: caerimoniam macula adficere, Cic. Roſc. Am. 39: Maculae ſcelerum, Cic. Dom. 9: effugere maculam avaritiae, Terent. Ad. V, 8, 31: non paucis offendar maculis (in carmine), Hor. Art. 352: eſt hujus ſaeculi labes & macula, virtuti invidere, Cic. Balb. 6: macula familiae, Cic. Cluent. 5: adoleſcentiae maculas ignominiasque praetercam, Cic. Verr. Act. I, 4: ex corpore exigam omnes maculas moerorum tibi, *boertend*, Plaut. Capt. IV, 2, 61: ineſt amoris macula huic homini in pectore, Ibid. Poen. I, 1, 70: aliquid maculae aut inhoneſtamenti in ſe admittere, Apul. Apolog. poſt init. p. 275 Elm. 2) *wegens de gelijkvormigheid, de maas, of het door kunst gemaakte gat of opening in geknoopte dingen, bij voorb. netten enz., bij voorb.* reticulum minutis maculis, Cic. Verr. V, 11: retia grandi macula, Colum. VIII, 15 in.: retia maculis diſtincta, Ovid. Her. V, 19: ſeptum totum rete grandibus maculis, Varr. R. R. III, 11, *alwaar* rete *de* Ablativus *ſchijnt te zijn: van daar van ſpinnewebben*, Plin. H. N. XI, 24 in. 3) *ook heet de edele ſteen* Tehcardios *bij de* Perſen macula, Plin. H. N. XXXVII, 10 extr.

MACULATĬO, onis, f. *bevlekking, d. i. vlakkigmaking*, Apulej. Apol. med. p. 306 Elm.

MACŬLO, avi, atum, are, 1) *vlakkig maken, d. i. bont maken, bij voorb.* telas oſtro, Valer. Flacc. IV, 369. VI, 704. 2) *vlakkig maken, d. i. bevlekken, door vlakken bezoedelen, bij voorb.* corpus maculis luridis, Plaut. Capt. III, 4, 63: terram tabo, Virg. Aen. III, 29: dextram cruore, Ovid. de nuce 157: *van daar Tropiſch, bevlekken, bezoedelen, onteeren, bij voorb.* ſacra loca ſtupro, Cic. Mil. 31: belli gloriam morte turpi, Nep. Pauſ. 5: caſtiſſimos ludos omni flagitio, Cic. Haruſp. 13: partus ſuos parricidio, Liv. I, 13: eo negotio Catonis ſplendorem maculare voluerunt, Cic. Sext. 28: nomen crimine, Virg. Aen. X, 851: metus poenarum maculat praemia vitae, Lucret. V, 1150, i. e. corrumpit: verba maculantia i. e. quae orationem maculant, Gell. XVI, 7.

MACULOSUS, a, um, 1) *vol vlakken, vlakkig, bont, bij voorb.* corium, Plaut. Bacch. III, 3, 29: lynx, Virg. Aen. I, 323 (327): marmor, Plin. H. N. XXXVI, 6: equus coloris maculoſi, Colum. VI, 37. 2) *vol vlakken, d. i. bevlekt, bezoedeld, vuil, bij voorb.* veſtis, Cic. Phil. II, 29: luna, Plin. H. N. II, 9: arena maculoſa ſanguine, Ovid. Art. III, 395: litera ſuffuſas quod habet maculoſa lituras, Ibid. Triſt. III, 1, 15: *van daar Tropiſch, bevlekt, bezoedeld, bij voorb.* ſenatores, Cic. Att. I, 16 ante med.: vir omni dedecore maculoſus, Tacit. Hiſt. III, 38: maculoſum nefas, Horat. Od. IV, 5, 22.

MADEFACĬO, eci, actum, 3. (*en Paſſ.* Madefio, actus ſum) *nat maken, bevochtigen, netten, bij voorb.* Graeciam madefactum iri ſanguine, Cic. Div. I, 32: ſanguis madefecerat herbas, Virg. Aen. V, 330: lanam aceto & nitro, Plin. H. N. XXXII, 7 med.: terram ſuo odore, Ovid. Met. IV, 253: radix in vino madefacta, Plin. H. N. XXVI, 6: imbuti ſanguine gladii vel madefacti potius, Cic. Phil. XIV, 3: vellera bis madefacta fuco i. e. *geverwd*, Tibull. IV, 2, 15: *van daar* 1) *Tropiſch, dronken maken, bij voorb.* ſe vino, Plaut. Pſeud. I, 2, 50: multo madefactus Jaccho (i. e. vino), Colum. X, 309. 2) *inwateren of wateren, bij voorb.* caules, Plin. H. N. XXV, 6 poſt med.

MADFACTUS, *zie* Madefacio.

MADEFĬO, actus ſum, *zie* Madefacio.

MADĔO, ui, 2. *nat zijn, vochtig zijn, bij voorb. van het water, zalf, verf enz., bij voorb.* Natabant pavimenta vino, madebant parietes, Cic. Phil. II, 41: terra madet ſanguine, Virg. Aen. XII, 690: cf. Georg. III, 429: Syene madet, Martial. IX, 36, 7, i. e. *is beregend*; Perſae unguento madent, Plin. H. N. XIII, 1: genae lacrymis, Ovid. Art. III, 378: vindemia, Martial. I, 57, 1, i. e. *is beregend*: capilli madent ſcil. unguento, Ibid. X, 19, 20: *van daar* madens *nat, vochtig, nat gemaakt*, Cic. ſed. Sen. 6. Virg. Aen. IV, 216. Plin. H. N. IX, 45: *en Tropiſch*, flamma, Sever. in Aetna 520, i. e. *vloeijend*: auſter, Senec. Herc. Oet. 7, i. e. *regenachtig*: *dus ook* bruma, Martial. X, 5: deus, i. e. Neptunus, Stat. Sylv. IV, 8, 8: ſudor, Lucret. VI, 1185, i. e. *vloeijend*: *van daar* 1) *ſmelten, van de ſneeuw, bij voorb.* nix madens, Ovid. Her. XIII, 52. 2) *dronken zijn, bij voorb.* vino, Plaut. Truc. IV, 4, 2: mero, Tibull. II, 2, 8: *ook zonder* vino *of* mero, Plaut. Moſt. I, 4, 7. Pſeud. V, 2, 7. Tibull. II, 1, 29: *van daar* madens *dronken*, Senec. Ep. 83. Suet. Claud. 33. 3) *kooken, d. i. gekookt worden*, Plaut. Men. II, 2, 51. Virg. Georg. I, 96. 4) *vol zijn, overvloed hebben van iet, bij voorb.* vites, Plin. H. N. XVII, 4 extr.: Socraticis madet ſermonibus, Horat. Od. III, 21, 9: pocula madeant Baccho, Tibull. III, 6, 5: fercula madent deliciis, Prop. IV, 4, 74: metu, Plaut., *zie hier na:* arte madent ſimulacra, Lucret. IV, 793: *van daar* madens *vol, bij voorb.* jure, Martial. VII, 50: vitiis, Gell. XIII, 8 extr. 5) *zweeten, bij voorb.* metu, Plaut. Moſt. II, 1, 48: collyrae, Ibid. Perſ. I, 3, 12. *Anderen brengen het tot* n. 4. Not. *Het* Perf. *ſchijnt gemeenlijk tot* madeſco *te behooren.*

MADESCO, dui, ĕre, 1) *vochtig worden, nat worden*, Ovid. Met. I, 66. Ibid. Faſt. VI, 198. Celſ. III, 6 med. Perf. madui, *bij voorb.* folia maduerint: Plin. H. N. XXIV, 11 poſt init.: maduere ſanguine, Lucan. II, 149. Val. Fl. III, 391: Cilices nimbis maduere ſuis i. e. perfuſi ſunt croco, Martial. ſpectac. 3, 8. 2) *van daar, week worden, bij voorb.* ne humore madeſcant ungulae, Colum. VI, 3: braſſica madeſcit, Colum. XI, 3 ante med.: triticum madeſcit dulci aqua, Plin. H. N. XVIII, 7 extr.: cf. Colum. X, 398.

MADĬDE, *vochtig, nat, bij voorb.* madide madere, Plaut. Pſeud. V, 2, 7. i. e. *dronken zijn:* cf. Madeo.

MADĬDO, avi, atum, are, *vochtig maken, nat maken, bij voorb.* madidatis ſpongiis tumores comprimere, Apul. Met. VIII poſt med. p. 206 Elm.

MADIDUS, a, um, *nat, vochtig, bij voorb.* faſciculus epiſtolarum aqua madidus, Cic. Q. Fr. II, 12 poſt med.: ſpiritus (*lucht*), Plin. H. N. XXXI, 7: genae, *traanend*, Ovid. Art. I, 660: comae madidae ſcil.

unguento, Ibid. Her. XIV, 30. Am. I, 6, 38: capilli madidi myrrha, Ibid. Met. V, 53: Jupiter madidus i. e. pluvius, Martial. VII, 35: presserat hic madidos nobilis uva lacus. Ibid. IV. 44: radix succo madida, Plin. H. N. XXV, 6 in. Doch, het kan ook hier, vol, zijn: van daar 1) vol water, bij voorb. fossa, Ovid. Trist. V, 6, 37: palus, Ibid. Art. I, 551: van daar misschien Tropisch, memoria, Caecil. ap. Priscian. 6, i. e. een slecht geheugen, als 't ware, als water of waterachtig, d. i. niet vasthoudend. 2) week, bij voorb. madidiora faenora, Plin. H. N. XXVII, 5 extr.: van daar, van spijzen, gekookt, murw gemaakt, Plaut. Men. I, 3, 29. Pers. I, 3, 14: dus ook cicer, Martial. I, 42, 6: madidum de sale sumen erit, Ibid. X, 48, 12: van daar bedorven, rot, vloeiend, bij voorb. jecur tabe madidum, Lucan. I, 621. 3) dronken, Plaut. Aul. III, 6, 36. Amph. III, 4, 18. Martial. VI, 85, 2. IX, 23, 11: van daar madidus dies, Ibid. XIV, 1, 9, i. e. op welken braaf gedronken wordt; ook een dronkelap, Plaut. Asin. V, 2, 9. 4) gedoopt, geverwd, bij voorb. vestis cocco madida, Martial. V, 24, 5: van daar Tropisch, verzien of vol, bij voorb. madidus artibus Minervae, Martial. I, 40, 3: libellus madidus jocis, Martial. IV, 14, 12: ook kan men het meermaalen, vol, vertaalen, bij voorb. radix succo madida, Plin., zie hier voor: madidos lacus, Colum., zie hier voor. Ook seq. genit., bij voorb. rosas madidas divini roris, Apul. Met. IV in. p. 143 Elm.

MADOR, oris, m. vochtigheid, natheid, Sallust. ap. Non. 2. n. 524: ne urinae madore perluerent, Apul. Met. I med. p. 108 Elm.

MADULSA, ae, m. dronken, een dronken mensch, Plaut. Pseud. V, 1, 7. Not. daar voor heeft Festus Madusa, en verklaart het ebrius.

MAEANDRATUS, a, um, vol krommingen, bij voorb. facies, Varr. ap. Non. 2. n. 550.

MAEANDROS of **MAEANDRUS** i, of **MAEANDER**, dri, m. 1) eene rivier in Groot Frygië, die, door Jönië, eindelijk, in de Aegeïsche zee loopt, van verbaazende krommingen, zoo dat hij bijna te rug schijnt te loopen, zie Ovid. Met. VIII, 162 cet. Ibid. Her. IX. 55. Van daar more Maeandri intercidi, Colum. VIII, 17, 11, i. e. met krommingen, vol kromten: van daar 2) elke kromming, of kromte, bij voorb. a) in borduursel of naaijen, wanneer het met slangen geborduurd of genaaid is, Virg. Aen. V, 251: cf. Fest. b) een krommen weg, omweg, kromming van den weg, Cic. Pis. 22. van daar in het spreken, omweg, bij voorb. dialecticae, Gell. XVI, 8 extr.

MAELIUM, i, n. de stekelige halsband der honden, Varr. R. R. II, 9, 15. Not. Festus heeft daar voor Millus.

MAENA of **MENA**, ae, f. zekere geringe zeevisch, Cic. Fin. II, 28. Ovid. Halieut. 120. Pers. III, 76: brevis, Martial. XI, 32, 14: mutila, Ibid. XII, 32, 15: van daar deglupta maena, als een scheldwoord, Plaut. Poen. V, 5, 33.

MAENADES, zie Maenas.

MAENAS, ădis, f. (i. e. furens, scil. mulier) 1) eene Bacchante, d. i. die het Bacchusfeest viert, Senec. Troad. 674. Ibid. Agam. 718. Ibid. Phoeniss. 365. Ibid. Oedip. 436. Sil. III, 102. Pers. I, 105: Plural. Maenades, Catull. LXIII, 23. Mela II, 2. Ovid. Fast. VI, 514. 2) Priesteresse of vereerster van Priapus, bij voorb. Maenades Priapi, Juvenal. VI, 315.

MAENIANUS, a, um, wat het eigenlijk heet, weet ik niet zeker; waarschijnlijk, van zekeren Maenius afkomstig of benoemd, daar toe behoorende Maenisch: van daar Maenianum, substantive, scil. aedificium, het geen aan een gebouw of muurgevel, uitsteekt, een luifel, uitstek, ook balkon, Cic. Acad. IV, 22. Vitruv. V, 1. Pandect. L, 16, 242: alwaar het eeniger mate verklaard wordt: in maenianum conscendere, Val. Max. IX, 12, 7: cf. Suet. Calig. 18.

MAEREO, **MAESTUS**, cet., zie Moereo, Moestus cet.

MAGA, zie Magus, a, um.

MAGALIA, um, n. kleine woningen, hutten, Virg. Aen. I, 421 (425): van daar de voorstad te Karthago, zoo schijnt geheten te hebben, Virg. Aen. IV, 259; omdat in de voorsteden gemeenlijk kleine huizen zijn: of het is eene plaats met tuinen geweest, bij den muur van Karthago van buiten, gelijk Appianus in Punicis zegt: bij slot is het het zelfde. Not. Magaribus (van Magaria) staat daar voor Plaut. Poen. Prol. 85 ex Ed. Gronov., i. e. voorstad bij Karthago. Maar magalibus, ex Edit. Camerar. & Douz. Not. Het schijnt met mapalia het zelfde te zijn.

MAGE, i. q. magis, meer, Plaut. Men. II, 3, 14. Ibid. Asin. I, 1, 51. Ibid. Truc. I, 2, 75. IV, 4, 34. Virg. Aen. X, 481. Enn. ap. Gell. XX, 10. Phaedr. V, 3, 11: ook zal Cicero Verr. III het gebruikt hebben, gelijk Servius ad Virg. zegt, te weten mage condemnatum in judicium cet.

MAGIA, ae, f. (een Persisch woord) 1) eigenlijk de Filosofie of Wijsgeerte bij de Persiänen, verbonden, misschien, met het Priesterdom en wigchelarij, die, naderhand, in tooverij schijnt verbasterd te zijn, bij voorb. si quidem Magia id est, quod Plato intepretatur θεῶν θεραπεία, Apul. Apol. ante med. p. 290 Elm., van daar 2) tooverij, bij voorb. magia ista res est — duodecim tabulis interdicta, Ibid. med. p. 304 Elm.: ad exercendas illecebras Magiae, Ibid. Met. III med. p. 136 Elm.: Magiae noscendae cupitor, Ibid. p. 137.

MAGICE, es, f. scil. ars (μαγική), toverkunst, tooverij, Plin. H. N. XXX, 1 post med.

MAGICUS, a, um, tooverachtig, bij voorb. ars, Virg. Aen. IV, 493: sacra, Ibid. Ecl. VIII, 66: superstitiones, Tacit. Ann. XII, 59: disciplina, Apul. Met. III post med. p. 137 Elm.: vanitates, Plin. H. N. XXX, 1: herbae, Ibid. XXIV, 17: aquae, Prop. IV, 1, 102: cantus, Colum. X, 367: auxilia, Tibull. I, 9 (8), 23: dii, Tibull. I, 2, 62. Lucan. VI, 577, i. e. die bij tooverijën aangeroepen worden, bij voorb. Pluto, Proserpina, ook Erebus, Chaos enz., zie Virg. Aen. IV, 510 seq. Ovid. Met. VII, 192. Not. linguae magicae, Hieroglyfen of beeldspraakteekens, bij voorb. sculptaque servabant magicas animalia linguas, Lucan. III, 224.

MAGIDA, ae, f. een eetgereedschap, misschien een schotel, Varr. L. L. IV, 25 extr.

MAGIS, idis, f. i. q. magida, een eetgereedschap, schotel, Plin. H. N. XXXIII, 11: servus — magidem commodavit, Pandect. XII, 6, 36 driemaal, schoon het ook een baktrog kan zijn.

MAGIS, Adv., 1) meer, bij voorb. magis erit parricida, Cic. Mil. 7: magis, ut consuetudinem servem, quam quod cet., Cic. Cluent. 32 extr.: ita contendisset, ut nihil unquam magis, Cic. ad Div. I, 9. Not. a) het staat bij de Ablativi eo tanto des te, quo of quanto hoe, zoo veel enz., bij voorb. eo magis, Cic. Verr. III, 1. Cic. Amic. 2: of hoc magis, Cic. Agr. II, 35: tanto magis, Cic. Mil. 9: multo magis, Cic. ad Div. XVI, 19: nihilo magis, niet meer, d. i. even zoo min, Cic. Div. II, 50: dus ook neque eo magis ex proelio excessit, i. e. & tamen non, Nep. Eum. 4: quo magis des te meer, Nep. Thras. 2. b) dat quam dan, er op volgt, is bekend, zie hier voor Cic. Cluent. 32: ook staat atque voor quam, Ter. And. IV, 2, 15. Horat. Od. I, 25, 18: of ac, Cic. Att. XIII, 2 extr.: cf. Ac en Atque: maar het staat ook met het weglaaten quam, bij den Ablativus, die door dan verklaard wordt, bij voorb. magis solito, Liv. V, 44, meer dan gewoon, meer dan anders: Falernum te magis adpositis (vinis) delectat i. e. quam adposita (vina), Horat. Sat. II, 8, 16: cf. I, 3, 142: magis Aliensi die Alliam reformidaturos i. e. quam Alliensem diem, Liv. VI, 28. c) het staat zonder quam, zonder dat daar de Ablativus voor staat, bij voorb. annos natus magis quadraginta, Cic. Rosc. Am. 14, i. e. meer dan 40 jaaren oud: magis initio i. e. magis quam (in) initio, Plaut. Cas. II, 3, 9. d) het staat, gelijk bekend is bij de Adjectiva, die geen Comparativus in or hebben, om dien daar door te maken, bij voorb. magis necessaria ratione, Cic. Verr. III: 1: magis compositum, Ter. Eun. V, 4, 12: magis anxius, Ovid. Met. I, 182. Ook bij die, welke anders eenen Comparativus in or hebben, bij voorb. magis aptus, Horat. Ep. I, 7, 43: magis elegans, Terent. Eun. V, 12: magis similis, Plaut. Amph. II, 1, 54: magis deformis, Quintil. IX, 4 post init.: magis verum, Ter. And. IV, 2, 15. Dus ook bij Adverbia, bij voorb. magis impense, Terent. Ad. V, 9, 36: magis aperte, Terent. Ad. IV, 5, 30: dus ook magis infra i. e. inferius, Lucret. III, 275: magis mane en magis vespere, Varr. L. L. VIII, 44. e) Ook staat het bij den Comparativus, gevoeglijk, overtollig, bij voorb. magis dulcius, Plaut. Stich. V, 4, 22: magis majores, Plaut. Men. Prol. 55. Ibid. Poen. Prol. 82: nihil invenies magis hoc certo certius, Ibid. Capt. III, 4, 112: magis — beatior, Virg. Culic. 78: magis — locupletior, Val. Max. III, 7, 11: magis — gratius, Justin. XII, 11: dus ook magis malle, Liv. XXII, 34 extr. f) integendeel ontbreekt het, waar het behoorde te staan, bij voorb. Tacita bona est mulier semper quam loquens, Plaut. Rud. IV, 4, 40 voor melior of magis bona: vidua vivam quam perferam, Ibid. Men. V, 1, 26: claris majoribus quam vetustis, Tac. Ann. IV, 61: ipsorum quam Hannibalis interesse, Liv. XXIII, [illegible] malae rei, quam nullius, duces esse volunt, Liv. III, 68: ook ontbreekt het bij quo, Auct. ad Her. IV, 9 med. eo minus, quo scil. magis: zoo zij men quod moet lezen. g) magis & magis, Cic. Att. XIV, 18 extr.: of magis magisque, Cic. Phil. I, 2. Sallust. Jug. [illegible] Cic. [illegible] in Cic. Ep. ad Div. XVI, 2. Catull. LXIV, 275: of magisque magis, Catull. LXII, 42: of magis atque magis, Virg. Aen. XII, 239, i. e. meer en meer. h) Tam magis en quam magis voor eo magis,

Digitized by Google

gis, quo magis, Virg. Aen. VII, 787 seq.: en dus staat meermaalen quam magis voor quo magis, bij voorb. Plaut. Asin. I, 3, 6. Ibid. Men. I, 1, 19. Lucret. VI, 459. i) Magis quam voor quo magis hoe meer, Plaut. Bacch. V, 1, 5. k) magis est, quod, of ut i. e. daar is meer reden, meer grond, dat enz., bij voorb. magis est, quod gratuler, Cic. Att. XVI, 5: magis est, ut ipse molestie ferat, Cic. Coel. 6 extr.: ook magis est, ne cet., Pandect. XXXVIII, 7, 2 post med.: ook magis est seq. accusat. & infinit., Ibid. VII, 1, 41. XLVI, 3, 72 post med. l) Non magis, heet, gelijk bekend is, niet meer, bij voorb. non magis sollicitus, niet meer bekommerd, Cic. ad Div. II, 16 in.: maar het heet ook dan, even zoo min, Nep. Att. 6 en Dion. 3. Liv. I, 50 med. III, 43 extr.: non magis adfici cet., Cic. ad Div. V, 12 ante med. §. 10: dus ook haud magis, Liv. III, 24 med., en neque eo magis, Nep. Att. 8: dan, niet alleen, Liv. I, 28 in. en 42 in. en 44 extr. II, 48 in. IV, 41 med. XXIV, 22 med. XXXIX, 52 med. Nep. Pelop. 2, waar op quam i. e. maar ook, volgt. II) meer, d. i. veel meer, liever (potius), bij voorb. artem habebitis magis magnam atque uberem, quam difficilem & obscuram, Cic. Or. I, 42: miror magis, Virg. Ecl. I, 11: magis id dicere, Cic. Amic. 7 extr.: cf. Stat. Achil. I, 141. Not. A) voor magis vindt men ook mage, zie Mage. B) de Superlativus van magis is maxime of maxume, 1) in den hoogsten graad, het meest, voornaamlijk, bijzonder, heel zeer, bij voorb. vir maxime fidelis, Cic. red. Sen. 8: maxime plebi adceptus, Caes. B. G. I, 3: maxime feri, Ibid. II, 4: omnium maxime floreret, Nep. Milt. 1: cf. Ibid. Alcib. 3: imo vero maxume, Sallust. Cat. 52 (56): Ut quisque animi magnitudine maxime excellit, ita maxime vult princeps esse, Cic. Off. I, 19, zoo als iemand het meest, of voornaamlijk enz., of hoe meer iemand uitsteekt enz.: zoo staat de spreekwijze ut — maxime meermaalen voor quo magis, waar op ita maxime of ita seq. Superl. volgt, bij voorb. ut quisque maxime — indiget, ita ei potissimum opitulari, Cic. Off. I, 15: ook staat daar voor quam maxime — tam maxime, i. e. quo magis, tam magis, Terent. Ad. III, 4, 56: van daar tam sum amicus reipublicae, quam qui maxime, Cic. ad Div. V, 2 med., i. e. als anders, of ooit, iemand in den hoogsten graad zijn kan: grata (ita) ea res, ut quae maxime senatui unquam fuit voor grata ea res maxime senatui fuit, Liv. V, 25: domus celebratur ita, ut cum maxime, Cic. Q. Fr. II, 6 post med.; scil. celebrantur i. e. voornaamlijk, zie Cum. Not. a) Het staat bij de Adjectiva, die geenen Superlativus in mus hebben, en maakt den Superlativus, bij voorb. maxime naturalis, Cic. Amic. 21: maxime necessaria, Ibid. 23: ook bij die, welke eenen Superl. hebben, bij voorb. maxime utile, Terent. And. V, 1, 16, doch, het kan ook heeten, voornaamlijk, bijzonder; bij slot is het het zelfde: b) het staat bij den Superlativus, tot meer vergrooting, bij voorb. maxime liberalissima, Cic. Att. XII, 38: maxime gravissimam omnium, Liv. XLI, 23: maxime pessima est, Colum. IX, 3: hi sunt vel maxime humanissimi, Gell. XIII, 16: maxime remotissimi, Cic. Verr. II, 66: doch, men kan het, gemeenlijk, voornaamlijk, bij uitsteek, vertaalen. c) het heeft quam of vel of multo voor zich; het welk alles vermeerdert, bij voorb. quam maxime heel zeer, boven maate zeer (eigenlijk zoo zeer, als mogelijk,) bij voorb. verbis quam maxime gravibus, Cic. Or. I, 34: dicere quam maxime ad cet., Ibid. 34: ook met possum, bij voorb. verbis, quam maxime possem, lectis, Ibid. 34: Quae vel maxime suspicionem movent, Cic. Partit. 33: dus ook vel maxime, Q. Cic. Petit. 14 med.: vel maxime humanissimi, Gell. XIII, 16: cf. Vel: Imperium multo maxime miserabile, Sallust. Cat. 36 (37): cf. Ter. Hec. I, 2, 85: ook staat er cum voor quam voor, bij voorb. nunc cum maxime, Cic. Cluent. 5, i. e. thans voornaamlijk, of ook, juist thans: ook staat er voor ut cum maxime, bij voorb. hanc amabat ut cum maxime (scil. amabat), Terent. Hec. I, 2, 40, zie Cum (of Quum). 2) voornaamlijk, bijzonder, bij uitsteek, bij voorb. Quae ratio poëtas & maxime Homerum impulit, Cic. Nat. D. II, 66: & eos maxime, Cic. Dom. 18: maxime, quod cet., Cic. Fin. V, 1: cf. Nep. Iphicr. 3 en meermaalen: ook behoort het één en ander uit het bovenstaande hier toe. 3) bij antwoorden: ja, of ja, ja, of ook goed, Terent. And. IV, 5, 23. Eun. I, 2, 109. II, 3, 42. Hec. IV, 4, 86. Plaut. Curc. II, 2, 36. Stich. IV, 4, 32. alwaar overäl ja of ja, ja, passen zal: ook in 't gemeen, in alle toestemmingen of inruimingen, bij voorb. wanneer het toch zoo is enz., bij voorb. si cognata est maxime, Terent. Phorm. II, 1, 65: si ego — digna hac contumelia sum maxime, Ibid. Eun. V, 2, 27: cf. Cic. Off. I, 13 extr. Liv. IV, 3 in.: van daar cum (voor quam) maxime, Ter. Heaut. IV, 5, 40. Cic. Harusp. 15. Liv. XXIX, 17, juist thans, waar voor ook nunc cum maxime, Cic. Cluent. 5, of ut cum maxime, Terent. Hec. I, 2, 40 staat: cf. Cum (of Quum), ook deels hier voor. 4) op zijn hoogst, bij voorb. puer ad annos maxime octo natus, Gell. XVII, 8. §. 14. 5) even, juist.

MAGISTER, tri, m. 1) elk, die ergens over gesteld is, opziener, voorstander, Chef, aanvoerer, hoofd, directeur, opziener, Pand. L, 16, 57. bij voorb. populi, Cic. Fin. III, 22 med. Cic. Leg. III, 3 e leg. XII Tab. Senec. Ep. 108, i. e. Dictator: equitum, Liv. III, 27, was de ambtgenoot van den Dictator, en hadt het bevel over de ruiterij, generaal der ruiterij: ook enkel magister i. e. aanvoerer van een Corps, Virg. Aen. IX, 370: Magister morum, Cic. ad Div. III, 13, i. e. Censor: Curiae, Plaut. Aul. II, 1, 29. II, 2, 3: of vici, Suet. Aug. 30. Tiber. 76: of Vicomagister, P. Vict. de region. urb. R. 4, Schout van een buurt: Magister chori canentium, Colum. XII, 2. Directeur van de muzijk, Kapelmeester: dus ook Magister operum (operarum), Colum. I, 8, 17, opziener, voogd: dus ook officiorum, Ibid. §. 11: Saliorum, Inscript. ap. Gruter. p. 489. n. 10: ook staat er van den Dictator, magistrum consulibus adpositum, Liv. II, 18: Magister societatis, Directeur der Compagnie, bij voorb. der algemeene pachters (publicanorum), Cic. Verr. II, 74 en 75. Cic. Planc. 13, welke de inkomsten in Compagnie gepacht hadden: ook in societate, Cic. ad Div. XII, 9: dus ook scripturae en portus, Cic. Att. V, 15 extr. Verr. III, 71. i. e. bij de inkomsten uit de veedriften en tollen: dus ook pro magistro in scriptura i. e. Vicedirecteur, Cic. Verr. II, 70. Att. XI, 10: Pecoris, Varr. R. R. II, 10. Cic. Verr. V, 7, opziener over het vee: cf. Virg. Georg. III, 445: dus ook van paarden, Ibid. 185, alwaar het zonder Genitivus staat: asini, Apul. Met. X extr., (alwaar staat magister meus) i. e. eigenaar, heer, drijver: dus ook magister (elephanti), Sil. IV, 616, i. e. bestuurer: Auctionis, Cic. Quint. 15. Att. I, 1. VI, 1 post med. ad Div. XII, 30 post med., i. e. bestuurer eener Auctie of verkoping, opziener, bezorger: deze magistri zorgden ook voor de betaling der schuldeischers uit de verkoopgelden, en heetten anders curatores bonorum, Pandect. XLII, 8 leg. 1, 2 sqq.: Convivii, Varr. L. L. IV, 26. Apul. in Apol., die over de maaltijd beschikt, hoe er gedronken zal worden: Navis, Liv. XXIX, 25. XLV, 42. Pandect. XIV, 1, 1, i. e. die het schip regeert of bestuurt, Scheepskapitein, patroon, of ook stuurman, bij voorb. Virg. Aen. V, 176 en 867. VI, 353: Ludi magister of Ludimagister, Cic., Schoolmeester, zie boven Ludimagister en Ludius: ook disciplinae, Colum. praef. post init.: magister a bibliotheca, ab marmoribus, Inscript. Gruter., i. e. opziener daar over. 2) bijzonder een leeraar, leermeester, bij voorb. pueri apud magistros exercentur, Cic. Or. I, 57: artium, Cic. Invent. I, 25: religionis, Cic. Dom. 39: virtutis, Cic. Mur. 31: invideo magistro tuo, Cic. Phil. II, 4: te uti in hac re magistro volo, Cic. Caecin. 11 extr.: van daar Tropisch, Stilus optimus dicendi magister, Cic. Or. I, 33: timor non diuturnus magister officii, Cic. Phil. II, 36: venter magister artis, Plaut. Pers. Prol. 10: ook leeraar, Tropisch, d. i. oorzaak, succur, aanleider tot iet, bij voorb. ad despoliandum templum, Cic. Verr. III, 21: cf. Terent. And. I, 2, 21. Senec. Thyest. 311. 3) opziener over de jeugd, Terent. Phorm. I, 2, 2. Not. Ook adjective Magister, stra, strum, bij voorb. ars magistra, Virg. Aen. VIII, 442: jussis magistris, Sil. III, 387, alwaar anderen magistri lezen: ritu magistro, Sedul. I, 5: artes magistrae, Ovid. Her. XV, 83: luce magistra, Claudian. de III Cons. Honor. 7: ten zij het liever, als eene Appositie moet aangezien worden.

MAGISTÉRIUM, i, n. 1) het ambt van eenen magister i. e. opziener, Chef, hoofd, directeur, enz., bij voorb. morum, Cic. Provinc. 19, i. e. de Censuur: sacerdotii, Sueton. Calig. 22: equitum, Ibid. Tiber. 3: collegii, Ibid. Domit. 4: municipalibus magisteriis, Ibid. Aug. 2, i. e. magistratibus municipiorum: Me magisteria delectant, scil. conviviorum, Cic. Senect. 14, i. e. bij gastmalen, zie Magister: exercent (canes) inter se magisteria, Plin. H. N. VIII, 40, i. e. dat de één beveelt, en kommandeert, en de anderen gehoorzamen. 2) bijzonder het ambt van eenen opziener of leeraar der jeugd, Plaut. Bacch. I, 2, 40: van daar Tropisch, onderwijs, raad, bij voorb. Virtute id factum, & magisterio tuo, Plaut. Most. I, 1, 32: in de min of liefde, Tibull. I, 4, 84: van eenen arts, d. i. onderwijs of voorschrift, Cels. V, 27 sect. 2.

MAGISTÉRO of **MAGISTRO**, avi, atum, are, een opziener zijn, Festus verklaart magistrare door regere, temperare en moderari.

MAGISTRA, ae, f. 1) opzienster, bestuurster, bij voorb. ludo ei magistram hanc esse, Terent. Hec. II, 1, 7, der school, of schoolvrouw: vita rustica parsimoniae magistra est, Cic. Rosc. Am.

27 extr.: lex quasi dux vitae & magistra officiorum, Cic. Nat. D. I, 15: arte magistra, Virg. Aen. VIII, 442. *door bestuur mijner kunst*, *alwaar het* adjective *schijnt te staan*, *zie beneden*. 2) *bijzonder*, *leermeesteresse*, *bij voorb.* philosophia magistra vitae, Cic. Tusc. V, 2. Not. adjective, *ten zij het liever eene* Appositie *is*, *bij voorb.* ars, Virg., *zie* Magister *op het einde*.

MAGISTRATUS, us, m. 1) *een bijzonder Overigheids-ambt*, *bij voorb. in* Rome, Consulaat, Praetuur *enz.*, *bij voorb.* honores, magistratus, imperia cet., Cic. Amic. 17: magistratum petere, Cic. Phil. V, 19: *dus ook* adcedere ad magistratus remque publicam, Cic. Verr. I, 12, i. e. *daarom verzoeken*: magistratum dare, Cic. Agr. II, 10: *of* mandare, Cic. Mur. 35: *of* committere, Cic. Planc. 25, i. e. *opdragen*: habere, Cic. Verr. IV, 61 extr.: *of* obtinere, Caes. B. G. VII, 33 (*alwaar van de* Galliërs *gesproken wordt*), *d. i. hebben*, *bekleeden*: *dus ook* gerere, Cic. Phil. V, 19. i. e. *waarnemen*: inire, Cic. Verr. Act. I, 10: *of* ingredi, Sall. Jug. 43 (47): *of* occipere, Liv. V, 9, i. e. *aanvaarden*: deponere, Caes. B. G. V, 33: *of* abire magistratu, Cic. Leg. III, 20. Liv. II, 31 extr. III, 64 extr., i. e. *nederleggen*: *dus ook* magistratu se abdicare, i. e. *nederleggen*, Pandect. I, 2, 2 ante med. §. 24: sibi magistratum prorogare, Ibid.: magistratum alicui abrogare, Cic. Verr. II, 57, i. e. *ontnemen*, *doen nederleggen*: qui sine magistratu res gessisset, *van den* Proconsul, *als Generaal*, Liv. XXVIII, 38, i. e. *die overwonnen hadt*, *zonder te voren* Consul *te zijn*, *gevolglijk*, *eer hij nog een Overheids-ambt hadt gehad*: *te weten*, *hij hadt alleen oorlog gevoerd*, *maar de rechtspleging* (*gelijk anders de* Proconsuls *en* Propraetors *deeden*,) *niet te bezorgen gehad*; *maar een landvoogd*, *bij voorb.* Proconsul *of* Propraetor, *die de rechtsoefening*, (*als Overigheid*) *bezorgt*, *heeft* magistratum cet.: *verders* in magistratu esse, Liv. I, 59 (*van den* tribunus Celerum), *en* Liv. V, 28 (*in* Lipara): in magistratu manere, Liv. V, 11. *Ook van Overigheden buiten* Rome, *bij voorb. in de steden van* Sicilië, Cic. Verr. II, 67: *in* Lipara, Liv. V, 28: *in* Gallië, Caes. B. G. V, 33 cet. *dat* magistratus *van* senatus *onderscheiden is*, *ziet men*, *bij voorb. uit* Liv. V, 6 extr. non senatum, non magistratus cet. Not. *deze overheids-bedieningen* (magistratus) *waren in* Rome a) ordinarii *of* extraordinarii: ordinarii, *die jaarlijks*, *of op zekeren tijd*, *plagten vergeven te worden*, *als het* Consulaat, Praetorschap, Aedilisschap, Tribunatus plebis, Quaestorschap, Censuur *enz.*: Extraordinarii, *die alleen*, *in zekere gevallen*, *somtijds plagten opgedragen te worden*, *bij voorb.* Dictatorschap. b) curules i. e. *de hoogere of curulische*, *die eene* sella curulis *hadden*, *waar toe alleen de* Consul, Praetor, *en* Aedilis Curulis *behoorden*: *of* plebeji i. e. *waar toe voorheen alleen lieden uit den burgerstand genomen werden*. c) majores i. e. *die in de* Comitia Centuriata *gemaakt werden*, *als* Consulaat, Praetorschap, Censuur: *en* minores i. e. die in Comitia tributa *gemaakt werden*, *waar toe de* Aedilen, Tribuni plebis cet. *behoorden*, Gell. XVIII, 15. 2) *die geen*, *die een Overigheids-ambt waarneemt*, *bij voorb.* proprium magistratus intelligere se gerere personam civitatis, Cic. Off. I, 34 post med.: pericula magistratuum, Cic. Verr. III, 79: dato magistratibus (a senatu) negotio, Liv. V, 7, creare magistratus, Caes. B. G. VII, 33. Liv. V, 17: oppida per magistratus administrare, Sallust. Jug. 19 (22): filium magistratum, Gell. II, 2: magistratui tradere, Nep. Epam. 4: cf. Ibid. Hannib. 7: magistratus Centuripinus, Cic. Verr. II, 67.

MAGISTRO, *zie* Magistero.

MAGMA, ătis, n. *het grondsop der zalve*, Plin. H. N. XIII, 2. Scrib. Larg. 157.

MAGMENTUM, i, n. *is misschien een offer*, *of soort van offer*, Varr. L. L. IV, 22. Inscript. ap. Grut. p. 23. n. 12.

MAGNĂNĬMĬTAS, ātis, f. *grootmoedigheid*, *verhevenheid van geest*, *verheven geest*, Cic. Off. I, 43.

MAGNĂNĬMUS, a, um, *van grooten moed of geest*, *bij voorb.* vir, Cic. Off. I, 19: heros, Virg. Aen. VI, 649: equus, Ibid. III, 704: Juba, Ovid. Fast. IV, 380: factum, Gell. VII, 19.

MAGNARĬUS, a, um, *bij voorb.* negotiator, Apul. Met. I post init. p. 104 Elm., *handelaar in 't gros*, *of een groot koopman*, *d. i. die in het groot koophandel doet*: *dus ook* corpus corariorum magnariorum scil. negotiatorum, Inscr. ap. Grut. p. 381. n. 1.

MAGNES, ētis, m. *de Magneet*, *of zeilsteen*, *omdat hij uit* Magnesia, *in* Lydië *kwam*; *doch* Plinius *zegt aldaar*: Magnes (scil. lapis) adpellatus est ab inventore, ut auctor est Nicander, in Ida repertus: *verder* campus, Val. Fl. II, 9.

MAGNETĬCUS, a, um, *uit* Magnesia, *of* Magnetisch, *bij voorb.* gemma, Claudian. de Magnet. 26.

MAGNIDĬCUS, a, um, *groote dingen sprekende*, *groot sprekend*, *bij voorb.* homo, Plaut. Mil. III, 3, 48: mendacium, Plaut. Rud. II, 6, 31.

MAGNIFACĬO, ēci, actum, 3. *of eigenlijk* Magni facio, *hoog schatten*, Ter. Hec. II, 2, 18. Plaut. Asin. II, 4, 1. Pseud. II, 1, 4, *het zijn twee woorden*, *zoo als het dan meermaalen*, *als twee woorden*, *voorkomt*.

MAGNĬFĬCE, *op eene wijze*, *die iemand groot maakt*, *of dient groot te maken*, *met zekere grootheid van verkwisting*, *woorden*, *geest enz.*: *van daar* 1) *heerlijk*, *d. i. prachtig*, *aanzienlijk*, *bij voorb.* convivium ornare, Cic. Quint. 30: habitare, Cic. Dom. 44: exornare triclinium, Cic. Verr. IV, 27: convivium comparare, Ibid. I, 26: donare aliquem, Nep. Dat. 3: spectavi ludos magnifice atque opulenter, Sallust. ap. Charis. 2: conscreabor magnifice (*hoestend*), Plaut. Pers. II, 5, 7: se inferre, Ibid. Pseud. IV, 1, 7: *of* incedere, Liv. II, 6: laudare, Cic. Brut. 73. 2) *heerlijk*, *d. i. aanzienlijk*, *met eere en aanzien*, *roemrijk*, *bij voorb.* vincere, Cic. Cat. II, 1: vivere, Cic. Off. I, 26 extr. 3) *heerlijk*, *prachtig*, *d. i. met aanzienlijke woorden*, *grootsprekend*, *groot*, *bij voorb.* loqui, Tibull. II, 6, 11: compellare, Plaut. Pseud. II, 4, 11: se jactare, Auct. ad Herenn. IV, 21. 4) *heerlijk*, *d. i. zeer*, *bij voorb.* scelerare, Terent. Heaut. IV, 3, 31: Radicula prodest magnifice ad tussim, Plin. H. N. XXIV, 11 post med.: magnifice juvat, Ibid. XXX, 14: conscreabor, Plaut., *zie hier voor*: laudare, Cic., *zie hier voor*. Compar. magnificius, Cato ap. Fest.: *en* magnificentissime, Acc. ap. Prisc. 3. Not. Magnificentius *en* Magnificentissime *behoort tot* Magnificenter.

MAGNIFICENTER, i. q. magnifice, 1) *heerlijk*, *d. i. prachtig*, *aanzienlijk*; *bij voorb.* oppidum magnificenter aedificatum, Vitruv. I, 6: magnificentius dicere & sentire, Cic. Or. 34. 2) *heerlijk*, *d. i. met eere*, *roemrijk*, *bij voorb.* magnificentissime consulatum gerere, Cic. ad Div. IV, 7: gloriosissime & magnificentissime aliquid conficere, Cic. Att. XIV, 4. 3) *heerlijk*, *d. i. zeer*, *bij voorb.* magnificentius virtutes adpetere, Cic. Fin. IV, 2.

MAGNĬFICENTĬA, ae, f. *eigenlijk de behandeling van groote dingen*, *of*, *wanneer men het doet*, *waaruit eene grootheid van gezindheid enz. blijkt*, *waar mede ook het groot denken en spreken* (*het zij het laatste hartlijk of in schijn is*,) *verbonden is*. Cicero Invent. II, 54 *zegt*: magnificentia est rerum magnarum & excelsarum cum animi ampla quadam & splendida propositione agitatio atque administratio, *alwaar*, *naamlijk*, *van de* vera magnificentia *gesproken wordt*: *van daar* 1) *pracht*, *aanzienlijkheid*, *prachtige gesteldheid*, *bij voorb.* epularum, Cic. Or. 25: villarum, Cic. Off. I, 39: funerum & sepulcrorum, Cic. Leg. II, 26: cavendum est, si aedifices, ne extra modum sumtu & magnificentia prodeas, Cic. Off. I, 39: liberalitatis, Cic. Rosc. Com. 8: *van daar* verborum, Cic. Amic. 6, *prachtige woorden*, *grootspraak*, *d. i. wanneer men van eene zaak grootsch spreekt*: *ook zonder* verborum, *bij voorb.* virtus & magnificentia, Cic. Invent. I, 56: *ook in eenen kwaaden zin*, *bij voorb.* Phoenices primi mercaturis & mercibus suis avaritiam & magnificentiam & cupiditates — supportarunt in Graeciam, Cic. fragm. ap. Non. 5. n. 35, i. e. *grootspraak*, *pogchen*, *in woorden en werken*. 2) *verheven gezindheid*, *hooge*, *edele*, *denkwijze*, *hoogheid van geest*, Cic. Offic. I, 21 med.: *dus ook misschien* Cic. Agr. II, 8 extr. vix vestrorum animorum ac magnificentiae; *doch*, *het kan hier ook*, *grootheid zijn*: *dus ook* Cic. Invent. I, 56, *zie hier voor*. 3) *grootheid*, *d. i. groot gedrag*, *bij voorb. van eenen kunstenaar*: ut noscatur illum magnificentiam tuisse & in parvis, Plin. H. N. XXXVI, 5 ante med., *zijne grootheid*, *d. i. zijne groote talenten*, *bekwaamheid*: cf. Cic. Invent. I, 56 *en* Agr. II, 8 *als* n. 2.

MAGNIFĬCO, are, *eigenlijk groot maken*, *groot doen*: *van daar* 1) *hoog schatten*, *verheffen*, Plaut. Men. II, 3, 19 Stich. I, 2, 44: *ook lezen sommigen* magnificare, Terent. Hec. II, 2, 18, *alwaar de meesten* magni facere *lezen*. 2) *roemen*, *verheffen*, Plin. H. N. XVII, 9. XXXV, 12. XXXVI, 5 extr. *en* 12 extr.

MAGNĬFĬCUS, a, um, 1) *van menschen*, *die het doet*, *waar door hij groot is of schijnt*, *bij voorb.* facio me magnificum, Plaut. Asin. II, 2, 84, i. e. *ik maak mij groot*, *toon mij*, *als een groot man*: *van daar* a) *heerlijk*, *aanzienlijk*, *wanneer ook somtijds*, *groot*, *past*, *bij voorb.* Rhodiorum civitas magna atque magnifica, Sallust. Cat. 51 (50): facio te magnificum, Plaut., *zie hier voor*: se factus magnificus, Liv. I, 10. b) *groot doende*, *door pracht*, *zich in pracht vertoonende*, *bij voorb.* elegans, non magnificus, Nep. Att. 13: cives in supplicus (supplicationibus) deorum magnifici, domi parci, Sallust. Cat. 9. c) *groot doende in woorden*, *groot sprekend*, Plaut. Bacch. IV, 9, 42: cf. *lezen* Ibid. Asin. II, 2, 84. 2) *van zaken*, *het geen*, *waar door men groot is of schijnt*: *van daar* a) *heerlijk*, *d. i. prachtig*, *aanzienlijk*

Digitized by Google

gienlijk, bij voorb. apparatus, Cic. Off. I, 8: funus, Caef. B. G. VI, 18: villae, Cic. Leg. II, 1: ornatus, Cic. Verr. I, 22: magnificentiffima aedilitas, Cic. Off. II, 16: honores, Salluft. Jug. 4: res geftae, Liv. XXVI, 2. Juftin. II, 1: venationes, Cic. ad Div. VII, 1: ftragulum magnificis operibus pictum, Cic. Tufc. V, 21: oppidum, Plin. H. N. VI, 29: quod erit (fcil. cibi), magnificum fit & lautum, Cic. ad Div. IX, 16: dus ook van woorden of redenen, bij voorb. genus dicendi, Cic. Or. II, 21: oratio, Plin. H. N. XXXV, 4 poft med.: nec quidquam magnificum atque praeclarum delectat, Cic. Opt. Gen. Or. 4: verba, Terent. Eun. IV, 6, 3, i. e. grootfprekende woorden enz.: men kan het, in deze plaatzen, insgelijks groot vertaalen: dus ook Comparat. magnificentius dicendi genus, Cic. Brut. 31. b) heerlijk, prachtig, aanzienlijk, d. i. roemrijk, bij voorb. magnificentius eft, Cic. Pif. 21: magnificentiffimum decretum, Cic. Red. Sen. 1: motus Italiae, Cic. Dom. 56: magnificentiffimum factum, Nep. Thraf. 1, alwaar ook groot past. c) heerlijk, fchatbaar, goed of dienftig, bij voorb. lafer magnificum in ufu & medicamentis, Plin. H. N. XIX, 3: myriophyllon magnifici ufus ad vulnera, Ibid. XXIV, 16 poft med.

MAGNĬLŎQUENTĬA, ae, f. 1) het grootfpreken of grootredenen, d. i. het fpreken van groote dingen, het verheven fpreken, bij voorb. Homeri, Cic. ad Div. XIII, 15: dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiae eft adcommodatior, Cic. Or. 57. 2) het grootfpreken, d. i. pogcherij, Gell. I, 2.

MAGNĬLŎQUUS, a, um, 1) groot of verheven fprekende, bij voorb. Homerus, Stat. Sylv. III, 3, 62. 2) grootfprekende, d. i. pogchende, blaaskaakende, Ovid. Met. VIII, 396. Tacit. Agric. 27.

MAGNIPENDO, ĕre, hoogfchatten, of beter MAGNI PENDO, want, het zijn twee woorden, Terent. Ad. V, 4, 25. Plaut. Stich. I, 2, 78 cet.

MAGNĬTAS, ātis, f. grootte, grootheid, Acc. ap. Non. 2. n. 523.

MAGNĬTŪDO, ĭnis, f. 1) grootheid, a) van ligchaamlijke dingen, bij voorb. mundi, Cic. Off. I, 43 extr.: maris, Cic. Fin. III, 14: corporum, Caef. B. G. I, 39: fluctuum & tempeftatum, Ibid. II, 35: fluminis, Ibid. B. C. I, 49: regionum, Cic. Phil. XIII, 3: fylveftres apes minores funt magnitudine (quam cicures), Varr. R. R. III, 16 ante med.: lapillus in parva magnitudine multicolor, Plin. H. N. XXXVII, 10: fylva magnitudinis infinitae, Caef. B. G. VI, 9: van daar ad magnitudinem of magnitudine in de grootheid van eene andere zaak, of zoo groot als enz., bij voorb. catapotia fiunt ad fabae magnitudinem i. e. zoo groot als enz., Cell. III, 25. Sect. 4: utinam ciat lafer ciceris magnitudine fumtum, Plin. H. N. XXII, 23 poft med. b) van onligchaamlijke dingen, bij voorb. amoris, Cic. ad Div. II, 7: odii, Cic. Dejot. 11: periculi, Cic. Quint. 2: frigoris, Cic. Verr. V, 10: rerum geftarum, Nep. Iphic. 1: beneficii, Cic. ad Div. I, 7. 2) grootheid, d. i. verhevenheid, bij voorb. animi, Cic. Partit. 23. Caef. B. G. II, 27. Hirt. Alex. 32, van geest, moed, ziel: van daar van perfonen, bij voorb. imperatoria, Tacit. Ann. XVI, 23: dus ook infra tuam magnitudinem, Ibid. XIV, 54: non tranfiando magnitudine fua, Pompejo, Plin. H. N. XVIII, 6. 3) grootheid, ten aanzien der menigte, gevolglijk groote menigte, bij voorb. copiarum, Nep. Dat. 1, i. e. van een leger, menigte van troepen: fructuum, Cic. Agr. II, 35. (van Campanië); doch, het kan ook de grootheid der vruchten zijn, en deze is ook een bewijs van een gezegend gewest: aeris alieni, Cic. Rofc. Am. 14: quaeftus, Cic. Verr. V, 9: pecuniae, Cic. Rofc. Am. 7. Invent. II, 56, i. e. van vermogen. 4) grootheid, d. i. lengte, bij voorb. dierum ac noctium, Plin. H. N. XXXVI, 10. Not. Plur. magnitudines, Cic. Or. I, 42 in.

MAGNOPĔRE, of, zoo als het eigenlijk zijn moest, en ook dikwijls uitgedrukt wordt, Magno opere, zeer, inzonderheid, bij voorb. non magnopere laboro, Cic. Rofc. Com. 15: Nulla magnopere clade adcepta, Liv. III, 26, i. e. inzonderheid: magnopere defiderat, Cic. Senect. 13: cf. Cic. ad Div. II, 6 in. XV, 14 med. Verr. V, 41. Leg. I, 20. Plin. H. N. X, 2. XXXV, 10 extr. en meermaalen: dat het eigenlijk twee woorden zijn, ziet men daar uit, omdat het gefcheiden voorkomt, bij voorb. Magnoque opere abs te peto, Cic. ad Div. XIII, 14: magno hic opere, Cic. Invent. II, 1: magno opere arceffitus, Cic. Att. XIII, 28 extr.: ja, omgekeerd, bij voorb. opere magno, Acc. ap. Non. 4. n. 370: van daar Comparat. majore opere, Cato ap. Gell. VII, 3. §. 14, i. e. zoo veel of dies te meer: en Superlat. maximopere of maxumopere, Terent. Heaut. IV, 1, 13. Liv. XLII, 57 in.: of maximo opere, Cic. ad Div. III, 2. Ed. Erneft., i. e. heel zeer: maximo te orabat opere, Terent. Eun. III, 3, 26: opere maximo, Plaut. Stich. I, 3, 91.

MAGNUS, a, um, (Comparat. major, Superl. maximus, a, um), 1) groot, a) in omvang, of in de lengte, breedte, bij voorb. mons, Catull. LXIV, 282: domus, Cic. Nat. D. II, 6: oppidum maximum, Caef. B. G. I, 23: pars, Ibid. II, 4: maximi aeftus maritimi, Ibid. IV, 29: inter quos Danubius maximus, Ovid. Pont. IV, 10, 57: aquae magnae fuerunt, groot water (door overftrooming der rivieren en door regen), Liv. XXIV, 9, doch, dit kan ook tot b behooren: divitiae, Nep.: pondus, zie hier na. b) in menigte, bij voorb. numerus frumenti, Cic. Verr. II, 72: pondus auri, Ibid.: van daar Tropisch, magnum pondus habituras literas, Cic. ad Div. XIII, 26 in., i. e. groot gewigt hebben; alwaar fommige Edd. habituras niet hebben, doch, het welk hard is: verders copia pabuli, Caef. B. G. I, 16: multitudo peditatus, Ibid. IV, 34: divitiae, Nep. Dion. 1: concurfus, Ibid. Dat. 3: populus, Virg. Aen. I, 148 (152): magnae aquae fuerunt, Liv., zie hier voor: pecunia, Cic. Manil. 7, i. e. eigenlijk, groot vermogen; vervolgends, toen het vermogen, dat voormaals in vee en landerijen beftondt, in geld begon te beftaan, veel geld, bij voorb. magnam pecuniam mutuam dedi, Cic. Att. XI, 3 extr., veel geld geleend; in dit geval, heet het dus, veel: dus ook grandis, tanta, quanta, immania cet., zie Pecunia. c) in fterkte, bij voorb. vox, Cic. Caecin. 32, fterke ftem: fpes, Nep. Timoth. 3: infamia, Cic. ad Div. I, 1: majore eloquentia, gravitate, ftudio, contentione, Ibid.: animus, Nep. Iphic. 3. Cic. ad Div. VI, 14: major alacritas, Caef. B. G. I, 46: virtus, Ibid. II, 15. d) in aanzien of pracht, bij voorb. magni ludi, Liv. II, 36, anders Romani of Circenfes genoemd: ook heeten zij Maximi, Cic. Harufp. 6: amicus, Juvenal. VI, 312, i. e. aanzienlijk. e) in aanzien, magt, moed, verdienften en bekwaamheden, bij voorb. vir, Cic. Nat. D. I, 43: magnus hoc bello Themiftocles fuit, Nep. Them. 6: nec bello major, Virg. Aen. I, 545 (549): van daar Jupiter optimus maximus i. e. potentiffimus, Cic. Nat. D. II, 25. Cic. Dom. 57. Liv. VII, 3: magna facerdos, Virg. Aen. VI, 544, i. e. groote, eerwaardige enz.: en de Dictator heet praetor maximus, Liv. VII, 3: dus ook homo magnus, bij voorb. magnus homo es, Martial. IX, 51, 4, alwaar het echter ironisch ftaat: numina magna loci, Virg. Aen. III, 697: doch, homo magnus heet ook dom, onnozel, Lucil. ap. Varr. L. L. VI, 3: cf. hier voor Martial. f) in gewigt, groot, gewigtig, zonderling, bij voorb. res, Nep. Pelop. 2: vinum, Pallad. Octobr. XIV, 7, i. e. goede: caufa, Cic. Dom. 1: opus, Cic. Or. 10: morbus major, i. e. de vallende ziekte, Celf. III, 23 in.: cafus i. e. zonderling toeval, Caef. B. G. VI, 30: ook groote bedenklijkheid, groot rifico, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18: van daar magnum i. e. wat groots, bij voorb. id magnum eft, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: magna curant dii, Cic. Nat. D. II, 66: magnum fecit, Horat. Sat. I, 10, 20: van daar magnum eft, feq. Infinit., Cic. Acad. I, 2, het is iet groots enz.: quod majus eft, Cic. Amic. 9. g) in 't gemeen, groot in zijn foort, waar toe men veel van het bovenftaande kan brengen, en ook nog meer kan aanhaalen, bij voorb. van onligchaamlijke zaken, bij voorb. virtus, Caef. B. G. II, 15: minae, Cic. Verr. Act. I, 10: exfpectatio, Ibid.: fpes, zie hier voor: voluptas, Terent. Heaut. I, 2, 10: pecunia, Ibid. Ad. III, 3, 87: ook van menfchen, bij voorb. magnus nebulo, Ib. Eun. IV, 7, 15: fur, Cic. ad Div. IX, 21: ook in eenen goeden zin, zie hier voor: ook groot, d. i. van grooten moed, bij voorb. magni fumus atque humiles, Terent. Hec. III, 3, 20: doch, het kan ook zijn, fpraken groot: bij flot is het bijna het zelfde. h) groot, in het fpreken, het zij dat het ernftig en in waarheid gefchiede, of in jok en pogcherij, bij voorb. verba magna, Virg. Aen. XI, 381. Valer. Flacc. V, 600, i. e. grootsch, pogchende: ook zijn verba magna, overdrevene, vergrootende woorden en uitdrukkingen, Liv. XXXIV, 5: dus ook fermones magni, Liv. XXXV, 2, i. e. overdrevene, vergrootende redenen, of ook een lang gefprek: magna loqui groot fpreken, bij voorb. van zich zelven, Ovid. Met. IX, 31, i. e. groote dingen van zich zelven zeggen. Not. (a) magnum, Adverbialiter, zeer, bij voorb. clamare, Plaut. Mil. III, 2, 10: cf. Gell. V, 9 extr. Valer. Flacc. I, 263: dus ook maximum exclamat, Plaut. Moft. II, 2, 57. (b) magni, fcil. pretii, en magno, fcil. pretio, hoog, in of van of voor een hoogen prijs of waarde, bij voorb. magni effe, Cic. ad Div. XIII, 72. Nep. Con. 1 en Dat. 1, i. e. in hooge waarde zijn, hooggefchat worden: magni aeftimare, Cic. Fin. II, 17. Att. VII, 15: of magno, Cic. Fin. III, 3. Liv. XLI, 20, i. e. hoogfchatten: daar voor ftaat ook exiftimare magni, Sueton. Aug. 40: verders magni intereft ad laudem, daar is veel gelegen enz., Cic. Nat. D. I, 4: magno vendere en conducere, Cic. Verr. III, 30. Cic. Att. I, 17 poft med. Cic. Coel.

7. *duur, eigenlijk, voor een hoogen prijs:* magno emere, Cic. Agr. II, 11, i. e. *duur:* magno illi ea cunctatio stetit, Liv. II, 36, i. e. *kwam hem duur (hoog) te staan:* facere magni *hoog schatten, zie* Magnifacio: *ook staat daar voor* facere rem magnam *voor* magni, *bij voorb.* me facere magnam [illegible] Dolabellae, Cic. Att. XIV, 19 extr., *ten zij men* magni *moet lezen, of, als de plaats goed is, het zoo vertaalen moet: ik verhef ze:* facere aliquem maximi, Terent. Andr. I, 5, 58. III, 3, 40, i. e. *zeer hoog achten:* Multo majoris alapae mecum veneunt, Phaedr. II, 5, 25, i. e. *duurer, hooger.* (c) in majus *in 't groot, d. i. grooter, of als grooter,* scil. *dan het in zich zelve is, bij voorb.* in majus accipere aliquid, Liv. IV, 1, i. e. *iet grooter opnemen of maken, dan het is:* in majus celebrare, Liv. IV, 31. Tacit. Ann. XIII, 8, *iet grooter maken, als iet grooter roemen, veel ophef ergens van maken:* in majus extollere, Liv. XXVIII, 31, *grooter maken, door verheffen, dan het is: dus ook* Tacit. Ann. XV, 30, *alwaar echter de* Edit. Ernest. attollere *heeft:* in majus ferre, Liv. XXI, 32, *grooter maken, uitbreiden:* credere in majus, Tacit. Hist. I, 18, i. e. *meer gelooven, dan er aan de zaak is: dus ook* in majus innotuere, Ibid. IV, 50: *dus ook* nuntiare in majus, Ibid. III, 38: vim provehunt in majus, Horat. Od. III, 4, 67: alicui referre gratiam in majus, Senec. Benef. III, 35, i. e. majorem gratiam referre. (d) major *met den Genitivus, bij voorb.* omnium triumphorum lauream adepte majorem, Plin. H. N. VII, 30 extr., *voor* maximam: *of* triumphorum *staat voor* triumphis. (e) major *voor* magnus, *bij voorb.* quibus absentibus nunquam — majora opera fiunt, Cic. Senect. 7. 2) *groot, d. i. lang, bij voorb.* crines, Spartian. in Ael. Ver. 2: *van daar lang, van den tijd, bij voorb.* magno tempore, Petron. 125. Justin. XLII, 5, i. e. diu, *lang of langen tijd (duur): dus ook* longo post tempore, Justin. XVI, 1, i. e. *lang daar na, na langen tijd: van daar van den ouderdom, a) bij den* Ablativus *van* natus, us, *bij voorb.* magno natu *van hoogen ouderdom, oud van jaaren, bij voorb.* mater magno natu, Nep. Pausan. 5: homo magno natu, Liv. X, 38. XXI, 34 in.: mulier magno natu, Liv. XXVI, 49 extr.: Lucretius, qui magno natu cet., Liv. II, 8: filius maximo natu, i. e. *de oudste zoon*, Nep. Dat. 7. [illegible] *derdom, van een gemeenzaak* [illegible] major *of* maximus *staat, en veel dikwijls met* natu *of* annis, i. e. *grooter in geboorte of in jaaren, ouder van jaaren enz., deels zonder eenen* Ablativi, *bij voorb.* qui fuit major natu, quam Plautus, Cic. Tusc. I, 1 extr., i. e. *ouder:* audivi ex majoribus natu, Cic. Off. I, 30: majores natu, Liv. I, 32 med., i. e. senatus: natu major frater, Liv. III, 13: frater major, Terent. Phorm. I, 2, 13, *de ouder of* [illegible] *ouder (van twee). Doch, de* Ablativus annis *staat ook voor dan enz., bij voorb.* major annis sexaginta, Nep. Reg. 1, i. e. *ouder dan 60 jaaren: dus ook* civis major annis viginti, Suet. Caes. 42, i. e. *meer dan 20 jaaren oud:* cf. Pandect. IV, 4. Leg. 3: *waar voor ook* annorum *staat, bij voorb.* neu majores quinum quadragenum, Liv. XXXVIII, 38, i. e. *en niet ouder dan 45 jaaren: dus ook* majores annorum quinque & triginta, Sueton. Aug. 38, i. e. *meer dan 35 jaaren oud.* Not. Pandect. IV, 4, 24 in., *alwaar* major *tegen over* minor *gesteld wordt, wordt gesproken van 25 jaaren, gewoonlijk* major, *die meer dan 25 jaaren oud is:* minor *is: daar onder is:* cf. Leg. 3: *van daar* majores *voorvaders,* Cic. in Caecil. 21. Cic. Phil. III, 10. Cic. Att. I, 1. Cic. ad Div. XII, 22, *dewijl de voorouders, indien zij nog leefden, ouder zouden zijn dan wij. Daar staat ook* natu *bij, hoewel zelden, bij voorb.* ut non solum aetatis fine cum primis compararetur, sed ne de majoribus quidem natu quisquam anteponeretur, Nep. Iphicr. 1: *ten zij het lezen moet, de ouderen dan hij (in zijnen tijd): en* aetatis fine, *van zijnen ouderdom of tijd: van daar* major herus, Plaut. Asin. II, 2, 63. Capt. III, 5, 50. Truc. II, 2, 53, *de oude heer, d. i. huisheer, en* minor, Plaut. Asin. II, 2, 63, *de jonge, d. i. de zoon: dus ook* hera major (i. e. mater familias) *en* minor (i. e. filia familias), Ibid. Truc. IV, 3, 22. seq. *Dus ook* maximus, a, um, *de oudste, bij voorb.* maximus stirpis, Liv. I, 3, 4: XXIII, 30: Maxima virgo, Sueton. Domit. 8 extr. Plin. Ep. IV, 11 ante med. §. 6, i. e. *de oudste, naamelijk de aanzienlijkste, der Vestaalsche maagden: ook met* natu, *bij voorb.* maxima natu, Virg. Aen. V, 644: *hier toe behooren de woorden van vermaagschapping, bij voorb.* patruus magnus i. e. frater avi, *oud-oom,* Pandect. XXXVIII, 10, 10: avunculus magnus i. e. frater aviae, *oud-oom,* Ibid.: amita magna i. e. soror avi, *oud-tante,* Ibid.: matertera magna i. e. soror aviae, *oud-tante,* Ibid.: *dus ook* patruus major i. e. frater proavi, *of* i. q. patruus magnus patris vel matris, Ibid.: *of* i. q. patruus avi & aviae, Fest.: avunculus major i. q. frater proaviae, Pandect. Ibid.: *of* i. q. avunculus avi & aviae, Fest.: amita major i. q. soror proavi, Pandect. Ibid.: *of* i. q. amita avi & aviae, Fest.: avunculus maximus i. q. frater abaviae, Pandect. Ibid.: amita maxima i. q. soror abavi, Pandect. Ibid.: matertera maxima i. q. soror abaviae, Pandect. Ibid.: patruus maximus i. e. frater abavi, Pandect. Ibid.: socer major i. e. uxoris meae proavus, Fest.: socrus major i. e. uxoris meae proavia, Fest. Not. aa) Pontifex maximus, *zie* Pontifex. bb) hostia magna *en* maxima, *zie* Hostia. cc) magnai reipublicai *voor* magnae cet., Plaut. Mil. II, 1, 25. dd) quantus maximus cet., *zie* Quantus. ee) ad majora initia rerum, Liv. I, 1, *voor* majorum; *maar meermaalen staat het* Adjectivum *bij het verkeerde* Substantivum, *waar van ik voorbeelden heb bijgebracht,* Observ. p. 249. ff) maximus stirpis, Liv. I, 3, *van twee broeders, voor* major.

MAGUDĀRIS *of* MAGYDĀRIS, is, f. i. e. *de stengel van het kruid* Laserpitium, Plin. H. N. XIX, 3 post med. Plaut. Rud. III, 2, 19. Priscian. 7.

MAGUS, i, m. 1) *een Wijze, Filosoof bij de Persen, die zich te gelijk met wigchelarij of waarzeggerij en godsdienst-onderzoek inliet,* Cic. ad Div. I, 23 en 41. Cic. Leg. II, 10: *ook* i. q. sacerdos, Apul. Apolog. ante med. p. 290. Elm. *maar, dewijl die naderhand in toverij vermaalierde: van daar* 2) *een toveraar,* Apul. Ibid.

MAGUS, a, um, *toverachtig, bij voorb.* ars, Ovid. Am. I, 8, 5: manus, Ibid. Medic. 36: carmen, Senec. Herc. Oet. 467: *van daar* Maga, *eene toveresse,* Ovid. Met. VII, 195. Senec. Herc. Oet. 523: Magus, *een toveraar, zie boven.*

MAJĀLIS, is, m. (*waarschijnelijk* scil. verres) *een gesneden zwijn, een beer.* Varr. R. R. II, 4 extr. Titinn. ap. Non. 2. n. 330: *ook in* Cicero, *als een scheldwoord, bij voorb.* in hoc majali, Cic. Pis. 9 in., *zoo hebben de Edd., dewijl* [illegible] *zoo leest; de* Codd. *hebben* animali (i. e. *dier*), *het welk ook niet kwalijk past.*

MAJESTAS, ātis, f. (*van* major, *gevolglijk* conditio major conditione aliorum), 1) *grootheid, d. i. uitmuntendheid, uitmuntende gesteldheid van eene persoon of zaak, hoogheid, aanzienlijkheid, eerwaardigheid, bij voorb.* boum, Varr. R. R. II, 5, *scil. wegens derzelver nuttigheid in den landbouw:* judicum, Cic. Rosc. Am. 19: consulis, Cic. Pis. 11: senatus, Liv. VIII, 34: *dus ook* summi ordinis i. e. senatus, Liv. III, 63 extr.: *der Goden,* Cic. ad Div. I, 38: *dus ook* dei, Justin. XXIV, 6: sortium Praenestinarum (i. e. *van het orakel*), Sueton. Tiber. 63: reddere diis majestatem, i. e. tribuere iis majestatem, Senec. Ep. 95 post med.: *ook* loci, Liv. I, 53: matronarum, Liv. XXXIV, 2 med.: aetatis & dignitatis, Gell. XVIII, 3: dictatoris, Liv. IV, 14: Spartanorum, Nep. Pelop. 2: *ook schrijft Cato aan Cicero, die Proconsul was,* majestatem *toe in,* Cic. Ep. ad Div. XV, 5: *ook in de Reden, bij voorb.* in oratione, Cic. Amic. 25: *ook van Goden, bij voorb. van Castor en Pollux,* Sueton. Ner. 1, *alwaar het Godlijkheid is; de woorden zijn:* in fidem majestatis i. e. *ten bewijs van hunne Godheid, Godlijkheid: dus ook* sortium Praenestinarum, Sueton., *zie hier voor:* diis reddere majestatem, Senec., *zie hier voor: ook van een' vader, met betrekking tot de kinderen, bij voorb.* patria, Liv. VIII, 7: *of* paterna, Justin. X, 2. 2) *bijzonder de hoogheid van den Staat, welke, of een Monarch, of in Republieken de aanzienlijken of het volk bezit, bij voorb.* regia, Caes. B. C. III, 106: ducis (*van den Keizer*), Phaedr. II, 5, 23, i. e. *Zijne Keizerlijke Majesteit:* majestas tua (*tot* Augustus), Horat. Ep. II, 1, 258: *gevolglijk wordt het te Rome, ten tijde, toen het een vrije Staat was, aan het volk toegeschreven: de hoogheid, majesteit, bij voorb.* populi Romani, Cic. Phil. III, 5. Caes. B. G. VII, 17: *van daar* [illegible] majestatem, Cic. Invent. II, 17 en 18, *de hoogheid of majesteit des Romeinschen Staats verminderen, bij voorb. wanneer men den Staat schandelijk behandelt, dat tegen zijn hoogheid is, bij voorb. wanneer een veldheer of gebieder iet doet, dat tegen de eere en hoogheid van den Staat is: dus ook* imminuere, *bij voorb.* majestatem imminutam, Cic. Or. II, 39 med., *doch, de* Ed. [illegible] *heeft uit 5* Codd. [illegible] *staat* imminuere majestatem [illegible] (i. e. senatus), Liv. III, 69 extr.: *ook* deminuere, *ten minste staat* deminutio majestatis, Cic. ad Div. XII, [illegible] med.: *ook* laedere majestatem populi Rom., Senec. Controv. IV, 25: laesa majestas, Ibid.: *van daar wordt* 3) majestas *dikwijls verkort voor* majestas minuta, *gekwetste Majesteit, kwetsing der Majesteit, gekwetste, bij voorb.* crimen majestatis, Cic. Verr. IV, 41, i. e. *misdaad van gekwetste Majesteit,* [illegible] tae: *dus ook* lex majestatis, [illegible] 35, i. e. *over gekwetste* [illegible] minuti majestatis, Cic. [illegible] nutae, *over gekwetste Majesteit,* [illegible] majestatis causa damnatus, [illegible] XLVIII, 24, 1: judicium majestatis i. e. de majestate minuta seu laesa, Ibid. XLVIII, 4.

V, 90: actio majestatis i. e. de majestate minuta s. laesa, Quintil. V, 10 ante med.

MAJOR, MAJORES, zie Magnus.

MAJORĬNUS, a, um, i. e. van de grootste soort, bij voorb. olivae, Plin. H. N. XV, 3 post med., i. e. van de grootste soort.

MAJUS, a, um, eene benaming van de Meymaand, bij voorb. mensis Majus, Cic. Phil. II, 39. Att. III, 8. Ovid. Fast. V, 490: en enkel Majus, Ovid. Fast. V, 185, i. e. de Mey of Bloeimaand) Idus Majae, Propert. IV, 5, 36, voor Maji i. e. de vijftiende Mey: Calendae Majae, Ovid. Fast. IV, 947. Cic. ad Div. IV, 2 in., i. e. de eerste Mey. Not. de huwelijken in Mey hielde men voor ongelukkig: van daar het spreekwoord, Mense Majo malae nubunt, Ovid. Fast. V, 490. Not. 2) zij was aan Venus heilig. Bij waar de naam van daar komt, weten wij niet, gelijk het de Ouden zelven niet geweten hebben. Sommigen leiden hem af a majoribus, zoo als Juny a junioribus. Anderen van majestas of ook van Maja, zie Varr. L. L. V, 4 Ovid. Fast. V, 1 seq. Ik zou neigen, om te gelooven, dat Majus, a, um, eigenlijk liflijk, aangenaam, vermaakelijk, betekent, en dat deze maand daar van den naam heeft.

MAJUSCŬLUS, a, um, van major, 1) wat grooter, Plin. H. N. XXVI, 6. Ook een weinig, een beetjen grooter, bij voorb. cura, Cic. ad Div. IX, 10. 2) wat ouder, Terent. Eun. III, 3, 20.

MALA, ae, f. 1) kinnebakken, kaak, Cic. Or. III, 58, en Tusc. IV, 36 o poëta: ook Lucret. II, 637. Virg. Aen. III, 257: ook van beesten, Virg. Georg. III, 268. Aen. XI, 681. XII, 755. Horat. Od. II, 19, 23. Not. Cicero, Or. 45, gelooft, dat mala ontstaan is uit maxilla; maar Celsus VIII, 1 ante med. onderscheidt beide, en mala is daar de bovenste kaak, maxilla de onderkaak. (Dewijl zij dubbel is, staat gemeenlijk de Pluralis. 2) kaak, wang, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 58, welke zegt: malae, quas prisci genas vocabant: impubes, Virg. Aen. IX, 751: cf. X, 324. Lucret. V, 887. Ovid. Met. XII, 391. XIII, 754: van daar leni malam tu illi pursum, Plaut. Cas. II, 6, 55, geef hem een muilpeer weder: Mihi crepabunt manus, tibi malae, Plaut. Mil. II, 5, 32: doch, het kan ook hier de kaak zijn. 3) de tanden, dus kan men het vermalen, Virg. Aen. III, 257. XII, 755 cet., zie hier voor.

MALACHE, es, f. de Maluwe, of een soort van Maluwen, Kaasjeskruid, Colum. X, 247. Plin. H. N. X, 21 in. Men schrijft ook Moloche.

MALACĬA, ae, f. 1) stilte der zee, windstilte op zee, Caes. B. G. III, 15: van daar Tropisch, bij voorb. in otio inconcusso jacere non est tranquillitas, malacia est, Senec. Ep. 67 extr. 2) geheel gebrek van eetlust, walg, bij voorb. stomachi, Plin. H. N. XXVII, 7 med.: ook zonder stomachi, bij voorb. bij zwangere vrouwen, bij voorb. gravidarum malaciae, Ibid. XXIII, 6: in malacia praegnantibus, Ibid.

MALACISSO, are, i. q. mollire, week maken, lenig maken, bij voorb. aliquem, Plaut. Bacch. I, 1, 31: articulos, Senec. Ep. 66 extr.

MALACUS, a, um, i. q. mollis, week, bij voorb. pallium, Plaut. Bacch. I, 1, 37. Mil. III, 1, 93: van daar 1) zacht, wellustig, bij voorb. in malacum modum, Plaut. Bacch. II, 3, 101. 2) buigzaam, bij voorb. ad saltandum malacus, Plaut. Mil. III, 1, 74.

MALAGMA, ătis, n. een weekend middel, weekend omslag, Cels. V, 17. Sect. 2. Colum. VI, 17. Plin. H. N. XXII, 24 extr. XXXI, 6 med.

MALAXO, are, i. q. malacisso, week maken, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

MALE (Compar. Pejus, Superl. Pessime), 1) slecht, kwaad, boos, bij voorb. alicui facere, Cic. ad Div. XI, 21. Plaut. Poen. IV, 2, 66, i. e. iemand kwaad doen: male velle alicui, Plaut. Asin. V, 1, 13, i. e. kwaad willen, ongunstig zijn: male cogitare, slecht of kwaad denken, Cic. Senect. 6: ook de aliquo, Cael. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 12 in.: loqui, Cic. Rosc. Am. 48: ook male loqui alicui, Terent. Phorm. II, 3, 25, i. e. schelden, schimpen: dus ook male dicere of maledicere, Terent. And. IV, 4, 14. Cic. Mur. 30: Hoc male habet virum, Terent. And. II, 6, 5, het verdriet hem: dus ook male habere agmen adversariorum, Caes. B. C. I, 63, i. e. plagen, lastig vallen: male se habere, zich slecht bevinden, bij voorb. in de ziel, gevolgelijk vol kommer zijn, misnoegd zijn, Terent. Eun. IV, 2, 6: male cadere slecht, kwaad (ongelukkig) afloopen, Caes. B. C. II, 15: dus ook proelium male pugnatum, Sallust. Jug. 54 (58), i. e. slecht, kwalijk, ongelukkig: vivere male, slecht leven, d. i. ongelukkig (armoedig), Horat. Sat. I, 4, 109: male agere, slecht handelen, bij voorb. bedriegelijk, Cic. Quint. 16 en 27: ook slecht handelen, als beschuldiger, of slecht beschuldigen, Ibid. 14: male accipere aliquem, Cic. Verr. I, 54. Nep. Eum. 8, kwalijk onthalen, verwelkomen, behandelen: Male fit Antonio! Cic. Att. XV, 15, i. e. het ga er hem kwalijk voor! de drommel haal hem! dus ook quae res vertat tibi male! Terent. Ad. II, 1, 37, bekome u kwalijk! male audire, een slechten naam hebben, zie Audio. 2) slecht, d. i. niet goed, niet wel, niet recht, bij voorb. faciet omnino male, Attic. in Cic. Ep. ad Attic. IX, 10, zal het niet goed doen, zal het slecht maken, slecht handelen, kwalijk handelen: Animo male est, Plaut. Curc. II, 3, 33, het is slecht, niet wel, kwalijk: dus ook Animo male est, Terent. Ad. IV, 5, 21, het is erg met mij (van verdriet), d. i. het krenkt mij: dus ook animo male fit i. e. het wordt erg voor mij, Plaut. Rud. II, 2, als dus ook animo male factum est huic repente miserae, Ibid. Mil. IV, 8, 22, (voor hujus) i. e. het is erg met haar geworden: ook hoc male mihi est ik bevind mij slecht, d. i. niet heerlijk, niet prachtig, ik moet mij kommerlijk behelpen, ik moet arbeiden, bij voorb. male tibi esse malo quam molliter, Senec. Ep. 82 in.: male facere sponsionem, Cic. Caec. n. 28, slecht maken, d. i. niet goed inrichten: male agere, Cic. Quint. 14, slecht, d. i. niet recht beschuldigen, zie hier voor: non male vixit, Horat. Ep. I, 17, 10, i. e. niet slecht, niet verkeerd, d. i. goed, wel: male consulere patriae, slecht zorgen voor enz., Nep. Epam. 10 en Phoc. 2: dus ook pejus consulere, Ibid. Epam. 10: pessime in aliquem consulere, zeer slecht gezorgen, Terent. Heaut. III, 1, 28: male vivere, Horat. Sat. I, 4, 109, zie hier voor: hier toe behoort uit n. 1. male audire een slechten naam hebben: male accipere cet.: van daar male credere, Plaut. Poen. IV, 2, 56 en 67, i. e. slecht toevertrouwen: male vestitus, Cic. Pis. 25, slecht gekleed: [illegible] male conducere, Terent. Eun. IV, 4, 2, slecht koopen, d. i. kwaad of duur: male emere slecht koopen, bij voorb. duur, Cic. Att. II, 4: dus ook redimere, Cic. Q. Fr. I, 1, i. e. slecht, duur: conducere, Plaut. Amph. I, 1, 132, i. e. duur: male vendere, Cic. Verr. III, 98, slecht verkoopen, d. i. goedkoop: ossa male tecta sepulcro, Ovid. Her. III, 103: sustinere arma, Liv., zie hier na. 3) slecht, d. i. niet recht, zoo als het behoorde, bij voorb. male densatus agger, Liv. X, 5, i. e. slecht, niet recht: male sustinere arma, Liv. I, 25, het schild slecht houden, d. i. niet goed: dus ook scuta — male tegebant Gallos, Liv. XXXVIII, 21: male percipere fructus, Cic. Verr. III, 98, slecht oogsten: male gratus, niet recht dankbaar, ondankbaar, Ovid. Her. VII, 27: nationes male quietae i. e. onrustige, Sueton. Aug. 21: male validus i. e. invalidus, Horat. Sat. II, 5, 45: ossa male tecta, Ovid., zie hier voor: statio male fida carinis, Virg. Aen. II, 23: male sanus, Cic. Att. IX, 15 extr., niet recht schrander, niet recht verstandig: male dormire, Petron. 86: legiunculae male plenae, Liv. XXXV, 49, niet recht voltallig: dus ook male vestitus, zie hier voor: gelijk dan ook het één en ander uit n. 2. hier toe behoort, bij voorb. facere sponsionem cet.: dus ook digitus male pertinax, Horat. Od. I, 9, 24: male repugnans, Petron. 85: van daar a) hevig, zeer, bij voorb. male metuo, Terent. Hec. III, 2, 2. Plaut. Pseud. III, 1, 16: male odisse, Cael. in Cic. Ep. ad Att. XIV, 1 extr.: male mulcare, Plaut. Mil. II, 2, 8. Liv. XL, 7 in., zie n. 4: male raucus, Horat. Sat. I, 4, 66: pejus odisse, Plaut. Mil. II, 1, 50. Cic. ad Div. VII, 2, i. e. heviger, erger: pejus vitare, Horat. Epist. I, 17, 30: calceus male laxus, Horat. Sat. I, 3, 31. b) naauwelijks, bij voorb. male viva, Ovid. Art. II, 660: sustinere arma, Liv., doch, zie hier voor: male me continui, Ovid. Met. VII, 728 en 729. c) te weinig, bij voorb. male pertinax, Horat. Od. I, 9, 24, doch, het kan ook heeten, slecht, niet recht: dus ook male repudians, Petron., zie hier voor: male percipere fructus, Cic. Verr. III, 98 in., weinig oogsten, of slecht oogsten, inoogsten. 4) erbarmelijk, op eene erbarmelijke wijze, bij voorb. naves errabundae male vagabantur, Auct. B. Afric. 21. Dus ook male mulcare, Plaut. en Liv., zie hier voor: dus ook male vestitus, Cic.: male raucus, Horat., zie hier voor: male metuo, male percipere fructus, zie hier voor: dus ook pessime metuero, Plaut. Curc. V, 3, 6: gelijk men dan het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen kan. 5) slecht, d. i. ongelukkig, bij voorb. vivere, Horat. Sat. I, 4, 109: cadere, afloopen, Caes., zie boven: pugnare, Sallust., zie boven: factum male de Alexione, Cic. Att. XV, 1, i. e. o een groot ongeluk enz.!

MALĔDĬCAX of beter MALE DICAX, ăcis, i. q. maledicus of importune dicax; Plaut. Curc. IV, 2, 26.

MALĔDĪCE, scheldend, smaadend, schimpend, bij voorb. dicere, Cic. Off. I, 37: loqui, Liv. XLV, 39 extr.

MALĔDĪCENS, zie Maledico.

MALĔDĪCENTĬA, ae, f. het kwaad spreken van of tegen iemand, schelden, schimpen, Gell. III, 3 extr. XVII, 14.

MALĔDĪCO, xi, ctum, 3. (of beter MALE DICO), alicui, tegen iemand iets kwaads zeggen, d. i. schelden, schimpen,

hek-

harde woorden geven, Cic. Coel. 3. Cic. Dejot. 3. Cic. Nat. D. I, 33. Horat. Sat. II, 3, 140. Plaut. Curc. IV, 2, 27. Terent. Hec. IV, 2, 14: *ook* aliquem, Petron. 58 extr. 74 *en* 96. Tertull. adv. Praxin. 29: *ook zonder* Casus, Terent. And. IV, 4, 14. Cic. Mur. 30. Not. 1) *Het* Particip. Maledicens *staat ook* Adjective, *scheldend, kwaad van anderen sprekend, smadend, schimpend, bij voorb.* ut nunc sunt maledicentes homines, Plaut. Merc. II, 3, 75: maledicentior, Plaut. Merc. I, 2, 31: maledicentissima civitas, Cic. Flacc. 3: librum maledicentissimum conscribere, Gell. III, 17: carmina maledicentissima, Sueton. Caes. 23. 2) *Het* Particip. Maledictus, a, um, *vervloekt: het* Neutr. maledictum *staat dikwijls* Substantive, *d. i. alles, wat men iemand of van iemand kwaad spreekt of wenscht: van daar* a) *een scheldwoord*, Cic. Flacc. 20 extr. Cic. Cluent. 13: in aliquem, Cic. Planc. 13: maledicta in aliquem dicere, Cic. Q. Fr. II, 3: *of* conferre, Cic. Att. XI, 8: *of* conjicere, Cic. Planc. 12 extr., i. e. *voortbrengen, gevolglijk schimpen, schelden:* aliquem figere maledictis, Cic. Nat. D. I, 24: inustus maledictorum notis, Cic. Phil. XIII, 19. b) *verwensching*, Plin. H. N. XI, 10 extr. c) *het kwaad spreken*, Sallust. Or. I. ad Caes. c. 2. Not. *de landman plagt het* Basiliënkruid *of* Basilicum (ocimum) cum maledictis & probris *te zaaijen of te planten* (serere), *omdat men geloofde, dat het dan beter groeide*, Plin. H. N. XIX, 7, i. e. *met vloeken, verwenschingen, schelden: dus ook de wijnruit*, Pallad. Mart. IX, 13.

MALEDICTIO, onis, f. *het schimpen, schelden*, Cic. Coel. 3.

MALEDICTITO *of* **MALE DICTITO**, are, *schimpen, schelden, kwaad van iemand spreken*, alicui, Plaut. Trin. I, 2, 62.

MALEDICTOR, i. q. maledicus, Cato ap. Fest.

MALEDICTUM *en* **MALEDICTUS**, *zie* Maledico.

MALEDICUS, a, um, *schimpend, scheldend, bij voorb.* homo, Auct. ad Her. II, 8: convictator, Cic. Mur. 6: in aliquem, Quintil. IV, 1: lingua maledica, Valer. Max. VIII, 9, 2 (extern.): sermo, Ib. VII, 2, 6 (extern.). Not. Compar. Maledicentior *en* Superl. Maledicentissimus *zijn van* Maledicens, *zie* Maledico.

MALEFACIO (*of beter* **MALE FACIO**), eci, actum, 3. 1) *iets kwaads doen:* alicui, Terent. Ad. II, 1, 10. Plaut. Mil. II, 2, 11: *ook zonder* Dativus, *d. i. verkeerd, kwalijk, slecht handelen, zie* Male: *van daar* Malefactum *euveldaad, booze handeling*, Enn. ap. Cic. Off. II, 18: malefacta alicujus, Cic. Invent. II, 36 in. 2) *ongelukkig handelen: van daar* factum male de Alexione, Cic. Att. XV, 2 in., i. e. *o welk een ongeluk, ten aanzien van (den overledenen)* Alexion: cf. Male.

MALEFACTOR, oris, m. *die iets kwaads doet, iemand iets kwaads toevoegt*, Plaut. Bacch. III, 2, 11.

MALEFACTUM, *zie* Malefacio.

MALEFERIATUS, **MALEFIDUS**, **MALEOLENS**, **MALESANUS** cet., *zijn twee woorden*, Male feriatus cet.

MALEFICE, *kwaaddoende, kwaad, tot eens anders nadeel, goddeloos, bij voorb.* ego nec sycophantiose quidquam ago nec malefice, Plaut. Pseud. IV, 7, 113.

MALEFICENTIA, ae, f. *het kwaaddoen, d. i. slecht gedrag, bij voorb. tegen iemand, om hem te benadeelen*, Plin. H. N. IX, 9.

MALEFICIUM, i, n. *is, wanneer men iets kwaads doet, eene kwaade daad, euveldaad*, Cic. Caecin. 34. Cic. Phil. V, 6: *van daar* maleficium committere, Cic. Rosc. Am. 22: *of* admittere, Ibid., i. e. *begaan: ook van de vervalsching van den balsem, wanneer men het bedrog of bedriegerij kan vertaalen*, Plin. H. N. XII, 25, adulteratur succo: vixque maleficium deprehenditur: *van daar* 1) *wanneer men iets kwaads doet, d. i. schade aanbrengt: toevoeging van schade, bij voorb.* sine ullo maleficio iter facere, Caes. B. G. I, 7, *zonder nadeel te doen, bij voorb. aan iemand, aan het graan enz.:* sine maleficio consedit, i. e. *zonder nadeel te doen*, Ibid. B. C. II, 28: ab injuria & maleficio se suosque prohiberent, Ibid. B. G. II, 28: se non maleficii causa egressum, Ibid. I, 22: opinio maleficii cogitati, *booze, schadelijke daad, d. i. samenzwering tegen den Staat*, Cic. Coel. 31; *doch, het laatste kan hier boven behooren. Ook elke kwaade zaak, d. i. alles, wat schadelijk is: van daar* maleficia *schadelijke dieren, bij voorb. slangen enz., of diertjens, als wormen enz., bij voorb.* non nasci maleficia, Plin. H. N. XVIII, 30 extr.: cf. VIII, 59. XX, 13 med. 2) *de booze daad der tooveraars, tooverij, bij voorb.* devotionibus ac maleficiis, Apul. Met. IX post med. p. 230. Elm.: de adulterio, de maleficio, Ibid. p. 231: cf. Tacit. Ann. II, 69: *ook staat er* magicum *bij, bij voorb.* magica maleficia, Apul. Apolog. post init. p. 278. Elm.

MALEFICUS, a, um, (centior, centissimus), *kwalijk handelend, iets kwaads doende, goddeloos, bij voorb.* mores, Plaut. Cas. IV, 2, 4: homo, Cic. Tusc. V, 20. Cic. Verr. V, 55: homo vitae maleficae, Tacit. Ann. IV, 21: maleficentissimus, Sueton. Galb. 15: *van daar* 1) *schadelijk, bij voorb.* superstitio, Sueton. Ner. 16: sidera, Plin. H. N. VII, 49: vis, Ibid. XXXIII, 4 extr.: caprae, maleficum frondibus animal, Ibid. XII, 17: bestia piscibus maleficum, Ibid. IX, 15: 2) *ongunstig, bij voorb.* naturam maleficam nactus est in fingendo corpore, Nep. Agel. 8.

MALESUADUS *of beter* **MALE SUADUS**, a, um, i. e. male suadens, *bij voorb.* vitilena, Plaut. Most. I, 3, 56: fames, Virg. Aen. VI, 276.

MALEVOLENS *of* **MALIVOLENS**, tis, *kwalijkgezind tegen iemand, afkeerig, nijdig, bij voorb.* ut sint malevolentes, Plaut. Capt. III, 4, 51: malevolente ingenio natus, Ibid. Bacch. IV, 3, 4: malevolentissimae obtrectationes, Cic. ad Div. I, 7 post med. *Of de* Comparat. malevolentior *voorkomt, weet ik niet.*

MALEVOLENTIA (**MALIVOL.**), ae, f. *kwaade gezindheid jegens iemand, afkeerigheid, haat, nijd*, Cic. Tusc. IV, 9, *alwaar het verklaard wordt door* voluptas ex malo alterius sine emolumento suo: *verders* animus nulla in ceteros malevolentia suffusus, Cic. ad Div. I, 9 post med.: animus malevolentia jejunus, Ibid. II, 17 extr.: vicinitas non infuscata malevolentia, Cic. Planc. 9: obtrectatione & malevolentia, Cic. Q. Fr. I, 1, 15: malevolentia & invidia, Sallust. Cat. 3.

MALEVOLUS *of* **MALIVOLUS**, a, um, *kwalijkgezind tegen iemand, afkeerig, hatelijk, nijdig, bij voorb.* alicui, Cic. ad Div. II, 17 post med.: in aliquem, Cic. Att. VII, 2 post med.: reprehensor, Gell. IV, 15: *van daar* malevolus *Substantive, een kwalijkgezinde, nijdaard of nijdigaart, bij voorb.* omnium malevolorum, Cic. Balb. 25: mea inimica & malevola, Plaut. Poen. I, 2, 181: malevolos & invidos significant, Trogus ap. Plin. H. N. XI, 52: *verders* malevoli sermones, Cic. ad Div. III, 10 post med. Not. malevolentissimus *behoort tot* malevolens.

MALICORIUM, i, n. *de schil van den granaat-appel*, Plin. H. N. XXIII, 6. Cels. II, 33 post med. Petron. 47.

MALIFER, a, um, *appeldragend, vruchtbaar in appelen, bij voorb.* Abella, Virg. Aen. VII, 740.

MALIFICUS, *zie* Maleficus.

MALIGNE, 1) *boosäartig, nijdig, bij voorb.* loqui, Liv. XLV, 39 extr.: dicere, Plin. Ep. I, 5 post med. §. 12: legere librum, Ibid. IX, 38: vellicare plura, Gell. IV, 15: detrectare benefacta, Ovid. Met. XIII, 270: malignius, Curt. VIII, 1: *van daar* 2) *karig, zeer spaarzaam, bij voorb.* agrum dividere plebi, Liv. VIII, 12 post med.: praebere commeatus, Justin. V, 2: dispensare, Senec. Benef. VI, 16 extr.: exstinguere famem, Ibid. Ep. 18 post med.: alere corpus, Ibid. de Ira II, 19 extr.: laudare aliquid, Horat. Ep. II, 1, 209: plorare aliquem, Petron. 42: praebere omnia, Liv. XXXIX, 9: decernere supplicationes in unum diem, Liv. III, 63, *doch, alwaar het ook nijdig zijn kan:* malignius secum egisse naturam, Senec. Ep. 44. Not. non mihi fuit tam maligne, ut cet., Catull. X, 18, i. e. *ik was niet zoo karig, nijdig, spaarzaam, gierig enz.: van daar weinig, niet zeer, bij voorb.* fores maligne apertae, Senec. Benef. VI, 34: aerugo maligne virens, Plin. H. N. XXXIV, 11 post med.: maligne patiens, Mela II, 2.

MALIGNITAS, atis, f. *boosäartigheid of slechte gesteldheid, bij voorb. der wijnstokken*, Colum. III, 10 post med. §. 18: *van daar* 1) *boosheid tegen iemand, nijd, afgunst*, Liv. XXXVIII, 50 in. Tacit. Hist. I, 1 *en* Agric. 41. Sueton. Calig. 34 *en* Ner. 23 extr. Senec. de vita beata 18. Plin. Ep. V, 7 extr.: malignitatis dentes vitare, Valer. Max. IV, 7 extr.: cf. Liv. II, 42 in., *doch, alwaar het ook karigheid kan zijn:* 2) *karigheid tegen anderen, ongunstig gedrag in schenken of uitdeelen*, Plaut. Capt. III, 1, 5. Liv. V, 22 in. XXXIV, 7 *en* 34: cf. *hier voor*, Liv. II, 42 in.

MALIGNUS, a, um, (*misschien voor maligenus, opp.* benignus), *boosäartig, van boozen aart en inborst, bij voorb.* collis, Virg.: terra, Plin. Ep., *zie beneden: van daar boos tegen iemand gezind, goddeloos, boos, bij voorb.* capita malignissima, Senec. de vita beata 18: studia maligna, Ovid. Trist. IV, 1, 101, i. e. *mij schadelijk:* caupones, Horat. Sat. I, 5, 4: mens, Catull. LXVIII, 37: votum, Ibid. LXVII, 5: suspicio, Phaedr. III, 10, 36: maligno sermone alicujus factum carpere, Sueton. Aug. 27, i. e. *boosäartig of nijdig:* verba, Manil. IV, 573, i. e. *boosäartig of nijdig: ook boos, slecht, bij voorb.* paupertas, Martial. VIII, 56, 9: leges, Ovid. Met. X, 329: litus, Lucan. VIII, 565: cf. V, 651, i. e. *waar men niet landen kan:* tellus, Stat. Sylv. IV, 3, 29, i. e. *kwaade, slechte weg:* caupones, Horat., *zie hier voor: van daar* 1) *misnoegd, bij voorb.* oculis malignis spectare, Virg. Aen. V, 653: 2) *nijdig, afgunstig, bij voorb.* vulgus, Horat. Od. II, 16, 39: *van daar* Tragoedia,

pisch, bij voorb. litus, Lucan.: lex, Ovid., *zie hier voor:* 3) *karig, niet mild, te spaarzaam jegens anderen*, Plaut. Bacch. III, 2, 17: in laudandis discipulis, Quintil. II, 2: fama maligna, Ovid. Her. XVI, 144: *van daar* a) *Tropisch, karig, d. i. onvruchtbaar, bij voorb.* terra malignior, Plin. Epist. II, 17 med.: collis, Virg. Georg. II, 179: b) *Tropisch, spaarzaam, d. i. klein, weinig, smal, zwak, bij voorb.* lux, Virg. Aen. VI, 270: aditus, Ibid. XI, 525: ignis, Martial. X, 96, 7: munus naturae, Plin. H. N. VII, 50: venus (i. e. *bekoozing of* concubitus), Ovid. Am. I, 4, 66: ostium, Senec. Nat. Quaest. III, 27 post med.: malignis faucibus urgentur colles, Stat. Theb. II, 498: conspecta est parva maligna unda procul vena. Lucan. IX, 500: fama, Ovid. Her. XVI, 144, *zie hier voor:* 4) *kwel in gedrag, bij voorb.* Terent. Hec. I, 2, 84: Maligna multo & magis procax facta est: *doch, het kan ook heeten, boosaardig, nijdig:* in laudandis discipulis, Quintil., *zie hier voor:* fama, Ovid., *zie hier voor.*

MALILŎQUAX, acis, *kwaadsprekend*, Publ. Syr. in Mimis.

MALĪNUS, a, um, *van den appelboom, bij voorb.* pruna, Plin. H. N. XV, 13, i. e. *op een appelboom geënt:* lignum, *bij voorb.* malini ligni vel culmi fumo coloratus, Colum. VII, 8 extr., *alwaar sommigen* maligno (i. e. exiguo) ligni cet. *lezen willen.*

MALITĬA, ae, f. *de booze gesteldheid: van daar godloosheid, boosheid, snood gedrag, wanneer het tegen over deugd gesteld wordt, bij voorb.* virtute, non malitia, Sallust. Jug. 21 (25). Senec. Ep. 31 ante med. Gell. II, 6 med. Tacit. Ann. XIII, 30 extr.: *bijzonder boosheid, als men, bij voorb. anderen zoekt te benadeelen, list, schelmerij, ligtvaardigheid*, Cic. Rosc. Com. 7 *en* 16. Cic. Caecin. 1 in. Cic. Verr. II, 54. Cic. Quint. 18. Cic. Cluent. 26. Cic. Fin. IV, 19. Cic. Partit. 23 *en* Offic. III, 17. Auct. ad Her. III, 16. Plin. H. N. XVII, 27: *bijzonder* Cic. Nat. D. III, 30, *alwaar staat* malitia est versuta & fallax nocendi ratio: *ook staat de* Plur. Plaut. Mil. III, 3, 66. Cic. Tusc. V, 15. Nat. D. III, 30. Pandect. VI, 1, 98: *van daar boertend:* nisi tua malitia adfuisset, Cic. Att. XV, 26 post med., *ten ware uwe schelmerij enz., d. i. list, listige inval:* Indicabo malitiam meam, Cic. ad Div. IX, 7, *mijne boosheid, d. i. list.*

MALITIOSE, *boosaardig, arglistig, bij voorb.* facere, Nep. Alcib. 7: aliquid facere, Plaut. Mil. III, 3, 14: nihil facere, Cic. Verr. II, 53: agere aliquid, Cic. Off. III, 15: litem intendere, Cic. Caecin. 7: malitiosius rem mandatam gerere, Cic. Rosc. Am. 38.

MALITIOSUS, a, um, *boosaardig, arglistig, bij voorb.* homo, Cic. Off. III, 13 extr.: interpretatio juris, Cic. Off. I, 10: blanditiae, Ibid. III, 18.

MALIVOLUS, *zie* Malevolus.

MALLEĀTOR, oris, m. *die iet met den hamer werkt, bij voorb.* ballucis, Martial. XII, 57, 9: monetae, Inscript. ap. Gruter. p. 1066. n. 5, *en* p. 1070. n. 1.

MALLEĀTUS, a, um, *met den hamer of dergelijk werktuig bewerkt, geslagen of geklopt, bij voorb.* liber, Pand. XXXII. Leg. 50 post med., i. e. *geslagen:* spartum, Colum. XII, 19, i. e. *geklopt, week gemaakt.* Not. *het is het* Particip. *van* Malleo, are.

MALLĔO, are, *met den hamer of dergelijke werktuigen bewerken: van daar* Malleatus, a, um, *zie hier voor.*

MALLEOLĀRIS, *een scheut van een wijngaardrank, of de jonge loten betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* virga, Colum. de Arbor. 3.

MALLEŎLUS, i, m. *een kleine hamer, hamertjen*, Cels. VIII, 3 post med.: *van daar wegens de gelijkvormigheid.* 1) *een jonge tak van een boom, of wijnstok, of rank, die afgesneden wordt, om in den grond gezet of gepoot te worden, een stok*, Cic. Senect. 15 ante med. Plin. H. N. XVII, 21 ante med.: *bijzonder* Colum. III, 6, *alwaar het verklaard wordt: van daar* malleolos pangere, Ibid. 3 extr., *of* deponere, Ibid., *of* conserere, Ibid. 14 extr., *of* demergere, Ibid. 18, *of* serere sulco vel scrobe, Plin. H. N. XVII, 22, i. e. *zetten, pooten:* Balsami arbuscula seritur malleolis, Ibid. XII, 25: 2) *eene soort van brandpijlen, die op de mauren en huizen, eener belegerde stad, afgeschoten werden, om ze in brand te steeken*, Cic. Cat. I, 13. Cic. Mil. 24. Liv. XXXVIII, 6. XLII, 64. Hirt. Alex. 14. Vitruv. X, 22, *bijzonder* Veget. de re Milit. IV, 18, *alwaar het kort, en* Ammian. XXIII, 3 (10), *alwaar het wijdloopig verklaard wordt.*

MALLEUS, i, m. *een werktuig, om te slaan of te kloppen, bij voorb. voor de timmerlieden, smeeden enz., een hamer enz.*, Plaut. Men. II, 3, 52. Plin. H. N. XVI, 43. XXXIV, 14: aes malleis fragile, Ibid. XXXIV, 8 extr.: chartam malleo tenuare, Ibid. XIII, 12 extr.: virgae lini tunduntur malleo stupario, Ib. XIX, 1 post med., i. e. *vlaschklopper. Ook was het een werktuig tot het offeren, te weten, om het beest daar mede te dooden, hamer, bijl, kolf, bij voorb.* vituli tempora discussit malleus ictus, Ovid. Met. II, 625: cf. Sueton. Calig. 32 extr. Not. malleus manubrio sapientior, *als een spreekwoord*, Plaut. Epid. III, 4, 87, *van iemand, die zich wijzer verbeeldt te zijn, dan anderen.*

MALO, malui, malle (*voor* mavolo *of* magis volo), *liever willen*, a) *met den* Infinitivus, *bij voorb.* servire quam pugnare, Cic. Att. VII, 15: rem obtinere, Caes. B. C. I, 72: vincere quam imperare, Liv. XXII, 34: b) *met den* Accusativus *en* Infinitivus, *bij voorb.* scripta nostra nusquam malo esse quam apud te, Cic. Att. XIII, 22: evanuisse mavultis id cet., Cic. ad Div. II, 57 extr.: judicium prius de proofo quam de re maluit fieri, Cic. Quint. 2, *en meermalen: ook met den* Accusativus *van het* Subject, *dat in het* Verbum Malo *ligt, bij voorb.* maluit se diligi quam metui, N. p. Timol. 3, *alwaar le weg kon blijven: dus ook* principem se esse mavult quam videri, Cic. Off. I, 19: ut mihi malient se esse quam bonos viros, Cic. Or. I, 47 in.: se mori malunt quam — demovere, Cic. Tusc. II, 24 extr.: carere me adspectu civium mallem quam conspici, Cic. Cat. I, 7: cf. Plaut. Stich. I, 2, 13. Truc. IV, 2, 29. Asin. I, 1, 8. Terent. Eun. I, 1, 21: c) *met den* Conjunctivus, *alwaar* ut *ontbreekt, bij voorb.* mallem, divitias mihi dedisses, Catull. XXIV, 4: mallem — cognoscerem, Cic. ad Div. VII, 14 extr. Ed. Graev.: *doch, de* Ed. Ernest. *heeft* cognoscere: fabula fit mavult quam cet., Tiball. II, 3, 31: malim canetis amores, Calpurn. Ecl. VI, 74: *ook volgt* ut, *en voorál de* Accusativus *en* Infinitivus, Plaut. Truc. IV, 2, 29, mortuum me

(scil. esse), quam ut id patiar, mavelim: d) *met den* Ablativus multo, haud paulo cet., *bij voorb.* multo malo, Cic. Att. XII, 22 extr., *ik wil veel liever:* haud paulo hunc — mallim cet., i. e. multo, Cic. Tusc. I, 42: e) *met den* Accusativus *der zaak en der persoons, bij voorb.* ambigua, Tacit. Hist. II, 86: bonos & senatum malet, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 4, *liever willen, d. i. liever tot vrienden willen hebben, het liever met hun willen houden.* Not. 1) *somtijds staat er* potius *of* magis *overtollig bij, bij voorb.* desertos potius quam defensos esse malunt, Cic. in Caecil. 6: Utinam potius quam Romae — esse — maluisset, Cic. Ligar. 2: malle te quietam senectutem potius agere quam cet., Anton. in Cic. Ep. ad Att. XIV post Ep. 13: casum potius quam te laudari mavis, Cato in Cic. Ep. ad Div. XV, 5: manere sese malint potius quam — nubere, Plaut. Stich. I, 2, 13, *alwaar beide bij één staat:* mallem auferre potius, Terent. Ad II, 2, 14: magis vincere quam imperare maluit, Liv. XXII, 34 extr.: 2) Malo alicui omnia, Cic. Planc. 24, *of* malo alicui, Cic. Att. II, 16 extr., i. e. *ik ben iemand gunstiger, gun hem liever alles:* 3) quod mallem, Ovid. Her. XXI, 31. Trist. II, 239, *zoo als ik liever wilde, liever zag.* 4) *Ook komt het voor* Mavolo, mavolim, mavelim, mavellem cet., *voor* malo, malim, malim, mallem, *bij voorb.* mavolo, Plaut. Poen. I, 2, 90: mavolunt, Naev. ap. Fest. in Stuprum: mavolet, Plaut. Asin. I, 1, 108: mavelim, Ibid. Truc. IV, 2, 29: mavelis, Ibid. Capt. II, 2, 20: mavellem, Ibid. Mil. II, 2, 16: mavoluit, Petron. 77 extr.

MALOBĂTHRON, i, n. 1) *een Syrische boom, uit welken een olie geperst werdt tot zalven*, Plin. H. N. XII, 26: 2) *deze olie zelve*, Ibid. XIII, 1 post med. XXIII, 4 post med. Cels. V, 23. Sect. 1. Horat. Od. II, 7, 8.

MALTHA, ae, f. 1) *eene soort van kerst of mortel*, Plin. H. N. XXXVI, 24. Pallad. I, 17 *en* 41: *ook heet men eene soort van natuurlijke lijm, te weten, eene soort van vaste klei*, Maltha, Plin. H. N. II, 104: 2) *verwijfd, een verwijfd mensch*, Lucil. ap. Non. 1. n. 167.

MALTHO, are, *bepekken, met pik of mortel overstrijken*, Plin. H. N. XXXVI, 24. Scholiast. ad Juvenal. V, 48.

MALVA, ae, f. *de* Maluwe *of* Pappel, *eene plant, die het ligchaam week zal maken*, Cic. ad Div. VII, 26. Martial. X, 48, 7. Plin. H. N. XX, 21: *ook zal zij, in Indië, tot een boom worden*, Plin. H. N. XIX, 4 extr.

MALVACEUS, a, um, *van maluwen gedaante, pappelvormig, bij voorb.* caulis, Plin. H. N. XXI, 4.

MĂLUM, *kwaad, ongeluk, zie* Malus, a, um.

MĀLUM, i, n. *een appel*, Coel. in Cic. Epist. ad Div. VIII, 15. Plin. H. N. XVI, 26, *bijzonder* XV, 14. Colum. V, 10 extr. XII, 45: *ook* Virg. Ecl. III, 46: *van daar* malum discordiae mittere, *Tropisch*, Justin. XII, 15, *den twist appel onder eenigen werpen, d. i. aanleiding tot twisten geven:* ab ovo usque ad mala, Horat. Sat. I, 3, 7, i. e. *van het begin der maaltijd tot het einde, omdat men op het laatst gewoon was, vruchten te eten. In de plaats*, Cic. ad Div. IX, 20. Me a te, ut scurram velitem, malis oneratum esse, *schijnen mala ook appels te zijn, en* oneratum *voor* donatum *te staan: gevolglijk boertend.*

MA-

Digitized by Google

MALUS, i, 1) f. een appelboom, Virg. Georg. II, 70. Varr. R. R. I, 7: van daar wegens de gelijkheid, 2) m. de mast in het schip. daar de zeilen aan zijn, Cic. Verr. V, 34. en Senect. 6. Virg. Aen. V, 828. Ovid. Her. V. 53. Horat. Od. I, 14, 5. Plin. H. N. VII, 56: van daar wegens de gelijkheid a) in den Circus, en op het Theater de boom of roede, daar het scherm aan vast was, Liv. XXXIX, 7 extr. Lucret. VI, 109. b) de boom, of het in den kelder recht staande hout, Plin. H. N. XVIII, 31 extr.

MALUS, a, um, (Compar. pejor. Superlat. pessimus, a, um), heet overal slecht, kwaad, d. i. slecht gesteld, tot niets deugend enz., het zij phijsisch, zedelijk enz., bij voorb. 1) kwaad, slecht, d. i. ondeugend, ellendig, bij voorb. aper, Horat. Sat. II, 4, 42: sutor, Phaedr. I, 14, 1, een slechte schoenmaker, d. i. die zijn ambacht niet recht verstaat: poëta, Cic. Arch. 10: vox, Quintil. XI, 3, 13, slechte stem, d. i. die niet veel deugt, niet sterk is enz.: merx, Plaut. Men. V, 2, 6: pessimus poëta, Catull. XXXVI, 6. XLIX, 5: falx, Virg. Ecl. III, 11, i. e. slecht, bot: doch, het kan ook zijn, schadelijk: causa, Quintil. XII, 1 extr.: res, Sallust. Cat. 20 (21), slechte omstandigheden, slecht vermogen, d. i. armoede: ager, Virg. Georg. II, 243: vinum, Horat. Sat. II, 4, 49, slechte wijn: versus, Cic. Pis. 30: 2) slecht, d. i. verkeerd, kwaad, bij voorb. arbitrium, Liv. VI, 34 extr., i. e. slechte keuze: consuetudo, Horat. Sat. I, 3, 36: causa, Quintil., zie hier voor: opinio, bij voorb. malam opinionem de aliquo habere, Cic. Verr. III, 24: fastidia, Horat. Ep. I, 10, 25: pudor, Ibid. I, 16, 24: rapere in partem pejorem, ten kwaade uitleggen, Terent. Adelph. Prol. 3: 3) slecht, d. i. lelijk, bij voorb. mulier, Plaut. Bacch. V, 2, 42, i. e. kwalijk gebeeld: non malum mancipium, Terent. Eun. II, 2, 43, niet slecht, d. i. niet kwaad van gestalte: dus ook crus, Horat. Serm. I, 2, 102: pes, Ovid. Art. III, 271: facies, Quintil. VI, 31 ante med.: forma, Plaut. Merc. II, 3, 78: van daar Tropisch, bij voorb. ex pulcherrima (republica) pessima ac flagitiosissima facta est, Sallust. Cat. 5: 4) slecht, d. i. gering, ligt, bij voorb. pondus, Plaut. Amph. I, 1, 156. 5) slecht, d. i. kwaad, boos, bij voorb. homo, Plaut. Pseud. IV, 7, 1: civis, Nep. Att. 9: philosophus, Cic. Pis. 30: facinus, Terent. Phorm. V, 8, 19: mores, Sallust. Cat. 18: facinus pessimum, Ibid.: van daar a) Tropisch, kwaad, d. i. schalkächtig, schimpend, bij voorb. dedit mala, Plaut. Rud. II, 5, 9: pessimae puellae, Catull. LV, 10: cf. XXXVI, 9: b) kwaad, d. i. schadelijk, bij voorb. falx, Virg. Georg. III, 11: manus, Tibull. III, 5, 20: lingua, Virg. Ecl. VII, 28, i. e. tooverächtig, overschreeuwend: gramina, Ibid. Aen. II, 471, i. e. vergiftig: dus ook herbae, Tibull. I, 2, 51: c) kwaad, d. i. verkeerd, ondeugend, niet geldend, bij voorb. fastidia, Horat.: pudor, Horat., zie hier voor: d) kwaad, d. i. lastig, drukkend, bezwaarlijk, ondangenaam, bij voorb. aegnus, Plaut. Men. V, 2, 6, i. e. senectus: hoc mihi pejus erat, Ovid. Her. XII, 44: 6) slecht, d. i. ongelukkig, bij voorb. pugna, Cic. ad Div. I, 25. Sallust. Jug. 56 (60): nuntius, Cic. Agr. II, 30: avis i. e. augurium, Horat. Od. I, 15, 5: res, (vermogen, omstandigheden van vermogen), Sallust. Cat. 20 (21): res pejore loco non potis est esse, Terent. Ad. III, 2, 46. 7) slecht, d. i. ziek, zich kwalijk bevindende, bij voorb. cum omnis aeger fere pejor fiat, Cels. III, 5 ante med.: cum eo tempore (aegroti) pessimi sint, Ibid.: van daar Malum, Substantive, a) alles, wat in zijn soort kwaad is, het kwaad, euvel, ramp, bij voorb. Nihil mali accidisse Scipioni, Cic. Amic. 3: mors non est in malis, Cic. Tusc. I, 32: servitus malorum omnium postremum, Cic. Phil. II, 44: ut ei, quod possis mali facere, faceres, Plaut. Bacch. III, 6, 25: malum pessimum exordiri, Ibid. Cas. III, 5, 22. b) het ongeluk, ramp, bij voorb. cavere malum, Cic. Or. I, 58: externum, Nep. Ham. 2, i. e. oorlog: mala civilia, Cic. Planc. 13: ook kan men a hier toe brengen, bij voorb. mors non est in malis cet.: van daar malo esse, tot ongeluk strekken, zie beneden: dus ook pejus, een grooter ongeluk, Ovid. Her. XII, 144. Caes. B. G. I, 31: in pejus ruere, erger worden, Virg. Georg. I, 200: pessimum publicum i. e. een groot kwaad, ongeluk (nadeel) van den Staat, bij voorb. pessimo publico tot groot ongeluk van den Staat, Liv. II, 1. Varr. R. R. I, 13 extr.: c) straffe, bij voorb. malo exercitum coercebat, Sallust. Jug. 100 (105): malum habere, gestraft worden, bij voorb. ne malum habeat i. e. puniatur, Cic. Fin. II, 22 in. Cic. Att. VII, 2 med.: malum militibus meis (erit), Liv. IV, 49, i. e. zij zullen gestraft worden of slagen krijgen: dus ook auditis, sicut servis, malum minitantem, Ibid.: d) alles, wat men iemand kwaads toevoegt, plaag, marteling, slag enz.: ook, ten deele, straffe, bij voorb. non potest sine malo fateri, Terent. Eun. IV, 5, 45, i. e. zonder klop, zonder marteling: VI, malo, plagis adductus est, Cic. Verr. III, 23, i. e. door het plagen, martelen, verdriet, door de menigvuldige poetsen, die hem gespeeld werden: malum militibus, Liv., zie hier voor: cf. Liv. II, 54 extr.: e) nadeel, bij voorb. malo cum tuo, Plaut. Asin. I, 3, 3, tot uwe schade: dus ook suo, Ibid. Amph. I, 1, 165. Enn. ap. Non. 7. n. 55: malo esse, Plaut. Men. II, 3, 5, i. e. tot nadeel strekken: dus ook Cic. Att. XIV, 22. Nep. Alc. 7: doch, het kan ook vertaald worden, tot ongeluk strekken. f) iets kwaads, eene kwaade daad, euveldaad, bij voorb. irritamenta malorum, Ovid. Met. I, 140: famam exstingui veterum malorum, Virg. Aen. VI, 527: pessimum malum exordiri, Plaut. Cas. III, 5, 22: g) euvel, d. i. ziekte, Ovid. Pont. I, 3, 18: van daar de koorts, Cels. III, 15 extr. h) ook staat het, als eene Interjectie, wanneer men toornig of gemelijk spreekt: te henker! wat ramp! bij voorb. quae, malum, est ista tanta audacia? Cic. Verr. I, 20, wat henker! is dat enz.: cf. Cic. Phil. X, 9 in. Cic. Att. IX, 18 extr. Terent. Eun. IV, 7, 10. Heaut. II, 3, 77. Ad. IV, 2, 5 en 18. Phorm. IV, 5, 11. V, 7, 55. Plaut. Casin. I, 3. Truc. V, 38: i) voor male, bij voorb. Ne gallina malum responset dura palato, Horat. Sat. II, 4, 18: ire in malam rem, of ire malam rem, abire in malam rem, na de galg loopen, zie Abeo en Eo.

MAMILLA of MAMMILLA, ae, f. i. q. mamma, de borst, d. i. de vleeschige hoogte, aan beide zijden der borst, Vej. II, 70. Juvenal. VI, 400. XII, 74: pensiles, zie Mammula: van daar wegens de gelijkheid, 1) een pijp, daar het water uitloopt, Varr. R. R. III, 14. 2) als een liefkozingswoord, Plaut. Pseud. V, 2, 47.

MAMILLANUS, a, um, 1) met borsten verzien. 2) Tropisch, bij voorb. ficus, Plin. H. N. XV, 18, i. e. verhevenheden hebbende.

MAMILLARIS, e, de borsten betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. mamillare, scil. velum of vinculum, Martial. XIV, 66, in het opschrift, d. i. een borstdoek der juffersschap.

MAMMA, ae, f. 1) de borst, d. i. de kleine verhevenheid aan de beide zijden der borst, a) voornaamlijk van de vrouwen, om kinderen te zoogen, Cic. ad Div. II, 41. Virg. Aen. I. 492 (496). Plin. H. N. XXXV, 10 post med.: van daar puero date mammam, Plaut. Truc. II, 5, 1: dus ook praebere, zie hier na, d. i. zoogen: Not. ubera mammarum, Lucret. V, 883. Gell. XII, 1 in. b) van manspersonen, Cic. Fin. III, 5. Justin. XII, 9 extr.: c) van beesten, bij voorb. van honden, zwijnen enz., Cic. Nat. D. II, 51 extr. Plin. H. N. XI, 40. Virg. Georg. III, 310: van daar mammam sugere, Varr. R. R. II, 1 post med.: praebere, Plin. H. N. XI, 40, i. e. zoogen: mamma sterilescit, Ib.: descendit, Ib.: mammam exstinguere, i. e. siccare, Ib. XXIII, 2 extr.: van daar Tropisch, de verheffing van de schors aan de boomen, Plin. H. N. XVII, 16. 2) de moeder, naar de spraak van stamelende kinderen, Varr. ap. Non. 2. n. 97. Inscript. ap. Grut. p. 663. n. 8.

MAMMATUS, a, um, 1) met borsten verzien: van daar 2) met pijpen verzien, bij voorb. laterculi (in balneis), Plin. H. N. XXXV, 12 post med.

MAMMEATUS, a, um, i. q. mammatus of mammosa, bij voorb. amica, Plaut. Poen. I, 2, 181.

MAMMOSUS, a, um, 1) met borsten wel verzien, van menschen en beesten, Laber. ap. Gell. III, 12. Varr. R. R. II, 9. Martial. XIV, 149: van daar 2) Tropisch, als 't ware, geborst, gezwollen enz., bij voorb. pira, Plin. H. N. XV, 15: genus panici, Plin. H. N. XVIII, 7 post init., i. e. druivenvormig: dus ook thus, Ibid. XII, 14 post med., i. e. druivenvormig, d. i. wanneer de ééne traan aan de andere hangt.

MAMMULA, ae, f. i. e. parva mamma of enkel i. q. mamma, bij voorb. ut mammulas pensiles, Varr. R. R. II, 3, 2: mammulae simile, Cels. VII, 26 post init.

MAMPHUR, i. e. lignum rotundum loro circumvolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis, Fest.

MANABILIS, e, vlietend, vloejend, indringend, bij voorb. frigus, Lucret. I, 535.

MANALIS, e, 1) misschien van manes, bij voorb. lapis i. e. ostium Orci, Fest. 2) van mano vlieten, vloejen, bij voorb. lapis, i. e. eene rots, bij Rome, voor de Capenische poort, welks voorttrekking regen voortgebracht had, Fest.: fons, bij de Augurs, Ibid.: van daar manale subst. vas, bij voorb. aquae manale i. e. watergereedschap, waterkruik, Varr. ap. Non. 15. n. 32.

MANCEPS, ipis, (waarschijnlijk uit manus magt en capio), de eigenaar of bezitter eener zaak: van daar 1) die iets als zijn eigendom aan iemand verkoopt, gevolglijk hem daar voor borg staat, bij voorb. Plaut. Curc. IV, 2, 3. 2) die zich een eigendom, door koop, verkrijgt, bij voorb. op eene verkooping, die het regt,

Digitized by Google

mijnt, bij voorb. praedae, Cic. Dom. 18: Hominis (*voor* hominis praediorum) manceps fit Chrysogonus, Cic. Rosc. Am. 8: *of anders koopt, bij voorb.* manceps annonam flagellet, Plin. H. N. XXXIII, 13 extr., i. e. *opkoper: van daar Tropisch, die menschen omkoopt, opdat zij, bij voorb. den Redenaar zullen toejuichen enz.*, Plin. Ep. II, 14: *van daar wegens de gelijkheid*, 2) *die iet pacht, bij voorb. van den Staat, een pachter, bij voorb. der Staats-inkomsten*, Cic. Dom. 10: nullius rei — manceps, Nep. Att. 6: *of, die anders iet pacht of huurt, bij voorb. een winkel, akker enz., bij voorb.* sutrinae, Plin. H. N. X, 43: operarum, Sueton. Vesp. 1 extr.: *van eenen akker*, Plin. Ep. III, 19: *van daar Tropisch, die menschen omkoopt, om toe te juichen*, Ibid. II, 14, *zie hier voor:* b) *die een gebouw of iet dergelijks aanneemt, te bouwen of te bezorgen, een* Entrepreneur, Cic. Verr. I, 54: *hier toe kan men ook brengen* nullius rei — manceps, Nep. Att. 6: 3) *een borg*, Cic. ad Div. V, 20 ante med. §. 9, *ten zij het tot n. 2. behoort, een* Entrepeneur; *doch, de plaats is daar, over het geheel, niet duidlijk: ook brengen sommigen hier toe* Plaut. Curc. IV, 2, 29: *doch, zie boven.*

MANCIŎLA, ae, f. i. e. manus, *bij voorb.* manciolis, Laev. ap. Gell. XIX, 7.

MANCĬPATĬO *of* **MANCUPATIO**, onis, f. *de overgeving van eene zaak in eigendom: van daar verkoop, bij voorb.* mancupationem tabulis probare, Plin. H. N. IX, 35 post med. Ed. Hard., i. e. *den verkoop, of liever den koop, het welk bij slot het zelfde is.*

MANCĬPATUS, us, m. i. q. mancipatio, *een verkoop, bij voorb.* in mancipatum venire, Plin. H. N. IX, 35 extr.

MANCĬPI *staat voor* **MANCIPII**, Genit. *van* Mancipium, *zie* Mancipium.

MANCĬPĬUM *of* **MANCŬPĬUM**, i, n. (*van* manus *en* capio), 1) *de plegtige koop eener zaak, d. i. die met de gewoone plegtigheden geschiedt, te weten*, per aes & libram i. e. *door het aanslaan van een as aan eene weegschaal, in tegenwoordigheid van vijf getuigen, terwijl de verkoper borg stellen moest, waar toe ook de schijnkoop* (emtio imaginaria) *behoort, wanneer, bij voorb. een vader zijnen zoon, om hem van de vaderlijke magt te bevrijden, drie maalen verkocht, waar bij de vooren staande plegtigheden mede in acht genomen werden enz., bij voorb.* hoc in mancipio cet., Cic. Off. III, 16, i. e. *bij dezen koop: dus ook* in mancipio, scil. *van een huis*, Cic. Or. I, 39 med., i. e. *bij koop (verkoop) of koopkontrakt:* lex mancipii, Cic. Or. I, 39, *koopkontrakt: van daar* res mancipii *of* mancipi (*voor* mancipii) i. e. *die op deze wijze gekocht of te koop zijn*, Cic. Mur. 2. Cic. Top. 5 extr.: *dus ook* sint, necne sint, mancipi, Cic. Flacc. 32: emtio mancipi *zulk een koop, bij voorb.* in emtionibus, quae mancipi (mancipii) sunt, Plin. H. N. XXXIII, 3 post init., *ten zij* emtiones *hier zijn* res emtae *of* emendae: jus mancipii, Cic. Caecin. 26, *en* Harusp. 7, i. e. *dit kooprecht, of recht, dat door koop verkregen wordt, ten zij het liever recht van eigendom is: van daar* mancipio dare, Cic. Top. 10, *en* Att. XIII, 50. Plaut. Curc. IV, 2, 8: cf. Cic. Top. 26 extr., *door een plegtigen koop geven, d. i. verkoopen: doch, het kan ook heeten, ten eigendom geven, dan was het de* Dativus, *zie n.* 3; *dus ook* mancipio adcipere *door dezen koop ontvangen*, Plaut. Curc. IV, 2, 9, *doch, het kan ook zijn, ten eigendom: bij slot is het zekerlijk het zelfde:* 2) *het daar uit ontstaande recht van eigendom van eene zaak, het eigendom, d. i. het bezit eener zaak met vol recht van eigendom, bij voorb.* Vita mancipio nulli datur, Lucret. III, 984, i. e. *ten eigendom:* sui mancipii esse, Brut. in Cic. Ep. ad Brut. 16 ante med., *zijn eigen meester zijn:* fructus est tuus, mancipium illius, Cur. in Cic. Ep. ad Div. VII, 29: fortuna nihil dat mancipio, Senec. Ep. 72 post med.: esse in alicujus mancipio, i. e. *eigendom zijn, bij voorb.* (mulier), quae in mariti manu mancipioque aut in ejus, in cujus maritus manu mancipioque esset, Gell. XVIII, 6 extr.: *van daar* res mancipi (*zie* n. 1.) *dingen, daar wij volkomen recht van eigendom over hebben*, Cic., *zie hier voor: van daar* mancipio dare, Cic., Plaut., Lucret. *en* Senec., *ten eigendom geven, d. i. verkopen: doch, zie* n. 1. 3) *het eigendom, d. i. het geen men, door het recht van eigendom, gevoeglijk als een eigendom, bezit; hier toe zou men kunnen brengen* mancipio dare, Cic., Plaut., Lucret. *en* Senec., *zie* n. 1 *en* 2: *van daar* a) *een slaaf*, Cic. Flacc. 32 extr. Cic. Parad. V, 1, *en* Att. VIII, 11 post med. Horat. Epist. I, 6, 39. Senec. Ep. 70 extr., *alwaar overal de* Plur. *staat, en gevolglijk ook de slaavin en, gedeeltlijk mede begrepen kunnen worden; ook van vrouwen, gevolglijk eene slaavin*, Liv. III, 48 in.: b) *een eigendom, Tropisch, bij voorb.* se fore mancipium tempus in omne tuum, Ovid. Pont. IV, 5, 40: idem sutor est, idem cocus — omnis Musae mancipium, Petron. 68.

MANCĬPO *of* **MANCŬPO**, avi, atum, are, *iemand iet ten eigendom overgeven, het zij door koop of op eene andere wijze, bij voorb.* alienos mancipatis, Plaut. Curc. IV, 2, 10, i. e. *verkoopt:* agrum actori publico mancipavi, Plin. Ep. VII, 18, i. e. *door eenen schijnkoop, ten eigendom overgeven:* servos mancipari actori publico jubet, Tacit. Ann. II, 30, i. e. *ten eigendom overgeven*, scil. *door eenen schijnkoop* (per aes & libram): quaedam mancipat usus, Horat. Epist. II, 2, 159, i. e. *geeft ten eigendom: ook haalt men aan* mancipatum *uit* Cic. Phil. II, 21, *en* mancipata *uit* Cic. Senect. 11, *doch, de nieuwer* Edd., *bij voorb.* Ernest., *hebben* emancipatum *en* emancipata: *van daar Tropisch, in eigendom geven, bij voorb.* corpus mero & stupro, Apul. Met. IX ante med. p. 223. Elm.: potestatem capitis in manum carnificis, Ibid. X ante med. p. 242: luxu & saginae mancipatus emtusque, Tacit. Hist. II, 71.

MANCUS, a, um, 1) *verwrikt, gebreklijk, mank, aan de leden*, Cic. Rab. Perd. 7. Liv. VII, 13. Plaut. Merc. III, 4, 45. Ovid. Fast. III, 825. Juvenal. III, 48: 2) *Tropisch, verwrikt, mank, gebreklijk, d. i. onvolkomen, bij voorb.* virtus, Cic. Fin. III, 9: praetura, Cic. Mil. 9: contemplatio naturae, Cic. Off. I, 43.

MANDATĀRIUS, a, um, *die zich met de lastgeving van anderen bezig houdt, daar toe behoorende: van daar* mandatarius, Substantive, scil. homo, *die een last bekomen heeft, een gevolmagtigde*, Pand. XVII, 1, 10 post med.

MANDĀTOR, oris, m. *die iet opdraagt, in last geeft*, Pandect. XVII, 1, 22 extr. Cajus Instit. Tit. 17 extr.: *van daar* 1) *de aanstoker van zulken, die iet aanbrengen, d. i. die anderen tot beschuldigen opstookt*, Sueton. Tit. 8. Pandect. XLIX, 14, 2 post med. 2) *op wiens last aan iemand geld geleend wordt*, Pandect. XVII, 1, 59 *en* 60.

MANDĀTRIX, tricis, f. *lastgeefster*, Claudian. de IV, Consul. Honor. 235.

MANDATUM, *zie* Mando, are.

MANDĀTUS, us, m. *een last, bij voorb.* mandatu Caeseniae, Cic. Caecin. 7: mandatu praetoris, Sueton. Caes. 7: mandatu patris, Pandect. IV, 4, 23.

MANDŌ, onis, m. *een eter, vraeter*, Lucil. ap. Non. 1. n. 58.

MANDO, avi, atum, are, *schijnt* (*ten minsten, ten aanzien der beteekenissen*, n. 1 *en* 2.) *te staan voor* manui (alicujus) *of* in manum (alicujus) dare *iemand iet in de hand of in zijne magt geven, gevolglijk hem overlaten:* 1) *opdragen, last geven, bevelen, wanneer het het zelfde is, als opdragen*, alicui, *met den* Accusativus, *en zonder dien, ook met* ut, ne, *bij voorb.* typos tibi mando, Cic. Att. I, 10, scil. comparandos *of* emendos: opus alicui scil. faciendum, Stat. Theb. IX, 168: excusationem, scil. adhibendam, Sueton. Oth. 6: *dus ook* preces, Senec. Troad. 316: Rhodiaca vasa mandavi, Cic. Att. VI, 1 med., scil. alicui paranda, emenda, i. e. *heb ze besteld of iemand opgedragen:* si quid velis, huic mandes, Terent. Phorm. IV, 4, 7: tibi nihil mandaturus sum de rebus, Cic. ad Div. III, 5 extr.: Te Clodio mandasse, quae — loqui velles, Ib. 4: rem mandatam malitiose gerere, Cic. Rosc. Am. 38: Trebonio mandaverat, ne pateretur cet., Caes. B. C. II, 13: Voluseno mandat, ut — revertatur, Ib. B. G. IV, 21: nec, mederere mihi, mando scil. ut, Ovid. Met. XIV, 23: adspicias oculos mando scil. ut, Ibid. Am. I, 11, 17: tibi mandavit, ut — scriberes, Cic. Att. VI, 1 post med.: Huic mandat, Rhemos adeat, Caes. B. G. III, 11, scil. ut: *van daar* Mandatum, Substantive, *het geen opgedragen is, lastgeving, last*, Commissie, *bij voorb.* mandata alicui dare, Cic. ad Div. III, 1 extr. Cic. Phil. V, 9 extr.: dare alicui mandata ad aliquem, Cic. ad Div. III, 11 extr.: dare alicui mandata, ut cet., Cic. Phil. VI, 3: Siculi veniunt cum mandatis, Cic. Verr. II, 64: mandata tua persequar, Cic. Q. Fr. II, 14: ut mea mandata persequare, Ibid.: *dus ook* conficere, Ibid., *of* exsequi, Cic. Phil. IX, 4, *of* efficere, Sallust. Jug. 58 (62), *of* facere, Curt. VII, 9 extr., *of* perficere, Liv. I, 56, i. e. *volbrengen, verrichten:* mandata alicujus exhaurire, Cic. Att. V, 1 extr.: habere ab aliquo, Ibid. XV, 19 extr.: ab aliquo ad aliquem habere, Caes. B. C. I, 8: adferre, Pompej. in Cic. Ep. ad Att. VIII post Ep. 12: deferre, Cic. Att. VII, 14: perferre, Cic. Q. Fr. III, 1, 5: edere, Nep. Con. 3: referre, Caes. B. G. I, 37, i. e. *te rug brengen:* proferre, Plin. H. N. XVIII, 3 extr.: peragere, Ovid. Met. VII, 502, i. e. *volbrengen of verrichten, uitvoeren:* ferre ad aliquem, Ibid. Pont. II, 2, 125: negligere, Ovid. Her. XVI, 303, *of* fallere, Ibid. Met. IX, 696, i. e. *laten vaaren, niet voltooijen, niet volbrengen: dus ook* mandata frangere, Horat. Ep. I, 13, 19: mandatum curare, Cic. Att. V, 7: agitur mandato meo, *op mijn bevel, last*, Cic. ad Div. II, 11: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* dabit mandata reverti, i. e. ut revertatur, Ovid. Her. XIII, 143: *bijzonder is mandatum bij de* Ju-

Juriften eene foort van kontrakt, over welks verbreking geklaagd kan worden, bij voorb. mandatum fufcipere, Pandect. XVII, 1, 1: obligatio mandati, Ibid.: mandatum inter fe contrahere, Ibid. Leg. 2: recipere, Cic. Rofc. Am. 38: van daar actio mandati, Pandect. XVII, 1, 8. i. e. klagt of befchuldiging, dat iemand den last niet goed uitgevoerd heeft: dit heet ook judicium mandati, Cic. Rofc. Am. 38. Nat. D. III, 30, i. e. gerichtlijk onderzoek daar over: mandati condemnari Pandect. III, 2, 6, of convenira, Ibid. XXXVIII, 5, 1 post med.: ook is mandatum het bevel van den Keizer, Mandaat, Frontin. Aquaeduct. 3 en 109. Plin. Ep. X, 111: 2) opdragen, overgeven, toevertrouwen, overlaten, bij voorb. alicui magiftratum, Cic. Verr. V. 14. Caef. B. C. III, 59: dus ook honores i. e. eer-ambt, Cic. Verr. IV, 37. Liv. XXIV, 8 in.: aliquam (filiam) viro, i. e. ten vrouwe geven, Plaut. Men. V, 2, 33: bona fidei alicujus, Terent. And. I, 5, 61: cuftodes mandatas deferre, Plaut. Perf. IV, 6, 12: aliquem aeternis tenebris, Cic. Cat. IV, 5 extr.: van daar Tropisch, bij voorb. femen terrae, Colum. I, 7 extr., voor zaaijen: dus ook hordea fulcis, Virg. Ecl. V, 36: corpus humo, begraven, ter aarde bestellen, Ibid. Aen. IX, 214: waar voor mandare cadaver fupremo officio ftaat, Petron 112: fe fugae, Caef. B. G. II, 24. V, 18, i. e. vluchten: dus ook vitam fugae folitudinique, Cic. Cat. I, 8: aliquid mentibus, Cic. Cat. I, 11, inprenten: memoriae, Cic. Quint. 6. Cic. ad Div. VI, 13, i. e. opmerken: literis, Cic. Or. II, 12, fchrijven, fchriftelijk opftellen: fcriptis, Cic. Off. II, 1: hiftoriae, Cic. ad Div. II, 32: verfibus, Cic. Arch. 9: immortalitati, Cic. Dom. 29: monimentis, Cic. Acad. IV, 1: fruges vetuftati, Cic. Nat. D. II, 60, i. e. lang bewaren, oud laten worden: caput clavae, Senec. Herc. Fur. 1085, i. e. leunen tegen: fcelus infidiis, Flor. III, 1, i. e. per infidias agere: van daar alicui fufpendium, Apul. Met. IX post med. p. 234. Elm., of laqueum, Juvenal. X, 53, eigenlijk zeggen, dat iemand zich verhangen mag, d. i. hem na de galg laten loopen, niets met hem te doen willen hebben: van daar mandare ad aliquem, laten zeggen, Sueton. Calig. 25: ad uxores fuas, Flor. III, 3. 3) ergens heen zenden, bij voorb. mandare in ultimas terras, Cic. Sull. 20: van daar peftem alicui, Cic. Tufc. II, 16 extr. e poëta, i. e. veroorzaken, of een wond toevoegen, toevoegen: van daar laten bestellen, bij voorb. aliquid ad uxores fuas, Flor. III, 3: ad aliquem, Sueton. Calig. 25: 4) bekend maken, berichten: van daar ad aliquem, Sueton. Calig. 25. Flor. III, 3, zie hier voor: cf. Apulej. Met. X post med. p. 251. Elm.

MANDO, di, fum, 3. 1) kaauwen, knagen, Cic. Nat. D. II, 47 en 54. Colum. VI, 2 extr. Virg. Aen. VII, 279. Plin. H. N. XVII, 9: vulnera triftia, Ovid. Met. XV, 92, i. e. gefchlachte dieren eten: van daar mandere humum, Virg. Aen. XI, 669, of aequora, Valer. Flacc. III, 106, i. e. de aarde of den grond kaauwen, van iemand, die door eene wond op den grond geworpen is, en met bevende lippen den grond aanraakt, en daar aan fchijnt te knagen of te kaauwen: van daar mandum, Plur. manfa, Cic. Or. II, 39, i. e. het gekaauwde. 2) kaauwend eten of eten, als het, al kaauwend, gefchiedt, bij voorb. lora mandere, Liv. XXIII, 19, leder eten (van honger): apros, Plin. H. N. VIII, 51 extr.: interea, quae manduntur, Ibid. XXII, 22 extr.: vulturis mandebat homonem (hominem), Enn. ap. Prifcian. 6: focios noftros mandisset, Liv. in Odyff. Ibid.: cf. Virg. Aen. IX, 340: van daar Tropisch, eten, d. i. verteeren, bij voorb. corpora mandier igni, Mat. ap. Varr. L. L. VI, 5. Not. Voor dezen heeft men ook mandor (Depon.) voor mando gezegd, volgends Prifcian. 6.

MANDRA, ae, f. 1) een ftal, bij voorb. mulorum, Martial. V, 23, 6: van daar de kudde vee, Juvenal. III, 237. 2) Tropisch, het fpeelbord, Martial. VII, 71, 8. Auct. Carm. ad Pifon. (achter Lucanus) 191.

MANDRAGORAS, ae, m. of MANDRAGORA, ae, f. Almin. zekere plant, bij voorb. mandragoras illitus, Plin. H. N. XXV, 11 extr., alwaar de Ed. Elzev. mandragora illita heeft: mandragora utebantur: poftea abdicatus eft, Ibid. post init., en terftond daar op: Mandragoram vocant: duo ejus genera, candidus, qui & mas, niger, quae femina cet., gevolglijk fchijnt mandragoras, ae, m. (Gr. μανδραγόρας) zekerer. dan mandragora. Anders komt gemeenlijk een Cafus obliquus voor, bij voorb. Plin. H. N. VIII, 27. XXVI, 5. Celf. V, 25. VI, 6. Frontin. Strateg. II, 5, 12. Colum. X, 20. Not. Colum. X, 19, heet deze plant femihomo, dewijl derzelver wortel, als 't ware, voeten, als een mensch heeft.

MANDUCO, avi, atum, are, i. q. mandere, 1) kaauwen, bij voorb. panem, Varr. R. R. III, 7 post med.: exfpecto, ut manducata ponantur, Senec. Ep. 95 ante med.: 2) eten, wanneer het, al kaauwende, gefchiedt, bij voorb. fuem, Plaut. Mil. II, 6, 104: buccas, August. ap. Sueton. Aug. 76: ook heeft men manducor (Depon.) voor manduco gezegd, volgends Prifcian. 6: van daar aftnus fimul manducatur & moliit, Pompon. ap. Non. 7. n. 79: quod manducamur in ore, Lucil. Ibid.

MANDUCO, onis, m. een vreeter, Apul. Met. VI extr.

MANDUCUS, i, m. 1) (van Manduco) een vreeter, Pompon. ap. Non. 1. n. 58: ook ftaat Varr. L. L. VI, 5 post med. in Atellanis opfonium vocant manducum, gevolglijk zal het zeker gerecht zijn: ten zij men liever perfonam voor opfonium lezen moest: 2) een bullebak, Popanz, d. i. een ding, als een mensch gemaakt, dat men tot kortswijl rondroeg of leidde, Plaut. Rud. II, 6, 51. Men zou het kunnen afleiden van manus en duco (van het rondvoeren): doch, het kan ook zijn van Manduco, gevolglijk eene figuur of gedaante, die een grooten mond opfpert, als of het alles opvreeten wilde. Dergelijke figuur befchrijft Juvenal. III, 175.

MANE, 1) Subftantive, Neutr. de morgen, de ochtendftond, vroegte, bij voorb. multo mane, Cic. Att. V, 4, heel vroeg: a mane & vefpere, Varr. R. R. III, 9 med.: a mane diei, Auct. B. Afric. 42: a primo mane, Colum. XI, 1 med.: fub obfcuro mane, Ibid. VII, 12: poftero mane, Ibid. IX, 15: vigilabat ad ipfum mane, Horat. Sat. I, 3, 18: mane novum, Virg. Georg. III, 325: clarum mane feneftras intrat, Perf. III, 1: mane totum dormies, Martial. I, 50, 36: proprium mane, Senec. Ep. 122 med., i. e. een bijzondere morgen, niet, zoo als andere menfchen hem hebben: mane erat, Ovid. Faft. I, 547: Mane ubi bis fuerit i. e. post 2 dies, Ibid. VI, 199: Nimis paene mane eft, Plaut. Perf. I, 3, 33. Not. waarfchijnlijk fcil. tempus, van Manis, e. Not. Ablat. heet ook mani, bij voorb. a mani, Plaut. Poen. III, 3, 37: cf. Virgil. in Ciri 350: 2) Adverbialiter, vroeg, 's morgens, is ook menigvuldig, bij voorb. bene mane heel vroeg, Cic. Att. IV, 9 extr. XIV, 18: hodie mane, Ibid. XIII, 9: cras mane, Ib. 36, en Terent. Phorm. III, 2, 66: mane poftridie, Cic. ad Div. VII, 30: cf. Caef. B. G. IV, 13. V, 10: hefterno die mane, Cic. Cat. III, 9.

MANEO, manfi, manfum, 2. 1) blijven, bij voorb. in patria, Cic. Off. III, 26 extr.: domi, Caef. B. G. IV, 1: in loco, Ibid. B. C. II, 41: eo loco, Ibid. III, 74: uno loco, Nep. Eum. 5: ad exercitum, Caef. B. G. V, 51, en meermalen: ook Paffive, bij voorb. manebitur, Cic. Att. VIII, 3 extr., men zal blijven: manfum oportuit, Terent. Heaut. I, 2, 26, fcil. ab eo, i. e. hij hadt toch moeten blijven: maneatur, Caef. B. G. V, 31: van daar a) blijven, d. i. vertoeven, zich een poos ophouden, bij voorb. apud aliquem, Cic. Att. IV, 16 extr.: cf. V, 1 post med. VII, 13 extr. Horat. Od. I, 1, 25: b) blijven, d. i. duuren, bij voorb. omnes munitiones integrae manferunt, Caef. B. G. VI, 31: nihil femper fuo ftatu manet, Cic. Nat. D. I, 12: monimenta manferunt ad cet., Nep. Them. 10: dum memoria manebit, Cic. Off. II, 12 extr.: van daar manere his bellum, Liv. I, 53 extr., de oorlog bleef hun, d. i. zij hadden dien nog fteeds te vreezen, zij hadden hem te wachten: cf. Terent. Hec. IV, 4, 101. Virg. Aen. II, 22. III, 85. V, 724. VI, 48: c) blijven, d. i. vast blijven, volharden, bij voorb. in amicitia, Cic. Verr. V, 35: in veritate, Cic. Cluent. 65: in eo, Caef. B. G. I, 36: in conditione, Cic. Att. VII, 15: in fententia, Ibid. IX, 11: in voluntate, Cic. ad Div. V, 2 extr.: promiffis, Virg. Aen. II, 160: dictis, Ibid. VIII, 643: in officio, Hirt. B. G. VIII, 47: in pactione, Nep. Agef. 2: cf. Ibid. Con. 2: van daar manet, het blijve dus vast, het blijve daar bij, Cic. Rab. Poft. 9. Cic. Off. III, 12: 2) wachten, a) zonder Cafus, is zeer gebruikelijk, vooral, wanneer het hetzelfde is, als blijven: maar ook, wanneer het enkel wachten is, bij voorb. Haud manfifti, gij hebt niet gewacht, Plaut. Truc. IV, 3, 69: cf. Stich. I, 2, 11: mane of manedum, Plaut. Mil. V, 10. Men. V, 5, 21. Caf. II, 6, 52, wacht, d. i. heb geduld, of wacht, vertoef. b) met den Accufativus, aliquem op iemand wachten, Terent. Phorm. III, 1, 16: aliquid, bij voorb. adventum hoftium, Liv. XLII, 66: negligentiam, Terent. Phorm. IV, 1, 4: cf. Plaut. Stich. I, 2, 36: van daar Tropisch, wachten, te wachten hebben, bij voorb. cujus exitus te manet, Cic. Phil. II, 5: te trifte manebit fupplicium, Virg. Aen. VII, 596: praemia manent (te), Ibid. III, 503: cf. VI, 71 en 84. Liv. XXVI, 13 extr. Prop. II, 21, 58. Not. manfti voor manfifti, Lucil. ap. Gell. XVIII, 8.

MANES, ium, m. 1) dii manes, Cic. Leg. II, 9 extr. e Legg. XII. Tabb.: of enkel manes, Virg. Aen. IV, 34. Liv. I, 20 extr., zijn de afgefcheiden zielen, de zielen der geftorvenen, anders Lemures genoemd: Not. ook van een enkel perfoon, gevolglijk ziel, geest, Virg. Aen. III, 303. VI, 119 en 508. Men heeft ook Singul. deum manem, Apul. de deo Socrat. post med. p. 50. Elm., cTwee

Digitized by Google

waarschijnlijk de Nominativus manis is, geliijk dan het woord in 't gemeen een Adjectivum schijnt te zijn, manis, e, i. e. wesentlijk, goed, gunstig enz.: van daar immanis, van daar ook wellicht mane (scil. tempus), i. e. vroeg: gevolglijk deus (i. e. geest) manis, een goede geest. 2) de onderaardsche wereld, of de plaats, waar de Manes zijn, bij voorb. vemet sub Manes imos, Virg. Aen. IV, 387: manes profundi, Ibid. Georg. I, 243, i. e. onderaardsche wereld. 3) ook schijnt het de straffen (in de onderaardsche wereld) te beteekenen, bij voorb. At tibi quos manes pet., Stat. Theb. VIII, 84. Hier toe brengt men ook Virg. Aen. VI, 743. Quisque suos patimur Manes: doch men zou ook a) of bij manes verstaan kunnen secundum, ad, quoad i. e. ten an zien. b) of men zou eenen Infinitivus uit het voorgaande kunnen verstaan, bij voorb. purgari i. e. elk laat (in de onderaardsche wereld) zijn ziel uitwasschen (elui) of uitbranden (exuri), gevolglijk, door water of vuur van de aanklevende onzuiverheden (der wereld) zuiveren. Anchises spreekt daar, gevolglijk iemand, die niet onder de godloozen behoort. Als hij daar onder behoorde, dan zou manes de straffen vorgzaam zijn. Daarom behaagt mij de Ellipses purgari (of elui & exui) het best. Doch, het is ook niet geheel ongerijmd, straffen te verstaan; dewijl toch de vroomste niet geheel zuiver uit deze wereld gaat, en gevolglijk allerhande daden op deze wereld bedreven heeft, al waren het slechts, overijlingen.

MANGO, onis, m. die met iets handelt, en daarom deze waaren opsmukt: een handelaar, bij voorb. in menschen, Martial. I, 59, 1. IX, 7, 4: mangones, qui colorem fuco & verum robur inani sagina mentiuntur, Quintil. II, 15 post med.: resina illinitur totis corporibus, mangonum maxime cura, ad gracilitatem emendandam, Plin. H. N. XXIV, 6 extr.: cf. XXX, 5 extr.: in edelgesteenten, bij voorb. mangones gemmarum, Plin. H. N. XXXVII, 13: in balsem en zalven, Ibid. XII, 20: in wijn, bij voorb. mangones ita in apothecis (i. e. wijnkelders) excogitaverunt, Ibid. XXIII, 1 terstond na 't midden, ook in paarden, Suet. Vesp. 4, alwaar mangonicus quaestus staat. Men kan het somtijds opschikker, oppoetzer enz. vertalen: van daar 1) Mangonicus, a, um, daar toe behoorende, bij voorb. quaestus, Sueton. Vesp. 4: venaliciis mangonicis, Plin. H. N. XXI, 26, alwaar mangonica venalicia opgeschikte slaven bij slavenhandelaars zijn: want venalicia zijn slaven, waar in gehandeld wordt. 2) Mangonius, a, um, daar toe behoorende: van daar Mangonium, scil. artificium, Plin. H. N. X, 50, de opsmukking der waaren, die te koop zijn. 3) Mangonizo, are, de waaren, die te koop zijn, opsmukken, schoon poetzen, om de kopers te lokken, bij voorb. pueros, Plin. H. N. XXXII, 10 post med.: corpora, Ibid. XXIII, 1 ante med.: villas, Ibid. IX, 54.

MANGONICUS, MANGONIUM, MANGONIZO, zie Mango.

MANI, zie Mane.

MANIA, ae, f. 1) i. q. mater Larium, Varr. L. L. VIII, 38. Macrob. Sat. I, 7 extr. Festus maakt van haar de Grootmoeder der Manes. Ook zijn maniae menschengedaanten uit meel, Fest. 2) een schrikbeeld voor de kinderen, bullebak, Arnob. 6 extr. en Festus. 3) woede, razernij (manie), Cic. Tusc. III, 5.

MANICA, ae, f. misschien Deminut. van Manus, handjen, het welk op n. 3. passen zou, of ook (gedeeltelijk) Adject. (scil. res), van manicus, a, um; gevolglijk, handjen, of het geen de hand bedekt: van daar 1) een lange mouw, die de hand bedekt, als een handschoen, Virg. Aen. VIII, 616. Tacit. Germ. 17. Dergelijke manicae heeten tunicae chiridotae of manuleatae, en de ernsthaftige Romeinen hielden ze onbetaamlijk voor een manspersoon, Gell. VII, 12, waar toe ook de moffen n. 2. behooren, ten zij dezen ook tot n. 1. behooren. 2) een handschoen of mof, Cic. Phil. XI, 11. Plin. Ep. III, 5 post med. §. 15: ook uit vellen en bontwerk, Pallad. I, 43: ook voor Soldaten in den oorlog, Juvenal. VI, 255. 3) een handijzer, handboei, kluister, Plaut. Asin. II, 2, 38. Capt. III, 5, 1. Most. V, 1, 17. Hor. Ep. I, 16, 17. Virg. Georg. IV, 439. Aen. II, 146: van daar a) Tropisch, bij voorb. manicis mens irretita est, Lucil. ap. Non. 4. n. 313. b) een haak in den zee-oorlog, om de vijandlijke schepen daar mede na zijn schip te haalen, Lucan. III, 565.

MANICATUS, a, um, met lange mouwen (in plaats van handschoenen of moffen,) verzien, om de hand voor de koude te bedekken, bij voorb. tunica, Cic. Cat. II, 10: pelles, Colum. I, 8, 9. XI, 1, 19. Het is het Particip. van Manico, are.

MANICO, are, i. e. manica instruere: van daar Manicatus, a, um, zie hier voor.

MANICULA, ae, f. 1) eene kleine hand, handjen, of hand, als men teder spreekt, Plaut. Pseud. V, 1, 16. Ibid. Rud. IV, 4, 126. 2) de greep aan den ploeg, ploegstaart, Varr. L. L. IV, 31, alwaar andere Manibula lezen.

MANIFESTARIUS, a, um, i. q. manifestus, openbaar, bij voorb. fur, Plaut. Aul. II, 4, 10: teneo hunc manifestarium voor manifesto, aperte, Ibid. Trin. IV, 2, 50: res, Ibid. Mil. II, 5, 34: soloecismus, Gell. I, 7 in.

MANIFESTE openbaar, Apul. Met. VI med. p. 180 Elm. Not. Cicero schijnt doorgaans voor altijd manifesto te zeggen: ten minsten, in de plaatzen, die men in de Lexica uit Cicero aanhaalt, bij voorb. Catil. III cap. 2. (§. 4.) en cap. 7 extr. Flacc. 28 med. heeft de Ed. Ernest. manifesto, zonder Varianten aan te halen: des niettegenstaande kan manifeste ten tijde van Cicero in gebruik zijn geweest: het is er mede, als met certe en certo, het welk beide ook hetzelfde en gebruiklijk is: Manifestius, Virg. Aen. VIII, 17. Tacit. Hist. I, 88. IV, 23: Manifestissime, Apul. Apolog. post med. p. 316 Elm. Pandect. XXXIII, 2, 32 extr.

MANIFESTO, openbaar, zie Manifestus: want het is de Ablat. neutr.

MANIFESTO, avi, atum, are, openbaren, openlijk vertonen, ontdekken, Ovid. Met. XIII, 106: voluntatem, Justin. XXIV, 6 extr.: quod vel ex eo manifestari i. e. blijken, zichtbaar zijn, Justin. XI, 3: hoc ipsorum vocabulo manifestatur i. e. blijkt, ziet men, Ibid. XLI. 1.

MANIFESTUS, a, um, 1) handtastelijk, openbaar, oogschijnlijk, zichtbaar, bij voorb. res Cic. Verr. Act. I, 16. Rolc. Am. 34: scelus, Cic. Cat. III, 5: furtum, Gell. XI, 18: peccatum, Cic. Verr. II, 78: labor manifestus est ex ipso opere, Quintil. X, 3: Penates nubito manifesti lumine, Virg. Aen. III, 151, i. e. zichtbaar: habere aliquid pro manifesto, Liv. XL, 9 extr.: aliquid facere manifestum, Trajan. in Plin. Ep. X, 98. Plin. H. N. IX, 49: manifestum est, ab exordio scandi, het is openbaar, blijkt enz.; Plin. H. N. II, 16: manifestior fraus. Ibid. XII, 25 post med.: manifestissimum exemplum, Plin. H. N. XXXVII, 10 post med.: manifesta videre, Ovid. Met. IX, 694, van iemand, die uit den slaap ontwaakt, d. i. alles duidlijk en oogschijnlijk zien, gevolglijk niet meer slapen of slaperig zijn: van daar Manifestum, substantive, de oogschijnlijkheid, iets oogschijnlijks, bij voorb. manifesta videre, Ovid., zie hier voor: van daar Ablat., manifesto, met oogschijnlijkheid, d. i. oogschijnlijk, openbaar, handtastelijk, zichtbaarlijk, bij voorb. avertere, Cic. Verr. III, 60 in.: deprehendere, Cic. Cat. III, 2 post med. en 7 extr.: comprehendere, Cic. Flacc. 20 post med.: comperire, Cic. Cluent. 14 extr. en Brut. 80: adparet, Plin. H. N. XXXVI, 22: ostendere, Ibid. IX, 45: manifesto fur es, Plaut. Poen. III, 5, 40: cf. Ibid. Cas. II, 3, 19. Asin. V, 2, 26: Compar. manifestius, Superl. manifestissime, zie in Manifeste. 2) van wien men iets openbaar en oogschijnlijk weet, die in eene zaak openbaar betrapt en ontdekt is, die zich ergens oogschijnlijk in bevindt, deels zonder Genitivus der zaak, bij voorb. nec magis manifestum hominem teneri vidi, Plaut. Men. IV, 2, 29: uti eos (conjuratos) quam maxime manifestos habeant, Sallust. Cat. 41 (42): manifestos nocentes, openbare misdaadigers, Ovid. in Nuce 3, deels met den Genitivus der zaak, bij voorb. mendacii, Plaut. Truc. I, 2, 30: sceleris, Sallust. Jug. 35 (39): rerum capitalium, Ibid. Cat. 52 (56) extr.: ambitionis, Tacit. Ann. XIV, 29: offensionis aut metus, Ibid. IV, 53. i. e. die zich laat opmerken, als of hij beleedigd was, of vreesde: vitae, Ibid. XII, 51, i. e. die openbaar nog leeft, duidlijke kenmerken van levengeeft: cogitationis magnae, Ibid. XV, 54: doloris, Ovid. Fast. V, 313: manifestus novarum virium Nilus, Senec. Nat. Quaest. IV, 2 ante med. ook met den Infinitivus, bij voorb. dissentire, Tacit. Ann. II, 57: adcingi, Auct. dial. de Orat. (achter Tacitus) 16: manifestissimus est — voluisse, Pandect. XXX leg. 33.

MANIOLA, ae, Plur. Maniolae i. q. maniae i. e. menschengedaanten uit meel, Fest. in Maniae.

MANIPLARIS, zie Manipularis.

MANIPRETIUM, zie Manupretium.

MANIPULARIS en MANIPLARIS, e, tot eenen Manipel (Manipulus) van het leger behoorende, bij voorb. tres suos manipulares nactus, Caes. B. G. VII, 47, scil. milites: dus ook sequimini me, manipulares mei, Ibid. B. C. III, 91: dus ook Pompejum tanquam unus manipularis secutus sum, Cic. Att. IX, 10, i. e. als een gemeen Soldaat: cujus manipularis erat, Tacit. Ann. I, 21: manipularis, dein centurio est, i. e. gemeen Soldaat, Ibid. 20: cf. Tacit. Hist. I, 46: ook staat er miles bij, bij voorb. Marius — e manipulari milite ad summum imperatorium gradum evectus fuerat, Plin. H. N. XXXIII, 11 extr., judex manipularis, Cic. Phil. I, 8, i. e. uit een Manipel verkozen: gevolglijk, voor dezen, gemeen Soldaat: Maniplaris staat Ovid. Fast. III, 118.

MA-

MANIPULARĬUS, a, um, i. q. manipularis, *bij voorb.* habitus, Sueton. Calig. 9, i. e. *kleding van eenen gemeenen Soldaat.*

MANIPULĀTIM, 1) *handvolsgewijze*, *bundelswijze*, Plin. H. N. XII, 13. 2) *Manipelswijze* (*volgends* manipuli), *bij voorb.* ſtructa acies, Liv. VIII, 8: cf. Tacit. Hiſt. I, 82. Siſenn. ap. Non. 2. n. 561: *van daar Tropisch of boertend*, Plaut. Pſeud. I, 2, 48, i. e. *hoopswijze, troepswijze.*

MANIPŬLUS (*ook contr. bij Dichters* Maniplus), i, m. 1) *een handvol*, *een bondel*, *bij voorb. hooi*, *gras*, *graan enz.*; *waarom het ook ſomtijds garve of koornhoop is*, *bij voorb.* manipulos adligare, Plin. H. N. XVIII, 28 ante med., *of* obligare, Colum. XI, 2, 40, *of* vincire, Ibid. II, 19, i. e. *binden:* de his fieri manipulos, Varr. R. R. I, 49: culmum in manipulos convolvere, Plin. H. N. XVIII, 30 ante med.: cf. Virg. Georg. III, 397. Ovid. Faſt. III, 117. Colum. X, 315: *dergelijken bundel hooi droeg men voor dezen*, *in de eerſte tijden van* Rome, *den Soldaten voor*, *in plaats van een vendel*, Ovid. Faſt. III, 117: *van daar* 2) *zeker getal Soldaten*, *die een vaantjen volgen*, *een* Manipel, Caeſ. B. G. II, 25. VI, 33. Ibid. B. C. II, 28. Virg. Aen. XI, 870. Terent. Eun. IV, 7, 6. *Een* Manipel *beſtondt bij de* Velites, Haſtati *en* Principes *uit honderd en twintig*, *en bij de* Triarii *uit zestig man*, *zie* Velites, Haſtati, Principes, Triarii. *Uit vier zulke* Manipels *beſtondt eene* Cohors, *die dus van 480 man was. Gevolglijk ſtaat* manipulus *eigenlijk van het voetvolk*, *maar het ſtaat ook van de ruiters*, *bij voorb.* infrenatique manipli, Sil. IV, 316: equitis (i. e. equitum), Apul. Met. IX ante med. p. 221 Elm.

MANIS, e, i. e. *goed: van daar* immanis: *van daar ook misſchien* mane *vroeg:* cf. Manes.

MANNA, ae, f. *is misſchien de tot korrels verharde vegetabile ſap*, *bij voorb. van een boom enz.*, *bij voorb.* manna thuris, Plin. H. N. XII, 14. XXIX, 6 ante med., *misſchien een korrel wierook:* croci, Veget. de re Vet. II, 39. III, 24 poſt med.

MANNŬLUS, i, m, i. q. mannus, *Paardjen*, Martial. XII, 24, 8. Plin. Ep. IV, 2.

MANNUS, i, m. *een paard*, *en wel*, *zoo het ſchijnt*, *dat enkel voor een rijtuig geſpannen werdt*, *koetspaard*, *trekpaard*, Lucret. III, 1076. Horat. Od. III, 27, 6. Ibid. Epod. IV, 14. Ibid. Epiſt. I, 7, 76. Prop. IV, 8, 15. Ovid. Am. II, 16, 49. Petron. 45: mannus obeſus, Senec. Ep. 87 ante med. *Of het een bijzonder ſoort van paarden en hoedanig*, *geweest zij*, *bij voorb. rooddraatige enz.*, *kan men niet bepalen: misſchien was het eene ſoort van kleine paarden*, *gevolglijk*, *paardjen.*

MANO, avi, atum, are, *vloejen*, *ſtroomen*, a) *van vochtigheden*, *bij voorb.* lacrymae, Horat. Epiſt. I, 17, 59: patribus plebique manare (i. e. manabant) gaudio, (i. e. prae gaudio) lacrymae, Liv. V, 7 extr.: flumina manabunt preſſis mammis, Virg. Georg. III, 310: fons ſub ilice manat, Ovid. Met. IX, 664: manant ex arbore guttae, Ibid. X, 500: de mole cruor manabat, Ibid. XIII, 887: aqua manans de nive, Ibid. Pont. I, 1, 68: manabat in loca — argenti rivus & auri, Lucret. V, 1254: ſudor manat, Lucret. VI, 944: *ook van iets vloejen*, *druipen*, *bij voorb.* Herculis ſimulacrum multo ſudore manavit, Cic. Div. I, 34, i. e. *vloejen*, *druipen:* cultrum manantem ſanguine, Liv. I, 59 in.: *ook met den* Accuſativus *der vochtigheid*, *d. i. daar van vloejen*, *druipen*, *of ze laten druipen*, *vloejen*, *bij voorb.* gemma ſudorem purpureum manat, Plin. H. N. XXXVII, 10 poſt med.: arbor ſucco manans picem reſinamque, Ibid. XIV, 20 in.: *van daar Tropisch*, te manare ſolum mella poëtica (*voor* melle poëtico), Horat. Epiſt. I, 19, 43, *dat gij alleen van dichterlijken honig vloeit*, *alleen een goed Dichter zijt.* b) *van de lucht en andere dingen*, *vloejen*, *zich vloejend uitbreiden*, *bij voorb.* aer, qui per maria manat, Cic. Nat. D. I, 15: multa a luna manant, Cic. Nat. D. II, 19: ſonitus manare per aures, Lucret. VI, 927: huic manat triſti conſcius ore rubor, Catull. LXV, 24: manat dies ab oriente, Varr. L. L. V, 2: rubrica aegilopas manare prohibet, Plin. H. N. XXXV, 6 poſt init.: *van daar* 1) *zich uitbreiden*, *Tropisch*, *bij voorb.* malum manaret in dies, Cic. Phil. I, 2: malum manavit per Italiam, Cic. Cat. IV, 6: ſi quid ſine capite manabit, Cic. Planc. 13 extr.: diſſerendi ratio per omnes partes ſapientiae manat, Cic. Tuſc. V, 15: cujus nomen usque ad Pythagorae manavit aetatem, Ibid. 4: fidei nomen manat latius, Cic. Off. III, 17: manavit ea benignitas ex urbe etiam in caſtra, Liv. XXIV, 18 extr.: rumor manat tota urbe, Liv. II, 49: *van daar bekend worden bij veelen*, *in het publiek komen*, *bij voorb.* ut (orationem) nunquam manaturam putarem, Cic. Att. III, 12: ſi quid ſine capite (i. e. auctore certo) manabit, Cic. Planc. 13, *zie hier voor:* fama manaret a Mutina, Cic. Phil. XIV, 6, *zie hier na.* 2) *ergens uitvloejen*, *d. i. afſtammen*, *ontſtaan*, *bij voorb.* peccata ex vitiis manant, Cic. Parad. III, 1: Omnis honeſtas manat a partibus quatuor, Cic. Off. I, 43: Ab Ariſtippo Cyrenaica philoſophia manavit, Cic. Or. III, 62: &, unde omnia manant (manent Ed. Erneſt.), videre, Cic. Or. II, 87: triſtis a Mutina fama manaret, Cic. Phil. XIV, 6: quorum proles de ſanguine manat Ibero, Grat. Cyneg. 127: quod (periclum) corrupto ſidere manat, Ibid. 210.

MANSĬO, onis, f. 1) *het blijven*, *bij voorb.* mecum de tua manſione (ſcil. *in de Provintie*) aut deceſſione communicat, Cic. ad Div. IV, 4 extr.: cautior certe eſt manſio, Cic. Att. VIII, 23 poſt med.: manſio Formiis, i. e. *het blijven in* Formiis, Ibid. IX, 5: manſiones diutinae Lemni, Terent. Phorm. V, 8, 23, *het lang blijven*, *lang verblijf:* manſio in vita, Cic. Fin. III, 13: manſiones ad (i. e. apud) amicum, Turpil. ap. Non. 2. n. 488. 2) *de plaats*, *waar men blijft*, *verblijf*, *voor menſchen en beesten*, *bij voorb.* ut ad habitationem — aeſtati & hyemi praebeat manſiones, Pallad. I, 9: manſiones aeſtivae, Ibid. *en* 12: hibernae, vernae, autumnales, Ibid. 12: pecorum, Plin. H. N. XVIII, 23 extr.: *van daar het kwartier*, *nachtkwartier*, *herberg*, Station, *pleiſterplaats*, *bij voorb.* ad primam manſionem febrim nactus, Suet. Tit. 10, *bij de eerſte pleiſterplaats:* octo manſionibus diſtat regio, Plin. H. N. XII, 14, i. e. *acht* Stations, *herbergen*, *gevolglijk*, *acht dagreizen:* manſio camelorum, *plaats*, *waar de kameelen ſtil houden*, *om te drinken*, *bij voorb.* camelis itur, aquationum ratione manſionibus diſpoſitus, Plin. H. N. VI, 23 poſt med.: dividitur in manſiones camelorum ſexaginta cet., Ibid. XII, 14 extr., *alwaar men het ook*, *dagreizen*, *kan vertalen: van daar dagreize*, *d. i. van* Station (*herberg*) *tot* Station (*herberg*), *bij voorb.* dividitur in manſiones camelorum ſexaginta, Plin., *zie hier voor:* octo manſionibus diſtat regio, Ib., *zie hier voor:* mala manſio, Pandect. XVI, 3, 7. XLVII, 10, 15 poſt med., *ſlecht kwartier*, *d. i. wanneer iemand*, *tot ſtraf*, *ergens vastgebonden wordt*, *en daar blijven moet.*

MANSĬTO, are, *van maneo*, *blijven*, *zich ergens onthouden*, Tacit. Ann. XIII, 44. XIV, 42. Plin. H. N. X, 3 in.

MANSTŪTOR, ōris, m. *misſchien*, *beſchutter*, Plaut. Truc. IV, 4, 6. Not. *van een vrouwsperſoon.*

MANSUCIUS i. e. edax, Feſt., *waarſchijnlijk van* Mando, ere. *Sommigen lezen* manſucus, *dan zou het*, *misſchien*, *zijn voor* manducus.

MANSUEFACĬO, ēci, actum, 3. (*en* Paſſ. Manſuefio, actus ſum), 1) *eigenlijk*, *aan de hand gewennen; naar de hand zetten: van daar tam maken*, *bij voorb.* animalia, Quintil. IX, 4 in.: Uri manſuefieri poſſunt, Caeſ. B. G. VI, 28: *dus ook* manſuefactus, a, um, *bij voorb.* tigris, Plin. H. N. VIII, 17: grues, Ibid. X, 23: arietes feri, Colum. VII, 2 poſt med. 2) *Tropisch*, *tam maken*, *bij voorb.* homines Cic. Tuſc. I, 25. Suet. Calig. 11. Juſtin. XLIII, 5: plebem, Liv. III, 14 extr.: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* aes adtritu domitum & conſuetudine nitoris veluti manſuefactum, Plin. H. N. XXXIV, 9.

MĀNSUEFIO, actus ſum, *zie* Manſuefacio.

MANSUES, is *en* ētis, *tam*, *bij voorb.* urſam manſuem, Apul. Met. XI ante med. p. 261 Elm.: quadrupedem manſuem, Varr. ap. Non. 8. n. 5: nec matrem manſues miſericordia capiſt, Acc. ap. Non. Ibid. Not. equos feroc... manſuetos ac manſues factos, Apul Met. VII poſt med. p. 198 Elm.: manſuetem, Plaut. Aſin. I, 2, 19: *zoo leeſt* Nonius. *Sommige* Codd. *hebben* manſuetam.

MANSUESCO, ſuevi, ſuetum, 3. 1) *eigenlijk*, *zich aan de hand gewennen: gevolglijk*, *tam worden*, *van dieren*, Colum. VI, 2 med. Lucan. IV, 238. Not. tigris (i. e. *Tijgervel*) manſueverat ungues (i. e. ratione unguium), Stat. Theb. VI, 721: *van daar*, *Tropisch*, *van menſchen en andere dingen*, *tam worden*, *zachter worden*, *leniger worden*, *bij voorb.* corda, Virg. Georg. IV, 470: humor, Lucret. II, 474: fauces, Ibid. I, 332: fructus, Ibid. VI, 1367: tellus manſueſcit arando, Virg. Georg. II, 239: ſoles manſueſcunt radiis, Petron. 122. 2) *tam maken*, *bij voorb.* ex animalibus cum — ſylveſtria deprehenderent ac concluderent & manſueſcerent, Varr. R. R. II, 1. §. 4, *ten zij men voor* & manſueſcerent *wil lezen* ut manſ., *het welk de zachtſte verandering zou zijn: doch*, *dewijl* conſueſcere *en* ſueſcere *ook actief ſtaat*, *waarom niet ook* manſueſcere? *Is* manſuetus *is toch het* Particip. Paſſ. *van daar* Particip. Manſuetus, a, um, *ſtaat gemeenlijk* Adjective, 1) *tam*, *bij voorb.* ... lus, Liv. XXXV, 49: jumenta ... paucis erunt manſueta, Varr. R. R. I, 20: cum ſint apes neque manſueti generis neque feri, tamen cet., Plin. H. N. XI, 5: manſueta ſtabula i. e. manſuetarum pecudum, Grat. Cyneg. 164: ...

daar, Tropisch, tam, d. i. het geen niet ruw of wild is, zacht, aandoenlijk, inschiklijk, zachtmoedig, gelaten, bedaard, bij voorb. cur tam subito mansuetus fuerit, cum tam fuisset ferus, Cic. Phil. III, 9, i. e. tam, inschiklijk: Ut mansuetissimus viderer, Cic. Or. II, 49: animus mansuetus, Terent. And. I, 1, 87, zacht, aandoenlijk: Musae mansuetiores, Cic. ad Div. I, 9 post med. zachte Musen, d. i. waarbij geen hevigheid, geen twist, als in Processen, is: hij bedoelt voornaamlijk de Wijsgeerte: manus, Ovid. Pont. IV, 5, 28. Prop. III, 14, 8: Amor, Prop. I, 9, 12: civis, Cic. Mil. 8 in.: aliquem facere mansuetum, Plaut. Asin. III, 1, 1, i. e. tam, toegevend, malena: litora, Prop. I, 17, 28, i. e. infchiklijk, bedaard; fiat mansuetior ira, Ovid. Trist. III, 6, 23: malum, Liv. III, 16, i. e. zachter, leniger of bedaard. 2) het geen daar men aan gewoon is, bij voorb. malum, Liv. III, 16: doch, het kan ook zijn, zachter, leniger, bedaard enz.

MANSUETE, 1) tam. 2) Tropisch, tam, d. i. zacht, gelaten, bij voorb. obedire, Liv. III, 29: ferre fortunam, Auct. ad Her. IV, 52: cum aliquid clementer, mansuete, — moderate factum legitur, Cic. Marc. 3: mansuete immansueta tractanda sunt, Senec. de ira III, 27 extr.: mansuetius versari, Apul. Met. IX p. 236.

MANSUETUDO, inis, f. 1) tamme aart van een beest, bij voorb. veluti domita mansuetudine (elephanti), Justin. XV, 4 post med.: asini, bij voorb. de mansuetudine mea percontatur, zegt Lucius, die in een' ezel veranderd is, Apul. Met. VIII post med. p. 212, 40 Elmenh.: van daar 2) Tropisch, zacht, gelaten, gedrag, zachtmoedigheid, bij voorb. imperii, Cic. Verr. V, 44: morum, Cic. Off. II, 9: animorum, Cic. Off. II, 4 extr.: uti clementia ac mansuetudine in aliquem, Caes. B. G. II, 14: omnia plena clementiae, mansuetudinis, Cic. Q. Fr. I, 1, 8: mansuetudinem — clementiam, Cic. Marc. 3: cf. Cic. Or. II, 43 en 49 Sallust. Cat. 34 (35) en 54 (57). Tacit. Ann. II, 72.

MANSUETUS, a, um, zie Mansuesco.

MANSUS, a, um, 1) Particip. van Mando. 2) Particip. van Maneo.

MANTELE, is, n. (waarschijnlijk scil. linteolum of velum, van mantelis, e), een doek, om de handen over tafel af te droogen, een servet, Virg. Georg. IV, 377. Aen. I, 702 (706): men hadt ze voor de borst, Plin. H. N. VII, 2: ook gebruikte men ze bij het offeren, Ovid. Fast. IV, 933. het schijnt ook, dat zij op tafel uitgespreid waren; het geen bij ons somtijds geschiedt, Martial. XII, 29, 12. XIV, 138 in het opschrift: zij was glad, Virg. Georg. IV, 377. Aen. I, 702 (706): ook ruig, harig, Martial. XIV, 138. Not. Men schrijft ook mantile. Ook heeft men mantelium (mantilium), Varr. L. L. V, 8 extr.: Genit. mantiliorum, Fest. in Manticularia. Not. mantela voor mantelia, Lucil. ap. Serv. ad Virg.

MANTELIUM, zie Mantele.

MANTELLUM of **MANTELUM**, i, n. zekere bedekking der kleederen, een mantel: van daar Tropisch, Nec mendacius mihi usquam mantelum est meis, Plaut. Capt. III, 3, 5, i. e. ik kan ze niet bemantelen, verbergen.

MANTICA, ae, f. schijnt een aan weerskanten afhangende zak of reiszak te zijn, Horat. Sat. I, 6, 106. Apul. Met. I post med. p. 110 Elm.: van daar Tropisch, non videmus manticae quod in tergo est, Catull. XXII, 21, i. e. onze gebreken, die volgends de Fabel (Phaedr. IV, 9) op den rug hangen, terwijl integendeel de gebreken van anderen voor onze borst hangen, d. i. van ons schielijk gezien worden, cf. Pers. IV, 24.

MANTICULA, i. e. parva mantica, Fest.

MANTICULARIA i. e. quae frequenter in usu habentur & quasi manu tractantur, Fest.

MANTICULATOR, i. q. manticularius, Pacuv. ap. Fest. in Manticularum, zoo als Scaliger wil lezen.

MANTICULOR, ari, 1) het stelen, bij voorb. utrum, Apul. Apolog. tegen het midden p. 309 Elm. en Fest. in Manticularum. 2) i. q. dolose quid agere, Fest., welke hier toe eene plaats uit Pacuvius aanvoert.

MANTILE, **MANTILIUM**, zie Mantele.

MANTISA of **MANTISSA**, ae, f. toegifte; Festus zegt, dat het in de Etrurische taal betekent additamentum, quod ponderi adjicitur; sed deterius & quod sine ullo usu est, en haalt uit Lucilius aan mantisa obsonia vincit.

MANTO, are, (voor manso of mansito van maneo), 1) blijven, bij voorb. in eadem mantat malitia, Caecil. ap. Non. 10 n. 9: cf. Festus. 2) wachten, vertoeven, bij voorb. manta, Plaut. Pseud. I, 3, 22 en 49: usque mantant, Ibid. Most. I, 2, 35: ook accus., bij voorb. aliquem, op iemand wachten, Ibid. Poen. I, 2, 52.

MANUALIS, e, het geen met eene hand gevat wordt, of eene hand vult, bij voorb. saxum, Tacit. Ann. IV, 51: lapis, Sisenna ap. Non. 6. n. 5: fasciculus, Plin. H. N. XIX, 1 med.: pecten, Ibid. XVIII, 30 in.: scopae manuales chamaedryos, Ibid. XXIV, 15 in.: van daar manuale, scil. involucrum, Martial. XIV, 84 in het opschrift, boekomslag.

MANUARIUS, a, um, 1) de handen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. vas, handvat, Charis. 1: mola manuaria, Pandect. XXXIII, 7, 27, handmolen: manuarius, Laber. ap. Gell. XVI, 7, een dief. 2) van Manus i. e. de worp in het dobbelspel, pecunia manuaria, of aes manuarium, Gell. XVIII, 13, i. e. geld, dat men in het dobbelspel gewonnen heeft.

MANUATUS, a, um, 1) met handen verzien. 2) in een bundel gebonden, bij voorb. vulsum (spartum) fascibus in acervo manuatum, Plin. H. N. XIX, 2 in. 3) die gestolen heeft, zie Manuor.

MANUBIAE, zie Manubius.

MANUBIALIS, e, den buit betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. pecunia, i. e. buitgemaakt, Suet. Aug. 30.

MANUBIARIUS, a, um, tot den buit dienende, daar toe behoorende, bij voorb. amicus, i. e. van wien ik nut trek, Plaut. Truc. IV, 4, 27.

MANUBIUS, a, um, 1) misschien in zijne magt gekregen, of met geweld genomen, buitgemaakt, bij voorb. machaera manubia, Plaut. Truc. V, 35, een buitgemaakt zwaard; doch, het kan ook zijn, daar ik buit mede gemaakt heb: van daar Manubiae, scil. res, buitgemaakte dingen, d. i. buit, bij voorb. manubias partiri, Petron. 79 extr.: annorum, Flor. II, 18. Nadien de in den krijg veroverde buit tot geld gemaakt werdt, dewijl zij anders niet kon verdeeld worden, zoo is het vervolgends de buit, d. i. in geld bestaande buit. Dit heeft reeds Frontinus ap. Gell. XIII, 24 gezegd, alwaar aangetoond wordt, dat de buitgemaakte zaken praeda, maar het geld daar uit manubiae, heeten. De buit of het geld daar uit werdt gemeenlijk in drie deelen gedeeld, één voor het Aerarium, één voor den veldheer, en één voor het leger; alhoewel ook somtijds de Soldaat niets kreeg, bij voorb. Liv. X, 46. Voornaamlijk wordt slechts bij de Ouden, de buit, (of dat deel van den buit) dien de veldheer tot zijn aandeel verkreeg, gewaagd, dewijl hij dien gemeenlijk uit eerzucht en edelmoedigheid niet behieldt, maar dien tot een openbaar gebouw of andere kunstwerken besteedde, om daar door zijnen naam, en de gedachtenis der overwinning te vereeuwigen, waarom dan de Schrijvers menigvuldig gelegenheid hebben, om er gewag van te maken, bij voorb. aedem Fortunae de manubiis faciendam locavit, Liv. X, 46 extr.: Martis manubias Musis consecravit, Cic. Arch. 11: Porticum de manubiis Cimbricis fecit, Cic. Dom. 39: in delubro Minervae, quod ex manubiis dicabat, Plin. H. N. VII, 26: dus ook bij de Grieken, bij voorb. his ex manubiis Atheniensium arx est ornata, Nep. Cim. 2: verstes qui (Verres) manubias sibi tantas ex Metelli manubiis (i. e. ex aede Castoris facta e manubiis) fecerit, Cic. Verr. I, 58. in., i. e. zich buit gemaakt heeft van den buit van enz.: want, overal van men het, voor zich buit maken, verstaan, alhoewel eigenlijk het geld daar voor besteed wordt. Hier uit hebben sommigen geloofd, dat Manubiae op zich zelve zij de buit van den veldheer, of dat deel van den buit, dat den veldheer ten deel valt; voornaamlijk, nadien praeda en manubiae somtijds bij één staan, (zie verfolens hierna): ook Asconius ad Cic. Verr. I, 59 in. zegt: manubiae sunt praeda imperatoris pro portione de hostibus capta, waar in hij gelijk heeft, dewijl hij juist van den buit des veldheers spreekt, gelijk een ander even zoo wel recht zou hebben, die manubiae van den gemeenen buit der Soldaten vindende, ter verklaring zeide: manubiae sunt praeda militum cet. Maar te zeggen, dat manubiae juist des veldheers deel van den buit zij, en alleen dit deel, is niet noodig; dewijl manubiae ook elders de buit is. Zonderling schijnt het, dat Cicero praeda en manubiae dikwijls famenzet, bij voorb. Qua ex praeda, aut manubiis, haec abs te donatio constituta est? Verr. III, 81, ex praeda, ex manubiis, Agr. I, 4 med. II, 22 in.: praedas ac manubias suas imperatores deportare, Ibid. 23 in.: praedam, manubias, sectionem decemviri vendent, Cic. fragm. ap. Gell. XIII, 24: ook praedae & manubiarum, van enkelen roof, Suet. Ner. 38: ten zij dit misschien eene oude spreekwijze is, maar waar in altijd praeda de buit, d. i. buitgemaakte zaken, als slaaven, vee, opschik, goud, geld enz. manubiae de daar uit bekomen gelden te verstaan zijn: gevolglijk is praeda & (aut) manubiae het geen wij zeggen zouden, buit, zoo wel in natura (waar onder ook goud, zilver, ook dikwijls geld te gelijk te verstaan is,) als ook tot geld gemaakte: zoo als wij in dergelijke gevallen somtijds zeggen, geld of geldswaarde; welke uitdrukking daar door zekere bepaaldheid en naauwkeurigheid bekomt. Van daar 2) Tropisch, buit, Cic. Rosc. Am. 37, alwaar staat: has manubias Roscius Chrysogonum concessisse i. e. buit,

Digitized by Google

buit, te weten, de goederen van den door de Rosciërs verslagenen Roscius: cf. *hier voor* Suet. Ner. 38. b) *buit, d. i. roof, of alles, wat men iemand afneemt, bij voorb.* manubias sibi fecerit, Cic. Verr. I, 59: cf. Suet. Calig. 41. Vesp. 16. 2) Manubia *is ook in de wigchelkunst de bliksem, of zeker soort van den bliksem, of donderslag, bij voorb.* tres illi (Jovi) manubias dant: prima — Tertiam manubiam cet., Senec. Nat. Quaest. II, 41: cf. Fest.

MANUBRIOLUM, i, n. *een kleine greep, (handvatzel)*, Cels. VII, 6 extr.

MANUBRIUM, i, n. 1) *het geen daar men iet mede aanvat, greep, handvatzel, steel, bij voorb.* vas vinarium — manubrio aureo, Cic. Verr. IV, 27: cultellorum, Juvenal. XI, 133: bidentis, Colum. V, 10: epistomiorum manubria, Vitruv. X, 13: manubria aptare, Colum. XI, 2 extr.: *van daar* 2) *gelegenheid tot iet, bij voorb.* eximere manu manubrium, Plaut. Aul. III, 4, 12.

MANUCULA, MANUCLA, *zie* Manulea.

MANULEA, ae, f. 1) *een mouw, die de hand tegen de koude bedekt, handschoen, of mof*, Plaut. in fragm. Astrabae f. Clitellar. 17: *ook heeft men* manuleus, *bij voorb.* actoribus manuleos, [illegible] cet., Acc. ap. Non. 3. n. 25, *ten zij men* manuleas *lezen moet.* 2) Manulea *of* Manucula, Manucla, *het deel der Katapulta, dat de gespannen snaar houdt*, Vitruv. X, 15, *misschien handvatzel.*

MANULEARIUS, a, um, *zich met mouwen (of* manuleae*) bezig houdende, daar toe behoorende, van daar* manulearius *substantive (scil.* artifex*), die, bij voorb. vrouwehandschoenen of moffen maakt*, Plaut. Aul. III, 5, 37.

MANULEATUS, a, um, *met lange mouwen, die de hand tegen de koude beschutten, verzien, bij voorb.* tunica, Plaut. Pseud. II, 4, 48: *dus ook* homo, *bij voorb.* manuleatus in publicum processit, Sueton. Calig. 52: *doch, het kan hier ook heeten, met een mof, of met handschoenen, verzien: dus ook* Senec. Ep. 33 apud me Epicurus est & fortis, licet manuleatus sit. *Not. voor* manuleatus, a, um *staat ook* chiridotus, a, um, *zie* Chiridotus. *Not. de bejaarde en deftige Romeinen hielden dergelijk gereedschap voor een manspersoon onbetamelijk, en voor te verwijfd:* cf. Manica.

MANULEUS i. q. manulea, *zie* Manulea.

MANUMISSIO, onis, f. *de lossing uit eigen* [illegible], *vrijlating, bij voorb. van eenen slaaf*, Cic. Coel. 29: *de vrijlating geschiedde op verscheiden wijzen, en was of* justa *i. e. plegtige, rechte, met het volkomen recht van eenen burger verzien, of* non justa: Justa *geschiedde op drieërlei wijze*, a) *door den Census, d. i. wanneer de naam van den vrij te laten bij den Census aangegeven en opgeteekend werd.* b) *plegtig op de markt van den* Praetor per Vindictam *i. e. als hij met een roede* (Vindicta) *gelijk men gelooft, tot drie malen geslagen werd.* c) *door een Testament, zie van deze drie* [illegible], Cic. Top. 2: Manumissio non justa, *die minder was dan de eerste, geschiedde ook op drieërlei wijze;* a) inter amicos, Plin. Ep. VII, 16. Senec. de vita beata 24, i. e. *wanneer de Heer, in het bijzijn van een* [illegible] *zijne goede vrienden, of mondelijk of schriftelijk,* [illegible] *vrij verklaarde.* b) per epistolam, i. e. *door eenen brief aan den slaaf, waar in hij hem vrij verklaarde, doch, deze brief moest door vijf getuigen onderteekend zijn.* c) *door plaatsing aan de tafel, d. i. de Heer liet, als hij gasten hadt, hem mede aan tafel zitten; Not. De vrijgelatenen plagten zich de hairen af te laten scheren, eenen hoed op te zetten, en den familienaam van hunnen Heer aan te nemen, bij voorb.* Cicero's *slaaf* Tiro *noemde zich* M. Tullius Tiro.

MANUMISSOR, oris, m. *die iemand vrijlaat, hem de vrijheid schenkt, vrijlater*, Pandect. XXXVII. 15. 3.

MANUMITTO *of beter* MANU MITTO, si, ssum, 3. *iemand uit zijne magt ontslaan, (want* manus *heet de magt) hem de vrijheid schenken, zoo dat hij, gevolglijk, geen slaaf meer is:* aliquem, Cic. Mil. 22. Cic. Coel. 29. Cic. ad Div. XIII, 77. Plaut. Curc. IV, 2, 11. Tacit. Ann. XIII, 33. Liv. XLI, 9. XLIII, 3: *dat het eigenlijk twee woorden zijn, ziet men daar uit, dewijl zij gescheiden voorkomen, bij voorb.* Manu vero cur miserit, Cic. Mil. 22: orabo, ut manu me mittat, Plaut. Aul. V, 9: manu non mittere, Liv. XLI, 9 extr.

MANŬOR, atus sum, ari, *stelen*, Laber. ap. Gell. XVI, 7, *zie ook* Manuatus.

MANUPRETIUM *of* MANIPRETIUM *of* MANUS PRETIUM, i, n. 1) *het geen iemand aan den kunstenaar voor zijnen arbeid geeft, maakloon, arbeidsloon, bij voorb.* cedo aurum, ego manupretium dabo, Plaut. Men. III, 3, 7: manus pretium machinae, Cic. Verr. I, 56: praeter manus pretium, Liv. XXXIV, 7. ex manipretio cujusque signi, Plin. H. N. XXXIV, 7 ante med.: manipretium ejus tabulae — accepit cet., Ibid. XXXV, 10 med.: *zoo staat ook* manipretium, Ibid. XXXIII, 11 post med. Ed. Hard. *van daar Tropisch, loon, bij voorb.* manupretium eversae civitatis, Cic. in Pison. 24: castrensium laborum tarda manupretia, Senec. Ep. 101. 2) *waarde van den arbeid, deszelfs werkbaarheid, bij voorb.* plus est in manus pretio quam in re, Pandect. L, 16, 13: manupretium dicitur, ubi non tam materiae ratio quam manus atque artis ducitur, Ascon. ad Cic. Verr. I, 56.

MANUS, us, f. 1) *de hand, d. i. het uiterste deel van den arm, waar de vingers zijn, bij voorb.* vas in manus sumere, Cic. Verr. IV, 27: in manum accipere, Just. I, 4. *in de hand of handen krijgen, of* manibus adcipere, *met de handen ontvangen*, Cic. Haruſp. 11: manum porrigere, *uitsteeken*, Cic. Coel. 26 extr.: *ook om te stemmen of toe te stemmen*, Cic. Flacc. 6 extr.: ad manum accedere *cerat, aan de hand komen, bij voorb. van beesten*, Cic. Att. II, 1. Varr. R. R. II, 7: *ten opzigte, elkanders nadeeren, bij voorb. om te vechten, of voor vechten*, Nep. Eum. 5: in manus venire *in de hand komen, bij voorb.* calamus, Cic. Q. Fr. I, 15 post med.: [illegible], *om te vechten*, Plin. Paneg. 17: in manu tenere, Cic. Coel. 26. Liv. XLV, 12 in.: *of* manu tenere, Ovid. Met. XII, 378. *zoo als wij ook zeggen, iet in de hand, en met de hand houden: ook heet* manu tenere, *zeker weten*, Cic. Brut. 80. aquam poscere ad manus, Petron. 27: manum abstinere, Terent. Ad. V, 2, 6, *of* manus aliorum ab aliquo continere, Cic. Cat. I, 8: de manibus ficum extorquere, Ibid. 6: De manibus deponere, Cic. Acad. I, 1 post med., *of* ponere, Cic. Q. Fr. I, 1, 8, *uit de handen leggen:* Manus ad os apponere, Coel. in Epist. Cic. ad Div. VIII, 1, i. e. *de hand op den mond leggen; het welk een teken van gehoorzaamheid of stilzwijgendheid is:* excidere e manibus, Cic. ad Brut. Ep. 10: emittere e manibus, Liv. XXII, 3, *uit de handen laten:* of de manibus, Liv. XXI, 48, *of* manibus, Liv. XLIV, 36: *ook* omittere e manibus, Liv. XXIX, 32: *dus ook* dimittere e manibus, *bij voorb.* hominem, Cic. Or. 30 in.: *of* fortunam, Caes. B. G. VI, 37: e manibus fugere, *wegvluchten, er van daan vluchten*, Cic. Coel. 2: manum ferulae subduximus, Juvenal. I, 15, *ik heb de hand aan de plak onttrokken, d. i. ik ben de roede ontwassen:* venire ad manum (alicui) *in handen komen, zich aanbieden*, Liv. XXXVIII, 21. Quintil. II, 11 extr.: manus tendere, Virg. Aen. VI, 314, *de handen uitsteken, bij voorb. om te helpen:* ad coelum, Ibid. III, 177: ad aliquem, Cic. Font. 17. Caes. B. G. II, 13: *ook* alicui *voor* ad aliquem, *bij voorb.* vobis manus tendit cet., Cic. Cat. IV, 9 in.: manu sternere aliquem, Virg. Aen. IX, 702, i. e. *met den degen:* manu mederi *van de Chirurgie*, Cels. Praef., *alwaar het tegen over* medicamentis *gezet wordt:* manus manum lavat, *de eene hand wascht de andere, een spreekwoord*, Senec. Apocolyc. post med. Petron. 45 extr.: manus pretium *of* manupretium, Cic. *en* Plaut., *maakloon, zie* Manupretium: manum de tabula, Cic. ad Div. VII, 25, *eigenlijk, de hand van het schilderstuk! d. i. genoeg! niet te veel! of het zij genoeg, geen woord meer enz.; waarschijnlijk van de schilderkunst: want veele Schilders kunnen niet ophouden aan hunne schilderstukken te kunstelen, en het werk te verbeteren, gelijk dan* Plin. H. N. XXXV, 10 ante med. *staat:* uno se praestare, quod manum ille (Protogenes) de tabula nesciret tollere cet. *Men merke verders op:* a) jactare manus, Ovid. Fast. III, 535. Prop. III, 9, 14 (III, 8, 42), *de handen wel roeren of bewegen, bij eenen dans, want de danssen der Ouden bestonden, voornamelijk, in eene kunstige beweging der handen en armen: ook van redenaars*, Quintil. VI, 1, 34. XI, 3, 179: *dus ook* manum, Ibid. X, 3, 21. b) manus *heet dikwijls de macht, d. i. het vechten, de gevechten of vechtende hand, wanneer men het ook* [illegible], *dapperheid, kan vertalen, bij voorb.* manu fortissimus, Liv. XXXIX, 40. Nep. Dat. 1: manu vincere, Ovid. Met. I, 448: manu capere urbis, Sallust. Jug. 5: *dus ook* ne usu manuque opinionem fallerent, Caes. B. G. III, 16, i. e. virtute, *door het gebruik der* [illegible] *het vechten, dapperheid enz.:* [illegible] manum Teucris, Virg. Aen. XII, 60, i. e. *vechten: dus ook* conserere manum, Liv. XXI, 39. XXV, 11. XXVII, 11, *of* manus, Liv. VI, 12. IX, 5. XII, 29, i. e. *vechten;* [illegible], Liv. X, 43. Virg. Aen. XII, [illegible] *en* [illegible] venire ad manum, *of* in manus, *zie aldaar:* Porsena Tarquinios [illegible] ducebat, Flor. I, 10, [illegible] *met geweld:* manum [illegible] *vechten*, Virg. Aen. V, [illegible]. c) [illegible] manu *met beide handen*, [illegible] I, 16, 9. d) [illegible] Brut. 80 med., *Tropisch,* [illegible] *van daar* manibus tenere, [illegible] *openbaar zijn, bij voorb.* [illegible] in manibus tenere, [illegible] i. e. [illegible]. e) in [illegible], Cic. [illegible]

Digitized by Google

Maar in manibus esse *heet, voor eerst, in handen zijn, bij voorb.* est in manibus oratio, Cic. Amic. 25 extr., i. e. *men heeft ze, kan ze lezen, is bekend:* cf. Cic. Senect. 4 extr.: *ten tweeden, onder den arbeid zijn, bij voorb.* septimus mihi liber est in manibus, Cic. Senect. 11, i. e. *is onder de pen: dus ook* habere in manibus, Cic. Att. XIII, 47, i. e. *onder handen, d. i. in 't werk hebben, ergens aan arbeiden: ten derden, nabij zijn, bij voorb.* hostes sunt in manibus, Caes. B. G. II, 19: *dus ook* in manibus terrae (sunt), Virg. Georg. II, 44: *van daar* venire ad manum, in manus i. e. *er bij komen, zie boven en beneden* g: *ten vierden, tegenwoordig zijn, thans voorvallen, bij voorb.* adtendere te volo, quae sunt in manibus, Brut. in Cic. Ep. ad Div. X, 13: f) habere in manibus, Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 21, *in handen hebben, d. i. omhelzen, liefkozen: ook heet het, ergens aan arbeiden,* Cic. Att. XIII, 47, *zie hier voor* g) *ook drukt dit manus dikwijls eene nabijheid uit, het zij in den oorlog, (wanneer het ook vechten, handgemeen zijn enz. is) of niet, bij voorb.* in manibus esse, *nabij zijn,* Caes. *en* Virg., *zie hier voor:* proelium in manibus facere i. e. cominus, Sallust. Jug. 58 (61), *alwaar sommige* Edd. *dat in niet hebben:* ad manum adcedere, Nep. Eum. 5, i. e. *nader komen, naderen, of ook aan het vechten raken: dus ook* in manus venire, Cic. Q. Fr. II, 15, *zie boven.* Sallust. Jug. 89 (94) Plin. Paneg. 17, *of* ad manum venire, Liv. II, 30: ad manum, *bij de hand, voor 's hands, in de nabijheid, bij voorb.* ad manum esse, Liv. IX, 19: habere, Cic. Or. III, 60: ad manum intueri, Plin. H. N. XXXV, 10: ad manum species alia esse videtur, Vitruv. VI, 2: magna vis ad manum esset, Liv. XXXVIII, 26: habere ad manum scribae loco, Nep. Eum. 1: *ook kan men* ad manum *vertalen, ligt, gemakkelijk, bij voorb.* Liv. IX, 19. *zie hier voor: dus ook* sub manum i. e. *ligt,* Suet. Aug. 49: *dus ook* sub manum Scipionis in castra mittit (tirones), Auct. B. Afric. 36, i. e. *ligt, gemakkelijk: doch, beter voegt, onder de hand, allengs, wanneer* Scipionis *tot* castra *behoort; maar behoort het tot* manum, *dan heet het, tot het leger van enz.:* inter manus esse, Virg. Aen. XI, 311, i. e. *handtastelijk zijn, voor oogen liggen.* h) manus *is dikwijls het vechten, handgemeen zijn, dadelijkheid, gewelddadigheid, bij voorb.* venire ad manum, Liv. II, 30, *of* adcedere ad manum, Nep. Eum. 5, *of* in manus venire, Sallust. Jug. 89 (94), *tot handgemeenschap, tot vechten komen, zie hier voor:* pugna jam ad manus venerat, Liv. II, 46: res venit ad manus, Cic. Verr. V, 11: vindicandum in eos non manu neque vi, sed quaestionibus, Sallust. Jug. 31 (35), i. e. *geweld, gewelddadigheid:* plura manu agens, Tacit. Agric. 9: *hier toe behoort* manum conserere, conferre *of* ferre in proelia, i. e. *vechten, zie boven.* i) ad manum, *bij voorb.* intueri, Plin. H. N. XXXV, 10, *van nabij, zie boven.* k) de manu *met eigene hand, bij voorb.* reddere, Sueton. Tib. 34: *dus ook* de manu jacere, Cic. Verr. IV, 10: *ook enkel* manu, Virg. Aen. VI, 435, *zie* Suus. *Ook heet* de manu, *op eigen hand, d. i. op eigen kosten, met eigen middelen, bij voorb. het vee voederen,* Colum. VII, 9 med. §. 8. IX, 1 in.: *verders* de manu in manum tradere, Cic. ad Div. VII, 5 extr., i. e. *uit eene hand in eens anders hand:* e manibus dedit mihi ipse in manus, Plaut. Trin. IV, 2, 57. l) plena manu, Cic. Att. II, 25, *met eene volle, rijkelijke hand, d. i. rijkelijk, zeer (prijzen):* plena manu est janua percutienda, Tibull. I, 6. 32 (I, 5. 68), scil. auri, *met eene geldvolle hand: sommigen verklaren het, met eene sterke hand: maar, het eerste is daar gepaster.* m) manibus pedibusque, Terent. And. I, 1, 134, *met handen en voeten, bij voorb. zich tegen iets verzetten, d. i. met alle krachten.* n) per manus trahere, Caes. B. G. VI, 38, *met de handen voortslepen:* per manus servulae servatus, Cic. Att. I, 12 extr., i. e. *door haaren dienst, of door den dienst van haare handen:* per manus *heet ook dikwijls, van hand tot hand, bij voorb. wanneer de één het steeds aan den ander geeft of nalaat, bij voorb.* per manus succedentes, Liv. XXIX, 14, i. e. *de één gaf het beeld steeds aan den ander:* fasces per manus transditos, Hirt. B. G. VIII, 15: cf. Caes. B. G. VII, 25: *van daar Tropisch, bij voorb.* traditae per manus religiones, Liv. V, 51, i. e. *van vader tot zoon, en van dien tot den kleinzoon enz. Ook heet* per manus *met geweld,* Sallust. Jug. 31. §. 22 Ed. Cort. o) prae manu *of* manibus, *voor de hand, in de hand, bij de hand, bij voorb.* dedi aurum, quod fuit prae manu, Plaut. Bacch. IV, 3, 10, i. e. *dat ik had:* si huic paululum (pecuniae) prae manu dederis, Terent. Ad. V, 9, 23, *voor de hand, voor 's hands, d. i. in het begin zijner huishouding:* habere prae manu, Pand. XIII, 7, 27: si liber est prae manibus, *in handen, bij de hand,* Gell. XIX, 8 ante med. p) inter manus *onder de handen, bij voorb.* auferri, Cic. Verr. V, 11 extr., i. e. *met de handen: dus ook* inter manus sublatus, Phaedr. V, 7, 10: abripere aliquem inter manus i. e. manibus, Plaut. Most. II, 1, 38: *dus ook* agger inter manus proferebatur i. e. per manus militum, Caes. B. C. II, 2: *nader iets anders is* locum, qui inter manus est, finiam, Val. Max. V, 1, 6 (extern.), i. e. *dien ik onder handen heb, d. i. daar ik thans van spreek:* inter manus versari *onder handen, d. i. in de handen,* Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 3 extr.: *ook heet* inter manus esse *handtastelijk zijn, bekend zijn, voor oogen liggen,* Virg. Aen. XI, 311, *zie boven.* q) sub manu *of* manum, *bij de hand, nabij, bij voorb.* Vocontii sub manu essent, Planc. in Cic. Epist. ad Div. X, 23 post init.: *van daar ligt, of terstond, bij voorb.* quo celerius ac sub manum adnuntiari posset, Suet. Aug. 49: consilium sub manu nascatur, Senec. Ep. 71 in., i. e. *dra, gezwind: ook* sub manus *onder de handen, bij voorb.* Sub manus succedere, Plaut. Mil. III, 2, 59. Ibid. Pers. IV, 1, 1, *onder de handen goed voortgaan.* r) manum alicui adire, Plaut., *iemand voor den zot houden, zie* Adeo. s) manus *wordt dikwijls van de kunst, of aanwending der kunst, poging, en handen-arbeid, gezegd, bij voorb.* manu quaerere, Cic. Verr. III, 11 in. *en* 86 in., *door de hand, d. i. handen-arbeid:* manu adjutum, Liv. II, 5 med.: manu sata, Caes. B. Civ. III, 44, i. e. *graan, van menschen gezaaid enz.:* urbs manu munitissima, tum loci natura, Cic. Verr. II, 2, i. e. *door kunst, door menschen handen, menschen-arbeid:* manu nocens, Cic. Top. 9 extr.: quaedam ingenia manu, quod ajunt, facienda sunt, Senec. Ep. 52 ante med.: nec venenis, quae nascuntur, contenti, quando plura — humana manu fiunt, Plin. H. N. XVIII, 1: pestilentia manu facta, i. e. venenis & fraude, Senec. de ira II, 8 in.: *van daar* Morbi, quos manu fecimus, Senec. de brevit. vit. 3, i. e. *door onze schuld, bij voorb. door brasserij enz.:* quidam liberos ejurant & orbitatem manu faciunt, Senec. ad Marc. 19: magna pars querelas manu facit. Ibid. de ira III, 11 extr.: urinam manu moliri, Cels. VII, 26 in.: *gelijk dan in 't gemeen* manus *tegen over de natuur gesteld wordt: ook van eene rede of redenvoering, bij voorb.* oratio fucata & manu facta, Senec. Ep. 115: ut ea nasci & ipsa provenire natura non manu facta & arte suscepta — videantur, Quintil. V, 14. t) manibus aequis, Tacit. Ann. I, 63, *met gelijk voordeel vechten.* u) manus adferre *of* inferre, *de hand aan iemand of iets leggen, geweld gebruiken enz., zie* Adfero *en* Infero: *ook Tropisch,* beneficio suo vim adfert, Senec. Benef. II, 5 post med., i. e. *vernietigt zijne weldaad, ontneemt die haare waarde en nuttigheid:* Manus injicere, *de hand aan iemand leggen, bij voorb. om hem zich toe te eigenen,* Liv. cet., *zie* Injicio. v) Manum dare *de hand geven:* alicui, *bij voorb. om hem te leiden, en het gaan gemakkelijk te maken,* Quintil. II, 3 post med.: *of te helpen,* Ovid. Trist. III, 1, 2: Manus dare, Cic. Att. II, 22 ante med. XVI, 3 in. Cic. Amic. 26. Nep. Ham. 1. Caes. B. G. V, 31, *of* dare manus victas, Ovid. Her. IV, 14. Trist. I, 3, 88, *of* manus evictas, Ibid. Fast. III, 688: *ook* manus dare alicui, Plaut. Pers. V, 2, 72, *of* manus dedere, Lucret. II, 1042. Virg. Aen. XI, 568, *eigenlijk, de handen geven, d. i. zich voor overwonnen erkennen, gewonnen geven, toegeven.* x) tollere manum, Cic. ad Div. VII, 5. Acad. IV, 19. Catull. LIII, 4, i. e. *de hand opheffen, als een teken van verwondering: ook voor* dare manus *gewonnen geven,* Cic. ap. Lactant. III, 26: *ook, zoo als van zelve spreekt, de handen in de hoogte heffen, waarom het dan ook zij, bij voorb.* supra oculos, Quintil. XI, 3, 112. y) manum vertere, *de hand omdraaijen, omkeeren,* Quintil. XI, 3, 101: *van daar als een spreekwoord* manum non vertere *de hand om eene zaak niet omdraaijen, d. i. zich niet de minste moeite om iets geven, er zich niet om bekommeren, bij voorb.* philosophiae causa manum non versuros, Cic. Fin. V, 31: quid de me Mezentius sentiat, manum non verterim, Apul. in Apol. p. 311 Elm. z) *dapperheid, dappere daad, bij voorb.* Plur. manus, Virg. Aen. VI, 683. XII, 348: usu manuque, Caes. B. C. III, 86: cf. *boven* b. aa) manu venerari i. e. adoratione, i. e. *door een handkus, als men, naamelijk, zijne hand kust, en dien kus eenen anderen toewerpt,* Tacit. Ann. XVI, 4. Suet. Claud. 12. bb) servus a manu, i. e. *Schrijver, Secretaris,* Suet. Caes. 74: *dus ook* liberta a manu (scil. *bij eene Dame*), Ibid. Vesp. 3. cc) brevi manu, *bij voorb.* adcipere, tradere cet., Pandect. XXIII, 3, 43, i. e. *terstond, zonder vertoef: integendeel* longa manu, *bij voorb.* tradere, Ibid. XLVI, 3, 79. dd) artis totius manus exercere, Apul. Met. III med. p. 136 Elm., i. e. *alle listen aanwenden: eigenlijk alle pogingen der kunst aanwenden; gevolglijk, behoort dit mede boven tot* s. ee) manus *ontbreekt somtijds, bij voorb. bij* dextra, sinistra, laeva, *zie deze woorden.* ff) aqua — manu nocens, Cic. Top. 9 extr., i. e. ge-

gebouw, cons. *boven* 1 *en onder* n. 4. 2) *de hand*, *d. i. magt*, *geweld*, *wanneer men het zeer dikwijls*, *geweld*, *magt*, *kan vertalen*, *en ook deels zoo moet vertalen*, *bij voorb.* Haec non sunt in manu nostra, Cic. ad Div. XIV, 2: uxor quid faciat, in manu non est, mea, Terent. Hec. IV, 4, 44: quam velis eum obligare, in tua manu est, i. e. *staat aan u*, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 6: nihil esse in manu sua, Liv. XXXII, 24: juxta deos in tua manu positum est, Tacit. Hist. II, 76: id frustra, an ob rem faciam, in vestra manu situm (est), Sallust. Jug. 31 (33), i. e. *komt op u aan*: Tibi in manu est, quod credas, Plaut. Merc. III, 4, 43, i. e. *het staat u vrij*, *te geloven*, *wat gij wilt*: *van daar* manu mittere *of* manumittere, Cic., *uit zijne magt laten*, *d. i. vrij geven*, *bij voorb. eenen slaaf*, *zie boven* manumitto: *zoo staat ook* manu emittere, *bij voorb.* mulierem (servam), Plaut. Pers. IV, 3, 14: *van daar* e manibus emittere, *bij voorb.* Hannibalem, Liv. XXII, 3, *uit de handen*, *d. i. geweld*: *dus ook* emittere de manibus hostem, Liv. XXI, 48: *of* aliquem e manibus amittere, Liv. XXIX, 32: *dus ook* emittere certamen manibus, Liv. XLIV, 36: dimittere e manibus, *bij voorb.* aliquem, Cic. Or. 30, *of* fortunam, Caes. B. G. VI, 37: *van daar* convenire in manum, Cic. Flacc. 34 in. Cic. Top. 3, i. e. *trouwen*, *eigenlijk*, *in des mans magt komen*: *dus ook* venire in manum alicujus (viri), Apul. Met. VIII in., i. e. *trouwen*: *het spreekt van zelve*, *dat het alleen van vrouwen gebruikt wordt*, *die trouwen*. 3) *de hand*, *d. i. arbeid of bearbeiding en kunst van eenen kunstenaar*, *handwerker*, *en elk*, *die iets bearbeidt*, *bij voorb.* prima manus, *bij voorb.* marmora deformata prima manu, Quintil. V, 11, 30: *van daar* manus extrema, *de laatste hand*, *d. i. voltooijing en volmaking van een werk of arbeid*, *bij voorb.* extrema manus non accessit ejus operibus, Cic. Brut. 33: extremam Saturnia bello imponit regina manum, Virg. Aen. VII, 572: *dus ook* summa manus, *bij voorb.* summam abesse manum, Ovid. Trist. I, 6, 28, scil. a carminibus: *dus ook* summa manus in excolendis operibus, Quintil. X, 1, 97: potatio extrema, quae ebrietati summam manum imponit, Senec. Ep. 12, i. e. *besluit*: *van daar* aptius a summa conspiciare manu, Ovid. Art. III, 226, i. e. *laat u liever zien*, *als gij volkomen opgeschikt zijt*: *dus ook* ultima manus, *bij voorb.* carmen nondum recepit ultimam manum, Petron. 118 extr.: imposita est lectae postquam manus ultima classi, Ovid. Her. XV, 115: *van daar* manus pretium, *maakloon*, *arbeidsloon*, *zie* Manupretium. 4) *de hand van iemand*, *die schrijft*, *en van eenen kunstenaar in de vormende kunsten*, *d. i. het geen hij schrijft*, *schildert*, *snijdt enz. of zijne wijze van schrijven*, *schilderen enz.*, *bij voorb.* tarditudinis meae signum non sit librarii manus, Cic. Att. VIII, 13. *de hand van den Schrijver*, *d. i. het geen de Schrijver geschreven heeft*: redii ad meam manum, i. e. *nu schrijve ik zelve*, Ibid. X, 24 in.: alia manu esse, Cic. Q. Fr. III, 1, 6: manus eorum docent (scil. scripsisse ipsos), Quintil. I, 7, 20: manum emittere *een hand* (*een handschriftje*) *van zich geven*, Pandect. XXII, 3, 15: sua manu scribere, Quintil. I, 7, 22. Cic. Q. Fr. III, 1, 6: Manus Praxitelis, Martial. IV, 39, 3, i. e. *werk van Praxiteles*: *dus ook* Zeuxidos, Petron. 83: Vidi veterum manus, Stat. Sylv. I. 3, 4: artificum manus miratur, Virg. Aen. I, 455 (459): cf. Stat. Theb. VIII, 365: *van daar een gebouw*. Cic. Top. 9 extr., *zie hier voor*. 5) *een Corps of bende Soldaten*, *manschap*, *omdat zij*, *gelijk sommigen zeggen*, *een vaandel volgden*, *daar een hand opstond*; *het staat overal*, *bij voorb.* magnam manum conducere, Caes. B. G. V, 27: comparare, Cic. ad Div. XIV, 4 in.: cf. Caes. B. G. I, 37. Liv. XXX, 7 extr. Nep. Milt. 5 *en* Dion. 4 *en dus meermalen*. *Maar het staat ook* (a) *van anderen*, *d. i. aanval*, *hoop*, *menigte*, *rot*, *manschap enz.*, *bij voorb.* nostra antiqua manus bonorum ardet cet., Cic. Q. Frat. I, 2 extr.: Judaeorum, Cic. Flacc. 28: conjuratorum, Cic. Cat. I, 5: comitum, Stat. Sylv. III, 3, 262: juvenum, Virgil. Aen. VI, 5: cf. Cic. Cat. I, 9 in. *en* 10 in.: manum facere i. e. *bijeenbrengen*, Cic. Caecin. 12. Verr. IV, 44. V, 30: colligere, Nep. Alcib. 7: armare, Cic. Verr. IV, 44 Ed. Graev., *alwaar* manu armata *staat* (Ed. Ernest. *heeft* armati): *dus ook* comparare, conducere, *zie hier voor*: *want de Soldaten behooren hier ook zeker toe*; *vooräl*, *dewijl*, *wegens het uitsteken van eene hand*, *de zaak juist niet heel zeker is*: *van daar* manus bicorpor, Cic. Tusc. II, 9 e Sophocle, i. e. Centauri. (b) *in 't gemeen volk of arbeiders*, *bij voorb.* Virg. Aen. XI, 329 nos aera, manus, navalia demus. 6) *een worp in 't dobbelspel*, *bij voorb.* quas manus remisi, Sueton. Aug. 71, *worpen*, *die ik geschonken heb*, *d. i. de winst daar voor*. 7) *in de vechtkunst*, *de houw of steek*, *bij voorb.* recta, aversa, Quintil. IX, 1, 20: prima, secunda, tertia cet., Ibid. V, 13, 54, i. e. *de* Prime, Tertie *enz.*: manum exigere, Ibid. VI, 4, 8, i. e. *aanbrengen*. 8) *het geen aan eene hand gelijkvormig is*, *in gedaante of gebruik*: *van daar* a) *de snuit van eenen olifant*, Cic. N. D. II, 47. Curt. VIII, 14 med. b) *de voorpooten van den beer*, Plin. H. N. VIII, 36. c) *een tak aan een' boom*, *bij voorb.* Stat. Sylv. II, 3, 39. Not. manu *voor* manui, Propert. I, 11, 12. II, 1, 68. Not. manum & mentum, *in het spreekwoord*, Fest., *misschien* i. q. inter os & offam.

MANUS, a, um, *goed*: (cf. Manis *en* Manes), *bij voorb.* Cerumanus (*of* Cerus manus *als twee woorden*) i. q. bonus creator, Fest.

MAPALE, is; n. (*misschien* scil. aedificium) *een laag huisjen*, *hut*, Valer. Fl. II, 460. *menigvuldiger is de* Plur. mapalia *hutten*, *bij voorb.* Liv. XXIX, 31. Sallust. Jug. 18 (21). Virg. Georg. III, 340. Martial. X, 20, 6: *eigenlijk zal dit een* Africaansch *of* Punisch *woord zijn*, *en eigenlijk zullen het hutten in Afrika wezen*, *en in de aangehaalde plaatzen zijn het die*: *zij werden op wagens voortgevoerd*, *gevolglijk nam elk inwoner*, *als hij voortreizen of vluchten wilde*, *deze met mede*, *gelijk* Livius XXIX, 31 *zegt*. *Ook zullen* mapalia *dorpen zijn*, *bij voorb.* ex oppidis & mapalibus, Sallust. Jug. 46 (50): *doch het kunnen hier ook hutten zijn*: *van daar Tropisch*, vos mera mapalia fecistis i. e. omnia incondite egistis, Senec. Apocoloc. med. Not. *Sommigen onderscheiden daar van* magalia: *maar misschien is er geen onderscheid tusschen*. Not. numerare mapalia, Petron. 58, *van eenen ledigganger*, *de huizen tellen*.

MAPALIA, *zie* Mapale.

MAPPA, ae, f. *een doek*, *om af te drogen*, *een servet*, Horat. Sat. II, 8, 63. Ibid. Ep. I, 5, 22. Martial. XII, 29, 11. Petron. 60 *en* 66: *ook hadden de aanzienlijke lieden ze met purper bezoomd*, *bij voorb.* laticlavia, Petron. 32: cf. Martial. IV, 46, 17. *Ook gebruikte men een dergelijk servet of doek*, *om daar mede het sein te geven aan de in den Circus vergaderde kampvechters*: *want*, *voor dit sein begonnen zij niet te rijden*. Suet. Ner. 22. Juvenal. XI, 191. Martial. XII, 29, 9. *Dit teken plagt anders de Consul te geven*, Enn. ap. Cic. Div. I, 48: *of ook de* Praetor, Liv. VIII, 40.

MARĂTHRUS, i, *en* MARĂTHRUM, i, *venkel*; Ovid. Medic. 91, *alwaar de* Accus. Plur. marathros *staat*. Plin. H. N. VIII, 27 med. XX, 10, XXI, 9. XXX, 4 in., *alwaar overäl* marathri *of* marathro *staat*: *van daar* marathrites, ae, m. vinum (*enos*) *venkelwijn*, Colum. XII, 35.

MARCĔO, ui, 2. 1) *verslensen*, *slap zijn*, *bij voorb.* corona marcens, Claudian. Epithalam. Pallad. & Celer. 96: cf. Ibid. Proserp. III, 244: uva, Martial. III, 79, 12: *van daar* 2) *Tropisch*, *slap of moede*, *verslensd*, *krachteloos zijn*, *traag zijn*, *bij voorb. van ouderdom*, Ovid. Am. I, 13, 41. Met. VII, 314: *van vreeten*, *zuipen*, *hoereeren enz.*, *bij voorb.* potor languens, Horat. Sat. II, 4, 58, i. e. *die geen trek tot eten tot drinken meer heeft*: Marcent luxuria, epulis, Liv. XXIII, 45: cf. Tacit. Hist. III, 36: Animus marcet, Cels. II, 2 post med.: corpus, Lucret. III, 959: pocula marcentia, Stat. Sylv. IV, 6, 56, i. e. quae faciunt marcentes: pax marcens, Tac. Germ. 36, i. e. *traag*, *werkeloos*.

MARCESCO, ĕre, 1) *slap worden*, *verwelken*, *bij voorb. van bloemen*, *boomen*, *planten*, *ligchamen*, Vitruv. II, 9. Plin. H. N. X, 48. XXI, 1. XXV, 8. XXVII, 26: *van daar* 2) *Tropisch*, *laf zijn*, *krachteloos zijn*, *bij voorb.* a) *van de kleur*, Plin. H. N. XXXVII, 9 [illegible] med. b) *van ouderdom*, Plin. H. N. XXII, 22 med. c) *van vreten en zuipen*, Ovid. Pont. I, 5, 45. d) *van werkeloosheid*, *bij voorb.* [illegible] Liv. XXVIII, 35: cf. Ovid. Pont. II, 9, 61. e) *van ziekte*, Colum. VII, 7.

MARCĬDUS, a, um, *slap*, *verflenst*, *bij voorb.* lilia, Ovid. Met. X, 192: [illegible], Plin. H. N. XI, 37. Sect. 90: *van daar* 1) *morsig*, *vervallen*, *bij voorb.* [illegible], Vitruv. II, 8 extr.: cicatrix, Plin. H. N. XXIII prooem. post med.: [illegible] (manus) scil. *van den* [illegible], Val. Max. VI, 9, 5 (extern.). 2) [illegible], *levendig*, *bij voorb. van vreeten*, *zuipen*, *slapen*, Senec. Med. 69. Stat. Theb. IV, 652. Plin. Paneg. 63: [illegible], Claudian. de III Consul. Honor. 30: [illegible] nectus, Val. Max. VII, 7, 4: [illegible] stagna Lethes, Claudian. Proserp. I, [illegible] sol, Diomed. 2 e poëtis, i. e. *slap*, *laf*, *bleek*. 3) [illegible], *verhoerd*, *bij voorb.* oculos [illegible] marcidos, Apul. Met. III ante med. p. [illegible] Elm.

MARCĬPOR, ŏris, m. i. e. Marci puer, *de slaaf van Marcus*, Plin. H. N. XXXIII, 1 post med.

MARCOR, oris, m. *slapheid*, [illegible] *heid*: *van daar* 1) [illegible], [illegible] *heid*, *bij voorb.* panni, Plin. H. N. [illegible], 22 extr. 2) *morsigheid*, [illegible], *werkloosheid*, *slaperigheid*, [illegible], Cels. III, 20. Stat. Theb. X, [illegible] *Tropisch*, *bij voorb.* [illegible]

Digitized by Google

naſcentium marcor, Senec. N. Quaeſt. III, 27 ante med. b) *van de ziel*, Senec. Tranquill. 2 poſt med. Vellej. II, 119. Stat. Theb. VIII, 265.

MARCŬLUS, i, m. *een hamertjen*, *kleine hamer*, Iſidor. Orig. XIX, 7: *ook*, *in 't gemeen*, *een hamer*, *bij voorb.* aerariorum marculi, Martial. XII, 57, 6: deinde (faber) marculum de ſinu protulit, Petron. 51 forcipem, marculum, Plin. H. VII, 56 ante med. Ed. Elzev., *doch de* Ed. Hard. *heeft uit* MSS. martulum *in dezelfde beteekenis*.

MARE, is, n. 1) *de zee*, *bij voorb.* profundum, Cic Planc. 6: ventoſum, Horat. Od. III, 4, 45: infidum, Plaut. Trin. IV, 1, 13: tumultuoſum, Hor. Od. III, 1, 26: incertum, Ibid. Epod. IX, 32: iratum, Ibid. II, 6: aſperum, Virg. Aen. VI, 351: procelloſum, Senec. Med. 411: inſanum, Ibid. 765: inquietum, Ibid. Troad. 444: vaſtum, Caeſ. B. G. III, 12: vaſtiſſimum, Cic. Piſ. 24: placidum, Virg. Ecl. II, 26: tumidum, Ibid. Aen. VIII, 671: ſaevum, Tacit. Hiſt. IV, 52: humidum, Virgil. Aen. V, 594, i. e. *vloeijend*, *zie* Humidus: tranquillum, Plaut. Poen. III, 1, 4. Cic. Cluent. 49 extr.: mari navigandum eſt, Cic. Att. VIII, 3 poſt med.: mare tranſire, Cic. Piſ. 24: ire mari, Virg. Aen. III, 144: vaſtum maris aequor arandum, Ibid. II, 780: mare ſulcare, Ibid. X, 197: trans mare currere, *ſchepen*, Horat. Ep. I, 11, 27: per mare currere, Ibid. Sat. I, 1, 29: mari tuto decurrere, Ovid. Met. IX, 590: ingredi mare, Cic. Nat. D. III, 20. Terent. Hec. III, 4, 5, i. e. *in zee gaan*, *ſcheep gaan*: *zoo zegt* Virgilius Aen. I, 381 (385) conſcendere aequor: ad mare miſſus *op zee*, Nep. Con. 4, i. e. *tot de in of aan zee gelegen plaatsen*, *tot de zeeplaatzen*, *eilanden enz.* *Ook ſtaat* mare *voor plaatzen in zee*, *of eilanden*, *bij voorb.* mare plenum exſiliis, Tacit. Hiſt. I, 2: *dus ook* ad mare miſſus, Nep., *zie hier voor*. Not. a) mari *ter zee*, *bij voorb.* res magnas mari geſſit, Nep. Con. 1: Imperator fuit ſummus mari & terra, Nep. Alcib. 1: *dus ook* terra marique, *te water en te land*, *ter zee en te land*, Salluſt. Cat. 13. Cic. Manil. 19. Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 9 extr.: *of* marique terraque, Plaut. Poen. Prol. 105: *dus ſtaat ook* terra pelagoque, Lucan. IV, 375. b) Noſtrum mare, Salluſt. Jug. 17 (20). Lucan. VIII, 293. Caeſ. B. G. V, 1, i. e. mediterraneum: Superum, Plin. H. N. III, 5. Cic. Or. III, 19, i. e. *de Venetiäanſche zeeboezem*, *golf van Venetië*: Inferum, Cic. Att. VIII, 3 poſt med., *de Etruriſche*: Concluſum, Caeſ. B. G. III, 9, i. e. *eene kleine*, *beſlotene*, *zoo als*, *bij voorb.* *de Middellandſche*, *en wordt geſteld tegen over de wereld-zee*, *of de opene zee* (Oceän): Clauſum i. e. *wanneer zij niet vaarbaar is*, *wegens onveiligheid*, Cic. Manil. 12: mare oceanum i. e. oceanus, Caeſ. B. G. III, 7. Tacit. Hiſt. IV, 12. c) e mari natus, *of* mare te genuit cet., Ovid. Her. VII, 39. Tibull. III, 4, 85. Catull. LXIV, 155, *van eenen ſtoutshartigen*. d) mare coelo miſcere, Virg. Aen. V, 790, *hemel en zee vermengen*, *d. i. een ontzettenden ſtorm verwekken*, *zoo dat de zee tot aan den hemel ſtijgt* (hyperboliſch): *van daar Tropiſch*, *hemel en aarde bewegen*, Juvenal. VI, 282. e) maria & montes polliceri, Salluſt. Cat. 23 (24), *gouden bergen beloven*: *daar voor ſtaat* Perſ. III, 65 montes magnos (auri) promittere, *en* Terent. Phorm. I, 2, 18 montes auri polliceri. f) in mare fundere aquas, Ovid. Triſt. V, 6, 44, *water in zee brengen*, *als een ſpreekwoord*. g) Ecce maris magna claudit nos obice pontus, Virg. Aen. X, 377, *alwaar of* maris *tot* pontus *of tot* obice *behoort*: pontus maris *zou hard en pleönaſtiſch zijn*, *ten zij* mare *het zeewater*, *of* pontus *de diepte is*. h) *voor eene rivier*, *bij voorb.* unde per ora novem — it mare proruptum, Virg. Aen. I, 246 (250), i. e. fluvius (Timavus): *doch het is miſſchien beter zoo te verklaren* (Timavus tanquam) mare proruptum, *als de doorbrekende zee*: *want* ut, tanquam, *ontbreekt bij de Dichters dikwijls*, *bij voorb.* curres (ut, tanquam) hydropicus, Horat. Sat. I, 2, 34: ruſticus exſpectat, Ibid. I, 2, 42, i. e. ut ruſticus: *dus ook* piſcis i. e. ut (tanquam) piſcis, Ibid. Ep. I, 7, 74: *en even dus verklaar ik*, Virg. Ibid. V, 246, pelago ſonanti i. e. tanquam pelago cet. 2) *het zeewater*, *bij voorb.* vinum mari condire, Plin. H. N. XIV, 7, i. e. *om hem ſmaaklijker te maken*, *of te verbeteren*: Chium (vinum) maris expers, Horat. Sat. II, 8, 15. *te weten*, *men plagt den echten wijn van Chiös met zeewater*, *om den ſmaak*, *ook wel om hem de dronkenmakende kracht wat te benemen*, *te mengen*, *zie hier van* (*want men deedt het andere* Griekſche *wijnen ook*) Cato R. R. 24 *en* 105. Plin. H. N. XIV, 20: *waarſchijnlijk*, *om het zout*: cf. Colum. XII, 37; *gevolglijk ſchijnt hier een nagemaakte wijn van* Chiös, *of ook een niet wel ſmaaklijke*, *of niet behoorlijk*, *ten aanzien van den ſmaak en dronkenmakende kracht toebereide wijn van* Chiös, *gemeend te zijn*: *te weten* expers maris i. e. *niet met zeewater gemengd*: *ten zij men* maris expers *vertalen wil*, *die niet over zee gekomen is*, *wanneer het een in* Italië *nagemaakte wijn van* Chiös *zou zijn*, *het welk*, *dus*, *bij ſlot*, *ten aanzien der eerſte verklaring*, *op één uitloopt*: pontus maris, *diepte van zeewater*, Virg. Aen. X, 377: *ten zij men* conſtrueert pontus claudit nos obice maris, *wanneer ſteeds de* Pleönasmus *zou blijven*. 3) *zeekleur*, *bij voorb.* eſt ſmaragdi virens mare, Plin. H. N. XXXVII, 6. 4) *Tropiſch zee*, *bij voorb.* mare aëris, Lucret. V, 276, *zee van lucht*, *d. i. maſſa van lucht*, *voor*, *lucht*: mare haud eſt mare (ſcil. *bij u*), vos mare acerrimum, Plaut. Aſin. I, 2, 8, i. e. *gevaarlijker dan de zee*. Not. *bij uitroepingen*, *bij voorb.* mare, terra, coelum, di veſtram fidem, Ibid. Trin. IV, 3, 63. Not. Ablat. mare *voor* mari *ſtaat eenige keeren in* Ovidius, *bij voorb.* Triſt. V, 2, 20. Pont. IV, 6, 46 *en in* Ibin 198: *ook* Lucret. I, 162. Varr. ap. Chariſ. 1 *en* Priſcian. 7. Genit. marum *voor* marium, Naev. ap. Priſc. 7. Abl. maribus *ſtaat* Caeſ. B. G. V, 1.

MARGA, ae, f. *Margel*, Plin. H. N. XVII, 7.

MARGARITA, ae, f. *eene parel*, Cic. Verr. IV, 1 *en* Or. 23 extr. Pandect. XXXV, 2, 26. Varr. ap. Non. 3. n. 138. Plin. H. N. IX, 35, *alwaar van peerlen gehandeld wordt*. *Men heeft ook* Margaritum, i, *bij voorb.* Tac. Agr. 12. Auguſt. ap. Macrob. Sat. II, 4. Varr. ap. Non. 3. n. 138.

MARGARITĬFER, a, um, *peerlen bij zich dragende of hebbende*, *bij voorb.* *eene mosſel*, concha, Plin. H. N. XXXII, 11 ante med.

MARGINO, avi, atum, are, *met een rand of kant omgeven*, *bij voorb.* viam, Liv. XLI, 27: tabulam, Plin. H. N. XXXV, 12.

MARGO, ĭnis, m. & f. *een rand of kant*, *bij voorb.* lapideus (*van eene rivier*), Varr. R. R. III, 5 med.: conchae, Plin. H. N. IX, 26 extr.: ripae, Ovid. Met. I, 729. V, 598: gemmae, Plin. H. N. XXXVII, 8: calicis, Ibid. 2: ulceris, Ibid. XXX, 13: agri, Valer. Max. V, 6, 4 (extern.): puppis, Sil. VI, 360: ſcuti, Liv. XLIV, 33: longo margine terrarum, Ovid. Met. I, 14: gramineo margine fontis, Ibid. III, 162: Margo, quae ſuſtinet arenam, Vitruv. V. cap. ult.: plena margine, Juvenal. I, 5.

MARĪNUS, a, um, *de zee betreffende*; *daar in te vinden*, *daar toe behoorende enz.*, *bij voorb.* humor marinus, Cic. Nat. D. II, 16, *zeewater*: aqua, Plin. H. N. XIV, 16 poſt init.: latex, Ovid. Pont. III, 1, 17: aeſtus, Cic. ad Div. II, 14: fulicae, Virg. Georg. I, 362: fremitus, Ibid. II, 160: abies caſus viſura marinos, Ibid. 68, i. e. *tot den ſcheepsbouw dienſtig*: viſum in Oceano marinum hominem, Plin. H. N. IX, 4: morſus, Ibid. XXVI, 36, i. e. *ſcherpte van het zeewater*: nymphae, Catull. LXIV, 16: Venus, Horat. Od. III, 26, 5, i. e. e mari vel ſpuma maris orta: ros, Ibid. 23, 15, i. e. *rosmarijn*: Lares, Varr. ap. Non. 14. n. 8 *en* 32, *anders* Permarini *genoemd*, *d. i. die men mede ſcheep nam*, *de Beſchermgoden ter zee*: naves, Pandect. XIV, 1, 1. L, 5, 3, *zeeſchepen*.

MARISCA, ae, f. (ſcil. ficus), 1) *eene ſoort van groote*, *maar ſlechte vijgen*, Colum. X, 415. Martial. VII, 21, 7. *Ook zegt* Cato R. R. 8, *en uit hem*, Plin. H. N. XV, 18, *ook* Varr. ap. Non. 17. n. 7. ficos mariſcas, *zoo dat het dus een* Adjectivum *ſchijnt te zijn*. 2) *wegens de gelijkheid zeker gezwel*, *vijggezwel*, Juvenal. II, 13, i. e. *eene ſoort van puiſten aan den aars*.

MARISCUS *of* MARISCUS, i, m. *eene ſoort van biezen*, Plin. H. N. XXI, 18 in.

MARITĀLIS, e, *den echten man of echte vrouw*, *of ook de echte lieden betreffende*, *echtelijk*, *bij voorb.* conjugium, Colum. XII. Prooem.: veſtis, Ovid. Art. II, 258: fax, Valer. Max. IX, 1, 9: ſupercilium, Ibid. VI, 3, 10: oculi, Senec. Oedip. 956: maritali jam porrigit ora capiſtro, Juvenal. VI, 43, i. e. *huwlyk*.

MARITĬMUS *of* MARITŬMUS, a, um, 1) *de zee betreffende*, *daar op te vinden of geſchiedende*, *bij voorb.* navis, Liv. XXI, 63, i. e. *zeeſchip*: praedo, Nep. Them. 2. Cic. Verr. V, 27 extr. Liv. VII, 25 in., i. e. *zeeroover*: aeſtus, Cic. Nat. D. II, 53. Caeſ. B. G. IV, 29: fluctus, Nep. Att. 6: imperium, Cic. Verr. V, 32 extr. Nep. Ariſt. 2, i. e. *zeekommando*, *kommando ter zee*: curſus, Cic. Planc. 40 extr., i. e. *reize ter zee*, *ſcheepvaart*: toti officio maritimo praepoſitus, Caeſ. B. C. III, 5: dimicatio, Hirt. Alex. 25: uſurae maritimae i. e. e nauticis negotiis, Pandect. XXII, 2, 6: maritimo afflatu gaudent vites, Plin. H. N. XIV, 2 poſt med., i. e. *zeelucht*: bellum, Cic. Manil. 19, *zeekrijg*: terror, *ſchrik ter zee*, *bij voorb.* *bij ſtorm of in een oorlog enz.*, Liv. XXIX, 27 extr. XLI, 17: acceſſus, Hirt., *zie hier na*: triumphus, Flor. II, 2: ſiſtite, Pandect. XXXIII, 7, 11: ſal, Varr. R. R. I, 7 poſt med., *zeezout*: res maritimae, Cic. Verr. V, 27, i. e. *zeewezen*: Neptune, Cic. Nat. D. III, 18, *zee-vilsji*,

Digitized by Google

loft, d. i. tusfchen Peleus en de zeenimf Thetis: van daar mores maritimi (de liefde), Plaut. Cift. II, 1, 11, i. e. onbeftendig gedrag, zoo als van de zee. 2) aan de zee gelegen of te vinden, bij voorb. civitas, Caef. B. G. II, 34: ora, Cic. Tufc. V, 14. Liv. XXXVIII, 7 in.: villa, Nep. Att. 14: hofpitium, Cic. Att. II, 16 extr.: locus, Cic. Partit. 10: oppidum, Liv. XXIII, 15. Caef. B. C. III, 5, zeeftad: portus, Plin. H. N. VI, 27 poft med., zeehaven: porta oppidi, Auct. B. Afric. 85, zeepoort: Aegyptus maritimo adcesfu Pharo, pedeftri Pelufio munita, Hirt. Alex. 26, i. e. van de zeekant: ager, Liv. XXIX, 28: provincia, Liv. XXXVII, 2 extr.: homines, Cic. Verr. V, 27: van daar maritima, fcil. loca, Cic. ad Div. II, 16 ante med. Liv. XXXVIII, 7 in. Plin. H. N. VI, 34. Flor. IV, 12 med. §. 31.

MARITO, avi, atum, are, 1) uithuwelijken, bij voorb. filiam, Sueton. Vefp. 14: ordines, bij voorb. lex (Augufti) de maritandis ordinibus i. e. dat de menfchen uit alle ftanden met elkander trouwen zullen, Sueton. Aug. 34: maritandum principem, fuaderent, Tacit. Ann. XII, 6. Not. pecuniam of dotem maritare, bij voorb. pecunia of dos non eft maritata, Plaut. Epid. II, 1, 11, i. e. niet met de vrouw verbonden, d. i. de vrouw heeft er geen magt over. Not. matrimonia maritare, huwelijken fluiten, maken, bij voorb. matrimonia non privatim (i. e. naar elks believen enz.) maritanda effe, fed fieri communia (i. e. door bezorging der Overigheid), Apulej. Doctr. Platon. 2 poft med. p. 26. Elm. 2) van anderen, a) van beeften, bij voorb. maritari elkander bevruchten, Varr. R. R. II, 9 poft med. Colum. VIII, 2 poft med. b) van boomen of wijnftokken, als men den wijnftok aan eenen boom bindt, en, als 't ware, huwelijkt, Horat. Epod. II, 10: ulmi vitibus maritantur, Colum. XI, 2 poft med. §. 79: cf. IV, 2 en 22 poft med. V, 6 med. c) bevruchten, bezwangeren, van gewasfen en beeften, Plin. H. N. XIII, 4 ante med. XVI, 25. Claudian. Profcrp. II, 89.

MARITUS, a, um, 1) getrouwd, echtelijk, den echt betreffende, bij voorb. domus, Liv. XXVII, 31. Drakenb., i. e. waar in echte lieden zijn: foedus, Ovid. Pont. III, 1, 73: Venus, Ibid. Her. XVI, 283, i. e. echtelijke liefde: fax, Ibid. XI, 101: facra, Ibid. XII, 87. Prop. III, 19, 16: caedes, Ovid. Her. XIV, 19, echtelijke moord, d. i. vermoording van zijn gade: torus, Ovid., i. e. echtebed: lex, Horat. Carm. Saec. 20, i. e. de echt betreffende: ook wel Tropisch, d. i. bevruchtend, bij voorb. imbres, Pervig. Ven. 4, 11 en 61: van daar Subftantive, Maritus, fcil. vir, de echte man, gade, echtgenoot, Cic. Invent. I, 31. Horat. Od. III, 5, 6. III, 14, 5: Marita, fcil. femina, echte vrouw, gade, Ovid. Her. IV, 134. Faft. II, 139. Horat. Epod. VIII, 14: van daar mariti, echte lieden, bij voorb. inter maritos nihil agitur, Pandect. XXIV, 1, 52 extr.: dus ook novi mariti, Apul. Met. VIII in. p. 201. Elm. Not. Ook heet maritus de aanftaande man, d. i. bruidegom, bij voorb. Tibull. III, 4, 31. Valer. Flacc. VIII, 16. 2) van beeften: van daar Maritus olens (fcil. caprarum), Horat. Od. I, 17, 7, de man of gade der geiten, d. i. bok: dus ook maritos gregum, Colum. VII, 6: dus ook van de haanen, bij voorb. maior eft in his avibus mariti bonitas, Colum. VIII, 5 extr., i. e. haan. 3) van boomen, wanneer de wijnftokken daar aan gebonden worden, om zich, als 't ware, daar mede te vereenigen, bij voorb. arbores bene maritae, Cato R. R. 32: Olivetum maritum, Colum. III, 11: arbores maritae, Ibid. XI, 2, 32: cf. Catull. LXII, 51.

MARMOR, ŏris, n. 1) marmer, marmerfteen, bij voorb. Ennius in fepulcro e marmore conftitutus, Cic. Arch. 9: templum de marmore ponam, Virg. Georg. III, 13: ducent de marmore vultus, Ib. Aen. VI, 848: cf. Ibid. 69: de beroemdfte is marmor Parium, Plin. Hift. Nat. XXXVI, 5 in., i. e. uit het eiland Paros; deze was wit: ook was de Lacedemonifche kostbaar, hij was groen, Plin. H. N. XXXVI, 7: ook marmor Auguftum & Tiberium, Ibid., i. e. in Egypte, onder deze Keizers, gevonden, benevens meer foorten, zie Plin. H. N. XXXVI, 7. Not. a) marmor voor marmergruis, d. i. klein gewreven marmer, Cato R. R. 23. Colum. XII, 20 extr., tot aanmaking van den wijn. b) i. e. Mijlfteen, bij voorb. rus marmore tertio notatum, Martial. VII, 30, 11: dus ook octavum marmor, Ibid. IX, 65, 4. 2) de Dichters fchrijven het toe aan de oppervlakte der zee, misfchien wegens de gladheid, of vlakheid of glans, bij voorb. marmora pelagi, Catull. LXIII, 88. Ook enkel marmor, Virg. Aen. VII, 28 en 718. X, 208, i. e. de oppervlakte of vlakte der zee, of de zee: infidum, Sil. XIV, 465: ook de bevrozen zee of ijs, Valer. Flacc. VI, 573.

MARMORARĬUS, a, um, zich met marmer bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb. faber, Senec. Ep. 90 ante med., i. e. die het marmer bearbeidt: ook enkel marmorarius, fcil. faber of artifex, Senec. Ep. 88 ante med. Vitruv. VII, 6. Infcript. ap. Gruter. p. 640. n. 6 en 7.

MARMŎRATĬO, onis, f. marmering, d. i. overtrekking met marmer, bij voorb. pavimenti, Apul. Flor. 4 in. p. 359. Elm.

MARMŎRĔUS, a, um, 1) uit marmer, marmeren, bij voorb. fignum, Cic. Verr. IV, 1: columnae, Cic. Dom. 24: tectum, Cic. Parad. I, 4: folum, vloer, Ibid. VI, 3. Ovid. Met. XV, 672: thalamus, Virg. Aen. IV, 392: facere en ponere aliquem marmoreum, Virg. Ecl. VII, 35. Horat. Od. IV, 1, 20, uit marmer maken, d. i. als een ftandbeeld van marmer. 2) met marmer zich bezig houdende, tot marmer behoorende, bij voorb. ars, Vitruv. IV, 1 poft med., i. e. beeldhouwerskunst. 3) het marmer gelijk, in gladheid of witte kleur, marmeren, glinfterendwit, het wordt, bij voorb. aan de leden en aan het ijs toegefchreven, bij voorb. cervix, Virg. Georg. IV, 523: palma, Ovid. Met. III, 481, i. e. wit of glad, of beide: pollex, Ibid. XIII, 746: pes, Ibid. Am. II, 11, 15: pectus, Lucil. ap. Non. 4. n. 421: candor, Lucret. II, 764: color, Ibid. 774, i. e. wit of glinfterendwit: Paros, Ovid. Met. VII, 465: i. e. wit, wegens het menigvuldig wit marmer, daar te vinden: gelu marmoreum, Ovid. Faft. IV, 918. Trift. III, 10, 10. 4) ook wordt het dan de zee toegefchreven (zie Marmor), bij voorb. marmoreo aequore, Virg. Aen. VI, 729, marmeren of glinfterende zeevlakte.

MARMŎRO, avi, atum, are, 1) marmeren, met marmer bekleeden of overtrekken: aediculam, Infcript. ap. Gruter. p. 129. n. 1: porticus marmorata, Petron. 77: cf. Stat. Sylv. IV, 3, 96. 2) pleifterwerk, of een pleifter, om muuren en vloeren te overtrekken, van marmer maken: van daar marmoratum tectorium, Varr. R. R. I, 59, 3: of enkel marmoratum, fcil. tectorium, Varr. R. R. I, 59, 2. III, 7. Plin. H. N. XXXVI, 23, tweemaalen: dit gemarmerde of uit marmer toebereide pleifterwerk of bekleedzel.

MARMŎRŌSUS, a, um, 1) vol marmer. 2) marmerfoortig, hard, als marmer, bij voorb. fil, Plin. H. N. XXXIII, 12 extr. XXXV, 6 med.

MARRA, ae, f. 1) een fchoffel of hark, bij voorb. om het onkruid uit te roeijen, Colum. X, 72 en 89. Plin. H. N. XVII, 21 med. 2) een haak, bij voorb. marris extrahitur, Plin. H. N. IX, 14.

MARS, tis, m. 1) Mars, d. i. de Krijgsgod, anders ook Mavors genoemd, is bekend, bij voorb. durus, Virg. Ecl. X, 44: indomitus, Ibid. Aen. II, 440: Gradivus, Liv. I, 20: torvus, Horat. Od. I, 28, 17: cruentus, Ibid. II, 14, 13: ferus, Ovid. Her. VII, 160: ferox, Ib. Met. XIII, 11: fanguineus, Ibid. Remed. 153: bellicus, Ibid. Faft. III, 1: faevus, Valer. Flacc. VI, 28: fortibus oculis Casfius (Martem fpirare diceres) fe in cet., Cic. Att. XV, 11 in. Thracië is zijn geboorteland, Ovid. Faft. V, 257. Hij is een zoon van Jupiter en Juno, Hygin. Fab. Praefat.: hij zal de vader zijn van Romulus en Remus, Liv. I, 4 cet.: waarom de Romeinen hem voor hunnen ftamvader hielden enz.: bij hem zweerden de Soldaten, bij voorb. Plaut. Mil. V, 21. Bacch. IV, 8, 6: van daar a) de oorlog, het vechten, kamp, veldflag, bij voorb. Mars decennis, Senec. Agam. 921: caufa novi Martis femina (Lavinia) i. e. belli, Ovid. Faft. I, 520: Hifpaniae multo varioque Marte pacatae, Vellej. II, 90: Actiaco Marte i. e. praelio, Plin. H. N. XXXII, 1: fuo Marte cadunt, door hun eigen vechten, gevolgelijk door zich zelven (onder elkander), Ovid. Met. III, 123: concurrere Hectoreo Marti, Ibid. XIII, 275, i. e. met Hector vechten: invadunt Martem, Virg. Aen. XII, 712, i. e. beginnen te vechten, vangen het vechten, den ftrijd aan: victoria adnuerit nobis Martem, Ib. 185, zie Adnuo: aequato Marte i. e. wanneer aan weêrskanten het getal der vechtenden juist gelijk, en gevolglijk ook het krijgsgeluk gelijk is, Liv. I, 25: Martem adcendere cantu, Virg. Aen. VI, 165, tot vechten ontvlammen: Mars apertus, Ovid. Met. XIII, 208, het vechten in het open veld: Eos non vis Martis perculit, Cic. Marc. 6, i. e. belli: van daar Tropisch, van het vechten voor het gericht, procedeeren, Ovid. Faft. IV, 188. Pont. IV, 6, 29. b) de wijze van vechten, bij voorb. fuo Marte pugnare, Liv. III, 62 extr., wordt van de Ruiters gezegd, als zij te paard vechten; en alieno Marte, Ibid., i. e. als zij te voet vechten: gevolglijk is fuo Marte op de wijze, die hun toekomt: alieno op eene vreemde, d. i. op eene wijze, die hun eigenlijk niet toekomt. c) het krijgsgeluk, uitflag van het vechten, van den flag, bij voorb. aequato Marte, Liv. I, 25, zie hier voor: anceps Mars fuit, Liv. XXI, 1: pari Marte proelium nectitur, Hirt. B. G. VIII, 19: compofito Marte, Liv. XXXVI, 44: aequo Marte, Caef. B. G. VII, 19. Liv. II, 8 extr.: incerto Marte, Tacit. Hift. IV, 35: dubio Marte, Vellej. II, 55: vario Marte, Liv. XXIX, 3 extr., i. e. krijgsgeluk: vario Marte pugnatum, Quintil. VIII, 6 ante med.: Omnis Mars belli communis, Cic.

Digitized by Google

ad Div. VI, 4. Liv. VIII, 11. V, 12. VII, 8. d) *krijgswoede*, *bij voorb.* terribili Marte ululare, Plin. H. N. XXVI, 4. e) Marte meo, tuo, ſuo, noſtro, veſtro cet., *bij voorb.* facere, *iet door zich zelven, zonder eens anders hulp doen, het van zelve doen*, *bij voorb.* Rex ſuo Marte res recuperavit, Cic. Phil. II, 37: Cum vos veſtro Marte his rebus abundetis, Cic. Verr. III, 4 extr.: hanc partem explebimus nullis adminiculis, ſed, ut dicitur, noſtro Marte, Cic. Off. III, 7 extr.: ſuo Marte cadunt, Ovid. Met. III, 123, *zie hier voor: iet anders is* pugnare Marte ſuo & alieno *van de Ruiters*, Liv. III, 61, *zie hier voor.* f) *dapperheid*, Virg. Aen. XI, 374. Ovid. Her. XVI, 370. 2) Mars, *een Planeet*, *bij voorb.* ſtella Martis, Cic. Nat. D. II, 20 *en* 43. Plin. H. N. II, 15. Apul. de Mundo poſt init. p. 58. Elm.: *of* ſidus Martis, Plin. H. N. II, 8: *bij heet ook* fulgor Martius, Cic. Somn. Scip. 4. 3) *ook noemden de landlieden* Sylvanus Mars, *en deze heet dan* Mars Sylvanus, Cato R. R. 83: *of* Mars pater, Cato R. R. 141: *ook is* Mars pater *Mars zelve*, Liv. VIII, 9.

MARSPĪTER, tris, m. *voor* Mars pater, Gell. V, 12. Priſcian. 6.

MARSOPĬUM, i, n. *een geldzakjen, geldbeurs*, Plaut. Epid. II, 2, 3, *en* Rud. V, 2, 26. Varr. R. R. III, 17, 2. Varr. ap. Non. 2. n. 563.

MARTIĀLIS, e, 1) Mars *betreffende*, *aan hem behoorende of heilig*, *bij voorb.* flamen Martialis, *de Prieſter van Mars*, Cic. Haruſp. 6: ludi, Sueton. Claud. 4: lupi, Horat. Od. I, 17, 9, i. e. *aan Mars heilig: van daar* Martiales ſcil. miniſtri *of* ſacerdotes, Cic. Cluent. 15 in.: campus Martialis, *op den* mons Coelius, *alwaar de* Equiria *gehouden werden*, *wanneer de* Tiber *was overgelopen*, *en op het* Campus Martius *ſtonds*, Feſt.: cf. Ovid. Faſt. III, 519. 2) *naar* Mars *benoemd*, *bij voorb.* milites Martiales, Cic. Phil. IV, 2, i. e. *van het* Legiöen *van* Mars (legio Martia).

MARTICŎLA, ae, m. *en* f. *een vereerer van* Mars, Ovid. Triſt. V, 3, 21. Pont. IV, 14, 14.

MARTIGĔNA, ae, m. *en* f. *zoon of kind van* Mars, Ovid. Am. III, 4, 39. Ibid. Faſt. I, 199: vulgus, Sil. XVI, 532, i. e. populus bellicoſus.

MARTIŎLUS, *zie* Marculus.

MARTĬUS, a, um, 1) Mars *betreffende*, *van hem afſtammende*, *daar toe behoorende*, Martisch, *bij voorb.* certamen, Horat. Od. IV, 14, 17: bella, Ibid. Art. 402: canor aëris, Virg. Georg. IV, 71, i. e. Martisch, *oorlogzuchtig*: Martia proles, Ovid. Faſt. III, 59, i. e. Romulus *en* Remus: Martius miles, Ovid. Met. XIV, 798, i. e. Romanus, *dewijl* Mars *de vader van* Romulus, *en gevolglijk de ſtamvader der* Romeinen *is: dus ook* Roma, Ibid. Triſt. III, 7, 52. 2) *aan* Mars *behoorende of heilig*, *of naar hem dus genoemd*, Martisch, *bij voorb.* lupus, Virg. Aen. IX, 566, i. e. *aan* Mars *heilig: dus ook* anguis, Ovid. Met. III, 32: *van daar* a) Martius menſis *de maand* Maart, Plin. H. N. XV, 3 med., *omdat zij aan* Mars *geheiligd was*, *en van hem den naam hadt*, *zie* Ovid. Faſt. III, 75. Tibull. III, 1, 1: *van daar* Calendae Martiae, Horat. Od. III, 8, 1, *de eerſte* Maart: Idus Martiae, Cic. Att. XIV, 4 *en* 20. Phil. II, 36. Cic. ad Div. X, 28. b) Campus Martius *het veld van* Mars, *de vlakte van* Mars, Liv. II, 5. Cic. Q. Fr. II, 2, *was die beroemde vlakte bij* Rome, *alwaar de* Comitia, *dat is*, *de plegtige vergaderingen des volks gehouden werden*, *om eer-ambten te begeven of wetten te maken: het was voor dezen*, *het veld van den laatſten Koning* Tarquinius, *dat men*, *na zijn verdrijven*, *aan* Mars *toewijdde*, *en vervolgends tot het gemelde gebruik beſtemde*, Liv. II, 5: *het heet ook* gramen Martium, Horat. Od. III, 7, 26: *want*, *de jeugd oefende zich aldaar in allerhande ſpeelen: ook heet het* campus Martis, Tacit. Ann. I, 8. III, 4. XIII, 17 *en* 31, *en meermaalen aldaar.* c) Martia legio, Cic. Phil. II, 3. IV, 2, *heette een* Legiöen, *het* Legiöen *van* Mars. d) arena Martia, Ovid. Triſt. II, 282. Martial. II, 75, 8, *was eene plaats in den* Circus, *alwaar de* Gladiatoren *vochten.* 3) Martisch, *d. i. oorlogzuchtig*, *den oorlog of het vechten betreffende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* Pentheſilea, Virg. Aen. XI, 661, i. e. *oorlogzuchtig*, *dapper*, Martiaal: vulnera, Ibid. VII, 182: Thebe, Ovid. Am. III, 6, 33, i. e. *alwaar veele oorlogen gevoerd waren:* Roma, certamen, bella, *zie hier voor.* 4) Mars, *als Planeet*, *betreffende*, *bij voorb.* fulgor Martius, Cic. Somn. Scip. 4, i. e. *de Planeet* Mars.

MARTŬLUS, i, m. *een hamer*, Plin. H. N. VII, 56, *zie* Marculus.

MAS, maris, m. 1) *manlijk of van het manlijk geſlacht*, *wordt van Goden*, *menſchen*, *beeſten en gewasſen gebruikt*, *een mansperſoon*, *mannetjen enz.*, *bij voorb.* Beſtiae aliae mares, aliae feminae, Cic. Nat. D. II, 51: in mare & femina, Ib.: Et mares deos & feminas eſſe dicitis, Cic. Nat. D. I, 34: Mares homines, Plaut. Poen. V, 5, 32: incertus (infans) mas an femina eſſet, Liv. XXVII, 37: permixtae maribus nurus, Senec. Herc. Fur. 878: cum mare trux aries decertat, Ovid. Faſt. IV, 101: teneri mares i. e. *jongens*, *knaapen:* Ibid. Met. X, 84: marem cohibent (ova) vitellum, Horat. Sat. II, 4, 14, *een manlijke dooiër*, *d. i. een manlijk hoentjen:* Mares oleas, Ovid. Faſt. IV, 741: In tilia mas & femina differunt, Plin. H. N. XVI, 14: *zoo ſtaat er van de plant* apium: innocentiorem eſſe marem, i. e. *de manlijke ſoort dezer plant*, Ibid. XX, 11. 2) *manlijk*, *d. i. zich manlijk betoonende*, *bij voorb.* animos mares, Horat. Art. 402: maribus animis, Apul. Met. III ante med. p. 131. Elm.: maribus Curiis, Horat. Ep. I, 1, 64: ſtrepitum marem i. e. forte carmen, Perſ. VI, 4, *van eenen verheven Dichter: integendeel* male mas, *onmanlijk*, *bij voorb.* male marem, Catull. XVI, 13: *zoo ſtaat* male vir, Ovid. Art. I, 524.

MASCŬLESCO, ĕre, *manlijk* (*van het manlijk geſlacht*) *worden*, Plin. H. N. XVIII, 13, *van aardgewasſen.*

MASCŬLETUM, i, n. *eene plaats*, *alwaar gewasſen*, *bij voorb.* *wijnſtokken*, *van het manlijk geſlacht*, *geplant zijn*, Plin. H. N. XVII, 22 med.

MASCŬLĪNUS, a, um, 1) *manlijk*, *d. i. van het manlijk geſlacht*, *bij voorb.* facies, Apul. Met. VII ante med. p. 190. Elm.: membra, Phaedr. IV, 14, 13: *ook van gewasſen*, *bij voorb.* rapa rotunda maſculini ſexus, Plin. H. N. XIX, 5 ante med. *Ook in de* Grammatica, *bij voorb.* genus maſculinum, Gell. VII, 2. Quintil. I, 6 in.: nomina, Quintil. I, 5, 61. 2) *manlijk*, *d. i. eenen man betamende*, *bij voorb.* eloquentiam nullam eſſe, quae ne minimum quidem indicium maſculini, ne dicam gravis viri, oſtendat, Quintil. V, 12 extr.

MASCŬLUS, a, um, 1) *manlijk*, *d. i. van het manlijk geſlacht*, *bij voorb.* nomen, Martial. XI, 44, 11: genus, Phaedr. IV, 14, 12: maſcula thura, Ovid. Medic. 94. Virg. Ecl. VIII, 65: *want ook hier zal tweederlei geſlacht zijn: en dit hield men voor den voornaamſten wierook*, *om te offeren.* Plinius, H. N. XII, 14 med., *zegt:* quod ex eo (thure) rotunditate guttae pependit, maſculum vocamus, cum alias non fere mas vocetur, ubi non ſit femina. Religioni tributum, ne ſexus alter uſurparetur. Maſculum aliqui putant a ſpecie teſtium dictum. *Ook van levenloze ſchepzelen*, *bij voorb.* *karbonkel*, Plin. H. N. XXXVII, 7 in., maſculi adpellantur acriores, at feminae languidius refulgentes cet.: *ook ſtaat het* Subſtantive, *een mannetjen*, *een mansbeeld*, *bij voorb.* Infans incertus, maſculus an femina eſſet, Liv. XXXI, 12, *mansbeeld of eene vrouw:* malus maſculus, Plaut. Ciſt. IV, 2, 39. 2) *manlijk*, *d. i. mansperſonen nabootzend*, *bij voorb.* cardo maſculus, Vitruv. IX. cap. ult., i. e. *het hengzel*, *dat in het andere invalt*, *ſluit:* maſcula libido, Horat. Ep. V, 41, i. e. Tribadum: *dus ook* maſcula Sappho, Horat. Epiſt. I, 19, 28, i. e. *hoererende als een mansperſoon met andere vrouwen*, ſcil. de perverſa venere: *en dus is deze* Sappho *als eene ontuchtige* tribas *bekend; doch*, *het kan hier ook zijn*, *moedig*, *zie beneden.* 3) *manlijk*, *d. i. een mansperſoon betamend*, *dapper*, *moedig*, *ſtout*, *heldhaftig enz.*, *bij voorb.* proles, Horat. Od. III, 6, 37: bilis, Perſ. V, 44: maſculum ſumere animum, Apul. Met. VI poſt med. p. 184. Elm.: uxor aerumnas maſculo ingenio ſuſtinebat, Ibid. VII ante med. p. 190. Elm.: *dus ook* Sappho maſcula, ſcil. *wegens haaren manlijken geest in de Dichtkunst*, Horat. Epiſt. I, 19, 28: *van daar* Tropisch, *van levenloze dingen*, *d. i. uitmuntend of uitmuntendst*, *bij voorb.* *men kan hier toe brengen* thus, carbunculus, *zie hier voor.*

MASSA, ae, f. *het geen als een deeg gekneed is*, *deeg*, *maſſa*, *klomp*, *bij voorb.* *zoo noemt* Ovidius, Met. I, 70. Faſt. I, 108, *de* Chaös, *of de onöntwikkelde klomp der wereld*, *toen nog zee*, *lucht*, *aarde enz.*, *onder elkander lag: verders* picis, Virg. Georg. I, 275: ſalis, Plin. H. N. XXXI, 7 ante med.: cinnamomum in maſſas condere, Ibid. XII, 19: haec cum bene proculcaverint & totam maſſam comminutae ſici permiſcuerint, Colum. XII, 15, i. e. *deeg*, *klomp: bijzonder* a) *van kaazen*, *bij voorb.* maſſa lactis coacti, Ovid. Met. VIII, 666, i. e. *kaas: dus ook* maſſa lactis alligati, Martial. VIII, 64, 8, i. e. *kaas: dus ook* Velabrenſi maſſa recocta foco i. e. caſeus Velabrenſis, Ibid. XI, 53, 10. b) *van metalen*, *bij voorb.* auri, Petron. 88, *een ſtuk*, *klomp: ook enkel van goud*, Ovid. Met. XI, 112: aeris, Plin. H. N. XXXIV, 9. Virg. Aen. VIII, 453: ferri, Colum. XII, 5: chalybis, Ovid. Faſt. IV, 405: cf. Ibid. Am. III, 8, 38: vitri, Plin. H. N. XXXVI, 26. c) *van marmer*, Plin. H. N. XXXVI, 6, i. e. *een ſtuk.*

MASSŬLA, ae, f. *een kleine maſſa*, *een klompjen*, *bij voorb.* ſalis, Colum. XII, 48: ex ea maſſulae fiunt, Ibid. 38.

MASTĪCHE *of* **MASTĪCE**, es, f. Maſtix, Plin. H. N. XII, 17. XIV, 20. XXI, 16.

Digitized by Google

MASTIGIA, ae, m. een scheldwoord, zoo veel als Verbero, slungel, eigenlijk, die altijd slaag krijgt of verdient, Plaut. Capt. III, 4, 69, en Curc. IV, 4, 11. Terent. Ad. V, 2, 6.

MASTIGOPHÖRUS, i, i. e. geesfeldragend: zoo heette een dienaar of beul, die het volk terug moest houden, bij voorb. bij Schouwspelen; bijzonder verzelden dergelijke lieden de Agonothetae (i. e. Richters bij de wedstrijden, kamprichters), Pandect. L, 4, 18 med. §. 17.

MASTRŪCA of MASTRŪGA, ae, f. een baajen gewaad, op onze wijze, een pels, Cic. ap. Quintil. I, 5. Not. het is ook een scheldwoord, gij pels! Plaut. Poen. V, 5, 33.

MASTRUCĀTUS, a, um, i. e. mastruca indutus, een pels om hebbende, Cic. Provinc. 7.

MASTURBATIO, onis, f. de zelfbevlekking, Onanie, Inscript. ap. Murator. p. 927. n. 15, en ap. Gud. p. 79. n. 2.

MASTURBĀTOR of MASTRUPĀTOR, oris, die zelfbevlekking pleegt, Martial. XIV, 203.

MASTURBO, are, of MASTURBOR, atus sum, ari, zich zelven bevlekken, aliquem, bij voorb. masturbabantur servi, Martial. XI, 105, 13: van daar Masturbatus die dat doet, Ibid. IX, 42, 3. Sommigen schrijven Mastrupo, Mastrupatus cet.

MATARA, MATARIS, zie Materis.

MATAXA, zie Metaxa.

MATELLA, ae, f. 1) een nachtpot, waterpot, pispot, Martial. VI, 89, 1. XII, 32, 13. Varr. ap. Non. 15. n. 2: matellam aquae infundi in caput, Plaut. Ibid., alwaar het ook enkel een waterpot of kruik zijn kan: van daar matellam alicui praebere dignus, van eenen slechten, onwaardigen mensch, als een spreekwoord, Martial. X, 11, 3: tanquam mus in matella, Petron. 58, als een spreekwoord, van iemand, die zich vergeefsch kwelt en beängstigt. 2) of het in 't bijzonder de nachtwaterpot zij, of in 't gemeen een stuk huisraad, of waterpot of kruik, weet ik niet recht, bij voorb. matellam aquae infundi in caput, Plaut., zie ook matellio. Nonius 15. n. 2. verklaart het vas aquarium.

MATELLIO, onis, m. wordt een waterpot verklaard, bij voorb. Cic. Parad. V, 2, matellionem Corinthium cet. Het kan ook wel iets dergelijks zijn, maar ook misschien een ander gering stuk huisraad: Ernesti haalt in Clave Cic. matellio als een waterpot of pispot aan, en voegt er trulla bij, dat ook een waterpot beduiden zal. Maar, het is toch zonderling, dat Cato, Cap. 10 en 11, tweemaalen trulla, trullium, matella en matellio onder ander huisraad bij een zet: hij zegt, cap. 10, trullas tres, pelvim unam, matellionem, trullium, scutriscum, matellam cet.: cap. 11. pelvim, matellionem, trullium, situlum aquarium, scutriscum, matellam cet. Ook zegt Varr. ap. Non. 15. n. 32. postularet trulleum, matellionem, pelvim. Gevolglijk schijnt matella en matellio elk klein soort van huisraad, en vervolgens dus ook een waterpot te beteekenen.

MATEŎLA, ae, f. is zeker werktuig, om in de aarde in te slaan, Cato R. R. 46, wiens woorden, Plin. H. N. XVII, 18 in., herhaald worden; maar wat het is, een stok of knuppel, of de steel van een spade of grave, gelijk Harduin gelooft, kan men niet zeker zeggen.

MATER, tris, f. 1) eene moeder, d. i. die kinderen gebaard heeft, bij voorb. Sassia mater hujus Aviti cet., Cic. Cluent. 5: Hecate, quae matre Asteria est, Cic. Nat. D. III, 18, i. e. welke Asteria tot moeder heeft, wier moeder Asteria is: matrefatus terra, Ovid. Fast. III, 799: matrem esse alicui voor alicujus, Ovid. Met. XI, 222: van daar matrem fieri de Jove, Ovid. Met. III, 270, i. e. zwanger worden bij Jupiter: dus ook matrem esse de aliquo i. e. zwanger zijn bij iemand, Ib. Her. IX, 48: matrem facere, Ibid. Met. IX, 491, i. e. bezwangeren: van daar mater familias of familiae, de vrouw van het huis, huisvrouw, huismoeder: ook getrouwde vrouw, waarom het ook dikwijls mevrouw, vrouw, gade, echtgenote, wijf, kan vertaald worden, bij voorb. Cic. Verr. I, 24, zie meer plaatzen in Familia: bijzonder eene vrouw, die plegtig getrouwd is (quae in manum viri convenit), bij voorb. si ea uxor mater familias esset cet., Cic. Top. 3: als echte vrouw, gade, staat het bijzonder, Plaut. Stich. I, 2, 41, viros nostros, quibus tu voluisti esse nos matres familias: dus ook matres familiae of familias, of familiarum, van meer plaatzen hier toe, zie in Familia: waar bij ik nog voeg Plur. matres familias, Caes. B. G. VII, 47 en 48. Ed. Oudend., alwaar andere Edd. familias hebben. Ook is mater dikwijls enkel vrouw, wijf, juffer, en matres, vrouwen, wijven, juffers, bij voorb. matres atque viri, Virg. Aen. VI, 306: cf. V, 622, 644, 654. VII, 813. XI, 478. Liv. V, 23, en meermaalen. Ook is mater een eertitel van bejaarde, aanzienlijke vrouwen, bij voorb. jubemus te salvere, mater, Plaut., zie hier na: van daar heeten de Godinnen zoo, bij voorb. Vesta, Virg. Georg. I, 498. Ovid. Fast. IV, 828. Senec. Excerpt. Controv. IV, 2: Flora mater, Lucret. V, 738: mater Matuta, Fest. Liv. XXVIII, 11. XLI, 28, of Matuta mater, Liv. V, 19: cf. beneden. Not. a) het is ook een bloote titel van oude vrouwen, moeder! moedertjen! bij het aanspreken, bij voorb. Jubemus te salvere, mater, Plaut. Rud. I, 5, 5, alwaar het een eertitel kan zijn, zie hier voor. Ook heeten somtijds de voedsters of minnen zoo, gelijk bij ons kindermême, bij voorb. mater, quae mammam dabat, Plaut. Men. Prol. 19, i. e. voedster: dus ook Virg. Aen. VIII, 632. b) Magna mater, Cic. Sext. 26, of enkel mater (scil. deorum), Virg. Georg. IV, 64. Aen. IX, 108, is Cybele: ook heet de aarde mater, Liv. VIII, 6. Ovid. Fast. II, 715. Lucret. II, 992, dewijl zij alles voortbrengt: Mater florum, Ovid. Fast. V, 183, i. e. Flora: amorum, Ovid. Her. XVI, 201. Valer. Flacc. VII, 171, i. e. Venus: cf. boven Mater Flora, Matuta, Vesta: ook het Vaderland, Claudian. in Stilich. III, 175. c) van de beesten wordt het ook gezegd, bij voorb. porcos cum matribus, Varr. R. R. II, 4: cf. Virg. Georg. III, 398. Aen. IX, 628. Juvenal. XI, 71. Martial. III, 57, 37. Ook van een' boom of den stam, waar de takken uit wassen, Virg. Georg. II, 23. Colum. III, 17. Plin. H. N. XII, 5. 2) moeder, d. i. moederlijke liefde, bij voorb. mater redit, Senec. in Med. 928: simul matrem labare sensit, Ovid. Met. VI, 629: even dus staat pater, bij voorb. induc mente patrem, Claudian. de III. Consul. Honor. 157. 3) moeder, d. i. het baaren, moederstand, bij voorb. mater multum mihi ex illo rapuit, Senec. Herc. Oet. 389. 4) moeder, Tropisch, d. i. oorzaak, oorsprong, bron, waar uit iets ontspringt, bij voorb. mater bonarum artium est sapientia, Cic. Leg. I, 22: Intemperantia omnium perturbationum mater, Cic. Acad. I, 10 extr.: avaritiae, Cic. Or. II, 40: similitudo est mater satietatis, Cic. Invent. I, 41: utilitas mater aequi, Horat. Sat. I, 3, 98: Hirneam, ut matre fuerat natum, vini eduxi meri, Plaut. Amph. I, 1, 271, i. e. zoo als hij van den wijnstok gekomen is, zonder vermenging met water: apes mellis matres, Varr. R. R. II, 5: van daar heet een meir, waar uit de rivier Hypanis ontspringt, derzelver mater, Mela II, 1.

MATERCŬLA, ae, f. moeder, als men verkleinend, boertend of teder spreekt, moedertjen, Cic. Flacc. 36 extr. Horat. Epist. I, 7, 7. Plaut. Fragm. ap. Priscian. 3.

MATERFAMILIAS, MATERFAMILIAE, zijn twee woorden, zie Mater en Familia.

MATĒRĬA, ae, en MATĒRIES, ei, f. (is van mater), 1) alles, waar uit iets vervaardigd of gemaakt wordt, of is, of ontstaat, ontstaan is, materie, stoffe, bij voorb. materia rerum, Cic. Nat. D. III, 39 in.: materiam quandam, ex qua omnia expressa atque effecta sunt, Cic. Acad. I, 7: cf. 6 extr.: de parietibus & adparatione generatim materiae eorum exposui, Vitruv. II, 8 extr.: quaeque sua de materia grandescere, Lucret. I, 192: omnes discidio redeunt in corpora materiai (voor materiae), Ibid. 250: materia rudis i. e. chaos, Lucan. II, 8: materiam (aan de deur) superabat opus (het werk), Ovid. Met. II, 5: bijzonder, waar uit iets gebouwd wordt, of gebouwd zal worden, stoffe, bouwstoffe, bij voorb. & alia navalis materia, Liv. XXVI, 47 extr., i. e. bouwstoffen tot den scheepsbouw: delata materia omnis infra Veliam, Liv. II, 7 extr., i. e. bouwstoffen, als hout, steen, kalk enz.: materiae, lignorum, Tacit. Ann. I, 35, alwaar materiae bouwstoffen zijn, bij voorb. tot het maken van een brug enz., lignorum, brandhout: bijzonder a) timmerhout, bij voorb. materiam, calcem, caementa, Cic. Mil. 27: bijzonder tot schepen, bij voorb. reliqua est materies: hanc — materiem cet., Cic. Verr. V, 18 extr.: earum (navium) materia atque aere ad reliquas reficiendas utebatur, Caes. B. G. IV, 31: jacet omnis ad undam materies, Virg. Aen. XI, 328: van daar onderscheidt Ulpianus, Pandect. XXXII. Leg. 55, lignum en materia: het eerste zal zijn nomen generale: materia tot bouwen en schragen: lignum in 't bijzonder, om te verbranden: en Plin. H. N. XVI, 40 ante med. zegt: cornus non potest videri materies propter exilitatem, sed lignum: dus staat ook materiae, lignorum, bij een, Tacit. Ann. I, 35. b) hout in 't gemeen, het zij het gantsche boomen zijn, bij voorb. arborum autem confectione omnique materia culta (ooft of vruchtboomen) & silvestri (wilde boomen) partim ad calefaciendum — igni adhibito & ad mitigandum cibum utimur, partim ad aedificandum, Cic. Nat. D. II, 60, alwaar dat ook brandhout mede verstaan wordt, of takken van hout, bij voorb. modus materiarum is erit, quem dictabit cet., Colum. IV, 24 post init. §. 3, i. e. takken: citata materia, Ibid. §. 14, i. e. tak: materiae, quam [illegible], Ib. §. 19, i. e. takken: vitis in materiam frondemque effunditur, Ibid. IV, 21, i. e. in den tak: genus primitiv, quod de novellis nascitur & — dependet, materiam vocamus,

Digitized by Google

mus, Ibid. V, 6 extr.: *zoo zeggen wij ook* hout *van de takken van boomen en wijnflokken: of de ftam van den boom, bij voorb.* fi nihil valet materies, nova farmenta — excitantur, Cic. Or. II, 21: *of, in 't gemeen, hout, dat ergens toe gebruikt wordt, bij voorb. tot een brug,* Caef. B. G. IV, 17 *en* 18: *tot bevestiging van de legerplaats*, Ibid. V, 40: *tot opbouwing van een huis*, Cic. Mil. 27, *zie boven: of van een fchip, zie boven: tot flacken*, Cato R. R. 17: materiam caedere, Liv. V, 55. Colum. XI, 2, 11, *hout houwen: ook hout aan den boom, bij voorb.* refecta arbor inter librum & materiam, Colum. V, 11: cuneum inter corticem & materiem dimittito, Ibid.: tarde fenefcunt, quorum crifpa materies, ut acer, palma, populus. Plin. H. N. XVI, 28: duo funt genera furculorum: quorum — illud materiae eft magis aptum, Colum. Arb. 1, i. e. *tot bouwen, branden. Men ziet hier uit, dat materies alle frisch, groen hout is, het zij het nog als boom in den grond ftaat of gehouwen is, het zij het dient, om te bouwen, te branden enz., wanneer men het dikwijls bruikbaar of timmerhout kan vertaalen.* c) *voedzelmiddel, fpijze, bij voorb.* imbecillifima, Celf. II, 18 poft init.: ovum durum valentiffimae materiae eft, Ibid. poft med.: media, Ibid. 2) *Tropisch, voor alles, waar uit iet afkomt of afkomen kan: van daar* (a) *het geflacht of foort van dieren, dat zich voortplant, bij voorb.* eft enim generofa materies, Colum. VI, 27, *het is* (fcil. *het paardevee*) *eene edele foort, tot* (*om voort te planten*): *dus ook van fchapen*, quod ex vetere materia nafcitur cet., Ibid. VII, 3 poft med. (b) *de ftoffe tot iet, bij voorb. tot eene redenvoering, tot een gefprek enz., ftoffe, inhoud, onderwerp, bij voorb.* materies ad jocandum, Cic. Or. II, 59: materia fermonum, Cic. Q. Fr. I, 2, 1: crefcit mihi materies, fcil. fcribendi, Cic. Att. II, 12: Lupus egit caufam —: materiam rei non ignoras, Cic. Q. Fr. II, 1: fumite materiam veftris, qui fcribitis, aequam viribus, Horat. Art. 138: Te mihi materiam in carmina praebe, Ovid. Am. I, 3, 19: Aefopus quam materiam reperit, ego polivi cet., Phaedr. Praefat.: infames materiae, Gell. XVII, 12: materia artis, Cic. Invent. I, 5, *ftoffe, onderwerp, d. i. het geen, waar zij zich mede bezig houdt: dus ook* aequitatis, Cic. Caecin. 28, i. e. *materie* (locus communis) *van de billijkheid:* divinationi aliqua materia danda eft, in qua verfari poffit, Cic. ad Div. II, 4. (c) *oorzaak, gelegenheid, aanleiding tot iet, bij voorb.* materiam fubtrahere furori, Cic. Dom. 5: materia feditionis, Cic. Dom. 5: laudes, Lucan. VIII, 76: fceleerum, Juftin. III, 2: benefaciendi, Plin. Paneg. 38: materiam dare invidiae, Cic. Phil. XI, 9: bonitati, Cic. Or. II, 74: materiam belli praebere, Vellej. II, 62: quietis adripere, Juftin. XXX, 1: fceleri detrahere, Tacit. Ann. XII, 22: quaerere amori, Ovid. Art. I, 49: materiam veniae fors tibi noftra dedit, Ibid. Trift. II, 32: ea quafi materies omnium malorum fuere, Salluft. Catull. 10: *ook feq. Infinit., bij voorb.* dicere, Cic. Phil. II, 17 in., *voor* dicendi *of* ad dicendum: (d) *de ftof, natuurlijke aanleg van een mensch of inborst, ook fomtijds talent, begaafdheid, inborst, bij voorb.* materies Catonis, Cic. Verr. III, 68: quae materia effet in animis humanis, Cic. Invent. I, 2: materiem ingentis decoris, Liv. I, 39: nihil materiae in viro ad cupiditatem — ad audaciam effe, Ibid. 46: non fum materia digna perire tua, Ovid. Her. IV, 86, i. e. *inborst, te weten, hard, liefdeloos, ondankbaarlijke inborst.*

MATERIARĬUS, a, um, *het hout betreffende, bij voorb.* fabrica, Plin. H. N. VII, 56 ante med., i. e. *de timmermanskunst:* materiarius, Subftantive, Plaut. Mil. III, 3, 45, i. e. *die het timmerhout levert:* faber materiarius, *timmerman*, Infcript. ap. Gruter. p. 643. n. 6.

MATERIATĬO, onis, f. 1) *het houtwerk tot bouwen, bij voorb. balken enz.*, Vitruv. IV, 2. 2) i. q. materiatura.

MATERIATŪRA, ae, f. 1) *de bearbeiding van het bouwhout, of de timmermanskunst, in het bewerken van het hout, bij voorb.* fabrilis, Vitruv. IV, 2. 2) i. q. materiatio.

MATERIATUS, *zie* Materio.

MATERIES, *zie* Materia.

MATERĬO, avi, atum, are, *uit of van hout bouwen*, Vitruv. V, 12 extr.: *van daar* aedes male materiatae, Cic. Off. III, 13, i. e. *van flecht houtwerk, gevolglijk bouwvallig.*

MATERĬOR, ari, *hout vellen of bezorgen*, Caef. B. G. VII, 73.

MATĒRIS *of* MATĂRIS, is, *of* MATĂRA, ae, f. *zeker fchietgeweer, bij voorbeeld, werpfpies, piek, is een Gallisch woord:* materis, Auct. ad Herenn. IV, 32. Sifenn. ap. Non. 18. n. 26: mataris, Liv. VII, 24 in.: Matara, Caef. B. G. I, 26.

MATERNUS, a, um, (*voor* MATERINUS), 1) *van de moeder afkomftig, haar behoorende, of heilig, daar toe betrekking hebbende, haar betreffende, moederlijk, bij voorb.* nomen, Cic. Cluent. 5: animus, Terent. Heaut. IV, 1, 24: tempora, Ovid. Met. III, 312, i. e. *tijd der zwangerfchap of geboorte:* menfes, Grat. Cyneg. 19, i. e. *de zwangerfchap:* magnam vim habet paternus maternusque fanguis, Cic. Rofc. Am. 24: aves, Virg. Aen. VI, 193, i. e. columbas, *die aan zijne moeder*, Venus, *heilig waren, en haaren wagen trokken:* Aeneas maternis faevus in armis, Ibid. XII, 107, i. e. *die zijne moeder* Venus *hem van* Vulkanus *hadt laten maken:* materno veniens ab avo Cyllenia proles (i. e. Mercurius), Ibid. IV, 258, *dewijl zijne moeder eene dochter van* Atlas *was:* Maternae Idus, Martial. VII, 73, 5, *alwaar hij* Merkurius *aanfpreekt*, i. e. Majae; *op dezen dag was* Merkurius *geboren, zie* Ibid. XII, 68, 1: Caefar (Auguftus) cingens materna tempora myrto, Virg. Georg. I, 28, i. e. Veneris, *die* Aeneas *moeder was, van wien* Caefar *zal afftammen:* Vere monet (Venus) materna per aequora puppes ire, i. e. e quibus nata ipfa eft, Ovid. Faft. IV, 131: Delum maternam invifit Apollo, Virg. Aen. IV, 144, i. e. *alwaar* Latona *hem gebaard heeft:* res maternae *moeders goed*, Horat. Epift. I, 15, 26: nobilitas, i. e. *van moeders zijde*, Virg. Aen. XI, 340: Numa maternus, Ovid. Pont. III, 2, 105, i. e. *van moeders zijde vermaagdfchapt: dus ook* Cottas maternos, Ibid. IV, 16, 43: materna velatus arundine Peucron, Valer. Flacc. VI, 564, i. e. Maeotidis paludis, cujus filius erat: patria materna, Liv. I, 34, i. e. *van moeders zijde:* 2) *ook van beeften*, Colum. VII, 2 extr. *en* 3 poft med. Plin. H. N. X, 33 extr.

MATERTĔRA, ae, f. *moeders zuster, wanneer men het moeie, tante, vertaalen kan*, Cic. ad Div. I, 46. Ovid. Met. II, 746. III, 313: cf. Paul. Pand. XXXVIII, 10, 10: *van daar* matertera magna i. e. foror aviae meae, Paul. Ibid., *of* i. q. matertera patris & matris, Feft.: matertera major, i. e. foror proaviae meae, *zij heet ook* promatertera, Paul. Ibid.: matertera maxima i. e. foror abaviae meae, Paul. Ibid.

MATHEMĂTĬCUS, a, um, 1) *de* Mathefis *of Wiskunst betreffende, mathematisch, wiskunftig, bij voorb.* nota, Vitruv. I, 1 med.: ephemeris, Plin. H. N. XXIX, 1 ante med.: artes, Ibid. XXX, 1: *van daar* Mathematicus, Subftantive, Cic. Or. I, 3. Cic. Tufc. I, 2 extr. Cic. Acad. IV, 36 poft med. Senec. Ep. 88 poft med., *een Wiskundige:* Mathematica fcil. ars, *de Wiskunde*, Senec. Ep. 88 poft med. 2) *de* Aftrologie, *d. i. de voorzegging uit de ftarren betreffende: van daar* Mathematici, Tacit. Hift. I, 22. Gell. I, 9. Juvenal. XIV, 248, *ftarrengelijke waarzeggers:* Mathematica, fcil. ars, *deze waarzeggerskunst*, Sueton. Tiber. 69, *van fommigen* Aftrologie *genoemd.*

MATRĀLIS, e, *bij voorb.* Matralia fefta, Ovid. Faft. VI, 533, *of enkel* Matralia fcil. fefta *of* folemnia, Ovid. Faft. VI, 475. Varr. L. L. IV, 22, i. e. *zeker feest der juffers, ter eere der zoogenoemde* Mater Matuta, *welke* Ino *is; het viel op den elfden* Juny (III. Idus Jun.), Calendar. ap. Gruter. p. 133. *Daar mogt geene maagd of flaavin bij zijn, dan eene, die, naar een oud gebruik, van de vrouwen oorkleppen kreeg.*

MATRESCO, ĕre, *tot moeder worden, d. i. haar gelijk worden*, Pacuv. ap. Non. 2. n. 526.

MATRICĪDA, ae, m. *en* f. *moedermoorder*, Cic. Q. Fr. I, 2, 2. Nep. Epam. 6.

MATRICĪDĬUM, i, n. *moedermoord*, Cic. Invent. I, 13.

MATRIMONĬUM, i, n. 1) *eigenlijk, de ftand, waar in eene vrouw moeder, of ook vrouw, echte vrouw* (mater familias) *wordt: van daar de echt, het huwelijk, bij voorb.* jus matrimonii, Cic. Cluent. 62: tenere matrimonium alicujus i. e. ejus conjugem effe, Cic. Coel. 14: matrimonium pacifci inter aliquos, Tacit. Ann. XII, 15: contrahere, Sueton. Cal. 25: polliceri fuum matrimonium, Ibid. 12: matrimonio jungi, Pandect. XXIII, 2, 17: convenire alicui in matrimonium, Ibid. 15: cui (feminae) matrimonium cum Satrio fuerat, Tacit. Ann. VI, 47: aliquam matrimonio tenere, Ibid. XV, 71: exturbare matrimonio, Ibid. XI, 12, *of* depellere, Ibid. XIII, 19, *of* exigere, Plaut. Merc. IV, 6, 6: dimittere e matrimonio, Sueton. Tiber. 49: aliquam in matrimonium ducere, Cic. Cluent. 44. Caef. B. G. I, 9, i. e. *trouwen, tot eene vrouw of in huwelijk nemen:* dare alicui filiam fuam in matrimonium, Caef. B. G. I, 3, *ten huwelijk geven:* Habere aliquam in matrimonio, Cic. Verr. II, 36, *of* in matrimonium, Juftin. VII, 6: collocare aliquam in matrimonium, Cic. ad Div. I, 46, *en* locare in matrimonio ftabili, Cic. Phil. II, 18, i. e. *trouwen:* ire in matrimonium, Plaut. Trin. III, 3, 4, i. e. *trouwen:* Petere fibi aliquam in matrimonium, *ten huwelijk*, Sueton. Caef. 27, *en* Aug. 63. 2) *fomtijds ftaat* matrimonia *voor echte vrouwen, bij voorb.* polliceri matrimonia fervis, Juftin. III, 5: matrimoniis provincialibus abftinuit, Sueton. Caef. 51: matrimonia praedae defti-

nare, Tacit. Ann. II, 13: ſeverius matrimonia ſua coercent viri, Juſtin. III, 3.

MATRIMUS, a, um, *die (man of vrouw) zijne moeder nog in 't leven heeft*, *bij voorb.* puer, Cic. Haruſp. 11: pueris puellisve matrimis, Tacit. Hiſt. IV, 53: cf. Liv. XXXVII, 3. Gell. I, 12.

MATRIX, icis, f. 1) *de moeder, d. i. een dier van het vrouwelijk geſlacht, dat om te fokken, of voort te planten, gehouden wordt, moederdier, ook beest, bij voorb. eene tochtige koe, bij voorb.* habeo tauros totidem, ad matrices ſeptuaginta, Varr. R. R. II, 5 poſt med. §. 12: *van ſchapen, moederſchaap*, Colum. VII, 3 med. §. 12: *dus ook van hoenders en gevogelte*, Colum. VIII, 2. §. 6 *en* 8. VIII, 5, 11. VIII, 11, 12: *van daar moeder, d. i. de ſtam van eenen boom, waar uit de takken voortkomen*, Sueton. Aug. 94 poſt med. 2) *de moeder, d. i. baarmoeder, lijfmoeder, bij voorb.* ad matricis dolorem, Veget. de re Vet. I, 5 extr.: ſanat matricem & ſtomachum, Plin. H. N. XXVII, 10 med. Elzev.: *doch*, Hard. *leest* arteriam.

MATRONA, ae, f. *eene eerbaare, getrouwde, vrijgeboren vrouw, bijzonder van voornamen ſtand, eene juffer, mevrouw, echte vrouw*, Cic. Coel. 13. Cic. ad Div. VII, 6. Liv. XXIX, 14. Horat. Od. IV, 15, 27. Ibid. Sat. I, 2, 63. Ovid. Her. XVII, 41. Plaut. Ciſt. I, 1, 26. Meliſſus *geloofde, dat* matrona *eene vrouw is, die maar éénmaal*, *maar* mater familias, *die meermaalen gebaard heeft*, ap. Gell. XVI, 6, *het welk een grol is: ook heet* Juno *dus*, *bij voorb.* matrona Juno, Horat. Od. III, 4, 59: *ook de echte vrouw, gade, gemalin, met eenen* Genitivus, *bij voorb.* matrona tyranni, Horat. Od. III, 2, 7. Ovid. Met. VI, 581: *dus ook* matrona potentis, Ovid. Her. V, 85: *zoo zegt* Juno *van zich:* dicor matrona Tonantis, Ibid. Faſt. VI, 33. *Ook in* Proſa, *bij voorb.* Lolliam Paulinam, quae fuit Caji principis matrona, Plin. H. N. IX, 35 med.

MATRONALIS, e, *aan eene vrouw of mevrouw behoorende, haar eigen of toekomende*, *bij voorb.* decus matronale, Liv. XXIV, 6, *de eere van eene getrouwde vrouw, van eene mevrouw:* genae matronales, Ovid. Faſt. II, 826, i. e. *de wangen der dame:* illi (*in het veertiende jaar*) anilis prudentia, matronalis gravitas erat, Plin. Ep. V, 16: ſi non matronali habitu femina fuerit (i. e. ſtola induta cet.), Pandect. XLVII, 10, 15 ante med.: apud Romanos ſere domeſticus labor matronalis fuit, Colum. XII. Prooem. poſt med.: ſedulitas, Ibid.: *van daar* Matronalia, ſcil. ſolennia *of* feſta, *een feest, dat de juffers vierden, ter eere van Mars, te weten, omdat zij den oorlog met de Sabynen een einde hadden doen nemen. Hier van ſpreekt* Ovidius Faſt. III, 170. ſeqq. *Het viel op den eerſten Maart*, Ibid. 229. *Op het zelve onthaalden de vrouwen haare ſlavinnen; zoo als de Heeren de ſlaaven op het feest van* Saturnus, Macrob. Sat. I, 12. *De mannen zonden aan de vrouwen geſchenken, en deze aan de mannen*, Sueton. Veſp. 19. Martial. V, 85, 10: *ook willen ſommigen hier toe brengen*, Plaut. Mil. III, 1, 97.

MATRONATUS, us, m. *ſtaat van eene juffer*, Apul. Met. IV poſt med. p. 153. Elm.: *misſchien haar voorname opſchik, ſieraad: de woorden zijn:* virginem ſilo liberali &c, ut matronatus ejus indicabat, ſummatem ejus regionis, i. e. *voorname kleeding*.

MATRUELIS, ſcil. frater *of* ſoror, *moedersbroederskind, oomskind: van daar* matruelis, ſcil. frater, *oomszoon*, *bij voorb.* Turnus matruelis Amatae, Aurel. Vict. de Orig. Gent. Rom. 13 extr. Pandect. XLVIII, 9, 1.

MATTA, ae, f. *eene mat, d. i. grove deken, bij voorb. van biezen enz.*, Ovid. Faſt. VI, 680.

MATTĔA *of* MACTĔA *of* MATTYA, ae, f. i. e. *lekkere ſpijze, lekkerbeetjen*, Martial. X, 59, 4. XIII, 91, 2. Senec. Controv. IV, 27 poſt med. Sueton. Calig. 38. Petron. 65. Not. Martial. X, 59, 4. *hebben ſommige* Edd. mattya (mactea cet.) juvant *voor* juvat, *wanneer het dan het* Gen. Neutr. Plur. *zou zijn.*

MATTYA, *zie* Mattea.

MATŬLA, ae, f. *een waterpot, piſpot*, Plaut. Moſt. II, 1, 39: *ook misſchien elk klein watervat* (*van* madeo): cf. Matella *en* Matellio. *Het is ook een ſcheldwoord, bij voorb.* Nunquam te tam eſſe matulam credidi, Plaut. Perſ. IV, 3, 64, *voor vreesachtig mensch, eenvouwig mensch.* Not. eſt modus matulae i. e. *men behoort niet te veel te drinken, als een ſpreekwoord, is de titel van eene* Satyre *van* Varro, *zie* Non. 1. n. 14 *en* 115.

MATURATE, *vroegtijdig, haaſtig*, *bij voorb.* ſequi, Liv. XXXII, 16: exire, Plaut. Mil. IV, 2, 101: properare, Ibid. Pſeud. IV, 7, 58.

MATURATĬO, onis, f. *het haaſten, de verhaaſting*, Auct. ad Herenn. III, 2.

MATŪRE, *vroegtijdig, d. i. te rechter tijd*, *bij voorb.* cuſtodes mature ſentiunt, Cic. Verr. IV, 44: ſatis mature occurrit, Caeſ. B. C. III, 7: &, ubi conſulueris, mature facto opus eſt, Salluſt. Cat. 1 extr., *alwaar het ook zijn kan, dra, ſpoedig, haaſtig, ſnel: dus ook* mature quaeſivit pecuniam, mature parſit, mature eſurit, Plaut. Curc. III, 11: cf. Gell. X, 11: *van daar* 1) *vroegtijdig, d. i. ſpoedig, haaſtig, bij voorb.* mature proficiſci, Cic. ad Div. III, 3: maturius ad exercitum proficiſcitur, Caeſ. B. G. IV, 6: mature Romam eſſe venturum, Cic. Q. Fr. III, 1, 4: hi mature oppida habuere, Salluſt. Jug. 18 (21): mature recuperavit, Sueton. Oth. 1: mature fieri ſenem, Cic. Senect. 10: quibus rebus maturrime occurrendum putavit, Caeſ. B. G. I, 33: omnium maturrime ad cauſas acceſſerim, Cic. Or. III, 20: ut quaeque res eſt turpiſſima, ita — maturiſſime judicanda eſt, Cic. Caecin. 2 extr. 2) *tijdig, ten aanzien van eene zaak, d. i. vroegtijdig, te ſchielijk, bij voorb.* pater mature deceſſit, Nep. Att. 2, i. e. *vroeg, ten aanzien van den zoon, of ſchielijk, gevolglijk vroegtijdig: dus ook* mature fieri ſenem, Cic., *zie hier voor.* 3) *ook zal het langzaam betekenen, zegt* Chariſius, *en haalt de bovenſtaande plaats*, Plaut. Curc. III, 11, *aan:* qui homo mature (i. e. aegre, vix, *zoo als hij het verklaart*) quaeſivit pecuniam, niſi eam mature parſit, mature (i. e. cito) eſurit: *doch, het is misſchien niet nodig:* mature *kan hier heeten, te rechter tijd, in tijds, gevolglijk is de zin, die wel geld in tijds gewonnen heeft, maar niet behoorlijk weet te ſpaaren, wordt eindelijk, ook te rechter tijd, een hongerlijder of bedelaar, een arm man.*

MATŪRESCO, rui, 3. 1) *rijp worden, bij voorb. van vruchten*, Caeſ. B. G. VI, 29. B. C. III, 49. Plin. H. N. XVI, 25 *en* 26. 2) *Tropisch, rijp worden, d. i. den behoorlijken tijd, bekwaamheid en ſterkte, verkrijgen, bij voorb.* puella, Ovid. Met. XIV, 335, *wordt rijp tot trouwen, d. i. wordt manbaar:* partus maturefcunt, Cic. Nat. D. II, 27 extr.: virtus matureſcens, Liv. III, 12: ſi virtutes ejus maturuiſſent, Plin. Ep. V, 9 poſt med.: libros opinabar nondum ſatis maturuiſſe, Quintil. Ep. ad Tryphon.

MATŪRITAS, atis, f. 1) *de rijpte of rijping der vruchten, bij voorb.* frugum, Cic. Tuſc. I, 28: frumentorum, Caeſ. B. C. III, 49: frumenta non multum a maturitate aberant, Ibid. I, 48, i. e. *het graan was ſpoedig rijp:* perdunt ante maturitatem, Plin. H. N. XVI, 26, i. e. *voor het rijp worden der vruchten:* una (arbor) ad maturitatem (fructuum) perferre ſolita, Ibid.: *van daar* 2) *Tropisch, de rijpte, rijpwording, d. i. rechte tijd tot eene zaak, bij voorb.* pariendi, Cic. Nat. D. II, 46: *dus ook* aetatis ad prudentiam, Cic. ad Div. IV, 4 poſt med., i. e. *rijpheid der jaaren:* auſpicati amputationem, cum ſarmenta juſtam maturitatem ceperint, Colum. IV, 23: ad maturitatem perducere, Plin. H. N. XIX, 3 med.: venire, Ibid. XVI, 26, *of* pervenire, Ibid. XIII, 4 ante med., *of* maturitatem adipiſci, Ibid. XIX, 5, *of* ſcandere (i. e. *verkrijgen*), Ibid. XXI, 26 poſt med.: lubricos partus — contineri (i. e. impediri) ad maturitatem (ſcil. infantis, *tot de verloſſing toe*) adligato, Ibid. XXXII, 1 med.: ſiliquae maturitate dehiſcentes, Ibid. XII, 7: muriae maturitas, i. e. *als zij behoorlijk zout is*, Colum. XII, 6: *ook rijpheid, d. i. behoorlijke geſteldheid en volkomenheid, bij voorb.* videbatur illud in me eſſe perfectum & habere maturitatem ſuam, Cic. Brut. 92, i. e. *zijne rijpte hebben, d. i. behoorlijke geſteldheid of volkomenheid: verders* omnium ſcelerum ac veteris furoris & audaciae maturitas in noſtri conſulatus tempus erupit, Cic. Cat. I, 13: b) *rijpte, d. i. bekwame tijd, gelegenheid, bij voorb.* ejus rei maturitas nequedum venit cet., Cic. Q. Fr. III, 8: c) *rijpheid, d. i. rijp verſtand, ſchranderheid, bij voorb.* Galli, Tacit. Hiſt. I, 87: imperatoris, Vellej. II, 125: d) *rijpheid, d. i. tijdigheid, behoorlijke geſteldheid, bij voorb.* temporum, i. e. *rechte tijd of jaartijd*, Cic. Nat. D. I, 36. Liv. XXII, 40 extr.: *dus ook* videbatur illud — habere maturitatem ſuam, Cic. Brut. 92, *zie hier voor: en het één en ander uit het voorgaande kan hier toe gebracht worden: verders* maturitas Craſſi, Auct. Dial. de Orat. (*achter Tacitus*) 26, i. e. *het gezette wezen, vol ſchranderheid en gezag.* 2) *verhaaſting, bij voorb.* poenae, Sueton. Tiber. 61: maturitatem beneficio Caeſaris praeſtare. *Van daar Tropisch*, omnium ſcelerum — maturitas in noſtri conſulatus tempus erupit, Cic., *zie hier voor.*

MATŪRO, avi, atum, are, *rijp maken, tot rijpheid brengen, bij voorb.* annus maturat uvas, Tibull. I, 4, 15 (19): florent, maturantque celeriter, ſicuti morus, Plin. H. N. XVI, 25, i. e. *brengen tot rijpte, ſcil. haare vruchten, ten zij het heet, rijp worden, d. i. tot rijpheid komen:* amygdala floret: Martio pomum maturat, Ibid., i. e. *brengt haare vrucht tot rijpheid, wanneer* pomum *de* Accuſativus *is: is het de* Nominativus, *dan heet het, de vrucht rijpt, wordt rijp: van daar* maturari *rijp worden, bij voorb.* frumenta maturantur, Ibid. XVIII, 7 ante med.: uva maturata, Cic. Senect. 15: *van daar* 1) *rijp maken, d. i. wacker of zoeh*,

zachter, murwer maken, bij voorb. een zweer enz., *bij voorb.* ſuppurationes, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med.: ſtrumas, Ibid. XXII. 25 prope fin.: olivas muria, Pallad. Nov. 22 in. 2) *rijp maken, d. i. tot zijne volkomenheid of behoorlijke geſteldheid brengen, bij voorb.* Partus conceptos maturat lac caninum, Plin. H. N. XXX, 14: alumen ſolibus maturatur, Plin. H. N. XXXV, 15 med.: ova in ſicco maturari, Ibid. IX, 57: quibus omnia maturata pubeſcunt, Cic. Nat. D. I, 2: muſtum triduo maturatum, Plin. H. N. XVIII, 11, i. e. purgatum: niſi maturatum in ventre avium (viſcum) i. e. concoctum, Ibid. XVI, 44 poſt med.: in quem (aves) demittunt concoctione maturata, Ibid. XI, 37. Sect. 80: coepta, Liv., *zie hier na.* 3) *verhaaſten, bij voorb.* coepta, Liv. XXIV, 13: iter, Caeſ. B. C. I, 63. Liv. XXXIII, 7: necem alicui, Horat. Od. III, 7, 16, *of* mortem, Cic. Cluent. 61. Cell. VII, 7, 7: fugam, Virg. Aen. I, 137 (141). Juſtin. II, 12: negotia, Sueton. Caeſ. 8: ſibi exitium, Ibid. Domit. 15: opus, Juſtin. II, 15: cenſum, Liv. I, 44 in.: nuptias, Liv. XXIX, 23. *Ook zonder* Accuſativus, *haaſten, ſpoeden, bij voorb.* non poteſt ita maturare, Cic. ad Div. II, 18: maturandum ratus, Liv. XXIV, 12: maturare eſt juſſus, Liv. XXXIX, 45 extr.: & maturavit Romanus, Liv. II, 22 in.: ni maturatum eſſet, Ibid.: cf. Terent. Phorm. IV, 5, 4: *van daar* maturato opus eſt, *daar is haaſt nodig, men moet ſpoed maken*, Liv. I, 58. VIII, 13 extr. XXIV, 23 extr.: *ook met den* Infinitivus, *bij voorb.* oro, ut matures venire, Cic. Att. IV, 1 extr.: proficiſci, Caeſ. B. G. I, 7. Liv. XXXIX, 23: transducere, Caeſ. B. G. II, 5: pergere iter, Salluſt. Jug. 79 (81). 4) *eenigzins tijdig, d. i. in tijds, ter rechter tijd doen, bij voorb.* multa maturare datur, Virg. Georg. I, 261, i. e. *in tijden, gevolglijk op zijn gemak, eer men naderhand overhaaſt wordt*: cf. *van deze plaats*, Gel. X, 11: lucifer, ut ſol alter, diem maturans, Plin. H. N. II, 8 poſt med.

MATURUS, a, um, 1) *rijp, d. i. tot rijpte gekomen, bij voorb. vruchten, bij voorb.* poma, Cic. Senect. 19: uvae, Virg. Ecl. X, 36: fruges, Ibid. III, 80: ficus maturiſſimae, Colum. XII, 17: *ook met den* Dativus, *bij voorb.* meſſi, Liv. II, 5: *ook rijp makend, bij voorb.* ſolibus maturis, Virg. Georg. I, 65, *doch, het kan ook zijn, behoorlijke zonnehitte: van daar Tropiſch, rijp, d. i. den behoorlijken tijd, krachten, of bekwaamheid, of geſteldheid hebbende, bij voorb.* malleolos maturiſſimos viti detrahere, Colum. IV, 29 ante med.: mora, Ibid. XII, 6: ſolibus maturis, Virg., *zie hier voor*: maturus militiae, Liv. XLII, 52 in., *rijp tot ſoldatendienſt, d. i. bekwaam: dus ook* imperio, Liv. I, 3, i. e. *tot de regering*: filia matura viro, Virg. Aen. VII, 53, *of* marito, Stat. Sylv. III, 1, 176, i. e. *manbaar*: maturus ad arma, Sil. XVI, 656: laudum i. e. ad laudes, Ibid. XIV, 496: Thucydides multo maturior fuiſſet, Cic. Brut. 83 extr.: vir maturus ſponſae, Stat. Sylv. III, 1, 876: virgo matura ſcil. viro, Horat. Od. III, 6, 22: ovis i. e. ad pariendum apta, Colum. VII, 3 ante med.: venter, Ovid. Met. XI, 311. Martial. Spectac. 14, 1, i. e. *nabij het baaren*: *dus ook* matura (mulier), Ovid. Met. IX, alia: ex aliquo, Juſt. XIII, 2: maturus aevi, Virg. Aen. V, 73, *en* aevo, Ovid. Met. VIII, 617, i. e. *oud*: maturior annis, Ovid. Met. XIV, 617: animi, Virg. Aen. IX, 246, *en* animo, Ovid. Met. VIII, 617. 2) *tijdig, d. i. te rechter tijd geſchiedende*, *bij voorb.* tempus, Cic. Att. XV, 4: bene maturum videtur fore, Cic. ad Div. IX, 6: maturum videbatur ſeq. Accuſat. & Infinit., Liv. V, 46: mors i. e. *als men in eenen hoogen ouderdom ſterft*, Cic. ad Div. I, 18. Liv. VII, 1 extr. 3) *tijdig, d. i. haaſtig, bij voorb.* matura deceſſio, Cic. Q. Fr. I, 1, 1: judicium, Cic. Caecin. 3: mors, Tibull. IV, 1, 205: maturior veniret libertas, *tijdiger, d. i. eer*, Liv. I, 46: honor, Ovid. Pont. II, 1, 59. Horat. Ep. II, 1, 15: robur aetatis maturiſſimum, Tacit. Ann. XII, 96: victoria, Liv. V, 26: maturae ſunt hyemes, Caeſ. B. G. IV, 2, *de winter komt haaſt, d. i. ſpoedig*: aetas maturiſſima, Auct. ad Her. IV, 17, i. e. *de eerſte jaaren, de eerſte jeugd*: faba, Colum. II, 10 ante med., i. e. *vroege boonen*: ego ſum maturior illo, Ovid. Met. XIII, 300, i. e. *ik ben vroegtijdiger (eer) gekomen*: maturum cenſeo faciundum, ut cet., Cato ap. Gell. III, 7, *voor* mature.

MATUTINO, *zie* Matutinus.

MATUTINUS, a, um, *vroeg, vroeg geſchiedende, of iets doende, of ergens te vinden, bij voorb.* tempora, Cic. ad Div. VII, 1. Ovid. Met. XIII, 581, i. e. *vroegtijd, vroege uuren, morgenſtonden*: ſalutatio, Cic. Ep. ad Brut. 4. (e recent. a Germanis repert.): frigus, Horat. Sat. II, 6, 45: ſomnus, Martial. XIV, 125, 1, *de morgenſlaap, de ſlaap in den vroegen morgen*: cantus volucrum, Virg. Aen. VIII, 456: equi, Ovid. Faſt. V, 160, i. e. Aurorae: matutinum ave, Martial. I, 56: lutum, Ibid. XII, 26, 8, i. e. *ſlijk, die men vroeg, bij het gaan, aan de ſchoen krijgt*: cliens, Ibid. 69, 1, i. e. *die vroeg komt*: Jupiter, Ibid. IV, 8, 12, i. e. *die vroeg gegroet wordt*: matutina cervus periturus arena, Ovid. Met. XI, 26, i. e. in venatione, quae mane fit in circo: *dus ook* ferae matutinae, Martial. XIII, 94, 1: radiis juga ſubdita matutinis, Ovid. Met. I, 62, i. e. *de morgenzon, de zonneſchijn in den vroegen morgen*: pater, Horat. Sat. II, 6, 20, i. e. Janus, *die vroeg aangeroepen wordt, om zegen op den arbeid te geven*: dies matutinus, Colum. VI, 2, 3. IX, 15, 4, *voor* matutinum tempus dici, i. e. *de morgen, de ochtendſtond, morgentijd*: occaſus (ſtellae), Rutil. I, 633: magiſter, Martial. IX, 30, 7, i. e. *die vroeg leert*: matutinos pectens capillos, Ovid. Art. I, 367, i. e. *vroeg*: Aeneas ſe matutinus agebat, Virg. Aen. VIII, 465, *was vroeg op*: *van daar* matutinum, ſcil. tempus, *de vroege tijd, morgenſtond, morgen, bij voorb.* ante matutinum exoriens, Plin. H. N. II, 8 poſt med., i. e. *voor den dag, voor het aanbreken van den morgen*: omnibus matutinis, Ibid. X, 43 in., i. e. *alle morgen, elke morgen*: ſerere matutinis, meridie metere, Ibid. IV, 22 extr.: eodem matutino, Quintil. XII, 8 in., i. e. *op denzelfden morgen*: *van daar* Matutino, ſcil. tempore, *'s morgens vroeg*, Plin. H. N. VII, 53 in. IX, 10 in. Apulej. Met. IX ante med. p. 219. Elm.

MAVOLO *voor* MALO, *ik wil liever*: *dus ook* Mavelim, mavellem cet., *voor* mallem cet., *zie* Malo.

MAVORS, tis, m. i. q. Mars, Cic. Nat. D. II, 26. III, 24. Virg. Aen. VIII, 630. XII, 179. Lucan. VII, 569: Mavors pater, Valer. Flacc. VI, 178: genitor Mavors, Ovid. Faſt. IV. 826: urbs Mavortis i. e. Roma, Virg. Aen VI, 873.

MAVORTIUS, a, um. i. q. Martius. 1) *aan Mars behoorende of heilig, van hem afkomſtig, hem betreffende*, Martisch, *bij voorb.* moenia, Virg. Aen. I, 276 (280), i. e. Roma: tellus, Virg. Georg. IV, 464, i. e. Thracia: Mavortius, Ovid. Met. VIII, 437, i. e. Meleager, *omdat hij voor den zoon van Mars gehouden werdt*: conjux i. e. Venus, Valer. Flacc. II, 208: ſeges Mavortia belli, Claudian. de III. Conſul. Honor. 135: anguigenae, Mavortia proles i. e. *de* Thebanen, Ovid. Met. III, 531, *omdat zij uit de tanden der ſlang, die aan Mars heilig was, geboren waren, na dat* Cadmus *ze gezaaid hadt*: ſidus Martium *de Planeet* Mars, Apul. de Mundo poſt med. p. 71. Elm. 2) Martisch, *d. i. krijgshaftig, den oorlog betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* Amazon, Valer. Flacc. V, 90: Thrace, Stat. Achill. II, 201: facta, Sil. I, 55: vulnera, Grat. Cyneg. 344.

MAUSOLEUM, *zie* Mauſolus.

MAUSOLUS, i, *een Koning in* Carië, *gemaal van* Artemiſia, Mela I, 16. Cic. Tuſc. III, 31. Gell. X, 18: *van daar* Mauſoleus, a, um, *dezen Mauſolus betreffende, hem behoorende, van hem afkomſtig*, Mauſoliſch, *bij voorb.* ſepulcrum Mauſoleum, Propert. III, 1, 59. *ook zelfſtandig* Mauſoleum, ſcil. ſepulcrum, Plin. H. N. XXXV, 6 poſt med. Gell. X, 18. Mela I, 16, *is het prachtig grafſtuk, dat voor den Koning* Mauſolus, *door zijne hem tederst beminnende gemalin, is opgericht, 20 ellen hoog, met 36 zuilen rondsom, het hadt 411 voeten in den omtrek, zie* Plin. H. N. loc. cit. *Het was te* Halicarnaſſus, Cic. Tuſc. III, 3. Mela I, 16: *wegens de pracht wordt het, onder de wonderen der wereld, geteld*: *van daar* Mauſoleum, ſcil. ſepulcrum, *elk prachtig graf of praalgraf, bij voorb.* Caeſarum, Sueton. Veſp. 23: cf. Ibid. Aug. 100 *en* Ner. 46. Martial. V, 65, 5: in Mauſoleum ſe (ſepulcra regum ſic vocant) recipit (Cleopatra), Flor. IV, 11 extr. *Ook hadt de Koning* Mauſolus *een prachtig paleis laten bouwen*. Plin. H. N. XXXV, 14. XXXVI, 6, *welke ook* Mauſoleum ſcil. aedificium *konde heeten*.

MAXILLA, ae, f. *de kin, het kinnebakken*, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 60 *en* 62. XXXII, 7 extr. Cicero, Or. 45, *gelooft, dat uit* maxilla mala *ontſtaan is, zie boven* Mala, ae: *van daar* populum, qui ſub tam lentis maxillis erit, Auguſt. ap. Sueton. Tiber. 21, *langzaam zal gekaauwd worden, d. i. allengs zal geplaagd worden*. Not. Perſ. IV, 37. Tu cum maxillis balanatum gauſape pectas, *verklaart men* maxillis *door eene kin, wanneer* gauſape balanatum *de gebalſemde baard, of liever het gebalſemde haair is*.

MAXILLARIS, e, *tot het kinnebakken behoorende, daar in te vinden, daar toe behoorende, bij voorb.* dentes, *kiestanden*, Celſ. VI, 9 poſt med. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 63. XXXII, 7 poſt med. *en* 10 extr.

MAXIME *of* MAXUME, *heel zeer, voornaamlijk enz., is* Superl. *van* Magis, *zie* Magis.

MAXIMITAS, atis, f. *de grootheid, bij voorb.* immanis, Lucret. II, 497: porrigere ſe longius atque in maximitatem producere

MAXIMOPERE *of* MAXIMO OPERE, *zie* Magnopere.

MAXĬMUS of **MAXUMUS**, a, um, Superl. van Magnus, zie Magnus.

MAZA, ae, f. een pap of moes uit meel, meelpap of brij, bij voorb. om er de honden mede te voeden, Varr. R. R. II, 9 post med. Colum. VII, 12 post med.: cf. Grat. Cyneg. 307.

MAZONŎMUM, i, n. scil. vas, of MAZONOMUS, i, eigenlijk een huisraad of schotel, om den brij over tafel te verdeelen: van daar in 't gemeen een eetschotel, Horat. Sat. II, 8, 86. Varr. R. R. III, 4. In de beide plaatzen komt alleen de Ablativus Mazonomo voor: gevolglijk kan de Nominativus Mazonomus en Mazonomum zijn, doch, het laatste schijnt waarschijnlijker.

MEABĬLIS, e, 1) daar men door kan gaan, gangbaar, bij voorb. transitus, Plin. H. N. VI, 1. 2) het geen door iets gaan kan, doordringend, bij voorb. aer, Plin. H. N. II, 5.

MEAMET voor MEA, of voor MEA IPSIUS, bij voorb. culpa, Plaut. Poen. I, 3, 37.

MEAPTE voor MEA, of voor MEA IPSIUS, bij voorb. caussa, Terent. Heaut. IV, 3, 8: dus ook meopte, bij voorb. ingenio, Plaut. Most. I, 2, 77.

MEĀTUS, us, m. 1) een gang, d. i. het gaan, loop, bij voorb. solis lunaeque, Lucret. I, 129: coeli, Virg. Aen. VI, 850: aquila leni meatu — praetervolavit, Tacit. Hist. I, 62: par oneri, par meatui sit, Ibid. Ann. VI, 28: ales — pepulit meatibus auras, Petron. 122: nubivagus, i. e. de vlugt in de lucht, Sil. XII, 102: oceanus avido meatu terras demergens, Plin. H. N. III, 1: flexuosus draconum meatus, Ibid. II, 16: spiritus meatum sentire, Quintil. VII, 10, i. e. het ademhaalen: dus ook meatus animae (i. e. spiritus) gravior & sonantior, Plin. Ep. VI, 16 post med.: Danubius in Ponticum mare sex meatibus erumpit i. e. ostiis, Tacit. German. 1: lupi Aethiopici in saliendo ita nisus habent alitis, ut non magis proficiant cursu quam meatu, Solin. 30 (43) post med., i. e. richten door het loopen niet meer uit, dan door het gaan, gevolglijk gaan even zoo snel, als zij loopen, scil. dewijl zij in 't gaan (als 't ware, vliegend) opgeligt worden. 2) gang, d. i. de plaats, waar men gaat, de weg, bij voorb. meatum vomitionibus praeparare, Plin. H. N. XIX, 5 post med.: laxat meatus spirandi, Ibid. XXVIII, 13: impedito meatu (spirandi) spiritum finiebat, Tacit. Ann. XIV, 51, alwaar men misschien spiritus voor spiritum lezen moet: succus decoctae (malvae) pori meatus suaves facit, Plin. H. N. XX, 21 med., alwaar Harduin den pisgang verstaat.

MECASTOR of **ECASTOR**, een eed of vloek, bij Castor! d. i. waarächtig: ook zwoeren manspersonen zoo, bij voorb. Plaut. Asin. V, 2, 46, zie Ecastor.

MECHANICē, Adv., i. e. mechanico artificio: dus ook organicē i. e. organico artificio, het één en ander staat Vitruv. X, 1.

MECHĂNĬCUS, a, um, de dingen betreffende, die op eene kunstige wijze zaamgesteld en vervaardigd zijn, of tot de Mechanica behoorende, bij voorb. ratione quadam disciplinaque mechanica, Gell. X, 12: ook enkel mechanica scil. opera, bij voorb. quaedam mechanica ut mihi elaboraret, petisse, Apul. in Apol. p. 314: van daar mechanicus, scil. artifex, Sueton. Vesp. 18, een Mechanicus: Plur. mechanici, Colum. III, 10.

MECONĬUM, i, n. 1) heulsap, Plin. H. N. XX, 18. XXV, 12. 2) zeker kruid, anders peplis (peplos) genaamd, Ibid. XXVII, 12. 3) de dikke, taaje vuiligheid bij eerstgeboren kinderen, Plin. H. N. XXVIII, 4 extr.

MECUM, i. e. cum me, zie Cum en Ego.

MEDDIX of **MEDIX**, i. e. summus magistratus Oscorum, Enn. ap. Fest.

MEDĒLA, ae, genezing, geneesmiddel, bij voorb. bij wonden en ziekten, bij voorb. facere medelam, Gell. XII, 5: vulneribus medelas adhibere, Apul. Met. VIII. p. 210: ipsi medela videretur esse necessaria, Ibid. X post med. p. 251. Elm.: mea opera & medela levatus, Gell. V, 14 extr.: usis medelarum, Ibid. XVII, 16: ook Tropisch, geneesmiddel, hulpmiddel tegen iets, bij voorb. qua medela ignem defenderes, Ibid. XV, 1: legum medelas, Ibid. XX, 1 med. §. 22: queis rebus, velut medela quaedam, fuit interventus Alexandri, Justin. XI, 1.

MEDĔOR, ēri, genezen, heelen, helpen, cureeren, bij voorb. bij wonden, ziekten, bij voorb. morbo, Cic. Or. II, 44: capiti, Cic. Rosc. Am. 44: oculis, Plin. H. N. XVIII, 27: radix medetur dolori dentium, Ibid. XX, 1: mammis tragion unice medetur, Ibid. XXVII, 13 post med.: resina capitis vulneribus medetur, Ibid. XXIV, 6 extr.: homini, bij voorb. ei, cui medeatur, Ibid. XXIX, 6 post med.: auribus, Ibid.: ook zonder Casus, bij voorb. suffitu itidem medetur, Ibid. XXXIV, 18 extr., i. e. geneest, helpt: ook seq. contra voor de Dativus, bij voorb. cancri contra serpentium ictus medentur, Ibid. IX, 31: van daar ars medendi, Geneeskunst, Artzenijkunst, Ovid. Art. II, 735. Ibid. Met. VII, 526. Senec. Ep. 87 ante med.: van daar Tropisch, genezen, d. i. verbeteren, te hulp komen, helpen, verlossen, bij voorb. malo, Cic. Agr. I, 9: stultis, Cic. ad Div. VII, 28: reip. afflictae, Cic. Sext. 13: incommodis omnium, Cic. Q. Fr. I, 1, 10: religioni, Cic. Verr. V, 51: invidiae, Sallust. Jug. 30 (43): tum satietati tum ignorantiae lectorum, Nep. Pelop. 1: labori, Ovid. Met. VII, 837: timori, Ibid. IX, 774: periculis fratris, Tacit. Ann. VI, 18: inopiae rei frumentariae, Caes. B. G. V, 24: rei alicui lege, Tacit. Hist. IV, 16: animo polluto, Senec. Herc. Fur. 1261. Not. 1) met den Accusativus, bij voorb. quas (cupiditates) mederi posses, Terent. Phorm. V, 4, 3: dus leest Priscian. 8 en 18: doch, sommige Codd. hebben quibus: van daar medendis corporibus, Vellej. II, 25: medendae valetudini, Sueton. Tit. 8: ook staat anders de Accusativus, bij voorb. fontes — corporis vitia solent mederi, Vitruv. VIII, 3 ante med. 2) Medendo, Passive, Virg. Aen. XII, 47. 3) Imperson. Passive, bij voorb. ut huic vitio medeatur, sic erit faciendum, Vitruv. VI, 11. 4) het heeft geen Perfectum, maar men neemt medicatus sum van Medicor. 5) Particip. medens heet somtijds een' Arts, Geneesheer, en medentes de Geneesheeren, Ovid. Her. XXI, 14. Ibid. Met. XV, 629. Lucret. I, 935. Plin. Paneg. 22. Tacit. Hist. V, 6. Plin. H. N. XXV, 8 ante med.

MEDIĀLIS, e, voor MERIDIALIS, bij voorb. hostia, Fest.

MEDIĀNUS, a, um, i. e. medius, in het midden te vinden, bij voorb. columnae, Vitruv. III, 1 extr.: acroteria, Ibid. cap. ult. tegen het einde: capita leonina, Ibid.: van daar Medianum, Substantive, het midden, middelste deel, bij voorb. coenaculi, Pandect. IX, 3, 5 ante med.

MEDIASTĪNUS, i, (scil. servus), eene soort van bedienden: naauwkeurig kennen wij ze niet: zij waren, deels bij den landbouw, bij voorb. Colum. I, 9, tweemaalen, en II, 13, en Cic. Cat. II, 13 deels niet, Horat. I. Epist. 14, 14. Colum. I, 9. II, 13, wordt hij van den bubulcus, arator en vinitor, onderscheiden: ook van den villicus, Lucil. ap. Non. 2. n. 573. Horat. Ep. I, 14, 14. Misschien hadden zij geene bepaalde bediening: misschien waren zij andere bedienden alleen behulpzaam. Verders: si quis opera mediastini fungitur, non continetur, ut puta atriarii & focarii & his similes, Ulpian. Pandect. IV, 9, 1 med., gevolglijk was atriarius en focarius een mediastinus: verders reunctoribus quoque medicorum ac mediastinis cet., Plin. H. N. XXIX, 1, gevolglijk oppasser der Geneesheeren in de baden enz.: verders ille imperator, tu illi ac ceteris mediastinus, Cato ap. Non. 2. n. 573, i. e. bediende, oppasser enz.

MEDIASTUTĪCUS, zie Medixtuticus.

MEDIBĪLIS, i. e. medicabilis, Fest.

MEDĪCA, ae, f. (scil. herba, i. e. Medisch kruid, d. i. uit Medië) is zeker voederkruid, Lucerne, Varr. R. R. I, 42. Colum. II, 10. Pallad. April. 1. Plin. H. N. XVIII, 16. Virg. Georg. I, 215.

MEDĪCĀBĪLIS, e, 1) het geen genezen kan worden, geneesbaar, bij voorb. amor, Ovid. Met. I, 523. Her. V, 149: vulnus, Sil. X, 416: ook seq. Dativ., bij voorb. ubi vitiae eris nostrae medicabilis arti i. e. ab arte of voor arte, Ovid. Remed. 135. 2) het geen genezen kan, heilzaam, bij voorb. succus, Colum. VII, 10 extr.: mel, Pallad. Januar. 15 extr.: carmen, Valer. Flacc. IV, 87.

MEDICABŎLUM, i, n. heilzame plant, bij voorb. contuli me ad Persianas aquas, — aegris medicabula, Apulej. Flor. 3 in. p. 354. Elm.

MEDICĀMEN, ĭnis, n. i. q. medicamentum, 1) alles, wat men tegen ziekten, wonden, zweeren gebruikt, het zij om ze te genezen of voor te komen, elk genees- of behoedmiddel, elk middel tegen iets, Artzenijmiddel, Cic. Pis. 6. Pallad. Febr. 28. Tacit. Ann. XII, 51. Ovid. Met. XV, 533. Colum. VI, 5, 2: medicamina Pontica regis ter victi i. e. Mithridatis, Juvenal. VI, 660, i. e. het tegengif van Mithridates of Mithridaat: ulcerosa facies & medicaminibus interstincta, Tacit. Ann. IV, 57, i. e. pleister: dus ook een middel tegen de groote zonnehitte, Ovid. Met. II, 122, alwaar het eene zalf schijnt te zijn, waar mede Febus het gezigt van Faëton bestreek: dus ook tantum medicamina possunt, Ibid. VII, 116, i. e. sappen, daar Jason zich mede bestreek, op dat het vuur der Colchische stieren hem niet beledigen zou: ook Tropisch, geneesmiddel, middel, artzenij, bij voorb. tegen den toorn enz., Ovid. Art. II, 491: laborum, Cic. Cluent. 71. 2) elk sap, of anders elk middel, waar door de natuurlijke gesteldheid eener zaak veranderd wordt, kunstig verbeterings- of veranderingsmiddel, bij voorb. optimus caseus est, qui medicaminis exiguum habet, Colum. VII, 8, i. e. weinig bijvoegzel van vreemde sappen of kruiden: dus ook van

pick.

Digitized by Google

middelen, om den wijn te verbeteren, bij voorb. vina medicamine inſtaurare, Plin. H. N. XIV, 20: vitioſo medicamine fructus (i. e. vinum) vitiatur, Colum. XII, 20 in., *en meermaalen aldaar: zoo heet de mest* medicamen ſeminum, Plin. Hiſt. Nat. VII, 14: *bijzonder* a) *een vergiftig ſap of vergif*, Tacit. Ann. XII, 67. Valer. Flacc. VIII, 17: *ook een middel, om de ligchaamsvrucht af te drijven*, Juvenal. VI, 594. b) *een toovermiddel, tooverſap*, Ovid. Met. VII, 311: cf. Ibid. 116. c) *een ſap, om te verwen, verfſap, verf*, Plin. H. N. IX, 38. Petron. 102 poſt med.: croceum, Lucan. III, 238. d) *verbeteringsmiddel van het gelaat, blanketzel, bij voorb.* medicamen formae, Ovid. Art. III, 204. Juvenal. VI, 471. Petron. 126.

MEDICAMENTARIUS, a, um, *de Artzenij betreffende, daar mede zich bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* medicamentaria, ſcil. ars, Plin. H. N. VII, 56 ante med., *Geneeskunde:* medicamentarius, ſcil. artifex, *die geneesmiddelen maakt*, Plin. H. N. XIX, 6 poſt med.

MEDICAMENTOSUS, a, um, *geneeskracht hebbende, bij voorb.* omnis aqua eſt medicamentoſa, Vitruv. VIII, 3 ante med.: de omnibus braſſicis nulla eſt medicamentoſior, Cato R. R. 157.

MEDICAMENTUM, i, n. *is het zelfde als* medicamen, 1) *artzenij- of geneesmiddel, bij voorb.* medicamentum alicui dare ad (i. e. contra) aquam intercutem, Cic. Off. III, 24: *ook, om uitwendig te gebruiken of op te leggen, zalf, bij voorb.* medicamentis delibutus, Cic. Brut. 60: *van daar* ſalutare, Cic. Nat. D. II, 53: ſalubre, Liv. VIII, 18: medicamentum bibere, Curt. VI, 10 extr.: *of* ſumere, Ibid. III, 6: diluere, Ibid.: haurire, Plin. H. N. XXIV, 19: componere, Ibid. XXXII, 9 poſt med.: medicamento uti, Sueton. Cal. 23: potandum praebere, Colum. VI, 5: medicamentum ſuppuratorium, Plin. H. N. XXVIII, 4 poſt med.: ſtypticum, Ibid. XXIV, 13: *van daar Tropisch, geneesmiddel, bij voorb.* laborum, Cic., i. e. contra labores. 2) *elk kunſtig middel, waar door de natuurlijke geſteldheid van een ligchaam veranderd wordt, het zij tot verbetering of verſlimmering, bij voorb.* a) *elke nadeelige artzenij, ſchadelijke drank of ſap, vergiftige drank, of in 't gemeen vergif, bij voorb.* medicamentis partum abigere, Cic. Cluent. 11: coquentes medicamenta, *vergiftige dranken*, Liv. VIII, 18: amatorium, *liefdedrank*, Sueton. Calig. 50: *dus ook een middel tot geilheid, bij voorb.* medicamentum ebibere, Petron. 20: *verders* medicamento ſagittas tingere, Plin. H. N. XXVII, 11: malo medicamento laeſus, Ibid. XXVIII, 8 med. b) *tooverdrank of tooverſappen, toovermiddel, bij voorb.* medicamento Peliam fecit ex ſene adoleſcentulum, Plaut. Pſeud. III, 2, 80: *dus ook* amatorium, Sueton., *zie hier voor: ook kan men het één en ander uit a hier toe brengen.* c) *ſap, om te verwen, of verf*, Cic. ap. Non. 12. n. 13. Plin. H. N. XXXV, 6 poſt med. Senec. Nat. Quaeſt. I, 3 extr. d) *kunſtig verbeteringsmiddel eener ſpijze, of van wijn, kruiding, toemaking, bij voorb.* vini, Cato R. R. 39. Colum. XII, 20, 4. e) *kunſtig verbeteringsmiddel der ſchoonheid, blanketzel, ſchoonheidswater*, Senec. Beneſ. VII, 9: *van daar Tropisch*, Medicamenta fucati candoris & ruboris, Cic. Or. 23 extr., i. e. *blanketzel der woorden enz.*

MEDICATIO, onis, f. *het genezen, de kuur: van daar Tropisch, d. i. kunſtig verbeteringsmiddel, bij voorb. om de linzen of erwten voor den koornworm te bewaren, als men ze in water doopt, en vervolgends met azijn beſprengt enz.*, Colum. II, 10, 16.

MEDICATUS, us, m. 1) *het genezen.* 2) *toovermiddel, bij voorb.* medicatibus coctis, Ovid. Her. XII, 165.

MEDICINA, *zie* Medicinus.

MEDICINALIS, e, *de Artzenij (ook de wond-artzenij) of den Artz, Geneesheer betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* ars, i. e. *Geneeskunde*, Celſ. Praefat. poſt med.: cucurbitulae, Plin. H. N. XXXII, 10 ante med.: mortarium, i. e. in quibus medicinae teruntur, Ibid. XXXVI, 22: ſcalprum, Scrib. Larg. 53: ſcripta, Ibid. in Ep. ad C. Jul. Calliſt. poſt med.

MEDICINUS, a, um, *Geneeskunde (ook Heelkunde) of de genezing (van ziekten, wonden enz.) betreffende: van daar* 1) medicina ars, Varr. L. L. IV, 18, *en enkel* medicina, ſcil. ars, Cic. Fin. V, 6, i. e. *Geneeskunde of Heelkunde, dewijl beide bij een plagt te wezen:* medicinam exercere, Cic. Cluent. 63: excolere, Celſ. VII. Praefat.: factitare, Quintil. VII, 2 med.: *dus ook* facere, *bij voorb.* ſutor medicinam facere coepit ignoto loco, Phaedr. I, 14, 2, i. e. *geneeskunst drijven; doch, het kan ook zijn geneesmiddelen maken en ze vervolgends verkopen, gevolglijk de Geneeskunst oefenen, gevolglijk komt het op één uit:* tertiam eſſe partem medicinae, quae manu curet, (i. e. Chirurgie), notum eſt, Celſ. VII. Praefat.: Herophilus clarus medicina, Plin. H. N. XXV, 2 poſt med.: medicinae inſtudioſus, imperitus, Apul. Apolog. ante med. p. 299. Elm. 2) medicina, ſcil. officina, Plaut. Amph. IV, 1, 5, *en* Epid. II, 2, 13, *de winkel van den Artz, d. i. den Wond-Artz, want de Geneesheeren der Ouden waren meestäl Heelmeeſters of Wond-Artzen.* 3) medicina, ſcil. res, *geneesmiddel, bij voorb.* medicinam adhibere alicui, Cic. Att. XVI, 15 poſt med. Cic. Or. II, 44, i. e. *middel gebruiken:* dare *geneesmiddelen geven (genezen)*, Cic. ad Div. II, 59: quaerere, reperire, *zie hier na:* petere a medico, Cic. Ibid.: *van daar* facere medicinam alicui, Cic. ad Div. XIV, 7. Phaed. I, 8, 9, *iemand genezen (eigenlijk geneesmiddelen klaar maken): dus ook* morbo, Plaut. Ciſt. I, 1, 76: *en Tropisch*, Nullus melius medicinam facit, Plaut. Men. I, 1, 29, i. e. *niemand onthaalt beter of heerlijker: van daar Tropisch, geneesmiddel of artzenij, d. i. een middel of hulpmiddel tegen iet, geneesmiddel, bij voorb.* medicinam quaerere, Cic. Att. II, 23 in., i. e. *troost: dus ook* non egeo medicina, Cic. Amic. 3: medicinam reperire, Cic. Off. I, 38: alicui medicinam conſilii adferre, Cic. Cat. II, 8: his cauſis totidem medicinae opponuntur, Cic. Or. II, 83: exſpectare medicinam temporis, Cic. ad Div. V, 16 extr.: medicinam doloris petere a philoſophia, Cic. Acad. I, 3 poſt med.: medicina calamitatis, Cic. Tuſc. III, 22 extr.: periculorum, Cic. Sext. 23: curae, Ovid. Pont. I, 2, 43: malorum, Ibid. Triſt. V, 1, 33: laboris, Cic. Fin. V, 19 extr.: *ook noemt* Plinius *de beſnoeijing der wijnſtokken een medicijn* (medicina), H. N. XVII, 22 poſt med.: 4) *de genezing, bij voorb.* medicinam dare, Cic., *of* facere, Cic., i. e. *genezen, zie hier voor:* petere, Cic. ad Div. II, 59, *zie hier voor.*

MEDICO, avi, atum, are, 1) *genezen, bij voorb.* aliquid, *bij voorb.* aeſtus, Sil. VI, 98: furores, Nemeſian. Ecl. II, 28: *van daar* Paſſive, *bij voorb.* ut ejus (galbani) odore medicentur (apes), Colum. IX, 13, 7: medicande, Tibull. III, 6, 3, *maar welk laatſte ook van* medicor *kan zijn: van daar* 2) *Tropisch, genezen, d. i. door ſmeeren en allerhande ſappen of andere kunſtige middelen en bijvoegzelen, verbeteren of verzetten, vermengen, met artzenij- of dergelijke werkzame, ook deels, bovennatuurlijk ſchijnende krachten en vermogens verzien, of verzetten, wanneer het ook deels, beſmeeren of natmaken kan vertaald worden, bij voorb.* a) ſemina, Virg. Georg. I, 193, i. e. *het zaad te vooren ergens in weeken, of daar mede beſmeeren, opdat het beter waſſen zou: dus ook* ſemina medicata (ſucco herbae), Colum. I, 3 extr., ſcil. *tegen de rupſen:* aquam thymo, Ibid. XI, 3 poſt med.: oves unguine i. e. *beſmeeren*, Pallad. Maj. 8: ficus medicatur maturitatis cauſa, Plin. H. N. XVI, 27: opercula doliorum, Ib. XIV, 21: *dus ook* medicatus, a, um, *bij voorb.* fruges, Virg. Aen. VI, 420: ſapor, Plin. Ep. VIII, 20, ſcil. aquae, i. e. *als eene artzenij, niet zoo als gewoon water ſmaakt:* vina, Colum. I, 6 poſt med., i. e. *aangemaakt:* ſomnus, Ovid. Her. XII, 107, i. e. *door zekere ſappen of tooverij voortgebracht, gevolglijk niet natuurlijk:* ſedes, Virg. Georg. IV, 65, i. e. *beſmeerd:* occulte medicans ſcil. aquam, Ibid. Aen. XII, 418, i. e. *met geneeskrachten verzien: van daar blanketten, bij voorb.* os medicatum, Apul. in Apolog. poſt med. p. 323. Elm. b) *verwen, bij voorb.* capillos, Ovid. Am. I, 14, 1. Ibid. Medic. 9. Ibid. Remed. 707. Horat. Od. III, 5, 27. c) *vergiftigen, vergiftig maken*, Sueton. Claudian. 44. Sil. VII, 453. XIII, 197, *alwaar overäl het* Particip. *ſtaat.* Not. Particip. medicatus, a, um, *ſtaat ook* Adjective, *tot genezen dienſtig, heilzaam, met geneeskrachten (artzenij-vermogens) verzien, bij voorb.* lac bubulum medicatius, Plin. H. N. XXVIII, 9: aquae medicatae, Senec. Nat. Quaeſt III, 25: res medicatiſſimae, Plin. H. N. XXVIII, 7 med.

MEDICOR, atus ſum, ari, 1) *genezen, heelen, bij voorb.* alicui, Virg. Georg. II, 135: aliquid, *bij voorb.* venenum, Plin. H. N. XI, 33: ictum cuſpidis, Virg. Aen. VII, 756: *ook met geneeskrachten verzien, bij voorb.* occulte medicans, Virg., *zie* Medico. 2) *Tropisch, genezen:* alicui, *bij voorb.* gnato, Terent. And. V, 2, 12: poſſim in hac re medicari mihi, Ibid. V, 4, 41: *ook* aliquid, *bij voorb.* metum, Plaut. Moſt. II, 1, 40.

MEDICUS, a, um, 1) *genezend, heilzaam, tot genezen dienſtig, medicijnsch, de genezing betreffende, bij voorb.* manus, Virg. Georg. III, 455: ars, Ovid. Triſt. V, 6, 12, i. e. *geneeskunst:* vis, Plin. H. N. XXXVI, 27, *genezend, heilzaam:* fons calidus medicae ſalubritatis, Ibid. V, 16: uſus ſcil. frugum, Ibid. XXII, 25 extr.: diligentia, Ibid. XI, 39: *van daar* Medicus, Subſtantive, *een Artz, Geneesheer*, Cic. Cluent. 21. Cic. ad Div. II, 3. Cic. Leg. II, 5. Ovid. Pont. I, 3,

3, 17. Plaut. Men. V, 3, 7. Plin. Paneg. 22, *en meermaalen: dus ook* medica (femina), i. e. *eene vrouw, die geneest, doctoresse*, Inscript. ap. Gruter. p. 635. n. 9, *en* p. 636. n. 1, 2 *en* 3: *ook is het een bijnaam van* Minerva, *bij voorb.* Minerva medica, Inscript. ap. Gruter. p. 1067. n. 3. Not. *de Artzen der Ouden waren gemeenlijk* a) *slaaven of vrijgelatenen*, b) *tevens Wond-Artzen*, *ja dikwils het laatste voornaamlijk*, *bij voorb.* medici pertundite venam, Juvenal. VI, 46: (medicus) ait se obligasse crus fractum cet., Plaut. Men. V, 3, 9: cf. Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12. *De eerste Artz te* Rome *was* Archagatus A. U. C. 535: *en voor de tijden van* Vespasian *legden de* Romeinen *zich zelven niet ligt op de Geneeskunde toe.* Not. digitus medicus, Plin. H. N. XXX, 12: *en enkel* medicus, scil. digitus, Auct. ad Herenn. III, 20, i. e. *de vinger naast de pink*, *zie* Medicinalis. 2) *tooverächtig*, *bij voorb.* vulgus, Sil. III, 300.

MEDIDIES, *hier uit zullen de Ouden gemaakt hebben* meridies, *gelijk* Cicero Or. 47 *en* Varr. L. L. V, 2 *meenen: maar* Perizonius, ad Sanct. Minerv. IV, 12, 11, *gelooft*, *dat* meridies *staat voor* dies meri (i. e. integri, solidi) solis.

MEDIE, *middelmatig*, *bij voorb.* moratus, Apulej. Doctr. Plat. 2 post med. p. 22. Elm., imperare: *ook staat dit woord*, Tacit. Hist. I, 19.

MEDIETAS, atis, f. *het midden*, *de plaats in het midden*, Cic. Univ. 7, *alwaar hij het met schroom schijnt te gebruiken; waarschijnlijk, omdat hij het nog niet gehoord hadt*, *hij zegt:* vix audeo dicere medietates, quas Graeci μεσότητας adpellant: sed quasi ita dixerim, intelligatur cet.: medietatem loci, Apul. Met. II post init. p. 116. Elm.: loco medietatis, Ibid. ad Asclep. post init. p. 79. Elm.: *van daar het midden*, *d. i. middelweg*, *bij voorb. niet te veel en niet te weinig*, *bij voorb.* medietatem sequi, Pandect. V, 4, 3 extr.: ejusmodi medietates inter virtutes & vitia intercedere, Apul. Doct. Plat. 2. p. 14.

MEDIMNUM, i, n. *en* **MEDIMNUS**, i, m. *een* Griekfche *koornmaat*, *een* Griekfche *schepel*, *hij maakte zes* Romeinfche modii i. e. Romeinfche *schepels uit*, *bij voorb.* medimna, Cic. Verr. III, 37, 47, 48 *en* 49: *dus ook* Singul. medimnum feritur, Ibid. 47: *dus ook* medimnis, Ib. 39 *en* 48, *en* Genit. medimnum (*voor* medimnorum), Ibid. 33, 34, 45 *en* 47, *het welk waarschijnlijk ook van den* Nominat. medimnum *is:* medimnus, Nep. Att. 2 extr.

MEDIOCRICULUS, a, um, i. q. mediocris, *met eene verkleining*, *bij voorb.* exercitus, Cato ap. Fest.

MEDIOCRIS, e, 1) *middelmatig*, *den middelweg houdende*, *matig*, *lijdelijk*, *tamelijk*, *bij voorb.* orator, Cic. Brut. 26: familia vix mediocri utebatur, Nep. Att. 13: vir mediocris, Sallust. Jug. 6, *een middelmatig mensch*, *van gewoon slag: dus ook* homo mediocris, Cic. Or. I, 29 in.: castellum, Sallust. Jug. 92 (97): non mediocris animus, i. e. *zonder die groot*, *niet den middelweg houdende*, Ib. 8. 2) *bijzonder middelmatig of matig*, *d. i. niet zonderling*, *slecht*, *gering*, *bij voorb.* malum mediocre, Cic. Tusc. III, 10: eloquentia, Cic. Or. I, 29 extr.: ingenium, Ibid. II, 27: poëta, Horat. Art. 372: scripta, Ovid. Pont. I, 5, 83: animus, Caes. B. C. II, 20: natura,

Justin. I, 2: solum, Plin. H. N. XIII, 24: vir i. e. *van gemeenen stand*, Justin. I, 4: res, Cic. ad Div. V, 8 extr.: *dikwils staat er* non *voor*, *bij voorb.* non mediocre studium, Ibid. init.: non mediocris industria, Nep. Att. 13: non mediocris diligentia, Caes. B. G. III, 20: non mediocres artes, Cic. Or. I, 2. *Dikwijls is het onzeker*, *of het tot n.* 1 *of* 2. *behoort*, *bij voorb.* spatium, Caes. B. G. V, 44: fossa mediocri latitudine, Ibid. B. C. III, 46. 3) syllaba mediocris, Gell. XVI, 18, i. e. anceps, *kort en lang*.

MEDIOCRITAS, atis, f. 1) *middelmatigheid*, *middelweg*, *wanneer er noch te veel*, *noch te weinig geschiedt*, *bij voorb.* est in utroque genere mediocritas, Cic. Brut. 15: Mediocritas, quae est inter nimium & parum, Cic. Off. I, 25: mediocritatem tenere, Ibid.: magnificentiam ad mediocritatem revocare, Ibid. 39: dicendi, Cic. Brut. 66 extr., *of* in dicendo, Cic. Or. I, 25: vultus, i. e. *noch te droevig*, *noch te vrolijk*, Auct. ad Her. III, 15: aurea, Horat. Od. II, 10, 5: in electione loci, Colum. III, 5. Not. Plur. mediocritates, Cic. Acad. IV, 44. Tusc. III, 10. 2) *middelmatigheid*, *d. i. wanneer iet niet zonderling is*, *geringvoegzaamheid*, *bij voorb.* ingenii, Cic. Phil. II, 1, i. e. *mijn gering verstand:* hominum, Vellej. II, 130: memoriae meae, Quintil. XII, 2, 39: dicendi, Cic.: in dicendo, Cic., *zie hier voor: van daar* mediocritas nostra, *zegt* Vellejus II, 111 *van zich zelven*, *uit bescheidenheid*, *mijne geringheid*, *d. i. ik: dus ook* altius, quam quod meae aetati & mediocritati conveniret, Gell. XIV, 2 extr., i. e. *mijne geringheid*, *mijn geringe persoon: van daar geringheid*, *d. i. gering vermogen*, *bij voorb.* de sua mediocritate — poni jussit, Inscript. ap. Murat. p. 229. n. 8, i. e. *geringheid*, *armoede*.

MEDIOCRITER, 1) *middelmatig*, *d. i.* a) *taamlijk*, *bij voorb.* ordo annalium mediocriter nos tenet i. e. delectat, Cic. ad Div. V, 12 med.: ne mediocriter quidem disertus, Cic. Or. I, 20. b) i. e. *matig*, *niet zonderling*, *bij voorb.* aeger, Cic. Tusc. III, 10: cf. Terent. And. I, 1, 31. Ibid. Heaut. II, 3, 45. Plaut. Merc. II, 1, 13. 2) *matig*, *d. i. gelaten*, *bedaard*, *bij voorb.* non mediocriter ferre, Cic. Verr. III, 41.

MEDIOXIME *of* **MEDIOXUME**, i. q. mediocriter, Varr. ap. Non. 2. n. 556.

MEDIOXIMUS *of* **MEDIOXUMUS**, a, um, i. q. medius, 1) *in het midden te vinden*, *de middelste*, *bij voorb.* uxor medioxima, Plaut. Cist. II, 3, 67, *de middelste van de drie vrouwen:* dii deaeque superi atque inferi & medioximi, Plaut. Cist. II, 1, 35, *de middelsten*, *d. i. die tusschen den hoogsten God en de Ondergoden*, *als 't ware*, *in 't midden staan:* tertium habent, quos Medioxumus Romani veteres adpellant, quod & sui ratione & loco & potestate diis summis sunt minores, hominum natura profecto majores, Apul. Doctr. Plat. 1 post med. p. 8. Elm. *Sommigen verstaan*, ap. Serv. ad Virg. Aen. III, 134, *de Zeegodheden daar onder*. 2) i. q. mediocris, *bij voorb.* medioxumum i. e. mediocre, Fest.

MEDITABUNDUS, a, um, i. q. meditans, *peinzend*, *op iet denkend*, *studerend*, Justin. XXXVIII, 3 post med.

MEDITAMEN, inis, n. i. q. meditamentum, *het denken op iet*, *toebereiding*, *bij voorb.* belli, Sil. VIII, 323.

MEDITAMENTUM, i, n. 1) *het denken op iet*, *toebereiding*, *schikking*, *bij voorb.* belli, Tacit. Hist. IV, 26: nomina summae curae (i. e. imperii & principatus) & meditamenta, Ibid. Ann. XV, 35. 2) *het geen daar men zich in oefent*, *oefening*, *bij voorb.* puerile Gell. VIII, 6 *in het opschrift*.

MEDITATE, 1) *bestudeerd*, *bij voorb.* probra effundere, Senec. de constant. 11 extr. 2) meditate tenere, Plaut. Bacch. III, 6, 16, i. e. *recht naauwkeurig weten*.

MEDITATIO, onis, f. 1) *het peinzen over iet*, *overdenking*, *bij voorb.* mali, Cic. Tusc. III, 15: ipse suae meditationi reliquit, an — deceret, Tacit. Ann. XVI, 26 extr., *welk laatste ook tot n.* 2. *kan gebracht worden: dus ook* locos commentatione & meditatione paratos, Cic. Or. II, 27: rhetorica, Gell. XX, 5. 2) *bijzonder de overdenking eener zaak*, *om ze in het werk te stellen*, *het studeeren daar op*, *bij voorb.* Multi naturae vitium meditatione atque exercitatione sustulerunt, ut Demosthenes, Cic. Div. II, 46: Meditatio obeundi sui muneris, Cic. Phil. IX, 1: locos commentatione atque meditatione paratos habere debetis, Cic. Or. II, 27: vir natus ad gloriam ullam partem animi tam mollem habebit, quam non meditatione & ratione corroboret? Cic. Tusc. II, 17 extr.: mortis, Senec. Ep. 54: nulla meditationis suspicio, Cic. Brut. 37. *Dikwijls kan men het hier ook*, *door voorbereiding*, *vertalen*, *bij voorb.* causa in meditatione versatur, Cic. Cluent. 30. cf. *hier voor* Cic. Phil. IX, 1 cet.: mortis, Senec., *zie hier voor: van daar* 3) *de met overweging gepaarde oefening in eene zaak*, *om er zich daar door toe voor te bereiden of bekwaam te maken*. *Voorbereidende oefening*, *bij voorb.* campestris, Plin. Paneg. 13: *dus ook* meditatione & ratione, Cic. Tusc. II, 17. *Men ziet hier uit*, *dat het* a) *niet eene bloote oefening is: evenwel kan men het dikwijls goed door oefening vertalen: maar nooit zal het eene oefening tot bloot tijdverdrijf of tot vermaak zyn*, *maar altijd met oogmerk*, *om iet gemaklijk*, *beter enz. in 't werk te stellen: van daar is het ook gewoonte of het gewennen*, *bij voorb.* ramum edomari meditatione curvandi i. e. *wanneer men hem meermaalen kromt of buigt*, Plin. H. N. XVII, 19. b) *In de plaatzen van* Cicero, *alwaar* meditatio *naar veeler mening de oefening*, *zijn zal*, *staat er* exercitatio *gemeenlijk bij: dan kan het zeker ook niet de oefening zijn*.

MEDITATUS, us, m. i. q. meditatio, Apul. Met. III med. p. 135, 31 Elm.

MEDITERRANEUS, a, um, *middellandsch*, *d. i. midden in het land gelegen of woonende*, *geschiedende*, *of te vinden*, *bij voorb.* urbs, *bij voorb.* Enna mediterranea est maxime (scil. urbs), Cic. Verr. III, 83: *dus ook* oppidum, Plin. H. N. VI, 23 extr.: homo *en* homines, Liv. XXXV, 26. Cic. Verr. V, 27 extr.: *ook enkel* mediterranei scil. homines, Cic. Nat. D. I, 31: locus, Quintil. V, 10: loca, Liv. V, 54: regio, Liv. XXV, 9: jurisdictiones, Plin. H. N. V, 28: villis etiam mediterraneas copias praefix, inprimis, Plin. Epist. II, 17 extr.: iter, Liv. XXIV, 36 med.: commercium, Plin. H. N. V, 10: *van daar* Mediterraneum, substantive, *het middenland*, i. e. locus mediterraneus, *bij voorb.* in mediterraneo, Plin. H. N. III, 1 med. V, 3 in., i. e. *midden in het land*, (*gevolglijk*, *van*

Digitized by Google

van de zee): *dus ook* mediterranea (fcil. loca), *bij voorb.* circumvectus in mediterranea Perfidis, Ibid. VI, 23 ante med.: in mediterraneis Hifpaniae, Ibid. XXXIII, 12 extr. Not. mare mediterraneum, *zoo als wij het thans verftaan, fchijnt niet voor te komen.*

MEDITERRĒUS, a, um, i. e. mediterraneus, Sifenn. ap. Feft. *te weten*, Feftus *zegt*, *dat* Sifenna *gelooft*, *dat men* mediterreus *beter zegt den* mediterraneus.

MEDĬTOR, atus fum, ari, *nadenken, peinzen, denken, overdenken*, *bij voorb.* de tua ratione meditere, Cic. ad Div. I, 8: confules de populi libertate commentati atque meditati, Cic. Phil. III, 14 extr.: meditari fecum oportet, quomodo cet., Terent. Phorm. II, 1, 12: meditatus mecum fum, Plaut. Bacch. III, 2, 1: meditor, me ablaturum (i. e. adcepturum), Ibid. Truc. Prol. 5, i. e. *ik denk, dat ik enz.*: mecum meditabar, quid dicerem, Cic. Nat. D. III, 1: meditabor, quomodo cum illo loquar, Cic. Att. IX, 17: fecum ipfe meditetur, Cic. Off. I, 40. *Ook met den* Accufativus, *bij voorb.* curiam, Cic. Or. I, 8: ea para, meditare, cogita, Cic. ad Div. II, 5 extr.: haec multo ante meditere, cogites, Ibid. I, 7 poft med.: *ook* feq. ad, *bij voorb.* ad rem, Ibid. I, 3: *van daar* 1) *op iet peinzen of denken, d. i. ergens op uitzijn*, *bij voorb.* regnare, Cic. Phil. II, 45: proficifci, Nep. Agef. 4: effe adfabilis, Terent. Ad. V, 6, 8: capere reginam, Virg. Aen. I, 674 (678): *doch, het kan ook deels zijn, daar op ftudeeren; bij flot is het hetzelfde. Ook met den* Accufativus, *bij voorb.* alicui peftem, Virg. Georg. III, 153: infidias pecori, Ibid. Ecl. V, 60: furtivum amorem, Ibid. Aen. IV, 171: fugam, Cic. Cat. I, 9. Suet. Tiber. 65: Mufam (i. e. carmen) agreftem, Virg. Ecl. VI, 8: pugnas, Sil. XII, 711: accufationem, Cic. Mur. 21. 2) *op iet peinzen of denken, om het knap te verrichten, ergens op ftudeeren, zich voorbereiden, of op iet gereed maken*, *bij voorb.* caufam meam adverfus Brutum, Cic. Att. V, 21 extr.: *dus ook* caufam tuam, Terent. Ad. II, 1, 41: accufationem, Cic. Mur. 21: fugam, Plin. H. N. VIII, 32 *en* Cic., *zie hier voor*: verfus, Horat. Ep. II, 2, 76: Mufam, Virg., *zie hier voor*: artem, Suet. Ner. 40: epigrammata, Ibid. Aug. 85: verba laedendi, Cic. Flacc. 5. *Ook met den* Dativus, *bij voorb.* nugis, Plaut. Pfeud. IV, 7, 107: *ook zonder* Cafus, *ftudeeren*, *bij voorb.* fatin' eftis meditati, Plaut. Perf. IV, 2, 4: ut meditatur, verba facit. cet., Ibid. Poen. IV, 2, 18: meditari exercerique coepit, Suet. Ner. 20: meditaretur extra forum, Cic. Brut. 88: fecum meditari Cic., *zie boven*: meditabor, quomodo cet., Cic., *zie boven, alwaar nog het een en ander ftaat, dat hier past*: exercitatione praedifcere ac meditari, Cic. Or. I, 32 extr.: de libertate, Cic., *zie boven*: Demofthenes perfecit meditando, ut nemo planius locutus cet., Cic. Or. I, 61, i. e. *door het ftudeeren, aanwenden van moeite; ook van beesten*, *bij voorb.* fugam meditari, Plin. H. N. VIII, 32: meditantur aliae juniores (lufciniae), verfusque cet., Ibid. X, 29 poft med.: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* cauda (fcorpionis) femper in ictu eft, nulloque momento meditari ceffat, ne quando occafioni defit, Ibid. XI, 25, i. e. *bereidt zich fteeds te voren, of oefent zich, zonder ophouden.* Ook feq. infin., *bij voorb.* fiet, Cic. Agr. II, 5 poft med.: regnare, Cic., *zie hier voor. Ook* ad aliquid, *bij voorb.* ad rem, Cic. ad Div. I, 3: ad dicendum, Cic. Verr. I, 40: ad praedam, Ibid. II, 6: *ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* ad hujus vitae ftudium (i. e. *beroep*) meditati funt labores tui, Cic. Cat. I, 10, i. e. *hebben daar op, als 't ware, geftudeerd, ten zij men het* paffive *wil nemen*: *of* in aliquid, i. e. *tot, of op iet*, *bij voorb.* in proelia, *van ftieren*, Virg. Aen. X, 455, *en van een mensch*, Sil. XVII, 443: *ook vindt men* meditor me ad aliquid, *bij voorb.* Plaut. Stich. II, 1, 34. 3) *met peinzen zich moeten oefenen*, *bij voorb.* Demofthenes perfecit meditando, Cic. Or. I, 61: *doch het kan ook heeten, door ftudeeren, door zijn best te doen, zie hier voor.* Not. *Sommigen zeggen, dat* meditor *ook heet, oefenen: men kan het ook dikwijls zoo vertalen: maar deze beteekenis fchijnt niet zeker te zijn, wanneer men er het peinzen of de voorbereiding tot iet, niet ten minften, bijneemt: maar dan kan men daar voor ook, zich voorbereiden, ftudeeren, zeggen. Want, enkel, oefenen, bij voorb. tot lust, tot tijdverdrijf enz., heet* meditari *zeker niet.* Not. Meditatus, a, um, *ftaat ook* paffive, *overdacht, uitgedacht, geftudeerd, uitgeftudeerd enz.*, *bij voorb.* nihil feci — non ante meditatum, Cic. Harufp. 2: juftitium meditatum eft, Ibid. 26: fcelus, Cic. Phil. II, 34: verbum, Ibid. X, 2: commentationes, Cic. Or. I, 60: incommoda funt mihi meditata, Terent. Phorm. II, 1, 18: labores, Cic., *zie hier voor*: oratio, Plin. H. N. XXVI, 3: doli, Plaut. Pfeud. IV, 1, 31: cf. Cic. Off. I, 8 extr. Ovid. Met. VII, 727.

MEDITRĪNA DEA, Feft., *zie* Meditrinalis.

MEDITRINĀLIS, e, *de Godin* Meditrina (fcil. dea), i. e. *genezingsgodin*, *betreffende*: *van daar* Meditrinalia, fcil. folennia, *een feest tot haare eere*, Feft. *ook* Varr. L. L. V, 3, *welke laatfte het* a medendo *afleidt. Het viel op den* 11 Octobr. (V Id. Octobr.), Calend. vet. ap. Grut. p. 103. *Op dezen dag plagt men den nieuwen en ouden wijn te proeven, en te zeggen*: vetus novum vinum bibo: veteri novo morbo medeor, Varr., *of* novum vetus vinum bibo: novo veteri morbo medeor, Feft.

MEDITULLĬUM, i. n. *het midden*, Cic. Top. 8 extr., *welke het enkel tot een voorbeeld aanhaalt*: luci, Apul. Met. V in.: oneris, Ibid. VII poft med. p. 196 Elm.: fcenae, Ibid. X poft med. p. 254: aedis facrae, Ibid. XI poft med. p. 269: virtutis in meditullio quodam vitiorum funt fitae, Ibid. doctr. Plat. 2 ante med. p. 15.

MEDIUM, *zie* Medius.

MEDĬUS, a, um, 1) *in het midden te vinden, de middelfte, of in het midden, middenin, alwaar men het echter niet altijd ftipt te verftaan heeft*, *bij voorb.* prima & media & extrema pars, Cic. Or. III, 50: ultimum, proximum, medium tempus, Cic. Provinc. 18: aequora medias cingentia terras, Ovid. Met. II, 6: in folio medius confedit, Ibid. Faft. III, 359: mediis fex lucibus, Ibid. VI, 247: medio tempore, Juftin. II, 4 in. III, 2 Suet. Caef. 76, *in dien tusfchentijd, ondertusfchen*: medium in penetralibus hoftem, Virg. Aen. II, 508, *midden in huis, binnen 's huis*: quem medium ducunt, Ibid. X, 117: vinum novum, vetus, medium i. e. *noch oud noch jong*, Varr. ap. Gell. XIII, 30: mediis diebus, Liv. III, 14, i. e. *in de tusfchendagen*: aliquem medium adripere, Terent. Adelph. III, 2, 18, i. e. *in 't midden of om den middel vatten*: *dus ook* aliquam complecti mediam, Ibid. And. I, 1, 106: nego, quidquam effe medium, fcil. inter familiarem & focium, Cic. Phil. II, 13, i. e. *geen middelding, niets anders, of geen derde*: *dus ook* officia media fcil. inter perfectum & imperfectum, inter bonum & malum, Cic., *zie beneden. Het ftaat met* inter, *met den* Ablativus *en* Genitivus, *bij voorb.* Cum inter bellum & pacem medium nihil fit, Cic. Phil. VIII, 1, i. e. *geen middelzaak, geen derde, iet anders*, cf. *hier voor*: Si medius Polluce & Caftore ponar, *alwaar men* in *verftaan moet*, Ovid. Am. II, 16, 13: Megaram mediam Corintho Athenisque condidere, Vellej. II, 2: Locum medium regionum earum, i. e. inter regiones, Caef. B. G. IV, 19: locus medius juguli & lacerti, Ovid. Met. VI, 409: medius juvenum ibat, Ibid. Faft. V, 67: cf. Stat. Theb. IV, 683: medius omnium rex erat, Liv. XLII, 58: altera (arx) urbis media eft, Liv. XXVIII, 6: *Zonderling, maar zeer gebruikelijk is het, dat de ouden zeggen* media res, medius locus cet. *voor* medium (*het midden*) rei, loci, *bij voorb.* in media potione, Cic. Cluent. 10: in medio foro, Cic. Q. Fr. II, 3 poft med., *midden in enz.*: in colle medio, Caef. B. G. I, 24: in mediam viam, Terent. And. IV, 4, 37: *van daar* medius dies, i. e. *middag*, Virg. Georg. III, 103. Horat. Ep. I, 2, 30: cf. Terent. Eun. IV, 7, 4. Virg. Aen. X, 483. XI, 148 *en meermaalen. Van daar* Medium, fubftantive, a) *het midden*, *bij voorb.* medium diei, Liv. XXVII, 48: aedium, Liv. V, 41, *alwaar* in medio aedium *ftaat*: medium ferire, Cic. Fat. 17, i. e. *het midden treffen*: ire per medium, Quintil. IV, 2 ante med., *midden door gaan, d. i. den middelweg houden*: *dus ook* in medio, Salluft. Jug. 45 (49). Virg. Georg. III, 16, *ook enkel* medio *voor* in medio, Virg. Georg. III, 486. Ovid. Met. I, 156. Liv. V, 41. Tacit. Ann. XIII, 38: *dus ook* medio montium i. e. in medio cet., Tacit. Ann. I, 64: medio temporis, Ibid. XIII, 28, i. e. *in dien tusfchentijd, ondertusfchen.* b) *bijzonder beteekent het, met allerhande* praepofitiën, *het publiek, het gemeen, of de geheele vergadering van meer, de overigen, of de tegenwoordigheid van de overigen, alle te famen, of de geheele ftaat, of de deelneming van het publiek*, *bij voorb.* in medio i. e. *voor ieder een, openlijk, in 't publiek, ook voor ieder een, ten minften, de vergaderden*, *bij voorb.* palma in medio pofita, Terent. Phorm. Prol. 16, i. e. *ftaat daar, voor ieder een, openlijk, elk die wil, kan ze nemen*: rem in medio ponere, Cic. Nat. D. I, 6, *of* proponere, Cic. Verr. I, 11, i. e. *openlijk, voor allen*: Mater virginis in medio eft, Terent. Ad. III, 4, 31, i. e. *is hier, elk kan haar zien*: *dus ook* tabulae funt in medio, Cic. Verr. II, 42: utantur in medio, Pallad. I, 35 poft med., i. e. *openlijk, in de openlucht, onder den blooten hemel*: caefi funt in medio, Liv. V, 8 extr., i. e. *voor de oogen van het tweede leger, dat het gevecht flechts aanzag*: crimen in medio erit, Liv. VI, 19 extr., i. e. *zal openbaar zijn, zal van elk gezien worden*: praeda eft in medio, Liv. XLV, 18, *de buit behoort aan allen, in het gemeen*: fi in medio ponitur (regnum), Liv. XL, 11, i. e. *wanneer de koningkijke waardigheid*

held vrijgesteld wordt, dat wie van dus wil, haar nemen kan: Nihil relictum esse in medio, Liv. II, 57 extr., i. e. voor anderen: van daar in medio relinquere, Cic. Coel. 20. Sallust. Cat. 19. Vellej. II, 48, i. e. het aan het publiek, of aan anderen overlaten, het onbeslist laten: dus ook in medium in 't publiek, in 't gemeen, bij voorb. in medium rem vocare, Cic. Coel. 28, i. e. voor 't gemeen trekken, d. i. het publiek deelgenoot maken, gevolglijk voor een openbaar gericht, of voor het volk: utilitates adferre in medium, Cic. Off. I, 7, in 't gemeen, d. i. voor anderen, of voor allen: laudem conferre in medium, Liv. VI, 6 extr., in 't gemeen, d. i. allen daar deel aan laten nemen: dus ook conferre in medium, Liv. III, 34 in., i. e. bekend maken, het publiek deel laten nemen: dus ook proferre in medium, Cic. ad Div. XV, 2 post med., i. e. bekend maken: consulite in medium, Virg. Aen. XI, 335, i. e. zorgt of overlegt voor het gemeen, voor allen, voor den ganschen staat: dus ook consulere in medium, Liv. XXIV, 22. VI, 12 ante med.: dus ook quaerere in medium, Virg. Georg. I, 127, i. e. voor 't gemeen, voor allen: dus ook dabat in medium discenda, Ovid. Met. XV, 66, i. e. gaf het voor de overigen of anderen, te leeren, of allen: dus ook bona interfectorum in medium cedant, Tacit. Hist. IV, 64, i. e. moeten allen ten deel worden: dus ook de medio, ex medio, bij voorb. quod in alea — perdiderit socius, ex medio non est laturus (accepturus), Pandect. XVII, 2, 59, i. e. uit het gemeen, van de overigen, (Compagnons): Laelio & Sempronio advocatis partis utriusque Cornelium de medio adjecit, Liv. XXVI, 48, i. e. van de overigen, scil. die tegenwoordig waren: dus ook verba de medio, Ovid. Art. III, 479, i. e. woorden uit het publiek, d. i. gewoone, aan allen bekende woorden: dus ook tollere verba e medio, Cic. Or. III, 45, i. e. bekende, gemeene woorden nemen: dus ook sumere de medio, bij voorb. quae sunt a me disputata, non sunt quaesita ex occulto, — sed sumta de medio, Cic. Dom. 54 in., i. e. zijn bekende dingen, uit het publiek genomen, gevolglijk, geene geheimen: integendeel, removere aliquid de medio, bij voorb. literas, Cic. Verr. II, 71. of tollere hominem de medio, Cic. Rosc. Am. 7 extr., i. e. uit het publiek, of ook uit de wereld helpen, wegmaken, uit den weg ruimen, bij voorb. door dooden enz., dus ook pellere e medio, Cic. Off. III, 8 post med. en Enn. ap. Cic. Mur. 14, wegdoen, uit den weg ruimen: plebem de medio emovere, Liv. VI, 38 med., aan eene zijde maken, wegdoen: excedere e medio, Terent. Hec. IV, 3, 14, of recedere de medio, Cic. Rosc. Am. 38 extr., voortgaan, zich wegmaken: van daar e medio excedere, Terent. Phorm. V, 7, 74, of e medio abire, Ibid. V, 8, 30, i. e. uit de wereld gaan, de wereld verlaten, sterven In medium venire of procedere, Cic. Verr. II, 71 extr. Cic. Fin. I, 5. Cic. Invent. II, 14, openlijk voor den dag komen, zich openlijk vertoonen, openlijk verschijnen. c) een middelding, d. i. het geen tusschen twee andere dingen in het midden is: zoo stond boven nego quidquam esse medium, Cic.: bijzonder; een middelding, d. i. noch goed noch kwaad, Cic. Acad. I, 10 in., gevolglijk, tusschen het goede en kwaade, in het midden te vinden. 2) half, bij voorb. cibus, Varr. R. R. III, 7, 9: dus ook Pridie Nonas Majas Nepa medius occidit, Colum. XI, 2 ante med. §. 39: Cancer medius occidit, Capricornus medius occidit, Ibid. §. 51: van daar Medium, Substantive, de helft, bij voorb. scillae, Varr. R. R. II, 7 med. §. 10: scrobem ad medium completo, Colum. de arb. 4 extr.; want de helft is het midden. 3) middelmatig, niet zonderling, gemeen, gewoon, bij voorb. bella, la, Liv. V, 37: vulgus, Ovid. Met. VII, 432, of plebs, Ibid. XI, 283, i. e. het gemeene volk: fides, Vellej. II, 67: ingenium, Tacit. Hist. I, 49: eloquentia medius, Vellej. II, 29: intacta invidia media sunt i. e. middelmatige, gemeene dingen, Liv. XLV, 35: van daar misschien officia media der Stoïcynen, Cic. Off. I, 3. III, 3. Fin. III, 17, i. e. zulken, welke ieder, die ook anders de wijste niet is, beoefenen kan; gemeene, of ook den middelweg houdende, tusschen het volmaakte of goede (in den Stoïschen zin) en tusschen het kwaade. 4) middelmatig, den middelweg houdende, bij voorb. aetas media, Cic. Senect. 20. Plaut. Aul. II, 1, 40. Phaedr. II, 2, 3, zijn de middenjaaren noch te jong, noch te oud: dus ook homo medius i. e. in de middenjaaren, bij voorb. adolescentem, senem, medium, Senec. Ep. 22 extr.: officia, Cic., zie hier voor. 5) matig, gematigd, den middenweg houdende, bij voorb. nihil medium, Liv. II, 49 in.: oratio, Liv. X, 20 in.: libertas, Liv. XXIV, 25: ingenium, Liv. I, 32: responsum, Liv. XXIX, 29 en 39: media via consilii, Liv. IX, 3 extr.: dus ook Ibid. 12 in.: utraque consilia, inter quae se media (via) lapsos cet., ten zij eerder inter quae media voor inter quorum medium staat: van daar media i. e. gematigde dingen (beslissing), bij voorb. mediis copularent concordiam, Liv. IV, 43 extr.: medium quiddam tenere, den middenweg houden, Plin. Ep. IV, 9, 9: dus ook homo medius, bij voorb. mediis — dicentibus, Liv. XXVII, 25 ante med.: medium se gerere, Liv. II, 27. 6) dubbelzinnig, bij voorb. responsum, Liv. XXXIX, 39. Doch, zie hier voor: vocabulum (hoedanig venenum is), Gell. XII, 9: van daar artes mediae i. e. quae neque laudari per se neque vituperari possunt, Quintil. II, 20 in. 7) in het midden, tusschen twee dingen, zoo te vinden, dat men aan beiden deel neemt, aan twee zaken deel nemende, bij voorb. pacis bellique medius, Horat. Od. II, 19, 28, i. e. zoo wel aan den oorlog als vrede deel nemende, in beiden zich vertoonende: fratris & sororis, Ovid. Met. V, 564, i. e. middelaar: agebat medium plurima dissimulantis, aliqua inhibentis, Vellej. II, 114, i. e. veel liet hij niet merken, maar het een en ander enz., gevolglijk hield hij den middenweg. 8) tusschen twee dingen of partijën zoo te vinden, dat men aan geen van beiden deel neemt, d. i. neutraal, onzijdig, bij voorb. medios esse non licebat, Cic. Attic. X, 8 ante med. en 10 in. Liv. XL, 20. Vellej. I, 9. II, 21: dus ook medium se gerere, Liv., zie hier voor. 9) tot het komende of onderweg, bij voorb. ne medius occurrere possit, Virg. Aen. I, 682 (686): van daar Tropisch, daar bij komende, om iets te bemiddelen, zich in het midden stellende, een middelaar, bemiddelaar, bij voorb. paci se medium offerre, Virg. Aen. VII, 536: medius Syphax, Sil. XVI, 221: verba irrita mediis diis i. e. per quos juratum est, Ovid. Remed. 678: ook seq. Genit., bij voorb. fratris moestaeque sororis i. e. inter fratrem & sororem, Ib. Met. V, 564.

MEDIUS FIDIUS, zie Fidius.

MEDIX, zie Meddix.

MEDIXTUTICUS, i, is de hoogste Overheid, bij voorb. in Capua, Liv. XXIV, 19. XXVI, 6.

MEDULLA, ae, f. 1) merg, bij voorb. in de beenderen, Ovid. Met. XIV, 208. Horat. Epod. V, 37. Plin. H. N. XI, 37. Sect. 67: in planten en gewassen, bij voorb. vitis, Colum. III, 18 extr.: sambuco medulla plurima, Plin. H. N. XVI, 25 extr.: medullam e caute eximere, Ibid. XXVI, 11 post med.: zoo ook van graan en andere dingen, wanneer het het binnenste, inwendige of de kern is, bij voorb. frumenta — candidiorem medullam reddunt i. e. farinam, Ibid. XVIII, 9: beryllos perforatos gratiores fieri, medulla candoris exemta, Ibid. XXXVII, 5 extr.: medullis montis caesis, Catull. LXVIII, 111: venas per medullas renum commeare i. e. per medios renes, Apul. Doctr. Plat. 1 extr.: nuces sine medulla, Petron. 137, i. e. zonder kern. 2) Tropisch, merg, d. i. a) het binnenste, bij voorb. qui mihi haeres in medullis, Cic. ad Div. XV, 16, die mij recht aan 't hart ligt: dus ook in medullis populi Rom. ac visceribus haerebant, Cic. Phil. I, 15: fervor animi — tanquam in venis medullisque insederit, Cic. Tusc. IV, 10: est (i. e. comedit) mollis flamma medullas, Virg. Aen. IV, 66: cura mordeat medullas, Ovid. Am. II, 19, 43: haec mihi semper erunt infixa medullis, Ibid. Trist. I, 5, 9: quae mihi sunt inclusa medullis, Cic. Att. XV, 4: cf. Horat. Ep. I, 10, 28. Tibull. III, 1, 25. Quintil. II, 1 extr: cui misero medullam ventris percepit fames, Plaut. Stich. II, 2, 151. b) het voortreflijkste, de pit, kern, bij voorb. suadae medulla, Enn. ap. Cic. Brut. 15: daar voor staat Gell. XII, 2, alwaar deze zelfde woorden van Ennius aangehaald worden, suada medulla: verders verborum, Gell. XVIII, 4.

MEDULLARIS, e, in 't merg, daar toe behoorende, in het binnenste, bij voorb. dolor, Apulej. Met. VII post med. p. 195. Elm.

MEDULLATUS, zie Medullo.

MEDULLITUS, Adv., 1) in 't merg, tot op het merg, Varr. ap. Non. 2. n. 544. 2) Tropisch, in het merg, d. i. in het binnenste, in het hart, hartlijk, innerlijk, bij voorb. amare, Plaut. Most. I, 3, 86: ingemere, Apul. Met. VII post init.: summis medullitus viribus contendere, Ibid. Flor. p. 362, 4: medullitus dolore commotus, Ibid. Met. X. p. 250, 41: ostendit sese jam mihi medullitus, se mihi infidelem nunquam fore, Plaut. Truc. II, 4, 85: poëta, qui mortalibus versus propinas flammeos medullitus, Enn. ap. Non. 1. n. 141, en cap. 2. n. 544.

MEDULLO, are, met merg vervullen, bij voorb. artus medullatos, Apul. Doctr. Plat. 2 med. p. 21. Elm.

MEDULLOSUS, a, um, vol merg, bij voorb. humerus, Cels. VIII, 1 post med.

MEDULLULA, ae, f. merg, als men verkleinend spreekt, bij voorb. anseris, Catull. XXV, 2.

MEGALENSIS, e, (van μεγάλη i. e. magna), 1) de Godin Cybele, die ook Magna Mater heet, betreffende, daar toe behoorende, haar heilig: van daar Megalensia sacra, Plin. H. N. VII, 37, of eenvouwig Megalensia, scil. sacra of solennia, Cic. ad Div. II, 11. Cic. Harusp. 12, i. e. een Feest, haar ter eere,

Digitized by Google

het voornaamlijk in het uitvoeren van Dramatiſche Tooneelſpelen beſtondt, Cic. Haruſp. 12: van daar Megalenſes ludi, Gell. II, 24, i. e. deze Schouwſpelen. 2) dit Feest betreffende, bij voorb. purpura, Martial. X, 41, 5, waar mede de Praetor op dit Feest bekleed was.

MEGALESIĂCUS, a, um, i. e. de voorgemelde Tooneelſpelen betreffende, bij voorb. mappa, Juvenal. XI, 191.

MEGĂLESIUS, a, um, is het zelfde als Megalenſis: van daar Megaleſia, ſcil. ſacra of ſolennia, het Feest, ter eere van Cybele, het beſtondt voornaamlijk in Dramatiſche Schouwſpelen, bij voorb. Megaleſia ſpectare, Cic. Haruſp. 11 in.: facere i. e. houden (Schouwſpelen), Ibid. 12. Ook beſchouwt men Megaleſia enkel als Schouwſpelen: van daar Megaleſia ludi, Ovid. Faſt. IV, 357: ludi fuere, Megaleſia adpellati, Liv. XXIX, 14 extr.: Megaleſia, ludos ſcenicos, Liv. XXXIV, 54 in.: primos ſcenicos (ludos) — Megaleſia adpellatos, Liv. XXXVI, 36: en Feſtus zegt: Megaleſia ludos Matris Magnae adpellabant: dus ook ludi Floralia ac Megaleſia, Quintil. I, 5, 52: van daar Megaleſia ſpectare, Cic. Haruſp. 11, en facere i. e. houden, Ibid. 12. Zeldzaam ſtaat, Tacit. Ann. III, 6, ludorum Megaleſium ex Edit. Erneſt. voor Megaleſiorum of Megalenſium. Voor het overige waren het ludi ſcenici, zoo als de aangehaalde plaatzen, Liv. XXXIV, 54. XXXVI, 36, leeren: cf. Ovid. Faſt. IV, 187. Derzelver invoering ſtaat, Liv. XXIX, 14, toen men Cybele na Rome gebracht hadt. Deze plegtigheid geſchiedde, zoo als Livius zegt, Prid. Id. April. i. e. op den twaalfden April: volgends Ovid. Faſt. IV, 179. Prid. Non. April. i. e. op den vierden April. Op dit Feest onthaalden de Romeinen elkander, Ovid. Faſt. IV, 353.

MEGALOGRAPHĬA, ae, f. grootſchilderij, d. i. wanneer men de voorwerpen groot ſchildert, Vitruv. VII, 4 en 5.

MEGISTĀNES, um, m. i. e. de grooten of Magnaten van een rijk, Tacit. Ann. XV, 27. Senec. Ep. 21. Sueton. Calig. 5.

MEHE voor ME hebben ſommige Ouden geſchreven, zegt Quintil. I, 5, 2.

MEHERCULE, MEHERCLE of MEHERCULES, een eed, zie Hercules.

MEJO, ĕre, i. q. mingo, zijn water afſlaan, piſſen, Martial. XII, 32, 13. Perſ. I, 113: ne ditior — mejat eodem: gemeen, voor concumbat cum illa muliere, Horat. Sat. II, 7, 52: van daar caldum (voor calidum) mejere & frigidum potare, als een ſpreekwoord, Petron. 67, i. e. meer uitgeven, dan verkrijgen.

MEL, mellis, n. 1) honig, Cic. Senect. 16. Senec. Ep. 85. Celſ. VI, 5 extr.: van daar in melle ſunt linguae ſitae voſtrae, — corda felle ſunt lita, Plaut. Truc. I, 2, 76, i. e. uwe woorden zijn zoet als honig, maar uwe harten enz. Van de ſoorten van honig, zie Plin. H. N. XI, 14. Not. melli, Ablat., Plaut. Truc. II, 4, 20. Plur. mella is menigvuldig, bij voorb. Plin. H. N. XI, 16 ante med., tweemaalen: mella roſcida, Virg. Ecl. IV, 30: aurea, Ovid. Faſt. IV, 546: candida, Ibid. I, 186. III, 702: flava, Ibid. Met. I, 112: Attica, Ibid. Medic. 82: mella petere e medio flumine, als een ſpreekwoord van vergeefſche moeite, Ovid. Art. I, 746. Not. Met honig plagten de Ouden de lijken der overleedenen te beſmeeren, om ze voor de verrotting te bewaren, Nep. Ageſ. 8. Colum. XII, 45. 2) honig, Tropiſch, d. i. alles, wat zoet en aangenaam is, bij voorb. poëtica mella, Horat. Epiſt. I, 19, 44: melli eſt, Horat. Sat. II, 6, 32, i. e. is mij zoet: dus ook van aangename redenen of van de welſprekendheid, bij voorb. gratia Neſtorei mellis, Auct. Carm. ad Piſon. (achter Lucanus) 64: Homerici ſenis mella tibi profluere, Plin. Ep. IV, 3: cf. Sil. XV, 456: van daar een liefkozend woord, bij voorb. Sempronium, mel ac delicias tuas, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8: meum mel, Plaut. Poen. I, 2, 154: cf. Ibid. 170 en 175.

MELANCHOLĬA, ae, f. i. e. zwarte gal, Melancholie, ſtaat in 't Grieksch, Cic. Tuſc. III, 5. Gell. XVIII, 7: van daar Melancholicus, a, um, veel zwarte gal hebbende, melancholiſch, bij voorb. homo, Cic. Tuſc. I, 33, en Div. I, 37: inſania, Plin. H. N. XXII, 25 ante med.: vertigines, Ibid. XXVII, 12.

MELANDRYUM, i, 1) een ſtuk gezouten tonijnviſch, Plin. H. N. IX, 15. Martial. III, 77 (75) 7. 2) zeker kruid, Plin. H. N. XXVI, 7 extr.

MELANĬA, ae, f. (μελανία, zwartheid) het zwartvlakkige der huid, bij voorb. melanias veteres emendant, Plin. H. N. XXIV, 8. XXVI, 14 extr. Not. Celſus V, 28. Sect. 19. zegt daar voor melas, en Plur. melanes, en wel Accuſat. Plur. melanas.

MELANŪRUS, i, m. (i. e. zwartſtaart) zekere viſch, Ovid. Halieut. 113. Colum. VIII, 16 poſt med. Plin. H. N. XXXII, 2 en 11. Not. Paenult. ſtaat kort, Enn. ap. Apul. in Apolog. ante med. p. 299. Elm., alwaar het vers is: Melanurum, turdum, merulamque umbramque marinam.

MELAS, ănis en ănos, zwart: van daar een zwarte plek der huid, Celſ. V, 28. Sect. 19, zie Melania.

MELEAGRIS, idis, f. Plur. Meleagrides, ſcil. aves of gallinae, 1) eene ſoort van bonte hoenders, anders ook gallinae Africanae genoemd, volgends Varr. R. R. III, 9, 18, die beiden voor het zelfde houdt, maar, alwaar het in het Grieksch ſtaat (μελεαγρίδες): in 't Latijn ſtaat het Plur. Sueton. Calig. 22, die dezelve van de Numidicae onderſcheidt, en Plin. H. N. X, 26, alwaar zij voor Afrikaanſche hoenders gehouden worden. De Singularis ſtaat Colum. VIII, 2, 2, welke zegt: Africana, quam plerique Numidicam dicunt, Meleagridi ſimilis eſt: cf. Africanus. 2) volgends de Fabel, zusters van Meleager, die den dood van hunnen broeder zoo beweenden, dat zij eindelijk in de voorgemelde hoenders veranderden, Ovid. Met. VIII, 534. ſeqq. Hygin. f. 174: ook zullen zij onder elkanderen een gevecht houden, Plin. H. N. X, 26.

MELES of MELIS, ook MAELES of MAELIS, is, f. zeker dier, dat ſommigen een das, anderen marder, verklaaren, Varr. R. R. III, 12. Plin. H. N. VIII, 38. Grat. in Cyneg. 304 en 402. Seren. Sammon. 2, 48. V, 896.

MELICERA, ae, f. eene ſoort van tanje, witte en honigachtige ſtoffe of etter der zweeren enz., Celſ. V, 26. Sect. 20, alwaar ſtaat: melicera mala eſt multa cet.

MELICĒRIS, idis, f. een ſoort van gezwel of zweer, honigzweer, Plin. H. N. XXI, 20 extr. Veget. de re Vet. II, 30: ook Celſ. V, 28. Sect. 18. VII, 6, maar Grieksch.

MELĬCUS, a, um, muzijkaal, bij voorb. ſonus, Lucret. V, 335: bijzonder Lijriſch, d. i. Odendichtersch: van daar poëma melicum, Cic. de Opt. Gener. Orat. 1 in., i. q. lyricum: dus ook melica, ae, ſcil. cantilena, Petron. 64, i. e. Ode: van daar melicus poëta, of ook enkel melicus, ſcil. poëta i. e. een Liedrdichter, Odendichter, Plin. H. N. VII, 24 en 56 in., in welke beide plaatzen Simonides melicus heet. Doch, Auſonius onderſcheidt melicus en lyricus; hij zegt, Idyll. IV, 55, melicos lyricosque modos.

MELILŌTOS, i, f. Meliloto, ſteenklaver, Ovid. Faſt. IV, 440. Plin. H. N. XXI, 7, 9 en 11. Pallad. Octob. XIV, 8.

MELIMELI, zie Melomeli.

MELIMĒLUM, i, n. (i. e. honig-appel) eene ſoort van zoeten appel, Varr. R. R. I, 59. Colum. V, 10 extr. XII, 45. Plin. H. N. XV, 14. Martial. III, 24, 7. XIII, 23.

MELĪNUS, a, um, miſſchien van het beest meles i. e. das of marder: van daar melina, ſcil. crumena of mantica, Plaut. Epid. I, 1, 20, een rantzel of buidel van het vel van dit dier.

MELĬNUS, a, um, 1) van μῆλον i. e. een appel: bijzonder van kweeën of kweeappelen: van daar Melinum, Subſtantive, a) oleum, Plin. H. N. XIII, 1 poſt med. XXIII, 6 poſt init., i. e. een olie uit de bloesſem. b) ſcil. unguentum, Plin. H. N. XIII, 1 poſt init., i. e. eene zalf daar uit. c) ſcil. veſtimentum, Plaut. Epid. II, 2, 49, i. e. van de kleur. 2) van mel honig, bij voorb. melina, Plaut. Pſeud. II, 4, 51, of ſcil. potio honigdrank, of aqua watermede.

MELIOR, zie Bonus.

MELIPHYLLUM, i, zie Meliſphyllum.

MELIS, zie Meles.

MELISPHYLLUM, i, n. een kruid, den bijën aangenaam, anders Apiaſtrum genoemd, Virg. Georg. IV, 63. Colum. IX, 8, 13. Pallad. I, 37. Not. Plinius, H. N. XXI, 9 en 20, zegt daar voor meliſſophyllon: en Ibid. XX, 11 poſt med. zegt hij, apiaſtrum wordt van Hyginus meliſſophyllon genoemd. Het is miſſchien Meliſſe. Men vindt ook meliphyllum geſchreven.

MELISSOPHYLLON, i, zie Meliſphyllum.

MELITURGUS, i, m. die honig bouwt of teelt, honigbouwer, die den honigbouw hanteert, Varr. R. R. III, 10, 3.

MELIUM, zie Maelium.

MELIUS, Compar. a) Adject., zie Bonus. b) Adv., zie Bene.

MELIUSCŬLE, 1) wat beter, a) ſeq. quam. b) zonder quam, i. e. wat beter of redelijk wel, bij voorb. cum meliuſcule tibi eſſet, Cic. ad Div. XVI, 5, i. e. wanneer gij u redelijk wel of wat beter bevindt. 2) wat meer, bij voorb. vide ſis, ne meliuſcule, quam ſat fuerit, biberis, Plaut. Moſt. IV, 2, 51.

MELIUSCŬLUS, a, um, 1) wat beter, bij voorb. ſpes, Varr. ap. Non. 4. n. 425: ex mala (re tua facies) meliuſculam, Plaut. Capt. V, 2, 6: dus ook Ibid. 15, ſi eris verax, tuis rebus feceris meliuſculas i. e. zult gij uwe zaken, uwe omſtandigheden, beter maken, voor res tuas feceris cet. Ik geloof, dat men of e tuis rebus cet. lezen moet, gelijk ook Camerarius geloofd heeft, of tuas res, of meliuſculum voor meliuſculas: verders meliuſculum eſt monere, het is beter enz., Ibid. Curc. IV, 2, 3: Gratias eſſe acta,

aetate minores, quam Horas, fed meliufcula facie i. e. van fchooner gelaad, Senec. Benef. I, 3 post med.: dus ook apes coloris meliufculi, Colum. IX, 3, alwaar Gesner liever lezen zou melleufculi i. e. meer van honigkleur, de honigkleur meer gelijk. 2) wat beter, d. i. zich wat beter bevindende, na eene ziekte, bij voorb. meliufcula eft, Terent. Hec. III, 2, 19. i. e. bevindt zich wat beter: qui meliufculus effe coepit, Celf. III, 22 extr.

MELLA, ae, f. waarfchijnlijk, fcil. aqua (van mellus voor melleus) zeker honigwater, is minder dan watermede (aqua mulfa), Colum. XII, 11 en 47. §. 3.

MELLARIUS, a, um, den honig betreffende, zich daar mede bezig houdende, tot den honigbouw behoorende, bij voorb. vas, Plin. H. N. XXI, 14: van daar Mellarius, fcil. homo, die honig bouwt, Varr. R. R. III, 16. §. 17, 18 en 30: Mellarium (fcil. aedificium of ftabulum), bijënftand, bijënftok, Varr. R. R. III, 16. §. 12.

MELLATIO, onis, f. honiglezing, d. i. het uitnemen van den honig, Colum. XI, 2. §. 50 en 57. XI, 15 en 16 in.

MELLEUS, a, um, van honig: van daar 1) den honig gelijk, als honig, bij voorb. fapor melleus, Plin. H. N. XV, 14, honigfmaak, fcil. der appelen, d. i. zoet, als honig: color, honigkleur der bijënkoningin, Plin. H. N. XI, 16 post med.: fardonyches melleae i. e. honigkleurig, Ibid. XXXVII, 6 post med.: craffitudo fcil. fucci, Ibid. XXV, 9 extr. 2) Tropisch, honigzoet, d. i. lieflijk, bij voorb. aves melleis modulis fuave refonantes, Apul. Met. VI ante med. p. 175. Elm.: modulator voculae, Ibid. Flor. 1 post init. p. 342. Elm.: os, Petron. Fragm. I, 3.

MELLEUSCULUS, a, um, zie Meliufculus.

MELLICULUS, a, um, 1) zoet, als honig, Tropisch, bij voorb. corpufculum, Plaut. Caf. IV, 4, 19. 2) ook Subftantive, honig, of eene honigzoete zaak, bij voorb. als een liefkozingswoord: mijn honig, mijn liefjen, mijn engeltjen enz., Plaut. Caf. IV, 4, 14, alwaar anderen lezen willen melculum: dus ook Ib. Curc. I, 1, 11, feram melliculo dulci meo i. e. mijn liefjen, mijn meisjen.

MELLIFER, a, um, honigdragende of brengende, of opbrengende, bij voorb. apis, Ovid. Met. XV 383: dus ook exercitus, Claudian. Proferp. II, 127, het bijënheir, d. i. de bijën.

MELLIFICIUM, i, n. het honig maken, bij voorb. aptiffimum — ad mellificium thymum, Varr. R. R. III, 16, 13: apes mellificiis ftudent, Colum. IX, 13 extr.

MELLIFICO, are, honig maken, Plin. H. N. XI, 18: fic vos non vobis mellificatis apes, Virgil. ap. Donat. in vita Virgil.

MELLIFICUS, a, um, honig makend, of tot honig maken dienftig, bij voorb. opus, Colum. IX, 13 extr.: faltus, Colum. IX, 8, 7: locus, Ibid.: loca, Pallad. in April. 8 in.

MELLIGENUS, a, um, honigfoortig, bij voorb. fuccus, Plin. H. N. XVI, 7.

MELLIGO, inis, f. een honigächtig fap: want de uitgang go betekent gemeenlijk de gelijkvormigheid, bij voorb. lanugo i. e. res fimilis lanae, imago cet.: van daar 1) de fap, die van de bijën uit boomen en bloeffems getrokken, maar nog niet tot honig bewerkt is, Plin. H. N. XI, 6. 2) van daar misfchien de honigächtige fap, die zich aan de vruchten zet, als zij opengeborften zijn, bij voorb. uvae, Plin. H. N. XII, 27.

MELLILLUS, a, um, Deminut. van mellinus of melinus, van honig, bij voorb. in beuzelende liefkozingen: mea mellilla, fcil. res, Plaut. Caf. I, 47, i. e. mijn honigbekjen, mijn liefjen enz.: cf. Mel.

MELLINIA, ae, misfchien fcil. potio, (van mellineus of mellinius, a, um), eigenlijk honigdrank: van daar Tropisch, zoetigheid, lieflijkheid, aangenaamheid, vergenoegen, bij voorb. eft magnae melliniae mihi, Plaut. Truc. IV, 1, 6.

MELLIO, ire, uit of met honig iet vervaardigen: van daar misfchien Mellitus, a, um, zie Mellitus.

MELLITULUS, a, um, Deminut. van mellitus i. e. honigzoet, lieflijk, bij voorb. mea mellitula, Apul. Met. III post med. p. 139, 3. Elm., een liefkozingswoord, mijn honigbekjen, zuikerpopjen, mijn liefjen enz.: cf. Mel.

MELLITUS, a, um, 1) uit honig beftaande, of daar mede aangezoet, bij voorb. favus, Varr. R. R. III, 16, 22: placenta, Horat. Epift. I, 10, 11: bellaria, Varr. ap. Gell. XIII, 11: dulciola, Apulej. Met. IV. p. 155, 12. Elm.: pulmentum, Ibid. II ante med. p. 118, 1. Elmenh.: edulia, Ibid. X. p. 244, 31: ook in 't gemeen honigzoet, bij voorb. fuccus dulcis & mellitus, Plin. Hift. Nat. XXXVI, 19: pulmentum, Apul., zie hier voor. 2) Tropisch, honigzoet, d. i. lieflijk, aangenaam, allerliefst, bij voorb. mellitus Cicero, Cic. Att. I, 18 in.: oculi, Catull. XLVIII, 1: paffer, Ibid. III, 6: globuli verborum, Petron. 1 extr.: dulcedo cantus, Apul. Met. V ante med. p. 165, 29 Elm.: mellitis faviis (fuaviis), Ibid. IV post med. p. 154, 24. Elm.: mellitiffimum favium (fuavium), Ibid. II ante med. p. 119, 6. Elm.: mi mellite, mi marite, Ibid. V ante med. p. 161, 31. Elm., i. e. mijn allerliefste man.

MELLO, are, honiglezing houden, den honig uitnemen (van daar Mellatio), bij voorb. matura mellantur, Pallad. Jun. 7 in.: zoo heeft een Cod. MS., waar voor Gronovius, Obfervat. II, 16, mature mellatur leest; Ed. Gesner. heeft matura teftantur.

MELOMELI, n. fap van in honig ingelegde kweeën, ingemaakt kweeënfap, Colum. XII, 45, 3.

MELOPEPO, önis, m. eene foort van agurken of meloenen, of meloen-komkommer, Plin. H. N. XIX, 5.

MELOS, n. een gezang, Acc. ap. Cic. Nat. D. II, 35. Cato ap. Non. 2. n. 70: dic, tibia regina longum Calliope melos, Horat. Od. III, 4, 2: Pegafeium, Perfius Prol. 15. Not. 1) Plur. mele (μελη), Lucret. II, 412 en 504. 2) Mafcul., bij voorb. quosdam melos, Cato ap. Non. 3. n. 136. Dus ook Singul. melum, bij voorb. fremitu concidi melum, Pacuv. Ibid.

MEMBRANA, ae, f. eigenlijk de huid of vliesjen, daar de ledematen mede overtrokken zijn, waarfchijnlijk van membranus, a, um, de leden bedekkende, daar toe behoorende, fcil. cutis, bij voorb. Natura oculos membranis tenuiffimis veftivit, Cic. Nat. D. II, 57: membrana cerebri, Celf. VIII, 4, i. e. herfenvlies, herfenvliesjen: membrana ftringens uterum, Lucan. IX, 773: cicadae volant membranis, Plin. H. N. XI, 25: membranis volant fragilibus infecta, Ibid. 39: van daar 1) in 't gemeen de huid a) eener flang, het vel, Ovid. Met. VII, 272. Lucan. VI, 679. b) het tot fchrijven klaar gemaakte vel of huid der dieren, pergament, Plin. H. N. VII, 21. Horat. Sat. II, 3, 2. Martial. XIV, 7, 1. Tibull. III, 1, 9. Catull. XXII, 7. Petron. 115: dus ook Plural., bij voorb. fcribi ceris — nifi vifus infirmior membranarum potius ufum exiget, Quintil. X, 3 extr.: multa graphidis veftigia (fcil. Parrhafii pictoris) in tabulis ac membranis ejus, Plin. H. N. XXXV, 10 post init., i. e. pergamenttafels, fchrijftafels. c) elke tedere huid of vlies, bij voorb. de huid of vlies der vruchten, bij voorb. van de walnoot, Plin. H. N. XV, 22: kastanje, Ib. 23: granaat-appel, Ibid. 28: peulvruchten, bij voorb. erwten enz., Ibid. XVIII, 7: knoflook, Ibid. XIX, 6 post med.: aan de eijerfchaal, Ibid. XXIX, 3 ante med.: hout, bij voorb. linden, Ib. XVI, 14. 2) Tropisch, de huid, d. i. het uitwendige, de oppervlakte, bij voorb. coloris, Lucret. IV, 93.

MEMBRANACEUS, a, um, 1) huidig, vliesächtig, d. i. uit eene huid of vlies beftaande, bij voorb. pinnae (vefpertilionis), Plin. H. N. X, 62. 2) huidig, vliesächtig, d. i. aan eene huid of vlies gelijk, bij voorb. cortex vitis, arundinis, Plin. H. N. XVI, 31.

MEMBRANEUS, a, um, i. q. membranaceus, bij voorb. uit pergament, bij voorb. codex i. e. van pergament, Pandect. XXXII, 50: pugillares, Martial. XIV, 7, in het opfchrift.

MEMBRANULA, ae, f. 1) een vliesjen, huidjen, Celf. VIII, 4 ante med.: oculi, Ibid. VII, 7. Sect. 13 extr. 2) pergament, als men verkleinend fpreekt, bij voorb. een weinig pergament, Cic. Att. IV, 4. Plur. membranulae, bij voorb. membranulis mea manu fcriptis, Pandect. XXXII. Leg. 102, i. e. fchrift (inftrument) van pergament. Not. membranulum, i, voor membranula, huidjen, vliesjen, bij voorb. hirudinis (hirundinis Vulc.), Apulej. Met. VI post med. p. 184. Elm.

MEMBRATIM, 1) lidswijze, van lid tot lid, bij voorb. deperdere fenfum, Lucret. III, 526, i. e. van lid tot lid, gevolglijk allengs: mala fentire i. e. in enkele leden, Plin. H. N. XVI, 11: thynni membratim caefi i. e. in ftukken, Ibid. IX, 15: divifi membratim abortus, Ibid. XXVIII, 7 in.: ook ftukswijze of in ftukken, bij voorb. caefi, Plin. H. N., zie hier voor. 2) Tropisch, lidswijze, d. i. ftukswijze, gevolglijk een voor een, allengs, van ligchaamlijke en onligchaamlijke dingen, bij voorb. deperdere fenfum, Lucret., zie hier voor: enumerare, Varr. R. R. I, 22: negotii quafi membratim gefti, Cic. Partit. 35: generatim membratimque ita fe habent naturae animalium, Plin. H. N. XII. Praefat., i. e. een voor een, in 't bijzonder: dus ook Ibid. XXV, 11 in. Not. membratim dicere, Cic. Or. 63 en 67. Quintil. II, 4 post med., i. e. per membra i. e. in zinstellingen van negen tot zeventien fillaben, of zoo, zie Membrum.

MEMBRATURA, ae, f. vorming der leden, Vitruv. VIII, 5.

MEMBROSUS, a, um, groot van leden, bij voorb. membrofior aequo cuftos hor-

torum, Auct. Priap. Praefat. 5, i. e. majori mentula praeditus.

MEMBRUM, i, n. 1) *een lid, d. i. een deel des ligchaams, bij voorb. hand, voet enz.*, Cic. Fin. III, 5 post med. Terent. Ad. IV, 4, 3. Horat. Sat. II, 8, 87. Sueton. Vesp. 20: corpora apium sine membris nasci, Ovid. Met. XV, 383, i. e. *zonder verdeelde leden: ook eerbaar* membrum *voor* mentula, Auct. Priap. LXIX, 17: *dus ook* membra, Ovid. Am. III, 7, 65. Not. artus membrorum, Virg. Aen. V, 422: artus & membra, Ovid. Am. I, 7, 53: cf. Plaut. Men. V, 102. *Dikwijls kan men* membra *leden, en ook ligchaam vertaalen, gevolglijk staat het voor* corpus, *bij voorb.* Terent. Ad. IV, 4, 3. Virg. Georg. IV, 438. Aen. VI, 642. Horat. Sat. II, 2, 82. Ovid. Am. III, 7, 78. 2) *Tropisch, een lid, d. i. een deel van een geheel, bij voorb. van een huis*, Cic. Q. Fr. III, 1, 1. Plin. Epist. II, 17, 9: *van een schip*, Ovid. Trist. I, 2, 12: vineae, Pallad. I, 35 extr.: imperii, Sueton. Aug. 48: *ook van menschen, bij voorb.* convictus mei membra, Ovid. Trist. IV, 10, 48: philosophiae, Cic. Nat. D. I, 4 extr.: *van daar ook in de reden, een lid, d. i. de samenvatting van eenige woorden, van omtrent negen tot zeventien syllaben*, Cic. Or. 62 *en* 66. Or. III, 64. Auct. ad Her. IV, 19.

MEMINENS, tis, *het* Particip. *van* Memini, *gedachtig*, Liv. ap. Priscian. 11.

MEMINI (*zonder* Praesens), isse, 1) *zich herinneren, aan iet denken:* a) *met den* Genitivus, *bij voorb.* vivorum, Cic. Fin. V, 1 extr.: constantiae, Cic. ad Div. XIII, 75. b) *met den* Accusativus, *zoo wel der zaak, als des persoons, bij voorb.* omnia, Cic. Acad. IV, 33: beneficia, Cic. Planc. 33: dicta, Cic. Somn. Scip. 1: numeros, Virg. Ecl. IX, 45: *dus ook van personen, bij voorb.* memineram Paullum, Cic. Amic. 2 extr.: Cinnam memini, Cic. Phil. V, 6. II, 42: Antipater ille, quem tu probe meministi, Cic. Or. III, 50: Thorius Lanuvinus, quem meminisse tu non potes, Cic. Fin. II, 20 in.: Rupilius, quem ego memini, Cic. Off. I, 31 extr.: quos innocentissimos meminimus, Cic. Verr. III, 82 extr.: cf. Ovid. Met. III, 444. Plaut. Curc. I, 3, 54. c) *met* de, *bij voorb.* de omnibus, Cic. Att. XV, 27 extr.: de palla, Plaut. Men. V, 2, 84. d) *met andere woorden, als* quantus, *bij voorb.* meministi, quanta hominum esset admiratio, Cic. Amic. 1: Iudis, non satis memini, quibus cet., Phaedr. V, 7, 6: memini, qui panem dederint, scil. eorum, Ibid. III, 2, 17, *alwaar het ook zijn kan, ik weet: met* ut *hoe, bij voorb.* meministine, ut fuerit vestra oratio, Terent. Phorm. I, 4, 47: *met* cum, *bij voorb.* memini, cum mihi desipere videbare, Cic. ad Div. VII, 28 in., *dat gij enz.* e) *met den* Accusativus *en* Infinitivus, *zoo wel van het* Imperfectum, *bij voorb.* memini, te mihi narrare, Cic. ad Div. IX, 16 extr.: memini, te scribere, Cic. Dejot. 14: non meminisse, tempus — dari, Cic. ad Div. III, 8: cf. Terent. And. II, 5, 17. Plaut. Epid. IV, 1, 13. Virg. Ecl. IX, 52: *als van het* Perfectum, *bij voorb.* memineris, te mihi recepisse, Cic. ad Div. XIII, 72: memini, solitum esse Hortensium cet., Ib. II, 16 med.: meministis, me ita distribuisse cet., Cic. Rosc. Am. 42: meminerat obtrectasse, Liv. XXXVI, 34: memini, me recitasse, Plin. Ep. III, 18: cf. Virg. Georg. IV, 125. Not. meminisse *voor* memoria, *het geheugen*, Lucret. IV, 769. 2) *aan iet denken, om het te doen, bedenken, daar op peinzen, acht ergens op slaan, bij voorb. met* ut *dat, bij voorb.* meminisse oportebit, ut caedamus, Colum. XI, 2. 55: memento, ut verberes, Horat. Epod. X, 4: *met den* Infinitivus, *bij voorb.* ferre suppetias, Plaut. Epid. V, 1, 55: instillare, Horat. Ep. I, 8, 16: *met den* Accusativus, *bij voorb.* rem suam, Plaut. Merc. V, 4, 51: beneficia patriae, Cic. Planc. 33: memineris te virum, Sallust. Cat. 44 (45): *ook* Absolute, *of zonder* Casus *en zonder* Infinitivus, *bij voorb.* fac memineris, Terent. Heaut. III, 2, 39: cf. Plaut. Curc. I, 3, 54: *ook* seq. Accusat. & Infinit., *bij voorb.* mementote — hos esse pertimescendos, Cic. Cat. II, 3, *doch, alwaar het zijn kan, weten: ook kan het een en ander hier toe gebracht worden: van daar* memineris mei, Cic. ad Div. XV, 17 extr., *denk aan mij, d. i. schrijf aan mij.* 3) *weten, wel weten*, Terent. And. V, 6, 11. Eun. II, 1, 10: mementote, hos esse pertimescendos, Cic. Cat. II, 3, i. e. *weet, dat enz., en zoo kan het één en ander uit het voorgaande hier toe gebracht worden: van daar* meminisse alicui gratas gratias, *dank weten*, Apul. Met. IX ante med. p. 223, 12. Elm. 4) *gedenken, gewagen, bij voorb.* meminit ipse de exulibus, Cic. Phil. II, 36: hujus rei meminit, Quintil. IX, 2, 16: judicii, Plin. Ep. I, 5, 13. 5) *Tropisch, van levenloze dingen:* meminit levor (laevor) praestare salutem i. e. *kan*, Lucret. IV, 154. Not. *het* Particip. meminens, *zie* Meminens.

MEMOR, ŏris, 1) *gedachtig, bij voorb.* beneficii, Cic. Agr. II, 8. Nep. Att. 16: pristinarum virtutum, Nep. Hann. 3: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* memor, quae essent dicta, Cic. Brut. 88: memor & gratus, Cic. ad Div. XIII, 25. Terent. Ad. II, 2, 43: memor, quo ordine discubuerat, Quintil. XI, 2: memor Lucullum periisse, Plin. H. N. XXV, 3 extr.: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* manus, Ovid. Pont. III, 4, 18: cf. Horat. Od. III, 14, 18: *van daar* a) *gedachtig of dankbaar, bij voorb.* animus, Cic. ad Div. I, 9: homo, *bij voorb.* memor & gratus, *zie hier voor:* cf. Ovid. Pont. I, 4, 56. b) *gedachtig, acht op iet slaande, bedenkende, waarnemende, van personen en zaken, wanneer het ook somtijds overëenkomstig vertaald wordt, bij voorb.* Supplicium exempli parum memoris rerum humanarum, Liv. I, 28, *voor wreed:* ira, Liv. IX, 29. Virg. Aen. I, 4 (8), i. e. *wraakzuchtig, wreekend:* Medium in Anco ingenium & Numae & Romuli memor, Liv. I, 32: *dus ook* gloriae memor, Liv. II, 4: moris memor, Liv. XXXIII, 12: oratio memor majestatis — concordiaeque, Liv. III, 69: vox memor libertatis, Liv. III, 36: promissionum, Liv. XXXI, 46: memorque rei, Liv. XXVI, 8. c) *een goed geheugen hebbende*, Cic. Or. III, 50. 2) *het geen ons iet herinnert of in gedachten brengt, bij voorb.* impressit memorem dente notam, Horat. Od. I, 13, 12: perscribere aliquid memori versu, Ovid. Pont. II, 7, 33: tabellae memores, Ovid. Met. VIII, 748: cf. IV, 190. Horat. Od. III, 11, 51: ira, Virg. *zie hier voor.*

MEMŎRABILIS, e, 1) *het geen verdient gezegd te worden, bij voorb.* Istuc nec bellum nec memorabile, Plaut. Curc. I, 1, 8, *doch, het kan ook heeten, gehoord, denkbaar.* 2) *het geen men zeggen of uitspreken kan, denkbaar, gehoord, bij voorb.* Hoccine credibile est aut memorabile, Terent. Andr. IV, 1, 2. i. e. *gehoord, denkbaar.* 3) *gedenkwaardig, merkwaardig*, Cic. Amic. 1. Cic. Phil. XIII, 19. Terent. Heaut. II, 3, 73. Liv. XXXVIII, 53. Ovid. Met. IV, 16, *en meermaalen:* memorabilior, Liv. XXXVIII, 53: memorabilius, Plin. H. N. IX, 60.

MEMORACŬLUM, i, n. *gedenkzuil*, Apulej. in Apol. post med. p. 311, 3. Elm.

MEMORĀTOR, ōris, m. *een gewagmaker, verhaaler, bij voorb.* casus tui, Propert. III, 1, 33.

MEMORĀTRIX, īcis, f. *gewagmaakster, verhaalster, bij voorb.* memoratrix tibia pugnae, Valer. Flacc. VI, 142.

MEMORĀTUS, us, m. *gewagmaking, verhaal, bij voorb.* istaec lepida sunt memoratui, Plaut. Bacch. I, 1, 28: estne hoc miserum memoratu? Ibid. Cist. II, 1, 15: parva & levia memoratu, Tacit. Ann. IV, 32: vix credibile memoratu est, Ibid. Hist. II, 73: flumen memoratu dignum, Plin. H. N. III, 10: incredibile memoratu, Sallust. Cat. 6: *en dus staat meermaalen de* Ablativus, *maar die gemeenlijk voor het* Supinum *gehouden wordt.*

MEMŎRE, i. e. memoriter, *bij voorb.* cum ista memore meministi, Pompon. ap. Non. 12. n. 42. & ap. Priscian. 15.

MEMŎRĬA, ae, f. 1) *geheugen, gedachtenis, bij voorb.* memoria comprehendere, Cic. ad Div. IV, 3. §. 12. Cic. Or. I, 34: *of* complecti aliquid, Cic. ad Div. II, 71, *met het geheugen vatten, d. i. opmerken: dus ook* memoria tenere, Cic. Senect. 4 extr.: *of* continere, Quintil. IX, 4, 125, i. e. *in 't geheugen houden of opmerken: dus ook* aliquid custodire memoria, Cic. Or. I, 28: memoria repetere aliquid, Cic. ad Div. V, 16: memoriae mandare, Cic. Quint. 6. Cic. Mil. 28, i. e. *opmerken, eigenlijk aan het geheugen te bewaren geven, of toevertrouwen:* hoc est mihi in memoria, Cic. Sull. 13: in memoria habere, Terent. And. I, 1, 13: in memoriam redigere, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: *of* reducere, Cic. Invent. I, 52, i. e. *weder in 't geheugen brengen, herinneren, in gedachten brengen:* hoc in memoria mea penitus insedit, Cic. Or. II, 28: Hortensius memoria tanta fuit, ut cet., Cic. Brut. 88, i. e. *hadt een zoo goed geheugen:* memoriam perdere, Cic. Senect. 7: exercere, Ibid. 11 extr.: *of* agitare, Quintil. I, 8 (14) post med., i. e. *oefenen:* e memoria excedere, *vergeten worden*, Liv. XXVI, 13 in.: *dus ook* memoria dilabi, *bij voorb.* sed mea memoria dilabuntur, Cic. Phil. XIII, 5, *ontslippen mijn geheugen, vallen mij niet in, ik kan mij niet bedenken, heb ze vergeten:* deponere aliquid ex memoria i. e. *vergeten*, Cic. Sull. 6: memoria fallit, *bedriegt, d. i. men kan iet niet bedenken, men kan er niet op komen*, Quintil. XI, 3, 127: *dus ook* falli memoria i. e. *vergeten*, Plin. H. N. X, 42: defici memoria, Colum. VII, 9, 12, i. e. *zich niet kunnen te binnen brengen, vergeten, iet niet goed kunnen onthouden: dus ook* hoc memoriam meam fugit, Quintil. IV, 5: *of* refugit, Colum. XII, 50, 13, i. e. *ik kan het mij niet te binnen brengen: dus ook* memoria me fugit, Plaut. Bacch. I, 1, 2: *dus ook* Liv. IX, 44, fugeritne memoria, scil. illum i. e. *of hij het vergeten hadt:* ut mea memoria est, Cic. Att. XIII, 31 extr., i. e. *zoo veel ik mij kan herinnen of bezinne:* ex memoria exponere, *uit het*

hoofd

Digitized by Google

hoofd opzeggen, Cic. Cat. III, 6 in.: memoria bona, Cic. Att. VIII, 4: mala, Petron. 49: fegnis ac lenta, Senec. Ep. 74 in.: tardior aut firmior, Quintil. XI, 2: tenaciffima, Ibid. I, 1. Not. *ook* Plur. memoriae, *bij voorb.* funt memoriae duae, una naturalis, altera artificialis, Auct. ad Her. III, 16: vorterunt fefe memoriae, Plaut., i. e. *de geheugens hebben zich (ten aanzien der veränderde omftandigheden en de daar van afhangende verfcheidenheid van oordeelen) veränderd: doch, het kan ook zijn, de tijden zijn veränderd.* Not. Simonides *zal de kunst van geheugen uitgevonden hebben, zie* Cic. Fin. II, 32: *bijzonder* Quintil. XI, 2. §. 11. feqq. 2) *aandenken, herinnering, bij voorb.* in memoriam alicujus redire, Cic. Senect. 7: *of* reponi, Quintil. XI, 2, 19: *of* revocari, Juftin. I, 5, i. e. *zich herinneren, bedenken:* poft hominum memoriam, Cic. Cat. I, 7, i. e. *bij menfchen geheugen, zie* n. 3: memoriam rei oblivione delere, Cic. Phil. I, 1: *of* exftinguere, Cic. Mil. 27, *het geheugen, gedachtenis uitdelgen:* deponere, Cic. Coel. 20. Caef. B. C. I, 14. II, 28, *uitdelgen, d. i. vergeten:* abjicere, Cic. Phil. VIII, 11, *laten vaaren, d. i. vergeten:* habere memoriam alicujus rei, *er aan denken*, Auct. ad Her. III, 16: confervare, Cic. ad Div. IV, 13 extr.: tenere, Cic. Or. II, 2: retinere, Cic. Brut. 93. Or. II, 12: redintegrare *en* revocare, Liv. III, 51 *en* 56: *of* repetere, Liv. VIII, 18, i. e. *het geheugen, aandenken, vernieuwen:* haec res adfert mihi memoriam Platonis i. e. *herinnert mij*, Cic. Fin. V, 1: memoriam temporis repetere, Cic. Dejot. 7, i. e. *zich herinneren:* memoria rei abiit, Liv. II, 4: memoria impreffa tabulis publicis, Cic. Mil. 27 med.: memoria rei abolevit, Liv. III, 55. VIII, 11. IX, 36, i. e. *de zaak is vergeten:* Memoria publica, Cic. Or. II, 12. Cic. Leg. III, 20, *openlijk aandenken: ook Tropisch, bij voorb.* memoriam literarum flagitare, Cic. Arch. 4, *het aandenken, d. i. tijding, bericht:* memoriae prodere, Cic. Nat. D. II, 2. Cic. Or. III, 4: *of* tradere, Liv. V, 21, *aan het geheugen nalaten, ter gedachtenis nalaten, d. i. optekenen, verhaalen, fchriftlijk nalaten.* Not. memoria alicujus *is zoo wel het aandenken van iemand, d. i. dat iemand heeft, bij voorb.* memoria civium, Cic. Phil. X, 6: hominum, Cic. Arch. 4: *als ook aan iemand, bij voorb.* nominis *aan den naam*, Cic. Vatin. 3: quoniam memoria & recordatio cet., Cic. Brut. 2 extr., *alwaar een* Pleonasmus *is:* cf. Liv. II, 4 in. *en meermaalen.* 3) *de tijd, in zoo ver men zich daar aan herinnert of herinneren kan, zoo wel de voorledene als tegenwoordige, bij voorb.* princeps hujus memoriae philofophorum, Cic. Off. III, 2, i. e. *ten dezen tijde:* usque ad noftram memoriam, Cic. Manil. 38: quod in omni memoria eft inauditum, Cic. Vatin. 14, *ten allen tijde:* Et noftra & patrum memoria, Cic. Font. 7: Pompejus omnis memoriae princeps, Cic. Red. Sen. 3: ex omni memoria aetatum, temporum, Cic. Or. I, 4 extr.: nemo omni memoria violavit, Cic. Harufp. 17: bella noftrae memoriae, Cic. Manil. 14: noftra memoria *in onzen tyd*, Cic. Verr. I, 7: memoria multorum annorum, Cic. ad Div. I, 47: a fumma memoria cet., Varr. R. R. II, 1, 3, i. e. *van de oudfte tijden:* proditum a proximis memoriae temporum illorum fcriptoribus, Liv. XXIX, 14, *alwaar het ook gefchiedenis kan zijn:* vivet per omnium faeculorum memoriam, Vellej. II, 66: memoriae fefe vorterunt, *de tijden zijn veränderd*, Plaut., *zie boven:* fupra hanc memoriam, Caef. B. G. VI, 19, *voor dezen tijd:* pueritiae memoriam recordari, Cic. Arch. 1. *Hier toe behoort* poft hominum memoriam, Cic. Cat. I, 7. Cic. ad Div. X, 16, *zedert menfchen geleefd hebben, zie* n. 2. *Men zou hier toe ook kunnen brengen*, Cic. Or. I, 2, mihi repetenda eft veteris cujusdam memoriae recordatio; *en* Cic. Brut. 69, in memoriam notam & prope aequalem incurro: *doch, het behoort misfchien tot het volgende.* 4) *het geen eens gebeurd is: eene gefchiedenis of eene zaak, in zoo verre men er zich aan herinnert, bij voorb.* mihi repetenda eft veteris cujusdam memoriae recordatio, Cic. Or. I, 2: In memoriam notam & prope aequalem incurro, Cic. Brut. 69: Annalium memoriam comprehendere, Cic. Brut. 5: *doch, dit kan ook tot het volgende behooren.* 5) *gefchiedenis, bericht, verhaal, bij voorb.* liber, quo omnium rerum memoriam complexus eft, Cic. Brut. 3, i. e. *bericht, verhaal, gefchiedenis:* veterum annalium memoriam comprehendere, Ibid. 5: memoria publica, Cic. Leg. III, 20, *zie boven:* quod nulla memoria habet annalium, Liv. XXII, 27: proditum a proximis memoriae temporum illorum fcriptoribus, i. e. iis, quae acta funt temporibus illis, Liv. XXIX, 14: in memoriam notam incurro, Cic. Brut. 69: memoriarum veterum exfequentiffimus, Gell. X, 12 extr.: de Magonis interitu duplex memoria eft, Nep. Hann. 8, i. e. *bericht, verhaal:* Exftat memoria, Cic. Cluent. 23, i. e. *bericht:* Memoriam vitae compofuit, Sueton. Claud. 1 extr.: *van daar een gefchiedboek, gedenkftuk, opftel, journaal enz., bij voorb.* in veteribus memoriis legimus, Gell. IV, 6: memoriarum veterum exfequentiffimus, Gell., *zie hier voor:* vitae memoriam compofuit, Sueton., *zie hier voor.* 6) *het denken aan iet, bij voorb. iet toekomftigs, om het, bij voorb. te doen of te vermijden enz., bedenking, overleg eener zaak, acht op iet, bij voorb.* periculi, Liv. VII, 15 in.: belli inferendi, Liv. IV, 21: moris divini humanique, Liv. VIII, 11: arcis Tarentinae fcil. recipiendae, Liv. XXVII, 3 extr.

MEMORIĀLIS, e, *tot het geheugen of ter gedachtenis dienende, daar toe behoorende, bij voorb.* libellus, Suet. Caef. 56, i. e. *journaal, dagboek*, Memoires, *gedenkfchrift enz.: ook enkel* memorialis fcil. liber, *of* memoriale fcil. fcriptum, *is het zelfde, bij voorb.* Mafurius fcribit libro memorialium, Pand. L, 16, 144: Mafurius in memoriali feptimo, Gell. IV, 20: Mafurius in primo memorialium, Ibid. VI, 7.

MEMORIŎLA, ae, f. l. q. memoria, *als men verkleinend fpreekt, geheugen, bij voorb.* vacillare memoriola, Cic. Att. XII, 1.

MEMORIŌSE, *bij voorb.* facere i. e. *met een goed geheugen*, Fronto de differ. voc.: *dus ook* memoriofius, memoriofiffime facere, Feft.

MEMORIŌSUS, a, um, *een goed geheugen hebbende*, Feft., *alwaar ook* memoriofior, memoriofius, memoriofiffime (Adv.) *ftaat.*

MEMŎRITER, *als het hoofd, van buiten, bij voorb. opzeggen enz., bij voorb.* refpondere, Cic. Vatin. 4: pronuntiare, Cic. Or. I, 19: falutare, Suet. Ner. 10: orationem habere, Cic. Acad. IV, 19, i. e. *zonder te lezen:* memoriter cognofcere, Terent. Eun. V, 3, 6, *kennen zonder iemands hulp of herinnering: dus ook* memoriter vocare, Plin. Afin. III, 2, 38: meminiffe, Plaut. Capt. II, 1, 53, memorare, Ibid. Amph. I, 1, 281: tenere, Plin. Ep. VI, 33 extr.

MEMŎRO, avi, atum, are, 1) *eigenlijk iet aan iemand te binnen brengen: van daar gewagen, verhaalen, zeggen, bij voorb.* fuperbiam alicujus, Cic. Verr. I, 47: laudes virorum memorentur, Cic. Leg. II, 24 extr. e Legg. XII. Tab.: de natura nimis obfcure memoravit, Cic. Fin. II, 5: memora mihi tuum nomen, Plaut. Trin. IV, 2, 41, i. e. dic: mira memoras, Ibid. Amph. V, 1, 63: memora dum mihi, fi funt cognati mihi, Ibid. Poen. V, 2, 103: quem infeftum fibi effe memorabat, Ibid. Truc. I, 1, 63: mores mulierum, Ibid. Aul. III, 5, 50: artibus, quas fupra memoravi, Salluft. Cat. 5: incredibile memoratu, Ibid. 7: quid iftis memoratis opus eft? i. e. opus memorare ifta, Plaut. Mil. III, 3, 39: cf. Horat. Epift. II, 2, 117: *van daar* memoratus, a, um, *ftaat ook Adjectivè, bekend, beroemd, bij voorb.* memoratiffimus, a, um, *bij voorb.* fepulcrum Artemifiae, Gell. X, 18: imago Jalyfi, Ib. XV, 31: liber, Ibid. XIX, 8. 2) i. q. memoriae mandare, *zoo als Feftus zegt.*

MENDA, ae, f. l. q. mendum, *een feil, gebrek, bij voorb. aan het ligchaam, waar in ook beftaande, of waar ook zijnde, bij voorb. in de huid, of als men te klein is enz., bij voorb.* in toto nusquam corpore menda fuit, Ovid. Am. I, 5, 18: nocte latent mendae, Ibid. Art. I, 249: cf. II, 653. III, 261: *in het fchrijven of in boeken*, Sueton. Aug. 87. Gell. I, 7. XX, 6 extr.

MENDĀCILŎQUUS, a, um, *leugens fprekend, gevolglijk leugenächtig, bij voorb.* nihil eft mendaciloquius cet., Plaut. Trin. I, 2, 163.

MENDĀCIUM, i, n. 1) *een leugen, onwaarheid, bij voorb.* impudens, Plin. H. N. VIII, 22: magnum & impudens, Cic. Cluent. 60: mendacio fallere, Cic. Mur. 90: totus ex fraude & mendacio factus, Cic. Cluent. 26 extr.: mendacii religione obftrictus, Caef. B. C. I, 11: culpae addere mendacia, Ovid. Faft. II, 261: valeant mendacia vatum, Ibid. VI, 253: mendacium dicere alicui de re, Plaut. Bacch. IV, 9, 33: *of enkel* mendacium dicere, Nep. Att. 15. Quintil. XII, 1, 38: *of* preloqui, Plaut. Merc. I, 2, 96, i. e. *een leugen zeggen of voortbrengen: dus ook* prodere i. e. *voortbrengen*, Petron. 82: mera mendacia fundere, Plaut. Pfeud. IV, 1, 33: mendacium facere, *tot een leugen aanzien, tot een leugen aanleiding geven*, Quintil. V, 4. Not. mendacium dicere, *kan zo wel zijn, een leugen voortbrengen, die men zelve uitgedacht heeft, of ook* [illegible] *een', dien men van anderen gehoord heeft, gevolglijk* [illegible] [illegible] *derfcheid*, ap. Gell. XI, 11, [illegible] mendacium dicere, *het eerfte is* [illegible], *gevolglijk iemand willen bedriegen*; *het laatfte flechts een leugen* [illegible], *zonder oogmerk, om iemand te bedriegen, maar verkeerd: want* mendacium [illegible] *heet, een leugen fpreken,* [illegible] *men zelve bedacht of gelooft* [illegible]. Tutae meae, cum [illegible] xi, Pandect. XXXIV, 2, [illegible] i. e. *zonder valschheid, zonder* [illegible] *enz., gevolglijk oprecht enz.* 2) *Tropisch, een*

Digitized by Google

onbezielde dingen, *bij voorb.* famae, Ovid. Fast. IV, 311: *bijzonder van het nabootzen der kleur*, *bij voorb.* & chrysocollam mentitur: ceu parum multa sint mendacia ejus, Plin. H. N. XXXV, 6 extr., i. e. *nabootzingen*, *nagemaakte kleuren.*

MENDĂCIUNCŬLUM, i, n. i. q. mendacium, *wanneer men verkleinend spreekt*, *een leugentjen*, Cic. Or. II, 59.

MENDAX, ācis, 1) *leugenāchtig*, *een leugenaar*, *bij voorb.* homo mendax, Cic. ad Div. II, 71, *en enkel* mendax, Cic. Agr. II, 35. Virg. Aen. II, 80. Horat. Od. III, 11, 24 cet.: in aliquem, Horat. Od. III, 11, 24: adversum aliquem, Plaut. Poen. I, 2, 188: *ook* alicui, Ovid. Her. II, 11: in re aliqua, Pers. V, 77: *ook* seq. Genit., *bij voorb.* hujus rei i. e. in hac re, Plaut. Asin. V, 2, 5. Not. mendacem memorem esse oportet, *een spreekwoord*, Quintil. IV, 2, 91, i. e. *een leugenaar moet een goed geheugen hebben. Ook van levenloze dingen*, *bij voorb.* lyra, Horat. Epod. XVII, 39, *zie hier na:* mendacior, Horat. Epist. II, 1, 112: mendacissimus, Plaut. Rud. III, 4, 49. 2) *Tropisch*, *leugenāchtig*, *d. i.* a) *bedriegend*, *bedrieglijk*, *leugenāchtig*, *bij voorb.* visa, Cic. ad Div. II, 62: speculum, Ovid. Trist. III, 7, 38: somnus, Tibull. III, 4, 12: fiatus, Prop. II, 19, 67: unda, Senec. Agam. 558: forma, Ovid. Met. III, 439: lyra, *zie hier voor:* fundus, Horat. Od. III, 1, 30. Petron. 117, i. e. *die geene vruchten draagt*, *en dus*, *als 't ware*, *liegt*, *en geen woord houdt.* b) *valsch*, *d. i. in de inbeelding bestaande*, *bij voorb.* infamia, Horat. Ep. I, 16, 39. c) *valsch*, *verdicht*, *bij voorb.* damnum, Ovid. Art. I, 431. d) *nagebootst*, *niet natuurlijk*, *nagemaakt*, *bij voorb.* os, Tibull. III, 6, 35: pennae, Ovid. Met. X, 159.

MENDICABŬLUM, i, n. *een bedelaar*, Plaut. Aul. IV, 8, 2. Apul. Met. IX post init. p. 218. Elm. Ibid. Apol. ante med. p. 288, *en* Ibid. Flor. 1 extr. p. 345. Elm.

MENDICATĬO, onis, f. *het bedelen*, *afbedelen*, *aftroggelen*, *bij voorb.* vitae, Senec. Ep. 101 extr.

MENDICE, *bedelāchtig*, *bedelend*, *bij voorb.* agere cum aliquo, Senec. Ep. 33 med.

MENDICIMONĬUM, i, n. i. q. mendicitas, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

MENDICĬTAS, ātis, f. *bedelaarsleven*, *bedelarij*, *bedelstaf*, *de grootste armoede*, *behoeftigheid*, *bij voorb.* in summa mendicitate esse, Cic. Rosc. Am. 31: mendicitatem perpeti, Cic. Fin. V, 11: paupertatem nova mendicitate revocare, Petron. 125.

MĔNDICO, avi, atum, are, *en* **MENDĬCOR**, atus sum, ari, 1) *bedelen*, *gaan bedelen*, *bij voorb.* mendicari *of* mendicarier, Plaut. Capt. Prol. 13: mendicaret, Juvenal. IV, 117: mendicat in aurem, Ibid. VI, 542: mendicantem vivere, Plaut. Capt. II, 2, 73. 2) *om iet bedelen*, *troggelen*, *pracchen*, *bij voorb.* aliquid, Apul. Apolog. p. 287, 1: a me mendicas malum, Plaut. Amph. IV, 2, 12: cibus mendicatus, Ovid. Trist. V, 8, 14: panis mendicatus, Juvenal. X, 277.

MENDIÇŪLA, ae, f. scil. vestis, Plaut. Epid. II, 2, 40, *een onbekend kleed; misschien een bedelaarskleed*, *boertend*, *omdat er voorāf gaat* regilla i. e. *een koninglijk.*

MENDĬCUM dici putant velum, quod in prora ponitur, *zegt* Festus.

MENDĬCUS, a, um, *bedelāchtig*, *zeer behoeftig*, *armzalig*, *bij voorb.* habitu mendico incedit, Apul. Met. I post med. p. 112. Elm.: prandia, Martial. XIV, 81, 1: *van daar Tropisch*, instrumentum mendicum, Cic. Or. III, 24, i. e. *behoeftig*, *armhartig:* habitus, Apul.: prandium, Martial., *zie hier voor: van daar* Substantive, mendicus, scil. homo, *een bedelaar*, Plaut. Bacch. III, 4, 16. Cic. Fin. V, 28. Cic. Phil. VIII, 3. Horat. Sat. I, 2, 2: mendicissimus, Cic. Mur. 29, *de grootste bedelaar*, *of hoogst behoeftig*, *hoogst arm. Ook is* mendicus *een scheldwoord*, *een bedelaar*, Terent. Andr. IV, 5, 20.

MENDŌSE, *vol feilen*, *gebreken*, *gebreklijk*, *niet goed*, *niet recht*, *bij voorb.* scribere, Cic. Q. Fr. III, 5 extr.: mendosissime scripta, Cic. Invent. I, 7 extr.: causas reddere, Lucret. IV, 506: mendose colligis, Pers. V, 85.

MENDŌSUS, a, um, 1) *vol feilen*, *gebreken*, *bij voorb.* exemplar testamenti, Plin. Epist. X, 75 extr.: nihil mendosum sed recte — scriptum, Gell. XVIII, 9: mendosum est, Cic. Or. II, 19 extr., *is gebreklijk*, *niet goed:* historia mendosior, Cic. Brut. 16: mores, Ovid. Am. II, 4, 1: facies, Ibid. Met. XII, 399: symmetria, Vitruv. IV, 3. Not. mendosum *voor* mendose, Pers. V, 106. 2) *fouten makende*, *bij voorb. in het schrijven*, *bij voorb.* servus, Cic. Verr. II, 77.

MENDUM, i, n. i. q. menda, *een fout*, *feil*, *gebrek*, *het zij waar het wil*, *bij voorb. in het schrijven*, Cic. Verr. II, 42 post med.: librariorum menda tollere, Cic. Att. XIII, 23: *in 't gezicht*, Ovid. Art. III, 261: *van daar* Idus Mart. magnum mendum continent, Cic. Att. XIV, 22 extr., i. e. *misslag.*

MENS, tis, f. *de ziel*, *in zoo ver zij denkt*, *oordeelt*, *besluit*, *d. i. het verstand*, *bij voorb.* deorum mente omnem mundum administrari, Cic. Nat. D. I, 2: *wanneer het van* animus i. e. *ziel*, *hart enz.*, *onderscheiden is*, *bij voorb.* mens, cui regnum totius animi (*ziel*) a natura tributum est, Cic. Tusc. III, 5: animus ita est constitutus, ut — habeat praestantiam mentis, Cic. Fin. V, 11: sanus mentis aut animi tui, Plaut. Trin. II, 4, 53: cf. Horat. Ep. I, 14, 8. Virg. Aen. VI, 11: nec corpori solum, sed menti atque animo cet., Cic. Senect. 11 ante med.: *van daar* mens animi, Plaut. Cist. II, 1, 6. Ibid. Epid. IV, 1, 4. Catull. LXV, 3. Lucret. III, 615. IV, 762. V, 150, i. e. *verstand der ziel:* mens bona, Liv. XXXIX, 16. Senec. Ep. 10. Ovid. Am. II, 8, 10, *een goed*, *gezond verstand: integendeel* mala, *een slecht of kwaad verstand*, *zinloosheid*, *onnozelheid*, Tibull. II, 5, 104. Senec. Benef. III, 27: *dus ook* mala mens, malus animus, Terent. And. I, 1, 137, i. e. *slecht verstand*, *kwaad hart:* animos, qui nostrae mentis sunt, eosdem in omni fortuna gessimus, Liv. XXXVII, 45 ante med., i. e. *gezindheden*, *die van ons verstand*, *van ons overleg enz.*, *afhangen: van daar* suae mentis esse, Cic. Pis. 21: *of* mentis suae compotem esse, Ibid. 20: *of* sanum mentis esse, Plaut. Trin. II, 4, 53, i. e. *zijn verstand magtig*, *bij zijne zinnen zijn: integendeel* captus mente, Cic. Acad. IV, 17: *of* inops mentis, Ovid. Art. I, 465, i. e. *zonder verstand*, *zinneloos: dus ook* mentis egens, Ibid. Trist. II, 395: alienata mens, Sueton. Aug. 99: mente alienari, Plin. H. N. XXVIII, 8: exsul mentis, Ovid. Met. IX, 409: mente lapsus, Sueton. Aug. 48: mentis deminutio, Ibid. 99: mente carere bona, Ovid. Am. II, 8, 10: *verders* mente comprehendere, Cic. Nat. D. III, 8: *of* complecti, Cic. Tusc. I, 16, i. e. *begrijpen*, *vatten: van daar* 1) *de geheele ziel in 't gemeen*, *wanneer ook de wil*, *het hart*, *de hartstochten hier mede toe behooren*, *bij voorb.* perturbata, Cic. Tusc. IV, 24 extr.: nostram mentem videre cet., Cic. Mil. 31, i. e. *ziel:* dolor quod suaserit & mens i. e. *hartstocht*, Horat. Ep. I, 2, 60: gaudia pertenent mentem, Virg. Aen. V, 528: quorum mentes sensusque vulneras, Cic. Cat. I, 7: addere mentem, Horat., *hart*, *d. i. moed: dus ook* demittere mentem, Virgil., *zie beneden:* in mente est mihi dormire i. e. *ik wil enz.*, Petron. 21: Mollis mens eorum est ad perferendas calamitates, Caes. B. G. III, 19. 2) *gedachten der ziel*, *bij voorb.* mente complecti, *of* comprehendere, Cic., *zie hier voor:* mentem injicere, Cic. Mil. 31: *of* dare, Ibid. 33. Cic. Cat. I, 9. Liv. VI, 18: *of* mittere, Virg. Aen. XII, 554, i. e. *gedachten ingeven*, *inboezemen:* venit mihi in mentem, *komt mij in gedachten*, *het valt mij in*, *wanneer het geen*, *dat iemand invalt*, *in den* Nominativus *of in den* Genitivus *staat*, *bij voorb.* si quid in mentem veniet, Cic. Att. XII, 36: ea res tibi in mentem venire potuisset, Ibid. 37: non venit in mentem pugna? Liv. VIII, 5 extr.: haec mihi veniebant in mentem, Q. Cic. petit. cons. 14: saepe ei venit in mentem potestatis, Cic. Quintil. 2: solet mihi in mentem venire illius temporis, Cic. ad Div. VII, 3: in mentem venit omnibus hominis illius, Cic. Caecin. 5 extr.: *ook staat daar voor de* Infinitivus, *bij voorb.* venit mihi in mentem subvereri, Cic. ad Div. IV, 10: cf. n. 4: *ook* ut, *wanneer iet behoort te geschieden*, *of om een voornemen uit te drukken*, *bij voorb.* nunquam quidquam venit in mentem, ut recte faciant, Plaut. Pseud. I, 2, 2: *ook volgt*, *behalven deze spreekwijze*, ut, *bij voorb.* mentem injecit, ut — auderet cet., Cil. Mil. 31: *verders* hac eum mente fuisse, ut cet., Cic. Or. I, 39: *verders* nisi eum dii in eam mentem impulissent, ut cet., Cic. Mil. 33, i. e. *deze gedachten hem ingegeven:* quid tibi mentis erat? Ovid. Art. III, 713: mentibus reliquorum respondebo, Cic. Cat. I, 12, i. e. *gedachten:* quorum mentes vulneras, Ibid. 7: *van daar gedachten*, *voornemen*, *oogmerk*, *bij voorb.* mentem injecit, ut cet., Cic., *zie hier voor:* hac eum mente fuisse, ut cet., Cic., *zie hier voor:* in mente est mihi dormire, Petron. 21, i. e. *ik wil enz.:* hac mente — dederant, Nep. Pelop. 1: eadem mente futurus, Ib. Hann. 2: classem ea mente comparavit, ut cet., Cic. ad Div. XII, 14. 3) *de gedachten of gezindheid*, *bij voorb.* Hac eum tum mente fuisse, Cic. Or. I, 39, *zie hier voor:* nostram adcipe mentem, Virg. Aen. I, 676 (680): hac mente dederant, Nep. Pelop. 1: eadem mente futurus, Ibid. Hann. 2, *zie hier voor:* bona, Quintil. VII, 4, 25: mala, Ibid. VII, 3, 34: *en men kan het één en ander van boven hier toe brengen:* benigna, Virg. Aen. I, 304 (308). 4) *gedachten of geheugen*, *bij voorb.* venit mihi in mentem res, *of* rei, *bij voorb.* temporis i. e. *mij valt in*, *komt in gedachten: dus ook* hominis, Cic., *zie hier voor:* mens effluit, Cic. Brut. 61, *de gedachten of het geheugen ontvalt.* 5) *verstand*, *d. i. overleg*, *bij voorb.* quae tanta mente fiunt, Cic. Harusp. 9.

Digitized by Google

6) verſtand, d. i. gebruik van zijn verſtand, bij voorb. mentis ſuae eſſe, Cic. Pil. 21 med., zijns verſtands magtig zijn: dus ook compos mentis, Ibid. 2: of ſanae mentis compos, Ovid. Met. IV, 35: ſanus mentis, Plaut., zie boven: mente captus, Cic., niet recht bij 's verſtand, krankzinnig, zie, benevens meer, boven. 7) moed, bij voorb. Vobis dent mentem, Liv. VI, 18: dus ook addere mentem, moed geven, Horat. Ep. II, 2, 36: mentes demittere, Virg. Aen. XII, 609. 8) naturel, inborst, bij voorb. mala mens, malus animus, Terent. And. I, 1, 137, drch°. het kan ook zijn, gezindheid of kwalijk beſteed verſtand, bedorven verſtand. Not. menti voor mente leest Priſcianus in het zevende boek, Cic. Planc. 33 in.: mentis (Nominat.) voor mens, Enn. ap. Priſcian. 7, en ap. Varr. L. L. IV, 10. Not. Mens als eene Godheid, wanneer zij ook eenen Tempel hadt, Liv. XXII, 10. XXIII, 31. Ovid. Faſt. VI, 241.

MENSA, ae, f. 1) eene tafel, bij voorb. waar men aan zit, ſchrijft, eet enz.: van daar bijzonder a) van de eettafel, tafel, disch, bij voorb. apud menſam, Plaut. Trin. II, 4, 77, over tafel, d. i. onder het eten: dus ook apud menſam ſeq. Genit., Gell. II, 22 in. XII, 8. XIX, 7 in.: dus ook ſuper menſam, Curt. VII, 4, 7: of ſuper menſas, Flor. IV, 2, 69, over tafel, aan tafel, onder het eten: ad menſam conſiſtere, Cic. Tuſc. V, 21: manum ad menſam porrigere, uitſtrekken, Ibid.: cibos in menſam alicui adponere, Plaut. Men. I, 3, 29: piſces imponere menſis, Ovid. Faſt. II, 473: moretum ponere in menſis alicujus, Ib. IV, 367: ſurgere a menſa, Plaut. Pſeud. I, 3, 62. Not. de eettafel, de tafel (ook wel voor elken gast ééne, Petron. 34.) werdt, gemeenlijk, aangezet, en na het eten, weggedragen: van daar menſam adponere alicui, Plaut. Perſ. III, 1, 26, of ponere, Ovid. Met. XI, 119: auferre, Plaut. Truc. II, 4, 13, of tollere, Cic. Piſ. 27, of removere, Virg. Aen. I, 216 (220): ook boertend menſas conſumimus, Virg. Aen. VII, 116, i. e. de onderlage, of het brood, daar de vruchten op lagen, cf. Ibid. 125: aliquem adhibere menſae ſuae, Colum. XI, 1, 19, i. e. ter tafel hebben, met zich laten eten: van daar b) de disch, tafel, d. i. het eten op de tafel, bij voorb. mittere alicui de menſa, Cic. Att. V, 1: c) een gerecht, bij voorb. Syracuſiae, Cic. Tuſc. V, 35: menſa ſecunda, nagerecht, deſert, Cic. Att. XIV, 6 en 21. Nep. Ageſ. 8. Ovid. Met. VIII, 673. IX, 92, bij voorb. ooft, vruchten: van daar uvis prior erat menſa, Plin. H. N. XIV, 1 poſt med., hadden op de tafel den voorrang. 2) een altaar, Cic. Nat. D. III, 34. Verr. IV, 59. Virg. Aen. II, 764. 3) lanionia, Sueton. Claud. 15, vleeschbank. 4) tafel der wisſelaars, wisſelbank, bij voorb. numeravit a menſa publica, Cic. Flacc. 19: cf. Cic. Piſ. 36. Horat. Sat. II, 3, 148. 5) in 't grof geſchut, bij voorb. catapultis cet., een langachtig vlak deel, Vitruv. X, 16. 6) misſchien een tooneel of tafel, daar de ſlaaven op ſtonden, als zij verkocht werden, bij voorb. pueros in foro de menſa emi, Apul. in Apol. p. 285, 17: ſervus de menſa paratus, Ib. Met. VIII. p. 213, 37.

MENSARIUS, a, um, 1) den disch of de tafel betreffende, zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende. 2) de tafel der wisſelaars betreffende, daar mede zich bezig houdende, daar toe behoorende: van daar menſarius, ſcil negotiator of vir, een wisſelaar, Sueton. Aug. 4, waar voor cap. 3. argentarius ſtaat: van daar menſarius, ſcil. vir, Cic. Flacc. 19, die de betaaling der gelden regelt, een openbaar of lands-wisſelaar, d. i. die, van wegen de Magiſtraat, bij betaalingen gebruikt wordt: van daar menſarii triumviri, Liv. XXIII, 21. XXVI, 36, of quinque viri, Liv. VII, 21 med., i. e. drie of vijf, door den Senaat benoemde, perſonen (of wisſelaars), die het ſchuldwezen of het regelen der betaaling moeten bezorgen.

MENSIO, onis, f. het meeten, afmeeten, bij voorb. vocum, Cic. Or. 53.

MENSIS, is, m. 1) eene maand, Cic. Univ. 9. Terent. Ad. III, 4, 49. Liv. I, 19. Virg. Georg. I, 64: vertens i. e. totus, Plaut. Perſ. IV, 4, 76: menſes abierunt decem, Terent. Ad. IV, 5, 57. Not. dit woord is zeker met μὴν i. e. menſis en μήνη i. e. luna vermaagdſchapt, en Varro, L. L. V, 2, leidt het af van μήνη. Cicero, Nat. D. II, 27, gelooft, dat de maanden heeten menſes, quia menſa ſpatia conficiunt. Not. Virg. Georg. I, 335, coeli menſes & ſidera ſerva, verklaart Servius menſes door de hemelsteekenen (van den dierenkring): maar menſium ſchijnt beter tot ſidera te hooren, zoo als dan Virgilius dikwijls de woorden verzet: gevolglijk blijven menſes de maanden: anders zou men ook menſes & ſidera door eene Hendiadys kunnen verklaaren, i. e. menſtrua ſidera: maar het is misſchien niet nodig: het is natuurlijk, de woordenſchikking dus te maken: ſerva menſes & ſidera coeli. Not. menſe primo a) in de eerſte maand: b) in 't begin der maand, Virg. Aen. VI, 453. 2) i. q. menſtrua, de maandelijkſche zuivering, alwaar menſis en menſes voorkomt. a) menſes, bij voorb. prodeſt menſibus mulierum retardatis, Plin. H. N. XXI, 21 ante med., en XXII, 22 ante med.: menſes trahere, Ibid. 25 poſt med.: ciere, Ibid.: abundantia menſium, Ibid. 7 extr. en meermaalen. b) Singul., Ibid. XVII, 28 extr. Not. menſum voor menſium, Ovid. Met. VIII, 500. Ibid. Faſt. V, 187 en 424. Caeſ. B. G. I, 3. Ed. Oudend. Cic. Phil. XII, 9 poſt init. Edit. Graev.

MENSOR, oris, m. die iets meet of afmeet, meeter, bij voorb. terrae, arenae, Horat. Od. I, 28, 2: frumentarius, Pandect. XXVII, 1, 26: bijzonder a) een meeter van landerijen, landmeeter, Ovid. Met. I, 136. Colum. VI, 1. b) Architect, Plin. Epiſt. X, 28 en 29: ook ſtaat er aedificiorum bij, Inſcript. ap. Gruter. p. 623. n. 7 en 8, i. e. Architect. c) in 't leger, die de tenten afmeet en afſteekt, Veget. de re Milit. II, 7 extr.

MENSTRUA, zie Menſtruus.

MENSTRUALIS, e, 1) maandelijksch, d. i. alle maanden geſchiedende: van daar menſtrualis, de maandelijkſche zuivering, de maandſtonden hebbende of daar toe behoorende, bij voorb. mulier, Plin. H. N. XIX, 10: animal menſtruale, Ibid. VII, 15. 2) maandelijksch, d. i. voor eene maand, bij voorb. epulae, Plaut. Capt. III, 1, 22.

MENSTRUUS, a, um, 1) maandelijksch, d. i. alle maanden geſchiedende, bij voorb. menſtrui non ſunt defectus lunae, Plin. H. N. II, 10: uſura, Cic. Att. VI, 1: ventorum ratio, Plin. H. N. II, 47 poſt med.: feriae, Varr. L. L. V, 3: reddere menſtrua thura Lari, Tibull. I, 3, 34: van daar menſtruum ſcil. tempus i. e. maandelijkſche tijd, maand, bij voorb. menſtruum meum (ſcil. officii mei) finitur, Plin. Ep. X, 24, i. e. de maand, als ik de amtsverrichting heb (de volgende heeft ze mijn Amtgenoot): ook ſcil. officium, bij voorb. ad menſtrua ſolvenda, i. e. ſacra menſtrua obeunda, Salluſt. Fragm. ap. Non. 8. n. 76: ook kan men voor af Plin. Epiſt. officium voor tempus verſtaan: verders cibaria, Cic., zie hier na. Bijzonder van de maandelijkſche zuivering, maandſtonden, bij voorb. purgationes menſtruae, Plin. Hiſt. Nat. XXXII, 10 poſt med.: curſus menſtrui ſtetere, Ibid. XI, 39, ten zij menſtrui de Genitivus van menſtruum (profluvium) is: dus ook menſtruum, Subſtantive (misſchien ſcil. profluvium ſanguinis), Ibid. XXVIII, 7 med. en op het einde. Senec. de Benef. IV, 31, of Plural. menſtrua, Celſ. VI, 6. Sect. 38. Plin. H. N. XX, 14 en 22. XXII, 21 extr. Colum. XI, 3 extr. Lucret. VI, 796, het maandelijkſche, d. i. de maandelijkſche zuivering der vrouwen: van daar femina menſtrua, die dezelven heeft, bij voorb. canis, Plin. H. N. XXIX, 5. 2) maandelijksch, d. i. eene maand duurende, bij voorb. vita, Cic. Fin. IV, 12: opus, Cic. Leg. II, 18: ſpatium, Cic. Nat. D. I, 31: rationes, Cic. Roſc. Com. 3: cibaria, Cic. Verr. III, 31: conſul, Lucan. V, 399: van daar 3) maandelijksch, d. i. voor eene maand, bij voorb. cibaria menſtrua, Cic. Verr. III, 31: rationes, Cic., zie hier voor: dus ook menſtruum, Liv. XLIV, 2, ſcil. cibarium, levensmiddelen voor eene maand.

MENSŬLA, ae, f. een tafeltjen, Plaut. Moſt. I, 3, 150. Petron. 136.

MENSULARIUS, i, m. ſcil. negotiator i. q. numularius, menſarius, een wisſelaar, Senec. Controv. IV, 24 poſt med. Pandect. II, 14, 47. XLII, 6, 8.

MENSŪRA, ae, f. 1) het meeten, de maat, of ook de maat, waar mede of waar naar iets gemeeten werdt, bij voorb. majore menſura reddere, Cic. Off. I, 15, met grooter mate: qui modus menſurae medimnus adpellatur, Nep. Att. 2, i. e. deze ſoort van mate enz.: menſuram facere rei, Ovid. Art. III, 265, of agere, Plin. Ep. X, 28. Plin. H. N. II, 1, of inire, Colum. V, 3 in., i. e. iets meeten, het meeten ondernemen: noſſe menſuras itinerum, Caeſ. B. G. VI, 25: menſuras & pondera invenit Phidon, Plin. H. N. VII, 56 poſt med.: creta emitur menſura, Ib. XXXV, 7, i. e. naar de mate: ad unam menſuram (lactis) tribus aquae additis, Ibid. XI, 41: frutex menſura pedali, Ib. XII, 19 extr.: frumentum ſine modo menſuraque praebere, Suet. Caeſ. 26: certam menſuram bibendi alicui dare i. e. voorſchrijven, Ovid. Art. I, 589: van daar in de Schilderkunst, de proportie, evenredigheid, ſymmetrie, Plin. H. N. XXXV, 10 ante med. 2) Tropisch, het meeten of de mate, bij voorb. Quidquid ſub aurium menſuram aliquam cadit, numerus vocatur, Cic. Or. 20, i. e. wat het oor, als 't ware, afmeet enz.: ook Tropisch, de mate, grootte, geſteldheid, aart, lengte enz., bij voorb. nec conſularis legati menſura, ſed in majus aeſtimabatur, Tacit. Hiſt. I, 52, i. e. niet naar de maat, d. i. karakter enz.: ſubmittere (nederlaten, ſchikken) ſe ad menſuram diſcentis, Quinctil. II, 3, 7, i. e. geſteldheid, zich ſchikken naar de omſtandigheden van den leerling: utrumque menſuram implevimus, Tacit. Ann. XIV, 54:

mensura ficti crescit, Ovid. Met. XII, 57, i. e. *maat, grootte:* mensura roboris ulnas quinque implebat, Ibid. VIII, 748, i. e. *de dikte:* partes superat mensura priores posterior, Ibid. XV, 387, i. e. *de lengte:* census, Juvenal. XIV, 316: mensuram nominis implere, i. e. satis facere, Ovid. Pont. I, 2, 1: *dus ook* ferre, Ibid. Her. XV, 34.

MENSUS, a, um, *zie* Metior.

MENSUS, us, m. *het meeten, bij voorb.* cujus mensu adpensuque cet., Apul. de Mundo p. 58, 18. Elm.

MENTA *of* **MENTHA**, ae, f. Munthe, *een kruid, gemeenlijk kruis en munt,* Ovid. Met. X, 729. Martial. X, 48, 10. Colum. X, 119. Plin. H. N. XIX, 8: *het heet ook* mintha, Plin. Ibid.

MENTASTRUM, i, n. *wilde* munthe, Plin. H. N. XIX, 8 post med. XX, 14 in. Not. Colum. XI, 3, 37, *zegt* mentastrum sylvestre.

MENTHA, *zie* Menta.

MENTIGO, ĭnis, f. *zekere uitslag of schurft, bij voorb. der lammeren,* Colum. VII, 5 extr.

MENTIO, onis, f. *gewag, herinnering, melding, het spreken van iet, bij voorb. met den Genitivus, deels van den genen, die gewag maakt, bij voorb.* plebis & tribunorum, Liv. IV, 59: *deels (en wel meermaalen) van den genen, die of dat gewaagd, gemeld wordt, bij voorb.* tui mentionem intermitti, Cic. Att. V, 9 extr.: civitatis, Cic. Verr. V, 64 extr.: Ene mentione anuulorum, Plin. H. N. XXXIII, 1: casu in eorum mentionem incidi, Cic. in Caecil. 15, *op hunne melding gevallen:* mentionem facere rei, Cic. Pis. 10, *en* Rosc. Am. 2, *of* de aliqua re, Cic. Agr. III, 2 in. Plaut. Pers. I, 3, 29, *of* de aliquo homine, Cic. Leg. III, 6 extr. Nep. Epam. 4. Ibid. Att. 16 Plaut. Aul. II, 2, 27, i. e. *gewag maken, gewagen, er van spreken: dus ook* mentionem habere, Liv. IV, 25 *en* 57. XXXVIII, 56. *of* inferre, Liv. IV, 1 *en* 8. XXXIX, 11, *of* agitare, Liv. VII, 1 in., *of* jacĕre, Vellej. II, 65, *of* injicere, Horat. Sat. I, 4, 94, *of* inchoare, Liv. XXIX, 23, i. e. *gewag maken, melding doen:* movere, Liv. XXVIII, 11 med., *aanleiding geven: van daar van den* Consul, mentionem facere in senatu, Cic. Verr. II, 39 in., i. e. *melding doen, d. i. voordragen aan den Senaat. Nopens de* Constructie *moet men aanmerken, dat niet enkel de* Genitivus *of de volgt; maar er volgt, bij voorb. achter* facere mentionem *ook de* Accusativus *met de* Infinitivus, *bij voorb.* Plaut. Most. III, 2, 126. Cic. Verr. II, 39 in.: *ook* ut *dat, wanneer er iet behoort te geschieden,* Plaut. Cist. I, 2, 15: *dus volgt ook* ut *dat, achter* mentionem inferre, Liv. IV, 1: *ook* quid, *bij voorb.* mentionem intulit, quid eo die faciendum esset, Liv. XXXIX, 11: *ook zegt men* facere mentionem cum aliquo, Plaut. Aul. IV, 7, 3, *en* cum aliquo de aliqua re, Ibid. Pers. I, 3, 29, i. e. *bij iemand eene zaak gewagen, van eene zaak met hem spreken, die aan hem voordragen.* Not. Plur. mentiones, *bij voorb.* mentiones ferere, Liv. III, 43, i. e. *hier en daar melding doen, als 't ware, uitstrooijen.* Not. Auct. ad Her. III, 2 med. ed. Ernest. *staat:* Dolus consumitur in pecunia, pollicitatione, dissimulatione, maturatione, mentione, *alwaar* mentione *niet passelijk schijnt: ik vermoed, dat men* mentitione i. e. mentiendo *te lezen hebbe.*

MENTIOR, itus sum, 4. *liegen, d. i. niet waar spreken, bij voorb.* aperte, Cic. Acad. IV, 6 post med.: palam, Plaut. Truc. I, 2, 89: ut ne joco quidem mentiretur, Nep. Epam. 3: cadit in bonum virum mentiri? i. e. mendacium, Cic. Off. III, 28 extr.: de re, Cic. Nat. D. III, 6: in re, Cic. Att. XII, 21 post med.: adversus aliquem, Plaut. Aul. IV, 7, 9: alicui, Ibid. Amph. I, 2, 6: in aliquem aliquid, Prop. II, 20, 3: apud aliquem, Plaut. Poen. I, 1, 24, *of* ad (i. e apud) aliquem, Gell. XV, 21: *ook* seq. Accusat. cum Infinit., Liv. XXIV, 5 extr. Ovid. Trist. I, 3, 53. Plin. H. N. XII, 15. Lucan. VII, 446, *alwaar men het ook kan vertaalen, valschlijk voorgeven: dus ook met den* Accusativus, Prop. II, 20, 3. Lucan. III, 198, *zie beneden: ook met den* Ablativus, *op de vraag: hoeveel? bij voorb.* lustro mentitus est, Apul. in Apolog. post med. p. 330, 16. Elmenh., i. e. *hij heeft wel vijf jaar (te veel) gelogen.* Not. Mentior *ik wil een leugenaar zijn, ik zal gelogen hebben (eene zegswijze van verzekering), waarop, bij voorb.* nisi *volgt,* Senec. Ep. 106 post init. *en* Ep. 118 ante med.: Mentiens, scil. syllogismus, Cic. ad Div. II, 4, *zekere bedriegelijke sluitreden,* Gr. ψευδόμενος: *van daar* 1) *liegen, d. i. zijn woord niet houden, bij voorb.* honestius mentietur, Cic. Off. III, 24 extr.: cf. Ovid. Fast. IV, 227: *ook* aliquid *voor* in aliqua re, *bij voorb.* noctem, Prop. II, 13, 57: capillos, Martial. VI, 57, 1: fidem, Claudian. de Consul. Prob. & Olyb. 108: cf. Catull. 110, 3. 2) *opliegen, d. i. iet valschlijk voorgeven, bedenken, verdichten, bij voorb.* dolores capitis, Ovid. Am. II, 19, 11: causam fugae, Ibid. XI, 281: quas mentiris, Ibid. IV, 649: tantam rem, Sallust. Cat. 48 (49): originem, Justin. XXXV, 2: auspicium, Liv. X, 40 in.: *ook* seq. Accusat. & Infinit., Liv. XXXV, 5 extr. Ovid. Trist. I, 3, 53. Plin. H. N. XII, 15: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* quod tussis tua mentitur, Martial. V, 41, 6. 3) *Tropisch, liegen, d. i. bedriegen, bij voorb.* frons, oculi, vultus saepe mentiuntur, Cic. Q. Fr. I, 1, 6. 4) *Tropisch, beliegen, d. i. misleiden, bedriegen, te leur stellen, bij voorb.* spem, Horat. Ep. I, 7, 87, *de hoop, of iemand in zijne hoop te leur stellen.* 5) *de gedaante van eene andere zaak of persoon hebben, of aannemen, gelijk zijn of worden, nabootzen, bij voorb.* mentiris juvenem tinctis capillis, Martial. III, 43, 1: Color, qui chrysocollam mentitur, Plin. H. N. XXXV, 6 extr.: Nec varios discet mentiri lana colores, Virg. Ecl. IV, 42: virgas mentita Sabaeas toxica, Lucan. IX, 820: Cressae (i. e. Pasiphaës) mentitae lignea monstra bovis, Prop. IV, 5, 58, i. e. quae similis facta est vaccae, speciem vaccae induit: *verders* sexum viris denegatum muliebri motu mentiri i. e. imitari, Colum. Praefat. §. 15: Eurymedon fratrem mentite i. e. similis fratri, Sil. II, 637: personam amici, Apul. Met. VIII post init., i. e. *speelen, nabootzen: van daar* 6) *veranderen, bij voorb.* in quibus nihil unquam — vetustas mentita sit, Cic. Nat. D. II, 5 extr., *ten zij men lezen moest* variaverit, *of, gelijk* Walker *wil,* mutaverit: *echter is het misschien niet nodig, zoo staat misschien* tela mentita, Virg. Aen. II, 422, *voor* mutata, cf. 389. Not. a) *Het* Particip. mentitus, a, um, *staat ook* Passive, *bij voorb.* id mentitum est, Plaut. Merc. II, 1, 95, i. e. *is gelogen:* mentitis figuris, Ovid. Met. V, 326: honor, Sueton. Oth. 3 e Carm.: tela, Virg. Aen. II, 422: fictis mentitisque honoribus, Plin. Ep. VI, 20 post med.: cf. Valer. Flacc. VII, 155. *Ook zegt* Priscianus VIII, *dat het* Activum mentio *gebruikelijk is geweest: van daar* si a debitore — pignoris obligatio mentiatur. Passive, Pandect. XLVIII, 10, 28: b) Mentibor *voor* mentiar, *bij voorb.* mentibitur, Plaut. Mil. I, 1, 35. II, 2, 99.

MENTIS, i. q. mens, *zie* Mens.

MENTITIO, onis, f. *het liegen, valsch voorgeven enz, schijnt niet voor te komen, ten zij men* Auct. ad Her. III, 2 med. mentitione *voor* mentione *lezen wil. Zie* Mentio, *op het einde. In den* Thesaur. Gesner. *staat dit woord met de bijgevoegde plaats,* Auct. ad Herenn.

MENTITUS, *zie* Mentior.

MENTŬLA, ae, f. *het manlijk lid,* Martial. VII, 14 extr. cet. Catull. 29, 14 cet. Auct. Priap. I, 8 cet.

MENTŬLATUS, a, um, i. e. mentulâ praeditus: *van daar* mentulatior, Auct. Priap. XXXVI, 11, i. e. magis instructus mentula, majori mentula praeditus.

MENTUM, i, n. 1) *de kin,* a) *aan den mensch,* Cic. Verr. IV, 43. Cic. Or. II, 66. Virg. Aen. VI, 809. Ovid. Pont. II, 6, 14. Plin. H. N. XI, 45: *ook de kin, benevens de baardhaairen, gevolglijk de baard, bij voorb.* levatum mento — rapiebat, Petron. 29: cf. *hier voor,* Virg. Aen. VI, 809: *ook staat het van* Charon, Ibid. 299: *van daar Tropisch,* mentum alicui tollere, Petron. 43, *verheffen, groots of trotsch maken.* b) *aan dieren,* Virg. Georg. III, 53 *en* 311. Plin. H. N. VIII, 50 extr. 2) *in de Bouwkunst het uitstekende deel van den krans of hoofdlijst, waar de regen afloopt,* Vitruv. IV, 3 post med. 3) i. q. commentum, Fest., *gevolglijk het* Particip. *van* meniscor, *zoo als* commentum *van* comminiscor *is.*

MEO, avi, atum, are, *gaan, van menschen en dingen,* a) *van menschen, bij voorb.* per terga amnis celeri equo, Ovid. Pont. I, 2, 82: ad bellum, Senec. Herc. Fur. 211: in Occidentem, Tacit. Ann. III, 34: Quo simul mearis, Horat. Od. I, 4, 17. b) *van levenloze dingen, bij voorb.* vapor per inane meat vacuum, Lucret. II, 150: qua sidera lege mearent, Ovid. Met. XV, 71: triremes huc illuc meant, Tacit. Ann. IV, 5 extr.: Nereus i. e. mare, Claudian. in Rufin. I, 185, 11: spiritus liberius meare coeperat, Curt. III, 5 med. VIII, 4, 11: *dus ook* anima, Lucan. III, 604: meet in pectus calor, Senec. Med. 836: ordine vota meant i. e. procedunt, Claudian. de Stilich. I, 10.

MEOPTE, i. e. meo ipsius, *bij voorb.* ingenio, Plaut. Most. I, 2, 77.

MEPTE, i. e. me *of* me ipsum, Plaut. Men. V, 8, 10.

MERĂCE, *ongemengd, zuiver:* meracius, *bij voorb.* vini mixti meracius, Scrib. Larg. 170.

MERACŬLUS *en* Contr. **MERACLUS**, a, um, i. q. meracus, *bij voorb.* vinum meraculum, Plin. H. N. XX, 19 extr. Cels. III, 19 med.: flos Libycus (i. e. vinum) meraclus, Plaut. Cas. III, 5, 15.

MERĀCUS, a, um, *ongemengd, met niets anders gemengd, zuiver, puur, bij voorb.* vinum, Cels. I, 3 post med., i. e. *ongemengd, zuiver: dus ook* potiones (vini) meracas adsumere, i. e vinum meracum bibere, Ibid.: *dus ook* pereat, quicunque meracas repperit uvas i. e. vi-

num

rum meracum, Prop. II, 24 (31) 27: vinum meracius, Cic. Nat. D. III, 31. Celf. I, 3 poft med.: helleborum meracum. Horat. Ep. II, 2, 13, *alwaar de woorden zijn:* Expulit helleboro morbum bilemque meraco, i. e. *puure nieswortel. Sommigen zetten een* Comma *achter* morbum, *en verftaan* vino *bij* meraco: *maar misfchien zonder noodzake: dus ftaat ook* Anticyras forbere meracas i. e. hellebo-rum meracum, Perf. IV, 16.

MERCĀBĬLIS, e, *het geen men koopen kan, koopbaar, bij voorb.* meretrix, Ovid. Am. I, 10, 21.

MERCĀTĬO, onis, f. *het handelen (met waaren), bij voorb.* pecunia omnis in mercationibus perdita, Gell. III, 3 extr.

MERCĀTOR, oris, m. 1) *handelaar, koopman,* Cic. Or 70. Cic. Off. I, 42. Caef. B. G. IV, 3. 2) *die iet aankoopt, door koop aan zich brengt, kooper, bij voorb.* non confules, fed mercatores provinciarum, Cic. Red. Sen. 4, *heeten de beide* Confuls Pifo *en* Gabinius, *die van* Clodius, *als 't ware, hunne Provintiën gekocht hadden.*

MERCĀTŌRĬUS, a, um, *koopmansch, tot den handel behoorende, bij voorb.* navis, Plaut. Bacch. II, 3, 2, *koopvaardijfchip.*

MERCĀTŪRA, ae, f. 1) *koophandel, koopmanfchap, handel met waaren, bij voorb.* tenuis, magna, Cic. Off. I, 42: *van daar* mercaturam facere *of van meer* mercaturas facere, Cic. Verr. V, 28, *of* in mercatura verti, Plaut. Moft. III, 1, 109, *koopmanfchap drijven, handelen:* Ad mercaturas vim habere, Caef. B. G. VI, 17, *bij den handel: van daar* Cic. Off. III, 2 ante med., ad quos (i. e. Athenas & Cratippum) cum tamquam ad mercaturam bonarum artium fis profectus i. e. *tot koophandel van goede enz.* 2) *koopmanswaaren, bij voorb.* mercaturamne an venales habuit? Plaut. Trin. II, 2, 51, i. e. *heeft hij waaren of enz.; ten zij* mercaturam habere *heet, handelen, koopmanfchap drijven: bij fiot is het dezelfde zin:* venales fcil. fervos, *gevolglijk wordt bij* venales *een flaavenhandelaar* (mango) *verftaan.*

MERCĀTUS, us, m. 1) *de handel in het verkoopen en koopen, koophandel, bij voorb.* turpiffimus, Cic. Phil. II, 3: inftituere mercatum omnium rerum, Ibid. III, 12: *doch, men kan het ook tot* n. 3. *brengen.* 2) *de plaats, waar gehandeld wordt, de markt, bij voorb.* frequens mercatus, Liv. I, 30: ad mercatum proficifci, *te markt gaan,* Cic. Invent. II, 4: vendidit afinos mercatu, Plaut. Afin. II, 3, 18, i. e. *op de markt.* 3) *de markt, d. i. de openbare verkoop, jaarmarkt, bij voorb.* habere mercatum, Cic. Tufc. V, 3, *markt houden:* ad mercatum proficifci, Cic., *zie hier voor:* ibi mercatum dixit effe die feptimi, Plaut. Perf. II, 3, 8: nifi eo ad mercatum veniam, Terent. Ad. II, 2, 23: tanto mercatu praetoris indicto, Cic. Verr. II, 53: mercatum inftituere rerum, Cic., *zie hier voor.* 4) *een openbare famenkomst, bij voorb.* literae recitatae in mercatu Olympico, Juftin. XIII, 5.

MERCĒDĬCĬUS, i, i. q. mercenarius, Feft.

MERCĒDONIUS (**MERKED.**), a, um, *zal a* mercede folvenda *gezegd zijn, bij voorb.* mercedonias (dies) dixerunt a mercede folvenda, Feft.: mercedonius (homo) i. e. qui folvit mercedem, Ifid. Glofl. *Van daar* menfis mercedonius *of* merkedonius (*omdat het in 's* Grieksch *bij* Plutarch. *alleen ftaat*) *een Schrikkelmaand, d. i. die, volgends* Numa's *Kalenderfchikking, op haaren tijd ingelascht wordt. Daar voor ftaat enkel* Merk. *in* Calendar. vet. ap. Gruter. p. 133.

MERCĒDŬLA, ae, f. i. q. merces, *als men verkleinend fpreekt,* 1) *loon,* Cic. Or. I, 45: medico debere mercedulam, Senec. Benef. VI, 15. 2) *rente, voordeel voor de huur en dergelijke dingen, bij voorb.* praediorum, *inkomst, voordeel,* Cic. Att. XIII, 11.

MERCĒNĀRĬUS, a, um, *die voor loon en bezolding iet doet, voor geld, loon of foldij, gehuurd of bedongen, betaald, bezoldigd, bij voorb.* miles, Liv. XXIV, 49 extr.: arma, Liv. XXX, 8: equites, Liv. XXIII, 29: fcriba, Nep. Eum. 1: teftes, Cic. ad Div. III, 11 poft med.: praetor, Cic. Verr. V, 21: ancilla mercenariae ftipis, Plin. H. N. X, 63 in., i. e. *die voor geld de hoer fpeelde:* comes, Cic. Pif. 21: loquacitas, Apulej. Apolog. poft init. p. 275. Elm.: liberalitas, Cic. Leg. I, 18: vincula mercenaria, Horat. Epift. I, 7, 67, i. e. *het hem afhoudend ambt van* Praeco, *waar voor hij betaald werdt: van daar* Mercenarius, Subftantive, fcil. homo, *een voor loon gehuurde huurling of dagloner,* Cic. Off. I, 13 extr.: *ook met den* Genitivus *of* Adjectiva, *bij voorb.* mercenarius Oppianici, Cic. Cluent. 59: meus, Petron. 103: tuus, Plaut. Poen. II, 55: perpetuus, Senec Benef. III, 22.

MERCES, ēdis, f. 1) *loon, d. i. het geen men voor zijne moeite verdient, voordeel voor zijne moeite of arbeid, beloning, bij voorb. geld enz., bij voorb.* Dialecticorum fcil. *voor het onderwijs,* Cic. Acad. IV, 30 extr.: manuum mercede inopiam tolerare, Salluft. Cat. 37 (38): artem ad mercedem atque quaeftum abducere, Cic. ad Div. I, 41 extr.: magifter, qui te, tanta mercede (i. e. didactro), nihil fapere docuit, Cic. Phil. II, 4: mercedes praemiorum, Cic. Fin. II, 31: pretio atque mercede minuere majeftatem reip., Cic. Verr. V, 20: magna mercede pacifci cum aliquo, Liv. XXV, 33: mercede conducere aliquem, Nep. Praefat.: milites mercede arceffere, Caef. B. G. I, 31: mercedem alicujus rei conftituere, Cic. Verr. V, 51: adcipere ab aliquo, Cic. Rofc. Am. 29: alicui proponere, Cic. Q. Fr. III, 3 extr.: dare alicui mercedem operae, Cic. Verr. III, 32: Pythagoras victus quaerendi gratia in mercedem miffus, i. e. ut mercenariam operam locaret, Gell. V, 3: mercedem regni (*voor* legem agrariam) afpernata plebs, Liv. II, 41, i. e. *loon voor de koninglijke waardigheid: van daar Tropisch, bij voorb.* una mercede duas res adfequi velle, Cic. Rofc. Am. 29, i. e. *poging:* non alia bibam mercede, Horat. Od. I, 27, 14, i. e. *voorwaarde:* eft & filentio tuta merces, Ibid. III, 2, 25: cf. Sil. XIII, 663: fine mercede, *om niet, tot tijdverdrijf, bij voorb. fpreken,* Phaedr. IV, 1, 8. 2) *loon, d. i. de ftraffe, bij voorb.* temeritatis, Liv. XXXIX, 55: fpreti numinis, Liv. II, 56. 3) *loon, Tropisch, d. i. verdriet, onaangenaamheid, fchade, die men van zijne daaden heeft, kosten, bij voorb.* illuc nihil dolere non fine magna mercede contingit, Cic. Tufc. III, 6, i. e. *zonder leergeld, d. i. onaangenaamheid:* fidem hominum cognofcere non ita magna mercede, Cic. ad Div. I, 9 poft init., *niet met zulke onaangenaamheid, niet met zulk leergeld, als ik gegeven heb, niet met zulk verdriet: dus ook* magna mercede contra fua munera, Plin.

H. N. VII. Praefat. in.: magna mercede piare cet., Sil. VII, 545: magna quidem res tuas (o fortuna!) mercede colui, Senec. Tranquill. 11 poft init., i. e. *kosten, moeite.* 4) *voordeel uit eene zaak, inkomften van huizen, akkers, gelden enz., bij voorb.* praediorum, Cic. Att. XV, 20 poft med.: Argileti, Ibid. XII, 32: infularum, Ibid. XV, 17, i. e. *huur:* ex fundo, Cic. Verr. III, 50: publicanos tertia mercedum parte relevavit, Suet. Caef. 20, i. e. *pachtgeld:* mercedes praemiorum, Cic. Fin. II, 31: habitationum, Caef. B. C. III, 21, *huur, huishuur: dus ook de renten van het kapitaal of hoofdfom,* Horat. Sat. I, 2, 14. I, 3, 88: *van daar* fine mercede i. e. *om niet,* Phaedr., *zie boven.* 5) *moeite, bij voorb.* una mercede, Cic. Rofc. Am. 29, *zie boven:* magna mercede, Senec., *zie hier voor:* 6) *voor* merx, Salluft. Fragm. ap. Charif. 1.

MERCĬMŌNĬUM, i, n. *het geen men openlijk koopt of verkoopt, de waare, bij voorb.* vendere mercimonium, Plaut. Amph. Prol. 1: tabernas, quibus id mercimonium inerat, quo flamma alitur, Tacit. Ann. XV, 38, i. e. *zulke waaren enz.* 2) *het geen men gekocht heeft, bij voorb. een huis, perfoon enz., bij voorb. van een huis,* quid tibi vifum eft mercimonium? Plaut. Moft. III, 3, 1: lepidi mercimonii! Ibid. 9, *ten zij men vertalen wil, koop: van een perfoon, bij voorb.* hoc emi mercimonium, Ibid. Merc. III, 1, 2: *bij fiot zou men het ook tot* n. 1. *kunnen brengen.* 3) *de koop, bij voorb.* Plaut. Moft. III, 3, 1 *en* 9: *zie* n. 2.

MERCOR, atus fum, ari, 1) *handelen, d. i. koophandel drijven, bij voorb.* me iturum mercatum, Plaut. Merc. Prol. 82, i. e. *ik zeide, ik wilde handelen, koophandel drijven, een koopman worden: ten zij men* mercatum *voor den* Accufativus *van* mercatus *de markt wil houden, dan zou* ire mercatum (*zoo als* ire exfequias cet.) *te markt gaan, zijn; gevolglijk handelen: de zin zou bij fiot dezelfde zijn.* 2) *door handel aan zich brengen, iet koopen, bij voorb.* fundum de pupillo, Cic. Flacc. 20: aliquid ab aliquo, Cic. Verr. II, 49 extr. Cic. Off. I, 42: aliquid tanta pecunia, Cic. Rofc. Am. 46: fervos praefenti pecunia, Plaut. Capt. II, 2, 8: Eunuchum alicui, Terent. Eun. III, 5, 21: hortos, Horat. Sat. II, 3, 24: *ook met den* Genitivus *der waare, bij voorb.* quanti mercatum eum [illegible]? Plin. H. N. IX, 18: *dus ook* [illegible] numum, Ibid. XIV, 4 [illegible] *van daar Tropisch,* officia vita, Cic. Att. IX, 5 extr. Not. a) mercarier *voor* mercari, Horat. Sat. II, 3, 24: b) [illegible] mercatus, a, um, Paffive, *bij voorb.* [illegible] mercatum, Plin. H. N. XXXVII, 2 poft med.: cultus, Prop. I, 2, 5: [illegible] meatibus mercatis, Salluft. Fragm. ap. Non. 2. n. 535.

MERCŬRĬĀLIS, e, 1) *Mercurius betreffende, hem toebehoorende, of heilig, of gewijd, of in zijne befcherming zich bevindende, of hem dienende, Merkuriaalsch, bij voorb.* caduceus, Apul. Met. XI [illegible] te med. p. 262, 4. Elm.: *van daar heeten* Mercuriales viri *of* homines, *of enkel* Mercuriales fcil. viri *of* homines: a) *Geleerden en Dichters, bijzonder de Lierdichters,* Horat. Od. II, 17, 29, *omdat* Mercurius *een befchermgod der geleerden was, en* patens (i. e. [illegible]) lyrae *heet,* Ibid. Od. I, 10, 6: b) *de handelaars, koopluiden, omdat* Mercurius *ook hun Befchermgod was, en zij handelen* in

BB.

Digitized by Google

Rome een zeker Collegium (i. e. *gild*, collegie, *famenkomst*), *dat* Liv. II, 27 collegium mercatorum *heet: waar zij waarschijnlijk bij den Tempel van* Mercurius (Liv. II, 27.) *op zekere tijden*. *deels om* Mercurius *te offeren*, *deels misschien ook in hunne eigene belangen (zoo als bij ons op de beurs)*, *famen kwamen*, *bij voorb.* Mercuriales Furium de collegio ejecerunt. Cic. Q. Fr. II, 5. i. e. *uit hun* collegie, *gild*, *bijeenkomst:* Mercuriale (Mercuriali *willen fommigen lezen* i. e. Mercurialis viri) impoluere mihi cognomen, Horat. Sat. II. 3, 25, *noemden mij* Mercurialis i. e. *koopman*, *handelaar*. Not. Mercurialis & mercator, Infcript. in Antiquit. Benevent. Claff. 6. n. 6: *gevolglijk is daar eenig onderfcheid tusfchen*, *het eerste is misschien een van de societeit*, *gild*, collegie, *die in de plegtige bijeenkomst der* Mercuriales *komen mag*, *het tweede duidt enkel de koopmanfchap uit*. 2) *van* Mercurius *afkomstig of benoemd*, *bij voorb.* Mercurialis herba, Cato R. R. 158. Seren. Sammon. 33: *ook enkel* Mercurialis fcil. herba, Plin. H. N. XXV, 5 in., i. e. *bingelkruid*, *glaskruid*.

MERDA, ae, f. *drek of vuiligheid van 't ligchaam*, *stront*, Horat. Sat. I, 8, 37. Martial. III, 17, 6. Phaedr. IV, 17, 25.

MERE, Adv., *zuiver*, *louter*, *onvermengd*, *bij voorb.* adcipere poculum, Plaut. Truc. I, 1, 22: mere ferreum, Plin. H. N. XXXIII, 1.

MERENDA, ae, f. *misfchien het geen men na den middag eet*, *avondstuk*, Plaut. Moft. IV, 1, 50: ferae hora merendae, Calpurn. Ecl. V, 61. *Het zal van* merendus, a, um, *zijn*, *d. i. het geen verdiend wordt of moet worden*, Paul. ex Festo *verklaart het door* prandium, *en zet er bij* quod medio die caperetur. Not. *ook van vee*, *bij voorb.* Cyprio bovi merendam, Fest. in Cyprius.

MERENDARIUS, a, um, *misfchien een avondstuk bekomende*, *bij voorb.* oftende nobis merendarios tuos, Senec. Controv. V, 33 extr.

MEREO, ui, itum, 2. *en* **MEREOR**, itus fum, 2. 1) *verdienen*, *d. i. waardig zijn*, *bij voorb.* praemia, Caef. B. G. VII, 35: laudem, Ib. 14: fidem, Quintil. IX, 2 extr.: poenam, Liv. II, 5: libertatem, Liv. XXIV, 14: fupplicium, Ovid. Met. V, 666: *ook zonder* Accufativus, *bij voorb.* fi mereor, Cic. ad Div. X, 17 extr.: cf. Sueton. Aug. 56. Plaut. Trin. III, 2, 33. *Ook volgt* ut *dat*, ne *dat niet*, *daarop*, *bij voorb.* fefe meruisse, ut decoraretur cet., Cic. Or. I, 54: cf. Plaut. Epid. V, 2, 46: mereri, ne quis cet., Plin. H. N. XXXV, 2 poft med.: *ook* feq. Infinit., Ovid. Trift. V, 11, 16. Ibid. Pont. III, 2, 20: *ook* feq. cur, Liv. XXXI, 45 poft med. 2) *verdienen*, *d. i. verwerven*, *verkrijgen*, *bij voorb.* merere non amplius poterant duodecim aeris, Cic. Rofc. Com. 10: feftertios, Varr. ap. Non. 4. n. 296: aera, Horat. Art. 345: lucra, Liv. XXIII, 11 in.: cf. Sueton. Calig. 40: vina nardo, Horat. Od. IV, 12, 16, i. e. *bekomen*, *inruilen: van daar* a) *de fpreekwijzen:* quid mereas, ut cet., Cic. Nat. D. I, 24, *of* quid mereri velis, ut cet., Cic. Fin. II, 22 extr., *of* quid merearis, ut cet., Ibid., i. e. *wat zoudt gij er wel om geven*, *dat enz.*, *wat zoudt gij er voor nemen enz.: dus ook* neque, ut te perdam, mercam deum divitias mihi, Plaut. Men. I, 3, 24: neque fibi mercat Perfarum montes, ut cet., Ibid. Stich. I, 1, 24: quem ut non excruciem, alterum tantum auri non mercam, Ibid. Bacch. V, 2, 66, i. e. *ik zou niet nemen enz.:* putasne illum immortalitatem mereri voluisse, ut — meretur. Cic. Phil. I, 14: Quid arbitramini Rheginos merere velle, ut Venus auferatur? Cic. Verr. IV, 60, i. e. *wat zouden zij er wel om geven*, *dat enz.*, *d. i. het zou hun hartelijk lief zijn*, *zij zouden er alles om geven: doch*, *dit alles kan tot* n. 4. *getrokken worden:* b) *aankopen*, *Tropisch*, *bij voorb.* quae vos dote meruerunt, Plaut. Moft. I, 3, 124: vina nardo, Horat., i. e. *inruilen*, *zie hier voor:* c) merere *en* mereri ftipendia *of enkel* merere, fcil. ftipendia, *eigenlijk om foldij dienen*, Liv. V, 7 extr., *alwaar ftaat:* Tum primum equis merere equites coeperunt, fcil. ftipendia, i. e. *dienden de eerste keer om foldij*, *ten zij liever* fuis *ontbreekt*, *d. i. zij deeden krijgsdienst met hun eigen paarden*, *en de Ed. Stroth. heeft* equis fuis merere cet.: *vervolgends*, *in 't gemeen*, *te veld*, *als Soldaat dienen*, *Soldaat zijn*, *bij voorb.* mereri ftipendia, Cic. Coel. 5: meruit ftipendia, Cic. Mur. 5, i. e. *krijgsdienst doen*, *als Soldaat dienen; en zonder* ftipendia, *bij voorb.* fub aliquo, Liv. XXI, 4 extr. XXII, 7, *of* aliquo imperatore, Cic. Mur. 5. Caef. B. G. VII, 17, i. e. *onder iemands opperbevel: dus ook* merere pedibus, Liv. XXIV, 18 med., i. e. *te voet dienen*, *Infanterist zijn:* equo *te paard*, Cic. Phil. I, 8. Liv. XXVII, 11 extr.: *dus ook* equis, Liv. V, 7 extr., *van welke plaats hier voor gefproken is: verders* merere aere publico (fcil. ftipendia) i. e. *dienen*, *Soldaat zijn*, Varr. ap. Non. 4. n. 296: aere merent parvo, Lucan. X, 409: *uit welke twee laatste plaatzen fchijnt te blijken*, *dat* merere ftipendia *niet eigenlijk is*, *foldij verdienen*, *maar krijgsdiensten doen*, *gevolglijk heet hier* ftipendia *krijgsdienften*, *en* merere *doen*, *en zoo ftaat* ftipendia vigefima jam merentem, Liv. III, 71, i. e. *reeds den twintigsten veldtogt doen*. Not. mereri aes militare, *van Soldaten*, Varr. ap. Non. 4. n. 296. 3) *verdienen of zich verdiend maken*, *bij voorb.* de aliquo *of* erga aliquem, *bij iemand*, *het zij goed of kwaad*, *bij voorb.* quoquo modo de me merita erit, Cic. Mil. 34, i. e. *zij mag zich bij mij verdiend gemaakt hebben*, *zoo als zij wil*, *zij mag het bij mij verdiend hebben:* merita de me eft, ut commodum, Terent. Hec. V, 1, 34: quid (mali) de te tantum merui? Ibid. Heaut. I, 1, 31: te, ut digna es, perdam, atque ut de me meres, Plaut. Afin. I, 2, 22: *doch*, *het kan in alle deze plaatzen enkel heeten*, *verdienen*, *d. i. waardig zijn*, *den* is de *ten aanzien*, *gelijk* elders: *dus ook* gaudeo, ut ut erga me es merita, Plaut. Amph. V, 1, 49: *dikwijls pleegt er* bene, male cet., *wel*, *flecht enz.*, *bij te ftaan*, *bij voorb.* de rep. bene mereri, Cic. ad Div. X, 5, i. e. *bij den Staat:* te bene meritum de populi Rom. nomine, Cic. Brut. 73: melius de quibusdam mereri, Cic. Amic. 24 extr.: me de rep. meruisse optime, Cic. Att. X, 4: male meretur de meis civibus, fi cet., Cic. Leg. I, 3 in.: perniciofius de rep. merentur, Cic. Leg. III, 14: *doch*, *het kan in deze plaatzen ook heeten*, *doen*, *handelen*, *gevolglijk goed handelen*, *ten aanzien enz.*, *goed doen*, *ten aanzien enz.*, *en* male *flecht handelen enz.: dus ook* memores alios fecere merendo, Virg. Aen. VI, 664, i. e. *door de verdiensten of door daaden*, *handelingen*. 4) *verwerven*, *verkrijgen*, *nemen*, *bekomen*, *bij voorb.* gloriam, Plin. Epift. I, 8 poft med. §. 14: legatum a creditore. Pandect. XXXV, 2, 21: lucra, Liv., *zie boven: ook kan men veel uit het bovenstaande hier toe brengen*, *bij voorb.* vina nardo, Horat., i. e. *wijn bekomen (inruilen) tegen of voor enz.: dus ook de fpreekwijzen uit* n. 2. a: quid mereas, ut cet., Cic.: quid merearis, ut cet., Cic., i. e. *wat zoudt gij er wel voor nemen*, *doch*, *het kan ook zijn*, *wat zoudt gij er om geven; bij fluit is het het zelfde: en dus de overigen aldaar*, *als* immortalitatem, Cic.: divitias deum, Plaut. cet. 5) *begaan*, *doen*, *handelen*, a) *begaan*, *bij voorb.* noxam, Petron. 139: fcelus, Virg. Aen. VII, 307: culpam, Terent. Phorm. V, 8, 25, *en* Paffive ob meritam noxiam, Plaut. Trin. I, 1, 11 b) *doen*, *handelen*, *bij voorb.* & faepe, quod vellem, meritam (effe) fcio, Terent. Hec. III, 5, 37: nihil fuave meritum eft (Paffive) i. e. factum eft (fcil. ab illa), Ibid. Phorm. II, 1, 75, *alwaar* Bentley *leest* merita eft i. e. fecit, *het welk het zelfde is:* ftipendia, *krijgsdienften doen*, Cic., *zie hier voor: en enkel* merere fcil. ftipendia, *in dezelfde beteekenis*, *zie hier voor:* bene, optime, male, perniciofius mereri de aliquo, *zie boven: dus ook* erga aliquem, *zie*, *benevens meer*, *boven* n. 3. 5) *kunnen*, *oorzaak hebben*, feq. Infinit., *bij voorb.* quid Minyae meruere queri? Valer. Flacc. I, 519. 6) *geld verdienen of iet* (*d. i. geld*) *zich verdienen*, *bij voorb.* a lenone domino puer ad merendum coactus, Gell. II, 18, *doch*, *het kan ook zijn*, *hoereeren*. 7) *voor geld hoereeren*, Gell. II, 18, *zie* n. 6. Not. a) *Het* Particip. merens *heeft alle deze beteekenisfen*, *bij voorb. die iet verdient*, *waardig is*, *bij voorb.* confui laudare, increpare merentes, Salluft. Jug. 100 (105): cf. Virg. Aen. II, 229 *en* 585. Ovid. Met. VIII, 116. Pont. II, 2, 91: *ook die zich verdiend gemaakt heeft*, *verdiend (bij iet)*, *bij voorb.* de rep. merentem — periisse, Cic. Fragm. ap. Non. 4. n. 296: bene merenti — tribuit, Auct. B. Afric. 86: cf. Plaut. Capt. II, 2, 65: *ook* feq Dativo *voor* de, *bij voorb.* tu me bene merentem tibi (i. e. de te) habes defpicatui, Plaut. Men. IV, 3, 19. b) *Het* Particip. Meritus, a, um, *heeft* (*gelijk* Merens cet.) *alle deze beteekenisfen; maar het ftaat ook* Adjective, *verdiend of waardig*, *te weten*, Paffive, *ook billijk*, *rechtmatig*, *bij voorb.* iracundia merita, Cic. Or. II, 50: mors, Virg. Aen. V, 696: palma, Ibid. 70: merito jure, Pandect. XXXVII, 4, 20 extr.: dona, Liv. XLV, 39: fama meritiffima, Plin. Ep. V, 15: *ook* Active, *verdiend*, *d. i. die zich verdiend gemaakt heeft*, *bij voorb.* Cic. ad Div. XII, 12. Cic. Red. Sen. 12: *ook van vee*, *bij voorb.* meritos juvencos, Virg. Georg. II, 515: *van daar* Meritum, Subftantive, 1) *het geen men verdiend heeft*, *verdienste in 't goede en kwaade*, *bij voorb.* pro fingulari eorum merito, Cic. Cat. III, 6: cf. Cic. Phil. III, 6. Sueton. Aug. 45: *van daar* Pifonem merito ejus amo, Cic. ad Div. XIV, 4, *wegens zijne verdienste*, *d. i. billijk: dus ook* merito tuo feci, Cic. Att. V, 11: *dus ook* Superlat. meritiffimo ejus feci, Plaut. Afin. III, 3, 147, i. e. *wegens zijne groote verdienste*, *of hoogst billijk*, *hoogst verdiender wijze: van daar* merito (Ablat.), *eigenlijk*, *naar verdienste*, *d. i. billijk*, *ftaat dikwijls in* Cicero, *bij voorb.* Or. I, 55. Verr. III, 68. V, 67. Catil. III, 6. Dom. 1: *ook* Gell. I, 15. Flor. II, 19. Ovid. Met. VIII, 687 cet., *en wordt ten onrechte voor een* Adverbium ge-

Digitized by Google

houden. Not. *Ook* Pleonaftisch jure optimo, merito cet., Plaut. Moft. III, 2, 23. Not. Superl. meritiffimo, i. e. *billijkst*, Apul. Flor. 1 extr. p. 345, 20 Elm.: 2) *verdienste, d. i. loon, bij voorb.* Nihil fuave meritum eft, Terent. Phorm. II, 1, 75: *ten zij het liever voor* factum eft *ftaat, zie boven* n. 4. b. 3) *verdienste, d. i. schuld, misdrijf, overtreding, bij voorb.* nullo meo in fe merito, Liv. XL, 15 poft med.: non meo — merito, Vatin. in Cic. Ep. ad Div. V, 7: qui a me nullo meo merito alienus effe debebat, Cic. Sext. 17: cf. Ovid. Pont. III, 3, 76. III, 6, 10. Ibid. Am. III, 3, 16. 4) *verdienste, d. i. groote weldaad, bij voorb.* Tanta eft magnitudo tuorum in me meritorum, Cic. ad Div. I, 1: veftrum meritum, Liv. XXXIX, 28: merita dare & recipere, Cic. Amic. 8: magna ejus funt in me, non dico officia, fed merita, Cic. ad Div. XI, 17: cf. Ovid. Am. II, 3, 10. 5) *verdienste, d. i. groote weldaad, bij voorb.* quo fit merito quaeque notata dies, Ovid. Faft. I, 8: loci, Martial. VIII, 64, 7: 6) *verdiende loon, d. i. straffe, bij voorb.* reportare, Apul. Met. VIII p. 214. 24 Elm.: 7) *daad, handeling,* a) *goede, d. i. verdienste,* b) *kwaade, d. i. schuld, misdaad, zie kort hier voor* n. 1, 3 *en* 4.

MERETRICIE, *op (openbare) hoeren wijze, bij voorb.* ornata, Plaut. Mil. III, 2, 58.

MERETRICIUS, a, um, *openbare of voor geld veile hoeren betreffende, haar behoorende, eigen, enz. hoerächtig, bij voorb.* domus, Terent. Eun. II, 3, 18, *het huis eener hoer:* quaeftus, Cic. Phil. II, 18. *hoerengewin, hoerenneering:* amores, Terent. And. V, 4, 10. Cic. Coel. 20: ars, Terent. Heaut. II, 1, 14: difciplina, Cic. Verr. III, 3: ornamenta, Plaut. Truc. II, 2, 63: *van daar* meretricium, fubftantive, *hoerenneering, bij voorb.* facere, *drijven*, Sueton. Calig. 40 extr.

MERETRICOR, ari, *hoererij drijven, ftaat wel* Colum. XI, 1 §. 16, *alwaar* meretricandi poteftas *ftaat, maar het past er niet:* Forfan. leg. rure feriandi i. e. otiandi.

MERETRICULA, ae, f. (fcil. mulier) i. q. meretrix, *openbare hoer, geldhoer, hoertjen*, Cic. Nat. D. I, 33, Horat. Sat. II, 7, 46.

MERĒTRIX (*of* **MERĪTRIX**), icis, f. 1) *eigenlijk geld verdienende, bij voorb. door hoererij: van daar* 2) *voor geld de hoer spelende, bij voorb.* mulier meretrix, Plaut. Merc. IV, 1, 19 *en* Stich. V, 5, 5. Terent. And. IV, 4, 16, *en* meretrix, fubftantive, fcil. mulier, Ovid. Am. I, 10. Cic. Coel. 20. Hor. Ep. I, 18, 3. Terent. Eun. prol. 37. I, 1, 3. V, 4, 16. Heaut. III, 3, 2 *en* 38, *een voor loon hoererend vrouwspersoon, een openbare hoer, allemanshoer, geldhoer, loonhoer.* Not. genit. is meretricum, Terent. Eun. I, 1, 3. V, 4, 10. V, 5, 24, Ovid. Art. I, 435. Plaut. Epid. II, 2, 29.

MERGA, ae, f. *een graan of koornvork, of gaffel, d. i. daar het afgemaaide graan mede op hoopen gebracht wordt*, Plaut. Poen. V, 2, 28 *en* Rud. III, 4, 57. Colum. II, 21 *en* Feft.

MERGES, itis, f. *eene garve*, Virg. Georg. II, 516. 2) *misschien* i. q. merga, Plin. H. N. XVIII, 30 in.

MERGO, fi, fum, 3. *doopen, indompelen, bij voorb.* in aquam, Cic. N. D. II, 3: in mari, Cic. Nat. D. II, 49, *of* aequore, Virg. Aen. VI, 348: fub aequore, Ibid. 342, *of* fub aequoribus, Tibull. II, 5, 80: aqua languida mergi, Liv. I, 4, i. e. *gedompeld worden:* partem claffis fugavit, partem merfit, Vellej. II, 42: nihil in lacu Afphaltite mergi poteft, Plin. H. N. II, 103: *ook* abfolute, *in 't water werpen, bij voorb.* cinis mergetur, Senec. Troad. 648: *ook zegt men* aqua mergit, *bij voorb.* merfuras aquas, Ovid. in Ibin 342: fluctu terras mergente, Lucan. V, 75, i. e. *bedekken: ook heet* mergi *zich indompelen*, Ovid. Met. XIII, 878. *Ook heet* mergere *in 't gemeen ergens heen laten zinken, voegen, steken, of doen, afzinken laten, afsteken, bij voorb.* palmitem per jugum, Plin. H. N. XVII 22 ante med.: aliquem ad Styga, Senec. Thyeft. 1007: manum in ora urfae, Martial. III, 19, 4: canes mergant roftra in corpore Actaeonis, Ovid. Met. III, 249: ferrum vifceribus, Claudian. in Eutrop. I, 447: ferrum jugulo, Senec. Agam. 972: fluvius in Euphratem mergitur, i. e. influit, Plin. H. N. VI, 27: Bootes, qui vix fero alto mergitur oceano, Catull. LXVI, 68: caput in terram effufum, Liv. XXII, 51 extr.: *van daar* mergi *van gestarnten, d. i. ondergaan*, Ovid. Faft. III, 406: lumina i. e. oculos, Quintil. decl. XIX, 4, i. e. *af laten zinken: van daar* 1) *Tropisch, doen verzinken, bij voorb.* aliquem malis, Virg. Aen. VI, 512, i. e. *in 't ongeluk dompelen, storten:* aliquem funere acerbo i. e. *in eenen smartlijken of vroegtijdigen dood*, Ibid. VI, 429. XI, 28: aliquem fuppliciis, Plin. H. N. VII, 40: mergi in voluptates, i. e. *zich overgeven*, Curt. X, 3: quosdam mergit honorum pagina, Juvenal. X, 56, i. e. *maakt ongelukkig: dus ook* res merfae, Ovid. Met. I, 380, i. e. *ongeluk: doch, het kan ook zijn de verdronken wereld:* merfus vino fomnoque, Liv. XLI, 3. i. e. *zeer dronken en in diepen slaap gedompeld; dus ook van schuldenlasten, of van arm worden, bij voorb.* mediocris te mergat onus jacturae, Juvenal. XIII, 8, i. e. *ruïneert, arm maakt: dus ook* ut merganatur pupilli, Pandect. XXVII, 4, 3, i. e. *van hun vermogen beroofd worden, arm worden:* ufurae mergunt fortem, Liv. VI, 14, *de renten doen als 't ware de gantsche hoofdsom verzinken, d. i. overtreffen, of overklimmen, of bezwaren de hoofdsom zoo, dat zij nooit betaald kan worden:* merfus foro, Plaut. Epid. I, 2, 16, *bankbreukig:* merfus rebus fecundis, Liv. IX, 18, i. e. *van geluk overkropt, zoo met geluk overladen, dat men het niet meer dragen kan, als 't ware, gedompeld in geluk:* coquus mergit cenfum domini, Plin. H. N. IX, 17, i. e. *doet het vermogen in den afgrond verzinken, d. i. brengt het door, verdoet het.* 2) *Tropisch, doen zinken, d. i. verbergen, onzichtbaar maken, bij voorb.* vultus in cortice, Ovid. Met. X, 498: vultum, Senec. Herc. Oet. 1348: ora humo, Stat. Theb. V, 502. *ten zij het is nederslaan: dus ook* lumina i. e. oculos, Quintil. XIX, 4: *van daar* diem *of* lucem mergere, *van de zon, als zij ondergaat*, Senec. Thyeft. 777. *en* Hippol. 679: *dus ook* hefperugo mergat diem, Ibid. Med. 877, *en* coelum mergens fidera, Lucan. IV, 54, i. e. ocidentalis regio: locum, terram, montes cet., *van scheepslieden, d. i. uit het oog verliezen, bij voorb.* Pelion & templa, Val. Fl. II, 7. *van daar Tropisch, bij voorb.* funere acerbo, Virg., *zie hier voor.* 3) *gevoelloos maken, van aandoening berooven, bij voorb.* potatio, quae mergit, Senec. Ep. 12 poft in., i. e. *dronken maakt: van daar* merfus vino fumnoque, Liv., *zie hier voor.*

MERGUS, i, m. i. e. qui fe mergit vel mergitur, 1) *een duiker, eene soort van watervogels, die onder water duiken*, Virg. Aen. V, 128. Ovid. Met. VIII, 625. XI, 753. Horat. Epod. X, 21. Plin. H. N. XI. 37 fect. 79. XVIII, 34 extr. 2) *een wijnrank, die door den grond geleid wordt*, Colum. IV, 15 Pallad. III, 16.

MERIDIALIS, e, *van den middag, zuiden, bij voorb.* ventus, Gell. II, 22 med.

MERIDIANUS, a, um, 1) *middag, d. i. ter middagtijd, of te middag, bij voorb.* tempus, *middagtijd*, Cic. Or. III, 5: hora, Martial. III, 66, 6: fol, Liv. XXVIII, 15. Plin. H. N. XII, 19, i. e. *middagzon, om twaalf uuren:* fomnus, Plin. Ep. IX, 40: *van daar* meridiani, fcil. gladiatores, Sueton. Calig. 34, i. e. *die 's middags vechten: van daar* meridiano, fcil. tempore, Plin. H. N. II, 26. IX, 8, i. e. *'s middags.* 2) *middag, d. i. tegen het gewest van den middag, d. i. zuiden, bij voorb.* plaga, Plin. H. N. II, 11: orbis, Plin. H. N. XIII, 4 poft med.: vallis, Liv. XXIX, 35: Babylonia magis meridiana, Plin. H. N. V, 12: circulus, Senec. Nat. Quaeft. V, 17, i. e. *de Aequator, de Linie: ook enkel* meridianus fcil. circulus, *bij voorb.* fub meridiano, Flor. IV, 12, 40: quidquid meridiano (circulo) aut feptentrione finitur, Vellej. II, 126: mare, Plin. H. N. VI, 17 med.: *van daar* meridiana fcil. loca, *bij voorb.* in meridianis Indiae, Ibid. VII, 2 poft med.

MERIDIATIO, onis, f. *middagrust, middagslaap*, Cic. Div. II, 68 extr.

MERIDIES, ei, m. 1) *middag, d. i. middagstijd, bij voorb.* ante meridiem, Cic. Tufc. II, 3 extr.: permanfit ad meridiem, Cic. Att. IV, 3: meridie faciam cet., Terent. Ad. V, 3, 62: circiter meridiem redito, Plaut. Moft. III, 1, 52: adpetit meridies, Ibid. 118: inclinare meridiem fentis, Horat. Od. III, 28, 5. Not. diffindere meridie, Varr. R. R. I, 2, 5, *alwaar derhalven* meridie Gen. Neutr. *zijn zou: maar er ontbreekt misschien* diem, *of men behoort* meridiem *te lezen, zie* diffindo. 2) *middag, gewest van middag, d. i. zuiden, bij voorb.* Inflectens fol curfum tum ad feptentriones tum ad meridiem, Cic. Nat. D. II, 19: fol a meridie devexus, Cic. fragm. ap. Macrob. Sat. VI, 4: cf. Plin. H. N. XVII, 2 extr. Colum. I, 6. Tacit. Hift. V, 6 *en* Agric. 10. 3) *het midden van eenen tijd, bij voorb.* noctis, Varr. ap. Non. 6. n. 16, i. e. *middernacht:* aetatis, Non. ibid.

MERIDIO, are, *en* **MERIDIOR**, ari, *middagslaapjen houden, 's middags slapen*, Catull. XXXII, 3. Sueton. Calig. 38 *en* Ner. 6. Cell. I, 2 ante med.

MERITISSIMO, *zie* Mereo.

MERITO, are, i. q. mereo, *bij voorb. geld verdienen, bij voorb.* fefters., Plin. H. N. VII, 39: *ook* Cic. Verr. III, 50 med. As dena meritaffet: ftipendia, *krijgsdiensten doen*, Cato ap. Feft.: *waar voor enkel* meritare (fcil. ftipendia) *ftaat*, Sil. X, 655.

MERITO, Adv., *zie* Mereo *op het einde.*

MERITORIUS, a, um, *waar geld voor betaald wordt, waar men geld mede verdient of verdienen kan, dat voor loon te hebben, bij voorb.* artocrea, Senec. Ep. 88: balinea, Plin. Ep. II, 17 extr.

Digitized by Google

rheda, Suet. Caef. 57, i. e. *huurkoets: dus ook* vehiculum, Ibid. Calig. 39: falutatio, Senec. brev. vit. 14: coenaculum, Suet. Vitell. 7: *ook enkel* meritorium fcil. cubiculum, *en* Plur. meritoria fcil. cubicula *of* loca, Juvenal. III, 234. Pandect. XXXII, 81 poft med., i. e. *plaatzen, of kamers, die verhuurd worden:* meritoria facere, Pandect. VII, 1, 13 extr., i. e. *kamers verhuuren: van daar, van hoererij voor geld, bij voorb.* pueri, Cic. Phil. VII, 1, 13 extr.

MERITUM, *zie* Mereo *op het einde.*

MERITUS, a, um, *zie* Mereo *op het einde.*

MEROBIBUS, a, um, *ongemengden wijn drinkende, het welk bij de Ouden de dronkaarts deeden, bij voorb.* merobiba, Plaut. Curc. I, 1, 77, i. e. *wijnzuipster.*

MEROPS, ŏpis, m. *een vogel, die de bijën vreet, bijënvreter, bijënspecht*, Virg. Georg. IV, 14. Plin. H. N. X, 33 med.

MERSO, are, i. q. mergo, 1) *indompelen, bij voorb.* fluvio gregem, Virg. Georg. I, 272: gallinam mufto Falerno, Horat. Sat. II, 4, 19: balneo infertur, calida aqua merfatur, Tacit. Ann. XV, 69. 2) *Tropisch, bij voorb.* civilibus undis merfari, Horat. Epift. I, 1, 16: merfor fortunae fluctibus, Catull. LXVIII, 13: merfare leto, Lucret. V, 1006. *dooden.*

MERSUS, a, um *zie* Mergo.

MERTO, are, 1) *voor* merfo, Acc. ap. Non. 2. n. 542: *en* Quintilianus *zegt* I, 4, 14, *dat men* mertare *en* pultare *voor* merfare *en* pulfare *gezegd heeft.* 2) *ook verklaart* Nonius mertare *door* maerentem facere, *en haalt aan uit* Accius haud me meus mertaret dolor: *doch, alwaar* mertaret *insgelijks voor* merfaret *staat, te weten, Tropisch.*

MERŬLA, ae, f. 1) *eene meerle*, Cic. Fin. V, 15. Varr. R. R. II, 9, 17. Plin. H. N. X, 29 *en* 30. Horat. Sat. II, 8, 91 *en* Art. 458. 2) *zekere visch*, Ovid. Halieut. 114. Plin. H. N. IX, 15 poft med. XXXII, 11. Varr. L. L. VIII, 22. Colum. VIII, 16 *en* 17. 3) *eene soort van water-machiene, die den toon van eene meerle geeft*, Vitruv. X, 12 poft med.

MERUM, *zie* Merus.

MERUS, a, um, *onvermengd, daar niets bij gemengd is, zuiver, bloot, louter, bij voorb.* guftus uvarum, non mixtus, fed merus, Colum. III, 21 extr.: undae merae, Ovid. Met. XV, 523, i. e. *zuiver water, niet met wijn gemengd:* vinum merum, Plaut. Amph. I, 1, 276. Varr. ap. Non. 4. n. 295. Ovid. Met. XV, 331, *en eenvouwig* merum, fcil. vinum, Plaut. Curc. I, 2, 35. Horat. Od. I, 36, 13. Ibid. Epift. I, 19, 11. Ovid. Faft. II, 539. Plin. H. N. XIV, 22 med. XXIII, 1 poft med. Colum. X, 302, *zuivere, loutere, niet met water gemengde wijn: denzelven plagten de Ouden gemeenlijk niet te drinken; dit deeden gemeenlijk alleen de likkebroeders; en ordenlijke lieden hielden soortgelijke zuipers voor dronkelappen. De Romeinen mengden, gewoonlijk, den wijn met water, en wel gemeenlijk, een derde wijn, met twee derden water: van daar, met toespeling daar op,* velut ex diutina fiti nimis avide meram haurientes libertatem, Liv. XXXIX, 26, i. e. *als 't ware, met volle teugen, zoo als wijnzuipers doen: anders staat* mera libertas, Horat., *zie beneden: verders* lac, Ovid. Faft. IV, 369: impenfum aut merum aut mixtum eft, Pandect. II, 1, 3, *van daar* 1) *zuiver, louter, d. i. alleen, bloot, maar niet dan, bij voorb.* mera monftra nuntiare, Cic. Att. IV, 7, i. e. *louter enz.:* merum bellum loquitur, Cic. Att. IX, 13 extr., *louter oorlog, meer niet dan oorlog:* meri principes, Cic. Or. II, 22 extr. merae profcriptiones, Cic. Att. IX, 11: mera fcelera loquuntur, Ibid. 12 extr.: merae nugae, Ibid. VI, 3 med.: lac, *zie hier voor:* vinum, *zie hier voor:* undae, *zie hier voor:* mera libertas, Horat. Ep. I, 18: 8: oves neque vetulae neque merae agnae, Varr. R. R. II, 2 in., i. e. *zuivere lammeren:* res merum hoc eft, Plaut. Truc. II, 2, 14: aurum & argentum, Ibid. Afin. I, 3, 3: meri bellatores, Plaut. Mil. IV, 2, 85: fpes mera, Terent. Phorm. I, 2, 96, *louter hoop, d. i. niet anders dan hoop.* 2) *bloot, d. i.* a) *onbedekt, bij voorb.* pes, Juvenal. VI, 158. b) *louter, zuiver, bij voorb.* fpes, Terent. *zie* n. 1: *dus ook* monftra, bellum, vinum cet., *zie hier voor.* 3) *louter, zuiver, rein, klaar, bij voorb.* clamor, Plaut. Moft. III, 1, 112: mero meridie, Petron. 37, i. e. *op den klaaren, hellen middag: van daar Tropisch, louter, zuiver, echt, bij voorb.* libertas, Horat. Epift. I, 18, 8: veram & meram Graecam, Plin. Ep. VIII, 24. Not. *Ook kan men* vinum, undae *en meer uit het voorgaande hier toe brengen.*

MERX, cis, f. 1) *waare, bij voorb.* fallax, Cic. Rab. Poft. 14: invendibilis, Plaut. Poen. I, 2, 128: proba, Ibid.: mala, *flechte, zie beneden:* peregrina, Plin. Ep. IV, 14: efculenta, *eetwaare*, Colum. XI, 3, 50: *doch het kan ook zijn, eetbare zaak, spijze:* emporium mercium Indicarum, Plin. H. N. V, 9 extr.: merces importare, Plin. H. N. XXIX, 1 in., *of* invehere, Ibid. *op het einde, d. i. invoeren, inbrengen:* expedire, *uitpakken*, Ovid. Art. I, 421: exigere, *verkoopen*, Colum. X, 317: permutare, Virg. Ecl. IV, 38: petere in litus rubrum (i. e. rubri maris), Plin. H. N. XIV, 4: permutare aliquid pretio vel merce alia, Ibid. IX, 55: oftendere mercem, Horat. Sat. I, 2, 103: farmenta quoque in merce funt, Plin. H. N. XII, 25, i. e. *behooren onder de waaren, zijn te koop.* 2) *Tropisch en misschien als een spreekwoord, voor* res, *ding, zaak, bij voorb.* mala merx eft, *het is flechte waare, d. i. eene kwaade, flechte, zaak, bij voorb.* aetas mala merx eft tergo, Plaut. Men. V, 2, 6, i. e. *wat kwaads. Ook van kwaade menschen:* mala merx eft, Plaut. Cift. IV, 2, 61. Ibid. Pfeud. IV, 1, 44, *dat is boos tuig: dus ook* merx tu mala es, Ibid. Perf. II, 2, 56: *hier toe kan men ook brengen* merx efculenta, Colum., i. e. *eetbare zaak, spijze, zie hier voor:* merces femineae, Ovid. Met. XIII, 165, *vrouwlijke waare, d. i. dingen, die voor de juffers zijn.* Not. *voor* merx *staat ook* merces, Salluft. fragm. ap. Charif. 1. *En dit is de eigenlijke oude buiging van het woord, waar uit door* Contractie meres *of* merx *geworden is: even zoo staat* nex *voor* necis, plebs *voor* plebis cet.

MESANCŬLON, i, *of* mefancŭla, ae, f. *een soort van schietgeweer*, Gell. X, 25. *Ook is* mefancyla, mefancylon, *goed.*

MESAULA, ae, f. *eene smalle gang tusschen twee kamers of muuren* i. q. andron, Vitruv. VI, 10 poft med.

MESOLĂBUM, i, m. *een werktuig om het midden eener zaak te vinden*, Vitruv. IX, 3.

MESONAUTA, ae, m. Pompon. ap. Ulpian. Pandect. IV, 9, 1, *is misschien een middelsoort tusschen den stuurman en de reisgasten.*

MESPĬLUM, i, n. 1) *mispel, bekende eetbare boomvrucht*, Plin. H. N. XV, 20. Pallad. in Mart. X, 19 *en* 22. 2) *voor mispelboom*, Pallad. de Inft. 69.

MESPĬLUS, i, f. 1. *mispelboom*, Plin. H. N. XV, 20. Pallad. Febr. 25 extr. *en* de infit. 106. 2) *ook een mispel*, Pallad. de inft. 91.

MESSĬO, ōnis, f. *het maaijen, bij voorb.* frumenti, Varr. R. R. I, 50.

MESSIS, is, f. *de oogst, d. i. het afmaaijen of affnijden der vruchten, benevens derzelver inzameling*, Cic. Or. I, 88 poft med. Varr. R. R. I, 50: loca maturiora meffi, Liv. XXII, 4: meffem peragere, Plin. H. N. XVIII, 18, *of* facere, Ibid. 30, i. e. *oogst houden, oogsten: dus ook* meffis facienda eft, Colum. II, 21: prima meffis ejus (herbae Medicae) fiet — ceterae (ejus) meffes (fcil. *in hetzelfde jaar*), Pallad. April. 1: binae meffes in anno, binae aeftates, Plin. H. N. VI, 17: meffem amittere, *den oogst verliezen, d. i. als men niet oogsten kan*, Cic. Verr. III, 54. Not. *de Oogst was bij de* Romeinen *in Mey*, Plin. H. N. XVIII, 18: cf. Liv. XXIII, 32: *van daar* meffe tenus propria vive, Perf. VI, 25, i. e. *verteer alles op: anderen verklaren het: stel uw tering naar uw nering: van daar* 1) *de oogst, d. i. het graan, en wel* a) *de ingeoogste vruchten, bij voorb.* fuperant horrea meffes, Virg. Georg. I, 49: prohibiti meffes villis efferre, Juftin. XXIV, 7: videre meffem in granario, Varr. R. R. III, 2, 6: divitiae meffis & arbor erant, Prop. III, 11, 26. b) *de vruchten die nog in te oogsten zijn, bij voorb.* fruftra exfpectant promiffas horrea meffes, Ovid. Met. VIII, 293: agri onerati meffibus, Ibid. 781: Et magnas meffes terra benigna dabit, Tibull. III, 3, 26: horrea deficientia ad fecundas meffes, Ibid. IV, 1, 185: *van daar als een spreekwoord* adhuc tua meffis in herba eft, Ovid. Her. XVII, 263, *uw tarwe zal nog bloeijen, d. i. gij hoopt te vroeg, uw wensch is nog ver van het doel af:* urere fuas meffes, *zijn eigen gewin (bij voorb. zijne* Clienten *enz.) verderven*, Tibull. I, 5, 55 (I, 2, 98). Not. *men kan beide, te weten* a *en* b, *samen nemen, en enkel graan, veldvruchten, verstaan.* 2) *de oogst, d. i. de oogsttijd, bij voorb.* flos mori per meffes colligitur, Plin. H. N. XXIV, 14: ii meffis, Virg. Ecl. V, 70: *dus ook* circa meffem, Colum. XII, 20 in.: meffibus exactis, *wanneer de oogst (van dit jaar) voorbij is*, Ibid.: *dus ook* colligi meffibus i. e. tempore meffium, Plin. H. N. XXII, 13 extr. 3) *de oogst, in het tellen, voor, een jaar, bij voorb.* fexagefima meffis, Martial. IV, 79, 1. VI, 70: quarta, Ibid. I, 102. 4: trigefima, Ibid. XII, 34, 1: decima, Petron. 89 in. (*als Dichter*). 4) *de honigoogst, d. i. het uitnemen van den honig*, Virg. Georg. IV, 231. 5) Meffis Cilicum & Arabum, Stat. Sylv. III, 3, 34, i. e. *saffraan en wierook.* 6) meffis bellatura, Claudian. de Sulich. I, 121, i. e. *de menschen, die uit de slangetanden, door* Cadmus *gezaaid, zijn opgewassen.* 7) *de oogst, Tropisch, bij voorb.* pro benefactis mali meffem metere, Plaut. Epid. V, 2, 53, i. e. *ondank inoogsten of verdienen:* Qui Sullani temporis meffem recordetur, Cic. Parad. VI, 2, *toen zoo velen gedood of van hunne bezittingen berooft werden:* meffes fuas urere, Tibull.: meffis tua in her-

Digitized by Google

herba est. Ovid., *zie hier voor.* Not. a) Accusat. messim *komt ook voor, bij voorb.* Varr. R. R. III, 2, 6. Plaut. Most. I, 3, 5. b) messis gen. mascul., *bij voorb.* magnum messem, Lucil. ap. Non. 3. n. 139.

MESSOR, oris, m. 1) *een maaijer, snijder,* Cic. Or. III, 5. Virg. Georg. I, 316. Ovid. Met. XIV, 643: messor foenisecca, Colum. II, 18, 5, i. e. *hooimaaijer.* 2) *Tropisch, bij voorb.* sator malorum & messor, Plaut. Capt. III, 5, 3. Not. Deus messor *of enkel* Messor, *werdt als eene Godheid van het maaijen of van den oogst, aangeroepen,* Serv. ad Virg. Georg. I, 21.

MESSORIUS, a, um, *den snijder of het maaijen betreffende, tot het maaijen behoorende, bij voorb.* corbis, Cic. Sext. 38: opera, Colum. II, 13: falx, Pallad. I, 43.

MESSUS, a, um, *zie* Meto.

MET, *een aanhangende lettergreep, die gehecht wordt* 1) *aan zekere* Pronomina, *als* ego, tu cet., *bij voorb.* egomet, Terent. Ad. III, 2, 31: memet, Cic. Or. III, 20: tutemet, Lucret. IV, 913: nosmet, Plaut. Truc. I, 1, 38. *zij zal zelve beteekenen: dan* Cicero *zegt* Or. III, 20 Nou de memet ipso, *alwaar gevolglijk eene overtolligheid zou zijn: dus ook* nobismet ipsis, Cic. Nat. D. III, 18 extr.: ipsa egomet, Virg. Aen. V, 650.

META, ae, f. *elke kegel- of pijramiedvormige figuur eener zaak, d. i. alles wat rond is, en boven spits toeloopt, bij voorb. hooischoof, zuikerbrood enz. bij voorb.* collis est in modum metae, Liv. XXXVII, 27 post med.: Umbra terrae est meta noctis, Cic. Div. II, 6 extr., i. e. *kegelvormige figuur, hoedanige figuur de schaduw heeft, gelijk* Plin. H. N. II, 10 in. *zegt: dus ook van alle dus gevormde dingen, als hout, hooi, melk (d. i. kaas) enz., bij voorb.* metas imitata cupressus, Ovid. Met. X, 106: buxus in metas emittitur, Plin. H. N. XVI, 16: pyramis in metae cacumen se contrahens, Ibid. XXXVI, 5 post med.: ligna — condito, radices in acervo sub diu metas facito, Cato R. R. 55: foenum exstruere in metas, Colum. II, 19, i. e. *hooischooven maken: dus ook* metasque (foeni) mox sole adcendi, Plin. H. N. XVIII, 28 post init., i. e. *hooischooven:* meta lactis i. e. caseus, Martial. III, 58, 35: *dus ook* lactantes metas scil. lactis, Ibid. I, 44, 7: saccus, inversae metae similis, Colum. IX, 15 extr.: *dus heet ook* meta *de bovenste molensteen, of looper, wegens zijne kegelvormige gedaante, zoo als de onderste* catillus *heet, gelijk de Geleerden zeggen: doch, het staat verkeerd* Pandect. XXXIII, 7, 18 ante med., *alwaar* Paulus *zegt:* est autem meta inferior pars molae; catillus, superior, *alwaar sommige Geleerden geloven, dat het verkeerd zou staan: van daar bijzonder de spitze zuil aan het einde van den* Circus *te* Rome, *om welke de Kamprijders zevenmaal* (Propert. II, 19, 66 *of* II, 24, 30) *rondrijden,* (*van daar* meta circumeunda rota, Ovid. Art. III, 396: cf. Ibid. Am. III, 2, 69) *en wel oppassen moesten, dat zij er met den wagen niet tegen stieten, en hem stukreden: van daar* Meta fervidis evitata rotis, Horat. Od. I, 1, 4: stringam metas interiore rota, Ovid. Am. III, 2, 12: *Keizer* Claudius *zette* auratas metas *in den* Circus, Suet. Claud. 21, *waar uit blijkt, dat er voornaamlijk twee waren, eene boven, en eene beneden: van daar Tropisch, bij voorb.* interiorem metam curru terere, Ovid. Art. II, 426, i. e. *niet uitwijken, niet recht toe recht aan gaan (in het redenen): van daar Tropisch,* in flexu aetatis haesit ad metas notitia mulieris, Cic. Coel. 31, *voor, hij werdt ongelukkig. Dewijl deze spitze zuil de plaats van omdraaijen, maar te gelijk ook het doel was: van daar* 1) *de plaats, waar men omdraait, bij voorb.* Virg. Aen. III, 429 metas lustrare Pachyni, *voor, rondvaren: van daar* metam eandem solis unde orsi essent — dies congruerent, Liv. I, 19 extr., i. e. initium cursus anni solaris & lunaris. 2) *het doel, dat aan iemand gesteld is, of dat men zich zelven stelt, bij voorb.* nec procul a metis, quas paene tenere videbar, Curriculo gravis est facta ruina meo, *Tropisch,* Ovid. Trist. IV, 8, 35: jam propinquabant scopulis metamque tenebant, Virg. Aen. V, 159: *dus ook* mortis, Virg. Aen. XII, 546: raditur hic elegis ultima meta meis, Ovid. Am. III, 15, 2: optatam cursu contingere metam, Horat. Art. 412: properare ad metam, Ovid. Art. II, 727: vitae metam tangere, Ovid. Trist. I, 9, 1, i. e. *bepaalde levensjaaren: dus ook* aevi, Stat. Sylv. V, 3, 255: *van daar het doel, grens, einde, bij voorb.* aevi, Virg. Aen. X, 472: viarum, Ibid. III, 714: his nec metas rerum nec tempora pono, Ibid. I, 278 (282): *ook* ultima meta, Ovid., *zie hier voor.* Not. *voornaamlijk schijnen er in den* Circus *twee zulke zuilen geweest te zijn,* 1) *in het midden, om welke gedraaid werdt,* 2) *waar het rijden uit, en gevolglijk, het doel was, daar uit kan men onder anderen het volgende verklaren:* a) ultima meta, Ovid., *zie hier voor.* b) Ovid. Met. III, 144 Et sol ex aequo meta distabat utraque i. e. *het was middag: de zon stondt als 't ware, tusschen de twee spitze zuilen van haaren loop, ten zij men het,* grenzen, *wil vertalen; bij slot is het hetzelfde: dus ook* nox mediam coeli metam contigerat i. e. medium coelum, Virg. Aen. V, 835. *Van daar* Plural. metas, Suet. Claud. 21. Ovid. Am. III, 2, 12.

METALIS, e, *kegelvormig, bij voorb.* forma, Fest. in Tutulum.

METALLICUS, a, um, 1) *het metaal betreffende, daar toe behoorende, metalen, bij voorb.* natura Aloës metallica, Plin. H. N. XXVII, 4 post init.: molybdaena, Ibid. XXXIV, 18 med. 2) *zich met metaal of bergwerken bezig houdende, in bergwerken arbeidende: van daar* Metallicus, substantive, scil. fossor *of* vir. a) *een bergman, metaalgraver, arbeider in bergwerken,* Plin. H. N. XXXIV, 16. b) *een, die tot de bergwerken of mijnen veroordeeld is,* Pandect. XLVIII, 19, 10.

METALLIFER, a, um, *metaaldragend, metaalrijk, bij voorb.* terra, Sil. XV, 498: Luna, Stat. Sylv. IV, 4, 23.

METALLUM, i, n. 1) *metaal, bij voorb. goud, zilver enz.,* Virg. Aen. X, 174. Ovid. Met. X, 220. Plin. H. N. XXXIII praefat.: virga frondescit simili metallo i. e. auro, Virg. Aen. VI, 144: aerisque metalla, Ibid. Georg. II, 165: aerique metallum, Ibid. Aen. VIII, 445: libertas potior metallis i. e. auro & argento, Hor. Ep. I, 10, 39. Not. *ook wordt het gezegd van andere dingen, die uit de aarde gegraven zijn, bij voorb. marmer,* Stat. Sylv. I, 5, 36. III, 1, 5. IV, 2, 99. Sil. VIII, 481: *zwavel,* Apul. Met. IX post med. p. 228, 23 Elm.: *van daar Tropisch, d. i. aart, naturel,* saecula meliore metallo, Claudian. de III consul. Honor. 184, i. e. *de voormalige gouden tijden: dus ook* mores meliore metallo, Ibid. de consul. Mall. Theod. 157: Bilbilis optima saevo metallo, i. e. fortissima, Martial. IV, 55, 11. 2) *bergwerk, mijnwerk, bij voorb.* aeraria, Senec. Nat. Quaest. V, 15: aurarum & argentarium, Plin. H. N. XXXIV, 18 extr.: ferrarium, Ibid. 14 med.: minarium, Ibid. XXXIII, 7 med.: cretae, Ibid. XVIII, 11 post med.: sandaracae, Vitruv. VII, 7 extr.: metalla aurifera, Lucan. III, 209: silicum, Ibid. IV, 304, i. e. *steengroeven:* metalla facere in agro, Varr. R. R. I, 2 post med.: metalla vetera intermissa recoluit & nova multis locis instituit, Liv. XXXIX, 24, i. e. *legde nieuwe aan:* metalla auri atque argenti non exerceri, ferri & aeris (metalla) permitti, Liv. XLV, 29 extr.: metalli Macedonici — locationes que (*voor* atque) praediorum, Ibid. 18 in. Not. Saliunca (*zeker lieflijk kruid*) tantae suavitatis (est), ut metallum esse coeperit, *voor* tanquam metallum cet., Plin. H. N. XXI, 7 extr., i. e. *men beschouwde het als een mijn, bergwerk, (of goud,) d. i. men vorderde er belastingen van: van daar* damnare in metallum, Plin. Ep. II, 118. X, 66. Pandect. XLVIII, 19, 8 ante med. *tweemaal en* leg. 22, *of* ad metalla condemnare, Sueton. Calig. 27, i. e. *tot de bergwerken of mijnen veroordeelen, d. i. om daar in te graven: dus ook* dare aliquem in metallum, Pandect. XLVIII, 19 leg. 8, 23 *en* 28 post med., i. e. *daar toe geven of brengen: dus ook* metallo plecti, Ibid. XLVII, 11, 7, *of* puniri, Ibid. XLVIII, 13, 6: coërcitio (i. e. poena) metalli, Ibid. XLVIII, 19, 8 in.

METAMELOS, i, i. e. *het berouw,* Varr. ap. Non. 2. n. 84.

METAMORPHOSIS, is, f. *Gedaanteverwisseling: zoo heet een Dichtstuk van* Ovidius, Quintil. IV, 1 extr. *en een geschrift van* Apulejus.

METATIO, onis, f. *de afsteking eener plaats, d. i. afdeeling en insluiting in grenzen door paalen enz., afmeting, bij voorb.* vineae, Colum. III, 15.

METATOR, oris, m. *de afsteker eener plaats, afdeeler en vaststeller der grenzen, afmeter, bij voorb. van eene legerplaats enz., bij voorb.* castrorum, Cic. Phil. XI, 5: urbis, Cic. Att. XIV, 41: oliveti, Plin. H. N. XVIII, 33.

METAXA *of* MATAXA, ae, f. *een draad, bij voorb.* & metaxae & toміcae, Vitruv. VII, 3.

METICULOSUS, a, um, 1) *vreesachtig, bij voorb.* homo, Plaut. Amph. I, 1, 137: lepus, Apul. Flor. post init. p. 341, 9 Elm. 2) *vreeslijk, bij voorb.* res, Plaut. Most. V, 1, 52.

METIOR, mensus (*zelden* metitus) sum, 4. 1) *meten, afmeten, het zij het geschiede met eene elle, kan, schepel, enz., bij voorb.* agrum, Cic. ad Div. IX, 17: frumentum, Cic. Verr. III, 83, 84 *et* 85: signum, Cic. Acad. IV, 41 extr.: solem, Ibid.: numus, Horat. Sat. I, 1, 95, scil. modio, i. e. *geld, wegens de menigte, niet tellen, maar meten: daar voor staat* numos modio metiri, Petron. 37: se ad candelabrum, Ibid. 75, i. e. *zich naar of met den kandelaar meten, om te zien, of men grooter of even zoo groot is: verders* pedes syllabis metiendos, Cic. Or. 57, i. e. *naar syllaben, d. i. daar naar beoordeelen:* quis metior ...

annum, zegt Phebus als de zon, Ovid. Met. IV, 226, mete het jaar, d. i. deel het af in maanden enz. Ook passive, bij voorb. mensa spatia, Cic. Nat. D. II, 27: van daar a) als 't ware door schreden, door gaan, meten enz.; gevolglijk, passeeren, doorwandelen, gaande of reizende afleggen, doorrijden, bij voorb. viam, Horat. Epod. IV, 7: iter, zie hier na: aquas, Ovid. Met. IX, 447, i. e. doorvaaren: Proteus aequor curru metitur equorum, Virg. Georg. IV, 389: metitur litora cornix, Lucan. V, 556: tot casus, tot avia, Val. Fl. V, 476: dus ook afleggen, eindigen, (van den tijd) bij voorb. duas partes lucis (i. e. diei) menso (sole), Ovid. Met. VIII, 564: qui metior annum, Ovid., zie hier voor: metiens iter annum (luna) cursu, Catull. XXXIV, 17: quoad dies reliquos metiatur (i. e. absolvat) annus, Apul. Met. VIII ante med. p. 205, i. e. tot het jaar ten einde is. Ook eenvoudig metiri, scil. viam, i. e. ire, bij voorb. hinc metimur gradibus militariis, Plaut. Pseud. IV, 4, 11. b) Tropisch, meten, of afmeten, d. i. iets naar iets anders beöordeelen, bij voorb. omnia voluptate, Cic. ad Div. VII, 12 en Pis. 28, i. e. naar het vermaak: magnos homines virtute, non fortuna, Nep. Eum. 1 en dus meermaalen: met den Ablativus, op de vraag, waar naar, bij voorb. usum pecuniae non magnitudine, sed ratione, Ibid. Att. 14: omnia quaestu, non dignitate, Cic. Phil. II, 43: vim eloquentiae sua facultate non rei natura, Cic. opt. gen. Orat. 4: caritatem sensu, Cic. Tusc. I, 27: odium aliorum odio suo, Liv. III, 54: pericula suo metu, Sallust. Cat. 31 (32). Ook met ex, bij voorb. fidelitas, quam ego ex mea conscientia metior, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 4: ook zonder Ablativus, meten, beöordeelen, overweegen, bij voorb. pondera sua, Martial. XII, 100, 8: vires suas, Quintil. VI, 1 post med. Ook met den Ablativus, op de vraag, waarmede? bij voorb. aliquid auribus, Cic. Orat. 68: oculo latus, Horat. Sat. I, 2, 103: aliquid prospectu, Ovid. Her. X, 28: aliquid animo, Ibid. Met. II, 88. 2) toemeten, toedeelen, naar de mate geven, bij voorb. militibus frumentum, Caes. B. G. I, 16. VII, 71: vinum, Horat. Epod. IX, 36: stipendium mensum est (militibus) passive, Curt. V, 1 extr. 3) door meten of doortrekken, iets maken, bij voorb. qui metior annum, Ovid. Met. IV, 226, doch, zie hier voor. Not. metitus voor mensus, Pandect. XXXII, 52.

METITUS, a, um, zie Metior.

METO, are, voor metor, afsteeken, afmeten, bij voorb. metabat loca, Virg. in Culic. 172: ager metatur, Senec. Thyest. 462: metatis castris, Hirt. B. G. VIII, 15: cf. Horat. Od. II, 15, 14. Ibid. Sat. II, 2, 114: castra metari jussisse, Caes. B. C. III, 13, alwaar het ook het Depon. zijn kan.

METO, messui, messum, 3. 1) maajen, oogsten, afsnijden, deels zonder Casus, bij voorb. Cum est matura seges, metendum, Varr. R. R. I, 50 extr.: genera metendi sunt plura, Colum. II, 21: deels, met den Accusativus, maajen, afmaajen, bij voorb. farra, Ovid. Fast. II, 519: pabula falce, Ibid. Her. VI, 84: arva, Propert. IV, 10, 30: van daar Particip. messus, a, um, bij voorb. herbae, Virg. Aen. IV, 513: messas spicas colligere, Varr. R. R. I, 50 extr.: van daar Tropisch, van de bijen, metunt flores, Virg. Georg. IV, 54: frugem flumina, Senec. Phoen. 340: van daar de spreekwoorden, ut sementem feceris, ita & metes, Cic. Or. II, 65, i. e. zoo als men zaait, maait men; zoo als men 't zet, valt het in het net: Mihi istic nec seritur nec metitur, Plaut. Epid. II, 2, 80, i. e. ik heb daar geen voordeel van; het gaat mij niet aan; het is mijne zaak niet: dus ook tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis, Ibid. Merc. Prol. 71. Not. a) ook van den wijn-oogst, bij voorb. postremus metito, Virg. Georg. II, 410: metere vindemiam, Plin. H. N. XVII, 22 post med.: metimus tua munera, Iacche, Colum. X, 426: uva metitur, Plin. H. N. XIV, 3 in., i. e. wordt afgeplukt: ook van andere dingen, bij voorb. thus, Ibid. XII, 14, i. e. afnemen: plukken, dus kan men ook zeggen mel cet.: cf. Messis; en zoo staat metere crates favorum, Pallad. Jun. 7. b) eene plaats maajen, afmaajen, zeggen de Dichters, voor aldaar woonen, gelijk elders, eene plaats bezaajen enz., bij voorb. qui Batulum (eene stad) metunt, Sil. VIII, 565. 2) maajen of afmaajen, Tropisch, d. i. a) afsnijden, afhouwen, afplukken, afscheuren, afslaan enz., bij voorb. illa virga, Ovid. Fast. II, 706: barbam forcipe, Martial. VII, 94, 12, en enkel barbam, Juvenal. III, 186: capillos, Martial. X, 83, 11. olus, Calpurn. Ecl. II, 74: Gangem nardiferum voor nardum Indicum, Grat. Cyneg. 314: dus ook honig, wijndruiven enz., zie hier voor: rosam pollice, Martial. X, 93, 5: Et ferus in sylva farra metebat aper. Ovid. Am. III, 10, 40. b) nederhouwen, afhouwen, bij voorb. proxima quaeque metit gladio, Virg. Aen. X, 513: colla ferro, Stat. Theb. IX, 223: agmina, Sil. IV, 464: primos & extremos metendo stravit humum, Horat. Od. IV, 14, 31: dus ook van het maajen des doods, bij voorb. metit Orcus grandia cum parvis, Ibid. Epist. II, 2, 178. Not. Perf. messui heeft Cato ap. Prisc. 10 en ap. Fest. in Sacrima. Priscianus zegt, dat sommigen ook messivi gebruikt hebben.

METŌPA, ae, f. de ruimte tusschen twee holligheden; van daar in de bouwkunde tusschen de kalverstanden en de triglijfen (inter denticulos & triglyphos), Vitruv. IV, 2 post med.

METOPĬON, i, n. 1) zekere traanende boom, of liever, misschien, deze tranen zelve, Plin. H. N. XII, 23. De boom heet anders metops, Solin. 40. 2) Olie uit bittere amandelen: Plin. H. N. XVII, 7 in., mandel-olie. 3) eene soort van zalve, Plin. H. N. XIII, 1.

METOPOSCŎPOS, i. m. die iemands geboortestond stelt uit zijn voorhoofd, Sueton. Tit. 2. Plin. H. N. XXXV, 10 ante med.

METOPS, zie Metopion.

METOR, atus sum, ari, is omtrent zoo veel als metior, en daarmede verbonden, bijzonder uit meta doel, i. e. metas ponere rei cet. 1) meten, afmeten, uitmeten, bij voorb. coelum, Ovid. Fast. I, 309: Indiam, Plin. H. N. VI, 17 med.: stadium pedibus suis, Gell. I, 1: ook passive, bij voorb. porticus metata decempedis, Horat. Od. II, 15, 14, zie Meto, are: van daar Tropisch, voor, doorwandelen, doorgaan, doorreizen, bij voorb. agros, Sil. VI, 58: loca, Senec. Hippol. 505: bijzonder 2) eene plaats afsteken, d. i. door zekere grenzen bestemmen, bij voorb. regiones, Liv. I, 10, scil. tot eenen Tempel: agros, Virg. Georg. II, 274: dus ook metato in agello, passive, Horat. Sat. II, 2, 114: dus ook urbem, bij de stichting, d. i. hare grenzen stellen, haar vooraf schetzen, afteekenen, bij voorb. Dinochares architectus metatus est Alexandriam, Plin. H. N. V, 10. VII, 37: doch, het kan ook zijn, stichten, bouwen: bijzonder castra, Coel. ap. Non. 2. n. 528, i. e. een leger afsteken: dus ook frontem castrorum, Liv. XLIV, 36 med.: ook is castra metari in 't gemeen, een leger afsteken, of opslaan, Liv. XXIX, 28 in. Sallust. Jug. 106 (114.) Tacit. Ann. II, 8. Curt. III, 8 post med.: dus ook castra metata, passive, Liv. XLIV, 37 in.: van daar oprichten, bouwen, opslaan, bij voorb. tabernacula ciliciis, Plin. H. N. VI, 28 in.: Alexandriam, Ibid. V, 10. VII, 37, zie hier voor: dus ook castra, zie hier voor.

METRĒTA, ae, f. (eigenlijk eene mate) schijnt het zelfde te zijn, als Cadus, 1) zeker groot vat van vloeibare zaken, vat, ton enz., bij voorb. olivaria, Colum. XII, 47 extr., en Ibid. 51 staat vas olearium quam maximum (voor olie,) en kort daar op & metretam linito: verder oleum si in metretam novam inditurus eris, amurca colluito: — id si feceris, metreta oleum non bibet, Cato R. R. 100: Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas, Martial. V, 16, 7, i. e. tonnen, vaten met koopwaaren: centum metretae (vini), Pandect. XVIII, 1, 35 extr., i. e. vaten wijn: ferit hic cubito, — at hic tignum capiti incutit, ille metretam, Juvenal. III, 245. 2) zekere mate, die tien Congii bevatten zal: zoo als onze woorden, vat, ton enz., ook den naam van eene mate hebben, bij voorb. navim, metretas quae trecentas tolleret, parasse, Plaut. Merc. Prol. 74, i. e. dat 300 tonnen of last voerde: picis liquidae metretam — & lixiviae congios duos, Colum. XII, 22: ook kan men hier toe brengen centum metretae, Pandect., zie hier voor.

METRĬCUS, a, um, zekere afmeting of maat betreffende, bij voorb. leges, Plin. H. N. XI, 37 sect. 88, bij de pols: van daar de afmeting der verzen betreffende, of de verzen zelve betreffende, metrisch, bij voorb. pes, Quintil. IX, 4 ante med.: van daar Metricus (misschien, scil. scriptor), Gell. XIX, 15, i. e. die van de gesteldheid van een vers of de afmeting van deszelfs leden handelt.

METRUM, i, n. 1) de maat, bijzonder, de maat, of afmeting van een vers, naar deszelfs leden, syllaben, voet-maat, bij voorb. poëtas metri necessitas excusat, Quintil. I, 6 (10): metri causa, Gell. IV, 17 post med.: libellos compositos metro Tibulli, Martial. IV, 6, 4. in Tibullische verzen-maat, d. i. Elegiën: van daar 2) het vers zelve, bij voorb. Virgilii, Colum. III, 10 extr.

METŬLA, ae, f. i. q. meta, als men verkleinend spreekt, een kegelvormige figuur, piramied, spitze zuil, Plin. Epist. V, 6 post med. §. 35.

METŬO, ui, utum, 3. 1) vreezen, in vreeze zijn, schroomen, a) met den Accusativus, aliquid, vreezen, voor iets vreezen, bij voorb. supplicia a vobis, Cic. Rosc. Am. 3, i. e. straffen, voor straffen van u, van uwen kant: insidias ab aliquo, Cic. ad Div. V, 6: nihil tale, Cic. Fin. I, 17 med.: tantam molem sibi ac posteris suis, Liv. I, 9: dus ook amori suo moram, Plaut. Poen. III, 1, 6: periculum ex aliquo, Sallust. Cat. 52. §. 16 (55): aliquem, voor iemand vrees heb-

Digitized by Google

hebben, *of vreezen*, *bij voorb.* deos, Terent. Hec. V, 2, 6: neminem de lanificio, Plaut. Merc. III, 1, 22: aliquem, Cic. Senect. 11: malunt se metui quam diligi, Nep. Dion. 9: *van daar* res metuendae, Cic. Harusp. 28 extr.: metutum i. e. quod metuerant homines, Lucret. V, 1139. b) *met* de i. e. *wegens*, *ten aanzien*, *van de zijde*, *bij voorb.* de sua vita, *in vrees zijn*, *wegens enz.*, Cic. Att. X, 4 ante med.: de aliquo, Ibid.: *dus ook* neminem de lanificio, Plaut., *zie hier voor*: *ook met* a *of* ab, *bij voorb.* ab Hannibale, Liv. XXIII, 36: *dus ook* insidias ab aliquo, Cic., *zie hier voor*. c) *met den* Infinitivus, *d. i. vreezen*, *bedenking maken*, *het niet wagen*, *bij voorb.* metuunt natare, Ovid. Her. XIX, 185: temerare, Ibid. XVI, 283: jurare, Catull. LXIII, 146: tentare spem certaminis metuerent i. e. non auderent, Liv. XXXII, 31: metuit tangi, *vreest voor het aanraken*, Horat. Od. III, 11, 10. d) *met* ne *dat*, *of het mogt*, Terent. Eun. III, 1, 59. Plaut. Pseud. IV, 1, 8: metuo fratrem, ne intus sit, *voor* metuo, ne frater cet., Terent. Eun. III, 5, 62: *of* ne non *of* ut, *dat niet*; *het eerste staat* Plaut. Pers. IV, 6, 4. *Het laatste* Ibid. Curc. IV, 1, 3. e) *met andere* particulae, *bij voorb.* quid, quod cet., *wanneer het*, *hetzelfde is*, *als met vrees wachten*, *onzeker zijn*, *uit vrees iet willen weten enz.*, *ik ben verlegen enz.*, *bij voorb.* metuo, quot patres fuerint, Plaut. Truc. IV, 3, 35, *ik vrees enz.*, *d. i. ik ben toch nieuwsgierig enz.*, *ik verwacht*, *vol schroom enz.*: equidem metui, quid futurum esset, Terent. Heaut. III, 3, 8. i. e. *ik was verlegen*, *ik wachte met schroom enz.*: Metuo, quid agam, Terent. Heaut. IV, 3, 42, *ik vreeze*, *d. i. weet niet*, *wat ik doen zal*: metuo, quid sit, Terent. Heaut. IV, 1, 7, *ik weet niet*, *kan niet begrijpen*: Non metuo, quin uxori suppetiae latae sint, Plaut. Amph. IV, 1, 54, *ik vreeze niet*, *dat enz. d. i. ik twijfel niet*, *of enz.* f) *met den* Dativus, *op de vraag*, *voor wien?* (*bij voorb. ben ik bezorgd*), *d. i. tot wiens voordeel? om wiens wil? ten wiens gevalle? bij voorb.* metuens pueris, Plaut. Amph. V, 1, 60. i. e. *was*, *wegens de jongens*, *in vreeze*: inopi metuens formica senectae, Virg. Georg. I, 186, *is bezorgd wegens enz.*: *dus ook* aliquem sibi, Plaut. Asin. I, 1, 98: moram amori suo, Plaut., *zie hier voor*: molem sibi, Liv. *zie hier voor*: *ook staat daar voor* pro aliquo *of* aliqua re, *bij voorb.* pro quo metuunt, Petron. 123. Not. *ook staat* metuens adjective *met den* Genitivus, *en heeft de* Gradus, *bij voorb.* legum, Cic. red. Sen. 2: legum judiciorumque, Cic. Dom. 26: deorum, Liv. XXII, 3: futuri, Horat. Sat. II, 2, 110: virgae, Juvenal. VII, 210: *dus ook* metuentior in posterum, Tacit. Ann. XIII, 25: metuentius Numinis i. e. dei *godvruchtiger*, Ovid. Fast. VI, 259: *want*, *men moet niet overal eene slaafsche vrees verstaan*, *maar ook eerbied*, *ontzag*, *bij voorb.* patrem, Terent. Phorm. I, 2, 69. 2) *Tropisch*, *van levenloze dingen*, *bij voorb.* quae res quotidie videntur, minus metuunt furem, Varr. R. R. I, 22 extr.: Fides metuit culpari i. e. cavet, Horat. Od. IV, 5, 20: *dus ook* illum aget penna metuente solvi fama superstes, Hor. Od. II, 2, 7, i. e. cavente *zich wachtende*. 3) i. q. caveo, *zich wachten*, *bij voorb.* reddere, Horat. Sat. II, 5, 65: culpari, Hor.: solvi, Hor., *zie hier voor*. *Het* Particip. metutus, a, um, *staat* Lucret. V, 1139. *Dus is het* Supinum metutum. Not. 1) metuiri *voor* metutum iri, Pandect. XX, 1, 26. 2) metuo & timeo, ne cet., pleonastisch, Plaut. Mil. IV, 8, 38.

METUS, us, m. 1) *vreeze*, *bezorgdheid*, *bij voorb.* in metu esse, *in vrees zijn*, *vreezen*, Terent. Phorm. I, 2, 7. Cic. Catil. I, 7: *maar het heet ook*, *gevreesd worden*, *bij voorb.* Mihi unum de malis in metu est, Cic. Att. III, 9. *verders* metum habere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 10, *vrees hebben*, *d. i. vreezen*; *het heet ook*, *vrees veroorzaken*, *vreeslijk zijn*, Ovid. Her. XVI, 342: a metu respirare, Cic. Cluent. 70: metus invadit aliquem, Sall. Jug. 35 (39) *en* 39 (43): metum concipere, Ovid. Fast. I, 485: *of* capere, Liv. XXXIII, 27 extr., *bekomen*, alicui injicere, Caes. B. G. IV, 9: *of* inferre, Liv. XXVI, 20: *of* adferre, Cic. Verr. II, 54: *of* offerre, Cic. ad Div. XV, 1 extr.: *of* facere, Ovid. Trist. V, 10, 28: *of* habere, Ibid. Her. XVI, 342: *of* objicere, Cic. Tusc. II, 4, i. e. *vrees aandoen*, *veroorzaken*, *aanjagen*; *en als 't hevig is*, incutere, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 4. *Ook* metu territare, Caes. B. G. V, 6, *in vrees brengen*, *bevreesd maken*: metu perterreri, *vreezen*, Caes. B. G. VII, 26 *en* Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12. *Ook* metum adcipere, Terent. Eun. II, 3, 96, *de vreeze op zich nemen*, *zich laten welgevallen*: metu tentari, Lucret. III, 313: metu percussus (perculsus), Sallust. Cat. 6. Jug. 42 (44): metum pati, Quintil. VI, 2 med. (*alwaar ook* metum facere *staat*, *zie hier voor*): metus (Plur.) perferre, Plin. Ep. VI, 20 in.: mihi est metus seq. accus. cum infin., Terent. Phorm. III, 1, 18: est & in metu peregrinantium, ut cet. i. e. peregrinantes timent, ne cet., Plin. H. N. XXXI, 6 extr.: nullus hostium metus in propinquo est i. e. nullus hostis timetur, Liv. XXXI, 23: in metu ponere aliquid, Cic. Att. XIV, 21, i. e. *vreezen*, *of voor vreeslijk houden*: metum alicui adimere, Terent. Heaut. II, 3, 100: *of* abstergere, Cic. ad Div. IX, 16 extr.: *of* tollere, Caes. B. G. VI, 29: *of* dejicere, Cic. Verr. V, 49 extr.: *of* depellere, Cic. red. Sen. 8: *of* amovere, Terent. And. I, 2, 10: *of* removere, Liv. II, 2: *of* detrahere, Sallust. in orat. Philippi contra Lepid.: *of* excutere corde, Ovid. Met. III, 690: *en enkel* excutere, Ovid. Her. XIV, 43. i. e. *wegdoen*, *benemen*, *verwijderen*: *dus ook* solvere metus, Virg. Aen. I, 643 (407), i. e. *van zich doen*, *laten vaaren*: metum deponere, Hirt. Alex. 65: *of* ponere, Ovid. Met. I, 763: *of* exuere, Ibid. 622, i. e. *laten vaaren*: aliquem metu liberare, Cic. ad Div. XI, 21: *of* exonerare, Liv. II, 2: in metum redire i. e. *op nieuw vreezen*, Plin. Ep. VIII, 11. *de zaak*, *waar men voor vreest*, *wordt door den* Genitivus, *door* a *en* ne *uitgedrukt*, *bij voorb.* metus quaestionum, Liv. II, 24: existimationis vivorum, Cic. Verr. I, 37: metus parendi, Sallust. Jug. 35 (39): *ook* genit. *van een persoon*, *bij voorb.* hostium Liv. XXXI, 23: metus Pompeji id bellum excitabat, Sallust. ap. Gell. IX, 12: timor a Romanis i. e. *voor* (*eig. van den kant*, *ten aanzien*), Liv. XLV, 26: *dus ook* metus ab hoste & a cive, Liv. II, 24: Esse metus coepit, ne jura jugalia non bene curasset, Ovid. Met. VII, 215: metu, ne solus rerum potiretur, Sallust. Or. 2 ad Caes. ante med.: certe, ne lassescat fortuna, metus est, Plin. H. N. VII, 40: *ook* ut i. e. *dat niet*, *maar ook*, *dat*: *gewoonlijk voor* ne, *bij voorb.* est & in metu peregrinantium, ut tentent valitudinem aquae ignotae, Ibid. XXXI, 6 extr.: *ook de* Accusativus *met den* Infinitivus, Terent. Phorm. III, 1, 18: *ook staat daar voor een* Adjectivum, *bij voorb.* metus alienus, Ibid. Ad. I, 1, 50, i. e. aliorum, *voor andere lieden*; cf. Timor, Terror: *ook volgt* propter i. e. *wegens*, *bij voorb.* me esse in metu propter te unum, Cic. Cat. I, 7: *ook* de i. e. *wegens*, *ten aanzien*, *bij voorb.* omni te de me metu libero, Cic. ad Div. XI, 21. *Ook staat hij*, *die vreest*, *in den* Genitivus, *bij voorb.* metum animi tui abstergere, Ibid. IX, 16 extr. 2) *het beven*, *te weten zeker eerbiedig*, *bij voorb.* mens trepidat metu, *zegt* Horatius, Od. II, 17, 5, *na dat hij* Bacchus *gezien hadt*: *dus ook* Virg. Aen. VII, 60 Laurus multos metu servata per annos i. e. *met zekeren heiligen schrik of ook eerbied*. 3) *het geen vrees verwekt*, *of verwekken kan*, *oorzaak*, *om te vreezen*, *eene vreeslijke zaak*; *wanneer men het somtijds kan vertaalen*, *schrik*, *schroom enz.*, *bij voorb.* *zoo heet het Medusenhoofd* Libyci metus, Stat. Theb. XII, 606: *zoo heet* metus *het wilde zwijn*, Senec. Hippol. 28: cf. Val. Fl. I, 23: *dat men verbeeldt*, *om het wild schuw te maken*, Grat. Cyneg. 85 *en* 88: *van daar* res vanos habet ista metus, Ovid. Her. XVI, 342, *bevat ijdele redenen tot vrees*, *d. i. behoeft niet gevreesd te worden*, *is niet vreeslijk*: quia nullus in propinquo sit hostium metus, Liv. XXX, 23 in., i. e. *daar was geene reden*, *om eenen vijand in de nabijheid te vreezen*: aliquid in metu ponere, Cic. Att. XIV, 21, i. e. *voor vreeslijk houden*: *van daar* in metu esse *vreeslijk zijn*, *bij voorb.* unum de malis mihi in metu est, Ibid. III, 9 extr.: est & in metu peregrinantium, ut tentent cet., Plin. H. N. XXXI, 6 extr., i. e. *reden hebben te vreezen*: *van daar* metus est *het is te vreezen*, *bij voorb.* certe, ne lassescat fortuna, metus est, Ibid. VII, 40: *ook kan men uit het voorgaande het één en ander hier toe brengen*, *bij voorb.* metum abstergere, tollere cet. Not. a) Metus, Gener. Femin., *bij voorb.* mihi metus, Enn. ap. Fest.: metus illa, Enn. ap. Non. 3. n. 141. b) Metus *als een persoon in de onderaardsche wereld*, Virg. Aen. VI, 276.

METUTUS, *zie* Metuo.

MEUS, a, um, *mijn*, *mij behoorende*, *de mijne enz.*, *is bekend*, *bij voorb.* [illegible] tis animus, Terent. Eun. I, 2, 116, i. e. *wees mijn hart* (*d. i. mij geheel overgegeven*): meus gnatus? Ibid. Heaut. III, 1, 22: Clinia meus? Ibid., *mijn Klinia? d. i. mijn zoon Klinia*: [illegible], Ibid. And. IV, 1, 7: mea carmina, Virg. Aen. IX, 446: nunc hoc dicam meo, Plaut. Amph. I, 1, 204: *ook met den* Genitivus, *bij voorb.* meum factum dictumve consulis, Liv. VII, 40: *ook staat het* passive, *of objective*, *bij voorb.* crimina mea i. e. *die tegen mij ingebracht worden*, Liv. XXXV, 19. *Ook mijn*, *d. i. mij behoorende*, [illegible] *afkomstig*, *bij voorb.* [illegible] mea deceptio, Cic. Senect. 17, 16: *komt van mij af*, *ik heb* [illegible]: dictum meum est, Terent. Eun. II, 1, 39. *is mijn*, *d. i. komt van mij af*, *ik heb het uitgedacht*: *ook wel*, *d. i. mij betamende*, *voegzaam*, [illegible] *vertrouwen*, *of eigen*, *bij voorb.* [illegible] non est mea, Terent. Heaut. IV, 5, Me-

Digitized by Google

i. e. *is mijne zaak niet: dus ook* mentiri non eſt meum, Ibid. III, 2, 38. Not. *Bij* Subſtantiva *laten het de* Latijnen *dikwijls weg, wanneer men het verſtaan kan, en er geene dubbelzinnigheid ontſtaat, bij voorb.* cum fratre (meo) locutus ſum: dixi de hac re in libro de cet., *doch het ſtaat ook, bij voorb.* magnitudine officiorum meorum farciam. Cic. ad Div. III, 1: *van daar* a) Meum, *het mijne, bij voorb.* nihil addo de meo, Cic. Haruſp. 19: potat de meo, Terent. Ad. I, 2, 37: *dus ook* mea (Neutr.) Horat. Ep. I, 9, 8: ego meorum (i. e. mearum rerum) ſolus ſum meus, Terent. Phorm. IV, 1, 21: flamma meorum, Virg. Aen. II, 431, *alwaar het ook* gen. maſcul. *zijn kan: dus ook* mei *de mijne*, Cic. ad Div. III, 11 extr. *en* 13 extr.: *ook kan men hier toe brengen* Virg. Aen. II, 431, *zie hier voor.* b) meus *mijn, d. i. mijn vriend, bij voorb.* Nero meus, Cic. ad Div. XIII, 64: cf. 65 *en meermaalen: dus ook* mea *mijne, d. i. lieve, bij voorb.* mea Pythias, Terent. Eun. IV, 3, 14: *dus ook* o mea, Ovid. Met. XIV, 761: *of* mea tu, Terent. Ad. III, 1, 2, i. e. *mijn lieve, mijn lief kind; in vertrouwlijk ſpreken.* c) meus ſum, *ik hoor mij zelven toe, ben mijn eigen meeſter*, Terent. Phorm. IV, 1, 21: *van daar* aa) *bij mij zelve, bij verſtand, mijn verſtand magtig*, Ovid. Met. III, 689 vix (me) meum cet. bb) *ik ben mijn eigen meester, vrij*, Perſ. V, 88: *van daar Tropisch*, meus ſum, Cic. Leg. II, 7. i. e. *ik volg niemand na, neem alles van mij zelven in het ſchrijven, volg mijn eigen trant.* d) Meus eſt, Plaut. Curc. III, 61. Ovid. Met. IV, 356, *hij is nu mijn, d. i. ik heb hem gevangen, of, in mijne magt.* e) meus homo, *is ironisch, d. i. mijn goede eenvouwige man*, Phaedr. V, 7, 72: *dus ook* ſtupor meus, Catull. XVII, 21, *mijn lieve domheid, d. i. mijn domme ezel.* f) meus *mijn, d. i. van wien ik juiſt ſpreek, bij voorb.* homo meus i. e. homo, de quo loquor, Petron. 62: interpres meus, Ibid. 41: legatus meus, Quintil. Decl. XII, 18 extr.: *ook kan men hier toe brengen* homo meus, Phaedr.: ſtupor meus, Catull., *zie hier voor.* g) meum eſt, ſcil. negotium *het is mijne zaak, bij voorb.* non eſt mentiri meum, Terent., *zie hier voor:* ſimulatio, Ibid. *zie hier voor: of* ſcil. officium *het is mijn pligt, bij voorb.* puto eſſe meum, quid ſentiam, exponere, Cic. ad Div. VI, 6: ſi intelligis, quam meum ſit, ſcire cet., Cic. Att. V, 13: omitto non fuiſſe meum, Cic. Piſ. 30: non eſt meum committere, Cic. ad Div. V, 9 extr.: *dikwijls kan men het vertalen, het past mij, het voegt voor mij, het is mij betamende enz.* Not. 1) *de* Vocatius *is wel* mi, mea, meum; *maar men vindt ook* mi *voor* mea *en* meum, *bij voorb.* mi furor, Apul. Met. V med. p. 166, 3 Elm.: mi parens (*moeder*), Ibid. IV poſt med. p. 154, 9: mi herilis (filia), Ibid. p. 155, 6: mi conjux (*vrouw*), Ibid. VIII ante med. p. 205, 2: mi ſidus, Ibid. Apol. ante med. p. 280, 5 Elm.: *ja* mi homines, Plaut. Ciſt. IV, 2, 8: o mi hoſpites, Petron. 116. *Men vindt ook* meus *voor* mi, *bij voorb.* Projice tela manu, ſanguis meus, Virg. Aen. VI, 836: 2) meum majorum *voor* meorum, Plaut. Caſ. II, 6, 66. Ibid. Perſ. III, 1, 62. 3) meopte, meapte *voor* meo *of* mea ipſius, *bij voorb.* meapte cauſa, Terent. Heaut. IV, 3, 8: meopte ingenio, Plaut. Moſt. I, 2, 77. *Ook* meamet, Plaut. Poen. I, 13, 37.

MI, 1) *voor* mihi, 2) Vocat. *van* meus; *zie* Ego *en* Meus.

MICA, ae, f. 1) *een kruimpjen, beetjen, bij voorb. zoo veel als men tusſchen twee vingeren vat, bij voorb. brood, zout, wierook enz., bij voorb.* thus in micas friatur, Plin. H. N. XII, 14 extr.: mica auri, Lucret. I, 839: panis, Petron. 42: amomi, Plin. H. N. XII, 18 extr.: ſalis, Ibid. XXII, 11: *dus ook* mica ſaliens ſcil. ſalis, Horat. Od. III, 23, 20, *waar voor* ſal ſaliens *ſtaat*, Tibull. III, 4, 10: *ook enkel* mica ſcil. thuris *of* ſalis, Tibull. IV, 1, 14: te (Epicure) atomi & iſtae micae tuae forte conglobaverunt, Senec. Benef. IV, 19: *van daar Tropisch, een beetjen, bij voorb.* ſalis, *verſtand, vernuft enz.*, Catull. LXXXVI, 4. Martial. VII, 24, 3. 2) *zekere eetkamer of eetzaal, misſchien van den Keizer Domitianus, dewijl zij klein was*, Martial. II, 59, 1: *zij heet ook* Mica aurea, ap. P. Victor. & Sext. Ruf.

MICO, ui, atum, (*dat misſchien niet voorkomt*), are, 1) *zich ſnel en dikwijls heen en weder bewegen, eene trillende beweging maken, bij voorb. zoo als ſlaande polsaderen, het kloppende hart enz., bij voorb.* venae & arteriae micare non deſinunt, Cic. Nat. D. II, 9, i. e. *ſlaan:* linguis micat ore triſulcis, Virg. Georg. III, 439, *van de ſlang, die de tong ſchielijk heen en weder beweegt:* corda, Ovid., *zie hier na:* omnia endo mari videas fervore micare, Lucil. ap. Non. 4. n. 303: cum hoſtes — vobis ſe intulerint, tum micent gladii (veſtri), Liv. VI, 12 extr., i. e. *laat dan uwe zwaarden zich ſnel bewegen, werkzaam zijn (om toe te houwen), ten zij het hier flikkeren, blikſemen, is, het welk ook bij het toehouwen en de ſnelle beweging van het zwaard gebeurt, zie beneden:* crura micantia, Ovid. Met. IX, 37: *van daar* a) *fidderen, kloppen, bij voorb.* corda timore micant, Ovid. Faſt. III, 36, *fiddert of klopt meermaalen: dus ook* cor micans, Ibid. VI, 338: micuere ſinus, Ibid. Her. I, 45: anguem cervice micantem, Cic. ad Div. I, 47 (*als Dichter*): tremulo rigore artus micant, Senec. Oedip. 356: micant digiti, Virg. Aen. X, 396, *van de afgehouwen hand, d. i. fidderen, trillen:* micat auribus, Virgil. Georg. III, 84, *trilt met de ooren, beweegt zich ſchielijk, van een paard: dus ook* equus pavidis micantes aures, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 50: noctuarum genus, quibus pluma aurium modo micat, Ibid. XXIX, 6 ante med. b) *te voorſchijn ſpringen, bij voorb.* fontes, Lucan. IV, 300. c) *zich heen en weder bewegende, werkzaam zijn, bij voorb.* crura micantia, Ovid. Met. IX, 37: tum micent gladii, Liv. VI, 12 extr., *doch, het kan hier ook zijn, flikkeren.* d) digitis micare, *de vingers ſnel uitſteken, en anderen derzelver getal laten raden, of anders door het ſnel uitſteken der vingers, uit het getal der uitgeſtoken vingers iets beſlisſen, wie iets, bij voorb. doen of hebben zal; met de vingers, als 't ware, loten: dit was een oud gebruik, dat met het loten der kinderen, als zij, gelijk of ongelijk, ſpelen, eenige overeenkomst heeft. Door dit vingerlot of vingerſpel werden veele onzekere dingen beſlist. Gemeenlijk zegt men enkel* micare, ſcil. digitis, *bij voorb.* quid eſt ſors? idem propemodum, quod micare, talos jacere, Cic. Nat. D. II, 41: patrem & filium pro vita rogantes ſortiri vel micare juſſit, Sueton. Aug. 13: quaſi ſorte aut micando victus, Cic. Off. III, 23: micandum erit cum Graeco, utrum ego illius numerum, an ille meum, ſequatur, Varr. ap. Non. 4. n. 303: *ook was het in gebruik bij eene verkoping; wanneer men wegens den prijs niet eens was, dan geſchiedde het* micando. *Dit ziet men daar uit, dewijl de* Praefectus urbi Turcus Apronianus (*onder Keizer* Julianus) *het verboden heeft*, ap. Gruter. Inſcript. p. 647. n. 6, *alwaar ſtaat:* Ratio docuit, utilitate ſuadente, conſuetudine micandi ſummota, ſub exagio potius pecora vendere cet. *Van daar het ſpreekwoord van eenen recht eerlijken man:* dignus eſt, quicum in tenebris mices, Cic. Off. III, 19 poſt med., i. e. *waarlijk, dat men dit vingerlot met hem zelfs in 't donker oefent: dus ook* amico, cum quo audacter poſſes in tenebris micare, Petron. 44. *Naardien het licht en vuur zich voornaamlijk ſchielijk heen en weder beweegt: van daar* 2) *flonkeren, ſchitteren, glinſteren, blikſemen, bij voorb.* micat ignibus aether, Virg. Aen. I, 90 (94): celeri micuerunt nubila flamma, Ovid. Triſt. I, 2, 45: micat inter omnes Julium ſidus, velut inter ignes luna minores, Horat. Od. I, 12, 46: fulmina undique micabant, Liv. XL, 58: inter fragores (*donder*) micare ignes, Liv. XXI, 58, i. e. *het blikſemde:* gladii micant (*in het vechten*), Liv. II, 20 extr. VI, 12 extr.: *dus ook* micare gladiis, Liv. IV, 37 extr., *met de zwaarden (in 't vechten) flikkeren, blikſemen enz.:* micantia fulmina, Ovid. Met. XI, 512: micans aurum, Ibid. II, 2: micantes radii, Ibid. 40: ſtellae, Ibid. VII, 100: aera micantia, Virg. Aen. II, 734: Aeratoeque micant peltae, Virg. Aen. VII, 743: *en Tropisch, van flonkerende oogen, bij voorb.* oculis micat ignis, Virg. Aen. XII, 102: vultum hoſtis ardore animi micantem ferre non potuit, Liv. VI, 13, *de flonkerende oogen:* ex oculis micat ardor (*voor* ignis), Lucret. III, 290.

MICTĬO, *zie* Minctio.

MICTURĬO, ire, 1) *willen pisſen*, 2) *gaan pisſen, pisſen*, Juvenal. VI, 309. *Gevolglijk ſtaat het voor* mingere: *even dus ſtaat* parturio *voor* pario cet.

MICCŬLA, ae, f. *een klein kruimpjen, beetjen, bij voorb.* ſi urina quasdam quaſi miculas repraeſentat, Celſ. II, 5 extr.

MIGRASSO, is, it, i. e. migravero cet., *zie* Migro.

MIGRATĬO, onis, f. 1) *het verhuizen, het vertrekken uit de eene plaats naar de andere, bij voorb.* haec migratio nobis miſera cet., Liv. V, 53: mors eſt migratio in oras eas cet., Cic. Tuſc. I, 41. 2) *Tropisch, bij voorb.* verbi migrationes (ſunt) in alienum multae, Cic. ad Div. XVI, 17, i. e. *Tropen, tropiſche beteekenisſen.*

MIGRO, avi, atum, are, 1) *uittrekken, wegtrekken, verhuizen, d. i. de plaats van wooning verlaten, bij voorb.* non ſolum inquilini ſed etiam mures migrarunt, Cic. Att. XIV, 9, *zijn verhuisd, uitgetrokken:* e fano foras, Plaut. Curc. II, 1, 1: Indi nunquam finibus migravere ſuis, Plin. H. N. VI, 17 poſt med.: ex urbe rus habitatum, Terent. Hec. IV, 2, 18. *Ook met den Accuſativus, bij voorb.* nidum, Gell. II, 29 extr., *uit het nest, d. i. het verlaten, in de loop laten: ten zij het is, het nest ergens anders brengen, zie beneden: van daar Tropisch*, 1) *iets overtreden, te buiten gaan, niet in acht nemen, en het dus, als 't ware, verlaten, in de loop laten, bij voorb.* communia jura, Cic. ad Div. I, 5: jus civile, Cic. Fin. III, 20: ea migrare, &

& non fervare, Cic. Off. I, 10: res, Cic. Leg. III, 4 extr. e Legg. XII. Tab. b) *Tropisch, verhuizen, weggaan, wijken, bij voorb.* de vita, Cic. Fin. I, 19: *of* ex vita, Cic. Somn. Scip. 1, i. e. *fterven:* neque a me officium migrat, Plaut. Trin. III, 2, 13, i. e. *ik neem mijnen pligt waar:* equiti migravit ab aure voluptas ad oculos, Horat. Epift. II, 1, 187, *is geweken, voorbijgegaan:* omnia migrant i. e. *verändert zich*, Lucret. V, 828. Not. *Zonderling fpreekt* Cicero, Verr. II, 36, domo ejus emigrat (*verhuist*) atque adeo exit; nam jam ante migrarat. *Dit ftrijdt, want* migrare *en* emigrare *is het zelfde, ten zij men wil zeggen: dat* Verres *reeds eens van* Sthenius *verhuisd was, en reeds eens bij hem gewoond hadt.* Ernefti *verklaart het, hij maakt een begin met verhuizen: maar dit heet* migrare *niet, en ook past het hier niet wel: ook konden de woorden* atque adeo exit, *wegblijven.* 2) *trekken of ergens heen trekken, te weten, naar eene andere plaats, of tot iemand, bij voorb.* ad generum, Cic. Verr. II, 36: in locum, Cic. Tufc. I, 41: Vejos, Liv. V, 49: Romam, Liv. I, 11: in tabernas, Horat. Art. 229: ex urbe rus, Terent., *zie hier voor:* difficilia migratu, *moeilijk, om te verhuizen*, Liv. X, 34, i. e. *het geen men niet wel wegbrengen kan; doch, het is beter, wegbrengen, te verklaaren: van daar Tropisch, bij voorb.* equiti migravit ab aure voluptas ad oculos, Horat., *zie hier voor:* ad aliud matrimonium, *tot een ander huwlijk overgaan*, Pandect. XXIV, 2, 6: *dus ook* ad alias nuptias, Ibid.: *van daar overgaan, veränderen, bij voorb.* in colorem marmoreum, Lucret. II, 774: cornua in mucronem migrantia i. e. *eindigende*, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 45: omnia migrant, Lucret. V, 828, i. e. *verändert.* 3) Active i. q. transferre, *wegbrengen, van de eene plaats naar de andere brengen, voortzenden, voortbrengen, bij voorb.* relicta, quae migratu difficilia effent, Liv. X, 34 extr.: nidum, Gell. II, 29, *zie hier voor:* num migrantur Rhoeteia regna in Libyam Superis i. e. transferuntur a Superis, Sil. VII, 431. Not. migraffit *voor* migraverit, Cic. Leg. III, 4 extr. e Legg. XII. Tabul.

MIHIPTE i. e. mihi ipfi, Cato ap. Feft.

MILE, *duizend, zie* Mille: *dus ook* Milefimus, Milies cet., *zie* Millefimus cet.

MILES, Itis, m. *en* f. 1) *een Soldaat, bij voorb.* imperatoris fummi, Cic. Manil. 10: milites legere, *werven, uitzoeken*, Pompej. ad Coff. in Cic. Ep. ad Att. VIII poft Ep. 12: contrahere, *bijeenbrengen*, Ibid.: armare, Ibid.: confcribere, Lentul. in Cic. Ep. ad Div. XII, 15 extr.: *of* fcribere, Liv. IV, 46 in. Salluft. Jug. 43 (47), i. e. *opfchrijven:* ordinare i. e. in ordines defcribere, Liv. XXIX, 1: deligere ex legionibus, Ibid.: mercede conducere, Ibid. 5. *Ook ftaat dikwijls* miles *voor* milites, *zoo als bij ons de Soldaat voor de Soldaten, bij voorb.* hic miles cet., Liv. XXII, 57: late loca milite complent, Virg. Aen. II, 495: cingebatur milite domus, Tacit. Ann. II, 31: unus innumeri militis, Ovid. Her. XVI, 366: milite atque equite, Liv. XXII, 37: cf. XXXVIII, 23 in. *in meervouden.* Not. *ten tijde van het vrije Rome waren er gemeenlijk maar Soldaten in oorlogstijd: zij waren Romeinfche burgers (zelden flaven): en dezen hielden, als de oorlog ten einde was, ook op Soldaten te zijn: van daar Tropisch, bij voorb.* a) Et rudis ad partus & nova miles eram, Ovid. Her. XI, 48, fcil. in pariendo: Miles erat Phoebes, Ovid. Met. II, 415, *van eene Nimf, d. i. zij was in het gevolg van* Diana, *diende haar enz.* b) *een fchijf in het fchaakfpel, omdat daar in, als 't ware, gevochten wordt*, Ovid. Trift. II, 477. 2) *de Voetknecht, wanneer er* eques *bij ftaat, bij voorb.* nec militibus neque equitibus, Caef. B. C. II, 41: milites equitesque, Ibid. B. G. V, 10: nemo miles aut eques, Ibid. B. C. III, 61: decem millia militum & mille equites, Liv. XXVI, 19 extr.: decem millibus militum, equitibus quingentis cet., Liv. XXVIII, 1: milites & equites, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 34: milite atque equite (*voor* militibus cet), Liv. XXII, 37. 3) *een Soldaat, d. i. ieder, die krijgsdienften doet, krijgsman, gevolglijk ook een Officier; zoo heet in* Terent. Eunucho miles *dikwijls de Officier, alwaar* Thrafo, *de minnaar van* Thais, *zoo genoemd wordt, die zeker geen gemeen Soldaat was, bij voorb.* Eun. II, 2, 55 *en* 56: cf. Prolog. 31: *dus ook de* miles gloriofus *van* Plautus. 4) *de bedienden der Overigheid heeten* milites i. e. adparitores, Pandect. IV, 6, 10.

MILIACEUS, a, um, *uit hirfen, bij voorb.* puls, Feft. in Forma.

MILIARIUS, a, um, 1) *hirfen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* aves miliariae *of enkel* miliariae fcil. aves, Varr. R. R. III, 5, 2. *en* L. L. IV, 11, i. e. ortolanen, *gemeste vogels; vogels, die hirfen vreten, of met hirfen gevoederd worden:* herba, Plin. H. N. XXII, 25 extr., *zeker kruid, voor de hirfen gevaarlijk.* 2) miliarium, fcil. vas, Cato R. R. 20 *en* 22. Pallad. I, 40. Senec. Nat. Quaeft. III, 24. IV, 9, i. e. *een foort van vat, bij voorb. om de uitgeperfte olijvenfap op te vangen, ook, om er water in warm te maken enz. Maar of het van* Milium *hirfen, of van* Mille *duizend, waar voor ook* mile *gefchreven wordt, afkomt, weet ik niet. Het was hoog en fmal* (altum & anguftum), *gelijk* Pallad. April. VIII, 7 *zegt.* Not. Turnebus *leidt het af van* Milium: *ook waren er zilveren, als eet- of keukengereedfchap*, Pandect. XXXIV, 2, 19 poft med.

MILITARIS, e, *de foldaten, of den oorlog, of krijgsdienst betreffende, Soldaten eigen, of gewoon, of toekomende, Soldaatsch, krijgszuchtig enz., bij voorb.* res militaris, Caef. B. G. I, 21. Nep. Phoc. 1, i. e. *krijgswezen:* mos, Liv. V, 19: inftitutum, Caef. B. C. III, 75: ufus, Ibid. 103: dona, Ibid. 53: tribunus, Cic. Mil. 4. *en* Cluent. 36: labor, Cic. Mur. 5: ftatuae ornatu militari, Cic. Off. I, 18 extr.: panis, Plin. H. N. XVIII, 7: aes, Cato ap. Gell. VII, 10: licentia, Cic. Verr. IV, 52: pueri militares, Plaut. Truc. V, 16, *Soldatenkinderen, Officierszoons:* genus i. e. *Soldaten*, Liv. XXIV, 32 in.: leges, Cic. Flacc. 32, *krijgswetten:* difciplina, Liv. VIII, 34: figna militaria, Cic. Cat. II, 6, *vaandels, krijgsvaandels: van daar* vir militaris, *krijgsman, aan den krijg gewend, in den krijg ervaaren*, Liv. XXXV, 26 extr. Tacit. Hift. II, 75: *dus ook* juvenis, Liv. XXIV, 23: *en* homines, Salluft. Cat. 45 (40): *dus ook enkel* militaris, fcil. vir *of* homo i. e. *Soldaat of krijgsman*, Horat. Od. I, 8, 5: Daunia, Ibid. I, 22, 13. Not. militaris, *als een bijnaam van* Jupiter, Apul. de Mundo extr.: *van daar* a) aetas militaris, Tacit. Ann. II, 60, *de ouderdom, waar in iemand Soldatendienften doet, Soldaten-ouderdom; deze was van 17 tot 46 jaaren.* b) via militaris, Liv. XXXVI, 15 extr. Cic. Provinc. 2. Colum. I, 5, 6, *een heir- of hoofdftraat of weg, eigenlijk, waar een leger marcheeren kan.* c) herba militaris, Plin. H. N. XXIV, 18, *een kruid, goed voor de wonden, misfchien anders* Millefolia *genoemd.*

MILITARITER, *Soldaatsch, op der Soldaten wijze*, Liv. IV, 41. XXVII, 3. Pandect. XLIX, 6, 4.

MILITARIUS, a, um, i. q. militaris, *bij voorb.* gradus, Plaut. Pfeud. IV, 4, 11, *Soldatenfchreden, d. i. zoo als Soldaten marcheeren.*

MILITIA, ae, f. 1) *krijgsdienst, krijgsdienften of het krijgswezen, wanneer het het zelfde is als krijgsdienst, bij voorb.* in difciplinam militiae proficifci, Cic. Manil. 10, i. e. *in de fchool van den krijgsdienst, in de krijgsfchool, in den oorlog, om daar den oorlog te leeren:* exprobrantes quisque fuam alius alibi militiam, Liv. II, 23: militiam fubterfugere, Cic. Off. III, 26: militiae facramento obligare aliquem, Ibid. I, 11 poft med.: detrectare militiam, Ovid. Met. XIII, 37: colere, Ibid. Faft. II, 508: capeffere, Plin. H. N. VI, 19 in., *krijgsdienften doen, ten oorlog gaan:* militiam tolerare fub aliquo magiftro, Virg. Aen. VIII, 516: munus militiae fuftinere, Caef. B. G. VI, 18: militiam & bella ferre, Horat. Epift. I, 18, 55: renovabitur prima illa (Verris) voor memoria militiae i. e. *van den eerften krijgsdienst*, Cic. Verr. V, 13: vacatio militiae, Caef. B. G. VI, 13, *bevrijding van krijgsdienst:* militia transmarina, Hirt. Alex. 56. *Ook is het een veldtogt, bij voorb.* prima militia adverfus Graecos, Juftin. XX, 1: *dus ook* prima militia, Cic. Verr. V, 13, *zie hier voor:* transmarina, Hirt., *zie hier voor: en dus kan men het meermaalen zoo wel veldtogt als krijgsdienst vertaalen: ook* Plural., *bij voorb.* lentae militiae, *langzame veldtogten*, Tibull. I, 3, 82. Not. Genit. militiae *voor* in militia, *te veld, in den oorlog, d. i. bij den krijgsdienst, ftaat dikwijls, doch alleen, wanneer er* domi *bij ftaat, bij voorb.* quorum virtus fuerat domi militiaeque cognita, Cic. Tufc. V, 19, i. e. *te Rome en in 't veld:* Una femper militiae & domi fuimus, Terent. Ad. III, 4, 49: & domi & militiae, Cic. Or. III, 33: cf. Salluft. Cat. V, 6 *en* 9. Liv. V, 12 *en* 42 in. VII, 32 extr. *Dewijl de Officiers ook* milites *zijn en heeten (zie* Miles*): van daar is* militia *ook eene Officiersplaats, bij voorb.* Sejo liberto meo militiam do, lego cet., Pandect. XXXII. Leg. 102: militiam comparare (*koopen*), Ibid.: militiam fuam alicui relinquere (*in teftamento*), Ibid. XXXI. Leg. 22: vendere, Ibid.: equeftres militiae, Sueton. Claud. 25, i. e. *Officiersplaatzen voor Ridders, het welk plaatzen van Overften zijn* (tribunatus & praefecturae, *bij voorb.* pedituum cet.). *Van daar Tropisch, als dienst, ambt, pogings, arbeid, bij voorb.* urbanam militiam refpondendi, Cic. Mur. 9: hanc militiam fata libera volent, Prop. I, 6, 3: haec mea militia eft, Ovid. Faft. II, 9: *ook van de minnaars, wanneer zij haar* [illegible] illis cum anno redit femper, Plin. H. N. X, 33. 2) *de oorlog, bij voorb.* terram militiam Italiae [illegible], Vell. II, 120: *dus ook* [illegible], Cic., *zie hier voor:* in difciplinam militiae proficifci, Cic., *zie hier voor: van daar* Domi & militiae *of* domi militiaeque i. e. *in den oorlog, te veld, zie hier voor:* [illegible]

Mi

Digitized by Google

gifter militiae, *veldheer*, Liv. XXII, 29. 3) *de Soldaten, de militie, bij voorb.* cum omni militia interficitur, Justin. XXXII, 2: magister militiae, Liv., *zie hier voor. Ook zou men hier toe kunnen brengen* cogere militiam, *bij voorb.* vis cogendae militiae, Liv. IV, 26, *ten zij het heet, den krijgsdienst in orde houden, bepaalen of tot den krijgsdienst dwingen; doch, het eerste schijnt beter; te weten, Soldaten bijeenbrengen, gevolglijk voor* milites. 4) *het krijgswezen, d. i. het oorlog voeren, bij voorb.* magister militiae, Liv., *zie hier voor:* ad disciplinam militiae proficisci, Cic., *zie hier voor.* 5) *krijgswezen, d. i. hoofdsomme, van het geen tot den krijg behoort, bij voorb.* peritus militiae, Liv. XXIV, 40 med.: disciplina militiae, Cic., *zie hier voor.* 6) *krijgswezen of krijgswetenschap, bij voorb.* praeclara in Hispania Bruti militia fuit, Vellej. II, 5: Fulvia gladio cincta, virilis militiae uxor, Flor. IV, 5, i. e. *van mannelijken moed.* 7) *krijgswezen of krijgswetenschap, bij voorb.* peritus militiae, Liv. XXIV, 40, *zie hier voor:* disciplina militiae, Cic., *zie hier voor.* Not. Militiai *voor* militiae, Lucret. I, 30.

MILITIŎLA, ae, f. *krijgsdienst, als men verkleinend spreekt*, Sueton. in vita Juvenal.

MILĪTO, avi, atum, are, *Soldaat zijn, krijgsdienst doen, want het is beide het zelfde, wanneer er bij de* Romeinen *in vredestijden gemeenlijk geene Soldaten waren: men werdt eerst Soldaat, wanneer de oorlog begon, en hieldt op Soldaat te zijn, als de oorlog gedaan was: men kan het ook vertaalen, als Soldaat dienen, of enkel dienen (als Soldaat), bij voorb.* in cujus exercitu Catonis filius militabat, Cic. Off. I, 11: militare adversus aliquem, Sueton. Caes. 68: mercede apud Persas militantes, Curt. VI, 5: cum aliquo, Ibid. VI, 5 extr. VIII, 8: in Asiam ad regem militatum abiit, Terent. Heaut. I, 1, 65: sub aliquo, Liv. XXIX, 1 med. Vellej. II, 120: *of* sub signis alicujus, Liv. XXIII, 42 extr., i. e. *onder iemands bevel dienen:* vellentne militare, Liv. XXII, 57, i. e. *of zij wilden dienen, Soldaat worden, krijgsdienst nemen?* nolle militare, Ibid. XXIX, 1: in alicujus exercitu, Cic. Off. I, 11 extr.: *ook* militare militiam, *krijgsdiensten doen, Soldaat zijn: van daar* militia militatur, Horat. Epod. I, 23: *en Tropisch*, Plaut. Perf. II, 2, 50: *van daar Tropisch, d. i. dienen, bij voorb. van hun, die onder het vaandel van* Kupido *dienen, bij voorb.* militat omnis amans, & habet sua castra Cupido, Ovid. Am. I, 9, 1: *dus ook* castris militet ille tuis (scil. Amoris f. Cupidinis), Ibid. Her. VII, 32: vixi puellis — idoneus & militavi cet., Horat. Od. III, 26, 2: *dus ook* militia militatur, Plaut. Perf. II, 2, 50, *zie hier voor: ook met den* Accusativus stipendia, *en* Dativus *des persoons, bij voorb.* prima stipendia Veneri militabant, Apul. Met. IX med. p. 206, 9. Elm.: *verders* militare pro utilitate cunctorum, Apul. Doctr. Plat. 2 post med. p. 26. Elm.: catulus militat in sylvis, Horat. Epist. I, 2, 67.

MILĬUM, i, n. *hirse*, Virg. Georg. I, 216. Varr. R. R. I, 57. Colum. II, 9. Plin. H. N. XVIII, 10 extr. *en* 30 extr.

MILLE *of* **MILE**, 1) Adjective, *duizend, bij voorb.* mille passibus, Caes. B. G. I, 22: equites mille, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 9: bis mille equos, Horat. Epod. IX, 17, *en meermaalen:* de mille fabae modiis surripis unum, Horat. Ep. I, 16, 55: *ook zonder* Substantivum, *bij voorb.* primus de mille (scil. procis) fuisses, Ovid. Her. XVII, 105. 2) Substantive, Gen. Neutr., *met den* Genitivus, *een duizend, bij voorb.* mille Thracum, Cic. Phil. XIV, 5, *een duizend* Thraciërs: mille hominum valentium versabatur, Cic. Mil. 20, *een duizend menschen enz., of duizend menschen enz.: zoo staat de* Singularis *van het* Verbum *meermaalen, en wel beter, bij voorb.* est mille passuum, Cato ap. Gell. I, 16: ibi occiditur mille hominum, Quadrigar. Ibid.: *doch, ook staat de* Plur. *van het* Verbum, *bij voorb.* mille passuum erant inter cet., Liv. XXIII, 44, *voor* erat. Gronovius *verstaat* campi, *het welk hard is: verders* coegit mille capraruum, Varr. R. R. II, 3 extr.: mille denarium, Ibid.: mille numum, Cic. Phil. VI, 5: talentum, Cic. Rab. Post. 11: annorum, Plaut. Mil. IV, 2, 87: militum, Nep. Milt. 5: castra Fidenis mille passuum locat, Liv. I, 14 med.: *van daar* Ablat. mille, Lucil. ap. Gell. I, 16, *tweemaalen:* cf. Macrob. Sat. I, 5, *alwaar deze twee zelfde plaatzen zijn, maar alwaar* milli *staat: menigvuldiger is de* Plur. millia i. e. *duizend, bij voorb.* sexcenta millia mundorum, Cic. Nat. D. I, 34: tot millia virorum, Cic. Dom. 14: decies centena millia, Plin. H. N. XXXIII, 10, *of* decies centum millia, Liv. XLIII, 6. Not. *dikwijls ontbreekt* millia, *maar het is ligt te verstaan, bij voorb.* viginti millibus peditum, quatuor (scil. millibus) equitum, Liv. XXXI, 34, *alwaar* Gronovius *meer plaatzen heeft. Ook staat* millia *van een duizend, maar* Distributive, *bij voorb.* in millia aeris asses singulos, Liv. XXIX, 15, i. e. *voor elk duizend:* cf. XXII, 36 in. XXX, 17 extr. Not. duo millia relicti *voor* relicta scil. homines, Liv. XXXVII, 39: armati duo millia missi, Ibid. 40. Not. 2) mille passuum, Cic. Att. IV, 16 extr., *een duizend schreden of duizend schreden, d. i. eene* Italiaansche *mijl: dus ook* millia: *ook ontbreekt* passuum, *bij voorb.* Ut mihi ultra quadringenta millia liceret esse, Cic. Att. III, 4, *en meermaalen, bij voorb.* Liv. XXXVIII, 25 post med. XLII, 38 in. b) *dikwijls staat* mille *voor een onbepaald, maar groot getal: zoo als bij ons, duizend, honderd enz., d. i. ontallijk, bij voorb.* tentat mille modis, Horat. Od. III, 7, 12, i. e. *ontallijke, duizend:* mille pro uno cet., Liv. II, 14: Mille trahens varios colores, Virg. Aen. IV, 701: mille nova consilia, Liv. XXXV, 42.

MILLENI, ae, a, *duizend*, Plaut. Bacch. IV, 9, 4, *alwaar de* Genit. millenum navium *staat.*

MILLĔPĔDA, ae, f. (scil. bestia) *een veelvoetige worm, misschien kelderworm, duizendbeen, zij heet ook* centipeda, multipeda, Plin. H. N. XX, 2. XXIX, 6 post med.

MILLESĬMUS (**MILESIMUS**), a, um, *de duizendste, bij voorb.* millesimam partem vix intelligo, Cic. Att. II, 4: millesimo anno, Cic. Fat. 7: pagina, Juvenal. VII, 100: inter mille rates tua sit millesima puppis, Ovid. Her. XIII, 97, i. e. *het laatste:* prae ceteris — quae mentiuntur, pars ea non est millesima, Gell. XIV, 1 extr.: *van daar* millesima scil. pars, *en* millesimae scil. partes, *bij voorb.* armillam ex millesimis Mercurii factam i. e. ex millesima parte lucri Mercurio vota sed non data, Petron. 67: usura millesima, Senec. de Ira III, 33, i. e. *maandelijks één van duizend.*

MILLIĀRE, is, n. i. q. milliarium, *eene mijl, komt niet voor, ten minsten niet*, Cic. Att. VI, 1 in., *alwaar de* Ed. Ernest. *heeft* a. d. quintum Terminalia: *doch, sommige* Codd. *hebben daar voor* ad quintum milliare. *Voor 't overige geloof ik, dat men even zoo wel* milliare scil. spatium cet. (*van* Milliaris, e) *als* milliarium *zeggen kan.*

MILLIARĬUS (**MILIARIUS**), a, um, 1) *een duizend in zich bevattende, bij voorb.* grex, Varr. R. R. II, 10 extr., i. e. *van duizend schaapen:* ala, Plin. Epist. VII, 31, *van duizend ruiters: dus ook* cohors, Veget. de re Milit. II, 6: decuria, Varr. L. L. VIII, 49 extr.: aper, Senec. Ep. 110 post med., i. e. *van duizend pond:* olea, *bij voorb.* in Africa vero (fides penes auctorem erit) milliarias vocari multas (oleas) narrant a pondere olei, quod ferant annuo proventu, Plin. Hist. Nat. XVII, 12 extr.: *van daar* 2) *duizend schreden in zich bevattende, van duizend schreden, bij voorb.* clivus, Varr. R. R. III, 1, 6: porticus, Sueton. Ner. 31: *van daar* Milliarius, Substantive, scil. lapis, *of* Milliarium, scil. marmor (*ook wel dikwijls* spatium), *een steen, die elke duizend schreden, op de landwegen stondt, en geregeldlijk duizend schreden of eene* Italiaansche *mijl aanwees, een mijlsteen, bij voorb.* plebes ad tertium milliarium consedisset, Cic. Brut. 14: a tertio milliario, Cic. Att. VIII, 5: circa quartum milliarium, Sueton. Ner. 48: Severus — & Antoninus Pius — milliaria vetustate collapsa restitui jusserunt, Inscript. in Mus. Veron. p. 241: *bijzonder stondt in* Rome, *van* Augustus *tijden af, op de* Romeinsche *markt, een mijlsteen, dien,* Tacit. Hist. I, 27, *en* Sueton. Oth. 6, aureum milliarium *noemen, omdat hij verguld was (in de beide plaatzen staat er* ad *bij), op welken alle wegen van* Italië *uitliepen:* cf. Plin. H. N. III, 5 post med., *alwaar de* Ablativus milliario *staat. Te weten,* Augustus *liet hem,* a. U. C. 734, *op de markt, voor den Tempel van* Saturnus, *zetten. Dikwijls kan men het door* mijl *vertaalen, bij voorb.* per centum sexaginta milliaria, Sueton. Ner. 31.

MILLĬES *of* **MILIES**, 1) *duizendmaal, d. i. tienhonderdmaal, bij voorb.* plus millies audivi, Terent. Eun. III, 1, 32, *meer dan duizendmaal:* bis millies, Valer. Max. III, 7, 1: quinquies millies, Plin. H. N. II, 23: semel & tricies millies mille, Vitruv. I, 6: ter millies mille, Ibid. 2) *duizendmaal, d. i. ontallijke maalen, bij voorb.* moreretur potius millies, Cic. Rab. Perd. 5: millies revocatum est, Cic. Sext. 58: oppetere mortem, Cic. Off. I, 31: millies audivi, Terent. And. V, 4, 43: cf. Ibid. Phorm. III, 2, 2. Cic. Att. XIV, 22 extr.

MILLUS, *zie* Maelium.

MILTOS, i, f. Menie *of* Bergzinnaber, Plin. H. N. XXXIII, 7. Vitruv. IX, 3. Not. *het is de* Grieksche *naam.*

MILVA, ae, f. *eene wouwe of gier, van het vrouwelijk geslacht, kuikendief: van daar als een scheldwoord*, Petron. 75.

MILVINUS, a, um, 1) *van een wouwe, gier, kuikendief, daar toe behoorende, gierächtig, bij voorb.* plumae, Plin. H. N. XXXVII, 10 post med.: ungues, *zie hier na.* 2) *Tropisch, gierachtig, d. i. roofzuchtig, alles na zich trekkende, onverzaadlijk, bij voorb.* mulier, milvinum genus, Petron. 42: Licinium plagiarium cum suo pullo milvino tributa exigere, Cic. Q. Fr. I, 2, 2: coquus milvinis unguibus, Plaut. Pseud. III, 2, 62: ocu-

li,

li. Apul. Met. VI. p. 184, i. e. *valken- of arends-oogen, oogen, die naauwkeurig acht geven, niets onopgemerkt laten:* milvina, Plaut. Men. I, 3, 29, scil. fames, *gierenhonger, d. i. hevige.*

MILVUS *of* **MILUUS** (*van drie lettergreepen*), i, m. 1) *zekere roofvogel, een wouwe, kuikendief of gier*, Cic. Nat. D. II, 49. Plin. H. N. X, 10. Terent. Phorm. II, 2, 16. Ovid. Met. II, 716. Ibid. Am. II, 6, 34. Horat. Epod. XVI, 32. Phaedr. I, 31, 3, *alwaar overäl* miluus *of* milvus *staat, te weten, in de goede* Edd. *Ook Tropisch, van roofzuchtige menschen, bij voorb.* metuo miluos, Plaut. Poen. V. 5, 13. Not. *van uitgebreide goederen of akkers, zegt men, bij voorb. zij zijn zoo groot, dat een gier ze naauwelijks kan overvliegen, bij voorb.* dives arat Curibus, quantum vix milvus oberret, Pers. IV, 26: *dus ook* Trimalchio fundos habet, quam (i. e. quantum) milvi volant, Petron. 37: *dus ook* tot praedia servas, tot milvos intra tua pascua lassos, Juvenal. IX, 55. 2) *zekere visch, en wel een roofvisch, bij voorb.* nigro tergore milvi, Ovid. Halieut. 95: cautus metuit — opertum miluus hamum, Horat. Epist. I, 16, 51: *deze kan vliegen, volgens* Plin. H. N. IX, 26, *alwaar* miluus *staat* Ed. Hard.: *hij heet ook* Milvago. 3) *zekere star of gesternte, naar den grooten Beer gekeerd*, Ovid. Fast. III, 794, *alwaar er de Fabel van verhaald wordt.*

MIMA, ae, f. *eene Actrice of Komediante, die door gebaarden alles kan uitdrukken, Pantomim speelster*, Cic. Phil. II, 24. XIII, 11. Horat. Sat. I, 2, 56.

MIMALLONES, um, f. *de Bacchantinnen*, i. q. Bacchae, Stat. Theb. IV, 660: *van daar* 1) Mimalloneus, a, um, *daar toe behoorende*, Pers. I, 99. 2) Mimallonis, idis, f. scil. femina, *eene Bacchantinne*, Ovid. Art. I, 541.

MIMICE, *mimisch, pantomimisch, bij voorb.* incedere, Catull. XLIII, 8.

MIMICUS, a, um, *mimisch, pantomimisch, bij voorb.* jocus, Cic. Or. II, 59, i. e. *overdreven, gelijk zulke Acteurs doen:* haec non debent esse mimica, Quintil. VI, 1, 47, i. e. *mimisch, op de wijze van Komedianten:* quam essent mimica & inepta, Plin. Ep. VII, 29, i. e. *mimisch, overdreven: ook mimisch, d. i. gemaakt, alleen den schijn hebbende, niet werklijk, bij voorb.* currus (triumphalis) i. e. *zegepraal*, Plin. Paneg. 16: quam essent mimica cet., Ibid. Epist., *zie hier voor:* mors, Petron. 94: risus, Ibid. 19: artes, Ibid. 106.

MIMIJAMBI *of* **MIMIAMBI**, orum, scil. versus, *mimische verzen, en wel jambische, of mimische gedichten in jambische verzen*, Plin. Epist. VI, 21: *dergelijken heeft bijzonder* Mattius *geschreven*, Gell. X, 24. XV, 25.

MIMOGRAPHUS, i, m. *mimische gedichten schrijvende, schrijver van mimische gedichten*, Sueton. Grammat. 18.

MIMULA, ae, f. i. q. mima, *wanneer men verkleinend spreekt*, Cic. Phil. II, 25.

MIMUS, i, m. (*van* μιμεῖσθαι i. e. imitari, 1) *een persoon, die, door allerhande gebaarden en wendingen, van het ingewand, de daden, woorden en het karakter van anderen, op eene belagchelijke en dartele, dikwijls ook onzedelijke, wijze, deels, op het tooneel, deels, buiten het zelve, bij voorb. bij gastmalen van anderen enz., nabootst en uitdrukt, een* Pantomimist, Cic. Verr. III, 33 extr. Cic. Or. II, 59 extr. *en* 60 in. Ovid. Art. I, 501: *hun hoofd heet* Archimimus, Suet. Vesp. 19. *Een groot* Pantomimist *was, bij voorb.* D. Laberius, *die zijne eigene* mimos i. e. *Schouwspelen vertoonde*, Ibid. Caes. 39. 2) *een mimisch of pantomimisch Tooneelspel, waar in de Pantomimist zijne rolle, op* [illegible] *wijze, speelt, bij voorb.* exitus mimi, Cic. Coel. 27: argumenta mimorum, Cic. Rab. Post. 12: persona de mimo, Cic. Phil. II, 27: mimos commentari, Ibid. XI, 6: scribere, Ovid. Trist. II, 497 *en* 515: agere, Sueton. Caes. 39: cf. Ibid. Calig. 57. Ovid. Trist. II, 518: *van daar Tropisch, elke zaak of handeling, die naar een Komedie gelijkt of gelijken moet, wanneer het* [illegible], *bij voorb.* mimus vitae humanae, Senec. Ep. 80 post med.: non tam de composito ad illam diem [illegible] [illegible], quo de me indicaturus sum, numquam [illegible] & manus, Ibid. 26: [illegible] jam Artemone, mimum per eum commendationis — peregerit, Plin. H. N. VII, 12: ne qua poena actor mimum [illegible] [illegible], Sueton. Oth. 3, i. e. Komedie, [illegible]: In hoc mimo [illegible], Sueton. Calig. 45, Komedie, *d. i. grappig verdichte zaak.*

MIN? i. e. [illegible], Pers. I, 2.

MINA, ae, f. 1) *of* Mna (μνᾶ) *een Grieksch pond, het woog honderd* attische [illegible] (drachmas), Plin. Hist. Nat. XXI, 34, *alwaar* mna *staat: en het was het zestigste deel van een Talent:* cf. Ib. XII, 14 post med., *alwaar* mina *staat:* cf. Rhemn. Fan. 32: *vervolgends was het eene Grieksche munt of liever somme gelds: eene mine, en was dubbel,* a) *de groote, welke honderd daalders bedragen, bij voorb.* mina auri, Plaut. Mil. V, 27: *bij zwaren, bij voorb.* minas argenti, Ibid. Asin. II, 3, 16: *ook enkel* mina scil. argenti, Ibid. Trin. II, 4, 2. Truc. III, 1, 8. Cic. Acad. IV, 30 extr.: *de kleine honderd* Attische Drachmae *of* [illegible] Denarii. 2) *bedreiging*, Cato ap. Fest. 3) mina ovis, Varr. R. R. II, 2, 6, i. e., *met een gladden buik: dus ook* minas oves in crumena detuli (scil. venditas) i. e. *het geld daar voor*, Plaut. Truc. III, 1, 9. 4) i. q. mamma altera lacte deficiens, quasi minor facta, Fest. ex Aelio.

MINACIAE, arum, f. i. q. minae, *bedreigingen*, Plaut. Rud. III, 5, 16. Ibid. Mil. II, 4, 21. Truc. V, 56.

MINACITER, *dreigend, met bedreigingen, bij voorb.* terrere, Cic. Or. I, 20: minacius dicere quam facere, Cic. Phil. V, 8: *ook van levenloze dingen, bij voorb.* torrente rapido minaciter subterfluente, Plin. H. N. VIII, 50.

MINAE, arum, 1) *de uitsteekende spitzen of tinnen der muuren, bij de Ouden*, Virg. Aen. IV, 88. 2) *bedreigingen, bij voorb.* minas jactare, Cic. Quint. 14, *zich in bedreigingen uitlaten, met bedreigingen rondwerpen:* adjicere, Ovid. Met. VI, 361: exercere, Phaedr. III, 6, 11: intentare alicui, Tacit. III, 36: facere alicui, Pandect. XXXV, 3, 4: intonare, Ovid. Am. I, 7, 46: minis insequi aliquem, Cic. Cluent. 8: uti, Cic. Mur. 21: cf. Cic. Or. I, 58. Sallust. Jug. 25 (27): *ook van beesten, bij voorb. van stieren*, Ovid. Met. II, 357: *van de slang*, Virg. Georg. III, 421: *van levenloze dingen, bij voorb. wind, baaren, koude enz.*, Prop. I, 17, 6. III, 8, 6. Tibull. II, 6, 28. Ovid. Her. XII, 208. *wanneer het somtijds het zelfde is, als schrik, gevaar enz.* Not. *ook bedreiging tegen het*

iets of aandrijving door dreigen, kloppen enz., Ovid. Pont. I, 8, 55. Not. *Ook vindt men* Singul. mina (*eene bedreiging*) *zie* Mina.

MINANTER, *dreigend*, Ovid. Art. III, 580.

MINATIO, onis, f. *het dreigen, bedreiging*, Cic. Or. II, 71. Tiro Tull. ap. Gell. VII, 3.

MINAX, acis, *dreigend, vol bedreigingen, bij voorb.* homo, Cic. Font. 12: litterae, Cic. ad Div. XVI, 11: vox, Horat. Od. I, 10, 10: verba, Ovid. Met. I, 91: vituli fronte minaces, Ibid. Am. III, 13, 15: cornu (bovis), Ibid. Met. XI, 37: animos ponit captiva (muraena) minaces, Ibid. Halieut. 44: nox, Tacit. Ann. I, 28: fluvius, Virg. Georg. III, 77: scopulus, Ibid. Aen. VIII, 668: aequor, Ovid. Her. XIX, 85: aër nubibus minax, Ibid. Trist. I, 2, 24: vultus, Valer. Flacc. V, 520: ira, Ibid. I, 712: pestilentia minacior, Liv. IV, 52: homo minacissimus, Sueton. Calig. 31.

MINEO, ere, *ergens heen uitsteeken, steeken*, Lucret. VI, 562.

MINERRIMUS, a, um, *voor* minimus, *zeiden de Ouden, volgends* Fest.

MINERVA, ae, f. 1) *anders* Pallas *genoemd, de Godin der wijsheid, des verstands en overdenking der kunsten en wetenschappen, bij voorb. van spinnen, weven, verwen, Bouwkunde, Dichtkunst enz.*, Ovid. Fast. III, 816 — 824: *ook des oorlogs*, Cic. Nat. D. III, 21. Virg. Aen. XI, 483: *van waar zij* dea bellica *heet*, Ovid. Fast. III, 814: *zij zal de uitvindster zijn van den olie* (Varr. R. R. I, 1, 6. Phaedr. III, 17, 9.) *en van de bearbeiding der wolle.* Not. a) crassa *of* pingui Minerva, Horat. Sat. II, 2, 3. Colum. Praefat. extr. Cic. Amic. 5, i. e. *met slecht verstand of zonder kunst, zonder geleerde kennis en geleerdheid:* b) sus Minervam (scil. docet), Cic. Acad. I, 4 extr., *een spreekwoord, wanneer een domkoor een verstandig man wil onderwijzen:* c) invita Minerva, Cic. Off. I, 31. Horat. Art. 385, i. e. *tegen zijn genie en aart, bij voorb. het schrijven enz.: ook tegen wil en dank van Minerva, gevolglijk met een slecht gevolg, bij voorb. spreken*, Cic. ad Div. XII, 25 in. d) omnis Minervae homo, Petron. 43, i. e. *kunstrijk, bekwaam, alwaar het misschien* [illegible] *staat.* 2) *Tropisch, de wol-arbeid*, Virg. Aen. VIII, 409. Ovid. Met. IV, 33. Not. *De Ouden schreven ook* Menerva, *volgends* Quintil. I, 4, 17.

MINERVAL, alis, *voor* Minervale, scil. donum, *zie* Minervalis.

MINERVALIS, e, Minerva, *d. i. de geleerdheid en het verstand betreffende: van daar* Minerval *voor* Minervale, scil. donum *of* praemium, Varr. R. R. III, 2 extr., i. e. *het geld, dat men voor het onderwijs, in het vormen van het verstand, geeft, schoolgeld, leergeld.*

MINGO, inxi, ictum, 3. *pissen, bij voorb.* in aliquem, Horat. Sat. I, 8, 38. Ibid. Art. 471. Martial. III, 78, 1, *alwaar overäl het* Perfect. [illegible]: [illegible] (*anderen lezen* minctum) [illegible] C. Titius ap. Macrob. Sat. II, 12. [illegible] Cels. IV, 20 extr.

MINIACEUS, a, um, *vermenie, bij voorb.* expolitio, Vitruv. VII, [illegible], Ibid. 4 post med. [illegible].

MINIANUS, a, um, *met menie geschilderd, bij voorb.* Jupiter, Cic. ad Div. IX, 16 extr., [illegible], *het zou beter zijn*, miniatus.

MIN-

Digitized by Google

MINIARIUS, a, um, de menie betreffende, zich daar mede bezig houdende, bij voorb. metallum, i. e. metaal, Plin. H. N. XXXIII, 7 med.: ook enkel miniarium scil. metallum, bij voorb. Sisaponensibus miniariis scil. metallis, Ibid.

MINIATULUS, a, um, i. q. miniatus, wanneer men verkleinend spreekt, met menie geverfd, rood geschilderd, bij voorb. cerula, Cic. Att. XVI, 11.

MINIATUS, a, um, zie Minio.

MINIME of **MINUME**, zie Parum.

MINIMOPERE (zoo als MAXIMOPERE) of beter **MINIMO OPERE**, bij voorb. non minimo opere quietes cet., i. e. maximopere, Licin. ap. Priscian. 6.

MINIMUS of **MINUMUS**, a, um, zie Parvus.

MINIO, avi, atum, are, met menie verwen, rood verwen, Plin. H. N. XXXIII, 7. XXXV, 12: van daar miniatus, a, um, met menie beschilderd, rood geverfd, rood, bij voorb. cerula, Cic. Att. XV, 14 extr.: torques, Plin. H. N. X, 42.

MINISTER, stra, strum, iemand dienende, bedienende enz.: doch, het staat gemeenlijk Substantive in alle Genera, een dienaar, bediende, oppasser, dienaresse, 1) in huis, bij voorb. totidem ministri, Virg. Aen. I, 705 (709): Adcipiat ministra notas, Ovid. Art. III, 370: minister puer Falerni, inger mi calices, Catull. XXVII, 1, i. e. die den wijn inschenkt, mondschenker: dus ook minister Phrygius, Martial. XII, 15, 7. Valer. Flacc. V, 694, i. e. de mondschenker Ganymedes, die Jupiter bedient: minister oras vulneris diducere debet, medicus cet., Cels. VII, 16, i. e. de bediende: doch, het kan ook zijn, medehelper: dus ook elders, bij voorb. op het schip, bij voorb. non arma (nautica) ministris, non regimen prodest, Petron. 123, i. e. nautis: ook die uit gedienstigheid dient, en, als 't ware, een bedienden verbeeldt, Horat. Epist. I, 13, 5: van daar Tropisch, legum, Cic. Cluent. 53: virtutes voluptatum ministras, Cic. Fin. II, 12. 2) bij den Godsdienst, dienaar van eenen God, bij voorb. ministri Martis, Cic. Cluent. 15: pariente ministra, Ovid. Fast. III, 47, i. e. de Vestaalsche Non, Silvia: cf. Ibid. I, 319. VI, 283 en 441: ook Stat. Sylv. III, 1, 86, alwaar ministrum voor ministrorum staat: ook van Christenen, zegt Plinius, Ep. X, 97 post med., ex duabus ancillis, quae ministrae dicebantur i. e. diaconissae. 3) bij openbare ambten, bij voorb. ministros imperii tui, zegt Cic. Q. Fr. I, 1, 3, i. e. ondergeschikten in uwe Provintie, medehulpen in uwe besturing der Provintie, bij voorb. legati, quaestor, accensi cet.: regni, Justin. XVI, 1, i. e. opzieners van het rijk, rijksbestuurers of medehulpen bij de koninglijke regering: bonas pacis bellique ministras (Camillae), Virg. Aen. XI, 658, i. e. medehulpen, raadgevers, als 't ware, het geen Ministers of Staatsdienaars bij Vorsten zijn. 4) Tropisch, dienaar, d. i. alles, wat ons ten dienste staat, ons tot iet, dat wij begeeren, bevoorderlijk is, en dienst bewijst, in 't goed en kwaad, medehulp, dienaar, bevoorderaar enz., bij voorb. minister libidinis, Cic. Amic. 10: minister in maleficio, Cic. Cluent. 22: minister seditionum, Cic. ad Div. I, 9 ante med.: ministri ac satellites cupiditatum, Cic. Verr. III, 8: ministri regis (Jugurthae), Sallust. Jug. 27 (29), heeten de Romeinsche Raadsheeren, die het heimlijk met Jugurtha hielden, hem ondersteunden, gevolglijk ondersteuners, vrienden, bevoorderaars van zijne oogmerken: sceleris, Liv. I, 41 extr. Lucret. III, 61, i. e. bevoorderaars, heelers van een schelmstuk: ministros se praebent in judiciis oratoribus scil. juris, Cic. Or. I, 45, i. e. die den Redenaren zeggen, wat rechtens is: legum ministri, magistratus, Cic. Cluent. 53, i. e. dienaars, handlangers: ego precum tuorum minister, adjutor, particeps ero, Plin. Ep. VI, 9: minister sermonum, Tacit. Hist. II, 59, i. e. middelpersoon, die deze reden aankondigde: minister bello datus i. e. adjutor, consiliarius, Ibid. Ann. XV, 28: minister consiliorum, Vellej. II, 129: ales (i. e. aquila) minister fulminis, Horat. Od. IV, 4, 1: Calchante ministro i. e. met behulp van Calchas, Virg. Aen. II, 100: dus ook ministra Arsinoe — interfecit filium, Justin. XVII, 1: ook van levenloze dingen, bij voorb. sit annulus tuus non minister alienae voluntatis, Cic. Q. Fr. I, 1, 4: litera sermonis fida ministra mei, Ovid. Trist. III, 7, 2: manus caedis scelerumque ministrae, Ibid. Am. I, 7, 27: cohors exterior — fit ministra fundo i. e. fimum stercorando suppeditat, Varr. R. R. I, 13: huic facinori tua domus ministra esse non debuit, Cic. Coel. 21: res familiaris ministra & famula corporis, Cic. Tusc. I, 31: virtutes — voluptatum ministras, Cic. Fin. II, 12: Artes ministrae oratoris, Cic. Or. I, 17: multarum artium ministras manus natura homini dedit, Cic. Nat. D. II, 60. Dus ook ministro baculo, Ovid. in Ibin 259, met behulp van den staf, bij voorb. gaan: dus ook taedae, ardore ministro, suppeditant lumen, Lucret. V, 298. Ook in Neutro met den Genitivus, bij voorb. Lumina (i. e. oculi) propositi facta ministra tui, Ovid. Her. XXI, 114, i. e. mijne oogen zijn bevoorderaars van uw voornemen geweest. Not. het woord schijnt van manus te zijn; eigenlijk, die aan de hand gaat, gevolglijk iet bevoordert, handhaaft enz.

MINISTERIUM, i, n. 1) de dienst van eenen bedienden, bij voorb. Liv. I, 34, ministerio (aquila) i. e. tot bediening: servorum, Justin. II, 13: ministerium alicui facere, Ibid. XXXII, 3 extr., of praestare, Pandect. XIII, 5, 15, of exhibere, Ibid. L, 1, 17, i. e. bedienen, oppassen: quod ministerium (scil. coqui, i. e. het kooken) fuerat, ars haberi coepta, Liv. XXXIX, 6: cf. Horat. Ep. II, 2, 6: van daar elke dienst, d. i. elke verrichting, die men iemand of den Staat, of op bevel of last, of uit liefde en vriendschap, bewijst; wanneer het dan dienst, dan bezorging of verrichting, ambt enz., vertaald wordt, bij voorb. ministerium scribarum, Liv. IV, 8, schrijversdienst: nauticum, Liv. XXII, 19, matroozendienst: ministerio fungi, Liv. III, 57 extr.: ministerium poenae capiendae patri (Bruto) de liberis consulatus imposuit, Liv. II, 5: triste ministerium, Virg. Aen. VI, 223: refugit ministeria foeda, Ibid. VII, 619: acribus ministeriis consulatum adeptus, Tacit. Ann. III, 48: Cyprus ministerio Catonis facta provincia est, Vellej. II, 38: obiit fraude Tiberii, ministerio & opera Pisonis, Sueton. Calig. 2: se relicturum navis ministerium i. e. gubernaculum, Petron. 108: somne, qui corda diurnis fessa ministeriis mulces, i. e. verrichtingen, Ovid. Met. XI, 625: ministerium imperii, Liv. VIII, 40, verrichting: ad subita belli ministeria, Liv. IV, 27 en 43, verrichtingen: procuratio ministerii, Liv. IV, 8: dus ook ministerium pedum, Plin. H. N. X, 71: ook van beesten, bij voorb. cameli jumentorum ministeriis dorso funguntur, Ibid. VIII, 18. 2) de dienst, d. i. de bedienden, bij voorb. ex his (militibus) in ministerio ejus relinquendos existimavi, Plin. Ep. X, 36: triclinium capax ministerii, Plin. H. N. XII, 1 post med.: ministeria conscribere, Tacit. Ann. XIII, 27: circumdare principi, Ibid. Hist. II, 59: juvenes, quos in ministerio habeo, Pandect. XXXII, 67.

MINISTRA, zie Minister.

MINISTRATIO, onis, f. bediening, handreiking, Vitruv. VI, 9.

MINISTRATOR, oris, m. i. q. minister, 1) die iemand bedient, bij voorb. als een bediende, gevolglijk, een bediende, oppasser, bij voorb. over tafel, Senec. Ep. 95: bij het wijnaanreiken, wijnschenker, Petron. 31: ook elders, Sueton. Vitell. 17: van daar heet Mercurius dus, bij voorb. Mercurio ministratori sacrum, Inscript. ap. Fabrett. c. 16. n. 114. 2) die iemand ergens mede dient, d. i. aanreikt, aan de hand geeft, wat wij behoeven, wat wij zeggen zullen enz., bij voorb. ministrator (juris), Cic. Or. II, 75 post med., i. e. de Jurist, die den Redenaar, welke dikwijls niet recht weet, wat rechtens is, deze kundigheid aan de hand doet, hem daarmede helpt: anders minister (juris) genoemd, Ibid. I, 45 in. en 59 extr.: hic mihi Meandrius quasi ministrator aderat, subjiciens quid — dicerem, Cic. Flacc. 22.

MINISTRATORIUS, a, um, tot de bediening of handreiking behoorende, bij voorb. urceoli, Martial. XIV, 105 in het opschrift.

MINISTRO, avi, atum, are, 1) bedienen, of oppassen, alles, wat iemand behoeft, hem aanreiken, ten dienst staan, bij voorb. alicui, bij voorb. quo commodius tibi ministretur, gij bediend wordt, Cic. ad Div. XVI 14: bijzonder, over tafel, bij voorb. servi ministrant, Cic. Pis. 27 extr.: ook aliquem, bij voorb. nosmet inter nos ministremus, Plaut. Stich. V, 4, 7, scil. over tafel, doch nosmet kan ook de Nominativus zijn, dan staat het zonder Casus, maar inter nos is i. q. nobis (of nos Accus.) invicem, zie inter: van daar videndum, ut is quam commodissime ministretur, Colum. XII, 1 extr.: van daar Tropisch, 2) bedienen, bezorgen, handhaven, regeeren, beschikken, bij voorb. velis (Dativ.) Virg. Aen. VI, 302, de zeilen bedienen, handhaven, bezorgen, d. i. het daartoe behoorende bezorgen, handhaven, ze te behoorlijker tijd strijken enz.: men zou ook ratem, dat voorāf gaat, daar toe kunnen trekken, dan zou er staan ratem velis ministrat i. e. bezorgt, bestuurt het vaartuig door enz., dan is velis de Ablativus: zoo staat van den stuurman Tiphys Val. Fl. III, 38 ipse ratem vento stellisque ministrat: doch, dit is in de plaats van Virgilius niet nodig: dus staat insgelijks, enkel Aeneas (die het werk van stuurman op zich genomen had) clavumque regit velisque ministrat, Virg. Aen. X, 218: dus ook ministrat habenis, Stat. Theb. VII, 751: sumtibus, Varr. R. R. II praef. extr.: equis, Prop. III, 14, 15, alwaar anderen iter lezen: dus ook navem, Tacit. Germ. 44, bedienen, d. i. bezorgen, besturen enz.: luna ministrat iter, Prop. III, 14, 15, alwaar anderen equis lezen: dus ook coenam, Horat., i.e. bezorgen, pocula, Cic., i. e. bezorgen, zie hier na. b) verrichten, doen, bezorgen, bij voorb.

voorb. res omnes timide ministrat, Horat. Art. 171: jussa medicorum, Ovid. Her. XX, 133: coenam, pocula, zie hier na. 2) bijzonder een ander door toereiking van spijs en drank, bedienen, de spijs en drank, als een bediende, opzetten en aanbieden, bij voorb. cibos, Tacit. Ann. II, 33: pocula, Cic. Nat. D. I, 40. Tusc. I, 26 med.: coenam, Hor. Sat. I, 6, 116: dus ook bibere voor potum of poculum, bij voorb. Jovi bibere ministraret, Cic. Tusc. I, 26: nectar, Ovid. Met. X, 161: bibiturus, quae — ministrentur, Cic. Pis. 27: van daar 1) ministrare alicui, iemand over tafel oppassen, hem bedienen, bij voorb. alicui fictilibus, Tacit. Hist. I, 48: ook zonder Dativus des persoons, oppassen, bedienen, bij voorb. nosmet inter nos ministremus, Plaut., zie hier voor: servi sordidati ministrant, Cic. Pis. 27 extr.: qui simul ministrabant vescebanturque, Liv. XXIV, 16 extr.: van daar passive impersonaliter: ministratur poculis maximis, men past mij op enz., Cic. Verr. III, 44: b) in 't gemeen aanbieden, geven, verschaffen, bij voorb. ardentes faces furiis Clodianis, Cic. Pis. 11: victum alicui, Varr. R. R. III, 17, 6: nova semina bello, Tacit. Hist. II, 76: alicui viros & arma, Ibid. IV, 12: vires animumque, Virg. Aen. IX, 764: prolem, Tibull. II, 2, 21, i. e. geven, schenken: equus captiva terga ministrat, Val. Fl. VI, 216: ook van levenloze dingen, bij voorb. sarmentum colibus succum ministrat, Varr. R. R. I, 31: lympha aquam piscinis, Ibid. III, 17: sylva taedas, Virg. Georg. II, 431: platanus umbras, Ibid. IV, 146: furor arma ministrat, Virg. Aen. I, 150 (154): vinum verba, Horat. Ep. I, 15, 20.

MINITABILITER, dreigend, Pacuv. ap. Non. 2. n. 546 en Acc. Ibid.

MINITABUNDUS, a, um, i. q. minans, dreigend, Liv. XXXIX, 41. Tacit. Ann. II, 10.

MINITO, are, i. q. minitor, dreigen, Plaut. Capt. III, 5, 85. Naev. ap. Non. 7. n. 51 en Plaut. fragm. Ibid.

MINITOR, atus sum, ari, dreigen, bij voorb. alicui mortem, Cic. Phil. VI, 4: alicui ignem ferrumque, Ibid. XIII, 21: alicui ferrum flammamque, Cic. Cat. II, 1: urbi igni ferroque, Cic. Phil. XI, 14: Caesari gladio, Sallust. Cat. 49: alicui malum, Plaut. Curc. IV, 4, 15: alicui, ni cet., Ibid. Amph. III, 4, 3: ook aliquid zonder Dativus, bij voorb. malum, Terent. Phorm. V, 6, 11: vulnera, Ovid. Met. II, 199: ook zonder Casus, bij voorb. etiam minitare? Plaut. Bacch. IV, 6, 16: Ook met den Infinitivus zonder en met den Accusativus, van het Subject, bij voorb. quod nunc minitare facere, Terent. Hec. III, 4, 13: minitaris, te tibi vitam esse amissurum, Plaut. Asin. III, 3, 21. Not. minitarier, voor minitari, Plaut. Amph. III, 4, 2. Ibid. Bacch. I, 2, 44.

MINIUM, i, n. Menie, eene bekende roode verf, Ovid. Trist. I, 1, 7. Virg. Ecl. X, 27. Prop. II, 2, 21. Plin. H. N. XXXIII, 7. Vitruv. VII, 9. Justin. XLIV, 3.

MINIUS of **MINEUS**, a, um, van menie, rood, bij voorb. color mineus rosarum, Apul. Mix. IV in. p. 143. 3 Elm.

MINO, are, 1) dreigen, Prisc., doch zonder plaats van eenen Ouden. 2) het vee door roepen en slaan voortdrijven, of drijven, bij voorb. om te gaan, bij voorb. equum, Apul. Met. III extr.: asinum, Ibid. VIII extr.: cf. Fest. in Agaso.

MINOR, oris, Comparat., zie Parvus.

MINOR, atus sum, ari, 1) ergens heen steken, om hoog steken, bij voorb. in coelum, Virg. Aen. I, 162 (166): machina (i. e. equus ligneus) scandit — mediaeque minans illabitur urbi, Ibid. II, 240: saxa minantia coelo, Sil. IV, 2: van daar a) buigen, bij voorb. ornus minatur, Virg. Aen. II, 628, doch, het kan ook zijn, dreigt te vallen, bij slot is het dezelfde zin: b) op handen zijn, bij voorb. se minanti servitio eripiat, Sil. XV, 589: doch, het kan ook zijn, dreigend, (Tropisch). 2) dreigen, bij voorb. alicui crucem, Cic. Tusc. I, 43: ook enkel alicui zonder Accusativus, Cic. Verr. II, 29 extr.: ook enkel minari, zonder Casus, dreigen, Ibid. IV, 66 extr. Cic. Div. I, 27: ook van levenloze dingen, bij voorb. torrentes fremant, lassisque minentur pontibus, Claudian. de consul. Mall. Theod. 237: ille (Centaurus sculptus) saxum undis minatur, Virg. Aen. X, 196: cum domus mea ardore suo deflagrationem urbi atque Italiae toti minaretur, Cic. Planc. 40: Ook met den Accusativus en Infinitivus, bij voorb. minabitur se abiturum esse, Terent. Heaut. III, 1, 80: dus ook minatur se abire, Plaut. Asin. III, 3, 14, voor abiturum esse: van daar ironisch, en boertend, dreigen, voor, iets willens zijn, voorhebben, bij voorb. multa & praeclara, Horat. Sat. II, 3, 9: multa & pulchra, Ibid. Epist. I, 8, 3: magna, Phaedr. IV, 22, 4: ook van levenloze dingen, bij voorb. nec semper feriet, quodcunque minabitur arcus, Horat. Art. 350: van daar a) Tropisch, dreigen, d. i. om hoog steken (gelijk dreigende trotsaarts zich opheffen), zie n. 1: b) dreigen te vallen, Virg., zie n. 1. c) op handen zijn, Sil., zie n. 1; gevolglijk schijnt n. 1. en 2 met elkander saam te hangen.

MINTHA, ae, f. is Grieksch, i. q. menta, munthe, Plin. H. N. XIX, 8 post med.

MINUO, ui, utum, 3. i. q. facere aliquid minus, iets kleiner maken, bij voorb. ligna, Ovid. Fast. II, 647, hout klein maken, door klieven: dus ook ramalia, Ibid. Met. VIII, 654: van daar wrijven of stuk wrijven, vermorselen, stukstoten, bij voorb. aliquem in pila, Ovid. in Ibin 571: lupi siccos minuunt in limine (ovilis) dentes, Stat. Theb. X, 47: objectus portarum, Stat., zie beneden: van daar 1) kleiner maken, verminderen, verflimmeren, verzwakken, bij voorb. sumtus, Cic. ad Div. III, 8: gloriam alicujus, Cic. Flacc. 12: auctoritatem, Caes. B. C. III, 43: spem, Caes. B. G. V, 33: molestias vitae, Cic. Fin. I, 16: curas, Horat. Ep. I, 18, 101: luctum, Ovid. Met. XV, 639: timorem militum consolatione, Hirt. Alex. 8: urinam ignibus subjectis quinta parte, Colum. VII, 6: van daar se capite minuere, Cic. Top. 4, waar voor ook capite minui staat, Pandect. IV, 5, 2, zie Caput: consul proelio & vulnere suo minutus i. e. verzwakt, of ook, moedeloos gemaakt, Liv. XXI, 52: van daar minui zich verminderen, afnemen, bij voorb. artus, Ovid. Met. VII, 317: dus ook corpora minuuntur siccis cibis, Plin. H. N. XI, 45: ook minuere, scil. se, bij voorb. minuente aestu, Caes. B. G. III, 12: dus ook minuente luna, Pallad. III, 24. 2) te niete maken, te schande maken, bij voorb. suspicionem, Cic. Att. X, 16: opinionem, Cic. Off. I, 22, i. e. wederleggen: dus ook controversiam, Cic. Acad. IV, 26. Caes. B. G. V, 26. VI, 22, i. e. een einde maken, bijleggen. 3) bepalen, beperken, bij voorb. censuram, Liv. IV, 24: iram, bij voorb. minue iram, Terent. Phorm. II, 3, 88, i. e. weet zoo hoog niet. 4) krenken, bij voorb. majestatem populi Romani per vim, Cic. Phil. I, 9: religionem, Nep. Ages. 4: imperium matris, Plaut. Asin. I, 3, 6: Consul vulnere minutus, Liv. XXI, 52, zie hier voor. 5) nederhouwen, verbreken, vernielen, stukstoten, bij voorb. objectus portarum, Stat. Theb. X, 526: ramalia, Ovid. Met. VIII, 645: dus ook lignum, zie in 't begin: aliquem in pila, Ovid., zie aldaar. 6) veranderen, bij voorb. consilium, Terent. Hec. IV, 3, 10: nec tu minueris haec, quae facis, ne is mutet sententiam suam, Ibid. And. II, 3, 19: se capite minuere, Cic., of capite minui, Pandect., zie boven. 7) ophouden, nalaten, met den Infinitivus, bij voorb. mirari, Lucret. II, 1028. 8) sanguinem minuere, en enkel minuere, scil. sanguinem, bloed tappen, ader laten, Veget. de re vet. I, 23. Not. Particip. minutus staat dikwijls adjective, klein, zoo wel eigenlijk, als Tropisch, bij voorb. zaad, boom, plant, voet, hals, mes, geest, verstand enz., bij voorb. res minutae, kleinigheden, kleine zaken, bij voorb. op de verkoping, Cic. Cluent. 64: minutorum opusculorum fabricator, Cic. Acad. IV, 38: reticulum minutis maculis, Cic. Verr. V, 11: fruges minutae, Ibid. III, 7, i. e. misschien peulvruchten: pisciculi, Ter. And. II, 2, 32, kleine vischjens: pueri, Varr. ap. Non. 2. n. 559: ossa, Lucret. I, 835: in partes minutas dispergi, Ibid. IV, 893: itinera, Suet. Aug. 82: proelia, Auct. B. Afric. 51: literae, Plaut. Bacch. IV, 9, 68: dii magni minutique, Ibid. Cist. II, 1, 45. Cas. II, 5, 24: folia, Plin. H. N. XII, 24: ramenta minutissima, Ibid. XXIII, 7 post med.: aer minutior, Lucret. IV, 344: ictibus minutissimis, Suet. Vit. 17: navis, Catull. XXV, 13: interrogatiunculae, Cic. Parad. prooem.: imperator, Cic. Brut. 73, klein, slecht: plebs, Phaedr. IV, 5, 13, i. e. gemeen volkjen: dus ook populus, Petron. 44: philosophus, Cic. Div. I, 30, i. e. slecht, klein: dus ook animus, Cic. Fin. I, 18. Or. III, 43: dus ook, in spreken of schrijven, bij voorb. genus sermonis, Cic. Or. II, 38: quid est tam fractum, tam minutum cet., Cic. Brut. 83: subtilitas, Ibid. 84.

MINURIO of **MINURRIO**, ire, drukt den zwakken, klaaglijken toon der vogelen uit, kirren: van daar Minurritio, onis, i. e. avium minorum cantus, zoo als Festus zegt.

MINUS, 1) van minor, Comparat. van Parvus, zie Parvus. 2) Comparat. van Parum, zie Parum.

MINUSCULUS, a, um, wat kleiner, of enkel kleiner, ook enkel klein of wat klein, bij voorb. villa, Cic. Att. XV, 15 post med.: nomen, Plaut. Trin. IV, 2, 46, i. e. wat kleiner: meretrix, Ibid. Poen. II, 50: theatrum, Vitruv. VII, 5 post med.: aviarium, Varr. R. R. III, 5, i. e. kleiner: rescripsi epistolae maximae: audi nunc de minuscula, Cic. Q. Fr. III, 1, 4.

MINUTAL, alis, n. voor Minutale, zie Minutalis.

MINUTALIS, e, klein, van daar Minutale, substantive, of verkort Minutal, een

gesneden, uit klein gehakte dingen, Martial. XI, 32, 11. Juvenal. XIV, 129.

MINUTATIM, *klein, stukswijze, in kleine stukjens, bij voorb.* consecare nasturtium, Varr. R. R. III, 10 post med.: caseum concidere, Colum. XII, 57: *of in kleine stukjens, stukswijze, bij voorb.* terram cibrare, Plin. H. N. XVII, 11 in., *klein ziften*: tabellis minutatim compacta crassitudo, Apul. in Apol. post med. p. 314, 15 Elm., i. e. *stukswijze*: interrogare, Cic. Acad. IV, 29, *stukswijze, d. i. dat men er altijd iet bij doet, steeds er eene nieuwe kleine vraag bijvoegt: van daar* 2) *allengs, bij voorb.* cum minutatim aliquid additur, Cic. Acad. IV, 16: adsuefacere, Varr. R. R. I, 20: discere, Lucret. V, 1383: frangere vires, Ibid. II, 1130: ossa minutatim morbo collapsa trahebat, Virg. Georg. III, 485: minutatim ex communibus proprii evadunt, Q. Cic. in petit. consul. 9: se recipere, Auct. B. Afric. 31: cedere, Ibid. 78. 3) *een voor een, bij voorb.* se recipere, i. e. *niet allen te gelijk*, Auct. B. Afric. 31 in.: cedere, Ibid. 78: *doch, het kan in beide plaatsen ook zijn, allengs*: singulos convenire, Pandect. II, 15, ante med.

MINUTE, 1) *klein, d. i. in kleine deelen, bij voorb. wrijven, snijden enz.*: minutius, Cic. Acad. IV, 13. Colum. VI, 17 post med. *en* 31. XII, 22: minutissime, Colum. XII, 28. Cato R. R. 107. 2) *klein, d. i. op eene kleine lage wijze, bij voorb.* dicere, Cic. Or. 36: minutius res tractare, Cic. Fin. IV, 3 extr., i. e. *laag, zonder opschik*: nimis minute & subfrigide — accusando cet., Gell. II, 9. 3) *naauwkeurig, ten aanzien ook der geringste kleinigheid, waar voor wij ook somtijds klein zeggen, bij voorb.* minutius & scrupulosius scrutantur omnia, Quintil. V, 14, 28: minute utendum, Ibid. XII, 2, 11: nimis minute, Gell., *zie hier voor.*

MINUTIA, ae, f. 1) *eene kleinigheid, kleinheid, wanneer iet klein is, bij voorb. poeder, stof, bij voorb.* ad minutiam redigere, Senec. Ep. 90 med., i. e. *tot stof maken, heel klein maken, vermolmen: ook heeft men daar voor* minuties, *bij voorb.* digitos adulteri ungula compressos usque ad summam minutiem contero, Apul. Met. IX post med. p. 229, 29 Elm.: dentes saxei (scil. asini) redeunt ad humanam minutiem (*toen Lucius, die in een ezel veranderd geweest was, weder mensch werdt*), Ibid. XI ante med. p. 263, 15 Elm., *de tanden krijgen de menschlijke kleinheid weder, worden zoo klein, als menschentanden zijn.*

MINUTIES, ei, f. i. q. minutia, Apul., *zie* Minutia.

MINUTIM, i. q. minute, *klein, d. i. in kleine stukjens, bij voorb. snijden, breken enz., bij voorb.* concidere, Cato R. R. 123: caedere cucurbitas, Gell. XVII, 8: frangere, Plin. H. N. XXXIV, 18: fossor — minutim scit terga convertere, Colum. IV, 14.

MINUTIO, onis, f. *vermindering, verkleining, bij voorb.* minutio est: — tum incrementum, Quintil. VIII, 4 extr.: vs significat minutionem, Gell. XVI, 5: minutio capitis i. q. deminutio, Ibid. I, 12: *van daar* minutio sanguinis, Veget. de re vet. I, 17 *en* 23, *aderlaten.*

MINUTULUS, a, um, *heel klein, zeer klein, bij voorb.* infans, Plaut. Poen. Prol. 28: summa (pecuniae), Pandect. L, 16, 192.

MINUTUS, a, um, *zie* Minuo.

MIRABILIS, e, 1) *verwonderingswaardig, wonderbaar, zonderbaar, bij voorb.* haud mirabile est, seq. Accusat. & Infinit., *het is niet wonderbaar*, Terent. Heaut. II, 4, 7: *ook volgt daar voor* quam, *bij voorb.* mirabile est, quam non multum differat i. e. non multum differre, Cic. Or. III, 51: esset mirabile, quomodo cet., Cic. Div. II, 19: non est mirabile, si cet., Ovid. Her. XX, 63: ne hoc magnum ac mirabile esse videatur, Cic. Or. II, 46: *ook met* dictu i. e. *om te zeggen*, Virg. Georg. II, 30. Liv. VII, 26: nec hoc est tam re quam dictu inopinatum atque mirabile, Cic. Parad. V, 1: *en* visu *om te zien*, Virg. Aen. XII, 252. Ovid. Fast. III, 31: mirabilissima suboles, Colum. VI, 36: idque eo fuit mirabilius, Cic. Acad. IV, 2: mirabiliores quam Alexander, Liv. IX, 18. 2) *verwonderenswaardig, bewonderenswaardig, buitengewoon, bij voorb.* cupiditas pugnandi, Nep. Milt. 5: Quo majora & mirabiliora fecisti, Cic. Or. II, 18 in.: mirabilem in modum, Cic. Att. V, 13, i. e. *op eene buitengewone wijze*: nec hoc magnum ac mirabile videatur, Cic., *zie hier voor*: idque eo fuit mirabilius, Cic., *zie hier voor*: *ook seq. Dativo der persoons*, Horat. Epist. I, 6, 23: mirabile quantum, Sil. VI, 620, i. q. mirum quantum i. e. *buitengemeen, zeer.*

MIRABILITER, *op eene wonderbare, verwonderenswaardige wijze, buitengemeen, bij voorb.* loqui de aliquo, Cic. ad Div. IV, 13 post med.: laetari, Ibid. XI, 14: capere, Ibid. XIII, 16: excruciare, Cic. Att. X, 4: mederi, Plin. H. N. XXIX, 6 post med.: divinare aliquid, Cic. Div. I, 54: motus animi mirabiliter acres, Gell. II, 23: mirabilius augere, Cic. Or. I, 21: mirabiliter mutata est vulgi voluntas, Nep. in Dion. 10.

MIRABUNDUS, a, um, i. q. mirans, 1) *zich verwonderende*, Liv. III, 38. XXV, 37. 2) *bewonderende.*

MIRACULUM, *zie* Miraculus.

MIRACULUS, a, um, *wonderbaar, verwondering verwekkend, zonderbaar in zijne soort, bij voorb.* meretrix, Plaut. ap. Varr. L. L. VI, 3 extr.: *van daar* Miraculum, substantive, scil. aliquid *of* negotium. 1) *zonderbaarheid, wonderbaarheid, d. i. wonderbare zaak, wonder, het wonderbare, zonderbare, wonderwerk, bij voorb.* portenta & miracula philosophorum, Cic. Nat. D. I, 8: Monimenta ei fuere miraculo i. e. *zonderbare gebeurtenis, dat er eene groote koe geboren was*, Liv. II, 45: novitate ac miraculo attoniti, Liv. II, 47, i. e. *wonderbare zaak*: Adjiciunt miracula huic pugnae, Liv. II, 7, *wonderbare dingen*: quae rem miraculo eximeret, Liv. V, 15 in., i. e. *welke de zaak niet wonderbaar zou maken*: sine commento miraculi, Liv. I, 19, *zonder verdichting van eene zonderbaarheid*: novo turbat (asinus) bestias miraculo i. e. voce sua, Phaedr. I, 11, 8: *van daar* esse miraculo, Liv. XXV, 8. Plin. H. N. VII, 1, i. e. *verwonderd, (bewonderd) worden, verwondering (bewondering) verwekken*: *dus ook* esse in miraculo, Plin. H. N. IX, 8 med.: hoc est majoris miraculi, Ibid. XXXII, 4 extr., *wordt meer bewonderd*: arbor digna miraculo, Ibid. XII, 1 post med., i. e. *bewonderenswaardig, zonderbaar*: reliquiae adservatae miraculo, *wegens de zonderbaarheid*, Ibid. IX, 90 post med.: nec quidquam inter herbas majore miraculo adspexi, Ibid. XXVII, 11 med., i. e. *niets wonderbaarer, zonderbaarer, verwonderingswaardiger*: ad vix credibile miraculum perduxit, Ibid. XIV, 4 med.: in miracula verti, i. e. in mirabilem formam, Ovid. Met. III, 673: *daar voor staat* transformare se in miracula rerum, Virg. Georg. IV, 441: cf. Hor. Ep. II, 2, 108. 2) *de zonderbaarheid, het zonderbare, wonderbare, d. i. zonderbare gesteldheid, wonderbaarheid, bij voorb.* magnitudinis, Liv. XXV, 9, i. e. *de buitengemeene, zonderbare, grootte*: literarum, *bij voorb.* venerabilis vir miraculo literarum, Liv. I, 7, i. e. *de uitvinding (misschien) der letteren, als eene wonderbare, nieuwe, zaak*: victoriae, Liv. V, 39 in.: stupentibus miraculo rei, Liv. I, 59, scil. *dat Brutus, dien men voor zeer dom gehouden hadt, zoo veel verstand liet blijken*: *en terstond daar op* concient miraculo rei novae, scil. *de zelfsmoord van Lukretia*: transformare se in miracula rerum, *wonderbare, zonderlinge, gedaanten*, Virg. Georg. IV, 441.

MIRATIO, onis, f. *verwondering, bewondering, bij voorb.* facere mirationem, i. e. *verwekken, maken*, Cic. Div. II, 22.

MIRATOR, oris, m. 1) *die zich over iet verwondert, verwonderaar.* 2) *die iet bewondert, bewonderaar, bij voorb.* rerum, (*der dannien*), Ovid. Met. IV, 640: sui, Senec. de vita beata 8: inanium, Plin. H. N. XIV, 4 med.: formae, Prop. II, 10 (12), 9: famae, Lucan. XIX, 961: Catonis, Ibid. 807: veterum avorum, Martial. X, 87, 15.

MIRATRIX, icis, f. *zich verwonderend, bewonderend, verwonderaarster, bewonderaarster, bij voorb.* turba, Juvenal. IV, 62: fama miratrix senioris aevi, Senec. Hippol. 742.

MIRE, 1) *op eene verwonderenswaardige, zonderbare, buitengewone wijze, zonderbaar, buitengewoon, bij voorb.* mire finxit filium, Terent. Heaut. V, 1, 25: canis mire factus, Plin. H. N. XXXV, 10 post med.: secundae res mire sunt vitiis obtentui, Sallust. in orat. Lepid. ap. pop. Rom. extr.: id opus mire infestavere, Plin., *zie hier na*: favere, Cic., *zie hier na*: *van daar* 2) *buitengewoon, zeer, bij voorb.* puero mancipia mire favent, Cic. Att. XVI, 11: infestare, Plin. H. N. XXXVI, 13 in., *zie hier voor*: tenuis, Ibid. XIX, 5: similis, Ibid. XXXI, 7: gratus, Ibid. XXIX, 1 med.: laudari, Ibid. 3 post med.: chelidonia mire medetur, Ibid. XXV, 12: vanitas mire nota in illo fuit, Ibid. XIV, 4 med.: mire gratum fuit, Liv. I, 45 extr.: *ook* mire quam, Cic. Att. I, 11 extr., *buitengewoon, zeer.*

MIRIFICE, *eigenlijk, op eene verwondering- of bewonderingswaardige wijze, gevolglijk* i. q. mire, *van daar buitengewoon, zeer, bij voorb.* dolere, Cic. Att. II, 19: diligere, Cic. Nat. D. I, 21: laudare, Cic. ad Div. III, 11: delectari, Cic. Acad. IV, 2: conturbatus, Cic. Att. VI, 3 extr.: mirifice de rep. meriti milites, Cic. ad Div. XII, 12: prodesse, Plin. H. N. XXXI, 8: sistere sanguinem, Ibid. XXIV, 18.

MIRIFICUS, a, um, *verwondering, of bewondering verwekkend: gevolglijk buitengewoon, zonderbaar, bij voorb.* convicium, Cic. Att. I, 14 post med.: pugna, Ibid. 16: mirificos fructus efferre, Cic. Senect. 3 extr.: turris mirificis operibus exstructa, Caes. B. C. III, 112: mirifico studio esse in aliquem, Cic. ad Div. XIV,

Digitized by Google

XIV, 3: consensus senatus, Ibid. I, 9 ante med.: animus erga aliquem, Ibid. XV, 10: Dionysius, homo mirificus, Cic. Att. IV, 11, scil. *wegens zijne geleerdheid en eerlijkheid:* structura carminis, Ovid. Pont. IV, 13, 5: homo in doctrinis mirificus, Gell. VI, 15: corpore mirifica specie, Auct. B. Afric. 40: voluptas, Cic. ad Div. III, 11 post med.: mirificas gratias agere, Cic. Att. XIV, 13 post med., i. e. *zeer groot:* mirificissimum facinus, Terent. Phorm. V, 6, 32: Non. *Dikwijls kan men het, groot, of zeer groot, vertalen.*

MIRIO, onis, m. *een zonderbaar mensch, bij voorb. in zijne gedaante*, Varr. L. L. VI, 3 extr.

MIRMILLO, onis, m. *zeker soort van* Gladiatores, *die gewoon waren, met den* Thraciër (Threx) *en den Netvechter* (Retiarius) *te vechten, een* Mirmillo, Cic. Phil. III, 12. VI, 4. Juvenal. VIII, 200. Ammian. XXIII, 6 (31). Fest. in Retiario: *hij zal van eenen visch,* mormyr *of* mormyrus *genaamd, zijnen naam hebben, wiens beeld hij op den helm droeg, gelijk sommigen geloven. Ook heeft hij* Gallus *geheten, en zijne wapens waren* Gallische *wapens, volgends* Fest. *in* Retiario: *van daar* Mirmillonicus, a, um, *daar toe behoorende*, Mirmillonisch, *bij voorb.* genus armaturae, Fest. Ibid.

MIRMILLONICUS, a, um, *zie* Mirmillo.

MIRO, are, *voor* miror, *bij voorb.* quid miras? Varr. ap. Non. 7. n. 105: aut mira aut noli mirare, Varr. Ibid.: mirabis diu, Pompon. Ibid.

MIROR, atus sum, ari, 1) *zich verwonderen, bij voorb.* rem *over iets, bij voorb.* negligentiam hominis, Cic. Att. X, 5: donum, Virg. Georg. IV, 362: illud, Cic. Or. II, 14: ea, Cic. Arch. 7 extr.: aliquem, Cic. Harusp. 22, *over iemand: ook zonder* Accusativus, Liv. XXXIV, 9 in. Terent. Heaut. II, 3, 133. Virg. Aen. VI, 377: *ook met den* Accusativus *van het* Subject *en den* Infinitivus, *bij voorb.* si miratur, me descendere, Cic. in Caecil. 1: cf. Cic. Or. II, 14 Horat. Od. II, 13, 30: *Ook met* quod, *bij voorb.* mirari se ajebat, quod non rideret haruspex, Cic. Div. II, 24: cf. Liv. II, 54 extr. XXXIV, 57 extr. XXXVIII, 10 in. *Ook met andere* Particulae *en woorden, bij voorb.* si, Cic. Amic. 15. Terent. And. I, 2, 4. Plaut. Pseud. I, 5, 27: cur, Cic. Att. I, 14 *of* quapropter, Plaut. Aul. prol. 11: qua ratione, Cic. Verr. II, 54: quid, Cic. Off. II, 16. Rosc. Am. 1: unde, Cic. Nat. D. I, 34. Terent. And. IV, 4, 11: mirari licet, quae sint animadversa genera herbarum, Cic. Div. I, 7, i. e. *men moet verbaasd staan over de soorten enz. somtijds kan men* miror *vertalen, ik begrijp niet, het komt mij wonderbaar voor, ik weet niet, ik kan niet begrijpen, ik wenschte wel te weten, ik sta verbaasd enz., bij voorb.* miror, unde sit, Terent. And. IV, 4, 11, i. e. *van waar dit kind is:* miror, quid abierit, Ibid. Eun. II, 2, 59: mirabar, quid hic negotii esset tibi, Terent. Ad. IV, 5, 8. 2) *bewonderen, hoogschatten, bij voorb.* aliquid, *bij voorb.* haec, Cic. Verr. IV, 56: signa, tabulas pictas, Sallust. Cat. 11: cf. Liv. XXV, 40 in. Horat. Ep. I, 6, 18. Ovid. Her. II, 77: se, Catull. XXII, 17. Martial. XIII, 2, 7, i. e. *op zich zelven verliefd zijn: ook* seq. Accusat. & Infinit., Horat. Od. II, 13, 30. Not. Virg. Aen. XI, 126 justitiaene prius mirer (te) belline laborum, scil.

causa. Not. a) *van levenloze dingen, bij voorb.* exiit in coelum arbos miraturque novas frondes (scil. insitas) & non sua poma, Virg. Georg. II, 82: b) miratus, a, um, passive, *bij voorb.* ars, Juvenc. III, 58.

MIRUS, a, um, 1) *verwonderenswaardig, wonderbaar, bij voorb.* sibi mirum videri, quid in sua Gallia populo Rom. negotii esset, Caes. B. G. I, 34, *het kwam hem wonderbaar voor enz.:* mirum, ut excitetur, Plin. Epist. I, 6, *wonderbaar, hoe enz.: dus ook* mirum dictu, ut sit cet., Tacit. Hist. I, 79: mirum & magnum facinus, Plaut. Pseud. I, 5, 97: scientia pugnandi, Vellej. II, 115: desiderium urbis, Cic., *zie onder:* mirum in modum, Caes. B. G. I, 41: mirum est, ni cet., *zie hier na:* omnia mira sunt, Plaut. Poen. IV, 2, 17. Compar. mirior, Varr. ap. Non. 2. n. 515 *en* Titinn. ap. Fest. *van daar* Mirum *eene wonderbare zaak, iets wonderbaars, zonderbaars, een wonder, een wonderwerk, bij voorb.* nimia mira memoras, Plaut. Amph. V, 1, 53: tanta mira in aedibus sunt facta, Ibid. 5: nec mirum facis, *niets wonderbaars, zonderbaars*, Ovid. Fast. III, 502: *dus ook* non mirum fecit, Terent. Hec. IV, 4, 87: *ook staat* mira *voor* mirum, *bij voorb.* mira mihi videntur, hic te stare foris, Plaut. Men. II, 3, 11, i. e. *het doet mij wonder, komt mij vreemd voor: van daar* mirum est *en* mira sunt, *het is wonderbaar, een wonder, bij voorb.* mirum est, ni hunc fecere cet., Plaut. Capt. IV, 2, 43: mira sunt, nisi invitavit sese cet., Ibid. Amph. I, 1, 127: quid sit, mira sunt, i. e. miror, Ibid. Men. V, 3, 56: *dikwijls ontbreekt* est, *bij voorb.* nec mirum, *en dit is geen wonder*, Cic. Acad. IV, 19 post med.: *dus ook* mirum ni *of* nisi cet. *voor* mirum est, ni cet., *zie beneden:* mirum quantum *of* quam, *voor* mirum est, quantum cet., *zie beneden:* quid mirum? scil. est, *zie hier na:* mirum quin *voor* mirum est, quin cet., *zie beneden: van daar* a) mirum quam *of* quantum, *zeer, buitengemeen, eigenlijk, het is te verwonderen, hoe, of hoe zeer, hoe veel enz., bij voorb.* Mirum quam inimicus ibat, Cic. Att. XV, 40: mirum quantum profuit, Liv. II, 1 extr.: *ook volgt de* Conjunctivus, *bij voorb.* mirum, quam — prohibita sint, Tacit. Ann. XV, 54. *alwaar uit den* Conjunctivus sint *openbaar is, dat* est *bij* mirum *moet verstaan worden: dus ook* mirum quantum — fidei fuerit, Liv. I, 16 extr. b) quid mirum? *wat wonder?* Ovid. Art. III, 110. c) mirum ni i. e. *vermoedelijk, onbetwistbaar, zeker, eigenlijk, het zou mij verwonderen, indien niet enz., bij voorb.* mirum ni domi est, Terent. And. III, 4, 19: cf. Ibid. Heaut. V, 1, 50. Plaut. Trin. II, 4, 93. *Ook staat er* mirum nisi *voor*, Plaut. Amph. I, 1, 127. *Ook staat het ironisch, bij voorb.* mirum ni cantem, Naev. ap. Cic. Or. II, 69, i. e. *vermoedelijk, of vrijelijk, moest ik zingen:* cf. Plaut. Trin. II, 4, 54. Not. *uit* mirum ni *is naderhand* nimirum *saamgetrokken.* d) Mirum quin (*voor* quod non) *waarlijk niet, onbetwistbaar niet, vermoedelijk niet, bij voorb.* mirum quin te advorsus dicat, Plaut. Amph. II, 2, 118, i. e. *waarlijk zal hij u niet tegenspreken:* mirum quin ab avo ejus adciperem, Plaut. Trin. IV, 2, 125, *waarlijk zou ik het van zijn grootvader niet bekomen: of ironisch, waarlijk zal hij u tegenspreken: ik zou het waarlijk van grootvader krijgen:* mirum quin grex intuerit, Ibid. Cist. IV, 2, 67, i. e. *waarlijk*

lijk is er geene kudde in geweest: mirum quin dicerer, Ibid. Most. II, 2, 62. 2) *bewonderenswaardig, d. i. buitengemeen zeer groot, bij voorb.* mirum me desiderium tenet urbis, Cic. ad Div. II, 11, i. e. *groot:* scientia pugnandi, Vellej. II, 115: miris modis odisse [illegible], Terent. Hec. I, 2, 104, i. e. *zeer:* mirum in modum conversae sunt mentes, Caes. B. G. I, 41, i. e. *zeer:* mira alacritas, Cic. Off. II, 7, i. e. *groot.*

MIS *voor* mei (Genit.) *hebben de Ouden gezegd, bij voorb.* Enn. ap. Priscian. 13: *Ook zegt* Quintilianus VIII, 3, 25, *dat de Ouden zoo gesproken hebben, en hij schijnt daar te verstaan te geven, als of* Virgilius *zoo gesproken hadt.*

MISCELLANEUS, a, um, 1) *gemengd, d. i. niet van hetzelfde soort of natuur, uit allerhand bestaande, bij voorb.* turba, Apulej. Met. III post init., i. e. *volk van allerhanden ouderdom, stand enz.: van daar misschien* 2) *slecht, bij voorb.* veniunt ad miscellanea ludi, Juvenal. XI, 20, i. e. *misschien, geringe kost der Tooneelspelers.*

MISCELLIO, onis, m. Plur. miscelliones i. e. qui non certae sunt sententiae, sed variorum mixtorumque judiciorum, Fest.

MISCELLUS, a, um, 1) *gemengd, d. i. uit allerhande dingen bestaande, niet van het zelfde soort, bij voorb.* ludi, Suet. Calig. 20: doctrina, Gell. Praef. init. *Dus ook* genus columbarum miscellum, Varr. R. R. III, 7 in., i. e. *uit huis- en veldduiven ontstaan, gevolglijk, eigenlijk, noch huis- noch velddulven: er staat:* ex his duabus stirpibus (scil. agrestibus & domesticis columbis) fit miscellum tertium genus cet.: *verders* fabulae miscellae, *bij voorb.* fabulis miscellis, Apul. Met. II ante med. p. 117, 15 Elm., *Van daar misschien* 2) *slecht, gering, daar men geene zonderlinge verkiezing maakt: hier toe schijnen te behoren* uvae miscellae, Cato R. R. 23: vites miscellae, Cato 6 extr. Plin. H. N. XIV, 4: uva miscella, Varr. R. R. I, 54.

MISCEO, miscui, mistum *of* mixtum (*voor* miscitum contr.), 2. 1) *mengen, bij voorb.* [illegible] *bij iets, of vermengen, bij voorb.* dulce & amarum, Plaut. Pseud. I, 1, 61: coelum & terram (terras), *zie beneden:* iram cum luctu, Ovid. Met. XIII, 597: lacrymas cum lacrymis, Ovid. Fast. I, 9, 20: verbera cum verbis, Ibid. Her. X, 38: *ook staat voor* cum [illegible] in, ad, *ook de bloote Ablativus of Dativus, bij voorb.* [illegible] caeruleum, Lucret. II, 803: milites in aciem, Liv. XXX, 34 post med., [illegible], *alwaar* J. F. Gronovius [illegible] pavido fuga vulneribusque milites [illegible] & integram aciem miscerent, *welke lezing* Drakenborch *goedkeurt, maar niet in den Tekst genomen heeft:* [illegible] & virtus miscentur in unum, Virg. Aen. XII, 714: aquas nectare, Ovid. Her. XVI, 198: dicta lacrymis, Ibid. Trist. I, 3, 80: vina faece Falerna, Horat. Sat. II, 4, 55: mella Falerno, Ibid. [illegible] aliis, Ibid. II, 2, 73: [illegible] to, Phaedr. I, 14, 8: [illegible], Columell. VI, 4: *ook* salem in vino, Plin. H. N. XXXI, 9, dentes [illegible], Virg. Aen. I, 470: rubor mistus candore, Cic. Nat. D. I, 27: voluptatem dolore, Sil. Alex. 56: gravitatem modestiae, Cic. Off. II, 14: picem sulphure & [illegible] tam, Sallust. Jug. 57 (61) [illegible] pisch, sanguinem & [illegible], Liv. I, 9, [illegible], [illegible] *vermengen: van daar vermengen,* [illegible], *bij voorb.*

[illegible]

Digitized by Google

ſanguinem & genus, Liv., zie hier voor: civitatem nobis, Liv. XXXIX, 38: ſe partibus alicujus, Vellej. II, 86: curas cum aliquo i. e. deelen, Senec. Ep. 3, fletum cruori, Ovid. Met. IV, 140: elleborum ad amurcam, Colum. VII, 5 ante med.: van daar a) ſe — miſcere zich inmengen, bij voorb. viris, Virg. Aen. I, 440 (441): en Tropisch, d. i. zich inlaten, bij voorb. ſe partibus alicujus, Vellej. II, 86: ſe adminiſtrationi, Pandect. XXVII, 1, 17 extr.: ſe negotiis, Ibid. XXVI, 7, 38 poſt med.: ſe hereditati paternae, Ibid. XXIX, 2, 42 extr. b) corpus cum matre, Cic. Div. I, 79, i. e. zich vleeschlijk vermengen, van den bijſlaap: dus ook ſe alicui, Ovid. Met. XIII, 867: dus ook miſceri cum aliquo in Venerem, Apul. Met. IX med. p. 228, 16 Elm.: nympha miſta Tonanti, Val. Fl. IV, 119. c) miſceri, zich vereenigen, verzamelen, bij voorb. circa aliquem, zich verzamelen, Virg. Georg. IV, 75: cf. Ibid. 311. d) proelia miſcere, vechten, Virg. Georg. II, 282. III, 220. Prop. IV, 1, 28: dus ook manus, Propert. II, 20, 66: vulnera, Virg. Aen. XII, 720, elkander wonden toebrengen. Not. imperium mixtum, zie Merus. Het Particip. heeft ook de Gradus, bij voorb. mores ejus vigore ac lenitate mixtiſſimos, Vellej. II. 98, i. e. zeer getemperd: mixtum genus i. e. Minotaurus, Virg. Aen. VI, 25. Dewijl de Ouden den wijn met water mengden: van daar 2) inſchenken of ingieten (om te drinken,) tot drinken klaar maken, bij voorb. alicui mulſum, Cic. Fin. II, 5 extr.: vinum, bij voorb. Vejentana (vina), Martial. III, 49, 1: deunces (vini), Ibid. VI, 76, 6: quod tibi miſcuerit, bibat ipſe jubeto, Ovid. Am. I, 4, 29: qui pocula (nectaris) miſcet (Jovi) i. e. Ganymedes, Ovid. Met. X, 160: aconita, Ovid. Met. I, 147: van daar, vervullen, bij voorb. campus miſcetur pulvere, Virg. Aen. XII, 444, ten zij het eene Hypallage is, voor pulvis miſcetur campo; doch, het laatſte ſchijnt niet nodig: dus ook omnia flamma ferroque, Liv. I, 29: dus ook domum gemitu & tumultu, Virg. Aen. II, 486: hymenaeos luctu, Ibid. XII, 805: pectora motu, Ibid. 217, alwaar echter ook, onrusten, past. 3) onder één mengen, om te verwarren: van daar, verwarren, in wanörde brengen, ontrusten, bij voorb. coelum terramque, Virg. Aen. I, 133 (137), i. e. ſtorm wekken: dus ook pontum murmure, Ibid. 124 (128): miſcent ſe maria, Ibid. IX, 714: ook heet coelum ac terras miſcere, Liv. IV, 3, of coelum terris miſcere & mare coelo, Juvenal. II, 25, als een ſpreekwoord, hemel en aarde bewegen, d. i. groot geweld maken, en men zou de plaats Virg. Aen. I, 133 (137) ook daar toe kunnen brengen: verders libertatem, Phaedr. I, 2, 2: omnia armis tumultuque, Vellej. II, 74: domum gemitu & luctu, Virg. zie hier voor: hymenaeos luctu en pectora motu, Virg., zie hier voor: rempublicam, Cic. Agr. II, 33: Omnia turbavit, miſcuit, Cic. Leg. III, 9: van daar ea miſcet, Cic. Haruſp. 22, maakt zulke verwarring: dus ook ea miſceri, parari, Cic. ad Div. V, 16, ten zij het laatſte tot n. 4 behoort: plura, Cic. Mil. 9, i. e. meer onrust maken, verwekken: dus ook plurima, Nep. Pauſ. 1: van daar, verbreiden, bij voorb. incendia, Virg. Aen. II, 329: murmura, Ibid. IV, 210: doch, het kan ook in de beide plaatzen zijn, verwekken, veroorzaken, en gevolglijk tot n. 4 behoren. 4) verwekken, veroorzaken, hervoortbrengen; ondernemen, maken, bij voorb. murmura, Virg. Aen. IV, 210: incendia, Ibid. II, 329: coetus, Tacit. Ann. I, 16: ſeditiones, Ibid. Hiſt. IV, 68: animorum motus, Cic. Or. I, 51: nova quaedam mala, Cic. Cat. IV, 3: ita tu iſtaec tua miſceto, ne me admiſceas i. e. doe onder een, Terent. Heaut. IV, 5, 35: en miſceri, Cic., zie hier voor: plura, Cic.: plurima, Nep., zie hier voor. 5) deelen met iemand, d. i. deel laten nemen, bij voorb. curas cum amico, Senec. Ep. 3, zie hier voor.

MISELLUS, a, um, i. q. miſer, ellendig, ongelukkig, wanneer men verkleinend of teder ſpreekt, bij voorb. homo, Cic. ad Div. XIV, 4. Cic. Att. III, 23 extr.: paſſer, Catull. III, 16: pallium, Plaut. Rud. II, 6, 65: ſpes, Lucret. IV, 1090. Not. ook van dooden (zoo als wij ſomtijds de ter dood veroordeelden, arme zondaars noemen), bij voorb. ſervus, Petron. 65. zoo ſtaat ook miſerorum van overledenen, Inſcript. ap. Grut. p. 715. n. 4.

MISER, a, um, 1) ellendig, d. i. ongelukkig, in ellendige omſtandigheden zich bevindende, beklaaglijk: van daar het ook dikwerf ongelukkig, beklaaglijk, erbarmlijk, medelijdenswaardig, vertaald wordt, a) van menſchen, bij voorb. homo, Cic. Planc. 34. Cic. Partit. 17. Terent. Eun. III, 2, 33 en meermaelen: ex animo, naar de ziel, Plaut. Epid. IV, 4, 1. Lucret. III, 110: of animo ſuo, Plaut. Truc. II, 7, 36: of animi i. e. animo, bij voorb. illam miſeram animi excrucias, Ibid. Mil. IV, 2, 76, ten zij men animi tot excrucias wil brengen: miſerior, Cic. Phil. XI, 4: miſerrimus, Cic. Att. XI, 5 extr.: van daar habere aliquem miſerrimum, Plaut. Ciſt. II, 2, 2. Cic. ad Div. XIV, 4 in., i. e. zeer plagen. Not. miſer en infelix ſtaat bij een Cic. Quint. 30: dus ook miſer en adflictus, aerumnoſus, calamitoſus, Cic. Tuſc. IV, 38: miſer en infelix, aerumnoſus, Cic. Parad. II, 1: miſer en infortunatus, Plaut. Bacch. V, 1, 20. Ook met den Genitivus, bij voorb. miſeros ambitionis i. e. propter cet., Plin. Paneg. 50: morum, Stat. Theb. IV, 403: animi, zie hier voor. b) van zaken, bij voorb. fortuna, Cic. Cluent. 3: res, Cic. Fin. V, 28. Roſc. Am. 28: conſolatio, Cic. ad Div. VI, 2: eſt miſerum, miſerrimum, beklaaglijk, droevig, Liv. III, 9. Cic. Ibid. Ep. 2: van daar beklaaglijk, d. i. hevig, te groot, bij voorb. amor, Virg. Aen. V, 655. 2) ellendig, d. i. eene ellendige figuur makende, bij voorb. in de kleding, bij voorb. miſerrimus fui fugitando, Terent. Eun. V, 2, 7, i. e. ik maakte eene armhartige figuur, ſcil. in mijnen opſchik. 3) ellendig, d. i. zich niet wel bevindende, ziek, bij voorb. bucca, Plaut. Poen. V, 2, 43. homo, Petron. 129: cf. Veget. de re vet. III, 18. Plaut. Truc. II, 6, 39. 4) ellendig, d. i. ſlecht, niet zonderling, bij voorb. praeda, Caeſ. B. G. VI, 35: carmen, Virg. Ecl. III, 27: remedium, Celſ. V, 26 ſect. 34: terra, Pallad. in Aug. 2: virgulta, Ibid. Januar. 13. Not. miſerum in Parentheſis i. e. welk ongeluk! hoe beklaaglijk! Virg. Aen. VI, 21.

MISERĀBĪLIS, e, 1) beklagenswaardig, erbarmenswaardig, bij voorb. ſqualor, Cic. Dom. 23: Nec ſis miſerabilis ulli, Ovid. in Ibin 115: van daar 2) beklaaglijk, erbarmlijk, treurig, bij voorb. vox, Cic. Verr. V, 63. Liv. I, 29: adſpectus, Cic. Phil. II, 29: elegi, Horat. Od. I, 33, 2, i. e. treurig, droevig: miſerabilior cauſa mortis, Liv. I, 59: caedes, Ibid. Not. a) dikwils loopt beide op één uit. b) miſerabile, adverbialiter, voor miſerabiliter, Virg. Aen. XII, 338. Stat. Theb. XII, 55.

MISERABILĪTER, op eene beklaaglijke wijze, zoo dat er medelijden verwekt wordt, beklaaglijk, bij voorb. Epiſtolam ſcribere, Cic. Att. X, 9. Liv. XXXI, 5 extr.: emori, Cic. Tuſc. I, 40: defiere ſuam orbitatem, Liv. XLV, 42: laudare (Caeſarem), i. e. de lijkreden op eene beklaaglijke wijze, en met opwekking van medelijden houden, Cic. Att. XIV, 10: perire, Val. Max. II, 6, 11: cadere, Curt. IV, 16 extr.: infans matri interfectae miſerabiliter blandiens, Plin. H. N. XXXIV, 8 poſt med.: miſerabilius dicere, Senec. excerpt. Controv. IV praefat. poſt med.

MISERANTER, i. q. miſerabiliter, beklaaglijk, Gell. X, 3.

MISERATĪO, onis, f. 1) het beklagen in het hart, het medelijden, erbarming, of de aandoening van medelijden, bij voorb. Quem ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miſeratione delectat? Cic. ad Div. V, 12, i. e. medelijden, beklag: urbium captarum, Quintil. VIII, 3, 67, i. e. beklag der enz., medelijden met de enz., miſerationem commovere, medelijden wekken, Ibid. VI, 1, 46. X, 1, 64: petere, Plin. H. N. IX, 8 extr., om medelijden, erbarming, bidden: miſeratio eos infantis tenebat, Juſtin. VII, 2, i. e. zij hadden medelijden met het kind. 2) het beklagen door woorden, het klaaglijk ſpreken, beklaaglijk handelen, bij voorb. Caeſ. B. C. I, 85: dus ook Cic. Phil. II, 36: rei, Quintil. VI, 1, 9: van daar Cic. Or. 37 en Brut. 21, miſerationibus uti, van Redenaren, wanneer zij het medelijden der Richters willen wekken, en daarom op het klaaglijkst ſpreken: dus ook nec miſeratione ſolum mens judicum permovenda eſt, Cic. Or. 38 in.: adfectus, qui miſeratione conſtant, Quintil. X, 1, 68: ook kan men het hier, verwekking van medelijden vertalen. 3) verwekking van medelijden door klaaglijk en ander daar toe behoorend ſpreken, zie n. 2.

MISĔRE, 1) ellendiglijk, d. i. ongelukkiglijk, beklaaglijk, medelijdenswaardig, op eene beklaaglijke, erbarmelijke wijze, bij voorb. vivere, Cic. Fin. III, 15 med.: of vitam exhibere i. e. leven, Juſtin. XI, 10: mori, Plaut. Aſin. I, 1, 108: perdere aliquem, Cic. Q. Fr. I, 3 in.: dus ook miſere perditus, Plaut. Aul. IV, 2, 21: miſerius ſervire, Senec. Controv. V, 34 ante med.: miſerrime lugere, Senec. Ep. 63 med.: ook kan men hier toe brengen invidere, Terent., amare, Terent. cet., i. e. op eene beklaaglijke wijze; doch dit kan tot n. 3 behoren: dus ook miſere noluit tradere legionem, Caſſ. in Cic. Ep. ad Div. XII, 12, doch, alwaar het ook kan heten volſtrekt, en tot n. 3 behoren. 2) ellendig, erbarmlijk, d. i. ſlecht, bij voorb. ſchrijven, Plaut. Pſeud. I, 1, 72. 3) hevig, met deelneming, met hevigheid, bij voorb. iets wenſchen, beminnen enz., zoo dat men het niet zonder medelijden kan aanzien, bij voorb. miſere cupio, Terent. Ad. IV, 1, 6. IV, 5, 64: amare, Terent. Andr. III, 2, 40. Ad. IV, 5, 33. Plaut. Mil. IV, 6, 32: of deperire amore i. e. amare, Plaut. Ciſt. I, 2, 12: invidere, Terent. Eun. III, 1, 22, orare, Terent. Heaut.

Digitized by Google

Heaut. II, 3, 124: discedere quaerens, Horat. Sat. I, 9, 8: dus ook misere nolui mihi legionem tradere, Caſſ. in Cic. Ep. ad Div. XII, 12, i. e. *wilde volstrekt niet.*

MISĔRĔO, ui, itum, 2. *medelijden hebben, zich ontfermen*; alicujus, *bij voorb.* Ipse sui miseret, Lucret. III, 894: miserete anuis, date ferrum cet., Enn. ap. Non. 7. n. 58: cogebant hostes, ut misererent, Enn. ap. Prisc. 8. *meermaalen staat het* impersonaliter, *het deert, jammert enz., bij voorb.* me miseret tui, te miseret mei cet., *ik heb medelijden met u enz., bij voorb.* Eorum nos miseret, Cic. Mil. 34: ne tui alios misereat, Plaut. Trin. II, 2, 62: neque te mei tergi misereret, Ibid. Pseud. V, 2, 25: nonne te miseret mei, Terent. And. V, 2, 28: miseret tui me, Ibid. Eun. IV, 7, 32: miserebatque non poenae magis homines quam sceleris, quo poenam meriti essent, Liv. II, 5: sic deprecantis (senis) — totos (i. e. omnes) miseruit, Apul. Met. VIII post med. p. 210, 35 Elm.: *of dit* Perf. miseruit *meermaalen voorkomt, weet ik niet: ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* miseret me (scil. illius), Terent. Eun. V, 4, 23. *Ook met den* Accusativus *van het* Object, *bij voorb.* Menedemi vicem miseret me, Terent. Heaut. IV, 5, 2, *ik heb met* Menedemus *medelijden. Ook* passive, *bij voorb.* Me tuarum miseritum est fortunarum, Terent. Heaut. III, 1, 54, *zie* Misereor.

MISĔRĔOR, eritus *en* ertus sum, 2. *medelijden hebben, zich ontfermen:* alicujus, *bij voorb.* misereri mei, Cic. Att. IV, 5: miseremini sociorum, Cic. Verr. I, 28: miserere mei, Ovid. Her. XII, 81: nostri, Virg. Ecl. II, 7: laborum, Ibid. Aen. II, 143: miseritus nostri, Scip. Afric. ap. Gell. XX, 6: deos miseritos nominis Romani, Liv. XXVII, 33 extr. miseritos sordidati rei, Ibid. 34 extr.: alii miseriti misere panem, Phaedr. III, 2, 4. Not. *Ook staat het* impersonaliter, Passive (*ten zij dit tot* Misereo *behoort*), miseretur *men heeft medelijden, het deert, jammert, en* miseretur me tui *ik heb medelijden met u, bij voorb.* ut supplicum misereatur, Cic. Invent. I, 30, i. e. *dat men enz.:* Cave, te fratrum misereatur, Cic. 5: me minus vestri quam mei miserebitur, L. Craſſ. ap. Prisc. 8: nunc patris me miseretur, Turpil. ap. Non. 7. n. 80: ecquando te nostrum & reip. miserebitur? Quadrig. ap. Gell. XX, 6: me ejus miseritum est, Plaut. Trin. II, 4, 89: me reip. miseritum est, Scip. Afric. ap. Macrob. Sat. II, 10: neque tui neque liberorum tuorum misereri, i. e. *dat men noch met u enz.*, Cic. Verr. I, 30.

MISĔRESCO, ĕre, *medelijden hebben, zich erbarmen, bij voorb.* regis, Virg. Aen. VIII, 573: generis, Stat. Theb. I, 280: *ook zonder* Genitivus, *bij voorb.* miserescimus ultro, Virg. Aen. II, 145, scil. illius. *Ook* impersonaliter, *bij voorb.* me miserescit tui *ik heb medelijden met u, bij voorb.* Inopis nunc te miserescat mei, Terent. Heaut. V, 4, 3.

MISERET, *zie* Misereo.

MISĔRĬA, ae, f. 1) *de ellende, jammer, ongelukkige toestand, nood, ongeluk, rampspoed, bij voorb.* in miseria esse, Cic. Fin. III, 14 extr.: in miseriis versari, Cic. ad Div. VII, 3: levare aliquem miseriis, Cic. ad Div. III, 8: a miseria se eripere, Ibid. IX, 13: ubi virtus sit, ibi esse miseria non posse, Cic. Fin. V, 32: hic otium, divitiae — onera miseriaeque fuere, Salluſt. Cat. 10: miseriam capere, Terent. Ad. V, 4, 22, i. e. *nood, moeilijkheid:* exspuere ex animo, Ibid. Eun. III, 1, 16: miseriae plebis, Liv. VI, 34. *nood, d. i. armoede, schuldenlast:* miseria praeditus, Cic. Verr. V. 42, i. e. *zich in ongeluk, ellende, bevindende:* in miserias incidere, Cic. Phil. II, 10. 2) *rampspoed, groote moeilijkheid, bij voorb.* est nimiae miseriae, Quintil. I, 8 extr., *het is te rampspoedig:* cum miseria erudire, Cic. Rosc. Com. 11: miseriam capere, Terent. Ad. V, 4, 22: *ook angstvalligheid, bij voorb.* Stoici omnia superstitiosa sollicitudine & miseria credunt, Cic. Div. II, 41. Not. Miseria *als persoon en dochter van den* Erebus *en de* Nox (*nacht*,) Cic. Nat. D. III, 17.

MISĔRĬCORDĬA, ae, f. 1) *medelijden, barmhartigheid, bij voorb.* misericordia est aegritudo ex miseria alterius, Cic. Tusc. IV, 8: misericordia commoveri, Ibid.: *of* misericordia captum esse, Cic. Or. II, 47: *of* misericordiam adhibere, Cic. Rab. perd. 2, i. e. *medelijden hebben:* alicui impertiri misericordiam, Cic. ad Brut. Ep. 12: *ook* misericordias habere, *medelijden hebben*, Plaut. Most. II, 3, 115: vir misericordia singulari, Cic. red. Sen. 7: tribuere alicui misericordiam, Cic. Planc. 1, i. e. *bewijzen:* misericordiam habere i. e. *medelijden verdienen, verwekken, bij voorb.* spoliatio — magnam misericordiam habere debet, Cic. Mur. 40: implorare, Cic. Mil. 34: misericordia permotus, Cic. Cat. I, 7: *of* ductus, Pandect. XVI, 3, 7: *of* correptus, Suet. Calig. 12 extr., i. e. *uit medelijden:* vivere aliena misericordia, Cic. Rosc. Am. 50: misericordiam aliis (*voor* aliorum) commovere, Cic. Or. II, 47: *of* concitare misericordiam alicujus, Cic. Or. I, 53, i. e. *verwekken:* excitare, Pandect. XVI, 3, 7: captare, Cic. Phil. II, 34: mentes hominum ad misericordiam revocare, Cic. Or. I, 12: ad misericordiam inducere, Cic. Brut. 50, i. e. *aansporen:* in fidem & misericordiam alicujus confugere, Cic. Quint. 2: frangor saepe misericordia puerorum, Cic. Att. VII, 12 med.: aliquem ad misericordiam adducere, i. e. *aansporen, bewegen, brengen*, Terent. Heaut. V, 2, 42: reducere, Ibid. And. III, 3, 27. Not. misericordia hominis, a) active, *van iemand, bij voorb.* populi, Cic. Or. I, 53. b) *jagens iemand, bij voorb.* puerorum, Cic. Att. VII, 12: cujus, Cic. Planc. 1. Cic. Att. X, 11: cf. Terent. And. I, 5, 26. Not. Misericordia *als Godin bij de* Atheniënsers, *alwaar zij een bijzonderen altaar hadt*, Quintil. V, 11, 38. Claudian. B. Gild. 404: *van daar* ad portum quietis & aram Misericordiae tandem, Luci, venisti, Apul. Met. XI ante med. p. 263, 38 Elm. 2) *het beklaaglijke, medelijdenswaardige, gedrag, medelijdenswaardigheid, jammer, bij voorb.* Caes. B. C. II, 12 Haec magna cum misericordia fletuque pronuntiantur. 3) *de beklaaglijke, medelijdenswaardige, toestand, beklaaglijke, medelijdenswaardige, omstandigheden, jammer, nood, ongeluk,* (*gevolglijk* i. q. miseria), *bij voorb.* quantum misericordiae nobis tuae preces & tua salus allatura sit, Cic. Q. Fr. I, 3 extr.

MISĔRĬCORDĬTER, *medelijdend, barmhartiglijk*, Claud. Quadrig. ap. Non. 11. n. 11.

MISĔRĬCORS, dis, *medelijdend, barmhartig, van menschen en zaken, bij voorb.* in aliquem, Cic. Ligar. 5: *ook* in aliquo *bij of jegens iemand*, (*voor* in aliquem), *bij voorb.* in furibus, Salluſt. Cat. 52 (55): misericordem se praebere, Cic. Caecin. 10: animus misericors, Cic. Invent. I, 55: mors misericors, Petron. 114: honestum & misericors mendacium, Cic. Lig. 5 extr.: misericordior, Plaut. Rud. I, 5, 23.

MISĔRĬMONĬUM, i, n. i. q. miseria, Laber. ap. Non. 3. n. 145.

MISĔRĬTER, *beklaaglijk*, Catull. LXIII, 49. Laber. ap. Non. 11. n. 62. Enn. ap. Prisc. 15.

MISĔRĬTŪDO, inis, f. i. q. miseria, Acc. ap. Non. 2. n. 521.

MISĔRĬTUS, MISERTUS, *zie* Misereo, Misereor.

MISĔRO, are, i. q. miseror, *bij voorb.* miserarent mala, Acc. ap. Non. 7. n. 18: *van daar* miserans, Virg. Georg. II, 499. Aen. V, 452, *doch dit* Particip. *kan even goed van* miseror *zijn.*

MISĔROR, atus sum, ari, 1) *beklagen, bejammeren, d. i. het ongeluk eener zaak of persoon beklaaglijk aanwijzen, bij voorb.* se, Plaut. Epid. IV, 1, 6, *zich beklagen:* aliquem, Virg. Georg. II, 499. Aen. V, 452: Non queo satis communem omnium nostrum fortunam miserari, Cic. Mur. 27: casum suum, Salluſt. Jug. 23 (25): haec Tullius — copiose miseratus est, Gell. X, 3. 2) *beklagen iets, of zich over iets beklagen, of bezwaren, bejammeren, bij voorb.* periculum, Caes. B. G. I, 39. *Hier toe kan men de voorgaande twee plaatsen uit* Cic. *en* Salluſt. *rekenen: ook* Gell. *zie hier voor.* 3) *bejammeren, medelijden met iets hebben, of te kennen geven, barmhartigheid hebben, bij voorb.* juvenem animi miserata, Virg. Aen. X, 686, *met den* Accusativus juvenem: *alwaar* animi *staat voor* animo *in den geest: dus ook* juvenem poenae indignae, Sil. XI, 381, i. e. ratione poenae: *dus ook* O sola infandos Trojae miserata labores, Virg. Aen. I, 597 (601): casum alicujus, Tacit. Ann. III, 17: miserans inopem, Virg. Georg. II, 499: miserans amicum, Ibid. Aen. V, 452. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* miserabar mei, Acc. ap. Non. 5. n. 96: formae, Justin. XLIII, 4: *ook met den* Accusativus *des persoons en den* Genitivus *der oorzaak, bij voorb.* juvenem poenae, Sil., *zie hier voor: Doch, het kan ook hier somtijds verstaald worden, beklagen.* Not. Particip. miserandus, a, um, *beklagenswaardig, bij voorb.* homo, Cic. Or. I, 37: fortuna, Salluſt. Jug. 14 (15): forma, Virg. Aen. IV, 591: haec mihi videntur misera atque miseranda, Cic. Cat. IV, 6 ante med.: *ook met den* Dativus *des persoons, bij voorb.* vel Priamo miseranda manus, Virg. Aen. XI, 259: Niobe nunc miseranda vel hosti, Ovid. Met. VI, 276: miserandum in modum capti, necati, Cic. Provinc. 3, *op eene beklaaglijke wijze, beklaaglijk, erbarmlijk.*

MĬSĔRŬLUS, a, um, i. q. misellus, *bij voorb.* animula, Catull. ap. Non. 11. n. 63: cf. Liv. ap. Priscian. 9.

MISSĬCĬUS *of* **MISSITIUS**, a, um, i. q. missus, *van den krijgsdienst ontslagen, bij voorb.* miles, *ook zonder* miles, *bij voorb.* a quodam missicio praetoriano, Suet. Ner. 48: missicii, Leg. VI Aug., Inscript. ap. Grut. p. 1109. n. 5.

Digitized by Google

MISSICŬLO, are, *zenden*, *vooral*, *wanneer het dikwijls geſchiedt*, *bij voorb.* literas, Plaut. Epid. I, 1, 92.

MISSĬLIS, e, 1) *het geen men laat gaan of zendt.* 2) *het geen men werpt of afſchiet, het geen geworpen wordt, of plagt geworpen of afgeſchoten te worden, bij voorb.* lapis, Liv. I, 43: pondus diſci, Prop. III, 12, 10: *dus ook van de pinnen van het egelzwijn of ſtekelvarken*, hyſtrici longiores aculei, &, cum intendit cutem, miſſiles, Plin. H. N. VIII, 35, i. e. *worden (als 't ware) van hem afgeſchoten, als werpſpiesſen*: ferrum uni ſibi miſſile, Stat. Theb. VIII, 523, i. e. *dat hij alleen werpen kan*: *van daar* a) telum miſſile, Virg. Aen. X, 773: *of* ferrum, Ibid. 421: *of eenvouwig* miſſile, ſcil. telum, *bij voorb.* innumerum miſſile, Lucan. VII, 485, *en* Plur. tela miſſilia, Liv. VI, 13 in., *of enkel* miſſilia, ſcil. tela, Liv. XXXIV, 39. XXXVII, 41 extr. Virg. Aen. IX, 519. X, 716 *en* 802, i. e. *geſchut*, *bij voorb. werpſpiesſen.* b) res miſſiles, Sueton. Aug. 98, *of* miſſilia, Sueton. Ner. 11. (*miſſchien* ſcil. dona), *dingen, die de Keizer, als een geſchenk, onder het volk werpt, dat elk daar naar grijpen, en het geen hij krijgt, behouden kan*: *van daar Tropisch*, miſſilia Fortunae, *geſchenken, gaven, van het geluk, bij voorb.* ad haec, quae a Fortuna ſparguntur, ſinum expandit & ſolicitus miſſilia ejus exſpectat, Senec. Ep. 74 poſt init.

MISSĬO, onis, f. *is, wanneer men iemand of iet laat gaan, of van zich laat gaan, bij voorb.* miſſio in aedes, *wanneer men iemand naar huis laat gaan, om, bij voorb. daar van bezit te nemen*, Ulpian. Pandect. XXXIX, 2, 15 ante med. §. 12, i. e. *inzetting in een huis*: *van daar* 1) *de loslating of ontſlag, bij voorb. van eenen gevangenen*, Cic. Tuſc. I, 48 in., *alwaar men het ook vrijheid kan vertaalen*: dare alicui miſſionem, i. e. *iemand laten gaan, de vrijheid geven, om heen te gaan*, Petron. 21: *dus ook* miſſionem dedit puero, Ibid. 52, *alwaar het ook zijn kan, bevrijding van ſtraffe*: *ook loslating of bevrijding van de ſtraffe, vergeving, bij voorb.* miſſionem rogare, Ibid. 66: *dus ook* miſſionem dedit puero, Ibid. 52, *zie hier voor*: *ook het laten gaan, d. i. met vrede laten, bij voorb.* non diſſimulata miſſione, Ibid. 108: *van daar* miſſionem dedimus pernae, Ibid. 66, *wij lieten den ham met vrede, d. i. lieten hem ondangeroerd*: *bijzonder het ontſlag van dienst of ambtsverrichting, afſcheid*, a) *van Soldaten*, Liv. VII, 39. XXVI, 1. XLIII, 15: *zij was* juſta *of* injuſta i. e. *met grond of niet, bij voorb.* nondum juſta, Liv. XLIII, 15 extr.: *verders* gratioſa i. e. *uit gunst*, Ibid. 14: *verders of* honeſta i. e. *als de tijd uit was, of* cauſaria i. e. *wegens ziekte of andere gebreken, of* ignominioſa, i. e. *met ſchande* (*hoedanig een voorbeeld*, Auct. B. Afric. 54, *ſtaat*), *gelijk* Ulpianus *en* Macer *zeggen*, Pandect. III, 2, 2, *en* XLIX, 16, 13. b) *van den* Quaeſtor, Sueton. Caeſ. 7. c) *der* Gladiatoren, *d. i. bevrijding van verder vechten op denzelfden tijd of op dezen dag, bij voorb. wanneer zij gewond waren, kon hun vergund worden, of thans uit te ſcheiden, of verder, en gevolglijk, tot den dood toe, te vechten*: *van daar* gladiatori laeſo miſſionem petere, Martial. XII, 29, 7: ſine miſſione (*vechten*), Liv. XLI, 20 extr., i. e. *tot den dood, zonder ophouden* (*alhoewel er reeds wonden plaats hadden*): *van daar met toeſpeling daar op*, non enim ſervavit is, qui non interfecit, nec beneficium dedit ſed miſſionem, Senec. Benef. II, 20 extr., *bevrijding van den dood voor korten tijd*: *van daar* ſine miſſione pugnare *in den krijg* (*maar van* Gladiatoren), Flor. III, 20 extr., i. e. *tot den dood vechten*: *van daar Tropisch, bij voorb.* quid prodeſt paucos dies aut annos lucrifacere? ſine miſſione naſcimur, Senec. Ep. 37, i. e. *op de baan der wijsheid ſtil te ſtaan, daar op te houden, af te laten.* 2) *de nalating eener zaak*: *van daar het ophouden, uitſcheiden, einde, bij voorb.* ludorum, Cic. ad Div. V, 12 extr.: *van daar* ſine miſſione, Liv., Flor., Senec., *zie hier voor*: pompa non habet miſſionem, Apulej. Met. II med. p. 122, 16. Elm. 3) *het zenden, afzending, bij voorb.* literarum, Cic. Att. V, 5: legatorum, Cic. Phil. VII, 1 *en* 4. 4) *het werpen, bij voorb.* telorum, Vitruv. II, 9 extr.

MISSITIUS, a, um, *zie* Miſſicius.

MISSĬTO, avi, atum, are, i. q. mittere, *bijzonder, meermaalen, gevolglijk laten gaan, van zich laten, loslaten enz.*: *van daar zenden, vooral meermaalen, ook wel enkel, zenden, bij voorb.* auxilia, Liv. IX, 45 in.

MISSOR, oris, m. *die iet van zich laat gaan*: *van daar* 1) *zender.* 2) *werper.* 3) *afſchieter, bij voorb.* miſſor, ſcil. ſagittae, Cic. Arat. 84, *van een pijl.*

MISSUS, a, um, *zie* Mitto.

MISSUS, us, m. i. q. miſſio, *het laten gaan van eene zaak of perſoon*: *van daar* 1) *het zenden, afzending, bij voorb.* nuntius venit ephorum (*voor* ephororum) miſſu, Nep. Ageſ. 4, i. e. *op order van enz., of van wegen de* Ephori: miſſu Caeſaris ventitare conſueverat, Caeſ. B. G. V, 27: *dus ook* miſſu Galbae Vitellius aderat, Tacit. Hiſt. I, 9: miſſu regis, Virg. Aen. VII, 750. 2) *het werpen, een worp, bij voorb.* pili, Liv. IX, 9: telorum, Auct. B. Hiſp. 17. 3) *een ſchot, bij voorb.* ſagittae, Lucret. IV, 410. 4) *de gang in een Schouwſpel en over tafel*, a) *de gang in een Schouwſpel, d. i. de tijd van het begin van het kamprijden, vechten van eene partij, tot het einde van het zelve, of ook enkel kamprijden, of rit, of vechten der* Gladiatoren, *bij voorb.* centum, Sueton. Domit. 4: multiplicare miſſus, Ibid. Ner. 22: cf. Ib. Claud. 21 ante med., *zie* Serv. ad Virg. Georg. III, 18, *alwaar hij* (*uit* Varro) *zegt, dat de laatſte* (*welke in de allervroegſte tijden de vijfentwintigſte was*) miſſus aerarius *geheten heeft, omdat hij in geld, dat bij een geſchoten werdt, beſtondt.* b) *de gang over tafel, d. i. de gerechten, die op eens opgedragen worden, eene dragt, bij voorb.* per tres miſſus, Capitol. in Pertin. 12: ſinguli miſſus, Lamprid. in Heliog. 30.

MISTARĬUS *of* **MIXTARĬUS**, a, um, *tot mengen dienſtig, zich daar mede bezig houdende*: *van daar* Miſtarius *of* Mixtarius, *ſubſtantive, een gereedſchap, waar in, bij voorb. wijn met water gemengd werdt, mengvat*, Lucil. ap. Non. 15. n. 30.

MISTIM *of* **MIXTIM**, *gemengd, bij voorb.* per venas & viſcera miſtim — teneatur cet., Lucret. III, 565.

MISTĬO *of* **MIXTĬO**, onis, f. i. q. miſtura, *vermenging, d. i. het vermengen, bij voorb.* aliam mixtionem habet genus avium, aliam piſcium, Vitruv. I, 4.

MISTŪRA *of* **MIXTŪRA**, ae, f. i. q. miſtio, 1) *vermenging, d. i. het vermengen, bij voorb.* rerum, Lucret. II, 977: unguenti, Plin. H. N. XIII, 1: miſtura ex aquis cunctis, Varr. ap. Non. 8. n. 58: *van daar* a) *Tropisch, vermenging, d. i. vereeniging, bij voorb.* vitiorum & virtutum, Sueton. Domit. 3: adligata corpora animarum quoque mixturam fecerant, Petron. 132: rarum facit mixturam cum ſapientia forma i. e. *ſchoonheid vereenigt zich zelden met wijsheid*, Ibid. 94. b) *vermenging, d. i. bevruchting, bij voorb.* Veneris, Lucan. IX, 900: *en zonder* Veneris, *bij voorb.* mixtura cum fero, Plin. H. N. VIII, 53. 2) *vermenging, d. i. vermengde zaken, bij voorb.* ea mixtura os perficatur, Colum. VII, 5 extr.: Hanc mixturam cet., Ibid. 17.

MISTUS *of* **MIXTUS**, a, um, *zie* Miſceo.

MISTUS *of* **MIXTUS**, us, m. i. q. miſtio, *vermenging, bij voorb.* ſeminis, Columell. VI, 37 med.

MISY, yos, n. 1) *eene ſoort van ſtofzwam of kampernoelie*, Plin. H. N. XIX, 3. 2) *eene ſoort van metaal of mineraal*, Plin. H. N. XXXIV, 12. Celſ. V, 19. Sect. 8 *en* 27, *miſſchien vitriool.* Not. Genit. miſyos, Scribon. Larg. 34 *en* 240: *ook* Genit. miſy, Celſ. VI, 7, 2.

MITE, Adv., *week, zacht, bij voorb.* connivere, Apul. Met. X prope fin. p. 255, 4 Elm.: mitius perire, Ovid. Pont. III, 7, 29: mitius ferro aliquid, Ovid. Met. XV, 495: mitiſſime legatos adpellare, Caeſ. B. G. VII, 43.

MITELLA, ae, i. q. mitra, f. 1) *een band, bij voorb. om den arm*, Celſ. VIII, 10. Sect. 3 extr. 2) *eene huive, muts, d. i. miſſchien een band om 't hoofd, in de gedaante van eene huive*: *zulken droegen de juffers, en dikwijls jonge, gelente, mansperſonen of pronkers*, Cic. Rab. Poſt. 10. Virg. in Copa 1.

MITESCO, ĕre, 1) *zacht worden, d. i. week worden, de ruwheid of ſcherpen ſmaak verliezen, bij voorb.* uvae miteſcunt, Colum. III, 2. Colum. de Arb. 8 extr. *en* Cic. ap. Gell. XV, 5 extr., i. e. *zacht worden, rijp worden*: *dus ook* mala, Plin. H. N. XV, 14: cornus, prunus, piri, diverſis temporibus miteſcunt, Colum. VII, 9 med.: fruges, Pacuv. ap. Non. 2. n. 358, i. e. *rijp, eetbaar worden*: ſorbum, Varr. R. R. I, 68: *ook zacht of week worden, bij voorb.* ervum madefactum, Plin. H. N. XXII, 25 poſt med.: herbae, quae miteſcere flamma mollirique queant, Ovid. Met. XV, 73: *dus ook* uvae, ſorbum, *zie hier voor*: Sales aequoreos miteſcere, Lucan. X, 257, i. e. *de zoute of zilte ſmaak verliest zich allengs.* 2) *kalig of zacht worden, bij voorb.* hyems miteſcit, Liv. XXIII, 19: Coelum miteſcit, Cic. Tuſc. I, 28 e poëta: *dus ook* freta, Ovid. Her. VII, 179: flamina, Claudian. B. Get. 273: annus, adfecta hyeme, Sil. XV, 502: frigora, Horat. Od. IV, 7, 9: diſcordiae, Liv. V, 17 extr.: iram miteſcere, Ovid. Pont. II, 7, 79: ſeditio, Tacit. Hiſt. II, 18: facta, quibus flecti facile & miteſcere poſſis, Ovid. Met. XIV, 697: miteſcere precibus, Claudian. Eutrop. II, 322: pace & otio, Tacit. Hiſt. II, 67: nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit, Horat. Ep. I, 1, 39: *van daar tam worden, bij voorb.* ferae quaedam nunquam miteſcunt, Liv. XXXIII, 45: in mari vituli totque piſcium genera miteſcunt, Plin. H. N. X, 45: labore miteſcat (aſinus), Pallad. Mart. 14: *van daar Tropisch*, nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit, Horat., *zie hier voor.*

MITĬFĬCO, avi, atum, are, 1) zacht, week, murw maken, bij voorb. eene spijze, bij voorb. cibus mitificatus, Cic. ad Div. II, 26, i. e. wel verteerd, en in melksap (chylus) veranderd: pinguescunt & plenilunio magis, quia nocte sidus tepido fulgore mitificat (scil. de schaaldieren), Plin. H. N. IX, 31, i. e. zachter, weeker, en gevolglijk smaaklijker maakt. 2) zacht, leenig maken, bij voorb. homines, Gell. II, 12: van daar tam maken, bij voorb. elephantum, Plin. H. N. VIII, 7 extr.

MITĬFĬCUS, a, um, zacht, leenig, bij voorb. mens, Sil. XII, 474: quam (ultricem necessitatem) ille faciet mitificam, Apul. de Mundo, op het einde, i. e. mitigabit.

MITIGĀTIO, onis, f. verzachting, Cic. Or. III, 30. Auct. ad Her. IV, 37.

MITIGĀTŌRĬUS, a, um, verzachtend, bij voorb. urinam reddere, mitigatorium est, Plin. H. N. XXVIII, 6.

MITĬGO, avi, atum, are, voor mitem ago (i. e. facio), 1) zacht of leenig maken, d. i. aan eene zaak de ruwheid, scherpte en hardheid ontnemen, bij voorb. fruges, Cic. ap. Non. 4. n. 293, i. e. rijp maken: cibum, Cic. Nat. D. II, 60, i. e. zacht of week maken, door kooken of braden: saxa leone (i. e. pelle leonis) porrecto, Martial. IX, 44, 2, i. e. door het onderleggen van een leeuwenhuid, om te zitten, zachter en gemaklijker maken: agros, Cic. Nat. D. II, 52. Horat. Ep. II, 2, 186, i. e. bolder maken, gevolglijk vruchtbarer maken: arbores sylvestres, Plin. H. N. XVII, 10 post med.: amaritudinem frugum, Ibid. XVIII, 16: cervicum duritias, Ibid. XX, 22 extr.: febrem, Quintil. II, 17: dolorem, Cic. Att. III, 15: labores, Cic. Or. III, 4: tormina, Plin. H. N. XX, 23: dus ook caput sandalio, Turpil. ap. Non. 4. n. 293, i. e. kloppen, slaan, als 't ware, murw kloppen: vina, Plin. H. N. XIV, 21, zacht maken, verzwakken, dun maken: ook tam maken, temmen, beteugelen, bij voorb. rabiem suum, Ibid. X, 63 extr.: pilos, Ibid. XXXV, 6 ante med., i. e. dunner maken: animal, Senec. Benef. I, 3: feritatem animalium, Plin. H. N. XXIV, 17 extr.: tormina, Ibid., zie hier voor: morbum temperantia, Plin. Ep. I, 12: febrem quiete, Quintil. II, 17: amaritudinem frugum, Plin. H. N. XVIII, 16: dolorem, Cic.: labores, Cic., zie hier voor: iram, Ovid. Trist. IV, 6, 15: aures elephantorum ad sonum notum, i. e. gewennen, Curt. VIII, 14, 11. 2) Tropisch, week, of murw, of zacht maken, d. i. verzachten, leenigen, vermurwen, bedaaren, bij voorb. animum alicujus, Cic. Balb. 26: aliquem, Cic. Mur. 31. Cic. ad Div. I, 9 extr. VI, 4. Cic. Leg. II, 24. Virg. Aen. V, 783: tristitiam & severitatem, Cic. Or. II, 58: invidiam, Ibid. 75: aures alicujus (aversas ab audiendo), Quintil. XII, 1: labores, Cic. Or. III, 4: dolorem, Cic. Att. III, 15: morbum temperantia, Plin. Ep. I, 12 post med.: febrem quiete, Quintil. II, 17: tormina, Plin. H. N. XX, 23: amaritudinem frugum, zie hier voor.

MITIS, e, 1) zacht, murw, leenig, d. i. niet hard, niet ruw, niet scherp, bij voorb. van vruchten, ooft, wijn enz., bij voorb. poma, Virg. Ecl. I, 81: sorba, Petron. 135: succus (herbarum), Ovid. Met. XIV, 690: uva, Virg. Georg. I, 448: vindemia, Ibid. II, 522: Bacchus (i. e. vinum), Virg. Georg. I, 344: van daar Tropisch, Thucydides fuisset maturior & mitior, Cic. Brut. 83: van daar mitis sum fustibus, Plaut. Mil. V, 31, i. e. murw van slagen. 2) murw, zacht of week, los, vruchtbaar, bij voorb. solum, Horat. Od. I, 18, 2. Stat. Sylv. III, 5, 79: dus ook ora, Stat. Sylv. I, 1, 102. 3) murw, zacht, bedaard, bij voorb. fluvius, Virg. Aen. VIII, 88, i. e. zacht vloeijend, bedaard vloeijend: dus ook vix credas labi (fluvium), ripis tam mitis opacis — ducit lympham, Sil. IV, 85: mitius pelagus, Senec. Thyest. 589: ook zacht, murw, onschadelijk, bij voorb. involvere visa est mitis flamma comam, Sil. XVI, 121, i. e. zonder het haair te verbranden. 4) zacht, week, leenig, d. i. niet streng, niet preutsch, niet hard of ruw, bij voorb. animus, Cic. Invent. I, 2 en 55: doctrina, Cic. Mur. 29: oratio, Cic. Senect. 9: homo, Plaut. Truc. IV, 3, 2: homo mitissimus, Cic. Cat. IV, 5: nihil tam vidi mite, nihil tam placatum, quam tum meus frater erat in sororem tuam, Cic. Att. V, 1: verba, Hirt. Alex. 70: verba miti sono, Tibull. I, 9 (8) 2: servitium, Prop. II, 16, 20: dare alicui consilium mite, Ovid. Trist. I, 5, 5: malum, Lucil. ap. Non. 4. n. 293: cum videam mites hostibus esse deos, Ovid. Pont. II, 1, 48: mitius exsilium, Ibid. Trist. II, 185: dolor mitior, Cic. Tusc. II, 22: poena mitior, Quintil. VI, 4. Liv. I, 28. Ook van beesten, tam, zacht, bij voorb. taurus, Ovid. Met. II, 680. Not. ook met den Accusativus, bij voorb. nec Mauris animum mitior anguibus, i. e. ratione animi, in animo, Horat. Od. III, 10, 18: ook met den Dativus, bij voorb. hostibus, Ovid., i. e. in hostes, zie hier voor: dus ook poenitentiae mitior i. e. zachter jegens de berouw hebbenden, Tacit. Agric. 16. Not. Mite, Adverbialiter, zie Mite.

MITISSIME en **MITIUS**, Adv., zie Mite.

MITRA, ae, f. is een hoofddeksel, voornaamlijk der jufferschap, Ovid. Met. XIV, 654. Ibid. Fast. III, 669. IV, 517. Prop. IV, 5, 70. Juvenal. III, 66. Plin. H. N. XXXV, 9 in.: van daar hadt Clodius, toen hij zich, in vrouwelijke kleeding, in den Godsdienst der Bona Dea waagde, eene mitra op, Cic. Harusp. 21: ook van jonge, galante mansperfonen, pronkers of verwijfde mansperfonen, Lucret. IV, 1123. Virg. Aen. IV, 215. Stat. Theb. IX, 795. Martial. II, 36, 3: zoo droeg Herkules er één bij Omfale, bij voorb. crimen mitra repressit, Senec. Herc. Oet. 375: en Bacchus, Prop. IV, 2, 31. Senec. Hippol. 756, en Oedip. 413. Stat. Achill. I, 617: gevolglijk eene huive, die om de kin toegebonden werdt, Virg. Aen. IX, 616. Misschien bestondt deze geheele huive, zoo als men uit Mitella besluiten mag, uit een breeden band of lint, dat het hoofd als een kuif bedekte, en met linten om de kin toegestrikt werdt. Sommigen houden het voor eene muts of hoed, zie Serv. ad Virg. Aen. IV, 215. Anders werdt zij voorheen ook gedragen van de Lydiërs, Frygiërs (Virg. Aen. IV, 215. IX, 616.), Arabiërs (Claudian. in Stilich. I, 156.), en andere Asiatische volken: en gevolglijk ook van mansperfonen.

MITRĀTUS, a, um, een huive (mitra) op hebbende, bij voorb. Arabes mitrati, Plin. H. N. VI, 28 extr.

MITTO, misi, missum, 3. heet, in 't gemeen, ik laat iemand (iet) gaan of van mij gaan, het zij het geschiede met belder wil of enkel met mijn wil. Derhalven 1) laten gaan, langzaam of snel, wanneer het ook somtijds laten loopen, of enkel laten (scil. gaan enz.) kan vertaald worden, bij voorb. laat mij voort (gaan), zich in de rivier laten, de kruik in 't water laten enz., bij voorb. equum per ignes, Horat. Od. IV, 14, 24: curas ex animo, Liv. XXX, 3, i. e. uit de gedachten laten: curam de pectore, Virg. Aen. VI, 85: aliquem intro, binnen laten gaan, Plaut. Truc. IV, 2, 43, alwaar mittin' (i. e. mittisne) me intro (voor mittesne) staat: dus ook intro mitti, Ibid. 19, i. e. binnen gelaten worden, binnen gaan of mogen gaan: exercitum inermem mittere, laten gaan, afdanken, Liv. IX, 5: mitte me, i. e. laat mij gaan, d. i. hinder mij niet in het gaan, Terent. Ad. V, 2, 5. Plaut. Mil. IV, 2, 75: pullarium in auspicium, Liv. X, 40: hostem e manibus, Liv. XXII, 3. XXXII, 9, of de manibus, Liv. XXI, 48: certamen manibus, Liv. XLIV, 36: cf. Manus: dus ook equos (op de Schouwspelen), Ovid. Am. III, 2, 66. Varr. L. L. IV, 32 post med., i. e. laten gaan of loopen enz.: quadrigas (in de Schouwspelen), Liv. VIII, 40. XLV, 1, i. e. laten rijden, laten gaan: desultorem, Liv. XLIV, 9, i. e. rijden en zijne kunsten laten vertoonen: aliquem (e vinculis), Liv. XXXVIII, 60, laten gaan, d. i. loslaten: luna mittit lucem in terras, Cic. Nat. D. II, 40, laat gaan, werpt enz.: aliquem ad mortem, Cic. Tusc. I, 41, of morti, Plaut. Capt. III, 5, 34, in den dood laten gaan, d. i. laten dooden of dooden: aliquem in foveam, storten, Liv. IX, 5: aliquem in negotium (handel), Cic. Rab. Post. 2, i. e. laten handelen, hem bezigheid met handelen geven: se i. e. zich ergens in laten, afsteken, springen, gaan enz., bij voorb. se in aquas, Ovid. Am. III, 6, 80: se ab alto saxo, Ovid. Met. XI, 340: ex arce, Ibid. VIII, 250: se in aliquem, Cic. Mil. 28, losgaan op enz.: se in medium, Quintil. XI, 1 post med.: se in foedera, Virg. Aen. XII, 191, zich inlaten of maken: aliquem in possessionem, Cic. Quintil. 26, in 't bezit laten, d. i. bezit laten nemen: legiones sub jugum, Cic. Off. III, 30, of sub jugo, Liv. III, 29, i. e. onder het dwarshout (zie Jugum) laten doorkruipen of doorlaten: mittere in suffragium, Liv. III, 64. XXXI, 7 en 8, i. e. laten stemmen, tot stemmen laten overgaan: judices in consilium, Cic. Verr. I, 9, i. e. de Richters in de voorgedragen zaak laten overleggen, en vervolgends daar over laten stemmen: dus ook deos, Plin. Paneg. 67: mittere lares (i. e. domum) sub titulum, Ovid. Remed. 302, i. e. een huis te koop (of te huur) aanslaan, opveilen: aliquem in arma, Ovid. de Nuce 110, i. e. laten gaan, zenden: in vastum scribendi aequor, Prop. III, 7, 3: aliquem in fabulas sermonesque, Quintil. Declam. XIV, 8, i. e. op de tong brengen: dus ook mittere in ora populi, in fabulas, Ibid. XVIII, 5, i. e. onder het volk brengen enz. 2) laten gaan, d. i. met vrede laten, bij voorb. cutem, Horat. Art. 476, i. e. de huid laten gaan of met vrede laten, van haar afslaten: dus ook aliquem, laten gaan of met vrede laten, d. i. niet plagen, Plaut. Men. V, 7, 11. Terent. Ad. V, 2, 5: dus ook facere aliquem missum, Cic. Off. III, 31 extr. Terent. And. V, 1, 14, laten gaan of met vrede laten. 3) laten gaan, d. i. iet laten blijven, nalaten, voorbijgaan, met den beVEN

Digitized by Google

cuſativus, met den Infinitivus, met deſ en : quod cet., bij voorb. ambages, Liv. XXXIV, 39: proelia, Cic. Mur. 15: precari, Ovid. Met. III, 614: ſectari, Horat. Od. I, 38, 3: dicere, Cic. Quint. 27 extr.: Mitte male loqui, Terent. And. V, 3, 2: maledicta, Terent. Ad. V, 3, 9: mitte iſtaec, Ibid. 52: Mitto de melle, Cic. Verr. II, 74: de parte, Cic. Piſ. 20 poſt med.: mitto, quod cet., Cic. ad Div. XV, 4, i. e. ik ga voorbij enz.: dus ook miſſum facere aliquid i. e. laten zijn, nalaten, voorbijgaan, bij voorb. ut haec miſſa faciam, Cic. Roſc. Am. 45: iram facere miſſam, Terent. Hec. V, 2, 14: horum agrorum miſſos faciam quaeſtus, Cic. Verr. III, 44: ook heet mittere laten zijn, d. i. er zich niet om bekommeren, niet achten, niet verlangen: dus ook miſſum facere aliquid, bij voorb. honores, Cic. Sext. 66: doch, het kan ook zijn, met vrede laten, d. i. er niet naar vragen enz.: bij ſlot is het hetzelfde: ook heet mittere laten zijn, laten vaaren, eindigen, bij voorb. odium mittere ac finire, Liv. XL, 46: timorem, Virg. Aen. I, 203 (207): certamen, Ibid. V, 286 en 546: dus ook facere miſſum aliquid i. q. mittere, bij voorb. iram miſſam facere, Terent. Hec. V, 2, 14: amorem, Ibid. III, 3, 48. 4) laten gaan, d. i. van zich laten, ontſlaan, bij voorb. Soldaten, d. i. afdanken, paspoort geven, bij voorb. milites, Liv. XLIII, 14 en 15: dus ook miſſum facere, bij voorb. Auct. B. Afric. 54, vos miſſos facio: dus ook uxorem miſſam facere, Sueton. Calig. 25, van zich laten, gevolglijk van haar ſcheiden: feminam mittere, Plaut. Poen. Prol. 100: dus ook ſenatum, i. e. uit een laten gaan, Caeſ. B. C. I, 13: dus ook praetorium, den krijgsraad, Liv. XXI, 54: van daar manu (i. e. uit zijne magt) mittere, zie Manumitto en Manus: lictores, Cic. Att. IX, 1. 5) laten gaan, van zich laten of loslaten, in vrijheid ſtellen, bij voorb. mitti eum jubere, Liv. XXXVIII, 60: van daar manu mittere, zie Manumitto en Manus: dus ook miſſum facere, bij voorb. eum ſtatim miſſum feci, Caeſ. in Cic. Epiſt. ad Att. VIII poſt Ep. 6: quin miſſum (eum) fieri juberet, Nep. Eum. 11. 6) uit, of van zich, of iemand iet laten of laten gaan, bij voorb. ſanguinem, Celſ. II, 10 in.: en alicui, Ibid., en Tropisch, Cic. Att. I, 16 poſt med. VI, 1, i. e. bloed laten, ader laten: florem mittere bloejen, bloesſem dragen, Plin. H. N. XXIV, 9: dus ook folium, Ibid. XVIII, 7 poſt med.: radices, wortel ſchieten, Colum. III, 18 extr.: ſuccum ſanguineum, Plin. H. N. XXV, 6 extr.: vocem, Cic. Sext. 19. Liv. III, 38. XXX, 12. XXXV, 32. Lucret. III, 945, eene ſtem of geluid van zich laten gaan, d. i. zich iet laten verluiden, zeggen, een geluid van zich geven: Vox de quaeſtura nulla miſſa eſt, Cic. Flacc. 3, i. e. men heeft geen geluid (geen kik) gehoord, daar is niets geſproken enz.: dus ook orationem, Caeſ. B. C. I, 2: van daar geven of van zich geven, bij voorb. ſignum een teken, bij voorb. timoris, Caeſ. B. C. I, 71: ſignum ſanguinis, Lucret. I, 881, i. e. bloedig uitzien, bloed, of iet aan bloed gelijk van zich geven: vocem, zie hier voor. 7) ergens heen laten gaan, d. i. toeſchikken, zenden, afzenden, is bekend, bij voorb. aliquem, Cic. Verr. I, 26. Terent. Heaut. IV, 4, 14: legatos ad aliquem, Caeſ. B. G. I, 27. Cic. ad Div. XV, 4: alicui aliquem auxilio, Caeſ. B. G. I, 18: literas ad aliquem, Nep. Att. 20, of alicui, Cic. Att. VI, 5: librum ad aliquem, Ibid. VIII, 12 extr.: ook ontbreekt voor qui de Accuſativus, bij voorb. miſi, qui diceret, voor aliquem miſi, qui cet., Cic. Phil I, 5: miſimus, qui ſolveret, Cic. Att. I, 3: ook volgt er de Accuſativus met den Infinitivus, op, bij voorb. legatos ad me miſit, ſe — venturum, Cic. ad Div. XV, 4, alwaar men de woorden qui dicerent er bij verſtaan moet: dus ook nuntios mitterent, ſe premi, Liv. XXIII, 7: ook volgt ut, wanneer er een verlangen aangeduid wordt, bij voorb. literae miſſae, ut — diceret, Liv. VIII, 23. Dus ook miſſum facere voor mittere zenden, bij voorb. cohortes miſſas facias, i. e. mittas, Pompej. ad Domit. in Cic. Ep. ad Att. VIII poſt Ep. 2: verders luna mittit lucem in terras, Cic., zie boven. Not. Ook volgt de Infinitivus in plaats van het Supinum, of voor ad ſeq. Particip. bij voorb. miſit orare, Terent. Eun. III, 3, 22: cf. Plaut. Caſ. III, 5, 48. Curc. I, 3, 50. Prop. II, 13, 17. Ovid. Her. I, 37: van daar a) toezenden, ingeven, bij voorb. alicui mentem, Virg. Aen. XII, 554. b) ſchrijven, berichten, iemand laten zeggen (ſcil. Epiſtolam of nuntium), mondeling of ſchriftelijk, bij voorb. Curio miſi, ut medico honos haberetur, Cic. ad Div. XVI, 9, i. e. heb hem geſchreven: dus ook ut vadimonia dilata, Chreſti compilationem, mihi mitteres, Cic. ad Div. I, 8, i. e. zoudt overſchrijven: mittere alicui ſalutem, Ovid. Triſt. V, 13, 1: mandata, Prop. IV, 3, 1: Brutus ad me miſit, Cic. Att. XIII, 10, i. e. geſchreven, bekend gemaakt: id cujusmodi ſit, ad me mittas velim, Ibid. IV, 11. c) veroorzaken, maken, verwekken, bij voorb. funera Teucris. Virg. Aen. XII, 629. 8) ergens heen laten gaan, d. i. werpen, ſlingeren, afſchieten, bij voorb. pila, Caeſ. B. C. III, 93: tormenta, Caeſ. B. C. II, 9. III, 51: telum, Ibid. III, 51: haſtam, Ovid. Met. XI, 8: lapides, Petron. 90: panem, brood voorwerpen, geven, Phaedr. I, 23, 3: talos, Horat. Sat. II, 7, 17: van daar canem, Suet. Aug. 71, i. e. een ongelukkige gooi in het dobbelſpel: ook werpen, ſtorten, bij voorb. ex arce, Ovid.: ſe ab alto ſaxo, Ovid., zie boven: aliquem in foveam, Liv. IX, 5. 9) Tropisch, ergens heen laten gaan, d. i. ergens heen brengen, ergens heen zetten, ergens heen leggen, bij voorb. manus ad arma, Senec. de ira II, 2 extr.: pira in vaſculo, Pallad. Febr. 25 ante med.: fert miſſos patella cibos, Ovid. Faſt. VI, 310, i. e. impoſitos. 10) Tropisch, laten gaan, d. i. laten vallen, bij voorb. lucem, Cic., zie hier voor: roſam, Ovid. Faſt. V, 360. Not. (a) miſti voor miſiſti, Catull. XIV, 14: mittin' voor mittisne? Plaut. Truc. IV, 2, 43. (b) miſſus heeft alle de gemelde beteekenisſen; maar men zegt ook in 't gemeen aliquid facere miſſum, hominem facere miſſum, rem miſſam cet., voor mittere laten gaan, nalaten, van zich laten, loslaten, iet laten blijven, onderlaten of voorbijgaan, met vrede laten, zoo als reeds aangehaald is. c) ook kan men het vertalen, geven, bij voorb. ſignum, Caeſ., zie hier voor: panem, Phaedr., zie hier voor.

MITŌLUS, zie Mitylus.

MITYLUS, MITULUS of MYTILUS of MUTULUS, i, m. een moſſel, Plin. H. N. IX, 51. XXXII, 9. Cato R. R. 158. Martial. III, 59, 4. Horat. Sat. II, 4, 28.

MIXTARIUS, MIXTIO, MIXTURA, MIXTUS cet., zie Miſtarius, Miſtio cet.

MNA, f. i. e. Mina, Plin. H. N. XXI, 34: zie Mina.

MOBĪLIS, e, beweegbaar, ligt te bewegen, bij voorb. turris, Liv. XXI, 11: oculi, Cic. Nat. D. II, 57: ſupercilia, Plin. H. N. XI, 37 ſect. 51: aequor, Ovid. Her. II, 128: penona, Ibid. Art. II, 62: folia, Ibid. Am. III, 5, 35: nervis mobile ſignum, Horat. Sat. II, 7, 82: mobilior aer, Lucret. IV, 344: mobilior fervor, Cic. Nat. D. II, 11: mobiliſſimus ardor, Ibid.: van daar mobiles res bij de Juristen, beweegbare dingen, meubelen of huisraad, d. i. het geen niet wand of nagelvast is, gevolglijk voortgeſchikt of voortgedragen kan worden, bij voorb. vee, geld, klederen enz., Pandect. VI, 1, 1. XXI, 1, 1. XLII, 2, 3 poſt med.: van daar wankelend, niet vast, bij voorb. dens, bij voorb. remedium ad dentium (voor dentes) mobiles firmandos, Plin. H. N. XXI: 31: van daar 1) beweegbaar, buigzaam, aandoenlijk, bij voorb. aetas, Virg. Georg. III, 165: mobilis prece, Senec. Oedip. 992: populus mobilior ad cupiditatem agri, Liv. VI, 6: gens ad omnem auram ſpei mobilis, Liv. XXIX, 3 extr. 2) ſnel, behendig, bij voorb. ingenium, Vitruv. V, 7 extr.: ſum pedibus mobilis, Plaut. Mil. III, 1, 36: venti, Ovid. Her. V, 110: hora, Senec. Hippol. 1141: curſus, Ibid. 446. 3) onbeſtendig, veränderlijk, bij voorb. ingenium, Salluſt. Jug. 46 (50) en 66 (70), i. e. veränderlijke inborst: voluntates regiae, Ibid. 113 (121): Galli ſunt mobiles in conſiliis capiendis, Caeſ. B. G. IV, 5: animus, Cic. ad Div. V, 2 extr.: caduca ſemper & mobilia haec eſſe duxi, Cic. Dom. 58: populus, Nep. Timoth. 5.

MOBĪLĪTAS, ātis, f. 1) beweegbaarheid, bij voorb. animalis, Cic. Nat. D. II, 15: linguae, Cic. Or. I, 28, i. e. vaardigheid, ſnelheid: van daar het waggelen, bij voorb. der tanden, Plin. H. N. XX, 21. 2) veränderlijkheid, bij voorb. hominis, Cic. Phil. VII, 3: fortunae, Nep. Dion. 6: ingenii, Salluſt. Jug. 88 (93): vulgi, Tacit. Hiſt. III, 8: cf. Horat. Od. I, 1, 7.

MOBILĪTER, beweegbaar, met beweegbaarheid, ſnel, bij voorb. palpitare, Cic. Nat. D. II, 9.

MOBILĪTO, are, 1) beweegbaar maken, Lucret. III, 249. 2) ſnel maken, bij voorb. laetitia me mobilitat, Caecil. ap. Non. 4. n. 300.

MODERĀBĪLIS, e, het geen zich matigen laat, gematigd, bij voorb. nihil moderabile ſuadent, Ovid. Am. I, 6, 59.

MODĔRĀMEN, inis, n. i. q. moderamentum, het geen daar men iet mede ſtuurt of regeert, bij voorb. innixus moderamine navis, Ovid. Met. XV, 726, ſtuurroer: capiat alius moderamina, Ibid. III, 644, i. e. zij een ander ſtuurman: dus ook equorum, Ibid. II, 48, i. e. de teugel; doch zie het volgende: van daar beſtuuring, regering, bij voorb. equorum, Ovid. zie hier voor: rerum, i. e. van den Staat, Ovid. Met. VI, 677: ingenium eſt, quod eget moderamine noſtro, Ibid. XIII, 362.

MODĔRĀMENTUM, i, n. i. q. moderamen, bij voorb. accentus moderamenta vocum, Gell. XIII, 6.

MODĔRANTER, met matiging, Lucret. II, 1095.

MODĔRATE, *met matiging*, *gematigd*, *bij voorb.* aliquo uti, Cic. Off. II, 5: uti rebus secundis, Liv. XXX, 42: dicere, Cic. Font. 10: omnia humana ferre, Cic. ad Div. VI, 1 med.: jus dicere, Caes. B. C. III, 20: insequi hostem, Hirt. B. G. VIII, 12: moderatius, Cic. Fin. I, 1 *en* Or. 52. Ovid. Met. I, 510. Art. II, 353. Pont. I, 8, 71: moderatissime, Cic. Leg. III, 5.

MODERĀTIM, i. q. moderate, Lucret. I, 324.

MODĔRĀTĬO, onis, f. *matiging*, *bij voorb. in toorn en begeerte*, *in spreken*, *in eten en drinken enz.*, *bij voorb.* populi, Cic. Or. II, 9: animi, Cic. Senect. 1: dicendi, *in spreken*, Cic. Manil. 16 *en* Agr. II, 1: hominis, *bij voorb.* nostra, Cic. Att. II, 6: collegae, Cic. Sext. 33: cf. Cic. Phil. II, 5. Tusc. III, 8: moderationem in cibo adhibere, Cels. III, 18 post med.: *ook van het weder*, *hitte of koude*, *bij voorb.* conflagare terras necesse est a tantis ardoribus, moderatione & temperatione sublata, Cic. Nat. D. II, 35, i. e. *matiging*, *zachtheid: van daar* 1) *de regelmatige inrichting of gesteldheid*, *bij voorb.* numerorum, Cic. Or. I, 60: rei familiaris, Cic. Dom. 58, *alwaar het ook zijn kan*, *maat:* continentiae, Cic. Off. III, 25 extr. 2) *regering*, Cic. Nat. D. III, 5 extr. Cic. Verr. Act. I, 7 extr. 3) *de maat*, *bij voorb.* definita moderatio rei familiaris, Cic. Dom. 58, *zie hier voor.*

MODERĀTOR, oris, m. 1) *die iet matigt*, *de rechte maat betracht*, *of laat betrachten*, *matiger*, *bij voorb.* irae cet.: *van daar* 2) *die eene zaak behoorlijk inricht*, *een bestuurder*, *regerer*, *bij voorb.* sol moderator dierum, Cic. Tusc. I, 28: moderator arundinis, Ovid. Met. VIII, 856, i. e. *een visscher:* equorum, Ibid. Met. IV, 245, scil. *der zonnepaarden*, *d. i.* Febus: cf. Tibull. IV, 1, 115: aratri, Lucret. VI, 1251, *zoo heet de stuurman* moderator scil. navis, Ovid. Fast. III, 593: juventae, i. e. *leermeester*, Martial. II, 90, 1: inesse in hac coelesti domo — rectorem & moderatorem, Cic. Nat. D. II, 35: gentium, Sallust. in Orat. Lep. adv. Sull.: Tyrii moderator aheni i. e. *verwer*, Stat. Sylv. I, 2, 152: moderator ineuntium certamina virorum, Plin. Paneg. 13.

MODERĀTRIX, icis, f. 1) *eene vrouw*, *die iet matigt*, *matigster*, *bij voorb.* temperantia est moderatrix omnium commotionum, Cic. Tusc. V, 14, *alwaar het ook regeerster kan zijn:* illaec anus sibi moderatrix fuit, Plaut. Cist. II, 2, 3. 2) *regeerster*, *bij voorb.* materiae, Cic. Nat. D. III, 39: factorum, Cic. Phil. V, 18: officii, Cic. Flacc. 24: commotionum, *zie hier voor:* noctis moderatrix Cynthia, Stat. Theb. X, 365.

MODERĀTUS, a, um, *zie* Modero.

MODĔRO, avi, atum, are, i. q. moderor, 1) *matigen*, *betemmen*, *bij voorb.* voci, Plaut. Mil. II, 2, 115: neque tuum te ingenium moderat, Pacuv. ap. Non. 7. n. 23 *en* 36, *en* Cap. 4. n. 279: te nec moderat metus, Acc. Ibid. 2) *reguleren*, *schikken*, *inrichten*, *bij voorb.* condemnatio moderatur, Pandect. III, 5, 15: ita res moderetur, ut cet. Ib. XIII, 2, 39: *van daar* Moderatus, a, um, *dit staat gemeenlijk* adjective, *gematigd*, *de rechte maat houdende*, *of in acht nemende*, *van menschen en zaken*, *bij voorb.* senex, Cic. Senect. 4: mores, Cic. ad Div. XII, 27: cultus, Cic. Div. I, 29: convivium, Cic. Mur. 6: otium, Cic. Brut. 2. oratio, Cic. Or. II, 8: ventus, Ovid. Trist. IV, 4, 54: homo, Cic. Font. 14: doctrina, Cic. Mur. 29: Caesar fuit moderatissimi sensus, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 24: homo moderatior, Cic. Balb. 4: moderatiores pudore ac temperantia, Cic. Manil. 22.

MODĔROR, atus sum, ari, *aan eene zaak maat zetten*, *bij voorb.* Non vinum homini sed vino homines moderari solent, Plaut. Truc. IV, 3, 57: *van daar* 1) *eene maat zetten*, *matigen*, *betemmen*, *bij voorb.* irae, Liv. IV, 7. Horat. Ep. I, 2, 59: linguae, Plaut. Curc. IV, 1, 25: animo & orationi, Cic. Q. Fr. I, 1, 13: fortunae suae, Liv. XXXVII, 35: animos in secundis, Ibid. XLII, 62: gaudium, Tacit. Ann. II, 72: duritiam legum, Suet. Claud. 14: pretia, Ibid. Domit. 7: cui moderabor diligentius, Cic. Att. V, 20 extr., i. e. *matigen*, *betemmen: doch*, *het kan ook heeten*, *regeeren.* 2) *iet behoorlijk inrichten*, *reguleeren*, *schikken*, *stuuren*, *regeeren*, *bij voorb.* equum, Lucret. V, 1297. Caes. B. G. IV, 33: cursui, Tacit. Ann. II, 70: se & regere, Cic. Or. I, 52: oratio sibi ipsa moderetur, Ibid. III, 48: consilia officio, Cic. Fin. II, 25: omnia. Cic. Acad. IV, 27 extr. Cic. ad Div. II, 7: res rusticas, Cic. Verr. III, 98: navim, Cic. Invent. II, 51: animo & orationi, Cic., *zie hier voor:* cui moderabor, Cic., *zie hier voor:* uxoribus, Cic. ap. Non. 9. n. 7: maria, Cic. Nat. D. III, 39, i. e. *regeeren.* Not. Particip. Moderatus *gematigd*, *zie in* Modero.

MODESTE, 1) *met mate*, *met matiging*, *bij voorb. van hitte*, *begeerte enz.*, *bij voorb.* insolentiam continere, Cic. Agr. I, 6: rebus secundis modeste uti, Liv. XXX, 42: munificus, Horat. Sat. I, 2, 50: lingua uti, Ovid. Fast. II, 607: obviam ire, Gell. IX, 11: vivere, Plaut. Pers. III, 1, 18: Romam venire, Cic. ad Div. XIV, 14: aliquid ferre, Terent. Phorm. I, 3, 18: cum modeste fiunt, Cic. Att. IX, 19 in.: modestissime vivere, Varr. ap. Non. 1. n. 274: *van daar* 2) *zedig*, *bescheiden*, *bij voorb.* terram intuens, Terent. Eun. III, 5, 32: qui modeste paret, Cic. Leg. III, 2: tentare, Ovid. Pont. I, 2, 67: modestius, Quintil. IV, 1 ante med. Gracch. ap. Gell. XV, 12. Ovid. Her. XV, 99.

MODESTĬA, ae, f. 1) *de matiging in zijne begeerte*, Cic. Tusc. III, 8. Sallust. Cat. 11 Auct. ad Herenn. III, 2. Tacit. Ann. III, 12 *en* 56: *van daar Tropisch*, hyemis, Tacit. Ann. XII, 4, i. e. *zachtheid van den winter: van daar ingetogenheid*, *bij voorb.* vacui modestia lecti, Stat. Sylv. I, 2, 163, i. e. *echteloze staat.* 2) *matigheid in zijn gedrag in 't gemeen*, *als men de wetten en welvoegelijkheid in 't oog houdt*, *geene trotsheid openbaart*, *bescheidenheid*, *zedigheid*, Cic. Phil. II, 5. Cic. Pis. 4. Liv. VIII, 7 extr. Nep. Ages. 4 *en meermaals.* 3) *het behoorlijk gedrag in alle dingen*, *als men alles te rechter tijd en op de rechte plaats doet*, *naar het begrip der* Stoicynen, Cic. Off. I, 40. 4) *schaamte*, *schaamachtigheid*, *bij voorb.* culpae, Stat. Theb. II, 232: *van daar eerliefde*, *of eere voor de wereld*, *bij voorb.* neque sumtui neque modestiae suae parcere, Sallust. Cat. 14.

MODESTUS, a, um, *is*, *die in alle dingen de behoorlijke maat in acht neemt*, *zich in zijne begeerten matigt: van daar* 1) *matig in zijn gedrag*, *zedig*, *bescheiden*, *bij voorb.* contumea, Cic. Sen. Red. 2: homo, Cic. Att. II, 1 med.: mulier, Terent. Ad. V, 8, 7: oculi, Ovid. Am. II, 4, 11: vultus, Ibid. I, 4, 15: servitia, Tacit. Ann. IV, 7, *doch by sommigen door* pauca *verklaard:* mores, Cic. Planc. 1: rex modestior, Cic. Att. X, 7: modestior Epistola, Cic. ad Div. III, 13 extr.: homo, modestissimus, Cic. Arch. 5: plebs modestissima, Cic. Agr. II, 31, i. e. *bescheiden*, *stil zich gedragende.* 2) *bescheiden*, *d. i. zich in toorn matigende*, *zachtmoedig*, *bedaard*, *gelaten*, *bij voorb.* modestum ordinem, Cic. Verr. I, 47: *dus ook* non modestior ero, Cic. Att. X, 5. 3) *goed jegens anderen*, *bij voorb.* pauperibus modestus, Plaut. Trin. IV, 1, 12. 4) *eerbaar zich gedragende*, *deugdzaam*, *ordentlijk levende*, *zedig*, *bij voorb.* videas dolere rebus flagitiosis modestos, Cic. Amic. 13: *dus ook* homo, Cic.: mulier, Cic.: mores, Cic., *zie hier voor*, *gelijk dan het een en ander van het bovenstaande hier behoort.* 5) *middelmatig*, *weinig*, *bij voorb.* servitia, Tacit. Ann. IV, 7, *doch*, *anderen verklaren het gematigd*, *bescheiden*, *zedig*, *het welk beter schijnt.*

MODIĀLIS, e, *eene* Romeinsche *maat* (*een schepel*) *bevattende*, *bij voorb.* aula (*voor olie*), Plaut. Capt. IV, 4, 8.

MODĬCE, 1) *met de behoorlijke maat*, *met behoorlijke matiging*, *bij voorb.* facere, Cic. ad Div. IV, 4 post med.: agere, Ibid. XVI, 9: dicere, Cic. Sull. 29: se recipere, Liv. XXVIII, 15: differere, Sallust. Jug. 111 (119): spernere libertatem, Liv. XXIV, 25: modice decet, scil. gestire, Plaut. Mil. IV, 5, 15: modice & modeste vitam vivere, Ibid. Pers. III, 1, 28: modice ferre, Cic. Phil. XI, 3. Brut. 1. Fin. I, 14, *met matigheid verdragen*, *d. i. gelaten*, *bedaard.* 2) *op de behoorlijke wijze*, *bij voorb.* ut iis modice ac scienter utantur, Cic. Orat. I, 29: spernere libertatem, Liv., *zie hier voor:* modice decet, Plaut., *zie hier voor.* 3) *matig*, *d. i. weinig*, *niet zonderling*, *middelmatig*, *bij voorb.* Minae Clodii modice me tangunt, Cic. Att. II, 19: modice vinosus, Liv. XLI, 4: modice locuples, Liv. XXXVIII, 14: locus modice instructus, Suet. Aug. 73.

MODĬCUS, a, um, 1) *matig in eene zaak*, *d. i. de maat hebbende of houdende*, *gematigd*, *bij voorb.* modici [illegible], Cic. Att. IV, 5: vir modicus severitate, Tacit. Ann. VI, 30: (*femina*) modica cultu, Plin. Paneg. 83: modico gradu ire, *een matigen stap gaan*, *niet te schielijk*, Plaut. Poen. III, 1, 19: parca & modica differuit, Tacit. Hist. IV, 40: severitas, Cic. Senect. 18 extr.: quae cum populo agentur, modica sunto, Cic. Leg. III, 18 e leg. XII Tabb., i. e. *niet overdrevene:* modicis conviviis delectari, Cic. Senect. 13: potiones, Cic. Div. I, 51: Andromache, Ovid. Art. II, 646, i. e. *van matige grootte*, *gevolgelijk niet te groot: van daar gematigd in zijn gedrag*, *bescheiden*, *bij voorb.* modicos esse, Sallust. 85 (87): domi modicus, Ibid. 63 (67). 2) *matig*, *d. i. tamelijk*, *redelijk*, *bij voorb.* modicum quoddam corpus, Cic. ad Div. V, 11, i. e. *boek.* 3) *matig*, *d. i. middelmatig*, *bij voorb.* genus dicendi modicum, Cic. Or. 21: *dus ook* modus ille, quem modicum voco, Ibid. 28: corporum, Columm. VI, 2 extr.: oculi, Plin. H. N. XI, 37 sect. 53: modici [illegible] dicundo, Ibid. XIV, 1, [illegible], Tacit. Ann. I, 73, i. e. *van middelmatig aanzien of omstandigheden.* 4) *matig*, *d. i. niet* [illegible]

Digitized by Google

derling, *ſlecht*, *gering*, *weinig*, *klein*, *bij voorb.* pecunia, Cic. Parad. VI, 2: tempus, Quintil. I, 2 med.: acervus, Horat. Ep. II, 2, 190: lapilli, *kleine ſteentjens*, Petron. fragm. I, 9: valde & modica & illuſtria, Cic. Or. II, 32: Graecis hoc modicum eſt, Cic. Fin. II, 19, i. e. *bij de* Grieken *is dat matig*, *d. i. niet menigvuldig*: murus, Ovid. Met. VIII, 620. *Ook met den* Genitivus, *bij voorb.* modicus virium, Vellej. I, 12, *voor* viribus: *dus ook* modicus originis, Tacit. Ann. VI, 39: pecuniae, Ibid. III, 72, voti, Sil. V, 14. *Van daar* modico ſcil. tempore *in korten tijd*, *bij voorb.* modico regreſſa, Apul. Met. I poſt med. p. 112, 20 Elm.: *dus ook* modico ante, *kort te voren*, Ibid. Flor. III p. 354, 28 Elm.: *ook ſtaat er* ſecus *overtollig bij*, *bij voorb.* modico ſecus progreſſus, i. e. *een weinig verder gaan*, Ibid. Met. I. poſt med. p. 112. *Ook kan men*, *zonder* tempus *te verſtaan*, modicum *verklaren*, *een weinig*, *wat weinigs*: *van daar* modico *een weinig*, *enz.*, Apul., *zie hier voor.*

MODIFICATĬO, onis, f. *de afmeting eener zaak*, *bij voorb.* verſus, Senec. Ep. 88 in.: verborum, Gell. X, 3 poſt med.

MODIFICĀTOR, oris, m. *die aan eene zaak de rechte maat geeft*, *afmeet*, *gevolglijk behoorlijk inricht*, *bij voorb.* tibicen omnis voculae melleus modulator & idem omnimodis peritus modificator, Apul. Flor. I p. 342 Elm. *d. i. Muzijkant.*

MODIFĬCO, avi, atum, are, i. q. modificor, 1) *behoorlijk afmeten*, *bij voorb.* *ſyllaben*, *die tot een vers behooren enz.*, *van daar* modificatus, a um, *bij voorb.* verba modificata, Cic. Partit. 5: membra, Cic. Or. III, 48: 2) *eene maat zetten*, *matigen*, *bij voorb.* corpora neque tam bruta quam terrea, neque tam levia — ſed modificata utriusque rei participatione, Apul. de deo Socrat. poſt med. p. 47 Elm., i. e. temperata.

MODIFĬCOR, atus ſum, ari, i. q. modifico, 1) *afmeten*, Gell. I, 1, *zie ook* Modifico. 2) *matigen*, *eene maat zetten*, *bij voorb.* deſideriis liberorum, Apul. Met. XI poſt med. p. 267 Elm.: orationi, Ibid. Flor. prope fin. p. 365 Elm.: *ook zonder* Caſus, *bij voorb.* in ſumtibus, Ibid. doct. Plat. 2 ante med. p. 18 Elm., i. e. *maat houden*, *zich matigen.*

MODIMPERĀTOR, oris, m. *voor* modi imperator, *eigenlijk de bevelhebber van de maat in het drinken*: *zoo heet de geen*, *die*, *bij maaltijden of drinkpartijën*, *voorſchreef*, *hoe veel elk drinken moest*, *beſtuurer van het drinken*, Varr. ap. Non. 2. n. 565.

MODIŎLUS, i, m. *eigenlijk*, *een kleine maat*, *kleine ſchepel*: *van daar* 1) *zeker drinkgereedſchap*, Pandect. XXXIV, 2, 37: 2) *als een bron-emmer*, Vitruv. X, 9. 3) *de nave aan het wiel*, Plin. H. N. IX, 4: *ook komen in de clypers* modioli *voor*, Cato R. R. 21. 4) *een chirurgikale boor*, *of trepaan*, Celſ. VIII, 3.

MODĬUM, i, *voor* modius, Cato R. R. 58 *en* Plin. H. N. XVIII, 16 (ſcil. vas).

MODĬUS, i. m. *de* Romeinſche *maat*, *die wij* ſchepel *noemen*; *zij bevatte zestien* ſextarii, *of het zesde deel van den* Griekſchen Medimnus (Nep. Att. 2), *en het derde deel van de* Romeinſche Amphora (Rhemn. Fann. 65); *en woog* 16 *pond*, *volgends een* Plebiſcitum ap. Fest. in Publica pondera: *en was de gewoone koornmaat te* Rome; *van waar het gemeenlijk maat vertaald wordt*, *bij voorb.* modius tritici, Cic. in Caecil. 10. Verr. I, 46, *maat of* ſchepel *tarwe*: ſalis, Cic. Amic. 19: fabae, Horat. Ep. I, 16, 55: farinae, Plin. H. N. XVIII, 9 extr.: quinque modios adcipit (ſervus) ſcil. frumenti, Senec. Ep. 80: tantus acervus (annulorum aureorum) fuit, ut metientibus dimidium ſuper tres modios expleſſe (illos) ſint quidam auctores, Liv. XXIII, 12: modium populo dare aſſe, Cic. Off. II, 17: plus mihi auri (quam) mille eſt modiorum Philippel, Plaut. Mil. IV, 2, 72: modio numos metiri, *van een zeer rijk mensch*, Petron. 37: *van daar* pleno modio, Cic. Att. VI, 1 poſt med., *in volle of rijke maat*, *d. i. rijkelijk*. Not. Genit. modium *voor* modiorum *komt dikwijls voor*, *bij voorb.* Cic. Verr. I, 36 *tweemaal en* 46 *tweemaalen en* 87: *ook heeft men* modium neutr. gen., *zie boven in 't bijzonder.*

MODO, Adv., 1) *ſlechts*, *maar*, *alwaar het overäl ons ſlechts of maar uitdrukt*, *bij voorb.* vide modo, Cic. in Caecil. 14, *zie maar*, *zie ſlechts*: tende modo plagas, Ovid. Art. I, 270, *ſpan maar de netten uit*: mane modo, *blijf maar*: Plaut. Men. V, 5, 23: ſequere me modo, Ibid. Aſin. V, 2, 26: vos modo parcite, Phaedr. II, 8, 8: Sine modo, Terent. Eun. I, 1, 20, i. e. *laat maar*: quin tu i modo! i. e. *ei ga dan ſlechts*, Plaut. Trin. II, 4, 182: *zoo ſtaat* I modo, Ibid. v. 183, 184, 186, 187, 188, 189: *en* abi modo, Ibid. v. 185: ut ſatis contemplata modo ſis, Terent. Heaut. IV, 1, 6, *dat gij hem toch maar recht bekeeken hadt*, *d. i. de vraag is*, *of gij hem ook recht enz.*: modo ut poſſim, Ter.: modo ut poſſis, Terent., *ſlechts dat enz.*, *en* modo ne cet., Cic., i. e. *ſlechts dat niet*; *zie hier na*: *verders* domum modo ibo, Terent. And. III, 4, 15, i. e. *ik zal maar na huis gaan*, *zegt* Chremes, *als hij niet langer lust heeft*, *om te hooren*: ſit modo reſpublica, Cic. ad Div. X, 10: quis ignorat, qui modo ſcire curaverit, Cic. Flacc. 27: philoſophus, in quo modo eſſet auctoritas, Cic. Div. I, 29: *in deze laatſte plaatzen is ſlechts of maar hetzelfde*, *als naamlijk*: ſi modo *indien maar*, *d. i. indien anders*, Cic. Or. II, 38. Cic. Att. XII, 44. Ovid. Her. XVII, 36. *maar voor* modo ſi *ſtaat* Pandect. XIX, 2, 19 extr. *daar voor ſtaat ook* dum modo *of* dummodo, Cic., *indien maar*: *en* dummodo ne *indien maar niet*, *zie* Dummodo: *ook ontbreekt* dum (*zoo als men gelooft*), *bij voorb.* modo ne ſumma turpitudo ſequatur. Cic. Amic. 17, *indien maar niet enz.*; *doch*, *men kan het ook vertaalen*, *er volge maar niet enz.*: *gevolglijk*, *is het niet nodig*, *te zeggen*, *dat men er* dum *bij verſtaan moet*: *vooräl daar het er dikwijls niet bij zou kunnen ſtaan*, *bij voorb.* modo ut *dat maar enz.*, *bij voorb.* modo ut poſſim, Terent. And. II, 4, 6, i. e. *dat ik het maar kan*, *of*, *als ik ſlechts kan*; modo ut tacere poſſis, Ibid. Phorm. I, 2, 9: videtur poſſe opprimi; modo ut urbe ſalva, Cic. ad Div. XVI, 12: modo ut vita ſuppetat, Cic. Agr. II, 37: *eigenlijk ontbreekt tusſchen dit* modo *en* ut *of* ne *het woord* opto *of* velim, *eigenlijk*, *alleen wensch ik*, *alleen wilde ik*, *dat of dat niet enz. Doch*, *ook deze invulling past niet altijd*: *want voor* modo ut *ſtaat ook* ut modo, Terent. Heaut. IV, 1, 6: *ook ſtaat* modo ſi *voor* dummodo, Pandect. XIX, 2, 19 cet., *zie hier voor. Verders* modo non *heet deels bijna*, *bijkans*, *bij voorb.* modo non montes auri pollicens, Terent. Phorm. I, 2, 17, (*eigenlijk*, *ſlechts niet gouden bergen*, *d. i. bijkans*); *deels ſtaat het voor*, non modo *niet alleen*, Tibull. I, 1, 47 (25), *gelijk* magis quam, *voor* quam magis, Plaut. Bacch. V, 1, 5: *doch*, *de Heer* Heyne *verklaart het door* fere, prenemodum: *echter zegt ook* Cicero Att. XIV, 5 (*welke plaats de Heer* Heyne *zelve aanhaalt*) eos tantum non laudari, ſed i. e. *ik wil niet zeggen*, *of niet alleen niet*, *wanneer men nog ééns* non *zou moeten verſtaan*, *gelijk gemeenlijk bij* non modo, ſed ne quidem *plagt te geſchieden*: *bijzonder heet* modo *maar*, *ſlechts* a) *d. i. op 't oogenblik*, *kortlings*, *bij voorb. ik ben ſlechts gekomen*, *zie* n. 2. b) *d. i. alleen*, *en wel deels*, *wanneer* ſed (verum) etiam (quoque) *er op volgt*, *deels*, *wanneer het niet volgt. Volgt het er niet op*, *dan wordt het vertaald*, *niet ſlechts*, *of duidlijker*, *niet alleen*, *of ik wil niet zeggen*, *ik laat ſtaan*, *of gezwegen*, *of juist niet*, *bij voorb.* Nullum meum minimum dictum, non modo factum intercesſit, Cic. ad Div. I, 9 poſt med. §. 62, i. e. *ik laat ſtaan een daad*: quos clientes nemo habere velit, non modo eſſe cliens, Cic. Phil. II, 41 extr., i. e. *gezwegen*: nunquam ne mediocri quidem cuiquam, non modo prudenti, probata ſunt, i. e. *gezwegen*, Cic. Div. II, 55: Non modo plura, ſed pauciora, Cic. Div. I, 55, i. e. *niet juist meer enz.*, *of*, *ik wil juist niet zeggen*, *meer enz.*: non modo in cauſa, verum in aliquo honeſto praeſidio — ſpem collocaſſet, Cic. Verr. Act. I, 3: ne Tarentum quidem, non modo cet., Liv. XXV, 15 in.: Num me fefellit non modo res, verum dies? Cic. Catil. I, 3, i. e. *ik wil niet zeggen*: quoties non modo ductores noſtri, ſed univerſi etiam exercitus, Cic. Tuſc. I, 37: *dus ook* non modo excitatum, ſed etiam cet., Cic. Att. II, 1 in., *alwaar men ook* non *achter* modo *verſtaan kan*: qui non modo ea futura timet, verum etiam fert, Cic. Tuſc. V, 6, i. e. *ik wil niet zeggen enz.*, *of ook niet alleen*, *welk laatſte niet duidlijker is*, *d. i. niet alleen vreest*, *maar ook uitſtaan moet*: *volgt* ſed (verum) etiam (quoque) *er op*, *dan heet het*, *niet alleen*, *maar ook*, *gelijk bekend is. Doch* Not. (a) *dit* etiam, quoque *ontbreekt dikwijls*, *bij voorb.* Cic. Verr. Act. I, 3 in. *en* med. *en meermaalen*: *doch wanneer dan* non modo *gemeenlijk*, *ik wil niet zeggen*, *ik wil juist niet zeggen*, *of juist niet enz. kan vertaald worden*; *zie hier voor*: *ook ontbreekt* ſed, Tacit. Ann. IV, 35. Liv. XXVIII, 39, ubi v. Gronov. (b) *voor* non (nullus, nemo) modo non *laten de Romeinen dikwijls dit laatſte* non *weg*, *wanneer er bij voorb.* vix, *bijzonder* ne quidem *volgt*: *het welk waarſchijnlijk eene onachtzaamheid is*, *bij voorb.* ut non modo ad expeditiones, ſed vix ad quietas ſtationes viribus ſufficerent, Liv. III, 6: Non modo facere, ſed ne cogitare quidem audebit, Cic. Offic. III, 19, *niet alleen niet doen*, *maar enz.*: non modo quieſcere, ſed ne ſpirare quidem, Cic. Roſc. Am. 23: non modo praemiis, ſed ne periculis quidem cet., Cic. ad Div. I, 9 ante med. §. 23: *Ook brengen ſommigen die plaatzen hier toe*, *alwaar* ſed (verum) etiam, *of alleen* ſed, verum (*alwaar zij* etiam *verſtaan*,) *volgt*, *bij voorb.* non modo excitatum, Cic. Att. II, 1 in., *zie boven*: non modo in auribus, ſed in oculis cet., Cic. Verr. Act. I, 3: non modo in cauſa, verum in aliquo, Ibid., *zie boven*:

Doch

Doch, men kan ook, gelijk boven van eenige plaatzen gezegd is, vertalen, niet juist, ik wil niet zeggen enz.; gevolglijk zouden de Ouden van de beschuldiging van onächtzaamheid vrij zijn. En de Ouden zeggen dikwijls non (nullus, nemo) modo (folum, tantum) non, fed ne quidem cet., bij voorb. non modo non patricium, fed ne civem quidem cet., Liv. IV, 3: & non modo ad fpem — non auderet, fed ne tribunis quidem, Ibid. 35: non modo non — certamine, fed ne clamore quidem cet., Liv. V, 38: non modo non mortuus, fed ne natus quidem, Cic. Caecin. 18: non modo non difceffiffe, fed ne — quidem cet., Cic. Phil. VIII, 7, alwaar echter Ernefti dat laatfte non heeft weggelaten: non modo non antepono, fed ne — quidem cet., Cic. Att. X, 4 poft init.: dus ook non modo nemo edixit, fed ne — quidem cet., Cic. Verr. I, 43: nulla non modo cupiditate, fed ne fpe quidem, Cic. Marc. 5: non modo noluit (i. e. non voluit), fed — ne quidem, Cic. Or. I, 53: dus ook nec folum non cet., Cic. Or. 2 in.: gevolglijk hebben die mis, welke in de Ouden bij non modo (folum) non, fed ne quidem dat laatfte non willen uitwisfchen. Ook heet modo flechts, d. i. alleen, in andere gevallen, bij voorb. delectationem modo habere, Cic. ad Div. VI, 12 extr. en meermaalen. 2) van den tijd, a) flechts, maar, d. i. voor korten tijd, bij voorb. modo egens, Cic. Phil. II, 27: nuper? imo modo cet., Cic. Verr. IV, 3: modo gratia floruimus, Cic. ad Div. IV, 13 ante med.: cf. Terent. Heaut. I, 2, 14. And. I, 2, 2. Not. Dewijl menig een kort noemt, (voorål in drift) het geen de ander (koelbloedig) lang noemt, zoo gebruiken de Ouden dit modo ook van een' tijd van meer dagen, weeken en jaaren, bij voorb. Cic. Offic. II, 21 modo hoc malum in hanc rempublicam invafit, flechts, d. i. niet lang, voor korten tijd, te weten, naar Cicero's denkbeeld, of ook wegens het voorgaande non multa fecula: fchoon er echter, gelijk J. Fr. Gronovius meent, omtrent 70 jaaren te verftaan zijn, als men van de tijden van Jugurtha afrekent: dus ook modo Lutatio cet., Liv. XXII, 14 extr., voor kort, d. i. voor 25 jaaren: cf. Liv. V, 52. IX, 17, welke plaats Gronovius Obff. IV, 18 aanhaalt: dus zegt menige zoon tot den vader, wanneer hij van eene plaats voort moet, waar hij lang geweest is, ik ben er maar kort geweest. b) thans, of eerst, op dit oogenblik, maar, bij voorb. Advenis modo? Terent. Hec. III, 5, 8, komt gij thans, zoo eerst? modo dolores occipiunt, i. e. thans, Ibid. Ad. III, 1, 2: dus ook modone id demum fenfti (fenfifti)? Ibid. And. V, 3, 11: apud forum modo e Davo audivi, Ibid. II, 1, 2, dan — dan modo — modo, bij voorb. modo ait, modo negat, Terent. Eun. IV, 4, 16, i. e. dan zegt hij ja, dan neen: modo huc, modo illuc, Cic. Att. XIII, 25 extr.: modo hoc, modo illo modo, Cic. Div. II, 44: modo hoc, modo illud audire, Cic. Att. II, 15 in.: modo poftulat, ut — modo, ne cet., Liv. XXXII, 21: ook meermaalen, bij voorb. modo — fubacti, modo — domiti, modo — mulctati, Cic. Font. 1. maar fomtijds zetten de Ouden ook in plaats van modo — modo, voor het laatfte modo een ander woord, bij voorb. modo adverfum hoftes, interdum in folitudines, Salluft. Jug. 74 (77): modo recta capeffens, interdum pravis obnoxia, Hor. Sat. II, 7, 7, en terftond daar op: faepe cum tribus annellis, modo laeva inani: verders modo unum, tum autem plures, Cic. Nat. D. I, 12 extr.: modo adcedens, tum autem recedens, Ibid. II, 40: Modo menti, modo coelo, tum fignis cet., Cic. Nat. D. I, 13: Modo ducebam ducentia retia pifces, nunc in mole fedens cet., Ovid. Met. XIII, 922: modo in fpem erectus, aliquando adverfa reputabat, Tacit. Hift. II, 47: modo Mucianum, modo principem, poftremum coelum ac deos cet., Ibid. IV, 46: dus ook modo — faepius, Ibid. Ann. XI, 16: modo — nonnunquam, Sueton. Tiber. 66. 3) naamlijk, bij voorb. fi modo, Cic.: qui modo, in quo modo, Cic. cet., zie n. 1. Not. de laatfte fijllabe maakt Cicero lang Divin. II, 42 in. ex Arat., daar zij anders kort is, bij voorb. hier voor Horat., Ovid. en Tibull. voor het overige fchijnt modo de Ablativus van modus te zijn, en eigenlijk, te betekenen, met mate, met bepaling enz.: waar door het misfchien komt, dat Cicero de laatfte fijllabe lang gebruikt heeft.

MODŬLAMEN, ĭnis, n. i. q. modulamentum, 1) regelmatige afmeting, bij voorb. der boomen: van daar 2) het melodifche, harmonifche, de harmonie, melodie, welluidendheid, bij voorb. in het fpreken, bij voorb. Cicero ufus modulamine, Gell. XIII, 20.

MODŬLAMENTUM, i, n. i. q. modulamen, bij voorb. orationis Tullii, Gell. I, 7.

MODŬLĀTE, afgemeten, naar de maat, bij voorb. tact, harmonisch, bij voorb. canere, Cic. Nat. D. II, 6: verba (oratoris) modulatius collocata, Gell. XI, 13 in.

MODŬLĀTĬO, onis, f. 1) het regelmatige, geëvenredigde, afmeten, bij voorb. van een gebouw enz., bij voorb. operis, Vitruv. V, 9: incedendi, Gell. I, 11 extr., i. e. tactmatig. 2) bijzonder in de Muzijk en Dichtkunst, bij voorb. pedum, Quintil. I, 6: vocis, Quintil. XI, 3 ante med., i. e. het melodifche, harmonifche: fcenica, Ibid.

MODŬLĀTOR, oris, m. die iet regelmatig en geëvenredigd afmeet, bij voorb. de toonen naar den tact bij het zingen enz., bij voorb. vocis & cantus, Colum. Prooem. in. §. 3: van daar modulator, Horat. Sat. I, 3, 130. fcil. vocis of cantus i. e. een Muzijkant.

MODULATUS, us, m. i. q. modulatio, bij voorb. canorus (Amphionis), Senec. Herc. fur. 263, i. e. muzijk, fpelen op de Cither.

MODŬLOR, atus fum, ari, 1) eigenlijk, met zekere maat meten, afmeten of meten, bij voorb. praeftantiam ftatus & longitudinis (Herculis), Gell. I, 1: van daar behoorlijk inrichten, reguleren, bij voorb. lingua, fi modefta & parca & modulata fit (paffive), Gell. I, 15 med.: cantica ad aliorum fimilitudinem modulata (paffive), Quintil. IX, 2 ante med.: ita modulante natura, Plin. H. N. II, 54. 2) Tropisch, afmeten, met de ooren in de muzijk, met de voeten bij het dansfen enz., bij voorb. Hominum aures vocem modulantur, Cic. Or. III, 48, i. e. meten af, voelen het harmonifche, tactmatige enz.: natura, quafi modularetur hominum orationem, in omni verbo pofuit acutam vocem, Cic. Or. 18: van daar a) dansfen, d. i. naar het dansfen, of dansfend uitdrukken, bij voorb. virgines fonum vocis pulfu pedum modulantes incefferunt, Liv. XXVII, 37 extr.: infulae faltuares dictae, quoniam in fymphoniae cantu ad ictus modulantium pedum moventur, Plin. H. N. II, 96: b) iet zingen of fpelen (op een inftrument,) bij voorb. carmina, Virg. Ecl. V, 14. X, 51: lyram, Tibull. III, 4, 39: [illegible], Senec. Agam. 672: ook paffive, bij voorb. carmina modulata, opgezongen liederen, Suet. Aug. 57 en Ner. 42: barbitos modulatus alicui (i. e. ab aliquo), Horat. Od. I, 32. 5: Ook zal het eenen Dativus regeeren, volgends Serv. ad Virg. Aen. VII, 756: Not. Modulatus, a, um, ftaat ook adjective, behoorlijk afgemeten, naar den tact of maat gefchikt, harmonisch, melodisch, muzijkaal, enz. bij voorb. oratio modulatior, Gell. XIII, 24 ante med.: fonitus facundiae, Ibid. XI, 3 extr.: Lacedaemonios tibiarum modulis in proelio ufos effe, non, ut excitarentur animi, — fed ut moderatiores modulatioresque fierent, Ibid. I, 11: verba ipfo dolore modulata fundebat, Ovid. Met. XIV, 428: modulatus editur fonos (a lufciniis), Plin. H. N. X, 29 med.: modulatiffimus tibiarum aut fidium cantus, Flor. II, 7 extr.

MODŬLUS, i, m. de maat, waar naar men iet meet, bij voorb. numeri, Varr. R. R. II, 2 extr.: dimenfus ad corporis fui modulum, Suet. Ner. 49: ab imo ad fummum (homo) moduli bipedalis, Hor. Sat. II, 3, 309, i. e. zijt van onder tot boven kwalijk 2 voeten lang, hebt naauwlijks eene maat van 2 voeten: ponderibus modulisque fuis ratio utitur, Ibid. I, 3, 78: metiri fe fuo modulo, Horat. Epift. I, 7, 98, zich naar zijn eigen maat, (en niet die van anderen) meten, d. i. niet hoger willen klimmen, dan het de omftandigheden medebrengen, gevolglijk met zijnen ftaat te vrede zijn: gannones, quibus modulus eft vitae culina, Varr. ap. Non. 2. n. 387: van daar 1) eene kleine maat in de bouwkunst bij het meten der zuilen een model, modul, Vitruv. V, 9. 2) bij de waterleidingen de maat der pijpen, d. i. daar de pijp in ligt, Frontin. aquaed. 36. Pandect. XXXIX, 2, 30. 3) de maat of afmeting der toonen en fijllaben naar den tact, de tact, de melodie of muzijk, wanneer zij hetzelfde is als melodie, bij voorb. moduli Lydii, Dorii, Phrygii, Plin. H. N. VII, 56 poft med., Lijdifche muzijk, Dorifche enz.: arteriarum pulfus in modulos certos legesque defcriptos ab Herophilo, Ibid. XI, 37 fect. 88: verborum, Gell. V. 1: crifpum [illegible] rotundumque ac modulo ipfo [illegible] venuftum, Ibid. I, 4.

MODUS, i, m. de maat, waar naar men iet meet of inricht, bij voorb. modos, quibus metirentur rura, Varr. R. R. I, 10: par modus omnium, Celf. III, 27, alwaar men ook, gelijke [illegible], kan vertalen: modus altitudinis & latitudinis (fulcorum) bipedaneus, Colum. XI, 3, 4, i. e. maat, grootte: aequalibus modis, Pallad. Oct. XIV, 7: modum jugeri continens clivus, Colum. Arb. I, 6: femen fcapis ad modum fextarii unius colligere curabis in pelvem, Pallad. Jul. 9, i. e. naar de grootte van een fextarius, zoo veel als een fextarius bedraagt: dus ook in eundem modum mufti, Colum. XII, 23, naar dezelfde maat, of kwantiteit, d. i. even zo veel, als most: fi menfor falfum modum dixerit, Pandect. XI, 6, in het opfchrift: van daar 1) de maat, d. i. voorfchrift, regel, bij voorb. in modum venti, Liv. XXVIII, 6, naar het voorfchrift van den wind.

Digitized by Google

wind, d. i. naar dat de wind draait? aliis modum pacis ac belli facere, Liv. IX, 14, i. e. wetten geven enz.: dus ook facere modum licentiae, Liv. XXXIV, 2 extr., en cupiditatibus, Ibid. 4 ante med.: doch, het kan in de beide laatste plaatzen ook zijn, bepalen, beperken, maat zetten: quo jure, quo modo, qua lege venierint, Cic. Rosc. Am. 43: alicui modum facere, voorschrijven, Liv. XXV, 40 extr.: doch, het kan ook zijn, bepalen, beperken; bij flot is het hetzelfde: dus ook Ibid. III, 11, in.: more nostro & modo instruximus legiones, Plaut. Amph. I, 1, 66, i. e. naar onzen regel: sine me vivere meo modo, Terent. And. I, 1, 126: dus ook modo of bono modo regelmatig, zie n. 3. 2) de maat, d. i. de rechte maat eener zaak, de maat, die overäl behoort in acht genomen te worden, bij voorb. modum adhibere rei, Cic. Tusc. V, 28. Off. I, 39, eene maat gebruiken bij de zaak, d. i. niet onmatig zijn: dus ook modum habere rei, Cic. Verr. II, 59, of in re, Liv. XXXI, 37, i. e. maat houden: dus ook statuere rei alicui, Cic. Fin. I, 1, of constituere, Ibid. en Cic. Verr. II, 59: definire, Cic. Marc. 4: dus ook ponere, imponere, facere, zie hier na: sine modo, zonder maat, zonder matiging, Sallust. Jug. 41 (45): extra modum, Cic. Or. III, 11. Offic. I, 39: praeter modum, Cic. Div. I, 44, boven mate, d. i. onmatig. 3) de maat, d. i. doel of beperking, bij voorb. facere modum sumtibus, Liv. XXXIV, 4 med.: dus ook nec fieri modum (sumtibus), Terent. Heaut. IV, 5, 7: modum imponere magistratui, Liv. IV, 24, en prosperae pugnae, Liv. XXXI, 38: ponere exitiis, Virg. Aen. VII, 129: habere, houden, Cic. en Liv., zie hier voor: statuere, constituere, definire, Cic., zie hier voor: dus ook rei modum finire, Cic. Leg. II, 26: terminare modum magnitudinis, Cic. Tusc. II, 19, i. e. bestemmen: ook seq. Infinit., bij voorb. quis erit saevire modus? Stat. Theb. XII, 583: Habet ista ratio (regel) quendam modum, Cic. ad Div. IV, 7, van daar bono modo, Plaut. Amph. III, 4, 12 en Merc. V, 4, 61. Cato R. R. 5. Cic. Acad. IV, 44 extr. en Cic. Quint. Fr. II, 6 post init., of bloot modo, Cic. Mur. 34 en Quint. 7, i. e. met behoorlijke maat, beperking, regelmatig, behoorlijk, recht: ook past op sommige plaatzen, met of op eene goede wijze. 4) de maat, doel, grens, einde, bij voorb. modum vitae definire non salute reip. sed aequitate animi, Cic. Marc. 8: modum lugendi facere, Cic. ad Div. V, 16 extr.: dus ook controversiarum, Cic. Leg. I, 20: ponere exitiis, Virg. Aen. VII, 129: imponere, habere, statuere, constituere, adhibere, zie hier voor: quaerere in dicendo, Cic. Manil. 1: modum & finem orationi & criminibus facere, Cic. Verr. II, 48: finem & modum transire, Cic. Off. I, 29: modum retinere, Ibid.: servare, Lucan. II, 38: sit modus exsilio i. e. finis, Ovid. Art. II, 25. Not. dikwijls behooren n. 2, 3 en 4 bij een. 5) de maat eener zaak, d. i. haar grootte, lengte, kwantiteit of hoeveelheid, omvang enz., bij voorb. hastae modum duplicavit, Nep. Iphic. 1: agri certus modus, Caes. B. G. VI, 22: dus ook de modo agri, Cic. Att. XIII, 33: magnum modum legionum efficiebat, Vellej. II, 73: pomorum, Curt. VI, 4: superare modum virium humanarum, Liv. IV, 58: elatus supra modum hominis privati, Ibid. 13: ook behoort uit het voorgaande, (in 't begin,) hier toe ad eundem modum mulli, Colum.: altitudinis, Colum.: bipedaneus, Colum.: aequalis, Pallad.: jugeri, Colum.: ad modum sextarii, Pallad.: par, Cels.: modus gestaminis i. e. de menigte der te dragen dingen, Apul. Met. III extr.: van daar in modum procedere i. q. admodum, Cic. ad Div. XVI, 18. 6) de afgemeeten maat der toonen, de tact, van daar modi muzijkaal regelmatig afgemeten, deelen of tact, of de melodie van iemand, die zingt of speelt, of muzijk, wanneer hetzelfde is als melodie, bij voorb. saltare ad tibicinis modos, Liv. VII, 2, naar de muzijk, naar het blaazen: flebilibus modis concinere, Cic. Tusc. I, 44: carmen modis lugubre, Cic. Tusc. III, 29: ut in musicis numeri & modi, Cic. Or. I, 42: non potest surdus varietates vocum aut modos noscere, Cic. Div. II, 3: musicis modis adcendere exercitum, Quintil. I, 10: tentavit chordas & sensit varios — concordare modos, Ovid. Met. X, 147: discordes, Stat. Sylv. V, 5, 26: fidibus Latinis Thebanos aptare modos, Hor. Ep. I, 3, 12: lyrici, i. e. Lijrische Dichtkunst, Ovid. Her. XV, 6: gratia regum Pieriis tentata modis, Horat. Art. 404. 7) de aart en wijze, op welke iemand handelt, of iet geschiedt; is bekend, wanneer modo, in modum of ad modum seq. genit. dikwijls door, gelijk, als, vertaalt wordt, bij voorb. servorum modo, Liv. XXXIX, 26, op de wijze der slaven, d. i. gelijk als slaven: dus ook pecorum modo trucidari, gelijk het vee, Tacit. Ann. IV, 25: apis more modoque, Horat. Od. IV, 28: non itineris modo, sed — armatis, Liv. XXVII, 48: acervantur muricum modo, als purperslakken, Plin. H. N. XXXII, 9 in.: in vaticinantis modum, Liv. V, 15: in modum ramorum, Colum. Arbor. 22: in nostrum modum, op onze wijze, Tacit. Hist. III, 27: servilem in modum, Cic. Verr. Act. I, 5: hostilem in modum op vijandlijke wijze, als vijanden, of zoo als van vijanden geschiedt, Liv. I, 5. Cic. Provinc. 3: mirum in modum, op eene verwonderingswaardige wijze, Caes. B. G. I, 41: ad modum fugientium, als vlugtende, Liv. XXXVII, 46 extr.: humano modo peccare, Cic. Verr. II: 3: mille modis tentare, Horat. Od. III, 7, 12: Pari modo, Nep. Dat. 10, op gelijke wijze: Tali modo, Nep. Att. 21: Nec tractantur uno modo, Cic. Or. 35: Nullo modo, Cic. Verr. II, 76: Ad hunc modum, Caes. B. G. II, 31. III, 13. V, 24, op deze wijze enz.: Omni modo, Cic. Att. II, 6 post med., op allerleië wijze, d. i. zeer, belangrijk: majorem in modum zeer, belangrijk, bij voorb. commendare, Cic. Q. fr. II, 14 extr.: omnibus modis miser sum, Terent. Hec. IV, 4, 79, op allerleië wijze, d. i. volkomen: omnibus modis excrucient, Ibid. Eun. II, 3, 92, op alle mogelijke wijze: multis modis zeer, bij voorb. exspecto, Terent. Hec. II, 3, 7, alwaar sommigen daar voor multimodis in dezelfde betekenis lezen; zoo staat multimodis meermaalen, bij voorb. Ibid. Heaut. II, 3, 79: doch er staat multis modis, Cic. Fin. II, 26 in. Ed. Ernest.: Not. modus seq. Infinit., Virgil. Georg. II, 73. 8) Modi verborum bij het conjugeeren, bij voorb. Indicativus etc., bij voorb. tempora, personas, modos, Quintil. I, 5 post med.: infinitus modus, Gell. XV, 13.

MOECHA, ae, f. eene vrouw, die ongeoorlofden bijslaap geniet, bijzonder als getrouwde, hoer, overspeelster, Horat. Sat. I, 4, 113. Martial. X, 13, 7.

MOECHIMONIUM, i, n. i. q. adulterium, Laber. ap. Gell. XVI, 7.

MOECHISSO, are, overspel bedrijven, hoereeren, bij voorb. aliquam, Plaut. Cas. V, 4, 7.

MOECHOCINAEDUS, i, m. misschien een, met wien echtemannen hoereeren, Lucil. ap. Non. 8. n. 84.

MOECHOR, atus sum, ari, ongeoorloofde hoererij bedrijven; bijzonder overspelige: een overspeler of overspeleresse zijn, Horat. Sat. I, 2, 49. Catull. 94, 1. Martial. VI, 91, 2.

MOECHUS, i, m. die ongeoorloofde hoererij (d. i. met vrijgeborenen) bijzonder met getrouwden, of als een getrouwd man, bedrijft, echtbreker, hoereerer, Terent. And. II, 1, 16 en Eun. V, 5, 15 Plaut. Poen. IV, 2, 40. Juvenal. IX, 25. Catull. XXXVII, 16: ook seq. genit., bij voorb. moechus mulierum, Plaut. Mil. III, 1, 180.

MOENE, is, n. de muur der stad, Enn. ap. Fest.: doch, gemeenlijk staat de Plur. Moenia, of, omdat de stadsmuur door de poorten afgesneden wordt, en gevolglijk als meer dan één is aan te zien, of, omdat de Ouden gaarn de stad met meer dan éénen muur omringden, of enkel door het spraakgebruik, dat somtijds van eene zaak in plurali spreekt. Moenia derhalven 1) de muur tot verdediging van eene plaats, bijzonder eener stad, de stadsmuur, bij voorb. domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, moenibus sepserunt, Cic. Sext. 42: oppidum altissimis moenibus, Caes. B. C. III, 80: urbem moenibus cingere, Cic. Nat. D. III, 40: cf. Nep. Them. 6 en meermaalen: van daar Tropisch, alles, waar door eene ruimte ingesloten wordt, wanden, uitwendige omvang, bij voorb. navis, Ovid. Met. XI, 532: mundi, Lucret. I, 74 en 1095. II, 1044. III, 16. V, 120: coeli, Ovid. Met. II, 401: theatri, Lucret. IV, 80: Dewijl de stadsmuur niet zonder de stad is, en dewijl men, zoo dra men op reize, aan de stadsmuur komt, ook aan de stad komt: van daar 2) de met eene muur omgeven stad, of de gebouwen der stad te zamen, bij voorb. Zama, cujus moenia rex duplici muro sepsit, Vitruv. VIII, 4: moenia muro amplexus est, Flor. I, 4: Moenibus ipsis intra moenia nulla pernicies comparabitur, Cic. Cat. II, 1: Dividimus muros & moenia pandimus urbis, Virg. Aen. II, 234: fusi per moenia, Ibid. 252, i. e. in de stad, of in haare huizen: moenia triplici circumdata muro, Ibid. VI, 549, zie n. 3: dus ook misschien situm moenium (d. i. stad Babylon) aquilae pandentis alas, Plin. H. N. VI, 26 post med.: Virg. Aen. V, 737. 3) Vestingwerken, bij voorb. in muris ab exercitu moenia inaedificata, Caes. B. C. II, 16, ten zij het ook muur is: de ééne muur als 't ware op den anderen. 4) woonverblijf, bij voorb. Ditis, Virg. Aen. VI, 541, i. e. Paleis: hoewel men zich dit misschien niet als een enkel paleis of verblijf van Pluto, maar tevens als eene woonplaats der schimmen, moet voorstellen: dus ook moenia lata (Ditis) triplici circumdata muro, Ibid. 549. Not. dit woord is met moenio, waar voor dikwijls munio staat, openlijk vermaagschapt.

MOENĒRA voor munera, Lucret. I, 30 en 33. Afran. ap. Non. 9. n. 5.

MOENIA, ium, 1) de muur enz. zie Moene. 2) voor Munia, i. e. a) diensten, Plaut.

Digitized by Google

Plaut. Stich. V, 4, 13. Plaut. fragm. ap. Fest.: b) *dienſten, d. i. laſten, ſchattingen*, Plaut. Trin. III, 2, 60.

MOENIO, ivi, itum, 4. *voor* Munio, *bij voorb.* moenitus, Plaut. Bacch. IV, 9, 2: moeniant, Gell. II, 12 extr.

MOEREO *of* **MAEREO**, ui, ēre, 1) *treuren, treurig, droevig zijn, bij voorb.* alienis bonis, Cic. Balb. 25, i. e. *over enz.: dus ook* nemo moeret ſuo incommodo, Cic. Tuſc. I, 13: qui tuo dolore moerent, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5 extr.: *ook* ſeq. accuſ. cum Infinit., *bij voorb.* qui patriam — occidere moererent, Cic. Sext. 11: *verder* nec ut primus moere talia paſſus, Ovid. Faſt. I, 487: *van daar*, moerens, *treurend, droevig, bij voorb.* Sulla, Cic. Sull. 26: amicus, Horat. Od. III, 5, 47: pectora, Virg. Aen. I, 197 (201): vultus, Ovid. Her. XI, 93: fletus, Cic. Tuſc. I, 13 extr.: chelys, Senec. Herc. Oet. 1063: 2) *met den* accuſativus, *droevig treurig zijn over iet, betreuren, bij voorb.* caſum, Cic. ad Div. XIV, 2: mortem, Cic. Sext. 17: calamitatem reipublicae, Ibid. 14: illud moereo, quod tibi — dolorem — orbatio adfert, Cic. Q. fr. I, 3 extr. 3) *treurig voortbrengen, klagen, bij voorb.* talia moerenti, Ovid. Met. I, 664, i. e. *toen hij zoo klaagde.* Not. a) moeretur, impersonaliter, *men treurt, bij voorb.* moeretur, fletur, lamentatur, Apul. Met. IV prope fin. p. 157 Elm.: b) *het* Perf. *met de daar van afſtammende* tempora *ſchijnt niet voor te komen:* c) *men heeft ook* depon. moereor; *zie hier na.*

MOEREOR, *of* **MAEREOR**, ēri, *voor* Moereo, *bij voorb.* corpora Graecorum moerebar mandier igni, Varr. L. L. VI, 5.

MOEROR *of* **MAEROR**, ōris, m. *het treuren, treurigheid, hooge droefheid, bij voorb.* moeror eſt aegritudo flebilis, Cic. Tuſc. IV, 8: conficere ſe moerore, Ibid. III, 12: moeror me lacerat & conficit, Cic. Att. III, 8: animum moerori dare, Ibid. *op het einde*: moerore urgeri, Ibid. XI, 2: macerari, Plaut. Capt. I, 2, 30: conſeneſcere, Ibid. Stich. I, 3, 63: moerore adflictus, Cic. Cat. II, 1: adfectus, Gell. III, 15: in moerore eſſe, Terent. And. IV, 2, 10, *of* jacere, Cic. Att. X, 4: Moerorem minui, dolorem nec potui nec vellem, Cic. Att. XII, 28: clauſi in tenebris cum moerore & luctu cet., Salluſt. Jug. 14 (16): moerorem atque luctum deponere, Cic. Phil. XIV, 13: alicui adferre, Plaut. Ciſt. IV, 2, 60, *of* offerre, Ibid. Cas. III, 5, 50, *of* inferre, Juſtin. XXXVIII, 8, i. e. *veroorzaken:* a moerore recreari, Cic. Att. XII, 12: aliquem ex moerore eximere, Plaut. Stich. II, 1, 31, i. e. *daar van bevrijden.*

MOERUS *voor* murus, Lucret. IV, 221. Virg. Aen. X, 24. Enn. ap. Gell. XVI, 20.

MOESTE *of* **MAESTE**, *treurig, droevig*, Auct. ad Herenn. III, 14.

MOESTITER (Maeſt.), *treurig, droevig, bij voorb.* veſtitus, Plaut. Rud. I, 5, 6,

MOESTITIA, ae, f. 1) *treurigheid, droefheid, bij voorb.* eſſe in moeſtitia, Cic. Phil. II, 15: moeſtitiam pellere ex animis, Cic. Fin. I, 13: os flectere in moeſtitiam, Tacit. Ann. III, 16. 2) *treurigheid, d. i. treurige gedaante, bij voorb.* orationis, Cic. Or. 16 extr.: hyemis, Colum. VII, 3 ante med.

MOESTITUDO (Maeſt.), inis, f. i. q. moeſtitia, *treurigheid, droefheid*, Plaut. Aul. IV, 10, 1. Acc. ap. Non. 2. n. 522. Pallad. I, 26.

MOESTO (Maeſto), are, *treurig maken, bedroeven*, Laber. ap. Non. 2. n. 53.

MOESTUS *of* **MAESTUS**, a, um, 1) *treurig, treurend, zich in treurigheid bevindende, bij voorb.* ſenex, Cic. Orat. II, 47: moeſtior Ulyſſes, Cic. Or. 22 poſt med.: moeſtiſſimus, Virg. Aen. II, 270: caſtra, Juſtin. XVIII, 7: ebur (i. e. *een beeld uit elpenbeen of ijvoir*), Virg. Georg. I, 480: manus, Ovid. Faſt. IV, 454: collum, Ibid. Triſt. III, 5, 15: queſtus, Virg. Georg. IV, 415: comae, capilli, *zie hier na: van daar treurig, droevig donker, bij voorb.* moeſtiſſimus ira, Val. Fl. V, 568: neci moeſtum mittit Onyten, Virg. Aen. XII, 514: *dus ook* incultus, horridus, moeſtus, Cic. red. Sen. 6, *ten zij het hier enkel treurig is:* moeſtum exoritur jubar, Senec. Oedip. 2. 2) *treurig, d. i. treurigheid aanwijzende, met treuren gepaard, bij voorb.* vultus, Auct. ad Herenn. III, 15: tuba, Prop. IV, 11, 9: coma, Ovid. Faſt. IV, 854: capillus, Ibid. Am. II, 6, 5: queſtus, Virg. Georg. IV, 415: ara, Virg. Aen. V, 48: veſtis, Propert. III, 4, 13. *treurkleed.* 3) *treurig, d. i. treurigheid of droefheid voorzeggende, bij voorb.* avis, Ovid. in Ibin 126. 4) *treurig, d. i. treurigheid, droefheid veroorzakende, bij voorb.* funus, Ovid. Faſt. VI, 660: timor, Virg. Aen. I, 201 (205): tectum, Ovid. Faſt. III, 641, i. e. *ongelukkig, gevaarlijk.*

MOLA, ae, f. 1) ſcil. machina, *eene molen, het zij water-paard, of handmolen*, Cic. Att. II, 1 prope fin.: Et quae pumiceas verſat aſella molas, Ovid. Faſt. VI, 318: cf. 312 *en* 348, *en* Ovid. Art. III, 290: Hordeum molis frangere, Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: Mola buxea piper terere, Petron. 74, *peper malen:* lupinos & fabas molis nigris comminuere, Ovid. Medic. 72: ſuſpenſa mola olivam frangito, Colum. XII, 22: cicera ſuſpenſa mola diviſa, Ibid. II, 11 extr.: molam verſare, Ovid. Faſt. VI, 318, *of* circumagere, Gell. III, 3 extr.: mola aquaria, Pallad. I, 42. Vitruv. X, 10, *of* aquae, Cod. Juſt. II, 42, 10, *watermolen:* olearia, Varr. R. R. I, 55. *Ook waren er molens op de ſchepen*, Liv. XXVIII, 45, *waarſchijnlijk, handmolens, om koorn te malen:* aſinaria, Cato R. R. 10. 2) (ſcil. res *of* farina) *geroost en vervolgends gemalen graan of meel, of ſchrot, om het of enkel aan de Goden te offeren, of om het op het offerbeest te ſtrooijen, offermeel: dit meel werdt vooräf met zout beſtrooid, zoo als* Feſtus *en* Val. Max. II, 5, 5 *zeggen: van daar* mola ſalſa, i. e. *dit met zout vermengd meel*, Plaut. Amph. II, 2, 108. Plin. H. N. XVIII, 2 *en* Ibid. praefat. Martial. VII, 53, 5. Senec. Thyeſt. 688: *ook ſtaat enkel* mola, ſcil. ſalſa, Cic. Div. II, 16. Virg. Ecl. VIII, 82: *ook* ſancta mola, Tibull. I, 5, 14: *anders ſtaat daar voor ook* ſalſae fruges, Virg. Aen. II, 133, *of* ſalſa farra, Ovid. Faſt. III, 284. 3) *het maand of maankalf, d. i. een vleeſchgewas in de baarmoeder*, Plin. H. N. VII, 15. X, 64. 4) Molae *worden in oude boeken aan* Mars *toegeſchreven*, Gell. XIII, 22 in., *gevolglijk als perſonen: misſchien zijn het zijne dochters.*

MOLARIS, e, 1) *de molen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* lapis, Plin. H. N. XXXVI, 19 *en* 23, i. e. *molenſteen: van daar* molaris ſcil. lapis, *een molenſteen, dit ſtaat vervolgends in 't gemeen voor een grooten ſteen*, Virgil. Aen. VIII, 250. Ovid. Met. III, 59. Stat. Theb. V, 561 *en* Ibid. Achil. II, 426. 2) *malende, bij voorb.* Molares, ſcil. dentes, Juvenal. XIII, 212, *de baktanden, kiezen: dus ook* ſingul. Ibid. V, 160.

MOLARIUS, a, um, *de molen of het malen betreffende, zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* aſinus, *molen-ezel, d. i. die de molen draait*, Varr. R. R. I, 19. Cato R. R. 11.

MOLENDARIUS, a, um, i. q. molarius, *bij voorb.* aſina, *en* meta, Pandect. XXXIII, 7, 18: *ſommigen lezen* Molendinaria: *verder*, aſinus, Varr. R. R. I, 19, *zie* Molarius.

MOLES, is, f. 1) *een last, d. i. zwaar drukkend ligchaam, een zaak van verbazende grootte, klomp, maſſa, zoo heet de* Chaos, Ovid. Met. I, 7, rudis indigeſtaque moles: moles jacta dehiſcit, Ibid. XIII, 890, i. e. *klomp of dichte menigte, van daar heeten verbazende gebouwen, dammen en zee of borstweeringen* moles, i. e. *laſten der aarde, omdat zij de aarde drukken, en als bezwaarlijk vallen, bij voorb.* mole lapidum a mari disjunctus, Cic. Verr. IV, 53, i. e. *door eenen dam:* Pontibus ac molibus ex humanorum corporum ſtrue faciendis, Liv. XXIII, 5, i. e. *dammen:* Moles oppoſitae fluctibus, Cic. Off. II, 4. i. e. *dammen, zeeweeringen:* aditus inſulae muniti mirificis molibus, Cic. Att. IV, 16 poſt med.: molem atque aggerem ab utraque parte litoris jaciebat, Caeſ. B. C. I, 25: *en dus is* moles *meermaalen een dam, bij voorb.* Liv. II, 5. Ovid. Met. IX, 40 XIII, 916 *en* 923: *bijzonder in zee, op dat het niet aan viſch, ook bij ſtormachtig weder, ontbreken moge, hoedanige mode ten tijde van* Horatius *heerſchte*, Horat. Od. III, 1, 33. Tibull. II, 6, 27 (II, 3, 45): *zoo ook van groote gebouwen, bij voorb.* exſtructae moles opere magnifico, Cic. Phil. XIV, 12: moles propinqua nubibus, Horat. Od. III, 29, 10: inſanae ſubſtructionum moles, Cic. Mil. 31, i. e. *verbazende gebouwen. Verders* moles belli *heeten de groote belegerings-machines, of aanleggen tot belegering, bij voorb.* refectis vineis aliaque mole belli, Liv. II, 17, *alwaar men bijzonder* agger & turris *te verſtaan heeft: dus ook* molibus oppugnat urbem, Virg. Aen. V, 439. *ook kan men het vertalen, ſchikkingen, toerustingen, bij voorb. tot den oorlog, tot eene belegering, bij voorb.* tota mole belli ſecuturus, Tacit. Hiſt. I, 61, i. e. *met het ganſche leger, en het geen er toe behoort:* vineis aliaque mole belli, i. e. aggere cet., Liv., *zie hier voor:* majore mole bellum parare, Liv. II, 16; *alwaar het ook, moeite, is.* 2) *een last, d. i. moeilijkheid, zwarigheid, lastigheid, bij voorb.* invidiae, Cic.: mali, Cic. *en* Liv., i. e. *moeilijkheid, alwaar het ook, grootte, is, zie n.* 3: majore mole pugnare, Liv. VIII, 13, i. e. *moeilijkheid, zwarigheid, moeite:* minore moles ſuperantibus tuit, Liv. VI, 2 prope fin.: transveham naves non magna mole, Liv. XXV, 11, i. e. *zonder groote moeite, zwarigheid enz.:* minore mole in tranſitu, Ibid.: majore mole bellum parare, Liv. II, 16: Tantae molis erat, Romanam condere gentem, Virg. Aen. I, 33 (37), *zoo veel moeite kostte het enz.: van daar last, d. i. moeilijkheid, nood, ongeluk, bij voorb.* major domi exorta moles, i. e. nood, ongeluk, Liv. VI,

VI, 14 in.: tanta moles mali inſtaret, Liv. V, 37. *alwaar het ook, grootte is:* molem excierit, Virg. Aen. V, 790, *nood, d. i. ſtorm, ſchipbreuk enz.* 3) *laſt, d. i. grootte, bij voorb.* exercitus, Liv. III, 2 extr.: imperii, Liv. I, 55: invidiae, Cic. Cat. I, 9: clypei, Ovid. Met. XIII, 75: mali, Cic. Cat. III, 7. Liv. V, 37 in.: pugnae, Liv. XXVI, 6: fortunae, Tacit. Ann. XV, 52: dei, Val. Fl. VI, 673: *ook hevigheid, bij voorb.* vis conſilii expers ruit mole ſua, Hor. Od. III, 4, 65: majore mole pugnatum, Tacit. Ann. II, 46: invidiae, Cic.: mali, Cic. *en* Liv.: pugnae, Liv. *zie hier voor: ook magt, kracht, ſterkte, bij voorb.* Herculea, Sil. XII, 143: tota belli mole ſecuturus *met de gantſche krijgsmagt.* Tacit. Hiſt. I, 61: mole tota regni ultum ire, Ibid. Ann. VI, 36: *ook kan men het, hoogte, vertalen,* Virg. Aen. VI, 232: fortunae, Tacit., *zie hier voor.* 4) *laſt, of dichte menigte, klomp, bij voorb.* curarum, Tacit. Hiſt. XII, 66: exercitus, Liv. III, 2 extr.: moles jacta, Ovid. Met. XIII, 890: ad muros mole feruntur, Virg. Aen. XII, 575: invidiae, Cic., *zie hier voor.*

MOLESTE, *met moeite,* 1) *van zich zelven, bij voorb.* ferre moleſte, Cic. Cat. II, 2. Cic. Att. XIII, 22. Caeſ. B. G. II, 1. Senec. Ep. 67 extr. Petron. 100, *iet met moeite, d. i. ongeern dragen, niet geern zien, misnoegd er voor zijn, kwalijk nemen: dus ook* moleſtius ferre, Cic. Q. Fr. I, 1, 1, *en* moleſtiſſime ferre, Cic. Q. Fr. I, 1, 1. Cic. ad Div. III, 6 poſt med.: *dus ook* adcipere, Auct. B. Hiſp. 30, i. e. *kwalijk nemen, niet geern zien enz.* 2) *van anderen, bij voorb.* moleſte ſcribere, Auguſt. ap. Sueton. Aug. 86, i. e. *op eene moeilijke, laſtige, ondangenaame wijze, dus ook* uti adfectionibus, Quintil. XI, 3 extr.: confabricari originem vocabuli, Gell. III, 19: amicus moleſte ſedulus, Curt. III, 6.

MOLESTĬA, ae, f. 1) *de moeilijkheid, die wij uitſtaan, of ondervinden, verdriet, misnoegen, ondangenaamheid, verdrietlijkheid, onluſt, droevenis, onruſt, nood, ongeluk, ongemak, bij voorb.* faſces habent moleſtiam, Cic. Att. VIII, 3 poſt med., i. e. *hebben, veröorzaken, enz.* habeo illam moleſtiam, quod cet., Cic. ad Div. XVI, 12 poſt med.: alicui eſſe moleſtiae, Plaut. Poen. Prol. 35: eſſe in moleſtiis, Cic. ad Div. IV, 13: ſuſcipere moleſtiam nauſeae, Ibid. XVI, 11: moleſtiam trahere ex re, Cic. ad Div. IV, 3, *zich bedroeven:* moleſtiam capere, Cic. Sull. 1. *gemelijk, verdrietlijk worden:* moleſtiam alicui adſpergere, Cic. Q. Fr. II, 10, *of* exhibere, Cic. ad Div. XII, 30, *of* adferre, Terent. Hec. III, 2, 9, i. e. *veröorzaken:* ſine tua moleſtia, *zonder uwen laſt, ongemak,* Cic. ad Div. XIII, 23: ut dentes ſine moleſtia cadant, Plin. H. N. XXX, 3 extr.: moleſtias deponere, Cic. ad Div. XIV, 7: depellere, Ibid. II, 16: delere, Cic. Q. Fr. III, 8: demere, Terent. Ad. V, 3, 33: minuere, aut augere, Cic. Fin. I, 16: levare, Cic. ad Div. IV, 3: moleſtiis ſe laxare, Ibid. V, 14 extr.: abducere a moleſtiis, Ibid. IV, 13: liberare aliquem moleſtia, Cic. Roſc. Am. 12. Not. *Ook is* moleſtia *het geen iemand in 't gemeen laſtig valt, bij voorb.* moleſtiae in facie, Plin. H. N. XXVIII, 8 poſt med. *bij voorb. vlakken enz.* 2) *moeilijkheid, ongemak, dat wij aan anderen veröorzaken, het geen in 't oog loopt, bij voorb.* elegantia diligens ſine moleſtia, Cic. Brut. 38 extr., i. e. *die anderen niet in 't oog loopt.*

MOLESTO, are, *iemand laſtig, of moeilijk vallen:* aliquem, Petron. 58. Apul. de herb. 71: *ook zonder* Accuſativus, *bij voorb.* uva raro valde moleſtat. Scrib. Larg. 71. Paſſiv. neminem moleſtari volo, Pandect. XXXIV, 3, 20.

MOLESTUS, a, um, *moeilijk, bezwaarlijk, laſtig, d. i. moeite veröorzakende, laſtig vallende, bij voorb.* provincia, Cic. Mar. 8: alicui eſſe moleſtum, Cic. Off. I, 21. Cic. Senect. 14. Cic. ad Div. XII, 30 in., *laſtig vallen:* labor, Cic. Nat. D. II, 23: inimicus, Cic. Flacc. 5: amicitia nunquam — moleſta, Cic. Amic. 6: mures, Phaedr. IV, 6, 23: nihil erit his — moleſtius provincia, Cic. Leg. III, 8: arrogantia ingenii eſt moleſtiſſima, Cic. in Caecil. 11: auſculta, niſi moleſtum eſt (tibi), Terent. Ad. V, 3, 20. *indien het u niet laſtig valt: dus ook* niſi moleſtum eſt, exſurge, Cic. Cluent. 60 extr.: niſi forte moleſti intervenimus, Cic. Or. II, 3 extr.: *van daar* 1) *moeilijk, laſtig vallende door kunſtenarijën, gekunſteld, gemaakt, bij voorb.* veritas, Cic. Brut. 30: verba, Ovid. Art. I, 464: pronunciatio — geſticulationibus moleſta, Quintil. XI, 3 extr.: dialectos, Suet. Tiber. 56. 2) tunica moleſta, Martial. X, 25, 5. Juvenal. VIII, 235, i. e. *een laſtige rok; hij beſtondt uit brandbare ſtoffe, en die ten vuure verboordeeld waren, moesten hem aantrekken.* 3) *zwaar, bij voorb.* ſeparatio, Pandect. IX, 2, 27 med.: 4) *ſchadelijk, gevaarlijk, bij voorb.* otium tibi moleſtum eſt, Catull. LI, 13.

MOLETRINA, ae, f. *een molen,* Cato ap. Non. 1. n. 320.

MOLILE, is, n. (*misſchien* ſcil. inſtrumentum) *is misſchien iet, dat tot beweging van den molen dient, of de greep, of het tuig, dat den ezel aangeſpannen werdt, die den molen draajen moest,* Cato R. R. 10 *en* 11: *waarſchijnlijk van het* Adject. molilis, e, *den molen betreffende, daar toe behoorende.*

MOLĪMEN, ĭnis, n. i. q. molimentum, *onderneming, poging, ſchikking, bij voorb.* ſceleris, Ovid. Met. VI, 423: rerum, Ibid. Pont. I, 2, 75: revellere pinum magno molimine tentat, Ibid. Met. XII, 357: tanto molimine luctor, Ibid. VI, 694: trudit magno molimine navim, Lucret. IV, 900: res ſuo ipſa molimine gravis, Liv. II, 56: cernes illic molimine vaſto ex aere — rerum tabularia, Ovid. Met. XV, 809: magna rerum molimina videt in illis (extis) ſcil. haruſpex, Ibid. 578, *ſchikkingen: hij ziet, dat er iet te doen is enz.*

MOLIMENTUM, i, n. i. q. molimen i. e. 1) *onderneming, poging, bij voorb. om eene zaak in beweging te brengen, enz., bij voorb.* motam ſede ſua parvi molimenti adminiculis, Liv. V, 22, *door hulpmiddelen, (werktuigen, hefboom) van kleine moeite, kleine werktuigen:* eo minoris molimenti eſſe, Liv. XXXVII, 14, i. e. *hadt des te minder moeite nodig:* minore molimento aperire, i. e. opera, Ibid. 15: *ook* ſine ſummo — molimento, Caeſ. B. G. I, 34: *doch hier heeft de* Ed. Oudend. emolimento. 2) *het geen, waar door men iet in beweging brengt of van zijne plaats brengt, werktuig daar toe, hefboom enz., bij voorb.* motam ſede ſua parvi molimenti adminiculis (i. e. auxilio), Liv. V, 22, i. e. *door hulp van een klein werktuig, zie hier voor.*

MOLIO, ire, *voor* Molior, Frontin. de aquaed. 129 e vet. SCto.

MOLĬOR, itus ſum, 4. 1) *in beweging brengen, wanneer het met moeite geſchiedt, bij voorb.* bipennem in vites, Virg. Georg. IV, 331, i. e. *ſlaan aan de enz.:* ancoras, Liv. XXVIII, 17, *het anker ligten, d. i. in de hoogte winden:* terram, Liv. XL, 29. Virg. Georg. I, 494. Colum. XI, 2, 29, i. e. *graven of ploegen of beärbeiden: dus ook* arva ferro, Lucret. V, 93: gradus ſeniles huc, Senec. Hippol. 431, *de ſchreden hier heen zetten, d. i. gaan:* portam *de poort opentreken of openen:* Liv. XXIV, 46: *ook willen openen,* Liv. XXVII, 28; *misſchien is het, in de beide plaatzen het zelfde, als aan de poort arbeiden, om die open te maken; dit past op beide de plaatzen:* ignem, Virg. Aen. X, 131, i. e. *ſlingeren, werpen* ſcil. *op de vijänden,* fores, *openen,* Liv., *zie hier na:* corpora ex ſomno, Liv. XXXVI, 24, *uit den ſlaap wekken, zoeken te brengen:* habenas, Virg. Aen. XII, 327, i. e. *draajen of trekken: van daar* a) *werpen, bij voorb.* fulmina, Virg. Georg. I, 329: *dus ook* ignem, Virg., *zie hier voor.* b) *wegdoen, bij voorb.* montes ſua ſede, Liv. IX, 3: objecta onera, Liv. XXV, 36: *van daar* fores, Liv. XXV, 36, i. e. *verbreken, of openen:* cf. Tacit. Ann. I, 39. c) *zoeken weg te doen, bij voorb.* obices, Liv. VI, 33, *de grendels zoeken los te maken:* portam, Liv. XXVII, 28, *zoeken open te maken; en ook zoeken open te treken,* Liv. XXIV, 46, *zie hier voor: van daar Tropisch, doen wankelen, bij voorb.* fidem *het geloof, crediet,* Liv. VI, 11. d) *ondernemen of maken, bijzonder als het met moeite geſchiedt, bij voorb.* nec ea, quae agant, molientes cum labore, Cic. Nat. D. II, 23: viam per oras clypei, Virg. Aen. X, 477, i. e. *maken:* animum, Ovid. Art. II, 119, *maken, zich bezorgen:* opera, Colum. XI, 2, 7, i. e. *arbeiden:* aliquid ſub divo, Ibid. I, 8, 9, i. e. *iet maken, arbeiden:* pocula, Solin. 15 (25), i. e. *maken:* laborem, i. e. *op zich nemen,* Virg. Aen. IV, 232: *dus ook* moram, claſſem, muros cet., i. e. *maken enz., zie hier na:* ſibi opem, i. e. *bezorgen,* Virg. in Moret. 60: triumphos, i. e. *bezorgen,* Ovid. Met. XIV, 719: nulla opera, Cic. Nat. D. I, 19, i. e. *niets maken of doen: van daar* iter, Virg. Aen. VI, 477, i. e. *voortzetten.* e) *ondernemen, willens zijn, voorhebben, met iet omgaan, d. i. iet zoeken te doen of te bezorgen, of te bekomen, bij voorb.* dubitamus, quid ille in praeda molitus ſit, Cic. Verr. I, 59: nihil eſt, quod moliare, Ibid. 51 in., i. e. *uw onderneemen is vergeefsch:* alicui calamitatem, Cic. Cluent. 64, i. e. *zoeken aan te brengen:* periculum civibus, Cic. Sext. 1: defectionem, Liv. VI, 21: peſtem patriae, Cic. Cat. II, 1: alicui inſidias, *lagen leggen,* Cic. Cluent. 63. Virg. Georg. I, 271: arma ad aliquem opprimendum, Flor. IV, 4: fugam, Virg. Aen. II, 109: bellum in animo, Vellej. II, 46: triumphos, i. e. (*zich*) *zoeken te bezorgen,* Ovid. Met. XIV, 719: talia, Virg. Aen. I, 564 (568): exitia in aliquem, Val. Fl. V, 626: crimina & accuſatorem, Tacit. Ann. XII, 22: nuptias alicujus, Tacit. Ann. XII, 3: *van daar met den* Infinitivus, *ondernemen, pogen, bij voorb.* mundum efficere moliens deus, Cic. Univ. 4: fallere, Val. Fl. III, 491: cf. VI, 625: efficere molitur, Cic. Univ. 2: *ook* abſolute, *bij voorb.* agam per me ipſe & moliar, Cic. ad Div. VI, 10. f) *om iet zijn best doen, ſtree-*

Digitized by Google

ſtreeven, zich bezorgen, of zoeken te bezorgen, bij voorb. regnum, Liv. I, 47: alia praeſidia, Liv. I, 41, i. e. *er naar omzien, zich bezorgen:* nuptias alicujus, Tacit., *zie hier voor:* gratiam ab aliquo, Petron. 107: opem ſibi, Virg. in Moret. 60. g) *verwekken, veroorzaken, maken, bij voorb.* haec ſunt in animis judicum molienda, Cic. Or. II, 51: ſtridor Aquilonis molitur nives, Cic. Tuſc. I, 28 epocta: *verder* moram, Virg. Aen. I, 414 (418): morbos, Ibid. XII, 852: ignem, Virg., *zie hier voor:* Caeciliae morſus tumorem ſuppurationemque molitur, Colum. VI, 17: facultatem vomendi, Celſ. I, 3, i. e. *veroorzaken, zich bezorgen of zoeken te bezorgen.* h) *bouwen, oprichten, maken, bij voorb.* muros, Virg. Aen. III, 132: claſſem, Ibid. 6, *en* IV, 309: tecta aggere, Ibid. VII, 127: arcem, Ibid. I, 424 (428), i. e. *bouwen of er den grond toe leggen:* aedem, Flor. I, 7: navem, Valer. Flacc. I, 94: locum, Virg. Aen. VII, 158: mundum, Apul. Apol. ante med. p. 305 Elm. i) *een wal, of iets ter beſchutting, maken, als een wal,* Liv. XXV, 36, ad moliendum clitellae cet. 2) ſcil. ſe, *zich in beweging zetten, bij voorb.* dum moliuntur, dum comuntur (conantur), annus eſt, Terent. Heaut. II, 2, 11: *doch, het kan ook zijn, gaan, indien* conantur *goed is: dus ook* pompa moliebatur, Apulej. Met. XI ante med. p. 261, 8 Elm., i. e. *zette zich in beweging of ging: van daar gaan, zie hier voor,* Terent. *en* Apul.: *van daar* moliri iter, *den weg gaan,* Virg. Aen. VI, 477, *zie boven: van daar* (a) *pogen, zijn best doen, om iets te doen, iets bedoelen, bij voorb.* mundum efficere moliens deus, Cic. Univ. 4, *zie hier voor* e: Agam per me ipſe & moliar, Cic. ad Div. VI, 10: in demoliendo ſigno moliebantur, Cic. Verr. IV, 43. (b) *voortgaan, bij voorb.* molientem hinc Hannibalem, Liv. XXVIII, 44: *of zoeken voort te gaan, bij voorb.* naves molientes a terra, Liv. XXXVII, 11, i. e. *weg willen.* Not. Paſſive, *bij voorb.* pompa moliebatur, Apulej. Met. XI ante med. p. 261 Elm., i. e. *werdt in beweging gezet: doch, het kan ook zijn, zette zich in beweging, ging, zie hier voor: ook haalt men* Paſſive *aan* muginamur, molimur, ſubducimur, Lucil. ap. Non. 2. n. 543, *en* cap. 4. n. 300.

MOLĪTIO, onis, f. *het zetten van eene zaak in beweging: van daar* 1) *onderneming, toerusting eener zaak, met moeite, bij voorb.* quae molitio, Cic. Nat. D. I, 8: rerum molitio, Ibid. 9, *en* Liv. II, 53: furtiva molitio, Petron. 95. 2) *uitſcheuring, uitrukking, bij voorb.* valli, Liv. XXXIII, 5. 3) agri i. e. *het ploegen, graven,* Colum. I Prooem. §. 32: *dus ook* terrena, Ibid. XI, 2 extr.

MOLITOR, oris, m. *ondernemer, toerichter van eene zaak, oorzaak, ſtichter enz., bij voorb.* Effector mundi molitorque deus, Cic. Univ. 5: ratis, Ovid. Met. VIII, 302: ſcelerum, Senec. Tranq. 7 extr.: Appianae caedis, Tacit. Ann. XI, 29: rerum novarum, Sueton. Domit. 10.

MOLITRIX, icis, f. *onderneemſter, oorzaak, beſchikſter, aanlegſter, bij voorb.* rerum novarum, Sueton. Ner. 35.

MOLITUS, a, um, 1) *met een lange* I, *zie* Molior. 2) *met een korte* I, *zie* Molo.

MOLLESCO, ere, *week worden, zijne hardheid verliezen, bij voorb.* ebur molleſcit, Ovid. Met. X, 283: colla, Catull. LXIV, 38: tactu molleſcere, Plin. H. N. XII, 17 med.: *van daar* 1) *week worden, Tropisch, d. i. zacht worden, bij voorb.* pectora, Ovid. Pont. I, 6, 8: genus humanum, Lucret. V, 1013. 2) *week worden, verwijfd of onmanlijk worden, bij voorb.* in undis, Ovid. Met. IV, 386.

MOLLESTRAS dicebant pelles oviles, quibus galeas extergebant, Feſt.

MOLLICELLUS, a, um, i. q. molliculus, *week, wanneer men berispend, of teder ſpreekt, bij voorb.* nates, Catull. XXV, 10.

MOLLICĪNA, ae, f. (ſcil. veſtis) *zeker week, zacht kleed,* Naev. ap. Non. 14. n. 33.

MOLLICŬLUS, a, um, 1) *week, teder, bij voorb.* volo molliculas eſcas, ut ipſa mollicula eſt, Plaut. Caſ. II, 8, 58: meus caſeus molliculus (*als een liefkozingswoord*), Ibid. Poen. I, 2, 154. 2) *week, wellustig, bij voorb.* verſus, Catull. 16, 4.

MOLLĪMENTUM, i, n. 1) *middel van weekmaking.* 2) *middel van verzachting, bij voorb.* calamitatum, Senec. Tranq. 10 in.

MOLLĪO, ivi en ii, itum, 4. *beweeglijk of buigzaam maken, bij voorb.* lanam, *zie hier na: van daar* 1) *lenig maken, bij voorb.* lanam trahendo, Ovid. Met. II, 411, i. e. *ſpinnen: en zonder* trahendo, Ibid. III, 70, i. e. *ſpinnen:* oleum mollit corpora, Plin. H. N. XXIII, 4 med.: ferrum, *zie hier na: van daar* 2) *Tropisch, zacht maken, buigzaam maken, temmen, bij voorb.* Hannibalem exſultantem patientia ſua molliebat, Cic. Senect. 4: iras, Liv. I, 9: animos, Virg. Aen. I, 57 (61): ventos maris, Gell. XIX, 1: feritatem Gallorum amoenitate Aſiatica, Flor. II, 11: mons mollibat mare, i. e. *bepaalde zijne woede,* Acc. ap. Non. 4. n. 301: impetum, Liv. III, 35. b) *verligten, bij voorb.* opus, Ovid. Triſt. IV, 1, 6: poenam, Ibid. III, 5, 54: *zie* n. 2. 2) *lenig maken, week maken, weeken, bij voorb.* ferrum, Horat. Sat. I, 4, 20: ceram, Ovid. Met. VIII, 198. Plin. H. N. XXX, 13 poſt med.: humum foliis, Ovid. Met. IV, 741: glebas, Ibid. VI, 220: Cererem (i. e. panem) in vino, Ovid. Faſt. II, 539, i. e. *indoopen, weeken:* Humor (i. e. *het ijs*) mollitur tepefactus, Cic. Nat. D. II, 10: alvum, Plin. H. N. XX, 5 extr. XXII, 21, i. e. *zacht laxeeren:* collectiones, Ibid. XXII, 25 extr.: duritias, Ibid. XXVIII, 17: corpus, Ibid. XXIII, 4, *zie hier voor:* rigorem, Claudian. de IV. Conſul. Honor. 592: *dus ook* ſemina mollit humus, Ovid. Met. VII, 123, i. e. *week maken, en vervolgends laten kiemen:* agri (a Nilo) molliti oblimatique, Cic. Nat. D. II, 52, i. e. *losſer gemaakt, gevolglijk tot vruchtbaarheid geſchikter: ook Tropisch, week maken, bij voorb.* mollitus amore, i. e. captus amore, Sil. XIII, 118: lectio non cruda ſed multa iteratione mollita & velut confecta, Quintil. X, 1 ante med., i. e. *duidlijk gemaakt, als 't ware, meermaals gekookt of gekaauwd: van daar* (a) *ligter, verdraaglijker maken, verligten, bij voorb.* opus, Ovid.: poenam, Ovid. cet., *zie* n. 1. (b) *zachter maken, d. i. verdraaglijker, bij voorb.* collem, Caeſ. B. G. VII, 46, i. e. *zich door eenen omweg het beklimmen van een heuvel ligter maken:* verba uſu, Cic. Nat. D. I, 34, i. e. *zachter, verdraaglijker, voor de ooren door menigvuldiger gebruik:* dentes — mutilant, molliunt, aut hebetant verba, Plin. H. N. VII, 16 poſt init., i. e. *maken ze zachter, aangenamer: dus ook* translationem (i. e. tropum, metaphoram), Cic. Or. III, 41. (c) *zachter, leniger maken, lenigen, bij voorb.* fructus feros, Virg. Georg. II, 36: ritus, Plin. H. N. III, 5: ventos, Ibid. II, 47: coelum, Ibid.: gallinaceorum jus acria mollit, Ib. XXX, 8: animos, Virg. Aen. I, 57 (61): poenam, Ovid.: impetum, Liv., *zie hier voor:* iras, Liv. *en* Virg., *zie hier voor.* (d) *week maken, verwijfd, onmanlijk maken, van manlijkheid berooven, bij voorb.* animos, Cic. Tuſc. II, 11: legionem, Cic. Phil. II, 3: ferro mollita juventus atque exſecta virum, Lucan. X, 133, i. e. *geſnedenen, ontmanden:* membra mollita, Ovid. Met. IV, 381: vocem, *week maken, d. i. op eene verwijfde wijze inrichten,* Cic. Fragm. *en* Quintil. XI, 3, 24. (e) *week, moedeloos maken,* aliquem, i. e. *iemand het hart breken, bij voorb.* lacrymae meorum me molliunt, Cic. Att. X, 9 med., *breken mij het hart.*

MOLLĪPES, edis, *weeke voeten hebbende, week van voeten, bij voorb.* boves, Cic. ad D.v. I, 9, *als Dichter.*

MOLLIS, e, *misſchien voor* mobilis, *ligt, beweegbaar, buigzaam, lenig, bij voorb.* commiſſurae, Cic. Nat. D. II, 60: internodia, Ovid. Met. VI, 256: mollia colla reflectunt, Virg. Aen. X, 622: caſtanea, Ibid. Ecl. I, 82, i. e. *buigzaam, zacht, eetbaar, ten zij een bijzonder zacht, week, ſoort gemeend is:* cervix, Ovid. Faſt. IV, 185: brachia, *bij het danſſen,* Ibid. Art. I, 595: manus, Ibid. Am. I, 4, 24: crura, Virg. Georg. III, 76: aurum, Virg. Aen. X, 815: cera, Cic. Or. III, 45: *dus ook* animus ad accipiendam & deponendam offenſionem, Cic. Att. I, 17: oratio, Cic. Brut. 9, *en* Orat. 16: mollis in obſequium, Ovid. Am. II, 3, 5: auricula infima ſcito molliorem, Cic. Q. Fr. II, 15 med., *buigzamer, d. i. toegevender:* dea mollior, Ovid. Art. II, 565, i. e. *toegevender, goedaartiger, zachter:* juncus, Virg. Ecl. II, 72: *van daar* 1) *week, bij voorb.* litus, Caeſ. B. G. V, 9, i. e. *van week, los zand:* lana, Ovid. Faſt. II, 742: ovum, *een week ei,* Celſ. II, 18 extr.: cibus, Ibid. IV, 4, 4 extr., i. e. *lenig, zacht, die geen hard lijf maakt:* alvus, Ibid. III, 12 extr., i. e. *zacht lijf, d. i. open, of zacht ontlastend lijf:* prata, Virg. Georg. II, 384: mollis panis, *het weeke in het brood, de kruim,* Plin. H. N. XIII, 12 extr.: arcus, Ovid. Her. XIV, 92, i. e. *ſlap, geene veerkracht hebbende:* molliſſima cera, Cic. Or. III, 45, *week of buigzaam:* feretrum, Virg. Aen. XI, 64, i. e. *week gemaakt, door het onderleggen van ſtruiken; of voor* mobilis i. e. *beweegbaar: ook week of teder, bij voorb.* manus, Ovid., *zie hier voor:* genae, Ibid. Her. X, 44: capilli, Ibid. Pont. III, 17: cervix, Ovid., *zie hier voor:* viola, Virg. Aen. XI, 69: cibus, Celſ., *zie hier voor:* boves novelli tactu corporis molliſſimo, Colum. VI, 1 extr. 2) *het geen niet wederſtaan kan, het geen overal indruk op zich laat maken, zwak in wederſtand, zwak, bij voorb.* arcus, Ovid. Her. IV, 92: nec molliorem ſui (*voor* ſe) provocaverat, Apul. Met. IX poſt med. p. 235, 16 Elm., i. e. *geen zwakker, dan hij was, een even magtigen en ſterken:* cor, Ovid., *en* pectus, Ovid., *zie beiden terſtond hier na:* conſul mollis, Liv. II, 27, i. e. *te toegevend:* Gallorum mens eſt mollis ac minime

Digitized by Google

mo resistens ad calamitates cet., Caes. B. G. III, 19: doch, het kan ook verwijfd heeten: sententia, Cic. Cat. I, 12: molles lepores, Propert. II, 15, 25, zwak, vreesachtig: dus ook molle pecus, Virg. Aen. IX, 340: van daar b) teder, d. i. zwak, bij voorb. viola, Virg., zie hier voor: anni, Ovid. Her. I, 111: cor, pectus, Ovid., zie terstond. b) teder, gevoelig, bij voorb. cor, Ovid. Her. XV, 79, of pectus. Ibid. Her. XVII, 111, i. e. teder, gevoelig, zwak: vultu molli adspicit, Ovid. Met. X, 609: homo mollissimo animo, van een zeer gevoelig hart, dat ligt geroerd wordt, Cic. Att. III, 9 in.: animus ad accipiendam cet., Cic. Att. I, 17, zie in 't begin: dus ook os, Ovid. Trist. IV, 3, 70, wanneer men ligt schaamrood wordt: dus ook aures mollissimae, Plin. Paneg. 68 extr., i. e. bescheiden, die zich niet gaarn hooren prijzen. c) verwijfd, d. i. onmanlijk, wellustig, bij voorb. philosophus, Cic. Or. I, 52: tarditas mollior, Cic. Off. I, 36: ratio, Cic. Fin. V, 5: disciplina, Cic. Fin. I, 11: vox, Quintil. XI, 3. §. 23 en 32: educatio, Ibid. I, 2, 6: actio, Ibid. XI, 3, 128: molles Sabaei, Virg. Georg. I, 57: ne quid effeminatum, aut molle cet., Cic. Off. I, 35 post med. Bijzonder zijn viri molles i. q. pathici, Liv. XXXIII, 28, i. e. manspersonen, die met manspersonen ontucht plegen: dus ook mares molles, Phaedr. IV, 14, 1: dus ook mollior, Catull. XXV, 1: cf. Petron. 23. Martial. III, 73, 4. 3) zacht of lenig, bij voorb. tactus, Ovid. Pont. II, 7, 13: odor mollissimus, Plin. H. N. XII, 19 extr.: Zephyri, Ovid. Art. III, 728: coelum, Flor. I, 16: regio, Ibid. III, 3: hyems, Stat. Sylv. III, 5, 82: quies, Lucret. IV, 988: mollior aestas, Virg. Georg. I, 312: Euphrates ibat jam mollior, zachter, bedaarder, Virg. Aen. VIII, 727: dea mollior, Ovid., zie boven: cibus mollis, Cels. IV, 4. Sect. 4 extr., zachte spijze, die niet zwaar te verteeren is, of het lijf zacht open houdt: alvus, zacht lijf, d. i. niet verstopt, open, of zacht ontlastend, Ibid. III, 12 extr.: van daar a) zacht, bevallig, bij voorb. vincuntur molli pectora dura prece, Tibull. III, 4, 5: verbis mollibus lenire aliquem, Horat. Epod. V, 83. b) zacht, ligt, niet met zwarigheden verbonden, bij voorb. jussa, Virg. Georg. III, 41. Aen. IX, 804. Ovid. Art. II, 196: iter amoenum & molle, Quintil. IV, 2 ante med.: mollior via, Ibid. I, 6: van daar mollissima via aliquid consequi, Liv. XXXIV, 17, i. e. zachtste, ligtste wijze, of ook lenigste wijze (middel). c) zacht, teder, lieftallig, bij voorb. querelae, Horat. Od. II, 9, 17: versus, Ovid. Trist. II, 307. d) zacht, bij voorb. vinum, Virg. Georg. I, 341. Horat. Od. I, 7, 17. Juvenal. I, 69, i. e. niet raauw, niet scherp of hard van smaak: molli brachio objurgare aliquem, Cic. Att. II, 1, i. e. zacht, lenig: oratio philosophorum, Cic. Or. 19 med., i. e. zacht, bedaard, zonder vuur, zonder drift: sententia mollis, Cic. Catil. I, 12: dus ook via, Liv., zie n. 6. 4) zacht, d. i. week, bij voorb. tactus corporis mollissimus, Colum. VI, 1 extr., i. e. week in 't voelen. 5) zacht, d. i. aangenaam, bij voorb. vita, Ovid. Trist. V, 3, 9: aevum, Ibid. Fast. VI, 416: verba, Horat. Epod. V, 83, i. e. zacht of lenig, zie hier voor: umbra, Virg. Georg. III, 464: vinum, Virg., zie hier voor: van daar Mollia ridere zacht lagchen of glimplagchen, Ovid. Art. III, 513: molliores flexiones in cantu, Cic. Or. III, 25: habet ille hiatus — molle quiddam, Cic. Or. 23: dus ook oratio mollis & tenera, Cic. Brut. 9: doch, het kan ook zijn, buigzaam, lenig, maar waar uit eene bevalligheid voor de Toehoorers ontstaat; bij slot zou de zin dezelfde zijn: cuncta in mollius relata, Tacit. Ann. XIV, 39, i. e. zachter, liefstaliger, aangenamer. 6) zacht, d. i. zich zacht bewegend, bij voorb. pistrina, Virg. Aen. VIII. 666. Servius verklaart het hangend, het welk niet nodig is. Bijzonder zacht, d. i. niet steil, maar zich zacht op- of nederwaards bewegende of gaande, bij voorb. molle fastigium, Caes. B. C. II, 10, i. e. allengs opwaards gaande: mollis clivus, Virg. Ecl. IX, 8, allengs nederdalende: dus ook mollis trames, Ovid. Fast. III, 13: dus ook via, Quintil., en iter, Quintil., zie hier voor: van daar Tropisch, via mollissima, Liv. XXXIV, 17, het zachtste middel. Dewijl de weg, die niet steil, maar zacht op- of nederwaards loopt, gemaklijk is: van daar 7) gemaklijk, bij voorb. via, iter, Quintil., zie hier voor: aditus, Sil. IV, 491: van daar aditus viri molles, Virg. Aen. IV, 423, gemaklijke toegang, d. i. de wijze, waar op men iemand gemaklijk bijkomen, en met hem spreken kan: dus ook mollissima tempora fandi, Ibid. 293: veniet mollior hora votis tuis, Ovid. Pont. III, 3, 84, i. e. gunstiger uur. 8) veranderlijk, bij voorb. nihil est tam molle, quam voluntas erga nos civium, Cic. Mil. 16. 9) in vormende kunsten, bij voorb. Beeldhouwerskunst enz., bij voorb. signa, i. e. wel uitgearbeid, d. i. zoo dat stoffe en graveersel buigzaam schijnen geweest te zijn, en gevolglijk de persoon zeer goed afgebeeld is, Cic. Brut. 18 in., alwaar er dura tegenovergesteld worden: dus ook duriora — Calamis, molliora adhuc supra dictis Myron fecit, Quintil. XII, 10, 7: dus ook (faber) ungues exprimet & molles imitabitur aere capillos, Horat. Art. 33. Not. a) molle voor molliter, bij voorb. sedere, Stat. Theb. I, 330: dus ook mollia voor molliter, bij voorb. mollia ridere, Ovid. Art. III, 513, zie boven. b) in molli carne vermes nascuntur, Petron. 57, als een spreekwoord, van een geduldig mensch, die alle ongelijk verdraagt.

MOLLITER, 1) buigzaam: van daar a) Tropisch, buigzaam, d. i. gelaten, bedaard, bij voorb. ferre, verdragen, Cic. Fin. II, 20, en Senect. 2: dus ook mollius abnuere, Liv. XXX, 30. b) aandoenlijk, bij voorb. aegritudinem pati, Sallust. Jug. 82 (84). c) toegevend, bij voorb. per metum aliquid mollius consulere (te werk gaan), Liv. XXX, 7: dus ook qui mollius consultum (a senatu) dicerent, Liv. III, 59 extr., i. e. te toegevend gehandeld, gedragen zij. d) bevallig, zacht, bij voorb. feci parce & molliter, Cic. ad Div. I, 9 prope fin. §. 69, scil. ten aanzien der beleediging: hier toe kan men brengen qui mollius consultum dicerent, Liv. III, 59, i. e. te zacht, zie hier voor. 2) week, bij voorb. nidos mollissime substernunt, Cic. Nat. D. II, 52: ook zacht of week, bij voorb. recubans molliter, Cic. Or. III, 17: nidos substernunt, Cic., zie hier voor: ook enkel zacht, bij voorb. molliter siste me, cave, ne cadam, Plaut. Pseud. V, 2, 7: molliter ossa cubent, Ovid. Trist. III, 3, 76: van daar (a) zacht, d. i. aangenaam, bij voorb. Excudent alii spirantia mollius aera, Virg. Aen. VI, 847, i. e. aangenamer; doch, het kan ook heeten, zoo, dat de stoffe en het beeldsel buigzaam en toegevend geweest zijn, gevolglijk schoon, natuurlijk, aangenaam: se curare, Terent., zie hierna. (b) zacht, d. i. wellustig, verwijfd, bij voorb. vivere, Cic. Off. I, 30 ante med.: se curare, Terent. Ad. V, 1, 1, zich te goede doen. (c) zacht, lenig, bij voorb. mollius aliquid interpretari, i. e. eene zaak zachter uitleggen, bij voorb. kleiner maken (als zij onaangenaam is) dan zij wezenlijk is, Tacit. Hist. II, 95: van daar zacht, allengs, bij voorb. collis molliter adsurgens i. e. allengs, Colum. II, 2, 1: ager mollissime devexus, Ibid. I, 2, 4.

MOLLITIA, ae, f. en MOLLITIES, ei, f. beweegbaarheid, buigzaamheid, lenigheid, d. i. wanneer iets zich ligt beweegt of buigt, bij voorb. cervicum, Cic. Or. 18, i. e. wanneer men den hals dikwijls heen en weder beweegt: nares flexili mollitia, — ne frangerentur, Plin. H. N. XI. 37. Sect. 88: van daar 1) Tropisch, de beweegbaarheid, d. i. wanneer men ligt bewogd of geroerd wordt, aandoenlijkheid, bij voorb. animi, Cic. Sull. 6: hominis, bij voorb. Niciae, Cic. Att. XII, 26: naturae, Cic. Att. I, 17 ante med., i. e. aandoenlijke inborst: pectoris. Ovid. Am. III, 8, 13, i. e. van het hart: frontis, Plin. Epist. VI, 29, i. e. aandoenlijkheid, schaamachtigheid: van daar de zwakte, om te wederstaan, bij voorb. het gebrek, armoede of ander ongeluk bij voorb. animi, Caes. B. G. VII, 77 ante med.: of, om een manlijk, hartig besluit te nemen, bij voorb. om te straffen, bij voorb. animi, Sallust. Cat. 52. §. 28: of iemand hard te bejegenen enz., bij voorb. viri, Ibid. 70 (73). 2) weekheid, d. i. wanneer iets week is, weeke gesteldheid, bij voorb. carnis, Plin. H. N. IX, 17: lanae, Ibid. XIX, 3 extr.: lapidis, Ibid. XXXVI, 22 ante med.: dus ook in primo ortu inest teneritas & mollities quaedam, Cic. Fin. V, 21. 3) weekheid, d. i. onmanlijkheid, een verwijfd, wellustig gedrag enz., bij voorb. mores lapsi ad mollitiam, Cic. Leg. II, 15: aetatulam agitis in munditiis, mollitiis deliciisque, Plaut. Pseud. I, 2, 40: virtutem perdere effeminata mollitie, luxuriaque, Justin. I, 7: Maecenas otio & mollitiis paene ultra feminam fluens, Vellej. I, 88: vocis, Claudian. in Eutrop. I, 411, i. e. wijvenstem: ook onmanlijkheid, verwijfdheid, d. i. zwakheid van ziel in sterke besluiten, bij voorb. animi, Caes. en Sallust., zie n. 1. Bijzonder de ontuchtigheid der pathici (zie Mollis n. 2.), ontuchtigheid der manspersonen met manspersonen, bij voorb. corporis, Tacit. Ann. X, 1, 2: en zonder corporis, Senec. Constant. 18 ante med.: probrosa, Plin. H. N. XXVIII, 18 post med. 4) lenigheid of te groote lengheid, bij voorb. animi, Sallust. Catil. 52. §. 28, en Orat. Phil. contra Lep. §. 46, zie hier voor.

MOLLITUDO, inis, f. i. q. mollitia, beweegbaarheid eener zaak, buigzaamheid, bij voorb. vocis, Auct. ad Herenn. III, 11: van daar 1) Tropisch, beweegbaarheid, d. i. wanneer men ligt bewogd, geroerd wordt, gevoeligheid, aandoenlijkheid, bij voorb. humanitatis, Cic. Orat. III, 40 in. 2) weekheid, d. i. weeke gesteldheid eener zaak, of wanneer iets week is, bij voorb. corporis, Pacuv. ap. Cic. Tusc. V, 16: in pulmonibus inest — mollitudo, Cic. Nat. D. II, 55: in ipso tactu inest modus mollitudinis, Cic. Or. III, 25: manuum, Pacuv. ap. Gell. II, 26: vinum, Vitruv. X, 6.

MOLLUSCUS, a, um, *bij voorb.* nux Mollusca, Plin. H. N. XV, 22 extr. Macrob. Sat. II, 14, i. e. *een soort van noten met zeer dunne schillen:* Molluscum, scil. tuber, Plin. H. N. XVI, 16, *Ahornzwam, d. i. die op den Ahornboom groeit.*

MOLO, ui, ītum, 3. 1) *malen (in den molen), bij voorb. zonder* Accusativus, *bij voorb.* molendum usque in pistrino, Terent. Phorm. I, 1, 19: ego pro te molam, Ibid. And. I, 2, 29: cf. Ibid. Ad. V, 3, 61: *en met den* Accusativus, *bij voorb.* hordeum in subtilem farinam, Plin. H. N. XVIII, 7 post med.: *van daar* molitus, a, um, *gemalen, bij voorb.* cibaria, Caes. B. G. I, 5: ervum, Colum. XI, 3, 5: hordeum, Plin. H. N. XVIII, 7: vicia, Varr. R. R. II, 2, 16: piper, Scribon. Larg. 60: micae marmoris contusae & molitae, Vitruv. VII, 6: *van daar* molitum, *het gemaal*, Plaut. Men. V, 6, 15 *en* 16. 2) sensu obscoeno, *voor* concumbere, re venerea uti, *bij voorb.* Petron. 23.

MOLOCHE, *zie* Malache.

MOLOCHINARĬUS, i, m. (scil. infector) *die maluënkleurig verft*, Plaut. Aul. III, 5, 40. Inscript. ap. Murat. p. 939. n. 6, *van* Moloche *of* Malache *maluë*, *zie* Malache.

MOLOCHĬNUS, a, um, *maluënkleurig, pappelkleurig*, Caecil. ap. Non. 16. n. 2.

MOLŬCRUM, i, n. 1) i. q. mola, *het vleeschgewas in de baarmoeder, maandkalf of maankalf*, Afran. ap. Fest. 2) i. q. quo molae vertuntur (*sommigen lezen* verruntur), Fest.: *ook zegt* Festus *er nog bij:* Aurelius Opilius appellat, ubi molatur.

MOLY, yos, n. *zeker kruid, met een zwarten wortel en witte bloessem; volgends* Homer. *en* Ovid., *zal het goed tegen toverij zijn: daarŏm toont* Merkurius *het aan* Ulysses, *om zich voor* Circe *te hoeden: sommigen noemen het nachtschaduw*, Plin. H. N. XV, 4. Ovid. Met. XIV, 292. Auct. Priap. LXIX, 14.

MOLYBDAENA, ae, f. 1) *looděrtz*, Plin. H. N. XXXIV, 18. 2) *loodwortel, vlookruid*, Plin. H. N. XXV, 13, *anders* plumbago *genoemd.*

MOLYBDITIS, is, f. (spuma) *loodschuim, lood-asche*, Plin. H. N. XXXIII, 6.

MOMAR, i. e. stultus, apud Siculos, Fest.

MOMEN, ĭnis, n. i. q. momentum, Lucret. III, 189. VI, 473. Plur. momina, Manil. III, 675.

MOMENTARĬUS, a, um, i. q. momentaneus, 1) *van korten tijd, kort, bij voorb.* vita, Apulej. Met. II post med. p. 127 Elm.: salus, Ibid. IX in.: maritus, Ibid. V ante med. p. 164 Elm., i. e. *die zich een' korten tijd ophoudt:* cura, Pandect. XXXIV, 1, 8, i. e. *kort, schielijk.* 2) *schielijk, snel, bij voorb.* venenum, Apul. Met. X post med. p. 251 Elm., i. e. *snel werkend:* cura, Pandect., *zie hier voor.*

MOMENTUM, i, n. *voor* MOVIMENTUM, 1) *eigenlijk, een middel van beweging, d. i. het geen eene zaak beweegt: bijzonder, eene zaak of gewigt, dat in een van twee gelijk staande, en gevolglijk zich niet bewegende, weegschalen gelegd wordt, en deze schaal beweegt, en gevolglijk den uitslag geeft: van daar Tropisch, het geen aan eene onzekere zaak den uitslag geeft, ze beslist, er invloed op heeft; wanneer men het dan gewigt, dan uitslag, dan invloed, dan beweeggrond vertaalt, bij voorb.* Dum in dubio est animus, paulo momento huc illuc impellitur, Terent. And. I, 5, 31: Omnia ex altera parte collocata vix minimi momenti instar habent, Cic. Off. III, 3: rem momento suo dispensare, Cic. Or. I, 31, *naar zijn gewigt:* momentum rei facere, Liv. XXV, 18 in., *uitslag geven: doch, het kan hier ook zijn, verändering maken: dus ook* facere momentum annonae, Liv. IV, 12 extr.: nullum momentum in dando adimendoque regno facere, Liv. I, 47: quorum adventus hoc tamen momenti fecit, ut Scipio abscederet inde cet., Liv. XXIX, 35: si quid habet momenti commendatio, Cic. Mur. 40: maximam voluptatem — plus ad beatam vitam afferre momenti cet., Cic. Fin. I, 17: puncto temporis saepe maximarum rerum momenta verti, Liv. III, 27, i. e. *berust de uitslag, doch, het kan ook zijn, verändering:* ex parvis rebus saepe magnarum rerum momenta pendent, Liv. XXVII, 9: momentum ad mutandos animos habere, Liv. XXXIX, 29: momenta levium certaminum, Liv. IX, 1: nullum momentum in soliis Gallorum copiis fore, Liv. XXXVIII, 11: locus ad persuadendum momento est i. e. habet momentum, Cic. Invent. II, 26: adjicere momenta potentia, Ovid. Met. XI, 285, i. e. *beweeggronden:* Cave quidquam habeat momenti gratia, Cic. Mur. 30, i. e. *gewigt, invloed:* Parvae res magnum in utramque partem momentum habuerunt, Caes. B. C. III, 70: momenta Leonis, Horat. Epist. I, 10, 16, i. e. *invloed van den leeuw (een gesternte). Ook het, het geen den uitslag geeft of invloed heeft, zelve* momentum, *bij voorb. een mensch van aanzien, bij voorb.* juvenis egregius, maximum momentum rerum ejus civitatis cet., Liv. III, 12: cf. Sil. VIII, 252: adjicere momenta potentia, Ovid. Met. XI, 285, i. e. *dingen, die gewigt hebben, of ook beweeggronden:* praebere momenta saluti, Ovid. Pont. IV, 13, 49, i. e. *bevorderen: van daar* a) *het gewigt, gewigtigheid, bij voorb.* rerum verborumque momenta, Cic. Parnt. 7: *doch, het kan ook zijn, gesteldheid: van daar* leve momentum *en* parvum momentum, *eene kleinigheid, bij voorb.* levi momento aestimare, Caes. B. G. VII, 39, *gering achten:* parvo momento antecedere, *een weinig of een korten tijd*, Caes. B. C. II, 6: parvo momento erat superior, Liv. II, 51, *een kleinigheid, een weinig:* differre inter se aliquo momento, Quintil. XII, 10, 67, i. e. *eenigermaten: dus ook* par momentum i. e. *gelijkheid, bij voorb.* quaestura utriusque propemodum pari momento fortis fuit i. e. pari forte fuit, Cic. Mur. 8 extr.: *dus ook* paria momenta rationum, i. e. pares rationes (*gronden*), Cic. Acad. I, 4: *doch, het kan in alle deze plaatzen ook gesteldheid of omstandigheid zijn:* esse permagni momenti, Cic. Verr. V, 69, *of* maximi momenti, Cic. Vat. 4, i. e. *van groot gewigt:* esse nullius momenti, *van klein gewigt*, Cic. Vat. 1. Nep. Alcib. 8. *Dewijl het geen, bij de zake in de weegschaal gelegd wordt, toch een deel van het gewigt is, maar het kleinste: van daar* b) *een deel eener zaak, wanneer het klein is, punt, deel, bij voorb.* sol quotidie ex alio coeli momento, quam pridie oritur, Plin. H. N. XVIII, 34: corpus orationis in parva momenta (i. e. partes) diducere, Quintil. XIII, 11, 23: *ook kleinigheid, bij voorb.* naturae rerum vis in omnibus momentis fide caret, Plin. H. N. VII, 1: adeo momenta omnia capacia artis illi fuere, Ibid. XXXVI, 4. *Ook kan men het vertaalen, zaak, waar toe men deze beide laatste plaatzen brengen kan: dus* ook leve *of* parvum momentum, *kleinigheid, zie hier voor:* levia momenta, Caes. B. C. I, 21, *of* parva momenta, Ibid. III, 68: minima momenta, Cic., *zie benedent:* perleve momentum, Liv. XXIV, 34, i. e. *zeer geringe zaak, kleinigheid: van daar Tropisch*, perpendimus momenta officiorum omnium, Cic. Mur. 2, i. e. *punten, deelen: doch, het kan ook heeten, omstandigheden, punten, zie* c): *van daar* momentum *het punt des tijds, tijdstip, wanneer het geschiedt of behoort te geschieden, tijdpunt, bij voorb.* momentum horae, Liv. XXV, 28 extr. *en* V, 7. Horat. Sat. I, 1, 7, i. e. *tijd van een uur of ook een oogenblik:* [illegible] horae momento, Plin. H. N. VII, 51, *ten geenen tijde:* brevi horarum momento, Justin. II, 14, i. e. *in weinig uren:* ad epistolas omnes horarum quoque momenta, quibus datae significarentur, addebat, Sueton. Aug. 50, i. e. *hij schreef er de uuren bij enz.:* momentum temporis, Liv. II, 28. III, 70 post init. XXXIV, 39: *of enkel* momentum, scil. temporis, Liv. III, 63 *en* 70 prope fin., *het oogenblik; alwaar overäl de* Ablativus momento *staat, d. i. op 't oogenblik: dus ook* Senec. Nat. Quaest. III, 15: [illegible] omnibus momentis *alle oogenblik*, Ovid. Pont. III, 5, 47: parvum momentum, *kleine tijd, bij voorb.* parvo momento antecedere, Caes. B. C. II, 6: certis dimensisque momentis, *op zekere tijden*, Plin. Ep. IV, 30: omnia momenta observabimus, Cic., *zie hier na:* parvis momentis natura multa adfingit, *in korten tijd*, Cic. ad Div. I, 52. c) *de omstandigheid eener zaak, bij voorb.* omnia momenta observabimus, Cic. ad Div. VI, 10: minimis momentis, Cic. Phil. V, 10: *doch, het zou in die beide plaatzen ook kunnen heeten, klein tijdstip*, [illegible] rerum, Quintil. II, 15, 2. VI, 3, 9: *ook omstandigheid, gesteldheid, bij voorb.* [illegible] momentis animi circumagi, Liv. XXXIX, 5, *alwaar het ook verändering kan zijn:* paria momenta rationum, Cic., *zie hier voor:* par momentum fortis, Cic., *zie hier voor:* paulo momento, Terent., *zie boven:* rem momento suo dispensare, Cic. Or. I, 31: *of* ponderare, Cic. Part. 6. d) *het geen bijgevoegd wordt*, [illegible], *bij voorb.* quibus pro [illegible] momento erat adscitus Macedonum, Justin. VII, 3. e) *een deel*, [illegible], *een weinig, bij voorb.* myrrhae, Plin. H. N. XXX, 10 med. *en* 11 [illegible] ponderis, Ibid. XXXI, 3. f) *beweging, bij voorb.* Astra forma ipsa figuraque sua momenta sustentant, Cic. Nat. D. II, 46: eadem momento velocitatem suam reguat, Senec. Epist. 90: *van daar verändering of* [illegible], *bij voorb.* Levia fortunae momenta, Liv. IV, 32, i. e. [illegible] animi alieni, Liv. XXXIX, 5: momentum facere rei, annonae, Liv., *zie hier voor:* perlevi fortunae momento, Cic. Agr. II, 29: [illegible], Lucan. VII, 118.

MONAULOS *of* **MONAULUS**, i, m. *eene enkele fluit*, Martial. XIV, 64, 2. Plin. H. N. VII, 56 post med.: Pan *zal de uitvinder zijn*, Plin. loc. cit.

MONEDULA, ae, f. *een* [illegible], [illegible], Plaut. Capt. V, 4, 5. Plin. H. N. XVII, 14. Nota 1) [illegible] [illegible], Plin. H. N. X, [illegible] Cic. Flacc. 31. 2) [illegible] woordjen, Plaut. As. III, 3, 103.

MONĔO, ui, itum, 2. 1) [illegible], *vermanen, in 't geheugen brengen:* [illegible], [illegible]

bij voorb. de re *iet*, *bij voorb.* de teftamento, Cic. Att. XI, 16 extr.: de retinenda gratia, Cic. Q. Fr. II, 3 extr.: *ook rem*, *bij voorb.* id ipfum, quod me mones, Cic. Att. XIV, 19: Fabius ea me monuit, Cic. ad Div. III, 3: nec ea, quae monemur, Cic. Amic. 24: cum Phocion moneretur, Nicanorem Piraeeo infidiari, Nep. Phoc. 2: res ipfa monebat, Cic. Att. X, 8: fol caecos inftare tumultus faepe monet, Virg. Georg. I, 464: *ook* rei, i. e. *aan iet*, *bij voorb.* temporis, Tacit. Ann. I, 67. 2) *herinneren*, *d. i. een voorftel doen*, *waarfchuwen*, *vermanen tot iet*, *zeggen*, *wat gefchieden of nagelaten moet worden*, *waar op* ut *of* ne *volgt*, *bij voorb.* monet, ut vitet cet., Caef. B. G. I, 20: moneo, praedico, — abftineant manus, Cic. Verr. Act. I, 12: monere te atque hortari, ut cet., Cic. ad Div. X, 1: per hanc dextram moneo, obteftorque, ut cet., Salluft. Jug. 10: eos hoc moneo, definant furere, Cic. Cat. II, 9: moneo, ut quiefcant, Terent. And. Prol. 23: annus monet, ne fperes cet., Horat. Od. IV, 7, 7: Is ne erret, moneo, Terent. Eun. Prol. 16: monebat, ne cet., Juftin. XI, 13: *ook* feq. Infinit., *bij voorb.* foror monet fuccurrere Laufo Turnum, Virg. Aen. X, 439: natura monet feftinare, Plin. H. N. XVIII, 25 extr.: tempus praecavere mihi me, haud te ulcifci monet, Terent. And. III, 3, 16: *ook met den* Accufativus *der zaak*, *bij voorb.* nec ea, quae a natura monemur, audimus, Cic., *zie hier voor*: hoc te moneo unum, Terent. Hec. V, 1, 39: *ook volgt de* Accufat. cum Infinit., *bij voorb.* monet, rationem effe habendam, Hirt. B. G. VIII, 34: *van daar* monitum, Subftantive, *herinnering*, *vermaning*, Cic. ad Div. V, 8 *en* 13. Cic. Phil. XIV, 7, *alwaar overäl de* Plur. *ftaat*. 3) *herinneren*, *iemand iet zeggen*, *bij voorb. tot narigt of onderricht*, *bij voorb.* monente & denuntiante te, Cic. ad Div. IV, 3 poft init.: fi te unum illud monuerimus, artem — non juvare, Auct. ad Her. I, 1: cum Phocion moneretur, Nicanorem Piraeeo infidiari, Nep. Phoc. 3: monet, rationem effe habendam, Hirt. B. G. VIII, 34: *ook kan men het één en ander uit het bovenftaande hier toe brengen: van daar* monitum, *vermaning*, *herinnering*, *zie hier voor: van daar in 't gemeen*, *iemand onderricht ergens in geven*, *iet leeren of zeggen*, *dat hij niet weet*, *bij voorb.* Tu vatem, diva, mone, Virg. Aen. VII, 41, i. e. *zeg het mij*, *geef het mij in: dus ook* Phoebe mone, Valer. Flacc. I, 5: *en zoo ftaat het meermalen van godlijke ingevingen*, *ook van voorgevoel*, *droomen*, *profeezijën*; *wanneer men het fomtijds wel*, *ingeven*, *kan vertalen*, *bij voorb.* mente divinitus agens, Liv. XXVI, 19, i. e. *als of een God het hem ingegeven hadt*: hoc moneas precor, Ovid. Faft. IV, 247: fomnio monitus, Sueton. Aug. 91: cf. Virg. Aen. III, 188: *ook van ander onderwijs of onderricht*, *bij voorb.* reddebant (parvuli verba), quae monebantur, Plin. Paneg. 26: *van daar* a) *vermanen*, *bij voorb.* hiftorias, Horat. Od. III, 7, 19, *doch*, Bentley *heeft* movet. b) *voorzeggen*, *verkondigen*, *van God en voorzeggingen*, Cic. Harufp. 25. Virg. Ecl. IX, 15. Sueton. Calig. 57: *doch*, *het kan ook heeten*, *waarfchuwen*: horrenda, Virg. Aen. III, 712: fuperos monentes, Sil. IV, 120: & vera monentibus aris, Stat. Theb. VIII, 333: *van daar* monitum, Subftantive, *profeezij*, Cic. Harufp. 25. Virg. Aen. VIII, 336. 4) *door ftraffen onderrichten*, *d. i. tuchtigen*, *kaftijden*, *bij voorb.* puerili verbere, Tacit. Ann. V, 9. 5) *opwekken*, *aandrijven*, *bij voorb.* canes (*op de jagt*), Prop. II, 15, 20: remiges tuba, Senec. Agam. 428. Not. moneo *en* admoneo *worden verbonden*, Gell. XVI, 8 extr.: id folum monendum admonendumque eft, *alwaar het één kon wegblijven*. Not. moneris *voor* monueris, Pacuv. ap. Non. 10. n. 22.

MONĒRIS, e, (μονήρης), *van ééne roeibank*: *van daar* moneris, fcil. navis, Liv. XXXVIII, 38, *een fchip met ééne roeibank*, *d. i. ééne rei roeibanken hebbende*.

MONĒTA, ae, f. 1) *de munt*, *d. i. de plaats*, *waar gemunt wordt*, Cic. Phil. VII, 1. Cic. Att. VIII, 7 extr. Sueton. Caef. 76: *van daar Tropisch*, quaedam ex noftra, ut ita dicam, moneta, perferri, i. e. de noftra Stoica doctrina, Senec. Benef. III, 35. 2) *munt*, *d. i. geld*, *bij voorb.* prifca *en* nova, Ovid. Faft. I, 222: falfa, Plin. H. N. XXXIII, 9: fulva, Martial. XIV, 12, 1: nigra, Ibid. I, 100, 13: fignare vultu principis, Paul. Sentent. V. Tit. 25: adulterinam exercere, Pandect. XLVIII, 13, 6. 3) *de ftempel*, *daar geld mede gemunt wordt*: *dus is het misfchien*, Martial. XII, 55, 8, a nova moneta: *doch*, *het kan ook munt heeten*: *maar*, *van daar Tropisch*, *bij voorb.* communi feriat carmen triviale moneta, Juvenal. VII, 55, i. e. *een flecht gedicht*, *van gemeenen ftempel*: vocabula (graeca) latina moneta percutere, Apulej. Apol. ante med. p. 298, 33 Elm., *met een* Latijnfchen *ftempel flaan*, *d. i.* Latijn *maken*.

MONETĀLIS, e, 1) *de munt betreffende*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* Triumviri monetales, *de driemannen der munt*, *muntdirecteurs*, Pandect. I, 2, 2 med.: *van daar boertend*, Cic. Att. X, 11 extr., i. e. *die gaarn geld wil hebben*. 2) *gemunt*, *bij voorb.* aurum, Apul. Met. VII ante med. p. 190, 21 Elm.

MONĪLE, is, n. (*misfchien* fcil. vinculum *of* ornamentum), *een halsband tot fieraad*, *bij voorb.* 1) *van de jufferfchap*, Cic. Verr. IV, 18. Quintil. XI, 1 in. Plin. H. N. XXXVII, 2. Virg. Aen. I, 654 (658). Valer. Flacc. VI, 668. 2) *van kinderen*, Ovid. Met. V, 52. *Ook droeg* Herkules *er een bij* Omphale, Ovid. Her. IX, 57. 3) *van beeften*, *bij voorb. paarden*, Virg. Aen. VII, 278: *honden*, Ovid. Met. X, 113.

MONIMENTARIUS *of* MONUMENTARIUS, a, um, *het gedenkteken of graf betreffende*, *daar toe behoorende*, *zich daar mede bezig houdende*, *bij voorb.* ceraulae monimentarii, Apulej. Flor. I. p. 342 Elm., i. e. *bij het lijk blazende*.

MONĬMENTUM *of* MONŬMENTUM, i, n. (*van* moneo), *alles*, *wat ons aan iet of iemand herinnert*, *wat het aandenken van eene zaak of perfoon bewaart*, *gedenkteken*, *of ook een aandenken*, *geheugen*, *als het hetzelfde is als gedenkteken*, *het mag dan in een gefchenk*, *in een gefticht*, *of in een ftandbeeld*, *in gefchriften*, *waar in het geheugen of aandenken bewaard wordt*, *of in iet anders beftaan*, *bij voorb.* celebrari monimentis annalium, Cic. Rab. Poft. 16: commendari monimentis alicujus (hiftorici), Cic. ad Div. V, 12 in., i. e. *befchreven worden*: monimenta rerum geftarum oratori nota effe debent, Cic. Or. I, 46, i. e. *gefchiedboeken of dergelijke gefchriften*, *waar in iet opgeteekend is*: pecunias monimentaque — referri in templum jubet, Caef. B. C. II, 21, i. e. *daar tot gedachtenis gefchonken zaken*, *bij voorb. beelden enz.*: nullum monimentum laudis poftulo, Cic. Cat. III, 11 in.: clementiae, Cic. Dejot. 14: furtorum, Cic. Verr. II, 72, i. e. *gedenkteken*: amoris, Virg. Aen. V, 538, i. e. *gedenkteken*, *gedachtenis*: fi talibus monimentis praeceptisque laetabere, Cic. Off. III, 33 extr., i. e. *gedenktekens van mijne liefde jegens u*: audaciae, Cic. Verr. I, 49 extr., i. e. *gedenkteken*, *gedachtenis*: nec fibi quidquam paternum ne monimenti quidem caufa refervavit, Cic. Rofc. Am. 50, i. e. *ter gedachtenis*: *bijzonder* 1) *van opgerichte geftichten*, *ftandbeelden*, *gaanderijën enz.*, *bijzonder*, *wanneer er de naam op gefchreven ftaat*, *bij voorb.* monimentum Marii, Cic. ad Div. I, 28. Cic. Planc. 32, i. e. *de van hem gefticht Tempel*: monimenta Africani, Cic. Verr. I, 4, i. e. *ftandbeelden*: monimenta fuorum majorum (Clodii), Cic. Mil. 7, i. e. *de* Appifche *ftraat*, *die één van* Clodius *voorvaderen aangelegd hadt*: monimentum fenatus, Cic. ad Div. I, 9 med. §. 34, i. e. *het huis van* Cicero, *dat de Senaat voor hem hadt laten opbouwen*: *dus ook* monimenta mea, *aldaar*. §. 9, *zijn het zelfde huis naast het* Atrium Libertatis: te domum meam confecraffe, te monimentum feciffe (fcil. domum meam), Cic. Dom. 20 in., *een gedenkteken* (*openlijk*), fcil. *door plegtige oprichting en inwijding van het beeld der vrijheid*: aurum coronarium, quod neque confumtum in monimento, Cic. Agr. I, 4, i. e. *nog niet tot een openlijk gedenkteken* (*bij voorb. Tempel*, *ftandbeeld*, *ftraat enz.*) *befteed is*: *bijzonder Tempel*, *bij voorb.* monimentum illa amplitudine cet., Cic. Verr. I, 50, i. e. *Tempel van* Kaftor: *dus ook* templorum ac monimentorum aditus exornavit carminibus, Cic. Arch. 11: *doch*, *het kunnen hier ook andere gedenktekens zijn*, *bij voorb. zegebogen enz.*: Marii, *zie hier voor*. Not. *De veldheeren plagten van hun deel van den buit geern een Tempel*, *ftandbeeld enz.*, *als een gedenkteken te fiichten*. 2) *grafteken*, *d. i. gedenkteken van eenen overledenen*, *bij voorb.* marmoreum, Sulpic. in Cic. Epift. ad Div. IV, 12 extr.: cum monimento fuo — latronicen fe infcripferit, Plin. H. N. XXIX, 1: militibus fieri monimentum ampliffimum, Cic. Phil. XIV, 12: *ook ftaat er* fepulcri *bij*, Nep. Dion. 10: *dus ook* monimenta fepulcrorum, Cic. Tufc. I, 14: *van daar het graf*, *waar door de gedachtenis van eenen overledenen bewaard wordt*, *vooräl*, *wanneer er een opfchrift bij is*, *bij voorb.* fepultus eft in monimento avunculi fui, Nep. Att. 22: cf. Ovid. Met. XIII, 524. Horat. Sat. I, 8, 13. 3) *gefchrift*, *dat het geheugen van eene zaak of perfoon bevat*, *bij voorb.* openbijk, Cic. Dom. 28: *zoo heeten ook de* Commentarii Pontificum monimenta, Cic. Dom. 55: *dus ook gefchiedboeken in 't gemeen*, *bij voorb.* rerum geftarum, Cic., *zie boven*: commendari monimentis alicujus, Cic., *zie boven*. 4) *eene zaak*, *waar door*, *bij voorb. iemand weder herkend wordt*, *kenmerk*, *merkteken*, *bij voorb.* Terent. Eun. IV, 6, 15, ciftella cum monimentis: *of in 't gemeen*, *kenmerk*, *merkteken*, *bij voorb.* amoris, Virg., *zie hier voor*.

MONITĬO, onis, f. *het vermanen*, *herinneren*, *herinnering*, *vermaning*, Cic. Amic. 24. Sueton. Tiber. 18, *en* Ner. 56. Colum. XI, 1. §. 6 *en* 30.

MONITOR, oris, m. 1) die iemand iet herinnert, vermaant, vermaner, bij voorb. nil opus fuit monitore, Terent. Heaut. I, 1, 119: cf. V, 1, 2: monitor officii, Salluſt. Jug. 85 (87): monitoris egere, Horat. Ep. I, 18, 67: bijzonder, die iemand, door influiſteren, herinnert, d. i. hem influiſtert, bij voorb. quem monitor tum tenet, Cic. in Caecil. 16 uw influiſteraar: zoo noemt Cicero ook de Nomenclatores i. e. die iemand (bij voorb. eenen Candidaat) de namen der perſonen zeggen, daar men mede ſpreken wil, monitores, Cic. Mur. 36: cf. Plin. Paneg. 23. 2) die iemand vermaant, d. i. zegt, wat hij behoort te doen, of van zijnen pligt, bij voorb. monitoribus aſper, Horat. Art. 163: officii, Salluſt., zie hier voor: monitorem non deſiderabit ad ſingula, Senec. Ep. 94 ante med.: monitoris non fatui, Cic. Or. II, 24 in.: van daar een opziener, bij voorb. der jeugd, Stat. Sylv. V, 3, 147. Theb. XII, 205, i. e. hofmeeſter, gouverneur: der ſlaven bij hun werk, Colum. I, 9. Pandect. XXXIII, 7, 8.

MONITORIUS, a, um, herinnerend, tot herinnering dienſtig, bij voorb. fulmen, Senec. Nat. Quaeſt. II, 39 en 49.

MONITUM, i, n. (van monitus, a, um), 1) i. e. herinnering. 2) profeezij, zie Moneo.

MONITUS, us, m. 1) herinnering, vermaning, Ovid. Her. XVIII, 115. Ibid. Met. II, 103. Valer. Flacc. I, 475. 2) herinnering der Goden, door hunne of der vogelen ſtem of wichelarij enz., wichelarij, voorzegging of wil der Goden, vermaning door een Godſpraak, bliksem enz., bij voorb. ſortes, quae Fortunae monitu tolluntur, Cic. ad Div. II, 41: numinum, Plin. Paneg. 76: fulgurum, Plin. H. N. II, 7: pecudum per aras terrifici monitus, Valer. Flacc. I, 29, i. e. aankondiging, profeezij: monitu divum, Virg. Aen. VI, 533.

MONITUS, a, um, zie Moneo.

MONOCEROS, otis, m. een eenhoorn, Plin. H. N. VIII, 21.

MONOCHROMA, atis, n. een ſchilderſtuk van ééne enkele kleur, Plin. Hiſt. Nat. XXXIII, 7. XXXV, 9 extr.: van daar 1) Monochromateus, a, um, uit ééne kleur beſtaande, éénkleurig, bij voorb. genera picturae, Plin. H. N. XXXV, 5. 2) Monochromatos i. q. monochromateus, bij voorb. pictura, Plin. Hiſt. Nat. XXXV, 3.

MONOCNEMOS, i. e. unius cruris of uno crure, Petron. 83 in.

MONOCULUS, i, éénoogig, een éénoogige, Gell. IX, 4 poſt med.

MONODOS, ontis (μονόδους), 1) ééntandig, of maar éénen tand hebbende. 2) die in den mond, in plaats van tanden (aan het bovenſte kakebeen) een enkel been heeft, Feſt.: dergelijk hadt de zoon van den Bithyniſchen Koning Pruſias, Feſt. Ibid. Plin. H. N. VII, 16. Valer. Max. I, 8, 12 (extern.): ook Pyrrhus, Koning in Epirus, Feſt. Ibid.

MONOGRAMMUS, a, um, uit enkele lijnen beſtaande, bij voorb. een ſchilderij: van daar 1) dii monogrammi, Cic. Nat. D. II, 23, als 't ware, alleen uit lijnen beſtaande, geweldig dun, zonder ligchaam. Er ſtaat aldaar quae veteris Epicurus monogrammos deos & nihil agentes commentus eſt. 2) mager, Lucil. ap. Non. 1. n. 168, dweepend.

MONOLITHUS, a, um, uit éénen enkelen ſteen beſtaande, van éénen ſteen, bij voorb. columna, Laber. ap. Non. 15. n. 13.

MONOPODIUS, a, um, maar éénen voet hebbende: van daar Monopodium, Subſtantive, eene tafel of tafeltjen met éénen voet, Liv. XXXIX, 6 extr., was eene tafel tot pronk, een pronktafel.

MONOPOLIUM, i, n. alleen-handel, uitſluitende handel, d. i. het recht, om alleen ergens in te handelen, en het alleen te verkopen, Monopolie, Plin. H. N. VIII, 37 extr. Sueton. Tiber. 30 en 71.

MONOPTEROS, i, maar éénen vleugel hebbende, bij voorb. aedes, Vitruv. IV, 7.

MONOSYLLABUS, a, um, (of os, a, on), van ééne ſyllabe of lettergreep, bij voorb. monoſyllaba ſcil. verba, Quintil. IX, 42.

MONOTRIGLYPHUS, a, um, maar éénen Triglijf hebbende, bij voorb. opus, Vitruv. IV, 3 poſt med.

MONOTROPHUS, i, die alleen eet, Plaut. Stich. V, 4, 7.

MONOXYLUS, a, um, uit één enkel hout, d. i. ſtuk houts beſtaande, bij voorb. linter, Plin. H. N. VI, 23 extr.

MONS, tis, m. een berg, Cic. Nat. D. II, 39 en 54. Caeſ. B. G. III, 1: ſaxeus, Salluſt. Jug. 92 (97): ſublimis, aſper, nemoroſus, herbidus, Colum. II, 2: avius, Horat. Od. I, 23, 2: inacceſſus, Plin. H. N. VI, 28: in ſuperciliis montium, Ib. XXXIII, 4 poſt med.: Padus gremio Veſuli montis profluens, Ibid. III, 26: ſub montis radicibus, Nep. Milt. 5. Not. Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus, Horat. Art. 139, een ſpreekwoord, bij voorb. van zulken, die veel voorgeven, maar weinig uitvoeren: deze fabel ſtaat, Phaedr. IV, 22: montes concurrere i. e. Symplegades, Ovid. Met. VII, 63. Not. mons ſacer, op welken de leges ſacratae gemaakt werden, Liv. II, 32 en 33: van daar Tropiſch, berg, en wel 1) metaphoriſch, van eene grootte, menigte, grooten hoop, bij voorb. mons aquae praeruptus, Virg. Aen. I, 105 (109): montes frumenti, Plaut. Pſeud. I, 2, 55: montes argenti, Ibid. Mil. IV, 2, 73: montes mali ardentes in me jacis, Ibid. Merc. III, 4, 32: mons armorum ingenti conſtructus acervo, Sil. X, 549: mons Tuſculanus, Cic. Piſ. 21 in., i. e. een hoog, prachtig gebouw in of bij Tuſculum: montes auri polliceri, Terent. Phorm. I, 2, 18, i. e. gouden bergen belooven, daar voor ſtaat magnos montes promittere, Perſ. III, 65, ſcil. auri, en maria monteſque polliceri, Salluſt. Cat. 23 (24). 2) Synecdochiſch of metonymiſch, bij voorb. mons voor ſaxum montis, Virg. Aen. XII, 687: dus ook Juvenal. III, 258: montibus Grajis, Stat. Theb. I, 145, i. e. Griekſch marmer: Conſumant totos ſpectacula montes, Claudian. in Conſul. Mall. Theod. 310, voor wilde dieren aldaar. Not. Ablat. monti voor monte kan gezegd worden, volgens Varr. L. L. VIII. cap. paenult.

MONSTRABILIS, e, 1) het geen getoond kan worden. 2) het geen verdient getoond te worden, aanzienlijk, zich vertoonende of uitmuntende, bij voorb. probitate morum, Plin. Ep. VI, 21.

MONSTRATIO, onis, f. het toonen, aanwijzen, bij voorb. van den weg, Terent. Ad. IV, 6, 2: cum habeamus ab ipſa natura ſolertem & expeditam monſtrationem, Vitruv. VI extr.

MONSTRATOR, oris, m. die iet vertoont, aanwijst, aanwijzer, bij voorb. hoſpitii, Tacit. Germ. 21: aratri, Virg. Georg. I, 19, i. e. die er aanleiding toe geeft, waar door Triptolemus verſtaan wordt: dus ook ſacri monſtrator iniqui (i. e. menſchen-offer), Ovid. in Ibin 397: monſtrator ait, non reſpicis aras? Lucan. IX, 979.

MONSTRATUS, us, m. het aanwijzen, aantoonen, bij voorb. adſidebat uxor: cujus monſtratu: en, inquit hoſpitium, Apul. Met. I poſt med. p. 112, 24 Elm., i. e. terwijl hij haar aan mij toonde, zeide hij.

MONSTRIFER, a, um, 1) monſters, d. i. monſterachtige, zeldzame geſtalten (van dieren enz.) of zaken voortbrengende, bij voorb. campus, Valer. Flacc. V, 222: noverca, Ibid. 43, i. e. Juno, die aan Herkules het één monſtrum na het ander toezondt: ſinus, Ibid. II, 498, i. e. mare belluam ferens: monſtriferi praeſagia diſcidii anni, Claudian. in Eutrop. II, 4: monſtriferis quae Tartarus edidit antris, Ibid. de Stilich. II, 110: leges & foedera rerum Praeſcia monſtrifero vertit natura tumultu, Lucan. II, 3. 2) monſterachtig, zeldzaam, affchuwlijk, ongedaan, bij voorb. effigies animalium hominumque, Plin. H. N. VI, 30 in., i. e. zeldzaam: tumultus, zie hier voor: ook kan men het één en ander uit n. 1. hier toe brengen, en, affchuwlijk, vertalen.

MONSTRIFICABILIS, e, avontuurlijk, zeldzaam, Lucil. ap. Non. 2. n. 540.

MONSTRIFICE, op eene zeldzame, avontuurlijke wijze, bij voorb. repraeſentare vilus capitum equinorum, Plin. H. N. XXVIII, 11 extr.

MONSTRIFICUS, a, um, zeldzaam, in zijne ſoort, in geſtalte of geſteldheid, wonderbaar, bij voorb. ingenia hominum, Plin. H. N. XXI, 5: effigies gignuntur monſtrificae, Ibid. II, 3: natura hyaenae, Ibid. XXVIII, 8: gemma, Ibid. XXXVII, 11 extr.: omnibus artes monſtrificae, Valer. Flacc. VI, 153, i. e. magicae.

MONSTRO, avi, atum, are (miſſchien van moneo), toonen, d. i. maken, dat iemand iet ziet, hoort, weet, waar het is, hoe het geſteld is, of, hoe hij het maken zal: van daar 1) toonen, wijzen, d. i. laten zien, bij voorb. aliquid digito, Nep. Dat. 11. Horat. Sat. II, 8, 26: viam alicui, Enn. ap. Cic. ad Div. I, 58: en ap. Cic. Off. I, 16: of iter, Horat. Ep. I, 17, 41: pulchrum eſt digito monſtrari, & dicier, hic eſt, Perſ. I, 28: monſtra, quod bibam, Plaut. Men. V, 1, 42: corripuere viam, qua ſemita monſtrat, Virg. Aen. I, 418 (422). 2) toonen, wijzen, zeggen, leeren, onderwijs ergens in geven, bij voorb. ſcio, ubi ſit, verum nunquam monſtrabo, Terent. Adelph. IV, 2, 31, i. e. dicam: Tu, ſi quid librarii non intelligent, monſtrabis, i. e. dices, docebis, Cic. ad Div. XVI, 22: monſtrate, ſi vidiſtis cet., i. e. dicite, Virg. Aen. I, 321 (325): res geſtae — quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus, Horat. Art. 74: inulas ego primus — monſtravi incoquere i. e. docui, Ibid. Sat. II, 8, 52: Ille (amor) per excubias leniter ire monſtrat, Ovid. Am. I, 6, 7: ſervo monſtravit, quemadmodum faceret, Pandect. XI, 1, 1 poſt med.: monſtrare, quale ſit aconitum, Plin. H. N. XXVII, 3. 3) toonen, aantoonen, beſchrijven, bij voorb. qualem monſtravimus, Tacit. Hiſt. II.

II, 20. 4) *toonen, te gemoet voeren, voorstellen*, *bij voorb.* alicui urbem, Ibid. III, 28. 5) *toonen, aantoonen, te verstaan geven, aanduiden*, *bij voorb.* Chalcedonii monstrabantur, Ibid. Ann. XII, 63: monstratur fatis, Ibid. Agric. 13. 6) *aanwijzen, bekend maken*, *bij voorb.* aras, Virg. Georg. IV, 549: piacula, Ib. Aen. IV, 636: *doch, het kan ook zijn, verordenen, bestemmen:* ignes, Ovid. Trist. III, 11, 53. 7) *aanwijzen, aangeven*, *bij voorb. wegens eene misdaad*, Tacit. Hist. IV, 1 *en* 41: *dus ook* nullum ob crimen monstratus, Ibid. I, 88, *alwaar het ook zijn kan, bekend, in 't oog lopend, uitstekend.* 8) *vermanen of zeggen*, *bij voorb.* bene, Plaut. Curc. I, 3, 43: alicui bene, Ibid. Bacch. I, 2, 24: *en Tropisch, vermanen, aansporen, aandrijven*, *bij voorb.* ira monstrat, Virg. Aen. IX, 44. 9) *toonen, betoogen, bewijzen*, *bij voorb.* Erasistratus calculos per urinam pelli eo monstrat, Plin. H. N. XXII, 22 post med.: cf. Pandect. III, 1, 1 post med. 10) *verordenen*, *bij voorb.* aras, Virg.: piacula, Virg., *zie hier voor.* 11) *bestemmen, vastsstellen*, *bij voorb.* aras, piacula, *zie hier voor:* monstratus fatis, Tacit. Agric. 13, *zie hier voor.* Not. monstratus, a, um, *staat ook (zoo als conspectus) voor* insignis, monstrabilis *uitstekend, in 't oog lopend*, *bij voorb.* hominibus monstrati, Tacit. Germ. 31: nullum ob crimen sed vetusto nomine monstratus, Ibid. Hist. I, 58, *zie hier voor.*

MONSTROSUS, *zie* Monstruosus: *dus ook* Monstrose, *zie* Monstruose.

MONSTRUM, i, n. *al wat onnatuurlijk en zeldzaam in zijne soort is, bij voorb. misgeboorte enz., van* Monstro *toonen, of* moneo *vermanen, voorzeggen enz., dewijl dergelijke dingen, naar het denkbeeld van 't gemeen, iets kwaads aanduiden en voorzeiden: van daar* 1) *al wat zeldzaam is, waar door de Goden iets aanwijzen*, Cic. Nat. D. II, 3, *en* Div. I, 42, *alwaar* Cicero *het afleidt van* monstrare, scil. quia monstra aliquid monstrant: *waarom het dikwijls aanduiding vertaald wordt, of zonderlinge aanduiding, bij voorb.* monstra deûm, Virg. Aen. III, 59: *bijzonder* 2) *een monster, d. i. een zeldzame, onnatuurlijke, wonderbare, afschuwelijke, leelijke persoon, of beest, of zaak*, a) *persoon, zoo wel in gedaante*, *bij voorb.* Polyphemus *het* monstrum, Virg. Aen. III, 658: Monstrum hominis, Terent. Eun. IV, 4, 29, *monster van een mensch: dus ook* monstrum, Ibid. V, 2, 21, i. e. *afschuwelijk mensch: als ook in zeden*, *bij voorb.* monstrum mulieris, Plaut. Poen. I, 2, 61, *monster van eene vrouw, d. i. afschuwelijk wijf:* foedissimum monstrum, Cic. Pis. 14: *zoo heet* Cleopatra monstrum fatale, Horat. Od. I, 37, 21: cf. Ovid. Met. VIII, 100. Cic. Cat. II, 1. b) *dier of beest*, *bij voorb.* succinctam latrantibus inguina monstris, Virg. Ecl. VI, 75, i. e. canibus, *van de* Scylla: hoc monstro i. e. oestro, Ibid. Georg. III, 152: cf. I, 185. c) *zaak of gebeurenis*, *bij voorb.* Nec dubiis ea signa dedit Tritonia monstris, Virg. Aen. II, 171: *zoo heet de zee* monstrum, Ibid. V, 849: *het* Trojaansche *paard*, Ibid. II, 245: *van daar in 't gemeen, al wat zonderbaar, wonderbaar, ongewoon is, elke zonderlinge verschijning, wonder enz.*, *bij voorb.* Non furtum sed monstrum videbatur, Cic. Verr. III, 73: culpae, Ovid. Met. X, 553: nonne hoc monstri simile est? Terent. Eun. II, 3, 42: pro monstro est, quando, qui sudat, tremit, Plaut. Asin. II, 2, 23: proprios monstro revolutus in ortus i. e. *op eene zeldzame, zonderbare wijze*, Stat. Theb. I, 235: oculis objicitur monstrum, Virg. Aen. V, 523: adtonitae monstris, Ibid. 659: *zoo heet het schip* Argo monstrum, Catull. LXIV, 15, *omdat het iets te voren ongewoon was: van daar* monstra dicere, Cic. Tusc. IV, 24, *of* loqui, Lucret. IV, 594, *of* narrare, Cic. Att. IV, 7. Not. *men zou ook de beteekenissen dus kunnen schikken:* 1) *al wat zonderbaar, zeldzaam, wonderbaar, in de wereld is, het zij het beste in gedaante, gedrag, werking en nadeel enz., gevolglijk elke zonderbare gebeurenis, elk zeldzaam schepsel of zaak enz.: dewijl de zeldzame, wonderbare en zonderlinge zaken in 't oog van 't gemeen iets beduiden zullen: van daar* 2) *aanduiding, een voorteeken enz., gevolglijk zou het ook van* monstro *komen, te weten, omdat men het zonderbare geern aan anderen vertoont.*

MONSTRUOSE *of* **MONSTROSE**, *onnatuurlijk, zeldzaam in zijn soort, wonderbaar*, *bij voorb.* cogitare, Cic. ad Div. II, 71.

MONSTRUOSUS *of* **MONSTROSUS**, a, um, *monsterachtig of zeldzaam, het zij in uiterlijke gedaante, of naar gemoed, zeden en andere gesteldheid, zonderbaar, wonderbaar, avontuurlijk enz., en men zal het gemeenlijk, door zeldzaam, zonderbaar, wonderbaar, avontuurlijk kunnen vertaalen*, *bij voorb.* monstruosissima bestia, Cic. ad Div. II, 32, *heet de aap, d. i. zeldzaam dier, zonderling beest:* homines monstrosi, Cic. Fin. I, 18, *zeldzame, wonderlijke lieden, in hun gedrag:* ferculum monstruosius, Petron. 69: monstrosi hominum partus, Lucan. I, 562: vita scriptisque monstrosus, Sueton. Grammat. 15: libidines monstrosae, Ibid. Calig. 15: mors monstruosa, Apul. Met. VII ante med. p. 191, 27 Elm.: mirati monstruosas asini delicias i. e. *zeldzame eetlust, lekkerheid*, Ibid. X med. p. 246, 7 Elm.

MONTANUS, a, um, 1) *bergachtig, d. i. op de bergen te vinden of woonende*, *bij voorb.* homines, Cic. Agr. II, 35. Cic. Dom. 28. Liv. IX, 13. XXI, 32: lupi, Ovid. Her. XI, 90: montana numina Panes, Ibid. IV, 171: armenta, Ibid. Art. I, 305: antra, Ibid. Met. XI, 147: gramen, Ibid. II, 841: ager, Varr. R. R. I, 6: oppida, Virg. Aen. V, 440. Plin. H. N. V, 27 post med.: colles, Plin. H. N. VI, 20, i. e. *hoogten of heuvels daar op:* castella, Virg. Aen. V, 440: fraga, Ovid. Met. I, 104: cacumina montana, Ovid. Met. I, 310, i. e. montium: *van daar* montana, scil. loca, Liv. XXI, 34. Plin. H. N. VI, 19 extr.: *ook in de bergen te vinden of groeijende*, *bij voorb.* sal, Colum. VI, 17. 2) *bergachtig, d. i. van bergen komende of daar ontstaande*, *bij voorb.* flumen, Virg. Aen. II, 305: sal, Colum., *zie hier voor.* 3) *bergachtig, d. i. vol bergen*, *bij voorb.* Dalmatia, Ovid. Pont. I, 2, 78: *dus ook* montana, scil. loca, Liv., *zie* n. 1.

MONTICOLA, ae, m. & f. *bewooner van eenen berg, of gebergte, of bergen, een berghewooner*, *bij voorb.* Sylvani, Ovid. Met. I, 193.

MONTIFER, a, um, i. e. ferens montem, *bij voorb.* montiferum Titana, Senec. Herc. Oet. 1212, i. e. Gyges monte obrutus.

MONTIVAGUS, a, um, *op de bergen omzwervende*, *bij voorb.* cursus, Cic. Tusc. V, 27 extr.: Diana, Stat. Achill. I, 450: pecus, Senec. Herc. Oet. 137: Panes, Ibid. Hippol. 784.

MONTUOSUS *of* **MONTOSUS**, a, um, *bergachtig, d. i. vol gebergten*, *bij voorb.* regio, Cic. Planc. 9: loci, Cic. Partit. 10: Nursa, Virg. Aen. VII, 774: *van daar* montuosa (scil. loca) Ciliciae, Plin. H. N. XI, 53. Not. *In Cicero staat overäl* montuosus: *ook* Plin. H. N. Ed. Hard., montosus *staat*, Virg. Aen. VII, 744, *en* Plin. H. N. Ed. Elzev.

MONUMENTARIUS (MONIMENT.), a, um, *zie* Monimentarius.

MONUMENTUM, *zie* Monimentum.

MORA, ae, f. 1) *uitstel, vertoef*, *bij voorb.* moram rei inferre, Cic. Invent. I, 9. Caes. B. C. III, 75, *of* adferre, Cic. Verr. V, 64, *of* facere, Cic. Sull. 20. Cic. Att. XVI, 2. Liv. VI, 31. XXI, 32, *of* offerre, Plaut. Pseud. I, 3, 16, *of* objicere, Ibid. Poen. I, 3, 37, *of* serere, Senec. Med. 281, *of* nectere, Senec. de ira III, 38. Val. Fl. III, 375, i. e. *vertoeven, uitstellen, ophouden, uitstel veroorzaken: dus ook* interponere, Cic. Phil. X, 1: adhibere, Pandect. XVIII, 6, 17: moliri, Virg. Aen. I, 414 (418), i. e. *veroorzaken:* trahere, Ibid. X, 888, i. e. *talmen:* rebus, quibus moras (Milonis) & lentum profectionis ordinem ducit (Cicero), Quintil. IV, 2, 58, i. e. *vertoefs, uitstels, gevolglijk, als langzaam beschrijft:* producere moram malo, Terent. And. III, 5, 9, *uitstellen:* rumpere moras, Virg. Aen. IV, 569. Val. Fl. I, 306, i. e. *niet vertoeven, spoeden, haasten: dus ook* pellere, Ovid. Met. X, 659, *of* corripere, Ibid. IX, 282, *of* removere, Plaut. Stich. II, 1, 37, *of* praecipitare, Virg. Aen. VIII, 443. XII, 699, i. e. *spoeden, niet uitstellen:* res habet moram, i. e. *lijdt uitstel*, Cic. Invent. II, 49: *dus ook* ut non habeat aliquid morae, Cic. Att. XIII, 31: *maar* habeo moram *ik vertoeve*, *bij voorb.* habeo pauxillum morae, dum cet., Cass. in Cic. Ep. ad Div. XII, 12: *dus ook* est mihi mora, *ik vertoeve, of ik moet vertoeven*, *bij voorb.* tibi paululum esse morae, Cic. Cat. I, 4: *dus ook* habere in mora, *uitstellen, vertoeven*, *bij voorb.* Caesar nihil in mora habuit, quo minus perveniret, Vellej. II, 51, i. e. *vertoefde niet, liet zich niet ophouden:* moram certaminis hosti eximere, Liv. IX, 43, i. e. *het vechten verhaasten, maken, dat de vijand het niet langer uitstellen kan:* esse in mora, Liv. III, 24. XLIV, 22, *iets uitstellen, ophouden: dus ook* alicui, Terent. And. III, 1, 9: *ook staat daar voor* esse morae, *bij voorb.* saxo haud quidquam sit morae, Plaut. Amph. III, 3, 17, *doch*, morae *zou ook de* Genit. *kunnen zijn, voor* nulla mora: *verder* ne morae meis nuptiis sim, Terent. Ad. IV, 5, 78, *alwaar anderen* mora *lezen: dus ook* hoc est mihi mora, i. e. *houdt mij op*, Ibid. V, 7, 6: Per me nulla est mora, Terent. And. III, 4, 14. Senec. Thyest. 1022, *of* Nulla in me est mora, Virg. Ecl. III, 52, *ik houde het niet op, of* Non mora tibi erit in me, Terent. And. II, 5, 9, *ik zal u niet ophouden:* Nulla mora est, Nep. Con. 3, i. e. *het zal terstond geschieden, ik zal het niet uitstellen:* nulla mora est dicere, Ovid. Fast. III, 768, i. e. *ik zal het terstond zeggen: dus ook* nec mora ulla est, quin uxorem ducam, Terent. And. V, 6, 7, i. e. *ik talm niet, het ligt aan mij niet, ik zal terstond trouwen:* moram mihi nullam fore, Cic. Att. V, 21 post init., i. e. *dat ik niet behoef* te

Digitized by Google

te talmen, gevolglijk uit de Provintie kan gaan; en terstond te voren zegt Atticus tibi nulla ad decedendum erit mora i. e. gij zult zonder hinder kunnen vertrekken (uit de Provintie): Est mora, Plaut. Capt. IV, 3, 6, dat houdt te lang op, is te langdradig: dus ook longa mora est, Ovid. Pont. IV, 16, 38, alwaar de Infinitivus volgt: Sine mora, Cic. ad Brut. Ep. 18. Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18 extr., of haud mora, Virg. Georg. IV, 548. Aen. V, 140, of nec mora, Propert. IV, 4, 82. of nulla mora (Ablat.), Ibid. III, 14, 2, i. e. zonder uitstel, opstond: Inter moras ondertusschen, Plin. Epist. IX, 13. §. 20. Flor. III, 10 in. IV, 10 extr.: ook heet mora est daar is reden, om te vertoeven, gevolglijk mihi, tibi cet., ik (gij enz.) heb reden, om te vertoeven, mij op te houden: hier toe behoort het één en ander van het bovenstaande, bij voorb. tibi paululum esse morae, Cic. Cat. I, 4: moram mihi nullam fore, Cic. cet., van daar a) het ophouden in het spreken, een pause, Cic. Or. 16 extr., alwaar de Plural. staat. b) eene tijdruimte, of de tijd, in zoo verre die een poos duurt, bij voorb. dolor finitus est mora door den tijd, langheid van tijd, Ovid. Pont. IV, 11, 14: dus ook molliri mora, Ovid. Met. I, 402: vitium desinit esse mora, Ibid. Art. II, 654: purgaturque mora, Ibid. Met. XIII, 890: van daar longa mora est dicere, Ibid. V, 463, i. e. het verëischt tijd: nulla mora est dicere, Ibid. Fast. III, 768, het verëischt geen' langen tijd; of ik zal het terstond zeggen: longa fuit mora temporis medii, Ibid. IX, 134, i. e. er verliep een lange tijd tusschen beide: non temporaria mora, verum aeternitatis destinatione, Plin. H. N. XXXVI, 15 med., i. e. geen lange tijd, voor een tijd enz. c) het verblijf op eene plaats, bij voorb. segnis, Liv. XXXIV, 9. XXXVII, 26: placidae morae, Ovid. Pont. IV, 10. 12. d) vertoef, uitstel, d. i. het geen iemand of iets ophoudt, oorzaak van vertoef, verhindering, bij voorb. ea mora restituendae Capuae, Liv. XXIII, 9 extr.: ne mora nuptiis sim, Terent. Ad. IV, 5, 78, zie boven: hoc est mihi mora, Ibid. V, 7, 6: nulla mora est, Nep. Con. 3, zie boven: cf. Virg. Aen. X, 428 en 485. Sil. VIII, 34: ook kan men uit het bovenstaande het één en ander hier toe brengen, bij voorb. facere moram cet.: cf. Liv. VII, 39 in. e) zwarigheid, bij voorb. nulla mora est, Nep., zie hier voor: en men kan het een en ander uit het voorgaande hier toe brengen: cf. Liv. VII, 39 in. 2) (gr. μόρα of μοῖρα i. e. pars) zeker deel of afdeeling van het Spartaansche leger, bestaande uit 300, 500, of 700 man, Nep. Iphic. 2. Cic. Tusc. II, 16.

MORACIUS, a, um, bij voorb. nuces, Titinn. ap. Fest., i. e. durae.

MORALIS, e, de zeden betreffende, zedelijk, moreel, bij voorb. philosophiae pars moralis, Cic. Fat. 1. Senec. Ep. 89. Quintil. VI, 2, 8: Epistolae, Gell. XII, 2.

MORAMENTUM, i, n. het geen, waar door men opgehouden wordt, vertragende zaak, vertraging, Apul. Flor. 4 extr. p. 363, 32 Elm.

MORATE, langzaam, bij voorb. moratius, Senec. Nat. Quaest. VI, 14.

MORATIO, onis, f. vertoef, verwijl, Vitruv. IX, 4 tweemaalen.

MORATOR, oris, m. 1) een talmer, vertoever, bij voorb. commodi publici, Liv. II, 4: van daar een soort van slechte Advokaten, die alleen de zaak slepende houden, Cic. in Caecil. 15 extr. 2) een verzuimer, vertoever.

MORATORIUS, a, um, 1) verzuimend, bij voorb. cunctatio, Pandect. XXVI, 7, 6. 2) talmend, bij voorb. adpellatio, Paul. Sent. V, 35.

MORATUS, a, um, 1) van Moror, zie Moror. 2) Moratus, a, um, van Mores, a) zedig, beschaafd, d. i. zeden hebbende, het zij goed of slecht, bij voorb. bene morata civitas, Cic. Brut. 12: vir bene moratus, Cic. Or. II, 43: genus hominum optime moratum, Cic. Agr. II, 31. b) gesteld, bij voorb. male moratus venter, Ovid. Met. XV, 95: janua ita morata, Plaut. Asin. II, 3, 10. c) naar de zeden of het karakter der menschen ingericht, bij voorb. poëma, Cic. Div. I, 31: cf. Horat. Art. 319. Quintil. IV, 2 med. d) in 's gemeen, gesteld, bij voorb. male moratus venter, Ovid. Met. XV, 95: janua ita morata, Plaut. Asin. II, 3, 10: disciplina, Colum. I, 8 extr.: pietas, Plaut. Asin. III, 1, 3.

MORBIDUS, a, um, 1) krank, ziek, bij voorb. apes, Varr. R. R. III, 16 post med.: corpus, Plin. H. N. VIII, 26. 2) ziek makend, ongezond, bij voorb. aër, Lucret. VI, 1095: vis, Ibid. 1222.

MORBOSUS, a, um, 1) ziek, Cic. Tusc. IV, 24 extr., alwaar echter de Ed. Ern. morosos heeft. Cato R. R. 2. Gell. IV, 2 ex Labeone & Masur. Sabino. 2) Tropisch, ziek, krank, d. i. belust, als 't ware ziek van begeerte, bij voorb. in aves, Petron. 46: ook Tropisch, van verhoerde lieden, verhoerd, Catull. LVII, 6: morbosior, Auct. Priap. XLVI, 2.

MORBUS, i, m. 1) de ziekte van het ligchaam, bij voorb. morbum nancisci, Nep. Att. 21, of contrahere, Plin. H. N. XXX, 8 in., i. e. bekomen: dus ook morbo corripi, Suet. Caes. 45: dus ook in morbum incidere, Cic. Cluent. 62, of cadere, Cic. Tusc. I, 32, of delabi, Cic. Att. VII, 6, i. e. vallen, geraken: dus ook morbo implicari, bekomen, daar in geraken, vallen, Caes. B. G. III, 18. Liv. V, 31, of implicari in morbum, Nep. Ages. 8: homo aeger gravi morbo, Cic. Cat. I, 13: fessus morbo & longitudine viae, Liv. XXXVII, 33: in morbo esse, Cic. Tusc. III, 4, of morbo laborare, Cic. Fin. I, 18, of morbo adfectum esse, Cic. Div. I, 30, of conflictari, Nep. Dion. 2, i. e. ziek zijn: dus ook morbo languere, Lucret. VI, 1219: teneri, Pandect. III, 3, 54: tentari, Cic. Tusc. IV, 14: vexari, Suet. Calig. 50: infestari, Plin. H. N. XVII, 24: urgeri, Cic. Fat. 9: adfligi, Cic. Pis. 35: tabescere, Cic. Nat. D. III, 35: jactari, Horat. Sat. II, 3, 121: opprimi, Cic. Cluent. 7: absumi, Sallust. Jug. 5. Liv. II, 52: consumi, Nep. Reg. 2: perire, Ibid. 3: mori, Ibid. Them. 10. Liv. XXVIII, 28 extr.: confici, Sallust. Jug. 9: morbus ingravescit, Cic. Cat. I, 13, of adgravescit, Terent. Hec. III, 2, 2, i. e. neemt de overhand, wordt erger, inveteravit, Cels. III, 22 med.: morbo quartanae adgravante, Suet. Caes. 1: declinante, Plin. H. N. XXII, 1 post med.: minuente, scil. se, Ibid.: praevalente, Ibid. XXXIV, 15: morbum alicui adferre, Plaut. Asin. III, 3, 3, of incutere, zie hier na, d. i. veroorzaken: levare, Ibid. Mil. IV, 6, 57: morbo mederi, Cic. Or. II, 44, of medicinam facere, Plaut. Cist. I, 1, 76: dus ook morbo curationem adhibere, Cic. Off. I, 24: a morbo valere, i. e. gezond zijn, ten aanzien der ziekte, (hoorende), Plaut. Epid. I, 2, 26: ex morbo recreari, Cic. red. Quir. 1: morbo levari, Cic. ad Div. XII, 30: liberari, Plin. H. N. XXVIII, 13 extr.: morbi senescentis remissio, Cic. ad Div. VII, 26: morbum depellere, Ibid.: hoc est mihi morbo, zie hier na: ex morbo convalescere, Cic. ad Div. XIII, 29 of evadere, Cic. Div. II, 5, i. e. weder gezond worden: morbus major, Cels. III, 23, of Comitialis, Ibid., of caducus, Apul. de herb. 60, of sacer, Coel. Aur Chron. I, 4, of divinus, Apul. in Apol. p. 306, 34 Elm. i. e. de vallende ziekte, beroerte, Epilepsie: morbus regius, Cels. III, 24, of arquatus, Ibid., i. e. geelzucht. Not. de ziekten als personen, Virg. Aen. VI, 275. 2) ziekte der ziel, a) d. i. gebreken of ondeugden der ziel, bijzonder de hevige begeerte naar iets, zucht, enz., Cic. Fin. I, 18. Senec. Ep. 75 en 85 ante med. Catull. 76 extr.: van daar venio nunc ad istius — studium — morbum cet., Verr. IV, 1 in., van de al te groote begeerte van Verres naar alle schoone beelden, standbeelden enz.: b) bekommernis, bij voorb. incutere amicis gravem morbum, Plaut. Trin. I, 2, 38: hoc est mihi morbo, Ibid. Truc. II, 5, 12. 3) de ziekte van boomen, planten enz., Plin. H. N. XVII, 24 in. en med.

MORDACITAS, atis, f. bijtachtigheid, kracht, om te bijten of te steken, bij voorb. urticae, Plin. H. N. XXI, 15 post med.: dus ook van den bijtenden, scherpen, smaak der dingen, bij voorb. juncus rotundus vinosae mordacitatis ad linguam, Ibid. 18 extr., i. e. van den scherpen wijnsmaak: ne germen exstinguat ex multo melle mordacitas, Pallad. Januar. XV, 7.

MORDACITER, bijtend, bijtachtig, lima mordacius uti, Ovid. Pont. I, 5, 19, i. e. de vijl scherper gebruiken bij zijne schriften; mordacius scripsit, Lactant. V, 2.

MORDAX, acis, bijtachtig, gaarn of ligt bijtende, met de tanden, bij voorb. canis, Plaut. Bacch. V, 2, 27: equus, Labeo ap. Gell. IV, 2: num janua est mordax? bijt de deur? Plaut. Truc. II, 4, 11: asinus, Apul. Met. VIII post med. p. 213, 1 Elm.: ook kan men de jokkernij van Crassus hier toe brengen, lacerat lacertum Largii mordax Memmius, Cic. Or. II, 59: alhoewel Memmius anders bijtend in woorden was: van daar 1) Tropisch, bijtend, bijtachtig met woorden, bij voorb. carmen, Ovid. Trist. II, 563: invidia, Phaedr. V prol. 9: mordaciorem qui improbo dente adpetit, Ibid. IV, 7. 1: Cynicus, Horat. Ep. I, 17, 18: lividus & mordax, Ibid. Sat. I, 4, 93. Memmius, Cic., zie hier voor: aures mordaci radere vero, Pers. I, 107. 2) bijtend, d. i. krenkend, bij voorb. sollicitudo, Hor. Od. I, 18, 4: aures mordaci radere vero, Pers., zie hier voor. 3) stekend, bij voorb. urtica, Ovid. Art. II, 417: rubus, Ovid. Medic. 4: arista mordacior hordeo, Plin. H. N. XVIII, 7 ante med.: mordacissimus, Plin. H. N. XVII, 8. scherp, inbijtend, inkervend, bij voorb. securis, Horat. Od. IV, 6, 9. wegbijtend, bijtend, corrosief, scherp, bij voorb. pulvis, Plin. H. N. XV, 29 post med.: pumex, Ovid. Art. I, 506. 5) bijtend, scherp, d. i. scherp smakend, bij voorb. acetum, Pers. V,

Digitized by Google

86: fel, Ovid. Pont. III, 3, 106: ſuccus croci, Plin. Hiſt. Nat. XXV, 8 med.

MORDĔO, momordi, morſum, 2. *bijten, met de tanden, bij voorb.* canes mordere poſſunt, Cic. Roſc. Am. 20: pulex mordet, Martial. XIV, 83, 1. *bijt, ſteekt:* rem, *in iets bijten, bij voorb.* haſtile, Ovid. Met. III, 689, *van de ſlange:* cervi mordent lupata, Martial. I, 105, 4: ſutor mordet ſolum, Ibid. IX, 75, 2: jaculum ore momordit, Ovid. Met. V, 143: aliquem, Enn. ap. Gell. VII, 9, *iemand bijten:* Frenum mordere, Cic., *een ſpreekwoord, moedig zijn, moed vatten, zie* Frenum: humum mordere, Virg. Aen. XI, 418 *in de aarde bijten, in het zand bijten, van geſneuvelden, als zij ter aarde ſtorten, en rochelend de aarde met de tong aanraken: dus ook* arenas ore, Ovid. Met. IX, 61: *van daar* 1) *kaauwen, of in bijten, bij voorb.* pabula, Ovid. Met. XIII, 943: *van daar* a) *eten, bij voorb.* oſtrea, Juvenal. VI, 301: cf. V, 11. Perſ. IV, 30: b) *verteeren, verdoen, bij voorb.* patrimonium, Laber. ap. Gell. VII, 9: annonam, Petron. 44. 2) *als 't ware, in bijten, d. i. vatten, bij voorb. eene gesp, haak, bij voorb.* fibula, Ovid. Met. VIII, 318. Virg. Aen. XII, 274, i. e. *famenvoegen; of van de ploegſchaar, bij voorb.* vomer in arando mordeat, Plin. H. N. XVIII, 18 extr.: *dus ook van alle zaken, die ergens indringen, gevolglijk als in bijten, bij voorb. van een ſchoot, daar iemand mede getroffen wordt, zegt* Celſus IV, 5, 4. donec laxetur is locus (corporis), qui mucronem (teli) momordit: *dus ook* id, quod a lino mordetur, inciditur, Ibid. IV, 4, 4, i. e. *waar de draad indringt: van daar* 2) *vast aangrijpen, d. i. houden, of zich aanhechten, bij voorb.* arbor humum mordet, Stat. Theb. IX, 499: *van daar Tropisch*, hoc tene, hoc morde, Senec. Ep. 78 extr., i. e. *prent u dat recht in, merk het wel op, behoud het.* b) *van eene rivier, wanneer hij langs ſtrand heen vliet, en als 't ware inbijt, invreet, d. i. aanroert, bij voorb.* amnis mordet rura, Hor. Od. I, 31, 8. c) *aanvallen, bevreemden, beledigen, bij voorb.* matutina frigora parum cautos mordent, Horat. Sat. II, 6, 45, i. e. *tast aan, doet aan:* ſi oleam momorderit aeſtus, Horat. Epiſt. I, 8, 5, i. e. *aangedaan, benadeeld, heeft:* mordeat tenerum fortior aura nemus, Martial. VIII, 34, 2. 3) *bijten op iemand, d. i. zijn toorn uitlaten, ſteken, doorhalen, met woorden aanvallen, bij voorb.* mordere clanculum, Terent. Eun. III, 1, 21: aliquem opprobriis falſis, Horat. Ep. I, 16, 38: aliquem dictis, Ovid. Triſt. I, 1, 25: nec livor ullum de noſtris dente momordit opus, Ibid. IV, 10, 124: cf. Ibid. Pont. IV, 18, 46: jocus mordens, *bijtende ſcherts, boert*, Juvenal. IX, 10. 4) *bijten, d. i. verdrieten, wee doen, krenken, aan het hart gaan, aantasten, bij voorb.* par pari referto, quod eam mordeat, Terent. Eun. III, 1, 55: Valde me momorderunt epiſtolae tuae, Cic. Att. XIII, 12: Scribis, morderi te interdum, quod non ſimul ſis, Cic. Att. VI, 2 poſt med., *dat het u wee doet, aan 't hart gaat*, hunc mordebit objurgatio, hunc honor excitabit, Quintil. I, 3 (4): pectora momordit amor, Ovid. Her. XIII, 30: mordeat cura medullas, Ibid. Am. I, 19, 46: lentus lacrymae mordent, Senec. Troad. 1011: ſi paupertas momordit, Cic. Tuſc. III, 34 in.: morderi conſcientia, Ibid. IV, 20: morderi occulto dolore, Ovid. Met. II, 805. 5) *bijten, van ſcherpe, aandoenlijke dingen, bij voorb. ſpijzen enz., aandoen, bij voorb.* radix guſtu acri mordet, Plin. H. N. XXVII, 13, *bijt, doet aan:* linguam adſtringit leniter, nec mordet, Ibid. XXIX, 2: fellis vis excalfacere, mordere cet., Ibid. XXVIII, 9 poſt med.: *dus ook* oculos, Plin. H. N. XXI, 6: *van daar* a) *bijten, van bijtende dingen, bij voorb.* mulceri mordérique opus, Plin. H. N. XXIX, 2. b) *ſteken of branden, van dingen, die het gevoel aandoen, bij voorb.* urtica foliis non mordentibus, Plin. H. N. XXII, 14. Not. *het* Particip. morſus, a, um, *heeft alle deze beteekenisſen, bij voorb.* morſus a cane, Ibid. XXIX, 2: ungue morſo, Prop. III el. ult. 24: *van daar* morſum, i, ſubſtantive, *eigenlijk, het geen afgebeten is, van daar een beet, ſtuk van een geheel, een beetjen, bij voorb.* lanea morſa haerebant labellis, Catull. LXIV, 317, i. e. *ſtukjens wol, pluis wol.* Not. mordi *zeiden de Ouden, bij voorb.* Ennius, Laberius, Nigidius *enz., voor* momordi, *zie* Gell. VII, 9, *welke ook aldaar zegt, dat* Cicero *en* Caeſar *dus gezegd hebben.*

MORDĬCUS, Adv., *met bijten, bijtend, of met de tanden, bij voorb.* auriculam auferre, Cic. Q. Fr. III, 4 poſt init., i. e. *afbijten:* manum adripere, Plaut. Curc. V, 1, 7: paludamentum trahere, Suet. Caeſ. 64: adtrahere ſerpentem, Apul. Met. IX poſt med. p. 233, 11 Elm.: *van daar als een ſpreekwoord* aurum petere e flamma, e coeno cibum, Lucil. ap. Non. 2. n. 539: *van daar Tropisch*, rem tenere mordicus, *vast houden, er vast bij blijven, bij voorb.* verba, Cic. Fin. IV, 28: perſpicuitatem, Cic. Acad. IV, 16 poſt med.

MORES, *zie* Mos.

MORĒTUM, i, n. *zogenaamde* koude ſchaal, *d. i. eene brijen, koude, vloeibaare kost, daar allerhand, bij voorb. knoflook, wijnruit, azijn, olie enz. bijeen gedaan wordt*, Ovid. Faſt. IV, 367. *Ook hebben wij, onder den naam van den bekenden* Virgilius *een gedicht*, moretum *getiteld, dat ſommigen aan een ander toeſchrijven.*

MORĬBUNDUS, a, um, 1) i. q. moriens, *ſtervend, bij voorb.* homo, Cic. Sext. 39. Liv. XXVI, 15 extr. Virg. Aen. X, 590: dextera, Virg. Aen. X, 341: *Tropisch, bij voorb.* anima, Ovid. Triſt. IV, 5, 3: vox, Stat. Theb. VIII, 643: ſedes Piſauri moribunda i. e. *ongezond, doodlijk.* 2) *ſterflijk, bij voorb.* membra, Virg. Aen. VI, 732.

MORIGERĀTĬO, onis, f. *inwilliging, bij voorb. in hoererij*, Afran. ap. Non. 1. n. 1.

MORIGĔRO, are, i. q. morigeror, *inwilligen, te wille zijn, bij voorb.* ſibi i. e. *zijn' lust boeten*, Plaut. Amph. III, 3, 26.

MORĬGĔROR, atus ſum, ari, i. q. morigero *of* morem gero, *te wille zijn, inwilligen, zich naar iet ſchikken, bij voorb.* alicui, Terent. Ad. II, 2, 10: voluptati aurium, Cic. Or. 46: ſervituti, Plaut. Capt. II, 1, 4, *zich daar in ſchikken: van daar ook in de ontucht*, Sueton. Tiber. 44.

MORĬGĔRUS, a, um, *inwilligend, inſchiklijk, gehoorzaam*, alicui, Plaut. Amph. III, 4, 21. Ibid. Ciſt. I, 3, 27. Ibid. Epid. V, 2, 1: *van daar* de re venerea, *bij voorb.* femina, Plaut. Caſ. V, 2, 20: morigeris modis i. e. morem gerendo, Lucret. IV, 1276.

MORĬO, onis, m. *een nar, d. i. om wiens natuurlijke onnozelheid men lagchen moet*, Martial. VIII, 13, 1. XII, 95, 3. XIV, 210 *in het opſchrift.* Plin. Ep. IX, 17. Auguſtinus Ep. 26 *verklaart dit woord, hij zegt:* quidam tantae ſunt fatuitatis, ut non multum a pecoribus differant: quos moriones vulgo vocant.

MORĬON, onis, f. 1) *zeker edelgeſteente*, Plin. H. N. XXXVII, 10. 2) *zeker kruid*, Plin. H. N. XXI, 31 *anders* halicacabum *genoemd.* 3) *Alruin-zaad*, Plin. H. N. XXI, 12 ante med., *doch, alwaar het* gen. neutr. *is, gevolglijk* morion, i; *want* Plinius *zegt:* album hoc alii morion alii — vocant: *even zoo kan* n. 2. *de* nomin. morion, i, *zijn.*

MORĬOR, mortuus ſum, 3. 1) *ſterven, eigenlijk, bij voorb.* deſiderio, Cic. Att. I, 3, *van verlangen:* ex vulnere, Pollio in Cic. Ep. ad Div. X, 33, ferro, Liv. XXV, 26 extr.: morbo, Nep. Them. 10. Liv. XXVIII, 28 extr.: frigore, Horat. Ep. I, 17, 31: curis, Tibull. II, 7, 13: fame, Petron. 10: inedia, Plin. H. N. XIV, 13: amore alicujus, Ovid. Am. II, 7, 10: jaculis adactis, Ibid. in Ibin 305: manu alicujus, Val. Fl. IV, 243: ab ira patris, Ibid. VII, 484: in iſto enſe *voor* ab iſto enſe, Lucan. II, 264 ſimplici morte, Salluſt. ap. Serv. ad Virg. Georg. III, 483: leto virorum, Stat. Theb. IX, 787, i. e. *ſterven, zoo als mannen (helden) ſterven:* moriendum eſt, Cic. Senect. 20: moritur in Gallia Quintius, Cic. Quint. 4: hanc moriens reſtituo, Caeſ. B. C. III, 64: ſenſus moriendi aliquis i. e. mortis, Cic. Senect. 20: nunc morere, Virg. Aen. II, 550: virgo juſſa mori i. e. interfecta, Ibid. III, 322: pro patria, Horat. Od. III, 19, 2: ſignificabat interruptis atque morientibus vocibus, *van eenen ſtervenden*, Cic. Coel. 24, *het welk mede verdient, tot het volgende getrokken te worden:* artus morientes, Ovid. Met. XII, 423: Moriar, ſi cet., Cic. Att. VIII, 6 extr. Cic. ad Div. IX, 15, *ik wil ſterven, als enz., een eed, of formulier van een bevestiging: dus ook* moriar, ni puto cet., Cic. ad Div. VII, 13: mori paene in ſtudio dimetiendi coeli, Cic. Senect. 14, i. e. *er zich dag en nacht mede bezig houden, zijn geheele leven er aan beſteden.* 2) *Tropisch, ſterven, afſterven, d. i. zijn einde bereiken, vergaan, zijne kracht verliezen, bij voorb.* memoria beneficiorum ac fama moritur, Cic. red. Sen. 2: ſermo, Cic. Coel. 31: gratia, Ovid. Pont. III, 2, 27: voces, Cic. Coel. 24: leges, *zie hier na:* laceri, Cic. Senect. 9: litora, Manil. IV, 624, i. e. *houden op:* unguenta, Plin. H. N. XIII, 3: *van daar* a) *van een Komeet, als hij begint te verdwijnen*, Claudian. B. Get. 248. b) *van planten en boomen, verſterven, bij voorb.* rutam & hederas illico mori, Plin. H. N. XXVIII, 7 poſt med.: flores, Ibid. XI, 8: arundo, Claudian. de Conſul. Prob. & Olybr. 219: *dus ook* campus (i. e. herbae, flores campi), Stat. Theb. V, 528: ſegetes moriuntur in herbis, Ovid. Met. V, 482: *dus ook van de leden des ligchaams, of het verſtervende vleesch, bij voorb. van een mensch, bij voorb.* id, quod ſupra vinculum eſt, moritur, Celſ. VII, 14 poſt med.: artus (i. e. corpus), Ovid. Met. XII, 423. c) dies moritur, Plaut. Men. I, 2, 45. Stat. Sylv. IV, 6, 3, i. e. *loopt ten einde.* d) virgae in tergo tuo moriuntur, Plaut. Capt.

Capt. III, 4, 117, voor frangentur. Not. moriri voor mori, Enn. ap. Prisc. 10. Plaut. Asin. I, 1, 108. Ibid. Rud. III, 3, 22. Ovid. Met. XIV, 215. Van daar Particip. Mortuus, a, um, dood, gestorven, bij voorb. homo, bij voorb. mortuus concidit, Cic. Brut. 11: ook dood, d. i. als dood, bij voorb. mortuus concidisti, Cic. Pis. 36: ook substantive, een doode, een lijk, bij voorb. mortuus spirans, Cic. Q. Fr. I, 3: mortuum in domum inferre, Cic. Mil. 17 extr.: a mortuis excitare, Cic. Or. I, 57, i. e. van de dooden opwekken: testamentorum ac voluntatis mortuorum, Ibid.: amandare aliquem infra mortuos, Cic. Quint. 15, in 't rijk der dooden zenden, dooden: Mortuo facere verba, Terent. Phorm. V, 8, 26, tot eenen dooden spreken, d. i. vergeefsch, of tot een steen: cf. Plaut. Poen. IV, 2, 18: van daar Tropisch, dood, d. i. als 't ware, dood, afgestorven, van kracht beroofd, bij voorb. flores, Plin. H. N. XI, 8: leges, Cic. Verr. V, 18: plausus, Cic. Att. II, 19 med.: Galle mortue i. e. ad Venerem inhabilis, Martial. VIII, 75, 16: mare, de doode zee in Judeë, Justin. XXXVI, 3, en bij Noorwegen, Plin. H. N. IV, 13, i. e. traag, zonder beweging.

MORITURĬO, ire, willen sterven, Cic. ap. Augustin. de Grammat. p. 2006 Putsch.

MORMYR', yris, f. zekere visch, Ovid. Halieut. 110. Plin. H. N. XXXII, 11.

MORO, are, i. q. mŏror, talmen, vertoeven enz., bij voorb. ne moraret diutius, Pacuv. ap. Diomed. 1: quid moras, Naev. Ibid. veel menigvuldiger is moror.

MOROLŎGUS, a, um, zottelijk sprekend, zottelijk, een nar in het spreken, bij voorb. morologus sio, Plaut. Pers. I, 1, 50: sermonibus morologis uti, Plaut. Pseud. V, 1, 20.

MŎROR, atus sum, ari, 1) met den Accusativus, ophouden, vertoeven, laten wachten, bij voorb. aliquem, Cic. ad Div. VI, 20: si me navigatio non morabitur, Ibid. XV, 11 extr.: iter, Ovid. Her. XVI, 118: periculum, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8. impetum hostium, Caes. B. C. II, 26: victoriam, Ib. 39: celeritatem belli, Cic. Phil. V, 9: ook seq. quin, bij voorb. ne adfinem morer, quin extemplo filiam ducat, Plaut. Aul. IV, 2, 5 ook quominus, zie hier na: van daar nihil moror aliquem, eigenlijk, ik houde iemand niet op, d. i. ik laat hem gaan, hij kan gaan: zoo zeide de Consul, als hij de raadsvergadering sloot: Nihil vos moramur, Capitol. in Anton. Phil. 10. i. e. gij kunt in 's hemels naam naar huis gaan: van daar, Tropisch, ik laat iemand gaan, d. i. met vrede, bij voorb. iemand, die men door klagten enz. opgehouden heeft, bij voorb. Sempronium nihil moror, Liv. IV, 42 extr.: cum se nihil morari magistrum equitum pronuntiasset, Liv. IX, 35 post med.: dus ook negavit se Gracchum morari, Liv. XLIII, 16 extr.: dus ook nihil moror met den Accusativus en zonder denzelven, 2) ik maak er niets van, acht het niet, maak er geen werk van, ik mag het niet hebben enz., wanneer er van eene zaak gesproken wordt, daar iemand niets aan gelegen ligt, bij voorb. vina, Horat. Ep. I, 15, 16: officium, Horat. Epist. II, 1, 264: impensa, vehicula, pallas, purpuram, nihil moror, Plaut. Aul. II, 1, 47: ook seq. infin., bij voorb. esse, Plaut., zie hier na: pertinacem (me dici) nihil moror Acc. ap. Non., zie hier na: ook enkel nihil moror, ik maak er geen werk van, d. i. ik laat het mij welgevallen, Terent., zie hier na: dus ook nec dona moror, Virg. Aen. V, 400: dus ook nullo morante, Liv. III, 56, i. e. daar niemand dit achtede, b) ik wil niet, mag niet, bij voorb. barbarico ritu esse, Plaut. Cas. III, 6, 19: alieno uti nihil moror, Ibid. Capt. Prol. 16: me dici pertinacem, Acc. ap. Non. 5. n. 40, eigenlijk, daar ligt mij niets aan gelegen, ik maak er geen werk van. c) ik ben er niet tegen, heb er niets tegen, laat het mij welgevallen, bij voorb. Nihil moror eos salvos esse, Anton. ap. Cic. Phil. XIII, 17: dus ook Terent. Eun. I, 2, 104 Nihil moror i. e. mijnen wegen, ik ben er niet tegen, laat het mij welgevallen, heel geern: dus ook non moror, Ibid. III, 2, 7, i. e. ik heb er niets tegen, laat het mij welgevallen, heel geern: dus seq. quo minus, bij voorb. nihil ego moror, quo minus abeam, Liv. III, 54. ik heb er niets tegen, dat ik niet heenga, d. i. ik wil terstond heengaan. Not. ne multis morer (scil. te, vos of me), Cic. Verr. IV, 45 extr., i. e. om (u, mij enz.) niet op te houden, d. i. kort: dus quid multis moror? Terent. Andr. I, 1, 87, i. e. kort: dus ook quid moror, Virg. Aen. VI, 528, i. e. kort: Not. doch, dit alles kan onder n. c, alwaar moror zonder accusativus staat, tot n. 2 betrokken worden. Not. Ook heet morari aliquem, iemand in oplettendheid houden, iemand iet zoo voorpraten of voorzingen, enz., dat hij niet weggaan kan, op eene aangename wijze bezig houden, vermaken, verlustigen, bij voorb. sunt, quos Pacuvius — moretur, Pers. I, 77: populum, Horat. Art. 321: aures, Horat. Ep. I, 13, 17. 2) scil. se zich ophouden, verzuimen, talmen, vertoeven, verwijlen, bij voorb. magno clamore morantur, Virg. Aen. V, 207: Brutum morari, Cic. Att. XVI, 5 post med.: quid moror? Hor. Od. II, 17, 6: paucos dies morati, Hirt. B. G. VIII, 34: sexcentos moratorum in ripa, Liv. XXI, 47: haud multa moratus dat cet., Virg. Aen. III, 610, i. e. zonder lang te vertoeven: dus ook nec plura moratus, Ibid. V, 381, i. e. zonder zich langer op te houden: ook passive, bij voorb. ut plus biennium in his tricis moretur, i. e. maneatur, impersonaliter, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 5: Ook met den Infinitivus, bij voorb. inferre bellum, Cic. Phil. V, 12: circumdare, Hirt. B. G. VIII, 34: moror procubuisse, Ovid. Her. XII, 186: van daar quid moror? Hor.: quid multis moror? Terent., of ne multis (verbis) morer, Cic., i. e. kort, (zie hier voor) eigenlijk wat houde ik mij wijdlopig op? Ook met quo minus, bij voorb. Nihil moror, quo minus decemviratu abeam, Liv. III, 54, voor abire, doch, het kan ook heeten, daar tegen zijn: van daar a) er tegen zijn, verhinderen, bij voorb. non moror, quo minus abeant, Liv. IX, 11: en elders: nemo moratus sit, quo minus abeant, niemand legge eene verhindering in den weg, verhindere hen enz.: van daar nihil moror of non moror, ik heb er niets tegen, ben er niet tegen, laat het mij gevallen, zie n. 1. b) zich op eene plaats ophouden, zich bevinden of zijn, bij voorb. Brundisii, Cic. ad Div. XV, 17 extr.: in provincia, Cic. Att. VII, 1 post med.: hic morari non potes, Cic. Cat. I, 8: pestem in rep. morari, Cic. Pis. 12: in gente inimica, Virg. Aen. IV, 235: multe sectari, rosa quo locorum — moretur, Horat. Od. I, 38, 3: van daar c) cum aliquo, Senec. Ep. 2 en 32, i. e. omgaan, leven. 3) zich bekommeren, naar iet vragen, iet achten, gevolglijk i. q. curare, bij voorb. tribunos appellavit, & nullo morante adreptus a viatore, provoco, inquit, Liv. III, 56, zie hier voor: van daar nihil moror, non moror, ik maak er geen werk van, zie boven.

MŌROR, ari, een nar zijn; zeide Nero van Klaudius, Sueton. Ner. 33: ook leest Meursius Plaut. Mil. II, 4, 17 ego stulta moror multum, quae cum hoc insano fabulem, alwaar Edd. gemeenlijk, bij voorb. Gronov., ego stulta & mora multum cet. hebben.

MOROSE, 1) morrend, grommend, eigenzinnig, Cic. Brut. 67. 2) scrupuleus, zorgvuldig, bij voorb. terram eligere, Plin. H. N. XVIII, 13, alwaar men het ook vertalen kan, eigenzinnig: morosissime, Sueton. Aug. 66.

MOROSĬTAS, atis, f. 1) morrend, grommig bestaan, eigenzinnigheid, Cic. Off. I, 25 post med. 2) te groote naauwgezetheid, bij voorb. morositate nimia obscurabat stylum, Sueton. Tiber. 70, i. e. door te veel kunstelen.

MORŌSUS, a, um, (van mos, eigenzin, eigenwil) is iemand, dien men het niet ligt van pas kan maken, die overal iet weet in te brengen, eigenzinnig, lastig in den omgang, en tegen alles, grommend, bij voorb. senex, Cic. Senect. 18 post med.: amor homines moros & morosos facit, Plaut. Truc. III, 2, 43: usque eo difficiles ac morosi sumus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes: Cic. Or. 29 extr.: van daar canities, Horat. Od. I, 9, 7, i. e. de eigenzinnige ouderdom: van daar 1) eigenzinnig jegens zich zelven, d. i. die zich zelven niet voldoen kan, van daar al te kunstelend, te stipt, bij voorb. morosior circa corporis curam, Sueton. Caes. 45. 2) eigenzinnig, gemelijk, Tropisch, van levenloze dingen, bij voorb. morbus, Ovid. Art. II, 323, i. e. hardnekkig, die moeilijk te genezen is: vitiis in eligendo solo morosa, Plin. H. N. XIV, 2 post med., i. e. als 't ware eigenzinnig, cupressus natu morosa i. e. moeilijk groeijend, Ibid. XVI, 33: morosa caelandi fingendique subtilitas, Ibid. XXXV prooem. 3) verdrietelijk, d. i. onaangenaam, bij voorb. prurigo, Martial. XIV, 23, 1: Not. men zou het ook van Mora vertoef, kunnen afleiden, en hier van schijnt Suetonius morosus, morositas en morosissime afgeleid te hebben, (want de verändering der kwantiteit in de lettergreep mo moet niet bevreemden, naardien er gelijke voorbeelden genoeg zijn, dat de kwantiteit in de afgeleide woorden verändert) te weten, (1) die zich bij eene zaak te lang ophoudt: van daar (2) die het in alles te naauw neemt, scrupuleus, Sueton.: van daar (3) eigenzinnig, verdrietelijk, grommend; doch, misschien, is dit niet nodig.

MORS, tis, f. 1) de dood, bij voorb. mortem sibi consciscere, Cic. Verr. III, 56, zich aandoen: obire, Cic. Phil. V, 17. Mil. 31 extr., sterven: occumbere mortem, Cic. Tusc. I, 42 extr., in den dood gaan, den dood ondergaan; ook morti, Virg. Aen. II, 62, en succumbere morti, Justin. XIV, 6 extr.: dus ook mortem oppetere, Cic. Verr. III, 56. Cic. Tusc. I, 48, i. e. in den dood gaan, den dood ondergaan, zich dooden, of laten dooden, sterven: mortis honore

Digitized by Google

carens i. e. ſepultura, Virg. Aen. VI, 333: mortem adferre alicui, Sulp. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12, *den dood aandoen, dooden: of ook* inferre, Cic. Mil. 7, *ook* offerre, Cic. Sext. 21 extr.: *ook* aliquem ad mortem dare, Plaut. Amph. II, 2, 177, *of* dare morti, Horat. Sat. II, 3, 107, *of* morti demittere, Virg. Aen. V, 692: *ook* morti ſternere, Ibid. XII, 464, *of* morte ſubita ſternere, Ibid. X, 796: morti objicere, Cic. Ver. 9 extr.: *ook* morte adficere, *bij voorb.* acerbiſſima, Sulpic. in Cic. Ep. ad Div. IV, 12: *ook* morte mactare, Cic. Haruſp. 20: ad mortem duci, Cic. Tuſc. I, 42: vadem ad mortem (i. e. *ten aanzien des doods*) dare, Cic. Fin. II, 24 extr., *eenen borg voor 't leven ſtellen:* mulcare aliquem usque ad mortem, Terent. Ad. I, 2, 9: morti eſſe, *den dood veroorzaken, bij voorb.* cui legatio morti fuit, Cic. Phil. IX, 1 extr.: *dus ook* mortem facere, *veroorzaken*, Ovid. in Ibin 146. Colum. II, 2, 7: morte cadere, Horat. Od. IV, 2, 15: conſumi, Tibull. I, 3, 55, *of* fungi, Ovid. Met. XI, 583, i. e. *ſterven: dus ook* mortem adire, Senec. Herc. Oet. 17, *of* pati, Ibid. Herc. Fur. 485, *den dood lijden, d. i. ſterven: dus ook* mortem cum vita commutare, Sulp. in Cic. Ep. ad Div. IV, 5, i. e. *ſterven:* morte mulctare aliquem, *met den dood ſtraffen*, Cic. Or. I, 43 extr.: damnare, Senec. Herc. Fur. 888: in morte, Virg. Aen. VI, 371, i. e. *in den dood of na den dood.* Not. *De* Romeinen, *als zij van de doodſtraf ſpreken, verſtaan niet altijd den natuurlijken dood, maar ook dikwijls den burgerlijken*, i. e. deminutio capitis, *bij voorb. wanneer iemand zijne vrijheid verliest, en als ſlaaf verkocht wordt; dus ſchijnt het te ſtaan*, Liv. I, 44, cum vinculorum minis mortisque, *nademaal* Dionyſ. Halic. *daar voor zegt*, καὶ αὐτοῦ μαστιγωθέντα πραθῆναι, *gelijk* Sigonius ad Liv. loc. cit. *aanhaalt: verders* mors amara, Prop. I, 19, 20: dura, Virg. Aen. X, 791: frigida, Valer. Flacc. V, 26: gelida, Ovid. Am. II, 9, 41: rigida, Lucret. VI, 1194: imperfecta i. e. caecitas, Stat. Theb. XI, 581: bona, Plin. Ep. II, 20, i. e. *zacht, aangenaam:* triſtis, Virg. Aen. XI, 839: pallida, Horat. Od. I, 4, 13. Not. a) mors ſua (mea, tua cet.), *de natuurlijke dood, bij voorb.* neque (quisquam) ſua morte defunctus eſt, Sueton. Caeſ. 89: *dus ook* bella res eſt, mori ſua morte, Senec. Ep. 69 extr. b) Plur. mortes *ſtaat dikwijls, bij voorb. wanneer er van meer geſproken wordt, bij voorb.* mortes imperatoriae, Cic. Fin. II, 30: meorum, Plin. Ep. VIII, 16: *dus ook* clarae mortes, Cic. Tuſc. I, 48: poenis ac mortibus adfici, Colum. IX, 11: homo mille mortibus dignus, Senec. de Clem. I, 18: omnes per mortes animam dediſſem, Virg. Aen. XI, 854: totidem mortes, Ovid. Met. XI, 538: omni imagine mortium, Tacit. Hiſt. III, 28: nil opus (vobis) perdere mortes, Stat. Theb. IX, 58, *den dood verkwisten, d. i. nutteloos aanbrengen, veroorzaken.* c) *Tropisch, van levenloze dingen, het afſterven, bij voorb.* memoriae, Plin. H. N. XIV, 22. 2) *de dood, Tropisch, van een oud man, die op den rand van het graf ſtaat*, Plaut. Bacch. V, 2, 33. 3) *een lijk, bij voorb.* mortem ejus lacerari, Cic. Mil. 32: mors mea nixa toro, Prop. II, 10, 22: vitis, quam juxta mors hominis pependerit, Plin. H. N. XIV, 19: morte campos contegi, Acc. ap. Non. 2. n. 328. 4) *de dood, d. i. het geen den dood aanbrengt, bij voorb. een ſchoot enz.; zoo als wij ook zeggen, bij voorb. dat was zijn dood, d. i. hem doodlijk, veroorzaakte den dood, bij voorb.* exceptat mortes, Sil. IX, 369: mille cavet lapſas circum cava tempora mortes, Stat. Theb. VI, 590.

MORSICĀTIM, *bijtend, de lippen op een bijtend, bij voorb.* tabellis morſicatim 'uſitant, Varr. ap. Non. 2. n. 547.

MORSĬCO, are, 1) *bijten: van daar* 2) *de lippen op een bijten of drukken, gelijk kusſende, bij voorb. van den ezel, die een vrouwsperſoon ſchijnt te kusſen*, nam imaginem ſavii mentiendo ore improbe compulſat ac morſicat, Apul. Met. VII poſt med. p. 197, 16 Elm.: *van daar* oculi morſicantes, Apulei. Met. II ante med. p. 119, 8 Elm., *knijpoogende, verliefde oogen.*

MORSIUNCŬLA, ae, f. 1) *het bijten, wanneer men verminderend ſpreekt, bij voorb. der mieren*, Apul. Met. VIII poſt med. p. 211, 35 Elm. 2) *het bijten met de lippen, d. i. het kusſen*, Plaut. Pſeud. I, 1, 65.

MORSUM, i, n. *een beet, een ſtukjen, zie* Mordeo, *op het einde.*

MORSUS, a, um, *zie* Mordeo.

MORSUS, us, m. *het bijten met de tanden, de beet, bij voorb.* avium, Cic. Senect. 15: ſerpentis morſu vulneratus, Cic. Fat. 16: calcibus, unguibus, morſu, i. e. *bijten of tanden*, Cic. Tuſc. V, 27, *gelijk men het aan in het voorgaande insgelijks tanden kan vertaalen, en zoo meestal in de terſtond volgende plaatzen, bij voorb.* morſu cruentat, Prop. IV, 8, 65, *door bijten of met de tanden:* vacuos exercet in aëra morſus, Ovid. Met. VII, 786, i. e. *beet of tanden: dus ook* morſuque eluſus inani, Virg. Aen. XII, 755: morſu adprehendere, Plin. H. N. XI, 24: corripere, Ibid. X, 40: adpetere, Tacit. Hiſt. IV, 42: premere, Lucret. III, 663: ſaxum morſibus inſequi, Ovid. Met. XIII, 568, i. e. *in bijten:* morſu divellere artus, *ſtukbijten*, Ibid. VIII, 877: *van daar* 1) *het eten, wanneer het bijtend of met de tanden geſchiedt, bij voorb.* menſarum, Virg. Aen. III, 394: cf. Juvenal. IV, 142 2) *het bijten, d. i. het ſcherpe gevoel of aandoening, bij voorb. van een ſcherpen bijtenden ſmaak, bij voorb.* aceti, Martial. VII, 24, 5: aquae marino creduntur adſtringi morſu, Plin. H. N. XXXVI, 26. 3) *het bijten, invreeten, bij voorb. van de roest aan den degen*, Lucan. I, 243. 4) *het bijten, Tropisch, van den nijd, d. i. nijdige aanval*, Horat. Ep. I, 14, 38. 5) *het bijten in de ziel, d. i. krenking, verdriet, ſmart enz., bij voorb.* curarum, Ovid. Pont. I, 1, 73: libertatis intermiſſae, Cic. Off. II, 7, *doch, het kan ook zijn, aanval: verder* ex diſceſſu, non ſolum amiſſione cariſſimorum neceſſarius morſus eſt, Senec. ad Marc. 7: aegritudo quaſi morſum aliquem doloris efficit, Cic. Tuſc. IV, 7, i. e. *beet, ſteek.* 6) *het geen, daar men mede bijt, d. i. tand of tanden, bij voorb.* vertere morſus in Cererem, Virg. Aen. VII, 112, i. e. *eten:* morſibus adfixae validis, Lucret. V, 1321: *dus ook* ſerpentis, Cic.: unguibus, morſu, Cic., *zie in 't begin, alwaar bijna alle plaatzen hier op pasſen, bij voorb.* morſibus inſequi, morſu adpetere cet.: *dus ook* morſu repugnare, Lucret. V, 1036: *van daar Tropisch, tand, of het geen daar aan gelijk is, bij voorb.* ancorae, Virg. Aen. I, 169 (173): *ook het inbijten of indringen, Pasſive, d. i. dat geen of de plaats, waar een gesp, werpſpies, mes of iet anders inſteekt of vat, bij voorb.* qua (i. e. *waar*) fibula morſus loricae crebro laxata reſolverat ictu, Sil. VII, 624: *dus ook* morſus roboris discludere, Virg. Aen. XII, 782, i. e. *de ſpleet van den boom, die de werpſpies van Aeneas geklemd hadt.*

MORTĀLIS, e, 1) *ſterflijk, d. i. aan den dood onderworpen, bij voorb.* animal, Cic. Nat. D. III, 13: corpora, Cic. Senect. 22: conditio vitae, Cic. Phil. XIV, 12, *alwaar het ook menschlijk kan zijn:* quid in iis mortale & caducum, quid cet., Cic. Leg. II, 23, i. e. *ſterflijk of vergangkijk:* deus mortalis, Quintil. I, 10, 5, *van eenen Redenaar: van daar Tropisch, ſterflijk, d. i. vergangkijk, een einde nemende, bij voorb.* inimicitiae, Cic. Rab. Poſt. 12: mundus, Cic. Nat. D. I, 8 extr.: vita, Lucret. III, 882: leges, Liv. XXXIV, 6: anima, Horat. Sat. II, 6, 93: quid in iis mortale ſit cet., Cic., *zie hier voor:* lumen, *licht*, Quintil. V, 12, 8, *alwaar het ook menschlijk, aardsch, kan zijn:* ſimulacra, Tacit. Agric. 46. 2) *ſterflijk, menschlijk, aardsch, bij voorb.* mucro, Virg. Aen. XII, 740, *en* vulnus, Ibid. 797, i. e. *van een mensch gemaakt of afkomſtig: dus ook* curae, Valer. Flacc. I, 338, i. e. *menschlijke, aardſche:* conditio, Vellej. II, 104: natura, Ibid. 97, i. e. *menschlijke natuur:* lumen, Quintil., *zie hier voor:* conditio vitae, Cic., *zie hier voor:* opera, Liv. I, 2, i. e. *menschlijke (aardſche) handelingen:* acta mortalia, Ovid. Triſt. I, 2, 97: majorque videri, nec mortale ſonans, Virg. Aen. VI, 50, i. e. *niet menschlijk ſprekend, d. i. haare ſtem klonk niet als een menſchenſtem:* ut aliquid ipſo homine mortalius intelligant, Plin. H. N. XXXVI, 15 ante med., i. e. *menschlijker: van daar* mortalia *menschlijke dingen*, Virg. Aen. I, 462 (466). Tacit. Ann. XIV, 54. Not. deus, Quintil., *zie hier voor: van daar* Mortalis, *een mensch*, Ovid. Met. IX, 16. Lucret. IV, 38: lepidus mortalis, Plaut. Truc. V, 57: hercle mortalem catum, Ibid. V, 2, 147: Mortales *de ſtervelingen, d. i. menſchen of lieden, bij voorb.* multos mortales defendo, Cic. in Caecil. 2: omnes mortales omnium generum, aetatum, Cic. Piſ. 40: nil mortalibus arduum eſt, Horat. Od. I, 3, 37: egreſſi — multos mortales (ſcil. Tarquinienſes praeda onuſtos) obtruncant, Liv. V, 16, *alwaar men Soldaten verſtaan moet:* cum multis mortalibus, Quadrig. ap. Gell. XIII, 28, *alwaar* Fronto *beweert, dat* multi mortales *emphatiſcher zou zijn, en meer uitdrukt, dan* multi homines: *welk voorgeven een gril ſchijnt te zijn.*

MORTĀLĬTAS, atis, f. 1) *de ſterflijkheid*, Cic. Nat. D. I, 10 extr., *alwaar het de dood kan zijn:* mortalitatem explere, i. e. *ſterven*, Tacit. Ann. VI, 50: turbato ordine mortalitatis, Pandect. V, 2, 15, i. e. *wanneer de zoon voor den vader ſterft:* majus humana mortalitate opus utero tulit (mater Alexandri), Juſtin. XII, 16, i. e. *dat grooter is, dan menſchen gemeenlijk zijn: van daar Tropisch, de vergangkijkheid, kortſtondigheid, bij voorb.* mollitiae (tophi), Plin. H. N. XXXVI, 22 poſt med.: cf. *hier voor*, Cic. Nat. D. I, 10. 2) *de ſtervelingen, d. i. de menſchen, bij voorb.* improvida, Plin. H. N. II, 7 extr.: invenit mortalitas, Ibid. med.: cauta, Curt. VIII, 4, 24. 3) *de dood*, Pandect. XXIII, 4, 2. XLVIII, 4, 11: mortalitate interceptus i. e.

i. e. morte *voor* mortuus, Plin. Ep. X, 50 extr.

MORTARIUM, i, n. *een vat, waar in dingen met de hand, met een stamper of knods, of ander werktuig gewreven of gestampt, en doorgewerkt worden: van daar* 1) *een vijzel*, Cato R. R. 74. Colum. XII, 55. Plin. H. N. XXXIII, 8. XXXIV, 18, *tweemaalen*. Scrib. Larg. 111. 2) *eene plaats, waar een vijzel gereed gemaakt wordt, vijzelpan*. Vitruv. VII, 3 extr. Plin. H. N. XXXVI, 23: *van daar* 3) *de vijzel zelve*, Vitruv. VII, 1 post med. VIII extr.

MORTICINUS, a, um, *door ziekte gedood of dood, gestorven of verscheurd, bij voorb.* ovis, Varr. R. R. II, 9, 10: volucres aut pisces, Ibid. III, 2 extr.: *van daar* 1) *het geen van gedood vee of leder is, bij voorb.* soleae, Serv. ad Virg. Aen. IV. 518: in sacris ne morticinum quid adsit. Varr. L. L. VI, 5. 2) *een scheldwoord van slechte lieden; kreng, schend-aas, schendbrok*, Plaut. Pers. II, 4, 12. 3) *Tropisch, verstorven, bij voorb.* caro in vivis (luxuriosis hominibus), Senec. Ep. 122 post init.: clavus morticinus, Plin. H. N. XXII, 23 post med., *lijkdoorn: omdat die, als 't ware, verstorven vleesch is*.

MORTIFER *en* **MORTIFERUS**, a, um, *den dood aanbrengende of veroorzakende, doodlijk, bij voorb.* morbus, Cic. ad Div. I, 30: vulnus, Cic. Sull. 26: poculum, Cic. Tusc. I, 29 extr.: praecepta medicorum, Cic. Leg. II, 5: bellum, Virg. Aen. VI, 279: multa mortifera, Cic. Acad. IV, 38: scabies, Colum. VI, 17: musculus percussus mortiferus est, Cels. III, 26. Sect. 22: mortifer ictus, Colum. VI, 17: mortifer aestus, Claudian. Proserp. III, 237.

MORTIFERE, *doodlijk, bij voorb.* aegrotare, Plin. Ep. III, 16 in.: vulnerare, Pandect. IX, 2, 36.

MORTIFERUS, *zie* Mortifer.

MORTUALIS, e, *de dooden of lijken betreffende: van daar* mortualia, scil. carmina, Plaut. Asin. IV, 1, 63, *het doodenlied der klaagvrouwen of lijkvrouwen* (praeficarum): *ook* scil. vestimenta, *lijk- of doodkleederen, bij voorb.* pallis, patagiis, crocotis, malacis, mortualibus, Naev. ap. Non. 16. n. 4.

MORTUARIUS, a, um, *misschien* i. q. mortualis, *of zich met dooden of lijken bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* glossarium mortuarium, Cato ap. Gell. XVIII, 7, *een lijkwoordenboek, d. i. een woordenboek, waarin slechts woorden zonder zin staan; of een doodwoordenboek; van menschen, die alleen op de woorden belust zijn, en niet op zaken*.

MORTUUS, a, um, *zie* Morior.

MORULUS, a, um, i. q. morus, a, um, (n. 2.), *zwart, donkerkleurig*, Plaut. Poen. V, 5, 10.

MORUM, **MORUS**, *moerbezie, moerbeziënboom, zie* Morus, a, um.

MORUS, a, um, 1) *van magie, zot, onnozel, bij voorb.* mos, Plaut. Men. IV, 2, 1: amor mores hominum moros & morosos facit, Ibid. Trin. III, 2, 43: *ook zonder* Substantivum, *zot, onnozel, een zot, zottin, bij voorb.* morus es, Ib. Mil. III, 1, 78: ego stulta atque mora multum (scil. sum), Ibid. II, 4, 17. 2) *voor* Maurus *moor (moorsch), donkerkleurig, zwart: van daar* Morum, scil. pomum, *moerbezië, eigenlijk zwarte boomvrucht*, Ovid. Met. IV, 127. Horat. Sat. II, 4, 22. Virg. Ecl. VI, 22. Plin. H. N. XV, 24 *en* 28 med. Cels. II, 24. Martial. I, 73, 5. VIII, 63, 7. Colum. V, 10, 9: *zij zal te vooren wit geweest zijn, maar daar na, toen Pyramus, meenende, dat* Thisbe *van een wild dier verscheurd was, zich doorstak, gelijk ook* Thisbe *kort daar na deedt, van dit bloed eene zwarte kleur aangenomen hebben, volgends* Ovid. Met. IV, 165, *en van daar de braambezië*, Ovid. Met. I, 105. Ibid. Fast. IV, 509: *ook* Plin. H. N. XXIV, 13 med. *en op het einde, alwaar staat* mora his (rubis) cet., *en* mora, quae in his nascuntur: *dus ook* nascuntur (mora) & in rubis, Ibid. XV, 24: *van daar* Morus, i, f. scil. arbor, *moerbeziënboom*, Ovid. Met. IV, 90. Plin. H. N. XVI, 25 extr. 28, 38 extr. 40 extr. XVIII, 27.

MOS, moris, m. *de wil van een mensch, bijzonder eigen wil, verlangen, bij voorb.* alieno more vivendum est mihi, Terent. And. I, 1, 125: Hunccine erat aequum ex illius more, an illum ex hujus vivere? Terent. Heaut. I, 2, 24: obediens fuit mori patris, Plaut. Bacch. III, 3, 55, i. e. *den wil: van daar* morem alicui gerere, Cic. Tusc. I, 9. Cic. Att. II, 16 post med. Terent. Eun. I, 2, 108. Ad. II, 2, 6, *den wil doen, inwilligen, te wille zijn, gehoorzamen: dus ook* sibi, Terent. Heaut. V, 1, 74, i. e. *zijnen wil doen: vervolgends, in 't gemeen, inwilligen, gehoorzamen, bij voorb.* voluntati alicujus morem gerere, Cic. Mur. 23. Nep. Dat. 4: animo (suo), Terent. And. IV, 1, 17, i. e. *zijnen wil doen, zijn' moed koelen: dus ook* sibi, Terent., *zie hier voor: van daar* 1) *eene wet, voorschrift, regel, bij voorb.* mores viris ponet, Virg. Aen. I, 264 (268): regere populos pacisque imponere morem, Ibid. VI, 853: mos erat, pronuntiare cet., Liv. XXXII, 25 in., i. e. *was eene wet, voorschrift, en terstond daar op staat daar voor* lex, *te weten*, additum legi erat cet., *doch*, mos *kan ook gebruik zijn, herkomen, en* lex *het voorschrift, formulier*: fecerat sibi morem — circumeundi, Liv. XXXV, 35, *hadt zich dat tot eene wet gemaakt; doch, het kan ook zijn, tot eene bestendige gewoonte gemaakt, het welk denzelfden zin geeft*: non mos, non jus (erat), Tacit. Ann. III, 28: Quod moribus eorum interdici non poterat, Nep. Hamilc. 3. *Hier toe kan men ook rekenen*, Cic. Caecin. 1 *en* 7, facta vis est moribus *en* deduci moribus: *doch, het kan ook zijn, wettig herkomen; het welk bij slot het zelfde is: van daar Tropisch*, ferrum patitur mores, Plin. H. N. XXXVI, 16, *neemt wetten aan, d. i. gehoorzaamt: van daar* sine more, Virg. Aen. VIII, 635, *en* VII, 377, *onregelmatig, op eene ongehoorde wijze: doch, het kan ook beteten, zonder aartigheid, welvoeglijkheid, zeden, levenswijze: dus ook* sine more furit tempestas, Ibid. V, 695, i. e. *op eene ongehoorde wijze, verbazend:* in morem, Virg. Aen. V, 556, i. e. *regelmatig, behoorlijk: dus ook* nullo more, Stat. Theb. VII, 135: *van daar de Mode, d. i. het model van kleederdragt enz. of zeden, van zich dus of zoo te gedragen, manier, in zoo ver die een soort van voorschrift voor anderen is, bij voorb.* eodem ornatu populum vestiri jubet: quem morem vestis exinde gens universa tenet, Justin. I, 2: Parthis vestis olim sui moris, Ibid. XLI, 2: *doch, dit kan ook tot n. 2. behooren: dus ook* in morem, *naar de mode*, Virg. Aen. V, 556. 2) *zede, manier, gedrag, levenswijze, voorkomen, bij voorb.* qui istic mos est? Terent. Heaut. III, 3, 1, *wat is dat voor een gedrag? manier?* usitato more, Cic. Verr. II, 3, *op de gewoonlijke wijze: van daar* a) mores, *zeden, gedrag, levenswijze, ook het karakter, wanneer het het zelfde is als zeden, en er bijzonder van aanzienlijke lieden gesproken wordt, bij voorb.* mores feri, Cic. Rosc. Am. 13: Est ita temperatis moribus, Cic. ad Div. XII, 27, i. e. *karakter, gedrag:* suavissimi mores, Cic. ad Planc. in Epist. ad Att. XVI post Ep. 16: boni & modestiores, Cic. ap. Non. 4. n. 57: severi & pudici, Plin. Hist. Nat. XXVIII, 8 med.: sanctissimi, Plin. Ep. X, 20 extr.: morum probitas, Ibid. VI, 20: totam vitam — moresque alicujus cognoscere, Cic. Rosc. Am. 38: rempublicam — perditis moribus cet., Cic. ad Div. II, 5 extr.: *ook zeden, d. i. goede zeden of levenswijze, d. i. goede levenswijze, bij voorb.* mores & vitia, Manil. IV, 18: periere mores, Senec. Agam. 112: moribus & coelum patuit, Prop. IV extr.: *ook kwaade zeden, kwaade levenswijze, bij voorb.* propitiis, si per mores nostros liceret, diis, Tacit. Hist. III, 72: *van daar* praefectus morum, *te Karthago*, Nep. Hann. 3, i. e. *zedenrichter, zedenmeester, opziener op de zeden*, Censor (*op de Romeinsche wijze*): *ook* mores *voor* homo *of* homines moribus certis, *bij voorb.* cum moribus notis communicaturum, Liv. X, 22, i. e. *met een' man, wiens karakter en gedrag bij vooels kent.* b) *het bevallig gedrag, tegens elkander, bij voorb.* Amator meretricis mores sibi emit auro, Plaut. Most. I, 3, 128: Nunc nostri amores, mores & consuetudines (perierunt), Plaut. Pseud. I, 1, 62: *doch, het zou ook kunnen beteten, omgang, verkeering.* 3) *zeden, gewoonte, manier, aart of gebruik*, a) *van eenen Staat, wanneer* mos *en* mores *dikwijls de gebruiken, het herkomen, ingevoerde inrichtingen zijn. Hier toe zou men kunnen brengen* sine more, Virg. Aen. VII, 377. VIII, 635, *en* deduci moribus, vis facta est moribus, Cic., *zie n. 1.*: mos erat, comitiorum die primo — pronuntiare, Liv. XXXII, 25, *zie boven*: legi morique parendum est, Cic. Univ. 11: contra morem consuetudinemque civilem, Cic. Off. I, 41: quae more aguntur, Ibid.: praeclarum morem cet., Cic. Flacc. 7: est hoc in more positum, ut cet., Cic. Agr. II, 1: *cf. het volgende, want a en b kan men dikwijls vereenigen.* b) *van menschen, bij voorb.* mos est hominum, ut nolint cet., Cic. Brut. 21: Negavit esse moris Graecorum, ut cet., Cic. Verr. I, 26, *het is geene gewoonte, manier, bij de Grieken enz.*: Est hoc in more positum, ut cet., Cic. Agr. II, 1, *het is zoo gebruiklijk*: in morem venire, *gewoon worden, in zwang komen, bij voorb.* quod jam in morem venerat, ut — fieret, Liv. XLII, 21, *alwaar insgelijks* ut *staat*: *ook* seq. Infinit., *bij voorb.* virginibus — mos est gestare pharetram, Virg. Aen. I, 336 (340): ubi libare diis dapes — mos esset, Liv. XXXIX, 43: mos erat pronuntiare, Liv. XXXII, 25, *zie hier voor*: *ook* seq. gerund., *bij voorb.* quia mos est ita rogandi, Cic. ad Div. XII, 17, *alwaar de* Infinitivus *meer gewoon zou zijn: echter zoo staat* si discendi labor est potius quam voluptas, Cic. Off. III, 2 ante med., *alwaar* discere *regelmatiger zou zijn*: praeter civium morem, i. e. *tegen enz.*, Terent. And. V, 2, 9: ut moris est, Tacit. Hist. I,

131

Digitized by Google

331: ut moris erat Domitiano, Ib. Agric. 39: habebat hoc moris, Plin. Ep. I, 12: qui hoc primum in nostros mores induxit, Cic. Or. II, 28: aliquid in morem perducere, Cic. Invent. II, 54, i. e. gewoon maken: supra morem densa, boven de gewoonte, ongewoon, buitengemeen, Virg. Georg. II, 227: facere sibi morem, Liv., zie hier voor: mores antiquos sumere, Liv. III, 68, i. e. aannemen: in morem naar de mode, Virg., zie boven: van daar more, Cic. ad Div. XI, 29 extr. Terent. And. V, 6, 3, of de more, Virg. Aen. VI, 38. X, 832, of ex more, Horat. Sat. II, 8, 280, naar of uit gewoonte, naar de mode: dus ook in morem, Virg. Aen. V, 556, zie hier voor: ook met den Genitivus of met Adjectiva, bij voorb. more parentum, Virg. Aen. VI, 223: more meo, Cic. Or. I, 13: more Graeco, Cic. Verr. I, 26: more Carneadeo, Cic. Univ. 1: more suo, Ovid. Met. II, 245: de more vetusto, Virg. Aen. XI, 241: more hominum, Terent. And. V, 6, 3: ook heet more, ad of in morem, naar de wijze, of, zoo als, bij voorb. torrentis aquae more, Virg. Aen. X, 604: apis more, Horat. Od. IV, 27, als eene bijë, op de wijze der bijën: novalium more, Colum. III, 13, 4: farinae more, Scrib. Larg. 44: facis omnium more, Cic. ad Div. XII, 17: more nivis, Ovid. Her. XIII, 52: ferarum, Horat. Sat. I, 3, 109: in hunc morem, Horat. Sat. II, 1, 63, op deze wijze: in morem fluminis, Virg. Georg. I, 245: in morem picis, Ibid. II, 256: in morem stagni, Ibid. Aen. VIII, 88: quo more, zoo als, Ib. Georg. III, 461: hoc more, Ibid. Aen. VII, 616: materias ad morem actionum prosequuntur, Quintil. IV, 1, 43: van daar a) de mode, bij voorb. vestis, Justin., zie boven. b) de wijze, gesteldheid, bij voorb. coeli varium morem, Virg. Georg. I, 51: siderum, Plin. H. N. XVIII, 24 extr.: signorum, Manil. IV, 132: quos tibi currenti ferat Adria mores, Stat. Sylv. III, 2, 87: van daar more, in morem cet., i. e. zoo als, zie hier voor.

MOSCŬLUS, i, m. Deminut. van mos, bij voorb. mosculis i. e. parvis moribus, Cato ap. Fest.

MOTACILLA, ae, f. de kwikstaart, een vogel, Varr. L. L. IV, 11. Plin. H. N. XXXVII, 10 ante med.

MOTĬO, onis, f. 1) beweging, bij voorb. corporum, Cic. Nat. D. II, 28: principium motionis scil. cylindri, Cic. Fat. 19: van daar van de koorts, bij voorb. si post alteram febrem motio manet, scil. corporis, venarum cet., Cels. III, 5 post med.: van daar animi motiones, Cic. Acad. I, 8, i. e. gedachten, het denken. 2) verwijdering, wegzending, bij voorb. ab ordine, Pandect. XLVII, 20, 3 extr.

MOTĬTO, are, i. q. motare, Gell. IX, 6 extr.

MOTIUNCŬLA, ae, f. kleine beweging, schudding, aanval van een koorts, Sueton. Vesp. 24. Senec. Ep. 53, en de Tranquill. 2.

MOTO, are, bewegen, bijzonder meermaals, Virg. Ecl. V, 5. VI, 28.

MOTOR, oris, m. die het beweegt, beweger, bij voorb. cunarum, Martial. XI, 40, 1, i. e. die een kind wiegt.

MOTUS, us, m. beweging, a) van het lichaam of ligchamelijke dingen, bij voorb. corporis, Nep. Eum. 5: ook van eenen redenaar, wanneer hij de leden des ligchaams behoorlijk beweegt, en, als 't ware, gebaarden maakt, gesticuleert, bij voorb. corporis motus plenus artis, Cic. Brut. 66: ut essent (milites) ad motus concursusque leviores scil. in het vechten, Nep. Iphic. 1: deus motum dedit coelo, Cic. Univ. 6: natura omnia ciens — motibus suis, Cic. Nat. D. III, 11: cieri motu suo, Ibid. II, 9: voluptas, quam in motu esse dicitis, Cic. Fin. II, 23, i. e. in eene zinlijke beweging bestaat, bij voorb. in danssen, rijden enz.: motus terrae, Curt. IV, 4 extr., aardbeving: motus dare, Ovid. Met. V, 629, bewegingen maken, d. i. zich bewegen, roeren: magnos cum ponunt aequora motus, Prop. III, 13, 31: bijzonder van de beweging des ligchaams, in het gesten maken of danssen, gebaarmaking, gesticulatie, bij voorb. dare motus, Liv. VII, 2. Virg. Georg. I, 350, i. e. gebaarden maken: motus doceri gaudet Jonicos virgo, Horat. Od. III, 6, 21, i. e. Jonische danssen: dus ook motus palaestrici, Cic. Off I, 36 in., i. e. bewegingen des ligchaams, die in de dansschool geleerd worden: dus ook van Romeinsche redenaars, zie boven, Cic. Brut. 66. b) der ziel, wanneer het dan gedachten, dan aandoening of hartstogt is, naar mate het het verstand of het hart en de ziel treft, bij voorb. motus animorum duplices sunt, alteri cogitationis, alteri appetitus, Cic. Off. I, 36. Is het van het verstand, dan is het denken, gedachte, bij voorb. celeres ingenii motus, Cic. Or. I, 25. Is het van 't gemoed of hart, dan is het beweging, aandoening, gevoel, onrust, bij voorb. animorum, Cic. Part. 3: Cum vescimur iis rebus, quae dulcem motum afferunt sensibus, Cic. Fin. II, 3: motus animi nimios, Cic. Off. I, 38: animorum motus dicendo — agitare, Cic. Or. I, 51: cohibere motus animi, Cic. Off. II, 25: vario misceri pectora motu, Virg. Aen. XII, 217: magnus animorum secutus est motus, Cic. ad Div. I, 9 ante med., i. e. beweging: dus ook mentis, bij voorb. ex epistolarum mearum inconstantia puto te meae mentis motum videre, Cic. Att. III, 8 extr.: ook is het drift, natuurdrift, instinct, godlijke ingeving, bij voorb. divino concita motu, Ovid. Met. VI, 158: insano concita motu, Ibid. III, 711: Bellonae motu est agitata, Tibull. I, 7, 51. (I, 6, 45.): incitationis & motus, Cic. ad Div. II, 54: van daar 1) beweging, d. i. wanneer men zich was roert, toont, levendig werkt, bij voorb. in den wijnstok zijn, zoo als Columella IV, 28 zegt, drie Motus, het uitkomen, bloeijen en rijp worden. 2) de beweging, d. i. een opstand der menschen, a) in eenen goeden zin, d. i. wanneer vele menschen te hoop loopen, om iets te zien, iemand te gemoet te gaan enz., bij voorb. Italiae magnificentissimus motus, Cic. Dom. 56, of, wanneer iemand miemen maakt, om op te breken of voort te gaan, of iets te ondernemen, beweging, onderneming, bij voorb. motus praesensit futuros scil. Aeneae, Virg. Aen. IV, 297, i. e. vertrek, schikking tot vertrek: si qui ex Etruria novi motus nuntiarentur, Liv. VI, 22 in., i. e. bewegingen, ondernemingen of onrusten: motus Catilinae, Cic. Cat. II, 12, bewegingen, ondernemingen of onrusten. b) in eenen kwaaden zin, onrust, oproer, bij voorb. Catilinae, Cic. Cat. II, 12: motus servilis, Liv. XXXIX, 29: populi, Cic. Or. 48 extr.: sine vestro motu ac sine ullo tumultu, Cic. Cat. II, 12: si qui motus ex Etruria, Liv. VI, 22, zie hier voor: si qui motus occasionem aperiret cet., Liv. IX, 27: motum afferre reipublicae, Cic. Catil. II, 2. 3) verandering, bij voorb. Motum in republica impendere, Cic. Att. III, 8: van daar verwisseling, van daar motus, i. e. de Tropi. Quintil. VIII, 5, 35. IX, 1 in. 4) beweeggrond, bij voorb. consilii, Plin. Ep. III, 4 extr.

MOTUS, a, um, zie Moveo.

MOVĔO, movi, motum, 2. 1) bewegen, roeren, in beweging zetten, maar zoo, dat de zaak eindelijk op haare plaats blijft, wanneer het ook somtijds schudden, schommelen is, bij voorb. urnam, Virg. Aen. VI, 432: ook Tropisch, urna movet omne nomen, Horat. Od. III, 1, 16: verder labra, Ibid. Ep. I, 16, 60: van daar moveri zich bewegen, Ovid. Met. X, 115. Virg. Aen. VI, 256: ook movere, scil. se, bij voorb. terra movit (scil. se), Liv. XXXV, 40, de aarde heeft zich bewogen, heeft geschud: van daar van de beweging van een snaaren-instrument, bij voorb. citharam, Ovid. Met. V, 112: of fila sonantia (snaaren), Ibid. X, 89, i. e. in beweging brengen, spelen: dus ook tympana, Ibid. Her. IV, 48: ora vocalia, Ibid. Met. V, 332, i. e. laten hooren: thyrsos, Valer. Flacc. III, 540: van daar Tropisch, van de ziel en zinnen, in beweging brengen, roeren, indruk maken; a) van het verstand en de zinnen, wanneer het bewegen, indruk maken enz., heet, bij voorb. haec res me movet, maakt indruk op mij, roert mij, maakt, dat ik deze of gene gezindheden aanneem, dit of dat geloove, of mijne gezindheden, gevolglijk besluiten, verandere, bij voorb. haec dicta nihil moverunt quemquam, Liv. III, 2, i. e. maakte op niemand eenigen indruk, roerde niemand enz.: quae me causae moverint, Cic. Att. XI, 5: dus ook pulchritudo movet oculos, Cic. Off. I, 28, maakt indruk enz.: quem cum minus moveret, Nep. Them. 4: movent sensum, sensusque moventia quae sunt cet., Cic. Univ. 2, alwaar sensus de Genitivus schijnt te zijn (wegens sensum); en gevolglijk staat moventia Adjective met eenen Genitivus: moveor, het maakt indruk op mij, d. i. ik merk het op, geloof het, bij voorb. mens movetur, Cic. Acad. IV, 11 en 15, i. e. het maakt een indruk op de ziel, zij merkt het op, gelooft het; korter: krijgt een indruk: acute moveri scherpzinnig denken, Cic. ad Div. XV, 21 extr.: want het denken der ziel is de bewegingen des ligchaams gelijk: dus ook peracute moveri, Cic. Acad. I, 9 extr.: van daar motus, a, um, bewogen, is menigvuldig, bij voorb. rex tantum auctoritate ejus motus est, ut cet., Nep. Con. 4, i. e. zijn aanzien maakte zulken indruk op den Koning enz.: motus dictis, Ovid. Trist. IV, 10, 23: consilio ejus motus est, Nep. Dion. 1. Ook zegt men movere aliquid animo, denken, overwegen, overdenken, Virg. Aen. III, 34, en zonder animo, Ibid. V, 608. b) van 't gemoed, wil of hart, of hartstogten, eenen indruk maken, bewegen, roeren, bij voorb. moverat plebem oratio consulis, Liv. III, 20: Flaccum auctoritas Patrum nihil movisset, Liv. XXXIX, 39: neque illud me movet, quod, Caes. in Cic. Ep. ad Attic. IX post 19: animos judicum, Quintil. VI, 2: moveri pecunia, Cic. Off. II, 11, door geld geroerd worden: Moveor heet in 't gemeen, het maakt indruk op mij, het zij aangenaam of onaangenaam, of ik krijg een indruk, ik stoot er mij aan, word daar door in beweging, in onrust,

Digitized by Google

rust, *begeerte gezet*, *opgewekt enz.*, *bij voorb.* moveor etiam ipſius loci inſolentia, Cic. Dejot. 2, i. e. *de ongewoone plaats maakt indruk op mij*: conſuetudine loci, Caeſ. B. C. I, 44: perturbatione alicujus, Liv. XXXIX, 47: abſiſte moveri, Virg. Aen. VI, 399, i. e. *vrees niet*, *verſchrik niet*: *van daar* movere oculos, Cic. Off. I, 28, i. e. *roeren*, *in beweging zetten*, *aan zich trekken*: *van daar* motus, a, um, *geroerd*, *bewogen of bewegen*, *in drift gebracht*, *ontſteld*, *bedroefd enz.*, *is bekend*, *bij voorb.* Calypſo Ithaci digreſſu mota, Prop. I, 15, 9: motus precibus, Curt. VI, 5 poſt med. *Ook* c) *in geestverrukking of buiten zich zelven zetten*, *verrukken*, *bij voorb.* tum quos ſectis Bellona lacertis ſaeva movet, cecinere Deos, Lucan. I, 565. 2) *bewegen*, *roeren*, *in beweging brengen*, *d. i. van de plaats bewegen of wegbrengen*, *bij voorb.* ſignum loco movere, Cic. ad Div. I, 35: *van daar* res, quae moveri poſſunt, Nep. Them. 2, *of* res moventes (ſcil. ſe), Liv. V, 25, i. e. *beweegbare dingen*, *d. i. die men uit het huis en uit de ſtad vervoeren kan*, *bij voorb. klederen*, *wapenen enz.*: *van daar* a) moveri *of* ſe movere, *zich van de plaats roeren of zich bewegen*, *roeren*, *d. i. gaan enz.*, *bij voorb.* move te ocius, Terent. And. IV, 3, 16, *roer u*, *d. i. ga*: fac, ut iſthinc te non moveas, Cic. ad Div. V, 21 extr.: praecepit eis, ne ſe ex eo loco moverent, Liv. XXXIV, 20: neque ſe movit ex urbe, Nep. Att. 7: nec ſe a gremio illius movebat, Catull. III, 8: ut ſe loco movere non poſſent, *van de plaats*, Caeſ. B. G. III, 15: Ranae moveri prope aquam, Cic. Nat. D. II, 49, i. e. *de kikvorſchen gaan enz.*: nec veſtigio quisquam movebatur, Liv. X, 36, i. e. *niemand roerde zich*, *niemand ging van zijne plaats*: *van daar* voluptas movens (oppoſ. ſtans), Cic. Fin. II, 10 med., i. e. *in eene zinlijke beweging beſtaande*, *bij voorb. in dansſen enz.*: *ook is* moveri *dansſen*, *gebaarden maken*, *bij voorb. met den Accuſativus*, Cyclopa, i. e. *den Cykloop dansſen* (*gebaarden makende*) *verbeelden*, *uitdrukken*, Horat. Ep. II, 2, 125: *ook zonder* Accuſativus, Ibid. Art. 232. Perſ. V, 123: *van daar* movere, ſcil. ſe, *opbreken*, *voortreizen*, *voortgaan*, *bij voorb.* Hannibalem caſtris non moviſſe, Liv. XXV, 9 med., *en terſtond daar op* Hannibal nocte movit, i. e. *brak op*: primis tenebris movit, Liv. XXXI, 23 in., i. e. *brak hij op* (*met de vloot*), *zeilde hij voort*: conſules, legionibus ſcriptis, prius quam ab urbe moverent — procurarunt, Liv. XXIV, 44: poſtquam ille Canuſio moverat, Cic. Att. IX, 1: claſſis movet, i. e. *breekt op*, Senec. Troad. 1181, ſcil. ſe: *en het is beter* ſe *te verſtaan*, *dan* caſtra, *dat wel ſomtijds past*, *maar niet altijd*: *maar* ſe *past overál*: movere ex hibernis, Liv. XXVII, 39, *en* caſtris, Liv., *zie boven*, *alwaar niemand* caſtra *denken kan*. b) *verwijderen*, *wegdoen*, *bij voorb.* ſignum loco *van zijne plaats*, Cic. ad Div. I, 35: os de loco, Celſ. VIII, 2: hoſtem movere loco, Liv. VII, 8: gregem (i. e. *benden van Schouwſpelers*) loco, Terent. Phorm. Prol. 13: *ook* aliquem loco, i. e. *van de plaats*, *post*, *ambt*, *d. i. ontzetten*, Caeſ. B. C. III, 74: *dus ook* aliquem loco ſenatorio, Liv. XXXIX, 42: *en Tropisch*, aliquem loco, *uit den voordeeligen ſtand*, Cic. Catil. II, 1: *verders* heredes, Cic. Off. III, 19, i. e. *wegnemen*: movere aliquem tribu, Cic. Or. II, 67. Liv. XXIV, 18, *uit de Tribus ſtooten*: *dus ook* aliquem ſenatu, Cic. Cluent. 43, *uit den Raad*: ex agro, Cic. ad Div. XIII, 5: poſſeſſione, Cic. Verr. I, 45. Agr. II, 21: hoſtem ſtatu, Liv. XXX, 18, i. e. loco: *en Tropisch*, Cic. Tuſc. III, 7 extr.: Move abs te moram, Plaut. Capt. IV, 2, 10, i. e. *verwijder*: aliquem de ſententia, Cic. Phil. II, 21. Liv. III, 21, *of* ex ſententia, Cic. Nat. D. III, 2, i. e. *afwenden*, *afbrengen*: nummum ab aliquo, Cic. Att. I, 12 in., i. e. *bekomen*, *verkrijgen*: literam movere, Cic. Fin. III, 22, i. e. *wegnemen*: *ook* in fugam movere, *op de vlucht drijven*, Liv. VII, 33 extr.: *van daar* ſigna, Liv. XXVII, 2 extr., *eigenlijk de vaandels voortzenden*, *d. i. met het leger opbreken*: *dus ook* caſtra loco movere, Liv. IV, 46, *of* caſtra ex eo loco, Caeſ. B. G. I, 15, *en zonder* loco, Liv. XXXIII, 18 poſt init. XXXV, 4 extr. Nep. Dat. 8. Ibid. Eum. 12. Caeſ. B. G. VII, 41: *ook enkel* movere, ſcil. ſe, *of* caſtra (*gelijk ſommigen*, *zonder noodzake*, *ſomtijds verſtaan*), *d. i. opbreken met het leger*, *voortmarcheeren*, *voortgaan*, *zie boven onder* a, *waar toe ook behoort*, Liv. XXXV, 4 extr. c) *verwekken*, *veroorzaken*, *aanleiding geven*, *bij voorb.* miſericordiam, Cic. Or. II, 69: ſuſpicionem, Cic. ad Div. II, 16: fletum populo, Cic. Or. I, 53: ſudorem, Celſ. II, 17: urinam, Ibid. III, 21 ante med.: dolorem, Ibid. VII, 4 extr.: riſum, Cic. Or. II, 62. Att. VI, 3 extr.: ridiculum, Cic. Or. II, 60: indignationem, Liv. IV, 5: ſeditionem, Liv. IV, 21. d) *iet aanvangen*, *voornemen*, *ondernemen*, *bij voorb.* bellum, Cic. Off. I, 11: ſeditionem, Liv. IV, 21: carmina a Jove, Ovid. Met. X, 149: cantus, Virg. Aen. X, 163: induſtriam, Liv. II, 58: cf. Ovid. Faſt. I, 268. III, 11: *ook maken*, *doen*, *verrichten*, *bij voorb.* ſacra, Valer. Flacc. V, 399: ferctum Jovi, Cato R. R. 134, *alwaar het ook brengen kan zijn*: preces, Ovid. Faſt. VI, 622: cantus, Virg., *zie hier voor*: mentionem rei, Liv. XXVIII, 11 med., *gewag maken*: *doch*, *het kan ook zijn*, *aanleiding geven*. e) *onrust aanvangen*, *bij voorb.* aliquid, Liv. XXI, 52, *iet onrustigs ondernemen*, *onrust aanvangen*: ne quid moveretur, Liv. XXXV, 13, *opdat er geen onrust verwekt wierde*. f) *veranderen*, *ook ſomtijds onzeker of wankelend maken*, *bij voorb.* ſententiam, Cic. Att. VII, 3 med. Liv. XXXV, 42: fidem, Ovid. Faſt. IV, 204: fatum moveri nulla ratione potuit, i. e. mutari, Liv. XXV, 26: nihil motum ex antiquo, Liv. XXXIV, 54: nuptiae moventur, Terent. And. III, 2, 36: *dus ook* Ego iſtaec moveo, Terent. And. V, 4, 18. g) *aanhitzen*, *bij voorb.* ad bellum, Liv. XXXV, 11: quae me cauſae moverint, Cic., *zie boven*: oculos, Cic. Off. I, 28: *ook aanhitzen*, *d. i. toornig maken*, *bij voorb.* numina Dianae, Horat. Epod. XVII, 3: *ook aanzetten*, *d. i. verwekken*, *bij voorb.* urinam, dolorem, riſum cet., *zie hier voor*: *dus ook* alvum *het lijf losmaken*, Cato R. R. 115. h) *brengen*, *aanbrengen*, *bij voorb.* ferctum Jovi, Cato R. R. 134. i) *ontrusten*, *plagen*, *bij voorb.* vis aeſtus omnium corpora movit, Liv. XXV, 26. k) *voortbrengen*, *toonen*, *bij voorb. van groeijende boomen en planten*, *bij voorb.* gemmae ſe moveant, Colum. XI, 2, 26: de palmite gemma movetur, Ovid. Triſt. III, 12, 13: vitis movet gemmas & corticem, Colum. IV, 29. §. 3 *en* 4: *bijzonder van perſonen*, *toonen*, *aan den dag leggen*, *aanduiden*, *laten merken*, *bij voorb.* opem artis, Ovid. Faſt. VI, 760: deos moviſſe numen, Liv. I, 55, i. e. *hebben hunnen wil hier toe ontdekt*, *getoond*. Not. 1) movens ſeq. Genit., Cic., *zie hier voor*. 2) moſtis *voor* moviſtis, Martial. III, 67, 1: *ook lezen ſommigen* morunt, Sil. XIV, 142, *alwaar anderen* norunt *lezen*.

MOX, 1) *dra*, *terſtond*, *d. i. in korten tijd*, *of kort daarna*, *kort daarop*, *bij voorb.* ſe mox venturum, Cic. Att. X, 4: mox revertor (*voor* revertar), Terent. And. III, 2, 4: atque mox revertar, Cic. ad Div. I, 23: de numero mox (dicam): nunc de ſono cet., Cic. Or. 49: paucis mox horis, Plin. Hiſt. Nat. XVIII, 35, i. e. *dra* (*daarna*) *in weinig uuren*: quam mox *hoe ſchielijk?* — *wanneer? d. i. wanneer gebeurt het?* (*wanneer men het gaarn ſchielijk heeft*), *bij voorb.* quam mox irruimus? Terent. Eun. IV, 7, 18, *hoe ſchielijk enz.*, *d. i. breken wij niet ſchielijk in?* quam mox coctum eſt prandium? Plaut. Rud. II, 3, 12: exſpecto, quam mox hac ratione utatur, Cic. Roſc. Com. 1: cf. Enn. ap. Cic. ad Div. I, 48. Mox paulo, *kort daarna*, Plin. H. N. IV, 16, *of* paulo mox, Ibid. XXI, 2, *alwaar* mox *ook enkel daarna zijn kan*. Mox ubi, Liv. III, 52. Colum. V, 5. Horat. Od. II, 1, 10, *of* Mox ut, Flor. II, 4 in., *of* Mox quam, Pandect. VII, 4, 13, *kort daarna als*, *d. i. zoo dra als*: *alwaar* mox *ook enkel daarna zijn kan*; *en* 2) *kort daarna*, *kort daarop*, *of enkel daarna*, *daarop*, a) *van den tijd*, *bij voorb.* de numero mox, Cic., *zie* n. 1. *Hier toe behoort*, Liv. XL, 48, ex templo fuſi: mox intra vallum compulſi: *dus ook* Domus, quae Ciceronis, mox Cenſorini, fuit, nunc cet., Vellej. II, 14: crudelitatem mox, deinde avaritiam, exercuit, Tacit. Hiſt. I, 72: uti mox nulla fides adſit, Horat. Ep. I, 17, 56: *van daar ook* mox *daarna van eenen langen tijd*, *bij voorb.* mox adoptatus eſt, Sueton. Ner. 6, i. e. *na elf jaaren*: cf. Virg. Georg. I, 24: *van daar* mox ubi, mox ut cet., *als hierop*, *als hierna of daarna*, *als*. b) *van plaats en omſtandigheid*, *bij voorb.* Ultra eos Dochi, deinde Gymnetes, mox Anderae, Plin. H. N. VI, 30 ante med.: *dus ook* mox Didari, Ibid. 19. c) *van waarde*, *bij voorb.* Poſt Chium laudatur Creticum, mox Aegyptium, Plin. H. N. XVIII, 7 extr.: tenuiſſimum lac camelis, mox equis, Ibid. XI, 41. 3) *kort te vooren*, *bij voorb.* Colum. III, 20, 4.

MU *is misſchien* 1) *een gemompel*, *d. i. een onduidlijk geluid van vreesachtige lieden*, *bij voorb.* mu facere, Lucil. ap. Chariſ. *en* Enn. ap. Varr. L. L. VI, 5, *een gemompel maken*, *mompelen*: muſſare dictum, quod muti non amplius quam mu dicunt, Varr. Ibid.: *ook zal het het eigen woord zijn van honden*, *van waar men daarom* mutire *zegt*, Chariſ. 2. Not. Plaut. Stich. I, 3, 100: Nec mu, nec mutuum; *alwaar men niet weet*, *of met dat* mu *en* mutuum *alleen geboert wordt*, *dan of* mu *eene kleinigheid*, *beuzeling*, *zal beteekenen*. *Doch*, *het laatſte is misſchien het beste*. 2) *eene* Interjectie, *of geluid van eenen klagenden*, *bij voorb.* qui tu es, qui ducis me? mu! perii, hercle, Afer eſt, Plaut. Fragm. ap. Chariſ. 2.

MUCCUS, *zie* Mucus.

MUCĔO, ui, 2. *kanig zijn*, *ſchimmelig zijn*, *bij voorb.* vinum, Cato R. R. 148.

MUCESCO, ĕre, *kanig worden*, *ſchimmelig worden*, *bij voorb.* vinum, Plin. H. N.

Digitized by Google

N. XIV, 20 extr.: fefamam maceratam lurido colore mucefcere, Ibid. XVIII, 10 extr.

MUCIDUS, a, um, 1) *befchimmeld*, *fchimmelig*, *kanig*, *bij voorb.* frufta panis, Juvenal. XIV, 128: vina, Martial. VIII, 6, 4. 2) *of* Muccidus, *fnottig*, *bij voorb.* fenex, Plaut. Mil. III, 1, 56: cf. Ibid. Epid. III, 4, 58.

MUCOR, ōris, m. 1) *fchimmel*, Colum. XII, 4 poft med. *en* 17. 2) *kaan van den wijn*, Pandect. XVIII, 6, 4. 3) *hene uit den wijnflok vloejende*, *en hem fchadelijke*, *vochtigheid*, Plin. H. N. XVII, 15.

MUCŌSUS *of* **MUCCŌSUS**, a, um, *fnottig*, *flijmig*, *bij voorb.* proluvies ventris, Colum. VI, 7: exulceratio, Celf. V, 28. Sect. 15.

MUCRO, ōnis, m. 1) *de fpitze of punt van elke zaak*, *bij voorb.* falcis, Colum. IV, 25: dentis, Plin. H. N. VIII, 3: unguium, Plin. Ibid. 15 extr.: vomeris, Ibid. XVIII, 18 extr.: *de punt*, Ibid. IX, 33: *van een blad aan een boom*, Ibid. XVI, 10: *van kriftal*, Ibid. XXXVII, 2 med.: *diamant*, Ibid. 4: *van de amandelpit*, Ibid. XVII, 10: *van de hoorens der beeften*, *bij voorb.* omnia (cornua) in mucronem migrantia (i. e. definentia), Ibid. XI, 37 poft init.: *en terftond daar op* omnibus cava & in mucronem demum concreta funt (cornua): *ook ftaat van een komeet*, Ibid. II, 25, in mucronem faftigatus. *Ook is het de fnede of fcherpte van een fcheermes*, *bij voorb.* cultri, Juvenal. XIV, 217. 2) *bijzonder de fpitze of punt van een degen*, *bij voorb.* mucro eft hebes, Ovid. Met. XII, 485: mucrones eorum fcil. gladiorum, Cic. Cat. VIII, 1: cf. Virg. Aen. II, 333. Lucan. VII, 140. *Ook de degen zelve*, *doch*, *voornaamlijk*, *ten aanzien van de fpits of punt*, *bij voorb.* mucrones militum tremere, Cic. Phil. XIV, 2: mucronem ftringere, Virg. Aen. X, 655: cf. 681. VII, 665. XII, 740: mucronem extulit, Cic. Cat. II, 1: *van daar Tropisch*, *fpits*, *punt of zwaard*, *bij voorb.* tribunicius, Cic. Leg. III, 9: defenfionis tuae, Cic. Caecin. 29: ftimuli cenforii, Cic. Cluent. 44: mucro ingenii quotidiana pugna retunditur, Quintil. X, 5 poft med.: deërat illi oratorium robur, & ille pugnatorius mucro, Senec. Controv. II. Prooem. 3) *de fpits of punt*, *d. i. het uiterfte*, *de grenzen*, *het einde*, *bij voorb.* Lucret. II, 519: *dus ook* faucium (*der nauwe ftraat*), Plin. H. N. VI, 13 med.

MUCRONĀTUS, a, um, *met een fpits of punt verzien*, *puntig*, *bij voorb.* roftrum, Plin. H. N. XXXII, 2: folium, Plin. H. N. XXV, 13 poft med.

MUCUS *of* **MUCCUS**, i, m. *de fnot*, Celf. IV, 18. Catull. XXIII, 17.

MUGER i. e. muccofus, Feft.

MUGIL *en* **MUGĪLIS**, is, m. *zeker zeevisch*, *van fommigen herder genoemd*, Plin. H. N. IX, 15. *De* Nominativus mugil *ftaat* Ibid. IX, 8, 43 *en* 62. X, 70. XXXII, 2: *de* Nominativus mugilis *ftaat* Juvenal. X, 317. Not. Moechorum deprehenforum podici mugilem folebant immittere prifci puniendi caufa, *bij voorb.* moechos & mugilis intrat, Juvenal. loc. cit.: cf. Catull. 15 extr.

MUGĪNOR, ari, *misfchien beuzelen of verzuimen*, *talmen*, *bij voorb.* dum tu muginaris nec mihi quidquam refcribis cet., Cic. Att. XVI, 12. *Ook zegt* Feftus: Muginari eft nugari & quafi tarde conari: *ook met den* Accufativus aliquid i. e. *iets*, *als 't ware*, *beuzelen*, *of beuzelend doen*, *of op zijn gemak en tot tijdverdrijf doen*, *bij voorb.* quod, dum ifta, ut ait M. Varro, muginamur, pluribus horis vivimus, Plin. Hift. Nat. Praefat. med.: *doch*, *de* Ed. Elzev. *en* Hard. *hebben* mufinamur *in dezelfde betekenis voor* muginamur.

MUGĪO, ivi *en* ii, itum, 4. *bulken*, *loejen*, *bij voorb. van rundvee*, Liv. I, 7. Horat. Epod. II, 11. Prop. II, 28, 17. (II, 21, 19.). III, 12, 29: cf. Auct. ad Her. IV, 31 in.: *ook Tropisch*, *van andere dingen*, *bulken*, *loejen*, *kraken*, *geluid geven*, *donderen enz.*, *bij voorb. van den donder*, *aardbeving*, *klinken van een trompet enz.*, *bij voorb.* tuba, Lucret. IV, 549: tubae clangor, Virg. Aen. VIII, 526: *van den aardbodem*, *wanneer hij gefchud wordt*, Ibid. IV, 490. VI, 256. Ovid. Met. VII, 206: *dus ook* motu terrae mugire cavernas, Lucan. III, 418: malus (*mastboom*) Africis procellis, Horat. Od. III, 29, 57: mugire nemus aut mare, Ibid. Ep. II, 1, 202: cortina, Virg. Aen. III, 92: olympus, Sil. XI, 520: Aufidus, Ibid. VIII, 630: nos illa quafi mugiente litera cludimus M. Quintil. XII, 10 ante med.: At tibi tergeminum mugiet ille fophos, Martial. III, 46, 8, i. e. *zal u toeroepen*, *bravo! fchoon! zal u toejuichen.*

MUGĪTOR, ōris, m. *die loeit*, *bulkt*, *of een dergelijk geluid maakt*, *bij voorb.* Vefvius (i. e. Vefuvius), Valer. Flacc. III, 208.

MUGĪTUS, us, m. 1) *het loejen*, *bulken*, *bij voorb.* boum, Virg. Georg. II, 410: *en zoo meermaalen van runderen*, *bij voorb.* mugitus ciere, Ibid. Aen. XII, 103: tollere, Ibid. II, 223: dare, Ovid. I, 560, *of* edere, Ibid. Met. VII, 597: cf. III, 21. 2) *Tropisch*, *geloei*, *geruisch*, *bij voorb.* terrae, Cic. ad Div. I, 18: nemorum, Plin. Hift. Nat. XVIII, 35 poft med.: portae ahenae, Stat. Theb. X, 263.

MULA, ae, f. *eene muil-ezelin*: *ook in 't gemeen*, *het muildier*, *d. i. een dier*, *van een ezel en merrie geteeld*, Plin. H. N. VIII, 44, *viermaalen*. Juvenal. VII, 181. *Men gebruikte ze*, *in plaats der hedendaagfche paarden*, *om een rijtuig te trekken of een draagftoel te dragen*, Suet. Ner. 30. Martial. VIII, 81. IX, 23. XI, 80. XIV, 197. Juvenal. VII, 181. Varr. L. L. III, 17, 7. *Nadien de muil-ezelinnen niet zullen werpen*, *ten minften niet in* Italië (*van waar aldaar dit werpen*, *of jongen krijgen*, *voor een* prodigium *gehouden werdt*, Liv. XXXVII, 3. Varr. R. R. II, 1 extr. Plin. H. N. VIII, 44.), *alhoewel het in andere landen toegeftaan en erkend wordt*, *zie* Varr. *en* Plin. loc. cit.: *zoo komt daar van het fpreekwoord*: Cum mula peperit, Sueton. Galban. 4, i. e. *nooit*: *dus ook* feta mula, Juvenal. XIII, 66. Not. Dativ. mulis *en ook* mulabus, Capitol. in Vero 5.

MULĀRIS, e, *de muildieren betreffende*, *van muildieren*, *daar toe behoorende*, *bij voorb.* materies, i. e. *muildierengeflacht*, Colum. VI, 27.

MULCĒDO, inis, f. *bevalligheid*, *lieftaligheid*, *bij voorb.* linguae, quae nullam mulcedinem Veneris & Mufae haberet, Gell. XIX, 9.

MULCĒO, fi, fum, 2. *ftrijken of ftreelen*, *bij voorb.* palearia dextra, Ovid. Met. VII, 117: barbam manu, Ovid. Faft. I, 259: *ook enkel* barbam *zonder* manu, Plin. Hift. Nat. XXVIII, 13 in.: caput, Quintil. XI, 3, 158: vitulum, Ovid. Art. II, 341: cf. Ibid. Met. X, 118: *van daar* 1) *verzachten*, *zacht maken*, *bedaren*, *bij voorb.* aquas, Ovid. Met. I, 331: tigres, Virg. Georg. IV, 510: aliquem dictis, Virg. Aen. V, 464: iras, Ibid. VII, 755: fluctus, Ib. I, 66 (70): fpes pectora mulcet, Sil. XVII, 46: populum jure, Vellej. II, 117: cf. Liv. XXV, 37 med. 2) *lenigen*, *week maken*, *bij voorb.* dolores, Plin. H. N. XXII, 24 in.: os ftomachumque, Ibid. ante med.: oris graveolentiam, Ibid. XXVIII, 11 poft med.: ebrietatem, Ibid. XXI, 20: laffitudinem, Ibid. XXXVII, 5: vulnera, Ovid. Faft. V, 402. 3) *liefkozen*, *vermaken*, *bij voorb.* puellas carmine, Horat. Od. III, 11, 24: pectus, Ibid. Ep. II, 1, 212: animos admiratione, Quintil. I, 10 (17): aures, Gell. XX, 9: tigres, Virg., *zie hier voor*: *van daar Tropisch*, *liefkozen*, *bij voorb.* Zephyri mulcebant flores, Ovid. Met. I, 108: volucres aëra mulcent cantibus, Ovid. Faft. I, 155. Virg. Aen. VII, 34, *voor*, *maken ze aangenaam*: *dus ook* aura rofas, Prop. IV, 7, 60. 4) *aanroeren*, *bij voorb.* capillos virga, Ovid. Met. XIV, 295: aethera pennis, Cic. Arat. 88: frigidus Argeftes fummas mulcebit ariftas, Ovid. Faft. V, 161: nubes aëra mulcentes motu, Lucret. IV, 139. 5) *bewegen*, *bij voorb.* ariftas, aethera, *zie hier voor.* 6) *zoet*, *lieflijk maken*, *bij voorb.* pocula fuccis Lyaei, Sil. VII, 169: *dus ook* flores, Ovid.: rofas, Prop.: aëra cantibus, Ovid., *zie hier voor.* Not. Mulfus, a, um, *zie bijzonder.*

MULCO, avi, atum, are, 1) *kloppen*, *flaan*, *priegelen*, Cic. Verr. IV, 42. Cic. Mil. 14. Liv. III, 11. Terent. Ad. I, 2, 10. Plaut. Moft. IV, 2, 23. 2) *mishandelen*; *kwalijk laten afloopen*, *kwalijk behandelen*, *bij voorb.* navem, Liv. XXVIII, 30 extr.: hominem, Cic. Brut. 22 extr. Tacit. Ann. I, 70: *en men kan veel uit het voorgaande hier toe brengen.* Not. a) Mulcaffitis *voor* mulcaveritis, Plaut. Mil. II, 1, 8. b) *in veele* Editiën *ftaat daar voor* mulctare *of* multare: *maar*, *als het kloppen*, *flaan*, *heet*, *moet men altijd lezen* mulcare.

MULCTA *of* **MULTA**, ae, f. 1) *elke ftraffe*, *bij voorb. wanneer men flaamde eten of drinken moet*, Liv. XXIV, 16: legis, mulcta, Cic. Caecin. 33 extr., *doch*, *dit kan geldftraffe zijn*: *dus ook* mulcta erat Veneri, Cic. Verr. II, 9, i. e. *ten voordeele van* Venus, *alwaar het dus geldftraffe is*: *bijzonder*, *die in een verlies of geldboete beftaat*, *bij voorb.* a) haec ei mulcta efto, vino viginti dies ut careat, Plaut. Afin. IV, 1, 55. b) *ftraffe aan vee*, *bij voorb.* ego ei unum ovem mulctam dico, Varr. ap. Gell. XI, 1: minima mulcta i. e. *van twee fchapen*, Gell. Ibid.: fuprema i. e. *twee fchapen en dertig runderen*, Gell. Ibid.: cf. Plin. H. N. XVIII, 3 in., *alwaar ftaat* mulctatio non nifi ovium boumque impendio dicebatur: *en terftond daar op* irdiceret mulctam: *dit is de oudfte ftraffe*, *die naderhand in eene geldboete veranderd werdt*: *van daar* c) *aan geld*, *geldftraffe of boete*, *bij voorb.* legis, Cic. Caecin. 33: *van daar* multam dicere, Cic. Phil. XI, 8. Liv. XXV, 3 poft med., *eigenlijk voorfchrijven*, *opleggen*, *of* petere, Cic. Verr. I, 60. Cic. Cluent. 33 extr. *en* 37 med.: *of* irrogare, Cic. Mil. 14. (*bij voorb. van den aanklager of* Tribunus *enz.*), *d. i. bij het volk of bij den rechter het voorftel doen*, *dat de befchuldigde zoo of zoo hoog beboet worde*: mulctam certare, Liv. XXV, 3, i. e. de mul-

Digitized by Google

mulcta, *daar over van wederkanten* (pro en contra) *twisten, of de g. ëischte geldboete opgelegd moet worden*: per populum mulctae, poenae certatio esto, Cic. Leg. III, 3: aliquem mulcta & poena multare, Cic. Balb. 18: mulctam alicui facere, Gell. VII, 14: indicere, Plin. H. N., *zie hier voor*: *dus ook* dicere pecore, Varr. L. L. IV, 19: subire, Ovid. Fast. V, 289: committere, Cic. Cluent. 37, i. e. *ze verbeuren, verdienen, daar in vervallen zijn*: edicere, Liv. II, 52 med.: mulcta erat Veneri, Cic. Verr. II, 9: mulctam exigere, Varr. L. L. IV. cap. paenult. 2) mulcta gravis praedibus Valerianis, Cic. ad Div. V, 20. §. 11, *is misschien geldverlies of straffe. De geheele plaats is duister. De eigenlijke beteekenis is zekerlijk verlies* (*van* mulgeo, *melken, gevolglijk iemand van eene zaak berooven*): *van daar straffe, die in verlies b staat enz.; gevolglijk schijnt de spelling* mulcta *beter dan* multa: *zoo is het ook met* Mulcto *of* Multo, Mulctatio *en* Multatio cet.

MULCTATICIUS *of* MULTATICIUS, a, um, *uit eene geldboete bestaande, daar uit inkomende, bij voorb.* pecunia, Liv. X, 23 extr., i. e. *geld uit geldboete, boetes, boetgeld*: *dus ook* argentum, Liv. XXX, 39 extr.

MULCTATIO *of* MULTATIO, onis, f. *beboeting wegens iets, bij voorb.* bonorum, Cic. Rab. Perd. 5: mulctatio non nisi ovium boumque impendio fiebat, Plin. H. N. XVIII, 3 post init.: cf. Mulcta.

MULCTO *of* MULTO, avi, atum, are, 1) *straffen met iets, bij voorb.* vitia hominum damnis, ignominiis, vinculis, verberibus, exsiliis, morte, Cic. Or. I, 43 extr.: *ook enkel* morte, Cic. Cat. I, 11. II, 2. Cic. Verr. I, 5 extr. Nep. Ep. 7. Cic. Cluent. 10. Cic. Tusc. I, 22: imperatorem deminutione provinciae, Cic. Provinc. 15: populos stipendio i. e. *daar toe veroordeelen*, Cic. Balb. 18: tarditatem solvendi dupli vel quadrupli irrogatione, Plin. Paneg. 40 extr.: aliquem exsilio, Liv. XXXI, 19. Cic. Caecin. 34. *Ook zelfs* mulcta, poena, Cic. Balb. 18: *dus ook* mulctatus est (*voor* mulctavit scil. homines) poena, Sueton. Aug. 21. 2) *straffen, ten kosten van iets, d. i. iemand tot straffe van iets berooven, bij voorb.* aliquem pecunia, Nep. Pelop. I. Liv X, 31: numero frumenti, Auct. B. Afric. 97: aliquem XXX centenis millibus ponderis olei, Ibid.: aliquem parte agri, Liv. I, 15, *of* agro, Liv. III, 67. VIII, 14, *of* agris, Cic. Agr. II, 13 extr.: sacerdotio & moris dote, Sueton. Caes. 1: poculo, Plaut. Stich. III, 4, 43: Antiochum Asia mulctarunt, Cic. Sext. 27: matrimonio, Plaut. Amph. II, 2, 222, i. e. *uit het huwelijk stooten, scheiden*: bolo, Plaut. Truc. IV, 3, 70: *van daar* votis, Naev. ap. Non. 6. n. 83, *iemand zijnen wensch gestand doen*: *ook zonder* Ablativus, *bij voorb.* cum ab ipsa fortuna crudelissime videat hujus consilia esse mulctata, *gestraft*, Cic. Rab. Post. 1, *maar, met opzicht tot een verlies*: *dus ook Tropisch, bij voorb.* boves iniquitate operis, Colum. II, 4, 6, i. e. *plagen*. Not. mulctari *voor* mulctare, Sueton. Aug. 21, *zie hier voor*. Not. *met den Dativus, op de vraag, voor wien? tot wiens nut? bij voorb.* Veneri esse mulctatum, Cic. Verr. II, 8 in., *zij bij Venus in straffe geraakt, d. i. schuldig, om tot straffe de ervenis af te staan*.

MULCTRA, ae, f. 1) *melkvat, melkemmer*, Virg. Ecl. III, 30: vaccas pronibere mulctra, Colum. VI, 21, i. e. *melkvat of melkëmmer*: caseus e mulctra i. e. *terstond uit den melkëmmer, d. i. uit of van de melk*. Ibid. VIII, 17, 13. 2) *Tropisch, de melk in den emmer*, Colum. VII, 8 in.: caseus e mulctra, Colum., *zie hier voor*.

MULCTRALE, *zie* Mulctrarius.

MULCTRARIUS, a, um, *tot melken behoorende*: *van daar* Mulctrarium, scil. vas, Virg. Georg. III, 177, i. q. mulctra, *melkvat, melkëmmer*: *andere Editiën hebben* mulctralia, *van* mulctrale (*van* mulctralis, e), *het welk denzelfden zin geeft*.

MULCTRUM, i, n. (scil. vas) *melkvat, melkëmmer*, Horat. Epod. XVI, 46. Calpurn. Ecl. IV, 25. Nemesian. Ecl. II, 35.

MULCTUS, us, m. *het melken*, Varr. R. R. II, 11.

MULGEO, si, ctum, 2. 1) *melken, bij voorb.* oves, Virg. Ecl. III, 5: quod mulsere, Ibid. Georg. III, 400: mulsere capras, Plin. H. N. X, 40: *van daar* hircos, Virg. Ecl. III, 91, *van eene onmogelijke zaak*. 2) Mulserat huc navem, Enn. ap. Priscian. 9, i. e. *heen bewogen, heen gedreven*: *doch, dit is misschien van* Mulceo. Not. *Sommigen hebben, om dit Verbum van* mulceo *te onderscheiden*, Perfect. mulxi, Sup. mulctum, *gezegd, volgens* Priscian. 9.

MULIEBRIS, e, 1) *vrouwelijk, d. i. aan de vrouwen behoorende, eigen, van haar afkomstig, haar betreffende, bij voorb.* vox, Cic. Or. III, 11: vestis, Nep. Alcib. 10: fraus, Tacit. Ann. I, 71: impotentia, Ibid. I, 4: facinus, Plaut. Truc. IV, 3, 33: venustas, Cic. Off. I, 36: muliebris & delicatus ancillarum puerorumque comitatus, Cic. Mil. 10: bellum muliebre gerere, Cic. Coel. 28, i. e. *in den naam of voor eene vrouw*: injuria, Liv. XXVI, 49, i. e. *daar eene vrouw voor blootgesteld is*: *van daar* Fortuna muliebris, Valer. Max. I, 8, 4, *en* Fest. in Pudicitiae, i. e. *de Fortuna der Dames (Godin)*: donum, Liv. I, 47, i. e. mulieris: *dus ook* furiae muliebres, Ibid.: tutela muliebris *vrouwelijke* i. e. mulieris, Ibid. I, 3: muliebres loci i. e. cunnus, Varr. L. L. IV, 3: Certamen muliebre, Liv. I, 57, i. e. de mulieribus: *van daar* a) muliebria, scil. membra, Tacit. Ann. XIV, 60, i. e. cunnus. b) muliebria, scil. officia, *bij voorb.* muliebria pati, Tacit. Ann. XI, 36, *met zich, als met een vrouwspersoon, ontucht laten plegen*: *men kan ook* negotia *verstaan, vrouwelijke dingen*: *zoo zijn* muliebria *vrouwelijke dingen*, Plin. H. N. XXXVII, 2 in., *daar staat*: qui (Cajus Caligula) super (i. e. praeter) omnia muliebria socculos induerat e margaritis, i. e. *behalven andere vrouwelijke handelingen enz.*: *doch, het kan ook zijn, verwijfde, onmanlijke dingen enz.* 2) *vrouwelijk, d. i. verwijfd, onmanlijk, bij voorb.* animus, Enn. ap. Cic. Off. I, 18: sententia, Cic. Tusc. II, 6: super omnia muliebria, Plin. H. N., *zie kort hier voor*.

MULIEBRITER, *vrouwelijk, op eene vrouwelijke wijze, verwijfd, bij voorb.* dedere se lamentis, Cic. Tusc. II, 21: ne quid timide, ne quid ignave, ne quid serviliter muliebriterve, faciamus, Ibid. 23: ingemiscens, Plin. H. N. XXXV, 11 post med.: exparit caseum, Horat. Od. I, 37, 22.

MULIEBROSUS, a, um, i. q. mulierosus, *een te groot vriend der jufferschap*, Plaut. Poen. V, 5, 24. Ed. Gronov., *alwaar sommigen* mulierosum *voor* muliebrosum *lezen*.

MULIER, eris, f. 1) *vrouw, wijf, d. i. elk vrouwspersoon, het zij getrouwd of niet, bij voorb.* Negavit moris esse Graecorum, ut in convivio virorum accumberent mulieres, Cic. Verr. I, 26: mulieres omnes — majores in tutela esse voluerunt, Cic. Mur. 12: video omnes bonos mulieres suas secum habere, Cic. ad Div. XIV, 18, i. e. *gezamenlijke vrouwen*: mulieres omnes dicuntur, quaecunque sexus feminini sunt, Ulpian. Pandect. XXXIV, 2, 26: mulieres sunt insulsae, Plaut. Poen. I, 2, 36: mulieres vitare, Ibid. Stich. I, 2, 46: mulier meretrix, Ibid. V, 5, 5: *van daar eene maagd* mulier, Cic. Verr. I, 25 in., i. e. *een vrouwspersoon*: *en van dezelfde staat*, Ibid. 26 med., vocetur mulier i. e. *de juffer*; *en* Danaë *heet* mulier, Terent. Eun. III, 5, 41. Not. *Ook van beesten* (*zoo als* femina), *bij voorb. van paarden*, mulier septima die concipere dicitur, i. e. equa, *merrie*, Plin. H. N. X, 63 post med. 2) *wijf, d. i. vrouw, echte vrouw, bij voorb.* pudica, Horat. Epod. II, 39: virgo aut mulier, Cic. Verr. I, 24: cras mulier erit, *zeide* Cicero ap. Quintil. VI, 3 post med., *toen hij* Publilia *als maagd getrouwd hadt*: virgo fuit primo, postea mulier, Lactant. I, 17: virginem emere, cum esset jam mulier, Ulpian. Pandect. XVIII, 1, 11: Semproniae mulieri meae, Scaevola, lb. XXXII, 93: cf. XXXIII, 10, 13: *zoo noemt* Amphitruo *zijne vrouw* mulier, Plaut. Amph. II, 2, 217, *en de bediende* Sosia *spreekt haar ook* mulier *aan*, Ibid. 107. Not. mulierem ita arctam (i. e. arcto cunno praeditam), ut mulier fieri non possit (i. e. non possit cum ea res haberi, non possit iniri), Pandect. XX, 1, 14. 3) *wijf, d. i. janken* (*een scheldwoord*), Plaut. Bacch. IV, 8, 4.

MULIERARIUS, a, um, *vrouwelijk, d. i. van eene vrouw afkomstig, zich daar mede bezig houdende, aan haar overgegeven enz., bij voorb.* manus, Cic. 28 in., i. e. *van eene vrouw gezonden, en ook aan haar overgegeven*: fuit mulierarius inter primos amatores, Capitolin. in Albin. II: omnia haec libido & cupiditas mulierariae voluptatis perdidit, Jul. Ater. ap. Trebell. Poll. in XXX Tyrann. 6.

MULIERCULA, ae, f. i. q. mulier, *eene vrouw, vrouwspersoon, getrouwde vrouw, als men verkleinend, boertend, besderijk of verachtend spreekt*, Cic. Tusc. V, 36. Lucret. IV, 1274. Horat. Epod. XI, 23.

MULIERO, are, *vrouwelijk maken, verwijfd maken, bij voorb.* hic ephebum mulieravit, Varr. ap. Non. 2. n. 552.

MULIEROSITAS, atis, f. *vrouwelieflle, d. i. te groote liefde tot de vrouwen*, Cic. Tusc. IV, 11.

MULIEROSUS, a, um, *den vrouwen zeer genegen, een groot, ja te groot, vriend van de vrouwen*, Cic. Fat. 5. Afran. ap. Non. 1. n. 116.

MULINUS, a, um, *aan de muil-ezels of muildieren behoorende, van muil-ezels, muildieren, daar toe behoorende, muilezelachtig, bij voorb.* ungula, Vitruv. VIII, 3 post med.: nares, Plin. H. N. XXX, 4.

MULIO, onis, m. 1) *die zich met muilezels bezig houdt, die* a) *ze, of houdt, en*

Digitized by Google

om ze aan anderen te verhuuren, of anderen te rijden, of ze te verkopen, daar mede te handelen enz., want, de Ouden gebruikten de muildieren niet alleen, om te dragen, maar ook om te rijden; gevolglijk is het een muil-ezel-verhuurer, muil-ezel-koper, gelijk bij ons, een paarden-verhuurer: dus heette Keizer Vespasiaan mulio, Sueton. Vesp. 4, omdat hij te vooren iets met muildieren verdiend hadt, muil'dier-koper: van daar telt hen Ulpian., Pandect. XIV, 3, 5, onder de institores: of ook, die anders daar mede door rijden of voeren, bij voorb. door het voeren van graan enz., iets verdient: dus heette Ventidius Bassus, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 18: of die iemand met muildieren wegrijdt, het zij hij er eigenaar van is of niet, bij voorb. mitteret carpentum mulio, Varr. L. L. IV, 32 extr.: cf. Sueton. Ner. 30. Juvenal. III, 317. Martial. XIII, 11, 1. Caes. B. G. VII, 45. b) die ze in dienst van anderen drijft, muil-ezel-drijver, bij voorb. Caes. B. G. VII, 45, muliones cum cassidibus cet.: ten zij het de eersten zijn. 2) eene soort van muggen, Plin. H. N. XI, 18: zij zullen maar eenen dag leven, Ibid. XXX, 16.

MULIONĬCUS, a, um, i. e. ad mulionem pertinens, bij voorb. paenula, Cic. Sext. 38.

MULLĔUS, a, um, misschien roodächtig, purperkleurig, Cato en Titinn. ap. Fest.: of calciamenta mullea, Plin. H. N. IX, 17: soortgelijke schoenen (of halve laarsjens) droegen, ten tijde der vrijheid, alleen de drie Opperste of Curulische beämbten, d. i. Consul, Praetor en Aedilis Curulis. Men vraagt, waar de naam van daan komt. Sommigen gelooven van den visch mullus, die roodächtig of purperkleurig is, volgends Ovid. Halieut. 123. Fenestella, ap. Plin. loc. cit., gelooft omgekeerd, dat de visch mullus den naam heeft van de calciamenta mullea. Nog anderen leiden het af van het verbum mullo, are, i. e. suere, zoo als Festus aanhaalt.

MULLO, are, i. e. suo, Fest.: cf. Mulleus.

MULLUS, i, m. zeebaard, roodbaard, een zeer geächte visch, hij is roodächtig of purperkleurig, en heeft eenen baard, (van waar hij barbatus en barbatulus heet, Cic. en Varr.), en wel, zoo als Plinius zegt, inferiori labro, Plin. H. N. IX, 17. Ovid. Halieut. 123. Cic. Parad. V, 2. Cic. Att. II, 1 post med. Varr. R. R. III, 17, 7. Horat. Sat. II, 2, 34. Juvenal. IV, 15. Senec. Ep. 95 post med. Martial. X, 31, 3. De rijken hielden ze geern in vijvers, voederden ze, en lieten ze uit de hand eten, Cic. Ibid.

MULSĔUS, a, um, van Mulsus, a, um, 1) zoet, honigzoet, bij voorb. sapor, Colum. XII, 45. Plin. H. N. XXI, 19 med. 2) met honig zoet gemaakt, bij voorb. aqua, Colum. VIII, 7.

MULSUS, a, um, a) het Particip. van mulceo. b) misschien niet van mulceo, maar van mel, ten zij men het toch van mulceo wil afleiden, wanneer mulceo het zelfde is, als zoet maken (zie Mulceo), wanneer het ook met mel vermaagdschapt zou zijn, 1) met honig gemengd of daar mede gekookt: van daar aqua mulsa, Colum. XII, 12. Plin. H. N. XXII, 24, watermede, d. i. water met honig toebereid, of daar mede zoet gemaakt: acetum mulsum, Plin. H. N. XXVIII, 13 extr., i. e. azijn of edik met honig gemengd, of edikmede: dus ook hoc mulsum, Plin. H. N. X, 22 in.: vinum mulsum, of in 't gemeen mulsum, scil. vinum, wijnmede of mede eenvouwig, d. i. wijn met honig gemengd of toebereid; van deze toebereiding, zie Colum. XII, 41. Het woord is voords menigvuldig, bij voorb. Cic. Or. II, 70. Cic. Tusc. III, 19. Varr. R. R. III, 16. Horat. Sat. II, 4, 26. Liv. X, 42. XXXVIII, 65. Plaut. Pers. I, 3, 7. V, 2, 40. Plin. H. N. XXII, 23 en 24. 2) zoet als honig, bij voorb. pirum, Colum. V, 10, 18, de naam van een peer, honigpeer: lac mulsum, Plin. H. N. X, 22, zoete melk; ten zij het is, met honig zoet gemaakt (zie n. 1.): van daar Tropisch, dicta mulsa, Plaut. Rud. II, 3, 34, zoete, liefelijke woorden: dus ook ut mulsa loquitur, Ibid. Poen. I, 2, 112: van daar mea mulsa, Plaut. Stich. V 5, 14, een liefkozend woordjen van beuzelende verliefden, mijn liefjen! mijn zulkerpopjen enz. Not. Quintilianus I, 5, 16. zegt, dat de Plur. mulsa verkeerd is; hij verstaat waarschijnlijk de mede, scil. vina.

MULTA of MULCTA, zie Mulcta.

MULTANGŬLUS, a, um, veelhoekig, veelkantig, Lucret. IV, 658.

MULTATĬO, zie Mulctatio.

MULTATITIUS of MULTATICIUS, zie Mulctaticius.

MULTĔSĬMUS, a, um, een van velen (deelen van het geheel), gevolglijk klein, bij voorb. quam multesima (pars) constet i. e. sit, Lucret. VI, 651, i. e. hoe klein een deel hij er van zij.

MULTIBĬBUS, a, um, veel drinkend, bij voorb. lena, Plaut. Curc. I, 1, 77: anus, Ibid. Cist. I, 3, 1.

MULTICAVĀTUS, a, um, veelvuldig hol gemaakt, bij voorb. favus, Varr. R. R. III, 16 post med.

MULTICAULIS, e, i. e. multos caules emittens, Plin. H. N. XXI, 16.

MULTICĂVUS, a, um, op vele plaatzen hol, bij voorb. pumex, Ovid. Met. VIII, 561.

MULTICĬUS, zie Multitius.

MULTICŎLOR, oris, veelkleurig, Plin. H. N. XXXVII, 10: Iris multicolor est, Apulej. de Mundo ante med. p. 64, 18 Elm.

MULTICOLŌRUS, a, um, veelkleurig, Gell. XI, 16.

MULTICUPĬDUS, a, um, i. e. multa cupiens, Varr. ap. Non. 2. n. 418. en c. 5. n. 42.

MULTIFARĬAM, Adv., (misschien scil. partem) op vele zijden of plaatzen, bij voorb. opgraven, Cic. Or. II, 41: hodie multifariam nulla (judicia) sunt, Cic. Leg. I, 14: cum saucius multifariam ibi factus esset, tum vulnus capiti nullum evenit, Cato ap. Gell. III, 7: hostes carpere multifariam vires Romanas, Liv. III, 5: tegae multifariam visae, Ibid. 50: multifariam scalas adponere, Liv. XXXVII, 5: praesidia multifariam disjecta, Liv. XXXIII, 18: cochleae multifariam nascentes, Plin. H. N. XXX, 6: multifariam in Ponto unum genus esse, Ibid. IX, 57: legionarii multifariam diversique tendebant, Sueton. Galb. 19.

MULTIFARĬE, 1) i. q. multifariam, op vele plaatzen, bij voorb. panis multifarie & e milio fit, Plin. H. N. XVIII, 7 ante med., doch, het kan ook zijn, veelvuldig, d. i. dikwijls van vele menschen. 2) op velerleie wijzen, verscheidenlijk, bij voorb. eadem (Delos) est Ortygia, quae clarissima in Cycladum numero multifarie traditur: nunc Asteria — nunc Lagia cet., Solin. 11 (18), i. e. onder verscheide namen. 3) veelvuldig, dikwijls bij velen, bij voorb. panis multifarie & e milio fit cet., Plin. H. N., zie boven.

MULTIFARĬUS, a, um, veelvuldig, velerlei, bij voorb. coronae, Gell. V, 6.

MULTĬFER of MULTIFĔRUS, a, um, veel voortbrengend, vruchtbaar, bij voorb. tam multifera sunt cet., Plin. Hist. Nat. XVI, 8: nullo aeque genere multifero, Ibid. XIX, 8 ante med. Meermaalen schijnt het niet voor te komen: waarom het onzeker is, of de Nominativus Masc. multifer of multiferus is: doch, het kan beide zijn, zoo als mortifer en mortiferus cet.

MULTIFĬDUS, a, um, (van findo), 1) in vele deelen gespleten, veelspletig, bij voorb. fax, Ovid. Met. VIII, 644: pes, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 45: quercus, Stat. Theb. X, 843: pinus, Senec. Med. 111: dens buxi i. e. pectinis, Martial. XIV, 25, 2: lingua, Valer. Flacc. I, 6. 2) in vele deelen gedeeld, bij voorb. haairen, Claudian. Proserp. II, 15: dus ook morsu numerosi dentis eburno multifidum discrimen arat, Ibid. de Nupt. Honor. & Mar. 103: jubar (i. e. radii solis), Valer. Flacc. IV, 93: rivieren, Martial. VIII, 287. Lucan. III, 201. X, 311: van daar Tropisch, veelvuldig, veelvouwig, bij voorb. Phoebus, Claudian. de Consul. Prob. & Olybr. 56, i. e. geestverrukking: horror, Valer. Flacc. IV, 651.

MULTIFORABĬLIS en MULTIFORATĬLIS, e, veel gaten hebbende, veelgatig, bij voorb. tibiae multiforabiles, Apulej. Met. X post med. p. 254, 40 Elm.: dus ook multiforatilis, bij voorb. tibia multiforatilis, Ibid. Flor. 1 post init. p. 341, 14 Elm. Ook leest Colv. in de eerste plaats, Apulej. Met. X, multiforatiles, het welk ook voegzamer schijnt.

MULTIFŎRIS, e, vele poorten, of toegangen, of openingen hebbende, bij voorb. specus, Plin. H. N. VIII, 55.

MULTIFORMIS, e, 1) vele gedaanten hebbende, bij voorb. nuces, Colum. VII, 9, 8: doch, het kan ook even goed zijn, veelvouwig: qualitates variae & quasi multiformes, Cic. Acad. I, 7: ceteri (homines) multiformes sumus, Senec. Ep. 120 extr., i. e. hebben niet één, maar een verschillend, onstandvastig karakter. 2) veelvouwig, veelvuldig, velerlei, menigerlei, op verschillende wijze, bij voorb. artes, Gell. XIX, 14: nuces, Colum., zie hier voor: qualitates, Cic., zie hier voor: instrumentum, Apul. Flor. 2 post init. p. 346, 33 Elm.: propter multiforme scelus bestiis esse damnatam, Ibid. Met. X extr. p. 256, 4 Elm.

MULTIFORMĬTER, op velerleië wijze, veelvuldig, Gell. IX, 5. Plin. Hist. Nat. XXXVI, 27.

MULTIFŎRUS, a, um, vele uitgangen, deuren of gaten hebbende, bij voorb. tibia, Senec. Agam. 348, i. e. veelgatig: dus ook tibia multifori buxi, Ovid. Met. XII, 158. Men heeft ook Multiforis, e, zie boven.

MULTIGENĔRIS, e, velerlei, van vele soorten, bij voorb. militibus multigeneribus, Plaut. Capt. II, 1, 56. Not. multigenerum voor multorum generum, bij voorb. unguenta multigenerum, Plaut. Stich. II, 2, 59. Ook heeft men multigenerus, a, um, bij voorb. multa haec & multigenera, Plin. H. N. XI, 1.

MUL-

Digitized by Google

MULTIGENĔRUS, a, um, *zie* Multigeneris.

MULTIGĔNUS, a, um, *veelvuldig, velerlei, bij voorb.* figuris multigenis, Lucret. II, 335: multa haec & multigena, Plin. H. N. XI, 1. Ed. Elzev.: *doch, de* Ed. Hard. *heeft* multigenera, *zie* Multigeneris.

MULTIGROMUS, a, um, *voor* tumidus, *hoog, hooggaande, bij voorb.* fluctus, Laev. ap. Gell. XIX, 7.

MULTIJŬGUS, a, um, *en* **MULTIJŬGIS**, e, 1) *veelſpannig, bij voorb.* multijugi equi, Liv. XXVIII, 9 poſt med., *veel ſaamgeſpannen paarden:* quadrigae ſemper, etſi multijugae non ſunt cet., Gell. XIX, 8 poſt med. 2) *Tropisch, veel bij een, van dezelfde ſoort, bij voorb.* literae multijuges, Cic. Att. XIV, 9, *vele brieven bij een: doch, het kan ook zijn, veelvuldig, velerlei, en gevolglijk tot* n. 3. *behooren.* 3) *veelvouwig, veelvuldig, velerlei, bij voorb.* literae, Cic., *zie hier voor:* ſpolia, Gell. II, 11: portio hominum, Ibid. X, 2: quaeſtio, Ibid. XIV, 2 med.: ſcaturigo, Apul. Met. VIII poſt med. p. 211, 33 Elm.: volumina Ariſtotelis, Ibid. Apol. p. 297, 31: ſacra, Ib. poſt med. p. 310, 3 Elm.

MULTILOQUĬUM, i, n. *veel ſpreken*, Plaut. Mil. Prol. 31.

MULTILŎQUUS, a, um, *veel ſprekend, babbelächtig, bij voorb.* anus, Plaut. Ciſt. I, 3, 1: coquus, Ibid. Pſeud. III, 2, 5.

MULTIMŎDIS *voor* **MULTIS MODIS**, *op velerleië wijze, velerlei, menigerlei, bij voorb.* injurius, Terent. Heaut. II, 3, 79: ſapere, Plaut. Mil. IV, 4, 53: immiſceri, Lucret. I, 894: de cujus morte multimodis apud pleroſque ſcriptum eſt, Nep. Them. 10: hoc multimodis reprehendi poteſt, Cic. Fin. II, 26, *alwaar andere* Edd., *bij voorb.* Erneſt., multis modis *hebben. Somtijds kan men het vertaalen, zeer.* Not. *Ook ſtaat er voor* multi' modis, Enn. ap. Cic. Or. III, 58.

MULTIMŎDUS, a, um, *menigvuldig, velerlei, bij voorb.* ars, Liv. XXI, 8: multimodas ambages, Apulej. Met. X poſt med. p. 253, 22 Elm.

MULTINŎDUS, a, um, i. e. multos nodos habens, *veel knoopen hebbende, bij voorb.* colubrum, multinodis voluminibus ſerpentem, Apul. Met. V med. p. 165, 19 Elm.

MULTINOMĬNIS, e, *vele namen hebbende, bij voorb.* deae multinominis divinis imperiis cet., Apul. Met. XI poſt med. p. 268, 6 Elm.

MULTINOMUS *of* **MULTINUMMUS**, a, um, *veel geld kostende, duur, bij voorb.* aſinus, Varr. R. R. III, 17, 6: piſcis, Varr. ap. Non. 3. n. 152.

MULTIPARTĪTUS, a, um, *veelvuldig verdeeld, veelvuldig, bij voorb.* vita, Plin. H. N. VI, 19.

MULTIPĔDA, ae, f. i. q. millepeda, Plin. H. N. XXIX, 6 poſt med., *en op het einde.*

MULTĬPES, ĕdis, *veelvoetig*, Plin. H. N. XI, 45.

MULTĬPLEX, ĭcis, *veelvouwig, d. i. veel vouwen hebbende, bij voorb. de maag*, Cic. Nat. D. II, 54: *van daar* 1) *Tropisch, geheim, ſlim, niet wel te doorgronden, bij voorb.* ingenium pueri, Cic. Att. VI, 2 poſt init., i. e. *geheim: dus ook* multiplex & tortuoſum ingenium (amici), Cic. Amic. 18 in.: *doch, het kan hier ook zijn, valsch, niet oprecht:* ſubtilitas, Cic. Or. I, 3, *doch, alwaar*

het ook veelvuldig, d. i. wijdlopig, veel, zijn kan: natura, Cic. ad Brut. Ep. 1, i. e. *geheim:* homo eſt animal multiplex, Cic. Leg. I, 7: *van daar bedenklijk, bij voorb.* ingenium, *zie hier voor:* provincia varia & multiplex ad ſuſpiciones, Cic. Flacc. 3. 2) *veel kromten of verborgen plaatzen hebbende, bij voorb.* domus, Ovid. Met. VIII, 158. 3) *veelvouwig, d. i. vele deelen hebbende, bij voorb.* lorica, Virg. Aen. V, 264: cortex, Plin. H. N. XVI, 31: *van daar* domus, Ovid. Met. VIII, 158. Senec. Hippol. 523. 4) *veelvouwig, d. i. veel, bij voorb.* fetus, Cic. Nat. D. II, 51: folia, Plin. H. N. XVIII, 7 poſt med.: vitis ſerpens multiplici lapſu, Cic. Senect. 15: fabae multiplex uſus, Plin. H. N. XVIII, 12: multiplices variique ſermones, Cic. Or. 3: aerumna, Plaut. Epid. IV, 1, 3: verborum ancipites aut multiplices poteſtates, Auct. ad Her. IV, 54: *van daar zich ergens in op velerleië wijze tonende, in vele dingen zich vertonende, bij voorb.* multiplex proavis i. e. habens multos (claros) proavos, Sil. V, 544: vir multiplex in virtutibus, i. e. habens multas virtutes, Vellej. II, 6: *ook in 't kwaade, die vele buitenzijden heeft, dan zoo, dan zoo gezind is, zich naar ieder een richt, allerhande gedaanten aannemende, onbeſtendig, bij voorb.* natura (Catilinae), Cic. Coel. 6: animus, Cic. Amic. 25: ingenium, Ibid. 18. 5) *veelvouwig, d. i. menigerlei, verſcheiden, bij voorb.* genus orationis, Cic. Brut. 31: ſubtilitas, Cic., *zie hier voor:* poteſtates verborum, Auct. ad Her. IV, 54: lapſus, Cic. Senect. 15: fabae multiplex uſus, Plin. H. N. XVIII, 12: aerumna, Plaut., *zie hier voor:* ratio diſputandi (Socratis), Cic. Tuſc. V, 4, i. e. *om van alle dingen* pro *en* contra *te ſpreken.* 6) *veelvuldig, wijdlopig, groot, bij voorb.* ſpatium loci, Lucret. II, 162. IV, 208: *ook anders groot, d. i. zich groot vertonend, voortreflijk, bij voorb.* in virtutibus, Vellej., *zie hier voor:* proavis, Sil., *zie hier voor: van daar* multiplex numerus, quam cet., *voor* multiplicior, *grooter, dan enz.*, Liv. VII, 8: *ook groote ſtof of aanleiding tot iet gevende, bij voorb.* Aſiae juriſdictio res varia & multiplex ad ſuſpiciones & ſimultates, Cic. Flacc. 3, *zie hier voor.*

MULTĬPLĬCABĬLIS, e, 1) *het geen men vermenigvuldigen kan.* 2) *veelvuldig, bij voorb.* tortus draconis, Cic. Tuſc. II, 9 extr. e Sophocle.

MULTĬPLICĀTIO, onis, f. 1) *vermenigvuldiging, vermeerdering, bij voorb.* frugum, Colum. III, 2: temporum, Senec. Ep. 12. 2) *van daar in het rekenen, het multipliceeren*, Colum. V, 2, 1. Vitruv. IX, 1. X, 16.

MULTĬPLICĬTER, *veelvuldig, op veelvuldige wijze, bij voorb.* locum intueri, Quinctl. VII, 4 ante med.: tam ſaepe ac tam multipliciter, Gell. XIV, 2 med.: animum curis fatigare, Salluſt. Or. 2, ad Caeſ. poſt med.: multo atrocius & multipliciter magis a ſeptentrione ſaevitum, Flor. III, 2.

MULTĬPLĬCO, avi, atum, are, 1) *vermenigvuldigen, vermeerderen, vergroten, bij voorb.* aes alienum, Caeſ. B. C. III, 32: uſuras, Nep. Att. 2: regnum Eumenis, Liv. XXXVII, 54, i. e. *vergroten:* auxilia, *hulptroepen*, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 8: honorem, Ovid. Pont. IV, 9, 67: turres ſeptem acceptas voces numeroſiore repercuſſu multipli-

cant, Plin. H. N. XXXVI, 15, haec per ſe ampla, — multiplicata verbis regis i. e. aucta, Liv. XLII, 61: *flumina* collectis multiplicantur aquis, Ovid. Remed. 98: gloriam, Cic. Q. Fr. I, 2 extr.: domum, Cic. Off. I, 39, i. e. *verwijden.* 2) *in het rekenen: multipliceeren, bij voorb.* utraeque ſummae inter ſe multiplicatae, Colum. V, 1, 6: quae (ſumma) octies multiplicata efficit cet., Ibid.: multiplicantur in ſe latera, Ibid. V, 2, 1: latitudinis pedes cum longitudinis pedibus ſic multiplicabis, Ibid. §. 3.

MULTĬPŎTENS, tis, *veel vermogend, zeer magtig, bij voorb.* Venus, Plaut. Caſ. IV, 4, 17: frater Jovis, Ibid. Trin. IV, 1, 1: pectus, Ibid. Bacch. IV, 4, 9.

MULTISCĬUS, a, um *veel wetend, bij voorb.* multiſcium reddidit, Apul. Met. IX ante med. p. 223, 13 Elm.: Homerus, Ibid. Apol. ante med. p. 294: arte multiſcius, Ibid. Flor.: ſophiſta longe multiſcius, Ibid. p. 360.

MULTISONORUS, a, um, *zeer razend, groot geraas makend, bij voorb.* effeda, Claudian. Epigr. I, 18.

MULTĬSŎNUS, a, um, *zeer klinkend, bij voorb.* Atthis, Martial. I, 54, 9: ſiſtrum, Stat. Sylv. III, 2, 103.

MULTITĬUS *of* **MULTICIUS**, a, um, *wordt van zekere weldſche, prachtige kleederen gezegd, van daar* multicia, ſubſtantive, ſcil. veſtimenta, Juvenal. II, 66 *en* 76 XI, 186.

MULTITUDO, ĭnis, f. *menigte, groot getal, bij voorb.* hominum, Cic. Verr. II, 66: beneficiorum, Cic. red. Quir. 2: ſacrorum, Cic. Or. III, 19: ſagittarum, Suet. Caeſ. 68: ſtatuarum, Ibid. Tit. 4: multitudo in omni genere cauſarum, Cic. Or. I, 4: navium, Nep. Hann. 10: ſerpentum, Ibid.: jumentorum, Ibid. 5: *van daar* 1) *eene menigte menſchen, bij voorb.* tanta multitudo lapides jaciebat, Caeſ. B. G. II, 6: cum maxima frequentia ac multitudine, Cic. in Verr. Act. I, 7 in.: multitudine domum ejus circumdederunt, Nep. Hann. 12. 2) *de groote hoop, d. i. het gemeene volk, of in 't gemeen het volk, gepeupel, bij voorb.* imperita, Cic. Off. I, 19 extr.: credula, Juſtin. II, 8 extr.: judicio multitudinis moveri, Cic. Tuſc. II, 26: cf. Cic. Piſ. 3 extr. Nep. Alcib. 3. Liv. III, 69 poſt init.: *ook* ſeq. genit., *bij voorb.* ſociorum, Cic. Verr. II, 71 in., *de groote hoop der enz.* 3) numerus multitudinis, Gell. XIX, 8 extr., i. e. Numerus pluralis *in de* Grammatica: *daar voor ſtaat ook* multitudo, *bij voorb.* ſi qua ſint ſingularia, oportere habere multitudines, Varr. L. L. VIII, 39 extr.: omnia fere noſtra liberalia & muliebria multitudinis, Ibid. VII, 18.

MULTĬVĂGUS, a, um, *zeer omzwervend, bij voorb.* avis, Plin. H. N. X, 37: flexus lunae, Ibid. II, 10: nuncia multivago perfertur Fama gradu, Stat. Theb. VI, 1: intravit Scythiae multivagas domos, Senec. Herc. fur. 533.

MULTĬVĬUS, a, um, *van vele wegen, bij voorb.* circuitus jumentorum, Apul. Met. IX ante med. p. 221, 34 Elm., i. e. *het meermaalen ronddraajen.*

MULTIVŎLUS, a, um, *veel willend of begeerend, bij voorb.* multivola eſt mulier, Catull. LXVIII, 128.

MULTO, are, *zie* Mulcto.

MUL-

Digitized by Google

MULTO, Adv., *is de Ablativus van* Multum, *zie* Multus.

MULTUM, Adv., *zie* Multus.

MULTUS, a, um, Comparat. Plus (Neutr.) *en* Plur. Plures, a, Superlat. Plurimus, a, um. I) Multus, a, um, 1) *veel, talrijk, menigvuldig, bij voorb.* multae rationes, Cic. Or. I, 51 extr.: multi fortissimi viri, Cic. ad Div. V, 17 *en meermalen, zoo als bekend is: dus ook* multis verbis scripsisses, Ibid. III, 8, i. e. *wijdloopig: ook enkel* multi *velen (menschen) bij voorb.* multi alii, Terent. And. V, 4, 28: *ook* multi hominum, Plin. H. N. XVI, 25 ante med.: *dus ook* multae arborum *voor* arbores, Ibid. 31: multa *voor vele dingen, of veel, bij voorb.* multa sunt effecta, Cic. Nat. D. II, 54 extr.: nimium multa, Cic. ad Div. IV, 14 post med.: nimis multa, Cic. Fin. II, 18: parum multa scire, Auct. ad Her. I, 1: *ook heet* multi *velen of de menigte (menschen) bij voorb.* una e multis, Virg. Aen. V, 644: *ook in* Singulari, *alwaar het dikwijls staat voor den* Pluralis, *bij voorb.* multa victima, Virg. Ecl. I, 34: *dus ook* multa avis *voor* multae aves, Ovid. Am. III, 5, 4: multa carne, Cic. Pis. 27 extr.: multus sudor, Cic. Or. I, 60 extr.: multo labore, Cic. Sull. 26: multa cura, Sallust. Jug. 7: cum auro multo, Sallust. Jug. 13: *dus ook* calor multus, *bij voorb.* calore, quem multum habet, *voor* calore multo, quem cet., Cic. Nat. D. II, 54 extr.: *dus ook* multus sanguis, Liv., *zie onder*: multa viri virtus animo multusque (i. e. magnusque) recursat — honos, Virg. Aen. IV, 3, *alwaar echter* multa — *en* multus *veel meer voor* multum i. e. saepe *schijnt te staan*: multa supellex, Nep. Att. 13: multa cum libertate, Horat. Sat. I, 4, 5. Not. a) multi i. e. *groote hoop, d. i. gewoone, niet boven anderen uitmuntende, gemeene, geen zonderlinge lieden, bij voorb.* Virginius unus de multis, Cic. Fin. II, 20 extr., i. e. *een ordinair man, één van het gemeen*, ut unus de multis videatur, Cic. Off. I, 30 extr., i. e. *een man als anderen*: orator unus e multis, Cic. Brut. 79, *Een van den grooten (gemeenen) hoop, d. i. niet zonderling: dus ook* unus ex multis, Plin. Ep. I, 3: una e multis sit tibi, Ovid. Remed. 682, i. e. *niet beter dan anderen*: ut numerarer in multis, Cic. Brut. 97 extr., i. e. *onder den gemeenen hoop der Redenaren, onder de gewone, gemeene, redenaren. Dus ook* multae *van vrouwspersonen, de groote hoop derzelven, d. i. gemeene, slechte, ook wel kwaade vrouwspersonen, bij voorb.* video te, mulier, more multarum utier, Acc. ap. Non. 12. n. 4: noli ex stultitia multarum credere esse animum meum, Afran. Ibid. b) Multum *veel of iets veel, eene menigte, een groot deel*, substantive, *bij voorb.* multum diei processerat, Sallust. Jug. 51 (55): in multum diei, Liv. XXVII, 2, *tot ver op den dag (waar voor ook* ad multum diem *staat*, Cic., *zie beneden): van daar* multo *veel, wijd, bij de* Comparativi *en* Verba, *die een overtreffen beteekenen, bij voorb.* multo plura, Nep. 9: multo pauciores, Cic. Or. I, 3: iter multo facilius, Caes. B. G. I, 6: multo hilarior, Terent. Eun. IV, 5, 5: fit multo tanto carior, Plaut. Bacch. II, 3, 76: ego multo tanto miserior, Ibid. Rud. II, 6, 37, *in welke plaatzen een* Pleonasmus *is*: multo minus, Cic. Att. VIII, 9 post med.: multo magis, Cic. Amic. 19 extr.: multo me antevenit, Terent. Eun. IV, 6, 7: Virtutem omnibus rebus multo anteponentes, Cic. Fin. IV, 18: Duo multo ceteros gloria antecesserunt, Nep. Reg. 2: multo ceteros anteibant, Tacit. Hist. IV, 13: *dus ook bij*, praestat, *het is beter, bij voorb.* multo praestat beneficii quam maleficii immemorem esse, Sallust. Jug. 31 (36): *met* malle, *bij voorb.* multo malo, Cic. Att. XII, 21 extr.: multo mavolo (*voor* malo), Plaut. Poen. I, 2, 88. *Ook bij den* Positivus, *bij voorb.* malignus multo, *voor* multum *of* valde, Terent. Hec. I, 2, 84, *alwaar* Bentley magis *lezen wil: ook bij de bijwoordjens: die een onderscheid of verscheidenheid beteekenen, bij voorb.* multo secus, *veel (heel) anders*, Cic. ad Div. IV, 9 ante med.: Multo aliter, Nep. Ham. 2, *of* aliter multo, Terent. Andr. Prol. 4. *Ook bij* infra, *bij voorb.* multo infra Cyrenaicum, Plin. H. N. XXIX, 3, i. e. *ver beneden enz. Ook bij* Superlativi, *om te vergrooten, voor* longe, *is menigvuldig, bij voorb.* multo formosissimus, Nep. Alcib. 1: regio multo locupletissima, Ibid. Ages. 3: multo maxima parte, Cic. Manil. 18: multo id maximum fuit, Liv. I, 11: multo fortunatissimus, Terent. Heaut. IV, 8, 1: multo maxime, Auct. ad Her. IV, 44 extr. Sallust. Cat. 36 (37): multo optimus, Lucil. ap. Non. 4. n. 413: multo optimum est, Quintil. IX, 4 ante med. *Ook bij* ante *en* post, *alwaar* tempore *schijnt te ontbreken, en alwaar het lang beteekent, bij voorb.* non multo post, Cic. Att. XII, 49, *of* postea, Cic. Catil. I, 6, i. e. *niet lang hier na: of* post non multo, Nep. Paus. 3: *dus ook* post, neque ita multo, Ibid. Cim. 3: multo ante, *lang te voren*, Nep. Eum. 3. Cic. ad Div. IV, 1 post init.: *waar voor ook* ante multo *staat*, Cic. Senect. 2 extr. *Ook staat* multum *voor* multo, *bij voorb.* illud ipsum — non multum est majus, Cic. Or. III, 24 in.: multum improbiores, Plaut. Most. III, 2, 139: multum majora, Sil. XIII, 708: multum jactantior, Stat. Theb. IX, 559: multum hic robustior, Juvenal. X, 197: haud multum infra viam, Liv. V, 37 extr.: *dit* multum *schijnt voor* in multum *te staan: ook zou men hier toe kunnen brengen* longe omnes multumque superabit, Cic. Verr. V, 44: *ook staat er* in multum *voor, bij voorb.* in multum velocior, Plin. H. N. X, 36: *van daar staat* multum *dikwijls* adverbialiter (scil. in), *veelvuldig, zeer, dikwijls, veelmaals, lang, zonderling, bij voorb.* longe omnes multumque superabit, Cic. Verr. V, 44, i. e. *veelvuldig, zeer*: quibus ad pugnam non multum confidebat, Caes. B. G. III, 25, *niet zonderling, niet zeer*: multum mecum sunt, Cic. ad Div. IV, 13, i. e. *dikwijls* multum loquax, Plaut. Aul. II, 1, 5, i. e. *zeer*: multum dispares, Cic. Off. I, 30 extr.: multum se abstinebant, Liv. III, 11: salve multum, Plaut. Trin. V, 2, 56. Terent. Hec. I, 2, 7: multum vale, Plaut. Stich. III, 2, 40: multum mecum loquantur, Cic. Att. VIII, 13: nos multum literae consolentur, Ibid. XIV, 13: neque multum frumento vivunt, Caes. B. G. IV, 1: non multum desideret historiam, Nep. Att. 16: multum eum fefellerunt, Ibid. Lys. 3: multum gratia valere, Ibid. Con. 2: Cassium non uti multum sorore, Cic. ad Div. VII, 23, i. e. *niet zeer, niet dikwijls, niet zonderling*: nisi multum infra rostrum cet., Plin. H. N. IX, 8: intererit multum, Davusne loquatur an herus, Horat. Art. 114: multum miseri, Plaut. Stich. I, 3, 53: multum celer, Horat. Sat. II, 3, 147: multum negatas tabulas adcipiet tamen, Ibid. 67: multum dissimilis, Ibid. Ep. I, 10, 3: familiarissimi Caesaris — multum mecum sunt, Cic. ad Div. IV, 13. i. e. *dikwijls*: non multum sed saepe dicebat, Cic. Brut. 33: multum & saepe cum fit, Cic. Leg. III, 15: *ook staat er* diu *bij, bij voorb.* multum & diu cogitans, Cic. Div. II, 1: diu multumque scriptitare, Cic. Or. I, 33: multum diuque vixeris, Cic. Senect. 3 extr.: de Capua multum diuque consultum, Cic. Agr. II, 32. i. e. *dikwijls en lang*: diu multumque defleta, Cic. Phil. XIII, 5: diu multumque dubitavi, Cic. Or. 1 in.: diu multumque in manibus fuerunt, Cic. Att. IV, 13 extr.: *ook* multa *voor* valde, *zie hier na: van daar* ut multum scil. est, *op zijn hoogst*, Martial. X, 11, 6. *Ook heet* multum est *het baat zeer, doet veel, is gewigtig, bij voorb.* adeo in teneris adsuescere multum est, Virg. Georg. II, 272. *Ook heet* multum est *het is menigvuldig, men hoort het dikwijls, bij voorb.* Multum est in his regionibus, Cic. ad Div. II, 10: quid multa verba? Terent. Eun. III, 5, 60, scil. opus sunt *of* faciam, *wat zijn er veel woorden nodig enz., d. i. kort.* Multa *staat dikwijls voor* multa verba, *bij voorb.* quid multis moror, scil. te *of* me, Terent. And. I, 1, 87, i. e. *waaröm houde ik mij (u) met vele woorden op? dus ook* ne multa, Cic. Cluent. 64 (scil. verba dicam, proferam): *of* ne multis, Ibid. 15 (scil. verbis vos morer), i. e. *kort, om niet vele woorden te maken*: multa Cicirrus ad haec, scil. dicebat, Horat. Sat. I, 5, 65, *zeide veel: het laatste kan tot het volgende behoren: dikwijls heet het, vele dingen, veel, zoo als bekend is, bij voorb.* multa concurrunt simul, Terent. And. III, 2, 31: cf. Ibid. Eun. Prol. 17. III, 2, 43. Ibid. Heaut. II, 2, 3. IV, 7, 11: multa sunt effecta, Cic. Nat. D. II, 54: *van daar* multa egeo, Cato ap. Gell. XIII, 23: *somtijds zeer, bij voorb.* multa invectus, Nep. Epam. 6: multa deos venerati sunt, Caecin. in Cic. Ep. ad Div. VI, 7: multa gemens, Virg. Aen. V, 869: haud multa moratus, Ibid. III, 610: multa reluctari, Ibid. Georg. IV, 301, *alwaar ook somtijds dikwijls, lang, past, want, het is hetzelfde als* multum. c) *Ook staat* multus, a, um, *voor* multum *of* multa (magna) pars rei, *bij voorb.* multus sanguis, *veel bloed, bij voorb.* multo sanguine victoria stetit, Liv. XXIII, 30 in.: multi laboris est, Cic. Or. I, 60: multus sermo, Cic. Att. XIII, 9: ad multum diem, Cic. Att. XIII, 9, *tot ver op den dag*: postquam multa jam dies erat, Liv. III, 60, *of* multo die, Caes. B. G. I, 22, i. e. *wanneer reeds een groot deel van den dag verlopen was: dus ook* multa luce, Tacit. Hist. V, 22, i. e. *toen het hoog dag was: dus ook* multa nocte, Cic. Q. Fr. II, 9. Liv. XXXV, 4, i. e. *diep (laat) in den nacht*: multo adhuc die, Tacit. Hist. II, 44, *als er nog veel van den dag overig was: integendeel* multo mane, Cic. Att. V, 4, i. e. *zeer vroeg: ook staat* multus, a, um, *met een* Substantivum *voor* multum (Adverbialiter), *bij voorb.* multa viri virtus animo multusque recursat gentis honos, Virg. Aen. IV, 3, *voor* multum i. e. saepe virtus animo multumque (i. e. et saepe) cet. d) multa opinio, Gell. III, 16, i. e. multorum: *dus ook* multo sanguine victoria stetit, Liv., *zie hier voor: doch, het kan ook zijn, menigvuldig, veel; bij Sue is het hetzelfde.* e) multa pax, *bij voorb.*

Tacit. H. IV, 35, velut multa pace, i. e. *even of het overal vrede was.* 2) *groot*, *bij voorb.* multa pars Europae, Liv. XXXI, 1: *dus ook* ex parte multa, *bij voorb.* ex parte deleſſet multa, ſecunda — geſta cet., Liv. XXVII, 40 Ed. Drakenb. e correct. Gronov. operam ſuam multam exiſtimare, Cic. Or. II, 24: otea in toto multa jacere toro, Ovid. Art. II, 4, 34, i. e. *groot, eene groote ruimte beſlaande; te voren ſtondt daar voor* longa: multo nebulae amictu circumfudit, Virg. Aen. I, 412 (416): *dus ook groot, wanneer het met veel vermaſſeld wordt, bij voorb.* multus labor, Cic. Sen. 26: cura, Salluſt. Jug. 7: magna cum libertate notabant, Horat. Sat. I, 4, 5, i. e. *met veel vrijmoedigheid, met veel moed*: ſudor, Cic., *zie hier voor*: *dus ook* multi facere (ſcil. pretii), *hoogſchatten*. Plaut. Rud. II, 3, 50, 3) *menigvuldig in iet, bij voorb.* a) *menigvuldig in het ſpreken, wijdlopig, bij voorb.* ne multus ſim, Cic. Or. II, 87: *dus ook* eſt multus in laudanda cet., Cic. Off. II, 16: nolo in ſtellarum ratione multus videri, Cic. Nat. D. II, 46. b) *menigvuldig in 't doen, d. i. dikwijls iet doende, bij voorb.* Marius multus inſtare, Salluſt. Jug. 84, 86, i. e. *onophoudelijk.* c) *menigvuldig ten aanzien der tegenwoordigheid, d. i. dikwijls of vlijtig zich ergens bevindende, bezig, bij voorb.* ad vigilias multus adeſſe, Salluſt. Jug. 96 (101): Multus in eo proelio Caeſar fuit, Flor. IV, 2. 4) *die het ergens te erg in maakt of overdrijft, en daarom verdrietig, ſtrijdig, walglijk is, of in 't gemeen, verdrietlijk, walglijk, ſtrijdig, ondangenaam, bij voorb.* homo, Plaut. Men. II, 2, 41. Catull. CXII, 1 en 2. II) Comp. Plus: Plur. Plures, a: 1) Plus *meer; ſtaat* ſubſtantive *en* adverbialiter, *bij voorb.* plus pecuniae, Cic. Invent. I, 47: virium, Cic. Leg. I, 2: hoſtium, Liv. II, 42: plus mihi deberet, Cic. Att. VII, 3: Non plus habuit ſecum (hominum), quam triginta cet., Nep. Thraſ. 2: plus poſſe, Caeſ. B. G. I, 17: facere, Ibid. 42: bibere, Ovid. Remed. 53: &, quod plus eſt, Romani, Liv. IX, 24, i. e. *het geen nog meer zeggen wil, gewigtiger is, meer is*: nunquam accuſandum putavi, non plus quam ſeptem cet., Cic. Hanſp. 3, i. e. *even zoo min, als enz.*, *waar voor* nihilo plus *ſtaat*, Terent. Eun. I, 1, 17: ut cum matre plus una (i. e. ſimul *bij een*) eſſet, Terent. Hec. II, 1, 39, i. e. *om langer bij moeder te zijn*: hoc plus ne facito, Cic. Leg. II, 23 e legg. XII tab., i. e. *doe dit niet te veel, wanneer* hoc *de* Accuſativus *is; is het de* Ablativus, *dan heet het, doe niet meer dan dat, doe niet meer; bij ſlot is het dezelfde zin*: nulla navis plus quam triginta remis agatur, Liv. XXXVIII, 38. *Ook ontbreekt dikwijls* quam, *bij voorb.* plus quingentos colaphos infregit mihi, Terent. Ad. II, 1, 46: plus millies audivi, Ibid. Eun. III, 1, 32: calefcet plus ſatis, Ibid. I, 2, 5: non plus quatuor in anno cet., Varr. R. R. III, 10: plus annum obtinere provinciam, Cic. Att. VI, 6: ferre plus dimidiati menſis cibaria, Cic. Tuſc. II, 16: cum plus annum aeger fuiſſet, Liv. XL, 2: paulo plus ducentos paſſus a caſtris cet., Liv. XXXI, 34: plus mille capti, Liv. XXIV, 41: parte plus dimidia rem auctam, Liv. XXIX, 25, *voor* quam parte dimidia i. e. *meer dan de helft. Ook met den* Ablativus *voor* quam, *bij voorb.* Plus aequo, *meer dan billijk*, Cic. Amic. 16: paulo plus, Liv. XXXI, 34. Auct. ad Her. IV, 4, *of* plus paulo, Terent. Heaut. II, 1, 8, i. e. *een weinig meer*: nimio plus, *te veel*, Anton. in Cic. Ep. ad Att. X poſt Ep. 8: non plus duobus aut tribus menſibus, Cic. ad Div. XIII, 29 ante med.: hoc (Ablat.) plus ne facito, Cic. Leg. II, 23 e legg. XII Tab., i. e. *ga er niet over, doe niets meer, zie hier voor*: plus poſcente (i. e. quam poſcens) ferent, Hor. Ep. I, 17, 44: Annos ſexaginta natus es aut plus eo (ſcil. tempore), Terent. Heaut. I, 1, 11, i. e. *of daar over. Ook met den* Ablativus, (*bij voorb. een derde meer*), *bij voorb.* uno plus, Liv. II, 7, *één meer*: *dus ook* una plures tribus, Liv. V, 30 extr.: Moleſtum eſt uno digito plus habere, Cic. Nat. D. I, 35, *één vinger meer, d. i. een vinger meer, of te veel hebben, te weten, zes*: Pluris, *bij de* Verba *ſchatten, kopen, verkopen, gelden, enz., heet hooger, duurer, bij voorb.* ager multo pluris eſt, Cic. Roſc. Com. 12, i. e. *geldt meer*: mea mihi conſcientia pluris eſt, quam hominum ſermo, Cic. Att. XII, 28: pluris eſt oculatus teſtis, quam auriti decem, Plaut. Truc. II, 6, 8: pluris putare, Cic. Off. III, 4, *of* facere, Cic. ad Div. III, 4. Cic. Att. VIII, 2, *of* habere, Cic. Phil. VI, 4, *of* aeſtimare, Cic. Parad. VI, 2, i. e. *hooger ſchatten of achten, houden*: vendere pluris, *duurer*: Cic. Off. III, 12. Cic. Verr. III, 19. Horat. Sat. II, 3, 300: emere, Cic. ad Div. VII, 2: aedificare, Colum. I, 4 poſt med.: vinum & oleum pretii pluris, *van grooter* (*hooger*) *waarde*, Varr. R. R. I, 7, 4. Not. plusque, i. e. *meer en meer, bij voorb.* diligere, Cic. Att. VI, 2 extr. plus minus *of* plusve minusve, i. e. *ongevaar, eigenlijk, meer of min, bij voorb.* non longius ab ea caede abeſſe (quam) plus minus octo millibus, Hirt. B. G. VIII, 20, i. e. *niet verder dan ongevaar acht mijlen*: venerunt plusve minusve duae, Martial. VIII, 71, 4. *Ook heet* plus *bij* minus (i. e. *te weinig*) *te veel, bij voorb.* ne quid faciam plus, quod me poſt minus feciſſe ſatius ſit, Terent. Hec. V, 1, 4: obſecro, ne quid plus minusve faxit, Ibid. Phorm. III, 3, 21, i. e. *te veel of te weinig: ook* ſeq. quam, *bij voorb.* eheu! cur ego plus minusve feci, quam aequum fuit! Plaut. Capt. V, 3, 18. Not. Ablativus plure *voor* pluris, *bij voorb.* plure venduut, Lucil. ap. Chariſ. 2: plure altero tanto — velim, Plaut. Ibid.: plure venit (i. e. venditur), Cic. Ibid. 2) Plures, a, 2) *velen, is bekend, bij voorb.* plures ſcil. homines, Cic. Manil. 7: pluribus praeſentibus, Caeſ. B. G. I, 18: plura caſtella, Ibid. B. C. III, 52: plurium dierum, Plin. H. N. XI, 29. Not. Jul. Modeſt. ap. Chariſ. 1 *gelooft, dat men* plurum *voor* plurium *zeggen moet*: Plura *meer, d. i. wat meer, meer dingen of woorden, bij voorb.* plura cum ſcribere vellem cet., Catilina ap. Salluſt. Cat. 35 (36): plura dicet, Terent. Heaut. Prol. 33: plura peccare, Ibid. Ad. I, 2, 45: ne plura (ſcil. dicam, ſcribam), i. e. *kort*, Cic. ad Div. XIII, 1 extr.: pluribus haec exſecutus ſum ſcil. verbis, Phaedr. III, 10, 59: *daar voor ſtaat* pluribus verbis commemorare, Nep. Att. 21: plura dare, Ovid. Triſt. V, 14, 11: *ook heet* plura *verder, langer, bij voorb.* morari, Lucret. V, 92. VI, 244. *Ook ſtaat* pluris, Lucret. I, 877. II, 1134. IV, 1083: *ook hebben velen zoo geſproken, zie* Gell. V, 21. b) *meer, d. i. meer dan één, verſcheiden of velen, bij voorb.* & apud eum plures [illegible], Liv. XL, 40, i. e. *verſcheidenen, [illegible] kinderen gebaard*: plures dies, Cic. Fin. II, 28 extr.: plura regnina, Plin. Hiſt. N. IX, 12: pluribus verbis petere, Cic. Verr. IV, 28: *dus ook* pluribus verbis commemorare, Nep. Att. 21, *en* pluribus exſequi, Phaedr., *zie hier voor.* c) *de dooden, bij voorb.* quin me ad plures penetravi, Plaut. Trin. II, 2, 14, i. e. *waarom ben ik niet geſtorven?* III) Superl. Plurimus, a, um, *zeer veel, de meeste, bij voorb.* praeda, Plaut. [illegible] IV, 2, 4: ſalutem plurimam dicit, Ibid. Curc. I, 3, 60: labor, Horat. Od. IV, 2, 29: plurima ſalute impertire aliquem, Terent. Eun. II, 2, 39, i. e. *zijnen veelvuldigen groet doen: doch, het kan ook zijn, groot Compliment. Ook ſtaat* plurimum *de meeste of zeer veel, met den* Genitivus, *bij voorb.* ſtudii, Nep. Epam. 2: gravitatis, Cic. Invent. I, 18: Plurimi *met de* Verba *ſchatten, zeer hoog, het hoogſte, bij voorb.* pendere, Plaut. Bacch. II, 2, 29: facere, Nep. Eum. 11: eſſe, Cic. Parad. VI, 2. *Menigvuldig is de* Pluralis, plurimi, plurima, *gelijk bekend is: doch, daar voor ſtaat ook, maar gemeenlijk bij de Dichters, de* Singularis, *bij voorb.* plurimus dicet, Horat. Od. I, 7, 8: plurima roſa, Ovid. Faſt. IV, 441: ales, Martial. IX, 56, 1 *en meermalen. Ook ſtaat* plurimus, a, um, *voor* plurima pars, *bij voorb.* Plurima qua flammis Sicanis Aetna vomit, Ovid. in Ibin 598: (*doch, het kan ook heten groot*): *van daar heet het groot, ſterk, dik, menigvuldig, rijklijk voorzien enz., bij voorb.* plurima ſylva, Ovid. Met. XIV, 361: foſſa, Ibid. XI, 140: Plurima luna, Martial. VIII, 51, i. e. *de volle maan*: Canities, Virg. Aen. VI, 299, collis plurimus, Virg. Aen. I, 419 (423), i. e. *zeer groot; doch, het kan ook zijn* plurima pars collis: legor plurimus in orbe, Ovid. Triſt. IV, 10, 28: plurimus ille (Pax) eſt jugis cet., Ibid. Faſt. II, 272, i. e. *het menigvuldigſt, zeer dikwijls, voornamelijk.* Plurimum *ſtaat ook zeer dikwijls* adverbialiter, a) *heel zeer, het meeſt, voornamelijk, bij voorb.* te plurimum diligit, Cic. ad Div. I, 7: tui, Ibid. XI, 16: cf. Nep. Cim. 2 *en meermalen.* b) *meeſtal, d. i. meeſtendeels, den meeſten tijd, in 't gemein, voornamelijk, bij voorb.* plurimum Cypri vixit, Nep. Chabr. 3: cf. Ter. Phorm. I, 4, 17. c) *op zijn hoogſt, bij voorb.* plurimum drachma, Plin. H. N. XXV, 5 poſt med.: cf. IX, 36. XXX, 6: *ook ſtaat daar voor* ut plurimum, Plin. H. N. XV, 3 extr.: *of* cum plurimum, Plin. H. N. II, 17 extr. Not. plurimum quantum, *recht veel, bij voorb.* favoris, Flor. IV, 2. Not. plurimus ſeq. Genit., Sil. XVI, 362.

MULUS, i, m. *een muil-ezel, muilder, d. i. dat van een [illegible] en merrie geteeld is, volgens* Varr. R. R. II, 8, *of ook van een paard en ezelin, volgens* Colum. VI, 37, 3, *alwaar wel* mula *ſtaat, maar dat hier ook de* mulo *geldt: anders ſtaat het woord meermalen, bij voorb.* Horat. Sat. I, 6, 104: clitellarius, Cic. Top. 8. Colum. II, 22 *en meermalen. De Romeinen gebruikten de muildieren niet alleen, om te dragen, maar ook om te rijden, zie* Mela. Not. 1) mulus [illegible], *van een dom menſch*, Catull. LXXXIII, 3. 2) muli Mariani [illegible] *de Soldaten van Marius, omdat zij op zijn bevel hunne pakkaadje zelve, als muil-ezels, op den ſchouder dragen moeſten*, Frontin. Strateg. IV, 1 *en* Feſtus. 3) mulus [illegible]

[illegible]

tur, *zegt* Fest. 4) mutuum muli scabunt, Auson. Idyll. 12 in praefat. ad monosyll., *als een spreekwoord*, i. q. asinus asinum fricat, *of* manus manum lavat: *dus ook* mutua muli, Pompon. ap. Varr. L. L. VI, 3.

MUNDĀNUS, a, um, *als de wereld, een wereldburger*, Cic. Tusc. V, 37.

MUNDE, *rein, net, zuiver, schoon, aartig, bij voorb.* Plaut. Poen. V, 4, 5: spargere, Titinn. ap. Charis. 2: aptare convivium, Pompon. ap. Non. 4. n. 3: parum munde & parum decenter, Senec. Ep. 70 post med.: quam mundissime purissimeque fiat, Cato R. R. 66: aromata in pila quam mundissime contundito, Colum. XII, 51: versus satis munde atque graphice facti, Gell. X, 17.

MUNDICĬNA, ae, f. *zuiveringsmiddel, bij voorb.* dentium, Apul. Apol. post init. p. 277, 4 Elm., *tandpoeder*.

MUNDĬTER, i. q. munde, 1) *zuiverlijk*, Plaut. Poen. I, 2, 26. 2) *zuiverlijk, rein, d. i. eerbaar, aartig, welvoeglijk, bij voorb. spreken, bij voorb.* feminal nullo pacto reperiens munditer dicere cet., Apul. Apolog. ante med. p. 296, 14 Elmenh.

MUNDITĬA (Mundicia), ae, *of* **MUNDITIES**, ei, f. *zuiverheid, d. i. gebrek van morsigheid, zindelijkheid*, Plaut. Men. II, 3, 4. Catull. XXIII, 18: munditias oris, Apul. Apol. post init. p. 277, 18 Elm.: *dus ook zindelijkheid in de kleding, enz.*, Gell.; *doch, als behoort meer tot* n. 1: munditias facere, Plaut. Stich. II, 2, 22. Cato R. R. 39, *zindelijkheid maken, d. i. alles in huis, schoon en zindelijk maken; van daar* 1) *zindelijkheid, d. i. netheid in huisraad, kleederen enz., opschik, galanterie enz., bij voorb.* adhibenda est munditia cet., Cic. Off. I, 36: Hortensius multa munditia & circumspecte compositeque indutus, Gell. I, 5: Marius non graeca facundia neque urbanis munditiis sese exercuit, Sallust. Jug. 63 (67): munditiis munditiam antideo (*voor* anteo), Plaut. Cas. II, 3, 9: *ook kan men* Ibid. Men. II, 3, 4 *uit het voorgaande hier toe brengen*: munditiis capimur: non sint sine lege capilli, Ovid. Art. III, 133: illae munditiis annorum damna rependunt, Ibid. II, 677: vos, quae in munditiis, mollitiis, deliciisque aetatulam agitis, Plaut. Pseud. I, 2, 40. 2) *Zindelijkheid in de reden, d. i. welvoeglijke netheid in bewoordingen*, Cic. Or. 23 extr. Quintil. VIII, 3 extr.: orationis, Gell. X, 3: verborum, Ibid. I, 23.

MUNDO, avi, atum, are, *zuiver maken, zuiveren, schoon maken*, Plin. H. N. XXXIII, 6.

MUNDŬLE, i. q. munde, *zuiver, zindelijk, aartig, galant, welvoeglijk enz., bij voorb.* ipsa linea tunica mundule amicta cet., Apul. Met. II ante med. p. 117, 33 Elm.

MUNDŬLUS, a, um, i. q. mundus, a, um, *zuiver, zindelijk, galant, aartig enz.*, Plaut. Truc. III, 1, 13. Acc. ap. Non. 2. n. 583.

MUNDUM, i, n. *voor* mundus, *vrouwen opschik*, Laber. ap. Gell. IV, 1 & Non. 3. n. 143.

MUNDUS, i, m. 1) *opschik, d. i. daar men zich mede opschikt, versiert: van daar* mundus muliebris, *vrouwenopschik in eenen dubbelen zin*, a) *in eenen nauwen zin, wanneer er de kleederen van uitgesloten zijn, en gevolglijk oorsierfels, spiegel, bolsem, balsemdoosjes enz., daar toe behoren, gelijk* Ulpianus *zegt* Pandect. XXXIV, 2, 26: *van daar* uxori meae vestem, mundum muliebrem, ornamenta omnia, aurum cet., Pandect. XXXII, 100: *dus ook* non aurum modo, sed vestem quoque mundumque omnem muliebrem ademit, Liv. XXXII, 40 extr., *ten zij men dit ook tot* b *wil rekenen en* reliquum *bij* mundum *denken of verstaan*. b) *in een ruimen zin, waar toe alles behoort, daar een Juffer zich mede opschikt, gevolglijk ook kleederen, bij voorb.* hunc mundum muliebrem adpellarunt majores, Liv. XXXIV, 7: auro, veste, gemmis omnique ceterorum mundo exornata mulier, Apul. Met. II ante med. p. 118, 38 Elm.: mundo nuptiali ornare puellam, Ibid. IV post med. p. 154, 24 Elm.: puellam ornatam mundo funerei thalami, Ibid. *bijkans op het einde*: indutus serica veste mundoque pretioso, Ibid. XI ante med. p. 260, 35 Elm.: virginalis mundus, Atejus ap. Fest.: *van daar een werktuig, bij voorb.* operae mesforiae, Apul. Met. VI in., i. e. *werktuigen om te oogsten*: mundus Cereris i. e. cistae arcanae Cereris plenae, in ejus sacris gestari solitae, Ibid. Apolog. p. 282, 10. Not. *ook heeft men* mundum, i, gen. neutr., *bij voorb.* legavit uxori mundum omne, Lucil. ap. Gell., *zie* Mundum *in het bijzonder*. 2) *de hemel omdat hij met starren zoo versierd is, als een juffer met haaren opschik, bij voorb.* mundus lucens, Cic. Univ. 10: Mundi templum, Lucret. V, 1435: Utrum mundus, terra stante, circumeat, an, mundo stante, terra vertatur, Senec. Nat. Quaest. VII, 2: cometae manent —, nec illos conversio mundi solvit, Ibid.: concussit sidera mundus, Catull. LXIV, 206: arduus, Virg. Georg. I, 240: tacitus labitur mundus, Plin. H. N. II, 3: *ook kan men hier toe brengen* de sideribus — de mundi ac terrarum magnitudine, Caes. B. G. VI, 14, *ook* Tibull. III, 4, 17. Not. mundus coeli vastus *voor* coelum vastum, Enn. ap. Macrob. Sat. VI, 2 post med.: *van daar* 3) *de wereld* (*een deel voor het geheel*) *is bekend en menigvuldig, bij voorb.* coelum ultimum mundi, Cic. Div. II, 43: innumerabiles esse mundos, Cic. Acad. IV, 17 extr.: nec ipse mundus, Cic. Leg. III, 1 extr.: cf. Cic. Nat. D. II, 62: mundus est omnium naturae rerum conceptio cet., Vitruv. IX, 4: cf. Ovid. Fast. V, 11: *van daar* oculus mundi, Ovid. Met. IV, 228, i. e. *de zon*: *van daar* in mundo esse *of* habere, *voor* esse *of* habitare, *zoo als bij ons, in de wereld, d. i. voor handen, ergens, bij voorb.* cui, quod amet, in mundo siet, Plaut. Cas. III, 3, 8: cui libertas in mundo sita est, Ibid. Epid. V, 1, 12: seu ibi vita, seu mors in mundo siet, Enn. ap. Charis. 2, i. e. *ergens*: habeo in mundo, Plaut. Pers. I, 1, 46, *alwaar* Douza habes *leest, dat beter voegt*: *van daar de wereld, d. i. de aarde, de aardkloot, de menschen*, Lucan. I, 160. V, 469. Stat. Sylv. III, 3, 88: quem mundus & superi timent, Senec. Herc. Oet. 541. Not. mundus, *sieraad, is zeker met het* Adject. mundus, a, um *vermaagdschapt*: mundus *de hemel, de wereld enz.*, *zou ook wel* (contracte) *van* movendus *komen zijn* i. e. qui movetur: *doch, dit is maar eene gissing*: cf. Fest.

MUNDUS, a, um, 1) *rein, zindelijk, d. i. niet onrein, niet bezoedeld, zuiver, net, bij voorb.* supellex, Horat. Ep. I, 5, 7: coena, Ibid. Od. III, 29, 14: liber pumice mundus, Ibid. Ep. I, 20, 2: agrum mundum purumque facere, Gell. XIX, 12: quala mundissima, Colum. VII, 3 post med.: novales, Pallad. I, 10: pauper, sed mundae sedulitatis, anus, Ovid. Fast. III, 668: mundus corporis cultus, Lucret. IV, 1276: cubile mundissimum, Colum. VII, 19 extr. 2) *zindelijk, d. i. galant, wel gekleed, aartig, net, bij voorb. in kleding, levenswijze enz., bij voorb.* homo, Cic. Fin. II, 8: mulier, Horat. Sat. I, 2, 123: quae (meretrices) dum foris sunt, nihil videtur mundius, Terent. Eun. V, 4, 12: cultus corporis, Lucret., *zie hier voor*: Menander, Prop. IV, 5, 53: servitus mundissima, Senec. Ep. 70 post med.: cultus mundior, Liv. VIII, 15, i. e. *galante levenswijze*. 3) *zindelijk, d. i. aartig, niet slecht, bij voorb.* verba, Ovid. Art. III, 479: versus, quibus nihil mundius est, Gell. XIX, 9 post med.: in Gallos mundius subtiliusque est quam cum Gallis cet., Ibid. XVII, 2 m. d.: *ook kan men hier toe brengen* servitus, Senec., *zie hier voor*. 4) *zindelijk, d. i. opgeschikt, versierd, net* let., *bij voorb.* loca navibus munda, Enn. ap. Fest.

MUNERABUNDUS, a, um, i. q. munerans, *schenkend, beschenkend, bij voorb.* munerabundi — festinant cet., Apul. Met. XI med. p. 255, 34 Elmenh.

MUNERĀLIS, e, *de geschenken betreffende, bij voorb.* lex, Plaut. ap. Fest., i. e. *waar door de geschenken aan de Advokaten verboden worden: zij heet* Cincia, *zie* Cincius.

MUNERĀRĬUS, a, um, 1) *geschenken of diensten betreffende.* 2) *Schouwspelen betreffende, bijzonder de* Gladiatorische, *zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende, bij voorb.* libellus, Trebell. Poll. in Claud. 5, i. e. *de lijst der vechtende* Gladiatoren: *van daar* munerarius, substantive, *die de Schouwspelen geeft*, Sueton. Domit. 10. Senec. excerpt. Controv. IV praefat. in Quintil. Decl. IX, 6, 7 *en* 8: *ook staat het woord* Quintil. Instit. VIII, 3, 34, *alwaar aangemerkt words, dat de Keizer* Vespasiaan *dit woord het eerste gebruikt heeft*.

MUNERATĬO, onis, f. *het schenken*, Pandect. XXVII, 3, 1 ante med.

MUNERĀTOR, oris, m. 1) *een schenker*. 2) *die Schouwspelen laat vertoonen*, Flor. III, 20 post med.

MUNERĬGERŬLUS, i, m. *die geschenken brengt*, Plaut. Pseud. I, 2, 48.

MUNERO, avi, atum, are, *schenken, beschenken*, 1) *schenken, bij voorb.* virgini coronam, Acc. ap. Non. 9. n. 7: beneficium alicui, Plaut. Capt. V, 1, 15, i. e. *bewijzen*. 2) *beschenken, bij voorb.* aliquem, Pandect. XLVIII, 20, 6 extr.: aliquem re, Cic. Dejot. 6. Senec. Ep. 119 ante med.: *ook zou men hier toe kunnen brengen* disciplina (i. e. lex) est eisdem, munerari ancillas, Terent. Heaut. II, 3, 59, i. e. *dat de dienstmaagden beschonken worden*: *doch het kan ook het* Depon. *zijn, de dienstmaagden te beschenken*; *bij slot is het dezelfde zin*: *dus ook* muneratus, a, um, *beschonken, bij voorb.* hoerto magnifice munerato, Apul. Met. X post med. p. 249, 30 Elm.

MUNĔROR, atus sum, ari, i. q. munero, 1) *schenken, bij voorb.* alicui commodum, Cic. Invent. II, 1. 2) *beschenken, bij voorb.* aliquem opipare, Cic. Att. VII, 2 med.: aliquem re, Horat. Epod. II, 21: ancillas munerari, Terent., *zie* Munero.

Digitized by Google

MUNĬA, ſum, n. *pligtmatige handelingen, pligten*, *bij voorb.* candidatorum, Cic. Mur. 35: belli paciſque munia facere, Liv. I, 42: extrema munia ſequi, Salluſt. fragm. ap. Non. 2. n. 527: vitae munia ſervare, Horat. Ep. II, 2, 131: munia conſulatus obire, Tacit. Ann. II, 26: implere ducis munia, Ibid. Hiſt. I, 62: ob inſignia genera muniorum, Inſcript. ap. Spon. Miſcell. erud. antiq. p. 36, *alwaar de* Genitivus muniorum *moet opgemerkt worden*, *zie* Munis. *Ook ſtaat daar voor* moenia, *zie* Moenia.

MUNĬCEPS, ĭpis, *misſchien eigenlijk iemand, die de bekwaamheid bezit, om te* Rome *eerambten te verkrijgen van* capio *en* munia *of* munera (qui munia ſive munera capere i. e. adcipere poteſt): *van daar* 1) *een inwoner of burger van een* Municipium, *d. i. van een ſtad buiten* Rome, *die haare eigene wetten en Overigheid, en tevens het* Romeinſche *Burgerrecht hadt*, *bij voorb.* municeps Coſanus, Cic. Verr. V, 62, i. e. *een burger uit enz.*: municipes ſunt, cives ex municipiis, legibus ſuis & ſuo jure utentes: muneris tantum cum populo Romano honorarii participes cet., Gell. XVI, 13: cf. Feſtus *en* Ulpian. Pandect. L, 1, 1: municeps ejus municipii, Ibid. leg. 23. 2) *een medeburger van zodanige ſtad* (*zoo als* civis *medeburger*) *landsman*, *ook* fem. *medeburgeresſe*, *landgenote*, *bij voorb.* municeps meus, Cic. red. Quir. 8, *mijn landsman*: *dus ook* municeps noſter, Cic. Brut. 70: amavit Glyceram municipem ſuam, Plin. H. N. XXXV, 11: cum te municipem Corinthiorum jactes, Martial. X, 65, 1: Municipem rigidi quis te, Marcelle, Salonis — putet eſſe? Ibid. XII, 21, 1: *van daar* a) *Tropisch*, *bij voorb.* lagenae municipes Jovis, Juvenal. XIV, 271, i. e. *flesſen*, *die landslieden van* Jupiter *zijn*, *d. i.* Cretenſiſche: teſta municeps Sibyllae, Martial. XIV, 114, 2, i. e. Cumana: *dus ook* vendere municipes Siluros, Juval. IV, 33; *doch*, *het kan hier ook* adjective *zijn*. b) adjective, *of door een* Appoſitie, vendere municipes Siluros, Juvenal. IV, 33, *ten zij het geene* Appoſitie *is*, *en tot* a *behoort*.

MUNĬCIPALIS, e, *een* Municipium *of de* Municipia *betreffende*, *daar in te vinden*, *daar uit geboortig of komende*, *daar toe behorende enz.*, municipaalsch, *bij voorb.* homo, Cic. Att. VIII, 13, i. e. *een man uit een* municipium: *ook enkel* municipalis ſcil. homo, Cic. Sull. 8: dolor municipalis i. e. municipum, Cic. Att. VII, 11 poſt med.: eques, Juvenal. VIII, 238: prodigia, Flor. III, 18, i. e. *monſters van burgers*, *of godloze burgers*: res municipalis, Cic. Leg. III, 16: arena, Juvenal. III, 34, i. e. theatrum in municipio: *verders*, adulter municipalis i. e. e municipio, Tacit. Ann. IV, 3: ambitio, Ibid. 62, i. e. *poging*, *om de gunst der inwoners van eene ſtad te verkrijgen*: magiſterium, Sueton. Auguſt. 2. Not. *ſomtijds is het met zekere verächting verbonden*, *bij voorb.* eques, Juvenal.: adulter, *zie hier voor*.

MUNĬCIPATIM, Municipiënwijze, *d. i. volgends de* municipia, *of in* municipia *of in de* municipia, *bij voorb. te verdelen*, Sueton. Caeſ. 14.

MUNĬCĬPIUM, i, n. (ſcil. oppidum, *waarſchijnlijk van* Municipius, a, um), i. e. *eene ſtad buiten* Rome, *bijzonder in* Italië, *die haare eigene wetten en Overigheden*, *en te gelijk het* Romeinſche *burgerrecht heeft*, *d. i. alle Privilegiën van eenen* Romeinſchen *Burger geniet*, *bij voorb. om mede te ſtemmen*, *en alle ambten in* Rome *te verkrijgen*: *gelijk dan*, *bij voorb. de oude* Cato (Cenſorius) *uit het* Municipium Tusculum, *en* Cicero *uit het* Municipum Arpinum *geweest is*; *dikwijls kan men het*, (*als men het bovenſtaande er bij denkt*) *ſtad vertalen*, *bij voorb.* Cato ortus municipio Tuſculo, Nep. Cat. 1: (vir) municipii ſui primus, Cic. Roſc. Am. 6: e municipio Tarquinienſi, i. e. *ſtad* Tarquinii, Cic. Caecin. 4: ipſe per Appiae (viae) municipia, quaeque propter eam viam ſunt, Liv. XXVI, 8, i. e. *die vlak aan den* Appiſchen *weg liggen*, *of door welke de* Appiſche *weg liep enz.* Not. *ſomtijds ſtaat het van eene* Colonie, *bij voorb.* princeps municipii Lucenſis, Cic. ad Div. XIII, 13, *ſchoon zij eene* Colonie *was*, Vellej. I, 15: *zoo zegt* Sigonius ad Liv. loc. cit., *dat* Livius Sitm, Cora *enz.*, municipia, *noemt*, *daar hij ze te voren* colonias *genoemd hadt*, *en dat* Cicero *in zijne Redenvoering* in Piſon. *de* Colonie Placentia *een* municipium *noemt*.

MUNĬCO, are, *voor* communicare, Feſt.

MUNĬFEX, ĭcis, i. e. faciens munia *zie* munus (munera), 1) *dienſten doende*, *bij voorb. een Soldaat*, Veget. de re mil. II, 7 extr. *en* Feſt. 2) *van daar Tropisch*, munifex mamma, Plin. H. N. XI, 40, *dienst doende borst*, *d. i. zogend*; *doch*, *het kan ook zijn*, *mild*, *milddadig*, *gevolglijk zogend*; *de zin verliest niets*.

MUNĬFĬCE, *mild*, *milddadig*, *vrijgevend*, Cic. Nat. D. III, 27. Liv. XXII, 37 poſt med.

MUNĬFĬCENTĬA, ae, f. *vrijgevigheid*, *milddadigheid*, *het zij jegens den Staat*, *bij voorb. in menigvuldige en prachtige ſchouwſpelen*, *die men aan het volk geeft*, Salluſt. Cat. 54 (57). Suet. Caeſ. 10. Plin. H. N. VIII, 7: *of jegens anderen*, Salluſt. Jug. 7 *en* 103 (111). Suet. Tiber. 48. Juſtin. XXV, 1, Vellej. II, 130. Plin. H. N. XXVII, 1.

MUNĬFĬCIUM, i, n. *het geen niet vrij is van openbare lasten*, *bij voorb.* ut, ſi quid amplius transferat, id munificium ſit, Pandect. XXXIX. 4. 4.

MUNĬFĬCO, are, *beſchenken*, *bij voorb.* aliquem re, Lucret. II, 625.

MUNĬFĬCUS, a, um, 1) *geern aan anderen geſchenken doende*, *milddadig*, *vrijgevig*, *bij voorb.* convenit in dando munificum eſſe, Cic. Off. II, 18: quid tam regium, quid tam liberale, quid tam munificum cet., Cic. Or. I, 8: ut munifica ſim bonis, Plaut. Amph. II, 2, 212: dea, Ovid. Am. III, 10, 5, *van* Ceres: nec mihi munificas arca negavit opes, Ibid. Pont. IV, 1, 24: vir profuſus de munifica arca, Martial. VIII, 38, 11: *ook* ſeq. genit., *bij voorb.* laudis i. e. in laude, Claudian. de IV conſul. Honor. 500: *de* Gradus *zijn* munificior, Cato ap. Feſt., *alwaar* Festus *er bijvoegt*: pro quo nunc munificentior dicitur, *en* munificentiſſimus, Cic. Roſc. Com. 8, *van het oude* munificens. 2) *die zijn ambt*, *zijn dienst*, *doet*, *bij voorb.* milites munifices, i. q. munifices, Pandect. L. 16, 18, i. e. *hunne dienſten doende*.

MUNĬMEN, ĭnis, n. i. q. munimentum, *middel van bevestiging*, *of verdediging*, *beſchutting*, *bij voorb.* portae, Ovid. Am. I, 6, 29: foſſas cingere munimine, Ovid. Met. XIII, 212: locus ſolidae tutus molimine molis, Ibid. IV, 772: ſepes faciendae, ſicut dictum eſt, cum de munimine loqueremur hortorum, Pallad. Febr. 24 in.: munimen ad (contra) imbres, Virg. Georg. II, 352, *welke woorden* Colum. III, 15 *herhaald worden*.

MUNĬMENTUM, i, n. i. q. munimen, 1) *alles*, *waar door men zich zelven*, *of eene plaats*, *of iets anders beſchermt*, *bewaart*, *bevestigt*, *in veiligheid zoekt te ſtellen*, *het zij muur of tuin*, *wal*, *graft*, *pantſier*, *vloot enz. middel van bevestiging of verwering*, *ſchutsmiddel*, *beſchutting*, *bij voorb.* foſſa, haud parvum munimentum, Liv. I, 33: ut inſtar muri hae ſepes munimenta praeberent, Caeſ. B. G. II, 17: Scipio — caſtra refert, & quae munimenta inchoaverat, permunit, ſcil. caſtrorum, Liv. XXX, 16: munimentis ſe defendere, Tacit. Hiſt. V, 20: munimentis ſe tenere, Ibid. Ann. XIII, 36: munimenta ingredi, Ibid. XV, 15: perrumpere, Ibid. XII, 17: imponere loco, Ibid. XV, 12: caſtruere, Juſtin. II, 15: hortis munimenta caſtuere, Colum. XI, 3, 2: caſam cingere munimento ſepis, Plin. H. N. XVII, 14: *zoo heet* Horatius Cocles, *die de vijanden van de brug hieldt*, munimentum, Liv. I, 10: *zoo heeten de* lacernae, Juvenal. IX, 28, munimenta togae i. e. *beſchutting*, *bedekking*: Munimentum ipſis loricae ſunt, Juſtin. XLI, 2. 2) *van daar Tropisch*, *d. i. beſchutting*, *bij voorb.* rati, noctem ſibi munimento fore, Salluſt. Jug. 97 (102): ſine tecti munimento, Juſtin. II, 2: munimenta legum, Valer. Max. VI, 3 in.: matronale decus verecundiae munimento tutius eſt, Ibid. II, 1, 5: non legiones — perinde firma imperii munimenta, quam numerum liberorum, Tacit. Hiſt. IV, 52.

MUNĬO, ivi *en* ii, itum, 4, 1) *metselen*, *of iets vast bouwen*, *bij voorb.* moenia, Plaut. Mil. II, 2, 73: arcem, Nep. Timol. 3, i. e. *opbouwen of ook bevestigen*: *ook heet* munire, abſolute, *metselen*, *een muur oprichten*, *of aan den muur arbeiden*, *bij voorb.* ad muniendum, Nep. Them. 6. 2) *bevestigen*, *bewaren*, *d. i. tegen de vijanden of ander geweld enz. in eenen houdbaren en vasten ſtaat zetten*, *bevestigen*, *bij voorb.* locum muro, Caeſ. B. G. II, 29: aditus inſulae mirificis molibus, Cic. Att. IV, 16 poſt med., Alpibus Italiam munierat natura, Cic. Provinc. 14: portum aggere, Ovid. Met. XV, 590: oppidum operibus & loco munitum, Salluſt. Jug. 76 (79): caſtra, Caeſ. B. G. II, 5, i. e. *met wal*, *grachten*, *en Palliſaden*, (*op de* [illegible] *wyze*) *omgeven*: *ook* munire [illegible], *bij voorb.* milites, qui muniendi gratia vallum peterent, Auct. B. Afric. 51, i. e. *om het leger met Palliſaden te bevestigen*: domum praeſidiis, Cic. Cat. I, 4: *ook in 't gemeen*, *bewaren*, *dekken*, [illegible], *beſchutten*, *bij voorb.* hortum ab incurſu hominum, Colum. XI, 3 in.: [illegible] ea contra avium — [illegible] munitur vallo ariſtarum, Cic. Senect. 15: munitae ſunt palpebrae tanquam vallo pilorum, Cic. Nat. D. II, 57: pudicitia [illegible] contra audaciam, Cic. Verr. V, 15: munito agmine incedere, Salluſt. Jug. 46 (50): *dus ook* muniri adverſus hoſtes, Ibid. 89 (94), i. e. *verſterkt*, *gedekt*: [illegible] hyeme quaternis tunicis & — [illegible] muniebatur, Suet. Aug. 82, i. e. *beſchermde*, *bedekte zich*: *dus ook* [illegible] rica, Ibid. 35: manibus [illegible] re, Plin. H. N. XIX, 8 poſt med., *met bedekte handen*, ſcil. *met handſchoenen*: *van daar* a) *Tropisch*, *beſchermen*, *verſterken*, *in ſtaat van verdediging*, *in veiligheid*

ligheid zetten, dekken, bij voorb. munio me ad haec tempora, Cic. ad Div. IX, 18: imperium, Nep. Reg. 2: se multorum benevolentia, Cic. Fin. II, 26: se fidelitate novarum necessitudinum contra veterum perfidiam, Cic. ad Div. IV, 14 post med. b) *eene plaats of weg te gaan, vast of bekwaam maken, het zij het geschiede door bestraten, door het wegruimen van steenen, of, op eene andere wijze, met één woord: gangbaar maken, bij voorb.* viam, Cic. Mil. 7. Liv. IX, 29. Cato R. R. 2, i. e. *bestraten, in een' goeden, begaanbaren staat stellen:* rupem, Liv. XXI, 37, i. e. *gangbaar maken:* iter, Nep. Hann. 3, i. e. *gangbaar maken, baanen: van daar Tropisch,* viam munire, *den weg baanen, bij voorb.* ad stuprum, Cic. Verr. I, 25: ad consulatum, Cic. Mur. 10: accusandi, Cic. Mur. 23: nisi eam viam (scil. ad deos) sibi munivisset, Cic. Tusc. I, 12. Particip. munitus, a, um, *staat ook adjective, versterkt, bevestigd, gangbaar gemaakt, veilig enz., bij voorb.* nihil tam munitum (est) cet., Cic. Verr. Act. I, 2: pudicitia, *zie hier voor:* se munitiorem ad vitam tuendam fore, Cic. Q. Fr. II, 3 ante med.: munitiores esse debebunt, Cic. Mur. 27: oppidum munitissimum. Liv. XXIV, 22: castra munitissima, Caes. B. G. IV, 15: per munita (scil. loca) transitu fratris, Liv. XXVII, 39, i. e. *gebaand.* Not. meretricibus muniendis, Plaut. Truc. II, 2, 54, *te beschermen, d. i. te ondersteunen, te onderhouden, te beschenken.* Not. *voor* munio *schrijft men ook* moenio, *zie* Moenio.

MUNIS, e, i. e. *bevallig, dienstvaardig, bij voorb.* me gratum & munem fore, Plaut. Merc. Prol. 104: *ook verklaart* Festus *het door* officiosus, *en* Nonius *haalt het ook aan: van daar* munifici munesque viri, Lucil. ap. Non. 1. n. 88. *Van daar misschien* munia i. e. *dingen, die aan onzen pligt voegen, diensten, pligten, zie* Munia.

MUNITE, *versterkt, bij voorb.* quo munitius essent, Varr. L. L. IV, 32.

MUNITIO, onis, f. *bevestiging of versterking van eene persoon of zaak, tegen vijanden of andere schade, het zij, door een muur, wal, dam enz., de oprichting van eene vaste, beschuttende plaats, bij voorb.* munitione milites prohibere, Caes. B. G. I, 49: oppidi, Suet. Galb. 10: fluminis, Tacit. Ann. I, 56: Dyrrhachina, Suet. Caes. 68, i. e. *blokade, insluiting door vestingwerken, schanssen enz.:* operis munitio, Caes. B. G. I, 8, i. e. *bevestiging, oprichting van vestingwerken: van daar* 1) *het maken, dat eene plaats begaanbaar wordt, gangbaarmaking, bij voorb.* viarum, Cic. Font. 4, *gangbaar maken der wegen, bij voorb. door bestraten enz.: van daar Tropisch,* aditum ad causam & munitionem scil. viae, Cic. Or. II, 79 in., *baning van den weg enz.* 2) *Dat geen zelf, waar door men zich of iets tegen vijanden en geweld beschut en versterkt: middel van bevestiging, versterking, beschutting, bij voorb.* urbem munitionibus sepire, Cic. Phil. XIII, 9: nisi munitione — a mari disjunctus esset, Cic. Verr. IV, 53: munitiones circumdare oppido, Hirt. B. G. VIII, 34. Justin. IV, 4: demoliri, Sallust. ap. Non. 2. n. 204: imponere locis, Tacit. Ann. III, 74: munitionem facere, Caes. B. G. I, 10: munitiones incendit. Nep. Eum. 5: non multum superesse munitionis, Nep. Them. 7, i. e. *van den muur:* per munitionem introire, Sallust. Jug. 38 (42): Not. munitio i. q. *het baanwen, bij voorb.* munitio (est) mortificatio ciborum, Fest.

MUNITO, are, i. q. munio, *bij voorb.* viam, Cic. Rosc. Am. 48, i. e. *zich een weg baanen. Meer schijnt het niet voor te komen.*

MUNITOR, oris, m. *de bevestiger van eene plaats, het geschiede dan, zoo het wil: van daar* 1) scil. castrorum, Liv. VII, 23 extr., i. e. *die in de versterking van het leger arbeiden, Pallisaden zetten, gragten maken enz.: zoo staat ook* munitores, Tacit. Ann. I, 64: *ook heeten de Mineurs zoo,* Liv. V, 19 extr. 2) Trojae, Ovid. Her. V, 139, *versterkers van Troje door eenen muur.* 3) *die eene plaats begaanbaar maakt; van daar de* Mineurs, Liv. V, 99, *zie hier voor.*

MUNITUS, a, um, *zie* Munio.

MUNUS, ĕris, n. *is elke dienst of gedienstigheid, die men den staat of iemand anders bewijst, het zij het geschiede in ambtszaken, of uit pligt, of uit eigen aandrift, en goeden wil: van daar* 1) *dienst, ambt, verrichting, bij voorb.* munus suum administrare, Terent. Ad. V, 1, 2: *of* munere fungi, Cic. Leg. I, 3 extr.: explere susceptum reip. munus, Cic. Provinc. 14 extr.: munus vigiliarum obire, *verrichten* Liv. III, 6 extr.: *dus ook* facere munus equitis, Gell. VII, 22: inter se munera belli partiri, Liv. XXIV, 35: munus curare, Plaut. Truc. II, 4, 76: munere vacare, Liv. XXV, 7, i. e. *van krijgsdiensten vrij zijn:* deferre alicui munus, Coel. in Cic. Ep. ad Div. VIII, 8: conficere munus promissi, Cic. Partit. 38: magnum munus de jure respondendi sustinere, Cic. Brut. 30: cujus muneris colendi efficiendique causa nati sumus, Cic. Leg. I, 5: honoribus & reip. muneribus perfunctus senex, Cic. Or. I, 45: me ad meum munus pensumque revocabo, Ibid. III, 30: index, qui huic muneri atque officio praeest, Cic. Font. 7: omne officium munusque sapientiae, Cic. Fin. IV, 14: magnum est onus atque munus, suscipere atque cet., Cic. Or. I, 25: extrema pars & conclusio muneris ac negotii, Cic. Q. Fr. I, 1 extr.: nullum praetermittere officii studiique munus, Cic. ad Div. VI, 14: ut nullum officii aut omnino vitae munus exsequi possint, Cic. Senect. 11: ne munus humanum adsignatum a deo defugisse videamini, Cic. Somn. Scip. 3: adolescentes ad omne officii munus instruere, Cic. Senect. 9: in partes muneris sui benigne pollicentibus operam, Liv. VI, 6: *ook* habere munus, *bij voorb.* tanquam (fluvius) id habuerit operis ac muneris, ut cet., Cic. Leg. II, 3: *van daar Tropisch, ambt, pligt, bij voorb.* tuum hoc est munus, Cic. ad Div. XI, 5 post med.: hoc tuum munus est, ut erudiatur cet., Cic. Fin. III, 2: principum munus est, resistere levitati multitudinis, Cic. Mil. 8: *ook kan men het één en ander uit het voorgaande hier toe brengen: dus ook* ostendit munus illud suum non esse, i. e. *dat dit hem niet toekwam,* Cic. Verr. I, 25 extr.: *van daar* rempublicam sui muneris facere, Tacit. Ann. XV, 52, i. e. *die magt van den Staat aan zich trekken, doch het zou ook kunnen zijn, den Staat aan zich verpligten, te weten, door het verkiezen van eenen anderen Keizer.* 2) *dienst, gedienstigheid, bij voorb.* munere fungi, Cic. Off. II, 20, *eenen dienst, gedienstigheid, bewijzen:* additum tempestivo principum in multitudinem (i. e. *jegens het volk*) munere, ut — decerneret senatus, Liv. IV, 59: *van daar* sum tui muneris, Ovid. Met. XIV, 125, i. e. *ik ben u verpligt, ik ben uw* Client: *ook zou men hier toe kunnen brengen* totum hoc muneris tui est, quod monstror digito, Horat. Od. IV, 3, 21, i. e. *dat alles heb ik u te danken, het is eene zaak van uwe gedienstigheid enz.: doch hier kan* munus *ook een geschenk zijn: bij slot zou de zin dezelfde zijn:* remp. muneris sui facere, Tacit., *zie hier voor:* munere amici, Virg. Aen. V, 337, i. e. *gedienstigheid, dienst:* reip. munus adferre, Cic. Div. II, 2, i. e. *een dienst doen, doch het kan ook zijn, een geschenk brengen: van daar de laatste dienst bij een lijk, bij voorb.* fungi munere, Virg. Aen. VI, 887: cf. Ibid. V, 652. XI, 25: tibi munera matris contingent fletus cet., Ovid. Met. XIII, 525: cf. Stat. Sylv. II. 1, 165: *zoo heet* munus *de dienst, dien* Orpheus *aan zijne overledene echtgenote daar door beweес, dat hij haar steeds eenzaam beklaagde,* Virg. Georg. IV, 520, *alwaar staat* spretae Ciconum quo munere matres i. e. *de juffers, door dezen aan zijne echtgenote bewezen liefdedienst versmaad enz., of de juffers, die door dezen dienst versmaad werden, d. i. openlijk zagen, dat zij daar door versmaad, d. i. niet van hem bemind werden enz. sommigen houden deze plaats voor moeilijk, en willen* quo nomine (i. e. quapropter) *lezen, of* quo munere *toch zoo verklaren: maar, zonder noodzake, zoo als mij dunkt.* 3) *een geschenk, present, zoo wel aan den Staat, als anderen, bij voorb.* datum est deorum munere, Cic. Univ. 14 extr.: munus reipublicae adferre, Cic. Div. II, 2, *zie hier voor:* divino munere datus reip., Cic. Harusp. 4: munera alicui ferre, Hirt. Alex. 36: totum hoc est muneris tui, quod monstror digito, Horat. Od. IV, 3, 21: cf. Ovid. Trist. I, 6, 6: munus bene ponere, *wel besteden, aanleggen,* Liv. XXXIV, 49: adcipio nuptiale munus, Liv. XXX, 15: adcipere aliquid muneri, *ten geschenke,* Tacit. Ann. XIV, 31: mittere alicui aliquid muneri, Nep. Paus. 2. Catull. XII, 14. *of* munere, Plin. H. N. XXXVII, 5 post med., i. e. *ten geschenke:* me esse muneris tui, Ovid. Met. XIV, 125, *zie hier voor:* mittere alicui munera, Cic. Verr. IV, 27: dare alicui aliquid muneri, Nep. Thras. 4: aliquem munere donare, Virg. Aen. V, 282. Not. munus *en* donum *staat bij een, bij voorb.* dono atque munere, Cic. Arch. 8 *en meermaalen, zie* Donum: *ook* dona, data, munera, Cic. Cluent. 24: *van daar* a) munera Liberi, Horat. Od. IV, 15, 26, i. e. *wijn:* terrae munere vesci i. e. frugibus, Ibid. II, 14, 10: Cereris, Ovid. Met. X, 74, i. e. panis: munus solitudinis, Cic. Off. III, 1, *een geschenk enz., d. i. een boek in de eenzaamheid geschreven: doch, het kan ook zijn, gedenkteeken, werk.* b) *een openbaar Schouwspel, bijzonder der* Gladiatoren, *dat aan het* Romeinsche *volk gegeven werd: want, dit was een uitmuntend geschenk voor het volk, bij voorb.* munus dare, Cic. Q. Fr. III, 8 extr., *of* edere, Sueton. Tit. 7, *of* praebere, Cic. Sull. 19: *verder* declarare, Cic. Sext. 58, *of* ostendere, Cic. ad Div. IX, 8, i. e. *bekend maken, aankondigen, of beloven:* munus funeris, Cic. Vat. 12, i. e. *bij een lijk:* munus funebre patris, Plin. H. N. XXXIII, 3: functus est aedificio maximo munere, Cic. Off. II, 16 extr., *heeft een heerlijk Schouwspel gegeven:* magnificentissima munera Pompeji, Ibid.: venationes, quae vo-

cantur munera, Lactant. VI, 20 extr.: doch, het ftaat ook van andere Schouwfpelen, bij voorb. in den Circus, Ovid. Faft. V, 190: ook kan men hier toe brengen Cic. Off. II, 16, zie boven: van daar noemt Cicero het wereldgebouw munus, bij voorb. moderator tanti operis & muneris, Cic. Tufc. I, 19: architectus tanti operis & muneris, Cic. Nat. D. II, 35: cf. I, 8, ten zij het tot het volgende behoort. c) ook een openbaar gebouw, een werk, dat iemand voor het volk op zijne kosten ftichtte, bij voorb. Pompeji munera abfumta, Vellej. II, 130: dus ook munera nati, Ovid. Art. I, 69, is misfchien het Theater van Marcellus. Nadien dergelijke gebouwen prachtig waren, zoo kan Cicero hier wel op gedoeld hebben, wanneer hij de wereld munus noemt, bij voorb. machinae, miniftri tanti muneris, Cic. Nat. D. I, 8. Tufc. I, 19, moderator tanti operis & muneris; en Nat. D. II, 35, architectus tanti operis & muneris, zie kort hier voor. 4) misfchien 'is ook munus een gedenkteken of werk, bij voorb. folitudinis munus, Cic. Off. III, 1, zie boven n. 3, a. Hier toe zou men ook kunnen brengen munus voor mundus, zie kort hier voor b en c. 5) in 't gemeen, een gebouw, bij voorb. nemo eft, quin abs te munus, fundi fuburbani inftar, exfpectet, Cic. Q. Fr. III, 1, 5, i. e. een gebouw: hier toe kan men uit het bovenftaande brengen Cic. Tufc. I, 19. Cic. Nat. D. II, 35. Ovid. Art. I, 69. Vellej. II, 130: dus ook perfectis muneribus theatri & aliorum operum, Vellej. II, 48. misfchien heeft munus gebouw, openbaar gebouw, werk, gedenkteken, met munus dienst, ambt, pligt, gedienftigheid niets te doen, en is dan met munio, ire, of munimentum cet. vermaagdfchapt.

MUNUSCULUM, i, n. i. q. munus, Deminut., bij voorb. een gefchenk, wanneer men verkleinend fpreekt, gefchenkjen, Cic. ad Div. IX, 12. Cic. Off. III, 18: alicui ferre munufcula, Horat. Ep. I, 7, 17.

MURAENA, ae, f. de Murene, een bij de Oude geliefde zeevisch, Cic. ad Div. VII, 26. Plin. H. N. IX, 3 en 55. Plaut. Aul. II, 9, 2. Ibid. Perf. I, 3, 30. Ovid. Halieut. 114: delicata, Martial. X, 30, 22. Not. muraena nigro limite transcurrens, als een gebrek op de tafel (in menfis citreis), Plin. H. N. XIII, 15 poft med., i. e. een zwarte ftreep, zwarte ader, in de gedaante van dezen visch.

MURALIS, e, den muur betreffende, daar op te vinden, daar toe behoorende, daar betrekking op hebbende enz., bij voorb. herba, Celf. II, 33, i. e. op den muur wasfende, d. i. muurkruid, muur, anders perdicium of parthenium genoemd, het heet ook muralium, Plin. H. N. XXI, 30: pila muralia, Caef. B. G. V, 40. VII, 82, i. e. daar men zich op den muur tegen de belegeraars mede verdedigt: tormentum, Virg. Aen. XII, 921, i. e. om den muur te befchieten: dus ook machina, Plin. H. N. VII, 56 poft med.: murali balifta coercuit ictu, Sil. VI, 269: foffa, Sil. VIII, 554, i. e. aan den muur: falx, Caef. B. G. III, 14: cf. Veget. de re mil. IV, 14, i. e. haken tot belegering, bij voorb. om den muur omver te halen enz.: Corona i. e. a) eene krans of kroon, die de geen ontving, die het eerst den muur beklommen hadt, Gell. V, 6. Plin. H. N. VII, 28: dit was ook in gebruik bij de Karthagers, alwaar Hannibal ook eene corona muralis belooft, Liv. XXIII. 18: zij heet ook honos muralis, Claudian. de Laud. Seren. 182. b) de krans op het hoofd van Cybele, d. i. met muuren en torens verfierd, Lucret. II, 606.

MURALIUM, muurkruid, zie Muralis.

MURCIDUS, a, um, traag, Pomp. ap. Auguftin. Civ. D. IV, 16.

MUREX, icis, m. eene met takken en een langen fnavel voorziene foort van flakken, daar het purper uit genomen werdt, purperflak, purpermosfel, of eene foort daar van, Horat. Sat. II, 4, 32. Colum. VIII, 16. Plin. H. N. IX, 36: zij is van de purpura onderfcheiden, Plin. Ibid.: en zal het zelfde als bucinum zijn, zie Harduin. ad Plin. loc. cit.: van daar 1) purper, d. i. het bloed dezer flak, waar mede, gelijk bekend is, geverfd werdt, purperverf, Virg. Ecl. IV, 44. Aen. IV, 262. IX, 614. Ovid. Met. VI, 9. Not. De Dichters fchijnen de purperverf e purpura en e murice heel dikwijls te verwisfelen, alhoewel dit tot onderfcheiden was. 2) een mosfel, d. i. mosfelfchulp, bij voorb. om daar op te blazen, voor Triton, Val. Flacc. III, 727, ten zij het de flak of mosfel zelve is, anders bucinum genoemd: ook is voor Triton, de murex opgegroeid, Ovid. Met. I, 332. Claudian. in nupt. Honor. & Mariae 150, waarfchijnlijk, om daar op te kunnen blazen: tot bevatting van vloeibare zaken, Martial. III, 80, 26: tot opfiering van eene grot, Ovid. Met. VIII, 563. 3) alles wat puntig is, gelijk de purperflak, bij voorb. a) een fpitze rots of fteen, Virg. Aen. V, 205. Sil. XVII, 281. Plin. H. N. XIX, 1 extr. b) ijzeren, vierkante, werktuigen, die altijd, hoe men ze ook werpt, de punt omhoog fteken, voetangels, Curt. IV, 13 extr. Val. Max. III, 7. 2. c) misfchien een dergelijke teugel, Stat. Achil. I, 221: misfchien hoort hier toe Cato R. R. 135 in.: doch, het kan ook tot een ander gebruik gediend hebben. d) captivos in armario muricibus deftitutos & — cruciatos interiiffe, Gell. VI, 4, i. e. misfchien hoeken, puntige ijzers enz.

MURGISO, onis, misfchien i. q. morator, Feftus zegt: Murgifonem dixerunt a mora & decifione.

MURIA, ae, f. elke zoute fauce, zoutwater, pekel, waar in, bij voorb. vleesch, kappers enz., ingelegd en gegeten worden: zij was dubbel, foluta, zie Colum. XII, 25, of dura, Ibid. 6: zij beftondt uit zeewater, of regenwater en zout, in het eerfte kwam ook honig, bij voorb. edenda funt falfamenta vel oleae ex muria dura, Celf. IV, 9: Portulacam vel coctam vel ex dura muria edisse, Ibid.: aqua falfa vel muria muftum condiunt, Colum. XII, 25: oleae conduntur vel virides in muria vel cet., Cato R. R. 7: alii marina aqua lavant alvum (jumentorum), alii recenti muria, Colum. VI, 30 extr.: bijzonder de pekel, of fauce, waar in Tonijnvisfchen, en andere geringe visfchen ingemaakt, en zoo met de fauce gegeten werden, Plin. H. N. XXVI, 4 extr. XXXI, 7 med. en 8. Horat. Sat. II, 8, 53. Perf. VI, 20: deze fauce was geringer dan garum. Not. Cicero zegt muriae ftilla, Fin. III, 14; wat hij meent, weet ik niet. Not. men zegt ook muries, Cato R. R. 8 en Feft.

MURIATICUS, a, um, in zoutfauce ingemaakt, of liggende, Plaut. Poen. I, 2, 32 en 36.

MURICATIM, in de gedaante van purperflakken, bij voorb. gewonden, Plin. H. N. IX, 33.

MURICATUS, a, um, in de gedaante van purperflakken, of puntig, bij voorb. folia muricatis cacuminibus, Plin. H. N. XX, 21.

MURICIDUS, a, um, een muizendooder, een fcheldwoord, bij voorb. muricide homo Plaut. Epid. III, 1, 12; doch Salmafius leest Murcide.

MURIES, ei, f. i. q. muria, Cato, zie Muria.

MURINUS, a, um, van muizen, bij voorb. fanguis, Plin. H. N. XXX, 9 extr.: fimus, Ibid. 13: jecur. Seren. Sammon. c. 49 v. 910, muizenlever: pellis, Plin. H. N. XXIX, 6 ante med., muizenvel: color, Colum. VI, 37 med., muizenkleur, muisvaal. Not. 1) hordeum murinum, Plin. H. N. XXII, 25 ante med., muizengerst, is een onkruid en foort van wilde gerst: en auricula murina, Scrib. Larg. 153, een kruid i. q. myofota, muizenlel. 2) murinae pelles, Juftin. II, 2, fchijnen marder-hermelijnen en dergelijke vellen te zijn.

MURMUR, uris, n. het murmelen, gemurmel, brommen, gebrom, 1) van menfchen, d. i. het zacht fpreken, Plaut. Rud. V, 3, 48. Liv. XLV, 1. Ovid. Met. VII, 251. Senec. Ep. 10 extr. Virg. Aen. XII, 239: ook faevum ludimagiftri murmur, wanneer hij op de kinderen bromt en gromt, Martial. IX, 70, 4. 2) van elk dergelijk deels zwakker deels fterker gedreun of geruisch; wanneer het dan murmelen, dan brommen, dan gedruisch enz., kan vertaald worden, bij voorb. van de zee, Cic. Or. III, 50: van eene rivier, Horat. Ep. I, 10, 21. Virg. Georg. I, 109: jucundo labentes murmure rivi, Ovid. Remed. 177: van daar murmura dare, Lucret. VI, 141, i. e. klinken, ruifchen; verders van bijën, Virg. Aen. VI, 709: van den verren donder, Virg. Aen. IV, 160: van den wind, Ibid. Ecl. IX, 58: van een vuurbrakenden berg, Suet. Calig. 51: van eene aardbeving, Plin. H. N. II, 80: van een brullenden leeuw, Martial. VIII, 53, 1: of Tijger, Stat. Theb. XII, 170: van een blaas-inftrument, bij voorb. de Tuba, Prop. IV, 4, 61: van waldhorens, Horat. Od. II, 1, 17: van de tibia, Ovid. Met. XIV, 537: dus ook van het blazen van Triton op een mosfelfchelp, Lucan. IX, 349: murmura aurium, Plin. H. N. XXVIII, 7 med., het fuizen der ooren, het fuizen in de ooren: contemnere murmura famae, Prop. IV, 2 extr. Not. Gen. Mafc., bij voorb. murmur fit verus, Varr. ap. Non. 3. n. 142.

MURMURABUNDUS, a, um, i. q. murmurans, murmelend, bij voorb. qui indigna murmurabundus, Apul. Met. II poft med. p. 133, 32 Elmenh.

MURMURATIO, onis, f. 1) het murmelen, zacht geruisch, bij voorb. querula aquilarum, Plin. H. N. X, 3. 2) het morren, Senec. Ep. 107 poft med. Ibid. Benef. V, 15.

MURMURATOR, oris, m. een murmelaar, Feft. in Summusfi.

MURMURILLO, are, murmelen, wanneer men verkleinend fpreekt, Plaut. ap. Non. 2. n. 572.

MURMURILLUM, i, n. Deminut. van murmur, het murmelen enz., bij voorb. nolo murmurillum neque fufurrum fieri, Plaut. Rud. V, 3, 48, zoo als Nonius 2. n. 572 leest; doch, gemeenlijk hebben de Edd.,

Digitized by Google

Edd., bij voorb. Gronov., murmur ollum daar voor.

MURMURO, avi, atum, are, 1) murmelen, morren, brommen, a) van menfchen, Varr. L. L. V. 7 poft med.: fecum, Plaut. Aul. I, 1, 13: ook fervi, Plaut., zie beneden: ook kan men hier toe brengen murmurare & fibilare, Auct. ad Her. IV, 31. Ook met den Accufativus, bij voorb. flebile, Ovid. Met. XI, 52, heen murmelen, mompelen: van daar magia murmurata carminibus, Apul. Apol. poft med. p. 304, 28 Elm., i. e. als men de Formulieren prevelt: ten zij het hier als een Deponens ftaat, d. i. welke met Formulieren prevelt; de zin is dezelfde. b) van andere dingen, murmelen, ruifchen, klinken, bij voorb. mare murmurans, Cic. Tufc. V. 40: ripis murmurantis Hebri, Stat. Sylv. II, 7, 98: ignes, als een teken, dat het weder veränderen zal, Plin. H. N. XVIII, 35 poft med.: fecum ipfe murmurat, van het gezang der nachtegalen, Ibid. X, 29: fons murmurat, Nemefian. Ecl. IV, 47: unda fpumea murmurat fub pectore, Virg. Aen. X, 212: inteftina murmurant, Plaut. Caf. IV, 3, 6. 2) morren, bij voorb. fervi murmurant, Plaut. Mil. III, 1, 49, morren, grommen daar over.

MURMUROR, ari, i. q. murmuro, 1) murmelen, bij voorb. Romae coepimus — murmurari, Varr. ap. Non. 7. n. 85: ventrem meum murmurari, Varr. Ibid.: magia carminibus murmurata, Apul., zie Murmuro. 2) morren over iet, begrommen, bij voorb. tarditatem poëtae, Apul. Flor. 3 in. p. 354, 1 Elm.

MURRHA of **MURRA**, ae, f. 1) iet, of een fteen, of eene uit de aarde gegraven klomp of maffa, volgends Plinius H. N. XXXVII, 2 ante med., alwaar echter het woord zelve niet ftaat: het woord ftaat, Martial. X, 80, 1, pocula murrhae maculofae. Gemeenlijk ftaat het voor daar uit gemaakt huisraad, bij voorb. bibere (ex) murrha (myrrha), Martial. IV, 86, 1. Lucan. IV, 380: cf. Martial. XIV, 113, 1. Stat. Sylv. III, 4, 58. Te weten, de Ouden hadden daar uit kostbaar huisraad, bij voorb. daar zij wijn uit dronken, vafa murrhina of murrhea, of eenvouwig murrhina genoemd, Martial. III, 82, 24, zie Murrheus en Murrhinus: zij waren fraai gefchilderd, doorfchijnend, en hadden veel overëenkomst met ons porcelein: doch, wij kennen deze geheele ftoffe niet recht, omdat de Romeinen ze uit vreemde landen kreegen, en gevolglijk zelve niet naauwkeurig kenden. Not. Men vindt er ook myrrha voor, in dezelfde betekenis. 2) voor myrrha i. e. Myrrhe, zie Myrrha.

MURRHATUS of **MYRRHATUS**, zie Myrrhatus.

MURRHEUS, a, um, i. q. murrhinus, i. e. ex murrha, bij voorb. poculum, Propert. IV, 5, 26. Senec. Ep. 119 ante med., zie Murrha.

MURRHINUS, a, um, 1) uit de ftoffe of fteen murrha, bij voorb. murrhina, fcil. vafa, bij voorb. in urbem murrhina induxit, Plin. H. N. XXXVII, 2 ante med.: oriens murrhina mittit, Ibid., alwaar hij daar van meer fpreekt: murrhina & cryftallina ex eadem terra effodimus, Ibid. XXXIII. Prooem. extr.: murrhinis propinat, Martial. III, 82, 24: in cryftallinis & myrrhinis minxit, Lamprid. Heliog. 32: de murrhinis & cryftallinis dubitari non poteft cet., Pandect. XXXIII, 10 poft med.: dus ook trullam murrhinam, Plin. H. N. XXXVII, 2 ante med.: murrhinus calix, Ibid. en Sueton. Aug. 71. Not. vitrum murrhinum, Plin. Hift. Nat. XXXVI, 26 extr., i. e. glas, dat aan de Vafa murrhina, in fchilderwerk, gelijk is. Not. Men fchrijft ook myrrhinus. 2) voor myrrhinus, uit Myrrhe, zie Myrrhinus.

MURTA, ae, f. Myrthe, Cato R. R. 125.

MURTATUS, **MURTEUS**, zie Myrtatus, Myrteus.

MURUS, i, m. 1) een muur a) eener ftad, waar voor meermaalen muri ftaat, bij voorb. muri urbis, Cic. Nat. D. III, 40: muros inftruere, Nep. Them. 6: aedificare, Ovid. Met. XI, 204: of ducere, Virg. Aen. I, 423 (427): muros dirutos reficere, Nep. Con. 4, alwaar echter een dubbele muur gemeend wordt: a muris Carthaginis removere hoftes, Ibid. Hamilc. 2: muros (Romae) tranfiluiffe, Liv. I, 7: muris (urbem) fepire, Nep. Them. 7: praefidio murorum urbem includere, Juftin. XIV, 5: zoo ook van meer fteden cingere muris oppida, Virg. Ecl. IV, 31: doch ook murus, bij voorb. quamvis murum aries percufferit, Cic. Off. I, 11: dum modo inter me atque te murus interfit, Cic. Cat. I, 5: muri altitudinem, Caef. B. G. IV, 12. Not. van daar muri voor urbs (zoo als moenia), bij voorb. repetens (i. e. rediens) patrios muros, Ovid. Met. IX, 103. b) een bijzondere muur, bij voorb. Cic. Att. II, 4 extr. Tacit. Ann. XV, 43. 2) een muur, Tropisch, d. i. het geen eene gelijkvormigheid met een' muur heeft, bij voorb. (a) elke hoogte of muur van aarde, een dam, wal, Varr. R. R. I, 14, 3. (b) de omvang van een kop of pot, de rand, Juvenal. IV, 132: dus ook Cor munitum coftarum & pectoris muro, Plin. H. N. XI, 37. Sect. 69. (c) de houten toren op de Olijfanten, Sil. IX, 602. (d) ook heet het hoofdfieraad van Cybele, die met torens afgebeeld wordt, murus crinalis, Claudian. in Eutrop. II, 284. 3) een muur, Tropisch, d. i. befchutting, bij voorb. lex muris tranquillitatis, Cic. Pif. 4: confulatus mei memoria dum erit veftris mentibus infixa, firmiffimo me muro feptum effe arbitrabor, Cic. Cat. IV, 11: murus urbi civium virtus, Juftin. XIV, 5: audacia pro muro habetur, Salluft. Cat. 58 (61): non dabitis murum fceleri, Claudian. de IV. Conful. Honor. 109: hic murus aheneus efto, nil confcire fibi cet., Horat. Ep. I, 1, 60: ook van perfonen, bij voorb. Achilles heet murus Grajum, Ovid. Met. XIII, 280: cf. Sil. XVI, 68.

MUS, muris, m. en f. 1) eene muis, bij voorb. exiguus, Virg. Georg. I, 181: rufticus, urbanus, Horat. Sat. II, 6, 80: ex una (mure) genitos, Plin. H. N. X, 65: mures, Cic. Att. XIV, 9. Cic. ad Div. II, 27. Plaut. Capt. I, 1, 9. Ibid. Perf. I, 2, 6: murium caufa, Cic. Nat. D. II, 63: murium fetus, Plin. H. N. X, 65. Not. Doch, men moet bij de Ouden, door mures, niet alleen de bij ons gewone fchadelijke dieren, de muizen verftaan, maar ook andere in- en uitheemfche, bij voorb. mures Aegyptii, Plin. H. N. X, 65: mus Ponticus, Plin. H. N. X, 73, zal de Hermelyn zijn. Ook fchijnen Marders, Hermelynen enz., onder dezen naam verftaan te worden, bij voorb. Indumentis ex pellibus fylveftrium murium, Ammian. XXXI, 2 (3): dus ook pars tergis vulpium induitur ac murium, quae tactu mollia funt, Senec. Ep. 90: ook welriekende, Hieron. Ep. 16. Epitaph. Marc. en adv. Jovinian. II. Sect. 6, zijn misfchien Civetkatten of dergelijke. Not. mures Africani, die Plin. H. N. XXX, 6, als muizen bijbrengt, zullen bij Plaut. Poen. V, 2, 51, zoo als Lipfius gelooft, Pantherdieren zijn: mus araneus, zie Araneus. Ook is mus een fcheldwoord, gij muis! Petron. 58. 2) mus marinus is, volgends Plin. H. N. IX, 19 en 51 extr., een foort van zeefchepzel of fchulpdieren, die aan land komen, zeemuis, watermuis.

MUSA, ae, f. 1) de Mufe, d. i. Godin der geleerdheid, bijzonder der Dichtkunst en Muzijk: zoo als dan de Ouden door Mufen, niets anders dan de geleerdheid, bijzonder de Muzijk en Dichtkunst verftaan hebben; nademaal in de oudfte tijden dit alles bij een was: en elke Dichter was tevens Muficus en Filofoof, en omgekeerd. Zoo moet men zich Orpheus, Linus enz., voorftellen. Craffiore mufa, bij voorb. iet verklaaren, Quintil. I, 10 (17), i. e. op eene duidlijker, bevallijker, handtastelijker wijze, niet op eene fijne wijze: fine Mufa, bij voorb. comoedias fine ulla fecerit Mufa, Varr. ap. Non. 6. n. 1, i. e. zonder geest, vernuft, fmaak, geleerdheid. 2) een gezang of gedicht, bij voorb. Damonis Mufam dicemus, Virg. Ecl. VIII, 5: mufa procax, Horat. Od. II, 1, 37: mufa pedeftris, Horat. Sat. II, 6, 17, i. e. lage manier van dichten, die aan Profa grenst, doch, het kan ook zijn, Profa-ftijl. 3) Mufae i. e. geleerdheid, ftudiën, bij voorb. qui cum Mufis, id eft cum humanitate & cum doctrina cet., Cic. Tufc. V, 23: Mufae agreftiores, Cic. Or. 3: manfuetiores, Cic. ad Div. I, 9 extr., zachte, d. i. Wijsgeerte.

MUSCA, ae, f. eene vliege, Plaut. Poen. III, 3, 78. Varr. R. R. III, 16. Suet. Domit. 3: puer abige mufcas, zeide Vargula, Cic. Or. II, 60 extr., toen hem de Candidaat, A. Sempronius Mufca, omhelsde; jaag die vliegen eens weg, waar bij hij fpottend op den bijnaam van Sempronius doelt, of ook tevens bij mufcas aan lastigvallende menfchen dacht: van daar Tropisch, van nieuwsgierige menfchen, die alles befnuffelen en belikken, bij voorb. mufca eft meus pater, Plaut. Merc. II, 3, 26: ook van lieden, die iemand, als de vliegen, lastig zijn, en moeilijk vallen, bij voorb. puer abige mufcas, Cic., zie hier voor: neu conarere tels mi icere, mufca, Catull. CXVI, 4: te quaeritare a mufcis (fcil. misfchien liberum hofpitium), Plaut. Poen. III, 3, 77, i. e. (misfchien) van lastige lieden, bij voorb. tafelfchuimers enz.

MUSCARIUM, i, (fcil. inftrumentum), 1) een vliegenklap, hij diende ook tot een fchuiër of borftel, wanneer men dan fchuiër, borftel, vertaalen kan, zie Mufcarius. 2) wegens de gelijkheid, het hairige, vezelachtige van fommige planten, het vezelachtige, zie Mufcarius.

MUSCARIUS, a, um, 1) zich met vliegen bezig houdende, vliegen betreffende, daar toe behoorende, bij voorb. araneus mufcarius, Plin. H. N. XXIX, 6 poft med., i. e. als 't ware, vliegenjager: van daar Mufcarium, fcil. inftrumentum, a) vliegenklap, Martial. XIV, 67, in het opfchrift, en ook een fchuiërborftel, Martial. XIV, 71, in het opfchrift, omdat men met de vliegenklap ook fchuiërde: in de laatfte plaats ftaat mufcarium bubulum i. e. uit een ofsenftaart beftaande (zoo als in de eerfte plaats mufcaria pavonina, Plural., i. e. uit een paauwenftaart beftaan-

ſtaande): *van daar* muſcarium *in 't gemeen de ſtaart van een dier is, welks onderſte deel tot weering der vliegen dient, bij voorb. van een paard, paardeſtaart, paardezweep*, Veget. de re Vet. IV. cap. 1, 2, 3 *en* 4. b) *het hairige of vezelachtige aan zekere planten, bij voorb. venkel enz.*, Plin. H. N. XII, 26. 2) clavus, Vitruv. VII, 3 extr., i. e. *met een breeden kop.*

MUSCERDA, ae, f. *vliegenſtront*, Plin. H. N. XXIX, 6 e Varr.

MUSCIPŬLA, ae, f. *en* MUSCIPŬLUM, i, n. *muizenval, bij voorb.* muſcipula contentae, Lucil. ap. Non. 2. n. 868: oppleris muſcipulis, Varr. R. R. I, 8 poſt med.: mus muſcipula effugerat, Phaedr. IV, 1, 17: verendum eſt, ne quando in muſcipula ſyllabas capiam, Senec. Ep. 48.

MUSCO, are, *zie* Emuſco.

MUSCŌSUS, a, um, *vol mosch, moschachtig, bemoscht, bij voorb.* fons, Virg. Ecl. VII, 45: prata, Varr. R. R. I, 9 poſt med.: pumex, Plin. H. N. XII, 11: fert panos, muſcoſo villo canos, Ibid. XVI, 8: *ἀκοδυτηρίῳ* nihil muſcoſius, Cic. Q. Fr. III, 1, 2.

MUSCULŌSUS, a, um, *ſpieráchtig, vleeſchig, bij voorb.* cor, Celſ. IV, 1: locus, Ibid. V, 20: pectus, Colum. VI, 37 ante med. VIII, 2 poſt med.

MUSCŬLUS, i, m. *een muisjen of muis, bij voorb.* muſculorum jecuſcula, Cic. ad Div. II, 14: literas a muſculis tuetur, Plin. H. N. XXVII, 7 extr.: *van daar wegens eenige gelijkheid,* 1) *de muis aan het ligchaam, een* Muskel, *of ſpier*, Celſ. V, 26. Sect. 3 extr. *en* 22. VIII, 1. Lucan. IX, 771. Apul. Met. VIII poſt med. p. 214, 17 Elm.: *van daar Tropisch*, hiſtoriam oſſa, muſculi decent, Plin. Epiſt. V, 8 poſt med. 2) *een krijgsmachiene, bij belegeringen, waar onder de belegeraars ſtonden en werkten, beſchermdak*, Caeſ. B. G. VII, 84, *bijzonder* Ibid. B. C. II, 10 *en* 11. Veget. de re Milit. IV, 16, *in welke plaatzen zij beſchreven wordt.* 3) *zekere visch*, Plin. H. N. IX, 26. 4) *zekere mosſel*, Celſ. II, 29. III, 6 extr. Plaut. Rud. II, 1, 9.

MUSCUS, i, m. *mosch*, Ovid. Met. VIII, 563. Virg. Ecl. VI, 62. Horat. Ep. I, 10, 7. Sil. XV, 775: *ook* Plur., *bij voorb.* muſcis & herbis, Apulej. Met. II poſt init. p. 116, 15 Elm.

MUSEUM, i, n. (*niet* MUSAEUM) *of* MUSIUM (*μουσεῖον*), 1) *eene plaats, aan de* Muſen *en de geleerdheid gewijd: van daar elke plaats, waar geleerdheid behandeld wordt, waar geleerden, om die reden, bij een komen, eene Bibliötheek, ſtudeerkamer, zoodanig* muſeum, *waar de geleerden bij een kwamen (en die men, naar onze wijze, eene Akademie kon noemen), was in* Alexandrië, *van Koning* Ptolemeus Philadelphus, *aangelegd, waar bij Keizer* Klaudius *er nog één liet aanleggen*, Sueton. Claudius. 42. Spartian. in Hadrian. 20: *ook was er dergelijk eene op de landgoederen, bij voorb.* ad Muſeum, Varr. R. R. III, 5, 9, *alwaar echter* Gesner *dit woord voor ingelascht houdt.* 2) *eene grot*, Plin. H. N. XXXVI, 21 poſt med., *zie* Muſeus.

MUSEUS, a, um, 1) *de* Muſen *betreffende, bij voorb.* muſeum, ſcil. aedificium, *eene plaats, aan de* Muſen, *d. i. aan de ſtudiën en de geleerdheid gewijd, Muſentempel, ſtudeervertrek of zaal, waar de geleerden, om ſamen te ſpreken, gewoon waren bij een te komen, zoo als in* Alexandrië, Sueton., *zie* Muſeum: *van daar dichterlijk of muzijkaal, bij voorb.* lepos, Lucret. I, 933: mele, Lucret. II, 412. 2) i. q. muſivus, muſivisch, moſaik (*ingelegd werk*), *bij voorb.* opus, Inſcript. ap. Spon. Miſcell. Erud. Ant. Sect. 2: *van daar misſchien* muſeum, ſcil. opus, *moſaik werk*, Plin. Hiſt. Nat. XXXVI, 21, *zie* Muſeum: *dus ook* de muſeo, Treb. Poll., *zie* Muſivus.

MUSĬCA, ae, f. *van* MUSA (ſcil. ars) *of* MUSĬCE, es, f. *de Muzijk, maar die gemeenlijk de Dichtkunst mede in zich bevatte* (*zie* Muſa): *het eerſte ſtaat* Cic. Or. III, 33: *het laatſte* Quintil. I, 10 (17).

MUSĬCĀTUS, a, um, *muzijkaal ingericht, bij voorb.* cantilena, Apulej. ad Aſclep. ante med. p. 81, 33 Elm.

MUSĬCE, es, *zie* Muſica.

MUSĬCE. Adv., *heerlijk, bij voorb.* leven, Plaut. Moſt. III, 2, 40.

MUSĬCUS, a, um, 1) *de Muzijk betreffende, muzijkaal, bij voorb.* leges, Cic. Leg. II, 15, *regels der Muzijk:* ſonus citharae, Phaedr. IV, 19, 20: muſicis modis cantica excipere, Quintil. I, 12 poſt med.: ingenium facile ad rem muſicam, Gell. IX, 9: in muſicos pedes venarum pulſus deſcripſit, Plin. Hiſt. Nat. XXIX, 1: agon, Sueton. Ner. 22, *of* certamen, Ibid. 12, i. e. *wedſtrijd in de Muzijk: van daar* a) Muſicus, i, Subſtantive, *een Muzijkant, Muzijkkundige*, Cic. Tuſc. II, 4 extr. Cic. Off. I, 41: *van daar* muſica, ae, *of* muſice, es, ſcil. ars, *de Muzijk, zie* Muſica. b) Muſica, orum, ſcil. ſtudia, *de Muzijk, bij voorb.* dedere ſe muſicis, Cic. Or. I, 30: cf. 42. Cic. Tuſc. V, 22. 2) *de Dichtkunst betreffende, dichterlijk, bij voorb.* ſtudium muſicum, Terent. Heaut. Prol. 23, *Dichtkunst: dus ook* ars muſica, Terent. Phorm. Prol. 18: *van daar* muſicus, Subſtantive, *een Dichter*, Auſon. Ep. 11 in. *en* 21 extr. 3) *misſchien de geleerdheid betreffende, bij voorb.* ludus muſicus, Gell. Praefat. extr., *ten zij er ook van de Dichtkunst geſproken wordt.*

MUSĬMO *of* MUSMO, onis, m. *een bastaard, d. i. een dier, dat uit twee dieren van verſcheiden aart geteeld is, bij voorb. een muilezel enz., bij voorb.* aſinum aut muſimonem aut arietem, Cato ap. Non. 2. n. 530: qui vendit equum muſimonem, Lucil. Ibid.: genus muſmonum, Plin. H. N. VIII, 49.

MUSĬNOR, ari, *beuzelen, beuzelend handelen, iet uit beuzelarij of tot tijdverdrijf doen, bij voorb.* dum iſta muſinamur, Plin. H. N. Praefat. med., *zie* Muginor.

MUSIUM, *zie* Muſeum.

MUSĬVUS, a, um, *Moſaikwerk of Moſaikſchildering betreffende: van daar* Muſivum, ſcil. opus, *Moſaikwerk, Moſaikſchildering, d. i. wanneer er figuuren, door eene kunſtige ſamenſtelling der ſteentjens, bij voorb. marmerſteentjens enz., op muuren of vloeren der vertrekken gemaakt worden, bij voorb.* pictum de muſivo, Spartian. in Peſc. Nigr. 6: picturatam de muſivo, Trebell. Poll. in XXX Tyrann. 24, *alwaar anderen* de muſeo *lezen; het welk het zelfde is, bij voorb.* opus muſeum, Inſcript. ap. Spon. in Miſcell. Erud. Ant. Sect. 2. Artic. 8. p. 89, *en enkel* muſeum (opus), Plin. H. N. XXXVI, 21, *zie* Muſeus.

MUSMO, *zie* Muſimo.

MUSSĬTATĬO, onis, f. *het prevelen, het verbijten der ſtem, d. i. ſtilzwijgen, bij voorb. van een hond*, Apul. Met. VIII poſt init.

MUSSĬTO, are, i. q. muſſo, 1) *iet niet overluid zeggen, alleen daar van mompelen, prevelen, binnens monds zeggen of ſpreken, bij voorb.* Ego haec mecum muſſito, Plaut. Mil. III, 1, 119: quidam muſſitantes — adpellabant, Liv. I, 50, i. e. *bij zich zelven prevelend.* 2) *iet verzwijgen, zich niet laten merken, verbijten, bij voorb.* injuriam, Terent. Ad. II, 1, 53: timorem, Apul. Apol. poſt med. p. 320, 3 Elm.: egone haec muſſitem? Plaut. Truc. II, 2, 57: Cum ea muſſitabas, Plaut. Pſeud. I, 5, 35. 3) *zwijgen, niet laten merken, geen mond open doen, bij voorb.* metu muſſitant, Plaut. Caſ. III, 5, 33: Ergo, ſi ſapis, muſſitabis, Plaut. Mil. II, 5, 67.

MUSSO, avi, atum, are, i. q. muſſitare, *iet niet overluid zeggen, alleen daar van prevelen, mompelen, zacht of binnens monds ſpreken, met de ſpraak niet recht uit willen komen, bij voorb.* ſummo haec clamore, interdum muſſans, Plaut. Merc. Prol. 49: Muſſantes inter ſe rogitabant, Liv. VII, 25 in., *prevelend:* Id decretum clam muſſantes carpebant, Liv. XXXIII, 31 in.: ceterique per metum aut ambitionem muſſarent, Liv. XXVIII, 40 in.: ſlent moeſti muſſantque patres, Virg. Aen. XI, 454: muſſantes medicos vidiſſem, Plin. Ep. VII, 1: turbata muſſant concilia, Stat. Theb. III, 92: medicina muſſabat timore, Lucret. VI, 1177. (*voor medici*): *van daar* 1) *zwijgen, verzwijgen, d. i. het hart niet hebben, om te ſpreken of iet recht uit te zeggen, het verbijten, bij voorb.* Aequum non eſt per metum muſſari, Plaut. Aul. II, 1, 12: non decet muſſare bonos, Enn. ap. Feſt.: muſſantibus vobis circumventus eſt, Salluſt. in Orat. Licin. ad Pleb. 1: muſſantque patres, Virg., *zie hier voor:* quod potes, ſile, cela, occulta, tege, tace, muſſa, Caecil. ap. Feſt. in Summuſſi. 2) *ſchroomen iet te doen of te zeggen, in vreeze en onzekerheid zijn, bij voorb.* dicere muſſat, Virg. Aen. XI, 345, *vreezen, ſchroomen te enz.:* Muſſat rex ipſe Latinus, quos generos vocet, Virg. Aen. XII, 657: muſſantque juvencae, quis nemori imperitet, Virg. Aen. XII, 718: muſſantes medicos, Plin. Ep., *zie hier voor.* 3) *murmelen, een zacht geluid maken, bij voorb.* ſpes muſſant, Virg. Georg. IV, 188.

MUSSOR, atus ſum, ari, *voor* muſſo, *bij voorb.* diſcumbimus muſſati, Varr. ap. Non. 4. n. 125 *en* 306.

MUSTĀCE, es, f. *eene ſoort van laurier*, Plin. H. N. XV, 30.

MUSTĀCĔUS, a, um, *uit most* (*van* Muſtum) *of van laurier* (*van* Muſtace): *van daar* Muſtaceum (ſcil. libum), Juvenal. VI, 201, *en* Muſtaceus, Cato R. R. 121. (ſcil. libus, *een koek: want men heeft ook* libus *gezegd*), *d. i. een most- of lauriërkoek:* muſtaceis (ſcil. libis) ſubjicitur, Plin. H. N. XV, 30 in.: *was eene ſoort van feestkoeken, waar bij het meel met most klaar gemaakt werdt, en ook met kaas, anijs enz., ook wel van een lauriertak bij kwam; en de koek op laurierbladen gebakken werdt, zie* Cato loc. cit., *alwaar de toebereiding beſchreven werdt.* Not. laureolam in muſtaceo quaerere, Cic. Att. V, 20 ante med., *een ſpreekwoord, d. i. in kleinigheden roem zoeken, eigenlijk, een lauwerkrans in de laurierkoek zoeken.*

MU-

MUSTARIUS, a, um, *met most zich bezig houdende, den most betreffende, daar toe behoorende, bij voorb.* urceus, Cato R. R. 11.

MUSTELA *of* **MUSTELLA**, ae, f. 1) *eene wezel, wezeltjen*, Plaut. Stich. III, 2, 43. Phaedr. I. 22. IV, 1 *en* 5: *bijzonder* Plin. H. N. XXIX, 4 in., *alwaar twee soorten aangevoerd werden*, domesticum *en* sylvestre genus. 2) *zekere visch*, Colum. VIII, 17, 8. Plin. H. N. IX, 17. XXXII, 9 extr. Enn. ap. Apul. in Apol. ante med. p. 299 Elm.

MUSTELINUS *of* **MUSTELLINUS**, a, um, *van een wezeltjen, daar toe behoorende, bij voorb.* utriculus, Plin. H. N. XXX, 14: color, Terent. Eun. IV, 4, 21, *kleur van een wezel.*

MUSTELLARIUS VICUS *was te* Rome, Varr. L. L. IV, 8 extr.

MUSTEUS, a, um, *van most, uit most, of ook aan most gelijk: van daar* 1) *mostrijk, als most, d. i. zoet, bij voorb.* mala, Varr. R. R. I, 59. Cato R. R. 7. Plin. H. N. XV, 14: *zoo heeten de appelen voor dezen, die naderhand, bij voorb. ten tijde van* Varro *enz.*, melimela *genoemd worden, gelijk, ter gemelde plaatze, gezegd wordt.* 2) *jong, nieuw, versch, bij voorb.* caseus, Plin. H. N. XI, 42: petaso, Martial. XIII, 54, 1: fructus (i. e. mel), Colum. IX, 15 extr.: piper, Plin. H. N. XII, 7: palma, Ibid. XIII, 4 extr.: succinum, Ibid. XXXVII, 3 ante med.: liber, Plin. Epist. VIII, 21 extr.: dum recentes musteos in carnario fluitare suspiciunt, Varr. ap. Non. 4. n. 438, *alwaar* recentes *te veel is, en integendeel een* Substantivum *ontbreekt, bij voorb.* petasones. Not. utrum est melius? virginemne an viduam uxorem ducere? virginem, si mustea est, Naev. ap. Non. 4. n. 518, i. e. *nog jong, gevolglijk krachtig.*

MUSTRICOLA, ae, i. e. machinula ex regulis, in qua calceus novus suitur, *eene schoenleest* Afranius: mustricolam in dentes impingam tibi, Fest., *alwaar* Scaliger *zegt, dat hij vindt in* Glossis Latinis Mustricula machina ad stringendos mures, *het welk met* mustricola *het zelfde woord is.*

MUSTULENTUS, a, um, i. q. musteus, *mostrijk, bij voorb.* autumnus, Apulej. Met. II ante med. p. 116, 20 Elm.: mustulentae autumni deliciae, Ibid. IX. p. 233, 5: aestus mustulentus nares adtigit, Plaut. ap. Non. 1. n. 322, *en* cap. 4. n. 476, *maar, in welke laatste plaats* Nonius ventus — obtigit *voor* nares — adtigit *heeft.*

MUSTUM, *zie* Mustus.

MUSTUS, a, um, *jong, nieuw, versch, bij voorb.* agna, Cato ap. Priscian. 6: *zoo lezen ook sommigen* virginem, si musta est *voor* mustea, Naev. ap. Non., *zie* Musteus: *van daar* vinum mustum, Cato R. R. 115, *en meermalen* mustum *eenvouwig*, scil. vinum, *jonge, eerst geperste en nog niet gezuurde of gegiste wijn, d. i. most, bij voorb.* Cato R. R. 120: mustum dulce, Virg. Georg. I, 295: mustum novum, Plin. Ep. IX, 16: mustum Falernum, Martial. XIII, 120: *dus ook* Plur. musta, Plin. H. N. XXIII, 1 ante med. Tibull. I, 1, 6. Martial. I, 19: mustis uva tumebit, Ovid. Am. I, 15, 11: tercentum messes, tercentum musta videre, Ovid. Met. XIV, 146, *voor herfst, gevolglijk jaaren.* Not. *Tropisch* mustum olei, i. e. *jonge olie, bij voorb.* atque vel major olei musta temperandi, Plin. H. N. XV, 1.

MUTABILIS, e, *veranderlijk, bij voorb.* corpus mutabile est, Cic. Nat. D. III, 12: vulgi animus, Liv. II, 7: vultu mutabilis, Horat. Ep. II, 2, 189: varium & mutabile semper femina, Virg. Aen. IV, 569: si mutabile pectus est tibi, *zegt* Apollo *tot* Faëthon, Ovid. Met. II, 145, i. e. *die zich buigen laat, die van zijn opzet kan afstaan, zich laat overreden:* quid huius (Marii) conditione — mutabilius? Valer. Max. VI, 9, 14.

MUTABILITAS, atis, f. *veranderlijkheid, bij voorb.* mentis, Cic. Tusc. IV, 35.

MUTABILITER, *veranderlijk, met veranderlijkheid*, Varr. ap. Non. 2. n. 548.

MUTATIO, onis, f. 1) *verandering, bij voorb.* consilii, Cic. Phil. XII, 2: facere mutationem rei, Cic. Off. I, 33, *verandering ondernemen, veranderen:* tantos motus mutationesque moliri, Cic. Acad. IV, 38: sedis, *verandering van plaats, verblijf*, Plin. H. N. XIII, 4 ante med.: nullum animal pavidius existimatur (*van den* Chamaeleön) & ideo versicoloris esse mutationis, Ibid. XXVIII, 8 post med., i. e. *verandert van kleur:* rerum i. e. *verandering van den Staat of Staatsgesteldheid, bij voorb.* multi mutationis rerum cupidi, Cic. Att. VIII, 3 med.: *daar voor staat ook enkel* mutatio scil. rerum, *bij voorb.* cupido mutationis, Tacit. Ann. III, 44. 2) *verruiling, verwisseling, bij voorb.* vestis, Terent. Eun. IV, 4, 4, i. e. *wanneer men een kleed, in plaats van een ander, aantrekt: van daar* officiorum, Cic. Off. I, 7, i. e. *wederzijdsch bewijs enz.*

MUTATOR, oris, m. 1) *veranderaar, bij voorb.* anni, Lucan. X, 202. 2) *verruiler, verwisselaar, bij voorb.* mercis, Lucan. VIII, 854: mutator equorum i. e. desultor, Valer. Flacc. VI, 161: domorum, Stat. Sylv. V, 2, 135.

MUTESCO, ĕre, *verstommen, bij voorb.* vox, Apul. ad Asclep. med. p. 91, 39 Elm.

MUTICUS, a, um, i. q. mutilus, *geknot, afgeknot, bij voorb.* spica, Varr. R. R. I, 48.

MUTILATIO, onis, f. *mismaking*, Cels. VII, 9.

MUTILO, avi, atum, are, 1) *mismaken, afknotten, bij voorb.* aures, Liv. XXIX, 9: nasum, Ibid.: *dus ook* aures & nares, Curt. VII, 5 extr.: corpora, Ibid. IX, 2 med.: mutilatae cauda colubrae, Ovid. Met. VI, 559: ramos (*van den notenboom*), Ibid. Nuc. 37: elephas altero dente mutilato, Plin. H. N. VIII, 5: naves, Liv. XXXVII, 24 Drakenb.: *van daar Tropisch*, aliquem, Terent. Hec. I, 1, 7, i. e. *ten aanzien van zijn vermogen of bezitting:* verba, Plin. H. N. VII, 16, scil. *in de uitspraak.* 2) *Tropisch, knotten, d. i. verminderen, bij voorb.* exercitum, Cic. Phil. III, 12.

MUTILUS, a, um, 1) *geknot, d. i. een deel niet hebbende, dat tot de volkomenheid van het ligchaam of het geheel behoort, bij voorb. vinger, voet enz., bij voorb.* homo mutilus i. e. *die zich een vinger afgehouwen heeft*, Cod. Theod. VII, 13, 10: grabatulus uno pede mutilus, Apul. Met. I ante med. p. 107, 19 Elm.: mutilas naves, Liv. XXXVII, 24. Ed. Gronov., *doch, de* Ed. Drakenb. *heeft* mutilatas: litera, Gell. XVII, 9 med.: *bijzonder van gehoornde beesten, wanneer hun één of beide de hoornen ontbreken, geknot, bij voorb.* capella mutila, Colum. VII, 6: Alces sunt cornibus mutilae i. e. *hebben geen hoornen*, Caes. B. G. VI, 26: bos, Varr. L. L. VIII, 26: aries, Colum. VII, 3: *dus ook* caput mutilum (Sileni), Nemesian. Ecl. III, 33: *van daar boertend* mutilus (i. e. exsecto cornu) minitaris? Horat. Sat. I, 5, 60. 2) *Tropisch, bij voorb. in het spreken*, mutila loqui, Cic. Or. 9 extr., i. e. *niet de behoorlijke lengte hebbende, te kort: dus ook* mutila sentire, Ibid. 53.

MUTIO *of* **MUTTIO**, ivi, itum, 4. *prevelen, zacht spreken, mompelen, binnens monds, bij voorb.* muttito modo, Plaut. Amph. I, 3, 28, *grom maar!* etiam muttis? *prevelt gij nog?* Ibid. I, 1, 225: impinge pugnum, si muttiverit, Ibid. Bacch. IV, 7, 2: Muttire unum verbum audes? Plaut. Men. V, 1, 11: Nihil mutire audeo, Terent. And. III, 2, 5: Palam mutire, Phaedr. IV, 25, 31: Neque opus est mutito, Terent. Hec. V, 4, 15, i. e. *daar mag niet gemompeld worden, d. i. zacht of geen woordjen gesproken worden:* men' muttire nefas, nec clam nec cum scrobe? Pers. I, 119: solebas suavius esse in convictu: nunc taces, nec muttis, Petron. 61, *mompelt niet, d. i. spreekt niet een woord:* cf. Enn. ap. Fest. *en* Lucil. ap. Non. 1. n. 176, *en* cap. 4. n. 46.

MUTITIO *of* **MUTTITIO**, onis, f. *het mompelen, prevelen*, Plaut. Amph. I, 3, 21.

MUTITO, are, *iet afwisselend of beurtelings aanrechten: van daar* mutitare, scil. convivia, Gell. II, 24. XVIII, 2 extr., *beurtelings onthalen, een kransjen houden.*

MUTITUS, a, um, *zie* Mutio.

MUTO, avi, atum, are, *eigenlijk* Contr. *voor* movito, *bewegen, weg bewegen, van de plaats bewegen, ergens heen bewegen, bij voorb.* neque se luna quoquam mutat, Plaut. Amph. I, 1, 118, i. e. *komt niet van de plaats:* mutari finibus, Liv. V, 46 extr., i. e. egredi: Mutabat pectore curas, Virg. Aen. V, 702, *alwaar anderen* motabat *lezen:* Ne quis invitus civitate mutetur, Cic. Balb. 13, i. e. exeat, ejiciatur, privetur: Hinc dum muter, Ovid. Trist. V, 2, 73, i. e. *als ik hier maar van daan kom, verplaatst word: dus ook* in locum Scythico vacuum mutabor ab arcu, Ibid. Pont. I, 1, 79: *dus ook* non mutat se (habitu) locove, Horat. Sat. II, 7, 64: aliquid aliquo i. e. transferre, Lucil. ap. Non. 4. n. 315: *van daar* mutari *van boomen, die verplant worden*, Virg. Georg. II, 50: inter se mutata, Lucret. I, 910, i. e. *verrukt, van haare plaats, gevolglijk nader bij een gebracht. Van daar* 1) *veranderen, eene verandering met iet ondernemen, bij voorb.* sententiam, Cic. Mur. 29 *en* 30: consilium, Cic. ad Div. IV, 4: consuetudinem dicendi, Cic. Brut. 91: testamentum, Cic. Cluent. 11: mentem & voluntatem, Cic. Provinc. 10: orationem ad omnem rationem, Cic. Or. 18: vultum, Cic. Att. XIII, 52: fidem cum aliquo, Terent. Phorm. III, 2, 27, *iemand geen woord houden:* omnia in pejorem partem, Cic. Rosc. Am. 36: alii mutati voluntate sint, Cic. ad Div. V, 21: ille nihil vultum mutatus, Stat. Theb. II, 655: quantum mutatus ab illo Hectore, Virg. Aen. II, 274: e nigro color est mutatus in album, Ovid. Met. XV, 46: mutari colore, Quintil. XII, 5 extr.: factum mutare i. e. *verbeteren*, Terent. Ad. IV, 7, 19: mutare vellera murice, jam luto, Virg. Ecl. IV, 43, i. e. *verwen, eene andere kleur aannemen:* opes mu-

mutare pulvere, *in stof verkeeren, tot stof maken, vernietigen*, Ovid. Am. III, 8, 66: nihil mutavit de cultu, Nep. Att. 14: *van daar* cibus mutatur (*in de maag enz.*) & concoquitur, Cic. Nat. D. II, 54 extr., i. e. *krijgt eene andere gedaante*: *van daar* non muto 1: *verander het niet, keur het goed, bij voorb.* neque ab hoc, quod mutaret (habebat), Varr. R. R. II, 11 extr.: *dus ook* haud muto factum, Terent. And. I, 1, 13, i. e. *ik keur het gebeurde goed, het blijft er bij, ik heb er geen berouw van*: nihil mutat Chremes de uxore, Ibid. V, 4, 46, *hij verandert zijn gevoelen niet, d. i. hij blijft daar bij*: *integendeel* id mutavit *voor* sententiam suam mutavit, Ibid. I, 5, 7, i. e. *heeft zijn gevoelen veranderd, is van een ander gevoelen geworden.* Not. *Ook staat* mutare *voor* mutari *of* mutare se, *bij voorb.* mores mutaverint, Liv. XXXIX, 51: *dus ook verder* neque nunc muto, Cic. ad Div. XVI, 1, i. e. *ik blijf daar bij, heb er geen berouw van enz.*: ut nihil (i. e. non) odor mutaret, Liv. III, 20: annona nihil mutavit, Liv. V, 13: adeo animi mutaverant, Liv. IX, 12: non cessant haec inter se mutare, Lucret. I, 787: passiones hoc mutant, *veranderen daar in, zijn daar in onderscheiden*, Varr. R. R. II, 2: *dus ook* mutare a Menandro visus est i. e. *onderscheiden zijn*, Gell. II, 23: necessitudinem & necessitatem mutare longe, longeque differre, Ibid. XIII, 3, *alwaar een Pleönasmus is*: *ook zegt men* non mutat, Pand. XLVI, 1, 92. L, 8, 3, *dat verandert niets, d. i. doet niets ter zake, daar is niet aan gelegen*: *dus ook* nec quidquam mutare arbitror, an cet., Ibid. XV, 1, 3: *van daar* a) *verwen, bij voorb.* vellera luto, Virg., *zie hier voor*: b) *verbeteren*, Terent. Ad. IV, 7, 19, *doch, het kan ook zijn, veranderen*: *bij slot is het hetzelfde.* c) *verderven, bij voorb.* vinum, Horat. Sat. II, 2, 58. d) *vervalschen, bij voorb.* balsamum melle, Plin. H. N. XII, 25 post med. e) *vergoeden, zie boven* Virg. *en* Ovid. 2) *veranderen, verwisselen, verruilen, verzetten het één met het ander; wanneer men zegt* rem cum re, rem re, *ook enkel* rem *zonder* Ablativus, *dien men daar bij denkt, bij voorb.* mancipia cum vino, Sallust. Jug. 44 (48), i. e. *voor wijn*: *ook* res inter se, Sallust. Jug. 18 (21), *alwaar van het verruilen van waren gesproken wordt*: *dus ook* merces, Virg. Ecl. IV, 38. Horat. Sat. I, 4, 29: captivum cum aliquo (captivo), Plaut. Capt. Prol. 27: uvam strigili, Horat. Sat. II, 7, 109: porcos aere, Colum. VII, 9, i. e. *verkoopen*: Lucretilem Lycaeo, Horat. Od. I, 17, 1: Solum mutare, Cic. Parad. 4. (scil. cum alio solo), *in ballingschap gaan*: *doch, het kan ook zijn, verlaten, in de loop laten*: *dus ook* locum, Sallust. Jug. 44 (48): exsilium urbe, Curt. III, 7: opes pulvere i. e. *in stof veranderen, te niet maken*, Ovid. Am. III, 8, 66: urbem exsilio, Ovid. Fast. VI, 665: jumenta, Caes. B. C. III, 11, *van paarden verwisselen*: orationem, Cic. Or. 31, *of* genus eloquendi, Cic. Partit. 5 *en* 7, *afwisselen in bewoordingen*: *dus ook* verba mutata, *Tropische, bijzonder Metonymische*, Cic. Or. 27, *alwaar hij de* translata (i. e. metaphorica) *daar van onderscheidt*: vestem mutare, Terent. Eun. III, 5, 61. Liv. XXII, 1, *van kleed wisselen* (*met iemand*) *d. i. eens anders rok aantrekken*: *of* vestem cum aliquo, Terent. Eun. III, 5, 24, *met iemand van kleederen wisselen*: *van daar bij den rouw,* vestem mutare *rouwkleederen aantrekken*, Cic. Red. Quir. 3. Liv. II, 61: *dus ook* cum aliquo (*met iemand, of hem ten gevalle*), Liv. IV, 42 extr.: cf. Vestis: *ook zeggen de Ouden* mutare locum, urbem cet., *voor* nostrum locum cum loco, urbe cet., *bij voorb.* quid terras mutamus? Horat. Od. II, 16, 18, *voor* nostram sedem cum terris, i. e. *waarom trekken wij in landen enz.*: *dus ook* lares & urbem, Ibid. Carm. Saec. 39: urbem exsilio, Ovid., *zie hier voor*: *doch, dit alles kan ook, verlaten, in de loop laten, beteekenen.* 3) *verlaten, in de loop laten, bij voorb.* solum, Cic. Parad. 4, i. e. *in ballingschap gaan*: lares & urbem, Horat., *zie hier voor*: terras, Horat., *zie hier voor*: mihi non persuadetur, — ut mutem meos, i. e. deseram, Lucil. ap. Non. 4. n. 315: *ook* urbem exsilio, Ovid., *zie hier voor*, i. e. ad exsilium, exsilii causa. *Hier toe behoort* mutata sidera i. e. *van de Goden* (*die van den hemel gegaan waren*) *verlaten*, Petron. 124, *welke plaats hier door eene gemakkelijke verklaring verkrijgt.*

MUTO, onis, m. i. e. penis, Horat. Sat. I, 2, 68. Lucil. ap. Fest. in Tayax.

MUTONIĀTUS, a, um, i. e. mutone praeditus, pene instructus, Martial. III, 73. XI, 63.

MUTTIO, ire, *zie* Mutio.

MUTUĀRĬUS, a, um, i. q. mutuus, *bij voorb.* operas mutuarias cum vicinis cambire, Apul. Apolog. ante med. p. 284, 30 Elm.

MUTUATICIUS *of* MUTUATITIUS, a, um, *geborgd, geleend, bij voorb.* pecuniae mutuaticiae, Gell. XX, 1 post med. §. 41, *alwaar anderen* mutuaticae *in dezelfde beteekenis lezen.*

MUTUATĬCUS, a, um, *zie* Mutuaticius.

MUTUATĬO, onis, f. *het borgen van iemand, bij voorb. van geld*, Cic. Tusc. I, 42. Cic. Flacc. 20: *van daar* translationes quasi mutuationes sunt, Cic. Or. III, 38 extr.

MUTUATITIUS, *zie* Mutuaticius.

MUTŬE, *wederzijds, beurtelings, bij voorb.* quibus (officiis) quando non mutue respondetur, Cic. ad Div. V, 7, *wederzijds, d. i. op gelijke wijze*: *alwaar sommigen* mutuo *lezen.*

MUTUĬTER, i. q. mutue, *beurtelings, wederzijds, bij voorb.* amare, Varr. ap. Non. 11. n. 30.

MUTUĬTO, are, *of* MUTUĬTOR, ari, (*want daar staat alleen* mutuitanti, Plaut. Merc. Prol. 52.), *van iemand willen borgen.*

MUTŬLUS, i, m. *in de Bouwkunde, een aan den wand uitstekende steen of hout, om iets te dragen, kraag- of ringsteen, sparrenhoofd*, Varr. R. R. III, 5 post med. Colum. VIII, 9. Vitruv. IV, 2.

MUTŬO, Adv., *wederzijds, beurtelings, is de* Ablativus *van* Mutuum, *zie* Mutuus.

MUTŬO, avi, atum, are, i. q. mutuor, *van iemand borgen, leenen, bij voorb.* ad amicum curat mutuatum, mutuet mea causa (*gevolgelijk zonder* Accusativus), Caecil. ap. Non. 7. n. 48: *van daar Tropisch, borgen, d. i. ontleenen of nemen, bij voorb.* regem a finitimis mutuasset, Valer. Max. III, 4, 2: *doch, de* Edit. Torren. *heeft uit* MSS. mutuata esset: *ook staat het* Particip. mutuantis, mutuantes, Ib. VII, 4, 3. IX, 2, 8 (extern.), *maar het welk ook van* mutuor *kan zijn*: luna mutuata a sole luce fulget, Plin. H. N. II, 9: de solis flagrantia mutuato calore, Apul. Met. VI ante med. p. 178, 11 Elm.

MUTŬOR, atus sum, ari, 1) *van iemand iets borgen, leenen, het zij met of zonder renten, en wel gemeenlijk zoo, dat men de geborgde of geleende zaak niet zelve, maar alleen zoo veel weder geeft, gevolgelijk van geld, bij voorb.* pecunias, Caes. B. C. III, 60. Sueton. Aug. 39. *Ook zonder* Accusativus, *bij voorb.* mutuari ab aliquo, Cic. Att. VII, 3 extr. VIII, 6 extr., *van* (*bij*) *iemand borgen*: *ook zonder* ab aliquo, *bij voorb.* cogor mutuari, *ik moet borgen*, Cic. Att. XV, 15: facta mutuandi copia, Tacit. Ann. VI, 17: sub qua specie mutuari cupis? Apulej. Met. I post med. p. 112, 14 Elm.: *ook van dingen, die men zoo, als men ze ontvangen heeft, wedergeeft, gevolgelijk, enkel ten gebruike borgen, bij voorb.* domum, Auct. Dialect. de Orat. (*achter* Tacitus): *dus ook* aliter utimur commodatis — possideat an mutuetur, Ibid. 32: auxilia ad bellum, Hirt. B. G. VIII, 81. 2) *Tropisch, borgen, d. i. tot gebruik nemen, ontleenen, ergens van nemen, bij voorb.* subtilitatem ab Academia, Cic. Fat. 3: consilium ab amore, Liv. XXX, 12 extr.: praesidium ab audacia, Tacit. Ann. I, 38: praesidium ab innocentia, Valer. Max. VI, 2, 1 (extern.): regem a finitimis, Ibid. III, 4, 2: pecuniae commercium de piratica, Justin. IX, 1: subtilior translatio, cum, quod in alia re fieri solet, in (i. e. ad) aliam mutuamur, Quintil. VI, 3 med. §. 61: verbum a simili, Cic. Or. 62, i. e. *metaphorisch spreken*: virtus nomen a viris mutuata est, Cic. Tusc. II, 18 extr.: *ook verkrijgen, aannemen, bij voorb.* corpora mutuantur spiritum humanum & sentiunt, Apul. Met. III post med. p. 137, 18 Elm.: *dus ook* regem a finitimis, Valer. Max., *zie hier voor*: virtus nomen a viris mutuata est, Cic., *zie hier voor.*

MUTUS, a, um, 1) *stom, d. i. die niet spreekt, het zij hij niet kan of wil spreken, zwijgende, bij voorb.* lex est mutus magistratus, Cic. Leg. III, 1: satius est mutum esse, Cic. Phil. III, 9: muta bestia, Cic. Fin. I, 21: mutae pecudes, Cic. Q. Fr. I, 1, 8: agna, Horat. Sat. II, 3, 219: *van daar* muta persona *eene stomme persoon in de komedie enz.*: mutum dices, Terent. Heaut. IV, 4, 26, *gij zult mij stom noemen, d. i. ik zal geen woord spreken*: *dus ook* muto imperas i. e. tacebo, Plaut. Merc. II, 4, 26, mutus illico (scil. factus est), Terent. Eun. III, 1, 27, *hij verstomde, d. i. zweeg, kon geen woord meer voortbrengen*: *van daar Tropisch*, Omnis pro nobis gratia muta fuit, Ovid. Pont. II, 7, 58, i. e. *heeft niet gesproken*: miserorum mutus adspectus lacrymas movet, Quintil. VI, 1 med.: muta dolore lyra est, Ovid. Her. XV, 198: nunquam vox est de te mea muta, Ibid. Trist. V, 14, 17, i. e. tacuit. 2) *stom, d. i. dat geen geluid van zich geeft, stil, bij voorb.* imago, Cic. Cat. III, 5: nihil me mutum potest delectare, *bij voorb. standbeeld enz.*, Ibid. 11: arena, Sil. VIII, 127: piscis, Horat. Od. IV, 3, 19: pecus mutum metu, Virg. Aen. IX, 341: tintinnabulum, Plaut. Trin. IV, 2, 163: effigies, Quintil. VI, 2 post med.: mutae tamen res movent, cum ipsas loqui fingimus, Ibid. I med.: consonantes, Ibid. I, 4 (5), i. e. *die, zoo als Diomedes z. zegt,* [illegible]

Digitized by Google

zonder Vokaal kunnen uitgesproken worden, *zij zijn* B, C, D, G, K, P, Q, T: artes quasi mutae, Cic. Or. III, 7, i. e. *de vormende kunsten*, *ten aanzien der welsprekendheid*: res inanimae atque mutae, Cic. Nat. D. I, 14: Omnia muta atque inanima, Cic. Verr. V, 67: mutum mare, Senec. Herc. IV, 536. Plaut. Mil. III, 1, 69: mutum instrumentum fundi, Varr. R. R. I, 17, i. e. *wagen enz.*: scientia, Quintil. V, 10 extr., i. e. *stom*, *die zich niet in woorden uitlaat*: muti magistri i. e. libri, Gell. XIV, 2: muta exta, Fest., i. e. *die geene aanwijzing geven*, *uit welken men niets voorzeggen kan*: muti lapides, i. e. *niet beschreven*, *geen schrift of letters bevattende*, Hygin. de Limit. p. 156. Goes. 3) *stom*, *in hooger en moeilijker stijl*, *d. i. waar geen woord klinkt of geluid gehoord wordt*, *d. i. stil*, *bij voorb.* a) *van plaatsen*, *bij voorb.* forum mutum, Cic. Red. Sen. 3, i. e. *stil*, *waar geen stemmen gehoord worden*: solitudo, Cic. Mil. 19: spelunca, Stat. Achill. I, 239: ager, Ibid. Sylv. IV, 5, 20. b) *van tijden*, *bij voorb.* tempus mutum a literis, Cic. Att. VIII, 14, *stil*, *ten aanzien van schrijven*, *d. i. wanneer niet geschreven wordt*: muta silentia noctis, Ovid. Met. VII, 184, *het stilzwijgen of de stilte*: mutos Thamyris damnatus in annos i. e. privatus facultate poëtica, Stat. Theb. IV, 183. c) *van personen en zaken*, *wanneer van hun niet gesproken wordt*, *wanneer zij niet genoemd worden*, *en zij*, *gevolglijk in den mond van anderen*, *niet ligt klinken*, *bij voorb.* artes mutae, Virg. Aen. XII, 396, i. e. *onberoemd*, *onvermaard*: mutum volvens inglorius aevum, Sil. III, 579: ceu mutus & e grege sanguis, Stat. Theb. XI, 284.

MUTŬUS, a, um, *waarschijnlijk van mutare*, *eigenlijk*, *het geen men tegen iets verruilt*, *d. i. aan iemand geeft of bewijst*, *zoo dat men wel niet juist de zaak zelve*, *maar toch even zoo veel weder krijgt*: *van daar* 1) *het geen geborgd of geleend wordt*, *en wel gemeenlijk zoo*, *dat men het geleende niet zelf weder krijgt*, *maar toch even zoo veel*, *geborgd*, *geleend*, *of op borg*, *te leen*, *bij voorb.* numos dare mutuos, Plaut. Pers. I, 3, 37, *iemand borgen*, *leenen*, *verschieten*: *dus ook* pecuniam dare mutuam, Cic. Att. XI, 3 extr.: *dus ook* talentum mutuum dare, Plaut. Trin. IV, 3, 48: quaerere argentum mutuum, Plaut. Pers. I, 1, 5, *geld te leen zoeken*, *geld willen borgen*, *alwaar staat*: quaerendo argento mutuo, *en gevolglijk* mutuo *ook de Dativus kon zijn*; *zoo dus naamlijk de spreekwijs zoo wel kon zijn* quaerere argentum mutuum, *als ook* mutuo: *dus ook* quaerere pecunias mutuas fenore, Liv. XXXV, 49 extr.: rogare aliquem argentum mutuum, Plaut. Pseud. I, 3, 60, *om geld aanspreken te leen*, *willen borgen*: *dus ook* argentum mutuum alicunde exorare, Ibid. Pers. I, 1, 44: dare frumentum mutuum, Cic. Agr. II, 30, *iemand borgen*, *leenen*: pecunias mutuas sumere ab aliquo, Cic. Phil. X, 11 extr. Caes. B. C. I, 39, *geld leenen van enz.*: *dus ook* mutuam pecuniam insequentis anni praecipere, Caes. B. C. III, 31, *geld vooruit* (*van de* Publicani) *als ter leen opnemen*; *ten zij het heet*, *aanbevelen*, *dat zij het geld als te leen geven zullen*: pecunias mutuas exigere, Ibid. 32, *geld te leen vorderen*, *eischen*, *dat het geld voorgeschoten wordt*: *van daar Tropisch of boetend* pudorem sumere mutuum, Plaut. Amph. II, 2, 187, *de schaamte*, *als men ze zelve niet heeft*, *van iemand leenen*: *voords is het hetzelfde*, *of men met of zonder renten borgt of leent*, *bij voorb. met renten*, Liv. XXXV, 49 extr.: pecunias mutuas fenore quaerere; *zonder renten*, *bij voorb.* si viginti minas mutuas non potero, certum est sumam fenore, Plaut. Asin. I, 3, 95: *van daar* Mutuum, Substantive, *het geen men borgt*, *de borg*, *bij voorb.* datio mutui, Pandect. XII, 1, 2: creditum a mutuo differt, Ibid.: mutuum damus, recepturi non eandem speciem, Ibid.: *van daar* mutuo (Dativ.) *op borg*, *bij voorb. geven*, *nemen enz.*, *bij voorb.* sumere mutuo *borgen*, Cic. Or. 24: naves mutuo petere, Justin. XVII, 2 post med., *op borg*, *op de pof enz.*: *en terstond daar op* pecuniam en militum auxilia; *waar uit blijkt*, *dat* mutuus (*bij voorb.* dare aliquid mutuum *of* mutuo) *niet alleen gebruikt wordt*, *wanneer dezelfde dingen niet weder gegeven worden*, *bij voorb. geld*, *brood*, *graan enz.*, *maar ook*, *wanneer dezelfde dingen aan den eigenaar weder ter hand gesteld worden*; *dit blijkt nog meer uit* mutuari, *bij voorb.* regem cet., *zie* Mutuor. 2) *wederzijdsch*, *d. i. wanneer men iemand iets geeft of bewijst*, *dat hij ons weder bewijst of geeft*; *of*, *als wij iemand iets geven of bewijzen*, *omdat hij het doet of gedaan heeft*: *dikwijls kan men het vertalen*, *wederzijdsch*, *dikwijls onderling*, *beurtelings*, *daar tegen*, *van weêrskanten enz.*, *bij voorb.* mutua beneficia, Nep. Dat. 10: mutua benevolentia, officia, Cic. ad Div. XIII, 65: benevolentia, Cic. Amic. 6: voluntas erga aliquem, Cic. ad Planc. in Cic. Ep. ad Att. XVI post Ep. 16: mutuis animis amant, amantur, Catull. XLV, 20: mutua inter se convivia curant, Virg. Georg. I, 301: mutuam veniam pacisci, Senec. Agam. 268: olores mutua carne vescuntur inter se, Plin. H. N. X, 23 post med., i. e. *vreten elkander*: Mavors mutua funera aequat, Virg. Aen. X, 755: Germania a Sarmatis mutuo metu separatur, Tacit. German. 1: mutuam inter eos virtutis aemulationem futuram, Justin. XXII, 4 extr.: nox omnia erroris mutui implevit, Liv. IV, 41, i. e. *van weêrskanten*: retices nec mutua nostris dicta refers, Ovid. Met. I, 655: Anicetus mutuis odiis Agrippinae invisus, Tacit. Ann. IV, 3: accusatio, Ibid. VI, 4: praeda ipsos direptores in mutuam perniciem agebat, Ibid. Hist. III, 33: mutuum inter se auxilium, Liv. VII, 24: vulnera mutua, Justin. XIII, 8, i. e. *die de een den anderen toebrengt*. *Van daar* Mutuum, Substantive, *het wederzijdsche*, *d. i. het wederzijdsch gedrag jegens elkanderen*, *bij voorb.* mutuum (in amicitia) hoc arbitror, cum par voluntas accipitur & redditur, Cic. ad Div. V, 2 post init.: *en terstond hier voor* quid tu existimes esse in amicitia mutuum, nescio: mutuum facere i. e. *even zoo jegens een' ander zijn*, *als hij jegens ons is*, *gelijk met gelijk vergelden*, *het beantwoorden*, *bij voorb.* cum aliquo, *bij voorb.* ea me deperit; ego cum illa facere nolo mutuum, Plaut. Curc. I, 1, 47: bene tibi vult; Lesb. mutuum mecum facit, Ibid. Trin. II, 4, 37: ut amore perdita est misera! Pyr. mutuum fit scil. a me, Ibid. Mil. IV, 6, 38: *dus ook* Plur. mutua fiunt a me, Ibid. Pers. V, 1, 14, i. e. *ik maak het even zoo* (*tegen u*, *ten aanzien van gedienstigheid*), *het zelfde geschiedt van mij*: *van daar* a) Mutuo (Ablat.) *wederzijdsch*, *d. i. op wederzijdsche wijze*, *beurtelings*, *van weêrskanten*, *bij voorb.* fac valeas meque mutuo diligas, Planc. in Cic. Ep. ad Div. X, 7 extr. 15 extr. 17 extr., i. e. *weder*, *wederzijdsch* (*te weten zoo*, *als ik u*): *dus ook* te, ut diligas me, si mutuo me facturum scis, rogo, Planc. Ibid. 9 extr., i. e. *weder*, *beurtelings*, *alwaar andere Edd.*, *bij voorb.* Ernest., te voor me *hebben*, *dan zou* mutuo *zijn tot vergelding van mijne liefde jegens u*: etsi omni tempore summa studia officii mutuo inter nos certatim exstiterunt, i. e. *wederzijdsch*, *beurtelings*, *op gelijke wijze*, Lepid. Ibid. 34: *dus ook* officia cum multis mutuo exercuit, Sueton. Aug. 53: mutuo flagitia exprobrarant, Ibid. Tiber. 44: quod vel ex conscientia sua, cum de se mutuo sentire provinciam crederet, — animadvertere poterat, Hirt. Alex. 48, i. e. *even zoo jegens hem gezind zijn*, *als hij*, *jegens haar*, *tot hier toe geweest was*. b) per mutua, i. e. mutuo, vicissim, *bij voorb.* pedibus per mutua nexis, Virg. Aen. VII, 66, *wederzijdsch*, *onderling*: *of* mutua (scil. per), i. q. mutuo, vicissim, *bij voorb.* inter se mortales mutua vivunt, Lucret. II, 75, *wederzijdsch*, *onderling*: hic nunc fit laevus, & e laevo fit mutua dexter, Ibid. IV, 302, i. e. *daartegen*, *integendeel*: mutua inter se rami stirpesque tenentur, Ibid. V, 1099: dic tu illam pulsam; sic fiet mutua muli (scil. scabunt), Varr. L. L. VI, 3 e poëta: cf. Mulus. Not. uit n. 2. *zou men* n. 1. *het denkbeeld van borgen kunnen afleiden*, *dewijl hij*, *bij wien ik borg*, *weder bij mij* (*iets anders enz.*) *borgen of leenen kan*.

MYCETĬAS, ae, m. i. q. Mycematias, Apul. de Mundo ante med. p. 65, 35 Elm.

MYDRIĂSIS, is, f. *zeker ongemak der oogen*, *waar door de oogen dof worden*, Cels. VI, 6. Sect. 37.

MYOPĂRO, onis, m. *zeker soort van schepen of vaartuigen*, *misschien ligte*: *zeeroovers bedienden er zich geern van*, Cic. Verr. III, 80: mare haberet infestum uno myoparone, Cic. Fragm. ap. Non. 13. n. 6: mari — a duobus praedonum myoparonibus circumventa, Sallust. Ibid.: *doch*, *ook andere lieden*, Cic. Verr. I, 34: *van daar zegt* Apulejus, Apol. ante med. p. 295, 15, *het volgt niet*, *dat die zulk een schip of vaartuig heeft*, *daarom een zeeroover is*; *de woorden zijn*: qui myoparones quaesierit, pirata erit; & qui vectem, perfossor; & qui gladium, sicarius (ironisch).

MYOPS, opis, *een zwak gezicht hebbende*, *bijziende*, Pandect. XXI, 1, 10.

MYRAPĬA *of* MYRAPPĬA PIRA, *zekere soort van goede peeren*, Cels. IV, 19 extr. Plin. H. N. XV, 15. Colum. XII, 10.

MYRĪCE, es, *of* MYRĪCA, ae, f. *misschien Tamariske*, *eene plant*, Virg. Ecl. IV, 2. Ovid. Art. III, 691. Plin. H. N. XIII, 21. XXIV, 9 post med.: *van daar als een spreekwoord*, *van iets onmogelijks*: corticibus sudent electra myricae, Virg. Ecl. VIII, 54, *en* jacturas poma myricas sperat, Ovid. Art. I, 747.

MYRMECĬUM, i, 1) *een soort van wratten*, Cels. V, 20. Sect. 14, *driemaalen*. 2) *een soort van spinnen*, Plin. H. N. XXIX, 4 post med.

MYROBALĀNUM, i, n. *en* MYROBALĀNUS, i, f. *zekere balsemvrucht*, *waar uit balsem gemaakt werdt*; *ook de balsem zelve*, Plin. Hist. Nat. XII, 21. Martial. XIV, 57, *in het opschrift*.

Digitized by Google

MYROPOLA, ae, m. een zalfverkoper, zalfhandelaar, d. i. die allerhande welriekende waters, balsemen enz., verkoopt, Plaut. Cas. II, 3, 10. Ibid. Trin. II, 4, 7.

MYROPOLIUM, i, n. zalfwinkel, d. i. waar zalven, balsemen, welriekende wateren enz., verkocht worden, Plaut. Amph. IV, 1, 3. Ibid. Epid. II, 2, 15.

MYRRHA of **MURRHA**, ae, f. 1) de Myrrheboom, Plin. H. N. XII, 15 en 16. XIII, 1 extr., welks herst Stacte heet. 2) de Myrrhe, d. i. de daar uit druipende herst, Tacit. Ann. VI, 28. Ovid. Met. X, 501. Martial. XI, 55. Not. Met deze Myrrhe maakten de Ouden hunnen wijn smaakelijker: vina myrrhae odore condita, Plin. H. N. XIV, 13: dolia myrrha suffire, Ibid. 21: ook besmeerden zij met eene zalf, daar uit gemaakt, hunne hairen, om den geur: van daar crines myrrha madidi, Ovid. Met. V, 53, of crines myrrha madentes, Virg. Aen. XII, 100, i. e. Myrrhezalf, Myrrhebalsem: myrrhae millia multa bibi, zegt het hair van Berenice van zich zelven, Catull. LXVI, 78. Ook staat de Plur. onder de hulpmiddelen der schoonheid, Ovid. Medic. Sac. 88, en terstond daar op 92 de Singularis: van daar crinis myrrheus, Horat.: myrrhina (potio), Plaut., i. e. Myrrhedrank, een zoete drank, zie Myrrheus en Murrhinus. 3) myrrha of myrrhis, zeker kruid, Plin. H. N. XXIV, 16 extr., het heet ook Smyrrhiza, Ibid. 4) de stof, waar uit een voortreflijk huisraad gemaakt wordt: zie Murrha. Not. Men schrijft ook Murra.

MYRRHATUS of **MURRHATUS** of **MURRATUS**, a, um, met Myrrhe verzien, met Myrrhebalsem natgemaakt, met Myrrhe doorbalsemd, bij voorb. potio, Fest. Not. het is eigenlijk het Particip. van Myrrho (Murrho, Murro), are, i. e. myrrha condire, instruere, perfundere cet.

MYRRHEUS of **MURRHEUS** of **MURREUS**, a, um, 1) met Myrrhezalve of Myrrhebalsem vochtig gemaakt, met Myrrhe doorbalsemd (geparfumeerd), bij voorb. crinis, Horat. Od. III, 14, 22. 2) aan Myrrhe gelijk, bij voorb. in kleur, welke geelachtig is, bij voorb. onyx, Propert. III, 8, 22. 3) uit de stoffe murrha, zie Murrha.

MYRRHINUS of **MURRHINUS** of **MURRINUS**, a, um, 1) uit Myrrhe of Myrrhezalf (Myrrhebalsem, Myrrheliquor) bestaande, bij voorb. odor, Plaut. Poen. V, 4, 6: van daar murrhina, scil. potio, Plaut. Pseud. II, 4, 51. Gell. X, 23. Varr. ap. Non. 18. n. 13. Plin. H. N. XIV, 13, een drank, die juist niet geheel en al wijn was, maar die aangenaam smaakte, en een drank voor de juffershap was: misschien een drank, met Myrrhenbalsem aangemaakt, gelijk bij ons, bij voorb. Limonade enz., zie Plin. loc. cit. Festus zegt: murrina (est) genus potionis, quae graece dicitur nectar: hanc mulieres vocabant murriolam: quidam murratum vinum; quidam id dici putant ex uvae genere murrinae nomine. 2) uit de Massa of steen murrha bestaande, zie boven Murrhinus.

MYRRHIS, zie Myrrha, op het einde.

MYRRHO, are, zie Myrrhatus.

MYRTA of **MURTA**, ae, Myrthe, zie Murta.

MYRTACEUS, a, um, van Myrthe, bij voorb. folium, Cels. VII, 17.

MYRTATUS en **MURTATUS**, a, um, met Myrthen of Myrthenbessen gekruid en smaaklijk gemaakt: van daar Murtatum, Varr. L. L. IV, 22 post med., scil. farcimen, eene soort van worst: en Myrtatum opsonium, Plin. H. N. XV, 29, zeker heerlijk gerecht. Not. het is eigenlijk het Particip. van myrto of murto, are, i. e. myrto instruere, condire cet.

MYRTEOLUS of **MYRTIOLUS**, a, um, bij voorb. myrteolo crine viret, Colum. X, 237, zal Myrthenbloesemkleurig heeten.

MYRTETA, ae, f. i. q. myrtetum, Plaut. ap. Priscian. 4.

MYRTETUM en **MURTETUM**, i, n. eene plaats vol Myrthen, Myrthebosschjen, Plaut. Rud. III, 4, 27. Virg. Georg. II, 112. Sallust. Jug. 48 (52). Martial. III, 57, 2. Not. 1) Bij Bajen was eene plaats, in murtetis (myrtetis) genoemd, alwaar een warm bad was, tot zweeten dienstig, van eene bron, die uit den grond kwam, Horat. Ep. I, 15, 5: ook Cels. II, 17 in. III, 21 ante med. 2) men heeft ook myrteta, ae, f., Plaut. ap. Priscian. 4.

MYRTEUS of **MURTEUS**, a, um, 1) van Myrthen, bij voorb. sylva, Virg. Aen. VI, 443: virga, Ovid. Am. III, 1, 34: serta, Tibull. I, 3, 66: corona, Valer. Max. III, 6, 5 en Festus: van daar myrteum oleum, Plin. H. N. XXVIII, 14. Scribon. Larg. 219, en enkel myrteum, scil. oleum, Cels. II, 33 post med., Myrthen-olie: de toebereiding van denzelven beschrijft Plin. H. N. XV, 7: myrteum vinum Myrthenwijn, Plin. H. N. XXVI, 11 extr., welks toebereiding bij Cato, R. R. 125. Colum. XII, 38. Pallad. Januar. 18, aangewezen wordt: men kan daar van niet dronken worden, Plin. H. N. XXIII, 9. 2) met Myrthen verzien, opgeschikt, bij voorb. coma, Tibull. III, 4, 28, doch, het kan ook zijn, myrthenkleurig, gevolglijk kastanjebruin: campi, Fest. 3) de Myrthen gelijk, myrthenkleurig, gevolglijk kastanjebruin, bij voorb. gausapina, Petron. 21: color, Pallad. IV, 13. Isidor. XII, 1: coma, Tibull., zie hier voor: 4) Olea myrtea of murtea, Colum. V, 8, 2, zekere naam of soort van den olijfboom.

MYRTIDANUS, a, um, uit wilde Myrthenbessen gemaakt: van daar myrtidanum, scil. vinum, Plin. H. N. XIV, 16 med. XXIII, 9 med.

MYRTINUS en **MURTINUS**, a, um, van Myrthen, bij voorb. oleum, Apulej. de Herb. 121.

MYRTIOLUS, zie Myrteolus.

MYRTITES, ae, m. bij voorb. vinum myrtiten (Accusat.) Myrthenwijn, Colum. XII, 38: ook enkel myrtites scil. vinum, bij voorb. myrtiten (Accusat.) fieri cet., Plin. H. N. XIV, 16 med. Dus staat ook vinum abrotonites, absinthites cet., zie Abrotonites. Ook staat daar voor vinum myrtite, bij voorb. vinum myrtite sic facies, Pallad. in Januar. 18: dus ook enkel myrtite scil. vinum, Ibid. Febr. 27 en 31.

MYRTUOSUS, a, um, 1) vol Myrthen. 2) aan Myrthen gelijk, bij voorb. frutex, Plin. H. N. XII, 13.

MYRTUM, i, n. de Myrthenvrucht, Myrthenbessen, Virg. Georg. I, 306. Cels. II, 30. Plin. H. N. XV, 29.

MYRTUS, i en us, f. Myrthe, Myrthenboom, was aan Venus heilig, en diende bij het offeren en zuiveren (lustratio), tot kransen en kroonen, bij voorb. bij maaltijden, ook voor Triumfeerenden of Ovaerenden (ovantibus), verders, om er wijn uit te maken, of om er wijn mede aan te maken enz., Plin. H. N. XV, 29. Horat. Od. I, 4, 9. I, 38, 5. Virg. Ecl. VII, 61. Georg. II, 447. Not. myrtus, us, staat Virg. Georg. II, 64. Catull. LXIV, 89. Not. 1) Myrtus, staat Genit. Mascul., Cato R. R. 8 en 133. 2) Myrta voor myrtus, zie Myrta.

MYRUS, i, m. i. e. mas muraenae, Plin. H. N. IX, 23.

MYS, myos, m. i. e. mus: i. q. mus marinus, Plin. H. N. XXXII, 11, zie Mus.

MYSTA of **MYSTES**, ae, m. een Priester bij geheime Godsdiensten, gelijk, bij voorb. bij Ceres enz., Ovid. Fast. IV, 536. Senec. Herc. Fur. 847. Ibid. Oedip. 431.

MYSTAGOGUS, i, m. die iemand in geheime, bijzonder godsdienstige, plaatsen leidt, om hem al het merkwaardige te toonen, Cic. Verr. IV, 59.

MYSTERIUM, i, n. 1) elk geheim, geheime zaak, heimlijkheid, die men tracht bij zich te houden, bij voorb. mysteria rhetorum aperire, Cic. Tusc. IV, 25: Epistolae nostrae habent tantum mysteriorum, Cic. Att. IV, 18: adcipe congestas, mysteria frivola, nugas, Auson. Ep. IV, 67: bijzonder in godsdienstzaken, bij voorb. mysteria Cereris Initiorum sacra enuntiare, Justin. V, 1, i. e. de geheime Ceremoniën, plegtigheden enz. 2) bijzonder waren Mysteria, orum, a) zekere geheime godsdienst of geheime godsdienstige samenkomst, waar bij niemand tegenwoordig mogt zijn, dan die daar toe behoorde en plegtig ingewijd was, bij voorb. ter eere van Ceres, Cic. Nat. D. II, 24. Cic. Leg. II, 14, anders sacra Eleusinia genoemd: van daar mysteria facere, Nep. Alcib. 3, dezen Godsdienst houden, vieren. b) het Feest, op het welk dergelijke godsdienstige geheime samenkomsten gehouden werden, bij voorb. het Feest van Ceres enz.: van daar mysteria Romana, Cic. Att. V, 21. VI, 1. XV, 25, waar door Gronovius het Feest der Godin Bona Dea verstaat, Obss. IV, 9.

MYSTICUS, a, um, den geheimen Godsdienst (mysteria) betreffende, daar in te vinden, daar toe behoorende, mystisch, geheim, geheimnisvol, bij voorb. sacra Dindymene, Martial. VIII, 81, 1: vannus, i. e. quae in sacris Bacchi adhibetur & arcani quid significat, Virg. Georg. I, 166: sic sit tibi (i. e. Baccho) mystica vitis, Tibull. III, 6, 1: van daar mystica, orum, i. e. zaken tot eenen geheimen Godsdienst behoorende, bij voorb. Illum — ornavit — omnibus mysticis i. e. instrumento sacrorum, Lamprid. in Alex. Sev. 26: bijzonder van den Godsdienst van Ceres, bij voorb. adversus mystica legem ad populum ferre, Fest. in Religiosus.

MYTHICUS, a, um, fabelen betreffende of bevattende, zich daar mede bezig houdende, daar toe behoorende, mythisch, bij voorb. Pantomimus mythicus, Plin. H. N. VII, 53 extr., i. e. fabelen bevattende.

MYXA, ae, f. 1) slijk. 2) eene soort van pruimenboomen, Plin. H. N. XIII, 5. XV, 13. XVII, 10 extr., wier vrucht Myxum heet, Pallad. Febr. 22 extr. 3) het uitsteekende deel van eene kaars, lampe of kandelaar, daar het licht in is, pit, lemmet, bij voorb. totque geram myxas, Martial. XIV, 41, 2, alwaar sommige Edd. myxos voor myxas lezen, doch, het laatste schijnt beter.

MYXUM, i, zie Myxa.

MYXUS, de pit, lemmet van het licht enz., zie Myxa.

Mij

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

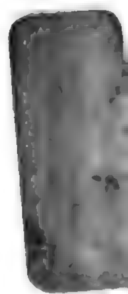

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google